Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinqz dierum.
Namqz instrumētum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinqz receptat vtrunqz.

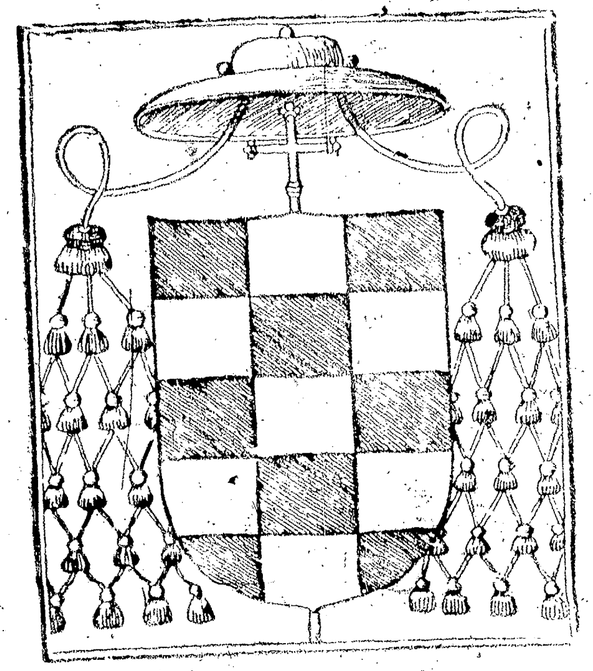

Vetus testamentū multiplici lingua nūc
primo impressum. Et imprimis
Pentateuchus Hebraico Gre-
co atqz Chaldaico idioma-
te. Adiūcta vnicuiqz sua
latina interpreta-
tione.

Codex hic Complutēn. certè insignis, sex distinctis partibus, capti-
tis est à viro prestantiss. D. Petro Fabritio, D. Professoris Correctore, Bib.
liotegrario huius ecclesiæ Tigurinæ Chaldaicis Græcis atqz Latinis appellato, P.
rio 15 anecdotum & 10 batzionum. Cui adiecimus est honorarium, talen.
singulari enim in hanc ecclesiam studio affectus, hi utilissi-
mū, quam ullis alijs munerib. uendere voluit. Mense Iunio An.
no domini 1587.

BIBL. DE CANTONAL- LEHR- ANSTALTEN ZU ZÜRICH

Ad sanctissimum ac clemētissimum dominum

nostrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D. F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorū Castellæ Archicācellarii &c. in libros veteris ac noui testamēti multiplici lingua impressos.

Prologus.

Multa sunt beatissime Pater, quæ ad excudendas impressoriis formis originales sacræ scripturæ linguas nos incitarūt. Atq; hæc imprimis. Q cum vnius cuiusq; idiomatis suæ sint verborum proprietates: quarum totam vim non possit quamtumlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: per quam os domini locutum est. Cuius littera cuius ex se mortua sit & uelut caro: quæ non prodest quicq; (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Christus verborum figuris velatus intra eius vterum manet inclusus: nō dubium: quin tam admiranda sit fœcunditate repleta: tam exuberāti mysteriorū copia cumulata: ut cum plena semper sit & redundās: flumina de ventre eius fluāt aquæ viuæ: vnde hi quibus datum est reuelata facie gloriā dñi speculari: vt in eādē imaginem trāsformentur: possint assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cum nulla dictio nulla litterarum connexio esse possit: ex qua non emergant & veluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cum non possit eruditissimus quisq; interpres nisi vnicū explicare: necesse est vt post interpretationem maneat adhuc scripturā granida: variisq; ac sublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde q̄ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q̄ vbicūq; latinorum codicum varietas est: aut depravatæ lectionis suspitio (id quod librariorū imperitia simul & negligentia frequentissime accidere videmus) ad primam scripturæ originem recurrēdum est: sicut beatus Hieronymus & Augustinus ac cæteri ecclesiastici tractatores admonent: ita ut librorū Veteris testamēti syncerita ex Hebraica veritate: Noui autē ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in promptu haberet quicūq; diuinarū litterarū studiosus: posset q̄ non solis riuulis esse contētus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in vitam æternā sitim pectoris extinguere: fussimus archetypas sacræ scripturæ linguas cum adiunctis variarū linguarū translationibus impressioni mandari Sāctitatis tuæ nomini dedicādas. Atq; imprimis Nouū testamentum Græco Latinoq; sermone excudēdum curauimus simul cum Lexico Græcarum omnium dictionum: quæ possunt in eo legentibus occurrere: vt his quoq; qui nō integram linguæ cognitionem adepti sunt pro viribus consuleremus. Deinde verō ante q̄ Vetus testamentum aggrederemur: Dictionarium præmissimus Hebraicorum Chaldaicorumq; totius ueteris instrumēti vocabulorum. Vbi non tm̄ multiplex significatio cuiusq; dictionis exprimitur: sed (quod studiosis vtilissimū fore credimus) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cum nō solus litteræ occidentis cortex sed introrsus latitans spiritus viuificantis nucleus maxime sit a studioso diuinæ scripturæ requirendus: atq; huius præcipua pars ex propriorū nominū interpretatione dependeat: quorū ab æterno præcisa impositio incredibilē opē affert ad propalādos spirituales abstrusosq; sensus & detegēda arcana mysteria: quæ sub ipso litteralis textus vmbraculo spiritus sanctus velauit: Idcirco interpretationes propriorū nominum a viris linguarū peritia præcellētibus maxima diligētia jussimus elucubrari & secūdum Alphabeticā seriē dispositas Dictionario adiungi. Quibus succedit legendorū Hebræorū characterū institutio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex pluribus receptæ ff dei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus ueluti p̄ludio ita peractis: ad excussionem diuersarum veteris testamēti linguarum nos conuertimus: adiicientes etiam singulis earum suam latinam translationē. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximam laboris nostri partem in eo præcipue fuisse versata: vt & virorū in linguarum cognitione eminentissimorum opera vteremur: & castigatissima omni ex parte vetustissimaq; exēplaria pro archetypis haberemus: quorū quidē tā Hebræorū q̄ Græcorū ac latinorū multiplicē copiā variis ex locis nō sine summo labore cōquisiuimus. Atq; ex ipsis quidē Græca Sanctitati tuæ debemus: qui ex ista apostolica Bibliotheca antiquissimos tum Veteris tum Noui testamēti codices per q̄ humane ad nos mittisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerunt adiumēto. Consumata itaq; excussione Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiam Hebraico Chaldaicoq; Dictionario: cui adiuncta est Grammatica cum nominum propriorum interpretationibus. Absolutis præterea annotationibus differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra nō omnino absolutas edidisset: eas nos per viros linguarum peritissimos multis in locis addi fecimus. Tandē diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nūc ad Sanctitatem tuam mittimus. Nam cui potius vniuersæ vigiliæ nostræ dicandæ sunt: q̄ Apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libentius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̄ sacer Christi vicarius? Accipiat igitur Sanctitas tua læta fronte munusculum: quod in domini gazophylatium offerimus: vt incipiant diuinarum litterarū studia hactenus intermortua nūc tandē reuiuiscere. Obsecramus autē Beatitudinē tuam enixissime: vt libros hosce: qui nunc se sacris istis vestigiis supplices aduoluūt: examines: & ad seueriss. iuditij tui censurā reuoces: vt si Christianæ reip. vtiles fore videbuntur: editionis beneficium a Sanctitate tua recipiant. Nā eos nos hucusq; continuimus: sacrum istū Apostolici fastigii oraculum consuluri. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nūc ad instruendum de operis artificio lectorem conuertimur.

✠ iii

Prologus.

Ad lectorem. De his que ad lectionem Veteris

testamenti diuersis linguis nunc primum impressi: sunt prænotanda.

Intelligas studiose Lector modum & ordinem: quem in hac veteris testamenti impressione seruauimus: unde possis hoc libro facile uti: nonnullorum te admonitū prius esse oportet. Imprimis igitur id est præmittendum: q̄ cum vetus testamentum a sacris doctoribus, tripartiam diuidatur: hoc est in legem: quam Pentateuchum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac demum in eos qui dicuntur Prophetales: in his omnibus nō est idem numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidem triplicem linguam habet: Hebraicam uidelicet Chaldaicam & Græcam: quas imprimendas iussimus cum aliis tribus latinis interpretationibus iuxta correspōdentibus: ita ut Hebraicæ veritati respōdeat latina beati Hieronymi trāslatio: Chaldaicæ vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris eius linguæ peritissimis elaborata: Græcæ aūt septuaginta interpretū editioni interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri similiter & Prophetales duplici lingua excudūtur: hoc est Hebræa & Græca cum aliis duabus latinis translationibus illis correspōdentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris præterq̄ in Pentateucho corrupta est aliquibus in locis: & fabulis meriscq̄ Thalmuditarum nugis conspersa: indigna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis vbi integra est littera & incorrupta: mirū in modum fauet Christianæ religioni: Idcirco reliquos libros totius Veteris testamenti e Chaldaica lingua in latinam verti fecimus: & diligentissime cum sua latina traductione cōscriptos in publica Complutensis nostræ Vniuersitatis Bibliotheca reponi. At vero libri extra canonē: quos Ecclesia potius ad ædificationem populi: q̄ ad autoritatem ecclesiasticorum dogmatum confirmandam recipit: Græcam tm̄ habent scripturam: sed cum duplici latina interpretatione: altera beati Hieronymi: altera interlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum huius libri oportuit in vniuersum præloquisse. Nunc de modo quo linguas Pentateuchi in libro ipso disposuimus: breuibus agendū est. Primum itaq̄ aperto codice duæ se tibi chartarū facies hinc & inde offerent: quarum vnaquæq̄ tres præcipuas colūnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginem exteriorē sita est: Hebraicam continet veritatē. Quæ vero interiori marginī adhæret: Græca est septuaginta interpretū editio: cui superponitur latina interlinearis traductio de verbo ad verbum. Media aūt inter has latinā beati Hieronymi translationē velut inter Synagogam & Orietalem Ecclesiam posuimus: tanq̄ duos hinc & inde latrones medium autē Iesum hoc est Romanam siue latinā Ecclesiam collocates. Hæc enim sola supra firmam petram ædificata (reliquis a recta Scriptura intelligentia quādoq̄ deuiātibus) immobilis semper in veritate permansit. His præterea tribus colūnis duæ aliæ minores, columellæ in calce paginæ, supponuntur. Quarum altera latior Chaldaicam continet scripturam: altera angustior latinam eius interpretationem. Disponūtur vero columnæ ipsæ hoc modo: vt singulis lineis Hebraicis correspondeant binæ lineæ latinæ e regione: hoc tamē semper obseruato: vt omnes quinq̄ colūnæ tam in principio q̄ in fine cōsentiant: nisi vbi loci angustia nō patiatur: quod rarissime deprehendes. Deinde quia institutum nostrum est: non solum his consulere: qui absolutā linguarum peritiam sunt assecuti: sed his etiam opem ferre: qui parum in eis profecerunt: vtriusq̄ eni̇m debitores sumus: neminēq̄ esse cupimus: quem peregrinorum idiomatum difficultas absterreat a diuinorum librorum penetralibus adeundis. Idcirco vt Hebraicas dictiones facile possit quicunq̄ distinguere: & suam latinā interpretationē cuiq̄ assignare: inter singulas dictiones Hebraicas superponūtur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine procedentes: quibus cōsimiles aliæ in latina proxima colūna correspōdent: vt per similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referenda. Quādo vero interpres per circūlocutionem pluribus dictionibus vnicam interpretatur: aut e diuerso vnica dictione plures amplectitur: tunc vnica litterula toti circūlocutioni vel etiā cōpendio deseruiet. Ex his præterea litterulis nonnullas reperies: quibus tenue punctū subscribitur hoc modo ̣. Quod quidem punctum designat: vel dictionē Hebraicam subiacentem multiplicem esse & æquiuocam: ac proinde reconditum aliquod secretæ intelligentiæ mysterium claudere: quod possit facile consulto Dictionario a perspicacib⁹ mētibus inuestigari: vel denotat saltē: ipsam eius significationē in latina colūna positā potius translatā esse & soli sensui subseruientē: q̄ propriam omnino & litteralē. Rursus quia inuenire primitiua sine radicem dictionū Hebraicarū & Chaldaicarū a prima origine deuiantium res est perquā necessaria ad reperiēda in Dictionario vocabula: sed tantæ difficultatis: vt homines eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nōnunquā etiā labantur: artificiū excogitauimus q̄ vtilissimū: quo possit quispiā vel primis dūtaxat Hebraicis rudimētis imbutus radicē cuiusq̄ dictionis in prōptu habere: vt iā his adminiculis adiuti: Hebræorū (vt ait beat⁹ Hieronymus) nauseam & fastidientes: præceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertēdū itaq̄ est: q̄ cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspōdet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula utriq̄ dictioni imposita) Tūc dictio ipsa sicut est in margine notata: quærenda est in vocabulario. Illæ em̄ sunt primæ litteræ substantiales primitiui. Reliquæ vero dictiones hebraici textus: quib⁹ nulla dictio primitiua respondet in margine: ex primis earum tribus aut q̄nq̄ etiā solis duab⁹ litteris sunt in dictionario requirēdæ. Preterq̄ vbi precesserit aliqua ex his quinq̄ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocūq̄ apice subiecto dū modo sit apice desup notata hoc modo. בַּ הַ כַּ לַ מַ Tūc em̄ talis littera p articulo seu præpositionē sumitur: ac proinde cū nō sit littera substātialis auferēda est: & pximæ tres vel quādoq̄ etiā solæ duæ litteræ sequentes erūt primæ litteræ primitiui: ex quibus dictio ipsa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si nunq̄ tali signo notetur. Vbicūq̄ em̄ alicui dictioni præponitur: semper p coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. In chaldaico vero hoc est etiam obseruandū: q̄ ד daled littera apud Chaldæos nōnunquā pro articulo genitiui accipitur: ac propterea quādo reperta fuerit cum prædicto apice: tollenda est: sicut de aliis diximus. Rursus:

Si dictio chaldaica (cui nihil in margine respōdet) nō inueniatur in Dictionario: id accidet propterea q̄ hæ litteræ א ה ו frequēter ponūtur p vocalib⁹. Tūc igitur dēptis huiusmodi litteris residuæ erūt litteræ primitiui in dictionario requirēdæ. Atq̄ hæc quidē succincte dicta sunt: vt legētibus hebraicā litterā statim absq̄ arte seu cōsideratione vlla pateat dictionis primitiuū. Q̄d si curiosus lector nō solo vsu cōtentus artē reperiēdarū radicū nosse desiderat: legat vltimū capitulū nostræ Hebraicæ Grammaticæ in fine Hebraici dictionarii: q̄d nī vt absq̄ librorū reuolutione facile occurreret: huic īstructioni duximus subiūgendum.

Illud est etiā cōsiderādū: q̄ in hebraicis characterib⁹ scienter omissim⁹ apices illos: quib⁹ nūc vtūtur Hebræi p accentibus. Nā hi cū ad nullā vel significati vel pnūciationis differentiā pertineāt: sed ad solā cātus ipsorū modulationē: merito a veteribus Hebræis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verū ne locus accentus cuiusq̄ dictionis ignoretur: hoc modo puidimus: vt quoniā dictiones hebraicæ vt plurimū in vltima habēt accentū: oēs huiusmodi dictiones nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero nō habentes accentū in vltima (quæ rarissime occurrūt) Super syllabā vbi prædominatur accētus: apice signarētur: hoc modo מָקוֹם. Cæterū in distinctione clausularū colo etiā vtuntur Hebræi & cōmate: sed ita: vt colū sit duplex punctū: Vicut cōma apud latinos: hoc modo: Cōma vero tale signū ׀ Quod aūt ad Græcā scripturā attinet: illud te nō latere volumus: nō vulgaria seu temere oblata exēplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul et emēdatissima: quæ sanctissimus Dñs noster Leo Decimus Pōtifex maximus cæptis nostris alpridās ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tātæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui esse videātur: quibus meritō fit adhibēda. Quibus etiā adiūximus alia nō pauca: quorū partē ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligentia trāscriptā Illustris Venetorū Senatus ad nos misit: partem ipsi magnis laborib⁹ & expēsis vndiq̄ cōquisiuimus: vt copia emēdatorū codicū abūde supesset. Latinā itidē beati Hieronymi trāslationē cōtulimus cū q̄plurimis exēplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Complutēn nostræ vniuersitatis Bibliotheca recondūtur: quæ supra octingētesimū abhinc annū litteris Gothicis cōscripta: ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit in eis deprehendi. Aliqua tamen nomina propria vitio scriptorū aliter scripta q̄ in originalibus vtriusq̄ testamēti habētur: intacta dimisimus: atq̄ id quidē consulto. Nā si nūc in eis litterā aliquā mutassemus: nequaq̄ possent reperiri in tractatu interpretationū: quē iuxta vulgatā horum nominū scripturā alphabetico ordine pridem confecerāmus. Adnotauimus tamē in ipsis interpretationibus eadē nomina propria nō solū ponentes ea sicut cōmuniter scribūtur: sed etiā prout habētur ad litteram in suis originalibus. Demū in libro psalmorum illud est admonendū: cōmunē translationē latinā: qua vtimur: positam esse pro interlineari supra græcam septuaginta interpretum editionem: quia ei de verbo ad verbum fere correspōdet. Eā autem quā beatus Hieronymus iuxta hebraicā trāstulit veritatem in medio duarum columnarum fuisse locatā. Et tibi igitur lector studiose oia quæ ad vetus testamētum attinent: facilia omnino & manifesta. Verū vt nō solum Veteris testamēti sed & cæterorū librorum intentionē summatim cōplectaris: visum est & præfatiunculas Noui testamēti atq̄ Dictionarii hebraici infra subiungere: post artē inueniēdarum radicum: quam immediate subiecimus: q̄ ad hāc īstructionē plurimum facit: vt prædiximus.

Prologus.

De Arte inueniendi radicē siue primitiuum

cuiusq̄ dictionis Hebraicæ Cap. ex Hebræa Grāmatica trāscriptum.

Postquā in superiori tractatu grāmaticæ Hebraicæ diximus de modo legēdi & de partibus orationis tā declinabilibus q̄ indeclinabilibus. Restat nūc tractare de modo cognoscēdi radicē siue primitiuū: vnde aliæ dictiones deriuatiuæ habēt originē: vt primitiuo inuento recurratur ad vocabularium hebraicū: quod procedit per ordinē alphabeti hebraici: in quo ponuntur primitiua omnium dictionum: quæ in veteri testamēto cōtinentur: & significationes earum: & in quolibet primitiuo ponuntur etiā dictiones deriuatiuæ quæ ab eo procedunt. Et quia in verbo est maior difficultas cognoscēdi originē: & vtrum sit primitiuum an deriuatiuū: quoniā nō solum ab eo deriuātur alia verba & participia sed & nomina & aliæ partes orationis: ideo primo de illius origine agēdum erit: deinde de nomine & aliis dictionibus. & ideo circa primitiuum verbi primo est aduertēdum: q̄ primitiuū quod apud hebræos dicitur שֹׁרֶשׁ fores. i. radix cuiusq̄nq̄ verbi vel participii & omniū dictionū quæ ab eo deriuātur: sunt litteræ quæ constituunt tertiā personā singularē primæ vel secūdæ coniugationis actiuæ vocis indicatiui modi tēporis præteriti: vel infinitiuū eiusdē vocis. Quæ cōster sunt tres litteræ & nōnunq̄ quattuor vel quinq̄: sed hoc rarissime. Exempli gratia ex בָּקַר. i. visitauit deriuātur oia verba quattuor cōiugationū: quæ cōtinent prædictas tres litteras: & etiā oia noia & aliæ partes orationis quæ a prædicto uerbo deriuātur: sicut apud latinos Amo est primitiuū cæterarū personarū & modorū & tēporū & omniū aliarū dictionum: quæ ab eo deriuātur. Et sunt aliæ dictiones: quæ a verbis nō deriuātur: quarū primitiua aliquādo cōtinēt plus vel minus q̄ tres litteræ. Et quia apud hebræos multæ litteræ præponuntur vel postponuntur ipsis primitiuis in cōpositione: ideo oportet dare aliquas regulas: vt sciamus aliquo modo distinguere: quæ litteræ sunt de substātia dictiōis: & quæ litteræ nō sunt de eiꝰ substātia. Circa quod sciendū: q̄ ex viginti duabus litteris alphabeti hebraici vndecim sunt semper substātiales: q̄ in quacūq̄ dictione venerint: sunt de substātia illius dictionis: & cōstituunt significatū & primitiuum eiusdē dictionis: & reiici nō possunt. Sunt em̄ quæ sequuntur ג ד ז ח ט ס ע צ ק ר. Quæ his quattuor dictionibus cōprædēduntur סָחַר גֵּעַץ דָּק. Ex quib⁹ litteris duæ sunt duplices. s. ף pe. & ץ. sadic. Aliæ vero vndecim quæ sequūtur possunt esse accidētales. f. א ב ה ו כ ל מ נ ש ת. ex quib⁹ tres sunt duplices. f. caph. mem. nun. & cōprædēdūtur præ dictæ vndecim litteræ his trib⁹ dictionib⁹ אִתָּנָהּ שָׁלַיִ בּוֹ. Hæ em̄ vndecim litteræ vel quælibet earum possunt esse substātiales: sicut aliæ vndecim suprādictæ: & possunt esse accidentales ad denotandum numerum vel personam aut casum vel cōiugationē: modos: tēpora: præpositionem vel

articulū aut pronomina affixa: de quibus in grāmatica dictum est. Et aliquādo addūtur maiori ex parte nominibus causa ornatus: & aliquæ earū ponūtur aliquādo loco vocalium. Quæ etiā ponūtur in fine verborū ad denotandū numerum vel personam aut genus: sunt sex quæ sequuntur. הוּמְנת. Quæ hac dictione cōprehēduntur תַּהְמִין. Quæ vero præponūtur ad denotādū cōiugationē vel vocē passiuam: hac dictione cōprehendūtur. תְּנָה. Quæ autē præponūtur in futuro: sunt quattuor: quæ hac dictione cōprehēduntur. אֶיתֵן. Quæ ponūtur in fine nominū aut verborū ad denotāda pronomina quæ cū eis cōponuntur: sunt quæ sequuntur. הוּינְרְמְנן. Quæ in compositione ponuntur pro coniunctione vel articulis aut relatiuis vel præpositionibus: sunt septē: quæ his duabus dictionibus cōtinentur. וְהַשְׁכֵּל בָּם. Nam littera vau quādo venit in principio dictionis: nō est de substātia eiusdem dictionis: sed ponitur pro coniunctione: vt infra dicetur: & etiā in fine dictionis vau vel iod nō possunt esse substantiales: nisi in paucis admodum locis. Et ista littera ה he ponitur aliquādo in principio dictionis loco articuli: sicut in nostro vulgari dicitur. el.la.los.las. Et aliquādo ponitur interrogatiue vel admiratiue: vt supra in grāmatica dictū est. Et ista littera ש sin ponitur aliquādo pro hoc relatiuo qui.quæ.quod. omnis generis & vtriusq; numeri. Et ista littera ב beth ponitur pro præpositione in. ל lamed vero articulus est datiui casus vel genitiui: ponitur etiā aliqñ pro ad. Et ista littera מ mem ponitur loco præpositionis a.vel ab. de.ex. Litteræ vero quæ ponūtur aliquādo loco vocaliū sunt quattuor. ס. אהוי. Et est notādum quod istæ quattuor litteræ. אבלש quando ponūtur in fine vel in medio dictionis semp sunt substātiales: aliæ vero septē quæ his duabus dictionib⁹ cōprehenduntur תְּנֵן הַיּוֹם possunt esse accidētales: siue ponātur in principio siue in fine dictionis. Litteræ vero quæ addūtur aliquādo dictionibus causa ornatus: sunt sex: quæ hac dictione cōprehendūtur. ס. הָאַמַּתִּי. Sunt præterea aliqua verba: quæ in processu cōiugationis aliquādo amittūt vnā litterā ex trib⁹ substātialib⁹: aut duas. & hoc quattuor modis. Primo quādo amittūt primā litterā substantialem. Secūdo quādo amittūt mediā. Tertio quādo amittunt vltimam. Quarto quādo amittūt primā & vltimam. Verba vero quæ amittūt primā litterā substantialē: sunt illa: quorū prima littera substātialis est vna ex his tribus. ס. ילנ vt יָדַע ideſt sciuit. לָקַח. i.accepit. עָשָׂה. i.acceſſit. Et ista littera ל lamed tātūmodo amittitur in prædicto verbo לָקַח lacach. ſ. in futuro & in imperatiuo & infinitiuo: vt supra dictū est. Quæ vero amittūt litteram mediā: sunt illa quorū littera substātialis media est vau vel iod. vt שׂוּם ideſt reuertere בִּין ideſt intelligere: quorū verborum infinitiuus cōtinet tres litteras substātiales. Quæ vero amittūt vltimā: sunt illa q̄ desinūt in ה. vt גָּלָה. i.reuelauit. vel illa quorum vltima duplicatur. vt רַבַּב. i.multiplicauit: quoniam tunc vna ex illis amittitur in discursu cōiugationis. Quæ vero amittūt primam & vltimam: sunt illa quorū littera substātialis prima est נ & vltima est. ה vel נ vt נָטָה. i. tetendit. נָתַן. ideſt dedit. Et vt ea quæ supra dicta sunt manifesta fiāt: ponamus exēplum in aliquibus verbis & nominib⁹: vt possimus discernere quæ litteræ sunt substātiales ex eorum primitiuo: & quæ sunt accidentales: & quæ deficiunt. Esto exēpli gratia hoc verbū מְהַלְלֵהוּ quod in Hebræo est vnum verbum compositum: & significat: & fecerūt in dui eum. In quo prima littera quæ est vau ponitur pro coniunctione. Et secunda littera quæ est he & quinta quæ est iod denotāt verbum esse tertiæ coniugationis. Septima littera quæ est vau denotat tertiam personam pluralem. Octaua & nona littera quæ sunt he & vau: denotāt pronomē singulare tertiæ personæ. ſ. eum vel illū: quod cōponitur cū prædicto verbo. remanēt igitur tres litteræ. ſ. לנש quæ i tertia persona singulari indicatiui primæ cōiugationis faciūt לָבַשׁ. i. induit quod est primitiuū supradicti verbi. Ponamus iterum exēplum in verbis defectiuis. & esto exempli gratia hoc verbum תִּתֵּנִי. i. dabit me: in quo iod prima designat tertiam personā futuri: & nun & iod vltimæ constituunt pronomē primæ personæ. ſ. me: quod componitur cū prædicto verbo. remanēt itaq; duæ litteræ. ſ. ת & נ. & quia prædictum verbum est naturæ verborum defectiuorum: quæ in processu cōiugationis amittūt nun litterā substantialē primā: ideo addendo nun prædictis duabus litteris in principio fit נָתַן. i. dedit: quod est primitiuum supradicti verbi. Ponamus exemplum in vno nomine. ſ. תַּרְבּוּת. i. incrementū vel multiplicatio: in quo tau prima est ex litteris. הָאַמַּתִּי. quæ aliquādo adduntur in principio nominis: vt supra dictum est. Tau vltima denotat genus fœmininū. Vau vero ponitur loco. u. vocalis. remanēt ergo duæ litteræ. ſ. ב:cuius primitiuū est רָבַב siue רָבָב. i. multiplicauit. quia vt dictum est ה finalis primitiui & littera quæ duplicatur: aliquādo amittitur in deriuatiuis. Ponatur iterum exemplū in alio nomine. ſ. בְּמִשְׁמֶרְתֶּךָ. i. in custodia tua. cuius primitiuum est שָׁמַר. i. custodiuit: quia littera prima quæ est beth ponitur pro præpositione in: & littera mem quæ sequitur est de litteris quæ addūtur in principio nominis: vt supra dictū est. tau vero denotat genus fœmininū: chaph vltima designat hoc pronomen tua: quod cōponitur cū prædicto nomine. Et hæc hactenꝰ dicta sint de primitiuis verborū. Circa cognitionē vero primitiuorū nominis & aliarū dictionum indeclinabilium quæ a verbis non deriuantur: est aduertendum: q̄ in primis sunt reiiciendæ oēs litteræ accidētales: quæ denotāt numerū: articulū: siue præpositionē: & litteras quæ addi consueuerūt ornatus causa: vel quæ designant pronomina quæ cū illis cōponūtur: quēadmodū de nominib⁹ verbalibus supradictū est: quib⁹ reiectis litteræ quæ remanent: substantiales sunt: vt exempli gratia. לְאַבוֹתֵינוּ. i. patribꝰ nr̄is. tolle lamed datiui & vau & tau & iod designātes pluralē: & nun & vau designātes pronomē possessiuū primæ personæ pluralis: reliquæ sunt aleph & beth hoc est ab אָב. vt in prima dictione vocabularii. Et quia ad inueniendū primitiuū cuiuscūq; dictionis deriuatiuæ oportet habere noticiā grāmaticæ hebraicæ: in qua plenius ea quæ prædicta sunt cōtinētur: quod nō omnibus cōtingit: cū etiā apud ipsos hebræos vsu magis quā arte discant bibliā Hebraicam: & vix inueniatur in eis vir doctus in sua grāmatica: ideo in biblia quā imprimēdā curauimꝰ annotabūtur in margine primitiua dictionū: quarū inuentio nō esset facilis oīb⁹. Verūtamē in aliquibus dictionibus nō erit opus adnotare primitiua in margine: videlicet in illis quæ cōtinent litteras primitiui nec plus nec minus: q̄uis in significato vel in apicibus sit aliqua differentia. vt דֶּבֶר. i. mors vel pestis: cuius primitiuum est דִּבֶּר. i. locutus est. & פֶּקֶד. i. visitans cuius primitiuum est פָּקַד. i. visitauit. Item si in principio dictionis sunt litteræ primitiui: q̄uis postea habeat alias litteras accidētales: nō ponetur eius primitiuum in margine. vt אִמְרָתִי. i. verbum meū: cuius primitiuum est אָמַר. i. dixit. Item si dictio incipit a littera vau & post illam immediate cōtinet litteras primitiui: nō notabitur primitiuum: quia vt supra dictum est littera vau in principio dictionis semper ponitur pro coniunctione: & nunq̄ est de litteris primitiui: exceptis duobus locis tantum: & aliquibus nominibus propriis: vt pareat in vocabulario. Item si post aliquam istarū quinq; litterarū בהנלמ quæ ponūtur in principio dictionis pro articulis vel præpositionibus si immediate sequuntur litteræ primitiui: nō ponitur primitiuum in margine. Et quia prædictæ quinq; litteræ aliquando sunt de substantia dictionis siue de eius primitiuo: ideo quando sunt accidentales & ponūtur pro articulis vel præpositionibus: notantur quodam apice desuper impositō hoc modo נַהֲכָלְמ. Et quia in translatione chaldaica: quam etiam fecimus imprimi: istæ quattuor litteræ אהוי frequētius ponuntur loco vocaliū quam in hebræo: ideo si his demptis dictio continet litteras primitiui: non erit opus signare primitiuum in margine. Item quia in prædicta lingua chaldaica littera daleth est articuli genitiui casus: ideo quando non est de substantia dictionis: notabitur prædicto apice hoc modo ד. & si post talem litteram sequantur litteræ primitiui: non ponetur in margine. & de his dicta sufficiant.

Prologus in nouum testamentum: et de cautis quare in eo apices græci sunt prætermissi.

Ad lectorem.

Emireris aut vitio vertas o studiose lector: q̄ in noui testamēti græca editione aliter q̄m in veteri nudæ tantum litteræ sine vllis aut spirituum aut tonorum notis impressæ publicētur: opere præcium visum est huius tibi rationem assignare. Ea enim huiusmodi est. Antiquissimos græcos absq; hisce fastigiis litterarum scriptitasse notius est: q̄m vt sit multis argumentis comprobandum. Docent enim id aperte antiqua non pauca exēplaria: vt Callimachi poemata: necnō & Sibyllina cārmina: ac præterea etiam marmorea monumenta vetustissima: quæ Romæ adhuc visuntur nudis solum characteribus incisa. Vt liquido cōstet: huiusmodi virgularum apicumq; suprascriptiones non in illa primæua græcæ linguæ origine fuisse excogitatas: nec ad eius integritatem vsquequaq; pertinuisse. Cum igitur vniuersum nouum testamentum preter Euangelium Matthei & epistolam ad Hebræos græce primum sicut a spiritu sancto dictatum est: scriptum esse cōstet: visum est priscam in eo linguæ illius vetustatem maiestatemq; intactam retinere: ac opus ipsum prætermissis etiam ipsis quibusuis minimis appendiculis excussum ad imaginem antiquarum scripturarum publicare. Ne rei tam sanctæ autoritati ac venerandæ maiestati adiectitiis nouitiisq; rebus detrimentū afferri videretur. Accedit: q̄ si verum fateri volumus: hic spiritum tonorūq; defectus nullum prorsus impedimentum ad rectam intelligentiam afferre valet his qui aliquantum in græca eruditione promouerunt. Cæterum ne alicui dubium aliquod possit occurrere: in qua videlicet syllaba accentum oporteat collocari: simplex tantū apex in polysyllabis dictionibus adiectus est: & is quidem non tanq̄m græcus accentus: sed tanq̄m notula signumq; quo dirigi possit lector: ne in prolatione modulatione ve dictionum aliquādo labatur. In veteris autem testamenti editione græca: cū ea solum translatio sit non originalis textus: non fuit consilium quicq̄ ex vulgari scribendi modo tollere aut immutare. Et quia non doctis solum: sed omnibus in vniuersum sacrarum litterarum studiosis hoc opere consulendum est: appositæ sunt dictioni cuiq; litterulæ latinæ ordine alphabeti: indicantes quæ dictio dictioni e regione respondeat: ne sit nouitiis & nōdum adhuc in græcis litteris proiectis errandi locus. Rursum cum nōnullæ dictiones græcæ multiplices siue æquiuocas aut alias ambiguas significationes aliquando habere videantur: libuit hoc etiā annotare puncto suppositō litterulæ latinæ supra dictionē græcam collocatæ. Et vt præfatiunculæ tandem huic modus imponatur: illud lectorem non lateat: non quæuis exemplaria impressioni huic archetypa fuisse: sed antiquissima emendatissimaq; ac tantæ præterea vetustatis: vt fidem eis abrogare nefas videatur. Quæ sanctissimus in Christo pater & dominus noster Leo decimus pontifex maximus huic instituto fauere cupiens ex apostolica bibliotheca educta misit ad Reuerēdissimum dīm Cardinalem Hispaniæ: de cuius autoritate & mādato hoc opus imprimi fecimus. Vos autem litterarum studiosi hoc diuinum opus nouiter excussum alacri animo suscipite: & si christi Opt. Max. sectatores videri vultis & esse: nil iam restat quod causemini: quominus sacram scripturam adeatis. Non mendosa exēplaria: non suspectæ translationes: non inopia textus originalis: solū animus & propēsio vestra expectatur. Quæ si non defuerit: fiet procul dubio: vt litterarum diuinarum suauitatem degustantes reliqua studia omnia contemnatis. Valete & omnia boni consulite.

Prologus in Hebraicum Chaldaicūq; dictionarium: atq; Grammaticam Hebræam cum interpretationibus propriorum nominum.

Ad lectorem.

Um his qui diuine legis integrā cognitionē ac i ea Christū: qui vera sapiētia est: pio mētis affectu cōquirūt: q̄ plurimū cōferat earū linguarū peritia: quib⁹ primaria origine sacra eloquia spiritu sancto dictāte cōscripta sunt: vt oēs ferme ecclesiastici tractatores in q̄ plurimis locis aperte testātur. Ideo postq̄ iubēte Illustrissimo ac Reuerēdissimo in xp̄o patre & dño D. Fratre Francisco Ximenez de Cisneros sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ presbytero Cardinali Hispaniæ nūcupato sanctæq; Toletanæ ecclesiæ Archiepiscopo Hispaniarū primate ac regnorū Castellæ Archicancellario in cōmunē xp̄ianæ respublicæ vtilitatē dedimus nouū testamētum Græco Latinoq; sermone impressum: adiecto insuper q̄ vtilissimo Lexico græcarum omniū di-

ctionū quæ in eo cōtinētur: daturi quā primū vetus instrumētū (quod tā nūc in prelo est) Hebraica Chaldaica Græca q lingua cū singulis interpretationibus excussum. Enumerabimus tibi vobis veluti p degustamēto & præludio operis copiosissimū Hebræorū Chaldæorūq; vocabulorū dictionariū. Opus pfecto sacrarū litterarū studiosis suprafl dici possit vtilissimū summo labore elucubratū: nec minori etiā studio & sedulitate correctum. In quo nō modo simplices dictionū interpretationes tā primitiuarū quā derivatiuarū totius veteris instrumēti seriatim continētur: sed (quod omnū operosissimū fuit) quot locis in codē veteri testamēto vnaquæq; dictio ppter linguæ illius fæcūditatē multiplicet significata adiectis q̄plurimis cōcordātiis cōtinuo subiūgitur. Assignata cuiq; loco ppria significatione: qua ibidē vtus est latin⁹ interpres. Cæterū cū magna pars recōditorū vtriusq; testamenti mysteriorū in etymologia ppriorū nominū siue hominū siue rerū quarūuis abstrusa lateat: nō paruāq; vim & adiutorium præbeat ad solvenda ænigmata & figuratas locutiones scripturarū: adiectus est secūdo loco tractatus de nominū propriorū interpretatione: quæ per vtrūq; testamētū tā Hebraico q̄ Chaldaico ac etiā Græco sermone passim dispersa leguntur: vt facile ex ipsa nominū abæterno præuisa impositione dēs docibiles dei valeāt nō occidētem litterā: sed ipsum mystici abditiq; sensus nucleū: quē spiritⁿ sanctus intra litteræ vterū obumbrauit: reuelata facie speculari litterę velamine ablato. Apposita deinde est legēdorū Hebraicorū characterū ars & instructio: vna cū ipsa Hebreæ linguæ grāmatica ex summis ipsorum autorib⁹ accuratissime collecta atq; eo ordine digesta: vt nullibi (aut certe in q̄ paucissimis) præceptoris opera desiderari posse videatur. Et qm̄ in Hebræo Chaldæoq; idiomate difficiles cognitu sunt primitiuæ dictionū origines ad ipsorū deriuatiuorū noticiā perquā necessariæ: operepræciū etiam visum est præcepta nonnulla hac de re adiūgere: quibus nosse studiosus valeat quibus litteris dēptis (qd litterarū genus accidētale ab ipsis appellatur) maneat thema ipsum siue pura dictionis origo in dictionario requirēda. Quāuis aūt in ipsa Veteris testamēti impressione (quæ nūc in manib⁹ est) positiones hæ & nominū origines in margine Hebraicæ & chaldaicæ litteræ notatæ sint: multū tn tū ad linguæ absolutā cognitionē tū ad studiosorū curiositatē facere visum est si ex arte id & nō solo vsu cognoscerētur. Postremū tādē volumis locū obtinet aliud dictionariū latini abecedarii ordine digestū: qd oia Veteris testamēti latina vocabula citatis prioris vocabularii paginis Hebraice pferre docet: vt nō tātū hebraica latinæ: sed versa vice latina Hebraice possis enunciare. Quæ oia lector studiose benivolo gratoq; animo suscipito: & ad diuinæ sapiētiæ cognitionē referto. Ita em̄ fiet: vt bonorū laborū gloriosus sit fructus: & tu tādē intelligere incipias quātū reliquæ humanæ sapiētiæ lectiones a cœlestium litterarum nectare superentur. Vale.

Notandū: q̄ trāslatores & interpretes bibliæ multi fuerūt: sicut dicit magister in historiis: quia ante incarnationē dn̄i anns. cccxli. tēporibus Ptolemæi Philadelphi regis ægypti lxx. interpretes flomerūt: qui leges & pphetas hoc modo trāstulerūt. Ptolemæus studiosus & librorū cupidus perci piēs apud iudæos legē esse ore dei ditā & digito illius scripta: missis epistolis & muneribⁿ rogauit Eleazarū pōtifi-

cē iudæorū: vt sibi viros seniores Hebraicæ & Græcæ linguæ peritos: qui interpretari & trāsferre valerēt: dirigeret. Etem̄ sua desideria essent: eā in græco trāslatā habere & archiuis regalib⁹ itereſſe. Eleazar⁹ aūt annuēs eⁿ petitioⁿ: de vnaquaq; tribu sex legiferos vel legiferētes destinauit. Hi sunt. lxxii. interpretes: qui licet. lxxii. fuerūt: more sacræ scripturæ tn̄ cōiter dicitur. lxx. quia si duo supsunt: hoc est modicū respectu septuaginta. Qui venientes ad regē Ptolemeū & pphetas trāsferētes: corā rege disputauerūt de vno deo colendo: & q̄ nulla creatura esset deus. Inde est q̄ vbicūq; occurrebat eis i trāsferēdo de trinitate: vel sub silētio præteribāt: vel ænigmatice trāstulerūt: ne tres deos colēdos tradidisse viderētur. Similiter de incarnatione verbi faciētes. Vnde trāslatio septuaginta duū quādoq; est superflua: qn̄q; diminuta. Post incarnationē aūt dn̄i & passionē annis cētum vigintiquattuor; Aquila quidā iudæus ad fidē cōuersus: sed postea in hereſim lapsus prim⁹ interpres fecit aliā trāslationē de hebraico in græcum tēpore Adriani imperatoris. Deinde post annos. liii. Theodotion fecit trāslationē sub Cōmodo. Deinde post annos trigin ta Symmachus interⁿ clarus sub Seuero. Deinde post annos octo inuēta est quædā trāslatio hierosolymis: cuius autor ignoratur: quæ dicta est vulgata translatio vel quinta editio. Deinde post annos. xviii. tēpore Alexādri superuenit Origenes: qui vidēs istas trāslationes imperfectas: cœpit corrigere trāslationē. lxxii. interpretū p posteriores iā dictas trāslationes: vel secūdū aliquos solū translationem Theodotionis correxit & miscuit: scilicet supplēs diminuta & resecās supflua: vbicūq; igitur ad trāslationē. lxxii. interpretū aliquid addidit ex trāslationib⁹ sequētib⁹: vel vbi addidit quæ deerāt: ibi ponebat astericū vel asteriscū. i. stellam vel formā astri: p quod innuit: q̄ p additionē illā eluce bant quæ prius deerant. Et dicitur astericus ab aster & icon quod est imago vel signū: & pducit penultimā: quia apud græcos icon scribitur per ei dipthōgō: & dicitur astericos secūdū modernos vel asteriſcus secūdū antiquos: & tūc dicitur ab astris: idest stella & icō. Vbi vero erat supfluū ponebat obelū: Obel⁹ em̄ græce dicitur sagitta latine vel veru: signās p hoc q̄ littera ibi supflua erat. Deinde ipse Origenes fecit aliā trāslationē per se plenā sine his signis. Hi oēs trāstulerūnt de hebraico in græcū. Deinde quidā volētes habere oēs istas trāslationes simul: scribebāt libros: sic ordinātes q̄ in medio cuiuslibet folii ponebāt sex colūnas a summo deorsum descēdētes: ponētes in prima verba trāslationis primæ: in secunda secundæ: & sic de aliis. Et isti libri dicti sunt hexapla ab hex qd est sex latine: quasi sexcupla: vel dicitur hexapla quasi liber habēs sex trāslationes rectas vel rectificatas. Quidā tn̄ hexapla exponūt simpliciter p exēplaria. Et his tēporib⁹ multi vtriusq; linguæ scioli fecerūt alias trāslationes de prædictis græcis translationibus in latinū. Nouissime superueniēs sanctus Hieronymus peritus in trib⁹ linguis: Hebraica: Græcq & latina. Primo correxit translationē. lxxii. interpretū in latino cū astericis & obelis: postea vero trāstulit immediate bibliam de hebræo in latinū sine astericis & obelis. & hac trāslatione nūc vbiq; vtitur tota Romana ecclesia: licet nō in oibus libris. Et ipsius trāslatio merito cæteris antefertur: quia est verborū tenacior & pspicuitate sentētiæ clarior. Et translatio prima scilicet. lxxii. interpretū facta est in Alexandria ciuitate: quæ metropolis est ægypti. Aliæ autem translationes in diuersis partib⁹ mūdi: vbi tunc magistri pollucrūt.

Nota q̄ vbicunq; in libris vereris testamēti mēdositas reperitur: recurrendum est ad volumina hebraeorū: quia vetus testamentū primo in lingua hebraea scriptū est. Si vero in libris noui testamēti: recurrendū est ad volumina græcorū: quia nouū testamētū primo in lingua græca scriptū est: præter euāgeliū Matthei & epistolā Pauli ad hebræos.

Modi intelligendi sacram scripturam.

Notandum: q̄ omnis sacra scriptura quadriformi ratione distinguitur siue exponitur. Aut enim in historico vel litterali intellectu: aut allegorico; aut anagogico: aut tropologico: vel morali solet accipi. Historia nāq; est: quādo res aliqua quo modo secūdum litterā dicta vel facta sit: plano sermone refertur: vt cū dicitur. Populus israel ex ægypto saluatus: tabernaculū dño fecit. Et dicitur ab historein: idest videre vel cognoscere: quia antiquitus nemo scribebat historiā nisi qui vidisset: & sic quādo dictiones intelligūtur simpliciter vt sonant. est sensus litteralis vel historicus. Allegoria autem est: cū verbis aut rebus mysticis præsentia Christi & ecclesiæ sacramēta signātur. Verbis videlicet vt ait Esaias. Egredietur virga de radice iesse: quod aperte est dicere. Nascetur virgo maria de stirpe dauid: & de ea xp̄s nascetur. Reb⁹ mysticis est: populus israel ab ægyptiaca seruitute per sanguinē agni liberatus. Allegorice ecclesiā signat: quæ per passionē Christi a dæmoniaca seruitute liberata est. Et nota q̄ allegoria multis modis exponitur. Quandoq; a persona: vt isaac signat Christū. Quādoq; a re & nō persona: ut aries occisus significat christi carnem passam. Quādoq; a loco: vt Christus prædicaturus ascēdit in montem: vbi eminētia loci signat eius sapientiā et excellentiā. Quandoq; a numero: vt apprehendent septē mulieres virum vnū: idest septē dona gratiarū Christi. Quādoq; a negocio vel facto: vt interfectio Goliæ a dauid: interfectionē diaboli a christo signat. Anagogia autem ad superiora est ducēs locutio: quæ de præmio futuro & ea quæ in cœlis est vita futura apertis siue mysticis sermonib⁹ disputat. Apertis: vt cum̄ dicitur. Beati mundo corde. Mysticis: vt cū dicitur. Beati qui lauant stolas suas: vt sit illis potestas in ligno vitæ: & per portam intrent ciuitatem. Quod sic exponitur anagogice. Beati qui mundant cogitationes suas & actus: vt sit illis potestas vidē dominum nostrum iesum Christū: qui dicit. Ego sum vía vita & veritas: & p doctrinam & exempla præcedentium patrum intrant in regna cœlorum. Et sic est differentia inter allegoriā & anagogiā: quia allegoria est mysticus sensus pertinens ad militantē ecclesiā in qua sumus: sed anagogia est apertus sensus pertinens ad ecclesiam triumphantem: quæ est cōmunitas sanctorum iam triumphans & regnans. Tropologia vero est moralis locutio: quæ ad instructionem & correctionē animorum mystice siue aperte respicit. Mystice: vt ait Salomon. Omni tēpore sint vestimēta tua cādida: & oleum de capite tuo non deficiat: quod est dicere. Omni tēpore sint opera tua munda: & charitas de corde tuo non deficiat. Aperte: vt Ioannes dicit. Filioli non diligamus verbo neq; lingua: sed opere & veritate. Et vt breuiter habeas. Historia docet factum. Tropologia faciendum. Allegoria credendum. Anagogia appetendum. Vnde versus.

Littera gesta docet: quid credas allegoria.
Moralis quid agas: quo tendas anagogia.

Hæc patent in hac dictione hierusalem. Historice enim est nomen ciuitatis. Tropologice est typus animæ fidelis: Allegorice figura ecclesiæ militantis. Anagogice typum gerit ecclesiæ triumphantis. Vnde versus.

Sicut hierusalem polis est terrena fidelis:
Constans ecclesia: mons fortis: patria lumina.

Incipit epistola beati Hieronymi ad Paulinum presbyterum de omnibus diuinæ hystoriæ libris. Capitulum. i.

Frater Ambrosius tua mihi munuscula perferēs: detulit simul & suauissimas litteras: quæ a principio amicitiarum fidē probatæ iam fidei et veteris amicitiæ noua præferebant. Vera enim illa necessitudo est & christi glutino copulata: quā non vtilitas rei familiaris: nō præsentia tn̄ corporū: nō subdola & palpans adulatio: sed dei timor & diuinarū scripturarū studia conciliāt. Legimus in veteribⁿ historiis quosdā lustrasse quincias: nouos adiisse populos: maria transisse: vt eos quos exlibris nouerāt: corā quoq; viderent. Sic Pythagoras mēphiticos vates: sic Plato ægyptū & Archytā tarētinū: eamq; oram italiæ: quæ quondā magna græcia dicebatur: laborioſissime peragrauit: vt qui Athenis magister erat & potēs: cuiusq; doctrinā Achademiæ gymnasia personabāt: fieret peregrin⁹ atq; discipulus: malēs aliena verecūde discere: q̄ sua impudēter ingerere. Deniq; cū litteras quasi toto orbe fugientes persequitur: captus a piratis & venūdatus etiā tyrānо crudelissimo paruit: ductus captiuus: vinctus & seruus: tamē quia philosophus: maior emētе se fuit. Ad Titi Liuiū lacteo eloquētiæ fonte manantem: de vltimis hispaniæ galliarūq; finibus quosdā venisse nobiles legimus: & quos ad contemplationē sui Roma non traxerat: vnius hominis fama perduxit. Habuit illa etas inauditū oibus sæculis celebrandūq; miraculū: vt vrbem tātam ingressi: aliud extra vrbem quærerent. Apollonius siue ille magus: vt vulgus loquitur: siue philosophus: vt pythagorici tradūt: intrauit persas: pttransfluit Caucasum: albanos: scythas: massagethas: opulentissima indiæ regna penetrauit: & ad extremum latissimo phison amne trāsmisso peruenit ad brachmanas: vt Hiarcham in throno sedētem aureo & de Tantali fonte potantem: inter paucos discipulos de natura: de moribus ac de cursu dierum & syderum audiret docentē. Inde per elamitas babylonios: chaldæos: medos: assyrios: parthos: syros: phenices: arabes: palestinos: reuersus Alexandriam perrexit ad æthiopiam: vt gymnosophistas et famosissimam solis mēsam videret in fabulo. Inuenit ille vir vbiq; quod disceret: & semper proficiēs: semper se melior fieret. Scripsit super hoc plenissime octo voluminibus Philostratus. Capitulum. ii.

Prologus.

QVid loquar de sæculi hominibus: cum apostolus Paulus vas electionis & magister gentium: qui de conscientia tanti in se hospitis loquebatur dicens. An experimētum quæritis eius qui in me loquitur christus? post damascum arabiamq; lustratam: ascendit hierosolymam vt videret petrum: & mansit apud eum diebus quindecim? Hoc enim mysterio hebdoadis & ogdoadis futurus gentium prædicator instruendus erat: Rursumq; post annos quattuordecim assumpto Barnaba & Tito exposuit cum apostolis euangelium: ne forte in vacuum curreret aut cucurrisset. Habet nescio quid latētis energiæ vitæ vocis actus: & in aures discipuli de autoris ore trāsfusa fortius sonat. Vnde & Eschines cum Rhodi exularet: & legeretur illa Demosthenis oratio: quā aduersus eū habuerat: mirantibus cunctis atq; laudantibus: suspirans ait. Quid si ipsam audissetis bestiam sua verba resonantem? Capi. iii.

HEc hoc dico: q; sit aliquid in me tale: quod vel possis a me audire: vel velis discere: sed quo ardor tuus & discendi studium etiam absq; nobis per se probari debeat. Ingenium docile et sine doctore laudabile est. Nō quid inuenias sed quid quæras consideramus. Mollis cera et ad formandum facilis etiam si artificis & plastæ cessent manus: tamen virtutis totum est quicquid esse potest. Paulus apostol? ad pedes Gamalielis legem Moysi & prophetas didicisse se gloriatur: vt armatus spiritualibus telis: postea doceret confidenter. Arma enim nostræ militiæ non carnalia sunt: sed potentia deo ad destructionem munitionū & cogitationes destruētes & omnem altitudinem extollentem se aduersus scientiam dei: & captiuātes omnem intellectum ad obediendū christo: & parati subiugare omnem inobedientiam. Timotheum scribit ab infantia sacris litteris eruditum: & hortatur ad studium lectionis: ne negligat gratiam quæ data sit ei per impositionem manus presbyterii. Tito præcipit vt inter cæteras virtutes episcopi: quas breui sermone depinxit: scientiam quoq; non negligat scripturarum: obtinentem inquit eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem: vt potens sit exhortari in doctrina sana & cōtradicentes reuincere. Capi. iiii.

SAncta quippe rusticitas solum sibi prodest: & quātum ædificat ex vitæ merito ecclesiā Christi: tantum nocet si destruentibus non resistat. Malachias propheta immo per malachiā dominus interrogauit sacerdotes legem In tantum sacerdotis officium est: interrogatum respondere de lege. Et in Deuteronomio legimus. Interroga patrem tuum & annūciabit tibi: seniores tuos & dicent tibi. In psalmo quoq; cxviii. Cantabiles mihi erant iustificationes tuæ in loco peregrinationis meæ. Et in descriptione iusti viri cum eū arbori vitæ dauid quæ est in paradiso compararet: inter cæteras virtutes hoc etiam intulit. In lege domini voluntas eius: & in lege eius meditabitur die ac nocte. Daniel in fine sacratissimæ visionis ait. Iustos fulgere quasi stellas: & intelligentes ideſt doctos quasi firmamentū. Vides quātum inter se distāt iusta rusticitas & docta iustitia. Alii stellis: alii cœlo comparantur. Quam q̄ iuxta hebraicam veritatem vtrūq; de eruditis possit intelligi. Ita enim apud eos legimus. Qui autem docti fuerint: fulgebunt quasi splendor firmamēti: & qui ad iustitiā erudiūt multos: quasi stellæ in perpetuas æternitates. Cur dicitur Paulus apostolus vas electionis? Nempe quia vas legis & scripturarū sanctarum erat armarium. Pharisæi stupēt in doctrina domini: & mirantur in Petro & Ioanne quomodo legem sciant cū litteras nō didicerint. Quicquid enim aliis exercitatio & cotti diana in lege meditatio tribuere solet: illis hoc spiritus sanctus suggerebat. Et erāt (iuxta quod scriptum est) docibiles deo. Duodecim annos saluator impleuerat: & in templo sedens de quæstionibus legis interrogans: magis docet dum prudenter interrogat. Nisi forte rusticum Petrū rusticum Ioannem dicimus: quorum vterq; dicere poterat. Et si imperitus sermone non tamen scientia. Ioannes rusticus: piscator indoctus: & vnde illa vox obsecro. In principio erat verbum: & verbum erat apud deū: & deus erat verbum? Logos græce multa significat. Nam & verbum est & ratio & supputatio & causa vniuscuiusq; rei: per quam sunt singula quæ subsistunt: quæ vniuersa recte intelligimus in Christo. Capi. v.

HOc doct? Plato nesciuit: hoc Demosthenes eloquens ignorauit. Perdam inquit sapientiam sapientium: & prudentiam prudentium reprobabo. Vera sapientia perdet falsam sapiētiam. Et quāq; stultitia prædicationis in cruce sit: tamen Paulus sapientiam loquitur inter perfectos. Sapientiam autē non sæculi huius: quæ destruitur: nec principum huius sæculi: sed loquitur dei sapientiam in mysterio absconditam: quā prædestinauit deus ante secula. Dei sapientia christus est. Christus enim dei virtus & dei sapientia. Hæc sapientia in mysterio abscondita est: de qua & noni psalmi titulus prænotatur pro occultis filii. In quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ dei abscōditi. Et qui in mysterio abscōditus erat: prædestinatus est ante sæcula: prædestinatus autem & præfiguratus in lege & prophetis. Vnde & prophetæ appellabantur videntes: quia videbant eum quem cæteri non videbant. Abraam vidit die eius: & lætatus est. Aperiebantur cœli Ezechieli: qui populo peccatori clausi erāt. Reuela inquit Dauid oculos meos: & cōsiderabo mirabilia de lege tua. Lex enī spiritalis est: & reuelatione opus est vt intelligatur: ac reuelata facie dei gloriā cōtemplemur. Liber in apocalypsi septem sigillis signatus ostenditur: quem si dederis homini scienti litteras vt legat: respondebit tibi. Nō possum. Signatus est enim. Quanti hodie putant se nosse litteras: tenent signatum librum nec aperire possunt: nisi ille reserauerit qui habet clauem dauid: qui aperit & nemo claudit: claudit: & nemo aperit. In actibus apostolorū sanctus eunuchus immo sanct? vir (sicem eū scriptura cognominat) cum legeret Esaiam prophetā interrogat? a Philippo: putas ne intelligis quæ legis? respondit. Quomodo possum: nisi aliquis me docuerit? Ego vt de me loquar interim: nec sanctior sum hoc eunucho nec studiosior: qui de ethyopia ideſt de extremis finibus mundi venit ad templum: reliquit aulam regiam: & tantus amator legis diuinæq; scientiæ fuit: vt etiam in vehiculo litteras legeret sacras. Et tamen cum librum teneret: et verba domini cogitatione cōciperet: lingua volueret: labiis personaret: ignorabat eum quem in libro nesciens veneraba tur. Venit philippus ostēdit ei iesum qui clausus latebat in littera. O mira doctoris uirtus. Eadem hora credidit eunuchus: baptizatur: fidelis & sanctus est ac magister de discipulo: plus in deserto fonte ecclesiæ q̄m in aurato synagogæ templo repperit.

Capitulum. vi.

Prologus.

HEc a me perstricta sunt breuiter. Neq; enim epistolaris angustia euagari longius patiebatur: vt intelligeres te in scripturis sacris sine præuio & non obstante semitam non posse ingredi. Taceo de grammaticis: rhetoribus: philosophis: geometris: dialecticis: musicis: astronomis: astrologis: medicis: quorum scientia mortalibus satis vel vtilissima est: & in tres partes scinditur: in doctrinam: rationem & vsum. Admiratores artes veniam & quā non tam lingua q̄m manu administrant. Agricolæ: fabricarii: fabri metallorū: lignorūq; cæsores: Lanarii quoq; & fullones & cæteri qui varia supellectilem & vilia opuscula fabricant: absq; doctore esse non possunt quod cupiunt. Quod medicorum est promittunt medici: tractant fabrilia fabri. Sola scripturarum ars est: quam sibi passim omnes vendicant. Scribimus indocti: doctiq; poemata passim. Hanc garrula anus: hanc delirus senex: hanc sophista verbosus: hanc vniuersi præsumunt: lacerant: docent anteq; discant. Alii obducto supercilio grandia verba trutinātes: inter mulierculas de sacris litteris philosophātur. Alii discūt (proh pudor) a fœminis quod viros doceant. Et ne parum hoc sit: quadam facilitate verborum: immo audacia ediſſerunt aliis: quod ipsi non intelligunt. Taceo de meis similibus: qui si forte ad scripturas sanctas post sæculares litteras venerint: & sermone compositio aures populi mulserint: quicquid dixerint hoc legem dei putant. Nec scire dignantur quid prophetæ quid apostoli senserint: sed ad sensum suum incongrua aptant testimonia: quasi grande sit & non vitiosissimum dicendi genus deprauare sententias: & ad voluntatem suam sacram scripturam trahere repugnantem. Quasi non legerimus Homerocentonas & Vergiliocentonas: ac si non sic etiam & Maronem sine Christo possimus dicere christianum: quia scripserit. Iam redit & virgo: redeunt saturnia regna. Iam noua progenies cœlo demittitur alto. Et patrem loquentem ad filium. Nate meæ vires: mea magna potentia solus. Et post verba saluatoris in cruce. Talia perstabat memorans: fixusq; manebat. Puerilia sunt hæc & circulatorum ludo similia: docere quod ignores: immo (vt cum stomacho loquar) nec hoc quidem scire quod nescias. Capi. vii.

IDelicet manifestissima est Genesis in qua de creatura mundi: de exordio generis humani: de diuisione terræ: de confusione linguarum: de descensione vsq; ad ægyptum scribitur Hebræorum. Patet Exodus cum decem plagis: cum decalogo: cum mysticis diuinisq; præceptis. In promptu est Leuiticus liber: in quo singula sacrificia: immo singulæ pene syllabæ & vestes Aaron: & totus ordo leuiticus spirant cœlestia sacramenta. Numeri vero nonne totius arithmeticæ: & prophetiæ balaam: & quadragintaduarū mansionum per eremum mysteria continent? Deuteronomium vero secunda lex: & euangelicæ legis præfiguratio: nonne sic ea habet quæ prior a sunt: vt tamen noua sint omnia de veteribus? Hucusq; Moyses: hucusq; Pentateuchus: quibus quinq; verbis loqui se velle apostolus in ecclesia gloriatur. Iob exemplar patientiæ: quæ non mysteria suo sermone cōplectitur? Prosa incipit: versu labitur: pedestri sermone finitur: omnesq; leges dialecticæ: propositione: assumptione: confirmatione: cōclusione determinat. Singula in eo verba plena sunt sensibus. Et vt de cæteris taceam: resurrectionem corporum sic prophetat: vt nullus de ea manifestius & cautius scripserit. Scio inquit q redemptor meus viuit: & in nouissimo die de terra surrecturus sum: & rursum circūdabor pelle mea: & in carne mea videbo deum: quem visurus sum egoipse: & oculi mei cōspecturi sunt & non alius. Reposita est hæc spes mea in sinu meo. Veniam ad Iesum Naue: qui typum domini non solum in gestis: verumetiam in nomine præfert. Transit iordanem: hostium regna subuertit: diuidit terram victori populo. & per singulas vrbes: viculos: montes: flumina: torrentes atq; cōfinia: ecclesiæ cœlestisq; hierusalem spiritualia regna describit. In iudicum libro quot principes populi tot figuræ sunt. Ruth moabitis Esaiæ explet vaticinium dicentis. Emitte agnum domine dominatorem terræ de petra deserti ad montem filiæ syon. Samuel in Heli mortuo et in occisione Saul veterem legem abolitam monstrat. Porro in Sadoch atq; Da uid noui sacerdotii nouiq; imperii sacramenta testatur.

Malachim ideſt tertius & quartus Regum liber a Salomone vsq; ad Iechoniam: & a Ieroboam filio Nabath vsq; ad Osee: qui ductus est in assyrios: regnum iuda et regnum describit israel. Si historiam respicias: verba simplicia sunt: si in litteris sensum latentem inspexeris: ecclesiæ paucitas & hereticorum contra ecclesiam bella narrantur. Duodecim prophetæ in vnius voluminis angustias coarctati: multo aliud q̄m sonant in littera præfigurāt.

Osee crebro nominat effraim: samariam: iosephiezrael & vxorem fornicariam & fornicationis filios: & adulteram cubiculo clausam mariti multo tempore sedere viduam: & sub veste lugubri viri ad se reditum præstolari.

Iohel filius Fatuel describit terram duodecim tribuum: eruca: brucho: locusta: rubigine vastante consumptam: & post euersionem prioris populi effusum iri spiritum sanctum super seruos dei & ancillas: ideſt super centum viginti credentium nomina: & effusum iri in cœnaculo syō. Qui centum viginti ab vno vsq; ad quindecim paulatim & per incrementa surgentes: quindecim graduum numerum efficiūt: qui in psalterio mystice continētur. Amos pastor & rusticus & ruborum mora distringens paucis verbis explicari non potest. Quis enim digne exprimat tria & quattuor scelera Damasci & Gazæ & Tyri & Idumeæ: & filiorū Ammon & Moab: & in septimo & octauo gradu Iudæ et israel. Hic loquitur ad vaccas pingues quæ sunt in samariæ monte: & ruituram domum maiorem minoremq; testatur. Ipse cernit fictorem locustæ: & stantem dominū super murum litum vel adamantinū & vncinum pomorum attrahentem supplicia peccatoribus: & famē in terra: non famem panis nec sitim aquæ: sed audiendi verbū dei.

Abdias qui interpretatur seruus domini: pertonat contra edom & sanguineum terrenūq; fratrem: fratris quoq; Iacob semper æmulum hasta percutit spiritali. Ionas pulcherrima columba naufragio suo passionem domini præfigurans: mundum ad pœnitentiam reuocat: & sub nomine Ninive gentibus salutem nunciat. Michæas de morasthi coheres Christi vastationem annunciat filiæ latronis: & obsidionem ponit contra eam: quia maxillam percusserit iudicis israel. Naum consolator orbis increpat ciuitatem sanguinum: & post euersionem illius loquitur. Ecce super montes pedes euangelizantis & annunciantis pacem. Abacuch luctator fortis & rigidus stat super custodiam suam: & figit gradum super munitionem vt Christum in cruce contempleur & dicat. Operuit cœ-

los gloria eius: & laudis eius plena est terra. Splēdor eius vt lux erit: cornua in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo eius. Sophonias speculator et arcanorum dei cognitor audit clamorem a porta piscium & eiulatū a secunda: & contritionem a collibus. Indicit quoq; vlulatum habitatoribꝰ pilæ: quia cōticuit omnis populus chanaan: dispersi sunt vniuersi qui inuoluti erāt argēto. Aggæus festiuus & lætus qui seminauit in lachrymis: vt in gaudio meteret: destructum templum ædificat: deumq; patrem in ducit loquentem, Adhuc vnum modicumq; & ego commouebo cœlum et terram et mare et aridam: et mouebo omnes gentes: & veniet desideratus cunctis gentibus.

Zacharias memor domini multiplex in prophetia iesum vestibus sordidis indutum: & lampadem oculorum septēm candelabrumq; aureum cum totidē lucernis quot oculis: duas quoq; oliuas a sinistris lampadis cernit et a dextris: vt post equos rufos: nigros: varios & albos & dissipatas quadrigas ex effraim & equum de hierusalem pauperem regem vaticinetur: & prædicet sedentem super pullum filium asinæ subiugalis. Malachias aperte & in fine omnium prophetarum de abiectione israel & vocatione gentium. Non est mihi ait voluntas in vobis: dicit dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnum est nomen meum in gentibus: & in omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda. Esaiam: Hieremiam: Ezechiel & Daniel: quis potest vel intelligere vel exponere? Quorum: primus non prophetiam videtur mihi texere sed euangelium. Secundus virgam nuceam & ollam succensam a facie aquilonis: & pardum spoliatum suis coloribus et quadruplex diuersis metris nectit alphabetum. Tertius & principia & finem tantis habet obscuritatibus inuoluta: vt apud hebræos ipsæ partes cum exordio geneseos ante annos triginta non legantur. Quartus vero qui & extremus inter quattuor prophetas: temporum conscius: & totius mundi philohistoricus lapidem præcisum de monte sine manibus & regna omnia subuertentem claro sermone pronunciat. Dauid Simonides noster Pindarus & Alcæus Flaccus quoq; Catullus atq; Serenꝰ Christū lyra personat: & in decachordo psalterio ab inferis excitatre surgentem. Salomon pacificus & amabilis domini: mores corrigit: naturam docet: ecclesiam fugit & Christū: sanctarumq; nuptiarum dulce canit epithalamium. Hester in ecclesiæ typo populum liberat de periculo: & interfecto Aman: qui interpretatur iniquitas: partes cōuiuii & diem celebrem mittit in posteros. Paralipomenon liber: idest instrumenti veteris epitome: tantus ac talis est: vt absq; illo si quis scientiam scripturarum sibi voluerit arrogare: seipsum irrideat. Per singula quippe nomina iuraq; verborum & prætermissæ in regum libris tanguntur historiæ: & innumerabiles explicantur euangelii quæstiones. Esdras & Neemias: adiutor videlicet & consolator a domino: in vno volumine arctātur: instaurant tēplū: muros extruunt ciuitatis: omnisq; illa turba populi redeūtis in patriā: & descriptio sacerdotū: leuitarū: israelitarū: prolelitorum: ac per singulas familias murorum acturriū opera diuisa: aliud in cortice præferūt: aliud in medulla retinent. Gernis me scripturarum amore raptum: excessisse modum epistolæ: & tamen nō implesse quod volui. Audiuimus tantū quid nosse: quid cupere debeamus: vt & nos quoq; possimus dicere. Cōcupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tēpore. Cæterū illud Socraticū impletur in nobis. Hoc tantū scio quod nescio. Tangā & nouū breuiter testamentū. Matthæus: Marcus: Lucas & Iohannes quadriga dñi & verū cherub: quod interpretatur scientiæ plenitudo: per totum corpus oculati sunt: scintillæ emicant: discurrūt fulgura: pedes habent rectos: & in sublime tēdentes: terga pēnata & vbiq; volātia: tenēt se mutuo: ibiq; perplexi sunt: & quasi rota in rotam voluūtur: & per gunt quocūq; eos flatus spiritus sancti perduxerit. Paulus apostolus ad septē scribit ecclesias: octaua enim ad hebræos a pleriſq; extra numerum ponitur. Timotheum instruit ac Titū: & Philemonē pro fugitiuo famulo deprecatur: super quo melius tacere puto: q̄ pauca scribere. Actus apostolorū nudam quidē videtur sonare historiā: & nascē tis ecclesiæ infantiā texere: sed si nouerimus scriptorē eorū Lucā esse medicū: cuius laus est in euāgelio: animaduertimus pariter oīa verba illius: animæ lāguētis esse medicinam. Iacobus: Petrus: Ioannes: Iudas septē epistolas ediderunt tā mysticas q̄ succinctas & breues pariter ac lōgas: breues in verbis: lōgas in sententiis: vt rarus sit qui non in earū cæcutiat lectione. Apocalypsis Ioannis tot habet sacramenta quot verba. Parū dixi: & pro merito voluminis laus oīs inferior est. In verbis singulis multiplices latēt intelligentiæ. Oro te frater charissime inter hæc viuere: ista meditari: nihil aliud nosse: nihil aliud quærere. Nōne videtur tibi iam hic in terris regni cœlestis habitaculum? Nolo vt offendaris in scripturis sanctis simplicitate & quasi vilitate verborū: quæ vel vitio interpretū vel de industria sic prolatæ sunt: vt rusticā cōtionem facilius instruerent: & in vna eadēq; sententia aliter doctus: aliter sentiret indoctus. Non sum tam petulās & hebes: vt hæc me nosse pollicear: & eorū fructus capere in terra: quorū radices in cœlo fixæ sint: sed velle fateor: sedenti me præfero: magistrū renuēs comitē spondeo. Petēti datur: pulsanti aperitur: quærens inuenit. Discamus in terris: quorū scientia nobis perseueret in cœlo. Obuiis te manibus excipiā: & vt inepte aliquid ac de Hermagoræ tumiditate effundā: quicquid quæsieris tecum scire conabor. Capi. viii.

DAbes hic āmātissimū tui fratrē Eusebium: qui litterarū tuarū mihi gratiā duplicault: referens honestatē morū tuorū: contemptū sæculi: fidē amicitiæ: amorē xpi. Nā prudentiā & eloquii venustate: etiā absq; illo ipsa epistola præferebat. Festina quæso te: & hærēti in salo nauiculæ funē magis præscinde q̄ solue. Nemo renunciatur sæculo bene potest vēdere q̄ cōtēpsit vt vēderet. Quicquid in sumptꝰ de tuo tuleris: p lucro cōputa. Antiquū dictū est. Auaro deest tā qd habet q̄ quod nō habet. Credenti totus mūdus diuitiarū est: infidelis aūt etiam obolo indiget. Sic viuamus quasi nihil habentes: & omnia possidentes. Victus atq; vestitus diuitiæ christianorum sunt. Si habes in potestate rē tuam: vēde: si non habes: proiice. Tollenti tunicam & pallium relinquendum est. Scilicet nisi tu semper recrastinās & diem de die trahens caute & pedetentim tuas possessiunculas vendideris: non habet Christus vnde alat pauperes suos. Totum deo dedit qui se obtulit. Apostoli tantum nauem & retia reliquerūt. Vidua duo æra misit in gazophylatiū: & præfertur Cresi diuitiis. Facile cōtemnit omnia qui se semper cogitat esse moriturum.

Explicit epistola beati Hieronymi præsbyteri ad Paulinum præsbyterum.

Incipit prefatio sancti Hieronymi

præsbyteri in Pentateuchum Moysi.

Esiderij mei desideratas accepi epistolas: qui quodam præsagio futurorum cū Daniele fortitus est nomē: obsecrantis: vt trāslatum in latinam linguam de hebræo sermone pentateuchum nostrorum auribus trā derem. Periculosum opus certe & obtrectatorum meorum latratibus patens: qui me asserunt in septuaginta interpretum suggillationem noua pro veteribꝰ cudere: & ita ingenium quasi vinum probantes: cum ego sæpissime testatus sim: me pro virili portione in tabernaculo dei offerre quæ possim: nec opes alterius aliorum paupertate fedari. Quod vt auderem: Origenis me studium prouocauit: qui editioni antiquæ trāslationem Theodotionis miscuit: asterico & obelo idest stella & veru omne opus distinguens: dum aut illucescere facit quæ minus ante fuerant: aut superflua quæq; iugulat & confodit: & maxime quæ euangelistarum & apostolorum autoritas promulgauit. In quibus multa de veteri testamento legimus: quæ in nostris codicibus non habētur. Vt est illud. Ex ægypto vocaui filium meum. Et quoniam nazaræus vocabitur: & vidēbunt in quem compunxerunt: & flumina de vētre eius fluent aquæ viuæ: & quæ nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: quæ præparauit deus diligentibus se: & multa alia quæ proprium syntagma desiderant. Interrogemus ergo eos vbi hæc scripta sunt: & cum dicere non potuerint: de libris hebraicis proferamus. Primum testimonium est in Osee: secundum in Esaia: tertiū in Zacharia: quartū in Prouerbiis: quintū æque in Esaia: quod multi ignorantes apocryphorum deliramenta sectātur: & hiberas nenias libris autenticis præferunt. Causas erroris non est meum exponere. Iudæi prudenti factum dicunt esse consilio: ne Ptolemæus vnius dei cultor etiam apud Hebræos duplicem diuinitatem deprehenderet. Quod maxime idcirco faciebāt: quia in Platonis dogma cadere videbatur. Deniq; vbicunq; sacratum aliquid scriptura testatur de patre & filio & spiritusancto: aut aliter interpretati sunt: aut omnino tacuerunt: vt & regi satisfacerent: & arcanum fidei non vulgarent. Et nescio quis primus autor septuaginta cellulas Alexandriæ mendacio suo extruxerit: quibus diuisi: eadem scriptitarint: cū Aristæus eiusdem Ptolemæi hyperaspistes & nō multo post tempore Iosephus nihil tale retulerint: sed in vna basilica cōgregatos contulisse scribant: nō prophetasse. Aliud est enim esse vatem: aliud est esse interpretem. Ibi spiritus ventura prædicit: hic eruditio & verborum copia ea quæ intelligit transfert. Nisi forte putādus est Tullius œconomicum Xenophontis & Platonis Pythagoram & Demosthenis pro Ctheliphonte: afflatus rhetorico spiritu trāstulisse. Aut aliter de eisdem libris per septuaginta interpretes: aliter per apostolos spiritus sanctus testimonia texuit: vt quod illi tacuerunt: hi scriptum esse mentiti sint. Quid igitur? Damnamus veteres? Minime. Sed post priorum studia in domo domini: quod possumus: laboramus. Illi interpretati sunt ante aduentum Christi: & quod nesciebāt dubiis protulere sententiis: nos post passionem & resurrectionē eius: non tam prophetiam q̄ historiam scribimus. Aliter enim audita: aliter visa narrantur. Quod melius intelligimus: melius & proferimus. Audi igitur æmule: obtrectator ausculta. Non damno: non reprehendo septuaginta: sed confidenter cūctis illis apostolos præfero. Per istorum os mihi Christus sonat: quos ante prophetas inter spiritalia charismata positos lego: in quibus vltimum pene gradum interpretes tenent. Quid liuore torqueris? Quid imperitorum animos contra me concitas? Si cubi in translatione tibi videor errare: interroga Hebræos: diuersarum vrbium magistros cōsule. Quod illi habēt de Christo: tui codices non habent. Aliud est si cōtra se postea ab apostolis vsurpata testimonia probauerunt: & emendatiora sunt exemplaria latina q̄ græca: græca q̄ hebraica. Verum hæc contra inuidos. Nūc te deprecor Desideri charissime: vt quia me tantū opus subire fecisti: & a Genesi exordium capere: orationibus iuues: quo possim: eodem spiritu quo scripti sunt libri: in latinū eos transferre sermonem.

Explicit prefatio.

VENERABILI FRATRI FRANCISCO EPISCOPO ABVLEN. ET DILECTO FILIO FRANCISCO DE MENDOZA. ARCHIDIACONO DE PEDROCHE IN ECCLESIA CORDVBENSI VEL EORVM ALTERI.

LEO PAPA. X.

VENERABILIS FRATER ET DILECTE FILI SALVTEM ET APOSTOLICAM benedictionem. Dudum relatione Venerabilis fratris Bernardini Epi Sabinen. & dilecti filii nostrorū Egidii tt. sancti Matthei presbyteri Cardinalis nobis facta: intellexim⁹ q̄ inter alia quæ bonæ memoriæ Franciscus tt. sanctæ Balbinæ presbyter Cardinalis: ante noui videlicet in greco & latino: & veteris in græco & latino p̄dictis necnō hebræo & caldæo sermonibus ab eodem Francisco Cardinale multa cū vigilia & doctorum consensu compositum: & vsq; ad sexcenta volumina vel amplius impensa eiusdem Francisci Cardinalis impressa. Sed cum post impressionem huiusmodi subito dictus Franciscus Cardinalis morte hactenus opus ipsum ad doctorum manus & publicam vtilitatem cui erit fructuosum aduenire. Manet insuper voluntas dicti Francisci Cardinalis in illius testamento notata pro parte inexequuta: & est ex precio pro quo dicta volumina vendētur explenda. Vnde nos indignum existimantes q̄ huiusmodi opus amplius cum publicæ vtilitatis iactura lateat. & pia tam imitabilis viri voluntas diutius debita exequutione frustretur: & vtriq; damno nostræ prouisionis ope subuenire volentes: Motu proprio & ex certa scientia nostra opus prefatum comprobantes: & vt tale in lucem per doctorum & aliorum manus libere de cætero venire possit concedentes: discretioni vestræ: qui: sicut accepimus ex exequutoribus dicti testamenti estis: per hæc scripta mandamus: quatenus volumina prædicta pro precio de quo melius agi poterit: etiā sine aliis dicti testamēti exequutoribus: si qui sint: diligenter vendi procuretis: & faciatis ex ipso precio dictam voluntatem iuxta vires eiusdem precii adimpleri. Et ne aliquod dictorū volumin̄ non venditum maneat: in hibemus vniuersis & singulis tam ecclesiasticis q̄ secularibus personis cuiuscūq; dignitatis. status. gradus. ordinis & cōditionis sint: sub excōmunionis latæ sententiæ a qua non nisi a nobis ipsis vel de nostro speciali mandato: preterq̄ in mortis articulo constituti: absolui possint. necnon mille ducatorum auri de camera pro quolibet transgressorum soluendorum. & quos fabricæ basilicæ sancti Petri de vrbe & nostræ cameræ paribus portionibus applicamus: eo ipso incurrendis pœnis: ne opus prædictum ab alio q̄s persona vel personis per vos vel alterum ex vobis ad id deputatis pro tempore vsq; ad septennium a die inchoatæ venditionis h̄moi computandum emere vel illud durante septennio h̄moi imprimere quoquomodo presum̄ at. Si vero temerarie inhibitionem huiusmodi: quod absit præterire non expauerint: Vobis & vestrum cuilibet transgressores prædictos excōmunicatos denunciandi. & eos vt tales euitari mandandi. necnon pœna quingentorum ducatorum h̄moi singulariter mulctari. & quæuis alia desuper necessaria seu oportuna faciendi licentiam & facultatem tenore præsentium elargimur. Non obstan̄. constitutionibus & ordinationibus apostolicis cæterisq; contrariis quibuscunq;. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub Anulo piscatoris die. xxii. Martii. M.D.XX. Pontificatus nostri Anno octauo.

Euangelista.

Ad lectorem.

RATER FRANCISCVS Episcopus Abulen. & Fr̄ciscus de mendoza Archidiachon⁹ de Pedroche. Sacrarum litterar⁹ in cupidis in christo iesu. S.D Superiores apostolicæ sedis litteras breues sub anulo piscatoris ad nos datas accepimus: in quibus vt legisti bone lector nobis cōmendat iubetq; : vt opus illud non minus difficsum q̄ eruditionis plenum. quod ad sacrum canonem explicandum Frater Franciscus ximenez. S.R.E. Cardinalis hispanus idemq; Toletanus antistes dominus ac benefactor noster pius vendendos exponeremus: vt inde conflarentur pecuniæ quibus legata & debita accetera ipsius testamenti onera persoluerentur. Eas igitur nos magna cum voluptate legimus: non modō vt apostolicis iussionibus obtemperaremus: verumetiam vt optimi & omni æternitate dignissimi deq; nobis optime meriti viri testamentariam voluntatem exequeremur. Curauimus itaq; per viros industrios atq; eius rei peritos terniones in volumina & ea ipsa volumina in sex totius operis partes redigere. Et non habita impensarum ratione: quæ fuerunt propemodum infinite: sed vtilitate que inde sequeretur ex lectione: taxauimus totum opus ducalium aureorum numerorum precio sex cum dimidio aut aliquanto plus ris: prout distrahendorum librorum ratio exegerit: habita pro vectura impensarum æstimatione. Erit igitur tuum lector amice: si gratus si pius si denicq; vir bonus videri cupis: vt pro illius defuncti animæ deum immortalem preceris: vt donet illi requiem sempiternam.

Ca.1. A

In principio fecit deus celum et terrā. ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θς̄ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Hebre. 91.a. Pag. 88. Piere. to.b. at terra erat inuisibilis & icōposita. et tenebre super faciem abyssi: & spiritus dei ferebatur super aquam. et dixit deus fiat lux. & fa γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος· καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου· καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος· καὶ εἶπεν ὁ θς̄ γενηθήτω φῶς· καὶ ἐγένετο φῶς· καὶ εἶδεν ὁ θς̄ τὸ φῶς ὅτι καλόν· καὶ διέστειλε ὁ θς̄ ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους· καὶ ἐκάλεσεν ὁ θς̄ τὸ φῶς ἡμέραν· καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα· καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ ἡμέρα μία· καὶ εἶπεν ὁ θς̄ γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος· καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος· καὶ ἐποίησεν ὁ θς̄ τὸ στερέωμα· καὶ διέστειλε ὁ θς̄ ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος· καὶ ἐγένετο οὕτως· καὶ ἐκάλεσεν ὁ θς̄ τὸ στερέωμα οὐρανόν· καὶ εἶδεν ὁ θς̄ ὅτι καλόν· καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ ἡμέρα δευτέρα· καὶ εἶπεν ὁ θς̄ συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὰς αὐτῶν· καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά· καὶ ἐγένετο οὕτως· καὶ συνήγαγεν ὁ θς̄ τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν· καὶ ὤφθη ἡ ξηρά· καὶ ἐκάλεσεν ὁ θς̄ τὴν ξηρὰν γῆν· καὶ τὰς συναγωγὰς τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θάλασσας· καὶ εἶδεν ὁ θς̄ ὅτι καλόν· καὶ εἶπεν ὁ θς̄ βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ ὁμοιότητα· καὶ ξύλον καρπιμον ποιοῦν καρπὸν οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐγένετο οὕτως· καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ ξύλον καρπιμον ποιοῦν καρπὸν οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ εἶδεν

B

Transla. Gre. lxx. cū interp. latina.

In principio fecit deus celum et terrā. Terra autem erat inuisibilis & icōposita. et tenebre super faciem abyssi: & spiritus dei ferebatur super aquas. Dixitq; deus. Fiat lux. et facta ē lux. Et vidit deus lucē q̄ esset bona. Et diuisit deus inter lucē & inter tenebras. appellauitq; deus lucē diē: & tenebras noctem. Factumq; est vespe & mane dies vnus. Dixit quoq; deus. Fiat firmamentū in medio aquarum: & diuidat aquas ab aquis. Et fecit deus firmamentum. & diuisitq; aquas q̄ erant sub firmamēto ab his q̄ erant super firmamentū. Et factū est ita. Vocauitq; deus firmamentum celum: & factum est vespe & mane dies secundus. Dixit vero deus. Congregentur aque q̄ sub celo sunt in locum vnum: & appareat arida. Et factum ē ita. Et vocauit deus aridā terram: congregationesq; aquarū appellauit maria. Et vidit deus q̄ esset bonum: & ait. Germinet terra herbā virētem & faciētē semē: & lignum pomiferū faciens fructū iuxta genus suū cuius semē ipsi sit super terrā. Et factū est ita. Et protulit terra herbā virētē & faciētē semē iuxta genus suū: lignūq; faciēs fructū: & hīs vnūquodq; sementem ſm spēm suā. Et vidit

Transla. B. Piero.

In principio creauit deus celum & terrā. Terra autem erat inanis & vacua: & tenebre erant sup abyssi: & spiritus dei ferebatur sup aquas. Dixitq; deus. Fiat lux. Et facta ē lux. Et vidit deus lucem q̄ esset bona: & diuisit lucem a tenebris: appellauitq; lucem diē: & tenebras noctem. Factumq; est vespe & mane dies vnus. Dixit quoq; deus. Fiat firmamentū in medio aquarum: & diuidat aquas ab aquis. Et fecit deus firmamentum. diuisitq; aquas q̄ erant sub firmamēto ab his q̄ erant super firmamentū. Et factū est ita. Vocauitq; deus firmamentum celum: & factum est vespe & mane dies secundus. Dixit vero deus. Congregentur aque q̄ sub celo sunt in locum vnum: & appareat arida. Et factum ē ita. Et vocauit deus aridā terram: congregationesq; aquarū appellauit maria. Et vidit deus q̄ esset bonum: & ait. Germinet terra herbā virētem & faciētē semē: & lignum pomiferū faciens fructū iuxta genus suū cuius semē ipsi sit super terrā. Et factū est ita. Et protulit terra herbā virētē & faciētē semē iuxta genus suū: lignūq; faciēs fructū: & hīs vnūquodq; sementem ſm spēm suā. Et vidit

Ter. Heb.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ
הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי
תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל
פְּנֵי הַמָּיִם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי
אוֹר וַיְהִי אוֹר׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת
הָאוֹר כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין
הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי
עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד׃ ס
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ
הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם
לָמָיִם׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ
וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת
לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל
לָרָקִיעַ וַיְהִי כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי
בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי׃ ס וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל
מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי
כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ
וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא
אֱלֹהִים כִּי טוֹב׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ
זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ
אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ וַיְהִי
כֵן׃ וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב
מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה
פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא

Transla. Chal.

בְּקַדְמִין בְּרָא יְיָ יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא׃ וְאַרְעָא הֲוָת צַדְיָא וְרִקְנָא וַחְשׁוֹכָא עַל אַפֵּי תְהוֹמָא וְרוּחָא דַיְיָ מְנַשְּׁבָא עַל אַפֵּי מַיָּא׃ וַאֲמַר יְיָ יְהֵא נְהוֹרָא וַהֲוָה נְהוֹרָא׃ וְחָמָא יְיָ יָת נְהוֹרָא אֲרֵי טָב וְאַפְרֵישׁ יְיָ בֵּין נְהוֹרָא וּבֵין חַשׁוֹכָא׃ וּקְרָא יְיָ לְנְהוֹרָא יוֹמָא וְלְחַשׁוֹכָא קְרָא לֵילְיָא וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָא יוֹמָא חַד׃ וַאֲמַר יְיָ יְהֵא רְקִיעָא בְּמֵצְיעוּת מַיָּא וִיהֵא מַפְרִישׁ בֵּין מַיָּא לְמַיָּא וַעֲבַד יְיָ יָת רְקִיעָא וְאַפְרֵישׁ בֵּין מַיָּא דִּלְעֵיל לְרְקִיעָא וּבֵין מַיָּא דִּלְעֵיל לְרְקִיעָא וַהֲוָה כֵן׃ וּקְרָא יְיָ לִרְקִיעָא שְׁמַיָּא וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָא יוֹם תִּנְיָנוּ׃ וַאֲמַר יְיָ יִתְכַּנְּשׁוּן מַיָּא מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא לְאַתַר חַד וְיִתְחֲזֵי יַבֶּשְׁתָּא וַהֲוָה כֵן׃ וּקְרָא יְיָ לְיַבֶּשְׁתָּא אַרְעָא וְלִיתַ כְּנִישׁוּת מַיָּא קְרָא יַמִּין וְחָמָא יְיָ אֲרֵי טָב׃ וַאֲמַר יְיָ תַּדְאֵי אַרְעָא דִּיתְאָה עִשְׂבָּא דְּבַר זַרְעִיהּ מִזְדַּרֵּעַ אִילָן פֵּרִין עָבִיד פֵּרִין לְזִלְטְרֵי דְּבַר זַרְעִיהּ בֵּיהּ עַל אַרְעָא וַהֲוָה כֵּן׃ וְאַפְּקַת אַרְעָא דִּיתְאָה עִשְׂבָּא דְּבַר זַרְעִיהּ מִזְדַּרֵּעַ לְזִלְטְרֵי וְאִילָן עָבִיד פֵּרִין דְּבַר זַרְעִיהּ בֵּיהּ לְזִלְטְרֵי וַחְמָא

Interp. chal.

In principio creauit deus celū & terrā. Ca.1. Terra aūt erat deserta & vacua: & tenebre sup faciem abyssi: & spūs dei insufflabat sup faciē aquaꝝ. Et dixit deus. Sit lux: & fuit lux. & vidit deus lucē q̄ esset bona. Et diuisit deus inter lucē & inter tenebras. appellauitq; deus lucē diē: & tenebras vocauit noctē. Et fuit vespe & fuit mane dies vnus. Et dixit deus. Sit firmamentū in medio aquaꝝ: & diuidat inter aquas & aq̄s. Et fecit deus firmamentū: et diuisit iter aquas q̄ erant subter firmamētuꝫ: & inter aq̄s q̄ erant sup firmamentū: & fuit ita. Et vocauit deꝰ firmamentū celuꝫ. Et fuit vespe & fuit mane dies scds. Et dixit deꝰ. Cōgregētur aque q̄ sub celo sunt in locū vnum: & appareat arida. Et fuit ita. Et vocauit deus aridā terrā: & locis cōgregationis aquarū appellauit marta. Et vidit deꝰ qꝺ esset bonū. Et dixit deus. Germinet terra germinationē herbe cuiꝰ filius semētis seminal: arboresq; fructiferā facientē fructus ſm genus suū: cuius filius semētis in ipso sit sup terrā. Et fuit ita. Et pdurit terra germē herbe cuius filius semētis seminal ſm genus suū: et arboꝛē facientē fructus: cuiꝰ filius semētis i ipso ſm genus suū. Et vidit

Pritiua. heb.

La.ſ.
ראש
היה תהה בהה
פנה
תהם חשך
אמר היה
האה
בדל
קרא
לאור יום ולחשך קרא לילה
היה ערב היה בקר יום אחד
רקע
בדל
עשה
רקיע בדל מים
לרקיע שמים
שנה
קוה
ראה
מקום אחד תראה היבשה
קרא
קוה
ארץ

Pritiua chal.

הוה צדה ריק
עשב הוה
טוב פרש
מצע
פרש ארע
עלה
כנש חזה
טוב
ראה זרע פרה
זנא נבך דאה
זרע

Interp̃.chal.

Transla.Chal.

Pútiua heb.	Tex. Heb.	Sept.	La. ij.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Transla. B. Hiero.	Tex. Heb.	Sept.	La. ij.	Pútiua. heb.
	וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי			Compleuitq; deus die	et perfect deus in die		וְזָהָב הָאָרֶץ הַהוּא טוֹב שָׁם			
שְׁבַע	מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת			septimo opus suum quod	septimo opera sua: q̃ fecit. et requieuit		הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם וְשֵׁם			
לְאַחַ שַׁבַּת	בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ			fecerat: & requieuit die	deus in die septimo ab		הַנָּהָר הַשֵּׁנִי גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב			שֵׁנָה גֹּוֹת
	אֲשֶׁר עָשָׂה וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת			septimo ab uniuer	omnibus operibus su-		אֶרֶץ כּוּשׁ וְשֵׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי			
בָּרַךְ	יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ	קָדַשׁ		so opere quod patrarat. Et be	is: que fecit. et benedixit deus diei		חִדֶּקֶל הוּא הַהֹלֵךְ קִדְמַת אַשּׁוּר			שָׁלֹשׁ
	שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא			nedixit dieiq; septimo &	septimo: et sanctificauit illũ. q̃ in	C	וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוּא פְּרָת וַיִּקַּח			
	אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת	עָשָׂה יָלַד		sanctificauit illũ. qz in	ipso cessauerat ab oi opere		יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ			בָּבַע לָקַח
	הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם	בָּרָא		lo ceſſauit ab oibus opibus ſuis:	suo quod creauit deus		בְּגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ וַיְצַו			
	עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם	עָשָׂה		ratidis celi et terre: q̃ facta ſũt. q̃ die fecit	facere. hic liber gene-		יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם לֵאמֹר			צָוָה
	וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ	הָיָה		deus celũ et terrã: et omne virgultũ a	ſeos ex ordine.		מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל וּמֵעֵץ			
	וְכֹל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי	צָמַח		grũ ante oriretur in terra. et omne	ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν χλωρὸν ἀ		הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ			
	לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים עַל	מָטָר		herbã agri ante q̃ germinaret. nõ enĩ pluerat do	χόρτον ἀγροῦ πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι. οὐ γὰρ ἔβρεξε κύ		כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת			יָדַע
	הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת			mnus deus sup terrã: et homo nõ erat ad	ριος ὁ θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἦν ἐρ	B	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא טוֹב הְיוֹת			אָמַר
	הָאֲדָמָה וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ	אֵד עָלָה		operãdũ eam. fons aũt aſcẽdebat ex terra:	γάζεσθαι αὐτήν. πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς,	Eccle. 17. a.	הָיָה לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר	עָשָׂה		הָיָה בָּרָא
	וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה	שָׁקָה בָּנָה		et irrigabat oẽs faciem terre. et forma	καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ ἔπλα	Tob. 8.b. Sap. 10.a. 2.Co. 15.f.	כְּנֶגְדּוֹ וַיֹּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים מִן			
	וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם	יָצַר		uit deus hominẽ: pulueré accipiẽs de terra.	σεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς.		הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל			חַיָּה
	עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו	נָפַח		Formauit igitur dñs	et inspirauit in faciem eius spiraculũ vi		עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם			בְּהֵמָה
	נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ	חַיָּה הָיָה		deus hominem	tæ: et factus ẽ homo in animã viuentẽ. et plã		לִרְאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר			
	חַיָּה הוּא שְׁמוֹ וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן	נָטַע		de limo terre: & inſpi	tauit deus paradiſum in eden ad		יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא			
	מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם			rauit in faciem eius	orientem. et poſuit illic hominẽ: quẽ forma-		שְׁמוֹ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת לְכָל			
	אֲשֶׁר יָצָר וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים	צָמַח		uit. et pdurit deus adhuc de terra oẽ li-	φύτευσεν κύριος ὁ θεὸς παράδεισον ἐνέδεν κατὰ		בְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל חַיַּת			
	מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נֶחְמָד לַמַּרְאֶה	חֶמְדַּת רְאֶה		gnũ pulchrũ ad viſum et bonũ ad ctũ. et	ἀνατολάς. καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλα-		הַשָּׂדֶה וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר			
	וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן	אֲכָל חַיָּה		lignũ vite in medio paradiſi:	σεν. καὶ ἐξανέτειλεν ὁ θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν ξύ-		כִּנְדוֹ וַיַּפֵּל יְהוָה אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה			
	וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע וְנָהָר יֹצֵא	יָדַע		pulcrum visu: & ſuaue: lig-	λον ὡραῖον εἰς ὅρασιν καὶ καλὸν εἰς βρῶσιν. καὶ τὸ	D	עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת			מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה
	מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם	שָׁקָה		nũ vite i medio pa-	ξύλον τῆς ζωῆς ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, καὶ τὸ		וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלָע			
	יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים	פָּרַד רֹאשׁ		radiſi: lignũq; ſcie boũ &	ξύλον τοῦ εἰδέναι γνῶσιν καλοῦ καὶ πονηροῦ. πο		אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִא			לָקַח מִן אִישׁ בּוֹא
	שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת			mali. Et fluuius egre-	ταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ἐξ ἐδὲν ποτίζειν τὸν παρ		אֹתָהּ אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת			
	כָּל אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם הַזָּהָב			diebatur de loco volu-	ράδεισον. ἐκεῖθεν ἀφορίζεται εἰς τέσσαρας ἀρχάς.		הַפָּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי			
				ptatis ad irrigãdũ paradi-	ὄνομα τῷ ἑνὶ φισών. οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν		לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה			
				ſum: quĩ inde diuiditur	γῆν εὐιλάτ, ἐκεῖ οὖ ἐστι τὸ χρυσίον.	Eccle. 24.c.	זֹאת הַפָּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר			
				in quattuor capita.		1.Co. 2.b.	מִבְּשָׂרִי: עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת			

Pútiua chal'.	Interp. chal'.	Transla. Chal'.
נוּחַ	Et delectauit ds deus in die ſeptimo opere ſuo quod	וְחַיֵּיד יְיָ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עֲבִידְתֵּיהּ דַּעֲבַד וְנַח בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מִכָּל עֲבִידְתֵּיהּ דַּעֲבַד :
עֲבַד יָלַד בָּרָא	fecerat: ꝛ requeuit in die ſeptimo ab vniuerſo ope-	וּבָרִיךְ יְיָ יָת יוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְקַדִּישׁ יָתֵיהּ אֲרֵי בֵּיהּ נַח מִכָּל עֲבִידְתֵּיהּ דְּבָרָא יְיָ עֲבִיד
יְהוָה פָּעַל	re ſuo quod fecerat. Et benedixit deus vici ſeptimo	לְמֶעְבַּד: אִילֵּין תּוֹלְדָת שְׁמַיָּא וְאַרְעָא כַּד אִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא דְּבָרָא יְיָ אֱלָהָא אַרְעָא
מָטָר פָּלַח	et ſanctificauit eum: quia in ipſo requieuit ab vniuer	וְשָׁמַיָּא: וְכָל אֵילָן חַקְלָא עַד לָא הֲוָה בְּאַרְעָא וְכָל עִשְׂבָּא דְּחַקְלָא עַד לָא צְמַח אֲרֵי
שְׂדֶה חָיָה כָּלָה	ſo opere ſuo quod creauit deus vt faceret. Iſte ſunt	לָא אַמְטַר יְיָ אֱלָהָא עַל אַרְעָא וְאֵינָשׁ לֵית לְמִפְלַח יָת אַרְעָא: וַעֲנָנָא הֲוָה סָלִיק מִן
נָגַן שָׁוָה צָמַח	generationes celi ꝛ terre quando create ſunt: in die	אַרְעָא וְשַׁקֵי יָת כָּל אַפֵּי אַרְעָא: וּבְרָא יְיָ אֱלָהָא יָת אָדָם עַפְרָא מִן אַרְעָא וּנְפַח
רָבַע חָצָה	quo creauit ds deus terrã ꝛ celum: ꝛ oẽm arborem	בְּאַפּוֹהִי נִשְׁמְתָא דְחַיֵּי וַהֲוָה אָדָם לְרוּחַ מְמַלְלָא: וּנְצִיב יְיָ אֱלָהָא גִּנְתָא בְּעֵדֶן
אֲכָל חָיָה	agri anteq̃ eſſet in terra ꝛ omnes herbã agri anteq̃	מִלְּקַדְמִין וְאַשְׁוִי תַּמָּן יָת אָדָם דְּבָרָא: וְאַצְמַח יְיָ אֱלָהָא מִן אַרְעָא כָּל אִילָן דְּמֵתַּר
יָדַע	germinaret: qz non pluerat ds deus ſuper terram:	לְמֵיתַר וְטָב וְנַבּוּ דְּמֵיכָל דְּבֵינַיְתָא דְּחַיֵּי וְאִילָן דְּאִתְגְּלִי מִנֵּיהּ יָדְעָא טָב וּבִישׁ:
שָׁקָה	et homo non erat ad operandũ terrã. Et nubes aſcen	וּנְהַר נָפֵק מֵעֶדֶן לְאַשְׁקָאָה יָת גִּנְתָא וּמִתַּמָּן אִתְפְּרַשׁ וַהֲוָה לְאַרְבְּעָה רֵישִׁין :
	debat de terra : ꝛ irrigabat vniuerſam faciem terre.	
	Et creauit ds deus hominem puluerẽ de terra: ꝛ oẽm arborem	
	agri anteq̃ eſſet in terra ꝛ oẽm herbã agri anteq̃	
	germinaret: qz non pluerat ds deus ſuper terram:	
	et homo non erat ad operandũ terrã. Et nubes aſcen

Pritiua heb. | Ter. Heb. | Heſi. | La. iij.

עֵצִים מִמַּעֲמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת
יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה זֹּאת׃ עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו
וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ
לְבָשָׂר אֶחָד׃ וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא
יִתְבֹּשָׁשׁוּ׃

Ca. iij.

וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת
הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים
וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר
אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן׃
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל הַנָּחָשׁ מִפְרִי
עֵץ הַגָּן נֹאכֵל׃ וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר
בְּתוֹךְ הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא
תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן
תְּמֻתוּן׃ וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה
לֹא מוֹת תְּמֻתוּן׃ כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי
בְיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ
עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יֹדְעֵי
טוֹב וָרָע׃ וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב
הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא
לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל
וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם
לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל׃ וַתִּפָּקַחְנָה
עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם
וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
חֲגֹרֹת׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְהוָה

Pritiua chal. | Interp. chal.

אֱלָהִים מְהַלָּךְ בְּגִנְתָּא לְרוּחָ יוֹמָא וְאִטְטַמַּר אָדָם וְאִתְּתֵהּ מִן קֳדָם יְיָ אֱלָהָא בְּגוֹ אִילָן
גִּנְתָּא׃ וּקְרָא יְיָ אֱלָהָא לְאָדָם וְאָמַר לֵיהּ אַן אַתְּ׃ וַאֲמַר יָת קָלָהּ מְיִמְרָךְ שְׁמָעִית בְּגִנְתָּא
וּדְחֵלִית אֲרֵי עֲרִטְיָלַאי אֲנָא וְאִטְטַמָּרִית׃ וַאֲמַר מַאן חַוִי לָךְ אֲרֵי עֲרִטְיָלַאי אַתְּ הֲמִן
אִילָנָא דְּפַקֵּדְתִּךְ יְנַךְ בְּדִיל דְּלָא
תֵּיכוֹל מִינֵּיהּ אֲכָלְתְּ וְיֵימַר אָדָם אִתְּתָא דִּיהַבְתְּ עִמִּי
הִיא יְהָבַת לִי מִן אִילָנָא וְאֲכָלִת וַיְיֵמַר יְיָ אֱלָהָא לְאִתְּתָא מָה דָּא עֲבָדְתְּ וַאֲמָרַת
אִתְּתָא חִוְיָא אַטְעֵיאַנִי וְאֲכָלִת וַיְיֵמַר יְיָ אֱלָהָא לְחִוְיָא אֲרֵי עֲבַדְתְּ דָּא לְיָט אַתְּ מִכָּל
בְּעִירָא וּמִכֹּל חֵיוַת בְּרָא עַל מְעֵיכָךְ תְּהָךְ וְעַפְרָא תֵּיכוֹל כָּל יוֹמֵי חַיָּיךְ׃ וּרְבָנוּ אֵישְׁוִי
בֵּינָךְ וּבֵין אִתְּתָא וּבֵין בְּנָךְ וּבֵין בְּנָהָא הוּא יְהֵא טַר לָךְ מָה דַּעֲבַדְתְּ לֵיהּ מַלְקַטְיָן וְאַתְּ
תְּהֵא טַר לֵיהּ בְּסוֹפָא׃ לְאִתְּתָא אֲמַר אַסְגֵּי אַסְגֵּאי צַעֲרָיִךְ וְעִדּוּיָיךְ בְּצַעֲר תְּלְדִי
בְּנִין וְלָתֵת בְּעָלִיךְ תְּהֵא תֵּיאוּבְתִּיךְ וְהוּא יְשׁוֹלֵט בָּךְ׃ וּלְאָדָם אֲמַר אֲרֵי קַבֵּילְתְּ לְמֵימַר
אִתְּתָךְ וַאֲכָלְתְּ מִן אִילָנָא דְּפַקֵּדְתָּךְ לְמֵימַר לָא

Transla. B. Hiero. | Trãsla. Bre. lxx. cũ interp. latina.

'os' ex ossibus meis ᵉ& caro ᵈde carne mea. 'Hec ᵇvocabitur 'virago ᵍquia ᵍde viro ᵇsũpta est. ᵏQuam 'obrem ᵐrelinquet homo ᵖpatrẽ suũ ᵍ& matrem: ᵇ& adherebit 'vxori sue: ᵉ& erunt duo 'icarne' vna. 'Erat autem ᵉvterq; nudus: 'adam scilicet ᵇ& vxor eius '& non 'erubescebant. Ca. 3.

Sed ᵉ& serpẽs ᵇ erat 'callidior ᵇcunctis 'animantibus 'terre ᵍquã ᵇfecerat 'dominus ᵏde?. Qui 'dixit ᵐad ᵐ mulierem. ᵉCur ᵍprecepit vobis ᵏdeus vt ᵉ non 'comederetis ᵉex o' 'ligno r' paradiſi. Cui 'reſpondit ᵉmulier. ᵇDe fructu ooooooo 'lignorũ qũ ſunt in 'paradiſo ᵍveſcimur. ᵇde fructu vero 'ligni ᵏqd ẽ 'in medio ᵐ paradiſi ᵐ ᵖcepit nobis ᵉdeus ᵖne ᵍ comederem?: ᵉ& ne 'tãgerem? ᵐillud: 'ne forte 'moriamur. 'Dixit ãt 'ſpẽs ᵃd 'mulierẽ. ᵇNeq; ᵖ mor te' moriemini. ᵇScit ᵖ ei 'deus ᵍ ᵖ i quoc ũq; die ᵐ comederitis ᵉex eo ᵃ aperiuntur ᵖ oculi vestri ᵍ& eritis 'ſicut dii ᵉ ſcientes ᵇbonũ ᵉ& malũ. ᵉ Vidit igitur 'mulier ᵍ ᵖ bonũ eſſet ᵇlignum ᵉad veſcendum ᵉ& ᵉpulchrum ᵉoculis ᵏaſpectuq; ᵇ delectabile ooooooooooo 'ᵇ& tulit ᵐde fructu illius ᵉ& comedit: ᵉ dedit q; ᵍviro ſuo. Qui ᵉ comedit: 'ᵉ& aperti ſunt ooo ᵉoculi 'amborũ. 'Cũq; cognouiſſent ᵇ ſe eẽ ᵉ nudos: 'conſuerunt ᵉfolia 'ficus: 'ᵉ& fecerunt ᵉ ſibi ᵇperizomata. 'Et cũ audiſſent 'vocẽ ᵐ domini

os ex oſſibus meis: et caro de carne
ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός
mea. hec vocabitur mulier qñ de viro ſuo
μου. αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
aſſumpta ẽ hec. ꝓpter hoc relinquet ho
Mat. 19.a. Marc 10.a. Ephe. 5.g. 1.Co.6
assumpta est hæc. propter hoc relinquet homo
τῆς ἐλήφθη. διὰ τοῦτο ἐγκαταλείψει ἄνθρω
mo patrem ſuum et matrẽ: et adhere
πος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολ
bit ad vxorem ſuam. et erunt
ληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ
duo in carne vna. et erant duo nudi et
δύο εἰς σάρκα μίαν. καὶ ἦσαν οἱ δύο γυμνοί, ὅ τε
adam et vxor eius: et non erubeſcebant
Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠσχύνοντο. Ca. 3.

Serpẽs erat prudẽtiſſimus omniũ beſtiarũ
Ὁ δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων
q̃ ſuper terrã: q̃s fecit dominus deus. et dixit
τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε κύριος ὁ θεός. καὶ εἶπεν
serpẽs mulieri quare dixit deus nõ comedatis
ὁ ὄφις τῇ γυναικί· τί ὅτι εἶπεν ὁ θεὸς οὐμὴ φάγητε
ab omni ligno quod in paradiſo. et
ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ. καὶ
dixit mulier serpẽti ab omni ligno para
εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ παρα
diſi veſcimur. ab ãt fructu ligni
δείσου φαγόμεθα. ἀπὸ δὲ τοῦ καρποῦ τοῦ ξύλου
qđ eſt in medio paradiſi dixit deus:
ὃ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἶπεν ὁ θεός,
nõ comedatis ex eo: neq; tangatis illud:
οὐ φαγεῖσθε ἀπ' αὐτοῦ, οὐδεμὴ ἅψησθε αὐτοῦ,
vt non moriamini. et dixit ſerpẽs mulieri.
ἵνα μὴ ἀποθάνητε. καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικί·
Ecclesi. 15.b. 2.Co.11.a.
non morte moriemini ſcit enim deus. q̃ ἆ ἡμέρᾳ
οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. οἶδε γὰρ ὁ θεός· ὅτι ἣν ἂν ἡ
die comederitis ex eo: aperientur oculi vestri
μέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ
& eritis ſicut dii ſcientes bonũ
ὀφθαλμοί, καὶ ἔσεσθε ὡς θεοί, γινώσκοντες καλὸν
et malum. et vidit mulier q̃ bonum lignum in
καὶ πονηρόν. καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς
eſcam: et q̃ placidũ oculis ad videndũ: et
βρῶσιν, καὶ ὅτι ἀρεσὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, καὶ
pulchrũ eſt ad intelligendã. et accipiens mulier
ὡραῖόν ἐστι τοῦ κατανοῆσαι· καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ
de fructu eius comedit. et dedit et viro
τοῦ καρποῦ αὐτοῦ, ἔφαγε· καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ
suo cũ ea: et comederũt. et aperti ſunt ocu
αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἔφαγον· καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφ
li amborũ: ᵉ cognouerũt q̃ nudi erant. et
θαλμοὶ τῶν δύο, καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοί ἦσαν· καὶ
cõſuerunt folia ficus: et fecerunt ſibi pe
ἔῤῥαψαν φύλλα συκῆς, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς περι
rizomata. et audierunt vocem domini
ῤῥώματα· καὶ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου

Transla. Chal.

נְרֵא מְמַרְמֵי וּבְשָׂרִי מִבְּשָׂרִי׃ לְדָא יִתְקְרֵי אִתְּתָא אֲרֵי מִבַּעְלָהּ אִתְנְסִיבַת דָּא׃ עַל
כֵּן יִשְׁבֹּק גְּבַר בֵּית מִשְׁכְּבֵי אֲבוֹהִי וְאִמַּיהּ וְיִדְבַּק בְּאִתְּתֵהּ וַיְהוֹן לְתַרְעָא חֲדָא׃ וְהוֹו
תַּרְוֵיהוֹן עָרְטִילָאִין אָדָם וְאִתְּתֵהּ וְלָא הֲווֹ מִתְכַּלְמִין׃ La. iij. וְחִוְיָא הֲוָה
חַכִּים מִכֹּל חֵיתַת חַקְלָא דַּעֲבַד יְיָ אֱלָהָא וַאֲמַר לְאִתְּתָא הֲכִדְיוֹטָא אֲרֵי אֲמַר יְיָ לָא
תֵּיכְלוּן מִכֹּל אִילָן גִּנְּתָא וְאָמְרַת אִתְּתָא לְחִוְיָא מִפְּרֵי אִילָן גִּנְּתָא נֵכוֹל׃ וּמִפְּרֵי אִילָנָא
דִּי בְּמֶצְיַעוּת גִּנְּתָא אֲמַר יְיָ לָא תֵּיכְלוּן מִנֵּיהּ וְלָא תְּקָרְבוּן בֵּיהּ דִּילְמָא תְּמוּתוּן
וַאֲמַר חִוְיָא לְאִתְּתָא לָא מֵיתָא תְּמוּתוּן׃ אֲרֵי גְּלֵי קֳדָם יְיָ אֲרֵי לְיוֹמָא הַהִיא תֵּיכְלוּן מִנֵּיהּ
וְתִתְפַּתַּחְנָ עֵינֵיכוֹן וְתְהוֹן כְּרַבְרְבַיָּא חַכִּימִין בְּיַן טַב וּבִישׁ׃ וְחָמַת אִתְּתָא אֲרֵי טָבָא אִילָנָא
לְמֵיכַל וַאֲרֵי אַסְוָא הוּא לְעֵינִין וּמַרְגֵּג אִילָנָא לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ וְנָסֵיבַת מֵאִבּוֹהִי וְיָהֲבַת
וְאֲכָלַת וְיָהֲבַת אַף לְבַעְלָהּ עִמָּהּ וַאֲכָל׃ וְאִתְפַּתָּחָא עֵינֵי תַּרְוֵיהוֹן וְיָדְעוּ אֲרֵי עָרְטִילָאִין
אִינוּן וְחַטִּיטוּ לְהֹן טַרְפֵּי תְאֵנִין וַעֲבָדוּ לְהֹון זַרְזִיף׃ וּשְׁמָעוּ יָת קָל מֵימְרָא דַּייָ

Pritiua heb. | Transla. B. Hiero. | Ter. Heb. | Heſi. | La. iij.

"dei ᵉdeãbulantis ᵉin paradiſo ᵍad aurã poſt meridiẽ: ᵉabſcondit ſe 'Adã ᵉ& vxor eius 'a facie ooooo 'dñi 'dei ᵉ in medio ᵇ ligni 'paradiſi. ᵖ Vocauit q̃ oo 'dominus 'deus ᵇadam '& dixit ooooooooooo ᵏei. 'Vbi es. Qui ᵐ ait ᵒ Vocem tuam ooooo ᵖaudiui ᵍin paradiſo: 'ᵇ& timui ᵉeo q̃ ᵍnudus ooo ᵉeẽm: ᵏ& abſcondi me. Cui 'dixit dñs. 'quis ei ᵉindicauit ᵇ tibi ᵉ q̃ ᵉnudus ᵉ eſſes: niſi ᵉ q̃ ex ᵉligno de' quo ᵖceperã tibi ᵖne 'comederes ᵉ coꝫ mediſti? ᵉ Dixit q; ᵍadã. ᵍ Mulier 'quam ooooooo ᵉ dediſti 'mihi ſociã 'dedit 'mihi 'de ligno: ooo ᵇ& comedi. 'ᵇ& dixit ᵉ dominus 'deus 'ad mulierem. ᵍ Quare ᵇ hoc feciſti? ᵉ Que 'reſpondit. ooo ᵐ Serpens ᵉ decepit me ᵉ& comedi. 'ᵉ Et ait ooo ᵍ dominus 'deus ᵉ ad ſerpentem. ᵐ Qua 'feciſti 'hoc ᵉ maledictus ᵉes ᵇ in ter omnia 'animantia ᵉ& beſtias 'terre. ᵍ Sup ᵇpectus tuũ 'gradieris ᵏ& terrã 'comedes ᵐ cũctis ᵉ diebus ᵉ vite tue. ooo ᵖ Inimicitias ᵍ ponã ᵇ inter te ᵏ& 'mulierem ᵏ & ᵏ semen tuũ' ᵏ& ᵏ semẽ illius. ᵃ Ipſa ᵇ conteret ooo 'caput ᵇ tuũ: ᵉ& tu 'inſidiaberis 'calcaneo ᵉ eius ᵍ Mulieri q; 'dixit. 'Multiplicabo ooooooo ᵐ erũnas tuas ᵐ & conceptus tuos. ᵉ In dolore ᵖ paries ᵍ filios: 'ᵇ& ſub ᵖ viri ᵖ potestate eris: ooo ᵍ & ᵖ ipſe ᵖ dñabitur 'tui. 'Ade vero ᵍ dixit. ᵇ quia 'audiſti ᵍ vocem ᵉ vxoris tue: 'ᵇ& comediſti ᵍ de ooo ᵇ ligno ᵉ ex quo ᵖ preceperam tibi ᵐ ne ooooooo

Pritiua chal. | Interp. chal.

deũ deãbulantis ᵉ in horto ad aurã diei: et abſconderunt ſe adam 'ᵉ vxor eius a facie dñi dei in medio arboris horti. Et vocauit dominus deus adam: 'ᵉ dixit ei vbi es tu. Et ait. Vocez verbi tui audiui in horto 'ᵉ timui quoniam nudus ſum ego: 'ᵉ abſcondi me. Et ait. Quis indicauit tibi q̃ nudus eſſes tu: niſi quid de arbore de qua precepi tibi vt nõ comederes ex ea comediſti? Et dixit adam. Mulier quaꝫ dediſti mecũ ipſa dedit mihi de arbore 'ᵉ comedi. 'ᵉ dixit dñs deus mulieri. Quid hoc feciſti: 'ᵉ dixit mulier: ſerpẽs ſeduxit me 'ᵉ comedi. Et dixit dñs deus ſerpenti. quia feciſti hoc: maledictus tu pre omnibus iumentis 'ᵉ pre omnibus beſtiis agri: ſuper ventrem tuũ gradieris: et puluerem comedes oibus diebus vite tue. 'ᵉ inimiciciam ponam inter te 'ᵉ inter mulierẽ 'ᵉ inter filium tuum 'ᵉ inter filiũ eius: ipſe obſeruabit tibi quod feciſti ei a principio: et tu obſeruabis ei in finem. Mulieri dixit. multiplicans multiplicabo tribulationes tuas 'ᵉ cõceptiones tuas: in tribulatiõe paries filios et ad virum tuũ erit conuerſio tua: et ipſe dñabitur tui. Ade quoq; dixit. quia obediſti verbo vxoris tue: et comediſti de arbore de qua precepi tibi dicens ne

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Heb.	Ca. iiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	תֹּאבַל מִמֶּנּוּ אָרוּרָה הָאֲדָמָה			comederes: maledicta terra	comedere: ab eo comedisti: maledicta terra
אֶבֶל אָבַר	בַּעֲבוּרֶךָ בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי			in ope tuo. In laboribus comedes ex ea cũctis diebus vite tue.	in operibus tuis, in tristitiis comedes ea cunctis diebus vite tue.
עֶצֶב אֶבֶל יום	חַיֶּיךָ: וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ			Spinas & tribulos germinabit tibi: & comedes herbas terre. In	Spinas & tribulos germinabit tibi: & comedes herbam agri. In
חָיָה צֶמַח	וְאָכַלְתָּ אֶת עֲשֶׂב הַשָּׂדֶה: בְּזֵעַת			sudore vultus tui vesceris pane: donec	sudore vultus tui vesceris pane tuo: donec
אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוּבְךָ אֶל	הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ כִּי עָפָר			reuertaris in terrã de q sumptus es: quia puluis es & in pulueré reuerteris. Et vocauit	reuertaris in terrã ex qua sumptus es: quia pulvis es & in pulverem reuerteris. Et vocauit
שוב קרא	אַתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב: וַיִּקְרָא			adam nomen vxoris sue Eua. Eo q	adam nomen vxori sue vita: eo ipsa fuit
הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא	הָיְתָה אֵם כָּל חָי: וַיַּעַשׂ יְהוָה			mater cunctorũ viuentiũ. Fecit quoq; dominus deus Ade &	mater cunctorũ viventium. et fecit dñs
אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת	עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם: וַיֹּאמֶר יְהוָה			vxori eius tunicas pelli	deus ade et vxori eius tunicas pelli
אִישׁ לָבַשׁ	אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד			cias: & induit eos. Et ait.	ceas: et induit eos. et dixit eos.
יָדַע שָׂלַח הָיָה	מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶּן			Ecce adam quasi vn ex nobis ad sciẽ	ecce adam factus ẽ vt vnus ex nobis ad sciẽ
	יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים			dum bonũ et malũ. & nũc ne forte mittat manũ suã &	dum bonũ et malũ. τ nũc neqñ extẽdat
שָׁלַח חַוָּה	וְאָכַל וְחַי לְעֹלָם: וַיְשַׁלְּחֵהוּ יְהוָה			sumat de ligno vite & comedat: & viuat in	manũ suam: et sumat de ligno vi
שָׁלַח	אֱלֹהִים מִגַּן עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת			eternũ. Emisit eũ dominus deus de paradiso	τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζω
נָרַשׁ	הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לֻקַּח מִשָּׁם: וַיְגָרֶשׁ			voluptatis vt operaret terrã de qua sumptus est. Eiecitq;	te: et comedat: τ viuet in eternũ. et emisit
שָׁכַן	אֶת הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן			adã: & collocauit ante paradisum voluptatis cherubin & flãme	cum dño deus de paradiso
	אֶת הַכְּרֻבִים וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב			um gladium atq; versatilẽ ad custodiendam viam ligni vite.	λεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς
הָפַךְ נָטַר	הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ			H Adam vero cognouit	voluptatis vt operarẽt terrã de q sumptus ẽ. τ ẽiecit
אִשָּׁה יָדַע הָרָה יָלַד	הַחַיִּים: וְהָאָדָם יָדַע אֶת	Ca. iiij.		Adã aũt cognouit eua	τὸν ἄνθρωπον, καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ
אָמַר קָנָה	חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת			uxorẽ suã & peperit cain dicens: Possedi	paradisum voluptatis. τ posuit cherubim
יָסַף יָלַד	קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת			hominem per dñm. Rursumq; peperit fratrem eius	παραδείσου τῆς τρυφῆς· καὶ ἐτάξε τὰ χερουβὶμ
הָיָה	יְהוָה: וַתֹּסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו			Abel. Fuit autẽ abel pastor ouium: & cain agricola. Factũ est aũt post multos dies vt offerret cain	καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην φυλάσ
מָצָא קָטַל	אֶת הֶבֶל וַיְהִי הֶבֶל רֹעֵה צֹאן			de fructibus terre	σειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς. Ca. 4.
יָרֵא	וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה: וַיְהִי מִקֵּץ				H Adã aũt cognouit eua uxorẽ suã, et
יוֹם בּוֹא פְּרִי	יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה				concipiens peperit cain. et dixit possedi
					hominẽ per deũ. & addidit parere fratrem eius abel. et fuit abel pastor ouium: et cain fuit operãs terrã. et factũ ẽ post
					dies obtulit cain de fructibus terre

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Heb.	Ca. iiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
בּוֹא	מִנְחָה לַיהוָה: וְהֶבֶל הֵבִיא גַם הוּא			mũera dño. Abel quo q obtulit de primogenitis	sacrificiũ dño. et abel obtulit et ipse de
שָׁעָה	מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן וַיִּשַׁע			gregis sui & de adipibus	primogenitis ouium suarũ: et de
יְהוָה אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ: וְאֶל	קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה			corum. Et respexit dominus ad abel & ad	adipibus eorũ. τ respexit deus ad abel et
וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָנָיו:	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל קַיִן לָמָּה חָרָה			mũera eius: ad aũt cain et ad	τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ
אמר	לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ: הֲלוֹא אִם	Gen. 10.d. 1. Reg. 3.d.		munera eius: et adtendit cain et ad	adipibus eorũ. τ respexit deus ad abel et
טוב נָשָׂא	תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח			munera eius: τ ad cain & ad munera eius non respexit. Iratusq; est cain vehemẽter: & cõcidit vultus eius. Dixitq; dñs ad eũ. Quare iratus es & cur cõcidit facies tua. Nonne si bene egeris recipies si aũt male: statim ad foribus peccatũ adherit. Sed sub te erit appetitus eius. & tu dñabaris illius. Dixitq; cain ad abel frẽm suum. Egrediamur foras. Cũq; essent in agro: surrexit cain in fratrem suum abel: & interfecit eũ. Ait dñs ad cain. Vbi ẽ abel frater tuus: qui respondit. Nescio. Nũquid custos fratris mei sum ego? Dixitq; ad eũ. Quid fecisti: vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc igitur maledictus eris super terram: q aperuit os suũ & suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. Cum operatus fueris eam non dabit tibi fructus suos vagus & profugus eris in terra. Dixitq; cain ad dñm. Maior est iniquitas mea: q vt veniam merear. ecce eicis me hodie a facie terre: & a facie tua abscondar. ero vagus & profugus in terra. Omnis igitur qui inuenerit me occidet me. Dixitq; ei dñs. Nequaq; ita fiet: sed omnis qui occiderit cain: septuplũ dabitur. Posuitq; dñs in cain signum vt non	ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ Καὶν καὶ ἐπὶ ταῖς θυ
יְהוָה אֶל קַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ	וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ: הֲלוֹא אִם				σίαις αὐτοῦ οὐ προσέχεν· καὶ ἐλύπησε τὸν Καὶν λίαν,
תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח	חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה				et concidit vultus eius. τ dixit dñs deus
תִּמְשָׁל בּוֹ: וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הֶבֶל	אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם				καὶ συνέπεσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς
קום הרג	קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ: וַיֹּאמֶר				cain: quare tristis factus es. τ quare concidit facies tua: nõ si recte obtuleris: recte aũt nõ diuiseris: peccasti: quiesce. ad te cõuersio eius: & tu dominaberis illius. τ dixit cain ad abel fratrẽ suum. egrediamur in agrum. et factum est dum essent ipsi in agro: surrexit cain in fratrem suum: et interfecit eum. τ ait dñs ad cain. Vbi est abel frater tuus: qui respondit. Nescio. Nũquid custos fratris mei sum ego: τ dixit deus: quid fecisti: vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc igitur maledictus eris super terram: q aperuit os suum & suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. Cum operatus fueris eam non dabit tibi fructus suos vagus & profugus eris in terra. Dixit cain ad dñm. Maior est iniquitas mea quam vt veniam merear. ecce eicis me hodie a facie terre: & a facie tua abscondar. et ero vagus & profugus in terra. Omnis igitur qui inuenerit me occidet me. Dixitq; ei dñs. Nequaquã ita fiet: sed omnis qui occiderit cain: septuplum dabitur. Posuitq; dñs in cain signum vt non
יָרַד נָהַג	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ				τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν· καὶ εἶ
אוֹי קוֹל נָפַל יסף	וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי				πεν ὁ θεὸς πρὸς Καὶν, ποῦ ἐστὶν Ἄβελ ὁ ἀδελφός σου;
נָתַן קוּל נָגַע	אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר מָה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי				τὸ δὲ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ μου εἰμὶ
יהוה שָׁכַח קָטַל	אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה: וְעַתָּה				ego: τ dixit deus: quid fecisti hoc: vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc igitur maledictus tu de terra q aperuit os suũ vt susciperet sanguinem fratris tui de manu tua. Cũ operatus fueris terrã: nõ dabit amplius tibi virtutẽ suã: fugabilis τ trãsmigrãs eris in terra. Et dixit cain coram dño. Magna ẽ iniquitas mea vt dimittar. Ecce eiecisti me hodie de superficie terre: et a facie tua ero abscõditus: τ ero fugabilis τ trãsmigrãs in terra: τ erit omis q inuenerit me occidet me. Et dixit ei dñs. propterea oẽs q occiderit cain: in septẽ gñationes
חור כתב	אָרוּר אָתָּה מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה				vindicta assumet ex eo: τ posuit dñs in cai signũ: vt nõ
פצה	אֶת פִּיהָ לָקַחַת אֶת דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדֶךָ:			munus coram dño. Et abel addurit etiã ipse de primogenitis ouiũ suarũ τ de adipibus earum: et suscepit dñs cũ bñplacito abel τ munus eius. Cain aũt τ munus eius nõ suscepit cũ bñplacito: τ iratus ẽ cain ve hemẽter: τ ceciderũt vultus eius. Dixitq; dñs ad cain cur trascaris tu: τ ẽ re ciderũt vultus tui: nõne si bene egeris eris susceptus τ si male egeris ad ianuã peccatum statim adherebit tibi: τ si non bñ egeris: in die iudicij pcm tuũ seruatũ est: in q futurũ est vt vlci scatur de te: τ si nõ cõuerteris: τ si cũuerteris dimittet tibi Et loquẽs cain ad abel fratrẽ suũ: fuit q cũ essent in agro: τ surrexit cain cõtra abel fratrẽ suũ τ occidit eũ. Et dixit dñs ad cain. Vbi est abel fr tuus. Et dixit nescio. Nũquid custos fris mei ego sum? Et ait dñ fecisti: vox sanguinis gñationũ q fudisti de fre tuo clamãt coram me de ẽa. Et nũc maledictus tu de terra q aperuit os suũ vt susciperet sanguinẽ fris tui de manu tua. Cũ operatus fueris trã: nõ dabit amplius tibi virtutẽ suã: fugabilis τ trãsmigrãs eris in ẽa. Et dixit cain coram dño. Magna ẽ iniq̃tas mea vt dimittar. Ecce eiecisti me hodie de superficie ẽe: et a facie tua ero absc̃ditus: τ ero fugabilis τ trãsmigrãs in ẽa: τ erit omis q̃ inuenerit me occidet me. Et dixit ei dñs. ꝓpterea oẽs q̃ occiderit cain: in septẽ gñationes

Pritiua chal.

אֲבַל אָבֵל	תֵּיכוֹל מִינֵיהּ לְחִיּוּתָא אַרְעָא בְּדִילְכִי בְּצִעֲרָא תֵּיכוֹל יוֹמֵי חַיָּיךְ וְכוּבִּין וְאֵכְדִין
צַעַר תּוּג	לָךְ וְתֵיכוֹל יָת עִשְׂבָּא דְּחַקְלָא: בְּזֵיעָתָא דְאַפָּךְ תֵּיכוֹל לַחְמָא עַד דְּתֵיתוּב
בְּרָא תּוּב שֵׁם	לְאַרְעָא דְּמִנַּהּ אִתְבְּרֵיתָ אֲרֵי עָפְרָא אַתְּ וּלְעָפְרָא אַתְּ תֵּיתוּב: וּקְרָא אָדָם שׁוּם אִתְּתֵיהּ חַוָּה
אִתָּא חַוָּה	אֲרֵי הִיא הֲוָת אִמָּא דְכָל בְּנֵי אֱנָשָׁא: וַעֲבַד יְיָ אֱלָהָא לְאָדָם וּלְאִתְּתֵיהּ לְבוּשִׁין דִּיקָר
לָבַשׁ יָדַע טוּב	עַל מְשַׁךְ בִּשְׂרֵיהוֹן וְאַלְבִּישִׁינוּן: וַאֲמַר יְיָ אֱלָהָא הָא אָדָם הֲוָה יְחִידַי בְּעָלְמָא מֵיתֵיהּ
נָסַךְ חָבָה אָבָל	לְמֵידַע בִּישׁ וְטָב וּכְעַן דִּילְמָא יִשְׁלַט יְדֵיהּ וְיִסַּב אַף מֵאִילָנָא חַיֵּי וְיֵכוֹל וְיֵחֵי לְעָלַם:
פָּלַח נָבָא	וְשַׁלְּחֵיהּ יְיָ אֱלָהִים מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן לְמִפְלַח יָת אַרְעָא דְּאִתְבְּרֵי מִתַּמָּן: וְתָרִיךְ יָת אָדָם
שְׁנָה אָרַר נָטַר	וְאַשְׁרֵי יְיָ מִסְדַּנְתָּא לְגִנְתָּא דְּעֵדֶן יָת כְּרוּבַיָּא וְיָת שְׁנַן חַיָּבָא דְּמִתְהַפְּכָא לְמִיטַר יָת
הָפַךְ נָטַר	אֲרַע אִילָן חַיֵּיא: Ca. iiij. וְאָדָם יְדַע יָת חַוָּה אִתְּתֵיהּ וְעַלְאַת וְיָלְדַת יָת קַיִן
אִתָּא אָבַן	וַאֲמַרַת קְנֵיתִי גְּבַר קֳדָם יְיָ: וְאוֹסִיפַת לְמִילַד יָת אֲחוּהִי יָת הֶבֶל וַהֲוָה הֶבֶל רָעֵי עָנָא

Interp. chal.

comedas et ea. Maledicta terra propter te: in tribulatione comedes eam omnibus diebus vite tue. Et spinas & tribulos germinabit tibi: & comedes herbã agri. In sudore vultus tui comedes panem: donec reuertaris in terram de qua creatus es: quia puluis es: & in pulueré reuerteris. Et vocauit adam nomẽ vroris sue euam: eo quod ipsa esset mater omnium filiorum hominis. Et fecit dominus deus ade & vxori eius vestimenta honoris super cutem carnis suę: et indutt eos. Et dixit dominus deus ecce adam est vnicus in seculo: et se sciens bonum & malus: & nunc forte extendet manum suam & sumet etiã de arbore vite & comedet & viuet in eternum. Et emisit eum dominus deus de horto voluptatis vt operaret terrã de quã creatus fuerat. Et eiecit adam: & collocauit ad orientem horti voluptatis cherubim & acutus gladius versatilẽ: ad custodiẽdã viã arboris vite. Ca. 4.
Et adam cognouit euam vroꝛẽ suam: & cõcepit & peperit cain: et dixit: possedi virum coram domino. & addidit vt pareret et fratrem eius abel. Fuitq; abel pastor ouium: & cain fuit vir agricola. Et factus est post aliquot dies: et addurit cain de fructu terre

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Ca.iiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הַכּוֹת אֹתוֹ כָּל מֹצְאוֹ וְיִצָּא קַיִן ׀׀		interficeret eũ oĩs qui inuenisset eũ.	interficeret eũ oĩs qui inuenisset eũ. τ egtes
נֹפָה	מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד ׀׀	פָּנָה	cai a facie dñi habitauit profugus in terra:	ἀνελεῖν ἀνὸν πάντα τὸν εὑρίσκοντα αὐτόν. καὶ ἐξηλ
	קִדְמַת עֵדֶן וַיֵּדַע קַיִן אֶת אִשְׁתּוֹ ׀	אִשָּׁה	ad orientale plagã edẽ.	θεν καὶν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ. καὶ ὤκησεν ἐν γῆ
	וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת חֲנוֹךְ וַיְהִי בֹּנֶה ׀	הָרָה יָלַד הָיָה	Coghouit ãt cain vxorẽ suã: q̃ cõcepit & peperit Enoch. Et edificauit ciuitatem: & vocauit nomẽ ei? ex noie filii sui enoch. Porro enoch genuit irad: et irad genuit mauiael. & mauiael genuit Mathusael: & Mathusael genuit Lamech. Qui accepit duas vxores: nomen vni ada: & nomen alteri sella. Genuitq; ada iabel: habitãtiũ tentoriis: atq; pastorũ. & nomẽ fratris ei? Iubal. Ipse fuit pater omniũ canẽtiũ cithara & organo. Sella uoq; genuit Tubal cain: qui fuit malleator & faber i cũcta opa eris & ferri. Soror vero tubal cain noema. Dixitq; lamech vxoribus suis: ade & selle. Audite uocẽ meã vxores lamech: auscultate sermonẽ meũ. Quoniam occidi virũ in uulnus mihi: et adolescẽtulũ in liuorẽ mihi. Septuplũ vltio datur de cain: & lamech vero septuagies septies. Cognouit quoq; adhuc adã vxorẽ suã: et pepit filiũ. Vocauitq; nomẽ eius seth: dicens. Posuit mihi deus semen aliud pro abel. quem occidit cain. Sed & seth natus est: quem vocauit enos. Iste cepit inuocare nomẽ dñi. Ca.v.	ἐγκατέλιπεν ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο Cain a facie dei. τ habitauit i terra θεοῦ. καὶ κατῴκησεν ἐν γῇ naid: cõtra eden. et cognouit cain vxorẽ ναιδ, κατέναντι ἐδέν. καὶ ἔγνω καὶν τὴν γυναῖκα suã. τ concipiẽs: peperit enoch. et fuit edi αὐτοῦ. καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τὸν ἐνὼχ. καὶ ἦν ὁ ficans ciuitatẽ. et nominauit ciuitatẽ in κοδομῶν πόλιν. καὶ ἐπωνόμασε τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ nomẽ filii sui enoch. natus ẽ aũt enoch ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐνὼχ. ἐγεννήθη δὲ τῷ ἐνὼχ gaidad. et gaidad genuit mauiael. et mauiael γαϊδάδ. καὶ γαϊδὰδ ἐγέννησε τὸν μαυὴλ. καὶ μαυὴλ genuit mathusala. et mathusala genuit ἐγέννησε τὸν μαθουσαλὰ. καὶ μαθουσαλὰ ἐγέννησε τὸν lamech. et accepit sibi lamech duas vxores. no λάμεχ. καὶ ἔλαβεν αὐτῷ λάμεχ δύο γυναῖκας. ὄνο mẽ vni: adda. et nomen secũde: sella. et μα τῇ μιᾷ, ἀδὰ δὲ. καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, σελλά. καὶ peperit adda iobel. hic fuit pater habitãtiũ ἔτεκεν ἀδὰ τὸν ἰωβήλ. οὗτος ἦν πατὴρ οἰκούντων in tẽtoriis pastoꝝ. et nomen fratri suo: ἐν σκηναῖς κτηνοτρόφων. καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐ tubal. hic fuit: q ostendit pfulcrũ et τοῦ, ἰουβάλ. οὗτος ἦν, ὃ καταδείξας παντὸς καλ citharam. sella aũt peperit τ ipsa thobel. τ fuit κιθάραν. σελλὰ δὲ ἔτεκεν καὶ αὐτὴ τὸν θοβέλ. καὶ ἦν malleator faber eris τ ferri. soror σφυροκόπος χαλκεύς χαλκοῦ. καὶ σιδήρου. ἀδελ tubal cain fuit naama. Et virit lamech vxoribus suis aũt thobel: noema. dixit aũt lamech vxoribus su ade τ selle. Audite uocẽ meã vxores lamech: auscul is adda τ sella: audite meã vocem vxo τοῦ ἀδὰ καὶ σελλά, ἀκούσατέ μου τῆς φωνῆς γυ te sermonem meum. Quoniam non occidi virum: vt res lamech: auscultate meos sermones. qñ vi ναῖκες λάμεχ, ἐνωτίσασθέ μου τοὺς λόγους. ὅτι ἀν propter eum ego poztem peccatum: neq; adolescẽ νεις λάμεχ, ἐνωτίσασθέ μου τοὺς λόγους. ὅτι ἄν tulum disperdidi vt propter eum consumatur semẽ rũ occidi in vulnus mihi: et adolescẽtulũ i meum. Quoniam si in septem generationes vindi ὄρα ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἐμοί, καὶ νεανίσκον εἰς cta dabit de cain: nõne de lamech in septuaginta τ liuorẽ mihi. q septies vendicati ẽ cain: et μώλωπα ἐμοί. ὅτι ἑπτάκις ἐκδεδίκηται καΐν, ἐκ septẽs: ut pdat. Et cognouit adam rursus vxorem suam τ peperit filiũ: τ vocauit nomẽ eius seth: qñ posuit deus mihi filiũ aliũ pro abel: q; interfecit eũ cain. Et seth quoq; natus est filius: τ vocauit nomẽ eius enos: hic inceperunt filij hoim orare in noie domini. Ca.vj.	ἀὰ δὲ λάμεχ, ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. ἐγὼ δὲ ἀδὰμ ἐυ σε et genuit filiũ. et vocauit nomẽ eius seth: dicens: ὐιόν. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ σηθ. λέγουσα, suscitauit enĩ mihi deus semen aliud pro abel. ἐξανέστησε γάρ μοι ὁ θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ ἄβελ. quẽ occidit cain. et seth fuit filius. nomina ὃν ἀπέκτεινε καΐν. καὶ τῷ σὴθ ἐγένετο υἱός. ἐπωνό uit aũt nomẽ eius: enos. hic sperauit μασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐνώς. οὗτος ἤλπισεν inuocare nomẽ dñi deo. ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ. Ca.ς.

Transla. Chal.

וְלִטְבַל תַּיְתֵהּ כָּל דְּיִשְׁכְּחִינֵיהּ וּקְבַע קַיִן מִן קֳדָם יְיָ וְיָתִיב בְּאַרְעָא דְּנוֹד לְקִדּוּמָא ׀׀
יָדַע קַיִן יָת אִתְּתֵיהּ וְעַדְיָאַת וְיָלְדַת יָת חֲנוֹךְ וַהֲוָה בָּנֵי קִרְתָּא וּקְרָא שְׁמָהּ
כְּשֵׁם בְּרֵיהּ חֲנוֹךְ וְאִתְיְלִיד לַחֲנוֹךְ יָת עִירָד וְעִירָד אוֹלִיד יָת מְחִיָאֵל ׀׀
וּמְחִיָאֵל אוֹלִיד יָת מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל אוֹלִיד יָת לֶמֶךְ: וְנָסֵיב לֵיהּ לֶמֶךְ יָת תַּרְתֵּין נְשִׁין
שׁוּם חֲדָא עָדָה וְשׁוּם תִּנְיָנָא צִלָּה: וְיָלְדַת עָדָה יָת יָבָל הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן דְּיָתְבֵי מַשְׁכְּנִין
וּמָרֵי בְּעִיְרִין וְשׁוּם אֲחוּהִי יוּבָל הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן דְּכָל דְּיִמְסֵנֵן עַל פּוּם בְּטִרְיָא וְאַפּוּבָא:
וְצִלָּה אַף הִיא יָלְדַת יָת תּוּבַל קַיִן הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן דְּכָל יְדְעֵי עֲבִידַת נְחָשָׁא וּפַרְזְלָא
וַאֲחָתֵיהּ דְּתוּבַל קַיִן נַעֲמָה: וַאֲמַר לֶמֶךְ לְנָשׁוֹהִי עָדָה וְצִלָּה שְׁמַעְנָן קָלִי נְשֵׁי לֶמֶךְ אַצִיתָן
לְמֵימְרִי אֲרֵי לָא גְבַר קַטֵּילִית דְּבְדִילְהִי אֲנָא סַבְרִיל תִּינְיָן וְאָף לָא עוֹלֵימָא חַבֵּילִית
דְּבְדִילְהִי: אֲשְׁתְּצֵי זַרְעֵי אֲרֵי לֶמֶךְ יִתְפַּרְעוּן לְקַיִן הָלָא לְלֶמֶךְ שַׁבְעִין וְשִׁבְעָה:
וְיָדַע אָדָם עוֹד יָת אִתְּתֵיהּ וְיָלְדַת בַּר וּקְרַת יָת שְׁמֵיהּ שֵׁת אֲרֵי שָׁוִי לִי יְיָ בַּר אָחֳרָן
חֲלָף הֶבֶל אֲרֵי קְטָלֵיהּ קַיִן: וּלְשֵׁת אַף הוּא יְלִיד בַּר וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ אֱנוֹשׁ בְּכֵן
שָׁרִיאוּ בְּנֵי אֱנָשָׁא לְצַלָּאָה בִּשְׁמָא דַּיְיָ ׀׀ Ca.v.

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
Hic liber generationis hominũ. qua die	Βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων. ἡ ἡμέ
fecit deus adã. ad imaginẽ dei	ρα ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἀδάμ. κατ' εἰκόνα θεοῦ
fecit illũ. masculũ & feminã fecit eos	ἐποίησεν αὐτόν. ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐ
benedixit eis. et nominauit no	τοὺς. καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνο
men eius adam: qua die fecit eos. vi	μα αὐτοῦ ἀδάμ, ἡ ἡμέρα ἐποίησεν αὐτούς. ἔζη
xit aũt adam annos ducẽtos triginta. et genuit	σε δὲ ἀδὰμ ἔτη διακόσια τριάκοντα. καὶ ἐγέννη
ad figurã suã: et ad imaginẽ su	σε κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα αὐ
am: et nominauit nomen eius: seth. facti	τοῦ, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, σήθ. ἐβίωσεν
que sunt dies a diẽ: quos vixit postq̃ genuit	δὲ ἀδὰμ ἡμέρας ἀδάμ, ἃς ἔζησε μετὰ τὸ γεννῆ
ipse seth: anni septingẽti. et genuit	σαι αὐτὸν τὸν σήθ, ἔτη ἑπτακόσια. καὶ ἐγέννησεν
filios & filias. Et factũ est omne tempus	υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέ
quod vixit adam anni nongenti triginta:	ραι ἀδάμ, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἐνιακόσια τριάκοντα,
et mortuus ẽ. vixit aũt seth annos ducẽtos quin	καὶ ἀπέθανεν. ἔζησε δὲ σὴθ ἔτη διακόσια πέν
que. et genuit enos. et vixit seth postq̃	τε. καὶ ἐγέννησε τὸν ἐνώς. καὶ ἔζησε σὴθ μετὰ τὸ
genuit ipse enos: annos septingẽtos septẽ.	γεννῆσαι αὐτὸν τὸν ἐνώς, ἔτη ἑπτακόσια ἑπτά.
et genuit filios et filias.	καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐγένοντο
omnes dies seth: anni nongenti duodecim:	πάντα τὰ ἔτη σὴθ, ἔτη ἐννακόσια δεκαδύο,
et mortuus ẽ. et vixit enos annos centũ nona	καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησεν ἐνὼς ἔτη ἑκατὸν ἐννεν
ginta. et genuit cainã. et vixit enos	κοντα. καὶ ἐγέννησε τὸν καϊνάν. καὶ ἔζησεν ἐνὼς
postq̃ genuit ipse cainã: annos septingẽ	μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν καϊνάν, ἔτη ἑπτακό
tos quindecim. et genuit filios et fili	σια δεκαπέντε. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέ
as et facti sunt oẽs dies enos anni nõ	ρας. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἐνὼς ἔτη ἐν
gent quinq: et mortuus ẽ. et vixit cainã	νακόσια πέντε, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε καϊνὰν
annos centũ septuaginta. et genuit mala	ἔτη ἑκατὸν ἑβδομήκοντα. καὶ ἐγέννησε τὸν μελε
leel. et vixit cainã postq̃ genuit ipse	λεὴλ. καὶ ἔζησε καϊνὰν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν
malaleel: annos septingentos quadraginta.	τὸν μελελεήλ, ἔτη ἑπτακόσια τεσσαράκοντα.
et genuit.	καὶ ἐγέννησεν

Transla. Chal.

דִּין סֵפֶר תּוֹלְדָת אֲדָם בְּיוֹמָא דְּבְרָא יְיָ אֲדָם בִּדְמוּתָא דַּיְיָ עֲבַד יָתֵיהּ: דְּכַר וְנוּקְבָּא
בְּרָא יָתְהוֹן וּבָרִיךְ יָתְהוֹן וּקְרָא יָת שְׁמְהָתְהוֹן אָדָם בְּיוֹמָא דְּאִתְבְּרִיאוּ: וְחָיָא אָדָם מְאָה
וּתְלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד בִּדְמוּתֵיהּ כְּצַלְמֵיהּ וְקָרָא יָת שְׁמֵיהּ שֵׁת: יְהוֹן יוֹמֵי אָדָם דְּאוֹלִיד
יָת שֵׁת תְּשַׁע מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְהֲוֹן כָּל יוֹמֵי אָדָם דְּחָיָ תְּשַׁע מְאָה
וּתְלָתִין שְׁנִין וּמִית: וְחָיָא שֵׁת מְאָה וְחַמְשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת אֱנוֹשׁ: וְחָיָא שֵׁת בָּתַר
דְּאוֹלִיד יָת אֱנוֹשׁ תְּמָנֵי מְאָה וְשִׁבְעָ שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי שֵׁת תֵּשַׁע
מְאָה וְתַרְתֵּי עֲשְׂרֵה שְׁנִין וּמִית: וְחָיָא אֱנוֹשׁ תְּשַׁע מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת קֵינָן
בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת קֵינָן תְּמָנֵי מְאָה וּחְמִשׁ עֲשְׂרֵה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי
אֱנוֹשׁ תֵּשַׁע מְאָה וְחַמְשׁ שְׁנִין וּמִית: וְחָיָא קֵינָן שִׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת מַהֲלַלְאֵל: וְחָיָא
קֵינָן בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת מַהֲלַלְאֵל תְּמָנֵי מְאָה וְאַרְבְּעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Ca.v.	Pritiua. beb.
יָלַד	זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם בְּיוֹם בָּרְאֹ		
דְּמָה	אֱלֹהִים אָדָם בִּדְמוּת אֱלֹהִים עָשָׂה		
בָּרַךְ	אֹתָם: וַיְבָרֶךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם		
קָרָא	בְּיוֹם הִבָּרְאָם: וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים		
חָיָה	וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ		
יָלַד	כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת:		
חָיָה	וַיִּהְיוּ יְמֵי אָדָם אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת		
יוֹם יָלַד	שֵׁת שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד		
מְאָה	בָּנִים וּבָנוֹת: וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי אָדָם		
חָיָה מְאָה	אֲשֶׁר חַי תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה		חָיָה מְאָה
מוּת חָיָה	וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיָּמֹת: וַיְחִי שֵׁת		מוּת חָיָה
שָׁנָה מְאָה	חָמֵשׁ שָׁנִים וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת		שָׁנָה מְאָה
חָיָה יָלַד	אֱנוֹשׁ: וַיְחִי שֵׁת אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת		חָיָה יָלַד
	אֱנוֹשׁ שֶׁבַע שָׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת		
	שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיִּהְיוּ		
	כָּל יְמֵי שֵׁת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה		
	וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת: וַיְחִי		
	אֱנוֹשׁ תִּשְׁעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת		
	קֵינָן: וַיְחִי אֱנוֹשׁ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ		
	אֶת קֵינָן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה		
	וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים		
	וּבָנוֹת: וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי אֱנוֹשׁ חָמֵשׁ		
	שָׁנִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת:		
	וַיְחִי קֵינָן שִׁבְעִים שָׁנָה וַיּוֹלֶד		
	אֶת מַהֲלַלְאֵל: וַיְחִי קֵינָן אַחֲרֵי		
	הוֹלִידוֹ אֶת מַהֲלַלְאֵל אַרְבָּעִים		
	שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד		

Interp. chal.

Hic est liber generationis adã in die qua creauit deus hoies: ad similitudinẽ dei fecit illũ: masculum τ feminã creauit eos: τ benedixit illis: et vocauit nomen eor adam: in die qua creati sunt. Et vixit adam centũ τ triginta annis: τ genuit ad similitudinem suã fm imaginẽ suã: τ vocauit nomen eius seth. Et fuerũt dies adam postquã genuit seth octingentos anni: τ genuit filios τ filias. Et fuerũt oẽs dies adã quibus vixit nõgenti τ triginta anni: et mortuus est. Et vixit seth centũ τ quinq; annis: τ genuit enos. Et vixit seth postquã genuit enos octingentos τ septem annis: τ genuit filios τ filias. Et fuerũt oẽs dies seth nongẽti τ duodecim anni: τ mortuus ẽ. Et vixit enos nonagita annis: τ genuit chainan. Et vixit enos postquã genuit chainã octingẽtis τ quindecim annis: et genuit filios τ filias. Et fuerunt oẽs dies enos nongenti τ quinq; anni: τ mortuus est. Et vixit chainan septuaginta annis: τ genuit malalehel. Et vixit chainan postquam genuit malalehel octingentis τ quadraginta annis: et genuit

Pritiua beb. | Ter. Heb. | Ecſi. | Ca.v.

בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־ יְמֵי קֵינָן
עֶשֶׂר שָׁנִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה
וַיָּמֹת׃ וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ שָׁנִים
וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת יָרֶד׃ שִׁשָּׁה
וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת יֶלֶד
יָרֶד שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת מֵאָה
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־ יֶלֶד
יְמֵי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים
שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ מֵאָה מות
וַיְחִי יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד חֲנוֹךְ׃ חֲנָה
וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת חֲנוֹךְ׃ וַיְחִי יֶלֶד חֲנָה
יֶרֶד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה
מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־ יֶלֶד
יְמֵי יֶרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שִׁשָּׁה חֲנָה יום
שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ מֵאָה
וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה
וַיּוֹלֶד אֶת מְתוּשֶׁלַח׃ וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הַלַּךְ
הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת יֶלֶד
מְתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד מֵאָה
בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל־ יְמֵי חֲנוֹךְ
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְשִׁשִּׁים שָׁנָה׃ וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת מֵאָה הלך
הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ׃ לקח
וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח שֶׁבַע וּשְׁמֹנִים מֵאוֹת חַיָּה
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת לֶמֶךְ׃ וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי ילד
הוֹלִידוֹ אֶת לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים לֶמֶךְ שָׁמַן
שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד׃

Pritiua chal. | Interp. chal.

בֶּנֶה חַיָּה | filios & filias. Et fuerũt oẽs dies chainan nõgenti & decẽ anni: & mortuus eſt. Et virit malalehel ſeraginta & quinq; annis: & genuit iared. Et virit malalehel poſtquã genuit iared octingentis & triginta annis: & genuit filios & filias. Et fuerũt oẽs dies malalehel octingẽti & nonaginta & quinq; anni: et mortuus eſt. Et virit iared centum & ſeraginta & duobus annis: et genuit enoch. Et virit iared poſtquã genuit enoch octingentis annis: & genuit filios & filias. Et fuerũt omnes dies iared nongẽti & ſeraginta & duo anni: et mortuus eſt. Et virit enoch ſeraginta & quinq; annis: et genuit mathuſalach: & ambulauit enoch in timore dei poſtquaz genuit mathuſalach trecentis annis: et genuit filios & filias. Et fuerũt omnes dies enoch trecenti & ſeraginta & quinq; anni. et ambulauit enoch deus. Et virit mathuſalach. centum & octoginta et ſeptem annis: et genuit lamech. Et virit mathuſalach poſtquam genuit lamech ſeptingentis et octoginta & duobus annis: et genuit

שִׁית תֶּרִי לֶלֶד חַיָּה
תֶּלֶד חַיָּה מות
תַּמְנָא תֶּרִי

Trãſla.B.Hiero.

filios & filias. & fuit omnes dies cay nanos nõgenti decẽ anni: & mortuus eſt. "Vixit malalehel ſexagita quinq; annis: & genuit iared. Etvixit malalehel poſt genuit iared octingentis triginta annis: & genuit filios & filias. Et facti ſunt oes dies malalehel octingẽti nonagita quinq; anni: & mortuus eſt. Vixit iared centũ ſexagita duobus annis: & genuit enoch. & vixit iared poſtq genuit enoch octingentis annis: & genuit filios & filias. Et fuerũt oes dies iared nongẽti ſexaginta duo anni: & mortuus eſt. Porro enoch vixit ſexaginta quinq; annis: & genuit mathuſalem. Et ambulauit enoch cũ deo. Et vixit enoch poſtq genuit mathuſalem trecentis annis: & genuit filios & filias. Et facti ſunt oes dies enoch trecenti ſexaginta quinq; anni. ambulauit cũ deo & nõ apparuit: quia tulit eum deus. Vixit quoq; mathuſalem centũ octoginta ſeptem annis: & genuit lamech. Et vixit mathuſalem poſtq genuit lamech ſeptingentis octoginta duobus annis: & genuit

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

filios τ filias. et facti ſũt oẽs
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐβίωσεν πᾶσαι αἱ ἡμέραι
dies cainã: anni nõgenti decem,
αἱ ἡμέραι καϊνὰν, ἔτη ἐνενακόσια δέκα.
τ mortuus ẽ. et vixit malalehel ãnos
καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε μελελεὴλ ἔτη
centũ ſexagin ta quiq;. et genuit ia-
ἑκατὸν ἑξηκονταπέντε. καὶ ἐγέννησεν τὸν ἰα
red. τ vixit malalehel poſtq genuit
ρεδ. καὶ ἔζησε μελελεὴλ μετὰ τὸ γεννῆσαι
ipſe iared: annos ſeptingẽtos trigin
αὐτὸν τὸν ἰάρεδ, ἔτη ἑπτακόσια τριακον
ta. et genuit filios et filias. τ
τα. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ
facti ſunt oẽs dies malalehel ãn
ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι μελελεὴλ ἔτη
octingẽti nonaginta quiq;. et mortuus ẽ.
ὀκτακόσια ἐνενηκονταπέντε. καὶ ἀπέθανεν.
et vixit iared ãnos centũ ſexagita duos.
καὶ ἔζησεν ἰάρεδ ἔτη ἑκατὸν ἑξηκονταδύο.
et genuit enoch. et vixit iared
καὶ ἐγέννησε τὸν ἐνὼχ. καὶ ἔζησεν ἰάρεδ
poſtq genuit ipſe enoch: ãnos octi
μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν ἐνώχ, ἔτη ὀκτα
gẽtos: et genuit filios et filias.
κόσια. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
et facti ſũt oẽs dies iared ãni nõ
καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἰάρεδ ἔτη ἐν
genti ſexaginta duo. et mortuus ẽ. et vi
νακόσια ἑξηκονταδύο. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζη
xit enoch ãnos centũ ſexaginta quinq;. τ
σεν ἐνὼχ ἔτη ἑκατὸν ἑξηκονταπέντε. καὶ
genuit mathuſala. placuit aũt enoch
ἐγέννησε τὸν μαθουσαλὰ. εὐηρέστησε δὲ ἐνὼχ
deo. et vixit enoch poſtq genuit
τῷ θεῷ. καὶ ἔζησεν ἐνὼχ μετὰ τὸ γεννῆσαι
ipſe mathuſalẽ: ãnos ducẽtos. τ
αὐτὸν τὸν μαθουσαλὰ, ἔτη διακόσια. καὶ
genuit filios et filias. et facti
ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐγένοντο
ſũt oẽs dies enoch ãni trecẽti ſexa
τὸ πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἐνὼχ ἔτη τριακόσια ἑξή
ginta quiq;. τ placuit deo.
κοντα πέντε. καὶ εὐηρέστησεν ἐνὼχ τῷ θεῷ.
et nõ inuentebat: q; tranſtulit eum
καὶ οὐχ ηὑρίσκετο, ὅτι μετατέθεικεν αὐ
deus. et vixit mathuſalẽ ãnos ẽcẽtum
τὸν ὁ θεός. καὶ ἔζησε μαθουσαλὰ ἔτη ἑκατὸν
ſeraginta quiq;. τ genuit lamech. et vi
ἑξηκονταπέντε. καὶ ἐγέννησε τὸν λάμεχ. καὶ ἔζη
xit mathuſalẽ: poſtq genuit ipſe
σε μαθουσαλὰς, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν
lamech: ãnos octingẽtos duos. τ genuit
λάμεχ, ἔτη ὀκτακόσια δύο. καὶ ἐγέννησεν

Trãſla.Chal.

בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹוֹ כָּל יוֹמֵי קֵינָן תְּשַׁע שְׁנִין מְאָה וְעֶשֶׂר שְׁנִין וּמִית׃ וְחֵיָא מַהֲלַלְאֵל שִׁתִּין וְחַמֵּשׁ
שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת יָרֶד׃ וְחֵיָא מַהֲלַלְאֵל בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת יָרֶד תְּמָנֵי מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין
וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹוֹ כָּל יוֹמֵי מַהֲלַלְאֵל תְּמָנֵי מְאָה וְתִשְׁעִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין וּמִית׃ וְחֵיָא
יָרֶד מְאָה וְשִׁתִּין וְתַרְתֵּין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת חֲנוֹךְ׃ וְחֵיָא יָרֶד בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת חֲנוֹךְ תְּמָנֵי
מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹוֹ כָּל יוֹמֵי יָרֶד תְּשַׁע מְאָה שְׁנִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין וּמִית׃
וְחֵיָא חֲנוֹךְ שִׁתִּין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת מְתוּשֶׁלַח׃ וְהַלִיךְ חֲנוֹךְ בִּדְחִלְתָּא דַיְיָ בָּתַר דְּחַלְתָּא דְיָרֶד
וְאוֹלִיד יָת מְתוּשֶׁלַח תְּלַת מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹוֹ כָּל יוֹמֵי חֲנוֹךְ תְּלַת מְאָה
וְשִׁתִּין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין׃ וְאִזְדַּמַּן חֲנוֹךְ בָּתַר דְּחַלְתָּא דַיְיָ וְלֵית הוּא אֲרֵי לָא אֲמִית יָתֵיהּ יְיָ׃
וְחֵיָא מְתוּשֶׁלַח מְאָה וּתְמָנֵין וְשַׁבְעָ שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת לֶמֶךְ׃ וְחֵיָא מְתוּשֶׁלַח בָּתַר
דְּאוֹלִיד יָת לֶמֶךְ שְׁבַע מְאָה וּתְמָנֵין וְתַרְתֵּין שְׁנִין וְאוֹלִיד

Pritiua beb. | Ter. Heb. | Ecſi. | Ca.vi.

בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־ יְמֵי לֶמֶךְ
שִׁבְעִים וּשְׁבַע שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת
שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְהִי נֹחַ בֶּן חֲמֵשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד נֹחַ אֶת שֵׁם אֶת
חָם וְאֶת יָפֶת׃ וַיְהִי נֹחַ La.vi.
רחל הָאדם לרב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה חַלַל הַנָּה בָּנָה
וּבָנוֹת יֻלְּדוּ לָהֶם׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי רָאָה
הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי
טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל טוב לָקַח נָשָׁה
אֲשֶׁר בָּחָרוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא יָדוֹן
רוּחִי בָּאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא בָּשָׂר
יְהִיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה׃ הַיָּה יום
הַנְּפִלִים הָיוּ בָאָרֶץ בַּיָּמִים
הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ
בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל בְּנוֹת הָאָדָם
וְיָלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר
מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם׃ וַיַּרְא יְהוָה

Pritiua chal.

יֶלֶד אֲבִי נֹחַ
לֶאֱחֵי לְטוּטָא חַיָּה
שָׁנָה הַיָּה
מות
שָׁרָא סַגֵּא יֶלֶד
חֵיָא רַבֵּב נָשָׁה
רָשָׁה קוּם דור
שָׁנָה תּוּב הַיָּה
עוֹל נָבֵב בָּנָה
שֵׁם נָלָה

Trãſla.B.Hiero.

filios & filias. Et facti ſũt omnes dies mathuſalem nongẽti & ſexaginta anni: & mortuus eſt. Et virit lamech centũ & octoginta & duobus annis: et genuit filiũ: & vocauit nomen eius noe dicens. Iſte cõſolabitur nos ab operibus noſtris & a labore manuũ noſtrarum: de terra cui maledixit dñs. Et virit lamech poſtquaz genuit noe quingentis & nonaginta & quinq; annis: & genuit filios & filias. Et fuerũt oes dies lamech ſeptingenti & ſeptuaginta & ſeptẽ anni: et mortuus eſt. Et fuit noe filius cẽtũ annoz: et genuit noe ſem: cham & iapheth. Cap. 6.

Et factum eſt cum cepiſſent filii hominum multiplicari ſuper faciem terre et filie nate eſſent eis: & vidiſſent filii principum filias hominum q eſſent pulchr: acceperunt ſibi vroxes ex omnibus quas voluerunt. Et dixit dñs non permanebit geneſ ratio peſſima hec coraz me in eternũ: eo q caro ſunt: & opera coz peſſima: & terminus vabitur eis centum et viginti annoz: ſi forte cõuertãtur. Gigantes erant in terra in diebus illis: & etiã poſtq ingreſſi ſunt filij principũ ad filias hominũ & genuerũt eis. Ipſi ſunt potentes a ſeculo viri nois. Et palã fuit coram dño

Trãſla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

filios τ filias. et facti ſũt oẽs dies
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐβίωσεν πᾶσαι αἱ ἡμέραι
mathuſale: quas vixit: anni nõgenti ſexaginta
μαθουσαλὰ, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἐννακόσια ἑξήκοντα
nouẽ. et mortuus ẽ. et vixit lamech annos centũ
ἐννέα. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε λάμεχ ἔτη ἑκατὸν
octoginta octo. et genuit filiũ: et nomina
ὀγδοήκοντα ὀκτώ. καὶ ἐγέννησεν υἱόν, καὶ ἐπωνό
uit nomẽ eius noe. dicens: hic requie
μασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ νῶε, λέγων, οὗτος διανα
ſcere faciet nos ab operibus noſtris: et a
παύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν
triſticijs manuũ noſtrarũ: et a terra: cui ma
λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κα
ledixit dñs deus. et vixit lamech poſtq
τηράσατο κύριος ὁ θεός. καὶ ἔζησε λάμεχ μετὰ
genuit ipſe noe: ãnos quingentos ſexa
τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν νῶε, ἔτη πεντακόσια ἑξή
ginta quinq;. et genuit filios et filias.
κοντα πέντε. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
et facti ſũt oẽs dies lamech ãni ſeptingen
καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι λάμεχ ἔτη ἑπτακό
ti quinquaginta tres. et mortuus ẽ. et noe erat
σια πεντηκονταπέντε. καὶ ἀπέθανεν. καὶ νῶε ἦν ἐ
ãnoũ quingẽtoz. et genuit noe tres filios:
τῶν πεντακοσίων. καὶ ἐγέννησε νῶε τρεῖς υἱούς,
ſem cham tapheth.
σημ χαμ ιαφεθ. Ca. 6.

Καὶ factũ ẽ q̃ ceperũt hoies multi
καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ
fieri ſuper terrã: & filie nate ſũt eis
γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρες ἐγεννήθησαν αὐ
videntes aũt filij dei filias
τοῖς· εἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν
hominũ: q̃ pulchre ſunt: acceperũt ſibi vro
ἀνθρώπων, ὅτι καλαί εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυ
res ex oibus: q̃s elegerant. et dixit domi
ναῖκας ἀπὸ πασῶν, ὧν ἐξελέξαντο. καὶ εἶπεν κύρι
nus deus: nõ permanebit ſpiritus meus in ho
ος ὁ θεός· οὐμὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀν
minibus iſtis in eternũ: coq; ſunt ipſi
θρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς
carues. erũt aũt dies illoũ centũ viginti
σάρκας. ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι
ti ãni. at gigãtes erãt ſup terrã in die
τι ἔτη. οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέ
bus illis. et poſt illud: poſtq; ingreſſi ſunt
ραις ἐκείναις· καὶ μετ' ἐκεῖνο, ὡς ἂν εἰσπορεύονται οἱ
filij dei ad filias hominũ: et
υἱοὶ τοῦ θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ
genuerunt illis. ipſi ſunt gigantes a ſe
ἐγέννησαν ἑαυτοῖς· ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰ
culo: homines nominati. videns aũt dñs
ῶνος, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοί. ἰδὼν δὲ κύριος

Trãſla.Chal.

בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹוֹ כָּל יוֹמֵי מְתוּשֶׁלַח תְּשַׁע מְאָה וְשִׁתִּין וְתֵשַׁע שְׁנִין וּמִית׃ וְחֵיָא לֶמֶךְ מְאָה
וּתְמָנֵין וְתַרְתֵּין שְׁנִין וְאוֹלִיד בַּר׃ וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ נֹחַ לְמֵימַר דֵּין יְתַחֲמִינָא מֵעוֹבָדָנָא
וּמֵלְאוּת יְדָנָא מִן אַרְעָא דְּלַטְיָיהּ יְיָ׃ וְחֵיָא לֶמֶךְ בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת נֹחַ חֲמֵשׁ מְאָה
וְתִשְׁעִין חֲמֵשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹוֹ כָּל יוֹמֵי לֶמֶךְ שַׁבְעִין וּשְׁבַע שְׁנִין
וּמִית׃ וַהֲוָה נֹחַ בַּר חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד נֹחַ יָת שֵׁם יָת חָם וְיָת יָפֶת׃
וַהֲוָה כַּד שָׁרִיאוּ בְּנֵי אֵינָשָׁא לְמִסְגֵי עַל אַפֵּי אַרְעָא וּבְנָתָא יְתִילָדָן לְהוֹן׃ וְחָמוֹ בְּנֵי
רַבְרְבַיָּא יָת בְּנָת אֵינָשָׁא אֲרֵי שַׁפִּירָן אִינִין וּכְסִינוּ לְהוֹן נְשִׁין מִכָּל דְּיִתְרְעִיוּ׃ וַאֲמַר
יְיָ לָא יִתְדַּיְנוּן סְנָאֵי בִּישָׁא הָדֵין בִּדְרָתִי לְעָלַם בְּדִיל דְּאִינּוּן בְּשָׂרָא וְעֲבַדֵיהוֹן בִּישִׁין
וְאַרְכָא יְהֵי לְהוֹן מְאָה וְעֶשְׂרִין שְׁנִין אִם יְתוּבוּן׃ וְגִבָּרַיָּא הֲווֹ בְּאַרְעָא בְּיוֹמַיָּא אִינּוּן
וְאַף בָּתַר כְּן בְּעוֹ בְּנֵי רַבְרְבַיָּא לָת בְּנָת אֵינָשָׁא וְיָלְדָן לְהוֹן אִינּוּן גִּבָּרַיָּא דְּמִן עָלְמָא
אֱנָשֵׁי דְּשֻׁמָא׃ וּגְלֵי קֳדָם יְיָ

Pritiua beb. | Ter. Heb. | Ecſi. | Ca.vi. | Pritiua.beb.

בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־ יְמֵי
מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה
וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי מאה חיה
לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן׃ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ
נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ
וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
אֵרְרָה יְהוָה׃ וַיְחִי לֶמֶךְ אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת נֹחַ חֲמֵשׁ וְתִשְׁעִים
שָׁנָה וּחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל־ יְמֵי לֶמֶךְ
שִׁבְעִים וּשְׁבַע שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת
שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְהִי נֹחַ בֶּן חֲמֵשׁ מֵאוֹת
שָׁנָה וְנֹחַ הוֹלִיד אֶת שֵׁם אֶת
חָם וְאֶת יָפֶת׃

Transla.B.Hiero.

filios & filias. Et facti ſũt omnes dies
mathuſalem nongẽti
"ſexaginta nouẽ anni:
& mortuus eſt. Vixit
lamech centum octogi
ta duobus annis: & genuit filiũ: et nomina
uit nomẽ eius noe. dicens: hic requie
ſcere faciet nos ab operibus noſtris: et a
laboribus manuũ noſtrarũ: in terra cui ma
ledixit dñs. Vixit
lamech poſtq genuit
noe quingẽtis
nonaginta quinq;
annis: & genuit
filios & filias. Et facti
ſunt oes dies lamech
ſeptingenti ſeptuagin
ta ſeptem anni: & mortuus eſt. Et virit noe
annoz: et genuit noe ſem: cham & iapheth. Ca. 6.

Et factum eſt cum cepiſſent filij hominum multiplicari ſuper faciem terre et filie nate eſſent eis: & vidiſſent filij principum filias hominum q eſſent pulchr: acceperunt ſibi vroxes ex omnibus quas voluerunt. Et dixit dñs non permanebit geneſ ratio peſſima hec coraz me in eternũ: eo q caro ſunt: & opera coz peſſima: & terminus vabitur eis centum et viginti annoz: ſi forte cõuertãtur. Gigantes erant in terra in diebus illis: & etiã poſtq ingreſſi ſunt filij principũ ad filias hominũ & genuerũt eis. Ipſi ſunt potentes a ſeculo viri nois. Et palã fuit coram dño

Transla.Chal.

"filios & filias. & Et facti
ſũt omnes dies
mathuſalem nongẽti
"ſexaginta nouẽ anni:
& mortuus eſt. Vixit
lamech centũ octoginta & duobus annis:
et genuit filiũ: & vocauit nomen eius noe dicens.
Iſte cõſolabitur nos ab operibus noſtris & a labore
manuũ noſtrarum: de terra cui maledixit dñs. Et vi
xit lamech poſtquaz genuit noe quingentis & nona
ginta & quinq; annis: & genuit filios & filias. Et fue
runt oes dies lamech ſeptingenti & ſeptuaginta & ſe
ptẽ anni: et mortuus eſt. Et fuit noe filius cẽtũ annoz:
et genuit noe ſem: cham & iapheth. Cap. 6.

Et factum eſt cum cepiſſent filij hominum multi
plicari ſuper faciem terre et filie nate eſſent
eis: & vidiſſent filij principum filias hominum q
eſſent pulchr: acceperunt ſibi vroxes ex omnibus
quas voluerunt. Et dixit dñs non permanebit gene
ratio peſſima hec coraz me in eternũ: eo q caro ſunt:
& opera coz peſſima: & terminus vabitur eis centum
et viginti annoz: ſi forte cõuertãtur. Gigantes erant
in terra in diebus illis: & etiã poſtq ingreſſi ſunt filij
principũ ad filias hominũ & genuerũt eis. Ipſi ſunt
potentes a ſeculo viri nois. Et palã fuit coram dño

b

Pūctiua heb.	Ter. Heb.	Sept.	La. vij.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.	Transla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Sept.	La. vij.	Pūctiua. heb.
כִּי	כִּי	ὅτι	Quoniã	q multa	deus: q multiplicate sunt malitie hominũ	cõsummabis	תְּכַלֶּנָּה	τελειώσεις	consumabis	כָּלָה עָלָה
רַבָּה	רַעַת	πολλὴ	multa	malitia	ὁ θεὸς, ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων	summitatẽ	מִלְמָעְלָה	ἐπάνω	desup.	שׁוֹם שָׁנָה
רָעַת	הָאָדָם	τῶν ἀνθρώπων	hoim	hoim	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τὸς διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ	eius.	וּפֶתַח	καὶ θύραν	at porta	
בָּאָרֶץ	וְכָל	καὶ πᾶς	effect	effect	αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας.	Obstiũ	הַתֵּבָה	ποιήσεις ἐκ	facies ex	
יֵצֶר	מַחְשְׁבֹת	διανοούμενος	in terra:	in terra:	et consideranit deus q fecit hominẽ in	autem	תְּשִׂים	τὰ πλάγια	latere.	
לִבּוֹ	רַק	πονηρὰ	et cuncta	et cuncta	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele	arce	בְּצִדָּהּ	κατάγεια	inferiora	
רַע	כָּל	πᾶσαν	cogitatio	cogitatio	bo hominẽ: q̃ fect: a facie	ponẽs	תַּחְתִּים	διώροφα	bicamerata	
כָּל	הַיּוֹם	τὴν ἡμέραν	cordis	cordis	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus	in	שְׁנִים	καὶ τριώροφα	τ tricamerata	
וַיִּנָּחֶם	יְהוָה	καὶ διενοήθη	intenta	intenta	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ	latere	וְשִׁלִּשִׁים	ποιήσεις	facies eã.	
כִּי	עָשָׂה	ὁ θεὸς	effet	effet	αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας.	deorsũ.	תַּעֲשֶׂה	ἐγὼ δὲ ἰδοὺ	ego aũt ecce	
אֶת	הָאָדָם	τὸν ἄνθρωπον	ad malum	ad malum	et consideranit deus: q fecit hominẽ in	Cenacula	אֹתָהּ	ἐγὼ ἄγω	inducã	
בָּאָרֶץ	וַיִּתְעַצֵּב	καὶ ἐνεθυμήθη	omni	omni	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele	& tristega	וְאֶת	τὸν κατακλυσμὸν	diluuiũ:	
אֶל	לִבּוֹ	ὁ θεὸς, ὅτι ἐποίησεν	tempore.	tempore.	bo hominẽ: q̃ fect: a facie	facies in ca.	הַתֵּבָה	ὕδωρ ἐπὶ τὴν		
וַיֹּאמֶר	יְהוָה	τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ	Penituit eũ	Penituit eũ	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus	Ecce ego	הִנְנִי	γῆν, καταφθεῖραι πᾶσαν		
אֶמְחֶה	אֶת	τῆς γῆς. καὶ διενοήθη	q hominem	q hominem	γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἑρπετῶν	adducam	מֵבִיא	σάρκα, ἐν ᾗ ἐστὶν		
הָאָדָם	אֲשֶׁר	ὁ θεὸς, καὶ εἶπεν	fecisset	fecisset	vsq; ad volatilia celi. q consideram q̃ fe	aquas	אֶת	πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω		
בָּרָאתִי	מֵעַל	ὁ θεός, ἀπαλείψω	oo	oo	ci eũ. noe aũt inuenit gr̃am	super	הַמַּבּוּל	τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πᾶς		
פְּנֵי	הָאֲדָמָה	τὸν ἄνθρωπον ὃν	in terra.	in terra.	coram dño	terrã: vt interficiã	לְשַׁחֵת	ὃσα ἐστὶν ἐπὶ τῆς		
מֵאָדָם	עַד	ἔκτισα ἀπὸ προσώπου	Noe vero	Noe vero	ποίησα αὐτόν. νῶε δὲ εὗρε χάριν ἐναντίον τοῦ	oẽm	כָּל	γῆς τελευτήσει. καὶ στήσω		
עַד	בְּהֵמָה	τῆς γῆς, ἀπὸ	inuenit gr̃am	inuenit gr̃am	θεοῦ. αὗται δὲ αἱ γενέσεις νῶε. νῶε ἄνθρωπος, δί	carnem	בָּשָׂר	τὴν διαθήκην		
וְעַד	רֶמֶשׂ	ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἑρπετῶν	coram dño	coram dño	καιος, τέλειος ὢν ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ, τῷ θεῷ εὐηρέ	in qua	אֲשֶׁר	μου μετὰ σοῦ. εἰσελεύση δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ καὶ		
וְעַד	עוֹף	καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν	He sunt	He sunt	cut noe. genuit aũt noe tres filios: sem	spiritus	רוּחַ	υἱοὶ σου, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱ		
הַשָּׁמַיִם	כִּי	τοῦ οὐρανοῦ· ὅτι ἐνεθυμήθην ὅτι ἐπ	generationes	generationes	ham: iapheth. corrupta ẽt terra coram deo. et	vitæ	חַיִּים	ὸς σου μετὰ σοῦ· καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ		
נִחַמְתִּי	כִּי	οἷς ἐποίησα αὐτόν. νῶε δὲ εὗρε χάριν ἐναντίον τοῦ	noe.	noe.	chã: τ iapheth. τ corrupta est terra coram deo. et	subtus	מִתַּחַת	ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ πάσης σαρκὸς		
עָשִׂיתִם	וְנֹחַ	θεοῦ. αὗται δὲ αἱ γενέσεις νῶε. νῶε ἄνθρωπος, δί	Noe vir	Noe vir	repleta ẽ terra iniquitate. τ vidit deus	celum.	הַשָּׁמַיִם	bina bina: ab oibus induces in arcã		
מָצָא	חֵן	καιος, τέλειος ὢν ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ, τῷ θεῷ εὐηρέ	iustus	iustus	ihesus: pfectus extitit in gñatiõe sua: deo pla	ἐν ᾗ ἐστὶν	πνεῦμα ζωῆς	δύο δύο, ἀπὸ πάντων εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτὸν.		
בְּעֵינֵי	יְהוָה	cut noe. genuit aũt noe tres filios: sem	pfectus	pfectus	cens. ambulauit	vbi	ὑποκάτω	vt mutas tecũ. masculus τ femina erũt ab		
אֱלֹהִים	תּוֹלְדֹת	ham: iapheth. corrupta ẽt terra coram deo. et	in gñatiõe	in gñatiõe	cum deo ambulauit.	ambulat	τοῦ οὐρανοῦ	ἵνα τρέφης μετὰ σεαυτ. ἄρσεν καὶ θῆλυ ἕσονται ἀπὸ		
נֹחַ	נֹחַ	repleta ẽ terra iniquitate. τ vidit deus	sua:	sua:	Et genuit pfectus tres filios: sem	Et	וְהִנֵּה	οἷς πάντων τῶν ἑρπετῶν κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ		
אִישׁ	צַדִּיק	ihesus: pfectus extitit in gñatiõe sua: deo pla	deo pla	deo pla	ham: iapheth. Et corrupta est terra coram deo: et	ecce	אָנֹכִי	οἷς ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κα		
תָּמִים	הָיָה	cens. ambulauit noe cum deo.	cens.	cens.	repleta est iniquitate.	ego	מֵבִיא	τὰ δύο ἀπὸ πάντων εἰσελεύσονται		
בְּדֹרֹתָיו	אֶת	Et genuit noe tres filios: sem	Et	Et	Et vidit deus terram:	adducã	אֶת	πρός σε, τρέφεσθαι μετὰ σοῦ χρσεν καὶ θῆλυ· σὺ δὲ		
הָאֱלֹהִים	הִתְהַלֶּךְ	cham et iapheth. Et corrupta est terra coram deo: et	ham:	ham:	ecce corrupta: quoniã corruperat omnis caro: vniuersã	aquas	הַמַּבּוּל	accipies tecũ		
נֹחַ	וַיּוֹלֶד	repleta est iniquitate.	iapheth.	iapheth.	viam suã super terrã:	diluuij	לְשַׁחֵת	ἀπὸ τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων		
שְׁלֹשָׁה	בָּנִים	Et vidit deus terram: et ecce erat	Corrupta	Corrupta	Finis vniuerse carnis venit coram me: quoniã	super	עַל	ᾗ comedetis: τ cõgregabis apd te ipsũ. τ erunt tibi		
אֶת	יֶפֶת	corrupta: quoniã corruperat omnis caro viam suã	est autem	est autem	repleta est terra rapinis a facie operum eorum: et	terrã: vt interficiã	הָאָרֶץ	ἀπ' ἀλλήλων εἰς βρῶσιν σεαυτοῖς καὶ πᾶσι τοῖς		
וְאֶת	חָם	super terrã. Et dixit deus ad noe. Finis	terram	terram	ecce ego disperdam eos cũ terra. Fac tibi arcã de	oẽm	כָּל	μετὰ σοῦ ἔσται εἰς βρῶσιν. Ca. 7.		
וְאֶת	יָפֶת	vniuerse carnis venit coram me: quoniã repleta est	coram deo:	coram deo:	lignis leuigatis.	carnem	בָּשָׂר	Εἶπε δὲ κς ὁ θς πρὸς νῶε· εἴσελθε σὺ καὶ πᾶς		
בָּנָה	נֹחַ	terra rapinis a facie eorum: et ecce ego disperdam eos	& corrupta	& corrupta	Mansiunculas in arca facies: & bitumine linies	in qua	אֲשֶׁר	ὁ οἶκός σου εἰς τὴν κιβωτόν· ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον ἐμοῦ		
שְׁלֹשֶׁת	בָּנָיו	cum terra. Fac tibi arcã de lignis leuigatis: mansiunculas	omnis caro	omnis caro	intrinsecus & extrinsecus. & fic facies eam:	spiritus	רוּחַ	in gñatione hac. et ãt tumẽtis mundꝰ introduc		
אִתּוֹ	תֵּבָה	facies in arca: τ opĕries eã intus τ foris bitumine.	terra	terra	trecentorũ cubitorũ longitudo arce: quinquaginta	vite	חַיִּים	ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν καθαρῶν εἰσάγαγε		
וְאִשְׁתּוֹ	וְנָשֵׁי	Et sic facies eam: trecentorum cubitorum erit longitudo	Fac tibi	Fac tibi	cubitorũ altitudo: & triginta cubitorũ altitudo	in	בְּאַפָּיו	ad te septẽ septẽ masculũ τ feminã: et ex iumẽtis nõ mũ		
בָּנָיו	אִתּוֹ	arce: quinquaginta cubitorum latitudo: τ triginta	arcã de	arcã de	illius. Fenestrã in arca facies: & in cubito			πρὸς σὲ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν μὴ		
וַיַּעַשׂ	נֹחַ	cubitorum altitudo eius. Fenestrã facies in arca: τ in cubito	lignis leuigatis.	lignis leuigatis.				δία· bina bina masculũ τ femina: τ de volucribus celi		
כְּכֹל	אֲשֶׁר		Mansiunculas	Mansiunculas				καλαρῶν, δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τ θυρα		
צִוָּהוּ	אֱלֹהִים		in arca facies:	in arca facies:				septẽ septẽ masculũ τ femina: vt inuertat semẽ sup oẽs		
אֹתוֹ	כֵּן		& bitumine	& bitumine				τοῦ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς τελειῶσαι σπέρμα ἐπὶ πάσαν		
עָשָׂה	וַיְהִי		linies intrinsecus & extrinsecus. & fic facies eam:	linies intrinsecus & extrinsecus. & fic facies eam:				terrã adhuc. n. diebus septẽ ego iuducã pluuiã sup terrã:		
בֶּן	שֵׁשׁ		trecentorum cubitorum erit longitudo arce: quinquaginta	trecentorum cubitorum erit longitudo arce: quinquaginta				τὴν γῆν ἔτι ἡμερῶν ἑπτὰ ἐγὼ ἐπάγω ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς,		
מֵאוֹת	שָׁנָה		cubitorum latitudo: τ triginta cubitorum altitudo eius.	cubitorum latitudo: τ triginta cubitorum altitudo eius.						
וְהַמַּבּוּל	הָיָה		Fenestrã facies in arca: τ in cubito	Fenestrã facies in arca: τ in cubito						

Pūctiua heb.	Ter. Heb.	Sept.	La. vij.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.	Transla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Sept.	La. vij.	Pūctiua. heb.
מַיִם	מַיִם	ἐπὶ τῆς	aquarũ	aquarũ	deus: q̃ multiplicate sunt malitie hominũ	ostiũ	פֶּתַח	ἐπὶ τῆς	ostium	
עַל	הָאָרֶץ	γῆς. καὶ	super	super	ὁ θεὸς, ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων	arce	הַתֵּבָה	γῆς. καὶ	arce	
וַיַּעֲבֹר	מַבּוּל	ἐγένετο	terrã	terrã	terrã: τ ois cogitat in corde	in	בְּצִדָּהּ	ἐγένετο	in	
עַל	הָאָרֶץ	ὁ κατακλυσμὸς	mozietur.	mozietur.	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ	latere	בַּתַּחְתִּים	ὁ κατακλυσμὸς	latere	
וַיִּגְוְעוּ	כָּל	ὕδατος	Statuã	Statuã	suo diligẽter ad mala oibus diebus.	inferiora	וְשֵׁנִית	ὕδατος	inferiora	
בָּשָׂר	הָרֹמֵשׂ	ἐπὶ τῆς	fedus	fedus	αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας.	bicamerata	וּשְׁלִשִׁים	ἐπὶ τῆς	bicamerata	
עַל	הָאָרֶץ	γῆς. καὶ	meũ	meũ	et consideranit deus: q fecit hominẽ in	& tricamerata	תַּעֲשֶׂה	γῆς. καὶ	& tricamerata	
בָּעוֹף	וּבַבְּהֵמָה	ἐξέλιπεν	mecũ	mecũ	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele	facies eã.	אֹתָהּ	ἐξέλιπεν	facies eã.	
וּבְכָל	הָאָרֶץ	πᾶσα σὰρξ	tecũ.	tecũ.	bo hominẽ: q̃ fect: a facie	ego aũt ecce	וְאָנִי	πᾶσα σὰρξ	ego aũt ecce	
וְכָל	הָאָדָם	ἃ ἔχει	Ingredieris	Ingredieris	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus	inducã	הִנְנִי	ἃ ἔχει	inducã	
וַיִּשָּׁרְצוּ	עַל	πνεῦμα	aũt tu &	aũt tu &	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ	diluuiũ:	הַמַּבּוּל	πνεῦμα	diluuiũ:	
הָאָרֶץ	וְאַתָּה	ζωῆς ὑποκάτω	oĩs	oĩs	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			ζωῆς ὑποκάτω		
וְכָל	הָאָדָם	τοῦ οὐρανοῦ	domꝰ tua	domꝰ tua	αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας.			τοῦ οὐρανοῦ		
וַיִּשָּׁרְצוּ	עַל	πᾶν ὃ ἐν	in arcã.	in arcã.	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			πᾶν ὃ ἐν		
הָאָרֶץ	וַיִּזָּכֹר	τῇ γῇ	Te enim	Te enim	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			τῇ γῇ		
אֱלֹהִים	אֶת	ἀποθανεῖται.	vidi	vidi	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			ἀποθανεῖται.		
נֹחַ	וְאֵת	καὶ εἰσελεύσῃ	oĩm	oĩm	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			καὶ εἰσελεύσῃ		
כָּל	הַחַיָּה	σὺ καὶ πᾶς	iustũ	iustũ	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			σὺ καὶ πᾶς		
וְאֵת	כָּל	ὁ οἶκός σου	coram me	coram me	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			ὁ οἶκός σου		
הַבְּהֵמָה	אֲשֶׁר	εἰς τὴν	in gñatione	in gñatione	αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας.			εἰς τὴν		
אִתּוֹ	בַּתֵּבָה	κιβωτόν·	hac.	hac.	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			κιβωτόν·		
וַיַּעֲבֵר	אֱלֹהִים	καὶ πάντα	Ex oibus	Ex oibus	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			καὶ πάντα		
רוּחַ	עַל	τὰ θηρία	aiantibus	aiantibus	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			τὰ θηρία		
הָאָרֶץ	וַיָּשֹׁכּוּ	τὰ μετὰ σοῦ	mũdis	mũdis	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			τὰ μετὰ σοῦ		
הַמָּיִם	וַיִּסָּכְרוּ	καὶ πᾶν τὸ	tolles	tolles	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			καὶ πᾶν τὸ		
מְקֻצֶה	הַשָּׁמַיִם	κτῆνος τὸ	septena &	septena &	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			κτῆνος τὸ		
וְהַגֶּשֶׁם	מִן	ἐπὶ τῆς	septena:	septena:	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			ἐπὶ τῆς		
הַשָּׁמַיִם	וַיִּכָּלֵא	γῆς πᾶν	masculũ &	masculũ &	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			γῆς πᾶν		
וַיָּשֻׁבוּ	הַמַּיִם	ἑρπετὸν	femĩa:	femĩa:	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			ἑρπετὸν		
מֵעַל	הָאָרֶץ	ἑρπετοῦ	sed & de	sed & de	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			ἑρπετοῦ		
הָלוֹךְ	וָשׁוֹב	καὶ πᾶν	volatilibus	volatilibus	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			καὶ πᾶν		
וַיַּחְסְרוּ	הַמַּיִם	πετεινὸν	celi	celi	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			πετεινὸν		
מִקְצֵה	חֲמִשִּׁים	πτερωτὸν	septena &	septena &	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			πτερωτὸν		
יוֹם	וּמֵאָה	κατὰ γένος	masculũ &	masculũ &	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			κατὰ γένος		
וַתָּנַח	הַתֵּבָה	καὶ πᾶν	femĩam:	femĩam:	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			καὶ πᾶν		
בַּחֹדֶשׁ	הַשְּׁבִיעִי	κτῆνος	sed & de	sed & de	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			κτῆνος		
בְּשִׁבְעָה	עָשָׂר	καθαρὸν	volucribus	volucribus	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			καθαρὸν		
יוֹם	עַל	λαβὲ σεαυτῷ	celi	celi	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			λαβὲ σεαυτῷ		
הָרִים	אֲרָרַט	ἑπτὰ ἑπτὰ	septena	septena	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			ἑπτὰ ἑπτὰ		
וַיַּחֲסֵרוּ	הַמַּיִם	ἄρσεν καὶ	septena	septena	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			ἄρσεν καὶ		
הָלוֹךְ	עַד	θῆλυ,	masculũ &	masculũ &	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			θῆλυ,		
הַחֹדֶשׁ	הָעֲשִׂירִי	ἀπὸ δὲ τῶν	femĩam:	femĩam:	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			ἀπὸ δὲ τῶν		
בָּעֲשִׂירִי	בְּאֶחָד	κτηνῶν τῶν	vt saluetur	vt saluetur	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			κτηνῶν τῶν		
בַּחֹדֶשׁ	נִרְאוּ	καθαρῶν	semẽ	semẽ	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			καθαρῶν		
רָאשֵׁי	הֶהָרִים	εἰσάγαγε	super	super	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			εἰσάγαγε		
וַיְהִי	מִקֵּץ	πρὸς σὲ	faciem	faciem	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			πρὸς σὲ		
אַרְבָּעִים	יוֹם	ἑπτὰ ἑπτὰ	vniuerse	vniuerse	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			ἑπτὰ ἑπτὰ		
וַיִּפְתַּח	נֹחַ	ἄρσεν καὶ	terre.	terre.	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			ἄρσεν καὶ		
אֶת	חַלּוֹן	θῆλυ,	Adhuc	Adhuc	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			θῆλυ,		
הַתֵּבָה	אֲשֶׁר	ἀπὸ δὲ τῶν	oeni &	oeni &	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			ἀπὸ δὲ τῶν		
עָשָׂה	וַיְשַׁלַּח	κτηνῶν τῶν	post dies	post dies	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			κτηνῶν τῶν		
אֶת	הָעֹרֵב	οὐ καθαρῶν	septem	septem	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			οὐ καθαρῶν		
וַיֵּצֵא	יָצוֹא	δύο δύο	ego	ego	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			δύο δύο		
וָשׁוֹב	עַד	ἄρσεν καὶ	pluuiã	pluuiã	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			ἄρσεν καὶ		
יָבְשׁוּ	הַמַּיִם	θῆλυ,	sup	sup	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			θῆλυ,		
מֵעַל	הָאֲדָמָה	καὶ πᾶν	terrã	terrã	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			καὶ πᾶν		
וַיָּחֶל	וַיִּשְׁלַח	πετεινὸν	quadraginta	quadraginta	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			πετεινὸν		
אֶת	הַיּוֹנָה	τοῦ οὐρανοῦ	diebus	diebus	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			τοῦ οὐρανοῦ		
מֵאִתּוֹ	לִרְאוֹת	ἑπτὰ ἑπτὰ	& quadraginta	& quadraginta	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			ἑπτὰ ἑπτὰ		
הַקַּלּוּ	הַמַּיִם	ἄρσεν καὶ	noctibus	noctibus	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			ἄρσεν καὶ		
מֵעַל	פְּנֵי	θῆλυ,	& faciã	& faciã	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			θῆλυ,		
הָאֲדָמָה	וְלֹא	ἵνα ζωοποιήσῃ	pluuie	pluuie	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			ἵνα ζωοποιήσῃ		
מָצְאָה	הַיּוֹנָה	σπέρμα ἐπὶ	sup	sup	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			σπέρμα ἐπὶ		
מָנוֹחַ	לְכַף	πρόσωπον	terrã	terrã	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			πρόσωπον		
רַגְלָהּ	וַתָּשָׁב	πάσης	adhuc	adhuc	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			πάσης		
אֵלָיו	אֶל	τῆς γῆς.	dies	dies	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			τῆς γῆς.		
הַתֵּבָה	כִּי	καὶ ἐγένετο	septẽ	septẽ	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			καὶ ἐγένετο		
מַיִם	עַל	ἔτι ἡμέρας	ego	ego	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			ἔτι ἡμέρας		
פְּנֵי	כָל	ἑπτὰ ἐγὼ	pluuiã	pluuiã	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			ἑπτὰ ἐγὼ		
הָאָרֶץ	וַיִּשְׁלַח	ἐπάγω ὑετὸν	sup	sup	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			ἐπάγω ὑετὸν		
יָדוֹ	וַיִּקָּחֶהָ	ἐπὶ τῆς	terrã	terrã	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			ἐπὶ τῆς		
וַיָּבֵא	אֹתָהּ	γῆς	quadraginta	quadraginta	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			γῆς		
אֵלָיו	אֶל	τεσσαράκοντα	diebus	diebus	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			τεσσαράκοντα		
הַתֵּבָה	וַיָּחֶל	ἡμέρας καὶ	& quadraginta	& quadraginta	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			ἡμέρας καὶ		
עוֹד	שִׁבְעַת	τεσσαράκοντα	noctibus	noctibus	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			τεσσαράκοντα		
יָמִים	אֲחֵרִים	νύκτας καὶ	& faciã	& faciã	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			νύκτας καὶ		
וַיֹּסֶף	שַׁלַּח	ἐξαλείψω	pluuie	pluuie	bo hominẽ: q̃ fect: a facie			ἐξαλείψω		
אֶת	הַיּוֹנָה	πᾶσαν	sup	sup	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus			πᾶσαν		
מִן	הַתֵּבָה	τὴν ἀνάστασιν	terrã	terrã	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ			τὴν ἀνάστασιν		
לֹא	יָסְפָה	ἣν ἐποίησα	super	super	suo diligẽter ad mala oibus diebus.			ἣν ἐποίησα		
שׁוּב	אֵלָיו	ἀπὸ προσώπου	omnem	omnem	et consideranit deus: q fecit hominẽ in			ἀπὸ προσώπου		
עוֹד	וַיְהִי	τῆς γῆς.	substantiã	substantiã	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele			τῆς γῆς.		
בַּשָּׁנָה	הָאַחַת		que	que	bo hominẽ: q̃ fect: a facie					
וְשֵׁשׁ	מֵאוֹת		fecerã	fecerã	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus					
שָׁנָה	בָּרִאשׁוֹן		de	de	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ					
בְּאֶחָד	לַחֹדֶשׁ		facie	facie	suo diligẽter ad mala oibus diebus.					
חָרְבוּ	הַמַּיִם		terre	terre	et consideranit deus: q fecit hominẽ in					
מֵעַל	הָאָרֶץ		ego	ego	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele					
וַיָּסַר	נֹחַ		delebo	delebo	bo hominẽ: q̃ fect: a facie					
אֶת	מִכְסֵה		inquit	inquit	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus					
הַתֵּבָה	וַיַּרְא		hoiem	hoiem	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ					
וְהִנֵּה	חָרְבוּ		qũe	qũe	suo diligẽter ad mala oibus diebus.					
פְּנֵי	הָאֲדָמָה		creaui a facie	creaui a facie	et consideranit deus: q fecit hominẽ in					
וּבַחֹדֶשׁ	הַשֵּׁנִי		terre	terre	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele					
בְּשִׁבְעָה	וְעֶשְׂרִים		ab hoie vsq; ad animã	ab hoie vsq; ad animã	bo hominẽ: q̃ fect: a facie					
יוֹם	לַחֹדֶשׁ		tia: a reptili vsq; ad	tia: a reptili vsq; ad	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus					
יָבְשָׁה	הָאָרֶץ		volucres celi. Penitet	volucres celi. Penitet	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ					
וַיְדַבֵּר	אֱלֹהִים		enim me fecisse eos.	me fecisse eos.	suo diligẽter ad mala oibus diebus.					
אֶל	נֹחַ		Noe vero inuenit gr̃am	Noe vero inuenit gr̃am	et consideranit deus: q fecit hominẽ in					
לֵאמֹר			coram dño	coram dño	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele					
			He sunt	He sunt	bo hominẽ: q̃ fect: a facie					
			generationes	generationes	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus					
			noe.	noe.	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ					
			Noe vir	Noe vir	suo diligẽter ad mala oibus diebus.					
			iustus	iustus	et consideranit deus: q fecit hominẽ in					
			pfectus	pfectus	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele					
			fuit in	fuit in	bo hominẽ: q̃ fect: a facie					
			generationibus	generationibus	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus					
			suis: in	suis: in	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ					
			timore	timore	suo diligẽter ad mala oibus diebus.					
			dei	dei	et consideranit deus: q fecit hominẽ in					
			ambulauit	ambulauit	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele					
			noe.	noe.	bo hominẽ: q̃ fect: a facie					
			Et genuit	Et genuit	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus					
			tres	tres	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ					
			filios: sem	filios: sem	suo diligẽter ad mala oibus diebus.					
			cham &	cham &	et consideranit deus: q fecit hominẽ in					
			iapheth.	iapheth.	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele					
			Corrupta	Corrupta	bo hominẽ: q̃ fect: a facie					
			est autem	est autem	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus					
			terra	terra	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ					
			coram	coram	suo diligẽter ad mala oibus diebus.					
			deo: & re	deo: & re	et consideranit deus: q fecit hominẽ in					
			pleta est	pleta est	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele					
			iniquitate.	iniquitate.	bo hominẽ: q̃ fect: a facie					
			Cũq; vidi	Cũq; vidi	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus					
			set deus	set deus	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ					
			omnẽ	omnẽ	suo diligẽter ad mala oibus diebus.					
			terrã eã	terrã eã	et consideranit deus: q fecit h

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Sept.	La. viij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
רְבִיעִי	אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה׃			'quadraginta diebus' & quadraginta nocti-	quadraginta diebus τ quadragita noctibus.
יוֹם קוֹם	וַיְמַחְתִּי אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר			"& delebo oẽm iubstã-	τεσαρακοντα ἡμέρας καὶ τεσαρακοντα νύκτας·
	עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיַּעַשׂ	עשה		tiam quam	et delebo oẽz refurrectioné: quã feci
עָשָׂה	נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה׃ וְנֹחַ בֶּן			feci de" fupficie" terre.	καὶ ἐξαλείψω πᾶσαν τὴν ἐξανάστασιν, ἣν ἐποίησα
	שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה			' Fecit ergo	ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους· καὶ
מַאָה נוּל	מַיִם עַל הָאָרֶץ׃ וַיָּבֹא			"Noe" oĩa q̃ mãdauerat	ἐποίησε νῶε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ
נוּא	וְאֶשְׁתּוֹ וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְאֵשֶׁת			ei" dominus. Eratq;	θεὸς. noe ãt erat ãnorũ ſexaginta. τ diluuiũ
אִישׁ עָשָׂה	בְּנֵי נֹחַ אִתּוֹ אֶל הַתֵּבָה׃			"ſexcentorũ annorũ qñ	ἦν· νῶε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, καὶ ὁ κατακλυσμὸς τ
פָּנָה	מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל׃ מִן הַבְּהֵמָה			diluuij "aq̃ inundauerũt	aque fuit ſup terrã. ingreſſus ẽ ãnoe τ filij
טָהֳרָה	וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה			"ſuper" terrã. P Et ingreſ	ὕδατος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς· εἰσῆλθε δὲ νῶε καὶ οἱ υἱοὶ
טְהֹרָה וּמִן הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר רֹמֵשׂ				ſus eſt noe' & filij eius:	eius τ uxor eius: et uxores filiorũ eius
עַל הָאֲדָמָה׃ שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל				"uxor eius: & uxores" fi	μετ' αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐ
נֹחַ אֶל הַתֵּבָה זָכָר וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר				liorũ eius cũ eo in arcã	ius: cum eo in arcam: ppʒ aquã di
צִוָּה אֱלֹהִים אֶת נֹחַ׃ וַיְהִי לְשִׁבְעַת				propter aquas diluuii.	τοῦ, μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν, διὰ τὸ ὕδωρ τοῦ κα
יְמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל הָאָרֶץ׃				' De animantibus quoq;	λυψ. τ de immẽtis mundis: et
שְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת לְחַיֵּי נֹחַ				mundis & immundis	τακλυσμοῦ· καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ
בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם				& de volueribus q & ex	de immẽtis nõ mundis. et de volu
לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל				oĩ qđ" mouetur	ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν· καὶ ἀπὸ τῶν πε
מַעְיְנוֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבֹּת				"ſuper" terrã duo & duo	cribus: τ de omnibus reptilibus reptã
הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ׃ וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל				igreſſi ſunt ad noe in	tibus ſup terrã: duo duo: de oibus ingreſſa ſũt ad
הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים				arcã & femina: ſicut	των ἐπὶ τῆς γῆς, δύο δύο, ἀπὸ πάντων εἰσῆλθε πρὸς
לָיְלָה׃ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ				pcepat deus noe. " Cũ	noe in arcam maſculus τ femina. ſicut precepit
וְשֵׁם וְחָם וְיֶפֶת בְּנֵי נֹחַ וְאֵשֶׁת				ãgreſſi eſſent" ſeptem	νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν ἄρσεν καὶ θῆλυ. καθὰ ἐνετείλα
נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי בָנָיו אִתָּם אֶל				dies: aq̃ diluuij " inũda	ατο ὁ θεὸς τῷ νῶε· καὶ ἔκλεισε κύριος ὁ θεὸς ἔξωθεν αὐτῆ
הַתֵּבָה׃ הֵמָּה וְכָל הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל				uerũt ſup terram. ooooo	ς. ὁ δὲ νῶε ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων, καὶ ὁ κατακλυσμὸς τεσαρα
הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכֹל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ				" Anno ſexcẽteſimo vi-	κοντα ἡμέρας καὶ τεσαρακοντα νύκτας· καὶ ἐπλη
עַל הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל הָעוֹף לְמִינֵהוּ				te noe ooooooooooo	θύνθη τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπῆρε τὴν κιβωτόν, καὶ ὑψώθη ἀπὸ
כֹּל צִפּוֹר כָּל כָּנָף׃ וַיָּבֹאוּ				menſe ſcdo: ſeptio de	terra. τ inualuit aqua: τ multiplicata ẽ ual
אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם				cimo die ooooooooooo	de ſup terrã. et ferebatur arca ſuper
				menſis rupti ſunt " oẽs	δρα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω
				"fontes abyſſi P magne:	aquã. at aqua inualuit nimis ual
				& cataracte ooooooo	τοῦ ὕδατος· τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφο
				'celi aperte ſunt: ' & fctã	δρα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπεφέρετο τὸ ὕδωρ ἐπάνω
				eſt "pluuia ſuper oooooo	τῶν ὑδάτων. καὶ ἐκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ
				'terrã quadraginta "die-	ὑψηλά, ἃ ἦν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. δεκαπέντε
				bus & quadraginta ooo	cubitos ꝺcſuper exaltata ẽ aqua: τ cooperuit om
				'noctibus. o In articulo	τῶν ὑψηλῶν ἐπάνω ὑψώθη τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπεκάλυψε πάν
				'dieí illius ' ingreſſus eſt	τα τὰ ὄρη. καὶ ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ
				"noe & fem " & cham ' &	terra: volatiliũ: τ tumẽtozũ. τ beſtia
				iaphet "filii eius: & uxor	τῆς γῆς, τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν θηρί
				illius & tres uxores " fi	ων: et oẽ reptile qđ mouet ſup terrã: τ oĩ
				liorũ eius cũ eis in oooo	ων, καὶ πάντες οἱ ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς
				'arcã: ipſi & omne a ial	homo: et oĩa ẽcũqs habẽt ſpiritũ vite: τ oĩ
				bſm genus ſuũ: ' vniuer	ἄνθρωπος, καὶ πάντα ὅσα ἐχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶς
				ſaq̃ iumẽta ſm gẽ ſuo:	ḋ erat ſup aridã: mortuus ẽ. τ deleuit oẽ
				& omne qđ mouetur	ὃς ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανεν. καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ
				ſup terrã i genere ſuo:	ὑπαρχὸν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου
				"cunctumq; volatile ooo	ἕως κτήνους, καὶ ἑρπετῶν, καὶ πετεινῶν τοῦ οὐρα
				ſm genus ſuũ: P Vniuer	νοῦ. καὶ ἐξηλείφησαν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ κατελείφθη
				ſe q aues ' oẽ ſq̃ " volucres	νῶε μόνος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ· καὶ ὑψώθη
				'ingreſſe ſunt " ad ' noe ' i	τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πεντήκοντα.
				'arcam " bina & " bina ooo	Ca. 8. Recordatus ẽ deus noe: et omniũ be
				quadraginta noctibus.	στίαρ: τ omniũ iumẽtoꝝ: et omniũ volu
				τεσαρακοντα ἡμέρας καὶ τεσαρακοντα νύκτας· καὶ ἐπλη	ucrum ' nimis ' ſuper ' terrã: " optiq; ſũt
				θύνθη τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπῆρε τὴν κιβωτόν, καὶ ὑψώθη ἀπὸ	" omnes ' montes ooooooo
				terra. τ inualuit aqua: τ multiplicata ẽ ual	" excelſi " ſub " vniuerſo
				de ſup terrã. et ferebatur arca ſuper	celo. ooooooooooooo
				δρα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω	P Quindecí cubitis ' altí-
				aquã. at aqua inualuit nimis val	or fuit e ooooooooooo
				τοῦ ὕδατος· τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφο	" aqua " ſup ' mõtes quos
				de. ſup terrã. et cooperuit oẽs mõtes	" oĩs " caro ' q̃ mouebat ſup
				δρῶς ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ	" ſuper " terram ' volucrũ
				excelſos q erãt ſubter celum. quindecim	" animantiũ " beſtiarum:
				ὑψηλά, ἃ ἦν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. δεκαπέντε	' omniumq; " reptilium
				cubitos ꝺcſuper exaltata ẽ aqua: τ cooperuit om	' q̃ reptant " ſup " terram.
				nes mõtes. τ mortua ẽ oĩs caro q̃ mouebat ſup	° Vniuerſi " homines &
				terra: volatilíũ: τ tumẽtozũ. τ beſtia	" cuncta " in " quibus " ſpira
				τῆς γῆς, τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν θηρί	culum " vite eſt ooooooo
				ων: et oẽ reptile qđ mouet ſup terrã: τ oĩs	" in terra: b mortua ſunt.
				ων, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς	" omnem ' ſubſtantiam " q̃
				homo: et oĩa ẽcũqs habẽt ſpiritũ vite: τ oĩs	erat " ſuper " terram ooooo
				ἄνθρωπος, καὶ πάντα ὅσα ἐχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶς	' ab hoie " vſq; ad " pecus:
				ḋ erat ſup aridã: mortuus ẽ. τ deleuit oẽ	" tam " reptile " q̃ oooooo
				ὃς ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανεν. καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ	' volucres " celi: ' & delete
				ὑπαρχὸν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου	ſunt " de ' terra. ooooooo
				ἕως κτήνους, καὶ ἑρπετῶν, καὶ πετεινῶν τοῦ οὐρα	' Remãſit aũt ' ſolus " Noe
				νοῦ. καὶ ἐξηλείφησαν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ κατελείφθη	& qui " cũ eo erãt " in ar
				noe ſolus: et ḋ cum eo in arca. ' eralatara ẽ	ca. " Obtinuerunt q̃ " aq̃
				νῶε μόνος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ· καὶ ὑψώθη	' terrã " cẽtũ quinquagin
				aqua ſup terrã diebus centũ quinquagita.	ta ' diebus. Ca. 8.
				τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πεντήκοντα.	Recordatus aũt " deuſ
				Ca. 8. Recordatus ẽ deus noe: et omniũ be	" noe " cunctorumq; " am
				στίαρ: τ omniũ iumẽtoꝝ: et omniũ volu	mantium: b & ' omnium
				ucrum ' nimis ' ſuper ' terrã: " optiq; ſũt	" iumentorum ' que erãt
				" omnes ' montes ooooooo	" cum eo " in arca: " addu
				" excelſi " ſub " vniuerſo	xit " ſpũ " ſuper " terram:
				celo. ooooooooooooo	' & imminute ſunt ooooooo
				P Quindecí cubitis ' altí-	ooooooooooooooooooooooo
				or fuit e ooooooooooo	
				" aqua " ſup ' mõtes quos	
				" oĩs " caro ' q̃ mouebat ſup	
				" ſuper " terram ' volucrũ	
				" animantiũ " beſtiarum:	
				' omniumq; " reptilium	
				' q̃ reptant " ſup " terram.	
				° Vniuerſi " homines &	
				" cuncta " in " quibus " ſpira	
				culum " vite eſt ooooooo	
				" in terra: b mortua ſunt.	
				' omnem ' ſubſtantiam " q̃	
				erat " ſuper " terram ooooo	
				' ab hoie " vſq; ad " pecus:	
				" tam " reptile " q̃ ooooooo	
				' volucres " celi: ' & delete	
				ſunt " de ' terra. ooooooooo	
				' Remãſit aũt ' ſolus " Noe	
				& ' qui " cũ eo erãt " in ar	
				ca. " Obtinuerunt q̃ " aq̃	
				' terrã " cẽtũ quinquagin	
				ta ' diebus. Ca. 8.	
				Recordatus aũt " deuſ	
				" noe " cunctorumq; " am	
				mantium: b & ' omnium	
				" iumentorum ' que erãt	
				" cum eo " in arca: " addu	
				xit " ſpũ " ſuper " terram:	
				' & imminute ſunt ooooooo	
				ooooooooooooooooooooooo	

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Sept.	La. viij.	Transla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
חַיָּה	מִכָּל הַבָּשָׂר אֲשֶׁר נוּ רוּחַ חַיִּים׃			'ex omni " carne ' in qua	ex oi carne in q̃ eſt ſpiritus vite. et
בּוֹא	וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה " מִכָּל בָּשָׂר			erat " ſpiritus " vite. ooooo	ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ἐν ᾗ ἐſι πνεῦμα ζωῆς· καὶ τὰ
בּוֹא	בָּאוּ כַּאֲשֶׁר " צִוָּה " אֹתוֹ אֱלֹהִים			'Et de leuit ooooooooooo	ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ἐν ᾗ ἐſι πνεῦμα ζωῆς· καὶ τὰ
סָגַר הָיָה	וַיִּסְגֹּר " יְהוָה בַּעֲדוֹ׃ וַיְהִי הַמַּבּוּל			ingreſſa ſunt: " maſ	εἰς πορευόμενα ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρ
	אַרְבָּעִים " יוֹם עַל הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ			culus ' & femia " ex oi " car	κὸς, εἰσῆλθε πρὸς νῶε, εἰς τὴν κιβωτόν· καθὰ ἐνετεί
נָשָׂא " רוּם	הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ " אֶת הַתֵּבָה " וַתָּרָם			ne " introierunt: P ſicut p	λατο ᾧ θεὸς τῷ νῶε· καὶ ἔκλεισε κύριος ὁ θεὸς ἔξωθεν αὐτ
גָּבַר " רָבָּה	מֵעַל " הָאָרֶץ׃ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ			ceperat ei deus: oooooo	arcam, et facti ẽ diluuium quadra
הָלַךְ	מְאֹד עַל הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ " הַתֵּבָה עַל			' & incluſit " eũ " dñs de fo	ginta diebus τ quadragita noctibus. τ multi
גָּבָה	פְּנֵי הַמָּיִם׃ וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד			ris, ' Factũqs eſt ' diluuiũ	plicata ẽ aq̃. et eleuauit arcã: et eraltata ẽ a
כִּסָּה הָרִים	עַל הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ כָּל הֶהָרִים			" quadragita " die ' ſup	βύνθη τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπῆρε τὴν κιβωτόν, καὶ ὑψώθη ἀπὸ
	הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר " תַּחַת כָּל הַשָּׁמָיִם׃			" terrã: " & multiplicate ſũt	terra. τ inualuit aqua: τ multiplicata ẽ ual
עָלָה	חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְמַעְלָה גָּבְרוּ			" aq̃: & eleuauerũt ' arcã i	de ſup terrã. et ferebatur arca ſuper
גָּוַע	הַמָּיִם וַיְכֻסּוּ הֶהָרִים׃ וַיִּגְוַע כָּל			ſublime ' a " terra. q Vehe	δρα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω
	בָּשָׂר הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה			mẽter " ei inundauerũt &	aquã. at aqua inualuit nimis val
	וּבַחַיָּה וּבְכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל			oia repleuerunt ooooooo	τοῦ ὕδατος· τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφο
	הָאָרֶץ וְכֹל הָאָדָם׃ כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת			' in ſupficie " terre. ' Por	δρα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω
חַיָּה	רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה			ro " arcã " ferebatur " ſuper	τῶν ὑδάτων. καὶ ἐκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ
מוּת	מֵתוּ׃ וַיִּמַח " אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר			' aquas: " & aque ' preua	ὑψηλά, ἃ ἦν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. δεκαπέντε
	עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם " עַד בְּהֵמָה			lucrunt " nimis ooooooo	cubitos ꝺcſuper exaltata ẽ aqua: τ cooperuit om
	עַד רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ			' ſuper ' terrã: " optiq; ſũt	nes mõtes. τ mortua ẽ oĩs caro q̃ mouebat ſup
	מִן הָאָרֶץ וַיִּשָּׁאֶר " אַךְ נֹחַ וַאֲשֶׁר			" omnes ' montes ooooooo	terra: volatilíũ: τ tumẽtozũ. τ beſtia
	אִתּוֹ בַּתֵּבָה׃ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל			" excelſi " ſub " vniuerſo	τῆς γῆς, τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν θηρί
	הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים וּמְאַת יוֹם׃			celo. ooooooooooooo	ων: et oẽ reptile qđ mouet ſup terrã: τ oĩs
	וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים			P Quindecí cubitis ' altí-	ων, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς
	אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל " חַיָּה " וְאֶת כָּל			or fuit e ooooooooooo	homo: et oĩa ẽcũqs habẽt ſpiritũ vite: τ oĩs
	הַבְּהֵמָה " אֲשֶׁר " אִתּוֹ " בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר			" aqua " ſup ' mõtes quos	ἄνθρωπος, καὶ πάντα ὅσα ἐχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶς
עֶבֶר	אֱלֹהִים רוּחַ " עַל " הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ			" oĩs " caro ' q̃ mouebat ſup	ḋ erat ſup aridã: mortuus ẽ. τ deleuit oẽ
שׁ אר	הַמָּיִם׃			" ſuper " terram ' volucrũ	ὃς ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανεν. καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ
גֶּבֶר				" animantiũ " beſtiarum:	ὑπαρχὸν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου
מָאָה " שָׁאַר				' omniumq; " reptilium	ἕως κτήνους, καὶ ἑρπετῶν, καὶ πετεινῶν τοῦ οὐρα
Ca. viij.				' q̃ reptant " ſup " terram.	νοῦ. καὶ ἐξηλείφησαν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ κατελείφθη
עֶבֶר				° Vniuerſi " homines &	νῶε μόνος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ· καὶ ὑψώθη
נֹחַ				" cuncta " in " quibus " ſpira	τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πεντήκοντα.
				culum " vite eſt ooooooo	Ca. 8. Recordatus ẽ deus noe: et omniũ be
				" in terra: b mortua ſunt.	στίαρ: τ omniũ iumẽtoꝝ: et omniũ volu
				' omnem ' ſubſtantiam " q̃	ucrum ' nimis ' ſuper ' terrã: " optiq; ſũt
				erat " ſuper " terram ooooo	" omnes ' montes ooooooo
				' ab hoie " vſq; ad " pecus:	" excelſi " ſub " vniuerſo
				" tam " reptile " q̃ ooooooo	celo. ooooooooooooo
				' volucres " celi: ' & delete	P Quindecí cubitis ' altí-
				ſunt " de ' terra. ooooooooo	or fuit e ooooooooooo
				' Remãſit aũt ' ſolus " Noe	" aqua " ſup ' mõtes quos
				& ' qui " cũ eo erãt " in ar	" oĩs " caro ' q̃ mouebat ſup
				ca. " Obtinuerunt q̃ " aq̃	" ſuper " terram ' volucrũ
				' terrã " cẽtũ quinquagin	" animantiũ " beſtiarum:
				ta ' diebus. Ca. 8.	' omniumq; " reptilium
				Recordatus aũt " deuſ	' q̃ reptant " ſup " terram.
				" noe " cunctorumq; " am	° Vniuerſi " homines &
				mantium: b & ' omnium	" cuncta " in " quibus " ſpira
				" iumentorum ' que erãt	culum " vite eſt ooooooo
				" cum eo " in arca: " addu	" in terra: b mortua ſunt.
				xit " ſpũ " ſuper " terram:	' omnem ' ſubſtantiam " q̃
				' & imminute ſunt ooooooo	erat " ſuper " terram ooooo
				ooooooooooooooooooooooo	' ab hoie " vſq; ad " pecus:
					" tam " reptile " q̃ ooooooo
					' volucres " celi: ' & delete
					ſunt " de ' terra. ooooooooo
					' Remãſit aũt ' ſolus " Noe
					& ' qui " cũ eo erãt " in ar
					ca. " Obtinuerunt q̃ " aq̃
					' terrã " cẽtũ quinquagin
					ta ' diebus. Ca. 8.
					Recordatus aũt " deuſ
					" noe " cunctorumq; " am
					mantium: b & ' omnium
					" iumentorum ' que erãt
					" cum eo " in arca: " addu
					xit " ſpũ " ſuper " terram:
					' & imminute ſunt ooooooo
					ooooooooooooooooooooooo

Pritiua chal.	Interp. chal.
חַיָּה	er omni carne in qua eſt ſpũs vite. Et q̃ ingreſſa ſunt
עוֹל כְּמוֹ	maſculus τ femina ex oñi carne introierũt: ſicut pre
נְגַד רְבִיעִי	cepit et ſibi: et protexit dñs ſup eum. Et fuit diluuiũ
תֵּבָה רוּם תֵּלֶךְ	q̃draginta diebus ſup terrã: et creuerũt aque: τ ele
חֲפַף	uauerũt arcã: τ elcuata eſt de ſup terrã. τ pualuerunt
רוּם אֻמָּה עֵלָה	aque τ creuerũt valde ſup terrã: τ ferebatur arca ſup
חַבָּה מוּת חַיָּה	faciez aquarũ. Et aque pcualuerũt valde nimis ſup
תֵּבָה מוּת	terrã: τ operti ſunt oẽs mõtes excelſi qui ſunt ſub oẽ
קוּם	bus celi. Quindecim cubitis altitudine ꝑualuerũt
מָאָה שָׁאַר	aque: τ operuerũt montes. Et mortua eſt ois caro q̃
תֵּבָה חַיָּה	mouebat ſup terrã in volucribus τ in alatibus et in
עֵבֶר נוֹחַ	beſtijs τ in oñi reptilt qõ reptat ſup terrã: τ oẽs ho
	mines. Oñia in q̃bus eſt ſpiraculũ ſpũs vite in nari
	bus ſuis: ex oĩbus q̃ ſunt in arida moztua ſunt. Et de
	leuit oẽm ſubſtãtiã q̃ erat ſup facie terre: ab homine
	vſq; ad iumẽtũ vſq; ad reptile τ vſq; ad volucres celi:
	τ deleta ſunt de terra: τ relictus eſt ſolũmodo noe τ q̃
	cum eo erant in arca. Et pcualuerunt aque ſup ter
	ram centum et quinquaginta diebus. Cap. 8.
	Recordatus eſt deus noe τ oſm alalium τ oſm
	iumentoꝝ que erant cum eo in arca: τ trãſtire fe
	cit deus ventum ſuper terram: τ ceſſarunt

Pũtiua heb.	Ter. Heb.	Seũ.	La. viij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הַמָּיִם׃ וַיִּסָּכְרוּ מַעְיְנֹת תְּהוֹם			aque: & clausi sunt fontes abyssi ꝛ cataracte celi: & prohibite sunt pluuie de celo.	ὑδάτων· καὶ ἐφράγησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου καὶ οἱ καταράκται τοῦ οὐρανοῦ· καὶ
כלא	וְאֻבַּת הַגֶּשֶׁם מִן			Et ꝛeuerse sunt aque de terra euntes ꝛ reuertebãtur: ꝛ diminute sunt aque post centũ ꝛ dnquaginta dies.	ἐκωλύθη τὸ ὑετὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ
שוב	הַשָּׁמָיִם׃ וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ			et ceperunt minui: post cẽtum quinquaginta dies.	ἐπεστράφησαν τὰ ὕδατα ἀπὸ τῆς γῆς πορευόμενα καὶ
הלך חסר	הָלוֹךְ וָשׁוֹב וַיַּחְסְרוּ הַמַּיִם מִקְצֵה			Requieutq arca mense septimo: vicesimo septimo die	ἐκοπίασεν τὰ ὕδατα ἀπὸ τέλους ἑβδομήκοντα
מאה שת	חֲמִשִּׁים יוֹם׃ וַתָּנַח הַתֵּבָה			super montes armenie. At vero aque ibant & decrescebant vsq ad decimũ mẽse.	καὶ πεντήκοντα ἡμερῶν· καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐν τῷ ἑβδόμῳ μη
בחדש עשר יום הרר	בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי אֲרָרָט׃ וְהַמַּיִם הָיוּ			Decimo ei mẽse prima die mensis apparuerũt cacumina montiũ.	νὸς· ὥφθησαν δὲ αἱ κεφαλαὶ τῶν ὀρέων ἐν τῷ δε
הלך חסר עשר	הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי			Cumq transfissent q draginta dies: aperiens noe fenestram arce quam fecerat dimisit coruũ. qui egrediebatur & reuertebatur: donec siccarẽtur aque super terram. Emisit quo q columbam post eum vt videret si iã cessassẽt aque super faciem terre.	cimo mense: prima mensis. ꝛ factũ est post quadraginta dies. et aperuit noe fenestrã τεσαράκοντα ἡμέρας· καὶ ἀνέῳξε νῶε τὴν θυρίδα
ראה	בָּעֲשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ				arce: quã fecit. et misit coz
ראשי הרים	רָאשֵׁי הֶהָרִים׃ וַיְהִי מִקֵּץ				τῆς κιβωτοῦ, ἣν ἐποίησε. καὶ ἀπέστειλε τὸν κόρα
ארבעים יום פתח חלון	אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן				ξ ad videndũ: si cessauit aqua. et exiens:
התבה אשר עשה	הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וַיְשַׁלַּח	שלח			καὶ ἰδεῖν, εἰ κεκόπακε τὸ ὕδωρ· καὶ ἐξελθών,
ערב יצא שוב עד	הָעֹרֵב וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב עַד			non est reuersus: donec siccaretur aqua	οὐκ ἀνέστρεφεν, ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ
יבשת המים מעל הארץ	יְבֹשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ׃ וַיְשַׁלַּח			a facie terre. ꝛ emisit co	ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς· καὶ ἐξαπέστειλε τὴν
את היונה לראות הקלו	אֶת הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לִרְאוֹת הֲקַלּוּ	ראה קלל		lumbã post eũ: vt videret si cessauit	περιστερὰν ὀπίσω αὐτοῦ, ἰδεῖν, εἰ κεκόπακε
פנה	הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וְלֹא			aqua a facie terre. ꝛ nõ inue	τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς· καὶ μὴ εὑροῦ
נוח	מָצְאָה הַיּוֹנָה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלָהּ			niẽs columba requiem pedibus suis:	σα ἡ περιστερὰ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς,
שוב	וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל הַתֵּבָה כִּי מַיִם			reuersa est ad eũ in arcã. Aque enim erãt sup vniuersã terrã. Extendit manum suam: apprehensamq intulit eã: et induxit eã ad se in arcam. Expectatis aũt vltra septem diebus aliis: rursum dimisit columbam ex arca. At illa venit ad eum ad vesperã: portãs ramũ oliue virẽtib foliis in ore suo. Intellexit ergo noe q cessassent aque sup terrã. Expectauit q nihilominus septẽ alios dies: & emisit columbam: q non addidit	τερὰν ἐκ τῆς κιβωτοῦ, καὶ ἀπέστρεψε πρὸς αὐτὸν ἡ περιστερά· καὶ
שלח	שִׁלַּח יָדוֹ וַתִּקָּחֶהָ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל				ἔτι ἑπτὰ ἡμέρας, ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν ἐκ τῆς
בוא	הַתֵּבָה׃ וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים				κιβωτοῦ· καὶ ἀπέστρεψε πρὸς αὐτὸν ἡ περιστερά· καὶ
ערב והנה עלה זית טרף פה	אֲחֵרִים וַיֹּסֶף שַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מִן				ἔχουσα φύλλον ἐλαίας κάρφος ἐν τῷ στόματι αὐτῆς·
ידע כי קלו המים מעל הארץ	הַתֵּבָה׃ וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לָעֵת				ἔγνω νῶε, ὅτι κεκόπακε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώ
קלל	עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה זַיִת טָרָף פִּיהָ				που τῆς γῆς· καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἑπτὰ ἡμέρας, ἐξα
יחל	בְּנָפֶיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ׃				πέστειλε τὴν περιστερὰν, καὶ οὐ προσέθετο
שלח	וַיִּיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים				ἀπέστρεψε πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι ὕ
שלח	וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה וְלֹא יָסְפָה				δωρ ἦν ἐπὶ πολλῶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ ἐκ
	שׁוּב אֵלָיו אֶל הַתֵּבָה כִּי מַיִם				τείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ εἰσήγα
	עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ				γεν αὐτὴν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ ἐπιχὼν
	וַיִּקָּחֶהָ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל				ἔτι ἑπτὰ ἡμέρας, ἐξαπέστειλε τὴν περιστερὰν ἐκ τῆς
	הַתֵּבָה׃ וַיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים				κιβωτοῦ· καὶ ἀπέστρεψε πρὸς αὐτὸν ἡ περιστερά· καὶ
	אֲחֵרִים וַיֹּסֶף שַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מִן				ἰδοὺ φύλλον ἐλαίας κάρφος ἐν τῷ στόματι αὐτῆς·
	הַתֵּבָה׃ וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לָעֵת				ἔγνω νῶε, ὅτι κεκόπακε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώ
	עֶרֶב וְהִנֵּה עֲלֵה זַיִת טָרָף בְּפִיהָ				που τῆς γῆς· καὶ ἐπισχὼν ἔτι ἑπτὰ ἡμέρας, ἐξα
	וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ׃				πέστειλε τὴν περιστερὰν, καὶ οὐ προσέθετο
	וַיִּיָּחֶל עוֹד שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים				ἀπέστρεψε πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν, ὅτι ὕ
	וַיְשַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה וְלֹא יָסְפָה				δωρ ἦν ἐπὶ πολλῶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ ἐκ

Pũtiua chal.

Interp. chal.

Transla. Chal.

מַיָּא׃ וְאִיסְתַּכַּרוּ מַבּוּעֵי תְהוֹמָא וְכֻוֵּי שְׁמַיָּא וְאִתְכְּלִי מִטְרָא מִן שְׁמַיָּא׃ וְתָבוּ מַיָּא מֵעַל
אַרְעָא אַזְלִין וְתָיְבִין וְחַסִּרוּ מַיָּא מִסּוֹף מְאָה וְחַמְשִׁין יוֹמִין׃ וְנָחַת תֵּיבוּתָא בְּיַרְחָא
שְׁבִיעָאָה בְּשִׁבְעָה עֲשַׂר יוֹמָא לְיַרְחָא עַל טוּרֵי קַרְדוּ׃ וּמַיָּא הֲווֹ אַזְלִין וְחַסְרִין עַד יַרְחָא
עֲשִׂירָאָה בַּעֲשַׂר יַרְחִין בְּחַד לְיַרְחָא אִיתְחֲזִיאוּ רֵישֵׁי טוּרַיָּא׃ וַהֲוָה מִסּוֹף אַרְבְּעִין יוֹמִין
וּפָתַח נֹחַ יָת כַּוַּת תֵּיבוּתָא דַּעֲבַד׃ וְשַׁלַּח יָת עוֹרְבָא וּנְפַק׃ מֵיפַק וְתָאֵיב עַד דְּיִבִּישׁוּ
מַיָּא מֵעַל אַרְעָא׃ וְשַׁלַּח יָת יוֹנָה מִלְוָתֵיהּ לְמֵיחֲזֵי אִם כְּלוֹ מַיָּא עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא׃
וְלָא אַשְׁכַּחַת יוֹנָה מְנָחָא לְפָרְסַת רַגְלָהּ וְתָבַת לְוָתֵיהּ לְתֵיבוּתָא אֲרֵי מַיָּא עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא
וְאוֹשִׁיט יְדֵיהּ וְנָסְבָה וְאָעִיל יָתַהּ לְוָתֵיהּ לְתֵיבוּתָא׃ וְאוֹרִיךְ עוֹד שִׁבְעָא יוֹמִין אָחֳרִנִין
וְאוֹסִיף שַׁלַּח יָת יוֹנָה מִן תֵּיבוּתָא׃ וַאֲתַת לְוָתֵיהּ יוֹנָה לְמֵיתֵי מְסָא וְהָא טָרֵף זֵיתָא
תְּנִיד מַיְתַת בְּפוּמַהּ וְיָדַע נֹחַ אֲרֵי קַלּוּ מַיָּא מֵעַל אַרְעָא׃ וְאוֹרִיךְ עוֹד שִׁבְעָא יוֹמִין
אָחֳרִנִין וְשַׁלַּח יָת יוֹנָה וְלָא אוֹסִיפַת

Transla. B. Hiero.

reuerti ad eũ vltra. et factũ ẽ in vno
τοῦ ἐπισχεῖν ἔτι καὶ πρὸς αὐτὸν ἔτι· καὶ ἐφύτευ ἐν τῷ ἐνὶ
et sercẽtesimo anno: in vita noe: primo mẽ
καὶ ἑξακοσιοστῷ ἔτει, ἐν τῇ ζωῇ τοῦ νῶε, τῷ πρώτου μη
se defecit aqua a facie terre.
νὸς ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
et aperuit noe tectũ arce: quã fe
καὶ ἀπεκάλυψε νῶε τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ, ἣν ἐποίη
cit. et vidit: q defecit aqua a facie
σεν· καὶ εἶδεν, ὅτι ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου
terre. in aũt secũdo mẽse septima ꝛ decima die
τῆς γῆς. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μηνὶ ἑπτὰ καὶ δεκάτῃ μηνὸ
are facta ẽ terra. et septima ꝛ vigesima mẽsis ape
ρα ἐξηράνθη ἡ γῆ· καὶ ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἀγέω
ruit arcam: et ait dñs deus noe: dicẽs: egre
ξε τὴν κιβωτόν· καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῷ νῶε, λέγων, ἔξελ
dere de arca tu: ꝛ filii tui: ꝛ vxor tua:
θε ἐκ τῆς κιβωτοῦ σύ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνή σου,
et vxores filiorũ tuoꝝ tecũ: ꝛ oẽs
καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ, καὶ πάντα
bestie quecũq sũt tecũ: ꝛ ois caro a vola
τὰ θηρία ὅσα ἐστὶ μετὰ σοῦ, καὶ πᾶσα σὰρξ ἀπὸ πε
tilibus vsq ad iumẽta: ꝛ oẽ reptile qđ mouet sup
τεινῶν ἕως κτηνῶν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ
terrã: educ tecũ et crescite et
τῆς γῆς, ἐξάγαγε μετὰ σεαυτοῦ. καὶ αὐξάνεσθε καὶ
multiplicamini: ꝛ replete
πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γην· καὶ ἐξῆλθε νῶε,
et ꝛ vxor eius: filii eius. ꝛ vxores
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν
filioꝝ eius cum eo: et oẽs bestie. et om
υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ θηρία, καὶ πάν
nia iumẽta: ꝛ oẽ volatile: et oẽ reptile
τα τὰ κτήνη, καὶ πᾶν πετεινόν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν
quod mouet sup. terrã: egressa sũt ex arca. et
κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κιβωτοῦ. καὶ
edificauit noe altare dño. ꝛ accepit de
ᾠκοδόμησε νῶε θυσιαστήριον τῷ κῷ· καὶ ἔλαβεν ἀπὸ
cunctis immundis: et de cũctis
πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων
volatilibus mundis: et obtulit holocaus
τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκάυστω
sũ sup altare. ꝛ odoratus ẽ dñs deus odore
σιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ ὠσφράνθη κς ὁ θς ὀσμὴν
suauitatis. ꝛ ait dñs deus. recogitans: nõ ad
εὐωδίας· καὶ εἶπε κύριος ὁ θς, διανοηθείς, οὐμὴ πρόσ
dam vltra maledicte terre: propt opera ho
θησω ἔτι καταρᾶσθαι τὴν γην, διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀν
minũ. qz incumbit cogitatio hominis vtili
θρώπων. ὅτι ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτη
dem ingẽ ad mala: et adolescẽtia sua. non ad
δείως ἐπὶ τὰ πονηρὰ, ἐκ νεότητος αὐτοῦ. οὐ πρόσ
dam ultra percutere oẽm carnẽ viuẽtẽ: sicut feci
θησω οὖν πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, καθὼς ἐποίησα πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς· σπέρμα

Transla. Chal.

לְמֵיתַב לְתֵיבָה עוֹד וְיהֲוָה בְּשִׁית מְאָה וְחַדָּא שְׁנִין בְּקַדְמָאָה בְּחַד לְיַרְחָא נְגִיזוּ מַיָּא מֵעַל
אַרְעָא׃ וְאִסְתְּדִי נֹחַ יָת חוּפָאָה דְּתֵיבוּתָא׃ וְחָזָא וְהָא נְגִיזוּ אַפֵּי אַרְעָא׃ וּבְיַרְחָא תִּנְיָנָא
בְּעֶשְׂרִין וְשִׁבְעָא יוֹמָא לְיַרְחָא יְבִשַׁת אַרְעָא׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם נֹחַ לְמֵימָר׃ פּוֹק מִן תֵּיבוּתָא
אַתְּ וְאִתְּתָךְ וּבְנָךְ וְנִשֵּׁי בְנָךְ עִמָּךְ׃ כָּל חֵיוְתָא דְּעִמָּךְ מִכָּל בִּשְׂרָא בְּעוֹפָא וּבְבְעִירָא וּכְלָּ
רִחְשָׁא דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא תַּפֵּיק עִמָּךְ׃ וְיִשְׁרְצוּן בְּאַרְעָא וְיִפְרְיוּן וְיִרְבְּיוּן עַל אַרְעָא׃
וּנְפַק נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וְנִשֵּׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ׃ כָּל חֵיוְתָא כָּל רִחְשָׁא וְכָל עוֹפָא כָּל
דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא לְזַעֲיְתְהוֹן נְפָקוּ מִן תֵּיבוּתָא׃ וּבְנָא נֹחַ מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְנָסֵיב מִכָּל
בְּעִירָא דַּכְיָיתָא וּמִכָּל עוֹפָא דַּכְיָיתָא וְאַסֵּיק עֲלָוָן עַל מַדְבְּחָא׃ וְקַבֵּיל יְיָ בְּרֵיחָא יָת
קוּרְבָּנֵיהּ וַאֲמַר יְיָ בְּמֵימְרֵיהּ לָא אוֹסִיף לְמִלְטַ עוֹד יָת אַרְעָא בְּדִיל חוֹבֵי אֱנָשָׁא
אֲרֵי יֵצֶר לִבָּא לְאֱנָשָׁא בִּישׁ מִזְּעֵירֵיהּ וְלָא אוֹסִיף עוֹד לְמִמְחֵי יָת כָּל חַיְתָא
דְּעַבְדִית׃ עַד כָּל יוֹמֵי אַרְעָא זַרְעָא

Interp. chal.

est reuersa ad eum amplius. Et factũ est in sexcentesimo ꝛ vno anno: prima die mensis siccate sunt aque desup terrã: ꝛ abstulit noe tectũ arce: et vidit: ꝛ ecce siccata erat facies terre. Et in mẽse scdo vigesima septima die mẽsis: arefacta est terra. Et locutus est deus cum noe dicẽs. Egredere de arca tu ꝛ vxor tua ꝛ filij tui: ꝛ vxores filioꝝ tuoꝝ tecũ: ꝛ cuncta animãtia que tecũ sũt ex omni carne tam de volucribus ꝙ de iumentis ꝛ de reptilibus que reptant super terrã educ tecum: ꝛ generent in terra: ꝛ multiplicẽtur ꝛ crescant super terrã. Et egressus est noe ꝛ filij sui ꝛ vxor eius et vxores filioꝝ suoꝝ cum eo. Omnia animalia ꝛ oĩa reptilia ꝛ omnes volucres omne quod mouetur sup terrã fm generationes eoꝝ egressa sunt de arca. Et edificauit noe altare coꝛã dño: ꝛ tulit ex oĩbus avĩma libus mundis ꝛ ex oĩbus volucribus mundis: ꝛ obtulit holocaustũ super altare. Et suscepit dñs cum be neplacito oblationem eius: et dixit dñs in verbo suo non addam maledicere rursus terram propter pecca ta hominũ: quoniã sensus coꝛdis humani malus est ab infantia sua: ꝛ non addã vltra percutere omne vi uẽs: sicut feci. Adhuc oĩbus diebus terre seminatio

Pũtiua heb.

Pũtiua heb.	Ter. Heb.	Seũ.	La. viij.	Transla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Seũ.	La. viij.	Pũtiua heb.
	שׁוּב אֵלָיו עוֹד׃ וַיְהִי בְּאַחַת			reuerti ad eũ vltra. et factũ ẽ in vno	שׁוּב אֵלָיו עוֹד׃ וַיְהִי בְּאַחַת			
מאה	מֵאוֹת שָׁנָה וְנֹחַ בֶּן חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה			et sercẽtesimo anno: in vita noe: primo mẽ	מֵאוֹת שָׁנָה וְנֹחַ בֶּן חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה			
לחדש חרבו המים מעל הארץ	לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ			mense septimo: vicesimo septimo die	לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ			
סור כסה ראה	וַיָּסַר נֹחַ אֶת מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיַּרְא			mensis septimo: vicesimo die	וַיָּסַר נֹחַ אֶת מִכְסֵה הַתֵּבָה וַיַּרְא			
יבשה	וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וּבַחֹדֶשׁ			mensis super montes armenie. At vero aque	וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וּבַחֹדֶשׁ			
שנה	הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם			ibant & decrescebant vsq ad decimũ mẽse.	הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם			
דבר	לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ׃ וַיְדַבֵּר			Decimo ei mẽse prima die mensis apparuerũt	לַחֹדֶשׁ יָבְשָׁה הָאָרֶץ׃ וַיְדַבֵּר			
יצא	אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר׃ צֵא מִן			cacumina montiũ.	אֱלֹהִים אֶל נֹחַ לֵאמֹר׃ צֵא מִן			
אשה בנה	הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וְנְשֵׁי			Cumq transfissent q draginta dies: aperiens noe fenestram arce quam fecerat dimisit coruũ. qui egrediebatur & reuertebatur: donec siccarẽtur aque super terram. Emisit quo q columbam post eum vt videret si iã cessassẽt aque super faciem terre.	הַתֵּבָה אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבָנֶיךָ וְנְשֵׁי			
	בָּנֶיךָ אִתָּךְ׃ כָּל הַחַיָּה אֲשֶׁר				בָּנֶיךָ אִתָּךְ׃ כָּל הַחַיָּה אֲשֶׁר			
יצא ברה	יֹצֵא אִתָּךְ מִכָּל בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל				יֹצֵא אִתָּךְ מִכָּל בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל			
ארץ	הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ הוֹצֵא				הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ הוֹצֵא			
פרה רבה	אִתָּךְ וְיִשְׁרְצוּ בָאָרֶץ וּפָרוּ וְרָבוּ				אִתָּךְ וְיִשְׁרְצוּ בָאָרֶץ וּפָרוּ וְרָבוּ			
אדם	עַל הָאָרֶץ׃ וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ				עַל הָאָרֶץ׃ וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ			
	וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ׃ כָּל הַחַיָּה כָּל				וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ׃ כָּל הַחַיָּה כָּל			
שרץ עוף	הָרֶמֶשׂ וְכָל הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל				הָרֶמֶשׂ וְכָל הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׂ עַל			
ארץ משפחתיהם יצאו	הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ				הָאָרֶץ לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם יָצְאוּ			
בנה זבח לקח	מִן הַתֵּבָה׃ וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח				מִן הַתֵּבָה׃ וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח			
	מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף				מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף			
עלה	הַטָּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ׃ וַיָּרַח				הַטָּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ׃ וַיָּרַח			
ריח נוח	יְהוָה אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר				יְהוָה אֶת רֵיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר			
לב יסף	יְהוָה אֶל לִבּוֹ לֹא אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד				יְהוָה אֶל לִבּוֹ לֹא אֹסִף לְקַלֵּל עוֹד			
עבר	אֶת הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר				אֶת הָאֲדָמָה בַּעֲבוּר הָאָדָם כִּי יֵצֶר			
רעע	לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעָרָיו וְלֹא אֹסִף				לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעָרָיו וְלֹא אֹסִף			
נכה	עוֹד לְהַכּוֹת אֶת כָּל חָי כַּאֲשֶׁר				עוֹד לְהַכּוֹת אֶת כָּל חָי כַּאֲשֶׁר			
עשה עוד יום	עָשִׂיתִי׃ עֹד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע				עָשִׂיתִי׃ עֹד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע			
	וְקָצִיר וְקֹר וְחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם				וְקָצִיר וְקֹר וְחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם			
	וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ׃ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים				וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ׃ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים			

Interp. chal.

Pũtiua chal.	Interp. chal.
תוב שנה	est reuersa ad eum amplius. Et factũ est in sexcentesimo ꝛ vno anno: prima die mensis siccate sunt aque desup terrã: ꝛ abstulit noe tectũ arce: et vidit: ꝛ ecce siccata erat facies terre. Et in mẽse scdo vigesima septima die mẽsis: arefacta est terra. Et locutus est deus cum noe dicẽs. Egredere de arca tu ꝛ vxor tua ꝛ filij tui: ꝛ vxores filioꝝ tuoꝝ tecũ: ꝛ cuncta animãtia que tecũ sũt ex omni carne tam de volucribus ꝙ de iumentis ꝛ de reptilibus que reptant super terrã educ tecum: ꝛ generent in terra: ꝛ multiplicẽtur ꝛ crescant super terrã. Et egressus est noe ꝛ filij sui ꝛ vxor eius et vxores filioꝝ suoꝝ cum eo. Omnia animalia ꝛ oĩa reptilia ꝛ omnes volucres omne quod mouetur sup terrã fm generationes eoꝝ egressa sunt de arca. Et edificauit noe altare coꝛã dño: ꝛ tulit ex oĩbus avĩma libus mundis ꝛ ex oĩbus volucribus mundis: ꝛ obtulit holocaustũ super altare. Et suscepit dñs cum be neplacito oblationem eius: et dixit dñs in verbo suo non addam maledicere rursus terram propter pecca ta hominũ: quoniã sensus coꝛdis humani malus est ab infantia sua: ꝛ non addã vltra percutere omne vi uẽs: sicut feci. Adhuc oĩbus diebus terre seminatio
עדה חבה תבה	
תנה אמר נפק	
נשא חיה	
נפק חיל נפש	
סנא נשה חיה	
תרע נגה דבש	
דכא נסק עלה	
אמר יסף לוט	
מתא חיה	

Pritiua.heb.	Tex.Heb.	Ca.ir.	Transla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
הָיָה	וְלֹא יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל לְשַׁחֵת		neq; erit ultra diluuiũ ad corrũpendũ	et non ultra erit diluuiũ aque: ad corrũpe
הָאָרֶץ׃	הָאָרֶץ׃		terram. Dixitq; deus:	κὰὶ οὐκ ἔτι ἔσται κατακλυσμὸς ὕδατος, καταφθεί
הַבְּרִית	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת		hoc est signum	ραι πᾶσαν τὴν γῆν. κὰὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ νῶε,
אֲשֶׁר	הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן		federis qđ ego do	τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ὁ ἐγὼ δίδωμι ἀνὰ
אֲנִי	בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר		iter me et vos: et inter oẽm animã	μέσον ἐμοῦ κὰὶ ὑμῶν, κὰὶ ἀναμέσον πάσης ψυχῆς,
אִתְּכֶם	אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם׃ אֶת קַשְׁתִּי	חד	viuentem: que est	ἃ ἐστι νῦν καὶ εἰς γενεὰς αἰωνίους, τὸ τόξον μου τίθη
נָתַתִּי	נָתַתִּי בֶּעָנָן וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית	נתן הָיָה	no in nube. et erit in signũ federis: in	μι ἐν τῇ νεφέλῃ. κὰὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης, ἀναμέ
בֵּינִי	בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ׃ וְהָיָה בְּעַנְנִי		ter me et terrã. τ erit in cõmbulando me nu	σον ἐμοῦ κὰὶ τῆς γῆς. κὰὶ ἔσται ἐν τῷ συννεφεῖν με νε
עָנָן	עַל הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן׃	ראה	bes sup terrã. apparebit arcus meus in nu	φέλας ἐπὶ τὴν γῆν. ὀφθήσεται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφε
וְזָכַרְתִּי	וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי		be: et recordabor federis mei: qđ erit in	λη, κὰὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου, ἣ ἐστιν ἀναμέ
וּבֵינֵיכֶם	וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל		ter me τ vos: τ inter oẽs aiaz in om	σον ἐμοῦ κὰὶ ὑμῶν, κὰὶ ἀναμέσον πάσης ψυχῆς ἐν πά
בָּשָׂר	בָּשָׂר וְלֹא יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם		ni carne. τ nõ erit aqua in diluuiũ:	σῃ σαρκί· κὰὶ οὐκ ἔσαι οὐδὲ ὡς κατακλυσμόν, ὥστε
לְמַבּוּל	לְמַבּוּל כָּל בָּשָׂר׃ וְהָיְתָה	נול הָיָה	ad delendã vniuersã carnẽ. et erit arcus meus in	δεσπὰσαι πᾶσαν σάρκα· κὰὶ ἔσται τὸ τόξον μου ἐν τῇ
הַקֶּשֶׁת	הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וְרָאִיתִיהָ לִזְכֹּר	ראה	nube. et videbo illũ: vt recordet federis	νεφέλῃ. κὰὶ ὄψομαι αὐτό, τοῦ μνησθῆναι διαθήκην
בְּרִית	בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל	ברת	sempiterni: inter me τ vos: τ inter ani	ἀιώνιον, ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον ψυ
נֶפֶשׁ	נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל		mã viuentẽ i oẽ carne: q̃ est sup terrã. et ait	χῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί, ἥ ἐστι ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶπε
הָאָרֶץ׃	הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ	אמר	dñs deus noc: hoc signũ federis: qđ con	θεὸς τῷ νῶε, τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ἧς δι
זֹאת	זֹאת אוֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר הֲקִמֹתִי	קום	stitui inter me: τ inter oẽm carnem:	ἔστηκα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ, καὶ ἀνὰ μέσον πάσης σαρκός,
בֵּינִי	בֵּינִי וּבֵין כָּל בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל		q̃ est sup terrã. erãt aũt filij noe: q egressi sũt de	ἣ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς. ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ νῶε, οἱ ἐξελθόντες ἐκ
הָאָרֶץ׃	הָאָרֶץ׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן		arca: sem: cham: iapheth. chã aũt erat pater	τῆς κιβωτοῦ, σήμ, χάμ, ἰαφέθ· χὰμ δὲ ἦν πατὴρ
הַתֵּבָה	הַתֵּבָה שֵׁם וְחָם וְיֶפֶת וְחָם הוּא		chanaã. tres isti sunt filij noe. ab his	χανααάν· τρεῖς οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ νῶε. ἀπὸ τούτων
אֲבִי	אֲבִי כְנָעַן׃ שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי נֹחַ		dissemĩati sũt sup oẽs terrã. et cepit noe ho	διεσπάρησαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἤρξατο νῶε ἄν
וּמֵאֵלֶּה	וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָּל הָאָרֶץ׃		mo agricola terrã. et plantauit vineam. et	θρωπος γεωργὸς γῆς. καὶ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα. καὶ
אִישׁ	אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם׃ וַיֵּשְׁתְּ		bibit de vino: et iebriatus ẽ: τ nudatus ẽ in	ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου, καὶ ἐμεθύσθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ
מִן	מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ		domo sua. et vidit cham pater chanaã	οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ εἶδεν χὰμ ὁ πατὴρ χανααὰν τὴν
אֹהֳלה׃	אֹהֳלה׃ וַיַּרְא חָם אֲבִי כְנַעַן אֶת		nuditatẽ patris sui: et egressus nũcia	γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ἀπήγ
עֶרְוַת	עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגֶּד לִשְׁנֵי אֶחָיו		uit duobus fratribus suis foris. τ acci	γειλε τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω. καὶ λα
בַּחוּץ׃	בַּחוּץ׃ וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת אֶת הַשִּׂמְלָה		pientes sem et iapheth pallium:	βόντες σὴμ καὶ ἰάφεθ τὸ ἱμάτιον,

Pritiua chal'.	Interp. chal'.
הֲוָה	neq; erit vltra diluuiũ ad corrũpendũ terram. Dixit
אֲמַר	qs deus. Hoc est signũ pacti qs ego ponam inter ver
הֲוָה	bum meum τ inter vos et inter oẽs animã viuẽ
קוֹם	tem que est vobiscum in generationes seculi. Arcum
חֲזָא	meum ponã in nube: τ erit in signũ federis inter ver
אֲמַר	bũmeũ τ terrã. Et erit cũ adduxero nubem sup ter
חֲזָא	ram: et videbit arcus in nube. Et recordabor pacti
קוֹם	mei qs est inter verbũ meũ: τ inter vos: et inter oẽm
חֲזָא	animã viuentẽ in vniuersa carne: neq; erit vltra aqua
אֲמַר	diluuij ad disperdendũ oẽm carnem. Et erit arcus in
קוֹם	nube: τ videbo eum in memoriã federis sempiterni:
הֲוָה	inter qđ est inter verbũ dei et inter oẽm animã viuentẽ
בְּרִית	in vniuersa carne que est sup terras. Dixitq; deus ad
אֲמַר	noe. Hoc est signũ federis inter verbum meũ: τ vni
קוֹם	uersam carnẽ que est super terrã. Et fuerunt filij noe
אֲמַר	q egressi sunt de arca: sem τ cham τ iapheth. et cham
שְׁרָא	ipse ẽ pater chanaã. Tres isti sunt filij noe: τ ab his
הֲוָה	dissem̃ata ẽ vniuersa ẽra. Et cepit noe esse vitopa
נְגַד	rius in terra: τ plãtauit vineã. Et bibit ex vino τ ine
שַׁכְרָה	briatus est: τ nudatꝰ ẽ in medio tabernaculi sui Et vi
לְהָה	dit cham pr̃ chanaã verẽda pr̃is sui: τ nũciauit duo
עֲרָה	bus frib'suis foras. Et tulerũt sem τ iapheth pallũ

Pritiua.heb.	Tex.Heb.	Ca.ir.	Transla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
קָצִיר	וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וְחֹרֶף וְיוֹם		[a]& messis [b]frigus [c]& est:	et messis. frigus τ calor: estas τ ver: diem
חֹם	וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ׃ וַיְבָרֶךְ		[b]estas [c]& hyems: [d]nox [e]&	κὰὶ θερισμός, ψῦχος καὶ καῦμα, θέρος καὶ ἦαρ, ἡμέραν
La.ir	אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת בָּנָיו וַיֹּאמֶר		dies [b]nõ reqescẽt. Ca. 9.	et noctẽ: nõ requiescent.
בָּרַךְ	לָהֶם פְּרוּ וְרִבוּ וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ׃			Ca. 9.
פָּרָה	וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל		Benedixitq; deus noc: et	Καὶ benedixit deus noc: et filijs eius.
יָרֵא	חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם	חיה	ad eos. Crescite & mul	καὶ εὐλόγησεν ὁ θς̃ νῶε, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ.
נָתַן	בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה וּבְכָל	רמש	tiplicamini & replete terã:	et dixit eis: crescite τ multiplicamini: τ reple
דָּגָה	דְּגֵי הַיָּם בְּיֶדְכֶם נִתָּנוּ׃ כָּל רֶמֶשׂ	דגה	& terror vester ac	κὰὶ εἶπεν αὐτοῖς, αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πλη
חַיָּה	אֲשֶׁר הוּא חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה		tremor sit sup	ρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. καὶ ὁ
נָתַן	כְּיֶרֶק עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת כֹּל׃		volucres celi: oẽs	τρόμος ὑμῶν, καὶ ὁ φόβος ὑμῶν ἔσαι ἐπὶ πᾶσι τοῖς
אָכַל	אַךְ בָּשָׂר בְּנַפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ׃	אכל	pisces maris: manui	θηρίοις τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ πετεινὰ τ̃ οὐρα
אַךְ	וְאַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ׃	דרש	vre traditi sunt: & qđ	νοῦ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ
אֶדְרֹשׁ	מִיַּד כָּל חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ׃ וּמִיַּד		oẽs pisces maris sub manibus vo	πάντας τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης ὑπὸ χεῖρας ὑμ
וּמִיַּד	הָאָדָם בְּיַד אִישׁ אָחִיו אֶדְרֹשׁ נֶפֶשׁ		bis dedi. et oẽ volatile: qđ ẽ viuẽs: vobis erit	μῖν δέδωκα· καὶ πᾶν πετεινόν, ὃ ἐσι ζῶν, ὑμῖν ἔσαι
אָדָם	הָאָדָם׃ שֹׁפֵךְ דַּם	שפך	in cibũ. tanq̃ olera herbe dedi vobis om	εἰς βρῶσιν· ὡς λάχανα χόρτου δέδωκα ὑμῖν τὰ πάν
שֹׁפֵךְ	הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי		nia. verũtamẽ carnẽ i sanguine aie nõ comedetis. τ cer	τα. πλὴν κρέα ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φαγεσθε. καὶ γὰρ
בְּצֶלֶם	בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם׃		tũ sanguinẽ aiarũ vestrarũ requirã: de manu cũ	τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἐκ χειρὸς πάν
וְאַתֶּם	וְאַתֶּם פְּרוּ וְרִבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ	פרה	ctarũ bestiarũ requirã illã, τ de manu homi	των τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτό· καὶ ἐκ χειρὸς ἀνθρώ
פָּרָה	וּרְבוּ בָהּ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ	אמר	nis fratris eius: requirã aiaz hoĩs. q̃ cf	που τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τ̃ ἀνθρώ
וְאֶל	וְאֶל בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר׃ וַאֲנִי הִנְנִי		fuderit sanguinẽ hoĩs: p sanguine hoĩs: eius effũ	που δὲ ἐλθοῦ αὐτ̃, ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τ̃ ἀνθρώ
מֵקִים	מֵקִים אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת	קום	det qz in imagine dei feci hoiez. vos aũt	χέων αἷμα ἀνθρ, ἀντὶ τ̃ αἵματος ἀνθρ, τοῦ αὐτ̃ ἐκχυ Mat.
זַרְעֲכֶם	זַרְעֲכֶם אַחֲרֵיכֶם׃ וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ		θησεται· ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρ. ὑμεῖς δὲ	θήσεται· ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρ. ὑμεῖς δὲ 26.a
חַיַּת	חַיַּת הָאָרֶץ אִתָּכֶם לְכֹל חַיַּת		crescite et multiplicamini. τ replete terrã.	crescite et multiplicamini. τ replete terrã.
הָאָרֶץ׃	הָאָרֶץ׃ יֹצְאֵי הַתֵּבָה לְכֹל חַיַּת הָאָרֶץ׃		Et dixit deus ad noe:	αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν. Apo.
וְהָקִמֹתִי	וְהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא	קום	et dominamini eius. τ	et dominamini eius. τ ait deus ad noe: 13.c.
יִכָּרֵת	יִכָּרֵת כָּל בָּשָׂר עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל׃	כרת נול	et filios eius cũ eo: dicẽs: ecce ego sta	καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· καὶ εἶπεν ὁ θς̃ πρὸς νῶε,
			tuo pactũ meũ vobis: τ semi	καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ μετ̃ αὐτοῦ, λέγων, ἰδοὺ ἐγὼ ἀ Esaie.
			nĩ vestro post vos	νίστημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν, καὶ τῷ σπέρματι ὑμῶν 54.c
			& ad oẽm animã	μετὰ ὑμᾶς, καὶ πάσῃ ψυχῇ πετεινῷ μεθ̃ ὑμῶν, εἰς τὸν
			viuẽtẽ q̃ est vobiscũ: tã	αἰῶνα, ἀπὸ ὀρνέων, καὶ ἀπὸ κτηνῶν, καὶ πάσαι τοῖς
			in volucribus q̃ & iumẽ	θηρίοις τῆς γῆς, ὅσα ἐξ̃ι μεθ̃ ὑμῶν, ἀπὸ πάντων τῶν
			tis & pecudibus terre:	ἐκπορευομένων ἐκ τῆς κιβωτοῦ, καὶ πάσῃ τῇ θλαθήκην
			cunctisq; egressa sũt de arca &	μου πρὸς ὑμᾶς· καὶ οὐκ ἀποθανεῖται πᾶσα σαρξ
			vniuersis bestiis terre.	ἔτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ κατακλυσμοῦ.

Transla.Chal'.	Ca.ir.
וְחַצָּדָא וְקֻרְתָּא וְקֻרָּא וְסִתְוָא וְיוֹמֵי וְלֵילְיָא לָא יִבְּטְלוּן׃	
וּבָרִיךְ יְיָ יָת נֹחַ וְיָת בְּנוֹהִי וַאֲמַר לְהוֹן פְּרִשׁוּ וְסִגּוּ וּמְלוּ יָת אַרְעָא׃ וְדַחְלַתְכוֹן	
וְאֵימַתְכוֹן תְּהֵא עַל כָּל חֵיוַת אַרְעָא וְעַל כָּל עוֹפָא דִשְׁמַיָּא בְּכֹל דְּרָחֵישׁ אַרְעָא וְכָל	
נוּנֵי יַמָּא בִּידֵיכוֹן יְהוֹן מְסִירִין׃ כָּל רָחֵישָׁא דְּהוּא חַי לָכוֹן יְהֵא לְמֵיכַל כְּיָרְקָא דְעִשְׂבָּא	
יְהַבִית לְכוֹן יָת כּוֹלְהוֹן׃ בְּרַם בִּשְׂרָא בְּנַפְשֵׁיהּ דְּמֵיהּ לָא תֵיכְלוּן׃ וּבְרַם יָת דְּמֵיכוֹן	
לְנַפְשָׁתֵיכוֹן אֲתָבַע מִיַּד כָּל חֵיוְתָא אֲתַבְּעִנֵּיהּ וּמִיַּד בַּר נָשָׁא מִיַּד גְּבַר אָחוּהִי	
אֲתַבַּע יָת נַפְשָׁא דְּבַר נָשָׁא׃ דְּשָׁפִיךְ דְּמָא דְּבַר נָשָׁא בְּבַר נָשָׁא דָמֵיהּ יִתְשְׁפֵּךְ אֲרֵי	
בְּצַלְמָא דֵּיקָר עֲבַד יְיָ יָת בַּר נָשָׁא׃ וְאַתּוּן פְּרוּשׁוּ וְסִגּוּ אִנּוּן וּסְגוּ בְּאַרְעָא וְתַלְּטוּ	
בַּאַרְעָא וְסִגּוּ בַּהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחִי וְלִבְנוֹהִי עִמֵּיהּ לְמֵימַר׃ וַאֲנָא הָא אֲנָא מְקַיֵּים יָת	
קְיָמִי עִמְּכוֹן וְעִם בְּנֵיכוֹן בָּתְרֵיכוֹן׃ וְיָת כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דְּעִמְּכוֹן בְּעוֹפָא וּבְבִעִירָא	
וְכָל חֵיוַת אַרְעָא עִמְּכוֹן מִכֹּל נָפְקֵי תֵּבוּתָא לְכָל חֵיוְתָא דְּאַרְעָא׃ וַאֲקִים יָת קְיָמִי עִמָּכוֹן	
וְלָא יִשְׁתֵּצֵי כָּל בִּשְׂרָא עוֹד מֵימֵי טוֹפָנָא וְלָא יְהֵי עוֹד טוֹפָנָא לְחַבָּלָא אַרְעָא׃	

Transla.Chal'.	Ca.ir.
וְלָא יְהֵא עוֹד טוֹפָנָא לְחַבָּלָא אַרְעָא׃ וַאֲמַר יְיָ דָּא אָתָא קְיָמָא דַּאֲנָא יָהֵיב	
מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דְּעִמָּכוֹן לְדָרָת עָלְמַיָּא׃ יָת קַשְׁתִּי יְהֵיבִית בַּעֲנָנָא	
וְתְהֵא לְאָת קְיָם בֵּין מֵימְרִי וּבֵין אַרְעָא׃ וִיהֵא בַּעֲנָנוֹתִי עֲנָנָא עַל אַרְעָא וְתִתַּחֵי	
קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא׃ וְדֵכַרְנָא יָת קְיָמִי דְּבֵין מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא כָּל	
בִּשְׂרָא וְלָא יְהֵא עוֹד מַיָּא לְטוֹפָנָא לְחַבָּלָא כָּל בִּשְׂרָא׃ וּתְהֵא קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא	
וְאֶחֱזֵי יָתַהּ לְדֵכַּרְנָן קְיָם עָלָם בֵּין מֵימְרָא דַּיְיָ וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא כָּל בִּשְׂרָא דְּעַל	
אַרְעָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ דָּא אָת קְיָמָא דְּאַקְמִית בֵּין מֵימְרִי וּבֵין כָּל בִּשְׂרָא דְּעַל אַרְעָא׃	
וַהֲווֹ בְּנֵי נֹחַ דְּנַפְקוּ מִן תֵּינוּתָא שֵׁם וְחָם וְיָפֶת וְחָם הוּא אֲבוֹהִי דְּכְנָעַן׃ תְּלָתָא אִלֵּין	
בְּנֵי נֹחַ וּמֵאִלֵּין אִיתְבַּדַּרַת כָּל אַרְעָא׃ וְשָׁרֵי נֹחַ גְּבַר פַּלָּח בְּאַרְעָא׃ וּנְצִיב כַּרְמָא׃	
וְשָׁתֵי מִן חַמְרָא וְיָרֵי׃ וְאִתְגְּלִי בְּגוֹ מַשְׁכְּנֵיהּ וְחָמָא חָם אֲבוֹהִי דִּכְנָעַן יָת עֶרְיָתָא	
דַּאֲבוֹהִי׃ וְיָתֵב תְּרֵין אַחְוָהִי בְּרָא׃ וְנָסִיבוּ שֵׁם וְיָפֶת יָת כְּסוּתָא	

Prima heb.	Ter. Heb.	Sep.	Ca.r.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	וַיָּשִׂימוּ עַל שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ	הַלַּךְ		impoſuerunt humeris ſuis: & incedentes	ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν
	אָחֹרַנִּית וַיְכַסּוּ אֶת עֶרְוַת	כָּסָה עֶרְוָה		retrorſum: operuerũt	retrorſum: et operuerũt nuditatẽ pa
	אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אֲחֹרַנִּית וְעֶרְוַת	פָּנֶה		verenda patris ſui. Faciesq; eorũ	τρὸς αὐτῶν, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὀπισθόφα
	אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ: וַיִּיקַץ נֹחַ מִיֵּינוֹ	רָאָה יַיִן		auerſe erãt: & pris virili	ſum: τ nuditatẽ patris ſũ non vide
	וַיֵּדַע אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן:	אָרַר		ſexu non viderunt. Euigilãs aũt noe ex vino	νῶς, καὶ τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὐκ εἶ
	וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים	הָיָה לְאַחָיו		cũ didiciſſet q̃ fecerat	ρῦτ. euigilauit aũt noe a vino: τ cognouit q̃cq̃
	יִהְיֶה לְאֶחָיו וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה	בָּרַךְ		ei filius ſuus minor: et	δον. ξέγνω δὲ νῶς ἀπὸ τοῦ οἴνου, καὶ ἔγνω ὅσα
	אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ:	הָיָה		ait. Maledictus chanan:	fecit ei filius suus iunior. et ait:
	יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן בְּאָהֳלֵי	פָּתָה שָׁכַן		ſeruus ſeruorum erit	ἐποίησεν αὐτῷ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος· καὶ εἶπεν,
	שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ: וַיְחִי	חָיָה		fratribus ſuis. Dixitq;	maledictus chanaan. seruus domesticus erit
	נֹחַ אַחַר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה	נָבַל		benedictus dñs deus ſem:	ἐπικατάρατος χανααν· παῖς οἰκέτης ἔσαι τοῖς
	וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה: וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי נֹחַ	הָיָה יוֹם		ſit chanaan ſeruus eius.	ἀδελφοῖς αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος ὁ θε
	תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה	כָּאַת שָׁנָה		Dilatet deus iapheth: &	us sem. τ erit chanaã seruus domesticus eius
	וַיָּמֹת: וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת בְּנֵי		Ca.r.	habitet in tabernaculis	ὸς τοῦ σήμ. καὶ ἔσαι χαναὰν παῖς οἰκέτης αὐτοῦ
	נֹחַ שֵׁם חָם וָיֶפֶת וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם	יָלַד		ſem: ſit q̃ chanaan ſeruus	dilatet deus iapheth: et habitet in
	בָּנִים אַחַר הַמַּבּוּל: בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר	יָלַד		eius. Vixit autem noe	τλατύναι ὁ θεὸς τῷ ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν
	וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבַל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס:	גָּמַל		poſt diluuiũ trecẽtis	domibus sem. et erit chanaan seruus eo
	וּבְנֵי גֹמֶר אַשְׁכְּנַז וְדִיפַת וְתוֹגַרְמָה:			quinquaginta annis.	τοῖς οἴκοις τοῦ σήμ. καὶ ἔσαι χαναὰν παῖς αὐ
	וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים			& mortuus eſt. Ca.10.	τοῦ. ζήσας δὲ νῶς μετὰ τὸν κατακλυσμόν, ἔτη τρια
	וְדֹדָנִים: מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי				κόσια πεντήκοντα· καὶ ἐθνήσκω τὰ πάσαι αἱ ἡμέραι
	הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם אִישׁ לִלְשֹׁנוֹ				νῶς, ἔτη ἑκατόν πεντήκοντα ἔτη· καὶ ἀπέθανεν.
	לְמִשְׁפְּחֹתָם בְּגוֹיֵהֶם: וּבְנֵי חָם				
	כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן: וּבְנֵי				
	כּוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה				
	וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וְדֵדָן:				
	וְכוּשׁ יָלַד אֶת נִמְרֹד הוּא הֵחֵל	חָלַל			
	לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ: הוּא הָיָה גִבֹּר	הָיָה			

Prima chal.	Interp. chal.
	et imposuerũt sup humerũ amboꝝ: τ abierũt retro:
	sum: et operuerũt verenda patris sui: τ facies eorũ
	auerse erant: τ verenda patris sui nõ viderũt. Euigi
	lãs aũt noe ex vino: cognouit qõ fecerat ei filius suus
	minor. Et ait. Maledictus chanaã: seruꝰ seruiẽs erit
	fribus suis. Et ait. Bñdictus dñs deus sem: τ sit cha
	naan seruus illis. Dilatet deus iapheth: et habitet
	glozia eius in tabernaculis sem: τ sit chanaã seruus
	eis. Et virit noe post diluuiũ trecentis τ quinquaginta
	annis. Et fuerunt omnes dies noe nongenti τ quin
	quaginta anni: et mortuus est. Ca.10.
	Et he sunt generationes filioꝝ noe: sem τ cham
	τ iapheth: natiq; fũt eis filii post diluuiũ. Filij
	iapheth gomer τ magog τ madai et iauan τ tubal et
	mesech τ thiras. Et filij gomer ascenez τ riphat τ to
	garma. Et filij iauã helisa τ tharsis: cethim τ doda
	nim. Ab his diuise sunt insule gentiũ in terris suis:
	vnusquisq; sm linguã suã sm familias suas in ppls
	suis. Et filij cham chus τ mesraiz τ phut τ chanaã.
	Et filij chus saba τ cuila τ sabatha et regma τ saba
	thaca: τ filij regma saba τ dedan. Et chus gẽuit nem
	rod: ipe cepit esse potẽs in tra. Ipse erat vir robuſtꝰ

Prima heb.	Ter. Heb.	Sep.	Ca.r.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
צוד בָּנָה	צַיִד לִפְנֵי יְהוָה עַל כֵּן יֵאָמַר ◦◦◦			venator coram dño. Ab	κυνηγὸς ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο ἐροῦσιν,
	כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צַיִד לִפְנֵי יְהוָה: ◦◦◦			hoc exiuit prouerbium	ὡς νεμβρὼδ γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου τοῦ
הָיָה בָּבֶל	וַתְּהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בָּבֶל וְאֶרֶךְ			q̃si nemroth robuſtus	θεοῦ. et fuit principiũ regni eius: ba
	וְאַכַּד וְכַלְנֵה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר: מִן ◦◦◦			venator coram domino.	βυλὼν, καὶ ἐρέχ, καὶ ἀρχαδ, καὶ χαλάννη, ἐν τῇ
	הָאָרֶץ הַהוּא יָצָא אַשּׁוּר וַיִּבֶן אֶת			Fuit aũt principiũ regni	γῇ σενααρ. ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν ἀσσὺρ. καὶ
	נִינְוֵה וְאֶת רְחֹבֹת עִיר וְאֶת כָּלַח: ◦◦◦			eius babylon: & arach & acad: & chalanne: in	edificauit nini ̃ e: τ rhoboth ciuitatẽ: τ
	וְאֶת רֶסֶן בֵּין נִינְוֵה וּבֵין כָּלַח הִוא			terra sennaar. De terra illa egressus est assur. et	ὠκοδόμησε τὴν νινευί, καὶ τὴν ῥοωβὼθ πόλιν, καὶ
	הָעִיר הַגְּדֹלָה: וּמִצְרַיִם יָלַד ◦◦◦			edificauit nini ̃e: et	chalac: et rasem: inter nini ̃e: et
	אֶת לוּדִים וְאֶת עֲנָמִים וְאֶת ◦◦◦◦			Reſen quoq; inter nini ̃e &	τὴν χαλακ, καὶ τὴν ῥασέμ, ἀναμέσον νινευί, καὶ
	לְהָבִים וְאֶת נַפְתֻּחִים וְאֶת ◦◦◦◦◦			chale: hec eſt ciuitas magna.	inter chalac. hec ciuitas magna. τ me
	פַּתְרֹסִים וְאֶת כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר ◦◦◦			At vero mesraim genuit	ἀναμέσον χαλακ· αὕτη ἡ πόλις ἡ μεγάλη. καὶ με
	יָצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת ◦◦◦◦◦			ludim: & anamim &	faraim genuit ludim: et anami
	כַּפְתֹּרִים: וּכְנַעַן יָלַד אֶת צִידֹן ◦◦◦			phetruſim & cellaim:	σαρεὶμ ἐγέννησε τοὺς λουδιείμ, καὶ τοὺς ἀνθαμιὶ
	בְּכֹרוֹ וְאֶת חֵת: וְאֶת הַיְבוּסִי וְאֶת ◦			de quibus egreſſi ſunt	ιμ τ labym: τ nephthuim: et
	הָאֱמֹרִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי: וְאֶת הַחִוִּי ◦			phiſtiim & cappadoces.	εἰμ, καὶ τοὺς λαβιείμ, καὶ τοὺς νεφθουείμ, καὶ
	וְאֶת הַעַרְקִי וְאֶת הַסִּינִי: וְאֶת ◦◦			Et chanaan genuit ſidon	phetruſim: et celuim: vnde
	הָאַרְוָדִי וְאֶת הַצְּמָרִי וְאֶת הַחֲמָתִי			primogenitũ ſuum: et	τοὺς φατροσουείμ, καὶ τοὺς χασλωνιείμ, ὅθεν
שְׁפָחָה	וְאַחַר נָפֹצוּ מִשְׁפְּחוֹת הַכְּנַעֲנִי: ◦◦◦			cheteũ & hiebuſeum &	ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν φυλιστιείμ, καὶ τοὺς καφθοριείμ. χα
הָיָה גְּבוּל כְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בֹּאֲכָה	וַיְהִי גְּבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בֹּאֲכָה ◦◦◦◦			amoreũ & gergeſeũ	ναὰν δὲ ἐγέννησε τὸν σιδῶνα πρωτότοκον αὐτοῦ,
	גְּרָרָה עַד עַזָּה בֹּאֲכָה סְדֹמָה ◦◦◦◦◦			& heueum &	et ettheum: et iebuſeũ: τ a
	וַעֲמֹרָה וְאַדְמָה וּצְבֹיִם עַד לֶשַׁע: ◦◦◦			araheum: cyneũ &	καὶ τὸν χετταῖον, καὶ τὸν ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν ἀ
	אֵלֶּה בְנֵי חָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם בְּגוֹיֵהֶם: ◦◦			paradium: et amatheũ	morrhaῖον, καὶ τὸν γεργεσαῖον, καὶ τὸν ἐναῖον, καὶ
	וּלְשֵׁם יֻלַּד גַּם הוּא אֲבִי כָּל בְּנֵי			& per hos diſſeminati	arachεὶ: et cyneum: et aradium:
נֶבֶל	עֵבֶר אֲחִי יֶפֶת הַגָּדוֹל: בְּנֵי שֵׁם ◦◦			ſunt populi chananeo	ὸν ἀρουκαῖον, καὶ τὸν ἀσενναῖον, καὶ τὸν ἀραδῖον,
	אֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד ◦◦			rũ. Factiq; sunt termini	et samarium. et amatheῖ. post hec dis
	וַאֲרָם: וּבְנֵי אֲרָם עוּץ וְחוּל וְגֶתֶר			chanaan venientibus	σαμαρῖον, καὶ τὸν ἀμαθῖ· καὶ μετὰ ταῦτα δι
	וָמַשׁ: וְאַרְפַּכְשַׁד יָלַד אֶת שָׁלַח ◦			a sidone ierarã vsq; ad	ασπαρέντες εἰσὶν φυλαὶ τῶν χαναναίων. καὶ ἐγένετο τὰ
				gazam: donec ingre	τὰ ὅρια τῶν χαναναίων ἀπὸ σιδῶνος ἕως ἔρχεσθαι εἰς
				diaris sodomã & gomor	gerara ἕως gazan: donec veniat sodomã et gomorrã.
				rã & adamã & seboym	γ ῥαρα καὶ γάζαν, ἕως ἐλθεῖν σοδόμων καὶ γομόρρας,
				vsq; lesa. Hi sunt filii	adama et seboim vsq; ad lasa. hi filij cham in
				cham in cognatiõibus	ἄδαμα καὶ σεβωείμ ἕως λασά. οὗτοι οἱ υἱοὶ χαμ, ἐν
				& linguis & gñatiõibus	tribubus suis: sm linguas suas: in
				terrisq; & gẽtibus suis.	ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ γλῶσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς
				De sem quoq; nati sũt	regiõibus suis: et in gentibus suis. et sem
				patre omniũ filiorum	χωραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν· καὶ τῷ σήμ
				heber: frẽ iaphet maꝰ	natus ẽ et ipſi patri oim filiorũ heber: fra
				fore. Filii sem: elam. et	γενήσιν καὶ αὐτῷ πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν ἔβερ, ἀ
				helã & aſſur & arphaxad:	tri iapheth maioris. filij sem: elam. et assur:
				lud & aram. Filii arã: us	δελφῷ ἰάφεθ τοῦ μείζονος. υἱοὶ σήμ, ἐλάμ, καὶ ασσύρ,
				& hul & gether & mes.	et arphaxad: et lud: et aram: et camã: et fi
				At vero arphaxad genuit	λὼ χορφαξὲδ, καὶ λουδ, καὶ ἀρὰμ, καὶ καϊνάν· καὶ υἱ
				sale:	lii aram: hus τ vl: et gether: et meg. et arpha
					οἱ ἀράμ, ὡς καὶ ὖλ, καὶ γαλὲρ, καὶ μοσὺχ· καὶ ἀρφα
					xad genuit camã. qui genuit sale.
					ξαδ ἐγέννησε τὸν καϊνάν· καϊνὰν δὲ ἐγέννησε τὸν σαλα.

Prima chal.	Interp. chal.
אֲמַר קֳדָם יְיָ	coram domino: propterea dicebatur quasi nemro: vir
בָּבֶל	robustus coram domino. Et fuit principium regni eius
קָרֵה וְבַנִי יָלַד	babylon: et erecb τ achad et calane in terra babylo
נְדַל	nie. De terra illa egressus est assur: τ edificauit nini
	uẽ τ rooboth ciuitatem τ chale τ resen: que est inter
	ninive τ inter cale. Hec est ciuitas magna. Et mes
	raim genuit ludim τ anamim τ laabim τ neptuim et
	phetrusim et cesluim. De quibus egressi sunt philis
	thim τ cappadoces. Et chanaan genuit sidon primo
	genitum suum: et cheum et iebuseos τ amoreos et
	gergeseos τ eucos τ aracheos τ cineos τ aradios et
	samaratheos τ amatheos: τ postea dissemmate sunt
בָּדַד	familie chananeorum. Et fuit terminus cananeoruꝫ
מַמָא אֶל גָּנָא	a sidone: pertingens geraram vsq; gazã: pertingens
יָלַד	sodomam τ gomorram τ adama τ seboym vsq; lasa.
רָבַב	Illi sunt filij cham per cognationes suas τ linguas
	suas in terris suis in populis suis. Et de sem nati
	sunt: ipse quoq; est pater omniũ filiorũ heber: frater
	iapheth maior. Filij sem helam τ asur τ arphaxad:
	et lud τ aram. Et filij aram hus τ hul τ gether τ mes
	Arphaxad autem genuit sale: ◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦◦

שֶׁלַח יָלַד אֶת עֵבֶר׃ וּלְעֵבֶר יֻלַּד
שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי
בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו
יָקְטָן׃ וְיָקְטָן יָלַד אֶת אַלְמוֹדָד
וְאֶת שָׁלֶף וְאֶת חֲצַרְמָוֶת וְאֶת
יָרַח׃ וְאֶת הֲדוֹרָם וְאֶת אוּזָל וְאֶת
דִּקְלָה׃ וְאֶת עוֹבָל וְאֶת אֲבִימָאֵל
וְאֶת שְׁבָא׃ וְאֶת אוֹפִר וְאֶת חֲוִילָה
וְאֶת יוֹבָב כָּל אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ וַיְהִי
מוֹשָׁבָם מִמֵּשָׁא בְּאֲכָה סְפָרָה הַר
הַקֶּדֶם׃ אֵלֶּה בְנֵי שֵׁם לְמִשְׁפְּחֹתָם
לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם לְגוֹיֵהֶם׃
אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי נֹחַ לְתוֹלְדֹתָם
בְּגוֹיֵהֶם וּמֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם
בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל׃ Ca.xi. וַיְהִי
כָּל הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָד וּדְבָרִים
אֲחָדִים׃ וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם
וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר
וַיֹּשְׁבוּ שָׁם׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל
רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים
וְעִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמָיִם
וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם פֶּן נָפוּץ עַל פְּנֵי
כָל הָאָרֶץ׃ וַיֵּרֶד יְהוָה לִרְאוֹת אֶת
הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְנֵי

Positiua chal.

יָלַד בֶּגַע
פֶּלֶג
יָקְטָן
אַלְמוֹדָד
שָׁלֶף
חֲצַרְמָוֶת
יָרַח
הֲדוֹרָם
אוּזָל
דִּקְלָה
עוֹבָל
אֲבִימָאֵל
שְׁבָא
אוֹפִר
חֲוִילָה
יוֹבָב
יָשַׁב בּוּא
מִשְׁפָּחָה
יָלַד
יָלַד
שָׁפָה
יָרַד
לָשׁוֹן
גּוֹי
אֶרֶץ
יָלַד
שָׁנְעָר
יָצָא
לְבֵנָה
חֵמָר
עִיר
מִגְדָּל
רֹאשׁ
עָפָר
פָּנֶה
בָּנָה

Interp. chal.

et sale genuit heber: t ve heber nati sunt duo filij: nomẽ vnius phaleg: qr in diebus suis diuisa est terra: t nomẽ fratris sui tectan. Jectan aũt gẽuit elmodad t saleph t asar moth t iare et aduram t vzal t decla et hobal t abimael t saba et ophir t euila t iobab: oẽs isti filij tectan. Et fuit habitatio eor a messa pertingens vsq; sephar montẽ orientalẽ. Isti sunt filij sem per cognationes t linguas suas in terris suis in populis suis. Iste sunt cognationes filiorũ noe per generationes suas in populis suis: t ab his diuisi sunt populi in terra post diluuium. Cap. ii.

Erat aũt omis terra lingue vnius t loquele vnius. t factum est cum proficiscerentur in principio et inuenissent campũ in terra babylonis: habitauerunt ibi. Dixerunt; vnusquisq; ad proximũ suũ: venite faciamus lateres: t coquamus eos igni: et erat eis later pro lapide: t bitumen erat eis pro luto. Et dixerunt: venite edificem nobis ciuitatẽ t turrim: t culmen eius pertigat vsq; ad celos: et faciamus nobis nomen: ne forte dispergamur super faciem vniuerse terre. Et apparuit dominus vt visceret sup opera ciuitatis t turris: quas edificauerunt filij

יָלַד עֵבֶר
פֶּלֶג
יָקְטָן
אַלְמוֹדָד
שָׁלֶף
חֲצַרְמָוֶת
יָרַח
הֲדוֹרָם
אוּזָל
דִּקְלָה
עוֹבָל
אֲבִימָאֵל
שְׁבָא
אוֹפִר
חֲוִילָה
יוֹבָב
יָשַׁב בּוּא
מִשְׁפָּחָה
יָלַד
יָלַד
שָׁפָה
יָרַד
לָשׁוֹן
גּוֹי
אֶרֶץ
יָלַד
שָׁנְעָר
יָצָא
לְבֵנָה
חֵמָר
עִיר
מִגְדָּל
רֹאשׁ
עָפָר
פָּנֶה
בָּנָה

de quo ortus ẽ heber. Natiq; sunt heber duo filij. Nomen vni phaleg: qr eo q in diebus eius diuisa fit terra: & nomen fratris eius iectan. Qui iectan genuit elmodad & saleph & asarmoth & iare & adoram & iazal & decla & hebal & abimahel & saba & iophir & euila & iobab. Oẽs isti filij iectan. Et facta est habitatio eorũ de messa pgẽtibus vsq; sephar montẽ orientalẽ. Isti sunt filij sem per cognationes & linguas & regiones in gentibus suis. Hec familie noe iuxta populos & nationes suas. Ab his diuise sunt gentes in terra post diluuiũ.

Erat autem Ca.ii. terra labii vnius & sermonum eorũdẽ. Cũq; proficiscerentur de oriente inuenerunt campum in terra sennaar: & habitauerunt in eo. Dixitq; alter ad proximũ suũ. Venite faciamus lateres & coquamus eos igni. Habueruntq; lateres pro saxis & bitumen pro cemẽto. Et dixerũt. Venite faciamus nobis ciuitatẽ & turrẽ: cuius culmẽ ptingat ad celũ & celebrẽm nomẽ nr̃m anteq; diuidamur in vniuersas terras. Descendit aũt dñs vt videret ciuitatem & turrem quam edificabant filii

Trãsla. Chal.

וְשֶׁלַח אוֹלִיד יַת עֵבֶר׃ וּלְעֵבֶר אִתְיְלִיד תְּרֵין בְּנִין חַד פַּלְגָ שׁוּם חַד פַּלְגָ אֲרֵי בְיוֹמוֹהִי
אִתְפַּלְגַת אַרְעָא וְשׁוּם אֲחוּהִי יָקְטָן׃ וְיָקְטָן אוֹלִיד יַת אַלְמוֹדָד יַת שָׁלֶף וְיַת חֲצַר
מָוֶת וְיַת יָרַח׃ וְיַת הֲדוֹרָם וְיַת אוּזָל וְיַת דִּקְלָה׃ וְיַת עוֹבָל וְיַת אֲבִימָאֵל וְיַת שְׁבָא׃ וְיַת
אוֹפִיר וְיַת חֲוִילָה וְיַת יוֹבָב כָּל אִלֵּין בְּנֵי יָקְטָן׃ וַהֲוָה יְתִבוּתְהוֹן מִמֵּשָׁא מֵיתֵי לְמֶהֱךָ
טוּר מַדְיְתָא׃ אִלֵּין בְּנֵי שֵׁם לְזַרְעָתְהוֹן לְלִשְׁנֵיהוֹן בְּאַרְעָתְהוֹן לְעַמְמֵיהוֹן׃ אִלֵּין זַרְעָיַת
בְּנֵי נֹחַ לְתוֹלְדָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן וּמֵאִלֵּין אִתְפְּרִשׁוּ עַמְמַיָּא בְּאַרְעָא בָּתַר טוּפָנָא׃

Ca.xi. וַהֲוָה כָּל אַרְעָא לִישָׁן חַד׃ וּמִמַּלָּל חַד׃ וַהֲוָה כְּמֵיסְלְהוֹן מִן קֶדְמָיְתָא
וְאַשְׁכַּחוּ בִקְעְתָא בְּאַרְעָא דְּבֶבֶל וְיַתְבוּ תַּמָּן׃ וַאֲמַרוּ גְּבַר לְחַבְרֵיהּ הַבוֹ נִרְמֵי לִבְנִין
וְנִסְקְדִנוּן בְּאִישָׁתָא וַהֲוָת לְהוֹן לִבְנְתָא לְאַבְנָא וְחֵמְרָא הֲוַת לְהוֹן לִישְׁעָא׃ וַאֲמָרוּ הַבוֹ
נִבְנֵי לָנָא קִרְתָא וּמִגְדְּלָא׃ וְרֵישֵׁיהּ מְטֵי עַד צִית שְׁמַיָּא׃ וְנַעֲבֵיד לָנָא שׁוּמָא דְּלְמָא נִתְבַּדַּר
עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאִיסְתַּכָּלָא עַל קִרְתָא וְעַל מִגְדְּלָא דִּבְנוֹ בְּנֵי

Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.

sale aũt genuit eber. t eber nati sunt duo filij. nomen vni: phalec. qr in diebus eius diuisa fuit terra. et nomen fratris eius iectan. Qui iectan genuit elmodad: et saleph: et asarmoth: t iared: t iare & adoram & iazal & decla & ebal & abimahel & saba & iophir & euila & iobab. Oẽs isti filij iectan. Et facta est habitatio eorũ de messa vsq; ad sephar mõtẽ orientis. Isti filij sem in tribubus suis: ἀνατολῶν. οὗτοι υἱοὶ σὴμ ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, sm linguas suas: in regiõibus suis: t ih κατὰ γλῶσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν gentibus suis. he tribus filiorũ noe sm τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. ἀῦται αἱ φυλαὶ υἱῶν νῶε κατὰ cognatiões eorũ: sm gẽtes eorũ. ab istis συγγενείας αὐτῶν, κατὰ ἔθνη αὐτῶν. ἀπὸ τούτων dissemínate sũt insule gẽtiũ in terra: post διεσπάρησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐπὶ τῆς γῆς, μετὰ diluuiũ. τὸν κατακλυσμόν. Cap. ii.

Et erat ois terra labiũ vnũ: et vox vna καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, καὶ φωνὴ μία oibus. t factũ ẽ cũ mouerent ipsi ab orien- πᾶσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν tc: inuenerũt campũ in terra sẽnaar: et habitauerũt ibi. et dixit homo proximo suo: venite ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ, δεῦτε laterificemus laterem: t coquamus eos igni πλινθεύσωμεν πλίνθος, καὶ ὀπτήσωμεν αὐτὰς πυ et factus ẽ illis later in lapidem. et bitu- ρί. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον. καὶ ἄσφαλ men fuit illis lutũ. et dixerũt: venite edificemus τος ἦν αὐτοῖς ἀντὶ πηλοῦ. καὶ εἶπαν, δεῦτε οἰκοδομήσω nobis ciuitatẽ et turrim: cuius erit caput μεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, οὗ ἔσται ἡ κεφαλὴ vsq; ad celũ. t faciamus nobis nomen. ἕως τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα, nõq; dispergamur nos a facie vnt ἀρα τοῦ διασπαρῆναι ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου πάσ uerse terre. et defecdit dñs vt videret ciuitatẽ et turrim: quã edificauerũt filij

Trãsla. Chal.

אִינָשָׁא וּבְנֵי יֵרֵי הָא עַם חַד וְלִישָׁן חַד לְכֻלְּהוֹן וְדִין דְּשָׁרוּ לְמֶעְבַּד וְכָעַן לָא יִתְמְנַע
כִּנְהוֹן כָּל דְּחַשִּׁבוּ יְרִיבוּ לְמֶעְבַּד׃ הַבוֹ נִתְגְּלֵי וְנִבְלְבֵל תַּמָּן לִישָׁנְהוֹן דְּלָא יְשַׁמְּעוּן אִינָשׁ
לִישָׁן חַבְרֵיהּ׃ וּבְדַר יְיָ יָתְהוֹן מִתַּמָּן עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא וְאִתְבְּטָלוּ מִלְּמִבְנֵי קִרְתָּא׃ עַל
כֵּן קְרָא שְׁמַהּ בָּבֶל אֲרֵי תַּמָּן בַּלְבֵּל יְיָ לִישָׁן כָּל אַרְעָא וּמִתַּמָּן בַּדְּרִנּוּן יְיָ יַת עַל אַפֵּי כָל
אַרְעָא׃ אִילֵּין תּוֹלְדַת שֵׁם שֵׁם בַּר מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת אַרְפַּכְשַׁד תַּרְתֵּין שְׁנִין בָּתַר
טוֹפָנָא׃ וְחַיָּא שֵׁם בָּתַר דְּאוֹלִיד יַת אַרְפַּכְשַׁד חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃
וְאַרְפַּכְשַׁד חַי תְּלָתִין וְחַמְשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת שֶׁלַח׃ וְחַיָּא אַרְפַּכְשַׁד בָּתַר דְּאוֹלִיד יַת
שֶׁלַח אַרְבַּע מְאָה וּתְלַת שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וְשֶׁלַח חַיָּא תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת
עֵבֶר׃ וְחַיָּא עֵבֶר בָּתַר דְּאוֹלִיד יַת פֶּלֶג תְּלַת מְאָה וּתְלַתִּין שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃
וְחַיָּא פֶּלֶג תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת רְעוּ׃ וְחַיָּא רְעוּ תְּרֵין וּתְלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת שְׂרוּג׃

hominũ. et dixit dñs ecce gen vnũ et labiũ vnũ om- τῶν ἀνθρώπων. καὶ εἶπε κς ἰδοὺ γένος ἓν καὶ χεῖλος ἓν ἀ nibus. et hoc ceperũt facere. t nũc nõ defi- πάντων. καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι. καὶ νῦν οὐκ ἐκ cient ab eis oia: q̃cũq; agressi fũt facere. λείφει ἀπ᾽ αὐτῶν πάντα, ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιεῖν. venite et descendẽtes confundãm eorũ linguam δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν αὐτῶν γλῶσσαν vt nõ audiant vnusq; vocẽ proximi. t ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τῆς φωνῆς τοῦ πλησίον. καὶ dispsit dñs ipsos inde sup faciẽ ois διέσπειρε κς αὐτοὺς ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης terre. t cessauerũt edificantes ciuitatẽ et τῆς γῆς. καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ turrim. ppẽ hoc vocatũ ẽ nomẽ eius: confu- τὸν πύργον. διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς, σύγχυ sio. qr ibi cõfudit dñs labia vniuerse terre: t σις. ὅτι ἐκεῖ συνέχεεν κς τὰ χείλη πάσης τῆς γῆς, καὶ inde dispsit eos dñs sup faciem ois ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς κς ἐπὶ πρόσωπον πάσης terre. et he gñationes sem. sem ãt erat filij cen τῆς γῆς. καὶ αὗται αἱ γενέσεις σὴμ. σὴμ δὲ ἦν υἱὸς ἑκα tũ ãnoꝝ: qũ genuit arphaxad: secũdo anno τὸν ἐτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν ἀρφαξάδ, δεύτερον ἔτους post diluuiũ. et vixit sem: postq̃ genu- μετὰ τὸν κατακλυσμόν. καὶ ἔζησε σὴμ, μετὰ τὸ γεννῆ it ipse arphaxad: ãnos quingẽtos. et genu- σαι αὐτὸν τὸν ἀρφαξάδ, ἔτη πεντακόσια. καὶ ἐγέννη it filios t filias: et mortuus ẽ. t vixit σεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησεν arphaxad ãnos centũ triginta. et genuit ἀρφαξὰδ ἔτη ἑκατὸν τριακοντα. καὶ ἐγέννησε annis: & genuit filios & filias. et vixit τὸν καϊνάν. καὶ ἔζησεν ἀρφαξάδ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐ cainan: postq̃ genuit ipse sala. ãnos τὸν καϊνάν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα. καὶ ἐγέννη trecentos triginta. et genuit filios et fil σεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε καϊ as: et mortuus ẽ. t vixit sala ãnos centũ trigin- νὰν ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέ ras, et genuit eber. et vixit sala: postq̃ ge- ρας, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε σαλὰ ἔτη ἑκατὸν τριάκον nuit ipse eber: ãnos trecentos triginta: et τα. καὶ ἐγέννησε τὸν ἔβερ. καὶ ἔζησε σαλὰ, μετὰ τὸ γεν mortuus ẽ. et vixit eber ãnos centũ trigintã q̃t- νῆσαι αὐτὸν τὸν ἔβερ, ἔτη τριακόσια τριάκοντα, καὶ tuor et genuit phalec. t vixit eber: postq̃ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησεν ἔβερ, ἔτη ἑκατὸν τριακοντα. σ ras, καὶ ἐγέννησε τὸν φαλέκ. καὶ ἔζησεν ἔβερ, μετὰ τὸ genuit ipse phalec: ãnos trecentos septuaginta γεννῆσαι αὐτὸν τὸν φαλέκ, ἔτη τριακόσια ἑβδομήκοντα.

Transla. Chal.

וְחַיָּא שְׂרוּג מְאָתַן שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת נָחוֹר׃ וְחַיָּא נָחוֹר תְּלָתִין וְתֵשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת
תָּרַח׃ וְחַיָּא תָּרַח שִׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת אַבְרָם יַת נָחוֹר וְיַת הָרָן׃ וְאִלֵּין תּוֹלְדַת תָּרַח
תָּרַח אוֹלִיד יַת אַבְרָם יַת נָחוֹר וְיַת הָרָן וְהָרָן אוֹלִיד יַת לוֹט׃ וּמִית הָרָן עַל אַפֵּי תָּרַח
אֲבוּהִי בְּאַרְעָא דְּאִתְיְלִיד בָּהּ בְּאוּר כַּשְׂדָּאֵי׃ וּנְסִיבוּ אַבְרָם וְנָחוֹר לְהוֹן נְשִׁין שׁוּם
אִתַּת אַבְרָם שָׂרַי וְשׁוּם אִתַּת נָחוֹר מִלְכָּה בַּת הָרָן אֲבוּהּ דְּמִלְכָּה וַאֲבוּהּ דְּיִסְכָּה׃
וַהֲוָת שָׂרַי עֲקָרָה לֵית לַהּ בְּרָא׃ וְנָסַב תָּרַח יַת אַבְרָם בְּרֵהּ וְיַת לוֹט בַּר בַּר הָרָן בַּר
בְּרֵהּ וְיַת שָׂרַי כַּלְּתֵהּ אִתַּת אַבְרָם בְּרֵהּ וּנְפַקוּ עִמְּהוֹן מֵאוּר כַּשְׂדָּאֵי לְמֵיזַל לְאַרְעָא
דִּכְנָעַן וַאֲתוֹ עַד חָרָן וְיַתִיבוּ תַּמָּן׃ וַהֲווֹ יוֹמֵי תָּרַח מָאתַן וְחַמְשִׁין שְׁנִין וּמִית תָּרַח
בְּחָרָן׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָם אִיזֵל לָךְ מֵאַרְעָךְ וּמִגְּנִסְתָּךְ וּמִבֵּית אֲבוּךְ לְאַרְעָא דַּאֲחַוֵּי לָךְ׃
וְאֶעְבְּדִנָּךְ לְעַם רַב וַאֲבָרְכִנָּךְ וְאַרְבֵּי יָת שְׁמָךְ וְתֶהֱוֵי מְבָרְכָא׃ וַאֲבָרֵךְ לְמָן דִּיבָרְכִנָּךְ
וְלָמָן דְּיִלְטֵי בָּךְ אֲלוֹט וְיִתְבָּרְכוּן בָּךְ כָּל זִינֵי אַרְעָא׃ וַאֲזַל אַבְרָם כְּמָא דְּמַלֵּל יְיָ
עִמֵּהּ וַאֲזַל עִמֵּהּ לוֹט וְאַבְרָם בַּר שִׁבְעִין וְחַמְשׁ שְׁנִין כַּד נְפַק מֵחָרָן׃ וְנָסַב אַבְרָם יַת
שָׂרַי אִתְּתֵהּ וְיַת לוֹט בַּר אֲחוּהִי וְיַת כָּל קִנְיָנְהוֹן דִּקְנָיוּ וְיַת נַפְשָׁתָא דְּעָבְדוּ בְּחָרָן וּנְפַקוּ
לְמֵיזַל לְאַרְעָא דִּכְנָעַן וַעֲלוּ לְאַרְעָא דִּכְנָעַן׃ וְעָבַר אַבְרָם בְּאַרְעָא עַד אֲתַר שִׁכְמָא עַד
מֵישַׁר קָדְמָאָה וְכִנְעָנָאָה בְּאַרְעָא׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאַבְרָם וַאֲמַר לְזַרְעָךְ אֶתֵּן יָת אַרְעָא
הָדָא וּבְנָא תַּמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ דְּאִתְגְּלִי לֵהּ׃ וְאִסְתְּלַק מִתַּמָּן לְטוּרָא מִדִּנְחָא לְמַעְרְבָא
דְּבֵית אֵל וּפְרַס מַשְׁכְּנֵהּ בֵּית אֵל מַעְרְבָא וְעַי מִדִּנְחָא וּבְנָא תַּמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְצַלִּי
בְּשׁוּם יְיָ׃ וּנְטַל אַבְרָם וְאָזַל אָזְלָא וְאָזֵל לְדָרוֹמָא׃ וַהֲוָת כַּפְנָא בְּאַרְעָא וְנָחַת אַבְרָם
לְמִצְרַיִם לְמִתְגַּר תַּמָּן אֲרֵי תַקִּיף כַּפְנָא בְּאַרְעָא׃ וַהֲוָה כַּד קָרֵב לְמֵיעַל לְמִצְרַיִם וַאֲמַר
לְשָׂרַי אִתְּתֵהּ הָא כְּעַן יְדַעְנָא אֲרֵי אִתְּתָא שַׁפִּירַת חֶזְוָא אַתְּ׃ וַהֲוָה אֲרֵי חֲזוֹן יָתֵךְ
מִצְרָאֵי וְיֵימְרוּן אִתְּתֵהּ דָּא הִיא וְיִקְטְלוּנַנִי יָתִי וְיָתָךְ יְחַיּוּן׃ אֱמַרִי כְּעַן דַּאֲחָתִי אַתְּ
בְּגִין דְּיֵיטַב לִי בְּגִינָךְ וְתֵיחֵי נַפְשִׁי בְּגִינָךְ׃ וַהֲוָה כַּד עַל אַבְרָם לְמֵיעַל לְמִצְרַיִם וַחֲזוֹ
מִצְרָאֵי יָת אִתְּתָא אֲרֵי שַׁפִּירָא הִיא לַחֲדָא׃ וַחֲזוֹ יָתַהּ רַבְרְבֵי פַרְעֹה וְשַׁבְּחוּ יָתַהּ קֳדָם
פַּרְעֹה וְאִתְּבְּדַת אִתְּתָא לְבֵית פַּרְעֹה׃ וּלְאַבְרָם יְהַב טָבָן בְּגִינַהּ וַהֲוָה לֵהּ עָנָא וְתוֹרִין
וְחֲמָרִין וְעַבְדִּין וְשִׁפְחָן וְאָתָן וְגַמְלִין׃ וְאַתְכִּישׁ יְיָ יָת פַּרְעֹה מַכְתְּשִׁין רַבְרְבִין וְיָת בֵּיתֵהּ
מַכְתְּשִׁין תַּקִּיפִין עַל עִסְקַת שָׂרַי אִתַּת אַבְרָם׃ וּקְרָא פַרְעֹה לְאַבְרָם וַאֲמַר מָא דָּא עֲבַדְתְּ
לִי לְמָא לָא חַוִּיתְ לִי דְּאִתְּתֵהּ הִיא׃ לְמָא אֲמַרְתְּ אֲחָתִי הִיא וְנָסַבְתִּנַהּ לִי לְאִנְתּוּ וּכְעַן
הָא אִתְּתָךְ קַבֵּל וּדְבַר וְאֵיזֵל׃ וּפַקֵּיד עֲלוֹהִי פַּרְעֹה גֻּבְרִין וְאַלְוִין יָתֵהּ וְיָת אִתְּתֵהּ וְיָת כָּל
דִּלְהוֹן׃ וְסָלֵק אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִתְּתֵהּ וְכָל דִּלְהוֹן וְלוֹט עִמֵּהּ לְדָרוֹמָא׃ וְאַבְרָם
תַּקִּיף לַחֲדָא בְּקִנְיָנִין בְּכַסְפָּא וּבְדַהֲבָא׃ וַאֲזַל אָזְלָא וְאָזֵל לְדָרוֹמָא וְעַד בֵּית אֵל עַד אֲתַר
מַשְׁכְּנֵהּ בְּקַדְמָתָא בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין עַי׃ לַאֲתַר מַדְבְּחָא דַּעֲבַד תַּמָּן בְּקַדְמָתָא וְצַלִּי תַּמָּן
אַבְרָם בְּשׁוּם יְיָ׃ וְאַף לוֹט דְּאָזֵל עִם אַבְרָם הֲוָה לֵהּ עָנָא וְתוֹרִין וְחֲמָרִין׃ וְלָא אִתְכְּלִיל
לְהוֹן אַרְעָא דְּיִתְיְתְבוּן כַּחֲדָא אֲרֵי הֲוָה קִנְיָנְהוֹן סַגִּי וְלָא יְכִילוּ לְמִתְיְתְבָא כַּחֲדָא׃ וַהֲוָה
קְטוֹרָא בֵּין רָעֵי קִנְיָנֵהּ דְּאַבְרָם וּבֵין רָעֵי קִנְיָנֵהּ דְּלוֹט וְכִנְעָנָאָה וּפְרִזָאָה הֲוָה כְּעַן
יָתְבִין בְּאַרְעָא׃ וַאֲמַר אַבְרָם לְלוֹט לָא תְהֵי כְעַן קְטוֹרָא בֵּינִי וּבֵינָךְ וּבֵין רָעַי וּבֵין רָעָךְ
אֲרֵי גְּבַר אָחָא אֲנָחְנָא׃ הָא כָל אַרְעָא קֳדָמָךְ הִתְפָּרַשׁ כְּעַן מִלְּוָתִי הָדָא אִם לִשְׂמָאלָא
וְאֵימִינָא וְאִם לְיַמִּינָא וְשִׂמְאלָא׃ וּזְקַף לוֹט יָת עֵינוֹהִי וַחֲזָא יָת כָּל בִּקְעַת יַרְדְּנָא אֲרֵי כֻלָּהּ
מְרַוְיָא קֳדָם מֵימְרֵהּ דַּייָ עַד לְמֵיתֵהּ יָת סְדוֹם וְיָת עֲמוֹרָה כְּגִנַּת יְיָ כְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
מֵיתֵהּ עַד צוֹעַר׃ וְאִתְפְּרַשׁ לוֹט מִלְּוָתֵהּ דְּאַבְרָם׃ וְיָתִב אַבְרָם בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן וְלוֹט יָתִב
בְּקִרְוֵי דְּבִקְעָתָא וּפְרַס מַשְׁכְּנֵהּ עַד סְדוֹם׃ וּבְנֵי סְדוֹם בִּישִׁין וְחַיָּבִין קֳדָם יְיָ לַחֲדָא׃
וַיְיָ אֲמַר לְאַבְרָם בָּתַר דְּאִתְפְּרַשׁ לוֹט מִלְּוָתֵהּ שְׁפֵי כְעַן עֵינָךְ וְחֲזֵי מִן אֲתַר דְּאַתְּ תַּמָּן
צָפוֹנָא וְדָרוֹמָא וּמַדִּנְחָא וְיַמָּא׃ אֲרֵי יָת כָּל אַרְעָא דְּאַתְּ חָזֵי לָךְ אֶתְּנִנַּהּ וּלְבַרְעָךְ עַד
עָלְמָא׃ וְאֶעְבֵּד יָת בַּרְעָךְ כְּעָפְרָא דְּאַרְעָא דְּיִתְמְנֵי גְּבַר יָת עָפְרָא דְּאַרְעָא אַף בַּרְעָךְ
יִתְמְנֵי׃ קוּם הַלֵּךְ בְּאַרְעָא לְאוֹרְכַהּ וּלְפוּתְיַהּ אֲרֵי לָךְ אֶתְּנִנַּהּ׃ וּפְרַס אַבְרָם מַשְׁכְּנֵהּ וְאָתָא
וְיָתִב בְּמֵישְׁרֵי דִּבְחֶבְרוֹן וּבְנָא תַּמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ׃ וַהֲוָה בְּיוֹמֵי אַמְרָפֶל מַלְכָּא דְּשִׁנְעָר
אַרְיוֹךְ מַלְכָּא דְּאֶלָּסָר כְּדָרְלָעֹמֶר מַלְכָּא דְּעֵילָם וְתִדְעָל מַלְכָּא דְּעַמְמִין׃ עֲבַדוּ קְרָבָא
עִם בֶּרַע מַלְכָּא דִּסְדוֹם וְעִם בִּרְשַׁע מַלְכָּא דַּעֲמוֹרָה שִׁנְאָב מַלְכָּא דְּאַדְמָה וְשֶׁמְאֵבֶר
מַלְכָּא דִּצְבוֹיִם וּמַלְכָּא דְּבֶלַע הִיא צוֹעַר׃ כָּל אִלֵּין אִתְחַבָּרוּ לְקֶרֶב עִמְקָא דְּשִׂדִּים הִיא
יַמָּא דְּמֶלַח׃ תְּרֵי עֲשַׂר שְׁנִין הֲווֹ פָלְחִין יָת כְּדָרְלָעֹמֶר וּבְשַׁתָּא תְּלָתַסְרֵי שְׁנִין מָרְדוּ׃
וּבְשַׁתָּא אַרְבְּסַרְיָא שְׁנִין אֲתָא כְּדָרְלָעֹמֶר וּמַלְכַיָּא דְּעִמֵּהּ וּמְחוֹ יָת רְפָאֵי בְּעַשְׁתְּרוֹת
קַרְנַיִם וְיָת זוּזֵי בְּהָם שָׁוֵה קִרְיָתַיִם׃ וְיָת חוֹרָאֵי בְּטוּרְ דִּשְׂעִיר עַד מֵישַׁר פָּארָן דְּעַל
מַדְבְּרָא׃ וְתָבוּ וַאֲתוֹ לְעֵין מִשְׁפָּט הִיא קָדֵשׁ וּמְחוֹ יָת כָּל חֲקַל עֲמָלֵקָאֵי וְאַף יָת אֱמוֹרָאֵי
דְּיָתְבִין בְּחַצְצוֹן תָּמָר׃ וּנְפַק מַלְכָּא דְּסְדוֹם וּמַלְכָּא דַּעֲמוֹרָה וּמַלְכָּא דְּאַדְמָה וּמַלְכָּא
דִּצְבוֹיִם וּמַלְכָּא דְּבֶלַע הִיא צוֹעַר וְעָרְכוּ קְרָבָא עִמְּהוֹן בְּעִמְקָא דְּשִׂדִּים׃ עִם כְּדָרְלָעֹמֶר
מַלְכָּא דְּעֵילָם וְתִדְעָל מַלְכָּא דְּעַמְמִין וְאַמְרָפֶל מַלְכָּא דְּשִׁנְעָר וְאַרְיוֹךְ מַלְכָּא דְּאֶלָּסָר
אַרְבְּעָה מַלְכִין עִם חַמְשָׁא׃ וְעִמְקָא דְּשִׂדִּים בֵּירִין בֵּירִין הֲוָה וְאִתְרַחֲקוּ מַלְכַיָּא דִּסְדוֹם
וַעֲמוֹרָה וְנָפְלוּ תַּמָּן וּדְשָׁאַר לְטוּרָא אִתְרַחֲקוּ׃ וְנָסִיבוּ יָת כָּל נְכָסֵי סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וְיָת כָּל
מְזוֹנְהוֹן וַאֲזָלוּ׃ וְנָסִיבוּ יָת לוֹט וְיָת נְכָסוֹהִי בַּר אֲחוּהִי דְּאַבְרָם וְאָזֵל הוּא יָתִב בִּסְדוֹם׃
וַאֲתָא חַד דִּשְׁלִיד וְחַוִּי לְאַבְרָם עִבְרָאָה וְהוּא יָתִב בְּמֵישְׁרֵי דְּאָמוֹרָאָה אֲחוּהִי דְּאֶשְׁכּוֹל
וַאֲחוּהִי דְּעָנֵר וְאִנּוּן בְּעָלֵי קְיָמָא דְּאַבְרָם׃ וְשָׁמַע אַבְרָם אֲרֵי אִתְבְּזִי אָחוּהִי וְאַזְרִיק יָת
חַיָּלוֹהִי יְלִידֵי בֵיתֵהּ תְּלָתְמְאָה וּתְמָנְיָא עַשְׂרָא וְרָדַף עַד דָּן׃ וְאִתְפְּלַג עֲלֵיהוֹן בְּלֵילְיָא הוּא
וְעַבְדּוֹהִי וּמְחָנוּן וְרָדַפְנוּן עַד חוֹבָה דְּעַל שְׂמָאלָא דִּדְמָשֶׂק׃ וְאָתִיב יָת כָּל נְכָסַיָּא וְאַף יָת
לוֹט אָחוּהִי וְנְכָסוֹהִי אָתִיב וְאַף יָת נִשַׁיָּא וְיָת עַמָּא׃ וּנְפַק מַלְכָּא דִּסְדוֹם לְקַדָּמוֹהִי לְאַתְרָא
דְּבִקְעַת שָׁוֵה הִיא בִּקְעַת מַלְכָּא׃ וּמַלְכִּי צֶדֶק מַלְכָּא דִּירוּשְׁלֵם נְפַק לְקַדָּמוֹהִי הוּא וְעַמֵּהּ
וְהוּא כָּהֲנָא דְּאֵל עֶלְיוֹן׃ וּבָרְכֵהּ וַאֲמַר בְּרִיךְ אַבְרָם קֳדָם אֵל עֶלְיוֹן דְּקָנֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא׃
וּמְבָרַךְ אֵל עֶלְיוֹן דְּמָסַר בִּישָׁךְ בִּידָךְ וְיָהַב לֵהּ מַעְשַׂר מִכֹּל׃ וַאֲמַר מַלְכָּא דִּסְדוֹם לְאַבְרָם
יְהַב לִי נַפְשָׁתָא וְנְכָסַיָּא סַב לָךְ׃ וַאֲמַר אַבְרָם לְמַלְכָּא דִּסְדוֹם אֲרֵי אֲנָא מְחֵית יָת יְדִי
קֳדָם יְיָ אֵל עֶלְ

שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי כָּל־
פֶּלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־
רְעוּ: וַיְחִי פֶלֶג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
רְעוּ תֵּשַׁע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי רְעוּ
שְׁתַּיִם וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־
שְׂרוּג: וַיְחִי רְעוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
שְׂרוּג שֶׁבַע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי שְׂרוּג
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־נָחוֹר: וַיְחִי שְׂרוּג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
נָחוֹר מָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי נָחוֹר תֹּשַׁע וְעֶשְׂרִים
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־תָּרַח: וַיְחִי נָחוֹר אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־תֶּרַח תֵּשַׁע
עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְחִי תֶּרַח שִׁבְעִים
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־אַבְרָם אֶת־נָחוֹר וְאֶת־הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת־לוֹט:
וַיְמָת הָרָן עַל־פְּנֵי תֶּרַח אָבִיו
בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ בְּאוּר כַּשְׂדִּים: וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נָשִׁים
שֵׁם אֵשֶׁת אַבְרָם שָׂרָי וְשֵׁם
אֵשֶׁת נָחוֹר מִלְכָּה בַּת הָרָן אֲבִי
מִלְכָּה וַאֲבִי יִסְכָּה: וַתְּהִי שָׂרַי
עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד: וַיִּקַּח תֶּרַח

Ptiua heb. | Interp.chal.

et genuit filios & filias. Et vixit phaleg triginta annis: & genuit reu. Et vixit phaleg postquã genuit reu ducentis & nouem annis: & genuit filios & filias. Et vixit reu triginta & duobus annis: & genuit sarug: et vixit reu postquam genuit sarug ducentis & septẽ annis: et genuit filios & filias. Et vixit sarug triginta annis: & genuit nachor. Et vixit sarug postq̃ genuit nachor ducentis annis: et genuit filios & filias. Et vixit nachor viginti & nouem annis: & genuit thare. Et vixit nachor postquã genuit thare centum et decem & nouem annis: & genuit filios & filias. Et vixit thare septuaginta annis: & genuit Abram: nachor: & aran. Hæ sunt generationes thare: thare genuit abram: nachor: & aran: aran autẽ genuit loth. Et mortuus est aran viuente thare patre suo in terra natiuitatis suæ in vr chaldeorum. Et acceperunt sibi abram & nachor vxores: nomen vxoris abram sarai: et nomẽ vxoris nachor melcha filia aran patris melche & patris iesche: eratq; sarai sterilis: nec erat ei filius. Et tulit thare

Trãsla.B.Hiero.

& genuit filios & filias. Vixit quoq; phaleg triginta annis & genuit reu. Vixitq; phaleg triginta & duobus annis & genuit reu. Vixitq; phaleg postq̃ genuit reu ducentis nouẽ annis: & genuit filios & filias. Vixit autem reu triginta & duobus annis & genuit sarug. Vixit quoq; reu postq̃ genuit sarug ducentis septẽ annis: & genuit filios & filias. Vixit autem sarug triginta annis: & genuit nachor. Vixitq; sarug postq̃ genuit nachor ducentis annis: & genuit filios & filias. Vixit nachor viginti & nouem annis: & genuit thare. Vixitq; nachor postq̃ genuit thare centum decem & nouem annis: & genuit filios & filias. Vixit thare septuaginta annis: & genuit abram & nachor & aram. He sunt autẽ generationes thare. Thare genuit abram: nachor & aram. Porro arã genuit loth. Mortuusq; est arã thare patrem suum in terra natiuitatis suæ in vr chaldeorum. Duxerunt autẽ abrã & nachor vxores. Nomen vxoris abrã sarai: & nomẽ vxoris nachor melcha filia aran patris melche & patris iesche. Erat autẽ sarai sterilis: nec habebat liberos. Tulit itaq; thare

Trãsla.Grẽ.lxx.cũ interp.latina.

et genuit filios & filias. & mortuus
καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἀπέθα
est. & vixit phaleg ānos centũ triginta
νεν. καὶ ἔζησε φαλὲκ ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα
quattuor. et genuit ragau. & vixit
τέσσαρα. καὶ ἐγέννησε τὸν ῥαγαῦ. καὶ ἔζησε
phaleg postq̃ genuit ipse ragau: ānos
φαλὲκ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν ῥαγαῦ, ἔτη
ducentos nouem: et genuit filios & fili
διακόσια ἐννέα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγα
as. & mortuus ẽ. & vixit ragau ānos
τέρας. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε ῥαγαῦ ἔτη
centũ triginta duo. et genuit seruch.
ἑκατὸν τριακονταδύο. καὶ ἐγέννησε τὸν σερούχ.
et vixit ragau: postq̃ genuit ipse
καὶ ἔζησε ῥαγαῦ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν
seruch: ānos ducentos septem: et genuit
σερούχ, ἔτη διακόσια ἑπτά. καὶ ἐγέννησεν
filios et filias. & mortuus ẽ. et vixit
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε
seruch ānos centũ triginta: & genuit
σερούχ ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα, καὶ ἐγέννησε τὸν
nachor. & vixit seruch postq̃ genuit
ναχώρ. καὶ ἔζησε σερούχ, μετὰ τὸ γεννῆσαι
ipse nachor: ānos ducentos. & genuit
αὐτὸν τὸν ναχώρ, ἔτη διακόσια. καὶ ἐγέννησεν
filios & filias. & mortuus ẽ. & vixit
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε
nachor ānos centũ septuaginta nouem. et ge
ναχὼρ ἔτη ἑκατὸν ἑβδομηκονταεννέα. καὶ ἐγέ
nuit thare. & vixit nachor: postq̃
γεννησε τὸν θαρα. καὶ ἔζησε ναχώρ, μετὰ
genuit ipse thare: ānos centũ vigin
τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν θαρά, ἔτη, ἑκατὸν εἴκο
ti quinq. & genuit filios et filias. & mortuus ẽ. & vixit thare ānos septuagin
σιπέντε. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε θαρὰ ἔτη ἑβδομήκοντα

ta. et genuit abram: et nachor: & a
τα. καὶ ἐγέννησε τὸν Ἄβραμ, καὶ τὸν ναχώρ, καὶ τὸν ἀ
ran. he ghationes thare. thare genuit abram:
ρὰν. οὗτοι αἱ γενέσεις θαρά. θαρὰ ἐγέννησε τὸν Ἄβραμ,
et nachor: et aran. aran genuit loth.
καὶ τὸν ναχώρ, καὶ τὸν ἀρὰν. ἀρὰν ἐγέννησε τὸν Λὼτ.
et mortuus ẽ aran coram thare patre suo in
καὶ ἀπέθανεν ἀρὰν ἐνώπιον θαρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν
terra ḡ natus ẽ: in regione chaldeorũ. et ac
τῇ γῇ τῇ γεννήσεως, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Χαλδαίων. καὶ ἔλα
ceperũt abram et nachor sibi vxores. nomen
βον Ἄβραμ καὶ ναχὼρ ἑαυτοῖς γυναῖκας. ὄνομα τῇ
vxori abram: sara. et nomẽ vxori nachor
γυναικὶ Ἄβραμ, Σάρα· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ ναχώρ,
melcha: filia aran: et pater melcha: et pater iescha,
μελχά, θυγάτηρ Ἀράν, καὶ πατὴρ μελχά, καὶ πατὴρ Ἰεχά·
et erat sara sterilis: et nõ genuerat et accepit thare
καὶ ἦν Σάρα στεῖρα, καὶ οὐκ ἐτέκνου οὐδέ. καὶ ἔλαβε θαρὰ

Transla.Chal.

וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא כָּל־לֶג תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת רְעוּ: וְחַיָּא
רְעוּ מָאתָן וּתְשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא רְעוּ תְּלָתִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת
שְׂרוּג: וְחַיָּא רְעוּ בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת שְׂרוּג מָאתָן וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא
שְׂרוּג תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת נָחוֹר: וְחַיָּא שְׂרוּג בָּתַר דְּאוֹלִיד יָת נָחוֹר מָאתָן שְׁנִין
וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא נָחוֹר עֶשְׂרִין וְתִשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת תָּרַח: וְחַיָּא נָחוֹר בָּתַר דְּאוֹלִיד
יָת תָּרַח מְאָה וְתִשַׁע עֶשְׂרֵה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וְחַיָּא תָּרַח שַׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת
אַבְרָם יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן: וְאִילֵּין תּוֹלְדָת תָּרַח תָּרַח אוֹלִיד יָת אַבְרָם יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן
וְהָרָן אוֹלִיד יָת לוֹט: וּמָיֵת הָרָן קֳדָם אֲבוֹהִי תֶּרַח בְּאַרְעָא יַלְדוּתֵיהּ בְּאוּר כַּשְׂדָּאֵי:
וּנְסִיבוּ אַבְרָם וְנָחוֹר לְהוֹן נְשִׁין שׁוּם אִינְתְּתָא דְּאַבְרָם שָׂרָי וְשׁוּם אִינְתְּתָא דְּנָחוֹר מִלְכָּה בַּת
הָרָן אֲבוֹהִי דְּמִלְכָּה וַאֲבוֹהִי דְּיִסְכָּה: וַהֲוָת שָׂרַי עֲקָרָה לֵית לַהּ יַלְדָּ: וּדְבַר תָּרַח

Ptiua heb. | Ter.Heb. | Ses. | Ca.xij. | Trãsla.B.Hiero. | Trãsla.Grẽ.lxx.cũ interp.latina.

אֶת־אַבְרָם בָּנָיו וְאֶת־לוֹט בֶּן־הָרָן
בֶּן־בְּנוֹ וְאֶת־שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת
אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים
לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ
עַד־חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: וַיִּהְיוּ יְמֵי
תֶּרַח חָמֵשׁ שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה
וַיָּמָת תֶּרַח בְּחָרָן:

Cap.xij.

יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ
וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ: וְאֶעֶשְׂךָ
לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ
וֶהְיֵה בְּרָכָה: וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ
וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל
מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה: וַיֵּלֶךְ אַבְרָם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ
אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים
וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן: וַיִּקַּח
אַבְרָם אֶת־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט
בֶּן־אָחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן: וַיַּעֲבֹר אַבְרָם
בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן
מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ: וַיֵּרָא
יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ
אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם
מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאֶה אֵלָיו:

Ptiua chal. | Interp.chal.

abram filium suũ: & lot filiũ aran filium filij sui et sarai nurũ suam vxorẽ abram filij sui: & egressi sunt simul de vr chaldeorũ vt irent in terrã chanaã: veneruntq; vsq; aran: & habitauerũt ibi. Et fuerunt dies thare ducentũ & quinq; annorum: & mortuus est thare in arã.

Et dixit dñs ad abram: profectẽre de terra tua et de cognatione tua: & de domo patris tui: & veni in terrã quã monstrauero tibi. Et faciam te in populũ magnum: & benedicã tibi: & magnificabo nomen tuũ: & eris benedictus. Benedicãq; benedicentibus tibi: & maledicẽtib; tibi maledicã: et bũdicent tibi propter te oẽs cognationes terre. Et abijt abram sicut locutus est ei dñs: & abijt cũ eo loth. Abram autẽ erat filius septuaginta & quinq; annorũ cum egrederetur de aran. Et tulit abrã sarai vxorẽ suã: & loth filiũ fratris sui & oẽm possessionẽ suam quã possederãt: & oẽs alias quas subiecerãt legi in aran: & egressi sunt vt irent in terrã chanaã: & venerũt in terrã chanaã. Et ptransijt abrã per terrã vsq; ad locũ sichem vsq; ad planiciẽ moræ: chananeus autẽ tunc mozabat terrã hanc. Et appuit dñs abrã: & dixit. Filijs tuis dabo terrã hanc: & ædificauit ibi altare dño q̃ appuerat ei.

Trãsla.B.Hiero.

abrã filiũ fratris sui: & loth filiũ aran filium filij sui et sarai nurũ suam vxorẽ abram filij sui: & egressi sunt simul de vr chaldeorũ vt irent in terrã chanaã: & venerunt vsq; aran: & habitauerũt ibi. Et fuerunt dies thare in terra chanaã: ānj ducenti quinq; annorũ: & mortuus est thare in charan.

Ca.12.

Dixit aũt dñs ad abram: egredere de terra tua et de cognatione tua: & de domo patris tui: & veni in terrã quã monstrauero tibi. Faciamq; te in gẽtẽ magnã: & bñdicã tibi: & magnificabo nomẽ tuũ: & eris bñdictus. Bñdicãq; bñdicẽtibus tibi: & maledicẽtibus tibi. At q̃ in te bñdicẽtur vniuersæ cognationes terre. Egressus aũt abram sicut locutus fuerat ei dñs: & iuit cũ eo loth. Septuaginta quinq; annorum erat abrã cũ egrederetur de aran. Tulitq; sarai vxorẽ suam: & loth filiũ fratris sui: vniuersãq; substantiam quam possederant: & animas quas fecerant in aran: & egressi sunt vt irent in terram chanaan. Cũq; venissent in eã: pertransiuit abram terrã vsq; ad locũ sichẽ vsq; ad conuallem illustrẽ. Chananeus aũt tunc erat in terra. Apparuit aũt dñs abram: & dixit ei. Semini tuo dabo terrã hanc. Qui ædificauit ibi altare dño domino: qui apparuerat ei.

Trãsla.Grẽ.lxx.cũ interp.latina.

abram filiũ suũ: et lot filiũ aran: filiũ
τὸν Ἄβραμ υἱὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν Ἀράν, υἱὸν τοῦ
filij sui: et saram nurũ suã: vxo
υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν Σάραν τὴν νύμφην αὐτοῦ, γυναῖ
rẽ abram filij sui. & eduxit eos de hurrãorum
κα Ἄβραμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ
regione chaldeorũ: vt irent i terrã chana
τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, πορευθῆναι εἰς γῆν Χανα
an. et venerũt vsq; ad charã. & habitauerũt illic. & facti
αν· καὶ ἦλθον ἕως Χαράν· καὶ ὡκησαν ἐκεῖ. καὶ ἐγένοντο
sunt dies thare in charã: ānj ducenti quin
τοὶ αἱ ἡμέραι θαρὰ ἐν γῇ Χαράν, ἔτη διακόσια πέν
q̃ & mortuus ẽ thare in charan.
τε. καὶ ἀπέθανε θαρὰ ἐν Χαράν.

Ca.12.

Dixit aũt dñs ad abram: egredere de terra tua
καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἄβραμ, ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου
et de cognatione tua: & de domo pa
καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πα
tris tui: & veni in terrã quã mõstrabo t
τρός σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω. καὶ
faciã te in gentẽ magnã, & bñdicam te: et ma
ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα· καὶ εὐλογήσω σε, καὶ με
gnificabo nomẽ tuũ. et eris bñdictus. et bñdi
γαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, καὶ ἔσῃ εὐλογημένος· καὶ εὐλο
cam benedicentes te: & maledicentes
γήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε, καὶ τοὺς καταρωμένους
te: maledicã. et bñdicentur in te omnes
σε, καταράσομαι· καὶ εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι
tribus terre. et abijt abram sicut locu
αἱ φυλαὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπορεύθη Ἄβραμ καθὰ ἐλάλη
tus ẽ et dñs. & iuit cum eo or. abrã
σεν αὐτῷ κύριος· καὶ ᾤχετο μετ' αὐτοῦ Λώτ· Ἄβραμ
at erat annor septuaginta quinq; cũ egre
δὲ ἦν ἐτῶν ἑβδομήκοντα πέντε, ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ Χα
deretur de aran. & tulit abrã sarai vxorẽ suã: & loth
ραν. καὶ ἔλαβεν Ἄβραμ Σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
filiũ fratris sui & oẽm possessionẽ suam quã posse
καὶ Λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν
derãt: & animas quas fecerant in aran: & egressi
substantiã eorũ: ἣν ἐκτήσαντο, καὶ πάσας
sunt vt irent in terrã chanaã: & venerũt in terrã cha
τὰς ὑπαρχούσας αὐτῶν, ὅσα ἐκτήσαντο, καὶ πάσαν
naã. Et ptransijt abrã per terrã vsq; ad locũ sichem
αἴαν· καὶ διῆλθεν ἕως τόπου Συχέμ, ἕως τῆς δρυὸς τῆς ὑψηλῆς. οἱ δὲ
vsq; ad planiciẽ moræ: chananeus aũt tunc mozabat
Χαναναῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν· καὶ ὤφθη κύρι
terrã hanc. Et appuit dñs abrã: & dixit. Filijs tuis dabo
ος τῷ Ἄβραμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τῷ σπέρματί σου
terrã hanc. et edificauit illic abram
δώσω τὴν γῆν ταύτην, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἄβραμ
altare dño q̃ appuerat ei.
θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ τῷ ὀφθέντι αὐτῷ·

Transla.Chal.

אַבְרָם בַּר הָרָן בַּר בְּרֵיהּ וְיָת שָׂרַי כַּלְתֵּיהּ אִינְתַּת אַבְרָם בְּרֵיהּ וּנְפַקוּ
עִמְּהוֹן מֵאוּרָא דְּכַשְׂדָּאֵי לְמֵיזַל לְאַרְעָא דְּכְנַעַן וַאֲתוֹ עַד חָרָן: וְיַתִּיבוּ תַּמָּן: וַהֲווֹ יוֹמֵי
תָּרַח מְאָתָן וְחַמְשׁ שְׁנִין וּמִית תָּרַח בְּחָרָן: La.xij. וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָם
אֱזֵיל לָךְ מֵאַרְעָךְ וּמִיַּלְדוּתָךְ וּמִבֵּית אֲבוּךְ לְאַרְעָא
דְּאַחְזִינָךְ: וְאֶעְבְּדִנָּךְ וְנָא לְעַם סַגִּי
וְאֵבָרְכִנָּךְ וְאָרְבֵּי שְׁמָךְ וְתְהֵא מְבָרַךְ: וְאֵבָרֵךְ מְבָרְכָךְ

Ptiua heb. | Ter.Heb. | Ses. | Ca.xij. | Ptiua.heb.

וְאָרֹר מְקַלֶּלְךָ אֵאָר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל
מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה: וַיֵּלֶךְ אַבְרָם
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ
אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים
וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן: וַיִּקַּח
אַבְרָם אֶת־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט
בֶּן־אָחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן: וַיַּעֲבֹר אַבְרָם
בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן
מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ: וַיֵּרָא
יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ
אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם
מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאֶה אֵלָיו:

Ptiua chal. | Interp.chal.

& benedicentes te benedicã: & maledicentes te maledicã: et bñdicentur in te omnes cognationes terre.

Transla.Chal.

וְאָרוֹר מְקַלְלָךְ אֵיעוֹל וּבָךְ יְבָרְכוּן כָּל זִינֵי אַרְעָא: וַאֲזַל אַבְרָם כְּמָא דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ יְיָ וַאֲזַל עִמֵּיהּ לוֹט
וְאַבְרָם בַּר שַׁבְעִין וְחַמְשׁ שְׁנִין בְּמִפְּקֵיהּ מֵחָרָן: וּדְבַר אַבְרָם יָת שָׂרַי אִינְתְּתֵיהּ וְיָת לוֹט
בַּר אֲחוּהִי וְיָת כָּל נְכַסֵּיהוֹן דְּזַכְּיוּ וְיָת נַפְשָׁתָא דְּעַבְדוּ לְאוֹרַיְתָא בְּחָרָן וּנְפָקוּ
לְמֵיזַל לְאַרְעָא דִּכְנַעַן וַאֲתוֹ אַרְעָא דִּכְנַעַן: וְעָבַר אַבְרָם בְּאַרְעָא עַד אֲתַר שְׁכֶם עַד
מֵישַׁר מוֹרֶה וְכְנַעֲנָאָה בְּדֵין בְּאַרְעָא: וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאַבְרָם וַאֲמַר לְזַרְעָךְ אֶתֵּן
אַרְעָא הָדָא וּבְנָא תַמָּן קֻדָּם יְיָ דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ:

וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם הָהָרָה מִקֶּדֶם לְבֵית
אֵל וַיֵּט אָהֳלֹה בֵּית אֵל מִיָּם וְהָעַי
מִקֶּדֶם וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה
וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיִּסַּע אַבְרָם וַ
הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה: וַיְהִי רָעָב
בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר
שָׁם כִּי כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ: וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרָיְמָה וַ
וַיֹּאמֶר אֶל שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה נָא
יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה אָתְּ:
וְהָיָה כִּי יִרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִים וַ
וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי
וְאֹתָךְ יְחַיּוּ: אִמְרִי נָא אֲחֹתִי אָתְּ
לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ וְחָיְתָה
נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ: וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם
מִצְרַיְמָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת
הָאִשָּׁה כִּי יָפָה הִוא מְאֹד: וַיִּרְאוּ
אֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ
אֶל פַּרְעֹה וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית
פַּרְעֹה: וּלְאַבְרָם הֵיטִיב בַּעֲבוּרָהּ
וַיְהִי לוֹ צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים וַ
וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וַאֲתֹנֹת וּגְמַלִּים:
וַיִּנָּגַע יְהוָה אֶת פַּרְעֹה נְגָעִים וַ
גְּדֹלִים וְאֶת בֵּיתוֹ עַל דְּבַר שָׂרַי
אֶשֶׁת אַבְרָם: וַיִּקְרָא פַּרְעֹה וַ
לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר מָה זֹּאת עָשִׂיתָ
לִי לָמָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִי כִּי אִשְׁתְּךָ

Ptiua beb. chal.

Interp̃.chal.

Tr̃ãſla.B.Hiero.

Et̃ ide trãſgrediẽs ad
mõtẽ qui erat cõtra oriẽ
tẽ bethel: tetẽdit ibi ta
bernaculũ ſuũ ab occi
dẽte hñs bethel: & ab o
riẽte hai. Edificauit ꝛc
quoq; ibi altare dño:
& iuocauit nomẽ eius.
Perrexitq; abrã vadẽs
& ultra pgrediẽs ad me
ridiẽ. Facta ẽ aũt fames
in terra. descẽditq; abrã
in egyptũ vt pegrinare
tur ibi. Preualuerat enĩ
fames in terra. Cũq;
ppe esset vt ingrederetur
egyptũ dixit ſarai vxo
ri ſue. ꝛc Noui ꝙ pulchra es in
mulier: ꝛc & ꝙ cum viderint te
& egyptii: ꝛc dicturi ſũt: vxor illius
est: & interficient me:
& te reſeruabunt. Dic
ergo obſecro te ꝙ ſoror
mea ſis: vt bñ ſit mihi
propter te: & viuat
ãia mea ob gr̃am tuã. ꝛc
Cũ itaq; ingreſſus eẽt
abrã egyptũ: viderunt
egyptii ꝛc mulierẽ ꝙ eẽt pulchra
nimis. Et nũciauerunt
principes pharaoni: &
laudauerunt eam ꝛc
apud illũ. Et ſublata ẽ
mulier in domum ꝛc
pharaonis. abrã vero
bene vſi ſunt propter
illam. Fuerũtq; ei oues
& boues & aſini ꝛc
& ſerui & famule & aſi
ne & cameli. ꝛc
Flagellauit aũt dñs
pharaonem plagis ꝛc
maximis & domũ eius
propter ſarai vxorem abram. Voca
uitq; pharao ꝛc abrã: & dixit ei. Quid
nã est hoc quod fecisti
mihi? Quare nõ idica
sti mihi ꝙ vxor tua ꝛc

Tr̃ãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

et récessit inde ad montẽ ad orientem bethel, καὶ ἀπέσκηνωσεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατὰ ἀνατολὰς βαιθήλ. et statuit tabernaculũ ſuũ in bethel versus ma καὶ ἔσκησε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν βαιθὴλ κατὰ θάλασσα re: et hay ad orientem. τ edificauit ibi ſan, καὶ ἀγγὲ κατὰ ἀνατολάς. καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ bi altare dño. τ iuocauit in κεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ nomine dñi. et diſcessit abram. et va τῷ ὀνόματι κυρίου. καὶ ἀπῆρεν ἄβραμ. καὶ πορευ dẽs caſtrametatus ẽ in deſerto. τ facta eſt fa θεὶς ἐσκατωπέδευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἐγένετο λι mes in terra. et deſcendit abram in egyptũ μὸς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ κατέβη ἄβραμ εἰς αἴγυπτον vt habitaret ibi. qz inualuit fames in terra. παροικῆσαι ἐκεῖ· ὅτι ἐνίσχυεν ὁ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς. factũ eſt aũt qñ appropinquarit abrã vt ingrederet in egy ἐγένετο δὲ ὡνίκα ἤγγισεν ἄβραμ εἰσελθεῖν εἰς αἴγυ ptũ: dixit abram ſare vxori ſue: nouι πτου· εἶπεν ἄβραμ σάρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, γινώσκω ego: q̃ mulier pulchra es. ecce ergo cũ vide ἐγώ, ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ· ἔσαι οὖν ὡς ἂν ἴδω tinte egyptii: dicent q̃ vxor illius est hec: σί σε οἱ αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν ὅτι γυνὴ αὐτοῦ ἐστιν· ἀπο et interficient me: te aũt vendicabunt. κτενοῦσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται. dic ergo qõ ſoror illius fum: vt bñ mihi εἰπὲ οὖν ὅτι ἀδελφὴ αὐτοῦ εἰμι· ἵνα εὖ μοι ſit ꝓpter te: & viuet ãia mea ꝓpter te. γένηται δι᾽ σέ, καὶ ζήσεται ἡ ψυχή μου ἕνεκέ σου. Infra. 20.c. facti ẽ aũt qñ ingreſſus ẽ abram in egyptum. vi ἐγένετο δὲ ὡνίκα εἰσῆλθεν ἄβραμ εἰς αἴγυπτον. ἰ D dentes egyptii mulierẽ: q̃ pulchra erat ὁρῶντες οἱ αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα, ὅτι καλὴ ἦν numis. et viderũt eã principes pharaonis: τ σφόδρα. καὶ εἶδον αὐτὴν οἱ ἄρχοντες φαραὼ, καὶ laudauerũt eã ad pharaonẽ: τ induxerũt eam ἐπῄνεσαν αὐτὴν πρὸς φαραὼ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν in domũ pharaonis. τ abrã bene vſi ſunt εἰς τὸν οἶκον φαραὼ· καὶ τῷ ἄβραμ εὖ ἐχρήσαν propter eã. τ fuerunt ei oues: et vitull: το δι᾽ αὐτήν· καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρόβατα, καὶ μόχοι, et aſini: et ſerui: τ famule: et muli: et καὶ οἶνοι, καὶ παῖδες, καὶ παιδίσκαι, καὶ ἡμίονοι, καὶ cameli. et ci uciauit dñs phãraonẽ ci uciatibus κάμηλοι· καὶ ἔθλασε κύριος τὸν φαραὼ ἐπάσμοῖς magnis et malis: et domũ eius ꝓpter ſa μεγάλοις καὶ πονηροῖς, καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ πρὸς σά ꝛ propter ſarai vxorem abram. vocans aũt pharao ρας τῆς γυναικὸς ἄβραμ. καλέσας δὲ φαραὼ τὸν abram: dixit: qd hoc fecisti mihi: qr nõ ἄβραμ, εἶπε, τί τοῦτο ἐποίησάς μοι, ὅτι οὐκ renunciasti mihi: ꝙ vxor tua ἀπήγγειλάς μοι, ὅτι γυνή σου ꝛ

Tr̃ãſla.Chal.

וְאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן לְטוּרָא דְּמַדְנַח לְבֵיתְאֵל וּפְרִיסַת יְהָב מַשְׁכְּנֵיהּ בֵּיתְאֵל מַעְרְבָא וְעַי
מְסַדְּרִינָתָא וּבְנָא תַּמָּן בַּדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וְצְלִי בִּשְׁמָא דַּיְיָ: וּנְטַל אַבְרָם אַזְיל וְנָטֵיל
לְדָרוֹמָא: וַהֲוָה בַּרְעָנָא וּנְחַת אַבְרָם לְמִצְרַיִם לְאִיתְתָּבָא תַּמָּן אֲרֵי תַּקִּיף כַּרְעָנָא
בְּאַרְעָא: וַהֲוָה כַּד קָרִיב לְמֵיעַל לְמִצְרַיִם וַאֲמַר לְשָׂרַי אִתְּתֵיהּ הָא כְּעַן יְדַעְנָא אֲרֵי
אִתְּתָא שַׁפִּירַת חֵזוּ אַתְּ: וִיהֵי כַּד חֲזַיִן יָתִיךְ מִצְרָאֵי וְיֵימְרוּן אִתְּתֵיהּ דָּא וְיִקְטְלוּן
יָתִי וְיָתִיךְ יְקַיְּמוּן: אֲמֵרִי כְּעַן דְּאִחְתִּי אָתְּ בְּדִיל דְּיֵיטִיב לִי בְּדִילֵיכִי וְתִתְקַיַּם נַפְשִׁי
בְּגִינָתֵיכִי: וַהֲוָה כַּד עָל אַבְרָם לְמִצְרַיִם וַחֲזוֹ מִצְרָאֵי יָת אִתְּתָא אֲרֵי שַׁפִּירָא הִיא
לַחֲדָא: וַחֲזוֹ תַּהּ רַבְרְבֵי פַּרְעֹה וְשַׁבָּחוּ תַּהּ לָת פַּרְעֹה וְאִתְדְּבַרַת אִתְּתָא לְבֵית פַּרְעֹה:
וּלְאַבְרָם אוֹטִיב בְּדִילַהּ וְרָווּ לֵיהּ עָאן וְתוֹרִין וְחֲמָרִין וְגַבָּדִין וְאַמְהָן וְאָתָנָן וּגְמַלִּין:
וְאַיְתִי יְיָ עַל פַּרְעֹה מַכְתְּשִׁין רַבְרְבִין וְעַל אֵינַשׁ בֵּיתֵיהּ עַל עִיסַּק שָׂרַי אִתַּת אַבְרָם:
וּקְרָא פַּרְעֹה לְאַבְרָם וַאֲמַר מָה דָּא עֲבַדְתְּ לִי לְמָה לָא חַוַּיְתְּ לִי אֲרֵי אִתְּתָךְ

eſt. et quare dixiſti ꝙ ſoror mea eſt: et accepi εἶ; καὶ διατί εἶπας ὅτι ἀδελφή μού ἐστί, καὶ ἔλαβον eam mihi vxorẽ. τ nũc ecce vxor tua co αὐτὴν ἐμαυτῷ γυναῖκα· καὶ νῦν ἰδοὺ ἡ γυνή σου ἐναν ρã re: accipiẽs recede. τ præcepit pha τίον σου, λαβὼν ἀποτρεχε· καὶ ἐνετείλατο φα rao viris de abram comitari eum: ραὼ ἀνδράσι περὶ ἄβραμ συμπροπέμψαι αὐτόν, & vxorẽ eius: & omnia q̃cũq; erãt ei: καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, et lot cũ eo. καὶ λὼτ μετ᾽ αὐτοῦ.

Ca. 13.

A Ascẽdit aũt abram de egypto ipſe: τ vxor Ἀνέβη δὲ ἄβραμ ἐξ αἰγύπτου αὐτός, καὶ ἡ γυνὴ eius: et omnia ſua: τ lot cum eo in αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ λὼτ μετ᾽ αὐτοῦ εἰς deſertũ. abram aũt erat diues valde: in peco τὴν ἔρημον. ἄβραμ δὲ ἦν πλούσιος σφόδρα, ἐν κτήνε ribus τ argento: τ auro. τ abiit vnde egreſ σι, καὶ ἀργυρίῳ, καὶ χρυσίῳ. καὶ ἐπορεύθη ὁθεν ἐξῆλ sus ẽt deſertũ: vſq; bethel: vſq; ad locum vbi fuit θεν εἰς τὴν ἔρημον, ἕως βαιθήλ, ἕως τοῦ τόπου οὗ ἦν tentorij eius pmũ: inter bethel et in τὸ σκήνωμα αὐτοῦ τὸ πρότερον, ἀναμέσον βαιθὴλ καὶ ἀνα ter hai: in loco altaris: quod fecit ter hai: ἐν τόπῳ ἀγγέ, οὗ ἐποίη ſibi ibi pmũ. et inuocauit abram no illic pmũ. et inuocauit abram no σεν ἐκεῖ τὴν ἀρχήν· καὶ ἐπεκαλέσατο ἄβραμ τὸ ὄνο mẽ dñi. et lot qui ſimul ibat cũ abrã: fuerũt greges & oui μα κυ· καὶ λὼτ τῷ συμπορευομένῳ μετὰ ἄβραμ, ἦν boues: et tabernacula. nec poterat ea ouca: et bouces: et armẽta. et nõ capiebat eos πρόβατα, καὶ βόες, καὶ σκηναί· καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς habitare ſimul. qm ſubſtãtia eorũ multa ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα· ὅτι τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολ Infra. 36.a. erat: τ nõ poterãt habitare ſimul. τ facta ẽ pu ἦν· καὶ οὐκ ἐδύναντο κατοικεῖν ἅμα· καὶ ἐγένετο μέ B lãs, καὶ οὐκ ἐδύναντο κατοικεῖν ἅμα· καὶ ἐγένετο μέ gna inter paſtores pecorũ abram: χα ἀναμέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ ἄβραμ, et inter paſtores lot. at ꝑcipiebat et inter pastores lot. ἀναμέσον τῶν ποιμένων τοῦ λώτ· οἱ δὲ χαναναῖοι Infra. 56.a. et pherezei tũc habitabãt terrã. dixit aũt a καὶ οἱ φερεζαῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν. εἶπε δὲ ἄ bram lot: ne ſit pugna inter me et te: βραμ τῷ λώτ, μὴ ἔσω μάχη ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, et inter paſtores meos τ inter καὶ ἀναμέσον τῶν ποιμένων μου καὶ ἀναμέσον τῶν Hiere. 40.b. paſtores tuos: q̃ hoies fratres ſumus nos. nõ ecce ποιμένων σου, ὅτι ἄνθρωποι ἀδελφοί ἐσμεν ἡμεῖς. οὐκ ἰδοὺ οἷο terra coram te eſt: recede ab me: πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σοῦ ἐστι; διάχωρίζου ἀπ᾽ ἐμοῦ, C si tu ad ſiniſtrã: ego ad derterã. ſi tu ad derterã: ego ad εἰ σὺ εἰς ἀριστερά, ἐγὼ εἰς δεξιάν· εἰ σὺ εἰς δεξιάν, ἐγὼ εἰς ſiniſtrã. et eleuans oculos ſuos lot: ἀριστερά· καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ λώτ,

Transla.Chal.

La.xiij.

וְסָלִיק אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִתְּתֵיהּ וְכָל דִּילֵיהּ וְלוֹט עִמֵּיהּ לְדָרוֹמָא: וְאַבְרָם יְקִיר
לַחֲדָא עַל וּרְעִי פַּרְעֹה נוּרְרִין וְאֶזֶל וְיָתִיב וְיָת אִתְּתֵיהּ וְיָת כָּל דִּילֵיהּ וְלוֹט עִמֵּיהּ לְדָרוֹמָא: וְאַבְרָם יְקִיר
וְסָלִיק אַבְרָם לְמִצְרַיִם הוּא וְאִתְּתֵיהּ וְכָל דִּילֵיהּ וְלוֹט עִמֵּיהּ לְדָרוֹמָא: וְאַבְרָם יְקִיר
לַחֲדָא בְּגִיעֲרָא בְּכַסְפָּא וּבְדָהֲבָא: וְאָזַל לְמַטְלֻנוֹרוֹהִי לְדָרוֹמָא וְעַד בֵּיתְאֵל עַד אֲתַר
דַּהֲוָה מַשְׁכְּנֵיהּ תַּמָּן בַּקְדְמֵיתָא בֵּין בֵּיתְאֵל וּבֵין עַי: לְאֲתַר מַדְבְּחָא דַּעֲבַד תַּמָּן
בַּקַּדְמֵיתָא וְצְלִי תַּמָּן אַבְרָם בִּשְׁמָא דַּיְיָ: וְאַף לוֹט דְּאָזֵל עִם אַבְרָם הֲוָה עָאן וְתוֹרִין
וְמַשְׁכְּנִין: וְלָא סְבָרַת יַתְהוֹן אַרְעָא לְמִיתַּב כַּחֲדָא אֲרֵי הֲוָה קִנְיָנֵיהוֹן סַגִּיא וְלָא יְכִילוּ
לְמִיתַּב כַּחֲדָא: וַהֲוָה צִוָּתָא בֵּין רָעֵי בְּעִירֵי דְּאַבְרָם וּבֵין רָעֵי בְּעִירֵי דְּלוֹט וְכְנַעֲנָאָה
וּפְרִזָּאָה כְּעַן יַתִּיב בְּאַרְעָא: וַאֲמַר אַבְרָם לְלוֹט לָא כֵן אֲחָא כַּדְמָא אֲנַחְנָא הֲלָא כָל אַרְעָא קֳדָמָךְ
הִתְפָּרַשׁ כְּעַן מִלְּוָתִי וּבֵין רָעָיָתָךְ אֲרֵי גּוּבְרִין אֲחִין אֲנַחְנָא: הֲלָא כָל אַרְעָא קֳדָמָךְ אִתְפָּרֵישׁ כְּעַן מִלְּוָתִי
אִם אַתְּ לְצִפְיוֹנָא אֲנָא לְדָרוֹמָא וְאִם אַתְּ לְדָרוֹמָא אֲנָא לְצִפְיוֹנָא: תְּקַף לוֹט יָת עֵינוֹהִי

"הוּא: לָמָּה אָמַרְתְּ אֲחֹתִי הִוא
וָאֶקַּח אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה
הִנֵּה אִשְׁתְּךָ קַח וָלֵךְ: וַיְצַו עָלָיו
פַּרְעֹה אֲנָשִׁים וַיְשַׁלְּחוּ אֹתוֹ וְאֶת
אִשְׁתּוֹ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לוֹ:
וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ
וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנֶּגְבָּה: וַ
וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וַ
וּבַזָּהָב: וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו מִנֶּגֶב וְעַד
בֵּית אֵל עַד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה
שָׁם אָהֳלֹה בַּתְּחִלָּה בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין
הָעַי: אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה
שָׁם בָּרִאשֹׁנָה וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם
בְּשֵׁם יְהוָה: וְגַם לְלוֹט הַהֹלֵךְ אֶת
אַבְרָם הָיָה צֹאן וּבָקָר וְאֹהָלִים:
וְלֹא נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת וַ
יַחְדָּו כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא
יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו: וַיְהִי רִיב בֵּין
רֹעֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה
לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אָז יֹשֵׁב
בָּאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט
אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּ
וּבֵין רֹעַי וּבֵין רֹעֶיךָ כִּי אֲנָשִׁים
אַחִים אֲנָחְנוּ: הֲלֹא כָל הָאָרֶץ
לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי אִם
הַשְׂמֹאל וְאֵימְנָה וְאִם הַיָּמִין
וְאַשְׂמְאִילָה: וַיִּשָּׂא לוֹט אֶת עֵינָיו

Ptiua beb. chal.

Interp̃.chal.

esset. Quare dixiſti ſoror mea es: τ tuli eã mihi in vxo rem: τ nunc ecce vxor tua: tolle τ vade. ☞ præcepitq; ſuis eum pharao viris: τ comitati ſunt eum τ vxorẽ ſuam τ omnia que habebat. Cap. 13.

ET aſcendit abram de egypto ipſe τ vxor eius et ſoꝛ ſua τ lot) cum eo ad auſtrũ. Et abrã erat ho nozat valde in pecoꝛib τ argẽto τ auro. Et abiit per mansiones ſuas a meridie τ vſq; bethel τ vſq; ad lo cum in quo tetẽderat prius tabernaculũ ſuũ inter be thel τ inter hai: ad locũ altaris qõ ibi fecerat prius: et oꝛauit ibi abrã in noie dñi. Sed τ loth qui abiit cũ abram fuerãt oues τ boues τ tabernacula. τ nõ pote rat ſuſtinere eos terra vt habitarẽt ſimul: qꝛ erat ſub ſtantia eoꝛ multa: τ nõ poterãt habitare ſimul. Et fa cta eſt rixa inter paſtores pecoꝛ abram τ paſtoꝛes pe coꝛum loth: chananeus aũt τ pheꝛezeus tunc habita bãt in terra. Et dixit abrã ad loth. Ne ſit munꝫ iurgiũ inter me τ inter te τ inter paſtoꝛes meos τ inter paſ ſtoꝛes tuos: quoniã viri fratres ſumus nos. Ecce oꝛis terra coram te eſt: recede nunc a me, ſi tu ad aquilo nem: ego ad meridiẽs: τ ſi tu ad meridiẽ ego ad aqui loneu. Et leuauit loth oculos ſuos

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Bef.	Ca. xiiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וַיְהִי בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר אַרְיוֹךְ			Et factum est in diebus amraphel re-	Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀμαρφὰλ βασιλέως
	כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם:			gio babyloníe: arioch rex elafar: chodorlaomor	σενναὰρ, ἀριὼχ βασιλεὺς ἐλασάρ, χοδολλογομὸρ
	עָשׂוּ מִלְחָמוֹת אֶת בֶּרַע מֶלֶךְ סְדֹם וְאֶת			rex elam: et thadal rex gentium fecerunt pzelium cũ	βασιλεὺς ἐλυμαίων, καὶ θαργὰλ βασιλεὺς ἐθνῶν, ἐποίησε
	בִּרְשַׁע מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאָב מֶלֶךְ אַדְמָה			bera rege sodome ⁊ cum	πόλεμον μετὰ βαλλὰ βασιλέως σοδόμων, καὶ μετὰ

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Bef.	Ca. xiiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וַיַּרְא אֶת כָּל כִּכַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כֻלָּהּ			vidit oẽs circa regiõnẽ iordanis: q̃ tota	ἰδὲ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι πᾶ
רָאֹה	מַשְׁקֶה לִפְנֵי שַׁחֵת יְהוָה אֶת			irrigabatur ãte cẽ sub	σα ἦν ἀπεσπέρα ποτίζειν πρὸ τοῦ καταστρέψαι κύριον
שָׁקָה	סְדֹם וְאֶת עֲמֹרָה כְּגַן יְהוָה כְּאֶרֶץ			uerteret dñs cõ	τὸν Σοδόμα καὶ τὸν Γόμορρα ὡς παράδεισον τοῦ θεοῦ, καὶ ὡς ἡ γῆ
	מִצְרַיִם בְּאֲכָה צֹעַר: וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט			Sodomã & Gomorrã	Αἰγύπτου, ἕως ἐλθεῖν εἰς Ζόγορα. καὶ ἐξελέξατο Λὼτ
נוֹא	אֵת כָּל כִּכַּר הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע לוֹט מִ			sicut paradisus dñi: & ſi	τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἀ
נָסַע	מִקֶּדֶם וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו:			cut egyptus veniẽtib⁹ i	πῆρε Λὼτ ἀπὸ ἀνατολῶν. καὶ διεχωρίσθησαν ἕκα
פֶּרֶד	אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְלוֹט			segor. Elegitq̃ sibi oẽ	quisq̃ a fratre ſuo. abram ãt habitauit
	יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד סְדֹם:			lot b regiõe circa iordanẽ: & receſſit	ἐν τῇ γῇ Χαναάν. Λὼτ δὲ κατῴκησεν ἐν τῇ γῇ τῶν περι
עִיר אֹהֶל	וְאַנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים			ab oriẽte. Diuiſiq̃ ſũt	πόλεις καὶ ἀπῆρεν ἕως Σοδόμων. καὶ ἄνθρωποι τῶν
רוֹעַ	לַיהוָה מְאֹד: וַיהוָה אָמַר אֶל			alterutrũ a fratre ſuo.	Σοδόμων πονηροὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐναντίον τοῦ θε
	אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד לוֹט מֵעִמּוֹ			Abram hitauit i terra	οῦ σφόδρα. εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἄβραμ μετὰ τὸ διαι
פֶּרֶד	שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן הַמָּקוֹם			chanaan. Loth vero o	ρεθῆναι Λὼτ ἀπ᾽ αὐτοῦ· ἆρον δὴ τοὺς ὀφθαλμούς σου
נְשָׂא מָקוֹם	אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם צָפֹנָה וָנֶגְבָּה			moratus ẽ i oppidis q̃	καὶ ἰδὲ ἀπὸ τοῦ τόπου οὗ σὺ νῦν εἶ, πρὸς
	וָקֵדְמָה וְיָמָּה: כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ			erãt circa iordanẽ: & ha	βορρᾶν καὶ λίβα καὶ ἀπηλιώτην καὶ θάλασσαν· ὅτι
נָתַן	אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה			bitauit in ſodomis. Ho	πᾶσαν τὴν γῆν ἣν σὺ ὁρᾷς, σοὶ δώσω αὐτὴν, καὶ τῷ
שׂוּם	וּלְזַרְעֲךָ עַד עוֹלָם: וְשַׂמְתִּי אֶת			mines ãt ſodomite peſ	σπέρματί σου ἕως αἰῶνος. καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου
	זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם			ſimi erãt & pctores corã	ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς, εἰ δύναταί τις ἐξαριθμῆσαι τὴν
	יוּכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת עֲפַר הָאָרֶץ			dño nimis. Dixitq̃ dominus ad abrã poſtq̃	ἄμμον τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐξαριθμήσεται. ἀνα
יָכֹל מָנָה	גַּם זַרְעֲךָ יִמָּנֶה: קוּם הִתְהַלֵּךְ			diuiſus eſt ab eo lot.	βαίνων περιπατήσει τὴν γῆν εἰς τε τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ εἰς
הָלַךְ	בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ			Leua oculos tuos: & vi	τὸ πλάτος· ὅτι σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί
	אֶתְּנֶנָּה: וַיֶּאֱהַל אַבְרָם וַיָּבֹא			de a loco aꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ	σου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἀποσκηνώσας Ἄβραμ, ἐλθὼν κα
אָהֳלֵי בּוֹא	וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן			in quo nũc es ad aqui	τῴκησε παρὰ τὴν δρῦν τὴν Μαμβρή, ἣ ἐστὶν ἐν Χεβρών.
בָּנָה	וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה:			lonẽ & meridiem ad oꝛꝛꝛ	et edificauit ibi altare dño.
Cap. xiiij.	וַיְהִי			ad orientẽ b & occiden	καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. Ca. 14.
בִּהְיוֹת	בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר אַרְיוֹךְ			tem. Omnem m terram	Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ Ἀμαρφὰλ βασιλέ
יוֹם	כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ			quam conſpicis: q tibi	ως σενναάρ, ἀριὼχ βασιλεὺς ἐλασάρ, χοδολλογομὸ
עָשׂוּ	גּוֹיִם: עָשׂוּ מִלְחָמָה אֶת בֶּרַע מֶלֶךְ סְדֹם וְאֶת			r dabo ꝛꝛꝛ ꝛꝛꝛ ꝛꝛꝛ ꝛꝛꝛ	ρ rex elam: et thargal rex gentiũ. fecit
לְחֹם	בִּרְשַׁע מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאָב מֶלֶךְ אַדְמָה			& ſemini tuo vſq; in	Βασιλεὺς ἐλὰμ, καὶ θαργὰλ βασιλεὺς ἐθνῶν, ἐποίησε
	וְשֶׁמְאֵבֶר מֶלֶךְ צְבוֹיִם וּמֶלֶךְ בֶּלַע			ſeculũ. ⁊ pcipiternum: ⁊ faciamq; ꝛꝛꝛ	πόλεμον μετὰ βαλλὰ βασιλέως σοδόμων, καὶ μετὰ
	הִוא צֹעַר: כָּל אֵלֶּה חָבְרוּ			ſemen tuũ ſicut puluerẽ	

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Bef.	Ca. xiiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	בִּרְשַׁע מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאָב מֶלֶךְ אַדְמָה			barſa rege gomorre: ⁊ ſemnaar rege	βερσὰ βασιλέως γομόρρας, καὶ σεννααὰρ βασιλέως
	וְשֶׁמְאֵבֶר מֶלֶךְ צְבוֹיִם וּמֶלֶךְ בֶּלַע			adama: ⁊ ſymor rege ſeboim: et rege	ἀδαμὰ, καὶ συμὸρ βασιλέως σεβωείμ, καὶ βασιλέ
	הִוא צֹעַר: כָּל אֵלֶּה חָבְרוּ			balac. hec eſt ſegor. oẽs hi cõ	ως Βαλὰκ. αὕτη ἐστὶ σηγώρ. πάντες οὗτοι συνε
	אֶל עֵמֶק הַשִּׂדִּים הוּא יָם הַמֶּלַח:			uenerũt in vallem ſalſam: hec ma	φώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἁλυκὴν αὕτη θά
שָׂדֶה	שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבְדוּ אֶת			re filius. duodecim enim annis	λασσα τῶν ἁλῶν. δώδεκα γὰρ ἔτη αὐτοὶ ἐδούλευσαν τῷ
	כְּדָרְלָעֹמֶר וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה			ſeruierant chodorlaomor. ⁊ terꝛ	χοδολλογομὼρ. καὶ τῷ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει ἀπε
	מָרְדוּ: וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּא			tio decimo anno rece	στησαν. ἐν δὲ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει ἦλθε
רְבַע פּוא	כְּדָרְלָעֹמֶר וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ			ſſerũt ab eo. ⁊ Igi	χοδολλογομὼρ καὶ οἱ βασιλεῖς μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ κατέ
	וַיַּכּוּ אֶת רְפָאִים בְּעַשְׁתְּרֹת קַרְנַיִם			tur decimo anno venit	κλασαν τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν Ἀσταρὼθ-καρναὶν, καὶ τὸ
נָכָה	וְאֶת הַזּוּזִים עִמָּם וְאֶת הָאֵימִים			chodorlaomor et reges cum eo: et tru	κοφανοὺς γίγαντας τοὺς ἐν Ἀσαρώθ, καρναίν, καὶ τὸ
	בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם: וְאֶת הַחֹרִי			cidauerũt gigãtes in aſtaroth-carnaim: ⁊ ge	τες τοὺς ἰσχυροὺς σὺν αὐτοῖς. καὶ ἐμμαίους ἐν σαυὴ τῇ
	בְּהַרְרָם שֵׂעִיר עַד אֵיל פָּארָן			nerũt ſuper eos. ſuſpicieris ocu	πόλει, καὶ τοὺς χορραίους τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι σεὶρ
	אֲשֶׁר עַל הַמִּדְבָּר: וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ			los tuos: vide a loco in quo tu es ad aquiloné & meridiem ad oꝛꝛꝛ	ἕως τερεβίνθου τῆς φαράν, ἣ ἐστὶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἀνα
עַיִן מִשְׁפָּט הוּא קָדֵשׁ וַיַּכּוּ				ad orientẽ b & occiden	στρέψαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν πηγὴν τῆς κρίσεως· αὕτη
	אֶת כָּל שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי וְגַם אֶת			tem. Omnem m terram	ἐστὶ Κάδης· καὶ ἐπάταξαν πάντας τοὺς ἄρχοντας α
	הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּחַצְצֹן תָּמָר: וַיֵּצֵא			quam conſpicis: q tibi	μαλὴκ, καὶ τοὺς ἀμορραίους, καὶ τοὺς κατοικοῦντας
	כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ סְדֹם וּמֶלֶךְ עֲמֹרָה וּמֶלֶךְ			r dabo ꝛꝛꝛ ꝛꝛꝛ ꝛꝛꝛ ꝛꝛꝛ	ἐν Ἀσασονθαμάρ. ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς σοδόμων, καὶ
	אַדְמָה וּמֶלֶךְ צְבוֹיִם וּמֶלֶךְ בֶּלַע			& ſemini tuo vſq; in	βασιλεὺς γομόρρας, καὶ βασιλεὺς ἀδαμὰ, καὶ βασι
	הִוא צֹעַר וַיַּעַרְכוּ אִתָּם מִלְחָמָה			ſeculũ. ⁊ pcipiternum: ⁊ faciamq; ꝛꝛꝛ	λεὺς σεβωείμ, καὶ βασιλεὺς βαλὰκ· αὕτη ἐστὶ ση
	בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים: אֶת כְּדָרְלָעֹמֶר			ſemen tuũ ſicut puluerẽ	γώρ. καὶ παρετάξαντο αὐτοῖς εἰς πόλεμον ἐπὶ τῇ
	מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאַמְרָפֶל			terre. ſi poteſt aliquis numerare	valle ſalſa aduerſus chodorlaomor regem e
	מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיוֹךְ מֶלֶךְ אֶלָסָר			ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς, εἰ δύναταί τις ἐξαριθμῆσαι τὴν	λαμ· καὶ θαργὰλ βασιλέα ἐθνῶν, καὶ ἀμαρφὰλ βασι
	אַרְבָּעָה מְלָכִים אֶת הַחֲמִשָּׁה:			arenã terre: et ſemen tuũ numerabit. fur	λέα σεννααὰρ, καὶ ἀριὼχ βασιλέα ἐλασὰρ, χοδολλο
	וְעֵמֶק הַשִּׂדִּים בְּאֵרֹת בְּאֵרֹת חֵמָר			gens perambulabit terrã in	γομὸρ τοὺς ἄρχοντας τοὺς πέντε· καὶ οἱ κοιλάδες
נוּס	וַיָּנֻסוּ מַלְכֵי סְדֹם וַעֲמֹרָה וַיִּפְּלוּ			longitudinẽ ſuã ⁊ in	ἀλὴς ἀσφάλτου ἦσαν πολλαί· καὶ ἔφυγον βασιλεῖς
נָפַל שָׁמָּה	וְהַנִּשְׁאָרִים הָרָה נָסוּ: וַיִּקְחוּ אֶת כָּל רְכֻשׁ			latitudine ſua ⁊ in	Σοδόμων καὶ Γομόρρας, καὶ ἐνέπεσον ἐ
לָקַח	סְדֹם וְעֲמֹרָה וְאֶת כָּל אָכְלָם וַיֵּלֵכוּ:			ſus ꝺ iuxta quẽ ambulabit. ſur	κεῖ· οἱ δὲ κατάλοιποι ἔφυγον εἰς τὸ ὄρος. καὶ
	וַיִּקְחוּ אֶת לוֹט וְאֶת רְכֻשׁוֹ בֶּן אֲחִי			gam ⁊ deſcendam ad	ἔφυγον εἰς τὸ ὄρος. καὶ ἔλαβον δὲ τὴν ὕπαρξιν πᾶσαν τῶν

Pritiua chal.	Interp. chal.
שָׁרָא	et vidit omnẽ planiciẽ iordanis: q; tota eſſet irrigua
עֲמָא שָׁרָא	antequã diſperderet dñs ſodomam ⁊ gomorrã: ſicut
פָּרַשׁ	hortus dñi ⁊ ſicut terra egypti ad introitũ ſogor. Et
קַרְיָא שָׁרָא חוּב	elegit ſibi loth omnẽ planiciẽ iordanis: ⁊ pfectus eſt
נוּרָה פָּרַשׁ	loth pri: ⁊ diuiſi ſunt vnuſquiq; a fratre ſuo. Abrã
חֲזָא עָרַב	habitabat in terra chanaã: ⁊ loth habitabat in vrbi
נְתַן שָׁרָה	bus cãpeſtribus: ⁊ tetendit tabernacula vſq; ad ſodo
מָנָה מָטָה	mam. Viri aũt ſodome erãt iniqui cũ ſuo mamona
פָּתָה נְתַן שָׁרָא	⁊ peſſimi in corpibus ſuis coram dño nimis. Dixitq;
נָטָה נָטָה	dñs ad abzam poſtq̃ diuiſus eſt loth ab eo: leua nunc
	oculos tuos: ⁊ vide a loco in quo tu es ad aquilonem
	et ad meridiem: ⁊ ad orientẽ: et ad occidentem. quo
	niam omnẽ terram quam tu vides tibi dabo eam et
	filiis tuis vſq; in ſeculũ. et ponam filios tuos mul
	tos ſicut puluerem terre: ſicut enim non eſt poſſibi
	le vtro numerare puluerem terre: ſic filij tui non nu
	merabãtur. Surge ambula per terram in longitudi
	ne ⁊ in latitudine ſua: q; tibi dabo eam. Et tetendit
	abram tabernaculum ⁊ venit ⁊ habitauit in plantide
	mamre: q̃ eſt in ebrõ: ⁊ edificauit ibi altare coã dño.
	Et factum eſt in diebus amraphel re- Ca. 14.
	gis babyloníe: arioch rex elaſar: chodorlaomor
	rex elam: et thadal rex gentium fecerunt pzelium cus
	bera rege ſodome ⁊ cum

Pritiua chal.	Interp. chal.
כַּרְשָׁא שָׁרָא תְּרֵי	bera rege gomorre: ſemaab rege adame et ſemeber
שְׁנַת רְבַע שַׁנְתָּא	rege ſeboim & rege bale: ipſa ẽ ſegor. Oẽs hi cõgregati
שַׁנְתָּא	ſunt i vallẽ cãpeſtri q̃ eſt mare ſalis. duodecim annis
שַׁרָא	ſeruierant chodorlaomor: et in tertiodecimo anno re
דְּבַר תּוּב אַתָּא	bellauerunt. In quartodecimo autem anno venit co
דִּין עֲתָא	dorlaomor ⁊ reges qui erant cum eo: et percuſſerunt
שָׁרָא	gigantes qui erãt in aſtaroth carnaim: et robuſtos
נְכַשׁ שָׁרָא בּוּר	qui erãt in h.im: ⁊ horrendos qui erant in ſaue cari
נְסַק שָׁאַר	thaim: ⁊ chorreos qui erant in montibus ſeyr vſq; ad
עֲנָה	planiciem pharam: que eſt iuncta deſerto. Et reuerſi
לָקַח	ſunt ⁊ venerunt ad planiciem diuiſionis iudicij: que
	eſt cades: et percuſſerunt omnẽ regionem amalech
	et amorreum qui habitabat in engadi. ⁊ egreſſus eſt
	rex ſodome ⁊ rex gomorre ⁊ rex adame ⁊ rex ſeboim
	et rex bale que eſt ſogor: et interunt cum eis certamẽ
	in valle campeſtri: cum codorlaomor rege elam: et
	thadal rege gentium et amraphel rege babylonis et
	arioth rege elaſar: quattuor reges cõtra quinq;. Val
	lis aũtem campeſtris habebat puteos ex quibus ef
	fodiebatur bitumen: ⁊ fugerunt rex ſodome ⁊ rex go
	morre ⁊ ceciderunt ibi: ⁊ qui remanſerant in monte
	fugerunt. Et deprædati ſunt omnem ſubſtantiam ꝏ

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Sep.	La.xiiij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Ebr.lxx.cũ interp.latina.
	סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃			fodomorũ & gomor	fodomorũ et gomorre: et oẽs cibos eo:
	ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי			reorũ:&vniuersa q	σοδόμων καὶ γομόρρας, καὶ πάντα τὰ βρώματα αὐτ
	אברם וילכו והוא ישב בסדם׃			ad cibũ ptinẽt:&	ρῶν: et abierunt. acceperũt ãt et lot filiũ fra
	ויבא הפליט ויגד לאברם העברי			abier ũt. Necnõ &	τῶν, καὶ ἀπῆλθον. ἔλαβον δὲ καὶ τὸν Λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελ
	והוא שכן באלני ממרא האמרי			loth & fris eius	φοῦ ἄβραμ, καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπῴχοντο.
	אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי			filiũ abrã. Q̃ cũ	erat.n. habitãs in sodomis. aduenies ãt
	ברית אברם׃ וישמע אברם כי			audisset abram	ἦν γὰρ κατασκηνῶν ἐν σοδόμοις. παραγενόμενος δὲ
	נשבה אחיו וירק את חניכיו			captum videlicet	τις τῶν ἀνασωθέντων, ἀπήγγειλε τῷ ἄβραμ τῷ πε
	ילידי ביתו שמנה עשר ושלש			loth & fris eius	ριτομεῖ: ipse aũt habitabat apũd querch mãbre am
	מאות וירדף עד דן׃ ויחלק			aner. Hi enim	ρέτη, ἀνὴρ δὲ κατῴκει παρὰ τὴν δρυῖ τὴ μαμβρὶ Ἀμ
	עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם			pepigerant fedus	μορ τοῦ ἀδελφοῦ Ἐσχώλ, καὶ ἀδελφοῦ Ἀυναν· οἱ ἦ
	וירדפם עד חובה אשר ממשמאל			cũ abrã. Q̃ cũ	σαν συνωμόται τοῦ Ἄβραμ. ἀκούσας δὲ Ἄβραμ, ὅτι ἠχ
	לדמשק׃ וישב את כל הרכוש			audisset captum	μαλώτευται λὼτ ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ, κρίθμησε τοὺς
	וגם את לוט אחיו ורכשו השיבו			videlicet loth	ἰδίους οἰκογενεῖς αὐτοῦ, τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτώ.
	וגם את הנשים ואת העם׃ ויצא			fratrem suũ &	et persecutus ẽ vsq; ad vã. τ inuit sup eos
	מלך סדם לקראתו אחרי שובו			substantiã illius:	καὶ κατεδίωξεν ἕως Δάν. καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτοὺς
	מהכות את כדרלעמר ואת			mulieres quoq; &	nocte ipse: τ pueri eius. τ percussit
	המלכים אשר אתו אל עמק שוה			populũ. Egressus	τὴν νύκτα αὐτός, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ· καὶ ἐπάταξεν
	הוא עמק המלך׃ ומלכי צדק מלך			est aũt rex	eos. et persecutus ẽ vsq; ad chobal. q̃ est in sinistra dama
Debar. 7.a.	שלם הוציא לחם ויין והוא כהן			fodomorũ in oc	αὐτοὺς· καὶ κατεδίωξεν ἕως Χόβαλ. ἡ ἐστιν ἐν ἀριστερᾷ Δαμασ
	לאל עליון׃ ויברכהו ויאמר ברוך			cursum eius:	fet. et reduxit omnẽ equitatũ sodomorũ. et lot
	אברם לאל עליון קנה שמים			postq; rediuit	κοῦ· καὶ ἀπέστρεψε πᾶσαν τὴν ἵππον σοδόμων· καὶ τὸν Λὼτ
	וארץ׃ וברוך אל עליון אשר מגן			rex fodomorũ ad	nepotem suũ reduxit: et substãtiã suã: et
	צריך בידך ויתן לו מעשר מכל׃			regũ qui cũ eo	τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ ἀπέστρεψε, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ
	ויאמר מלך סדם אל אברם תן			erat in valle que	multeres: et pplꝫ. egressus ẽ at rex fodomorũ: et
	לי הנפש והרכש קח לך׃ ויאמר			est vallis regis.	τὰς γυναῖκας, καὶ τὸν λαὸν ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς σοδόμων, καὶ
	אברם אל מלך סדם הרמתי			At vero melchisedech	rex gomorre in occursum eius: postq; reuersus ẽ
	ידי אל יהוה אל עליון קנה שמים			rex salẽ pferens	βασιλεὺς γομόρρας εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, μετὰ τὸ ἀποστρέψαι
	וארץ׃ אם מחוט ועד שרוך נעל			panẽ & vinũ: erat	a cede chodorlaomor: et regũ qui cũ
	ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר			aũt sacerdos dei	ἀπὸ τῆς κοπῆς τοῦ Χοδολλογομόρ, καὶ τῶν βασιλέων τῶν με
	אני העשרתי את אברם׃ בלעדי רק			altissimi. & bñdixit	co in valle que est vallis regis.
	אשר אכלו הנערים וחלק האנשים			ei & ait. Benedic	melchisedech rex salẽ pferens panẽ
	אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא			tus deus abram	τὸν εἰς τὴν κοιλάδα τὴν σαυή. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ βασιλέως μελ
	הם יקחו חלקם׃			deo excelso: qui	χισεδέκ· καὶ μελχισεδὲκ ἦν βασιλεὺς σαλὴμ ἐξήνεγκεν αὐτῷ ἄρ
				creauit celũ &	τος καὶ οἶνον· ἦν δὲ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου. καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν
	אחר הדברים היה דבר יהוה אל			terrã. τ bñdictus	melchisedec. τ dixit benedictus abram deo altissi
	אברם במחזה לאמר אל תירא אברם			deus excelsus	μελχισεδὲκ· καὶ εἶπεν εὐλογημένος Ἄβραμ τῷ θεῷ τῷ ὑψί
	אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד׃			quo protegẽte	στῳ, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· καὶ εὐλογητὸς κύ ὃς ὑπέ
	ויאמר אברם אדני יהוה מה תתן			hostes in manibus	τησεν τοὺς ἐχθρούς σου ὑποχειρίους σου. καὶ ἔ
	לי ואנכי הולך ערירי ובן			tuis fũt. Et dedit	δωκεν αὐτῷ Ἄβραμ δεκάτην ἀπὸ πάντων. εἶπε δὲ βασιλεὺς
	משק ביתי הוא דמשק אליעזר׃			ei decimas ex oĩb?.	σοδόμων πρὸς Ἄβραμ, δός μοι τοὺς ἄνδρας. τὴν δὲ ἵππον λά
	ויאמר אברם הן לי לא נתתה			Dixit ãt rex fo	cipe tibi?. dixit ãt abram ad regem sodomorũ: extẽdi
	זרע והנה בן ביתי יורש אתי׃			domorũ ad abrã:	βε σεαυτῷ. εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς τὸν βασιλέα σοδόμων, ἐκτεί
	והנה דבר יהוה אליו לאמר לא			Da mihi aias:	
	יירשך זה כי אם אשר יצא			cetera tolle tibi?	
	ממעיך הוא יירשך׃ ויוצא אתו			Qui? respõdit ei.	
	החוצה ויאמר הבט נא השמימה			Leuo	
	וספר הכוכבים אם תוכל לספר				
	אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך׃				
	והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה׃				
	ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך				
	מאור כשדים לתת לך את הארץ				
	הזאת לרשתה׃ ויאמר אדני יהוה				
	במה אדע כי אירשנה׃				

Pritiua chal.	Interp.chal.
אכל	sodome τ gomorre τ omnes cibos eorum: τ abierũt.
שבר תה שרא	Ceperunt quoq; loth filium fratris abrae τ substãtiam eius τ abierũt: τ ipse habitabat in sodoma. Et
שרא קום	venit qui euaserat τ nunciauit abrae hebreo qui mo
שנה	rabat in capsetrib? mamre amorrei fratris eschol
חלב פתא	et fratris aner: τ erant confederati abrae. Et audi
תוב כנה	uit abram q captus esset frater suus: τ armauit pue
עשה תוב חתא	ros suos natos in domo sua ti ccentos τ decez τ octo
שרא פנה	et persecutus est vsq; dan: τ viuitus super eos cõtra
עבק שכש עיה	eos percussitq; eos nocte: τ persecutus est eos vsq;
כגה	hoba: que ẽ ad aquilonẽ damasci. Et reduxit vniuer
יהב כנה	sam substãtiã: τ etiam loth fratrem suũ τ substantia
רום	eius reduxit: mulieres quoq; τ populus. Et egressus
	est rex sodome in occursum eis post quã reuersus est
	a cede chodorlaomor: τ regum qui erant cũ eo in valle
	plana: que erat locus refrigerij regis. Et melchise
	dech rex ierusalem adduxit panem τ vinum: et ipse
	erat minister coram deo excelso. Et benedixit ei: τ di
	xit. Benedictus abram coram deo excelso: cuius pos
	sessio est celum τ terra. Et benedictus deus excelsus
	qui tradidit hostes tuos in manu tua. τ dedit ei vnus
	ex decez de omnibus. Et dixit rex sodome ad abram.
	Da mihi animas: et substantiam tolle tibi. Et dixit
	abram regi sodome. Leuo

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Sep.	La.xv.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Ebr.lxx.cũ interp.latina.
	ידי אל יהוה אל עליון קנה שמים			manu meã ad dñm	manum meã ad deũ altissimũ: q̃ creauit
	וארץ׃ אם מחוט ועד שרוך נעל			deũ excelsũ:	τὴν χεῖρά μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον, ὃς ἔκτισε
	ואם אקח מכל אשר לך ולא			possessorẽ celi	celũ et terrã: si a filo vsq; ad co
	תאמר אני העשרתי את אברם׃			& terre: q̃ a filo	τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, εἰ ἀπὸ σπαρτίου ἕως σφε
	בלעדי רק אשר אכלו הנערים			subtegminis vsq;	rigiam calciamẽti accipiam ex oibus
	וחלק האנשים אשר הלכו אתי			ad corrigiam	φωτῆρος ὑποδήματος λήψομαι ἀπὸ πάντων τῶν
	ענר אשכל וממרא הם יקחו			calcamẽti accipiã	tuis: vt non dicas: q̃ ego ditaui a
	חלקם׃			ex oibus que tua	σῶν, ἵνα μὴ εἴπῃς, ὅτι ἐγὼ ἐπλούτησα τὸν Ἄ
Ca.xv.	אחר הדברים היה דבר יהוה אל			sunt: ne dicas q	βραμ. πλὴν ὧν ἔφαγον οἱ νεανίσκοι, καὶ τῆς με
	אברם במחזה לאמר אל תירא			ego ditaui abram.	τὰ τούτων οἳ συνῆλθον μετ' ἐμοῦ,
	אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה			excepti his q̃	eschol aner mambre. isti accipient partẽ.
	מאד׃ ויאמר אברם אדני יהוה			comederũt iuuenes	ἐσχὰλ ἀνὴρ μαμβρή· οὗτοι λήψονται μερίδα.
	מה תתן לי ואנכי הולך ערירי			& partibus virorũ	
	ובן משק ביתי הוא דמשק			qui venerunt	
	אליעזר׃ ויאמר אברם הן לי לא			mecum	
	נתתה זרע והנה בן ביתי יורש			aner: eschol &	
	אתי׃ והנה דבר יהוה אליו לאמר			mabre	
	לא יירשך זה כי אם אשר יצא			Isti accipiant	
	ממעיך הוא יירשך׃ ויוצא אתו			partẽ.	
	החוצה ויאמר הבט נא השמימה			Post aũt verba	
	וספר הכוכבים אם תוכל לספר			hec: factũ ẽ	
	אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך׃			verbũ dñi ad	
	והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה׃			abram in visione:	
	ויאמר אליו אני יהוה אשר			dicens: ne ti	
	הוצאתיך מאור כשדים לתת לך			meas abram:	
	את הארץ הזאת לרשתה׃			ego protegam	
	ויאמר אדני יהוה במה אדע			te. merces tua	
	כי אירשנה׃			magna nimis.	

Pritiua chal.	Interp.chal.
נסב אמר	manum meam in oratione coram deo excelsõ: cuius
קנה	possessio celũ τ terra est: si a filo τ vsq; ad corrigiam
אמי דחל	calciamenti accipiam ex oibus que tua sunt: τ non di
סגא נתן	cas ego ditaui abram. excepti his que comederunt
ילד	iuuenes τ parte virorum qui venerunt mecum: aner
אמר	Eschol: τ mambre: illi recipiant partes suas. Ca.15.
ילד נפק שרה	Post verba hec facta est sermo a facie domini ad
מנא ימי כל	abram in prophetia dicens. Ne timeas abram
חמן אמר נכי	verbum meũ erit fortitudo tua: merces tua multa ni
נתן ידע	mis. Et dixit abram. Dñe deus quid dabis mihi: et
	ego vado absq; liberis: τ filius gubernato: iste qui in
	domo mea ẽ: ipse ẽ damascen? eliezer. Et dixit abrã.
	Ecce mihi non dedisti generationem: τ ecce filius do
	mus mee heres meus erit. Et ecce sermo a facie dñi
	factus est ad eum dicẽs. Non erit hic heres tuus: sed
	filius quem genueris ipse erit heres tuus. Et eduxit
	eum foras: τ dixit. Respice nunc celum τ numera stel
	las: si potes numerare eas. Et dixit ei. Sic erunt filii
	tui. Et credidit in verbo domini: τ reputatus est ei ad
	iustitiam. Dixitq; ei. Ego dominus qui eduri te de vr
	chaldeorum: vt darem tibi terram hanc in hereditа
	tem. Et dixit. Domine deus in quo sciam: φ

Ptiua heb.	Ter. Heb.	Sept.	La. xv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.
	אֵירֵשֶׁנָּה׃			possessurus sum eã? Et	κληρονομήσω αὐτήν; εἶπε δὲ αὐτῷ, λάβε μοι δάμα
	וַיֹּאמֶר אֵלָיו קְחָה לִי			rñdit dñs. Sume inquit	λιν τριετίζουσαν, καὶ ἔριφον τριετίζουσαν, καὶ κριὸν
	עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת			mihi vaccã trienẽ & ca	τριετίζοντα, καὶ τρυγόνα, καὶ περιστερὰν. καὶ ἔλα
	וְאַיִל מְשֻׁלָּשׁ וְתֹר וְגוֹזָל׃ וַיִּקַּח לוֹ			pram trimam & arietẽ	βεν αὐτῷ πάντα ταῦτα. καὶ διέλεεν αὐτὰ μέσα. καὶ
	אֶת כָּל אֵלֶּה וַיְבַתֵּר אֹתָם בַּתָּוֶךְ			annorũ trium: turturẽ	ἔθηκεν ἕκαστα κατὰ τὰ ἑαυτῶν μέρη. τὰ δὲ ὄρνεα οὐ
	וַיִּתֵּן אִישׁ בִּתְרוֹ לִקְרַאת רֵעֵהוּ			quoq; & colũbã. Qui tollẽs vniuer	διεῖλε κατὰ τὰ ὄρνεα ἐπὶ τὰ σώματα καὶ τὰ
	וְאֶת הַצִּפֹּר לֹא בָתָר׃ וַיֵּרְדוּ הָעַיִט			sa hec diuisit ea p medi	διαιρέσεις αὐτῶν. τ ἐκάθισεν αὐτὰ μέσα. καὶ
	עַל הַפְּגָרִים וַיֹּשֶׁב אֹתָם אַבְרָם׃			um: & vtraq; ptes cõ	ἔθηκεν ἀντιπρόσωπα ἀλλήλοις. τὰ δὲ ὄρνεα οὐ
	וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה			tra se alter in secus posu	διειλε κατὰ τὰ ὄρνεα ἐπὶ τὰ σώματα καὶ τὰ
	עַל אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה			it. Aues aũt nõ diuisit.	διαιρέσεις αὐτῶν. τ ἐκάθισεν μέσον αὐτῶν.
	גְדֹלָה נֹפֶלֶת עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם			Descẽderũt q volucres	
	יָדֹעַ תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ			super cadauera: & abi	
	לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם			gebat eas abram.	
	אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה׃ וְגַם אֶת הַגּוֹי			Cumq; sol occũberet;	
	אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי וְאַחֲרֵי כֵן			sopor irruit & horror	
	יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל׃ וְאַתָּה תָּבוֹא			magnus & tenebrosus	
	אֶל אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה			inuasit eum. Dictũq;	
	טוֹבָה׃ וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה			ad eum.	
	כִּי לֹא שָׁלֵם עֲוֹן הָאֱמֹרִי עַד הֵנָּה׃			Scito pnoscens q pe	
	וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְעֲלָטָה הָיָה			grinũ futurũ sit semen	
	וְהִנֵּה תַנּוּר עָשָׁן וְלַפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר			tuũ in terra nõ tua: &	
	עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה׃ בַּיּוֹם			subiicient eos seruituti:	
	הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת אַבְרָם בְּרִית			& affligẽt quadrigẽtis	
	לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ			annis. Verũtñ q gentẽ	
	הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד הַנָּהָר			cui seruituri sunt: ego	
	הַגָּדֹל נְהַר פְּרָת׃ אֶת הַקֵּינִי וְאֶת			iudicabo. & post hec eo	
	הַקְּנִזִּי וְאֶת הַקַּדְמֹנִי׃ וְאֶת הַחִתִּי			rum egrediẽtur cũ	
	וְאֶת הַפְּרִזִּי וְאֶת הָרְפָאִים׃ וְאֶת			substãtia magna. Tu	
	הָאֱמֹרִי וְאֶת הַכְּנַעֲנִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי			autem ibis ad patres	
	וְאֶת הַיְבוּסִי׃			tuos in pace sepultus	
				in senectute bona.	
				Generatiõe aũt	
				quarta reuertẽtur huc:	
				quoniã non est cõpletum	
				peccatum amorreorũ vsq;	
				adhuc. Et factũ est cum	
				occubuisset sol & caligo	
				facta esset. Et ecce	
				clibanus fumãs & lãpas	
				ignis trãsiẽs inter diui	
				siones illas. In die	
				illa pepigit dñs pactum	
				cum abram dicens.	
				Fili⁹ tuis dabo terram	
				hanc a fluuio egypti vsq;	
				ad fluuium magnũ eu	
				phratem: salamẽos: et	
				cenezeos & cedmoneos:	
				& etheos: et pherezeos:	
				& gigantes: et	

Ptiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
		אוֹרְתֵיהּ׃ וַאֲמַר לֵיהּ קָרֵיב קֳדָמַי עֶגְלָ֫ךְ תְּלָתָא וְעִזְיָן תְּלָתָא וְדִכַּר֫ן תְּלָתָא וְשַׁפְנִ֫ינְתָא
		וּפַר יוֹנָה׃ וְקָרִיב קֳדָמוֹהִי יָת כָּל אִלֵּין וּפַלְיַ֫ן יָתְהוֹן בְּשׁוּתָ֫ן וְיָהֵב פַּלְגֵ֫יא כְּלַ֫ג לְקֵבֵ֫יל
		פַּרְגּוֹדֵיהּ יָת עֹפָא לָא פַלְיַ֫ן׃ וְנָחַת עֹפָא עַל פַּלְגֵ֫יא וְתֵרֵיךְ יָתְהוֹן אַבְרָם׃ וַהֲוָה שְׁמָשָׁא
		לְמֵעַל וְשִׁנְתָא נְפָלַת עַל אַבְרָם וְהָא אֵימָה קְבֵל רַב נְפָלַת עֲלוֹהִי׃ וַאֲמַר לְאַבְרָם
		מְיַדַּע תְּדַע אֲרֵי דַיָּרִין יְהוֹן בְּבַ֫ר֫עָא דְּלָא דִלְהוֹן וְיִפְלְחוֹן יָתְהוֹן וְיָעַנְנ֫וּן יָתְהוֹן אַרְבַּע
		מְאָה שְׁנִין׃ וְאַף יָת עַמָּא דְּיִפְלְחוּן דַּאֲיִן אֲנָא וְבַתַר כֵּן יִפְּקוּן בְּקִנְיָנָא סַגִּיא׃ וְאַתְּ
		תֵּיתֵי לְוָת אֲבָהָתָךְ בְּשָׁלָם תִּתְקְבֵי בְּשֵׂיבוּ טָבָא׃ וְדָרָא רְבִיעָאָה יְתוּבוּן הָכָא אֲרֵי
		לָא שְׁלִים חוֹבָא דֶּאֱמוֹרָאָה עַד הָכָא׃ וַהֲוָה שִׁמְשָׁא עֲלַת וְקַבְלָא הֲוָה וְהָא תַּנּוּר דְּתִנְנ
		וַעֲשׁוּ דְּאִישָׁא דְּעָבַר בֵּין פַּלְגֵ֫יא דְּאִלֵּין׃ בְּיוֹמָא הַהוּא גְּזַר יְיָ עִם אַבְרָם קְיָם
		לְמֵימַר לְבָרֵךְ יָהֲבִית יָת אַרְעָא הָדָא מִנַּהֲרָא דְּמִצְרַ֫יִם עַד נְהַרָא רַבָּא נְהַרָא פְּרָת׃ יָת
		שְׁלָמֵאי וְיָת קְנִזָּיֵאי וְיָת קַדְמוֹנָאי׃ וְיָת חִתָּאֵי וְיָת פְּרִזָּאֵי וְיָת גִּבָּרָאֵי׃ וְיָת *****

Ptiua heb.	Ter. Heb.	Sept.	La. xvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.
	הֵאָמְרִי וְאֶת הַכְּנַעֲנִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי			ammorreos: & chananeos: et	τοὺς ἀμορραίους, καὶ τοὺς χαναναίους, καὶ τοὺς
	וְאֶת הַיְבוּסִי׃			gergeseos: et iebuseos.	γεργεσαίους, καὶ τοὺς ἰεβουσαίους. Ca. 16.
	אַבְרָם לֹא יָלְדָה לוֹ וְלָהּ שִׁפְחָה			Sarai aũt vxor abram nõ peperit. et erat	Σαρὰ δὲ ἡ γυνὴ ἄβραμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ. ἦν
A	מִצְרִית וּשְׁמָהּ הָגָר׃ וַתֹּאמֶר שָׂרַי			aũt ipsi ancilla egyptia: cui nomẽ agar: dixit	δὲ αὐτῇ παιδίσκη αἰγυπτία, ᾗ ὄνομα ἄγαρ. εἶπε
	אֶל אַבְרָם הִנֵּה נָא עֲצָרַנִי			aũt sara ad abram: ecce iã conclusit me	δὲ σαρὰ πρὸς ἄβραμ, ἰδοὺ δὴ συνέκλεισέ μοι
	יְהוָה מִלֶּדֶת בֹּא נָא אֶל שִׁפְחָתִי			dño ne parerẽ. ingredere igit ad ancil	κύριος τοῦ μὴ τίκτειν. εἴσελθε οὖν πρὸς τὴν παι
	אוּלַי אִבָּנֶה מִמֶּנָּה וַיִּשְׁמַע אַבְרָם			lam meã: vt fuscipiã filios ex ea. audi	δίσκην μου, ἵνα τεκνοποιήσωμαι ἐξ αὐτῆς. ἐπή
	לְקוֹל שָׂרָי וַתִּקַּח שָׂרַי אֵשֶׁת			it aũt abram vocẽ sare. et accipi	κουσε δὲ ἄβραμ τῆς φωνῆς σάρας. καὶ λαβοῦ
	אַבְרָם אֶת הָגָר הַמִּצְרִית			ens sara vxor abram agar egyptiam	σα σάρα ἡ γυνὴ ἄβραμ ἄγαρ τὴν αἰγυπτίαν
	שִׁפְחָתָהּ מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים			ancillam suã post decem annos hita	τὴν ἑαυτῆς παιδίσκην, μετὰ δέκα ἔτη τοῦ οἰκῆ
	לְשֶׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּתֵּן			tionis abram in terra chanaan: et dedit eam a	σαι ἄβραμ ἐν γῇ χαναάν, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἄ
	אֹתָהּ לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃			bram viro suo ipsi vxorẽ. et ingref	βραμ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα. καὶ εἰσῆλ
	וַיָּבֹא אֶל הָגָר וַתַּהַר וַתֵּרֶא כִּי			sus ẽ ad agar: et concepit. ꝙ vidit. ꝙ in ven	θε πρὸς ἄγαρ, καὶ συνέλαβε. καὶ εἶδεν, ὅτι ἐν γα
	הָרָתָה וַתֵּקַל גְּבִרְתָּהּ בְּעֵינֶיהָ׃			tre habet: et inhonorata fuit dña sua ipsa. di	στρὶ ἔχει, καὶ ἠτιμάσθη ἡ κυρία ἐναντίον αὐτῆς. εἶ
	וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל אַבְרָם חֲמָסִי			xit aũt sara ad abram: iniurias patior ex te. ego	πε δὲ σάρα πρὸς ἄβραμ, διδοῦμαί ἐκ σοῦ. ἐγὼ
B	עָלֶיךָ אָנֹכִי נָתַתִּי שִׁפְחָתִי בְּחֵיקֵךְ			dedi ancillã meã in sinũ tuum.	δέδωκα τὴν παιδίσκην μου εἰς τὸν κόλπον σου.
	וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וָאֵקַל בְּעֵינֶיהָ			videns aũt ꝙ in vtero habet: inhonorata fui co	ἰδοῦσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει, ἠτιμάσθην ἐναντί
	יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ׃			rã ipsa: iudicet deus inter me et te: di	ον αὐτῆς, κρίναι ὁ θεὸς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, εἶ
	וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל שָׂרַי הִנֵּה			xit aũt abram ad sarã: ecce ancilla tua in	πε δὲ ἄβραμ πρὸς σάραν, ἰδοὺ ὁ παιδίσκη σου ἐν
	שִׁפְחָתֵךְ בְּיָדֵךְ עֲשִׂי לָהּ הַטּוֹב			manibus tuis: vtere ea vt tibi placitũ est.	ταῖς χερσί σου, χρῶ αὐτῇ ὡς ἂν σοι ἀρεσόν ἦ.
	בְּעֵינָיִךְ וַתְּעַנֶּהָ שָׂרַי וַתִּבְרַח			et afflixit eam sara. et fugit a	καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν σάρα. καὶ ἀπέδρα ἀπὸ
	מִפָּנֶיהָ׃ וַיִּמְצָאָהּ מַלְאַךְ יְהוָה עַל			facie eius. inuenit aũt eam angelus do	προσώπου αὐτῆς. εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος κυ
	עֵין הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל הָעַיִן בְּדֶרֶךְ			mini sup fonte aque. et dixit illi	ρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ
	שׁוּר׃ וַיֹּאמַר הָגָר שִׁפְחַת שָׂרַי			ángelus dñi: agar ancilla sare: vnde ve	ἄγγελος κυρίου, ἄγαρ παιδίσκη σάρας, πόθεν ἔρ
	אֵי מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי וַתֹּאמֶר			nis: et quo vadis; et ait a facie	χῃ, καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπεν ἀπὸ προσώπου
C	מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹּרַחַת׃			fare dñe mee ego fugio. dixit aũt	σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω. εἶπε δὲ
	וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה שׁוּבִי			ei angelus: reuertere ad	αὐτῇ ὁ ἄγγελος, ἀποστράφηθι πρὸς τὴν *****

Ptiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal. Ca. xvi.
		אִמְּתִיהּ וְיָת כְּנַעֲנַאי וְיָת גִּרְגָּשָׁאי וְיָת יְבוּסָאי׃ וְשָׂרַי אִתְּתָא
		אַבְרָם לָא יְלִידַת לֵיהּ וְלַהּ אַמְתָא מִצְרָיְתָא וּשְׁמַהּ הָגָר׃ וַאֲמָרַת שָׂרַי לְאַבְרָם הָא כְעַן
		מְנָעַנִּי יְיָ מִלְּמִילַד עוֹל בְּעָן לְוָת אֲמְתִי מָאִים אֶתְבְּנֵי מִינַהּ וְקַבֵּיל אַבְרָם לְמֵימַר שָׂרַי
		וְדִבְּרַת שָׂרַי אִיתַּת אַבְרָם יָת הָגָר מִצְרָיְתָא אַמְתֵּהּ מִסּוֹף עֲשַׂר שְׁנִין לְמִיתַּב אַבְרָם
		בְּאַרְעָא דְּכְנָעַן וְיָהֲבַת יָתַהּ לְאַבְרָם בַּעֲלָהּ לֵיהּ לְאִינְתּוּ׃ וְעָל לְוָת הָגָר וְעִדְּאַת לְמִיתַּב
		אֲרֵי עִדְּאַת מֵימְרָא דַּיְיָ יָתַהּ בְּעַיְרָא וַאֲמָרַת שָׂרַי לְאַבְרָם דִּין לִי עֲלָךְ אֲנָא יְהַבִית
		אַמְתִי בְּחֵיקָךְ וְחָזַת אֲרֵי עִדְּאַת וְקַלִּילַת בְּעֵינָהָא יְדִין יְיָ בֵּירִי בֵּירִיךְ וּבֵינָךְ וְאִסְתַּיְיָרַת
		לְשָׂרַי הָא אַמְתִיךְ בִּידִיךְ עִבְדִי לַהּ כְּדְּתִקֵּין בְּעֵינָיִכִי׃ וְעַנְיַת שָׂרַי וְעַלַּת מִן קֳדָמַהִי
		וְאַשְׁכְּחַהּ מַלְאֲכָא דַּיְיָ עַל עֵינָא דְּמַיָּא בְּמַדְבְּרָא עַל עֵינָא בְּאוֹרְחָא דְּחָגְרָא׃ וַאֲמַר
		הָגָר שָׂרַי מִנַּן אָתְיָא וּלְאָן אַזְלָא וַאֲמַרַת מִן קֳדָם שָׂרַי רִיבּוֹנְתִּי אֲנָא
		עַרְקַת׃ וַאֲמַר לַהּ מַלְאֲכָא דַּיְיָ תּוּבִי לְוָת *****

Ptiua chal.	Interp. chal.
אִמְּתָא	amozreos: & chananeos: et gergeseos: & iebuseos.
אֲמָה	Sarai aũt vxor abram non pepererat. Ca. 16.
יְלַד אֲמָה בְּנָה	Et: & habebat ancillam egyptiam: et nomẽ eius
אֲמַר אִתַּת אִתְּתָא	agar. Dixitq; sarai ad abram. Ecce nũc priuauit me
עוֹל עֲדָה חְזָא	dñs ne parerem: ingredere nunc ad ancillam meã:
קֻלָּה רֻבָּה דִּין	si forte suscipiam filios ex ea. Et obediuit abram ver
אֲמָה חְזָא דִּין	bo sarai. Et tulit sarai vxor abram agar egyptiã ancil
עֲנָה שְׁכַח	lam post decẽ annos ex quo habitauit abraz in terra
לַאֲתָר מֵי דִּבֵּר	chanaan: & dedit eam abram marito suo in vroze. Et
אֲמָה אֲתָא רֻבָּה	in gressus est ad agar: & concepit. Et videns quia con
	cepit: despexit domina suam in oculis suis. Et dixit
	sarai ad abram. Judicium habeo contra te: ego dedi
	ancillam meam in manu tua: & videns quia concepit
	despecta sum in oculis eius: iudicet domin⁹ inter me
	et te. Et dixit abram ad sarai. Ecce ancilla tua in ma
	nu tua est: fac ei sicut placuerit tibi in oculis tuis. & afflix
	it eam sarai: & fugit a facie eius. Et inuenit eam an
	gelus domini iuxta fontem aquarum in solitudine:
	iuxta fontem que est in via agarꝫ. Et dixit: agar ancil
	la sarai. vnde venis: & quo vadis. Et dixit: a facie sa
	rai domine mee ego fugio. Et dixit angelus domini.
	Reuertere ad *****

Pōtiua heb. | Tex.Heb. | Gen. | Ca.xvii. | Trāsla.B.Hiero. | Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina. | Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina. | Trāsla.B.Hiero. | Tex.Heb. | Gen. | Ca.xvii. | Pōtiua heb.

שְׁמֵךְ אַבְרָהָם כִּי אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ׃ וְהִפְרֵיתִי אֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד וְנָתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּךָּ יֵצֵאוּ׃ וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ׃ וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל־אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אַתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם׃ זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר׃ וְנִמַלְתֶּם אֶת־בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם׃ וּבֶן שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בַּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף כָּל־בֶּן־נֵכָר אֲשֶׁר לֹא מִזַּרְעֲךָ הוּא׃ הִמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית עוֹלָם׃ וְעָרֵל זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל אֶת־בְּשַׂר עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ אֶת בְּרִיתִי הֵפַר׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם אֲשָׁתְךָ לֹא תִקְרָא

Interp.chal.

nomē tuū abraham: q; patrē multaꝝ gentiū dedi te. Et multiplicabo te valde nimis: ⁊ ponā te in gētes: ⁊ reges ex tibi bunt populis ex te egredientur. Et statuā pactū meū inter verbū meū ⁊ inter te: et inter filios tuos post te in ḡnationibꝫ suis in pactū sempiternū: vt sim tibi in deū: ⁊ filijs tuis post te. Et dabo tibi et filijs tuis post te terrā habitationis tuc: vniuersam terrā chanaan in hereditatē eternā: ⁊ ero eis in deū. Et dixit deꝰ abrahe. Tu aūt pactū meū seruabis: tu ⁊ filij tui post te in ḡnationibꝫ suis. Hoc est pactū meū qđ seruabitis inter verbū meū ⁊ inter vos: ⁊ inter filios tuos post te: vt circūcidat in vobis oīe masculū. Et circūcidetis carnē preputij vestri: ⁊ erit in signū federis inter verbū meū ⁊ inter vos. Et filius octo dierū circūcidet in vobis: oīs masculus in ḡnationibꝫ vestris: tā nat⁹ domi quā empt⁹ argento oī alienigena filijs posteritatis tuæ. Circūcisione circūcidetur tā nat⁹ domi tuę ꝙ empt⁹ argento tuo: ⁊ erit pactū meū in carne vra in pactū eternū. Et masculꝰ habēs preputiū cuius nō circūciderit carnē preputij sui: peribit homo ille de populo suo: qm pactū meū irritū fecit. Et dixit deꝰ ad abrahā. Sarai vxorē tuā non vocabis

Ca. 17.

appellaberis abraā: qa patrem multarū gētiū constituī te. Faciamq; te crescere vehementissime: et ponā te in gētibus: regesq; ex te egredientur. Et statuam pactū meū inter me et te: et inter femen tuū post te in ḡnationibus suis federe sempiterno: vt sim deus tuus et femini tuo post te. Et dabo tibi et semini tuo post te terram peregrinationis tuę: oēm terram chanaā in possessionē eternam: et ero eoꝝ deus. Dixitq; iterum deus ad abraam. Et tu ergo custodies pactum meū et semen tuum post te in ḡnationibus suis. hoc est pactū meū quod obseruabitis inter me et vos et semen tuum post te. Circūcidet ex vobis oē masculinū in ḡnationibus vestris: tā vernaculus qđ empticius circūcidetur et quicūq; nō fuerit de stirpe vestra. Eritq; pactū meū in carne vestra in fedus eternū. et infans octo dierū circūcidet ex vobis oē masculinū in ḡnationibus suis federe sempiterno: vt sim deus tuus et semini tuo post te. Dabo tibi et semini tuo post te terrā habitationis tuę: oēm terram chanaā in possessionē eternam: et ero eoꝝ deus. Dixit deus iterum ad abraam. Et tu ergo custodies pactum meū et semen tuum post te in ḡnationibus suis. hoc est pactū meū quod obseruabitis inter me et vos et semen tuum post te. circūcidet vobis oē masculinū in ḡnationibus vestris. vernaculus domus tuę: et empticius ex omni alienigena qui non fuerit de semine tuo. circūcisione circūcidetur vernaculus domus tuę et empticius argento tuo. Erit pactum meum in carne vestra in fedus sempiternum. Masculus cuius præputij caro circūcisa non fuerit: delebitur anima illa de populo suo: quia pactū meū irritū fecit. Dixit quoq; deus ad abraā. Sarai vxorē tuā

Transla.Chal.

וַיְבָרֵךְ יָתָךְ וְאַשְׁגְּיָנֵךְ תַּחַת יְדָהָא וַאֲמַר לָהּ מַלְאָכָא דְּיְיָ אִתְגְּלִי לְאַבְרָם וַאֲמַר לֵיהּ אֲנָא אֵל שַׁדַּי פְּלַח קֳדָמַי וְהֵוִי שְׁלִים׃ וְאֶתֵּן קְיָמִי בֵּין מֵימְרִי וּבֵינָךְ וְאַסְגֵּי יָתָךְ לַחֲדָא לַחֲדָא׃ וְנָפַל אַבְרָם עַל אַפּוֹהִי וּמַלִּיל עִמֵּיהּ דְּיְיָ לְמֵימָר׃ אֲנָא הָא קְיָמִי עִמָּךְ וְתִהֵי לְאַב עַמְמִין סַגִּיאִין׃ וְלָא יִתְקְרֵי עוֹד יָתָךְ שְׁמָךְ אַבְרָם וְיִהֵי שְׁמָךְ אַבְרָהָם אֲרֵי אַב עַמְמִין סַגִּיאִין אֲנָא יְהַבְתָּךְ׃ וְאַפְרֵי יָתָךְ לַחֲדָא לַחֲדָא וְאֶתֵּן יָתָךְ לְעַמְמִין וּמַלְכִין דְּשַׁלִּיטִין יַתְּרוּן מִנָּךְ׃ וְאֶתֵּן קְיָמִי בֵּין מֵימְרִי וּבֵינָךְ וּבֵין בְּנָךְ בָּתְרָךְ לְדָרֵיהוֹן לִקְיָם עָלַם לְמֶהֱוֵי לָךְ לֵאלָהָא וְלִבְנָךְ בָּתְרָךְ׃ וְאֶתֵּן לָךְ וְלִבְנָךְ בָּתְרָךְ יָת אַרְעָא תְּתוֹבוּתָךְ יָת כָּל אַרְעָא דִכְנָעַן לַאֲחֻסַּת עָלַם וְאֶהֱא לְהוֹן לֵאלָהָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם וְאָת יָת קְיָמִי תִּיטַר אַנְתְּ וּבְנָךְ בָּתְרָךְ לְדָרֵיהוֹן׃ דָּא קְיָמִי דְּתִטְּרוּן בֵּין מֵימְרִי וּבֵינְכוֹן וּבֵין בְּנָךְ בָּתְרָךְ לְמִגְזַר לְכוֹן כָּל דְּכוּרָא׃ וְתִגְזְרוּן יָת בִּסְרָא דְעָרְלַתְכוֹן וְיְהֵא לְאָת קְיָם בֵּין מֵימְרִי וּבֵינְכוֹן׃ וּבַר תְּמַנְיָא יוֹמִין יִתְגְּזַר לְכוֹן כָּל דְּכוּרָא לְדָרֵיכוֹן יְלִיד בֵּיתָא וְזִבִין כַּסְפָּא מִכָּל בַּר עַמְמִין דְּלָא מִבְּנָתָךְ הוּא׃ מִגְזַר יִתְגְּזַר יְלִיד בֵּיתָךְ וְזִבִין כַּסְפָּךְ וְתֶהֱוֵי קְיָמִי בְּבִסְרְכוֹן לִקְיָם עָלַם׃ וַעֲרֵל דְּכוּרָא דְּלָא יִתְגְּזַר יָת בִּסְרָא דְעָרְלָתֵהּ וְתִשְׁתֵּצֵי אֵתְתָא הַהִיא מֵעַמַּהָא יָת קְיָמִי אֲשַׁנִּי׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם שָׂרַי אִתְּתָךְ לָא תִקְרֵי

Transla.B.Hiero.

"dñam tuam: ° & humiliare sub manu eius. co
Et rursum. x Multiplicās inquit
'multiplicabo "semē tuū
& nō numerabitur p̄ multitudine. c Ac deinceps 'eccē "ait cōcepisti
'& paries "filiū: "vocabis
q; nomē eius "hīsmael:
q co q; audierit dñs affli
ctionem tuam. Hic
'erit' ferus "hō: & manus
eius cōtra oēs: & manus
oīū cōtra eū & e regione
'vniuersoꝝ frm fuorum 'figet tabernacula.
m Vocauit aūt agar "nomē dñi q loq̄batur ad
eā: tu deus q vidisti me.
x Dixit "ei. ꝓfecto hic vidi posteriora videtis me
ꝓpea appellauit puteū
illū: puteū viuētis & vidētis me. Ipse
'iter" ca
des & barad. q pepit q; agar abrē filium: "qui vocauit nomen
'eius "hīsmael.

° Octogintā & sex

ānoꝝ erat abrā q̄n peperit ei agar ° hīsmaelem.

Cap. 17.

OStō vero nonagintā & nouem annorum esse ceperat: apparuit ei dominus. Dixit q; ad eum.
"Ego deus ops. q Ambula coram me: & esto perfectus. " Ponā q; fedus meū inter me et te: & multiplicabo te vehementer nimis. ° cecidit abram pronus in faciē. Dixit q; ei
deus. " Ego sum: & ponam pactum meum
q tecū: eris q; pater multarū gētium. x Nec vltra vocabitur nomē tuum abram: sed

Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina.

σίαν τυά: et humiliare sub manibus e
κυρίαν σου, καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐ
tus. et dixit ei angelus dñi: multiplicās
τῆς. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, πληθύνων
multiplicabo semen tuū: et nō numerabitur pre
πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, καὶ οὐκ ἀριθμηθήσεται ὑπὸ
multitudine. et ait ei angelus dñi: ec
τοῦ πλήθους. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου, ἰδ
ce tu in vtero habes: et paries filiū: et vocabis
οὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις
nomen eius: ismael. q; eraudiuit deus hu
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ισμαηλ· ὅτι ἐπήκουσεν ὁ θεὸς τῆ τα
miliationē tuā. hic erit ferus homo ma
πεινώσει σου· οὗτος ἔσται ἄγριος ἄνθρωπος· αἱ χεῖ
nus eius cōtra oēs: et manꝰ oīum cōtra
ρες αὐτοῦ ἐπὶ πάντας, καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐ
eū. et ante faciem omniū fratrū suoꝝ
τόν· καὶ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτ
habitabit. et vocauit nomen dñi lo
κατοικήσει. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ λα
quētis ad eā. tu es deus q vidisti me. q; di
λοῦντος πρὸς αὐτήν· σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ἐπιδών με· ὅτι εἶ
xit: et cni coram vidi eū q apparuit mihi. ꝓpea
πε, καὶ γὰρ ἐνώπιον εἶδον ὀφθέντα μοι· ἕνεκα τοῦ
appellauit puteū: puteū vbi corā vidi. ecce
τοῦ ἐκάλεσε τὸ φρέαρ, φρέαρ οὗ ἐνώπιον εἶδον· ἰδοὺ
inter cadēs ⁊ inter barad. et pepit
ἀναμέσον κάδης καὶ ἀναμέσον βαραδ· καὶ ἔτεκεν
agar abram filiū: et vocauit nomē filij
ἄγαρ τῷ ἄβραμ υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ
sui: quē pepit ipsi agar: ismael. abram aūt erat
αὐτοῦ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ ἄγαρ, Ισμαηλ. Ἄβραμ δὲ ἦν
annoꝝ octogintā sex: q̄n pepit agar ismael
ἐτῶν ὀγδοήκοντα ἕξ, ἡνίκα ἔτεκεν ἄγαρ τὸν Ισμαηλ
abram.

Ca. 17.

ΚΑΙ ἐγένετο δὲ Ἄβραμ ἐτῶν ἐνενηκοντατεσσάρων· καὶ
ὤφθη κύριος τῷ Ἄβραμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐγώ εἰμι ὁ
θεός σου, εὐαρέστει ἐνώπιόν μου, καὶ γίνου ἄμεμπτος,
et ponā fedus meū inter me et te
καὶ θήσομαι τὴν διαθήκην μου ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ
ter te: et multiplicabo te valde. et cecidit
ναμέσον σου, καὶ πληθυνῶ σε σφόδρα· καὶ ἔπεσε
abram sup faciem suam. ⁊ locutus ē et
Ἄβραμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ
deus: dicens: ⁊ ecce fedus meū tecū: et
ὁ θεός, λέγων, καὶ ἰδοὺ ἡ διαθήκη μου μετὰ σοῦ, καὶ
eris pater multitudinis gentiū: ⁊ nō vocabitur vltra
ἔσῃ πατὴρ πλήθους ἐθνῶν, καὶ οὐ κληθήσεται ἔτι
nomen tuū abram: sed erit
τὸ ὄνομά σου Ἄβραμ, ἀλλ' ἔσαι τὸ

Infra. co:

Transla.B.Hiero.

'appellaberis abraā: q; patrē multarū gētiū 'constituī te". Faciamq; "te" crescere ᵛ vehementissime: q et ponā te in gētibus: ᵉ regesq; ex te
"egrediētur. ᵃ et statuam 'pactū meū inter me et te: et inter ᵇ femē tuū ᶜ post te in gñationibꝫ suis ᵍ federe ᵇ sempiterno: 'vt sim 'deus ᵏ tuus et semini tuo post te. ° Dabo q; ᵖ tibi et semini tuo ᵍ post te 'terram "peregrinatiōis tuę: 'oēm 'terram ᵐ chanaā ᵇ in possessionē ᶜ eternam: et ero ᵍ eoꝝ 'deus ᶜ eorum. ᵈ Dixitq; iterum deus ad abraam. ᵉ Et tu ergo custodies "pactum meū ᵍ & semen tuum 'post te ᵉ in gñationibus suis. 'hoc est "pactū meū ˣ quod obseruabitis ᵇ iter me ᵉ & vos ᵇ & semen tuum 'post te. ᶜ Circūcidet ᵈ ex vobis ᵍ oē masculinū: ᵍ & circumcidetis 'carnē "ꝓputij vestri. et erit in signū ᵉ federis ᵍ inter me ᵇ & vos. ᵉ Infans octo 'octo" dierꝫ circūcidetur 'in vobis. ᵍ Oīe masculinū ᵇ in gñationibus vestris: tā ᵍ vernaculus q; ᶜ empticius ᵍ circūcidetur & ᵍ quicūq; nō "fuerit ᵍ de stirpe vestra. "Eritq; ᵇ pactū meū in carne vestra ᵍ in fedus ᶜ eternū. et infans octo dierū circūcidet ᵍ ex vobis oē masculinū in gñationibus suis ᵍ federe ᵇ sempiterno: 'vt sim 'deus ᵏ tuus et semini ᵐ & feminis tuis "post te. ° Dabo q; ᵖ tibi et semini tuo ᵍ post te 'terram "peregrinatiōis tuę: 'oēm 'terram ᵐ chanaā ᵇ in possessionē ᶜ eternam: et ero ᵍ eoꝝ 'deus ᶜ eorum. ᵈ Dixitq; iterum deus ad abraam. ᵉ Et tu ergo ᶜ

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Sept.	Ca.xviii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
Cap.xviii.	וַתִּשַׁע שָׁנִים֙ נָמָ֣ז דְּרָאֲבִיהָ בְּשָׂרָ֔א דְּעָרְלַתְיהָ׃ וַיִּשְׁמַעְאֵל֙		et nouem annoꝝ fuit quando circumcidit carnem preputij sui. Et ismael filius eius erat filius tredecim annoꝝ quando circumcisa est caro preputij sui. In ipsa		
רָאָה	בְּרִיתָ֔ יְתִשַׁע שְׁנִ֣ין		die circũcisionis est abrahaam ⁊ ismael filius eius: ⁊ oēs		
חֲמֵם נִשְׂא	יְמָמְזָרְיָה בְּשָׂרָ֔א דְּעָרְלַתְיהָ׃ וְיִשְׁמַעְאֵל֙ בְּרִיה֔ תְּלַת עֲשְׂרֵ֖		viri domus suiꝫ. tam vernaculi ꝙ emptitij de filijs		
	שְׁנִ֣ין בְּשַׁרְהֵ֔ יְתִשַׁע שְׁנִ֣ין		populoꝝ circuncisi fuit cum eo. Ca. 18.		
צֹאן רוֹעִן	וְאִתְגְּלִ֣ף לֵ֔ יְיָ בְּמִישְׁרֵ֖י דְּמַמְרֵ֑ וְהוּא יָתִ֣יב פְּתַ֔ח		⊖L apparuit ei dñs in conualle mambre: ⁊ ipse se		
שֵׁחָה	יְמַשְׁכְּנָ֔א כְּחֻמְּמָ֖ יְמָא׃ וְזָקַ֥ף עֵינ֖וֹהִי		debat in ostio tabernaculi cum incalusset di-		
אֹהֶל יָתֵן	וְחָזָ֣א וְהָא֩ תְּלָתָ֨א גּוּבְרִ֜ין קָיְמִ֣ין עֲלוֹהִ֗ וְחָזָ֣א וּרְהַ֔ יְלְקַדְמְתְהוֹן֙ לְמִתְרַ֣ע מַשְׁכְּנָ֔א וְסָגִ֖ יְ		es. Et leuauit oculos suos ⁊ vidit: ⁊ ecce tres viri stã-		
עֵבֶר	עַל֙ אַרְעָ֔א וְאָמַ֕ר יְיָ֖ אִם כְּעַ֣ן אַשְׁכַּ֔חִית רַחְמִ֣ין קֳדָמָ֔ לָא כְּעַ֥ן תְּעִֽיבַר֙ לְעַ֣ל עַבְדָּ֔		tes iuxta eum: ⁊ vidit ⁊ cucurrit in occursum eorum		
לֶחֶם	כְּעַ֣ן יִזְעַ֣ר כְּ֠אַסְתְּ֠מִרוּ תְּחוֹת֙ אִילָנָ֔ וְאֶסְבְּ֥ פִּתְבָּ֖א דְּלַחְמָ֑א וְסַעֲדוּ֙		de ostio tabernaculi: ⁊ adorauit super terram. Et		
שֵׁן פֶּתַח	לִבְּכ֣וֹן תֶּעְבְּר֔וּן אֲרֵ֥י עַל כְּ֠עֶבְרְתְּכ֨וֹן עַל עַבְדְּכ֜וֹן וַאֲמְר֣וּ כֵּ֣ן תַּעְבֵּ֔ כְּמָ֖ דְּמַלֵּ֥לְתָּ		dixit. Domine si inueni nunc gratiã coram te: ne tran		
עֵבֶר	וְאָחִ֣י אַבְרָהָ֔ לְמַשְׁכְּנָ֖א לְוָת֣ שָׂרָ֑ וַאֲמַ֕ר אֲחִ֥י תְּלַ֖ת סְאִ֣ין קֶמְחָ֣א דְּסוֹלְתָ֔א לוּשִׁ֥י		feas obsecro a seruo tuo. Accipiant nunc paurillũ		
אָמַר עָשָׂה	וְעִבְדִ֖י גּוּרְסָ֑ וַאֲזַ֣ל תּוֹרִ֔ין רְהִ֥ט אַבְרָהָ֖ וְנָסִ֥יב בַּר תּוֹרִ֛ בְּרִ֥יךְ וְטָ֖ב וְיָהַ֥ב לְעוּלָיָ֑		aque ⁊ lauẽt pedes vestri: ⁊ requiescite sub arbo-		
טָהֵר	וְאוֹחִ֣ר֔ לְמִרְעֲבַ֖ תַּרְתֵּ֑ וְנָסִ֥יב חֶמְאָ֛ וְחָלָ֖ב וְתוֹרֵ֣י דְּעָבַ֑ וְיָהַ֥ב קֳדָמֵ֖הוֹן וְהוּא֙ מְשַׁמֵּ֣שׁ		re. Ponãꝫ buccellam co		
סָאָה	עֲלֵיהֶ֔ תְּחוֹת֙ אִילָנָ֔ וַאֲכָֽלוּ׃		ꝑanis: & cõfortetur cor vẽm: ꝑ postea transibitis.		
עוֹג			Ideirco ꝙ cõsecuti estis seruum tuum. Dixerunt		
רוּחַ לֵחַ			ei: fac vt locutus es. Festinauit ergo abraã in ta-		
רֵעַ נָתַן			bernaculũ ad saram: et dixit ei. accelera:		
סָהַר עָשָׂה			⁊ tria sata farine simile: ⁊ cõmisce: & fac sub cine-		
נָתַן			ricios panes. Ipe vero ad armẽtũ cucurrit		
פָּנָה			& tulit inde vitulũ tenerrimum & optimũ		
Pritiua chal.		Interp.chal.	deditꝫ puero. qui festinauit & coxit illũ.		
נְזַר שָׁנָה	וְתִשַׁע שְׁנִין נְמָנְזַרְיָה בְּשַׂרָא דְעָרְלַתְיהִי וְיִשְׁמָעֵאל בְּרֵיהּ תְּלַת עֲשְׂרֵה		Tulit quoꝫ butyrum & lac & vitulũ quẽ coxerat: & posuit coꝝ		
נְזַר	שְׁנִין כַּד אִתְגְּזַר בְּשַׂרָא דְעָרְלַתְיהִי׃ בְּכֵן יוֹמָא הָדֵין אִתְגְּזַר אַבְרָהָם וְיִשְׁמָעֵאל בְּרֵיהּ		ipsis. & ipe stabat iuxta eos sub arbore. Dixerunt		
יְחֵם קוּם	וְכָל גֻּבְרֵי בֵּיתֵיהּ יְלִידֵי בַיְתָא וְזָבְנֵי כְסַף מִן בַּר עַמְמִין יְתְגְּזָרוּ עִמֵּיהּ׃		ei: vbi est sara vxor tua. Et ait: ecce in tẽto.		
נְסַב שֵׁם	וְאִתְגְּלִי֙ לֵיהּ יְיָ֔ בְּמִישְׁרֵי דְּמַמְרֵ֑ וְהוּא יָתִ֣יב בְּתַרַע מַשְׁכְּנָ֔א כְּחֻמְּמָ֖ יְמָא׃		Et dixit reuertens reuertar ad te tẽpore isto		
נְסַב שֵׁם	וְזָקַ֥ף עֵינ֖וֹהִי וְחָזָ֣א וְהָא֩ תְּלָתָ֨א גּוּבְרִ֜ין קָיְמִ֣ין עֲלוֹהִ֗ וְחָזָ֣א וּרְהַ֔ יְלְקַדְמְתְהוֹן֙		anno altero. Et cum cõsummasset loqui cum		
סָנָא	וְסָגִ֖ יְ עַל֙ אַרְעָ֔א וְאָמַ֕ר יְיָ֖ אִם כְּעַ֣ן אַשְׁכַּ֔חִית רַחְמִ֣ין קֳדָמָ֔ לָא כְּעַ֥ן		co: ascendit gloria dñi de super abrahã. Et tulit abra-		
נְתַן	תְּעִֽיבַר֙ לְעַ֣ל עַבְדָּ֔ כְּעַ֣ן יִזְעַ֣ר כְּ֠אַסְתְּ֠מִרוּ תְּחוֹת֙ אִילָנָ֔ וְאֶסְבְּ֥ פִּתְבָּ֖א		ham ismaelem filium suum ⁊ omnes vernaculos do-		
סָנָא	דְּלַחְמָ֑א וְסַעֲדוּ֙ לִבְּכ֣וֹן תֶּעְבְּר֔וּן אֲרֵ֥י עַל כְּ֠עֶבְרְתְּכ֨וֹן עַל עַבְדְּכ֜וֹן וַאֲמְר֣וּ		mus suę ⁊ omnes quos emerat argento suo: cunctos		
עֲלָה	כֵּ֣ן תַּעְבֵּ֔ כְּמָ֖ דְּמַלֵּ֥לְתָּ		masculos ex viris domus abrahã: ⁊ circũcidit carnẽ		
כְּמוֹ			preputij eorum in ipsa die: sicut locutus est eis eo		
			deus. Et abraham erat filius nonaginta		

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Sept.	Ca.xvii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
	אֶת שִׁמְהּ שָׂרָי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ׃			saraí: sed faram.	nomen eius vltra sara: sed sarra erit
	וּבֵרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לָךְ			Et benedicã ei: ⁊ dabo	ὄνομα αὐτῆς ἔτι σάρα, ἀλλὰ σάρρα ἔσται τὸ
עָמִּים	בֵּן וּבֵרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מַלְכֵי			tibi ex ea filiũ. et benedicam eã. et	ὄνομά σου· εὐλογήσω δὲ αὐτήν· καὶ δώσω
נָבֵל	עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ׃ וַיִּפֹּל אַבְרָהָם			dabo tibi ex ea filiũ. et benedicam eã. et	σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον· καὶ εὐλογήσω αὐτό· καὶ
עַל פָּנָיו וַיִּצְחָק וַיֹּאמֶר נַלְבֵּן הַלְבֶן				erit in gentes. et reges gentiũ ex illo	ἔσται εἰς ἔθνη· καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ αὐτοῦ
מֵאָה שָׁנָה יִוָּלֵד וְאִם שָׂרָה תֵּלֶד בַּת				erunt. et cecidit abraam in facie	ἔσονται. καὶ ἔπεσεν Ἀβραὰμ ἐπὶ πρόσωπον
תִּשְׁעִים שָׁנָה תֹּלֵד וַיֹּאמֶר				suam: et risit. et ait in mẽte di	αὐτοῦ, καὶ ἐγέλασε· καὶ εἶπε τῇ διανοίᾳ λέ-
אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים לוּ				cens. ſi centenario nascetur filio: et	γων· εἰ τῷ ἑκατονταετεῖ γεννήσεται υἱός; καὶ
יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר				ſi sarra nonagẽta annoꝝ pariet: dixit at	εἰ ἡ σάρρα ἐννενήκοντα ἐτῶν τέξεται; εἶπε δὲ
חֲיֵה				deus ad abraã: ſimael hic viuat coram	ὁ θεὸς πρὸς Ἀβραάμ· Ἰσμαὴλ οὗτος ζήτω ἐνώπιό-
אֱלֹהִים אֲבָל שָׂרָה אִשְׁתְּךָ יֹלֶדֶת				te. dixit at deus ad abraam: ecce	τε. εἶπεν δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἀβραάμ, Ἰδοὺ
לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק				sarra vxor tua pariet tibi filiũ. et voca	σάρρα ἡ γυνή σου τέξεταί σοι υἱόν· καὶ κα-
וְהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתּוֹ לִבְרִית				bis nomẽ eius ysaac. et ponã	λέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσαάκ· καὶ στήσω τὴν
עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃ וְלִישְׁמָעֵאל				pactũ meũ ad eum: in fedus sempiternũ:	διαθήκην μου πρὸς αὐτόν, εἰς διαθήκην αἰώνιον,
שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בֵּרַכְתִּי אֹתוֹ				et semini eius post eũ. Sup ismael	καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν. περὶ δὲ
וְהִפְרֵיתִי אֹתוֹ וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ				quoꝫ exaudiui te: Ecce benedicam ei:	Ismael ecce exaudiui te, ecce benedicã
בִּמְאֹד מְאֹד שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִם				& augebo eũ & multiplicabo eum	ismaelem filium tuum & augebo eum & multipli-
יוֹלִיד וְנָתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל׃ וְאֶת				ualde. duodeci ꝓncipes generabit:	cabo eum ualde nimis: duodecim principes ge-
בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק אֲשֶׁר				⁊ faciã illũ ere	nerabit: ⁊ ponam eum in gentem magnã.
תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לַמּוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה				scere in gentẽ magnã.	Et pactũ meũ statuam ad ysaac: quẽ pariet tibi sara tempo-
הָאַחֶרֶת׃ וַיְכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיַּעַל				Pactũ vero meũ statu	re isto in anno altero. Cũq; finitus esset sermo
אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם׃ וַיִּקַּח				am ad ysaac: quẽ	loquẽtis cũ eo: ascẽdit deus ab abraã. Tulit
אַבְרָהָם אֶת יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ וְאֵת כָּל				pariet tibi sara tempo	autem abraam ismael filium suum & omnes
יְלִידֵי בֵיתוֹ וְאֵת כָּל מִקְנַת כַּסְפּוֹ				re isto in anno altero.	vernaculos domus sue & omnes quos emerat argento suo: cunctos
כָּל זָכָר בַּאַנְשֵׁי בֵית אַבְרָהָם				Cũq; finitus esset sermo	masculos ex viris domus abrahã: & circũcidit carnẽ
וַיָּמָל אֶת בְּשַׂר עָרְלָתָם בְּעֶצֶם				loquẽtis cũ eo: ascẽdit	preputij eorum in ipsa die: sicut locutus est ei eo
הַיּוֹם הַזֶּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ				deus ab abraã. Tulit	deus. Et abraham erat filius nonaginta
אֱלֹהִים׃ וְאַבְרָהָם בֶּן תִּשְׁעִים				autem	

Pritiua chal.	Interp.chal.	Trãsla.Chal.
בְּרַךְ חַן לְחֵדָה	nomen eius sarai: sed sara est nomen eius. Et benedicam ei: ⁊ insuper dabo tibi et ex ea filium: ⁊ benedicã ei: ⁊ erit in gentes: ⁊ reges qui diuãbũtur populis ex ea erunt. Et cecidit abraham sup faciem suã ⁊ gauisus est. Et dixit in corde suo. Numquid homini centũ annoꝝ nascetur filius. ⁊ ſi sara nonagenaria pariet. Et dixit abraham coram deo. Etinam ismael permaneat coram te. Et dixit deus. In veritate sara vxor tua pariet tibi filiũ: ⁊ vocabis nomen eius Ysaac: ⁊ statuam pactum meum cum eo in pactum eternum ⁊ filijs suis post eum. Et super ismael suscepi orationẽ tuam: ecce benedixi ei: ⁊ crescere eum faciã ⁊ multiplicabo eum valde nimis: duodecim principes generabit: ⁊ ponam eum in gentem magnã. Et pactum meum statuam cũ ysaac: quem pariet tibi sara in tẽpore isto anno altero. Et cum cõsummasset loqui cum eo: ascendit gloria dñi de super abrahã. Et tulit abraham ismaelem filium suum ⁊ omnes vernaculos domus suę ⁊ omnes quos emerat argento suo: cunctos masculos ex viris domus abrahã: ⁊ circũcidit carnẽ preputij eorum in ipsa die: sicut locutus est eis eo deus. Et abraham erat filius nonaginta	שְׁמַהּ דְּשָׂרַי שָׂרָה שְׁמָהּ׃ וּבָרַכְרְיהּ וְאַף יְהָבִית מִנַּהּ לָךְ בַּר וְאֵבָרְכִנַּהּ וּתְהֵא לְגַוְיָן מַלְכִין דְּשַׁלִּיטִין בְּגַוְיָן נִפְקִין מִנַּהּ׃ וּנְפַל אַבְרָהָם עַל אַפּוֹהִי וְחַדִּי וְאָמַר בְּלִבֵּיהּ הֲלִבְרָא דְּמֵאָה שְׁנִין יִתְיְלַד וְאִם שָׂרָה דְּבַת תִּשְׁעִין שְׁנִין תֵּלֵד׃ וַאֲמַר אַבְרָהָם קֳדָם יְיָ לְוַי יִשְׁמָעֵאל יְהֵא חַי קֳדָמָךְ׃ וַאֲמַר יְיָ אֲפִלּוּ הָכֵי שָׂרָה אִתְּתָךְ יְלִידָת לָךְ בַּר וְתִקְרֵי יָת שְׁמֵיהּ יִצְחָק וַאֲקִים יָת קְיָמִי עִמֵּיהּ לִקְיָם עָלַם וְלִבְנוֹהִי בָּתְרוֹהִי׃ וְלִישְׁמָעֵאל כַּדְבָלְתָךְ אֲצִיתָךְ הָא בָּרִכִית יָתֵיהּ וַאֲפֵרֵישׁ יָתֵיהּ וַאֲסַגֵּי יָתֵיהּ לַחֲדָא לַחֲדָא תְּרֵין עֲשַׂר רַבְרְבִין יוֹלִיד וְאֶתְּנִנֵּיהּ לְעַם סַגִּי׃ וְיָת קְיָמִי אֲקִים עִם יִצְחָק דְּתֵלְדָ לָךְ שָׂרָה לְזִמְנָא הָדֵין בְּשַׁתָּא אָחֳרָנָא׃ וְשֵׁצִי לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ וְאִתְפַּלַּח יְקָרָא דַּייָ מֵעִל לְוָת אַבְרָהָם׃ וּדְבַר אַבְרָהָם יָת יִשְׁמָעֵאל בְּרֵיהּ וְיָת כָּל יְלִידֵי בֵיתֵיהּ וְיָת כָּל זַבִּינַת כַּסְפֵּיהּ כָּל דְּכוּרָא בְּאֵינַשֵׁי בֵּית אַבְרָהָם וּגְזַר יָת בִּסַּר עָרְלָתְהוֹן בְּחַד יוֹמָא הָדֵין כְּמָא דַּמְלֵיל עִמֵּיהּ יְיָ׃ וְאַבְרָהָם בַּר תְּשְׁעִין	Translã.Chal'.

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Sept.	La.xviii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grec.lxx.ch interp.latina.
	הָעֵץ׃			arbore. Cũq; comedi	arbore. dirit ãt ad eũ. vbi
	וַיֹּאכֵלוּ׃			sset: dixerũt ad eũ.	sarra vxor tua. Ille rñ
	וַיֹּאמְרוּ			Vbi est sara vxor tua.	dit. Ecce in tabernaculo
	אֵלָיו			Ille rñdit. Ecce in	est. Cui dixit. Reuer
	אַיֵּה			tabernaculo est. Cui	tens reuertar ad te tpe isto:
אִשְׁתְּךָ	שָׂרָה			dixit. Reuertens	vita comite: & hẽbit fi
	וַיֹּאמֶר			reuertar ad te tpe isto:	liũ sara vxor tua. Quo
	הִנֵּה			vita comite: & hẽbit fi	audito sara rifit post
	בַּאֹהֶל׃			liũ sara vxor tua.	fiũ tabernaculi. Erãt ãt
	וַיֹּאמֶר			Quo audito sara rifit	ambo senes
	שׁוֹב			post fiũ tabernaculi.	
	אָשׁוּב			Erãt ãt ambo senes	
	אֵלֶיךָ				
	כָּעֵת				
	חָיָה				
	וְהִנֵּה				
	בֵן				
	לְשָׂרָה				
	אִשְׁתֶּךָ				
	וְשָׂרָה				
	שֹׁמַעַת				
	פֶּתַח				
	הָאֹהֶל				
	וְהוּא				
	אַחֲרָיו׃				
	וְאַבְרָהָם				
	זְקֵנִים				
	בָּאִים				
	בַּיָּמִים				
	חָדַל				
	לִהְיוֹת				
	לְשָׂרָה				
	אֹרַח				
	כַּנָּשִׁים׃				
	וַתִּצְחַק				
	שָׂרָה				
	בְּקִרְבָּהּ				
	לֵאמֹר				
	אַחֲרֵי				
	בְּלֹתִי				
	הָיְתָה				
	לִּי				
	עֶדְנָה				
	וַאדֹנִי				
	זָקֵן				
	וַיֹּאמֶר				
	יְהוָה				
	אֶל				
	אַבְרָהָם				
	לָמָּה				
	זֶּה				
	צָחֲקָה				
	שָּׂרָה				
	לֵאמֹר				
	הַאַף				
	אָמְנָם				
	אֵלֵד				
	וְאָנִי				
	זָקַנְתִּי׃				
	הֲיִפָּלֵא				
	מֵיְהוָה				
	דָּבָר				
	לַמּוֹעֵד				
	אָשׁוּב				
	אֵלֶיךָ				
	כָּעֵת				
	חָיָה				
	וּלְשָׂרָה				
	בֵּן׃				
	וַתְּנַחֵשׁ				
	שָׂרָה				
	לֵאמֹר				
	לֹא				
	צָחַקְתִּי				
	כִּי				
	יָרֵאָה				
	כִּי				
	אָחָקְתְּ׃				
	וַיִּקְמוּ				
	מִשָּׁם				
	הָאֲנָשִׁים				
	וַיַּשְׁקִפוּ				
	עַל				
	פְּנֵי				
	סְדֹם				
	וְאַבְרָהָם				
	הלך				
	עִמָּם				
	לְשַׁלְּחָם׃				
	וַיהוָה				
	אָמָר				
	הֲמְכַסֶּה				
	אֲנִי				
	מֵאַבְרָהָם				
	אֲשֶׁר				
	אֲנִי				
	עֹשֶׂה׃				
	וְאַבְרָהָם				
	הָיוֹ				
	יִהְיֶה				
	לְגוֹי				
	גָּדוֹל				
	וְעָצוּם				
	וְנִבְרְכוּ				
	בוֹ				
	כֹּל				
	גּוֹיֵי				
	הָאָרֶץ׃				
	כִּי				
	יְדַעְתִּיו				
	לְמַעַן				
	אֲשֶׁר				
	יְצַוֶּה				
	אֶת				
	בָּנָיו				
	וְאֶת				
	בֵּיתוֹ				
	אַחֲרָיו				
	וְשָׁמְרוּ				
	דֶּרֶךְ				
	יְהוָה				
	לַעֲשׂוֹת				
	צְדָקָה				
	וּמִשְׁפָּט				
	לְמַעַן				
	הָבִיא				
	יְהוָה				
	עַל				
	אַבְרָהָם				
	אֵת				
	אֲשֶׁר				
	דִּבֶּר				
	עָלָיו׃				

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Sept.	La.xviii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grec.lxx.ch interp.latina.
אֵבֶל	אֲבֵל			arbore. Cũq; comedi	arbore. dirit ãt ad eũ. vbi
אִישׁ	אַתָּה׃			sset: dixerũt ad eũ.	sarra vxor tua. Ille rñ
	וַיֹּאמֶר			Vbi est sara vxor tua.	dit. Ecce in tabernaculo
	הִנֵּה			Ille rñdit. Ecce in	est. Cui dixit. Reuer
	בָאֹהֶל׃			tabernaculo est. Cui	tens reuertar ad te in tpe isto:
	וַיֹּאמֶר			dixit. Reuertens	vita comite: & hẽbit fi
	שׁוֹב			reuertar ad te in tpe isto	liũ sara vxor tua. Quo
	אָשׁוּב			vita comite: & hẽbit fi	audito sara rifit post
	אֵלֶיךָ			liũ sara vxor tua.	fiũ tabernaculi. Erãt ãt
	כָּעֵת			Quo audito sara rifit	ambo senes
	חָיָה			post fiũ tabernaculi.	
	וְהִנֵּה			Erãt ãt ambo senes	
	בֵן				
	לְשָׂרָה				
	אִשְׁתֶּךָ				
	וְשָׂרָה				
	שֹׁמַעַת				
	פֶּתַח				
	הָאֹהֶל				
	וְהוּא				
	אַחֲרָיו׃				
	וְאַבְרָהָם				
	זְקֵנִים				
	בָּאִים				
	בַּיָּמִים				
	חָדַל				
	לִהְיוֹת				
	לְשָׂרָה				
	אֹרַח				
	כַּנָּשִׁים׃				
	וַתִּצְחַק				
	שָׂרָה				
	בְּקִרְבָּהּ				
	לֵאמֹר				
	אַחֲרֵי				
	בְּלֹתִי				
	הָיְתָה				
	לִּי				
	עֶדְנָה				
	וַאדֹנִי				
	זָקֵן				
	וַיֹּאמֶר				
	יְהוָה				
	אֶל				
	אַבְרָהָם				
	לָמָּה				
	זֶּה				
	צָחֲקָה				
	שָּׂרָה				
	לֵאמֹר				
	הַאַף				
	אָמְנָם				
	אֵלֵד				
	וְאָנִי				
	זָקַנְתִּי׃				
	הֲיִפָּלֵא				
	מֵיְהוָה				
	דָּבָר				
	לַמּוֹעֵד				
	אָשׁוּב				
	אֵלֶיךָ				
	כָּעֵת				
	חָיָה				
	וּלְשָׂרָה				
	בֵּן׃				
	וַתְּנַחֵשׁ				
	שָׂרָה				
	לֵאמֹר				
	לֹא				
	צָחַקְתִּי				
	כִּי				
	יָרֵאָה				
	כִּי				
	אָחָקְתְּ׃				
	וַיִּקְמוּ				
	מִשָּׁם				
	הָאֲנָשִׁים				
	וַיַּשְׁקִפוּ				
	עַל				
	פְּנֵי				
	סְדֹם				
	וְאַבְרָהָם				
	הלך				
	עִמָּם				
	לְשַׁלְּחָם׃				
	וַיהוָה				
	אָמָר				
	הֲמְכַסֶּה				
	אֲנִי				
	מֵאַבְרָהָם				
	אֲשֶׁר				
	אֲנִי				
	עֹשֶׂה׃				
	וְאַבְרָהָם				
	הָיוֹ				
	יִהְיֶה				
	לְגוֹי				
	גָּדוֹל				
	וְעָצוּם				
	וְנִבְרְכוּ				
	בוֹ				
	כֹּל				
	גּוֹיֵי				
	הָאָרֶץ׃				
	כִּי				
	יְדַעְתִּיו				
	לְמַעַן				
	אֲשֶׁר				
	יְצַוֶּה				
	אֶת				
	בָּנָיו				
	וְאֶת				
	בֵּיתוֹ				
	אַחֲרָיו				
	וְשָׁמְרוּ				
	דֶּרֶךְ				
	יְהוָה				
	לַעֲשׂוֹת				
	צְדָקָה				
	וּמִשְׁפָּט				
	לְמַעַן				
	הָבִיא				
	יְהוָה				
	עַל				
	אַבְרָהָם				
	אֵת				
	אֲשֶׁר				
	דִּבֶּר				
	עָלָיו׃				

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Sept.	La.xviii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grec.lxx.ch interp.latina.
אָמַר	וַיֹּאמֶר			Dixitq; dñs. Clamor	dixit itaq; dñs. Clam
	יְהוָה			sodomorũ & gomorre	mor sodomorũ & go
	זַעֲקַת			morũ multiplicatus	morreorũ multiplicat
	סְדֹם			est: & pctm eorũ aggra	est: & pctm eorũ aggra
	וַעֲמֹרָה			uatũ est nimis. Descen	uatũ est nimis. Defcen
	כִּי			dã & videbo: vtrum cla	dã & videbo: vtrum cla
	רַבָּה			morẽ q venit ad me: o	morẽ q venit ad me: o
	וְחַטָּאתָם			pere cõpleuerit: an nõ	pere cõpleuerit: an nõ
	כִּי			est ita: vt sciam. Cõuer	est ita: vt sciam. Cõuer
	כָבְדָה			teruntq; se inde:	teruntq; se inde:
	מְאֹד׃			& abierunt sodomam.	& abierunt sodomam.
יָרַד	אֵרְדָה			Abraã vero adhuc sta	Abraã vero adhuc sta
רָאָה	נָּא			bat coram dño: & appro	bat corã dño: & appro
	וְאֶרְאֶה			pinquans ait.	pinquans ait.
עָשָׂה	הַכִּצַּעֲקָתָהּ			Nunquid perdes iustũ	Nunquid perdes iustũ
	הַבָּאָה			cum impio:	cum impio:
	אֵלַי				
	עָשׂוּ				
	כָּלָה				
	וְאִם				
	לֹא				
יָדַע	אֵדָעָה׃				
פָּנָה	וַיִּפְנוּ				
	מִשָּׁם				
	הָאֲנָשִׁים				
	וַיֵּלְכוּ				
	סְדֹמָה				
	וְאַבְרָהָם				
	עוֹדֶנּוּ				
נָגַשׁ אָמַר	עֹמֵד				
סָפָה צָדַק	לִפְנֵי				
	יְהוָה׃				
	וַיִּגַּשׁ				
	אַבְרָהָם				
	וַיֹּאמַר				
	הַאַף				
	תִּסְפֶּה				
	צַדִּיק				
	עִם				
	רָשָׁע׃				
אוּלַי	אוּלַי				
	יֵשׁ				
	חֲמִשִּׁים				
	צַדִּיקִם				
	בְּתוֹךְ				
	הָעִיר				
נָשָׂא מָקוֹם	הַאַף				
	תִּסְפֶּה				
	וְלֹא				
	תִּשָּׂא				
	לַמָּקוֹם				
	לְמַעַן				
	חֲמִשִּׁים				
	הַצַּדִּיקִם				
	אֲשֶׁר				
עָשָׂה	בְּקִרְבָּהּ׃				
	חָלִלָה				
	לְךָ				
	מֵעֲשֹׂת				
מוּת	כַּדָּבָר				
	הַזֶּה				
	לְהָמִית				
	צַדִּיק				
	עִם				
	רָשָׁע				
	וְהָיָה				
	כַּצַּדִּיק				
	כָּרָשָׁע				
	חָלִלָה				
	לָךְ				
	הַשֹּׁפֵט				
שָׁפַט מָצָא	כָּל				
	הָאָרֶץ				
	לֹא				
	יַעֲשֶׂה				
	מִשְׁפָּט׃				
	וַיֹּאמֶר				
	יְהוָה				
	אִם				
	אֶמְצָא				
	בִסְדֹם				
	חֲמִשִּׁים				
	צַדִּיקִם				
	בְּתוֹךְ				
	הָעִיר				
	וְנָשָׂאתִי				
	לְכָל				
	הַמָּקוֹם				
	בַּעֲבוּרָם׃				
עָנָה אָמַר	וַיַּעַן				
יָאַל	אַבְרָהָם				
	וַיֹּאמַר				
	הִנֵּה				
	נָא				
	הוֹאַלְתִּי				
	לְדַבֵּר				
	אֶל				
	אֲדֹנָי				
חָסַר	וְאָנֹכִי				
	עָפָר				
	וָאֵפֶר				
	אוּלַי				
	יַחְסְרוּן				
	חֲמִשִּׁים				
	הַצַּדִּיקִם				
	חֲמִשָּׁה				
שֵׁנִית	אֶת				
	כָּל				
	הָעִיר				
	וַיֹּאמֶר				
	לֹא				
	אַשְׁחִית				
	אִם				
	אֶמְצָא				
	שָׁם				
	אַרְבָּעִים				
	וַיֹּסֶף				
	עוֹד				
	לְדַבֵּר				
	אֵלָיו				
	וַיֹּאמֶר				
	אוּלַי				
	יִמָּצְאוּן				
	שָׁם				
	אַרְבָּעִים				
עָשָׂה	וַיֹּאמֶר				
	לֹא				
	אֶעֱשֶׂה				

Pritiua chal.	Interp.chal.
אִנְתְּ שַׁבַּן תּוּב	arbore: & comederunt. Et dixerũt ei vbi est sara vxor
קוּם שׁוּב עוֹל	tua. Et dixit. Ecce in tabernáculo est. Et ait. Reuer
הָוָה נַעֲשֵׂה אֲפַר	tens reuertar ad te in tpe isto quo vos eritis viui: et
שׁוּבֵי הָוָה עֲלֹם	ecce filius erit sare vxor tue: & sara audiebat in ostio
רַבְּתָא יְלַד בְּתָה	tabernaculi: & ostiũ erat a tergo eius. Abraha ãt &
תּוּב קוּם	sara senuerãt & prouecte ei ãt etatis: & deffecerat sare
קוּם שַׁבְתָּ	cõsuetudo mulieri ũ. Et risit sara intra se dicẽs. Post
לָוֶה כָּתָה	quã cõsenui et ir mihi tuuẽtius: & dñs meus senex est.
יְהוָה לְוָתָךְ	Et dixit dñs abrahe. Quare risit sara dicẽs. Nunqd
עָבַד דּוּן אָתָא	in veritate paritura sum: & ego cõsenui. Nunqd occul
	tabitur a facie dñi verbũ. In tpe reuertar ad te secut
	nũc quo critis viui: & sare erit filĩ. Et negauit sara di
	cens. Non risi: qr timui. Et ait. Requaq; sed risisti.
	Et surrexerũt inde viri & respexerũt cõtra facie sodo
	mẽ: & abraha ibat cus eis vt comitaretureos. Dixitq;
	dñs. Nunqd celabo ego ab abraham quod ego facio.
	Abraham aute erit in gentem magnam & robustam.
	Et benedicentur propter eum oẽs populi terre: quia
	noui qõ precipiet filiis suis: et viris dom sue post se
	vt custodiant vias que recte sunt coram dño: vt faciant
	iusticiam & iudiciũ: vt adducat dominus super abra
	ham quod locutus est vt adduceret super eum. ooo

Transla.Chal.
אֵילָנָא וַאֲכַלוּ וַאֲמָרוּ לֵיהּ אַן שָׂרָה אִתְּתָךְ וַאֲמַר הָא בְּמַשְׁכְּנָא׃ וַאֲמַר מֵיתָב אֵיתוֹב
לְוָתָךְ כְּעִדָּנָא הָדֵין חַיְתָא וְהָא בַר לְשָׂרָה אִתְּתָךְ וְשָׂרָה שָׁמְעָת בְּתָרֵע מַשְׁכְּנָא וְהוּא
אַחֲוֹהִי׃ וְאַבְרָהָם שָׂרֵיהּ יַתִּירִין סָבִין מִלְּמֵהֱוֵי לְשָׂרָה אָרְחָא כְּנָשָׁא׃ וְצָחֲקַת שָׂרָה
בִּמְעֵהָא לְמֵימַר הַאֲפִלְמָא אֲנָא יְלִידָא וַאֲנָא סִיבְתָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם
לְמָא דְנָן חֲיְכַת שָׂרָה לְמֵימַר הַאֲפִלְמָא אִילִיד וַאֲנָא סִיבְתָא׃ הֲיִתְכַּסֵּי מִן קֳדָם
יְיָ פִּתְגָמָא לְזִמְנָא אָחֳרִינָא כְּעִדָּנָא הָדֵין וְלִשָׂרָה בַּר׃ וְכַדְּחֵית שָׂרָה לְמֵימַר
לָאו חֲיְכֵית אֲרֵי דְּחֵילַת וַאֲמַר לָא אֱלָהֵין חֲיְכֵית׃ וְקָמוּ מִתָּמָן גַּבְרַיָּא׃ וְאִסְתַּכְּלוּ עַל
פֵּיאֵי סְדוֹם וְאַבְרָהָם אֲזַיל עִמְּהוֹן לְאַלְוָאֵיהוֹן׃ וַיְיָ אֲמַר לְאַבְרָהָם הַאֲנָא
עָבִיד וְאַבְרָהָם מֵהֵוֵא יְהֵוֵא לְעַם סַגִּי וְתַקִּיף וְיִתְבָּרְכוּן בֵּדִילֵיהּ כָּל עַמְמֵי אַרְעָא׃ אֲרֵי
יְדַעְתֵּיהּ בְּדִיל דְּיִפְקֵד בְּנוֹהִי וְיָת אֵינֵשׁ בֵּיתֵיהּ בָּתְרוֹהִי׃ וְיִטְּרוּן אוֹרְחָן דַּיְיָ לְמֶעְבַּד
זְכוּ וְקוּשְׁטָא בְּדִיל דְּאַיְתֵי יְיָ עַל אַבְרָהָם יָת דְּמַלֵּיל לְאִתְּאָה עֲלוֹהִי׃

Pritiua chal.	Interp.chal.
אִנְתְּ שַׁבַּן תּוּב	arbore: & comederunt. Et dixerũt ei vbi est sara vxor
קוּם שׁוּב עוֹל	tua. Et dixit. Ecce in tabernáculo est. Et ait. Reuer
הָוָה נַעֲשֵׂה אֲפַר	tens reuertar ad te in tpe isto quo vos eritis viui: et
שׁוּבֵי הָוָה עֲלֹם	ecce filius erit sare vxor tue: & sara audiebat in ostio
רַבְּתָא יְלַד בְּתָה	tabernaculi: & ostiũ erat a tergo eius. Abraha ãt &
תּוּב קוּם	sara senuerãt & prouecte ei ãt etatis: & deffecerat sare
קוּם שַׁבְתָּ	cõsuetudo mulieri ũ. Et risit sara intra se dicẽs. Post
לָוֶה כָּתָה	quã cõsenui et ir mihi tuuẽtius: & dñs meus senex est.
יְהוָה לְוָתָךְ	Et dixit dñs abrahe. Quare risit sara dicẽs. Nunqd
עָבַד דּוּן אָתָא	in veritate paritura sum: & ego cõsenui. Nunqd occul
	tabitur a facie dñi verbũ. In tpe reuertar ad te secut
	nũc quo critis viui: & sare erit filĩ. Et negauit sara di
	cens. Non risi: qr timui. Et ait. Requaq; sed risisti.
	Et surrexerũt inde viri & respexerũt cõtra facie sodo
	mẽ: & abraha ibat cus eis vt comitaretureos. Dixitq;
	dñs. Nunqd celabo ego ab abraham quod ego facio.
	Abraham aute erit in gentem magnam & robustam.
	Et benedicentur propter eum oẽs populi terre: quia
	noui qõ precipiet filiis suis: et viris dom sue post se
	vt custodiant vias que recte sunt coram dño: vt faciant
	iusticiam & iudiciũ: vt adducat dominus super abra
	ham quod locutus est vt adduceret super eum. ooo

Transla.Chal.
וְאָמַר יְיָ קְבִילַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה אֲרֵי סַגִּיאַת וְחוֹבַתְהוֹן אֲרֵי תַקִּיפַת לַחֲדָא׃ אֵיחֲבִי
כְעַן וְאֵידְעִין הֲכִקְבִילַת תְּרֵעֲלַת לְקֳדָמַי עֲבַדָּ אֵיעֲבִיד עִמְּהוֹן גְּמִירָא אִם לָא אֵתַּיְתִּי
וְאִם חַיֵּיהוֹן לָא׃ וְאִתְפְּנִיאוּ מִתַּמָּן גּוּבְרַיָּא וַאֲזָלוּ לְסִדוֹם וְאַבְרָהָם עַד הֲבָא
יְשַׁמֵּשׁ בְּצִלֵּי קֳדָם יְיָ׃ וּקְרִיב אַבְרָהָם וַאֲמַר הֲבְרַגְזָ תְּשֵׁצֵי זַכָּאָה עִם חַיָּבָא וְאִם
אִית חַמְשִׁין זַכָּאִין בְּגוֹ קַרְתָּא הֲבְרַגְזָ תְּשֵׁצֵי וְלָא אֶתְרָא בְּדִיל חַמְשִׁין זַכָּאִין
דִּי בְגַוָּהּ׃ קוּשְׁטָא אֵינוֹן דְּיִמֵּי מֵעְבַּד לְפִתְגָמָא הָדֵין לְשֵׁצָאָה זַכָּאָה עִם חַיָּבָא
וְיֶהֱוֵא כְּחַיָּבָא קוּשְׁטָא אֵינוּן דַּיְנֵי דְּכָל אַרְעָא לָא נְדִין דִּינָא קְשׁוֹט׃ וַאֲמַר יְיָ
אִם אַשְׁכַּח בְּסִדוֹם חַמְשִׁין זַכָּאִין בְּגוֹ קַרְתָּא וְאֶשְׁבּוֹק לְכָל אַתְרָא בְּדִילֵיהוֹן׃
וְאָתֵיב אַבְרָהָם וַאֲמַר הָא כְעַן אֶסְגֵּיתִי לְמַלָּלָא קֳדָם יְיָ וַאֲנָא עָפָר וְתֻמָּא׃ שַׁמָּאִם
יַחְסְרוּן חַמְשִׁין זַכָּאִין חַתְבֵּל חַמְשָׁא אַתְּ כָּל קַרְתָּא וַאֲמַר לָא אֲחַבֵּל אִם
אַשְׁכַּח תַּמָּן אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא׃ וְאוֹסִיף עוֹד לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ וַאֲמַר מַאִם יִשְׁתַּכְחוּן
תַּמָּן אַרְבְּעִין וַאֲמַר לָא אֶעְבֵּיד בְּמֵימְרָא

Positiua heb.	Ter. Heb.	Señ.	Ca. rix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים׃ וַיֹּאמֶר אַל	propter quadraginta. Ne		propter quadraginta. et ait: nunqd si	propter quadraginta. et ait: μηηδὶ ſi ἕνεκεν τῶν τεσσαράκοντα· καὶ εἶπε, μὴ τι ἐὰν
עבר	יִחַר לֶאדֹנָי וַאֲדַבְּרָה אוּלַי	queſo inquit indigne		locut fuero dñe: ſi aũt inuẽti fuerit illic triginta.	λαλήσω κύριε; ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα.
חרה ר בר	יִמָּצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא	ris dñe ſi loqr. Quid ſi		et dixit: non perdã propter triginta.	καὶ εἶπεν, οὐμὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τριάκοντα.
	אֶעֱשֶׂה אִם אֶמְצָא שָׁם שְׁלֹשִׁים׃	ibi inuenti fuerint trí		non perdã propter triginta.	et dixit: posſũ habeo loqui ad dñm:
אל	וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל	ginta. Rñdit. Non		Quia ſemel eo	καὶ εἶπεν, ἐπειδὴ ἔχω λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον,
ארני אולי ימצאון שם עשרים	אֲדֹנָי אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים	faciam: ſi inuenero ibi		dixi cepi: loquar ad eo	ſi aũt inuenti fuerit illic viginti. et dixit: non per-
	וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר	triginta. Quia ſemel eo		dñm meũ. quid ſi ibi	ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ εἴκοσι. καὶ εἶπεν, δυμὴ ἀπο
שחת	הָעֶשְׂרִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַל נָא יִחַר	dixi cepi: loquar ad eo		inuẽti fuerint viginti.	dam: ſi inuenero illic viginti. et dixit: nõdũ lo
	לֶאדֹנָי וַאֲדַבְּרָה אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם	dñm meũ. quid ſi ibi		Ait. Non interficiam	λέσω, ἐὰν εὕρω ἐκεῖ εἴκοσι. καὶ εἶπε, μὴ τι κύ
	עֶשְׂרִים׃ וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר	inuẽti fuerint viginti.		propter eo	ριε ἐὰν λαλήσω ἔτι ἅπαξ· ἐὰν δὲ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ
	הָעֶשְׂרִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַל נָא יִחַר	Ait. Non interficiam		viginti. Obſecro	δεκα. καὶ εἶπεν, δυμὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν δέ
	לֶאדֹנָי וַאֲדַבְּרָה אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם	propter eo		ne iraſcaris	κα. ἀπῆλθε δὲ ὁ κύριος, ὡς ἐπαυσατο λαλῶν
	עֶשְׂרָה׃ וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר	viginti. Obſecro ne		domine ſi loquar ad	πρὸς ἀβραάμ. καὶ ἀβραὰμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν
	עֶשֶׂרָה׃ וַיֵּלֶךְ	iraſcaris domine ſi loquar		huc ſemel. quid ſi	τόπον αὐτοῦ.
	יְהוָה כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל	ad huc ſemel. quid ſi		inuenti fuerint ibi	Ca. 19.
שוב קום	אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקֹמוֹ׃	decem. Dixit. Non		decem. Dixit. Non	Enerũt aũt duo angeli in ſodomã ve-
Ca. rix.	וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים	delebo propter decẽ.		abiit	ἦλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς σόδομα ἑσπέ
בוא שנה	סְדֹמָה בָּעֶרֶב וְלוֹט יֹשֵׁב בְּשַׁעַר	Abiit dominus poſtq̃ ceſſa-		dominus poſtq̃ ceſſa-	pere. lot aũt ſedebat apud portã ſodo-
ראה קום	סְדֹם וַיַּרְא לוֹט וַיָּקָם לִקְרָאתָם	uit loqui ad abraã: & ille		uit loqui ad	μορ. ἰδὼν δὲ λὼτ, ἀνέστη εἰς συνάντησιν αὐτ
שתה אפר	וַיִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם אָרְצָה׃ וַיֹּאמֶר	reuerſus eſt in locũ ſuum.	Ca. 19.	abraã: & ille reuerſus	λοις. et adorauit facie in
	הִנֶּה נָא אֲדֹנַי סוּרוּ נָא אֶל בֵּית			eſt in locũ ſuum.	τοῖς· καὶ προσεκύνησε τῷ πρόσωπῳ ἐπὶ τὴν
	עַבְדְּכֶם וְלִינוּ וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם			Enerunt q̃ duo an	γῆν. et dixit: ecce dñi declinate in
לין	וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהָלַכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם			geli fodomã veſpe-	μῶν. ἰδοὺ δὴ κύριοι ἐκκλίνατε εἰς τὸν
שכם	וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בָרְחוֹב נָלִין׃			re ſedente loth in forib ciuitatis.	οἶκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν, καὶ καταλύσατε, καὶ
רחב לין	וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ	Qui cum vidiſſet eos:		furrexit & iuit obuiã	λαυατε pedes veſtros: et manicantes:
פצר סור בוא	אֶל בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה	furrexit & iuit obuiã		eis: adorauitq̃ pronus	πιάσατε τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρίσαντες, ἀ
עשה משתה	וּמַצּוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ׃ טֶרֶם	eis: adorauitq̃ pronus		in terram: & dixit.	πελεύσεσθε τὴν ὁδὸν ὑμῶν. εἶπον δὲ οὐχί, ἀλλ
אכל שכב	יִשְׁכָּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סְדֹם נָסַבּוּ	in terram: & dixit.		Obſecro domini declí	in platea manebimo. et coe
סבב	עַל הַבַּיִת מִנַּעַר וְעַד זָקֵן כָּל הָעָם	Obſecro domini declí		nate in domum eius:	γὲν τῇ πλατείᾳ καταύσομεν. καὶ κατεβιά
	מִקָּצֶה׃ וַיִּקְרְאוּ אֶל לוֹט וַיֹּאמְרוּ	nate in domum eius:		pueri veſtri: & manete	σατο cos: et declinauerũt ad eum. et in
מצה קרא		pueri veſtri: & manete		ibi. Lauate pedes veſtros:	σατο αὐτούς, καὶ ἐξέκλιναν πρὸς αὐτόν· καὶ εἰ
		ibi. Lauate pedes veſtros:		& mane proficiſcemini	σῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς
		& mane proficiſcemini		in viam veſtram. qui	continuũ: τ azymos coxit eis: τ comedeft.
		in viam veſtram. qui		Dixerũt. Minime: ſed	πότον, καὶ ἀζύμους ἔπεψεν αὐτοῖς, καὶ ἔφαγον·
		Dixerũt. Minime: ſed		in platea manebimus.	antequ dormierãt ũt: viri ciuitatis
		in platea manebimus.		Cõpulit illos oppido	πρὸ τοῦ κοιμηθῆναι δέ, οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως
		Cõpulit illos oppido		vt diuerterẽt ad eũ. In	sodomite: circuerunt domũ a pue-
		vt diuerterẽt ad eũ. In		greſſiſq̃ domum eius	οἱ σοδομῖται, ἐκύκλωσαν τὴν οἰκίαν ἀπὸ νεα
		greſſiſq̃ domum eius		fecit conuiuium.	ro vſq; ad ſenẽ: oia populꝰ ſimul. τ
		fecit conuiuium.		coxit azyma: & come	νίσκου ἕως πρεσβύτου, πᾶς ὁ λαὸς ἅμα. καὶ
		coxit azyma: & come		derũt. Priuſ aũt q̃ irẽt	vocauerunt lot. et dixerunt
		derũt. Priuſ aũt q̃ irẽt		cubitum: viri ciuitatis	προσεκάλουν τὸν λὼτ. καὶ εἶπον
		cubitum: viri ciuitatis		vallauerunt	
		vallauerunt		domũ illius a puero vſq;	
		domũ illius a puero vſq;		ad ſenẽ omnis ppls	
		ad ſenẽ omnis ppls		ſimul. Vocauerunt q̃	
		ſimul. Vocauerunt q̃		loth: & dixerunt	

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
תַּכָּף שָׁלַל	propter quadraginta. Et dixit. Ne obſecro iraſcatur furor dñi t loquar. Forte inueniẽtur ibi triginta. Et	
כְּנָא	dixit. Non faciã cõſummationẽ ſi inuenero ibi triginta.	
חֲבַל	Et dixit Ecce nunc multũ locutus ſum coã dño: forte	
תַּכָּף שָׁבַח	inueniẽtur ibi viginti. Et dixit nõ diſperdã ꝓpter vi-	
חֲבַל סְלַק שַׁצָּא	ginti. Et ait. Ne obſecro iraſcatur furor dñi t loquar	
תּוּב אֲתָא לַאֲרַ	tantũmodo hac vice: forte inueniẽtur ibi decem. Et	
קוּם בַּעֲוָא רַבָּה	dixit. Non diſperdã propter decẽ. Et elcuata eſt glo	
סְחֵי קֳדָם יָתֵר	ria dñi cum ceſſaſſet loqui cum abraham: t abraham	
יְתִיר עוֹל מָרָא	reuerſus eſt in locum ſuum. Ca. 19.	
שְׁבַק	Et venerũt duo angeli ſodomã veſpere: t lot ſe-	
עֲלַם שׁוּב עֲבַד	debat in porta ſodome. Et vidit lot t ſurrexit	
	in occurſum eor: t adorauit pronus ſup terram. Et	
	ait. Obſecro nunc domini mei declinate nunc in do-	
	mum ſeruꝰ veſtri: t manete t lauate pedes veſtros:	
	et mane ſurgẽtes ibitis in viam veſtram. Et dixerũt.	
	Nequaquã: ſed in platea manebimus: t cõpulit eos	
	valde: t declinauerũt ad eum t ingreſſi ſunt in domũ	
	eius: t fecit eis cõuiuium: t azyma coxit eis t come-	
	derunt. priuſq̃ autẽ irent cubitum: viri ciuitatis viri	
	ſodome vallauerũt domũ a puero vſq; ad ſenẽ omnis	
	populus ſimul. Et vocauerunt lot: t dixerunt	

Positiua heb.	Ter. Heb.	Señ.	Ca. rix.	Transla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ			ci. Vbi ſunt viri: qui	ad cum: vbi ſunt viri d ingreſſi ſũt
יצא	אֵלֶיךָ הַלָּיְלָה הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ			introierunt ad te nocte. Educ illos	πρὸς αὐτὸν, ποῦ εἰσὶν οἱ ἄνδρες οἱ εἰσελθόντες
ידע	וְנֵדְעָה אֹתָם׃ וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט			huc: ꝙ ꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙ	ad te nocte. educ illos ad nos:
	הַפֶּתְחָה וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו׃			vt cognoſcamus eos.	πρός σε τὴν νύκτα· ἐξάγαγε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς,
	וַיֹּאמֶר אַל נָא אַחַי תָּרֵעוּ הִנֶּה נָא			Egreſſus aũt ad eos loth	ντ coramus cũ eis. egreſſus ẽãt lot ad ve-
ערע	לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ			poſt tergum accludens	ſtibulum: at hoſtiũ adaperuit poſt ſe. ait aũt
שנה	אִישׁ אוֹצִיאָה נָּא אֶתְהֶן אֲלֵיכֶם			oſtium ꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙ	ſ. ait. Nolite q̃ſo fratres
עשה	וַעֲשׂוּ לָהֶן כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק			ait. Nolite q̃ſo fratres	mei: nolite malũ hoc fa
	לָאֲנָשִׁים הָאֵל אַל תַּעֲשׂוּ דָבָר			mei: nolite malũ hoc fa	cere. Habeo duas filias
בוא קרה	כִּי עַל כֵּן בָּאוּ בְּצֵל קֹרָתִי׃ וַיֹּאמְרוּ			cere. Habeo duas filias	q̃ necdũ cognouerunt
נגש	גֶּשׁ הָלְאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בָּא			q̃ necdũ cognouerunt	virum. Educã eas ad
שפט רוץ	לָגוּר וַיִּשְׁפֹּט שָׁפוֹט עַתָּה נָרַע לְךָ			virum. Educã eas ad	vos: ꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙ
פצר	מֵהֶם וַיִּפְצְרוּ בָאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד			vos: ꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙ	& abutimini eis: ſicut
	וַיִּגְּשׁוּ לִשְׁבֹּר הַדָּלֶת׃ וַיִּשְׁלְחוּ			& abutimini eis: ſicut	vobis placuerit: dum
שלח יצא	הָאֲנָשִׁים אֶת יָדָם וַיָּבִיאוּ אֶת לוֹט			vobis placuerit: dum	mõ viris iſtis nihil mali
	אֲלֵיהֶם הַבַּיְתָה וְאֶת הַדֶּלֶת סָגָרוּ׃			mõ viris iſtis nihil mali	faciatis: ꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙ
	וְאֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פֶּתַח הַבַּיִת			faciatis: ꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙ	quia ingreſſi ſunt ſub
	הִכּוּ בַּסַּנְוֵרִים מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל			quia ingreſſi ſunt ſub	vmbra culmis mei. At
נגל	וַיִּלְאוּ לִמְצֹא הַפָּתַח׃ וַיֹּאמְרוּ			vmbra culmis mei. At	illi dixerũt. Recede il
יצא	הָאֲנָשִׁים אֶל לוֹט עֲדִי מִי לְךָ פֹּה			illi dixerũt. Recede il	luc. & rursus. Ingreſ
חתן בן בת	חָתָן וּבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ			luc. & rursus. Ingreſ	ſus es in quiunt vt adue
יצא מן מקום	בָּעִיר הוֹצֵא מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה׃			ſus es in quiunt vt adue	na: nũquid vt iudices.
משחית אנחנו את פני יהוה	כִּי מַשְׁחִתִים אֲנַחְנוּ אֶת פְּנֵי יְהוָה			na: nũquid vt iudices.	Te ergo ipſum magis
וישלחנו יהוה לשחתה	וַיְשַׁלְּחֵנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ׃ וַיֵּצֵא			Te ergo ipſum magis	q̃ hos affligemus. Vi
לוט וידבר אל חתניו לקחי בנתיו	לוֹט וַיְדַבֵּר אֶל חֹתְנָיו לֹקְחֵי בְנֹתָיו			q̃ hos affligemus. Vi	de facie bãt loth vehemẽ
ויאמר קומו צאו מן המקום הזה	וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה			de facie bãt loth vehemẽ	tiſſime. lãq̃ ppe erat ꝙ
	כִּי מַשְׁחִית יְהוָה אֶת הָעִיר וַיְהִי			tiſſime. lãq̃ ppe erat ꝙ	vt effringeret fores. &
	כִּמְצַחֵק בְּעֵינֵי חֲתָנָיו׃ וַיְהִי			vt effringeret fores. &	ecce miſerũt manũ viri
	כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיָּאִיצוּ הַמַּלְאָכִים			ecce miſerũt manũ viri	& introduxerunt ad ſe
	בְּלוֹט לֵאמֹר קוּם קַח אֶת אִשְׁתְּךָ			& introduxerunt ad ſe	loth: & clauſerũt oſtiũ
	וְאֶת שְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ הַנִּמְצָאוֹת פֶּן			loth: & clauſerũt oſtiũ	& eos qui foris erant
	תִּסָּפֶה בַּעֲוֹן הָעִיר׃ וַיִּתְמַהְמָהּ			& eos qui foris erant	ꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙ
	וַיַּחֲזִקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיַד			ꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙ	percuſſerũt cecitate a mi
	אִשְׁתּוֹ וּבְיַד שְׁתֵּי בְנֹתָיו בְּחֶמְלַת			percuſſerũt cecitate a mi	nimo vſq; ad maximũ:
	יְהוָה עָלָיו וַיֹּצִאֻהוּ וַיַּנִּיחֻהוּ			nimo vſq; ad maximũ:	ita vt oſtiũ inuenire nõ
	מִחוּץ לָעִיר׃ וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם			ita vt oſtiũ inuenire nõ	poſſent. Dixerũt autem
	אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר מַלֵּט עַל נַפְשֶׁךָ			poſſent. Dixerũt autem	ad loth. Habes hic
	אַל תַּבִּיט אַחֲרֶיךָ וְאַל תַּעֲמֹד			ad loth. Habes hic	quempiam tuorum ꝙꝙꝙ
	בְּכָל הַכִּכָּר הָהָרָה הִמָּלֵט פֶּן			quempiam tuorum ꝙꝙꝙ	generũ aut filios aut fi
	תִּסָּפֶה׃ וַיֹּאמֶר לוֹט אֵלֵיהֶם אַל נָא			generũ aut filios aut fi	lias? Omnes qui tui ſũt
	אֲדֹנָי׃ הִנֵּה נָא מָצָא עַבְדְּךָ חֵן			lias? Omnes qui tui ſũt	educ de vrbe hac. ꝙꝙꝙ
	בְּעֵינֶיךָ וַתַּגְדֵּל חַסְדְּךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ			educ de vrbe hac. ꝙꝙꝙ	Delibimus enim ꝙꝙꝙꝙ
	עִמָּדִי לְהַחֲיֹת אֶת נַפְשִׁי וְאָנֹכִי			Delibimus enim ꝙꝙꝙꝙ	locum iſtum: ꝙꝙꝙꝙꝙꝙ
	לֹא אוּכַל לְהִמָּלֵט הָהָרָה פֶּן			locum iſtum: ꝙꝙꝙꝙꝙꝙ	ꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙ
	תִּדְבָּקַנִי הָרָעָה וָמַתִּי׃ וְהִנֵּה נָא			ꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙꝙ	eo q̃ ingreſſi erit clamor
	הָעִיר הַזֹּאת קְרֹבָה לָנוּס שָׁמָּה			eo q̃ ingreſſi erit clamor	eorũ coram dño: q mi
	וְהִיא מִצְעָר אִמָּלְטָה נָּא שָׁמָּה			eorũ coram dño: q mi	ſit nos vt pdamus illos.
	הֲלֹא מִצְעָר הִוא וּתְחִי נַפְשִׁי׃			ſit nos vt pdamus illos.	Egreſſus itaq; loth: lo
	וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נָשָׂאתִי פָנֶיךָ גַּם			Egreſſus itaq; loth: lo	cutus ẽ ad gros ſuos:
	לַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי הָפְכִּי אֶת			cutus ẽ ad gros ſuos:	qui acceperũt filias ſuas. et di
	הָעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ מַהֵר הִמָּלֵט			qui acceperũt filias ſuas. et di	xit: ſurgite t egredimini de loco iſto.
	שָׁמָּה כִּי לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת דָּבָר			xit: ſurgite t egredimini de loco iſto.	
	עַד בֹּאֲךָ שָׁמָּה עַל כֵּן קָרָא שֵׁם				

Positiua chal.	Transla. Chal.
אֲתָא נְבָךְ רְעִי	לֵיהּ אֱן נוּכְרָיֵא דְאָתוֹ לְוָתֵהּ כָּל יְלִידָא אֲפֵיקְרִנּוּן לְהוֹן נְדַיְרֵית הוֹן וְכַּךְ לְוָתְהוֹן לוֹט
בְּעָה בְּאֵשׁ תְּרֵי	לְתַרְעָא וּדְשָׂא אֲחַד בֵּיתְרוֹהִי וְאָמַר לָא תְּבַאֲשׁוּן בְּבָעוּ כְּעַן אֲחַד לָא תְּבַאֲשׁוּן לֵיהּ כִּיְנִין לִי תְּרֵתָן בְּנָת
בְּנָה בְּנָךְ עֲבַד	דְּלָא יְדִעִין גְּבַר אֲפֵיק כְּעַן תְּרֵהוֹן לְוָתְכוֹן וְעִבְדוּ לְהֶן כְּתָקְנָךְ בְּעֵינֵיכוֹן לְחוֹד לְגוּבְרַיָּא
אֶל עֲבַד שׁוּל	הָאִלֵּין לָא תַּעְבְּדוּן מִדְּעֲם אֲרֵי עַל כֵּן בָּטְלוּ בְּשׁוּרְתִּי וְאָמְרוּ קְרִיב לְהָלְאָה וְאָמְרוּ
שׁוּרָא יְתֵב דִּין	חַד אֲתָא לְאִתְיְתָבָא וְהָא דַיְנָא כְּעַן נְבָאִישׁ לָךְ מִדְּיִלְהוֹן וְאִתְקְרִיבוּ בְּגֻבְרָא בְּלוֹט
בָּאֵשׁ תְּקֵף חֲבַר	לְמֶהֱדָא וּקְרִיבוּ לְמִתְבַּר דְּשָׁא וְאַשְׁלִיחוּ גוּבְרַיָּא יָת יְדֵיהוֹן וְאַעְלוּ יָת לוֹט לְוָתְהוֹן
יְשׁוּ עוֹל מָרָא	לְבֵיתָא יָת דְּשָׁא אֲחַדוּ וְיָת נוּרָא דְּאִתְּקַד וְסִמוּ בְּשַׁנְרֵי רִיבָא דְּעָזְיָא עַד
רְבָה לָאֲרַ שָׁרָה	רַבָּא וּלְאִלְאָשָׁא מַרְעָא מִינּוֹמוֹ וְעַד רַבָּא וְאָמְרוּ גְּבַרְיָא לְלוֹט עוֹד מַאן לָךְ הָכָא לְהָלָא חֲתָנָךְ
נְבַךְ לָאֲרַ	וּבְעָנָךְ כָּל דִּלְךָ בְּקָרְתָּא אֲפֵיק מִן אֲתַרָא אֲרֵי כְּחַבְלִין אֲנַחְנָא יָת אֲתַרָא הָדֵין אֲרֵי
	סְגִיאַת קְבִילְתְּהוֹן קֳדָם יְיָ וְשַׁלְחָנָא יְיָ לְחַבָּלוּתָהּ וּנְבַךְ לוֹט וּמַלֵּיל עִם חֲתָנוֹהִי לְמִפַּנֵי
	דְּעָתִידִין לְחַבָּלוּתָהּ קֳדָם יְיָ וְאַתְקֵף לוֹט וְאַפְּקִנּוּן מִן אֲתַרָא הָדֵין ,,,

Positiua beb.	Ter. Heb.	Sept.	Ca. xir.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. c. interp. latina.
כִּי	כִּי			quia	qz
מַשְׁחִית	מַשְׁחִית			delebit	delebit
יְהוָה	יְהוָה			dñs	dñs
אֶת	אֶת			ciuitatem hanc.	ciuitatem.
הָעִיר	הָעִיר			Et	ετ
וְיהִי	וְיִהְיוּ			Vifus est	ὀφθήσεται
כְמַצְחֵק	כְּמְצַחֵק			quasi ludens	ὡσεὶ παίζων
בְּעֵינֵי	בְּעֵינֵי			loqui.	λαλῆσαι
מְחָתְנָיו	מְחָתְנָיו			Cumq;	καὶ
וַיְהִי	וַיְהִי			esset	ἐγένετο
כַּמֹּשֵׁחַר	כַּמֹּשֵׁחַר			mane:	ὄρθρου
עָלָה	עָלָה			cogebant	ἐπέσπευδον
וַיְאִיצוּ	וַיְאִיצוּ			eum	αὐτὸν
הַמַּלְאָכִים	הַמַּלְאָכִים			angeli	οἱ ἄγγελοι
בְּלוֹט	בְּלוֹט			dicentes.	λέγοντες
לֵאמֹר	לֵאמֹר			Surge	ἀνάστα
קוּם	קַח			tolle	λαβὲ
קַח	אֶת			vxorem tuam	τὴν γυναῖκά
אֶת	אִשְׁתְּךָ			& duas filias	καὶ τὰς θυγατέρας
אִשְׁתְּךָ	וְאֶת			quas habes:	ἃς ἔχεις
וְאֶת	שְׁתֵּי			ne & tu pariter	μὴ καὶ σὺ
שְׁתֵּי	בְנֹתֶיךָ			pereas	συναπόλῃ
בְנֹתֶיךָ	הַנִּמְצָאֹת			in scelere	ταῖς
הַנִּמְצָאֹת	פֶּן			ciuitatis.	πόλεσιν
פֶּן	תִּסָּפֶה			Dissimulante illo	ὀκνοῦντος
תִּסָּפֶה	בַּעֲוֹן			apprehenderunt	ἐπιλαβόμενοι
בַּעֲוֹן	הָעִיר			manu	τῆς χειρὸς
הָעִיר	וַיִּתְמַהְמָהּ			eius & manum	αὐτοῦ καὶ
וַיִּתְמַהְמַהּ	וַיַּחֲזִיקוּ			vxoris	τῆς γυναικὸς
וַיַּחֲזִיקוּ	הָאֲנָשִׁים			ac	αὐτοῦ καὶ
הָאֲנָשִׁים	בְּיָדוֹ			duarũ	τῶν δύο
בְּיָדוֹ	וּבְיַד			filiarum	θυγατέρων
וּבְיַד	אִשְׁתּוֹ			eius: eo q̃ parceret	αὐτοῦ ἐν τῷ φείσασθαι
אִשְׁתּוֹ	וּבְיַד			dñs illi:	κύριον αὐτοῦ
וּבְיַד	שְׁתֵּי			& posuerunt	καὶ
שְׁתֵּי	בְנֹתָיו			extra	ἔξω
בְנֹתָיו	בְּנַחֲם			ciuitatem:	τῆς πόλεως
בְּנַחֲם	יְהוָה			ibiq;	ἐκεῖ
יְהוָה	עָלָיו			locuti sunt	ἐλάλησαν
עָלָיו	וַיּוֹצִאֻהוּ			ad eũ	πρὸς αὐτὸν
וַיּוֹצִאֻהוּ	וַיַּנִּיחֻהוּ			dicentes.	λέγοντες
וַיַּנִּיחֻהוּ	מִחוּץ			Salua	σῶσον
מִחוּץ	לָעִיר			animã tuam.	τὴν ψυχήν
לָעִיר	וַיְהִי			Noli	μὴ
וַיְהִי	כְּהוֹצִיאָם			respicere	πρὸς
כְּהוֹצִיאָם	אֹתָם			post tergum:	τὰ ὀπίσω
אֹתָם	הַחוּצָה			nec	μηδὲ
הַחוּצָה	וַיֹּאמֶר			stes	στῇς
וַיֹּאמֶר	הַמַּלְט			in oi circa	ἐν πάσῃ τῇ
הַמַּלְט	עַל			regione:	περιχώρῳ
עַל	נַפְשֶׁךָ			sed	ἀλλ
נַפְשֶׁךָ	אַל			in mõte	ἐν τῷ
אַל	תַּבִּיט			saluũ te fac:	ὄρει σῴζου
תַּבִּיט	אַחֲרֶיךָ			ne & tu simul	μὴ καὶ
אַחֲרֶיךָ	וְאַל			peas.	συμπαραλημφθῇς
וְאַל	תַּעֲמֹד			dixitq;	εἶπεν δὲ
תַּעֲמֹד	בְּכָל			loth	λὼτ
בְּכָל	הַכִּכָּר			ad eos.	πρὸς αὐτούς
הַכִּכָּר	הָהָרָה			Queso	δέομαι
הָהָרָה	הִמָּלֵט			dñe mi:	κύριε
הִמָּלֵט	פֶּן			quia	ὅτι
פֶּן	תִּסָּפֶה			inuenit	εὗρεν
תִּסָּפֶה	וַיֹּאמֶר			seruus tuus	ὁ παῖς σου
וַיֹּאמֶר	לוֹט			grã	χάριν
לוֹט	אֲלֵהֶם			corã	ἐνώπιόν
אֲלֵהֶם	אַל			te:	σου
אַל	נָא			& magnificasti	καὶ ἐμεγάλυνας
נָא	אֲדֹנָי			mi	τὴν δικαιοσύνην
אֲדֹנָי	הִנֵּה			sericordiã tuã	σου ὃ ποιεῖς
הִנֵּה	נָא			quã	ὃ
נָא	מָצָא			feci	ἐποίησας
מָצָא	עַבְדְּךָ			mecũ	μετ
עַבְדְּךָ	חֵן			vt saluares	τοῦ σῶσαί
חֵן	בְּעֵינֶיךָ			ani mam meã:	τὴν ψυχήν μου
בְּעֵינֶיךָ	וַתַּגְדֵּל			nec	ἐγὼ δὲ οὐ
וַתַּגְדֵּל	חַסְדְּךָ			possum	potesco
חַסְדְּךָ	אֲשֶׁר			saluari	σωθῆναι
אֲשֶׁר	עָשִׂיתָ			in mõte:	εἰς τὸ ὄρος
עָשִׂיתָ	עִמָּדִי			ne forte	μὴ
עִמָּדִי	לְהַחֲיוֹת			apprehẽdat	καταλάβῃ
לְהַחֲיוֹת	אֶת			me malũ	με τὰ κακὰ
אֶת	נַפְשִׁי			& moriar.	καὶ ἀποθάνω
נַפְשִׁי	וְאָנֹכִי			Eſt	ἰδοὺ
וְאָנֹכִי	לֹא			ciuitas	πόλις
לֹא	אוּכַל			iuxta	ἐγγὺς
אוּכַל	לְהִמָּלֵט			ad quã	τοῦ
לְהִמָּלֵט	הָהָרָה			possum	καταφυγεῖν
הָהָרָה	פֶּן			fugere	μὲ ἐκεῖ
פֶּן	תִּדְבָּקַנִי			parua:	κἀ ἔστι μικρὰ
תִּדְבָּקַנִי	הָרָעָה			& saluabor	καὶ σωθήσομαι
הָרָעָה	וָמַתִּי			in ea.	ἐν αὐτῇ
וָמַתִּי	הִנֵּה			Nũquid	οὐ
הִנֵּה	נָא			non	μικρά
נָא	הָעִיר			modica	ἐστί
הָעִיר	הַזֹּאת			est	καὶ
הַזֹּאת	קְרֹבָה			& viuet	ζήσεται
קְרֹבָה	לָנוּס			anima mea.	ἡ ψυχή μου
לָנוּס	שָׁמָּה			Dixitq;	εἶπεν
שָׁמָּה	וְהוּא			ad eũ.	πρὸς αὐτόν
וְהוּא	מִצְעָר			Ecce	ἰδοὺ
מִצְעָר	אִמָּלְטָה			etiam	ἐθαύμασά
אִמָּלְטָה	נָּא			in	σου
נָּא	שָׁמָּה			hoc	τὸ
שָׁמָּה	הֲלֹא			suscepi	ἐνεκεν
הֲלֹא	מִצְעָר			p̃ces tuas:	ῥήματι τούτῳ
מִצְעָר	הִוא			vt non	τοῦ μὴ
הִוא	וְחָיְתָה			subuertam	καταστρέψαι
וְחָיְתָה	נַפְשִׁי			ciuitatẽ:	τὴν πόλιν
נַפְשִׁי	הִנֵּה			vbi	ἐν ᾗ
הִנֵּה	אָנֹכִי			qua	λελάληκάς
אָנֹכִי	נָשָׂאתִי			locutus es.	σωθῆναι
נָשָׂאתִי	פָנֶיךָ			Festina &	σπεῦσον
פָנֶיךָ	גַּם			saluare	σωθῆναι
גַּם	לַדָּבָר			ibi:	ἐκεῖ
לַדָּבָר	הַזֶּה			quia	ὅτι
הַזֶּה	לְבִלְתִּי			potero	δυνήσομαι
לְבִלְתִּי	הָפְכִּי			facere	ποιῆσαι
הָפְכִּי	אֶת			quicq̃	πρᾶγμα
אֶת	הָעִיר			dõec	ἕως
הָעִיר	אֲשֶׁר			ingrediaris	εἰσέλθῃς
אֲשֶׁר	דִּבַּרְתָּ			illuc.	ἐκεῖ
דִּבַּרְתָּ	מִהֵר			Idcirco	διὰ τοῦτο
מִהֵר	הִמָּלֵט			vocatũ est	ἐκάλεσε
הִמָּלֵט	שָׁמָּה			nomẽ	ὄνομα
שָׁמָּה	כִּי			ciuitatis illius	τῆς πόλεως ἐκείνης
כִּי	לֹא			Segor.	συγῶρ
לֹא	אוּכַל				
אוּכַל	לַעֲשׂוֹת				
לַעֲשׂוֹת	דָּבָר				
דָּבָר	עַד				
עַד	בֹּאֲךָ				
בֹּאֲךָ	שָׁמָּה				
שָׁמָּה	עַל				
עַל	כֵּן				
כֵּן	קָרָא				
קָרָא	שֵׁם				
שֵׁם	הָעִיר				
הָעִיר	צוֹעַר				

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חַבֵּל	quia disperdet dñs ciuitatem. Et fuit quasi ridiculus in oculis generis sui. Et cũ ascendisset auroza: & esset mane coegerunt angeli lot dicẽtes. Surge & tolle vxorem tuã & duas filias tuas que inuente sunt fideles tecum: ne forte percutiaris in peccatis ciuitatis. Et cum moram fecisset: apprehenderunt viri manus eius & manum vxoris ei & manũ duarum filiarum eius: eo q̃ misereretur dñs illius: et eduxerunt eum & posuerunt eum extra ciuitatẽ. Et factũ est cum eduxissent eos foras: ait. Miserere gie tue: nõ respicias post tergũ tuũ: neq; stes in oĩi planicie: sed in monte saluũ te fac: ne forte pereas. Et ait lot ad eos. Obsecro nunc domine mei: ecce nunc inuenit seruus tuus misericordiam in oculis tuis: & multiplicasti bonitatem tuam quam fecisti mecũ: sustentando animã meam: & ego nõ possum saluari in monte: ne forte occurrat mihi malum & moriar. Ecce nunc ciuitas hec iuxta est ad fugiendũ ibi & est parua. Saluabor nunc ibi: nonne parua est: & viuet anima mea. Dixitq; ei. Ecce suscepi faciem tuam etiam pro hac re: vt nõ subuertam ciuitatem pro qua rogasti. festina saluare ibi quia non possum quicquã facere donec uenias illuc. Propterea vocauit nomen ciuitatis segor:
הִנֵּה	
נָא	
נָשָׂא	
פָּנֶיךָ	
וְלֹא	
אֶהְרֹג	
אֶת	
הַנַּעַר	
הַזֶּה	
וְלָקַחְתָּ	
אֶת	
אִשְׁתְּךָ	
וְאֶת	
בָּנֶיךָ	
וְאֶת	
בְּנֹתֶיךָ	
עֲבֹר	
פֶּן	
תִּסָּפֶה	
בַּעֲוֹן	
הָעִיר	
וַיְהִי	
כְּהוֹצִיאָם	
אֹתָם	
הַחוּצָה	
וַיֹּאמֶר	
הִמָּלֵט	
עַל	
נַפְשֶׁךָ	
אַל	
תַּבִּיט	
אַחֲרֶיךָ	
וְאַל	
תַּעֲמֹד	
בְּכָל	
הַכִּכָּר	
הָהָרָה	
הִמָּלֵט	
פֶּן	
תִּסָּפֶה	
וַיֹּאמֶר	
לוֹט	
אֲלֵהֶם	
אַל	
נָא	
אֲדֹנָי	
הִנֵּה	
נָא	
מָצָא	
עַבְדְּךָ	
חֵן	
בְּעֵינֶיךָ	
וַתַּגְדֵּל	
חַסְדְּךָ	
אֲשֶׁר	
עָשִׂיתָ	
עִמָּדִי	
לְהַחֲיוֹת	
אֶת	
נַפְשִׁי	
וְאָנֹכִי	
לֹא	
אוּכַל	
לְהִמָּלֵט	
הָהָרָה	
פֶּן	
תִּדְבָּקַנִי	
הָרָעָה	
וָמַתִּי	
הִנֵּה	
נָא	
הָעִיר	
הַזֹּאת	
קְרֹבָה	
לָנוּס	
שָׁמָּה	
וְהוּא	
מִצְעָר	
אִמָּלְטָה	
נָּא	
שָׁמָּה	
הֲלֹא	
מִצְעָר	
הִוא	
וְחָיְתָה	
נַפְשִׁי	
הִנֵּה	
אָנֹכִי	
נָשָׂאתִי	
פָנֶיךָ	
גַּם	
לַדָּבָר	
הַזֶּה	
לְבִלְתִּי	
הָפְכִּי	
אֶת	
הָעִיר	
אֲשֶׁר	
דִּבַּרְתָּ	
מִהֵר	
הִמָּלֵט	
שָׁמָּה	
כִּי	
לֹא	
אוּכַל	
לַעֲשׂוֹת	
דָּבָר	
עַד	
בֹּאֲךָ	
שָׁמָּה	
עַל	
כֵּן	
קָרָא	
שֵׁם	
הָעִיר	
צוֹעַר	

Positiua beb.	Ter. Heb.	Sept.	Ca. xir.	Transla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
הַשֶּׁמֶשׁ	הַשֶּׁמֶשׁ			Sol	ὁ ἥλιος
יָצָא	יָצָא			egressus est	ἐξῆλθεν
עַל	עַל			sup	ἐπὶ
הָאָרֶץ	הָאָרֶץ			terrã:	τὴν γῆν
וְלוֹט	וְלוֹט			& loth	καὶ λὼτ
בָּא	בָּא			ingressus est	εἰσῆλθεν
צֹעֲרָה	צֹעַרָה			egor.	εἰς σηγώρ
וַיהוָה	וַיהוָה			Igitur dñs	κύριος
הִמְטִיר	הִמְטִיר			pluit	ἔβρεξεν
עַל	עַל			sup	ἐπὶ
סְדֹם	סְדֹם			fodomam	σόδομα
וְעַל	וְעַל			&	καὶ
עֲמֹרָה	עֲמֹרָה			gomorrã	γόμορρα
גָּפְרִית	גָּפְרִית			sulphur	θεῖον
וְאֵשׁ	וְאֵשׁ			& ignem	καὶ πῦρ
מֵאֵת	מֵאֵת			a	παρὰ
יְהוָה	יְהוָה			domino	κυρίου
מִן	מִן			de	ἐκ
הַשָּׁמָיִם	הַשָּׁמָיִם			celo:	οὐρανοῦ
וַיַּהֲפֹךְ	וַיַּהֲפֹךְ			& subuertit	καὶ κατέστρεψε
אֶת	אֶת			ciui	τὰς
הֶעָרִים	הֶעָרִים			tates	πόλεις
הָאֵל	הָאֵל			has:	ταύτας
וְאֵת	וְאֵת			&	καὶ
כָּל	כָּל			oẽm	πᾶσαν
הַכִּכָּר	הַכִּכָּר			circa regionẽ:	τὴν περίχωρον
וְאֵת	וְאֵת			&	καὶ
כָּל	כָּל			omnes	πάντας
יֹשְׁבֵי	יֹשְׁבֵי			habitantes	τοὺς κατοικοῦντας
הֶעָרִים	הֶעָרִים			in ciuitatib	ἐν ταῖς πόλεσιν
וְצֶמַח	וְצֶמַח			&	καὶ
הָאֲדָמָה	הָאֲדָמָה			germina	τὰ ἀνατολὰς
וַתַּבֵּט	וַתַּבֵּט			Et respexit	καὶ ἐπέβλεψεν
אִשְׁתּוֹ	אִשְׁתּוֹ			vxor	γυνὴ
מֵאַחֲרָיו	מֵאַחֲרָיו			eius	αὐτοῦ
וַתְּהִי	וַתְּהִי			post se:	εἰς τὰ ὀπίσω
נְצִיב	נְצִיב			versa est	καὶ ἐγένετο
מֶלַח	מֶלַח			in	εἰς
וַיַּשְׁכֵּם	וַיַּשְׁכֵּם			statuã	στήλην
אַבְרָהָם	אַבְרָהָם			salis.	ἁλός
בַּבֹּקֶר	בַּבֹּקֶר			Abraã	ἀβραὰμ
אֶל	אֶל			autẽ	δὲ
הַמָּקוֹם	הַמָּקוֹם			consurgens	ὤρισε
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר			mane	τὸ πρωΐ
עָמַד	עָמַד			vbi	εἰς ὃν τόπον
שָׁם	שָׁם			steterat	ἔστηκει
אֶת	אֶת			prius	ἔναντι
פְּנֵי	פְּנֵי			cum	κυρίου
יְהוָה	יְהוָה			dominio:	καὶ
וַיַּשְׁקֵף	וַיַּשְׁקֵף			Intuitus est	ἐπέβλεψεν
עַל	עַל			sodomam	ἐπὶ πρόσωπον σοδόμων
פְּנֵי	פְּנֵי			&	καὶ
כָל	כָל			gomorrã	γομόρρων
פְּנֵי	פְּנֵי			&	καὶ
אֶרֶץ	אֶרֶץ			vidit	εἶδε
הַכִּכָּר	הַכִּכָּר			ascendere	ἀνέβαινε
וַיַּרְא	וַיַּרְא			de	ἀπὸ
וְהִנֵּה	וְהִנֵּה			terra	τῆς γῆς
עָלָה	עָלָה			fumũ	καπνὸς
קִיטֹר	קִיטֹר			quasi	ὡσεὶ
הָאָרֶץ	הָאָרֶץ			fornacis	καμίνου
כְּקִיטֹר	כְּקִיטֹר			fumũ.	καπνοῦ
הַכִּבְשָׁן	הַכִּבְשָׁן			Cum enim	ἐν τῷ
וַיְהִי	וַיְהִי			subuerteret	καταστρέφειν
בְּשַׁחֵת	בְּשַׁחֵת			deus	ὁ θεὸς
אֱלֹהִים	אֱלֹהִים			ciuitates	τὰς πόλεις
אֶת	אֶת			regiõis illius:	τῆς περιοικίδος
עָרֵי	עָרֵי			recordatus est	ἐμνήσθη
הַכִּכָּר	הַכִּכָּר			&	δὲ
וַיִּזְכֹּר	וַיִּזְכֹּר			liberauit	ὁ θεὸς
אֱלֹהִים	אֱלֹהִים			abrae:	τοῦ
אֶת	אֶת			&	καὶ
אַבְרָהָם	אַבְרָהָם			liberauit	ἐξαπέστειλε
וַיְשַׁלַּח	וַיְשַׁלַּח			loth	λὼτ
אֶת	אֶת			de	ἐκ
לוֹט	לוֹט			medio	μέσου
מִתּוֹךְ	מִתּוֹךְ			subuersionis	τῆς καταστροφῆς
הַהֲפֵכָה	הַהֲפֵכָה			cũ	ἐν τῷ
בַּהֲפֹךְ	בַּהֲפֹךְ			subuerte	καταστρέφειν
אֶת	אֶת			ret	τὰς
הֶעָרִים	הֶעָרִים			ciuitates	πόλεις
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר			in	ἐν
יָשַׁב	יָשַׁב			db	αἷς
בָּהֶן	בָּהֶן			habitauit	κατῴκει
לוֹט	לוֹט			lot.	λὼτ
וַיַּעַל	וַיַּעַל			egref	ἐξῆλθε
לוֹט	לוֹט			fus	ἐκ
מִצֹּעַר	מִצֹּעַר			ẽt lot	σηγὼρ
וַיֵּשֶׁב	וַיֵּשֶׁב			de	δὲ
בָּהָר	בָּהָר			segor.	λὼτ
וּשְׁתֵּי	וּשְׁתֵּי			et	καὶ
בְנֹתָיו	בְנֹתָיו			fedit	ἐκάθισεν
עִמּוֹ	עִמּוֹ			in	ἐν
כִּי	כִּי			mõte	τῷ ὄρει
יָרֵא	יָרֵא			ipe	αὐτὸς
לָשֶׁבֶת	לָשֶׁבֶת			et	καὶ
בְּצֹעַר	בְּצֹעַר			de	δὲ
וַיֵּשֶׁב	וַיֵּשֶׁב			fegor:	ἐκ σηγὼρ
בַּמְּעָרָה	בַּמְּעָרָה			&	καὶ
הוּא	הוּא			mãsit	κατῴκησεν
וּשְׁתֵּי	וּשְׁתֵּי			in	ἐν
בְנֹתָיו	בְנֹתָיו			spelunca	τῷ σπηλαίῳ
עִמּוֹ	עִמּוֹ			ipse	αὐτὸς
וַתֹּאמֶר	וַתֹּאמֶר			&	καὶ
הַבְּכִירָה	הַבְּכִירָה			due filie	αἱ δύο θυγατέρες
אֶל	אֶל			eius	αὐτοῦ
הַצְּעִירָה	הַצְּעִירָה			cũ	μετ
אָבִינוּ	אָבִינוּ			eo.	αὐτοῦ
זָקֵן	זָקֵן			Dixitq;	εἶπεν
וְאִישׁ	וְאִישׁ			maior	ἡ πρωτοτόκος
אֵין	אֵין			ad	πρὸς
בָּאָרֶץ	בָּאָרֶץ			minorem.	τὴν νεωτέραν
לָבוֹא	לָבוֹא			Pẽ	ὁ πατὴρ
עָלֵינוּ	עָלֵינוּ			nẽ	ἡμῶν
כְּדֶרֶךְ	כְּדֶרֶךְ			senex est:	γέρων ἐστὶ
כָּל	כָּל			&	καὶ
הָאָרֶץ	הָאָרֶץ			nullus	οὐδεὶς
לְכָה	לְכָה			virorũ	ἀνὴρ
נַשְׁקֶה	נַשְׁקֶה			remã	ἐν
אֶת	אֶת			fit	ἐπὶ
אָבִינוּ	אָבִינוּ			in terra:	τῆς γῆς
יַיִן	יַיִן			quí possit	ὃς εἰσελεύ
וְנִשְׁכְּבָה	וְנִשְׁכְּבָה			ingredi	σεται
עִמּוֹ	עִמּוֹ			ad nos	πρὸς ἡμᾶς
וּנְחַיֶּה	וּנְחַיֶּה			iuxta	κατὰ
מֵאָבִינוּ	מֵאָבִינוּ			morẽ	τὸν
זָרַע	זָרַע			vniuerse	τρόπον
וַתַּשְׁקֶיןָ	וַתַּשְׁקֶיןָ			terre.	πάσης
אֶת	אֶת			Veni	τῆς γῆς
אֲבִיהֶן	אֲבִיהֶן			potemus	δεῦρο καὶ
יַיִן	יַיִן			patrẽ	ποτίσωμεν
בַּלַּיְלָה	בַּלַּיְלָה			nostrũ	τὸν πατέρα
הוּא	הוּא			vino:	ἡμῶν οἶνον
וַתָּבֹא	וַתָּבֹא			&	καὶ
הַבְּכִירָה	הַבְּכִירָה			dormiamus	κοιμηθῶμεν
וַתִּשְׁכַּב	וַתִּשְׁכַּב			cũ eo:	μετ αὐτοῦ
אֶת	אֶת			vt seruare	ἵνα
אָבִיהָ	אָבִיהָ			possimus	σπείρωμεν
וְלֹא	וְלֹא			ex	ἐκ
יָדַע	יָדַע			pẽ	τοῦ
בְּשִׁכְבָתָהּ	בְּשִׁכְבָתָהּ			nr̃o	ἡμῶν
וּבְקוּמָהּ	וּבְקוּמָהּ			semẽ.	σπέρματος
וַיְהִי	וַיְהִי			Dederũt	καὶ
מִמָּחֳרָת	מִמָּחֳרָת			itaq;	ἐποτίσατον
וַתֹּאמֶר	וַתֹּאמֶר			pr̃i	τὸν
הַבְּכִירָה	הַבְּכִירָה			suo	πατέρα
אֶל	אֶל			bi	αὐτῶν
הַצְּעִירָה	הַצְּעִירָה			vinũ	οἶνον
הֵן	הֵן			nocte	ἐν τῇ
שָׁכַבְתִּי	שָׁכַבְתִּי			illa.	νυκτὶ
אֶתְמוֹל	אֶתְמוֹל			Et	ἐκείνῃ καὶ
עִם	עִם			ingressa	εἰσελθοῦσα
אָבִי	אָבִי			est	δὲ
נַשְׁקֶנּוּ	נַשְׁקֶנּוּ			maior:	ἡ πρωτοτόκος
הַלַּיְלָה	הַלַּיְלָה			&	καὶ
גַּם	גַּם			concubuit	κοιμήθη
הַלָּיְלָה	הַלָּיְלָה			cum	μετὰ
וּבֹאִי	וּבֹאִי			patre	τοῦ πατρὸς
שִׁכְבִי	שִׁכְבִי			suo	αὐτῆς
עִמּוֹ	עִמּוֹ			in	ἐν
וְנַחֲיֶה	וְנַחֲיֶה			nocte	τῇ νυκτὶ
מֵאָבִינוּ	מֵאָבִינוּ			illa.	ἐκείνῃ
זָרַע	זָרַע			&	καὶ
וַתִּשְׁכַּב	וַתִּשְׁכַּב			non	οὐκ
גַּם	גַּם				
הַצְּעִירָה	הַצְּעִירָה				
הִוא	הִוא				
וַתָּקָם	וַתָּקָם				
וַתִּשְׁכַּב	וַתִּשְׁכַּב				
עִמּוֹ	עִמּוֹ				
וְלֹא	וְלֹא				
יָדַע	יָדַע				
בְּשִׁכְבָתָהּ	בְּשִׁכְבָתָהּ				
וּבְקוּמָהּ	וּבְקוּמָהּ				

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שִׁמְשָׁא	sol egressus est super terrã: & lot venit i segor. Et dñs pluit super sodomam & gomorrã sulphur & ignem a facie dñi de celo. Et subuertit ciuitates has & omnes planicies & oẽs habitatores vrbium & germẽ terre. Et respexit vxor ei post se: & facta est statua salis. Et surrexit abraham mane ad locum vbi steterat in oratione cozam dño. Et aspexit cõtra faciem sodome & gomore: & contra faciem terre campestris: & vidit. & ecce ascendit fumus de terra sicut fumus fornacis. Et factum est cum disperderet dñs ciuitates campestres: recordatus est dñs abrahe & misit lot de medio subuersionis: quando subuertit ciuitates in quibus habitabat lot. Et ascendit lot de segor & habitauit in monte & due filie eius cum eo: quia timuit habitare in segor: & habitauit in spelunca ipse & due filie eius. Et dixit maior minori. Pater noster senex est: & non est vir in terra vt ingrediatur ad nos iurta consuetudinem vniuerse terre. Veni potemus patrem nostrũ vino: & cubemus cum eo & reseruabimus de patre nostro filios. Et potauerunt patrem suum vino in nocte illa: & ingressa est maior: et concubuit cum patre suo. Et nesciuit	שִׁמְשָׁא נְפַק עַל אַרְעָא וְלוֹט אֲתָא לְצוֹעַר וְאִתְּיַר אֲמְטַר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה גּוּפְרִיתָא וְאִישָׁתָא מִן מְדַם יְיָ מִן שְׁמַיָּא: וְהַפַּךְ יָת קִרְוֵיָא הָאִלֵּין וְיָת כָּל מֵישְׁרָא וְיָת כָּל יָתְבֵי קִרְוֵיָא וְצִמְחָא דְּאַרְעָא: וְאִסְתְּכִיאַת אִתְּתֵיהּ מֵתָּרְוֹהִי וְהָוַת כְּטִמְלָתָא דְּמִלְחָא: וְאַקְדִּים אַבְרָהָם בְּצַפְרָא לְאַתְרָא דְּשִׁמֵּישׁ תַּמָּן בְּצְלוֹ מְדָם יְיָ: וְאִסְתְּכִי עַל אַפֵּי סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וְעַל כָּל אַפֵּי אַרְעָא דְּמֵישְׁרָא וַחֲזָא וְהָא סְלִיק תְּנָנָא דְּאַרְעָא כְּתְנָנָא דְּאַתּוּנָא: וַהֲוָה כַּד חַבֵּל יְיָ יָת קִרְוֵי מֵישְׁרָא וְדָכַר יְיָ יָת אַבְרָהָם וְשַׁלַּח יָת לוֹט מִגּוֹ מְבַכְתָּא כַּד הַפַּךְ יָת קִרְוֵיָא דַּהֲוָה יָתִיב לוֹט בְּהוֹן: וּסְלִיק לוֹט מִצּוֹעַר וְיָתִיב בְּטוּרָא וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ עִמֵּיהּ אֲרֵי דְחִיל לְמִיתַב בְּצוֹעַר וְיָתִיב בִּמְעָרְתָּא הוּא וְתַרְתֵּין בְּנָתֵיהּ: וַאֲמַרַת רַבְּתָא לְזְעֵירְתָּא אֲבוּנָא סִיב וּגְבַר לֵית בְּאַרְעָא לְמֵיעַל עֲלָנָא כְּאוֹרְחָא דְּכָל אַרְעָא: אֵיתָא נְשַׁקֵּי יָת אֲבוּנָא חַמְרָא וְנִישְׁכּוֹב עִמֵּיהּ וְנְקַיֵּים מֵאֲבוּנָא בְּנִין: וְאַשְׁקְיָאן יָת אֲבוּהֶן חַמְרָא בְּלֵילְיָא הוּא וְעָלַת רַבְּתָא וּשְׁכִבַת עִם אֲבוּהָא וְלָא

Prima beb.	Ter. Heb.	Sep.	La. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.
				'sensit: nec" qñ accubuit	sciuit cũ dormiret ipse et cũ resurgeret. factũ ẽ ãt i
				filia: nec" qñ surrexit. oo	ὑδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν καὶ ἀναστῆναι. ἐγένετο δὲ ἐν
				[P]Altera [o] quoꝙ [p]die [q]dí-	craſtinũ: et dixit senior ad iunio
				xit [r] maior [s] ad oooooooo	τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶπεν ὁ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέ
				'minorẽ. "Ecce 'dormiui	ρᾶ. ecce dormiui heri cũ patre nſo. potem"
				'heri 'cum oooooooooooo	ραν. ἰδοὺ ἐκοιμήθην χθὲς μετὰ τ̃ πρὸς ἡμῶν. ποτίσω
				"pre meo. "Demus ei bi-	σῶμεν οἶνο τ̃ in nocte hac: τ ingressa
				bere "vinũ "ẽt "hac nocte	μεν αὐτὸν οἶνον καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ εἰσελθοῦσα
				'& [q] dormies "cũ eo: 'vt sal	dormi cũ eo: τ ſuſcitemus ex patre nſo
				uemus 'ſemẽ "de pre nſo	κοιμήθητι μετ' αὐτ̃, καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τ̃ πρὸς ἡμῶν
				"" Dederuntqꝫ "etiã & [v] il-	semen. potauerũt ãt in nocte illa patrẽ ſu-
				la 'nocte' patri ſuo "bibe	σταῤῥμα. ἐποτίσαν δὲ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν πρ̃α αὐ
				re [e] vinũ. 'Ingreſſaqꝫ "mi	um vino. τ ingreſſa iunior: dormiuit cũ
				nor filia 'dormiuit oooo	τῶν οἴνων. καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεωτέρα, ἐκοιμήθη μετ' αὐ
				'cũ eo: '& nec quidẽ tũc	patre ſuo. τ nõ ſciuit cũ dormiret ipse et re
				"ſenſit "qñ concubuerit:	πρ̃ς αὐτὸν, καὶ οὐκ ἔγνω ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν, καὶ ἀνα
				'vel qñ illa ſurrexit. [o] Cõ	ſurgeret. τ cõceperũt ex patre ſuo due fi
				ceperũt ergo 'due' filie oooo	σῆναι. καὶ συνέλαβον ἐκ τ̃ πρὸς αὐτῶν δύο θυγατέ
				'loth [d] de pre ſuo. 'pepitqꝫ	lie lot. et peperit ſenior filiũ: et vocauit
				[x] maior 'filiũ: "& vocauit	ρες λὼτ. καὶ ἐτεκεν ὁ πρεσβυτέρα υἱόν, καὶ ἐκάλεσε
				"nomẽ eius 'moab. [f] Ipe	nomẽ eius moab: dicens de patre meo: hic
				est [g] pr [h] moabitarũ "vſqꝫ i	τὸ ὄνομα αὐτ̃ μωάβ, λέγουσα ἐκ τ̃ πρὸς μου, οὗτος
				'pñtẽ diẽ. "Minor 'quo-	pr moabitarũ vſqꝫ i hodiernũ diẽ. pepitãt τ
				qꝫ 'pepit 'filiũ: '& voca-	τῶν μωαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. ἔτεκεν δὲ καὶ ἡ
				uit "nomẽ eius ämõ. i. [i] fi	iuniꝛ filiũ: et vocauit nomẽ eius ammõ. filiꝰ ge
				lius 'ppli mei. 'Ipe ẽ [k] pr	neratiõis mei. hic pater ämonitarũ vſqꝫ i hodiernũ diẽ.
				ämonitarũ 'vſqꝫ 'hodie.	νους μου. οὗτος πρ̃ ἀμμονιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
				[D] Rofect [b] ide Ca. 20	[Θ]T mouit abraam illinc ad auſtrũ. τ habi Ga. 20
				'abraã [c] in terrã "au-	καὶ ἐκίνησεν ἀβραὰμ ἐκεῖθεν πρὸς λίβα. καὶ ὤκη A
				ſtralem 'habitauit [g] inter	tauit inter cades: et inter ſur. et habita
				[b] cades '& "ſur: ' & pegri-	σεν ἀναμέσον καδης, καὶ ἀναμέσον σουρ. καὶ παρῴκη
				natus eſt "in geraris. ooo	uit in geraris. dixitãt abraam de ſarra vro
				"Dixitqꝫ [d] de 'ſara 'vxore	σεν ἐν γεραροις. εἶπε δὲ ἀβραὰμ περὶ σάρρας τ̃ γυ
				ſua oooooooooooooooooo	ναικὸς αὐτ̃, ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν. ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν,
				"foror mea 'eſt. "Miſit er	ſiſter mea eſt. ne forte interficerent illũ vi
				go [x] abimelech 'rex oooo	ὅτι γυνή μου ἐστί. μὴ ποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄν
				gerare '& tulit [b] eã. [o] Ve	ri ciuitatis ppt illã. miſit ãt abimelech
				nit autem 'deus oooooooo	δρες τῆς πόλεως διὰ τοῦτον. ἀπέστειλε δὲ ἀβιμέλεχ βα
				'ad [p] abimelech [p] somni	rex gerarũ: τ accepit ſarrã. τ ingreſſus ẽ
				um 'nocte oooooooooooo	σιλεὺς γεράρων, καὶ ἔλαβε τὴν σάρραν. καὶ εἰσῆλθεν ὁ
				'& ait 'illi. "En "morieris	deꝰ ad abimelech nocte. et dixit. ecce mozie
				[p] propter [q] mulierem: ooo	ὸς πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				[q] quã tuliſti. 'Habet [r] enĩ	ρις ſu pro vroꝛe: quã accepiſti. hec ãt eſt cohabitãs
				"virum. oooooooooooooo	σκεις σὺ περὶ τ̃ γυναικός, ἣς ἔλαβες· αὕτη δέ ἐστι συνωικημέ
				'Abimelech vero [n] õ 'te	νη ἀνδρί. ἀβιμέλεχ δὲ οὐχ ἥψατο αὐτ̃· καὶ εἶπεν· κύ
				tigerat 'eam. [b] & ait. ooo	ριε ignorantẽ τ iuſtã nõ interficies. nõ ipſe mihi dixit ſo
				'Dñe "nũ 'gẽtẽ ignoratẽ	ρός μου ἐστίν; καὶ αὐτὴ μοι εἶπεν ἀδελφός μου ἐστίν· ἐν καθαρᾷ
				& [c] iuſtã "iterficies! [b] Nõne	corde et iuſticia manũ ſuarũ feci hoc. dixitãt
				'ipſe [c] dixit 'mihi "" foror	καρδίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ χειρῶν ἐποίησα τοῦτο. εἶπε δὲ ὁ
				mea "eſt: '& ipſa oooooo	
				'ait: "frater meus 'eſt. "In	
				ſimplicitate [x] cordis 'mei	
				'& mũdicia 'manuũ mea	
				rũ 'feci "hoc. [c] Dixitqꝫ ooo	

Prima beb.	Ter. Heb.	Sep.	La. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.
				[d] ad eum [e] deus. [f] Et [b] ego	illi deus p ſomniũ. et ego cognoui: q in pu
				ro corde feciſti hoc: τ peperci tibi	αὐτῷ ὁ θεὸς κατ' ὄπνον. κἀγὼ ἔγνων, ὅτι ἐν καθαρ
				ne [g] peccares in me. ppt hoc nõ di-	ρᾷ καρδίᾳ ἐποίησας τοῦτο, καὶ ἐφεισάμην σου
				miſi te tangere illã. nunc ãt redde	τοῦ μὴ ἁμαρτῆσαι εἰς ἐμέ. ἕνεκα τούτου οὐκ ἀ
				[h] vxorẽ viri. [i] Alias ãt &	φῆκά σε τοῦ ἅψασθαι αὐτ̃ς. νῦν δὲ ἀπόδος
				vere [k] foror mea [l] eſt filia	. mulierẽ homini. q̃ propheta eſt: et
				[m] patris mei: [n] & [o] nõ filia	τὴν γυναῖκα τῷ ἀνθρώπῳ. ὅτι προφήτης ἐστί, καὶ
				[p] matris mee: [q] & duxi eam oo	orabit pro te: et viues. ſi ãt nõ red
				in vxorem. [r] Poſtq̃ [s] aũt	προσεύξεται περὶ σοῦ, καὶ ζήσεις. εἰ δὲ μὴ ἀπο
				[t] eduxit [u] me oooooooooo	diderisſcito q̃ morieris tu et oia tua.
				[v] de [w] de domo [p] pris mei:	δῶς, γνῶθι ὅτι ἀποθανῇ σὺ καὶ πάντα τὰ σά.
				[r] dixi [s] ad eam. 'Hanc oooo	et manicauit abimelech diluculo: et vocauit
				[t] miſericordiã [u] facies 'me	καὶ ὠρθρισεν ἀβιμέλεχ τοπρωΐ, καὶ ἐκάλεσε
				cum. [v] In [w] omni ooooooo	οῆς seruos suos. et locutus ẽ feciſ
				[x] loco [y] ad quẽ [z] ingredie-	πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ. καὶ ἐλάλησε κα?
				mur [a] dices q' oooooooooo	dũ oia verba hec in aures eoꝝ.
					τὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν.
					timuerũt ãt oẽs viri valde. et vo
					ἐφοβήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνδρες σφόδρα. καὶ ἐ
					cauit abimelech abraam. et dixit ei:
					κάλεσεν ἀβιμέλεχ τὸν ἀβραάμ. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
					q̃d hoc feciſti mihi: nũquid peccaui in te:
					τί τοῦτο ἐποίησάς μοι, μὴ τι ἥμαρτον εἰς σέ,
					q̃ feciſti ſup me et ſup regnũ
					ὅτι ἐπῆγες ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν
					meũ peccatũ grande. opus q̃ nulli' fe
					μου ἁμαρτίαν μεγάλην. ἔργον ὃ οὐθεὶς πεποίη
					cit: feciſti mihi. dixit ãt abimelech
					κεν, πεποίηκάς μοι. εἶπε δὲ ἀβιμέλεχ τῷ
					abraam: q̃d videns feciſti hoc: dixit ãt
					ἀβραάμ, τί ἐνιδὼν ἐποίησας τοῦτο; εἶπε δὲ
					abraam. dixi enĩ: forſitãn nõ eſt cultꝰ dei in
					ἀβραάμ. εἶπα γάρ, ἆρα οὐκ ἔστι θεοσέβεια ἐν
					loco iſto. me q̃ interficiẽt pro
					τῷ τόπῳ τούτῳ. ἐμὲ τε ἀποκτενοῦσιν ἕνε
					pter vroꝛem meã. et enĩ vere ſoꝛoꝛ
					κεν τῆς γυναικός μου. καὶ ἰδοὺ ἀληθῶς ἀδελφή
					mea eſt ex patre ſed nõ ex matre: fa
					μου ἐστίν, ἐκ πατρὸς ἀλλ' οὐκ ἐκ μητρός, ἐγ
					cta eſt [a] vxor mea. [b] factũ ẽ ãt quãdo
					γενήθη μοι εἰς γυναῖκα. ἐγένετο δὲ ὅτε
					eduxit [c] me deus de domo patris
					ἐξήγαγέ με ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός
					mei. [d] dixi ei: hanc iuſtici
					μου. εἶπα αὐτῇ, ταύτην τὴν δικαιοσύ
					am facies in me in oẽm loꝯ: quo
					νην ποιήσεις εἰς ἐμὲ εἰς πάντα τόπον, οὗ
					cũq̃ ingreſſi fuerim [e] illuc. dic
					ἂν εἰσέλθωμεν ἐκεῖ. εἶπον

Prima beb.	Ter. Heb.	Sep.	La. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.
				[d] ad eum [e] deus. [f] Et [b] ego	illi deus p ſomniũ. Manifeſtũ ẽ etiã cozã me qõ in recti
				ro corde feciſti hoc: τ peperci tibi	tudine cordis tui feciſti hoc: τ phibui quoq; ego te ne
				ne [g] peccares in me. ppt hoc nõ di-	peccares cozã me. ppterea nõ dimiſi te vt accederes
				miſi te tangere illã. nunc ãt redde	ad eam. Et nũc redde vroꝛi vro: q; pphet a eſt: τ oza
				[h] vxorẽ viri. [i] Alias ãt &	bit pro te: τ viues: τ ſi noluerꝛis reddere: ſcito q̃ morte
				vere [k] foror mea [l] eſt filia	moꝛieris tu τ oia que tua ſunt. Et ſurrexit abimelech
				[m] patris mee: [n] & nõ filia	mane: τ vocauit oẽs ſeruos ſuos: τ locut" eſt vniuerſa
				[p] matris mee: [q] & duxi eam oo	verba hec coꝛã eis: τ timuerũt viri valde. Et vocauit
				in vxorem. [r] Poſtq̃ [s] aũt	abimelech abraham. et dixit ei. Quid feciſti nobis: τ
				[t] eduxit "me oooooooooo	q̃d peccaui tibi: q; induxiſti ſup me: τ ſup regnũ meũ
				[v] de [w] de domo [p] pris mei:	peccatũ grande. opera que non erant digna fieri: fe
				[r] dixi [s] ad eam. 'Hanc oooo	ciſti mecum. Et ait abimelech ad abraham. Quid vi
				"miſericordiã [u] facies 'me	diſti quod feciſti rem hanc. Dixitq; abraham. Quia
				cum. [v] In [w] omni ooooooo	dixi forte non eſt timoꝛ dei in loco iſto: τ interficient
				[x] loco [y] ad quẽ [z] ingredie-	me propter vroꝛem meã. Sed τ in veritate ſoꝛoꝛ mea
				mur [a] dices q' oooooooooo	eſt filia patris mei: ſed non filia matris mee: et
					fuit mihi in vroꝛem. Et factum eſt cum aberraſſent
					populi poſt opera manuum ſuarum: me applicauit
					dominus ad timoꝛem ſuũ et in loco patris mei. Et di
					xi ei. Hec eſt miſericordia tua quam facies mecum:
					in omni loco in quem ingrediemur: dic

Prima beb.	Ter. Heb.	Sep.	La. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.
				'fenſit: nec" qñ accubuit	sciuit cũ dormiret ipſe et cũ resurgeret. factũ ẽ ãt i
				filia: nec" qñ ſurrexit. oo	ὑδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν καὶ ἀναστῆναι. ἐγένετο δὲ ἐν
				[P] Altera [o] quoꝙ [p] die [q] dí-	craſtinũ: et dixit ſenior ad iunio
				xit [r] maior [s] ad oooooooo	τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶπεν ὁ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέ
				'minorẽ. "Ecce 'dormiui	ρᾶ. ecce dormiui heri cũ patre nſo. potem"
				'heri 'cum oooooooooooo	ραν. ἰδοὺ ἐκοιμήθην χθὲς μετὰ τ̃ πρὸς ἡμῶν. ποτίσω
				"pre meo. "Demus ei bi-	σῶμεν οἶνο τ̃ in nocte hac: τ ingreſſa
				bere "vinũ "ẽt "hac nocte	μεν αὐτὸν οἶνον καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ εἰσελθοῦσα
				'& [q] dormies "cũ eo: 'vt ſal	dormi cũ eo: τ ſuſcitemus ex patre nſo
				uemus 'ſemẽ "de pre nſo	κοιμήθητι μετ' αὐτ̃, καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τ̃ πρὸς ἡμῶν
				"" Dederuntqꝫ "etiã & [v] il-	semen. potauerũt ãt in nocte illa patrẽ ſu-
				la 'nocte' patri ſuo "bibe	σταῤῥμα. ἐποτίσαν δὲ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν πρ̃α αὐ
				re [e] vinũ. 'Ingreſſaqꝫ "mi	um vino. τ ingreſſa iunior: dormiuit cũ
				nor filia 'dormiuit oooo	τῶν οἴνων. καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεωτέρα, ἐκοιμήθη μετ' αὐ
				'cũ eo: '& nec quidẽ tũc	patre ſuo. τ nõ ſciuit cũ dormiret ipſe et re
				"ſenſit "qñ concubuerit:	πρ̃ς αὐτὸν, καὶ οὐκ ἔγνω ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν, καὶ ἀνα
				'vel qñ illa ſurrexit. [o] Cõ	ſurgeret. τ cõceperũt ex patre ſuo due fi
				ceperũt ergo 'due' filie oooo	σῆναι. καὶ συνέλαβον ἐκ τ̃ πρὸς αὐτῶν δύο θυγατέ
				'loth [d] de pre ſuo. 'pepitqꝫ	lie lot. et peperit ſenior filiũ: et vocauit
				[x] maior 'filiũ: "& vocauit	ρες λὼτ. καὶ ἐτεκεν ὁ πρεσβυτέρα υἱόν, καὶ ἐκάλεσε
				"nomẽ eius 'moab. [f] Ipe	nomẽ eius moab: dicens de patre meo: hic
				est [g] pr [h] moabitarũ "vſqꝫ i	τὸ ὄνομα αὐτ̃ μωάβ, λέγουσα ἐκ τ̃ πρὸς μου, οὗτος
				'pñtẽ diẽ. "Minor 'quo-	pr moabitarũ vſqꝫ i hodiernũ diẽ. pepitãt τ
				qꝫ 'pepit 'filiũ: '& voca-	τῶν μωαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. ἔτεκεν δὲ καὶ ἡ
				uit "nomẽ eius ämõ. i. [i] fi	iuniꝛ filiũ: et vocauit nomẽ eius ammõ. filiꝰ ge
				lius 'ppli mei. 'Ipe ẽ [k] pr	neratiõis mei. hic pater ämonitarũ vſqꝫ i hodiernũ diẽ.
				ämonitarũ 'vſqꝫ 'hodie.	νους μου. οὗτος πρ̃ ἀμμονιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
				[D] Rofect [b] ide Ca. 20	[Θ]T mouit abraam illinc ad auſtrũ. τ habi Ga. 20
				'abraã [c] in terrã "au-	καὶ ἐκίνησεν ἀβραὰμ ἐκεῖθεν πρὸς λίβα. καὶ ὤκη A
				ſtralem 'habitauit [g] inter	tauit inter cades: et inter ſur. et habita
				[b] cades '& "ſur: ' & pegri-	σεν ἀναμέσον καδης, καὶ ἀναμέσον σουρ. καὶ παρῴκη
				natus eſt "in geraris. ooo	uit in geraris. dixitãt ãt abraam de ſarra vro
				"Dixitqꝫ [d] de 'ſara 'vxore	σεν ἐν γεραροις. εἶπε δὲ ἀβραὰμ περὶ σάρρας τ̃ γυ
				ſua oooooooooooooooooo	ναικὸς αὐτ̃, ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν. ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν,
				"foror mea 'eſt. "Miſit er	ſiſter mea eſt. ne forte interficerent illũ vi
				go [x] abimelech 'rex oooo	ὅτι γυνή μου ἐστί. μὴ ποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄν
				gerare '& tulit [b] eã. [o] Ve	ri ciuitatis ppt illã. miſit ãt abimelech
				nit autem 'deus oooooooo	δρες τῆς πόλεως διὰ τοῦτον. ἀπέστειλε δὲ ἀβιμέλεχ βα
				'ad [p] abimelech [p] somni	rex gerarũ: τ accepit ſarrã. τ ingreſſus ẽ
				um 'nocte oooooooooooo	σιλεὺς γεράρων, καὶ ἔλαβε τὴν σάρραν. καὶ εἰσῆλθεν ὁ
				'& ait 'illi. "En "morieris	deꝰ ad abimelech nocte. et dixit. ecce mozie
				[p] propter [q] mulierem: ooo	ὸς πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				[q] quã tuliſti. 'Habet [r] enĩ	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				"virum. oooooooooooooo	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				'Abimelech vero [n] õ 'te	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				tigerat 'eam. [b] & ait. ooo	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				'Dñe "nũ 'gẽtẽ ignoratẽ	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				& [c] iuſtã "iterficies! [b] Nõne	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				'ipſe [c] dixit 'mihi "" foror	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				mea "eſt: '& ipſa oooooo	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				'ait: "frater meus 'eſt. "In	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				ſimplicitate [x] cordis 'mei	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				'& mũdicia 'manuũ mea	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή
				rũ 'feci "hoc. [c] Dixitqꝫ ooo	ρις τ̃ πρὸς ἀβιμέλεχ τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν. ἰδοὺ ἀποθνή

Prima beb.	Ter. Heb.	Sep.	La. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.
				[d] ad eum [e] deus. [f] Et [b] ego	illi deus p ſomniũ. et ego cognoui: q in pu
				ro corde feciſti hoc: τ peperci tibi	ro corde feciſti hoc: τ peperci tibi
				ne [g] peccares in me. ppt hoc nõ di-	ne peccares in me. ppt hoc nõ di
				miſi te tangere illã. nunc ãt redde	miſi te tangere illã. nunc ãt redde
				[h] vxorẽ viri. [i] Alias ãt &	[h] vxorẽ viri. [i] Alias ãt &
				vere [k] foror mea [l] eſt filia	vere [k] foror mea [l] eſt filia
				[m] patris mee: [n] & nõ filia	[m] patris mee: [n] & nõ filia
				[p] matris mee: [q] & duxi eam oo	[p] matris mee: [q] & duxi eam oo
				in vxorem. [r] Poſtq̃ [s] aũt	in vxorem. [r] Poſtq̃ [s] aũt
				[t] eduxit "me oooooooooo	[t] eduxit "me oooooooooo
				[v] de [w] de domo [p] pris mei:	[v] de [w] de domo [p] pris mei:
				[r] dixi [s] ad eam. 'Hanc oooo	[r] dixi [s] ad eam. 'Hanc oooo
				"miſericordiã [u] facies 'me	"miſericordiã [u] facies 'me
				cum. [v] In [w] omni ooooooo	cum. [v] In [w] omnioooooooo
				[x] loco [y] ad quẽ [z] ingredie-	[x] loco [y] ad quẽ [z] ingredie
				mur [a] dices q' oooooooooo	mur [a] dices q' oooooooooo

Prima beb.	Ter. Heb.	Sep.	La. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.
				[d] ad eum [e] deus. [f] Et [b] ego	illi deus p ſomniũ. Manifeſtũ ẽ etiã cozã me qõ in recti
				ro corde feciſti hoc: τ peperci tibi	tudine cordis tui feciſti hoc: τ phibui quoq; ego te ne
				ne [g] peccares in me. ppt hoc nõ di-	peccares cozã me. ppterea nõ dimiſi te vt accederes
				miſi te tangere illã. nunc ãt redde	ad eam. Et nũc redde vroꝛi vro: q; pphet a eſt: τ oza
				[h] vxorẽ viri. [i] Alias ãt &	bit pro te: τ viues: τ ſi noluerꝛis reddere: ſcito q̃ morte
				vere [k] foror mea [l] eſt filia	moꝛieris tu τ oia que tua ſunt. Et ſurrexit abimelech
				[m] patris mee: [n] & nõ filia	mane: τ vocauit oẽs ſeruos ſuos: τ locut" eſt vniuerſa
				[p] matris mee: [q] & duxi eam oo	verba hec coꝛã eis: τ timuerũt viri valde. Et vocauit
				in vxorem. [r] Poſtq̃ [s] aũt	abimelech abraham. et dixit ei. Quid feciſti nobis: τ
				[t] eduxit "me oooooooooo	q̃d peccaui tibi: q; induxiſti ſup me: τ ſup regnũ meũ
				[v] de [w] de domo [p] pris mei:	peccatũ grande. opera que non erant digna fieri: fe
				[r] dixi [s] ad eam. 'Hanc oooo	ciſti mecum. Et ait abimelech ad abraham. Quid vi
				"miſericordiã [u] facies 'me	diſti quod feciſti rem hanc. Dixitq; abraham. Quia
				cum. [v] In [w] omni ooooooo	dixi forte non eſt timoꝛ dei in loco iſto: τ interficient
				[x] loco [y] ad quẽ [z] ingredie-	me propter vroꝛem meã. Sed τ in veritate ſoꝛoꝛ mea
				mur [a] dices q' oooooooooo	eſt filia patris mei: ſed non filia matris mee: et
					fuit mihi in vroꝛem. Et factum eſt cum aberraſſent
					populi poſt opera manuum ſuarum: me applicauit
					dominus ad timoꝛem ſuũ et in loco patris mei. Et di
					xi ei. Hec eſt miſericordia tua quam facies mecum:
					in omni loco in quem ingrediemur: dic

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Ges.	La.xxi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
לִי אָחִי הוּא׃	וַיִּקַּח אֲבִימֶלֶךְ צֹאן	לָקַח		frater tuus sim. Tulit igitur abimelech oues	me: q; frater meꝰ é. accepit aũt abimelech
וּבָקָר וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וַיִּתֵּן	נָתַן			& boues & seruos &	ἐμέ, ὅτι ἀδελφός μου ἐστίν. ἔλαβε δὲ ἀβιμέλεχ
לְאַבְרָהָם וַיָּשֶׁב לוֹ אֶת שָׂרָה	שׁוּב			ancillas: & dedit: abraam. Reddiditq; ili	mille didrachmas τ oues τ vitulos et
אִשְׁתּוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ הִנֵּה	אִישׁ			faram vxorem suam: & ait.	χίλια δίδραχμα καὶ πρόβατα καὶ μόχους καὶ
אַרְצִי לְפָנֶיךָ בַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ שֵׁב׃	כַּנָּה יָשַׁב			Terra coãm vobis ẽ: ybi	παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ ἔδωκε τῷ ἀβραάμ.
וְלִשָּׂרָה אָמַר הִנֵּה נָתַתִּי אֶלֶף כֶּסֶף	נָתַן			cũq; tibi placuerit habita	et reddidit illi farrã vxorẽ suam.
לְאָחִיךְ הִנֵּה הוּא לָךְ כְּסוּת עֵינַיִם	כִּסֶּה			Sare ãt dixit. Ecce mil	καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.
לְכֹל אֲשֶׁר אִתָּךְ וְאֵת כֹּל וְנֹכָחְתְּ׃	יָכַח			le argenteos dedi ecce	et dixit abimelech abraam: ecce tra mea
וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים	פָּלַל			fratri tuo: hoc erit tibi	coram te. ybicũq; tibi placuerit habita. et
וַיִּרְפָּא אֱלֹהִים אֶת אֲבִימֶלֶךְ וְאֶת	רָפָא			in velamen oculorum	ἐναντίον σου· οὗ ἐὰν σοι ἀρέσκη κατοίκει. καὶ τῇ
אִשְׁתּוֹ וְאַמְהֹתָיו וַיֵּלֵדוּ׃ כִּי עָצֹר				ad oẽs qui tecũ sũt: &	sarre dixit: ecce dedi fratri tuo mil
עָצַר יְהוָה בְּעַד כָּל רֶחֶם לְבֵית				quocũq; prexeris mẽ	σάρρα εἶπεν, ἰδοὺ δέδωκα τῷ ἀδελφῷ σου χί
אֲבִימֶלֶךְ עַל דְּבַר שָׂרָה אֵשֶׁת				méto te defẽsã. Orã	λια δίδραχμα· ταῦτά σοι ἔσαι εἰς τιμὴν τοῦ
אַבְרָהָם׃				te aũt abraam:	facies tue: τ oibus q̃ tecũ et
			Cap.xxi.	Uisitauit aũtem dñs	προσώπου σου, καὶ πάσαις ταῖς μετὰ σοῦ. καὶ
וַיהוָה פָּקַד אֶת				sarã sicut promisе	ὠρθώθη ἀβραάμ. ὠρθώθη δὲ ὁ θεὸς τὸν ἀβιμέλεχ
שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמָר וַיַּעַשׂ יְהוָה	עָשָׂה			rat: & impleuit	καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰς παιδίσκας αὐτοῦ,
לְשָׂרָה כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר׃ וַתַּהַר וַתֵּלֶד	הָרָה יָלַד			que locutus est. Con	καὶ ἐτέκνοσαν. ὅτι συν
שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֵּן לִזְקֻנָיו לַמּוֹעֵד				cepitq; & peperit	ἐκλείσθη συνκλείσει ὁ θεὸς ἐξωθεν πᾶσαν μήτραν
אֲשֶׁר דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים׃ וַיִּקְרָא	קָרָא			filiũ in senectute sua:	ἐν τῷ οἴκῳ ἀβιμέλεχ, ἕνεκεν σάρρας τῆς γυναι
אַבְרָהָם אֶת שֵׁם בְּנוֹ הַנּוֹלַד לוֹ	שׁוּם			tempore quo	κὸς ἀβραάμ.
אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ שָׂרָה יִצְחָק׃ וַיָּמָל	נָמַל			predixerat ei de	Ca. 21.
אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן שְׁמֹנַת				us. Vocauitq;	Θεὸς ἐπεσκέψατο τὴν σάρραν, καθὼς εἶπε καὶ
יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים׃	יוֹם			abraam nomen filii	ἐποίησε κύριος τὴν σάρραν καθὼς ἐλάλησε· καὶ συλλαβοῦ
וְאַבְרָהָם בֶּן מְאַת שָׁנָה בְּהִוָּלֶד לוֹ	מְאָה יָלַד			sui	σα, ἔτεκε τῷ ἀβραὰμ υἱὸν ἐις γῆρας, ἐις ὃν καιρὸν
אֶת יִצְחָק בְּנוֹ׃ וַתֹּאמֶר שָׂרָה צְחֹק	אָמַר			quem genuit ei fara	ἐλάλησεν αὐτῷ κύ· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ
עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כָּל הַשֹּׁמֵעַ				ifaac: & circũcidit eum	υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου αὐτῷ, ὃν ἔτεκεν αὐτῷ σάρ
יִצְחַק לִי׃ וַתֹּאמֶר מִי מִלֵּל	צָחַק			octauo	ρα: ισαακ. περιέτεμε δὲ ἀβραὰμ τὸν ἰσαὰκ τῇ ἡμέ
לְאַבְרָהָם הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה כִּי	יָנַק			die: sicut pceperat ei	ρᾳ τῇ ὀγδόῃ. καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. καὶ ἀβρα
				deus: cum esset	αὰμ ἐτῶν ἑκατόν· ἡνίκα γέγονεν αὐτῷ ἰσαὰκ ὁ υἱὸς
				cẽtũ annorũ. Hæc quip	αὐτοῦ ἐτῶν ἑκατόν, ἡνίκα γέγονεν αὐτῷ ἰσαὰκ ὁ υἱὸ
				pe etate pfis natus est	ς αὐτοῦ. εἶπε δὲ σάρρα, γέλωτά μοι ἐποίησε κύρι
				ei isaac. Dixitq; fara.	ος· ὁ ἐὰν ἀκούσῃ συγχαρεῖταί μοι. καὶ εἶπε, τίς ἀ
				Quis auditurus	κούσεται σου σὺν σαρρᾳ ὅτι ἐλάλησε παιδίον σάρρα, ὅτι
				crederet abraã: q fara la	ναγγελεῖ τῷ ἀβραάμ, ὅτι ἐθήλασε παιδίον σάρρα, ὅτι
				ctaret filium: quem	

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Ges.	La.xxi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
יָלְדָה שָׂרָה לְאַבְרָהָם בֵּן לִזְקֻנָיו׃	יֶלֶד			me: q; frater meꝰ é. accepit aũt abimelech	pepi filiũ in senectute meꝰ. τ creuit puer:
לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר דִּבֶּר אֹתוֹ אֱלֹהִים׃				mille didrachmas τ oues τ vitulos et	ἔτεκον υἱὸν ἐν τῷ γήρᾳ μου· καὶ ἐκρείθη ὁ παιδίον,
וַתֵּרֶא שָׂרָה אֶת בֶּן הָגָר הַמִּצְרִית	רָאָה			χίλια δίδραχμα καὶ πρόβατα καὶ μόχους καὶ	καὶ ἀπεγαλακτίδη. καὶ ἐποίησεν ἀβραὰμ δοχὴν
אֲשֶׁר יָלְדָה לְאַבְרָהָם מְצַחֵק׃	צָחַק			seruos & ancillas: & dedit: abraam. Reddiditq; ili	magnã· ἡ die ablactatꝰ é. isaac filiꝰ eius.
וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גָּרֵשׁ הָאָמָה הַזֹּאת	יָרַשׁ			faram vxorem suam: & ait.	μεγάλην, ἡ ἡμέρα ἀπεγαλακτίδη ὁ ἰσαὰκ ὁ υἱὸς αὐτ.
וְאֶת בְּנָהּ כִּי לֹא יִירַשׁ בֶּן הָאָמָה				Terra coãm vobis ẽ: ybi	etdens ãt farra filiũ agar egyptie: qui
הַזֹּאת עִם בְּנִי עִם יִצְחָק׃ וַיֵּרַע	רָעַע			cũq; tibi placuerit habita	ἰδοῦσα δὲ σάρρα τὸν υἱὸν ἄγαρ τῆς αἰγυπτίας, ὃς
הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל				Sare ãt dixit. Ecce mil	fuit abraam: ludẽtẽ cum isaac
אוֹדֹת בְּנוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל				le argenteos dedi ecce	ἐβούλετο τῷ ἀβραάμ, παίζοντα μετὰ ἰσαὰκ τοῦ
אַבְרָהָם אַל יֵרַע בְּעֵינֶיךָ עַל הַנַּעַר				fratri tuo: hoc erit tibi	filio suo. τ dixit abraam: eisce ancil
וְעַל אֲמָתֶךָ כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ				in velamen oculorum	υἱοῦ αὐτῆς, καὶ εἶπε τῷ ἀβραάμ, ἔκβαλε τὴν παι
שָׂרָה שְׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי בְיִצְחָק				ad oẽs qui tecũ sũt: &	lam et filiã eius. nõ enī hereditabit
יִקָּרֵא לְךָ זָרַע׃ וְגַם אֶת בֶּן הָאָמָה	קָרָא			quocũq; prexeris mẽ	δίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ
לְגוֹי אֲשִׂימֶנּוּ כִּי זַרְעֲךָ הוּא׃	שׂוּם			méto te defẽsã. Orã	υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ μου ἰσαακ. σκλη
וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח לֶחֶם	שָׁכַם לָקַח			te aũt abraam:	ρῶ ἀπεφήνατο ῥῆμα σφόδρα ἐναντίον ἀβραάμ
וְחֵמַת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל הָגָר שָׂם עַל	נָתַן שׂוּם			fanauit deus abime	περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἰσμαήλ. εἶπε δὲ ὁ θεὸς τῷ
שִׁכְמָהּ וְהַיֶּלֶד וַתְּשַׁלְּחֶהָ וַתֵּלֶךְ	שָׁלַח			lech & vxorẽ ãcillasq; eius: &	ἀβραάμ. μὴ σκληρὸν ἔσῳ ἐναντίον σου περὶ τοῦ
וַתֵּתַע בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע׃ וַיִּכְלוּ	תָּעָה כָּלָה			peperũt. Cõcluserat ci	παιδίου καὶ περὶ τῆς παιδίσκης. πάντα ὅσα ἂν
הַמַּיִם מִן הַחֵמֶת וַתַּשְׁלֵךְ אֶת הַיֶּלֶד	שָׁלַךְ			dominus omnem vul	ἐίπῃ σοι σάρρα, ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῆς· ὅτι ἐν
תַּחַת אַחַד הַשִּׂיחִם׃ וַתֵּלֶךְ וַתֵּשֶׁב				uam domus abimelech	ισαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα. καὶ τὸν υἱὸν δὲ τῆς
לָהּ מִנֶּגֶד הַרְחֵק כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת	יָשַׁב רָחַק			propter farã vxorẽ	ancille in gẽtẽ magnã faciã cũ q; se
כִּי אָמְרָה אַל אֶרְאֶה בְּמוֹת הַיֶּלֶד	רָאָה מוּת			abrae. Ca.21.	παιδίσκης εἰς ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτὸν ὅτι σπέρ
וַתֵּשֶׁב מִנֶּגֶד וַתִּשָּׂא אֶת קֹלָהּ	נָשָׂא			Uisitauit aũtem dñs	men tuũ é. surrexit ãt abraã manet τ acce
וַתֵּבְךְּ׃ וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת קוֹל	קוֹל בָּכָה שָׁמַע			sarã sicut promise	μα σιτ ἐγιν. ὀρθὴν δὲ ἀβραὰμ τοπρωΐ, καὶ ἔλα
הַנַּעַר וַיִּקְרָא מַלְאַךְ אֱלֹהִים	קָרָא			rat: & impleuit	βεν ἄρτους καὶ ἀσκὸν ὕδατος, καὶ ἔδωκε τῇ ἄγαρ· καὶ
אֶל הָגָר מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ				que locutus est. Con	impositi puerũ sup humeros eiꝰ: et dimi
מַה לָּךְ הָגָר אַל תִּירְאִי כִּי שָׁמַע				cepitq; & peperit	ἐπέθηκε τὸ παιδίον ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς, καὶ ἀπέστει
אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר הוּא				filiũ in senectute sua:	λεν αὐτήν, ἀπελθοῦσα δὲ ἐπλανᾶτο κατὰ τὴν ἔρη
שָׁם׃ קוּמִי שְׂאִי אֶת הַנַּעַר וְהַחֲזִיקִי	חָזַק			tempore quo	μον· κατὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὁρκου. ἐξέλιπε δὲ τὸ ὕδωρ
אֶת יָדֵךְ בּוֹ כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׂימֶנּוּ׃				predixerat ei de	ἐντῇ. et protecit puerũ subter vnã
וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא				us. Vocauitq;	τοῦ ἀσκοῦ· καὶ ἐρρι ψε τὸ παιδίον ὑποκάτω μιᾶς ἐ
בְּאֵר מָיִם וַתֵּלֶךְ וַתְּמַלֵּא אֶת הַחֵמֶת				abraam nomen filii	βιεῖ. τ abiens ẽdit eregione eius
מַיִם וַתַּשְׁקְ אֶת הַנָּעַר׃ וַיְהִי אֱלֹהִים				sui	λεπτης· καὶ ἀπελθοῦσα ἐκάθητο ἀπέναντι ἀφ' ἑαυ
אֶת הַנַּעַר וַיִּגְדַּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר	יָשַׁב			quem genuit ei fara	τοῦ de longe. ὡσ arcus tactũ. dixit enī nõ videbo mor
וַיְהִי רֹבֶה קַשָּׁת׃ וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר				ifaac: & circũcidit eum	tem filij mei. et ecē contra. cla
פָּארָן וַתִּקַּח לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ	לָקַח			octauo	ματον τοῦ παιδίου μου. καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι· ἀνα
מִצְרָיִם׃ וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא וַיֹּאמֶר				die: sicut pceperat ei	βοῶσαν δὲ ὁ παιδίον ἐκλαυσεν, ἐπήκουσε δὲ ὁ θεὸς
אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל שַׂר צְבָאוֹ אֶל				deus: cum esset	puerũ de loco vbi erat. τ vocauit ange
אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמְּךָ בְּכֹל				cẽtũ annorũ. Hæc quip	lus dñi agar de celo: et dixit ei.
אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה׃ וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִי	שָׁבַע			pe etate pfis natus est	λος κυρίου τὴν ἄγαρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ.
בֵּאלֹהִים הֵנָּה אִם תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי	שָׁקַר			ei isaac. Dixitq; fara.	
וּלְנִכְדִּי כַּחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ	חֶסֶד			Quis auditurus	
תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם הָאָרֶץ אֲשֶׁר גַּרְתָּה	גּוּר			crederet abraã: q fara la	
בָּהּ׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אָנֹכִי אִשָּׁבֵעַ	שָׁבַע			ctaret filium: quem	

Pritiua chal'.	Interp.chal'.	Trãsla.Chal'.
תּוּב	de me frater meus est. Et tulit abimelech oues τ bo	עַל אֲחִי הוּא׃ וּנְסִיב אֲבִימֶלֶךְ עָאן וְתוֹרִין וְעַבְדִין וְאִמְהִין וְיַהֵב לְאַבְרָהָם וְאָתֵיב לֵיהּ
יְהַב	ues τ seruos τ ancillas τ dedit abrahe: τ reddidit ei	יָת שָׂרָה אִתְּתֵיהּ׃ וַאֲמַר אֲבִימֶלֶךְ הָא אַרְעִי קֳדָמָךְ בְּדִשְׁפַּר בְּעֵינָךְ תֵּיב׃ וּלְשָׂרָה אֲמַר
אָמַר	faram vxorem suam. Dixitq; abimelech. Ecce terra	הָא יְהָבִית אֶלֶף סְלְעִין דְּכַסְפָּא לַאֲחוּכְרָא הוּא לִיךְ כְּסוּת פִּיר בְּגִינָךְ תֵּיב וְשָׁלְהֵי דְּבָרַת תֵּ
אֲחוֹת	mea coram te est: ybicunq; placuerit oculis tuis habi	וְתִתְיַת יָתִיךְ יָת כָּל דְּעִמָךְ וְעַל כָּל מָה דְּאִתְמְרַת׃ וְצַלִּי אַבְרָהָם קֳדָם יְיָ
אָח	bita. Uare autem dixit. Ecce dedi mille siclos argen	וְאַסִי יְיָ יָת אַרְעִימֶלֶךְ וְיָת אִתְּתֵיהּ וְאִמְהָתֵיהּ וְאִתְרְוִיחוּ׃ אֲרֵי מְיַחַד אֲחַד יְיָ כָּל פִּי
אָחַז	ti fratri tuo. Ecce illud est tibi velamen honoris: pro	כָל פַּתַח לְבֵית אֲבִימֶלֶךְ עַל דְּבַר שָׂרָה אֵיתַת אַבְרָהָם׃
אָחוֹת	co q miserum tollere te: τ videri in te τ omnia que te	
אָמָה	cum sunt: τ super omnia que dixitli: estoq; rep chen	Ca.xxi.
אָמַר	sa. Et otauit abraham cozam deo: τ sanauit deus abi	וַיהוָה פָּקַד יָת שָׂרָה כְּמָא דַאֲמַר וַעֲבַד יְיָ לְשָׂרָה כְּמָא דְמַלִּיל׃ וְאִתְעַדִּירַת שָׂרָה
אָמַר	melech τ vxorem eius ancillasq; eius et refrigerati	לְאַבְרָהָם בַּר לְסֵיבְתְּהִי לְזִמְנָא דְּמַלִּיל לַהּ יְיָ׃ וְקָרָא אַבְרָהָם יָת שׁוּם בְּרֵהּ דְּיִתְיְלִיד
אָמַר	sunt. Et otauit abraham cozam deo: τ sanauit deus abi	לֵיהּ דְּאִתְיְלִידַת לֵיהּ שָׂרָה יִצְחָק׃ וּגְזַר אַבְרָהָם יָת יִצְחָק בְּרֵיהּ בְּיוֹמֵיהּ יַתְמָיָא כְּמָא
אָמַר	melech τ vxorem eius ancillasq; eius et refrigerati	דְּפַקֵּיד יָתֵיהּ דְּיָי׃ וְאַבְרָהָם בַּר מְאָה שְׁנִין כַּד אִתְיְלִיד לֵיהּ יָת יִצְחָק בְּרֵהּ׃ וַאֲמַרַת
אָמַר	sunt. Zifi con cludens concluserat dñs oẽm apertura	שָׂרָה חֵדְוָה עֲבַד לִי יְיָ כָּל דִּשְׁמַע יְחַדִּי לִי׃ וַאֲמַרַת מַנִּי מַלֵּיל לְאַבְרָהָם יְנִיקִין בְּנִין שָׂרָה
אָמָה	vulue domus abimelech propter farã vxorẽ abrahã.	תְּנִינִין בְּגִין שָׂרָה אֲרֵי

Ca.xxi.

Et ecce visitauit dñs sarã: sicut dixit et fecit dñs farre sicut locutꝰ é. et cõcipiẽs peperit sara abrahe filiũ in senectute sua in tẽpore quo locutus fuerat ei deus. Et ocauitq; abraham nomen filii sui qui natus est ei: quem peperit ei sara isaac. Et circumcidit abraham isaac filium suum: filium octo dierum: sicut precepit ei deus. Abraham autem erat filius centum annorũ quando natus est ei isaac filius suus. Et dixit sara. Gaudium mihi fecit deus: omnis qui audierit congratulabitur mihi. Et dixit. Fidelis est qui dixit abrahe: τ implenit qd lactaret filios sara: quia

Pritiua chal'.	Interp.chal'.	Trãsla.Chal'.
שׁוּב	peperi filium in senectute sua. Et creuit puer τ abla	יְלִידִית בַּר׃ לְסֵיבְתְּהוֹרִי׃ וּרְבָא יְנִיקָא וְאִתְפְּסִיל וַעֲבַד אַבְרָהָם מְשְׁתְּיָא רַבָּא בְּיוֹמָא
שָׁתָה רָבָב	cratus est. Et fecit abraham conuiuiũ magnus in die	דְּאִתְפְּסִיל יָת יִצְחָק׃ וְחָמַת שָׂרָה יָת בַּר הָגָר מִצְרָאָה דִּילִידַת לְאַבְרָהָם מְהַאךְ׃
חָזָה	qno ablactatus est isaac. Et vidit sara filiũ agar egy	וַאֲמַרַת לְאַבְרָהָם תָּרֵךְ יָת אָמְתָא הָדָא וְיָת בְּרָהּ אֲרֵי לָא יִרְתְּ בַּר אִמְתָא הָדָא עִם
אָמָה	ptie quem peperit abrahe Iudentez. Et dixit abrahe.	בְּרִי עִם יִצְחָק׃ וּבְאֵשׁ בְּפִתְגָמָא לְחַדָּא בְּעֵינֵי אַבְרָהָם עַל עֵיסֵק בְּרֵיהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם
עָלַם	Eisce ancillam hanc τ filiũ eius: quia non erit heres	לָא יִבָּאֵשׁ בְּעֵינָךְ עַל עוּלֵימָא וְעַל אִמְתָךְ כֹּל דְּתֵימַר לָךְ שָׂרָה קַבֵּיל מֵימַר אֲרֵי
קָרָא שׁוּם	filius ancille huius cum filio meo isaac. Et displicuit	בְּיִצְחָק יִתְקְרֵי לָךְ זָרַע׃ וְגַם יָת בַּר אִמְתָא לְעַם אֲרֵי זַרְעָךְ הוּא׃ וְאַקְדִּים
עָלַם	verbum nimis in oculis abrahe: propter filium suũ.	אַבְרָהָם בְּצַפְרָא וּנְסִיב לַחְמָא וְרוֹקְבָא דְּמַיָא וְיָהַב לְהָגַר שַׁוִּי עַל כְּתְפָהּ וְיָת יַנְקָא
אָמַר שׁוּם	Dixitq; de abrahe. Me displiceat in oculis tuis sup	וְשַׁלְחַהּ וְאָזְלַת וְטָעַת בְּמַדְבְּרָא דְּבְאֵר שְׁבַע׃ וּשְׁלִימוּ מַיָא מִן רוֹקְבָא וְרִמְת יָת יַנְקָא
שָׁלַח	puero τ super ancilla tua: omnia que dixerit tibi sara	תְּחוֹת חַד מִן אִילָנַיָא׃ וְאָזְלַת וְיָתְבַת לָהּ מְקָבֵיל אֲרִחְיָת פְּרִישׁ אֲרֵי אֲמָרַת
תָּעָה כָּלָה	acquiesce illi: quoniam in isaac vocabuntur tibi filii.	לָא אֶחֱזֵי פּוּמְתָא דְּרַבְיָא וְקָרָא בְּלָאבָא וְשָׁמַע יְיָ יָת קָל בְּלָאבָא וְאִתְקְרִי מַלְאַךְ יְיָ
שָׁלַךְ	Filium quoq; ancille in gentem ponam eum: quia fi	לְהָגַר מִן שְׁמַיָא׃ וַאֲמַר לַהּ מָא לָךְ הָגַר לָא תִדְחֲלִי אֲרֵי שְׁמִיעַ יְיָ קָל בְּלָאבָא
דִּבֵּר כּוֹר רִמָּה	lius tuus est. Et surrexit abraham mane τ mlit pane	דְּתַמָּן׃ קוּמִי סַלְקִי יָת בְּלָאבָא וְתוּקְפִי יָת יְדָךְ בֵּיהּ אֲרֵי לְעַם רַב אֲשַׁוֵּינֵיהּ׃
אֶחָד רָחַם חָזָה	et ligẽã aque: τ dedit ipsi agar: ponens sup humerũ	וְגַלֵּי יְיָ יָת עֵינָהָא וַחֲזָת בֵּירָא דְּמַיָא וַאֲזָלַת וְמָלִיאַת יָת רוֹקְבָא וְאַשְׁקִת יָת
רָחַם בָּכָה	eius τ puerũ: τ dimisit eam: et abijt τ errabat in de	יַנְקָא׃ וַהֲוָה יְיָ עִם יַנְקָא וּרְבָא וְיָתֵיב בְּמַדְבְּרָא וַהֲוָה רָבֵי קַשְׁתָּא׃
	serto bersabee. τ cõsumpte sunt aque de lagena τ pio	
	fecit puerum sidster vnam arboꝛem. Et abijt: τ sedit	
	eregione: longe quantuꝫ potest arcus iacere. quia di	
	xit non videbo mortem pueri. Sedit̃q; e regione: τ le	
	uauit vocem suam τ fleuit. et audita est cozam deo	
	vox pueri. Et vocauit angelus dei agar de celo. Et	
	dixit ei.	

Prittiua beb.	Ter.Heb.	Beſi.	La.xxi.	Träſla.B.Hiero.	Träſla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
	מַה־לָּךְ הָגָר אַל־תִּירְאִי כִּי שָׁמַע	ויצא	Et exaudiuit	Quid agis agar. Noli timere. Exaudiuit	τί ἔχεις ἄγαρ · μὴ φοβοῦ · ἐπακήκοε γὰρ ὁ θεὸς τῆς
	אֱלֹהִים אֶל־קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר		deus	deus vocē pueri de loco	φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἐστι · ἀνάσ
	הוּא שָׁם׃ קוּמִי שְׂאִי אֶת־הַנַּעַר		est. Surge & tolle	in quo est. Surge & tolle	ge accipe puerū. et tene manū
	וְהַחֲזִיקִי אֶת־יָדֵךְ בּוֹ כִּי לְגוֹי גָּדוֹל	חזק נדל	puerum: & tene manum illius:		σου λάβε τὸ παιδίον · καὶ κράτησον τῆς χειρός
	אֲשִׂימֶנּוּ׃ וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־	שום פקח	quia in ge tem magnā		eius. in ẽni gẽte magnā faciā eū. et ἀ
	עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא בְּאֵר מָיִם וַתֵּלֶךְ	ראה ילך	faciam eum. Aperuit		ἀυτοῦ. εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω ἀυτό · καὶ ἀνέ
	וַתְּמַלֵּא אֶת־הַחֵמֶת מַיִם וַתַּשְׁקְ אֶת	מלא שקה	oculos eius deus. Que		perunt deus oculos eius. τ vidit pute
	הַנָּעַר׃ וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנַּעַר	היה	vidēs puteū aque: abi		ωξεν ὁ θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀυτῆς · καὶ εἶδε φρέ
	וַיִּגְדַּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רֹבֶה	נדל דבר	it & ipleuit vtrem: de		ατος ζῶντος · καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔπλησε τὸν ἀσ
	קַשָּׁת׃ וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר פָּארָן וַתִּקַּח	לקח	títq puero bíbere: &		et potauit puerū fuit. τ fuit de
	לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיְהִי	אשה	fuit cum eo. qui		κόν · καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον ἀυτῆς · καὶ ἦν ὁ θε
	בָּעֵת הַהוּא וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ וּפִיכֹל	אמר	creuit & moratus ē in		us cū puero. τ creuit: τ habita
	שַׂר־צְבָאוֹ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱ	שור	solitudine: factusq; ē iu		ὸς μετὰ τοῦ παιδίου · καὶ ηὐξήθη, καὶ κατώκη
	לֹהִים עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר אָתָּה		uenis sagittarius. habi		uit in deserto. fact ē ãt sagittarius. τ habita
	עֹשֶׂה׃ וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִּי בֵאלֹהִים	שבע	tauitq; in deserto pharā:		σεν ἐν τῇ ἐρήμῳ · ἐγένετο δὲ τοξότης · καὶ κατώ
	הִנָּה אִם־תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי וְלִנְכָדִי	שקר	& accepit illi mā		uit in desertopharan. et accepit illi ma
	כְּחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ	עשה	trē uxorē de terra egyptī.		κησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ φαράν · καὶ ἔλαβεν ἀυτῷ ἡ μή
	תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם הָאָרֶץ אֲשֶׁר		Et fecit ē		ter eius γυναῖκα ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐγένετο
	גַּרְתָּה בָהּ׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אָנֹכִי	גור	de terra egypti. Et		τὴν ἀυτοῦ γυναῖκα ἐκ τῆς αἰγύπτου. καὶ ἐγένετο
	אִשָּׁבֵעַ׃ וְהוֹכִחַ אַבְרָהָם אֶת	יכח	dixit abimelech & phicol		in tẽpore illo. et dixit abimelech τ hocho
	אֲבִימֶלֶךְ עַל אֹדוֹת בְּאֵר הַמָּיִם אֲ	אוד	princeps exercitus eius		ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ εἶπεν ἀβιμέλεχ καὶ ὀχο
	שֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר		ad abraam. Deus		zad pronubus eius: τ phichol prin
	אֲבִימֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת		tecum est in vni		ceps exercitus eius ad abraam: dicens:
	הַדָּבָר הַזֶּה וְגַם אַתָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִי	נגד	uersis que agis. Iura		θεὸς μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ποιῇς, νῦν οὖν
	וְגַם אָנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי בִלְתִּי הַיּוֹם׃		ergo per deum		ὄμοσόν μοι τὸν θεὸν μὴ ἀδικήσειν με, μηδὲ τὸ σπέρ
	וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן	לקח נתן	ne noceas mihi & po		μά μου, μὴ δὲ τὸ ὄνομά μου. ἀλλὰ κατὰ τὴν δικαιο
	לַאֲבִימֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית׃	כרת שנה	steris meis		σύνην ἣν ἐποίησα μετὰ σοῦ, ποιήσεις μετ' ἐμοῦ,
			stirpiq; mee: sed &		et terrę habitasti in ea. et dixit abra
			iuxta misam quam feci		καὶ τῇ γῇ ἣ παρῴκησας ἐν ἀυτῇ. καὶ εἶπεν ἀβρα
			tibi: &		am: ego iuro. et increpauit abrahā abime
			facies mihi & terre		ἀμ, ἐγὼ ὀμοῦμαι. καὶ ἤλεγξεν ἀβραὰμ τὸν ἀβιμέ
			ra. Dixitq; abraā: ego		lech p puteis aque: quos abstu
			iurabo. Et increpauit		λεχ περὶ τῶν φρεάτων τοῦ ὕδατος, ὧν ἀφεί
			abimelech propter pu		lerāt serui abimelech. et dixit ei:
			teum aque:		λοντο οἱ παῖδες ἀβιμέλεχ · καὶ εἶπεν ἀυτῷ,
			quē vi abstulerāt seru		nō scim ds fecit verbū hoc. ne
			eius. Responditq;		δυκ ἔγνων τίς ἐποίησε τὸ ῥῆμα τοῦτο · οὐ
			abimelech. Nesciui		σὺ μοι ἀπήγγειλας, οὐδὲ ἐγὼ ἤκουσα,
			quis fecerit		νῦν ἐξαπέστειλας μοι καὶ ἔλαβες τὰ πρόβα
			hanc rē. Sed & tu nō		τα καὶ μόχους, καὶ ἐδωκεν ἀβιμέλεχ, καὶ
			indicasti mihi: &		διέθεντο ἀμφότεροι διαθήκην,
			ego non audiui pre		
			ter hodie.		
			tulit itaq; abraā oues		
			& boues: & dedit		
			abimelech. Percusse		
			runtq; ambo fedus.		

Interp. chal.

quid tibi agar. ne timeas: quoniã audita est coram domino voz pueri in loco in quo ipse est. Surge tolle puerum τ appzehende manu tua eum: quoniam in populum magnum ponam eum. Et aperuit deus oculos eius τ vidit puteum aque: τ dedit puero bibere. Et fuit verbum dei in adiutorium pueri τ creuit: τ habitauit in deserto: τ fuit iaculator arcus. Et habitauit in deserto pharan: τ accepit ei mater eius vxorem de terra egypti. Et factum est in tempore illo: et dixit abimelech τ phicol pzinceps exercitus eius ad abzahã dicens. Verbum dei est in auditorio tuum in vniuersis que tu agis: τ nunc iura mihi per verbum domini hic: ne noceas mihi τ filio meo τ filio filij mei: iuxta misericordiam quam feci tecum facies mecum: τ cum terra in qua peregrinat es. Et ait abzahã: ego iurabo. Et increpauit abraham abimelech pzopter puteū aque quem vi abstulerant serui abimelech. Et ait abimelech. Nescio quis fecit rem hanc: τ tu quoq; non indicasti mihi: neq; ego audiui nisi hodie. Et tulit abraham oues τ boues: et dedit abimelech τ pepigerunt ambo fedus.

Prittiua beb.	Ter.Heb.	Beſi.	La.xxii.	Träſla.B.Hiero.	Träſla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
	וַיְצַו אַבְרָהָם אֶת־שֶׁבַע כִּבְשֹׂת			Et statuit abraam septē agnas ouiũ	καὶ ἔστησεν ἀβραὰμ ἑπτὰ ἀμνάδας. πρόβατων
	הַצֹּאן לְבַדָּן׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל			gregis seorsū. Cui dixit abimelech.	φόλων. καὶ εἶπεν ἀβιμέλεχ τῷ ἀβραάμ. τί ἐ
	אַבְרָהָם מָה הַנָּה שֶׁבַע כְּבָשֹׂת			Quid sibi volunt septem agne quas statuisti seorsum? Et	στιν ὰ ἑπτὰ ἀμνάδες τῶν πρόβατων τούτων, ὰς
	הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבַדָּנָה׃ וַיֹּאמֶר			ille: quas statuisti feci	statuitti solas. τ dixit ꝙ septē agnas
	כִּי אֶת־שֶׁבַע כְּבָשֹׂת תִּקַּח			sorsum! At ille. Septem inquit agnas	ἕστησας μόνας; καὶ εἶπεν ὅτι τὰς ἑπτὰ ἀμνάς
	מִיָּדִי בַּעֲבוּר תִּהְיֶה לִּי לְעֵדָה כִּי			accipies me: vt sint mihi in testimonii:	accipies ea me: vt sint mihi in testimonii:
	חָפַרְתִּי אֶת־הַבְּאֵר הַזֹּאת׃ עַל־כֵּן			quas accipies de manu mea: vt sint mihi in testimoniū: quia	δας λάβῃ παρ' ἐμοῦ, ἵνα ὦσί μοι εἰς μαρτύριον,
	קָרָא לַמָּקוֹם הַהוּא בְּאֵר שָׁבַע כִּי			ego fodi puteū istū. Id circo vocatū est locus ille ber	ὃ ἐγὼ ὤρυξα τὸ φρέαρ τοῦτο. διὰ τοῦτο ἐπω
	שָׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם׃ וַיִּכְרְתוּ			sabee: quia ibi iurauerũt ambo: et inierunt fedus sup puteū	caut νομὴ loc illius: puteū iu
	בְּרִית בְּבְאֵר שָׁבַע וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ			iuramēti. Surrexitq; abimelech & phicol princeps exercitus eius:	νόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, φρέαρ ὅρ
	וּפִיכֹל שַׂר צְבָאוֹ וַיָּשֻׁבוּ אֶל אֶרֶץ			& reuersi sunt in terrā palestiorū.	κισμοῦ ὅτι ἐκεῖ ὤμοσαν ἀμφότεροι, καὶ ὤμοσαν
	פְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּטַּע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע			Abraā vero plātauit nemus in bersabee: & inuocauit ibi nomen	fedus sup puteū iuramēti. surrexit itaq; abi
	וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל			dñi dei eterni: & fuit colo	melech et ochozad pronubus eius et phi
	עוֹלָם׃ וַיָּגָר אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ			nus terre palestiorū diebus multis.	chol princeps exercitus eius: τ re
	פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים׃			Ca. 22.	uersi sunt in terrā philisthiim. et plan
	וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים		Cap. xxii.	Que postquā gesta sunt: tentauit deus abraam: & dixit ad eū. Abraam abraam. At ille rndit. ad fū. Sat illi. Tolle filiū tuū unigenitum quē diligis isaac: & vade in terrā visionis: atq; ibi offeres eū in holocaustum sup vnū montiū: quem monstrauero tibi. Igitur abraā de nocte consurgens strauit asinū suum: τ duc ensecum duos iuuenes & isaac filiū suum. Cumq; concidisset ligna in holocaustum: abiit ad locum quem preceperat ei deus. Die autem	καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ὁ θεὸς
	נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו				ἐπείρασε τὸν ἀβραάμ. καὶ εἶπεν ἀυτῷ, ἀβραάμ
	אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃				ἀβραάμ. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπεν, λάβε τὸν υἱ
	וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ				ὑόν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας τὸν Ισαάκ, καὶ
	אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֵךְ לְךָ אֶל				πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν. καὶ ἀνένεγκε αὐ
	אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה				τὸν ἐκεῖ εἰς ὁλοκάρπωσιν ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων, ὧν ἂν
	עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר				σοι εἴπω. ἀναστὰς δὲ ἀβραὰμ τὸ πρωὶ ἐπέσαξεν
	אֵלֶיךָ׃ וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר				ἀσινῦ ἑαυτοῦ. παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύο παι
	וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי				δας αὐτοῦ. καὶ Ισαὰκ τὸν υἱὸν ἀὐτοῦ. καὶ χίσας ξύλα εἰς
	נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע				ὁλοκάρπωσιν, ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἦλθον εἰς
	עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמָּקוֹם				τὸν τόπον ὃν εἶπεν ἀυτῷ ὁ θεός, τῇ ἡμέρᾳ
	אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים׃ בַּיּוֹם				

Interp. chal.

Et statuit abzahã septē agnas ouium seorsum. Dixitq; abimelech ad abzahã. Que sunt iste septem agne quas statuisti seorsum. Et ait. Quoniaz septem agnas accipies de manu mea: vt sit mihi in testimonium quoniã fodi puteuz istum. Propterea vocauit locum illū bersabee: quia ibi iurauerũt ambo: τ inierunt pactū in bersabee. Surrexitq; abimelech τ phicol pzinceps exercitus eius: τ reuersi sunt in terrã philistinoz. Et plantauit plantationem in bersabee: et oziauit ibi in nomine domini dei eterni. Et peregrinatus est abzahaam in terra philistiim ozum diebus multis. Cap. 22.

Et factũ est post verba hec: τ deus tentauit abzaham: et dixit ei. Abzaham. Et ait: ecce ego. Et dixit. Tolle nunc filium tuũ vnicum tuũ quez diligis isaac: τ vade in terram dtuint cultus: τ offer illum coram me ibi in holocaustum super vnũ montium quẽ dixero tibi. Et surrexit abzaham manc τ strauit asinum suum: τ tulit duos pueros suos secum: τ isaac filium suum: τ concidit ligna in holocaustum: τ surrexit τ abiit in locum quẽ dixerat ei deus. Die autem

יְחִיד֙כָּ֣ מִמֶּ֔נִּי׃ וַיֹּשֶׂ֣א אַבְרָהָ֔ם אֶת־ vnigenitu filiu tuu propter me. Leuauitq; abrã oculos suos: & viditq; poſt tergũ arietẽ inter vepres hęrentem cornibus. Quem assumens obtulit holocaustum pro filio. Appellauitq; nomen loci illius: dominus videt. Vñ vſq; hodie dicitur: in mõte dominus videbit. Vocauit autem angelus domin de celo dicẽs. Per me metipsum iurauit dicit dominus: quia fecisti hanc rem: & non pepercisti filio tuo vnigẽito: benedicam tibi & multiplicabo semen tuũ sicut stellas celi: & velut arenã que est in littore maris. Possidebit semẽ tuũ portas inimicorũ suorũ: & bñdicẽtur in semine tuo oẽs gẽtes: pro qa obedisti voci mee. Reuertus est abraã ad pueros suos: abieruntq; berſabee & habitauit ibi. His itaq; gestis nunciatum est abraam q melcha quoq; genuisset filios nachor fratri suo huss primogenitum & buz fratrem eius & camuel patrem syrorum & caſeth & afau: phel das quoq; & iedlaf & bathuel de quo nata est rebecca. Octo istos genuit melchaa.

יְחִידְךָ֙ מִמֶּ֔נִּי׃ וַיִּשָּׂ֣א אַבְרָהָ֔ם אֶת־ dilecto ꝓpter me. et aſpiciẽs abraam oculo ſuo: vidit. t ecce aries vn de tergo poſt hęrentem cornibus. et abiit abraam: t accepit arietẽ: t obtulit illum holocauſtum pro filio ſuo. et vocauit abraam nomen loci illius: dñs videt. vt dicant hodie in mõte dñs videbit. et vocauit angelus dñi abraam ſecundo de celo: dicens: ꝑ memetipſum iuraui dicit dñs. ꝓpterea q feciſti verbũ hoc: et nõ pepercisti filio tuo dilecto ꝓpter me, ꝓfecto bñdicẽs bñdicã te: et multiplicãs multiplicabo ſemen tuũ ſicut ſtellas celi: et ſicut arenã q eſt in littore maris: t hereditabunt filij tui ciuitates inimicorum ſuorũ: t benedicentur ſemine tuo oẽs populi terre: ꝓ eo quod obedisti verbo meo. Et reuerſus eſt abraam ad pueros ſuos: t ſurrexerunt et abierũt ſimul ad berſabee: t habitauit abraam in berſabee. Et factum eſt poſt verba hec t nunciatũ eſt abrahe dicendo. Ecce peperit melcha etiam ipſa filios nachor fratri suo: hus primogenitũ eius t buz fratrẽ eius: et camuel patrẽ aram: t caſeth t afau. Et phaldas: t iedlaph t bathuel. Bathuel autem genuit rebeccam. Octo ſtos octo peperit melcha

Ecclę. 44.d. Dicre. 44.f. Deb. 6 c.

Hall.3. 3.

B

C

D

רֹשׁ֣לִי׳ וַיִּשָּׂ֣א אַבְרָהָ֔ם אֶת־עֵינָ֔יו tertio eleuatis oculis eo vidit locum procul: dixitq; ad pueros suos. Expectate hic cum asino: ego autẽ & puer accedemus vſq; illuc: et adorabimus t reuertemur ad vos. Et tulit abrahã ligna holocausti t posuit super ysaac filium suum: et accepit in manu sua ignem t gladium: t abierunt ambo simul. Dixitq; ysaac ad abrahã patrem suũ dicens. Pater mi. Et ait ecce ego fili mi. Et ait. Ecce ignis t ligna: vbi ergo est agnus in holocaustũ? Et dixit abraham. Deus prouidebit sibi agnus in holocaustum fili mi. Et abierunt ambo simul: t venerunt ad locum quẽ dixerat ei deus. t edificauit ibi abraham altare t ordinauit ligna: t ligauit ysaac filium suum: et posuit eum sup altare desup ligna. Extenditq; abraham manum suam t tulit gladium: vt immolaret filium suum. Et vocauit eum angelus domini de celo: et dixit. Abraham: abraham. Et ait. ecce ego. Et dixit. Ne extendas manũ tuam ad puerum: neq; facias illi quicq̃: nunc enĩ scio q timens deum tu es: et non pepercisti filio tuo

וַיִּרְא֙ אֶת־הַמָּק֣וֹם מֵרָחֹ֔ק׃ וַיֹּ֨אמֶר tertio eleuatis oculis eo vidit locum procul: dixitq; ad pueros suos. Expectate hic cum asino: ego autẽ & puer accedentes vſq; illuc: et adorabimus t reuertemur ad vos. Tulitq; quoq; ligna holocausti t posuit super ysaac filium suum. ipſe vero portabat in manibus ignẽ & gladiũ. Cũq; duo pergerent simul. dixit ysaac patri suo. Pater mi. At ille rñdit. quid vis o fili. Ecce inquit ignis & ligna: vbi ẽ victima holocausti. Dixit autem abraam. Deus prouidebit sibi victimã holocausti fili mi. Pergebant ergo pariter: & venerunt ad locum quem ostenderat ei deus: in quo edificauit altare: & desup ligna compoſuit. Cũq; aligaſſet ysaac filium suum: posuit eum in altare super struem lignorum. Extenditq; manum & arripuit gladiũ: vt immolaret filium suum. Et ecce angelus domini de celo clamauit dicens. Abraam abraam: qui respondit adsũ. dixitq; ei. Nõ extendas manũ tuam sup puerum: neq; facias illi quicq̃. Nunc cognoui q timens deum tu es: et non pepercisti filio tuo

τριτῇ τ respiciẽs abraã oculo suo vidit locũ procul. t ait abraã ad pueros suos. Sedete hic cum asino. ego & puer transibimus vſq; huc. t postq̃ adorauerimus reuertemur ad vos. Tulit ergo holocaustũ & posuit sup ysaac filium suũ. ipſe vero portabat in manibus ignẽ & gladiũ. Cũq; duo pergerent simul. dixit ysaac patri suo. Pater mi. At ille rñdit. quid vis o fili. Ecce inquit ignis & ligna: vbi ẽ victima holocausti. Dixit aũt abraã. Deus prouidebit sibi victimã holocausti fili mi. Pergebant ergo pariter: & venerunt ad locum quem ostenderat ei deus: in quo edificauit altare. et ligna compoſuit. Cũq; alligaſſet ysaac filium suum: imposuit eum in altare super struem lignorum. Extenditq; manum & arripuit gladiũ: vt immolaret filium suum. Et ecce angelus domini de celo clamauit dicens. Abraam abraam. Ne extendas manũ tuam ad puerum neq; facias illi quicq̃: nunc enĩ cognoui q timens deum tu es: et non pepercisti filio tuo

τρίτῃ τ respiciẽs abraã oculo suo vidit locum procul. t ait abraã ad pueros suos. Sedete hic cum asino. ego & puer transibimus vſq; huc. t postq̃ adorauerimus reuertemur ad vos. Tulit ergo holocaustũ & posuit sup ysaac filium suũ. ipſe vero portabat in manibus ignẽ & gladiũ. Cũq; duo pergerent simul. dixit ysaac patri suo. Pater mi. At ille rñdit. quid vis o fili. Ecce inquit ignis & ligna: vbi ẽ victima holocausti. Dixit aũt abraã. Deus prouidebit sibi victimã holocausti fili mi. Pergebant ergo pariter: & venerunt ad locum quẽ ostenderat ei deus: in quo edificauit abraã altare. et ligna compoſuit. t cũ colligaſſet ysaac filiũ suum: et imposuiſſet eum in altare ſuper ligna. t extendens abraã manũ ſuã ad accipiẽdũ gladiũ: vt iugularet filiũ ſuũ. τ βλέψας τὴν μάχαιραν σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ vocauit angel dñi de celo. et dixit ei: abraã abraã. ille aũt dixit: ecce ego. et dixit ne inicias manũ tuã sup puerũ: neq; facias ei quicq̃. Nunc enĩ cognoui q times tu deũ. et nõ pepercisti filio tuo

Wach. 2.

אָרַךְ֙ מֵטָא֙ סַנְד תּוּבְ֙אֲעָא֙ שַׁוַה אֲתָ֙ תַּהֲבִ֙ אֲעָא֙ עֲלָה֙ גַּלָה֙ אֲתָא֙ דְּבַח֙ שַׁוַה יִשְׂטוֹ֙ נְכַס לְאַ֙ יִשְׂטוֹ֙ עֲבַד֙ עָלַם֙

tertia leuauit abraham oculos suos: t vidit locum a longe. Et dixit abraham pueris suis. Expectate vos hic cum asino: ego autẽ & puer accedemus vſq; illuc: et adorabimus t reuertemur ad vos. Et tulit abrahã ligna holocausti t posuit super ysaac filium suum: et accepit in manu sua ignem t gladium: t abierunt ambo simul. Dixitq; ysaac ad abrahã patrem suũ dicens. Pater mi. Et ait ecce ego fili mi. Et ait. Ecce ignis t ligna: vbi ergo est agnus in holocaustũ? Et dixit abraham. Deus prouidebit sibi agnus in holocaustum fili mi. Et abierunt ambo simul: t venerunt ad locum quẽ dixerat ei deus. t edificauit ibi abraham altare t ordinauit ligna: t ligauit ysaac filium suum: et posuit eum sup altare desup ligna. Extenditq; abraham manum suam t tulit gladium: vt immolaret filium suum. Et vocauit eum angelus domini de celo: et dixit. Abraham: abraham. Et ait. ecce ego. Et dixit. Ne extendas manũ tuam ad puerum: neq; facias illi quicq̃: nunc enĩ scio q timens deum tu es: et non pepercisti filio tuo

תְּלִיתָאָה וּזְקַף אַבְרָהָם יָת עֵינוֹהִי וַחֲזָא יָת אַתְרָא מֵרְחִיק׃ וַאֲמַר אַבְרָהָם לְעוּלֵימוֹהִי אוֹרִיתוּ לְכוֹן הָכָא עִם חֲמָרָא וַאֲנָא וְעוּלֵימָא נְתַמְכֵי עַד כְּא וְנִסְגְּוֵד וְנִתּוּב לְוָתְכוֹן׃ וְנָסֵיב אַבְרָהָם יָת אֵעֵי עֲלָתָא וְשַׁוִּי עַל יִצְחָק בְּרֵיהּ וְנָסֵיב בִּידֵיהּ יָת אֶשָׁתָּא וְיָת סַכִּינָא וַאֲזָלוּ תַּרְוֵיהוֹן כַּחֲדָא׃ וַאֲמַר יִצְחָק לְאַבְרָהָם אֲבוּהִי וַאֲמַר אֲבָא וַאֲמַר הָא אֲנָא בְּרִי וַאֲמַר הָא אֶשָׁתָּא וְאֵעֵיָא וְאַן אִמְּרָא לְעֹלְתָא׃ וַאֲמַר אַבְרָהָם קֳדָם יְיָ גְּלִי לֵיהּ אִמְּרָא לְעֹלְתָא בְּרִי וַאֲזָלוּ תַּרְוֵיהוֹן כַּחֲדָא׃ וַאֲתוֹ לְאַתְרָא דַּאֲמַר לֵיהּ יְיָ וּבְנָה תַּמָּן אַבְרָהָם יָת מַדְבְּחָא וְסַדַּר יָת אֵעֵיָא וַעֲקַד יָת יִצְחָק בְּרֵיהּ וְשַׁוִּי יָתֵיהּ עַל מַדְבְּחָא לְעַל לְאֵעֵיָא׃ וְאוֹשִׁיט אַבְרָהָם יָת יְדֵיהּ וְנָסִיב יָת סַכִּינָא לְמִכְּס יָת בְּרֵיהּ׃ וּקְרָא לֵיהּ מַלְאֲכָא דַּייָ מִן שְׁמַיָּא וַאֲמַר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַאֲמַר לָא תּוֹשֵׁיט יָדָךְ לְעוּלֵימָא וְלָא תַּעְבֵּיד לֵיהּ מִדְּעָם אֲרֵי כְּעַן יְדַעְנָא אֲרֵי דְּחִילָא דַּייָ אַתְּ וְלָא

תְּלִיתָאָה וְזָקַף אַבְרָהָם יָת עֵינוֹהִי וַחֲזָא וְהָא דִיכְרָא בָּתַר דְּאִיתְחֲבִישׁ בְּכַרְכּוֹרָה בְּקַרְנוֹהִי וַאֲזַל אַבְרָהָם וּנְסִיב יָת דִּיכְרָא וְאַסְקִיהּ לְעֹלְתָא חֲלַף בְּרֵיהּ׃ וְצִלִּי וּפְלַח אַבְרָהָם תַּמָּן בַּאֲתְרָא הַהוּא וַאֲמַר קֳדָם יְיָ כְּדֵין יִתְאֲמַר בְּיוֹמָא הָדֵין בְּטוּרָא דְּקֳדָם יְיָ יִתְחֲזֵי׃ וְקָרָא מַלְאֲכָא דַּייָ לְאַבְרָהָם תִּנְיָנוּת מִן שְׁמַיָּא׃ וַאֲמַר בְּמֵימְרִי קַיָּמִית אֲמַר יְיָ אֲרֵי חֲלַף דְּעֲבַדְתְּ יָת פִּתְגָמָא הָדֵין וְלָא כְעֵיתָ יָת בְּרָךְ יָת יְחִידָךְ׃ אֲרֵי בָּרָכָא אֲבָרֵיכִנָּךְ וְאַסְגָּאָה אַסְגֵּי יָת בְּנָךְ כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וְכַחֲלָא דְּעַל כֵּיף יַמָּא וְיֵרְתּוּן בְּנָךְ יָת קִרְוֵי שְׂנָאֵיהוֹן׃ וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִיל בְּנָךְ כָּל עַמְמֵי אַרְעָא חֲלַף דְּקַבֵּילְתְּ בְּמֵימְרִי׃ וְתָב אַבְרָהָם לְוָת עוּלֵימוֹהִי וְקָמוּ וְאָזְלוּ כַּחֲדָא לְבֵירְ שָׁבַע וִיתֵיב אַבְרָהָם בְּבֵירְ שָׁבַע׃ וְיָלַד מִלְכָּה אַף הִיא בְּנִין לְנָחוֹר אָחוּךְ יָת עוּץ בּוּכְרֵיהּ וְיָת בּוּז אָחוּהִי וְיָת קְמוּאֵל אֲבוּהִי דַּאֲרָם׃ וְיָת כֶּשֶׂד וְיָת חֲזוֹ וְיָת פִּלְדָּשׁ וְיָת יִדְלָף וְיָת בְּתוּאֵל׃ וּבְתוּאֵל אוֹלִיד יָת רִבְקָה תְּמַנְיָא אִלֵּין יָלְדַת מִלְכָּה

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Heb.	Ca. xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lrr. cũ interp. latina
בְּנֵי	בְּנֵי חֵת	לִבְנֵי		filios heth	filios heth
נְאֻם	נְאֻם אֲדֹנָי	נְאֻם		dicit dñs	dicit dñs
שָׁמַע	שְׁמָעֵנִי	שָׁמַעְנִי		audi me	audi me
נָתַן	נָתַתִּי לְךָ	נָתַתִּי		dedi tibi	dedi tibi
לָקַח	לָקַח מִבְּנֵי	וְאֶקְבְּרָה		tuli de filiis	tuli de filiis
עָנָה	עָנָה	וַיַּעַן		respondit	respondit
רָבַע	אַרְבַּע מֵאוֹת	אַרְבַּע		quadringenti	quadringenti
שָׁקַל	שֶׁקֶל כֶּסֶף	וַיִּשְׁקֹל		appendit	appendit
כֶּסֶף	כֶּסֶף עֹבֵר	כֶּסֶף		argenti	argenti
דִּבֶּר	דִּבֶּר בְּאָזְנֵי	דִּבֶּר		locutus est	locutus est
קוּם	וַיָּקָם הַשָּׂדֶה	וַיָּקָם		surrexit	surrexit
כָּפַל	מַכְפֵּלַת אֲשֶׁר	הַכְּפֵלָה		duplicem	duplicem
סָבִיב	כָּל גְּבוּלוֹ סָבִיב	סָבִיב		circuitu	circuitu
טוֹב	בְּמֵיטַב קְבָרֶיךָ	בְּמֵיטַב		optimo	optimo
אִשָּׁה	אֵשֶׁת אַבְרָהָם	אִשְׁתּוֹ		uxor	uxor
מוּת	מֵת מִלְּפָנַי	מֵתִי		mortuum	mortuum
קָבַר	וְאֶקְבְּרָה מֵתִי	וְקִבְרָה		sepeli	sepeli
תּוֹךְ	בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת	בְּתוֹכֵנוּ		in medio	in medio
שׁוּב	וְאָשׁוּבָה	וְאָשׁוּבָה		reuertar	reuertar
עוֹד	עוֹד אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי	עוֹד		adhuc	adhuc
אָמַת	אֲמֶת הַדָּבָר	אֱמֶת		uerum	uerum

Pritiua chal.	Interp. chal.
בְּנֵי חֵת	filijs heth
עוֹד קְרָא	ingredientibus pozta
אֲמַר טוֹב	ciuitatis illi: dicens.
מוּת קְבַר	Mequaq; die mihi: sed
תּוּב שׁוּה	acquiesce mihi. Agrũ
רְבַע מוּת	dabo tibi: et spelũcã
קְבַל	q in eo ẽ tibi dabo:
קוּם	coram filijs populi
עוֹל	mei tradã eam tibi:
אִנְתְּ	sepeli mortuũ tuũ. Et
	adorauit abrahã coram
	populo terre: et locut'
	est cũ efron coram ppo
	terre. dicens. Quin
	tu vtiq; facis mecũ
	miam: acquiesce mihi:
	dabo pecuniã pro agro:
	accipe illam a me: et
	sepeliã tibi mortuũ
	meũ. Rñditq; efron ad
	abrahã: dicẽs et. Die
	mi acquiesce mihi:
	terra q valet q̃dringẽtos
	siclos argẽti inter me
	et te q̃ est: a mortuũ
	tuũ sepeli. Et acquie
	runt abrahã efron: et
	appẽdit abrahã argẽtũ
	qs efron locut' fuerat
	coram filijs heth q̃dringẽtos siclos argẽti:
	qs recipiebat pro mercimonijs in vnaquaq; pro
	uincia. Et cõfirmatus est ager efron in quo
	est spelunca dupler q̃ est ante mamre: tam
	ager q̃ spelunca q̃ in eo est: et arbores q̃ sunt
	in agro et in oñi termino eius per circuitũ:
	abrahe in emptionẽ videntib' oibus filijs
	heth q̃ intrabãt portã ciuitatis illi'. Et post
	hec sepeliuit abrahã sarã vxorẽ suã in spelunca
	duplici: in agro qui est cõtra facie mamre:
	ipsa est hebron in terra chanaan. confirmatusq;
	est ager et spelunca q ue in eo est abrahe in
	possessionem

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Heb.	Ca. xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lrr. cũ interp. latina
בְּנֵי	בְּנֵי חֵת	לִבְנֵי		filios heth	filios heth
נְאֻם	נְאֻם אֲדֹנָי	נְאֻם		dicit dñs	dicit dñs
שָׁמַע	שְׁמָעֵנִי	שָׁמַעְנִי		audi me	audi me
נָתַן	נָתַתִּי לְךָ	נָתַתִּי		dedi tibi	dedi tibi
לָקַח	לָקַח מִבְּנֵי	וְאֶקְבְּרָה		tuli de filiis	tuli de filiis
עָנָה	עָנָה	וַיַּעַן		respondit	respondit
רָבַע	אַרְבַּע מֵאוֹת	אַרְבַּע		quadringenti	quadringenti
שָׁקַל	שֶׁקֶל כֶּסֶף	וַיִּשְׁקֹל		appendit	appendit
כֶּסֶף	כֶּסֶף עֹבֵר	כֶּסֶף		argenti	argenti
דִּבֶּר	דִּבֶּר בְּאָזְנֵי	דִּבֶּר		locutus est	locutus est
קוּם	וַיָּקָם הַשָּׂדֶה	וַיָּקָם		surrexit	surrexit
כָּפַל	מַכְפֵּלַת אֲשֶׁר	הַכְּפֵלָה		duplicem	duplicem
סָבִיב	כָּל גְּבוּלוֹ סָבִיב	סָבִיב		circuitu	circuitu
טוֹב	בְּמֵיטַב קְבָרֶיךָ	בְּמֵיטַב		optimo	optimo
אִשָּׁה	אֵשֶׁת אַבְרָהָם	אִשְׁתּוֹ		uxor	uxor
מוּת	מֵת מִלְּפָנַי	מֵתִי		mortuum	mortuum
קָבַר	וְאֶקְבְּרָה מֵתִי	וְקִבְרָה		sepeli	sepeli
תּוֹךְ	בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת	בְּתוֹכֵנוּ		in medio	in medio
שׁוּב	וְאָשׁוּבָה	וְאָשׁוּבָה		reuertar	reuertar
עוֹד	עוֹד אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי	עוֹד		adhuc	adhuc
אָמַת	אֲמֶת הַדָּבָר	אֱמֶת		uerum	uerum

Pritiua chal.	Interp. chal.
בְּנֵי חֵת	nachor fratri abrahe. Cõcubina aũt eius cui' nomẽ
הָוָה חָיָה עֹנָה	roma ipsa q̃s pepit thabee z gaõ z thaas z maacha.
מוּת סַבָּד	Hic aũt vita fare centũ z viginti z septẽ. Ca. xxiij.
קְבַר קוּם בְּנֵי	annoy: q̃ fuerũt anni vite sare. Et mortua est sa
אֲמַר דּוּר יְתֵב	ra in cariatharbe: ipsa est hebrõ in terra chanaã. Et
יְהֵב חֶסֶן קְבַר	venit abrahas vt lugeret sarã z fleret eã. Et surrexit
ת ב רָבָה רָבָב	abrahã a cõspectu mortui sui. Et locutus est cus filijs
מְכַע קְבַר קוּם	heth dicẽs. Aduena z pegrinus ego sum vobiscũ: da
בְּעָה נְתַן	te mihi possessionẽ sepulchri vobiscũ: vt sepeliã mor
גְּוָה תּוּב	tuũ meũ a facie mea. Et rñderũt filij heth ad abrahã
	dicendo ei. Acquiesce nobis dñe nr: princeps cozaz
	deo tu es ĩter nos: in meliori sepulchrõ nr̃o sepeli
	mortuũ tuũ. Non prohibebit vir ex nobis sepulchrũ
	suũ a te: quin sepelias mortuũ tuũ. Et surrexit abra
	hã z adorauit ppm terre filios videlz heth. Locutusq;
	est cum eis dicẽs Si est voluntas anĩme vestre vt se
	peliam mortuũ meũ a facie mea: acquiescite mihi: et
	rogate pro me efron filum seor: vt det mihi spelũcã
	duplicem suam que est in latere agri sui: pecunia di
	gna tradat eam mihi ĩter vos in possessionem se
	pulchri. Efron autem sedebat in medio filiorũ heth.
	Et respondit efron etheus ad abrahã coram

Trãsla. Chal.
לְחֵת אֲחוֹהִי דְּאַבְרָהָם׃ וְיָלִידַת שָׂרָה רְאוּבָן וְיָלִידַת אֲרוּחָא יָת טַבְיָה וְיָת גַּחַם
וְיָת תַּחַשׁ וְיָת מַעֲכָה׃ Ca. xxiij. וַהֲוָה חֵי שָׂרָה מְאָה עֶשְׂרִין וּשְׁבַע שְׁנִין
שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה׃ וּמִיתַת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן וַאֲתָא אַבְרָהָם ׀
לְמִסְפַּד לְשָׂרָה וּלְמִבְכַּהּ׃ וְקָם אַבְרָהָם מֵעַל אֲפֵי מֵיתֵיהּ וּמַלֵּיל עִם בְּנֵי חִיתָאֵי
לְמֵימַר׃ דַּיָּרִין תּוֹתַב אֲנָא עִמְּכוֹן יְהַבוּ לִי אֲחֻסַּת קִבּוּרָה עִמְּכוֹן וְאֶקְבַּר יָת מֵתִי מִן
קֳדָמָיי׃ וְאִתְיַהִיבוּ בְּנֵי חִיתָאֵה יָת אַבְרָהָם לְמֵימַר לֵיהּ וְכַיְלִּיל אֲמִינָא דְּרַבְרְבָנָא ׀
אַתְּ בֵּינָתָא בְּשִׁפְרָא קְבוֹר יָת מֵתָךְ אִינֵשׁ כְּנָנָא יָת קִבְרֵיהּ לָא יְכַלֵּא מִנָּךְ מִלְּמִקְבַּר
מֵתָךְ׃ וְקָם אַבְרָהָם וְסָגִיד לְעַמָּא דְּאַרְעָא לִבְנֵי חִיתָאֵה׃ וּמַלֵּיל עִמְּהוֹן לְמֵימַר אִם
אִית רַעֲוָא לֶנַפְשׁ יַתְכוֹן לְמִקְבַּר יָת מֵיתִי מִן קֳדָמַיי קַבִּילוּ מִנִּי וְבָעוּ לִי בְּעָפְרוֹן בַּר צֹחַר׃
וְיִתֵּן לִי יָת מְעָרַת כַּפֵּילְתָּא דִּילֵיהּ דִּי בְּסָטַר חַקְלֵיהּ בְּכַסְפָּא שְׁלִים יִתְּנִנַּהּ לִי בֵּינֵיכוֹן
לַאֲחֻסַּת קִבּוּרָא׃ וְעָפְרוֹן יָתִיב בְּגוֹ בְּנֵי חִיתָאֵה וַאֲתִיב עָפְרוֹן חִיתָאֵה יָת אַבְרָהָם קֳדָם

Trãsla. Hre. lrr. cũ interp. latina.
filijs heth: et oibus ingredientibus in ciui
tatẽ: dicens: audi me dñe. et audi me.
agrũ t spelunca q̃ in eo: tibi do.
coram oibus ciuib' meis dedi
tibi. sepeli mortuũ tuũ. et adorauit
abraam coram ppo terre. t dixit
ephron in aures cozã populo terre.
qui vt audias me. Da
pecuniã pro agro: ac
cipe eã. & sic sepeliã
mortuum meum in agro. Responditq;
ephron. Dñe mi audi me. Terra quã postulas
q̃dringẽtos siclos argẽti
valet. Illud est pcium inter
me & te: sed tu vt
mortuũ tuũ sepeli. t
audiuit abraam ephron. t reddidit
argẽtũ qs locutus ẽ in au
res filioz het: quadringẽtas didrachmas argẽti
probati mercatorib'. t fuit ager ephron: q erat in
spelunca duplici: q̃ est ĩ facie mambre:
ager et spelunca q̃ erat in eo: et oĩa ar
bor: q̃ erat in agro: q̃ est in terminis eius
circuitu abraam in possessionẽ coz filijs
het: et oibus ingredientibus in
ciuitatẽ: post aũt hec sepeliuit abraam sa
rã vxorẽ suã in spelunca agri
duplici: q̃ est coram mambre. hec est
hebron in terra chanaã. t cõfirmat' ẽ ager
& antrũ quod erat in eo
abraã in possessionẽ

Trãsla. B. Hiero.
qui ingrediebãtur portam ciuitatis illius
dicẽs. Nequaq; ita fiet
dñe mi: sed tu magis audi
me. trado tibi & spelũcã q̃
in eo est & cunctis
filijs populi mei: sepeli
mortuũ tuum.
Adorauit abraam coram
populo terre: & lo
cutus est ad ephron
circunstante plebe eius:
quæso vt audias me. Da
pecuniã pro agro: ac
cipe eã. & sepeliã
mortuum meum
in agro. Respondit
ephron.
Dñe mi audi me. Terra quã postulas
q̃dringẽtos siclos argẽti
ne quid ultra. Illud est pcium inter
me & te: tu aũt mortuũ tuũ sepeli. Et
audiuit abraam ephron. et appendit
pecuniã quã
ephron
appendit: audiẽtib'
filijs heth q̃dringẽtos
siclos argẽti probate mo
nete publice. Confirmatus
est ager quondam
ephrõis: i quo erat spe
lunca duplex respicies
mambre: i quo erat
& omnes arbores eius
in cunctis terminis ei? circuitũ
abraae in possessionẽ
videntibus filiis heth &
cunctis q ingrediebãtur portã
ciuitatis illius. Atq; ita
sepeliuit abraã
sarã vxorẽ suã in spelũ
ca agri
duplicis quæ respiciebat
mambre: hec est
hebron in terra chanaã.
Et cõfirmatus ẽ ager
& antrũ quod erat in eo
abraã in possessionẽ

Ter. Heb.	Heb.	Ca. xxiij.	Trãsla. B. Hiero.
בְּנֵי חֵת	לִבְנֵי		filios heth
נְאֻם אֲדֹנָי	נְאֻם		dicit dñs
שְׁמָעֵנִי	שָׁמַעְנִי		audi me
נָתַתִּי לְךָ	נָתַתִּי		dedi tibi
לָקַח מִבְּנֵי	וְאֶקְבְּרָה		tuli de filiis
עָנָה	וַיַּעַן		respondit
אַרְבַּע מֵאוֹת	אַרְבַּע		quadringenti
שֶׁקֶל כֶּסֶף	וַיִּשְׁקֹל		appendit
כֶּסֶף עֹבֵר	כֶּסֶף		argenti
דִּבֶּר בְּאָזְנֵי	דִּבֶּר		locutus est
וַיָּקָם הַשָּׂדֶה	וַיָּקָם		surrexit
מַכְפֵּלַת אֲשֶׁר	הַכְּפֵלָה		duplicem
כָּל גְּבוּלוֹ סָבִיב	סָבִיב		circuitu
בְּמֵיטַב קְבָרֶיךָ	בְּמֵיטַב		optimo
אֵשֶׁת אַבְרָהָם	אִשְׁתּוֹ		uxor
מֵת מִלְּפָנַי	מֵתִי		mortuum
וְאֶקְבְּרָה מֵתִי	וְקִבְרָה		sepeli
בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת	בְּתוֹכֵנוּ		in medio
וְאָשׁוּבָה	וְאָשׁוּבָה		reuertar
עוֹד אֲדֹנִי שְׁמָעֵנִי	עוֹד		adhuc
אֲמֶת הַדָּבָר	אֱמֶת		uerum

Pritiua chal.	Interp. chal.
בְּנֵי חֵת	filijs heth ingredientibus pozta ciuitatis illi': dicens.
עוֹד קְרָא	Mequaq; die mihi: sed acquiesce mihi. Agrũ dabo tibi: t
אֲמַר טוֹב	spelunca q̃ in eo ẽ tibi dabo: coz filijs ppli mei tradã
מוּת קְבַר	eam tibi: sepeli mortuũ tuũ. Et adorauit abrahã coz
תּוּב שׁוּה	populo terre: t locut' est cũ efron coz ppo terre. dicens.
רְבַע מוּת	Si tu vtiq; facis mecũ miam: acquiesce mihi: da
קְבַל	bo pecuniã pro agro: accipe illam a me: vt sepeliã tibi
קוּם	mortuũ meũ. Rñditq; efron ad abrahã: dicẽs et. Die
עוֹל	mi acquiesce mihi: terra q̃ valet q̃dringẽtos siclos argẽ
אִנְתְּ	ti inter me t te q̃ est: a mortuũ tuũ sepeli. Et acquie
	runt abrahã efron: t appẽdit abrahã argẽtũ qs efron lo
	cut' fuerat coz filijs heth q̃dringẽtos siclos argẽti:
	qs recipiebat pro mercimonijs in vnaquaq; pouin
	cia. Et cõfirmatus est ager efron in quo est spelunca
	dupler q̃ est ante mamre: tam ager q̃ spelunca q̃ in eo
	est t oẽs arbores q̃ sunt in agro t in oñi termino eius
	per circuitũ: abrahe in emptionẽ videntib' oibus fi
	lijs heth q̃ intrabãt portã ciuitatis illi'. Et post hec
	sepeliuit abrahã sarã vxorẽ suã in spelunca duplici:
	in agro qui est cõtra facie mamre: ipsa est hebron in
	terra chanaan. confirmatusq; est ager t spelunca q ue
	in eo est abrahe in possessionem

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Ges.	La. xxiiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
Cap. xxiiii.	כַּבֵּר מֵאַת נְבִי חֹת׃ וְאַבְרָהָם				sepulchri. a filiis het.
זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת יוֹם				Rat ãt abraã ca. 24	Ταφου, παρα τῶν υἱῶν τοῦ χέτ. Ca. 24.
אַבְרָהָם בַּכֹּל׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם				senex diẽtũqꝫ mul	Καὶ αβρααμ ἦν πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμε
אֶל עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל				toqꝫ: & dñs in cũctis bñ	ρῶν. καὶ κύριος εὐλόγησε τὸν αβραὰμ κατὰ πάντα.
אֲשֶׁר לוֹ שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי׃	שׂוּם			dixerat ei. Dixitqꝫ	et dixit abraam seruo suo seni
וְאַשְׁבִּיעֲךָ בַּיהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם	שָׁבַע			ad	καὶ εἶπεν αβραὰμ τῷ παιδὶ αὐτοῦ τῷ πρεσβυτέ
וֵאלֹהֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא תִקַּח	לָקַח			seruũ seniorẽ domus	ρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ τῷ ἄρχοντι τῶν αὐτοῦ πάντων,
אִשָּׁה לִבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר	אִישׁ			sue: q ꝑat oibus que	pone manũ tuã subter femur meũ: et adiurabo te
אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ׃ כִּי אֶל אַרְצִי	יָשַׁב			habebat. Pone manũ	θὲς τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν μηρόν μου. καὶ ἐξορκιῶ σε
וְאֶל מוֹלַדְתִּי תֵּלֵךְ וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה	יָלַד הָלַךְ			tuã subter femur meũ:	δῦναι ἀγγέλου αὐτοῦ ἐμπροσθέν σου. καὶ λήψῃ γυναῖ
לִבְנִי לְיִצְחָק׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד	אוּלַי לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה			et adiurabo te per dominũ	κα τῷ υἱῷ μου ἐκείθεν. ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ἡ γυνὴ πο
אוּלַי לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת	אַחֲרַי אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת הֲהָשֵׁב	שׁוּב		deum celi & terre: vt nõ	ρευθῆναι μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ταύτην, καθαρὸς ἔσῃ
אֶשִׁיב אֶת בִּנְךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר				accipias vxorẽ filio meo	a iuraméto meo hoc. tantũ filiũ meũ ne re
יָצָאתָ מִשָּׁם׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם				de filiabus chananeorũ	ducas illuc. et posuit seruus manũ suam
הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תָּשִׁיב אֶת בְּנִי	שָׁמַר			inter quos habito: sed	ποσρέψῃς ἐκεῖ. καὶ ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτοῦ
שָׁמָּה׃ יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר				ad terram & cognatione	ὑπὸ τὸν μηρὸν αβραὰμ τοῦ κυρίου αὐτοῦ. καὶ ὤμοσεν
לָקָחַנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי				mea ybi ego natꝰ sum ibis: et in	ci de verbo hoc. et accepit
וַאֲשֶׁר דִּבֶּר לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי	נָשָׁבַע			terrã meã ybi ego natꝰ sum ibis: et in	ἀυτῷ περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. καὶ ἔλαβεν
לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ	נָתַן			tribũ meã. et accipies vxorẽ filio meo ysaac	
הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכוֹ לְפָנֶיךָ	שָׁלַח פָּנָה			fuliũ meũ illuc. Dñs	
וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי מִשָּׁם׃ וְאִם לֹא				deus celi & terre qui	
תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ				tulit me de domo	
וְנִקֵּיתָ מִשְּׁבֻעָתִי זֹאת רַק אֶת בְּנִי	נָקָה			patris mei & de terra	
לֹא תָשֵׁב שָׁמָּה׃ וַיָּשֶׂם הָעֶבֶד אֶת	שׂוּם			natiuitatis mee: qui	
יָרֵךְ אַבְרָהָם אֲדֹנָיו וַיִּשָּׁבַע לוֹ עַל הַדָּבָר הַזֶּה׃ וַיִּקַּח	שָׁבַע לָקַח			locutus est mihi: & qui	

Interp. chal.

Cap. 14.

sepulchri a filiis heth.

ET abraham erat senex prouectęq; etatis: ⁊ dominus benedixerit abraham in omnibus. Dixitqꝫ abraham seruo suo seniori domus sue: qui preerat omnibus que habebat: pone nunc manũ tuam subter femur meũ. et adiurabo te per verbus domini dei celi ⁊ dei terre: qꝫ non accipias vxorẽ filio meo de filiabus chananeorũ: inter quos ego habito: sed ad terrã meam ⁊ ad generationẽ meam ibis: ⁊ accipies vxorem filio meo isaac. Dixitqꝫ ei seruus. Forte nolet mulier venire post me in terram hanc: numquid reducens reducã filium tuũ ad terrã de qua egressus es? Et dixit ei abraham. Caue ne forte reducas filium meũ illuc. Dominus deus celi qui tulit me de domo patris mei ⁊ de terra natiuitatis mee: ⁊ qui locutus est mihi: ⁊ qui iurauit mihi dicens. Filijs tuis dabo terram hanc: ipse mittet angelum suum coram te: et accipies vxorem filio meo inde. Et si noluerit mulier venire post te: eris innocẽs a maledictiõe mea hac: tantũmodo filium meum ne reducas illuc. Et posuit seruus manum suam sub femore abraham domini sui: ⁊ iurauit illi super verbo hoc. Et tulit

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
mõumẽti a filiis heth.	
Rat ãt abraã ca. 24	Καὶ αβραὰμ ἦν πρεσβύτερος προβεβηκὼς ἡμε
senex diẽtũqꝫ mul	ρῶν. καὶ κύριος εὐλόγησε τὸν αβραὰμ κατὰ πάντα.
toqꝫ: & dñs in cũctis bñ	et dixit abraam seruo suo seni
dixerat ei. Dixitqꝫ ad	καὶ εἶπεν αβραὰμ τῷ παιδὶ αὐτοῦ τῷ πρεσβυτέ
seruũ seniorẽ domus	ρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ τῷ ἄρχοντι τῶν αὐτοῦ πάντων,
sue: q ꝑat oibus que	pone manũ tuã subter femur meũ. et adiurabo te
habebat. Pone manũ	θὲς τὴν χεῖρά σου ὑπὸ τὸν μηρόν μου. καὶ ἐξορκιῶ σε
tuã subter femur meũ:	dñm deũ celi et deũ terre: vt nõ ac
et adiurabo te per dominũ	κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸν θεὸν τῆς γῆς, ἵνα μὴ λά
deum celi & dei terre:	ciptas vxorẽ isaac filio meo de filiabus
vt nõ accipias vxorẽ	βῃς γυναῖκα ἰσαὰκ τῷ υἱῷ μου ἐκ τῶν θυγατέρων
filio meo de filiabus	chananeorũ: cũ quibꝰ ego habito iter ipso: sed in
chananeorũ: inter quos	τῶν χαναναίων, μεθ' ὧν ἐγὼ οἰκῶ ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' εἰς
habito: sed ad terram	terrã meã ybi ego natꝰ sum ibis: et in
meam & ad generationẽ	τὴν γῆν μου οὐ ἐγὼ ἐγενόμην πορεύσῃ, καὶ εἰς τὴν
meam ibis: ⁊ accipies	tribũ meã. et accipies vxorẽ filio meo isaac
vxorẽ filio meo isaac.	φυλήν μου· καὶ λήψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἰσαάκ
Respondit ei seruus.	inde. Dixit ãt ad eũ seruꝰ: si ũgit nõ volue
Si noluerit mulier	ἐκεῖθεν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς, ἐὰν δὲν μὴ βούλη
venire	rit mulier venire mecũ retro in terrã
mecũ in terrã hãc:	ται γυνὴ πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν
numquid reducere	hanc: reducam filiũ tuũ in tã: vnde egres
debeo filiũ tuũ ad locũ	ταύτην, ἀποστρέψω τὸν υἱόν σου εἰς τὴν γῆν, ὅθεν ἐξῆλ
de quo tu egressus es.	θες ἐκεῖθεν; εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν αβραάμ· πρόσεχε
dixitqꝫ abraam.	tibi ne reducas filiũ meũ illuc. dñs de
Caue ne quando reduc	σεαυτῷ μὴ ἀποστρέψῃς τὸν υἱόν μου ἐκεῖ· κύριος ὁθε
as filium meum	us celi et deꝰ terre: qui tulit me de
illuc. Dñs deus celi &	ὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς, ὃς ἔλαβέ με ἐκ τοῦ
terre qui	domo patris mei: et de terra qua genit ũ sũ:
tulit me de domo	ὴκου τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἧς ἐγεννήθην,
patris mei & de tra natiuitatis	qui locut ẽ mihi: ⁊ iurauit mihi: dicens: tibi dabo
mee: qui locutus est mi	ὃς ἐλάλησέ μοι, καὶ ὤμοσέ μοι, λέγων, σοὶ δώσω τὴν
hi: & iurauit mihi	trã hanc ⁊ semini tuo: ipse mittet
dicẽs semini tuo dabo	γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματί σου, αὐτὸς ἀποστελεῖ
terram	angelũ suũ ante te. ⁊ accipies vxo
hãc: ipse mittet angelum suum coram te: & accipies inde vxorẽ	ρον ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου· καὶ λήψῃ γυναῖ
	κα τῷ υἱῷ μου ἐκεῖθεν. ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ἡ γυνὴ πο
filio meo. Sinautem	ρευθῆναι μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ταύτην, καθαρὸς ἔσῃ
mulier noluerit sequi	a iuraméto meo hoc. tantũ filiũ meũ ne re
te:	ducas illuc. ⁊ posuit seruus manũ suam
non teneberis iuramẽto. filium tuũ meum ne reducas illuc. Posuit ergo seruus manum suam sub femore abraam domini sui: & iurauit illi super verbo hoc. Et tulit	ποσρέψῃς ἐκεῖ. καὶ ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χεῖρα αὐτοῦ
	ὑπὸ τὸν μηρὸν αβραὰμ τοῦ κυρίου αὐτοῦ· καὶ ὤμοσεν
	ci de verbo hoc. et accepit
	ἀυτῷ περὶ τοῦ ῥήματος τούτου. καὶ ἔλαβεν

Transla. Chal.

Ca. xxiiij.

וְאַבְרָהָם סָבִ֣יב בָּ֔א בְּיוֹמִ֖ין ׀ וַיְיָ֥
בָּרִ֖יךְ יָ֥ת אַבְרָהָ֖ם בְּכֹ֑ולָּא׃ וַאֲמַ֞ר אַבְרָהָ֣ם לְעַבְדֵ֣יהּ סָבָ֣א דְבֵיתֵ֗יהּ דְּשָׁלִ֤יט בְּכָל דִּ֙לְהֹ֔ון
שׇׁוִ֨י כְעַן֙ יַדָּ֣ךְ תְּחֹ֔ות יַרְכִּ֖י׃ וְאֹומֵ֥ינָךְ בְּיָ֛ת יְיָ֖ אֱלָ֣הּ שְׁמַיָּ֑א וֵאלָ֣הּ דְּאַרְעָ֗א
דְּלָ֤א תְסַב֙ אִתְּתָ֣א לְבַ֔רִי מִבְּנָ֖ת כְּנַעֲנָאֵ֑ה דַּאֲנָ֥א יָתֵ֖ב בֵּינֵיהֹ֥ון׃ אֱלָ֗ה לְבֵ֤ית אַרְעִי֙ וּלְיַלְדוּתִ֔י
תֵּזֵ֖ל וְתִסַּ֣ב אִתְּתָ֔א לְבַ֖רִי לְיִצְחָֽק׃ וַאֲמַ֥ר לֵ֖יהּ עַבְדָּ֑א דִּלְמָ֨א לָ֤א תֵיבֵ֙ית אִתְּתָ֔א
בָּתְרַ֖אי לְאַרְעָ֣א הָדָ֑א הַֽאֲתֵיבָ֨א אֵתֵ֤ית יָת֙ בְּרָ֣ךְ לְאַרְעָ֔א דְּבַ֥כְּתָ מִתַּ֖מָּן׃ וַאֲמַ֥ר לֵ֛יהּ אַבְרָהָ֖ם
אִסְתְּמַ֣ר לָךְ֩ דִּלְמָ֨א תֵיתֵ֜ב יָת בְּרִי לְתַ֗מָּן׃ יְיָ֣ אֱלָ֔הּ דְּשָׁלַ֥ח יָתִ֖י מִבֵּ֣ית אַבָּ֑א
וּמֵאַרְעָ֣א דְיַלְדוּתִ֔י וְדְמַלֵּ֥ל לִ֖י וְדְקַיֵּ֣ם לִ֑י לְמֵ֤ימַר לִזְרְעָךְ֙ אֶתֵּ֣ן יָת אַרְעָ֣א הָדָ֔א הֽוּא֙ יְשַׁלַּ֣ח
מַלְאָכֵ֔יהּ קֳדָמָ֖ךְ וְתִסַּ֣ב אִתְּתָ֔א לְבַ֖רִי מִתַּ֥מָּן׃ וְאִם֩ לָ֨א תֵיבֵ֜ית אִתְּתָ֗א לְמֵיתַ֤ב בָּתְרָךְ֙ וְתְהֵ֣א
זַכָּ֔אי מִקְּיָמָ֖ךְ דָּ֣א לְחֹ֑ודָא יָת֙ בְּרִ֣י לָ֔א תָּתִ֖יב לְתַ֥מָּן׃ וְשַׁוִּ֥י עַבְדָּ֖א יָ֣ת יְדֵ֑יהּ תְּחֹ֖ות יַרְכָּ֥א
דְאַבְרָהָ֛ם רִבּוֹנֵ֖יהּ וְקַיֵּ֥ים לֵ֖יהּ עַל פִּתְגָמָ֥א הָדֵֽין׃ וּדְבַ֥ר

Transla. Chal.

עַבְדָּא עֲשָׂרָה גְמַלִּין מְגַמְּלֵי רִבּוֹנֵיהּ וַאֲזַל וְכָל שַׁפְרָ֣ר רִבּוֹנֵיהּ בִּידֵיהּ וְקָם וַאֲזַל לַאֲרָם
דְּעַל פָּרָת לְקִרְתָּא דְנָחוֹר׃ וְאַשְׁרֵי גְמַלַּיָּא מִבָּרָא לְקִרְתָּא לְעֵירָן וְסָאֲבָא
לְעִירָנָן לְבֵּ֫ירָא דְמַיָּא בְּעִדָּנָא דְרָמְשָׁא עִדָּנָא דְתִתְרְמֵי אִתְּתָא דְתֵיתֵי מִלְּמֵיסַב מַיָּא׃
וְאֵמַר יְיָ֫ אֱלָהּ רִבּוֹנִי אַבְרָהָם זַמֵּין קֳדָמַי יוֹמָא דֵין וְעִבֵיד
טִיבוּ עִם רִבּוֹנִי אַבְרָהָם׃ הָא אֲנָא קָאֵם עַל עֵינָא דְמַיָּא וּבְנָת אִינְשֵׁי קָרְתָּא נָפְקָן
לְמִלֵּי מַיָּא׃ וְתְהֵא עוֹבְדָּא דְאַמָּר לָהּ אַרְכִּינִי כְעָן קוּלְתָךְ וְאֶשְׁתֵּי וְתֵימַר אֶשְׁתֵּי
וְאַף גְּמָלָךְ אַשְׁקֵי עַד דִּי אֶשְׁתֵּי לְיִצְחָק וּבָהּ אֶדַע אֲרֵי עֲבַדְתְּ טִיבוּ עִם רִבּוֹנִי׃
וְהָוָה הוּא עָד לָא שְׁצֵי לְמַלָּאוֹרָא רְבָקָה נְפֵקַת דְּיָלִידַת לְבְתוּאֵל בַּר מִלְכָּה אִתַּת
נָחוֹר אֲחוּהִי דְאַבְרָהָם וְקוּלְתָהּ עַל כְּתֵפָהּ׃ וְעוֹבְדִין לְמֵימַר שְׁפִירַת חֲזֵי לְחַדָּאֲתוֹלְתָא וּבְנָ
לָא יְדִיעָה וְנָחַתַת לְעֵינָא וּמְלַת קוּלְתָהּ וְסַלִּקַת׃ וּרְהַט עַבְדָּא לְקַדְמוּתָהּ וַאֲמַר אַשְׁקִינִי
כְּעַן זְעִיר מַיָּא מִקּוּלְתִךְ׃ וְאֵמְרַת אִשְׁתֵּי רִבּוֹנִי וְאוֹחֵאת וּנְחַתַת קוּלְתָהּ עַל יְדָהּ וְאַשְׁקִיתֵיהּ׃
תְּיָה׃ וְשְׁצֵי לְאַשְׁקוּיֵיהּ וַאֲמַרַת אַף לִגְמָלָךְ אֶסְתֵּי עַד דְיִסַּקְיוּן לְמִשְׁתֵּי׃ וְאוֹחֵאת

Interp. chal.

ferunt decẽ camelos de camelis dñi sui: ⁊ abijt: ⁊ oia optima dñi sui portãs in manu sua. et surrexit ⁊ abijt in syriam: q̃ est iurta euphratẽ: in ciuitatẽ nachor. Et accũbere fecit camelos extra ciuitatẽ iurta puteũ aq̃ in tpe vespertino: in q̃ mulieres egrediũtur ad hauriẽdã aquã. Et ait. Dñe deꝰ dñi mei abrahã occurre obsecro mihi hodie: ⁊ fac miam cũ dño meo abrahã. Ecce ego sto ꝓpe fontẽ aque: ⁊ filie hoim cuitatꝫ egrediũtur ad hauriendã aquã. Et erit puella cui dixero: inclina obsecro hydriã tuã vt bibã: ⁊ dixerit: bibe ⁊ camelos quoq; tuos adaq̃bo: ipsam ꝓparasti seruo tuo isaac: ⁊ in hoc sciã q̃ fecisti miaz cũ dño meo. Et factũ est anteq̃ ille cessasset loq̃: ecce rebeca egrediebat: q̃ nata ẽ batuel filio melche vxoris nachor: fris abrahe ⁊ hydria sua sup humerũ ei⁹. Et puella erat pulchra aspectu valde: virgo ⁊ vir nõ cognouerat eã: ⁊ descendit ad fontẽ: ⁊ impleuit hydriã suã: ⁊ ascendit. Et cucurrit seruꝰ in occursum eius: et ait. Fac me gustare obsecro paululũ aq̃ de hydria tua. Et ait. Bibe dñe mi. Et festinauit ⁊ deposuit hydriã sup manus suã: ⁊ dedit ei potũ. Cũq; ille bibisset adiecit. Quin & camelis tuis hauriã aquã: donec cuncti bibant.

Transla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Ges.	La. xxiiij.	Pritiua. heb.
decem camelos de gre	הַעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמַלִּים מִגְּמַלֵּי אֲדֹנָיו			
gẽ domini sui: ꝰꝰꝰꝰꝰ	וַיֵּלֶךְ וְכָל טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ וַיָּקָם			קוּם
& abiit: ex oibus bõis	וַיֵּלֶךְ אֶל אֲרַם נַהֲרַיִם אֶל עִיר			
eius portãs fecũ. profe	נָחוֹר׃ וַיַּבְרֶךְ הַגְּמַלִּים מִחוּץ לָעִיר			נָבַר
ctusqꝫ perrexit in meso	אֶל בְּאֵר הַמָּיִם לְעֵת עֶרֶב לְעֵת			
potamiam ad vrbem	מוֹצָא הַשֹּׁאֲבֹת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה			יָצָא
nachor. Cũqꝫ camelos	אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אַבְרָהָם הַקְרֶה נָא			קָרָה
fecisset accũbere extra	לְפָנַי הַיּוֹם וְעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אֲדֹנִי			
oppidũ iuxta puteum	אַבְרָהָם׃ הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל עֵין			
vespere eo tẽpore	הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יֹצְאֹת			
quo solẽt mlieres egẽdi	לִשְׁאֹב מָיִם׃ וְהָיָה הַנַּעַר אֲשֶׁר			
ad hauriẽdã aquã: ora	אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה			עָטָה שָׁתָה
uit dñm dicẽs. Dñe de	וְאָמְרָה שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה			שָׁקָה
us dñi mei abrahã occur	אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ			יָכַח
re obsecro mihi hodie:	אֵדַע כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנִי׃			יָדַע עָשָׂה
& fac miam cũ dño meo	וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה			הָיָה
abrahã. Ecce ego sto ꝓ	רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יָלְדָה לִבְתוּאֵל			
pe fontem aque: & filie	בֶּן מִלְכָּה אֵשֶׁת נָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם			בֵּן מָלַךְ אִישׁ
huius ciuitatis egrediẽtur	וְכַדָּהּ עַל שִׁכְמָהּ׃ וְהַנַּעַר טֹבַת			טוֹב
ad hauriẽdã aquã. Igi	מַרְאֶה מְאֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא			רָאָה בָּתַל
tur puella cui dixero:	יְדָעָהּ וַתֵּרֶד הָעַיְנָה וַתְּמַלֵּא כַדָּהּ			יָרַד מָלֵא
inclina hydriã tuam vt bibam: & illa rñderit: bibe. quia & camelis tuis dabo potũ: ipa ẽ quã ꝓparasti	וַתָּעַל׃ וַיָּרָץ הָעֶבֶד לִקְרָאתָהּ			עָלָה רוּץ
	וַיֹּאמֶר הַגְמִיאִנִי נָא מְעַט מַיִם			נָמָא
	מִכַּדֵּךְ וַתֹּאמֶר שְׁתֵה אֲדֹנִי וַתְּמַהֵר			אָמַר מָהַר
	וַתֹּרֶד כַּדָּהּ עַל יָדָהּ וַתַּשְׁקֵהוּ׃			שָׁקָה
	וַתְּכַל לְהַשְׁקֹתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לִגְמַלֶּיךָ			כָּלָה
	אֶשְׁאַב עַד אִם כִּלּוּ לִשְׁתֹּת׃ וַתְּמַהֵר			שָׁאַב עָטָה

Interp. chal.

Pritiua chal.

seruus decẽ camelos de camelis dñi sui: ⁊ abijt: ⁊ oia optima dñi sui portãs in manu sua. et surrexit ⁊ abijt in syriam: q̃ est iurta euphratẽ: in ciuitatẽ nachor. Et accũbere fecit camelos extra ciuitatẽ iurta puteũ aq̃ in tpe vespertino: in q̃ mulieres egrediũtur ad hauriẽdã aquã. Et ait. Dñe deꝰ dñi mei abrahã occurre obsecro mihi hodie: ⁊ fac miam cũ dño meo abrahã. Ecce ego sto ꝓpe fontẽ aque: ⁊ filie hoim cuitatꝫ egrediũtur ad hauriendã aquã. Et erit puella cui dixero: inclina obsecro hydriã tuã vt bibã: ⁊ dixerit: bibe ⁊ camelos quoq; tuos adaq̃bo: ipsam ꝓparasti seruo tuo isaac: ⁊ in hoc sciã q̃ fecisti miaz cũ dño meo. Et factũ est anteq̃ ille cessasset loq̃: ecce rebeca egrediebat: q̃ nata ẽ batuel filio melchevroris nachor: fris abrahe ⁊ hydria sua sup humerũ ei⁹. Et puella erat pulchra aspectu valde: virgo ⁊ vir nõ cognouerat eã: ⁊ descendit ad fontẽ: ⁊ impleuit hydriã suã: ⁊ ascendit. Et cucurrit seruꝰ in occursum eius: et ait. Fac me gustare obsecro paululũ aq̃ de hydria tua. Et ait. Bibe dñe mi. Et festinauit ⁊ deposuit hydriã sup manus suã: ⁊ dedit ei bibere. Et cũ cessasset bibere dixit. etiã camelis tuis hauriam: donec cessent bibere. Et festinauit:

Pritiua. heb.
קוּם
נָבַר
יָצָא
קָרָה
פָּנָה
אִישׁ
טוֹב
רָאָה בָּתַל
יָרַד מָלֵא
עָלָה רוּץ
נָמָא
אָמַר מָהַר
שָׁקָה
כָּלָה
שָׁאַב עָטָה

Pritiua chal.

קוּם שְׁרָא בְּוֹר
מְלָא טוּב רָבָה
קוּם מְלָא הֵוָה
עֲלָם קְלָתָא
שָׁתָא אֲמַר שְׁקָה
יְדַע טוּב שָׁצָא
יְלַד אִנְתָּ קְלָתָ
עֲלָם חֲזָא מְלָא
טָעַם שָׁתָא רְבָה
אָתָא שָׁקָה
שָׁצָא מְלָא

עמד פנה
תעמד בחוץ ואנכי פניתי הבית׳
קום פתח
ומקום לגמלים: ויבא האיש׳׳׳
פתח נתן
הבית ויפתח המגמלים ויתן תבן
סגר
ומספוא לגמלים ׳׳ ומים ׳׳ לרחץ
רגל
רגלו ורגלי האנשים אשר אתו׳
שום פנה
וישם לפניו לאכל ׳ ויאמר לא
אכל עד אם דברתי דברי ויאמר
דבר ויאמר עבד אברהם אנכי׳
נדל
׳׳ויהוה ברך את אדני מאד וינדל
נתן
ויתן לו ׳׳ צאן ובקר וכסף וזהב ׳׳
עבד שפחת וגמלים וחמרים׳
ילד
ותלד שרה אשת אדני בן לאדני
אחרי ׳׳זקנתה ׳׳ויתן לו ׳׳ את כל׳׳׳
שבע
אשר ׳׳ לו: וישבעני אדני לאמר
לקח
לא תקח אשה לבני ממנות׳׳׳׳
הכנעני אשר אנכי ישב בארצו׳
ילך
אם לא אל ׳׳ בית אבי תלך ואל׳׳
שפחת
משפחתי ולקחת אשה לבני׳׳׳
ואמר אל אדני אלי לא תלך׳׳׳
האשה אחרי ויאמר אלי יהוה
אשר התהלכתי ׳ לפניו ישלח׳׳
מלאכו אתך והצליח דרכך ׳׳׳
ולקחת אשה לבני ממשפחתי׳׳
נקה אלה
׳׳ובאת אבי ואז תנקה מאלתי כי
נתן
תבוא אל משפחתי ואם לא יתנו
היה נקה
לך ׳׳ והיית נקי ׳׳׳ מאלתי ׳׳ואבא׳׳
היום אל העין ואמר יהוה אלהי

b Effundensq; hydriam in canalibus ׳׳ recurrit ad puteum et hauriret aquã: & hauſtam oibus camelis dedit. Ipſe aũt contemplabatur eam tacitus ſciri volens vtr̃ dñs an̄ nõ. Poſtq; aũt bibere cameli: ׳׳׳ protulit vir aureas appẽdentes ſiclos duos: & armillas totidẽ pondo ſiclorum decem: dixitq; ad eam. Cuius es filia: indica mihi. Eſt in domo patris tui locus ad manendum. Filia fui batuelis filii melche quẽ peperit nachor: quoq; & fenum paleasq; & locus ſpacioſus ẽſt ad manẽdũ. ׳׳ Inclinauit ſe & adorauit dñm. Benedictus dñs deus dñi mei abrahã. qui nõ ablꝰtulit miſericordiã ſuam & veritatem ſuã a dño meo: & recto itinere me dduxit in domum frãtris dñi mei. Cucurrit puella: & nunciauit in domo matris ſue verba hec. Erat aũt rebecce frater nomen eius laban: & cucurrit laban ad virũ foras ad fontẽ. Et factũ eſt cum vidiſſet inaurẽ & armillas in manib fororis ſue: & cũ audiſſet verba rebecce ſororis ſue dicẽtis hec locutꝰ eſt mecũ vir: veniꝰ ad virũ: & ecce ſtabat iuxta camelos prope fontẽ. Et ait. Ingredere benedicte dñi: cur

et euacuauit hydriã in adiaquatoriũ. & cu κὰι ἐξεκένωσε τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τὸ ποτίσηριον. κὰι ἐ
currit iterũ ad puteũ vt hauriret. & hauſta δραμε πάλιν ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλῆσαι. κὰι ὑδρεύσα
quã oibus camelis. at homo conſiderabat το πάσαις ταῖς καμήλοις. ὁ δὲ ἄνθρ κατεμάνθανεν
eã: & tacebat vt cognoſceret ſi direxerã fecit dñs αὐτήν, κὰι παρεσιώπα τ γνῶναι εἰ εὐόδωκε κ τὴν
uiã ſuã: an nõ. Facta ẽ aũt q̃n ceſſauerunt cameli ὁδὸν αὐτ, ἢ οὔ. ἐλθόντο δὲ ἡνίκα ἐπαύσαντο πᾶσαι αἱ
bibere: accepit hõ duas lamias aureas pondo camelι πίνουσαι, ἔλαβεν ὁ ἀνὴρ δύο ἐνιάτια χρυσᾶ
drachme ponderis & duas armillas in manib eius. δραχμὴν ὁλκῆς, κὰι δύο ψέλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐ
decẽ aureoꝝ põd ẽaꝝ. & interrogauit eã. τοῦ. δέκα χρυσᾶν ὁλκὴν αὐτῶν. κὰι ἐπηρώτησεν αὐτὴν
et dixit: filia cuiꝰ es. indica mihi. ẽſt ſi eſt κὰι ἔπεν, θυγάτηρ τίνος ἐι. ἀνάγγειλόν μοι. κὰι εἰ ἔσι
apud patrẽ tuũ locus nobis ad manẽdũ. & dixi παρὰ τῷ πατρί σου τόπος ἡμῖν καταλῦσαι. κὰι ἐι
rit ei filia bathuel fuꝰ melchꝰ. quẽ peperit πεν αὐτῷ. θυγάτηρ βαθουὴλ ἐιμι τ μελχᾶ. ὃν ἔτεκε
nachor. & dixit ei palee & pabulũ ναχὼρ. κὰι ἐ πεν αὐτῷ ἄχυρα κὰι χορτάσματα
multꝝ apud nos. et locus ad manendũ. et cõ πολλὰ παῤ ἡμῖν, κὰι τόπος τ καταλῦσαι. κὰι ὑσδο
placẽs homo: adorauit dñm. et dixit: bñdi κήσας ὁ ἄνθρ. προσεκύνησε τῷ κυρίῳ. κὰι ἔιπεν, εὐλο
ctus dñs deꝰ dñi mei abrahã. qui nõ reliquiſti γητὸς κ̃ὸς ὁ θ̃ς τ κυ μου ἀβραάμ. ὃς οὐ κατέλιπες τὴν
miſericordiã tuã et veritatẽ a dño meo abra δικαιοσύνην σου κὰι τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τ κυ μου ἀβρα
ã: me quoq; direxit dñs ad domũ fratris dñi ἀμ· ἐμὲ τε εὐώδωσεν κ̃ὶ εἰς τὸν οἶκον τ ἀδελφοῦ τ κυ
mei ad accipiẽdã vxorẽ filio suo. et currẽs μου λαβεῖν γυναῖκα τῷ υἱῷ αὐτοῦ. κὰι δραμοῦσα ἡ
puella nũciauit in domũ matris ſue hm παιδίσκη ἀνήγγειλεν εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς κα τὰ
verba hec. & at rebecce erat frater: nomẽ ῥήματα ταῦτα. τῇ δὲ ῥεβέκκᾳ ἦν ἀδελφός, ὠνόμα
eius laban. & cucurrit laban ad hoies foras ad σεν λάβαν. κὰι ἔδραμε λάβαν πρὸς τὸν ἄνδρ ἔξω ἐπὶ τὴν
fontẽ. & factũ ẽ q̃n vidit inaures & ar πηγήν. κὰι ἐγένετο ἡνίκα ἐ εἶδε τὰ ἐνώτια κὰι τὰ ψέ
millas i manibus ſororis ſue: et q̃n audi λια ἐπὶ τὰς χεῖρας τῆς ἀδελφῆς αὐτ, κὰι ἐ τε
erit verba rebecce ſororis ſue dicẽtis. hec locu κουσε τὰ ῥήματα ῥεβέκκας τῆς ἀδελφῆς αὐτ λεγού
tus ẽ mihi homo. & venit ad hoies. σης. οὕτω λελάληκέ μοι ὁ ἄνθρ. κὰι ἦλθε πρὸς τὸν ἄνδρα.
ſtante ipſo iuxta camelos ppe fontẽ. & di ἑστηκότος αὐτ ἐπὶ τῶν καμήλων ἐπὶ τῆς πηγῆς. κὰι ἔι
xit ei huc ingredere bñdicte dñi: et cur πεν αὐτῷ δεῦρο ἴσελθε ἔυλογητὸς κύ, κὰι ἱνατί

וְנָתְנַת קוּלְתָהּ לְכֵית שְׁקְיָא וְרָהֲטַת עוֹד לְבֵירָא לְמִמְלֵי וּמְלַת לְכָל גַּמְלוֹהִי׃ וְגַבְרָא
שָׁהֵי בַהּ מִסְתַּכַּל בַּהּ שָׁתִיק לְמִידַּע הֲהַצְלַח יְיָ אוֹרְחֵיהּ אִם לָא׃ וַהֲוָה כַּד גַּמְּלַיָּא
לְמִשְׁתֵּי וְנָסִיב גְּבָא כִּדְסָיָא דְּדַהֲבָא תְּקִילָא מַתְקָלֵיהּ וְתַרְתֵּין שִׁירִין עַל יְדָהָא מַתְקָל
עֲשַׂר סְלְעִין דְּדַהֲבָא בֵּירַהּ נַתְכַּתְהוֹן׃ וַאֲמַר בַּת מַן אַתְּ חֲוִי כְּעַן לִי הַאִית בֵּית אֲבָךְ אֲתַר
כְּשַׁר לָנָא לְמֵיתָ׃ וַאֲמַרַת לֵיהּ בַּת בְּתוּאֵל אֲנָא בַּר מִלְכָּה דְּיָלְדַת לְנָחוֹר וְאַמָּתֵהּ לֵיהּ
אַף תִּבְנָא אַף כֵּיסְתָּא כְּנֵי עַמְּנָא אַף אֲתַר כְּשַׁר לְמֵיבָת׃ וּכְרַע גַּבְרָא וּסְגִיד קֳדָם יְיָ׃
וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהֵיהּ דְּרִבּוֹנִי אַבְרָהָם דְּלָא שְׁבַק טִיבוּתֵיהּ וְקוּשְׁטֵיהּ מִן רִבּוֹנִי
אֲנָא בְּאוֹרְחָא מְקַנֵּנִי דַּהֲוֵית בֵּירֵי בֵּית אֲחוּהִי דְּרִבּוֹנִי׃ וְהָהֲוָת עוּלֵיכְתָּא וְחַוְיַת לְבֵית
אִמַּהּ כְּפִתְגָּמֶיהָ׃ וְהֲוָה לְרִבְקָה אֲחָא וּשְׁמֵיהּ לָבָן וְרָהֵט לָבָן לְוַת גַּבְרָא לְבַרָּא לְוַת
עֲיָנָא׃ וַהֲוָה כַּד חֲזָא יָת מַדָּשָׁא וְיָת שִׁירַיָּא עַל יְדֵי אֲחָתֵיהּ וְכַד שְׁמַע יָת פִּתְגְמֵי רִבְקָה
אֲחָתֵיהּ לְמֵימַר כְּדֵין עָמִי גַּבְרָא וַאֲתָא לְוַת גַּבְרָא וְהָא קָאֵם עַל גַּמְלַיָּא עַל
עֲיָנָא׃ וַאֲמַר עוֹל בְּרִיכָא דַיְיָ לְמָה

et effudit hydriam ſuã in canali: & cucurrit iterũ ad puteum ad hauriendũ: & hauſit oibus camelis eius. Vir autem admirabatur eam tacitus cõtemplando: vt ſciret virum proſperaſſet dñs viam ſuam: an non. Et factum eſt quando ceſſauerũt bibere cameli: tulit vir inaurem aureã appendentẽ ſiclum vnum: & duas armillas ſup manus eius appendentes decem ſiclos aurt. Et ait. Cuius filia es tu: indica obſecro mihi ſi eſt in domo patris tui locus ſufficiens nobis ad manendum. Et dixit ei filia bathuelis ego ſum filij melche quẽ peperit de nachor. Et ait ei. Etiaꝫ paleæ & pabuli multum eſt apud nos: locus quoq; ſufficiens ad manendũ. Et flexit vir genua ſua: & adorauit dñm deum mei abrahã: qui non dimiſit miſericordiã ſuam & veritatem ſuã a dño meo: & recta via duxit me dñs in domum fratris dñi mei. Et cucurrit puella: & nunciauit in domo matris ſue verba hec. Erat aũt rebecce frater & nomen eius laban: & cucurrit laban ad virũ foras ad fontẽ. Et factũ eſt cum vidiſſet inaurẽ & armillas in manib ſororis ſue: & cũ audiſſet verba rebecce ſororis ſue dicẽtis hec locutus eſt mecũ vir: veniꝫ ad virũ. & ecce ſtabat iuxta camelos prope fontẽ. Et ait. Ingredere benedicte dñi: cur

ſtetiſti foris? ego aũt preparaui domũ: et locũ ſtetiſti foris: ego aũt preparauí domũ: et locũ
ἕστηκας ἔξω; ἐγὼ δὲ ἡτοίμασα τὴν οἰκίαν, κὰι τόπον aptum camelis. ׳׳ foris ׳ ſtas . ׳ Preparauí ׳ domum
camelis. ingreſſus eſt aũt homo in domũ. & de camelis. ingreſſus eſt vir in domũ: & ſolut camelos & locum ׳ camelis tuis.
ſtraxit camelos. et dedit paleas & pa ſtraxit camelos. et dedit paleas & pa ׳ Et introduxit eum
ταῖς καμήλοις. εἰσῆλθε δὲ ὁ ἄνθρ εἰς τὴν οἰκίαν. κὰι ἀ ׳ i hoſpitiũ: ׳ ac deſtraxit
πέσαξε τὰς καμήλους. κὰι ἔδωκεν ἄχυρα κὰι χορ ׳ cãelos : ׳ dedit ꝙ paleas
βιλα camelis: & aquã pedib ip τάσματα ταῖς καμήλοις, κὰι ὕδωρ τοῖς ποσὶν αὐ ׳ & fenum : ׳׳׳ & aquã lauandos
ſius: et pedibus viroꝝ qui cũ eo. et τοῦ, κὰι τοῖς ποσὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν μετ̓ αὐτοῦ. κὰι ׳ pedes camelorũ ׳ et ׳ viro
apposuit illis panes ad comedẽdũ. et dixit: nõ παρέθηκεν αὐτοῖς ἄρτους φαγεῖν. κὰι ἔιπεν, οὐ μὴ rorũ: ׳ qui venerãt ׳ cũ eo
comedã: donec ׳ loquar ego verba mea. et di φάγω, ἕως τοῦ λαλῆσαί με τὰ ῥήματά μου. κὰι ἔι ׳ Et appoſitus eſt ׳ cõſpe
xit: loquere. & dixit: ferunt abraam ſum ego. ferus πε, λάλησον. κὰι ἔπεσε, παῖς ἀβραὰμ ἐιμὶ ἐγὼ. κύριος ctus eius ׳ panis. q ׳ ait. ׳ Nõ
ãt benedixit dño meo valde. et exaltatꝰ ẽ. et de ἀτ ηὐλόγησε τὸν κύριόν μου σφόδρα· κὰι ὑψώθη. κὰι ἔ ׳ comedã ׳ donec ׳ loquar
dit ei oues et vitulos aurũ et argẽ δωκεν αὐτῷ πρόβατα κὰι μόχους χρυσίον κὰι ἀργύ ׳ fermões meos ׳ f. ׳ rñdit ei.
tũ et ſeruos et ancillas camelos et aſinos. ριον κὰι παῖδας κὰι παιδίσκας καμήλους κὰι ὄνους. ׳ loquere. ׳ Ait ille . ׳ Ser
et pepit ſarra mulier dñi mei filiũ ſuũ de ׳ vus ׳ inquit ׳ abraã ׳ ſum.
׳׳׳ Et dñs ׳׳ bñdixit ׳ dño
mo ׳ valde: ׳ & magnifica
tus eſt: ׳ & dedit ׳ ei ׳ oues
׳ & bouef: ׳ argẽtũ ׳ & au
rũ ׳ ſeruos ׳ & ancillas: ׳ ca
melos ׳ & aſinos. ׳ Et peperit
׳ ſara ׳ vxor ׳ dñi mei ׳ filiũ ׳ dño meo poſtq̃ ׳ ſenuit: ׳ deditq;
illi ׳ omnia ׳ q̃ ׳ habuerat. ׳ Et adiura
uit me ׳ dñs meus ׳ dicẽs.
׳ Non ׳ accipies ׳ vxorem
׳ filio meo ׳ de filiabus ׳ cha
nanæorum : ׳ in quo
rum terra ׳ habito: ׳ ſed ׳ ad
׳ domũ ׳ patris mei perges ׳ & de ׳ cognatione mea ׳ accipies ׳ vxorem ׳ filio meo.
׳ Ego vero rñdi ׳ dño meo
׳ quid ſi ׳ noluerit ׳ venire
׳ mecũ ׳ mulier! ׳ Dñs ׳ ait
׳ in cuius conſpectu ׳ am
bulo: ׳ mittet ׳ angelum ſuum ׳׳ tecũ :
׳ & dirigetꝰ viam tuam ׳ accipieſq; ׳ vxorẽ ׳ filio
meo ׳ de cognatõe mã ׳ & de domo ׳ patris mei. ׳ In
nocẽs eris ׳ a maledictõe mea. q̃ cũ veneris
ad meã tribũ: et nõ tibi dederit: eris inocẽs
a iuramẽto tuo. et ventẽs hodie ad
fontẽ: dixi: dñe deus
aque: ׳ & dixi. ׳ Domine ׳ deus

ſtas foris: ego aũt preparaui domũ: & locũ aptum ca
melis. Et ingreſſus eſt vir in domũ: & ſoluit camelos
et dedit paleas & pabulũ camelis: & aquã ad lauãdos
pedes eius & pedes viroꝝ qui erant cũ eo; & poſuerũt
coram eo cibũ: & ait. Non comedã donec loquar ſermo
nes meos. Et dixit. Loquere. Et ait. Seruus abrahe
ego ſum: et dñs benedixit dño meo valde: & magnifi
catus eſt: & dedit ei oues & boues: & argentũ & aurũ:
et ſeruos & ancillas: & camelos & aſinos. Et peperit
ſara vxor dñi mei filiũ dño meo poſtq̃ ſenuit: deditq;
illi oia que habebat. Et adiurauit me dñs meus di
cens. Non accipies vxorẽ filio meo de filiab chana
neoꝝ: in quoꝝ tra ego habito. Sed ad domũ pris mei
ibis: & ad cognationẽ meã: & accipies vxorem filio
meo. Et dixi dño meo. forte nõ veniet mulier poſt me.
Et dixit mihi. Dñs in cuius cõſpectu ego ſeruio mit
tet angelum ſuũ tecum: & diriget viam tuã: & accipies
vxorẽ filio meo de cognatione mea & de domo patris
mei. Tunc eris innocẽs a maledictione mea: quãdo
ueris ad cognationem meam: & ſi non dederint tibi:
eris innocens a maledictione mea. Et veni hodie ad
fontem: & dixi domine deus

אַתְּ קָאִים בְּבָרָא וַאֲנָא פַּנֵּיתִי בֵיתָא וְאַתְרָ כְּשַׁר לְגַמְלַיָּא׃ וְעָאל גַּבְרָא לְבַיְתָא וּשְׁרָא
גַּמְלַיָּא וְיָהַב תִּבְנָא וְכֵיסְתָּא לְגַמְלַיָּא וּמַיָּא לְאַסְחָאָה רַגְלוֹהִי וְרַגְלֵי גֻּבְרַיָּא דְּעִמֵּיהּ׃
וְשַׁוִּי קֳדָמוֹהִי לְמֵיכַל וַאֲמַר לָא אֵיכוּל עַד דְּאֲמַלֵּיל פִּתְגָמַי וַאֲמַר מַלֵּיל וַאֲמַר׃
עַבְדָּא דְּאַבְרָהָם אֲנָא׃ וַיְיָ בָּרִיךְ יָת רִבּוֹנִי לַחְדָא וּרְבָא וְיָהַב לֵיהּ עָנָא וְתוֹרִין וְכַסְפָּא
וְדַהֲבָא וְעַבְדִין וְאַמְהָן וְגַמְלִין וְחֲמָרִין׃ וְיָלְדַת שָׂרָה אִתַּת רִבּוֹנִי בַּר לְרִבּוֹנִי בַּתְרַ
דְּסֵיבַת וְיָהַב לֵיהּ יָת כָּל דְּלֵיהּ׃ וְקַיְמֵנִי עֲלַי רִבּוֹנִי לְמֵימַר לָא תִּסַּב אִתְּתָא לְבָרִי
מִבְּנָת כְּנַעֲנָאֵי דַּאֲנָא יָתִיב בְּאַרְעֲהוֹן׃ אֱלָהֵין לְבֵית אַבָּא תֵּזֵיל וּלְזַרְעִיתָ וְתִסַּב אִתְּתָא
לְבָרִי׃ וַאֲמָרִית לְרִבּוֹנִי מָאִים לָא תֵּיזֵיל אִתְּתָא בָּתְרָי׃ וַאֲמַר לִי יְיָ דְּפָלְחִית קֳדָמוֹהִי
יִשְׁלַח מַלְאָכֵיהּ עִמָּךְ וְיַצְלַח אָרְחָךְ וְתִסַּב אִתְּתָא לְבָרִי מִזַּרְעִיתִי וּמִבֵּית אַבָּא׃ בְּכֵן
תְּהֵא זַכֵּי מִקְּיָמָתִי אֲרֵי תֵּיתֵי לְזַרְעִיתִי וְאִם לָא יִתְּנוּן לָךְ תְּהֵא זַכֵּי מִקְּיָמָתִי׃
וַאֲתֵיתִי יוֹמָא דִין לְעִיתָא וַאֲמָרִית יְיָ אֱלָהֵיהּ

Pūctiua heb.	Ter. Heb.	Heſi.	La. xxiiii.	Trāſla. B. Hiero.	Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.	Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina.	Trāſla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Heſi.	La. xxiiii.	Pūctiua heb.
יש	אדני אברהם אם ישך נא			dñi mei abrahā: ſi et voluntas corā te: vt dirigas viā	dñi mei abraam: ſi tu pſperā facis viā meā:	res hec. nō poterim tibi. ꝺicere ma	"ſermo. bNō cpoſſumus extra placitū eius quic	הַדָּבָר לֹא נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע	יָשׁ	יֵשׁ
	מצליח דרכי אשר אנכי הלך			meā in qua nunc ego ambulo: ecce ego ſto iurta fontē	τοῦ κυρίου μου Ἀβραάμ, εἰ σὺ εὐοδοῖς τὴν ὁδόν μου,	ὸ πρᾶγμα τοῦτο. ὺ ꝺυνησόμεθά σοι ἀντιπεῖν κα	q̄ aliuꝺ loqui tecū. En	אוֹ טוֹב הִנֵּה רִבְקָה לְפָנֶיךָ קַח	מְצֻלָּח	מְצֻלָּח
	על הנה אנכי נצב על עין			aque: t erit puella que egreſſa fuerit ad hauriendū:	ἐν ᾗ νῦν ἐγὼ πορεύομαι ἐν αὐτῇ, ἰδοὺ ἐφέστηκα ἐπὶ	th aut bonū. ecce rebecca coꝝ te: tolle &	rebecca corā te ē: tolle	וְלֵךְ וְתְהִי אִשָּׁה לִבֶן אֲדֹנֶיךָ	עַל	עַל
	המים והיה העלמה אצא			et ditero ei da mihi obſecro pauluſū aque ad biben	πόλεως ἐκπορευόνται ἀντλῆσαι ὕδωρ· καὶ ἔσται ἡ	ntertere. t ſit vro: filio ꝺñi tui: ſicut lo	eam: & proficiſcere: &	כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וַיְהִי כַּאֲשֶׁר	הַמַּיִם	הַמַּיִם
	לשאב ואמרתי אליה השקיני			ad hauriendam aquam: audierit a me: da mihi	virgo: cui vtiq; ego ꝺixero: pota me parū aque	τρεχε· καὶ ἔξω γυνὴ τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου, καθὰ ἐλά	fit vxor filii ꝺñi tui: coꝝ	שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת דְּבָרֵיהֶם	הַלְּאָה	הַלְּאָה
	נא מעט מים מכדך ואמרה אלי			pauxillū aq̄ ad bibēdū	παρθένος, ἢ ἂν ἐγὼ εἴπω, πότισόν με μικρὸν ὕδωρ	cui ſ ſicut locutus eſt ꝺomi	audiſſet puer abraam: procꝺens	וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לַיהוָה וַיּוֹצֵא	שְׁתֵה	שְׁתֵה
	גם אתה שתה וגם לגמליך			de hydria tua: & ꝺixe	ἀπὸ τῆς ὑδρίας σου, καὶ ἔστω μοι τοῦ πιεῖν σύ, καὶ τὰς	nus. Quoꝺ cum	adorauit in terrā ꝺñm.	הַעֲבֶד כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּבְגָדִים	כְּלָה	כְּלָה
	אשאב הוא האשה אשר הכיח			rit mihi: & tu bibe: &	camelis tuis hauriā aquā hec mulier quā pparauit	Prolatiſq;	vaſis argenteis & au	וַיִּתֵּן לְרִבְקָה וּמִנְדָּנֹת נָתַן לְאָחִיהָ	נָתַן	נָתַן
	יהוה לבן אדני ויהי הנה רבקה יצאת			camelis tuis ccccccc	καμήλοις σου ὑδρεύσομαι· αὕτη ἡ γυνὴ ἣν ἡτοίμασε	Prolatiſq;	reis pac veſti bus	וּלְאִמָּהּ וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ הוּא	אֵכֶל שָׁתָה	אֵכֶל שָׁתָה
	לדבר אל לבי והנה רבקה יצאת			hauriam: ipſa eſt mulier quam preparauit	θεὸς τῷ υἱῷ μου Ἰσαάκ. καὶ ἐν τούτῳ γνώσο	vaſis argenteis & au	ꝺeꝺit ea rebecce p mu	וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ וַיָּלִינוּ	לִין	לִין
	וכדה על שכמה ותרד העינה			dominus filio domini mei. Cumq; hec tactus	μαι ὅτι ἐποίησας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου Ἀβραάμ· καὶ	reis pac veſti bus	nere. Fratribus quoq;	וַיָּקוּמוּ בַבֹּקֶר וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֻנִי	קוּם	קוּם
	ותשאב ואמר אליה השקיני			mecum voluerē: apparuit rebecca veniens cū	et facti ē antequ ego pficerē loqui in mente	ccccccc	eius & matri ꝺona ob	לַאדֹנִי וַיֹּאמֶר אֲחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֶׁב	יוֹם עָשׂוֹר	יוֹם עָשׂוֹר
	נא ותמהר ותורד כדה מעליה			hydria quā portabat in ſcapula: ꝺefecēditq; ad	μου· καὶ ἰδοὺ εὐθὺς ῥεβέκκα ἐξεπορεύετο ἔχου	Surgens aūt mane lo	tulit. Inito cōiuio ve	הַנַּעַר אִתָּנוּ יָמִים אוֹ עָשׂוֹר אַחַר	תֵּלֶךְ אַחַר	תֵּלֶךְ אַחַר
	ותשאב ואמר אליה השקיני			fōtē: & hauſit aquā. Et	σα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν πη	cutus eſt puer. Dimitte	fcētes pariter & bibētes	תֵּלֵךְ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל תְּאַחֲרוּ	צָלַח	צָלַח
	נא ותמהר ותורד כדה מעליה			aiō ad eā. Da mihi pau	hydriā ſup humeros: et ꝺefecēdit ad fon	me vt vadā ad ꝺñm meū.	manſerunt ibi.	אֹתִי וַיהוָה הִצְלִיחַ דַּרְכִּי שַׁלְּחוּנִי	קְרָא	קְרָא
	ותשאב ואמר אליה השקיני			lulū biberē. q̄ feſtinās de	tē: et hauſit aquā. et ꝺixi ei pota me parū a	fratres eius t mater: maneat virgo	Surgens aūt mane lo	וְאֶלְכָה לַאדֹנִי וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא	שָׁאַל פֶּה	שָׁאַל פֶּה
	נא ותמהר ותורד כדה מעליה			posuit hydriā de hoīo	γήν, καὶ ὑδρεύσομαι. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν πότισόν με μικρὸν ὕ	nobiſcū ꝺies quaſi ꝺecē. et poſt hoc pficiſce	cutus eſt puer. Dimitte	לְנַעַר וְנִשְׁאֲלָה אֶת פִּיהָ וַיִּקְרְאוּ		
	ותאמר שתה וגם גמליך אשקה			ſuū & ꝺixit mihi. Et tu bi	que. et feſtinās ꝺepoſuit hydriā ſuā ꝺeſup	mē ꝺibus: t poſtea ibit. Et ꝺixit eis. Me re	me vt vadā ad ꝺñm meum.	לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הֲתֵלְכִי		
	ואשתה וגם הגמלים השקתה			be: & camel tuis tribuā	se: t ꝺixit. Bibe: t etiā camelis tuis	tinēcatis me: ꝺñs autē ꝺirexit viam meam: ꝺimittite	Et ꝺixerūt. Voccemus	עִם הָאִישׁ הַזֶּה וַתֹּאמֶר אֵלֵךְ		
	ואשאל אתה ואמר בת מי את			potū. Bibi: & adaquauit	potū. Bibi: & adaquauit camelos.	me vt vadā ad ꝺñm meum. Ꝺixerūt q voccemus puel	puellā & q̄ramus ipſius volūtatē.	וַיְשַׁלְּחוּ אֶת רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת		
	ותאמר בת בתואל בן נחור אשר			camelos. ccccccc	Interrogauiq; eam &	lam: t audiamus quiꝺ ipſa ꝺicat. Vocaueruntq; re	Q̄ cū voca ta veniſſet: ſciſcitati ſūt.	מְנִקְתָּהּ וְאֶת עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת		
	ילדה לו מלכה ואשם הנזם על			Interrogauiq; eam &	ꝺixi. Cuius es filia: que	beccam: t ꝺixerunt ei. Bunquiꝺ ibis cum viro iſto?	Vis ire cccccc cum homie iſto? Que	אַנְשֵׁיהוּ וַיְבָרְכוּ אֶת רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ		
	אפה והצמידים על ידיה ואקד			ꝺixi. Cuius es filia: que	rndit. Filia bathuelis	Et ꝺixerūt. Voccemus	ait. Vadam. ccccccc	לָהּ אֲחֹתֵנוּ אַתְּ הָיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה		
	ואשתחוה ליהוה ואברך את			rndit. Filia bathuelis	fili nachor: quē pepit ei	puellā & q̄ramus ipſius volūtatē. Q̄ cū voca	Diſcerunt ergo eam & ccccccc	וְיִירַשׁ זַרְעֵךְ אֵת שַׁעַר שֹׂנְאָיו		
	יהוה אלהי אדני אברהם אשר			sum filii nachor: quē	melcha. ſuſpe	ta veniſſet: ſciſcitati ſūt.	nutricem illius: ferū q̄ abraam & ccccccc	וַתְּשַׁלַּח רִבְקָה וְאֻמְנָתָהּ וְאֶת		
	הנחני בדרך אמת לקחת את בת			pepit ei melcha. ſuſpe	pepit ei melcha. ſuſpe	Vis ire cccccc cum homie iſto? Que	comites eius & iprecātes	פִּילַגְשֵׁי רִבְקָה וַתֵּלַכְנָה אַחֲרֵי		
	אחי אדני ואעתה אם ישכם			ditaq; inaures ad ornā	ditaq; inaures ad ornā	ait. Vadam. ccccccc	pſpa ſorori ſue atq; ꝺi	הָאִישׁ וַיְמַהֵר הָעֶבֶד אֶת רִבְקָה		
	עשים חסד ואמת את אדני הגידו			dā facie eius: & armillas	dā facie eius: & armillas	Diſcerunt ergo eam & ccccccc	cētes. Soror noſtra es.	וַיְשַׁלְּחוּ אֶת רִבְקָה אֲחֹתָם וְאֶת		
	לי ואם לא הגידו לי ואפנה על			posuit in manibus eius.	posuit in manibus eius.	nutricem illius: ferū q̄ abraam & ccccccc	Creſcas in mille milia:	מְנִקְתָּהּ וְאֶת עֶבֶד אַבְרָהָם וְאֶת		
	ימין או על שמאל ויתן לבן			Pronuſq; adorauit ꝺo	Pronuſq; adorauit ꝺo	et poſſideat he ſemen tuū	portas inimicorū ſuo	פִּילַגְשֵׁי רִבְקָה וַתֵּלַכְנָה אַחֲרֵי		
	ובתואל ויאמרו מיהוה יצא			minum: benedicēs ccc	minum: benedicēs ccc	rū. Igr rebecca & puel	le illius aſcenſis ccccccc	הָאִישׁ וַיְקַח הָעֶבֶד אֶת רִבְקָה		
	אמר			domino deo ꝺñi mei	domino deo ꝺñi mei	Diſcerunt ergo eam & ccccccc	camelis ſecute ſunt cc	וַיֵּלֶךְ		
				abraam: qui ccccccc	abraam: qui ccccccc	nutricem illius: ferū q̄ abraam & ccccccc	virū: q feſtinus reuerte	הָאִישׁ הַזֹּה אֵלֶיהָ הֲתֵלְכִי וַתֹּאמֶר		
				perduxit me recto iti	perduxit me recto iti	Diſcerunt ergo eam & ccccccc	batur ad ꝺñm ſuū. Eo aī	אֵלֵךְ		
				nere: vt ſumerem filiā	nere: vt ſumerem filiā	nutricem illius: ferū q̄ abraam & ccccccc					
				fratris ꝺñi mei filio eius. Quamobrem ſi	fratris ꝺñi mei filio eius.	Diſcerunt ergo eam & ccccccc					
				facitis miam & veritatē		nutricem illius: ferū q̄ abraam & ccccccc					
				cū ꝺño meo: indicate		Diſcerunt ergo eam & ccccccc					
				mihi. finautē alicꝺ plac		nutricem illius: ferū q̄ abraam & ccccccc					
				et: & hoc ꝺicite mihi:		Diſcerunt ergo eam & ccccccc					
				vt vadā ad ꝺexterā ſi		nutricem illius: ferū q̄ abraam & ccccccc					
				ue ad ſiniſtrā. Rnꝺerūt		Diſcerunt ergo eam & ccccccc					
				q̄ labā & batuel. A do		nutricem illius: ferū q̄ abraam & ccccccc					
				mino egreſſus eſt ccccc		Diſcerunt ergo eam & ccccccc					

Pūctiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.	Pūctiua chal.
צלח	ꝺñi mei abrahā: ſi et voluntas corā te: vt ꝺirigas viā meā in qua nunc ego ambulo: ecce ego ſto iurta fontē aque: t erit puella que egreſſa fuerit ad hauriendū: et ꝺitero ei da mihi obſecro pauluſū aque ad biben ꝺū ve hydria tua: t ꝺixerit mihi: tu quoq; bibe t etiā camelis tuis hauriā: ipſa eſt mulier quā pparauit ꝺño filio ꝺñi mei. Anteq̄ ceſſaſſ loqui cū corꝺe meo: ecce rebecca egrieꝺebatur t hydria ſua ſup humerū eius erat: ꝺeſceꝺitq; ad fontē t ipleuit illā. Et ꝺixi ei. Da mihi bibere obſecro: et feſtinauit: t ꝺepoſuit hydriam ſuā ꝺeſup ſe: t ꝺixit. Bibe: t etiā camelis tuis potum ꝺabo. Et bibi: camelis quoq; adaquauit. Et interrogaui eam: t ꝺixi. Cuius filia es tu? Et ait. Filia bathuelis filij nachor quē pepit et melcha. et poſui inaurem ſup faciem eius: t armillas ſup manus eius. et fleri genua t aꝺoraui coram ꝺño: t benediri ꝺño ꝺeo ꝺñi mei abrahā: qui ꝺuxit me in viam rectā: vt acciperem filiam fratris ꝺñi mei filio ſuo. Et nunc ſi vos facitis miſericoꝺiā t veritatē cum ꝺño meo: annūciate mihi. ſi autem non: indicate mihi: t ꝺiuertam ad ꝺexteram aut ad ſiniſtram. Reſpondituq; labā et bathuel: et ꝺixerunt. A ſacie ꝺomini egreſſus eſt	וְרִבְקָה אֲבְרָהָם אִם אֵית כְּעַן רְעוּא קֳדָמָךְ לְאֲצְלָחָא אָרְחִי דַּאֲנָא אָזִיל עֲלֵהּ: הָא אֲנָא קָאִים עַל עֵינָא דְמַיָּא וְתֵהֵי עוּלֵימְתָא דְתִפֵּק לְמִמְלֵי וְאֵימַר לָהּ אַשְׁקִינִי כְּעַן זְעֵיר מַיָּא מִקוּלְתִיךְ: וְתֵימַר לִי אַף אַתְּ אֶשְׁתְּ וְאַף לִגְמַלָּךְ אַצְלִיל הִיא אִתְּתָא דְּזַמִּין יְיָ לְבַר רְבוֹנִי: עַד לָא שְׁצֵיתִי לְמַלָּלָא עִם לִבִּי וְהָא רִבְקָה נְפֵקַת וְקוּלְחָהּ עַל כְּתֵפָהּ וְאִתַּת לְעֵינָא וְמַלַּת וַאֲמַרִית לָהּ אַשְׁקִינִי כְּעַן: וְאוֹחֵיאַת וְאִתַּת קוּלְחָהּ מֵעֲלָהּ וַאֲמָרַת אִשְׁתְּ וְאַף גְּמַלָּךְ אֲשַׁקֵי וְאֶשְׁתִּי וְאַף גְּמַלִּין אַשְׁקִית: וּשְׁאֲלִית יָתַהּ וַאֲמָרִית בַּת מַן אַתְּ בְּרַת בְּתוּאֵל בַּר נָחוֹר דִּילִידַת לֵיהּ מִלְכָּה: וְשַׁוִּיתִי קְדָשָׁא עַל אַפָּהָא וְשִׁרְיָא עַל יְדָהָא: וּכְרַעִית וְסָגִדִית קֳדָם יְיָ וּבָרֵכִית יָת יְיָ אֱלָהּ רִבּוֹנִי אַבְרָהָם דְּדַבְּרַנִי בְּאוֹרַח קְשׁוֹט לְמִיסַּב יָת בַּת אֲחוּהִי דְּרִבּוֹנִי לְבְרֵהּ: וּכְעַן אִם אִתְּכוֹן עָבְדִין טִיבוּ וְקוּשְׁטָא עִם רִבּוֹנִי חַוּוֹ לִי וְאִם לָא אֲחַוֵּי לִי וְאֶפְנֵי עַל יַמִּינָא אוֹ עַל שְׂמָאלָא: וַאֲתַיִת לָבָן וּבְתוּאֵל וַאֲמָרוּ מִן קֳדָם יְיָ נְפַק	בְּתַגְבָּא לֵית אֲנָחְנָא לְמַלָּלָא עִמָּךְ בִּישׁ אוֹ טָב: וְאָמַר רִבְקָה קְדָמָךְ דָּבַר אֲזַיִל וְתֵהֵא אִתְּתָא לְבַר רִבּוֹנָךְ כְּמָא דְמַלִּיל יְיָ יְיָ הוּא כַּד שְׁמַע עַבְדָּא דְאַבְרָהָם יָת פִּתְגָמֵיהוֹן וְסָגִיד לְאַרְעָא קֳדָם מֵאנִין דְּכַסְפָּא וּמֵאנִין דְּדַהֲבָא וּלְבוּשִׁין וְיָהַב לְרִבְקָה וּמִגְדָּנִין יְקָרִין יְהַב לְאֲחוֹהִי וּלְאִמָּהּ: וְאָכְלוּ וּשְׁתִיאוּ הוּא וּגְבָרַיָּא דְעִמֵּיהּ וּבָתוּ וְקָמוּ בְּצַפְרָא וַאֲמַר שַׁלְּחוּנִי לְרִבּוֹנִי: וַאֲמַר אֲחוֹהִי וְאִמַּהּ תֵּתֵב עוּלֵימְתָא עִמָּנָא עִדָּן דְּעֵירִין אוֹ עֲשָׂרָה יַרְחִין בָּתַר כֵּן תֵּזֵיל: וַאֲמַר לְהוֹן לָא תְּאַחֲרוּן יָתִי וַיְיָ אַצְלַח אָרְחִי שַׁלְּחוּנִי וְאֵיזֵיל לְרִבּוֹנִי: וַאֲמָרוּ נְקָרֵי לְעוּלֵימְתָא וְנִשְׁמַע מָה דְּהִיא אֲמָרַת: וּקְרוֹ לְרִבְקָה וַאֲמָרוּ לַהּ הֲתֵזְלִין עִם גַּבְרָא הָדֵין וַאֲמָרַת אֵיזֵיל: וְשַׁלְּחוּ יָת רִבְקָה אֲחָתְהוֹן וְיָת מֵילְיַקְתַּהּ וְיָת עַבְדָּא דְאַבְרָהָם וְיָת גְּבָרוֹהִי: וּבָרִיכוּ יָת רִבְקָה וַאֲמָרוּ לַהּ אֲחָתָנָא אַתְּ הֲוֵי לְאַלְפֵי רִבְוָן וְיֵירְתוּן זַרְעָךְ יָת קִרְוֵי שַׂנְאֵיהוֹן: וְקָמַת רִבְקָה וְעוּלֵימָתָהָא וְרַכִּבָן עַל גְּמַלַּיָּא וְאַזְלָן בָּתַר גַּבְרָא וְדָבַר עַבְדָּא יָת רִבְקָה	בְּתַגְבָּא	בְּתַגְבָּא
כוש											כוש
הוה רבה											הוה רבה
נפק											נפק
שתה											שתה
קום רנה תגב											קום רנה תגב
עלם אזל אחי											עלם אזל אחי
צלח קרא											צלח קרא
שם עלם קרא אזל											שם עלם קרא אזל
ינק											ינק
ברך											ברך
הוה רבב ירת קום											הוה רבב ירת קום

וילך׃ וַיֵּלֶךְ׃ ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא ישב בארץ הנגב׃ רָאִי׀ וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב׃ ראה

ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב ויישא עיניו וירא והנה גמלים באים׃ וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה גְמַלִּים בָּאִים׃ נגה נשא ראה

ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל׃ וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרֶא אֶת יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל׃ נפל

ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיף ותתכס׃ וַתֹּאמֶר אֶל הָעֶבֶד מִי הָאִישׁ הַלָּזֶה הַהֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנִי וַתִּקַּח הַצָּעִיף וַתִּתְכַּס׃ לקח כסה כפר

ויספר העבד ליצחק את כל הדברים׃ וַיְסַפֵּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֶת כָּל הַדְּבָרִים׃

אשר עשה׃ ויבאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה ויינחם יצחק אחרי אמו׃ אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וַיְבִאֶהָ יִצְחָק הָאֹהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רִבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּאֱהָבֶהָ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ׃ בוא לקח נחם

Cap.xxv.

ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה׃ וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וּשְׁמָהּ קְטוּרָה׃ לקח אשׁה ילד

וילד את זמרן ואת יקשן ואת מדן ואת מדין ואת ישבק ואת שוח׃ וַתֹּלֶד לוֹ אֶת זִמְרָן וְאֶת יָקְשָׁן וְאֶת מְדָן וְאֶת מִדְיָן וְאֶת יִשְׁבָּק וְאֶת שׁוּחַ׃

ויקשן ילד את שבא ואת דדן׃ וְיָקְשָׁן יָלַד אֶת שְׁבָא וְאֶת דְּדָן׃

ובני דדן היו אשורם ולטושם ולאמים׃ וּבְנֵי דְדָן הָיוּ אַשּׁוּרִם וּלְטוּשִׁם וּלְאֻמִּים׃ היה

ובני מדין עיפה ועפר וחנך ואבידע ואלדעה כל אלה׃ וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וְעֵפֶר וַחֲנֹךְ וַאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל אֵלֶּה׃

בני קטורה׃ ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק׃ וולבני פלגש נתן מתנת וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל נתן

הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלח מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל

Pūtiua chal. Interp. chal.

ויתן ליעקב ועשו ירש ליה ויעקב יהב לעשו ית חקליה דאחסין בקבורתא דאבהתהון ית מערת כפילתא דעל אנפי ממרא ית חקלא דקנא אברהם מן בני חת תמן אתקבר אברהם וית שרה אינתתיה תמן אתקבר יצחק וית רבקה אינתתיה תמן אתקבר וית ליאה אינתתיה תמן אתקבר יעקב׃ ואלין יומי שני חיי אברהם דחיא מאה ושבעין וחמש שנין׃ ויתנגיד ויפק אברהם גשרנוסבא סיב ושבע יומין ויתכנש לעמיה וקברוהי תריהון יצחק וישמעאל בגוברא במערת כפילתא בחקל עפרון בר צחר חיתאה דעל אפי ממרא׃ חקלא דיתבן מן בני חיתאה תמן אתקבר אברהם ושרה אינתתיה׃ והוה בתר דיתיב אברהם ובריך ית יצחק ויצחק עם בריה ויתיב יצחק עם באר לחי ראי׃ ואלין תולדת ישמעאל בר אברהם דילידת הגר מצראה אמתא דשרה לאברהם׃ ואלין שמהן בני ישמעאל בשמהתהון לתולדתהון בוכרא דישמעאל נבית וקדר ואדבאל ומבשם׃ ומשמע ודומה ומשא׃ חדד ותימא יטור נפיש ומקדמה׃ אלין אינון בני ישמעאל ואלין שמהתהון בפצחיהון ובקבריהון תרי עסר רברבין לאומיהון׃ ואלין שני חיי ישמעאל מאה ותלתין ושבע שנין ויתנגיד ויתכנש לעמיה׃ ושרו מחוילה עד שור דעל אנפי מצרים

Interp. chal.

Isaac autē venlebat de puteo super quo angelus vite apparuit: & ipse habitabat in terra australi. Et egressus est isaac ad ozandū in agro in tēpore vespertino: et leuauit oculos suos & vidit: et ecce cameli veniebant. Et leuauit oculos suos rebecca: & vidit isaac: et inclinauit se super camelum: & ait seruo. Quis est vir ille qui ambulat in agro in occursum nostrū. Et ait seruꝰ. Ipse est dominus meus: & tulit pallium & operuit se. Et narrauit seruus isaac omnia que fecerat. et introduxit eam isaac in tabernaculū. et vidit & ecce opera eius recta erant: sicut opera sare matris sue. Et accepit rebeccam: & fuit et in vroxē: & dilexit eam: et cōsolatus est isaac post̄ mortua est mr̄ ei⁹. Ca.xxv.

Et addidit abraham & accepit vroxem: & nomen eius cethura. Et peperit ei zamran: & iecsan: & madan & madian: & iesboch: & iue. Iecsan quoq; genuit saba & dadan. Filij autem dadan fuerunt assurim & lathusim & laomim. At vero ex madiā ortus est epha & epher & enoch & abida & heldaa. Omnes hi filij cethure. Et dedit abraham omnia sua isaac. Filijs autem concubine abrahe dedit abraham munera: & misit eos ab isaac filio suo: dum adhuc ipse viueret ad orientem in

Trāsla.B.Hiero.

tpe deābulabat ꝙ isaac ꝙ via q̄ ducit ad puteū: cuius nomē est viuentis & vidētis. Habitabat ei in terra australi: & egressus fuerat ad meditādū in agro iclinata ia die. Cū q; eleuasset oculos vidit camelos venientes procul. Rebecca quoq; conspecto isaac descendit: & de camelo: & ait ad puerum. quis est ille homo qui venit pagrum in occursum nobis. dixitq; ei. Ipse est dns meus. At illa tollēs cito palliū suum opuit se. Seruus ait cuncta q̄ gesserat narrauit dño suo. isaac. q introduxit eā i tabernaculum sare mris sue. & accepit eā vxorē. & in tm dilexit eā: vt dolorē q ex morte mris eius acciderat tpa

Ret. Cap. 25. Braam vero aliam duxit vxorem nomie cethuram: que peperit ei zamrā & iecsan & madan & madian & iesboch & iue. Iecsan quoq; genuit saba & dadan. Filij autē dadā fuerūt assurim & lathusim & laomim. At vero ex madiā ortus est epha & epher & enoch & abida & heldag. Oēs hi filij cethure. Dedit q; abraam cuncta q̄ possederat isaac. Filiis autem concubinarū suarū dedit abraā munera. & misit eos ab isaac filio suo dum adhuc ipse viueret ad orientē

Trāsla.Grec.lxx.cū interp.latina.

abiit. ισαακ δὲ ἐπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ πηλάθεν. ἰσαὰκ δὲ ἐπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ φρέαρ τῆς ὁράσεως. αὐτὸς δὲ κατῴκει ἐν τῇ terra ad aphrēch. egressus ē at isaac ererceri in γῇ πρὸς λίβα. ἐξῆλθε δὲ ἰσαὰκ ἀδολεχῆσαι ἐν τῷ agro ad meridiē. et respiciens ocu πεδίῳ πρὸς δείλην. καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλ lis: vidit camelos venientes. et respicies μοῖς, εἶδε καμήλους ἐρχομένας. καὶ ἀναβλέψασ rebecca oculis: vidit isaac. et σα ῥεβέκκα τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδε τὸν ἰσαάκ. καὶ descēdit a camelo. et dixit pue κατεστηδήσεν ἀπὸ τῆς καμήλου. καὶ εἶπε τῷ παι ro: ds est homo. ille qui venit in ρὶ· τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ πορευόμενος ἐν agro in occursum nr̄m. dixit at puer: τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῶν· εἶπε δὲ ὁ παῖς, hic dns meꝰ. at illa accipiens pallū coo: οὗτος κύριός μου. ἡ δὲ λαβοῦσα τὸ θερίσιον πε perit se. et narrauit seruꝰ isaac cun ριεβάλετο· καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ ἰσαὰκ πάν cta verba q̄ fecit. intrauit at isaac in τα τὰ ῥήματα ἃ ἐποίησεν. εἰσῆλθε δὲ ἰσαὰκ εἰς τὸν tabernaculū sare mris sue. et accepit rebeccaz. θῶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ ἔλαβε τὴν ῥεβέκκαν. et fuit illi vroz. et dilexit eam. et cōso κοὶ ἐγένετο αὐτῷ γυνή· καὶ ἠγάπησεν αὐτήν· καὶ παρε latus ē isaac de sarra matre sua. κλήθη ἰσαὰκ περὶ σάρρας τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ca.25.

Hiecēsa at abrāā: accepit vroze. cui προσέμενος δὲ ἀβραάμ. ἔλαβε γυναῖκα· ᾗ nomē cethura. pepit at illi zābzan. et ὄνομα χεττοῦρα· ἔτεκε δὲ αὐτῷ τὸν ζεμβράν· καὶ iecta. et madal. et madian. et μαδὰν. καὶ μαδιὰμ. καὶ τὸν ἰεκσάν· καὶ τὸν μασβάκ· καὶ τὸν μασβάν· καὶ τὸν iesboc. et sobe. iectā at genuit saba. ἰεσβόκ· καὶ τὸν σαβέ· ἰεκσὰν δὲ ἐγέννησε τὸν σαβὰ. et dedan. filij at dedan fuerunt assurim. et lat καὶ τὸν δαιδάν. υἱοὶ δὲ δαιδὰν ἐγένοντο ἀσσουριεὶμ καὶ λατ tusim. et laomim. filij at madiā: gephar. τουσιείμ· καὶ λαωμιείμ· υἱοὶ δὲ μαδιάμ, γεφὰρ· et apher. et enoch. et abida. et raga. oēs καὶ ἀφείρ· καὶ ἐνώχ· καὶ ἐλδαά· καὶ ἐγαγά· πάντες τρα fiomb̄ cōrū. et in tabernaculis cōrū. duode ισὶν αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν· δώδε cim principes fm gētes cōrū. et ista am κα ἀρχοντες κατὰ ἔθνη αὐτῶν· καὶ ταῦτα τὰ ἐ ni vite ismael: centū triginta septē an τη τῆς ζωῆς ἰσμαήλ, ἑκατὸν τριακονταεπτὰ ἔ ni. ꝛ deficiēs mortuus ē. et appositus ē ad τη· καὶ ἐκλιπὼν ἀπέθανεν· καὶ προσετέθη πρὸς τὸ genus suū. habitauit at ab euila vsq; ad sur. q̄ ἔθνος αὐτοῦ· κατῴκησε δὲ ἀπὸ εὐιλὰτ ἕως σούρ.

Trāsla.Chal.

ואזל יצחק מבירא דאתגלי מלאכא דחיי ואיהו יתיב בארעא דדרומא׃ ונפק יצחק למצלאה ברמשא ונסק עיניהי וחזא והא גמלא אתן ונסקת רבקה ית עיניה וחזת ית יצחק ואתרכנת מעל גמלא׃ ואמרת לעבדא מן גברא דין דאיך דמסתכל בחקלא לקדמותנא ואמר עבדא הוא רבוני ונסבת עיפא ואתכסיאת׃ ואשתעי עבדא ליצחק ית כל פתגמיא דעבד׃ ואעלה יצחק לשכנא דשרה אמיה ונסיב ית רבקה אינתתא ורחמת ליה ואתנחם יצחק על שרה אמיה׃ Ca.xxv. ואוסיף אברהם ונסיב אינתתא ושמה קטורה׃ וילידת ליה ית זמרן וית יקשן וית מדן וית מדין וית ישבק וית שוח׃ ויקשן אוליד ית שבא וית דדן ובני דדן הוו משרייני ולשונין׃ ובני מדין עיפה ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה כל אלין בני קטורה׃ ויהב אברהם ית כל דליה ליצחק׃ ולבני לחיניתא די לאברהם יהב אברהם מתנן ושלחינון מעל יצחק ברם עד דהוא קיים קדמוי

יום שנה ארץ קדם ואלה ימי שני חיי אה אברהם אשר חי מאת שנה ונע ושבעים שנה ושמש שנים׃ וינוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן מות שוב ושבע ויאסף אל עמיו׃ ויקברו׃ אסף קבר

אתו יצחק וישמעאל בניו אל כפל מערת המכפלה אל שדה עפרן בן צחר החתי אשר על פני פנה ממרא׃ השדה אשר קנה אברהם מאת בני חת שמה קבר אברהם ושרה אשתו׃ וירי אחרי מות יצחק אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב יצחק עם באר לחי ראי׃ ואלה תולדת ישמעאל בן אברהם אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם׃ ואלה שמות בני ישמעאל בשמתם לתולדתם נבית בכר וישמעאל נביות וקדר ואדבאל ומבשם׃ ומשמע ודומה ומשא׃ חדד ותימא יטור נפיש וקדמה׃ אלה אינון בני ישמעאל ואלה שמותם בכפריהם ובקבריהם תרי עשר רברבין לאמותם׃ ואלה שני חיי ישמעאל מאה ושלשים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף אל עמיו׃ ישכן

Pūtiua chal. Interp. chal.

דנח שנה חיה ונך מות שוב טוב כנש קבר וד׳ ילד אמה ילד רבב שנה חיה נך מות כנש קבא

terram filiorum orientis. Et hi sunt dies annorū vite abrahe quibus vixit centum & septuaginta & quinq; anni: et defecit & mortuus est abraham in senectute bona senex & plenus dierum: cōgregatusq; est ad populum suum. Et sepelierunt eum isaac & ismael filij sui in spelunca duplici in agro efron filij seor ethei. e regione mambre: quē agrum emit abraham a filijs heth. Ibi sepultus est abraham & sara vxor eius. Factūq; est post̄ mortuus est abraham: & benedixit deus isaac filio eius: et habitauit isaac iuxta puteuz super quo apparuit angelus vite. Et he sunt generationes ismael filij abraham: quem peperit agar egyptia ancilla sare abrahe. Et hec sunt nola filioz ismael p nomina sua in gñationib⁹ suis. Primogenit̄ ismael nabaioth: & cedar & adbeel & mabsam & masma & duma & massa: adad & thema. iethur: naphis & cedma. Hi sunt filij ismael: et hec nomina eoz in villis suis & in ciuitatibus suis: duodecim principes per nationes suas. Et hi sunt anni vite ismaelis centum & triginta et septē anni. Et defecit & mortuus est: & cōgregatus est ad populum suum. Et habitauerunt ab euila vsq; agara: que est

Trāsla.B.Hiero.

plagā oriētalē. Fuerūt aūt dies vite abraē centum & septuaginta quinq; anni: & deficiens mortuus ē abrāā in senectute bona & plena dierū: cōgregatusq; ē ad pplm suū. Et sepelierūt eū isaac et ismael filij eius in spelunca duplici: que sita ē in agro ephron filij seor ethei e regione mambre: quā emerat abraā a filijs het. Illic sepeliē to abrahā et sarā vroze suā. Factū ē abrahā: & benedixit deus isaac filio eius. habitauit at isaac iuxta puteū qui vocat̄ visionis. hc at gñatiōes ismael filij abrāā: quē pepit agar egyptia famula sare abrahe. Hec aūt nomina filioz ismael in nominibus eoz in villis suis & in castellis eoz. duodecim principes tribuū suarum. Et fact̄i sunt anī vite ismaelis centum triginta septem: & deficiens mortuus ē: & appositus ad pplm suū. Habitauit at ab euila vsq; sur: que

עַל פְּנֵי מִצְרַיִם בֹּאֲכָה אַשּׁוּרָה עַל
כָּל אֶחָיו נָפָל וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת
יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד
אֶת יִצְחָק וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים
שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רִבְקָה בַּת בְּתוּאֵל
הָאֲרַמִּי מִפַּדַּן אֲרָם אֲחוֹת לָבָן
הָאֲרַמִּי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֶּעְתַּר יִצְחָק
לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי עֲקָרָה
הִוא וַיֵּעָתֶר לוֹ יְהוָה וַתַּהַר רִבְקָה
אִשְׁתּוֹ וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ
וַתֹּאמֶר אִם כֵּן לָמָּה זֶּה אָנֹכִי וַתֵּלֶךְ
לִדְרֹשׁ אֶת יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ
שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים
מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאְמָץ
וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ
לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמִם בְּבִטְנָהּ וַיֵּצֵא
הָרִאשׁוֹן אַדְמוֹנִי כֻּלּוֹ כְּאַדֶּרֶת
שֵׂעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו וְאַחֲרֵי
כֵן יָצָא אָחִיו וְיָדוֹ אֹחֶזֶת בַּעֲקֵב
עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְיִצְחָק
בֶּן שִׁשִּׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם
וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ
יֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה וְיַעֲקֹב אִישׁ
תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים וַיֶּאֱהַב יִצְחָק
אֶת עֵשָׂו כִּי צַיִד בְּפִיו וְרִבְקָה
אֹהֶבֶת אֶת יַעֲקֹב וַיָּזֶד יַעֲקֹב נָזִיד
וַיָּבֹא עֵשָׂו מִן הַשָּׂדֶה וְהוּא עָיֵף

Pūctiua heb.

ע֣ל פ֣נֵי מִצְרַ֔יִם בֹּאֲכָ֖ה אַשּׁ֣וּרָה עַ֑ל
כ֖ל אֶחָ֥יו נָפָ֛ל וְאֵ֥לֶּה תּוֹלְד֖וֹת
יִצְחָ֣ק בֶּן־אַבְרָהָ֑ם אַבְרָהָ֖ם הוֹלִ֥יד
אֶת־יִצְחָ֔ק וַיְהִ֣י יִצְחָ֔ק בֶּן־אַרְבָּעִ֥ים
שָׁנָ֖ה בְּקַחְתּ֣וֹ אֶת־רִבְקָ֑ה בַּת־בְּתוּאֵ֞ל
הָאֲרַמִּ֣י מִפַּדַּן־אֲרָ֗ם אֲחוֹת֙ לָבָ֣ן
הָאֲרַמִּ֔י לוֹ־לְאִשָּׁ֖ה וַיֶּעְתַּ֥ר יִצְחָ֛ק
לַיהוָ֖ה לְנֹכַ֣ח אִשְׁתּ֑וֹ כִּ֥י עֲקָרָ֖ה
הִ֑וא וַיֵּעָתֶר־ל֣וֹ יְהוָ֔ה וַתַּהַ֖ר רִבְקָ֥ה
אִשְׁתּֽוֹ׃ וַיִּתְרֹֽצְצ֣וּ הַבָּנִ֔ים בְּקִרְבָּ֑הּ
וַתֹּ֣אמֶר אִם־כֵּ֔ן לָמָּ֥ה זֶּ֖ה אָנֹ֑כִי וַתֵּ֖לֶךְ
לִדְרֹ֥שׁ אֶת־יְהוָֽה׃ וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה לָ֑הּ
שְׁנֵ֤י גוֹיִם֙ בִּבְטְנֵ֔ךְ וּשְׁנֵ֥י לְאֻמִּ֖ים
מִמֵּעַ֣יִךְ יִפָּרֵ֑דוּ וּלְאֹם֙ מִלְאֹ֣ם יֶאְמָ֔ץ
וְרַ֖ב יַעֲבֹ֥ד צָעִֽיר׃ וַיִּמְלְא֖וּ יָמֶ֥יהָ
לָלֶ֑דֶת וְהִנֵּ֥ה תוֹמִ֖ם בִּבְטְנָֽהּ׃ וַיֵּצֵ֣א
הָרִאשׁ֣וֹן אַדְמ֔וֹנִי כֻּלּ֖וֹ כְּאַדֶּ֣רֶת
שֵׂעָ֑ר וַיִּקְרְא֖וּ שְׁמ֥וֹ עֵשָֽׂו׃ וְאַחֲרֵי־כֵ֞ן
יָצָ֣א אָחִ֗יו וְיָד֙וֹ אֹחֶ֣זֶת בַּעֲקֵ֣ב
עֵשָׂ֔ו וַיִּקְרָ֥א שְׁמ֖וֹ יַעֲקֹ֑ב וְיִצְחָ֕ק
בֶּן־שִׁשִּׁ֥ים שָׁנָ֖ה בְּלֶ֥דֶת אֹתָֽם׃ וַיִּגְדְּל֣וּ
הַנְּעָרִ֔ים וַיְהִ֣י עֵשָׂ֔ו אִ֥ישׁ
יֹדֵ֖עַ צַ֑יִד אִ֥ישׂ שָׂדֶ֖ה וְיַעֲקֹ֥ב אִ֛ישׁ
תָּ֖ם יֹשֵׁ֥ב אֹהָלִֽים׃ וַיֶּאֱהַ֥ב יִצְחָ֛ק
אֶת־עֵשָׂ֖ו כִּי־צַ֣יִד בְּפִ֑יו וְרִבְקָ֕ה
אֹהֶ֖בֶת אֶת־יַעֲקֹֽב׃ וַיָּ֥זֶד יַעֲקֹ֖ב נָזִ֑יד
וַיָּבֹ֥א עֵשָׂ֛ו מִן־הַשָּׂדֶ֖ה וְה֥וּא עָיֵֽף׃

Pūctiua chal.

וְדֹ֗ךְ אַפֵּ֣י כְצַדַּיָּ֔א לְעַמְמֵ֖י אַתּ֣וּר עַל־אֲפֵ֣י כָל־אֱלָהֵ֑י שְׁרָ֔א׃ וְאִלֵּ֗ין תּוֹלְדַ֛ת יִצְחָ֥ק בַּר־
אַבְרָהָ֖ם אַבְרָהָ֣ם אוֹלִ֔יד יַ֥ת יִצְחָ֖ק׃ וַהֲוָ֣ה יִצְחָ֔ק בַּר־אַרְבְּעִ֥ין שְׁנִ֖ין כַּד־נְסֵ֣ב יַ֔ת רִבְקָ֥ה בַּת־
בְּתוּאֵ֖ל אֲרַמָּאָ֣ה מִפַּדַּ֣ן אֲרָ֑ם אֲחָ֥תֵ֖יהּ דְּלָבָ֥ן אֲרַמָּאָ֖ה לֵ֥יהּ לְאִנְתּ֖וּ׃ וְצַלִּ֥י יִצְחָ֛ק קֳדָ֥ם יְיָ֖
לְקֹ֣בֶל אִתְּתֵ֑יהּ אֲרֵ֣י עֲקָ֔רָא הִ֖יא וְקַבֵּ֣יל צְלוֹתֵ֑יהּ יְיָ֕ וְעַדִּ֖ירַת רִבְקָ֥ה אִתְּתֵֽיהּ׃ וְתִתְקַ֖ן
עֻבָּרָ֑א וַאֲמַ֣רַת אִם־כֵּ֣ן לְמָ֔ה דְּנָ֥ן אֲנָ֖א וַאֲזַ֣לַת לְמִתְבַּ֑ע אוֹלְפָ֖ן מִן־קֳדָ֥ם יְיָ׃ וַאֲמַ֥ר
יְיָ֖ לַ֣הּ תְּרֵ֣ין עַמְמִ֔ין בִּמְעָ֖יְכִי וְתִרֵ֣ין מַלְכִ֑ין מִמְּעַ֖יְכִי יִתְפְּרָ֔שׁוּן וּמַלְכָ֥א מִמַּלְכָ֖א יִתְתַּקַּ֑ף
וְרַבָּ֖א יִשְׁתַּעְבַּ֥ד לְזְעִירָ֖א׃ וּשְׁלִ֣ימוּ יוֹמַ֔יהָ לְמִיְלַ֑דָ וְהָ֥א תְאוֹמִ֖ין בְּבִטְנָֽהּ׃ וּנְפַ֥ק קַדְמָאָ֖ה
סְמִ֣וק כּוּלֵ֑יהּ כְּגֻלְמָ֣א דְשַׂעֲרָ֔א וּקְרוֹ֖ שְׁמֵ֥יהּ עֵשָׂ֑ו׃ וּבָתַ֕ר כֵּ֥ן נְפַ֖ק אֲחוֹהִ֑י וִידֵ֥יהּ אֲחִ֛דָא
מְקַפְּ֥א בְּעִקְּבָ֖א דְּעֵשָׂ֑ו וּקְרוֹ֖ שְׁמֵ֥יהּ יַעֲקֹ֛ב וְיִצְחָ֥ק בַּר־שְׁתִּ֖ין שְׁנִ֑ין כַּדְיָלְדַ֖ת יָתְהֹֽון׃ וּרְבָיוּ֙
עוּלֵ֣י נְעָרַ֔יָא וַהֲוָ֣ה עֵשָׂ֗ו גְּבַ֤ר נְחַשְׁרָכָן֙ וְגֶ֣בֶר נַפֵּ֔יק מַקְלָ֖א וְגֶ֣בֶר שְׁלִ֑ים כְּ֝שֵׁ֗ם בֵּ֣ית
אֵ֭לְפָא׃ וּרְחִ֣ים יִצְחָ֣ק יַ֔ת עֵשָׂ֖ו אֲרֵ֣י מְצֵ֣ידֵ֔יהּ הֲוָ֖ה אָכֵ֑יל וְרִבְקָ֕ה רְחִ֖מַת יַעֲקֹֽב׃
וְעַשְׁוֵ֣ל יַעֲקֹ֗ב תַּבְשִׁילָ֙א֙ וַאֲתָ֣א עֵשָׂ֔ו מִן־חַקְלָ֖א וְהוּא֙ מְשַׁלְהֵ֔י׃

Trāsla.B.Hiero.

respicit egyptū introeuntibus assirios. Corā cūctis tribus suis obiit.
He quoq; fūt gnatiōes isaac filii abraam. Abraam genuit isaac. Isaac qui cum quadraginta esset annorū: duxit vxorē rebeccā filiā bathuelis syri de mesopotamia sororem laban. Deprecatus est isaac dñm pro vxore sua: eo q esset sterilis. Quicōq exaudiuit eū: & dedit conceptum rebecce. cō sed collidebantur i vtero eius paruuli. Que ait. Si sic mihi futurū erat: quid necesse fuit cōcipe. Perrexitq; rebecca: vt consuleret dñm. q ait. Due gētes fūt in vtero tuo: & duo ppli ex ventre tuo dividentur: et populus populū superabit. et maior seruiet minori. Iam tps pariendi aduenerat: & ecce gemini in vtero eius repti fūt. Qui primus egressus est: ruffus erat & totus i morē pelliscis hispidus. vocatūq; nomē eius esau. Protinus alter egredies plātā fris tenebat manu: & idcirco appellauit eū iacob. Sexagenarius erat isaac quando nati sunt paruuli. quibus adultis factus est esau vir cō gnarus venādi & agricola. iacob aūt vir cō simplex habitabat i tabernaculis. isaac amabat esau eo q de venatiōibus illius vesceretur & rebecca diligebat iacob. coxit aūt iacob pulmētū. Ad quē cūq; venisset esau de agro deficiens.

Trāsla.Chal.

Interp.chal.

e regione egypti pertigeus vsq; ad assyriam: e regione omniū fratrum suorū habitauit. Et hę sunt generationes isaac filij abrahe. Abrahā genuit isaac. Erat autem isaac quadragintā annorū etatis: quādo accepit sibi rebeccā filiam bathuelis syri de mesopotamia syrie sororem laban syri in vxorem. Orauitq; isaac coram dño pro vxore sua: quoniā sterilis erat: et susceptit dñs oratiōnem eius: & concepit rebecca vxor eius. Et collidebantur filij in vtero eius. Et ait. Si sic mihi futurū erat ad qđ ego cōcepi: & abiit vt quereret oraculū a facie dñi. Et ait ei dñs. Duo populi sunt in visceribus tuis: & duo regna de vtero tuo diuidentur: & regnum regno fortius erit: & maior seruiet minori. Et impleti sunt dies eius vt pareret: & ecce gemini in vtero eius erāt. Et egressus est primꝰ ruffus totus quasi pallium hispidum: & vocauerunt nomen eius esau. Et postea egressus est frater eius: & manus eius tenebat plantā esau. Et vocauit nomē eiꝰ iacob. Isaac aūt erat sexaginta annox etatis qñ genuit eos. Et creuerunt pueri: & fuit esau vir venator: vir egrediens in agrū. Iacob autē erat vir pfectus: minister domus doctrine. Et dilexit isaac esau: q de venatiōe eius edebat: & rebecca diligebat iacob. Et coxit iacob pulmentum: & venit esau de agro et ipse erat lassus.

dixit aūt esau iacob. cibꝫ me de coctio ne tua ruffa hac. q deficio. ppe matis sou τοῦ πυῤῥοῦ τούτου. ὅτι ἐκλείπω. διὰ hoc vocatꝫ nomē eius edom. dixit aūt iacob τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐδώμ. εἶπε δὲ Abdfe s.a. cob esau: vende mihi hodie primogeni κὰβ τῷ ἡσαῦ, ἀπόδου μοι σήμερον τὰ πρωτοτό tū tua. dixit aūt esau: ecce ego vado mo κιά σου. εἶπε δὲ ἡσαῦ, ἰδοὺ ἐγὼ πορεύομαι τε ri. q vt qđ mihi ista primogenita. et λευτᾶν· καὶ ἵνατί μοι ταῦτα τὰ πρωτοτόκια. καὶ dixit ei iacob. tura mihi hodie. et in εἶπεν αὐτῷ ἰακὼβ, ὄμοσόν μοι σήμερον. καὶ ὤ ravit ei esau: vendidit aūt esau primogenita Heb.11 d. μοσεν αὐτῷ. ἀπέδοτο δὲ ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια tua. iacob aūt dedit esau panē et coctiōes αὐτοῦ. ἰακὼβ δὲ ἔδωκε τῷ ἡσαῦ ἄρτον καὶ ἔδεσμα lentis. q comedit q bibit: et surgens abiit. φακοῦ. καὶ ἔφαγε καὶ ἔπιε, καὶ ἀναστὰς ἀπῴχετο. et vilipendit esau primogenita sua. καὶ ἐφαύλισεν ἡσαῦ τὰ πρωτοτόκια αὐτ. Ca. 26.

A Hec aūt fames fuit terrā absq; fa ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς χωρὶς τοῦ λι me priore: que fuit in tēpore a μοῦ τοῦ πρότερου, ὃς ἐγένετο ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ Ἀ brahā. et abiit isaac ad abimelech re βραάμ. καὶ ἐπορεύθη ἰσαὰκ πρὸς ἀβιμέλεχ βασι gē phyllistiim i gerara. apparuit aūt ei dñs. et λέα φυλιστιείμεις γέραρα. ὤφθη δὲ αὐτῷ κύριος. καὶ dixit ne descendas in egyptū. habita aūt in εἶπε μὴ καταβῇς εἰς αἴγυπτον. κατοίκησον δὲ ἐν τῇ tra: quā tibi dixero. et habita in terra hac. et e γῇ, ἣ ἄν σοι εἴπω· καὶ παροίκησον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· καὶ ἔ ro tecū: et benedicā tibi. tibi enī et σομαι μετὰ σοῦ, καὶ εὐλογήσω σε· σοὶ γὰρ καὶ τῷ semini tuo dabo terrā hanc. et statuā iura σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην· καὶ στήσω ὅρκον Roma. 4.d. mētū meū: qđ iurauit abrahā patri tuo. τ multiplicabo κον μου, ὃν ὤμοσα ἀβραὰμ τῷ πατρὶ σου· καὶ πληθυνῶ semen tuū: sicut stellas celi. τ dabo σπέρμα σου, ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ δώ femini tuo oēs terrā hanc. et be σω τῷ σπέρματί σου πάσαν τὴν γῆν ταύτην· καὶ ἐν nedicētur in semine tuo oēs gētes λογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς terre. eo q obediuit abraam pater tu⁹ mee γῆς· ἀνθ' ὧν ὑπήκουσεν ἀβραὰμ ὁ πατήρ σου τῆς ἐμῆς voci: et custodiuit oia precepta mea: φωνῆς, καὶ ἐφύλαξε πάντα τὰ προσαγματά μου, et mandata mea: et iustificatiōes meas: τ καὶ τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου, καὶ oia legitima mea. habitauit aūt B πάντα τὰ νομιμά μου. κατῴκησε δὲ

Trāsla.Chal.

וַאֲמַר עֵשָׂו לְיַעֲקֹב אַטְעִימִנִּי כְעַן מִן סְמוּקָא סְמוּקָא הָדֵין אֲרֵי מַשְׁלְהֵי אֲנָא עַל כֵּן
קְרָא שְׁמֵיהּ אֱדוֹם׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב זְבַן כְּיוֹם דִּילְהֵין יָת בְּכִירוּתָךְ לִי׃ וַאֲמַר עֵשָׂו הָא
אָזִיל לְמִיתַּ וּלְמָה דֵּנָן לִי בְּכִירוּתָא׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב קַיֵּים לִי כְּיוֹם דִּילְהֵין וְקַיֵּים לֵיהּ
וְזַבִּין יָת בְּכִירוּתֵיהּ לְיַעֲקֹב׃ וְיַעֲקֹב יְהַב לְעֵשָׂו לֶחֶם וְתַבְשִׁיל דְּטִלּוֹרְפְּחִין וַאֲכַל וְשָׁתֵי
וְקָם וַאֲזַל וְשָׁט עֵשָׂו יָת בְּכִירוּתָא׃ Ca.xxvj. וַהֲוָה כְּבָנָא בְּאַרְעָא בַּר
מִכַּפְנָא קַדְמָאָה דַּהֲוָה בְּיוֹמֵי אַבְרָהָם וַאֲזַל יִצְחָק לְוָת אֲבִימֶלֶךְ מַלְכָּא דְּפְלִשְׁתָּאֵי
לִגְרָר׃ וְאִתְגְּלִי לֵיהּ יְיָ וַאֲמַר לָא תֵּחוֹת לְמִצְרַיִם שְׁרִי בְּאַרְעָא דְּאֵימַר לָךְ׃ דּוֹר
בְּאַרְעָא הָדָא וְיְהֵי מֵימְרִי בְּסַעֲדָךְ וְאֵבָרְכִנָּךְ אֲרֵי לָךְ וּלְבָנָךְ אִתֵּן יָת כָּל אַרְעָתָא הָאִלֵּין
וְאָקַיֵּים יָת קְיָמָא דְּקַיֵּימִית לְאַבְרָהָם אֲבוּךְ׃ וְאַסְגֵּי יָת בְּנָךְ כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וְאֶתֵּן לִבְנָךְ
יָת כָּל אַרְעָתָא הָאִלֵּין וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִיל בְּנָךְ כָּל עַמְמֵי אַרְעָא׃ חֲלַף דְּקַבֵּיל אַבְרָהָם
פִּתְגָמִי וְנָטַר מֵימְרִי קְיָמַי וְאוֹרָיָתִי׃ וְיִתֵּיב

וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב הַלְעִיטֵנִי
נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה כִּי עָיֵף
אָנֹכִי עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אֱדוֹם׃
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מִכְרָה כַיּוֹם אֶת
בְּכֹרָתְךָ לִי׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הִנֵּה אָנֹכִי
הוֹלֵךְ לָמוּת וְלָמָּה זֶּה לִי בְּכֹרָה׃
וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הִשָּׁבְעָה לִי כַּיּוֹם
וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרָתוֹ
לְיַעֲקֹב׃ וְיַעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם
וּנְזִיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּקָם
וַיֵּלֶךְ וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה׃
וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ מִלְבַד הָרָעָב
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם
וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ
פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה׃ וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה
וַיֹּאמֶר אַל תֵּרֵד מִצְרַיְמָה שְׁכֹן
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃ גּוּר
בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמְּךָ וַאֲבָרְכֶךָּ
כִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת כָּל
הָאֲרָצֹת הָאֵל וַהֲקִמֹתִי אֶת
הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם
אָבִיךָ׃ וְהִרְבֵּיתִי אֶת זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי
הַשָּׁמָיִם וְנָתַתִּי לְזַרְעֲךָ אֶת כָּל
הָאֲרָצֹת הָאֵל וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֶךָ
כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע
אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי
מִצְוֹתַי חֻקֹּתַי וְתוֹרֹתָי׃ וַיֵּשֶׁב

Pūctiua chal.

טַעֲמֵי סְמַק
סוּת קוּם
בַּשֵׁל שָׁתָה
קוּם שׁוּט
עֲלֵה נְחַת שָׁרֵא
הֲוָה אֲמַר בָּרַךְ
אָתָן קוּם כְּנָא
בָּרַךְ נָעַר
תָּיָה

Cap.xxvi.

said. Da mihi de coctione hac rufa quia lassus sum ego: propterea vocatum est nomen eius edō. Et ait iacob. Vende mihi hodie primogenita tua. Et dixit esau. Ecce ego vado ad mortem: et ad quid mihi primogenita? Et dixit iacob. Jura mihi hodie. Et iurauit ei: τ vendidit primogenita sua iacob. Jacob autem dedit esau panem τ edulium lentium: et comedit τ bibit: et surrexit τ abijt: τ parui pendit esau primogenita. Ca. 26.

Et fuit fames in terra preter famen priorē que fuit in diebꝰ abrahe: τ abijt isaac ad abimelech regem philistinorū in gerara. Et apparuit ei dñs: τ dixit ei. Ne descendas in egyptum: sed mora re in terra quā dixero tibi. habita in terra hac: τ erit verbum meum in adiutoriū tibi: τ benedicam tibi: quia tibi et filijs tuis dabo vniuersas terras has: τ cōfirmabo iuramentum quod iurauit abrahe patri tuo: et multiplicabo filios tuos sicut stellas celi: τ dabo filijs tuis vniuersas terras has: et benedicentur propter filios tuos omnes populi terre: eo q obediuit abrahā verbo meo: τ custodiuit custodiam verbi mei: precepta mea: pacta mea τ leges meas. Habitauitq;

וַיִּצְחָק בְּגְרָר׃ וַיִּשְׁאֲלוּ אַנְשֵׁי
qb isaac in geraris. Qui cũ interrogaretur a viris loci illius sup vxore sua. Et ait. Soror mea est: quoniã timuit dicere vxor mea est: ne forte interficerẽt eum viri loci illius propter rebeccam: quoniam pulchra aspectu ipsa erat.
ἰσαὰκ ἐν γεράροις. καὶ ἐπηρώτησαν οἱ ἄνδρες τοῦ
Et factum est cũ multis diebus ibi moraretur. Prosperit abimelech rex philistinorum per fenestram: & vidit: et ecce isaac ludebat cum rebecca vxore sua. Et vocauit abimelech isaac: & ait. Ecce vtiq; vxor tua est: quomodo ergo dixisti soror mea est. Et dixit ei isaac. Quia dixi: ne forte moriar propter eam. Et ait abimelech. Quid est hoc quod fecisti nobis: parum afuit quin dormisset vnus de populo cum vxore tua: et induxisses super nos peccatum. Et precepit abimelech omni populo dicens: qui nocuerit huic viro et vxori sue morte morietur. Et seminauit isaac in terra illa: & inuenit in anno illo centuplum & estimauerat: et benedixit ei dñs. Et creuit vir: & ibat mutiplicans et crescens: donec creuit vehementer. Et fuerunt ei greges ouium & greges boum & familia magna: & inuidebãt ei palestini. Et omnes puteos quos foderũt ferui patris sui in diebus abrahe patris sui obturauerunt palestini: & impleuerunt eos puluere. Et ait abimelech ad isaac. Recede a nobis: quoniam
ἰσαὰκ ἐν γεράροις· καὶ ἐπηρώτησαν οἱ ἄνδρες τοῦ
loci de rebecca vxore sua. et dixit. Soror mea est: ne forte interficerẽt eum propter eam: eo quod pulchra esset aspectu. Et factum est cũ multis diebus ibi moraretur. et prospiciẽs per fenestrã vidit isaac ludentẽ cum rebecca vxore sua. Et vocauit abimelech isaac: & dixit ei: vtique soror tua est. Quomodo ergo dixisti: soror mea est: ne forte moriar propter eã. Et dixit ei isaac. Dixi enim: ne forte moriar propter eã. Et dixit abimelech. Quid hoc fecisti nobis: quid modicum afuit vt dormiret quispiã de populo cum vxore tua: & induxisses super nos delictum. Et precepit abimelech vniuerso populo dicens: qui tetigerit hominem istum & vxorem eius morte morietur. Seminauit autem isaac in terra illa: & fecit in anno illo centuplum. benedixit enim ei dñs. Et ingressus est homo: & proficiebat: & crescebat donec ingrederetur nimis. Et erant ei possessiones ouium & armentorum & familie plurime. Et inuidebant ei palestini. Et omnes puteos quos foderant serui patris illius in diebus abrahe patris illius obturauerunt palestini: & implẽtes humo implebant eos. Dixit autem abimelech ad isaac. Recede a nobis: quoniam
ἰσαὰκ ἐν γεράροις. καὶ ἐπηρώτησαν οἱ ἄνδρες τοῦ
loci de rebecca vxore sua. et dixit. Soror mea est: ne forte interficerẽt eum propter eam. Timuerat enim dicere vxor mea est: timuit enim dicere. ne forte interficerẽt eum viri loci illius propter rebeccam: eo quod pulchra aspectu esset. Et factum est cũ multis diebus ibi moraretur. et prospiciẽs per fenestrã vidit isaac ludentẽ cum rebecca vxore sua. et vocauit abimelech isaac. et dixit ei: vtique soror tua est. Quomodo ergo dixisti: soror mea est. Et dixit ei isaac. Timui ne forte moriar propter eã. Et dixit abimelech. Quid hoc fecisti nobis: parum afuit vt dormiret quispiã de populo cum vxore tua. et induxisses super nos ignorantiã. precepit autem abimelech omni populo dicens: qui tetigerit hominem istum & vxorem eius morte morietur. Seminauit autem isaac in terra illa. et inuenit in anno illo centuplum. benedixit enim ei dñs. Et ingressus est homo. et proficiens: ibat proficiẽs atq; succrescẽs: donec magnus vehemẽter effectus est. Habuit autem possessiones ouium & armentorum & familie plurimã. Obhoc inuidẽtes ei palestini: oẽs puteos quos foderant serui patris illius abraã: illo tempore obstruxerunt implentes humo: in tantum vt ipse abimelech diceret ad isaac. Recede a nobis: quoniam
ἰσαὰκ ἐν γεράροις. καὶ ἐπηρώτησαν οἱ ἄνδρες τοῦ
loci de rebecca vxore sua. et ptimuit dicere vxor mea est: timuit enim. ne forte interficerẽt eum viri loci propter eam. eo quod pulchra esset aspectu. Et factum est cũ multis diebus ibi moraretur. et prospiciens per fenestrã vidit isaac ludentẽ cum rebecca vxore sua. et vocauit abimelech isaac. et dixit ei: vtique soror tua est. Quomodo ergo dixisti: soror mea est. Et dixit ei isaac. Timui ne forte moriar propter eã. Et dixit abimelech. Quid hoc fecisti nobis: quid modicum afuit vt dormiret quispiã de populo cum vxore tua. et induxisses super nos ignorantiã. precepit autem abimelech omni populo dicens: qui tetigerit hominem istum & vxorem eius morte morietur. Seminauit autem isaac in terra illa. et inuenit in anno illo centuplum & estimauerat: et benedixit ei dñs. Et creuit vir: & ibat mutiplicans et crescens: donec creuit vehementer. Et fuerunt ei greges ouium & greges boum & familia magna: & inuidebãt ei palestini. Et omnes puteos quos foderũt serui patris sui in diebus abrahe patris sui obturauerunt palestini: & impleuerunt eos puluere. Et ait abimelech ad isaac. Recede a nobis: quoniam

potentior nobis factus es valde. Et ille discedẽs vt veniret ad torrẽtẽ gerare: & habitauit ibi: Et reuersus est isaac: et fodit puteos aquarũ quos foderant in diebus abrahe patris sui: & obturauerãt eos philistiim postq; mortu est abraham: & quos ipse vocauerat nomina ipsis: & vocauit eos pater eius. Et foderũt serui isaac in torrente: & inuenerũt ibi puteũ aquarũ viuarũ. Sed & ibi furgium fuit pastorum geraræ aduersus pastores isaac: dicentiũ. Nra est aqua. Quãobrẽ vocauit nomẽ putei ex eo qđ accidérat vocauit calũniã. Foderũt autem & alium: & pro illo quoq; rixati sũt: appellauitq; eũ inimicitias. Profectus inde fodit puteũ alium: & pro quo non contenderunt. Itaq; vocauit nomen eius latitudo: dicens. Nũc dilatauit nos dñs & fecit crescere super terrã. Ascẽdit autẽ isaac ex illo loco in berfabee: vbi apparuit ei eo dñs in ipsa nocte: dicens. Ego sum deus abraam patris tui. Noli timere: quia ego tecũ sum. & benedicã tibi & multiplicabo semen tuum propter seruũ meũ abraã. Itaq; edificauit ibi altare: & inuocato nomine dñi extendit tabernaculũ: precepitq; seruis suis vt foderẽt puteũ. Ad quẽ locũ cũ veniret de geraris abimelech & ochozath amic illius & phicol dux militũ: locutus

עֲצַמְתָּ מִמֶּנּוּ מְאֹד׃ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם
potentior nobis factus es valde. Et ille discedẽs vt veniret ad torrẽtẽ gerare: & habitauit ibi:
δυνατώτερος ἡμῶν σφόδρα. καὶ ἀπῆλθεν ἰσαὰκ
inde. et mansit in valle geraroñ: et habitauit ibi. Et reuersus est isaac: et fodit puteos aquarũ quos foderant in diebus abrahe patris sui: & obturauerãt eos philistiim postq; mortuus est abraham: & vocauit eos nomina secundũ nomina q nominauit pater eius. Et foderũt serui isaac in valle geraroñ. & inuenerũt ibi puteũ aquarũ viuentiũ. Sed pastores geraræ aduersus pastores isaac: dicentes quia nostra est aqua. Et vocauit nomẽ putei illius iniquitatem: eo q litigauerũt cũ eo. Et foderũt puteũ alterũ: & pro eo rursus litigauerũt. Et ascendit inde: & fodit puteũ alterũ: & non litigauerũt super eo. Et vocauit nomẽ eius latitudinem: dicens: quia nunc dilatauit dñs nobis: & fecimus crescere in terra. Et ascendit inde in berſabee: & apparuit ei dñs in nocte illa: & ait. Ego sum deus abrahã patris tui: ne timeas quia ego tecũ sum. & benedicã tibi: & multiplicabo semen tuum propter seruũ meũ abraã. Et edificauit ibi altare: & inuocato nomine dñi extendit tabernaculũ: precepitq; seruis suis vt foderẽt puteũ. Ad quẽ locũ cũ veniret de geraris abimelech & ochozath amic eius & phicol dux militũ: locutus

ישחק בגרר ושאלו אנשי אתרא על עיסק אתתיה ואמר היא אחתי היא ארי דחיל
qb isaac in geraris: & interrogauerũt viri loci sup vxore sua. Et ait. Soror mea est: quoniã timuit dicere vxor mea est: ne forte interficerẽt eum viri loci illius propter rebeccam: quoniam pulchra aspectu ipsa erat.
לאמר אתתי דילמא יקטלונני אינשי אתרא על רבקה ארי שפירת חזיו היא׃
Et factum est cũ multis diebus ibi moraretur. Prosperit abimelech rex philistinorum per fenestram: & vidit: et ecce isaac ludebat cum rebecca vxore sua. Et vocauit abimelech isaac: & ait. Ecce vtiq; vxor tua est: quomodo ergo dixisti soror mea est. Et dixit ei isaac. Quia dixi: ne forte moriar propter eam. Et ait abimelech. Quid est hoc quod fecisti nobis: parum afuit quin dormisset vnus de populo cum vxore tua: et induxisses super nos peccatum. Et precepit abimelech omni populo dicens: qui nocuerit huic viro et vxori sue morte morietur. Et seminauit isaac in terra illa: & inuenit in anno illo centuplum & estimauerat: et benedixit ei dñs. Et creuit vir: & ibat mutiplicans et crescens: donec creuit vehementer. Et fuerunt ei greges ouium & greges boum & familia magna: & inuidebãt ei palestini. Et omnes puteos quos foderũt serui patris sui in diebus abrahe patris sui obturauerunt palestini: & impleuerunt eos puluere. Et ait abimelech ad isaac. Recede a nobis: quoniam
והוה כד סגיאו ליה תמן יתיר׃ ואסתכי אבימלך מלכא דפלשתאי מן כוכא וחזא
והא יצחק משחיק עם רבקה אתתיה׃ וקרא אבימלך ליצחק ואמר הרם הא אתתך
היא ואיכדין אמרת אחת היא ואמר ליה יצחק ארי אמרית דילמא אימות עלה׃
ואמר אבימלך מה דא עבדת לנא כזעיר פן שכיב חד מעמא עם אתתך ואיתית
עלינא חובא׃ ופקיד אבימלך ית כל עמא למימר׃ דינגיע בגברא הדין
ובאתתיה אית קטלא יתקטל׃ וזרע יצחק בארעא ההיא ואשכח בשתא ההיא
חד מאה דשערוהי וברכיה ייי׃ ורבא גברא ואזל סגי׃ ורבי עד דרבא לחדא׃ והוו
ליה גיתי ענא וגיתי תורי ופולחנא סגי וקניאו ביה פלשתאי׃ וכל׳ בירייא דחפרו
עבדי אבוהי ביומי דאברהם אבוהי טמונון פלשתאי׃ וחלונון עפרא׃ ואמר
אבימלך ליצחק איזיל מעמנא ארי
ישחק בגרר ושאלו אנשי אתרא על עיסק אתתיה ואמר היא ארי דחיל
qb isaac in geraris: & interrogauerũt viri loci sup vxore sua. Et ait. Soror mea est: quoniã timuit dicere vxor mea est: ne forte interficerẽt eum viri loci illius propter rebeccam: quoniam pulchra aspectu ipsa erat.
לאמר אתתי דילמא יקטלוני אינשי אתרא על רבקה ארי שפירת חזיו היא׃
Et factum est cũ multis diebus ibi moraretur. Prosperit abimelech rex philistinorum per fenestram: & vidit: et ecce isaac ludebat cum rebecca vxore sua. Et vocauit abimelech isaac: & ait. Ecce vtiq; vxor tua est: quomodo ergo dixisti soror mea est. Et dixit ei isaac. Quia dixi: ne forte moriar propter eam. Et ait abimelech. Quid est hoc quod fecisti nobis: parum afuit quin dormisset vnus de populo cum vxore tua: et induxisses super nos peccatum. Et precepit abimelech omni populo dicens: qui nocuerit huic viro et vxori sue morte morietur. Et seminauit isaac in terra illa: & inuenit in anno illo centuplum & estimauerat: et benedixit ei dñs. Et creuit vir: & ibat mutiplicans et crescens: donec creuit vehementer. Et fuerunt ei greges ouium & greges boum & familia magna: & inuidebãt ei palestini. Et omnes puteos quos foderũt serui patris sui in diebus abrahe patris sui obturauerunt palestini: & impleuerunt eos puluere. Et ait abimelech ad isaac. Recede a nobis: quoniam

תקיפתא מיננא לחדא׃ ואזל מתמן יצחק ושרא בנחלא דגרר ויתיב תמן׃ וחב ית
וחפר תנ בירין דחפרו בימי דאברהם אבוהי וטמונון פלשתאי מתר
אברהם וקרא להן שמהן כשמהן דקרי להן אבוהי׃ וחפרו עבדי יצחק בנחלא
ואשכחו תמן בירא מיין נטיעין׃ ונצו רעיתא דגרר עם רעיתא דיצחק למימר
דילנא ניא וקרא שמה דבירא עסק ארי אית עמנא עסק׃ וחפרו בירא אחרי ונצו
אף עלה ויקרו שמה שטנה׃ ואסתלק מתמן וחפר בירא אחרי ולא נצו עלה ויקרא
שמה רחבות ואמר ארי כען רפתי ייי לנא וירפש ית ארעא ונסתלק מתמן לבירא
דשבע׃ ואתגלי ליה ייי בלילא ההוא ואמר אנא אלהיה דאברהם אבוך לא תתדחל
ארי בסעדך אנא ואברכינך׃ ואבנכי ית בנך בדיל אברהם עבדי׃ ובנא תמן מדבחא
וצלי בשמא דייי ופרסיה תמן משכניה וכרו תמן עבדי יצחק בירא׃ ואנא ליה
אזל לותיה מגרר וסתעת מרחמהי ופיכל רב חיליה׃ ואמר להון
fortior nobis factus es valde. Et abiit inde isaac: et habitauit in rta torrẽtẽ gerare: & mortuus est ibi. Et reuersus est isaac: et fodit puteos aquarũ quos foderant in diebus abrahe patris sui: & obturauerãt eos philistiim postq; mortu est abraham: appellauitq; eos eisdẽ noibus qbus vocabat eos pater eius. Et foderũt serui isaac in torrente: & inuenerũt ibi puteũ aquarũ viuentiũ. Et rixati sunt pastores gerare cũ pastoribus isaac: dicẽtes. Nostra est aqua: & vocauit nomẽ putei litigiũ: eo q litigauerũt cũ eo. Et foderũt aliũ puteũ: et sup eũ quoq; rixati sunt: & vocauit nomẽ eius aduersariũ. Et ascendit inde: & fodit puteũ aliũ: & non sunt rixati sup eũ: & vocauit nomen eius rooboth: et ait: qñ nunc dilatabit nos dñs: & crescere nos faciet sup terrã. Et ascendit inde in berſabee: & apparuit ei dñs in nocte illa: & ait. Ego de abrahã patris tui: ne timeas qr in adiutoriũ tuũ erit verbũ meũ: et benedicã tibi. et multiplicabo filios tuos ꝓpter abrahã seruũ meũ. Et edificauit ibi altare: & orauit in noie dñi: & tetẽdit ibi tabernaculũ suũ: & foderũt ibi serui isaac puteũ. Abimelech aũt abiit ad eũ de geraris comitatus amicis suis: & phicol ꝓncipe exercitꝰ sui. Et dixit eis

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Beſi.	La. xxvij.	Pritiua beb.
כְּלֵה תֵּלֵא יָצָא	כְּלִיךָ תְּלִיךְ וְקַשְׁתְּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה		armatura tua: & pharetram & arcū: & egredere foras. Cūq venatu aliqd apphēderis: fac mihi inde pulmētū ſicut vellem noſti: & affer vt comedā: & benedicat tibi anima mea antequā moriar. Quod cum audiſſet rebecca: & ille abiſſet in agrum vt iuſſionem patris impleret: dixit filio ſuo iacob. Audiui patrem tuum loquentē cum eſau fratre tuo: & dicentem ei. Affer mihi de venatione tua: & fac cibos vt comedā: & benedicam tibi coram dño antequā moriar. Nūc ergo fili mi acquieſce verbo meo: quod ego precipio tibi: vade nunc ad oues & tolle mihi inde duos hedos optimos: & faciā ex eis edulia patri tuo: ſicut dilexit & afferes patri tuo & comedet: vt benedicat tibi ante mortē ſuā. Et dixit iacob rebecce matri ſue: ecce eſau frater meus vir piloſus eſt: & ego vir lenis. Forte contrectabit me pater meus: & ero in oculis ſuis quaſi illudens: & inducam ſup me maledictiones & nō benedictiones. Et dixit ei mater ſua. Mihi dictū eſt per pphetā q nō venient maledictiones ſup te niſi benedictiōes fili mi: tantū modo aquieſce mihi & vade tolle mihi: & abiit & tulit et attulit matri ſue. Et fecit mr ei⁹ edulia: ſicut dilexit	
צוד	וְצוּדָה לִי צַיִד וְעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהָבִיאָה			
טְעַם בוא	לִי וְאֹכְלָה בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי			
עבר ברך	לִי וְאֹכְלָה בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי			
מות	בְּטֶרֶם אָמוּת וַתֹּאמֶר שִׁמְעַת בְּדַבֵּר			
	יִצְחָק אֶל עֵשָׂו בְּנוֹ וַיֹּלֶךְ עֵשָׂו			
בוא	הַשָּׂדֶה לָצוּד צַיִד לְהָבִיא			
	וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל יַעֲקֹב בְּנָהּ			
	לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת אָבִיךָ			
	מְדַבֵּר אֶל עֵשָׂו אָחִיךָ לֵאמֹר			
	הָבִיאָה לִי צַיִד וַעֲשֵׂה לִי			
פָּנָה	מַטְעַמִּים וְאֹכְלָה וַאֲבָרֶכְכָה לִפְנֵי			
	יְהוָה לִפְנֵי מוֹתִי וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע			
צוה	בְּקֹלִי לַאֲשֶׁר אָנִי מְצַוֶּה אֹתָךְ			
הלך	לֶךְ נָא אֶל הַצֹּאן וְקַח לִי מִשָּׁם			
שנה טוב	שְׁנֵי גְדָיִים טֹבִים וְאֶעֱשֶׂה			
	אֹתָם מַטְעַמִּים לְאָבִיךָ כַּאֲשֶׁר			
בוא	אָהֵב וְהֵבֵאתָ לְאָבִיךָ וְאָכָל בַּעֲבוּר			
	אֲשֶׁר יְבָרֶכְךָ לִפְנֵי מוֹתוֹ וַיֹּאמֶר			
	יַעֲקֹב אֶל רִבְקָה אִמּוֹ הֵן עֵשָׂו			
	אָחִי אִישׁ שָׂעִר וְאָנֹכִי אִישׁ חָלָק			
היה	אוּלַי יְמֻשֵּׁנִי אָבִי וְהָיִיתִי בְעֵינָיו			
תעה	כְּמִתְעַתֵּעַ וְהֵבֵאתִי עָלַי קְלָלָה			
אמר	וְלֹא בְרָכָה וַתֹּאמֶר לוֹ אִמּוֹ עָלַי			
קול	קִלְלָתְךָ בְּנִי אַךְ שְׁמַע בְּקֹלִי וְלֵךְ			
בוא	קַח לִי וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח וַיָּבֵא לְאִמּוֹ			
עשה טעם	וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר			

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Beſi.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	יִצְחָק מְדוּעַ בָּאתָם אֵלַי וְאַתֶּם		eſt iſaac. Quid vēiſtis ad me hoiem quem odiſtis: & expulliſtis a vobis. Qui rñderūt. Vidimus tecum eſſe dominum: & idcirco nos diximus. Sit iuramentum inter nos: & ineamus fedus: vt nō facias nobis quicq̄ mali ſicut & nos nihil tuorū attigimus: nec fecimus quod te lederet: ſed cū pace dimiſimus auctum benedictione dñi. Fecit ergo eis cōuiuiū: & poſt cibum & potū ſurgentes mane iurauerunt ſibi mutuo: & dimiſitq̄ eos iſaac pacifice in locū ſuū. Ecce aūt venerunt in ipſo die nūciantes ei de puteo quē foderāt: atq̄ dicentes. Inuenimus aquā. Vnde appellauit eam ſebaa: & nomē vrbi impoſitum eſt berſabee vſq̄ in pñtem diē. Eſau vero quadragenarius duxit vxores duas: iudith filiam beeri ethei: & baſemath filiā elō ciuſdē loci: quę ambę oſtenderant animum iſaac & rebeccę.	ἰσαὰκ. ἵνατί ἤλθετε πρός με· ὑμεῖς δὲ ἐμισήσατέ με, καὶ ἐξεπέσατέ με ἀφ' ὑμῶν· καὶ εἶπον ἀνδρες videntes vidimus: q̄ dñs erat tecū, ἰδόντες ἑωράκαμεν, ὅτι κύριος ἦν μετὰ σοῦ· et dixim⁹ ſit ipzecatio inter te & nos: & ineamus fedus: μέσον ἡμῶν· καὶ διαθησόμεθα μετὰ σοῦ διαθήκην, nō faccre nobiſcū malū: ſicut nō abominati ſumꝰ te nos: & quēadmodū vſi ſumꝰ te benefactis tuis: ita & nos benefecimus tibi: & dimiſimus te cū pace. Et nūc tu benedictus dñi. Fecitq̄ eis conuiuiū: & comederūt & biberūt. & ſurgentes mane: & iurauerūt vnuſquiſq̄ fratri ſuo. & dimiſit eos iſaac: & profecti ſunt ab eo in pace. Et factū ē ät in die illa. & venientes nūciauerūt ei de puteo quē foderāt: & dixerūt ei. Inuenimus aquam. Et vocauit eum ſebaa: propterea nomē ciuitatis fuit berſabee vſq̄ in diē hanc. Erat q̄ eſau etatis quadraginta annorū: & accepit vxorem iudith filiam beeri ethei: & baſemath filiā elon ethei. & fuerūt rebelles & irritatrices cōtra mandatū iſaac & rebeccę.	ἰσαάκ. καὶ ἀπῴχοντο ἀπ' αὐτοῦ μετὰ σωτηρίας. ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ παραγενόμενοι οἱ παῖδες ἰσαὰκ ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ τοῦ φρέατος οὗ ὤρυξαν· καὶ εἶπον αὐτῷ· εὕρομεν ὕδωρ. καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ ὅρκος· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῇ πόλει ἐκείνῃ φρέαρ ὅρκου ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. ἦν δὲ ἡσαῦ ἐτῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν et accepit vxorē iudith: filiā beor ethei. & baſemath: filiā ελων ethei. & fuerūt rebelles & irritatrices cōtra mandatū iſaac & rebeccę.	
	וַתִּשְׁמַע בַּת אוּלִן הַחִתִּי וְאֶת			
היה	בָּשְׂמַת בַּת אֵילֹן הַחִתִּי וַתִּהְיֶיןָ			
מרה	מֹרַת רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה׃			
Cap. xxvij.	וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶין עֵינָיו			
כהה ראה	מֵרְאֹת וַיִּקְרָא אֶת עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל			
	וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו			
	הִנֵּנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא זָקַנְתִּי לֹא			
נשא	יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי׃ וְעַתָּה שָׂא נָא			

Pritiua beb.	Interp. chal.
אתא שנא חזא	iſaac. Et quid veniſtis ad me? vos autem odiſtis me: et dimiſiſtis me a vobis. Et dixerunt. Videntes vidimus quoniā erat verbū dñi in adiutorium tuū: & dixim⁹. Confirmetur nunc iuramentū quod erat inter patres noſtros & inter nos & te: et ineamus pactū tecum. Si feceris nobiſcū malum: ſicut non nocuimus tibi: et ſicut fecimus tecum tantūmodo bonū: & dimiſimus te in pace. Tu nunc benedictus es dñi. Fecitq̄ eis conuiuiū: & comederūt & biberunt: & ſurrexerunt mane: & iurauerunt vnuſquiſq̄ fratri ſuo. & dimiſit eos iſaac: & profecti ſunt ab eo in pace. Et fuit in ipſo die & venerunt ſerui iſaac & nūciauerūt ei de puteo quē foderant: et dixerunt ei. Inuenimus aquam. Et vocauit eum ſebaa: propterea nomē ciuitatis fuit berſabee vſq̄ in diē hanc. Erat q̄ eſau etatis quadraginta annorū: et accepit vxorem iudith filiam beeri ethei: et baſemath filiā elon ethei. & fuerūt rebelles & irritatrices cōtra mandatū iſaac & rebeccę. Ca. 27.
	Et factū ē cū ſenuiſſet iſaac: caligauerūt oculi eius: & nō poterat videre nō poterat vocauitq̄ eſau filiū ſuū maiorē: & dixit ei. Fili mi. Et dixit ei: ecce ego. Et ait. Ecce nūc ſenui: neſcio diē q̄ moriar ſum: & nūc tolle obſecro

Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	ἰσαὰκ. γενέσθω δὲ ἐν τῷ γηρᾶσαι ἰσαὰκ καὶ ἐμβλυώσαι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοῦ ὁρᾶν. καὶ ἐκάλεσεν ἡσαῦ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρεσβύτερον, καὶ εἶπεν, υἱέ. καὶ εἶπεν, ecce ego. & dixit: ecce conſenui: et nō ſcio diē mortis mee. nūc ergo ſume vasa tua: gladium tuū: & pharetrā & arcū: et egredere in agrum: & venare mihi venationē tuā: & fac mihi edulia ſicut dilexi: & affer mihi: vt comedam: & benedicat tibi anima mea antequā moriar. Et rebecca audiebat q̄ loquebatur iſaac cū eſau filio ſuo. Et abiit eſau in agrum ad venandum: vt afferret venationē. Et rebecca ait iacob filio ſuo dicens. Ecce audiui patrem tuū loquentē cū eſau fratre tuo: & dicentē. affer mihi venationē: et fac mihi edulia vt comedam: & benedicam tibi coram dño ante mortem meā. Et nunc fili mi acquieſce verbo meo: quod ego precipio tibi: vade nunc ad oues & tolle mihi inde duos hedos caprarū optimos: & faciā ex eis edulia patri tuo: ſicut dilexit. & afferes patri tuo & comedet: vt benedicat tibi ante mortē ſuā. Et dixit iacob rebecce matri ſue: ecce eſau frater meus vir piloſus eſt: & ego vir lenis. Forte contrectabit me pater meus: & ero in oculis ſuis quaſi illudens: & inducam ſup me maledictiones & nō benedictiones. Et dixit ei mater ſua. Mihi dictū eſt per pphetā q nō venient maledictiones ſup te niſi benedictiōes fili mi: tantū modo aquieſce mihi & vade tolle mihi: & abiit & tulit et attulit matri ſue. Et fecit mr ei⁹ edulia: ſicut dilexit
	ἰσαὰκ. καὶ ἐπορεύθη ἔνεγκε μοι· καὶ ἐποίησα ἐδέσματα, καθὰ ἐφίλει σε ὁ πατήρ μου, καὶ ἔσομαι ἐναντίον σου ὡς καταφρονῶν· καὶ ἐπάξει ἐπ' ἐμαυτὸν maledictionē & nō bñdictionē. dixit ät ei mater: ſup me maledictio tua fili. ſolū esto mihi obediens & affer mihi: & ego vadens afferam tibi. Et ille abiit & attulit & dedit matri. Et fecit mr edulia: ſicut amabat

Trãſla. Chal.
יְתֵר סַיְפָךְ וְקֶשְׁתָּךְ וּפוֹק לְחַקְלָא וְצוּד לִי צֵידָא׃ וְעִבֵיד לִי תַּבְשִׁילִין כְּמָה דְּרָחִימִית וְאַיְתֵיל לִי וְאֵיכוֹל בְּדִיל דִּתְבָרְכִנֵּךְ נַפְשִׁי עַד לָא אִימוּת׃ וְרִבְקָה שָׁמְעַת כַּד מַלֵּיל יִצְחָק עִם עֵשָׂו בְּרֵיהּ וַאֲזַל עֵשָׂו לְחַקְלָא לְמֵיצַד צֵידָא לְאַיְתָאָה׃ וְרִבְקָה אֲמָרַת לְיַעֲקֹב בְּרָהּ לְמֵימַר הָא שְׁמָעִית יָת אֲבוּךְ מְמַלֵּיל עִם עֵשָׂו אָחוּךְ לְמֵימַר׃ אַיְתִי לִי צֵידָא וְעִבֵיד לִי תַּבְשִׁילִין וְאֵיכוֹל וְאֵיבָרְכִנָּךְ קֳדָם יְיָ קֳדָם מוֹתִי׃ וּכְעַן בְּרִי קַבֵּיל מִנִּי לְמָא דַּאֲנָא מְפַקְּדָא יָתָךְ׃ אֵיזֵיל כְּעַן לְעָנָא וְסַב לִי תַּמָּנָן גְּדֵי עִזִּין טָבִין וְאֶעְבֵּיד יָתְהוֹן תַּבְשִׁילִין לְאֲבוּךְ כְּמָה דְּרָחִימִין׃ וְתָעִיל לְאֲבוּךְ וְיֵיכוֹל בְּדִיל דְּיִבָרְכִנֵּיהּ קֳדָם מוֹתֵיהּ׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב לְרִבְקָה אִמֵּיהּ הָא עֵשָׂו אַחִי גְּבַר שַׂעְרָנַיָּא וַאֲנָא גְּבַר שְׁלֵימָא׃ דִּלְמָא יְמַשֵּׁנִי אַבָּא וְאֶהֵי בְּעֵינוֹהִי כְּמִתְלָעֵב וְאַיְתֵיתִי עֲלַי לְוַטְיוֹתָא וְלָא בְרָכָן׃ וַאֲמַרַת לֵיהּ אִמֵּיהּ עֲלַי אִתְאֲמַר בְּנִבוּאָה דִּלְמָא יִתְיוֹן לְוַטָיָא עֲלָךְ אֱלָהַיִן בְּרִכָן בְּרִי וְלָא יְהוֹן מְקַבְּלִין מִנִּי׃ אֲזַל סַב לִי וְאַיְתִי לִי וְאֵיכוֹל דִּלְמָא יְבָרְכִנָּךְ קֳדָם מוֹתִי׃ וַאֲזַל סַב וְאַיְתִי לְאִמֵּיהּ וַעֲבַדַת אִמֵּיהּ תַּבְשִׁילִין כְּמָה דְּרָחִים

Trãſla. Chal.
אֲבוּהָא׃ וְנָסִיב יַעֲקֹב יָת לְבוּשֵׁי עֵשָׂו בְּרֵיהּ רַבָּא דִּי עִמָּהּ בְּבֵיתָא וְאַלְבֵּישׁ יָת יַעֲקֹב בְּרֵיהּ זְעִירָא׃ וְיָת מַסְכָּנַיָּא דְּעִזָּא אַלְבֵּישׁ עַל יְדוֹהִי וְעַל מִשַּׁךְ צַוְּרֵיהּ׃ וְיָהַב יָת בִּרְכָתָא וְיָת תַּבְשִׁילִין דַּעֲבָדַת בְּיַד יַעֲקֹב בְּרָהּ׃ וְעָל לְוָת אֲבוּהִי וַאֲמַר אֲבָא רַבָּא וְאָמַר הָא אֲנָא מָן אִתְּפְרַשׁ בְּרִי׃ וַאֲמַר יִצְחָק לְיַעֲקֹב מָא דֵּין אַתְּ הוּא בְּרִי׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב אֲנָא עֵשָׂו בְּכוֹרָךְ עֲבַדִית כְּמָא דְּמַלֵּילְתָּ עִמִּי קוּם כְּעַן אִתְּבְנֵי וְאֵיכוֹל מִצֵּידִי בְּדִיל דִּתְבָרְכִנֵּי נַפְשָׁךְ׃ וַאֲמַר יִצְחָק לִבְרֵיהּ מָא דֵּין אַשְׁכַּחְתָּא לְמֵיתַן לְתַרְעָךְ וַאֲמַרְנָא אֲרֵי הֲוָה מֵימְרָא דַּייָ קֳדָמָי דְּיַזְמִין כְּעַן מְזוֹנָתָא דַּהֲוַית בְּיַן אֲנָהֲנָא׃ וַאֲמַר יִצְחָק לְיַעֲקֹב קְרַב כְּעַן וְאֶמַשֵּׁנָּךְ בְּרִי הַאִם עֵשָׂו בְּרִי הוּא אִם לָא׃ וְקָרַב יַעֲקֹב לְוָת יִצְחָק אֲבוּהִי וּמַשַּׁנְיֵהּ וַאֲמַר קָלָא קָלֵיהּ דְּיַעֲקֹב וְיָדַיִן יְדֵי עֵשָׂו׃ וְלָא אַכִּיר אֲרֵי הֲוָה מִסְתַּלְקָא מִן קֳדָמוֹהִי דְּהֲוָה מִתְגְּלְגְּלָא מִן קֳדָם יְיָ וְאִתְחַלְּפַת מִנֵּיהּ׃ וַאֲמַר הַאִם אַתְּ הוּא דֵּין בְּרִי עֵשָׂו וַאֲמַר אֲנָא׃ וַאֲמַר הַב לִי וְאֵיכוֹל מִצֵּידָא דִּבְרִי בְּדִיל דִּתְבָרְכִנֵּי נַפְשִׁי וְקָרַב לְוָתֵיהּ וְאֵיכוֹל וְאַיְתִי לֵיהּ חֲמַר וְשָׁתִי׃ וַאֲמַר לֵיהּ יִצְחָק אֲבוּהִי קְרַב כְּעַן וְנַשֵּׁק לִי בְּרִי׃ וְקָרַב וְנַשֵּׁק לֵיהּ וַאֲרַח יָת רֵיחַ לְבוּשׁוֹהִי וּבָרְכֵיהּ וַאֲמַר חֲזֵה רֵיחַ בְּרִי כְּרֵיחַ חַקְלָא דִּי בָרְכֵיהּ יְיָ׃

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Señ.	La. xxvij.	Pritiua. beb.
נָשַׁק נָשַׁק	וְשִׁקָּה־לִּי׃ בְּנִי וְנֶשְׁקָה־לִּךְ ...			
	וְרֵיחַ אֶת־רֵיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ ...			
	וַיֹּאמַר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה			
נָתַן	אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה׃ וְיִתֶּן־לְךָ			
טַל	הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי			
יָרַשׁ עָבַד	הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ׃ יַעַבְדוּךָ ...			
עַמִּים שָׁחָה הָיָה	עַמִּים וְיִשְׁתַּחוּ־לְךָ לְאֻמִּים הֱוֵה ..			
גְּבִר	גְּבִיר לְאַחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ־לְךָ בְּנֵי ..			
בָּרַךְ	אִמֶּךָ אֲרֻרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרְכֶיךָ ..			
הָיָה	בָּרוּךְ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק ...			
פָּנָה	לְבָרֵךְ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אַךְ יָצֹא ..			
	יָצֹא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו			
עָשָׂה צוּד	וְעֵשָׂו אָחִיו בָּא מִצֵּידוֹ׃ וַיַּעַשׂ גַּם			
טָעַם בּוֹא	הוּא מַטְעַמִּים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר			
קוּם אָכַל	לְאָבִיו יָקֻם אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד ..			
בָּרַךְ אָמַר	בְּנוֹ בְּעֲבֻר תְּבָרְכֵנִי נַפְשֶׁךָ׃ וַיֹּאמֶר			
	לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי אַתָּה וַיֹּאמֶר			
חָרַד	אֲנִי בִנְךָ בְכֹרְךָ עֵשָׂו׃ וַיִּחֳרַד יִצְחָק			
	חֲרָדָה גְדֹלָה עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר מִי			
אֵיפֹה צוּד בּוֹא	אֵפוֹא הוּא הַצָּד צַיִד וַיָּבֵא לִי ...			
בּוֹא	וְאָכַל מִכֹּל בְּטֶרֶם תָּבוֹא וַאֲבָרְכֵהוּ			
בָּרַךְ	גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה׃ כִּשְׁמֹעַ עֵשָׂו אֶת ..			
נָעַם	דִּבְרֵי אָבִיו וַיִּצְעַק צְעָקָה גְּדֹלָה			
מָרַר	וַיֹּאמֶר עַד מְאֹד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו ...			
בּוֹא	בָּרְכֵנִי גַּם אֲנִי אָבִי׃ וַיֹּאמֶר בָּא			
רָמָה לָקַח	אָחִיךָ בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בִּרְכָתֶךָ׃			
	וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב ..			

Pritiua chal.	Interp. chal.
רֵיחַ חָזָא	et osculare me fili mi. Et accessit & osculatus est eum: et odoratus est odorē vestimentorū suor: & benedixit ei. Et ait. Ecce odor filij mei sicut odor agri: cui benedixit dñs. Det autē tibi pñs de roze celi & de bono terre: & multitudiné frumēti & vini. Seruiant tibi populi: et subijciantur tibi regna: esto princeps fratribus tuis: & adorabūt te filij matris tue: maledicētes tibi erunt maledicti: & bñdicentes tibi erunt benedicti. Et factū est cum cōsummasset ysaac benedicere iacob: iacob egrediente a facie ysaac patris sui: esau frater eius venit de venatione sua. Et fecit quoq; ipse edulia: & intulit patri suo: & dixit ei. Surgat pf meus et comedat de venatione filij sui: vt benedicat mihi aia tua. Et ait illi pater eius. Quis est tu? Et dixit. ego filius tuus primogenitus tu esau. Et admiratus est ysaac admiratiõe magna vsq; nimis. Et ait. Quis est ille q venatus est venationē, & attulit mihi: & comedi ex oibus priusq; intrares: & bñdixi ei: bñdict quoq; erit. Qñ audiuit esau ỹba pñs sui: clamauit clamore magno & amaro vsq; nimis: & dixit pñs suo. Bñdic mihi pf mi. et ait. Venit frater tu sapiēter: & accepit bñdictionē tuā. et ait. Recte vocatū est nomē eius iacob:
יִרַח חָזָא	וְקָרַב וְנַשֵּׁק לִיהּ וַאֲרַח יָת רֵיחָא דִּלְבוּשׁוֹהִי וּבָרְכֵיהּ וַאֲמַר חֲזֵי רֵיחָא
עָתַן טַלָּא	דִּבְרִי כְּרֵיחָא דְּחַקְלָא דְּבָרְכֵיהּ יְיָ׃ וְיִתֵּן לָךְ יְיָ מִטַּלָּא דִּשְׁמַיָּא וּמִטּוּבָא דְּאַרְעָא
פָּלַח שֵׁעְבַּד הֲוָה	וְסָגִיאוּת עֲבוּר וַחֲמַר׃ יִפְלְחוּנָךְ עַמְמִין וְיִשְׁתַּעְבְּדוּן לָךְ מַלְכְוָון הֱוֵי רַב לְאַחָךְ וְיִסְגְּדוּן לָךְ
רְבַב טָעַם	בְּנֵי אִמָּךְ לְחַיָּוֵי יְהֵוֹן לֵיהּ מְחַיְּבִין וּמְבָרְכָךְ יְהוֹן בְּרִיכָיו וַהֲוָה כַּד שֵׁצִי יִצְחָק לְבָרָכָא יָת יַעֲקֹב
בָּרַךְ הֲוָה	וַהֲוָה בְּרַם מִן קֳדָם נְפַק יַעֲקֹב מִן קֳדָם יִצְחָק אֲבוּהִי וְעֵשָׂו אָחוּהִי אֲתָא מִצֵּידֵיהּ
נָפַק עָוֵל צוּד	הוּא תַּבְשִׁילִין וְאָיתִי לַאֲבוּהִי וַאֲמַר לַאֲבוּהִי יְקוּם אַבָּא וְיֵכוֹל מִצֵּידָא דְּבְרֵיהּ
אָתָא קוּם אָכַל	דְּיִתְבָּרְכִנִּי נַפְשָׁךְ׃ וַאֲמַר לֵיהּ יִצְחָק אֲבוּהִי מָאן אַנְתְּ וַאֲמַר אֲנָא בְּרָךְ
צוּד בָּרַךְ	יִצְחָק תְּהָא׃ כְּעַן עַד לְחַדָּא וַאֲמַר מַן הוּא דְּיכֵי צְחָד צַיְדָא וְאַיְתִיל לִי וַאֲכָלִית מִכֹּלָּא
רָבָה צוּד עָוֵל	עַד לָא תֵּיעוֹל וּבָרְכֵיהּ אַף בְּרִיךְ יְהֵא׃ כַּדְשָׁמַע עֵשָׂו יָת פִּתְגָמֵי אֲבוּהִי וְצַוַּחָא צְוָחָא רַבְּא
שָׁמַע רָבָה	וּמָרִיר עַד לַחֲדָא וַאֲמַר לַאֲבוּהִי בָּרְכְנִי אַף אֲנָא אַבָּא׃ וַאֲמַר עֵשָׂו אַחוּךְ
	וְקַבֵּיל בִּרְכְתָךְ׃ וַאֲמַר מָאוּת קְרָא שְׁמֵיהּ יַעֲקֹב

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Señ.	La. xxvij.	Pritiua. beb.
	"&da mihi ° osculū" filimi. ^r Accessit ^t & osculat? est ^u eū. Statiq^z vt sensit odorē vestimētorū eius ^fragrātiam: ^c bñdicēs illi ^ait. ^g Ecce ^b odor ^r filij mei ^k sicut odor agri: ^m cui ^n bñdixit °dñs. ^p Det ^q tibi ^s de rore ^r celi ^t & de pinguedine ^a terre ^b habūdātia ^c frumenti ^e & vini ^d & oleī: ^g & ^h seruiant tibi ^f populi: ^b & adorent ^k te ^l tribus. ^g Esto ^n dñs ^r fratrū tuorū: ^s & incuruētur ^t me ^m filij ^o matris tue. ^p q maledixerit tibi: sit ille ^q maledictus. ^s & qui bñdixerit tibi: ^r bñdictioibus replebitur. Vix ^t isaac fermonē ^u ipleuerat: ^b & ^c egresso ^d iacob foras: ^e venit ^m Esau: ^q coctos ^r de venatione ^s cibos ^u intulit ^t patri: ^r dicens. ^s Surge ^b pater mi: ^s & comede ^c de venatione ^d filij tui: ^t vt ^b bñdicat mihi ^a aia tua. ^t Dixit ^q ei isaac: ^n quis es ^o tu. Qui ^p respondit. ^q Ego sū ^r filius tuus ^s primogenit ^t esau. ^u Expauit ^s isaac ^t stupore ^v magno valde. ^t et dixit: ^d quis igit ille est ^q qui dudū captā ^r venationē ^t attulit ^s mihi ^m & comedi ^m ex oīb? ^p priusq; tu ^o venires. ^p Bñdixiq; ei ^q & ^r erit ^t bñdictus ^u Audiēs ^s esau ^r fermonibus ^s pñs: ^a irrugiit ^b clamore ^c magno: ^s & cōster natus ^a ait. ^b Quis ^s igitur ille est ^q qui dudū captā ^r venationē ^t attulit ^s mihi ^m & comedi ^m ex oīb? ^p priusq; tu ^o venires. ^p Bñdixiq; ei ^q & ^r erit ^t bñdictus ^u Audiēs ^s esau ^r fermonibus ^s pñs: ^a irrugiit ^b clamore ^c magno: ^s & cōster natus ^a ait. ^o Venit ^p germanus tuus ^q fraudulēter: ^r & accepit ^s bñdictionē tuā. ^t At ille subiunxit. ^u Iuste ^x vocatū ^c est nomē ei ^? iacob	Ter. Heb.	Señ.	La. xxvij.	Pritiua. beb.
	וְנַשְּׁקָה־לִּי בְּנִי׃ וְנָשַׁק לָהּ וַאֲרַח יָת רֵיחַ לְבוּשׁוֹהִי וּבָרְכַהּ וַאֲמַר חֲזֵי רֵיחָא			
	דִּבְרִי כְּרֵיחָא דְּחַקְלָא דַּבָּרְכֵיהּ יְיָ׃ וְיִתֶּן לָךְ יְיָ מִטַּלָּא דִּשְׁמַיָּא וּמִטּוּבָא דְּאַרְעָא			
	וְסָגִיאוּת עֲבוּר וַחֲמַר׃ יִפְלְחוּנָךְ עַמְמִין וְיִשְׁתַּעְבְּדוּן לָךְ מַלְכְוָון הֱוֵי רַב לְאַחָךְ וְיִסְגְּדוּן לָךְ			
	בְּנֵי אִמָּךְ לְחַיָּוֵי יְהֵוֹן לֵיהּ מְחַיְּבִין וּמְבָרְכָךְ יְהוֹן בְּרִיכָיו וַהֲוָה כַּד שֵׁצִי יִצְחָק לְבָרָכָא יָת יַעֲקֹב			
	וַהֲוָה בְּרַם מִן קֳדָם נְפַק יַעֲקֹב מִן קֳדָם יִצְחָק אֲבוּהִי וְעֵשָׂו אָחוּהִי אֲתָא מִצֵּידֵיהּ			
	הוּא תַּבְשִׁילִין וְאָיתִי לַאֲבוּהִי וַאֲמַר לַאֲבוּהִי יְקוּם אַבָּא וְיֵכוֹל מִצֵּידָא דְּבְרֵיהּ			
	דְּיִתְבָּרְכִנִּי נַפְשָׁךְ׃ וַאֲמַר לֵיהּ יִצְחָק אֲבוּהִי מָאן אַנְתְּ וַאֲמַר אֲנָא בְּרָךְ			
	יִצְחָק תְּהָא׃ כְּעַן עַד לְחַדָּא וַאֲמַר מַן הוּא דְּיכֵי צְחָד צַיְדָא וְאַיְתִיל לִי וַאֲכָלִית מִכֹּלָּא			
	עַד לָא תֵּיעוֹל וּבָרְכֵיהּ אַף בְּרִיךְ יְהֵא׃ כַּדְשָׁמַע עֵשָׂו יָת פִּתְגָמֵי אֲבוּהִי וְצַוַּחָא צְוָחָא רַבְּא			
	וּמָרִיר עַד לַחֲדָא וַאֲמַר לַאֲבוּהִי בָּרְכְנִי אַף אֲנָא אַבָּא׃ וַאֲמַר עֵשָׂו אַחוּךְ			
	וְקַבֵּיל בִּרְכְתָךְ׃ וַאֲמַר מָאוּת קְרָא שְׁמֵיהּ יַעֲקֹב			

Pritiua chal.	Interp. chal.
	et osculare me fili mi. Et accessit & osculatus est eum: et odoratus est odorē vestimentorū suor: & benedixit ei. Et ait. Ecce odor filij mei sicut odor agri: cui benedixit dñs. Det autē tibi pñs de roze celi & de bono terre: & multitudiné frumēti & vini. Seruiant tibi populi: et subijciantur tibi regna: esto princeps fratribus tuis: & adorabūt te filij matris tue: maledicētes tibi erunt maledicti: & bñdicentes tibi erunt benedicti. Et factū est cum cōsummasset ysaac benedicere iacob: iacob egrediente a facie ysaac patris sui: esau frater eius venit de venatione sua. Et fecit quoq; ipse edulia: & intulit patri suo: & dixit ei. Surgat pf meus et comedat de venatione filij sui: vt benedicat mihi aia tua. Et ait illi pater eius. Quis est tu? Et dixit. ego filius tuus primogenitus tu esau. Et admiratus est ysaac admiratiõe magna vsq; nimis. Et ait. Quis est ille q venatus est venationē, & attulit mihi: & comedi ex oibus priusq; intrares: & bñdixi ei: bñdict quoq; erit. Qñ audiuit esau ỹba pñs sui: clamauit clamore magno & amaro vsq; nimis: & dixit pñs suo. Bñdic mihi pf mi. et ait. Venit frater tu sapiēter: & accepit bñdictionē tuā. et ait. Recte vocatū est nomē eius iacob:

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Señ.	La. xxvij.	Pritiua. beb.
	אֲבִיו וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת־בִּגְדֵי ...			
	בְּנָהּ הַגָּדֹל הַחֲמֻדֹת אֲשֶׁר ... אִתָּהּ			
לָבַשׁ	בַּבָּיִת וַתַּלְבֵּשׁ אֶת־יַעֲקֹב בְּנָהּ ...			
עֵזִּים	הַקְּטֹנִים וְאֶת־שְׂרֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים ...			
לָבַשׁ	הִלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל חֶלְקַת ...			
נָתַן טָעַם	צַוָּארָיו׃ וַתִּתֵּן אֶת־הַמַּטְעַמִּים וְאֶת ...			
עָשָׂה	הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשְׂתָה בְּיַד־יַעֲקֹב ..			
בּוֹא	בְּנָהּ׃ וַיָּבֵא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אֲבִי			
	וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי מִי־אַתָּה בְּנִי׃ וַיֹּאמֶר			
אָמַר	יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אָנֹכִי עֵשָׂו בְּכֹרֶךָ			
קוּם	עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי ...			
יָשַׁב צוּד עֵבֶר	נָא שְׁבָה וְאֹכְלָה מִצֵּידִי בַּעֲבוּר ...			
בָּרַךְ	תְּבָרְכֵנִי נַפְשֶׁךָ׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל			
	בְּנוֹ מַה־זֶּה מִהַרְתָּ לִמְצֹא בְּנִי ...			
	וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ ...			
נָגַשׁ	לְפָנָי׃ וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב ...			
	גְּשָׁה־נָּא וְאֲמֻשְׁךָ בְּנִי הַאַתָּה זֶה			
מָשַׁשׁ	בְּנִי עֵשָׂו אִם־לֹא׃ וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל			
	יִצְחָק אָבִיו וַיְמֻשֵּׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֹּל			
נָגַשׁ צוּד	קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו׃ וְלֹא			
נָכַר	הִכִּירוֹ כִּי הָיוּ יָדָיו כִּידֵי עֵשָׂו ...			
בָּרַךְ	אֲחִיו שַׂעִרֹת וַיְבָרְכֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר ..			
	אַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו׃ וַיֹּאמֶר אֲנִי׃			
נָגַשׁ צוּד	וַיֹּאמֶר הַגִּשָׁה לִּי וְאֹכְלָה מִצֵּיד ..			
	בְּנִי לְמַעַן תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי ... וַיִּגַּשׁ			
אָכַל בּוֹא שָׁתָה	לוֹ וַיֹּאכַל לוֹ וַיָּבֵא לוֹ וַיֵּשְׁתְּ׃			
	וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו נָשְׁקָה נָּא			

Pritiua chal.	Interp. chal.
רֵיחַ בָּה דָּכָה לָבַשׁ	pater eius. Et tulit rebecca vestimenta esau filij sui maiozis que erant munda: que secuꝝ erant in domo: et induit iacob filium suum minozem: & pelles hedorum induit super manus eius & super lenitatem colli sui. Et posuit edulia que fecerat & panem in manu iacob filij sui. Et ingressus est ad patrem suū: & ait. Ipa ter mi. Et dixit: ecce ego. Quis es tu fili mi. Et ait iacob patri suo. Ego sum esau primogenitus tuus: feci sicut mihi locutus es: surge obsecro: recumbe & come de ve venatione mea: vt bñdicat mihi aia tua. Et ait isaac filio suo. Quid est hoc qō tam cito inuenisti fili mi? Et ait. Quoniā preparauit dñs deus tuus coraꝫ me. Et dixit isaac ad iacob. Accede obsecro & attrecta bo te fili mi: vtrū tu sis filius meus esau: an nō. Et accessit iacob ad isaac patrem suū: & attrectauit eum: et ait. Vox: vox iacob: & manus: manus esau. et non cognouit eum: qm erant & manus eius sicut manus esau fratris sui pilose: et benedixit ei: & ait. Tu es filius meus esau? Et dixit: ego sum. Et ait. Accede corā me et comedam de venatione filij mei: vt benedicat tibi anima mea. Et obtulit ei & comedit: & attulit ei vinuꝫ et bibit. Et dixit ei isaac pater eius. Accede obsecro:
שָׁחַר אָכַל צוּד	
בָּרַךְ אָחָא שָׁכַח	
מָשַׁשׁ בַּר	
קוֹל שָׁמַע	
יְיָ הָוָה	
אָכַל צוּד בָּרַךְ	
עַל שָׁתָה	

Pritiua chal.	Interp. chal.
	עֲלוֹהִי׃ וּסְרִבַת רִבְקָה יָת לְבוּשֵׁי עֵשָׂו בְּרָהּ רַבָּא דְּרַכִּיתָא דְּעִמַּהּ בְּבַיְתָא וְאַלְבֵּישַׁת יָת
	יַעֲקֹב בְּרָהּ זְעִירָא׃ וְיָת מְשָׁכֵי דְּגַדְיֵי בַּר עִזֵּי אַלְבֵּישַׁת עַל יְדוֹהִי וְעַל שְׁעִירוּת צַוְּארֵיהּ׃
	וְיָהֲבַת יָת תַּבְשִׁילָא וְיָת לַחְמָא דַּעֲבָדַת בְּיַד יַעֲקֹב בְּרָהּ׃ וְעָאל לְוָת אֲבוּהִי וַאֲמַר אַבָּא
	וַאֲמַר הָא אֲנָא מָאן אַתְּ בְּרִי׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב לַאֲבוּהִי אֲנָא עֵשָׂו בּוּכְרָךְ עֲבַדִית כְּמָה
	דְּמַלֵּילְתָּא עִמִּי קוּם כְּעַן אִסְתְּחַר וְאִיכוֹל ׀ מִצֵּידִי בְּדִיל דְּיִתְבָּרְכִנִּי נַפְשָׁךְ׃ וַאֲמַר
	יִצְחָק לְבְרֵיהּ מָה דִּין אוֹחֵית לְאַשְׁכָּחָא בְּרִי׃ וַאֲמַר אַרְעִי זַמִּין קֳדָמַי וְיֵכוֹל מִדְּצֵידֵי
	יִצְחָק לְיַעֲקֹב קָרֵיב כְּעַן׃ וַאֲמוּשִׁנָּךְ בְּרִי׃ וַאֲמַר דִּין בְּרִי עֵשָׂו אִם לָא ׃ וּקְרִיב יַעֲקֹב לְוָת
	יִצְחָק אֲבוּהִי וּמַשֵּׁיהּ׃ וַאֲמַר קָלֵיהּ דְּיַעֲקֹב וִידֵיהּ דְּעֵשָׂו׃ וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעֵיהּ
	אֲרֵי ׀ הֲווֹ יְדוֹהִי כִּידֵי עֵשָׂו אֲחוּהִי שַׂעֲרָנִין וּבָרְכֵיהּ׃ וַאֲמַר אַתְּ דִּין בְּרִי עֵשָׂו וַאֲמַר
	אֲנָא ׃ וַאֲמַר קָרֵיב קֳדָמַי ׀ וְאֵיכוֹל ׀ מִצֵּיד בְּרִי ׀ דְּיִתְבָּרְכִנְּךָ נַפְשִׁי ׀ וְקָרִיב לֵיהּ
	וַאֲכַל ׀ וְאַיְתִי לֵיהּ ׀ חַמְרָא וּשְׁתִי׃ וַאֲמַר לֵיהּ יִצְחָק אֲבוּהִי קָרֵיב כְּעַן

Pritiua chal.	Interp. chal.
	et osculare me fili mi. Et accessit & osculatus est eum: et odoratus est odorē vestimentorū suor: & benedixit ei. Et ait. Ecce odor filij mei sicut odor agri: cui benedixit dñs. Det autē tibi pñs de roze celi & de bono terre: & multitudiné frumēti & vini. Seruiant tibi populi: et subijciantur tibi regna: esto princeps fratribus tuis: & adorabūt te filij matris tue: maledicētes tibi erunt maledicti: & bñdicentes tibi erunt benedicti. Et factū est cum cōsummasset ysaac benedicere iacob: iacob egrediente a facie ysaac patris sui: esau frater eius venit de venatione sua. Et fecit quoq; ipse edulia: & intulit patri suo: & dixit ei. Surgat pf meus et comedat de venatione filij sui: vt benedicat mihi aia tua. Et ait illi pater eius. Quis est tu? Et dixit. ego filius tuus primogenitus tu esau. Et admiratus est ysaac admiratiõe magna vsq; nimis. Et ait. Quis est ille q venatus est venationē, & attulit mihi: & comedi ex oibus priusq; intrares: & bñdixi ei: bñdict quoq; erit. Qñ audiuit esau ỹba pñs sui: clamauit clamore magno & amaro vsq; nimis: & dixit pñs suo. Bñdic mihi pf mi. et ait. Venit frater tu sapiēter: & accepit bñdictionē tuā. et ait. Recte vocatū est nomē eius iacob:

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Heb.	Ca.xxvij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
					supplãtauit em̃ me: en altera vice. Priogenita mea ãũ tulit: & nũc secũdo furripuit bñdictionẽ meã. Rursũq; ad patrẽ: nũquid nõ reseruasti mihi bñdictionẽ. Rñdit isaac. Dñm tuũ illũ cõstitui: & oẽs frẽs suos seruituti eius subiugaui. Frumento & vino stabiliui eum: & tibi post hec filii mivltra quid faciam. Cui esau. Num vnã bñdictio tantũ habes pater. mihi quoq; obsecro vt & bñdicas. Cumq; eiulatu magno fleret: motus isaac dixit ad eũ. In pinguedine terre & de rore celi desup. & in gladio tuo vives. & fratri tuo seruies: cũ excutias & soluas eius iugũ eius de ceruicibus tuis. Et dixit esau in corde suo: appropinquabunt dies luctus patris mei: & occidã iacob fratrẽ meũ. Nunciata sũt hec rebecce. Que timens & vocans iacob filiũ suũ dixit ad eum. Ecce esau frater tuus minatur vt occidat te. Nunc ergo fili audi vocẽ meã: & cõsurge fuge ad laban frem meũ in aram: habita apud eũ dies paucos: donec requiescat furor fris tui: & cesset indignatio eius: & obliuiscatur eorũ q̃ fecisti in eum. postea	Supplãtauit eñ me: en altera vice. Priogenita mea ãũ tulit: & nũc secũdo furripuit bñdictionẽ meã. Rursũq; ad patrẽ: nũquid nõ reseruasti mihi bñdictionẽ. Rñdit isaac. Dñm tuũ illũ cõstituí: & oẽs frẽs suos seruituti eius subiugaui. Frumento & vino stabiliui eum: & tibi post hec filii mi vltra quid faciam. Cui esau. Num vnã bñdictio tantũ habes pater. mihi quoq; obsecro vt & bñdicas. Cumq; eiulatu magno fleret: motus isaac dixit ad eũ. In pinguedine terre & de rore celi desup. & in gladio tuo vives. & fratri tuo seruies. erit aũt cũ excutias & soluas eius iugũ eius de ceruicibus tuis. Odera tergo sp̃e sau iacob pro bñdictione qua bñdixerat ei pater. Dixitq; in corde suo. Venient dies luctus patris mei: & occidã iacob fratrẽ meũ. Nunciata sũt hec rebecce. Que timens & vocans iacob filiũ suũ dixit ad eum. Ecce esau frater tuus minatur vt occidat te. Nunc ergo fili audi vocẽ meã: & cõsurge fuge ad laban frem meũ in aram: habita apud eũ dies paucos: donec requiescat furor fris tui: & cesset indignatio eius: & obliuiscatur eorũ q̃ fecisti in eum. postea

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

et mittens accersam te inde: ne for
τε ἀποστειλας μεταπεμψομαί σε ἐκειθεν, μὴ πο
te orbet a duobus vobis in die vna. di
τε ἀποτεκνωθῶ ἀπὸ τῶν δυο ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Εἰ
Ca.xxvij. ãt rebecca ad isaac infensa sum vite mee ppter
με δὲ βεβεκκα πρὸς ισαακ προσωχθικα τῇ ζωῇ μου διὰ
filias filiorũ het. si accepero iacob vxo
τὰς θυγατέρας τῶν υἱῶν χετ. εἰ λαβω ιακωβ γυ
xem de filiabus terre huius: vt
ναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῆς γῆς ταύτης, ἵνα
quid mihi viuere.
τί μοι ζῆν.

Ca.28.

Aduocãs ãt isaac iacob: benedixit
προσκαλεσάμενος δὲ ισαακ τὸν ιακωβ, εὐλόγησεν
ei. et precepit ei: dicẽs: nõ accipies vxorẽ
αὐτὸν, καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ, λέγων, οὐ λήψῃ γυναῖκα
de filiab chananeorũ. surgẽs fuge
ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν χαναναίων· ἀναστὰς ἀπόδραθι
in mesopotamiã: & domũ bathuel pfis
εἰς τὴν μεσοποταμίαν, εἰς τὸν οἶκον βαθουὴλ πρὸς τῆς
mis tue. et accipe tibi ipsi vxorẽ de filia
μῆρ σου. καὶ λάβε σεαυτῷ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέ
b laban fratris tue. ãt de me bñ
ρων λάβαν τ ἀδελφοῦ τῆς μῆρ σου. δὲ θεὸς μου εὐλο
dicat tibi fili: et multiplicet te: et eris in cõgre
γήσαι σε τέκνον, καὶ πληθύναι σε, καὶ ἔσῃ εἰς συνα
gationẽ gẽtiũ. et det tibi bñdictionẽ abrahe pfis
γωγὰς ἐθνῶν. καὶ δώσει σοι εὐλογίαν ἀβραὰμ τ πρὸς
mei tibi: et femini tuo post te: ad hereditãdã
μουσοί, καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ, κληρονομῆσαι
terrã incolatus tui. quã dedit deo abra
τὴν γῆν τῆς παροικήσεώς σου. ἣν ἔδωκεν ὁ θς τῷ ἀβρα
am. et misit isaac iacob. et abijt in
ὰμ. καὶ ἀπέστειλεν ἰσαακ τὸν ιακωβ. καὶ ἐπορεύθη εἰς
mesopotamiã: ad laban filiũ bathuel
τὴν μεσοποταμίαν, πρὸς λάβαν υἱὸν βαθουὴλ τοῦ
syri: fratrẽ rebecce mris iacob et esau.
συρου, ἀδελφὸν ῥεβέκκας τῆς μῆρ ιακωβ καὶ ησαυ.
vidit ãt esau q̃ bñdixit isaac iacob: et mi
ἴδε δὲ ησαυ ὅτι εὐλόγησεν ἰσαακ τὸν ιακωβ, καὶ ἀ
sit in mesopotamiã syrie: accipere
πέστειλεν εἰς τὴν μεσοποταμίαν τῆς συρίας, λαβεῖν
sibi vxorẽ inde cũ bñdiceret ei. et pce
ἑαυτῷ γυναῖκα ἐκεῖθεν ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν· καὶ ἐνε
cepit ei: dicẽs: nõ accipies vxorẽ de filia
τείλατο αὐτῷ, λέγων, οὐ λήψῃ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγα
bus chananeorũ. et audiuit iacob pfes et
τέρων χαναναίων· καὶ ἤκουσεν ιακὼβ τ πρὸς καὶ
mfes sũ. et pfect ẽ in mesopotamiã. et
τὰς μῆρ αὐτοῦ· καὶ ἐπορεύθη εἰς μεσοποταμίαν, καὶ
vidit esau: q̃ male sunt filie chanaan
εἶδεν ησαυ, ὅτι πονηραί εἰσιν αἱ θυγατέρες χαναὰν
coram isaac pfe suo. et abijt esau ad
ἐναντίον ἰσαακ τ πρὸς αὐτ· καὶ ἐπορεύθη ησαυ πρὸς

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Heb.	Ca.xxviij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
				mittã & adducã te inde: cur orbabor ambobꝰ vobis die vna? Et dixit rebecca ad isaac. Penitet me vite ppter filias heth: si acceperit iacob vxores de filiabus heth similẽ illis de filiab terre: ad q̃d mihi est vita?	
			Cap.xxviij.	Ocepitq; isaac iacob & bñdixit ei: & dixit ei. Non accipies vxorẽ de filiabus chanaan. Surge vade in mesopotamiam syrie in domum bathuelis patris matris tue: & accipe tibi in uxorẽ de filiab laban fris mfis tue. Et deus omnipotens benedicat tibi: & crescere te faciat & multiplicet te: & ris in turbas tribuum: & det tibi benedictionem abrahe & filiꝰ tuis tecum: vt possideas terram habitationis tue: quam dedit deus abrahe. Et dimisit isaac iacob & abijt in mesopotamiã syrie ad laban filiũ bathuelis syri fratrẽ rebecce mfis iacob & esau. Et vidit esau q̃ bñdixit isaac iacob & misit eũ in mesopotamiã syrie: vt acciperet inde sibi vxorẽ: & q̃ ndo benedixit et precepisset ei dicẽs. Non accipies vxorẽ de filiabus chanaã: & q̃ obedisset iacob verbo patris et matris sue: & iuisset in mesopotamiã syrie. Videns igitur esau q̃ displicuissent filie chanaã in oculis isaac patris sui: abijt quoq; esau ad	

Transla.Chal.

וְאִשְׁלַח וְאַדַּבְּרִינָךְ מִתַּמָּן לְמָה אֶתְכַּל מִתַּרְוֵיכוֹן יוֹמָא חַד: וַאֲמַרַת רִבְקָה לְיִצְחָק
עֲקִירַת בַּחֲרִי מִן קֳדָם בְּנַת חֵת אִם נָסִיב יַעֲקֹב אִתְּתָא מִבְּנַת חֵיתָאָה כְּאִלֵּין מִבְּנַת אַרְעָא
לְמָה לִי מְיַן: Ca.xxviij. וּקְרָא יִצְחָק לְיַעֲקֹב וּבָרִיךְ יָתֵיהּ וּפַקֵּדֵיהּ
וַאֲמַר לֵיהּ לָא תִיסַּב אִתְּתָא מִבְּנַת כְּנָעַן: קוּם אֵיזֵיל לְפַדָּן אֲרָם לְבֵית בְּתוּאֵל אֲבוּהִי דְאִמָּךְ
וְסַב לָךְ מִתַּמָּן אִתְּתָא מִבְּנַת לָבָן אֲחוּהִי דְאִמָּךְ: וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ יָתָךְ וְיַלְבְּנֵךְ וְיַסְגֵּינָךְ
וְתְהֵי לְכֵינְשַׁת שִׁבְטִין: וְיִתֵּן לָךְ יָת בִּרְכָתָא דְּאַבְרָהָם לָךְ וְלִבְנָךְ עִמָּךְ
לְמֵירַתְךָ יָת אַרְעָת תְּוָתְבוּתָךְ דִּיהַב יְיָ לְאַבְרָהָם: וְשָׁלַח יִצְחָק יָת יַעֲקֹב וְאָזַל לְפַדָּן אֲרָם
לְוָת לָבָן בַּר בְּתוּאֵל אֲרַמָּאָה אֲחוּהִי דְּרִבְקָה אִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב וְעֵשָׂו: וְחָמָא עֵשָׂו אֲרֵי בָּרִיךְ
יִצְחָק יָת יַעֲקֹב וְשַׁלַּח יָתֵיהּ לְפַדָּן אֲרָם לְמִיסַּב לֵיהּ מִתַּמָּן אִתְּתָא כַּד בָּרִיךְ יָתֵיהּ וּפַקֵּיד
עֲלוֹהִי לְמֵימַר לָא תִיסַּב אִתְּתָא מִבְּנַת כְּנָעַן: וְקַבֵּיל יַעֲקֹב לְמֵימַר אַבְוֹהִי וְאִמֵּיהּ וַאֲזַל
לְפַדָּן אֲרָם וַאֲזַל עֵשָׂו וּחְמָא אֲרֵי בִּישָׁן בְּנַת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אֲבוּהִי: וַאֲזַל עֵשָׂו לְוָת

Transla.Chal.

וְאִפְּנֵינִי דְנָן תַּרְתֵּין זִמְנִין יָת בִּכִירוּתִי נְסֵיב וְהָא כְּעַן סַגִּיא בִּרְכָתִי וַאֲמַר לָא שְׁבַקְתְּ
לִי בִּרְכָתָא: הַאֲתֵיב יִצְחָק וַאֲמַר לְעֵשָׂו הָא רַב שַׁוִּיתֵיהּ לָךְ וְיָת כָּל אַחֲוֹהִי יְהַבִית לֵיהּ
לְעַבְדִין וְעִירוּר וּמֶחְמַר סְעַדְתִּינוּן לֵיהּ וְלָךְ הָכָא מָה אֶעְבֵּיד בְּרִי: וַאֲמַר עֵשָׂו לַאֲבוּהִי הֲבִרְכָתָא
חָדָא הִיא לָךְ אֲבָּא בָּרְכִנִי אַף אֲנָא אֲבָּא וְאָרִים עֵשָׂו קָלֵיהּ וּבְכָא: וַאֲתֵיב יִצְחָק אֲבוּהִי
וַאֲמַר לֵיהּ הָא מִטְוָתָא דְּאַרְעָא יְהֵא מוֹתָבֵךְ וּמִטַּלָּא דִּשְׁמַיָּא מִלְּעֵילָא: וְעַל חַרְבָּךְ
תֵּחֵי וְיָת אָחוּךְ תִּפְלַח וְיְהֵא כַּד יַעֲבְרוּן בְּטוֹהֵי עַל כִּתְנְמֵי אוֹרַיְתָא וְתַעְדֵּי נִירָהּ
מֵעַל צַוָּארָךְ: וּגְטַר עֵשָׂו רְבוּ לְיַעֲקֹב עַל בִּרְכָתָא דְּבָרְכֵיהּ אֲבוּהִי וַאֲמַר עֵשָׂו בְּלִבֵּיהּ
יְקָרְבוּן יוֹמֵי אֵבֶלָא דְאַבָּא וְאֶקְטוֹל יָת יַעֲקֹב אָחִי: וְיִתְחַוֵּא לְרִבְקָה יָת פִּתְגָמֵי עֵשָׂו
בְּרַהּ רַבָּא וְשַׁלַּחַת וְקָרֵת לְיַעֲקֹב בְּרַהּ זְעִירָא וַאֲמַרַת לֵיהּ הָא עֵשָׂו אָחוּךְ מִתְנַחֵם
לְמִקְטְלָךְ: וּכְעַן בְּרִי קַבֵּיל מֵימְרִי וְקוּם אֵיזֵיל לָךְ לְוָת לָבָן אָחִי לְחָרָן: וְתֵיתֵיב עִמֵּיהּ יוֹמִין
עַד דְּיִתְתַּוֵּב רוּגְזָא דְאָחוּךְ: עַד דְּיִתְתַּוֵּב רְתִיגוּת אָחוּךְ מִנָּךְ וְיִתְנְשֵׁי יָת דְּעַבַדְתְּ לֵיהּ

Pūtiua beb.	Ter.Heb.	Befs.	La.xxviij.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Grc.lxx.cū interp.latina.
	יִשְׁמָעֵאל	וַיִּקַּח אֶת מַחֲלַת	בַּת	ᵇhiſmaelē: & duxit vxo	tſmael. τ accepit macleth filiā
	יִשְׁמָעֵאל בֶּן אַבְרָהָם	אֲחוֹת נְבָיוֹת		rē ᵇabiq̄s his q̄s prius ha	tſmael τοῦ ἀβραάμ, ἀδελφὴν ναβεὼθ πρὸς ταῖς γυναῖ
	עַל נָשָׁיו לוֹ לְאִשָּׁה:	וַיֵּצֵא יַעֲקֹב		bebat: ᵇmelech ᵇfiliā ᵇiſ	mael ᵇfilii ᵇabraā ᵐ ſororē	κασιν αὐτοῦ· καὶ ἐξῆλθεν ιακωβ ἀπὸ τοῦ φρέα
עֵשָׂו אִישׁ	מִבְּאֵר שָׁבַע	וַיֵּלֶךְ חָרָנָה:	וַיִּפְגַּע	ᵐnabaioth. ᵃIgitur egreſ	ſus ᶜ iacob ccccccccccc	τος ὅρκου· καὶ ἐπορεύθη εἰς χαρράν· καὶ ἀπήντη
בְּנֵי	בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ			ᵐde berſabee ᵖgebat ᵃa	ran. ᵃCunq; veniſſet ccc	loco. τ dormiuit ibi. occiderat n. ſol. τ tu
קוֹם לוֹן בּוֹא	וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם			ᵇad quēdā locū: & vellet	ᵇin co ᶜ reqeſcere poſt ᵈſo	σε τόπω. καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ· ἐδύσατο ὁ ἥλιος· καὶ ἔλα
שׂוּם	מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם			lis ᵈoccubitū: ᵇtulit ᵈe la	pidibus qui iacebant: &	lit de lapidib ᵇ loci: et poſuit ad ca
חָלַם חָלָם	הַהוּא: וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב			ſupponens ᵐ capiti ſuo	ᵐdormiuit in ᵖeodē ᵖloco	βεν ἀπὸ τῶν λίθων τοῦ τόπου, καὶ ἐκοιμήθη πρὸς κε
נֶגַע	אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה וְהִנֵּה			ᵍViditq̄s in ſomnis ᵍſca	lam ſtantem ccccccccccc	φαλὴς αὐτοῦ· καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ· καὶ
סֻלָּם	מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ:			ᵍſup terrā ˣ & cacumē illi	us ᵗtāgēs ᶜ celū: ᵇ angelos	ἐνυπνιάσθη· καὶ ἰδοὺ κλίμαξ ἐστηγμένη ἐν τῇ γῇ,
עָלָה	וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֲנִי			ᵍquoq̄s ᵈei aſcendentes	ᶜ & deſcendentes ᵖ per eā:	cuius ᵖ caput peruenieb at in celum, et angeli
יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וֵאלֹהֵי				ᵍ & ᵇ dñs innixū ſcale ᵗ di	cētē ſibi. ᵐEgo ſum ccccc	ηες ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ οἱ ἄγγελοι
יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב				ᵐdñs ᵒdeus ᵖ abraā ᵍ pēs	tui ᶜ & deus ccccccccccc	dei aſcendebāt τ deſcēdebāt ſup eā. at
עָלֶיהָ לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ: וְהָיָה				ᵐiſaac. ᶜ Terram ᵗin qua	ᵈ dormis ccccccccccc	τοῦ θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῷ. ὁδὲ
זַרְעֶךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה				ᵗtibi ᵇdabo ᶜ & ſemini tuo	ᵉeritq̄s ccccccccccc	κύριος ἐστερίκτο ἐπ' αὐτῆς· καὶ εἶπεν, ἐγὼ ὁ θεὸς
וְקֵדְמָה וְצָפֹנָה וְנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ				ᵗsemen tuū ᵍquaſi puluis	ᵍterre. ᵇDilataberiscccc	patris tui abraā: et deus iſaac. ne
כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה וּבְזַרְעֶךָ:				ᵍad oriētē & ᵏoccidētē ᵗ &	septētrionē ᵐ & meridiē:	τῶ πατρός σου ἀβραάμ, καὶ ὁ θεὸς ισαάκ· μὴ
וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל				ᵐ & benedicentur ᵒin te	ᵍ & in ſemine tuo ᵖ cūcte	tuneas. terra in q̄ tu dormis ſup eā: tibi da
אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל				ᵍtribus ᵗterre. ᵗEt ero cu	ſtos tuus ᵗ quocunq; ccc	φοβοῦ. ἡ γῆ ἐφ' ἣ συκαθεύδεις ἐπ' αὐτῆς, σοὶ δώ
הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד				ᵖ de berſabee ᵖ gebat ᵃ a	ran. ᵃ Cunq; veniſſet ccc	bo eā: et ſemini tuo. et erit ſe
אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר				ᵖ ad quēdā locū: & vellet	ᵇ in co ᶜ reqeſcere poſt ᵈ ſo	σω αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματί σου. καὶ ἔσαι τὸ σπέ
דִּבַּרְתִּי לָךְ: וַיִּקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ				lis ᵈ occubitū: ᵇ tulit ᵈ e la	pidibus qui iacebant: &	men tuū ſicut arena terre. τ dilatabitur
וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה				ſupponens ᵐ capiti ſuo	ᵐ dormiuit in ᵖ eodē ᵖ loco	μα σου ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς· καὶ πλατυνθήσεῖ
וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי: וַיִּירָא				ᵍ Viditq̄s in ſomnis ᵍ ſca	lam ſtantem ccccccccccc	ad mare: et auſtrū: et ad aquilonē: et ad
מָה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי				ᵍ ſup terrā ˣ & cacumē illi	us ᵗ tāgēs ᶜ celū: ᵇ angelos	ἐπὶ θάλασσαν, καὶ λίβα, καὶ ἐπὶ βορέαν, καὶ ἐπὶ
אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם:				ᵍ quoq̄s ᵈei aſcendentes	ᶜ & deſcendentes ᵖ per eā:	oriente. et benedicentur in te ccc
וַיַּשְׁכֵּם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח				ᵍ & ᵇ dñs innixū ſcale ᵗ di	cētē ſibi. ᵐ Ego ſum ccccc	ἄσαι τολός· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ
אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׂם מְרַאֲשֹׁתָיו				ᵐdñs ᵒdeus ᵖ abraā ᵍ pēs	tui ᶜ & deus ccccccccccc	tribus terre: τ in ſemine tuo. et ecce
וַיָּשֶׂם אֹתָהּ מַצֵּבָה וַיִּצֹק שֶׁמֶן עַל				ᵐiſaac. ᶜ Terram ᵗin qua	ᵈ dormis ccccccccccc	φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου. καὶ ἰδοὺ
רֹאשָׁהּ: וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם				ᵗtibi ᵇdabo ᶜ & ſemini tuo	ᵉeritq̄s ccccccccccc	ego tecū ᵈ custodiēs te in terra oī: quocūq;
הַהוּא בֵּית אֵל וְאוּלָם לוּז שֵׁם הָעִיר				ᵗsemen tuū ᵍquaſi puluis	ᵍterre. ᵇDilataberiscccc	ἐγὼ μετὰ σοῦ διαφυλάσων σε ἐν πῇ γῇ πάσῃ, οὗ ἐ
לָרִאשֹׁנָה: וַיִּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר				ᵍad oriētē & ᵏoccidētē ᵗ &	septētrionē ᵐ & meridiē:	perreueris. τ reducam te in terā hāc.
אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמָרַנִי				ᵐ & benedicentur ᵒin te	ᵍ & in ſemine tuo ᵖ cūcte	ἂν ᾖ πορεύσῃ. καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύ
בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ				ᵍtribus ᵗterre. ᵗEt ero cu	ſtos tuus ᵗ quocunq; ccc	γι σῶ τε dereliquā: donec faci
וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ:				ᵖ compleuero vniuerſa	ᵖ que ccccccccccc	την. ὅτι ὑμῆ σε ἐγκαταλείψω, ἕως τοῦ ποι
וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי				ᵍdixi. ᵒCunq; euigilaſſet	ᵗiacob ᵘ de ſomno: ccccc	am ego oia ἃ ἐλάλησά σοι. καὶ ἐξεγέρθη
וְהָיָה יְהוָה לִי לֵאלֹהִים: וְהָאֶבֶן				ᵗait. ᵗ Vere ᵈñs ᵉſt ᵏin lo	coᵏ iſto: ccc:cccccc:ccccc	ιακωβ de ſōno ſuo. et dixit: q: ē vo
הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה יִהְיֶה				ᵒ & ego ᵘ neſciebam. ᵍ Pa	uentesq̄ : ccccccccccc	ἰακώβ ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ· καὶ ἔπτεν, ὅτι ἔστι κύ
בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי				ᵍ & terribilis ᵇ inquit ᵗ lo	cus ᵐ iſte. ᵐ Nō eſt ᵒ hic alſ	μιν ᵖ in loco iſto: ego ἂτ nō ſciebam. τ φο
עָשֹׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ:				ud ᵖ niſi ᵗ domus ᵘ deiᵒ &	ᵐ porta ccccccccccc	βερὸς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν. καὶ ἐφο
				ᵍ celi. ᵗ Surgēs ergo ᵗ iacob	ᵘ mane ᵇ tulit ccccccccccc	βήθη· καὶ ἔπτεν, ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος· οὐκ

Transla.Chal.

Pūtiua chal.	
עֵשָׂה	tſmael: τ accepit maalath filiam iſmaelis filij abra
אִתְּתָא עֲרַע בְּרִית	ham ſororē nabaioth ſibi in vxorem ſup vxores ſuas.
עוֹל יְהוָה סָהֲד	Et egreſſus eſt iacob de berſabee: et ibat in aran.
סְלַם סְמָא לְעָאכָּ	Et venit ad quendā locum. τ manſit ibi quoniā occu
עָתַד עֲלָה	buit ſol: τ tulit de lapidibus loci: et ſuppoſuit capiti
נְתַן הֲוָה	ſuo: τ cubuit i loco illo. Et ſomniauit: τ ecce ſcala erat
סְהַד קוֹם	defixa in terra: et caput illius pertingebat vſq; ad
רֵיק קוֹם אֲמַר	celum: et ecce angeli dñi aſcendebāt τ deſcendebāt p
אֲמַר נְטַר שְׁוֵה	eam. et ecce gloria dñi ſtabat ſup eam: et ait. Ego dñs
אֲבַל כְּסָהּ לְבַשׁ	deus abrahe patris tui τ deus iſaac: terrā ſuper qua
תּוּב הֲוָה שְׁוֵה	tu cubas tibi dabo eam τ filijs tuis. Et erunt filij tui
קוֹם הֲוָה נְתַן	multi quaſi puluis terre: τ pretnslebis ad occidētem
פָּרַשׁ דְּבַב בּוּר	et ad orientē τ ad aquilonē τ ad auſtrū: et benedicen
שְׁמָה רְבַב כְּנַשׁ	tur ꝑpter te oēs cognationes terre: τ ꝑpter filios
נְגַד תּוּב	tuos. Et ecce verbū meus in adiutoriū tuū erit: et cu
	ſtodiam te in omni loco quo ibis: τ reducam te ad ter
	ram hanc: quoniā non derelinquā te donec faciaz qō
	locutus ſum tibi. Euigilauitq; iacob de ſomno ſuo: τ
	ait. Vtiq; in veritate gloria dñi habitat in loco iſto:
	et ego neſciebam: τ timuit: τ ait. Quaz terribilis eſt
	locus iſte: non eſt locus cōmunis: ſed locus in quo be
	neplacitus eſt coram deo. Et e regione loci huius eſt
	porta celi. Et ſurrexit iacob mane: τ tulit

Interp.chal.

יִשְׁמָעֵאל וְנָסִיב יָת מָחֲלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל בַּר אַבְרָהָם אֲחָתֵיהּ דִּנְבָיוֹת עַל נְשׁוֹהִי לֵיהּ
לְאִתּוּ: וּנְפַק יַעֲקֹב מִבְּאֵרָא דְּשָׁבַע וַאֲזַל לְחָרָן: וְרִעְרַע בַּאֲתַר וּבָת תַּמָּן אֲרֵי עַל
שְׁמְשָׁא וְנָסִיב מֵאַבְנֵי אֲתַר וְשַׁוִּי אֵיסְהֲדוּהִי וְשָׁכִיב בְּאֲתַר הַהוּא: וְחֶלֶם וְהָא
סוּלְמָא נְעִיץ בְּאַרְעָא וְרֵישֵׁיהּ מְטֵי עַד צִית שְׁמַיָּא וְהָא מַלְאֲכַיָּא דֵּיוֵי סַלְקִין וְנָחְתִין
בֵּיהּ: וְהָא יְקָרָא דֵּיוֵי מְיַתַּד עֲלוֹהִי וַאֲמַר אֲנָא דֵּיוֵי אֱלָהָא דְּאַבְרָהָם אֲבוּךְ וֵאלָהֵיהּ
דְּיִצְחָק אַרְעָא דְּאַתְּ שָׁכִיב עֲלָהָא לָךְ אֶתְּנִנַּהּ וְלִבְנָךְ: וִיהוֹן בְּנָךְ סַגִּיאִין כְּעַפְרָא דְּאַרְעָא
וְתִתְקַף לְמַעְרָבָא וְלִצְפּוּנָא וּלְדָרוֹמָא וְיִתְבָּרְכוּן בְּדִיל דִּלְךָ כָּל זַרְעִיַּת אַרְעָא
וּבְדִיל בְּנָךְ: וְהָא מֵימְרִי בְּסַעְדָּךְ וְאֶטַּרְךָ לְכֹל אֲתַר דְּתִתָּךְ וְאָתִיבְךָ לְאַרְעָא הָדָא
אֲרֵי לָא אֶשְׁבְּקִנָּךְ עַד דְּאֶעְבֵּיד יָת דְּמַלֵּילִית לָךְ: וְאִתְעַר יַעֲקֹב מִשְּׁנָתֵיהּ וַאֲמַר בְּרַם
לְקוּשְׁטָא יְקָרָא דֵּיוֵי שְׁרִי בְּאֲתַרָא הָדֵין וַאֲנָא לָא יְדַעְנָא: וּדְחִיל וַאֲמַר מָה
דְּחִילוּ אֲתַרָא הָדֵין לֵית דֵּין אֶלָּא בֵּית מַקְדְּשָׁא דֵּיוֵי וְדָא תְּרַע שְׁמַיָּא: וְאַקְדִּים יַעֲקֹב בְּצַפְרָא וּנְסִיב
יָת אַבְנָא דְּשָׂם מְרַאֲשׁוֹהִי וְשַׁוִּי אֵיסְהֲדוּתָא עַל רֵישָׁהּ: וּקְרָא יָת שְׁמָא
דַּאֲתַרָא הַהוּא בֵּית אֵל וּבְרַם לוּז שְׁמָא קַדְמָאָה דְּקַרְתָּא כַּדְמַדֵּיתָא: וְקַיֵּים יַעֲקֹב מֵימְרָא
אִם יְהֵא מֵימְרָא דֵּיוֵי בְּסַעְדִּי וְיִטַּר יָתִי בְּאוֹרְחָא הָדֵין דַּאֲנָא אָזֵיל וְיִתֶּן לִי לַחְמָא
לְמֵיכַל וּכְסוּי לְמִלְבַּשׁ: וְאִתְיְהִיב בְּשָׁלֵם לְבֵית אֲבָא וְיְהֵא מֵימְרָא דֵּיוֵי לִי לֵאלָהָא:
וְאַבְנָא הָדָא דְּשַׁוִּיתִי סְהֲדוּתָא תְּהֵא דֵּיתָא פְּלָח עֲלָה קֳדָם מֵימְרָא וְכֹל דְּתִתֶּן לִי מֵן
עֲשַׂרְתָּא אֲפְרִישִׁינֵיהּ קֳדָמָךְ: וּנְטַל יַעֲקֹב רַגְלוֹהִי וַאֲזַל לְאַרְעָא

Ca.xxix.

בְּנֵי מַדִּינְחָא: וְחָזָא וְהָא בֵּירָא בְּחַקְלָא וְהָא תַמָּן תְּלָתָא עֶדְרִין דְּעָאן רְבִיעִין עֲלָהָא אֲרֵי
מִן בֵּירָא הַהוּא מְשַׁקְיָן עֶדְרַיָּא וְאַבְנָא רַבְּתָא עַל פּוּמָא דְּבֵירָא: וְכַתְכְּשִׁין תַּמָּן כָּל
עֶדְרַיָּא וּמְגַלְּדְרִין יָת אַבְנָא מֵעַל פּוּמָא דְּבֵירָא וּמַשְׁקְיָן יָת עָנָא וְמִתְיְבִין יָת אַבְנָא עַל
פּוּמָא דְּבֵירָא לְאַתְרֵהּ: וַאֲמַר לְהוֹן יַעֲקֹב אֲחֵי מִנָּן אַתּוּן וַאֲמַרוּ מֵחָרָן אִנַּתְּנָא: וַאֲמַר
לְהוֹן הַיְדַעְתּוּן יָת לָבָן בַּר נָחוֹר וַאֲמַרוּ יְדַעְנָא: וַאֲמַר לְהוֹן הַשְׁלֵם לֵיהּ וַאֲמַרוּ שְׁלֵם
וְהָא רָחֵל בְּרַתֵּיהּ אָתְיָא עִם

Trāsla.B.Hiero.

ᵇlapidē ᶜ quē ᵈ ſuppoſuit ᵉ ad caput ſuū: et ᶠ ſtatuit eū in titulū: ᵍ fundens ᵐ oleum ⁿ de ſuper. ᵖ Appellauitq; ᵍ nomē ᵉ vr bis ccccccccccccccccc ᵇethel: ᵇq̄te ᵖriusᵇluza ᵃ vocabatur. ccccccccc ᵇ Vouit etiam ᶜ votū ᵈ di cens. cccc cccccccccccc ᵇ Si ᵉ fuerit ᵈ deus ᵉ mecum: ᵐ & cuſtodierit me cccc ᵐ in via ᵖ per ᵠ quam ᵍ ego ᶠ ambulo: ccccccccccc ᵃ & dederit ᵉ mihi ᵖ panem ˣ ad veſcendū & veſtimē tū ᵃ ad indueēdū: ᵃ reuer ſuſq; fuero ᵇ ꝑ ſpere ᶜ ad ᵈ domum ᵉ p̄is mei: ᵍ erit ᵇ mihi ᵉ dñs ᶦ in deū: ᵏ & la pis ᶦ iſte ᵐ quem ⁿ erexi ᵒ in titulū: ᵖ vocabitur cccccc ᵍ domus ᵈ dei: ᵃ cūctorūq; ᶜ que ᵈ dederis ᵉ mihi cccc ᶠ decimas offeram ᵍ tibi.

Ca.29.

ROfectus ᵃ Ca.29. ergo ᵇ Iacob ᵖ venit ᶜ in terram ᵈ orientalem: ᵇ & vidit ᵏ puteū ᶦ in agro: ᵉ tres ccccccccccccccccc ᵐ quoq; ᵍ greges ᵒ ouiū ᵖ accubantes ᵍ iuxta eum. ᶦ Nam ᵉˣ illo ᵈ adaqua bantur ᵇ pecora: ccccccc ᵇ & ᵏ os eius ᶜ grandi ˡ lapi de claudebatur. Moſq; c rat ᵍ vt ʰ cūctis ᵏ ouibus ᵏ cō gregatis ˡ deuolueret cc ᵐ lapidē: ᵍ & refectis cccc cccccccccccccccc ᵍ gregibus ⁿ rurſum ᵒ ſu cc ᵖ per ᵠ os ccccccccccccc ᵇ puteiᵖ ponerent. ᵍ Dixit q; ad paſtores. ccccccc ᵍ Fres ʰ vñ ⁱ eſtis. ᵇ Qui reſ ponderunt ᵏ de aran. cccc ᵍ Quos interrogās. ccc ᵍ nun quid ᵍ ait ᵍ noſtis ccccccc ᵍ laban ʰ filiū ⁱ nachor: ᵖ Di xerunt. ᵍ Nouimus. cccc ᵍ Samus ʰ ne ⁱ eſt ᵏ inquit. cc ᵖ Valet ᵍ inquiunt: ccccccc ᵍ & ecce ᵍ rachel ᵍ filia eius ᵇ venit ᵍ cum ccccccccccc

Trāsla.Grc.lxx.cū interp.latina.

lapidē: quē ſuppoſuit illic ad caput ſuū: et ἡν λίθον, ὃν ὑπέθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ᵇ & erexit ᵏ in titulū ˡ fun ſtatuit eū titulū: et effu dit oleū ſup eū dens ᵐ oleum ⁿ de ſuper. ἔστησεν αὐτὴν στήλην, καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄ ᵖ Appellauitq; ᵍ nomē ᵉ vr bis ccccccccccccccccc ᵇ bethel: ᵇ q̄te ᵖ rius ᵇ luza ᵃ vocabatur. ccccccccc ᵇ Vouit etiam ᶜ votū ᵈ di cens. cccc cccccccccccc ᵇ Si ᵉ fuerit ᵈ deus ᵉ mecum: ᵐ & cuſtodierit me cccc ᵐ in via ᵖ per ᵠ quam ᵍ ego ᶠ ambulo: ccccccccccc ᵃ & dederit ᵉ mihi ᵖ panem ˣ ad veſcendū & veſtimē tū ᵃ ad indueēdū: ᵃ reuer ſuſq; fuero ᵇ ꝑ ſpere ᶜ ad ᵈ domum ᵉ p̄is mei: ᵍ erit ᵇ mihi ᵉ dñs ᶦ in deū: ᵏ & la pis ᶦ iſte ᵐ quem ⁿ erexi ᵒ in titulū: ᵖ vocabitur cccccc ᵍ domus ᵈ dei: ᵃ cūctorūq; ᶜ que ᵈ dederis ᵉ mihi cccc ᶠ decimas offeram ᵍ tibi.

Ca.xxix.

ΚΑὶ ἐξῆρεν ιακὼβ πόδας, ἐπορεύθη εἰς γῆν ᵃ orientis: ad laban ᵉˣ bathuel ſyro: fra ἀνατολῶν, πρὸς λάβαν ὑὸν βαθουὴλ τὸν σύρου, ἀδελ tre rebecce mſis iacob et eſau. et videt. τ ecce φὴν ῥεβέκκας μ̄ᾶς ιακὼβ καὶ ἠσαύ· καὶ ὁρᾶ· καὶ ἰδοὺ puteus in agro. erant ãt illic tres greges oui φρέαρ ἐν τῷ πεδίῳ· ἦσαν δὲ ἐκεῖ τρία ποίμνια πρὸ bus requieſcentes in eo. ex .n. puteo illo βάτων ἀναπαυόμενα ἐπ' αὐτῷ· ἐκ γὰρ τοῦ φρέατος ἐκεί adaquabãt pecora. lapis ãt erat magn ſup os νου ἐπότιζον τὰ ποίμνια· λίθος δὲ ἦν μέγας ἐπὶ τῷ σο puteī: et cōgregabãtur illic oia pe ματι τοῦ φρέατος, καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ ποί com et paſtores: et renoluebant lapidē ab μνια καὶ οἱ ποιμένες· καὶ ἀπεκύλιον τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ ore puteī: et adaquabãt oues: στόματος τοῦ φρέατος, καὶ ἐπότιζον τὰ πρόβατα, per os ccccccccccccccc ᵇ puteiᵖ ponerent. ᵍ Dixit et rurſus reponebant lapidē ſup os q; ad paſtores. ccccccc καὶ πάλιν ἀπεκύλιον τὸν λίθον ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ ᵍ Fres ʰ vñ ⁱ eſtis. ᵇ Qui reſ puteī in locū ſuū: dixit ãt illis iacob: ponderunt ᵏ de aran. cccc φρέατος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· εἶπε δὲ αὐτοῖς ιακὼβ, ᵍ Quos interrogās. ccc ᵍ nun quid ᵍ ait ᵍ noſtis ccccccc fratres vnde eſtis vos: illi ãt dixerũt: ex charran. ait ᵍ laban ʰ filiū ⁱ nachor: illi ãt dixerũt: ſi ſalutē ἀδελφοί πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς; οἱ δὲ εἶπαν, ἐκ χαρρᾶ· εἶπε dñs ᵖ deus ſit ei: et ipſe ſalutē ãt illis: ſalutē ãt dixerũt: ſalutē ãt illis: ſalutē ãt dixerũt: ſalutē ãt illis: ſalutē ãt dixerũt:

Pūtiua beb. | Ter.Heb. | Geſi. Ca.xxix. | Trāſla.B.Hiero. | Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

הַצֹּאן׃ וַיֹּאמֶר֙ הֵן֙ עוֹד֙ הַיּ֣וֹם גָּד֔וֹל לֹֽא־עֵ֥ת הֵאָסֵ֖ף הַמִּקְנֶ֑ה הַשְׁק֥וּ
הַצֹּאן וְלֵכוּ רְעֽוּ׃ וַיֹּאמְרוּ֙ לֹ֣א נוּכַ֔ל עַד־אֲשֶׁ֣ר יֵאָסְפ֔וּ כָּל־הָעֲדָרִ֖ים וְגָלֲל֤וּ
אֶת־הָאֶ֙בֶן֙ מֵעַ֣ל פִּ֣י הַבְּאֵ֔ר וְהִשְׁקִ֖ינוּ הַצֹּ֑אן עוֹדֶ֥נּוּ מְדַבֵּ֖ר וְרָחֵ֣ל בָּ֣אָה עִם־
הַצֹּ֑אן אֲשֶׁ֥ר לְאָבִ֖יהָ כִּ֥י רֹעָ֖ה הִֽוא׃ וַיְהִי֙ כַּאֲשֶׁ֣ר רָאָ֔ה יַעֲקֹ֖ב אֶת־רָחֵ֣ל בַּת־
לָבָ֣ן אֲחִ֣י אִמּ֑וֹ וְאֶת־צֹ֣אן לָבָ֣ן אֲחִ֣י אִמּ֑וֹ וַיִּגַּ֣שׁ יַעֲקֹ֗ב וַיָּ֙גֶל֙ אֶת־הָאֶ֔בֶן
מֵעַ֖ל פִּ֣י הַבְּאֵ֑ר וַיַּשְׁקְ֖ – אֶת־צֹ֥אן לָבָ֖ן אֲחִ֥י אִמּֽוֹ׃ וַיִּשַּׁ֤ק יַעֲקֹב֙ לְרָחֵ֔ל וַיִּשָּׂ֥א
אֶת־קֹל֖וֹ וַיֵּ֑בְךְּ׃ וַיַּגֶּד֩ יַעֲקֹ֨ב לְרָחֵ֜ל כִּֽי־אֲחִ֤י אָבִיהוּא֙ וְכִי֙ בֶּן־רִבְקָ֣ה הֽוּא׃
וַתָּ֣רָץ וַתַּגֶּ֔ד לְאָבִ֖יהָ וַיְהִ֣י כִֽשְׁמֹ֣עַ לָבָ֣ן אֶת־שֵׁ֣מַע יַעֲקֹ֣ב בֶּן־אֲחֹת֗וֹ וַיָּ֤רָץ
לִקְרָאתוֹ֙ וַיְחַבֵּ֣ק לוֹ֔ וַיִּשַּׁק־ – ל֖וֹ וַיְבִיאֵ֥הוּ אֶל־בֵּיתֽוֹ׃ וַיְסַפֵּ֥ר לְלָבָ֖ן אֶת־כָּל־
הַדְּבָרִ֥ים הָאֵֽלֶּה׃ וַיֹּ֥אמֶר לוֹ֙ לָבָ֔ן אַ֥ךְ עַצְמִ֖י וּבְשָׂרִ֣י אָ֑תָּה וַיֵּ֥שֶׁב עִמּ֖וֹ חֹ֥דֶשׁ
יָמִֽים׃ וַיֹּ֥אמֶר לָבָ֖ן לְיַעֲקֹ֑ב הֲכִי֙ אָחִ֣י אַתָּ֔ה וְעָבַדְתַּ֥נִי חִנָּ֖ם הַגִּ֣ידָה לִּ֑י מַה־
מַּשְׂכֻּרְתֶּֽךָ׃ וּלְלָבָ֥ן שְׁתֵּ֖י בָּנ֑וֹת שֵׁ֤ם הַגְּדֹלָה֙ לֵאָ֔ה וְשֵׁ֥ם הַקְּטַנָּ֖ה רָחֵֽל׃
וְעֵינֵ֥י לֵאָ֖ה רַכּ֑וֹת וְרָחֵ֥ל הָיְתָ֛ה יְפַת־

Pūtiua chal.

עָיִן וְרָבַ֣ךְ כָּנַ֔שׁ שְׂקָה֙ אָזֵ֣ל רָעָ֔ה יָלֵ֥ל נָגִ֖יד בּ֑וֹר מָלֵ֥ל אָתָ֖אר עָשָׂ֔ה רוּם כֹּ֖ול בָּכָ֑ה חָוַ֖ר עוֹר שָׂעָ֔ה יָתֵ֖ב פָּלַ֥ח חָתֵ֖י תְּרֵי רָבַ֥ן לֵאָ֔ה

Trāſla.Chal.

ouibus. Et ait. Ecce adhuc multū diei ſupeſt: non eſt tēpus vt colligātur pecora: adāquate oues ꝛ ite ad paſtum. Et dixerūt. Non poſſumus: donec cōgregētur oēs greges ꝛ deuoluāt lapidē ab ore putei: ꝛ potū demus ouib. Adhuc ille loq̄batur cū eis: ꝛ rachel venit cū ouibus patris ſui: nam oues ipſa paſcebat. Et factū eſt cum vidiſſet iacob rachel filiā laban fratris matris ſue: ꝛ oues laban fratris matris ſue: acceſſit iacob ꝛ reuoluit lapidē ab ore putei: ꝛ adaq̄uit oues laban fratris matris ſue. Et oſculat' eſt iacob rachel: et leuauit vocē ſuā ꝛ fleuit. Et narrauit iacob rachel q̄ filius ſororis ei' ꝑſis ſui ipſe eſſet: ꝛ q̄ filius rebeccę eſſet: ꝛ cucurrit ꝛ nūciauit patri ſuo. Et factū eſt cum audiſſet labā rumorē de iacob filio ſororis ſue: cucurrit in occurſum eius: ꝛ amplexatus eſt eū: ꝛ oſculat' eſt eū: ꝛ introduxit eum in domū ſuā: ꝛ narrauit labā oia verba hec. Et ait ei laban. Vtiq; cōſanguinea mea et caro mea tu es: ꝛ habitauit cū eo menſem vnū. Et dixit labā ad iacob. Nunqd q: ff me es ſeruies mihi gratis? indica mihi q̄ erit merces tua. Habebat aut laban duas filias: nomē maioris lia ꝛ nomē minoris rachel. Oculi āt lie erāt pulchri: ꝛ rachel erat decora

Trāſla.B.Hiero.

ꝛgrege ſuo. ꝛ Dixitq; iacob. Adhuc multum
ꝛdiei ſupeſt: ꝛnec eſt tps
vt ꝛreducātur ad ſtulas
ꝛgreges. ꝛDate añ potū
ꝛouibus: ꝛ& ſic eas ad paſ
ſtū reducite. ꝛQui rñdē
rūt. ꝛNō ꝛpoſſumus ꝛdo=
nec ꝛoia ꝛpecora ꝛcongre
gentur: ꝛ & amouemus
ꝛlapidē ꝛꝛde ore ꝛputei:
ꝛvt adaq̄mus ꝛgreges. ꝛꝛ
ꝛAdhuc ꝛloq̄batur: ꝛ& ec
ce ꝛrachel ꝛveniebat ꝛ cū
ꝛouibus ꝛpris ſui. Nā ꝛgre
ges ꝛipſa paſcebat. ꝛQuā
ꝛcum ꝛvidiſſet iacob: &
ſciret conſobrinam ſuā
ꝛoueq; ꝛlaban ꝛauunculi
ſui: ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛamouit ꝛlapidem quo
ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛputeus claudebatur: ꝛ&
adaquato ꝛgrege ꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛꝛofculatus eſt ꝛeam. ꝛ Et
eleuata ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛvoce ꝛfleuit: ꝛ & idicauit
ꝛei ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛq̄ ꝛfrater ꝛeſſet ꝛ ꝑris ſui
ꝛ& ꝛfilius ꝛrebeccę. ꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛ At illa feſtinans ꝛnūcia
uit ꝛpatri ſuo. Quicꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛcum audiſſet ꝛveniſſe ꝛia
cob ꝛfiliū ſue: ꝛoccurrit ꝛꝛ
ꝛfororis ſue: ꝛꝛoccurrit ꝛꝛ
ꝛobuiā ei ꝛcōplexuſq; ꝛeū
ꝛ& in oſcula ruens: ꝛduꝛ
xit ꝛin ꝛdomū ſuā. Audi
tis autem cauſis ſtrineris:
ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛreſpondit. ꝛ Os meum
ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛes ꝛ& caro mea. ꝛ Et poſt
q̄ ꝛipleti ſunt ꝛꝛdies mēſis
vnius: ꝛdixit ꝛei. ꝛ Nū qa
ꝛfrater meus ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛes: ꝛgratis ꝛꝛſeruies mihi?
ꝛDic ꝛꝛquid ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ
ꝛmercedis accipias. ꝛ Ha
bebat vero ꝛduas ꝛꝛ filias.
ꝛꝛNomē ꝛꝛmaioris ꝛlia: ꝛꝛmi
nor vero ꝛꝛappellabat ꝛꝛra
chel. ꝛSed ꝛꝛlia ꝛlippis erat
ꝛoculis: ꝛrachel ꝛdecoraꝛꝛꝛ

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

ouib̄ patris ſui. ꝛ dixit eis iacob:
τῶν προβάτων τ πρὸς αὐτῆς· καὶ ἔτεκεν αὐτοῦ ἰακώβ,
adhuc ē dies multa nōdū vt cōgregētur greges.
ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλὴ οὔπω συναχθήναι τὰ ποίμνια.
adaquātes oues: abeuntes paſcite. illi
ποτίσαντες τὰ πρόβατα, ἀπελθόντες βόσκετε· οἱ
āt dixerūt: nō poſſum̄: donec cōgregētur oēs
δὲ ἔπον, οὐ δυνάμεθα, ἕως τοῦ συναχθῆναι πάντας
paſtores: et reuoluāt lapidē a
τοὺς ποιμένας, καὶ ἀποκυλίσωσι τὸν λίθον ἀπὸ τ
puteo: ꝛ adaquem̄ oues. adhuc eo lo
φρέατος, καὶ ποτιοῦμεν τὰ πρόβατα· ἔτι αὐτ λα=
quēte illis: et ecce rachel filia laban ve
λοῦντος αὐτοῖς, καὶ ἰδοὺ ῥαχὴλ θυγάτηρ λάβαν ἤρ
niebat cū ouibus ꝑris ſui. hec enī pa
χετο μετὰ τῶν προβάτων τ πρὸς αὐτῆς· αὐτὴ γὰρ ἔ=
ſcebat oues ꝑris ſui. factū ē āt vt vidit
βοσκε τὰ πρόβατα τ πρὸς αὐτῆς. ἐγένετο δὲ ὡς εἶδεν
iacob rachel filiā laban fratris ſue:
ἰακὼβ ῥαχὴλ θυγατέρα λάβαν ἀδελφοῦ τῆς μῆς αὐ
et oues laban fratris mſis ſue.
τ, καὶ τὰ πρόβατα λάβαν ἀδελφοῦ τῆς μῆς αὐτοῦ.
et accedens iacob: reuoluit lapidē ab o
καὶ προσελθὼν ἰακώβ, ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τ στό
re putei. et adaquamt oues laban
ματος τ φρέατος· καὶ ἐποτίσατε τὰ πρόβατα λάβαν
fratris mſis ſue. ꝛ oſculat' ē iacob ra
τ ἀδελφοῦ τῆς μῆς αὐτ. καὶ ἐφίλησεν ἰακὼβ τὴν ῥα
chel. et clamās voce ſua: fleuit. et indica
χήλ· καὶ βοήσας τῇ φωνῇ αὐτ, ἔκλαυσε· καὶ ἀπήγ=
uit rachel: q̄ frater ꝑris ſui eſt: et q̄
γειλε τῇ ῥαχήλ, ὅτι ἀδελφὸς τ πρὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ υἱὸ
filij rebeccę eſt. ꝛ currēs nūciauit
τι υἱὸς ῥεβέκκας ἐστί· καὶ δραμοῦσα ἀπήγγειλε τῷ
ꝑri ſuo: fm verba hec. factū ē āt vt au
πρὶ αὐτῆς, κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐγένετο δὲ ὡς ἤ
diuit laban nomē iacob filij ſororis ſue:
κουσε λάβαν τὸ ὄνομα ἰακὼβ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ,
cucurrit in occurſum eius. ꝛ cōplexus eus: oſculat' ē
ἔδραμεν εἰς συναντησιν αὐτ· καὶ περιλαβὼν αὐτὸν, ἐφίλησε
ꝛ induxit illū in domū ſuā. ꝛ narrauit laban
καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτ· καὶ διηγήσατο τῷ λάβαν
oia verba eius. et dixit ei laban: ex oſſi
ὅσα τοὺς λόγους αὐτ· καὶ εἶπεν αὐτῷ λάβαν, ἐκ τῶν ὀστέ=
meis ꝛ ex carne mea es tu. et fuit ei cū mēſe dierū.
μου καὶ ἐκ τῆς σαρκός μου εἶ σύ· καὶ ἦν μετ' αὐτ μῆνα ἡμερῶν.
dixit āt laban iacob. q̄ eni frater meꝰ es: nō ſeruies
εἶπε δὲ λάβαν τῷ ἰακὼβ, ὅτι γὰρ ἀδελφός μού ἐι, δοῦλεύσεις
mihi gratis: indica mihi: q̄d tua merces ē. et laban
μοι δωρεάν; ἀπάγγειλόν μοι, τί σου μισθός ἐστι. τῷ δὲ λάβαν
due filie erant. nomē maiori: lia. et nomē ſecū
δύο θυγατέρες ἦσαν. ὄνομα τῇ μείζονι, λεία· καὶ ὄνομα τῇ δευ
de: rachel. at oculi lie infirmi. rachel āt pulchra
τέρα, ῥαχήλ· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ λείας ἀσθενεῖς· ῥαχὴλ δὲ καλὴ

Interp̄.chal'

עָנָא וַאֲמַר הָא עוֹד יוֹמָא רַבָּא לָא עִדָּן לְמִכְנֵשׁ בְּעִירָא אַשְׁקוּ עָנָא וְאֵזִילוּ רְעוּ׃
וַאֲמָרוּ לָא נִיכוֹל עַד דְּיִתְכַּנְשׁוּן כָּל עֲדָרַיָּא וְיִנְגְּדוּן יָת אַבְנָא מֵעַל פּוּמָּא וְנַשְׁקֵי יָת עָנָא׃
עַד דְּהוּא עָנָא לְעִפְרוֹן וְרָחֵל אֲתַת עִם עָנָא דִּי לְאֲבוּהִי אֲרֵי רַעְיָתָא הִיא׃ וַהֲוָה כַּד חֲזָא
יַעֲקֹב יָת רָחֵל בַּת לָבָן אֲחוּהָא דְּאִמֵּיהּ וְיָת עָנָא דְּלָבָן אֲחוּהָא דְּאִמֵּיהּ וְקָרִיב יַעֲקֹב
וְנַגְּדַר יָת אַבְנָא מֵעַל פּוּמָּא דְּבֵירָא וְאַשְׁקִי יָת עָנָא דְּלָבָן אֲחוּהָא דְּאִמֵּיהּ׃ וְנַשֵּׁיק יַעֲקֹב לְרָחֵל וְאָרִים יָת קָלֵיהּ וּבְכָא׃ וְחַוִּי יַעֲקֹב לְרָחֵל אֲרֵי בַּר אֲחַת אֲבוּהָא
הוּא וַאֲרֵי בַּר רִבְקָה הוּא וְרָהֲטַת וְחַוָּאַת לַאֲבוּהָא׃ וַהֲוָה כַּד שְׁמַע לָבָן יָת שְׁמַע יַעֲקֹב
בַּר אֲחַתֵּיהּ וְרָהֲטוּ לְקַדָּמוּתֵיהּ וְנָפִיק לֵיהּ וְנַשֵּׁיק לֵיהּ וְאַעֲלֵיהּ לְבֵיתֵיהּ וְאִישְׁתָּעִי
לְלָבָן יָת כָּל פִּיתְגָמַיָּא הָאִלֵּין׃ וַאֲמַר לֵיהּ לָבָן בְּרֵם חָרִיבִי וּבִשְׂרִי אַתְּ וְיָתִיב עִמֵּיהּ
יַרְחִין תְּרֵין׃ וַאֲמַר לָבָן לְיַעֲקֹב הֲמֵדְּאַחֵי אַתְּ וְתִפְלְחִנַּנִי מַגָּן חַוִּילִי מָה אַגְרָךְ׃ וּלְלָבָן תַּרְתֵּין
בְּנָן שׁוּם רַבְּתָא לֵאָה שׁוּם זְעֵירְתָּא רָחֵל׃ וְעֵינֵי לֵאָה חַוָּרָן וְרָחֵל הֲוָת שַׁפִּירָא

Trāſla.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

aſpectu. et vocꝛa facie valde. dilexit āt
τῷ εἴδει, καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα· ἠγάπησε δὲ
rachel iacob. ꝛ dixit: ſeruiā tibi ſeptē
τὴν ῥαχὴλ ὁ ἰακώβ. καὶ εἶπε, δουλεύσω σοι ἑπτὰ
ānos pro rachel filia tua iuniore. di
ἔτη πρὸ ῥαχὴλ τῆς θυγατρός σου τῆς νεωτέρας. εἶ=
xit āt laban: melius tibi dare me eam: q̄
πε δὲ λάβαν, βέλτιόν σοι δοῦναί με αὐτὴν, ἢ
dare me eā viro altert. habita mecū. et
δοῦναί με αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ. ὄικησον μετ' ἐμοῦ. καὶ
ſeruiuit iacob pro rachel ānos ſeptē. ꝛ erāt
ἐδούλευσεν ἰακὼβ πρὸ ῥαχὴλ ἔτη ἑπτά. καὶ ἦσαν
coꝛā eo quaſi dies pauci: eo q̄ diligeꝛ
ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι, παρὰ τὸ ἀγα=
ret ipſe eam. dixit āt iacob ad laban: da mihi
πᾶν ἀγὸν αὐτήν. εἶπε δὲ ἰακὼβ πρὸς λάβαν, δός μοι
vxorē meā: impleti ſūt enī dies: vt
τὴν γυναῖκά μου, πεπλήρωται γὰρ αἱ ἡμέραι, ὅπως
ingrediar ad illā. cōgregauit āt laba oēs
εἰσέλθω πρὸς αὐτήν. συνήγαγε δὲ λάβαν πάντας
viros loci: ꝛ fecit nuptias. ꝛ
τοὺς ἄνδρας τοῦ τόπου, καὶ ἐποίησε γάμον· καὶ
factā ē veſpa. ꝛ accipiēs ſtā filiā ſu
ἐγένετο ἑσπέρα. ꝛ λαβὼν λείαν τὴν θυγατέρα αὐ
am introduxit ad iacob. et ingreſſus ē ad eā
τοῦ, εἰσήγαγε πρὸς ἰακώβ. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν
iacob. dedit āt laban lie filie ſue zel
ἰακώβ. ἔδωκε δὲ λάβαν λείᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ ζελ=
pham ancillā ſuā: illi ancillā. et fa
φὰν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, αὐτῇ παιδίσκην. καὶ ἐγέν
cū ēt mane. et ecce erat lia. dixit āt iacob ad
το δὲ τὸ πρωΐ. καὶ ἰδοὺ ἦν λεία· εἶπε δὲ ἰακὼβ πρὸς
laban. q̄d hoc feciſti mihi? nōnē pro ra
λάβαν. τί τοῦτο ἐποίησάς μοι; οὐ περὶ ῥα=
chel ſeruiui tibi: et quare deceꝑiſti me?
χὴλ ἐδούλευσά σοι; καὶ ἵνατί παρελογίσω με;
dixit āt laban: nō eſt ſic in loco ſito:
εἶπε δὲ λάβαν, οὐκ ἔστιν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ τού=
dare iuniore ante q̄ ſeniore.
τῳ, δοῦναι τὴν νεωτέραν πρὶν τῆς πρεσβυτέρας.
imple ergo ſeptena huius: et dabo tibi
συντέλεσον δὴ τὴν ἑβδόμα ταύτης, καὶ δώσω σοι
et hāc pro ope q̄ operāt' fuer⁹ apud me:
καὶ ταύτην ἀντὶ τῆς ἐργασίας ἧς ἐργᾷ παρ' ἐμοί,
ānos ſeptē alios. fecit āt iacob ſic. et imple
ἐτῶν ἑπτὰ ἕτερα. ἐποίησε δὲ ἰακὼβ οὕτως· καὶ ἀνε=
uit hebdomadā eius. et dedit illi la
πλήρωσε τὴν ἑβδόμα αὐτῆς· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ λα=
ban rachel filiā ſuā illi vxorē. de
βαν ῥαχὴλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, αὐτῷ γυναῖκα. ἔδω
dit āt laban rachel filie ſue ballam ancillā ſu
κεν λάβαν ῥαχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ βαλλὰ τὴν παιδίσκην αὐ
am illi ancillā. ꝛ ingreſſus ē ad rachel. dilexit āt
τῆς παιδίσκην. καὶ εἰσῆλθε πρὸς τὴν ῥαχήλ. ἠγάπησε δὲ

Transla.Chal'

ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ

נַ֣ם | "נַם | "גם את רחל ממלאה ויעבד עמו ..
עָבַד | "עָבַד | עוד שבע שנים אחרות׃ וירא ..
שְׁנָה אַחֶרֶת | "שְׁנָה אַחֶרֶת | יהוה כי שנואה לאה ויפתח את
פָּתַח | "פָּתַח | רחמה ורחל עקרה׃ ותהר לאה ..
הָרָה | "הָרָה | ותלד בן ותקרא "שמו ראובן ..
יָלַד בֵּן | "יָלַד "בֵּן | כי אמרה כי ראה יהוה בעניי כי ..
עֵינַי | "עֵינַי | עתה יאהבני אישי׃ ותהר עוד ..
אָהַב | "אָהַב | ותלד בן ותאמר כי שמע יהוה כי ..
יָלַד אָמַר | "יָלַד "אָמַר | שנואה אנכי ויתן לי גם את זה ..
נָתַן | "נָתַן | ותקרא שמו שמעון׃ ותהר עוד ..
ותלד בן ותאמר עתה הפעם ..
יָלַד יהוה | "יָלַד יהוה | אישי אלי כי ילדתי לו ...
שָׁלַשׁ בָּנִים עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ ..
לוי׃ ותהר עוד ותלד בן ותאמר ..
הַפָּעַם אוֹדֶה אֶת יְהוָה עַל כֵּן ...
יָדָה | "יָדָה | קראה שמו יהודה ותעמד מלדת׃
עָמַד יָלַד | "עָמַד "יָלַד | ותרא רחל כי לא ילדה
Cap. xxx. | ..
רָאָה קִנְאָה | "רָאָה "קִנְאָה | ליעקב ותקנא רחל באחתה ...
ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ..
מוּת חָרָה | "מוּת "חָרָה | ואם אין מתי אנכי׃ ויחר אף ...
יעקב ברחל ויאמר התחת ....
אֱלֹהִים אֲנִכִי אֲשֶׁר מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי | "אֱלֹהִים "אֲנִכִי "מָנַע "פְּרִי | בטן׃ ותאמר הנה "אמתי בלהה ..
אָמָה | "אָמָה | בא אליה ותלד על ברכי ואבנה ..
בָּא יָלַד בְּנָה | "בָּא "יָלַד "בְּנָה | גם אנכי ממנה׃ ותתן לו את בלהה
נָתַן בֵּן | "נָתַן "בֵּן | שפחתה לאשה ויבא אליה ...
אִישׁ בּוֹא | "אִישׁ "בּוֹא | יעקב׃ ותהר בלהה ותלד "ליעקב
הָרָה | "הָרָה | בן׃ ותאמר כי שמע יהוה בקולי ויתן לי בן ...
קוֹל נָתַן | "קוֹל "נָתַן | שמע בקלי ויתן לי בן ...
קָרָא שֵׁם בֵּן | "קָרָא "שֵׁם "בֵּן | ותהר עוד ותלד בן ...
שֵׁנִי | "שֵׁנִי | ותאמר לאה בני אשרוני ..
בָּנוֹת תִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נַפְתָּלִי ..
וילך ראובן בימי קציר חטים ...
מָצָא דּוּדָאִים | "מָצָא "דּוּדָאִים | וימצא דודאים בשדה ויבא ...
אתם אל לאה אמו ותאמר רחל
נָתַן | "נָתַן | אל לאה תני נא לי מדודאי בנך׃

דִּין | "דִּין | בן׃ ותאמר רחל דנני אלהים וגם
קוֹל נָתַן | "קוֹל "נָתַן | שמע בקלי ויתן לי בן ...
קָרָא שֵׁם בֵּן | "קָרָא "שֵׁם "בֵּן | קראה שמו דן׃ ותהר עוד ותלד ..
שֵׁנִי | "שֵׁנִי | בלהה שפחת רחל בן שני ליעקב׃
אָמַר | "אָמַר | ותאמר רחל נפתולי אלהים ...
נַפְתָּלִי | "נַפְתָּלִי | נפתלתי עם אחתי גם יכלתי ...
קָרָא רָאָה | "קָרָא "רָאָה | ותקרא שמו נפתלי׃ ותרא לאה
לֵמַח | "לֵמַח | כי עמדה מלדת ותקח את זלפה ..
נָתַן | "נָתַן | שפחתה ותתן אתה ליעקב ....
לאשה׃ ותלד זלפה שפחת לאה
ליעקב בן׃ ותאמר לאה בגד ....
תִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גָּד ותלד זלפה
שפחת לאה בן שני ליעקב׃ ...
ותאמר לאה באשרי כי אשרוני
בָּנוֹת תִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אָשֵׁר ..
וילך ראובן בימי קציר חטים ...
מָצָא דּוּדָאִים | "מָצָא "דּוּדָאִים | וימצא דודאים בשדה ויבא ...
אתם אל לאה אמו ותאמר רחל
שָׁכַב | "שָׁכַב | לכן ישכב עמך ..
הַלַּיְלָה תַּחַת דּוּדָאֵי בְנִי ויבא ...
יָצָא | "יָצָא | יעקב מן השדה בערב ותצא לאה
קְרָא | "קְרָא | לקראתו ותאמר אלי תבוא כי ..
שָׂכַר שְׂכַרְתִּיךָ בְּדוּדָאֵי בְנִי ויישכב
עִמָּה בַּלַּיְלָה הוּא׃ וישמע אלהים
שָׁמַע | "שָׁמַע | עמה בלילה הוא׃ וישמע אלהים

דון | "דִּין | בר יאמרת רחל דאדין ייי ית דינא דילי וקבל צלותי ויהב לי בר על כן קרת שמיה דנוע׳ית
צֶאֱצָאִים | "צֶאֱצָאִים | עוד וילידת בלהה אסתא דרחל ית בנין ליעקב ואמרת רחל קבילת
חֻבִּין | "חֻבִּין | בעותי מן קדם ייי ואף יתיר ...
יָהַב | "יָהַב | פתגמי צלותי חמידת דיהבת לי ילד כאתי אף יתיר לי ויקרת שמיה נפתלי׃
קָרָא | "קָרָא | ואחזת לאה ארי קמת מלמיליד ודברת ית זלפה אמתה ויהבת יתה ליעקב לאיתו׃
חָזָה | "חָזָה | וילידת זלפה אמתא דלאה ליעקב בר ואמרת לאה אתא גד ...
קוּם | "קוּם | וילידת זלפה אמתא דלאה ליעקב בר תנינין ליעקב ואמרת לאה תושבחתא "הות לי ארי
יָלַד | "יָלַד | בכן ישבחונני נשיא ויקרת ית שמיה אשר ואזל ראובן ביומי חצד חטין ואשכח ...
יְרִיחוֹן | "יְרִיחוֹן | ירחין פתקלא ואתי תהון ללאה אמיה ואמרת רחל ללאה הבי כען לי מן דודאי
דְּוָדִים | "דְּוָדִים | דברך׃ ואמרת לה החזיר ידברת ית בעלי תיסבון אף ית ירחוי דבריו ואמרת רחל
יִשָּׂכֵר | "יִשָּׂכֵר | לכן ישכוב עמיך בלילא חלף ירחוי דבריך׃ ותעאל יעקב מן חקלא בר משא ונפקת
לֵאָה | "לֵאָה | לאה תושבחתיה ואמרת לרחל תיעול ארי מיגר אגרתיך לבריחוי דבריו תשכיב עמה
בַּלַּיְלָה הוּא | "בַּלַּיְלָה "הוּא | בלילא הוא׃ וקבל ייי

amorẽ ſequẽtis priori p̃ tulit: [g]ſeruiens [s]apud eũ [s]septẽ [u]annis [s]alius. [s] Videns autem ccccccccccc [d]ñs [φ] [b]deſpiceret [c]liam [b]aperuit ccccccccccccc [b]vulua eius: [c]ſororē [b]ſteri li pmanente. [k] Que [c]on ceptũ genuit [m]filiũ: [v]o cauit [φ] notnẽ eius [r]rubẽ [c]dicẽs. [c]Vidit [d]ñs [h]humi litatẽ meam. ccccccccc [s]Nũc [a]amabit me [b]vir me us. [o]Rursum [φ] [c]cõcepit [&] pepit filium: [&] ait. [b]Q̃m [a]audiuit me [d]ñs [m]haberi contẽptui: ccc [o]dedit [o]ẽt iſtũ mihi. ccc [v]Vocauit [φ] nomen eius [s]ſimeon. [r]Cõcepit [φ] ter tio [o]& genuit aliũ [b]filiũ. [c]dixit [φ]. [o]Nunc quoq; ccc [c]opulabitur [b]mihi [m]ma ritus meus: [c]eo [φ] [b]pe perim [c]ei [m]tres [n]filios. & [c]id circo [o]appellauit [r]nomẽ eius [u]leui. quarto [c]once pit [&] pepit [r]filiũ: [&] ait. [a]Modo [b]confitebor [p]do mino. Et [c]ob hoc ccc ccc [v]vocauit [b]eũ [i]iudã. [k]Ceſſa u [φ] [b]parere. Ca. 30

Cap. xxx.

Ernẽs [a]aũt [b]rachel [φ]infecunda eſſet: [s]inuidit [s]ſorori ſue: ccccc cccccc: ccc ccc ccccccc [&] ait marito ſuo. "Da co [o]mihi liberos: ccccccc ccc [a]alioquin [m]oriar. Cui [i]ratus ccccc ccccccccc [r]respondit [c]iacob. [b]Num pro ccc ccc: ccccccc: ccccccc [c]deo [o]ego ſum: [c]qui [p]ri uauit [t]e [b]fructu ccccccccc [v]ẽtris tui. [k] At illa. [h]Ẽo [i]inquit [m]famulã [n]balam: [o]ingredere [d]ad illã [v]t pa riat [ſ]up genua mea: [&] habeã [e]x illa [f]filios. [d]Deditq; [i]illi [c]balam ccccccc [i]in cõiugiũ. Que ingreſ ſo [a]d ſe viro: ccccc ccccc [c]concepit [&] pepit ccccc ccccccccccccccccccccc

Trãſla. Exe. lxx. cũ interp. latina.

rachel magis quã liam. et ſeruiuit ei ſeptẽ ραχὴλ μᾶλλον ἢ λείαν. καὶ ἐδούλευσεν αὐτῷ ἑπτὰ ἔτη ἄnos alios. vides ãt dñs: φ odio habeſ lia: aperuit ἔτη ἕτερα. ἰδὼν δὲ κύριος, ὅτι μισεῖται λεία, ἀνοιξε vulua eius. rachel ãt erat ſterilis. τ conce τὴν μήτραν αὐτῆς. ραχὴλ δὲ ἦν στεῖρα. καὶ συνέλα pit lia. et pepit filiũ iacob. τ vocauit no βε λεία καὶ ἔτεκεν υἱὸν τῷ ἰακώβ. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄ men eius: ruben. dicens: q; vidit dñs νομα αὐτοῦ, ῥουβήν. λέγουσα, διότι εἶδεν κύριος τὴν humilitatẽ meã: nũc me diligeт vir meus. et ταπείνωσίν μου, ὅτι νῦν με ἀγαπήσει ὁ ἀνήρ μου. καὶ concepit rursum lia. et pepit filiũ ſecũdũ συνέλαβε πάλιν λεία. καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ iacob. et dixit: q; audiuit dñs: φ odio habeor: ἰακώβ. καὶ εἶπεν, ὅτι ἤκουσε κύριος, ὅτι μισοῦμαι, et addidit mihi & hũc. vocauit ãt nomẽ καὶ προσέθηκέ μοι καὶ τοῦτον. ἐκάλεσε δὲ τὸ ὄνομα eius: ſymeon. et concepit adhuc. τ pepit filiũ. αὐτοῦ, συμεών. καὶ συνέλαβεν ἔτι. καὶ ἔτεκεν υἱόν. et dixit: in hoc tẽpore apũ me erit vir me⁹. καὶ εἶπεν, ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνὴρ μου. pepi eni ei tres filios. ppt hoc vocauit no ἔτεκον γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄ men eius: leui. et concipiens adhuc: pepit filiũ. νομα αὐτοῦ, λευί. καὶ συλλαβοῦσα ἔτι, ἔτεκεν υἱόν. et dixit nũc adhuc hoc confitebor dño. καὶ εἶπε, νῦν ἔτι τοῦτο ἐξομολογήσομαι κυρίῳ. ppt hoc vocauit nomen eius: iudam. et διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἰούδαν. καὶ ceſſauit parere. ἔστη τοῦ τεκεῖν.

Ca. 30.

Videns ãt rachel: φ non pepit iacob: ἰδοῦσα δὲ ραχὴλ, ὅτι οὐ τέτοκε τῷ ἰακώβ, et invidit rachel ſorori ſue. τ dixit καὶ ἐζήλωσε ραχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς. καὶ εἶπε τῷ iacob da mihi filiũ. alioqui: moriar ego. ἰακώβ, δός μοι τέκνον. εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ. tratus ẽt iacob rachel. et dixit ei: nũqd φ ὀργισθεὶς ὁ ἰακὼβ τῇ ραχὴλ. καὶ εἶπεν αὐτῇ, μὴ ἀντὶ deo ego ſum. q̃ priuauit te fructu ventris? dixit θεοῦ ἐγώ εἰμι. ὃς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας; εἶπε ãt rachel iacob: ecce ancilla mea balla. δὲ ραχὴλ τῷ ἰακώβ, ἰδοὺ ἡ παιδίσκη μου βαλλὰ. ingredere ad illã. et pariet ſup genua mea: εἴσελθε πρὸς αὐτήν. καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων μου et habebo filios ex illa. et dedit bal καὶ τεκνοποιηθήσομαι ἐξ αὐτῆς. καὶ ἔδωκε βαλ lam ancillã ſuã illi vxorẽ. ingreſſus ẽt iacob λὰν τὴν παιδίσκην αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα. εἰσῆλθε δὲ ad eã iacob. τ cõcepit balla ancil πρὸς αὐτὴν ἰακώβ. καὶ συνέλαβε βαλλὰ ἡ παιδί la rachel. et pepit iacob σκη ραχήλ. καὶ ἔτεκε τῷ ἰακώβ

Interp. chal.

אַף יָתַר רָחֵל מַלְאָה וְיִלַּח עִמֵּיהּ עוֹד שְׁבַע שְׁנִין אָחֳרָנִין׃ וּגְלִי קֳדָם יְיָ אֲרֵי שְׁנִיאַתָּא
לֵאָה יְהִיבַת לֵהּ עִידּוּי וְרָחֵל עָקְרָא׃ וְעַדְּיַת לֵאָה וְיָלְדַת בַּר ״וְקָרַת שְׁמֵיהּ רְאוּבֵן אֲרֵי
אֲמָרַת אֲרֵי גְלִי קֳדָם יְיָ עִידּוּבַי וְכַעְנָא יְרַחֲמִנַּנִי בַּעְלִי ׃ וְעַדְּיַת עוֹד וְיָלְדַת בַּר
וַאֲמָרַת אֲרֵי שְׁמִיעַ קֳדָם יְיָ אֲרֵי שְׁנִיאַתָּא אֲנָא וְיָהֵב לִי אַף יָת דֵּין ״וְקָרַת יָת שְׁמֵיהּ
שִׁמְעוֹן׃ וְעַדְּיַת עוֹד וְיָלְדַת בַּר וַאֲמָרַת כְּעַן יְמִנָּא יְתְחַבַּר לִי בַּעְלִי אֲרֵי יְלִידִית לֵיהּ
תְּלָתָא בְנִין עַל כֵּן קָרָא שְׁמֵיהּ לֵוִי׃ וְעַדְּיַת עוֹד וְיָלְדַת בַּר וַאֲמָרַת כְּדֵין זִמְנָא אוֹדֵי
קֳדָם יְיָ עַל כֵּן קָרַת שְׁמֵיהּ יְהוּדָה ״וְקַמַּת מִלְּמֵילַד ׃ וְחָזַת רָחֵל Ca. xxx.
אֲרֵי לָא יְלִידַת לְיַעֲקֹב וְקִנְּיָאַת רָחֵל בַּאֲחָתַהּ וַאֲמָרַת לְיַעֲקֹב הַב לִי בְנִין וְאִם לָא
מָיְתָא אֲנָא ׃ וּתְקֵיף רוּגְזָא דְיַעֲקֹב בְּרָחֵל וַאֲמַר הֲמֵיכִי אֲנָא בְּאָרֵיא הַלָּא מִן קֳדָם יְיָ
תַּיְיעָן דְּמָנַע מִנִּיךְ פֵּירִין דְּרֶחֶם ׃ וַאֲמָרַת הָא אַמְתִּי בִלְהָה עוֹל לְוָתָהּ וְתֵלֵד וְאֶבְנֵא
אִיבַּנֵי ״ וְאִיתְבְּנֵי אַף אֲנָא מִינַהּ ׃ וְיָהֲבַת לֵיהּ יָת בִּלְהָה אַמְתָהּ ״ לְאִיתּוֹי וְעָאל לְוָתָהּ
יַעֲקֹב ׃ וְעַדְּיַת בִּלְהָה וְיָלְדַת לְיַעֲקֹב

Interp. chal.

בַּר ׃ וַאֲמָרַת רָחֵל דַּיְנַנִי דַיְיָנָא דְקֳדָם יְיָ וְאַף כַּבֵּיל צְלוֹתִי וְיָהֵב לִי בַּר עַל כֵּן קָרַת שְׁמֵיהּ דָּן ׃ וְעַדְּיַת
עוֹד וְיָלְדַת בִּלְהָה אַמְתָא דְרָחֵל בְּעוּתַי יְתֵי ״ וְיָלְדַת בַּר תִּנְיָן לְיַעֲקֹב ׃ וַאֲמָרַת רָחֵל כְּאַתְתָא
פְּרִיתַנְתָּנִי בְּצִלְתִּי חַמִּידִית דְּיָהֵבְתְּ לִי יָלֵד כַּאֲתָתִי אַף יָתִיר לִי ׃ וְקָרַת שְׁמֵיהּ נַפְתָּלִי ׃
״ נִחֲזַת לֵאָה אֲרֵי לָמֵת מִלְּמֵילַד וְדַבְּרַת יָת זִלְפָּה אַמְתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִיתּוֹי ׃
וְיָלְדַת זִלְפָּה אַמְתָא דְלֵאָה לְיַעֲקֹב בַּר ׃ וַאֲמָרַת לֵאָה אַתָא גַד ״ וְקָרַת יָת שְׁמֵיהּ גָּד ׃
וְיָלְדַת זִלְפָּה אַמְתָא דְלֵאָה לְיַעֲקֹב בַּר תִּנְיָן ׃ וַאֲמָרַת לֵאָה תּוּשְׁבַּחְתָּא ״ הָוַת לִי אֲרֵי
כֵּן יְשַׁבְּחוּנַנִי נְשַׁיָּא וְקָרַת יָת שְׁמֵיהּ אָשֵׁר ׃ וְאָזַל רְאוּבֵן בְּיוֹמֵי חֲצַד חִטִּין וְאַשְׁכַּח ״
יַרְחִין פַּתְקְלָא ״ וְאָתֵי תֵּהוֹן לְלֵאָה אִמֵּיהּ וַאֲמָרַת רָחֵל לְלֵאָה הַבִּי כְעַן לִי מִדְּוָדָאֵי ״
דִּבְרֵיךְ ׃ וַאֲמָרַת לַהּ הַזְּעִיר יְדַבְּרַת יָת בַּעְלִי תֵּיסְבִּין אַף יָרְחֵי דְּבָרֵיךְ ׃ וַאֲמָרַת רָחֵל
יִשָּׂכֵב עִמָּךְ בְּלֵילְיָא חֲלַף יַרְחֵי דְּבָרֵיךְ ׃ וְתַעֵאל יַעֲקֹב מִן חַקְלָא בַּר מַשְׁא וּנְפָקַת
לֵאָה לְקַדָּמוֹתֵיהּ וַאֲמָרַת לְוָתִי תֵּיעוֹל אֲרֵי מֵיגַר אַגְרָתִיךְ בְּיַרְחֵי דְּבָרֵי תִּשְׁכֵּיב עִמָּהּ
בְּלֵילְיָא הוּא ׃ וְקַבֵּיל יְיָ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Sep.	La. xxx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
פְּנֵה בָּרִן	כִּי מְעַט אֲשֶׁר הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ			us preces eius. x Concepitq; & peperit a filium quintum: & ait. c Dedit deus dimercedē mihi: b quia di ancillã meã viro meo. m Appellauitq; nomen eius zabulon. n Post quem peperit filiam nomine a dinam. b Recordatus q deus	lian. et concipiens: pepit filiũ quintũ ἐν λείᾳ. καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκεν υἱὸν πέμπτον τῷ Ἰακωβ. et ait lia. dedit mihi deus mercedē meã: κώβ. καὶ εἶπε λεία. δέδωκέ μοι ὁ θεὸς τὸν μισθόν μου; eo qđ dedit ancillã meã viro meo. et ἀνδρὶ ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῷ ἀνδρί μου. καὶ vocauit nomen eius, zabulon. et post hoc ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ζαβουλών. καὶ μετὰ concepit adhuc lia. et peperit filiũ sextũ τοῦτο ἔτεκεν θυγατέρα. καὶ ἐκά
רֵעָה שֹׁכֵר עֵבֶר	אֵל לֵאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן חֲמִישִׁי וַתֹּאמֶר לֵאָה נָתַן אֱלֹהִים שְׂכָרִי אֲשֶׁר נָתַתִּי שִׁפְחָתִי לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשָּׂשכָר וַתַּהַר עוֹד לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן שִׁשִּׁי וַתֹּאמֶר לֵאָה זְבָדַנִי אֱלֹהִים אֹתִי זֵבֶד טוֹב הַפַּעַם יִזְבְּלֵנִי אִישִׁי כִּי יָלַדְתִּי לוֹ שִׁשָּׁה בָנִים וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ זְבוּלֻן וְאַחַר יָלְדָה בַּת וַתִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ דִּינָה וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחְמָהּ וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר אָסַף אֱלֹהִים אֶת חרפתי וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יֹסֶף יְהוָה לִי בֵּן אַחֵר				
הָיָה					
יָלְדָה רָחֵל אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל לָבָן שַׁלְּחֵנִי וְאֵלְכָה אֶל מְקוֹמִי לֵךְ קום וְלִארְצִי תְּנָה אֶת נָשַׁי וְאֶת יְלָדַי אֲשֶׁר עָבַדְתִּי אֹתָךְ בָּהֶן וְאֵלֵכָה כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת עֲבֹדָתִי אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָבָן אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי יְהוָה בִּגְלָלֶךָ וַיֹּאמֶר נָקְבָה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתֵּנָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ וְאֵת אֲשֶׁר הָיָה מִקְנְךָ אִתִּי				
מָנָה					

Pritiua chal.	Interp. chal.
עֲדָה	oratione lie: τ concepit τ peperit filiuꝫ quintũ iacob. Et ait lia. Dedit deus mercedē meã: qr dedi ancillam
אֲמָה כָּרָא שִׁית	meam marito meo: τ vocauit nomẽ eius zabulon. Et
מוֹדְרָיָה דּוּר	concepit rursus lia: τ peperit filiuꝫ sextum iacob. Et
בְּנָה בֵּר	ait lia. Dedit mihi deus optimã partez: hac vice erit
עוֹל צְלָא עָיָה	habitatio mariti mei apũ me: qm̃ peperi ei ser filios:
אֲמַר	et vocauit nomen eius zabulon. Et postea peperit fi
יְהַב יְהַב	liã: τ vocauit nomen eius dinã. Et venit memoria ra
עֲשָׂה	chelis in cõspectu dei: τ suscepit de oratione eius: et
שָׂכַר נָתַן	dedit ei vt cõciperet. Et cõcepit τ peperit filiũ: τ ait.
	Ablstulit deus opprobriũ meũ: τ vocauit nomen eius
	Ioseph: dicẽs. Addat mihi deus filiũ alterũ. Et factũ ẽ
	cus pepillet rachel Ioseph: τ dixit iacob ad laban. Di
	mitte me: vt vadã in locuꝫ meũ τ i terrã meã. da mihi
	vxores meas τ filios meos: pro qbus seruiui tibi: vt
	vadã. qm̃ tu nosti seruitutez meã qua seruiui tibi. Et
	dixit et laban. Si nũc inuent gratiã in oculis tuis: er
	gtus sum q benedixerit mihi deus ꝓpter te. Et ait.
	cõstitue mercedẽ tuã mihi: τ dabo tibi. et dixit ei. Tu
	nosti quõ seruieri tibi: τ ẽ ita erãt pecora tua apũ me.

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
us preces eius. x Conce	lian. et concipiens: pepit filiũ quintũ ἐν
pitq; & peperit a filium eo	λείας. καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκεν υἱὸν πέμπτον τῷ Ἰα
quintum: & ait. c Dedit	cob. et ait lia. dedit mihi deꝰ mercedē meã:
deus	κώβ. καὶ εἶπε λεία. δέδωκέ μοι ὁ θεὸς τὸν μισθόν μου;
mercedē mihi: b quia di	eo qđ dedit ancillã meã viro meo. et
ancillã meam	ἀνδρὶ ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῷ ἀνδρί μου. καὶ
viro meo. m Appellauit	vocauit nomen eius, zabulon. et post hoc ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ζαβουλών. καὶ μετὰ
q nomen eius zabulon.	concepit adhuc lia. et peperit filiũ sextũ
n Post quem peperit	συνέλαβεν ἔτι λεία. καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῷ
filiam	Iacob. et dixit lia. donauit mihi deus do
nomine a dinam. b Re	ἰακώβ. καὶ εἶπε λεία. δεδώρηταί μοι ὁ θεὸς δῶ
cordatus q deus	nũ bonũ in hoc tẽpore. eliget me vir meꝰ: pe
rachelis: exaudiuit e eã:	ρον καλὸν ἐν τῷ νῦν καιρῷ. αἱρετιεῖ με ὁ ἀνήρ μου, ἔτε
& aperuit	κεν υἱοὺς ἓξ τῷ Ἰακώβ. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
vulnã eius: que m conce	Zabulon. et post hoc pepit filiã. et vo
pit & peperit filium: eo	cauit nomẽ eius: dina. recordatuꝰ eſt deꝰ rachel:
dicens. q Abstulit deus	λεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, δίνα. ἐμνήσθη δὲ ὁ θεὸς Ῥαχήλ,
opprobrium meum: eo	et exaudiuit eam deꝰ. τ aperuit eius
u Et vocauit nomen illi	καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεός. καὶ ἀνέῳξεν αὐτῆς τὴν
us Ioseph dicẽs. r Addat	vuluã. et cõcipiẽs pepit filiũ si
mihi dominus filium	μπτραν. καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν υἱὸν τῷ Ἰα
alterum. t Nato autem	cob. dixit ãt rachel: abstulit meũ deus oppro
m Ioseph" dixit iacob so	κώβ. εἶπε δὲ Ῥαχήλ, ἀφεῖλέ μου ὁ θεὸς τὸν ὀνει
cero suo.	δισμόν. et vocauit nomẽ eius: Ioseph. dι
r Dimitte me vt reuertar	δὸς. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἰωσήφ. λέ
in patriam meam	γουσα προσέθετό μοι ὁ θεὸς υἱὸν ἕτερον. ἐβόητο
& ad terrã meã. r Da mi	ἂτ vt peperit rachel Ioseph: dixit iacob
hi vxores & liberos me	πρὸς ὡς ἔτεκεν Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσήφ, εἶπεν Ἰακὼβ
os pro quibus seruiui ti	Laban: dimitte me: vt reuertãr in
bi: b vt abeam. s Tu t vero	τῶ λάβαν, ἀπόστειλόν με, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν
nosti seruitutẽ quã	locũ meũ et in terrã meã. redde mihi
seruiui tibi. Ait illi a la	τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου. ἀπόδος μοι
ban.	vxores meas et filios meos. pro qbꝰ
x Inueniam gratiã in cõ	τὰς γυναῖκάς μου καὶ τὰ παιδία μου. περὶ ὧν
spectu tuo. a Experimento	seruiui tibi: τ abibo. tu enĩ scis
didici: qa bñdixerit mi	δεδούλευκά σοι, καὶ ἀπέλθω. σὺ γὰρ γινώσκεις
hi deus propter te. Cõ	seruitutẽ quã seruiui tibi. dixit ãt ei
stitue mercedẽ tuã quã	τὴν δουλείαν ἣν δεδούλευκά σοι. εἶπε δὲ αὐτῷ
dem tibi. b At ille rñdit.	laban: si inuẽi gtiam coꝛã te: augurarer
m Tu nosti quõ seruie	λάβαν, εἰ εὕρον χάριν ἐναντίον σου, διοιωνισάμην
rim tibi:	vtiq. bñdixit me deus tuo ingressu. distin
& quãta in mãibus me	ἄν. εὐλόγησέ με ὁ θεὸς τῇ σῇ εἰσόδῳ. δὸς σε
is fuerit possessio tua.	gue mercedẽ tuã ad me: et dabo. δί
	xit ãt illi iacob: tu scis serui
	τε δὲ αὐτῷ Ἰακώβ, σὺ γινώσκεις τὴν δου
	tutẽ: quã seruiui tibi. et quãta erãt pecora
	λείαν, ἣν δεδούλευκά σοι. καὶ ὅσα ἦν κτῆνη
	tua mecũ.
	σου μετ' ἐμοῦ.

Trãsla. Chal.
צִלּוּתָא דְּלֵאָה הֲוָת אִילַּדַת לְיַעֲקֹב בַּר תְּשִׁיעַי וַאֲמָרַת לֵאָה טָבָא יְהַב יְיָ אֲגְרִי אֲרֵי יְהַבִית אַמְתִּי לְבַעְלִי וְיָקְרַת שְׁמֵיהּ יִשָּׂשכָר וַעֲדַּיְרַת עוֹד לֵאָה וְיָלְדַת בַּר עֲשִׂירָאֵי לְיַעֲקֹב וַאֲמָרַת לֵאָה יְהַב יְיָ יַת יְהַב מְהוּלַךְ טָב לְוָתִי הַדָּא זִמְנָא יְהֵא מְדוֹרָא דְּבַעְלִי לְוָתִי אֲרֵי יְלַדִית לֵיהּ שִׁבְעָא וְיָקְרַת יַת שְׁמֵיהּ זְבוּלוּן וְתַבְרַת בֵּן יָלְדַת בְּרַתָּא וְיָקְרַת יַת שְׁמַהּ דִּינָה וְדַכַּר יְיָ יַת רָחֵל וְקַבֵּיל צְלוֹתַהּ יְיָ וְיַהֲבַ לַהּ יְיָ עִדּוּי וְעַדַּיְרַת וְיָלְדַת בְּרָא וַאֲמָרַת כְּנַשׁ יְיָ יַת חִסּוּדִי וְיָקְרַת יַת שְׁמֵיהּ יוֹסֵף לְמֵימַר יוֹסֵף יְיָ לִי בַּר אָחֳרָן וְהַוָה כַּד יְלָדַת רָחֵל יַת יוֹסֵף וַאֲמַר יַעֲקֹב לְלָבָן שַׁלַּחְנִי וְאֵיזֵיל לְאַתְרִי וּלְאַרְעִי הַב יַת נְשַׁי וְיַת בְּנֵי דְּפָלַחְית יָתַהּ בְּהֶן וְאֵיזֵיל אֲרֵי אַתְּ יָדַעְתָּ יַת פּוּלְחָנִי דְּפָלַחְתָּךְ יָתַהּ וַאֲמַר לֵיהּ לָבָן אִם כְּעַן אַשׁ כַּדְקִין רְחִימִין נְעִימִין בְּעֵינָךְ נְחֵשִׁית וּבָרְכַנִי יְיָ בְּדִילָךְ וַאֲמַר פְּרִישׁ אַגְרָךְ עֲלַי וְאֶתֵּן וַאֲמַר לֵיהּ אַתְּ יָדַעְתָּ יַת דְּפָלַחְתָּךְ יָתַהּ וְיַת דַּהֲוָה נְעִירָךְ עִמִּי ׃ ׃׃׃׃׃׃

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. lan.
parua. n. erãt q̃dẽ tibi erãt coꝛã me. τ aucta sũt in
μικρὰ μὲν ἦν ὅσα σοι ἦν ἐναντίον μου. καὶ ηὐξήθη εἰς
multitudinẽ. et bñdixit te dñs in pede meo. nũc ergo
πλῆθος. καὶ εὐλόγησέ σε κύριός σου ἐπὶ τῷ ποδί μου. νῦν οὖν
quãdo faciam et ego mihi ipsi domũ. et dixit laban
ποτὲ ποιήσω κἀγὼ ἐμαυτῷ οἶκον. καὶ εἶπε λάβαν
illi: qd tibi dabo? ait ãt illi iacob: nõ dabis
αὐτῷ, τί σοι δῶσω; εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰακώβ, οὐ δώσεις
mihi nihil. si feceris mihi verbũ hoc: iterũ pa
μοι οὐθέν. ἐὰν ποιήσῃς μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο, πάλιν ποι
scam oues tuas: et custodiã. trãseat om
μανῶ τὰ πρόβατά σου, καὶ φυλάξω. παρελθέτω πάν
nes oues tue hodie: et, separa inde
τα τὰ πρόβατά σου σήμερον, καὶ διαχώρισον ἐκεῖ
oẽm ouẽ fuscã in agnis: et oẽ sub
θεν πᾶν πρόβατον φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνάσι, καὶ πᾶν διά
album et sparsũ in capris: erit mihi merces. τ erau
λευκον καὶ ῥαντὸν ἐν τοῖς αἰξίν, ἔσαι μοι μισθός. καὶ ἐ
dier me iustitia mea in die cra
πακούσεταί μου ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ αὔ
stina. q. est merces mea i cõspectu tuo. oẽ qđ nõ fuerit
ριον. ὅτι ἔσται ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου. πᾶν ὃ ἂν μὴ ᾖ
sparsũ aut subalbũ in capris: et fuscus in agnis:
ῥαντὸν ἢ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξί, καὶ φαιὸν ἐν τοῖς ἀρνά
furatũ erit apud me. dixitq̃ ergo ad illum laban:
σι, κεκλεμμένον ἔσαι παρ' ἐμοί. εἶπε δὲ αὐτῷ λάβαν,
sit sẽm. verbũ tuũ. et dilexit in die illa
ἔστω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ διέστειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
hircos sparsos et subalbos: et
νῃ τοὺς τράγους τοὺς ῥαντοὺς καὶ τοὺς διαλεύκους, καὶ
oẽs capras sparsas τ subalbas: et
πάσας τὰς αἶγας τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλεύκους, καὶ
oẽ fuscũ: qđ erat in agnis: et oẽ: qđ erat albũ in
πᾶν φαιόν, ὃ ἦν ἐν τοῖς ἀρνάσι, καὶ πᾶν, ὃ ἦν λευκὸν ἐν
ipsis. τ dedit p manũ filiorũ suoꝝ: gregẽ
αὐτοῖς. καὶ ἔδωκε διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτ, ποίμνιον
singulariter. τ posuit spatiũ viã triũ dierũ: in
καταμόνας. καὶ ἀπέστησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν, ἀναμέ
ter eos et inter iacob. iacob ãt pascebat
σον αὐτῶν καὶ ἀναμέσον Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἐποίμαινε
oues laban reliquas. accepit ãt si
τὰ πρόβατα λάβαν τὰ ὑπολειφθέντα ἔλαβε δὲ ἑαυ
bi iacob virgã thyracinã viridẽ: τ nuceã τ platã
τῷ Ἰακὼβ ῥάβδον συρακίνην χλωράν, καὶ καρυίνην, καὶ πλα
ni. et decorticauit eis iacob cortices albas: circũ
τάνου. καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακὼβ λεπίσματα λευκά, περι
trahẽs viride. apparuit ãt in virgis albũ:
σῶν τὸ χλωρόν. ἐφαίνετο δὲ ἐπὶ τοῖς ῥάβδοις τὸ λευκόν,
qđ decorticauit: variũ. τ apposuit virgas: ẽo decorticauit
ἐλέπισε, τοῦτο ἵλεον. καὶ παρέθηκε τὰς ῥάβδους, ἃς ἐλέπισεν
in canalibus cõcharũ aque. vt cũ veni
ἐν τοῖς λάκκοις τῶν ποτιστηρίων τοῦ ὕδατος. ἵνα ὡς ἂν ἔλ
rent oues ad bibẽdũ: i cõspectu virgarũ
θωσι τὰ πρόβατα πιεῖν, ἐνώπιον τῶν ῥάβδων

Interp. chal.
אֲרֵי זְעִיר דַּהֲוָה לַךְ מֵקֳדָמַי וּמְתָךְ לִיסַגִּי וּבָרִיךְ יְיָ יָתָךְ בְּדִילִי וּכְעַן אֵימָתַי אֶיעְבֵּד אַף אֲנָא לְבֵיתִי ׃ וַאֲמַר מָה אֶתֶּן לָךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב לָא תִּתֶּן לִי מִדַּעְבֵּד אִם תַּעְבֵּיד לִי יַת פִּתְגָמָא הָדֵין אֶרְעֵה עָנָךְ אֶיכּוֹר ׃׃ אֶיעְבַּר בָּכָל עָנָךְ יוֹמָא דֵין אֶעְדֵּי מִתַּמָּן כָּל אִימַּר נְמוּר וּרְקוֹעַ וְכָל אִימַּר שְׁחוֹם בְּאִימְּרַיָּא וּרְקוֹעַ וּנְמוּר בְּעִזַּיָּא ׃ וְיהֵא אַגְרִי ׃ תִּסְתְּהֵד עֲלַי זְכוּתִי בְּיוֹם מְחַר אֲרֵי תֵּיעוֹל עַל אַגְרִי קֳדָמָךְ כֹּל דְּלֵית תַּמָּן וּרְקוֹעַ וְנָמוּר בְּעִזַּיָּא וְשַׁחוֹם בְּאִמְּרַיָּא גְּנוּבָא הוּא עִמִּי ׃ וַאֲמַר לָבָן הָכָא לְוַי יְהֵא כְּפִתְגָמָךְ ׃ וְאַעְדִּי בְּיוֹמָא הַהוּא יַת תְּיָשַׁיָּא רְגוּלַיָּא וּרְקוֹעַיָּא וְיַת כָּל עִזַּיָּא נְמוּרָתָא וּרְקוֹעָתָא כָּל דְּהֲוָן בְּהוֹן לְחִוָּר וְכָל דְּשַׁחוֹם בְּאִמְּרַיָּא וְיהַב בְּיַד בְּנוֹהִי ׃ וְשַׁוִּי מַהַלָּךְ תְּלָתָא יוֹמִין בֵּינֵיהוֹן וְיַעֲקֹב רָעֵי יַת עָנָא דְּלָבָן שְׁאָרִי יַת עָנָא דְּלָבָן דְּאִישְׁתְּאָרָא ׃ וְנָסִיב לֵיהּ יַעֲקֹב חוּטְרִין דְּלִבְנֵי דְּרָמְטִין וְדִלְוָזִין וְקַלִּיף בְּהוֹן קְלִפִּין חִוָּרִין קִילְּפָא חִוָּר דְּעַל חוּטְרַיָּא ׃ וְתַקִּין יַת חוּטְרַיָּא אֲתַר דְּאַתְיָן עָנָא לְמִשְׁתֵּי ׃׃׃ לְכִבְלֵי יַתִּין דְּעָנָא ׃׃׃׃׃׃

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Sept.	Ca. xxxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
				oculos hẽrent virgas: &	uentientib⁹ ipſis ad bibendũ: cõciperent oues
				in aſpectu earũ cõcipe-	ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν, ἐγκυμόνουσι τὰ πρό-
				rẽt. Factũq; ẽ vt'm in ipſo	in virgas. et peperẽrũt oues ſub
				calore coitus "oues'm itue	βατα εἰς τὰς ῥάβδους· καὶ ἔτικτον τὰ πρόβατα ἁλ-
				rentur p virgas: ᵍ& pare-	albas et varias et cineratas ſparſas. at ag
				rẽt maculoſa & varia" &	λευκα καὶ ποικίλα καὶ σποδοειδῆ ραντὰ τοὺς δὲ ἀμ
				diuerſo colore reſperſa.	nos ſepauit iacob: et poſuit coꝛa oui
				ʳDiuiſitq; gregẽ' iacob:	νους διέσειλεν ἰακώβ, καὶ ἔθηκεν ἐναντίον τῶν πρόβα
				ˢ& poſuit virgas in cana	bus arietũ ſubalbũ: et oẽ varii in agnis
				libus añ oculos arietũ.	τῶν κριῶν διέλευκον, καὶ πᾶν ποικίλον ἐν τοῖς ἀμνοῖς
				Erãt ãt alba & ⁿnigra' q̃q;	et ſeparauit ſibi greges per ſeipſũ: et nõ
				ᵗlabã: cetera vero iacob:	καὶ διεχώρισεν ἑαυτῷ ποίμνια καθ' ἑαυτόν, καὶ οὐκ
				ſepatis iter ſe "gregibus	miſcunt eos ad oues laban. factũ ẽ ãt in
				Igi' "qñ prio tpe aſcẽde	ὑμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ πρόβατα λάβαν· ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
				bãt oues ᵖpõebat iacob	tẽpore quo cõcepẽrũt oues in vtero accipiẽ
				ᵛvirgas ˣin canalibus aq̃	καιρῷ ὃ ἐνεκίσων τὰ πρόβατα ἐν ναγσὶ λαμβάνον
				rũ añ oculos arietũ & ᵒ	tes: poſuit iacob virgas coram oui
				uiũ: ᵇvt'in earũ cõtẽpla	τα, ἔθηκεν ἰακὼβ τὰς ῥάβδους ἐναντίον τῶν προβά
				tiõe ᶜcõciperẽt. ᵈQñ ve	bus in canalib⁹ vt cõctpent ipſe ſcẽm
				ro ſerotina admiſſura e	των ἐν τοῖς λαυγοῖς, τοῦ λαυγισθῆναι αὐτὰ κατὰ, τὰς
				rat & conceptus extre	virgas: qñ ãt partebãt oues nõ ponebat:
				mus: "nõ" ponebat eas.	ῥάβδους, ὁπόταν δὲ ἕτερον τὰ πρόβατα οὐκ ἐτίθει,
				ᵉFctãq; fũt ea q̃ erãt ᵖſe	facta fũt ãt q̃ nõ ſignata laban: at ſignata ia
				rotina ᵍlabã: ʳ & q̃ primi	ἐγένετο δὲ τὰ ἄσημα τῷ λάβαν, τὰ δὲ ἐπίσημα τοῦ ἰα
				tpis ˢiacob. ᵗDitatuſq; eſt	cob. et ditatus ẽ hõ valde nimis. et fue
				"hõ vltra modũ: ˣ & ha	κώβ· καὶ ἐπλουτήσεν ὁάνυ σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐ
				buit ᵘgreges ˣmultos: ʸan	runt et pecora multa: et boues: τ ſerui: et
				cillas ᶻ& ſeruos ᵃcamelos	ἐγένετο αὐτῷ κτήνη πολλά, καὶ βόες, καὶ παῖδες, καὶ
				ᵇ& aſinos. Cap. 31.	ancille: τ cameli et aſini: et multi.
Cap. xxxi.					παιδίσκαι, καὶ κάμηλοι, καὶ ὄνοι, καὶ ἡμίονοι. Ca. 31.
				DOſtq̃ᵍ autẽ audiuit	Ἤκουσε δὲ ἰακὼβ τὰ ῥήματα τῶν υἱῶν λά
				verba ʰfiliorũ ⁱlabã	ban: dicentiũ: tulit iacob oia q̃
				ᵏdicẽtiũ: ˡtulit iacob oia	βαν, λεγόντων, ἔιληφεν ἰακὼβ πάντα τὰ τοῦ
				ᵐq̃ fuerũt" pſis nr̃i: " & de	pſis noſtri: et de hijs q̃ pſis nr̃i ſe
				ⁿillius "facultate ditatus	πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν πε
				ᵖfactus eſt ᵠinclꝰtus: " a	cit oẽs gloriã hanc. et vidit ta
				nimaduertit quoq; '	ποίηκε πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην. καὶ εἶδεν ἰα
				ʳfaciem ˢlaban ᵗq '	cob facie labem: et ecce nõ erat
				ᵘnõ cẽt ᵛerga ſe ˣſicut he	κώβ τὸ πρόσωπον τοῦ λάβαν, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν
				ri & ʸmudiuſtertius: maxi	ad eũ: ſicut heri et tertia die. dixit
				me ᶻdicente ᵃſibi ᵇ domio	πρὸς ἀυτόν, ὡς χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. ἔιπε
				ᶜreuertere	ãt dñs ad iacob: reuertere in terrã pſis tui:
				ᵈin" terrã ᵉpatrũ tuorum	δὲ κὺς πρὸς ἰακώβ, ἀποστρέφου εἰς τὴν γῆν τ πατ̃ς σου,
				ᶠ & ad generationẽ tuã:	et in ghationẽ tuã: et ero tecũ. mit
				ᵍeroq; ʰtecum: ⁱmiſit	καὶ εἰς τὴν γενεάν σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ. ἀποστεί
					lens ãt iacob: vocauit lian et rachel in agrũ
				"& vocauit ʳrachel ' & lĩa	λας δὲ ἰακώβ, ἐκάλεσε λείαν καὶ ῥαχὴλ εἰς τὸ πεδί
				ᵇin agrum: vbi paſcebat	vbi erãt gregẽs: et ait illis. video ego fa
				ᵇgreges: ᶜdixitq; ᵈeis.	ον οὐ τὰ πρόσωπα, καὶ ἔιπεν αὐταῖς· ὁρᾶ ἐγὼ τὸ πρό
				ᶜVideo	ciem patris veſtri: qꝫ nõ eſt erga me:
				ᵉfaciem ᶠpatris veſtri: ᵍ	σωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν, ὁτι οὐκ ἔστι πρὸς ἐμοῦ,
				ʰnon ſit	ſicut heri et tertia die. at deus
				ⁱerga me " ſicut heri &	ὡς χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. ὁ δὲ θεὸς τοῦ
				ᵏmudiuſtertius. ˡDeus ãt	

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Sept.	Ca. xxxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
					patris mei fuit mecũ.
					ᵍ& ipſe "noſtis' ᵍ
					totis' viribus meis "ſe
					uierim' patri veſtro. Sed
					ᵖ& pater veſter ᵗcircũue
					nit' me: "& mutauit
					'mercedẽ meã" decẽ vici
					bus: "'& tamen non" di
					miſit eũ ᵒdeus ᵖ vt noce
					ret ᵍmihi. ʳSi" quando
					ˢdixit: "varie ᵗerunt ᵘmer
					cedes tue: 'pariebant oes
					ᵃoẽs ᵇoues ᶜ varios fetus:
					'qñ" vero ecõtrario ᵗ ait:
					ᵍalba queq; ʰaccipies ᵖ
					ᵛmercede: 'omnes
					ᵐgreges" alba ᵏ peperũt.
					ᵒ Iuliq; ᵖdeus
					ᵗ ſubſtantiã ᵖ patris veſtri:
					"& dedit ᵛmihi. ᵠPoſtq; ei
					ᵃcõceptus ᵇ ouiũ' tps ad
					uenerat: ᵗleuaui ᵒ oculos
					meos ᵍ & vidi ʳ i ſomnis ˢa
					ſcẽdentes ʰmares
					ᵏ ſuper 'feminas" varios
					& "maculoſos
					ᵒ & diuerſorũ colorum.
					ᵖ Dixitq; ᵍangelus
					ᵃdei ad me ʳ i ſomniis" Ia
					cob. ˢ Et ego reſpondi
					ᵗ adſum. ᵘ Qui ait. ᵃ Leua
					ᵒculos tuos: ᵖ & vide
					ᵛ vniuerſos ᵍ maſculos ʰ a
					ſcẽdẽtes ⁱ ſuper ᵏ feminas
					ˡ varios ᵐ maculoſos "atq;
					reſperſos. ᵒ Vidi" ẽnim
					ᵖ omnia ᵍ que ʳ fecit ˢ tibi
					ᵗ Laban.
					ᵘ Ego ſum ᵃ deus ᵇ bethel:
					ᶜ vbi ᵈ vnxiſti ᵉ lapidem: &
					ᶠ vbi vnxiſti ᵍ lapidem: &
					ʰ votum ⁱ vouiſti ᵏ mihi.
					ˡ Nunc ergo "ſurge & " e
					gredere ᵐ de ⁿ terra
					ᵒ hac ᵖ reuertens ᵍ in ʳ terrã
					ˢ natiuitatis tue.
					ᵗ reſpõderũtq; ᵘ rachel ᵛ &
					lia.
					ʷ Nunqd ˣ hẽmus ʸ reſidui
					quicq; ᶻ in ſicultatibus ᵃ &
					hereditate ᵇ domus ᶜ pris
					noſtri: ᵈ Nõne quaſi ᵉ alie
					nas ᶠ reputauit nos: & ᵍ vẽ
					didit: ʰ comedit q;

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Sept.	Ca. xxxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
					patris mei fuit in adiutoriũ meũ. et vos ſcitis ᵠ oſſi
					virtute mea ſeruiui patri vẽo. ᵖ Pater ãũt veſter mẽti
					tus eſt mihi: τ mutauit mercedẽ meã decẽ vicibus: τ
					nõ dimiſit eũ ᵈe ᵛ vt noceret mihi. ſi ſic dicebat. Maria
					erũt ᵖ mercede tua, partiẽbãt oẽs oues varia. Et ſi ſic
					dicebat. Maculoſa erunt ᵖro mercede tua, partiebãt
					oẽs oues maculoſa. et ſeparauit ᵈſis de pecozib⁹ ᵖfis
					veſtri: τ dedit mihi. Et factũ eſt in tpe quo oues cale
					fiebant: leuaui oculos meos τ vidi in ſomnio: et ecce
					arietes qui aſcendebant ſup oues erant varij τ ma
					culoſi τ reſperſi. Et dixit mihi angel⁹ dei in ſomnio
					Iacob. Et dixi ecce ego. ẽt ait. Leua nũc oculos tuos
					et vide oẽs arietes qui aſcendũt ſup oues maculoſos
					varios atq; reſperſos: qñ manifeſtũ eſt coꝛã me ſcitie
					qõ facit tibi laban. Ego ſum ᵈe⁹ qui apparui tibi in
					bethel vbi vnxiſti titulũ: vbi vouiſti vouem mihi.
					nũc ſurge egredere de terra hac: τ reuertere in terrã
					natiuitatis tue. Et reſpondẽrũt rachel τ lia atq; dixe
					runt ei. Num quid adhuc eſt nobis pars τ hereditas
					in domo patris noſtri: ? nõne extranee reputate ſum⁹
					ei: quia vendidit nos: τ comedit quoq;

Trãsla. Chal.

ויתחמן בפיתיהן למשתי: ואתחמן עגא לחוטריא גלידן עגא רגולין נמורין ו
ורקועין ואיתי אברהם יעקב ויהב פרישו עגא כל דיגל וכל דשחום בעגא דלבן
ושוי ליה עדרין בלחודוהי ולא עלו עם ענא דלבן: והוי כל עידן דיתחמן
עגא בגברתא ושוי יעקב ית חוטריא לקבלי היהן דענא ברהטיא לחמותהן בחוטריא:
בלישות ענא לא משוי והוו לכישיא ללבן ובכידיא ליעקב: ופריק גברא לחדא
לחדא והוה ליה עאן סגיאן ואמהן ועבדין וגמלין וחמרין:

Ca. xxxi.

ושמע ית פתגמי בני לבן דהוו אמרין נסיב יעקב ית כל די לאבונא ומן די לאבונא
קנא ית כל נכסיא האלין: וחזא יעקב ית סבר אפי לבן והא ליתנון עמיה כמא דתמלי
תמלמודהי: ואמר יי ליעקב תוב לארע אבהתך וליולדותך ויהא מימרי בסעדך:
ושלח יעקב וקרא לרחל ולליאה לחקלא לות ענירה: ואמר להן חזי אנא ית סבר אפי
דאבונכון ארי ליתנון עמיי כמא דתמלי ומתמלמודהי ואלהיה

Transla. Chal.

ויתחמן בפיתיהן למשתי: ואתחמן עגא לחוטריא גלידן עגא רגולין נמורין
ורקועין ואיתי יעקב ויהב פרישו עגא כל דגל וכל דשחום בעגא דלבן
ושוי ליה עדרין בלחודוהי ולא עלו עם ענא דלבן: והוי כל עידן דיתחמן
עגא בגברתא ושוי יעקב ית חוטריא לקבלי היהן דענא ברהטיא לחמותהן בחוטריא:
בלישות ענא לא משוי והוו לכישיא ללבן ובכידיא ליעקב: ופריק גברא לחדא
לחדא והוה ליה עאן סגיאן ואמהן ועבדין וגמלין וחמרין:

Ca. xxxi.

ושמע ית פתגמי בני לבן דהוו אמרין נסיב יעקב ית כל די לאבונא ומן די לאבונא
קנא ית כל נכסיא האלין: וחזא יעקב ית סבר אפי לבן והא ליתנון עמיה כמא דתמלי
תמלמודהי: ואמר יי ליעקב תוב לארע אבהתך וליולדותך ויהא מימרי בסעדך:
ושלח יעקב וקרא לרחל ולליאה לחקלא לות ענירה: ואמר להן חזי אנא ית סבר אפי
דאבונכון ארי ליתנון עמיי כמא דתמלי ומתמלמודהי ואלהיה

Interp. chal.

דאבא מימרא דיי הוה בסעדי: ואנתן ידעתין ארי בכל חילי פלחית ית אבוכון: ואבוכון
שקר בי ואשני ית אגרי עשר זמנין ולא שבקיה יי' לאבאשא עמי: אם כדין האמר
אמר נמורין יהא אגרך כל ענא ילדן כל' וילדן רגולין יהא אגרך: ואפרישו ייי מן בעירא
ויהב לי: והוה בעידן דחמית עיני וחזית בחלמא והא תישיא דסלקין על ענא רגלין
נמורין ופציחין: ואמר לי מלאכא דיי בחלמא יעקב ואמרית הא אנא: ואמר זקוף
כען עינך וחזי כל תישיא דסלקין על ענא רגלין נמורין ופציחין ארי גלי קדמי ית
כל דלבן עביד לך: אנא אלהא דיתגלי לך בבית אל דמשחת תמן קמה דנדרת לי
קדמי תמן קיים כען קום פוק מן ארעא הדא ותוב לארע ילדותך: ואתית רחל
ולאה ואמרה ליה העד בעו לנא חולק ואחסנא בבית אבונא: הלא נוכראן
איתחשבנא ליה ארי זבינא ואכל אף מיכל ית

Interp. chal.

ouces eſſent virge: τ calefierẽt cum venirent ad bibendũ. calefiebantq; oues ante virgas: τ pariebãt oues varia maculoſa atq; reſperſa. Agnos autem ſeparauit iacob: τ poſuit ante oues oñe qõ erat maculoſum τ omne qõ erat nigrũ in ouibus laban. Et poſuit ſibi greges ſeorſum: τ non miſcuit eos cũ ouibus laban. Et factũ eſt in omni tẽpore quo calefiebant oues tẽporance: ponebat iacob virgas in cõſpectu ouiũ in canalibus: vt calefierẽt ante virgas. et qñ oues erant ſerotine nõ ponebat. Erantq; ſerotine laban: τ tẽporance iacob. Et creuit vir valde nimis: τ habuit oues multas τ ſuos τ ancillas τ camelos τ q ſinos. Ca. xi.

Et audiuit verba filiorũ laban: qui dicebãt. Tulit iacob vniuerſa q̃ erãt patris noſtri: τ de his que erant pris nr̃i acq̃ſiuit oẽm ſubſtantiã iſtam. Et vidit iacob aſpectũ vultus laban: τ ecce nõ erat cũ eo ſicut heri τ nudiuſtertẽ. et dixit dñs ad iacob. Reuertere in terrã patrũ tuoꝝ τ natiuitatis tue: τ erit verbum meũ in adiutoriũ tuuꝝ. Et miſit iacob τ vocauit rachel τ liam in agrũ vbi eraut oues ſue. Et dixit eiſ. Video ego aſpectũ vultus patris veſtri q̃ non eſt me cum ſicut heri τ nudiuſtertius: τ verbum dei

Pūtina heb.	Ter. Heb.	Seū.	La. xxxi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Grē. lxx. cū interp. latina.
	כַּסְּפֵנוּ׃ כִּי כָל־ הָעשֶׁר אֲשֶׁר הִצִּיל			preciū nostrū. Sed de	argentū nr̄z. oēs diuitias q gloriā:
נָצַל	אֱלֹהִים מֵאָבִינוּ לָנוּ הוּא וְלִבָנֵינוּ			us tulit opes	ὸ ἀφῃρύριον ἡμῶν. πάντα γὰρ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν,
	וְעַתָּה כֹּל אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים ׀׀׀			patris nostri: & eas tra	quā abstulit deꝰ
קוּם עֲשֵׂה	אֵלֶיךָ עֲשֵׂה וְנֵלֵכָה וְאֵלֵכָה			didit nobis ac filiis no	pr̄is nr̄i: nobis ergo et fi
	אֶת בָּנָיו וְאֶת נָשָׁיו עַל הַגְּמַלִּים׃ ׀׀			stris. vñ omnia que p	liis nr̄is. nūc ergo q̄cūq; tibi dixit deꝰ: fac. surgēs
עָשָׂה׃	וַיִּנְהַג אֶת כָּל מִקְנֵהוּ וְאֶת כָּל ׀׀׀			cepit tibi deus	κυρίς ἡμῶν. νῦν οὖν ὅσα σοί εἶρηκεν ὁ θς̄, ποίει. ἀναβὰς
קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ מִקְנֵה קִנְיָנוֹ			fac. Surrexit at	ἀτ Iacobꝫ accepit. vroꝛes suas: & filios	
אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּפַדַּן אֲרָם לָבוֹא			Iacob & impositis		
יִצְחָק אָבִיו אַרְצָה כְּנָעַן׃ וְלָבָן הָלַךְ			liberis ac coniugibus		
לִגֹּז אֶת צֹאנוֹ וַתִּגְנֹב רָחֵל אֶת			suis sup camelos abiit.		
הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאָבִיהָ׃ וַיִּגְנֹב			Tulitq; oēm substātiam		
יַעֲקֹב אֶת לֵב לָבָן הָאֲרַמִּי עַל־			suam & quicquid		
הִנִּיד לוֹ כִּי בֹרֵחַ הוּא׃ וַיִּבְרַח הוּא			greges & quicquid		
וְכָל אֲשֶׁר לוֹ וַיָּקָם וַיַּעֲבֹר אֶת			in mesopotamia. et ofa		
הַנָּהָר וַיָּשֶׂם אֶת פָּנָיו הַר הַגִּלְעָד׃			περιεποιήσατο ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ, καὶ πάντα τὰ		
וַיִּגַּד לְלָבָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי כִּי בָרַח					

Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Grē. lxx. cū interp. latina.
	ſua. vt abiret ad ifaac patrē ſuū: i terrā cha
	αὐτοῦ ἀπελθεῖν πρὸς ἰσαὰκ τὸν πατρὰ αὐτ̄, εἰς γῆν χα
	naan. laban ãt abijt ad tōdēdū oues ſuas. fura
	νααν. Λάβαν δὲ ὠχετο κεῖραι τὰ πρόβατα αὐτ̄. ἔκλε
	ta ẽãt rachel idola pris ſui. abſcōdit ãt ta
	ψε δὲ ραχὴλ τὰ εἴδωλα τ̄ πρὸς αὐτὸς. ἐκρυψε δὲ Ια
	cob labã ſyro: ne indicaret ei:
	κὼβ Λάβαν τὸν σύρον, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ,
	q̄ fugit. et fugit ipſe: et ſua
	ὅτι ἀποδιδράσκει. καὶ ἀπεδρα αὐτος, καὶ τὰ αὐ
	oia: et trāſiuit flumē: t feſtinauit
	τοῦ πάντα, καὶ διέβη τὸν ποταμόν, καὶ ὥρμησεν
	in mōte galaad. nūciatū ẽ ãt labã ſyro
	εἰς τὸ ὄρος γαλαάδ· ἀνηγγέλη δὲ Λάβαν τῷ σύρω
	die tertia: q̄ fugit Iacob. et aſſu
	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ὅτι ἀποδρα Ιακὼβ. καὶ παραλ
	mens filios ſuos: et fratres ſu
	λαβὼν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ
	os cū eo: perſecutꝰ ẽ poſt eum viã die
	τοῦ μετ' αὐτοῦ, κατεδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ ὁδὸν ἡμε
	rū ſeptē. et cōprehēdit eū in mōte gala
	ρῶν ἑπτά. καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει γλα
	ad. venitq; ad laban ſyrū p ſōm
	αδ. ἦλθε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Λάβαν τὸν σύρον καθ' ὕπνον
	nocte: et dixit ei: caue ne forte
	τὴν νύκτα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, φύλαξαι μὴ ποτε
	loquaris ad iacob mala. t cōprehendit la
	λαλήσῃς πρὸς Ιακὼβ πονηρά. καὶ κατέλαβε Λά
	ban iacob. iacob ãt fixit tabernaculū ſuū
	βαν τὸν Ιακώβ. Ιακὼβ δὲ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ
	in mōte. laban ãt ſtatuit fratres ſuos
	ἐν τῷ ὄρει. Λάβαν δὲ ἔσησε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ
	in mōte galaad. dixit ãt laban iacob: q̄d
	ἐν τῷ ὄρει γαλαάδ. εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ιακώβ, τί
	feciſti: quare fugiſti clam: et fura
	ἐποίησας; ἵνατί ἀπέδρας κρυφῇ, καὶ ἔκλοπο
	tus es me: et abduxiſti filias meas:
	φόρησάς με, καὶ ἀπήγαγες τὰς θυγατέρας μου,
	quaſi captiuas gladio?
	ὡς ἁιχμαλώτιδας μαχαίρας;

Pūtina heb.	Ter. Heb.	Seū.	La. xxxi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Grē. lxx. cū interp. latina.
	מִמִּצְרַיִם אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹא			precipitū noſtrū. Sed de	ργύριον ἡμῶν. πάντα γὰρ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν,
	יַעֲקֹב אֶל לָבָן הָאֲרַמִּי אֶל אֲחִיו			us tulit opes	quā abſtulit deꝰ
	וְאֶל בְּנֵי אֲחִיו וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו			patris noſtri: & eas tra	pr̄is nr̄i: nobis ergo et fi
	בְּדֶרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים וַיִּדְבַּק			didit nobis ac filiis no	liis nr̄is. nūc ergo q̄cūq; tibi dixit deꝰ: fac. surgēs
	אַחֲרָיו בְּהַר הַגִּלְעָד׃ וַיָּבֹא אֱלֹהִים			ſtris. vñ omnia que p	κυρίς ἡμῶν. νῦν οὖν ὅσα σοί εἶρηκεν ὁ θς̄, ποίει. ἀναβὰς
	אֶל לָבָן הָאֲרַמִּי בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה			cepit tibi deus	ἀτ Iacobꝫ accepit. vroꝛes suas: & filios
	וַיֹּאמֶר לוֹ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תְּדַבֵּר עִם			fac. Surrexit at	
	יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע׃ וַיִּשָּׂג לָבָן			Iacob & impositis	
	אֶת יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב תָּקַע אֶת אָהֳלוֹ			liberis ac coniugibus	
	בָּהָר וְלָבָן תָּקַע אֶת אֶחָיו בְּהַר			suis sup camelos abiit.	
	הַגִּלְעָד׃ וַיֹּאמֶר לָבָן לְיַעֲקֹב מָה			Tulitq; oēm substātiam	
	עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת לְבָבִי וַתְּנַהֵג אֶת			suam & quicquid	
	בְּנֹתַי כִּשְׁבִיוֹת חָרֶב׃ לָמָּה נָחְבֵאתָ			greges & quicquid	

Pūtina chal.	Interp. chal.
בֵּית	argentum noſtrū. Quoniā oēs diuitie quas abſtulit
קוּם עֲשֵׂה גַּת	deus ex patre nr̄o: nr̄e ſunt t filioꝝ nr̄oꝝ. Et nunc qō
כְּנַה	cūq; dixerit tibi deus fac. Et ſurrexit iacob t leuauit
קוּם אֲתָא	filios ſuos t vroꝛes ſuas ſuper camelos: t duxit vni
גֵּזַז	uerſa pecora ſua t omnē ſubſtantiā ſuam quā acqui
כְּסָה חָוָה	ſierat in meſopotamia ſyrie: vt veniret ad iſaac patrē
קוּם שָׁוָה	ſuū in terrā chanaan. Laban autē abierat ad tonden
הָלַךְ דָּבַק	das oues ſuas: t tulit rachel imagines que erant pa
אָמַר	tris ſui. Et celauit iacob a laban ſyro: et nō indicauit
סָמַר מָלַל טוֹב	ei q̄ ipſe pficiſceretur. Et abijt ipſe t oīa fugi: t fugit
שָׁכַן שְׂרָא	rit t trāſiuit euphratē: t poſuit faciem ſuam contra
שָׁבָה טָמַר	mon tē galaad. Et nunciatus eſt labā in die tertio q̄
	abiſſet iacob: t tulit fratres ſuos ſecuꝫ: t perſecutus
	eſt poſt eum itinere ſeptem dieꝝ: t cōprehendit euꝫ
	in monte galaad. et venit verbuꝫ a facie dei ad laban
	ſyrum in ſomnio noctis: et dixit ei. Caue tibi ne lo
	quaris cum iacob a bono vſq; ad malum: t compre
	hendit laban iacob. Et iacob tetenderat tabernacu
	lum ſuum in monte. Et laban collocauit fratres ſuos
	in monte galaad. Et dixit laban ad iacob. Quid fect
	ſti: t celaſti a me t duxiſti filias meas quaſi captiuas
	gladio. Quare occulte

Trāsla. Chal'.
וְסַפֵּנָא׃ אֲרֵי כָּל עוּתְרָא דְּאַבְּרִישׁ יְיָ מֵאֲבָנָא דְּלָנָא הוּא וּלְבָנָיָא וּכְעַן כָּל דַּאֲמַר
יְיָ לָךְ עֲבֵיד׃ וְקָם יַעֲקֹב וּנְטַל יָת בְּנוֹהִי וְיָת נְשׁוֹהִי עַל גַּמְלָא׃ וּדְבַר יָת כָּל גֵּיתוֹהִי
וְיָת כָּל קִנְיָנֵיהּ דִּיקְנָא גֵּיתֵי קִנְיָנֵיהּ דִּיקְנָא בְּפַדַּן אֲרָם לְמֵיתֵי לְוָת יִצְחָק אֲבוֹהִי
לְאַרְעָא דְּכְנָעַן׃ וּלְבָן אָזַל לְמִיגֵּז יָת אָעֵיהּ וּגְנֵיבַת רָחֵל יָת צַלְמָנַיָּא דִּי לַאֲבוֹהָא׃
וְגְנֵיבַ יַעֲקֹב טַן לְבַן אֲרַמָּאָה עַל דְּלָא חַוִי לֵיהּ אֲרֵי אָזֵיל הוּא׃ וְאָזֵיל הוּא וְכָל דִּילֵיהּ
וְקַם עָבַר יָת פָּרָת וְשַׂוִי יָת אַפּוֹהִי לְמִטְוֵר לְוָת גִּלְעָד׃ וְאִתְחַוֵי לְלָבָן בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה
אֲרֵי אָזֵל יַעֲקֹב׃ וּדְבַר יָת אָחוֹהִי עִמֵּיהּ וְרָדַף בָּתְרוֹהִי מַהֲלַךְ שָׁבְעָה יוֹמִין׃ וְאַדְבֵּק יָתֵיהּ
בְּטוּרָא דְּגִלְעָד׃ וַאֲתָא מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְוָת לָבָן אֲרַמָּאָה בְּחֶלְמָא דְּלֵילְיָא וַאֲמַר לֵיהּ
אִסְתְּמַר לָךְ דִּילְמָא אִתְמַלֵּיל עִם יַעֲקֹב מִטַּב עַד בִּישׁ וְאִדַּבְּרִיק לָבָן יָת יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב פְּרַס
יָת מַשְׁכְּנֵיהּ בְּטוּרָא וְלָבָן אַשְׁרִי יָת אַחוֹהִי בְּטוּרָא דְּגִלְעָד׃ וַאֲמַר לָבָן לְיַעֲקֹב מָה עֲבַדְתָּ
וְגְנֵיבְתָּ יָת לִבָּאִי וְדַבַּרְתָּ יָת בְּנָתַי כְּשִׁבְיָא דְּחַרְבָּא׃ לְמָה אִטְמַרְתָּ

Pūtina heb.	Ter. Heb.	Seū.	La. xxxi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Grē. lxx. cū interp. latina.
	לִבְרֹחַ וַתִּגְנֹב אֹתִי וְלֹא הִנַּדְתָּ			me fugere voluiſti: nec	et ſi annūciaſſes mihi: miſiſſem te cū lęti
שָׁלַח שׁוּר	לִי וָאֲשַׁלֵּחֲךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁירִים			indicare mihi vt proſequerer te	καὶ εἰ ἀνήγγειλάς μοι, ἐξαπέστειλα ἂν σε μετὰ εὐφρο
	בְּתֹף וּבְכִנּוֹר׃ וְלֹא נְשַׁקְתַּנִי עַתָּה			cū gaudio & canticis &	σύνης, καὶ μετὰ μουσικῶν, καὶ τυμπάνων, καὶ κιθά
תֹּף	לְנַשֵּׁק לְבָנַי וְלִבְנֹתָי עַתָּה			tympanis & citharis.	ρας. οὐ κατηξίωσάν με φιλῆσαι τὰ παιδία μου, καὶ τὰς
	סָכַלְתָּ עָשׂוֹ׃ יֵשׁ לְאֵל יָדִי			Non es passus	filias meas. nūc ãt stulte egiſti: et nūc ãt
	לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע וֵאלֹהֵי			vt oſculares filios me	θυγατέρας μου. νῦν δὲ ἀφρόνως ἔπραξας, καὶ νῦν δὲ
	אֲבִיכֶם אֶמֶשׁ אָמַר אֵלַי לֵאמֹר			os & filias. Stulte	valet manꝰ mea malefacere tibi. at deꝰ pa
שָׁמַר	הִשָּׁמֶר לְךָ מְדַבֵּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב			opatus es. Et nūc quidē	ἰσχύει ἡ χείρ μου κακοποιῆσαί σε. ὁ δὲ θεὸς τοῦ πα
	עַד רָע׃ וְעַתָּה הָלוֹךְ הָלַכְתָּ כִּי			valet manus mea reddere	τρός σου χθὲς εἶπε πρός με, λέγων, φύλαξον σεαυ
	נִכְסֹף נִכְסַפְתָּה לְבֵית אָבִיךָ לָמָּה			mihi. Caue ne loquaris	τὸν, μὴ ποτε λαλήσῃς μετὰ Ιακὼβ πονηρά. νῦν οὖν
פֶּסַח	גָנַבְתָּ אֶת אֱלֹהָי׃ וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר			ne ſed deus	vade: deſiderio cū deſiderabat: in do
עָנָה	לְלָבָן כִּי יָרֵאתִי כִּי אָמַרְתִּי פֶּן			patris tui heri dixit mihi.	περιορευσο, ἐπιθυμίᾳ γὰρ ἐπεθύμησας, εἰς γὰρ δὲ
	תִּגְזֹל אֶת בְּנוֹתֶיךָ מֵעִמִּי׃ עִם			Caue ne loquaris cō	μᾶ pris tui abire: ἦρε furatus es
נָצָא	אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא			tra Iacob quicquam	κον τοῦ πατρός σου ἀπελθεῖν, ἵνατί ἔκλεψας
חָיָה נֶגֶד	יִחְיֶה נֶגֶד אַחֵינוּ הַכֶּר לְךָ מָה עִמָּדִי			durius. Esto. Ad tros	deos meos ἐ rūdit iacob: et dixit laban:
לָקַח	וְקַח לָךְ׃ וְלֹא יָדַע יַעֲקֹב כִּי רָחֵל			ire cupiebas: & desiderio	τοὺς θεούς μου; ἀπεκρίθη Ιακὼβ, καὶ εἶπε τῷ Λάβαν,
בּוֹא	גְּנָבַתַּם׃ וַיֵּצֵא לָבָן בְּאֹהֶל יַעֲקֹב			erat tibi domus patris tui.	διὰ τί ἐν τῷ κλέπτειν ἀφεῖλας τοὺς θεούς μου;
	וּבְאֹהֶל לֵאָה וּבְאֹהֶל שְׁתֵּי הָאֲמָהֹת			Cur furati sti deos meos?	ἐφοβήθην γὰρ μὴ ποτε ἀφέλῃ τὰς θυγατέρας σου ἀπ' ἐ
	וְלֹא מָצָא וַיֵּצֵא מֵאֹהֶל לֵאָה וַיָּבֹא			Rūdit iacob: q̄ inſcio	με: et οἶα mea. cognosce ergo q̄d eſt tuoꝝ
	בְּאֹהֶל רָחֵל׃ וְרָחֵל לָקְחָה אֶת			te profectus ſum: timui	μοῦ, καὶ πάντα τὰ ἐμά· ἐπίγνωθι οὖν τί ἐσι τῶν σῶν,
	הַתְּרָפִים וַתְּשִׂמֵם בְּנַרְמֵל הַגָּמָל			ne violēter auferres filias	apud me: et accipe. et non cognouit apꝺ eū ni
	וַתֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם וַיְמַשֵּׁשׁ לָבָן אֶת			tuas a me. Iocus in quo	παρ' ἐμοί, καὶ λάβε. καὶ οὐκ ἐπέγνω παρ' αὐτῷ οὐ
	כָּל הָאֹהֶל וְלֹא מָצָא׃ וַתֹּאמֶר אֶל			inueneris deū tuū nō	δὲν. καὶ εἶπεν Ιακὼβ παρὼ ἂν εὑρεθῶσιν οἱ θεοί σου,
	אֲבִיהָ אַל יִחַר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי כִּי לוֹא			pmanebit. cōſi	nō viuet corā fratribus nr̄is. neſciebat ãt
	אוּכַל לָקוּם מִפָּנֶיךָ כִּי דֶרֶךְ			tudinē feminarū nūc ac	οὐ ζησέται ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. οὐκ ᾔδει δὲ
	נָשִׁים לִי וַיְחַפֵּשׂ וְלֹא מָצָא אֶת			cidit mihi. Sic deluſa ſol	iacob: q̄ rachel vroꝛ eius furata ẽ eos. in
	הַתְּרָפִים׃ וַיִּחַר לְיַעֲקֹב וַיָּרֶב בְּלָבָן			licitudo q̄rētis ē. tumeſ	Ιακώβ, ὅτι ἔκλεψε Ραχὴλ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὰ εἴδωλα
	וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבָן מַה			q̄s iacob cum iurgio	ἃ ἔκλεψεν αὐτοῦ ἐκ τοῦ οἴκου λείας, ἠρεύνησε γὰρ δὲ

Pūtina chal.	Interp. chal.
שׁוּם	abiſti: t celaſti a me: t non indicaſti mihi: vt dimitte
יָשַׁב שָׁשׁ	rem te cum gaudio t cāticis cū tympanis t citharis.
אֲמַר	Et nō permiſiſti me vt oſculare filios meos t filias
חָרָה	meas: nunc ſtulte egiſti. Eſt poteſtas in manu mea vt
יָכֹל לָבָה	facerem vobiſcū malū: ſed deus patris veſtri heſterna
עָנַד אֲמַר	nocte ait mihi: dicens. Caue tibi ne loquaris cuꝫ
טוֹב אָזַל	iacob a bono vſq; ad malū. et nunc abieris abijſti qñ
תּוּב אֲנַס	cupiens cupiebas domū patris tui. Cur tuliſti deos
שַׁכַח קוּם שַׁדַּי	meos: Et reſpōdit iacob t dixit ad laban. Quoniā ti
עֲמַד עוֹל שֶׁן	mui dicens: ne violēter auferres filias tuas a me. lo
תְּרֵי	cus in quo inueneris deū tuū nō pmaneat. cōra fratri
שָׁוֶה	bus nr̄is cognosce quid tuū ſit apud me: t tolle tibi.
תַּקַּף רָגַב תְּלָל	Et neſciebat iacob q̄ rachel accepiſſet eos. Et ingreſ
קוּם עֲשֵׂה	ſus eſt laban in tabernaculū iacob t in tabernaculū
עֲצָה	lie t in tabernaculū duarum cōcubinaꝝ: t non inue
	nit. et egreſſus eſt de tabernaculo lie: t ingreſſus eſt
	in tabernaculū rachelis. Rachel autē accepit imagi
	nes: t poſuit eas in ſtramentis cameli: et ſedit deſu
	per: t attrectauit laban vniuerſa que erant in taber
	naculo: t nō inuenit. Et dixit patri ſuo: ne diſplicеat
	in oculis domini mei: quoniā non poſſum ſurgere co
	ram te. conſuetudo enim mulierum eſt mihi. Et ſcru
	tatus eſt. et nō inuenit imagines. Et fratus eſt iacob
	et rixatus eſt cum laban.

Trāsla. Chal'.
לְמֵיזַל וְכַסֵּית מִנִּי וְלָא חַוִית לִי וְשָׁלַחְנָךְ פַּן בְּחֶדְוָא וּבְתֻשְׁבְּחָן בְּתֻפִּין וּבְחִנָּנִין׃
וְלָא שַׁבְקְתַּנִי לְמִנְשְׁקָא לְבָנַי וְלִבְנָתַי הָכֵן סַכְלְתָּ עֲבַדְתְּ׃ אִית חֵילָא בִּידִי לְמֶעְבַּד
עִמְּכוֹן בִּישׁ וְאִלָהָא דְּאֲבוּכוֹן רְמָשָׁא אֲמַר לִי לְמֵימַר לָךְ מִלְּמַלָּלָא עִם יַעֲקֹב
מִטַּב עַד בִּישׁ׃ וּכְעַן מֵיזֵל אֲזַלְתָּ אֲרֵי חֲמָדָא תְּמִידָתָא לְבֵית אֲבוּךְ לְמָה גְּנַבְתְּ יָת
דְּחִלְתִּי׃ וְאָתִיב יַעֲקֹב וַאֲמַר לְלָבָן אֲרֵי דְּחֵילִית אֲרֵי אֲמָרִית דִּילְמָא תֵּינוּס יָת עֲנָךְ
מִנִּי׃ אֲתַר דְּתַשְׁכַּח יָת דַּחְלְתָךְ לָא יִתְקַיַּם קֳדָם אֲחָנָא אִרְשְׁתְּמוֹדַע לָךְ מָה דְּעִמָּךְ וְקָ
לָךְ וְלָא יְדַע יַעֲקֹב אֲרֵי רָחֵל גְּנָבַתְנוּן׃ וְעָאל לָבָן בְּמַשְׁכְּנָא דְּיַעֲקֹב וּבְמַשְׁכְּנָא דְּלֵאָה
וּבְמַשְׁכְּנָא דִּתְרֵתֵי לְחֵינָתָא וְלָא אַשְׁכַּח וְנָפַק מִמַּשְׁכְּנָא דְּלֵאָה וְעָאל בְּמַשְׁכְּנָא דְּרָחֵל׃
וְרָחֵל נְסֵבַת יָת צַלְמַנַיָּא וְשַׁוִית יָתְהוֹן בַּעֲבִיטָא דְּגַמְלָא וְיָתְבַת עֲלֵיהוֹן וּמְשַׁשׁ לָבָן
כָּל מַשְׁכְּנָא וְלָא אַשְׁכַּח׃ וַאֲמָרַת לְאַבּוּהָא לָא יִתְקוֹף בְּעֵינֵי רִיבּוּנִי אֲרֵי לָא אֵיכוֹל
לְמֵיקַם מִן קֳדָמָךְ אֲרֵי אוֹרַח נְשִׁין לִי וְקַלָּשׁ וְלָא אַשְׁכַּח יָת צַלְמַנַיָּא׃ וּתְקֵף
לְיַעֲקֹב וְנָצָא עִם לָבָן

Pśitua heb.	Ter.Heb.	Seſ.	La.xxxj.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
	וַיַּעַן לָבָן וַיֹּאמֶר			ait. Quam ob	et respõdẽs iacob: dixit laban: q̃ iniquitas
	אֶל־יַעֲקֹב הַבָּנוֹת				καὶ ἀποκριθεὶς Ἰακὼβ, εἶπε τῷ Λάβαν, τί γὰρ ἀδίκημά
	בְּנוֹתַי וְהַבָּנִים			culpa mea & ob quã pec	μου ἐστὶ καὶ ποία ἁμαρτία μου ὅτι κατεδίωξάς ὀπί
	בָּנַי וְהַצֹּאן צֹאנִי			catu meũ sic exarsisti co	σω μου; καὶ ὅτι ἠρεύνησας πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴ
	וְכֹל אֲשֶׁר אַתָּה			post me: & scrutatus es	κου μου; τί εὗρες ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν σου; θὲς
	רֹאֶה לִי הוּא וְלִבְנֹתַי			omẽ supellectilẽ meã,	ὧδε ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν ἀδελφῶν
	מָה אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם			Quid inuenisti de cũ	μου, καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀναμέσον τῶν δύο ἡμῶν.
	הַזֶּה לִבְנֹתַי אוֹ			cta substãtia domus tue	ἡ μὴ μιγεὶς ἐγὼ σοὶ εἰκοστὸ ἔτος ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ. τὰ πρόβα
	לִבְנֵיהֶן אֲשֶׁר			Pone hic corã fribus	τά σου καὶ ἄγες σου δὲν κατενόησας. κριοὺς τῶν
	יָלְדוּ: וְעַתָּה לְכָה			meis & fribus tuis: & iu	οὐκ ἔφαγον ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ, καὶ
	נִכְרְתָה בְרִית			dicẽt inter me & te. Id	βεβρῶτ τ vocaut ecũ laban: collis
	אֲנִי וָאָתָּה וְהִיָה לְעֵד בֵּינִי וּבֵינֶךָ:			circo vigilãti ãnis fui	ἔπιον. καὶ ἐκάλεσεν ἄνδρα Λάβαν, βουνὸς τῆς
				tecũ. Oues tue & ca	μαρτυρίας. ὁ δὲ Ἰακὼβ ἐκάλεσεν ἄνδρα, βου
				pre steriles nõ fuerunt:	νὸς μάρτυς. εἶπε δὲ Λάβαν, ὁ βουνὸς ὅυτος
				arietes gregis tui non	testis ẽ inter me et te hodie. ꝑp
				comẽdi: nec captũ a	μαρτυρεῖ ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ σήμερον. διὰ
				bestia ostẽdi tibi. Ego	hoc vocatũ est nomẽ loci: collis testi
				damnũ omne reddebã.	τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, βουνὸς μαρ
				Quicquid furtim peri	turet: et visio quã vidit. respiciat deus in
				bat: a me exigebas: nec	τυρεῖ, καὶ ἡ ὅρασις ἣν εἶπεν. ἐπειδὴ ὁ θεὸς ἀ
				die noctuq; estu vrge	πέστειλε με καὶ τε. q: discedemus al
				bar & gelu. fugiebatq; sõ	ναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. ὅτι ἀποσκοπεύομεν ἕκα
				nus ab oculis meis. Sicq; p	στος ἀπὸ τοῦ ἑτέρου, εἰ ταπεινώσῃς τὰς θυγα
				vigilanti annos domo tue	τέρας μου, ἐὰν λάβῃς γυναῖκας ἐπὶ ταῖς θυγα
				pro filiabus: & fex	τράσι μου, ὅρα, οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἔσται ὁ θεὸς μαρ
				p gregibus tuis. Im	τυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. καὶ εἶπε Λάβαν
				mutasti quoq; mercedẽ	τοῦ Ἰακώβ, ἰδοὺ ὁ βουνὸς ὅυτος καὶ ἡ στήλη,
				meã decẽ vicibus. Nisi	ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, μαρτυρεῖ·
				deus patris mei abraã & timor isaac af	τυμωρὸς ὅυτος καὶ ἡ στήλη, ἣν ἔστησα, ἄυτη μαρ
				fuisset mihi: forsitan eo	τυρεῖ. ἐγὼ τε ἵνα μὴ βλαβῶ ἐγὼ πρός σε; μὴ δὲ
				nudum me dimisisses.	συμβλαβῆς πρός με τὸν βουνὸν τοῦτον καὶ τὴν
				Afflictionem meã & laborẽ manuũ mea	στήλην ταύτην ἐπὶ κακία· ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ
				rũ respexit deus: & ar	θεὸς ναχὼρ κρινεῖ ἀναμέσον ἡμῶν. καὶ ὤμο
				guit te heri. Rndit ei la	σεν Ἰακὼβ κατὰ τοῦ φόβου Ἰσαὰκ τοῦ πα
				ban.	τρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔθυσε θυσίαν ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἐκάλε
				Filie mee & filii	σεν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ
				& greges tui & oĩa que	ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ ὄρει. ὀρθρίσας δὲ Λάβαν τὸ πρωΐ
				cernis ꝯ mea sunt. Quid possũ	ὡς ἐφίλησε τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς
				facere filiis ꝯ & nepotibus meis? ꝯ	θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ ηὐλόγησεν αὐτούς, καὶ ἀπῆλθε
				Veni ergo & ineamus	καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
				fedus: ꝯ vt sit testimonium	
				inter me & te. ꝯ	

Pśitua heb.	Ter.Heb.	Seſ.	La.xxxj.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
	וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבֶן			Tulit itaq; iacob lapi	accepitq; ἢ iacob lapidẽ: statuit cũ titulũ. di
	וַיְרִימֵהָ מַצֵּבָה:			dẽ: & erexit illũ in titu	λαβὼν δὲ Ἰακὼβ λίθον, ἔστησεν ἀυτὸν στήλην. εἶ
	וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו			lũ. Dixitq; fratribus su	πε δὲ Ἰακὼβ τοῖς ἀδελφοῖς ἀυτοῦ, συλλέγε
	לִקְטוּ אֲבָנִים			is. Afferte lapides. Qui	τε λίθους· καὶ συνέλεξαν λίθους, καὶ ἐποίησαν
	וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ			congregãtes fecerunt	collẽ. τ comederunt ibi sup collẽ: et
	גַּל וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל הַגָּל:			tumulum: & comederunt	βουνόν· καὶ ἔφαγον ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ, καὶ
	וַיִּקְרָא לוֹ לָבָן יְגַר			q; sup eũ. Quẽ vocauit	biberũt τ vocaut eũ laban: collis
	שָׂהֲדוּתָא וְיַעֲקֹב קָרָא			labã tumulũ testis: &	ἔπιον. καὶ ἐκάλεσεν ἄνδρα Λάβαν, βουνὸς τῆς
	לוֹ גַּלְעֵד: וַיֹּאמֶר לָבָן			iacob ꝯ acerui testimõii:	μαρτυρίας. ὁ δὲ Ἰακὼβ ἐκάλεσεν ἄνδρα, βου
	הַגַּל הַזֶּה עֵד בֵּינִי			vterq; iuxta proprietatẽ	νὸς μάρτυς. εἶπε δὲ Λάβαν, ὁ βουνὸς ὅυτος
	וּבֵינֶךָ הַיּוֹם עַל כֵּן			ligue fue. Dixitq; laban.	testis ẽ inter me et te hodie. ꝑp
	קָרָא שְׁמוֹ גַּלְעֵד:			Tumulus iste testis crit	μαρτυρεῖ ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ σήμερον. διὰ
	וְהַמִּצְפָּה אֲשֶׁר אָמַר			inter me & te hodie: & id	hoc vocatũ est nomẽ loci: collis testi
	יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ			circo appellatũ est nomẽ	τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, βουνὸς μαρ
	כִּי נִסָּתֵר אִישׁ מֵרֵעֵהוּ: אִם			eius galaad. i. tumulus	τυρεῖ, καὶ ἡ ὅρασις ἣν εἶπεν. ἐπειδὴ ὁ θεὸς ἀ
	תְּעַנֶּה אֶת בְּנֹתַי וְאִם			testis. Et adiecit labã.	πέστειλε με καὶ τε. q: discedemus al
	תִּקַּח נָשִׁים עַל			Intueatur & iudicet deus	ναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. ὅτι ἀποσκοπεύομεν ἕκα
	בְּנֹתָי אֵין אִישׁ עִמָּנוּ			mínus iter nos: quã re	στος ἀπὸ τοῦ ἑτέρου, εἰ ταπεινώσῃς τὰς θυγα
	רְאֵה אֱלֹהִים עֵד בֵּינִי			cesserimus anobis: si af	τέρας μου, ἐὰν λάβῃς γυναῖκας ἐπὶ ταῖς θυγα
	וּבֵינֶךָ: וַיֹּאמֶר לָבָן			flixeris filias meas: & si	τράσι μου, ὅρα, οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἔσται ὁ θεὸς μαρ
	לְיַעֲקֹב הִנֵּה הַגַּל הַזֶּה			introduxeris alias vxo	τυς ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. καὶ εἶπε Λάβαν
	וְהִנֵּה הַמַּצֵּבָה אֲשֶׁר			res sup eas. Nullus fer	τοῦ Ἰακώβ, ἰδοὺ ὁ βουνὸς ὅυτος καὶ ἡ στήλη,
	יָרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ: עֵד			monis nr testis ẽ absq;	ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, μαρτυρεῖ·
	הַגַּל הַזֶּה וְעֵדָה הַמַּצֵּבָה אִם			deo: qui ꝑsens respicit.	τυμωρὸς ὅυτος καὶ ἡ στήλη, ἣν ἔστησα, ἄυτη μαρ
	אֲנִי לֹא אֶעֱבָר אֵלַיִךְ אֶת			Dixitq; rursus ad ia	τυρεῖ. ἐγὼ τε ἵνα μὴ βλαβῶ ἐγὼ πρός σε; μὴ δὲ
	הַגַּל הַזֶּה וְאִם אַתָּה לֹא			cob. En eumulus hic &	συμβλαβῆς πρός με τὸν βουνὸν τοῦτον καὶ τὴν
	תַעֲבֹר אֵלַי אֶת הַגַּל			lapis sint in testimõiũ:	στήλην ταύτην ἐπὶ κακία· ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ
	הַזֶּה וְאֶת הַמַּצֵּבָה לְרָעָה:			si aut ego transiero	θεὸς ναχὼρ κρινεῖ ἀναμέσον ἡμῶν. καὶ ὤμο
	אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי			illum pergens ad te: ut	σεν Ἰακὼβ κατὰ τοῦ φόβου Ἰσαὰκ τοῦ πα
	נָחוֹר יִשְׁפְּטוּ בֵּינֵינוּ אֱלֹהֵי			tu preterieris malum	τρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔθυσε θυσίαν ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἐκάλε
	אֲבִיהֶם וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב			mihi cogitans. Deus	σεν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ
	בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק: וַיִּזְבַּח			abraam & deus nachor	ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ ὄρει. ὀρθρίσας δὲ Λάβαν τὸ πρωΐ
	יַעֲקֹב זֶבַח בָּהָר וַיִּקְרָא			iudicet inter nos: deus	ὡς ἐφίλησε τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς
	לְאֶחָיו לֶאֱכָל לֶחֶם וַיֹּאכְלוּ			patris eorũ. Iura	θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ ηὐλόγησεν αὐτούς, καὶ ἀπῆλθε
	לֶחֶם וַיָּלִינוּ בָּהָר:			uit ergo iacob ꝑ timorẽ	καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
	וַיַּשְׁכֵּם לָבָן בַּבֹּקֶר וַיְנַשֵּׁק			ꝑis sui. et sacrificauit	
	לְבָנָיו וְלִבְנוֹתָיו וַיְבָרֶךְ			victimis in mõte. et voca	
	אֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לָבָן			uit fratres suos: et comedẽ	
	לִמְקֹמוֹ:			runt panẽ. Qui cũ comedi	
				sent: mãserunt ibi. Ila	
				bã vero de nocte cõsur	
				ges: osculatus est filios	

Pśitua chal.	Transla.Chal.	Interp.chal.
	וּסְהִיד יַעֲקֹב אַנְגָּא וְאָמַר לְאֲחוֹהִי לְקוֹטוּ אֲבָנִין וְעַבְדוּ דְוָרָא וַאֲכָלוּ תַּמָּא	וְאִתְיַב יַעֲקֹב וַאֲמַר לְלָבָן מָה סוּרְחָנִי אֲרֵי רְדִיפְתָּא בָתְרָאי אֲרֵי מַשֵּׁישְׁתָּ יָת
	וְעַל דְוָרָא: וְקָרָא לֵיהּ לָבָן יְגַר סָהֲדוּתָא וְיַעֲקֹב קָרָא לֵיהּ גַּלְעֵד: וַאֲמַר לָבָן דְוָרָא	כָּל מָאנַי מָה אַשְׁכַּחְתָּ מִכָּל מָאנֵי בֵיתָךְ שׁוּ כָּאן קֳדָם אַחַי וְאַחָךְ וְיוֹכִיחוּן בֵּין תַּרְוֵנָא
	הָדֵין סָהִיד בֵּינִי וּבֵינָךְ יוֹמָא הָדֵין עַל כֵּן קְרָא שְׁמֵהּ גַּלְעֵד:	תֵּן עֶשְׂרִין שְׁנִין אֲנָא עִמָּךְ וְחַלְתְּ וְעִיזֵּךְ לָא אַתְכַּלִּיל וְדִכְרֵי עָנָּאךְ לָא אֲכָלִית וְתִבְרָא
	וְאָמַר לָבָן הָא דְוָרָא הָדֵין סָהִיד וְהָא	לָא אַיְתֵיתִי לָךְ פְּרִיסַת שְׁנָא מִן מְנִיצָא שְׁנִי אֲנָא לָךְ נְטַרְתִּ גְּנוֹבַת יוֹמָא וְגְנוֹבַת
	מַצֵּבְתָּא דְּאֲנָא בְנֵי בֵּינִי וּבֵינָךְ: סָהֲדָא	לֵילְיָא הֲוֵית מְטַל מִן קֻרָּא וְשִׁנְתָּא מִן עֵינָי: כְּדֵין הֲוֵית בְּבֵיתָא בְּעֶשְׂרִין שְׁנִין
	הַדֵין וְסָהֲדָא הָדֵין אִם אֲנָא לָא אֶעְבַּר לְוָתָךְ יָת דְוָרָא הָדֵין וְאִם אַתְּ לָא תְעַבַּר	עַבָדְתָּךְ בִּתְרֵין בְּנָתָךְ וְשִׁתִּ בְּנֵי עָנָּאךְ וְחַלְפְתָּ יָת אֲגָרִי עֲשַׂר זִמְנִין: אִלּוּלֵי	
	לְוָתִי יָת דְוָרָא הָדֵין וְיָת מַצֵּבְתָּא הָדֵין לְבִישׁוּ אֲנָא לְמֵיעְבַּד עִמָּךְ בִּישְׁתָּא הַדֵּין:	אֱלָהָא דְּאַבְרָהָם וְדָחַל לֵיהּ יִצְחָק הֲוָה בְּסַעֲדִי אֲרֵי כְעַן רֵיקָנִין שַׁלַּחְתָּנִי יָת	
	וְאֱלָהָא דְּאַבְרָהָם וֵאלָהָא דְנָחוֹר יְדוּנוּן בֵּינָנָא אֱלָהָא דְאֲבוּהוֹן דְּיָרְבְּעָם יָת	עָנְיִי וְיָת תַּעֲבוּד יְדַי גְּלִי קֳדָמָךְ וְכָסַף תְּרֵין בְּנָתָךְ וְשִׁתִּ בְּנֵי עָנָּאךְ וְחַלְפְתָּ יָת	
	דִּינָא דִּילֵיהּ וְקָרָא יַעֲקֹב בְּתַרְחִיל לֵיהּ אֲבוּהִי יִצְחָק: וּכְרִיךְ יַעֲקֹב בְּרִחְחִיל לֵיהּ	אֲגָרִי עֲשַׂר זִמְנִין: אִלּוּלֵי אֱלָהָא דְּאַבְרָהָם וְדָחַל לֵיהּ יִצְחָק הֲוָה בְּסַעֲדִי אֲרֵי	
	אֲבוּהִי וְקָרָא לַאֲחוֹהִי לְמֵיכַל לַחְמָא וַאֲכָלוּ לַחְמָא וּבָיתוּ בְּטוּרָא וְצַפְּרָא	כְּעַן רֵיקָנִין שַׁלַּחְתָּנִי יָת עָנְיִי וְיָת תַּעֲבוּד יְדַי גְּלִי קֳדָמָךְ וְכָסַף תְּרֵין בְּנָתָךְ	
	וְנַשִּׁיק לְבָנוֹהִי וְלִבְנָתֵהִי וּבָרִיךְ יָתְהוֹן וְאָזַל לַאֲתַר מְדוֹרֵיהּ:	וְשִׁתִּ בְּנֵי עָנָּאךְ וְחַלְפְתָּ יָת אֲגָרִי עֲשַׂר זִמְנִין: אִלּוּלֵי אֱלָהָא דְּאַבְרָהָם וְדָחַל לֵיהּ	
		יִצְחָק הֲוָה בְּסַעֲדִי אֲרֵי כְעַן רֵיקָנִין שַׁלַּחְתָּנִי יָת עָנְיִי וְיָת תַּעֲבוּד יְדַי גְּלִי	
		קֳדָמָךְ וְכָסַף תְּרֵין בְּנָתָךְ וְשִׁתִּ בְּנֵי עָנָּאךְ וְחַלְפְתָּ יָת אֲגָרִי עֲשַׂר זִמְנִין: אִלּוּלֵי	
		אֱלָהָא דְּאַבְרָהָם וְדָחַל לֵיהּ יִצְחָק הֲוָה בְּסַעֲדִי אֲרֵי כְעַן רֵיקָנִין שַׁלַּחְתָּנִי יָת	
		עָנְיִי וְיָת תַּעֲבוּד יְדַי גְּלִי קֳדָמָךְ וְכָסַף תְּרֵין בְּנָתָךְ וְשִׁתִּ בְּנֵי עָנָּאךְ וְחַלְפְתָּ יָת	
		אֲגָרִי עֲשַׂר זִמְנִין: אִלּוּלֵי אֱלָהָא דְּאַבְרָהָם וְדָחַל לֵיהּ יִצְחָק הֲוָה בְּסַעֲדִי אֲרֵי	
		כְּעַן רֵיקָנִין שַׁלַּחְתָּנִי יָת עָנְיִי וְיָת תַּעֲבוּד יְדַי גְּלִי קֳדָמָךְ וְכָסַף תְּרֵין בְּנָתָךְ	

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאִיטִיבָה עִמָּךְ׃ וָאָשִׁיבָה מִכֹּל חֲסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת אֲשֶׁר

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

et bñ tibi faciam: sufficiat mihi ab oi
καὶ ἓν σοι ποιήσω, ἱκανούσθω μοι ἀπὸ πάσης
iustitia: et ab oi veritate: quã fecisti
δικαιοσύνης, καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας, ἧς ἐποίησας

Trãsla.B.Hiero.

& bñfaciam tibi: mior
sum cunctis
miserationibus tuis & ve
ritate tua: quam
explesti seruo tuo. In

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

עָשִׂיתִי אֶת עַבְדֶּךָ כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הָיִיתִי

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

seruo tuo. in cui virga mea hac trã-
τῷ παιδί σου. ἐν ᾗ γὰρ ῥάβδῳ μου ταύτῃ διέ-
siui iordanē hunc. nūc ãt fact⁹ sũ in duas tur
βην τὸν Ἰορδάνην τοῦτον. νυνὶ δὲ γέγονα εἰς δύο πα
mas. erue me de manu fratris
ρεμβολάς. ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ

Trãsla.B.Hiero.

transiui iordanē istum:
& nunc
cū duabus turmis regredior. Erue me de
manu fris mei esau: qa
valde cū timeo: ne for
te veniens percutiat ma
trē cū filiis. Tu
locutus es q bñfaceres
mihi: & dilatares
semen meū sicut arenā
maris: que
pre multitudine numerari nō pōt.

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

מִיַּד עֵשָׂו כִּי יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן יָבוֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל בָּנִים׃ וְאַתָּה

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

mei: de manu esau: qz timeo eum ego:
μου, ἐκ χειρὸς ἡσαῦ, ὅτι φοβοῦμαι αὐτὸν ἐγώ,
ne forte veniēs percutiat me: et matrē sup fili
μή ποτε ἐλθὼν πατάξῃ με, καὶ μητέρα ἐπὶ τέκ
os. tu ãt dixist: bñ tibi faciam. et ponã
νοις. σὺ δὲ εἶπας, ἓν σοι ποιήσω. καὶ θήσω τὸ

Trãsla.B.Hiero.

male: ne forte veniens percutiat me: et matre sup fili
os. tu ãt dixisti: bñ tibi faciam. et ponã
semen meū tuū sicut arenā maris: q nō nu
merabitur pre multitudine.

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

סַפֵּר רֹב׃ וַיָּלֶן שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּקַּח מִן הַבָּא בְיָדוֹ

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, ἣ οὐκ ἀ-
merabitur pre multitudine. et dormiuit ibi
ριθμηθήσεται ὑπὸ τοῦ πλήθους. καὶ ἐκοιμήθη ἐ
lic nocte illa. τ accepit de qb⁹ ferebat:
κεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερε δῶ-

Trãsla.B.Hiero.

semen meū tuū sicut arenā
maris: que
pre multitudine numerari nō pōt.
Cūq dormisset ibi nocte illa: se
paravit de his q habebat in manu sua mu
nus esau fratri suo: capras ducentas & hircos viginti:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

מִנְחָה לְעֵשָׂו אָחִיו׃ עִזִּים מָאתַיִם וּתְיָשִׁים עֶשְׂרִים רְחֵלִים מָאתַיִם וְאֵילִים עֶשְׂרִים׃

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

να: τ ἐξαπέστειλεν ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἐλ
πιας ducentas: hircos viginti: oues ducen
τας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακό
τα: arietes viginti: camelos lactātes: et
σια, κριοὺς εἴκοσι, καμήλους θηλαζούσας, καὶ τὰ
filios eorū triginta: boues quadragita:
παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα,

Trãsla.B.Hiero.

ducentas: hircos viginti: oues ducen
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
filios eorū triginta: boues quadragita:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

נְקֵבוֹת עֶשְׂרִים וּבְנֵיהֶם שְׁלֹשִׁים נְמַלִּים מֵינִיקוֹת וּבְנֵיהֶם שְׁלֹשִׁים

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ταύρους εἴκοσι, ὄνους εἴκοσι, καὶ πώλους δέκα.
et dedit ea p manum seruis su
καὶ ἔδωκεν αὐτὰ διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν αὐ
is greges singulariter. τ dixit puc
τοῦ ποίμνια καταμόνας. καὶ εἶπε τοῖς παι
tis suis: ite ante me: et spa
σὶν αὐτοῦ, πορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διά
tū facite inter gregem τ gregem.

Trãsla.B.Hiero.

tauros viginti: asinos viginti: τ pullos decē.
Tradidit ea p manum seruis su
is greges singulariter. τ dixit puc
tis suis: ite ante me: et spa
tū facite inter gregem τ gregem.

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וַיִּתֵּן בְּיַד עֲבָדָיו עֵדֶר עֵדֶר לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר אֶל עֲבָדָיו עִבְרוּ לְפָנַי וְרוַח

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

σὶν αὐτοῦ, πορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διά
στημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
et precepit primo dicēs: si tibi ob
καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, ἐάν σοι συ
nauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
ναντήσῃ ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε,
dicēs: cuius es? et quo vadis? et cuius
λέγων, τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος τὰ
caq vadūt ante te? dices serui
προπορεύμενα ἔμπροσθέν σου; ἐροῖς τοῦ παιδός

Trãsla.B.Hiero.

tū facite inter gregem τ gregem.
Et precepit primo dicēs: si tibi ob
uiauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
cuius es: aut quo vadis? aut
cuius sunt ista que seqris? respondebis serui
tui Iacob. Munera missit dño suo
esau: ipse quoq; post nos ve
nit. Similiter dedit mãdata secundo & tertio:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְגַם הוּא אַחֲרֵינוּ׃ וַיֹּצוּ גַּם אֶת הַשֵּׁנִי גַּם אֶת הַשְּׁלִישִׁי גַּם

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

μου Ἰακώβ, δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ.
et ecce ipse post nos. τ precepit
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. καὶ ἐνετείλατο τῷ
primo: et secūdo: et tertio:
πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ,

Trãsla.B.Hiero.

tū facite inter gregem τ gregem.
Et precepit primo dicēs. Si obuiauerit
tibi esau frater meus: et interrogauerit te dicens.
Cuius es tu: τ quo vadis: τ cui sunt ista que ducis an
te te? Dices serui tui Iacob: munus est missum domi
no meo esau: et ecce ipse quoq; venit post nos. Et pre
cepit etiam secundo τ tertio

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

אֶל הַבָּקָר וְהַנְּמַלִּים לְשִׁנֵי מַחֲנוֹת׃ וְאֵת הַבָּקָר וְהַנְּמַלִּים לְשִׁנֵי מַחֲנוֹת׃

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀπὸ τοῦ πλήθους. καὶ ἐκοιμήθη ἐ
κεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερε δῶ-
ra: τ misit esau fratri suo: ca
ρα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἐλ
pras ducentas: hircos viginti: oues duce
πιας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακό
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
σια, κριοὺς εἴκοσι, καμήλους θηλαζούσας, καὶ τὰ
filios eorū triginta: boues quadragita:
παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα,

Trãsla.B.Hiero.

ducentas: hircos viginti: oues duce
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
filios eorū triginta: boues quadragita:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאַרְבָּעִים פָּרוֹת וְעֶשְׂרִים פָּרִים וְעֶשְׂרִים אֲתֹנֹת וַעֲשָׂרָה עָיִרִם׃

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ταύρους εἴκοσι, ὄνους εἴκοσι, καὶ πώλους δέκα.
et dedit ea p manum seruis su
καὶ ἔδωκεν αὐτὰ διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν αὐ
is greges singulariter. τ dixit puc
τοῦ ποίμνια καταμόνας. καὶ εἶπε τοῖς παι
tis suis: ite ante me: et spa
σὶν αὐτοῦ, πορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διά
tū facite inter gregem τ gregem.
σημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
et precepit primo dicēs: si tibi ob
καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, ἐάν σοι συ
nauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
ναντήσῃ ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε,
dicēs: cuius es? et quo vadis? et cuius
λέγων, τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος τὰ
caq vadūt ante te? dices serui
προπορεύμενα ἔμπροσθέν σου; ἐροῖς τοῦ παιδός
tui Iacob: dona misit dño meo esau.
σου Ἰακώβ, δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ.
et ecce ipse post nos. τ precepit
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. καὶ ἐνετείλατο τῷ
primo: et secūdo: et tertio:
πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ,

Trãsla.B.Hiero.

tū facite inter gregem τ gregem.
Et precepit primo dicēs. Si obuiauerit
tibi esau frater meus: et interrogauerit te dicens.
Cuius es tu: τ quo vadis: τ cui sunt ista que ducis an
te te? Dices serui tui Iacob: munus est missum domi
no meo esau: et ecce ipse quoq; venit post nos. Et pre
cepit etiam secundo τ tertio

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ׃ וַיַּרְא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצַר לוֹ וַיַּחַץ אֶת

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀπαγγεῖλαι, ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον
te. τ reuersi sũt nūcij ad iacob: dicen
σου. καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακώβ, λέγον
tes: venim⁹ ad fratrē tuū esau. et ecce
τες, ἤλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου Ἡσαῦ. καὶ ἰδοὺ
ipse venit ī occursū tuū: τ quadringenti
αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν σου, καὶ τετρακόσιοι

Trãsla.B.Hiero.

uiauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
cuius es? et quo vadis? et cuius
sunt ista que seqris? respondebis serui
tui Iacob. Munera missit dño suo
esau: ipse quoq; post nos venit. Similiter dedit mā
data secundo & tertio:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

יַעֲקֹב מֵאִתּוֹ׃ וַיֹּאמֶר אִם יָבוֹא עֵשָׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ וְהָיָה

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
et precepit primo dicēs: si tibi ob
καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, ἐάν σοι συ
nauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
ναντήσῃ ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε,
dicēs: cuius es? et quo vadis? et cuius
λέγων, τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος τὰ
caq vadūt ante te? dices serui
προπορεύμενα ἔμπροσθέν σου; ἐροῖς τοῦ παιδός
tui Iacob: dona misit dño meo esau.
σου Ἰακώβ, δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ.
et ecce ipse post nos. τ precepit
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. καὶ ἐνετείλατο τῷ
primo: et secūdo: et tertio:
πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ,

Trãsla.B.Hiero.

tū facite inter gregem τ gregem.
Et precepit primo dicēs. Si obuiauerit
tibi esau frater meus: et interrogauerit te dicens.
Cuius es tu: τ quo vadis: τ cui sunt ista que ducis an
te te? Dices serui tui Iacob: munus est missum domi
no meo esau: et ecce ipse quoq; venit post nos. Et pre
cepit etiam secundo τ tertio

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀπὸ τοῦ πλήθους. καὶ ἐκοιμήθη ἐ
κεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερε δῶ-
ra: τ misit esau fratri suo: ca
ρα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἐλ
pras ducentas: hircos viginti: oues duce
πιας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακό
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
σια, κριοὺς εἴκοσι, καμήλους θηλαζούσας, καὶ τὰ
filios eorū triginta: boues quadragita:
παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα,

Trãsla.B.Hiero.

ducentas: hircos viginti: oues duce
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
filios eorū triginta: boues quadragita:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וַיִּתֵּן בְּיַד עֲבָדָיו עֵדֶר עֵדֶר לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר אֶל עֲבָדָיו עִבְרוּ לְפָנַי וְרוַח

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

σὶν αὐτοῦ, πορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διά
στημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
et precepit primo dicēs: si tibi ob
καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, ἐάν σοι συ
nauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
ναντήσῃ ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε,
dicēs: cuius es? et quo vadis? et cuius
λέγων, τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος τὰ
caq vadūt ante te? dices serui
προπορεύμενα ἔμπροσθέν σου; ἐροῖς τοῦ παιδός
tui Iacob: dona misit dño meo esau.
σου Ἰακώβ, δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ.
et ecce ipse post nos. τ precepit
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. καὶ ἐνετείλατο τῷ
primo: et secūdo: et tertio:
πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ,

Trãsla.B.Hiero.

tū facite inter gregem τ gregem.
Et precepit primo dicēs. Si obuiauerit
tibi esau frater meus: et interrogauerit te dicens.
Cuius es tu: τ quo vadis: τ cui sunt ista que ducis an
te te? Dices serui tui Iacob: munus est missum domi
no meo esau: et ecce ipse quoq; venit post nos. Et pre
cepit etiam secundo τ tertio

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאֶת הַבָּקָר וְהַנְּמַלִּים לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת׃ וַיֹּאמֶר אִם יָבוֹא עֵשָׂו אֶל

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀπὸ τοῦ πλήθους. καὶ ἐκοιμήθη ἐ
κεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερε δῶ-
ra: τ misit esau fratri suo: ca
ρα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἐλ
pras ducentas: hircos viginti: oues duce
πιας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακό
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
σια, κριοὺς εἴκοσι, καμήλους θηλαζούσας, καὶ τὰ
filios eorū triginta: boues quadragita:
παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα,

Trãsla.B.Hiero.

ducentas: hircos viginti: oues duce
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
filios eorū triginta: boues quadragita:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאַרְבָּעִים פָּרוֹת וְעֶשְׂרִים פָּרִים וְעֶשְׂרִים אֲתֹנֹת וַעֲשָׂרָה עָיִרִם׃

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ταύρους εἴκοσι, ὄνους εἴκοσι, καὶ πώλους δέκα.
et dedit ea p manum seruis su
καὶ ἔδωκεν αὐτὰ διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν αὐ
is greges singulariter. τ dixit puc
τοῦ ποίμνια καταμόνας. καὶ εἶπε τοῖς παι
tis suis: ite ante me: et spa
σὶν αὐτοῦ, πορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διά
tū facite inter gregem τ gregem.
σημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
et precepit primo dicēs: si tibi ob
καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, ἐάν σοι συ
nauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
ναντήσῃ ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε,
dicēs: cuius es? et quo vadis? et cuius
λέγων, τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος τὰ
caq vadūt ante te? dices serui
προπορεύμενα ἔμπροσθέν σου; ἐροῖς τοῦ παιδός
tui Iacob: dona misit dño meo esau.
σου Ἰακώβ, δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ.
et ecce ipse post nos. τ precepit
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. καὶ ἐνετείλατο τῷ
primo: et secūdo: et tertio:
πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ,

Trãsla.B.Hiero.

tū facite inter gregem τ gregem.
Et precepit primo dicēs. Si obuiauerit
tibi esau frater meus: et interrogauerit te dicens.
Cuius es tu: τ quo vadis: τ cui sunt ista que ducis an
te te? Dices serui tui Iacob: munus est missum domi
no meo esau: et ecce ipse quoq; venit post nos. Et pre
cepit etiam secundo τ tertio

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ׃ וַיַּרְא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצַר לוֹ וַיַּחַץ אֶת

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀπαγγεῖλαι, ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον
te. τ reuersi sũt nūcij ad iacob: dicen
σου. καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακώβ, λέγον
tes: venim⁹ ad fratrē tuū esau. et ecce
τες, ἤλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου Ἡσαῦ. καὶ ἰδοὺ
ipse venit ī occursū tuū: τ quadringenti
αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν σου, καὶ τετρακόσιοι

Trãsla.B.Hiero.

uiauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
cuius es? et quo vadis? et cuius
sunt ista que seqris? respondebis serui
tui Iacob. Munera missit dño suo
esau: ipse quoq; post nos venit. Similiter dedit mā
data secundo & tertio:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

יַעֲקֹב מֵאִתּוֹ׃ וַיֹּאמֶר אִם יָבוֹא עֵשָׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ וְהָיָה

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
et precepit primo dicēs: si tibi ob
καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, ἐάν σοι συ
nauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
ναντήσῃ ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε,
dicēs: cuius es? et quo vadis? et cuius
λέγων, τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος τὰ
caq vadūt ante te? dices serui
προπορεύμενα ἔμπροσθέν σου; ἐροῖς τοῦ παιδός
tui Iacob: dona misit dño meo esau.
σου Ἰακώβ, δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ.
et ecce ipse post nos. τ precepit
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. καὶ ἐνετείλατο τῷ
primo: et secūdo: et tertio:
πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ,

Trãsla.B.Hiero.

tū facite inter gregem τ gregem.
Et precepit primo dicēs. Si obuiauerit
tibi esau frater meus: et interrogauerit te dicens.
Cuius es tu: τ quo vadis: τ cui sunt ista que ducis an
te te? Dices serui tui Iacob: munus est missum domi
no meo esau: et ecce ipse quoq; venit post nos. Et pre
cepit etiam secundo τ tertio

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀπὸ τοῦ πλήθους. καὶ ἐκοιμήθη ἐ
κεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερε δῶ-
ra: τ misit esau fratri suo: ca
ρα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἐλ
pras ducentas: hircos viginti: oues duce
πιας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακό
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
σια, κριοὺς εἴκοσι, καμήλους θηλαζούσας, καὶ τὰ
filios eorū triginta: boues quadragita:
παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα,

Trãsla.B.Hiero.

ducentas: hircos viginti: oues duce
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
filios eorū triginta: boues quadragita:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאַרְבָּעִים פָּרוֹת וְעֶשְׂרִים פָּרִים וְעֶשְׂרִים אֲתֹנֹת וַעֲשָׂרָה עָיִרִם׃

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ταύρους εἴκοσι, ὄνους εἴκοσι, καὶ πώλους δέκα.
et dedit ea p manum seruis su
καὶ ἔδωκεν αὐτὰ διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν αὐ
is greges singulariter. τ dixit puc
τοῦ ποίμνια καταμόνας. καὶ εἶπε τοῖς παι
tis suis: ite ante me: et spa
σὶν αὐτοῦ, πορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διά
tū facite inter gregem τ gregem.
σημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
et precepit primo dicēs: si tibi ob
καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, ἐάν σοι συ
nauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
ναντήσῃ ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε,
dicēs: cuius es? et quo vadis? et cuius
λέγων, τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος τὰ
caq vadūt ante te? dices serui
προπορεύμενα ἔμπροσθέν σου; ἐροῖς τοῦ παιδός
tui Iacob: dona misit dño meo esau.
σου Ἰακώβ, δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ.
et ecce ipse post nos. τ precepit
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. καὶ ἐνετείλατο τῷ
primo: et secūdo: et tertio:
πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ,

Trãsla.B.Hiero.

tū facite inter gregem τ gregem.
Et precepit primo dicēs. Si obuiauerit
tibi esau frater meus: et interrogauerit te dicens.
Cuius es tu: τ quo vadis: τ cui sunt ista que ducis an
te te? Dices serui tui Iacob: munus est missum domi
no meo esau: et ecce ipse quoq; venit post nos. Et pre
cepit etiam secundo τ tertio

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאֶת הַבָּקָר וְהַנְּמַלִּים לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת׃ וַיֹּאמֶר אִם יָבוֹא עֵשָׂו אֶל

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀπὸ τοῦ πλήθους. καὶ ἐκοιμήθη ἐ
κεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερε δῶ-
ra: τ misit esau fratri suo: ca
ρα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἐλ
pras ducentas: hircos viginti: oues duce
πιας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακό
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
σια, κριοὺς εἴκοσι, καμήλους θηλαζούσας, καὶ τὰ
filios eorū triginta: boues quadragita:
παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα,

Trãsla.B.Hiero.

ducentas: hircos viginti: oues duce
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
filios eorū triginta: boues quadragita:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאַרְבָּעִים פָּרוֹת וְעֶשְׂרִים פָּרִים וְעֶשְׂרִים אֲתֹנֹת וַעֲשָׂרָה עָיִרִם׃

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ταύρους εἴκοσι, ὄνους εἴκοσι, καὶ πώλους δέκα.
et dedit ea p manum seruis su
καὶ ἔδωκεν αὐτὰ διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν αὐ
is greges singulariter. τ dixit puc
τοῦ ποίμνια καταμόνας. καὶ εἶπε τοῖς παι
tis suis: ite ante me: et spa
σὶν αὐτοῦ, πορεύεσθε ἔμπροσθέν μου, καὶ διά
tū facite inter gregem τ gregem.
σημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
et precepit primo dicēs: si tibi ob
καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, ἐάν σοι συ
nauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
ναντήσῃ ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε,
dicēs: cuius es? et quo vadis? et cuius
λέγων, τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος τὰ
caq vadūt ante te? dices serui
προπορεύμενα ἔμπροσθέν σου; ἐροῖς τοῦ παιδός
tui Iacob: dona misit dño meo esau.
σου Ἰακώβ, δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ.
et ecce ipse post nos. τ precepit
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. καὶ ἐνετείλατο τῷ
primo: et secūdo: et tertio:
πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ,

Trãsla.B.Hiero.

tū facite inter gregem τ gregem.
Et precepit primo dicēs. Si obuiauerit
tibi esau frater meus: et interrogauerit te dicens.
Cuius es tu: τ quo vadis: τ cui sunt ista que ducis an
te te? Dices serui tui Iacob: munus est missum domi
no meo esau: et ecce ipse quoq; venit post nos. Et pre
cepit etiam secundo τ tertio

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ׃ וַיַּרְא יַעֲקֹב מְאֹד וַיִּצַר לוֹ וַיַּחַץ אֶת

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀπαγγεῖλαι, ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον
te. τ reuersi sũt nūcij ad iacob: dicen
σου. καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰακώβ, λέγον
tes: venim⁹ ad fratrē tuū esau. et ecce
τες, ἤλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου Ἡσαῦ. καὶ ἰδοὺ
ipse venit ī occursū tuū: τ quadringenti
αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν σου, καὶ τετρακόσιοι

Trãsla.B.Hiero.

uiauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
cuius es? et quo vadis? et cuius
sunt ista que seqris? respondebis serui
tui Iacob. Munera missit dño suo
esau: ipse quoq; post nos venit. Similiter dedit mā
data secundo & tertio:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

יַעֲקֹב מֵאִתּוֹ׃ וַיֹּאמֶר אִם יָבוֹא עֵשָׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ וְהָיָה

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀνὰ μέσον ποίμνης καὶ ποίμνης.
et precepit primo dicēs: si tibi ob
καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ, λέγων, ἐάν σοι συ
nauerit esau frater meus: τ interrogauerit te:
ναντήσῃ ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἐρωτᾷ σε,
dicēs: cuius es? et quo vadis? et cuius
λέγων, τίνος εἶ; καὶ ποῦ πορεύῃ; καὶ τίνος τὰ
caq vadūt ante te? dices serui
προπορεύμενα ἔμπροσθέν σου; ἐροῖς τοῦ παιδός
tui Iacob: dona misit dño meo esau.
σου Ἰακώβ, δῶρα ἀπέσταλκε τῷ κυρίῳ μου Ἡσαῦ.
et ecce ipse post nos. τ precepit
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν. καὶ ἐνετείλατο τῷ
primo: et secūdo: et tertio:
πρώτῳ, καὶ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ,

Trãsla.B.Hiero.

tū facite inter gregem τ gregem.
Et precepit primo dicēs. Si obuiauerit
tibi esau frater meus: et interrogauerit te dicens.
Cuius es tu: τ quo vadis: τ cui sunt ista que ducis an
te te? Dices serui tui Iacob: munus est missum domi
no meo esau: et ecce ipse quoq; venit post nos. Et pre
cepit etiam secundo τ tertio

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

ἀπὸ τοῦ πλήθους. καὶ ἐκοιμήθη ἐ
κεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερε δῶ-
ra: τ misit esau fratri suo: ca
ρα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἡσαῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἐλ
pras ducentas: hircos viginti: oues duce
πιας διακοσίας, τράγους εἴκοσι, πρόβατα διακό
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
σια, κριοὺς εἴκοσι, καμήλους θηλαζούσας, καὶ τὰ
filios eorū triginta: boues quadragita:
παιδία αὐτῶν τριάκοντα, βόας τεσσαράκοντα,

Trãsla.B.Hiero.

ducentas: hircos viginti: oues duce
tas: arietes viginti: camelos lactātes: et
filios eorū triginta: boues quadragita:

Ter.Heb. | Vulg. | Ca.xxxij. | Vulgata beb.

וְאַרְבָּעִים פָּרוֹת וְעֶשְׂרִים פָּרִים וְעֶשְׂרִים אֲתֹנֹת וַעֲשָׂרָה עָיִרִם׃

Trãsla.Bre.lxx.cũ interp.latina.

τα

Pūtiua beb.	Ter. Heb.	Sep.	Ca. xxxiij.	Pūtiua. beb.
פָּנֶה נָצַל	m deum" facie^o ad f facie:	9& salua facta est	ccccccc	
זָרַח	'aia mea. " Ortusq; est ei	statim" sol: 'postq; ccc		
	'trāsgressus est " phanu	el. b Ipse vero c claudica		
אָכַל	bat^c pede. 'Quā ob^c cām	b non' comedunt " neruū		
	"filii' israel^o qui emarcuit	9in ccccccccccccccc		
	^o femore iacob: 'vsq; " in	pūtem dīc: 'eo q^p 'tetige		
	rit^b neruū femoris^c eius:	'& obstupuerit. Cap. 33.		
		Ca. 33.	Cap. xxxiij.	נָשָׂא רָאָה בֹּקֶר
	Espicies āt iacob: vidit. et ecce esau fra	ter ei^o venies: et quadrigēti vir		
	ces. et diuisit iacob filios ad lia: t	ambarūq; " famularum:		
	'& posuit ccccccccccccccc			
	^o vtrāq; ācilla^b & ^c liberos	carū in principio: ccccc		
	'liam^c vero '& filios eius	b in secūdo loco: ^k Rachel		
	'ait & " ioseph " nouissi	mos. ^o Et ipse ccccccccc		
	^p progredies^o adorauit ^p	mus^o in terram ccccccc		
	'septies: ^r donec 'appro	pinquaret^a frater eius.		
	^b Curresitq; ^c esau ^o obui	am fratri suo ^c amplexa		
	tus est eum: 'stringensq;	b collū eius' & osculās ^k fle		
	uit: 'lenatisq; " oculis" vi	dit^g mulieres ccccccccc		
	'& ^o pulos carū: '& ait.	" Quid sibi volūt' illi: &		
	si' ad te ptineant. ^r Rūdit	^a puuli sunt^b quos^c dona		
	uit mihi^o deus' seruo tuo	^e Et appropinquātes^b an		
	cille^c & filii carū' incurua	ti sunt. " Accessit " quoq;		
	^o lia^k cū pueris suis ^q & cū	silr^q adoraſſēt: ' extremi		
	'ioseph" & rachel ' adora	uerūt. ' Dixitq; esau' que		
	nā sunt^b iste^c turme^c q̄s	'obuiam habui? ccccccc		
	^g Rūdit. ^b Vt iuenīre^l gra^s	^k corā ' dño meo . ccccc		

Trāsla. B. Hiero.

'cunctis^g qui sequebātur 'greges: ccccccccccccc
^k dices. " Iisdē^l verbis" lo
quimini^g ad ccccccccc
^p esau^q cū inueneritis^r eū:
^a & addetis. Ipse^q quoq;
^s seruus tuus iacob' iter
nūm insequitur . ^b Dixit
^a ei. ^c Placabo^o illū^q munc=
ribus' q̄ p̄cedunt: ccccccc
^b & postea ^k videbo illū.
" Forsitā " propiciabitur
^o mihi. ^p Preceſſerūt itaq;
^q munera' ante^o eū: ' ipse
vero" māsit^c nocte illa' in
castris. ^a Cumq; mature
^s surrexisset: ^b tulit ' duas
^c vxores suas ccccccccc
^b & totidem ^k famulas' cū
" vndecim ccccccccccc
^o filiis: ^p & transiuit ' vadū
^q iaboch. ccccccccccc
" Traductisq; omnibus
^b que ad se pertinebant:
^o mansit ^r solus. ccccccc
^a & ecce ^b vir ^s luctabatur
' cū eo^k vsq; " mane. Qui
" cū videret^a q^r cū ^s supa
re^b hon^q posset: ^s tetigit
' neruum " femoris eius:
^x & statim emarcuit. ccc
^o Dixitq; ad eū. ^c Dimitte
me. Iam' enim ^e ascendit
^b aurora? ^r Rūdit. ^k non' di=
mittam te" nisi ccccccc
^c benedixeris mihi. ^p Ait
ergo. ' Quod est ccccccc
^o nomē tibi. ' Rūdit t^o Ja
cob. ^r At ille. ' Nequaq̄ ' i
quit' iacob^a appellabitur
' nomen tuum: ^o sed ccc
' israel. ^s Q̄n si' cōtra^r de
um' fortis fuisti: quāto=
magis' cōtra" hoies" pua
lebis. ^c Interrogauit cū
^p iacob. ' Dic mihi quo ap
pellaris' nomine. ccccc
^b Respōdit. ^r Cur' queris
^o nomen meum? ccccccc
^b Et bn̄dixit^c ei ^p in eodē
loco. ' Vocauitq; ' iacob
^o nomē^b loci illius' phanu
el: dicens. ' Vidi ccccccc

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.

et oib^o antecedēt^b post greges
καὶ πᾶσι τοῖς προπορευομένοις ὀπίσω τῶν προμιῶν
illos: vicēs: ſm verbū hoc loquimini
ων τούτων, λέγων, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λαλήσατε
esau cū inueneritis eū. et vicetis: ecce seru^o
ησαῦ ἐν τῷ εὑρεῖν ἀυτὸν ὑμᾶς· καὶ ἐρεῖτε, ἰδοὺ δ παῖς
tu^o venit post nos. dixit enī placabo
σου παραγίνεται ὀπίσω ἡμῶν· ἐιπεῖν γὰρ ἐξιλάσομαι
faciem eius in donis precedenti
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τοῖς δώροις τοῖς προπορευο=
bus: et post hoc, videbo faciem eius.
μένοις, καὶ μετὰ τοῦτο ὄψομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.
fortitā. n. suscipiet faciem meā. et prec
ἴσως ἰσῃ λῆψεται τὸ πρόσωπόν μου. καὶ παρε
cesserūt munera ante faciē suā. ipse āt
πορεύετο τὰ δῶρα κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ
dormiuit nocte illa in castris. surgēs
ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν τῇ παρεμβολῇ· ἀναστὰς
āt nocte illa: accepit duas mulieres: et
δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην, ἔλαβε τὰς δύο γυναῖκας, καὶ
duas ancillas: et vndecim filios suos:
τὰς δύο παιδίσκας, καὶ τὰ ἕνδεκα παιδία αὐτοῦ,
et trāsiuit trāsitū iaboch. τ accepit eos:
καὶ διέβη τὴν διάβασιν τοῦ ἰαβώκ· καὶ ἔλαβεν αὐ
et trāsiuit torrētē. et traduxit oia
τούς, καὶ διέβη τὸν χειμάρρουν· καὶ διεβίβασε πάντα
sua. reliquus ē āt iacob solus. τ lucta=
τὰ αὐτοῦ· ὑπελείφθη δὲ ἰακὼβ μόνος· καὶ ἐπάλαι
bat^k homo eū eo^o vsq; ad mane. vidit āt: q^p nō po
εν ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ ἕως πρωΐ. εἶδε δὲ ὅτι οὐ δύ=
telt ad eum. et tetigit latitudinis fe
ναται πρὸς αὐτόν· καὶ ἥψατο τοῦ πλάτους τοῦ μη
mozis ei^q: et emarcuit latitudo femoris ia
ροῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνάρκησε τὸ πλάτος τοῦ μηροῦ ἰα
cob eū luctaretur tp^e eū eo. τ dixit ei:
κὼβ ἐν τῷ παλαίειν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἔιπεν αὐ
dimitte me. ascēdit. n. diluculū. ille āt dixit: nō
τῷ, ἀπόστειλόν με· ἀνέβη γὰρ ὄρθρος. ὁ δὲ ἔιπεν, οὐ
te dimittā: nisi mihi bñdixeris. dixit āt illi:
με ἀποστείλω, ἐὰν μὴ μὲ εὐλογήσῃς. ἔιπε δὲ αὐτῷ,
qō nomē tibi? dixit āt: iacob. dixit āt illi. nō vo
τί ὄνομά σοι; ἔιπε δὲ, ἰακώβ. ἔιπε δὲ αὐτῷ, οὐ κλη
cabitur vltra nomē tuū iacob: sed israel erit
θήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου ἰακώβ, ἀλλ' ἰσραὴλ ἔσαι
nomē tuū. qñ p̄cualuisti cum deo: τ cū
τὸ ὄνομά σου· ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ τοῦ θεοῦ, καὶ μετὰ
hoib^o potens. iterrogauit āt iacob: τ dixit: indica
ἀνῶν δυνατός. ἐρώτησε δὲ ἰακώβ, καὶ ἔιπεν, ἀνάγγει
mihi nomē tuū: τ ait: quare hoc iterrogas
λόν μοι τὸ ὄνομά σου, καὶ ἔιπεν, ἵνατί τοῦτο ἐρωτᾷς
tu nomē meū: et bñdixit ei illic. τ vocas
τὸ ὄνομά μου; καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐκάλε
uit nomē loci illi^o: facies dei. vidi enī
σε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, εἶδος θεοῦ. εἶδον γὰρ

Infra. 35. b.

Iudic. 13. c.

Interp. chal.

תְּ עַל דְּאָזְלִין בַּתַּר צַדְרַיָּא לְמִירְמֵי בְּפִתְגָמָא הַדֵּין תְּמַלֵּילוּן עִם עֵשָׁו כְּדֵ תַּשְׁכְּחוּן
יְהָוָה: וְתֵירְמוּן אַף הָא עַבְדָּךְ יַעֲקֹב אֲתֵי בַּתְרָנָא אֲרֵי אֲמַר אֶסְיְיהִי לְרוּעֲזֵיהּ ׀׀
בְּתַקְרוּבְתָּא דְּאָזְלָא קֳדָמַי וּבְתַר כֵּן אֶחֱזֵה אַפַּיְהוֹן מְאִים תְּסַב אַפָּי: וַעֲבָרַת תַּקְרוּבְתָּא
עַל אַפַּיְהוֹן וְהוּא בָּת לֵילְיָא הַהוּא וְקָם בְּלֵילְיָא הוּא וְדַבַּר יָת תְּרֵתֵין
נְשׁוֹהִי וְיָת תַּרְתֵּין לְחֵינָתֵיהּ וְיָת עֲשַׂר בְּנוֹהִי וְעָבַר יָת מְעֲבַר יַבּוֹק: וְדַבַּרְיוּן
וְאִתְעֲרִיוּן יָת נְחָלָא וְאַעְבַּר יָת דִּילֵיהּ: וְרִשְׁתָּאַר יַעֲקֹב בַּלְחוֹדוֹהִי וְאִישְׁתַּדַּל גְּבַר
עִמֵּיהּ עַד מִסְּקָא דְּצַפְרָא וְחָמָא אֲרֵי לָא יָכִיל לֵיהּ וְקָרִיב בְּכֵפְתֵּי יַרְכְּתֵיהּ וְתָעֵי כֵּף יַרְכָּא
דְּיַעֲקֹב כַּאֲשְׁתַּדָּלוּתֵיהּ עִמֵּיהּ: וַאֲמַר לָא יְכִיל לֵיהּ שַׁלְּחִנִי אֲרֵי סְלִיק צַפְרָא וַאֲמַר לָא אֲשַׁלַּח יָתָךְ
אֱלָהִין בְּרַכְתָּנִי: וַאֲמַר לֵיהּ מָה שְׁמָךְ וַאֲמַר יַעֲקֹב: וְאָמַר לָא יִתְאֲמַר עוֹד שְׁמָךְ
אֱלָהִין יִשְׂרָאֵל אֲרֵי רַב אַתְּ עִם מַלְאֲכַיָּא וְעִם גְּבָרַיָּא וְיָכֵלְתָּא: וּשְׁאַל יַעֲקֹב וַאֲמַר חַוִּי נָא
שְׁמָךְ וַאֲמַר לְמָה דֵנָ אַתְּ שָׁאֵיל לִשְׁמִי וּבָרִיךְ תַּמָּן: וּקְרָא יַעֲקֹב שְׁמָא דְּאַתְרָא
פְּנִיאֵל אֲרֵי חֲזֵיתִי ׀׀׀

Pūtiua beb. | Ter. Heb. | Beſi. | Ca.xxxiij.

קְשֹׁט
דִּבְחַלְקָא
Cap.xxxiiij.
הָצָא רָאָה
נְשָׂא לֶמַח
שְׁכַב עָנָה בָּנָק
אֲהַב
דְּבַר
אֲמַר
הֱיֵה קַנָּה
חְרַשׁ בּוֹא
עָצַב
חָרָה
עָשָׂה
אִישׁ
תֵּן נָתַן
לָקַח
שׁוּב הָיָה
פְּנֵה יָשַׁב אֲחֹז

וְשָׂכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה וַיִּצֹב שָׁם׃
מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי ישראל׃
וַתֵּצֵא דִינָה בַּת
לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב לִרְאוֹת
בְּנוֹת הָאָרֶץ׃ וַיַּרְא אֹתָהּ שְׁכֶם
בֶּן חֲמוֹר הַחִוִּי נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח
אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ וַיְעַנֶּהָ׃ וַתִּדְבַּק
נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַּת יַעֲקֹב וַיֶּאֱהַב אֶת
הַנַּעַר וַיְדַבֵּר עַל לֵב הַנָּעַר׃
וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל חֲמוֹר אָבִיו לֵאמֹר
קַח לִי אֶת הַיַּלְדָּה הַזֹּאת לְאִשָּׁה׃
וְיַעֲקֹב שָׁמַע כִּי טִמֵּא אֶת דִּינָה
בִּתּוֹ וּבָנָיו הָיוּ אֶת מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה
וְהֶחֱרִשׁ יַעֲקֹב עַד בֹּאָם׃ וַיֵּצֵא
חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם אֶל יַעֲקֹב לְדַבֵּר
אִתּוֹ׃ וּבְנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ מִן הַשָּׂדֶה
כְּשָׁמְעָם וַיִּתְעַצְּבוּ הָאֲנָשִׁים
וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד כִּי נְבָלָה עָשָׂה
בְיִשְׂרָאֵל לִשְׁכַּב אֶת בַּת יַעֲקֹב וְכֵן
לֹא יֵעָשֶׂה׃ וַיְדַבֵּר חֲמוֹר אִתָּם
לֵאמֹר שְׁכֶם בְּנִי חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ
בְּבִתְּכֶם תְּנוּ נָא אֹתָהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃
וְהִתְחַתְּנוּ אֹתָנוּ בְּנֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ
לָנוּ וְאֶת בְּנֹתֵינוּ תִּקְחוּ לָכֶם׃
וְאִתָּנוּ תֵּשֵׁבוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה
לִפְנֵיכֶם שְׁבוּ וְסִחֲרוּהָ וְהֵאָחֲזוּ
בָהּ׃ וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל אֲבִיהָ וְאֶל

Pūtiua chal.

קוּם דַּבַּח
יְלַד חָוָא
רַבְנָב עֲנָה רָעָה
קֶדֶם עָלַם
אֲמַר נְסַב אֲתָא
בַּר גְּתָא אֲתָא
עוֹל
נְסַס קְלָה שָׁכַב
בַּר עֲבַד אֲמַר
רָשָׁא יְהַב אִנְתָּה
חְתַן נְתַן נַעַר
יְתַב מְנָה חָסַן

Transla. Chal.

דְּשְׁכֶם בְּמֵאָה חוּרְפָן׃ וַאֲקִים תַּמָּן מַדְבְּחָא וּפְלַח עַל יְהוֹרֵי קֳדָם אֵל אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל׃
וּבְכֵן דִּינָה בַּת לֵאָה דִּילִידַת לְיַעֲקֹב לְמִיחֲזֵי בְּנָת אַרְעָא אִתְגְּלִיאַת
יָתַהּ שְׁכֶם בַּר חֲמוֹר חִוָּאָה רַבָּא דְּאַרְעָא וְנָסִיב יָתַהּ וּשְׁכִיב יָתַהּ לְעַנְיָנֵיהּ׃ וְאִתְרְעִיאַת
נַפְשֵׁיהּ בְּדִינָה בַּת יַעֲקֹב וּרְחִים יָת עוּלֵימְתָא וּמַלֵּיל לְלִבָּא דְּעוּלֵימְתָא׃
וַאֲמַר שְׁכֶם לַחֲמוֹר אֲבוּהִי לְמֵימַר סַב לִי יָת עוּלֵימְתָא הָדָא לְאִתּוּ׃ וְיַעֲקֹב שְׁמַע
אֲרֵי סְאִיב יָת דִּינָה בְּרַתֵּיהּ וּבְנוֹהִי הֲווֹ עִם גֵּיתוֹהִי בְּחַקְלָא וְשָׁתִיק יַעֲקֹב עַל מֵיתֵיהוֹן
וְעַד דְּמָטוֹ חֲמוֹר אֲבוּהִי דִּשְׁלֶם לְוָת יַעֲקֹב לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ׃ וּבְנֵי יַעֲקֹב אֲתוֹ מִן חַקְלָא כַּד שְׁמָעוּ
וְאִתְגְּלִיסוּ גּוּבְרַיָּא וְתַקִּיף לְהוֹן לְחֵדָא אֲרֵי קְלָנָא עֲבַד בְּיִשְׂרָאֵל לְמִשְׁכַּב יָת בְּרַתָּא
דְּיַעֲקֹב וְכִדֵּין לָא כְּשַׁר לְמֶעְבַּד׃ וּמַלֵּיל חֲמוֹר עִמְּהוֹן לְמֵימַר שְׁכֶם בְּרִי אִתְרְעִיאַת
נַפְשֵׁיהּ בְּבָרְתְכוֹן רַהֲבוּ כְּעַן יָתַהּ לֵיהּ לְאִנְתּוּ׃ וְאִתְחַתְּנָא בְּנָתֵיכוֹן תִּתְּנוּן לַנָּא
בְּנָתְנָא וְיָת בְּנָתְכוֹן נְסַבוּן לָכוֹן׃ וְעִמָּנָא תֵּיתְבוּן וְאַרְעָא תְּהֵא קֳדָמֵיכוֹן תִּיבוּ וְעִיבִידוּ בַּהּ מְהֵימְנָא
וְאַחֲסִינוּ בַהּ׃ וַאֲמַר שְׁכֶם לַאֲבוּהִי

Ter. Heb. | Beſi. | Ca.xxxiij.

שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה וַיִּצֹב שָׁם׃
מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי ישראל׃
וַתֵּצֵא דִינָה בַּת
לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב לִרְאוֹת
בְּנוֹת הָאָרֶץ׃ וַיַּרְא אֹתָהּ שְׁכֶם
בֶּן חֲמוֹר הַחִוִּי נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח
אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ וַיְעַנֶּהָ׃ וַתִּדְבַּק
נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַּת יַעֲקֹב וַיֶּאֱהַב אֶת
הַנַּעַר וַיְדַבֵּר עַל לֵב הַנָּעַר׃
וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל חֲמוֹר אָבִיו לֵאמֹר
קַח לִי אֶת הַיַּלְדָּה הַזֹּאת לְאִשָּׁה׃
וְיַעֲקֹב שָׁמַע כִּי טִמֵּא אֶת דִּינָה
בִּתּוֹ וּבָנָיו הָיוּ אֶת מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה
וְהֶחֱרִשׁ יַעֲקֹב עַד בֹּאָם׃ וַיֵּצֵא
חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם אֶל יַעֲקֹב לְדַבֵּר
אִתּוֹ׃ וּבְנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ מִן הַשָּׂדֶה
כְּשָׁמְעָם וַיִּתְעַצְּבוּ הָאֲנָשִׁים
וַיִּחַר לָהֶם מְאֹד כִּי נְבָלָה עָשָׂה
בְיִשְׂרָאֵל לִשְׁכַּב אֶת בַּת יַעֲקֹב וְכֵן
לֹא יֵעָשֶׂה׃ וַיְדַבֵּר חֲמוֹר אִתָּם
לֵאמֹר שְׁכֶם בְּנִי חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ
בְּבִתְּכֶם תְּנוּ נָא אֹתָהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃
וְהִתְחַתְּנוּ אֹתָנוּ בְּנֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ
לָנוּ וְאֶת בְּנֹתֵינוּ תִּקְחוּ לָכֶם׃
וְאִתָּנוּ תֵּשֵׁבוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה
לִפְנֵיכֶם שְׁבוּ וְסִחֲרוּהָ וְהֵאָחֲזוּ
בָהּ׃ וַיֹּאמֶר שְׁכֶם אֶל אֲבִיהָ וְאֶל

Trāsla. B. Hiero.

ſichem centum agnis: & erecto ibi altari: innocauit fup illud fortiſſimum deum iſrael. Ca.34.

Egreſſa eſt aūt dina filia lie: vt videret filias terre: vidit eam ſichem filius hemor regionis illius. quā cum vidiſſet chem filius emor princeps terre illius: adamauit eam: & rapuit & dormiuit cū illa: vi oppreſſit virginē. Et conglutinata ē anima eius cum ea: triſtemq; delinuit blandiciis. & pergēs ad emor patrem ſuum: accipe inqt mihi puellam hāc in vxorē. Iacob aūt audiuit q pollut ſychem filius emor dinam filiā ſuā. at filij eius erāt cū pecoribꝫ i agro. tacuit aūt iacob: donec venirēt ipſi. egreſſus ē aūt emor pater ſychem ad iacob: vt loqueretur cum eo. filij autem iacob venerūt de agro: cūq; audiſſent quod factum fuerat: indigne ti ſunt viri & irati ſunt valde: quoniā ignominia facta eſſet in iſrael: dormiendo cum filia iacob: & ſic non debuerat fieri. Et locutus eſt hemor cū eis dicens. Anime ſichem filij mei complacuit filia veſtra: date obſecro eam ipſi in vxorem: & iungite cōnubia nobiſcū: filias veſtras dabitis nobis: & filias nras accipietis vobis. Et nobiſcū habitabitis: terra autem eſt coram vobis: manete: & negociamini in ea: atq; poſſidete eam. Dixitq; ſichem patri eius

Trāsla. Grec. lxx. cū interp. latina.

ſychem: centū agnis. et ſtatuit illic altare. et ſυχέμ, ἑκατὸν ἀμνῶν. καὶ ἔσηεν ἐκεῖ θυσιαστήριον. καὶ innocauit deū iſrael.
ἐπεκαλέσατο τὸν θεὸν ἰσραήλ. Ca.32.

Θ Egreſſa ē aūt dina: filia lie: quā pepit ia
ἐξῆλθε δὲ Δίνα, ἡ θυγάτηρ Λείας, ἣν ἔτεκεν τῷ Ια
cob: vt cognoſceret filias indigenarū. κώβ, καταμαθεῖν τὰς θυγατέρας τῶν ἐγχωρίων.
et vidit eā ſychem filij emor: princeps et εἶδεν αὐτὴν συχέμ υἱὸς ἐμμώρ, ὁ ἀρχων
terre. et accipiēs eā: dormiuit cū illa: et τῆς γῆς. καὶ λαβὼν αὐτήν, ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, καὶ
humiliauit eā. et intendit ale dine ἐταπείνωσεν αὐτήν. καὶ προσέχε τῇ ψυχῇ Δίνας τῆς
filie iacob. et dilerit virginē. et locu θυγατρὸς Ιακώβ. καὶ ἠγάπησε τὴν παρθένον. καὶ ἐλά
tus ē cōm mentē virginis ei. ait aūt λησε κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου αὐτῆ. εἶπε δὲ
ſychem ad emor pfm ſuū: dicēs: accipe mihi συχέμ πρὸς ἐμμὼρ τὸν πατέρα αὐτῆ, λέγων, λαβε μοι
puellā hāc in vxorē. iacob aūt audiuit τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα. Ιακὼβ δὲ ἤκουσεν,
q pollut ſychem filius emor dinam filiā ὅτι ἐμίανε συχέμ ὁ υἱὸς ἐμμὼρ Δίναν τὴν θυγατέ
ſuā. at filij eius erāt cū pecoribꝫ i ρα αὐτοῦ. οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν μετὰ τῶν κτηνῶν ἐν τῷ
agro. tacuit aūt iacob: donec veniret ip agro. ἐσιώπησε δὲ Ιακώβ, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐ
ſi. egreſſus ē aūt emor pater ſychē ad iacob: τούς. ἐξῆλθε δὲ ἐμμὼρ ὁ πατὴρ συχέμ πρὸς Ιακώβ,
vt loqueretur ei. at filij iacob venerūt de agro. τοῦ λαλῆσαι αὐτῷ. οἱ δὲ υἱοὶ Ιακὼβ ἦλθον ἐκ τοῦ πεδίου.
vt aūt audierūt: cōpūcti ſunt viri: et thile ὡς δὲ ἤκουσαν, κατηνύχθησαν οἱ ἄνδρες, καὶ λυπηρὸν
ſunt illis valde. q: turpe fecit i iſrael ἦν αὐτοῖς σφόδρα. ὅτι ἄσχημον ἐποίησεν ἐν Ισραὴλ
ſychem: dormiēs cū filia iacob. et nō συχέμ, κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς Ιακώβ. καὶ οὐχ
fic crit. et locut ē eis emor: dicēs: hy ὕτως ἔσται. καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς ἐμμώρ, λέγων, συ
chē filij me elegit ex aia filiā ve χὲμ ὁ υἱός μου πρόθελετο τῇ ψυχῇ τὴν θυγατέρα ὑ
ſtrā. date eā illi vxorē. et affinitatē cōtra μῶν. δότε αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα. καὶ ἐπιγαμβρεύσα
hite nobiſcū. filias vras date nobis: & fi τε ἡμῖν· τὰς θυγατέρας ὑμῶν δότε ἡμῖν, καὶ τὰς θυ
lias nras accipite filijs vris: et inf nos ha γατέρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ ἐν ἡμῖν κα
bitate. et terra ecce lata coram vobis: ha τοικεῖτε. καὶ ἡ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον ὑμῶν, κα
bitate: et negociamini in ea: & acquirite ea. τοικεῖτε, καὶ ἐμπορεύεσθε ἐν αὐτῇ, καὶ κτᾶσθε ἐν αὐ
dixit aūt ſychem ad patrē eius: et ad τῇ. εἶπε δὲ συχέμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ πρὸς

Interp. chal.

דְּשְׁכֶם בְּמֵאָה חוּרְפָן׃ וַאֲקִים תַּמָּן מַדְבְּחָא וּפְלַח עַל יְהוֹרֵי קֳדָם אֵל אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל׃
וּבְכֵן דִּינָה בַּת לֵאָה דִּילִידַת לְיַעֲקֹב לְמִיחֲזֵי בְּנָת אַרְעָא וְחָמָת יָתַהּ שְׁכֶם בַּר חֲמוֹר חִוָּאָה רַבָּא דְּאַרְעָא וְנָסִיב יָתַהּ וּשְׁכִיב יָתַהּ לְעַנְיָנֵיהּ׃ וְאִתְרְעִיאַת
נַפְשֵׁיהּ בְּדִינָה בַּת יַעֲקֹב וּרְחִים יָת עוּלֵימְתָא וּמַלֵּיל לְלִבָּא דְּעוּלֵימְתָא׃
וַאֲמַר שְׁכֶם לַחֲמוֹר אֲבוּהִי לְמֵימַר סַב לִי יָת עוּלֵימְתָא הָדָא לְאִתּוּ׃ וְיַעֲקֹב שְׁמַע
אֲרֵי סְאִיב יָת דִּינָה בְּרַתֵּיהּ וּבְנוֹהִי הֲווֹ עִם גֵּיתוֹהִי בְּחַקְלָא וְשָׁתִיק יַעֲקֹב עַד דְּמָטוֹ
וְנָפַק חֲמוֹר אֲבוּהִי דִּשְׁלֶם לְוָת יַעֲקֹב לְמִמְלַל עִמֵּיהּ׃ וּבְנֵי יַעֲקֹב אֲתוֹ מִן חַקְלָא כַּד שְׁמָעוּ
וְאִתְגְּלִיסוּ גּוּבְרַיָּא וְתַקִּיף לְהוֹן לְחֵדָא אֲרֵי קְלָנָא עֲבַד בְּיִשְׂרָאֵל לְמִשְׁכַּב יָת בְּרַתָּא
דְּיַעֲקֹב וְכִדֵּין לָא כְּשַׁר לְמֶעְבַּד׃ וּמַלֵּיל חֲמוֹר עִמְּהוֹן לְמֵימַר שְׁכֶם בְּרִי אִתְרְעִיאַת
נַפְשֵׁיהּ בְּבָרְתְכוֹן רַהֲבוּ כְּעַן יָתַהּ לֵיהּ לְאִנְתּוּ׃ וְאִתְחַתְּנָא בְּנָתֵיכוֹן תִּתְּנוּן לַנָּא
בְּנָתְנָא וְיָת בְּנָתְכוֹן נְסַבוּן לָכוֹן׃ וְעִמָּנָא תֵּיתְבוּן וְאַרְעָא תְּהֵא קֳדָמֵיכוֹן תִּיבוּ וְעִיבִידוּ בַּהּ מְהֵימְנָא
וְאַחֲסִינוּ בַהּ׃ וַאֲמַר שְׁכֶם לַאֲבוּהִי

Transla. Chal.

וְאָמַר עֲשׂוֹ אִיתַּת לִי סַגֵּי אֲחִי אֲצִלַּת בִּדְיָלִי׃ וְאַמַּר יַעֲקֹב בְּגִבְעוּ בְּעֵי מִנִּי אִם כְּעַן
חִסְיָן בְּעֵינָךְ׃ וְתִקַּבֵּיל תִּקַּר וּבְתִּי מִן יְדִי אֲרֵי עַל כֵּן חֲזֵיתִינָן לְאַפָּךְ כְּחֵזוּ אֱלָהָא יָתִי וְרַעְיָא
וְאִתְרְעֵיתָא לִי׃ וְקַבֵּיל כְּעַן מַתַּן תִּקַּר וּבְתִּי דְּאֵיתִיתִּ לָךְ אֲרֵי רְחִים עֲלַי יְיָ וַאֲרֵי אִית
לִי כֹּלָּא וְתַקֵּיף בֵּיהּ וְקַבֵּיל׃ וַאֲמַר לוֹט וְנִסְעָה וְנֵלְכָה וְאֵיזִיל לְקִבְלָךְ׃ וַאֲמַר לֵיהּ רְבוֹנִי יְדַע
אֲרֵי יְקִירַיָּא רַכִּיכִין וְעָנָא וְתֵירֵי מֵנַיקַתָּא עֲלַי וְאִם יְדַחֲקִינוּן יוֹמָא חַד וְיִמּוֹתוּן כָּל
עָנָא דְּעִדְבַּר כְּעֵן רְבוֹנִי קֳדָם עַבְדֵּיהּ וַאֲנָא אֶדַבַּר בְּנִיחַ לְרַגְלֵי עוֹבָדָתָא דְּקֳדָמַי וּלְרֶגֶל
יַנְקָא עַד דְּאֵיתֵי לוֹת רְבוֹנִי לְשֵׂעִיר׃ וַאֲמַר עֲשׂוֹ אֶשְׁבּוֹק כְּעַן עִמָּךְ מִן עַמָּא דְּעִמִּי
וַאֲמַר לְמָה דֵּין אִשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינֵי רְבוֹנִי׃ וְתָבַ בְּיוֹמָא הַהוּא עֲשׂוֹ לְאוֹרְחֵיהּ לְשֵׂעִיר׃
וְיַעֲקֹב נְסַל לְסֻכּוֹת וּבְנָא לֵיהּ בֵּיתָא וְלִיתְיָה עֲבַד מְטַלְנִין עַל כֵּן קְרָא שְׁמָא דַּאֲתַרָא
סֻכּוֹת׃ וַאֲתָא יַעֲקֹב שְׁלִים לְקַרְתָּא דִּשְׁכֶם דִּי בְאַרְעָא דִּכְנָעַן בְּמֵיתְיֵהּ מִפַּדַּן אֲרָם וּשְׁרָא
לְקִבֵּיל קַרְתָּא׃ וְזַבֶּן יָת אֲחֻסַּת תַּקָּלָא דְּפַרְסִיהּ תַּמָּן מַשְׁכְּנֵיהּ מִידָא דִּבְנֵי חֲמוֹר אֲבוּהִי

Pūtiua beb. | Ter. Heb. | Beſi. | Ca.xxxiij.

מַתִּת אִלֵּה אָמַר אֵלַי רַב אָחִי יְהִי
לְךָ אֲשֶׁר לָךְ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אַל נָא
אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי
מִיָּדִי כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֵת
פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי׃ קַח נָא אֶת בִּרְכָתִי
אֲשֶׁר הֻבָאת לָךְ כִּי חַנָּנִי אֱלֹהִים וְכִי יֶשׁ לִי
כָּל וַיִּפְצַר בּוֹ וַיִּקַּח׃ וַיֹּאמֶר נִסְעָה
וְנֵלֵכָה וְאֵלְכָה לְנֶגְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר
אֲלֵיו אֲדֹנִי יֹדֵעַ כִּי הַיְלָדִים רַכִּים
וְהַצֹּאן וְהַבָּקָר עָלוֹת עָלָי וְדָפְקוּם
יוֹם אֶחָד וָמֵתוּ כָל הַצֹּאן׃ יַעֲבָר נָא
אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וְאָנִי אֶתְנָהֲלָה
לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר
לְפָנַי וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים עַד
אֲשֶׁר אָבֹא אֶל אֲדֹנִי שֵׂעִירָה׃
וַיֹּאמֶר אֶצִּיגָה נָא עִמְּךָ מִן
הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה
אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃ וַיָּשָׁב בַּיּוֹם
הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה׃ וְיַעֲקֹב
נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת וְלִמְקִנֵהוּ
עָשָׂה סֻכֹּת עַל כֵּן קָרָא שֵׁם
הַמָּקוֹם סֻכּוֹת׃ וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם
עִיר שְׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּבֹאוֹ
מִפַּדַּן אֲרָם וַיִּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר׃
וַיִּקֶן אֶת חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה
שָׁם אָהֳלוֹ מִיַּד בְּנֵי חֲמוֹר אֲבִי

Pūtiua chal.

צְלַח בְּעָה
קְבֵל כְּרֵב חֲוָא
רַבְנָב רַעְיָה
עָנָה עָלַם
אֲמַר נְסַב אֲתָא
בַּר גְּתָא אֲתָא
נְבַל יְהַב
עָנָן נְבַךְ
אֲחַד מוֹת עֲבַר
דְּבַר נְחַשׁ עוֹל
שְׁבַע נְבַךְ רַבָּב
תּוּב נְתָא טָלַל
כְּרֵה אֲתָא
חְסַן שָׁכֵן

Interp. chal.

Et dixit eſau. Habeo multū frater mi: eſto tibi quod tuū eſt. Et dixit iacob: obſecro nūc ſi inueni gratiā in oculis tuis: vt ſuſcipias munꝰ meus de manu mea: q: ſic vidi faciem tuā quaſi viderim faciē dei: et placuiſti mihi. Suſcipe obſecro munus meū: q⁹ obla tum eſt tibi: qñ miſert⁹ eſt mihi deꝰ: et qñ habeo oīa. et cogit eū: et ſuſcepit. Et dixit: pficiſcere et eamus: et ibo e regione tui. et dixit ei. Dñs meꝰ ſcit q⁹ paruuli ſunt teneri: et oues et boues lactātes apud me: et ſi fati garent eas vno die: morient⁹ oēs oues: tranſeat nunc dñs meus ante ſeruū ſuū: et ego ducā paulatim iuxta greſſum familie q̄ ē coā me: et ſm greſſus paruulo: donec veniā ad dñm meū in ſeir. Reuerſus ē eſau in die illa per viam ſuā in ſeir: et iacob p⁹rofectus eſt in ſochoth. Et edificauit ſibi domū: et pecoribꝰ ſuis fecit vmbra cula. ꝓpterea vocat⁹ eſt nomē loci ſochoth. Et venit iacob ſanus in ciuitatē ſichem: q̄ eſt in terra chanaan q̄ veniebat de meſopotamia ſyrie: et manſit e regione ciuitatis: emitq; poſſeſſionē agri: in quo tetēderat ta bernaculum ſuum de filijs hemor patris

Trāsla. B. Hiero.

mat ille ait. Habeo plurima frater mi. ſint tibi tua. tua tibi. Dixitq; iacob. noli ita obſecro: ſed ſi inueni gratiam in oculis tuis: accipe munuſculū de mābus meis. Sic enim vidi quaſi vultū dei. Eſto mihi ꝓpitius: & ſuſcipe munuſculū quē attuli tibi: quoniā deus tribuens mihi omnia. Vix fratre cōpellente ſuſcipies ait. Gradiamur ſimul: eroq; ſocius itineris tui. Dixitq; iacob. Noſti dñe mi q⁹ paruuli ſunt teneri: et oues & boues lactātes mecū: & ſi fatigarent eas vno die: morient oēs oues: tranſeat nunc dñs meus ante ſeruū ſuū: et ego ducā paulatim iuxta greſſum familie q̄ ē coā me: et ſm greſſus parvulo: donec veniā ad dñm meū in ſeir. Reuerſus ē eſau in die illa per viam ſuā in ſeir. et iacob p⁹rofectus eſt in ſochoth. Et edificauit ſibi domū: et pecoribꝰ ſuis fecit vmbracula. ꝓpterea vocat⁹ eſt nomē loci ſochoth. Et venit iacob ſanus in ciuitatē ſichem: q̄ eſt in terra chanaan q̄ veniebat de meſopotamia ſyrie: et manſit e regione ciuitatis. emit ꝙ poſſeſſionē agri. in quo tetēderat tabernaculū ſuum de filijs hemor patris ſichē

Trāsla. Grec. lxx. cū interp. latina.

dixit aūt eſau: ſūt mihi multa frater. ſint tibi tua.
εἶπε δὲ Ησαῦ, ἔσει μοι πολλὰ ἀδελφέ. ἔσω σοι τὰ σά
dixit aūt iacob: ſi inueni gratiā coā te: accipe
εἶπε δὲ Ιακώβ, εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον σου, δέξαι τὰ
dona ꝙ meas manꝰ. ꝓpter hoc vidi fa δῶρα ἃ λαβὲ τῶν ἐμῶν χειρῶν· ἕνεκεν τούτου εἶδον τὸ πρό 1.Reg. 19.c.
ciez tuā: ſicut ſi q̄s videret faciē dei. et placi σωπόν σου, ὡς ἄν τις ἴδοι πρόσωπον θεοῦ· καὶ εὐλο
ces mihi. accipe benedictiōes meas: q̄s attuli tibi, γήσῃς με· λάβε τὰς εὐλογίας μου, ἃς ἤνεγκά σοι. 1.Reg. 25.d.
q: miſertꝰ ē mei deꝰ: et ſūt mihi oīa. et compu ὅτι ἠλέησέ μέ ὁ θεός, καὶ ἔσι μοι πάντα. καὶ ἐβιάσα
lit eū. et accepit. et dixit: diſcedētes: gradia lit εὖ. et accepit. et dixit: diſcedēte: gradia
mur i rectū. dixit aūt illi: dñs meꝰ ſcit: q τὸ αὐτὸν, καὶ ἀπέλαβε. καὶ εἶπεν, ἀπαίρωμεν καὶ πορευ
θῶμεν εἰς εὐθεῖαν. εἶπε δὲ αὐτῷ, ὁ κς μου γινώσκει, ὅτι mur i rectū. dixit aūt illi: dñs meꝰ ſcit: q
teneriores pueri: et oues et boues ἁπαλώτερα τὰ παιδία, καὶ τὰ πρόβατα καὶ οἱ βόες
fete ſunt apd me. ſi ergo vrgeā eos vi λοχεύονται ἐπ' ἐμέ. ἐὰν οὖν καταδιάξω αὐτοὺς ἡμέ C
em vnā: morientur oīa pecora. precedat ραν μίαν, ἀποθανοῦνται πάντα τὰ κτήνη. προελθέ
dat dñs meꝰ ante ſeruū ſuū. ego aūt fortis τω ὁ κς μου ἔμπροσθεν τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἡνιχύ
ero in via ſm ocium ambulatiōis q̄ ante σω ἐν τῇ ὁδῷ κατὰ χολὴν τῆς πορεύσεως τῆς ἐναντί
me: et ſm pedē puerulor meor. dōec veniā ad dñm meū i ſeir. dixit aūt eſau: relin ας μου, καὶ κατὰ πόδας τῶν παιδαρίων μου, ἕως ἔλθω
quā tecū: de pplo q̄ mecū. ille aūt dixit: πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς σηείρ. εἶπε δὲ Ησαῦ, καταλεί
ad qd hoc? ſatis: q̄ inueni gratiā coram te ψω μετὰ σοῦ, ἀπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ. ὁ δὲ εἶπε,
Rūdit eſau. Oro te vt ad qd τοῦτο; ἱκανόν, ὅτι εὗρον χάριν ἐναντίον σου
ſi inueni gratiam in oculis tuis: accipe dñe. reuertius ē aūt eſau in die illa in vi κύριε. ἀπέστρεψε δὲ Ησαῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν ὁ
munuſculū de mābus meis. Sic enim vidi facie dei. et placuiſti mihi. Suſcipe obſecro munus meū: quod oblatum eſt tibi: quoniā miſertus eſt mihi deus: et quoniā habeo oīa. Et coegit eum: et ſuſcepit. Et dixit: pficiſcere et eamus: et ibo e regione tui. et dixit ei. Dñs meus ſcit quoniā parvuli ſunt teneri: et oues et boues lactātes apud me: et ſi fatigarent eas vno die: morientur oēs oues: tranſeat nunc dñs meus ante ſeruū ſuū: et ego ducā paulatim iuxta greſſum familie q̄ ē coā me: et ſm greſſus parvulor: donec veniā ad dñm meū in ſeir. Reuerſus ē eſau in die illa per viam ſuā in ſeir. et iacob ꝓfectus eſt in ſochoth. Et edificauit ſibi domū: et pecoribꝰ ſuis fecit tabernacula. ꝓpterea vocatū eſt nomē loci ſochoth. Et venit iacob ſanus in ciuitatē ſichem: q̄ eſt in terra chanaan q̄ veniebat de meſopotamia ſyrie: et manſit e regione ciuitatis. emit ꝙ poſſeſſionē agri: in quo tetēderat tabernaculū ſuum de filijs hemor patris ſichē

Interp. chal.

וְאָמַר עֲשׂוֹ אִיתַּת לִי סַגֵּי אֲחִי אֲצִלַּת בִּדְיָלִי׃ וְאַמַּר יַעֲקֹב בְּגִבְעוּ בְּעֵי מִנִּי אִם כְּעַן
חִסְיָן בְּעֵינָךְ׃ וְתִקַּבֵּיל תִּקַּר וּבְתִּי מִן יְדִי אֲרֵי עַל כֵּן חֲזֵיתִינָן לְאַפָּךְ כְּחֵזוּ אֱלָהָא יָתִי וְרַעְיָא
וְאִתְרְעֵיתָא לִי׃ וְקַבֵּיל כְּעַן מַתַּן תִּקַּר וּבְתִּי דְּאֵיתִיתִּ לָךְ אֲרֵי רְחִים עֲלַי יְיָ וַאֲרֵי אִית
לִי כֹּלָּא וְתַקֵּיף בֵּיהּ וְקַבֵּיל׃ וַאֲמַר לוֹט וְנִסְעָה וְנֵלְכָה וְאֵיזִיל לְקִבְלָךְ׃ וַאֲמַר לֵיהּ רְבוֹנִי יְדַע
אֲרֵי יְקִירַיָּא רַכִּיכִין וְעָנָא וְתֵירֵי מֵנַיקַתָּא עֲלַי וְאִם יְדַחֲקִינוּן יוֹמָא חַד וְיִמּוֹתוּן כָּל
עָנָא דְּעִדְבַּר כְּעֵן רְבוֹנִי קֳדָם עַבְדֵּיהּ וַאֲנָא אֶדַבַּר בְּנִיחַ לְרַגְלֵי עוֹבָדָתָא דְּקֳדָמַי וּלְרֶגֶל
יַנְקָא עַד דְּאֵיתֵי לוֹת רְבוֹנִי לְשֵׂעִיר׃ וַאֲמַר עֲשׂוֹ אֶשְׁבּוֹק כְּעַן עִמָּךְ מִן עַמָּא דְּעִמִּי
וַאֲמַר לְמָה דֵּין אִשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינֵי רְבוֹנִי׃ וְתָבַ בְּיוֹמָא הַהוּא עֲשׂוֹ לְאוֹרְחֵיהּ לְשֵׂעִיר׃
וְיַעֲקֹב נְסַל לְסֻכּוֹת וּבְנָא לֵיהּ בֵּיתָא וְלִיתְיָה עֲבַד מְטַלְנִין עַל כֵּן קְרָא שְׁמָא דַּאֲתַרָא
סֻכּוֹת׃ וַאֲתָא יַעֲקֹב שְׁלִים לְקַרְתָּא דִּשְׁכֶם דִּי בְאַרְעָא דִּכְנָעַן בְּמֵיתְיֵהּ מִפַּדַּן אֲרָם וּשְׁרָא
לְקִבֵּיל קַרְתָּא׃ וְזַבֶּן יָת אֲחֻסַּת תַּקָּלָא דְּפַרְסִיהּ תַּמָּן מַשְׁכְּנֵיהּ מִידָא דִּבְנֵי חֲמוֹר אֲבוּהִי

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Beſi.	La. xxxiiij.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Ebr. lxx. ch interp. latina.
	אֲחֵיהֶ֑ם אִמְצָא־חֵן בְּעֵינֵיכֶם וְאֶשֶׂר			[a]fratres eius: [b]ait. [c]Inueniã [d]gratiã [e]corã vobis: & quecunq; [f]statueritis [g]dabo. Augete [h]dotẽ & munera postulate: & libenter tribuã [i]qđ petieritis: tm̃ [k]date [l]mihi [m]puellã hãc [n]vxorem.	fratres eius: dicẽs: inueniã gratiã coram τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, λέγων, εὑρομι χάριν ἐναντί=
	תֹּאמְרוּ אֵלַי אֶתֵּן׃ הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד				vobis. et qcq̃q̃ dixeritis: dabim̃. implete
אָמַר נָתַן רָבָה	מֹהַר וּמַתָּן וְאֶתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ				ον ὑμῶν. καὶ ὃ ἐὰν εἴπητε, δώσομεν. πληθύνατε τὴν
נָתַן	אֵלַי וְתְנוּ לִי אֶת הַנַּעַר לְאִשָּׁה׃				dotẽ valde: et dabo sicut dixeritis mihi: et
עָנָה	וַיַּעֲנוּ בְנֵי יַעֲקֹב אֶת שְׁכֶם וְאֶת			[o]Rñderunt [p]filii [q]iacob [r]sichem [s]&	φέρνην σφόδρα, καὶ δώσω καθὰ ἐὰν εἴπητέ μοι, καὶ
חָמוֹר אָבִיו בְּמִרְמָה וַיְדַבְּרוּ אֲשֶׁר				[t]patris eius [u]in dolo: fecuẽtes ob stuprum [v]fororis.	δότε μοι τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα ἀπεκρί
טִמֵּא אֶת דִּינָה אֲחֹתָם׃ וַיֹּאמְרוּ				[w]Non [x]possumus [y]facere quod petitis: nec [z]dare [aa]fororem nostram [bb]homini [cc]incircũciſo: [dd]quod illicitũ & [ee]nefarium [ff]eſt [gg]apud nos. [hh]Sed [ii]in hoc [kk]valebimus federari: [ll]ſi [mm]volueritis eſſe [nn]ſicut nos: [oo]& circũcidatur [pp]in vobis [qq]vos maſculini ſexus: tũc [rr]dabimus [ss]& [tt]accipiemus mutuo [uu]filias eorũ ac [vv]nras: [ww]& habitabimus [xx]vobiſcũ: [yy]erimus [zz]vnus [aaa]ppls. [bbb]Si autem [ccc]circuncidi [ddd]nolueritis: [eee]tollemus [fff]filiã noſtram: [ggg]& recedemus. [hhh]Placuit oblatio eorum [iii]emor [jjj]& [kkk]ſichem [lll]filio [mmm]eius: [nnn]nec [ooo]diſtulit [ppp]adoleſcens [qqq]quin ſtatim qđ petebatur expleret. [rrr]Amabat [sss]eã puellã valde: [ttt]erat [uuu]inclytus [vvv]i [www]domo [xxx]patris ſui. [yyy]Ingreſſiq; [zzz]portam [aaaa]vrbis [bbbb]locuti ſunt [cccc]ad [dddd]populũ. [eeee]Viri iſti [ffff]pacifici [gggg]ſunt: [hhhh]& volũt habitare [iiii]nobiſcũ [jjjj]Negociẽtur [kkkk]in terra & exerceãt eã: q̃ ſpacioſa & [llll]lata cultoribus indiget. [mmmm]filias eorũ [nnnn]accipiemus [oooo]vxores: [pppp]&	fratres eius: dicẽs: inueniã gratiã coram τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, λέγων, εὑρομι χάριν ἐναντί=
עָנָה	בְנֵי יַעֲקֹב אֶת שְׁכֶם וְאֶת				vobis. et qcq̃q̃ dixeritis: dabim̃. implete
חֲמוֹר אֲבִיו בְּמִרְמָה וַיְדַבְּרוּ אֲשֶׁר					ον ὑμῶν. καὶ ὃ ἐὰν εἴπητε, δώσομεν. πληθύνατε τὴν
טִמֵּא אֶת דִּינָה אֲחֹתָם׃ וַיֹּאמְרוּ					dotẽ valde: et dabo sicut dixeritis mihi: et
אֲלֵהֶם לֹא נוּכַל לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר					φέρνην σφόδρα, καὶ δώσω καθὰ ἐὰν εἴπητέ μοι, καὶ
נָתַן הַזֶּה לָתֵת אֶת אֲחֹתֵנוּ לְאִישׁ					δότε μοι τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα ἀπεκρί
אֲשֶׁר לוֹ עָרְלָה כִּי חֶרְפָּה הוּא					derũt ãt filij iacob ſychem et emor pfi
לָנוּ׃ אַךְ בְּזֹאת נֵאוֹת לָכֶם אִם					θησαν δὲ οἱ υἱοὶ Ιακὼβ τῷ συχέμ καὶ Ἐμμὼρ τῷ πρί
תִּהְיוּ כָמֹנוּ לְהִמֹּל לָכֶם כָּל זָכָר׃					suo cũ volo. et locuti ſũt eis: qz polluc
וְנָתַנּוּ אֶת בְּנֹתֵינוּ לָכֶם וְאֶת					τοῦ μετὰ δόλου. καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς, ὅτι ἐμίαν
בְּנֹתֵיכֶם נִקַּח לָנוּ וְיָשַׁבְנוּ אִתְּכֶם					rãt dinã sororẽ ſuam: et direxẽt eis fy
וְהָיִינוּ לְעַם אֶחָד׃ וְאִם לֹא					ραν δίναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. καὶ ἔπεμψαν αὐτοῖς συ
תִּשְׁמְעוּ אֵלֵינוּ לְהִמּוֹל וְלָקַחְנוּ					meon τ leui fratres dine: nõ poterimus face
אֶת בִּתֵּנוּ וְהָלָכְנוּ׃ וַיִּיטְבוּ דִבְרֵיהֶם					μεῶν καὶ Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δίνας, οὐ δυνησόμεθα ποιῆ
בְּעֵינֵי חֲמוֹר וּבְעֵינֵי שְׁכֶם בֶּן					re χβũ hoc: dare ſororẽ noſtrã hoi ho
חֲמוֹר׃ וְלֹא אֵחַר הַנַּעַר לַעֲשׂוֹת					σαι τὸ ῥῆμα τοῦτο, δοῦναι τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ἀνδρὶ ἐ
הַדָּבָר כִּי חָפֵץ בְּבַת יַעֲקֹב וְהוּא					benti preputiũ: eſt cui oppr obrizũ nobis. ſolũ in hoc
נִכְבָּד מִכֹּל בֵּית אָבִיו׃ וַיָּבֹא חֲמוֹר					χοντι ἀκροβυσίαν, ἐστι γὰρ ὄνειδος ἡμῖν. μόνον ἐν τού
וּשְׁכֶם בְּנוֹ אֶל שַׁעַר עִירָם					assimilabimur nobis: et hitabim̃ inf vos: ſi fue
וַיְדַבְּרוּ אֶל אַנְשֵׁי עִירָם לֵאמֹר׃					τῷ ὁμοιωθησόμεθα ὑμῖν, καὶ οἰκήσομεν ἐν ὑμῖν, ἐὰν γέ
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלֵמִים הֵם					rittis ſicut nos et vos: i circũcidẽdo vẽ
אִתָּנוּ וְיֵשְׁבוּ בָאָרֶץ וְיִסְחֲרוּ אֹתָהּ					νησθε ὑμεῖς καὶ ὑμεῖς, ἐν τῷ περιτμηθῆναι ὑμῖν
וְהָאָרֶץ הִנֵּה רַחֲבַת יָדַיִם לִפְנֵיהֶם					oẽ maſculinũ: τ dabim̃ filias nras vo
אֶת בְּנֹתָם נִקַּח לָנוּ לְנָשִׁים וְאֶת					τὰς ἀρσενικόν, καὶ δώσομεν τὰς θυγατέρας ὑμῶν ὑ
					bis: et dc filiab̃ vris accipiem̃ nobis:
					μῖν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων ὑμῶν λη-ψόμεθα ἡμῖν,
					et hitabimus apd vos: τ erimus gen vnũ. ſi ãt
					καὶ οἰκήσομεν παρ' ὑμῖν, καὶ ἐσόμεθα γένος ἕν. ἐὰν δὲ
					non audieritis nos: τ circũciſi fueritis: accipiẽtes
					μὴ ἐπακούσητέ ἡμῶν, καὶ περιτέμνησθε, λαβόντες
					filiã nras: abibimus. et placuerũt verba
					τὴν θυγατέρα ἡμῶν, πορευσόμεθα. καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι
					corã emor: et corã ſychem: filio emo:
					ἐναντίον Ἐμμὼρ, καὶ ἐναντίον συχέμ τοῦ υἱοῦ Ἐμμὼρ.
					et nõ tardauit iuuenis. facere verbũ hoc:
					καὶ οὐκ ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο,
					icubuerat. n. filie iacob. ipſe. ĩterat gſofilijs
					ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυγατρὶ Ιακὼβ· αὐτὸς δὲ ἦν ἐνδοξότα
					m̃ oĩs q̃ in domo pfũ ſui. venit
					τος πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἦλθε
					ãt emor et ſychem filꝰ eius ad portã
					δὲ Ἐμμὼρ καὶ συχὲμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν πύλην τῆς
					ciuitatis eor: et locuti ſũt ad viros
					πόλεως αὐτῶν, καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς
					πόλεως αὐτῶν, λέγοντες· οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἰρηνικοί εἰσι,
					nobiſcũ ſũt hitent ſup terrã: τ negocien
					μεθ' ἡμῶν οἰκείτωσαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐμπορευέσθω
					tur in ea. at terra ecce lata - corã eis.
					σαν ἐν αὐτῇ· ἡδὲ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν·
					filias eorũ accipiem̃ nobis vroꝛes:
					τὰς θυγατέρας αὐτῶν λη-ψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας,

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Beſi.	La. xxxiiij.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Ebr. lxx. ch interp. latina.
	בְּנֹתֵינוּ נִתֶּן לָהֶם׃ אַךְ בְּזֹאת			[a]filias [b]nras dabim̃ [c]eis. ſolũ in hoc	τ filias nras dabim̃ eis. ſolũ in hoc
	נֵאוֹת לָנוּ הָאֲנָשִׁים לָשֶׁבֶת אִתָּנוּ לִהְיוֹת			[d]aſſimilabim̃ nobis hoiẽs ifi vt hitẽt vobiſcũ:	τοῖς ὁμοιωθήσονται ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τοῦ οἰκεῖν μεθ' ἡμῶν,
נָמַל	לְעָם אֶחָד בְּהִמּוֹל לָנוּ כָּל זָכָר			[e]vt ſit [f]ppls vnus: in [g]circũcidendo noſtrũ oẽ ma	ὥστε εἶναι λαὸν ἕνα, ἐν τῷ περιτέμνεσθαι ἡμῶν πᾶν ἀρ
כָּנָה	כַּאֲשֶׁר הֵם נִמָּלִים׃ מִקְנֵהֶם			[h]culiſq; [i]ſicut et ipſi circũciſi ſunt. τ pecora	σενικόν, καθὰ καὶ αὐτοὶ περιτέτμηνται. καὶ τὰ κτήνη
קָנָה	וְקִנְיָנָם וְכָל בְּהֶמְתָּם הֲלוֹא לָנוּ הֵם			[k]eorũ et quadrupedia eorũ: τ oĩa ſub	αὐτῶν καὶ τὰ τετράποδα αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ὑ
אָצַל	אַךְ נֵאוֹתָה לָהֶם וְיֹשְׁבוּ אִתָּנוּ׃			[l]ſtantia nõ nſa erũt: ſolũ in hoc aſſimile	πάρχοντα οὐχ ἡμῶν ἔσαι; μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθῶ
שָׁמַע	וַיִּשְׁמְעוּ אֶל חֲמוֹר וְאֶל שְׁכֶם בְּנוֹ			[m]mur eis. et habitabũt nobiſcũ. et audierũt	μεν αὐτοῖς, καὶ οἰκήσουσι μεθ' ἡμῶν. καὶ εἰσήκουσαν
יָצָא	כָּל יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ וַיִּמֹּלוּ כָּל			[n]eius: et ſychem filiũ eius oẽs	ἐμοὺ καὶ συχὲμ τοῦ υἱοῦ αὐτ πάντες οἱ ἐκπορευό=
יָהַר	זָכָר כָּל יֹצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ׃ וַיְהִי			[o]tes porta ciuitatis eorũ: τ circũciderũt	μενοι τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν. καὶ περιέτεμον
יוֹם	בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהֹתָם כְּאֲבִים			carnẽ preputij eorũ oẽ maſculũ. facti ẽ	τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν πᾶν ἀρσεν· ἐγένετο
לָקַח	וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שִׁמְעוֹן וְלֵוִי			[p]ãt dic tertio: qñ erãt i dolore: accipi	ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῇ τρίτῃ, ὅτε ἔσαν ἐν τῷ πόνῳ, λαβὼν
אָח	אֲחֵי דִינָה אִישׁ חַרְבּוֹ וַיָּבֹאוּ עַל			[q]ẽtes duo filij iacob ſymeõ et leui: fratres di	δὲ οἱ δύο υἱοὶ Ιακὼβ συμεὼν καὶ Λευί, οἱ ἀδελφοὶ Δι
הָרַג	הָעִיר בֶּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר׃ וְאֶת			ne: vnuſq; gladiũ ſuũ: ingreſſi ſũt i ci	νας, ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτῶν, εἰσῆλθον εἰς τὴν πό
פֶּה	חֲמוֹר וְאֶת שְׁכֶם בְּנוֹ הָרְגוּ לְפִי			[r]uitatẽ cõfidẽter: τ interfecerũt oẽ maſculinũ. et e	λιν ἀφροῦς, καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἀρσενικόν. τόν τε ἐμ
חָרֶב וַיִּקְחוּ אֶת דִּינָה מִבֵּית שְׁכֶם				[s]mor et ſychẽ filiũ eius occiderũt in ore gladij.	filiũ ei occiderũt in ore gladij.
וַיֵּצֵאוּ׃ בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל				et tulerũt dinã de domo ſychẽ: et egreſſi ſũt. at fi	καὶ συχὲμ ἔλαβον τὴν δίναν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ συχέμ, καὶ ἐξῆλθον. διὰ δὲ οἱ
בּוּז	הַחֲלָלִים וַיָּבְזּוּ הָעִיר אֲשֶׁר טִמְּאוּ			[t]lij iacob ingreſſi ſũt ſup vulneratos: et diripuerũt	υἱοὶ Ιακὼβ ἦλθον ἐπὶ τοὺς τραυματίας, καὶ διήρπασαν τὴν
	אֲחוֹתָם׃ אֶת צֹאנָם וְאֶת בְּקָרָם וְאֶת			[u]eam: et corã ſychem: filio emo:	αὐλαίαν ἐν ᾗ ἐμίανεν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. καὶ τὰ πρόβατα
	חֲמֹרֵיהֶם וְאֵת אֲשֶׁר בָּעִיר וְאֵת			[v]et nõ tardauit iuuenis. facere verbũ hoc:	καὶ τοὺς βόας αὐτῶν, καὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ὅσα ἦν ἐν τῇ
	וְאֵת אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה לָקָחוּ׃ וְאֶת כָּל			[w]ſychẽ: τ q̃ſiliꝰ erãt in ogro: tulerũt: et oĩa cor	πόλει, καὶ ὅσα ἦν ἐν τῷ ἀγρῷ, ἔλαβον· καὶ πάντα τὰ σώμα
	חֵילָם וְאֶת כָּל טַפָּם וְאֶת נְשֵׁיהֶם			[x]pora eorũ: et oẽm ſupellectilẽ eorũ: et vroꝛes	τα αὐτῶν, καὶ ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν, καὶ πάσαν τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖκας
	שָׁבוּ וַיָּבֹזּוּ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בַּבָּיִת׃			[y]eorũ. et diripuerũt q̃ſiliꝰ erãt i ciuitate: τ	τὰ αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖκας
	וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל שִׁמְעוֹן וְאֶל לֵוִי			[z]agro: tulerũt: et oĩa que erant in ciuitate τ in	αὐτῶν ἠχμαλώτευσαν. καὶ διήρπασαν ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει, καὶ
	עֲכַרְתֶּם אֹתִי לְהַבְאִישֵׁנִי בְּיֹשֵׁב			[aa]agro vẽpdati ſunt: τ oẽm ſupellectilẽ eor τ oẽs pue	ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐπήραν πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν· καὶ
	הָאָרֶץ בַּכְּנַעֲנִי וּבַפְּרִזִּי וַאֲנִי מְתֵי			[bb]los ſuos: τ oẽs mulieres eor τ captiuauerũt: atq; vẽp	πάντα τὰ κτήνη αὐτῶν ἠχμαλώτευσαν· καὶ διήρπασαν ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει, καὶ
	מִסְפָּר וְנֶאֱסְפוּ עָלַי וְהִכּוּנִי וְנִשְׁמַדְתִּי			[cc]dan ſunt oĩa q̃ erãt in domib. Et dixit iacob ad ſimeõ	ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐπήραν πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν· καὶ
	אֲנִי וּבֵיתִי׃ וַיֹּאמְרוּ			et leui ꝰturbaſtis me: vt ponereꝭ inimicitiã iter me	πάντα τὰ κτήνη αὐτῶν ἠχμαλώτευσαν· καὶ διήρπασαν ὅσα ἦν ἐν τῇ
				et chananeũ τ pheresæũ habitatores terre. Ego ãt	πόλει, καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐπήραν πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν· καὶ
				habeo populũ pauci: τ cõgregabũtur ꝰtra me τ pcu	πάντα τὰ κτήνη αὐτῶν ἠχμαλώτευσαν· καὶ διήρπασαν ὅσα ἦν ἐν τῇ
				tient me: τ peribo ego τ viri domus mee. Et dixerũt,	πόλει, καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐπήραν πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν· καὶ

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שְׁכֵת אֲמַר נָתַן	et fratribus. Inuenią gratią in oculis veſtris τ quic	וַאֲתָא אֲשֶׁכַח רַחֲמִין בְּעֵינֵיכוֹן וְדִי תִּתְיְהִבוּן לִי אֶתֵּן׃ אַסְגוּ עֲלַי לְחַדָּא מוֹהֲרִין וּמַתָּנִין
סְנָא נָתַן יְהַב	quid direritis mihi dabo: multiplicate nimis ſup me	וְאֶתֵּן כְּפוֹם דְּתֵימְרוּן לְקַ אֶיהְבוּ׃ וְאִתְיְהִבוּ לִי רַת עוּלֵימְתָא אֶיהְבוּ׃ וְאִתְיְהִבוּ בְּנֵי יַעֲקֹב רַת שְׁכֶם וְרַת
עֲלַם תּוּב יְכַל	dotem τ munera: τ dabo ſicut direritis mihi: et date	חֲמוֹר אֲבוּהִי בְּחֻכְמְתָא וּמַלֵּילוּ דְּסַאיב רַת דִּינָה אֲחָתְהוֹן וַאֲמַרוּ לְהוֹן לָא יְכִילוֹ לְמֶעְבַּד
עֲבַד נָתַן חֲסַד	mihi puellam in vrozem. Et reſponderunt filij iacob	פִּתְגָמָא הָדֵין דִּשְׁבִיקַת עָרְלָתָא עֲרֵל דְּחִסּוּדָא הִיא לָנָא׃ בְּרַם
טַפְסָא הָוָה גָּזַר	ad ſichem τ ad hemor atq; locuti ſunt ſapienter: eo q	גְּדָא אִיתַפָּס לְכוֹן אִם תְּהוֹן כְּוָתַנָא לְמִגְזַר לְכוֹן כָּל דְּכוּרָא׃ וְנִיתֵּן רַת בְּנָתַנָא לְכוֹן וְרַת
תַּבַּ קְרָה	violata eſſet dina ſoro: corũ. direxerũt eis. Non poſſu	בְּנָתְהוֹן נִיסַב לָנָא אִם לָא תְּהוֹן כְּוָתַנָא לְמִגְזַר כָּל דְּכוּרָא׃ וְאִם לָא תְּקַבְּלוּן מִנָּא לְמִגְזַר
נָאַב עוֹל	mus facere rem hanc: vt demus ſororem noſtrã viro	עִמְּנָא וְנֵיזִל וְנִשְׁרֵי וְנֵיתֵב רַת בְּרָתָנָא׃ וְיָאוּת פִּתְגָמַיָּא קֳדָם חֲמוֹר וְקֳדָם שְׁכֶם בַּר
	habenti preputium: quoniã oppr obrizũ eſt nobis. ſed	חֲמוֹר׃ וְלָא אֲחַר עוּלֵימָא לְמֶעְבַּד פִּתְגָמָא דְּרַחֵים רַת בְּרַת יַעֲקֹב וְהוּא מְהֵימַן לְכוּלְּהוֹן
	in hoc cõueniemus vobiſcũ. Si fuerittis ſicut nos: vt	בְּבֵית אֲבוֹהִי׃ וַאֲתוֹ לְוַת חֲמוֹר וְלְוַת שְׁכֶם בְּרֵיהּ לְתַרְעָא דְּקִרְתְּהוֹן וּמַלִּילוּ עִם אֵינְשֵׁי
	circũcidatur ex vobis ois maſculus: τ dabim̃ filias	קִרְתְּהוֹן לְמֵימָר׃ גֻּבְרַיָּא אִלֵּין שְׁלִמִין אִינוּן עִמָּנָא וְיִתְּבוּן בְּאַרְעָא
	noſtras vobis: τ filias veſtras accipiemus nobis: et	וְיִתְּגְרוּן בַּהּ וְאַרְעָא הָא פְּתַיְתָא קֳדָמֵיהוֹן רַת בְּנָתֵיהוֹן נֵיסַב לָנָא לְנָשִׁין וְרַת
	habitabimus vobiſcũ: erimuſq; in vnuꝫ populũ. et ſi	בְּנָתָנָא נִתֵּן לְהוֹן׃ בְּרַם בְּדֵין יִתְּבוּן עִמָּנָא לְמִגְזַר לְכוֹן כָּל דְּכוּרָא כְּמָא דְּאִנּוּן מִגְזְרִין׃
	non acquieuertis nobis vt circũcidamur: tollemus	גֵּוָנֵיהוֹן נֵיסַב לָנָא וְנֵתִיב עִמְּנוֹן וְנֶהֱוֵא לְעַמָּא חַד׃ וְאִם לָא תְּקַבְּלוּן מִנָּא לְמִגְזַר
	filiam noſtram: τ ibimus. Et placuerũt verba eorum	וְנִדְבַּר רַת בְּרַתָּנָא וְנֵזִל׃ וְשַׁפִּרוּ פִּתְגָמַיָּא קֳדָם חֲמוֹר וְקֳדָם שְׁכֶם בַּר חֲמוֹר׃ וְלָא
	in oculis hemor τ in oculis ſichem filij hemor: τ non	אוֹחַר עוּלֵימָא לְמֶעְבַּד פִּתְגָמָא דְּתֵרְעֵי בְּרָתָא דְּיַעֲקֹב וְהוּא תַקִּיר מִכֹּל בֵּית אֲבוּהִי׃
	diſtulit puer facere rem illã: quã cõplacuit ſibi in filia	וַאֲתָא חֲמוֹר וּשְׁכֶם בְּרֵיהּ לְתַרְעָא דְּקִרְתְּהוֹן וּמַלִּילוּ עִם אֵינְשֵׁי קִרְתְּהוֹן לְמֵימָר׃
	iacob: τ ipſe erat honorabilior oĩũ domo patris ſui.	גֻּבְרַיָּא אִלֵּין שְׁלִמִין אִינוּן עִמָּנָא וְיִתְּבוּן בְּאַרְעָא וְיִתְּגְרוּן בַּהּ וְאַרְעָא הָא
	Et venit hemor τ ſichem filius eius ad portã ciuitatis	פְּתַיְתָא קֳדָמֵיהוֹן רַת בְּנָתְהוֹן נֵיסַב לָנָא לְנָשִׁין וְרַת בְּנָתָנָא נִתֵּן לְהוֹן׃ בְּרַם בְּדֵין
	eorũ: τ locuti ſunt cum viris ciuitatis eor dicentes.	יִתְּבוּן עִמָּנָא לְמִגְזַר לְכוֹן כָּל דְּכוּרָא כְּמָא דְּאִנּוּן מִגְזְרִין׃ גֵּוָנֵיהוֹן וְנִסְבַת לָנָא וְנִתֵּב
	Viri iſti pacifici ſunt nobiſcũ: τ habitabũt in terra τ	עִמְּנוֹן וְנֶהֱוֵא לְעַמָּא חַד׃ וְאִם לָא תְּקַבְּלוּן מִנָּא לְמִגְזַר בְּרָתָנָא וְנֵזִל׃ וְשַׁפִּרוּ פִּתְגָמַיָּא
	negociabũtur in ea. terra autem ecce ſpacioſa eſt τ la	קֳדָם חֲמוֹר וְקֳדָם שְׁכֶם בַּר חֲמוֹר׃ וְלָא אֲחַר עוּלֵימָא לְמֶעְבַּד פִּתְגָמָא דְּרַחֵים רַת בְּרַת
	ta corã eis. filias eor accipiemus nobis in vxores: τ	יַעֲקֹב וְהוּא מְהֵימַן לְכוּלְּהוֹן בְּבֵית אֲבוּהִי׃ וַאֲתוֹ לְוַת חֲמוֹר וְלְוַת שְׁכֶם בְּרֵיהּ לְתַרְעָא

Pritiua chal.	Transla. Chal.
בְּנָתָנָא נִיתֵּן לְהוֹן וּבְרַם לָנָא נִוְבְּרֵיָא׃ לְמֵימָר עַמְמָא דֵּךְ יְקִיפִין לָנָא וּבְרֵיָא׃ לְמֵימָר עַמְמָא דֵּךְ	filias nras dabimus eis. Sed in hoc cõuenietur nobiſcũ vt ſint in vnũ populũ: ſi circũ cidetur in nobis ois maſcul: ſic ipſi circũciſi ſunt: peco ra eor τ armẽta τ oia iumẽta eor nõne nobis ernnt: Verum tñ cõuenam̃ cũ eis: τ habitẽt nobiſcũ. Et obe dierũt hemor τ ſichẽ filio ei oẽs q̃ ingrediebant por tã ciuitatis illius: τ circũciderũt oẽs maſculos: oẽs q̃ egrediebãt portã ciuitatꝭ illiꝰ. Et factũ ẽ in die tertio qñ pcuallerãt dolores eorũ ſyg cos: duo filij iacob ſimeon τ leui frẽs dine tulerũt vn uſq; gladiũ ſuũ τ ingreſſi ſunt ciuitatẽ q̃ hitabat ꝓfidẽter: τ interfecerũt oẽm maſculũ. Demor q̃s τ ſichẽ filiũ ei occiderũt in ore gladij: τ tulerũt dinã de domo ſichẽ: τ egreſſi ſũt. filij ãt iacob ingreſſi ſunt ad ſpollũ iterfector: τ dep dati ſunt vrbẽ: eo q̃ violauerãt ſororẽ ſuã. Oues eor et boues τ aſinos eor τ oĩa que erant in ciuitate τ in agro vepdati ſunt: τ oẽm ſupellectilẽ eor τ oẽs puu los ſuos: τ oẽs mulieres eor captiuauerũt: atq; vepdan ſunt oĩa q̃ erãt in domib. Et dixit iacob ad ſimeõ et leui ꝰturbaſtis me: vt ponereꝭ inimicitiã iter me et chananeũ τ pheresæũ habitatores terre. Ego ãt habeo populũ pauci: τ cõgregabũtur ꝰtra me τ pcu tient me: τ peribo ego τ viri domus mee. Et dixerũt,
יְהַב לְהוֹן וּבְרַם לָנָא נִוְבְּרֵיָא׃ לְמֵימָר עַמְמָא דֵּךְ	
יְקִיפִין לָנָא וּבְרֵיָא׃ לְמֵימָר עַמְמָא דֵּךְ	
בְּנָתָנָא נִיתֵּן

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Beñ.	Ca. xxxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הַכְּנַעֲנָה יַעֲשֶׂה אֶת אֲחוֹתֵנוּ׃	זָנָה יַעֲשֶׂה		Nũquid vt fcorto abu	sed fecit fcorto vtẽtur forore nfa.
Cap. xxxv.	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב קוּם			ti debuere forore noſtra	ἀλλ' ὡσεὶ πόρνῃ χρήσονται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν. Ca. 35.
	עֲלֵה בֵית אֵל וְשֶׁב שָׁם וַעֲשֵׂה	יָשַׁב		I Nterea locu Ca. 35.	Ορίτ ãt dẽ ad iacob: furgẽs: aſcẽde in
	שָׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל הַנִּרְאָה אֵלֶיךָ	רָאָה		tus deus ad iacob	Ἐιπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἰακώβ, ἀναστὰς, ἀνάβηθι εἰς
	בְּבָרְחֲךָ מִפְּנֵי עֵשָׂו אָחִיךָ׃ וַיֹּאמֶר	פָּנֶה		Surge & aſcẽde bethel:	locũ bethel. et hita ibi: et fac ibi al
	יַעֲקֹב אֶל בֵּיתוֹ וְאֶל כָּל אֲשֶׁר עִמּוֹ			& habita ibi:	τὸν τόπον βεθήλ. καὶ κατοίκει ἐκεῖ, καὶ ποίησον ἐκεῖ θυσι
	הָסִרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר	סוּר		Facẽ altare deo qui apparu	tare deo q apparuit tibi fugeres
	בְּתֹכְכֶם וְהִטַּהֲרוּ וְהַחֲלִיפוּ	מֵהַר חֲלָף		it tibi quando fugiebas	ασήριον τῷ θεῷ τῷ ὀφθέντι σοι, ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν
	שִׂמְלֹתֵיכֶם׃ וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵית	קוּם עֲלֵה		Esau fratrem tuum.	a facie esau ffis tui. dixit ãt iacob:
	אֵל וְאֶעֱשֶׂה שָּׁם מִזְבֵּחַ לָאֵל	עֹשֶׂה זַבַּח		Iacob vero conuocata	ἀπὸ προσώπου ἡσαῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Εἶπε δὲ Ἰακώβ,
	הָעֹנֶה אֹתִי בְּיוֹם צָרָתִי וַיְהִי עִמָּדִי	צוּר הָיָה		omni domo fua ait.	domui fue: τ vobus q cũ eo: tollite de
	בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתִּי׃ וַיִּתְּנוּ אֶל	נָתַן		Abiicite deos alienos	τῶν οἴκων αὐτῶ, καὶ πᾶσι τοῖς μετ' αὐτοῦ, ἄρατε τοὺς θε
	יַעֲקֹב אֶת כָּל אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר			qui in medio veſtri ſunt: &	οὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν, καὶ καθαρίζεσθε,
	בְּיָדָם וְאֶת הַנְּזָמִים אֲשֶׁר			mũdamini: ac mutate	et mutate veſtimẽta vſa: τ ſurgẽtes aſcẽda
	בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּטְמֹן אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת	טָמַן		veſtimẽta veſtra. Surgite & aſcẽdamus in be	καὶ ἀλλάξατε τὰς στολὰς ὑμῶν, καὶ ἀναστάντες ἀναβῶ
	הָאֵלָה אֲשֶׁר עִם שְׁכֶם׃ וַיִּסָּעוּ	נָסַע		thel: vt faciamus ibi al	mus i bethel: et faciamus ibi altare deo:
	וַיְהִי חִתַּת אֱלֹהִים עַל הֶעָרִים	עִיר		tare deo qui exaudiuit me	μεν εἰς βεθήλ, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θε
	אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ	סָבִב		die tribulatiõis mee: & fo	ᾧ exaudiuit me in die tribulatiõis: ᾧ fuit
	אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב׃ וַיָּבֹא יַעֲקֹב לוּזָה	בּוֹא		cius fuit itineris mei. De	ὢν, τῷ ἐπακούσαντί μου ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὃς ἦν με
	אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן הוּא בֵּית אֵל			derũt ergo ei omnes deos	μετ' ἐμοῦ, καὶ ᾧ ἐσωσέ με ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ ἐπορευόμην· καὶ ἐδω
	הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ׃ וַיִּבֶן שָׁם	בָּנָה		alienos q quos habebant: & inaures	ρῦτ iacob deos alienos: ᾗ erãt
	מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם אֵל בֵּית אֵל	קָרָא מָקוֹם		que erant in auribus	καν τῷ Ἰακὼβ τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, οἳ ἦσαν
	כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּנָדְרוֹ	נֵגֶד		corũ. Ac ille infodit eas	in manibus eorũ: et inaures ᾗ in auribꝰ
	מִפְּנֵי אָחִיו׃ וַתָּמָת דְּבֹרָה מֵינֶקֶת	פָּנֶה		ſubter terebinthũ q eſt	ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνώτια τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν
	רִבְקָה וַתִּקָּבֵר מִתַּחַת לְבֵית אֵל	קָבַר		poſt vrbẽ ſichem. Cũq; pfe	eorũ. et abſcondit ea iacob ſub terebin
	תַּחַת הָאַלּוֹן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אַלּוֹן	אֵלוֹן		ceti eſſent: terror dei in	αὐτῶν· καὶ κατέκρυψεν αὐτὰ Ἰακὼβ ὑπὸ τὴν τερέβιν
	בָּכוּת׃ וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב עוֹד	בָּכָה רָאָה		uaſit omnes per circui	θον τὴν ἐν Συκίμοις· καὶ ἀπώλεσεν αὐτά, ἕως τῆς σή
Pritiua chal.	Interp. chal.			tũ ciuitates: & nõ ſunt	diernũ diẽ. et pfecti ſunt de ſichimis, et fact
עֲבַד	ורמיתו ית מדבחא בשמא דיי דאתגלי לה כד הוה מתרחק מן קדם אחוהי׃			auſi perſequi recedẽtes.	μερον ἡμέρας. καὶ ἐξῆραν Ἰσραὴλ ἐκ Συκίμων. καὶ ἐγένε
נָסַךְ	ומטלתיכון ונקומה ונסק לבית אל ונעבד תמן מדבח לאלקא דעני יתי			Venit igitur Iacob in	ετο φόβος θεοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῶν· καὶ
נָסַע	ביומא דתבענא מן קדמוהי ברחמין בארעא דאזלית בה׃ ואמרו לות יעקב			Luzam que eſt in terra	οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Ἦλθε δὲ Ια
עִיר	כל בית קדמוהי ית טעוות עממיא דבידיכון ואשנון ית גלפיכון ותעבדון			chanaã: ipſa eſt bethel:	cob in luza in terã chanaã: ᾗ ἐ bethel: ipſe et
פָּנָה	ית אפיכון ותקומון ונסקון לבית אל ונעבד תמן מדבח לאלקא דעני יתי			ipſe et omnis populus	κὼβ εἰς λουζὰ ἐν γῇ Χαναάν, ἥ ἐστι Βεθήλ, αὐτὸς καὶ
צָרַר	ביומא דתבענא מן קדמוהי ברחמין בארעא דאזלית בה׃ ויהבו לות יעקב			cũ eo: edificauitq; ibi	οἱ μετ' αὐτοῦ πᾶς ὁ λαὸς ὃς ἦν μετ' αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ
קָבַר	ית כל טעוות עממיא דבידיהון וית קדשיא דבאודניהון ואטמר יתהון			altare: & appellauit no	altare: et vocauit nomẽ loci:
קוּם	יעקב תחות בוטמא דעל שכם ואזל ורדף בתר בני יעקב׃ ואתא דמן דקדם			men loci illius domus	ὁ στασήριον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου,
קָרָא	יי הוה בחילא מן קדמוהי דלא רדפו בתר בני יעקב׃ ואתא יעקב לוזא			dei. Ibi ei apparuit deus	βαίθηλ, ἐκεῖ γὰρ ἐφάνη αὐτῷ ὁ θεὸς, ἐν τῷ ἀποδι
קָרָא שֵׁם	דבארעא דכנען היא בית אל הוא ואנש כל עמא דעמיה עמיה׃ ובנא תמן			fratrem ſuũ. Eodẽ aũt	δράσκειν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου ἡσαῦ τοῦ ἀδελ
קָרָא שֵׁם	מדבחא וקרא לאתרא אל בית אל ארי תמן אתגלי ליה מלאכא דיי כד			tpe mortua ẽ delbora	φοῦ αὐτοῦ. ἀπέθανε δὲ Δεβόρρα ἡ τροφὸς ῥεβέκ
קָרָא שֵׁם	הוה מתרחק מן קדם אחוהי׃ ומיתת דכורה מיניקתא דרבקה ואתקברת			nutrix rebecce: & ſe	ας· καὶ ἐτάφη κατώτερον Βαίθηλ ὑπὸ τὴν βάλα
קָרָא שֵׁם	מלרע לבית אל תחות מישרא וקרא שמיה מישר בכותא׃ ואתגלי יי ליעקב עוד			pulta eſt ad radices he	νου· καὶ ἐκάλεσεν Ἰακὼβ τὸ ὄνομα αὐτῆς, Βάλανος
				thel ſubter quercum:	κλαυθμοῦ. ὠφθη δὲ ὁ θεὸς Ἰακὼβ ἔτι

Trãsla. B. Hiero.	Ca. xxxv.	Trãsla. Chal.
Nũquid vt fcorto abu	וַאֲמַר יְיָ לְיַעֲקֹב קוּם סַק	
ti debuere forore noſtra	לְבֵית אֵל וּתְיַתֵּב תַּמָּן וְעֲבֵיד תַּמָּן מַדְבְּחָא לֶאֱלָהָא דְּאִתְגְּלִי לָךְ כַּד מִן קֳדָם עֵשָׂו	
I Nterea locu Ca. 35.	אָחוּךְ׃ וַאֲמַר יְיָ לְיַעֲקֹב וּלְכָל דְּעִמֵּיהּ הַתְּקִנוּ יָת טָעוּת עַמְמַיָּא דְּבֵינֵיכוֹן	
tus deus ad iacob	וְאִדְּכוּ וְשַׁנּוּ יָת לִבּוּשֵׁיכוֹן׃ וְנִקוּם וְנִיסַק לְבֵית אֵל וְאֶעְבֵּיד תַּמָּן מַדְבְּחָא לֶאֱלָהָא	
Surge & aſcẽde bethel:	דְּעָנָנִי בְּיוֹם עֲקָתִי וַהֲוָה בְּסַעְדִּי בְּאוֹרְחָא דַּאֲזַלִית׃ וְיָהַבוּ לְיַעֲקֹב יָת	
& habita ibi:	כָּל טָעוּת עַמְמַיָּא דִּבְיָדֵיהוֹן וְיָת קַדָּשַׁיָּא דִּבְאוּדְנֵיהוֹן וְטַמַּר יָתְהוֹן יַעֲקֹב תְּחוֹת בּוּטְמָא	
Facẽ altare deo qui apparu	דְּעַל שְׁכֶם׃ וּנְטַל וְרַהֲט בָּתַר בְּנֵי יַעֲקֹב וְלָא רַדְפוּ בָּתַר בְּנֵי יַעֲקֹב׃ וַאֲתָא יַעֲקֹב לְלוּז	
it tibi quando fugiebas	דְּבַאֲרַע כְּנָעַן הִיא בֵּית אֵל הוּא וְכָל עַמָּא דְּעִמֵּיהּ עִמֵּיהּ׃ וּבְנָא תַּמָּן	
Esau fratrem tuum.	מַדְבְּחָא וְקָרָא לַאֲתָרָא אֵל בֵּית אֵל אֲרֵי תַּמָּן אִתְגְּלִי לֵיהּ מַלְאֲכָא דַּיְיָ כַּד	
Iacob vero conuocata	הֲוָה מִתְרַחֵק מִן קֳדָם אֲחוּהִי׃ וּמִיתַת דְּבוֹרָה מֵינִיקְתָא דְּרִבְקָה וְאִתְקְבַרַת	
omni domo fua ait.	מִלְּרַע לְבֵית אֵל תְּחוֹת מֵישְׁרָא וְקָרָא שְׁמֵיהּ מֵישַׁר בְּכוּתָא׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ לְיַעֲקֹב עוֹד	

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Beñ.	Ca. xxxv.	Pritiua beb.
in luza: ᾗ erãt de meſopotamia ſyre:	tob' poſtq reuerſus eſt	וַיָּבֹא יַעֲקֹב	בּוֹא	וַיִּבֶן	בָּנָה
ἐν λουζᾷ, ᾗ ἐστι γῆ Χαναάν· αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὃς ἦν μετ' αὐτοῦ.	de meſopotamia ſyrie:	מִפַּדַּן אֲרָם		מִפַּדָּן אֲרָם	
et ædificauit ibi altare: et vocauit nomẽ loci:	benedixitq ei dicens.	וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ׃		וַיְבָרֶךְ	בָּרַךְ
ὁ στασήριον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου,	Non vocabitur vltra	וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים שִׁמְךָ יַעֲקֹב		וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים שִׁמְךָ יַעֲקֹב	
οἶκος θεοῦ· ὅτι ἐκεῖ ὤφθη μοι ὁ θεὸς, ἡνίκα ἔφευγον ἀπὸ προσώπου	nomẽ tuũ nõ vocabit vltra iacob:	לֹא יִקָּרֵא שִׁמְךָ עוֹד יַעֲקֹב		לֹא יִקָּרֵא עוֹד שִׁמְךָ יַעֲקֹב	קָרָא
Esau fratris mei. Et	ſed iſrael erit nomẽ tuum.	כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ		כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ	הָיָה
dixit iacob viris domus ſue τ olbus qui ſecum erant.	Et appellauit eum iſrael.	וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל׃		וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל׃	
Auferte idola populoꝝ que ſunt in medio veſtri: et	Dixitq ei deus omnipotẽs.	וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים אֲנִי אֵל שַׁדַּי פְּרֵה		וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים אֲנִי אֵל שַׁדַּי פְּרֵה	
mundamini τ mutate veſtimenta veſtra: et ſurgamus et	Creſce & multiplicare: gentes	וּרְבֵה גּוֹי וּקְהַל גּוֹיִם יִהְיֶה מִמֶּךָּ		וּרְבֵה גּוֹי וּקְהַל גּוֹיִם יִהְיֶה מִמֶּךָּ	
aſcendamus in bethel: τ faciã ibi altare deo qui ſuſce	& populi nationũ ex	וּמְלָכִים מֵחֲלָצֶיךָ יֵצֵאוּ׃ וְאֶת		וּמְלָכִים מֵחֲלָצֶיךָ יֵצְאוּ׃ וְאֶת	
pit orationẽ meã in tẽpore tribulationis mee: τ fuit	te mẽ erũt. Reges de lum	הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם	נָתַן	הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאַבְרָהָם	נָתַן
verbum eius in aduersũ meũ in via qua ambulaui.	bis tuis egrẽdientur: &	וְלִיצְחָק לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ		וְלִיצְחָק לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ	
Et vederũt iacob oſa idola populoꝝ que erant in ma	terrã q quam dedi abrahe τ iſaac: dabo tibi & ſe	אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ׃ וַיַּעַל	עָלָה	אַחֲרֶיךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ׃ וַיַּעַל	
nibus ſuis: τ inaures que erant in auribus ſuis. Et	mini tuo q poſt te: & receſſit	מֵעָלָיו אֱלֹהִים מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר	קוּם	מֵעָלָיו אֱלֹהִים מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר	
abſcondit eas iacob ſub quercu: que eſt iurta ſichem.	ab eo.	דִּבֶּר אִתּוֹ׃ וַיֵּצֶב יַעֲקֹב מַצֵּבָה	יָצַב	דִּבֶּר אִתּוֹ׃ וַיֵּצֶב יַעֲקֹב מַצֵּבָה	
Profectiq ſunt: τ fuit terror a facie dei ſuper oſtes	Ille vero erexit titulũ	אֶבֶן מַצֵּבֶת אֹתוֹ מַצֵּבֶת אָבֶן וַיִּסֶּךְ	נָסַךְ	אֶבֶן מַצֵּבֶת אֹתוֹ מַצֵּבֶת אָבֶן וַיִּסֶּךְ	
populos qui erant in ciuitatib circuitũ eoꝝ: et nõ	lapideum: in loco quo	עָלֶיהָ נֶסֶךְ וַיִּצֹק עָלֶיהָ שָׁמֶן׃ וַיִּקְרָא	קָרָא	עָלֶיהָ נֶסֶךְ וַיִּצֹק עָלֶיהָ שָׁמֶן׃ וַיִּקְרָא	
ſunt ſecuti poſt filios iacob. Et venit iacob in luzam	quo locutus fuerat ei	יַעֲקֹב אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר	נָסַע	יַעֲקֹב אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר	
q eſt in terra chanaã: ipſa eſt bethel: ipſe et omnis	deus: libans	אִתּוֹ שָׁם אֱלֹהִים בֵּית אֵל׃ וַיִּסָּעוּ		אִתּוֹ שָׁם אֱלֹהִים בֵּית אֵל׃ וַיִּסָּעוּ	
populus cũ eo: edificauitq ibi	ſup eum libamina: &	מִבֵּית אֵל וַיְהִי עוֹד כִּבְרַת הָאָרֶץ	הָיָה בְּרָה	מִבֵּית אֵל וַיְהִי עוֹד כִּבְרַת הָאָרֶץ	
altare: & appellauit nomen loci illius domus	effundens oleũ vocauitq	לָבוֹא אֶפְרָתָה וַתֵּלֶד רָחֵל וַתְּקַשׁ	יָלַד קָשָׁה	לָבוֹא אֶפְרָתָה וַתֵּלֶד רָחֵל וַתְּקַשׁ	
dei. Ibi ei apparuit deus	nomen loci illius	בְּלִדְתָּהּ׃ וַיְהִי	יָלַד	בְּלִדְתָּהּ׃ וַיְהִי	
fratrem ſuũ. Eodẽ aũt	domus dei. Ibi ei apparuit	בְּהַקְשֹׁתָהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְיַלֶּדֶת	אָמַר	בְּהַקְשֹׁתָהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְיַלֶּדֶת	
tpe mortua ẽ delbora	deus cum fugeret	אַל תִּירְאִי כִּי גַם זֶה לָךְ בֵּן׃ וַיְהִי	יָרֵא הָיָה	אַל תִּירְאִי כִּי גַם זֶה לָךְ בֵּן׃ וַיְהִי	
nutrix rebecce: & ſepulta eſt ad radices hebethel ſubter quercum:	fratrem ſuũ. Eodẽ aũt tpe mortua ẽ delbora nutrix rebecce: & ſepulta eſt ad radices hebethel ſubter quercum:	בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה וַתִּקְרָא	יָצָא מוּת	בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מֵתָה וַתִּקְרָא	
vocatũq ẽ nomẽ loci illius q̃rcus fletus. Apparuit aũt iterũ deus	vocatũq ẽ nomẽ loci illius q̃rcus fletus. apparuit ãt deus iacob iadhuc	שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא לוֹ		שְׁמוֹ בֶּן אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא לוֹ	
		בִּנְיָמִין׃ וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר	קָבַר	בִּנְיָמִין׃ וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֵר	
		בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הִוא בֵּית לָחֶם׃ וַיִּצֹּב	נָצַב	בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הִוא בֵּית לָחֶם׃ וַיִּצֹּב	
		יַעֲקֹב מַצֵּבָה עַל קִבְרָתָהּ הִוא מַצֶּבֶת		יַעֲקֹב מַצֵּבָה עַל קִבְרָתָהּ הִוא מַצֶּבֶת	

Trãsla. Chal.	Ca. xxxv.	Interp. chal.	Pritiua chal.
וּמֵימְרָא דַּייָ בָּרִיךְ יָתֵיהּ וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ שְׁמָךְ יַעֲקֹב לָא יִתְקְרֵי שִׁמָּךְ	quando veniebat de meſopotamia ſyrie: τ benedixit		אָתָא קְרָא
יַעֲקֹב אֱלָהֵין יִשְׂרָאֵל יְהֵא שְׁמֵךְ וְקָרָא יָת שְׁמֵיהּ יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר לֵיהּ יְיָ אֲנָא אֵל שַׁדַּי	ei. Dixitq ei deus: non vocabitur vltra nomen tuum		הֲיָה
פּוּשׁוּ וְכִנְשׁוּ עַם וְכִנְשַׁת שִׁבְטִין יְהוֹן מִינָךְ וּמַלְכִין שַׁלִּיטִין בְּעַמְמַיָּא מִינָךְ יִפְּקוּן וְיָת	iacob: ſed iſrael erit nomẽ tuũ. Et vocauit nomẽ eius		נְגַף מ״ם סָגֵא יְהוֹה
אַרְעָא דְּיָהֲבִית לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לָךְ אֶתְּנִנַּהּ וּלְבָנָךְ בָּתְרָךְ אֶתֵּן יָת אַרְעָא׃ וְיִסְתַּלַּק	iſrael. et dixit ei deus: Ego deus omnipotẽs: creſce τ		נָפַק נָתַן סָלַק
מֵעֲלוֹהִי יְיָ דְּיַרִי בְּאַתְרָא דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ׃ וְאָקִים יַעֲקֹב כְּמָתָא דְּאַתְרָא דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ	multiplicare: populus τ cõgregatio tribuũ erunt ex		עֲלָה קוּם
כְּמָתָא דְּאַבְנָא וְנַסִּיךְ עֲלָהּ מִשְׁרָא׃ וּקְרָא יַעֲקֹב יָת שְׁמָא דְּאַתְרָא	te: τ reges qui ĩnabuntur populis ex te egrediẽtur:		רִיק
דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ תַּמָּן יְיָ בֵּית אֵל׃ וּטְלָו מִבֵּית אֵל וְעוֹד כְּרוּב אַרְעָא לְמֵיעַל לְאֶפְרָת	et dabo tibi terrã quaꝫ dedi abrahe τ iſaac: τ filiis		עוֹל
וִילִידַת רָחֵל וְקָשׁוּ בְּיַלְדָהָא וַהֲוָה בְּמִתְקַשְׁיוּתָהּ בְּיַלְדָהָא וַאֲמָרַת לָהּ	tuis poſt te dabo eam. Et aſcendit ab eo gloria dñi in		קָשָׁה יָלַד מָחָא
מְיַלֶּדְתָּהּ לָא תִּדְחֲלִין אֲרֵי אַף דֵּין לִיךְ בַּר׃ וַהֲוָה כְּמִפַּק נַפְשָׁהּ אֲרֵי מִיתָתָהּ וְקָרַת שְׁמֵיהּ בַּר	loco vbi locutus fuerat cum eo. Et erexit iacob titulũ		דָּחַל נְפַק מוֹת
דְּחֵי וַאֲבוּהִי קְרָא לֵיהּ בִּנְיָמִין וּמִיתַת רָחֵל וְיָתְקְבַרַת בְּאוֹרַח אַרְעָא דְּאִתְרָא הִיא בֵּית לַחְמ	in loco vbi locutus fuerat cum eo: et effudit ſuper eum		קָבַר דָּוָה קֶבֶר
וְאֲקִים יַעֲקֹב קָמָא עַל קִבְרַתָהָא הִיא קָמַת	libamina: et effudit ſuper eum oleum. Et vocauit iacob nomẽ loci bethel: in quo lo		מָחָא
	cutus fuerat ei deus. Et profecti ſunt de bethel: τ cuꝫ adhuc eſſet ſpaciũ terre vt ingrederetur efratam: par		
	turiuit rachel: τ aggrauata eſt in partu ſuo. Et factuꝫ eſt cum aggrauaretur in partu ſuo: ait ei obſtetrix.		
	Ne timeas qm hic quoq; erit tibi filius. Et factuꝫ eſt cum egrederetur anima eius: τ moreretur: vocauit no		
	men filij: filium doloris mei. Pater aũt eius appella		
	uit eum beniamin. Et mortua eſt rachel: τ ſepulta eſt		
	in via efrate: ipſa eſt bethleem. Erexitq; iacob titulũ		
	ſuper ſepulchrum eius: ipſe eſt titulus		

Prima hebr.	Ter. Hebr.	Sept.	Ca. xxxvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. ch interp. latina
	קְבֻרַת רָחֵל עַר הַיּוֹם׃			monumenti Rachel vsq; in pñtem diē.	μνημείου ῥαχὴλ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
	וַיִּסַּע			Egressus inde fixit tabernacu	Καὶ ἐξάρας ἐκεῖθεν
	יִשְׂרָאֵל וַיֵּט אָהֳלָה מֵהַלְאָה			lū trans	
נֹעַה	לְמִגְדַּל עֵדֶר׃ וַיְהִי בִּשְׁכֹן יִשְׂרָאֵל			turrim gregis. Factum	ἐσκήνωσεν ἐν τῇ γῇ ἐκεί
	בָּאָרֶץ הַהוּא וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב			est autē cū habitaret	νη· ἐγένετο δὲ ἐνίκα κατώκησεν Ἰσραὴλ ἐν τῇ γῇ ἐκεί
שָׁכֵב	אֶת בִּלְהָה פִּילֶגֶשׁ אָבִיו וַיִּשְׁמַע׃			Israel in terra illa: abiit	νη, ἐπορεύθη Ῥουβὴμ, καὶ ἐκοιμήθη μετὰ Βαλλᾶς
פִּלֶגֶשׁ שָׁמַע	בְּנֵי יַעֲקֹב שְׁנֵים׃			ruben: & dormiuit cum	τῆς παλλακῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἰακώβ. καὶ ἤ
הָיָה שָׁנָה	עֶשְׂרֵה בְּנֵי לֵאָה בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן			bala concubina patris sui:	κουσεν Ἰσραὴλ, καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐνώπιον αὐτοῦ.
בְּכֹר	וְשִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר׃			et audiuit Israel. Fuerunt	ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ δώδεκα· υἱοὶ Λείας, πρωτό
	וּזְבוּלֻן׃ בְּנֵי רָחֵל יוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃			autē filij Iacob duodecim.	γονος Ἰακώβ· ῥουβὴν, καὶ συμεών, καὶ Λευὶ, Ἰούδας,
	וּבְנֵי בִלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל דָּן וְנַפְתָּלִי׃			filij Liæ: primogenitus	Ἰσσαχὰρ, Ζαβουλών· υἱοὶ δὲ ῥαχὴλ, Ἰωσὴφ, καὶ
	וּבְנֵי זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה גָּד וְאָשֵׁר׃			Iacob: ruben: & symeō: &	βενιαμίν· υἱοὶ δὲ Βαλλᾶς παιδίσκης ῥαχὴλ, δώ
	אֵלֶּה בְנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יָלַד לוֹ בְּפַדַּן			leui: & iudas: & issachar	κη, καὶ νεφθαλείμ· υἱοὶ δὲ Ζελφᾶς παιδίσκης Λείας,
אֲרָם׃ וַיֹּבֵא יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו				& zabulon. Filij rachel	gad: et aser. Ἱστὶ filij Iacob: ᾗ
מִמְרָא קִרְיַת הָאַרְבַּע הִוא חֶבְרוֹן				ioseph & beniamin	γαδ· καὶ ἀσήρ· οὗτοι υἱοὶ Ἰακώβ, οἱ ἐγένοντο αὐ
	לְאֲשֶׁר גָּר שָׁם אַבְרָהָם וְיִצְחָק׃ וַיִּהְיוּ			filij autē bale ancille	in mesopotamia syrie. venit autē Iacob
	יְמֵי יִצְחָק מְאַת שָׁנָה וּשְׁמֹנִים שָׁנָה׃			rachel: dā:	τῷ ἐν μεσοποταμίᾳ τῆς συρίας· ἦλθε δὲ Ἰακὼβ
	וַיִּגְוַע יִצְחָק וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו			Beniamī. filij ät zelphe	ad ysaac pñm fili: in mabre: in
	זָקֵן וְשָׂבֵעַ יָמִים וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ			ancille rachel: gad: aser.	πρὸς Ἰσαὰκ τὸν πατέρα αὐτοῦ, εἰς μαμβρῆ, εἰς
	עֵשָׂו וְיַעֲקֹב בָּנָיו׃			Iſti sunt filij iacob qui	πόλιν τοῦ πεδίου. αὕτη ἐστὶ χεβρὼν ἐν τῇ γῇ χανα
				nati sunt ei in mesopotamia	αν· ὃν παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				syrie. Et in it autem iacob	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				ad ysaac patrem suū in mambre ciuitatē arbe:	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				hec est hebron: in qua	πόλιν τοῦ πεδίου. αὕτη ἐστὶ χεβρὼν ἐν τῇ γῇ χανα
				peregrinatus est abraam	αν· ὃν παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				& ysaac. Et cōpleti sunt	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				dies ysaac: quos vixit:	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				ām cētū octo	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				ginta. annorum: cōsumptus	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				est ysaac mortu	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				& appositus est populo	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				suo senex & plenus	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				dierum: & sepelierunt	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				eum Esau & Iacob filij	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο
				sui.	ἂν, οὗ παῴκησαν ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ· ἐβδόντο

Cap. 36.

Prima hebr.	Ter. Hebr.	Sept.	Ca. xxxvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. ch interp. latina
	וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת עֵשָׂו הוּא			HEc aūt sunt generationes	Αὗται δὲ αἱ γενέσεις Ἡσαῦ· αὐτός ἐστιν Ἐδώμ.
	אֱדוֹם׃ עֵשָׂו לָקַח אֶת נָשָׁיו			Esau: ipse est edō.	Ἡσαῦ δὲ ἔλαβε τὰς γυναῖκας αὐτοῦ ἀπὸ τῶν θυ
	מִבְּנוֹת כְּנָעַן אֶת עָדָה בַּת			Esau aūt accepit uxores	γατέρων τῶν Χαναναίων· τὴν ἀδὰ, θυγατέρα
	אֵילוֹן הַחִתִּי וְאֶת אָהֳלִיבָמָה			suas de filiabus	Ἐλὼμ τοῦ Χετταίου. καὶ τὴν ἐλιβᾶ, θυγατέρ
	בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן הַחִוִּי׃ וְאֶת			chanaan: ada: filiam	αν εναν· filij febegō eucī. et
	בָּשְׂמַת בַּת יִשְׁמָעֵאל אֲחוֹת			elon ethei: & oolibama	ραένὰν τοῦ υἱοῦ σεβαγὰν τοῦ ἐυαίου. καὶ τὴν
	נְבָיוֹת׃ וַתֵּלֶד עָדָה לְעֵשָׂו			filiam ane filij sebeon	basemath: filiā ismael: sororē nabu
יָלַד				eucī: et basemath filiam	βασεμὰθ, θυγατέρα Ἰσμαὴλ, ἀδελφὴν ναβαι
				ismaelis sozorem na	toth. peperit ät et ada
				baioth. Peperit autem	ὼθ. ἔτεκε δὲ αὐτῷ ἀδὰ
				ada eliphaz de esau:	οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.

Cap. 36.

Prima chal.	Translа. Chal.
שְׁכַן נְגַד	sepulture rachel vsq; in diem hanc. Et profectus est
יְהוָה	israel: & tetendit tabernaculi suum vltra turrim gre
אֲמָה	gio. Et factum est cum moraretur israel in terra illa:
אֶל יָלַד	abiit ruben & dormiuit cuz bala cōcubina patris sui:
דּוּר	et audiuit israel. Fuerunt aūt filij iacob duodecim. filij
יְהוָה שָׁנָה נָגַד	lie: primogenitus iacob: ruben: simeō: & leui: & iuda:
מוּת כָּנַשׁ שׁוּב	et issachar: & zabulon. Filij rachel ioseph: & benjami.
יָלַד נָשָׂה	Filij aūt bale ancille rachel: dan: & neptali. Et filij
	zelphe ancille lie: gad: & aser. Iſti sunt filij iacob qui
	nati sunt ei in mesopotamia syrie. Venit autem iacob
	ad isaac patrem suū in mambre ciuitatē arbee: ipsa est
	hebron in qua peregrinatus est abraham & isaac. Et
	fuerunt dies isaac centum & octoginta anni. Et defe
	cit & mortuus est: & congregatus est ad populum suū
	senex & plenus dierum. Et sepelierunt eum esau et
	iacob filij sui. Cap. 36.
	HEc autem sunt generationes esau: ipse est edom.
	Esau accepit vxores suas de filiabus chanaan:
	Ada filiam elon ethei: & oolibama filiam ane filiam
	sebeon eucī: et basemath filiam ismaelis sozorem na
	baioth. Peperit autem ada eliphaz de esau:

Prima hebr.	Ter. Hebr.	Sept.	Ca. xxxvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. ch interp. latina
	אֶת אֱלִיפָז וַתֹּלֶד אֶת רְעוּאֵל			eliphaz. Basemath ge	ἐλιφάζ. Βασεμὰθ γε
	וְאֶת אָהֳלִיבָמָה יָלְדָה אֶת			nuit ieus: & oolibama	νηθεὶσα· καὶ οὁλιβαμὰ
	יְעוּשׁ וְאֶת יַעְלָם וְאֶת קֹרַח אֵלֶּה			peperit raguel. Et oli	ἔτεκε τὸν ῥαγουὴλ· καὶ ἔλι
	בְּנֵי עֵשָׂו אֲשֶׁר יֻלַּד לוֹ בְּאֶרֶץ			bama peperit ieul: et	φαὰζ τὸν ἰεγλόμ· καὶ τὸν κορέ·
	כְּנָעַן׃ וַיִּקַּח עֵשָׂו אֶת נָשָׁיו וְאֶת			ieglom: et core.	Βασεμὰθ ἔτεκε τὸν ἰεοὺλ, καὶ τὸν ἰεγλόμ, καὶ τὸν κορέ·
	בָּנָיו וְאֶת בְּנֹתָיו וְאֶת כָּל נַפְשׁוֹת			Filij aūt ada vxoris	υἱοὶ ἀδὰ, γυναικὸς
	בֵּיתוֹ וְאֶת מִקְנֵהוּ וְאֶת כָּל בְּהֶמְתּוֹ			esau: ei filius eliphaz:	ἡσαῦ· καὶ ῥαγουὴλ, υἱὸς βασεμὰθ, γυναικὸς ἡσαῦ·
	וְאֶת כָּל קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּאֶרֶץ			thema: omar: sophar:	υἱοὶ δὲ ἐλιφὰς, θεμὰν, ὠμὰρ, σωφὰρ, γοθὸμ,
	כְּנָעַן וַיֵּלֶךְ אֶל אֶרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב			gothā: amalec. Hi filij	κενεζ. θαμνὰ δὲ ἡ παλλακὴ ἐλιφὰς τοῦ υἱοῦ ἡσαῦ,
	אָחִיו׃ כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רָב מֵשֶׁבֶת			ada: vxoris esau.	γεννᾷ· θαμνὰ δὲ ἡ παλλακὴ ἐλιφὰς τοῦ υἱοῦ ἡσαῦ,
	יַחְדָּו וְלֹא יָכְלָה אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם			Filij aūt rahuel: nazeth:	peperit eliphas amalec. hi filij ada: vxo
	לָשֵׂאת אֹתָם מִפְּנֵי מִקְנֵיהֶם׃ וַיֵּשֶׁב			zare: some: & mose. hi	ἔτεκε τῷ ἐλιφὰς τὸν ἀμαλήκ· οὗτοι υἱοὶ ἀδὰ, γυναι
	עֵשָׂו בְּהַר שֵׂעִיר עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם׃			aūt filij rahuel: nazeth:	κὸς ἡσαῦ· καὶ ῥαγουὴλ, υἱὸς βασεμὰθ, γυναικὸς ἡσαῦ·
	וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם			zare: some: & mose.	οἱ δὲ υἱοὶ ἐλιφὰς, θεμὰν, ὠμὰρ, σωφὰρ, γοθὸμ,
	בְּהַר שֵׂעִיר׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי עֵשָׂו			Hi filij basemath: vxoris	κενεζ. θαμνὰ δὲ ἡ παλλακὴ ἐλιφὰς τοῦ υἱοῦ ἡσαῦ,
	אֱלִיפַז בֶּן עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו רְעוּאֵל			esau. hi aūt filij raguel:	peperit eliphas amalec. hi filij ada: vxo
	בֶּן בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וַיִּהְיוּ בְּנֵי			nazeth: zare: some: &	ris esau. hi aūt filij raguel: nazeth: zare: some:
	אֱלִיפַז תֵּימָן אוֹמָר צְפוֹ וְגַעְתָּם			mose. hi filij basemath:	et moze. hi fuerūt filij basemath: vxoris esau.
	וּקְנַז׃ וְתִמְנַע הָיְתָה פִּילֶגֶשׁ לֶאֱלִיפַז			vxoris esau.	οὗτοι δὲ υἱοὶ ἡσαῦ· υἱοὶ δὲ βασεμὰθ, γυναικὸς ἡσαῦ·
	בֶּן עֵשָׂו וַתֵּלֶד לֶאֱלִיפַז אֶת			hi aūt filij libemas filie	οὗτοι δὲ υἱοὶ ἡσαῦ· υἱοὶ λιβεμὰς θυγατρὸς ἐνὰν, τοῦ υἱοῦ
	עֲמָלֵק אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו׃			ane ethei: filij aūt	σεβεγὼν γυναικὸς ἡσαῦ· ἔτεκε δὲ τῷ ἡσαῦ τὸν ἰε
	וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל נַחַת זֶרַח שַׁמָּה			febegō vxoris esau.	ουλ· καὶ τὸν ἰεγλὸ· οὗτοι ἡγεμόνες
	וּמִזָּה אֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי בָּשְׂמַת			peperit aūt esau ie	
	אֵשֶׁת עֵשָׂו׃ וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה			hus & ihelon & core.	
	בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן אֵשֶׁת עֵשָׂו			Hi duces	
	וַתֵּלֶד לְעֵשָׂו אֶת יְעוּשׁ וְאֶת יַעְלָם				
	וְאֶת קֹרַח׃ אֵלֶּה אַלּוּפֵי				

Prima chal.	Interp. chal.
יָלַד עֵשָׂה	et basemath peperit rahuel. Et odibama peperit ieus
נָתָא קְנָה	hus & ihelom & chore. Hi filij esau q nati sunt ei i ter
סָנָא תָּבַב	ra chanaan. Tulit aūt esau vxores suas & filios suos
יָתַב	et filias suas: & omnes animas domus sue & pecora
יָלַד	sua & omnia iumenta sua: et vniuersam substantiam
אֵת	quā acquisierat in terra chanaā: & abiit in terrā ali
רָבַב	am propter iacob fratrem suum: quia erat substan
	tia eorum multa vt habitarent simul: et non po
אֵל	terat terra habitationis eorum sustinere eos propter
אָחַת	pecora eorum. Et habitauit esau in monte seir: esau
רָבַב	ipse est edom. Et he sunt generationes esau patris idu
	meorum in monte seir. Hec sunt nomina filiorū esau:
	eliphas filius ada vxoris esau: rahuel filij basemath
	vxoris esau. Fuerunt aūt filij eliphaz: theman: omar:
	sepho: & gatham: & cenez. Erat autem thāna concu
	bina eliphaz filij esau: et qua natus est amalech.
	Hi sunt filij ada vxoris esau. filij autē rahuel: naath
	& zara & semma & mesa. Hi filij basemath vxoris esau
	Iſti filij oolibama filie ane filie sebeon vxoris esau:
	que peperit ei hieus & hielō & chore. Iſti sunt duces

Pūtiua heb.	Ter. Heb.	Sen.	La. xxxvj.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Ere. lxx. cūinterp. latina
	בְּנֵי עֵשָׂו בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר עֵשָׂו			filiorum esau. Filii eliphaz primogeniti esau:	filij esau. elibas: primogẽti esau: dux
	אֱלוֹף תֵּימָן אֱלוֹף אוֹמָר אֱלוֹף			dux theman: dux omar:	υἱοὶ ησαυ. υἱοὶ ελιβάς, πρωτοτόκου ησαυ, ηγεμὼν
	צְפוֹ אֱלוֹף קְנַז׃ אֱלוֹף קֹרַח אֱלוֹף			dux sephua: dux chenez:	themā: dux omar: dux sophar: dux
	נְעָתָם אֱלוֹף עֲמָלֵק אֱלֶּה אֱלוֹפֵי			dux gathan: dux amalech:	θεμάν, ηγεμὼν ὠμάρ, ηγεμὼν σωφάρ, ηγεμὼν
	אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי			elíphaz in terra edom	cenez: dux coze: dux gotha: dux ga
	עָדָה׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי רְאוּאֵל בֶּן עֵשָׂו			& hi filii ada. hi quoq; filii rahu	κενέζ, ηγεμὼν κορέ, ηγεμὼν γοθά, ηγεμὼν γα
	אֱלוֹף נַחַת אֱלוֹף זֶרַח אֱלוֹף שַׁמָּה			el filii esau: dux naath: dux zara:	malec. hi duces eliphas in terra idumee,
	אֱלוֹף מִזָּה אֵלֶּה אֱלוֹפֵי רְאוּאֵל			dux semma: dux meza. Hi autem	μαλὲκ. οὗτοι ηγεμόνες ἐλιφὰς ἐν γῇ ἰδουμαίας,
	בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי בָשְׂמַת			duces rahuel. in terra edom. Isti filii	hi filij adas. et hi filij raguel. filij
	אִשֶּׁת עֵשָׂו וְאֵלֶּה בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה			basemath vxoris esau. Hi autem	οὗτοι υἱοὶ ἀδὰς. καὶ οὗτοι υἱοὶ ραγουηλ. υἱοὶ
	אֵשֶׁת עֵשָׂו אֱלוֹף יְעוּשׁ אֱלוֹף			filii oolibama vxoris esau: duces	esau: dux nachoth: dux zare: dux sa
	יַעְלָם אֱלוֹף קֹרַח אֱלֶּה אֱלוֹפֵי			ihelon duces chore. Hi	μὲ: οὗτοι ἡγεμόνες βαγουηλ ἐν
	אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה אֵשֶׁת עֵשָׂו׃			duces oolibama filie ane vxoris	edom. hi filij basemas: vroris esau,
	אֵלֶּה בְּנֵי עֵשָׂו וְאֵלֶּה אֱלוֹפֵיהֶם			esau. Isti sunt filii esau: & hi duces	τῇ αἰδώμ. οὗτοι υἱοὶ βασεμάς, γυναικὸς ησαῦ.
	רוּא אֱדוֹם׃ אֵלֶּה בְּנֵי שֵׂעִיר			eorum ipse est edom. Isti sunt filii	hi ãt filij elibemas: vroris esau: dux
	הַחֹרִי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ לוֹטָן			seir horrei habitatoris terre: lothan	οὗτοι δὲ υἱοὶ ἐλιβεμάς, γυναικὸς ησαῦ, ηγεμὼν
	וְשׁוֹבָל וְצִבְעוֹן וַעֲנָה׃ וְדִישׁוֹן וְאֵצֶר			& sobal & febeon & anan & dison & eser	seul: dux teglom: dux coze. hi du
	וְדִישָׁן אֵלֶּה אַלּוּפֵי חֹרִי בְּנֵי			& disan. Hi duces horrei filii	ces elibemas. hi filij esau. et hi
	לוֹטָן הוֹרִי וְהֵימָם וַאֲחוֹת לוֹטָן			& enam Erat autem soror lothã	γεμόνες ἐλιβεμάς. οὗτοι υἱοὶ ησαῦ. καὶ οὗτοι
	תִּמְנָע וַאֲלוָה בְּנֵי שׁוֹבָל עַלְיָן			tamna. Et isti filii sobal aluhan	duces cozii. hi sunt filii edõ. hi
	וּמָנַחַת וְעֵיבָל שְׁפוֹ וְאוֹנָם וַאֲלָה			& maneeth: & ebal & sephi & onã. Et hi	ἡγεμόνες αὐτῶν. οὗτοί εἰσιν υἱοὶ αἰδὼν, οὗτοι
	בְּנֵי צִבְעוֹן וְאַיָּה וַעֲנָה הוּא עֲנָה			filii febeon ahia & ana	ãt filij seir horrei: habitãtis
	אֲשֶׁר מָצָא אֶת הַיֵּמִים בַּמִּדְבָּר			Iste est ana qui inuenit	δὲ υἱοὶ σηεὶρ τοῦ χορραίου, τοῦ κατοικοῦντος
	בְּרֹעֲתוֹ אֶת הַחֲמֹרִים לְצִבְעוֹן אָבִיו׃			cum pasceret asinos febeon patris sui.	trã: lotan: sobal: febegõ: ana:
	וְאֵלֶּה בְּנֵי עֲנָה דִּישׁוֹן וְאָהֳלִיבָמָה			Habuitq; filium disan & filiam oolibama.	τὴν γῆν, λωτὰν, σωβὰλ, σεβεγὰν, ἀνά,
	בַּת עֲנָה׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי דִישָׁן			Et isti filii disan:	et leson: et asar: et rison. hi du
					καὶ λησὼν, καὶ ἀσὰρ, καὶ ῥισών. οὗτοι ἡγεμό
					nes chorrei: filii seir in tra
					νες τοῦ χορραίου, τοῦ υἱοῦ σηεὶρ ἐν τῇ γῇ αἰ
					δώμ. ἐγένοντο δὲ υἱοὶ λωτὰν, χορεὶ, καὶ ἐ
					μὰ. soroz ãt lotan: thẽna. hi ãt filii
					μὰν. ἀδελφὴ δὲ λωτὰν, θεμνά. οὗτοι δὲ υἱοὶ
					sobal: tolam: et manachath: et gebel:
					σωβὰλ, τωλὰμ, καὶ μαναχαθ, καὶ γεβὴλ,
					sophã: et omã. et hi filii febegõ:
					σωφὰν, καὶ ὠμὰν. καὶ οὗτοι υἱοὶ σεβεγών,
					ce: et enan. hic enan: q̃ inuenit
					ἀνά, καὶ ἐνὰν. οὗτος ἐνάν, ὃς εὗρε τὸν ἰα
					μὶν ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅτε ἔνρε τὰ ὑποζύγια σε
					beon pris sui. hi ãt filii
					βεγὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. οὗτοι δὲ υἱοὶ
					ena. hi ãt filii beson:
					νὰν. οὗτοι δὲ υἱοὶ δησὼν

Pūtiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
רַבָּנ	filiorum esau: filij eliphaz primogeniti esau. dux the	בְּנֵי עֵשָׂו בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹרָא דְעֵשָׂו רַבָּא תֵּימָן רַבָּא אוֹמָר רַבָּא צְפוֹ רַבָּא קְנַז׃ רַבָּא
אָנַתָ	mã: dux omar: dux sepho: dux cenez: dux choze: dux	קֹרַח רַבָּא נְעָתָם רַבָּא עֲמָלֵק אֱלֵין בְּרַבָּנֵי אֱלִיפַז בְּאַרְעָא דְאֱדוֹם אֱלֵין בְּנֵי עָדָה׃
יְהוֹה	gatham: dux amalech. Hi duces eliphaz in terra	וְאֵלֶּה בְּנֵי רְאוּאֵל בַּר עֵשָׂו רַבָּא נַחַת רַבָּא זַרְחַ רַבָּא שַׁמָּה רַבָּא מַזָּה אֱלֵין בְּרַבְרְבֵי רְאוּאֵל
אֵל	edom: hi filij ada. Hi quoq; filij rahuel filij esau: dux	בְּאַרְעָא דְאֱדוֹם אֱלֵין בְּנֵי בָּשְׂמַת אִתַּת עֵשָׂו׃ רַבָּא רַבְרְבֵי רְאוּאֵל בַּר עֵשָׂו רַבָּא נַחַת רַבָּא זַרְחַ רַבָּא
שַׁבַּת רְבָּנ	naath: dux zara: dux samma: dux meza. Hi duces ra	שַׁמָּה רַבָּא מַזָּה אֱלֵין בְּרַבְרְבֵי רְאוּאֵל בְּאַרְעָא דְאֱדוֹם אֱלֵין בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה אִתַּת עֵשָׂו׃ רַבָּא
רְעָה	huel in terra edom: isti filij basemath vroris esau.	רַבְרְבֵי אֱלִיפַז בְּאַרְעָא דְאֱדוֹם אֱלֵין בְּנֵי בָּשְׂמַת אִתַּת עֵשָׂו׃ רַבָּא רַבְרְבֵי רְאוּאֵל בְּאַרְעָא דְאֱדוֹם
	Hi autem filij oolibama vroris esau. dux iehus: dux	אֱלֵין בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה בַּר צִבְעוֹן אִתַּת עֵשָׂו׃ רַבָּא יְעוּשׁ רַבָּא יַעְלָם רַבָּא קֹרַח אֱלֵין
	hielom: dux choze. Hi duces oolibama filie ane vroris esau. Isti sunt filij esau: & hi duces eozum: ipse est	רַבְרְבֵי אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה אִתַּת עֵשָׂו׃ אֱלֵין בְּנֵי עֵשָׂו רַבְרְבֵי אֱדוֹם הוּא אֱדוֹם׃ אֱלֵין בְּנֵי שֵׂעִיר
	edom. Isti sunt filij seir horrei habitatores terre: lo	חֹרָאֵי יָתְבֵי אַרְעָא דְאֱדוֹם׃ וְאֵלֶּה שְׁמָהָת רַבְרְבֵי לוֹטָן שׁוֹבָל וְצִבְעוֹן וַעֲנָה׃
	than: & sobal: & ana: & dison: & eser: & disan.	וְדִישׁוֹן אֵצֶר וְדִישָׁן אֱלֵין רַבְרְבֵי חוֹרָאֵי בְּנֵי שֵׂעִיר בְּאַרְעָא דְאֱדוֹם׃ וַהֲוָה בְּנֵי
	Hi duces horrei filij seir in terra edom. Fuerunt q̃ fi	לוֹטָן הוֹרִי וְהֵימָם וַאֲחָתֵיהּ דְּלוֹטָן תִּמְנַע׃ אֱלֵין בְּנֵי שׁוֹבָל עַלְיָן וּמָנַחַת וְעֵיבָל שְׁפוֹ
	lij lothan: horri: & hemam. Soroz aũt lothan thamna. Et isti filij sobal: aluan & maneeth: & ebal: se	וְאוֹנָם׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי צִבְעוֹן וְאַיָּה וַעֲנָה הוּא עֲנָה דְּאַשְׁכַּח יָת גִּבָּרַיָּא בְּמַדְבְּרָא כַּד הֲוָה
	phi & onam. Et hi filij sebeon: aya & ana. Iste est ana	רָעֵי יָת תַּחֲמָרַיָּא לְצִבְעוֹן אֲבוּהִי׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי עֲנָה דִּישׁוֹן וְאָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה׃ וְאֵלֶּה
	qui inuenit gigantes in solitudine: cum pasceret asi	בְּנֵי דִישָׁן
	nos sebeon patris sui. Et hi filij ane: disson: & oolibama filia ane. Hi autem filij disan	

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Geſi. Ca. xxxvij.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. chinterp. latina.
	°אֲלוּף אֲהֳלִיבָמָה °אֲלוּף °אֵלָה °אֲלוּף		°dux °oolibama. °dux °ela. °dux	dux elibemas: dux olas: dux phinō: dux ἡγεμὼν ἐλιβεμᾶς, ἡγεμὼν ἐλάς, ἡγεμὼν φινων, ἡγεμὼν
°פִּנֹן: °אֲלוּף °קְנַז °אֲלוּף °תֵּימָן °אֲלוּף			°phinon. °dux °cenez. °dux °theman. °dux	ceneς: dux themā: dux mazar: dux mage κενὶς, ἡγεμὼν θεμάν, ἡγεμὼν μαζάρ, ἡγεμὼν μαγεδ
°מִבְצָר: °אֲלוּף °מַגְדִּיאֵל °אֲלוּף °עִירָם			°mabfar. °dux °Mabdiel °dux °hiram.	diel: dux zaphoin. hi duces edom: in edi
°אֵלֶּה °אַלּוּפֵי °אֱדוֹם °לְמוֹשְׁבֹתָם ×××	°יֹשֵׁב		°Hi °duces °edom °habitantes	ficatis in terra poſſeſſionis eorũ. hic
°בְּאֶרֶץ °אֲחֻזָּתָם °הוּא °עֵשָׂו °אֲבִי °אֱדוֹם:			°in terra °imperii ſui: °ipſe eſt °eſau °pater °idumeorum. °Habitauit aũt °iacob °in terra °chanaã °in	τωκοδομημένας ἐν τῇ γῇ τῆς κτήσεως αὐτῶν· οὗτος
°וַיֵּשֶׁב °יַעֲקֹב °בְּאֶרֶץ °מְגוּרֵי °אָבִיו ××	°גּוּר			eſau pater edom. habitauit aũt iacob in terra: vbi ha
°בְּאֶרֶץ °כְּנָעַן: °אֵלֶּה °תּוֹלְדוֹת °יַעֲקֹב	°יָלַד			bitauit pf eius in fra chanaã. he gũra
°יוֹסֵף °בֶּן °שְׁבַע °עֶשְׂרֵה °שָׁנָה	Cap. xxxvij.		q̃ pf̃ fuus °pegrinatus ẽ. &mm he ſunt gnatiões ei?	ρώκησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν γῇ Χαναάν. αὗται αἱ γενέ
°הָיָה °רֹעֶה °אֶת °אֶחָיו °בַּצֹּאן °וְהוּא ×				σεις ἰακώβ. Ca. 37.
°נַעַר °אֶת °בְּנֵי °בִלְהָה °וְאֶת °בְּנֵי ×××				
°זִלְפָּה °נְשֵׁי °אָבִיו °וַיָּבֵא °יוֹסֵף °אֶת ××	°נָשָׁה °בֹּא			
°דִּבָּתָם °רָעָה °אֶל °אֲבִיהֶם: °וְיִשְׂרָאֵל	°דָּבָב °לָקַח			
°אָהַב °אֶת °יוֹסֵף °מִכָּל °בָּנָיו °כִּי °בֶן ××				
°זְקֻנִים °הוּא °לוֹ °וְעָשָׂה °לוֹ °כְּתֹנֶת ××				
°פַּסִּים: °וַיִּרְאוּ °אֶחָיו °כִּי °אֹתוֹ °אָהֵב	°פָּסַס °רָאָה			
°אֲבִיהֶם °מִכָּל °אֶחָיו °וַיִּשְׂנְאוּ °אֹתוֹ	°שָׂנֵא			
°וְלֹא °יָכְלוּ °דַּבְּרוֹ °לְשָׁלֹם: °וַיַּחֲלֹם ××	°חָלַם			
°יוֹסֵף °חֲלוֹם °וַיַּגֶּד °לְאֶחָיו °וַיּוֹסִפוּ ××	°נָגַד °יָסַף			
°עוֹד °שִׁנְאוּ °אֹתוֹ °וַיֹּאמֶר °אֲלֵיהֶם ××				
°שִׁמְעוּ °נָא °הַחֲלוֹם °הַזֶּה °אֲשֶׁר °חָלָמְתִּי:				
°וְהִנֵּה °אֲנַחְנוּ °מְאַלְּמִים °אֻלְמִים ××	°אֻלָּם			
°בְּתוֹךְ °הַשָּׂדֶה °וְהִנֵּה °וַתְּקֹמְנָה °אֲלֻמָּתִי ×	°קוּם			
°וְגַם °נִצָּבָה °וְהִנֵּה °תְסֻבֶּינָה °אֲלֻמֹּתֵיכֶם ×××××	°נָצַב °סָבַב			
°וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ °לַאֲלֻמָּתִי: ×	°שָׁחָה			
°וַיֹּאמְרוּ °לוֹ °אֶחָיו °הֲמָלֹךְ °תִּמְלֹךְ °עָלֵינוּ	°מָלַךְ			
°אִם °מָשׁוֹל °תִּמְשֹׁל °בָּנוּ °וַיּוֹסִפוּ ××	°מָשַׁל			
°עוֹד °שִׂנְאוּ °אֹתוֹ °עַל °חֲלֹמוֹתָיו ×××				

Pritiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
°יִתֵּב °חַסַן	dur oolibama: dur ela: dur phinō: dur ceneȝ: dur the	
°יִתֵּב °יָלַד	man: dur mabſar: dur magdiſel: dur hirã. Hi duces	
°שְׁנָה °רַעְיָה °עָאן	edõ in habitationibus ſuis in terra poſſeſſionis eo	
°רְעֵה °נְשֵׁה °אָתָא	rum: ipſe eſt eſau pater idumeoꝝ. Habitauit aũt ia	
°רְעֵה °חֵה °יְסַף	cob in terra habitationis patris ſui in terra chanaã.	
°צְעֵה °חֵה °יְסַף	Hec ſunt generationes iacob. Cap. 37.	
°פְּסַס °חֵא °שְׁנָא	IOſeph filius erat decem ⁊ ſeptẽ annoꝝ quando	
°צְעֵה °חֵה °יְסַף	paſcebat oues cũ fratribus ſuis: et ipſe nutrieba	
°קוּם °קְנָא °אָסַר	tur cum filijs bale ⁊ cum filijs zelphe vxoꝝ patris	
°זְקַף °סָחַר	ſui. Et addurit ioſeph accuſatiõẽ eoꝝ malam ad pa	
°דְּמָה °חָלַךְ °שְׁלַם	trem ſuũ. Iſrael aũt diligebat ioſeph pluſq̃ vniuer	
	ſos filios ſuos: quoniã filius ſapiens erat ei. Fecitq̃	
	ei tunicam polymitam: et viderũt fratres eius q̃ dili	
	geret eum pater ſuus pluſq̃ oẽs fratres eius: ⁊ odẽ	
	runt eum: ⁊ nolebant loqui pacifice cũ eo. Et ſomniã	
	uit ioſeph ſomniũ: ⁊ narrauit fratribus ſuis: ⁊ addi	
	derũt amplius odio habere eũ. Et ait eis. Audite ob	
	ſecro ſomnium hoc quod ſomniaui: ecce ligabamus	
	manipulos in medio agri: et ecce ſtabat manipulus	
	meus: ⁊ etiam ertgebatur: ⁊ ecce circundabant eum	
	manipuli veſtri: ⁊ adorabant manipulum meum. Et	
	dixerũt ei fratres ſui. Nunquid regnare exiſtimas	
	ſuper nos? aut dominari putas noſtri? Et addiderũt	
	amplius odio habere eum propter ſomnia ſua: ꝯ	

Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
°atq̃ °ſermonũ iuuidie & °odii fomitẽ miſtrauit. °Aliud °quoq̃ vidit °ſõ	et ꝓpter verba eius. vidit ãt ſomniũ alte
nũ: °qđ °narrans °fratri	χαὶ ἐνειδεν τὸν ἐνύπνιον ἕτε
bus ſuis. et dixit: ecce ſomniaui ſomnium	ρον, καὶ διηγήσατο αὐτὸ τοῖς ἀδελ
°ſolem °& lunam °& °ſtel	φοῖς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον
las °vndecim ꝯ °adorare °me. Quod °cũ	ἕτερον· ὥςπερ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ἕνδεκα ἀςέρες
°patri ſuo °& °fribus °re	προσεκύνουν με· καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατὴρ
tuliſſet: °increpauit °eũ °pr̃	αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· τί γὸ ἐνύπνιον τοῦτο, ὃ
ſuus: °& dixit. °Quid ſi	ἐνυπνιάσθης· ἆρα γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγώ τε καὶ
bi vult °hoc °ſomniũ °qđ	ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου προσκυνῆσαί σοι
°vidiſti °? Nũ °ego °& ma	ἐπὶ τὴν γῆν; ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐ
ter tua ꝯ fratres tui ad adorandũ te	τοῦ· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ διετήρησε τὸ ῥῆμα· ἐπορεύ
°& °mãter °tua ꝯ fratres tui ad adorandũ te	θη δὲ fratres eius pascere oues
°& fratres tui °adorabi	ἐποίμαινον δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ βόσκειν τὰ πρόβατα
mus °te °ſup terram? °Inuidebant °ei °igitur	patris ſui in ſychem. et dixit ifrael
°fratres ſui: °pater vero	τοῦ πατρὸς αὐτῶν εἰς συχέμ· καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ
°rẽ tacitus °cõſiderabat.	ad ioſeph: nõ fratres tui paſcunt
°Cũq̃ °fres illius °in pa	πρὸς ἰωσὴφ, οὐχ οἱ ἀδελφοί σου ποιμαίνουσιν εἰς
ſcẽdis °gregibus °patris	ſychem? veni mittam te ad eos. dixit ãt
°moraretur °in ſichẽ: °di	συχέμ· δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς αὐτούς. εἶπε δὲ
xit °ad °eũ °iſrael. °Fratres	αὐτῷ· ἰδοὺ ἐγώ· εἶπε δὲ αὐτῷ Ἰσραὴλ· πορευθεὶς
tui °paſcunt °oues °in ſichẽ	ἴδε, εἰ ὑγιαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σου, καὶ τὰ πρόβα
°paſcunt oues °in ſichẽ	τα, καὶ ἀπάγγειλόν μοι. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν ἐκ
°mis. °veni °mittam te oo	valle ebron. ⁊ venit in ſychem. et
°ad eos. Quo °reſpondẽ	τῆς κοιλάδος τῆς χεβρών· καὶ ἦλθεν εἰς συχέμ· καὶ
te °preſto ſum: °ait. oooo	inſenit eũ ὁ ἐπτᾶθ̃ in agro.
°Vade °& °vide ſi cũcta pſ	εὗρεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ·
pera ſint erga oooooooo	interrogauit ãt eũ ὁ· dđ q̃ris? ille ãt dixit:
°fratres °tuos °& °pecora:	ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ ἄνθρ· τί ζητεῖς; ὁ δὲ ἔπε, τοὺς
°& °renũcia mihi qd aga	fratres meos q̃ro: nũcia mihi vbi paſ
°tur. °Miſſus °de valle °he	ἀδελφούς μου ζητῶ, ἀπάγγειλόν μοι ποῦ βόσκου
°bron °venit oooooooooo	σι. dixit ãt ei hõ: receſſerũt hinc.
°in ſichem. ° Inuenitq̃	σιν. εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος, ἀπήρκασιν ἐντεῦ
°eum °vir °errantẽ °in a	θεν· ἤκουσα γὰρ αὐτῶν λεγόντων, πορευθῶμεν εἰς
gro: °& interrogauit ooo	dothaim. et abiit ioſeph poſt fra
°qđ °quereret. °At ille re	δωθαείμ· καὶ ἐπορεύθη ἰωσὴφ κατόπισθεν τῶν ἀ
ſpõdit. °Fratres meos °q̃	δελφῶν αὐτοῦ. καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἐν δωθαείμ. προεί
ro. °Indica °mihi °vbi oo	δον δὲ αὐτὸν μακρόθεν, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν
°pascant greges: °Dixit	πρὸς αὐτούς· καὶ ἐπονηρεύοντο τοῦ

Interp. chal.
וַאֲהֳלִיבָמָה אֵלָה וְקֶנַז וְתֵימָן וְאָהֳלִיבָמָה בְּנוֹת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן אֵלֶּה בְּנֵי עֵשָׂו וְאֵלֶּה שְׁמוֹת אַלּוּפֵי בְנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר עֵשָׂו אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף צְפוֹ אַלּוּף קְנַז:
וְאַלּוּף תִּמְנָע אַלּוּף עַמָּלֵק אֵלֶּה אַלּוּפֵי אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה:
וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל נַחַת וָזֶרַח שַׁמָּה וּמִזָּה אֵלֶּה הָיוּ בְּנוֹת בָּסְמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו:
וְאֵלֶּה בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן אֵשֶׁת עֵשָׂו וַתֵּלֶד לְעֵשָׂו אֶת יְעוּשׁ וְאֶת יַעְלָם וְאֶת קֹרַח:
אֵלֶּה אַלּוּפֵי בְנֵי עֵשָׂו בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר עֵשָׂו אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף צְפִי אַלּוּף קְנַז:
א

Pritiua beb. | Ter. Heb. | Beſi. | La. xxxvii. | Trãſla. B. Hiero. | Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

לְהַמִּיתוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בַּעַל הַחֲלֹמוֹת הַלָּזֶה בָּא׃ ... מות

עַתָּה לְכוּ וְנַהַרְגֵהוּ וְנַשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד הַבֹּרוֹת וְאָמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלַתְהוּ ... הלך הרג שלך רוע

וְנִרְאֶה מַה יִּהְיוּ חֲלֹמֹתָיו׃ וַיִּשְׁמַע ... ראה היה שמע

רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא ... נצל

נַכֶּנּוּ נָפֶשׁ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רְאוּבֵן ... נכה

אַל תִּשְׁפְּכוּ דָם הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ ... שפך

אֶל הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וְיָד ... דבר

אַל תִּשְׁלְחוּ בוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ ... שלח

מִיָּדָם לְהֲשִׁיבוֹ אֶל אָבִיו׃ וַיְהִי ... שוב היה

כַּאֲשֶׁר בָּא יוֹסֵף אֶל אֶחָיו ... בוא

וַיַּפְשִׁיטוּ אֶת יוֹסֵף אֶת כָּתָּנְתּוֹ אֶת ... פשט

כְּתֹנֶת הַפַּסִּים אֲשֶׁר עָלָיו׃ וַיִּקָּחֻהוּ ... פסס לקח

וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ הַבֹּרָה וְהַבּוֹר רֵק ... ריק

אֵין בּוֹ מָיִם׃ וַיֵּשְׁבוּ לֶאֱכָל לָחֶם ... שוב אכל לחם

וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה אֹרְחַת ... נשא ראה

יִשְׁמְעֵאלִים בָּאָה מִגִּלְעָד וְגְמַלֵּיהֶם ... בוא

נֹשְׂאִים נְכֹאת וְצֳרִי וָלֹט הוֹלְכִים ... נכאת צרי הלך

לְהוֹרִיד מִצְרָיְמָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה ... ירד

אֶל אֲחֵיהֶם מַה בֶּצַע כִּי נַהֲרֹג אֶת ... הרג

אֶחָינוּ וְכִסִּינוּ אֶת דָּמוֹ׃ לְכוּ ... לנו

וְנִמְכְּרֶנּוּ לַיִּשְׁמְעֵאלִים וְיָדֵנוּ אַל ... מכר

תְּהִי בּוֹ כִּי אָחִינוּ בְשָׂרֵנוּ הוּא ... היה

וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו׃ וַיַּעַבְרוּ אֲנָשִׁים ... שמע

מִדְיָנִים סֹחֲרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ ... משך עלה

אֶת יוֹסֵף מִן הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת ... מכר

Pritiua chal. | Interp. chal.

כְּתוֹל הוּא׃ וַאֲמָרוּ גֻּבַר לְאָחוֹהִי הָא סַרְחָנָא דֵּיכִי אֲתָא׃ וּכְעוֹ אֲחוֹהִי וְכִכְתִּילוּ לֵיהּ ... אֲתָא

וְאִרְמִיָּה׃ כַּחַד מִן גּוּבַיָּא וְנִסְרַח בְּחַדָּא בִּישְׁתָּא אֲכָלְתֵּיהּ׃ וְנִחְזֵי מָה יְהֵא פְּסוֹף ... פְּסַס

חֶלְמוֹהִי׃ וּשְׁמַע רְאוּבֵן וְשֵׁזִיבֵיהּ מִידֵּיהוֹן וַאֲמַר לָא נְקַטְלִינֵיהּ נַפְשׁ׃ וַאֲמַר לְהוֹן ... שְׁבַח עֵדָא בַּר

רְאוּבֵן לָא תִּשְׁדוֹן חַמָּא׳ רְמוֹ תַּיְרָה לְגוֹבָּא הָדֵין דִּי בְּמִדְבְּרָא וִידָא לָא תְּשׁוֹטוּן בֵּיהּ ... חֵיוָה

בְּדִיל לְשֵׁזָבָא תַּיְרָה מִידֵּיהוֹן׃ לְאַתְּוֹתֵיהּ לְוָת אֲבוֹהִי׃ וַהֲוָה בַּד אֲתָא יוֹסֵף לְוָת ... אֲשֶׁד אֲמַר דְּבַר

אֲבוֹהִי וְצַוַּח לֵיהּ יָת כְּתוֹנֵיהּ יָת כְּתוֹנֵיהּ דְּפַסֵּי דְּעַלּוֹהִי׃ וְנִסְּבוֹהִי וּרְמוֹ תַּיְרָה ... שׁוּב תּוֹב שָׁלַח

לְגוֹבָּא וְגוֹבָּא רֵיקָא לֵית בֵּיהּ מַיָּא׃ וְאִסְתַּחֲרוּ לְמֵיכַל לַחְמָא וְיַקְפוּ עֵינֵיהוֹן וְחָזוֹ וְהָא ... פַּסַּס סַחַר

שְׁיָרַת עַרְבָאֵי אַתְיָא מִגִּלְעָד וּגְמַלֵּיהוֹן טְעִינִין שְׁעָף וּקְטָף וּלְטוֹם אָזְלִין לְאַחֲתָא ... אֲכַל חֲזָא שְׁרָא

לְמִצְרָיִם׃ וַאֲמַר יְהוּדָה לַאֲחוֹהִי מָה פֻּמְיוֹן אִיתְרַבֵּי לָנָא אֲרֵי נְקַטֵּיל יָת אֲחוֹנָא וּנְכַסֵּי עַל ... נָחַת הָנָה קְטַל

דְּמֵיהּ׃ אִיתֵי וְנִזְבְּנִינֵיהּ לְעַרְבָאֵי וְיָדָנָא לָא תְּהֵא בֵּיהּ אֲרֵי אֲחוֹנָא בִּשְׂרָנָא הוּא׃ וְקַבִּילוּ ... כְּסָה אֲתָא זְבַן

מֵימְרֵיהּ אֲחוֹהִי׃ וַעֲבָרוּ גֻּבְרֵי מַדְיָנָאֵי טַיָּרֵי וְנָדִידוּ׃ וְאַסְיִקוּ יָת יוֹסֵף מִן גּוּבָּא׃ וְזַבִּינוּ יָת ... יָרַד סָחַר

Ter. Heb. | Beſi. | La. xxxviii. | Pritiua. beb.

יוֹסֵף לְיִשְׁמְעֵאלִים בְּעֶשְׂרִים כָּסֶף ... בוא שוב

וַיְבִיאוּ אֶת יוֹסֵף מִצְרַיְמָה׃ וַיִּשְׁכַּב ... שכב

רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין יוֹסֵף ... בור

בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו׃ וַיָּשָׁב אֶל ... קרע

אֶחָיו וַיֹּאמֶר הַיֶּלֶד אֵינֶנּוּ וַאֲנִי ... בוא לָכַח

אָנָה אָנִי בָא׃ וַיִּקְחוּ אֶת כְּתֹנֶת ... שׂוּם שָׂעִר עֵז

יוֹסֵף וַיִּשְׁחֲטוּ שְׂעִיר עִזִּים ... טָבַל שָׁלַח

וַיִּטְבְּלוּ אֶת הַכְּתֹנֶת בַּדָּם׃ וַיְשַׁלְּחוּ ... פָּסַס

אֶת כְּתֹנֶת הַפַּסִּים וַיְבִיאוּ אֶל ... נכר

אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מָצָאנוּ ... הכר נא הַכְּתֹנֶת בֶּן הִוא אִם לֹא׃ ... וַיַּכִּרֶהָ וַיֹּאמֶר כְּתֹנֶת בְּנִי חַיָּה ... רָעָה אָכְלָתְהוּ טָרֹף טֹרַף יוֹסֵף׃ ... וַיִּקְרַע יַעֲקֹב שִׂמְלֹתָיו וַיָּשֶׂם שָׂק ... בְּמָתְנָיו וַיִּתְאַבֵּל עַל בְּנוֹ יָמִים ... רַבִּים׃ וַיָּקֻמוּ כָל בָּנָיו וְכָל בְּנֹתָיו ... לְנַחֲמוֹ וַיְמָאֵן לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי ... אֵרֵד אֶל בְּנִי אָבֵל שְׁאֹלָה וַיִּבְךְּ ... אֹתוֹ אָבִיו׃ וְהַמְּדָנִים מְכָרוּ אֹתוֹ ... אֶל מִצְרַיִם לְפוֹטִיפַר סְרִיס פַּרְעֹה ... שַׂר הַטַּבָּחִים׃ וַיְהִי בָּעֵת הַהִוא ... וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אֶחָיו וַיֵּט עַד ... אִישׁ עֲדֻלָּמִי וּשְׁמוֹ חִירָה׃ וַיַּרְא ... שָׁם יְהוּדָה בַּת אִישׁ כְּנַעֲנִי וּשְׁמוֹ ... שׁוּעַ וַיִּקָּחֶהָ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃ וַתַּהַר ... וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר׃ וַתַּהַר ... עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ ...

Cap. xxxviii.

הָיָה נָטָה ... רָאָה

Pritiua chal.

אֲתָא ... פְּסַס אֲתָא

שְׁכַח שְׁדַע בַּר חֵיוָה קְטַל שְׁוָה

אֲבַל קוּם

נְחַת עֲבַד

רַבַּב

עִיל עֲדָה

קְרָא

Transla. Chal.

יוֹסֵף לְעַרְבָאֵי בְּעֶשְׂרִין סְלְעִין דְּכַסְפָּא וְאַיְתִיאוּ יָת יוֹסֵף לְמִצְרָיִם׃ וְתָב רְאוּבֵן לְגוּבָּא ... וְהָא לֵית יוֹסֵף בְּגוֹבָּא וּבָזַע יָת לְבוּשׁוֹהִי ׃ וְתָב לְוָת אֲחוֹהִי וַאֲמַר עֲלַמָא לֵיתוֹהִי ... וַאֲנָא לְאָן אֲנָא אֲזַל׃ וְנְסִיבוּ יָת כְּתוֹנֵיהּ דְּיוֹסֵף וְכְלִיסוּ צְפִיר בַּר עִזֵּי וְטְבָלוּ יָת כְּתוֹנֵיהּ ... דְּדָמָא׃ וְשַׁלַּחוּ יָת כְּתוֹנֵיהּ דְּפַסֵּי וְאַיְתִיאוּ לְוָת אֲבוֹהוֹן וַאֲמָרוּ דָא אַשְׁכַּחְנָא ... אִשְׁתְּמוֹדַע כְּעַן הֲכְתוֹנֵיהּ ... דִּבְרֵהּ הִיא אִם לָא ׃ וְאִשְׁתְּמוֹדְעֵהּ וַאֲמַר כְּתוֹנֵיהּ דְּבְרִי ... חַיְתָא בִּישְׁתָּא אֲכָלְתֵּיהּ מְכִילְתָּא יוֹסֵף׃ וּבָזַע יַעֲקֹב לְבוּשׁוֹהִי ׃ וְשַׁוִּי שַׁקָּא בְּמָתְנָיְהִי ... וְיִתְאַבֵּל עַל בְּרֵיהּ יוֹמִין סַגִּיאִין׃ וְכַסּוּהִי כָּל בְּנוֹהִי וְכָל בְּנָתֵיהּ לְמֵחְמִיתְהִי וְסָרְבַת לְקַבָּלָא ... תַּנְחוּמִין׃ וַאֲמַר אֲרֵי אִיחוּת עַל בְּרִי כַּדְאֲבֵילָא לִשְׁאוֹל ׃ וּבְכָא ... זַבִּינוּ יְתֵיהּ לְמִצְרָאֵי לְפוֹטִיפַר רַב קַטוֹלַיָּא ׃

Ca. xxxviii.

וַהֲוָה בְּעִדָּנָא הַהִיא וּנְחַת יְהוּדָה מְעִם אֲחוֹהִי וְסָטָא לְוָת גַּבְרָא עֲדוּלָמָאָה וּשְׁמֵיהּ ... חִירָה׃ וְחָמָא תַּמָּן יְהוּדָה בַּר תַּגְבָּרָא וּשְׁמֵיהּ שׁוּעַ וּנְסָבֵהּ לְמֵיסַב לְוָתְהוֹן׃ וַעֲלָת אֵיתָת וְיַלְדַת בַּר ... וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ עֵר ׃ וְעַדְּיָאת עוֹד וְיַלְדַת בַּר ... וּקְרָת יָת שְׁמֵיהּ ...

Trãſla. B. Hiero.

occidere : m & mutuo loquebantur. Ecce somniator iste q venit: nunc ergo venite occidam⁹ eũ: et mittamus in cisternã veterem: dicemq⁹ bestia pessima comedit eũ: et videbim⁹ q̃s erit finis somniorũ suor. Audiuitq; ruben: et liberauit eũ de manib⁹ eor: et ait. Nõ interficiamus animã eius: nec effundamus sanguinẽ: sed pjicite eũ in cisternã hanc q̃ est in solitudine: manusq; vras seruate innoxias. Hoc aũt dicebat volẽs eripe eũ de mãibus eorũ: & reddere patri suo. Cõfestim igitur vt puenit ad fratres suos: nudauerunt eum tunica talari & polymita: et miserunt eũ in cisternã veterem que non habebat aquam. Et sedentes vt comederent panẽ viderũt hismaelitas viatores venire de galaad cum camelis eorum portantes aromata & resinam & stactem in egyptum. Dixit ergo iudas fribus suis. Quid nobis prodest si occidimus frẽm nr̃m: & celauerimus sanguinẽ ipius. Melius ẽ vt venundetur hismaelitis: & manus nr̃e nõ polluãtur. Frater noster & caro nostra ẽ. Acqueruũt frẽs sermonibus illius & pterei tibus madianitis negociatoribus extrahẽtes eũ de cisterna vendiderunt

Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

vt occiderẽt illũ. dixit aũt vnus ad frẽm ἀποκτείναι αὐτόν. εἶπε δὲ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν Matth. 21.d. Marci 12.b. Luce. 20.a. suũ: ecce somniator iste venit. nũcergo αὐτοῦ, ἰδοὺ ὁ ἐνυπνιαστὴς ἐκεῖνος ἔρχεται. νῦν οὖν venite interficiam⁹ eũ: et pniciamus eũ in δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ῥίψωμεν αὐτὸν εἰς ἕνα cisternã veterem: & dicemus bestia mala cisternῶν. καὶ ἐροῦμεν, θηρίον πονηρὸν κατέφα devorauit eũ: & tũc apparebit qd illi pfint somnia sua. Audiẽs aũt hec ruben: nitebatur liberare eũ de manibus eorũ: & dicebat. Nõ interficiamus animã eius: nec effundamus sanguinẽ: sed pjicite eũ in cisternã veterẽ q̃ est in solitudine: manusq; vras seruate innoxias. Hoc aũt dicebat volẽs eripe eũ de mãibus eorũ: & reddere patri suo. Cõfestim igitur vt puenit ad fratres suos: nudauerunt eum tunica talari & polymita: et miserunt eũ in cisternam veterem que non habebat aquam. Et sedentes vt comederent panẽ viderũt hismaelitas viatores venire de galaad cum camelis eorum portantes aromata & resinam & stactem in egyptum. Dixit ergo iudas fribus suis. Quid nobis prodest si occidimus frẽm nr̃m: & celauerimus sanguinẽ ei⁹. Venite & vendam⁹ eũ arabibus: & manus nr̃e nõ fit in eũ: q̃m frat nr̃ & caro nr̃a est: & obediẽt ei frẽs sui. Et trãsierũt viri negociatores madianite: & extraxerũt & leuauerũt ioseph de cisterna: & vẽdiderunt

ἐκεῖνον θανάτῳ καὶ σκοτώσωμεν αὐτὸν ἐν ἑνὶ τῶν λάκκων τούτων, καὶ ἐροῦμεν θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν, καὶ ὀψόμεθα τί ὄψονται τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ. ἀκούσας δὲ Ρουβὴν ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ εἶπεν, οὐ πατάξομεν αὐτὸν εἰς ψυχήν. εἶπε δὲ αὐτοῖς Ρουβήν, μὴ ἐκχέητε αἷμα, ἐμβαλέτε δὲ αὐτὸν εἰς λάκκον τοῦτον τὸν χερσαῖον, χεῖρα δὲ μὴ ἐπενέγκητε αὐτῷ, ὅπως ἐξέλωνται αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀποδῷ αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ὡς ἦλθεν Ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐξέδυσαν τὸν Ἰωσὴφ τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον τὸν ποδήρη τὸν ὄντα αὐτῷ, καὶ ἔλαβον αὐτὸν καὶ ἐνέβαλον εἰς τὸν λάκκον· ὁ δὲ λάκκος κενὸς, ὕδωρ οὐκ εἶχεν. ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν ἄρτον· καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς, εἶδον· καὶ ἰδοὺ ὁδοιπόροι ἰσμαηλῖται ἤρχοντο ἐκ Γαλαάδ· καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔφερον ἔγερμον θυμιάματα καὶ ῥητίνην καὶ σαπεντ, ἠβαὶ ἀπενεγκεῖν αὐτὰ εἰς Αἴγυπτον. εἶπε δὲ Ιουδας πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τί χρήσιμον, ἐὰν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ κρύψωμεν τὸ αἷμα αὐτοῦ, δεῦτε ἀποδώμεθα αὐτὸν τοῖς ἰσμαηλίταις τούτοις, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν μὴ ἐσωσαν ἡ πάντων, ὅτι ἀδελφὸς καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐστιν. ἤκουσαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνδρες οἱ μαδιηναῖοι ἔμποροι, καὶ ἐξείλκυσαν καὶ ἀνεβίβασαν τὸν Ἰωσὴφ ἐκ τοῦ λάκκου· καὶ ἀπέδοντο τὸν Ἰωσὴφ εἰς Αἴγυπτον πετεφρῆ

Ca. xxxviii.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, κατέβη Ἰούδας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἀφίκετο ἕως πρός ἄνδρα τινὰ ὀδολλαμίτην, ᾧ ὄνομα Εἰρᾶς· καὶ εἶδεν ἐκεῖ Ἰούδας filiã hois chananei: qui nomẽ fuit. et accepit ἄνδρα Χαναναίου, ᾧ ὄνομα σαυά· καὶ ἔλαβεν eã: et ingressus ẽ ad eã. et cõcipiẽs: pepe- αὐτήν, καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτήν· καὶ συλλαβοῦσα ἔτε rit filiũ: et vocauit nomẽ eius: her. et concipi- κεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῷ, Ηρ· καὶ συλλαβοῦ ens adhuc: peperit filiũ: & vocauit nomẽ eius: σαὖτι, ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ,

Transla. Chal.

eum arabibus viginti siclis argenti: & adduxerũt ioseph in egyptũ. Et reuersus est ruben ad cisternã: et ecce ioseph nõ erat in cisterna: & scidit vestimẽta sua: et reuersus est ad fratres suos: & ait. Puer non cõparet: & ego quo vadam. Et tulerũt tunicã ioseph: & macauerũt hedum caprar: & tinxerũt tunicã in sanguinem. Et miserunt tunicã polymitã: et attulerũt patri suo atq; dixerunt. Hanc inuenimus: cognosce nunc si tunica filii tui est: an nõ. Et cognouit eam: & ait. Tunica filii mei est: bestia pessima comedit eum: occisio ne occisus est ioseph. Et scidit iacob vestimẽta sua: et posuit saccũ in lumbis suis: & luxit diebꝰ multos sup filiũ suũ. Et surrexerũt oẽs filij eius & oẽs filie eius vt cõ solarẽtur eũ: & noluit accipere cõsolationẽ: & ait. Usq descendã sup filiũ meũ luges in infernũ. Et plangit eũ pr eũ. Madianite aũt vendiderũt eũ in egypto putiphari principi pharaonis magistro militũ. Ca. 38. Et factũ est illo tpe & descẽdit iudas a frib⁹ suis: et diuertit ad virũ odolamitẽ: cui⁹ nomẽ erat hy ra. Vidit ibi iudas filiã hois mercatoris: cuius nomen erat sue: & accepit eam: ingressusq; est ad eam. Et cõcepit & peperit filiũ: & vocauit nomen eius her. Cõcepitq; rursus: & peperit filiũ: & vocauit nomẽ ei⁹

Trãſla. B. Hiero.

eum hismaelitis viginti aureis. et venduerũt ioseph in egyptũ. reuertitus ẽ aũt rubẽ ad cisternã: et nõ inuenit ioseph in cisterna: et rupit vestimẽta sua: et reuertus ẽ ad fratres suos: & ait. Puer non comparet: & ego quo ibo. Tulerunt aũt tunicam eius: & in sanguinem hedi quem occiderant tinxerunt: mittentes qui ferrent ad patrem & dicerent. Hanc inuenimus: vide vtrum tunica filii tui sit an non. Quã cũ cognouisset pater: ait. Tunica filii mei est. Fera pessima comedit eũ: bestia deuorauit ioseph. Scissitq; vestibus: indutus est cilitio plugens filium suũ multo tempore. Cõgregatis aũt cũctis liberis eius vt lenirent dolorẽ patris: noluit cõsolationẽ accipere: sed ait. Descẽdã ad filiũ meũ lugẽs in infernũ. Et fleuit eũ pr eius. at ille: pseuerãte in fletu: madianite vẽdiderunt ioseph in egypto phutifari eunucho pharaonis principi coquor.

Ca. 38.

Et factũ ẽ aũt in tẽpore illo: descẽdit iudas a fratribus suis: et perueniit vsq; ad hoiez quẽ dã odollamitẽ: cui nomẽ iras. et vidit ille iudas filiã hois chananei: cui nomẽ fuit. et accepit eã: et ingressus ẽ ad eã. et cõcipiẽs: pepe- rit filiũ: et vocauit nomẽ eius her. Rursus cõcepto fetu natũ filiũ vocauit

Interp. chal.

יוֹסֵף לְעַרְבָאֵי בְּעֶשְׂרִין סְלְעִין דִּכְסַף וְאַיְתִיאוּ יָת יוֹסֵף לְמִצְרָיִם׃ וְתָב רְאוּבֵן לְגוּבָּא ... וְהָא לֵית יוֹסֵף בְּגוּבָּא וּבָזַע יָת לְבוּשׁוֹהִי ׃ וְתָב לְוָת אֲחוֹהִי וַאֲמַר עֲלַמָא לֵיתוֹהִי ... וַאֲנָא לְאָן אֲנָא אֲזַל׃ וְנְסִיבוּ יָת כְּתוֹנֵיהּ דְּיוֹסֵף וְכְלִיסוּ צְפִיר בַּר עִזֵּי וְטְבָלוּ יָת כְּתוֹנֵיהּ ... דְּדָמָא׃ וְשַׁלַּחוּ יָת כְּתוֹנֵיהּ דְּפַסֵּי וְאַיְתִיאוּ לְוָת אֲבוֹהוֹן וַאֲמָרוּ דָא אַשְׁכַּחְנָא ... אִשְׁתְּמוֹדַע כְּעַן הֲכְתוֹנֵיהּ ... דִּבְרֵהּ הִיא אִם לָא ׃ וְאִשְׁתְּמוֹדְעֵהּ וַאֲמַר כְּתוֹנֵיהּ דְּבְרִי ... חַיְתָא בִּישְׁתָּא אֲכָלְתֵּיהּ מְכִילְתָּא יוֹסֵף׃ וּבָזַע יַעֲקֹב לְבוּשׁוֹהִי ׃ וְשַׁוִּי שַׁקָּא בְּמָתְנָיְהִי ... וְיִתְאַבֵּל עַל בְּרֵיהּ יוֹמִין סַגִּיאִין׃ וְכַסּוּהִי כָּל בְּנוֹהִי וְכָל בְּנָתֵיהּ לְמֵחְמִיתְהִי וְסָרְבַת לְקַבָּלָא ... תַּנְחוּמִין׃ וַאֲמַר אֲרֵי אִיחוּת עַל בְּרִי כַּדְאֲבֵילָא לִשְׁאוֹל ׃ וּבְכָא ... זַבִּינוּ יְתֵיהּ לְמִצְרָאֵי לְפוֹטִיפַר רַב קַטוֹלַיָּא ׃

Ca. xxxviii.

וַהֲוָה בְּעִדָּנָא הַהִיא וּנְחַת יְהוּדָה מֵעִם אֲחוֹהִי וְסָטָא לְוָת גַּבְרָא עֲדוּלָמָאָה וּשְׁמֵיהּ ... חִירָה׃ וְחָמָא תַּמָּן יְהוּדָה בַּר תַּגְבָּרָא וּשְׁמֵיהּ שׁוּעַ וּנְסָבֵהּ לְמֵיסַב לְוָתְהוֹן׃ וַעֲלָת אֵיתָת וְיַלְדַת בַּר ... וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ עֵר ׃ וְעַדְּיָאת עוֹד וְיַלְדַת בַּר ... וּקְרָת יָת שְׁמֵיהּ ...

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Sep.	La. xxxviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.
	וַיֹּאונָן יָדַע כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזָּרַע וְהָיָה אִם בָּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיו וְשִׁחֵת אַרְצָה לְבִלְתִּי נָתֵן זֶרַע לְאָחִיו	Ονὰν δὲ ἔγνω ὅτι οὐκ αὐτῷ ἔσται τὸ σπέρμα καὶ ἦν ὅταν εἰσεπορεύετο πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ἐφθείρετο ἐπὶ τῆς γῆς μὴ δοῦναι σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ	Onã. Tertiũ quoq; peperit & appellauit eo nomẽ sela. Quo nato : pare re vltra cessauit .	onã. adiciens pepit filiũ : et vocauit nomẽ eius : filom. hec ãt erat in chasli: qñ pepit eos.
	וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כַּלָּתוֹ שְׁבִי אַלְמָנָה בֵּית אָבִיךְ עַד יִגְדַּל שֵׁלָה בְנִי כִּי אָמַר פֶּן יָמוּת גַּם הוּא כְּאֶחָיו וַתֵּלֶךְ תָּמָר וַתֵּשֶׁב בֵּית אָבִיהָ	Καὶ εἶπεν Ιουδας τῇ νύμφῃ αὐτοῦ, κάθου χήρα ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου, ἕως μάθω ἐὰν Σηλὼμ ὁ υἱός μου ἀνδρωθῇ· εἶπε γὰρ μὴ καὶ τοῦτον ἀποθάνῃ καθὼς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθη Θαμὰρ καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῆς.	Dixitq; iudas thamar nurui sue: Ésto vídua ĩ domo patris tui: donec crescat sela filius meus: timebat enĩ ne & ipse moreretur sicut fratres eius. Abiit ergo thamar: habitauit in domo patris sui.	dixit ãt iudas thamar nurui sue: sede vidua in domo patris tui: donec crescat sela filius meus: dixit enĩ: ne forte moriatur etiã ipse sicut fratres eius. Et abiit thamar: habitauit in domo patris sui.
	וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתָּמָת בַּת שׁוּעַ אֵשֶׁת יְהוּדָה וַיִּנָּחֶם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל גֹּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא וְחִירָה רֵעֵהוּ הָעֲדֻלָּמִי תִּמְנָתָה	Καὶ ἐπληθύνθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἀπέθανε σαυὰ ἡ γυνὴ Ιουδα. καὶ παρακληθεὶς Ιούδας, ἀνέβη ἐπὶ τοὺς κείροντας τὰ πρόβατα αὐτοῦ, αὐτὸς καὶ Ἀρὰς ὁ ποιμὴν αὐτοῦ ὁ ὀδολλαμίτης εἰς θαμνά.	Et cõsolatus iudas: ascẽdit ad tondẽtes oues suas: ipe et iras pastor eius odollamites in thãna.	Et ecce nũciatũ ẽ thamar nurui sue: dicẽtes: ecce socer tuus ascẽdit in thãna: tõdere oues suas.
	וַתֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה תִמְנָתָה לָגֹז צֹאנוֹ וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתִּכַס בַּצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי	Καὶ ἀνέβη εἰς θαμνά, κείρων τὰ πρόβατα αὐτοῦ· καὶ περιῆλθον τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως ἀφ' ἑαυτῆς, περιε	Et ascẽdit in thãnath ad tondẽdas oues suas. Et deposuit vestimẽta viduitatis sue a se: et operuit se pallio: & omsuit se : & sedit in biuio itineris : quod est iurta uiã thãnath : quoniã vidit q creuerat sela : et ipsa non tradebatur ei in vxorem. Et vidit eam iudas:	ascẽdit in thãnath ad tondẽ das oues suas. et deposuit vestimẽta viduitatis sue a se: et operuit se pallio: et omsuit se : et sedit in biuio itineris : quod est iurta uiã thãnath : quoniã vidit q creuerat sela : et ipsa non tradebatur ei in vxorem. Et vidit eam iudas:
	וַתֻּגַּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךְ עֹלֶה תִמְנָתָה לָגֹז צֹאנוֹ וַתָּסַר בִּגְדֵי אַלְמְנוּתָהּ מֵעָלֶיהָ וַתִּכַס בַּצָּעִיף וַתִּתְעַלָּף וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֲשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה כִּי	ρασθαι τὰ πρόβατα αὐτοῦ, ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πρὸς αὐτῆς.		
	רָאֲתָה כִּי גָדַל שֵׁלָה וְהוּא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה וַיִּרְאֶהָ יְהוּדָה				

Interp. chal.

אונן ואוכיבת עוד וילידת בר וקרת ית שמיה שלה והוה בכזיב כד ילידת יתיה
ויסיב יהודה אתתא עיר בוכריה ושמה תמר והוה עיר בוכרא דיהודה בישׁ קדם יי
ואמתיה יי והוה יהודה לאונן עול לות אינתת אחוך ויבם יתה ואקים זרעא
לאחוך וידע אונן ארי לא על שמיה יתקרי זרעא והוי כד עיל לות אינתת אחוהי
ושחתיה על ארעא בגין דלא למיתן זרעא לאחוהי ובאיש קדם יי ויעבד
אף תניה ואמר יהודה לתמר כלתיה תיבי ארמלא בית אבוך עד ירבא
שלה ברי ארי אמר דילמא ימות אף הוא כאחוהי ואזלת תמר ויתבת בבית אבוהא
וסגיאו יומיא ומיתת בת שוע אינתת יהודה ואתנחם יהודה וסליק לות גזזי עאניה
הוא וחירה רעיה עדולמאה לתמנת ואתחוא לתמנת ואשתעי לתמר חמוך סליק
למתנת עאניה ואתחדאת ית לבושי ארמלותה מיתהי ותיסבאת בעיבעא ותתכנת
ויתיבת בפרשות עינין די על אורח תמנת ארי רבא שלה והיא לא יתיהבת
ליה לאינתו וחמאה יהודה

Transla. Chal.

onã. Et additit rursus et peperit filiũ : vocauitq; nomen ei sela : & erat in chezib qñ peperit eã. et accepit iudas vroẽ her primogenito suo : cui nomẽ erat thamar. Erat aũt her primogenitus iude malus coram dño : & occidit eum dñs. Dixitq; iudas ad onã. Ingredere ad vroẽ fratris tui : & sociare illi : & fuscita semẽ fratri tuo. Cognouitq; onan quoniã non nomine eius vocaretur semen : & quando ingrediebatur ad vroẽ fratris sui coarumpebat viam suam super terram : vt nõ fuscitaret semen fratri suo. Displicuitq; coram domino quod fecit : & interfecit etiã ipsum. Dixitq; iudas thamar nurui sue. Ésto vídua in domo patris tui : donec crescat sela filius meus : dixit enĩ : ne forte moriatur etiã ipse sicut fratres eius. Et abiit thamar : & habitauit in domo patris sui. Post multos aũt dies mortua est filia sue vroz iude : & consolatus est iudas : & ascendit ad tondentes oues suas in thãnath : ipse & hira socius eius odolamites. Nunciatũq; est thamar dicendo. Ecce socer tuus ascendit in thãnath ad tondẽdas oues suas. Et deposuit vestimẽta viduitatis sue a se : et operuit se pallio : & omsuit se : & sedit in biuio itineris : quod est iurta uiã thãnath : quoniã vidit q creuerat sela : et ipsa non tradebatur ei in vxorem. Et vidit eam iudas: ooooooooo ooo oooo

Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Sep.	La. xxxviii.	Pritiua. heb.
putauit eã meretricẽ esse. cooperuit eã	suspicatus est eẽ meretricem . Operuerat eã	וַיִּשְׁבָהּ לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָּנֶיהָ	Καὶ ἐλογίσθη αὐτὴν πόρνην εἶναι· κατεκαλύψατο γὰρ τὸ		חָשַׁב זָנָה פָּנָה
facié suã: et nõ cognouit eã. declinauit ãt	vultũ suũ: ne agnoscere tur. Ingrediensq; ad eã.	וַיֵּט אֵלֶיהָ אֶל הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הָבָה	πρόσωπον αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτήν. ἐξέκλινε δὲ		נָטָה אָמַר יָבַם
ad eã. viã. et ait illi: sine me ingre	ait: dimitte me vt coeam tecũ. Nesciebat	נָא אָבוֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי	πρὸς αὐτὴν τὴν ὁδόν. καὶ εἶπεν αὐτῇ, ἔασόν με εἰσελ		בוא
di ad te. nõ enĩ cognouit: q nus eius. illa ãt	quod nurus sua esset. Quã	כַּלָּתוֹ הוא וַתֹּאמֶר מַה תִּתְּנָה לִי כִּי	θεῖν πρός σε· οὐ γὰρ ἔγνω, ὅτι νύμφη αὐτοῦ ἐστιν. ἡ δὲ		כַּלָּה נָתַן
malus coram dño: & occidit eum dñs. dixit	rẽdẽte: quid dabis mihi vt fruaris concubitu	שָׁלַח	εἶπεν· τί μοι δώσεις, ἐὰν εἰσέλθῃς πρός με· καὶ ἐ		שָׁלַח
ego tibi mittã hedũ caprarũ de ouibus	meo. dixit: Mittã tibi hedũ de gregibus. Rur	גְּדִי עִזִּים מִן הַצֹּאן וַתֹּאמֶר אִם	γω, ἐγώσοι ἀποστελῶ ἔριφον αἰγῶν ἐκ τῶν προβάτων		
meis. illa ãt dixit: ñ dederis mihi pignꝰ: donec mit	fumq; illa dicẽte patiar quod vis: si dederis mihi	תִּתֵּן עֵרָבוֹן עַד שָׁלְחֵךְ וַיֹּאמֶר מָה	μου. ἡ δὲ εἶπεν, ἐὰν δῶς μοι ἀρραβῶνα, ἕως τοῦ ἀπο		
tas tu. ille ãt dixit: qð pignꝰ tibi dabo.	arrabonẽ: qdõec mittas qd pollicẽris. ait iu	הֲעֵרָבוֹן אֲשֶׁר אֶתֵּן לָךְ וַתֹּאמֶר	στεῖλαί σε· ὁ δὲ εἶπεν, τίνα μοι ἀρραβῶνα σοι δώσω.		פָּתַל נָטָה
illa ãt dixit: anulũ tuũ: et armillã: et	das. Quid tibi vis p̃ arrabõe dari. Rñdit. Anulũ tuũ & armillã & ba	חָתֻמְךָ וּפְתִילֶךָ וּמַטְּךָ אֲשֶׁר	ἡ δὲ εἶπεν, τὸν δακτύλιόν σου, καὶ τὸν ἁρμίσκον, καὶ		הֵרָה
virgã q in manu tua. et dedit eis: &	culũ: quẽ manu tenes.	בְּיָדֶךָ	τὴν ῥάβδον τὴν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ ἔδωκεν αὐτῇ, καὶ		
ingressꝰ ẽ ad eã. et in vtero cõcepit ex eo: et	Ad vnũ igitur coitũ mu lier cõcepit: & surgens	וַיִּתֶּן לָהּ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ	εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν· καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ		
surgẽs: abiit. et deposuit pallũ suũ	abiit. depositoq; habi tu quem sumpserat: in	וַתָּקָם וַתֵּלֶךְ וַתָּסַר צְעִיפָהּ	ἀναστᾶσα, ἀπῆλθε· καὶ θεμένη τὸ ἱμάτιον τῆς		קוּם הָלַךְ סוּר
a se: et induit	duta est vidualitatis vesti	מֵעָלֶיהָ וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי	χηρείας ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεί		צָעִיף לָבַשׁ
vestimẽta viduitatis sue: misit ãt iudas	bus. Misit aũt iudas	וַיִּשְׁלַח יְהוּדָה אֶת גְּדִי הָעִזִּים	ας· ἔπεμψε δὲ Ιούδας ἐξαγάγετε		שָׁלַח
hedũ ex capris per manum amici sui odolamite : vt acciperet pignus de manu mulieris : & nõ inuenit eã. Et interrogauit holes loci: dicens. Ubi est meretrix que erat in biuio itineris? & dixerũt. Non est hic meretrix. Et reuersus est ad iudã: & ait. Nõ inuẽni eam. Viri quoq; loci dixerũt: non est hic meretrix. Dixitq; iudas Accipiat sibi pignus: ne forte simus in derisum: ecce misi hedũ hunc: & tu non inuenisti eam. Et factum est post tres menses: & nũciatũ est iude dicendo. Fornicatus est thamar nurus tua: & ecce concepit ex fornicatione: & dixit iudas. Educite eam:					

Interp. chal.

ותשבה לזנפקת בדא ארי כסיאת אפהא: וסטא לותה לאורחא ואמר הבני לי בעל
לחתיך ארי לא ידע ארי כלתיה היא ואמרת מה תתן לי ארי יעיל ליתיי ואמר אנא
אשדר גדיא בר עיזי מן עאנא ואמרת אם תיתן לי משכינא עד תשתלח ואמר מה
משכינא דאיתן לך ואמרת עזקתך ושושיפך וחוטרך די בידך ויהב לה ועל ליתה
ועברת ליה ותבת ואזלת ואעדית עיפתה מיתה ולבישת לבושי ארמלותה ושלח
יהודה ית גדיא בר עיזי בידא דרחיטה עדולמאה למיסב משכינא מידא
ולא אשכחתה ושאל ית אינשי אתרה למימר אן מסדשתא היא בעיינין על אורחא
ואמרו לא הות בהדא מסדשתא ואמר לא אשכחיא ואף אתתא
אמרא לא הות בהדא מסדשתא ואמר יהודה תיסב לה דילמא ניהי לבוזא
שדרית גדיא הדין ואת לא אשכחתה ורחיטת יחרא ואמר לאתתא מרומיא
ליהודה ארי עבדת זנו ואף הא מעברא מזנותא ואמר יהודה אפקוהא

Positiua heb.	Ter. Heb.	Hebr.	Ca. xxxix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
בָּרַךְ	אֲשֶׁר יְשׁ לוֹ יְבָרֵךְ יְהוָה אֶת בֵּית			cite eã vt comburatur.	eã et cõburatur. ipsa ãt adducta: misit
	הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף וַיְהִי בִּרְכַת			Que cũ duceretur ad	αὐτὴν καὶ κατακαυθήτω. αὐτὴς δ ἀγομένης, ἀπέστει
	יְהוָה בְּכָל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ בַּבַּיִת			penã: misit ad socerum	ad socerũ suũ: dicens: ex hom=
עָזַב	וּבַשָּׂדֶה: וַיַּעֲזֹב כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְיַד			suum dicẽs. De viro cu	λε πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτῆς, λέγουσα, ἐκ τοῦ ἀνδρὸ
מָאַס	יוֹסֵף וְלֹא יָדַע אִתּוֹ מְאוּמָה כִּי אִם			ius hec sunt: concepi.	ne cui hec sunt ego in vtero habeo. et ait:
אָכַל	הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל וַיְהִי			Cognosce cuius sit anulus & ar	που δυτινος ταυτα εἰσιν ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔχω. καὶ εἶπεν,
רָאָה	יוֹסֵף יְפֵה תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה: וַיְהִי			milla & baculus.	cognosce: cuius anulus et armilla et vir=
נָשָׂא	אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא			Qui agnitis muneri	ga hec. cognouit ãt iudas: et ait: iustificata e
אִישׁ	אֵשֶׁת אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף			bus: & ait. Iustior me est:	thamar quã ego. cui causa nõ dedi eã filõ
אָמַר מָאַן	וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי: וַיְמָאֵן			quia non tradidi eam	meo. et nõ addidit vltra cognoscere eã. factũ e
נָדַל	וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי			Iela filio meo. Attamẽ vl	μου. καὶ οὐ προσέθετο ἔτι τοῦ γνῶναι αὐτὴν. ἐγένετο
	לֹא יָדַע אִתִּי מַה בַּבַּיִת וְכֹל אֲשֶׁר			tra nõ cognouit eam.	ãt qñ pepit: et hunc erãt gemini in vtero eiꝰ.
	יֶשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדִי: אֵינֶנּוּ גָדוֹל			Instãte autem ptu: ap	δ καὶ ἡνίκα ἔτεκεν, καὶ τὸ ἓν ἐξῆλθε δίδυμα ἐν τῇ γαστρὶ αὐ=
בַּיִת	בַּבַּיִת הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא חָשַׂךְ			paruerunt gemini	facti ãt ẽ cũ pareret ipa: vn ptulit
מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם אוֹתָךְ בַּאֲשֶׁר				in vtero: atq in ipsa ef=	τῆς· ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τίκτειν αὐτήν, ὃ εἷς προεξήνεγκε
אִשָּׁה	אֵשֶׁת אָבִיהָ אַתְּ וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה			fusione infantium vnus	manũ suã. acciplẽs ãt obstetrix: ligauit sup
חָטָא	הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים:			ptulit manũ: in q ob	τὴν χεῖρα αὐτοῦ. λαβοῦσα δὲ ἡ μαῖα, ἐδήσεν ἐπὶ τὴν
	וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם			stetrix ligauit coccinum	manũ eius coccinũ: dicẽs: hic egredietur
	וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ			dicẽs. Ille egredietur	χεῖρα αὐτοῦ κόκκινον, λέγουσα, οὗτος ἐξελεύσεται
	לִהְיוֹת עִמָּהּ: וַיְהִי כַּיּוֹם הַזֶּה			prior. Illo vero	prior. vt ãt cõtraxit manũ: et ἅτερος. ὡς δὲ ἀπεσυνήγαγε τὴν χεῖρα, καὶ ἐνθέως
בּוֹא עָשָׂה לָאַרְ	וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ			retrahẽte manũ: egre	egressus ẽ frater eius: illa ãt dixit: q diuisa ẽ ppter te
	וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם			ssus est alter.	macerta: et vocauit nomẽ eius: pharez. τ post
תָּפַשׂ	בַּבַּיִת: וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ לֵאמֹר			Dixit mulier. Quare	φραγμός· καὶ ἐκλίσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, φαρές· καὶ με
עָזַב	שִׁכְבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְיָדָהּ			diuisa est ppter ma	hoc egressus ẽ frater eius: in quo erat sup manũ
נוּס בָּרַח	וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַיְהִי			cerias Et ob hãc cãm vo	τὸ τὸ ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ, ἐφ ᾧ ἦν ἐπὶ τῇ χειρὶ
כִּי עָזַב בִּגְדוֹ בְיָדָהּ וַיָּנָס				cauit nomẽ eius phares	eius coccinũ. et vocauit nomẽ eius: zara.
הַחוּצָה: וַתִּקְרָא לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ				Postea egressus est fra	αὐτῆ· τὸ κόκκινον. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ, ζαρά.
קָרָא				ter eius in cuius manu e	
Positiua chal.				rat coccinũ: quem ap	
				pellauit zaram. Cap. xxxix.	
				Ioseph ãt deductus est in egyptũ: et emit	Ca. 39
				Iosephus ãt deductus ẽ in egyptũ. et emit	Ιωσὴφ δὲ κατήχθη εἰς αἴγυπτον. καὶ ἐπρίατο
				tus est in egyptũ: cui	αὐτὸν πετεφρῆς ὁ εὐνοῦχος φαραὼ ἀρχιμάγειρος, ἀνὴρ
				petephres eunuch pharaõis: princeps coquoꝝ: vir	egyptι· δε manu ismaelitarũ: q deduxerũt eũ
				egyptius de manu ismaelitarum: q deduxerũt eũ	illuc. et fuit dñs cũ ioseph. et fuit vir fortunat
				illuc. et fuit dñs cũ ioseph. et fuit vir fortunat	ἐκεῖ. καὶ ἦν κς μετὰ Ιωσὴφ. καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυγχάνων.
				et fuit i domo apd dñm suũ egyptiũ.	et fuit i domo apd dñm suũ egyptiũ.
				a quibus perdu	καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ παρὰ τῷ κῷ αὐτ τῷ αἰγυπτίῳ
				ctuserat. Fuitq dñs cũ	fecebat ãt dñs ei: q dñs erat cũ eo: et q̃cũq facẽt:
				eo: & erat vir in cũctis	ηὐοδοῦτο ὁ κς αὐτ, ὅτικς ἦν μετ αὐτ, καὶ ὅσα ἂν ποιῇ,
				pspere agẽs. Habita	dñs pfperaret i manib eius. et inuenit gra ioseph
				uitq in domo dñi sui: q	κς ἐνωδοῦσεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτ· καὶ εὗρεν χάριν Ιωσὴφ
				optime nouerat cuncta	corã dño suo. placuit ãt ei: et cõ=
				dñm esse eũ eo: & oia	ἐναντίον τ κυρίου αὐτ· ἐυηρέσησε δ αὐτῷ, καὶ κατέ
				que gereret ab eo: &	tuit eũ sup domũ suã. et oia q̃cũq erãt ei:
				eo dui gni manu illius.	σησεν αὐτὸν ἐπὶ τ οἴκου αὐτ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ,
				Inuenitq ioseph gra	dedit in manũ ioseph. factũ ẽ ãt postq̃
				tiam corã dño suo: & mi	ἔδωκε δὲ χειρὶς Ιωσὴφ· ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ κατασα
				nistrabat ei. A quo ꝑpo	tuτ ẽ tpe sup domũ ei: et sup oia
				situs oibus: gubernabat	θῆναι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πάντα
				creditã sibi domum: &	
				vniuersa que ei tradita	
				fuerant.	

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רוּחַ חָאָה חָזָא	אִתְתָּקַף וְהוּא שְׁלַח לִתְ חַמּוֹהִי לְמֵימַר לְגַבֵּר דְּאִלֵּין דִּילֵיהּ מִיגֵּיהּ	תִּתְתַּקֵּף וְהוּא שָׁלַח לְתִ חַמּוֹהִי לְמֵימַר לְגַבֵּר דְּאִלֵּין דִּילֵיהּ מִיגֵּיהּ
אָנַת רַבָּב	אֲנָא עֲבֵדָא וְאַבְּרַת אֶשְׁתְּמְתָע כְּעֵן דְּמָאן עִקְּתָא וְשִׁתְּוִי בָּא וְחוֹטְרָא דְּאִילֵּין	אֲנָא עֲבֵדָא וְאַבְּרַת אֶשְׁתְּמְתָע כְּעֵן דְּמָאן עִקְּתָא וְשִׁתְּוִי בָּא וְחוֹטְרָא דְּאִילֵּין
רַבּ	וְאִשְׁתְּמְתַע יְהוָה וַאֲמַר זַכָּאָה מִנִּי הִיא מְעַדְּעָא אֲרֵי עַל כֵּן לָא יְדַעְתָּהּ לְשַׁלָּהּ בִּרְ	וְאִשְׁתְּמְתַע יְהוָה וַאֲמַר זַכָּאָה מִנִּי הִיא מְעַדְּעָא אֲרֵי עַל כֵּן לָא יְדַעְתָּהּ לְשַׁלָּהּ בִּרְ
עֲבַד	וְלָא אוֹסִיף עוֹד לְמִדְּעָהּ: וַהֲוָה בְּעִדָּנָא דְּיַלְּדָה וְהָא תְּיוֹמִין בְּמָעָהָא: וַהֲוָה בְּמֵילְדָהּ וְיָהַב	וְלָא אוֹסִיף עוֹד לְמִדְּעָהּ: וַהֲוָה בְּעִדָּנָא דְּיַלְּדָה וְהָא תְּיוֹמִין בְּמָעָהָא: וַהֲוָה בְּמֵילְדָהּ וְיָהַב
בִּישׁ רַבָּב חוֹב	יָדָא וְנַטְרַת תַּיְתָא וְקָטְרַת עֲלָ יְדֵיהּ זְהוֹרִיתָא לְמֵימַר דֵּין נְפַק קַדְמָיתָא: וַהֲוָה כַּד	יָדָא וְנַטְרַת תַּיְתָא וְקָטְרַת עֲלָ יְדֵיהּ זְהוֹרִיתָא לְמֵימַר דֵּין נְפַק קַדְמָיתָא: וַהֲוָה כַּד
שָׁכַן יְהוָה עַל	אָתֵיב יְדֵיהּ וְהָא נְפַק אֲחוֹהִי וַאֲמַרַת מָה תְקוֹף עֲלָךְ פִּרְצָא שְׁמֵיהּ פָּרֶץ: וּבָתַר כֵּן	אָתֵיב יְדֵיהּ וְהָא נְפַק אֲחוֹהִי וַאֲמַרַת מָה תְקוֹף עֲלָךְ פִּרְצָא שְׁמֵיהּ פָּרֶץ: וּבָתַר כֵּן
נָתַן נְתִינָה	נְפַק אֲחוֹהִי דְּעַל יְדֵיהּ זְהוֹרִיתָא קְרָא שְׁמֵיהּ זָרַח:	נְפַק אֲחוֹהִי דְּעַל יְדֵיהּ זְהוֹרִיתָא קְרָא שְׁמֵיהּ זָרַח:

Positiua chal.	Ca. xxxix.	Transla. Chal.
יָרַד יְרִידָה	יוֹסֵף אִתְּיַקַּר לְמִצְרַיִם וְזַבִּנֵיהּ פּוֹטִיפַר רַבָּא דְּתַרְעָה רַב מַטַּלְיָא גְּבַר מִצְרָאֵי מַתָּא	יוֹסֵף אִתְּיַקַּר לְמִצְרַיִם וְזַבִּנֵיהּ פּוֹטִיפַר רַבָּא דְּתַרְעָה רַב מַטַּלְיָא גְּבַר מִצְרָאֵי מַתָּא
יָרַד יְרִידָה כְּנָה	דְּעַבְדַּאי מִדָּאַרְמָאי דְּזַבִּנוּהִי לְמֵיתַן: וַהֲוָה יְיָ יָת יוֹסֵף וַהֲוָה גְּבַר מַצְלַח וַהֲוָה בְּבֵית	דְּעַבְדַּאי מִדָּאַרְמָאי דְּזַבִּנוּהִי לְמֵיתַן: וַהֲוָה יְיָ יָת יוֹסֵף וַהֲוָה גְּבַר מַצְלַח וַהֲוָה בְּבֵית
סָרִיס שַׂר הַטַּבָּחִים אִישׁ	רַבּוֹהִי דְּתַרְעָה: וַחֲזָא רַבּוֹהִי אֲרֵי יְיָ עִמֵּיהּ וְכֹל דְּהוּא עָבִיד	רַבּוֹהִי דְּתַרְעָה: וַחֲזָא רַבּוֹהִי אֲרֵי יְיָ עִמֵּיהּ וְכֹל דְּהוּא עָבִיד
מִצְרִי מִיַּד הַיִּשְׁמְעֵאלִים אֲשֶׁר	יְיָ מַצְלַח בִּידֵיהּ: וְאַשְׁכַּח יוֹסֵף רַחֲמִין בְּעֵינוֹהִי וְשַׁמֵּשׁ יַתֵּיהּ וְאַמְנֵיהּ עַל בֵּיתֵיהּ וְכָל	יְיָ מַצְלַח בִּידֵיהּ: וְאַשְׁכַּח יוֹסֵף רַחֲמִין בְּעֵינוֹהִי וְשַׁמֵּשׁ יַתֵּיהּ וְאַמְנֵיהּ עַל בֵּיתֵיהּ וְכָל
הוֹרִידוּ שָׁמָּה וַיְהִי יְהוָה אֶת יוֹסֵף וַיְהִי	דִּי אִית לֵיהּ מְסַר בִּידֵיהּ: וַהֲוָה מִן יוֹמָא דְּאַמְנֵיהּ עַל בֵּיתֵיהּ וְעַל כָּל דִּי אִית לֵיהּ	דִּי אִית לֵיהּ מְסַר בִּידֵיהּ: וַהֲוָה מִן יוֹמָא דְּאַמְנֵיהּ עַל בֵּיתֵיהּ וְעַל כָּל דִּי אִית לֵיהּ
בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי: וַיְהִי		
מֵאָז הִפְקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל		

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נָחַת רָבַב	דִּי אִית לֵיהּ בְּבַיְתָא וּבְחַקְלָא: וּשְׁבַק כָּל דִּי לֵיהּ לְיוֹסֵף וְלָא יְדַע עִמֵּיהּ מִדַּעְמָא	דִּי אִית לֵיהּ בְּבַיְתָא וּבְחַקְלָא: וּשְׁבַק כָּל דִּי לֵיהּ לְיוֹסֵף וְלָא יְדַע עִמֵּיהּ מִדַּעְמָא
נָחַת אָמַר צָלַח	בְּרַם לַחְמָא דַּהֲוָה אָכֵל הוּא וַהֲוָה יוֹסֵף שַׁפִּיר בְּרֵיוָא וְשַׁפִּיר בְּחֵיזוּ: וַהֲוָה בָּתַר	בְּרַם לַחְמָא דַּהֲוָה אָכֵל הוּא וַהֲוָה יוֹסֵף שַׁפִּיר בְּרֵיוָא וְשַׁפִּיר בְּחֵיזוּ: וַהֲוָה בָּתַר
רַבָּב אָמַר שָׁכַח	פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וַהֲוָה אִתְּתָא דְּרִבּוֹנֵיהּ שָׁכִיב עִמֵּיהּ וְסַרִיב וַאֲמַרַת לֵיהּ שְׁכוֹב	פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וַהֲוָה אִתְּתָא דְּרִבּוֹנֵיהּ שָׁכִיב עִמֵּיהּ וְסַרִיב וַאֲמַרַת לֵיהּ שְׁכוֹב
נָשָׂא	עִמִּי: וְסַרִיב וַאֲמַר לְאִתַּת רִבּוֹנֵיהּ הָן רִבּוֹנִי לָא יְדַע עִמִּי מָה בְּבַיְתָא וְכָל דִּי אִית	עִמִּי: וְסַרִיב וַאֲמַר לְאִתַּת רִבּוֹנֵיהּ הָן רִבּוֹנִי לָא יְדַע עִמִּי מָה בְּבַיְתָא וְכָל דִּי אִית
נָתַן	לֵיהּ בְּיַד מְסַר בִּידִי: לֵית רַב בְּבַיְתָא הָדֵין מִנִּי וְלָא מְנַע מִנִּי מִדְּעָם אֱלָהִין	לֵיהּ בְּיַד מְסַר בִּידִי: לֵית רַב בְּבַיְתָא הָדֵין מִנִּי וְלָא מְנַע מִנִּי מִדְּעָם אֱלָהִין
לֵילֵךְ לָךְ קָשַׁר	אֱלָהָא אֲרֵי לָא יְדַעְתָּהּ לְשַׁלָּהּ בִּרְ	אֱלָהָא אֲרֵי לָא יְדַעְתָּהּ לְשַׁלָּהּ בִּרְ
שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא רִאשׁוֹנָה:	בִּישְׁתָּא רַבְּתָא הָדֵא וְאֶחֱטֵי קֳדָם יְיָ: וַהֲוָה כַּד מַלִּילַת עִם יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלָא צְבֵי	בִּישְׁתָּא רַבְּתָא הָדֵא וְאֶחֱטֵי קֳדָם יְיָ: וַהֲוָה כַּד מַלִּילַת עִם יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלָא צְבֵי
וַיְהִי כְּכַשְׁיבְ יָדּוֹ וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו	מִתָּהּ לְמִשְׁכַּב עִמָּהּ לְמִיהֲוֵי עִמָּהּ: וַהֲוָה בְּיוֹמָא הָדֵין וְעָל לְבֵיתָהּ לְמִבְדַּק בְּפִתְגָמַיָּא	מִתָּהּ לְמִשְׁכַּב עִמָּהּ לְמִיהֲוֵי עִמָּהּ: וַהֲוָה בְּיוֹמָא הָדֵין וְעָל לְבֵיתָהּ לְמִבְדַּק בְּפִתְגָמַיָּא
הָיָה שׁוּב	חוּשׁ בַּנֵּיכָר וְלֵית אֵינָשׁ מֵאִינְשֵׁי בֵיתָא תַּמָּן בְּבֵיתָא: וְאַחְדַּת יְהָ בִּלְבוּשׁ יְהָ	חוּשׁ בַּנֵּיכָר וְלֵית אֵינָשׁ מֵאִינְשֵׁי בֵיתָא תַּמָּן בְּבֵיתָא: וְאַחְדַּת יְהָ בִּלְבוּשׁ יְהָ
וַיֹּאחֶז בִּבְגָדָיו לֵאמֹר שְׁכָבָה עִמִּי	עִמִּי וְשַׁבְקַת לְבוּשׁ יְהָ בִּידָהָ וְעַרַק וּנְפַק לְשׁוּקָא: וַהֲוָה כַּד	עִמִּי וְשַׁבְקַת לְבוּשׁ יְהָ בִּידָהָ וְעַרַק וּנְפַק לְשׁוּקָא: וַהֲוָה כַּד
וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְיָדָהּ וַיָּנָס וַיֵּצֵא	חֲזַת אֲרֵי שַׁבְקַת לְבוּשׁ יְהָ בִּידָהָ וְעַרַק לְשׁוּקָא: וּקְרָאַת לְאֵינָשֵׁי בֵיתָהּ	חֲזַת אֲרֵי שַׁבְקַת לְבוּשׁ יְהָ בִּידָהָ וְעַרַק לְשׁוּקָא: וּקְרָאַת לְאֵינָשֵׁי בֵיתָהּ

Positiua heb.	Ter. Heb.	Hebr.	Ca. xxxix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
בָּרַךְ	אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ יְבָרֵךְ יְהוָה אֶת בֵּית			Benedixitq dominus	ἡσὴφ ἐπὶ εἰ: et benedixit dñs domui egy=
	הַמִּצְרִי בִּגְלַל יוֹסֵף וַיְהִי בִּרְכַת			domui egyptι ppter ioseph: &	σας αὐτῷ, καὶ ἐυλόγησεν κύριος τὸν οἶκον τοῦ αἰγυ
	יְהוָה בְּכָל אֲשֶׁר יֶשׁ לוֹ בַּבַּיִת			multiplicauit tam	ptίῳ ꝑ τὸν Ιωσήφ. καὶ ἐγενήθη ἐυλογία κυρίου ἐν τοῖς
עָזַב	וּבַשָּׂדֶה: וַיַּעֲזֹב כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְיַד			in edibus	ἐνδύθ καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ αὐ=
מָאַס	יוֹסֵף וְלֹא יָדַע אִתּוֹ מְאוּמָה כִּי אִם			in agris cunctã eius	et cõmisit oia q̃cũq erãt ei: in manꝰ
אָכַל	הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל וַיְהִי			substantiam.	τοῦ· καὶ ἐπέστρεψε πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, εἰς χεῖρας
רָאָה	יוֹסֵף יְפֵה תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה: וַיְהִי			Nec quicq aliud noue	ioseph. et nõ ἠδέι εἰ τῶν καθ ἑαυτοῦ οὐδέν, πλὴν
נָשָׂא	אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא			rat: nisi	panẽ quo vescebat ipse. τ erat ioseph pulcher
אִישׁ	אֵשֶׁת אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף			panẽ quo vescebatur	τοῦ ἄρτου οὗ κατήδιεν αὐτός· καὶ ἦν Ιωσὴφ καλὸς
אָמַר מָאַן	וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי: וַיְמָאֵן			Erat autem ioseph pulcher	facie: τ decorus aspectu valde. τ factũ ẽ post
נָדַל	וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי			facie τ decorus aspectu.	τοῦτο ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐπέβαλεν ἡ γυνὴ τοῦ
	לֹא יָדַע אִתִּי מַה בַּבַּיִת וְכֹל אֲשֶׁר			factũ ẽ ãt cũ pareret ipa: vn ptulit	κυρίου αὐτ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐπὶ Ιωσήφ, καὶ εἶ
	יֶשׁ לוֹ נָתַן בְּיָדִי: אֵינֶנּוּ גָדוֹל			manũ suã. acciplẽs ãt obstetrix: ligauit sup	πεν κοιμήθητι μετ ἐμοῦ· ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· εἶπε δὲ τῇ γυ=
בַּיִת	בַּבַּיִת הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא חָשַׂךְ			τὴν χεῖρα αὐτοῦ. λαβοῦσα δὲ ἡ μαῖα, ἐδήσεν ἐπὶ τὴν	ναικὶ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἰδ ὁ κύριός μου οὐ γινώ=
מִמֶּנִּי מְאוּמָה כִּי אִם אוֹתָךְ בַּאֲשֶׁר				manũ eius coccinũ: dicẽs: hic egredietur	σκει μετ ἐμοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν
אִשָּׁה	אֵשֶׁת אָבִיהָ אַתְּ וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה			prior. vt ãt cõtraxit manũ: et	ei: dedit in manus meas: et nõ est
חָטָא	הַזֹּאת וְחָטָאתִי לֵאלֹהִים:			ἅτερος. ὡς δὲ ἀπεσυνήγαγε τὴν χεῖρα, καὶ ἐνθέως	αὐτῷ, ἐδώκει εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ οὐκ ὑπάρχει
	וַיְהִי כְּדַבְּרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם			egressus ẽ frater eius: illa ãt dixit: q diuisa ẽ ppter te	in domo hac: neq̃ excipit a me nihil:
	וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ			macerta: et vocauit nomẽ eius: pharez. τ post	ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ. οὐδὲ ὑπεξαιρεῖται ἀπ ἐμοῦ οὐδέν,
	לִהְיוֹת עִמָּהּ: וַיְהִי כַּיּוֹם הַזֶּה			φραγμός· καὶ ἐκλίσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, φαρές· καὶ με	ꝑter te: eo q tu vxor eius es: et quo
בּוֹא עָשָׂה לָאַרְ	וַיָּבֹא הַבַּיְתָה לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ			hoc egressus ẽ frater eius: in quo erat sup manũ	πλήν σοῦ, διὰ τὸ σὲ γυναῖκα αὐτοῦ εἶναι, καὶ πῶς
	וְאֵין אִישׁ מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם			eius coccinũ. et vocauit nomẽ eius: zara.	ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, καὶ ἁμαρτήσο=
תָּפַשׂ	בַּבַּיִת: וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ לֵאמֹר			Postea egressus est fra	μαι τῷ ἐναντίον τοῦ θεοῦ· ἡνίκα δὲ ἐλάλει τῷ Ιωσὴφ ἡ
עָזַב	שִׁכְבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בִּגְדוֹ בְיָדָהּ			ter eius in cuius manu e	γυνὴ καθ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ οὐχ ὑπήκουσεν αὐτῆς καθεύ
נוּס בָּרַח	וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַיְהִי			rat coccinũ: quem ap	δειν μετ αὐτῆς, τοῦ συγγενέσθαι αὐτῇ· ἐγένετο δὲ
כִּי עָזַב בִּגְדוֹ בְיָדָהּ וַיָּנָס				pellauit zaram. Cap. xxxix.	talis quedã dies: et intrauit ioseph in do=
הַחוּצָה: וַתִּקְרָא לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ				Ioseph ãt deductus est in egyptũ: et emit	μὴ τὴν ἡμέραν, καὶ εἰσῆλθεν Ιωσὴφ εἰς τὸν οἶκ
קָרָא				tus est in egyptũ: cui	μέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ οὐχ ὑπήκουσεν αὐτῷ καθεύ
Positiua chal.				petephres eunuch pharaõis: princeps coquoꝝ: vir	δειν μετ αὐτῆς, τοῦ συγγενέσθαι αὐτῇ· ἐγένετο δὲ
				egyptι: de manu ismaelitarũ: q deduxerũt eũ	talis quedã dies: et intrauit ioseph in do=
				illuc. et fuit dñs cũ ioseph. et fuit vir fortunat	τοῦτο τῆς ἡμέρας, καὶ εἰσῆλθεν Ιωσὴφ εἰς τὸν οἶκ
				et fuit i domo apd dñm suũ egyptiũ.	μῆ ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἦν τῶν ἐν τῇ
				a quibus perdu	domo ini: et ãtraxit eũ vestimẽtis: di
				ctuserat. Fuitq dñs cũ	cẽs: dicẽs: coꝝ me: et relinq̃ns vesti=
				eo: & erat vir in cũctis	mentũ suũ in manib eius: fugit: et egres
				pspere agẽs. Habita	sus ẽ foras. et factũ ẽ: vt vidit q relinq̃ns
				uitq in domo dñi sui: q	vestimẽta sua in manib eius: fugit: et
				optime nouerat cuncta	ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, ἔφυγεν, καὶ
				dñm esse eũ eo: & oia	ἐξῆλθεν ἔξω, καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἔντας ἐν τῇ οἰκίᾳ,
				que gereret ab eo: &	
				eo dui gni manu illius.	
				Inuenitq ioseph gra	
				tiam corã dño suo: & mi	
				nistrabat ei. A quo ꝑpo	
				situs oibus: gubernabat	
				creditã sibi domum: &	
				vniuersa que ei tradita	
				fuerant.	

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רוּחַ חָאָה חָזָא	דִּי אִית לֵיהּ בְּבַיְתָא וּבְחַקְלָא: וּשְׁבַק כָּל דִּי לֵיהּ לְיוֹסֵף וְלָא יְדַע עִמֵּיהּ מִדַּעְמָא	דִּי אִית לֵיהּ בְּבַיְתָא וּבְחַקְלָא: וּשְׁבַק כָּל דִּי לֵיהּ לְיוֹסֵף וְלָא יְדַע עִמֵּיהּ מִדַּעְמָא
אָנַת רַבָּב	בְּרַם לַחְמָא דַּהֲוָה אָכֵל הוּא וַהֲוָה יוֹסֵף שַׁפִּיר בְּרֵיוָא וְשַׁפִּיר בְּחֵיזוּ: וַהֲוָה בָּתַר	בְּרַם לַחְמָא דַּהֲוָה אָכֵל הוּא וַהֲוָה יוֹסֵף שַׁפִּיר בְּרֵיוָא וְשַׁפִּיר בְּחֵיזוּ: וַהֲוָה בָּתַר
רַבּ	פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וַהֲוָה אִתְּתָא דְּרִבּוֹנֵיהּ שָׁכִיב עִמֵּיהּ וְסַרִיב וַאֲמַרַת לֵיהּ שְׁכוֹב	פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין וַהֲוָה אִתְּתָא דְּרִבּוֹנֵיהּ שָׁכִיב עִמֵּיהּ וְסַרִיב וַאֲמַרַת לֵיהּ שְׁכוֹב
עֲבַד	עִמִּי: וְסַרִיב וַאֲמַר לְאִתַּת רִבּוֹנֵיהּ הָן רִבּוֹנִי לָא יְדַע עִמִּי מָה בְּבַיְתָא וְכָל דִּי אִית	עִמִּי: וְסַרִיב וַאֲמַר לְאִתַּת רִבּוֹנֵיהּ הָן רִבּוֹנִי לָא יְדַע עִמִּי מָה בְּבַיְתָא וְכָל דִּי אִית
בִּישׁ רַבָּב חוֹב	לֵיהּ בְּיַד מְסַר בִּידִי: לֵית רַב בְּבַיְתָא הָדֵין מִנִּי וְלָא מְנַע מִנִּי מִדְּעָם אֱלָהִין	לֵיהּ בְּיַד מְסַר בִּידִי: לֵית רַב בְּבַיְתָא הָדֵין מִנִּי וְלָא מְנַע מִנִּי מִדְּעָם אֱלָהִין
שָׁכַן יְהוָה עַל	אֲרֵי לָא יְדַעְתָּהּ לְשַׁלָּהּ בִּרְ	אֲרֵי לָא יְדַעְתָּהּ לְשַׁלָּהּ בִּרְ
נָתַן נְתִינָה	בִּישְׁתָּא רַבְּתָא הָדֵא וְאֶחֱטֵי קֳדָם יְיָ: וַהֲוָה כַּד מַלִּילַת עִם יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלָא צְבֵי	בִּישְׁתָּא רַבְּתָא הָדֵא וְאֶחֱטֵי קֳדָם יְיָ: וַהֲוָה כַּד מַלִּילַת עִם יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלָא צְבֵי
לֵילֵךְ לָךְ קָשַׁר	מִתָּהּ לְמִשְׁכַּב עִמָּהּ לְמִיהֲוֵי עִמָּהּ: וַהֲוָה בְּיוֹמָא הָדֵין וְעָל לְבֵיתָהּ לְמִבְדַּק בְּפִתְגָמַיָּא	מִתָּהּ לְמִשְׁכַּב עִמָּהּ לְמִיהֲוֵי עִמָּהּ: וַהֲוָה בְּיוֹמָא הָדֵין וְעָל לְבֵיתָהּ לְמִבְדַּק בְּפִתְגָמַיָּא
שָׁנִי לֵאמֹר זֶה יָצָא רִאשׁוֹנָה:	חוּשׁ בַּנֵּיכָר וְלֵית אֵינָשׁ מֵאִינְשֵׁי בֵיתָא תַּמָּן בְּבֵיתָא: וְאַחְדַּת יְהָ בִּלְבוּשׁ יְהָ	חוּשׁ בַּנֵּיכָר וְלֵית אֵינָשׁ מֵאִינְשֵׁי בֵיתָא תַּמָּן בְּבֵיתָא: וְאַחְדַּת יְהָ בִּלְבוּשׁ יְהָ
וַיְהִי כְּכַשְׁיבְ יָדּוֹ וְהִנֵּה יָצָא אָחִיו	עִמִּי וְשַׁבְקַת לְבוּשׁ יְהָ בִּידָהָ וְעַרַק וּנְפַק לְשׁוּקָא: וַהֲוָה כַּד	עִמִּי וְשַׁבְקַת לְבוּשׁ יְהָ בִּידָהָ וְעַרַק וּנְפַק לְשׁוּקָא: וַהֲוָה כַּד
הָיָה שׁוּב	חֲזַת אֲרֵי שַׁבְקַת לְבוּשׁ יְהָ בִּידָהָ וְעַרַק לְשׁוּקָא: וּקְרָאַת לְ

"& ait ad eos: Ecce introduxit nobis virū hebreū vt illuderet nobis. Ingressus est ad me vt coiret mecū. Cunq; ego succlamassem & audissem vocem meam: reliquit pallium qđ tenebam: & fugit foras. In argumētū ergo fidei retentū palliū oſtēdit marito reuertenti domum: & ait.

Ingressus est ad me seruus hebreus quē adduxisti nobis: vt illuderet mihi. Cunq; audisset me clamare: reliquit pallium quod tenebam: & fugit foras. His auditis & nimiū credulus verbis cōiugis eius

ira tus est valde: & tradidit eum in domū carceris vbi vincti regis erāt. Erat ergo ibi in domo carceris. Et fuit verbū dñi in auxilium Ioseph: & fecit eius misericordiā: & dedit illi gratiā coram principe carceris. Et tradidit princeps carceris in manu Ioseph omnes vinctos qui erant in domo carceris. et omnia quę fiebant ibi: ipse faciebat. Nullum delicti videbat princeps carceris in manu eius: eo q verbum dommi erat in auxilium eius. Et quod ipse faciebat: dñs dirigebat.

Ge.40.

et ait ille: dicēs: videte! introduxit nob̄ vir̄ hebreū vt illuderet nob̄. ingressus ē ad me vt cubaret mecū & clamaui voce magna. Et factū est cū audisset q eleuares vocē meā ꝛ clamares: reliqt vestimēta sua apud me: ꝛ fugit ꝛ egressus est foras. Et retinuit vestimenta eius apud se: donec veniret dñs eius in domū suā. Et locuta est cū eo verba hec: dicēs. Ingressus est ad me seruus hebreus qué adduxisti nobis: vt illuderet mihi. Et factū est cus eleuarē vocē meā ꝛ clamarē: reliqt vestimenta sua apud me: ꝛ fugit foras. Et factū est cū audiret dñs eī verba vxoris sue q̄ locuta est ad eum: dicēs. Sicut verba hec fecit mihi seruus tuus. Et iratus est furor eius: & misitq; dñs Ioseph cum ꝛ tradidit eū in domū carceris vbi vincti regis erāt. Eratq; ibi in domo carceris. Et fuit verbū dñi in auxiliū Ioseph: ꝛ fecit cus eo misericordiā: ꝛ dedit illi gratiā coram principe carceris. Et tradidit princeps carceris in manu Ioseph oēs vinctos qui erant in domo carceris. et omnia quę fiebant ibi: ipse faciebat. Nullum delicti videbat princeps carceris in manu eius: eo q verbum dommi erat in auxilium eius. Et quod ipse faciebat: dñs dirigebat: ⁊c.

Interp.chal.

וְאָמְרַת לְהוֹן לְמֵימָר חַזוֹ אַיְתִי לָנָא גְּבַר עִבְרָאָה לְמִיבְזֵי בְּנָא עַל לְוָתִי לְמִשְׁכַּב עִמִּי וְקָרֵית בְּקָלִי וּקְרֵית וְשַׁבְקֵית לְוָתִי עִמִּי וְעָרִיק לְבָרָא: וַהֲוָה כַּד שְׁמַע אֲרִמִית בַּעְלָהּ רַבָּא וּרְגִיז בֶּחֱרָה עַל תַּרְעָן בֵּיתָא וְקָטֵל יָתֵהּ וְאַפְּקֵהּ לְבָרָא: וְנָסַב יָתֵהּ רַב בֵּיתָא וְיָהַב יָתֵהּ לְבֵית אֲסִירַיָּא אֲתַר דְּיוֹסֵף אָסִיר תַּמָּן וְהֲוָה תַּמָּן בְּבֵית אֲסִירַיָּא: וַהֲוָה יְיָ עִם יוֹסֵף וְרַחֵם יָתֵהּ וְיָהַב יָתֵהּ רְחִימוּ בְּעֵינֵי רַב בֵּיתָא דְּאֲסִירַיָּא: וְכָל אֲסִירַיָּא דִּי בְּבֵית אֲסִירַיָּא מְסַר בִּידָא דְּיוֹסֵף וְכָל דְּעָבְדִין תַּמָּן הוּא הֲוָה מְתַעְבֵּד: לָא רַב בֵּית אֲסִירַיָּא יְדַע כָּל מִדְּעָבֵד בִּידֵהּ מִדְּיָ אֲרֵי יְיָ עִמֵּהּ וְדִי הוּא עָבֵד יְיָ מַצְלַח:

Pritiua chal.

Transla.Chal.

Et ait eis: dicens. Videte: addurit nobis virū hebreū vt illuderet nob. Ingressus ē ad me vt cubaret mecū et clamaui voce magna. Et factū est cū audiret q eleuares vocē meā ꝛ clamares: reliqt vestimēta sua apud me: ꝛ fugit ꝛ egressus est foras. Et retinuit vestimenta eius apud se: donec veniret dñs eius in domū suā. Et locuta est cū eo verba hec: dicēs. Ingressus est ad me seruus hebreus qué adduxisti nobis: vt illuderet mihi. Et factū est cus eleuarē vocē meā ꝛ clamarē: reliqt vestimenta sua apud me: ꝛ fugit foras. Et factū est cū audiret dñs eī verba vxoris sue q̄ locuta est ad eum: dicēs. Sicut verba hec fecit mihi seruus tuus. Et iratus est furor eius: & misitq; dñs Ioseph cum ꝛ tradidit eū in domū carceris vbi vincti regis erāt. Eratq; ibi in domo carceris. Et fuit verbū dñi in auxiliū Ioseph: ꝛ fecit cus eo misericordiā: ꝛ dedit illi gratiā coram principe carceris. Et tradidit princeps carceris in manu Ioseph oēs vinctos qui erant in domo carceris. et omnia quę fiebant ibi: ipse faciebat. Nullum delicti videbat princeps carceris in manu eius: eo q verbum dommi erat in auxilium eius. Et quod ipse faciebat: dñs dirigebat: Ca.40

Ge.xl.

Pritiua beb. — Tex.Heb. — Hebr. — La.xl.

Caſp.xl.

Et factū est post verba hec: peccauerūt pincerna regis egypti ⁊ pistor dño suo regi egypti. Et iratus est pharao cōtra duos principes suos: cōtra principē pincernarū ⁊ cōtra principē pistorum: et posuit eos i custodia in domo magistri militū in domo victoris vbi ioseph erat vinctus. Et posuit princeps militū cū eis ioseph: ⁊ ministrabat eis. Et fuerūt aliquibus diebus in custodia. Sōniauerūt autē somnū ambo: vnusq̄sq; somniū suū in nocte vna: singuli iurta interpretationē soinniū sui: pincerna videlicet ⁊ pistor regis egypti qui vincti erant in domo carceris. Veniteq; ad eos ioseph mane: ⁊ vidit eos: ⁊ ecce erāt tristes. Et interrogauit pncipes pharaonis q̄ secuꝫ erant in custodia in domo dñi sui: dicēs. Quare facies vre tristes sunt hodie. Et dixerūt ei. somniū sōniauimus: ⁊ nō est q̄ interpretetur illud. Dixitq; eis ioseph: vtiq; a facie dei ē interpretatio somnii: narrate obsecro mihi. Narrauitq; princeps pincernarū somniū suū ioseph. ⁊ dixit ei. In sōnio meo ecce vitis erat coꝫ me: ⁊ in vite erant tres palmites: ⁊ erat quasi flores ⁊ producebat gēmas: et post flores maturabāt vue in botris suis. ⁊ calix pharaonis erat in manu mea: ⁊ tollebam vuas:

Tra̅sla.B.Hiero.

Tra̅sla.Gre.lxx.cū interp̄.latina

Et factū ē ꝛ post verba hec: peccauerūt pincerna regis egypti ⁊ pistor dño suo regi egypti. Et iratus est pharao cōtra duos principes suos: cōtra principē pincernarū ⁊ cōtra principē pistorum: et posuit eos i custodia in domo magistri militū in domo victoris vbi ioseph erat vinctus. Et posuit princeps militū cū eis ioseph: ⁊ ministrabat eis. Et fuerūt aliquibus diebus in custodia. Sōniauerūt autē somnū ambo: vnusq̄sq; somniū suū in nocte vna: singuli iurta interpretationē soinniū sui: pincerna videlicet ⁊ pistor regis egypti qui vincti erant in domo carceris. Veniteq; ad eos ioseph mane: ⁊ vidit eos: ⁊ ecce erāt tristes. Et interrogauit pncipes pharaonis q̄ secuꝫ erant in custodia in domo dñi sui: dicēs. Quare facies vre tristes sunt hodie. Et dixerūt ei. somniū sōniauimus: ⁊ nō est q̄ interpretetur illud. Dixitq; eis ioseph: vtiq; a facie dei ē interpretatio somnii: narrate obsecro mihi. Narrauitq; princeps pincernarū somniū suū ioseph. ⁊ dixit ei. In sōnio meo ecce vitis erat coꝫ me: ⁊ in vite erant tres palmites: ⁊ erat quasi flores ⁊ producebat gēmas: et post flores maturabāt vue in botris suis. ⁊ calix pharaonis erat in manu mea: ⁊ tollebam vuas:

Interp.chal.

וַהֲוָה כַּד פְּתַגְמֵיא הָאִלֵּין סְרַחוּ בֵּית מַלְכָּא לְמַלְכָּא מִצְרַיִם וְנָחַת וּמָא לְמַלְכָּא מִצְרַיִם לְבַעֲלֵי מַשְׁקְיָתֵהּ וְלִבְעֲלֵי מַזְנְיָתֵהּ: וְרָגִיז פַּרְעֹה עַל תְּרֵין רַבְרְבָנוֹהִי עַל רַב שַׁקִּי וְעַל רַב נַחְתּוֹמַיָּא וְיָהַב יָתְהוֹן בְּמַטְרָא בֵּית רַב קַטוֹלַיָּא לְבֵית אֲסִירַיָּא אֲתַר דְּיוֹסֵף אָסִיר תַּמָּן: וּמְנִי רַב קַטוֹלַיָּא לְוָת יוֹסֵף עִמְּהוֹן וְשַׁמֵּשׁ יָתְהוֹן וַהֲווֹ יוֹמִין בְּמַטְרָא: וְחַלְמוּ חֲלוֹם תַּרְוֵיהוֹן גְּבַר בְּפִשְׁרָן חֶלְמֵיהּ שַׁקְיָא וְנַחְתּוֹמָא דִּי לְמַלְכָּא דְּמַצְרַיִם דְּאִסְתְּרִין בְּבֵית אֲסִירַיָּא: וְעָל יָתְהוֹן יוֹסֵף בְּצַפְרָא וַחֲזָא בְּהוֹן וְהָא אִינוּן סְכִיכִין: וּשְׁאִיל יָת רַבְרְבֵי פַרְעֹה דְּעִמֵּהּ דְּאִסְתְּרִין בְּמַטְרָא בֵּית רִבּוֹנֵהּ לְמֵימָר מָה דֵּין אַפֵּיכוֹן בִּישִׁין יוֹמָא דֵין: וַאֲמָרוּ לֵיהּ חֶלְמָא חַלְמְנָא וּפַשְׁרָא לֵית לֵיהּ וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף הֲלָא מִן קֳדָם יְיָ פִּשְׁרָנִין חֶלְמָא אִשְׁתַּעְיוּ כְּעַן לִי וְאִשְׁתַּעִי רַב שַׁקִּי יָת חֶלְמֵיהּ לְיוֹסֵף וַאֲמַר לֵיהּ בְּחֶלְמִי וְהָא גוּפְנָא קֳדָמָי: וּבְגוּפְנָא תְּלָתָא שִׁבְשִׁין וְהִיא כַּד אַפְרְחַת אֲפִיקַת לְבְלִין וְאַלְיָת נִין בְּשִׁילוּ אֲתְבְּלָא: וְכָוֹס פַּרְעֹה בִּידִי וְנָסֵבְנָא יָת עִנְּבִין וְסָחֵיטִית יָת עִנְּבַיָּא

Pritiua chal.

k ij

Prima hebr.	Ter. Hebr.	Sept.	Cap. xli.	Trassa. B. Hiero.	Trassa. Grec. lxx. ch interp. latina.
שׁוּב	וַיָּשֶׁב אֶת־רֹאשׁ הַמַּשְׁקִים וְאֶת			recordatus est iter epu	et recordat'ē plicipto picernarū: ꝛ plicipat'
	רֹאשׁ שַׂר הָאֹפִים נָתוֹךְ עַל־מִשְׁרָתוֹ:			las magistri pincerna	καὶ ἐμνήσθη τοῦ ἀρχιοινοχόου, καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ
	וַיָּשֶׁב אֶת־שַׂר הַמַּשְׁקִים עַל־מִשְׁקֵהוּ			rum & pistorum princi	plicipis pistor in medio fertioꝝ suoꝝ. et
נָתַן	וַיִּתֵּן הַכּוֹס עַל־כַּף פַּרְעֹה: וְאֶת שַׂר			pis: restituitq; alterum	ἀρχισιτοποιοῦ ἐν μέσῳ τῶν παίδων αὐτοῦ· καὶ
אֹפֶה	הָאֹפִים תָּלָה כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָהֶם			in locū suū: vt porrige	restituit plicipē picernay in plicipatū su-
שָׁכַח	יוֹסֵף וְלֹא זָכַר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֹתוֹ			ret ei poculū: alterū fu	ἀποκατέστησε τὸν ἀρχιοινοχόον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐ
	וַיִּשְׁכָּחֵהוּ:			spendit in patibulo: vt cō	um: et dedit calicem in manū pharaōis.
		Cap. xli.		iectoris veritas probare	τοῦ, καὶ ἔδωκε τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα φαραώ·
שָׁנָה	וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפַרְעֹה חֹלֵם			tur. Et tñ succedētibus	at principē pistoꝝ suspēdit: sicut coniectauit eis
יוֹם	עֹמֵד עַל־הַיְאֹר: וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר			pſperis: ꝓpositus picer	ὃν δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασε, καθὰ συνέκρινεν αὐ
עָלָה	עֹלֹת שֶׁבַע פָּרוֹת יְפוֹת מַרְאֶה			narū oblitus ē iterptis	toseph. et non recordat'ē princeps picernay
רָאָה	וּבְרִיאוֹת בָּשָׂר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ:			Dsui. Cap. 41.	τοῖς ἰωσὴφ· καὶ οὐκ ἐμνήσθη ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ
אָחוּ	וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת			Ost ꝺuos annos somꝝ	ἰωσὴφ, ἀλλ' ἐπελάθετο αὐτοῦ. Ca. 41.
רָעָה	עֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן מִן־הַיְאֹר רָעוֹת			vidit pharao somniū.	Ἐλθὼν δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν, φαραὼ ἐ-
דַּק	מַרְאֶה וְדַקּוֹת בָּשָׂר וַתַּעֲמֹדְנָה			Putabat se stare sup	δόκει στῆναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ,
שָׁפָה	אֵצֶל הַפָּרוֹת עַל שְׂפַת הַיְאֹר:			flumen: de quo ascen	ἰδοὺ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑ-
אָכַל	וַתֹּאכַלְנָה הַפָּרוֹת רָעוֹת הַמַּרְאֶה			debāt septem boues pul	πτὰ βόες, καλαὶ τῷ εἴδει, καὶ ἐλεκταὶ ταῖς
	וְדַקֹּת הַבָּשָׂר אֵת שֶׁבַע הַפָּרוֹת			chre & craſſe nimis: &	σαρξίν, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ ἀχι. ἄλλαι δὲ βόες
יָפוֹת	יְפֹת הַמַּרְאֶה וְהַבְּרִיאֹת וַיִּיקַץ			pascebantur in locis pa	ἑπτὰ ἀνέβαινον μετὰ τοὺς ἐκ τοῦ ποταμοῦ, δύσ
חָלַם	פַּרְעֹה: וַיִּישָׁן וַיַּחֲלֹם שֵׁנִית			lustribus. A lie quoq;	πες facie: et graciles, carnib': et pas
	וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלוֹת בְּקָנֶה			septē emergebant de	χαὶ τῷ εἴδει, καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξίν, καὶ ἐ
בָּרָא	אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטֹבוֹת: וְהִנֵּה			flumine: turpes facie:	νέμοντο παρὰ τὰς βόας, παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ
שֶׁבֶר	שֶׁבַע שִׁבֳּלִים דַּקּוֹת וּשְׁדוּפוֹת			et graciles carnib': et	ποταμοῦ· καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχραὶ
קָדִים	קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן: וַתִּבְלַעְנָה			pascebātur apd labiū	καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξίν, τὰς ἑπτὰ βόας τὰς κα
	הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֶת שֶׁבַע			fluminis. et deuorarūt	λὰς τῷ εἴδει καὶ τὰς ἐλεκτάς. ἐγήγερται δὲ φα
	הַשִּׁבֳּלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְלֵאוֹת			septē boues turpes et	ραώ· καὶ ἐνυπνιάσθη τὸ δεύτερον. καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ
חָלוֹם הָיָה	וַיִּיקַץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם: וַיְהִי			graciles carnib': septē	σάχυες ἀνέβαινον ἐν τυμπάνῳ ἑνὶ ἐλεκτοὶ καὶ
בַּבֹּקֶר וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא				boues pulchre &	καλοί, καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ σάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνε
				formosę: alie quoq;	μόφθορα ἀνεφύοντο μετ' αὐτούς, καὶ κατέπιον
				septē spice tenues &	οἱ ἑπτὰ σάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι, τοὺς
				corrupte: deuorabāt	ἑπτὰ σάχυας τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ τοὺς πλήρεις.
				eas. et euigilās pharao	ἐγήγερται δὲ φαραώ, καὶ ἦν ἐνύπνιον. ἐγένετο δὲ
				quietem. & facto mane	πρωΐ, καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. καὶ ἀ
				conturbata ē anima eius:	ποστείλας, ἐκάλεσε

Prima hebr.	Ter. Hebr.	Sept.	Cap. xli.	Trassa. B. Hiero.	Trassa. Grec. lxx. ch interp. latina.
	וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם			et misit: & vocauit	et expressi ea in calicē et dedi
	וְאֶת כָּל־חֲכָמֶיהָ וַיְסַפֵּר פַּרְעֹה לָהֶם			omnes incantatores	καὶ ἐξέθλιψα αὐτὴν εἰς τὸ ποτήριον, καὶ ἔδωκα τὸ
	אֶת־חֲלֹמוֹ וְאֵין־פּוֹתֵר אוֹתָם			egipti & cunctos sa	ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα φαραώ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰω
	לְפַרְעֹה: וַיְדַבֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים			pientes eius: narra	σὴφ: hoc cōiectatio eius. tres ꝓpagines:
	אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר אֶת־חֲטָאַי אֲנִי			uitq; eis pharao somnia	σήφ, τοῦτο σύγκρισις αὐτοῦ· οἱ τρεῖς πυμένες,
	מַזְכִּיר הַיּוֹם: פַּרְעֹה קָצַף עַל־עֲבָדָיו			sua: & non erat qui	τρεῖς ἡμέραι εἰσίν, ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ μνησθή
	וַיִּתֵּן אֹתִי בְּמִשְׁמַר בֵּית שַׂר הַטַּבָּחִים			ea solueret pharaoni.	σεται φαραὼ τῆς ἀρχῆς σου, καὶ ἀποκατασήσει σε
	אֹתִי וְאֵת שַׂר הָאֹפִים: וַנַּחַלְמָה			Et locutus est princeps	ἐπὶ τὴν ἀρχιοινοχοΐαν σου, καὶ ὁ σὺ δὲ
	חֲלוֹם בְּלַיְלָה אֶחָד אֲנִי וָהוּא אִישׁ			pincernarū ad eos:	ἐπὶ τὴν ἀρχιοινοχοΐαν σου, καὶ ὁ σὺ δὲ
	כְּפִתְרוֹן חֲלֹמוֹ חָלָמְנוּ: וְשָׁם אִתָּנוּ			Memoriā mei & uestri	μεθ' ἐμοῦ ἔλεος. καὶ μνηθείς πρὸ ἐμοῦ πρὸς φαρα
	נַעַר עִבְרִי עֶבֶד לְשַׂר הַטַּבָּחִים			fiat coram pharaone:	ὼ, καὶ ἐξαγεῖς με ἐκ τοῦ ὀχυρώματος τούτου· ὅτι
	וַנְּסַפֶּר לוֹ וַיִּפְתָּר לָנוּ אֶת־חֲלֹמֹתֵינוּ			& educat me de carcere	furto furreptꝰ sū de era hebreoꝝ: et hic nō fe
	אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר			isto. Quia furtū sub	κλοπῆ ἐκλάπην ἐκ γῆς ἑβραίων, καὶ ὧδέ οὐκ ἐποίη
	פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הֵשִׁיב עַל־כַּנִּי			latum fuit de terra	σι nihil: ꝭ iniecerūt me in domū la
	וְאֹתוֹ תָּלָה: וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא			hebreorum: & hic in	σα ὑδενί, ἐλλ' ἐνέβαλόν με εἰς τὸν ὄικον τοῦ λάκ
	אֶת־יוֹסֵף וַיְרִיצֻהוּ מִן־הַבּוֹר וַיְגַלַּח			nocens missus sum.	κου τούτου· καὶ εἶδεν ὁ ἀρχισιτοποιός, ὅτι ὀρθῶς
	וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָיו וַיָּבֹא אֶל־פַּרְעֹה:			Videns pistorū magꝰ	συνέκρινε, καὶ εἶπε τῷ ἰωσὴφ, κἀγὼ εἶδον ἐνύπνιον.
	וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף חֲלוֹם חָלַמְתִּי			q̄ prudēter ſoniū diſſoluiſſet:	putabā tria canistra farinæ tollere sup caput
	וּפֹתֵר אֵין אֹתוֹ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ			ait. Et ego vidi ſomniū	ὤμην τρία κανᾶ χονδρίτων ἄιρειν ἐπὶ τῆς κεφα
	לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לִפְתֹּר אֹתוֹ:			q̄ tria canistra plena	λῆς μου, ἐν δὲ κανῷ τῷ ἐπάνω ἀπὸ πάντων τῶν γε
	וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פַּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדָי			pane principali erant	νῶν, ὧν ἔδιεν φαραὼ ἔργα σιτοποιοῦ, καὶ τὰ πε
	אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פַּרְעֹה:			sup̄ caput meū. Et in	τεινὰ τοῦ ὑρανοῦ κατήδιον αὐτὰ ἀπὸ τοῦ κανοῦ
	וַיְדַבֵּר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף בַּחֲלֹמִי הִנֵּה			canistro superiori erat	capitis mei. rndens aūt ioſeph: ait il
	עֹמֵד עַל־שְׂפַת הַיְאֹר: וְהִנֵּה מִן־הַיְאֹר			de omni cibo pharaonis	τῆς κεφαλῆς μου· ἀποκριθεὶς δὲ ἰωσὴφ, εἶπεν αὐ
	עֹלוֹת שֶׁבַע פָּרוֹת בְּרִיאוֹת בָּשָׂר			qui fit arte pistoria: &	τῷ· hec cōiectatio eius: tria cānistra tres
	וִיפוֹת תֹּאַר וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ:			aues comedebant ea	τῶ, αὕτη ἡ σύγκρισις αὐτοῦ, τὰ τρία κανᾶ τρεῖς
	וְהִנֵּה שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֹלוֹת			que erant in canistro	ἡμέραι εἰσὶν, ἔτι τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἀφελεῖται φα
	אַחֲרֵיהֶן דַּלּוֹת וְרָעוֹת תֹּאַר מְאֹד			super caput meū: & in	raō caput tuū a te: et fuſpēdet te
	וְרַקּוֹת בָּשָׂר לֹא־רָאִיתִי כָהֵנָּה			vno canistro qđ erat	ραὼ τὴν κεφαλήν σου ἀπὸ σοῦ, καὶ κρεμάσει σε
	בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָרָעָה: וַתֹּאכַלְנָה			excelſi portare me	in ligno: et comedēt aues celi
	הַפָּרוֹת הָרַקּוֹת וְהָרָעוֹת אֶת שֶׁבַע			putabā oēs cibos: q fiūt	ἐπὶ ξύλου, καὶ φαγονται τὰ ὄρνεα τοῦ ὑρανοῦ τὰς
	הַפָּרוֹת הָרִאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאוֹת:			arte pistoria: & aues	carnes tuas a te. factū ē aūt in ꝺie
	וַתָּבֹאנָה אֶל־קִרְבֶּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי			comedebant ea que	σάρκας σου ἀπὸ σοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρί
	בָאוּ אֶל־קִרְבָּנָה וּמַרְאֵיהֶן רַע כַּאֲשֶׁר			erant in canistro	τῃ: natiuitatis ꝺies erat pharaōis: ꝛ faciebat cōuiuiū
	בַּתְּחִלָּה וָאִיקָץ: וָאֵרֶא בַּחֲלֹמִי וְהִנֵּה			ſuper caput meū:	τη, γενέσεως ἡμέρα ἦν φαραώ, καὶ ἐποίει πότον
	שִׁבֳּלִים שֶׁבַע עֹלוֹת בְּקָנֶה אֶחָד			& in vno canistro qđ	οἷς πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ,
	מְלֵאוֹת וְטֹבוֹת: וְהִנֵּה שִׁבֳּלִים צְנוּמוֹת			erat excelſi portare	
	דַּקּוֹת וּשְׁדוּפוֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן:			me putabā oēs cibos: q	
	וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֶת שֶׁבַע			fiūt arte pistoria: &	
	הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבוֹת וְהַמְלֵאוֹת וָאֹמַר			aues comedebant ea	
	אֶל־חַרְטֻמִּים וְאֵין מַגִּיד לִי: וַיֹּאמֶר			que erant in canistro	
	יוֹסֵף אֶל־פַּרְעֹה חֲלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא			ſuper caput meū: &	
	אֵת אֲשֶׁר־הָאֱלֹהִים עֹשֶׂה הִגִּיד לְפַרְעֹה:			in vno canistro qđ e	
	שֶׁבַע פָּרוֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע			rat excelſi portare	
	הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבוֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה			me putabā oēs cibos: q	
	חֲלוֹם אֶחָד הוּא: וְאֶת שֶׁבַע הַפָּרוֹת			fiūt arte pistoria: &	
	הָרַקּוֹת הָעֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שָׁנִים			aues comedebant ea	
	הֵנָּה וְשִׁבֳּלִים הָרֵקוֹת שְׁדוּפֹת הַקָּדִים			que erant in canistro	
	יִהְיוּ שֶׁבַע שָׁנִים רָעָב: הִוא הַדָּבָר			ſuper caput meū: &	
	אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־פַּרְעֹה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים			in vno canistro qđ e	
	עֹשֶׂה הֶרְאָה אֶת־פַּרְעֹה: הִנֵּה שֶׁבַע			rat excelſi portare	
	שָׁנִים בָּאוֹת שָׂבָע גָּדוֹל בְּכָל־אֶרֶץ			me putabā oēs cibos: q	
	מִצְרָיִם: וְקָמוּ שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב אַחֲרֵיהֶן			fiūt arte pistoria: &	
	וְנִשְׁכַּח כָּל־הַשָּׂבָע בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם			aues comedebant ea	
	וְכִלָּה הָרָעָב אֶת־הָאָרֶץ: וְלֹא־נוֹדַע			que erant in canistro	
	הַשָּׂבָע בָּאָרֶץ מִפְּנֵי הָרָעָב הַהוּא			ſuper caput meū: &	
	אַחֲרֵי כֵן כִּי־כָבֵד הוּא מְאֹד: וְעַל			in vno canistro qđ e	
	הִשָּׁנוֹת חֲלוֹם פַּרְעֹה פַּעֲמָיִם כִּי־נָכוֹן			rat excelſi portare	
	דָּבָר מֵעִם הָאֱלֹהִים וּמְמַהֵר הָאֱלֹהִים			me putabā oēs cibos: q	
	לַעֲשׂתוֹ: וְעַתָּה יֵרֶא פַּרְעֹה אִישׁ נָבוֹן			fiūt arte pistoria: &	
	וְחָכָם וְיָשִׁתֵהוּ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם:			aues comedebant ea	
	יַעַשׂ פַּרְעֹה וְיַפְקֵד פְּקִדִים עַל־הָאָרֶץ			que erant in canistro	
	וְחִמֵּשׁ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֶׁבַע שְׁנֵי			ſuper caput meū: &	
	הַשָּׂבָע: וְיִקְבְּצוּ אֶת־כָּל־אֹכֶל שָׁנִים			in vno canistro qđ e	
	הַטֹּבוֹת הַבָּאוֹת הָאֵלֶּה וְצִבְרוּ־בָר			rat excelſi portare	
	תַּחַת יַד־פַּרְעֹה אֹכֶל בֶּעָרִים וְשָׁמְרוּ:			me putabā oēs cibos: q	
	וְהָיָה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן לָאָרֶץ לְשֶׁבַע			fiūt arte pistoria: &	
	שְׁנֵי הָרָעָב אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם			aues comedebant ea	
	וְלֹא־תִכָּרֵת הָאָרֶץ בָּרָעָב: וַיִּיטַב			que erant in canistro	
	הַדָּבָר בְּעֵינֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי כָּל־עֲבָדָיו:			ſuper caput meū: &	
	וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־עֲבָדָיו הֲנִמְצָא כָזֶה			in vno canistro qđ e	
	אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ: וַיֹּאמֶר			rat excelſi portare	
	פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים			me putabā oēs cibos: q	
	אוֹתְךָ אֶת־כָּל־זֹאת אֵין נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ:			fiūt arte pistoria: &	
	אַתָּה תִּהְיֶה עַל־בֵּיתִי וְעַל־פִּיךָ יִשַּׁק			aues comedebant ea	
	כָּל־עַמִּי רַק הַכִּסֵּא אֶגְדַּל מִמֶּךָּ:			que erant in canistro	
	וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף רְאֵה נְתַתִּיךָ			ſuper caput meū: &	
	עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיָּסַר פַּרְעֹה			in vno canistro qđ e	
	אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־יַד			rat excelſi portare	
	יוֹסֵף וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ בִּגְדֵי שֵׁשׁ וַיָּשֶׂם			me putabā oēs cibos: q	
	רְבִדַ הַזָּהָב עַל־צַוָּארוֹ: וַיַּרְכֶּב אֹתוֹ			fiūt arte pistoria: &	
	בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקְרְאוּ			aues comedebant ea	
	לְפָנָיו אַבְרֵךְ וְנָתוֹן אֹתוֹ עַל כָּל־אֶרֶץ			que erant in canistro	
	מִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל־יוֹסֵף אֲנִי			ſuper caput meū: &	
	פַרְעֹה וּבִלְעָדֶיךָ לֹא־יָרִים אִישׁ אֶת־יָדוֹ			in vno canistro qđ e	
	וְאֶת־רַגְלוֹ בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיִּקְרָא			rat excelſi portare	
	פַּרְעֹה שֵׁם יוֹסֵף צָפְנַת פַּעְנֵחַ וַיִּתֶּן־לוֹ			me putabā oēs cibos: q	
	אֶת־אָסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אֹן לְאִשָּׁה			fiūt arte pistoria: &	
	וַיֵּצֵא יוֹסֵף עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וְיוֹסֵף			aues comedebant ea	
	בֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי פַרְעֹה			que erant in canistro	
	מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי פַרְעֹה			ſuper caput meū: &	
	וַיַּעֲבֹר בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ			in vno canistro qđ e	
	בַּשָּׁנִים הַשֹּׂבְעִים קֻמָצִים: וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־אֹכֶל			rat excelſi portare	
	שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם			me putabā oēs cibos: q	
	וַיִּתֵּן אֹכֶל בֶּעָרִים אֹכֶל שְׂדֵה הָעִיר			fiūt arte pistoria: &	
	אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נָתַן בְּתוֹכָהּ: וַיִּצְבֹּר			aues comedebant ea	
	יוֹסֵף בָּר כַּחוֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד עַד			que erant in canistro	
	כִּי־חָדַל לִסְפֹּר כִּי אֵין מִסְפָּר: וּלְיוֹסֵף			ſuper caput meū: &	
	יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם תָּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב			in vno canistro qđ e	
	אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ אָסְנַת בַּת־פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אֹן:			rat excelſi portare	
	וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה			me putabā oēs cibos: q	
	כִּי נַשַּׁנִי אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עֲמָלִי וְאֵת כָּל־בֵּית			fiūt arte pistoria: &	
	אָבִי: וְאֶת־שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרָיִם כִּי			aues comedebant ea	
	הִפְרַנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עָנְיִי: וַתִּכְלֶינָה			que erant in canistro	
	שֶׁבַע שְׁנֵי הַשָּׂבָע אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:			ſuper caput meū: &	
	וַתָּחֵלְנָה שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב לָבוֹא כַּאֲשֶׁר			in vno canistro qđ e	
	אָמַר יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת			rat excelſi portare	
	וּבְכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לָחֶם: וַתִּרְעַב			me putabā oēs cibos: q	
	כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פַּרְעֹה			fiūt arte pistoria: &	
	לַלָּחֶם וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ			aues comedebant ea	
	אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ: וְהָרָעָב			que erant in canistro	
	הָיָה עַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ וַיִּפְתַּח יוֹסֵף			ſuper caput meū: &	
	אֶת כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר לְמִצְרַיִם			in vno canistro qđ e	
	וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וְכָל־הָאָרֶץ			rat excelſi portare	
	בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף כִּי חָזַק			me putabā oēs cibos: q	
	הָרָעָב בְּכָל־הָאָרֶץ:			fiūt arte pistoria: &	
				aues comedebant ea	
				que erant in canistro	
				ſuper caput meū: &	
				in vno canistro qđ e	
				rat excelſi portare	
				me putabā oēs cibos: q	

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Sept.	La. xli.	Pritiua. heb.
אָחָה	בָּאָחָה׃	καὶ ἰδοὺ	ecce	אָחָה
רָעָה	וְהִנֵּה׀ שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת	ἑπτὰ βόες	septē boues	רָעָה
דַּל	עֲלוֹת אַחֲרֵיהֶן דַּלוֹת וְרָעוֹת מְאֹד	ἄλλαι ἀνέβαινον ὀπίσω	alie ascendebāt	דַּל
רַע	לֹא רָאִיתִי כָהֵנָּה	αὐτῶν καὶ ἐγὼ οὐκ εἶδον	eis & ego non vidi	רַע
אָכַל	לְרֹעַ׃ וַתֹּאכַלְנָה	τοιαύτας ἐν	tales in	אָכַל
	אֶרֶץ מִצְרַיִם לְרֹעַ׃ וַתֹּאכַלְנָה	πάσῃ γῇ Αἰγύπτου	omni terra egypti	
	הַפָּרוֹת הָרְקוֹת וְהָרָעוֹת אֶת	καὶ ἐξηρεύξαντο	& deuorauerunt	
	שֶׁבַע הַפָּרוֹת הָרִאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאֹת׃	ἑπτὰ βόες	septē boues	
יָדַע	וַתִּבֹאנָה אֶל קִרְבֶּנָה וְלֹא נוֹדַע	τὰς πρώτας	primas	
רַאָה	כִּי בָאוּ אֶל קִרְבָּנָה וּמַרְאֵיהֶן רָע	καὶ τὰς καλὰς	& pulchras	
חָלַל רַאָה	כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה וָאִיקָץ׃ וָאֵרֶא	καὶ ἐξηγέρθη	& euigilauit	
	בַּחֲלֹמִי וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עֹלֹת	Φαραώ	pharao	
טוב	בְּקָנֶה אֶחָד מְלֵאוֹת וְטֹבוֹת וְהִנֵּה	καὶ ἐνύπνιον	& somnium	
דָּקַק	שֶׁבַע שִׁבֳּלִים צְנֻמוֹת דַּקּוֹת	ἐνύπνιον	somnium	
קָדַם	שְׁדֻפוֹת קָדִים צֹמְחוֹת אַחֲרֵיהֶם׃	ἐνύπνιον	somnium	
בָּלַע	וַתִּבְלַעְנָה הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֵת	ἐνύπνιον	somnium	
	שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבוֹת וָאֹמַר אֶל	ἐνύπνιον	somnium	
נָגַד אָמַר	הַחַרְטֻמִּים וְאֵין מַגִּיד לִי וָאֹמַר	ἐνύπνιον	somnium	
חָלַם	יוֹסֵף אֶל פַּרְעֹה חֲלוֹם פַּרְעֹה	ἐνύπνιον	somnium	
	אֶחָד הוּא אֵת אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים	ἐνύπνιον	somnium	
	עֹשֶׂה הִגִּיד לְפַרְעֹה׃ שֶׁבַע פָּרֹת	ἑπτὰ βόες	septē boues	
	הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע	ἑπτὰ ἔτη	septē anni	
	הַשִּׁבֳּלִים הַטֹּבֹת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה	ἑπτὰ ἔτη	septē anni	
	חֲלוֹם אֶחָד הוּא׃ וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת	ἑπτὰ βόες	septē boues	
	הָרְקוֹת וְהָרָעוֹת הָעֹלֹת אַחֲרֵיהֶן	ἑπτὰ ἔτη	septē anni	
	שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים	ἑπτὰ στάχυες	septē spice	
שָׁנָה	הָרֵקוֹת שְׁדֻפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ׀	ἑπτὰ στάχυες	septē spice	
	שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב׃ הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר	ἑπτὰ ἔτη	septē anni	
	דִּבַּרְתִּי אֶל פַּרְעֹה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים	ἑπτὰ ἔτη	septē anni	

Transla. Chal.

in prato. Et ecce septem boues alie ascendebant post eas macilēte nimis & deformes aspectu: & diminute carnibus. nō vidi similes eis tantū deformes in vniuersa terra egypti: et comedebant boues macilente et deformes: alias septē boues pozes pingues: et in gredichaul in vtersq earum: et non cognoscebatur q̄ ingresse fuissent in vtersq earum: & aspectus earū erat deformis sicut prius: & euigilaui. Vidiq̄ in somnio meo: & ecce septem spice ascendebant in calamo vno plene & bone. Et ecce septem spice alie inanes & tenues & percusse vredine oziebātur post eas. Et deuorabant septem spice inanes septem alias spicas pingues & bonas. Et dixi somniū cōlectoribus: & nullus fuit qui indicaret mihi. Dixitq̄ iosephꝰ pharaoni. Somniū pharaonis vnuꝫ est: quod facturus est deus ostendit pharaoni. Septem boues bone: septē anni sunt: & septem spice bone: septem anni sunt: somniuꝫ vnum est. Septem autem boues macilentē & deformes: que ascendebāt post eas: septem anni sunt: & septem spice tenues & percusse vredine: erunt septem anni fames. Ipse est sermo quem locutus sum cum pharaone: quod deus

Interp. chal.

וְהָא שְׁבַע תּוֹרִין סְלִיקִין בַּתְרֵיהֶן חַשִׁיכִין וּבִישִׁין לְמֶחֱזֵי לַחֲדָא חֲסִירִין בְּשַׂר לָא חֲזֵיתִי דִּכְוָתְהֶן בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְבִישׁוּתָא וְאִתְאֲכָלָן תּוֹרָתָא חַסְרָתָא וּבִישָׁתָא
בְּשֶׁבַע תּוֹרָתָא קַדְמָיתָא בַּטְנֵיהֶן וְלָא אִתְיְדַע אֲרֵי עָלָן לְמֶעֱבָּן וְאִתְחֲזֵי בִּישׁ כְּזִיוֵהּ בְּקַדְמֵיתָא ׃ וְאִתְעֲרֵית ׃ וְחֶזֵית בְּחֶלְמִי וְהָא שְׁבַע שִׁבְלִיָּא סַלְקָן
וְסִתְחֲזִין בִּישׁ כְּזִיד בְּקַדְמֵיתָא ׃ וְאִתְעֲרֵית ׃ וְחֶזֵית בְּחֶלְמִי וְהָא שְׁבַע שִׁבְלִיָּא סַלְקָן
בְּקַנְיָא חַד ׃ סַלְיָאן וְטָבָן ׃ וְהָא שְׁבַע שִׁבְלַיָּא צְנָן ׃ לַחֲרִיפָן שִׁקְרִיבָן קְדִים נָבְטָן בָּתְרֵיהֶן ׃
וּבְלָעָן שִׁבְלַיָּא לַקַדְמֵיתָא יָת שְׁבַע שִׁבְלַיָּא סַלְיָאן וּמְבָרְכָן וְאֵמַר לְחַרְטֻמַיָּא וְלֵית לְמֵימַר לִי ׃
וַאֲמַר יוֹסֵף לְפַרְעֹה חֶלְמָא דְּפַרְעֹה חַד הוּא יָת דַּיְרֵי עָתִיד לְמֶעְבַּד חֵוִי לְפַרְעֹה ׃ שְׁבַע
תּוֹרָתָא ׃ סַלְיָאתָא שְׁבַע שְׁנִין אִינִין וְשִׁבְלַיָּא סַלְיָאתָא שְׁבַע שְׁנִין אִינִין חֶלְמָא חַד
הוּא ׃ וְשִׁבְעָא תּוֹרָתָא חַסִירָתָא וּבִישָׁתָא דְּסַלְקָן מִבָּתְרֵיהֶן שְׁבַע שְׁנִין אִינִין וְשִׁבְלָא
לַקְנְיָא וְשִׁקְמִין קְדוּם ׃ יְהוֹן שְׁבַע שְׁנֵי כַפְנָא ׃ הוּא פִּתְגָמָא דְּמַלֵּילִית עִם פַּרְעֹה
יָת דַּיְרֵי

Trãsla. B. Hiero.

in pastu paludis virecta carpebāt. Et ecce has sequebātur alie deformes boues in tantum deformes & macilente: vt nū quam tales terra egypti viderim Que deuoratis & consūptis ... pristinis ... nullū fuisse ritatis dedere vestigium: sed simili macie & squalore torpebant. Euigilans rursus sopore depressus vidi ... somnium. Septem spice pullulabant ... in culmo vno plene at q̄ pulcherrime. Alie ... quoq̄ septem tenues & ... percusse vredine oriebātur e stipula: q̄ priorum pulchritudinem deuorauerunt. Narraui ... cōlectoribus sōniū: & nemo est qui ediſſerat. Respondit iosephꝰ. Sōnium regis ... vnum est. Quecunq̄ factu rus est deus ostendit pharaoni. Septem boues ... septē anni sunt: et septem spice ... septē anni sunt. Septem boues ... tenues ... macilente que ascenderunt post eas: & septem spice ... tenues & vēto vrēte ... septē anni vēture sūt fames: qui hoc ordine complebuntur.

Trãsla. Gre. lxx. cū interp. latina

in achi. et ecce septē boues alie ascēdebāt post eas er flumine: male et deformes aspectu: et graciles carnib⁹: adeo nō vidi tales in oi terra egypti turpiores. et denuo rauerūt septē boues graciles et turpes et deuorauerunt eas. respōdēs aūt iosephꝰ dixit pharaoni: septē anni sūt. et septē boues pulchre: septē anni sūt. et septē spice pulchre: septē anni sūt. somniū pharaonis vnū ē. et septē boues tenues & septē spice tenues & aduento corrupte: septē anni sūt. erunt septē anni fames. ipse est sermo quē locutus sum ad pharaonē. quecūq̄ facturus est deus ostendit pharaoni. Septem boues bone: septē anni sunt: et septem spice bone: septē anni sunt: somniū vnū est. Septem aūt boues macilentē & deformes que ascēdebāt post eas: septem anni sunt: et septem spice tenues & aduento corrupte: septē anni erunt fames. qui hoc ordine complebuntur. Sermo quē locutus sum ad pharaonē: quecūq̄ facturus est deus ostendit pharaoni. Ecce septem boues ascendebāt de flumine: pulchre & pingues carne et formose aspectu: et pascebantur

Trãsla. Gre. lxx. cū interp. latina

ὀξὺς expositores egypti: et οὐκ πάντας τοὺς ἐξηγητὰς αἰγύπτου, καὶ πάντας
sapientes eius: et narrauit eis pha- τοὺς σοφοὺς αὐτῆς, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς φαρα-
raon somniū suū: et nō erat ω̄ ὁ ἐνύπνιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων
illud pharaoni. et locutus ē princeps pincernaꝝ αὐτὸ τῷ φαραώ. καὶ ἐλάλησεν ὁ ἀρχιοινοχόος
ad pharaonē: dicēs: petrā mecū recor- πρὸς φαραώ, λέγων, τὴν ἁμαρτίαν μου ἀναμι-
dor hodie: pharao irat⁹ fuit seruis su- μνήσκω σήμερον, φαραὼ ὠργίσθη τοῖς παισὶν αὐ-
is: et posuit nos in custodia: in domo τοῦ, καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ
pncipis coquoꝝ: me q̄ et pncipē pistorū. et ἀρχιμαγείρου, ἐμέ τε. καὶ τὸν ἀρχισιτοποιόν· καὶ
vidimus sōniū in nocte vna ego q̄ et ipe et ἴδομεν ἐνύπνιον ἐν νυκτὶ μιᾷ ἐγὼ τε καὶ αὐτός,
ynsiqs sm suū sōniū vidimꝰ. erat aūt ἑκάστῳ κατὰ τὸ ἑαυτοῦ ἐνύπνιον εἴδομεν. ἦν δὲ ἐ-
bi nobiscū iuuenis seruꝰ hebreꝰ pncipis βι μεθ' ἡμῶν νεανίσκος παῖς ἑβραῖος τοῦ ἀρχιμα-
coquoꝝ: et narrauimus ei: et cōiectauit nos γείρου, καὶ διηγησάμεθα αὐτῷ, καὶ συνέκρινεν ἡ-
bis. factū ē aūt: sicut cōiectauit nobis: sic μῖν· ἐγενήθη δέ, καθὼς συνέκρινεν ἡμῖν, οὕτως
et accidit: me q̄ restitui ad pncī καὶ συνέβη, ἐμέ τε ἀποκατασταθῆναι ἐπὶ τὴν ἀρ-
patū meū: illū aūt suspēdi. χὴν μου, ἐκεῖνον δὲ κρεμασθῆναι· ἀστοχείλας δὲ
pharao: vocauit ioseph. et eduxerūt eū ex φαραώ, ἐκάλεσε τὸν ἰωσήφ. καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἐκ
munitione: et totōderūt eū: et muta τοῦ ὀχυρώματος, καὶ ἐξύρησαν αὐτόν, καὶ ἤλ-
nerūt vestimētū eius. et venit ad pharaonē. di λαξαν τὴν στολὴν αὐτοῦ. καὶ ἦλθε πρὸς φαραώ. εἶ-
xit aūt pharao ioseph: somniū vidi: et πε δὲ φαραὼ τῷ ἰωσήφ, ἐνύπνιον εἶδαρακα, καὶ
cōiectās nō ē illō. ego aūt audiui de ὁ συγκρίνων οὐκ ἔστιν αὐτό. ἐγὼ δὲ ἀκήκοα περὶ
te dicētes: audietē te somnia: cōie- σοῦ λεγόντων, ἀκούσαντά σε ἐνύπνια, συγκρί-
ctare ea. respōdēs aūt ioseph: dixit pharaō: νειν αὐτα. ἀποκριθεὶς δὲ ἰωσήφ, εἶπε τῷ φαραώ,
non deo nō respōdebit salutare pha ἄνευ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον φα-
raoni. locutꝰ ē aūt pharao ioseph: dicēs: in ραώ. ἐλάλησε δὲ φαραὼ τῷ ἰωσήφ, λέγων, ἐν τῷ
sōnio meo putabā stare iuxta labiū fluminis: ὕπνω μου ὤμην ἑστάναι παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ,
et ecce ex flumine ascēdebāt septē boues eleg καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀναβαίνουσαι ἑπτὰ βόες ἐκλε-
cte carnib⁹: et pulchre facie: et pascebātur κταὶ ταῖς σαρξίν, καὶ καλαὶ τῷ εἴδει, καὶ ἐνέμοντο

Interp. chal.

עַל חַרְשֵׁי מִצְרַאי וְלָבֵל חַכִּימַיָּא ׀ וְאִשְׁתַּעֵי פַּרְעֹה לְהוֹן יָת חֶלְמִי הָיְלִין דְּפַשַׁר חַוְתֵּהּ
לְפַרְעֹה ׃ וְלֵית רַב שַׁקְיָ מִן פַּרְעֹה לְמֵימַר יָת סִדְרֵי אֲנָא ׀ כַּדְּכַר יוֹמָא דִּין ׃ פַּרְעֹה
רְגַז עַל עַבְדּוֹהִי ׀ וְיָהַב יָתִי בְּמַטְרַת בֵּית רַב קְטוֹלַיָּא יָתִי וְית רַב נַתְּתוֹמֵי ׃ וְחֶלְמָא חֶלְמָא
לֵילְיָא חַד אֲנָא וְהוּא גְּבַר כְּפַשְׁרֵן חֶלְמֵיהּ חֶלְמָנָא ׃ וְתַמָּן עִמָּנָא עוּלֵם עִבְרָאָה עַבְדָּא
דְּרַב קְטוֹלַיָּא ׀ וְאִשְׁתַּעֵינָא לֵיהּ וּפַשַׁר לָנָא יָת חֶלְמָנָא גְּבַר כְּפִשְׁרֵן חֶלְמֵיהּ פָּשַׁר ׃
וְהָוָה כְּמָא דְּפַשַׁר לָנָא כֵּן הֲוָה יָתִי אַתִּיב עַל שְׁמִשְׁיָ וְיָתֵיהּ צְלַב ׃ וְשָׁלַח פַּרְעֹה וּקְרָא
יָת יוֹסֵף ׀ וְאַרְהִטוּהִי מִבֵּית אֲסִירַיָּא ׃ וְסַפַּר ׀ וְשַׁנִּי כְּסוּתֵיהּ ׃ וְעָל לְוָת פַּרְעֹה ׃ וַאֲמַר
פַּרְעֹה לְיוֹסֵף חֶלְמָא חֶלְמִית וּפַשַׁר לֵית לֵיהּ ׃ וַאֲנָא שְׁמִעִית עֲלָךְ ׀ לְמֵימַר לַאֲתָא שָׁמַע
חֶלְמָא ׀ וּפַשְׁרֵהּ יַתִּיב ׃ וַאֲתֵיב יוֹסֵף יָת פַּרְעֹה ׀ לְמֵימַר ׃ בַּר מִן דְּחָכְמַת אֱלָהִין מִן קֳדָם
יְיָ אִיתְתַּב יָת שְׁלֵמָא דְּפַרְעֹה ׃ וּמַלֵּיל פַּרְעֹה עִם יוֹסֵף ׀ חֶלְמִי אֲנָא חֶלְמָא וּפַשְׁרֵהּ לֵית
עֲנָא ׃ וַאֲנָא מִן נַהֲרָא סַלְקָן שְׁבַע תּוֹרִין בַּתְרֵיהֶן בְּשַׂר וְשַׁפִּירָן ׀ לְמֶחֱזֵי ׃ וְתַרְעָן

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Sept.	La. xli.	Pritiua. beb.
	אֵין נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ אַתָּה תִּהְיֶה		non est sapiẽs nec prudẽs similis tui. Tu eris prepo	
פֶּה נָשַׁק	עַל גִּיתִי וְעַל פִּיךָ יִשַּׁק כָּל עַמִּי		situs sup domũ meã: t ad verbũ tuũ gubernabit omis	
נָדַל יָמִן	רַק הַכֹּהֵא אֲנִי מִמֶּךָ וְלֹא אָמַר		populꝰ meꝰ. tantũmodo hoc regno solio ero honorabi	
יָתַן	כַּהֲעָה אֶל יוֹסֵף רְאֵה נְתַתִּי אֹתְךָ		lio; te. Dixitq; pharao ad ioseph. Vide q̃ constitui te	
סוּר	עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיָּסַר פַּרְעֹה		sup vniuersam terrã egypti. Et abstulit pharao anulũ	
יָתַן	אֶת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ		suũ de manu sua: t dedit eũ in manu ioseph: t induit	
לָבַשׁ	עַל יַד יוֹסֵף וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ בִּגְדֵי		eũs vestimẽtis byssinis: t posuit torquẽ aureũ sup col	
שִׂים צור	שֵׁשׁ וַיָּשֶׂם רְבִד הַזָּהָב עַל צַוָּארוֹ		lum eius. Et ascendere eũ fecit in quadriga sua fœa:	
רָכַב עָנָה	וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר		et preconizare fecit coã eo: hic est pater regis: t con	
קָרָא בָּגַד בָּרַךְ	לוֹ וַיִּקְרְאוּ לְפָנָיו אַבְרֵךְ וְנָתוֹן		stituit eũs sup omnẽ terrã egypti. Dixitq; pharao ad	
	אֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיֹּאמֶר		ioseph. Ego pharao: t absq; verbo tuo nõ leuabit vir	
	פַּרְעֹה אֶל יוֹסֵף אֲנִי פַּרְעֹה וּבִלְעָדֶיךָ		manũ suã ad tendẽda arma: neq; pedẽ suũ ad equitan	
רוּם	לֹא יָרִים אִישׁ אֶת יָדוֹ וְאֶת רַגְלוֹ כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם		dũ sup equũ in vniuersa terra egypti. Et vocauit pha	
	וַיִּקְרָא פַּרְעֹה שֵׁם יוֹסֵף צָפְנַת		rao nõmen ioseph: vir cui secreta reuelãtur. Dedita	
אִישׁ	פַּעְנֵחַ וַיִּתֶּן לוֹ אֶת אָסְנַת בַּת		ci aseneth filiã putifaris pncipis on in vrozẽ. Egrel	
	פּוטִי פֶרַע כֹּהֵן אֹן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא		fusq; est ioseph vsq; ꝓ vniuersam terrã egypti. Jo	
	יוֹסֵף עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם וְיוֹסֵף בֶּן		seph aũt trigita annoꝝ etatis erat: qñ stetit corã pha	
	שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּעָמְדוֹ לִפְנֵי פַּרְעֹה		raone rege egypti. Et egressus est ioseph a facie pha	
עֵגֶל	מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלִּפְנֵי		raonis: t circuiuit oẽs in vniuersaꝫ terrã egypti. Et	
עָשָׂה שָׁנָה	פַּרְעֹה וַיַּעֲבֹר בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם		cõgregauerũt fertilitates terre frumentũ in horreis in	
כָּנַן	וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בַּשָּׁבְעָה שְׁנֵי הַשָּׂבַע		septẽ ãnis fertilitatiꝫ: t cõgregauit oẽ frumẽtũ annoꝝ	
הָיָה	לְקֻמָצִים וַיִּקְבֹּץ אֶת כָּל אֹכֶל		septẽ qõ fuit in trã egypti: t posuit frumẽtũ in vrbib⁹	
נָתַן עִיר	שִׁבְעַ שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ		in vnaquaq; vrbe posuit frumẽtũ agri qui in circuitu	
סָבַב	מִצְרָיִם וַיִּתֵּן אֹכֶל בֶּעָרִים		eius erat. Et cõgregauit ioseph frumentũ q̃si arenã	
צֵאצָא	שְׂדֵה הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נָתַן			
	בְּתוֹכָהּ וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר כְּחוֹל			

Pritiua chal.

	Transla. Chal.
הָיָה מָנָה	non est sapiẽs nec prudẽs similis tui. Tu eris prepo
זוּן חָזָא מָנָה	situs sup domũ meã: t ad verbuz tuũ guber nabit ois
עֲבַד	populꝰ meꝰ. tantũmodo hoc regno solio ero honorabi
לָבַשׁ עָשָׂה עָשׂוּר	lio; te. Dixitq; pharao ad ioseph. Vide q̃ constitui te
רָכַב כָּרַז עָנָה	sup vniuersam terrã egypti Et abstulit pharao anulũ
אֲמַר כְּרוּם אֲחַד	suũ de manu sua: t dedit eũ in manu ioseph: t induit
עֲרַב	eũs vestimẽtis biſſynis: t posuit torquẽ aureũ sup col
גְּלַה לְבַב אִנְתַּ	lum eius. Et ascendere eũ fecit in quadriga sua fœa:
שָׁנָה קוּם	et preconizare fecit coã eo: hic est pater regis: t con
חוּר	stituit eũs sup omnẽ terrã egypti. Dixitq; pharao ad
אֲצַד הָנָה	ioseph. Ego pharao: t absq; verbo tuo nõ leuabit vir
קָרָה	manũ suã ad tendẽda arma: neq; pedẽ suũ ad equitan
	dũ sup equũ in vniuersa terra egypti. Et vocauit pha
	rao nõmen ioseph: vir cui secreta reuelãtur. Deditq;
	ci aseneth filiã putifaris pncipis on in vrozẽ. Egrel
	fusq; est ioseph vsq; ꝓ vniuersam terrã egypti. Jo
	seph aũt trigita annoꝝ etatis erat: qñ stetit corã pha
	raone rege egypti. Et egressus est ioseph a facie pha
	raonis: t circuiuit oẽs in vniuersaꝫ terrã egypti. Et
	cõgregauerũt fertilitates terre frumentũ in horreis in
	septẽ ãnis fertilitatiꝫ: t cõgregauit oẽ frumẽtũ annoꝝ
	septẽ qõ fuit in trã egypti: t posuit frumẽtũ in vrbib⁹
	in vnaquaq; vrbe posuit frumẽtũ agri qui in circuitu
	eius erat. Et cõgregauit ioseph frumentũ q̃si arenã

Trãsla. B. Hiero.

	nõquidꝫ sapientiorẽ &
	"consimilem tui inueni
	re potero. Tu eris sup
	domũ meã: & ad tuũ o
	rẽ imperiũ cuctus ppls
	obedient. Uno thꝝ regni
	folio pcedã te. Dixitq;
	rursum pharao ad Io
	seph. Ecce constituꝝ te
	sup vniuersã terrã egy
	pti. Tulitq; anulũ de
	manu sua: & dedit eũ
	in manu eius. vestiuit
	eũ byssina: & collo tor
	quem aureũ circũposu
	it. Fecitq; eũ ascendere
	super currum secũdũ
	dũ: clamãte precone: vt
	oẽs corã eo genu flecte
	rent: & prepositũ eẽ sci
	rent vniuerse terre egy
	pti. Dixit quoq; rex e
	gypti ad ioseph. Ego
	fũ pharao. Absq; tuo i
	perio nõ mouebit quis
	manũ aut pedẽ oi
	terra egypti. Vertitq;
	nomen eius: & voca
	uit eum ligua egyptiaca
	saluatorẽ mũdi. Dedit
	illi vxorẽ assenẽ fili
	am phutifaris sacerdo
	tis Heliopoleos. Egres
	sus ẽ itaq; ioseph ad ter
	ram egypti. Triginta annorũ erat
	qñ stetit in cõspectu re
	gis pharaonis:
	& circuiuit omnes re
	giones egypti.
	Venitq; fertilitas septẽ
	annorum: &
	in māipulos redacte se
	getes cõgregate sunt in
	horrea egypti. Ois ẽt
	frugum abundantia
	in singulis vrbibus
	condita est. Tantaq; fu
	it abundantia
	tritici: vt arene

Interp. chal.

	לֵית סוֹכְלְתָנָן וְחַכִּים דִּכְוָתָךְ: אַנְתְּ תְּהֵי מְמַנָּא עַל בֵּיתִי וְעַל מֵימְרָךְ יִתְּזֵן כָּל עַמִּי לְהוֹד
	כּוּרְסִי מַלְכוּתָא הָדֵין אֶהֵי יַקִּיר מִנָּךְ: וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף חֲזַי דְּמַנֵּיתִי תַּלָּךְ עַל כָּל
	אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וְאַעְדִּי פַּרְעֹה יָת עִזְקְתֵיהּ מֵעַל יְדֵיהּ וְיָהַב יָתֵהּ עַל יְדָא דְּיוֹסֵף וְ
	וְאַלְבֵּישׁ יָתֵיהּ לְבוּשִׁין דְּבוּץ וְשַׁוִּי מָנִיכָא דְּדַהֲבָא עַל צַוָּארֵיהּ: וְאַרְכִּיבֵ יָתֵיהּ
	בְּרִתְרָכָא תִּנְיָנָא דִּילֵיהּ וְאַכְרִזוּ קֳדָמוֹהִי דֵּין אַבָּא לְמַלְכָא וְכַבֵּי יָתֵיהּ עַל כָּל
	דְּמִצְרָיִם: וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף אֲנָא פַּרְעֹה וּבָר מִן מֵימְרָךְ לָא יְרִים גְּבַר יָת יְדֵיהּ וְיָת
	זֵין יָת רַגְלֵיהּ לְמֵרְכַּב עַל סוּסְיָא בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וּקְרָא פַּרְעֹה שְׁמָא דְּיוֹסֵף עֲנָא
	דְּמֵימְרָן גְּלֵי לֵיהּ וְיָהַב לֵיהּ יָת אַסְנַת בַּת פּוֹטִי פֶרַע רַבָּא דְּאוֹנָן לְאִנְתּוּ וּנְפַק יוֹסֵף
	שַׁלִּיט עַל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וְיוֹסֵף בַּר תְּלָתִין שְׁנִין כַּד קָם קֳדָם פַּרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרָיִם
	וּנְפַק יוֹסֵף מִן קֳדָם פַּרְעֹה וְעָבַר שַׁלִּיט בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וּכְלִשׁ וְיַרְתִּי אַרְעָא שְׁנֵי
	שִׂבְעָא עִבּוּרָא לְאוֹצָרַיָּא וְכָנַשׁ יָת כָּל עִיבּוּר שִׂבְעָא שְׁנִין דַּהֲווֹ בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם וְיָהַב
	עִסְבָּא בְּקִרְוֵיָא עִבּוּר חַקְלָא דְּקִרְוָתָא יְהַב בְּגַוֵּהּ: וּכְנַשׁ יוֹסֵף עִבּוּרָא סַגִּי

Trãsla. Gre. Jrx. cũ interp. latina.

	non ẽ hõ prudentior et sapientior te. tu
	ἐὰν ἦς ὡς φρονιμώτερός καὶ σοφετώτερός σου. σὺ
Dañ. 2. g.	eris sup domũ meã: et ad [illegible]pe tuo obe
	ἔσῃ ἐπὶ τῷ ὄϊκῳ μου, καὶ ἐπὶ [illegible]ρόματί σου ὑπα
	diet ois ppls meus. verũm throno tuo pabo te
	κούσεται πᾶς ὁλαός μου. πλὴν τοῦ θρόνου ὑπερέξω σου
	ego. dixit ãt pharao ioseph: ecce constituo te ho
	ἐγὼ εἶπε δὲ φαραὼ τῷ ἰωσήφ, ἰδοὺ καθίστημί σε σή
	die sup oẽm terrã egypti. & accipiens
	μερον ἐπὶ πάσης τῆς γῆς Αἰγύπτου. καὶ περιελόμενος
	pharao anulũ de manu sua: circum
	φαραὼ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, περιέθη
	posuit eũ sup manũ ioseph: et induit eũ
	κεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν χεῖρα ἰωσήφ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν
	stola byssina: et circũposuit torquẽ aureũ cir
	στολὴν βυσσίνην, καὶ περιέθηκεν κλοιὸν χρυσοῦν πε
	cũ collum eius. et fecit ascẽdere eum sup
	ρὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ. καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ
	currũ secũdũ eius. et prẽdi
	τὸ ἅρμα τὸ δευτερεῦον τῶν αὐτοῦ. καὶ ἐκήρυ
	cauit ante eum preco. et constituit eum
	ξεν ἐμπροσθεν αὐτοῦ κῆρυξ. καὶ κατέστησεν αὐτὸν
	sup oẽ trã egypti. dixit ãt pharao: ioseph:
	ἐφ ὅλης γῆς Αἰγύπτου. εἶπε δὲ φαραὼ τῷ ἰωσήφ,
	ego pharao: sine te nõ extollet nullus manũ
	ἐγὼ φαραώ, ἄνευ σου οὐκ ἐξαρεῖ οὐδεὶς τὴν χεῖρα
	suã in oi trã egypti. et vocauit pharao
	αὐτοῦ ἐπὶ πάσῃ γῆ Αἰγύπτου. καὶ ἐκάλεσε φαραὼ
	nomẽ ioseph psonthõphanech. & dedit ei
	τὸ ὄνομα ἰωσὴφ ψονθομφανήχ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
	aseneth filiã putifaris pncipis on in vrozẽ. Egrel
	τὴν ἀσενὲθ θυγατέρα πετεφρῆ ἱερέως ἡλιουπόλεως
	fusq; est ioseph vsq; ꝓ vniuersam terrã egypti. Jo
	ἐπὶ γυναῖκα. ἐξῆλθεν δὲ ἰωσὴφ ἐπὶ πᾶσαν γῆν Αἰγύπτου.
	seph aũt trigita annoꝝ etatis erat: qñ stetit corã pha
	ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐτῶν τριάκοντα, ὅτε
	raone rege egypti. Et egressus est ioseph a facie pha
	ἔστη ἐναντίον φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου. ἐξῆλθε δὲ
	raonis: t circuiuit oẽs in vniuersaꝫ terrã egypti. Et
	ioseph a facie pharaõis: et prãẽsit oẽm
	ἰωσὴφ ἐκ προσώπου φαραώ, καὶ διῆλθε πᾶσαν
	cõgregauerũt fertilitates terre frumentũ in horreis in
	τὴν Αἰγύπτου. καὶ ἔθηκε τὰ βρώματα ἐν ταῖς
	septẽ ãnis fertilitatiꝫ: t cõgregauit oẽ frumẽtũ annoꝝ
	πόλεσιν. βρώματα τῶν πεδίων τῆς πόλεως
	septẽ qõ fuit in trã egypti: t posuit frumẽtũ in vrbib⁹
	ἃ incircuitu eius posuit in ipa. et cõgregauit
	in vnaquaq; vrbe posuit frumẽtũ agri qui in circuitu
	τῶν κύκλῳ αὐτῆς ἔθηκεν ἐν αὐτῇ· καὶ συνήγαγεν
	eius erat. Et cõgregauit ioseph frumentũ q̃si arenã
	ioseph σῖτον ὡσεὶ τὴν ἄμμον τῆς

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

	facit: ondit pharaõi. ecce septẽ ãno veni
	ποιεῖ, ἔδειξε τῷ φαραώ. ἰδοὺ ἑπτὰ ἔτη ἔρχε
	et abũdãtia multa in oi trã egypti. veniẽtãt
	ται εὐθηνία πολλὴ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. ἥξει δὲ
	septẽ ãni famis post hec. et obliuiscẽtur
	ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ μετὰ ταῦτα. καὶ ἐπιλήσονται
	saturitatis in oi trã egypti. et cõsumet
	τῆς πλησμονῆς ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύπτου. καὶ ἀναλώσει
	fames trã. et nõ cognoscẽt abũdã
	ὁ λιμὸς τὴν γῆν. καὶ οὐκ ἐπιγνωσθήσεται ἡ εὐθη
	tia in trã pre fame futura post
	νία ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ λιμοῦ τοῦ ἐσομένου με
	hec. fortis ẽm erit valde. ideo ãt qñ
	τὰ ταῦτα· ἰσχυρὸς γὰρ ἔσται σφόδρα. περὶ δὲ τοῦ
	iteratũ est somũ pharaõi bis: q̃ verũ e
	δευτερῶσαι τὸ ἐνύπνιον φαραὼ δίς, ὅτι ἀληθὲς ἔ
	stq; xpõ a deo. et accelerabit deꝰ
	στι χριστοῦ παρὰ τοῦ θεοῦ. καὶ ταχυνεῖ ὁ θεὸς
	facere illud. ñcergo cõsidera hoiem pru
	τοῦ ποιῆσαι αὐτό. νῦν οὖν σκέψαι ἄνθρωπον φρό
	dẽtẽ et sapientẽ: et cõstitue eũ sup trrã
	νιμον καὶ συνετόν, καὶ κατάστησον αὐτὸν ἐπὶ γῆς
	egypti. et faciat pharao: et cõstituat
	Αἰγύπτου. καὶ ποιησάτω φαραώ, καὶ καταστησά
	ꝓpositos sup trrã: t quitẽ
	τω τοπάρχας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀποσπερματώσ
	oẽs fruges trꝫ egypti
	σάτωσαν πάντα τὰ γεννήματα τῆς γῆς Αἰγύπτου
	septẽ ãnoꝝ abũdãtie: et cõgregent
	τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῆς εὐθηνίας, καὶ συναγαγέτωσαν
	oẽs escas septẽ ãnoꝝ venien
	πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῶν ἐρχομέ
	tiũ bonoꝝ hoꝝ: et cõgregetur fru
	νων τῶν καλῶν τούτων, καὶ συναχθήτω ὁ σῖ
	mẽtũ sub manu pharaõis: esce in ciuitatl
	τος ὑπὸ χεῖρα φαραώ, βρώματα ἐν ταῖς πόλε
	bus custodiãtur: et erũt esce custodi
	σι φυλαχθήτω, καὶ ἔσαι τὰ βρώματα τεφυλα
	te trꝫ in septẽ ãnos famis: q̃ erit
	γμένα τῇ γῇ εἰς τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ, ἃ ἔσον
	in trꝫ egypti: t nõ cõteretur trꝫ in
	ται ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἐκτριβήσεται ἡ γῆ ἐν
	fame. placuerũt ãt verba coram pharaone. t
	τῷ λιμῷ. ἤρεσε δὲ τὰ ῥήματα ἐναντίον φαραώ, καὶ
	coꝝ oibus seruis eius. et ait
	ἐναντίον πάντων τῶν παίδων αὐτοῦ. καὶ εἶπε
	pharao seruis suis: nunq̃d inueniemꝰ homi
	φαραὼ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, μὴ εὑρήσομεν ἄνθρω
	nẽ talem: q̃ hꝫ spiritũ dei in semꝑ
	πον τοιοῦτον, ὃς ἔχει πνεῦμα θεοῦ ἐν αὐτῷ;
	ait ãt pharao ioseph: qr ostendit de
	εἶπε δὲ φαραὼ τῷ ἰωσήφ, ἐπειδὴ ἔδειξεν ὁ θε
	us tibi oia hec.
	ὸς σοι πάντα ταῦτα,

Transla. Chal.

	עִתִּיד לְמֶעְבַּד אֲתַחֵי יָת פַּרְעֹה: הָא שִׁבְעָא שְׁנַיָּא אַתְיָן שִׂבְעָא רַבָּא בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם:
	וְיקוּמוּן שְׁבַע שְׁנֵי כְפָנָא בָּתַר יְהוֹן וְיִתְנַשֵּׁי כָּל שִׂבְעָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם וְישֵׁיצִי
	כַּפְנָא יָת עַמָּא דְּאַרְעָא: וְלָא יִתְיְדַע שִׂבְעָא בְּאַרְעָא מִן קֳדָם כַּפְנָא הַהוּא דְּיֵתֵא בַּתָּר
	כֵּן אֲרֵי תַקִּיף הוּא לַחֲדָא: וְעַל דְּאִתְנַיָּא חֶלְמָא לְפַרְעֹה דְּנָן תַּרְתֵּין זִמְנִין אֲרֵי תַקִּין
	פִּתְגָמָא מִן קֳדָם יְיָ וּמְזָרֵז יְיָ לְמֶעְבְּדֵיהּ: וּכְעַן יְחֱזֵי פַּרְעֹה גְּבַר סוֹכְלְתָן וְחַכִּים
	וְמַנֵּיהּ עַל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם: יַעֲבֵיד פַּרְעֹה וְיַמְנֵי מַמָּנִין עַל אַרְעָא וְיזַמֵּן יָת
	אַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּשִׁבְעָא שְׁנֵי שִׂבְעָא: וְיִכְנְשׁוּן יָת כָּל עִבּוּר שְׁנַיָּא טָבָתָא דְּאָתְיָן אִלֵּין
	וְיִצְרוּן עִבּוּרָא תְּחוֹת יַד פַּרְעֹה מְזוֹנָא בְּקִרְוָיָא וְיִטְּרוּן: וְיהֵא עִבּוּרָא נָטִיר
	לְאַרְעָא לְשִׁבְעָא שְׁנֵי כַפְנָא דִּתְהֵיוְיִן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם וְלָא יִשְׁתֵּצֵי עַמָּא דְּאַרְעָא כַּכְפְנָא:
	וּשְׁפַר פִּתְגָמָא קֳדָמַי פַּרְעֹה וּקְדָמֵי כָּל עַבְדּוֹהִי: וַאֲמַר פַּרְעֹה לְעַבְדּוֹהִי הֲנַשְׁכַּח כְּדֵין גְּבַר
	דְּאִית גְּנָאָה מִן קֳדָם רוּחַ מֵימְרָא דַּיְיָ בֵּיהּ: וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף בַּתַּר דְּאוֹדַע יְיָ יָתָךְ יָת כָּל דָּא

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Beſi.	La. xlii.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
חָיָה	וְשִׁבְרוּ לָנוּ מְּשָׁם וְנִחְיֶה וְלֹא ×××			& emite nobis neceſſaria: vt poſſimus viuere:	καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα, ἵνα ζῶμεν,
מוּת	נָמוּת: וַיֵּרְדוּ אֲחֵי יוֹסֵף עֲשָׂרָה ××			& nõ cõſumamur inopia. Deſcẽdentes igitur fratres ioſeph decẽ vt emerent frumenta in	καὶ μὴ ἀπωθανώμεν. κατέβησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ
	לִשְׁבֹּר בָּר מִמִּצְרָיִם: וְאֶת ‴ בִּנְיָמִן			egypto: ‴ beniamin domi retento a Iacob:	ioſeph δεκὰ πρίασασθαι σῖτον ἐξ αἰγύπτου.
	אֲחִי יוֹסֵף לֹא שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת ×××				at beniamin frẽm ioſeph: nõ mi
קְרָא אָסָן	אֲחָיו כִּי אָמַר פֶּן יִקְרָאנּוּ אָסוֹן: ××			quĩ dixerat fribus eius ne forte in itinere quic	μὴν δὲ βενιαμὶν γὸν ἀδελφὸν ἰωσὴφ, ὁυκ ἀπε
בּוֹא	וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ ××				σειλε μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. εἶπε γὰρ. μὴ
	הַבָּאִים כִּי הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ ×××				forte accidat et lãgor. veneſt ãt filij
שָׁלַט	כְּנָעַן: וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל ×××				πστε συμβῆ αὐτῷ μαλαικία. ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ
שָׁבַר	הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם ××				ιſrael in egyptũ emere triticũ cũ veni
שָׁחָה	הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוּ				Ισραὴλ εἰς αἴγυπτον ἀγοράζειν σῖτον μετὰ τῶν ἐρ
רָאָה	לוֹ אַפַּיִם אָרְצָה: וַיַּרְא יוֹסֵף אֶת ××				enib⁹. erat ẽũ fames in ſra chanaã. ioſeph
נָכַר	אֶחָיו וַיַּכִּרֵם וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם ×××				χομένων. ἦν γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῆ χαναάν. ἰωσὴφ
דִּבֶּר קָשֶׁה	וַיְדַבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת וַיֹּאמֶר ××××				ãt erat princeps ſre. hic vẽdebat oĩ
בּוֹא אָנָה	אֲלֵהֶם מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ ×××				δὲ ἦν ὁ ἄρχων τῆς γῆς. ὗτος ἐπώλει παντὶ
	מֵאֶרֶץ כְּנַעַן לִשְׁבֹּר אֹכֶל: וַיַּכֵּר				populo ſre. venientes ãt frẽs ioſeph
זָכַר	יוֹסֵף אֶת אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכִּרֻהוּ:				τῷ λαῷ τῆς γῆς. ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἰωσὴφ
חָלַם	וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר ××				adorauerũt eũ in facie ſup trã.
	חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים ××				προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.
רָאָה עֶרְוָה	אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת עֶרְוַת הָאָרֶץ ××				videãt ioſeph frẽs ſuos: cogno
	בָּאתֶם: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי ׳				ſcẽs. & agnouiſſet eos: quaſi ad alienos durius loquebatur: interrogans. Vnde venerũt? Qui reſponderunt de terra chanaan: vt emamus victui neceſſaria. Et tũ frẽs ipſe cognoſcens non eſt cogni tus ab eis. Recordatuſq; eſt ioſeph ſomniorũ que aliq̃ viderat: ait ad eos. Explo ratores estis: vt videatis infirmiora terre venistis. Et dixerunt ei. Nequaquam dñe: ſed ſerui tui venerũt ad emendũ frumentũ. Omnes nos ſumus filij vnius viri: recti ſumus: non fuerũt ſerui tui exploratores. Dixitq; eis. Nequaquã: ſed infirmiora terre venistis videre. Direruntq; duodecim fratres ſerui tui nos: filij vnius viri in terra chanaã: & ecce minimus cum
כְּנַעַן	וְעַבְדֶיךָ בָּאוּ לִשְׁבֹּר אֹכֶל: כֻּלָּנוּ ××				ἰδεῖν. οἱ δὲ εἶπαν, δοῦλοι σου ἦλθομεν πρίασθαι βρώματα, πάντες ἐσμὲν
	בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָהְנוּ כֵּנִים אֲנָחְנוּ ×××				υἱοὶ ἑνὸς ἀνθρώπου, εἰρηνικοί ἐσμεν, οὐκ εἰσὶν οἱ
	לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים: וַיֹּאמֶר ××				serui tui exploratores. ait ãt illis: nõ:
	אֲלֵהֶם לֹא כִּי עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם				παῖδές σου κατάσκοποι. εἶπε δὲ αὐτοῖς, οὐχί,
שָׁנָה	לִרְאוֹת: וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים ‴ אֲנָחְנוּ בְּנֵי אִישׁ ××				ἀλλὰ τὰ ἰσχυρὰ τῆς γῆς ἥκατε ἰδεῖν. οἱ δὲ εἶπαν,
	אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וְהִנֵּה הַקָּטֹן ‴ אֶת				duodecim sum‴ serui tui frẽs in tra cha
					ναὰν, καὶ ἰδοὺ ὁ νεώτερος μετὰ ×××× ××× ××

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Beſi.	La. xlii.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הַיֹּם הָרִבֹעִי מְאֹד עַד כִּי חָדַל ×××			maris coequaretur: & copia mẽſurã excederet.	θαλάσσης πολλὴν σφόδρα. ἕως ὁυκ ἠδύνατο ἀρι
	לְסַפֵּר כִּי אֵין ‴ מִסְפָּר: וְלִיוֹסֵף יֻלַּד ‴			Natiq; ſunt ‴ ioſeph ××××	θμῆσαι. οὐ δὲ ἦν ἀριθμὸς. τῷ δὲ ἰωσὴφ ἐγέν
שָׁנָה בוא	שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם תָּבוֹא שְׁנַת ×××			filiꝰ duo ante q̃ veniret	ρὲτ filij duo ante q̃ venirẽt ſepte anni fa
	הָרָעָב אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ אָסְנַת בַּת ׳			fames: quos pepit ei	τὸ υἱοὶ δύο πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λι
	פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אוֹן: וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת			aſſenez filia ××××××	μὸς quos pegit ei aſeneth: filia pete
בָּכַר עָשָׂה	שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה ‴ כִּי נַשַּׁנִי ×××			phutifaris ſacerdotis	μοῦ ὃς ἔτεκεν αὐτῷ ἀσενέθ, θυγάτηρ πετε
	אֱלֹהִים אֶת כָּל עֲמָלִי וְאֵת כָּל בֵּית			heliopoleos. vocauit	fre ſacerdotis heliopoleos. vocauit ãt ioſeph
אֶפְרַיִם עָנָה	אָבִי: וְאֵת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרָיִם ׳			nomẽ primogeniti ma	φρὴ ἱερέως ἡλιουπόλεως. ἐκάλεσε δὲ ἰωσὴφ τὸ
	כִּי הִפְרַנִי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עָנְיִי ׃ ××			naſſes: dicẽs. Obliuiſci	νόμα τοῦ πρωτοτόκου μανασσὴ. ὅτι ἐπιλαθέσθαι
כָּלָה	וַתִּכְלֶינָה שֶׁבַע שְׁנֵי ‴ הַשָּׂבָע אֲשֶׁר ׳			me fecit deꝰ oĩm dolor meoꝝ: et	με ἐποίησεν ὁ θεὸς πάντων τῶν πόνων μου, καὶ
	הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַתִּחֳלֶינָה שֶׁבַע ׳			domus patris mei. Nomẽ quo q̃ ſecũdi appellauit ephraim: dicẽs. Creſcere	oium d pris mei. at nomẽ
חָלָה	שְׁנֵי הָרָעָב לָבוֹא כַּאֲשֶׁר אָמַר ××			me fecit deus in terra	πάντων τῶν τοῦ πατρός μου. τὸ δὲ ὄνομα τοῦ
שָׁנָה	יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל הָאֲרָצוֹת ××			humilitatis mee.	ſecũdi vocauit ephraim. q̃ auxit me deꝰ
הָיָה	הָיָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם: וַתִּרְעַב כָּל ×××				δευτέρου ἐκάλεσεν ἐφραίμ. ὅτι ηὐξησέ με ὁ θεὸς
	אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְעַק ׳ הָעָם אֶל פַּרְעֹה ×××				in terra humilitatis mee.	ἐν γῇ ταπεινώσεώς μου.	
רָעַב צָעַק	לַלָּחֶם וַיֹּאמֶר ×× פַּרְעֹה לְכָל מִצְרַיִם ׳				
אָמַר	לְכוּ אֶל יוֹסֵף אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם ×××				
עָשָׂה	תַּעֲשׂוּ: וְהָרָעָב ׳ הָיָה עַל כָּל ‴ פְּנֵי הָאָרֶץ ×××				
פָּתַח	וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת כָּל ‴ אֲשֶׁר בָּהֶם ׳				
שָׁבַר	וַיִּשְׁבֹּר לְמִצְרַיִם וַיֶּחֱזַק הָרָעָב ×××				
חָזַק	בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה ׳				
בוא	לִשְׁבֹּר אֶל יוֹסֵף כִּי חָזַק הָרָעָב בְּכָל				
	הָאָרֶץ: וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ ×××				
Cap. xliij.					
רָאָה	שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו ׳				
	לָמָּה תִתְרָאוּ: וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי ××				
יָרַד	כִּי יֵשׁ שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם רְדוּ שָׁמָּה ׳				

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
סָגָא מָנָא יָלַד	וַהֲוָא סַגִּיאִין יַתְהוֹן עַד דְּלָא מְמַנְיָן אֲרֵי לֵית מִנְיָנָא וְלִיוֹסֵף אִיתְיְלִידוּ תְּרֵין בְּנִין עַד	maris multũ ũmiꝰ: donec ceſſaret numerari: eo q̃ nõ hẽbat nũerũ. Ioſeph aũt nati ſunt duo filij antẽq̃
עוֹל רָבָב	לָא עֲלַת שַׁתָּא דְּכַפְנָא דְּיֵיל יְרַח לֵיה אַסְנַת בַּת פּוֹטִיפַרַע רַבָּא דְּאוּן וּקְרָא יוֹסֵף יַת	veniret annꝰ famis: quos peperit ei aſeneth filia pu
נָשָׁה חָנֵנָה	שׁוּם בּוּכְרָא מְנַשֶּׁה אֲרֵי אַנְשָׁנִינִי יְרֵי יַת כָּל עֲמָלִי וְיַת כָּל בֵּית אַבָּא וְיַת שׁוּם תִּנְיָנָא	tifaris principis on. Vocauitq; ioſeph nomẽ pmoge
נֶפֶשׁ הָיָה	קְרָא אֶפְרַיִם אֲרֵי אַפְשָׁנִי יְיָ בְּאַרְעָא שַׁתְעַבּוּדְתִּי: וְשׁוּם שְׁבָע שְׁנֵי שַׂבְעָא דַּהֲוָאה	niti manaſſes: dicens. q̃ obliuiſci me fecit deus oĩs
אָתָא	בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְשׁוּם תְּרֵיסַר שְׁנֵי כַפְנָא לְמֵיתֵי בְּהוֹן וַהֲוָה כַפְנָא בְּכָל	labores mei ⁊ oĩs domus patris mei. Nomen aũt ſe
עָבַד אָמַר	אַרְעָתָא וַהֲוָה בְּכָל אַרְעָא מִצְרַיִם לַחְמָא: וְכַפְנַת כָּל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְצָוַח עַמָּא לְוָת	cundi appellauit ephraim: dicẽs. Quia creſcere me
	פַּרְעֹה לְלַחְמָא וַאֲמַר פַּרְעֹה לְכָל מִצְרָאֵי אִזְלוּ לְוָת יוֹסֵף דְּיֵימַר לְכוֹן תַּעְבְּדוּן: וְכַפְנָא	fecit deus in terra ſubiectionis mee. Et cõpleti ſunt
הָיָה עַל כָּל פְּנֵי אַרְעָא וּפְתַח יוֹסֵף יַת כָּל אוֹצָרַיָּא דִּי בְהוֹן עִינְוָרָא וְזַבֵּין לְמִצְרָאֵי	ſeptẽ anni ſatur tatis qui fuerãt in terra egypti: ⁊ ce
תַּקִּיף כַּפְנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וְכָל ׳ דַּיָּרֵי אַרְעָא אָתוֹ לְמִצְרַיִם לְמִזְבַּן עִינְוָרָא מִן	perunt venire ſeptẽ anni famis: ſicut dixit ioſeph. Et
יוֹסֵף אֲרֵי תַקִּיף כַּפְנָא בְּכָל אַרְעָא:	fuit fames in vniuerſis terris: ⁊ in omni terra egypti
Ca. xlij.	erat panis: eſuriebat quoq; oĩs terra egypti: ⁊ clama
תְּחָא יַעֲקֹב אֲרֵי אִית	uit populus ad pharaonẽ pro pane. Dixitq; pharao
עִינְוָרָא מִזְדַּבַּן בְּמִצְרָיִם וַאֲמַר יַעֲקֹב לְבָנוֹהִי לְמָה תִתְחַזוֹן: וַאֲמַר הָא שְׁמַעִית אֲרֵי	oĩbus egyptijs: ite ad ioſeph: ⁊ ſicut dixerit vobis fa
אִית עִינְוָרָא מִזְדַּבַּן בְּמִצְרָיִם רְחוּ לְתַמָּן	cite. Fames aũt erat ſuper facĩ vniuerſe terre: ⁊ ape
	ruit ioſeph vniuerſa horrea in quibus erat frumen
	tum: ⁊ vẽdidit egyptijs: preualebatq; fames in terra
	egypti. Omneſq; habitatores terre veniebant in egy
	ptum: vt emerent frumentũ a ioſeph: quoniã preua
	luerat fames in vniuerſa terra. Ca. 42.
	Θ Vidit aũt iacob q̃ frumentum vendebatur in egy
	pto. Et dixit filijs ſuis: quare negligitis. dixitq; Ecce audiui q̃ frumentum vendĩtur in egypto ⁊
	deſcendite illuc:

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Beſi.	La. xlii.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
חָיָה	וְשִׁבְרוּ לָנוּ מְּשָׁם וְנִחְיֶה וְלֹא ×××			& emite nobis neceſſaria: vt poſſimus viuere:	καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα, ἵνα ζῶμεν,
מוּת	נָמוּת: וַיֵּרְדוּ אֲחֵי יוֹסֵף עֲשָׂרָה ××			& nõ cõſumamur inopia. Deſcẽdentes igitur fratres ioſeph decẽ vt	et nõ moriamur. deſcẽderũt ãt frẽs
	לִשְׁבֹּר בָּר מִמִּצְרָיִם: וְאֶת ‴ בִּנְיָמִן			emerent frumenta in egypto: ‴ beniamin domi	καὶ μὴ ἀπωθανώμεν. κατέβησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ
	אֲחִי יוֹסֵף לֹא שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת ×××			retento a Iacob:	ioſeph δεκὰ πρίασασθαι σῖτον ἐξ αἰγύπτου.
קְרָא אָסָן	אֲחָיו כִּי אָמַר פֶּן יִקְרָאנּוּ אָסוֹן: ××			quĩ dixerat fribus eius ne forte in itinere quic	at beniamin frẽm ioſeph: nõ mi
בּוֹא	וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ ××				μὴν δὲ βενιαμὶν γὸν ἀδελφὸν ἰωσὴφ, ὁυκ ἀπε
	הַבָּאִים כִּי הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ ×××				σειλε μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. εἶπε γὰρ. μὴ
שָׁלַט	כְּנָעַן: וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל ×××				forte accidat et lãgor. veneſt ãt filij
שָׁבַר	הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם ××				πστε συμβῆ αὐτῷ μαλαικία. ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ
שָׁחָה	הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁתַּחֲוּ				ιſrael in egyptũ emere triticũ cũ veni
רָאָה	לוֹ אַפַּיִם אָרְצָה: וַיַּרְא יוֹסֵף אֶת ××				Ισραὴλ εἰς αἴγυπτον ἀγοράζειν σῖτον μετὰ τῶν ἐρ
נָכַר	אֶחָיו וַיַּכִּרֵם וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם ×××				enib⁹. erat ẽũ fames in ſra chanaã. ioſeph
דִּבֶּר קָשֶׁה	וַיְדַבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת וַיֹּאמֶר ××××				χομένων. ἦν γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῇ χαναάν. ἰωσὴφ
בּוֹא אָנָה	אֲלֵהֶם מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ ×××				ãt erat princeps ſre. hic vẽdebat oĩ
	מֵאֶרֶץ כְּנַעַן לִשְׁבֹּר אֹכֶל: וַיַּכֵּר				δὲ ἦν ὁ ἄρχων τῆς γῆς. ὗτος ἐπώλει παντὶ
זָכַר	יוֹסֵף אֶת אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכִּרֻהוּ:				populo ſre. venientes ãt frẽs ioſeph
חָלַם	וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֶת הַחֲלֹמוֹת אֲשֶׁר ××				τῷ λαῷ τῆς γῆς. ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἰωσὴφ
	חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים ××				adorauerũt eũ in facie ſup trã.
רָאָה עֶרְוָה	אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת עֶרְוַת הָאָרֶץ ××				προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν.
	בָּאתֶם: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי ׳				videãt ioſeph frẽs ſuos: cogno
	וְעַבְדֶיךָ בָּאוּ לִשְׁבֹּר אֹכֶל: כֻּלָּנוּ ××				ſcẽs. & agnouiſſet eos: quaſi ad alienos durius loquebatur: interrogans. Vnde venitis? Qui reſponderunt de terra chanaan: vt emamus victui neceſſaria. Et tũ frẽs ipſe cognoſcens non eſt cogni tus ab eis. Recordatuſq; eſt ioſeph ſomniorũ que aliq̃ viderat: ait ad eos. Explo ratores estis: vt videatis infirmiora terre venistis. Et dixerunt ei. Nequaquam dñe: ſed ſerui tui venerũt ad emendũ frumentũ. Omnes nos ſumus filij vnius viri: recti ſumus: non fuerũt ſerui tui exploratores. Dixitq; eis. Nequaquã: ſed infirmiora terre venistis videre. Direruntq; duodecim fratres ſerui tui nos: filij vnius viri in terra chanaã: & ecce minimus cum
	בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָהְנוּ כֵּנִים אֲנָחְנוּ ×××				ἐσμὲν, οὐκ εἰσὶν οἱ παῖδές σου κατάσκοποι. εἶπε δὲ αὐτοῖς, οὐχί, ἀλλὰ τὰ ἰσχυρὰ τῆς γῆς ἥκατε ἰδεῖν. οἱ δὲ εἶπαν, δυοκαίδεκα ἐσμὲν οἱ παῖδές σου ἀδελφοὶ ἐν γῇ χα
	לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים: וַיֹּאמֶר ××				
	אֲלֵהֶם לֹא כִּי עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם				
שָׁנָה	לִרְאוֹת: וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים ‴ עָשָׂר אֲנָחְנוּ בְּנֵי אִישׁ ××				
	אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וְהִנֵּה הַקָּטֹן ‴ אֶת				

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חָיָה מוּת זָבַן	וְזַבּוּנוּ לָנָא מְהֵימָן וְלָא נְמוּת: וְנָחֲתוּ אֲחֵי יוֹסֵף עֲשָׂרָה לְמִזְבַּן עִינְוָרָא מִמְצְרָיִם	et emite nobis iude: ⁊ viuem⁹ ⁊ nõ moziemur. Deſcẽ
עֶרֶב	וְיַת בִּנְיָמִין אַחוּהִי יְהוּדָה לָא שַׁלַּח יַעֲקֹב עִם אֲחוֹהִי אֲרֵי אֲמַר דִּילְמָא	derũt q̃ frẽs ioſeph decẽ: vt emerẽt frumentũ in egy
אָתָא שׁוּל	רְאָתוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִזְבַּן עִינְוָרָא בְּגוֹ עַלְיָא אֲרֵי הֲוָה כַּפְנָא בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן	pto. Beniamin aũt frẽm ioſeph nõ miſit iacob cũ fri
נָשָׁה חָנֵנָה	וְיוֹסֵף הוּא רַב עַל אַרְעָא אֲרֵי הוּא מְזַבֵּן לְכָל עַמָּא דְּאַרְעָא וַאֲתוֹ אֲחֵי יוֹסֵף וְסָגִידוּ	bus suis. Dixit enim: ne forte accidat ei moꝛs. Vene
נֶפֶשׁ הָיָה	דְּשָׁלִיט עַל אַרְעָא הוּא מְזַבֵּן לְכָל עַמָּא דְּאַרְעָא וַאֲתוֹ אֲחֵי יוֹסֵף וְסָגִידוּ	runtq; filij iſrael vt emerẽt frumentũ cum aliis venẽti
אָתָא	עַל אַפֵּיהוֹן עַל אַרְעָא: וַחֲזָא יוֹסֵף יַת אַחוֹהִי וְאִישְׁתְּמוֹדַע מִנְּהוֹן וְאִשְׁתְּנִי לְוָתְהוֹן	bus: q̃n fames erat in terra chanaã. Ioſeph aũt ipſe
עָבַד אָמַר	עִפְּהוֹן וּמַלִּיל עִפְּהוֹן קַשְׁיָאן וַאֲמַר לְהוֹן מִנָּן אַתְיתוּן וַאֲמַרוּ מֵאַרְעָא דִּכְנָעַן לְמִזְבַּן	erat q̃ præerat ⁊ terra: ipſe vẽdebat frumentũ oĩ ppło
	מְזוֹן: וַאֲשְׁתְּמוֹדַע יוֹסֵף יַת אַחוֹהִי וְאִינּוּן לָא אִשְׁתְּמוֹדָעוּ לֵיהּ: וּדְכִיר יוֹסֵף יַת	terre: veneruntq; frẽs ioſeph ⁊ pni in terra adoꝛue
חֲלְמַיָּא דְּחֶלְמִים לְהוֹן וַאֲמַר לְהוֹן אַלְּלֵי אַתּוּן לְמֵחֱזֵי יַת נְדָקָא דְּאַרְעָא אֲתֵיתוּן	rũt eũ. Ediditq; ioſeph frẽs ſuos: ⁊ cognouit eos: ⁊ co
וַאֲמָרוּ לֵיהּ לָא יְהָוֵי עַבְדָּתָךְ אֶלָּהֵין בְּדָקָא דְּאַרְעָא אֲתֵיתוּן לְמִזְבַּן עַבְדָּתָךְ	gitabat q̃d loq̃rẽt eis eis: ⁊ locut⁹ ẽſt eis dura. Dixitq;
אֲנַחְנָא לָא כְּנוֹ עַבְדָּךְ אֲחֵין אֲנַחְנָא בְּנֵי גַבְרָא חַד בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן וְהָא זְעֵירָא עִם	eis. Vnde venitis? Et dixerũt. De terra chanaan ad
וַאֲמָרוּ תְּרֵי עֲשָׂר עַבְדָּךְ אֲחִין אֲנַחְנָא בְּנֵי גַבְרָא חַד בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן וְהָא זְעֵירָא עִם	emendũ frumẽtus. Cognouitq; ioſeph fratres ſuos:
	⁊ ipſi non cognouerũt eum. Recordatuſq; eſt ioſeph ſomniorũ que ſomniauit eis. et ait illis. Exploratores
	eſtis vos: ad videndũ infirmiora terre venistis. Et di
	xerunt ei. Nequaquam dñe: ſed ſerui tui venerũt ad
	emendum frumentũ. Omnes nos ſumus filij vnius
	viri: recti ſumus: non fuerũt ſerui tui exploratores.
	Dixitq; eis. Nequaquã: ſed infirmiora terre venistis
	videre. Direruntq; duodecim fratres ſerui tui nos:
	filij vnius viri in terra chanaã: ⁊ ecce minimus cum

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Seſt.	Ca.xlii.	Trãſla.B.Hiero.	Trãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
	אֲבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ:			patre noſtro eſt. alius non eſt ſuper.	pſe nr̃o hodie: at alter nō ẽſt. ait τοῦ πρὸς ἡμῶν σήμερον, ὁ δὲ ἕτερος οὐκ ὑπάρχει. εἶ-
	וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר			Hoc eſt: ait quod	ãt illis ioſeph: hoc eſt q̃d dixi vobis: di
	דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר מְרַגְּלִים			locutus ſum. Explora	τε δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ, τοῦτό ἐστιν ὃ ἐλάλησα ὑμῖν, λέ-
	אַתֶּם: בְּזֹאת תִּבָּחֲנוּ חֵי פַּרְעֹה	בֵּן		tores. eſtis. Iã nũc expimẽtũ	cens: q exploratores eſtis, in hoc manifeſti eſtis. p
	אִם תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם בְּנֵא	יָצָא		vrí capiã. Per ſalutẽm	γων, ὅτι κατάσκοποι ἐσέ. ἐν τούτῳ φανεῖσθε. μὰ τὴν
	אֲחִיכֶם הַקָּטֹן הֲנָה: שִׁלְחוּ מִכֶּם			pharaonis nō egredie	ſalutẽ pharaõis: nõ egrediemini hinc: ſi nõ fra
	אֶחָד וְיִקַּח אֶת אֲחִיכֶם וְאַתֶּם	לָכַת		mini hinc: donec veni	ὑγίαιαν φαραὼ, οὐ μὴ ἐξέλθητε ἐντεῦθεν, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελ-
	תֵּאָסְרוּ וְיִבָּחֲנוּ דִּבְרֵיכֶם הֶאֱמֶת	אָסַר		at frater vr̃ minimus.	ter vr̃ iunior venerit huc. mittite ex vob
	אִתְּכֶם וְאִם לֹא חֵי פַּרְעֹה כִּי			Mittite ex vobis	ἐλθὼν ὧδε. ἀποστείλατε ἐξ ὑμῶν
	מְרַגְּלִים אַתֶּם: וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל	אָסַף		vnũ: & adducat eum.	vnũ: et accipite frẽm vr̃m. vos ãt abduci-
	מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וַיֹּאמֶר	שְׁמֹר יוֹם		vos aũt tertio eductis	ἕνα, καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ ἀπέχε-
	אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת	שָׁלֹשׁ		de carcere ait.	mini: donec manifeſta fiãt vba ſua: ſi
	עֲשׂוּ וִחְיוּ אֶת הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא:	עָשָׂה חַיָּה		Facite que dixi & viue-	θητε, ἕως τοῦ φανερωθῆναι τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ
	אִם כֵּנִים אַתֶּם אֲחֵיכֶם אֶחָד			tis. Deum enim timeo.	dicit̃ verũ: an nõ. fiãt nõ: p ſalutẽ pharaõis: pfecto
	יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם וְאַתֶּם לְכוּ	הָלַךְ		Si pacifici eſtis: frater	ἀληθεύετε, ἢ οὔ. εἰ δὲ μή, νὴ τὴν ὑγίαν φαραώ, ἡμεῖς
	הָבִיאוּ שֶׁבֶר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם: וְאֶת	הֵבִיא בַּיִת		veſter vnus eſt vin	κατάσκοποι ἐσέ. καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ ἡμέρας
	אֲחִיכֶם הַקָּטֹן תָּבִיאוּ אֵלַי וְיֵאָמְנוּ	אֱמֶן		cite me. ecce ſanguis	τρεῖς. εἶπε δὲ αὐτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, τοῦτο ποι
	דִבְרֵיכֶם וְלֹא תָמֻתוּ וַיַּעֲשׂוּ כֵּן:	מוּת		eius exquirit.	cite τ viuetis. et.n. deũ ego timeo: ſi pacifi
	וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אֲבָל			Nunqd non dixi vobis	ἅσατε καὶ ζήσεσθε. τὸν γὰρ θεὸν ἐγὼ φοβοῦμαι, εἰ εἰρη-
	אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ אֲשֶׁר	אָשַׁם		nolite peccare in pue-	νικοί ἐσέ, ἀδελφὸς ὑμῶν εἷς κατακεθήτω ἐν τῇ φυλα
	רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ	רָאָה צָרַר חָנַן		fum: & non audiſtis me.	cere: ſὶ ãt ite: et adducite cmptio
	וְלֹא שָׁמָעְנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ	בּוֹא		En ſi gnis eius exquirit.	nẽ frumẽtatiõis vr̃e: et frãtr̃ ve-
	הַצָּרָה הַזֹּאת: וַיַּעַן רְאוּבֵן אֹתָם	עָנָה		Nesciebat aũt ioſeph:	ραsμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν, καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑ-
	לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם			q̃ intelligeret ioſeph:	στρῦ iuniorẽ ducite ad me: et credentur
	לֵאמֹר אַל תֶּחֱטְאוּ בַּיֶּלֶד וְלֹא	חָטָא		eo q̃ per	μῶν τὸν νεώτερον ἀγάγετε πρός μι, καὶ πιστευθήσονται
	שְׁמַעְתֶּם וְגַם דָּמוֹ הִנֵּה נִדְרָשׁ:	דָּרַשׁ			verba veſtra: ſi ãt nõ: moziemini. fece-
	וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שֹׁמֵעַ יוֹסֵף כִּי				τὰ ῥήματα ὑμῶν, εἰ δὲ μή, ἀποθανεῖσθε. ἐποίη-
					rũt ãt ſic. τ aſſũt vnuſquiſq; ad fra
					σαν δὲ οὕτως· καὶ εἶπαν ἕκασος πρὸς τὸν ἀδελ-
					trẽ ſuũ. certe: in peccatis ẽni fum̃ pro
					φὸν αὐτοῦ, ναί, ἐν ἁμαρτίαις γὰρ ἐσμὲν πρὸ τοῦ
					fratre nr̃o: q̃ deſperimus tribulatiõẽ
					ἀδελφοῦ ἡμῶν, ὅτι ὑπερείδομεν τὴν θλῖψιν τῆς
					aíe eius: q̃ nõ deꝑcabãt nob: et nõ ecau
					ψυχῆς αὐτοῦ, ὅτε κατεδέετο ἡμῶν, καὶ οὐκ ἐισ
					duim̃ eſt. et ꝑpt hoc venit
					κούσαμεν αὐτοῦ· καὶ ἕνεκεν τούτου ἐπῆλθεν
					ſup nos tribulatio hec. rñdẽs ãt rubẽ:
					ἐφ ἡμᾶς ἡθλῖψις αὕτη. ἀποκριθεὶς δὲ ρουβὴν,
					ait illis: nõ locut eſũ vob: dicẽs: ne
					εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ ἐλάλησα ὑμῖν, λέγων, μὴ
					iniurtã afficiatis pueruliũ: τ nõ exaudiſtis
					ἁδικήσητε τὸ παιδάριον, καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ
					me. ecce ſanguis eius exquirit. ipſi ãt
					μου. ἰδοὺ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκζητεῖται. αὐτοὶ δὲ
					nõ ſciebãt: q̃ audit ioſeph: nã
					οὐκ ᾔδεισαν, ὅτι ἀκούει Ἰωσήφ, ὁ γὰρ

Interp.chal.

אֲמַר יוֹסֵף דֵּין וְחַד לֵיתְהוֹן יוֹסֵף הוּא דְּמַלֵּיל עִמְּכוֹן לְמֵימַר אַלֵּילִי
אַתּוּן בְּדָא תִּתְבַּחַרוּן בְּחַי פַּרְעֹה אִם תְּפָקוּן מִכָּא אֱלָהֵין בְּמֵיתֵי אֲחוּכוֹן זְעֵירָא הָכָא:
שְׁלַחוּ מִנְּכוֹן חַד וְיִדְבַּר יַת אֲחוּכוֹן וְאַתּוּן תִּתְאַסְרוּן וְיִתְבַּחַרוּן פִּתְגָמֵיכוֹן הֲמִשְׁרוֹ אַתּוּן
אִסְתַּרְנִין וְאִם לָא חַי פַּרְעֹה אֲרֵי אַלֵּילִי אַתּוּן: וּכְנִשׁ יָתְהוֹן בֵּיתָא מַטְרָא תְּלָתָא יוֹמִין
וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף דְּיוֹרְמָא תְּלִיתָאֲה דָּא עִבִידוּ וְאִיתְכַּלִּיסוּן מִן קֳדָם יְיָ אֲנָא דְחִיל: אִם
כֵּינִין אַתּוּן אֲחוּכוֹן חַד יִתְאֲסַר בְּבֵית מַטְרַתְכוֹן וְאַתּוּן אִיזְלוּ אוֹבִילוּ עִיבוּרָא דְּחַסִּיר
לְבָתֵּיכוֹן: וְיַת אֲחוּכוֹן זְעֵירָא תֵּיתְיוּן לְוָתִי וְיֵהֵימְנוּן פִּתְגָמֵיכוֹן וְלָא תְּמוּתוּן וְעֲבָדוּ כֵּן:
וַאֲמָרוּ גְּבַר לַאֲחוֹהִי קְשׁוֹטָא חַיָּבִין אֲנַחְנָא עַל אֲחוּנָא דְּחֲזֵינָא עֲקַת נַפְשֵׁהּ כַּד
חַנְנָה מִנָּנָא לְמֶעְבַּד וְלָא קַבִּילְנָא מִנֵּהּ עֲקַתָא הָדָא אֲתָת עֲלָנָא: וַאֲמַר רְאוּבֵן לְהוֹן
לְמֵימַר הֲלָא אֲמָרִית לְכוֹן לְמֵימַר לָא תְּחוֹבוּן בְּעוּלֵימָא וְלָא קַבִּילְתּוּן וְהָא דְמֵיהּ הָא
מְתְבְּעֵי: וְהִינוּן לָא יַדְעִין אֲרֵי שָׁמַע יוֹסֵף אֲרֵי

Transla.Chal.

patre noſtro eſt hodie: et vnus non cõparet. Dixitq; eis ioſeph. Hoc eſt q̃ locutus ſum vobiſcum dicens: exploratores eſtis vos. In hoc probabimini. per vitam pharaonis: non egredietmini hinc: donec veniat frater veſter minimus huc. Mittite ex vobis vnum τ tollat fratrem veſtrum: vos autem eritis vincti: τ pro babuntur ſermones veſtri: vtrum verum dicitis. τ ſi non: per vitam pharaonis q̃ exploratores eſtis vos. Et poſuit eos in cuſtodia tribus diebus. Et dixit eis ioſeph in die tertio. Hoc facite τ viuetis: a facie dei ego timeo. ſi recti eſtis vos: frater veſter vnus ſit vin ctus in domo cuſtodie vr̃e. Eos autẽ ite τ afferte fru mentũ: quod defecit in domo veſtra. et frãtr̃ veſtruꝫ minimũ adducite ad me: τ verificabũtur verba vr̃a: et nõ moziemini: τ fecerũt ita. Dixerũtq; vnuſquiſq; ad fratreꝫ ſuũ. Vere debitores ſumus in frãtr̃ nr̃m: eo q̃ vidimus anguſtiã anime eius q̃ deprecabatur nos: τ nõ acqeuimꝰ eũ: ꝓpterea venit ſup nos tribu latio hec. Reſpõditq; eis ruben. Nõne dixi vobis no lite peccare in puerum: τ non acquieuiſtis: ſanguis quoq; eius ecce exquiritur. Ipſi autem non ſciebant quod audiebat ioſeph: quoniam

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Seſt.	Ca.xliij.	Trãſla.B.Hiero.	Trãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
לוֹן סַבָּא	הַמִּלִּין בֵּינֹתָם: וַיִּסֹּב מֵעֲלֵיהֶם			interpres inter eos erat. auerſus ãt ab	ἑρμηνευτὴς ἀναμέσον αὐτῶν ἦν. ἀποστραφεὶς δὲ ἀπ' αὐ
בָּבָה שׁוּב דִּבֶּר	וַיֵּבְךְּ וַיָּשָׁב אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם			eis: fleuit. ioſeph. et rurſus acceſſit ad eos:	τῶν, ἐκλαυσεν Ἰωσήφ· καὶ πάλιν προσῆλθε πρὸς αὐτούς,
לָקַח אָסַר	וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת שִׁמְעוֹן וַיֶּאֱסֹר			locutꝰ eſt illis. τ accepit ſymeõ ab eis: τ	et locutꝰ ẽ illis. τ accepit ſymeõ ab eis: τ
מְלֵא מָלֵא	אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: וַיְצַו יוֹסֵף וַיְמַלְאוּ			ligauit eũ coã illis. precepit ãt ioſeph	καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν. ἐνετείλατο δὲ Ἰωσήφ
כְּלָה	אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וְלַהֲשִׁיב כַּסְפֵּיהֶם			implere vaſa eoꝝ frumẽto: τ reddere	ἐμπλῆσαι τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν σίτου, καὶ ἀποδοῦναι τὸ
נָתַן צוּד	אִישׁ אֶל שַׂקּוֹ וְלָתֵת לָהֶם צֵדָה			argẽtũ vnicuiq; in ſaccũ ſuũ: et dare illis	ἀργύριον ἑκάσου εἰς τὸν σάκκον αὐτοῦ, καὶ δοῦναι αὐτοῖς
עָשָׂה נָשָׂא	לַדָּרֶךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן: וַיִּשְׂאוּ אֶת			cõmeatũ in viã. et factũ ẽ illis ſic.	ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν, καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς οὕτως.
	שִׁבְרָם עַל חֲמֹרֵיהֶם וַיֵּלְכוּ מִשָּׁם:			et imponẽtes triticũ ſup aſinos ſuos. abie	καὶ ἐπιθέντες τὸν σῖτον ἐπὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν, ἀσῆλ
פָּתַח	וַיִּפְתַּח הָאֶחָד אֶת שַׂקּוֹ לָתֵת			rũt inde. ſoluẽs ãt vnꝰ ſaccũ ſuũ: vt daret pa	θησαν ἐκεῖθεν. λύσας δὲ εἷς τὸν μάρσιππον αὐτοῦ, δοῦναι χορ
סָפָא לוֹן רָאָה	כַּסְפּוֹ לַחֲמֹרוֹ בַּמָּלוֹן וַיַּרְא אֶת			bulã aſinis ſuis vbi mãſerũt: et vidit	τάσματα τοῖς ὄνοις αὐτοῦ οὗ κατέλυσαν, καὶ εἶδε τὸν
	כַּסְפּוֹ וְהִנֵּה הוּא בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ:			τὰσματα τοῖς ὄνοις αὐτοῦ οὗ κατέλυσαν, καὶ εἶδε τὸν	ligatũrã argẽti ſui. et erat ſup os
	וַיֹּאמֶר אֶל אֶחָיו הוּשַׁב כַּסְפִּי וְגַם			ligatũrã argẽti ſui. et erat ſup os	δεσμὸν τ ἀργυρίου αὐτοῦ. καὶ ἦν ἐπάνω τ σώματος τ
	הִנֵּה בְאַמְתַּחְתִּי וַיֵּצֵא לִבָּם וַיֶּחֶרְדוּ			facci. et ait fratrib; ſuis. reddita eſt	μαρσίπου. καὶ εἶπε τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· ἀπεδόθη
חָרַד	אִישׁ אֶל אָחִיו לֵאמֹר מַה זֹּאת			mihi pecunia. eo	μοι τὸ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ τ τοῦ ἐν τῷ μαρσίππῳ μου.
יָרֵא	עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ: וַיָּבֹאוּ אֶל יַעֲקֹב			m̃ En habetur in facco.	et obſtupefacti ẽ coꝛ eoꝝ: et turbati ſũt admodũ
נָגַד	אֲבִיהֶם אַרְצָה כְּנָעַן וַיַּגִּידוּ לוֹ אֵת			Et obſtupefacti q̃ turbati	καὶ ἐξέστη καρδία αὐτῶν, καὶ ἕταρ ἐχώσαν πρὸς ἀλλή
דָּבָר	כָּל הַקֹּרֹת אֹתָם לֵאמֹר: דִּבֶּר הָאִישׁ			qꝫ mutuo dixerunt. qd	λους, λέγοντες, τί ἔστι τοῦτο ἐποίησεν ὁ θὸς ἡμῖν. βλέπων δὲ
כָּשָׁה נָתַן	אֲדֹנֵי הָאָרֶץ אִתָּנוּ קָשׁוֹת וַיִּתֵּן			nã eſt hoc quod fecit nobis deus. Et	ad iacob pfes ſuũ: in trã chanaã. et nũcia
רָגַל אָפַר	אִתָּנוּ כְּמְרַגְּלִים אֶת הָאָרֶץ: וַנֹּאמֶר			venerunt ad iacob patrẽ ſuũ: in terra chanaã:	ρὸς ἰακὼβ τὸν πρὸς αὐτῶν, εἰς γῆν χαναάν· καὶ ἀπήγ
כֵּן הָיָה	אֵלָיו כֵּנִים אֲנַחְנוּ לֹא הָיִינוּ מְרַגְּלִים:			& narrauerunt ei oĩa q̃ acciderãt eis: dicẽtes:	γειλαν αὐτῷ πάντα τὰ συμβάντα αὐτοῖς, λέγοντες,
	שְׁנֵים עָשָׂר אֲנַחְנוּ אֲחִים בְּנֵי			oĩa q̃ accidiſſent ſibi dicentes. Locutus eſt	locut ẽ ὁ θὸς τῆς γῆς πρὸς ἡμᾶς σκληρά, καὶ ἔ
	אֲבִינוּ הָאֶחָד אֵינֶנּוּ וְהַקָּטֹן הַיּוֹם			nobis dominus terre dure: & putauit nos exploratores eẽ.	ſuit nos in carcere: ſὶ exploratores ẽτ.
	אֶת אֲבִינוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: וַיֹּאמֶר			Quẽ reſpõdimus. Pacifici ſumus: nec vl	ἐσμὲν ἡμεῖς ἐν φυλακῇ, ὡς κατασκοπεύοντας τὴν γὴν.
	אֵלֵינוּ הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ בְּזֹאת			las molimur inſidias. Duodecim fratres vno	εἶπαμεν δὲ αὐτῷ, εἰρηνικοί ἐσμέν, οὐκ ἐσμὲν κατάσκο
	אֵדָע כִּי כֵנִים אַתֶּם אֲחֵיכֶם הַקְטֹן			nis nr̃i: vn̄ nõ cõparet: τ minim̃ hodie eſt cũ patre	ποι· δώδεκα ἀδελφοί ἐσμεν, υἱοὶ τοῦ πρὸς ἡμῶν· ὁ εἷς οὐκ ὐ
יָדַע	הֲנִיחוּ אֶתִּי וְאֶת תַּעֲבֹרוּ בְּתֵּיכֶם קְחוּ			nr̃o in terra chanaã. Dixitq; nobis vir dñs terre:	ẽ at iuniꝰ ẽ ὁ πατὴρ ἡμῶν σήμερον ἐσιν
נָתַן בַּיִת לָכַת	וְלֵכוּ וְהָבִיאוּ אֶת אֲחִיכֶם הַקָּטֹן			In hoc ſcĩã q̃ recti eſtis vos: vn̄ frãtr̃ veſtrũ dimittite	ἐν τῇ χαναάν. εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς, ἐν
הָלַךְ בּוֹא				apud me: τ frumẽtum q̃ defecit in domo veſtra tolli	τούτῳ γνώσομαι, ὅτι εἰρηνικοί ἐσε· ἀδελφὸν ὑμῶν ἕνα
				te: τ abite: et adducite frãtrem veſtrũ minimum	ἀφετε ὧδε μετ ἐμοῦ, τὸν δὲ ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας
					δοὺς ὑμῖν ἀπέλθετε. τ adducite:
					τὸν οἶκον ὑμῶν λαβόντες, ἀπέλθετε. καὶ ἀναγαγετε,
					αὶ me frãtrem vr̃m iuniorẽ:
					πρός με τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον,

Interp.chal.

סְתּוּרְנָמָן הֲוָה בֵּינֵיהוֹן: וְאִסְתַּחַר מִלְּתַהוֹן וּבְכָא לְתַהוֹן וּמַלֵּיל עִמְּהוֹן וְתָבַ לְוָתְהוֹן וּמַלֵּיל
עִמְּהוֹן וְדַבַּר יַת שִׁמְעוֹן וְאַסְחַר יַתֵּיהּ לְעֵינֵיהוֹן: וּבְקֵדֵין יוֹסֵף וּמְלוֹ יַת מָנֵיהוֹן עִיבוּרָא וְלְאֲתָבָא
כְּסַף גְּבַר לְשַׂקֵּיהּ וּלְמִתַּן לְהוֹן זְוָדִין לְאֹרְחָא וַעֲבַד לְהוֹן כֵּן: וּטְעִינוּ יַת עִיבוּרֵיהוֹן
עַל חֲמָרֵיהוֹן וַאֲזָלוּ מִתְמָן: וּפְתַח חַד יַת שַׂקֵּיהּ לְמִתַּן כִּסְתָּא לַחֲמָרֵיהּ בְּבֵית מָטְמָנֵיהּ
יַת כְּסָפֵיהּ וְהָא הוּא בְּפוּם טָעֲנֵהּ: וַאֲמַר לְאַחוֹהִי אִיתְתִּיב כַּסְפִּי וְאַף הָא בְּמָנְיָנִי בְּסָפָא
לְבָתַּי וְתִוְהוּ גְּבַר לַאֲחוֹהִי לְמֵימַר מָה דָא עֲבַד יְיָ לָנָא: וַאֲתוֹ לְוָת יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן
לְאַרְעָא דְּכְנָעַן וְחַוִּיאוּ לֵיהּ יַת כָּל דְּעָרַע יְהוֹן לְמֵימַר: מַלֵּיל גְּבַרָא רִבּוּנָא דְּבְאַרְעָא
עַמָּנָא כְּקַשְׁיָן וְיַרְכָּב חַיָּבָא כְּמַלְּלֵי דְּאַרְעָא וַאֲמַרְנָא לֵיהּ כֵּינִי אֲנַחְנָא לָא הֲוֵינָא
אַלֵּילִי: תְּרֵי עֲשַׂר אֲנַחְנָא אֲחָיִן בְּנֵי אֲבוּנָא חַד לֵיתֵהּ וְזְעֵירָא יוֹמָא דֵּין עִם אֲבוּנָא
בְּאַרְעָא דְּכְנָעַן: וַאֲמַר גְּבַרָא רִבּוּנָא לָא נְבַרְנָא דֵּינָא אֲרֵי כֵּינִי אֲנָא אֵימַר עִמָּכוֹן
חַד שַׁבּוּרוּ לְוָתִי וְעִיבוּרָא דְּחַסִּירוּן לְבָתֵּיכוֹן וְאִיזְלוּ וְאַיְתוּ יַת אֲחוּכוֹן זְעֵירָא

Transla.Chal.

interpres erat inter eos. Et declinauit ab eis τ fleuit: et reuerſus eſt ad eos: locutuſq; eſt cum eis: τ tulit ex eis ſymeon: τ liganit eum coã oculis eorũ. Et tuſſit ioſeph vt impleret vaſa eoꝝ frumẽto: τ vt reduceret pecunia vnuiſcuiſq; in ſaccũ ſuũ: τ vt daret eis ci baria in viã: τ fecit eis ita. Et ipoſuerũt frumenta ſua in aſinis ſuis. et abierũt inde. Aperuitq; vnus ſac cuũ ſuũ: vt daret pabulũ aſino ſuo in diuerſorio: τ vi dit pecuniã ſuã: τ ecce erat in ore ſacculi ſui. Et dixit fratribus ſuis: reddita eſt pecunia mea: τ ecce eſt in ſaculo meo. Et facti ſunt quaſi inſani τ: τ obſtupuerũt ad inuicẽ: dicẽtes. Quid eſt hoc qꝺ fecit nobis deus? Et venerunt ad iacob patrẽ ſuũ in terra chanaan: et narrauerunt ei oĩa que acciderant eis: dicentes. Lo cutus eſt vir dñs terre nobiſcum dura: τ putauit nos eſſe exploratores terre: τ dixim̃ ei. Recti ſumus nos: non ſumus exploratores. duodecim frẽs ſum̃ nos filij pris nr̃i: vn̄ nõ cõparet: τ minim̃ hodie eſt cũ patre nr̃o in terra chanaã. Dixitq; nobis vir dñs terre. In hoc ſcĩã q̃ recti eſtis vos: vn̄ frãtr̃ veſtrũ dimittite apud me: τ frumẽtum q̃ defecit in domo veſtra tolli te: τ abite: et adducite frãtrem veſtrũ minimum

אֵלַי וְאַתֶּם לֹא יְדַעְתֶּם כִּי לֹא מְרַגְּלִים אַתֶּם
כִּי בֵנִים אַתֶּם אֶת אַחֵיכֶם
לָכֶם וְאֶת הָאָרֶץ תִּסְחָרוּ וַיִּהְיוּ הֵם סָחַר הָיָה
מְרִיקִים שִׁקֵּיהֶם וְהִנֵּה אִישׁ צְרוֹר ריק צָעַר
כַּסְפּוֹ בְּשַׂקּוֹ וַיִּרְאוּ אֶת צְרֹרֹת רָאָה
כַּסְפֵּיהֶם הֵמָּה וַאֲבִיהֶם וַיִּירְאוּ׃ יָרֵא
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי
שִׁכַּלְתֶּם יוֹסֵף אֵינֶנּוּ וְשִׁמְעוֹן
אֵינֶנּוּ וְאֶת בִּנְיָמִן תִּקָּחוּ עָלַי הָיוּ לִי הָיָה
כֻּלָּנָה׃ וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל אָבִיו אָמַר
לֵאמֹר אֶת שְׁנֵי בָנַי תָּמִית אִם שָׁנָה מוּת
לֹא אֲבִיאֵנּוּ אֵלֶיךָ תְּנָה אֹתוֹ עַל יָדִי נָתַן
וַאֲנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר שוב
לֹא יֵרֵד בָּנַי עִמָּכֶם כִּי אָחִיו מת
וְהוּא לְבַדּוֹ נִשְׁאָר וְקָרָאהוּ אָסוֹן
בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָהּ וְהוֹרַדְתֶּם יָרַד
אֶת שֵׂיבָתִי בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה׃ שְׁאוֹל
וְהָרָעָב כָּבֵד בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר Cap.xliij.
כָּלוּ לֶאֱכֹל אֶת הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ הֵיבִיאוּ
מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם
שֻׁבוּ שִׁבְרוּ לָנוּ מְעַט אֹכֶל׃ וַיֹּאמֶר שוב
אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר הָעֵד הֵעִד בָּנוּ
הָאִישׁ לֵאמֹר לֹא תִרְאוּ פָּנַי בִּלְתִּי רָאָה
אֲחִיכֶם אִתְּכֶם׃ אִם יֶשְׁכֶ֫ מְשַׁלַּח
אֶת אָחִינוּ אִתָּנוּ נֵרְדָה וְנִשְׁבְּרָה
לְךָ אֹכֶל׃ וְאִם אֵינְךָ מֹשֵׁלַח לֹא
נֵרֵד כִּי הָאִישׁ אָמַר אֵלֵינוּ

ad me: vt sciam q̄ non estis exploratores: sed q̄ recti estis vos. Fratrem vestrum dabo vobis: & in terra negociabimini. Et factum est ipsis effundentibus saccu los suos: ecce argentū ligatum vnuscuiusq; virt erat in ore sacculi sui: & viderunt argentum ligatum ipsi & pater eorum: & timuerunt. Dixitq; eis iacob pater eorum. Absq; liberis me fecistis: ioseph non est super: symeo tenetur in vinculis: & benjamin auferetis. In me omnia facta sūt ista. Cui rndit ruben. Duos filios meos interfice si ad te non reduxero eum tibi: trade illū in manu mea: & ego reducā eum tibi: et ait. Non descendet filius meus vobiscum: quoniam frater eius mortuus est: & ipse solus remansit. Et si accideret ei mors in via in qua ambulatis: deducetis canos meos cum dolore ad inferos. Cap.43.

INterim fames oēm terrā vehemēter p mebat: cōsumptisq; cibis quos ex egypto detulerant: dixit iacob ad filios suos. Reuertimini & emite nobis pauxillū escarū. Rndit iudas. Denūciauit nobis vir ille sub attestatione iusiurandi dicēs. Nō videbitis faciē meā: nisi frēm vēm mittū adduxeritis vobiscū. Si ergo vis eū mittere nobiscū: pgem⁹ pter: & ememus tibi necessaria: si aūt non vis: non ibimus. Vir enim vt sepe diximus denunciauit nobis dicens.

ἐτ sciam: ϕ nō exploratores estis: sed ϕ pacifici estis. τ fratrē vēm reddā vobis: et negociabimini. τ ἵνα γνῶσωμαι, ὅτι ὑμεῖς εἰρηνικοί ἐστε. καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ἀποστελῶ ὑμῖν, καὶ τὴν γῆν ἐμπορεύεσθε. ἐβόησεν δὲ ἐν τῷ κατακενοῦν τοὺς σάκκους αὐτῶν, καὶ ἦν ἑκάστου ὁδέσματος ἀργέντι τὸ σάκκο ὕφος. et videns vester vnius: τ ſi ſacco ſpoꝛ. et vide ſacculum pecuniam ligatam argenti ſui: τ ſi ſacco ſpoꝛ. et vide mus τοῦ ἀργυρίου ἐν τῷ σάκκῳ αὐτῶν. καὶ ἐπέστρεψαν ligatura argenti ſui: τ ſi ſpoꝛ. et vide mus ligaturas argenti ſui ſpi: et δον τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν αὐτοί, καὶ dixit pater iacob. Abſq; liberis me eſſe cogis. ſpf coꝛ: et timuerūt. ait āt iſtis ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν. ἔπατερ δὲ αὐτοῖς iacob ſpf coꝛ: me ſine filijs feciſtis: ioſeph non eſt: ſymeō nō eſt: et benjamin acce ἰωσὴφ οὐκ ἔστι, συμεὼν οὐκ ἔστι, καὶ τὸν βενιαμὶν λήψε pietis: ſup me facta ſūt iſta oīa. ait āt ruben ſθε, ἐπ' ἐμὲ ἐγένετο ταῦτα πάντα. ἔπατερ δὲ ρουβὴν pri ſuo: dices: duos filios meos interfice: πῷ πρὸ αὐτοῦ, λέγων, τοὺς δύο υἱούς μου ἀποκτεινον, si nō addurero illū ad te. da illū in manū τὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρός σε. δὸς αὐτὸν ἐς τὴν χεῖρά meā: τ ego adducā illū ad te. ille āt ait: nō descēdet μου, κἀγὼ ἄξω αὐτὸν πρός σε. ὁ δὲ εἶπεν, οὐ καταβή filiꝰ meꝰ vobiſcū: qz frater eius mortuꝰ eſt & ſεται ὁ υἱός μου μεθ' ὑμῶν ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανε, et ipe ſolus relictus eſt: et accidet καὶ αὐτὸς μόνος καταλέλειπται, καὶ συμβήσεται illū egrotare in via: qua ibitis: et αὐτὸν μαλακισθῆναι ἐν τῇ ὁδῷ, ἣν ἂν πορεύσησθε, καὶ deducetis mea ſenectutē cū triſtitia ad inferos. κατάξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾅδου. Ca.43

HEc fames īualuit ſup terā. factū ē āt q̄n ὁ δὲ λιμὸς ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς. ἐγένετο δὲ ὅτε ἐνίκα cōſumauerūt comedere tritticū: q̄b attulerāt ex συνετέλεσαν καταφαγεῖν τὸν σῖτον, ὃν ἤνεγκαν ἐξ egypto. τ ait illis pf coꝛ: iterū eūt ἀιγύπτου. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν, πάλιν πορευ tes emite nobis pauca de eſcis. ait āt il τες ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα. ἔπατερ δὲ αὐ li iudas: dicēs: teſtimonio teſtatus ē nobis τῷ ἰούδᾳ, λέγων, διαμαρτυρίᾳ διεμαρτύρατο ἡμῖν hō: dicens: nō videbitis faciē meā: ſi ὁ ἄνθρωπος, λέγων, οὐκ ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου, ἐὰν nō frater veſter fuerit vobiſcū. fuerit. ait ergo nō ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν. ἦ εἰ μὲν οὖν ὰ miſeritis fratrē veſtrū: nō videbitis: deſcendem⁹ et eme misereſſε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν μεθ' ἡμῶν, καταβησόμεθα, καὶ ἀγο mus tibi eſcas. ſi āt nō miſeritis fratrē veſtri: nō ibimus: τ.n. homo ait nobis dicēs: μεθ' ὑμῶν, οὐ πορευσόμεθα, ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἔιπεν ἡμῖν λέγων,

לְתֵת וְאֵדַע אֲרֵי לָא אַלֵּילִי אַתּוּן אֲרֵי בֵּיגֵי אַתּוּן אֲחוֹכוֹן אָתֵי לְהוֹן וְיַת אֲרְעָא
תְּגַנְּדוּן בָּהּ סְחוֹרְתָּא׃ וַהֲוָה אֵינוּן פָּרִיקִין שִׁקַּיהוֹן וְהָא גְּבַר צְרַר כַּסְפֵּיהּ בְּשַׁקֵּיהּ
וְחָמוֹ יַת צְרוֹרֵי כַסְפֵּיהוֹן אִינוּן וַאֲבוּהוֹן וּדְחִילוּ׃ וַאֲמַר לְהוֹן יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן יָתִי אַכְלְתּוּן
יוֹסֵף לֵיתוֹהִי וְשִׁמְעוֹן לֵיתוֹהִי וְיַת בִּנְיָמִין תְּדַבְּרוּן עֲלֵי הֲוָאָה כֻּלְּהוֹן׃ וַאֲמַר רְאוּבֵן
לַאֲבוּהִי לְמֵימַר יַת תְּרֵין בְּנַי תְּמוֹת אִם לָא אֲתֵיתֵיהּ לָךְ הַב יַת תְּיהּ עַל יְדִי וַאֲנָא
אֲתֵיבְיהּ לָךְ׃ וַאֲמַר לָא יִתְחֲתִי בְּרִי עִמְּכוֹן אֲרֵי אָחוֹהִי מֵית וְהוּא בְּלִחְדֵּיהּ אִשְׁתְּאַר
וַיְעִיקְתָּא מִיתָא בְּאָרְחָא דְּתֵיכְּכוֹן בַּהּ וְתַחֲתוּן יַת שֵׂיבָתִי בְּדָוֻנָא לִשְׁאוֹל׃

וְכַנְּעָא תַּקִּיף בְּאַרְעָא׃ וַהֲוָה כַּד סַיְּקוּ לְמֵיכַל יַת עִבּוּרָא דְּאֵיתְיוּ
מִמִּצְרַיִם וַאֲמַר אֲבוּהוֹן תּוּבוּ זְבוֹנוּ לָנָא זְעִיר עִמְּרָא׃ וַאֲמַר לֵיהּ יְהוּדָה לְמֵימַר
אִסְתְּהַד אִסְתְּהַד בַּנָּא בְּנָבְרָא לְמֵימַר לָא תֶחֱזוֹן אַפַּי אֶלָּהֵין כַּד אֲחוֹכוֹן עִמָּכוֹן׃
שַׁלַּח יַת אֲחָתָא עִמָּנָא נֵחוֹת וְנִזְבּוֹן לָךְ עִבּוּרָא׃ וְאִם לֵיתָךְ מְשַׁלַּח לָא נְחוֹת אֲרֵי
נְבַר אֲמַר לָנָא

לֹא תִרְאוּ פָּנַי בִּלְתִּי אֲחִיכֶם
אִתְּכֶם׃ וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לָמָּה
הֲרֵעֹתֶם לִי לְהַגִּיד לָאִישׁ הֲעוֹד
לָכֶם אָח׃ וַיֹּאמְרוּ שָׁאוֹל שָׁאַל
הָאִישׁ לָנוּ וּלְמוֹלַדְתֵּנוּ לֵאמֹר
הַעוֹד אֲבִיכֶם חַי הֲיֵשׁ לָכֶם אָח
וַנַּגֶּד לוֹ עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
הֲיָדוֹעַ נֵדַע כִּי יֹאמַר הוֹרִידוּ אֶת
אֲחִיכֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל
יִשְׂרָאֵל אָבִיו שִׁלְחָה הַנַּעַר אִתִּי
וְנָקוּמָה וְנֵלֵכָה וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת
גַּם אֲנַחְנוּ גַּם אַתָּה גַּם טַפֵּנוּ׃ אָנֹכִי
אֶעֶרְבֶנּוּ מִיָּדִי תְּבַקְשֶׁנּוּ אִם לֹא
הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ
וְחָטָאתִי לְךָ כָּל הַיָּמִים׃ כִּי לוּלֵא
הִתְמַהְמָהְנוּ כִּי עַתָּה שַׁבְנוּ זֶה
פַּעֲמָיִם׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל
אֲבִיהֶם אִם כֵּן אֶפּוֹא זֹאת עֲשׂוּ
קְחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בִּכְלֵיכֶם
וְהוֹרִידוּ לָאִישׁ מִנְחָה מְעַט צֳרִי
וּמְעַט דְּבַשׁ נְכֹאת וָלֹט בָּטְנִים
וְשֻׁקְדִים׃ וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קְחוּ
בְּיֶדְכֶם וְאֶת הַכֶּסֶף הַמּוּשָׁב
בְּפִי אַמְתְּחֹתֵיכֶם תָּשִׁיבוּ בְּיֶדְכֶם
אוּלַי מִשְׁגֶּה הוּא׃ וְאֶת אֲחִיכֶם
קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל הָאִישׁ׃ וְאֵל
שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי

'Non videbitis faciē meā: nisi quādo frater veſter fuerit vobiſcū. Dixitq; iſrael. Quare malefeciſtis mihi: vt nūciaret vir o ſi adhuc erat vobis frat. Et dixerūt. Interrogās interrogauit nos vir pro gñatione nra: dicēs. Si adhuc pf vīt: ſi ē vobis alitis frat: narraumuſq; ei iuxta oīdinē verboꝝ iſtoꝝ. numqd ſcire poteramus qđ dicturus eſſet dcuncte frater veſtr: Dixitq; iudas ad iſrl pfem ſuū. Mitte puerū mecū: et ſurgamus τ eamus: τ viuemus τ nō moriemur: tā nos q̄ tu: familia q̄q nra. Ego in meā fidē ſuſcipio puerū: de manu meā exq̄res eū. ſi nō reduxero eū tibi: τ ſtatuero eū coꝝ te: ero peccās tibi oībus diebꝰ. Alit nī ſi mora feciſſemꝰ in hoc: iam nūc reuerſi fuiſſe mus quabꝰ vicibꝰ. Dixitq; iſrl pf coꝝ. Si ſic neceſſe ē hoc facite: tollite de optimis tre in vaſis vīis: τ defere vīo mūera: pauluſq; reſine τ modicū mellis: ſtoracis τ terebinthi τ amigydalaꝝ: τ argētū duplex tollite in manu vra: τ argētū qđ redditū ē tibi oze ſacculoꝝ vro rū reducite in manu vra: forte error ē factū fuit: frēm quoq; vīm tollite: τ ſurgite reuertimini ad virum. Et deus omnipotens det vobis miſericordiam coram

Non videatis faciē meā: niſi quādo frater veſter fuerit vobiſcū. Dixitq; iſrael. Quare malefeciſtis mihi: vt nūciaret vir o ſi adhuc erat vobis frat. Et dixerūt. Interrogās interrogauit nos vir pro gñatione nra: dicēs. Si adhuc pf vīt: ſi ē vobis alitis frat: narraumuſq; ei iuxta oīdinē verboꝝ iſtoꝝ. numqd ſcire poteramus qđ dicturus eſſet dcuncte frater veſtr: Dixitq; iudas ad iſrl pfem ſuū. Mitte puerū mecū: et ſurgamus τ eamus: τ viuemus τ nō moriemur: tā nos q̄ tu: familia q̄q nra. Ego in meā fidē ſuſcipio puerū: de manu meā exq̄res eū. ſi nō reduxero eū tibi: τ ſtatuero eū coꝝ te: ero peccās tibi oībus diebꝰ. Alit nī ſi mora feciſſemꝰ in hoc: iam nūc reuerſi fuiſſe mus quabꝰ vicibꝰ. Dixitq; iſrl pf coꝝ. Si ſic neceſſe ē hoc facite: tollite de optimis tre in vaſis vīis: τ defere vīo mūera: pauluſq; reſine τ modicū mellis: ſtoracis τ terebinthi τ amigydalaꝝ: τ argētū duplex tollite in manu vra: τ argētū qđ redditū ē tibi oze ſacculoꝝ vro rū reducite in manu vra: forte error ē factū fuit: frēm quoq; vīm tollite: τ ſurgite reuertimini ad virum. Et deus omnipotens det vobis miſericordiam coram

לַא תֶחֱזוֹן אַפַּי אֶלָּהֵין כַּד אֲחוֹכוֹן עִמָּכוֹן׃ וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְמָה
לְנַרְעָא הֲיַתּ בְּעַן לְכוֹן אֲתָאוּ וַאֲמַרוּ מִישְׁאַל שַׁאֵיל גַּבְרָא לָנָא וְלִילַד חֲנָא לְמֵימַר
הֲיַתּ אֲבוּכוֹן חַיָּא אִית לְכוֹן אֲחָא וְחַוֵינָא לֵיהּ עַל מִימַרַּ פְּתִגָמַיָּא הָאִלֵּין הֲמִנְדַּע
הֲנַתְיָא נְחַתָּא אֲרֵי יֵימַר אַחֵיתוּ יַת אֲחוֹכוֹן וַאֲמַר יְהוּדָה לְיִשְׂרָאֵל אַנְדְּרִי שַׁלְחַתְּ יָא
עִמִּי וְנָקוּם וְנֵיזֵיל וְנֵיחֵי וְלָא נְמוּת אַף אֲנַחְנָא אַף אַתְּ אַף טַפְלָנָא וְאַנָא אֶתְעָרְבָנֵיהּ
מִן יְדִי תְּבַעֲנֵיהּ אִם לָא אֲתֵיתֵיהּ לָךְ וַאֲקִימְנֵיהּ קֳדָמָךְ וְאֶהֱוֵי חָטֵי לָךְ כָּל יוֹמַיָּא
אִילּוֹלֵי דֵּין בְּזָנָא אֶתְעַכַּבְנָא אֲרֵי כְּעַן הֲנֵינָא הָדֵן תְּרֵיתֵין זְמָנִין וַאֲמַר לְהוֹן יִשְׂרָאֵל
אֲבוּהוֹן אִם כֵּן הוּא דָא עֲבִידוּ סְתוּ מִדְּמָשְׁבַּח בְּאַרְעָא בְּמָנֵיכוֹן וְאַחֲתוּ לְגַבְרָא
תְּקַרוּבְתָּא זְעִיר מְסַף וּזְעִיר דְּבַשׁ שְׁעַף וּלְטוּם מְטַרְזִין וְשִׁקְדִין וְכַסְפָּא עַל תַּרְתֵּין
סְיוּבוּ בִּידֵיכוֹן וְיַת כַּסְפָּא דְּאִיתְתָּבַת בְּפוּם מָעֲנֵיכוֹן תְּתִיבוּן בִּידֵיכוֹן דִּילְמָא טָעוּ הֲוָה
וְיַת אֲחוֹכוֹן דְּבֵיהּ וְקוּמוּ תּוּבוּ לְוָת גַּבְרָא׃ וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לְכוֹן רַחֲמִין קֳדָם

Pūtiua heb.	Tex. Heb.	Besi.	Ca. xliij.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina
	הָאִישׁ׃ וְשַׁלַּח לָכֶם אֶת־אֲחִיכֶם׃׃			& remittat vobiscū fratrem vestrū quē tenet in vinculis & hunc beniamin. Ego autem quasi orbatus absq; liberis ero. Tulerunt ergo viri munera & pecuniā duplicem & beniamin.	argētū in faccos nfos. ait ait il- lo ἀργύριον εἰς τοὺς μαρσίπους ἡμῶν. εἶπε δὲ αὐ- τῷ ppūt vob: ne timeatis. de⁹ vr: et de⁹ patrū vfoꝝ dedit vob thesauros in faccis vfris: at argētū vfm: ꝓbatū habeo. et eduxit ad eos symeō: et at- tulit aquā lauare pedes eoꝝ. et dedit pa- bula asinis eoꝝ. parauerūt ait dona: et dixerūt ei ꝙ sup domū suā: introduc ho- mines in domū: et occide victimas: et pa- rate. mecū. n. comedēt hoies panes meū. et introduxit hoies in domū ioseph. vidē tes ait vtri: ꝙ introducti sūt in domū ioseph: dixerūt: ppt argētū qđ redditū ē in faccis nfis ꝓius: nos introducimur: vt calūnietur nos: et imponat nobis: vt accipiat nos in seruos: et asinos nfos. accēdētes ad ioseph ꝙ sup domo ioseph: locuti sūt ei in porta domꝰ: dice- tes: oramꝰ dne: descēdimꝰ ꝓus emere escas. factū ē ait qñ venimꝰ ad mansi- onē: et aperuimꝰ saccos nfos: et ecce argētū vnūsc̄uiusq; in ore saccoꝝ nrōꝝ: pōdere reportauimꝰ. Sed & alid attulimꝰ argētū ꝙ nō nouimꝰ qđ nobis inie- cit dꝰ	ἀργύριον δὶς πεπλοῦν ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν· καὶ τὸν δοῦλον ἡμῶν οὐκ οἴδαμεν τίς ἐνέβαλεν τὸ ἀργύριον εἰς τοὺς μαρσίπους ἡμῶν. εἶπε δὲ αὐ- τοῖς· εἰρήνη ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε· ὁ θεὸς ὑμῶν, καὶ ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν θησαυροὺς ἐν τοῖς μαρσίποις ὑμῶν, τὸ δὲ ἀργύριον ὑμῶν, ἐγὼ ἀπέχω. καὶ ἐξήγαγεν πρὸς αὐτοὺς τὸν Συμεών. καὶ εἰσήγαγεν τοὺς ἄνδρας εἰς τὸν οἶκον Ιωσήφ, καὶ ἔδωκεν ὕδωρ καὶ ἐνίψαντο τοὺς πόδας αὐτῶν· καὶ ἔδωκε χορ- τάσματα τοῖς ὄνοις αὐτῶν· οἱ δὲ ἡτοίμασαν τὰ δῶρα, ἕως τοῦ εἰσελθεῖν Ιωσὴφ μεσημβρίας· ἤκουσαν γὰρ ὅτι ἐκεῖ μέλλει ἀριστᾶν· εἰσῆλθε δὲ Ιωσὴφ εἰς τὴν οἰκί- αν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ τὰ δῶρα, ἃ ἦν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον· καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν. ὁ δὲ ἠρώτησε τοὺς ἄνδρας, πῶς ἔχετε· καὶ εἶπεν· εἰρηνικῶς· ὑγιαίνει ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ πρεσβύτε- ρος, ὃν εἴπατε, ἔτι ζῇ; οἱ δὲ εἶπαν, ὑγιαίνει ὁ παῖς σου ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἔτι ζῇ· καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος τῷ θεῷ· καὶ κύψαντες προσεκύνησαν αὐτῷ· ἀναβλέ- ψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, ἰδὲν Βενιαμὶν τὸν ἀδελ- φὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον· καὶ εἶπεν, οὗτος ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος, ὃν εἴπατε πρός με ἀγαγεῖν; καὶ εἶ- πεν, ὁ θεός σου ἐλεήσαι σε τέκνον· ἐταράχθη δὲ Ιωσὴφ σφό- δρα ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· καὶ ἐσπούδασεν κλαῦσαι· εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ ταμεῖον αὐτοῦ, ἔκλαυσεν· καὶ νιψάμενος τὸ πρόσωπον, ἐξελθὼν, ἐνε- κρατεύσατο· καὶ εἶπεν, παραθέτε ἄρτους· καὶ παρέ- θεντο αὐτῷ μόνῳ, καὶ αὐτοῖς καθ' αὑτούς, καὶ τοῖς αἰγυ- πτίοις· σὺν αὐτοῖς ἐσθίουσιν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐπότιζον, οὐ γὰρ ἐδύναντο οἱ αἰγύπτιοι σὺν Ἑβραίοις φαγεῖν μετὰ τῶν Ἑβραίων	argētū in faccos nfos. ait ait il- lo ἀργύριον εἰς τοὺς μαρσίπους ἡμῶν. εἶπε δὲ αὐ- τῷ ppūt vob: ne timeatis. de⁹ vr: et de⁹ patrū vfoꝝ dedit vob thesauros in faccis vfris: at argētū vfm: ꝓbatū habeo. et eduxit ad eos symeō: et at- tulit aquā lauare pedes eoꝝ. et dedit pa- bula asinis eoꝝ. parauerūt ait dona: et dixerūt ei ꝙ sup domū suā: introduc ho- mines in domū: et occide victimas: et pa- rate. mecū. n. comedēt hoies panes meū. et introduxit hoies in domū ioseph. vidē tes ait vtri: ꝙ introducti sūt in domū ioseph: dixerūt: ppt argētū qđ redditū ē in faccis nfis ꝓius: nos introducimur: vt calūnietur nos: et imponat nobis: vt accipiat nos in seruos: et asinos nfos. accēdētes ad ioseph ꝙ sup domo ioseph: locuti sūt ei in porta domꝰ: dice- tes: oramꝰ dne: descēdimꝰ ꝓus eme- re escas. factū ē ait qñ venimꝰ ad mansi- onē: et aperuimꝰ saccos nfos: et ecce argētū vnūsc̄uiusq; in ore saccoꝝ nrōꝝ: pōdere reportauimꝰ. Sed & alid attulimꝰ argētū ꝙ nō nouimꝰ qđ nobis inie- cit dꝰ
	אֶת־הַמִּנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֵה כֶּסֶף׃׃				
	לְקַחוּ בְיָדָם וְאֶת־בִּנְיָמִן וַיָּקֻמוּ׃׃	קום			
	וַיֵּרְדוּ מִצְרַיִם וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי יוֹסֵף׃	עמד			
	וַיַּרְא־יוֹסֵף אִתָּם אֶת־בִּנְיָמִן׃׃׃	ראה			
	וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ הָבֵא אֶת־	אמר בוא			
	הָאֲנָשִׁים הַבַּיְתָה וּטְבֹחַ טֶבַח וְהָכֵן	כון			
	כִּי אִתִּי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בַּצָּהֳרָיִם׃	אכל			
	וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כַּאֲשֶׁר־אָמַר יוֹסֵף	עשה			
	וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה				
	יוֹסֵף׃ וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ	ירא			
	בֵּית יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ עַל־דְּבַר הַכֶּסֶף				
	הַשָּׁב נֹבָאִים מְתְחַלָּה	שוב חלל			
	אֲנַחְנוּ מוּבָאִים לְהִתְגַּלֵּל עָלֵינוּ	גלל			
	וְלִהְתְנַפֵּל עָלֵינוּ וְלָקַחַת	נפל			
	אֹתָנוּ לַעֲבָדִים וְאֶת־חֲמֹרֵינוּ׃׃׃׃				
	וַיִּגְּשׁוּ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל־בֵּית	נגש			
	יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו פֶּתַח הַבָּיִת׃׃	דבר			
	וַיֹּאמְרוּ בִּי אֲדֹנִי יָרֹד יָרַדְנוּ׃׃׃׃				
	בַּתְּחִלָּה לִשְׁבָּר אֹכֶל׃ וַיְהִי כִּי־בָאנוּ	היה בוא			
	אֶל־הַמָּלוֹן וַנִּפְתְּחָה אֶת־אַמְתְּחֹתֵינוּ	לון פתח			
	וְהִנֵּה כֶסֶף אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ׃׃׃				
	כַּסְפֵּנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ וַנָּשֶׁב אֹתוֹ׃׃׃	שוב שקל			
	בְּיָדֵנוּ׃ וְכֶסֶף אַחֵר הוֹרַדְנוּ בְּיָדֵנוּ	ירד			
	לִשְׁבָּר אֹכֶל לֹא יָדַעְנוּ מִי שָׂם׃׃	שום			

Pūtiua chal.	Transla. Chal.	Interp. cabl.
	viro: vt soluat fratrē vestrū aliū: & beniamin remittat vobiscū. et ego sicut orbatus sum: orbabor. Et tulerūt viri munus hoc: & duplex argentū tulerūt in manib suis. tulerūt quoq; beniamin: & surrexerūt & descende runt in egyptū: & steterūt coram ioseph. Et vidit ioseph eis & beniamin: & dixit illi qui erat ꝓpositus sup domū suā. Introduc viros in domū: & occide victimas & prepara: qz mecū comesturi sunt viri in prādio. Fecit ꝙ vir sicut dixerat ioseph: & introduxit viros in domū ioseph. Et timuerūt viri eo ꝙ introducti essent in domū ioseph: & dixerūt. Propter argentū qđ ꝓius reductū est in sacculis nfis: nos sumus introducti: vt die tur nfi: & ꝙrat occasiões ꝓtra nos: & possideat nos in seruos: & asinos nfos. Et accesserūt ad virū ꝙ erat ꝓpositus sup domū ioseph: & locuti sunt ei eo in porta domus: & dixerūt. Rogamus dne vt audias nos. Descendētes descēdimus ꝓus ad emendū frumētū. et fa ctū est ꝙ venimꝰ in domū diuersoꝝ: & aperuimus sac cos nfos: ecce argentū vnīusc̄uiusq; erat i ore sacci sui: et iuenim argentū nfm in suo pōdere: & reducim illū in manu nfa. Aliud quoq; argentū afferimus in ma nu nfa ad emendū frumentū: nescimus quis posuit	וַיֹּאמֶר לָהֶם שָׁלוֹם לָכֶם אַל־תִּירָאוּ אֱלֹהֵיכֶם וֵאלֹהֵי אֲבִיכֶם נָתַן לָכֶם מַטְמוֹן בְּאַמְתְּחֹתֵיכֶם כַּסְפֵּכֶם בָּא אֵלָי וַיּוֹצֵא אֲלֵיהֶם אֶת־שִׁמְעוֹן׃ וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתֵּן מַיִם וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא לַחֲמֹרֵיהֶם׃ וַיְכִינוּ אֶת־ הַמִּנְחָה עַד־בּוֹא יוֹסֵף בַּצָּהֳרַיִם כִּי שָׁמְעוּ כִּי־שָׁם יֹאכְלוּ לָחֶם׃ וַיָּבֹא יוֹסֵף הַבַּיְתָה וַיָּבִיאוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר בְּיָדָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אַרְצָה׃ וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם אֲבִיכֶם הַזָּקֵן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם הַעוֹדֶנּוּ חָי׃ וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם לְעַבְדְּךָ לְאָבִינוּ עוֹדֶנּוּ חָי וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־בִּנְיָמִן אָחִיו בֶּן־אִמּוֹ וַיֹּאמֶר הֲזֶה אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם אֵלָי וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יָחְנְךָ בְּנִי׃ וַיְמַהֵר יוֹסֵף כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל־ אָחִיו וַיְבַקֵּשׁ לִבְכּוֹת וַיָּבֹא הַחַדְרָה וַיִּבְךְּ שָׁמָּה׃ וַיִּרְחַץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפַּק וַיֹּאמֶר שִׂימוּ לֶחֶם׃ וַיָּשִׂימוּ לוֹ לְבַדּוֹ וְלָהֶם לְבַדָּם וְלַמִּצְרִים הָאֹכְלִים אִתּוֹ לְבַדָּם כִּי לֹא יוּכְלוּן הַמִּצְרִים לֶאֱכֹל אֶת־הָעִבְרִים כִּי תוֹעֵבָה הוּא לְמִצְרָיִם׃	בְּסַפֵּנוּ בְּטוֹעֲנֵנוּ׃ וַאֲמַר שָׁלֵם לְמָן לָא׳ תְּדַחֲלוּן אֱלָהֲכוֹן וְאֱלָהָא דַּאֲבוּכוֹן וְהָב לְכוֹן סִרְמָא בְּטוֹעֲנֵיכוֹן כַּסְפֵּיכוֹן אֲתָא לְוָתִי׃ וְאַפֵּיק לְוָתְהוֹן יָת שִׁמְעוֹן׃ וְאַיְתִיל גְּבָא יָת גּוּבְרַיָּא לְבֵית יוֹסֵף וְיָהַב מַיָּא וְאִסְתּוֹ רַגְלֵיהוֹן וְיָהַב כְּסָתָא לַחֲמָרֵיהוֹן׃ וְאַתְקִינוּ יָת תְּקָרְבְּתָא עַד דְּעַל יוֹסֵף בְּשַׁרְיָרְתָא אֲרֵי שְׁמָעוּ אֲרֵי תַמָּן אֲכִיל לְחֵמָא׃ וְעַל יוֹסֵף כַּד עַל לְבֵיתָא וְאַיְתִילוּ לֵיהּ יָת תְּקָרְבְּתָא דִּי בִידֵיהוֹן לְבֵיתָא וּסְגִידוּ לֵיהּ עַל אַרְעָא׃ וּשְׁאִיל לְהוֹן לְשָׁלָם וַאֲמַר הֲשָׁלֵם לְאַבָּרְתוֹן סָבָא דְּאָמַרְתּוּן הַעַד כְּעַן הוּא קַיָּם׃ וַאֲמָרוּ שָׁלֵם לְעַבְדָּךְ לְאַבָּא עַד כְּעַן קַיָּם וְכַרְעוּ וּסְגִידוּ׃ וּתְקֵף עֵינוֹהִי וַחֲזָא יָת בִּנְיָמִן אָחוּהִי בַּר אִמֵּיהּ וַאֲמַר הַדֵּין אֲחוֹכוֹן זְעִירָא דַּאֲמַרְתּוּן לִי וַאֲמַר מָן קֳדָם יְיָ׃ יְרַחֵם עֲלָךְ בְּרִי׃ וְאוֹחִי יוֹסֵף אֲרֵי אִתְגְּלִילוּ רַחֲמוֹהִי עַל אֲחוּהִי וּבָעָא לְמִבְכֵּר וְעָל לְאִידְּרוֹן בֵּית מַ סְבְּכָא וּבְכָא תַמָּן׃ וְאִסְתַּר אַפּוֹהִי וּנְפַק וְאִתְאַסַּן וַאֲמַר שַׁוּוֹ לַחְמָא׃ וְשַׁוִּיאוּ לֵיהּ בְּלַחְדּוֹהִי וְלִהוֹן בְּלַחְדֵּיהוֹן וְלִמְצְרָאֵי דְּאָכְלִין עִמֵּיהּ בְּלַחְדֵּיהוֹן אֲרֵי לָא יָכְלִין סְצְרָאֵי לְמֵיכַל עִם עִבְרָאֵי	בְּסַפֵּנוּ בְּטוֹעֲנֵנוּ׃ וַאֲמַר שָׁלֵם לְמָן לָא׳ תְּדַחֲלוּן אֱלָהֲכוֹן וְאֱלָהָא דַּאֲבוּכוֹן וְהָב לְכוֹן סִרְמָא בְּטוֹעֲנֵיכוֹן כַּסְפֵּיכוֹן אֲתָא לְוָתִי׃ וְאַפֵּיק לְוָתְהוֹן יָת שִׁמְעוֹן׃ וְאַיְתִיל גְּבָא יָת גּוּבְרַיָּא לְבֵית יוֹסֵף וְיָהַב מַיָּא וְאִסְתּוֹ רַגְלֵיהוֹן וְיָהַב כְּסָתָא לַחֲמָרֵיהוֹן׃ וְאַתְקִינוּ יָת תְּקָרְבְּתָא עַד דְּעַל יוֹסֵף בְּשַׁרְיָרְתָא אֲרֵי שְׁמָעוּ אֲרֵי תַמָּן אֲכִיל לְחֵמָא׃ וְעַל יוֹסֵף כַּד עַל לְבֵיתָא וְאַיְתִילוּ לֵיהּ יָת תְּקָרְבְּתָא דִּי בִידֵיהוֹן לְבֵיתָא וּסְגִידוּ לֵיהּ עַל אַרְעָא׃ וּשְׁאִיל לְהוֹן לְשָׁלָם וַאֲמַר הֲשָׁלֵם לְאַבָּרְתוֹן סָבָא דְּאָמַרְתּוּן הַעַד כְּעַן קַיָּם׃ וַאֲמָרוּ שָׁלֵם לְעַבְדָּךְ לְאַבָּא עַד כְּעַן קַיָּם וְכַרְעוּ וּסְגִידוּ׃ וּתְקֵף עֵינוֹהִי וַחֲזָא יָת בִּנְיָמִן אָחוּהִי בַּר אִמֵּיהּ וַאֲמַר הַדֵּין אֲחוֹכוֹן זְעִירָא דַּאֲמַרְתּוּן לִי וַאֲמַר מָן קֳדָם יְיָ׃ יְרַחֵם עֲלָךְ בְּרִי׃ וְאוֹחִי יוֹסֵף אֲרֵי אִתְגְּלִילוּ רַחֲמוֹהִי עַל אֲחוּהִי וּבָעָא לְמִבְכֵּר וְעָל לְאִידְּרוֹן בֵּית מַ סְבְּכָא וּבְכָא תַמָּן׃ וְאִסְתַּר אַפּוֹהִי וּנְפַק וְאִתְאַסַּן וַאֲמַר שַׁוּוֹ לַחְמָא׃ וְשַׁוִּיאוּ לֵיהּ בְּלַחְדּוֹהִי וְלִהוֹן בְּלַחְדֵּיהוֹן וְלִמְצְרָאֵי דְּאָכְלִין עִמֵּיהּ בְּלַחְדֵּיהוֹן אֲרֵי לָא יָכְלִין סְצְרָאֵי לְמֵיכַל עִם עִבְרָאֵי

Pritiua beb.	Ter. Heb. Seſt. Ca. xliiij.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	לֹחֶם כִּי תוֹעֲבָה הוּא לְמִצְרִיִּם׃	&ꝰ prophanũ putãt hu=	panes. abominatio .n. ẽ egyptijs:
תָּעַב		iuſcemodi cõuiuiũ. Fede	ἄρτους. Βδέλυγμα γάρ ἐϛι τοῖς αἰγυπτίοις. ἐκάϛη
	וַיֵּשְׁבוּ לִפְנֵי הַבְּכֹר כִּבְכֹרָתוֹ ‥‥	runtꝰ corã eo ᵇprimoge=	rũt ãt cozã eo: ꝓiogenit⁹ ẽm ãtiqta
	וְהַצָּעִיר כְּצָעִרָתוֹ וַיִּתְמְהוּ ‥‥‥	nitus ᶜiuxta primogeita	σαν δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, ὁ πρωτότοκος κατὰ τὰ πρέ
צְעִר תָּמַהּ		ſua: ᵖ& minimus ᵉiuxta e	τὲ ſuã: et iunior ẽm iuuẽnutẽ ſuã
	הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּשָּׂא ‥	tatem ſuam: ᶠ& miraban	βια αὐτοῦ, κὰι ὁ νεώτερος κατὰ τὴν νεότητα αὐ
	מַשְׂאֹת מֵאֵת פָּנָיו אֲלֵהֶם וְתִרַב ‥	tur nimis ᵍ ẽmptis ∞∞∞	τῷ πεφαϲμένα ἦϲαν ἀπὸ τῶν προϲώπων αὐτῶν
נָשָׂא רַבָּה		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἐπληθύνθη ἡ μερὶς τοῦ Βενιαμὶν
	מַשְׂאַת בִּנְיָמִן מִמַּשְׂאֹת כֻּלָּם חָמֵשׁ	ʰptibus quas ⁱab eo ac=	ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ πενταπλάϲια.
	יָדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ׃	ceperãt. ᵍ Maiorq̃ ᵏ ps	καὶ ἐμεθύϲθηϲαν μετ' αὐτοῦ. Ca. 44.
שָׁתָה שָׁכַר		ᵍvenit ˡ beniamin : ita vt	
	וַיְצַו אֶת אֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ לֵאמֹר ‥	ᵐquãq ᶰpartibus excede	Ἐνετείλατο δὲ ὁ ἰωσὴφ τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ,
צָוָה		ret. ᵒ Biberũtq̃ ᵖ& iebria	λέγων, πλήϲατε τοὺς μαρσίππους τῶν ἀνῶν βρώ
	מַלֵּא אֶת אֲמְתְחֹת הָאֲנָשִׁים אֹכֶל	ti ſunt ᵍcũ eo. Cap. 44.	ϲεως ὅϲας δύνανται φέρειν. καὶ ἐμβάλετε ἑκά
כַּאֲשֶׁר יוּכְלוּן שְׂאֵת וְשִׂים כֶּסֶף			ϲτου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὸ ϲτόμα τοῦ μαρσίππου. καὶ
אִישׁ בְּפִי אֲמְתַחְתּוֹ׃ וְאֶת גְּבִיעִי ‥	DRecepit ꝑ ãt ioſeph	τὸ κύπελλόν μου τὸ ἀργυροῦν ἐμβάλετε εἰς τὸν μάρσιπ
	גְּבִיעַ הַכֶּסֶף תָּשִׂים בְּפִי אֲמְתַחַת	ʳdimiſſi ſũt ᵉcũ aſinis ſu=	πον τοῦ νεωτέρου, καὶ τὴν τιμὴν τοῦ σίτου αὐτοῦ.
גְּבִיעַ שֹׁבֶר פֶּה		is. Iamq̃ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	γενηθὲν δὲ κατὰ τὸ ῥῆμα ἰωσὴφ, καθὼς ἔιπε. τοπρῶϊ
	הַקָּטֹן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ כִּדְבַר	ˢvrbẽ exierant: & ꝑcef=	illuxit. et hoies miſſi ſũt ipi et aſini
עָשָׂה		ferant ᵗpaululum. Tunc	ϲκέφαϲεν. καὶ οἱ ἄνδρες ἀπεϲταλησαν αὐτοὶ καὶ οἱ ὄνοι
	יוֹסֵף אֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ קוּם ‥‥	ᵘioſeph accerſito ᵒ diſpẽ=	coꝝ. exeũtib⁹ ãt ipis ᵛ ciuitatẽ: nõ aberãt
	רְדֹף אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים וְהִשַּׂגְתָּם ‥	ſatore ᵉ domus ᵍ ait. ᵍ Surge	αὐτῶν. ἐξελθόντων δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν, ὀυκ ἀπέχον
נָשַׂג		ge in quit ᵍ & ᵖ perſequere	τῶϲε. et ioſeph dixit ei ꝺ ſup domũ ſuã: ſur=
	וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָמָּה שִׁלַּמְתֶּם רָעָה	ˣviros: ᵍ& apprehenſisco	μαιρε. καὶ ἰωσὴφ ἔιπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἀ=
רוּעַ		ᵐdicito. ᵒ Quare ᵖ reddi	γέϲθι ϲπεῖρε ποϲὶ hoies: et ϲκοπεhẽdes e=
תַּחַת טוֹבָה: הֲלוֹא זֶה אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה		diſtis ᵍ malum ∞∞∞∞∞∞	νας. ἐ τωδίωξον ὀπίϲω τῶν ἀνῶν, καὶ καταλή ψεϲθε
	אֲדֹנִי בּוֹ וְהוּא נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ ‥	ᵍ p bono. Cyphus quẽ	αὐτούς, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, τί ὅτι ἀνταπεδώκατε ποιη
הִתְעַשֶּׂה		furati eſtis: ᵘipſe eſt ∞∞	la ᵖ bonis: ϛre furati eſtis meũ ϲcyphũ ar=
	הֲרֵעֹתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃ וַיַּשֶׂג אֶם ‥	ʰin quo ᵛbibit ᵗdñs meus:	γὰϲάντι καλῶν; ἵνα τί ἐκλέψατέ μου τὸ κύπελλον τὸ ἀρ
הִתְעַשֶּׂה		ᵇ& ʰin quo ᶜaugurari ſo=	γύριον; ὀυ τοῦτό, ἐϲιν ἐν ᾧ πίνει ὁ κύς μου; αὐτὸς δὲ
	וַיִּדַבֵּר אֲלֵהֶם אֶת הַדְּבָרִים ‥‥	let. ᵈ Peſſimã rẽ ᵇ feciſtis.	augurio augurat in eo. mala ꝓfeciſtis q
דִּבֶּר אֵלֶּה		Fecit ille vt iuſſerat: ᵇ& ∞∞	διωνιϲμῶ διωνίζεται ἐν αὐτῷ. πονηρὰ ϲυνετελέϲατε
	וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם כְּדִבְרֵיכֶם כֵּן הוּא ‥	apprehenſis per ordinẽ	feciſtis. inueniẽs ãt illos: dixit eis ſm ver
אָמַר		ʲlocutus eſt. ᵏ Quĩ ∞∞∞	πεϲτοιήκατε. ἑυρὼν δὲ αὐτοὺς, ἔιπεν αὐτοῖς κατὰ τὰ ῥῆμα
	אֲדֹנִי מַדּוּעַ יְדַבֵּר אֲדֹנִי כַּדְּבָרִים	ʲñderũt. ˡ Quare ᵐ ſic ˡ lo	τα ταῦτα. οἱ δὲ ἔιπαν αὐτῷ, ἵνατί λαλεῖ ὁ κς κατὰ τὰ ῥῆμα
חָלִלָה		quitur ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	τα ταῦτα. μὴ ἡϲοιτο τοῖς παιϲὶ ϲου ποιῆϲαι κατὰ τὸ ῥῆμα
	הָאֵלֶּה חָלִלָה לַעֲבָדֶיךָ מֵעֲשׂוֹת כַּדָּבָר ‥	ᵏ domin⁹ noſter: ∞∞∞	hoc. ſi ꝺδὲ argẽtũ: qꝺ inuenim⁹ in ſaccis nſis:
	הַזֶּה חָלִלָה׃ הֵן ‥	ˡ vt ſeruꝰ tui tantũ flagi=	Τὸ δὲ ἀργύριον, ὃ ἑυρομεν ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν.
חָלַל		tii commiſerint. ∞∞∞∞	
	כֶּסֶף אֲשֶׁר מָצָאנוּ בְּפִי אֲמְתְחֹתֵינוּ	ᵐ Pecuniã ᵍquã ⁿ inuenim⁹	
פֶּה		ᵇin ſummitate ᵗ ſaccorum	

Pritiua beb.	Ter. Heb. Seſt. Ca. xliiij.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp. latina
שׁוּב	הֲשִׁיבֹנוּ אֵלֶיךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאֵיךְ	ʳreportauimus ᵍad te ᵐde	redurimus ad te de ſra chanaã: quõ furare=
כְּנַעֲנִי	נִגְנֹב מִבֵּית אֲדֹנֶיךָ כֶּסֶף אוֹ זָהָב׃	terra ᵐ chanaan. ᵒ Et quõ	ἀπεϲχέθαμεν πρός ϲε ἐκ γῆς χαναάν, πῶς ἀνκλέψαι
	עִם אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ מֵעֲבָדֶיךָ וָמֵת ‥	cõſequẽs eſt: vtꝰ furati ſi	mur de domo dñi tui argẽtũ aut aurũ:
יָמָת		mus ᵍde domo ᵗ dñi tui	μεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου ϲου ἀργύριον ἢ χρυϲίον;
	וְגַם אֲנַחְנוּ נִהְיֶה לַאדֹנִי לַעֲבָדִים׃	ᵘaurũ ᵛ vel ʷ argẽtũ. ˣ Apd	ἀπὸ ϲοῦ παίδων ϲου. ἰδοὺ ἑοικὲν οἰκέται τῷ κυρίῳ ἡ=
	וַיֹּאמֶר גַּם עַתָּה כִּדְבָרֵיכֶם כֵּן הוּא ‥	quẽ cũq̃ ʸ furerit iuẽtũ ᶻ fer	μῶν, καὶ ἡμεῖς, καὶ παρ' ᾧ ἑυρεθὴ τὸ κύπελλον, ἔϲται δὲ
	אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ יִהְיֶה לִי עֶבֶד ‥	uorũ tuorũ qꝺ q̃ris: ᵇ mo	ioſeph: nc mihi ſit facere verbũ iſtud.
נָקָה מֵחַד		riatur: ᶜ& ᵈ nos ᵉ rimus ᵍ	Ἰωσὴφ, μὴ μοι ἡϲοιτο ποιῆϲαι τὸ ῥῆμα τοῦτο. ὁ
	וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִיִּם׃ וַיְמַהֲרוּ וַיּוֹרִדוּ	ᵍ ſeruiꝰ dñi nũi. ʰ Qui dixit	ἀνὴρ ἀπὸ οὗ ἐὰν εὑρεθῇ τὸ ϛόμα τοῦτο. ὁ
פָּתַח		eis. Fiat iuxta veſtrã ſẽtẽ	ἀνὴρ ἀπὸ οὗ ἐὰν εὑρεθῇ τὸ ϛόμα τοῦτο. ὁ
	אִישׁ אֶת אַמְתַּחְתּוֹ אָרְצָה וַיִּפְתְּחוּ	tiã: ᵍ Apud quẽ cũq̃ ʲ fue	ϲὸς ἔϲαι μοῦ παῖς, ὑμεῖς δὲ ἔϲεϲθε κα=
חָפַשׂ		rit iuẽtũ: ipſe ᵏ ſit ˡ ſeruus	θὼϲ εἶπεν, καὶ νῦν ὡς λέγετε, ὀυτως ἔϲαι. παρ' ᾧ ἂν
	אִישׁ אַמְתַּחְתּוֹ וַיְחַפֵּשׂ בַּגָּדוֹל ‥	ᵐ meus: ⁿ vos ãt eritis ⁿ inſi=	ἑυρεθῇ τὸ κύπελλον, ἔϲαι μοῦ παῖς, ὑμεῖς δὲ ἀθῷοι ἔϲεϲθε
	הַחֵל בְּזָקֵן וְכִלָּה בַּצָּעִיר וַיִּמָּצֵא	xij. ᵒ Itaq̃ feſtinato ᵖ de=	κα= θαροί. καὶ ἐϲπευϲαν, καὶ καθεί λαν ἕκαϲος τὸν μάρϲιπ
נָצָע		ponentes ᵍ in terrã ʰ ſac=	πον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἀνῴξεν ἕκαϲος τὸν μάρϲιπ
	הַגָּבִיעַ בְּאַמְתַּחַת בִּנְיָמִן׃ וַיִּקְרְעוּ שִׂמְלֹתָם	cos ⁱ aperuerunt ∞∞∞∞	πον αὐτοῦ. καὶ ἠρεύνηϲε δὲ ἀϕὸ τοῦ πρεϲβυτέρου ἀϕ
קָרַע		ſinguli. Quos ᵏ ſcrutatuſ	ρέϲ· donec venit ad iuniorẽ. et inuenit ϲcy=
	וַיַּעֲמֹס אִישׁ עַל חֲמֹרוֹ וַיָּשֻׁבוּ ‥‥	ˡ incipiens ᵐ a maiore vſq̃	ϕhũ ſacco ᵇeniamin. ᵍ At
עָמַס שׁוּב		ad ⁿ minimũ: ᵒ inuenit ᵖ cy=	illi ſciſſis ʳ veſtibus ∞∞∞
	הָעִירָה׃ וַיָּבֹא יְהוּדָה וְאֶחָיו בֵּיתָה	phum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ⁿoneratiſq̃ rurſum ᵗ aſi=
בּוֹא		ᵍin ſacco ʰ beniamin. ᵍ At	nis ᵘ reuerſi ſunt ∞∞∞
	יוֹסֵף וְהוּא עוֹדֶנּוּ שָׁם וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו	illi ſciſſis ʳ veſtibus ∞∞∞	ᵛin oppidũ. primuſq̃ ʷ iu=
נָפַל		ⁿoneratiſq̃ rurſum ᵗ aſi=	das ˣ cũ fratribus ʸ igreſ=
	אַרְצָה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מֶה ‥	nis ᵘ reuerſi ſunt ∞∞∞∞	ſus eſt ad ᶻ ioſeph. Necdũ
פָּנֶה		ᵛin oppidũ. primuſq̃ ʷ iu=	ei de loco abierat. Oẽſq̃
	הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הֲלוֹא	das ˣ cũ fratribus ʸ igreſ=	ante eũ piter ᵃ in terrã
עָשָׂה		ſus eſt ad ᶻ ioſeph. Necdũ	ᵇcorruerunt. ᶜ Quibus il
	יְדַעְתֶּם כִּי נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ אִישׁ אֲשֶׁר	ei de loco abierat. Oẽſq̃	leᵒ ait. ᵉ Cur ſic ᶠ agere vo
כְּמוֹ אָמַר		ante eũ piter ᵃ in terrã	luiſtis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
	כָּמֹנִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה נֹּאמַר ‥	ᵇcorruerunt. ᶜ Quibus il	ᵍ An ignoratiſ ʰ q non ſit
דִּבֶּר צֶדֶק		leᵒ ait. ᵉ Cur ſic ᶠ agere vo	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
	לַאדֹנִי מָה נְדַבֵּר וּמַה נִּצְטַדָּק	luiſtis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ſimilis mei in ⁱ augurãdi
	הָאֱלֹהִים מָצָא אֶת עֲוֹן עֲבָדֶיךָ	ᵍ An ignoratiſ ʰ q non ſit	ſcẽtia: ᵏ Cui ˡ Iudas. ᵐ quid
	הִנֵּנוּ עֲבָדִים לַאדֹנִי גַּם אֲנַחְנוּ ‥	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ⁿ ñdebimus ᵒ inqt ᵖ dño
	גַּם אֲשֶׁר נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ׃ ‥‥	ⁱ ſimilis mei in ʲ augurãdi	meo: vel ᵍ qd ʳ loq̃mur:
חלל עשה	וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי מֵעֲשׂוֹת זֹאת ‥	ſcẽtia: ᵏ Cui ˡ Iudas. ᵐ quid	ˢaut ᵗ iuſte poterimus ob
	הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגָּבִיעַ בְּיָדוֹ	ⁿ ñdebimus ᵒ inqt ᵖ dño	tẽdere. ᵘ Deus ᵛ inuenit ini
	הוּא יִהְיֶה לִי עֶבֶד וְאַתֶּם עֲלוּ ‥‥	meo: vel ᵍ qd ʳ loq̃mur:	quitatẽ ʷ ſeruorũ tuorũ.
היה עלה		ˢaut ᵗ iuſte poterimus ob	ˣ En oẽs ʸ ſeruiꝰ ſum⁹ ᶻ dñi
	לְשָׁלוֹם אֶל אֲבִיכֶם׃ וַיִּגַּשׁ אֵלָיו	tẽdere. ᵘ Deus ᵛ inuenit ini	mei: ᵃ& ᵇnos: ᶜ& ᵈapꝺ ᵉquẽ
שָׁלֵם נגשׁ		quitatẽ ʷ ſeruorũ tuorũ.	ᶠiuẽtus eſt ᵍ cyphus. ∞∞
	יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי יְדַבֶּר נָא ‥	ˣ En oẽs ʸ ſeruiꝰ ſum⁹ ᶻ dñi	ʰ Reſpondit ioſeph. ᵍ Ab
דבר צדק		mei: ᵃ& ᵇnos: ᶜ& ᵈapꝺ ᵉquẽ	ſit ᵃ a me: ᵗ vt ᵐ ſic ᵍ agam.
		ᶠiuẽtus eſt ᵍ cyphus. ∞∞	ᵒ Quĩ ᵖ furatus ẽ ᵠ cyphũ:
		ʰ Reſpondit ioſeph. ᵍ Ab	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ſit ᵃ a me: ᵗ vt ᵐ ſic ᵍ agam.	ᶦ ipſe ᵏ ſit ˡ ſeruus ᵐ meus:
		ᵒ Quĩ ᵖ furatus ẽ ᵠ cyphũ:	ⁿ vos ãt ᵒ eritis ᵖ in=
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	xij. ᵍ Itaq̃ feſtinato ʳ de=
		ᶦ ipſe ᵏ ſit ˡ ſeruus ᵐ meus:	ponentes ˢ in terrã ᵗ ſac=
		ⁿ vos ãt ᵒ eritis ᵖ in=	cos ᵘ aperuerunt ∞∞∞∞
		xij. ᵍ Itaq̃ feſtinato ʳ de=	ᵛ ſinguli. Quos ʷ ſcrutatuſ
		ponentes ˢ in terrã ᵗ ſac=	ˣ incipiens ʸ a maiore vſq̃
		cos ᵘ aperuerunt ∞∞∞∞	ad ᶻ minimũ: ᵃ inuenit ᵇ cy=
		ᵛ ſinguli. Quos ʷ ſcrutatuſ	phum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ˣ incipiens ʸ a maiore vſq̃	ᶜ in ſacco ᵈ beniamin. ᵉ At
		ad ᶻ minimũ: ᵃ inuenit ᵇ cy=	illi ſciſſis ᶠ veſtibus ∞∞∞
		phum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ᵍ oneratiſq̃ rurſum ʰ aſi=
		ᶜ in ſacco ᵈ beniamin. ᵉ At	nis ⁱ reuerſi ſunt ∞∞∞
		illi ſciſſis ᶠ veſtibus ∞∞∞	ʲ in oppidũ. primuſq̃ ᵏ iu=
		ᵍ oneratiſq̃ rurſum ʰ aſi=	das ˡ cũ fratribus ᵐ igreſ=
		nis ⁱ reuerſi ſunt ∞∞∞∞	ſus eſt ad ⁿ ioſeph. Necdũ
		ʲ in oppidũ. primuſq̃ ᵏ iu=	ei de loco abierat. Oẽſq̃
		das ˡ cũ fratribus ᵐ igreſ=	ante eũ piter ᵒ in terrã
		ſus eſt ad ⁿ ioſeph. Necdũ	ᵖcorruerunt. ᵠ Quibus il
		ei de loco abierat. Oẽſq̃	leʳ ait. ˢ Cur ſic ᵗ agere vo
		ante eũ piter ᵒ in terrã	luiſtis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ᵖcorruerunt. ᵠ Quibus il	ᵘ An ignoratiſ ᵛ q non ſit
		leʳ ait. ˢ Cur ſic ᵗ agere vo	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		luiſtis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ʷ ſimilis mei in ˣ augurãdi
		ᵘ An ignoratiſ ᵛ q non ſit	ſcẽtia: ʸ Cui ᶻ Iudas. ᵃ quid
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ᵇ ñdebimus ᶜ inqt ᵈ dño
		ʷ ſimilis mei in ˣ augurãdi	meo: vel ᵉ qd ᶠ loq̃mur:
		ſcẽtia: ʸ Cui ᶻ Iudas. ᵃ quid	ᵍ aut ʰ iuſte poterimus ob
		ᵇ ñdebimus ᶜ inqt ᵈ dño	tẽdere. ⁱ Deus ʲ inuenit ini
		meo: vel ᵉ qd ᶠ loq̃mur:	quitatẽ ᵏ ſeruorũ tuorũ.
		ᵍ aut ʰ iuſte poterimus ob	ˡ En oẽs ᵐ ſeruiꝰ ſum⁹ ⁿ dñi
		tẽdere. ⁱ Deus ʲ inuenit ini	mei: ᵒ& ᵖnos: ᵠ& ʳapꝺ ˢquẽ
		quitatẽ ᵏ ſeruorũ tuorũ.	ᵗiuẽtus eſt ᵘ cyphus. ∞∞
		ˡ En oẽs ᵐ ſeruiꝰ ſum⁹ ⁿ dñi	ᵛ Reſpondit ioſeph. ʷ Ab
		mei: ᵒ& ᵖnos: ᵠ& ʳapꝺ ˢquẽ	ſit ˣ a me: ʸ vt ᶻ ſic ᵃ agam.
		ᵗiuẽtus eſt ᵘ cyphus. ∞∞	ᵇ Quĩ ᶜ furatus ẽ ᵈ cyphũ:
		ᵛ Reſpondit ioſeph. ʷ Ab	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ſit ˣ a me: ʸ vt ᶻ ſic ᵃ agam.	ᵉ ipſe ᶠ ſit ᵍ ſeruus ʰ meus:
		ᵇ Quĩ ᶜ furatus ẽ ᵈ cyphũ:	ⁱ vos ãt ʲ eritis ᵏ in=
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	xij. ˡ Itaq̃ feſtinato ᵐ de=
		ᵉ ipſe ᶠ ſit ᵍ ſeruus ʰ meus:	ponentes ⁿ in terrã ᵒ ſac=
		ⁱ vos ãt ʲ eritis ᵏ in=	cos ᵖ aperuerunt ∞∞∞∞
		xij. ˡ Itaq̃ feſtinato ᵐ de=	ᵠ ſinguli. Quos ʳ ſcrutatuſ
		ponentes ⁿ in terrã ᵒ ſac=	ˢ incipiens ᵗ a maiore vſq̃
		cos ᵖ aperuerunt ∞∞∞∞	ad ᵘ minimũ: ᵛ inuenit ʷ cy=
		ᵠ ſinguli. Quos ʳ ſcrutatuſ	phum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ˢ incipiens ᵗ a maiore vſq̃	ˣ in ſacco ʸ beniamin. ᶻ At
		ad ᵘ minimũ: ᵛ inuenit ʷ cy=	illi ſciſſis ᵃ veſtibus ∞∞∞
		phum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ᵇ oneratiſq̃ rurſum ᶜ aſi=
		ˣ in ſacco ʸ beniamin. ᶻ At	nis ᵈ reuerſi ſunt ∞∞∞∞
		illi ſciſſis ᵃ veſtibus ∞∞∞	ᵉ in oppidũ. primuſq̃ ᶠ iu=
		ᵇ oneratiſq̃ rurſum ᶜ aſi=	das ᵍ cũ fratribus ʰ igreſ=
		nis ᵈ reuerſi ſunt ∞∞∞∞	ſus eſt ad ⁱ ioſeph. Necdũ
		ᵉ in oppidũ. primuſq̃ ᶠ iu=	ei de loco abierat. Oẽſq̃
		das ᵍ cũ fratribus ʰ igreſ=	ante eũ piter ʲ in terrã
		ſus eſt ad ⁱ ioſeph. Necdũ	ᵏcorruerunt. ˡ Quibus il
		ei de loco abierat. Oẽſq̃	leᵐ ait. ⁿ Cur ſic ᵒ agere vo
		ante eũ piter ʲ in terrã	luiſtis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ᵏcorruerunt. ˡ Quibus il	ᵖ An ignoratiſ ᵠ q non ſit
		leᵐ ait. ⁿ Cur ſic ᵒ agere vo	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		luiſtis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ʳ ſimilis mei in ˢ augurãdi
		ᵖ An ignoratiſ ᵠ q non ſit	ſcẽtia: ᵗ Cui ᵘ Iudas. ᵛ quid
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ʷ ñdebimus ˣ inqt ʸ dño
		ʳ ſimilis mei in ˢ augurãdi	meo: vel ᶻ qd ᵃ loq̃mur:
		ſcẽtia: ᵗ Cui ᵘ Iudas. ᵛ quid	ᵇ aut ᶜ iuſte poterimus ob
		ʷ ñdebimus ˣ inqt ʸ dño	tẽdere. ᵈ Deus ᵉ inuenit ini
		meo: vel ᶻ qd ᵃ loq̃mur:	quitatẽ ᶠ ſeruorũ tuorũ.
		ᵇ aut ᶜ iuſte poterimus ob	ᵍ En oẽs ʰ ſeruiꝰ ſum⁹ ⁱ dñi
		tẽdere. ᵈ Deus ᵉ inuenit ini	mei: ʲ& ᵏnos: ˡ& ᵐapꝺ ⁿquẽ
		quitatẽ ᶠ ſeruorũ tuorũ.	ᵒiuẽtus eſt ᵖ cyphus. ∞∞
		ᵍ En oẽs ʰ ſeruiꝰ ſum⁹ ⁱ dñi	ᵠ Reſpondit ioſeph. ʳ Ab
		mei: ʲ& ᵏnos: ˡ& ᵐapꝺ ⁿquẽ	ſit ˢ a me: ᵗ vt ᵘ ſic ᵛ agam.
		ᵒiuẽtus eſt ᵖ cyphus. ∞∞	ʷ Quĩ ˣ furatus ẽ ʸ cyphũ:
		ᵠ Reſpondit ioſeph. ʳ Ab	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ſit ˢ a me: ᵗ vt ᵘ ſic ᵛ agam.	ᶻ ipſe ᵃ ſit ᵇ ſeruus ᶜ meus:
		ʷ Quĩ ˣ furatus ẽ ʸ cyphũ:	ᵈ vos ãt ᵉ eritis ᶠ in=
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	xij. ᵍ Itaq̃ feſtinato ʰ de=
		ᶻ ipſe ᵃ ſit ᵇ ſeruus ᶜ meus:	ponentes ⁱ in terrã ʲ ſac=
		ᵈ vos ãt ᵉ eritis ᶠ in=	cos ᵏ aperuerunt ∞∞∞∞
		xij. ᵍ Itaq̃ feſtinato ʰ de=	ˡ ſinguli. Quos ᵐ ſcrutatuſ
		ponentes ⁱ in terrã ʲ ſac=	ⁿ incipiens ᵒ a maiore vſq̃
		cos ᵏ aperuerunt ∞∞∞∞	ad ᵖ minimũ: ᵠ inuenit ʳ cy=
		ˡ ſinguli. Quos ᵐ ſcrutatuſ	phum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ⁿ incipiens ᵒ a maiore vſq̃	ˢ in ſacco ᵗ beniamin. ᵘ At
		ad ᵖ minimũ: ᵠ inuenit ʳ cy=	illi ſciſſis ᵛ veſtibus ∞∞∞
		phum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ʷ oneratiſq̃ rurſum ˣ aſi=
		ˢ in ſacco ᵗ beniamin. ᵘ At	nis ʸ reuerſi ſunt ∞∞∞∞
		illi ſciſſis ᵛ veſtibus ∞∞∞	ᶻ in oppidũ. primuſq̃ ᵃ iu=
		ʷ oneratiſq̃ rurſum ˣ aſi=	das ᵇ cũ fratribus ᶜ igreſ=
		nis ʸ reuerſi ſunt ∞∞∞∞	ſus eſt ad ᵈ ioſeph. Necdũ
		ᶻ in oppidũ. primuſq̃ ᵃ iu=	ei de loco abierat. Oẽſq̃
		das ᵇ cũ fratribus ᶜ igreſ=	ante eũ piter ᵉ in terrã
		ſus eſt ad ᵈ ioſeph. Necdũ	ᶠcorruerunt. ᵍ Quibus il
		ei de loco abierat. Oẽſq̃	leʰ ait. ⁱ Cur ſic ʲ agere vo
		ante eũ piter ᵉ in terrã	luiſtis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ᶠcorruerunt. ᵍ Quibus il	ᵏ An ignoratiſ ˡ q non ſit
		leʰ ait. ⁱ Cur ſic ʲ agere vo	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		luiſtis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ᵐ ſimilis mei in ⁿ augurãdi
		ᵏ An ignoratiſ ˡ q non ſit	ſcẽtia: ᵒ Cui ᵖ Iudas. ᵠ quid
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ʳ ñdebimus ˢ inqt ᵗ dño
		ᵐ ſimilis mei in ⁿ augurãdi	meo: vel ᵘ qd ˣ loq̃mur:
		ſcẽtia: ᵒ Cui ᵖ Iudas. ᵠ quid	ʸ aut ᶻ iuſte poterimus ob
		ʳ ñdebimus ˢ inqt ᵗ dño	tẽdere. ᵃ Deus ᵇ inuenit ini
		meo: vel ᵘ qd ˣ loq̃mur:	quitatẽ ᶜ ſeruorũ tuorũ.
		ʸ aut ᶻ iuſte poterimus ob	ᵈ En oẽs ᵉ ſeruiꝰ ſum⁹ ᶠ dñi
		tẽdere. ᵃ Deus ᵇ inuenit ini	mei: ᵍ& ʰnos: ⁱ& ʲapꝺ ᵏquẽ
		quitatẽ ᶜ ſeruorũ tuorũ.	ˡiuẽtus eſt ᵐ cyphus. ∞∞
		ᵈ En oẽs ᵉ ſeruiꝰ ſum⁹ ᶠ dñi	ⁿ Reſpondit ioſeph. ᵒ Ab
		mei: ᵍ& ʰnos: ⁱ& ʲapꝺ ᵏquẽ	ſit ᵖ a me: ᵠ vt ʳ ſic ˢ agam.
		ˡiuẽtus eſt ᵐ cyphus. ∞∞	ᵗ Quĩ ᵘ furatus ẽ ˣ cyphũ:
		ⁿ Reſpondit ioſeph. ᵒ Ab	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ſit ᵖ a me: ᵠ vt ʳ ſic ˢ agam.	ʸ ipſe ᶻ ſit ᵃ ſeruus ᵇ meus:
		ᵗ Quĩ ᵘ furatus ẽ ˣ cyphũ:	ᶜ vos ãt ᵈ eritis ᵉ in=
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	xij. ᶠ Itaq̃ feſtinato ᵍ de=
		ʸ ipſe ᶻ ſit ᵃ ſeruus ᵇ meus:	ponentes ʰ in terrã ⁱ ſac=
		ᶜ vos ãt ᵈ eritis ᵉ in=	cos ʲ aperuerunt ∞∞∞∞
		xij. ᶠ Itaq̃ feſtinato ᵍ de=	ᵏ ſinguli. Quos ˡ ſcrutatuſ
		ponentes ʰ in terrã ⁱ ſac=	ᵐ incipiens ⁿ a maiore vſq̃
		cos ʲ aperuerunt ∞∞∞∞	ad ᵒ minimũ: ᵖ inuenit ᵠ cy=
		ᵏ ſinguli. Quos ˡ ſcrutatuſ	phum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		ᵐ incipiens ⁿ a maiore vſq̃	ʳ in ſacco ˢ beniamin. ᵗ At
		ad ᵒ minimũ: ᵖ inuenit ᵠ cy=	illi ſciſſis ᵘ veſtibus ∞∞∞
		phum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ˣ oneratiſq̃ rurſum ʸ aſi=
		ʳ in ſacco ˢ beniamin. ᵗ At	nis ᶻ reuerſi ſunt ∞∞∞∞
		illi ſciſſis ᵘ veſtibus ∞

Pctitiua beb. | Ter. Heb. Ben. Ca. xliii.

עַבְדְּךָ דָּבָר נָאנִי אַדֹנִי וְאִלֵּחַר אַפְּךָ בְּעַבְדֶּךָ כִּי כָמוֹךָ כְּפַרְעֹה׃ ׀
אֲדֹנִי שָׁאַל אֶת עֲבָדָיו לֵאמֹר ׀׀
הֲיֵשׁ לָכֶם אָב אוֹ אָח וַנֹּאמֶר אֶל
אֲדֹנִי יֶשׁ לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד ׀׀׀׀
זְקֵנִים קָטָן וְאָחִיו מֵת וַיִּוָּתֵר ׀׀׀ מות יתר
הוּא לְבַדּוֹ לְאִמּוֹ וְאָבִיו אֲהֵבוֹ ׀׀׀ בדד
וַתֹּאמֶר אֶל עֲבָדֶיךָ הוֹרִדוּהוּ אֵלַי ירד
וְאָשִׂימָה עֵינִי עָלָיו וַנֹּאמֶר אֶל שום
אֲדֹנִי לֹא יוּכַל הַנַּעַר לַעֲזֹב אֶת כל
אָבִיו וְעָזַב אֶת אָבִיו וָמֵת וַתֹּאמֶר
אֶל עֲבָדֶיךָ אִם לֹא יֵרֵד אֲחִיכֶם
הַקָּטָן אִתְּכֶם ׀ לֹא תֹסִפוּן לִרְאוֹת סף ראה
פָּנָי וַיְהִי כִּי עָלִינוּ אֶל עַבְדְּךָ אָבִי פנה הר עלה
וַנְּגֶד לוֹ אֶת דִּבְרֵי אֲדֹנִי וַיֹּאמֶר ׀׀
אֲבִינוּ שֻׁבוּ שִׁבְרוּ לָנוּ מְעַט אֹכֶל׃ שוב
וַנֹּאמֶר ׀׀׀ לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם יֵשׁ ׀ כל ירד
אָחִינוּ הַקָּטָן אִתָּנוּ וְיָרַדְנוּ כִּי לֹא
נוּכַל לִרְאוֹת פְּנֵי הָאִישׁ וְאָחִינוּ
הַקָּטָן אֵינֶנּוּ אִתָּנוּ׃ וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ ׀ אמר
אֲבִינוּ אֲלֵינוּ ׀׀׀ אַתֶּם יְדַעְתֶּם כִּי ׀׀׀
שְׁנַיִם יָלְדָה לִי אִשְׁתִּי וַיֵּצֵא ׀׀׀ שנים יצא
הָאֶחָד מֵאִתִּי ׀ וָאֹמַר אַךְ טָרֹף טֹרָף
וְלֹא רְאִיתִיו עַד הֵנָּה׃ וְלָקַחְתֶּם
גַּם אֶת זֶה מֵעִם ׀׀׀ פָּנַי וְקָרָהוּ אָסוֹן אסן
וְהוֹרַדְתֶּם אֶת שֵׂיבָתִי בְּרָעָה ׀׀׀׀ ירד שוב רעע
שְׁאֹלָה׃ וְעַתָּה כְּבֹאִי אֶל עַבְדְּךָ ׀׀ בוא

Pctitiua beb. | Trãsla. B. Hiero.

tur[m] "seruus tuus" verbũ [o]i auribus tuis: [p]& ne[c] ira scaris [k]famulo tuo' Tu es ei [pol]k pharaonem [cccc] 'dñs meus. [a] Interroga[s]ti prius [s]seruos tuos: [co] 'habetis[q] patrẽ[b] aut [t] fra trem? [k]& nos rñdimus ti bi[m] dño meo." Est[n] nobis [p]pater [q]senex: [k]& puer [co] 'puulus q in [n]senectute il lius natus est: "cuius vte rinus [fe]r est mortuus: [k]& 'ipsum [a]solũ habet [b]ma ter sua: [pf] vero tenere [d]diligit eũ. [c]Dixistiq; [q] f uis tuis. [b]Adducite eũ ad me: [k]& ponã oculos meos [m]sup illum." Suggessi mus tibi [p]dño meo? [q]nõ 'pt[e]puer relinq[re] patrẽ suũ. [i]Si ei [ill]ũ dimiserit: [b]morietur' Et dixisti [c]ser uis tuis. [i]Nisi [b]venerit fra ter vester [k]minimus' vo biscũ: [m]nõ [q]videbitis" am plius [p]faciẽ mea. 'Cũ er [co] [a]scẽdissemus' ad [q]fa mulũ tuũ [r]patrẽ nostrũ: 'narrauimus' ei oia [b]q lo cutus ẽ [c]dominus meus. [d]Et dixit 'pr noster. 'Re uertimini & [e]emite' nobis 'parum [k]tritici. Cui' dixi mus." [m]nõ possumus [r]ire [p]Si' fr nẽ [m]minimus descẽ derit' nobiscũ " pficisce mur sil' [k]alioquĩ [d]illo' ab sente' nõ' audemus' vide re [f]faciẽ virũ. [b]At ille rñ dit. [m]Vos" scitis [q] [co] [co] [co

Ter. Heb.	Pœtiua. heb.	Tra. B. Hiero.	Tra. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Pœtiua. beb.
פַּרְעֹה וּבְעַיני עֲבָדָיו׃ וַיֹּאמֶר ...		est pharao atq; oĩs familia eius. Dixitq; ...	pharao: et familia eius. dixit ãt pharao ...	
פַּרְעֹה אֶל יוֹסֵף אֱמֹר אֶל אַחֶיךָ ...		ad ioseph vt iniperaret fratribus suis dicens. ...	ioseph: dic fratribꝰ tuis: hoc facite: ...	
זֹאת עֲשׂוּ טַעֲנוּ אֶת בְּעִירְכֶם וְלֵכוּ ...		& tollite inde ...	ἰωσήφ, εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς σου, τοῦτο ποιήσατε: ...	
בֹּאוּ אַרְצָה כְּנָעַן וְקְחוּ אֶת ...		patrẽ vestrũ & cognationẽ: & veníte ad me: ...	πλήσατε τὰ ὑποζύγια ὑμῶν σίτου, καὶ ἀπέλθατε εἰς γῆν Χαναάν· καὶ παραλαβόντες τὸν πατέρα ὑμῶν, καὶ τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, ἥκατε πρός με· καὶ δώσω ὑμῖν πάντων τῶν ἀγαθῶν Αἰγύπτου. καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς· σὺ δὲ ...	
וְאַתֶּם אַל תִּדְאֲגוּ עַל כֵּלֵיכֶם ...		ego dabo vobis omnia bona egypti: ...	...	
וְאִכְלוּ אֶת חֵלֶב הָאָרֶץ׃ וְאַתָּה ...		vt comedatis medullã terre. Precipe etiam vt tollant plaustra ...	...	
צַוֵּיתָה זֹאת עֲשׂוּ קְחוּ לָכֶם ...		ã terra egypti: ad subuectionem puulorũ suorũ ac cõiugũ. Et dicito. Tollite patrem vestrũ: ...	...	
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגָלוֹת לְטַפְּכֶם ...		& pperate q̃ cytius venictes: nec dimittatis quq̃ de supellectili vestra: ...	...	
וְלִנְשֵׁיכֶם וְנְשָׂאתֶם אֶת אֲבִיכֶם ...		quia oes opes egypti vre erunt. Fecerũtq; filii israel: vt eis mãdatũ fuerat. Quibus dedit ioseph plaustra secũdũ pharaonis imperium: ...	...	
וּבָאתֶם וְעֵינְכֶם אַל תָּחֹס עַל ...		& cibaria in itinere. Singulis quoq; pferri iussit binas stolas: ...	...	
כְּלֵיכֶם כִּי טוּב כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם ...		argenteos cũ quinq; stolis optimis: ...	...	
לָכֶם הוּא׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ...		tãtũdẽ pecunie & vestiũ mittẽs patri suo: addẽs eis asinos decem: ...	...	
וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגָלוֹת עַל פִּי ...		asinas triticũ in itinere panesq; portãtes. Dimisit ergo fratres suos: & proficiscẽtibus ait. ...	...	
פַּרְעֹה וַיִּתֵּן לָהֶם צֵדָה לַדָּרֶךְ׃ ...		ne irascamini in via. Qui ascendẽtes ex egypto: venerũt in terrã chanaan: ad patrẽ suum iacob: & nunciauerũt ei dicẽtes. Ioseph filius tuus viuit: & ipse dominatur in oi terra egypti. Quo audito iacob q̃si de graui sõno euigilans: tamen nõ ...	...	
לְכֻלָּם נָתַן לְאִישׁ חֲלִפוֹת שְׂמָלֹת ...			...	
וְלִבְנְיָמִן נָתַן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף ...			...	
וְחָמֵשׁ חֲלִפֹת שְׂמָלֹת׃ וְלַאֲבִיו ...			...	
שָׁלַח כְּזֹאת עֲשָׂרָה חֲמֹרִים ...			...	
נֹשְׂאִים מִטּוּב מִצְרַיִם וְעֶשֶׂר ...			...	
אָתֹנֹת נֹשְׂאֹת בָּר וְלֶחֶם וּמָזוֹן ...			...	
לְאָבִיו לַדָּרֶךְ׃ וַיְשַׁלַּח אֶת אֶחָיו ...			...	
וַיֹּלְכוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל תִּרְגְּזוּ ...			...	
בַּדָּרֶךְ׃ וַיַּעֲלוּ מִמִּצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ ...			...	
כְּנַעַן אֶל יַעֲקֹב אֲבִיהֶם׃ וַיַּגִּדוּ לוֹ ...			...	
לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מֹשֵׁל ...			...	
בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם וַיִּפָּג לִבּוֹ כִּי לֹא ...			...	

Pœtiua beb.	Ter. Heb.	Tra. B. Hiero.	Tra. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	בְּנֶקֶב הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים ...	in terra esse: & adhuc quinq; anni restant: ...	sup terrã. et adhuc reliqui quinq; ãni: quib non est ...
	אֲשֶׁר אֵין חָרִישׁ וְקָצִיר׃ וַיְשַׁלְּחֵנִי ...	quibus nec arari potest nec meti. Premisitq; me deus: vt reseruentur ...	...
	אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם לָשׂוּם לָכֶם ...	super terrã: & escas ad viuendũ habere possitis ...	...
	שְׁאֵרִית בָּאָרֶץ וּלְהַחֲיוֹת לָכֶם ...	Non vestro consilio: ...	...
	לִפְלֵיטָה גְּדֹלָה׃ וְעַתָּה לֹא אַתֶּם ...		...
	שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי הָאֱלֹהִים ...	sed dei voluntate huc missus sum: ...	sed deus. et ...
	וַיְשִׂימֵנִי לְאָב לְפַרְעֹה וּלְאָדוֹן לְכָל ...	qui fecit me quasi pręz pharaõis: & dñm vniuerse domus eius ac principẽ in oi terra egypti. ...	...
	בֵּיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ ...	Festinate & ascẽdite ad patrem meum: & dicetis ei. hec mãdat filius tuus ioseph. Deus fecit me dñm vniuerse terre egypti. Descende ...	...
	מַהֲרוּ וְעִלּוּ אֶל אָבִי וְאִמַרְתֶּם ...	ad me ne moreris: & habitabis in terra iesse. ...	...
	אֵלָיו כֹּה אָמַר בִּנְךָ יוֹסֵף שָׂמַנִי ...	Eriscq; iuxta me tu & filii tui & filii ...	...
	אֱלֹהִים לְאָדוֹן לְכָל מִצְרָיִם רְדָה ...	filiorũ tuorũ: oues tue & armẽta tua & vniuersa q̃ possides: ibiq; te pascã. Adhuc enim quinq; anni residui sũt famis: ne & tu ...	...
	אֵלַי אַל תַּעֲמֹד׃ וְיָשַׁבְתָּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן ...	peas & oĩs domus tua: & oia q̃ possides. Ecce oculi vestri videt et oculi fris mei beniamin qõ vꝛa lingua ego loquor vobiscũ. Et nũciabitis pfi meo vniuersam gloriã meã quã habeo in egypto: et oia que vidistis: festinabitisq; et deducetis pfẽm meũ huc: ...	...
	עִמָּדִי אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבְנֵי ...		...
	בָנֶיךָ וְצֹאנְךָ וּבְקָרְךָ וְכָל אֲשֶׁר ...		...
	לָךְ׃ וְכִלְכַּלְתִּי אֹתְךָ שָׁם כִּי עוֹד ...		...
	חֲמֵשׁ שָׁנִים רָעָב פֶּן תִּירַשׁ אַתָּה ...		...
	וּבֵיתְךָ וְכֹל אֲשֶׁר לָךְ׃ וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם ...		...
	רֹאוֹת וְעֵינֵי אָחִי בִנְיָמִין כִּי פִי ...		...
	הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם׃ וְהִגַּדְתֶּם לְאָבִי ...		...
	אֶת כָּל כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת כֹּל ...		...
	אֲשֶׁר רְאִיתֶם וּמְהַרְתֶּם וְהוֹרַדְתֶּם ...		...
	אֶת אָבִי הֵנָּה׃ וַיִּפֹּל עַל צַוְּארֵי ...		...
	בִנְיָמִן אָחִיו וַיֵּבְךְּ וּבִנְיָמִן בָּכָה עַל ...		...
	צַוָּארָיו׃ וַיְנַשֵּׁק לְכָל אֶחָיו וַיֵּבְךְּ ...		...
	עֲלֵהֶם וְאַחֲרֵי כֵן דִּבְּרוּ אֶחָיו אִתּוֹ׃		
	וְהַקֹּל נִשְׁמַע בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר ...		
	בָּאוּ אַחֵי יוֹסֵף וַיִּיטַב בְּעֵינֵי ...		

Pœtiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	פַּרְעֹה וּבְעַיני עַבְדּוֹהִי׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף אֵימַר לְאַחָךְ דָּא עִבְדּוּ ...	pharaonis ꝛ in oculis seruoꝝ eius. Dixitq; pharao ad ioseph: Dic fratribus tuis. hoc facite. Onerate iumẽta vestra: ꝛ ite ꝛ afferte in terrã chanaã: ꝛ tollite patrẽ vestrũ ꝛ hoies domus vestre: ꝛ venite ad me: et dabo vobis optima terrã egypti: ꝛ comedetis bona terre. Ꝛ u autem precipe eis: hoc facite: tollite vobis de terra egypti currus familie vre ꝛ vxoꝛibus vꝛis. et tollite patrẽ vestrũ: ꝛ venite. Et oculus vester non parcat: supellectili vestre. quonia optima totius terre egypti vestra erunt. Fecerũtq; ita filii israel. Et dedit eis ioseph plaustra secundũ pceptũ pharaonis: et dedit eis cibaria in viaꝫ: vnicuiq; eoꝝ dedit stolas vt induerent. Benialmin quoq; dedit trecẽtos siclos argenteos ꝛ quinq; stolas indumenti. Patri quoq; suo similiter misit decem asinos oneratos bonis egypti ꝛ decem asinas portantes frumentum ꝛ panes ꝛ cibaria patri suo in viam. Et misit fratres suos ꝛ abierunt: et dixit eis. Non contendatis in via. Et ascendentes de egypto ꝛ venerũt in terrã chanaan: ad iacob patrẽ suũ: ꝛ narrauerunt ei: dicentes. Adhuc ioseph viuit: ꝛ quoꝫ dominatur in vniuersa terra egypti. Et erant verba hec vacillantia in corde suo quonias non ...
	וְאִיתוֹהִי חַיָּא יוֹסֵף בְּרִי וְהוּא שַׁלִּיט בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם וְתֵיכוֹן ...	
	וְאָתֵן לְכוֹן יָת שְׁפַר אַרְעָא דְּמִצְרָיִם וְתֵיכְלוּן יָת טוּבָא דְּאַרְעָא׃ וְאַתְּ מְפַקֵּד ...	
	דָּא עִבְדּוּ סְבוּ לְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם עֶגְלָן לְטַפְּלֵיכוֹן וְלְנְשֵׁיכוֹן וְתִטְלוּן יָת אֲבוּכוֹן ...	
	וְתֵיתוֹן׃ וְעֵינֵיכוֹן לָא תְּחוּס עַל מָנֵיכוֹן אֲרֵי שְׁפַר כָּל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְכוֹן הוּא׃ ...	
	וַעֲבַדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָהַב יוֹסֵף עֲגָלָן עַל מֵימַר פַּרְעֹה וְיָהַב לְהוֹן זְוָדִין לְאָרְחָא׃ ...	
	לְכֻלְּהוֹן יְהַב לְגַבר אַפֵּי סַלְעִין וְלְבִנְיָמִין יְהַב תְּלָת מְאָה סַלְעִין וְחָמֵשׁ ...	
	אַפֵּי סַלְעִין דְּכִסְפָּא וְחָמֵשׁ חֻלָּקִין דִּלְבוּשִׁין׃ וְלַאֲבוּהִי שְׁלַח כְּדָא עֲשָׂרָה חֲמָרִין טָעְנִין ...	
	אַתָּנָן טְעִינִן עִיבוּר וְלֶחֶם וְזָוִדִין לַאֲבוּהִי לְאָרְחָא׃ וּשְׁלַח יָת אֲחוֹהִי וַאֲזַלוּ׃ וַאֲמַר לְהוֹן ...	
	לָא תְּתַנָּזוּן בְּאָרְחָא וּסְלִיקוּ מִסְפָּרִים לְמֵתָא דְּכְנָעַן לְוָת יַעֲקֹב אֲבוּהוֹן׃ וְחַוִּון ...	
	לֵיהּ לְמֵימַר עַד כְּעַן יוֹסֵף קַיָּים וְהוּא שַׁלִּיט בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וְהוֹן לֵבַּהּ ...	
	לָא מְהֵימַן אֲרֵי לָא ...	

Pœtiua chal.	Interp. chal.
שְׁנַת	sunt trãfacti in medio terre: ꝛ adhuc quinq; anni remanẽt: in quibus nõ erit seminatio nec messis. Et misit me deus ante vos: vt ponerer vobis reliquias in terra: ꝛ vt suslẽtarẽt vos liberatiõe magna. Et nũc nõ vos misistis me huc: sꝫ a deo missus sum: ꝛ posuit me in patrẽ pharaonis: ꝛ in dñm oibus viris domꝰ sue: ꝛ dñatorẽ in vniuersa terra egypti. Festinate ꝛ ascẽdite ad pfẽm meũ: ꝛ dicetis ei. Hec dicit filius tuus ioseph: posuit me deꝰ in dñm oibus egyptijs: descẽde ad me: ne moreris. Habitabisq; in terra gesen: ꝛ eris iuxta metu et filij tui ꝛ filij filiorꝫ tuorũ ꝛ oues tue ꝛ boues tui ꝛ vniuersa q̃ habes: ꝛ nutriã te ibi. qñ adhuc dnq; anni restãt famis: ne forte penuria patiaris tu ꝛ virꝛ domus tue ꝛ vniuersa q̃ habes. Et ecce oculi vestri vidẽt et oculi fris mei beniamin qõ vꝛa lingua ego loquor vobiscũ. Et nũciabitis pfi meo vniuersam gloriã meã quã habeo in egypto: ꝛ oia que vidistis: festinabitisq; ꝛ deducetis pfẽm meũ huc: ꝛ ruit sup ceruicẽ bẽiamin fris sui ꝛ flevit. Bẽiami q̃q; flevit sup ceruicẽ eiꝰ. Et osculat̃ est oẽs frẽs suos: ꝛ flevit sup eos: ꝛ postea locuti sũt frẽs eius cũ eo: ꝛ rumoꝛ auditus ẽ in domo pharaõis dicẽdo. venerũt frẽs ioseph: ꝛ placuit ocꝰlis
רַבָּא	
שֵׁית רַבָּא	
אֲתָא	
פָּסַח אֲמַר	
יַת חַב	
הֲוָה זוּן שָׁנָה	
סְכַן חַז	
מָלַל יַת	
אֲתָא יַת כְּבָה	
צוּר קוֹל	
שְׁמַע אֲמַר אֲתָא	

Transla. Chal.

גְּוַאֲרְעָא וְעוֹד חֲמֵשׁ שְׁנִין דְּלֵית זְרִיעָה וַחֲצָדָא׃ וְשַׁלְּחַנִי יְיָ קֳדָמֵיכוֹן לְשַׁוָּאָה לְכוֹן ... שְׁאָרָה בְּאַרְעָא וּלְקַיָּמָא לְכוֹן לְשֵׁיזָבָא רַבָּא׃ וּכְעַן לָא אֲתוּן שָׁלַחְתּוּן יָתִי הָכָא אֱלָהִין ... מִן קֳדָם יְיָ וְשַׁוַּינִי לְאַבָּא לְפַרְעֹה וּלְרִבּוֹן לְכָל אֵינְשׁ בֵּיתֵיהּ וְשַׁלִּיט בְּכָל אַרְעָא ... דְּמִצְרָיִם׃ אִזְדָּרְזוּ וְסַלְקוּ לְוָת אַבָּא וְתֵימְרוּן לֵיהּ כִּדְנָן אֲמַר בְּרָךְ יוֹסֵף שַׁוַּינִי יְיָ לְרִבּוֹן ... לְכָל מִצְרָאֵי׃ וְחוֹת לְוָתִי לָא תִתְעַכַּב׃ וְתֵיתֵיב בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן׃ וְתְהֵי קָרִיב לִי אַתְּ וּבְנָיךְ ... וּבְנֵי בְנָיךְ וְאָנָא אֲזוֹן יָתָךְ וְכָל דִּילָךְ׃ וְאִיזוֹן יָתָךְ תַּמָּן אֲרֵי עוֹד חֲמֵשׁ שְׁנִין כַּפָּנָא ... אֲתַמְכַּן אַתְּ וְאֵינַשׁ בֵּיתָךְ וְכָל דִּילָךְ׃ וְהָא עֵינֵיכוֹן חָזָן וְעֵינֵי אָחִי בִנְיָמִין אֲרֵי ... פֻּמָּא דְּמַמְלֵיל עִמָּכוֹן אֲנָא מְמַלֵּיל עִמָּכוֹן׃ וְתִתְחַוְיוּן לַאֲבָא יָת כָּל יְקָרִי בְּמִצְרַיִם וְיָת כָּל ... דַּחֲזֵיתוּן וְתֵיחוֹן וְתַחֲתוּן יָת אֲבָא הָכָא׃ וּנְפַל עַל צְוָארֵי בִנְיָמִן אָחוּהִי וּבְכָא וּבִנְיָמִן בְּכָא עַל ... צְוָארֵיהּ׃ וּנְשִׁיק לְכָל אֲחוֹהִי וּבְכָא עֲלֵיהוֹן וּבָתַר כֵּן מַלִּילוּ אֲחוֹהִי עִמֵּיהּ׃ וְקָלָא ... אִשְׁתְּמַע בֵּית פַּרְעֹה לְמֵימַר אֲתוֹ אֲחוֹהִי דְּיוֹסֵף וְשָׁפַר בַּעֵינֵי ...

Pritiua beb. | Ter.Heb. | Heb. | Ca.xlvj. | Trãsla.B.Hiero. | Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

ראובן: ובני ראובן חנוך ופלוא
וחצרן וכרמי: ובני שמעון ימואל
וימין ואהד ויכין וצחר
ושאול בן הכנענית: ובני לוי
גרשן קהת ומררי: ובני יהודה
ער ואונן ושלה ופרץ וזרח וימת
ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני
פרץ חצרן וחמול: ובני יששכר
תולע ופוה ויוב ושמרן: ובני
זבולן סרד ואלון ויחלאל: אלה
בני לאה אשר ילדה ללעקב
בפדן ארם ואת דינה בתו כל
נפש בניו ובנותיו שלשים
ושלש: ובני גד צפיון וחגי שוני
ואצבן ערי וארודי ואראלי: ובני
אשר ימנה וישוה וישוי וברעה
ושרח אחתם ובני ברעה חבר
ומלכיאל: אלה בני זלפה אשר
ילדה ללאה בתו ותלד את
אלה ללעקב שש עשרה נפש: בני
רחל אשת יעקב יוסף ובנימן:
ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר
ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן
און את מנשה ואת אפרים: ובני
בנימן בלע ובכר ואשבל גרא
ונעמן אחי וראש מפים וחפים
וארד: אלה בני רחל אשר

Pritiua chal.

ruben. Filij autẽ ruben: enoch: ↄ phallu: ↄ efron: et charmi. Et filij ſymeon: iamuel ↄ iamin ↄ ahod: ↄ iachin: ↄ ſacher: ↄ ſaul filius chananitidis. Filij aũt leui: gerſon: ↄ caath ↄ merari. Filij aũt iuda: her ↄ onã et ſela: ↄ phares: ↄ zara. Mortuiq́ ſunt her ↄ onã in terra chanaã. Filij autẽ phares fuerũt efron ↄ amuel. Et filij iſachar tbola: ↄ phua: ↄ iob: ↄ ſemeron. Filij autẽ zabulon ſared ↄ helon: ↄ ialeel. Iſti ſunt filij lie quos peperit de iacob in meſopotamia ſyrie: et vna filia ſua. Oẽs aũt filioꝝ ↄ filiarũ eius triginta ↄ tres. Filij autẽ gad: ſephion: ↄ aggi: ſuni quoq; ↄ eſebon: heri: ↄ arodi: ↄ areli. Filij autẽ aſſer: iemna ↄ iſſui: ↄ beria: ſara quoq; ſoror eoꝝ. Filij quoq; beria: heber ↄ melchiel. Hi ſunt filij zelphe: quã dedit laba lie filie ſue: ↄ peperit de iacob iſtas fedecim animas. Filij rachel vxoris iacob: toſeph: ↄ beniamin. De toſeph quoq; nati ſũt in terra egypti manaſſes ↄ ephra im: quos peperit ei aſeneth filia putipharis principis on. Filij autem beniamin bale: ↄ bechor: ↄ aſbel: et gera: ↄ nahaman: ↄ achi: et ros: mupim quoq;: et huppim: ↄ arde. Hi ſunt filij rachel: ooooooooo ooo

Interp.chal.

ראובן: ובני ראובן חנוך ופלוא וחצרן וכרמי: ובני שמעון ימואל ימין ואהד יכין וצחר ושאול בר כנענאה: ובני לוי גרשון קהת ומררי: ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח ומות ער ואונן בארעא דכנען והוו בני פרץ חצרון וחמול: ובני יששכר תולע ופוה ויוב וישכרן: ובני זבולן סרד ואלון ויחלאל: אלין בני לאה דילדת לישראל בפדן ארם ית דינה ברתהי כל נפשת בניהי ובנתהי תלתין ותלת: ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבן ערי וארודי ואראלי: ובני אשר ימנה וישוה וישוי וברעה ושרח אחתהון ובני ברעה חבר ומלכיאל: אלין בני זלפה דיהב לבן ללאה ברתהי וילדת ית אלין לישראל עשרת נפשן: בני רחל אינתת יעקב יוסף ובנימין: ואתילד ליוסף בארעא דמצרים דילדת ליה אסנת בת פוטיפרע רב אונת מנשה וית אפרים: ובני בנימין בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד: אלין בני רחל

Pritiua beb. | Ter.Heb. | Heb. | Ca.xlvj. | Trãsla.B.Hiero. | Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

האמין להם: וידברו אליו את כל
דברי יוסף אשר דבר אלהם וירא
את העלות אשר שלח יוסף
לשאת אתו ותחי רוח יעקב
אביהם: ויאמר ישראל רב עוד
יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם
אמות: ויסע ישראל ככל
אשר לו ויבא בארה שבע ויזבח
זבחים לאלהי אביו יצחק: ויאמר
אלהים לישראל במראת הלילה
ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני:
ויאמר אנכי האל אלהי אביך
אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי
גדול אשימך שם: אנכי ארד
עמך מצרימה ואנכי אעלך גם
עלה ויוסף ישית ידו על עיניך:
ויקם יעקב מבאר שבע וישאו
בני ישראל את יעקב אביהם
ואת טפם ואת נשיהם בעגלות
אשר שלח פרעה לשאת אתו:
ויקחו את מקניהם ואת רכושם
אשר רכשו בארץ כנען ויבאו
מצרימה יעקב וכל זרעו אתו:
בניו ובני בניו אתו בנתיו ובנות
בניו וכל זרעו הביא אתו מצרימה:
ואלה שמות בני ישראל הבאים
מצרימה יעקב ובניו בכר יעקב

Cap.xlvi.

Pritiua chal.

ימין להון: ומלילו עמיה ית כל פתגמי יוסף דמלל עמהון חזא ית עגלתא דשלח
יוסף למיטל יתיה ית רוח קודשא על יעקב אבוהון: ואמר ישראל סגי לי חדוא
עד דעמי יוסף ברי קיים אזיל ואחזי יתיה עד לא אמות:

Ca.xlvi.

ובטל ישראל וכל דילה ואתא לבאר שבע ובחיש נכסין לאלהיה דאבוהי יצחק: ואמר
יי לישראל בחזיונא דליליא ואמר יעקב יעקב ואמר הא אנא: ואמר אנא אל אלהא
דאבוך לא תתדחל למיסק לקיריים ארי לעם סגי אשוינך תמן: אנא אחות עמך
למיקב תמן אנא אסק ית קיריך ישוי ידיה על עיניך: וקם יעקב מבירא דשבע
ונטלו בני ישראל ית יעקב אבוהון ית טפליהון וית נשיהון בעגלתא דשלח פרעה
למיטל יתיה: ודברו ית קנינהון וית כל ממונא דכנען ואתו למיקב כל זרעיה
עמיה: בנוהי ובני בנוהי עמיה בנתיה ובנת בנוהי וכל זרעיה אייתי עמיה
למצרים: ואלין שמהת בני ישראל דעלו למצרים יעקב ובנוהי בוכרא דיעקב

Cap. 46. A

credidit illis. locuti ſũt aũt ei oĩa q̃ ℟ ἐπίστευσεν αὐτοῖς· ἐλάλησαν δὲ αὐτῷ πάντα τὰ ῥη dicta ſũt a toſeph: ꝺcũq; dixit illis: vidẽs aũt cur θέντα ὑπὸ ἰωσήφ, ὅσα ἔπεμψεν αὐτοῖς, ἰδὼν δὲ τὰς ἁ tus: ꝺs .miſit toſeph: vt aſſumeret illus: μάξας, ἃς ἀπέστειλεν ἰωσὴφ, ὥστε ἀναλαβεῖν αὐτόν, reuixit ſpiritꝰ iacob pris eoꝝ. ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα Ἰακὼβ τοῦ πατρὸς αὐτῶν dixit aũt iſrael: magnũ mihi eſt: ti adhuc filꝰ meꝰ io- εἶπεν δὲ Ἰσραήλ, μέγα μοί ἐστιν εἰ ἔτι ὁ υἱός μου ἰω ſeph viuit. abiẽs videbo eũ antecq̃ moriar. σὴφ ζῇ. πορευθεὶς ὄ̈ψομαι αὐτὸν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν. Cap. 46. A

Profectuſq; eſt iſrael: ↄ oĩa ſua: ↄ venit in ber- Ἀπῆραν δὲ Ἰσραὴλ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, ἦλθεν ſabee: ↄ imolauit ibi victimas deo pris ſui iſaac. ἐν τῷ φρέατι τοῦ ὅρκου. καὶ ἔθυσε θυσίαν τῷ θεῷ τοῦ πα Viſus deus ad iſrael in viſione noctiſ: dicens. Iacob tris ſui iſaac. ait aũt deꝰ iſrael in viſiõe iacob. Et dixit. ecce ego. Et dixit ego ſum fortiſſimus νυκτὸς αὐτοῦ λέγων, Ἰακὼβ Ἰακώβ. ὁ δὲ εἶπεν, τί ἐστίν; εἰ deꝰ pris tui: ne timeas deſcẽdere in egyptũ: qñ in gẽ et deus dixit ad eum: ego ſũ deus ꝑfin tuoꝝ: ne τὴν αὐτοῦ ὃς λέγων, ἐγώ εἰμι ὁ θὸς τῶν πρῶν σου, μὴ tẽ magnã ponã te ibi. Ego deſcendã tecũ in egyptũ. timeας deſcẽdere in egyptũ. in .n. gẽte magnã φοβοῦ καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον· εἰς γὰρ ἔθνος μέγα Ego ꝺs ille aſcẽdere te facil: ↄ toſeph ponet manũ facil te illic. ↄ ego deſcẽdã tecũ in ſuã ſup oculos tuos. Et requieuit ſpũs ſanctus ſup ποιήσω σε ἐκεῖ. καὶ ἐγὼ καταβήσομαι μετὰ σοῦ εἰς iacob patrẽ ſuũ. Viritq; iſrael. magnũ gaudiũ eſt mi Αἴγυπτον, καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσω σε ἐκεῖθεν· καὶ Ἰω hi: toſeph filio meo adhuc viuente: vadam ↄ videbo σὴφ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς cum antequam moriar. Cap. 46. σου. ἀνέξῃ δὲ Ἰακὼβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὅρκου· καὶ ἀνέ

Obſectuſq; eſt iſrael ↄ oĩa ſua: ↄ venit in ber- λαβον οἱ υἱοὶ τὴν Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ τὰ ὑπάρχον ſabee: ↄ immolauit ibi victimas deo pris ſui iſaac. τας αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν ἀθροισιν, ἣν ἐκτήσαντο ἐν Viſus deus ad iſrael in viſione noctiſ: dicens. Iacob iacob. Et dixit. ecce ego. Et dixit ego ſum fortiſſimus tra chanaã: ↄ ingreſſi ſũt in egyptũ: iacob et oẽs deꝰ pris tui: ne timeas deſcẽdere in egyptũ: qñ in gẽ semẽ eius cum eo: filij: ↄ filij filiorũ eius γῇ Χαναάν, καὶ εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, Ἰακὼβ καὶ πᾶν té magnã ponã te ibi. Ego deſcendã tecũ in egyptũ. ↄ ego ꝺs ille aſcẽdere te facil: ↄ toſeph ponet manũ ſuã ſup oculos tuos. Et requieuit ſpũs ſanctus ſup iacob patrẽ ſuũ. Viritq; iſrael. magnũ gaudiũ eſt mi hi: toſeph filio meo adhuc viuente: vadam ↄ videbo cum antequam moriar. Cap. 46.

Obſectuſq; eſt iſrael ↄ oĩa ſua: ↄ venit in ber- ſabee: ↄ immolauit ibi victimas deo pris ſui iſaac. Viſus deus ad iſrael in viſione noctiſ: dicens. Iacob iacob. Et dixit. ecce ego. Et dixit ego ſum fortiſſimus deꝰ pris tui: ne timeas deſcẽdere in egyptũ: qñ in gẽtẽ magnã ponã te ibi. Ego deſcendã tecũ in egyptũ. ↄ ego ꝺs ille aſcẽdere te facil: ↄ toſeph ponet manũ ſuã ſup octos tuos. Et requieuit ſpũs ſanctus ſup iacob patrẽ ſuũ. Viritq; iſrael. magnũ gaudiũ eſt mihi: toſeph filio meo adhuc viuente: vadam ↄ videbo cum antequam moriar. Cap. 46.

Pritiua chal.

Interp.chal.

credebat eis. Et locuti ſunt cum eo oĩa verba toſeph: que locutus fuerat cuz eis. et vidit plaſtra q̃ miſerat toſeph vt portarent eũ. Et requieuit ſpũs ſanctus ſup iacob patrẽ ſuũ. Viritq; iſrael. magnũ gaudiũ eſt mihi: toſeph filio meo adhuc viuente: vadam ↄ videbo cum antequam moriar. Cap. 46.

Obſectuſq; eſt iſrael ↄ oĩa ſua: ↄ venit in berſabee: ↄ immolauit ibi victimas deo pris ſui iſaac. Viſus deus ad iſrael in viſione noctiſ: dicens. Iacob iacob. Et dixit. ecce ego. Et dixit ego ſum fortiſſimus deꝰ pris tui: ne timeas deſcẽdere in egyptũ: qñ in gẽtẽ magnã ponã te ibi. Ego deſcendã tecũ in egyptũ. ↄ ego ꝺs ille aſcẽdere te facil: ↄ toſeph ponet manũ ſuã ſup octos tuos. Et requieuit ſpũs ſanctus ſup iacob patrẽ ſuũ. Viritq; iſrael. magnũ gaudiũ eſt mihi: toſeph filio meo adhuc viuente: vadam ↄ videbo cum antequam moriar. Cap. 46.

Obſectuſq; eſt iſrael ↄ oĩa ſua: ↄ venit in berſabee: ↄ immolauit victimas deo pris ſui iſaac. Viſus deus iacob. Et dixit. ecce ego. Et dixit ego ſum fortiſſimus deꝰ pris tui: ne timeas deſcẽdere in egyptũ: qñ in gẽtẽ magnã ponã te ibi. Ego deſcendã tecũ in egyptũ. ↄ ego ꝺs ille aſcẽdere te facil: ↄ toſeph ponet manũ ſuã ſup octos tuos. Et requieuit ſpũs ſanctus ſup iacob patrẽ ſuũ. Viritq; iſrael. magnũ gaudiũ eſt mihi: toſeph filio meo adhuc viuente: vadam ↄ videbo cum antequam moriar. Cap. 46.

Obſectuſq; eſt iſrael ↄ oĩa ſua: ↄ venit in berſabee: ↄ immolauit ibi victimas deo pris ſui iſaac. Et locuti ſunt cum eo oĩa verba toſeph: que locutus fuerat cuz eis. et vidit plaſtra q̃ miſerat toſeph vt portarent eũ. Et requieuit ſpũs ſanctus ſup iacob patrẽ ſuũ. Viritq; iſrael. magnũ gaudiũ eſt mihi: toſeph filio meo adhuc viuente: vadam ↄ videbo cum antequam moriar. Cap. 46.

Obſectuſq; eſt iſrael ↄ oĩa ſua: ↄ venit in berſabee: ↄ immolauit victimas deo pris ſui iſaac. Et locuti ſunt cum eo oĩa verba toſeph: que locutus fuerat cuz eis. et vidit plaſtra q̃ miſerat toſeph vt portarent eũ. Et requieuit ſpũs ſanctus ſup iacob patrẽ ſuũ. Viritq; iſrael. magnũ gaudiũ eſt mihi: toſeph filio meo adhuc viuente: vadam ↄ videbo cum antequam moriar. Cap. 46.

Obſectuſq; eſt iſrael ↄ oĩa ſua: ↄ venit in berſabee: ↄ immolauit victimas deo pris ſui iſaac. Et locuti ſunt cum eo oĩa verba toſeph: que locutus fuerat cuz eis. et vidit plaſtra q̃ miſerat toſeph vt portarent eũ. Et requieuit ſpũs ſanctus ſup iacob patrẽ ſuũ. Viritq; iſrael. magnũ gaudiũ eſt mihi: toſeph filio meo adhuc viuente: vadam ↄ videbo cum antequam moriar. Cap. 46.

Hec ſunt aũt noĩa filioꝝ iſrael: qui igreſſi ſũt in egyptũ ipſe cũ liberiſ ſuis. Primogenitus iacob

Hec ſunt aũt noĩa filioꝝ iſrael: qui igreſſi ſũt in egyptũ ipſe cũ ſuis. Primogenitus iacob

Transla.Chal.

יעקב ובניו בכר יעקב ובנוהי חזא ית עגלתא דשלח יוסף למיטל יתיה ית רוח קודשא על יעקב אבוהון ואמר ישראל סגי לי חדוא עד דעמי יוסף ברי קיים אזיל ואחזי יתיה עד לא אמות:

Ca.xlvi.

ובטל ישראל וכל דילה ואתא לבאר שבע ובחיש נכסין לאלהיה דאבוהי יצחק: ואמר יי לישראל בחזיונא דליליא ואמר יעקב יעקב ואמר הא אנא: ואמר אנא אל אלהא דאבוך לא תתדחל למיסק לקיריים ארי לעם סגי אשוינך תמן: אנא אחות עמך למיקב תמן אנא אסק ית קיריך ישוי ידיה על עיניך: וקם יעקב מבירא דשבע ונטלו בני ישראל ית יעקב אבוהון ית טפליהון וית נשיהון בעגלתא דשלח פרעה למיטל יתיה: ודברו ית קנינהון וית כל ממונא דכנען ואתו למיקב כל זרעיה עמיה: בנוהי ובני בנוהי עמיה בנתיה ובנת בנוהי וכל זרעיה אייתי עמיה למצרים: ואלין שמהת בני ישראל דעלו למצרים יעקב ובנוהי בוכרא דיעקב

Pritiua chal.

Transla.Chal.

ruben. Filij autẽ ruben: enoch: ↄ phallu: ↄ efron: et charmi. Et filij ſymeon: iamuel ↄ iamin ↄ ahod: ↄ iachin: ↄ ſacher: ↄ ſaul filius chananitidis. Filij aũt leui: gerſon: ↄ caath ↄ merari. Filij aũt iuda: her ↄ onã et ſela: ↄ phares: ↄ zara. Mortuiq́ ſunt her ↄ onã in terra chanaã. Filij autẽ phares fuerũt efron ↄ amuel. Et filij iſachar tbola: ↄ phua: ↄ iob: ↄ ſemeron. Filij autẽ zabulon ſared ↄ helon: ↄ ialeel. Iſti ſunt filij lie quos peperit de iacob in meſopotamia ſyrie: et vna filia ſua. Oẽs aũt filioꝝ ↄ filiarũ eius triginta ↄ tres. Filij autẽ gad: ſephion: ↄ aggi: ſuni quoq; ↄ eſebon: heri: ↄ arodi: ↄ areli. Filij autẽ aſſer: iemna ↄ iſſui: ↄ beria: ſara quoq; ſoror eoꝝ. Filij quoq; beria: heber ↄ melchiel. Hi ſunt filij zelphe: quã dedit laba lie filie ſue: ↄ peperit de iacob iſtas fedecim animas. Filij rachel vxoris iacob: toſeph: ↄ beniamin. De toſeph quoq; nati ſũt in terra egypti manaſſes ↄ ephra im: quos peperit ei aſeneth filia putipharis principis on. Filij autem beniamin bale: ↄ bechor: ↄ aſbel: et gera: ↄ nahaman: ↄ achi: et ros: mupim quoq;: et huppim: ↄ arde. Hi ſunt filij rachel:

Positiua heb.	Ter. Heb.	Ca. xlvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	וְאַמַרְתֶּם אֲנְשֵׁי מִקְנֶה הָיוּ עֲבָדֶיךָ		genuit iacob. oēs anime quattuordecim. ccc	qs pepit iacob. oēs aie decē τ octo.
נָעַר	מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד עַתָּה גַּם אֲנַחְנוּ גַּם		Filii dan vsan. filii nepthalim: ascel:	υἱοὶ δὲ δάν, ἀσώμ. καὶ υἱοὶ νεφθαλίμ, ἀσιήλ, καὶ
נָגַר שֵׁשׁ ב	אֲבֹתֵינוּ בַּעֲבוּר תֵּשְׁבוּ בְּאֶרֶץ		iasiel & guni & iesser &	γουνί, καὶ ἰωσάφ, καὶ σελλήμ. οὗτοι υἱοὶ βαλλάς,
תָּגַר	גֹּשֶׁן כִּי תוֹעֲבַת מִצְרַיִם כָּל רֹעֵה		salem. Hi ccccccc ccc	quã dedit laba rachel filie sue: q̃ peperit
	צֹאן יוסף וַיָּבֹא	Cap. xlvij.	filii bale: quam dedit	ὃν ἔδωκε λάβαν ῥαχὴλ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἃ ἔτεκε
נָגַד טוא	לְפַרְעֹה וַיֹּאמֶר אָבִי וְאַחַי וְצֹאנָם		laban rachel i cccccccc	hos iacob. oēs aie septē. oēs
	וּבְקָרָם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ מֵאֶרֶץ		filie sue. & hos genuit	τούτους τῷ ἰακώβ. πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἑπτά. πᾶσαι
הָיָה	כְּנָעַן וְהִנָּם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וּמִקְצֵה		iacob: omnes ccccccc	ai aie ingresse sũt cũ iacob in egy=
	אֶחָיו לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים וַיִּצְּגֵם		anime septem. Cũcte	pto: q egresse sũt de femore il
עָשָׂה	לִפְנֵי פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל		anime q̃ ingresse sũt	ptũ: q egresse sũt de femore ius:
אָמַר	אֶחָיו מַה מַּעֲשֵׂיכֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל		cũ iacob in egyptũ: &	ὧν ἐξελθόντες ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, χωρὶς τῶν
בוא אֶל	פַּרְעֹה רֹעֵה צֹאן עֲבָדֶיךָ גַּם		egresse sũt de femore il	γυναικῶν τῶν υἱῶν ἰακώβ, πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἑξήκον=
	אֲנַחְנוּ גַּם אֲבוֹתֵינוּ: וַיֹּאמְרוּ		lius abq; vxoribus filii	τα sex. filij ãt ioseph: q fuerãt ei in egypto: ani
רָעָה	אֶל פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ		orũ eius q sexaginta	ταὶ ξ. υἱοὶ δὲ ἰωσήφ, οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν αἰγύπτῳ, ψυ
	כִּי אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן אֲשֶׁר		sex. filij aũt ioseph: qui	me nouẽ. oēs aie dom iacob q̃ ing=
	לַעֲבָדֶיךָ כִּי כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ		nati sunt ei ccccccc	χαὶ ἐννέα. πᾶσαι αἱ ψυχαὶ οἶκου ἰακὼβ αἱ εἰσελ
	כְּנָעַן וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עַבְדֶיךָ		in terra egypti aie	θοῦσαι εἰς αἴγυπτον, ἑβδομηκοντατέσσαρες. τὸν δὲ Ἰού
	בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֹּאמֶר אֶל יוֹסֵף		Omnes anime cccccc	δαν ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς ἰωσήφ, συ
	אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ וְאַחֶיךָ בָּאוּ		domus iacob que ingres	curreret illi ad heroõ ciuitatẽ: in trã rameſſe.
	אֵלֶיךָ: אֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ הוּא		se sunt in egyptũ fuere	ναυτῆσαι αὐτῷ κατ' ἡρώων πόλιν, εἰς γῆν ἐραμεσσί.
	בְּמֵיטַב הָאָרֶץ הוֹשֵׁב אֶת אָבִיךָ		septuaginta. Et miſit ãt	ungẽs ãt ioſeph currus suos: ascẽdit in occur
	וְאֶת אֶחֶיךָ יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן		se iudã in egyptũ ad	ζεύξας δὲ ἰωσὴφ τὰ ἅρματα αὐτοῦ, ἀνέβη εἰς συνάν
	וְאִם יָדַעְתָּ וְיֶשׁ בָּם אַנְשֵׁי חַיִל		ioseph: vt preparet ais	sum israel pri suo: ad heroõ ciuitatẽ.
שׁוא מִקְנֶה	וְשַׂמְתֶּם שָׂרֵי מִקְנֶה עַל אֲשֶׁר לִי:		fe: & venit in terrã gessen. Et ilꝫ	τῆσιν Ἰσραὴλ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ ἡρώων πόλιν.
בוא עֶמֶד	וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת אָבִיו וַיַּעֲמִדֵהוּ		xit ioseph currũ suũ: & ascendit in occursum israel pa	et visus ei: cecidit sup collũ eius.
בָּרַךְ	לִפְנֵי פַּרְעֹה וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת		tris sui in gessen: & cũ vidisset eũ: ruit sup collũ eius	χαὶ ὤφθείς αὐτῷ, ἔπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ.
	פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל יַעֲקֹב		et insup flenit sup collũ eius. et dixit israel ad ioseph.	et fleuit fletu multo. et ait israel
			Quãuis nũc moterer: tã cõfolatus essem: posq̃ vidi	χαὶ ἔκλαυσεν κλαυθμῷ πολείονι. καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ
			facie tuã: qm adhuc tu viuis. Et dixit ioseph frib⁹ suis	ad ioseph: moriar. ex nũc: q: vi
			et domui patris sui. Ascendã & nunciabo pharaoni:	πρὸς ἰωσήφ, ἀποθανοῦμαι ἀπὸ τοῦ νῦν, ἐπεὶ ἰδὼ
			dicãq; ei. Fratres mei et domus patris mei que erat	di facie tuã. adhuc. n. tu viuis. dixit ãt
			in terra chanaan venerunt ad me: & sunt viri pasto=	φακα τὸ πρόσωπόν σου. ἔτι ἰαρ σύ ζῇς. εἶπε δὲ
			res ouium: quia possessores gregum fuerunt. Duces	ioseph ad fratres suos: ascẽdẽs: nũcia
			quoq; suas & boues & omnia sua addurerunt. Cumq;	ἰωσὴφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἀναβάς, ἀπαγ
			vocauerit vos pharao: & dixerit:	bo pharaõi. et dicã illi: fratres mei: et
			quod est opus vestrũ?	γελῶτῷ φαραώ· καὶ ἐρῶ αὐτῷ, οἱ ἀδελφοί μου, καὶ
				dom patris mei: qui erãt in trã chanaã: ve
				οἶκος τοῦ πατρός μου, οἳ ἦσαν ἐν γῇ χαναάν, καὶ
				neſt ad me. at viri sunt pastores. viri a.
				σι πρός με. οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶ ποιμένες· ἀνδρεις ἀφ
				pecoꝝ nutritores sũt. et pecora: et bos
				κτηνοτρόφα εἰσί· καὶ τὰ κτήνη, καὶ τοὺς βοῦ
				ues: et omnẽ substantiã suaꝫ adduxe
				ας, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἀγήοχα
				rũt. si ergo vocauerit vos pharao: et dixerit:
				σιν. ἐὰν οὖν καλέσῃ ὑμᾶς φαραώ, καὶ εἴπῃ,
				qd opus vestrũ ẽ?
				τί ἔργον ὑμῶν ἐστίν;

Positiua chal.	Transla. Chal.
יַלַד לְיַעֲקֹב כָּל נַפְשָׁתָא אַרְבְּעָה עַשְׂר: וּבְנֵי דָן חוּשִׁים: וּבְנֵי נַפְתָּלִי	qui nati sunt iacob oēs aie quattuordeciꝫ. τ filij dan:
וְעֵר וְשֵׁלֹם: אִלֵּין בְּנֵי בִלְהָה דִּיהַב לָבָן לְרָחֵל בְּרַתֵּיהּ וְיָלִידַת יָת אִלֵּין לְיַעֲקֹב כָּל	husſim. Filij aũt neptalĩ: iaſiel: τ gumi: τ iesſer: τ ſilẽ.
נַפְשָׁתָא שַׁבְעָה וְכֹל נַפְשָׁתָא דְּאָתָא עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם נַפְקֵי יַרְכֵּיהּ בַּר מִנְּשֵׁי בְנֵי יַעֲקֹב	Filij sunt filij bale: quã dedit laban rachel fille sue: et
כָּל נַפְשָׁתָא שִׁתִּין וְשֵׁת: וּבְנֵי יוֹסֵף דְּאִתְיְלִידוּ לֵיהּ בְּמִצְרָיִם נַפְשָׁתָא תְּרֵתִין כָּל	hos pepit ex iacob: oēs aie septẽ. Cũcteq; aie que in
נַפְשָׁתָא שִׁתִּין וְשֵׁת: וּבְנֵי יוֹסֵף דְּאִתְיְלִידוּ לֵיהּ בְּמִצְרַיִם נַפְשָׁתָא תְּרֵתִין כָּל	gresſe sunt cum iacob in egyptus egredientes a femore
נַפְשָׁתָא שִׁתִּין וְשֵׁת: וְיָת יְהוּדָה שְׁלַח לְמִלַּף קֳדָמוֹהִי לְוָת יוֹסֵף	suo preter vxores filiorũ iacob: oēs aie ſexagita τ ſex.
לְגֹשֶׁנָה וַאֲתוֹ לְאַרְעָא דְּגֹשֶׁן: וְרָתַם יוֹסֵף יָת רַתְכֵּיהּ וְסַלִּיק לְקֳדָמוּת	Et filij ioſeph qui nati ſunt ei in egypto: aie oue. oēs
יִשְׂרָאֵל אֲבוּהִי לְגֹשֶׁן וְאִתְחֲזֵי לֵיהּ וּנְפַל עַל צִוְארֵיהּ וּבְכָא עַל צִוְארֵיהּ עוֹדֵי	aie domus iacob q̃ ingreſſe ſunt in egyptũ fuerunt ſe=
וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף אִלּוּ אֲנָא מְית זִמְנָא הָדֵא כְּמִתְחֲמֵי אַפָּךְ בְּתַר דְּחַזֵּיתִינוּן לְמֵימַר	ptuaginta. Et miſit ãte ſe iudã in egyptũ ad ioſeph in
עַד דְּאֵנָא מְמַלֵּי: וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲחוֹהִי וּלְבֵית אֲבוּהִי אֶיסַק וְאֶחֱוֵי לְפַרְעֹה וְאֵימַר	geſſen: vt preparet aſi fe: τ venit in terrã geſſen. Et ilꝫ
לֵיהּ אַחַי וּבֵית אֲבָא דִּי בְאַרְעָא דְכְנָעַן אֲתוֹ לְוָתִי: וְגוּבְרַיָא רָעֵי עָנָא מָרֵי גֵּיתֵי הֲווֹ	xit ioſeph currũ ſuũ: τ aſcendit in occurſum iſrael pa
וְעָנְהוֹן וְתוֹרֵיהוֹן וְכָל דִּי לְהוֹן אַיְתִיאוּ: וְיִהֵי כַּד יְקָרֵי לְכוֹן פַּרְעֹה וְיֵימַר מָה עוֹבָדֵיכוֹן:	tris ſui in geſſen: τ cuꝫ vidiſſet eũ: ruit ſup collũ eius
	et inſup flenit ſup collũ eius. et dixit iſrael ad ioſeph.
	Quãuis nũc moterer: tã cõfolatus eſſem: poſq̃ vidi
	facie tuã: qm adhuc tu viuis. Et dixit ioſeph frib⁹ ſuis
	et domui patris ſui. Aſcendã τ nunciabo pharaoni:
	dicãq; ei. Fratres mei et domus patris mei que erat
	in terra chanaan venerunt ad me: τ ſunt viri paſto=
	res ouium: quia poſſeſſores gregum fuerunt. Duces
	quoq; ſuas τ boues τ omnia ſua addurerunt. Cumq;
	vocauerit vos pharao: τ dixerit: quod eſt opus vſtrũ

Positiua heb.	Ter. Heb.	Ca. xlvij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	וַאֲמַרְתֶּם אֲנְשֵׁי מִקְנֶה הָיוּ עֲבָדֶיךָ		respondebitis. Viri pa	dicetis: viri pecoꝝ nutritores sum⁹ ſerui tui
נָעַר	מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד עַתָּה גַּם אֲנַחְנוּ גַּם		ſtores ſumus ſui tui ab	ἐρεῖτε, ἄνδρες κτηνοτρόφοι ἐσμὲν οἱ παῖδές σου
נָגַר שֵׁשׁ ב	אֲבֹתֵינוּ בַּעֲבוּר תֵּשְׁבוּ בְּאֶרֶץ		infãtia nã vſq; in pñs	ab infantia vſq; nũc: et nos: τ pres nſi.
תָּגַר	גֹּשֶׁן כִּי תוֹעֲבַת מִצְרַיִם כָּל רֹעֵה		& nos & patres noſtri.	ἕως τοῦ νῦν, καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.
	צֹאן יוֹסֵף וַיָּבֹא	Cap. xlvij.	Hec aũt dicetis: vt habi	vt habitetis in terra geſem arabie. abhominatio
נָגַד טוא	לְפַרְעֹה וַיֹּאמֶר אָבִי וְאַחַי וְצֹאנָם		tare poſſitis in terra	ἵνα κατοικήσητε ἐν γῇ γεσὲμ ἀραβίας. βδέλυγμα
	וּבְקָרָם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם בָּאוּ מֵאֶרֶץ		geſſen: quia deteſtatur	n. egyptijs oīs pasto: ouiũ.
הָיָה	כְּנָעַן וְהִנָּם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וּמִקְצֵה		egyptii oēs paſtores	γὰρ αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων. Ca. 47.
	אֶחָיו לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים וַיִּצְּגֵם		ouium. Ca. 47.	
עָשָׂה	לִפְנֵי פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל		Ngressus ergo ioſeph nunciauit	Ἐλθὼν δὲ ἰωσὴφ ἀπήγγειλε τῷ φαραώ, λέ
אָמַר	אֶחָיו מַה מַּעֲשֵׂיכֶם וַיֹּאמְרוּ אֶל		pharaõi dicẽs. Pater	γων, ὁ πατήρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου, καὶ τὰ κτή
בוא אֶל	פַּרְעֹה רֹעֵה צֹאן עֲבָדֶיךָ גַּם		meus & frẽs: boues eorũ	νη, καὶ οἱ βόες αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἦκα
	אֲנַחְנוּ גַּם אֲבוֹתֵינוּ: וַיֹּאמְרוּ		& armẽta & cuncta q̃	ρισται ἐκ γῆς Χαναάν, καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἐν γῇ γεσέμ.
רָעָה	אֶל פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ		poſſidẽt terra chanaã: & ecce cõ	ab ãt fratribus ſuis accepit quinq; vi
	כִּי אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן אֲשֶׁר		ſiſtũt i terra geſſen. ex	ἀπὸ δὲ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ παρέλαβε πέντε ἄν
	לַעֲבָדֶיךָ כִּי כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ		tremos quoq; fratrum	ρους: ct statuit eos coram pharaone. τ εἶ
	כְּנָעַן וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עַבְדֶיךָ		ſuorũ quĩq; viros: τ cõſti	πεν δὲ φαραὼ τοῖς ἀδελφοῖς ἰωσήφ, τί τὸ ἔργον ὑμῶν; οἱ
	בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֹּאמֶר אֶל יוֹסֵף		tuit eos coꝝ pharaone. Dixitq; pharao frib⁹ eius: qđ	ãt dixerũt pharaoni: pastores ouiũ ſum
	אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ וְאַחֶיךָ בָּאוּ		eſt opus vſm? Et dixerũt pharaoni. Paſtores ouiũ	ſus ſui tui τaꝫ nos q̃ pres nſi. Dixerũtq; pharao
	אֵלֶיךָ: אֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָנֶיךָ הוּא		ſumus ſui tui taꝫ nos q̃ pres nſi. Dixerũtq; pharao	ni. Ad habitandũ in terra venim⁹: qm nõ est paſtus
	בְּמֵיטַב הָאָרֶץ הוֹשֵׁב אֶת אָבִיךָ		ni. Ad habitandũ in terra venim⁹: qm nõ est paſtus	ouibus ſeruoꝝ tuoꝝ: quia valida fames eſt in terra
	וְאֶת אֶחֶיךָ יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן		ouibus ſeruoꝝ tuoꝝ: quia valida fames eſt in terra	chanaã: τ nunc queſumus vt habitent ſeruꝰ tui in ter
	וְאִם יָדַעְתָּ וְיֶשׁ בָּם אַנְשֵׁי חַיִל		chanaã: τ nunc queſumus vt habitent ſeruꝰ tui in ter	ra geſen. Et ait pharao ad ioſeph: dicens. Pater tuꝰ
שׁוא מִקְנֶה	וְשַׂמְתֶּם שָׂרֵי מִקְנֶה עַל אֲשֶׁר לִי:		ra geſen. Et ait pharao ad ioſeph: dicens. Pater tuꝰ	et fratres tui venerũt ad te: terra egypti coram te eſt:
בוא עֶמֶד	וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת אָבִיו וַיַּעֲמִדֵהוּ		et fratres tui venerũt ad te: terra egypti coram te eſt:	in meliori loco terre colloca patrem tuum τ fratres
בָּרַךְ	לִפְנֵי פַּרְעֹה וַיְבָרֶךְ יַעֲקֹב אֶת		in meliori loco terre colloca patrem tuum τ fratres	tuos: et habitent in terra geſſen. Et ſi cognoſcis eſſe
	פַּרְעֹה: וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל יַעֲקֹב		tuos: et habitent in terra geſſen. Et ſi cognoſcis eſſe	inter eos viros fortes: conſtitue eos principes pecoꝝ
			inter eos viros fortes: conſtitue eos principes pecoꝝ	rum meorũ. Et addurit ioſeph iacob patrem ſuum: τ
			rum meorũ. Et addurit ioſeph iacob patrem ſuum: τ	ſtatuit eum coram pharaone. τ benedixit iacob pha
			ſtatuit eum coram pharaone. τ benedixit iacob pha	raoni. Dixitq; pharao ad iacob. ccccccc ccccccc
			raoni. Dixitq; pharao ad iacob. ccccccc ccccccc	

Positiua chal.	Interp. chal.
יְתֵיר מִן נִתְרֵי מַרֵי גֵּיתֵי הֲוֹן עֲבָדַךְ מַרְעֵיתְלָא וְעַד כְּעַן אַף אַנַחְנָא אַף אֲבָהָתַנָא בְּחֵל	dicetis. Viri poſſeſſores gregum fuerunt ſerui tui ab
יְתִיתְבוּן בְּאַרְעָא גֹּשֶׁן אֲרֵי מְרַחֲקִין מִצְרָאֵי כָּל רָעֵי עָנָא:	adoleſcentia noſtra vſq; nunc tam nos q̃ patres no=
וַאֲתָא יוֹסֵף וְחֵוִי לְפַרְעֹה וַאֲמַר אֲבָא וְאָחַי וְעָנְהוֹן וְתוֹרֵיהוֹן וְכָל דִּילְהוֹן אָתוֹ מֵאַרְעָא	ſtri: vt habitetis in terra geſen. quonĩã abhomi nan
דִּכְנָעַן וְאִינוּן כְּעַן בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן וּמִקְצַת אַחְוֹהִי דָבַר מִנְּהוֹן גּוּבְרִין וַאֲקֵימִינוּן קֳדָם פַּרְעֹה	tur egyptij omnes paſtores ouium. Ca. 47.
וַאֲמַר פַּרְעֹה לְאַחְוֹהִי מַה עוֹבָדֵיכוֹן וַאֲמָרוּ לְפַרְעֹה רְעֵי עָנָא עַבְדָךְ אַף אֲבָהָתָא אַף	Et venit ioſeph τ nunciauit pharaoni: et ait.
אֲבַהָתַנָא: וַאֲמָרוּ לְפַרְעֹה לְאִיתוֹתָבָא בְּאַרְעָא אֲתֵינָא אֲרֵי לֵית רַעְיָא לְעָנָא דִּי	Pater meus τ fratres mei τ ouces eoꝝ τ oĩa que
לְעַבְדָךְ אֲרֵי תַקִּיף כַּפְנָא בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן וּכְעַן יְתִיתְבוּן כְּעַן עַבְדָךְ בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן וַאֲמַר פַּרְעֹה	habẽt venerũt de tra chanaã: et ecce ſũt in tra geſen.
לְיוֹסֵף לְמֵימַר אֲבוּךְ וְאַחָיךְ אֲתוֹ לְוָתָךְ: אַרְעָא דְמִצְרַיִם קֳדָמָךְ הִיא בְּדֶשֶׁךְ פִּיר בְּאַרְעָא	extremos quoq; fratrũ ſuoꝝ tulit quĩq; viros: τ cõſti
אוֹתֵיב יָת אֲבוּךְ וְיָת אַחָךְ יְתִבוּן בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן וְאִם יַדַעְתָּ וְאִית בְּהוֹן גוּבְרִין חַיָלָא	tuit eos coꝝ pharaone. Dixitq; pharao frĩb⁹ eius: qđ
וְתַעְבֵּידִנוּן רַבָּנֵי גֵּיתֵי עַל דִּילִי: וְאַיְתִי יוֹסֵף יָת יַעֲקֹב אֲבוּהִי וְאַקֵימֵיהּ קֳדָם פַּרְעֹה	eſt apus vſm? Et dixerũt pharaoni. Paſtores ouiũ
וּבָרִיךְ יָתֵיהּ פַּרְעֹה: וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיַעֲקֹב	ſumus ſui tui taꝫ nos q̃ pres nſi. Dixerũtq; pharao
	ni. Ad habitandũ in terra venim⁹: qm nõ est paſtus
	ouibus ſeruoꝝ tuoꝝ: quia valida fames eſt in terra
	chanaã: τ nunc queſumus vt habitent ſeruꝰ tui in ter
	ra geſen. Et ait pharao ad ioſeph: dicens. Pater tuꝰ
	et fratres tui venerũt ad te: terra egypti coram te eſt:
	in meliori loco terre colloca patrem tuum τ fratres
	tuos: et habitent in terra geſſen. Et ſi cognoſcis eſſe
	inter eos viros fortes: conſtitue eos principes pecoꝝ
	rum meorũ. Et addurit ioſeph iacob patrem ſuum: τ
	ſtatuit eum coram pharaone. τ benedixit iacob pha
	raoni. Dixitq; pharao ad iacob. ccccccc ccccccc

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Sept.	La. xlviij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Sept.	La. xlviij.	Pritiua heb.
	כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב			quot sunt dies annorũ vite tue? Respondit.	ὅσα ἐστὶ τὰ ἡμέρα τῆς ζωῆς σου; καὶ εἶπεν Ιακὼβ τῷ	et ꝑ afinis. et enutriuit eos in panib' ꝑ	& afinis: fustentauitq;	וּנְהַמֹרִים וְוַיְהִלֶם בַּלֶּחֶם בְּכָל			
	אֶל פַּרְעֹה יְמֵי שְׁנֵי מְנוּרַי שְׁלֹשִׁים			Dies pegrinatiõis vite mee centũ triginta	pharaoni: dies ānoꝝ vite mee: ꝺꝯ pegrinor:	καὶ ἀντὶ τῶν ὄνων. καὶ ἐξέθρεψεν αὐτοὺς ἐν ἄρτοις ἀντὶ	eos illo anno pro commutatione pecorum.	מִקְנֵיהֶם בְּשָׁנָה הַהִוא וַיְנַהֵל			
	וּמְאַת שָׁנָה מְעַט וְרָעִים הָיוּ יְמֵי			annorum fuit parui & mali: & non	φαραώ, αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, ἃς πεπλάνημαι,	οἴδων πάντων τῶν κτηνῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. ἐ	Venerũt quoq;	בָּהֶם בַּשָּׁנָה הַהִוא וַיְנַאוּ אֵלָיו בַּשָּׁנָה			
	שְׁנֵי חַיֵּי וְלֹא הִשִּׂיגוּ אֶת יְמֵי שְׁנֵי			peruenerũt vsq; ad dies	κατὰ τριάκοντα ἑπτὰ μικραὶ καὶ πονηραὶ γεγόνασιν	fus ἐ ἄτ ānoꝝ ille: et venerũt ad cũ in anno	fecundo & dixerũt el.	הַשֵּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא נְכַחֵד			
	חַיֵּי אֲבֹתַי בִּימֵי מְגוּרֵיהֶם׃ וַיְבָרֶךְ			patrũ meorũ: qbus pegrinati fũt. Et bñdicto	αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου. οὐκ ἀφίκοντο εἰς τὰς	ἐλθὲ δὲ ὁ ἔτος ἐκεῖνο, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει	secũdo: & dixerũt el: ne forte deficiamus	כִּי אִם יֵשׁ לָנוּ מִקְנֶה מְעַט וּמִקְנֵה			
	יַעֲקֹב אֶת פַּרְעֹה וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי			rege: egressus ẽ foras.	ἡμέρας τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς τῶν πατέρων μου, ἃς ἡμέρας	τῷ δευτέρῳ, καὶ εἶπαν αὐτῷ, μή ποτε ἐκτριβῶμεν	ñro deficiẽte pecunia: &	אֲבֹתֵינוּ לֹא נוּכַל לְהָכִיל אֶת			
	פַּרְעֹה׃ וַיּוֹשֶׁב יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת			Ioseph vero patri &	περεγρίνησαν. καὶ εὐλόγησας Ιακὼβ τὸν φαραὼ, ἐξῆλ	ἀπὸ τοῦ κυ ἡμῶν. εἰ γὰρ ἐκλέλοιπε τὸ ἀργύριον, καὶ	substãtia: et pecora ad tre ñrm nfm:	הַמִּקְנֶה אֲשֶׁר לָנוּ כִּי אִם נִפְלֶה			
	אֲחֵיו וַיִּתֵּן לָהֶם אֲחֻזָּה בְּאֶרֶץ			fratribus suis dedit pos	θεν ἀπὸ αὐτοῦ. καὶ κατῴκησεν Ιωσὴφ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ	fratres suos: et dedit eis possessionẽ in	et pecora ad te ñrm nfm:	לְפָנֶיךָ׃ לָמָּה נָמוּת לְעֵינֶיךָ גַּם			
	מִצְרַיִם בְּמֵיטַב הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ			sessionem in	τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κατάσχεσιν ἐν	fra egypti: in optima fra i fra rameſſe. ſicut	et nõ relictũ eſt nobis corã ñro nfo	אֲנַחְנוּ גַּם אַדְמָתֵנוּ קְנֵה אֹתָנוּ			
	רַעַמְסֵס כַּאֲשֶׁר צִוָּה פַּרְעֹה׃ וַיְזַן			egypto in optimo terre loco	γῇ αἰγύπτου, ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ ἐν τῇ γῇ ραμεσσή· καθὼ	præcepit pharao. & tritic mettebãt ioſeph pſi &	niſi ꝓpriũ corp' et fra nfa: vt ergo nõ moria=	וְאֶת אַדְמָתֵנוּ בַּלֶּחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ			
	אֶת אָבִיו וְאֶת אֶחָיו וְאֶת כָּל			rameſſes: vt precepat	συνέταξε φαραὼ· καὶ ἐσιτομέτρει Ιωσὴφ τῷ πατρὶ καὶ	fratribus ſuis: & oi domui pſis ſui:	ſumur corã te: & fra deſolet: eme nos &	וְאַדְמָתֵנוּ עֲבָדִים לְפַרְעֹה וְתֵן זֶרַע			
	בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטָּף׃ וְלֶחֶם			Pharao: & alebat eos	τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ πᾶσι τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,	tritici ꝑ corpus. tritici ãt nõ erat in oi fra. in	fram nfam ꝑ panib': et erimus & nos et	וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת וְהָאֲדָמָה לֹא			
	אֵין בְּכָל הָאָרֶץ כִּי כָבֵד הָרָעָב			ore omnẽ: & alebat	σῖτον κατὰ σῶμα. σῖτος δὲ οὐκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐνὶ	uãluit. n. fames valde. defecit ãt fra egypti:	fram nfam ꝑ panib': et erimus & nos et	תֵּשָׁם׃ וַיִּקֶן יוֹסֵף אֶת כָּל אַדְמַת			
	מְאֹד וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ			domum patris ſui ꝓbens cibaria ſingulis.	ὐαὶιτ n. fames valde. defecit ãt fra egypti:	χυσεν γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα. ἐξέλιπε δὲ ἡ γῆ αἰγύπτου,	tre nfam: & dixerũt el:	מִצְרַיִם לְפַרְעֹה כִּי מָכְרוּ מִצְרַיִם			
	כְּנַעַן מִפְּנֵי הָרָעָב וַיְלַקֵּט יוֹסֵף אֶת			In toto ei orbe pãis de erat: & oppſſerat fames	et fra chanaã a fame. cõgreganit ãt ioſeph	καὶ ἡ γῆ χαναὰν ἀπὸ τοῦ λιμοῦ. συνήγαγε δὲ Ιωσὴφ	ne forte deleamur	אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי חָזַק עֲלֵהֶם הָרָעָב			
	כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם			terram maxime egypti &	chanaã. E quibus omnem pecuniã p cõgregauit	οὖ argẽtũ qꝫ ἐυρέθη ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ ἐν γῇ	& tu & ñra egypt'	וַתְּהִי הָאָרֶץ לְפַרְעֹה׃ וְאֶת הָעָם			
	וְכָל הַכֶּסֶף בְּנֵי הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם			pparũt: & fames valde.	pro venditione frumẽti: & intulit eam in erariũ	chanaã a tritico: qꝫ emerũt: & tritic	ſcdo: & dixerũt ei: ne forte deleamur	הֶעֱבִיר אֹתוֹ לְעָרִים מִקְצֵה גְּבוּל			
	וְאֶל הָאָרֶץ כְּנַעַן בַּשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵם			pro venditione frumẽti: & intulit eam in erariũ regis. Cũq; defeciſſet emptoribus precium: venit cuncta egyptus ad ioſeph dicens. Da nobis panes. Quare morimur coram te de ficiente pecunia. Quib' ille reſpondit. Adducite pecora vſa: & dabo vobis ꝓ eis cibos: ſi ꝓcium non habetis. Que cũ adduxiſſent: dedit eis alimenta pro equis & ouibus & bobus pro uenditione frumẽti: & intulit eam in erariũ regis. Cũq; defeciſſet emptoribus precium: venit cuncta egyptus ad ioſeph dicens. Da nobis panes. Quare morimur coram te deficiente pecunia. Quib' ille reſpondit. Adducite pecora vſa: & dabo vobis ꝓ eis cibos: ſi ꝓcium non habetis. Que cũ adduxiſſent: dedit eis alimenta pro equis & ouibus & bobus	ἀργύριον. ἤγαγον δὲ τὰ κτήνη αὐτῶν πρὸς Ιωσήφ·	et dedit eis ioſeph panes: ꝓ	ἐν ἐδόκει αὐτοῖς Ιωσὴφ. ἄρτους, ἀντὶ τῶν ἵπ=	ſemẽ terre: & in cibũ vobis: et oib' qui	σπέρμα τῇ γῇ, καὶ εἰς βρῶσιν ὑμῖν, καὶ πᾶσι τοῖς	in cibum	וְלַחְמָרֵיהֶם וַיְזַנֵּם בְּלֶחֶם בְּכָל			
	כִּי אָזְלוּ מִקְנֵה הַצֹּאן וְהַבָּקָר				ἵπποις: et ꝓ ouibus: et ꝓ o bobus:						
	וַיָּבֹא הַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ										
	לֹא נְכַחֵד מֵאֲדֹנִי כִּי אִם תַּם הַכֶּסֶף										
	וּמִקְנֵה הַבְּהֵמָה אֶל אֲדֹנִי לֹא נִשְׁאַר										
	לִפְנֵי אֲדֹנִי בִּלְתִּי אִם גְּוִיָּתֵנוּ וְאַדְמָתֵנוּ										
	לְמָה נָמוּת לְעֵינֶיךָ גַּם אֲנַחְנוּ גַּם										
	אַדְמָתֵנוּ קְנֵה אֹתָנוּ וְאֶת אַדְמָתֵנוּ										
	בְּלֶחֶם וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְאַדְמָתֵנוּ עֲבָדִים										
	לְפַרְעֹה וְתֵן זֶרַע וְנִחְיֶה וְלֹא נָמוּת										
	וְהָאֲדָמָה לֹא תֵשָׁם׃ וַיִּקֶן יוֹסֵף אֶת כָּל										
	אַדְמַת מִצְרַיִם לְפַרְעֹה כִּי מָכְרוּ מִצְרַיִם										
	אִישׁ שָׂדֵהוּ כִּי חָזַק עֲלֵהֶם הָרָעָב										
	וַתְּהִי הָאָרֶץ לְפַרְעֹה׃ וְאֶת הָעָם										
	הֶעֱבִיר אֹתוֹ לֶעָרִים מִקְצֵה גְּבוּל										
	מִצְרַיִם וְעַד קָצֵהוּ רַק אַדְמַת										
	הַכֹּהֲנִים לֹא קָנָה כִּי חק לַכֹּהֲנִים										
	מֵאֵת פַּרְעֹה וְאָכְלוּ אֶת חֻקָּם אֲשֶׁר										
	נָתַן לָהֶם פַּרְעֹה עַל כֵּן לֹא מָכְרוּ										
	אֶת אַדְמָתָם׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל הָעָם הֵן										
	קָנִיתִי אֶתְכֶם הַיּוֹם וְאֶת אַדְמַתְכֶם										
	לְפַרְעֹה הֵא לָכֶם זֶרַע וְזָרַעְתֶּם אֶת										
	הָאֲדָמָה׃ וְהָיָה בַּתְּבוּאֹת וּנְתַתֶּם										
	חֲמִישִׁית לְפַרְעֹה וְאַרְבַּע הַיָּדוֹת יִהְיֶה										
	לָכֶם לְזֶרַע הַשָּׂדֶה וּלְאָכְלְכֶם וְלַאֲשֶׁר										

Pritiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
יוֹם שָׁנָה חַיָּה	quot sunt anni vite tue. Et dixit iacob ad pharaonẽ: anni vite peregrinationis mee centũ & triginta anni	כַּמָּה יוֹמֵי שְׁנֵי חַיָּיךְ׃ וַאֲמַר יַעֲקֹב לְפַרְעֹה יוֹמֵי שְׁנֵי תַיָּי אֲבַהָתַי בְּיוֹמֵי
גּוּר	sunt pauci & mali: & nõ attigerũt vsq; ad dies vite pa=	זְעִירִין וּבִישִׁין הֲווֹ יוֹמֵי שְׁנֵי תַיָּי וְלָא אַדְבִּיקוּ יַת יוֹמֵי שְׁנֵי תַיָּי אֲבַהָתַי בְּיוֹמֵי
מְאָה וְרֹעַ הָיָה	trũ meoꝝ in diebus peregrinationis sue. Benedixit=	תּוֹתָבוּתְהוֹן׃ וּבָרִיךְ יַעֲקֹב יַת פַּרְעֹה וּנְפַק מִן קֳדָם פַּרְעֹה׃ וְאוֹתֵיב יוֹסֵף יַת אֲבוּהִי וְיַת
יָמִי	q iacob pharaoni: & egressus est a facie pharaonis.	אֲחוֹהִי וְיָהַב לְהוֹן אֲחֻסָנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּדֶשֶׁפֶר בַּאֲרַעָא דְּרַעַמְסֵס כְּמָא
שָׁנִי חַיַּי וְלֹא הִשִּׂיגוּ אֶת יְמֵי שְׁנֵי	Et collocauit ioſeph patrẽ ſuũ & fratres ſuos: & dedit	דְּפַקִּיד פַּרְעֹה׃ וְזָן יוֹסֵף יַת אֲבוּהִי וְיַת כָּל בֵּית אֲבוּהִי וְיַת כָּל אֲחוֹהִי לַחְמָא לְפוּם טַפְלָא׃
יוֹם עֶשְׂנ	eis poſſeſſionẽ: in terra egypti in meliori loco terre:	וְלַחְמָא לֵית בְּכָל אַרְעָא אֲרֵי תַקִּיף כְּפָנָא לַחֲדָא וְאִשְׁתַּלְהֵי עֲפָא דְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
חַיֵּי אֲבֹתַי בִּימֵי מְגוּרֵיהֶם׃ וַיְבָרֶךְ	in terra rameſſes: ſicut præceperat pharao. Et alebat	וְעֲפָא דְּאַרְעָא דְּכְנַעַן בְּעֵיבוּרָא דְּאִינִין זַבְנִין׃ וְאֵיתֵי יוֹסֵף יַת כְּסָפָא לְבֵית פַּרְעֹה׃
יַעֲקֹב אֶת פַּרְעֹה וַיֵּצֵא מִלִּפְנֵי	ioſeph patrẽ ſuũ & fratres ſuos & oẽm domũ patris	וְשֵׁיצִיב כְּסָפָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּבְאַרְעָא דִּכְנָעַן בְּעֵיבוּרָא דְּאִינִין זַבְנִין מִצְרָאֵי
פַּרְעֹה׃ וַיּוֹשֶׁב יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת	ſui: ꝓuidẽs panẽ iuxta familiã vniuſcuiuſq; neq; erat	כֻּלְּהוֹן לְוָת יוֹסֵף יַת כְּסָפָא׃ וְשֵׁיצִיב כְּסָפָא מִן אַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּמִן אַרְעָא דִּכְנָעַן
אֲחֵיו וַיִּתֵּן לָהֶם אֲחֻזָּה בְּאֶרֶץ	panis in vniuerſa terra: quoniaꝝ ꝓualuerat fames	כָּל מִצְרָאֵי אֲתוֹ לְוָת לְוַת יוֹסֵף אֲרֵי פְּסַק כַּסְפָּא מִמִּצְרַיִם וּמִכְּנָעַן׃ וַאֲמַר יוֹסֵף
מִצְרַיִם בְּמֵיטַב הָאָרֶץ בְּאֶרֶץ	nimis: & deficiebat populus terre egypti & populus	הָבוּ גֵּיתֵיכוֹן וְאֵיהַב לְכוֹן בְּגֵיתֵיכוֹן אִם שְׁלִים כַּסְפָּא׃ וְאַיְתִיאוּ יַת גֵּיתֵיהוֹן לְוַת יוֹסֵף וְיָהַב לְהוֹן
רַעַמְסֵס כַּאֲשֶׁר צִוָּה פַּרְעֹה׃ וַיְזַן	terre chanaan propter famẽ. Et congregauit ioſeph	יוֹסֵף לַחְמָא בְּסוּסַוָתְהוֹן וּבְגֵיתֵי עָנָא וּבְגֵיתֵי תוֹרֵי וְזָנִינוּן בְּלַחְמָא בְּכָל
יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת אֶחָיו וְאֶת כָּל	argentũ quod inuentum eſt in terra egypti & in terra	
בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטָּף׃ וְלֶחֶם	chanaan pro frumento quod ipſi emebant: & intulit	
אֵין בְּכָל הָאָרֶץ כִּי כָבֵד הָרָעָב	ioſeph argentũ in domũ pharaonis. Conſumatiq;	
מְאֹד וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶרֶץ	eſt argentum de terra egypti & de terra chanaã: & ve	
כְּנַעַן מִפְּנֵי הָרָעָב וַיְלַקֵּט יוֹסֵף אֶת	nerunt omnes egyptii ad ioſeph: dicentes. Da nobis	
כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	panem: cur moriemur coram te? cum cõſumatum ſit	
וְכָל הַכֶּסֶף בְּנֵי הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ	argentũ. Dixitq; ioſeph afferte pecora veſtra: & da	
וְאֶל הָאָרֶץ כְּנַעַן בַּשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הֵם	bo vobis frumentũ pro pecoribus veſtris: ſi argen=	
שֹׁבְרִים וַיָּבֹא יוֹסֵף אֶת כֶּסֶף בֵּיתָה	tum conſumatum eſt. Adduxerũtq; pecora ſua ad	
פַּרְעֹה׃ וַיִּתֵּן מִקְנֵה מִצְרַיִם אֶל	ioſeph: & dedit eis ioſeph panem pro equis & pro pe	
וּמִקְנֵה כְנַעַן וַיָּבֹאוּ כָל מִצְרַיִם אֶל	coribus ouium & pro bobus	
יוֹסֵף לֵאמֹר הָבָה לָנוּ לֶחֶם וְלָמָּה		
נָמוּת נֶגְדֶּךָ כִּי אָפֵס כָּסֶף׃ וַיֹּאמֶר		
יוֹסֵף הָבוּ מִקְנֵיכֶם וְאֶתְּנָה לָכֶם		
בְּמִקְנֵיכֶם אִם אָפֵס כָּסֶף׃ וַיְבִיאוּ אֶת		
מִקְנֵיהֶם אֶל יוֹסֵף וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף לֶחֶם		
בַּסּוּסִים וּבְמִקְנֵה הַצֹּאן וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר		

	וַיֹּ֣אמֶר יַעֲקֹ֣ב אֶל־יוֹסֵ֗ף		In lectulo. ¶ Et ingressus ad eum ioseph: ait.	
שַׁדַּי רָאָה	אֵל־שַׁדַּי֩ נִרְאָה־אֵלַ֨י בְּלוּ֜ז בְּאֶ֣רֶץ		Deus omnipotens apparuit mihi in luza in terra	
כְּנָ֑ח	כְּנַ֗עַן וַיְבָ֤רֶךְ אֹתִי֙ וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֔י		chanaan: benedixitq; mihi: & ait.	
פָּרָה רָבָה נָתַן	הִנְנִ֤י מַפְרְךָ֙ וְהִרְבִּיתִ֔ךָ וְנָתַתִּ֖יךָ		Ego te augebo & multiplicabo: & faciam te eo	
לְקָהָל עַמִּים	לִקְהַ֣ל עַמִּ֑ים וְנָתַתִּי֙ אֶת־הָאָ֣רֶץ		in turbas populorum. & dabo tibi terram hanc	
עוֹלָם	הַזֹּ֣את לְזַרְעֲךָ֣ אַחֲרֶ֔יךָ אֲחֻזַּ֥ת עוֹלָ֖ם׃		& semini tuo post te possessionē sempiternā.	
שְׁנֵה יֶלֶד	וְעַתָּ֗ה שְׁנֵ֤י בָנֶ֙יךָ֙ הַנּֽוֹלָדִ֣ים לְךָ֔		Duo ergo filii tui qui nati sunt tibi in terra	
בוא	בְּאֶ֣רֶץ מִצְרַ֔יִם עַד־בֹּאִ֥י אֵלֶ֖יךָ		egypti antequā huc venirē ad te in egypto:	
	מִצְרַ֥יְמָה לִ֖י הֵ֑ם אֶפְרַ֥יִם וּמְנַשֶּׁ֖ה		mei erūt effraim & manasses: sicut ruben &	
יֶלֶד	כִּרְאוּבֵ֥ן וְשִׁמְע֖וֹן יִהְיוּ־לִֽי׃ וּמוֹלַדְתְּךָ֛		symeō erunt mihi. Et quos genueris post eos	
קרא	אֲשֶׁר־הוֹלַ֥דְתָּ אַחֲרֵיהֶ֖ם לְךָ֣ יִהְיוּ		tui erūt in nomine fratrū suorū vocabuntur	
פות	עַל־שֵׁ֥ם אֲחֵיהֶ֖ם יִקָּרְא֥וּ בְנַחֲלָתָֽם׃		in illorū hereditatib. Ego aūt quū venirē	
בָּרָה	וַאֲנִ֗י בְּבֹאִ֤י מִפַּדָּן֙ מֵ֣תָה עָלַ֣י רָחֵ֔ל		de mesopotamia syrie: mortua ē rachel	
כְּבָרַת	בְּאֶ֣רֶץ כְּנַ֔עַן בַּדֶּ֖רֶךְ בְּעוֹד֙ כִּבְרַת־		mater tua in terra chanaā: appropinquante me	
	אֶ֣רֶץ לָבֹ֔א וָאֶקְבְּרֶ֥הָ שָּׁ֖ם		hippodromū ephrathā terre: ad quē venirē	
	בְּדֶ֣רֶךְ אֶפְרָ֑תָה וָאֶקְבְּרָ֕הּ שָׁ֖ם		ephrathā. et sepelini eā illic: in via hip-	
	בֵּ֥ית לָֽחֶם׃ וַיַּרְא		podromi. ipa ē bethlecm. videsq; aūt israel	
	יִשְׂרָאֵל֙ אֶת־בְּנֵ֣י יוֹסֵ֔ף וַיֹּ֖אמֶר מִי		filios ioseph: dixit. q̄ illi? dixit aūt ioseph	
	אֵ֑לֶּה׃ וַיֹּ֤אמֶר יוֹסֵף֙ אֶל־אָבִ֔יו בָּנַ֖י		patri suo: filii mei sūt: quos dedit mihi	
	הֵ֑ם אֲשֶׁ֨ר נָתַ֧ן לִ֛י אֱלֹהִ֖ים בָּזֶ֥ה		deus hic. et ait iacob: adduc mihi	
	וַיֹּ֕אמֶר קָחֶם־נָ֥א אֵלַ֖י וַאֲבָרְכֵֽם׃		eos: vt benedicā eis. at oculi israel	
	וְעֵינֵ֤י יִשְׂרָאֵל֙ כָּבְד֣וּ מִזֹּ֔קֶן לֹ֥א יוּכַ֖ל		grauati erant pre senectute: & nō poterat	
	לִרְא֑וֹת וַיַּגֵּ֤שׁ אֹתָם֙ אֵלָ֔יו וַיִּשַּׁ֥ק		videre. et applicuit illos ad eū. et	
	לָהֶ֖ם וַיְחַבֵּ֥ק לָהֶֽם׃ וַיֹּ֤אמֶר יִשְׂרָאֵל֙		complexus eos dixit ad filiū suū. Nō sū frau	
	אֶל־יוֹסֵ֔ף רְא֥וֹת פָּנֶ֖יךָ לֹ֣א פִלָּלְתִּ֑י		datus aspectu tuo. super ostendit mihi	
	וְהִנֵּ֤ה הֶרְאָה֙ אֹתִ֣י אֱלֹהִ֔ים גַּ֖ם		deus semen tuum. Cūq; tu lisset eos ioseph de	
	אֶת־זַרְעֶֽךָ׃ וַיּוֹצֵ֥א יוֹסֵ֛ף אֹתָ֖ם מֵעִ֣ם		gremio patris: adoravit pronus in terram:	
	בִּרְכָּ֑יו וַיִּשְׁתַּ֥חוּ לְאַפָּ֖יו אַ֥רְצָה׃			

	in lectulo. Et dixit iacob ad ioseph. Deus omnipotēs
	apparuit mihi in luza in terra chanaan: & benedixit
	mihi. et dixit ad me. Ecce ego multiplicabo te & cre-
	scere te faciā: & ponā te in cōgregationē tribuū: & da-
	bo terrā hāc & filijs tuis post te in possessionē eternā.
	Et nūc duo filij tui ephraim & manasses: qui nati sūt
	tibi in terra egypti: antequā venirē ad te in egyptum:
	mei erunt. sicut ruben & symeō erunt cohi me. Et filij
	quos genueris post eos tui erunt: in noie fratrū suoꝝ
	vocabūtur in possessionibus suis. Et cū ego venissem
	de mesopotamia mortua est rachel in terra chanaan
	in via: cum adhuc esset spaciū terre vt ingrederer in
	ephratā: & sepelini eas in via ephratę: q̄ est bethleē. &
	vidit israel filios ioseph: & dixit. Qui sunt isti: Et di-
	xit ioseph ad patrē suū. Filij mei sunt: quos dedit mi
	hi deus hic. et ait. Applica obsecro eos ad me: vt bñ
	dicam eis. Oculi aūt israel grauati erant pre senectu
	te: & nō poterat videre. et applicuit eos ad eū: & osculatus est eos: & amplexatus est eos. Dixitq; israel ad
	ioseph. Nunq̄ putaui videre faciē tuā: & ecce ostendit
	mihi deus etiam filios tuos. Et egressus est ioseph a fa
	cie eius: & adorauit pronus in terrā.

	וַיֹּ֣אמֶר יוֹסֵ֔ף אֶל־אָבִ֖יו לֹא־כֵ֣ן אָבִ֑י		Et dixit ioseph ad patrē suū. Nō ita pr̄ mi	
	כִּ֣י זֶ֤ה הַבְּכֹר֙ שִׂ֣ים יְמִֽינְךָ֔ עַל־רֹאשׁ֖וֹ		ta: q̄ hic primogenitus ē. pone dexterā tuā	
	וַיְמָאֵ֣ן אָבִ֔יו וַיֹּ֕אמֶר יָדַ֖עְתִּי בְּנִ֣י		super caput eius. Et renuit pr̄ eius: & dixit	
	יָדַ֑עְתִּי גַּם־ה֣וּא יִהְיֶה־לְּעָ֗ם וְגַם־הוּא֙		Scio fili mi scio: & ipse erit in populū: & ipse	
	יִגְדָּ֔ל וְאוּלָ֗ם אָחִ֤יו הַקָּטֹן֙ יִגְדַּ֣ל מִמֶּ֔נּוּ		crescet. Verūtamen frater eius minor crescet	
	וְזַרְע֖וֹ יִהְיֶ֥ה מְלֹא־הַגּוֹיִֽם׃ וַיְבָרְכֵ֣ם		ex eo: & semen eius erit plenitudo gentiū. Et	
	בַּיּ֣וֹם הַה֔וּא לֵאמֹ֖ר בְּךָ֣ יְבָרֵ֣ךְ יִשְׂרָאֵ֑ל		benedixit eis in die illa: dicēs. In te benedicet	
	לֵאמֹ֕ר יְשִׂמְךָ֥ אֱלֹהִ֖ים כְּאֶפְרַ֥יִם וְכִמְנַשֶּׁ֑ה		israel: dicēs. Ponat te deus sicut ephraim &	
	וַיָּ֥שֶׂם אֶת־אֶפְרַ֖יִם לִפְנֵ֥י מְנַשֶּֽׁה׃		sicut manasse: & posuit ephraim ante manas	
	וַיֹּ֣אמֶר יִשְׂרָאֵל֮ אֶל־יוֹסֵף֒ הִנֵּ֣ה אָנֹכִ֣י		sen. Et dixit israel ad ioseph: ecce ego mo	
	מֵ֔ת וְהָיָ֥ה אֱלֹהִ֖ים עִמָּכֶ֑ם וְהֵשִׁ֥יב		rior: & erit deus vobiscū: & reducet vos	
	אֶתְכֶ֖ם אֶל־אֶ֥רֶץ אֲבֹתֵיכֶֽם׃ וַאֲנִ֣י נָתַ֤תִּי		in terrā patrū vestrorū. Et ego dedi tibi	
	לְךָ֙ שְׁכֶ֣ם אַחַ֔ד עַ֚ל אַחֶ֔יךָ אֲשֶׁ֣ר לָקַ֔חְתִּי		humerū vnū: sup fratres tuos: quē tulī de	
	מִיַּ֥ד הָאֱמֹרִ֖י בְּחַרְבִּ֥י וּבְקַשְׁתִּֽי׃		manu amorrei in gladio meo & arcu meo.	

	Et dixit ioseph ad patrē suū. Non ita pr̄ mi
	ta: q̄ hic primogenitus ē. pone dexterā tuā
	super caput eius. Et renuit pr̄ eius: & dixit
	Scio fili mi scio: & ipse erit in populū: & ipse
	crescet. Verūtamen frater eius minor crescet
	ex eo: & semen eius erit plenitudo gentiū. Et
	benedixit eis in die illa: dicēs. In te benedicet
	israel: dicēs. Ponat te deus sicut ephraim &
	sicut manasse: & posuit ephraim ante manas
	sen. Et dixit israel ad ioseph: ecce ego mo
	rior: & erit deus vobiscū: & reducet vos
	in terrā patrū vestrorū. Et ego dedi tibi
	humerū vnū: sup fratres tuos: quē tulī de
	manu amorrei in gladio meo & arcu meo.

	וַיִּקְרָ֤א יַעֲקֹב֙ אֶל־בָּנָ֔יו וַיֹּ֕אמֶר		Et vocauit iacob filios suos: & dixit.	
	הֵאָסְפ֗וּ וְאַגִּ֛ידָה לָכֶ֖ם אֵ֣ת אֲשֶׁר־יִקְרָ֥א		Congregamini: & annūciabo vobis quod	
	אֶתְכֶ֖ם בְּאַחֲרִ֥ית הַיָּמִֽים׃ הִקָּבְצ֤וּ וְשִׁמְעוּ֙		accidet vobis in nouissimo dierū. Congre	
	בְּנֵ֣י יַעֲקֹ֔ב וְשִׁמְע֖וּ אֶל־יִשְׂרָאֲבִיכֶֽם׃		gamini & audite filij iacob: & audite israel	
	רְאוּבֵן֙ בְּכֹרִ֣י אַתָּ֔ה כֹּחִ֖י וְרֵאשִׁ֣ית		patrē vestrū. Ruben primogenite meus tu:	
	אוֹנִ֑י יֶ֥תֶר שְׂאֵ֖ת וְיֶ֥תֶר עָֽז׃ פַּ֣חַז כַּמַּ֔יִם		fortitudo mea & principium virtutis mee:	
	אַל־תּוֹתַ֑ר כִּ֤י עָלִ֙יתָ֙ מִשְׁכְּבֵ֣י אָבִ֔יךָ		abundans in donis: ne abundes. quia ascen	
	אָ֖ז חִלַּ֥לְתָּ יְצוּעִ֥י עָלָֽה׃ שִׁמְעוֹן֙ וְלֵוִ֔י		disti cubile patris tui: tunc polluisti lectū	
	אַחִ֖ים כְּלֵ֣י חָמָ֑ס מְכֵרֹתֵיהֶ֖ם		meum ascendens. Symeō & leui fratres:	
	בְּסֹדָ֣ם תְּבֹ֔א בְּקָהָלָ֖ם אַל־תֵּחַ֣ד כְּבֹדִ֑י		vasa iniquitatis venditiones eorū. In secre	
	כִּ֤י בְאַפָּם֙ הָרְג֣וּ אִ֔ישׁ וּבִרְצֹנָ֖ם עִקְּרוּ־שֽׁוֹר׃		tum eorū non ingrediatur anima mea: & in	
	אָר֥וּר אַפָּ֖ם כִּ֣י עָ֑ז וְעֶבְרָתָ֖ם כִּ֥י קָשָׁ֛תָה		cōgregatione eorū non sit gloria mea: quia	
	אֲחַלְּקֵ֥ם בְּיַעֲקֹ֖ב וַאֲפִיצֵ֥ם בְּיִשְׂרָאֵֽל׃		in furore suo occiderūt virū: & in voluntate	
	יְהוּדָ֗ה אַתָּה֙ יוֹד֣וּךָ אַחֶ֔יךָ יָדְךָ֖ בְּעֹ֣רֶף		sua effoderūt murū. Maledictus furor eorū	
	אֹיְבֶ֑יךָ יִשְׁתַּחֲוּ֥ לְךָ֖ בְּנֵ֥י אָבִֽיךָ׃ גּ֤וּר		quia pertinax: & indignatio eorū quia dura	
	אַרְיֵה֙ יְהוּדָ֔ה מִטֶּ֥רֶף בְּנִ֖י עָלִ֑יתָ כָּרַ֤ע		fuit: diuidā eos in iacob: & dispergā eos in	
	רָבַ֙ץ֙ כְּאַרְיֵ֣ה וּכְלָבִ֔יא מִ֥י יְקִימֶֽנּוּ׃		israel. Iuda tu: te laudabūt fratres tui:	
	לֹא־יָס֤וּר שֵׁבֶט֙ מִיהוּדָ֔ה וּמְחֹקֵ֖ק מִבֵּ֣ין		manus tua in ceruicibus inimicorū tuorū:	
	רַגְלָ֑יו עַד־כִּ֥י יָבֹ֖א שִׁילֹ֑ה וְל֖וֹ יִקְּהַ֥ת עַמִּֽים׃		adorabūt te filij patris tui. Catulus leonis	
	אֹסְרִ֤י לַגֶּ֙פֶן֙ עִירֹ֔ה וְלַשֹּׂרֵקָ֖ה בְּנִ֣י אֲתֹנֹ֑ה		iuda: de germine fili mi ascendisti: requies	
	כִּבַּ֤ס בַּיַּ֙יִן֙ לְבֻשׁ֔וֹ וּבְדַם־עֲנָבִ֖ים סוּתֽוֹ׃		cens accubuisti sicut leo & sicut catulus	
	חַכְלִ֥ילִי עֵינַ֖יִם מִיָּ֑יִן וּלְבֶ֥ן שִׁנַּ֖יִם מֵחָלָֽב׃		leonis: quis suscitabit eum: non auferetur	
	זְבוּלֻ֖ן לְח֣וֹף יַמִּ֑ים וְה֣וּא לְח֔וֹף אֳנִיֹּ֖ת		sceptrum de iuda: & dux de femore eius:	
	וְיַרְכָת֖וֹ עַל־צִידֹֽן׃ יִשָּׂשכָ֖ר חֲמֹ֣ר גָּ֑רֶם		donec veniat cui reconditum est: & ipse	
	רֹבֵ֖ץ בֵּ֥ין הַמִּשְׁפְּתָֽיִם׃ וַיַּ֤רְא מְנֻחָה֙ כִּ֣י		expectatio gentiū. Ligans ad vineā pullū	
	טוֹבָ֔ה וְאֶת־הָאָ֖רֶץ כִּ֣י נָעִ֑מָה וַיֵּ֤ט שִׁכְמוֹ֙		suū asine: & ad vitē filium asine mee. Lauit	
	לִסְבֹּ֔ל וַיְהִ֥י לְמַס־עֹבֵֽד׃ דָּ֤ן יָדִין֙ עַמּ֔וֹ		in vino stolā suā: & in sanguine botri pallium	
	כְּאַחַ֖ד שִׁבְטֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃ יְהִי־דָ֤ן נָחָשׁ֙ עֲלֵי־דָ֔רֶךְ		suū. Rubicundi oculi ex vino: & candidi	
	שְׁפִיפֹ֖ן עֲלֵי־אֹ֑רַח הַנֹּשֵׁ֤ךְ עִקְבֵי־ס֙וּס֔		dentes ex lacte. Zabulon in portu maris ha	
	וַיִּפֹּ֥ל רֹכְבוֹ־אָח֖וֹר לִישׁוּעָתְךָ֥ קִוִּ֖יתִי יְהוָֽה׃		bitabit: & ipse in portu nauium: & latus	
	גָּ֣ד גְּד֔וּד יָגוּד֖וּ וְה֥וּא יָגֻ֖ד עָקֵֽב׃ מֵאָשֵׁר֙		eius ad sidonem. Issachar asinus fortis:	
	שְׁמֵנָ֣ה לַחְמ֔וֹ וְה֥וּא יִתֵּן־מַֽעֲדַנֵּי־מֶֽלֶךְ׃		accubans inter terminos. Et vidit requiē	
	נַפְתָּלִ֖י אַיָּלָ֣ה שְׁלֻחָ֑ה הַנֹּתֵ֥ן אִמְרֵי־שָֽׁפֶר׃		quia bona: & terrā quia speciosa: & inclinauit	
	בֵּ֥ן פֹּרָ֖ת יוֹסֵ֑ף בֵּ֥ן פֹּרָ֖ת עֲלֵי־עָ֑יִן בָּנ֥וֹת		humerum suum ad portandum: & factus est	
	צָעֲדָ֖ה עָלָ֥ה שׁוּר׃ וַיְמָרֻ֥הוּ וַיֹּרֻ֖הוּ וַיִּשְׂטְמֻ֥הוּ		tributis seruiens. Dan iudicabit populū suū:	
	בַּעֲלֵ֥י חִצִּֽים׃ וַתֵּ֣שֶׁב בְּאֵ֣תָן קַשְׁתּ֔וֹ וַיָּפֹ֙זוּ֙		sicut vna de tribubus israel. Fiat dan coluber	
	זְרֹעֵ֣י יָדָ֔יו מִיְּדֵ֖י אֲבִ֣יר יַעֲקֹ֑ב מִשָּׁ֛ם רֹעֶ֥ה		insidians in via: cerastes in semita: mordens	
	אֶבֶן־יִשְׂרָאֵֽל׃ מֵאֵ֣ל אָבִ֔יךָ וְיַעְזְרֶ֖ךָּ וְאֵ֣ת		ungulas equi: & cadet ascensor eius retror	
	שַׁדַּ֑י וַיְבָרְכֶ֙ךָּ֙ בִּרְכֹ֣ת שָׁמַ֔יִם מֵעָ֖ל		sum. Salutare tuum expectabo domine.	
	שִׁכְבַת־תְּה֣וֹם רֹבֶ֔צֶת תַּ֖חַת בִּרְכֹ֥ת שָׁדַ֖יִם		Gad accinctus pugnabit ante eum: & ipse	
	וָרָֽחַם׃ בִּרְכֹ֣ת אָבִ֔יךָ גָּבְר֥וּ עַל־בִּרְכֹ֖ת		accinget retrorsum. Aser pinguis panis	
	הוֹרַ֑י עַד־תַּאֲוַ֥ת גִּבְעֹ֖ת עוֹלָ֑ם תִּהְיֶ֣ינָה		eius: & ipse dabit delicias regales. Nephta	
	לְרֹ֣אשׁ יוֹסֵ֔ף וְלִקָּדְקֹ֖ד נְזִ֥יר אֶחָֽיו׃ בִּנְיָמִין֙		lim cerua emissa: qui dat eloquia pulchri	
	זְאֵ֣ב יִטְרָ֔ף בַּבֹּ֥קֶר יֹאכַ֖ל עַ֑ד וְלָעֶ֖רֶב		tudinis. Ioseph filius accrescens: filius	
	יְחַלֵּ֥ק שָׁלָֽל׃ כָּל־אֵ֙לֶּה֙ שִׁבְטֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל		accrescens & decorus aspectu. Filie discur	
	שְׁנֵ֣ים עָשָׂ֑ר וְזֹ֣את אֲשֶׁר־דִּבֶּ֤ר לָהֶם֙ אֲבִיהֶ֔ם		rerunt super murum: & iaculabantur eum	
	וַיְבָ֣רֶךְ אֹתָ֔ם אִ֚ישׁ אֲשֶׁ֣ר כְּבִרְכָת֔וֹ בֵּרַ֖ךְ		& odio habebant eum habentes iacula. Et	
	אוֹתָֽם׃ וַיְצַ֣ו אוֹתָ֔ם וַיֹּ֥אמֶר אֲלֵהֶ֖ם אֲנִ֣י		sedit in fortitudine arcus eius: & dissolute	
	נֶאֱסָ֑ף אֶל־עַמִּ֔י קִבְר֥וּ אֹתִ֖י אֶל־אֲבֹתָ֑י		sunt brachia manuum eius de manibus	
	אֶל־הַמְּעָרָ֗ה אֲשֶׁ֤ר בִּשְׂדֵה֙ עֶפְרֹ֣ן הַֽחִתִּ֔י		potentis iacob. Inde pastor egressus lapis	
	בִּמְעָרַ֣ת הַשָּׂדֶ֔ה אֲשֶׁ֥ר בִּשְׂדֵה֙ הַמַּכְפֵּלָ֔ה		israel. A deo patris tui qui erit adiutor	
	אֲשֶׁ֣ר עַל־פְּנֵ֣י מַמְרֵ֔א בְּאֶ֥רֶץ כְּנָ֖עַן		tuus: & benedicet tibi benedictionibus	
	אֲשֶׁ֣ר קָנָ֧ה אַבְרָהָ֛ם אֶת־הַשָּׂדֶ֖ה מֵאֵ֣ת		celi desuper: benedictionibus abyssi iacen	
	עֶפְרֹ֥ן הַֽחִתִּ֖י לַאֲחֻזַּת־קָֽבֶר׃ שָׁ֣מָּה קָבְר֣וּ		tis deorsum: benedictionibus vberum &	
	אֶת־אַבְרָהָ֗ם וְאֶת־שָׂרָה֙ אִשְׁתּ֔וֹ שָׁ֣מָּה קָבְר֔וּ		vuluarum. Benedictiones patris tui confor	
	אֶת־יִצְחָ֖ק וְאֶת־רִבְקָ֣ה אִשְׁתּ֑וֹ וְשָׁ֣מָּה קָבַ֔רְתִּי		tatę sunt benedictionibus patrum eius:	
	אֶת־לֵאָֽה׃ מִקְנֵ֥ה הַשָּׂדֶ֖ה וְהַמְּעָרָ֣ה אֲשֶׁר־בּ֑וֹ		donec venirent desideria montium eterno	
	מֵאֵ֖ת בְּנֵי־חֵֽת׃ וַיְכַל֙ יַעֲקֹ֔ב לְצַוֹּ֖ת אֶת־בָּנָ֑יו		rum: fiant in capite ioseph: & in vertice	
	וַיֶּאֱסֹ֤ף רַגְלָיו֙ אֶל־הַמִּטָּ֔ה וַיִּגְוַ֖ע וַיֵּאָ֥סֶף		nazarei fratrum suorum. Benjamin lupus	
	אֶל־עַמָּֽיו׃		rapax: mane comedet predam: & vespere	
			diuidet spolia. Omnes isti duodecim tribus	
			israel: & hec locutus est eis pater eorum:	
			& benedixit eis: vnumquemq; iuxta benedi	
			ctionem suam benedixit eis. Et precepit	
			eis: & dixit eis. Ego congregor ad populum	
			meum: sepelite me ad patres meos in spe	
			lunca que est in agro ephron hetthei. In	
			spelunca que est in agro duplici: que est	
			contra faciem mambre in terra chanaan:	
			que emit abraham cum agro ephron hetthei	
			in possessionem sepulture. Ibi sepelierunt	
			abraham & saram uxorem eius. Ibi sepe	
			lierunt ysaac & rebeccam uxorem eius: ibi	
			& ego sepelini liam. Possessio agri & spelun	
			ce que in eo est: a filijs heth. Et cum per	
			fecisset iacob precipiens filijs suis: collegit	
			pedes suos in lectulo: & expirauit: & appo	
			situs est populo suo.	

	Et vocauit iacob filios suos: & dixit.
	Congregamini: & annūciabo vobis quod
	accidet vobis in nouissimo dierū. Congre
	gamini & audite filij iacob: & audite israel
	patrē vestrū. Ruben primogenite meus tu:
	fortitudo mea & principium virtutis mee:
	abundans in donis: ne abundes. quia ascen
	disti cubile patris tui: tunc polluisti lectū
	meum ascendens. Symeō & leui fratres:
	vasa iniquitatis venditiones eorū. In secre
	tum eorū non ingrediatur anima mea: & in
	cōgregatione eorū non sit gloria mea: quia
	in furore suo occiderūt virū: & in voluntate
	sua effoderūt murū. Maledictus furor eorū
	quia pertinax: & indignatio eorū quia dura
	fuit: diuidā eos in iacob: & dispergā eos in
	israel. Iuda tu: te laudabūt fratres tui:
	manus tua in ceruicibus inimicorū tuorū:
	adorabūt te filij patris tui. Catulus leonis
	iuda: de germine fili mi ascendisti: requies
	cens accubuisti sicut leo & sicut catulus
	leonis: quis suscitabit eum: non auferetur
	sceptrum de iuda: & dux de femore eius:
	donec veniat cui reconditum est: & ipse
	expectatio gentiū. Ligans ad vineā pullū
	suū asine: & ad vitē filium asine mee. Lauit
	in vino stolā suā: & in sanguine botri pallium
	suū. Rubicundi oculi ex vino: & candidi
	dentes ex lacte. Zabulon in portu maris ha
	bitabit: & ipse in portu nauium: & latus
	eius ad sidonem. Issachar asinus fortis:
	accubans inter terminos. Et vidit requiē
	quia bona: & terrā quia speciosa: & inclinauit
	humerum suum ad portandum: & factus est
	tributis seruiens. Dan iudicabit populū suū:
	sicut vna de tribubus israel. Fiat dan coluber
	insidians in via: cerastes in semita: mordens
	ungulas equi: & cadet ascensor eius retror
	sum. Salutare tuum expectabo domine.
	Gad accinctus pugnabit ante eum: & ipse
	accinget retrorsum. Aser pinguis panis
	eius: & ipse dabit delicias regales. Nephta
	lim cerua emissa: qui dat eloquia pulchri
	tudinis. Ioseph filius accrescens: filius
	accrescens & decorus aspectu. Filie discur
	rerunt super murum: & iaculabantur eum
	& odio habebant eum habentes iacula. Et
	sedit in fortitudine arcus eius: & dissolute
	sunt brachia manuum eius de manibus
	potentis iacob. Inde pastor egressus lapis
	israel. A deo patris tui qui erit adiutor
	tuus: & benedicet tibi benedictionibus
	celi desuper: benedictionibus abyssi iacen
	tis deorsum: benedictionibus vberum &
	vuluarum. Benedictiones patris tui confor
	tatę sunt benedictionibus patrum eius:
	donec venirent desideria montium eterno
	rum: fiant in capite ioseph: & in vertice
	nazarei fratrum suorum. Benjamin lupus
	rapax: mane comedet predam: & vespere
	diuidet spolia. Omnes isti duodecim tribus
	israel: & hec locutus est eis pater eorum:
	& benedixit eis: vnumquemq; iuxta benedi
	ctionem suam benedixit eis. Et precepit
	eis: & dixit eis. Ego congregor ad populum
	meum: sepelite me ad patres meos in spe
	lunca que est in agro ephron hetthei. In
	spelunca que est in agro duplici: que est
	contra faciem mambre in terra chanaan:
	que emit abraham cum agro ephron hetthei
	in possessionem sepulture. Ibi sepelierunt
	abraham & saram uxorem eius. Ibi sepe
	lierunt ysaac & rebeccam uxorem eius: ibi
	& ego sepelini liam. Possessio agri & spelun
	ce que in eo est: a filijs heth. Et cum per
	fecisset iacob precipiens filijs suis: collegit
	pedes suos in lectulo: & expirauit: & appo
	situs est populo suo.

	וַיַּרְא־יוֹסֵף֙ כִּֽי־יָפִ֣יל אָבִ֔יו עַל־פָּנָ֖יו		Videns aūt ioseph q̄ cecidisset pr̄ pater suus	
	וַיֵּ֑בְךְּ וַיִּשַּׁק־לֽוֹ׃ וַיְצַ֣ו יוֹסֵ֗ף אֶת־עֲבָדָיו֙		sup faciē eius: & flens osculatus est eum. Et	
	אֶת־הָרֹפְאִ֔ים לַחֲנֹ֖ט אֶת־אָבִ֑יו וַיַּחַנְט֥וּ		precepit ioseph seruis suis medicis: vt con	
	הָרֹפְאִ֖ים אֶת־יִשְׂרָאֵֽל׃ וַיִּמְלְא֣וּ לוֹ֮ אַרְבָּעִ֣ים		dirent patrem suum aromatibus. Et impleti	
	י֣וֹם כִּ֣י כֵ֣ן יִמְלְא֣וּ יְמֵֽי־הַחֲנֻטִים֒ וַיִּבְכּ֨וּ		sunt ei quadraginta dies: sic enim implentur	
	אֹת֜וֹ מִצְרַ֗יִם שִׁבְעִ֥ים יֽוֹם׃ וַיַּעַבְר֣וּ יְמֵי־בְכִית֔וֹ		dies eorum qui condiuntur aromatibus. Et	
	וַיְדַבֵּ֥ר יוֹסֵ֖ף אֶל־בֵּ֣ית פַּרְעֹ֑ה לֵאמֹ֕ר אִם־נָ֥א		flebant eum egyptii septuaginta dies. Et	
	מָצָ֖אתִי חֵ֣ן בְּעֵינֵיכֶ֑ם דַּבְּר֣וּ נָ֠א בְּאָזְנֵ֨י		cum transissent dies fletus eius: locutus est	
	פַרְעֹ֜ה לֵאמֹ֗ר אָבִי֙ הִשְׁבִּיעַ֣נִי לֵאמֹ֔ר הִנֵּ֥ה		ioseph ad domum pharaonis dicens. Si in	
	אָנֹכִ֖י מֵ֑ת בְּקִבְרִ֗י אֲשֶׁ֤ר כָּרִיתִי֙ לִ֣י בְּאֶ֣רֶץ		uenio gratiam in oculis vestris: loquimini	
	כְּנָ֔עַן שָׁ֥מָּה תִקְבְּרֵ֖נִי וְעַתָּ֗ה אֶֽעֱלֶה־נָּא֙		in auribus pharaonis: dicentes. Pater meus	
	וְאֶקְבְּרָ֣ה אֶת־אָבִ֔י וְאָשׁ֖וּבָה׃ וַיֹּ֣אמֶר פַּרְעֹ֑ה		adiurauit me dicens. Ecce ego morior: in	
	עֲלֵ֗ה וְקְבֹ֛ר אֶת־אָבִ֖יךָ כַּאֲשֶׁ֥ר הִשְׁבִּיעֶֽךָ׃		sepulchro meo quod fodi mihi in terra cha	
	וַיַּ֣עַל יוֹסֵף֮ לִקְבֹּר֒ אֶת־אָבִיו֒ וַיַּ֣עַל אִתּ֗וֹ כָּל־עַבְדֵ֤י		naan: ibi sepelies me. Nunc ergo ascendam	
	פַרְעֹה֙ זִקְנֵ֣י בֵית֔וֹ וְכֹ֖ל זִקְנֵ֣י אֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃		& sepeliam patrem meum: & reuertar. Dixit	
	וְכֹל֙ בֵּ֣ית יוֹסֵ֔ף וְאֶחָ֖יו וּבֵ֣ית אָבִ֑יו רַ֣ק		pharao: ascende & sepeli patrem tuum sicut	
	טַפָּ֗ם וְצֹאנָם֙ וּבְקָרָ֔ם עָזְב֖וּ בְּאֶ֥רֶץ גֹּֽשֶׁן׃		adiurauit te. Ascendit ergo ioseph vt sepe	
	וַיַּ֤עַל עִמּוֹ֙ גַּם־רֶ֔כֶב גַּם־פָּרָשִׁ֖ים וַיְהִ֥י		liret patrem suum: & ascenderunt cum eo	
	הַֽמַּחֲנֶ֖ה כָּבֵ֥ד מְאֹֽד׃ וַיָּבֹ֙אוּ֙ עַד־גֹּ֣רֶן הָאָ֔טָד		omnes serui pharaonis: seniores domus eius	
	אֲשֶׁ֥ר בְּעֵבֶר֙ הַיַּרְדֵּ֔ן וַיִּסְפְּדוּ־שָׁ֥ם מִסְפֵּֽד־		& cuncti seniores terre egypti: & omnis do	
	גָּד֖וֹל וְכָבֵ֣ד עַד־מְאֹ֑ד וַיַּ֣עַשׂ לְאָבִ֔יו אֵ֖בֶל		mus ioseph & fratres eius: & domus patris	
	שִׁבְעַ֥ת יָמִֽים׃ וַיַּרְא֙ יוֹשֵׁ֣ב הָאָ֔רֶץ הַֽכְּנַעֲנִ֖י		eius: absq; paruulis & gregibus & armentis	
	אֶת־הָאֵ֣בֶל בְּגֹ֣רֶן הָאָ֔טָד וַיֹּ֣אמְר֔וּ אֵ֥בֶל		que dimiserunt in terra gessen. Ascenderunt	
	כָּבֵ֖ד זֶ֣ה לְמִצְרָ֑יִם עַל־כֵּ֣ן קָרָ֗א שְׁמָהּ֙		quoq; cum eo quadrige & equites: & castra	
	אָבֵ֣ל מִצְרַ֔יִם אֲשֶׁ֖ר בְּעֵ֥בֶר הַיַּרְדֵּֽן׃ כֵּ֣ן עָשׂ֣וּ		fuerunt grauissima nimis. Et venerunt vsq;	
	לוֹ֮ בָּנָיו֒ כַּאֲשֶׁ֣ר צִוָּ֔ם כֵּ֖ן עָשׂ֣וּ לוֹ֑		ad aream atad que est trans iordanem: &	
	וַיִּשְׂא֨וּ אֹת֜וֹ בָּנָ֗יו אַרְצָ

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Heb.	La. xlviij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.
				"Et posuit	accipiés ãt ioseph uuos filios suos: ihs ddé
				ooooooooooooooooooooooooooooo	λαβὼν δὲ ἰωσηφ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τὸν μὲν
				efraim ad dexterã surã	ephraim in dextera sua: a sinistris ãt israel:
				ideſt ad ſiniſtram iſrael:	ἐφραὶμ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ἐξ ἀριστερῶν δὲ ἰσραήλ,
				manaſſen vero in ſini=	at manasſe in sinistra: a dextris ãt israel:
				ſtra ſua ad dexterã. ſ. pa=	τὸν δὲ μανασσῆ ἐν τῇ ἀριστερᾷ, ἐκ δεξιῶν δὲ ἰσραήλ,
				tris: applicuitq; ambos	et applicuit illos ei. extẽdẽs ãt israel
				ad eũ. Qui extendens	καὶ ἤγγισεν αὐτοὺς αὐτῷ. ἐκτείνας δὲ ἰσραὴλ τὴν
				manum dexteram: posſuit ſuper caput	manũ dexterã: imposuit sup caput ephra=
				effraim: ſiuũ ioris fratriſ:	χεῖρα τὴν δεξιὰν, ἐτέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐφρα
				ſiniſtram autem	im: hic ãt erat iunior: et siniſtrã sup
				ſuper caput manaſſe:	ἰμ, ὗτος δὲ ἦν ὁ νεώτερος, καὶ τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τὴν
				quia maior natu erat	caput manasse: cõmutãs manus et bñ
				cõmutãs manus. Bene	κεφαλὴν μανασσῆ, ἐναλλάξας τὰς χεῖρας, καὶ εὐ
				dixit q Iacob ioſeph: &	dixit eis: et ait: de⁹ cui placuerũt
				ait. Deus	λόγησεν αὐτούς· καὶ εἶπεν, ὁ θεὸς ᾧ εὐηρέσησαν οἱ
				in cuius cõſpectu abula	pres mei incõspectu eius: abraam et isaac:
				uerũt patres mei abra=	πατέρες μου ἐνώπιον αὐτοῦ, ἀβραὰμ καὶ ἰσαάκ,
				am & iſaac: deus qui	deus q pascit me a iuuẽtute mea vsq in diẽ
				paſcit me ab adoleſcẽtia mea vſq in pñtem: dic: angelus	ὁ θεὸς ὁ τρέφων με ἐκ νεότητός μου ἕως τῆς ἡμέ=
				qui eruit me de cũctis	ρας ταύτης, ὁ ἄγγελος ὁ ῥυσάμενός με ἐκ πάντων
				malis: benedicat	malis: bñdicat pueros istos. τ
				pueris iſtis: & inuoce=	τῶν κακῶν, εὐλογήσαι τὰ παιδία ταῦτα· καὶ
				tur super eos nomẽ me	inuocabit sup eos nomẽ meũ: et no
				um: noia quoq; patrũ	ἐπικληθήσεται ἐπ' αὐτοῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ τὸ ὄνο
				meorum abraã & iſaac:	mẽ patrũ meoꝝ: abraã et isaac τ
				& creſcãt in multitudi=	μα τῶν πατέρων μου, ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ· καὶ
				nẽ ſup terrã. Vidẽs aũt	multiplicẽtur in multitudinẽ multã sup terrã. videṡ
				ioſeph: q intecta pſ	πληθυνθείησαν εἰς πλῆθος πολὺ ἐπὶ τῆς γῆς. ἰδὼν
				manũ ſu	ãt ioseph: q intecta pſ manũ su
				per caput ephraim: grauꝫ	δὲ ἰωσηφ, ὅτι ἐπέβαλεν ὁ πατὴρ τὴν χεῖρα αὐ
				ter accepit. Et apphẽſa	am dexterã sup caput ephraim: graue
				manũ pſis leuare conat	τοῦ τὴν δεξιὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐφραὶμ, βαρὺ
				de capite effraim: &	illi visum ẽ: τ apprehendit ioseph ma=
				trãſferre ſup caput ma	αὐτῷ κατεφάνη, καὶ ἀντελάβετο ἰωσὴφ τῆς χεὶ
				naſſe. Dixitq; ad	ρὸς patris sui: vt auferret cã de ca=
				pr: qa hic eſt primoge	pite ephraim sup caput manasse: dixit ãt
				nitus. Pone dexterã tu	φαλῆς ἐφραὶμ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μανασσῆ. ἔιπε δὲ
				am super caput eius.	ioseph patri suo: non sic pater: hic
				Qui renuens ait. Scio	ἰωσὴφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, οὐχ οὕτως πάτερ, οὗ=
				fili mi: ſcio.	.n. primogenit⁹. impone dexterã tuã sup
				& Piſte qppe erit in pplm:	τος γὰρ ὁ πρωτότοκος· ἐπίθες τὴν δεξιάν σου ἐπὶ τὴν
				& multiplicabi=	caput eius. et non voluit. sed dixit: scio fi
				tur: ſed frater eius iuni	κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἠθέλησεν· ἀλλ' εἶπεν, οἶδα τέκ
				or maior erit illo: &	li: scio. ipse erit in pplm: τ ipse exaltabitur. sed
				ſemẽ illius creſcet in	νον, οἶδα· αὐτὸς ἔσται εἰς λαόν, καὶ αὐτὸς ὑ.ωθήσεται· ἀλ
				gẽtes. Bñdixitq; eis	frater eius iunior maior illo erit: et
				in tempore illo: dicens:	λ' ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος μείζων αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ
				In te benedicetur	σπέρμα αὐτοῦ ἔσται εἰς πλῆθος ἐθνῶν. καὶ εὐλογήσεν αὐ
					τοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων, ἐν ὑμῖν εὐλογηθήσεται

Interp. chal.

וְנָטַל יוֹסֵף יָת תַּרְוֵיהוֹן יָת אֶפְרַיִם בִּימִינֵיהּ מִשְׁמָאלָא לְיִשְׂרָאֵל וְיָת מְנַשֶּׁה בִּשְׂמָאלֵיהּ מִימִינָא לְיִשְׂרָאֵל וְקָרִיב לְוָתֵיהּ׃ וַאֲוֹשִׁיט יִשְׂרָאֵל יָת יַמִּינֵיהּ וְשָׁוִי עַל רֵישָׁא דְאֶפְרַיִם וְהוּא זְעִירָא וְיָת שְׂמָאלֵיהּ עַל רֵישָׁא דִמְנַשֶּׁה אַחֲכֵּימִינוּ לְדוּכְתֵּי אֲרֵי מַבְּרָא בּוּכְרָא׃ וּבָרִיךְ יָת יוֹסֵף וַאֲמַר יְיָ דְּפָלְחוּ אֲבָהָתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק יְיָ דְּרָעָנִי מֵעִתְּרָא עַד יוֹמָא הָדֵין׃ מַלְאָכָא דְּפָרַק יָתִי מִכָּל בִּישָׁא יְבָרֵךְ יָת עוּלֵימַיָּא וְיִתְקְרֵי בְּהוֹן שְׁמִי וְשׁוּם אֲבָהָתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְלִכְנוּפֵי סַגִּין גְּוֵי אִיתַּשָּׁא עַל אַרְעָא׃ וַחֲזָא יוֹסֵף אֲרֵי שָׁוִי אֲבוּהִי יַד יְמִינֵיהּ עַל רֵישָׁא דְּאֶפְרַיִם וּבְאִישׁ לֵיהּ וְאַתְקֵיף לְאַעֲדָאָה יָתָהּ מֵעַל רֵישָׁא דְּאֶפְרַיִם לְאַתְחוֹתָהּ עַל רֵישָׁא דִּמְנַשֶּׁה׃ וַאֲמַר יוֹסֵף לַאֲבוּהִי לָא כֵן אֲבָא אֲרֵי דֵּין בּוּכְרָא שׁוּם יַמִּינָךְ עַל רֵישֵׁיהּ׃ וְסָרֵיב אֲבוּהִי וַאֲמַר יָדַעְנָא בְּרִי יָדַעְנָא אַף הוּא יְהֵי לְעַם וְאַף הוּא יִסְגֵּי וּבְרַם אֲחוּהִי זְעֵירָא יִסְגֵּי מִנֵּיהּ וּבְנוֹהִי יִהְוֹן שֵׁילְטִין בְּעַמְמַיָּא וּבָרִיכִינוּן בְּעַמְמַיָּא לְמֵימַר בָּךְ יְבָרֵךְ

Transla. Chal.

Et tulit ioseph ambos: ephraim in dextera sua ad ſiniſtrã iſrael: τ manaſen in ſiniſtra eius ad dexteram iſrael: τ applicauit eos ad eũ. Et tetẽdit iſrl dexterã ſuã: τ posuit eam sup caput ephraim: qui erat iunior: et siniſtrã ſuam super caput manaſſe: docuit manus ſuas: quãuis manaſſes erat primogenitus. Et benedixit ioſeph: et ait. Deus in cui⁹ cõſpectu feruierũt patres mei abzahã τ iſaac: deus qui pauit me a natiuitate mea vſq in diẽ hanc. Angelus q eruit me ab oi malo benedicat pueris: τ inuocetur in eis nomẽ meũ et nomẽ patrũ meoꝝ abzaham τ iſaac: τ quasi piſces maris multiplicẽtur iter filios hoim sup terra. Et vidit ioseph q poſuit pater ſuus dexterã ſuã sup caput ephraim: τ diſpliciut in oculis ſuis: τ ſuſtulit manum pris ſui: vt amoueret eam de capite ephraim vt poneret eaꝫ sup caput manaſſe. Et ait ioſeph patri ſuo. Non ita decet pater mi: hic enī eſt primogenitus: pone dexterã tuaꝫ sup caput eius. Et nolut pater ſuus. et ait. Scio fili mi: ſcio: ipſe qppe erit in pplm: τ etiã ipſe multiplicabitur. Sed frater eius iunior multiplicabiſ magis & ille τ: filij ſui erunt diſiantes in populis. Et bñdixit eis in die illa dicens. In te bñdicet

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Heb.	La. xlix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.
				"israel dicẽtes:	israel: dicẽtes: faciat te de⁹: sicut ephraī τ sicut
				faciat tibi deus	ἰσραὴλ, λέγοντες, ποιήσαι σε ὁ θς, ὡς ἐφραὶμ καὶ ὡς
				sicut effraiꝫ & sicut ma	manasse. τ posuit ephraim ante manasse.
				naſſe. cõſtituitq;	μανασσῆ· καὶ ἔθηκε τὸν ἐφραὶμ ἔμπροσθεν τ μανασσῆ.
				effraiꝫ ante manaſſen.	dixit ãt israel ioseph: ecce ego morior: τ
				& ait	ἶπε δὲ ἰσραὴλ τῷ ἰωσὴφ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐτοθνήσκω, καὶ
				ad ioſeph filiũ ſuũ. En	erit deus vobiſcũ: τ reducet vos in terrã
				ego morior: & erit de	ἔσαι ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν
				us vobiſcum: reducetq;	patrũ vſm. ego ãt do tibi ſicimã precipuã
				vos ad terram pa	τῶν πατρῶν ὑμῶν. ἐγὼ δὲ δίδωμί σοι σίκιμα ἐξαίρετον
				trũ veſtrorum. Do tibi	sup fratres tuos. quã accepi de manu a=
				ptẽ vnã extra fratres	ὑπὲρ τοὺς ἀδελφούς σου. ἣν ἔλαβον ἐκ χειρὸς ἀ
				tuos: quam tuli de	morreoꝝ in gladio meo et arcu.
				de mãu ãmorrei oratione	μορραίων ἐν μαχαίρᾳ μου καὶ τόξῳ. Ca. 49.
				mea τ depie=	
				catione mea.	A Vocauit ãt iacob filios suos: τ ait:
				Cap. 49.	ἐκάλεσε δὲ ἰακὼβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν,
				Congregamini τ audite filij iacob: τ	cõgregamini: et ãudite filij iacob: qđ ocurret vob:
				suscipite doctrinã ab	συνάχθητε, ἵνα ἀναγγείλω ὑμῖν, τί ἀπαντήσει ὑμῖν,
				israel patre vſo. Ruben	in nouissimis diebus. cõgregamini τ audite
				primogenitus meus:	ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν· ἀθροίσθητε καὶ ἀκούσατε
				tu fortitudo mea: τ	filij iacob: audite israel pfem vſm. rhu
				principiũ fortitudinis mee:	υἱοὶ ἰακὼβ, ἀκούσατε Ἰσραὴλ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· ῥοὺ
				tu accepturus eras partes	βὴ πρωτότοκός μου, συὶ ἰσχύς μου, καὶ ἀρχὴ τῶν τέκ
				trẽs: pmogenitură. ſ. et ſa	νών μου: ὑπερος ἀφερεθῆναι· τ ὑπερος cõtumac
				cerdotiũ τ regnuꝫ. ſed qꝫ	των μου, σκληρὸς φερεσθαι, καὶ σκληρὸς ἀυθάδης·
				fecutus es volun tatẽ tuã: ſi=	iniurią feciſti: ſicut aꝰ nõ efferuceas. aſcẽdiſti. n. ſup
				cut aqua effuſa: nõ pficies: neq; accipies portiõ ẽ ſu	ἐξύβρισας, ὡς ὕδωρ μὴ ἐκχέσης. ἀνέβης γὰρ ἐπὶ τὴν
				per crescentem qm aſcẽdiſti cubile patris tui: tunc	κοίτην τοῦ πατρός σου· τότε ἐμίανας τὴν σρωμνήν,
				filt mi violaſti: qm aſcendiſti ſtratũ meũ. Symeon et	ἀνέβης ἐπὶ τὴν κοίτην μου. Συμεὼν καὶ Λευὶ ἀδελφοὶ συνετέλεσαν
				leui frẽs: viri fortiſſimi in terra peregrinationis ſue	ἀδικίαν· ἐξαίρεσεως αὐτῶν· εἰς βουλὴν αὐτῶν μὴ ἔλθοι
				fecerũt fortitudiñẽ. In ſecreto eoꝝ nõ fuit aia mea: τ	ψυχή μου, καὶ ἐπὶ τῇ συνάσει αὐτῶν μὴ ἐρίσαι· ὅτι
				in cõgregatione eoꝝ non cõueniat glõia mea: qđ in	ἐν θυμῷ αὐτῶν ἀπέκτειναν ἄν
				furore ſuo occiderũt ociſſionẽ: τ in volũtate ſua ſuffo=	θρωπους, καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῶν ἐνευρόκοπησαν ταῦ
				derũt murũ inimicoꝝ. Maledictus ſit furoꝛ eoꝝ: qm	ῥη, maledictus furor eoꝝ: qꝛ pertinax. et
				fortiſ: τ ira eoꝝ: qꝛ dura. diuidã eos in iacob: τ diſper=	ρον· ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν, ὅτι αὐθάδης· καὶ ἡ
				gam eos in iſrael. Juda laudabo te: τ nõ es cõfuſus:	ὀργὴ αὐτῶν, ὅτι ἐσκληρύνθη· διαμεριῶ αὐτοὺς ἐν ἰακώβ,
				te laudabũt fratres tui. manꝰ tue ſup dorſũ inimicoꝝ	τ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν Ἰσραήλ· Ἰούδα, σὲ αἰνέσουσι
				tui. adorabũt te filij patris tui. catulus	B ἀδελφοί σου. αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νῶτον τῶν ἐχθρῶν
				leonis Juda. ad	σου. προσκυνήσουσί σοι οἱ υἱοὶ τ πατρός σου. σκύμνος

Interp. chal.

יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר יְיָ כַּאֲפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה וְשַׁוִּי יָת אֶפְרַיִם קֳדָם מְנַשֶּׁה וַאֲמַר יִשְׂרָאֵל לְיוֹסֵף הָא אֲנָא מָאִית וִיהֵי מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעֲדֵיכוֹן וְאָתֵיב יְיָ יָתְכוֹן לְאַרְעָא אֲבָהָתְכוֹן וְאֶנָא יְהַבִית לָךְ חוּלָק חַד יַתִּיר עַל אֲחָךְ דְּנָסֵיךְ יְבִית מִידָּא דֶּאֱמוֹרָאָה בְּצִלְּתִי וּבְקַשְׁתִּי׃ Ca. xlix. וּקְרָא יַעֲקֹב לִבְנוֹהִי וַאֲמַר אִתְכַּנְּשׁוּ וְאֶחֱוֵי לְכוֹן יָת דְּיַעְתֵּד יְתָכוֹן בְּסוֹף יוֹמַיָּא׃ אִתְכַּנְּשׁוּ וּשְׁמָעוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְקַבִּילוּ אוּלָּנָן מִן יִשְׂרָאֵל אֲבוּכוֹן׃ רְאוּבֵן בּוּכְרִי אַתְּ חֵילִי וְרֵישׁ תּוּקְפִּי לַךְ הָוֵה חָזֵי לְמִיסַּב תֻּלְתָּא חוּלָקִין בְּכוּרְתָּא כַּהֲנוּתָא וּמַלְכוּתָא וְעַל דְּאִזְלַתְּ לְקַבֵּיל אַפֵּךְ הֲכַמְיָא בְּרַם לָא אִהֲנֵיתָא חוּלָקָא תִּתֵּר לָא אִסְתַּאַר לְיִתְמְשְׁכָבֵי אֲבוּךְ אֱדַיִן סְלִיקְתָּא לְיִצְוְתִּי וּוִירִי בְּרִי סְלִיקְתָּא׃ שִׁמְעוֹן וְלֵוִי אַחִין גּוּבְרִין בְּזֵרְעָא תִּתְבַּזְּעוּן עִבְדֵי גְּבוּרְתְּהוֹן לָא תֵּיתֵי נַפְשִׁי בְּקִבּוּלְהוֹן וְלָא תִּתְיַחֵד יְקָרִי בְּכֻנְשְׁתְּהוֹן לְמֵימַר לָא נְתִית מִן יְקָרָא דִּי בְּרִיוְתְּהוֹן כַּמְטוֹל קְטוֹל וְכִרְעוּתְהוֹן תְּרַע שׁוֹר סַנְאֵה׃ לֵיט רוּגְזֵיהוֹן אֲרֵי תַקִּיף וְחֵימְתְּהוֹן אֲרֵי קַשְׁיָא אֲפַלְגִינוּן בְּיַעֲקֹב וַאֲבַדְּרִינוּן בְּיִשְׂרָאֵל׃ יְהוּדָה אַתְּ אִתְיָדוּן אַחָךְ וְלָא בְּהֵיתְיָא בָּךְ לָךְ יְהוּדָן אֲחָךְ יְדָךְ עַל צְוָארֵי דְּבָבָךְ יִתְבַּדְּרוּן שְׁבַאךְ יְהוֹן מְחַזְּרִין קֳדָל מֵדָּבָךְ וְיהוֹן מְכַדְּמִין לְמִשְׁאַל פִּשְׁלָמָךְ בְּנֵי אַבוּךְ׃

Transla. Chal.

israel: dicens. Ponat te de⁹ sicut ephraim τ sicut manaſſen: τ posuit ephraim ãte manaſſẽ. Dixitq; israel ad ioſeph. Ecce ego morior: τ erit verbũ dñi in adiutoriũ veſtrũ: τ reducet vos i terrã patrũ veſtrorũ. Ego autẽ do tibi partẽ vnam precipuã sup fratres tuos: quam tuli de manu amorrei oratione mea τ depiecatione mea. Cap. 49.

ET vocauit iacob filios suos: τ ait. Congregamini τ nũciabo vobis que vobis euenient in fine dierus. Congregamini τ audite filij iacob: τ ſuſcipite doctrinã ab israel patre vſo. Ruben primogenitus meus es tu robur meũ τ principiũ fortitudinis mee: tu accepturus eras partes trẽs: pmogenitură. ſ. et ſacerdotiũ τ regnuꝫ. ſed qꝫ ſecutus es volun tatẽ tuã: ſicut aqua effuſa: nõ pficies: neq; accipies portiõ ẽ ſu pererescentem qm aſcẽdiſti cubile patris tui: tunc filt mi violaſti: qm aſcendiſti ſtratũ meũ. Symeon et leui frẽs: viri fortiſſimi in terra peregrinationis ſue fecerũt fortitudiñẽ. In ſecreto eoꝝ nõ fuit aia mea: τ in cõgregatione eoꝝ non cõueniat glõia mea: qđ in furore ſuo occiderũt ociſſionẽ: τ in volũtate ſua ſuffoderũt murũ inimicoꝝ. Maledictus ſit furoꝛ eoꝝ: qm fortiſ: τ ira eoꝝ: qꝛ dura. diuidã eos in iacob: τ diſpergam eos in iſrael. Juda laudabo te: τ nõ es cõfuſus: te laudabũt fratres tui. Manus tua prevalebit cõtra inimicos tuos. diſpergẽtur hoſtes tui. cõuertẽtur retrorſum in conſpectu tuo: τ prevenient ſalutantes te filij patris tui. dominium

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Geſi.	Ca. xlix.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.
	"אַרְיֵה "יְהוּדָה "מִטֶּרֶף "בְּנִי "עָלִיתָ "אָרִיה "ſ "leonis "iuda. "Ad predã			"leonis "iuda. "Ad predã	leonis iuda. ex germine fili mi aſcendiſti. recubẽs:
	"fili mi "aſcendiſti: ooooooo			"fili mi "aſcendiſti: ooooooo	λέοντος Ἰούδα. ἐκ βλαστοῦ υἱέ μου ἀνέβης. ἀναπεσών,
	"requieſcens "accubuiſti			"requieſcens "accubuiſti	ἐκοιμήθης ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος. τίς ἐγερεῖ αὐτόν;
	"vt leo: "& quaſi leena.			"vt leo: "& quaſi leena.	et ſicut catul̃ leonis. ꝺa ſuſcitabit eũ:
	"quis "ſuſcitabit eũ? "Nõ			"quis "ſuſcitabit eũ? "Nõ	nõ deficiet principa ex iuda: et dux ex
	"auferetur "ſceptrũ de iu			"auferetur "ſceptrũ de iu	fẽore ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μη
	da "& dux "de "femore e			da "& dux "de "femore e	meꝝ ἕως οὗ ἔλθῃ τὰ ἀπόκειμενα αὐτῷ. καὶ αὐτὸς
	ius: "donec "veniat "qui			ius: "donec "veniat "qui	expectatio gentiũ: ligans ad vineã pul
	mittẽdus eſt: "& "ipſe "erit			mittẽdus eſt: "& "ipſe "erit	προσδοκία ἐθνῶν. δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶ
	expectatio "gẽtiũ. "Ligãſ			expectatio "gẽtiũ. "Ligãſ	λῶ υἱοῦ· καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ. πλυ
	"ad vineã "pullũ ſuũ: "&			"ad vineã "pullũ ſuũ: "&	bit in vino ſtolã ſuã: et in ſanguine vue
	ad vitem "o "fili mi "aſinã			ad vitem "o "fili mi "aſinã	νει ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς
	ſuã. "Lauabit "i vino "ſto			ſuã. "Lauabit "i vino "ſto	pallũ ſuũ. pulchri oculi eius
	lam ſuã: "& i ſãguie "vue			lam ſuã: "& i ſãguie "vue	τὸν περιβολὴν αὐτοῦ. χαροπωτεροὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
	"pallũ ſuũ. "Pulchriores			"pallũ ſuũ. "Pulchriores	pre vino. τ albi dentes eĩ quã lac. ꝫa
	ſunt "oculi eius "vino: "&			ſunt "oculi eius "vino: "&	ἀπὸ οἴνου. καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα. Ἰακὼβ
	"dẽtes eius "lacte "candi			"dẽtes eius "lacte "candi	maris "habitabit: "& "in ſta
	diores. "zabulõ "i littore			diores. "zabulõ "i littore	tiõe nauiũ: ptigẽs "vſq;
	"maris "habitabit: "& "in ſta			"maris "habitabit: "& "in ſta	ad "ſydonẽ. "iſachar "aſi
	tiõe nauiũ: ptigẽs "vſq;			tiõe nauiũ: ptigẽs "vſq;	nus "fortis: "accubãs "iter
	ad "ſydonẽ. "iſachar "aſi			ad "ſydonẽ. "iſachar "aſi	terminos. "Vidit "requi
	nus "fortis: "accubãs "iter			nus "fortis: "accubãs "iter	em "ꝙ eſſet "bona: ooo
	terminos. "Vidit "requi			terminos. "Vidit "requi	"& "terrã "ꝙ "optima: "&
	em "ꝙ eſſet "bona: ooo			em "ꝙ eſſet "bona: ooo	ſuppoſuit "humerũ ſuũ
	"& "terrã "ꝙ "optima: "&			"& "terrã "ꝙ "optima: "&	"ad portãdũ: "factuſq; ẽ
	ſuppoſuit "humerũ ſuũ			ſuppoſuit "humerũ ſuũ	"tributis "ſeruiẽs. "Dã "in
	"ad portãdũ: "factuſq; ẽ			"ad portãdũ: "factuſq; ẽ	dicabit "populũ ſuũ: "ſi
	"tributis "ſeruiẽs. "Dã "in			"tributis "ſeruiẽs. "Dã "in	cut & alia "tribus "in iſra
	dicabit "populũ ſuũ: "ſi			dicabit "populũ ſuũ: "ſi	el. "Fiat "dan "coluber "in
	cut & alia "tribus "in iſra			cut & alia "tribus "in iſra	"via: "ceraſtes "in "ſemita
	el. "Fiat "dan "coluber "in			el. "Fiat "dan "coluber "in	"mordẽs "vngulas "equi:
	"via: "ceraſtes "in "ſemita			"via: "ceraſtes "in "ſemita	"vt cadat "aſcenſor eius
	"mordẽs "vngulas "equi:			"mordẽs "vngulas "equi:	"retro. "Salutare tuũ "ex
	"vt cadat "aſcenſor eius			"vt cadat "aſcenſor eius	pectabo "domine. "Gad
	"retro. "Salutare tuũ "ex			"retro. "Salutare tuũ "ex	"accictus "preliabitur an
	pectabo "domine. "Gad			pectabo "domine. "Gad	te eũ: "& "ipſe "accingetur
	"accictus "preliabitur an			"accictus "preliabitur an	"retrorſum. "Aſer "pin
	te eũ: "& "ipſe "accingetur			te eũ: "& "ipſe "accingetur	guis "pãs eius: "& "ꝑbebit
	"retrorſum. "Aſer "pin			"retrorſum. "Aſer "pin	"delitias "regibus. "Nep
	guis "pãs eius: "& "ꝑbebit			guis "pãs eius: "& "ꝑbebit	talim "ceruus "emiſſus &
	"delitias "regibus. "Nep			"delitias "regibus. "Nep	leonis iuda. ex germine fili mi aſcendiſti. recubẽs:
	talim "ceruus "emiſſus &			talim "ceruus "emiſſus &	λέοντος Ἰούδα. ἐκ βλαστοῦ υἱέ μου ἀνέβης. ἀναπεσών,
	"אָדָה "עֲלָה			Transla. Chal.	ἐκοιμήθης ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος. τίς ἐγερεῖ αὐτόν;
	"כָּרַע "רָבַץ "כְּאַרְיֵה "וּכְלָבִיא "מִי "יְקִימֶנּוּ: "לֹא "יָסוּר "שֵׁבֶט "מִיהוּדָה			"ſ "leonis "iuda. "Ad predã	nõ deficiet principa ex iuda: et dux ex fe
	"וּמְחֹקֵק "מִבֵּין "רַגְלָיו "עַד "כִּי "יָבֹא			"fili mi "aſcendiſti: ooooooo	more ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μη
	"שִׁילֹה "וְלוֹ "יִקְּהַת "עַמִּים: "אֹסְרִי			"requieſcens "accubuiſti	morꝫ eĩ: donec veniãt repoſita ei. et ipſe
	"לַגָּפֶן "עִירָה "וְלַשֹּׂרֵקָה "בְּנִי "אֲתֹנוֹ			"vt leo: "& quaſi leena.	ρῶν αὐτῷ, ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ. καὶ αὐτὸς
	"כִּבֵּס "בַּיַּיִן "לְבֻשׁוֹ "וּבְדָם "עֲנָבִים			"quis "ſuſcitabit eũ? "Nõ	expectatio gentiũ: ligans ad vineã pul
	"סוּתֹה: "חַכְלִילִי "עֵינַיִם "מִיָּיִן "וּלְבֶן			"auferetur "ſceptrũ de iu	προσδοκία ἐθνῶν. δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶ
	"שִׁנַּיִם "מֵחָלָב: "זְבוּלֻן "לְחוֹף "יַמִּים "יַחֹף			da "& dux "de "femore e	λῶ υἱοῦ· καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ. πλυ
	"יִשָּׂשכָר "חֲמֹר "גָּרֶם "רֹבֵץ "בֵּין			ius: "donec "veniat "qui	bit in vino ſtolã ſuã: et in ſanguine vue
	"הַמִּשְׁפְּתָיִם: "וַיַּרְא "מְנֻחָה "כִּי "טוֹב			mittẽdus eſt: "& "ipſe "erit	νει ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς
	"וְאֶת "הָאָרֶץ "כִּי "נָעֲמָה "וַיֵּט "שִׁכְמוֹ			expectatio "gẽtiũ. "Ligãſ	pallũ ſuũ. pulchri oculi eius
	"לִסְבֹּל "וַיְהִי "לְמַס "עֹבֵד: "דָּן "יָדִין			"ad vineã "pullũ ſuũ: "&	τὴν περιβολὴν αὐτοῦ. χαροπωτεροὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
	"עַמּוֹ "כְּאַחַד "שִׁבְטֵי "יִשְׂרָאֵל: "יְהִי "דָן			ad vitem "o "fili mi "aſinã	pre vino. τ albi dentes eĩ quã lac. ꝫa
	"נָחָשׁ "עֲלִי "דָּרֶךְ "שְׁפִיפֹן "עֲלִי "אֹרַח			ſuã. "Lauabit "i vino "ſto	ἀπὸ οἴνου. καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα. Ἰακὼβ
	"הַנֹּשֵׁךְ "עִקְבֵי "סוּס "וַיִּפֹּל "רֹכְבוֹ "אָחוֹר			lam ſuã: "& i ſãguie "vue	maris "habitabit: "& "in ſta
	"לִישׁוּעָתְךָ "קִוִּיתִי "יְהוָה: "גָּד			"pallũ ſuũ. "Pulchriores	tiõe nauiũ: ptigẽs "vſq;
	"אֲחֹר "יְשׁוּעֶנּוּ "וְהוּא: "וְנֶד "יְנוּדֶנּוּ "וְהוּא "יָנֶד "עָקֹב:			ſunt "oculi eius "vino: "&	ad "ſydonẽ. "iſachar "aſi
	"נְפְתָּלִי "אַיָּלָה "שְׁלֻחָה "הַנֹּתֵן "אִמְרֵי "שָׁפֶר: "בֵּן "פֹּרָת "יוֹסֵף "בֵּן			"dẽtes eius "lacte "candi	nus "fortis: "accubãs "iter
	"פֹּרָת "עֲלֵי "עָיִן "בָּנוֹת "צָעֲדָה "עָלֵי "שׁוּר: "וַיְמָרְרֻהוּ "וַיָּרֹבּוּ "וַיִּשְׂטְמֻהוּ			diores. "zabulõ "i littore	terminos. "Vidit "requi
	"בַּעֲלֵי "חִצִּים: "וַתֵּשֶׁב "בְּאֵיתָן "קַשְׁתּוֹ "וַיָּפֹזּוּ "זְרֹעֵי "יָדָיו "מִידֵי "אֲבִיר "יַעֲקֹב			"maris "habitabit: "& "in ſta	em "ꝙ eſſet "bona: ooo
	"מִשָּׁם "רֹעֶה "אֶבֶן "יִשְׂרָאֵל: "מֵאֵל "אָבִיךָ "וְיַעְזְרֶךָּ "וְאֵת "שַׁדַּי "וִיבָרְכֶךָּ			tiõe nauiũ: ptigẽs "vſq;	"& "ꝑ "terrã "ꝙ "optima: "&
	"בִּרְכֹת "שָׁמַיִם "מֵעָל "בִּרְכֹת "תְּהוֹם "רֹבֶצֶת "תָּחַת "בִּרְכֹת "שָׁדַיִם "וָרָחַם:			ad "ſydonẽ. "iſachar "aſi	ſuppoſuit "humerũ ſuũ
	"בִּרְכֹת "אָבִיךָ "גָּבְרוּ "עַל "בִּרְכֹת "הוֹרַי "עַד "תַּאֲוַת "גִּבְעֹת "עוֹלָם "תִּהְיֶיןָ			nus "fortis: "accubãs "iter	"ad portãdũ: "factuſq; ẽ
	"לְרֹאשׁ "יוֹסֵף "וּלְקָדְקֹד "נְזִיר "אֶחָיו: "בְּכוֹר "שׁוֹרוֹ "הָדָר "לוֹ "וְקַרְנֵי "רְאֵם			terminos. "Vidit "requi	"tributis "ſeruiẽs. "Dã "in
	"קַרְנָיו "בָּהֶם "עַמִּים "יְנַגַּח "יַחְדָּו "אַפְסֵי "אָרֶץ "וְהֵם "רִבְבוֹת "אֶפְרַיִם			em "ꝙ eſſet "bona: ooo	dicabit "populũ ſuũ: "ſi
	"וְהֵם "אַלְפֵי "מְנַשֶּׁה: "וּלְזְבוּל�un "אָמַר "שְׂמַח "זְבוּל�un "בְּצֵאתֶיךָ "וְיִשָּׂשכָר "בְּאֹהָלֶיךָ			"& "terrã "ꝙ "optima: "&	cut & alia "tribus "in iſra
	"עַמִּים "הַר "יִקְרָאוּ "שָׁם "יִזְבְּחוּ "זִבְחֵי "צֶדֶק "כִּי "שֶׁפַע "יַמִּים "יִינָקוּ			ſuppoſuit "humerũ ſuũ	el. "Fiat "dan "coluber "in
	"וְשִׂפְנֵי "טְמוּנֵי "חוֹל: "וְזָבוּל�un "לְחוֹף "יַמִּים "יִשְׁכֹּן "וְהוּא "לְחוֹף "אֳנִיּוֹת			"ad portãdũ: "factuſq; ẽ	"via: "ceraſtes "in "ſemita
	"וְיַרְכָתוֹ "עַל "צִידוֹן: "יִשָּׂשכָר "חֲמֹר "גָּרֶם "רֹבֵץ "בֵּין "הַמִּשְׁפְּתָיִם			"tributis "ſeruiẽs. "Dã "in	"mordẽs "vngulas "equi:
	"וַיַּרְא "מְנֻחָה "כִּי "טוֹב "וְאֶת "הָאָרֶץ "כִּי "נָעֲמָה "וַיֵּט "שִׁכְמוֹ			dicabit "populũ ſuũ: "ſi	"vt cadat "aſcenſor eius
	"לִסְבֹּל "וַיְהִי "לְמַס "עֹבֵד: "דָּן "יָדִין "עַמּוֹ "כְּאַחַד "שִׁבְטֵי "יִשְׂרָאֵל: "יְהִי			cut & alia "tribus "in iſra	"retro. "Salutare tuũ "ex
	"דָן "נָחָשׁ "עֲלִי "דָּרֶךְ "שְׁפִיפֹן "עֲלִי "אֹרַח "הַנֹּשֵׁךְ "עִקְבֵי "סוּס "וַיִּפֹּל			el. "Fiat "dan "coluber "in	pectabo "domine. "Gad
	"רֹכְבוֹ "אָחוֹר: "לִישׁוּעָתְךָ "קִוִּיתִי "יְהוָה: "גָּד "גְּדוּד "יְגוּדֶנּוּ "וְהוּא "יָגֻד "עָקֵב:			"via: "ceraſtes "in "ſemita	"accictus "preliabitur an
	"מֵאָשֵׁר "שְׁמֶנָה "לַחְמוֹ "וְהוּא "יִתֵּן "מַעֲדַנֵּי "מֶלֶךְ: "נַפְתָּלִי "אַיָּלָה "שְׁלֻחָה			"mordẽs "vngulas "equi:	te eũ: "& "ipſe "accingetur
	"אֹמֵר "נֹתֵן "אִמְרֵי "שָׁפֶר			"vt cadat "aſcenſor eius	"retrorſum. "Aſer "pin
	"עֵדֶן			"retro. "Salutare tuũ "ex	guis "pãs eius: "& "ꝑbebit
	Pritiua chal.	Interp̃. chal.		pectabo "domine. "Gad	"delitias "regibus. "Nep
	"שְׂרָא "רָבָה "דון	erit ei in principio: ſed in fine magnificabitur regnũ		"accictus "preliabitur an	talim "ceruus "emiſſus &
	"נוח "שְׂרָא "אֲתָא	domus iuda: quoniã de iudicio mortis filii mi animã		te eũ: "& "ipſe "accingetur	leonis iuda. ex germine fili mi aſcendiſti. recubẽs:
	"זוע "עֲדָה "אֲתָא	tuam abſtuliſti. requieſcet ꝛ habitabit in fortitudine		"retrorſum. "Aſer "pin	λέοντος Ἰούδα. ἐκ βλαστοῦ υἱέ μου ἀνέβης. ἀναπεσών,
	"שְׁמַע "סָחַר "חֲבָרָה	quaſi leo ꝛ quaſi leena: neq; erit regnum quod cõmo		guis "pãs eius: "& "ꝑbebit	ἐκοιμήθης ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος. τίς ἐγερεῖ αὐτόν;
	"בְּעָה "דָּבָה "טוב	ueat eum. Non auferetur habens principatum ꝛ vo		"delitias "regibus. "Nep	nõ deficiet principa ex iuda: et dux ex fe
	"כְּסָה "סְמַךְ "עֲנָף	mo iuda neq; ſcriba a filijs filiorũ eius: donec veniat		talim "ceruus "emiſſus &	more ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μη
	"חֲוַר "עָנָם	meſſias cuius eſt regnũ: et ei obedient populi. Habi			morꝫ eĩ: donec veniãt repoſita ei. et ipſe
	"כְּבַשׁ "אָכַל "הָוָה	tabit iſrael in circuitu ciuitatis ſue: populi edificabũt			ρῶν αὐτῷ, ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ. καὶ αὐτὸς
	"מָטָא "חֶסֶן	templum eius: erunt̃q; iuſti in circuitu eius: ꝛ facto			expectatio gentiũ: ligans ad vineã pul
	"עֲבַד "בְּרָה "שָׁצָא	res legis in doctrina eius: purpura optima erit veſti			προσδοκία ἐθνῶν. δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶ
	"דּוּר "שְׁאַר "הֲוָת	mentum illius: operimentum eius erit ſertcum tin			λῶ υἱοῦ· καὶ τῇ ἕλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ. πλυ
	"נְסַךְ "בְּחַר "קוּם	ctum coccino variiſq; coloribus. montes eius rubicũ			bit in vino ſtolã ſuã: et in ſanguine vue
	"פָּרַשׁ "שְׁנָה "נוּחַ	dioꝛes erunt in vineis ſuis: diſtillabunt colles eius			νει ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς
	"אִים "רָטַב "מָחָא	emũ. dealbabũtur campi eius frumento ꝛ gregibus			pallũ ſuũ. pulchri oculi eius
	"תָּקַף "חָזֶה "שְׂרָא	ouium. Zabulon iuxta portũ maris habitabit: et ipſe			τὴν περιβολὴν αὐτοῦ. χαροπωτεροὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
	"כְּבַל "שְׂרָא "אֲתָא	ſubijciet prouincias nauibus: ꝛ bona maris come			pre vino. τ albi dentes eĩ quã lac. ꝫa
	"זוע "עֲבַר "תּוּב	det: ꝛ terminus eius erit pertingens vſq; ad ſydonẽ.			ἀπὸ οἴνου. καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα. Ἰακὼβ
	"טוב "רָבָה "פֶּגֶן	Iſachar ouis in ſubſtantia: et poſſeſſio eius erit in			maris "habitabit: "& "in ſta
	"רָמָה "חָסַן "עֲנָק	ter terminos. Et vidit partem ſuã ꝙ erat bona: ꝛ ter			tiõe nauiũ: ptigẽs "vſq;
		rã quia fructifera: ꝛ ſubiiciet prouincias populo:			ad "ſydonẽ. "iſachar "aſi
		et diſperdet habitatores earum: ꝛ qui relicti fuerint			nus "fortis: "accubãs "iter
		in eis erunt ei ſeruientes ꝛ tributarij. De domo dan			terminos. "Vidit "requi
		eligetur ꝛ confurget vir: in diebus eius liberabitur			em "ꝙ eſſet "bona: ooo
		populus ſuus: ꝛ in annis eius requieſcẽt ſimul trib̃			"& "ꝑ "terrã "ꝙ "optima: "&
		iſrael. Erit vir qui cõſurget et eligetur de domo dan:			ſuppoſuit "humerũ ſuũ
		cultus timor: irruet ſuper populos: ꝛ percutiet fortiter philiſteos: quaſi coluber aſpis inſidiabitur iurta			"ad portãdũ: "factuſq; ẽ
		ſemitam: interficiet robuſtos in caſtris philiſtino: ſi			"tributis "ſeruiẽs. "Dã "in
		equites cum pedittibus: eneruabit equos ꝛ quadri			dicabit "populũ ſuũ: "ſi
		gas: ꝛ deiiciet aſcenſores eorũ retrorſum. Salutare			cut & alia "tribus "in iſra
		tuũ expecto dñe. dixit pater nr̃ iacob. Non expecto ſa			el. "Fiat "dan "coluber "in
		lutare gedeon filij ioas ꝙ eſt ſalus tpalis: neq; ſalu			"via: "ceraſtes "in "ſemita
		tare ſamſon filij manue ꝙ eſt ſalus trãſitoria: ſed expe			"mordẽs "vngulas "equi:
		cto redẽptõẽ xp̃i filij dauid ꝙ vẽtur̃ ẽ ad accerſiendũ			"vt cadat "aſcenſor eius
		ſibi filios iſrael: cuiꝰ redẽptionẽ deſiderat aia mea.			"retro. "Salutare tuũ "ex
		Caſtra armatoꝝ de domo gad trãſibũt iordanẽ ad p̃			pectabo "domine. "Gad
		lium cozã frib̃ ſuis: ꝛ eũ multa ſubſtãtia reuertẽtur in			"accictus "preliabitur an
		terrã ſuam. Terra aſer optima erit: ꝛ ipſe enutrietur			te eũ: "& "ipſe "accingetur
		delitijs regũ. Neptali in terra optima cadet ſors eĩ:			"retrorſum. "Aſer "pin
		et poſſeſſio eius erit faciens fructus: ooooooo			guis "pãs eius: "& "ꝑbebit
					"delitias "regibus. "Nep
					talim "ceruus "emiſſus &

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Geſi.	Ca. xlix.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.
	"הַנֹּתֵן "אִמְרֵי "שָׁפֶר: "בֵּן "פֹּרָת "יוֹסֵף "בֵּן			"dãs "eloquia "pulchritu	portigẽs in germine pulchritudinẽ. fili mi auct̃ to
	"פֹּרָת "עֲלֵי "עָיִן "בָּנוֹת "צָעֲדָה "עָלֵי "שׁוּר: "וַיְמָרְרֻהוּ "וַיָּרֹבּוּ "וַיִּשְׂטְמֻהוּ			dinis. "Filius "accreſcens	ἐπιβλαστὸς ἐν τῷ γεννήματι καλλος. υἱὸς αὐξημένος ἰω
	"בַּעֲלֵי "חִצִּים: "וַתֵּשֶׁב "בְּאֵיתָן "קַשְׁתּוֹ "וַיָּפֹזּוּ "זְרֹעֵי "יָדָיו "מִידֵי "אֲבִיר "יַעֲקֹב			"ioſeph: "filius "accreſcẽs	ſeph. fili mi auct̃ vt to
	"מִשָּׁם "רֹעֶה "אֶבֶן "יִשְׂרָאֵל: "מֵאֵל "אָבִיךָ "וְיַעְזְרֶךָּ "וְאֵת "שַׁדַּי "וִיבָרְכֶךָּ			& decor "aſpectu. "Filie	ἐπιθλαστὸς ἐν τῷ γεννήματι καλλος. υἱὸς αὐξημένος ἰω
	"בִּרְכֹת "שָׁמַיִם "מֵעָל "בִּרְכֹת "תְּהוֹם "רֹבֶצֶת "תָּחַת "בִּרְכֹת "שָׁדַיִם "וָרָחַם:			"diſcurrerũt "ſup "murũ:	ſeph. fili mi auct̃ vt to
	"בִּרְכֹת "אָבִיךָ "גָּבְרוּ "עַל "בִּרְכֹת "הוֹרַי "עַד "תַּאֲוַת "גִּבְעֹת "עוֹלָם "תִּהְיֶיןָ			"ſed exaſperauerunt eũ:	ſeph. fili mi auct̃ deſiderabilis. fili "meus tumor
	"לְרֹאשׁ "יוֹסֵף "וּלְקָדְקֹד "נְזִיר "אֶחָיו: "בְּכוֹר "שׁוֹרוֹ "הָדָר "לוֹ "וְקַרְנֵי "רְאֵם			"& iurgati ſũt: "iuiderũt	σκῳ. υἱὸς αὐξημένος ἐπιλοιδόρουτ.
	"קַרְנָיו "בָּהֶם "עַמִּים "יְנַגַּח "יַחְדָּו "אַפְסֵי "אָרֶץ "וְהֵם "רִבְבוֹת "אֶפְרַיִם			"q illi "ñtes "iacula. "Se	et inſidiati ſũt ei ꝙ ſagittationũ. τ cõtriti
	"וְהֵם "אַלְפֵי "מְנַשֶּׁה: "וּלְזְבוּל�un "אָמַר "שְׂמַח "זְבוּל�un "בְּצֵאתֶיךָ "וְיִשָּׂשכָר "בְּאֹהָלֶיךָ			dit "ĩ forti "arcus eius: "&	καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων. καὶ συνετρί
	"עַמִּים "הַר "יִקְרָאוּ "שָׁם "יִזְבְּחוּ "זִבְחֵי "צֶדֶק "כִּי "שֶׁפַע "יַמִּים "יִינָקוּ			"diſſoluta ſũt "vincula "bra	ſũt cũ fortitudine arcus eoꝝ. et diſſoluti ſũt
	"וְשִׂפְנֵי "טְמוּנֵי "חוֹל: "וְזָבוּל�un "לְחוֹף "יַמִּים "יִשְׁכֹּן "וְהוּא "לְחוֹף "אֳנִיּוֹת			chiorũ "& "manuũ illius	βη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν. καὶ ἐξελύθη τὰ
	"וְיַרְכָתוֹ "עַל "צִידוֹן: "יִשָּׂשכָר "חֲמֹר "גָּרֶם "רֹבֵץ "בֵּין "הַמִּשְׁפְּתָיִם			"p "mãus "potẽtis "Iacob.	nerui brachiorꝫ manuũ eoꝝ ꝙ manũ potẽtis
	"וַיַּרְא "מְנֻחָה "כִּי "טוֹב "וְאֶת "הָאָרֶץ "כִּי "נָעֲמָה "וַיֵּט "שִׁכְמוֹ			"r Inde "paſtor "egreſſus ẽ	νεῦρα βραχιόνων χειρῶν αὐτῶν διὰ χεῖρα δυνάσου ἐ
	"לִסְבֹּל "וַיְהִי "לְמַס "עֹבֵד: "דָּן "יָדִין "עַמּוֹ "כְּאַחַד "שִׁבְטֵי "יִשְׂרָאֵל: "יְהִי			"lapis "iſrael. "Deus "p̃is	Ἰακὼβ. ἐκεῖθεν ὁ κατισχύσας Ἰσραὴλ ποιμὴν θεοῦ ☩
	"דָן "נָחָשׁ "עֲלִי "דָּרֶךְ "שְׁפִיפֹן "עֲלִי "אֹרַח "הַנֹּשֵׁךְ "עִקְבֵי "סוּס "וַיִּפֹּל			tui "erit adiutor tuus: "&	pſe tno. et adiuuit te deus meꝰ. τ bñ
	"רֹכְבוֹ "אָחוֹר: "לִישׁוּעָתְךָ "קִוִּיתִי "יְהוָה: "גָּד "גְּדוּד "יְגוּדֶנּוּ "וְהוּא "יָגֻד "עָקֵב:			"oꝑs "bñdícet tibi "bñdi	πατρός σου· καὶ ἐβοήθησέ σοι ὁ θεὸς ὁ ἐμός. καὶ εὐ
	"מֵאָשֵׁר "שְׁמֶנָה "לַחְמוֹ "וְהוּא "יִתֵּן "מַעֲדַנֵּי "מֶלֶךְ: "נַפְתָּלִי "אַיָּלָה "שְׁלֻחָה			ctiõibus "celi "defup: "bñ	dirett tibi bñdictionẽ celi de sup: et bñdictionẽ ſre
	"הַנֹּשֵׁךְ "עִקְבֵי "סוּס "וַיִּפֹּל "רֹכְבוֹ "אָחוֹר "לִישׁוּעָתְךָ "קִוִּיתִי "יְהוָה: "גָּד			dictiõibus "abyſſi "iacẽ	λόγησέ σε ἐυλογίαν ὑρανοῦ ἄνωθεν, καὶ ἐυλογίαν γῆς
	"אֲחֹר "יְשׁוּעֶנּוּ "וְהוּא: "וְנֶד "יְנוּדֶנּוּ "וְהוּא "יָנֶד "עָקֹב:			tis "deorſũ: "q bñdictioni	habẽtis oia. ꝓpter bñdictiõs vberũ et vuluꝫ
	"מֵאָשֵׁר "שְׁמֶנָה "לַחְמוֹ "וְהוּא "יִתֵּן "מַעֲדַנֵּי "מֶלֶךְ: "נַפְתָּלִי "אַיָּלָה "שְׁלֻחָה			bus "vberũ "& vuluꝫ. "Bñ	ἰχύσης πάντα ἕνεκεν ἐυλογίας μαστῶν καὶ μήτρας,
	"אֹמֵר "נֹתֵן "אִמְרֵי "שָׁפֶר			dictiones "ꝑis tui "cõfor	bñdictiões ꝑis tu τ matriꝫ tue. cõfortab ẽ cũ
	"עֵדֶן			tate fũt "bñdictoĩbus "pa	ἐυλογίας πατρός σου καὶ μητρός σου. ὑπερίσχυσεν
	Pritiua chal.	Interp̃. chal.		trũ eius: "dõec vẽiret "de	sup bñdictiões montiũ ſtabiliũ: et i bñdictiõib̃ col
	"יְדָה "בָּרַךְ "לֵגָא	laudabunt ꝛ benedicẽt ſup eos. Filius accreſcens Io		ſideriũ "collũ "eternorũ.	ὑπὲρ ἐυλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐυ̃ ἐυλογίαις θι
	"כָּפַף "קִבֵּל "חֶסֶן	ſeph: filij "ꝙ benedicet quaſi vitis ꝙ plantata eſt iuxta		"Fiat "i capite "ioſeph "& i	λῶν αἰωνίων, γενοίντο ἐπὶ κεφαλῆς ἰωσήφ, καὶ ἐπὶ
	"מָרַר "יָרֵה "שׂוּם	fontẽ aquarũ: duo tribus egrediẽtur de filijs eius: ſu		vertice "nazarei iter "fres	κορυφῆς ἡγήσατο ἀδελφῶν. βενιαμὶν λύκος ἁρ
	"רָמָה "כּוֹשׁ "חֶסֶן	ſcipientq; partẽ ꝛ hereditatẽ ſuã: ꝛ coangultiquerũt		tuos. "Bẽiami "lupus "ra	παξ: mane comedet adhuc: ꝛ ad veſperã diſtribuet
	"יָרֵה "אֲמַר "זוּן	eũ ꝛ vliti ſunt in eũ ꝛ craſperanerũt eũ: viri fortiſſimi		pax "mãe "comedet "pdã:	πασ̃, φαγεται ἕως ἐσθιομένου τι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας διαδώσει
	"יָרֵה "בָּרַךְ "כָּלַל	viri diſſenſionũ. ꝛ cõpleta eſt in eis ꝓphetia: eo q̃ ob		"& veſpe "diuidet "ſpolia.	ἔσθιομένου τι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας διαδώσει
	"עָלָה "עָפָק "אֶרַע	ſeruauit legem in occulto: propoſuitq; cõſtanté ſpem		"Oẽs "hi i "tribubus "iſrl	escam, oẽs hi filij iacob: duodecim. ꝛ hec
	"טָרַף "אֲבַל	ſuã: tunc poſiti eſt aurũ optimũ ſuper brachia eius:		"duodeci. "Hec "locutus	τροφήν· πάντες οὗτοι υἱοὶ ἰακώβ, δώδεκα· καὶ ταῦ
	"חָלַק	co: roborauit ꝛ cõfirmauit regniũ eius. q̃ fuit et patri		ẽ "eis "pr̃ ſuus: "bñdixit q̃	τὰ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ πηρ̃ αὐτῶν· καὶ ἐυλόγησεν ὁ πηρ̃
		a facie dei fortiſſimi iacob: cui̇ verbo gubernãtur pa		"ſingulis "benedictioni	coũ: et bñdixit eis ſingulis ſcõm bñdictio
		tres ꝛ filij tribuũ iſrael. verbum dei patris tui erit in		bus propriis: ooxoooooo	αὐτῶν, καὶ ἐυλόγησεν αὐτ̃ ἕκασον κατὰ τὴν ἐυλογί
		adiutoriũ tui: ꝛ oipotens benedicat tibi: benedictio		"& precepit "eis "dicens.	νε̃ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ προσ
		nibus ꝛ rotis qui deſcẽdit de celo deſup: benedictiõ		"Ego "cõgregor "ad "po	θησω πρὸς τὸν λαὸν μου· θάψατέ με μετὰ τῶν πα
		bus que aſcendũt de profundis terre deorſum: bene		pulũ meũ. "Sepelite "me	τέρων μου ἐν τῷ σπηλαίῳ, ὁ ἐστιν ἐν τῷ ἀγρῷ ἐφρὼν
		dictionibus patris tui ꝛ matris tue. Benedictiones		cũ "patribus meis "i "ſpe	ether: in ſpelunca duplici: ꝙ ẽ contra
		patris tui addẽtur ſup benedictiões q̃bus didtrerſit		luncã "duplici: "q "eſt "in a	τοῦ χετ̃αίου, ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ διπλῷ, τῷ ἀπέναν
		me patres mei: quas optauerũt principes q̃ a ſeculo		gro "ephron "etheo ooooooo	τι μαμβρῆ, ἐν γῇ χαναάν· ὃ ἐκτήσατο ἀβραὰμ τὸ
		fuerũt: erunt oẽs iſte bñdictiones ſup caput ioſeph:		ooooooooooooo ooooooo	σπήλαιον παρὰ ἐφρὼν τοῦ χετ̃αίου
		et ſup vrũ qui ſegregatus fuit a fribus ſuis. In ter		"q "contra "mambre ooooo	
		ra beniamin habitabit tẽpli maieſtas: ꝛ in poſſeſſio		ooooooooooooo ooooooo	
		ne eius edificabitur ſanctuariũ. mane ꝛ veſpere offe		"in terra "chanaan: "quã	

Pūtiua hcb. | Ter.Hcb. | Sept. | Ca.l. | Trāsla.B.Hiero. | Trāsla.Grc.lxx.cū interp.latina.

לֵאחֻזַּת קֶבֻר׃ | ס | ׳ | ׳ | ׳possessionē ſepulchri. | bIbi ſepelierunt | cum: | in poſſeſſiōe ſepulchri. illic ſepelierūt abrahā ꝛ ſarā | bIbi ſepelierūt | cum:
וַיִּקְבְּרוּ אֶת אַבְרָהָם וְאֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ | ס | ׳ | ׳ | mſ& ſaram | vxorē | eius. | ἐν χρήσει μνημείου. ἐκεῖ ἔθαψιεν ἀβραὰμ καὶ σάρραν | vxorē | eius. | et illic ſepelierūt iſaac ꝛ rebec
בְּמְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה | ס | ׳ | ׳ | pIbi | ſepultus eſt | iſaac | cum | τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ ἐκεῖ ἔθαψαν ἰσαὰκ καὶ ῥεβέκ | cam | vxorē | eius. | et illic ſepelierūt liā | in
אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת הַשָּׂדֶה | ס | ׳ | ׳ | qſepultus eſt | iſaac | cum | καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ ἐκεῖ ἔθαψαν λείαν ἐν | poſſeſſiōe | agri | et | ſpelūce | exſitis | eo:
מֵאֵת בְּנֵי חֵת שָׁמָּה קָבַר אַבְרָהָם וְאֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ | ס | ׳ | ׳ | rrebecca | coniuge | ſua. | sIbi & | ibi | χρήσει τοῦ ἀγροῦ καὶ τοῦ σπηλαίου τοῦ ὄντος ἐν αὐτῷ | quā | a | filiis | het: | ꝛ | ceſſauit | ta-
יִצְחָק וְרִבְקָה אִשְׁתּוֹ וְשָׁמָּה קָבַרְתִּי אֶת לֵאָה׃ | ס | ׳ | ׳ | ſcondita | iacet. | τῶν, ὁ παρὰ τῶν υἱῶν χετ · καὶ κατέπαυσεν ἰα-
מִקְנֵה הַשָּׂדֶה וְהַמְּעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ | ס | ׳ | ׳ | tFinitiſq; mandatis quibus | filios iſtruebat: | qcolle- | cob | ꝑcipiēs | filiis | ſuis. | ꝛ | colligēs
מֵאֵת בְּנֵי חֵת׃ וַיִּקֹּל יַעֲקֹב לְצוֹת | ס | ׳ | ׳ | git pedes ſuos ſup lectu | ſū & obiit: | xappoſituſq; | κὼβ ἐπιτάσσων τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ · καὶ ἐξέας τοὺς | pedes | ſup | lectū: | defecit. et | apposit | ē
אֶת רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמָּיו׃ | ס | ׳ | ׳ | ad ppm ſuū. | πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. | Ca. 50.

Cap.l.

וַיִּפֹּל יוֹסֵף עַל פְּנֵי אָבִיו וַיִּבְךְּ עָלָיו | ס | ׳ | ׳ | QVod cernēs ioſeph ruit ſup faciē pris flens & deoſculās eum. | Θ | ꝛ cadēs | ioſeph | ſup | faciē | pris | ſui: | fleuit | ſup eū, | et | oſculat | eū. | et | A
וַיִּשַּׁק לוֹ | ס | ׳ | ׳ | bPrecepitq; ſeruis ſuis medicis | vt aromatibus cōdirent | patrem. Quibus iuſſa explentibus: | αὐτοῦ, ἔκλαυσεν ἐπ᾽αὐτόν · καὶ ἐφίλησεν αὐτόν · καὶ | precepit | ioſeph | ſeruis | ſuis | ſume | προσέταξεν ἰωσὴφ τοῖς παισὶν αὐτοῦ τοῖς ἰν τε-
אֶת רוֹפְאִים | ס | ׳ | ׳ | tranſierūt | quadragīta | dies. Iſte quippe mos erat cadauerū | cōditorū. | ratoribꝫ: | funerare | pſes | ſuū. ꝛ | funerauerūt | φιασαῖς, ἐνταφίασαι τὸν πατὰ αὐτ · καὶ ἐνετάφιασαν | funeratores | iſrael. et | impleuerūt | eū | qua
וַיְחַנְטוּ הָרֹפְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל׃ | ס | ׳ | ׳ | Fleuitq; eum | egyptus | ſeptuaginta | diebus. Et expleto | plā | ctus | pre: locutus | ē | ioſeph | ad familiā | pharaonis. Si inueni | gratiam | οἱ ἐνταφιασαὶ τὸν ἰσραὴλ · καὶ ἐνεπλήρωσαν αὐτ τεσ | draginta | dies. ſic .n. numerātur | dies
וַיִּמְלְאוּ לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנֻטִים | ס | ׳ | ׳ | | | | σαρακοντα ἡμέρας. οὕτως γὰρ ἀριθμοῦνται αἱ ἡμέραι | ſepulture. ꝛ | fleuit | eū | egyptus | ſeptuagin
וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ מִצְרַיִם שִׁבְעִים יוֹם׃ וַיַּעַבְרוּ יְמֵי בְכִיתוֹ | ס | ׳ | ׳ | | | | τῆς ταφῆς · καὶ ἐπένθησεν αὐτὸν αἴγυπτος ἑβδομήκον | ta | dies. | poſtq̄ | ꝑterierūt | dies | planctꝰ:
וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר אִם נָא מָצָאתִי חֵן | ס | ׳ | ׳ | | | | τα ἡμέρας, ἕως οὗ παρηλθοσαν αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους, | locutus | ē | ioſeph | ad | potēſtes | pharaōis: | dicēs:
בְּעֵינֵיכֶם דַּבְּרוּ נָא | ס | ׳ | ׳ | | | | ἐλάλησεν ἰωσὴφ πρὸς τοὺς δυνασας φαραώ, λέγων, | ſi | inueni | gſam | coꝛā | vobis: | loquimini | in | auriꝭ
בְּאָזְנֵי פַרְעֹה לֵאמֹר׃ אָבִי הִשְׁבִּיעַנִי לֵאמֹר הִנֵּה | ס | ׳ | ׳ | | | | εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον ὑμῶν, λαλήσατε εἰς τὰ ὦτα | pharaōis: | dicētes: | pf | meꝰ | adiurauit | me | anteꝙ | mo
אָנֹכִי מֵת בְּקִבְרִי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי | ס | ׳ | ׳ | | | | φαραώ, λέγοντες, ὁ πατήρ μου ὥρκισέ με πρὸ τ τε | reretur: | dicens: | in | ſepulchro | meo | quod | fodi | mihi | in
בְּאֶרֶץ כְּנַעַן שָׁמָּה תִּקְבְּרֵנִי וְעַתָּה אֶעֱלֶה נָּא | ס | ׳ | ׳ | | | | λευτῆσαι, λέγων, ἐν τῷ μνημείῳ ὃ ὤρυξα ἐμαυτῷ ἐν | fra | chanaā: | illic | me | ſepelies. | nūc | ergo | aſcēdēs: | ſepeliā
וְאֶקְבְּרָה אֶת אָבִי וְאָשׁוּבָה׃ | ס | ׳ | ׳ | | | | γῇ χαναάν, ἐκεῖ με θάψεις. νῦν οὖν ἀναβὰς, διέλθω τὸν | quā | a | filiis | het: | ꝛ | ceſſauit | ta-
וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה עֲלֵה וְקְבֹר אֶת אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעֶךָ | ס | ׳ | ׳ | | | | τῶν, ὁ παρὰ τῶν υἱῶν χετ · καὶ κατέπαυσεν ἰα-
וַיַּעַל יוֹסֵף לִקְבֹּר אֶת אָבִיו וַיַּעֲלוּ אִתּוֹ כָּל עַבְדֵי פַרְעֹה | ס | ׳ | ׳ | | | | cob | ꝑcipiēs | filiis | ſuis. | ꝛ | colligēs
זִקְנֵי בֵיתוֹ וְכֹל זִקְנֵי אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְכֹל בֵּית | ס | ׳ | ׳ | | | | κὼβ ἐπιτάσσων τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ · καὶ ἐξέας τοὺς | pedes | ſup | lectū: | defecit. et | apposit | ē
יוֹסֵף וְאֶחָיו וּבֵית אָבִיו רַק טַפָּם וְצֹאנָם וּבְקָרָם עָזְבוּ בְּאֶרֶץ | ס | ׳ | ׳ | | | | πόδας ἐπὶ τὴν κλίνην, ἐξέλιπεν · καὶ προσετέθη | ad | ppm | ſuū. | πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. | Ca. 50.
גֹּשֶׁן וַיַּעַל עִמּוֹ גַּם רֶכֶב גַּם פָּרָשִׁים וַיְהִי הַמַּחֲנֶה כָּבֵד מְאֹד׃ | ס | ׳ | ׳ | | | | Θ | ꝛ cadēs | ioſeph | ſup | faciē | pris | B
וַיֵּבְאוּ עַד גֹּרֶן הָאָטָד אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפֵּד | ס | ׳ | ׳ | | | | ſui: | fleuit | ſup eū, | et | oſculat | eū. | et
גָּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד וַיַּעַשׂ לְאָבִיו אֵבֶל שִׁבְעַת יָמִים׃ וַיַּרְא יוֹשֵׁב | ס | ׳ | ׳ | | | | αὐτοῦ, ἔκλαυσεν ἐπ᾽αὐτόν · καὶ ἐφίλησεν αὐτόν · καὶ | precepit | ioſeph | ſeruis | ſuis | ſume
הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת הָאֵבֶל בְּגֹרֶן הָאָטָד וַיֹּאמְרוּ אֵבֶל כָּבֵד | ס | ׳ | ׳ | | | | προσέταξεν ἰωσὴφ τοῖς παισὶν αὐτοῦ τοῖς ἰν τε-
זֶה לְמִצְרַיִם עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ אָבֵל מִצְרַיִם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר | ס | ׳ | ׳ | | | | ratorib: | funerare | pſes | ſuū. ꝛ | funerauerūt
הַיַּרְדֵּן׃ וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו לוֹ כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּם | ס | ׳ | ׳ | | | | φιασαῖς, ἐνταφίασαι τὸν πατὰ αὐτ · καὶ ἐνετάφιασαν
וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָּנָיו אַרְצָה כְּנַעַן וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּמְעָרַת שְׂדֵה | ס | ׳ | ׳ | | | | funeratores | iſrael. et | impleuerūt | eū | qua
הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם אֶת הַשָּׂדֶה לַאֲחֻזַּת קֶבֶר | ס | ׳ | ׳ | | | | draginta | dies. | ſic .n. | numerātur | dies
מֵאֵת עֶפְרֹן הַחִתִּי עַל פְּנֵי מַמְרֵא׃ | ס | ׳ | ׳ | | | | σαρακοντα ἡμέρας. οὕτως γὰρ ἀριθμοῦνται αἱ ἡμέραι
וַיָּשָׁב יוֹסֵף מִצְרַיְמָה הוּא וְאֶחָיו וְכָל הָעֹלִים אִתּוֹ לִקְבֹּר אֶת | ס | ׳ | ׳ | | | | ſepulture. ꝛ | fleuit | eū | egyptus | ſeptuagin
אָבִיו אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֶת אָבִיו׃ | ס | ׳ | ׳ | | | | τῆς ταφῆς · καὶ ἐπένθησεν αὐτὸν αἴγυπτος ἑβδομήκον
וַיִּרְאוּ אֲחֵי יוֹסֵף כִּי מֵת אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף | ס | ׳ | ׳ | | | | ta | dies. | poſtq̄ | ꝑterierūt | dies | planctꝰ:
וְהָשֵׁב יָשִׁיב לָנוּ אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ וַיְצַוּוּ אֶל יוֹסֵף | ס | ׳ | ׳ | | | | τα ἡμέρας, ἕως δὲ παρηλθοσαν αἱ ἡμέραι τ πένθους, | locutus | ē | ioſeph | ad | potēſtes | pharaōis: | dicēs:
לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּ לְיוֹסֵף אָנָּא | ס | ׳ | ׳ | | | | ἐλάλησεν ἰωσὴφ πρὸς τοὺς δυνασας φαραώ, λέγων,
שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ וְחַטָּאתָם | ס | ׳ | ׳ | | | | ſi | inueni | gſam | coꝛā | vobis: | loquimini | in | auriꝭ
כִּי רָעָה גְמָלוּךָ וְעַתָּה שָׂא נָא לְפֶשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ | ס | ׳ | ׳ | | | | εἰ εὗρον χάριν ἐναντίον ὑμῶν, λαλήσατε εἰς τὰ ὦτα

Transla.Chal.

in poſſeſſionē ſepulchri. Ibi ſepelierūt abrahā ꝛ ſaram vxorē eius. Ibi ſepelierūt iſaac ꝛ rebeccā vxorē eius: ibiq; ſepelui liam. Emptio agri ꝛ ſpelūce q̄ in eo ē a filiis heth, ꝛ ceſſauit iacob precipere filiis ſuis et collegit pedes suos in lectulū: ꝛ defecit: cōgregatuſq; eſt ad populum ſuum. Cap. 50.

ET ruit ioſeph ſuper facīē patris ſui: ꝛ fleuit ſuper eum: ꝛ oſculatus eſt eus. ꝛ precepit ioſeph ſeruis ſuis medicis: vt condirent patrem ſuū: ꝛ conditū medici iſrael. Et expletis quadraginta diebus quibus cōplebātur dies conditor: fleuerūt eum egyptij ſeptuaginta diebus. Et tranſierunt dies planctus eius: ꝛ locutus eſt ioſeph cuꝫ domo pharaonis, dicens. Si inueni gratiā in oculis veſtris: loquimini obſecro coꝛā pharaone dicētes: ꝙ pater meus adiurauit me dicens. Ecce morior: in ſepulchro meo quod ꝑparaui mihi in terra chanaan ibi ſepelies me: et nunc aſcendā obſecro ꝛ ſepeliam patrē meū ꝛ reuertar. Dixitq; pharao. Aſcende ſepeli patrem tuū ſicut adiuratus te. Aſcēditq; ioſeph vt ſepeliret patrē ſuū: et aſcenderunt cum eo oēs ſeruꝰ pharaonis ſeniores domus ſue: ꝛ oēs ſenes terre egypti: omnisq; domꝰ

Interp.chal.

וְאֶחָסַנַת קְבוּרָה תַּמָּן קְבַרוּ יַת אַבְרָהָם וְיַת שָׂרָה אִיתְתֵיהּ תַּמָּן קְבָרוּ יַת יִצְחָק וְיַת רִבְקָה אִתְתֵיהּ וְתַמָּן קְבָרִית יַת לֵאָה׃ זְבִינֵי חַקְלָא וּמְעָרְתָא דְּבֵיהּ מִן בְּנֵי חֵתָאָה׃ וְשָׁלִיחַ יַעֲקֹב לְפַקָּדָא יַת בְּנוֹהִי וְכַּשִׁי רַגְלֹהִי לְעָרְסָא וְאִתְנְגִיד וְאִתְכְּנִישׁ לְעַמֵּיהּ׃

Cal.

וּנְפַל יוֹסֵף עַל אַפֵּי אֲבוּהִי וּבְכָא עֲלוֹהִי וְנַשִּׁיק לֵיהּ׃ וּפַקִּיד יוֹסֵף יַת עַבְדּוֹהִי יַת אַסְוָתָא לְמֶחְמֵט יַת אֲבוּהִי וְאַסְוָתָא מְשַׁוְּיָן לֵיהּ׃ וְשַׁלְּמוּ לֵיהּ אַרְבְּעִין יוֹמִין אֲרֵי כֵן שַׁלְמִין יוֹמֵי חַנְטַיָּא וּבְכוֹ יָתֵיהּ מִצְרָאֵי שַׁבְעִין יוֹמִין׃ וְעַבְרוּ יוֹמֵי בְכִיתֵיהּ וְמַלֵּיל יוֹסֵף עִם בֵּית פַּרְעֹה לְמֵימַר אִשְׁכַּחִית רַחֲמִין בְּעֵינֵיכוֹן סַהֲדוּ לִי דְּמַלֵּיל פַּרְעֹה לְמֵימַר׃ אֲבָא קַיְמִנִי עֲלַי לְמֵימַר הָא אֲנָא מָאֵית בְּקִבְרִי דְּאַתְקֵיתִ לִי בְּאַרְעָא דְּכְנַעַן תַּמָּן תְּקַבְּרִנְנִי וּכְעַן׃ אֵיסַק כְּעַן וְאֶקְבַּר יָת אֲבָא וְאֵיתוּב׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה סַק וְקַבַּר יָת אֲבוּהִי כְּמָא דְּמַקְּמַנָּךְ עֲלָךְ׃ וְסַלִּיק יוֹסֵף לְמִקְבַּר יָת אֲבוּהִי וְסַלִּיקוּ עִמֵּיהּ כָּל עַבְדֵי פַרְעֹה סָבֵי בֵיתֵיהּ וְכָל סָבֵי אַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וְכָל בֵּית

Trāsla.B.Hiero.

'ioſeph m cūfratribus ſuis | abſq; eſt | ioſeph | in egyptū | & omnī | comitatu: | ſepulto | patre. | Quo | mortuo | timētes | fratres | eius | & mutuo colloquētes: ne forte memor ſit iniurie quā paſſus eſt: & reddat nobis omne malū quod fecimus: mandauerunt ci | vt hec tibi verbis illius dicerem eius. Obſecro vt oblitiſcaris ſcelꝛis fratrū tuorū: & pcti atq;

Trāsla.Chal.

יוסף וַאֲחוֹהִי וּבֵית אֲבוּהִי לְחוֹד טַפְלֵיהוֹן וְעָנְהוֹן וְתוֹרֵיהוֹן שְׁבָקוּ בְּאַרְעָא דְּגֹשֶׁן׃ וְסַלִּיקוּ עִמֵּיהּ אַף רְתִיכִין אַף רְתִיכֵי חַיָּלָא סַגִּיאָה לַחֲדָא׃ וַאֲתוֹ עַד בֵּית אִדְרַד דְּעֵבְרָא דְּיַרְדְּנָא וְסַפְּדוּ תַמָּן מִסְפֵּד רַב וְתַקִּיף לַחֲדָא וְעָבַד לַאֲבוּהִי אֲבֵלָא שָׁבְעָא יוֹמִין׃ וַחֲזָא יָתֵיהּ אַרְעָא כְּנַעֲנָאָה יָת אֲבֵלָא בְּבֵית אִדְרַד דְּאָטָד וַאֲמָרוּ אֲבֵלָא תַּקִּיף דֵּין לְמִצְרָאֵי עַל כֵּן קְרָא שְׁמֵהּ אֲבֵל מִצְרַיִם דִּי בְּעֵיבְרָא דְּיַרְדְּנָא׃ וְעַבְדוּ בְנוֹהִי לֵיהּ כְּמָא דְּפַקְּדִינוּן וְגַיָּלוּ יָתֵיהּ בְּנוֹהִי לְאַרְעָא דְּכְנַעַן וְקַבְּרוּ יָתֵיהּ בְּמְעָרַת חַקְלָא דִּזְבִנִי אַבְרָהָם יָת חַקְלָא לְאֵחֻסַת קְבוּרָה מִן עָפְרוֹן חִתָּאָה עַל אַפֵּי מַמְרֵא׃ וְתָב יוֹסֵף לְמִצְרַיִם הוּא וְאַחוֹהִי וְכָל דְּסָלְקוּ עִמֵּיהּ לְמִקְבַּר יָת אֲבוּהִי בָּתַר דְּקָבַר יָת אֲבוּהִי׃ וַחֲזוֹ אֲחוֹהִי דְּיוֹסֵף אֲרֵי מִית אֲבוּהוֹן וַאֲמָרוּ דִּלְמָא יֵיטַר לָנָא דְּבָנוֹ יוֹסֵף וְאַתְבָּא יָתֵיב לָנָא יָת כָּל בִּישְׁתָּא דְּגְמַלְנָא יָתֵיהּ וְהָבֵין נְהָבֵין לֵיהּ עַל כָּל דְּעָבַדְנָא יָתֵיהּ׃ וּפַקִּידוּ לְוָת יוֹסֵף לְמֵימַר אֲבוּךְ פַּקִּיד לִפְנֵי מוֹתֵיהּ לְמֵימַר׃ כְּדֵין תֵּאמְרוּן לְיוֹסֵף בְּבָעוּ שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבֵי אֲחָנֵי וְחוֹבֵיהוֹן קֳדָם מֵימְרָא דֵּיהָוֶה לְמֵיטַר וְעַל כְּעַן שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבֵי פּוּלְחָנָא דְּאִלָהָא דַּאֲבוּךְ׃

Interp.chal.

ioſeph ꝛ fratres ſui ꝛ domus patris ſui: exceptis paruulis: ouibꝫ quoq; eoꝝ ꝛ bouibꝰ dereliquerūt in terra geſſen. Aſcenderūtq; cuꝫ eo currus ꝛ equites: eratq; turba magna nimis. Et venerūt vſq; ad aream atad: que eſt vltra iordanē: ꝛ planxerūt ibi planctū magnū atq; nimis vehementes. Et fecit patri ſuo luctū ſeptē diebus. Et vidit habitator terre chanaā luctū ſeptē diebus. Et idcirco vocatū eſt nomen eius luctus egypti qui eſt trans iordanē. Fecerūtq; filij eius ſicut preceperat eis. Portauerūtq; eum filij ſui in terram chanaā: ꝛ ſepelierūt eum in ſpelūca duplici que eſt in agro: qui eſt cōtra facīē māre. quē agrū emit abrahā in poſſeſſionem ſepulchri a filijs heth. Reuerſuſq; eſt ioſeph in egyptū: ipſe ꝛ fratres eius ꝛ oēs qui aſcenderāt cuꝫ eo vt ſepelirent patrē eius: poſtq; ſepelīuit patrē ſuū. Videntesq; frēs ioſeph ꝙ mortuus eſſet pr eoꝝ: ꝛ direct. Forte obſeruabit nobis ioſeph inimicitiā: ꝛ reddet nobis oē malū qđ tribuimus ei. Mandauerūtq; ad ioſeph: dicētes. Pater tuꝰ precepit ante mortē ſuam: dicēs. ſic dicetis ad ioſeph. Obſecro vt dimittas delicta fratrum tuorum ꝛ peccata:

בְּכָה
כִּי רָעָה נְמַלּוֹךְ וְעַתָּה שָׁא נָא
לְפִשְׁעַ עַבְדֵי אֱלֹהֵי אָבִיךָ וַיִּבְךְּ
יוֹסֵף בְּדַבְּרָם אֵלָיו וַיֹּלְכוּ גַּם אֶחָיו
וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִנֶּנּוּ לְךָ
לַעֲבָדִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אַל
תִּירְאוּ כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים אֲנִי
וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים
חֲשָׁבָהּ לְטֹבָה לְמַעַן עֲשֹׂה כַּיּוֹם
הַזֶּה לְהַחֲיֹת עַם רָב וְעַתָּה אַל
תִּירָאוּ אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת
טַפְּכֶם וַיְנַחֵם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל
לִבָּם וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא
וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מֵאָה וְעֶשֶׂר
שָׁנִים וַיַּרְא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנֵי
שִׁלֵּשִׁים גַּם בְּנֵי מָכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה
יְלְדוּ עַל בִּרְכֵּי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
אֶל אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וֵאלֹהִים פָּקֹד
יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם מִן
הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים
אֶתְכֶם וְהַעֲלִתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה:
וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים
וַיְחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן
בְּמִצְרָיִם:

malicie quã exercuerũt in te. Nos quoq; oramus vt ſeruis dei pfis tui dimittas iniquitatẽ hãc. Quibus auditis fleuit ioſeph: veneruntq; ad eũ frẽs ſui: & proni adorantes in terrã dixerũt. Seruitutẽ ſumus. Quibus ille ridit. Nolite timere. Nũ dei pos ſumus reſiſtere volũtati? Vos cogitaſtis de me malum: ſed deus vertit illud in bonum: vt exaltaret me ſicut in preſentiarũ cernitis: & ſaluos faceret multos populos. Nolite timere. Ego paſcã vos & paruulos veſtros. Conſolatus eos et locutus eſt cordi eorũ. Habitauit ioſeph in egypto cũ domo patris ſui. Vixitq; cẽtũ decem annis. Et vidit ioſeph ephraim filios tertios: filij quoq; machir filij manaſſe nati ſunt ſuper femora ioſeph. Et ait ioſeph fratribus ſuis. Ego morior. et deus recordans recordabitur veſtri: & leuabit vos de terra hac in terrã quã iurauit abrahe & iſaac & iacob. Et adiurauit ioſeph filios iſrael: dicens. Memoria memor erit veſtri deus. & leuabit oſſa mea hinc. Mortuusq; eſt ioſeph cum eſſet annorũ centũ & decem annorũ: et condierũt eum aromatibus: & poſuerũt eum in area in egypto.

Explicit liber Geneſis.

malum tibi ofiderũt. et nũc ſuſcipe iniquitatẽ ſeruorũ dei patris tui. Et flevit ioſeph cum loquerentur ei. Venerunt & fratres eius et ceciderunt coram eo atq; dixerunt. Ecce nos ſumus ſeruitus tua. Quibus ille ait. Nolite timere. Numquid dei eſt ego? Vos cogitaſtis contra me malum: ſed deus cogitauit de me in bonum: vt ſic hodie impleret vt alerentur populi multi. Et nunc nolite timere. ego paſcã vos & familiã veſtrã. Et conſolatus eos locutus eſt ad cor eorũ. Habitauit ioſeph in egypto ipſe et domus patris ſui. Et vixit ioſeph centũ et decem annis. et vidit ioſeph de ephraim filios tertios. filij quoq; machir filij manaſſe nati ſunt ſuper femora ioſeph. Et ait ioſeph fratribus ſuis. Ego morior. et deus recordans recordabitur veſtri: et educet vos de terra iſta ad terrã quam iurauit abraam iſaac et iacob. et adiurauit ioſeph filios iſrael dicens. Memoria memor erit veſtri deus. et educet vos de terra iſta de terra quã iurauit deus patribus veſtris abraam iſaac et iacob. et adiurauit ioſeph filios iſrael vt

ὅτι πονηρά σοι ἐνεδείξαντο. καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν τῶν θεραπόντων τοῦ θεοῦ τοῦ πατρός σου. καὶ ἔκλαυσεν ἰωσήφ, λαλούντων αὐτῶν πρὸς αὐτόν. καὶ ἐλθόντες πρὸς αὐτόν, εἶπαν, ἰδοὺ ἡμεῖς, σοὶ δοῦλοι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰωσήφ, μὴ φοβεῖσθε, τοῦ θεοῦ γὰρ ἐγώ εἰμι ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε κατ' ἐμοῦ πονηρά, ὁ δὲ θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά, ὅπως ἂν ποιήσῃ καθὼς σήμερον, ἵνα θρέψῃ λαὸς πολύς. καὶ νῦν μὴ φοβεῖσθε. ἐγὼ θρέψω ὑμᾶς, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. καὶ παρεκάλεσεν αὐτούς, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν. καὶ κατῴκησεν ἰωσὴφ ἐν αἰγύπτῳ, αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ παροικία τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔζησεν ἰωσὴφ ἔτη ἑκατὸν δέκα. καὶ εἶδεν ἰωσὴφ ἐφραὶμ παιδία, ἕως τρίτης γενεᾶς. καὶ υἱοὶ μαχὶρ τοῦ υἱοῦ μανασσῆ ἐτέχθησαν ἐπὶ μηροῖς ἰωσήφ. καὶ εἶπεν ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, λέγων, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω, ἐπισκοπὴν δὲ ποιήσεται ὑμᾶς ὁ θεός, καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσεν ὁ θεὸς τοῖς πατράσιν ὑμῶν, Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. καὶ ὥρκισεν ἰωσὴφ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγων, ἐπισκοπὴν ποιήσεται ὁ θεὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνοίσετε τὰ ὀστᾶ μου ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν. καὶ ἐτελεύτησεν ἰωσὴφ, ἐτῶν ὢν ἑκατὸν δέκα. καὶ ἐθάφη ἐν

Explicit liber Genesis.

Interp. chal.

אֲרֵי בִּישָׁא נְמַלּוֹךְ וּבְעָן שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבֵי עַבְדֵי אֱלָהֵיהּ דַּאֲבוּךְ וּבְכָא יוֹסֵף כַּד מַלֵּלוּ תְּהוֹן עִמֵּיהּ וַאֲזַלוּ אַף אַחוֹהִי וּנְפַלוּ קֳדָמוֹהִי וַאֲמָרוּ הָא אַנְתָּא לָךְ לְעַבְדִין וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף לָא תְּדַחֲלוּן אֲרֵי הֲחֵילִן מִן קֳדָם יְיָ אֲנָא וְאַתּוּן חֲשַׁבְתּוּן עֲלַי בִּישְׁתָּא מִן קֳדָם יְיָ אִיתְחֲשִׁבַת לְטָבְתָא לְמֶעְבַּד כְּיוֹמָא הָדֵין לְקַיָּמָא עַם סַגִּיא וּכְעַן לָא תְּדַחֲלוּן אֲנָא אֵיזוּן יָתְכוֹן וְיָת טַפְלֵיכוֹן וְנַחֵים יָתְהוֹן וּמַלֵּיל תַּנְחוּמִין עַל לִבְּהוֹן וְיָתֵיב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם הוּא וְבֵית אֲבוּהִי וְחַיִי יוֹסֵף מְאָה וְעֶשֶׂר שְׁנִין וְחָמָא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בְּנִין תְּלִיתָאִין אַף בְּנֵי מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה אִתְיְלִידוּ עַל בִּרְכֵּי יוֹסֵף וַאֲמַר יוֹסֵף לְאָחוֹהִי אֲנָא מֵית וַיְיָ פָּקֵד יִתְגְּלֵי וְיַסֵּק יָתְכוֹן מִן אַרְעָא הָדָא לְאַרְעָא דְּקַיֵּים לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְאוֹמִי יוֹסֵף יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר מְדַכָּר יִדְכַּר יְיָ יָתְכוֹן וְתַסְּקוּן יָת גַּרְמַי מִכָּא וּמִית יוֹסֵף בַּר מְאָה וְעֶשְׂרִין שְׁנִין וְחַנְטוּ יָתֵיהּ וְשַׁוִּיוּ יָתֵיהּ בְּאַרְוָנָא בְּמִצְרָיִם

Pritiua chal.

בְּכָה
דְּחַל נִישָׁא
חֲשַׁב טוֹב עֲבַד
קוֹם זוּן
נְחֵם חַיֵּה
יְלַד רַבָּב
מוֹת דָּבַר נָסַק
קוֹם אֲמַר
נָסַק מוֹת שׁוּם

Transla.Chal.

quia malum retribuerũt tibi: & nunc dimitte obſecro delicta ſeruoꝝ dei patris tui. Et fleuit ioſeph cum loquerentur cum eo. Jerunt quoq; fratres ſui & ceciderunt coram eo atq; dixerunt. Ecce nos ſumus ſeruitus tui. Dixitq; eis ioſeph ne timeatis: quoniã ego timeo a facie dei. vos aũt cogitaſtis contra me malum: ſed cogitauit deus in bonũ: vt faceret ſicut in die hac: vt ſuſtentaret populũ multũ. Et nunc nolite timere: ego paſcã vos & familiã veſtrã. Et conſolatus eſt eos. et locutus eſt cõſolationẽ ad cor eorũ. Et habitauit ioſeph in egypto ipſe & domus patris ſui. Et vixit ioſeph centũ & decem annis. et vidit ioſeph de ephraim filios tertios: filij quoq; machir filij manaſſe nati ſunt: quos nutriuit ioſeph. Dixitq; ioſeph fratribus ſuis. Ego morior. et deus recordans recordabitur veſtri; & leuabit vos de terra hac in terrã quã iurauit abrahe & iſaac & iacob. et adiurauit ioſeph filios iſrael: dicens. Memoria memor erit veſtri deus. & leuabitis oſſa mea hinc. Mortuusq; eſt ioſeph cum eſſet centũ & decem annoꝝ: et condierũt eum aromatibus: & poſuerũt eum in area in egypto.

Explicit liber geneſis.

Incipit liber helleſmoth quẽ nos Exodi dicimus.

Hec ſũt noia filiorũ iſrael: qui ingreſſi ſunt in egyptũ cũ iacob. Singuli cũ domibus ſuis introierũt. Rubẽ: Symeon: Leui & Iudas: Iſachar: Zabulõ & Beniamin. Dã. Nephtalim. Gad: & Aſer. Erãt igitur oẽs ani corũ q egreſſi ſunt de femore iacob ſeptuaginta. Joſeph aũt in egypto erat. Quo mortuo & vniuerſis fribus eius oĩq; cognatiõe ſua: filii iſrael creuerũt: & quaſi germinãtes multiplicati ſunt: ac roborati nimis ipleuerũt terram. Surrexit iterea rex nouus ſup egyptum: qui ignorabat ioſeph. & ait ad populũ ſuũ. Ecce ppls filiorũ iſrl multus & fortior nobis eſt. Venite ſapiẽter opprimamus eũ: ne forte multiplicetur: & ſi ingruerit cõtra nos bellũ: addatur inimicis nris: expugnatiſq; nobis egrediatur de terra. Prepoſuit itaq; eis magiſtros operũ: vt affligerẽt eos in oneribus. Edificauerũt q vrbes tabernaculorum pharaõi phiton & rameſſes. quãtoq; op primebãt eos: tãto multiplicabãtur: & creſcebant. Oderãtq; filios iſrael egyptii: & affligebant illudentes & inuidentes eis: atq; ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris luti & laterũ: & omnĩq; famulatu quo in terre operibus

Ca.i.

ואלין שמהת בני ישראל דעלו למצרים עם יעקב גבר ואינשי ביתיה עלו׳ ראובן שמעון לוי ויהודה יששכר זבולון ובנימין דן ונפתלי גד ואשר כל נפקי ירכא דיעקב שבעין נפשן עם יוסף דהוה במצרים׳ ויהי יוסף וכל אחוהי וכל דרא ההוא׳ ובני ישראל פרשו ושנאו ותקיפו בסגי לחדא לחדא ואתמליאת ארעא מנהון׳ וקם מלכא חדתא על מצרים דלא ידע ית יוסף׳ ואמר לעמיה הא עמא דבני ישראל סגין ותקיפין מינא׳ הבו נתחכמנה לון דיזדמן דלא יסגון׳ ויהי ארי תערעענא קרבא ויתוספן אף אינון על בעלי דבבנא ויתיהב בנא קרב ויסקון מן ארעא׳ ואמרו עלוהי כיראישין בדיל לענאותהון בפולחנהון׳ ובנו קרוי בית אוצרא לפרעה ית פיתם ית רעמסס׳ וכבא כד סגין וכן תקיפין׳ ועקת למצראי מן קדם בני ישראל׳ ואפלחו מצראי ית בני ישראל בפשיו׳ ואמררו ית חייהון בפולחנא קשיא בטינא ולבנין ובכל פולחנא בחקלא ית כל פולחנהון דאפלחו בהון

Interp. chal.

Ca.i.

Incipit liber Exodus. Cap.i.

Et hec ſunt nomina filiorũ iſrael: qui ingreſſi ſunt in egyptũ cum iacob: ſinguli cum viris domus ſue introierũt. Ruben: ſimeon: leui: et iudas: iſachar: zabulon: & beniamin: dan: & nepthali: gad: & aſer. Eranteq; oẽs alc egredientiũ de femore iacob ſeptuaginta animæ: cum ioſeph qui erat in egypto. Mortuuſq; eſt ioſeph & oẽs fratres eius: et oĩs ghatto illa. Filij aũt iſrael creuerunt: & nati ſunt in multitudinẽ: & roborati ſunt vehementer nimis: & impleta eſt terra ex eis. Et ſurrexit rex nouus in egypto qui non cõfirmabat decreta ioſeph. Et ait ad populũ ſuũ. Ecce populꝰ filioꝝ iſrael multus & fortior nobis. Venite ſapiẽter eꝝ agamus cõtra eos: ne forte multiplicẽt: & qñ acciderit nobis bellũ addantur quoq; ipſi inimicis nris: & intendent contra nos bellũ. & aſcendent de terra. Et cõſtituerũt ſup eos principes maleficentes: vt affligerẽt eos in operibꝰ ſuis. Edificauerũt q vrbes theſaurorũ pharaonis: phitõ & rameſes. Et ãto affligebãt eos: tãto multiplicabant & tãto roborabãt. Et tribulatio erat egyptijs ꝓpter filios iſrael. & fuerunt egyptij filios iſrl ſeruire: & ad amaritudinẽ pduxerũt vitã eoꝝ in fultute dura: in luto & laterib & in oĩ fultute in agro in oĩbus opibus ſuis: ꝗbus eos

Pritiua chal.

אָל
סוֹת
דוֹר יְלַד
אֲלָא קוֹם קוֹם
סָנָא חֲבַב חֲכָם
הָוָה עֲרַע יָסַף
נָגַח נְסַק נָגָה
בָּאַשׁ עָנָה בָּנָה
נָקַד עָנָה עָנִיק
בָּלַח סַקָּה עָרַר
חָתָת

Pritiua beb.	Tex.Heb.	Exo.	Ca.ij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Tex.Heb.	Exo.	Ca.ij.	Pritiua beb.
תנה חמר	תֵּבַת	גֹּמֶא	וַתַּחְמְרָה	premebãtur. Dixit autem rex egypti obstetricibus iudeozũ: nomen vnius sephoza: τ nomẽ alteri phua: et ait. Quando obstetricabitis iudeas: videbitis in partu: si filius fuerit: interficietis eu: τ si filia fuerit reseruabitis eam. Timuerũt obstetrices a facie dei: τ non fecerũt sicut locutus fuerat eis rex egypti: sed cõseruabant filios. Vocauitq; rex egypti obstetrices: τ ait. Cur fecistis hanc rem: τ reseruatis filios? Et direrũt obstetrices ad pharaonẽ. Quia non sunt sicut mulieres egyptie mulieres iudee: quia ipse sapientes sunt: τ antequã veniat ad eas obstetrix parturunt. Et benefecit deus obstetricibus: τ creuit populus: confortatiq; sunt nimis. Et factũ est cum obstetrices timuissent a facie dei: fecit eis domos. Et precepit pharao omni populo suo: dicens. Omnis filius qui natus fuerit ex iudeis: in flumen proiicite eum: et omnem filiam reseruabitis. Ca.2. Et abiit vir de domo leui: τ accepit filiam leui. Et concepit mulier: et peperit filum. Et vidit eum q esset bonus: τ abscondit eum tribus mẽsibus. Et non potuit vltra abscondere eum: τ accepit ei	premebãtur. Dixit autem rex egypti obstetricibus hebreoru: quarum vna vocabatur sephora; altera phua: pcipiẽs eis. Quãdo obstetricabitis hebreas: et partus tẽpus aduenerit: si masculus fuerit: occidite interficite eũ: si femina reseruate. Timuerunt autem obstetrices deum: & non fecerunt iuxta preceptũ regis egypti: sed conseruabant mares, quibus accersitis ad se rex ait. Quidnã est hoc qd facere voluistis: vt pueros seruaretis? Que responderunt. quoniã non sunt hebree sicut egyptie mulieres. Ipse enim obstetricãdi hñt scientiã: & priusq; veniamus ad eas parturiunt. Bñ ergo fecit deus obstetricibus: & creuit populus cõfortatusq; ẽ nimis. Et quia timuerũt obstetrices deũ: edificauit eis domos. Precepit ergo pharao omni populo suo: dicens. Quicquid masculini sexus natũ fuerit: in fluminẽ proicite. quicqd femini reseruate. Ca.2 Egressus ẽ post hec vir de domo leui: & accepit vxorẽ suã. que concepit & peperit filiũ. & vidẽs eum elegantem: abscondit tribus mẽsibus. Cumq; iam celare non posset: sumpsit	C	σκεφάρα · καὶ τὸ ὄνομα τῆς δευτέρας φουά, καὶ εἶπεν illis: ἐὰν μαιοῦσθε τὰς ἑβραίας, καὶ ἴδητε ad partẽdũ: si qdẽ masculꝰ fuerit: interficite illum: si ãt femina: reseruate illã. timuerunt ãt obstetrices deũ: et nõ fecerunt sicut precepit illis rex egypti. τ vocauit obstetrices: τ ait illis: ἵνα τί τοῦτο ἐποιήσατε τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἐζωογονεῖτε τὰ masculos? et reseruãt ãt obstetrices pharaõi: nõ sicut ἄρσενα; εἶπαν δὲ αἱ μαῖαι τῷ φαραώ, διὰ τί ταῦτα ἐποιήσατε τὰ ἄρσενα; ἔτι γὰρ αἱ μαῖαι τῷ φαραώ, οὐχ ὡς mulieres egyptie: hebree: pariunt. n. γυναῖκες αἰγύπτιαι, αἱ ἑβραῖαι, τίκτουσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς τὰς μαίας, καὶ ἔτι reruꝫ. bñ ãt faciebat deus obstetricib⁹. τ crescon ἐὺ δὲ ἐποίει ὁ θεὸς ταῖς μαίαις · καὶ ἐπλη uit ppꝫs: τ inualuit valde. qñ timuerunt ὑνεν ὁ λαός, καὶ ἴσχυεν σφόδρα. ἐποιθὴ ἐφο obstetrices deũ: fecit sibi ipis domos. βοῦντο αἱ μαῖαι τὸν θεόν, ἐποίησεν ἑαυταῖς οἴ precepit ãt pharao oi pupulo suo: κίας. συνέταξε δὲ φαραὼ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, dicens: oẽ masculũ qꝫ natũ fuerit hebreis: λέγων, πᾶν ἄρσεν ὃ ἂν τεχθῇ τοῖς ἑβραίοις, in fluminẽ proiycite: τ oẽm feminã vi ἐις τὸν ποταμὸν ῥίψατε, καὶ πᾶν θῆλυ ζωο uificate illam. γονεῖτε αὐτό. Ca.2. Et ãt qdã de tribu leui: τ accepit ἂν δέ τις ἐκ τῆς φυλῆς λευί, καὶ ἔλαβεν de filiabus leui: τ habuit eã: τ in ἐκ τῶν θυγατέρων λευί, καὶ ἔσχεν αὐτήν, καὶ ἐν vtero cõcepit: τ pepit masculũ. videtes ãt illũ γαστρὶ ἔλαβεν, καὶ ἔτεκεν ἄρσεν · ἰδόντες δὲ αὐτὸ elegãte: absc̃derũt illũ mẽsib⁹ tribus. qñ ἀσεῖον, ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας τρεῖς. ἐπειδὴ ãt nõ potuerũt ampli⁹ absc̃dere illũ: accepit δὲ οὐκ ἐδύναντο ἔτι κρύπτειν αὐτό, ἔλαβεν illi mater eius ἀυτῶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ	A	ἀπὸ βίας · καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν ἀγυπτίων obstetricib⁹ hebreor: vni eaꝝ erat nomẽ ταῖς μαίαις τῶν ἑβραίων, τῇ μιᾷ αὐτῶν ἦν ὄνομα sephora: τ nomẽ sebe phua: τ ait σεφώρα, καὶ τὸ ὄνομα τῆς δευτέρας φουά, καὶ εἶ illis: qñ obstetricabitis hebreas: τ fuerit πεν αὐταῖς, ὅταν μαιοῦσθε τὰς ἑβραίας, καὶ ἴδητε ad partẽdũ: si qdẽ masculꝰ fuerit: interficite illi πρὸς τὸ τίκτειν, ἐὰν μὲν ἄρσεν ᾖ, ἀποκτείνατε αὐ lũ: si ãt femina: reseruate illã. timue τό, ἐὰν δὲ θῆλυ, περιποιήσασθε αὐτό. ἐφοβήθη runt ãt obstetrices deũ: et nõ fecerunt fi σαν δὲ αἱ μαῖαι τὸν θεόν, καὶ οὐκ ἐποίησαν καθὼς cut precepit illis rex egypti. τ vi τι συνέταξεν αὐταῖς ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου · καὶ ἐ uificabãt masculos. vocauit ãt rex egy ζωογόνουν τὰ ἄρρενα · ἐκάλεσε δὲ ὁ βασιλεὺς αἰ pti obstetrices: τ ait illis: ἵνα τί ἐ γύπτου τὰς μαίας, καὶ εἶπεν αὐταῖς, τίοτι ἐ cistis rem hanc: et viuificastis ποιήσατε τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἐζωογονεῖτε τὰ masculos? otrerũt ãt obstetrices pharaõi: nõ sicut ἄρσενα; εἶπαν δὲ αἱ μαῖαι τῷ φαραώ, διὰ τί ταῦτα ἐποιήσατε τὰ ἄρσενα; ἔτι γὰρ αἱ μαῖαι τῷ φαραώ, οὐχ ὡς mulieres egyptie: hebree: pariunt. n. αἱ γυναῖκες αἰγύπτιαι, αἱ ἑβραῖαι, τίκτουσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς τὰς μαίας, καὶ ἔτι reruꝫ. bñ ãt faciebat deus obstetricib⁹. τ crescon ἐὺ δὲ ἐποίει ὁ θεὸς ταῖς μαίαις · καὶ ἐπλη uit ppꝫs: τ inualuit valde. qñ timuerunt ὑνεν ὁ λαός, καὶ ἴσχυεν σφόδρα. ἐποιθὴ ἐφο obstetrices deũ: fecit sibi ipis domos. βοῦντο αἱ μαῖαι τὸν θεόν, ἐποίησεν ἑαυταῖς οἴ mos. precepit ãt pharao oi pupulo suo: κίας. συνέταξε δὲ φαραὼ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, dicens: oẽ masculũ qꝫ natũ fuerit hebreis: λέγων, πᾶν ἄρσεν ὃ ἂν τεχθῇ τοῖς ἑβραίοις, in fluminẽ proicite: τ oẽm feminã vi ἐις τὸν ποταμὸν ῥίψατε, καὶ πᾶν θῆλυ ζωο uificate illam. γονεῖτε αὐτό. Ca.2. Et ãt qdã de tribu leui: τ accepit ἂν δέ τις ἐκ τῆς φυλῆς λευί, καὶ ἔλαβεν de filiabus leui: τ habuit eã: τ in ἐκ τῶν θυγατέρων λευί, καὶ ἔσχεν αὐτήν, καὶ ἐν vtero cõcepit: τ pepit masculũ. videtes ãt illũ γαστρὶ ἔλαβεν, καὶ ἔτεκεν ἄρσεν · ἰδόντες δὲ αὐτὸ elegãte: absc̃derũt illũ mẽsib⁹ tribus. qñ ἀσεῖον, ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας τρεῖς. ἐπειδὴ ãt nõ potuerũt ampli⁹ absc̃dere illũ: accepit δὲ οὐκ ἐδύναντο ἔτι κρύπτειν αὐτό, ἔλαβεν illi mater eius ἀυτῶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ	D	arculã: et liniuit eã bitumine et pice: et θήκην, καὶ κατέχρισεν αὐτὴν ἀσφάλτῳ καὶ πίσσῃ, καὶ impoſuit puerũ in ea: et posuit eã in ἐνέβαλε τὸ παιδίον εἰς αὐτήν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν εἰς τὸ palude iuxta flumẽ. et speculabatur fo ἕλος παρὰ τὸν ποταμόν· καὶ κατεσκόπευεν ἡ ἀδελ ror ei⁹ delͨge: vt diſceret qd accideret illi. φὴ αὐτοῦ μακρόθεν, μαθεῖν, τί τὸ ἀποβησόμενον αὐτῷ. descẽdit ãt filia pharaõis vt lauaret ad flu κατέβη δὲ ἡ θυγάτηρ φαραὼ λουσαμένη ἐπὶ τὸν πο men. et ancille eius gradiebãtur sup τα μόν. καὶ διάβραι αὐτῆς παρεπορεύοντο ἐπὶ τὸν πο flumẽ. et vidẽs arculã in palude: mit ταμόν. καὶ ἰδοῦσα τὴν θήκην ἐν τῷ ἕλει, ἀπο tẽs ancillã: accepit illã. ſapertẽs ãt: cernit λασα τὴν παιδίσκην αὐτῆς, ἀνείλετο αὐτήν. ἀνοίξασα δὲ, ὁρᾷ parnulũ vagitẽte in arcula. et miserta ẽ illius fi παιδίον κλαῖον ἐν τῇ θήκῃ. καὶ ἐφείσατο αὐτοῦ ἡ θυ lia pharaõis. et dixit: de int. mtb⁹ hebre γάτηρ φαραὼ καὶ εἶφ, ἐκ τῶν παιδίων τῶν ἑβραί oiũ hic. et dixit sozor eius filie pha ων τοῦτο. καὶ εἶπεν ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ φα raõis: vis vocẽ tibi mulierẽ q̃ nutriat ex ραώ, θέλεις καλέσω σοι γυναῖκα τροφεύουσαν ἐκ hebreis: et lactabit tibi infantulũ. ait ãt il τῶν ἑβραίων, καὶ θηλάσει σοι τὸ παιδίον. εἶπε δὲ αὐ li filia pharaõis: vade: pergẽs ãt puel τῇ ἡ θυγάτηρ φαραώ, πορεύου, ἀπελθοῦσα δὲ ἡ νεα la: vocauit matrẽ pueri. dixit ãt ad il λὶς, ἐκάλεσε τὴν μᾶτ̃ τοῦ παιδίου. εἶπε δὲ πρὸς αὐ lã filia pharaõis: ferua mihi puerũ istũ: τὴν ἡ θυγάτηρ φαραὼ, διάτήρησόν μοι τὸ παιδίον τοῦτο, et lacta mihi illi: ego ãt dabo tibi mercedẽ. καὶ θήλασόν μοι αὐτό, ἐγὼ δὲ δώσω σοι τὸν μισθόν. ἔ accepit ãt mulier infantẽ et lactauit illi. adul λαβε δὲ ἡ γυνὴ τὸ παιδίον καὶ ἐθήλαζεν αὐτό. ἀνδρυν to ãt puero: atulit illi ad fi B θέντος δὲ τοῦ παιδίου, εἰσήγαγεν αὐτὸ πρὸς τὴν θυ liam pharaõis. et fact ẽ illi in filiũ. voca γατέρα φαραώ. καὶ ἐγένετο αὐτῇ εἰς υἱόν. ἐπωνόμα uit ãt nomẽ illi moysen. dicẽs: quꝫ ex a σεν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μωυσῆν. λέγουσα, ὅτι ἐκ τοῦ ὕ qua illi tult. facth ẽ ãt in die δατος αὐτὸν ἀνειλόμην · ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέ bus multis illis: magnus factus moy ραις ταῖς πολλαῖς ἐκείναις, μέγας γενόμενος μωυ ses: egressus ẽ ad frẽs suos filios israel. σῆς, ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ, cogitans ãt afflictionẽ illoꝝ: aspicit hoies egyptiꝫ κατανοήσας δὲ τὸν πόνον αὐτῶν, ὁρᾷ ἄνδρα αἰγύπτιον percutiẽte q̃ndã hebreũ de fratribus suis. τύπτοντα τινα ἑβραῖον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τῶν υἱῶν israel. cũ circũſpexiſſet ãt huc et illuc: nõ videt ἰσραήλ. περιβλεψάμενος δὲ ὧδε κἀκεῖ ὧδε, οὐκ ὁρᾷ	B	fiſcellam fcirpeam: & lini arcã fcirpeã: τ limuit eam: bitumine ac pice: posuit ãt puerũ in ea: et posuit eã in fantulum: "& exposuit eum in care cto ripe flumínis ſtante procul ſorore eius & cõſiderante euentum rei. Ecce autem deſcendebat filia pharaonis: vt lauaretur in flumine: & puelle eius gradiebantur per crepidínem. aluci. Que cũ vidiſſet fiſcellam in papyriõe: "miſit vnam e famulabus ſuis: & allatã aperiens cernensq; in ea paruulum vagientem miſerta eius ait. De ifantibus hebreorum eſt hic. Cui foror pueri Vis inquit vt vadam: & vocẽ tibi mulierem hebreã: que nutriat puellum infantulum. Reſpondit. Vade. Perrexit puella: & vocauit matrem puelli. Dixit ei filia pharaonis. Tolle puerũ hunc: et lacta eum mihi: τ ego dabo mercedẽ tuã. Et ſuſcepit mulier puerũ: τ lactauit eu. Et creuit puer: τ tradidit eum filie pharaonis: τ fuit et in filiũ: τ vocauit nomen eius moyſen: dicens. quoniã de aquis extraxi eum. Et factum eſt in diebus illis: τ creuit moyſes: et egreſſus eſt ad fratribus ſuis: τ vidit feruitutẽ eorum. Eiditq; virum egyptium percutientem virum iudeum de fratribus ſuis. Et aſperit huc τ illuc: et vidit q nullus vir adeſſet:	Tex.Heb.	Exo.	Ca.ij.	Pritiua beb.	Pritiua chal.	Transla.Chal.
---	---	---	---	---	---
תֵּבַת	גֹּמֶא	וַתַּחְמְרָה	תנה חמר	תַּנָּה חַפְתָּה שַׁוָּה	grauiter seruire fecerũt. Dixitq; rex egypti obstetricibus iudeozũ: nomen vnius sephoza: τ nomẽ alteri phua: et ait. Quando obstetricabitis iudeas: videbitis in partu: si filius fuerit: interficietis eu: τ si filia fuerit reseruabitis eam. Timuerũt obstetrices a facie dei: τ non fecerũt sicut locutus fuerat eis rex egypti: sed cõseruabant filios. Vocauitq; rex egypti obstetrices: τ ait. Cur fecistis hanc rem: τ reseruatis filios? Et direrũt obstetrices ad pharaonẽ. Quia non sunt sicut mulieres egyptie mulieres iudee: quia ipse sapientes sunt: τ antequã veniat ad eas obstetrix parturunt. Et beneſecit deus obstetricibus: τ creuit populus: confortatiq; sunt nimis. Et factũ est cum obstetrices timuissent a facie dei: fecit eis domos. Et precepit pharao omni populo suo: dicens. Omnis filius qui natus fuerit ex iudeis: in flumen proiicite eum: et omnem filiam reseruabitis. Ca.2. Et abiit vir de domo leui: τ accepit filiam leui. Et concepit mulier: et peperit filum. Et vidit eum q esset bonus: τ abscondit eum tribus mẽsibus. Et non potuit vltra abscondere eum: τ accepit ei
בַּת	גֹּמֶא	וַתַּחְמְרָה	בנה חמר	בַּנָּה חַמְרָה

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. iij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
יום רבה סות	׳ויהי ׳בימים ׳הרבים ׳ההם ׳ומת		Cap. iij.	Deus ei pris mei adiutor meus: & eripuit me de manu pharaõis. post mt tũ vero tpis mortuus ẽ rex egypti. Et ingemi scẽtes filii isrl pp opa vociferati sũt. Ascẽdit clamor eorũ ad deũ ab opibus: & audiuit gemitũ eorũ: ac recordatus est federis qđ pepigit cum abraam isaac & iacob. Et respexit deus filios israel: & liberauit eos. Ca. 3.	Et dixit moyses ad socerũ suũ: ne reuertaris in egyptũ: sed vade in solitudinẽ q̃ ad occidentẽ sita est. Et ascendit in montẽ dei oreb: & apparuit ei dñs in flã ignis de medio rubi: & videbat q̃ rubus arderet: & non cõburebatur. Dixit ergo moyses. Vadam & videbo visionẽ hanc magnã: quare nõ cõburatur rubus. Cernẽs aũt dñs q̃ pergeret ad videndũ: vocauit eum de medio rubi: & ait. Moyses moyses. Qui dixit. Ecce ego. Et dixit ei. Non appropinques huc: solue calciamentũ tuũ de pedibus tuis: qñ locus sup quẽ tu stas terra sancta est. Et ait. Ego sum deus patris tui: deus abrahã deus isaac: & deus iacob. Et inclinauit moyses vultũ suum: quoniã timuit intueri versus gloriã dei. Et dixit dominus. Reuelata
יום רבה בנת	׳ותנה ׳בנות ׳יתרו ׳רעה ׳את ׳צאן ׳יתרו				
חתן כהן מדין	׳חתנו ׳כהן ׳מדין ׳וינהג ׳את ׳הצאן				
דבר נוא	׳אחר ׳המדבר ׳ויבא ׳אל ׳הר				
האלהים חרבה	׳האלהים ׳חרבה: ׳וירא ׳מלאך ׳יהוה				
לבב	׳אליו ׳בלבת ׳אש ׳מתוך ׳הסנה ׳וירא				
יהוה הסנה בער בא אש והסנה	׳ויהנה ׳הסנה ׳בער ׳באש ׳והסנה				
איננו אכל ויאמר משה אסרה	׳איננו ׳אכל: ׳ויאמר ׳משה ׳אסרה				
נא ואראה את המראה הגדל הזה	׳נא ׳ואראה ׳את ׳המראה ׳הגדל ׳הזה				
מדוע לא יבער הסנה ויקרא יהוה	׳מדוע ׳לא ׳יבער ׳הסנה: ׳וירא ׳יהוה				
כי סר לראות ויקרא אליו	׳כי ׳סר ׳לראות ׳ויקרא ׳אליו				
אלהים מתוך הסנה ויאמר משה	׳אלהים ׳מתוך ׳הסנה ׳ויאמר ׳משה				
משה ויאמר הנני	׳משה ׳ויאמר ׳הנני:				
תקרב הלם של נעליך מעל	׳תקרב ׳הלם ׳של ׳נעליך ׳מעל				
רגליך כי המקום אשר אתה	׳רגליך ׳כי ׳המקום ׳אשר ׳אתה				
עומד עליו אדמת קדש הוא:	׳עומד ׳עליו ׳אדמת ׳קדש ׳הוא:				
ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי	׳ויאמר ׳אנכי ׳אלהי ׳אביך ׳אלהי				
אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב	׳אברהם ׳אלהי ׳יצחק ׳ואלהי ׳יעקב				
ויסתר משה כי ירא מהביט	׳ויסתר ׳משה ׳כי ׳ירא ׳מהביט				
אל האלהים: ויאמר יהוה ראה	׳אל ׳האלהים: ׳ויאמר ׳יהוה ׳ראה				

Pritiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
מות אנש	et percussit egyptium: ꝛ abscondit eum in arena. Et egressus est in die altera: et ecce duo viri iudei rixabant. Et ait iniquo. Cur tu percutis proximum tuũ. Et dixit. Quis te posuit virũ principẽ ꝛ iudicem sup nos: ut nunq̃d vt occidas me tu dicis hoc: sicut occidisti egyptiũ. Et timuit moyses: ꝛ ait. Vere notus factũ est verbũ. Et audiuit pharao sermonẽ hunc: ꝛ querebat occidere moysen: et fugit moyses a facie pharaonis: et habitauit in terra madian: ꝛ sedebat iuxta puteũ. Principi aũt madiã erant septẽ filie: ꝛ veniebant et hauriebant: ꝛ implebãt canales: vt adaquarẽt oues patris sui. Veniebantq̃ pastores ꝛ eiiciebant eas: et surrexit moyses ꝛ liberauit eas: ꝛ adaquauit oues earum. Et venerũt ad raguel patrẽ suũ: qui ait. Quid est hoc q̃ velocius solito hodie venistis ꝛ et dixerunt. Vir egyptius liberauit nos de manu pastorũ: ꝛ insuper hauriẽs hausit nobis: ꝛ adaquit oues. Et dixit filiabus suis. Et vbi est ille: quare ergo reliquistis virum: vocate eum vt comedat panẽ. Et voluit moyses habitare cum illo: ꝛ vedit sephoram filiam suã moysi. Et peperit filium: ꝛ vocauit nomẽ eius gersom: quia dixit: aduena fui in terra aliena.	ארי לית נברא ומחא ית מצראה ואטמרתיה בחלא: ונפק ביומא תניינא והא תרין גוברין יהודאין נצין ואמר לחייבא למה את מחי לחבריך: ואמר מן שוי לך רב ודיין עלינא למקטלי את אמר כמא דקטלת ית מצראה ודחיל משה ואמר בקושטא אתידע פתגמא: ושמע פרעה ית פתגמא הדין ובעא למקטלא ית משה ועתק משה מן קדם פרעה ויתיב בארעא דמדין ויתיב על בירא: ולרבא למדין שבעה בנין ואתאן ונהלן ומלין ית הטלייא לאשקאה ית ענא דאבוהן: ואתו רעיא וטרדיניון ומשה קם ופרקינין ואשקי ית ענהון: ואתאה לות רעואל אבוהן ואמר מה דין אוחיתון לימתי יומא דין ואמרא נברא מצראה שיזבנא מידא דרעיא ואף מידלא דלא לנא ואשקי ית ענא: ואמר לבנתיה ואן הוא למה דנן שבקתוהן ית גברא קרו ליה ויתיכל לחמא: ורעי משה למימרת עם גנרא ויהב ית צפורה ברתיה למשה לאינתו: וילידת ברא ית שומיה גרשם ארי אמר גר הייתי בארעא נוכראה:	Interp. chal.

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. ij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
כי אין איש ויך את המצרי	׳כי ׳אין ׳איש ׳ויך ׳את ׳המצרי			percussiũ egyptium abscondit fabulo. Et egressus est die altera: ecce duo viri iudei rixabant. Et ait iniquo. Cur tu percutis proximum tuũ. Et dixit. Quis te constituit principẽ et iudicem super nos. Nũquid occidere me tu vis: sicut heri occidisti egyptiũ. Timuit moyses. et ait: vere notũ factũ est verbũ istud. Audiuit pharao hunc sermonem: et querebat occidere moysen. Qui fugiens de conspectu eius moratus est in terra madian: & sedit iuxta puteũ. Erãt aũt sacerdoti madiã septẽ filie: quę venerãt ad hauriẽdam aquã: & impletis canalibus adaquare cupiebãt greges patris sui. Superuenere pastores: & eiecerũt eas. Surrexitq̃ moyses: & defensis puellis adaquauit oues earũ. Que cũ reuertissent ad raguel patrem suum: dixit ad eas. Cur velocius venistis solito: Rñderunt. Vir egyptius liberauit nos de manu pastorum. Insuper & hausit aquã nobiscum: potumq̃ dedit ouibus. At ille. Vbi est inquit. Quare dimisistis hominẽ: Vocate eũ vt comedat panem. Iurauit ergo Moyses habitaret cum eo. Accepitq̃ sephoram filiam eius vxorem. que peperit ei filium: quẽ vocauit gersã dicens. Aduena fui in terra aliena. Alterum vero peperit: quem vocauit eliezer: dicens.	ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί ὅτι οὐκ ἐκαλέσατε τὸν ἄνθρωπον; ἵνα τί οὖν τοῦτον καταλελοίπατε; κάλεσατε οὖν αὐτόν, ἵνα φάγῃ ἄρτον. κατῴκισεν δὲ μωυσῆς παρὰ τῷ ἀνδρὶ καὶ ἔδωκεν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ μωυσῆ γυναῖκα· καὶ ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἐπωνόμασεν μωυσῆς τὸ ὄνομα αὐτοῦ γηρσάμ· λέγων, ὅτι παροικος ἐιμι ἐν γῆ ἀλλοτρίᾳ·	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. ij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
ויבא עוד את ידו בחיקו	׳ויבא ׳עוד ׳את ׳ידו ׳בחיקו			Et intulit rursum manum in sinum suum:	καὶ εἰσήνεγκεν ἔτι τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον
ויוצא את ידו מחיקו והנה	׳ויוצא ׳את ׳ידו ׳מחיקו ׳והנה			& eduxit eam leprosam quasi nix. Et ait. Reconde manum tuam in sinum tuum. Et reduxit eam: & protulit de sinu: & ecce	καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὴν λεπραν ὡσεὶ χιών. καὶ εἶπεν· ἀπόστρεψον τὴν χεῖρα σου εἰς τὸν κόλπον σου· καὶ ἀπέστρεψεν τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ· καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ
שבה כבשרו והיה אם לא	׳שבה ׳כבשרו ׳והיה ׳אם ׳לא			reuersa est ut caro eius. Si non	ἐπέστρεψεν ὡς ἡ σὰρξ αὐτοῦ. καὶ ἔσται ἐὰν μὴ
יאמינו לך ולא ישמעו לקול	׳יאמינו ׳לך ׳ולא ׳ישמעו ׳לקול			credent tibi: nec audient vocem	πιστεύσωσίν σοι μηδὲ εἰσακούσωσιν τῆς
האת הראשון ויאמינו לקול	׳האת ׳הראשון ׳ויאמינו ׳לקול			signi prioris: credent sermoni	φωνῆς τοῦ σημείου τοῦ πρώτου πιστεύσουσιν τοῖς
האת האחרון והיה אם לא	׳האת ׳האחרון ׳והיה ׳אם ׳לא			posteriori. Si autem & his duobus non	ῥήμασιν τοῖς ἐσχάτοις. καὶ ἔσται ἐὰν καὶ τοῖς δυσὶν
יאמינו גם לשני האתות האלה	׳יאמינו ׳גם ׳לשני ׳האתות ׳האלה			credent signis: sed tertio	σημείοις τούτοις μὴ πιστεύσωσιν μηδὲ ἀκούσωσιν
ולא ישמעו לקלך ולקחת	׳ולא ׳ישמעו ׳לקלך ׳ולקחת			fecerint: tu sumes	τῆς φωνῆς σου, λήμψῃ
ממימי היאר ושפכת היבשה	׳ממימי ׳היאר ׳ושפכת ׳היבשה			aquam de fluuio: & effundes	ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκχεεῖς
והיו המים אשר תקח מן היאר	׳והיו ׳המים ׳אשר ׳תקח ׳מן ׳היאר			in aridam: & erunt aquę quas hauseris de	ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀνύδρον, καὶ ἔσται τὸ ὕδωρ ὃ ἐὰν λάβῃς
והיו לדם ביבשה ויאמר משה	׳והיו ׳לדם ׳ביבשה ׳ויאמר ׳משה			fluuio: sanguis super terram. Et ait moyses	ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, αἷμα ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶπεν
אל אדני לא איש דברים אנכי	׳אל ׳אדני ׳לא ׳איש ׳דברים ׳אנכי			ad dñm. Obsecro dñe. non sum vir eloquens	μωυσῆς πρὸς κύριον· δέομαι κύριε· οὐκ ἀνὴρ λόγων
גם מתמול גם משלשם גם	׳גם ׳מתמול ׳גם ׳משלשם ׳גם			nec heri & nudiustertius: quidem ex quo	ἐγὼ οὐδὲ ἐχθὲς οὐδὲ τρίτην ἡμέραν οὐδὲ ἀφ' οὗ
מאז דברך אל עבדך כי כבד	׳מאז ׳דברך ׳אל ׳עבדך ׳כי ׳כבד			locutus es ad seruum tuum: sed & impeditioris & tardioris linguę sum.	ἐλάλησας πρὸς τὸν δοῦλόν σου· ἀλλὰ βραδυγλώσσου καὶ
פה וכבד לשון אנכי ויאמר	׳פה ׳וכבד ׳לשון ׳אנכי ׳ויאמר			Et ait	βραδυστόμου ὑπάρχω ἐγώ. καὶ εἶπεν
יהוה אליו מי שם פה לאדם	׳יהוה ׳אליו ׳מי ׳שם ׳פה ׳לאדם			dñs ad eum. Quis fecit os hominis: aut quis	κύριος πρὸς αὐτόν· τίς ἐποίησεν στόμα ἀνθρώπῳ; ἢ τίς
או מי ישום אלם או חרש או	׳או ׳מי ׳ישום ׳אלם ׳או ׳חרש ׳או			mutum & surdum: videntem & cecum: nonne ego	κωφὸν ἢ κωφεύοντα ἢ βλέποντα ἢ τυφλόν; οὐκ ἐγὼ
פקח או עור הלא אנכי יהוה	׳פקח ׳או ׳עור ׳הלא ׳אנכי ׳יהוה			dñs:	κύριος;
ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך	׳ועתה ׳לך ׳ואנכי ׳אהיה ׳עם ׳פיך			Nunc ergo vade: & ego ero in ore tuo:	καὶ νῦν πορεύου, καὶ ἐγὼ ἔσομαι μετὰ τοῦ στόματός σου
והורתיך אשר תדבר ויאמר	׳והורתיך ׳אשר ׳תדבר ׳ויאמר			& docebo te quę loqui debeas. Et ait	καὶ ὑποδείξω σοι ἃ λαλήσεις. καὶ εἶπεν
בי אדני שלח נא ביד תשלח	׳בי ׳אדני ׳שלח ׳נא ׳ביד ׳תשלח			ei. Obsecro dñe. mitte quem missurus es.	αὐτῷ· δέομαι κύριε· πέμψον ὃν πέμψεις.
ויחר אף יהוה במשה ויאמר	׳ויחר ׳אף ׳יהוה ׳במשה ׳ויאמר			Et iratus est furor dñi contra moysen: & ait.	καὶ ὠργίσθη ὀργὴ κυρίου πρὸς μωυσῆν καὶ εἶπεν
הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי	׳הלא ׳אהרן ׳אחיך ׳הלוי ׳ידעתי			Nonne aaron frater tuus leuites: scio	οὐκ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ὁ Λευίτης; οἶδα
כי דבר ידבר הוא גם הנה	׳כי ׳דבר ׳ידבר ׳הוא ׳גם ׳הנה			quia loquax est. Et nunc ecce	ὅτι λαλῶν λαλήσει· καὶ νῦν ἰδοὺ
הוא יצא לקראתך וראך ושמח	׳הוא ׳יצא ׳לקראתך ׳וראך ׳ושמח			ipse egredietur in occursum tuum: & videns	αὐτὸς ἐξελεύσεται εἰς συνάντησίν σοι καὶ ἰδὼν
בלבו ודברת אליו ושמת את	׳בלבו ׳ודברת ׳אליו ׳ושמת ׳את			lętabitur corde suo. Loquereris ad eum: & pones	εὐφρανθήσεται τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν καὶ
הדברים בפיו ואנכי אהיה עם	׳הדברים ׳בפיו ׳ואנכי ׳אהיה ׳עם			verba in ore eius: & ego ero in ore tuo: & in ore illius:	ἐμβιβάσεις τὰ ῥήματα εἰς τὸν στόμα αὐτοῦ· καὶ ἐγὼ ἔσομαι μετὰ τοῦ στόματός σου καὶ μετὰ τοῦ στόματος
פיך ועם פיהו והורתי אתכם	׳פיך ׳ועם ׳פיהו ׳והורתי ׳אתכם			& docebo vos quid facere debeatis. Et loquetur	αὐτοῦ· καὶ ὑποδείξω ὑμῖν ἃ ποιήσετε. καὶ λαλήσει
והוא ידבר לך אל העם והוא	׳והוא ׳ידבר ׳לך ׳אל ׳העם ׳והוא			ipse pro te ad populum: & ipse erit os tuum:	αὐτὸς πρὸς τὸν λαὸν ἀντὶ σοῦ· καὶ αὐτός σοι ἔσται εἰς στόμα
יהיה לך לפה ואתה תהיה לו	׳יהיה ׳לך ׳לפה ׳ואתה ׳תהיה ׳לו			tu autem eris ei in ea quę ad deum pertinent.	σὺ δὲ ἔσῃ αὐτῷ εἰς τὰ πρὸς τὸν θεόν.
לאלהים ואת המטה הזה תקח	׳לאלהים ׳ואת ׳המטה ׳הזה ׳תקח			Et virgam hanc sumes	καὶ τὴν ῥάβδον ταύτην λήμψῃ
בידך אשר תעשה בו את האתת	׳בידך ׳אשר ׳תעשה ׳בו ׳את ׳האתת			in manu tua: in qua facies signa	ἐν τῇ χειρί σου, ἐν ᾗ ποιήσεις τὰ σημεῖα
ויחר אף יהוה במשה ויאמר	׳ויחר ׳אף ׳יהוה ׳במשה ׳ויאמר			Et iratus est furor dñi contra moysen: & ait.	καὶ ὠργίσθη ὀργὴ κυρίου πρὸς μωυσῆν καὶ εἶπεν
הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי	׳הלא ׳אהרן ׳אחיך ׳הלוי ׳ידעתי			Nonne aaron frater tuus leuites: scio	οὐκ Ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου ὁ Λευίτης; οἶδα
כי דבר ידבר הוא גם הנה	׳כי ׳דבר ׳ידבר ׳הוא ׳גם ׳הנה			quia loquax est. Et nunc ecce	ὅτι λαλῶν λαλήσει· καὶ νῦν ἰδοὺ
הוא יצא לקראתך וראך ושמח	׳הוא ׳יצא ׳לקראתך ׳וראך ׳ושמח			ipse egredietur in occursum tuum: & videns	αὐτὸς ἐξελεύσεται εἰς συνάντησίν σοι καὶ ἰδὼν
בלבו ודברת אליו ושמת את	׳בלבו ׳ודברת ׳אליו ׳ושמת ׳את			lętabitur corde suo. Loquereris ad eum: & pones	εὐφρανθήσεται τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν καὶ
הדברים בפיו ואנכי אהיה עם	׳הדברים ׳בפיו ׳ואנכי ׳אהיה ׳עם			verba in ore eius: & ego ero in ore tuo: & in ore illius:	ἐμβιβάσεις τὰ ῥήματα εἰς τὸν στόμα αὐτοῦ· καὶ ἐγὼ ἔσομαι μετὰ τοῦ στόματός σου καὶ μετὰ τοῦ στόματος
פיך ועם פיהו והורתי אתכם	׳פיך ׳ועם ׳פיהו ׳והורתי ׳אתכם			& docebo vos quid facere debeatis. Et loquetur	αὐτοῦ· καὶ ὑποδείξω ὑμῖν ἃ ποιήσετε. καὶ λαλήσει
והוא ידבר לך אל העם והוא	׳והוא ׳ידבר ׳לך ׳אל ׳העם ׳והוא			ipse pro te ad populum: & ipse erit os tuum:	αὐτὸς πρὸς τὸν λαὸν ἀντὶ σοῦ· καὶ αὐτός σοι ἔσται εἰς στόμα
יהיה לך לפה ואתה תהיה לו	׳יהיה ׳לך ׳לפה ׳ואתה ׳תהיה ׳לו			tu autem eris ei in ea quę ad deum pertinent.	σὺ δὲ ἔσῃ αὐτῷ εἰς τὰ πρὸς τὸν θεόν.
לאלהים ואת המטה הזה תקח	׳לאלהים ׳ואת ׳המטה ׳הזה ׳תקח			Et virgam hanc sumes	καὶ τὴν ῥάβδον ταύτην λήμψῃ
בידך אשר תעשה בו את האתת	׳בידך ׳אשר ׳תעשה ׳בו ׳את ׳האתת			in manu tua: in qua facies signa	ἐν τῇ χειρί σου, ἐν ᾗ ποιήσεις τὰ σημεῖα

Pritiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
סות אנש	et intulit rursum manum suam in sinum suum: & eduxit eam leprosam quasi nix. Et ait. Reconde manum tuam in sinum tuum. Et reduxit eam: & protulit de sinu: & ecce reuersa est ut caro eius. Si non credent tibi: nec audient vocem signi prioris: credent sermoni posteriori. Si autem & his duobus non credent signis: sed tertio fecerint: tu sumes aquam de fluuio: & effundes in aridam: & erunt aquę quas hauseris de fluuio: sanguis super terram. Et ait moyses ad dñm. Obsecro dñe. non sum vir eloquens nec heri & nudiustertius: quidem ex quo locutus es ad seruum tuum: sed & impeditioris & tardioris linguę sum. Et ait dñs ad eum. Quis fecit os hominis: aut quis mutum & surdum: videntem & cecum: nonne ego dñs: Nunc ergo vade: & ego ero in ore tuo & docebo te quę loqui debeas. Et ait ei. Obsecro dñe. mitte quem missurus es. Et iratus est furor dñi contra moysen: & ait. Nonne aaron frater tuus leuites: scio quia loquax est. Et nunc ecce ipse egredietur in occursum tuum: & videns lętabitur corde suo. Loquereris ad eum: & pones verba in ore eius: & ego ero in ore tuo: & in ore illius: & docebo vos quid facere debeatis. Et loquetur ipse pro te ad populum: & ipse erit os tuum: tu autem eris ei in ea quę ad deum pertinent. Et virgam hanc sumes in manu tua: in qua facies signa	וי״י לגדעון סגי־נהורא ומית למלכא דמצרים ואתאמרו בני ישראל מן פולחנא דרי״י ורי״י אמר למשה ולאהרן זילו ואמרו לפרעה למשלחא

	ᵏ רָאֹיתִי ׀ אֶת ᵐ עֳנִי ᵐ עַמִּי ᵒ אֲשֶׁר	ᵐ עֳנָה
ᵖ בְּמִצְרָיִם ׀ וְאֶת ׀ צַעֲקָתָם ׀ שָׁמַעְתִּי		
׀ מִפְּנֵי ᵐ נֹגְשָׂיו ׀ כִּי ׀ יָדַעְתִּי ׀ אֶת		
ᵉ מַכְאֹבָיו ׃ ᵐ וָאֵרֵד ׀ לְהַצִּילוֹ ᵒ מִיַּד	כָּאַב ᵖ רַד ᵖ נָצַל	
ᵐ מִצְרִים ׀ וְלְהַעֲלֹתוֹ ᵐ מִן ᵖ הָאָרֶץ ׀ הַהִוא	עָלָה	
ᵏ אֶל ׀ אֶרֶץ ᵐ טוֹבָה ᵐ וּרְחָבָה ᵒ אֶל ᵖ אֶרֶץ		
ᵐ זָבַת ׀ חָלָב ᵐ וּדְבָשׁ ׀ אֶל ᵐ מְקוֹם ׀ הַכְּנַעֲנִי	זוב ᵐ קום	
׀ וְהַחִתִּי ׀ וְהָאֱמֹרִי ᵖ וְהַפְּרִזִּי ׀ וְהַחִוִּי		
׀ וְהַיְבוּסִי ׃ ᵖ וְעַתָּה ׀ הִנֵּה ׀ צַעֲקַת ᵍ בְּנֵי		
ᵍ יִשְׂרָאֵל ׀ בָּאָה ׀ אֵלַי ׀ וְגַם ᵐ רָאִיתִי ׀ אֶת	בוא ׀ נָיָא	
ᵒ הַלַּחַץ ׀ אֲשֶׁר ᵖ מִצְרַיִם ׀ לֹחֲצִים		
ᵉ אֹתָם ׃ ׀ וְעַתָּה ᵐ לְכָה ׀ וְאֶשְׁלָחֲךָ ׀ אֶל	ᵐ יָלַךְ שָׁלַח	
׀ פַּרְעֹה ׀ וְהוֹצֵא ׀ אֶת ׀ עַמִּי ᵐ בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל	ᵐ יָצָא	
׀ מִמִּצְרָיִם ׃ ᵍ וַיֹּאמֶר ᵇ מֹשֶׁה ׀ אֶל		
׀ הָאֱלֹהִים ׀ מִי ᵐ אָנֹכִי ᵐ כִּי ᵒ אֵלֵךְ ׀ אֶל		
ᵍ פַּרְעֹה ׀ וְכִי ᵒ אוֹצִיא ׀ אֶת ᵐ בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל		
ᵐ מִמִּצְרָיִם ׃ ׀ וַיֹּאמֶר ᵖ כִּי ᵇ אֶהְיֶה ׀ עִמָּךְ ׀	עָבַר ᵖ הָיָה	
ᵒ וְזֶה ׀ לְּךָ ᵐ הָאוֹת ᵖ כִּי ᵐ אָנֹכִי ׀ שְׁלַחְתִּיךָ ׀		
ᵏ בְּהוֹצִיאֲךָ ׀ אֶת ᵐ הָעָם ᵐ מִמִּצְרַיִם		
ᵒ תַּעַבְדוּן ׀ אֶת ᵇ הָאֱלֹהִים ׀ עַל ᵒ הָהָר ׀ הַזֶּה ׃	עָבַד	
׀ וַיֹּאמֶר ᵐ מֹשֶׁה ׀ אֶל ᵖ אֱלֹהִים ׀ הִנֵּה ׀ אָנֹכִי ׀ בָּא ᵍ אֶל ׀ בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל	בוא	
׀ וְאָמַרְתִּי ᵇ לָהֶם ׀ אֱלֹהֵי ׀ אֲבוֹתֵיכֶם		
׀ שְׁלָחַנִי ᵐ אֲלֵיכֶם ׀ וְאָמְרוּ ᵒ לִי ᵖ מַה		
ᵍ שְּׁמוֹ ׀ מָה ᵐ אֹמַר ׀ אֲלֵהֶם ׃ ׀ וַיֹּאמֶר		
׀ אֱלֹהִים ׀ אֶל ᵐ מֹשֶׁה ׀ ׃ אֶהְיֶה ᵇ אֲשֶׁר		
׀ אֶהְיֶה ׀ וַיֹּאמֶר ׀ כֹּה ׀ תֹּאמַר ᵇ לִבְנֵי	אָמַר	

dñs. ʰvidi ᵐafflictionem ᵐpopuli mei ccccccccc ᵖin egypto: ᵍ& ʳclamorẽ ᶜius ˢaudiui ccccccccc ᵗpp duritiã corũ ᵘq ꝑſũt operibus. Et ᵛiciens ccccc ʷdolorẽ ciús ˣdeſcẽdi: ʸvt liberẽ eum ᶻde manibus ᵃegyptiorum: ᵇ& educã ᶜde terra ᵈilla ccccccccc ᵉin terrã ᶠbonam ᵍ& ſpaciolam: ʰin terram ccccc ⁱque fluit lacte ᵏ& melle: ˡad ᵐloca ⁿchananei ccccc ᵒ& ethei ᵖ& ammorrei ᵍ& pherezei ʳ& euei ˢ& iebuſei. ᵗClamor ᵘ ergo ᵛfiliorum ccccccccc ʷiſrael ˣvenit ʸad me: ᶻvidi ccccccccccccccc ᵃafflictionẽ eorũ: ᵇ qua ᶜab ᵈegyptiis ᵉopprimuntur ᶠSed ᵍveni: ʰ& mittã te ⁱad ccccccccccccc ʲpharaonem: ᵏvt educas ˡpopulũ meũ ᵐfilios ⁿiſrael ᵒde egypto. ᵖ Dixit ᵠq ʳmoyſes ˢad ccccccccc ᵗdeum. ᵘQuis ſum ᵛego: ʷvt ˣvadam ʸad ccccccc ᶻpharaonem: ᵃ& ᵇeducã ᶜfilios ᵈiſrael ccccccccc ᵉde egypto? Qui ᶠdixit ei ᵍEgo ʰero ⁱtecum: ccccc ʲ& hoc habebis ᵏ ſignũ: ˡq ᵐmiſerim te. ccccccc ⁿCũ eduxeris ᵛ populũ ᵖde egypto: ccccccccc ᵠimmolabis ʳdeo ˢ ſuper ᵗmontem ccccccccccc ᵘiſtum. ᵛ Ait ʷmoyſes ˣad ʸdeum: ccccccc ᶻccccccc ᵃ Ecce ᵇego ᶜvadam ᵈad ᵉfilios ᶠiſrael: ccccccccc ᵍ& dicam ʰeis. ⁱDeus ʲpatrum veſtrorũ miſit me ad vos: ᵏ et dicent ˡmiſit me ᵐad vꝑs. ⁿ Si dixerint ᵒ mihi ᵖ quod eſt ᵍnomen eius: ʳquid ˢdicã ᵗeis? ᵘ Dixit ccccccccc ᵛdeus ʷad ˣmoyſen. Ego ʸ ſum ᶻ qui ccccccccccc ᵃ ſum. ᵇ Ait. ᶜSic ᵈdices ᵉfilis ccccccccccccccccccc

vidi afflictionẽ ꝑpli mei q in egypto: τὸν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ, et clamorẽ eoꝝ audiui ꝑpt operũ ꝑpe ctos. ſcio ..n. doloꝛẽ eoꝝ: et deſcẽdi vt liberẽ eos ex manu egyptioꝝ: τ educam αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς in trã bonã τ multã: in trã manãtẽ lac ἐις γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλὴν, ἐις γῆν ῥέουσαν γάλα et mel:: in locũ chananeoꝝ: et hetheorum, καὶ μέλι, ἐις τὸν τόπον τῶν χαναναίων, καὶ χετταίων: et amorreoꝝ: et pherezeoꝝ: et euꝰ: et iebuſeoꝝ: τ ndũc eos: τοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς in trã manãtẽ lacte ἐις γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλὴν, ἐις γῆν ῥέουσαν γάλα et melle: τ ndũc eos: τοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς in trã manãtẽ lacte

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. iiij.	Pritiua. hēe.
	וְשַׁפְכַת הַיִּבָּשָׁה וְהָיוּ הַמַּיִם אֲשֶׁר			
לָקַח	תִּקָּחוּ מִן הַיְאֹר וְהָיוּ לְדָם וְנִבְּשָׁת׃			
תמל	וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה בִּי אֲדֹנָי			
	לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי גַּם מִתְּמוֹל			
לָשׁוֹן	גַּם מִשִּׁלְשֹׁם גַּם מֵאָז דַּבֶּרְךָ אֶל			
שום	עַבְדֶּךָ כִּי כְבֵד פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן			
	אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו מִי שָׂם			
	פֶּה לָאָדָם אוֹ מִי יָשׂוּם אִלֵּם אוֹ			
	חֵרֵשׁ אוֹ פִקֵּחַ אוֹ עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי			
זֶה הַיָּה	יְהוָה׃ וְעַתָּה לֵךְ וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם			
דבר	פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר׃			
	וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח נָא בְּיַד			
חרה	תִּשְׁלָח׃ וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּמֹשֶׁה			
	וַיֹּאמֶר הֲלֹא אַהֲרֹן אָחִיךָ הַלֵּוִי			
	יָדַעְתִּי כִּי דַבֵּר יְדַבֵּר הוּא גַּם			
ראה	הִנֵּה הוּא יֹצֵא לִקְרָאתֶךָ וְרָאֲךָ			
	שָׂמַח בְּלִבּוֹ׃ וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו וְשַׂמְתָּ			
	אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיו וְאָנֹכִי אֶהְיֶה			
	עִם פִּיךָ וְעִם פִּיהוּ וְהוֹרֵיתִי אֶתְכֶם			
עשה	אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן׃ וְדִבֶּר הוּא לְךָ			
	אֶל הָעָם וְהָיָה הוּא יִהְיֶה לְךָ לְפֶה			
	וְאַתָּה תִּהְיֶה לּוֹ לֵאלֹהִים׃ וְאֶת			
נטה לקח	הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדֶךָ אֲשֶׁר			
עשה אות	תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הָאֹתֹת׃ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה			
שוב	וַיָּשָׁב אֶל יִתְרֹ חֹתְנוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ			
	אֵלְכָה נָּא וְאָשׁוּבָה אֶל אַחַי אֲשֶׁר			
ראה חיה	בְּמִצְרַיִם וְאֶרְאֶה הֲעוֹדָם חַיִּים			
	וַיהוָה וְעַתָּה לֵךְ וְאֶנֹכִי אֶהְיֶה עִם			
	פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר׃			
	וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח נָא בְּיַד			
חרה	תִּשְׁלָח׃ וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּמֹשֶׁה			
	וַיֹּאמֶר הֲלֹא אַהֲרֹן אָחִיךָ הַלֵּוִי			
	יָדַעְתִּי כִּי דַבֵּר יְדַבֵּר הוּא גַּם			
ראה	הִנֵּה הוּא יֹצֵא לִקְרָאתֶךָ וְרָאֲךָ			
	שָׂמַח בְּלִבּוֹ׃ וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו וְשַׂמְתָּ			
	אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיו וְאָנֹכִי אֶהְיֶה			
	עִם פִּיךָ וְעִם פִּיהוּ וְהוֹרֵיתִי אֶתְכֶם			
עשה	אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן׃ וְדִבֶּר הוּא לְךָ			
	אֶל הָעָם וְהָיָה הוּא יִהְיֶה לְךָ לְפֶה			
	וְאַתָּה תִּהְיֶה לּוֹ לֵאלֹהִים׃ וְאֶת			
נטה לקח	הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדֶךָ אֲשֶׁר			
עשה אות	תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הָאֹתֹת׃ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה			
שוב	וַיָּשָׁב אֶל יִתְרֹ חֹתְנוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ			
	אֵלְכָה נָּא וְאָשׁוּבָה אֶל אַחַי אֲשֶׁר			
ראה חיה	בְּמִצְרַיִם וְאֶרְאֶה הֲעוֹדָם חַיִּים			

Pritiua chal.

אֲשֶׁךְ הָוָה
בַּעַ מְלֵל תְּמֵל
שָׁנָה
אָמַר יְהוֹ מָלַל
שָׁלַח נָבָל
חָאָ חָרָה
שָׁוָה אָמַר יְהוֹ
עָבַר תְּרֵם יְהוֹ
רָבַב נָסַב תּוּב
חָזָא קוּם

Transla. Chal.

et effundes in aridā. et aque quas tuleris de flumine vertētur in sanguinē in aridā. Dixitq; moyses coram dño. Obsecro dñe nō sum vir eloquēs etiā ab heri t nudius tertius: t ex tēpore quo locutus fuisti cuz seruo tuo: qui grauis loquele t lingue profunde ego sum. Dixitq; dñs ad eū. Quis posuit os homini: aut quis posuit mutum aut surdū aut videntē aut ceccum: nōne ego dñs? Et nunc vade t verbū meū erit in ore tuo: t docebo te quid loquarris. Et ait. Obsecro dñe mitte nunc per manū illius qui dignus est vt mittat. Iratusq; est furor dñi in moysen: t ait. ecce aaron frs tuus leuitā. Notū est cozam me q ipse loquēs loqtur. et ecce ipe dcs egredietf in occursū tuū: t videbit te: t letabit in corde suo. Et loqrris cū eo: t ponesymones in ore tuo: t ẋbū meū erit cū ore tuo t cū ore ei⁹: t docebo vos dd acturi estis. Loqturq; ipse p te cū pplo: et ipse erit interpres tu⁹: t tu eris ei in principē. virgam quoq; hanc sume in manu tua: in qua facturus es signa. Abiitq; moyses t reuersus est ad ad iethro socerū suū: t dixit ei. Gradā nunc t reuertar ad fratres meos qui sunt in egypto: t videbo si adhuc ipsi viuāt.

Interp. chal.

וְתִשְׁרֵד לְמֵבְשָׁתָא וְיהוֹן מַיָּא דְּתִסְבַּ מִן נַהֲרָא וְיהוֹן לְדַמָּא בְּמֵבְשָׁתָא וַאֲמַר מֹשֶׁה
קֳדָם יְיָ בְּבָעוּ יְיָ לָא גְבַר דְּמִילּוֹל אֲנָא אַף מֵאֶתְמַלִּיל אַף מִקַּדְמִדְּמוֹדֵי אַף מֵעִדַּן
דְּמַלֵּילְתָּא עִם עַבְדָּךְ אֲרֵי יַקִּיר מַמְלַל וְעָמִיק לִישָׁן אֲנָא: וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ מַן שַׂוִי פּוּמָא
לְאֵינָשָׁא אוֹ מַן שַׂוִי אִלֵּמָא אוֹ חַרְשָׁא אוֹ פִקְחָא אוֹ עִוְרָא הֲלָא אֲנָא יְיָ וְקִבֵּל אֵימָר׃
וּכְעַן זְלַךְ וַאֲנָא אֶהֱוֵי בְּפוּמָךְ וְאַלְפִינָךְ דְּתֵימַל׃ וַאֲמַר בְּבָעוּ מֵימְרָא דַּיְיָ דְּתִשְׁלַח כְּעַן בְּיַד
דְּכָעֵי לְמִשְׁלַח׃ וּתְקֵף רוּגְזָא דַּיְיָ בְּמֹשֶׁה וַאֲמַר הֲלָא אַהֲרֹן אֲחוּךְ לֵוָאָה אֲנָא יְדַע
אֲרֵי מְמַלָּלָא יְמַלֵּיל הוּא וְאַף הָא הוּא נָפֵיק לְקַדָּמוּתָךְ וְיִתְחֲדֵי בְּלִבֵּיהּ׃ וְתִמַּלֵּיל
עִמֵּיהּ וְתִשְׁוֵי יָת פִּתְגָמַיָּא בְּפוּמֵיהּ וַאֲנָא אֶהֱוֵי עִם פּוּמָךְ וְעִם פּוּמֵיהּ וְאַלְּפִינָךְ יָת דְּתַעְבְּדוּן׃
וְיִמַּלֵּיל הוּא לָךְ עִם עַמָּא וְיֶהֱוֵי הוּא יְהֵי לָךְ לְתַרְגְּמָן וְאַתְּ תְּהֵי לֵיהּ לָרַבָּנָן׃
וְיָת חוּטְרָא הָדֵין תְּסַב בִּידָךְ דְּתַעְבֵּיד בֵּיהּ יָת אָתַיָּא וַאֲזַל מֹשֶׁה וְתָב לְוָת חֲתֵיהּ יִתְרוֹ
וַאֲמַר לֵיהּ אֵיזֵיל כְּעַן וְאֵיתוּב לְוָת אָחָי דִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶחֱזֵי הַצַּע כְּעַן אִיתַיְהוֹן

Interp. chal.

תַּרְגּוּם יְרוֹנְיָן׃ וְתִשְׁאַל אִתְּתָא מִשֵּׁ בִּיבָתָהּ וּמִקְרֵיבַת בֵּיתָהּ מָנִין דִּכְסַף וּפָנִין דְּדַהֲבָ
La. iiij. וְלִוְשִׁין וְתָשַׁוּן עַל בְּנֵיכוֹן וְעַל בְּנָתֵיכוֹן וְתַרְוִיקוּן יָת מְצָרָאֵי׃ La. 4.
וְאָתֵיב מֹשֶׁה וַאֲמַר וְהָא לָא יְהֵימְנוּן לִי וְלָא יְקַבְּלוּן מֵימְרִי אֲרֵי יְמָרוּן לָא יִתְגְּלֵי לָךְ
דַּיְיָ וַאֲמַר לֵיהּ מַה דֵּין בְּיָדָךְ וַאֲמַר חוּטְרָא׃ וַאֲמַר רְמִי הָדֵין לְאַרְעָא וּרְמָהִי לְאַרְעָא
וַהֲוָה לְחִוְיָא וַעֲבַק מֹשֶׁה מִן קֳדָמֹהִי וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲשֵׁיצִי יָדָךְ וְאָחוֹד בְּדַנְבֵּיהּ
וְאֲשֵׁיצִי יְדֵיהּ וַאֲחַד בְּדַנְבֵּיהּ וַהֲוָה לְחוּטְרָא בִּידֵיהּ׃ בְּדִיל דְּיֵהֵימְנוּן אֲרֵי יְתְגְּלֵי לָךְ יְיָ
אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְהוֹן אֱלָהִיהּ דְּאַבְרָהָם אֱלָהִיהּ דְּיִצְחָק וֵאלָהִיהּ דְּיַעֲקֹב׃ וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ
עוֹד אֲיֵל כְּעַן יָדָךְ בְּעִיטְרָךְ וַאֲיֵל יְדֵיהּ בְּעִיטְרֵיהּ׃ וְאַפְקָהּ וַהֲוָה חִוָּרָא כְּתַלְגָּא׃
וַאֲמַר תֵּב יָדָךְ לְעִיטְרָךְ וַאֲתֵיב יְדֵיהּ לְעִיטְרֵיהּ וְאַפְקָהּ מֵעִיטְרֵיהּ וְהָא תַּבְתַּלְמַת
כְּבִשְׂרֵיהּ׃ וַיְהֵי אִם לָא יְהֵימְנוּן לָךְ וְלָא יְקַבְּלוּן לְקָל אַתָּא קַדְמָאָה וְיֵהֵימְנוּן לְקָל אַתָּא
בַּתְרָאָה׃ וְיְהֵי אִם לָא יְהֵימְנוּן אַף לְתַרְיָן אַתָּיָא הָאִלֵּין וְלָא יְקַבְּלוּן מֵימְרָךְ וְתִסַּב
מִמַּיָּא דִּי בְּנַהֲרָא

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. iiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.
	תִּלְנוּ רִיקָם׃ וְשָׁאֲלָה אִשָּׁה			exibitis vacui: sed postulabit mulier	recedetis vacui: sed postulabit mulier a
שׁוּר	מִשְׁכַּנְתָּהּ וּמִגָּרַת בֵּיתָהּ כְּלֵי כֶסֶף			a vicina sua & ab hospita sua vasa	vicino ἀπὸ γειτονίσσης σκεύη ἀργυρᾶ,
נור כָּלָה	וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלֹת וְשַׂמְתֶּם עַל			argentea & aurea & vestes: ponetisq;	καὶ χρυσᾶ, καὶ ἱματισμούς, καὶ
שום	בְּנֵיכֶם וְעַל בְּנֹתֵיכֶם וְנִצַּלְתֶּם אֶת			eas super filios & filias vestras:	ἐπιθήσετε ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς
	מִצְרָיִם׃ וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר		Cap. iiij.	& spoliabitis egyptum. Ca. 4.	θυγατέρας ὑμῶν, καὶ ἐπισυσκευάσασθε τὴν Αἴγυπτίους
	וְהֵן לֹא יַאֲמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ			Respõdit moyses: et dixit:	Ἐξομολογοῦμαι κύριε,
שמע אמן שמע	בְּקֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֵלֶיךָ			Nō credident mihi:	ἰδοὺ οὐ μὴ πιστεύσωσίν μοι,
קול אמר ראה	יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו מַזֶּה			neq; audient vocē meā: sed dicent:	οὐδὲ μὴ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς μου· ἐροῦσι γάρ,
	בְּיָדֶךָ וַיֹּאמֶר מַטֶּה׃ וַיֹּאמֶר			non apparuit tibi deus.	ὅτι οὐκ ὤφθη σοί ὁ θεός, τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς; εἶπε δέ μοι
עצה	הַשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי			Dixitq; dñs. Quid ergo ad eū.	ὅτι οὐκ ὤφθη σοί ὁ θεός, τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς; εἶπε δέ μοι
שלך היה	לְנָחָשׁ וַיָּנָס מֹשֶׁה מִפָּנָיו׃ וַיֹּאמֶר			Quid est quod tenes i manu tua.	τῶ κῦ, τί τό ἐστι τὸ ἐν χειρί σου. ὁ δὲ εἶπεν, ῥάβδος.
נוס פנה	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ וְאֱחֹז			Rñdit. Virga. Dixitq; dñs. Proiice eā in terrā.	et dixit: proiice eā in terrā. τ proiecit eā
	בְּזָנָבוֹ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזֶק בּוֹ וַיְהִי			Proiecit: & versa est in colubrū: ita vt fugeret moyses.	καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ὄφις εἰς τὴν γῆν. καὶ ἔφυγεν ἀπὸ
שלח חזק	לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ׃ לְמַעַן יַאֲמִינוּ כִּי נִרְאָה			Dixitq; dñs. Extende manū tuā: & apprehende caudam eius.	in terrā: et facta é coluber. et fugit moyses ab
כף	אֵלֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֱלֹהֵי			Extendit & tenuit: versaq; est in virgam.	ἐπ' αὐτόν. καὶ εἶπεν κῦ πρὸς μωυσῆν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου
	אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃			Vt credant inquit q apparuerit tibi dñs deus patrū suoꝝ: deus abrahā: deus isaac: & deus iacob.	καὶ ἐπιλαβοῦ τῆς κέρκου· ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα ἐπε
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עוֹד הָבֵא נָא יָדְךָ			Dixitq; rursum dñs ad eū.	πεδέξατο τῆς κέρκου. καὶ ἐγένετο ῥάβδος ἐν τῇ χειρὶ
בוא	בְחֵיקֶךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחֵיקוֹ וַיּוֹצִאֶהָ			Mitte manum tuam in sinū tuū. Quā cum misisset in sinum	αὐτοῦ λεπρὸς ὡσεὶ χιών· καὶ εἶπεν πάλιν, εἰσένεγκε
יצא	וְהִנֵּה יָדוֹ מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג׃ וַיֹּאמֶר			protulit leprosam instar nūis.	τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου· καὶ εἰσήνεγκε τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον
צרע	הָשֵׁב יָדְךָ אֶל חֵיקֶךָ וַיָּשֶׁב יָדוֹ			Retr. & ait	σου· καὶ ἐξήνεγκεν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἐπεστραμ
שוב	אֶל חֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ מֵחֵיקוֹ וְהִנֵּה			manū tuā in sinū tuū. et protulit iterū: &	μένη ἡ χεὶρ αὐτοῦ λεπρὸς ὡσεὶ χιών· καὶ εἶπεν πάλιν, εἰσένεγ
	שָׁבָה כִּבְשָׂרוֹ׃ וְהָיָה אִם לֹא יַאֲמִינוּ			erat similis carni reliq.	κε τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν κόλπον σου· καὶ εἰσήνεγκεν τὴν
	לָךְ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקֹל הָאֹת			Si non crediderint inquit tibi: neq; audierit	χεῖρα εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, καὶ ἐξήνεγκεν αὐτὴν ἐκ τοῦ κόλ
קול אות	הָרִאשׁוֹן וְהֶאֱמִינוּ לְקֹל הָאֹת			sermonem signi	που αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀπεκατεστάθη εἰς τὴν χροιὰν τῆς
	הָאַחֲרוֹן׃ וְהָיָה אִם לֹא יַאֲמִינוּ גַּם			priotis: credent verbo signi	σαρκὸς αὐτοῦ· ἐὰν δὲ μὴ πιστεύσωσί σοι, μηδὲ εἰσακού
	לִשְׁנֵי הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּן			sequētis. q si nec duobus quidem	σωσι τῆς φωνῆς τοῦ σημείου τοῦ πρώτου, πιστεύσουσί σοι
שנה שמע	לְקֹלֶךָ וְלָקַחְתָּ מֵימֵי הַיְאֹר וְשָׁפַכְתָּ			his signis crediderint: neq; audierint	τοῦ σημείου τοῦ δευτέρου· καὶ ἐὰν καὶ μὴ πι
קול					στεύσωσί σοι τοῖς δυσὶ σημείοις τούτοις, μηδὲ εἰσα
				vocē tuā: fume aquaꝝ fluminis:	κούσωσι τῆς φωνῆς σου, λαβὼν ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ

Pritiua chal.

שְׁאֵל אִתְּתָא מֵאַן
שְׁוֵי רֵיק
תּוּב לְמֵל תְּבֵל
אֲמַר בְּלָה
לְאָה לְשָׁט
תְּקַף

עוֹל עֲנַן
תּוּב לְהֵוָה
קוֹל אית
אוֹת עְנַב
מָי

Transla. Chal.

ibitis vacui. Sed postulabit mulier a vicina sua et a propinqua domus sue vāsa argentea t vasa aurea t vestes: ponetisq; sup filios vestros t sup filias vras: et vacuos reliquetis egyptios. La. 4.
Respondit moyses: t ait. Ecce non credēt mihi: nec obedient mihi: quia dicent. Non apparuit tibi dñs. Dixitq; ei dñs. Quid est hoc qđ tenes in manu tua. et ait. Virga. Et dixit ei. Proiice eaz in terrā. Et proiecit eam in terrā: t versa est in colubrū: et fugit moyses a facie eius. Et dixit dñs ad moysen. Extende manū tuam: t apprehende caudam eius. Et extendit manū suam t tenuit eum: versaq; est in virgam in manu eius. vt credant q apparuerit tibi dñs deus patruz suoz: deus abrahām: deus isaac: t deus iacob. Dixitq; rursum dñs ei. Mitte nunc manū tuā in sinum tuū. Et misit manum suam in sinum suuz: et eduxit eam: t ecce manus eius erat alba sicut nix. Et dixit. Reduc manum tuam in sinuz tuū: t reduxit manum suam in sinum suū: t eduxit eam de sinu suo: et ecce reuersa est sicut caro eius. Et erit si non crediderint tibi: neq; obedierint voci signi priozis: credent voci signi posteriozis. Et erit si nō crediderint etiā duobus signis: neq; obedierint tibi: tolles de aquis que sunt in flumine:

Interp. chal.

תַּרְגּוּם יְרוֹנְיָן׃ וְתִשְׁאַל אִתְּתָא מִשֵּׁ בִּיבָתָהּ וּמִקְרֵיבַת בֵּיתָהּ מָנִין דִּכְסַף וּפָנִין דְּדַהֲבָ
La. iiij. וְלִוְשִׁין וְתָשַׁוּן עַל בְּנֵיכוֹן וְעַל בְּנָתֵיכוֹן וְתַרְוִיקוּן יָת מְצָרָאֵי׃ La. 4.
וְאָתֵיב מֹשֶׁה וַאֲמַר וְהָא לָא יְהֵימְנוּן לִי וְלָא יְקַבְּלוּן מֵימְרִי אֲרֵי יְמָרוּן לָא יִתְגְּלֵי לָךְ
דַּיְיָ וַאֲמַר לֵיהּ מַה דֵּין בְּיָדָךְ וַאֲמַר חוּטְרָא׃ וַאֲמַר רְמִי הָדֵין לְאַרְעָא וּרְמָהִי לְאַרְעָא
וַהֲוָה לְחִוְיָא וַעֲבַק מֹשֶׁה מִן קֳדָמֹהִי וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲשֵׁיצִי יָדָךְ וְאָחוֹד בְּדַנְבֵּיהּ
וְאֲשֵׁיצִי יְדֵיהּ וַאֲחַד בְּדַנְבֵּיהּ וַהֲוָה לְחוּטְרָא בִּידֵיהּ׃ בְּדִיל דְּיֵהֵימְנוּן אֲרֵי יְתְגְּלֵי לָךְ יְיָ
אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְהוֹן אֱלָהִיהּ דְּאַבְרָהָם אֱלָהִיהּ דְּיִצְחָק וֵאלָהִיהּ דְּיַעֲקֹב׃ וַאֲמַר יְיָ לֵיהּ
עוֹד אֲיֵל כְּעַן יָדָךְ בְּעִיטְרָךְ וַאֲיֵל יְדֵיהּ בְּעִיטְרֵיהּ׃ וְאַפְקָהּ וַהֲוָה חִוָּרָא כְּתַלְגָּא׃
וַאֲמַר תֵּב יָדָךְ לְעִיטְרָךְ וַאֲתֵיב יְדֵיהּ לְעִיטְרֵיהּ וְאַפְקָהּ מֵעִיטְרֵיהּ וְהָא תַּבְתַּלְמַת
כְּבִשְׂרֵיהּ׃ וַיְהֵי אִם לָא יְהֵימְנוּן לָךְ וְלָא יְקַבְּלוּן לְקָל אַתָּא קַדְמָאָה וְיֵהֵימְנוּן לְקָל אַתָּא
בַּתְרָאָה׃ וְיְהֵי אִם לָא יְהֵימְנוּן אַף לְתַרְיָן אַתָּיָא הָאִלֵּין וְלָא יְקַבְּלוּן מֵימְרָךְ וְתִסַּב
מִמַּיָּא דִּי בְּנַהֲרָא

וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה לֵךְ לְשָׁלוֹם׃ שָׁלֵם

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְיָן לֵךְ

שׁוּב מִצְרָיִם כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים מוּת

הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה בקש

אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת בָּנָיו וַיַּרְכִּבֵם עַל רכב

הַחֲמֹר וַיָּשָׁב אַרְצָה מִצְרָיִם וַיִּקַּח שוב

מֹשֶׁה אֶת מַטֵּה הָאֱלֹהִים נטה

בְּיָדוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּלֶכְתְּךָ הלך

לָשׁוּב מִצְרַיְמָה רְאֵה כָּל הַמֹּפְתִים יתד

אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְיָדֶךָ וַעֲשִׂיתָם לִפְנֵי עשה עשׂה פנה

פַּרְע�ֹה וַאֲנִי אֲחַזֵּק אֶת לִבּוֹ וְלֹא חזק

יְשַׁלַּח אֶת הָעָם׃ וְאָמַרְתָּ אֶל שלח

פַּרְעֹה כֹּה אָמַר יְהוָה בְּנִי בְכֹרִי

יִשְׂרָאֵל׃ וָאֹמַר אֵלֶיךָ שַׁלַּח אֶת

בְּנִי וְיַעַבְדֵנִי וַתְמָאֵן לְשַׁלְּחוֹ הִנֵּה מאן

אָנֹכִי הֹרֵג אֶת בִּנְךָ בְּכֹרֶךָ׃ וַיְהִי

בַּדֶּרֶךְ בַּמָּלוֹן וַיִּפְגְּשֵׁהוּ יְהוָה לון פגשׁ

וַיְבַקֵּשׁ הֲמִיתוֹ׃ וַתִּקַּח צִפֹּרָה צר בקשׁ מות לקח

אֶבֶן וַתִּכְרֹת אֶת עָרְלַת בְּנָהּ וַתַּגַּע כרת נגע

לְרַגְלָיו וַתֹּאמֶר כִּי חֲתַן דָּמִים אתר

אַתָּה לִי׃ וַיִּרֶף מִמֶּנּוּ אָז אָמְרָה רפה

חֲתַן דָּמִים לַמּוּלוֹת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה נגל

אֶל אַהֲרֹן לֵךְ לִקְרַאת מֹשֶׁה הלך

הַמִּדְבָּרָה וַיֵּלֶךְ וַיִּפְגְּשֵׁהוּ בְּהַר דבר

הָאֱלֹהִים וַיִּשַּׁק לוֹ׃ וַיַּגֶּד מֹשֶׁה נשׁק נגד

לְאַהֲרֹן אֶת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר

שְׁלָחוֹ וְאֵת כָּל הָאֹתוֹת אֲשֶׁר צִוָּהוּ׃

Pritina char.

מות בָּצָה כָּחַל עֶבֶד רָכַב עָבַד נָסַס חָתַם תּוֹב חָצָא נָפַל שָׁוָה תָּקַף שָׁלַח אָמַר פֶּלַח בַּיִת לְאַט פָּעָה כָּחַל חוֹב דִּבֵּר מָלָה תָּוָה אוֹת

Interp. char.

Dixitq; iethro ad moysen. Vade in pace. Dixitq; dñs ad moysen in madian. Vade reuertere in egyptū: q mortui sunt oēs viri qui querebāt interficere te. Et tulit moyses vxorē suā ⁊ filios suos: ⁊ imposuit eos sup asinū: ⁊ reuersus est in terrā egypti. Et tulit moyses virgā: qua miracula fierent a facie dei in manu sua. Dixitq; dñs ad moysen. Cū ieris vt reuertaris in egyptum: vide oīa portenta que posui in manu tua: et facies ea coꝝ pharaone: et ego indurabo coꝛ eius: ⁊ nō dimittet pplm. Et dices ad pharaonē: hec dicit dñs. Filius meus primogenitus meꝰ israel. Dixiq; tibi. Dimitte filiū meū: vt seruiat mihi: & noluisti dimittere eū. Ecce ego interficiā filiū tuū primogenitū tuū. Et factū est cū esset in via in diuersorio occurrit et angelus dñi: ⁊ querebat interficere eum. Tulitq; sephora petrā: ⁊ circūcidit ppuciū filij sui: et obtulit coram eo. et ait. Propter sanguinē circūcisionis huius dedit michi sponsus meus. ⁊ cuꝰ dimisissiet eum: tunc dixit. nisi propter sanguinem circūcisionis huiꝰ. Abijt erat ad montē sponsus meꝰ. Dixitq; dñs ad aarō. Vade in occursū moysi in desertū. Et abijt: ⁊ occurrit ei i monte vbi reuelata fuerat gloria dei: ⁊ osculatꝰ est eum. Narrauitq; moyses aaron oia verba dñi pro quibus misit eum: ⁊ oia signa q̄ mandauerat ei.

'Cui ait' iethro' Vade' in pace. dixit ergo' dñs' ad' moysen' in madian. Vade & reuertere in egyptum. Mortui sunt' ei' omnes qui querebāt' aiam tuā. Tulit ergo' moyses uxorē suā' & filios suos & imposuit eos super asinū: reuersusq; est in egyptum portans virgam' dei in manu sua. Dixitq; ei' dominus reuertenti in egyptū. Vide vt' oia ostenta que posui in manu tua facias coram pharaōe. Ego indurabo cor eius: & non dimittet populū. Dices ad eum. Hec dicit' dñs. Filius meus primogenitus israel. Dixi tibi. Dimitte filiū meū: vt seruiat mihi: & noluisti dimittere eū. Ecce ego interficiā filiū tuū primogenitū. Et factū est in itinere in diuersorio: occurrit ei dñs: & volebat occidere eū. Tulit ilico sephora petrā: & circūcidit preputiū filii sui. Tetigitq; pedes ei? & ait: Sponsus sanguinū tu mihi es. Et dimisit eū postq; dixerat: coo sponsus sanguinū tu mihi es ob circūcisionē. Dixitq; dñs ad aarō. Vade in occursū moysi in desertū. Qui prexit obuiam ei in montem dei: & osculatus est eū. Narrauitq; moyses aaron oia verba dñi: pro quibus misit eum: & signa que mandauerat.

et dixit iethro moysi: vade sanus. post ãt dies multos illos: mortuꝰ ẽ rex egypti. dixit ẽ dñs ad moysen in terra madiã: vade: pficiscere in egyptū. mortui sunt enim oēs q̄rētes aiaz tuã. accipiēs ãt moyses vxorē et filios: imposuit eos sup subiugalia: ⁊ reuersus ẽ in egyptū. accepit ãt moyses ẋgam quã a deo dixerat. ecce ego indurabo cor eius: ⁊ nō dimittet populū. Et dices ad pharaonē: hec dicit dñs. Filius meus primogenitus meꝰ israel. dixi ãt tibi: dimitte populū meū: vt seruiat mihi. si ãt nō uis dimittere populū meū: ecce ego interficiã filiū tuū primogenitū tuū. Et factū est in via in diuersorio: occurrit illi angelus dñi. et q̄rebat interficere illū: et accipiens sephora petrã: circūcidit preputiū filij sui. et tetigit pedes eius. et dixit: sponsus sanguinū tu mihi es. Et dimisit eū. tunc dixit: sponsus sanguinū circūcisionis filij mei. Et abijt ab eo angel⁹. q̄m dixit: sponsus sanguinū circūcisionis filij mei. dixit ãt dñs ad aaron: vade in occursū moysi in desertū. et abijt: et obuiauit illi in mõte dei: et osculati sũt adinuicē. et narrauit moyses aaron: oēs sermones dñi: quos misit ad eū: et oia signa q̄ mãdauit ei.

וַאֲמַר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה אֲזֵל לְשַׁלָם ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה בְּמִדְיָן אֲזֵל תּוּב לְמִצְרַיִם אֲרֵי
מִיתוּ כָּל גּוּבְרַיָּא דְּבָעוֹ לְמִקְטְלָךְ ׃ וּדְבַר מֹשֶׁה יָת אִתַּתֵּיהּ וְיָת בְּנוֹהִי וְאַרְכִּבִינוּן עַל
חֲמָרָא וְתָב לְאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת מַטְּרָא דֶּיְיָ בִּידֵיהּ ׃ וַיְיָ אֲמַר לְמֹשֶׁה בְּמֵיכַל
בִּידְוָהִי לְמִתַּב לְמִצְרַיִם חֲזֵי כָּל מוֹפְתַיָּא דְּשַׂוִּיתִי בִּידָךְ
וְתַעְבְּדִינוּן קֳדָם פַּרְעֹה וַאֲנָא אַתְקֵיף יָת לִבֵּיהּ וְלָא יְשַׁלַּח יָת עַמָּא ׃ וְתֵימַר לְפַרְעֹה
כְּדֵין אֲמַר יְיָ בּוּכְרִי יִשְׂרָאֵל ׃ וַאֲמָרִית לָךְ שַׁלַּח יָת בְּרִי וְיִפְלְחִנּוֹן קֳדָמָי וְאִם סָרֵיב
אַתְּ לְשַׁלְּחוּתֵיהּ הָא אֲנָא קָטֵיל יָת בְּרָךְ בּוּכְרָךְ ׃ וַהֲוָה בְּאָרְחָא בְּבֵית מָבָתָא וְעָרַע בֵּיהּ
מַלְאֲכָא דֶּיְיָ וּבְעָא לְמִקְטְלֵיהּ ׃ וּנְסִיבַת צִפֹּרָה טִינְרָא וּגְזָרַת יָת עָרְלַת בְּרָהָ וְקָרְבַת
לְקֳדָמוֹהִי וַאֲמָרַת דְּמָא דְמָהוּלְתָּא הָדֵין אִיתְיְהִיב חַתָּנָא לִי ׃ וְנָח מִינֵיהּ בְּגִין אֲמָרַת
אִלּוּלֵי וָמָא דְמָהוּלְתָּא הָדֵין אִתְחַיִּיב חַתָּנָא קְטוֹל ׃ וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן אִיזֵל לְקַדָּמוּת
מֹשֶׁה לְמַדְבְּרָא וַאֲזַל עַרְעֵיהּ בְּטוּרָא דֶּיְיָ וּנְשֵׁיק לֵיהּ ׃ וְאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דֶּיְיָ וְתַשִּׁיק לֵיהּ ׃ וְחַוִּי
מֹשֶׁה לַאֲהֲרֹן יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דֶּיְיָ דְּשַׁלְחֵיהּ וְיָת כָּל אָתַיָּא דְּפַקְּדֵיהּ ׃

וְאַחַר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל שַׁלַּח אֶת עַמִּי וְיָחֹגּוּ לִי בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי יְהוָה
אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת יְהוָה וְגַם
אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ׃ וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי הָעִבְרִים נִקְרָא עָלֵינוּ נלה
נֵלְכָה נָא דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר יום דבר
וְנִזְבְּחָה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ פֶּן יִפְגָּעֵנוּ זבח פגע
בַּדֶּבֶר אוֹ בַחָרֶב׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
מֶלֶךְ מִצְרַיִם לָמָּה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן תְּפָרְיעוּ אֶת הָעָם מִמַּעֲשָׂיו פרע עשׂה
לְכוּ לִסְבְלֹתֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה הֵן רַבִּים עַתָּה עַם הָאָרֶץ וְהִשְׁבַּתֶּם אֹתָם
מִסִּבְלֹתָם׃ וַיְצַו פַּרְעֹה בַּיּוֹם הַהוּא
אֶת הַנֹּגְשִׂים בָּעָם וְאֶת שֹׁטְרָיו
לֵאמֹר׃ לֹא תֹאסִפוּן לָתֵת תֶּבֶן לָעָם
לְלַבֵּן הַלְּבֵנִים כִּתְמוֹל שִׁלְשֹׁם
הֵם יֵלְכוּ וְקִשְּׁשׁוּ לָהֶם תֶּבֶן׃

Interp. char.

Et abijt moyses ⁊ aaron: ⁊ cōgregauerunt omnes seniores filioꝝ israel: ⁊ locutus est aaron omnia verba que locutus fuerat dominus ad moysen: ⁊ fecit signa coram populo. Et credidit populus: et audierunt q̄ recordatus fuisset dominus filiorum israel: ⁊ q̄ nota esset coram eo afflictio eoꝝ. Et incuruati sunt: ⁊ adorauerunt.

Cap. v.

Et post hec ingressi sunt moyses ⁊ aaron: ⁊ dixerūt ad pharaonē. hec dicit dñs deus israel. Dimitte populū meū vt sacrificent coꝝ mihi in deserto. Et dixit pharao. Homen dñi non est reuelatū mihi: vt obediam verbo eius ⁊ vt dimittā israel. non est reuelatū mihi nomen dñi: israel quoq; non dimittam. Direruntq; deus iudeorum inuocatus est super nos: eamus nunc viam trium dierum in solitudinem: et sacrificemus coram dño deo nostro: ne forte accidat nobis mors aut occisio. Dixitq; eis rex egypti. Et quid moyses ⁊ aaron cessare facitis populū ab operibus suis: ite ad seruitutē vestram. Dixitq; pharao. Ecce nunc multus est populus terre: et cessare facitis eos ab operibus suis. Et precepit pharao in die illo prefectis populi ⁊ exactoribus eius: dicēs. Nolite dare vltra palcas populo: vt conficiant latteres sicut heri et nudius tertius. Ipsi vadant: ⁊ colligāt sibi paleas.

Venerūtq; simul: & cōgregauerunt cunctos seniores filiorum israel. et locutus est aaron omnia verba que locutus fuerat dominus ad moysen: ⁊ fecit signa coram populo. Et credidit populus: et audierunt q̄ recordatus fuisset dominus filiorum israel: ⁊ q̄ nota esset coram eo afflictio eoꝝ. Et incurvati fūt: & adorauerunt.

Ca. v.

Post hec ingressus ẽ moyses et aaron ad pharaonē: ⁊ dixerūt ei: hec dicit dñs deus israel. dimitte populū meū: vt festū agāt mihi in deserto. ⁊ dixit pharao: quis est dñs: cui? audiā vocē ei?: vt dimittā israel. nescio dñm israel. non dimittā. Dixerunt. Deus hebreorū vocauit nos. ibimus igit viā trium dierū in solitudinē: et sacrificemus deo nr̄o: ne forte occidat nos. dixit ãt eis rex egypti. Quare moyses & aaron solicitatis populū ab operibus suis? Ite ad onera vestra. Dixitq; pharao. Multus est populus terre. Videtis q̄ turba succreuerit: q̄to magis si dederitis eis requiē ab opibus. Precepit ergo in die illo prefectis operū & exactoribus ppli dicēs: Nequaquā vltra dabitis paleas ppl̄o ad cōficiēdos latteres sicut prius: sed ipsi vadant & colligāt stipulas

Trãsla. Chal'.

וְאֲזַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכַנְּשׁוּ יָת כָּל סָבֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ׃ וּמַלִּיל אַהֲרֹן יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא
דְּמַלֵּיל יְיָ לְמֹשֶׁה וַעֲבַד אָתַיָּא לְעֵינֵי עַמָּא ׃ וְהֵימִין עַמָּא וְשַׁמְּעוּ אֲרֵי פְּקִיד יְיָ יָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַאֲרֵי גְלֵי קֳדָמוֹהִי וּכְרָעוּ וּסְגִידוּ ׃ וּבָתַר כֵּן Ca. v.
עַלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַאֲמָרוּ לְפַרְעֹה כְּדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִתְחַגּוֹן
קֳדָמַי בְּמַדְבְּרָא ׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה שְׁמָא דֶּיְיָ לָא יְדַעְנָא וְאַף יָת יִשְׂרָאֵל לָא אֲשַׁלַּח ׃ וַאֲמָרוּ אֱלָהָא
דְּיְהוּדָאֵי אִתְקְרִי עֲלָנָא נְזֵיל כְּעַן תְּלָתָא יוֹמִין בְּמַדְבְּרָא וְנִדְבַּח קֳדָם יְיָ
אֱלָהָנָא דִּילְמָא יְעָרְעִנָּא בְּמוֹת אוֹ בְקִטוֹל ׃ וַאֲמַר לְהוֹן מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְמָא מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן תְּבַטְּלוּן יָת עַמָּא מֵעִבִידְתְּהוֹן אִיזִלוּ לְפוּלְחָנְכוֹן ׃ וַאֲמַר פַּרְעֹה הָא סַגִּיאִין
כְּעַן עַמָּא דְּאַרְעָא וְתַבְטְלוּן יָתְהוֹן מֵעִבִידְתְּהוֹן ׃ וּבְקִיד פַּרְעֹה בְּיוֹמָא הַהוּא יָת שָׁלְטוֹנֵי
עַמָּא יָת סָרְכֵיהוֹן לְמֵימַר ׃ לָא תּוֹסִפוּן לְמִתַּן לְעַמָּא לְמִרְמֵי לִבְנָיָא כְּתִמְמוֹל שִׁלְשׁוֹם
וְתִקְלְבוּנוּן אִינּוּן וְזִלוּן וְיִתְבְּנוּן לְהוֹן תִּבְנָא ׃

אָסַף
דבר
עָשָׂה
שָׁמַע
Cap. v.
בוא
חָגַג
יום דבר
זָבַח פָּגַע
פָּרַע עָשָׂה לֵב
רִבָּה
שָׁבַת
יָצָא
יָסַף נָתַן
תָּמַל
עוֹד חָגַג
נָלָה קִבֵּל אָמַר
שָׁלַח
יָרֵה כָּרָא אָזַל
הָלַךְ דִּבֵּר בָּרַח
עָרַע בָּטַל עָנַב
אָמַר
יָסַף נָתַן רָמָה
תָּמַל אָזַל עָנַב

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.vi.
יָצָא	וְאֶת־מַתְּנַת הַלְּבֵנִים אֲשֶׁר הֵם	תָּבֵן
עָשִׂים תְּמוֹל שִׁלְשֹׁם תַּשִּׂימוּ	עָשָׂה תְּמֹל שׁוֹם
עֲלֵיהֶם לֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ כִּי נִרְפִּים	גָּרַע רָפָה
הֵם עַל כֵּן הֵם צֹעֲקִים לֵאמֹר	
נֵלְכָה נִזְבְּחָה לֵאלֹהֵינוּ תִּכְבַּד	יָלַךְ זָבַח כָּבֵד
הָעֲבֹדָה עַל הָאֲנָשִׁים וְיַעֲשׂוּ בָהּ	עָשָׂה
וְאל יִשְׁעוּ בְּדִבְרֵי שֶׁקֶר לֵאמֹר כְּנִשְׁוֵי הָעָם וְשׁטְרָיו וַיֹּאמְרוּ אֶל	שָׁעָה
הָעָם לֵאמֹר כֹּה אָמַר פַּרְעֹה	
אֵינֶנִּי נֹתֵן לָכֶם תֶּבֶן אַתֶּם לְכוּ	הָלַךְ
קְחוּ לָכֶם תֶּבֶן מֵאֲשֶׁר תִּמְצְאוּ כִּי	לָקַח מָצָא
אֵין נִגְרָע מֵעֲבֹדַתְכֶם דָּבָר וַיָּפֶץ	גָּרַע פּוּץ
הָעָם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם לְקֹשֵׁשׁ	
קַשׁ לַתֶּבֶן וְהַנֹּגְשִׂים אֹצִים	אוּץ
לֵאמֹר כַּלּוּ מַעֲשֵׂיכֶם דְּבַר יוֹם	כָּלָה עָשָׂה
בְּיוֹמוֹ כַּאֲשֶׁר בְּהֹתִּיכֶם לַתֶּבֶן וְיכוּ	הָיָה כָּבָה
שֹׁטְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאל אֲשֶׁר שָׂמוּ	שׂוּם
עֲלֵהֶם נֹגְשֵׂיהֶם פַּרְעֹה לֵאמֹר מַדּוּעַ	מָדַע
לֹא כִלִּיתֶם חָקְכֶם לִלְבֵּן כְּתְמוֹל	כָּלָה תְּמֹל
שִׁלְשֹׁם גַּם תְּמוֹל הַיּוֹם וַיִּבָּאוּ	בּוֹא
שֹׁטְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאל וַיִּצְעֲקוּ אֶל	צָעַק
פַּרְעֹה לֵאמֹר לָמָּה תַעֲשֶׂה כָּה	עָשָׂה
לַעֲבָדֶיךָ תֶּבֶן אין נֹתֵן לַעֲבָדֶיךָ	
וְלְבֵנִים אֹמְרִים לָנוּ עֲשׂוּ וְהִנֵּה	נָפָה
עֲבָדֶיךָ מֻכִּים וְחָטָאת עַמֶּךָ וַיֹּאמֶר	רָפָה
נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים עַל כֵּן אַתֶּם	
אֹמְרִים נֵלְכָה נִזְבְּחָה לַיהוָה	יָלַךְ זָבַח

Pritiua chal.	Interp.chal.
יְהַב תִּבְנָא	וְתִבְנָא דְּלָא יְהִבְתּוּן לְעַמָּא לְמִפַּק לִבְנַיָּא כְּיוֹמָא תְּמָלְיָא כֵּן יְהִבוּן לְהוֹן וְיִכְּסוּן לִבְנַיָּא דְּלָא יְהִבְתּוּן לְהוֹן וְיִתְחַיְבוּן לְמִפְרַע לְמִנְיַן לִבְנַיָּא דְּלָא יְהִבְתּוּן לְהוֹן וְיִתְחַיְבוּן לְמִפְרַע לְמִנְיַן
עֲבַד עֲבַד	אֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עֲבַד עֲבַד יְיָ לְמֹשֶׁה עֲבַד יְיָ לְמֹשֶׁה עֲבַד יְיָ לְמֹשֶׁה
קוּם נְפַק	קוּם נְפַק לְוָת פַּרְעֹה וְתֵימַר לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה קוּם נְפַק לְוָת פַּרְעֹה וְתֵימַר לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
נְתַן יְהַב	אֲרֵי אִם מְסָרָבָא אַתְּ מְסָרֵב לְמִשְׁלַח יָת עַמִּי הָא אֲנָא מְנַגַּף יָת כָּל תְּחוּמָךְ בִּקְרָדְמִין
נוּר	אֲרֵי אִם מְסָרָבָא אַתְּ מְסָרֵב לְמִשְׁלַח יָת עַמִּי הָא אֲנָא מְנַגַּף יָת כָּל תְּחוּמָךְ בִּקְרָדְמִין
נָגַף מְחָא	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
אֲמַר עֲבַד	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
קוּם גְּבַל	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
גְּבַל פְּרַת	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
נָתַן יְהַב	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
נוּר	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
נָגַף מְחָא	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
עוֹד תּוּב	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
עוֹד תּוּב	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
חָזַק תַּקֵּף	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
שָׁלַח תָּרַךְ	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
גָּלָה שְׁבַק	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
יָדַע קוּם	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב
תֵּבֵל	וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב וְיִשְׁרֵי עַל כָּל אֲתַר דְּאִתְּתַב

Pūtiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	La. vi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Exe. lxx. cū interp. latina
	ישראל		[q]	[q]israel:	[q]israel.
	אשר		[q]	[q]quo	[q]egiptii
	מצרים				[o]p
					presserunt
	עבד			[r]	[r]eos:
	זכר			[s]	[s]& recordatus sum
	אמר				'pacti mei.
	לכן			[t]	[t]Ideo
	אמר				dic
	לבני			[u]	[u]filiis
	ישראל			[x]	[x]israel.
	אני				ego
	יהוה				dominus
	והוצאתי				qui
	יצא				educam
	אתכם				vos
	מתחת				[d]e
	סבלת				ergastulo
	מצרים				[y]egyptiorū
					[m]& eruam
					de
					seruitute:
	והצלתי				
	אתכם				
	מעבדתם				
	נצל				
	ונאלתי				[p]
	אתכם				ac redimam
	בזרוע				[m]in brachio
	נטויה				[e]excelso
	זרע				'& iudiciis
	ובשפטים				[e] magnis:
	גדלים				[x]& assumam
	ולקחתי				[m]vos
	אתכם				'mihi
	לי				[s]in populum:
	לעם				[b]& ero
	והייתי				[r]o
	לכם				[v]ester
	לאלהים				[b]deus.
	היה				
	וידעתם				[c]Et scietis
	כי				[q]uia
	אני				[s] ego
	יהוה				[f]ū
	אלהיכם				[b]dominus
					[c]deus
					[v]ester:
	המוציא				[q]qui
	אתכם				[e]duxerim
	מתחת				[m]vos
	סבלות				[d]e
	מצרים				[e]rgastulo
	והצלתי				[e]gyptiorū:
	אתכם				[p]& induxe
	מעבדתם				rim
	וגאלתי				[v]os
	אתכם				[i]n
	בזרוע				[t]erram
	נטויה				[s]up
	ובשפטים				[q]uā
	גדלים				[l]euauī
	ונתתי				manū meā:
	אתכם				vt darem
	את				[e]am
	הארץ				[a]bra
	אשר				am
	נשאתי				[f]isaac
	את				[p]& iacob.
	ידי				[d]abo
	לתת				[q]s
	אתה				[d]abo
	לאברהם				[e]as
	ליצחק				vobis
	וליעקב				in
	ונתתי				[h]ereditatē:
	אתה				ego
	לכם				dñs.
	מורשה				[l]ocutusq;
	אני				est
	יהוה				moyses
	וידבר				filiis
	משה				[i]sraēl:
	כן				[q]ui
	אל				non
	בני				[a]cquieuerunt
	ישראל				[e]i
	ולא				[p]pter
	שמעו				angustiam
	אל				[s]piritus
	משה				'& opus
	מקצר				[d]uriſſimū.
	רוח				[L]o
	ומעבדה				cutusq;
	קשה				est
	וידבר				[d]ominus
	יהוה				[a]d
	אל				moysen
	משה				[d]icens.
	לאמר				[I]ngre
	בא				dere &
	דבר				[l]oquere
	אל				[a]d pha
	פרעה				raonē
	מלך				regē
	מצרים				[e]gypti:
	ושלח				[v]t
	בני				dimittat
	ישראל				[f]ilios
	מארצו				[i]sraēl
	וידבר				de terra
	משה				sua.
	לפני				[R]es
	יהוה				pondit
	לאמר				moyses
	הן				coram
	בני				[d]no.
	ישראל				[E]cce
	לא				[f]ilii
	שמעו				israel
	אלי				non
	ואיך				audiunt
	ישמעני				me:
	פרעה				'&
	ואני				quomodo
	ערל				audiet
	שפתים				me
	וידבר				pharao
	יהוה				[p]fertim
	אל				cū
	משה				[i]n
	ואל				circuncisus
	אהרן				[f]im
	ויצום				labiis.
	אל				[l]ocutusq;
	בני				est
	ישראל				[d]ñs
	ואל				ad
	פרעה				[m]oysen
	מלך				&
	מצרים				[a]arō:
	להוציא				[&] de
	את				dit
	בני				mādatū
	ישראל				[a]d
	מארץ				[f]ilios
	מצרים				[i]sraēl
	אלה				'& ad
					[p]haraonē
					[r]egē
					[e]gypti:
					[v]t educerēt
					[f]ilios
					[i]sraēl
					[d]e terra
					[e]gypti.
					'Isti sunt

Pūtiua chal.

israel: eo q egyptij seruitre faciunt eos: ⁊ recordatus sum pacti mei. Ideo dic filijs israel: ego dominus. et educā vos de medio tribulationis seruitutis egyptiorum. et liberabo vos de seruitute eox: et redimā vos in brachio excelso et iudicijs magnis. Et applicabo vos coram me in populū: ⁊ ero vobis in deū: ⁊ scietis quia ego dñs deus vester: qui eduxi vos de medio tribulationis seruitutis egyptioꝝ. et inducā vos in terram: pro qua iurauī in verbū meū: vt dare eam abrahe isaac ⁊ iacob: ⁊ dabo eaꝫ vobis in hereditatē: ego dñs. Locutusq; est moyses filijs israel: ⁊ nō acquieuerunt moysi propter angustiā spiritus ⁊ duram seruitutem que erat super eos. Locutusq; est dominus cuy moyse: dicens. Ingredere loquere cum pharaone rege egypti: vt mittat filios israel de ꝛra sua. Et locutus est moyses coram domino: dicēs. Ecce filij israel non acquieuerūt mihi. quomodo ergo acquiescet mihi pharao: ⁊ ego sum grauis loquele. Locutusq; est dominus cū moyse ⁊ cum aaron: et dedit eis mandatum ad filios israel ⁊ ad pharonem regem egypti: vt educerent filios israel de terra egypti. Isti sunt

Interp. chal.

Pūtiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	La. vi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Exe. lxx. cū interp. latina
	ראשי		[p]	[p]rincipes	principes
	בית				domoꝝ
	אבתם				familiaꝝ
	בני				coꝝ.
	ראובן				filij
	בכר				rubē
	ישראל				primogeniti
	חנוך				israel:
	ופלוא				enoch:
	חצרן				⁊ phallu:
	וכרמי				efron
	אלה				⁊
	משפחת				charmi.
	ראובן				He
	ובני				cognatio
	שמעון				ruben.
	ימואל				filij
	וימין				symeō:
	ואהד				⁊
	ויכין				iamin
	וצחר				&
	ושאול				ahod
	בן				&
	הכנענית				iachin
	אלה				&
	משפחת				faber
	שמעון				&
	ואלה				saul
	בני				filius
	לוי				chananitidis.
	לתלדתם				He
	גרשון				progenies
	שמות				symeō.
	בני				Et
	לוי				hec
	לתלדתם				noia
	גרשון				filiorū
	וקהת				leui
	ומררי				ꝑ co
	ושני				gnatiōes
	חיי				suas:
	לוי				gerson
	שבע				& caath
	ושלשים				& merari.
	ומאת				Anni
	שנה				aūt
	בני				vite
	גרשון				leui
	לבני				fuerunt
	ושמעי				centū
	למשפחתם				triginta
	ובני				septē.
	קהת				Filij
	עמרם				amram
	ויצהר				&
	וחברון				suar
	ועזיאל				&
	ושני				hebron
	חיי				&
	קהת				oziel.
	שלש				Anni
	ושלשים				quoꝝ
	ומאת				vite
	שנה				caath
	ובני				centū
	מררי				triginta
	מחלי				tres.
	ומושי				filij
	אלה				merari
	משפחת				mooli
	הלוי				&
	לתלדתם				musi.
	ויקח				He
	עמרם				dom
	את				sunt
	יוכבד				cognationes
	דדתו				leui
	לו				ꝑ
	לאשה				familias
	ותלד				suas.
	לו				Accepit
	את				aūt
	אהרן				amrā
	ואת				vxorē
	משה				iochabed
	ואת				patruelē
	מרים				suā:
	אחותם				q̄
	ויהיו				peperit
	לעמרם				ei
	את				aaron
	אהרן				&
	ואת				moysen
	משה				&
	ושני				mariā.
	חיי				Fuerūt
	עמרם				q̄
	שבע				centū
	ושלשים				triginta
	ומאת				septem.
	שנה				filij
	ובני				quoꝝ
	יצהר				isuar:
	קרח				chore
	ונפג				&
	וזכרי				napheg
	ובני				&
	עזיאל				zechri.
	מישאל				filij
	ואלצפן				quoꝝ
	וסתרי				oziel
	ויקח				misael
	אהרן				&
	את				elisaphan
	אלישבע				ꝑ &
	בת				sechri.
	עמינדב				Accepit
	אחות				autē
	נחשון				aarō
	לו				vxorē
	לאשה				elisa
	ותלד				beth
	לו				filiā
	את				aminadab
	נדב				sororē
	ואת				naason
	אביהוא				fibi
	את				⁊
	אלעזר				nabab
	ואת				&
	איתמר				abiu:
	ובני				&
	קרח				eleazar
	אסיר				&
	ואלקנה				ithamar.
	ואביאסף				filij
	אלה				quoꝝ
	משפחת				chore:
	הקרחי				afer
	ואלעזר				&
	בן				helcana
	אהרן				&
	לקח				abiasaph.
	מבנות				He
	פוטיאל				sunt
	לו				cognationes
	לאשה				choritarū.
	ותלד				At vero
					eleazar
					filius
					Aarō
					accepit
					vxorē
					de filiabus
					phutiel:
					que
					peperit

Pūtiua chal.

ראש

ילד | שנה | חמה

ח

שנה | חמה

Interp. chal.

principes domus patrū suoꝝ. filij rubē primogenitī israel: enoch: ⁊ phallu: efron ⁊ charmi. He cognationes ruben. Filij aūt symeō: iamuel: ⁊ iamin: ⁊ ahod: et iachin: ⁊ zahar: ⁊ saul filij chananitidis. He cognationes symeō. Et hec nola filiorū leui ꝑ cognationes suas: gerson: ⁊ caath: ⁊ merari. Anni aūt vite leui fuerunt centū triginta septē. Filij aūt gerson: lobni et semei per cognationes suas. Filij aūt caath: amram et isaar: ⁊ hebron: et oziel. Anni aūt vite caath centū ⁊ triginta ⁊ tres anni. Filij aūt merari: mooli ⁊ musi. He sunt cognationes leui ꝑ familias suas. Et accepit amrā lodebel filiam sororis pris sui sibi in vxorē: ⁊ pepit et aaron ⁊ moysen. Anni aūt vite amram fuerunt centum ⁊ triginta ⁊ septē anni. Filij autez isaar: ⁊ chore: ⁊ napheg: ⁊ zechri. Et filij oziel. Misael: ⁊ helisaphan ⁊ sethri. Accepitq; aarō sibi helisabee filiā aminadab ⁊ abiu et eleazar ⁊ ithamar. Filij quoq; chore: ⁊ asir: ⁊ elchana: ⁊ abiasaph. He sunt generatiōes chore. Eleazar aūt filius aaron accepit sibi de filiabus futiel vxorem: ⁊ peperit

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	La. vij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Exo.	La. vij.	Pritiua. beb.
	לוֹ אֶת פִּינְחָס אֶלְעָזָר אֲבִיהוּא			[d]ei [e]phinees. [f]Hi sũt [m]principes familiarum [e]leuiticarũ [p] cognationes suas. [q]Ipse est aaron & moyses [r]quibus [s]precepit [t]dominus vt [u]educerent [b]filios [c]israel [v]de terra [w]egypti [x]per [y]turmas suas. [z]Hi sũt, [a]qui loquũtur [b]ad [c]pharaonẽ [m] regẽ [e]egypti: [f]vt educant [g]filios [c]israel [g] de egypto. [h]Iste est [i]moyses & aarõ [k]in die q [l]locutus est [b] dominus [c]ad [d]moysen [e] in terra [e]egypti. [g]Et locutus est [b]dñs [d]ad [d]moysen [f]dicẽs. [m]Ego [n]dominus. [o]Loquere [d]ad [c]pharaonẽ [r]regem [e]egypti: [o]omnia [s]que [a]loquor [t] tibi. [b]Et ait [c]moyses [d]corã [c]domino. [r]En [k]incircuncisus [l]labiis [s]sum. [k]Quõ [a]audiet [m]me [c]pharao? Ca. 7.	et phinees. hi pncipat͡ę familie leuitar: per gñatiões cor. hic aaron & moyses: κατὰ γενέσεις αὐτῶν. οὗτος ἀαρὼν καὶ μωυσῆς, [d]b dixit ipse deus vt educeret filios isra ὃις εἶπεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐξαγαγεῖν τοὺς υἱοὺς ἰσρα el ex egypto: cũ exercitu cor. hi sũt ηλ ἐξ αἰγύπτου, σὺν δυνάμει αὐτῶν. οὗτοί εἰσιν ą loquũtur ad pharaões regem egypti: οἱ διαλεγόμενοι πρὸς φαραὼ βασιλέα αἰγύπτου, vt educeret filios israel ex egrpto. hic ὥστε ἐξαγαγεῖν τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐξ αἰγύπτου. οὗτος moyses & aaron: qua vic locut͡ę dñs mo μωυσῆς καὶ ἀαρών, ἣ ἡμέρα ἐλάλησε κύριος μω si in tra egypti. & locut͡ę dñs ad moy σῆ ἐν γῇ αἰγύπτου. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μω sen: dicẽs: ego dñs: loqre ad pharaões sῆν, λέγων, ἐγὼ κύριος, λάλησον πρὸς φαραὼ regẽ egypti: q̃cũq; ego dico ad te. & βασιλέα αἰγύπτου, ὅσα ἐγὼ λέγω πρός σε. καὶ	dixit moyses corã dño: ecce ego grae= ἔιπε μωυσῆς ἐναντίον κυρίου, ἰδοὺ ἐγὼ ἰσχνόφω li voce ſſi: & quõ audiet me pharao. νός εἰ μι, καὶ πῶς εἰσακούσεταί μου φαραώ. Ca. 7.	[d]manũ meã [e]sup egyptũ & eduxerim [f]filios [d]israel [e] de medio corũ. [f]Fecit itaq; [g]moyses & aarõ [f]sicut [k] precepat [l]dñs: [m]ita [n]egerunt. Erat [o]aũt moy ses [p]octoginta [q] annorũ: [r]& aaron [n]octoginta [x] tri um [y]ita [z]locuti sũt [b]ad [c]pharaonẽ. [d]Dixit q̃ [c]dominus [d]ad [e]moysẽ & aarõ. [f]Cũ [g]dixerit [h]vobis [c]pharao: [i]ostendite [k]signa: [l]dices [m]ad aaron. [n]Tolle [o]virgã tuã: [p]& pro ice eam [q]coram [c]pharaone: ac [r]vertatur [s] in colu brũ. [t]Ingressiq; [b]moy ses & aaron [d]ad pharaonẽ: [u]fecerũt [f]sicut [v]pce perat [w]dñs. [x]Tulit q̃ [y]aaron [z]virgam [a]coram [b]pharaone & [a]ser uis eius: que [b]versa est [c]in colubrũ. [d]Vocauit aũt [e]pharao [f]sapientes & [g]maleficos: [h]& fecerũt [i]et ipſi [k]veneficos: [l]& fecerũt [m]incãtatiões [n]egyptias cas & arcana q̃da [o]similiter. [p]Proiecerũt q̃ [q]singu li [r]virgas suas: q̃ [s]verse sũt [t]in dracones. [u]Sed deuo rauit [v]virga [w]aaron [x]virgas eorũ. [y]Induratiq; [z]est [a]cor [b]pharaõis: [c]& nõ [d]audiuit [e]eos [f]sicut [g]pcepat [h]dñs. [i]Dixit aũt [j]dñs [k]ad [l]Moy sen. [m]Ingrauatũ est [n]cor [o]pharaõis: [p]& nõ vult [q]di mittere [r]pplm. [s]Vade [t]ad [u]eũ mãe. [v]Ecce [w]egredie tur [x]ad aq̃s. [y]Et stabis [z]in occursum eius [a]sup [b]ripã [c]flumis: [d]& virga [e]q̃ [f]co uersa est [g]in draconem: [h]tolles [i]in manu tua. [j] di ces q̃s [k]ad eum. [l]Dominus [m]deus [n]hebreorum [o]misit me ad te:	[f]manũ meã [g]sup egyptũ & eduxerim [h]filios [f]israel [g] de medio corũ. [h]Fecit itaq; [i]moyses & aarõ [h]sicut [l] precepat [m]dñs: [n]ita [o]egerunt. Erat [p]aũt moy ses [q]octoginta [r] annorũ: [s]& aaron [o]octoginta [y] tri um [z]ita [a]locuti sũt [c]ad [d]phara onẽ. [e]Dixit q̃ [d]dominus [e]ad [f]moysẽ & aarõ. [g]Cũ [h]dixerit [i]vobis [d]pharao: [k]ostendite [l]signa: [m]dices [n]ad aaron. [o]Tolle [p]virgã tuã: [q]& pro ice eam [r]coram [s]pharao ne: ac [t]vertatur [u] in colu brũ. [v]Ingressiq; [w]moy ses & aaron [x]ad pharaonẽ: [y]fecerũt [z]sicut [a]precepe rat [b]dñs. [c]Tulit q̃ [d]aaron [e]virgam [f]coram [g]pharaone & [h]ser uis eius: que [i]versa est [j]in colubrũ. [k]Vocauit ãt [l]pharao [m]sapientes & [n]maleficos: [o]& fecerũt [p]et ipſi [q]incãtatiões [r]egyptias cas & arcana q̃da [s]similiter. [t]Proiecerũt q̃ vnuſ quiſq; virgã suã: [u]versę sunt in colubros: [v] deuorauit virga aaron virgas eorũ. [w]Et indurat͡ę [x]cor pharaõis: et nõ acq̃euit eis sicut locut͡ę fuerat dñs. [y]Dixit q̃ dñs ad moysen. Ingrauatũ est cor pharaonis: noluit di mittere populũ. [z]Vade ad pharaonẽ mane: ecce egre dietur ad aq̃s: [a]et stabis obuiã ei sup ripã fluminis: [b]et vir gam q̃ versa est in colubrũ tolles in manu tua: dicesq; ei. [c]Dñs deus iudeorũ misit me ad te:	Pritiua beb.
	הַכֹּהֵן לִמְשִׁפְחֹתָם׃ הוּא אַהֲרֹן			[g]et [h]phinees. [i]hi sũt [j]principes [k]patrũ leuitarũ [l]p cogna tiones suas. [m]Ipse est aaron & moyses: [n]ibus dixit dñs educite filios [o]israel de terra egypti [p] turmas suas. [q]Ipſi sunt qui locuti sunt cum pharaone rege egypti: [r]vt educerent filios [o]israel de egypto: ipse est moyses & aaron. [s]Et factũ est in die qua locutus est dñs cuꝫ moy se in terra egypti. [t]Locutusq; [u] dñs cum moyse dicẽs. [v]Ego dñs. [w]Loquere cuꝫ pharaone rege egypti oia que ego loquor tibi. [x]Et ait moyses corã dño. [y]Ecce ego sum grauis loquele: & quõ acq̃escet mihi pharao. Ca. 7.	καὶ ἔιπε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἰδοὺ δέ [h]dedi te deũ pharaõis. & aaron frater tuus δῶκά σε θεὸν φαραώ. καὶ ἀαρὼν ὁ ἀδελφός σου [i]erit tuus [j]pheta. tu λο loq̃ris ei om ἔσαι σου προφήτης. σὺ δὲ λαλήσεις αὐτῷ πάν nia q̃cũq; tibi ꝑcipto. at aaron fra τα ὅσα σοι ἐντέλλομαι. ὁ δὲ ἀαρὼν ὁ ἀδελ ter tuus loq̃tur ad pharaonẽ: vt dimit φός σου λαλήσει πρὸς φαραώ, ὥστε ἐξαποστεῖ tat filios israel de tra sua. egoũt λαι τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. ἐγὼδὲ indurabo cor pharaõis: & multiplicabo σκληρυνῶ τὴν καρδίαν φαραώ, καὶ πληθυνῶ τὰ signa mea: & portẽta mea in tra egy σημεῖά μου, καὶ τὰ τέρατά μου ἐν γῇ αἰγύ pti: & nõ audiet vos pharao: & τπτου, καὶ οὐκ εἰσακούσεταί ὑμῶν φαραώ, καὶ inficiaꝫ manũ meã in egyptum: & edu ἐπιβαλῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αἴγυπτον, καὶ ἐξά cã cũ potẽtia mea populũ meũ fi ξω σὺν δυνάμει μου τὸν λαόν μου τοὺς υἱ lios israel de tra egypti cũ vltione οὺς ἰσραηλ ἐκ γῆς αἰγύπτου σὺν ἐκδικήσει magna. & cognoscent egyptij: ꝙ ego μεγάλη. καὶ γνώσονται οἱ αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγώ sum dñs: extẽdẽs ἐι μι κύριος, ἐκτείνων	[i]manũ meã [j]sup egyptũ & educã filios [k]israel de medio eorũ. Fecitq; moyses & aaron sicꝫ preceperat eis dñs: ita [l]fecerunt. Moyses aũt erat octoginta annoꝝ. Et aaron octoginta & trium annoꝝ erat: q̃ locuti sunt cum pharaone. Et ait dñs ad moysen & aaron: dicẽs. Cum locutus fuerit vobiſ cum pharao: dicens. Date signũ: & dices ad aaron: tolle virgam tuã & projice corã pharaone: & vertetur in colubrũ. Et ingressus est moyses & aaron ad pha raonẽ: & fecerũt sicut eis preceperat dñs. Et proiecit aaron virgam suã coram pharaone & corã seruis suis: et versa est in colubrũ. Vocauit quoq; pharao sapien tes & maleficos: & fecerũt etiam ipſi malefici egyptioꝝ per incantatiões suas similiter. Proiecerũtq; vnuſ quiſq; virgã suã: & versę sunt in colubros: & deuorauit virga aaron virgas eorũ. Et indurata est cor pharaõis: et nõ acq̃euit eis sicut locut͡ę fuerat dñs. Dixitq; dñs ad moysen. Ingrauatũ est cor pharaonis: noluit di mittere populũ. Vade ad pharaonẽ mane: ecce egre dietur ad aq̃s: & stabis obuiã ei sup ripã fluminis: & virgam q̃ versa est in colubrũ tolles in manu tua: dicesq; ei. Dñs deus iudeorũ misit me ad te:	Pritiua. beb.
Pritiua chal.	Interp. chal.			Transla. Chal.		Transla. Chal.					Pritiua chal.
אָל רֹאשׁ	אֵיל֙ רֵישֵׁי אֲבָהָת לֵיוָאֵי לְזַרְעִיתְהוֹן הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה דְּאֲמַר יְיָ			לֵיהּ תְּ כְּפִינְחָס אֵילִין רֵישֵׁי אֲבָהָת לֵיוָאֵי לְזַרְעִיתְהוֹן הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה דְּאֲמַר יְיָ		מָחֵת נְגוּרְתִי עַל מִצְרָיִם וְאַפֵּיק יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּינֵיהוֹן וְעַבַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כְּמָא					מָחֵא נָפַק
נָפַק מָלַל	לְהוֹן אַפֵּיקוּ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם עַל חֵילֵיהוֹן׃ אִינוּן דְּמַלִּילִין עִם פַּרְעֹה			לְהוֹן׃ אַפֵּיקוּ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן׃ אִינוּן דְּמַלִּילִין עִם פַּרְעֹה		דְּפַקִּיד יְיָ יָתְהוֹן כֵּן עֲבָדוּ׃ וּמֹשֶׁה בַּר תְּמָנִין שְׁנִין וְאַהֲרֹן בַּר תְּמָנִין וְתַלָת שְׁנִין כַּד					תָּא מָלַל
אֲמַר	מַלָּא דְּמִצְרַיִם לְאַפָּקָא יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא			מַלָּא דְּמִצְרַיִם לְאַפָּקָא יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן׃ וַהֲוָה בְּיוֹמָא		מַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר אֲנָא יְיָ					אֲמַר מַלֵּל
כְּבֵל	מַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר אֲנָא יְיָ			מַלֵּיל עִם פַּרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם יָת כָּל דַּאֲנָא מְמַלֵּיל לָךְ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ הָא		עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְמֵימַר לְכוֹן׃ וּקְרָא אַף פַּרְעֹה לְחַכִּימַיָּא וּלְחַרְשַׁיָּא וְתַלְּוֵי אַף					כְּבֵל
חָא מָנָה רָנַן	אֲנָא קַיְרִיר מְמַלֵּל וְאֵיכְדֵין יְקַבֵּיל מִנִּי פַּרְעֹה׃		La. vij.	וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה		אינון חַרְטֻמֵּי מִצְרַאי בְּלָחֲשֵׁיהוֹן כֵּן׃ וּרְמוֹ גְּבַר חוּטְרֵיהּ׃ וַהֲווֹ לְתַנִּינַיָּא וּבְלַע חוּטְרֵיהוֹן					חָא מָנָה רָנַן
הָוָה תַּרְעִם בַּחַד	וְיָת אַהֲרֹן אֲחוּךְ יְהֵי נְבִיאָךְ׃ אַתְּ תְּמַלֵּיל יָת כָּל			וְיָת אַהֲרֹן אֲחוּךְ יְהֵי נְבִיאָךְ׃ אַתְּ תְּמַלֵּיל יָת כָּל		דְּאַהֲרֹן יָת חוּטְרֵיהוֹן׃ וְאִתְקַף לִבָּא דְּפַרְעֹה וְלָא קַבֵּיל מִנְּהוֹן כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ׃ וַאֲמַר					הָוָה תַּרְעִם בַּחַד
שְׁלַח שָׂנָא	דְּפַקֵּיד יְיָ וְיִשְׁלַח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ׃ וְאֶעְבֵּד יָת אָתְוָתִי וְיָת מוֹפְתַי בְּאַרְעָא			דְּפַקֵּיד יְיָ וְיִשְׁלַח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ׃ וְאֶעְבֵּד יָת אָתְוָתִי וְיָת מוֹפְתַי בְּאַרְעָא		יְיָ לְמֹשֶׁה אִתְּקַף לִבָּא דְּפַרְעֹה סָרִיב לְשַׁלָּחָא עַמָּא׃ אֵיזֵיל לְוָת פַּרְעֹה בְּצַפְרָא הָא					שְׁלַח שָׂנָא
אוֹת יָפֵת	דְּמִצְרַיִם׃ וְיִפְקוּן יָת אַתְוָתַי וְיָת מוֹפְתַי בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְעָבְדוּ			דְּמִצְרַיִם׃ וְיִפְקוּן יָת אַתְוָתַי וְיָת מוֹפְתַי בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְעָבְדוּ		נָפֵיק לְמַיָּא וְתִתְעַתַּד לְקֳדָמוֹהִי עַל כֵּיף נַהֲרָא וְחוּטְרָא דְּאִתְהַפַּךְ לְחִוְיָא תִּסְבַּן בִּידָךְ׃					אוֹת יָפֵת
נָתַן מָחָא רָנַן רוּם	יָת כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָתְהוֹן כֵּן עֲבָדוּ׃ וּמֹשֶׁה בַּר תְּמָנִין שְׁנִין וְאַהֲרֹן בַּר תְּמָנִין			יָת כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָתְהוֹן כֵּן עֲבָדוּ׃ וּמֹשֶׁה בַּר תְּמָנִין שְׁנִין וְאַהֲרֹן בַּר תְּמָנִין		וְתִתְּמַר יָת חוּטְרָא דְּאִתְהַפַּךְ לְחִוְיָא׃ וְתֵימַר לֵיהּ יְיָ אֱלָהָא דְּיְהוּדָאֵי שַׁלְחַנִי לְוָתָךְ					נָתַן רוּם

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. viij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.
	לֵאמֹר שַׁלַּח אֶת עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי			dicens: Dimitte populũ meũ: vt ſacrificet mihi in deſerto: & non audiuiſti hucuſq;	λέγων, ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα λατρεύσω
עבד	בַּמִּדְבָּר וְהִנֵּה לֹא שָׁמַעְתָּ עַד כֹּה׃				miht in deſerto: et ecce nõ audiuiſti vſq; huc.
דבר	כֹּה אָמַר יְהוָה בְּזֹאת תֵּדַע כִּי אָנִי			Hec igitur dicit dñs. In hoc ſcies q̃ ego ſum dñs.	σί μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἰδοὺ ὑμεῖς εἰσάκουσας ἕως τοῦ
ידע	יְהוָה הִנֵּה אָנֹכִי מַכֶּה בְּמַטֵּה אֲשֶׁר				hec dicit dñs: in hoc cognoſces q̃ ego dñs: ecce
נכה	בְּיָדִי עַל הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר				ego percutiã virga que in manu mea in
	וְנֶהְפְּכוּ לְדָם וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאֹר				aquã q̃ in fluuio: et vertetur in ſanguinẽ
	תָּמוּת וּבָאַשׁ הַיְאֹר וְנָלְאוּ				piſces q̃ in fluuio morietur. et fe-
מות	מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן הַיְאֹר׃				tebrẽ ſ ixθύες ὁι ἐν τῷ ποταμῷ τελευτήσουσι· καὶ ὑσω
שתה	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל			Dixit quoq; dñs ad moyſen. dic ad aaro. Tolle virgã tuã: & extẽde manũ tuã ſuper aquas egypti: & ſuper fluuios eorum: & ſuper lacus aquarum: & ſuper paludes: & educ ranas aquarum: vt vertãtur in ſãguinẽ: & ſit ſanguis in vniuerſa terra egypti: in vaſis quoq; lignets & in vaſis lapideis. Fecerũtq; ita moyſes & aaron: ſicut precepat dñs. Et leuauit virgã & percuſſit aquas q̃ erãt in flumine ante oculos pharaonis & ante oculos ſeruorũ eius: & verſe ſunt oẽs aque q̃ erant in flumine in ſanguinẽ, piſces quoq; q̃ erãt in flumine mortui ſunt. Et putruit flumẽ: & nõ poterant egyptij bibere aquas de flumine: et fuit ſanguis in vniuerſa terra egypti. Fecerũtq; ſili maleſici egyptiorũ p incantatiões ſuas. Et induratũ eſt cor pharaonis: & nõ acquieuit eis: ſicut locut' fuerat dñs. Auertitq; ſe pharao: & ingreſſus ẽ in domũ ſuã: & nõ poſuit cor ſuũ etiã ad hoc. Foderũt q̃ oẽs egyptij p circuitũ fluminis: vt biberẽt aquas:	ὑδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ. ἔπε δὲ κς̃ πρὸς μωυσῆν, ἐι
	וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאֹר וַיִּבְאַשׁ				aaron fratri tuo: accipe virgã tuã:
	הַיְאֹר וְלֹא יָכְלוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת				ſuper aquas egypti ſuper fluuios eorũ: ſuper riuos eorũ: ſuper paludes eorũ. et ſuper oẽs
	מַיִם מִן הַיְאֹר וַיְהִי הַדָּם בְּכָל אֶרֶץ				congas aquarũ eorũ, καὶ ἐπὶ τὰ ἕλη αὐτῶν, καὶ ἐπὶ πᾶ σαν
	מִצְרָיִם וַיַּעֲשׂוּ כֵן חַרְטֻמֵּי				gregatã aquã eorũ: et erit ſanguis: & fuit ſanguis
	בְּלָטֵיהֶם וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה וְלֹא				in oi terra egypti: & ſit ſanguis in oi terra egypti: in q̃ lignis et lapi
	שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃				dib'. et fecerũt ſic moyſes et aaron: ſicut
	וַיִּפֶן פַּרְעֹה וַיָּבֹא אֶל בֵּיתוֹ וְלֹא				precepit eis dñs. et eleuãs aaron
	שָׁת לִבּוֹ גַּם לָזֹאת׃ וַיַּחְפְּרוּ כָל				virgam ſuã: percuſſit aquã in flumine
שתה	מִצְרַיִם סְבִיבֹת הַיְאֹר מַיִם לִשְׁתּוֹת				& piſces quoq; qui ſunt in flumine mortui ſunt. Computruitq; fluuius: & non poterãt egipti bibere aquã fluminis: & fuit ſãguis in tota terra egypti. Fecerũtq; ſimiliter maleſici egyptiorũ incãtatiõibus ſuis. Et induratum eſt cor pharaonis: nec audiuit eos ſicut preceperat dominus. Auertitq; ſe: & ingreſſus eſt domũ ſuam: nec appoſuit cor etiã hac vice. Foderunt aute oẽs egyptij per circuitũ fluminis aquã vt biberent.	ἐναντίον φαραῶ, καὶ εἰ αγτίον τῶν θεραπευόντων αὐτ, καὶ μετέ
	כֵּן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה				ſacẽ tota aqua q̃ in flumine in ſanguinẽ. & piſces q̃
	וַיָּרֶם בַּמַּטֶּה אֲשֶׁר בַּיַּיִם אֶת הַמַּיִם אֲשֶׁר				βαλε πᾶν τὸ ὑδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ εἰς αἷμα· καὶ ἰχθύες ὁι
רום	בַּיְאֹר לְעֵינֵי פַרְעֹה וּלְעֵינֵי עֲבָדָיו				in flumine: mortui ſũt. et cõputruit flumen. et
	וַיֵּהָפְכוּ כָּל הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאֹר לְדָם׃				ἐν τῷ ποταμῷ, ἐτελεύτησαν· καὶ ἐπώτισεν ὁ ποταμός, καὶ
	וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאֹר מֵתָה וַיִּבְאַשׁ				nõ poterũt egypti bibere aquã: a flumine: et
	הַיְאֹר וְלֹא יָכְלוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת				ὐκ ἠδύναντο ὁι αἰγύπτιοι πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ
	מַיִם מִן הַיְאֹר וַיְהִי הַדָּם בְּכָל				erat ſãguis in oi terra egypti. fecerũt ãt ſimiliter
	אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן חַרְטֻמֵּי				ἦν τὸ αἷμα ἐν πάσῃ τῇ γῇ αἰγύπτου. ἐ ωίησαν δὲ ὡσαύτως
	מִצְרַיִם בְּלָטֵיהֶם וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה				egyptioꝝ incãtatiõibus ſuis: et eduxe
	וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר				ἐν τοῖς αἰγυπτίων ταῖς φαρμακίαις αὐτῶν, καὶ ἀνήγα
	יְהוָה׃ וַיִּפֶן וַיָּבֹא בֵּיתוֹ וְלֹא שָׁת				ſũt ranas ſup terrã egypti. et voca
	לִבּוֹ גַּם לָזֹאת׃ וַיַּחְפְּרוּ כָל				γον τοὺς βατράχους ἐπὶ τὴν γῆν αἰγύπτου. καὶ ἐκά
	מִצְרַיִם סְבִיבֹת הַיְאֹר מַיִם לִשְׁתּוֹת				uit pharao moyſẽ et aaron: et dixit: orate
	כִּי לֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת מֵמֵי הַיְאֹר׃				λεσε φαραὼ μωυσῆν καὶ ἀαρών, καὶ εἶπεν, ἐύξασθε
	וַיִּמָּלְאוּ שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת				ad dñm: et auferat ranas a
	יְהוָה אֶת הַיְאֹר׃		Cap. viij.		πρὸς τὸν κύριον, καὶ περιελέτω τοὺς βατράχους ἀπ
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל				me: et a populo meo: et dimittam populũ
	פַּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר				ἐμοῦ, καὶ ἐξαποστελῶ τὸν λαόν,
	יְהוָה שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃				et ſacrificabũt dño. dixit ãt moyſes ad pharaõẽ:
	וְאִם מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ הִנֵּה אָנֹכִי				καὶ θύσουσι κυρίῳ. εἶπε δὲ μωυσῆς πρὸς φαραώ,

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. viij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ in terp. latina.
	כִּי לֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת מֵמֵי הַיְאֹר׃			Non ei poterant bibere aquam fluminis.	οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.
מלא	וַיִּמָּלְאוּ שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת			Impleticq; ſunt ſeptem dies: poſtq; percuſſit	et impleti ſũt ſepte dies: poſtq; pcu
	יְהוָה אֶת הַיְאֹר׃		Cap. viij.	dominus fluuium.	ſſit dñs flumẽ.
בוא	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל			Cap. 8.	καὶ ἐπλη ρώθησαν ἑπτὰ ἡμέραι, μετὰ τὸ πα
	פַּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר			Ixit quoq; dñs ad Moyſen. Ingrede re ad pharaonẽ: & dices ad eũ. Hec dicit dñs. Dimitte populũ meũ: vt ſacrificet mihi. Si autem noluerís dimittere: ecce ego percutiam omnem terminũ tuum ranis. Et producet fluuius ranas: & aſcendent & ingredietur domũ tuam & cubiculũ lectuli tui: & ſup ſtratũ tuum: & in domos ſeruorum tuorũ: & in populũ tuũ & in furnos tuos: & in reliquias ciborũ tuorũ. & ad te & ad populũ tuũ: & ad oẽs ſeruos tuos & ſeruos tuos ascendẽt rane. Dixitq; dominus ad moyſen: Dic ad aaron. Extende manum tuam ſuper fluuios & ſuper riuos & paludes: & educ ranas ſuper terram egypti. Vocauit autem pharao moyſen & aaron: & dixit eis. Orate dñm vt auferat ranas a me & a populo meo: & dimittã populum vt ſacrificet dño. Dixitq; moyſes ad pharaonem.	Καὶ εἶπε κς̃ πρὸς μωυσῆν, εἴσελθε πρὸς φαραώ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει κς̃, ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσωσιν. εἰ δὲ μὴ βούλη σὺ ἐξ
	וְאִם מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ הִנֵּה אָנֹכִי				mittere ecce ego percutio oẽs terios tuos ra
	נֹגֵף אֶת כָּל גְּבוּלְךָ בַּצְפַרְדְּעִים׃				nis: et eructabit fluuius ranas.
נגף	וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ				τρέχοις, καὶ ἐξερευξεται ὁ ποταμὸς τοὺς βατράχους.
עלה	וּבָאוּ בְּבֵיתְךָ וּחְדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל				et aſcendẽtes: ingrediẽtur in domos tuas: et
בוא	מִטָּתֶךָ וּבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ				in penetralia cubiculoꝝ tuoꝝ: et in lectos
	וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ׃ וּבְךָ				tuos: et in domos ſeruoꝝ tuoꝝ: et
	וּבְעַמְּךָ וּבְכָל עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ				in populũ tuũ: et in furnos tuos: & in reliquias ciborũ tuorũ. & ad te & ad populũ tuũ: & ad oẽs ſeruos tuos & ſeruos tuos aſcendẽt rane. Dixitq; dominus ad moyſen: Dic ad aaron. Extende manum tuam ſuper fluuios & ſuper riuos & paludes: & educ ranas ſuper terram egypti. Vocauit autem pharao moyſen & aaron: & dixit eis. Orate dñm vt auferat ranas a me & a populo meo: & dimittã populum vt ſacrificet dño. Dixitq; moyſes ad pharaonem.	σου, καὶ εἰς τοὺς οἴκους τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἐπ
	הַצְפַרְדְּעִים׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן				populũ tuũ: et in maſſis tuis: et in fur
	נְטֵה אֶת יָדְךָ בְּמַטֶּךָ עַל הַנְּהָרֹת עַל				naſ σου, καὶ ἐν τοῖς φυρά μασί σου, καὶ ἐν τοῖς κλι
עלה	הַיְאֹרִים וְעַל הָאֲגַמִּים וְהַעַל אֶת				niis tuis. et in te: et in populũ tuũ: & in
	צְפַרְדְּעִים עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֵּט				βάνις σου. καὶ ἐπί σέ, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ
נטה	אַהֲרֹן אֶת יָדוֹ עַל מֵימֵי מִצְרַיִם				ferunt tuos ascendẽt rane. Dixit
עלה	וַתַּעַל הַצְפַרְדֵּעַ וַתְּכַס אֶת אֶרֶץ				Τῶ θεράπόντας σου ἀναβήσονται οἱ βάτραχοι· εἶπε
	מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן חַרְטֻמִּים				ãt dñs ad moyſen: Dic aaron fratri tuo: extẽ
עשה	בְּלָטֵיהֶם וַיַּעֲלוּ אֶת הַצְפַרְדְּעִים				de manu tua x virgã ſup fluuios: et ſup
להט	עַל הָאָרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּקְרָא פַרְעֹה				νον τὴν χεῖρά σου τὴν ῥάβδον ἐπὶ τοὺς ποταμούς, καὶ ἐπὶ
קרא	לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר				rinos: et ſup paludes: et educ ra
סור	הַעְתִּירוּ אֶל יְהוָה וְיָסֵר הַצְפַרְדְּעִים מִמֶּנִּי				τὰς διώρυγας, καὶ ἐπὶ τὰ ἕλη, καὶ ἀνάγαγε τοὺς βα
שלח	וּמֵעַמִּי וְאֲשַׁלְּחָה אֶת הָעָם וְיִזְבְּחוּ				nas. et extendit aaron manũ ſuã ſup aquas
	לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה				τρέχους· καὶ ἐξέτεινεν ἀαρὼν τὴν χεῖρα ἐπὶ τὰ ὕδα
	הִתְפָּאֵר עָלַי לְמָתַי אַעְתִּיר לְךָ				egypti: et eduxit ranas. et aſce
	וְלַעֲבָדֶיךָ וּלְעַמְּךָ לְהַכְרִית הַצְפַרְדְּעִים				τα ἀιγύπτου, καὶ ἀνήγαγε τοὺς βατράχους· καὶ ἀνέ
	מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה׃				dit rana: & operuit totã terrã
	וַיֹּאמֶר לְמָחָר וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ				βάτραχος, καὶ ἐκάλυψε πᾶσαν τὴν γῆν
	לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֵין כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃				egypti. fecerũt ãt ſimiliter et incãtatores
	וְסָרוּ הַצְפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ				ἀιγύπτου. ἐ ωίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ
	וּמֵעֲבָדֶיךָ וּמֵעַמֶּךָ רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה׃				egyptioꝝ incãtatiõibus ſuis: et eduxe
	וַיֵּצְאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵעִם פַּרְעֹה				τῶν αἰγυπτίων ταῖς φαρμακίαις αὐτῶν, καὶ ἀνήγα
	וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל יְהוָה עַל דְּבַר				ſũt ranas ſup terrã egypti. et voca
	הַצְפַרְדְּעִים אֲשֶׁר שָׂם לְפַרְעֹה׃				γον τοὺς βατράχους ἐπὶ τὴν γῆν αἰγύπτου. καὶ ἐκά
	וַיַּעַשׂ יְהוָה כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיָּמֻתוּ				uit pharao moyſẽ et aaron: et dixit: orate
	הַצְפַרְדְּעִים מִן הַבָּתִּים מִן הַחֲצֵרוֹת				λεσε φαραὼ μωυσῆν καὶ ἀαρών, καὶ εἶπεν, ἐύξασθε
	וּמִן הַשָּׂדֹת׃ וַיִּצְבְּרֻם חֳמָרִם חֳמָרִם				ad dñm: et auferat ranas a
	וַתִּבְאַשׁ הָאָרֶץ׃ וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי				πρὸς τὸν κύριον, καὶ περιελέτω τοὺς βατράχους ἀπ
	הָיְתָה הָרְוָחָה וְהַכְבֵּד אֶת לִבּוֹ				me: et a populo meo: et dimittam populũ
	וְלֹא שָׁמַע אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר				ἐμοῦ, καὶ ἐξαποστελῶ τὸν λαόν,
	יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אֱמֹר				et ſacrificabũt dño. dixit ãt moyſes ad pharaõẽ:
	אֶל אַהֲרֹן נְטֵה אֶת יָדְךָ אֶת מַטֶּךָ				καὶ θύσουσι κυρίῳ. εἶπε δὲ μωυσῆς πρὸς φαραώ,

Interp. chal.

Pritiua chal.	Interp. chal.
אֲמַר	dicens. Dimitte populũ meus: vt ſeruiant coram me in deſerto. Et ecce non acquieuiſti hucuſq. Hec dicit dñs. In hoc ſcies q̃ ego dñs: ecce ego percutio virga que eſt in manu mea ſup aquas que ſunt in flumine: & vertentur in ſanguinẽ. Et piſces qui ſunt in flumine morientur: & cõputrefcet fluuius: & laborabũt egyptij vt bibãt aquas de flumine. Dixitq; dñs ad moyſen. Dic ad aaron. Tolle virgã tuam: & leua manũ tuam ſuper aquas egypti ſup fluuios eoꝝ & ſuper riuos eorũ & ſuper paludes eorũ & ſuper omnẽ locũ congregationis aquarũ eorum: vt vertãtur in ſanguinẽ: & ſit ſanguis in vniuerſa terra egypti: in vaſis quoq; lignets & in vaſis lapideis. Fecerũntq; ita moyſes & aaron: ſicut precepat dñs. Et leuauit virgã & percuſſit aquas q̃ erãt in flumine ante oculos pharaonis & ante oculos ſeruoꝝ eius: & verſe ſunt oẽs aque q̃ erant in flumine in ſanguinẽ, piſces quoq; q̃ erãt in flumine mortui ſunt. Et putruit flumẽ: & nõ poterant egyptij bibere aquas de flumine: et fuit ſanguis in vniuerſa terra egypti. Fecerũtq; ſili maleſici egyptioꝝ p incantatiões ſuas. Et induratũ eſt cor pharaonis: & nõ acquieuit eis: ſicut locut' fuerat dñs. Auertitq; ſe pharao: & ingreſſus ẽ in domũ ſuã: & nõ poſuit cor ſuũ etiã ad hoc. Foderũt q̃ oẽs egyptij p circuitũ fluminis: vt biberẽt aquas: quia non poterant bibere ex aquis que erant in flumine. Impleticq; ſunt ſeptem dies: poſtq; percuſſit dominus fluuium. Cap. 8. Dixitq; dñs ad moyſen. Ingredere ad pharaonem: & dices ei. Hec dicit dñs. Dimitte populũ meum: vt ſeruiant coram me. Et ſi noluerís dimittere: ecce ego percutiam omnem terminũ tuum ranis. Et producet fluuius ranas: & aſcendent & ingredietur in domum tuam & in cubiculũ domus ſtrati tui: & ſuper lectulum tuum: & in domum ſeruoꝝ tuoꝝ & in populum tuum & in furnos tuos et in panaria tua. Et te quoq; & in populũ tuũ & in omnes ſeruos tuos aſcendent rane. Dixitq; dñs ad moyſen. Dic ad aaron: Iena manũ tuã cum virga tua ſup fluuios & ſup riuulos et ſup paludes: & aſcendere fac ranas ſup terrã egypti. Et leuauit aarõ manũ ſuã ſuper aquas egypti: & aſcenderũt rane & operuerũt terrã egypti. Et fecerũt ſimiliter maleſici per incãtationes ſuas: & aſcendere fecerũt ranas ſup terrã egypti. Vocauit autẽ pharao moyſen & aaron: & ait. Orate coram dño vt auferat ranas a me & a populo meo: & dimittã populũ: & immolabunt coram domino. Dixitq; moyſes ad pharaonem	אֲרֵי לָא יְכִילוּ לְמִשְׁתֵי מִן מַיָא דִי בְנַהֲרָא וּשְׁלִימוּ שַׁבְעָא יוֹמִין בָּתַר דִּמְחָא יְיָ יָת נַהֲרָא ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹל לְוָת פַּרְעֹה וְתֵימַר לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי ׃ וְאִם סָרֵב אַתְּ לְשַׁלָּחָא הָא אֲנָא מְחֵי יָת כָּל תְּחוּמָךְ בְּעוּרְדַּעֲנָיָא ׃ וְיִרְבֵּי נַהֲרָא עוּרְדַּעֲנַיָא וְיִסְקוּן וְיֵעֲלוּן בְּבֵיתָךְ וּבְאֵיתֵי מִשְׁכְּבָךְ וְעַל עַרְסָתָךְ וּבְבֵיתָ עַבְדָּךְ וּבְעַמָּךְ וּבְכָל עַבְדָּךְ יִסְקוּן עוּרְדַּעֲנַיָא ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֵימַר לְאַהֲרֹן אֲרֵים יָת יְדָךְ בְּחוּטְרָךְ עַל אַרְעָא וְעַל אַנְהָרָתָא וְעַל אַגְמַיָא ׃ וְאַסִּיק יָת עוּרְדַּעֲנַיָא עַל אַרְעָא דְמִצְרָיִם ׃ וְאֲרִים אַהֲרֹן יָת יְדֵיהּ עַל מַיָא דְמִצְרָיִם וְסִקוּ עוּרְדַּעֲנַיָא וְחַפְיָן יָת אַרְעָא דְמִצְרָיִם ׃ וַעֲבָדוּ כֵּן חַרְטֻמַיָא בְּלָטֵיהוֹן וְאַסִּיקוּ יָת עוּרְדַּעֲנַיָא עַל אַרְעָא דְמִצְרָיִם ׃ וּקְרָא פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר צַלּוּ קֳדָם יְיָ וְיַעְדֵּי עוּרְדַּעֲנַיָא מִנִּי וְמֵעַמִּי וְאֶשַׁלַּח יָת עַמָּא וְיִדְבְּחוּן קֳדָם יְיָ ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. vulg.	Pritiua, heb.
אָמַר	¶ וַיֹּאמְרוּ	הַחַרְטֻמִּים	אֶל פַּרְעֹה	
חָזַק	אֱצְבַּע	אֱלֹהִים	הוּא וַיֶּחֱזַק	לֵב
	פַּרְעֹה	וְלֹא	שָׁמַע	אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר
	דִּבֶּר	יְהוָה	וַיֹּאמֶר	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
שָׁכַם יָצַב	הַשְׁכֵּם	בַּבֹּקֶר	וְהִתְיַצֵּב	לִפְנֵי פַּרְעֹה
יָצָא	הִנֵּה יוֹצֵא	הַמָּיְמָה	וְאָמַרְתָּ	אֵלָיו
עָבַד	כֹּה אָמַר	יְהוָה	שַׁלַּח עַמִּי	וְיַעַבְדֻנִי:
שָׁלַח	כִּי אִם	אֵינְךָ	מְשַׁלֵּחַ	אֶת עַמִּי
	הִנְנִי מַשְׁלִיחַ	בְּךָ	וּבַעֲבָדֶיךָ	וּבְעַמֶּךָ
בַּיִת	וּבָתֶּיךָ	אֶת הָעָרֹב	וּמָלְאוּ	בָתֵּי
	מִצְרַיִם	אֶת הָעָרֹב	וְגַם	הָאֲדָמָה
כָּלָה	אֲשֶׁר הֵם	עָלֶיהָ:	וְהִפְלֵיתִי		

Ter.Heb.	Exo.	Ca.ix.	Trásla.B.Hiero.	Trásla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina.	Trásla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina.	Trásla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.ix.	Pũctiua heb.
עֲשֹׂה			verbũ ístud ſ in terra.	ρημα τουτο επι της γης. και εποιησε κς̃ το ρημα	verbum hoc in terra. et fecit ſ dñs verbũ hoc	verbũ ístud ſ in terra.	הַדָּבָר הַזֶּה בָּאָרֶץ וַיַּעַשׂ יְהוָה אֶת			עֲשֹׂה
			Fecit ergo dominus verbum hoc altera die:	craſtina. τ mortua ſũt oia iumẽta	Fecit ergo dominus verbum hoc altera die:	Fecit ergo dominus verbum hoc altera die:	הַדָּבָר הַזֶּה מִמָּחֳרָת וַיָּמָת כָּל מִקְנֵה			
			& mortua ſũt oia iumẽta	το πτηνον πετεινον. και ετελευτησε παντα τα κτηνη των	& mortua ſũt oia iumẽta	& mortua ſũt oia iumẽta	מִצְרַיִם וּמִמִּקְנֵה בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא			
			filiorũ iſrael nihil omnino periit. Et miſit	egyptiων. απο δε των κτηνων των υιων ισραηλ ουκ εν	filiorũ iſrael nihil omnino periit. Et miſit	filiorũ iſrael nihil omnino periit. Et miſit	מֵת מֵאֶחָד וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וְהִנֵּה לֹא			
			pharao & videndũ: nec erat quicq̃ mortuum	τελευτησεν ουδεν. ιδων δε φαραω, οτι ουκ ετελευ	pharao & videndũ: nec erat quicq̃ mortuum	pharao & videndũ: nec erat quicq̃ mortuum	מֵת מִמִּקְנֵה יִשְׂרָאֵל עַד אֶחָד			
			de his q̃ poſſidebat iſrael. Ingrauatũq; eſt	τησεν απο των κτηνων των υιων ιηλ ουδεν, εβαρυνθη η	de his q̃ poſſidebat iſrael. Ingrauatũq; eſt	de his q̃ poſſidebat iſrael. Ingrauatũq; eſt	וַיִּכְבַּד לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת			
			cor pharaonis: & nõ dimiſit populũ. ſicut	καρδια φαραω, και ουκ απεστειλε τον λαον. ειπε δε κς̃	cor pharaonis: & nõ dimiſit populũ. ſicut	cor pharaonis: & nõ dimiſit populũ. ſicut	הָעָם וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה			
			locutus eſt dñs ad moyſen. Dixitq; dñs ad	προς μωυσην και ααρων. διατασσεσθε τον λαον. ειπε δε κς̃	locutus eſt dñs ad moyſen. Dixitq; dñs ad	locutus eſt dñs ad moyſen. Dixitq; dñs ad	כְּדִבֶּר יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה			
			moyſen: Ingredere ad pharaonẽ & loqre ei.	προς μωυσην, εισελθε προς φαραω και ερεις αυτω,	moyſen: Ingredere ad pharaonẽ & loqre ei.	moyſen: Ingredere ad pharaonẽ & loqre ei.	הִנֵּה יָד יְהוָה הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר			
			Hec dicit dñs deus hebreorũ. Dimitte	ταδε λεγει κυριος ο θεος των εβραιων,	Hec dicit dñs deus hebreorũ. Dimitte	Hec dicit dñs deus hebreorũ. Dimitte	בַּשָּׂדֶה בַּסּוסִים בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים			
			populũ meũ vt ſacrificet mihi. Quod ſi adhuc	εξαποστειλαι τον λαον μου, ινα μοι λατρευσωσι	populũ meũ vt ſacrificet mihi. Quod ſi adhuc	populũ meũ vt ſacrificet mihi. Quod ſi adhuc	בַּצֹּאן דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד			
			renuis: & retines eos: ecce manꝰ dñi erit in	εαν δε ετι συ κρατης αυτους ιδου χειρ κυ εσαι εν τοις	renuis: & retines eos: ecce manꝰ dñi erit in	renuis: & retines eos: ecce manꝰ dñi erit in	וְהִפְלָה יְהוָה בֵּין מִקְנֵה מִצְרַיִם וּלְכֹל			
			agris: & ſuper equos & asinos: & camelos &	κτηνεσι σου τοις εν τοις πεδιοις, εν τε τοις ιπποις και τοις υ	agris: & ſuper equos & asinos: & camelos &	agris: & ſuper equos & asinos: & camelos &	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דָּבָר לֵאמֹר מָחָר יַעֲשֶׂה			
			boues & oues: & pestis valde grauis.	ποζυγιοις, και ταις καμηλοις, και βουσι, και προβατοις εσται	boues & oues: & pestis valde grauis.	boues & oues: & pestis valde grauis.	יְהוָה הַדָּבָר הַזֶּה בָּאָרֶץ			
			Et faciet dñs mirabile inter poſſeſſiones	θανατος σφοδρα. και παραδοξασω εγω εν τη ημερα εκει	Et faciet dñs mirabile inter poſſeſſiones	Et faciet dñs mirabile inter poſſeſſiones	וַיַּעַשׂ יְהוָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה מִמָּחֳרָת			
			iſrael & poſſeſſiones egyptio rũ: vt nihil omnino pereat ex	τα μεγας σφοδρα. και παραδοξασω εγω εν τη ημερα εκει	iſrael & poſſeſſiones egyptio rũ: vt nihil omnino pereat ex	iſrael & poſſeſſiones egyptio rũ: vt nihil omnino pereat ex	וַיָּמָת כָּל מִקְנֵה מִצְרַיִם וּמִמִּקְנֵה			
			his q̃ ptinẽt ad filios iſrael. Cõſtituitq; dñs	inter fumẽta egyptior. τ inter iumẽ	his q̃ ptinẽt ad filios iſrael. Cõſtituitq; dñs	his q̃ ptinẽt ad filios iſrael. Cõſtituitq; dñs	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא מֵת אֶחָד וַיִּכְבַּד			
			tempus dicens. Cras faciet dominus	τα αναμεσον των κτηνων των αιγυπτιων και αναμεσον των κτη	tempus dicens. Cras faciet dominus	tempus dicens. Cras faciet dominus	לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת הָעָם			
			hoc in terra. et fecit ſ dñs hoc	τα τους υιους ισραηλ. και ουτελευτησει εκατο παντων των ισραηλιτ	hoc in terra. et fecit ſ dñs hoc	hoc in terra. et fecit ſ dñs hoc	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כֹּה			
			verbum hoc altera die: & mortua ſũt oia	ων ζητον. και εθετο ωρισμενον ορον, λεγων, εν τη αυριον ποιησει κς̃	verbum hoc altera die: & mortua ſũt oia	verbum hoc altera die: & mortua ſũt oia	אֱמֹר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שַׁלַּח			
			iumẽta filiorũ iſrael nõ mortuum de his q̃ poſſidebat iſrael. Ingrauatũq; eſt		iumẽta filiorũ iſrael nõ mortuum de his q̃ poſſidebat iſrael. Ingrauatũq; eſt	iumẽta filiorũ iſrael nõ mortuum de his q̃ poſſidebat iſrael. Ingrauatũq; eſt	אֶת עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי כִּי אִם מֵאֵן			עֲבַד
			cor pharaõis: et nõ dimiſit populũ. ſicut	Translа. Chal'.	cor pharaõis: et nõ dimiſit populũ. ſicut	cor pharaõis: et nõ dimiſit populũ. ſicut	אַתָּה לְשַׁלֵּחַ וְעוֹדְךָ מַחֲזִיק בָּהֶם			חזק
			locutus eſt dñs ad moyſen. Dixitq; dñs		locutus eſt dñs ad moyſen. Dixitq; dñs	locutus eſt dñs ad moyſen. Dixitq; dñs	עוֹד יָדְךָ בְּעַמִּי וְהָיָה הַדֶּבֶר מְאֹד			
			ad moyſen. Mane ſurge & ſta coram pharaone:	בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד׃	ad moyſen. Mane conſurge & ſta coram pharaone:	ad moyſen. Mane conſurge & ſta coram pharaone:	ad moyſen. Mane conſurge & ſta coram pharaone:	אֶל פַּרְעֹה וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַּרְעֹה		
			dices ad eũ. Hec dicit dñs deus hebreorũ.	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי׃	dices ad eũ. Hec dicit dñs deus hebreorũ.	dices ad eũ. Hec dicit dñs deus hebreorũ.	dices ad eũ. Hec dicit dñs deus hebreorũ.	וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי		
			Dimitte populũ meũ: vt ſeruiant mihi.	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃ וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי׃	Dimitte	Dimitte	Dimitte	שַׁלַּח		
			populũ meũ vt ſacrificet mihi. Quia ſi		populũ meũ vt ſacrificet mihi. Quia ſi	populũ meũ vt ſacrificet mihi. Quia ſi	אֶת עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃ כִּי אִם מֵאֵן			
			adhuc renuis: & retines eos: ecce		adhuc renuis: & retines eos: ecce	adhuc renuis: & retines eos: ecce	אַתָּה לְשַׁלֵּחַ וְעוֹדְךָ מַחֲזִיק בָּהֶם			
			manus mea erit ſuper agros: & ſuper equos		manus mea erit ſuper agros: & ſuper equos	manus mea erit ſuper agros: & ſuper equos	הִנֵּה יַד יְהוָה הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר			
			& aſinos: & camelos & boues & oues: &		& aſinos: & camelos & boues & oues: &	& aſinos: & camelos & boues & oues: &	בַּשָּׂדֶה בַּסּוסִים בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים			
			peſtis valde grauis. Et faciet dñs mirabile		peſtis valde grauis. Et faciet dñs mirabile	peſtis valde grauis. Et faciet dñs mirabile	בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד׃			
			inter poſſeſſiones iſrael & poſſeſſiones		inter poſſeſſiones iſrael & poſſeſſiones	inter poſſeſſiones iſrael & poſſeſſiones	וְהִפְלָה יְהוָה בֵּין מִקְנֵה מִצְרַיִם וּלְאֹ־יָמוּת מִכֹּל			
			egyptiorũ: vt nihil omnino pereat		egyptiorũ: vt nihil omnino pereat	egyptiorũ: vt nihil omnino pereat	לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דָּבָר׃ וַיָּשֶׂם יְהוָה			
			filiis iſrael. Cõſtituitq; dñs tempus		filiis iſrael. Cõſtituitq; dñs tempus	filiis iſrael. Cõſtituitq; dñs tempus	מוֹעֵד לֵאמֹר מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה			

Pũctiua chal.	Interp̃.chal'.
	verbum iſtud in terra. Fecitq; dñs verbũ hoc ſequẽti
יָמָר	die: τ mortuũ eſt omne aial egyptiorũ: τ de aialibus
נָסַב גַּלָּא	filiorũ iſrael nec vnum mortuũ eſt. Miſitq; pharao: τ
זַרְק הֲוָה סָנֵא	ecce de aialibus filiorũ iſrael nec vnum quidẽ mortuũ
קוּם	erat. Et ingrauatũ eſt cor pharaonis: τ nõ dimiſit po
קוּם	pulũ. Et dixit dñs ad moyſen τ aaron. Tollite vobis
תַּקַּף	plenos pugillos veſtros fauille fornacis: τ ſpargat
קֳדָם	illam moyſes verſus celũ ante oculos pharaonis. et
עֲתַד אֲמַר יְדָה	erit in puluerẽ tenuiſſimũ ſup omnẽ terrã egypti. Et
פְּלַח	erit in hoibus τ in iumẽtis τ pecoribus ſcab ies germi
	nans veſicas in vniuerſa terra egypti. Et tulerũt
	fauillã fornacis: τ ſteterunt coꝛã pharaone. et ſparſit
	illam moyſes verſus celum. Et fuit ſcabies et veſice
	multe in hominibus τ in pecoribus. et non poterant
	malefici ſtare coram moyſe propter ſcabiẽ: quia erat
	ſcabies in malefictis τ in omnibus egyptijs. Et ingra
	uauit dñs coꝛ pharaonis: et non acquieuit eis: ſicut
	locutus fuerat dominus cum moyſe. Dixitq; domin̄
	ad moyſen. Conſurge mane: τ ſta coram pharaone:
	dicesq; ei. Hec dicit dñs deus iudeozum. Dimitte po
	pulum meum vt ſeruiant coram me. quia in hac vice
	ego mitto

Pũctiua heb.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.ix.	Trásla.B.Hiero.	Trásla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina.	Trásla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina.	Trásla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.ix.	Pũctiua heb.
דְּבַר	דָּבָר			In ſolitudinẽ: τ ſacrificabimus coꝛaꝫ dño deo noſtro:	in deſerto. τ ſacrificabim⁹ dño deo nr̃o:	in deſerto. τ ſacrificabim⁹ dño deo nr̃o:	In ſolitudinẽ: τ ſacrificabimus coꝛaꝫ dño deo noſtro:	דְּבַר			
אֲמַר	אָמַר			ſicut precepit nobis. Dixitq; pharao. Ego dimittam	ις την ερημον. και θυσομεν κυριω τω θεω ημων, καθα	ις την ερημον. και θυσομεν κυριω τω θεω ημων, καθα	ſicut precepit nobis. Dixitq; pharao. Ego dimittam	אָמַר			
דַּחַל	דָּחַל			vos: vt ſacrificetis coram dño deo veſtro in deſerto.	dixit nobis. τ dixit pharao: ego dimittã vos:	dixit nobis. τ dixit pharao: ego dimittã vos:	vos: vt ſacrificetis coram dño deo veſtro in deſerto.	דָּחַל			
אֲזַל	אָזַל			Veruntamen longius non recedatis: orate etiam pro	πτε ζ ιτωσεν ημιν. και ειπε φαραω, εγω αποστελω υμας,	πτε ζ ιτωσεν ημιν. και ειπε φαραω, εγω αποστελω υμας,	Veruntamen longius non recedatis: orate etiam pro	אָזַל			
צְלָא עֲדָה	צָלָה עֵדָה			me. Et ait moyſes. Ecce ego egrediar a te τ orabo co	et ſacrificate dño deo veſtro in deſerto: ſed nõ	et ſacrificate dño deo veſtro in deſerto: ſed nõ	me. Et ait moyſes. Ecce ego egrediar a te τ orabo co	צָלָה עֵדָה			
יְסַף				ram dño: τ auferet inirtionem a pharaone τ a ſeruis	και θυσατε τω κυριω τω θεω υμων εν τη ερημω, αλλ ου	και θυσατε τω κυριω τω θεω υμων εν τη ερημω, αλλ ου	ram dño: τ auferet inirtionem a pharaone τ a ſeruis				
עֲדָה				ſuis τ a populo ſuo eras. veruntamen nõ addat pha	longε προceδετε ire. ozate ιgr p	longε προceδετε ire. ozate ιgr p	ſuis τ a populo ſuo eras. veruntamen nõ addat pha				
שָׁאַר אֶחָד				rao vltra mentirri: vt non dimittat populũ ad ſacrifi	me ad dñm. dixit ãt moyſes: ecce ego egrediar	me ad dñm. dixit ãt moyſes: ecce ego egrediar	rao vltra mentirri: vt non dimittat populũ ad ſacrifi				
מָלַל				candũ coram dño. Egreſſuſq; eſt moyſes a pharaone:	μου προς κν̄. ειπε δε μωυσης, ιδε εγω εξελευσομαι	μου προς κν̄. ειπε δε μωυσης, ιδε εγω εξελευσομαι	candũ coram dño. Egreſſuſq; eſt moyſes a pharaone:				
יָדָה				et orauit coram dño. Et fecit dñs iuxta verbum moy	a te: τ orabo ad deũ: et recedet	a te: τ orabo ad deũ: et recedet	et orauit coram dño. Et fecit dñs iuxta verbum moy				
פְּלַח				ſi: τ abſtulit mirtionem a pharaone τ a ſeruis ſuis: τ	αποθ σου, και ευξομαι προς τον θεον, και απελευσεται η	αποθ σου, και ευξομαι προς τον θεον, και απελευσεται η	ſi: τ abſtulit mirtionem a pharaone τ a ſeruis ſuis: τ				
				a populo ſuo: nec vna quidẽ remanſit. τ ingrauauit	muſca canina a te: et a ſeruis tuis:	muſca canina a te: et a ſeruis tuis:	a populo ſuo: nec vna quidẽ remanſit. τ ingrauauit				
				pharao cor ſuũ etiã hac vice: τ nõ dimiſit populum.	κυνομυια απο σου, και απο των θεραποντων σου,	κυνομυια απο σου, και απο των θεραποντων σου,	pharao cor ſuũ etiã hac vice: τ nõ dimiſit populum.				
				Dixitq; dñs ad moyſen: Ingredere ad pha	τ a populo tuo eras. nõ addat vltra pharao de	τ a populo tuo eras. nõ addat vltra pharao de	Dixitq; dñs ad moyſen: Ingredere ad pha				
				raonẽ: τ dices ei: hec dicit dñs deꝰ	και απο του λαου σου αυριον. μη προσθ ετι φαραω δε	και απο του λαου σου αυριον. μη προσθ ετι φαραω δε	raonẽ: τ dices ei: hec dicit dñs deꝰ				
				hebreorũ: dimitte populũ meũ: vt mihi ſeruiat.	κυ του μη εξαποστειλαι τον λαον θυσαι κυριω.	κυ του μη εξαποστειλαι τον λαον θυσαι κυριω.	hebreorũ: dimitte populũ meũ: vt mihi ſeruiat.				
				Quod ſi adhuc renuis & retines eos: ecce manꝰ	egressꝰ ẽ ãt moyses a pharaõe: τ orauit ad	egressꝰ ẽ ãt moyses a pharaõe: τ orauit ad	Quod ſi adhuc renuis & retines eos: ecce manꝰ				
				dñi erit in agris: in equis: in aſinis: in camelis: in bobus τ in	deũ. fecit ãt dñs ſicut dixit moyſes: τ	deũ. fecit ãt dñs ſicut dixit moyſes: τ	dñi erit in agris: in equis: in aſinis: in camelis: in bobus τ in				
				ouibus: peſtis grãdis nimis. Et diuidet dñs inter pe	εξηλθε δε μωυσης απο φαραω, και προσηυξατο προς	εξηλθε δε μωυσης απο φαραω, και προσηυξατο προς	ouibus: peſtis grãdis nimis. Et diuidet dñs inter pe				
				cora iſrael τ inter pecora egyptiorum: τ nihil mo	deũ. fecit ãt dñs ſicut dixit moyſes: τ	deũ. fecit ãt dñs ſicut dixit moyſes: τ	cora iſrael τ inter pecora egyptiorum: τ nihil mo				
				ietur ex omnibus que poſſident filij iſrael. Poſuitq;	ηρεν ο κς̃ τον καιρον τουτον, λεγων,	ηρεν ο κς̃ τον καιρον τουτον, λεγων,	ietur ex omnibus que poſſident filij iſrael. Poſuitq;				
				dñs terminum: dicens. Cras faciet dñs	αυριον ποιησει κς̃	αυριον ποιησει κς̃	dñs terminum: dicens. Cras faciet dñs				

Translа. Chal'.

בְּמֵדְבְּרָא נִדְבַּח קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא כְּמָא דְיְיָמַר לָנָא וַאֲמַר פַּרְעֹה אֲנָא אֲשַׁלַּח יָתְכוֹן וְתִדְבְּחוּן קֻדָּם יְיָ אֱלָהֲכוֹן בְּמֵדְבְּרָא לְחוֹד אַרְחֵקָא לָא תִרְחֲקוּן לְמֵיזֵל צְלוֹ אַף עֲלָי׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה וְהָא אֲנָא נָפֵיק מֵעִמָּךְ וְאֶצְלֵי קֳדָם יְיָ וְיֶעְדֵּי עָרְבָּא מִפַּרְעֹה לְעַבְדּוֹהִי וּלְעַמֵּיהּ מָחָר לָחוֹד לָא יוֹסֵיף פַּרְעֹה לְשַׁקָּרָא בְּדִיל דְּלָא לְשַׁלָּחָא יָת עַמָּא לְדַבְּחָא קֳדָם יְיָ׃ וּנְפַק מֹשֶׁה מִלְוָת פַּרְעֹה וְצַלִּי קֳדָם יְיָ׃ וְעָבַד יְיָ כְּפִתְגָמָא דְמֹשֶׁה וְאַעְדִּי עֲרוֹבָא מִפַּרְעֹה לְעַבְדּוֹהִי וּלְעַמֵּיהּ לָא אִשְׁתְּאַר חַד׃ וְיַקֵּר פַּרְעֹה יָת לִבֵּיהּ אַף בְּזִמְנָא הָדֵין וְלָא שַׁלַּח יָת עַמָּא׃

Ca.ix.

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹל לְוָת פַּרְעֹה וְתֵימַר לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיְהוּדָאֵי שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי׃ אֲרֵי אִם מְסָרֵב אַתְּ לְשַׁלָּחָא וְעַד כְּעַן אַתְּ תַּקִּיף בְּהוֹן׃ הָא מֵחָא מִן קֳדָם יְיָ הֲוָיָה בְּגֻבָּיָךְ דִּי בַּחֲקָלָא בְּסוּסְוָתָא בְּחַמְרֵי בְּגַמְלֵי בְּתוֹרֵי וּבְעָנָא מוֹתָא סַגִּי לַחֲדָא׃ וְיַפְרֵשׁ יְיָ בֵּין בְּעִירָא דְיִשְׂרָאֵל וּבֵין בְּעִירָא דְמִצְרָאֵי וְלָא יְמוּת מִכֹּל דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִדַּעַם׃ וְשַׁוִּי יְיָ זִמְנָא לְמֵימַר מָחָר יַעְבֵּד יְיָ

Translа. Chal'.

פְּתִגְמָא הָדֵין בְּאַרְעָא׃ וְעַבַד יְיָ יָת פִּתְגָמָא הָדֵין מִיוֹמָא דְּבָתְרוֹהִי וּמִית כָּל בְּעִירָא דְמִצְרָאֵי וּבְעִירָא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא מִית חַד׃ וְשַׁלַּח פַּרְעֹה וְהָא לָא מִית מֵבְעִירָא דְיִשְׂרָאֵל עַד חַד׃ וְאִתְיַקַּר לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא שַׁלַּחְתְּ עַמָּא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן סְתוּ לְכוֹן מְלֵי חֻפְנֵיכוֹן פִּיחָא דְכַמְנָא וְיִזְרְקִינֵיהּ מֹשֶׁה לְצֵית שְׁמַיָּא לְעֵינֵי פַּרְעֹה׃ וְיהֵי לְאַבָּקָא עַל כָּל אַרְעָא דְמִצְרַיִם וְיהֵי עַל אִינְשָׁא וְעַל בְּעִירָא לִשְׁחִין סָגֵי אֲמַנְעִין בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרָיִם׃ וּנְסִבוּ יָת פִּיחָא דְכַמְנָא וְקָמוּ קֳדָם פַּרְעֹה וְזָרַק יָתֵיהּ מֹשֶׁה לְצֵית שְׁמַיָּא וַהֲוָה שְׁחִין סָגֵי אֲבַעְוְעִין בְּאִינְשָׁא וּבִבְעִירָא׃ וְלָא יְכִילוּ חַרְטֻמַיָּא לְמִקַּם קֳדָם מֹשֶׁה מִן קֳדָם שְׁחִינָא אֲרֵי הֲוָה שְׁחִינָא בְּחַרְטֻמַיָּא וּבְכָל מִצְרָאֵי׃ וְאַתְקֵף יְיָ יָת לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא קַבֵּיל מִנְּהוֹן כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אַדְכֵּר לְצַפְרָא וְתִתְעֲתַד קֳדָם פַּרְעֹה וְתֵימַר לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְיְהוּדָאֵי שַׁלַּח יָת עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי׃ אֲרֵי בְּזִמְנָא הַדָּא אֲנָא שָׁלַח יָת

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Exo.	Ca. ix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
כָּל	כָּל			omnes plagas meas in cor tuũ & super ser	πάντα τὰ συναγτήματά μου εἰς τὴν καρδίαν
בַּעֲבוּר	בַּעֲבוּר			uos tuos & sup populũ tuũ: vt sciãs q nõ sit si	tuũ: et seruoꝝ thoꝝ: et ppli tui
תֵּדַע	תֵּדַע			milis mei in omni terra.	σου, καὶ τῶν θεραπόντων σου, καὶ τοῦ λαοῦ σου.
כִּי	כִּי			Nunc ei extendens	vt videas q nõ est altius: sicut ego in
אֵין	אֵין			manũ: percutiã te &	ἵνα ἴδῃς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλος, ὡς ἐγὼ ἐν πάσῃ τῇ
כָּמֹנִי	כָּמֹנִי			populũ tuũ: peste	γῆ. νῦν γὰρ ἀποστείλας τὴν χεῖρά μου πατάξω
בְּכָל	בְּכָל			peribisq; de terra. Id	σε, καὶ τὸν λαόν σου βαγατῶσω, καὶ ἐκτριβή
הָאָרֶץ	הָאָרֶץ			circo autem	σῃ ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἕνεκα τούτου διετηρήθης,
כִּי	כִּי			posui te vt ostẽdam in	vt ostẽdã in te fortitudinẽ meã: & vt
עַתָּה	עַתָּה			te fortitudinem meam: &	ἵνα ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν ἰσχύν μου, καὶ ὅπως
שָׁלַחְתִּי	שָׁלַחְתִּי			narretur nomẽ meũ in	narret nomẽ meũ in oi
אֶת	אֶת			oi terra. Adhuc reties	διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. ἔτι οὖν σὺ
יָדִי	יָדִי			populũ meũ: & nõ vis	retines populũ meũ: vt nõ dimittas
וְאֶת	וְאֶת			ẽu dimittere. Ẽu plua	ἐμποιῶν τοῦ λαοῦ μου, τοῦ μὴ ἐξαποστεῖλαι λα
בְּכָל	בְּכָל			cras hac ipsa hora	ecce ego pluo hac hora cras
אַשְׁלַח	אַשְׁלַח			grãdinẽ multã nimis:	τοῦς, ἰδοὺ ἐγὼ βρέχω ταύτην τὴν ὥραν ὄμβρον
אֶת	אֶת			qualis non fuit	χάλαζαν πολλὴν σφόδρα, ἥτις τοιαύτη οὐ γέγο
יָדִי	יָדִי			in egypto a die qua fũ	in egypto: ex qua die cõdita ẽ: et vsq; ad
וְאֶת	וְאֶת			data est vsq; in pñs tps.	νεν ἐν αἰγύπτῳ, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἔκτισαι, καὶ ἕως τῆς
בְּכָל	בְּכָל			Mitte ergo iam nunc &	diem hanc. νῦν οὖν ἀπόστειλον
אֶת	אֶת			congrega iumenta tua: &	σὺ τὰ κτήνη σου καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σοι ἐν τοῖς
מִקְנְךָ	מִקְנְךָ			omnia que habes	ἀγροῖς· πᾶς ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ κτήνη, ὅσα ἂν εὑ
וְאֶת	וְאֶת			in agro. Hoies ei & iu	ρεθῇ ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ μὴ εἰσέλθῃ εἰς οἰκίαν, κα
כָּל	כָּל			mẽta & vniuersa que	ταβήσεται ἐπὶ πᾶσαν τὴν χάλαζαν, τελευτήσει. ὁ φοβούμε
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר			uenta fuerint foris: nec	νος τὸ ῥῆμα κυρίου τῶν θεραπόντων φαραώ,
לַשָּׂדֶה	לַשָּׂדֶה			congregata de agris:	συνήγαγε τὰ κτήνη αὐτοῦ εἰς τοὺς οἴκους· ὃς
וְכָל	וְכָל			cecideritq; sup ea grã	ἂτ νõ ἀττέδιτ mẽte ad ẽbũ dñi:
הָאָדָם	הָאָדָם			do:	δὲ μὴ προσέχεν τῇ διανοίᾳ εἰς τὸ ῥῆμα κυρίου,
וְהַבְּהֵמָה	וְהַבְּהֵמָה			morientur. qui timuit	dimisit iumẽta in agris. dixit ãt dñs
אֲשֶׁר	אֲשֶׁר			verbum dñi de seruis	ἀφῆκε τὰ κτήνη ἐν τοῖς πεδίοις. εἶπε δὲ κύριος
לֹא	לֹא			pharaõis: fecit cõfugere	ad moysen: extẽde manũ tuã in ce
יִמָּצֵא	יִמָּצֵא			seruos suos: & iumenta	πρὸς μωυσῆν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν οὐρα
הַבַּיְתָה	הַבַּיְתָה			in agris. Et dixit dñs	νὸν καὶ ἐσται χάλαζα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν Αἰ
וַיָּמֹת	וַיָּמֹת			ad moysen.	γύπτου, ἐπί τε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ κτή
עֲבָדָיו	עֲבָדָיו			Extẽde manũ tuã in ce	τα: et sup oẽm herbã ą in agri
וְאֶת	וְאֶת			lum vt fiat grando in	καὶ ἐπὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐπὶ τῆς γῆς.
מִקְנֵהוּ	מִקְנֵהוּ			vniuersa terra egypti	extendit ãt moyses manũ in celũ:
אֶל	אֶל			super homines & sup	ἐξέτεινε δὲ μωυσῆς τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανόν,
הַבָּתִּים	הַבָּתִּים			iumẽta & sup oẽm	et dñs
וַיַּעֲזֹב	וַיַּעֲזֹב			herbã agri in tra.	καὶ κύριος
אֶת	אֶת			Et dixit dñs ad moysen.	
עֲבָדָיו	עֲבָדָיו			Extẽde manũ tuã	
וְאֶת	וְאֶת			super celũ: vt fiat	
מִקְנֵהוּ	מִקְנֵהוּ			grando in vniuersa	
אֶל	אֶל			terra egypti super	
הַשָּׂדֶה	הַשָּׂדֶה			homines & super	
וַיֹּאמֶר	וַיֹּאמֶר			iumẽta & sup oẽm	
יְהוָה	יְהוָה			herbã agri in	
אֶל	אֶל			terra egypti.	
מֹשֶׁה	מֹשֶׁה			Extẽditq; moyses	
נְטֵה	נְטֵה			virgam in celũ: & do	
אֶת	אֶת			minus	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
כָּל	omnes plagas meas in cor tuũ τ in seruos tuos τ in	כָּל מַתָּתַי לִלְבָבָךְ וּבְעַבְדָּךְ דְּתֵידַע אֲרֵי לֵית דְּכְוָתִי שַׁלִּיט כָּכָל אַרְעָא: אֲרֵי
מָתָא	populũ tuũ: vt sciας qm non est similis mei in totꝰ in	כְּעַן קָרִיב כַּדְמַיְתְּ לְאִשְׁלָחָא פַּרְנָן יָת מָחֵת גְּבוּרְתִי וְיָת עַמִּי וְתֶהֵי פְּמוֹתָא
שַׁלַּחְתָּא	vniuersa terra. qm nunc prope est cõa me: vt mittas	מִן אַרְעָא: וּבְרַם בְּדִיל דָּא "כַּיְימְתָּךְ בְּדִיל" לְאַחֲזָאָה יְתָךְ יָת חֵילִי וּבְדִיל דְּיִתְּחַוֹן מְשַׁתַּעֲן
קוּם	plagã fortitudinis mee: τ percutiã te τ populũ tuũ pe	גְּוִירַת שְׁמִי בְּכָל אַרְעָא: עַד כְּעַן אַתְּ כְּבִישָׁת לֵית לְעַמִּי בְּדִיל דְּלָא לְשַׁלָּחוּתְהוֹן: הָא
חָזָא	ste: cõsumabẽrisq; de terra. Verũtamẽ ppter hoc fu	אֲנָא מַחֵית עִדְּנָא דְּנִין מְחַר בְּרַדָּא תַּקִּיף לַחֲדָא לְלָא הֲוָה דְּכְוָתֵיהּ מִיְּמָמֵי
הֲוָה	stinui te: vt ostenderẽ tibi fortitudinẽ meã. τ vt narrẽt	יוֹמָא דְּאִתְבְּרִיאַת עַל אַרְעָא: וּכְעַן שְׁלַח כְּנוֹשׁ יָת
שֵׁנָא	potentiã nois met in vniuersa terra. Adhuc tu subie	בְּעִירָךְ וְיָת כָּל דִּי לָךְ בַּחַקְלָא כָּל אֲנָשָׁא וּבְעִירָא דְּיִשְׁתְּכַח בַּחַקְלָא וְלָא
בַּת	ctum retines populũ meũ: vt non dimittas eos? Ecce	יִתְכְּנֵישׁ לְבֵיתָא וְיִתְמְחֵי עֲלֵיהוֹן בַּרְדָּא וְיִמְתוּן: דְּהַהִיל
מִצְרַיִם	ego descendere faciã cras hac ipsa hora grandinẽ for	מִן פִּתְגָמָא דַּיְיָ מִן עַבְדֵי פַרְעֹה אַנִּיס יָת עַבְדּוֹהִי וְיָת גֵּיתֵיהּ לְבֵיתָא: וּדְלָא שַׁוִּי לִבֵּיהּ
יָסַד	tez nimis: cui similis nõ fuit in egypto: a die qua fun	לְפִתְגָמָא דַּיְיָ שְׁבַק יָת עַבְדּוֹהִי וְיָת גֵּיתֵיהּ לְבֵיתָא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אַרְים יָת יְדָךְ
יָצָא	data est vsq; nunc. Nunc autẽ mitte cõgrega pecora	עַל צִית שְׁמַיָּא וְיְהֵי בָּרַדָּא בְּכָל אַרְעָא דְּמִצְרָיִם עַל אִינְשָׁא וְעַל בְּעִירָא
פָּרַשׁ	tua que sunt in agro: oẽs enim hoies τ iumenta que	וְעַל כָּל עִסְבָּא דְּחַקְלָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וְאַרִים מֹשֶׁה יָת חוּטְרֵיהּ עַל צִית שְׁמַיָּא וַיְיָ
יָדַע	inuenta fuerint in agro: τ nõ fuerint cõgregata in do	
יָרֵא	mũ: descendetq; sup ea grando: morientur. Qui ti	
פָּנֶה	muit verbũ dñi de seruis pharaonis congregauit ser	
כָּבֵד	uos suos τ pecora sua in domos. Et qui nõ apposuit	
נָגַע	cor suũ verbo dñi: dimisit seruos suos τ pecora sua in	
יָדַע	agro. Dixitq; dñs ad moysen. Leua manũ tuam vers	
נָטָה	us celum: vt sit grando in vniuersa terra egypti: sup	
יָד	hominꝫ τ super iumenta τ super omnẽ herbã agri	
הָיָה	in terra egypti. Eleuauitq; moyses virgam suaꝫ vers	
בָּרָד	us celum: τ dñs	

מֵעַם פַּרְעֹה אֶת הָעִיר וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו אֶל יְהוָה וַיִּתְּנוּ הַקֹּלוֹת חֲלַד־קוֹל וְהַבָּרָד וַיִּמָּטֵר לֹא נָתַךְ אַרְצָה׃ וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי חָדַל הַמָּטָר וְהַבָּרָד וְהַקֹּלוֹת וַיֹּסֶף לַחֲטֹא וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ הוּא וְעַבְדָיו׃ וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה׃

Cap.x.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פַּרְעֹה כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לִבּוֹ וְאֶת לֵב עֲבָדָיו לְמַעַן שִׁתִי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ׃ וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת אֹתֹתַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בָם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל פַּרְעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים עַד מָתַי מָאַנְתָּ לֵעָנֹת מִפָּנָי שַׁלַּח עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃ כִּי אִם מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ אֶת עַמִּי הִנְנִי מֵבִיא מָחָר אַרְבֶּה בִּגְבֻלֶךָ׃ וְכִסָּה אֶת עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוּכַל לִרְאוֹת אֶת הָאָרֶץ וְאָכַל אֶת יֶתֶר הַפְּלֵטָה הַנִּשְׁאֶרֶת לָכֶם מִן הַבָּרָד וְאָכַל אֶת כָּל הָעֵץ הַצֹּמֵחַ לָכֶם מִן הַשָּׂדֶה׃ וּמָלְאוּ בָתֶּיךָ וּבָתֵּי כָל עֲבָדֶיךָ וּבָתֵּי כָל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא רָאוּ

מִלַּת פַּרְעֹה אֶת בַּרְתָּא אֶת וּפְרַשׂ יְדוֹהִי וְצִלּוּ קֳדָם יְיָ וְאִתְמַנַּע קָלַיָּא וּבַרְדָּא וּמִטְרָא דַּהֲוָא עַתִּית לָא מְטָא עַד אַרְעָא׃ וְחַשָּׂא פַּרְעֹה אֲרֵי יִתְמַנַּע מִטְרָא וּבַרְדָּא וְקָלַיָּא וְאוֹסִיף לְמִחְטֵי וְיַקֵּר לִבֵּיהּ הוּא וְעַבְדּוֹהִי׃ וְאִתְקַף לִבָּא דְּפַרְעֹה וְלָא שַׁלַּח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה׃

Ca.x.

וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹל לְוָת פַּרְעֹה אֲרֵי אֲנָא יַקִּירִית יָת לִבֵּיהּ וְיָת לִבָּא דְּעַבְדּוֹהִי בְּדִיל דְּאֶשַׁוֵּי אָתָתַי אִלֵּין בֵּינָתֵיהוֹן׃ וְדִיל דְּתִשְׁתְּעֵי קֳדָם בְּרַךְ וּבַר בְּרַךְ יָת נְסִין דְּעַבַדִית בְּמִצְרַיִם וְיָת אָתָתַי דְּשַׁוִּיתִי בֵּינֵיהוֹן וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ׃ וְעָל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְוָת פַּרְעֹה וַאֲמָרוּ לֵיהּ כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלָהֵי יְהוּדָאי עַד אֵימָתַי מְסָרֵב אַתְּ לְאִתְכַּנָּעָא מִן קֳדָמַי שַׁלַּח עַמִּי וְיִפְלְחוּן קֳדָמָי׃ אֲרֵי אִם מְסָרֵב אַתְּ לְשַׁלָּחָא יָת עַמִּי הָא אֲנָא מַיְתֵי מָחָר גְּרָבָא בִּתְחוּמָךְ׃ וְיִחְפֵּי יָת עֵין שְׁמֵשָׁא דְּאַרְעָא וְלָא יְכִיל לְמֶחֱזֵי יָת אַרְעָא וְיֵכוֹל יָת שְׁאָר שֵׁיזְבָתָא דְּיִשְׁתְּאֲרַת לְכוֹן מִן בַּרְדָּא וְיֵכוֹל יָת כָּל אִילָנָא דְּצָמֵחַ לְכוֹן מִן חַקְלָא׃ וְיִתְמַלּוֹן בָּתָּךְ וּבָתֵּי כָל עַבְדָּךְ וּבָתֵּי כָל מִצְרָאֵי דְּלָא חֲזוֹ

a pharaone extra ciuitatẽ: ⁊ extendit manꝰ ad dñm: et voces cessauerũt: et grando: et cessauerunt tonitrua et grando: nec vltra stillauit pluuia in terrã. videns aũt pharao q cessauit pluuia ⁊ grando ⁊ tonitrua: auxit peccatũ: ⁊ ingrauatũ e cor eius ⁊ seruorũ illius: ⁊ induratum nimis: nec dimisit israel sicut locutꝰ est dñs moysi. Ca.10.

Et dixit dominus ad moysen. Ingredere ad pharaonẽ. Ego enim induraui cor eius ⁊ seruorum illius: vt faciam signa mea hec in eo: ⁊ narres in auribus filii tui ⁊ nepotũ tuorum: quotiens cõtriuerim egyptios: ⁊ signa fecerim in eis: ⁊ sciatis q ego dominus. Introiit ergo moyses ⁊ aaron ad pharaonem: ⁊ dixerunt ei. Hec dicit dominus deus hebreorũ. vsq quo nõ vis subiici mihi. Dimitte populũ meũ vt sacrificet mihi. Sin autẽ resistis: ecce ego inducã cras locustã in fines tuos: ⁊ operiet superficiem terre: ne quicq eius appareat ꝫ comedatur quod residuum fuerit grandini. Corrodet ei omnia ligna que germinant in agris: & implebũt domos tuas & seruorum tuorum & omniũ egyptiorũ: quantam non viderũt patres tui & auꝰ exquo orti sunt sup terrã vsq in diem hanc. Conuersusq retrorsum egressus est a pharaone. Dixerunt ergo serui pharaonis ad eũ. Vsq quo patietur hoc nobis scãdalũ: dimitte homines vt sacrificent domino deo suo. Nonne vides q perierit egyptus? Reuocauerunt ergo moysen & aaron ad pharaonem: qui dixit eis. Ite sacrificate domino deo vestro. Quinã sũt qui ituri sunt? Ait moyses: cũ paruulis nris & senioribus nris ibimus: cum filiis & filiabus nris & armentis. Est enim solẽnitas dñi dei nri. Et respondit pharao. Sic dñs sit vobiscum: quõ ego dimittã vos & parunulos vros. cui dubium est q pessime cogitetis? Nõ fiat ita: sed ite tantum viri: & seruite cõi dño deo vestro: qm hoc ipsum vos petistis. Eiectisq eos a conspectu pharaonis. Dixitq eis ad moysen. Extende manũ tuã sup terrã egypti: vt veniat locusta ⁊ ascendat sup terrã egypti: ⁊ comedat oẽm herbã terre: oĩa que reliquit grando. Et leuauit moyses virgam suam super terram egypti: et dñs induxit ventum orientalem in terram tota die illa ⁊ tota nocte. Factoq mane ventus

B

pfec tutinecꝫ proani ipoy: et qua οἱ πατέρες σου, οὐ δὲ οἱ πρόπατροι αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἡμέ-
die facti sit in era ipius ad die hãc: μέρας γεγόνασιν ἐπὶ τῆς γῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης,
⁊ declinãs moyses egressus ẽa pharaõe. ⁊ di- ⁊ ἐκκλίνας μωυσῆς ἐξῆλθεν ἀπὸ φαραώ. καὶ λέγου
cit serui pharaõis ad eũ vsq q erit σιν οἱ θεράποντες φαραὼ πρὸς αὐτόν, ἕως τίνος ἔσαι
hoc nobis scãdalũ: dimitte homines vt τοῦτο ἡμῖν σκῶλον, ἐξαπόστειλον τοὺς ἀνθρώ-
seruiãt dño deo suo. an scire vis: q πους, ὅπως
λατρεύσωσι κῷ τῷ θεῷ αὐτῶν. ἢ οἶδέναι βούλει, ὅτι
perit egyptus. ⁊ reuocauerũt ⁊ moysen ἀπόλωλεν Αἴγυπτος. καὶ ἀπέστρεψαν τὸν τε μωυσῆν
⁊ aaron ad pharaonẽ: ⁊ dixit eis: ite καὶ ἀαρὼν πρὸς φαραώ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορεύεσθε
et seruite dño deo vro. qui ãt ⁊ λατρεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. τίνες δὲ καὶ τί-
qui sũt ituri? et ait moyses: cũ νες εἰσὶν οἱ πορευσόμενοι; καὶ λέγει μωυσῆς, σὺν τοῖς
iuuenibꝰ ⁊ senioribus ibimus: νεανίσκοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις πορευσόμεθα,
cũ filijs: et filiabus: et ouibus: σὺν τοῖς υἱοῖς, καὶ θυγατράσι, καὶ προβάτοις,
et bobus nrꝫ. est n. festũ dñi dei nri καὶ βουσὶν ἡμῶν. ἔστι γὰρ ἑορτὴ κυρίου τοῦ θε-
nri. et dixit ad eos: sit sic: do οῦ ἡμῶν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἔστω οὕτως, κύ-
miñ vobiscũ: sicut dimittã vos. nũqd etiã ριος μεθ' ὑμῶν, καθότι ἀποστέλλω ὑμᾶς· μὴ καὶ τὴν
supellectilẽ vram: videte: q nequitia inest ἀποσκευὴν ὑμῶν; ὁρᾶτε, ὅτι πονηρία πρόκειται ὑ
vobis: nõ sic: ite ait viri: et serui μῖν, μὴ οὕτως, πορεύεσθε δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύ-
te deo: hoc .n. ipi q̃ritis. eiece- σατε τῷ θεῷ, τοῦτο γὰρ αὐτοὶ ἐκζητεῖτε. ἐξέβα-
rũt ãt eos a facie pharaõis. ⁊ dixit do λον δὲ αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου φαραώ. καὶ εἶπε κύ-
miñ ad moysen: extẽde manũ tuã sup ριος πρὸς μωυσῆν, ἐκτεῖνον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν
Apoc. 9.a. γῆν αἰγύπτου, καὶ ἀναβήτω ἀκρὶς ἐπὶ τὴν γῆν αἰγύ-
pti: et comedet oẽm herbã tre: πτου, καὶ κατέδεται πᾶσαν τὴν βοτάνην τῆς γῆς,
⁊ quicquid reliquit grando. et comedit omnia ligna que germinãs vobis in tra. ⁊ implebũtur tue ⁊ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων, ὧν ὑπελίπετο
domus: et dom seruorũ tuoꝝ: et omnes do- χάλαζα· καὶ κατέδεται πᾶν
mus q̃ in oi tra egyptioꝝ. q̃ nec viderũt τὸ ξύλον τὸ φυόμενον ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ πλησθήσονται σου
κίαι οἱ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τῶν Αἰγυπτίων. ἃ οὐδ' ἑώρακασιν

C

אַבָּהָתָךְ וְאִבְּהָת אֲבָהָתָךְ מִיּוֹמָא דְּהוֹיוּ עַל אַרְעָא עַד יוֹמָא הָדֵין וְאִתְפְּנִי וּנְפַק מִלָּת
פַּרְעֹה וַאֲמַר עַבְדֵי פַרְעֹה לֵיהּ עַד אֵימָתַי לֵיהֵי דֵּין לַנָא לְתַקָּלָא שַׁלַּח יָת גּוּבְרַיָא
וְיִפְלְחוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲהוֹן הָעַד כְּעַן לָא יְדַעְתְּ אֲרֵי אֲבַדַת מִצְרַיִם׃ וְאִתְתָּבוּ יָת מֹשֶׁה
וְיָת אַהֲרֹן לְוָת פַּרְעֹה וַאֲמַר לְהוֹן אִיזִילוּ פְּלַחוּ קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן מָאן וּמָאן דְּאָזְלִין׃
וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּעוֹלֵימַיָּא וּסְבָּנָא נִזְדְּמִין וְנִבְנָתָנָא בְּעָנָא וְתוֹרָנָא נִזְדְּמִין אֲרֵי חַגָּא
קֳדָם יְיָ לָנָא׃ וַאֲמַר לְהוֹן יְהֵי כְּעָן מֵימְרָא דַּיְיָ בְּסַעְדֵיכוֹן כְּדֶאֶשְׁלַח יָתְכוֹן וְיָת עֲלָיְלוֹכוֹן
חָזוֹ אֲרֵי בִישָׁא דְּאַתּוּן סְבִירִין לְמֶעְבַּד לָקְבֵיל אַפֵּיכוֹן׃ לָאו כֵּן גּוּבְרַיָא וּפְלְחוּ קֳדָם
יְיָ אֲרֵי יָתָהּ אַתּוּן בָּעַיִן וְגָרֵשׁ יָת אִנּוּן מִן קֳדָם פַּרְעֹה׃ וְאִתְפְּנִי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
לְוָת פַּרְעֹה וְאַרְמִי יָת יְדֵיהוֹן עַל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם׃ וְיָת יְיָ אַרְמִי רוּחָא דְּקָדִים עַל
כָּל עִסְבָּא דְּאַרְעָא יָת כָּל דְּאַשְׁאַר בַּרְדָּא׃ וְאַרְמִי מֹשֶׁה יָת חוּטְרֵיהּ עַל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם
וַיְיָ דַּבַּר רוּחַ קִדּוּמָא בְּאַרְעָא כָּל יוֹמָא הַהוּא וְכָל לֵילְיָא צְפְרָא הֲוָה וְרוּחָא

patres tui ⁊ patres patrũ tuoꝝ a die quo fuerunt sup terrã vsq in diem hanc. Conuersusq est a pharaone. Dixeruntq serui pharaonis ad eũ. Vsquequo erit hoc nobis in scandalũ. dimitte viros vt seruiant cozã dño deo suo: nunqd adhuc nescis q pereprit egyptus. Reductiq sunt moyses ⁊ aaron ad pharaonẽ. et dixit eis. Ite fuite cozã dño deo vestro. qui ituri sunt: Dixitq moyses. Cum parunulis nris ⁊ cuꝝ senioribus nris ibimus: cum filijs nostris ⁊ cuꝝ filiabus nostris: cum ouibus nris ⁊ cum bobus nris ibimus: quia solẽnitas est nobis cozã dño. Dixitq eis. Sic sit verbũ dñi in aduto vestrũ: sicut dimittam vos ⁊ familiã vestrã: videte quõ malũ qs vos putatis facere: contra faciẽ vestrã stat. Non sic: sed ite nunc viri: ⁊ seruite cozã dño deo vestro: qm hoc ipsum vos petistis. eiectiq eos a ꝑspectu pharaõis. Dixitq eis ad moysen. Leua manũ tuã sup terrã egypti: vt veniat locusta ⁊ ascendat sup terraꝫ egypti: ⁊ comedat oẽm herbã terre: oĩa que reliquit grando. Et leuauit moyses virgam suam super terram egypti: et dñs induxit ventum orientalem in terram tota die illa ⁊ tota nocte. Factoq mane ventus

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Exo.	Ca. xi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
קוּם	וְלֹא־קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו שִׁשֶּׁת			vrens leuauit locustas. Que ascenderunt	auster leuauit locustas. & induxit eas in
יוֹם	יָמִים וְלִכְלֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר			super vniuersam terrã	ὁρίους τοὺς αἰγυπτίους, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὴν ἐπὶ
יָשַׁב קָרָא	גֹּשֶׁן שָׁם: וַיִּקְרָא פַרְעֹה אֶל			egypti: & sederunt	πᾶσαν γῆν αἰγύπτου, καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ πάντα
חֵטְא	מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר לָהֶם עִבְדוּ אֶת יְהוָה			in cunctis finibus egy	terminos egypti multa valde. prior: ea nõ
	רַק צֹאנְכֶם וּבְקַרְכֶם יֻצַּג גַּם			ptiorũ innumerabiles:	τὰ ὅρια αἰγύπτου πολλὰ σφόδρα· πρότερα οὐκ οὖν
	טַפְּכֶם יֵלֵךְ עִמָּכֶם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַּם			quales ante illud tẽpus	fuit talis locusta: a post hãc nõ erit sic.
נתן עָלָה	אַתָּה תִתֵּן בְּיָדֵנוּ וְזִבְחִים וְעֹלֹת			non fuerant:	γέγονεν τοιαύτη ἀκρίς, καὶ μετὰ ταύτην οὐκ ἔσται
עָשָׂה מִנְחָה	וְעָשִׂינוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ וְגַם מִקְנֵנוּ			nec postea futura sunt.	τ operuit superficiẽ tre: τ corrupta ẽ tra.
שָׁאַר	יֵלֵךְ עִמָּנוּ לֹא תִשָּׁאֵר פַּרְסָה כִּי			Opuerũtq; vniuersã	τως· καὶ ἐκάλυψε τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ ἐφάγη ἡ γῆ.
לָמַד	מִמֶּנּוּ נִקַּח לַעֲבֹד אֶת יְהוָה			superficiẽ terre vastantes	et conieclit oculũ herbã tre: τ ὁπω-
יָדַע עָבַד	אֱלֹהֵינוּ וְאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה נַּעֲבֹד			ocia. Deuorata est igitur	κατέφαγεν πᾶσαν τὴν βοτάνην τῆς γῆς, καὶ πᾶν
בוא חָזַק	אֶת יְהוָה עַד בֹּאֵנוּ שָׁמָּה: וַיְחַזֵּק			herba terre: & quic	τὸ ξύλον τῶν καρπῶν τῶν ξύλων, ὃς ὑπελείφθη ἀπὸ τῆς χα
	יְהוָה אֶת לֵב פַּרְעֹה וְלֹא אָבָה			quid pomorum in	νε. nõ relictũ ẽ viride dẽ in lignis
שָׁלַח	לְשַׁלְּחָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל פַּרְעֹה לֵךְ			arboribus fuit: q̃ grã	λάχης. οὐχ ὑπελείφθη χλωρὸν οὐδὲν ἐν τοῖς ξύλοις,
	מֵעָלָי הִשָּׁמֶר לְךָ אַל תֹּסֶף רְאוֹת			do diminserat. Nihil	et in oĩ herba agri: in oĩ tra egy-
מות	פָּנַי כִּי בְּיוֹם רְאֹתְךָ פָּנַי תָּמוּת:			quoq; oino virens reli	καὶ ἐν πᾶσι βοτάνη τοῦ πεδίου, ἐν πᾶσι ἦν ἀγυ ε
	וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֵּן דִּבַּרְתָּ לֹא אֹסִף			crũ ẽ in lignis & in her	pti. festinauit ãt pharao vocare moysen τ
עוד ראות פָּנִיךְ:	עוֹד רְאוֹת פָּנֶיךָ:		Cap. xi.	bis terre in cũcta egy	πτου. κατέσπευσεν δὲ φαραὼ καλέσαι μωυσῆν καὶ
	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עוֹד נֶגַע אֶחָד			pto. Quãobrẽ festinus	aaron: dixitq; peccaui cõa dño deo vro:
בוא	אָבִיא עַל פַּרְעֹה וְעַל מִצְרַיִם אַחֲרֵי			pharao vocauit moysẽ	ἁμαρτήκα ἐναντίον κυρίου τ θεοῦ ὑμῶν,
שָׁלַח	כֵּן יְשַׁלַּח אֶתְכֶם מִזֶּה כָּלָה			& aaron: & dixit eis.	et in vos. suscipite igit meã petiõ etiã
	גָּרֵשׁ יְגָרֵשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה: דַּבֶּר נָא			Peccaui dñm deũ ve	καὶ εἰς ὑμᾶς· πρόσδεξασθε οὖν μου τὴν ἁμαρτίαν ἔτι
שְׁאל	בְּאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאֲלוּ אִישׁ מֵאֵת			strum & in vos.	et usq; τ orate ad dñm deũ vrm: τ au
רעהו ואשה מאת רעותה כלי	רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רְעוּתָהּ כְּלֵי			Sed nũc dimittite pec	κὰ ὑμῶν, καὶ προσεύξασθε πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, καὶ περι
נתן חֵן	כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב: וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת חֵן			catũ mihi & hac vice:	ferat ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸν θάνατον τοῦτον. ἐξῆλθε δὲ μωυσῆς
	הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרָיִם גַּם הָאִישׁ			& rogate dñm deum	ἀ pharaõs: τ exiit ad θεὸν. τ profecit
גדל	מֹשֶׁה גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם			vestrum vt auferat	ἐπὶ φαραὼ, καὶ ηὔξατο πρὸς τὸν θεόν· καὶ μετέβαλεν
	בְּעֵינֵי עַבְדֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי הָעָם			a me mortẽ istã. Egre	δῦς νότιος ἀ mari vehemẽtẽ: τ arripuit
	וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר יְהוָה כַּחֲצֹת			ssus est moyses	κ ἄνεμον ἀπὸ θαλάσσης σφοδρόν, καὶ ἀνέλαβε τὴν
	הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרָיִם			de conspectu pharao	locustã: τ protecit eã in rubrũ mare:
	וָמֵת כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר			nis: & orauit dñm. qui	οὐρίδα, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν.
	פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר			flare fecit vẽtũ ab occi	et nõ relicta ẽ locusta vna in oĩ tra egypti.
	הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחַיִם וְכֹל			dente vehementissimũ:	καὶ οὐκ ὑπελείφθη ἀκρὶς μία ἐν πᾶσιν γῇ αἰγυπτίου.
	בְּכוֹר בְּהֵמָה: וּזְעָקָה גְדוֹלָה תִּהְיֶה			& arreptam locustã p	et indurauit dñs cor pharaõis: τ nõ
	בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָה			iecit in mare	ἐσκλήρυνε κύριος τὴν καρδίαν φαραὼ, καὶ οὐκ
	וְכָמֹהוּ לֹא יֹסִף: וְלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			rubrũ. Nõ remãsit nec	dimisit filios israel. dixit ãt dñs ad
	לֹא יֶחֱרַץ כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ לְמֵאִישׁ וְעַד			vna quidem in cunctis	ἐξαπέστειλε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ· εἶπεν δὲ κύριος πρὸς
	בְּהֵמָה לְמַעַן תֵּדְעוּן אֲשֶׁר יַפְלֶה יְהוָה			finibus egypti. & in	moysen: ertẽde manũ tuã in
	בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: וְיָרְדוּ כָל			durauit dominus cor	celũ· μωυσῆν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν οὐρανὸν,
	עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ לִי לֵאמֹר			pharaonis: nec dimisit	et fiãt tenebre sup trã egypti: pal-
	צֵא אַתָּה וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ			filios israel.	καὶ γενηθήτω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν αἰγύπτου, ἅπλα
	וְאַחֲרֵי כֵן אֵצֵא וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה			Dixitãt dñs ad moysẽ	pabiles tenebre. extẽdit ãt moyses manũ in
	בָּחֳרִי אָף: וַיהוָה אָמַר אֶל מֹשֶׁה לֹא			Extẽde manum tuã in	celũ· καὶ ἐγένετο σκότος γνόφος, καὶ ἐγέ-
	יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פַּרְעֹה לְמַעַן רְבוֹת מוֹפְתַי			celum & sint tenebre	νετο σκότος ἐπὶ πᾶσαν γῆν αἰγύπτου τρεῖς ἡμέρας, καὶ οὐκ
	בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ			super terram egypti tã	εἶδεν οὐδεὶς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
	אֶת כָּל הַמֹּפְתִים הָאֵלֶּה לִפְנֵי פַרְעֹה			denſe vt palpari queãt.	
	וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח			Extẽditq; moyses manũ in	
	אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ:			celũ. Et facte sũt tenebre	
				horribiles in vniuersa	
				terra egypti. Tribus	
				diebus nemo vidit fra	
				trem suum:	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	ורבעא נחל ית נובא וסליק נובא על כל ארעא דמצרים ושרא בכל תחום מצרים	
	תקיף לחדא קדמוהי לא הוה כן נובא לדהותיה ובתריהי לא יהי כן: וחפא ית עין	
	שמשא לארעא וחשוכת ארעא ואכל ית כל עשבא דארעא וית כל פרי אילנא	
	לאשאר נחלא אשתאר כל ירוק באילנא ובעשבא דחקלא בכל ארעא דמצרים:	
	ואוחי פרעה למקרי למשה ולאהרן ואמר חבית קדם יי אלהכון ולכון: וכעש	
	ען ותובו מנכם זימנא הדא ובעו קדם יי אלהכון ויעדי מנא לחודה ית מותא הדין:	
	ותפק ממלת פרעה ובעי קדם יי: ורוח מערבא תקיף לחדא ונטל ית נובא	
	ורמאי לימא לסוף לא אשתאר נובא חד בכל תחום מצרים: ואתקיף יי ית לבא	
	דפרעה ולא שלח ית בני ישראל: ואמר יי למשה ארים ית ידך על ית שמיא	
	ישמא ארעא דמצרים ברדא ויתקרו חשוכא בכל ארעא דמצרים: ארים משה ית ידיה על ית שמיא	
	והוה חשוכא קבל בכל ארעא דמצרים תלתא יומין: לא חמו גבר ית אחוהי	

Pritiua chal.	Transla. Chal.
	et nõ surrexit vllus ex eis de cubili suo tribus die
	bus. olim ãt filius israel erat lux in oibus
	locũ pharaonis: et recessit sup eos
	terminos egypti multa valde. prior: ea nõ
	fuit talis locusta: a post hãc nõ erit sic.
	nec postea futura sunt.
	Opuerũtq; vniuersã
	superficiẽ terre vastantes
	oia. Deuorata est igitur
	herba terre: & quic
	quid pomorum in
	arboribus fuit: q̃ grã
	do diminserat. Nihil
	quoq; oino virens reli
	crũ ẽ in lignis & in her
	bis terre in cũcta egy
	pto. Quãobrẽ festinus
	pharao vocauit moysẽ
	& aaron: & dixit eis.
	Peccaui dñm deũ ve
	strum & in vos.
	Sed nũc dimittite pec
	catũ mihi & hac vice:
	& rogate dñm deum
	vestrum vt auferat
	a me mortẽ istã. Egre
	ssus est moyses
	de conspectu pharao
	nis: & orauit dñm. qui
	flare fecit vẽtũ ab occi
	dente vehementissimũ:
	& arreptam locustã p
	iecit in mare
	rubrũ. Nõ remãsit nec
	vna quidem in cunctis
	finibus egypti. & in
	durauit dominus cor
	pharaonis: nec dimisit
	filios israel.
	Dixitãt dñs ad moysẽ
	Extẽde manum tuã in
	celum & sint tenebre
	super terram
	egypti tã denſe vt pal
	pari queãt. Extẽditq;
	moyses manũ in celũ.
	Et facte sũt tenebre
	horribiles in vniuersa
	terra egypti. Tribus
	diebus nemo vidit fra
	trem suum:

Trãsla. B. Hiero.

"nec monuit se de loco in quo erat. ooooooooooooo
qVbicũq; ãt hitabant filii israel lux erat. oooo
rVocauitq; pharao oooo
oooooooo ooooooooooooooo
bmoysen & aaron: & dixit eis. b Ite sacrificate
dño. Oues tãtũ vestre
& armenta remaneant:
"puuli vestri eant vobiscum: qAit moyses. rHostias quoq; & holocausta dabis nobis: ooooooo
qofferamus b dño deo nostro. Cuncti greges
pget nobiscũ. b Nõ remanebit ex eis vngula:
que necessaria sunt in cultum domini ooooooo
dei nri: ipsi tm cũ ignoremus quid debeat imolari: b donec ad ipsum locũ pueniamus. rIndurauit ãt dñs cor pharaonis: & noluit ooooooo
"dimittere eos. "Dixitq; pharao ad moysen. qRecede a me: & caue ne vltra videas faciem meam:
qua quidem die apparueris mihi: morieris. Ait moyses:
bene dixisti: non ampli apparebo tibi in facie.

Cap. xi.

Dixit ãt dñs ad moysen: adhuc vnã plagã
A induca sup pharaõem: τ sup egyptũ: et post hec
emittet vos hinc. cũ ãt dimiserit
vos: cũ oi electione eiciet vos. loqre igit
in aures populi: et petat vnusquisq;
a vicino: et mulier a vicina
vasa argentea et aurea. dño ãt
dedit gram populo coram egyptiis: et
ipse vir moyses magnus valde in terra
egypti ooooooooooooooo

Trãsla. Chal.

ולא קמאינש מתחתוהי תלתא יומין ולכל בני ישראל הוה נהורא בשוראן
ואמר יי למשה עול קדם פרעה ארי אנא אקשי ית ליבה ולב עבדוהי בדיל
למעבד אתי אלן אילניא בגויה: ובדיל דתספר באדני בנך ובני בנך ית
מה דעבדית במצרים ואתי אלן אילניא בגויה ותדעון ארי אנא יי: ועל
כנשת יתיר ית משה ואהרן לות פרעה ואמרו ליה כדין אמר יי אלהא
דעברייא עד אימתי סרבת למקבל מן קדמי שלח עמי ויפלחון קדמי:
ואין מסרב את למשלח ית עמי הא אנא מייתי מחר ארבה בתחום
ארעך: ויכסי ית חזו דארעא ולא יכול למחזי ית ארעא ויכול ית
שיורי דאשתאר לכון מן ברדא ויכול ית כל אילן דצמח לכון מן חקלא:
ויתמלון בתיך ובתי כל עבדך ובתי כל מצראי דלא חמון אבהתך ואבהת
אבהתך מיום למהוי על ארעא עד יומא הדין ואתפני ונפק מלות פרעה:
ואמרו עבדוהי דפרעה עד אימתי יהי דא לנא לתקלא שלח ית גברייא
ויפלחון קדם יי אלההון הלא עד כדון לא ידעת ארי אובדא מצרים:
ואתיבו ית משה ואהרן לות פרעה ואמר להון פרעה זילו פלחו קדם יי
אלהכון מן מי ומן מי אינון דאזלין: ואמר משה בטולנא ניזיל בעולמנא
ובתרנא ניזיל בסיבנא ובתוריא ניזיל בעננא ובאימרנא ניזיל בבקרנא
ובתורנא ניזיל ארי חגא דיי לנא: ואמר להון לא יהי כן גוברייא זילו
כדון ופלחו קדם יי ארי ית דא אנתון בעין ואתרחיקו מן קדם פרעה:
ואמר יי למשה ארים ית ידך על ארעא דמצרים לארבא ויסק על ארעא
דמצרים ויכול ית כל עיסבא דארעא ית כל דשתאר מן ברדא: ארים משה
ית חוטריה על ארעא דמצרים ויי דבר רוח קדומא על ארעא כל יומא
ההוא וכל ליליא ולצפרא רוח קדומא הוה מנשי ית ארבה: וסליק ארבה
על כל ארעא דמצרים ושרא בכל תחום מצרים תקיף לחדא קדמוהי לא
הוה כן ארבה דכוותיה לא הוה ולא יהי כן: וחפא ית עין כל ארעא
ואתחשכת ארעא ואכל ית כל עיסבא דארעא וית כל פרי אילנא דשתאר
מן ברדא ולא אשתאר כל ירוק באילנא ובעיסבא דחקלא בכל ארעא
דמצרים: ובהתו פרעה למקרי למשה ולאהרן ואמר חבית קדם יי אלהכון
ולכון: וכעת ען ותובו מנכם זימנא הדא ובעו קדם יי אלהכון ויעדי
מנא לחודה ית מותא הדין: ונפק מלות פרעה ובעי קדם יי: ואתקיף יי
ית רוח מערבא תקיפא לחדא ונטל ית ארבה ורמאי לימא לסוף לא
אשתאר ארבה חד בכל תחום מצרים: ואתקיף יי ית לבא דפרעה ולא
שלח ית בני ישראל: ואמר יי למשה ארים ית ידך על שמיא ויהי חשוכא
על ארעא דמצרים ויתמש חשוכא: וארים משה ית ידיה על שמיא והוה
חשוכא קבל בכל ארעא דמצרים תלתא יומין: לא חמו גבר ית אחוהי

Pūtiua.heb.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.xij.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Exe.lxx.cū interp̄.latina.	
יֶתֶר	בַּעֲיני֯ עַבְדֵי פַּרְעֹה ׀ וּבְעֵינֵי ׀ הָעָם׃			coram[b]seruis [i]pharaonis[k]&omni[l]populo.	et coꝝ pharaõe: et coꝝ oĩb⁹ ser=	B
לָמַח	וַיֹּאמֶר ״ מֹשֶׁה ׀ כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀			[m]Et ait.[o]Hec[p]dicit [q]do=	κὰι ἐναντίον φαραώ, κὰι ἐναντίον πάντων τῶν θερα=	
״׳אָמַר	כַּחֲצֹת ׀ הַלַּיְלָה ׀ אֲנִי ״ יוֹצֵא ׀ בְּתוֹךְ			minus.	πόντων αὐτοῦ. κὰι εἶπε μωυσῆς, τάδε λέγει κύριος.	
חָצָה״יֵצֵא	מִצְרָיִם ׃ וּמֵת ׀ כָּל ׀ בְּכוֹר ׀ בְּאֶרֶץ ׀			[r]Media[a]nocte[t]igrediar [x]in	circa mediã nocte ego ingrediꝝ in mediꝝ egy=	
מות״בכר	מִצְרַיִם ׀ מִבְּכוֹר ׀ פַּרְעֹה ׀ הַיֹּשֵׁב ״עַל			[r]egyptum: & morietur [o]oe[p]primogẽitũ [t]i terra	πτῳ μέσας νύκτας ἐγὼ εἰσπορεύομαι εἰς μέσον αὐγύ=	
כִּסְאוֹ ׀ עַד ׀ בְּכוֹר ״הַשִּׁפְחָה ׀ אֲשֶׁר ׀ אַחַר				[p]egyptiorũ[a]primoge=	πτι: et morietꝝ oe primogenitũ in tra egy=	
הָרֵחַיִם ׀ וְכֹל ׀ בְּכוֹר ׀ בְּהֵמָה ׃ וְהָיְתָה ׀				nito[b]Pharaõis[q]qui ſedet [b]in ſolio eius: [x]vſq̃ ad	πτου, ἀπὸ πρωτοτόκου φαραώ, ὃς κάθηται ἐπὶ θρόνου,	
יבמו״היה	צְעָקָה ׀ גְּדֹלָה ׀ בְּכָל ׀ אֶרֶץ ׀ מִצְרָיִם ׀			[r]primogẽitũ״ancille״q̃	et vſq̃ ad primogenitũ ancille quę ẽ ãd	
אֲשֶׁר ׀ כָּמֹהוּ ׀ לֹא ׀ נִהְיְתָה ׀ וְכָמֹהוּ ׀ לֹא				est[d]ad[e]molã: [f]& oĩa[g]pri=	κὰι ἕως τοῦ πρωτοτόκου τῆς θεραπαίνης τῆς παρὰ	
יֹסִפוּ ׃ וּלְכֹל ׀ בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ״לֹא ״יֶחֱרַץ ׀				[b]postea futurus eſt. [c]Ap=	τὸν μύλον, κὰι ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους. κὰι	
כֶּלֶב ׀ לְשֹׁנוֹ ׀ לְמֵאִישׁ ׀ וְעַד ׀ בְּהֵמָה ׀				pud oẽs aũt[k]filios [i]srael ״nõ״mutiet[e]cãis[g]ab ho=	erit clamor magnus p oẽm trã egypti: qui	C
לְמַעַן ׀ תֵּדְעוּן ׀ אֲשֶׁר ״יַפְלֶה ׀ יְהוָה ׀ בֵּין ״יבין				mine[f]vſq̃ ad[g]pecus: [h]vt ſciatis[q]quanto[r]mira	ἔσαι κραυγὴ μεγάλη κατὰ πᾶσαν γῆν αἰγύπτου, ἥτις	
מִצְרַיִם ׀ וּבֵין ׀ יִשְׂרָאֵל׃ וְיָרְדוּ ׀ כָּל ׀				culo diuidet[s]dominus [t]egyptios[k]&[l]israel.[c]De=	talis nõ fact⁹ fuit: [x] talis nõ amplꝰ appone	
עֲבָדֶיךָ ׀ אֵלֶּה ׀ אֵלַי ׀ וְהִשְׁתַּחֲווּ ׀ לִי ׀ שׁחה				scendentq̃ [m]omnes [n]ſeruí tuí[o]iſti[p]ad me: [q]& a=	τοιαύτη οὐ γέγονεν, κὰι τοιαύτη οὐκ ἔτι γένηται·	
לֵאמֹר ״צֵא ׀ אַתָּה ׀ וְכָל ׀ הָעָם ׀ אֲשֶׁר ״יצא				dorabunt[r]me [s]dicẽtes. [t]Egredere[u]tu [v]& omnis[w]populus[x]qui	tur. [x] in oĩb⁹ filiꝰ israel nõ mutiet canis	
בְּרַגְלֶיךָ ׀ וְאַחֲרֵי ׀ כֵּן ׀ אֵצֵא ׀ וַיֵּצֵא				[y]ſubiectus eſt tibi. [z]Poſt	λῶσσα αὐτοῦ, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, ὅπως εἰ=	
מֵעִם ׀ פַּרְעֹה ׀ בַּחֲרִי ׀ אָף ׃ וַיֹּאמֶר ׀ יְהוָה ׀				[a]hec[b]egrediemur. [c]Et e=	δῆς ὅσα ποιεῖ κύριος ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τῶν αἰγυπτίων	
אֶל ״ מֹשֶׁה ׀ לֹא ׀ יֹסִף ׀ פַּרְעֹה ׀ אֲלֵיכֶם ׀ שמע				xiuit[d]a [e]pharaõe[f]iratus nimis. [g]Dixit aũt[h]dñs	καὶ Ἰσραήλ. καὶ καταβήσονται πάντες οἱ παῖ=	
שָׁמֵעַ ׀ לְמַעַן ׀ רָבּוֹת ״מוֹפְתַי ׀ בְּאֶרֶץ ׀ רבה״נפת				[i]ad[k]moyſen. [l]Non[m]audi [n]et[o]vos	δες σου οὗτοι πρός με, καὶ προσκυνήσουσί με, λέ=	
מִצְרָיִם׃ וּמֹשֶׁה ׀ וְאַהֲרֹן ׀ עָשׂוּ ״ אֶת ׀ עשה				[p]pharao: [q]vt multiplicẽ [r]ſigna & oſtẽtaq̃ ſcri=	γοντες, ἔρχεσθε σὺ, καὶ πᾶς ὁ λαός σου ὃν σὺ ἀφηγῇ.	
כָּל ׀ הַמֹּפְתִים ׀ הָאֵלֶּה ׀ לִפְנֵי ׀ פַּרְעֹה ׀				pta ſunt[s]corã [t]pharaõe. [u]& induraui[v]dñs[w]cor	et poſt hec egrediar. egreſſus ẽ ãt moyſes a	
וַיְחַזֵּק ׀ יְהוָה ׀ אֶת ׀ לֵב ׀ פַּרְעֹה ׀ וְלֹא ׀ חזק				[x]pharaonis:[y]nec [z]dimiſit[a]filios [b]iſrael[c] de	καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσομαι. ἐξῆλθε δὲ μωυσῆς ἀπὸ	
שִׁלַּח ׀ אֶת ׀ בְּנֵי ״יִשְׂרָאֵל ״מֵאַרְצוֹ׃				terra ſua. Cap̃.12.	pharaone cũ ira: et dixit dñs ad moyſen.	D
וַיֹּאמֶר ׀ יְהוָה ׀ אֶל ׀ מֹשֶׁה ׀ וְאֶל ׀ אַהֲרֹן ׀ בְּאֶרֶץ ׀ מִצְרַיִם ׀ לֵאמֹר׃			Cap̃.xii.	[d]Dixit quoq⁹[e]dominus [f]ad[g]moyſen [h]& [i]Aaron[k]in terra [l]egy=	φαραὼ μετὰ θυμοῦ, καὶ ἔπτε κύριος πρὸς μωυσῆν.	
אֲמַר	הַחֹדֶשׁ ׀ הַזֶּה ׀ לָכֶם ׀ רֹאשׁ ׀ חֳדָשִׁים ׀			ptí. [m]Menſis[n]iſte[o]vobis [p]pri=	nõ audiet vos pharao: vt multiplicẽ	
רֹאשׁוֹן ׀ הוּא ׀ לָכֶם ׀ לְחָדְשֵׁי ׀ הַשָּׁנָה׃				cipium[q]mensium: [r]primus[s]erit [t]in menſi=	ὐκ ἐισακούσεται ὑμῶν φαραώ, ἵνα πληθύνω τὰ	
				bus[u]anni.	σημεῖα μου, καὶ τὰ τέρατα μου ἐν τῇ γῇ αἰγύπτου.	
					moyſes ãt et aaron fecerũt oĩa oſtenta	
					μωυσῆς δὲ καὶ ἀαρὼν ἐποίησαν πάντα τὰ τέρα=	
					hec in tra egypti coꝝ pharaõe. indu=	
					τα ταῦτα ἐν γῇ αἰγύπτου ἐναντίον φαραώ. ἐσκλή=	
					rauit ãt dñs cor pharaõis: [x] nõ vo=	
					luit dimittere filios iſrael er tra	
					λυσεν ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱους ἰσραὴλ ἐκ γῆς	
					ſua.	
					αὐτοῦ. Ca. 12.	
					Dixit ãt dñs ad moyſen et aaron in tra	A
					ἐιπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρὼν ἐν γῇ	
					egypti: dicẽs: menſis iſte vobis principiũ menſiũ: pri=	
					αἰγύπτου, λέγων, ὁ μὴν οὗτος ὑμῖν ἀρχὴ μηνῶν, πρῶ=	
					m⁹ eſt vobis in menſib⁹ anni.	
					τός ἐστιν ὑμῖν ἐν τοῖς μησὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ.	

Pūtiua chal.	Interp̄.chal.	Transla. Chal.
נְגַה	in oculis ſeruoꝝ pharaonis ⁊ in oculis populi. et ẽt moyſes. Hec dicit dñs. Media nocte ego apparebo	בְּעֵינֵי עַבְדֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי עַמָּא וְאָמַר מֹשֶׁה כְּדֵין אֲמַר יְיָ כְּפַלְגוּת לֵילְיָא אֲנָא מִתְגְּלֵי
מות תָּב	in medio egypti. et mozietur omne primogenitus ⁊ in	בְּגוֹ מְצְרָאֵי: וְיִמוּת כָּל בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִבּוּכְרָא דְפַרְעֹה דְיָתִיב לְמִתְקָבְלָא
אֲמַר יְיָ	terra egypti: a primogenito pharaonis qui futurus	כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ עַד בּוּכְרָא דְבַיְתָא דִי רַחֲיָא וְכָל בּוּכְרָא דְבְעִירָא: וּתְהֵי צְוָחְתָא
רַבָּא יְקַר	eſt vt ſedeat ſup ſolium regni eius: vſq̃ ad primogeni	רַבְּתָא בְּכָל אַרְעָא דְמִצְרַיִם דְּכְוָתָהּ לָא הֲוַת וּדְכְוָתָהּ לָא תּוֹסִיף: וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא
נְזַק	tum ancille quę eſt in domo molarũ: ⁊ omne primo=	יְנִיזַק כַּלְבָּא לְשַׁנֵּיהּ לְמֵאִישׁ וְעַד בְּעִירָא בְּדֵיל דְּתִדְּעוּן אֲרֵי אַפְרֵישׁ יְיָ
נְחַשׁ יְדַע פָּרַשׁ	genitũ tumentoꝝ. Et erit clamor magnus in vniuer=	בֵּין מִצְרָאֵי וּבֵין יִשְׂרָאֵל: וְיֵחֲתוּן כָּל עַבְדָךְ אִלֵּין לְוָתִי וְיִסְגְּדוּן מִנַּי לְמֵימַר פּוֹק אַתְּ וְכָל
נְחַת בְּשַׂר	ſa terra egypti: qualis nunq̃ fuit: ⁊ ſimilis ei nõ erit	עַמָּא דְּעִמָּךְ וּבָתַר כֵּן אֶפּוֹק וּנְפָק מִן קֳדָם פַּרְעֹה וּנְפָק: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לָא
אֲמַר נְפַק	vltra. Vniuerſę filiorũ iſrael ledet canis latrans lin=	יְתְגְּלֵי מִקְּבֵל פַּרְעֹה בְּדֵיל לְאַסְגָּאָה מוֹפְתָי וְאַתְקִיפָא יְתֵי יָת לִבָּא דְפַרְעֹה וְלָא שַׁלְחֵית
אֲמַר תָּקַף	gua ſua ab hoſe vſq̃ ad tumentũ: vt ſciatis q diuiſe=	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵיהּ: Ca.xij. וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְמֵימַר:
אֲסִר	rit dominꝰ inter egyptios ⁊ inter iſrael. Deſcendẽtes	יַתִּיר לְכוֹן יַרְחָא הָדֵין רֵישׁ יַרְחַיָא קַדְמָאֵי הוּא לְכוֹן לְיַרְחֵי שַׁתָּא:
רֵאשׁ	omnes ſerui tui iſti ad me: ⁊ rogabunt me: dicentes.	
	Egredere tu ⁊ ois populus qui tecum eſt: ⁊ poſt hec	
	egrediar. Et egreſſus eſt a facie pharaonis cum ira	
	furoris. Dixit aũt dñs ad moyſen. Non acquieſcet vo	
	bis pharao: vt multiplicẽ portenta mea in terra egy=	
	pti. Moyſes aũt ⁊ aaron fecerunt oĩa portenta hec	
	coram pharaone. Et induraũt dñs cor pharaonis: ⁊	
	non dimiſit filios iſrael de terra ſua. Ca.12.	
	Dixit aũt dominus ad moyſen ⁊ aarõ in terra egy=	
	ptí dicens. Menſis iſte erit vobis principium	
	menſium: primus erit vobis in menſibus anni:	

Trāsla.Exe.lxx.cū interp̄.latina.	Trāsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.xij.	Pūtiua.heb.
loqre [illegible] cõgregationẽ filioꝝ iſrael:	[r]Loquímini[a]ad[v]niuer=	דַּבְּרוּ ׀ אֶל ׀ כָּל ׀ עֲדַת ״יִשְׂרָאֵל ״לֵאמֹר			יַעַד
λάλησον πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ,	sum[a]cetum filiorum	בֶּעָשֹׂר ״לַחֹדֶשׁ ׀ הַזֶּה ׀ ״וְיִקְחוּ ״לָהֶם			לָמַח
dicẽs: decima menſis huius accipiãt	[b]iſrael: & dicite eis. [b]De=	אִישׁ ״שֶׂה ״לְבֵית ״אָבֹת ׀ שֶׂה ׀ לַבָּיִת׃			
λέγων, τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου λαβέτωσαν	cima die[c]menſis huius	וְאִם ״יִמְעַט ״הַבַּיִת ״מִהְיוֹת ׀ מִשֶּׂה ׀			מעט״היה
vnuſquiſq̃ agnũ [p] domos familiaꝝ: agnum:	[d]tollat[e]vnuſquiſq̃[f]agnũ	לֶשֶׂה ׀ וְלָקַח ׀ הוּא ׀ וּשְׁכֵנוֹ ׀ הַקָּרֹב ׀ אֶל ׀ בֵּיתוֹ			
ἕκαστος πρόβατον κατ᾽ οἴκους πατριῶν, πρόβατον	[g]p familias & [h]domos fu=	בִּמְכֻסַּת ׀ נְפָשֹׁת ׀ אִישׁ ׀ לְפִי ׀ אָכְלוֹ			נפש
p domũ. ſi ãt pauci fuerit q̃ in domo: vt nõ	as. [i]Sin ãt[k]minor ẽ nũe=	תֻּכְסְּאוּ ״עַל ׀ הַשֶּׂה ׀ ״שֶׂה ״ תְּמִימִם ״זָכָר			תמם
κατὸικίαν. ἐὰν δὲ ὀλιγοστοὶ ὦσιν οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὥστε μὴ	rus vt ſufficere poſſit ad	בֶּן ׀ שָׁנָה ׀ יִהְיֶה ׀ לָכֶם ׀ מִן ׀ הַכְּבָשִׂים			
ſufficiẽtes ſint ad agnũ: aſſumet ſecũ	veſcẽdũ agnũ: [l]aſſumet	וּמִן ׀ הָעִזִּים ׀ תִּקָּחוּ ׀ וְהָיָה ׀ לָכֶם			לקח
ἱκανοὺς εἶναι εἰς τὸ πρόβατον, προσλήψεται μεθ᾽ ἑαυτ=	[m]vicinũ proximũ ſuũ iuxta numer ammar:	לְמִשְׁמֶרֶת ׀ עַד ׀ אַרְבָּעָה ׀ עָשָׂר ׀ יוֹם			שמר
vicinũ proximũ ſuũ iuxta numer ammar:	[n]ον γείτονα τὸν πλησίον αὐτ κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν,	לַחֹדֶשׁ ״הַזֶּה ׀ וְשָׁחֲטוּ ׀ אֹתוֹ ׀ כָּל ״קְהַל			
vnuſquiſq̃ qđ ſufficit ſibi conumerabit in agnũ.	ναστὸς ὃ ἱκανὸν ἐστὶν αὐτῷ κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν,	עֲדַת ״יִשְׂרָאֵל ״בֵּין ״הָעַרְבָּיִם ׀ וְלָקְחוּ			
ἕκαστος ὃ ἀρκοῦν αὐτῷ συναριθμηθήσεται εἰς πρό=		מִן ׀ הַדָּם ׀ וְנָתְנוּ ״עַל ״שְׁתֵּי ׀ הַמְּזוּזֹת			שתה
agn⁹ pfect⁹:masculꝰ:[o]inaculat⁹: [p]niculꝰ erit		וְעַל ׀ הַמַּשְׁקוֹף ׀ עַל ״הַבָּתִּים ׀ אֲשֶׁר			שקף״בית
τον. πρόβατον τέλειον, ἄρσεν, ἄμωμον, ἐνιαύσιον ἔσαι		יֹאכְלוּ ׀ אֹתוֹ ׀ בָּהֶם ׀ וְאָכְלוּ ׀ אֶת ׀ הַבָּשָׂר			אכל
vobis. ab agnis et ab hedis accipietis. ⁊		בַּלַּיְלָה ׀ הַזֶּה ׀ צְלִי ״אֵשׁ ׀ וּמַצּוֹת ׀ עַל			צלה״יין
ὑμῖν. ἀπὸ τῶν ἀρνῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐρίφων λήμψε=		מְרֹרִים ׀ יֹאכְלֻהוּ׃ אַל ׀ תֹּאכְלוּ ׀ מִמֶּנּוּ ׀ נא			אכל
erit vobis ſeruatũ vſq̃ ad quartã ⁊ veſ=		וּבָשֵׁל ׀ מְבֻשָּׁל ׀ בַּמָּיִם ׀ כִּי ׀ אִם			
ἐσαι ὑμῖν διατετηρημένον ἕως τῆς τέσαρες καὶ δεκά=		צְלִי ״אֵשׁ ׀ רֹאשׁוֹ ׀ עַל ״כְּרָעָיו ׀ וְעַל			
τη. ⁊ veſ[q]ad[r]q̃r=		קֶרְבּוֹ׃ ״וְלֹא ׀ תּוֹתִירוּ ׀ מִמֶּנּוּ ׀ עַד ׀ בֹּקֶר			יתר
tã[s]decimam[t]diem		וְהַנּוֹתָר ׀ מִמֶּנּוּ ״ עַד ׀ בֹּקֶר ׀ בָּאֵשׁ			
[u]menſis[v]huius. Immo=		תִּשְׂרֹפוּ ׀ וְכָכָה ׀ תֹּאכְלוּ ׀ אֹתוֹ ״מָתְנֵיכֶם			שרף״אכל
labitq̃[w]eũ vniuerſa[x]m̃l=		חֲגֹרִים ׀ נַעֲלֵיכֶם ׀ בְּרַגְלֵיכֶם ׀ וּמַקֵּלְכֶם			
titudo filiorũ [y]iſrael [z]ad		בְּיֶדְכֶם ׀ וַאֲכַלְתֶּם ׀ אֹתוֹ ״ בְּחִפָּזוֹן			
[a]veſperam: [b]& ſumentoꝝ		״פֶּסַח ״הוּא ״לַיהוָה׃ ״וְעָבַרְתִּי ׀ בְּאֶרֶץ			
[c]de ſanguie eius: [d]ac ponent [e]ſuper [f]vtrumq̃ [g]poſtem: [h]& [i]in [k]ſuperli=		מִצְרַיִם ׀ בַּלַּיְלָה ׀ הַזֶּה ׀ וְהִכֵּיתִי ׀ כָּל			
		בְּכוֹר ׀ בְּאֶרֶץ ׀ מִצְרַיִם ׀ מֵאָדָם ״ וְעַד			

Pūtiua chal.	Interp̄.chal.	Transla. Chal.
אֲסַב	Loquimini cũ oĩ cetu filioꝝ iſrael dicẽtes. In decima	מַלִּילוּ עִם כָּל כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר בְּעַשְׂרָא לְיַרְחָא הָדֵין וְיִסְבּוּן לְהוֹן גְּבַר אֵמַר
זְעִיר	die menſis huꝰ tollat vnuſquiſq̃ ſibi agnũ p̃o domo pꝰ	לְבֵית אֲבָא אִמְרָא לְבֵיתָא: וְאִם זְעַר בֵּיתָא וְלָא אִתְמָנָא עַל אִמְרָא וְקָרֵב הוּא
מְנָה	na: agnũ p̃o domo. Si aũt pauci nũero fuerint vt nõ	וְשָׁבֵנֵיהּ דְּקָרִיב לְבֵיתֵיהּ בְּמָנְיַן נַפְשָׁתָא גְּבַר לְפוּם אֲכִילְתֵּיהּ תְּתַמְנוּן עַל אִמְרָא: אִמְרָא
אַכָּל	poſſint ſufficere ad veſcendũ agnũ: tollat ipſe ⁊ vicin⁹	שְׁלִים דְּכַר בַּר שַׁתָּא יְהֵא לְכוֹן מִן בְּנֵי עִזַּיָּא תִּסְבּוּן: וִיהֵי לְכוֹן לְמַטְרָא עַד
יְהוָה	eius qui proꝑinqui[r]eſt domui ſue iuxta numerũ ani=	אַרְבְּעָה עֲשַׂר יוֹמָא לְיַרְחָא הָדֵין וְיִכְּסוּן כָּל קְהָל כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל בֵּין שַׁמְּשַׁיָּא:
עֲבַר	mas: ſinguli iuxta qđ poſſint ſufficere ad veſcendum: nu=	וְיִסְבּוּן מִן דְּמָא וְיִתְּנוּן עַל תְּרֵין סַפָּיָא וְעַל שַׁקְפָּא עֲלֵי בָּתַיָּא דְיֵכְלוּן יָתֵיהּ בְּהוֹן:
נֶגַף	merabimini ad veſcendũ agnus. Agnus imaculatus	וְיִסְעוּן יָת בִּשְׂרָא בְּלֵילְיָא הָדֵין טְוֵי נוּר וּפְטִיר עַל מְרִירִין יֵכְלוּנֵיהּ: לָא תֵיכְלוּן מִנֵּיהּ כַּלְּתָּא
נָפַשׁ	maſculus annicul⁹ erit [s]vobis: de agnis ⁊ de hedis ca	וְאַף לָא כַּד מְבַשָּׁל מְבַשָּׁל בְּמַיָּא אֱלָהִין טְוֵי נוּר רֵישֵׁיהּ עַל כְּרָעוֹהִי וְעַל גַּוֵּיהּ: וְלָא
רַבָּע	pr̃arum accipietis. Et erit vobis in cuſtodiã vſq̃ ad	תַּשְׁאֲרוּן מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא וּדְיִשְׁתְּאַר מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא תּוּקְדוּן: וְכֵדֵין תֵּיכְלוּן
עֲנַב	quartãdecimam diem menſis huius. Immolabũt⁹q̃	יָתֵיהּ חַרְצֵיכוֹן יְהוֹן אַסְרִין סְמָךְ רַגְלֵיכוֹן וְחוּטְרֵיכוֹן בִּידֵיכוֹן וְתֵיכְלוּן יָתֵיהּ בִּבְהִילוּ
עֲנַן	cum omnis eccleſia filioꝝ iſrael ad veſperã. ⁊ ſument	פִּסְחָא הוּא קֳדָם יְיָ: וְאֶתְגְּלֵי בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם בְּלֵילְיָא הָדֵין וְאֶקְטוֹל כָּל
עֲנַן דָּם	de ſanguine: ⁊ ponent ſup duos poſtes ⁊ in ſuperli=	בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם מֵאֲנָשָׁא וְעַד
אֲכַל	minare ſup domibus: in quibus comedent illum. Et	
בָּשַׂר רָאשׁ	comedent carnẽ in nocte illa aſſam igni: ⁊ azymũ pa=	
שְׁאַר יְהַד	nem cum amaris herbis comedent illud. Non come	
הָוָה	detis ex eo crudus neq̃ coctum aqua: ſed aſſum igni:	
עֲבַד	caput eius cuꝫ cruribus ⁊ inteſtinis eius comedetis.	
	Et non relinq̃tis ex eo vſq̃ mane: ⁊ qđ reſtabit ex eo	
	vſq̃ mane igne comburetis. Sic eni comedetis illũ:	
	lumbi veſtri ſint accincti: calciamẽta veſtra in pedib⁹	
	vſtis: ⁊ baculi veſtri ſint in manibus vſtis. Et comede	
	tis eum feſtinãter: eſt enim phaſe coꝝ dño. Et appa	
	rebo in terra egypti in nocte illa: interficiãq̃ omne	
	primogenitũ in terra egypti ab homine vſq̃ ad	

בְּרִתַ֣ת וּנְבַלֹּ֣ל אֱלֹהֵ֣י מִצְרַ֔יִם אֶעֱשֶׂ֖ה
שְׁפָטִ֑ים אֲנִ֖י יְהוָֽה׃ וְהָיָ֨ה הַדָּ֤ם לָכֶם֙
לְא֔וֹת עַ֚ל הַבָּתִּ֔ים אֲשֶׁר־אַתֶּ֥ם שָׁ֖ם
וְרָאִ֥יתִי אֶת־הַדָּ֑ם וּפָסַחְתִּ֤י עֲלֵיכֶם֙
וְלֹא־יִהְיֶ֥ה בָכֶ֛ם נֶ֥גֶף לְמַשְׁחִ֖ית
בַּהַכֹּתִ֖י בְּאֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וְהָיָ֨ה הַיּ֤וֹם
הַזֶּה֙ לָכֶ֣ם לְזִכָּר֔וֹן וְחַגֹּתֶ֥ם אֹת֛וֹ
חַ֖ג לַיהוָ֑ה לְדֹרֹֽתֵיכֶ֥ם חֻקַּת־עוֹלָ֖ם
תְּחָגֻּֽהוּ׃ שִׁבְעַ֣ת יָמִ֗ים מַצּוֹת֙ תֹּאכֵ֔לוּ
אַךְ־בַּיּ֣וֹם הָרִאשׁ֗וֹן תַּשְׁבִּ֤יתוּ שְׂאֹר֙
מִבָּתֵּיכֶ֔ם כִּ֣י כָל־אֹכֵ֔ל חָמֵ֖ץ וְנִכְרְתָ֣ה
הַנֶּ֣פֶשׁ הַ֠הִוא מִיִּשְׂרָאֵ֨ל מִיּ֤וֹם
הָרִאשׁוֹן֙ עַד־י֣וֹם הַשְּׁבִיעִ֔י׃ וּבַיּ֣וֹם
הָרִאשׁ֔וֹן מִקְרָא־קֹ֖דֶשׁ וּבַיּ֣וֹם
הַשְּׁבִיעִ֑י מִקְרָא־קֹ֣דֶשׁ יִהְיֶ֤ה לָכֶם֙
כָּל־מְלָאכָ֣ה לֹא־יֵעָשֶׂ֣ה בָהֶ֔ם אַ֚ךְ
אֲשֶׁ֣ר יֵאָכֵ֣ל לְכָל־נֶ֔פֶשׁ הוּא֙ לְבַדּ֣וֹ
יֵעָשֶׂ֖ה לָכֶ֑ם וּשְׁמַרְתֶּ֣ם אֶת־הַמַּצּ֗וֹת
כִּי֩ בְּעֶ֨צֶם הַיּ֤וֹם הַזֶּה֙ הוֹצֵ֣אתִי אֶת־
צִבְאוֹתֵיכֶ֔ם מֵאֶ֖רֶץ מִצְרָ֑יִם וּשְׁמַרְתֶּ֣ם
אֶת־הַיּ֤וֹם הַזֶּה֙ לְדֹרֹתֵיכֶ֔ם חֻקַּ֥ת עוֹלָ֖ם׃
בַּחֹ֣דֶשׁ הָרִאשׁ֗וֹן בְּאַרְבָּעָ֤ה עָשָׂר֙ יוֹם֙ לַחֹ֔דֶשׁ
בָּעֶ֖רֶב תֹּאכְל֣וּ מַצּ֑וֹת עַד֩ י֨וֹם
הָאֶחָ֤ד וְעֶשְׂרִים֙ לַחֹ֔דֶשׁ בָּעָ֑רֶב׃ שִׁבְעַ֣ת
יָמִ֗ים שְׂאֹ֛ר לֹ֥א יִמָּצֵ֖א בְּבָתֵּיכֶ֑ם כִּ֣י
כָל־אֹכֵ֣ל מְחֻמֶּ֔צֶת וְנִכְרְתָ֣ה הַנֶּ֣פֶשׁ
הַ֠הִוא מֵעֲדַ֨ת יִשְׂרָאֵ֜ל גֵּ֤ר

'pecus:'& in cunctis'dís
begypti'faciam ooooooo
hudicia:'ego'm dominus.
"Erit aũt'ſanguis'vobis
'in ſignum'in'edibus in
'quibus"eritis: ooooooo
'& videbo'ſanguinẽ:'&
transibo'vos: ooooooooo
'nec'erit'in vobis'pla
ga'díſperdens: ooooooo
'qñ pcuſſero'terrã'egy
pti.'Habebitis aũt'huc
'diem'in monimẽtũ:'&
celebrabitis'eum ooooo
'ſolẽne'dño'in gñatiõi
bus vẽis'cultu'ſempiter
no.'Septẽ'diebus'azy
ma'comedetis. ooooooo
'In die'primo'non erit
'fermentum ooooooooo
'in domibus vẽis.'Qui
cunq;'comederit'fermẽ
tũ:'pibit'aia'illa'de iſra
el'a'primo'die ooooooo
'vſq; ad'diem'septimũ.
'Dies ooooooooooooo
'prima erit'ſcta ac'ſolẽ
nis:'& dies ooooooooo
'ſeptima eadẽ'feſtiuitate
venerabilis. ooooooo ooo
'Nihil'operis'facietis'q
eis:'exceptis ooooooooo
'his que'ad veſcendum
pertinent? ooooooooo
'& obſeruabitis'azyma.
ooooooooo ooooooooo
'In eadẽ enim'ipſa'die
'educam ooooooooooo
'exercitũ vẽm'de terra
'egypti:'& cuſtodietis
'diem'iſtũ'in generatio
nes veſtras'ritu'ppetuo
'Primo menſe' quarta
'decima'die'mẽſis ooo
'ad veſperã'comedetis
'azyma'vſq; ad'diẽ'vi
ceſimã'primã ciuſdẽ'mẽ
ſis'ad veſperam.'Septẽ
'diebus'fermẽtatũ'non
'inuenietur'in domibus
vẽis.'Quicomederit'fer
mentatum:'peribit'aia
'eius'de cetu'iſrael tam
'de aduenis q̃ ooooooo

pecus: et in oib' dñs egyptios fa-
κήνους, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν αἰγυπτίων ποιή-
cia vltione. ego dñs. et erit ſanguis vob
σω τὴν ἐκδίκησιν. ἐγὼ κύριος. καὶ ἔσται τὸ αἷμα ὑμῖν
in ſigno in domib' in db' vos eritis illic:
ἐν σημείῳ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν, ἐν αἷς ὑμεῖς ἔσεσθε ἐκεῖ,
et videbo ſanguinẽ: et protegã vos: et nõ erit
καὶ ὄψομαι τὸ αἷμα, καὶ σκεπάσω ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἔσται
in vobis plaga vt deleamini: qñ pcuſſero in tra
ἐν ὑμῖν πληγὴ τοῦ ἐκτριβῆναι, ὅταν παίω ἐν γῇ
egypti. et erit dies hec vobis in memoriale:
Αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἡμέρα αὕτη ὑμῖν εἰς μνημόσυνον,
et celebrabitis eã feſtũ dño in generatiões vſas:
καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν κυρίῳ εἰς γενεὰς ὑμῶν,
legitimũ ſẽpiternũ. celebrate eã ſeptẽ dies. azyma
νόμιμον αἰώνιον. ἑορτάσατε αὐτὴν ἑπτὰ ἡμέρας. ἄζυμα
comedetis. ab die prima expelletis
φάγεσθε. ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἀφανιεῖτε
fermẽtũ ex domib' vẽis. dies q̃ comederit fermẽtũ: pi
ζύμην ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν. πᾶς ὃς ἂν φάγῃ ζύμην, ἐξολο
bit aia illa ex iſrael: a' die
θρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ Ἰσραήλ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας
prima vſq; ad diem ſeptimã. et dies
πρώτης ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἑβδόμης. καὶ ἡμέρα ἡ
prima vocabitur ſancta. et dies ſeptia vocata
πρώτη κεκλήσεται ἁγία. καὶ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ
ſancta erit vobis. oẽ opus ſeruile nõ facietis
ἁγία ἔσται ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε
in eis: preter q̃ fient oi aĩe:
ἐν αὐταῖς, πλὴν ὅσα ποιηθήσεται πάσῃ ψυχῇ,
hoc ſolũ fiet vobis. et cuſtodietis
τοῦτο μόνον ποιηθήσεται ὑμῖν. καὶ φυλάξασθε τὴν
mandatũ hoc. in. n. hac die edu
ἐντολὴν ταύτην. ἐν γὰρ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξή-
cã exercitũ vẽm ex tra egypti. et facie
ξω τὴν δύναμιν ὑμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ποι
tis diem hanc in gnatiões vſas legi
ήσετε τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς γενεὰς ὑμῶν νόμι
timũ ſẽpiternũ. incipiẽte quarta decima
μον αἰῶνιον. ἐνάρχεσθε τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ
die mẽſis primi a veſpera eome
ἡμέρα τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἀφ' ἑσπέρας ἔδε
detis azyma vſq; ad diẽ vnã et vigeſimã mẽ
σθε ἄζυμα ἕως ἡμέρας μιᾶς καὶ εἰκάδος τοῦ μη
ſis: vſq; ad veſperã. ſeptẽ dies fermẽtũ nõ inueni
νός, ἕως ἑσπέρας. ἑπτὰ ἡμέρας ζύμη οὐχ εὑρεθήσε
tur in domib' vẽis. oĩs q̃ comederit fermẽta
ται ἐν ταῖς οἰκίαις ὑμῶν. πᾶς ὃς ἂν φάγῃ ζύμω
tũ: peribit aia illa ex cõgregatiõe
τόν, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ συναγωγῆς
iſrael in qz aduenis et in
Ἰσραήλ, ἐντετοῖς γειόραις καὶ ἐν τοῖς

Leui. 23.a. Hiſtori. 26.c.

C

D

וּבְאַרְצְכֶ֖ם לֹ֣א תֹאכֵֽלוּ׃ כָּל־מַחֲמֶ֣צֶת לֹ֣א
תֹאכֵ֑לוּ בְּכֹ֖ל מוֹשְׁבֹתֵיכֶ֥ם תֹּאכְל֖וּ
מַצּֽוֹת׃ וַיִּקְרָ֣א מֹשֶׁ֔ה לְכֹ֖ל זִקְנֵ֣י
יִשְׂרָאֵ֑ל וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם מְשְׁכ֤וּ וְקְחוּ־
לָכֶם֙ צֹ֔אן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶ֖ם וְשַׁחֲט֥וּ
הַפָּֽסַח׃ וּלְקַחְתֶּ֣ם אֲגֻדַּ֣ת אֵזוֹב֮ וּטְבַלְתֶּם֒
בַּדָּ֣ם אֲשֶׁ֣ר בַּסַּ֔ף וְהִגַּעְתֶּ֣ם אֶל־
הַמַּשְׁקוֹף֮ וְאֶל־שְׁתֵּ֣י הַמְּזוּזֹת֒ מִן־
הַדָּ֣ם אֲשֶׁ֣ר בַּסַּ֔ף וְאַתֶּ֗ם לֹ֤א תֵצְאוּ֙
אִ֣ישׁ מִפֶּ֔תַח בֵּיתוֹ֖ עַד־בֹּֽקֶר׃
וְעָבַ֤ר יְהוָה֙ לִנְגֹּ֔ף אֶת־מִצְרַ֖יִם
וְרָאָ֣ה אֶת־הַדָּ֗ם עַל־הַמַּשְׁקוֹף֙ וְעַל
שְׁתֵּ֣י הַמְּזוּזֹ֔ת וּפָסַ֤ח יְהוָה֙ עַל־
הַפֶּ֔תַח וְלֹא־יִתֵּ֥ן הַמַּשְׁחִ֖ית לָבֹ֣א אֶל־
בָּתֵּיכֶ֑ם לִנְגֹּֽף׃ וּשְׁמַרְתֶּ֥ם אֶת־הַדָּבָ֖ר
הַזֶּ֥ה לְחָק־לְךָ֖ וּלְבָנֶ֥יךָ עַד־
עוֹלָֽם׃ וְהָיָ֗ה כִּֽי־תָבֹ֙אוּ֙ אֶל־הָאָ֔רֶץ
אֲשֶׁ֨ר יִתֵּ֧ן יְהוָ֛ה לָכֶ֖ם כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֑ר
וּשְׁמַרְתֶּ֖ם אֶת־הָעֲבֹדָ֥ה הַזֹּֽאת׃ וְהָיָ֕ה
כִּֽי־יֹאמְר֥וּ אֲלֵיכֶ֖ם בְּנֵיכֶ֑ם מָ֚ה
הָעֲבֹדָ֣ה הַזֹּ֔את לָכֶ֖ם׃ וַאֲמַרְתֶּ֗ם זֶ֚בַח
פֶּ֣סַח הוּא֮ לַיהוָה֒ אֲשֶׁ֣ר פָּסַ֗ח עַל־
בָּתֵּי֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בְּנָגְפּ֥וֹ אֶת־מִצְרַ֖יִם
וְאֶת־בָּתֵּ֣ינוּ הִצִּ֑יל וַיִּקֹּ֥ד הָעָ֖ם וַיִּשְׁתָּֽחֲווּ׃
וַיֵּלְכ֗וּ וַיַּעֲשׂ֤וּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵל֙ כַּאֲשֶׁ֣ר
צִוָּ֣ה יְהוָ֔ה אֶת־מֹשֶׁ֖ה וְאַהֲרֹ֑ן

indigenis terre. oẽ fermẽtatũ nõ comedetis. in
αὐτοχθόσι τῆς γῆς. πᾶν ζυμωτὸν οὐκ ἔδεσθε. ἐν
oi habitaculo vſo comedetis azyma. vocauit
παντὶ κατοικητηρίῳ ὑμῶν ἔδεσθε ἄζυμα. ἐκάλεσε
at moyſes oẽm ſenatũ iſrael: et di
δὲ μωυσῆς πᾶσαν τὴν γερουσίαν Ἰσραήλ, καὶ εἶ
rit ad eos: euntes accipite vobis ipsis
πε πρὸς αὐτούς, ἀπελθόντες λάβετε ὑμῖν αὐτοῖς
agnũ p cognationes vſas: et ſacrificate
πρόβατον κατὰ συγγενείας ὑμῶν, καὶ θύσατε τὸ
pascha. accipietis aũt faſciculũ hyſſopi: et tingen
πάσχα. λήψεσθε δὲ δέσμην ὑσσώπου, καὶ βάψαν
tes ex ſanguine qui apud tamiã: et tan
τες ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ παρὰ τὴν θύραν, καὶ θί
getis limẽ: et vtroq; poſtes a
ξετε τῆς φλιᾶς, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν ἀπὸ
ſanguine qui apud tamiã. vos aũt nõ egredie
τοῦ αἵματος τοῦ παρὰ τὴν θύραν. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξελεύ
mini vnuſq;q; tamiã domus ſue vſq; ad mãe:
σεσθε ἕκαστος τὴν θύραν τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἕως πρωΐ,
et transibit dñs ad ptutiẽdũ egyptios
καὶ παρελεύσεται κύριος πατάξαι τοὺς αἰγυπτίους,
et videbit ſanguinẽ in limine: & ſup vtroq;
καὶ ὄψεται τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς φλιᾶς, καὶ ἐπ' ἀμφοτέ
poſtes. et trãſibit dñs
ρων τῶν σταθμῶν. καὶ παρελεύσεται κύριος τὴν
tamiã: et nõ ſinet exterminatorẽ ingre
θύραν, καὶ οὐκ ἀφήσει τὸν ἀλοθρεύοντα εἰσελ
di in domos vſas ad ptutiẽdũ. et ſerua
θεῖν εἰς τὰς οἰκίας ὑμῶν πατάξαι. καὶ φυλάξε
bitis verbũ hoc legitimũ tibi: et
σθε τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ νόμιμον σεαυτῷ, καὶ
filijs tuis vſq; ad ſcũm. ſi aũt ingreſſi fuerritis i
τοῖς υἱοῖς σου ἕως αἰῶνος. ἐὰν δὲ εἰσέλθητε εἰς
tra: quã dederit dñs vobis ſicut locu
τὴν γῆν, ἣν ἂν δῷ κύριος ὑμῖν καθότι ἐλάλη
eſt: ſeruabitis cultũ hſic. et erit
σε, φυλάξεσθε τὴν λατρείαν ταύτην. καὶ ἔσται
ſi dixerit ad vos filij vſi q̃ cultus
ἐὰν εἴπωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν τίς ἡ λατρεία
hic: et dicetis eis. victima paſcha hoc do
αὕτη; καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς, θυσία τὸ πάσχα τοῦτο κυ
mino: q̃ proterit domos filiorũ iſrael
ρίῳ, ὃς ἐσκέπασε τοὺς οἴκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
in egypto: qñ pcuſſit egyptios:
ἐν Αἰγύπτῳ, ἡνίκα ἐπάταξε τοὺς Αἰγυπτίους,
et nos nras liberauit. et icuruat' popul'
τοὺς δὲ οἴκους ἡμῶν ἐῤῥύσατο. καὶ κύψας ὁ λαὸς
adorauit. & cuntes fecerũt filij
προσεκύνησε. καὶ ἀπελθόντες ἐποίησαν οἱ υἱοὶ
iſrael ſicut precepit dñs moyſi et
Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ καὶ
aaron:
ἀαρών,

E

indigenis tre. oẽ fermẽtatũ nõ comedetis. in
αὐτόχθοσι τῆς γῆς. πᾶν ζυμωτὸν οὐκ ἔδεσθε. ἐν
oi habitaculo vſo comedetis azyma. vocauit
παντὶ κατοικητηρίῳ ὑμῶν ἔδεσθε ἄζυμα. ἐκάλεσε
at moyſes oẽm ſenatũ iſrael: et di
δὲ μωυσῆς πᾶσαν τὴν γερουσίαν Ἰσραήλ, καὶ εἶ
rit ad eos: euntes accipite vobis ipsis
πε πρὸς αὐτούς, ἀπελθόντες λάβετε ὑμῖν αὐτοῖς
agnũ p cognationes vſas: et ſacrificate
πρόβατον κατὰ συγγενείας ὑμῶν, καὶ θύσατε τὸ
pascha. accipietis aũt faſciculũ hyſſopi: et tingen
πάσχα. λήψεσθε δὲ δέσμην ὑσσώπου, καὶ βάψαν
tes ex ſanguine qui apud tamiã: et tan
τες ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ παρὰ τὴν θύραν, καὶ θί
getis limẽ: et vtroq; poſtes a
ξετε τῆς φλιᾶς, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν ἀπὸ
ſanguine qui apud tamiã. vos aũt nõ egredie
τοῦ αἵματος τοῦ παρὰ τὴν θύραν. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξελεύ
mini vnuſq;q; tamiã domus ſue vſq; ad mãe:
σεσθε ἕκαστος τὴν θύραν τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἕως πρωΐ,
et transibit dñs ad ptutiẽdũ egyptios
καὶ παρελεύσεται κύριος πατάξαι τοὺς αἰγυπτίους,
et videbit ſanguinẽ in limine: & ſup vtroq;
καὶ ὄψεται τὸ αἷμα ἐπὶ τῆς φλιᾶς, καὶ ἐπ' ἀμφοτέ
poſtes. et trãſibit dñs
ρων τῶν σταθμῶν. καὶ παρελεύσεται κύριος τὴν
tamiã: et nõ ſinet exterminatorẽ ingre
θύραν, καὶ οὐκ ἀφήσει τὸν ἀλοθρεύοντα εἰσελ
di in domos vſas ad ptutiẽdũ. et ſerua
θεῖν εἰς τὰς οἰκίας ὑμῶν πατάξαι. καὶ φυλάξε
bitis verbũ hoc legitimũ tibi: et
σθε τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ νόμιμον σεαυτῷ, καὶ
filijs tuis vſq; ad ſcũm. ſi aũt ingreſſi fuerritis i
τοῖς υἱοῖς σου ἕως αἰῶνος. ἐὰν δὲ εἰσέλθητε εἰς
tra: quã dederit dñs vobis ſicut locu
τὴν γῆν, ἣν ἂν δῷ κύριος ὑμῖν καθότι ἐλάλη
eſt: ſeruabitis cultũ hſic. et erit
σε, φυλάξεσθε τὴν λατρείαν ταύτην. καὶ ἔσται
ſi dixerit ad vos filij vſi q̃ cultus
ἐὰν εἴπωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν τίς ἡ λατρεία
hic: et dicetis eis. victima paſcha hoc do
αὕτη; καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς, θυσία τὸ πάσχα τοῦτο κυ
mino: q̃ proterit domos filiorũ iſrael
ρίῳ, ὃς ἐσκέπασε τοὺς οἴκους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
in egypto: qñ pcuſſit egyptios:
ἐν Αἰγύπτῳ, ἡνίκα ἐπάταξε τοὺς Αἰγυπτίους,
et nos nras liberauit. et icuruat' popul'
τοὺς δὲ οἴκους ἡμῶν ἐῤῥύσατο. καὶ κύψας ὁ λαὸς
adorauit. & cuntes fecerũt filij
προσεκύνησε. καὶ ἀπελθόντες ἐποίησαν οἱ υἱοὶ
iſrael ſicut precepit dñs moyſi et
Ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ καὶ
aaron:
ἀαρών,

וּבְאַרְצְכֶ֖ם לֹ֣א תֹאכֵֽלוּ׃ כָּל־מַחֲמֶ֣צֶת לֹ֣א
תֹאכֵ֑לוּ בְּכֹ֖ל מוֹשְׁבֹתֵיכֶ֥ם תֹּאכְל֖וּ
מַצּֽוֹת׃ וַיִּקְרָ֣א מֹשֶׁ֔ה לְכֹ֖ל זִקְנֵ֣י
יִשְׂרָאֵ֑ל וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם מְשְׁכ֤וּ וְקְחוּ־
לָכֶם֙ צֹ֔אן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶ֖ם וְשַׁחֲט֥וּ
הַפָּֽסַח׃ וּלְקַחְתֶּ֣ם אֲגֻדַּ֣ת אֵזוֹב֮ וּטְבַלְתֶּם֒
בַּדָּ֣ם אֲשֶׁ֣ר בַּסַּ֔ף וְהִגַּעְתֶּ֣ם אֶל־
הַמַּשְׁקוֹף֮ וְאֶל־שְׁתֵּ֣י הַמְּזוּזֹת֒ מִן־
הַדָּ֣ם אֲשֶׁ֣ר בַּסַּ֔ף וְאַתֶּ֗ם לֹ֤א תֵצְאוּ֙
אִ֣ישׁ מִפֶּ֔תַח בֵּיתוֹ֖ עַד־בֹּֽקֶר׃
וְעָבַ֤ר יְהוָה֙ לִנְגֹּ֔ף אֶת־מִצְרַ֖יִם
וְרָאָ֣ה אֶת־הַדָּ֗ם עַל־הַמַּשְׁקוֹף֙ וְעַל
שְׁתֵּ֣י הַמְּזוּזֹ֔ת וּפָסַ֤ח יְהוָה֙ עַל־
הַפֶּ֔תַח וְלֹא־יִתֵּ֥ן הַמַּשְׁחִ֖ית לָבֹ֣א אֶל־
בָּתֵּיכֶ֑ם לִנְגֹּֽף׃ וּשְׁמַרְתֶּ֥ם אֶת־הַדָּבָ֖ר
הַזֶּ֥ה לְחָק־לְךָ֖ וּלְבָנֶ֥יךָ עַד־
עוֹלָֽם׃ וְהָיָ֗ה כִּֽי־תָבֹ֙אוּ֙ אֶל־הָאָ֔רֶץ
אֲשֶׁ֨ר יִתֵּ֧ן יְהוָ֛ה לָכֶ֖ם כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֑ר
וּשְׁמַרְתֶּ֖ם אֶת־הָעֲבֹדָ֥ה הַזֹּֽאת׃ וְהָיָ֕ה
כִּֽי־יֹאמְר֥וּ אֲלֵיכֶ֖ם בְּנֵיכֶ֑ם מָ֚ה
הָעֲבֹדָ֣ה הַזֹּ֔את לָכֶ֖ם׃ וַאֲמַרְתֶּ֗ם זֶ֚בַח
פֶּ֣סַח הוּא֮ לַיהוָה֒ אֲשֶׁ֣ר פָּסַ֗ח עַל־
בָּתֵּי֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בְּנָגְפּ֥וֹ אֶת־מִצְרַ֖יִם
וְאֶת־בָּתֵּ֣ינוּ הִצִּ֑יל וַיִּקֹּ֥ד הָעָ֖ם וַיִּשְׁתָּֽחֲווּ׃
וַיֵּלְכ֗וּ וַיַּעֲשׂ֤וּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵל֙ כַּאֲשֶׁ֣ר
צִוָּ֣ה יְהוָ֔ה אֶת־מֹשֶׁ֖ה וְאַהֲרֹ֑ן

וּבְאַרְעֲכוֹן לָא תֵּיכְלוּן פַּטִּיר כָּל מַחְמְעָא לָא תֵּיכְלוּן בְּכָל מְתַבְּנֵיכוֹן תֵּיכְלוּן פִּטִּירִין וּקְרָא מֹשֶׁה
לְכָל סָבֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן אִתְנַגְּדוּ וְסִבוּ לְכוֹן מִמְּנֵי עֲנָא לְזַרְעֲיָתְכוֹן וְלוּסוּ פִּסְחָא׃
תְּסְבוּן אֲסָרַת אֵזוֹבָא וְתִטְבְּלוּן בְּדְמָא דִּי בְּמָנָא וְתִדְּנוּן לְשַׁקְפָּא וְלִתְרֵין סַפָּיָא מִן
דְּמָא דִּי בְּמָנָא וְאַתּוּן לָא תִּפְקוּן אִינָשׁ מִתְּרָע בֵּיתֵיהּ עַד צַפְרָא ׃וְאִתְגְּלֵי יְיָ לְמִמְחֵי
יָת מִצְרָאֵי וְיֶחֱזֵי יָת דְּמָא עַל שִׁקְפָּא וְעַל תַּרְתֵּין סַפָּיָא וְיֶחוּס יְיָ עַל תַּרְעָא וְלָא
יִשְׁבּוֹק לְמֵיתֵי לְגוֹ בָתֵּיכוֹן לְמִמְחֵי ׃וְתִטְּרוּן יָת פִּתְגָמָא הָדֵין לִקְיָם לָךְ וּלְבָנָיךְ עַד
עָלְמָא ׃וִיהֵי אֲרֵי תֵּיעֲלוֹן לְאַרְעָא דְּיִתֶּן יְיָ לְכוֹן כְּמָא דְּמַלֵּיל וְתִטְּרוּן יָת פּוּלְחָנָא
הָדָא ׃וִיהֵי אֲרֵי תֵּימְרוּן לְכוֹן בְּנֵיכוֹן מָה פּוּלְחָנָא הָדָא לְכוֹן ׃וְתֵימְרוּן דִּבְחָא הוּא קֳדָם
יְיָ דְּחָס עַל בָּתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִמְחֵיהּ יָת מִצְרָאֵי וְיָת בָּתֵּינָא שֵׁיזִיב וּקְרַע עַמָּא
וְסָגִידוּ ׃וַאֲזָלוּ וַעֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן

וּבְאַרְעֲכוֹן לָא תֵּיכְלוּן פַּטִּיר כָּל מַחְמְעָא לָא תֵּיכְלוּן בְּכָל מְתַבְּנֵיכוֹן תֵּיכְלוּן פִּטִּירִין וּקְרָא מֹשֶׁה
לְכָל סָבֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לְהוֹן אִתְנַגְּדוּ וְסִבוּ לְכוֹן מִמְּנֵי עֲנָא לְזַרְעֲיָתְכוֹן וְלוּסוּ פִּסְחָא׃
תְּסְבוּן אֲסָרַת אֵזוֹבָא וְתִטְבְּלוּן בְּדְמָא דִּי בְּמָנָא וְתִדְּנוּן לְשַׁקְפָּא וְלִתְרֵין סַפָּיָא מִן
דְּמָא דִּי בְּמָנָא וְאַתּוּן לָא תִּפְקוּן אִינָשׁ מִתְּרָע בֵּיתֵיהּ עַד צַפְרָא ׃וְאִתְגְּלֵי יְיָ לְמִמְחֵי
יָת מִצְרָאֵי וְיֶחֱזֵי יָת דְּמָא עַל שִׁקְפָּא וְעַל תַּרְתֵּין סַפָּיָא וְיֶחוּס יְיָ עַל תַּרְעָא וְלָא
יִשְׁבּוֹק לְמֵיתֵי לְגוֹ בָתֵּיכוֹן לְמִמְחֵי ׃וְתִטְּרוּן יָת פִּתְגָמָא הָדֵין לִקְיָם לָךְ וּלְבָנָיךְ עַד
עָלְמָא ׃וִיהֵי אֲרֵי תֵּיעֲלוֹן לְאַרְעָא דְּיִתֶּן יְיָ לְכוֹן כְּמָא דְּמַלֵּיל וְתִטְּרוּן יָת פּוּלְחָנָא
הָדָא ׃וִיהֵי אֲרֵי תֵּימְרוּן לְכוֹן בְּנֵיכוֹן מָה פּוּלְחָנָא הָדָא לְכוֹן ׃וְתֵימְרוּן דִּבְחָא הוּא קֳדָם
יְיָ דְּחָס עַל בָּתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִמְחֵיהּ יָת מִצְרָאֵי וְיָת בָּתֵּינָא שֵׁיזִיב וּקְרַע עַמָּא
וְסָגִידוּ ׃וַאֲזָלוּ וַעֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן

Pũtiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina.	Trãsla. Chal.
	כֵּן עָשׂוּ׃ וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה יְהוָה			Factũ ẽ at noctis medio percussit dominus	sic fecerũt. factũ ẽ ät media nocte: et	כֵּן עֲבַדוּ וַהֲוָה בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וַיְיָ קְטַל כָּל בּוכְרָא בְּאַרְעָא
	הִכָּה כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם			omne primogenitum in terra egypti: a primogenito pharaonis qui sedebat in solio eius usq; ad primogenitũ captiue q erat in carcere: & oẽ primogenitũ iumentorum. Surrexit pharao nocte & omis seruus eius & oẽs egyptus: & ortus ẽ clamor magnus in egypto. nec ẽ domus in qua non esset mortuus.	ὅτω ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ αἰγύπτου, ἐκτὸς πρωτοτόκου φαραὼ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἕως ὡς πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	Pro. 77. Sap. 18. F
	בְּכוֹר הַשֹּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכֹל			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	עֲבָדָיו וְכָל מִצְרַיִם וַתְּהִי צְעָקָה גְדֹלָה בְּמִצְרָיִם כִּי אֵין בַּיִת			Surrexit pharao nocte & omis seruus eius & oẽs egyptus: & ortus ẽ clamor magnus in egypto. nec ẽ domus in qua non esset mortuus. et vocauit moysen & aaron nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	אֲשֶׁר אֵין שָׁם מֵת׃ וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְאוּ			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	מִתּוֹךְ עַמִּי גַּם אַתֶּם גַּם בְּנֵי			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ אֶת יְהוָה כְּדַבֶּרְכֶם			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	כִּדְבַרְכֶם גַּם צֹאנְכֶם גַּם בְּקַרְכֶם			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	וּבָרַכְתֶּם גַּם אֹתִי׃ וְתֶחֱזַק מִצְרַיִם עַל הָעָם			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	לְשַׁלְּחָם מִן הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	כֻּלָּנוּ מֵתִים׃ וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת בְּצֵקוֹ			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	טֶרֶם יֶחְמָץ מִשְׁאֲרֹתָם צְרֻרֹת			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	בְּשִׂמְלֹתָם עַל שִׁכְמָם׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	עָשׂוּ כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיִּשְׁאֲלוּ			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	מִמִּצְרַיִם כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	וְשִׂמְלֹת׃ וַיהוָה נָתַן אֶת חֵן הָעָם			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיְשַׁאִלוּם וַיְנַצְּלוּ			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	אֶת מִצְרָיִם׃ וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	מֵרַעְמְסֵס סְכֹתָה כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	רַגְלִי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף׃ וְגַם עֵרֶב			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς· καὶ ἐκάλεσε	
	רַב עָלָה אִתָּם וְצֹאן וּבָקָר מִקְנֶה			Vocatisq; pharao moyse & aaro nocte & ait. Surgite: egredimini de medio populi mei tam vos q filij israel: & ite seruite domino sicut dicebatis. Oues quoq; vestras & boues assumite: sicut loquebamini: & ite orate etiã pro me. Prolesq; egypti super populũ vt cito mitterent eos de terra: quia dixerũt omes nos mortui sumus. Tulitq; populus massam suã antequ fermẽtaret: ligata in palliis suis & sup humeros suos. Fecerũtq; filij israel sicut preceperat dominus moysi: & petierũt ab egyptijs vasa aurea & vestes. Dñs aũt dedit populo gratiã in oculis egyptiorum: & cõmodauerũt eis: & vacuos reliquerunt egyptios. Profectiq; sunt filij israel de rameses in sochoth: fere sexcẽta millia pediti ptẽr familiã. extranei quoq; multi ascenderũt cũ eis: & oues & boues & pecora multa nimis. Et coxerunt massam	τὸν πρωτότοκον φαραὼ τὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. καὶ ἀνέστη φαραὼ νυκτός, καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐγένετο κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου· οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ᾗ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς·

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם וְלֹא נָחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן יִנָּחֵם הָעָם בִּרְאֹתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיְמָה׃ וַיַּסֵּב אֱלֹהִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם סוּף וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּקַּח משֶׁה אֶת

Prima beb. | Ter. Heb. | Exo. | Ca. xiiij.

עֶצֶם יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם׃ וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר׃ וַיהוָה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה׃ לֹא יָמִישׁ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם וְעַמּוּד הָאֵשׁ לָיְלָה לִפְנֵי הָעָם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל משֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַעַל צְפֹן נֹכַח הֶם תַּחֲנוּ עַל הַיָּם׃ וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר׃ וְחִזַּקְתִּי אֶת לֵב פַּרְעֹה וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל חֵילוֹ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ כֵן׃ וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לֵב פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ׃ וַיֶּאְסֹר אֶת רִכְבּוֹ וְאֶת עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ׃ וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכָל רֶכֶב מִצְרָיִם וְשָׁלִשִׁים עַל כֻּלּוֹ׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת לֵב פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאִים בְּיָד רָמָה׃ וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂיגוּ אֹתָם חֹנִים עַל הַיָּם כָּל סוּס רֶכֶב פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו וְחֵילוֹ עַל פִּי הַחִירֹת לִפְנֵי בַעַל צְפֹן׃ וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל משֶׁה הֲמִבְּלִי אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם לָקַחְתָּנוּ לָמוּת בַּמִּדְבָּר הַזֶּה מַה זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרָיִם׃ הֲלֹא זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְמִצְרַיִם לֵאמֹר חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמֶר משֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תֹסִפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם׃ יְהוָה יִלָּחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל משֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלָי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ׃ וְאַתָּה הָרֵם אֶת מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה׃ וַאֲנִי הִנְנִי מְחַזֵּק אֶת לֵב מִצְרַיִם וְיָבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל חֵילוֹ בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃ וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם׃ וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת הַלָּיְלָה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלָּיְלָה׃ וַיֵּט משֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהוָה אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם׃ וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם׃ וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל סוּס פַּרְעֹה רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל תּוֹךְ הַיָּם׃ וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף יְהוָה אֶל מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן וַיָּהָם אֶת מַחֲנֵה מִצְרָיִם׃ וַיָּסַר אֶת אֹפַן מַרְכְּבֹתָיו וַיְנַהֲגֵהוּ בִכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם נָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלָּחֶם לָהֶם בְּמִצְרַיִם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל משֶׁה נְטֵה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וְיָשֻׁבוּ הַמַּיִם עַל מִצְרַיִם עַל רִכְבּוֹ וְעַל פָּרָשָׁיו׃ וַיֵּט משֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם נָסִים לִקְרָאתוֹ וַיְנַעֵר יְהוָה אֶת מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם׃ וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם וַיְכַסּוּ אֶת הָרֶכֶב וְאֶת הַפָּרָשִׁים לְכֹל חֵיל פַּרְעֹה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא נִשְׁאַר בָּהֶם עַד אֶחָד׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם׃ וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם׃ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת יְהוָה וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָה וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ׃ אָז יָשִׁיר משֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃ עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ׃ יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ׃ מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם סוּף׃ תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ אָבֶן׃ יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי בַכֹּחַ יְמִינְךָ יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב׃ וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ׃ וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ נֵד נֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֵב יָם׃ אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי׃ נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים׃ מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא׃ נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ׃ נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ עַם זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ בְעֻזְּךָ אֶל נְוֵה קָדְשֶׁךָ׃ שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי פְלָשֶׁת׃ אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ כָּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן׃ תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן עַד יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד יַעֲבֹר עַם זוּ קָנִיתָ׃ תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְהוָה מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ׃ יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃ כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם וַיָּשֶׁב יְהוָה עֲלֵהֶם אֶת מֵי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם׃ וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחוֹת אַהֲרֹן אֶת הַתֹּף בְּיָדָהּ וַתֵּצֶאנָה כָל הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלוֹת׃ וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם שִׁירוּ לַיהוָה כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃ וַיַּסַּע משֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מָיִם׃ וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ מָרָה׃ וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל משֶׁה לֵאמֹר מַה נִּשְׁתֶּה׃ וַיִּצְעַק אֶל יְהוָה וַיּוֹרֵהוּ יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רֹפְאֶךָ׃ וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וְשָׁם שְׁנֵים עָשָׂר עֵינוֹת מָיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמָּיִם׃ וַיִּסְעוּ מֵאֵילִם וַיָּבֹא כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר סִין אֲשֶׁר בֵּין אֵילִם וּבֵין סִינָי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּלֹּנוּ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל משֶׁה וְעַל אַהֲרֹן בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי יִתֵּן מוּתֵנוּ בְיַד יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל סִיר הַבָּשָׂר בְּאָכְלֵנוּ לֶחֶם לָשֹׂבַע כִּי הוֹצֵאתֶם אֹתָנוּ אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת כָּל הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעָב׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל משֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם לֹא׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר יְלַקְּטוּ יוֹם יוֹם׃ וַיֹּאמֶר משֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְהוָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי תַלִּינוּ עָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר משֶׁה בְּתֵת יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לָשֹׂבַע בְּשָׁמְעַ יְהוָה אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא עָלֵינוּ תְלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר משֶׁה אֶל אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם׃ וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל משֶׁה לֵאמֹר׃ שָׁמַעְתִּי אֶת תְּלֻנֹּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיְהִי בָּעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטַּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה׃ וַתַּעַל שִׁכְבַת הַטַּל וְהִנֵּה עַל פְּנֵי הַמִּדְבָּר דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר עַל הָאָרֶץ׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מַה הוּא וַיֹּאמֶר משֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לֶאֱכָלָה׃ זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לִקְטוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ עֹמֶר לַגֻּלְגֹּלֶת מִסְפַּר נַפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ לַאֲשֶׁר בְּאָהֳלוֹ תִּקָּחוּ׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט׃ וַיָּמֹדּוּ בָעֹמֶר וְלֹא הֶעְדִּיף הַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִיט לֹא הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לָקָטוּ׃ וַיֹּאמֶר משֶׁה אֵלֵיהֶם אִישׁ אַל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר׃ וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל משֶׁה וַיּוֹתִרוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר וַיָּרָם תּוֹלָעִים וַיִּבְאַשׁ וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם משֶׁה׃ וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַבֹּקֶר בַּבֹּקֶר אִישׁ כְּפִי אָכְלוֹ וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֶר לָאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל נְשִׂיאֵי הָעֵדָה וַיַּגִּדוּ לְמשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת קֹדֶשׁ לַיהוָה מָחָר אֵת אֲשֶׁר תֹּאפُוּ אֵפוּ וְאֶת אֲשֶׁר תְּבַשְּׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת כָּל הָעֹדֵף הַנִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד בֹּקֶר׃ וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ עַד בֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה משֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרִמָּה לֹא הָיְתָה בּוֹ׃ וַיֹּאמֶר משֶׁה אִכְלֻהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֻהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לֹא יִהְיֶה בּוֹ׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן הָעָם לִלְקֹט וְלֹא מָצָאוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל משֶׁה עַד אָנָה מֵאַנְתֶּם לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתָי׃ רְאוּ כִּי יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי׃ וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי׃ וַיִּקְרְאוּ בֵית יִשְׂרָאֵל אֶת שְׁמוֹ מָן וְהוּא כְּזֶרַע גַּד לָבָן וְטַעְמוֹ כְּצַפִּיחִת בִּדְבָשׁ׃ וַיֹּאמֶר משֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מְלֹא הָעֹמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן יִרְאוּ אֶת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר משֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח צִנְצֶנֶת אַחַת וְתֶן שָׁמָּה מְלֹא הָעֹמֶר מָן וְהַנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה לְמִשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶל משֶׁה וַיַּנִּחֵהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמָרֶת׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד בֹּאָם אֶל אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת אֶת הַמָּן אָכְלוּ עַד בֹּאָם אֶל קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן׃ וְהָעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא׃ וַיִּסְעוּ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר סִין לְמַסְעֵיהֶם עַל פִּי יְהוָה וַיַּחֲנוּ בִּרְפִידִם וְאֵין מַיִם לָשְׁתּוֹת הָעָם׃ וַיָּרֶב הָעָם עִם משֶׁה וַיֹּאמְרוּ תְּנוּ לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר לָהֶם משֶׁה מַה תְּרִיבוּן עִמָּדִי מַה תְּנַסּוּן אֶת יְהוָה׃ וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיָּלֶן הָעָם עַל משֶׁה וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לַהֲמִתִי אֹתִי וְאֶת בָּנַי וְאֶת מִקְנַי בַּצָּמָא׃ וַיִּצְעַק משֶׁה אֶל יְהוָה לֵאמֹר מָה אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט וּסְקָלֻנִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל משֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתְּךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאֹר קַח בְּיָדֶךָ וְהָלָכְתָּ׃ הִנֵּה אָנֹכִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַצּוּר וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן משֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מַסָּה וּמְרִיבָה עַל רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסֹּתָם אֶת יְהוָה לֵאמֹר הֲיֵשׁ יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן׃ וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם׃ וַיֹּאמֶר משֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי׃ וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ משֶׁה לְהִלָּחֶם בַּעֲמָלֵק וּמשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים משֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק׃ וְיְדֵי משֶׁה כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ׃ וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלֵק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חָרֶב׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל משֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר וְשִׂים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי מָחֹה אֶמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם׃ וַיִּבֶן משֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה נִסִּי׃ וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ מִלְחָמָה לַיהוָה בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר׃ וְיִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן חֹתֵן משֶׁה שָׁמַע אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי הוֹצִיא יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃ וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן משֶׁה אֶת צִפֹּרָה אֵשֶׁת משֶׁה אַחַר שִׁלּוּחֶיהָ׃ וְאֶת שְׁנֵי בָנֶיהָ אֲשֶׁר שֵׁם הָאֶחָד גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה׃ וְשֵׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה׃ וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן משֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל משֶׁה אֶל הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר הוּא חֹנֶה שָׁם הַר הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֶל משֶׁה אֲנִי חֹתְנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמָּהּ׃ וַיֵּצֵא משֶׁה לִקְרַאת חֹתְנוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשַּׁק לוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֹהֱלָה׃ וַיְסַפֵּר משֶׁה לְחֹתְנוֹ אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְפַרְעֹה וּלְמִצְרַיִם עַל אֹדוֹת יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאָתַם בַּדֶּרֶךְ וַיַּצִּלֵם יְהוָה׃ וַיִּחַדְּ יִתְרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פַּרְעֹה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת הָעָם מִתַּחַת יַד מִצְרָיִם׃ עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה מִכָּל הָאֱלֹהִים כִּי בַּדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵהֶם׃ וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן משֶׁה עֹלָה וּזְבָחִים לֵאלֹהִים וַיָּבֹא אַהֲרֹן וְכֹל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכָל לֶחֶם עִם חֹתֵן משֶׁה לִפְנֵי הָאֱלֹהִים׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֵּשֶׁב משֶׁה לִשְׁפֹּט אֶת הָעָם וַיַּעֲמֹד הָעָם עַל משֶׁה מִן הַבֹּקֶר עַד הָעָרֶב׃ וַיַּרְא חֹתֵן משֶׁה אֵת כָּל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה לָעָם וַיֹּאמֶר מָה הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לָעָם מַדּוּעַ אַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדֶּךָ וְכָל הָעָם נִצָּב עָלֶיךָ מִן בֹּקֶר עַד עָרֶב׃ וַיֹּאמֶר משֶׁה לְחֹתֵנוֹ כִּי יָבֹא אֵלַי הָעָם לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים׃ כִּי יִהְיֶה לָהֶם דָּבָר בָּא אֵלַי וְשָׁפַטְתִּי בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻ

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xiiii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
	עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם׃			ossa ioseph ꝑ eum: q̃ iuramẽto adiurauit filios israel: dicẽs. Recor dans recordabitur vestri de⁹: et efferetis ossa mea vobiscum hinc. Profectiq̃ sunt de socoth ⁊ castrametati sunt in ethan: quod est in late re deserti. Dñs aũt precedebat eos per diem in colũna nubis: vt pararet eis locuꝫ mansionis in via: ⁊ in nocte in colũna ignis: vt illuminaret eis vt ambula rent die ac nocte. nunq̃ deficiebat colũna nubis per diem neq̃ colũna ignis per noctem coram populo.	ossa ioseph secũ: iuramẽto.n. adiurauit ioseph τὰ ὀστᾶ ἰωσὴφ μεθ' ἑαυτοῦ, ὁτι ὁρκωσας ὡρκισεν ἰωσὴφ τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ. λέγων, ἐπισκοπῇ ἐπισκέψεται ὑμᾶς ὁ θεός· et superetis ossa mea hinc vobiscũ. pfe κὰι συναναβήσετε τὰ ὀστᾶ μου ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν. ἐξέρ cti ãt filij israel ex sochoth: castrametati sũt ραγτες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐκ σοχώθ, ἐστρατοπέδευσαν in ethã circa desertũ. at de⁹ pcedebat eos: die ἐν ὀθὰμ παρὰ τὴν ἔρημον· ὁ δὲ θεὸς ἡγεῖτο αὐτῶν, ἡμέ
	וַיִּסְעוּ מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר׃ וַיהוָה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה׃ לֹא יָמִישׁ עַמּוּד הָאֵשׁ לַיְלָה וְעַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם לִפְנֵי הָעָם׃			Profectiq̃ de socot castrametati sunt in ethã in extremis finibus fo litudis. Dñs aũt precede bat eos ad oñendã viã in colũna nubis: & in colũna ignis: ad ostẽdẽdũ eis viã ras, ut ἐν σύλῳ νεφέλης, δεῖξαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, τὴν dẽ nocte: in colũna ignis: ⁊ nõ deficiet colũna at nocte: in colũna ignis: ⁊ οὐκ ἐξέλιτεν ὁ σὺλος νὺκτα, ἐν σύλῳ πυρὸς· καὶ οὐκ nubis die: et colũna ignis noc
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֻׁבוּ וְיַחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן נֹכַח תַּחֲנוּ עַל הַיָּם׃ וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר׃ וְחִזַּקְתִּי אֶת לֵב פַּרְעֹה וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל חֵילוֹ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ כֵן׃ וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּרפֶּךְ לֵבַב פַּרְעֹה וְעַבְדָיו אֶל הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ׃ וַיֶּאְסֹר אֶת רִכְבּוֹ וְאֶת עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ׃ וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם וְשָׁלִשִׁם עַל כֻּלּוֹ׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת לֵב פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאִים בְּיָד רָמָה׃ וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיַּשִּׂיגוּ אֹתָם חֹנִים עַל הַיָּם כָּל סוּס רֶכֶב פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו וְחֵילוֹ עַל פִּי הַחִירֹת לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן׃ וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה הֲמִבְּלִי אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוּת בַּמִּדְבָּר מַה זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרָיִם׃ הֲלֹא זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עָבְדֵ אֶת מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תֹסִפוּ לִרְאֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם׃ יְהוָה יִלָּחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק			ꝑ ſcientq̃ egyptij: quia ego ſum dñs. Fecerũt q̃ ita. Et nunciatum eſt regi egyptiorum q̃ fu giſſet populus: imuta tũq̃ eſt cor pharaonis & ſeruorum eius ſuper populum: & dixerunt. Quid voluimus facere vt dimitteremus iſrael ne ſeruiret nobis? Iunxitq̃ currũ ſuum: & omnẽ populũ ſuũ aſſũ pſit ſecum. Tulitq̃ ſexcentos currus	ἐπιστρέψαντες ἐπὶ τῆς θα σεφῶν· ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θα λάσσης· καὶ ἐρεῖ φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, πλα rant iſti in terra: cõcluſit .n. eos deſer νῶνται οὗτοι ἐν τῇ γῇ· συγκέκλεικε γὰρ αὐτοὺς ἡ ἔρη tũ. ego aũt indurabo cor pharaõis: et pſeq̃ μος· ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν φαραώ, καὶ κατα tur poſt eos: et glorificabor in pharaõe: διώξεται ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν φαραώ, et in oi exercitu eius. ⁊ cognoſcet oẽs καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ. καὶ γνώσονται πάντες οἱ egypti: q̃ ego dñs. et feceſt ſic. et nũ αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγὼ κύριος· καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ ἀ ciatũ ẽ regi egyptiorũ: q̃ fugi νηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν αἰγυπτίων, ὅτι πέφευγεν ὁ populꝰ. ⁊ mutatũ ẽ cor pharaõis: ⁊ ſeruo λαός· καὶ μετεστράφη ἡ καρδία φαραὼ, καὶ τῶν θερά rum eius cõtra ppm. ⁊ dixerũt: q̃d hoc fe πόντων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λαόν· καὶ εἶπαν, τί τοῦτο πε cimus: vt dimitterem⁹ filios israel: ne nõ ποιήκαμεν, τὸ ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ, τοῦ μὴ ſeruirẽt nobis, tunc ite igr pharao currus eius δουλεύειν ἡμῖν· ἐζεύξεν δὴ φαραὼ τὰ ἅρματα αὐτοῦ, ⁊ oẽs populũ ſuũ cõgregauit ſecũ: καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ συνεπήγαγε μεθ' ἑαυτοῦ, et acceꝑit ſexcentos curꝰ electos: καὶ ἔλαβεν ἑξακόσια ἅρματα ἐκλεκτά,
	וְיִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֹּל וּבֵין הַיָּם לִפְנֵי בַּעַל צְפֹן נֹכַח תַּחֲנוּ עַל הַיָּם׃ וְאָמַר פַּרְעֹה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְבֻכִים הֵם בָּאָרֶץ סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר׃ וְחִזַּקְתִּי אֶת לֵב פַּרְעֹה וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וּבְכָל חֵילוֹ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ כֵן׃ וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּרפֶּךְ לֵבַב פַּרְעֹה וְעַבְדָיו אֶל הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי שִׁלַּחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ׃ וַיֶּאְסֹר אֶת רִכְבּוֹ וְאֶת עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ׃ וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם וְשָׁלִשִׁם עַל כֻּלּוֹ׃				

Pritiua chal. — Interp. chal.

Pritiua chal.	Interp. chal.
אָמַר דִּבֵּר	ossa ioseph secum: eo q̃ iuramento adiurasset filios israel: dicens. Recordans recordabitur vestri de⁹: et efferetis ossa mea vobiscum hinc. Profectiq̃ sunt de socoth ⁊ castrametati sunt in ethan: quod est in late re deserti. Dñs aũt precedebat eos per diem in colũna nubis: vt pararet eis locuꝫ mansionis in via: ⁊ in nocte in colũna ignis: vt illuminaret eis vt ambula rent die ac nocte. nunq̃ deficiebat colũna nubis per diem neq̃ colũna ignis per noctem coram populo.
שָׁרָא תִּבֵּר	Loquere cum filijs israel: vt reuertantur ⁊ ca
אָמַר עֲרָבַל	ſtrametẽtur coꝝ phiatroth inter magdalum ⁊ mare
תַּקַּף רְדַף יַתַּר	coram beelſephon: e regione eorũ caſtrametabũtur ſuper mare. Dicetq̃ pharao ſuper filijs iſrael: coar
שָׁרָא תְּנָה	tati ſunt in terra: concluſit eos deſertuꝫ. Et indurabo
עֲשָׂה עֲנַד	cor pharaonis ⁊ perſequetur eos: et glorificabor in
הַכַּף	pharaone ⁊ in oſtẽ exercitu ſuo: ⁊ ſcient egrptij quia
פְּלַח	ego dominus. Fecerunt q̃ ita. Et nunciatum eſt regi egrpti q̃ abiſſet populus: ⁊ cõuerſum eſt cor pharao nis ⁊ ſeruorum eius in populum: ⁊ dixerunt. Quid eſt hoc quod fecimus: vt dimitteremus iſrael: ne ſer uiret nobis? Iunxitq̃ currũ ſuum: ⁊ populum ſuum tulit ſecum. Tulitq̃ ſexcentos currus

Trãsla.Chal.

וְיוֹסֵף עִמֵּיהּ אֲרֵי אוֹמָאָה אוֹמִי יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר מֵדְכָּר דְּכִיר יֵימֵי יַתְכוֹן וְתַסְקוּן יַת גַּרְמַי מָבָּא עִמְּכוֹן: וּנְטָלוּ מִסֻּכּוֹת וּשְׁרוֹ בְּאֵתָם דְּסָטַר מַדְבְּרָא: וַיְיָ מְדַבַּר קֳדָמֵיהוֹן בְּיוֹמָמָא בְּעַמּוּדָא דַעֲנָנָא לְאַלָּשָׁרָיוּתְהוֹן בְּאָרְחָא וְלֵילְיָא בְּעַמּוּדָא דְאִישָׁתָּא לְאַנְהָרָא לְהוֹן לְמֵיהַךְ בְּיוֹמָמָא וְלֵילְיָא: לָא עַדְיָ עַמּוּדָא דַעֲנָנָא בְּיוֹמָמָא וְאַף לָא עַמּוּדָא דְאִישָׁתָא בְּלֵילְיָא קֳדָם עַמָּא: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה

La.xiiij.

לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִתּוּבוּן וְיִשְׁרוֹן קֳדָם פּוּם חִרְתָּא בֵּין מִגְדְּלָא וּבֵין יַמָּא קֳדָם פְּעַל צָפוֹן לְקִבְלֵיהוֹן תִּשְׁרוֹן עַל יַמָּא: וְיֵימַר פַּרְעֹה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲסִירִין הִנּוּן בְּאַרְעָא אֲחַד עֲלֵיהוֹן מַדְבְּרָא: וְאַתְקֵיף יַת לִבָּא דְפַרְעֹה וְיִרְדִּף בָּתְרֵיהוֹן וְאִתְיַקַּר בְּפַרְעֹה וּבְכָל מַשְׁרְיָתֵיהּ וְיִדְּעוּן מִצְרָאֵי אֲרֵי אֲנָא יְיָ וַעֲבָדוּ כֵן: וְאִתְחַוִּא לְמַלְכָּא דְמִצְרַיִם אֲרֵי אָזַל עַמָּא וְאִתְהֲפִךְ לִבָּא דְפַרְעֹה וְעַבְדּוֹהִי לְעַמָּא וַאֲמָרוּ מָה דָּא עֲבַדְנָא אֲרֵי שַׁלַּחְנָא יַת יִשְׂרָאֵל מִפָּלְחָנָא: וְתַקֵּיס יַת רְתִילוֹהִי וְיַת עַמֵּיהּ דָּבַר עִמֵּיהּ: וְדַבַּר שְׁית מְאָה רְתִיכִין

Trãsla.Chal.

בְּחִירָן וְכָל רְתִיכֵי מִצְרָאֵי וְגַבָּרִין מְמַנָּן עַל כּוּלְּהוֹן: וְאִתְקֵיף יְיָ יַת לִבָּא דְפַרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וּרְדַף בָּתַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נַפְקִין בְּרִישׁ גְּלֵי: וּרְדַפוּ מִצְרָאֵי וְאַדְבִּיקוּ יָתְהוֹן חָנָן כַּד סוּסְוָן רְתִיכֵי פַּרְעֹה וּפַרְשׁוֹהִי וְשַׁרְיָתֵיהּ עַל פּוּם חִרְתָּא קֳדָם בְּעֵיל צָפוֹן: וּפַרְעֹה קְרִיב וְזָקְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת עֵינֵיהוֹן וְהָא מִצְרָאֵי נָטְלִין בָּתְרֵיהוֹן וּדְחִילוּ לַחֲדָא וְזָעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ: וַאֲמָרוּ לְמֹשֶׁה הֲמִדְּלֵית קְבִירִין בְּמִצְרַיִם נְסֵבְתָּנָא לְמִמַּת בְּמַדְבְּרָא מָה דָּא עֲבַדְתְּ לָנָא לְאַפָּקוּתָנָא מִמִּצְרָיִם: הֲלָא דֵין פִּתְגָמָא דְמַלֵּילְנָא עִמָּךְ בְּמִצְרַיִם לְמֵימַר פְּסַק מִנָּנָא וּנְפַלְחָ יַת מִצְרָאֵי אֲרֵי טָב לָנָא דְּנִפְלַח יַת מִצְרָאֵי מִדְּנָמוּת בְּמַדְבְּרָא: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא לָא תְּתְחַלוֹן אִתְעַתָּדוּ וְחֲזוֹ יַת פּוּרְקָנָא דְיְיָ דְּהוּא עָבִיד לְכוֹן יוֹמָא דֵין אֲרֵי דְּחִלְתָּא דְמִצְרָאֵי דֵּין דְּחִילְתּוּן עוֹד לָא תוֹסְפוּן לְמֶחֱזֵי יָתְהוֹן עַד עָלְמָא: יְיָ יְגִיחַ קְרָבָא עֲלֵיכוֹן וְאַתּוּן תְּשְׁתְּקוּן: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה מָה דָּא מְצַלֵּי

אֵלָיו דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ׃ | ad me. Loquere filijs israel vt proficiscantur | ad me: loquere filijs israel: τ proficiscan

וְאַתָּה הָרֵם אֶת מַטְּךָ וְנְטֵה אֶת יָדְךָ | Tu aũt tolle virgã tuã | πρός με, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ, καὶ ἀναζευξάτω

וְעַל הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיִבְאוּ בְנֵי | & extende manũ tuam | σαν. καὶ σὺ ἔταρον τὴν ῥάβδον σου, καὶ ἔκτεινον τὴν

יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה׃ וַאֲנִי | sup mare & diuide illud. vt gradiãtur filij israel in medio maris per siccũ. Ego aũt | manũ σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ῥῆξον αὐτήν, καὶ εἰσ-

הִנְנִי מְחַזֵּק אֶת לֵב מִצְרַיִם וְיִבְאוּ | indurabo cor egyptiorũ: vt | πορεύσωνται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς θαλάσσης κα-

אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה וְכָל | persequantur vos: & glorificabor in pharaone: & in omni | σελθέτωσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς μέσον τῆς θαλάσσης κα-

חֵילוֹ בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃ וְיָדְעוּ | exercitu eius & in currib⁹ & in eqtib⁹ illius | ὶ ἐγὼ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν φαρα-

מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּהִכָּבְדִי | Et scient egyptii quia ego sum dñs: cũ glorificatus fuero in pharaone: & in curribus atq; in | ὼ καὶ τὸν ἱππικὸν αὐτοῦ. καὶ γνώσονται πάντες οἱ αἰγύπτιοι, ὅτι ἐγώ

בְּפַרְעֹה בִּרְכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃ וַיִּסַּע | equitibus eius. Tollẽs aũt angelus dei qui præcedebat castra israel: abiit post eos | εἰμι κύριος, ἐνδοξαζόμενου μου ἐν φαραὼ, καὶ ἐν τοῖς ἁρμασι,

מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי | & cũ eo pariter colũna nubis prior a dimittẽs: post tergum stetit iter castra egyptiorum & castra israel. Et erat nubes | καὶ ἐν τοῖς ἱππικοῖς αὐτοῦ. ἐξῆρε δὲ ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ τὸ

מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם | & tenebrosa & illuminãs noctẽ: ita vt | προπορευόμενος τῆς παρεμβολῆς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ,

וַיַּעֲמֹד עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד | ad se inuicem toto no | καὶ ἐπορεύθη ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἔστη ὁ στῦλος τῆς νε-

מֵאַחֲרֵיהֶם׃ וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם | ctis tpe accedere nõ va | φέλης ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔστη ἐκ τῶν ὀπίσω

וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן | lerẽt. Cumq; extẽdisset moyses manũ sup mare: abstulit illud dñs flãte vẽto vehemẽti & vertẽte nocte in siccum. Et diuisaq; est aqua: & ingressi sũt filii israel per medium | εως. τ ingressa ἐ inter castra
ἀνὰ μέσον τῶν παρεμβολῶν τῶν αἰγυπτίων, καὶ ἀναμέσον τῆς παρεμβολῆς τῶν υἱ-
ῶν ἰσραὴλ, καὶ ἦν
σκότος καὶ νεφέλη, καὶ συνετάραξε τὴν παρεμβολὴ-

וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת הַלָּיְלָה וְלֹא קָרַב | siccũ maris. Erat enim aqua quasi murus a dextra eorum & leua. Persequentesq; egyptii ingressi sunt post eos: & omnis equitatus pharaõis currus eius & equites p̃ medium maris. Iamq; aduenerat vigilia matutina: & respicies dñs sup castra egyptiorum per colũnam ignis & nubis interfecit excercitum | castra filiorũ israel:
προτρεχούσης τῆς παρεμβολῆς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ,
et abiit ex retro. sustulit se aũt colũna nu
καὶ ἐπορεύθη ἐκ τῶν ὀπίσθεν. ἐξῆρε δὲ καὶ ὁ στῦλος τῆς νε-
φέλης ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔστη ἐκ τῶν ὀπίσω
εως. τ ingressa ἐ inter castra
ἀνὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τῶν
egyptiorũ: τ inter castra israel: τ ste
αἰγυπτίων, καὶ ἀναμέσον τῆς παρεμβολῆς ἰσρ, καὶ ἦ
τῆ. τ facta: caligo τ tenebre. τ venit
σκοτος. καὶ ἐγένετο γνόφος καὶ σκότος. καὶ διῆλθεν ἡ νύξ. καὶ οὐκ συνῆ-
λθεν

egyptiorũ: τ colligauit aree currus
τῶν αἰγυπτίων, καὶ συνέδησε τοὺς ἄξονας τῶν ἁρμά-
cos: et fregit eos ch. vi. et direxit
των αὐτῶν, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς μετὰ βίας. καὶ ἔπιαν
egypti: fugiam⁹ a facie israel. et .n.
οἱ αἰγύπτιοι, φύγωμεν ἀπὸ προσώπου ἰσραὴλ. ὁ γὰρ
dñs oppugnat pro eis contra nos. & ait dominus ad moysen. Extende
κ̃ς πολεμεῖ ὑπὲρ αὐτῶν τοὺς αἰγυπτίους. εἶπε δὲ κ̃ς
manũ tuã sup ma
πρὸς μωυσῆν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασ-
re: τ reuertatur aqua et cooperiat
σαν, καὶ ἐπιστρεψάτω τὸ ὕδωρ καὶ ἐπικαλυψάτω
egyptios sup eos currus: et sup
τοὺς αἰγυπτίους, ἐπί τε τὰ ἅρματα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀ-
ascensores. extendit ãt moyses manũ sup ma
ναβάτας. ἐξέτεινε δὲ μωυσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλ-
re: τ reuersa ẽ aqua ad ptem ꝑ
λασσαν, καὶ ἀπεκατεστάθη τὸ ὕδωρ πρὸς ἡμέραν ἐπὶ
loca. at egypti: fugierũt ꝑ aquã. et excus
χώρας. οἱ δὲ αἰγύπτιοι ἔφυγον ἐπὶ τὸ ὕδωρ. καὶ ἐξέτι-
sit dñs egyptios in mediũ maris. τ re
ναξεν κ̃ς τοὺς αἰγυπτίους εἰς μέσον τῆς θαλάσσης. καὶ ἐ-
uersa aqua cooperuit currus et
παγασραφὲν τὸ ὕδωρ ἐκάλυψε τὰ ἅρματα καὶ τοὺς
ascensores: et ogm exercitũ pharaõis: q ingres
ἀναβάτας, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν φαραὼ, τῆς εἰσπο-
si fuerãt post eos in mare. et nõ reli
ρευομένους ὀπίσω αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ οὐ κατε-
quit ex eis vlus. at filij israel perrexerũt
λείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδείς. οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν
p siccũ in medio maris. at aqua ei⁹ mu
διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης. τὸ δὲ ὕδωρ αὐτῆς τεί-
ros a dextris & a sinistris. Liberauitq; dñs
χους ἐξ ἀριστερῶν καὶ τείχους ἐξ εὐωνύμων. καὶ ἐρύσατο
dominus israel in die illa de manu egy
κ̃ς τὸν ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χειρὸς τῶν αἰγυ-
ptior. τ vidit israel egyptios mortuos
πτίων. καὶ εἶδεν ἰσραὴλ τοὺς αἰγυπτίους τεθνηκότας
apꝫ lit⁹ maris. et vidit israel
παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. καὶ εἶδεν ἰσραὴλ τὴν
manũ magnã: q fecit dñs egyptijs. ti
μεγάλην, ἃ ἐποίησε κ̃ς τοῖς αἰγυπτίοις. ἐ-
muit ãt ppls dñm: τ crediderãt deo: et
φοβήθη δὲ ὁ λαὸς τὸν κ̃ν, καὶ ἐπίστευσαν τῷ θεῷ, καὶ
moysi seruo eius.
μωυσῆ τῷ θεράποντι αὐτοῦ. Ca. 15.

A Tunc cecinẽt moyses et filij israel cãticũ hoc dño: et dixerũt: cantemꝰ dño: gloriose. n. glorificat̃, & equũ τ ascẽsorẽ deiecit in mare. Fortitudo mea & laus mea dñs: & factus ẽ mihi in salutẽ. Iste deus meus & glorificabo eũ: deus patris mei & exaltabo eũ. Confringens bella dñs nomen illi. Quadrigas pharaonis & exercitum eius proiecit in mari. Electus ternarius descendentes eius operuit eos profundum. Descenderunt in profundum sicut lapis. Dextera tua dñe magnificata est in fortitudine. Dextera tua dñe percussit inimicum. Et in multitudine gloriæ tuæ deposuisti aduersarios tuos. Misisti iram tuam quæ deuorauit eos sicut stipulam. Et in spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ. Stetit fluens aqua sicut in cumulo. Congregatæ sunt abyssi in corde maris. Dixit inimicus persequar & comprehendam. Diuidam spolia implebitur anima mea. Euaginabo gladium meum interficiet eos manus mea. Flauit spiritus tuus & operuit eos mare. Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus. Quis similis tui in fortibus dñe? Quis similis tui magnificus in sanctitate? Horribilis laudabilis & faciens mirabilia. Extendisti manum tuam & deuorauit eos terra. Dux fuisti in misericordia tua populo quem redemisti. Et portasti eum in fortitudine tua ad habitaculum sanctum tuum. Audierunt gentes & irascentur. Dolores obtinuerunt habitatores philistiim. Tunc turbati sunt principes idumeæ. Fortes moabitarum obtinuit tremor. Obriguerunt omnes habitatores chanaan. Irruat super eos formido & pauor. In magnitudine brachij tui fiant immobiles quasi lapis. Donec pertranseat populus tuus dñe. Donec pertranseat populus tuus quem possedisti. Introduces eos & plantabis eos in monte hereditatis tuæ. Firmum habitaculum tuum quod operatus es dñe. Sanctuarium dñe quod firmauerunt manus tuæ. Dñs regnabit in æternum & vltra. Ingressus est enim equus pharaonis cum quadrigis & equitibus eius in mare. Et reduxit super eos dñs aquas maris. Filij aũt israel perrexerunt per siccum in medio maris. Et sumpsit maria prophetissa soror aaron tympanum in manu sua. Egressæ sunt omnes mulieres post eam in tympanis & choris. Et respondebat eis maria. Cantemus domino. Gloriose enim magnificatus est: equũ & ascensorẽ deiecit in mare. Et ait moyses ad israel. Educite de mari rubro & ducite eos in desertum sur. Et ambulauerunt tribus diebus per desertum & non inuenerunt aquam. Et venerunt in mara. Et non poterant bibere aquas de mara quia amarissimæ sunt. Et vocauit nomen loci illius mara. Murmurauit autem populus contra moysen dicens. Quid bibemus? At ille clamauit ad dñm. Et ostendit ei dñs lignum. Quod cum misisset in aquas. Conuersæ sunt aquæ in dulcedinem. Ibi constituit ei præcepta & iudicia. Et ibi tentauit eum. Et dixit. Si audiens audieris dñm deum tuum & quæ placita sunt coram eo feceris. Et auribus percepta mandata eius custodieris. Omnem languorem quem posui in egypto non inducam super te. Ego enim dñs sanator tuus. Et venerunt helim. Vbi erant duodecim fontes aquarum & septuaginta palmæ. Et castrametati sunt ibi super aquas. Et profecti sunt de helim. Et venit omnis multitudo filiorum israel in desertum sin. Quod situm est inter helim & synai. Quintodecimo die mensis secundi postquam egressi sunt de terra egypti. Murmurauit autem omnis multitudo filiorum israel contra moysen & aaron in deserto. Et dixerunt ad eos filij israel. Vtinam mortui essemus per manum dñi in terra egypti quando sedebamus super ollas carnium & comedebamus panes in saturitate. Cur eduxistis nos in desertum istud. Vt omnem multitudinem hanc fame interficiatis. Dixit aũt dñs ad moysen. Ecce ego pluam vobis panes de cœlo. Egrediatur populus & colligat quæ sufficiunt per singulos dies. Vt tentem eum vtrum ambulet in lege mea an non. Sexto aũt die parent quod inferant & sit duplum quam colligere solent per singulos dies. Dixerunt aũt moyses & aaron ad omnes filios israel. Vespere scietis quod dñs eduxerit vos de terra egypti. Et mane videbitis gloriam dñi. Audiuit enim murmurationes vestras contra dñm. Nos aũt quid sumus? Quia murmurationes vestræ non sunt contra nos sed contra dñm. Dixit aũt moyses. Dabit dñs vobis vespere carnes manducare & mane panes in saturitate. Eo quod audierit murmurationes vestras quibus murmurati estis contra eum. Nos aũt quid sumus? Non contra nos murmurationes vestræ sed contra dñm. Dixit aũt moyses ad aaron. Dic vniuersæ congregationi filiorum israel. Accedite coram dño. Audiuit enim murmurationes vestras. Cumq; loqueretur aaron ad omnem cœtum filiorum israel. Respexerunt ad solitudinem & ecce gloria dñi apparuit in nube. Locutus est aũt dñs ad moysen dicens. Audiui murmurationes filiorum israel. Loquere ad eos. Ad vesperam manducabitis carnes & mane saturabimini panibus. Et scietis quia ego dñs deus vester. Factum est ergo vespere & ascendit coturnix & operuit castra. Mane aũt ros iacebat in circuitu castrorum. Et operuit superficiem terræ quasi pruina minuta & quasi pilum tunsum. Quod cum vidissent filij israel dixerunt ad inuicem. Manhu. Quod significat. Quid est hoc? Ignorabant enim quid esset. Dixitq; eis moyses. Iste est panis quem dedit dñs vobis ad vescendum. Hoc est quod præcepit dñs. Colligite ex eo vnusquisq; quantum sufficit ad vescendum. Gomor per capita iuxta numerum animarum quæ habitant in tabernaculis vestris tollite. Fecerunt ergo filij israel sicut præceperat moyses. Et collegerunt alius plus alius minus. Et mensi sunt gomor. Nec qui plus collegerat habuit amplius. Et qui minus nihil sibi deerat. Vnusquisq; iuxta quod edere poterat colligebat. Dixitq; moyses ad eos. Nullus relinquat ex eo vsq; mane. Et non audierunt moysen. Sed reliquerunt ex eo homines vsq; mane. Et scatere cœpit vermibus & putrescere. Iratus est ergo contra eos moyses. Colligebant aũt mane vnusquisq; quantum edere poterat. Cum aũt sol feruere cœpisset liquescebat. In die aũt sexto collegerunt panes duplos duos gomor per singulos. Venerunt aũt omnes principes turbæ & narrauerunt moysi. Qui ait eis. Hoc est quod locutus est dñs. Requies sabbati sanctificati dño cras. Quodcunq; operandum est operamini hodie & quæ coquenda sunt coquite. Et quicquid superfluum fuerit reponite in mane seruandum. Feceruntq; sicut præcepit moyses. Et non putruit nec vermes inuenti sunt in eo. Dixit aũt moyses. Comedite illud hodie. Sabbatum enim est dñi. Hodie non inuenietis in agro. Sex diebus colligite. Septimo die sabbatum dñi est. Ideo non inuenietur in eo. Septimo igitur die egressi quidam de populo colligere non inuenerunt. Dixitq; dñs ad moysen. Vsquequo non vultis custodire mandata mea & legem meam? Videte quod dñs dederit vobis sabbatum & propter hoc tribuat vobis die sexto panes duplos duos gomor. Sedeat vnusquisq; apud se nullus egrediatur de loco suo die septimo. Et requieuit populus die septimo. Domus aũt israel vocauit nomen eius manna. Erat aũt quasi semen coriandri album & gustus eius quasi melle conditi. Dixit aũt moyses. Iste est sermo quem præcepit dñs. Impleatur gomor manna ex eo in futuras generationes. Vt noscant panem quem cibauerim vos in deserto egredientes de terra egypti. Dixit aũt moyses ad aaron. Sume vrnam vnam & mitte in ea manna quantum capere potest gomor & repone coram dño vt custodiatur in generationes vestras. Sicut præcepit dñs moysi. Et reposuit aaron coram testimonio vt custodiretur. Filij aũt israel comederunt manna quadraginta annis donec venirent in terram habitabilem. Manna comedebant donec venirent ad terminos terræ chanaan. Gomor aũt decima pars est amphoræ. Cecinit aũt moyses & filij israel carmen hoc dño: τ dixerũt. Cãtemus dño: gloriose. n. magnificat̃ ẽ sup magnificos: τ magnificẽtia tibi ẽ equũ τ ascensorẽ ei⁹. ptecit in mare. Fortitudo mea τ canticũ meũ dñs terribilis: dixit aũ in verbo suo: τ fuit

מִצְרַיִם וַיִּסַּע אֶת אֲפִן מַרְכְּבֹתָיו | eorum & subuertit rotas curruum: & ferebãtur in pfundũ. | τῶν ἁγυπτίων, καὶ συνέδησε τοὺς ἄξονας τῶν ἁρμά-
וַיְנַהֲגֻהוּ אֶל יָם נִנְבְּדֹת וַיֹּאמֶר | Dixerũt ergo egyptii. Fugiamus israelẽ. dñs enim pugnat pro eis contra nos. & ait dominus ad moysen. Extende manũ tuã sup | των αὐτῶν, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς μετὰ βίας. καὶ ἔπιαν
מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה | egyptij: fugiam a facie israel. et .n. dñs pugnat pro eis contra nos. & ait dominus ad moysen. Extende manũ tuã sup | οἱ αἰγύπτιοι, φύγωμεν ἀπὸ προσώπου ἰσραὴλ. ὁ γὰρ
נִלָּחֵם לָהֶם בְּמִצְרַיִם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה | mare: & diuide illud: vt gradiãtur filij israel in medio maris per siccũ. Ego aũt indurabo cor egyptiorũ: vt | κ̃ς πολεμεῖ ὑπὲρ αὐτῶν τοὺς αἰγυπτίους. εἶπε δὲ κ̃ς
אֶל מֹשֶׁה נְטֵה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וְיָשֻׁבוּ | persequantur vos: & glorificabor in pharaone: & in omni exercitu eius & in curribus & in eqtibus illius. Et scient egyptii quia ego sum dñs: cũ glorificatus fuero in pharaone: & in curribus atq; in equitibus eius. Tollẽs aũt angelus dei qui præcedebat castra israel: abiit post eos & cũ eo pariter colũna nubis prior a dimittẽs: post tergum stetit iter castra egyptiorum & castra israel. Et erat nubes & tenebrosa & illuminãs noctẽ: ita vt ad se inuicem toto no ctis tpe accedere nõ valerẽt. Cumq; extẽdisset moyses manũ sup mare: abstulit illud dñs flãte vẽto vehemẽti & vertẽte nocte in siccum. Et diuisaq; est aqua: & ingressi sũt filii israel per medium siccũ maris. Erat enim aqua quasi murus a dextra eorum & leua. Persequentesq; egyptii ingressi sunt post eos: & omnis equitatus pharaõis currus eius & equites p̃ medium maris. Iamq; aduenerat vigilia matutina: & respicies dñs sup castra egyptiorum per colũnam ignis & nubis interfecit excercitum | mare: τ reuertatur aqua et cooperiat
σαν, καὶ ἐπιστρεψάτω τὸ ὕδωρ καὶ ἐπικαλυψάτω
egyptios sup eos currus: et sup
τοὺς αἰγυπτίους, ἐπί τε τὰ ἅρματα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀ-
ascensores. extendit ãt moyses manũ sup ma
ναβάτας. ἐξέτεινε δὲ μωυσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλ-
re: τ reuersa ẽ aqua ad ptem ꝑ
λασσαν, καὶ ἀπεκατεστάθη τὸ ὕδωρ πρὸς ἡμέραν ἐπὶ
loca. at egypti: fugierũt ꝑ aquã. et excus
χώρας. οἱ δὲ αἰγύπτιοι ἔφυγον ἐπὶ τὸ ὕδωρ. καὶ ἐξέτι-
sit dñs egyptios in mediũ maris. τ re
ναξεν κ̃ς τοὺς αἰγυπτίους εἰς μέσον τῆς θαλάσσης. καὶ ἐ-
uersa aqua cooperuit currus et
παγασραφὲν τὸ ὕδωρ ἐκάλυψε τὰ ἅρματα καὶ τοὺς
ascensores: et ogm exercitũ pharaõis: q ingres
ἀναβάτας, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν φαραὼ, τῆς εἰσπο-
si fuerãt post eos in mare. et nõ reli
ρευομένους ὀπίσω αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ οὐ κατε-
quit ex eis vlus. at filij israel perrexerũt
λείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδείς. οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν
p siccũ in medio maris. at aqua ei⁹ mu
διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης. τὸ δὲ ὕδωρ αὐτῆς τεί-
ros a dextris & a sinistris eor. Liberauitq; dñs | κ̃ς τὸν ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χειρὸς τῶν αἰγυ-
χους ἐξ ἀριστερῶν καὶ τείχους ἐξ εὐωνύμων. καὶ ἐρύσατο
dominus israel in die illa de manu egy
ptior. τ vidit israel egyptios mortuos
πτίων. καὶ εἶδεν ἰσραὴλ τοὺς αἰγυπτίους τεθνηκότας
"mortuos & super "littus "maris & "manũ "magnam "quam "exercuerat "dominus "contra eos. "Timuitq; "populus "dominum: & "crediderunt "dño & moysi "seruo eius. Ca. 15
παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. καὶ εἶδεν ἰσραὴλ τὴν
μεγάλην, ἃ ἐποίησε κ̃ς τοῖς αἰγυπτίοις. ἐ-
φοβήθη δὲ ὁ λαὸς τὸν κ̃ν, καὶ ἐπίστευσαν τῷ θεῷ, καὶ
μωυσῆ τῷ θεράποντι αὐτοῦ. Ca. 15.

Vnc cecinit moyses et filij israel cãticũ hoc dño: et dixerũt: cantemꝰ dño: gloriose. n. magnificat̃ ẽ sup magnificos: τ magnificẽtia tibi ẽ equũ τ ascẽsorẽ deiecit in mare. Fortitudo mea & laus mea dñs: & factus ẽ mihi in salutẽ. Iste deus meus & glorificabo eũ: deus patris mei & exaltabo eũ. Confringens bella dñs nomen illi. Quadrigas pharaonis & exercitum eius proiecit in mari. Electus ternarius descendentes eius operuit eos profundum. Descenderunt in profundum sicut lapis. Dextera tua dñe magnificata est in fortitudine. Dextera tua dñe percussit inimicum. Et in multitudine gloriæ tuæ deposuisti aduersarios tuos. Misisti iram tuam quæ deuorauit eos sicut stipulam. Et in spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ. Stetit fluens aqua sicut in cumulo. Congregatæ sunt abyssi in corde maris. Dixit inimicus persequar & comprehendam. Diuidam spolia implebitur anima mea. Euaginabo gladium meum interficiet eos manus mea. Flauit spiritus tuus & operuit eos mare. Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus. Quis similis tui in fortibus dñe? Quis similis tui magnificus in sanctitate? Horribilis laudabilis & faciens mirabilia. Extendisti manum tuam & deuorauit eos terra. Dux fuisti in misericordia tua populo quem redemisti. Et portasti eum in fortitudine tua ad habitaculum sanctum tuum. Audierunt gentes & irascentur. Dolores obtinuerunt habitatores philistiim. Tunc turbati sunt principes idumeæ. Fortes moabitarum obtinuit tremor. Obriguerunt omnes habitatores chanaan. Irruat super eos formido & pauor. In magnitudine brachij tui fiant immobiles quasi lapis. Donec pertranseat populus tuus dñe. Donec pertranseat populus tuus quem possedisti. Introduces eos & plantabis eos in monte hereditatis tuæ. Firmum habitaculum tuum quod operatus es dñe. Sanctuarium dñe quod firmauerunt manus tuæ. Dñs regnabit in æternum & vltra. Ingressus est enim equus pharaonis cum quadrigis & equitibus eius in mare. Et reduxit super eos dñs aquas maris. Filij aũt israel perrexerunt per siccum in medio maris. Et sumpsit maria prophetissa soror aaron tympanum in manu sua. Egressæ sunt omnes mulieres post eam in tympanis & choris. Et respondebat eis maria. Cantemus domino. Gloriose enim magnificatus est: equũ & ascensorẽ deiecit in mare. Et ait moyses ad israel. Educite de mari rubro & ducite eos in desertum sur. Et ambulauerunt tribus diebus per desertum & non inuenerunt aquam. Et venerunt in mara. Et non poterant bibere aquas de mara quia amarissimæ sunt. Et vocauit nomen loci illius mara. Murmurauit autem populus contra moysen dicens. Quid bibemus? At ille clamauit ad dñm. Et ostendit ei dñs lignum. Quod cum misisset in aquas. Conuersæ sunt aquæ in dulcedinem. Ibi constituit ei præcepta & iudicia. Et ibi tentauit eum. Et dixit. Si audiens audieris dñm deum tuum & quæ placita sunt coram eo feceris. Et auribus percepta mandata eius custodieris. Omnem languorem quem posui in egypto non inducam super te. Ego enim dñs sanator tuus. Et venerunt helim. Vbi erant duodecim fontes aquarum & septuaginta palmæ. Et castrametati sunt ibi super aquas. Et profecti sunt de helim. Et venit omnis multitudo filiorum israel in desertum sin. Quod situm est inter helim & synai. Quintodecimo die mensis secundi postquam egressi sunt de terra egypti. Murmurauit autem omnis multitudo filiorum israel contra moysen & aaron in deserto. Et dixerunt ad eos filij israel. Vtinam mortui essemus per manum dñi in terra egypti quando sedebamus super ollas carnium & comedebamus panes in saturitate. Cur eduxistis nos in desertum istud. Vt omnem multitudinem hanc fame interficiatis. Dixit aũt dñs ad moysen. Ecce ego pluam vobis panes de cœlo. Egrediatur populus & colligat quæ sufficiunt per singulos dies. Vt tentem eum vtrum ambulet in lege mea an non. Sexto aũt die parent quod inferant & sit duplum quam colligere solent per singulos dies. Dixerunt aũt moyses & aaron ad omnes filios israel. Vespere scietis quod dñs eduxerit vos de terra egypti. Et mane videbitis gloriam dñi. Audiuit enim murmurationes vestras contra dñm. Nos aũt quid sumus? Quia murmurationes vestræ non sunt contra nos sed contra dñm. Dixit aũt moyses. Dabit dñs vobis vespere carnes manducare & mane panes in saturitate. Eo quod audierit murmurationes vestras quibus murmurati estis contra eum. Nos aũt quid sumus? Non contra nos murmurationes vestræ sed contra dñm. Dixit aũt moyses ad aaron. Dic vniuersæ congregationi filiorum israel. Accedite coram dño. Audiuit enim murmurationes vestras. Cumq; loqueretur aaron ad omnem cœtum filiorum israel. Respexerunt ad solitudinem & ecce gloria dñi apparuit in nube. Locutus est aũt dñs ad moysen dicens. Audiui murmurationes filiorum israel. Loquere ad eos. Ad vesperam manducabitis carnes & mane saturabimini panibus. Et scietis quia ego dñs deus vester. Factum est ergo vespere & ascendit coturnix & operuit castra. Mane aũt ros iacebat in circuitu castrorum. Et operuit superficiem terræ quasi pruina minuta & quasi pilum tunsum. Quod cum vidissent filij israel dixerunt ad inuicem. Manhu. Quod significat. Quid est hoc? Ignorabant enim quid esset. Dixitq; eis moyses. Iste est panis quem dedit dñs vobis ad vescendum. Hoc est quod præcepit dñs. Colligite ex eo vnusquisq; quantum sufficit ad vescendum. Gomor per capita iuxta numerum animarum quæ habitant in tabernaculis vestris tollite. Fecerunt ergo filij israel sicut præceperat moyses. Et collegerunt alius plus alius minus. Et mensi sunt gomor. Nec qui plus collegerat habuit amplius. Et qui minus nihil sibi deerat. Vnusquisq; iuxta quod edere poterat colligebat. Dixitq; moyses ad eos. Nullus relinquat ex eo vsq; mane. Et non audierunt moysen. Sed reliquerunt ex eo homines vsq; mane. Et scatere cœpit vermibus & putrescere. Iratus est ergo contra eos moyses. Colligebant aũt mane vnusquisq; quantum edere poterat. Cum aũt sol feruere cœpisset liquescebat. In die aũt sexto collegerunt panes duplos duos gomor per singulos. Venerunt aũt omnes principes turbæ & narrauerunt moysi. Qui ait eis. Hoc est quod locutus est dñs. Requies sabbati sanctificati dño cras. Quodcunq; operandum est operamini hodie & quæ coquenda sunt coquite. Et quicquid superfluum fuerit reponite in mane seruandum. Feceruntq; sicut præcepit moyses. Et non putruit nec vermes inuenti sunt in eo. Dixit aũt moyses. Comedite illud hodie. Sabbatum enim est dñi. Hodie non inuenietis in agro. Sex diebus colligite. Septimo die sabbatum dñi est. Ideo non inuenietur in eo. Septimo igitur die egressi quidam de populo colligere non inuenerunt. Dixitq; dñs ad moysen. Vsquequo non vultis custodire mandata mea & legem meam? Videte quod dñs dederit vobis sabbatum & propter hoc tribuat vobis die sexto panes duplos duos gomor. Sedeat vnusquisq; apud se nullus egrediatur de loco suo die septimo. Et requieuit populus die septimo. Domus aũt israel vocauit nomen eius manna. Erat aũt quasi semen coriandri album & gustus eius quasi melle conditi. Dixit aũt moyses. Iste est sermo quem præcepit dñs. Impleatur gomor manna ex eo in futuras generationes. Vt noscant panem quem cibauerim vos in deserto egredientes de terra egypti. Dixit aũt moyses ad aaron. Sume vrnam vnam & mitte in ea manna quantum capere potest gomor & repone coram dño vt custodiatur in generationes vestras. Sicut præcepit dñs moysi. Et reposuit aaron coram testimonio vt custodiretur. Filij aũt israel comederunt manna quadraginta annis donec venirent in terram habitabilem. Manna comedebant donec venirent ad terminos terræ chanaan. Gomor aũt decima pars est amphoræ. Cecinit aũt moyses & filij israel carmen hoc dño: τ dixerũt. Cãtemus dño: gloriose. n. magnificat̃ ẽ sup magnificos: τ magnificẽtia tibi ẽ equũ τ ascẽsorẽ ei⁹. ptecit in mare. Fortitudo mea τ canticũ meũ dñs terribilis: dixit aũ in verbo suo: τ fuit

אֵלִיעֶזֶר וְיָרִיב וְאֶתְּ סוּל חֵת חוּרְךָ וְאִרְיֵס יָת יַדְךָ עַל יָמָּא וְקַרְעֵינוּן | egyptioꝝ. Et abiſulit rotas curruũ eoꝝ: τ ducebãt eos grauit. Dixerũt egyptij. Fugiam⁹ a facie israel: q | קֳדָם יִשְׂרָאֵל אֲרֵי דָא הִיא גְּבוּרְתָּא דַּיְיָ יַעְבַּד לְהוֹן קְרָבִין בְּמִצְרָאֵי וְעָלַן
יָתְהוֹן וְאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֱמַר לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְקוּן בְּתַקְפָּא דַּיְיָ וּבְרַשְׁיוֹהִי | hec eſt potentia dñi que pugnabit pro eis in egypto. Et dixit dñs ad moyſen. Extẽa manũ tuam ſup mare: et reuertẽtur aque ſup egyptios τ ſup curruũ eoꝝ et ſup equites eoꝝ. Et leuauit moyſes manũ ſuã ſup mare: τ reuerſum eſt mare in tpe matutino ad vigiorem ſuã. Egyptij aũt fugiebãt in occurſum eius: τ ſuffocauit dñs egyptios in medio maris. Et reuerſe ſunt aque τ operuerunt currus τ equites τ oſs exercitus pharaonis: qui ingreſſi fuerãt poſt eos in mare: nõ remãſit in eis vſq; ad vnũ. Filij aũt iſrael ambulabãt per ſiccũ in medio maris: τ aque erãt eis muri a dextris τ a ſiniſtris eoꝝ. Liberauitq; dñs | אֲרֵי בְּתַקְפָּא דְּעַלְּיוֹהִי בְּיַמָּא לָא אִשְׁתַּאַר בְּהוֹן עַד חַד׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַלִּיכוּ
בְּנוֹ יַמָּא וּמַיָּא לְהוֹן שׁוּרִין מִיַּמִּינֵיהוֹן וּמִשְּׂמָאלֵיהוֹן׃ וּפָרִיק יְיָ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת יִשְׂרָאֵל
מִידָא דְּמִצְרָאֵי׃ וַחֲזוֹ יִשְׂרָאֵל יָת מִצְרָאֵי מֵיתִין עַל כֵּיף יַמָּא׃ וְחָמוֹ יִשְׂרָאֵל יָת גְּבוּרְתָּא
יְדָא רַבְּתָא דַּעֲבַד יְיָ בְּמִצְרָאֵי וּדְחִילוּ עַמָּא קֳדָם יְיָ וְהֵימִינוּ בְּקֳדָם יְיָ וּבְמֵימְרֵיהּ דְּמֹשֶׁה | dominus israel in die illa de manu egyptiorũ: & viderũt egyptios mortuos ſuper littus maris & manũ magnam quam exercuerat dominus contra eos. Timuitq; populus dominum: & crediderunt dño & moyſi ſeruo eius. Ca. 15
עַבְדֵּיהּ׃ Ca. xv. בְּכֵן שָׁבַח מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת שְׁבָחְתָּא הָדָא | Vnc cecinit moyſes τ filij iſrael carmẽ hoc dño: τ dixerũt. Cãtemus dño: gloriose. n. magnificat̃ ẽ ſup magnificoſ: τ magnificẽtia tibi ẽ equũ τ aſcenſorẽ ei⁹. ptecit in mare. Fortitudo mea τ
קֳדָם יְיָ וַאֲמָרוּ לְמֵימָר נְשַׁבַּח יָת יְיָ אֲרֵי אִתְגְּאֵי עֲלַי נִיתָנָא וְנָאוֹתָא לְיֵלְיָא
הֲוָא סוּסְיָא וְרַכְּבֵיהּ רְמָא בְיַמָּא׃ תּוּקְפִּי וְתֻשְׁבְּחָתִי יְיָ וַהֲוָא לִי לְפָרְקָן הָדֵין אֱלָהִי וְ

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.xv.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina.
	לִי לִישׁוּעָה׃	זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ		mihi in salutẽ. Iste de	μοι εις σωτηριαν. ουτος μου θεος και δοξασω αυτον, θεος τ
	אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרוֹמְמֶנְהוּ׃	יְהוָה		us meus & glorificabo e	patris mei: τ exaltabo eũ. ὁ̃ dñs ζωντρίφων πολε
	אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ׃			um: deus pris mei & ex	la: dñs nomẽ illi: curꝰ pharaõis: et exerci
	מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם			altabo eũ. Dñs quasi ꝏ	mous, κ῾ ὄνομα αὐτῷ· ἅρματα φαραώ, και τὴν δύνα
	וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו טְבֻעוּ בְיַם סוּף׃			vir pugnator: ops no	τυς εἰυς ἐβαπτισεν εἰς θάλασσαν. ἐπιλέκτους ἀναβάτας
	תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ			men eius. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	duces submersi sũt in rubro mari: ponto
	אָבֶן׃ יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ			currus pharaonis & e	τρισάτας κατεπόντισεν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, ποντο
	יְמִינְךָ יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב׃ וּבְרֹב			xercitũ eius proiecit in	cooperuit eos: descenderũt in pfundũ ὡσι lapis
	גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח			mare. Electi principes e	ἐκάλυψεν αὐτούς· κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσει λίθος.
	חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ׃ וּבְרוּחַ			ius submersi sũt in mari	dextera tua dñe glorificata ẽ i fortitudie. dexꝛa tua man
	אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ			rubro: abyssi opuerũt	ἡ δεξιά σου κύριε δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ. ἡ δεξιά σου χειρ
	נֵד נֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב			eos: descenderũt in pfundũ	dñe fregit inimicos: et multitudine glorie tue
	יָם׃ אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג			quasi lapis. Dexꝛa tua	κύριε ἔθραυσεν ἐχθρούς, και τῷ πλήθει τῆς δόξης σου
	אֲחַלֵּק שָׁלָל תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי			dñe magnifica ta est in	cõtriuisti aduersarios. misisti irã
	אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי׃			fortitudie. dexꝛa tua	συντερι ψας τοὺς ὑπεναντίους. ἀπέστειλας τὴν ὀργήν
	נָשַׁפְתָּ בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלְלוּ			dñe percussit in mi	σου ἣ κατέφαγεν αὐτοὺς ὡσεὶ καλάμην. και διὰ πνεύ
	כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אַדִּירִים׃ מִי			micũ: & in multitudine	tum tre tue diuisa sũt aq̃. cõgluti nate sũt ὡσι μο
	כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה מִי כָּמֹכָה			glorie tue deposuisti	matος τ θυμοῦ σου διέξη ἡ ὕδωρ. ἐπάγη ὡσεὶ τεῖ
	נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת			aduersarios tuos. Misi	rus aque: cõgluti nate sũt et vnde in medio ma
	עֹשֵׂה פֶלֶא׃ נָטִיתָ יְמִינְךָ			sti iram tuam que deuo	χος τὰ ὕδατα, ἐπάγη και τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θα
	תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ׃ נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ			rauit eos sicut stipulam:	lassης. εἶπεν ὁ ἐχθρὸς διώξας καταλήψομαι, μεριῶ
	עַם זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ בְעֻזְּךָ אֶל			& in spũ furoris tui cõ	spolia: saturabo aiaz mea: interficiã gladio meo:
	נְוֵה קָדְשֶׁךָ׃ שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן			gregate sũt aque. Ste	σκύλα, ἐμπλήσω ψυχήν μου, ἀνελῶ τῇ μαχαίρᾳ μου,
	חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי פְלֶשֶׁת׃ אָז			tit vnda fluẽs: cõgrega	dñabit man mea. misisti spũ tuũ: co
	נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב			ti sunt abyssi in medio	κυριευσει ἡ χειρ μου· ἀπέστειλας τὸ πνεῦμα σου, ἐ
	יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ כָּל יֹשְׁבֵי			mari. Dixit inimicus.	operuit eos mare: submersi sũt tanq̃ plũbũ
	כְּנָעַן׃ תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד			Persequar & cõprehẽ	κάλυψεν αὐτοὺς θάλασσα, ἔδυσαν ὡσεὶ μόλιβδος
	בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְמוּ כָּאָבֶן עַד			dã: diuidã spolia: ipleꝫ	in aqua vehemẽti. dꝫ similis tibi in dijs dñe: dꝫ
	יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד יַעֲבֹר עַם			bitur ania mea. Euagina	ἐν ὕδατι σφοδρῷ· τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς κύριε; τίς
	זוּ קָנִיתָ׃ תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר			bo gladiũ meũ: iterfici	similis tibi glorificat in sctis: mirabiliter glo
	נַחֲלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ			et eos manus mea. Fla	ὅμοιός σοι δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις, θαυμαστῶς ἐνδό
	יְהוָה מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ׃			uit spũs tuus & opuit e	ξους ποιῶν τέρατα; ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου, κα
	יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃			os mare: submersi sunt	εδυσεν εος terra. deduxisti iustitia tua
	כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו			ꝙ si plũbũ in aquis ve	τέθεικεν αὐτοὺς γῆ· ὡδήγησας τῇ δικαιοσύνῃ σου
	בַּיָּם וַיָּשֶׁב יְהוָה עֲלֵהֶם אֶת מֵי			mẽtibus. Quis similis tui	populũ tuũ hũc: quẽ redemisti. aduocasti
	הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה			in fortibus dñe. Quis	fortitudine tua in diuersoriũ sctũ tuũ. audierũt gẽtes
	בְּתוֹךְ הַיָּם׃ וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה			similis tui ꝙ magnificus	παροξυνθήσονται, ὠδῖνες ἔλαβον κατοικοῦντες φι
	אֲחוֹת אַהֲרֹן אֶת הַתֹּף בְּיָדָהּ וַתֵּצֶאן			in sctitate terribilis at	listhim. tũc festinauerũt duces edom: et pinci
	כָּל הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתֻפִּים וּבְמָחֹלֹת׃			qꝫ laudabilis & faciens	λισιείμ. τότε ἔπτηξαν ἡγεμόνες ἐδώμ, και ἀρχοντ
	וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם שִׁירוּ לַיהוָה כִּי			mirabilia. Extendisti	pes moabitarũ: accepit eos tremor. liquefa
	גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃			manũ tuã: & deuorauit	τες μωαβιτῶν, ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος. ἐτάκη
	וַיַּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף			eos terra. Dux fuisti in	ctifit eos habitatꝭ chanaã. irru
	וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת			mia tua ppio: quẽ rede	σαν πάντες οἱ κατοικοῦντες Χαναάν, ἐπιπε
	יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מָיִם׃			misti. Et portasti eũ i for	at sup eos timor et tremor.
	וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת מַיִם			titudie tua ad hitaculũ	σοι ἐπ᾽ αὐτοὺς φόβος και τρόμος.
	מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם עַל כֵּן קָרָא			mꝰ sctũ tuũ. Ascenderũt	
	שְׁמָהּ מָרָה׃ וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה			populi & irati sũt: dolo	
	לֵאמֹר מַה נִּשְׁתֶּה׃ וַיִּצְעַק אֶל			res obtinuerũt hitato	
	יְהוָה וַיּוֹרֵהוּ יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֶךְ			res philistiim. Tũc con	
	אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם שָׁם			turbati sũt principes edõ	
	שָׂם לוֹ חק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם			robustos moab obtiu	
	נִסָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע			it tremor: obriguerũt	
	לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר			oes habitatores chanaã.	
	בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ			Irruat sup eos formído	

Pritiua chal.	Interp̃.chal.	Transla.Chal.
בְּנֵה קֳדֶשׁ פְּלַח	mihi in redẽptorẽ. Hic ẽ de⁹ meꝰ τ edificabo ei sãctua	לִי לְפָרִיק. דֵּין אֱלָהִי וְאֶבְנֵנֵהּ לֵיהּ מַקְדְּשָׁא אֱלָהָא דַּאֲבָהָתַי וְאַפְלַח קֳדָמוֹהִי׃ יְיָ מָרֵי
שְׁרָא שָׂדֶה טָבַע	rũ: deꝰ pr̃s meus τ ẽ suã cõa eo. Dñs est victor bello	נִצְחָנָא יְיָ שְׁמֵיהּ׃ רְתִיכֵי פַרְעֹה וְחֵילֵהּ דַּאֲטַרְתֵּי׀ בְּיַמָּא וְשָׁפָר גְּבַרְוֹהִי אֲטַבְּעוּ
חַפָּה	rũ: dñs nomẽ eius. Currus pharaõis τ exercitus ei⁹	בְּיַמָּא דְסוּף׃ תְּהוֹמֵיא חָפְיָן עֲלֵיהוֹן נְחָתוּ לְעֻמְקָנָא כְּאַבְנָא׃ יְמִינָךְ יְיָ אַדִּירָא בְּחֵילָא
כְּנָא כּוּם	proiecit in mare: τ electi fortes eiꝰ submersi sunt i mari	יְמִינָךְ יְיָ תְּתָבַּר סַנְאָה׃ וּבְסָנְיוּת תּוֹקְפָךְ תְּבַרְתְּ תִּנְיָנוּן לְקָיְמוּ עַל עַמָּךְ שְׁלַחְתְּ רִתְחָךְ
שְׁצָא אֲמַר כָּפָה	rubro. Abyssi cooperuerũt eos: descenderũt in pfundũ	תֵּשֵׁיצִינוּן כְּנִירָא לְקַשְׁיָא׃ וּבְמֵימְרָ פּוּרְקַן חַכֵּימוּ מַיָּא נָכְשׁוּ אֲזָלַיָּא קָפוּ תְּהוֹמִין
רְדַף כְּבַשׁ פְּלַג	ĩsti lapis. Dextera tua dñe fortissima ẽ in virtute: dex	גַּלְבָּא לְמֶצַע יַמָּא׃ דְּהֲוָה אָמַר סַנְאָה אֶרְדֹּף אַדְבִּיק אֲפַיֵּיג בִּיזְתָּא תִּשְׂבַע מִנְּהוֹן נַפְשִׁי
שַׁגַּע שָׁלַף אָמַר	tera tua dñe pfregit inimicũ. Et i mltitudie fortitudi	אֶשְׁלוֹף חַרְבִּי תִּשֵׁיצִינוּן יְדִי׃ אֲנַרְתָּ בְּמֵימְרָךְ חַפָּא עֲלֵיהוֹן יַמָּא אִשְׁתַּקָּעוּ כַּאֲבָרָא
חָפָה שָׁמַע מִי	nis tue pfregisti eos q cõsurrexerũt cõtra ppm tuũ:	בְּמַיָּא תַּקִּיפִין׃ לֵית בַּר מִנָּךְ דְּאִתְּמֵי הוּא אֱלָהָא יְיָ לֵית בַּר מִנָּךְ אֱלָהָא אַדִּיר בְּקוּדְשָׁא
שָׁנַן רוּם סוּס	misisti irã tuã τ cõsumpsit eos sicut ignis stipulã. Et in	תְּחִיל תְּשׁוּפֵנָן עֲבִיד פִּרְיָשָׁן׃ אַרְמֵיתָ יַמִּינָךְ בְּלַעְתִּנוּן אַרְעָא׃ דַּבַּרְתְּ׀ בְּרַחֲמָךְ לְעַמָּא
דּוּר זְעַק	spũ furoris tui congregate sunt aque: cõgluti nate sũt	דֵּין דְּקַרְתָּ פִּתְקָךְ לְדִירָא דְקוּדְשָׁךְ׃ שְׁמָעוּ עַמְמַיָּא רְעָשׁוּ דְּחִילָא אֲחָדַתְנִינוּן כָּל
הָוָה בָּהַל כְּבַב	ẽ fluẽs: cõgregati sunt abyssi in medio mari. Dixit inimicus.	לְיָתִבֵי בְּפִלֶשְׁת׃ בְּכֵן אִתְבְּהִילוּ רַבְרְבֵי אֱדוֹם תַּקִּיפֵי מוֹאָב אֲחָדַתְנִינוּן רְתֵיתָא
תָּנִי נָפַל	Persequar & cõprehẽdã: diuidã spolia: ipleꝫ	אִתְגְּרוּ כָּל דַּהֲווֹ יָתְבִין בְּכְנָעַן׃ תֵּתֵבֵל עֲלֵיהוֹן אֵימְתָא וְדַחֲלְתָא׀׀׀

vespere scietis: q̃ dñs eduxit vos de terra egypti:
ἑσπέρας γνώσεσθε, ὅτι κύριος ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ
terra egypti: & mane videbitis gloriã dñi
γῆς αἰγύπτου, καὶ πρωὶ ὀψεῖσθε τὴν δόξαν κυρίου
qñ audiuit murmur vestrũ cõtra de
ἐν τῷ ἐισακοῦσαι τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν ἐπὶ τῷ θε
um, nos aũt qđ sumꝰ? q̃ murmuratis cõtra nos?
ὼ. ἡμεῖς δὲ τί ἐσμεν, ὅτι διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν;
et dixit moyses cũ dederit dñs vobis vespe
καὶ εἶπε μωυσῆς ἐν τῷ δίδοναι κύριον ὑμῖν ἑσπέ
re carnes comedere: & panes mane in satu
ρας κρέα φαγεῖν, καὶ ἄρτους τοπρωὶ εἰς πλησ
ritatẽ: qñ audiuit dñs murmur ve
μονήν, διὰ τὸ ἐισακοῦσαι κύριον τὸν γογγυσμὸν ὑ
strũ: qđ vos murmuratis cõtra nos. nos aũt qđ
μῶν, ὃν ὑμεῖς διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ τί
sumꝰ: nõ .n. cõtra nos murmur vestrũ est:
ἐσμέν, οὐ γὰρ καθ' ἡμῶν ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν ἐστιν,
sed cõtra dñm. dixit aũt moyses ad aa
ἀλλ' ἢ κατὰ τοῦ θεοῦ. εἶπε δὲ μωυσῆς πρὸς ἀα
ron: dic oi cetus filiox ysrael: accedi
ρών, εἶπον πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν ἰσραήλ, προσέλ
te corã * dco. audiuit .n. vestrũ mur
θετε ἐναντίον τοῦ θεοῦ. ἐισακήκοε γὰρ ὑμῶν τὸν γογ
mur. qñ aũt locutꝰ é aaron oi cõgregatioi fi
γυσμὸν ὑμῶν καὶ ἐλάλει ἀαρὼν πάσῃ συναγωγῇ υἱ
liox ysrael: et conuersi sũt in deserti: et
ὧν ἰσραήλ, καὶ ἐπεστράφησαν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ
gloria dñi apparuit in nube. et locutꝰ est dñs
ἡ δόξα κυρίου ὤφθη ἐν νεφέλῃ. καὶ ἐλάλησε κύριος
ad moysen: dicens: audiui murmur
πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἐισακήκοα τὸν γογγυσμὸν
filiox ysrael. loquere ad eos: dicẽs:
τῶν υἱῶν ἰσραήλ. λάλησον πρὸς αὐτούς, λέγων, τὸ
ad vesperã comedetis carnes: & mane saturabi
πρὸς ἑσπέραν φάγεσθε κρέα, καὶ τοπρωὶ πλησθή
mini panib⁹. et scietis: q̃ ego sũ do
σεσθε ἄρτων. καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγώ εἰμι κύ
minꝰ deꝰ vr. factũ ẽ aũt vespe. et ascen
ριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ἐγένετο δὲ ἑσπέρα. καὶ ἀνέ
dit coturnix: et cooperuit ca
βη ἡ ὀρτυγομήτρα, καὶ ἐκάλυψε τὴν παρεμ
stra. mane aũt factũ ẽ cũ cessasset
βολήν. τοπρωὶ δὲ ἐγένετο καταπαυομένης τῆς
ros in circuitu castroꝝ: & ecce sup
δρόσου κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἰδοὺ ἐπὶ
ꝑficiem deserti subtile vt coriandri al
πρόσωπον τῆς ἐρήμου λεπτὸν ὡσεὶ κόριον λευ
bũ: vt pruina sup̃ terã. videtes aũt fi
κόν, ὡσεὶ πάγος ἐπὶ τῆς γῆς. ἰδόντες δὲ οἱ υἱ
lij ysrael: dixerũt alter ad alterũ: qđ est
οἱ ἰσραήλ, εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, τί ἐστι
hoc? nõ .n. sciebãt
τοῦτο; οὐ γὰρ ἐίδεισαν

Transla.Ebr. | Transla.B.Hiero. | Tex.Heb. Exo. Ca.xvi. | Pritiua.heb.

vespere sciet̃s q̃ dñs eduxit vos de terra egypti:
et mane videbitis gloriã dñi: eo q̃ audierit murmur vestrum coram dño: nos enim quid sumus quia murmuratis contra nos? Dixitq̃ moyses cum dederit vobis dñs vespere carnem ad comedendum: & mane panem in saturitatem: cum audierit dñs coram dño murmur vestrum: quod vos murmuratis contra eum. Nos enim quid sumus? non est contra nos murmur vestrum: sed contra verbum domini. Dixitq̃ moyses ad aaron. Die vniuerse congregationi filiorum israel. Accedite coram dño: quia audierunt coram eo murmur vestrum. Et factum est cum loqueretur aaron ad omnẽ congregationẽ filiorũ israel: & respexerunt ad solitudinem: et ecce gloria dñi reuelata erat in nube. Locutusq̃ est dñs ad moysen: dicens: Audiui murmur filiorũ israel: loquere cum eis: dicens. Vespere comedetis carnem: & mane saturabimini panẽ: & scietis q̃ ego dñs deus vester. Factũq̃ est vespere & ascendit coturnix: & operuit castra. & mane ros descendit per circuitum castrorum. & sublatus est ros qui descenderat: & ecce super faciem deserti minutus quasi decorticatum: minutum acervatum: q̃si pruina super terram. Et viderunt filij israel: & dixerũt vnusquisq; fratri suo. Quid est hoc? Nesciebat enim qđ

Transla.Ebr. | Interp.chal.

וּבְעֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְיָ הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וּבֹקֶר
וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְיָ בְּשָׁמְעוֹ אֶת תְּלוּנֹתֵיכֶם עַל יְיָ וְנַחְנוּ מָה
כִּי תַלִּינוּ עָלֵינוּ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְיָ לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל
וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבֹּעַ בְּשָׁמְעַ יְיָ אֶת תְּלוּנֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַלִּינִם
עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא עָלֵינוּ תְּלוּנֹתֵיכֶם כִּי עַל יְיָ וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְיָ כִּי
שָׁמַע אֶת תְּלוּנֹתֵיכֶם וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּפְנוּ אֶל הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְיָ נִרְאָה בֶּעָנָן וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל
מֹשֶׁה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֶת תְּלוּנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר
בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְיָ
אֱלָהֵיכֶם: וַיְהִי בָּעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו
וַתְּכַס אֶת הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה
שִׁכְבַת הַטַּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה: וַתַּעַל
שִׁכְבַת הַטַּל וְהִנֵּה עַל פְּנֵי הַמִּדְבָּר
דַּק מְחֻסְפָּס דַּק כַּכְּפֹר עַל הָאָרֶץ:
וַיִּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
אֶל אָחִיו מָן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מָה

Interp.chal.

Vespere scietis q̃ dñs eduxerit vos de terra egypti: et mane videbitis gloriã domini: eo q̃ audierit murmur vestrum coram dño: nos enim quid sumus quia murmuratis contra nos? Dixitq̃ moyses cum dederit vobis dñs vespere carnem ad comedendum: & mane panem in saturitatem: cum audierit dñs coram dño murmur vestrum: quod vos murmuratis contra eum. Nos enim quid sumus? non est contra nos murmur vestrum: sed contra verbum domini. Dixitq̃ moyses ad aaron. Die vniuerse congregationi filiorum israel. Accedite coram dño: quia audierunt coram eo murmur vestrum. Et factum est cum loqueretur aaron ad omnẽ congregationẽ filiorũ israel: & respexerunt ad solitudinem: et ecce gloria dñi reuelata erat in nube. Locutusq̃ est dñs ad moysen: dicens. Audiui murmurationes filiorum israel: loquere cum eis: dicens. Vespere comedetis carnem: & mane saturabimini panibus: & scietis q̃ ego dñs deus vester. Factũq̃ est vespere & ascendit coturnix: & operuit castra. & mane ros descendit per circuitum castrorum. & sublatus est ros qui descenderat: & ecce super faciem deserti minutus quasi decorticatum: minutum acervatum: q̃si pruina super terram. Et viderunt filij israel: & dixerũt vnusquisq; fratri suo. Quid est hoc? Nesciebat enim qđ

Transla.Ebr. | Transla.B.Hiero. | Tex.Heb. Exo. Ca.xvi. | Pritiua.heb.

לְפִקּוּדוֹהִי׃ תִּטְּרוּן כָּל קְיָמַיָּא כָּל פְּרַעְיָן דְּשַׁוִּיתִי בְּמִצְרָאֵי לָא אֶשַׁוִּינִין עֲלָךְ אֲרֵי אֲנָא
יְיָ אַסְיָךְ׃ וַאֲתוֹ לֶאֱלִים וְתַמָּן תְּרֵיסַר עֲשָׂרֵי מַבּוּעִין דְּמַיִין וְשַׁבְעִין דִּיקְלִין וּשְׁרוֹ תַּמָּן
עַל מֵיָא׃ Ca.xvi. וּנְטָלוּ מֵאֱלִים וַאֲתוֹ כָּל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמַדְבְּרָא דְּסִין דְּבֵין אֱלִים וּבֵין סִינַי בְּחַמְשָׁא עֲשַׂר יוֹמָא לְיַרְחָא תִּנְיָנָא מִלְּמֶהֱוֵי
מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וְאִתְרַעֲמוּ כָּל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן בְּמַדְבְּרָא׃
וַאֲמָרוּ לְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְוַי דְּלְמֵיתְנָא עַל יְיָ מֵיתְרָא דִּמְצְרַיִם כַּד הֲוֵינָא
תַּבְּין עַל דּוּדֵי בִּשְׂרָא כַּד הֲוֵינָא אָכְלִין לַחְמָא וְשַׂבְעִין אֲרֵי אַפֵּקְתּוּן יָתָנָא לְמַדְבְּרָא
הָדֵין לְמִקְטַל יָת כָּל קְהָלָא הָדֵין בְּכַפְנָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא אֲנָא מֵחֵית לְכוֹן לַחְמָא
מִן שְׁמַיָּא וְיִפְּקוּן עַמָּא וְיִלְקְטוּן פִּתְגָם יוֹם יוֹמֵיהּ בְּדִיל דְּאֵנַסִינוּן הֵיךְ הֵינוֹן פָּאוֹרַיְתִי
אִם לָאו׃ וִיהֵי בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה וְיִתְקַנּוֹן יָת דְּאֵיתָיוּן וְיִהֵי עַל חַד תְּרֵין עַל דְּיִלְקְטוּן
יוֹם יוֹם׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

Transla.Chal.

בְּרַמְשָׁא וְתִדְּעוּן אֲרֵי יְיָ אַפֵּיק יַתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וּבְצַפְרָא וְתֶחְזוֹן יַת יְקָרָא
דַּייָ כַּד שְׁמִיעַ יַת תּוּרְעֲמוּתְכוֹן קֳדָם יְיָ וְנַחְנָא מָה אֲרֵי תְרַעֲמוּתְכוֹן עֲלָנָא וְאָמַר מֹשֶׁה
בְּדִיתֶתְכוֹן יְיָ לְכוֹן בְּרַם מֵשָׂא בְּשַׂרָא לְמֵיכַל וְלַחְמָא בְּצַפְרָא לְמִשְׂבַּע בְּדַ שְׁמִיעַ יְיָ יַת
תּוּרְעֲמוּתְכוֹן דְּאַתּוּן מְרַעֲמִין עֲלוֹהִי וְנַחְנָא מָה לָא עֲלָנָא תּוּרְעֲמוּתְכוֹן אֱלָהֵין עַל
מֵימְרָא דַּייָ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן אֵימַר לְכָל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל קְרִיבוּ קֳדָם
אֲרֵי שְׁמִיעַ קֳדָמוֹהִי תּוּרְעֲמוּתְכוֹן׃ וְהֲוָה כַּד מַלֵּיל אַהֲרֹן לְכָל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאִתְפְּנִיאוּ לְמַדְבְּרָא וְהָא יְקָרָא דַּייָ אִתְגְּלִי בַּעֲנָנָא׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃
שְׁמִיעַ קֳדָמַי יַת תּוּרְעֲמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִתְגְּלִי בַּעֲנָנָא׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃
מַלֵּל עִמְּהוֹן בֵּין שְׁמָשַׁיָּא תֵּיכְלוּן בִּסְרָא וּבְצַפְרָא תִּסְבְּעוּן לַחְמָא וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ
אֱלָהָכוֹן׃ וַהֲוָה בְּרַמְשָׁא וְסִלְּקַת שַׂלְוְיָא וּמַטַּת יָת מַשְׁרִיתָא וּבְצַפְרָא נְחַתַת טַלָּא
סְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁרִיתָא׃ וְסִלְּקַת יָת נְחַתַת טַלָּא וְהָא עַל אַפֵּי מַדְבְּרָא דַּעֲדַק מְקַלַּף דַּעֲדַק דְּנִיר
עַל אַרְעָא׃ וַחֲזוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲמָרוּ גְּבַר לַאֲחוֹהִי מָנָא הוּא אֲרֵי לָא יְדָעוּ מָה

Interp.chal.

Vespere scietis q̃ dñs eduxerit vos de terra egypti: et mane videbitis gloriã dominꝰ: eo q̃ audierit murmur vestrum coram dño: nos enim quid sumus quia murmuratis contra nos? Dixitq̃ moyses cum dederit vobis dñs vespere carnem ad comedendum: & mane panem in saturitatem: cum audierit dñs coram dño murmur vestrum: quod vos murmuratis cõtra eum. Nos enim quid sumus? non est contra nos murmur vestrum: sed contra verbum domini. Dixitq̃ moyses ad aaron. Die vniuerse congregationi filiorum israel. Accedite coram dño: quia audierunt coram eo murmur vestrum. Et factum est cum loqueretur aaron ad omnẽ congregationẽ filiorũ israel: & respexerunt ad solitudinem: et ecce gloria dñi reuelata erat in nube. Locutusq̃ est dñs ad moysen: dicens. Audiui murmurationes filiorum israel: loquere cum eis: dicens. Vespere comedetis carnem: & mane saturabimini panibus: & scietis q̃ ego dñs deus vester. Factũq̃ est vespere & ascendit coturnix: & operuit castra. & mane ros descendit per circuitum castrorum. & sublatus est ros qui descenderat: & ecce super faciem deserti minutus quasi decorticatum: minutum acervatum: q̃si pruina super terram. Et viderunt filij israel: & dixerũt vnusquisq; fratri suo. Quid est hoc? Nesciebat enim qđ

mãdata eius: et seruaueris oẽs iusti
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ φυλάξῃς πάντα τὰ δίκαι
cepta illius: cũctũ lan
ωματα αὐτοῦ, πᾶσαν νόσον ἣν ἔπηγαγον τοῖς
guorẽ quẽ posui egy
egyptijs: nõ inducã sup̃ te. ego .n. sum domi
ptis nõ inducam sup̃ te. Ego enim sum oẽs
ἀιγυπτίοις, οὐκ ἐπάξω ἐπί σε. ἐγὼ γάρ εἰμι κύρι
dñs deus saluator tu
nus sanans te. et .n. venerũt in elim: et erãt
us. Venerunt aũt in he
ος ὁ ἰώμενός σε. καὶ γὰρ ἦλθον εἰς ἐλείμ, καὶ ἦσαν
lim filii israel: vbi erant
illic duodeci fontes aquarũ: et septuagin
duodeci fontes aquarũ
ἐκεῖ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων, καὶ ἑβδομήκοντα
ta trũci palmarũ. castrametati sũt aũt illic apũ
τὰ σελίχη φοινίκων. παρενέβαλον δὲ ἐκεῖ παρὰ
aquas.
τὰ ὕδατα.

Ca.16.

Profecti sũt aũt ex elim: et venit oi cõgrega
Ἀπῆραν δὲ ἐξ ἐλείμ, καὶ ἦλθε πᾶσα συναγω
tio filiox israel in desertũ sin: qđ est inter
γὴ υἱῶν ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον σίν, ὅ ἐστιν ἀναμέσον
elim: & inter sina. at quita et deci
ἐλείμ, καὶ ἀναμέσον σινᾶ. τῇ δὲ πέντε καὶ δεκά
ma die: mẽse fẽbo egressiõ ip
τῃ ἡμέρᾳ, τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐξελαυσάντων αὐ
sis ex tra egypti: murmurauit oi cõgrega
τῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου, διεγόγγυζε πᾶσα ἡ συναγω
tio filiox israel cõtra moysen et aaron. & di
γὴ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπὶ μωυσῆν καὶ ἀαρών. καὶ εἶ
xerũt ad eos filij israel: vtinã mortui essemꝰ
παν πρὸς αὐτοὺς οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, ὄφελον ἀπεθάνομεν
percussi a dño in tra egypti: qñ sedeba
πληγέντες ὑπὸ κυρίου ἐν γῇ αἰγύπτου, ὅταν ἐκά
mus sup̃ ollas carnũ: & comedebamus pa
θίσαμεν ἐπὶ τῶν λεβήτων τῶν κρεῶν, καὶ ἠσθίομεν ἄρ
nes ad satietatẽ: q̃ eduxistis nos in de
τους εἰς πλησμονήν, ὅτι ἐξηγάγετε ἡμᾶς εἰς τὴν
sertũ hoc: vt occideretis oẽm cõgrega
ἔρημον ταύτην, ἀποκτεῖναι πᾶσαν τὴν συναγω
tionẽ hanc in fame. dixit aũt dñs ad moysen:
γὴν ταύτην ἐν λιμῷ. εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν,
ecce ego pluã vobis panes ex celo. et egre
ἰδοὺ ἐγὼ ὗω ὑμῖν ἄρτους ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐξε
dietur populꝰ: & colligent qđ diei in
λεύσεται ὁ λαός, καὶ συλλέξουσι τὸ τῆς ἡμέρας εἰς
diem: vt tentem eos si ambulabit
ἡμέραν, ὅπως πειράσω αὐτοὺς εἰ πορεύσονται
in lege mea vel nõ. et erit die sexta:
τῷ νόμῳ μου ἢ οὔ. καὶ ἔσαι τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ,
et præparabũt qđ inferãt. & erit
καὶ ἑτοιμάσουσιν ὃ ἂν εἰσενέγκωσιν. καὶ ἔσαι
duplũ qđ cõgregauerit qđ p diem in di
διπλοῦν ὃ ἂν συναγάγωσι τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡ
em. dixit aũt moyses et aaron ad oẽm
μέραν. εἶπε δὲ μωυσῆς καὶ ἀαρὼν πρὸς πᾶσαν
cetũ filiox israel:
συναγωγὴν υἱῶν ἰσραήλ,

Transla.B.Hiero. | Tex.Heb. Exo. Ca.xv. | Pritiua.heb.

ꝑ & obedieris ꝙ mãdatis eius: ꝙ custodieris ꝙ oia ꝙ ꝑcepta illius: cũctũ languorẽ quẽ posui in egypto non inducam super te. Ego enim sum dñs deus saluator tuus. Venerunt aũt in helim filii israel: vbi erant duodeci fontes aquarũ & septuaginta palme: & castrametati sũt iuxta aquas. Ca.16.

Profectiq̃ omnes de helim vẽit ois multitudo filiorum israel in desertũ sin: quod est inter helim & sinai quintadecima die mensis secundi postquã egressi sunt de terra egypti. Murmurauitq̃ omnis congregatio filiorũ israel contra moysen & aaron in solitudine: Dixeruntq̃ filij israel ad eos. Vtinã mortui essemus per manum domini in terra egypti: qñ sedebamus super ollas carnium: & comedebamus panẽ in saturitate: Cur induxistis nos in desertum istud: vt occideretis omnẽ multitudinẽ hanc in fame. Dixit aũt dñs ad moysen Ecce ego pluam vobis panes de celo. egredietur populus: & colliget per singulos dies. Et tentem eum: vtrum ambulent in lege mea: an non. Et erit in die sexto & preparabunt que attulerint: et erit duplum ad illud quod colligerint per singulos dies. Dixitq̃ moyses & aarõ ad omnes filios israel.

Transla.Ebr. | Transla.B.Hiero. | Tex.Heb. Exo. Ca.xv. | Pritiua.heb.

וְתִשְׁמֹר כָּל חֻקָּיו וְכָל חֻקֹּתַי וְכָל מִצְוֹתַי תִּשְׁמֹר וְכָל
לְמַצֹּתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו
לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ
לְמַחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּמִצְרַיִם
רֹפְאֶךָ׃ וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה
יְיָ רֹפְאֶךָ׃ וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה
וְשָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מָיִם
וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל מַיִם
הַמָּיִם׃ וַיִּסְעוּ
Cap.xvi. מֵאֵילִם וַיָּבֹאוּ כָּל עֲדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר סִין אֲשֶׁר בֵּין
אֵילִם וּבֵין סִינָי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר
יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לְצֵאתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּלֹּנוּ כָּל עֲדַת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן
בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִי יִתֵּן מוּתֵנוּ בְּיַד יְיָ
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְתֵּנוּ עַל סִיר
הַבָּשָׂר בַּאֲכָלֵנוּ לֶחֶם לָשֹׂבַע כִּי
הוֹצֵאתֶם אֹתָנוּ אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה
לְהָמִית אֶת כָּל הַקָּהָל הַזֶּה בָּרָעָב׃
וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה הִנְנִי
מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמָיִם
וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ
לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם
לֹא: וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ
אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה
עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם׃ וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

Interp.chal.

precepta eius & custodieris omnia pacta eius: omnes languores quos posui in egypto non ponam eos super te: qz ego dñs medicus tuus. Venerũtq̃ in elim: vbi erant duodecim fontes aquarum & septuaginta palme. et castrametati sunt ibi iuxta aquas. Ca.16.

Profectiq̃ sunt de elim: & venit omnis cetus filiorum israel in desertũ sin: quod est inter elim & inter sinai: quintadecima die mensis secundi postquã egressi sunt de terra egypti. Murmurauitq̃ omis congregatio filiorũ israel contra moysen & contra aaron in solitudine: et dixerũt eis filij israel. Vtinã mortui essemus per verbum domini in terra egypti: quando sedebamus super ollas carnis: quando comedebamus panẽ & saturabamur. quare eduxistis nos in desertum istud: vt occideretis oẽm populũ hunc fame? Dixitq̃ dñs ad moysen. Ecce ego descendere faciam vobis panem de celo: & egredietur populus: & colliget per singulos dies. Et tentem eum: vtrum ambulent in lege mea: an non. Et erit in die sexto & preparabunt que attulerint: et erit duplum ad illud quod colligerint per singulos dies. Dixitq̃ moyses & aarõ ad omnes filios israel.

Transla.Ebr. | Interp.chal.

וְתִטַּר יָת כָּל קְיָמוֹהִי וְיָת כָּל גְּזֵירָתַי וְיָת כָּל פִּקּוּדַי תִּטַּר וְכָל
לְפִקּוּדוֹהִי תִּטְּרוּן כָּל קְיָמַיָּא כָּל פְּרַעְיָן דְּשַׁוִּיתִי בְּמִצְרָאֵי לָא אֶשַׁוִּינִין עֲלָךְ אֲרֵי אֲנָא
יְיָ אַסְיָךְ׃ וַאֲתוֹ לֶאֱלִים וְתַמָּן תְּרֵיסַר עֲשָׂרֵי מַבּוּעִין דְּמַיִין וְשַׁבְעִין דִּיקְלִין וּשְׁרוֹ תַּמָּן
עַל מֵיָא׃ Ca.xvi. וּנְטָלוּ מֵאֱלִים וַאֲתוֹ כָּל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמַדְבְּרָא דְּסִין דְּבֵין אֱלִים וּבֵין סִינַי בְּחַמְשָׁא עֲשַׂר יוֹמָא לְיַרְחָא תִּנְיָנָא מִלְּמֶהֱוֵי
מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וְאִתְרַעֲמוּ כָּל כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן בְּמַדְבְּרָא׃
וַאֲמָרוּ לְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְוַי דְּלְמֵיתְנָא עַל יְיָ מֵיתְרָא דִּמְצְרַיִם כַּד הֲוֵינָא
תַּבְּין עַל דּוּדֵי בִּשְׂרָא כַּד הֲוֵינָא אָכְלִין לַחְמָא וְשַׂבְעִין אֲרֵי אַפֵּקְתּוּן יָתָנָא לְמַדְבְּרָא
הָדֵין לְמִקְטַל יָת כָּל קְהָלָא הָדֵין בְּכַפְנָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא אֲנָא מֵחֵית לְכוֹן לַחְמָא
מִן שְׁמַיָּא וְיִפְּקוּן עַמָּא וְיִלְקְטוּן פִּתְגָם יוֹם יוֹמֵיהּ בְּדִיל דְּאֵנַסִינוּן הֵיךְ הֵינוֹן פָּאוֹרַיְתִי
אִם לָאו׃ וִיהֵי בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה וְיִתְקַנּוֹן יָת דְּאֵיתָיוּן וְיִהֵי עַל חַד תְּרֵין עַל דְּיִלְקְטוּן
יוֹם יוֹם׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

Interp.chal.

precepta eius & custodieris omnia pacta eius: omnes languores quos posui in egypto non ponam eos super te: qz ego dñs medicus tuus. Venerũtq̃ in elim: vbi erant duodecim fontes aquarum & septuaginta palme. et castrametati sunt ibi iuxta aquas. Ca.16.

Profectiq̃ sunt de elim: & venit omnis cetus filiorum israel in desertũ sin: quod est inter elim & inter sinai quintadecima die mensis secundi postquã egressi sunt de terra egypti. Murmurauitq̃ omis congregatio filiorũ israel contra moysen & contra aaron in solitudine: et dixerũt eis filij israel. Vtinã mortui essemus per verbum domini in terra egypti: quando sedebamus super ollas carnis: quando comedebamus panẽ & saturabamur. quare eduxistis nos in desertum istud: vt occideretis oẽm populũ hunc fame? Dixitq̃ dñs ad moysen. Ecce ego descendere faciam vobis panem de celo: & egredietur populus: & colliget per singulos dies. Et tentem eum: vtrum ambulent in lege mea: an non. Et erit in die sexto & preparabunt que attulerint: et erit duplum ad illud quod colligerint per singulos dies. Dixitq̃ moyses & aarõ ad omnes filios israel.

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xvj.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.
הֵיה	הִיא	הוא		rabãt[u] ei[s] quid[a] cẽt. [b]Qui bus[b] ait[a] moyses. [c]Iste est [d]pãis[d] quẽ [e]dn̄s[e] dedit[f] vo bis[f] ad vescẽdũ. [g]Hic est [h]fermo[g] quem[h] precepit vobis[g] dominus.[i] Colli	ḋd erat. dixit ãt moyses ad eos: hic pa τί ἦν. εἶπε δὲ μωυσῆς πρὸς αὐτούς, οὗτος ὁ ἄρ nis: quẽ dedit dn̄s vobis ad comedẽdũ: hoc τος, ὃν ἔδωκε κύριος ὑμῖν φαγεῖν, τοῦτο τὸ χ̄βũ qđ cõtinuit dn̄s. congregate ex ῥῆμα ὃ συνέταξε κύριος. συναγάγετε ἀπ' αὐ co vnusq̄sq; ad primos gomor: scm cu τοῦ ἕκαστος εἰς τοὺς καθήκοντας γόμορ, κατὰ κε put iuxta numerũ animarũ vestrarũ: vnusq̄sq in φαλὴν κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν ὑμῶν, ἕκαστος ἐν ταῖς tabernaculis vestis colligite. fecerũt ãt sic σκηναῖς ὑμῶν συλλέξατε. ἐποίησαν δὲ οὕτως
פֶּה	פִּי			gat[c] vnusquisq; ex eo [d]quãtũ sufficit[e] ad vesce dũ: [f]gomor[g] p singula ca pita. [h]iuxta[i] nũerũ[k] animarũ vestrarũ[l] q̄ habitãt[m] in tabernaculo sic tolletis.[n] Fecerũt q̄[o] ita[p] filii[q] israel: [r]& colle gerunt alius [s] plus alius [t]minus:[u] & mẽsi sunt ad mẽsuram [v]gomor.[w] Nec [x]qui plus collegerat:[y] ha buit ãplius:[z] nec[a] qui mi nus parauerat:[b] repit mi nus:[c] sed[d] singuli[e] iuxta id [f]qđ edere poterãt:[g] b con gregauerunt. [h]Dixit q̄[i] moyses[k] ad eos.[l] Nullus [m]relinquat ex eo[n] i[o] mãe. Qui[p] nõ[q] audierũt[r] p eũ: [s]sed dimiserũt[t] quida[u] ex eis[v] q̄[w] mane: [x]& scatere cepit[y] verm bus[z] & putruit: [a]et[b] indignatus é[c] cõtra eos [d]Moy ses. [e]Colligebãt[f] ãt[g] mãe [h]singuli[i] quãtũ sufficere poterat[k] ad vescẽdũ.[l] Cũ q̄[m] incaluisset[n] sol[o] liq̄fie bat.[p] In die autem[q] sexta [r]collegerunt[s] cibos [t]du plices. id est[u] duo[v] gomor [w]p singulos hoies.[x] Vene rũt ãt[y] oẽs[z] principes[a] mul titudinis:[b] & narrauerũt [c]Moysi. Qui[d] ait[e] eis. [f]Hoc est[g] q̄[h] locutus est [i]dominus.[k] Requies [l]sabbati[m] sctificata[n] cẽ[o] do mino.[p] Cras[q] quodcũq; operandum est: facite. [r]& q̄[s] coquenda sunt: [t]coquite.[u] Quicq̃ id[v] ãt [w]reliquum fuerit:[x] repo nite[y] vsq; in mane. Fece rũt[z] ita[a] vt[b] preceperat [c]moyses:[d] [e]& non[f] cõputruit[g] neq; vermis
לֶקֶט	לְקֹט	לקטו			ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοπρωΐ. καὶ ἐξέζεσεν σκώληκας,
חֲצִי	חֲצִי				et cõputruit. et indignatꝰ é cõtra eos moy
קוֹם שֵׁנִית	שֵׁנִית				ses. et collegerũt illud mane mane: vnusq;
בֹּקֶר	בֹּקֶר				quisq; sicut incaluisset sol liq̄fiebat.
צֵאת	יָצָא				ad primos gomor: et ingressi
אֶתֶר	אֶתֶר				principes cõgregationis: et
נָתַן	נָתַן				narrauerũt Moysi. dixit ãt ad eos: hoc
בֵּין	בֵּין				ἀνήγγειλαν μωυσῆ. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, τοῦτο τὸ ῥῆ
עֶרֶב	עֶרֶב				μά ἐστιν, ὃ ἐλάλησεν κύριος. σάββατα ἀνάπαυσις ἁγία
עוד	עוֹד				dño. cras q̄cũq; coquendũ est: coquite. τ q̄cũq;
					τῷ κυρίῳ. ἄριον ὅσα ἐὰν πέσητε, πέσετε. καὶ ὅσα ἐ
					αν ἐγκατείπῃς: κατάκρινε. τ οἷς ſuperſtũ reliquũ ẽ
					ἀν ἐψήσητε, ἕψετε. καὶ πᾶν τὸ περισσεῦον κατάλειπε
					illud in repoſitiõe i mane. τ aliquẽrũt ex
					τεύαγον εἰς ἀποθήκην εἰς τοπρωΐ. καὶ κατέλιπον ἀπ
					eo in mane: ſicut precepit eis moy
					ὰυτ εἰς τοπρωΐ, καθάπερ συνέταξεν αὐτοῖς μω
					ſes. τ nõ cõputruit: neq; vermis
					σῆς. καὶ οὐκ ἐπώζησεν, οὐδὲ σκώληξ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xvj.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.
אֹכֶל	אֹכֶל			[a]inuẽtus est[b] in eo.[c] Dixit q̄[d] moyses. [e]Comedite illud hodie: [f]quia [g]sab batum est[h] domino:[i] non [k]inuenietur[l] hodie[m] in a gro.[n] [o]Sex[p] diebus[q] colli gite:[r] [s]in die aũt[t] septimo [u]sabbatũ[v] est:[w] idcirco [x]nõ[y] inuenietur. [z]Venit q̄ [a]septima[b] dies: 8[c] egressi [d]de populo[e] vt colligerẽt: nõ[f] inuenerunt. [g]Dixit autem [h]dominus [i]ad[k] moysen.[l] Vsq; [m]quo[n] nõ vultis [o]custodi re[p] mandata mea & leges meã?[q] Videte [r]q̄[s] dn̄s[t] dederit[u] vobis [v]sabbatũ: &[w] ppter[x] hoc [y]die[z] sexta[a] tribuit[b] vobis [c]cibos[d] duplices. [e]Manet[f] vnusquisq; [g]apud semetipsũ: &[h] nul lus[i] egrediatur[k] de loco suo[l] die[m] septimo.[n] Appellauit q̄ [o]populꝰ[p] israel[q] nomẽ eius mãna:[r] erat quasi semẽ coriãdri albũ: [s]gustusq; eius [t]quasi similẽ[u] cũ melle. [v]Dixit ãt[w] moyses. [x]Iste est[y] fermo[z] quem[a] pcepit [b]dn̄s.[c] Imple[d] gomor[e] ex eo:[f] & cuſtodiatur [g]in futuras retro[h] gnãtio nes:[i] vt[k] nouerint[l] panẽ: [m]quo[n] aluit[o] vos[p] in ſolitu dine: [q]quando educti estis[r] de terra[s] egypti: [t]dixit q̄[u] moyses[v] ad aaron.[w] Sume[x] vas [y]vnũ:[z] & mitte[a] ibi[b] man: [c]q̃ntũ pót capere[d] gomor: [e]& repone[f] corã[g] domi no[h] ad ſeruandum [i]in gnãtiões vras:[k] ſicut [l]preceperat[m] dominus [n]moyſi.[o] Poſuitq; illud [p]aaron[q] in [r]tabernaculo[s] reſeruan dum.[t] Filii autem[u] israel	ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοπρωΐ· καὶ ἐξέζεσεν σκώληκας,
שֵׁשֶׁת	שֵׁשֶׁת				et cõputruit. et indignatꝰ é cõtra eos moy
סָרַב	סָרַב				ſes. et collegerũt illud mane mane: vnusq;
חָדֵשׁ	חֹדֶשׁ				quisq; sicut incaluisset sol liq̄fiebat.
חָתַם	חָתַם				ad primos gomor: et ingressi
נָפַק	נָפַק				principes cõgregationis: et
חָלָא	חָלָה				narrauerũt Moysi. dixit ãt ad eos: hoc
נָטַר	נָטַר				ἀνήγγειλαν μωυσῆ. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, τοῦτο τὸ ῥῆ
חָזַר	חָזַר				μά ἐστιν, ὃ ἐλάλησεν κύριος. σάββατα ἀνάπαυσις ἁγία
נָטַר	נָטַר				dño. cras q̄cũq; coquendũ est: coquite. τ q̄cũq;
צָפַן	צָפַן				τῷ κυρίῳ. ἄριον ὅσα ἐὰν πέσητε, πέσετε. καὶ ὅσα ἐ
נָסַב	נָסַב				αν ἐγκατείπῃς: κατάκρινε. τ οἷς ſuperſtũ reliquũ ẽ
צָנַע	צָנַע				ἀν ἐψήσητε, ἕψετε. καὶ πᾶν τὸ περισσεῦον κατάλειπε
נָטַר	נָטַר				illud in repoſitiõe i mane. τ aliquẽrũt ex
					τεύαγον εἰς ἀποθήκην εἰς τοπρωΐ. καὶ κατέλιπον ἀπ
					eo in mane: ſicut precepit eis moy
					ὰυτ εἰς τοπρωΐ, καθάπερ συνέταξεν αὐτοῖς μω
					ſes. τ nõ cõputruit: neq; vermis
					σῆς. καὶ οὐκ ἐπώζησεν, οὐδὲ σκώληξ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xvj.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.
אָכַל	אָכַל			[a]fuit in eo. Dixitq; moyses. [b]Comedite illud hodie: [c]q̄ sabbati est hodie cõa dño: hodie nõ inuenietis illud in agro. [d]Sex diebus colligetis illud: [e]in die septimo sabbati est: nõ erit in eo. [f]Et factũ est in die septimo: egressi sunt de populo vt colligerent: [g]nõ inuenerũt. [h]Dixitq; dñs ad moysen: vsquequo nõ vultis custodire mandata mea [i]et leges meas: videte q̄ dño dederit vo bis sabbatũ: propterea dat vobis in die sexto panem duo rum dierũ. Sedete vnusquisq; in loco suo: nullus egrediatur de loco suo in die septimo. [k]Requieuitq; popul[l] in die septimo. Appellauitq; dom[m] israel nomẽ eius mãna: [n]erat quasi semẽ coriãdri albũ: gustusq; eius quasi lagana frixa cũ melle. Dixitq; moyses. Hic est sermo quẽ precepit dñs: plenum gomor ex eo [o]seruate in generationes vestras. vt videant panem quẽ comedere feci vos in deserto: quando eduri vos de terra egypti. Dixitq; moyses ad aaron. Tolle lagun culam vnã: [p]et mitte ibi mãna plenũ gomor: [q]et repone illam coram domino: vt seruetur in generationes ves tras. sicut precepit dominꝰ moysi: [r]ita reposuit illud aaron coram testamento [s]in custodiam. Filij autem israel	ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοπρωΐ· καὶ ἐξέζεσεν σκώληκας,
אֹכֶל	אֹכֶל				et cõputruit. et indignatꝰ é cõtra eos moy
נֶכֶד	נֶכֶד				ſes. et collegerũt illud mane mane: vnusq;
חָדֵשׁ	חֹדֶשׁ				quisq; sicut incaluisset sol liq̄fiebat.
חָתַם	חָתַם				ad primos gomor: et ingressi
נָפַק	נָפַק				principes cõgregationis: et
חָלָא	חָלָה				narrauerũt Moysi. dixit ãt ad eos: hoc
נָטַר	נָטַר				ἀνήγγειλαν μωυσῆ. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, τοῦτο τὸ ῥῆ
חָזַר	חָזַר				μά ἐστιν, ὃ ἐλάλησεν κύριος. σάββατα ἀνάπαυσις ἁγία
נָטַר	נָטַר				dño. cras q̄cũq; coquendũ est: coquite. τ q̄cũq;
צָפַן	צָפַן				τῷ κυρίῳ. ἄριον ὅσα ἐὰν πέσητε, πέσετε. καὶ ὅσα ἐ
נָסַב	נָסַב				αν ἐγκατείπῃς: κατάκρινε. τ οἷς ſuperſtũ reliquũ ẽ
צָנַע	צָנַע				ἀν ἐψήσητε, ἕψετε. καὶ πᾶν τὸ περισσεῦον κατάλειπε
נָטַר	נָטַר				illud in repoſitiõe i mane. τ aliquẽrũt ex
					τεύαγον εἰς ἀποθήκην εἰς τοπρωΐ. καὶ κατέλιπον ἀπ
					eo in mane: ſicut precepit eis moy
					ὰυτ εἰς τοπρωΐ, καθάπερ συνέταξεν αὐτοῖς μω
					ſes. τ nõ cõputruit: neq; vermis
					σῆς. καὶ οὐκ ἐπώζησεν, οὐδὲ σκώληξ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xvj.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.
אֹכֶל	אֹכֶל	הוא		[a]	הוא
נָכַל	נָכַל	וַיֹּאמֶר		[b]	וַיֹּאמֶר
חָדֵשׁ	חֹדֶשׁ	מֹשֶׁה		[c]	מֹשֶׁה
חָתַם	חָתַם	אֲלֵהֶם		[d]	אֲלֵהֶם
נָפַק	נָפַק	הוא		[e]	הוא
חָלָא	חָלָה	לַחְמָא		[f]	לַחְמָא
נָטַר	נָטַר	דִּי		[g]	דִּי
חָזַר	חָזַר	יְהָב		[h]	יְהָב
נָטַר	נָטַר	יְיָ		[i]	יְיָ
צָפַן	צָפַן	לְכוֹן		[k]	לְכוֹן
נָסַב	נָסַב	לְמֵיכַל		[l]	לְמֵיכַל
צָנַע	צָנַע	דֵּין		[m]	דֵּין
נָטַר	נָטַר	פַּתְגָמָא		[n]	פַּתְגָמָא
		דְּפַקִּיד		[o]	דְּפַקִּיד
		יְיָ		[p]	יְיָ

Transla. Chal.

הוּא וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהֵין הוּא לַחְמָא דִּי יְהָב יְיָ לְכוֹן לְמֵיכַל׃ דֵּין פַּתְגָמָא דְּפַקִּיד יְיָ ׀׀
לְקוֹטוּ מִנֵּיהּ גֻּבַר לְפוּם מֵיכְלֵהּ עֻמְרָא לְגֻלְגַּלְתָּא מִנְיַן נַפְשָׁתְכוֹן גֻּבַר לְדִי בְּמַשְׁכְּנֵיהּ
תִּסְמְנוּן׃ וַעֲבָדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִקְטוּ דְּאַסְגִּי וּדְאַזְעִיר׃ וְכָלוּ בְּעֻמְרָא וְלָא אַשְׁכְּחוּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עַד אֵמָתַי ׀׀
דְּאַסְגִּיתוּן לְאִזְעָזָעָא לָא חַסָּא גֻּבַר לְפוּם מֵיכְלֵהּ לְקוֹטוּ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְהֵין גֻּבַר לָא יַצְּעוּ
מִנֵּיהּ עַד צַפְּרָא וְלָא קַבִּילוּ מִן מֹשֶׁה׃ וְאִשְׁאֲרוּ גּוּבְרִין מִנֵּיהּ עַד צַפְּרָא וְרִחֵישׁ רְחֵשָׁא
וְרִגְיָן עֲלֵיהֵין מֹשֶׁה׃ וּלְקוֹטוּ תְּדִיר גֻּבַר בְּצַפְּרָא גֻּבַר לְפוּם מֵיכְלֵהּ׃ וְהוּא יְקִידְתָּא
מִיגַּיהּ עַל אַרְעָא׃ וַהֲוָה עַל לְקוֹטוּ יָתֵהּ וְאִתְּמָסַס׃ וְרָגַז עֲלֵיהוֹן מֹשֶׁה׃ וּגְבַרִין עִמְּיָן לְחַד וְאִתּוֹ כָּל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא וְחָזַיוּ לְמֹשֶׁה׃ וַאֲמַר לְהֵין
הוּא דְּמַלֵּיל יְיָ לְחַר שֵׁיצָא קוּדְשָׁא חַר יְרַח עַל יָתֵהּ וְיָת דְּאָתוֹן עֲתִידִין לְמֵיפָא אַפּוּ יָת
דְּאָתוֹן עֲתִידִין לְבַשָּׁלָא בַּשִּׁילוּ וְיָת כָּל מוֹתַרְאִצְּעוּ לְכוֹן לְמַטְרָא עַד צַפְּרָא׃ וְאִצְּעוּ
כְּמָא דְּפַקִּיד מֹשֶׁה וְלָא סְרִי וְרִחֵישׁ לָא ׀׀׀

"אָכְלוּ אֶת־הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד בֹּאָם אֶל־אֶרֶץ נוֹשָׁבֶת אֶת־הַמָּן אָכְלוּ עַד בֹּאָם אֶל קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן׃ וְהָעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה הוּא׃

Cap.xvii.

וַיִּסְעוּ כָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר סִין לְמַסְעֵיהֶם עַל פִּי יְהוָה וַיִּחֲנוּ בִּרְפִידִם וְאֵין מַיִם לִשְׁתֹּת הָעָם׃ וַיָּרֶב הָעָם עִם מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ תְּנוּ לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מַה תְּרִיבוּן עִמָּדִי מַה תְּנַסּוּן אֶת יְהוָה׃ וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיָּלֶן הָעָם עַל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אֹתִי וְאֶת בָּנַי וְאֶת מִקְנָי בַּצְמָא׃ וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל יְהוָה לֵאמֹר מָה אֶעֱשֶׂה לָעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט וְסָקְלֻנִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתְּךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאֹר קַח בְּיָדֶךָ וְהָלָכְתָּ׃ הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַּצּוּר וְיָצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מַסָּה וּמְרִיבָה עַל רִיב בְּנֵי

Pritiua chal.

Interp.chal.

Trãsla.B.Hiero.

"comederũt"man' quadraginta"annis: bdonec "venirẽt"in'terrã habitabilem. Hoc cibo aliti sũt "vsq; quo'tangerent" fines" terre ooooooooooooo bchanaã. cGomor ãt decima ps' est' ephi. Ca. 17.

Igitur aprofecta bomnis multitudo bfiliorũ ifrael de deserto csin bper mãsiões suas iuxta "sermonem' dñi "castrametati sũt in raphidim: vbi nõ erat aq; ad bibẽdũ populo. Qui "iurgatus "contra moysen' ait, 'Da "nobis aquam cvt bibamus. 'Quibus respondit oooo 'moyses. gQuid iurgamini cõtra me: k Cur tẽtatis" dominum? Siti uit ergo ibi oooooooooo qpplꝰ pre aque penuria & murmurauit "contra moysen' dicẽs. 'Cur fecisti nos exire de egypto: vt occideres nos & liberos nostros ac oo 'iumenta' sitis! Clamauit autem moyses ad oooo dñm dicens. qQuid faciam populo oooooooooo 'huic. Adhuc paululũ & lapidabit me. 'Et ait dñs ad moysen. Ante cede populum: oooooo & sume tecũ de seniori bus ifrael: & virgã qua percussisti "fluuiũ tolle ooooooooooooooooooo in manu tua' & vade. "En ego stabo ibi corã te supra petram oreb: percutiesq; ooooooooooo petram' & exibit ex ea aqua: vt bibat oooooo populus. Fecit moyses ita coram senioribus ifrael. Et vocauit nomen loci illius oooooooo "tentatio: propter 'iurgium filiorum ooooooo

Ca.xvii.

Igitur profecta est omnis multitudo filiorũ israel de deserto sin per mansiones suas iuxta verbũ dñi: & castrametati sunt in raphidim. Et non erant aque vt populus biberet: r obiurgatus est ppls ꝓtra moysen atq; dixerũt. Date nobis aquas vt bibamus. Dixitq; eis moyses. Quid iurgamini cõtra me: quid tentatis corã dño? Sitiuitq; ibi ppls propter aquaꝝ penuriã: et murmurauit populus ꝓtra moysen: r ait. Cur fecisti nos ascendere de egypto vt interficeres me r filios meos r pecora mea siti? Clamauitq; moyses corã dño: dicẽs. Quid faciã populo huic: adhuc paululũ r lapidabunt me. Dixitq; dñs ad moysen. Transi corã populo: r tolle tecũ de senioribus israel: r virgã tuã qua percussisti fluuiũ tolle in manu tua: r vade. Ecce ego stabo ante te ibi iuxta petrã in oreb: et percuties petram: r exibunt ex ea aque: vt bibat populus. Fecitq; moyses ita corã senioribus israel. Vocauitq; nomen loci tentatio r iurgium: eo q obiurgati sunt filij ooo

Transla.Chal.

אֲכָלוּ יָת מָנָא אַרְבְּעִין שְׁנִין עַד דְּאֲתוֹ לְאַרְעָא יַתִּיבְתָּא יָת מָנָא אֲכָלוּ עַד דַּאֲתוֹ לִסְכַר אַרְעָא דְכְנָעַן׃ וְעוּמְרָא תְּלָתָא סָאִין הוּא׃

Ca.xvii.

וּנְטָלוּ כָּל כְּנִישְׁתָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמַּדְבְּרָא דְסִין לְמַטְלֵיהוֹן עַל מֵימְרָא דַיְיָ וּשְׁרוֹ בְּרְפִידִם וְלֵית מַיָא לְמִשְׁתֵי לְעַמָא׃ וְאִצְטָעָא עַמָא עִם מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ הַבוּ לָנָא מַיָא וְנִשְׁתֵי וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה מָה דֵין עִמָי מָה דֵין נְסָיוּן יְיָ׃ וְצָחֵי תַמָן עַמָא לְמַיָא וְאִתְרָעֵם עַמָא עַל מֹשֶׁה וַאֲמַר לְמָה דֵין אַסְקְתָנָא מִמְצְרַיִם לְמִקְטָלָא יָתִי וְיָת בְּנַי וְיָת בְּעִירָי בְּצָחְיָא׃ וְצַלִי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימַר מָה אֶעְבֵּיד לְעַמָא הָדֵין עוֹד זְעֵיר פּוֹן יִתְמְנוֹנָנִי וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עְבֵיר קֳדָם עַמָא וּדְבַר עִמָּךְ מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל וְחֻטְרָךְ דִּי

Pritiua chal.

Interp.chal.

Transla.Chal.

בְּרַבָּא דִי הַכֵּיתָ בֵּיהּ יָת נַהֲרָא טוֹל בִּידָךְ וְתֵיזִיל וְהָא אֲנָא קָאִים קֳדָמָךְ תַּמָן עַל טִינָרָא בְּחוֹרֵב וְתִמְחֵי בְּטִינָרָא וְתִפְּקוּן מִנֵּיהּ מַיָא וְיִשְׁתֵי עַמָא וַעֲבַד כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי סָבֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְקָרָא שְׁמָא דְאַתְרָא נִסְיוֹנָא וּמַצּוֹתָא עַל דְּנָצוּ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וְעַל נַסֹּתָם אֶת יְהוָה לֵאמֹר הֲיֵשׁ יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ אִם אָיִן׃ וַיָּבֹא עֲמָלֵק וְנִלְחַם עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֵם בַּעֲמָלֵק מָחָר אָנֹכִי נִצָּב עַל רֹאשׁ הַגִּבְעָה וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי׃ וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר עָלוּ רֹאשׁ הַגִּבְעָה׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עֲמָלֵק׃ וְיְדֵי מֹשֶׁה כְּבֵדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיָּשִׂימוּ תַּחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ׃ וַיְחַלֵּשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלֵק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חָרֶב׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכָּרוֹן בַּסֵּפֶר

Pritiua chal.

Interp.chal.

Trãsla.B.Hiero.

ifrael: et ppcea qtẽtant dñm: dicentes: si est dñs in nobis ãn nõ: venit ãt amalech t oppugnabat ifrael in raphidim. dixit ãt moyses iosue: elige tibi viros potentes et egre dere cũ amalech: cras. et ecce ego stabo in vertice collis: t ẽga baculo dei in manu mea. et fecit iosue sicut dixit ei moyses: et egressus cõgressꝰ est cũ amalech. t moyses et aaron et hur ascẽderũt in vertice collis. et factũ ẽ cũ eleuabat moyses manus: preualebat israel. cũ ãt remittebat manꝰ: preualebat amalech. et manꝰ moysi graues. et accipiẽtes lapidẽ supposuerũt sub eũ: t sedit sup eũ. t aaron t hur sustentabãt manꝰ ei' hinc vn' t hinc alius. et fuerũt manꝰ moysi sustẽtate vsq; ad occasum solis. t fugauit israel et amalech: et oẽm populũ eius in ore gladij. dixit ãt dñs ad moysen: scribe hoc ad memoriã in libro. et dabis in aures iosue: qm delẽdo delebo memoriã amalech de illã ẽ sub celo. t edificauit moyses altare dño: et vocauit nomen eius: dñs exaltatio mea. dicẽs. manus folij dñi & bellũ dñi erit cõtra amalech a gnatione in gnationẽ.

Ca.xviij.

Vnq; audisset iethro sacerdos madian cognatus moysi oooooo

Transla.Chal.

יִשְׂרָאֵל וְעַל דְּנַסּיוּ קֳדָם יְיָ לְמֵימַר הֲמֵית שְׁכִינְתָא דַיְיָ בֵּינָנָא אִם לָאו וַאֲתָא עֲמָלֵק וְאַגַח קְרָבָא עִם יִשְׂרָאֵל בְּרְפִידִים׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ בְּרַר לָנָא גוּבְרִין וּפוֹק אֲגַח קְרָבָא בַּעֲמָלֵק מָחָר אֲנָא קָאֵים עַל רֵישׁ טָרָנָא וְחוּטְרָא דֵיְיָ בִּידִי׃ וְעָבַד יְהוֹשֻׁעַ כְּמָא דַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה לְאַגָחָא קְרָבָא בַּעֲמָלֵק וּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וְחוּר סְלִיקוּ לְרֵישׁ טָרָנָא׃ וַהֲוָה כַּד אָרִים מֹשֶׁה יְדוֹהִי וְתַקִּיף יִשְׂרָאֵל וְכַד נַיַח יְדוֹהִי וְתַקִּיף עֲמָלֵק׃ וִידֵי מֹשֶׁה תְּקִילָן וּנְסִיבוּ אַבְנָא וְשַׁוִיאוּ תְּחוֹתוֹהִי וְיָתִיב עֲלַהּ וְאַהֲרֹן וְחוּר סְעִידִין לִידוֹהִי מָכָא חַד וּמָכָא חַד וַהֲווֹ יְדוֹהִי כְּרַעְיָן בְּצַלּוּ עַד

Pritiua chal.

Interp.chal.

Trãsla.B.Hiero.

דְּעַל שִׁמְשָׁא׃ וְחַבַּר יְהוֹשֻׁעַ יָת עֲמָלֵק וְיָת עַמֵיהּ לְפִתְגָם דְּחַרְבָּא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּתוֹב דָא דוּכְרָנָא בְּסִפְרָא וְשַׁוִי קֳדָם יְהוֹשֻׁעַ אֲרֵי מְמַחֵא אֶמְחֵי יָת דּוּכְרָנָא דַעֲמָלֵק מִתְּחוֹת שְׁמַיָא׃ וּבְנָא מֹשֶׁה מַדְבְּחָא וּקְרָא לֵיהּ קֳדָם אֱלָהּ עֵלְמִין וְאָמַר דָא מִן קֳדָם יְיָ אֲתָא קְרָבָא עַמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל׃

Ca.xviii.

וְשָׁמַע יִתְרוֹ כֹהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה אֵת

Pritiua chal.

Interp.chal.

Trãsla.B.Hiero.

israel: et qa tẽtauerũt corã dño: dicẽtes. Vtrũ maiestas dñi in medio nr̃m habitat an nõ? Venit ãt amalech: et iniit preliũ cõtra israel in raphidim. Dixitq; moyses ad iosue. Elige nob viros: t egredere pugna cõ amalech cras. Ego stabo in vertice collis: t virga qua facta fuit miraculũ a facie dei erit in manu mea. Fecitq; iosue sicut dixerat ei moyses: vt pugnaret cõtra amalech. Moyses ãt aaron t hur ascenderũt ad verticem collis. Et factũ est cum eleuaret moyses manus suas prenalebãt viri domus israel: t cũ demittebat manus suas: prenalebãt viri domus amalech. Manus autẽ moysi erãt graues: t tulerũt lapidẽ t posuerũt sub eo: seditq; sup eum. Aaron ãt t hur sustentabãt manus eius: hinc vnus t inde alter. Fuerũtq; manus moysi extente in oratione vsq; ad occasum solis. Et cõtriuit iosue amalech t populum eius in ore gladij. Dixitq; dñs ad moysen. Scribe hoc mõstrale in libro: t pone corã iosue: qm delẽs delebo memoriã amalech sub celo. Edificauitq; moyses altare t inuocauit sup eo corã deo: & fecit sibi miracula. Et ait. Cum iuramẽto dictũ est hoc a fecie terribilis: cuius maiestas est sup solũ gñe vt cõmittat ꝓliũ a facie dñi ꝓtra viros dom' amalech vt cõfũnat eos a gñatione' seculi.

Transla.Chal.

וְשָׁמַע יִתְרוֹ כָּהֲנָא רַבָּא דְמִדְיָן חֲמוֹהִי דְמֹשֶׁה

Pśtiua beb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xviij.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.latina
	כָּל־אֲשֶׁר ׀ עָשָׂה ׀ אֱלֹהִים ‖ לְמֹשֶׁה			omnia quę fecerat deus moysi & israel populo suo: &	οἷα ἥδεμεν fecit θς̄ ισραηλ τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ
יָצָא	וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי־הוֹצִיא יְהוָה אֶת־			quia eduxisset dominus	ὅτι ἐξήγαγεν κύριος
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃ וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן				israel de egypto: tulit	τὸν ισραηλ ἐξ αἰγύπτου. ἔλαβεν
לָקַח	מֹשֶׁה אֶת־צִפֹּרָה אֵשֶׁת מֹשֶׁה אַחַר			sephoram vxorē moysi quam	ιοθορ ὁ γαμβρὸς μωυσῆ σεπφόραν τὴν γυ=
אִישׁ	שִׁלּוּחֶיהָ׃ וְאֶת שְׁנֵי בָנֶיהָ אֲשֶׁר			remiserat: & duos filios	ρέ μωυσῆ μετὰ τὴν ἀφεσιν αὐτῆς καὶ τοὺς δύο
שֵׁלַח אֶת־שֵׁנִי בָנֶיהָ בָּנֶה	שֵׁם הָאֶחָד גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר			eius: quorum vnus vocabatur gerſam: dicens:	υἱοὺς αὐτοῦ, ὄνομα τῷ ἑνὶ αὐτῶν γηρσάμ, λέγων,
גֵּר הָיָה	הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נׇכְרִיָּה׃ וְשֵׁם הָאֶחָד			dicente patre aduenā fui in terra aliena:	παροικος ἤμην ἐν γῆ ἀλλοτρίᾳ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ
אֱלִיעֶזֶר כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעׇזְרִי	וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה׃ וַיָּבֹא יִתְרוֹ			alter vero eliezer: deus enim	δευτέρου ἐλίεζερ, λέγων, ὅτι ἐπαρωθεῖς τοῦ πατρός μου
נָצַל בֹּוא	חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל־מֹשֶׁה			aut patris mei adiutor meus: & eruit me de gladio pharaonis. venit ergo iethro cognat moyſi & filii eius & vxor eius ad moysen in deſertū vbi caſtrametatus	βοηθός μου, καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς φαραώ, καὶ
אִישׁ	וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמּוֹ אֲשֶׁר הוּא תֹלֶה שָׁם				ἦλθεν ιοθορ ὁ γαμβρὸς μωυσῆ καὶ οἱ υἱοὶ καὶ ἡ γυνὴ
דְּבַר	אֶל הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר הוּא חֹנֶה שָׁם				πρὸς μωυσῆν εἰς τὴν ἔρημον ὃν παρενέβαλεν ἐπ=
הַר הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל חֹתְנוֹ אֲנִי					ὄρους τοῦ θεοῦ. ἀνήγγελη δὲ μωυσῆ, λέγοντες, ἰδοὺ
בֹּוא	חֹתֵנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמָּהּ׃ וַיֵּצֵא				ὁ γαμβρός σου ιοθορ παραγίνεται πρός σε καὶ ἡ
אִישׁ שָׁנָה	מֹשֶׁה לִקְרַאת חֹתְנוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ				γυνή σου καὶ οἱ υἱοί σου μετ' αὐτοῦ· ἐξῆλθε δὲ μω=
שָׁחָה	וַיִּשַּׁק לוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ				σῆς εἰς συνάντησιν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ, καὶ προ=
נָשַׁק שָׁאַל	לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֹהֱלָה׃ וַיְסַפֵּר				ραυτ· καὶ ἐφίλησεν αὐτόν, καὶ ἠσπά=
שָׁלֵם סָפַר	מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה				σατο ἀλλήλους, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν σκη=
יְהוָה לְפַרְעֹה וּלְמִצְרַיִם עַל אודת					νὴν. τ narrauit moyses	νην. καὶ διηγήσατο μωυσῆς τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ πάν=
יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר					socero suo omnia	τα ἅσα ἐποίησε κς̄ τῷ φαραὼ καὶ τοῖς αἰγυπτίοις ἕ
לָאָה	מְצָאָתַם בַּדֶּרֶךְ וַיַּצִּלֵם יְהוָה׃ וַיִּחַד				ἕνεκεν τ ισραηλ, καὶ πάντα τὸν μόχθον τὸν γενόμενον
נָצַל חָדָה	יִתְרוֹ עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה				εἰς τὴν ὁδῶ, καὶ ὅτι ἐξείλατο αὐτοὺς κς̄ ἐκ χει
יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד					ρὸς φαραώ, καὶ ἐκ χειρὸς τῶν αἰγυπτίων. ἐξέσκ δὲ ἰο
מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בָּרוּךְ יְהוָה					thro sup oib bonis q̄ fecit eis dñs:	θωρ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησεν αὐτοῖς κς̄,
אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד					et q eruit eos dñs de manu egyptior. et de	et q eruit eos dñs de manu egyptior. et de
פַּרְעֹה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הָעָם מִתַּחַת					manu pharaonis: q eruit populum suum de	καὶ ὅτι ἐξείλατο αὐτοὺς κς̄ ἐκ χειρὸς αἰγυπτίων καὶ ἐκ
יַד מִצְרַיִם׃ עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל					manu egypti. Nūc cognouī quia magnus	χειρὸς φαραώ. νῦν ἔγνων, ὅτι μέγας

Pśtiua beb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xviij.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.latina
	יְהוָה מִכֹּל כִּי בַּדָּבָר			dominus super omnes	κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς ἕνεκεν τούτου,
זוד לָקַח	אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם׃ וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן			deos: & quidem in	ϕ supbe egeſt eis: τ accepit iethro ſo
	מֹשֶׁה עֹלָה וּזְבָחִים לֵאלֹהִים			his quę superbe egerint contra eos. Obtulit ergo iethro	ὅτι ἐπήρθησαν αὐτοῖς, καὶ ἔλαβεν ιοθορ ὁ γαμ
בוא	וַיָּבֹא אַהֲרֹן וְכׇל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל			cognatus moyſi holocauſta & victimas deo.	cer moyſi holocauſta τ victimas deo.
בָּנָה	לֶאֱכׇל לֶחֶם עִם חֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי			Venerūtq; aaron & oēs	βρος μωυσῆ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας τῷ θεῷ.
הָיָה	הָאֱלֹהִים׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֹּשֶׁב			ſeniores filiorum iſrael vt comederēt panē cū	venit ãt aaron τ oēs ſenio:es
עמד	מֹשֶׁה לִשְׁפֹּט אֶת הָעָם וַיַּעֲמֹד			eo coram deo. Altera autem die	παρεγένετο δὲ ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι
הָעָם עַל מֹשֶׁה מִן הַבֹּקֶר עַד הָעָרֶב׃				ſedit moyſes: vt iudicaret	israel ad comedendū panē cū
וַיַּרְא חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת כׇּל אֲשֶׁר הוּא				populū: qui aſſiſtebat moyſi a mane vſq; ad	ισραὴλ τοῦ συμφαγεῖν ἄρτον μετὰ τοῦ γαμ=
עֹשֶׂה לָעָם וַיֹּאמֶר מָה הַדָּבָר				vesperam. Quod cū vidiſſet cognatus eius omnia ſcilicet que	ρο moyſi coră deo. et factū ẽ poſt
הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לָעָם מַדּוּעַ				agebat in populo; ait.	βρου μωυσῆ ἐναγτίον τοῦ θεοῦ· καὶ ἐθέτο με=
אַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדֶּךָ וְכׇל הָעָם נִצָּב				Quid eſt quod facis in plebe!	craſtinū cōſedit moyſes ad iudicādū
עָלֶיךָ מִן בֹּקֶר עַד עָרֶב׃ וַיֹּאמֶר				Cur ſolus ſedes: & oīs populus preſtolatur	τὰ τὴν ἐπαύριον συνεκαθισε μωυσῆς κρίνειν τὸν
מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ כִּי יָבֹא אֵלַי הָעָם				de mane vſq; ad veſperam. Quod cū vidiſſet cognatus eius omnia ſcilicet que	populū· οἱ δὲ παρεῖστήκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς μωυσῆ ἀπὸ
לִדְרשׁ אֱלֹהִים׃ כִּי יִהְיֶה לָהֶם				agebat in populo; ait.	πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας. καὶ ἰδὼν ιοθορ πάντα ὅσα
דָּבָר בָּא אֵלַי וְשָׁפַטְתִּי בֵּין אִישׁ				Quid eſt quod facis in populo: cur tu ſolus ſedes: & omnis populus ſtat apud te a mane vſq; ad veſperam! Et ait moyſes ſocero ſuo. Venit enim	facitebat populo: dicit ei: q̄d hoc q̄ tu fa=
וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵּי					ἐποίει τῷ λαῷ, λέγει αὐτῷ, τί τοῦτο ὃ σὺ ποι
הָאֱלֹהִים וְאֶת תּוֹרֹתָיו׃ וַיֹּאמֶר					cis populo: quare tu ſedes ſolus: οἱς ãτ
מֹשֶׁה אֲלֵיו כִּי לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר					εἷς τῷ λαῷ; διατί σὺ κάθησαι μόνος, πᾶς δὲ ὁ
אַתָּה עֹשֶׂה׃ נָבֹל תִּבֹּל גַּם אַתָּה גַּם					populꝰ aſtitit tibi a mane vſq; ad crepuſculū: τ
הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ כִּי כָבֵד					λαὸς παρέστηκέ σοι ἀπὸ πρωΐ ἕως δείλης; καὶ
מִמְּךָ הַדָּבָר לֹא תוּכַל לְבַדֶּךָ עֲשֹׂהוּ׃					dixit moyſes ſocero ſuo: ϕ venit
שְׁמַע בְּקׇלִי אִיעָצְךָ וִיהִי אֱלֹהִים עִמָּךְ					λέγει μωυσῆς τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ, ὅτι παραγίνε=
הְיֵה אַתָּה לָעָם מוּל הָאֱלֹהִים וְהֵבֵאתָ					ad me populꝰ q̄rere iudiciū a deo	ται πρός με ὁ λαὸς ἐκζητῆσαι κρίσιν παρὰ τοῦ θε
אַתָּה אֶת הַדְּבָרִים אֶל הָאֱלֹהִים׃ וְהִזְהַרְתָּה					q̄ſ. n. fuerit eis diſceptatio τ venerit	οῦ. ὅταν γὰρ ᾖ κρίσις αὐτοῖς ἀντιλογία καὶ ἔλθωσι
אֶתְהֶם אֶת הַחֻקִּים וְאֶת					ad me: vtiudico quēlibet: et inſtruo il=	πρός με, διακρίνω ἕκαστον, καὶ συμβιβάζω αὐ
					los mandata dei τ legem	τοὺς τὰ προσάγματα τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νόμον
					eius. dixit ãt ſocer moyſi ad eū:	eius. dixit ãt ſocer moyſi ad eū:
					Non bonam iquit rē	Ἔιπε δὲ ὁ γαμβρὸς τῷ μωυσῆ πρὸς αὐ
					facis. Stulto labore cōſumeris: & tu &	τὸν· οὐ καλὸν ταύτην ποιεῖς τὴν ῥῆμα τοῦτο,
					populus iſte qui tecū	οὐ δυνήσῃ ποιεῖν σὺ μόνος.
					eſt. Vltra vires tuas eſt	νῦν ἄκουσόν μου καὶ συμβουλεύσω σοι, καὶ
					negotiū. Solus illud	ἔσαι ὁ θεὸς μετὰ σοῦ· γίνου σὺ τῷ λαῷ τὰ
					non poteris ſuſtinere.	πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἀνοίσεις τοὺς λόγους αὐ
					ſed audi verba mea atq; conſilia: & erit deus tecum. Eſto tu populo q̄	τῶν πρὸς τὸν θεόν, καὶ διαμαρτύρει αὐτοῖς τὰ
					ad deū: τ referes ſermones eo=	precepta θυ et
					rū ad deū: et teſtificare eis	πρόσαγματα τοῦ θεοῦ καὶ
					ceremonias & ritum co	
					lendi:	

Pśtiua beb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xviij.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.latina
	יְהוָה מִכֹּל כִּי בַּדָּבָר			dominus: nec cui	ὁ κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς ἕνεκεν τούτου,
זוד לָקַח	אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם׃ וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן			s est deus preter eum:	ϕ supbe egerint contra eos. Obtulitq; iethro ſocer moyſi holocauſta
	מֹשֶׁה עֹלָה וּזְבָחִים לֵאלֹהִים			quia eadem re qua	et ſacrificia ſuſcepta coraꝫ domino: τ venit aaron
בוא	וַיָּבֹא אַהֲרֹן וְכׇל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל			cogitauerunt egyptij	τ omnes ſenores iſrael vt comederent panem cum
בָּנָה	לֶאֱכׇל לֶחֶם עִם חֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי			iudicare iſrael: in ipſis	ſocero moyſi coram deo. Factumq; eſt ſequenti die:
הָיָה	הָאֱלֹהִים׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֹּשֶׁב			rebus quę dicti ſunt. Obtulitq; iethro ſocer moyſi holocauſta	et ſedit moyſes vt iudicaret populum. Stetitq; popꝰ
עמד	מֹשֶׁה לִשְׁפֹּט אֶת הָעָם וַיַּעֲמֹד			et ſacrificia ſuſcepta coraꝫ domino: τ venit aaron	lus apud moyſen a mane vſq; ad veſperam. Vidit̃q;
הָעָם עַל מֹשֶׁה מִן הַבֹּקֶר עַד הָעָרֶב׃				τ omnes ſenores iſrael vt comederent panem cum	ſocer moyſi omnia que ipſe faciebat in populo: τ ait.
וַיַּרְא חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת כׇּל אֲשֶׁר הוּא				ſocero moyſi coram deo. Factumq; eſt ſequenti die:	Quid eſt verbum hoc q̄ tu facis in populo? cur tu ſo
עֹשֶׂה לָעָם וַיֹּאמֶר מָה הַדָּבָר				et ſedit moyſes vt iudicaret populum. Stetitq; popꝰ	lus ſedes: τ omnis populus ſtat apud te a mane vſq
הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לָעָם מַדּוּעַ				lus apud moyſen a mane vſq; ad veſperam. Vidit̃q;	ad veſperam? Et ait moyſes ſocero ſuo. Venit enim
אַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדֶּךָ וְכׇל הָעָם נִצָּב				ſocer moyſi omnia que ipſe faciebat in populo: τ ait.	ad me populus vt querat doctrinam a facie domini.
עָלֶיךָ מִן בֹּקֶר עַד עָרֶב׃ וַיֹּאמֶר				Quid eſt verbum hoc q̄ tu facis in populo? cur tu ſo	Cumq; eſt eis iudicium veniunt ad me: τ iudico inter
מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ כִּי יָבֹא אֵלַי הָעָם				lus ſedes: τ omnis populus ſtat apud te a mane vſq	virum τ proximum ſuum: τ doceo eos precepta dei τ
לִדְרשׁ אֱלֹהִים׃ כִּי יִהְיֶה לָהֶם				ad veſperam? Et ait moyſes ſocero ſuo. Venit enim	legem eius. Dixitq; ſocer moyſi ei. Non rectam rem
דָּבָר בָּא אֵלַי וְשָׁפַטְתִּי בֵּין אִישׁ				ad me populus vt querat doctrinam a facie domini.	tu facis: fatigatione fatigaberis tam tu q̄ populus
וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵּי				Cumq; eſt eis iudicium veniunt ad me: τ iudico inter	hic qui tecū eſt: quia grauius tibi eſt res iſta: non po
הָאֱלֹהִים וְאֶת תּוֹרֹתָיו׃ וַיֹּאמֶר				virum τ proximum ſuum: τ doceo eos precepta dei τ	teris facere eam tu ſolus. Nunc acquieſce mihi: τ da
מֹשֶׁה אֲלֵיו כִּי לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר				legem eius. Dixitq; ſocer moyſi ei. Non rectam rem	bo tibi cōſilium: τ erit verbum domini in adiutoriu
אַתָּה עֹשֶׂה׃ נָבֹל תִּבֹּל גַּם אַתָּה גַּם				tu facis: fatigatione fatigaberis tam tu q̄ populus	tui: eſto tu populo quereus doctrinam a facie dei. Et
הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ כִּי כָבֵד				hic qui tecū eſt: quia grauius tibi eſt res iſta: non po	tu referes verba eoꝝ in conſpectu domini. τ admo
מִמְּךָ הַדָּבָר לֹא תוּכַל לְבַדֶּךָ עֲשֹׂהוּ׃				teris facere eam tu ſolus. Nunc acquieſce mihi: τ da	nebis eos precepti et
שְׁמַע בְּקׇלִי אִיעָצְךָ וִיהִי אֱלֹהִים עִמָּךְ				bo tibi cōſilium: τ erit verbum domini in adiutoriu	
הְיֵה אַתָּה לָעָם מוּל הָאֱלֹהִים וְהֵבֵאתָ				tui: eſto tu populo quereus doctrinam a facie dei. Et	
אַתָּה אֶת הַדְּבָרִים אֶל הָאֱלֹהִים׃ וְהִזְהַרְתָּה				tu referes verba eoꝝ in conſpectu domini. τ admo	
אֶתְהֶם אֶת הַחֻקִּים וְאֶת				nebis eos precepti et	

Pśtiua beb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xviij.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.latina
	כָּל אֲשֶׁר ׀ עָשָׂה ׀ אֱלֹהִים ‖ לְמֹשֶׁה			omnia quę fecerat deus moyſi & iſrael populo ſuo: &	οἷα ἥδεμεν fecit θς̄ ισραηλ τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ
יָצָא	וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי־הוֹצִיא יְהוָה אֶת־			quia eduxiſſet dominus	ὅτι ἐξήγαγεν κύριος
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃ וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן				iſrael de egypto: tulit	τὸν ισραηλ ἐξ αἰγύπτου. ἔλαβεν ιοθορ ὁ γαμ
לָקַח	מֹשֶׁה אֶת־צִפֹּרָה אֵשֶׁת מֹשֶׁה אַחַר			ſephoram vxorē moyſi quam	cer moyſi holocauſta τ victimas deo.
אִישׁ	שִׁלּוּחֶיהָ׃ וְאֶת שְׁנֵי בָנֶיהָ אֲשֶׁר			remiſerat: & duos filios	βρος μωυσῆ ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας τῷ θεῷ.
שֵׁלַח אֶת־שֵׁנִי בָנֶיהָ בָּנֶה	שֵׁם הָאֶחָד גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר			eius: quorum vnus vocabatur gerſam: dicens:	venit ãt aaron τ oēs ſenio:es
גֵּר הָיָה	הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נׇכְרִיָּה׃ וְשֵׁם הָאֶחָד			aduena fui in terra aliena: et nomē	παρεγένετο δὲ ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι
אֱלִיעֶזֶר כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעׇזְרִי	וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה׃ וַיָּבֹא יִתְרוֹ			filii eius: nomē vni eoꝝ gerſam: dicens:	israel ad comedendū panē cū
נָצַל בֹּוא	חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל־מֹשֶׁה				ισραὴλ τοῦ συμφαγεῖν ἄρτον μετὰ τοῦ γαμ=
אִישׁ	וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמּוֹ אֲשֶׁר הוּא תֹלֶה שָׁם				ρο moyſi coră deo. et factū ẽ poſt
דְּבַר	אֶל הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר הוּא חֹנֶה שָׁם				βρου μωυσῆ ἐναγτίον τοῦ θεοῦ· καὶ ἐθέτο με=
הַר הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל חֹתְנוֹ אֲנִי					craſtinū cōſedit moyſes ad iudicādū
בֹּוא	חֹתֵנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמָּהּ׃ וַיֵּצֵא				τὰ τὴν ἐπαύριον συνεκαθισε μωυσῆς κρίνειν τὸν
אִישׁ שָׁנָה	מֹשֶׁה לִקְרַאת חֹתְנוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ				populū· οἱ δὲ παρεῖστήκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς μωυσῆ ἀπὸ
שָׁחָה	וַיִּשַּׁק לוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ				πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας. καὶ ἰδὼν ιοθορ πάντα ὅσα
נָשַׁק שָׁאַל	לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֹהֱלָה׃ וַיְסַפֵּר				facitebat populo: dicit ei: q̄d hoc q̄ tu fa=
שָׁלֵם סָפַר	מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה				ἐποίει τῷ λαῷ, λέγει αὐτῷ, τί τοῦτο ὃ σὺ ποι
יְהוָה לְפַרְעֹה וּלְמִצְרַיִם עַל אודת					cis populo: quare tu ſedes ſolus: οἱς ãτ
יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר					εἷς τῷ λαῷ; διατί σὺ κάθησαι μόνος, πᾶς δὲ ὁ
לָאָה	מְצָאָתַם בַּדֶּרֶךְ וַיַּצִּלֵם יְהוָה׃ וַיִּחַד				populꝰ aſtitit tibi a mane vſq; ad crepuſculū: τ
נָצַל חָדָה	יִתְרוֹ עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה				λαὸς παρέστηκέ σοι ἀπὸ πρωΐ ἕως δείλης; καὶ
יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד					dixit moyſes ſocero ſuo: ϕ venit
מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בָּרוּךְ יְהוָה					λέγει μωυσῆς τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ, ὅτι παραγίνε=
אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד					ad me populꝰ q̄rere iudiciū a deo	ται πρός με ὁ λαὸς ἐκζητῆσαι κρίσιν παρὰ τοῦ θε
פַּרְעֹה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הָעָם מִתַּחַת					q̄ſ. n. fuerit eis diſceptatio τ venerit	οῦ. ὅταν γὰρ ᾖ κρίσις αὐτοῖς ἀντιλογία καὶ ἔλθωσι
יַד מִצְרַיִם׃ עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל					ad me: vtiudico quēlibet: et inſtruo il=	πρός με, διακρίνω ἕκαστον, καὶ συμβιβάζω αὐ
					los mandata dei τ legem	τοὺς τὰ προσάγματα τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νόμον
					eius. dixit ãt ſocer moyſi ad eū:	eius. dixit ãt ſocer moyſi ad eū:
					Non bonam iquit rē	Ἔιπε δὲ ὁ γαμβρὸς τῷ μωυσῆ πρὸς αὐ
					facis. Stulto labore cō	τὸν· οὐ καλὸν ταύτην ποιεῖς τὴν ῥῆμα τοῦτο,
					ſumeris: & tu & populus	οὐ δυνήσῃ ποιεῖν σὺ μόνος.
					iſte qui tecū eſt. Vltra	νῦν ἄκουσόν μου καὶ συμβουλεύσω σοι, καὶ
					vires tuas eſt negotiū.	ἔσαι ὁ θεὸς μετὰ σοῦ· γίνου σὺ τῷ λαῷ τὰ
					Solus illud non poteris	πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἀνοίσεις τοὺς λόγους αὐ
					ſuſtinere. ſed audi verba	τῶν πρὸς τὸν θεόν, καὶ διαμαρτύρει αὐτοῖς τὰ
					mea atq; conſilia: &	precepta θυ et
					erit deus tecū. Eſto tu	πρόσαγματα τοῦ θεοῦ καὶ
					populo q̄ ad deū: τ	
					referes ſermones eo=	
					rū ad deū: et teſtificare	
					eis ceremonias & ritum	
					colendi:	

Pśtiua beb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xviij.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.latina
	יְהוָה מִכֹּל כִּי בַּדָּבָר			dominus: nec cui	ὁ κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς ἕνεκεν τούτου,
זוד לָקַח	אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם׃ וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן			s est deus preter eum:	ϕ supbe egerint contra eos. Obtulitq; iethro ſocer moyſi holocauſta
	מֹשֶׁה עֹלָה וּזְבָחִים לֵאלֹהִים			quia eadem re qua	et ſacrificia ſuſcepta coraꝫ domino: τ venit aaron
בוא	וַיָּבֹא אַהֲרֹן וְכׇל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל			cogitauerunt egyptij	τ omnes ſenores iſrael vt comederent panem cum
בָּנָה	לֶאֱכׇל לֶחֶם עִם חֹתֵן מֹשֶׁה לִפְנֵי			iudicare iſrael: in ipſis	ſocero moyſi coram deo. Factumq; eſt ſequenti die:
הָיָה	הָאֱלֹהִים׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֹּשֶׁב			rebus quę dicti ſunt. Obtulitq; iethro ſocer moyſi holocauſta	et ſedit moyſes vt iudicaret populum. Stetitq; popꝰ
עמד	מֹשֶׁה לִשְׁפֹּט אֶת הָעָם וַיַּעֲמֹד			et ſacrificia ſuſcepta coraꝫ domino: τ venit aaron	lus apud moyſen a mane vſq; ad veſperam. Vidit̃q;
הָעָם עַל מֹשֶׁה מִן הַבֹּקֶר עַד הָעָרֶב׃				τ omnes ſenores iſrael vt comederent panem cum	ſocer moyſi omnia que ipſe faciebat in populo: τ ait.
וַיַּרְא חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת כׇּל אֲשֶׁר הוּא				ſocero moyſi coram deo. Factumq; eſt ſequenti die:	Quid eſt verbum hoc q̄ tu facis in populo? cur tu ſo
עֹשֶׂה לָעָם וַיֹּאמֶר מָה הַדָּבָר				et ſedit moyſes vt iudicaret populum. Stetitq; popꝰ	lus ſedes: τ omnis populus ſtat apud te a mane vſq
הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לָעָם מַדּוּעַ				lus apud moyſen a mane vſq; ad veſperam. Vidit̃q;	ad veſperam? Et ait moyſes ſocero ſuo. Venit enim
אַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדֶּךָ וְכׇל הָעָם נִצָּב				ſocer moyſi omnia que ipſe faciebat in populo: τ ait.	ad me populus vt querat doctrinam a facie domini.
עָלֶיךָ מִן בֹּקֶר עַד עָרֶב׃ וַיֹּאמֶר				Quid eſt verbum hoc q̄ tu facis in populo? cur tu ſo	Cumq; eſt eis iudicium veniunt ad me: τ iudico inter
מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ כִּי יָבֹא אֵלַי הָעָם				lus ſedes: τ omnis populus ſtat apud te a mane vſq	virum τ proximum ſuum: τ doceo eos precepta dei τ
לִדְרשׁ אֱלֹהִים׃ כִּי יִהְיֶה לָהֶם				ad veſperam? Et ait moyſes ſocero ſuo. Venit enim	legem eius. Dixitq; ſocer moyſi ei. Non rectam rem
דָּבָר בָּא אֵלַי וְשָׁפַטְתִּי בֵּין אִישׁ				ad me populus vt querat doctrinam a facie domini.	tu facis: fatigatione fatigaberis tam tu q̄ populus
וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵּי				Cumq; eſt eis iudicium veniunt ad me: τ iudico inter	hic qui tecū eſt: quia grauius tibi eſt res iſta: non po
הָאֱלֹהִים וְאֶת תּוֹרֹתָיו׃ וַיֹּאמֶר				virum τ proximum ſuum: τ doceo eos precepta dei τ	teris facere eam tu ſolus. Nunc acquieſce mihi: τ da
מֹשֶׁה אֲלֵיו כִּי לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר				legem eius. Dixitq; ſocer moyſi ei. Non rectam rem	bo tibi cōſilium: τ erit verbum domini in adiutoriu
אַתָּה עֹשֶׂה׃ נָבֹל תִּבֹּל גַּם אַתָּה גַּם				tu facis: fatigatione fatigaberis tam tu q̄ populus	tui: eſto tu populo quereus doctrinam a facie dei. Et
הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ כִּי כָבֵד				hic qui tecū eſt: quia grauius tibi eſt res iſta: non po	tu referes verba eoꝝ in conſpectu domini. τ admo
מִמְּךָ הַדָּבָר לֹא תוּכַל לְבַדֶּךָ עֲשֹׂהוּ׃				teris facere eam tu ſolus. Nunc acquieſce mihi: τ da	nebis eos precepti et
שְׁמַע בְּקׇלִי אִיעָצְךָ וִיהִי אֱלֹהִים עִמָּךְ				bo tibi cōſilium: τ erit verbum domini in adiutoriu	
הְיֵה אַתָּה לָעָם מוּל הָאֱלֹהִים וְהֵבֵאתָ				tui: eſto tu populo quereus doctrinam a facie dei. Et	
אַתָּה אֶת הַדְּבָרִים אֶל הָאֱלֹהִים׃ וְהִזְהַרְתָּה				tu referes verba eoꝝ in conſpectu domini. τ admo	
אֶתְהֶם אֶת הַחֻקִּים וְאֶת				nebis eos precepti et	

Pśtiua chal.	Interp̄.chal.	Transla.Chal.
	omnia que fecerat deus moyſi τ iſrael populo ſuo: τ	יָת כֹּלָּא דִּי עֲבַד יְיָ לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמֵּהּ דְּאַפֵּיק יְיָ יָת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃ וְקָרֵב יִתְרוֹ
	eduriſſet deus iſrl de egypto. Tulitq; iethro ſocer moy	חֲמוּהִי דְּמֹשֶׁה יָת צִפּוֹרָה אִיתַּת מֹשֶׁה בָּתַר דְּשַׁדְּרָהּ׃ וְיָת תַּרְתֵּין בְּנֶהָא דִּשְׁוּם חַד גֵּרְשֹׁם
נֶפֶשׁ	ſi ſephoꝛā vxoꝛē moyſi: po

Pūctiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	La. rix.	Trāsla. B. Biero.	Trāsla. Bre. lxx. cū interp. latina	Trāsla. B. Biero.	Trāsla. Bre. lxx. cū in terp. latina	Ter. Heb.	Exo.	La. rix.	Pūctiua. heb.
הָא	הַתּוֹרֹת׃ וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת־הַדֶּרֶךְ			viam qꝫ	legē eius: ⁊ ostēdes eis viaꝫ	tum sinai · castrametati	finai: ⁊ castrametati	סִינָי׃ וַיִּחַן	בְּמִדְבָּר		חָנָה
יָדַע	יֵלְכוּ בָהּ וְאֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר			per quam · ingredi debeant: & opus quod	τὸν νόμον αὐτοῦ, καὶ σημανεῖς αὐτοῖς τὰς ὁδοὺς,	sunt in eodē loco: ibiqꝫ	sunt in eodē loco: ibiqꝫ	יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר׃ וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל			קְרָא
עָשָׂה	יַעֲשׂוּן׃ וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל־הָעָם			facere debeant. Prouide autem de omni plebe	in qb ambulabūt in ipsis: ⁊ opera q̄ faciēt. et tu tibi prouide ab omni	israel fixit tentoria	israel fixit tentoria	הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְהוָה מִן־			אָמַר
חָזָה	אַנְשֵׁי־חַיִל יִרְאֵי אֱלֹהִים אַנְשֵׁי			vitos potentes & timentes deum in quibus	τι τοῦ ὄρους · καὶ μωυσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ	a regione montis.	a regione montis.	הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית			נָגַד
שׁוּם	אֱמֶת שֹׂנְאֵי בָצַע וְשַׂמְתָּ עֲלֵהֶם			fit veritas: & quī oderit auaritiā: & cōstitue	oci. ⁊ vocauit eū dns de	Moyses ascēdit ad deū.	Moyses ascēdit ad deū.	יַעֲקֹב וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ אַתֶּם			נָגַד
שׂוּם	שָׂרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי מֵאוֹת שָׂרֵי			eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos: qui iudicent	monte. ⁊ ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ	Vocauitqꝫ eū dominus de	Vocauitqꝫ eū dominus de	רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרָיִם			רָאָה עָשָׂה
שׂוּם	חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת׃ וְשָׁפְטוּ			populum omni tēpore. Quicquid autem	ὄρους, λέγων, τάδ ἐρεῖς τῷ οἴκῳ ἰακώβ, καὶ	monte & ait. Hec dices	monte & ait. Hec dices	וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים			נָשָׂא
שׁוּב	אֶת־הָעָם בְּכָל עֵת וְהָיָה כָּל			grauius erat: referebāt ad eum:	ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, αὐτοὶ ἑωράκατε ὅ	domui iacob: & annūciabis	domui iacob: & annūciabis	וָאָבֵא אֶתְכֶם אֵלָי׃ וְעַתָּה אִם			בּוֹא
שָׁמַע קוֹל	הַדָּבָר הַגָּדֹל יְבִיאוּ אֵלֶיךָ וְכָל			facilora tantummodo iudicantes. Dimisitqꝫ cognatū suū: qui reuersus abiit in terram suā.	ἐποίησα τοῖς αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς	filiis israel. Vos ipsi	filiis israel. Vos ipsi	שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם			שָׁמַע קוֹל
בּוֹא	הַדָּבָר הַקָּטֹן יִשְׁפְּטוּ הֵם וְהָקֵל			Ense tertio Ca. 19.	σα ἐποίησα τοῖς αἰγυπτίοις, καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς	vidistis que fecerim	vidistis que fecerim	אֶת בְּרִיתִי וִהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל			כָּרַת בְּרִית
שָׂפַט כָּלַל	מֵעָלֶיךָ וְנָשְׂאוּ אִתָּךְ׃ אִם אֶת			egressiōis israel de terra egyptī:	πῆχ sup alas aquilar: et adduxi vos	egyptiis: quomodo	egyptiis: quomodo	הָעַמִּים כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ׃ וְאַתֶּם			
עָשָׂה צִוָּה	הַדָּבָר הַזֶּה תַּעֲשֶׂה וְצִוָּךְ אֱלֹהִים			ipsi minora tātūmodo iudicent leuiusqꝫ sit cū tibi: partito in alios onere. Si	ὡσεὶ ἐπὶ σέ, τὰ δὲ βραχέα τῶν κριμάτων κρινοῦσιν	portauerim vos super alas aquilarum: & assumpserim mihi.	portauerim vos super alas aquilarum: & assumpserim mihi.	תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ			קָדַשׁ
	וְיָכֹלְתָּ עָמֹד וְגַם כָּל־הָעָם הַזֶּה עַל			hoc feceris implebis imperium dei: & precepta eius poteris sustētare: & omnis hic populus reuertetur ad loca sua	ipsi: ⁊ alleuiabunt a te: ⁊ auxiliabūtur	Si ergo	Si ergo	אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל			דָּבַר
	מְקֹמוֹ יָבֹא בְשָׁלוֹם׃ וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה			cū pace. Quibus audi	αὐτοί, καὶ κουφιοῦσιν ἀπὸ σοῦ, καὶ συναντιλήψ	audieritis vocem	audieritis vocem	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא			בּוֹא
קוֹם שָׁלֵם שָׁמַע	לְקוֹל חֹתְנוֹ וַיַּעַשׂ כֹּל אֲשֶׁר אָמָר׃			tis moyses fecit omnia que ille suggesserat.	tibi. ⁊ si ἀληθῆ hoc facies: ⁊ fortifica	mei & custo dieritis	mei & custo dieritis	לִזְקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֵת			שׂוּם פָּנֶה
בָּחַר	וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי חַיִל מִכָּל			Et electis viris strenuis de cuncto	ταί σου. ἐὰν δὲ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποιήσῃς, καὶ κατισχύ	pactū meū: eritis mihi	pactū meū: eritis mihi	כֹּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּהוּ	יהוה׃ וַיַּעַן כָּל הָעָם יַחְדָּו		
נָתַן	יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֹתָם רָאשִׁים עַל			israel cōstituit eos principes	bit te deus: et poteris astare: ⁊ ois populus hic veniet ad suū locū cū pace. au	in fin peculium de cunctis	in fin peculium de cunctis				
עָשָׂה	הָעָם שָׂרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי מֵאוֹת			populi tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos: qui iudicabant	ὁς ὄντος ἥξει εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον μετ' εἰρήνης. καὶ	populis. Mea est enim	populis. Mea est enim				
	שָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת׃ וְשָׁפְטוּ			plebem omni tēpore. Quicquid autem grauius erat: referebāt ad eum:	diuit āt moyses vocem socri sui:	omnis terra: & vos eritis mihi in regnū sacerdotale & gēs	omnis terra: & vos eritis mihi in regnū sacerdotale & gēs				
	אֶת־הָעָם בְּכָל־עֵת אֶת־הַדָּבָר			facilora tantummodo iudicantes. Dimisitqꝫ cognatū suū: qui reuersus abiit in terram suā.	κουσε δὲ μωυσῆς τῆς φωνῆς τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ,	sancta. Hec sūt verba	sancta. Hec sūt verba				
בּוֹא	הַמַּקָּשֶׁה יְבִיאוּן אֶל־מֹשֶׁה וְכָל־			Ense tertio Ca. 19.	⁊ fecit ἅπερ εἶπεν αὐτῷ, καὶ ἐποίησεν ὅσα ἔιπεν αὐτῷ,	que loqueris ad filios	que loqueris ad filios				
דָּבָר	הַדָּבָר הַקָּטֹן יִשְׁפְּטוּ הֵם וְהָקֵל			egressiōis israel de terra egypti in die hac venerūt in solitudinem sinai. Na	καὶ ἐπόιησεν ὅσα ἔιπεν αὐτῷ, καὶ ἐπελέξεν μωυ	israel. Vēit moyses	israel. Vēit moyses				
שָׂפַט כָּלַל	מֵעָלֶיךָ וְנָשְׂאוּ אִתָּךְ׃ אִם אֶת			pfecti de raphidim & pueniētes vsq in desertum	σῆς ἄνδρας δυνατοὺς ἐκ παντὸς ἰσραὴλ, καὶ	& conuocatis maioribus	& conuocatis maioribus				
עָשָׂה צִוָּה	הַדָּבָר הַזֶּה תַּעֲשֶׂה וְצִוָּךְ אֱלֹהִים			Transla. Chal.	ἐποίησεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν χιλιάρχους, ἐπὶ τῶν	natu populi exposuit	natu populi exposuit				
	וְיָכֹלְתָּ עָמֹד וְגַם כָּל־הָעָם הַזֶּה עַל			אוֹרַיְתָא וְתוֹדַע לְהוֹן יָת אָרְחָא דֵּיהֲכוֹן בָּהּ וְיָת עוֹבָדָא דְּיַעְבְּדוּן׃ וְאַתְּ תְּחֵזֵי מִכָּל עַמָּא						

Pūctiua chal.

legibus: ⁊ ostendes eis viam per quā ambulēt ⁊ opera que facturi sunt. Tu autē videbis ex omni populo viros virtutis timentes deū: viros veraces qui oderint accipere pecuniā. ⁊ cōstitue super eos tribunos et centuriones ⁊ quinquagenarios ⁊ decanos, vt iudicent populū in omni tēpore: ⁊ oīe negotiū quod fuerit magnus referent ad te. Omne autē negotium paruū ipsi iudicabunt: ⁊ alleuiabunt a te onus: ⁊ sup portabunt tecum. Si verbū hoc feceris: ⁊ preceperit tibi dns: poteris stare: ois quoq populus hic ibunt ad locū suū in pace. Audiensq moyses verbo soceri sui: et fecit oīa q̄ dixit. Elegitqꝫ moyses viros virtutis et ofti israel: ⁊ constituit eos pīncipes sup populū: tribunos: centuriones: quinquagenarios: decanos. Et iudicabant populū omni tempore: negotium quod erat graue referebant ad moysen: ⁊ omne negotium quod erat paruū iudicabant ipsi. Dimisitqꝫ moyses socerum suum: ⁊ abiit in terram suam Ca. 19.

Ense tertio egressiōis filiorꝫ israel de terra egypti in die hac venerūt in solitudinē sinai. Profectiqꝫ sunt de raphidim: ⁊ venerūt in desertum

Interp. chal.

דְּסִינַי וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא וּשְׁרָא תַּמָּן יִשְׂרָאֵל לְקִבֵּיל טוּרָא׃ וּמֹשֶׁה סְלִיק לְקֳדָם אֱלָהָא וְקָרָא לֵיהּ יְיָ מִן טוּרָא לְמֵימָר כְּדֵין תֵּימַר לְבֵית יַעֲקֹב׃ וְתֶחֱוֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ אַתּוּן חֲזַיְתּוּן דְּעֲבַדִית לְמִצְרָאֵי׃ וְאַטֵּלִית יַתְכוֹן כְּדֵי עַל בָּנְפֵי נְשָׁרִין וְאַקְרֵבִית יַתְכוֹן לְפוּלְחָנִי׃ וּכְעַן אִם כַּקְבָּלָא תְּקַבְּלוּן מֵימְרִי׃ וְתִטְּרוּן יָת קְיָמִי׃ וִיהוֹן קָרֵיתְיכוֹן עַמָּא סְגוּלָא מִכָּל עַמְמַיָּא אֲרֵי דִּילִי כָּל אַרְעָא׃ וְאַתּוּן תְּהוֹן קָדָמַי מַלְכִין כָּהֲנִין וְעַם קַדִּישׁ אִלֵּין פִּתְגָמַיָּא דְּתִתְמַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲתָא מֹשֶׁה וּקְרָא לְסָבֵי עַמָּא וְסַדַּר קֳדָמֵיהוֹן כָּל פִּתְגָמַיָּא דְּפַקְּדֵיהּ יְיָ׃ וַאֲתִיבוּ כָּל עַמָּא כַּחֲדָא וַאֲמָרוּ כָּל דְּמַלֵּיל יְיָ נַעֲבֵיד וַאֲתֵיב מֹשֶׁה יָת פִּתְגָמֵי עַמָּא קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה הָא אֲנָא מְתֵּי לְוָתָךְ בְּעִנְנָא דְּעַנְנָא בְּגִין דְּיִשְׁמַע עַמָּא כַּד מְמַלֵּיל עִמָּךְ וְאַף בָּךְ יְהֵמְנוּן לְעָלַם׃ וְחַוִּי מֹשֶׁה יָת פִּתְגָמֵי עַמָּא קֳדָם יְיָ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲזֵל לְוָת עַמָּא וְתַקְדִּשִׁנּוּן יוֹמָא דֵּין וּמְחַר וְיַחֲווּן לְבוּשֵׁיהוֹן׃ וְיִהְווֹן

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo. Ca. xix.	Trãsla. B. Piero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
כון שלש	נְכֹנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי כִּי בַּיּוֹם		paratí in diẽ tertiũ. quã enim tertio die descendet dñs	παρασκευασθῆναι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καταβήσεται κύριος ἐπὶ
נבל	הַשְּׁלִשִׁי יֵרֵד יְהוָה לְעֵינֵי כָל הָעָם			τὸ ὄρος τὸ σινᾶ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ
	עַל הַר סִינָי: וְהִגְבַּלְתָּ אֶת הָעָם			
סביב שמר עלות	סָבִיב לֵאמֹר הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת			
בהר ונגע בקצהו כל הנגע בהר	בָּהָר וְנֹגֵעַ בְּקָצֵהוּ כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהָר			
מות יומת: לא תגע בו יד כי סקול	מוֹת יוּמָת: לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוֹל			
יסקל או ירה יירה אם בהמה	יִסָּקֵל אוֹ יָרֹה יִיָּרֶה אִם בְּהֵמָה			
חיה	אִם אִישׁ לֹא יִחְיֶה בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל			
הרר	הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר: וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן הָהָר			
כדש כבס	אֶל הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם וַיְכַבְּסוּ			
יום גשש	שִׂמְלֹתָם: וַיֹּאמֶר אֶל הָעָם הֱיוּ			
אל אשה ויהי ביום השלישי	נְכֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַל תִּגְּשׁוּ			
איש חיה	אֶל אִשָּׁה: וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי			
שלש קול	בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים			
חדר ענן	וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק			
יצא	מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה:			
יצב	וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לִקְרַאת			
	הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ			
	בְּתַחְתִּית הָהָר: וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ			
ענה	מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה בָּאֵשׁ			
עלה	וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן וַיֶּחֱרַד			
אמר ירד	כָּל הָהָר מְאֹד: וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר			
הלך דבר	הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר			
ענה	וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וַיֵּרֶד יְהוָה			
קרא	עַל הַר סִינַי אֶל רֹאשׁ הָהָר וַיִּקְרָא			
אמר ירד	יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶל רֹאשׁ הָהָר וַיַּעַל			
	מֹשֶׁה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה רֵד			

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
תחם אמר נסח מרב נגש	parati in diem tertiũ: qñ in die tertio reuelabitur dominus in oculis oĩs populi sup̃ montẽ sinai. Constituesq; terminos populo per circuitũ: dicens. Cauete vobis ne ascẽdatis in montẽ: neq; accedatis ad finẽ eius. Oĩs qui accesserit ad montẽ: occisione occidetur. non tangat eum manus: qñ lapidatione lapidabitur: aut iaculis cõfodietur: siue tumentũ siue homo nõ viuet. Quãdo tuba sibilabit fuerit: ipsi habebũt facultatẽ ascendẽdi in montẽ. Descẽditq; moyses de monte ad populũ: r preparauit eos: r lauauerunt vestimẽta sua: r ait ad populũ. Estote parati in diẽ tertiã: nõ appropinq̃tis vxoribus. Et factũ est i die tertio cuꝫ esset mane: r fuerũt voces r fulgura r nubes graues sup̃ montẽ r vox tube fortis nimis: r cõmotus est ois populus qui erat in castris. Educitq; moyses pop̃ũ de castris in occursum verbi dei: r steterunt ad radices mõtis. Mons aũt sinai fumabat totus: eo q̃ reuelatus erat dñs sup̃ eum in igne. Et ascendit fum̃ eius quasi fumus fornacis: r tremuit ois mons valde. Clor aũt tube ibat r cõualescebat nimis: moyses loquebatur: et a facie dei respondebatur ei voce. Et reuelatus est dñs sup̃ montẽ sinai in vertice montis: et vocauit dñs moysen ad vertice montis: r ascendit moyses. Dixitq; dñs ad moysen. Descende	תְּחֻם אֲמַר סָמַר נָסַח מְרַב נְגַשׁ
פקד עבד	תְּהֵא עָבַד דָּמַת	
עלה ארע	עֲלַה אַרְעָא סָנַד	
בלח דור	בָּלַח דָּעָר	
שלם חנא	שָׁלֵם חָנָא	
טוב אדם	טוֹב אֲדָם	
זנה	זָנָה	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo. Ca. xx.	Trãsla. B. Piero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
עוד הרס	הָעֵד בָּעָם פֶּן יֶהֶרְסוּ אֶל יְהוָה		de & cõtestare populũ: ne forte appropiquẽt ad	διαμαρτύρασθαι τῷ λαῷ, μήποτε ἐγγίσωσι πρὸς τὸν
ראה	לִרְאוֹת וְנָפַל מִמֶּנּוּ רָב: וְגַם		videndũ ad videndũ: et cadant ab eis multitudo.	θεὸν καταναοῆσαι, καὶ πέσωσιν ἀπ' αὐτῶν πλῆθος.
	הַכֹּהֲנִים הַנִּגָּשִׁים אֶל יְהוָה יִ		Sacerdotes quoq; q accedũt ad dñm: sctifi	et sacerdotes appropiquãtes dño sanctificé
קדש כהן	יִתְקַדָּשׁוּ פֶּן יִפְרָץ בָּהֶם יְהוָה:		cẽtur ne percutiat eos.	καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες τῷ κυρίῳ ἁγιαζέσθω-
יכל	וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה לֹא יוּכַל		Dixitq; moyses ad dominũ. Nõ poterit vul	tωσαν· μὴ ποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν κύριος. καὶ εἶ
העם לעלת אל הר סיני כי אתה	הָעָם לַעֲלֹת אֶל הַר סִינָי כִּי אַתָּה		gus ascendere in montem sinai: tu enim testificatus es & iussisti dicẽs	πεν μωυσῆς πρὸς τὸν θεόν, οὐ δυνήσεται ὁ λαὸς
נבל	הַעִדֹתָה בָּנוּ לֵאמֹר הַגְבֵּל אֶת הָהָר		Põe termios circa mõtem: & sanctifica illum.	ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος τὸ σινᾶ, σὺ γὰρ διαμεμαρτύ
וקדשתו ואמר אליו יהוה לך	וְקִדַּשְׁתּוֹ וְאָמַר אֵלָיו יְהוָה לֵךְ		Cui ait dominus. Vade descẽde: ascendesq; tu r aaron tecũ. Sacerdotes aũt	ρασω ἡμῖν, λέγων, ἀφόρισαι τὸ ὄρος καὶ ἁγίασαι
רד ועלית אתה ואהרן עמך	רֵד וְעָלִיתָ אַתָּה וְאַהֲרֹן עִמָּךְ		et populꝰ nõ vadant ad ascẽdẽdũ ad de	αὐτό. εἶπε δὲ αὐτῷ κύριος, βάδιζε, κατάβηθι,
והכהנים והעם אל יהרסו לעלת	וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אַל יֶהֶרְסוּ לַעֲלֹת		um: ne forte pdat ex eis dñs. descen	τ ἀναβὴθι σὺ καὶ Ααρὼν μετὰ σοῦ, οἱ δὲ ἱερεῖς
אל יהוה פן יפרץ בם: וירד משה	אֶל יְהוָה פֶּן יִפְרָץ בָּם: וַיֵּרֶד מֹשֶׁה		dit, μὴ ποτε ἀποθλέσῃ ἀπ' αὐτῶν κύριος· κα	et populꝰ nõ vadant ad ascẽdẽdũ ad de
אל העם ויאמר אלהם:	אֶל הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם:		dit ãt moyses ad populũ: r dixit	ὰ μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν, καὶ εἶπεν ἀν =
			τέβη δὲ μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν, καὶ εἶπεν ἀν =	εις.
	וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים	Cap. xx.	τοῖς·	Ca. 20.
דבר	הָאֵלֶּה לֵאמֹר: אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ			
יצא	אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם			
היה	מִבֵּית עֲבָדִים: לֹא יִהְיֶה לְךָ			
הנה עשה	אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי: לֹא תַעֲשֶׂה			
סמן	לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם			
עלה	מִמַּעַל וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתָּחַת וַאֲשֶׁר			
שחה	בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ: לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה			
עבד	לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי יְהוָה			
	אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֹּקֵד עֲוֹן אָבֹת			
	עַל בָּנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים			
	לְשֹׂנְאָי: וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים			
צוה עשה	לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָי: לֹא תִשָּׂא			
	אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי			
נקה	לֹא יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת			

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
פגר חגא נפל	contestare populũ: ne forte transgrediãtur vt videant dñm: et cadat ex eis multitudo. Sacerdotes quoq; q accedunt ad ministrandũ coram dño sanctificẽtur: ne forte irascatur cõtra eos dñs. Dixitq; moyses coram dño. Non poterit populus ascẽdere in montẽ sinai: quoniã tu cõtestatus es nos: dicens. Pone terminũ circa montem r sanctifica eum. Dixitq; ei dñs. Vade descende: ascendesq; tu r aaron tecũ. Sacerdotes aũt et populus non transgrediãtur vt ascendãt in cõspectũ domini: ne forte irascatur cõtra eos. Descẽditq; moyses ad populum: r narrauit eis.	אסהיד בעמא דילמא יתבדרון מדם ייי ויפל מנהון סגי: ואף כהניא דמתקרבין
סנא קדש	לשם שמא קדם ייי יתקדשון דלמא תקוף בהון ייי: ואמר משה קדם ייי לא יכיל עמא	
נסק סהד אמר	לסיניי ארי את אסהדתא בנא למימר את הוחם ית טורא וקדישיה: ואמר	
נחת נסק	ליה ייי אזיל חות ותיסק את ואהרן עמך וכהניא ועמא לא יבדרון למיסק לקדם	
תקף	ייי דלמא יתקוף בהון: ונחת משה לעמא ואמר להון:	La. xx.
אמר נקם	ומליל ייי ית כל פתגמיא האלין למימר: אנא ייי אלהך דאפיקתך מארעא דמצרים	Ca. 20.
קדם ארע עבד דמת	מבית עבדותא: לא יהא לך אלהא אחרן בר מיני: לא תעביד לך צלם ולא דמו	Locutusq; est deꝰ cunctos sermones hos: dicẽs.
עלה ארע סגד	דשמיא מלעיל ודי בארעא מלרע ודי במייא מלרע לארעא: לא תסגוד להון ולא	Ego dñs deus tuꝰ: qui eduxi te de terra egypti
בלח דור	תפלחינון ארי אנא ייי אלהך קנא סעד חובי אבהן על בנין על דרין על	de domo seruitutis. Non erit tibi deus alius preter
שלם חנא	תלתאי ועל דרביעאי לשנאי קדם: ועביד טיבו לאלפי דרחמי לרחמי ופקידי: לא	me. Non facies tibi imaginẽ neq; omnẽ similitudinẽ
טוב אדם	תימי ית שמא דייי דרין לרחמי לנקמי ופקודי: לא	eoꝝ que in celo sunt desup: neq; eoꝝ que in terra sunt
זנה	לסנאי ארי לא יזכי ית דיימי	deorsum: neq; eoꝝ q̃ in aquis sunt sub terra. Non ado
		rabis ea neq; seruies eis: r qñ ego dñs deus tuus dꝰ
		zelores: visitans peccata patrũ super filios transgre
		sores in tertiã r in quartã generationẽ: his qui ode
		runt me: quãdo filij sequũtur peccata patrum. Et fa
		ciens misericordiã in mille generatiões diligentibus
		me r custodiẽtibꝰ p̃cepta mea. Non iurabis in nõe
		dei tui frustra: qi nõ iustificabit dñs illũ q̃ iurauerit

Pūctua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxi.	Trāsla. Bre. lxx. cū interp. latina	Trāsla. B. Hiero.
פָּנָה עָבַד	פְּנֵיכֶם לְבִלְתִּי תַּחֲטָאוּ׃ וַיַּעְמֹד הָעָם			vobis: vt nō peccetis. Stetit āt olo ppło ὑμῶν, ἵνα μὴ ἁμαρτάνητε. ἐισηκεῖ δὲ πᾶς ὁ λαὸς	"yobis: & nō peccaretis 'Stetitq; populus ooooo
מֵרָחֹק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ	מֵרָחֹק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרָפֶל			alonge: moyses āt venit ad caliginē: vbi erat μακρόθεν, μωυσῆς δὲ ἤλθεν εἰς τὸν γνόφον, οὗ ἦν ὁ	bde longe: 'moyses autē accessit ad 'caliginē in
אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה	אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה			deꝰ. dixit āt dño ad moysen: hec dices θεός. εἶπε δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν, τάδε ἐρεῖς τῷ	"qua 'erat 'deus. "Dixitq; preterea 'dominus oooo
אֶל מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי	אֶל מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי			domui iacob: et annūciabis filijs israel: οἴκῳ ἰακώβ, καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ,	"ad moyseꝫ. Hec 'dices 'filijs oooooooooooo
יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי	יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי			vos vidistis: q̄ de celo locut⁹ sū ὑμεῖς ἑωράκατε, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λελάληκα	"israel. "Vos "vidistis 'q̄ 'de oooooooooooooooo
מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם׃ לֹא תַעֲשׂוּן	מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם׃ לֹא תַעֲשׂוּן			ad vos: nō facietis vobis deos argēteos: πρὸς ὑμᾶς. οὐ ποιήσετε ἑαυτοῖς θεοὺς ἀργυροῦς,	'celo "locutus sim "vobis "Non 'facietis oooooooo
אִתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב לֹא	אִתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב לֹא			et deos aureos: nō facietis vobis tpīs alt⁹ καὶ θεοὺς χρυσοῦς, οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς θυσια	'deos argenteos nec de os aureos oooooooooooo
תַעֲשׂוּ לָכֶם׃ מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה	תַעֲשׂוּ לָכֶם׃ מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה			re. de terra facietis mihi: t sacrificabitis ī ipso σήριον. ἐκ γῆς ποιήσετέ μοι, καὶ θύσετε ἐπ' αὐτοῦ	'facietis "mihi. "Altare de "terra "facietis ooooooo
לִי וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת	לִי וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת			holocausta: et salutaria vra: o= τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν, τὰ πρό	"mihi: '& offeretis "sup eo "holocausta '& oooo
שַׁלְמֶיךָ אֶת צֹאנְךָ וְאֶת בְּקָרֶךָ	שַׁלְמֶיךָ אֶת צֹאנְךָ וְאֶת בְּקָרֶךָ			innocamero nomē meū illic, t venīā ad te t be ἐπονομάσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ· καὶ ἥξω πρός σε καὶ εὐ	'pacifica vestra: "oues ve strās "& "boues: ooooooo
בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת	בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת			nedicā tibi. ſi āt altare de lapidib⁹ facies mihi: λογήσω σε. ἐὰν δὲ θυσιαστήριον ἐκ λίθων ποιήσῃς μοι,	'ín omni 'loco ín 'quo "memoria fuerit oooooo
שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ׃ וְאִם	שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ׃ וְאִם			nois mei. "Veniā "ad te "& bñdicam tibi. Q̄d "ſi "altare 'de lapidēb "feceris "mihi: "non edificabis ooooo	
מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִי לֹא תִבְנֶה	מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִי לֹא תִבְנֶה			ὑκοδομήσεις αὐτοὺς τμητούς· ὁ γὰρ ἐγχειρίδιόν	"illud de 'fectis lapidibus Si 'enim "leuaueris 'cul=
אֶתְהֶן גָּזִית כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ	אֶתְהֶן גָּזִית כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ			tus iniecisti sup eos: et polluti fūt. nō a σου ἐπιβέβληκας ἐπ' αὐτούς, καὶ μεμίανται· οὐκ ἀ	trū sup eo: 'polluetur.
וַתְּחַלְלֶהָ׃ וְלֹא תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת	וַתְּחַלְלֶהָ׃ וְלֹא תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת			fendes in gradib⁹ in altare meū: vt ναβήσῃ ἐν ἀναβαθμίσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, ὅπως	"Nō 'afcēdes 'p gradus "ad 'altarę meū: "ne 'reue
עַל מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ	עַל מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ			nō reueles turpitudinē tuā in eo. μὴ ἀνακαλύ= ψῃς τὴν ἀσχημοσύνην σου ἐπ' αὐτοῦ·	letur "turpitudo tua. oo
עָלָיו׃	וְאֵלֶּה מִשְׁפָּטִים		Cap. xxi.	Ec sunt Cap. 21.	"Ec sunt Gap. 21.
אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם׃ כִּי תִקְנֶה	אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם׃ כִּי תִקְנֶה			Θαῦτα δὲ τὰ δικαιώματα, ἃ παραθήσεις ἐνώ	"iudicia "que "propones "eis . 'Si
עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד	עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד			ram eis. ſi possideris ſeruū hebreū: ſex ānos ſer	"emeris "ſeruum 'hebreum: "ſex 'annis "ſerviet tibi:
וּבַשְּׁבִעִת יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם׃ אִם	וּבַשְּׁבִעִת יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם׃ אִם			νιον αὐτῶν· ἐὰν κτήσῃ παῖδα ἑβραῖον, ἓξ ἔτη δου	"in ſeptimo "egredietur "liber "gratis. oooooooo
בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ יֵצֵא אִם בַּעַל	בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ יֵצֵא אִם בַּעַל			λεύσει σοι, τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἀπελεύσεται ἐλεύθερος	"Cū q̄li veſte 'intrauerit: "cū tali "exeat. 'ſi habēs
אִשָּׁה הוּא וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ׃ אִם	אִשָּׁה הוּא וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ׃ אִם			gratis. ſi ipſe ſolus intrauerit: t ſolus egredie	"vxorē "& "vxor "egredie
אֲדֹנָיו יִתֶּן לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ	אֲדֹנָיו יִתֶּן לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ			tur, ſi āt vxor ſimul intrauerit cū eo: t vxor σεται· ἐὰν δὲ μόνος ἐισέλθῃ, καὶ μόνος ἐξελεύ=	'tur "ſimul. 'Sin autem oo
בָּנִים אוֹ בָנוֹת אִשְׁתּוֹ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא	בָּנִים אוֹ בָנוֹת אִשְׁתּוֹ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא יֵצֵא			ſeruū eius: neq; ancillā eius: neq; bouē eius: neq; ſubiu=	"dñs "dederit "illi "vxorē: '& peperit oooooooo
בְּגַפּוֹ׃ וְאִם אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי	בְּגַפּוֹ׃ וְאִם אָמֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי			gale eius: neq; oēs ſupellectilē eius: neq; ſed pri	"filios "& "filias: "mulier 'liberi eius oooooooo
אֶת אֲדֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בָּנָי לֹא	אֶת אֲדֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בָּנָי לֹא			mi tut ſūt. et ois populꝰ videbit voce: et	"erunt "domini ſui. "Ipſe vero "exibit 'cū veſtitu
אֵצֵא חָפְשִׁי׃ וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל	אֵצֵא חָפְשִׁי׃ וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל			σίον σου ἐσί· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁρᾶ τὴν φωνήν, καὶ πὰς	fuo. q 'ſi "dixerit "ſeruus
הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל הַדֶּלֶת אוֹ	הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל הַדֶּלֶת אוֹ			lampades: t vocē tube: t mōtē λαμπάδας, καὶ τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, καὶ τὸ ὄρος	"diligo oooooooooooo
אֶל הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת אָזְנוֹ	אֶל הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת אָזְנוֹ			fumātē. pterriti āt ois populus ſteterūt a=	'dñm meum & "vxorem 'ac "liberos: 'non oooooo

Pūctua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חֲזָא אֲמַר	facie vestrā: vt non peccetis. Stetitq; populus a longe: t moyses accessit ad caligīnē: vbi erat ghia dei. Dixitq; dñs ad moysen. Hec dices filijs israel: vos vi diſtis qđ de celo locutus ſim vobiſcū. Non facietis co ram me deos argenteos: neq; deos aureos facietis vobis. altare de terra facies coꝫ me: t immolabis ſup eo holocausta tua t ſacrificia ſanctificata tua de ouibus tuis t de bobus. In oīb⁹ loco in quo habitare fe cero gloriam meā: tibi mittā benedictionē meam t be nedicā tibi. Si autē altare ex lapidibus feceris cozaꝫ me: non edificabis ſectos lapides: ne forte leues gla dium tuū ſup illo: t profanes eum. Et non aſcendes per gradus ſup altare meum: vt non reueletur turpi tudo tua ſuper eo.	אַפֵּיכוֹן בְּדִיל לָא תְּחוֹבוּן׃ וְקָם עַמָּא מֵרָחִיק וּמֹשֶׁה קְרִיב לְצֵית אֲמִימְרָא דַּייָ דְּהֲוָה תַּמָּן׃ וַאֲמַר דַּייָ לְמֹשֶׁה כְּדֵנָא תֵּימַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אַתּוּן חֲזֵיתוּן אֲרֵי מִן שְׁמַיָּא מַלֵּילִית עִמְּכוֹן׃ לָא תַּעְבְּדוּן קֳדָמַי דַּהֲבָא וְכַסְפָּא לָא תַּעְבְּדוּן לְכוֹן׃ מַדְבְּחָא דְּאַרְעָא תַּעְבֵּיד קֳדָמָי וְתִכּוֹס עֲלוֹהִי יָת עֲלָוָתָךְ וְיָת נִכְסַת קוּדְשָׁךְ מִן עָנָךְ וּמִן תּוֹרָךְ בְּכָל אֲתְרָא דְּאַרְשֵׁי שְׁכִינְתִּי לְתַמָּן אֲשַׁלַּח בִּרְכָתִי לָךְ׃ וְאִם קָדָמַי מַדְבְּחָא דְּאַבְנִין תַּעְבֵּיד קָדָמַי לָא תִּבְנֵי יָתְהֶן פְּסִילָן דְּלְמָא תְּרִים חַרְבָּךְ עֲלַהּ וְתֵחֵיל יָתְהוֹן׃ וְלָא תִּסַּק בְּסֻלְּמִין עַל מַדְבְּחִי דְּלָא תִתְגְּלֵי עֶרְיָתָךְ עֲלוֹהִי׃	Deut. 18.c. Hebr. 11.c. Deut. 27.a Iosue. 8.g. Exo. 31.c. Exo. 20.b. Infra. 31.c. Exo. 20.b. Gen. 2.a. Deut. 5.b. Matth. 5.a. Marci 7.b. Ephe. 6. a. Roma. 13.b.
וְאִלֵּין דִּינַיָּא דְּתָשֵׂים קֳדָמֵיהוֹן׃ אֲרֵי תְּזְבּוֹן עַבְדָּא עִבְרָאָה שְׁנִין תְּפַלַּח וּבְשַׁתָּא שְׁבִיעָיְתָא יִפּוֹק לְבַר חוֹרִין מַגָּן׃ אִם בְּלֵילְיָתֵהּ יֵיעוֹל בְּלֵילְיָתֵהּ יִפּוֹק אִם בְּעֵיל אִתְּתָא הוּא וְתִפּוֹק אִתְּתֵהּ עִמֵּהּ׃ אִם רִבּוֹנֵהּ יִתֶּן לֵהּ אִתְּתָא וְיָלְדָא לֵהּ בְּנִין אוֹ בְנָן אִתְּתָא וּבְנֵהָא תְּהֵי לְרִבּוֹנָהָא וְהוּא יִפּוֹק בְּלֵילְיָתֵהּ׃ וַאֲרֵי מֵימַר יֵימַר עַבְדָּא רְחֵימְנָא יָת רִבּוֹנִי יָת אִתְּתִי וְיָת בְּנָי לָא	Transla. Chal.

Pūctua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxi.	Trāsla. Bre. lxx. cū interp. latina	Trāsla. B. Hiero.
זָבַח	שְׁמוֹ לַשָּׁוְא׃ זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת			nomen ei⁹ in vano. memēto die ὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ. μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν	"nomē dñi dei "ſui "fruſtra. "Memento 'vt 'die
זָכַר	לְקַדְּשׁוֹ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד			ſabbatoꝝ ſcificare cū. ſex diebus opaberis τ fa= σαββάτων ἁγιάζειν αὐτήν. ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, καὶ ποιή	"ſabbati 'ſcifices. "Sex 'diebus "operaberis: ooo
יוֹם עָבַד	וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ׃ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי			cies oia opera tua. at die ſeptima ſab σεις πάντα τὰ ἔργα σου· τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάβ	'& facies "omnia "opera tua: "ſeptimo oooooooo
עָשָׂה לָאָדָם עָשָׂע	שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה			bata dño deo tuo. nō facies in ea oē o= βατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ ἔργον	'autem 'die 'ſabbatū 'dñi 'dei tui eſt. "Non 'facies
	כָּל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ			pus tu t filꝰ tuus et filia tua ſerūꝰ tuus t γον σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σού καὶ ὁ παῖς σου καὶ ἡ	"oē 'opus ín eo "tu" & filius tuus "& filia tua: "ſer
רָאָה	וַאֲמָתֶךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר			ſerua tua: bos tu⁹ et ſubiugale tuū: t παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου καὶ ὁ ὑποζύγιόν σου, καὶ	"us tuus "& ancilla tua: 'iumētū tuū "& aduena
עָשָׂה	בִּשְׁעָרֶיךָ׃ כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה			oē iumēti tuū: et aduena habitans in te, πᾶν κτῆνός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί.	'qui eſt "intra portas tuas. 'Sex 'ei 'diebus "fecit
יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת	הַיָּם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם			tm. n. ſex diebus fecit dño celū t terrā t ἐν ἓξ ἡμέραις ἐποίησε κύ ριος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ	"dñs "celum "& 'terrā &
הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם	הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת יוֹם			mare t oia q̄ in eis t requie τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέ=	"mare "& oia 'q̄ "in eis
הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשֵׁהוּ כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ	הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ׃ כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ			uit die ſeptima. pp hoc bñdixit dño παυσεν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. διὰ τοῦτο εὐλόγησε κύ	Gen. 2.a. Deut. 5.b. Matth. 5.a. Marci 7.b. Ephe. 6. a. Roma. 13.b.
קַדֵּשׁ	וְאֶת אִמֶּךָ לְמַעַן יַאֲרִכֻן יָמֶיךָ עַל			die ſeptimā: et ſcificauit eā. honora ριος τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην. καὶ ἡγίασεν αὐτήν. τίμα τὸν	
אֲבַד	הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן			pfez tuū t mfez tuā: vt bene tibi ſit et vt lon πρα σου καὶ τὴν μρά σου, ἵνα ἐὺ σοι ᾖ καὶ ἵνα μα	
	לָךְ׃ לֹא תִרְצָח׃ לֹא תִנְאָף׃			geu⁹ ſis ſup terrā bonā: q̄ dño deꝰ tuus κροχρόνιος ᾖς ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς κύ ριος ὁ θεός σου	
רָצַח נָאַף	לֹא תִגְנֹב׃ לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד			dat tibi. nō occides. nō mechaberis. nō furaberis. δίδωσί σοι. οὐ φονεύσεις. οὐ μοιχεύσεις. οὐ κλέψεις.	
גָּנַב עָנָה עֵד	שָׁקֶר׃ לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ לֹא			nō ſalso teſtificaberis cōtra proximū tuū teſtimoniū. οὐ ψευδομαρτυρίσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρί	
חָמַד	תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וְאֲמָתוֹ			falſū. nō cōcupiſces vxorē proximi tui. nō cōcupiſces domū proximi tui. nec deſiderabis vxorē eius: neq; agrū eius: neq; ſeruū eius: neq; ancillā eius. neq; bouē eius: neq; ſubiu=	
אִשָּׁה רָעָה	וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃			ψευδῆ. οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον	
אָמָה	וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת			tui. nō cōcupiſces domū proximi tui. nec deſiderabis vxorē eius: neq; agrū eius: neq; ſeruū eius: neq; ancillā eius. neq; bouē eius: neq; ſubiugale eius: neq; oēs ſupellectilē eius: neq; quic=	
רָאָה	הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת			σου. οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου,	
לָפַד	הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ			οὐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτοῦ, οὐδὲ	
רָאָה נוּעַ	וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה			ancillā eius. neq; bouē eius: neq; ſubiu=	
עָמַד אָמַר	דַּבֵּר אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל			gale eius: neq; oēs ſupellectilē eius: neq; quic=	
שָׁמַע	יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת׃			ſion ſou ἐσί· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁρᾶ τὴν φωνήν, καὶ πὰς	
דָּבַר מוּת	וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירָאוּ			lampades: t vocē tube: t mōtē λαμπάδας, καὶ τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος, καὶ τὸ ὄρος	
יָרֵא	כִּי לְבַעֲבוּר נַסּוֹת אֶתְכֶם בָּא			fumātē. pterriti āt ois populus ſteterūt a= γαπνίζον. φοβηθέντες δὲ πᾶς ὁ λαὸς ἔστησαν μα	
יָרֵא נָסָה בּוֹא	הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל			longe: t direſt ad moyſen: loquere tu nobis: et κρόθεν, καὶ εἶπαν πρὸς μωυσῆν, λάλησον σὺ ἡμῖν, καὶ	
הָיָה				nō loquat ad nos deus: ne forte moriamur. et μὴ λαλείτω πρὸς ἡμᾶς ὁ θεός. μὴ ποτε ἀποθάνωμεν. καὶ λέγει	
				illic moyſen: cōfidite. cauſa .n. tentandi vos re ἀυτοῖς μωυσῆς. θαρσεῖτε· ἕνεκεν γὰρ τοῦ πειράσαι ὑμᾶς παρε	
				mit. deus ad vos: vt ſit timor eius in γενήκε θεὸς πρὸς ὑμᾶς, ἵ̈πως ἂν φόβος αὐτοῦ ἐν	

Pūctua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
הֲוָה שְׁית עֲבַד	in noie ſuo in xanū. Memēto diei ſabbati vt ſanctifi ces eu. Sex dieb⁹ opabei ris: t facies oia opera tua: die aūt ſeptimo ſabbatū eſt coꝫ dño deo tuo. Non fa ties in eo oīne opus tu t filius tu⁹ t filia tua: t ſeruus tuus t ancilla tua t iumentū tuus: t peregrinus qui eſt in vrbe tua. q: ſex diebus fecit dño celū t terrā ma re t oia q̄e in eis ſunt: t requeuit in die ſeptimo. Ideirco benedixit dño diei ſabbati t ſanctificauit eum. Honoza patrē tuū t matrē tuā: vt plongētur dies tui ſup terrā: quaꝫ dño deus tu⁹ dabit tibi. Non occides aiam. Non mechaberis. Non furaberis. Nō teſtifica beris ꝓxa ꝓtra proximū tuū falſum teſtimoniū. Nō cōcupi ſces domū proximi tui. Non cōcupiſces vxorē proximi tui: neq; ſeruū eius neq; ancillā eius neq; bouē neq; aſinū eius: neq; oia q̄ ſunt proximi tui. Oīsq; populus videbat voces t lāpades t vocē tube t montē fuman tem. Et cū trāſtulꝫ populus t cōtremuerūt t ſteterūt ꝓcul. Dixerūtq; ad moyſen. Loquere tu nobiſcū t obe diemus: t nō loquatur nobiſcū verbū a facie dñi: ne forte moriamur. Dixitq; moyſes ad pplm. Ne timea tis: quia vt probaret vos dñs: reuelata eſt gloria dei: et vt ſit timoꝫ eius ſuper	עֲבַד דַּבַּד עֲבַס עָלֵה אַעַן שָׁרָא שְׁלַח בָּרַךְ בָּנָה רוּם חֲלַל נָסַק נָגַד אֲלָה עֵרָה אֵל דִּין סָדַר זָנַן שָׁנָה מְנָא עָנַד חֲנַן גּוּף בּוּא אִישׁ נְתַן בְּנָה עָנַד שְׁנָה עָנַד חֲנַן אִישׁ אֲמַר	facie veſtrā: vt non peccetis. Stetitq; populus a longe: t moyſes acceſſit ad caligīnē: vbi erat ghia dei. Dixitq; dñs ad moyſen. Hec dices filijs iſrael: vos vi diſtis qđ de celo locutus ſim vobiſcū. Non facietis co ram me deos argenteos: neq; deos aureos facietis vobis. altare de terra facies coꝫ me: t immolabis ſup eo holocauſta tua t ſacrificia ſanctificata tua de ouibus tuis t de bobus. In oīſi loco in quo habitare fe cero gloriam meā: tibi mittā benedictionē meam t be nedicā tibi. Si autē altare ex lapidibus feceris cozaꝫ me: non edificabis ſectos lapides: ne forte leues gla dium tuū ſup illo: t profanes eum. Et non aſcendes per gradus ſup altare meum: vt non reueletur turpi tudo tua ſuper eo.	Ca. 21.
וְאִלֵּין דִּינַיָּא דְּתָשֵׂים קֳדָמֵיהוֹן׃ אֲרֵי תְּזְבּוֹן עַבְדָּא עִבְרָאָה שְׁנִין תְּפַלַּח וּבְשַׁתָּא שְׁבִיעָיְתָא יִפּוֹק לְבַר חוֹרִין מַגָּן׃ אִם בְּלֵילְיָתֵהּ יֵיעוֹל בְּלֵילְיָתֵהּ יִפּוֹק אִם בְּעֵיל אִתְּתָא הוּא וְתִפּוֹק אִתְּתֵהּ עִמֵּהּ׃ אִם רִבּוֹנֵהּ יִתֶּן לֵהּ אִתְּתָא וְיָלְדָא לֵהּ בְּנִין אוֹ בְנָן אִתְּתָא וּבְנֵהָא תְּהֵי לְרִבּוֹנָהָא וְהוּא יִפּוֹק בְּלֵילְיָתֵהּ׃ וַאֲרֵי מֵימַר יֵימַר עַבְדָּא רְחֵימְנָא יָת רִבּוֹנִי יָת אִתְּתִי וְיָת בְּנָי לָא	Transla. Chal.

Pūtiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Exe. lxx. cū interp. latina.
יָשַׁב יָנַן	שִׁבְתּוֹ " יִתֵּן יִרְפָּא יִרְפָּא: וְכִי יַכֶּה				
אָבָה	אִישׁ ' אֶת ' עַבְדּוֹ " אוֹ " אֶת ' אֲמָתוֹ				
מוּת	בַּשֵּׁבֶט וּמֵת תַּחַת יָדוֹ נָקֹם יִנָּקֵם:				
עָמַד	אַךְ אִם יוֹם אוֹ יוֹמַיִם יַעֲמֹד " לֹא				
נָקַם נָצָה	יִנָּקֵם כִּי כַסְפּוֹ הוּא: וְכִי יִנָּצוּ				
הָיָה אָסַן עָשַׂת	אֲנָשִׁים וְנָגְפוּ אִשָּׁה הָרָה " וְיָצְאוּ				
	יְלָדֶיהָ וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן עָנוֹשׁ				
	יֵעָנֵשׁ כַּאֲשֶׁר יָשִׁית עָלָיו בַּעַל				
אִישׁ	הָאִשָּׁה וְנָתַן בְּפִלִּלִים: וְאִם אָסוֹן				
נָתַן	יִהְיֶה וְנָתַתָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ: עַיִן				
	תַּחַת עַיִן שֵׁן תַּחַת שֵׁן יָד תַּחַת יָד				
כְּוִיָּה	רֶגֶל תַּחַת רֶגֶל: כְּוִיָּה " תַּחַת כְּוִיָּה				
חָבַר	פָּצַע תַּחַת פָּצַע חַבּוּרָה תַּחַת				
	חַבּוּרָה: וְכִי יַכֶּה אִישׁ אֶת עֵין עֶבֶד				
אָמָה	אוֹ אֶת עֵין אֲמָתוֹ וְשִׁחֲתָהּ לַחָפְשִׁי				
שִׁלַּח	יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת עֵינוֹ: " וְאִם שֵׁן עֶבֶד				
נָפַל	אוֹ שֵׁן אֲמָתוֹ יַפִּיל לַחָפְשִׁי				
נָגַח	יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת שִׁנּוֹ: וְכִי יִגַּח שׁוֹר אִישׁ אוֹ אֶת אִשָּׁה וָמֵת				
סָקַל	סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר " וְלֹא יֵאָכֵל				
נָקָה	אֶת בְּשָׂרוֹ וּבַעַל הַשּׁוֹר נָקִי: וְאִם				
עוֹד	שׁוֹר נַגָּח הוּא מִתְּמֹל שִׁלְשֹׁם וְהוּעַד				
שָׁמַר מוּת	בִּבְעָלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ וְהֵמִית אִישׁ				
סָקַל	אוֹ אִשָּׁה הַשּׁוֹר יִסָּקֵל " וְגַם בְּעָלָיו				
שׁוּת	יוּמָת: אִם כֹּפֶר יוּשַׁת " עָלָיו וְנָתַן				
פָּדָה	פִּדְיֹן נַפְשׁוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר יוּשַׁת עָלָיו:				
בָּנָה שָׁפַט	אוֹ בֵן יִגַּח אוֹ בַת יִגַּח כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה				

Interp. chal.

restituet id qđ fuit octosus ab opere: ⁊ mercedē medici soluet. Et qñ peusserit vir seruū suū aut ancillā suā ⁊ virga: ⁊ mortuus fuerit sub manu eius: iudicio iudicabitur. Sed si die vno aut duobus dierbus supuixerit: non iudicabitur: qñ argenti suū est. Et qñ ritrati fuerit vir: ⁊ peussserint mulierē pgnantē: ⁊ egressus fuerit fetus eius: ⁊ nō fuerit mors: condēnatione condēnabit: sicut posuerit sup eum maritus mulieris: ⁊ dabit per sententiā iudicū. Si aūt mortua fuerit: reddet animā pro alia: oculū pro oculo: dentē pro dente manū pro manu: pedē pro pede: aduſtionē pro aduſtione: vulnus pro vulnere: liuorē pro liuore. Et qñ peussserit vir oculū serui sui aut oculū ancille sue ⁊ corruperit eus: liberū dimittet eus pro oculo eius. Et si dentē serui sui aut ancille sue eadere fecerit: liberū dimittet eum pro dente eī. Et qñ bos virī comu peussserit virū aut mulierē: ⁊ mortu fuerit: lapidatione lapidabitur bos: ⁊ nō comedetur caro eius: dñs aūt bouis erit innocēs. Si aūt bos cornupeta fuerit ab heri ⁊ nudiustertius: ⁊ ꝓtestati fuit dñm eius: ⁊ nō seruauerit eū: ⁊ interfecerit virū aut mulierē: bos lapidabitur: dñs quoq; eī interficiet. Si pecuniā ipositerint sup eum: dabit redemptionē aie sue: iuxta ola que impositerint sup eū. Si aūt filiū israel cornu peussserit bos aut filiam israel cornu peussserit: iuxta iudiciū hoc

Pūtiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Exe. lxx. cū interp. latina.
יָצָא נָגַשׁ	אֹצֵא חָפְשִׁי: וְהִנִּישׁוֹ אֶל אֲדֹנָיו אֶל			"egrediar" liber: "offerat eū dñs' dūs: "& applicabitur' ad "ostiū "& postes "perforabit "& aurē eius 'subula: '& erit ei seruus "in seculum. "Si quis 'vē diderit "filiā suā "in famulam: "non "egredietur eo "sicut' ancille "exire consueuerūt. "Si 'displicuerit "oculis' dñi sui' cui' tradita fuerat: "dimittet eā. 'populo ātē alieno "vēdē di nō "habebit ptātem: "si spreuerit' eam. "Si aūt 'filio suo" desponderit eā: "iuxta morem "filiarum "faciet" illi. ꝙ' si "alteram "ei' acceperit: 'prouidebit puelle nuptias &' vestimēta: '& p̄ciū pudicie" nō "negabit. "Si "tria 'ista' non" fecerit: ' egredietur' gratis' absq; ꝯ "pecunia. "Qui percusserit" hominem" volens occidere: "morte' moriatur. "Qui ātē nō "ē insidiatus: 'sed deus illum 'tradidit in manus eius: 'cō stituā "tibi "locū 'in quo 'fugere debeat. "Si 'qs "p industriā" occiderit' pximū suū &" p insidias: "ab "altari meo" euelles eum 'vt moriatur. "Qui percusserit' patrē suū "aut matrē: 'morte' moriatur. 'Qui furatus fuerit" hominē: "& vēdiderit eum: 'cōuictus noxe 'morte 'moriatur. "Qui maledixerit" patri suo vl" matri "morte' moriatur. "Si" rixati fuerit" viri" & percusserit" alter" pximū suū' lapide" vel' pugno: ' & ille 'mortuus' nō' fuerit: "sed iacuerit' i lectulo: "si' surrexerit' & ambulauerit 'foris" sup" baculū suū: 'innocēs erit' q percusserit:	exeo liber: afferet eum dñs eī' ad ἀποστρέφω ἐλεύθερος, προσάξει αὐτὸν ἐπὶ τὰς θύρας τὸ tribunal dei: et tunc adducet eū ad τὸ κριτήριον τοῦ θεοῦ, καὶ τότε προσάξει αὐτὸν πρὸς τὸν hostiū ad postem: ⁊ pforabit eī' dns aurē ejus τοῖχον ὑπὸ τὸν ὦτα αὐτοῦ ὁ κύριος τοῦ subula: et feruet ei seruus ὠτὸς καὶ δουλεύσει αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν δὲ in seculū. Si ãt ἄλλῳ ἄνδρα πωλήσῃ ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ οὐκ ἐξελεύσεται fubula: et feruet ei in seculū. si ãt τῷ ὥσπερ τὸ παιδάριον. ἐὰν δὲ μὴ ἀρέσκουσα ᾖ τῷ κυρίῳ αὐτῆς, ὃς οὐ aliqs vēdiderit filiā suā famulā: nō egre- ἐμνήσθη αὐτῆς, ἀποστελεῖ αὐτὴν ἐξαγορασθῆναι· τῷ δὲ ἀλλοτρίῳ οὐ tis ꝺ̄ sicut egredīūtur ancille. si nō pla- δυνήσεται ἀποστεῖλαι αὐτὴν ἐξαγορασθῆναι, ὅτι ἐξουθένησεν αὐτήν. ἐὰν δὲ cuerit dño suo: quā ipe despōdit ἄλλον λάβῃ ἑαυτῷ, τὰ δέοντα καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν ὁμιλίαν filio suo desponderit eā: iuxta cōsuetudinē filiarū israel τῆς γυναικὸς οὐ μὴ ἀφέλῃται· ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποι- faciet ei. Si alterā acceperit sibi: nutrimentū eius ve- ᾖ τῷ, ἐξελεύσεται δωρεὰν ἄνευ ἀργυρίου. ἐὰν πα- stimentū: ⁊ pcubitū eī' nō' phibebit. Et si tria hec nō ἐκεῖνος τινὰ τῶν τούτων ποιήσῃ αὐτῇ· ἐὰν δὲ ἄλλην λάβῃ fecerit ei: egredietur gratis absq; argento. Qui pcus- τοῦτο οὐκ ἀποστερήσει. ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποι- ferit virū: ⁊ mortuus fuerit: occisione occidatur. Qui ησῃ αὐτῇ, ἐξελεύσεται δωρεὰν ἄνευ ἀργυρίου. ἐὰν πα- aūt nō est insidiatus: sed a facie dei traditus est ma- τάξῃ ὃς ἀνὴρ τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐν δόλῳ, καὶ nus eius: constituā tibi locū ad quē fugiat. Et qñ im- ἀποθανεῖται· ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου λήμψῃ αὐτὸν θανατῶσαι· ple egerit vir cōtra pximū suum: vt interficiat eum ἐὰν δὲ τις ἐπαναστῇ τῷ πλησίον τοῦ ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλῳ, καὶ per insidias: de cōspectu altaris mei tolles eum: vt in- fugiat; ab altari meo accipies eū vt occidatur. ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου λήμψῃ αὐτὸν θανατῶσαι· ferficiatur. Qui aūt percusserit patrē suū aut matrē suam: morte moriatur. Qui furatus fuerit aniā de ἐὰν δὲ πατάξῃ ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ, θανάτῳ θανατούσθω. ἐὰν δὲ fratre suo vel mri sue: morte moriatur. q furat' fue πατὴρ αὐτοῦ ἢ μήτηρ αὐτοῦ, θανάτῳ τελευτάτω. ὃς ἐὰν κλέψῃ τι rit aliquē filiop israel: et oppetimens eū vēdet: et ἀνὴρ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ κατασυναχθῇ ἐπ' αὐτῷ καὶ ἀποδόσθαι αὐτόν, inuēt fuerit i ipo: morte moriet. si rirati fuerint duo viri: ἐὰν εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, θανάτῳ τελευτήσει· ἐὰν διαμαχώνται ἄνδρες δύο ὀφθαλ- et peussserit alterū pximū suū' la- μοὺς et peussserit alterum lapide vel pugno: et nō moriet fuerit: pide "vel' pugno: ' & ille καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον λίθῳ ἢ σιγύνῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ, 'mortuus' nō' fuerit: "sed ἀλλὰ κλίνῃ ἐπὶ ῥάβδον αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ἀναστὰς ὁ ἀνὴρ περιπατή- iacuerit ātē in lecto: si exurgēs hō ambulauerit σει ἐπὶ ῥάβδου αὐτοῦ, ἀθῷος ἔσται ὁ πατάξας, πλὴν τῆς foris" sup" baculū suū: innocēs erit ꝙ peussserit:

Transla. Chal.

אֶפְוֹק גַּבְר חוֹרָן וְיַהֲבָר בְּרֵיהּ רְבוֹנֵיהּ לְקֳדָם דַּיָּנַיָּא וְיִקְרַב בְּרֵיהּ לְתַר דַּשָּׁא אוֹ לְתַר
מְוַזְּנָתֵהּ וְיִדְקַר רְבוֹנֵיהּ יַת אוּדְנֵיהּ בְּסַרְצָעָא וְיִהֵי לֵיהּ עַבְדָּא דְּלָא לְעַלְמָא יִתְעֲבֵד
גַּבְרָא יַת בְּרַתֵּיהּ לְאַמְהָא לָא תִּפּוֹק כְּסִפְקָנוּת עַבְדַּיָּא: אִם בִּישָׁא בְּעֵינֵי רְבוֹנַהָּא דְּקַיְמָה
לֵיהּ וְיִפְרֵיק וְיָהַב לְגַבֵּר אָחֳרָן לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְזַנָּיָה בְּמִשְׁלְטָנוּת בְּהּ: וְאִם לִבְרֵיהּ יְקַיְמִינַּהּ
כְּדִינָא בְּנָת יִשְׂרָאֵל יַעֲבֵיד לַהּ: אִם אָחֳרָנְתָא יִסַּב לֵיהּ זִינוּנַהּ כִּסוּתַהּ וְעוֹנָתַהּ לָא
יִמְנְעִנּוּן: וְאִם תְּלָת אִלֵּין לָא יַעֲבֵיד לַהּ וְתִפּוֹק כְּנִין כְּסַף: וְיִתְקְטֵל גַּבְרָא דִּימְחֵי גְּבַר דִּימּוֹת
אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל: וְדִלָּא כְּמַן דְּהוּא לֵיהּ וְיִזְמִן מֵרֵי לִידֵיהּ וְאֶשְׁוֵי לָךְ אֲתָרָא
דְּיֵעֲרוֹק לְתַמָּן: וְאֲרֵי יְרַשַּׁע גְּבַר עַל חַבְרֵיהּ לְמִקְטְלֵיהּ בְּעָלִילְוָן מִן קֳדָם מַדְבְּחִי
תִּדְבְּרִנֵּיהּ לְמִקְטָל: וְדִיקְטֵל לְאֲבוּהִי וּלְאִמֵּיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל: וְדִיגְנוֹב גַּבְרָא
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִזְבְּנִנֵּיהּ וְיִשְׁתְּכַח בִּידֵיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל: וְדִיזְיֵל וְיוֹ לַאֲבוּהִי
וּלְאִמֵּיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל: וַאֲרֵי יְנִצְנוּן גּוּבְרִין וְיִמְחֵי גְּבַר יַת חַבְרֵיהּ בְּאַבְנָא אוֹ
בְּמֵרְמֵי וְלָא יְמוּת וְיִפּוֹל לְעוּטְלָן: אִם קָיְמִין יְהֵא דְּמִתְחֲיֵי לֵיהּ אוֹ בְּאֻמָּנוּתֵהּ יִתְיְדַע
בְּתָא לְהוֹד

Transla. Chal.

בוּטְלִנֵיהּ יִתֵּן וְאַף אַסְיָא יְשַׁלֵּם: וַאֲרֵי יְמַחֵי גְּבַר יַת עַבְדֵּיהּ אוֹ יַת אַמְהָתֵיהּ וְיָמוּת תְּחוֹת יְדֵיהּ אִיתֵי דִּינָא יִתְדָּן: בְּרַם אִם יוֹמָא חַד אוֹ תְרֵין יוֹמִין יִתְקַיְּמִנּוּן לָא יִתְדָּן
אֲרֵי כַסְפֵּיהּ הוּא: וַאֲרֵי יְנִצְנוּן גּוּבְרִין וְיִמְחוֹן אִיתְּתָא מְעֻבְּרָא וְיִפְקוּן יְלָדָהָא וְלָא יְהֵי
מוֹתָא אִיתְגְּבָרָא יִתְגְּבֵי כְּמָא דְּיִשַּׁוֵּי עֲלַהּ בַּעֲלַהּ דְּאִיתְתָא וְיִתֵּן עַל מֵימַר דַּיָּנַיָּא:
וְאִם מוֹתָא יְהֵי וְתִתֵּן נַפְשָׁא חֲלָף נַפְשָׁא: עֵינָא חֲלָף עֵינָא שִׁינָּא חֲלָף שִׁנָּא יְדָא חֲלָף
יְדָא רַגְלָא חֲלָף רַגְלָא: כְּוָאָה חֲלָף כְּוָאָה פְּצִיעָא חֲלָף פְּצִיעָא: מַשְׁלוּפֵי חֲלָף מַשְׁלוּפֵי:
וַאֲרֵי יְמַחֵי גְּבַר יַת עֵינָא דְּעַבְדֵּיהּ אוֹ יַת עֵינָא דְּאַמְתֵיהּ וְיַתְּכִנֵּיהּ לְבַר חוֹרִין בְּתַר עֵינֵיהּ
חֲלָף עֵינֵיהּ: וְאִם שִׁנָּא דְּעַבְדֵּיהּ אוֹ שִׁנָּא דְּאַמְתֵיהּ יַפֵּיל לְבַר חוֹרִין יְכַפְּרִנֵּיהּ חֲלָף
שִׁנֵּיהּ: וַאֲרֵי יְגַח תּוֹר יַת גַּבְרָא אוֹ יַת אִתְּתָא וְיָמוּתוּן יִתְרְגַם תּוֹרָא וְלָא יִתְאֲכֵל
יַת בִּשְׂרֵיהּ וּמָרֵיהּ דְּתוֹרָא יְהֵי זַכָּאָה: וְאִם תּוֹר נַגָּח הוּא מֵאִתְמָלִי וּמִקַּדְמִי וְאִתְסְהִיד
בְּתָרֵיהּ וְלָא נַטְרֵיהּ וְקַטֵּל גְּבַר אוֹ אִתְּתָא תּוֹרָא יִתְרְגֵם וְאַף מָרֵיהּ יִתְקְטֵל:
אִם מָמוֹן יְשׁוּוֹן עֲלוֹהִי וְיִתֵּן פּוּרְקַן נַפְשֵׁיהּ כְּכֹל דְּיִשְׁוּוֹן עֲלוֹהִי: אוֹ בַר יִשְׂרָאֵל יְנַח תּוֹרָא אוֹ בַת יִשְׂרָאֵל יְנַח תּוֹרָא דִּינָא הָדֵין

Pūtiua heb.	Ter.Heb. Exo. La.xxiij.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Hre.lxx.cū interp.latina
אֲבָל בְּרֹשׁ	יְוְנִאבַל ׀ נָדִישׁ ׀ אוֹ ׀ הַקָּמָה ׀ אוֹ	sancillaq; vinas erit: tri	faciēt ei. si āt seruū corripuerit taur; &
נָתַן	״הַשָּׂדֶה ״ שַׁלֵּם ׀ יְשַׁלֵּם ׀ הַמַּבְעֵר	ginta siclos argenti dño	ποιήσουσιν αὐτῶ. ἐὰν δὲ πεσὼν ἀπο κερατίσῃ τ̄ παῖδα ἢ
	״אֶת ׀ הַבְּעֵרָה: ׀ כִּי ׀ יִתֵּן ׀ אִישׁ ׀ אֶל	dabit: & bos vero lapidi	παιδίσκην, ἀργυρίου τριάκοντα δίδραγμα δώσει
נָתַן	׀ רֵעֵהוּ ״ כֶּסֶף ׀ אוֹ ׀ כֵלִים ״ לִשְׁמֹר	bus opprimetur. ¶ Si ׀ qs	δύο τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται. ἐὰν δέ
בָּלָה	׀ וְגֻנַּב ׀ מִבֵּית ׀ הָאִישׁ ׀ אִם ׀ יִמָּצֵא	apuerit cisternā & fode	τις ἀνοίξῃ λάκκον ἢ λατομήσῃ λάκκον, καὶ μὴ καλύψῃ
שָׁלַם שְׁנָיִם	׀ הַגַּנָּב ׀ יְשַׁלֵּם ״ שְׁנָיִם : ״ אִם ׀ לֹא	rit & nō opuerit cā: ꝓce	ruerit ἐπ᾽ αὐτ: ἢ icideritille vitul; vel asin?: δύο ἀντὶ
קָרַב	׀ יִמָּצֵא ׀ הַגַּנָּב ׀ וְנִקְרַב ׀ בַּעַל ׀ הַבַּיִת	dabit: bos aut asinꝰ	τούτων, καὶ ἐμπέσῃ ἐκεῖ μόχος, ἢ ὄνος, ὑπὸ τοῦ λάκ
לֵאלֹהִים	׀ אֶל ׀ הָאֱלֹהִים ׀ אִם ׀ לֹא ׀ שָׁלַח ׀ יָדוֹ	Ī cā: reddet dominus	κου ἀποτίσει, ἀργύριον δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν, ὁ δὲ
חָמַר	׀ בְּמְלֶאכֶת ׀ רֵעֵהוּ : ׀ עַל ׀ כָּל ׀ דְּבַר	cisterne preciū iumēto	moriuus ei erit. si āt cōmpuerit alicui tau
	׀ פֶּשַׁע ׀ עַל ׀ שׁוֹר ׀ עַל ׀ חֲמוֹר ״ עַל	rū: quod autem mortu	τελευτήσας αὐτῷ ἔσαι. ἐὰν δὲ κερατίσῃ τινὸς ταῦ
אֲמַר	״ שֵׂה ׀ עַל ׀ שַׂלְמָה ׀ עַל ׀ כָּל ׀ אֲבֵדָה	um est ipsius erit. ¶ Si	ρου τοῦ γείτονος αὐτοῦ ἔσαι. ἐὰν δὲ κερατίσῃ τινὸς ταῦ
בְּרֹא שָׁנָה	״ אֲשֶׁר ׀ יֹאמַר ׀ כִּי ׀ הוּא ׀ זֶה ׀ עַד	bos alienus bouem	ρου τοῦ πλησίου, καὶ τελευτήσῃ, ἀποδώ
הָאֱלֹהִים ׀ יָבֹא ׀ דְּבַר ׀ שְׁנֵיהֶם ׀ אֲשֶׁר	alterius vulnerauit: &	σουσιν τὸν ταῦρον τὸν ζῶντα, καὶ διελοῦσιν τὸ ἀργύριον	
יַרְשִׁיעֻן ׀ אֱלֹהִים ׀ יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם	ille mortuus fuerit:	αὐτοῦ: ἐ ταῦρον τὸν τεθνηκότα διελοῦσιν. ἐὰν δὲ	
נָתַן	׀ לְרֵעֵהוּ ״ כִּי ׀ יִתֵּן ׀ אִישׁ ׀ אֶל ׀ רֵעֵהוּ	vēdēt bouē viuū: & di	cognoscῑ taurus ꝙ corupeta est ante heri
חָמוֹר ׀ אוֹ ׀ שׁוֹר ׀ וְכֹל ׀ בְּהֵמָה	uident preciū: cadauer	γνωρίζῃσιν ὁ ταῦρος ὅτι κερατιστὴς ἐστὶ πρὸ τῆς ἐχθὲς	
לִשְׁמֹר ׀ וּמֵת ׀ אוֹ ׀ נִשְׁבַּר ׀ אוֹ נִשְׁבָּה	ät mortuū inter se dispt	τ ante tertiū diē: τ cōtestati fue	
מוּת שְׁבוּר שֶׁבָה	tient. ¶ Si āt bos sciebat ꝙ	rint duo eius: τ nō clauserit eū:	
״ הָיָה ׀ אֵין ׀ רֹאֶה: ׀ שְׁבוּעַת ׀ יְהוָה ״ תִּהְיֶה	bos corupeta est ab	σι τῷ κυρίῳ αὐτ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτόν, ἀποτίσει	
שְׁנָה	״ בֵּין ׀ שְׁנֵיהֶם ׀ אִם ׀ לֹא ׀ שָׁלַח ׀ יָדוֹ	heri & nudiustertius: &	ταῦρον ἀντὶ ταύρου, ὁ δὲ τεθνηκὼς αὐτῷ ἔσαι.
קָרֵב	׀ בְּמְלֶאכֶת ׀ רֵעֵהוּ ׀ וְלָקַח ׀ בְּעָלָיו ׀ וְלֹא	nō custodiuit eū: dñs eius	Ca.22.
לֵאלֹהִים	׀ יְשַׁלֵּם ׀ שָׁלֵם ׀ יְשַׁלֵּם ׀ אִם ׀ עִמּוֹ ׀ לֹא	us: ״ reddet bouē ꝓ bo	Ἐὰν δὲ κλέψῃ τις βοῦν ἢ πρόβατον καὶ σφάξῃ
חָמַר	׀ יְשַׁלֵּם : ׀ וְאִם ׀ גָּנֹב ׀ יִגָּנֵב ׀ מֵעִמּוֹ	ue: & cadauer integrū	αὐτὸ, ἢ ἀποδῶται, πέντε μόχους ἀποτίσει ἀντὶ τ
שָׁלַם שְׁנָה	׀ יְשַׁלֵּם ׀ לִבְעָלָיו ׀ וְהֻמַּת ׀ יִהְיֶה ׀ לוֹ :	accipiet. Ca.22.	βοὸς: ꝓ ἀντὶ τ προβάτου ὀνους. ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃ ἀπο
שׁוּב מוּת הָיָה	׀ יָשִׁיב ׀ לְבַעֲלָיו ׀ וְהֻמַּת ׀ יִהְיֶה ׀ לוֹ :	Ἐὰν κλέπτων κλαπῇ ἐν	δοῦναι, πραθήσεται ἐν ἀντὶ τ κλεμμάτων αὐτ. ἐὰν δὲ
נֶגַף	׀ וְכִי ׀ יִנָּף ׀ שׁוֹר ׀ אִישׁ ׀ אֶת ׀ שׁוֹר ׀ רֵעֵהוּ	τῷ διορύγματι εὑρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πληγεὶς	κατὰ τὸ ἔμπροσθεν ἀναστήσεται ὁ ἥλιος ἐπ᾽ αὐ
חָיָה חָצָה	״ וָמֵת ׀ וּמָכְרוּ ׀ אֶת ׀ הַשּׁוֹר ׀ הַחַי ׀ וְחָצוּ	moritus fuerit: nō est illi	τῷ: τ̄
אֶת ׀ כַּסְפּוֹ ׀ וְגַם ׀ אֶת ׀ הַמֵּת ׀ יְחֻצוּן : ׀ אוֹ	cedes. si āt ortus fuerit	
יָדַע ׀ כִּי ׀ שׁוֹר ׀ נָגַח ׀ הוּא ׀ מִתְּמֹל	sol sup eū: τ̄	
שִׁלְשֹׁם ׀ וְלֹא ׀ יִשְׁמְרֶנּוּ ׀ בְּעָלָיו ״ שַׁלֵּם	¶ Si fur deprehēsus fuerit τ̄ iuctus fuerit	
יְשַׁלֵּם שׁוֹר ׀ תַּחַת ׀ הַשּׁוֹר ׀ וְהַמֵּת	& mortuus fuerit: nō erit	
Cap.xxij. ׀ יִהְיֶה ׀ לוֹ: ׀ כִּי ׀ יִגְנֹב ׀ אִישׁ	reus sanguinis:	
שׁוֹר ׀ אוֹ ׀ שֶׂה ׀ וּטְבָחוֹ ׀ אוֹ ׀ מְכָרוֹ ׀ חֲמִשָּׁה	Ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πλησθεὶς	
בָקָר ״ יְשַׁלֵּם ״ תַּחַת ׀ הַשּׁוֹר ״ שֶׂה	moritus fuerit: nō est illi	
אַרְבַּע ׀ צֹאן ׀ תַּחַת ׀ הַשֶּׂה : ׀ אִם	cedes. si āt ortus fuerit sol sup	
בַּמַּחְתֶּרֶת ׀ יִמָּצֵא ׀ הַגַּנָּב ׀ וְהֻכָּה ׀ וָמֵת	eū: reꝰ	
מוּת ׀ אֵין ׀ לוֹ ׀ דָּמִים : ׀ אִם ׀ זָרְחָה ׀ הַשֶּׁמֶשׁ	est: simul moriet.	
עָלָיו ׀ דָּמִים ׀ לוֹ ׀ שַׁלֵּם ״ יְשַׁלֵּם ״ אִם	¶ Si āt nō est illi ꝙ furatus	
אֵין ׀ לוֹ ׀ וְנִמְכַּר ׀ בְּגֵנְבָתוֹ : ׀ אִם ׀ הִמָּצֵא	est: ipse veniēdabitur.	
תִּמָּצֵא ׀ בְּיָדוֹ ׀ הַגְּנֵבָה ׀ מִשּׁוֹר ׀ עַד	¶ Si ׀ fuctus fuerit ׀ iuctus	
חֲמוֹר ׀ עַד ׀ שֶׂה ׀ חַיִּים ׀ שְׁנַיִם ׀ יְשַׁלֵּם :	fuerit apud eū ꝙd fura	
כִּי ׀ יַכְעֶר ׀ אִישׁ ׀ שָׂדֶה ׀ אוֹ ׀ כֶּרֶם ׀ וְשִׁלַּח	tus ē: vīues siue bos siue	
אֶת ׀ בְּעִירָה ׀ וּבָעַר ׀ בִּשְׂדֵה ׀ אַחֵר	asin siue ouis: ¶ duplū	
מֵיטַב ׀ שָׂדֵהוּ ׀ וּמֵיטַב ׀ כַּרְמוֹ ׀ יְשַׁלֵּם :	restituet. ¶ Si leserit ꝙ spi	
יָטַב ׀ כִּי ׀ תְּאַשֵּׁ ׀ אֵשׁ ׀ וּמָצְאָה ׀ קֹצִים	am agrū vel vineā: &	
יָצָא קוֹץ	dimiserit iumentū suū:	
	vt depascatur aliena: qc	
	quid optimū habuerit i	
	agro suo vel in vinea p	
	dāni estimatione restitu	
	et. ¶ Si egressus ignis	
	inuenerit spinas:	

Pūtiua chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
עֲבַד אֲמָה פָּתַח	fiet ei. Si autes furū aut ancillam eorū percusserit	יִתְעֲבִיד לֵיהּ: אִם עַבְדָּא יְתַּח תּוֹרָא אוֹ אַמְתָּא כֶּסֶף תְּלָתִין סְלְעִין יִתֵּן לְרִבּוֹנֵיהּ וְתוֹרָא
כְּרָה כְּסָה נָפַל	bos: triginta siclos argenti dabit dño suo: bos autem	יִתְרְגַם: וַאֲרִי יִפְתַּח גֹּבַר גֹּב אוֹ אֲרֵי יִכְרֵה גֹּבַר גֹּב וְלָא יְכַסְיִנֵּיהּ וְיִפּוֹל תַּמָּן תּוֹרָא אוֹ
שָׁלֵם תּוֹר חָמֵר	lapidabitur. Et qñ aliquis aperuerit cisternā: aut qñ	חֲמָרָא: חֲמָרֵיהּ דְּגוּבְרָא יְשַׁלֵּם כַּסְפָּא יְתִיב לְבַעֲלֵיהּ וְמֵיתָא יְהֵי לֵיהּ וְאֲרֵי דְּתוֹר תּוֹר
נֶגַף	aliqs vir foderit cisternā: τ nō operuerit eam: cecide	דְּגַבֵּר תּוֹרָא דְּחַבְרֵיהּ וּימוּת: וְיִתְגְּנוּן תּוֹרָא חַיָּא וְיִפְלְגוּן יָת דְּמֵיהּ וְאַף יָת דְּמֵי
חַיָּה חָצָה	rit ibi bos aut asinus: dño cisterne soluet argentū:	מֵיתָא יְפַלְגוּן: אוֹ אִיתְיְדַע אֲרֵי תּוֹר נָגַח הוּא מֵאִתְמָלִי וּלְזַהְדְּמוֹרֵי וְלָא נָטַר יְהֵי מָרֵיהּ
נוֹדַע כִּי שׁוֹר נָגַח הוּא מִתְמוֹל	qđ reddet dño eius: τ qđ mortuū est ipsi erit. Qñ aūt	שַׁלָּמָא יְשַׁלֵּם תּוֹרָא חֲלַף תּוֹרָא וּמֵיתָא יְהֵי דִּילֵיהּ: Ca.22. אֲרֵי יִגְנוֹב
שִׁלְשֹׁם וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ בְּעָלָיו שַׁלֵּם	bouem alterius vulnerauit: & ille mortuus fuerit:	גַּבְרָא תּוֹרָא אוֹ אִמְּרָא וְיִכְּסִינֵּיהּ חַמְשָׁה תּוֹרִין יְשַׁלֵּם חֲלַף תּוֹרָא וְאַרְבַּע
יְשַׁלֵּם שׁוֹר תַּחַת הַשּׁוֹר וְהַמֵּת	vēdēt bouē viuū: & diuidēt pecuniā: cadauer	עָנָא חֲלַף אִמְּרָא: אִם בְּמַחְתְּרְתָּא יְשִׁתְכַּח גֹּבְרָא וְיִתְמְחֵי וְיִמּוּת לֵית לֵיהּ דְּמָא: אִם
כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ	ät mortuū inter se dispti	עִיבַד דְּסַהֲדֵיָא נְפַלַת עֲלוֹהִי דְּמָא לֵיהּ שַׁלָּמָא יְשַׁלֵּם וְאִם לֵית לֵיהּ וְיִזְדַּבַּן בְּגֻנְבָתֵיהּ:
חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר שֶׂה	ent. ¶ Si āt bos sciebat ꝙ bos corupeta est ab	אִם אִשְׁתְּכַח תִּשְׁתְּכַח בִּידֵיהּ גְּנֵבְתָּא מִתּוֹר עַד חֲמָר עַד אִמְּרָא כַּד אִינּוּן חַיִּין עַל חַד
אַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה : אִם	heri & nudiustertius: & nō custodiuit eū: dñs eius	תְּרִין יְשַׁלֵּם: אֲרֵי יְכוֹל גֹּבַר תַּלָּ אוֹ כָרְמָ וְיִרְעֵי יָת חַקְלֵיהּ אוֹ כָרְמֵיהּ וְיִרְעֵי יָת חַקְלֵיהּ וְיִתֵּן
בַּמַּחְתֶּרֶת יִמָּצֵא הַגַּנָּב וְהֻכָּה וָמֵת	soluet bouē pro boue: mortuus aūt ipsius erit. Ca.22.	לְמָרֵיהּ עִסְקֵיהּ דְּחַקְלֵיהּ וְכַרְמֵיהּ יְשַׁלֵּם: אִם מִתְגַּלְיָא אֶשָׁתָּא וְתַשְׁכַּח בְּכוּבִין
אֵין לוֹ דָּמִים : אִם זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ	Ἐὰν κλέπτων κλαπῇ ἐν τῷ διορύγματι εὑρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πληγεὶς	דְּעָרְבָא וְיִתְאֲכַל עִסְקָא אוֹ חַקְלָא דְּאִתְאֲכִיל בְּאִלֵּין יְשַׁלֵּם מַשְׁלְמָא שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם
עָלָיו דָּמִים לוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם אִם	moritus fuerit: nō est illi cedes. si āt ortus fuerit sol sup eū: reꝰ est: simul moriet.	גְּנֵבְתָּא דְּאִשְׁתְּכַח בִּידֵיהּ גְּנֵבְתָּא מִתּוֹר עַד חֲמָר עַד אִמְּרָא כַּד אִינּוּן חַיִּין עַל חַד
אֵין לוֹ וְנִמְכַּר בְּגֵנְבָתוֹ : אִם הִמָּצֵא	¶ Si fur deprehēsus fuerit & iuctus fuerit & mortuus	תְּרִין יְשַׁלֵּם: אֲרֵי יְכוֹל גֹּבַר תַּלָּ אוֹ כָרְמָ וְיִרְעֵי יָת חַקְלֵיהּ אוֹ כָרְמֵיהּ וְיִרְעֵי יָת חַקְלֵיהּ וְיִתֵּן
תִּמָּצֵא בְיָדוֹ הַגְּנֵבָה מִשּׁוֹר עַד חֲמוֹר עַד	fuerit: nō erit reus sanguinis:	לְמָרֵיהּ עִסְקֵיהּ דְּחַקְלֵיהּ וְכַרְמֵיהּ יְשַׁלֵּם: אִם מִתְגַּלְיָא אֶשָׁתָּא וְתַשְׁכַּח בְּכוּבִין
שֶׂה חַיִּים שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם : כִּי	Ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πλησθεὶς	דְּעָרְבָא וְיִתְאֲכַל עִסְקָא אוֹ חַקְלָא דְּאִתְאֲכִיל בְּאִלֵּין יְשַׁלֵּם מַשְׁלְמָא שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם
יַבְעֶר אִישׁ שָׂדֶה אוֹ כֶרֶם וְשִׁלַּח	moritus fuerit: nō est illi cedes. si āt ortus fuerit sol sup eū: reꝰ est: simul moriet.	גְּנֵבְתָּא דְּאִשְׁתְּכַח בִּידֵיהּ גְּנֵבְתָּא מִתּוֹר עַד חֲמָר עַד אִמְּרָא כַּד אִינּוּן חַיִּין עַל חַד
אֶת בְּעִירָה וּבָעַר בִּשְׂדֵה אַחֵר	¶ Si fur deprehēsus fuerit & iuctus fuerit & mortuus	תְּרִין יְשַׁלֵּם: אֲרֵי יְכוֹל גֹּבַר תַּלָּ אוֹ כָרְמָ וְיִרְעֵי יָת חַקְלֵיהּ אוֹ כָרְמֵיהּ וְיִרְעֵי יָת חַקְלֵיהּ וְיִתֵּן
מֵיטַב שָׂדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ יְשַׁלֵּם :	fuerit: nō erit reus sanguinis:	לְמָרֵיהּ עִסְקֵיהּ דְּחַקְלֵיהּ וְכַרְמֵיהּ יְשַׁלֵּם: אִם מִתְגַּלְיָא אֶשָׁתָּא וְתַשְׁכַּח בְּכוּבִין
כִּי תֵצֵא אֵשׁ וּמָצְאָה קֹצִים	Ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῇ ὁ κλέπτης, καὶ πλησθεὶς	דְּעָרְבָא וְיִתְאֲכַל עִסְקָא אוֹ חַקְלָא דְּאִתְאֲכִיל בְּאִלֵּין יְשַׁלֵּם מַשְׁלְמָא שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם

Pūtiua heb.	Ter.Heb. Exo. La.xxiij.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Hre.lxx.cū interp.latina
אֲבָל בְּרֹשׁ	יְוְנִאבַל ׀ נָדִישׁ ׀ אוֹ ׀ הַקָּמָה ׀ אוֹ	& comprehēderit acer	et aduerit areas vel spicas aut cāpū: sol
נָתַן	״הַשָּׂדֶה ״ שַׁלֵּם ׀ יְשַׁלֵּם ׀ הַמַּבְעֵר	uos frugū siue stātes se	λὼν προσεμπίσῃ ἅλωνας ἢ σάχεις ἢ πεδίον, ἀπο
	״אֶת ׀ הַבְּעֵרָה: ׀ כִּי ׀ יִתֵּן ׀ אִישׁ ׀ אֶל	getes in agris : reddet	δώσει ὁ τὸ πῦρ ἐκκαύσας. ἐὰν δέ τις δῶ τῷ πλη
נָתַן	׀ רֵעֵהוּ ״ כֶּסֶף ׀ אוֹ ׀ כֵלִים ״ לִשְׁמֹר	dānū qui ignē succēde	σίον ἀργύριον ἢ σκεῦη φυλάξαι, καὶ κλαπῇ ἐκ τῆς οἰ
בָּלָה	׀ וְגֻנַּב ׀ מִבֵּית ׀ הָאִישׁ ׀ אִם ׀ יִמָּצֵא	rit. ¶ Si quis commenda	κίας ℣ ἀνθρώπου, ἐὰν εὑρεθῇ ὁ κλέψας, ἀποτίσει
שָׁלַם שְׁנָיִם	׀ הַגַּנָּב ׀ יְשַׁלֵּם ״ שְׁנָיִם : ״ אִם ׀ לֹא	uerit amico pecuniā aut vas	διπλᾶ: εἰ ἀποτίσει. ἐὰν δὲ κατασκήσῃ τις ἀγρὸν ἢ ἄμπε
קָרַב	׀ יִמָּצֵא ׀ הַגַּנָּב ׀ וְנִקְרַב ׀ בַּעַל ׀ הַבַּיִת	in custodiam: & ab eo q	λον, καὶ ἐμπέσῃ ἐκεῖ μόχος, ἢ ὄνος, ὑπὸ τοῦ λάκ
לֵאלֹהִים	׀ אֶל ׀ הָאֱלֹהִים ׀ אִם ׀ לֹא ׀ שָׁלַח ׀ יָדוֹ	suscepat fur to ablata fuerint: si iue	κου ἀποτίσει, ἀργύριον δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν, ὁ δὲ
חָמַר	׀ בְּמְלֶאכֶת ׀ רֵעֵהוּ : ׀ עַל ׀ כָּל ׀ דְּבַר	nitur fur duplum reddet. si latet	moriuus ei erit. si āt cōmpuerit alicui tau
	׀ פֶּשַׁע ׀ עַל ׀ שׁוֹר ׀ עַל ׀ חֲמוֹר ״ עַל	fur: & dñs domus appli	τελευτήσας αὐτῷ ἔσαι. ἐὰν δὲ κερατίσῃ τινὸς ταῦ
אֲמַר	״ שֵׂה ׀ עַל ׀ שַׂלְמָה ׀ עַל ׀ כָּל ׀ אֲבֵדָה	cabitur ad deos: & iurabit ꝙ	ρου τοῦ πλησίου, καὶ τελευτήσῃ, ἀποδώ
בְּרֹא שָׁנָה	״ אֲשֶׁר ׀ יֹאמַר ׀ כִּי ׀ הוּא ׀ זֶה ׀ עַד	non extenderit manū	σουσιν τὸν ταῦρον τὸν ζῶντα, καὶ διελοῦσιν τὸ ἀργύριον
הָאֱלֹהִים ׀ יָבֹא ׀ דְּבַר ׀ שְׁנֵיהֶם ׀ אֲשֶׁר	in rem proximi sui ad	αὐτοῦ: ἐ ταῦρον τὸν τεθνηκότα διελοῦσιν. ἐὰν δὲ
יַרְשִׁיעֻן ׀ אֱלֹהִים ׀ יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם	ppetrādū fraudem tam	cognoscῑ taurus ꝙ corupeta est ante heri
נָתַן	׀ לְרֵעֵהוּ ״ כִּי ׀ יִתֵּן ׀ אִישׁ ׀ אֶל ׀ רֵעֵהוּ	in boue qđ in asino &	γνωρίζῃσιν ὁ ταῦρος ὅτι κερατιστὴς ἐστὶ πρὸ τῆς ἐχθὲς
חָמוֹר ׀ אוֹ ׀ שׁוֹר ׀ וְכֹל ׀ בְּהֵמָה	ouce ac vestimento: &	τ ante tertiū diē: τ cōtestati fue
לִשְׁמֹר ׀ וּמֵת ׀ אוֹ ׀ נִשְׁבַּר ׀ אוֹ נִשְׁבָּה	quicquid dānū inferre	rint duo eius: τ nō clauserit eū:
מוּת שְׁבוּר שֶׁבָה	potest. ¶ ad	σι τῷ κυρίῳ αὐτ, καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτόν, ἀποτίσει
״ הָיָה ׀ אֵין ׀ רֹאֶה: ׀ שְׁבוּעַת ׀ יְהוָה ״ תִּהְיֶה	deos: vtrūsq cā perue	ταῦρον ἀντὶ ταύρου, ὁ δὲ τεθνηκὼς αὐτῷ ἔσαι.
שְׁנָה	״ בֵּין ׀ שְׁנֵיהֶם ׀ אִם ׀ לֹא ׀ שָׁלַח ׀ יָדוֹ	niet. & si illi iudicauerint: duplū	Ca.22.
קָרֵב	׀ בְּמְלֶאכֶת ׀ רֵעֵהוּ ׀ וְלָקַח ׀ בְּעָלָיו ׀ וְלֹא	re stituet proxio suo.	Ἐὰν δὲ κλέψῃ τις βοῦν ἢ πρόβατον καὶ σφάξῃ
לֵאלֹהִים	׀ יְשַׁלֵּם ׀ שָׁלֵם ׀ יְשַׁלֵּם ׀ אִם ׀ עִמּוֹ ׀ לֹא	si quis commēdauerit	αὐτὸ, ἢ ἀποδῶται, πέντε μόχους ἀποτίσει ἀντὶ τ
חָמַר	׀ יְשַׁלֵּם : ׀ וְאִם ׀ גָּנֹב ׀ יִגָּנֵב ׀ מֵעִמּוֹ	proximo suo bouē: & si	βοὸς: ꝓ ἀντὶ τ προβάτου ὀνους. ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃ ἀπο
שָׁלַם שְׁנָה	׀ יְשַׁלֵּם ׀ לִבְעָלָיו ׀ וְהֻמַּת ׀ יִהְיֶה ׀ לוֹ :	quis commēdauerit	δοῦναι, πραθήσεται ἐν ἀντὶ τ κλεμμάτων αὐτ. ἐὰν δὲ
שׁוּב מוּת הָיָה	׀ יָשִׁיב ׀ לְבַעֲלָיו ׀ וְהֻמַּת ׀ יִהְיֶה ׀ לוֹ :	proximo suo quicquid horū	κατὰ τὸ ἔμπροσθεν ἀναστήσεται ὁ ἥλιος ἐπ᾽ αὐ
נֶגַף	׀ וְכִי ׀ יִנָּף ׀ שׁוֹר ׀ אִישׁ ׀ אֶת ׀ שׁוֹר ׀ רֵעֵהוּ	mutuo postulauerit: &	τῷ: τ̄
חָיָה חָצָה	״ וָמֵת ׀ וּמָכְרוּ ׀ אֶת ׀ הַשּׁוֹר ׀ הַחַי ׀ וְחָצוּ	debilitatū aut mortuū	
אֶת ׀ כַּסְפּוֹ ׀ וְגַם ׀ אֶת ׀ הַמֵּת ׀ יְחֻצוּן : ׀ אוֹ	fuerit dño eius nō præ	
יָדַע ׀ כִּי ׀ שׁוֹר ׀ נָגַח ׀ הוּא ׀ מִתְּמֹל	stet: reddere cōpelletur: &	
שִׁלְשֹׁם ׀ וְלֹא ׀ יִשְׁמְרֶנּוּ ׀ בְּעָלָיו ״ שַׁלֵּם	si furto ablatū fuerit:	
יְשַׁלֵּם שׁוֹר ׀ תַּחַת ׀ הַשּׁוֹר ׀ וְהַמֵּת	restituet dānū dño, si	
Cap.xxij. ׀ יִהְיֶה ׀ לוֹ: ׀ כִּי ׀ יִגְנֹב ׀ אִישׁ	cōmestū abestia: aferat	
שׁוֹר ׀ אוֹ ׀ שֶׂה ׀ וּטְבָחוֹ ׀ אוֹ ׀ מְכָרוֹ ׀ חֲמִשָּׁה	ad eū qđ occisū ē: & nō	
בָקָר ״ יְשַׁלֵּם ״ תַּחַת ׀ הַשּׁוֹר ״ שֶׂה	restituet. ¶ Qui a proximo suo quicquid horū	
אַרְבַּע ׀ צֹאן ׀ תַּחַת ׀ הַשֶּׂה : ׀ אִם	mutuo postulauerit: &	
בַּמַּחְתֶּרֶת ׀ יִמָּצֵא ׀ הַגַּנָּב ׀ וְהֻכָּה ׀ וָמֵת	debilitatū aut mortuū	
מוּת ׀ אֵין ׀ לוֹ ׀ דָּמִים : ׀ אִם ׀ זָרְחָה ׀ הַשֶּׁמֶשׁ	fuerit dño nō præstet: red	
עָלָיו ׀ דָּמִים ׀ לוֹ ׀ שַׁלֵּם ״ יְשַׁלֵּם ״ אִם	dere cōpelletur: & si in	
אֵין ׀ לוֹ ׀ וְנִמְכַּר ׀ בְּגֵנְבָתוֹ : ׀ אִם ׀ הִמָּצֵא	pūtiarū dñs fuerit: nō	
תִּמָּצֵא ׀ בְּיָדוֹ ׀ הַגְּנֵבָה ׀ מִשּׁוֹר ׀ עַד	restituet: maxime si cō	
חֲמוֹר ׀ עַד ׀ שֶׂה ׀ חַיִּים ׀ שְׁנַיִם ׀ יְשַׁלֵּם :	ductū venerat ꝓ merce	
כִּי ׀ יַכְעֶר ׀ אִישׁ ׀ שָׂדֶה ׀ אוֹ ׀ כֶרֶם ׀ וְשִׁלַּח	de opis sui. ¶ Si seduxerit	
אֶת ׀ בְּעִירָה ׀ וּבָעַר ׀ בִּשְׂדֵה ׀ אַחֵר	& comprehēderit ꝙ acer	
מֵיטַב ׀ שָׂדֵהוּ ׀ וּמֵיטַב ׀ כַּרְמוֹ ׀ יְשַׁלֵּם :	uos frugū siue stātes se	
כִּי ׀ תֵצֵא אֵשׁ ׀ וּמָצְאָה ׀ קֹצִים	getes in agris : reddet	
יָצָא קוֹץ	dānū qui ignē succēde	
	rit. ¶ Si quis commenda	
	uerit amico pecuniā aut vas	
	in custodiam: & ab eo q	
	suscepat fur to ablata fuerint: si iue	
	nitur fur duplum reddet. ¶ si latet	
	fur: & dñs domus appli	
	cabitur ad deos: & iurabit ꝙ	
	non extenderit manū	
	in rem proximi sui ad	
	ppetrādū fraudem tam	
	in boue ꝙ in asino &	
	ouce ac vestimento: &	
	quicquid dānū inferre	
	potest. ¶ ad	
	deos: vtrūsq cā perue	
	niet. & si	
	illi iudicauerint: duplū	
	re stituet proxio suo.	
	¶ si quis commēdauerit	
	proximo suo bouē: asi	
	num: oue: & oē iumētū	
	ad custodiā: & mortuū	
	fuerit aut debilitatum	
	vel captū ab hostibus:	
	nullusq hoc viderit iur	
	iurādū erit inter	
	nō extēderit manū suā	
	et suscipiet dño iuramētū: & ille	
	reddere nō cogetur. ¶ &	
	si furto ablatū fuerit:	
	restituet dānū dño, ¶ si	
	comestū a bestia: & ferat	
	ad eū qđ occisū ē: & nō	
	restituet. ¶ Qui a proximo suo quicquid horū	
	mutuo postulauerit: &	
	debilitatū aut mortuū	
	fuerit dño nō præstet: red	
	dere cōpelletur: & si in	
	pūtiarū dñs fuerit: nō	
	restituet: maxime si cō	
	ductū venerat ꝓ merce	
	de opis sui. ¶ si seduxerit	

Pūtiua chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
בְּרֹא	et succenderit acervos aut segetes aut agrum integrū:	וְתִיכוֹל נְדִישִׁין אוֹ קַמְתָּא אוֹ חַקְלָא שְׁלַם יְשַׁלֵּם אֲדִיתִּקְדַּת יְקוֹדָתָא אֲדִי יִתֵּן גֶּבֶר
נָתַן	redder ꝙ succēderit ignē id qđ succēsum est. ¶ Qñ dece	לְחַבְרֵיהּ כְּסַף אוֹ מָנִין לְמִיטַר בֵּיתָא דְּגַבְרָא אִם יִשְׁתְּכַח גַּנְבָא יְשַׁלֵּם עַל
גְּנַב אֶחָד כֶּרֶב	rit vir primo suo argentū aut vasa in custodiā: τ fur	תְּרִין: אִם לָא יִשְׁתְּכַח גַּנְבָא וְיִתְקָרֵיב מָרֵיהּ דְּבֵיתָא לְקֳדָם דַּיָּנַיָּא אִם לָא אוֹשִׁיט
דִּין יָשַׁט כְּסָה	to sublata fuerint ꝛ de domo viri: si inuētus fuerit fur	יְדֵיהּ בְּמָא דְּסַר לְמֵיהַב חֲבְרֵיהּ: עַל כָּל פִּתְגָם דְּחוֹב עַל תּוֹר עַל חֲמָר עַל אִמַּר עַל כְּסוּ
אֱמַר עוֹל תֵּרֵי	restituet duplū. Si aūt fur nō fuerit inuētus: accedet	עַל כָּל אֲבֵדְתָּא דְּיֵימַר אֲרֵי הוּא דֵּין לְקֳדָם דַּיָּנַיָּא יִעֲלוּן דִּינְהוֹן תַּרְוֵיהוֹן יְחַיְבוּן
הוֹב נְתַן	dños domus in cōspectus iudicū: si nō extendit manū	דַּיָּנַיָּא יְשַׁלֵּם עַל חַד תְּרִין לְחַבְרֵיהּ: אֲרֵי יִתֵּן גֶּבֶר לְחַבְרֵיהּ חֲמָר אוֹ תּוֹר אוֹ אִמַּר וְכָל
תָּבַר שָׁבַר נְזָא	suā in illud qđ tradidit illi. primus fu: qui ostēderit	בְּעִירָא לְמִיטַר וּימוּת אוֹ אִשְׁתְּבַר אוֹ אִשְׁתְּבִי לֵית דְּחָזֵי: מוֹמָתָא דַּיְיָ תְּהֵי בֵּינֵיהוֹן
אוֹם הָוָה יָשַׁט	et fusciplet dños ab eo turamētū: τ nihil restituet. Si	אִם לָא אוֹשִׁיט יְדֵיהּ בְּמָא דְּסַר לְחַבְרֵיהּ וְיִתְקַבֵּיל מָרֵיהּ מִנֵּיה

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.xxiij.
הָיָה	"וְאַנְשֵׁי ᵇ קֹדֶשׁ ᶜ תִּהְיוּן ᵈ לִי ᵉ וּבָשָׂר	"Et viri ſancti ᶜeritis ᵇmihi. ᶜCarnem	ᵃEt viri ſancti eritis coꝝ me: ᵗ carnẽ q̃ ᵃa beſtijs fuerit ꝓgusta
אָכַל	בַּשָּׂדֶה ᵍטְרֵפָה ᵃלֹא תֹאכְלוּ ᵉלַכֶּלֶב	ᵍdeſponſatam ooooooo	ᵗa nõ comedetis: ſed ᵖ
שָׁלַךְ	ᵗתַּשְׁלִכוּן ᵐאֹתוֹ: ᵃלֹא ᵗתִּשָּׂא שֵׁמַע	ᵗdormientꝫ cũ ea: ᵈdo	ᵖiicietis ᵏcanibus. Ca.23
Cap.xxiij.	שָׁוְא ᵍאַל ᵗתָּשֶׁת ᵍיָדְךָ ᵉעִם ᵈרָשָׁע	ᵈmitabit eã & habebit eam	Non ᵇſuſcipies ᶜvocẽ
נָשָׂא שׁת	לִהְיֹת ᵍעֵד ᵐחָמָס: ᵃלֹא ᵗתִּהְיֶה ᵍאַחֲרֵי	ᶜvxorem. ᵍſi ᵖater virgi	ᵈmẽdacij: ᶜnec ᵉiungeſ ᵍmanũ tuã ᵖvt ᵖ ſimpio dicas ᵐfalſũ teſtimo
הָיָה עֵד הָיָה	רַבִּים ᵍלְרָעֹת ᵉוְלֹא ᵗתַּעֲנֶה ᵍעַל ᵉרִב	nis ᵏdare ᵇnolucrit: ooo	niũ. "Nõ ſequeris turbã
רָבַב רִיב עָנָה	ᵉלִנְטֹת ᵍאַחֲרֵי ᵉרַבִּים ᵇלְהַטֹּת:	ᵇreddet ᵐpecuniã ᵃ iuxta	ᶜad faciendũ malũ: ᵇnec
רוּב לָבָה	וְדָל ᵉלֹא ᶜתְהַדַּר ᵇבְּרִיבוֹ: ᵏכִּי ᵗתַּפְנֶא	modum dotis quam ooo	ᵐin ᵃiudicio ᵃ plurimorũ
הָדַר רוּב פָּנָא	שׁוֹר ᵏאֹיִבְךָ ᵗאוֹ ᵐחֲמֹרוֹ ᵐתֹּעֶה	ᵖvirgines accipe cõſue	ᶜacquieſces ſententic:
שׁוּב רָאָה	ᵉהָשֵׁב ᵇתְּשִׁיבֶנּוּ ᵃלוֹ: ᵗכִּי ᵗתִּרְאֶה	uerunt. ᵍMaleficos nõ	ᵇvt a vero deuies. ooooo
נָשָׂא	ᵗחָמֹר ᵍשֹׂנַאֲךָ ᵗרֹבֵץ ᵗתַּחַת ᵈמַשָּׂאוֹ	ᵗpatieris viuere. "Qui	ᶜPaupis quoꝫ ᵖnõ ᵐiſe
	וְחָדַלְתָּ ᵇמֵעֲזֹב ᵃלוֹ ᵉעָזֹב ᵗתַּעֲזֹב ᵍעִמּוֹ:	coierit ᵉcũ ᵗiumẽto: ᵗmor	reberis ᵗin iudicio. ᵍſi ᵇoc
שׁוּב רָאָה	ᵍלֹא ᵇתַּטֶּה ᵇמִשְׁפַּט ᵃאֶבְיֹנְךָ ᵇבְּרִיבוֹ	te ᵐmoriatur. ᵇQui imo	curreris ᵗbouiᵇinimicitui
נָשָׂא	ᵐמִדְּבַר ᵐשֶׁקֶר ᵗתִּרְחָק ᵍוְנָקִי ᵉוְצַדִּיק	lat ᵈdiis ᵃoccidetur: ᶜ ꝑter	ᵃaut ᵐaſino ᵉerranti: ooo
רָחַק נָקָה צָדַק	ᵐאַל ᵗתַּהֲרֹג ᵇכִּי ᵉלֹא ᵃאַצְדִּיק ᵇרָשָׁע:	ᵈmõ ᵍſoli. ᵗ Aduenã non	ᵇreduc ᵃad eum. ᵍſi ᵖvide
הָרַג	וְשֹׁחַד ᵉלֹא ᵗתִּקָּח ᵇכִּי ᵇהַשֹּׁחַד ᵉיְעַוֵּר	ᶜcõtriſtabis: ᵗneq ᵐaffli	ris ooooooooooooo
לָקַח עִוֵּר	ᵇפִּקְחִים ᵉוְיסַלֵּף ᵇדִּבְרֵי ᵇצַדִּיקִם:	ges eũ. ᵒAduene ᵖei & ip	ᵐaſinum ᵒodientis te ᵖfa
סָלַף	ᵍוְגֵר ᵉלֹא ᵐתִלְחָץ ᵍוְאַתֶּם ᵉיְדַעְתֶּם ᵃאֶת	ſi ᵖfuiſtis ᵍin terra ᵉegypti	cere ᵗſub ᵇonere: nõ ptrã
גּוּר לָחַץ	ᵍנֶפֶשׁ ᵍהַגֵּר ᵇכִּי ᵍגֵרִים ᵍהְיִיתֶם ᵍבְּאֶרֶץ	ᵗVidue ᵃ& pupillo ᵗnon	fibis ſed ᶜ ſubleuabis ᶜũ
הָיָה	ᵐמִצְרָיִם: וְשֵׁשׁ ᵍשָׁנִים ᵇתִּזְרַע ᵃאֶת	ᵇnocebitis. ᵍſi ooooooooo	eo. ᵍNon ooooooooooooo
שָׁנָה זָרַע	ᵉאַרְצֶךָ ᵗוְאָסַפְתָּ ᵃאֶת ᵉתְּבוּאָתָהּ:	ᵗleſeritis eos: ᵍvocifera	ᵖdeclinabis ᵗin iudicium
שָׁמַט	וְהַשְּׁבִיעִת ᵗתִּשְׁמְטֶנָּה ᵗוְנָטַשְׁתָּהּ	buntur ooooooooooooo	ᵖpauperis.ooooooooooo
אָבַל אֶבְיוֹן	ᵗוְאָכְלוּ ᵐאֶבְיֹנֵי ᵉעַמֶּךָ ᵉוְיִתְרָם ᵗתֹּאכַל	ᵇad me: & ego ᵃaudiã ᵗcla	ᵐDemandaciũ fugies. ᵖ In
חַיָּה עֲשָׂה	ᵉחַיַּת ᵍהַשָּׂדֶה ᵍכֵּן ᵗתַּעֲשֶׂה ᵍלְכַרְמְךָ	morẽ eorũ: ᵐ & indigna	ſontem ᵍ& iuſtum ooooo
יוֹם	ᵉלְזֵיתְךָ: ᵗשֵׁשֶׁת ᵍיָמִים ᵉתַּעֲשֶׂה	bitur ᵖfuror meus ᵍpcutĩ	ᵗnon ᵃoccides :ᵗquia ᵃad
שַׁבָּת	ᵉמַעֲשֶׂיךָ ᵍוּבַיּוֹם ᵐהַשְּׁבִיעִי ᵗתִּשְׁבֹּת	amq; ᵗvos ᵍgladio: ᵗ & e	uerſor ᵗimpium. ooooo
נוּחַ נֶפֶשׁ	ᵉלְמַעַן ᵉיָנוּחַ ᵍשׁוֹרְךָ ᵗוְחֲמֹרֶךָ ᵗוְיִנָּפֵשׁ ᵍבֶּן	rũt ᵖvxores ᵛre ᵛvidue ᵃ&	ᵃNec ᵇaccipies ᶜmunera:
		filij veſtri ᵖpupilli. ooooo	ᵈque etiam ᵉexeccant
		ᵍſi ᵖecuniã ᵃ mutuã dede	ᵍprudẽtes: ᵗ & ſubuertũt
		ris ᵍpopulo meo ooooooo	ᵇverba ᵗiuſtorum. ooooo
		ᵍpaupi qui habitat ᵗtecũ	ᵏPeregrino ᵐmoleſtus
		ᵍnon vrgebis eum ooo	ᵗnon ᵐceris. ᵍScitis enim
		ᵏquaſi exactor: ᵗnec ᵛviu	ᵗaduenarũ ᵍaias: ᵃquia &
		ris ᵐopprimes. ooooooooo	ipſi ᵖperegrinu ᵛfuiſtis ᵗin
		ᵍſi ᵖignus aᵗ ꝓximo tuo	terra ᵉegypti. ᵗ Sex, ᵃ ãnis
		ᵗaccepis ᵛveſtimẽtũ: ᵘañ	ᵇſeminabis ooooooooo
		ᵗſolis ᵉoccaſum ᵗreddes	ᵈterram tuam: ᵗ & cõgre
		ᵉei. ᵍIpſum ᵇenim eſt ooo	gabis ᵍfruges eius. anno
		ᵍſolũ ᵖquo operitur ᵍidu	ᵃtſeptimo ᵗ dimittes eã
		mẽtũ ᵇcarnis eius: nec ha	ᵇ& requieſcere facies: oo
		bet aliud ᵗin quo ᵏ dormi	ᵗvt comedãt ᵐ pauperes
		at. ᵐſi ᵘclamauerit ᵉad me	ᵘpopuli tui: ᵛ & qcqd reli
		ᵖexaudiã cũ: ᵍquia ᵗmiſe	quũ fuerit: ᵖ edãt ᵍ beſtie
		ricors ᵍſum. ᵉDiis ccc ooo	ᵗagri. ᵍita ᵗfacies " i vinea
		ᵘnõ ᵛdetrahes: ᵗ & princi	&ᵗin olueto tuo. ᵗ Sex
		pi ᵖpopuli tui ᵘnõ ᵗmale	ᵗdiebus ᵍopaberis : ooo
		dices. ᵉDecimas ᵍ& primi	ᵇſeptima ᵗdie ᵉ ceſſabis:
		tias tuas ᵍnõ ᵗtardabis of	ooooooooooooooooo
		ferre. ᵍ priogenitũ ᵇ filio	ᵗvt ᵍrequieſcat ᵇbos ᵗ& aſin
		rũ tuorum ᵗdabis ᵐmihi.	ᵗuus ᵇ: & refrigeretur ᵗ filij

Trãſla.B.Hiero.	Trãſla.Gre.lxx.cũ interp.latina
ᵖquis ᵗvirginem ᵛ necdũ	aliqs ᵡginẽ indeſpõſatã: et dormierit cũ ea: dote
ᵍdeſponſatam ooooooo	τις παρθένον ἀμνήστευτον, καὶ κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, φερνὴν
ᵗdormientꝫ cũ ea: ᵈdo	dotabit eã ſibi vxorẽ. ſi ãt renuẽs renue
tabit eã & habebit eam	φερνιεῖ αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα. ἐὰν δὲ ἀναγεύων ἀναγεύ
ᵛvxorem. ᵍſi ᵖater virgi	rit: τ nõ voluerit pr ci ᵖ dare eã illi
nis ᵏdare ᵇnolucrit: ooo	σῃ, καὶ μὴ βούληται ὁ πατὴρ αὐτῆς δοῦναι αὐτὴν αὐτῷ
ᵇreddet ᵐpecuniã ᵃ iuxta	vxorẽ: argẽtũ ſoluet pſi ſcõs q̃d eſt
modum dotis quam ooo	γυναῖκα, ἀργύριον ἀποτίσει τῷ πρὶ καθ' ὅσον ἐγὶν ἡ
ᵖvirgines accipe cõſue	dos ᵡginũ. veneficos nõ ᵛiuificabilis.
uerunt. ᵍMaleficos ᵗnon	φερνὴ τῶν παρθένων· φαρμακοὺς οὐ περιβιώσετε.
ᵗpatieris viuere. "Qui	οὐχ dormiẽtẽ cũ tumẽto morte occidetis
coierit ᵉcũ ᵗiumẽto: ᵗmor	πάντα κοιμώμενον μετὰ κτήνους θανάτῳ ἀποκτενεῖτε
te ᵐmoriatur. ᵇQui imo	eos. ſacrificãs dijs alienis occidet:
lat ᵈdiis ᵃoccidetur: ᶜ ꝑter	τε αὐτός· ὁ θυσιάζων θεοῖς ἑτέροις ἐξολοθρευθήσεται,
ᵈmõ ᵍſoli. ᵗ Aduenã non	niſi vñ ſoli. τ aduene nõ maleſactis: neq;
ᶜcõtriſtabis: ᵗneq ᵐaffli	πλὴν κυρίῳ μόνῳ. καὶ προσήλυτον οὐ κακώσετε, οὐ
ges eũ. ᵒAduene ᵖei & ip	affligetis eũ. fuiſtis.n. aduene in tra egy
ſi ᵖfuiſtis ᵍin terra ᵉegypti	σὶ μὴ θλίψετε αὐτόν· ἦτε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῇ Αἰγύ
ᵗVidue ᵃ& pupillo ᵗnon	pti. oẽm viduã τ orphanũ nõ oppꝫnetis eos,
ᵇnocebitis. ᵍſi ooooooooo	θου. πᾶσαν χήραν καὶ ὀρφανὸν οὐ κακώσετε αὐ
ᵗleſeritis eos: ᵍvocifera	ſi ãt oppreſſeritis eos: τ vociferãtes clamaue
buntur ooooooooooooo	τοὺς· ἐὰν δὲ κακώσητε αὐτούς, καὶ κράξαντες καταβοήσω
ᵇad me: & ego ᵃaudiã ᵗcla	rit ad me: auditiõe audiã clamorẽ eor: τ
morẽ eorũ: ᵐ & indigna	σι πρός με, ἀκοῇ ἐισακούσομαι τῆς βοῆς αὐτῶν, καὶ
bitur ᵖfuror meus ᵍpcutĩ	indignabor furore: τ occidã vos gladio:
amq; ᵗvos ᵍgladio: ᵗ & e	ὀργισθήσομαι θυμῷ, καὶ ἀποκτενῶ ὑμᾶς μαχαίρᾳ,
rũt ᵖvxores ᵛre ᵛvidue ᵃ&	τ erũt vxores vre vidue: τ filij
filij veſtri ᵖpupilli. ooooo	καὶ ἔσονται αἱ γυναῖκες ὑμῶν χῆραι, καὶ τὰ τέκνα ὑ
ᵍſi ᵖecuniã ᵃ mutuã dede	μῶν ὀρφανά· ἐὰν δὲ ἀργύριον ἐκδανίσῃς ἀδελφῷ τῷ
ris ᵍpopulo meo ooooooo	pauperi: a te nõ eris ipſe vsũ: nõ
ᵍpaupi qui habitat ᵗtecũ	πένιχρῷ, ϖαρὰ σοῦ οὐκ ἔσῃ αὐτὸν κατεπείγων, οὐκ
ᵍnon vrgebis eum ooo	impones ei vſurã. ſi ãt pignus pigneraueris
ᵏquaſi exactor: ᵗnec ᵛviu	ἐπιδώσεις αὐτῷ τόκον· ἐὰν δὲ ἐνεχύρισμα ἐνεχυρίσῃς
ᵐopprimes. ooooooooo	veſtimẽtũ ꝓxim: ante occaſũ ſolis reddes
ᵍſi ᵖignus aᵗ ꝓximo tuo	τὸ ἱμάτιον τοῦ πλησίον, πρὸ δ' ὑσμῶν ἡλίου ἀποδώσεις
ᵗaccepis ᵛveſtimẽtũ: ᵘañ	illud ci. eſt .n. hoc operimẽtũ ei ſolũ hoc
ᵗſolis ᵉoccaſum ᵗreddes	αὐτὸ αὐτῷ· ἐσὶ γὰρ τοῦτο τὸ περιβόλαιον αὐτῷ μόνον· τί τὸ γὰρ
ᵉei. ᵍIpſum ᵇenim eſt ooo	veſtimẽtũ turpitudinis eſt: in quo dormiet: ſi ãt
ᵍſolũ ᵖquo operitur ᵍidu	ἱμάτιον ἀκμοσύνης αὐτοῦ, ἐν τίνι κοιμηθήσεται; ἐὰν οὖν
mẽtũ ᵇcarnis eius: nec ha	clamauerit ad me: exaudiã cũ miſericors.n.
bet aliud ᵗin quo ᵏ dormi	καταβοήσῃ πρός με, ἐισακούσομαι αὐτοῦ· ἐλεήμων γάρ
at. ᵐſi ᵘclamauerit ᵉad me	ſum. diis nõ maledices: τ pricipi ppli tui
ᵖexaudiã cũ: ᵍquia ᵗmiſe	ἐιμι. θεοὺς οὐ κακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου
ricors ᵍſum. ᵉDiis ccc ooo	nõ dices male. ꝓmittias arce τ tozculas tui nõ
ᵘnõ ᵛdetrahes: ᵗ & princi	οὐκ ἐρεῖς κακῶς· ἀπαρχὰς καὶ χάλωσας οὐκ ἀναλώσεις
pi ᵖpopuli tui ᵘnõ ᵗmale	tardabis offerre. ꝓiogenita filioꝝ tuoꝝ dabis mihi.
dices. ᵉDecimas ᵍ& primi	ὑστερήσεις· τὰ πρωτότοκα τῶν υἱῶν σου δώσεις ἐμοί.
tias tuas ᵍnõ ᵗtardabis of	ſic facies vitulũ tuũ τ ouem tuã
ferre. ᵍ priogenitũ ᵇ filio	οὕτω ποιήσεις τὸν μόχον σου καὶ τὸ πρόβατόν σου
rũ tuorum ᵗdabis ᵐmihi.	τ ſubiugale tuũ. ſeptẽ dies erit ſub mſe:
ᵐde bobus quoꝫ ᵍ& ouĩ	καὶ τὸ ὑποζύγιον σου· ἑπτὰ ἡμέρας ἔσται ὑπὸ τὴν μητέ
bꝰ ſiſ ᵐfacies. ᵍſeptẽ ᵍdie	at die octauo reddes
bus ᵍſit ᵉcũ ᵐſe ſua: ᵘdie	τὴν δὲ ἡμέραν τὴν ὀγδόην ἀποδώσεις μοι αὐτό· οο
ᵍoctaua ᵛreddes eũ ᵐmihi	

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.xxiij.
אִישׁ	"אִישׁ ᵍבְּתוּלָה "אֲשֶׁר ᵛלֹא אֹרָשָׂה	ᵍquis ᵗvirginem ᵛ necdũ	ᵍquis ᵗvirginem ᵛ necdũ
בְּתוּלָה	וְשָׁכַב ᵍעִמָּהּ ᵒמָהַר ᵍיִמְהָרֶנָּה ᵐלּוֹ	ᵍdeſponſatam ooooooo	ᵍdeſponſatam ooooooo
לְאִשָּׁה: אִם ᵍמָאֹן ᵐיְמָאֵן אָבִיהָ	לְתִתָּהּ ᵐלּוֹ ᵐכֶּסֶף ᵍתְּשֻׁקֹל ᵐכְּמֹהַר	ᵗdormientꝫ cũ ea: ᵈdo	ᵗdormientꝫ cũ ea: ᵈdo
אִישׁ	בְּתוּלֹת: ᵍמְכַשֵּׁפָה ᵛלֹא ᵗתְּחַיֶּה:	tabit eã & habebit eam	tabit eã & habebit eam
כָּל שֹׁכֵב ᵛעִם ᵍבְּהֵמָה ᵗמוֹת ᵍיוּמָת:	זֹבֵחַ ᵍלָאֱלֹהִים ᵍיָחֳרָם ᵍבִּלְתִּי ᵍלַיהוָה	ᵛvxorem. ᵍſi ᵖater virgi	ᵛvxorem. ᵍſi ᵖater virgi
חָרַם	לְבַדּוֹ: וְגֵר ᵛלֹא ᵗתּוֹנֶה ᵛוְלֹא ᵗתִלְחָצֶנּוּ	nis ᵏdare ᵇnolucrit: ooo	nis ᵏdare ᵇnolucrit: ooo
כִּי גֵרִים ᵍהְיִיתֶם ᵍבְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:	כָּל ᵛאַלְמָנָה ᵛוְיָתוֹם ᵛלֹא ᵗתְעַנּוּן: ᵛאִם	ᵇreddet ᵐpecuniã ᵃ iuxta	ᵇreddet ᵐpecuniã ᵃ iuxta
עָנָה תְּעַנֶּה אֹתוֹ כִּי ᵛאִם ᵛצָעֹק יִצְעַק	ᵛצָעֹק יִצְעַק ᵇאֵלַי ᵇשָׁמֹעַ ᵇאֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ:	modum dotis quam ooo	modum dotis quam ooo
אֵלַי	וְחָרָה ᵇאַפִּי ᵇוְהָרַגְתִּי ᵃאֶתְכֶם ᵍבַּחֶרֶב ᵇוְהָיוּ	ᵖvirgines accipe cõſue	ᵖvirgines accipe cõſue
נְשֵׁיכֶם ᵃאַלְמָנוֹת ᵇוּבְנֵיכֶם ᵛיְתֹמִים:	נָשִׁים ᵃאִם ᵍכֶּסֶף ᵗתַּלְוֶה ᵃאֶת ᵍעַמִּי	uerunt. ᵍMaleficos ᵗnon	uerunt. ᵍMaleficos ᵗnon
אֶת ᵍלְוֵה	הֶעָנִי ᵍעִמָּךְ ᵃלֹא ᵇתִהְיֶה ᵍלוֹ כְּ	ᵗpatieris viuere. "Qui	ᵗpatieris viuere. "Qui
עָנָה תִּהְיֶה	נֹשֶׁה ᵛלֹא ᵐתָשִׂימוּן ᵍעָלָיו ᵒנֶשֶׁךְ: ᵐשׂוּם	coierit ᵉcũ ᵗiumẽto: ᵗmor	coierit ᵉcũ ᵗiumẽto: ᵗmor
אִם ᵇחָבֹל ᵍתַּחְבֹּל שַׂלְמַת ᵍרֵעֶךָ ᵍעַד	בֹּא ᵍהַשֶּׁמֶשׁ ᵗתְּשִׁיבֶנּוּ ᵍלוֹ: ᵇכִּי ᵍהוּא	te ᵐmoriatur. ᵇQui imo	te ᵐmoriatur. ᵇQui imo
בּוֹא שׁוּב	כְּסוּתֹה ᵍלְבַדָּהּ ᵍהוּא ᵍשִׂמְלָתוֹ ᵍלְעֹרוֹ	lat ᵈdiis ᵃoccidetur: ᶜ ꝑter	lat ᵈdiis ᵃoccidetur: ᶜ ꝑter
כָּסָה בֶּגֶד עוֹר	בַּמֶּה ᵍיִשְׁכַּב ᵍוְהָיָה ᵛכִּי ᵐיִצְעַק ᵃאֵלַי	ᵈmõ ᵍſoli. ᵗ Aduenã non	ᵈmõ ᵍſoli. ᵗ Aduenã non
שָׁכַב צָעַק	ᵍוְשָׁמַעְתִּי ᵍכִּי ᵍחַנּוּן ᵍאָנִי: אֱלֹהִים	ᶜcõtriſtabis: ᵗneq ᵐaffli	ᶜcõtriſtabis: ᵗneq ᵐaffli
חָנַן	לֹא ᵗתְקַלֵּל וְנָשִׂיא ᵍבְּעַמְּךָ ᵍלֹא	ges eũ. ᵒAduene ᵖei & ip	ges eũ. ᵒAduene ᵖei & ip
קָלַל נָשִׂיא	תָּאֹר: ᵐמְלֵאָתְךָ ᵍוְדִמְעֲךָ ᵍלֹא ᵗתְאַחֵר	ſi ᵖfuiſtis ᵍin terra ᵉegypti	ſi ᵖfuiſtis ᵍin terra ᵉegypti
אֲרִר אַחֵר	בְּכוֹר ᵐבָּנֶיךָ ᵍתִּתֶּן ᵍלִי: ᵍכֵּן ᵐתַּעֲשֶׂה	ᵗVidue ᵃ& pupillo ᵗnon	ᵗVidue ᵃ& pupillo ᵗnon
בָּכַר עָשָׂה	ᵍלְשֹׁרְךָ ᵍלְצֹאנֶךָ ᵍשִׁבְעַת ᵍיָמִים ᵍיִהְיֶה	ᵇnocebitis. ᵍſi ooooooooo	ᵇnocebitis. ᵍſi ooooooooo
יוֹם הָיָה	ᵍעִם ᵃאִמּוֹ ᵍבַּיּוֹם ᵍהַשְּׁמִינִי ᵍתִּתְּנוּ ᵍלִי:	ᵗleſeritis eos: ᵍvocifera	ᵗleſeritis eos: ᵍvocifera
שִׁבְעָה הָיָה		buntur ooooooooooooo	buntur ooooooooooooo
		ᵇad me: & ego ᵃaudiã ᵗcla	ᵇad me: & ego ᵃaudiã ᵗcla
		morẽ eorũ: ᵐ & indigna	morẽ eorũ: ᵐ & indigna
		bitur ᵖfuror meus ᵍpcutĩ	bitur ᵖfuror meus ᵍpcutĩ
		amq; ᵗvos ᵍgladio: ᵗ & e	amq; ᵗvos ᵍgladio: ᵗ & e
		rũt ᵖvxores ᵛre ᵛvidue ᵃ&	rũt ᵖvxores ᵛre ᵛvidue ᵃ&
		filij veſtri ᵖpupilli. ooooo	filij veſtri ᵖpupilli. ooooo
		ᵍſi ᵖecuniã ᵃ mutuã dede	ᵍſi ᵖecuniã ᵃ mutuã dede
		ris ᵍpopulo meo ooooooo	ris ᵍpopulo meo ooooooo
		ᵍpaupi qui habitat ᵗtecũ	ᵍpaupi qui habitat ᵗtecũ
		ᵍnon vrgebis eum ooo	ᵍnon vrgebis eum ooo
		ᵏquaſi exactor: ᵗnec ᵛviu	ᵏquaſi exactor: ᵗnec ᵛviu
		ris ᵐopprimes. ooooooooo	ris ᵐopprimes. ooooooooo
		ᵍſi ᵖignus aᵗ ꝓximo tuo	ᵍſi ᵖignus aᵗ ꝓximo tuo
		ᵗaccepis ᵛveſtimẽtũ: ᵘañ	ᵗaccepis ᵛveſtimẽtũ: ᵘañ
		ᵗſolis ᵉoccaſum ᵗreddes	ᵗſolis ᵉoccaſum ᵗreddes
		ᵉei. ᵍIpſum ᵇenim eſt ooo	ᵉei. ᵍIpſum ᵇenim eſt ooo
		ᵍſolũ ᵖquo operitur ᵍidu	ᵍſolũ ᵖquo operitur ᵍidu
		mẽtũ ᵇcarnis eius: nec ha	mẽtũ ᵇcarnis eius: nec ha
		bet aliud ᵗin quo ᵏ dormi	bet aliud ᵗin quo ᵏ dormi
		at. ᵐſi ᵘclamauerit ᵉad me	at. ᵐſi ᵘclamauerit ᵉad me
		ᵖexaudiã cũ: ᵍquia ᵗmiſe	ᵖexaudiã cũ: ᵍquia ᵗmiſe
		ricors ᵍſum. ᵉDiis ccc ooo	ricors ᵍſum. ᵉDiis ccc ooo
		ᵘnõ ᵛdetrahes: ᵗ & princi	ᵘnõ ᵛdetrahes: ᵗ & princi
		pi ᵖpopuli tui ᵘnõ ᵗmale	pi ᵖpopuli tui ᵘnõ ᵗmale
		dices. ᵉDecimas ᵍ& primi	dices. ᵉDecimas ᵍ& primi
		tias tuas ᵍnõ ᵗtardabis of	tias tuas ᵍnõ ᵗtardabis of
		ferre. ᵍ priogenitũ ᵇ filio	ferre. ᵍ priogenitũ ᵇ filio
		rũ tuorum ᵗdabis ᵐmihi.	rũ tuorum ᵗdabis ᵐmihi.
		ᵐde bobus quoꝫ ᵍ& ouĩ	ᵐde bobus quoꝫ ᵍ& ouĩ
		bꝰ ſiſ ᵐfacies. ᵍſeptẽ ᵍdie	bꝰ ſiſ ᵐfacies. ᵍſeptẽ ᵍdie
		bus ᵍſit ᵉcũ ᵐſe ſua: ᵘdie	bus ᵍſit ᵉcũ ᵐſe ſua: ᵘdie
		ᵍoctaua ᵛreddes eũ ᵐmihi	ᵍoctaua ᵛreddes eũ ᵐmihi

וְגֶבֶר בְּתוּלְתָּא דְּלָא ᵐאִתְאָרְסָה וְיִשְׁכּוֹב עִמַּהּ ᵍכַּיְיָמָא יַקְדִּישִׁנַּהּ לֵיהּ לְאִנְתּוּ: וְאִם ᵐמְמָאֲנָא
לָא יִצְבֵּי אֲבוּהָא לְיַהֲבָהָ לֵיהּ ᵍכַּסְפָּא יִתְקוֹל ᵇכְּמוֹהֲרֵי בְּתוּלָתָא ᵐתְּרַשָּׁא לָא ᵗתֵּיתֵי: כָּל
דְּיִשְׁכּוֹב עִם ᵍבְּעִירָא ᵐאִתְקְטָלָא יִתְקְטֵיל: דְּיִדְבַּח ᵍלְטָעוֹת עַמְּמַיָּא יִתְקְטֵיל אֱלָהִין ᵍ
לְשַׁבָּא ᵍדְּיֵי ᵍלְהוֹדוֹהִי: ᵍוְגִיּוֹרָא לָא ᵗתוֹנוּן וְלָא ᵗתְעִיקוּן ᵍאֲרֵי ᵍדַיָּרִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעָא
דְּמִצְרָיִם: כָּל ᵛאַלְמָנָא וְיָתוֹם לָא ᵗתְעַנּוּן: ᵛאִם ᵍמְעַנָּאָה ᵗתְּעַנֵּי ᵍתַּיְתֵי ᵍאֲרֵי אִם ᵐמְקַבֵּל יְקַבֵּל
קֳדָמַי ᵍבְּצַלּוֹתְהוֹן ᵇוְאֶתְקוֹף רְתָזִי ᵃוְאֶקְטוֹל ᵐיָתְכוֹן ᵍבְּחַרְבָּא ᵇוִיהוֹן נְשֵׁיכוֹן
אַרְמַלָּן וּבְנֵיכוֹן ᵛיְתָמִין: אִם ᵍכַּסְפָּא ᵗתְּלַף ᵍלְעַמִּי ᵍלְעַנְיָא דְּעִמָּךְ לָא ᵗתְהֵי לֵיהּ כְּרַשְׁיָא לָא
ᵗתְּשׂוּן עֲלוֹהִי ᵐחִבְלָא: ᵍאִם ᵍמַשְׁכּוֹנָא ᵗתְּסָכֵּן ᵍחֲבְרָךְ עַד ᵐדְּעִיל ᵍשִׁמְשָׁא ᵗתַּתֵּיבִינֵּהּ
לֵיהּ ᵍאֲרֵי ᵍהִיא ᵐכְּסוּתֵיהּ ᵍלְחוֹדָהּ ᵗהִיא ᵐתְּוָתֵיהּ ᵍבַּמָּה יִשְׁכּוֹב ᵍוִיהֵי ᵍאֲרֵי ᵐיִצְעֵק
קֳדָמַי ᵍוְאֶקַבֵּיל קְבִילְתֵּיהּ ᵍאֲרֵי ᵍחַנְנָא ᵍאֲנָא: ᵍלַיְיָא לָא ᵗתְּקַלֵּל ᵍוְרַבָּא ᵍבְּעַמָּךְ לָא ᵗתְלוֹט:
ᵍעִלָּוֵי ᵍדְּעַמָּךְ לָא ᵗתְּאָרֵר ᵍוְתַנָּא ᵍוְאִילָנָא ᵗלָא ᵍתְּעַכֵּב ᵍמֵרֵישׁ ᵍמַדְּרֵישׁ ᵍכֵּן ᵍתַּעְבֵּד ᵍלְתוֹרְךָ
יוֹמָן ᵍחֲדָא ᵍעִם ᵍאִמֵּיהּ ᵍיְהוֹבֵיהּ ᵍתְּמַנְעָא ᵍתַּקְרִישׁ ᵍקֳדָמָי ᵍוְכֵן ᵍתַּעְבֵּד ᵍלְעָנֶךָ שַׁבְעָא

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Exo.	Ca.xxiij.
הָיָה	"וְאַנְשֵׁי ᵇ קֹדֶשׁ ᶜ תִּהְיוּן ᵈ לִי ᵉ וּבָשָׂר	"Et viri ſancti ᶜeritis ᵇmihi. ᶜCarnem	ᵃEt viri ſancti eritis coꝝ me: ᵗ carnẽ q̃ ᵃa beſtijs fuerit ꝓgusta
אָכַל	בַּשָּׂדֶה ᵍטְרֵפָה ᵃלֹא תֹאכְלוּ ᵉלַכֶּלֶב	ᵍdeſponſatam ooooooo	ᵗa nõ comedetis: ſed ᵖ
שָׁלַךְ	ᵗתַּשְׁלִכוּן ᵐאֹתוֹ: ᵃלֹא ᵗתִּשָּׂא שֵׁמַע	ᵗdormientꝫ cũ ea: ᵈdo	ᵖiicietis ᵏcanibus. Ca.23
Cap.xxiij.	שָׁוְא ᵍאַל ᵗתָּשֶׁת ᵍיָדְךָ ᵉעִם ᵈרָשָׁע	ᵈmitabit eã & habebit eam	Non ᵇſuſcipies ᶜvocẽ
נָשָׂא שׁת	לִהְיֹת ᵍעֵד ᵐחָמָס: ᵃלֹא ᵗתִּהְיֶה ᵍאַחֲרֵי	ᶜvxorem. ᵍſi ᵖater virgi	ᵈmẽdacij: ᶜnec ᵉiungeſ
הָיָה עֵד הָיָה	רַבִּים ᵍלְרָעֹת ᵉוְלֹא ᵗתַּעֲנֶה ᵍעַל ᵉרִב	nis ᵏdare ᵇnolucrit: ooo	ᵍmanũ tuã ᵖvt ᵖ ſimpio dicas ᵐfalſũ teſtimo
רָבַב רִיב עָנָה	ᵉלִנְטֹת ᵍאַחֲרֵי ᵉרַבִּים ᵇלְהַטֹּת:	ᵇreddet ᵐpecuniã ᵃ iuxta	niũ. "Nõ ſequeris turbã
רוּב לָבָה	וְדָל ᵉלֹא ᶜתְהַדַּר ᵇבְּרִיבוֹ: ᵏכִּי ᵗתַּפְנֶא	modum dotis quam ooo	ᶜad faciendũ malũ: ᵇnec
הָדַר רוּב פָּנָא	שׁוֹר ᵏאֹיִבְךָ ᵗאוֹ ᵐחֲמֹרוֹ ᵐתֹּעֶה	ᵖvirgines accipe cõſue	ᵐin ᵃiudicio ᵃ plurimorũ
שׁוּב רָאָה	ᵉהָשֵׁב ᵇתְּשִׁיבֶנּוּ ᵃלוֹ: ᵗכִּי ᵗתִּרְאֶה	uerunt. ᵍMaleficos ᵗnon	ᶜacquieſces ſententic:
נָשָׂא	ᵗחָמֹר ᵍשֹׂנַאֲךָ ᵗרֹבֵץ ᵗתַּחַת ᵈמַשָּׂאוֹ	ᵗpatieris viuere. "Qui	ᵇvt a vero deuies. ooooo
	וְחָדַלְתָּ ᵇמֵעֲזֹב ᵃלוֹ ᵉעָזֹב ᵗתַּעֲזֹב ᵍעִמּוֹ:	coierit ᵉcũ ᵗiumẽto: ᵗmor	ᶜPaupis quoꝫ ᵖnõ ᵐiſe
שׁוּב רָאָה	ᵍלֹא ᵇתַּטֶּה ᵇמִשְׁפַּט ᵃאֶבְיֹנְךָ ᵇבְּרִיבוֹ	te ᵐmoriatur.

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca.xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. Gre. lxx. cũ int'erp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Exo.	Ca.xxiij.	Pritiua. heb.
	"אַמָתֶךָ "יְהֹנָתָן ׀ וּבְכֹל "אֲשֶׁר "אֲמַרְתִּי			"ancille tue:"& aduena.	ancille tue τ aduena. οἵα ἐζήτησε σὺ	gergesei: et euei: et iebuſei: τ delebo	qs &'euei"& iebuſeum:	"אֲחוֹי " וְהַיְבוּסִי ׀ וְהַכְּהַדְּתִּיו׃ "לֹא			׳כְּחַר
"אֵמָה	"אֲלֵיכֶם "תִּשְׁמְרוּ ׀ וְשֵׁם "אֱלֹהִים			"Omnia"que"dixi	παιδίσκης σου καὶ ὃ προσήλυτος · πάντα ὅσα εἶπα	eos. nõ adorabis deos eorũ: neq;	'quos ego conterã. "Nõ	"תִּשְׁתַּחֲוֶה "לֶאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא "תָעָבְדֵם			׳שָׁחָה "עָבַד
"שָׁמַר	'אַחֲרִים לֹא "תִזְכִּירוּ ׀ לֹא "יִשָּׁמַע "עַל			'vobis"cuſtodite:'& per	σοι πρόσεχε σεαυτῷ καὶ μὴ ὀνόμα θεῶν ἑτέρων	adorabis deos eorum:	neq; coles eos.	'ולֹא "תַעֲשֶׂה "כְּמַעֲשֵׂיהֶם ׀ כִּי "הָרֹס			׳עָשָׂה
"זָכַר "שָׁמַע	"פִּיךָ׃ "שֵׁשׁ "יָמִים "תַּעֲבֹד "עֲשִׂיתָ "כָּל			nomẽ externorũ" deo	καὶ πρὸς ὑμᾶς, φυλάξεσθε · καὶ ὄνομα θεῶν ἑτέρων	Non facies opera eo	rum: sed	"תְּהָרְסֵם "וְשַׁבֵּר "תְּשַׁבֵּר "מַצֵּבֹתָיהֶם׃			׳נָצַב
"פֶּה	"מְלַאכְתֶּךָ "וּבַיּוֹם "הַשְּׁבִיעִי "תִּשְׁבֹּת			rum'non'iurabitis:"nec	μὴ ἀναμνήσεσθε, ὑδ' ὑμὴ ἀκουσθῇ ἐκ τοῦ στόμα	destrues eos: & cõfrin	ges statuas eorum.	'ועַבַדְתֶּם "אֵת "יְהוָה "אֱלֹהֵיכֶם ׀			
"אֶת "הַג "הַמַּצּוֹת "תִּשְׁמֹר ׀ שִׁבְעַת	"יָמִים "תֹּאכַל "מַצּוֹת "אֲשֶׁר "צִוִּיתִךָ			audiet'ex oze	vro. τρία τὰ καιρὰ τοῦτα ἑορτάσετέ	Seruietis deo vestro:	& benedicã panibus tuis	וּבֵרַךְ "אֶת "לַחְמְךָ "וְאֶת "מֵימֶיךָ			
"יָמִים "תֹּאכַל "מַצּוֹת "אֲשֶׁר "צִוִּיתִךָ	"לְמוֹעֵד "חֹדֶשׁ "הָאָבִיב "כִּי "בּוֹ "יָצָאתָ			vro. tria tempora anni celebrate	μοι. τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξεσθε ποιεῖν. ἑπτὰ	& infirmitatẽ auferã	de medio tui. Non	"וְהֵסַרְתִּי "מַחֲלָה "מִקִּרְבֶּךָ׃ "לֹא "תִהְיֶה			׳סוּר "חֳלִי "הָיָה
"מִמִּצְרָיִם "וְלֹא "יֵרָאוּ "פָנַי "רֵיקָם׃	"וְחַג "הַקָּצִיר "בִּכּוּרֵי "מַעֲשֶׂיךָ "אֲשֶׁר			tibi mihi. festũ azymoꝝ obſeruabitis facere. septẽ	ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα, καθάπερ ἐνετειλάμην σοι	infecunda nec ſterilis	in terra tua. numerum	מִשְׁכָּלָה "וְעֲקָרָה "בְּאַרְצֶךָ "אֶת			׳שָׁכַל
"בְּצֵאת "הַשָּׁנָה "בְּאָסְפְּךָ "אֶת "מַעֲשֶׂיךָ "מִן	"הַשָּׂדֶה׃ "שָׁלֹשׁ "פְּעָמִים "בַּשָּׁנָה "יֵרָאֶה			dica mihi. festũ azymoꝝ obſeruabitis facere. septẽ	μοι. τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξεσθε ποιεῖν. ἑπτὰ	Numerũ dierũ tuorũ	implebo. Terrorẽ me	"מִסְפַּר "יָמֶיךָ "אֲמַלֵּא׃ "אֶת "אֵימָתִי			׳סֵפֶר "יוֹם "מָלֵא
"כָּל "זְכוּרְךָ "אֶל "פְּנֵי "הָאָדוֹן "יְהוִה׃ "לֹא	"תִזְבַּח "עַל "חָמֵץ "דַּם "זִבְחִי "וְלֹא "יָלִין			dies tibi mihi. festũ azymoꝝ obſeruabitis facere. septẽ	μοι. τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξεσθε ποιεῖν. ἑπτὰ	ũ in terra tua.	ſimplebo. Terrorẽ me	"אֹשִׁלַּח "לְפָנֶיךָ "וְהָמֹתִי "אֶת "כָּל			׳שָׁלַח "הָמַם
"חֵלֶב "חֲגִי "עַד "בֹּקֶר׃ "רֵאשִׁית "בִּכּוּרֵי	"אַדְמָתְךָ "תָּבִיא "בֵּית "יְהוָה "אֱלֹהֶיךָ "לֹא			tuta tẽpus mensis nouoꝝ.in.n. ipso	κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μηνὸς τῶν νέων. ἐν ᾧ γὰρ αὐτῷ	ũ in terra tua.	ſimplebo. Terrorẽ me	"הָעָם "אֲשֶׁר "תָּבֹא "בָהֶם "וְנָתַתִּי "אֶת			׳נוּס "נָתַן
"תְּבַשֵּׁל "גְּדִי "בַּחֲלֵב "אִמּוֹ׃	"הִנֵּה "אָנֹכִי "שֹׁלֵחַ "מַלְאָךְ "לְפָנֶיךָ			tuta tẽpus mensis nouoꝝ.in.n. ipso	κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μηνὸς τῶν νέων. ἐν ᾧ γὰρ αὐτῷ	egressus es ex egypto. nõ apparebis cor	ã me vacuꝰ.	כָּל "אֹיְבֶיךָ "אֵלֶיךָ "עֹרֶף ׀ וְשִׁלַּחְתִּי			
"לִשְׁמָרְךָ "בַּדָּרֶךְ ׀ וְלַהֲבִיאֲךָ "אֶל	"הַמָּקוֹם "אֲשֶׁר "הֲכִנֹתִי׃ "הַשְׁמֶר "מִפָּנָיו			egressus es de egypto. Nõ appebis in cõſpe	ἐξῆλθες ἐξ αἰγύπτου. οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιον μου κενός.	et feſtũ meſſis primituoꝝ facies		"אֶת "הַצְרָעָה ׀ לְפָנֶיךָ "וְגֵרְשָׁה			
"וְשָׁמַע "נְקֹלוֹ ׀ אַל "תַּמֵּר "בּוֹ "כִּי "לֹא	"יִשָּׂא "לְפִשְׁעֲכֶם "כִּי "שְׁמִי "בְּקִרְבּוֹ׃			ctu meo vacuus. Et ſo	ἐξῆλθες ἐξ αἰγύπτου. οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιον μου κενός.	et feſtũ meſſis primituoꝝ facies		"אֶת "חִוִּי ׀ וְאֶת "כְּנַעֲנִי "וְאֶת			׳נָרַשׁ
"כִּי "אִם "שָׁמוֹעַ "תִּשְׁמַע "בְּקֹלוֹ	"וְעָשִׂיתָ "כֹּל "אֲשֶׁר "אֲדַבֵּר "וְאָיַבְתִּי			lẽnitatẽ meſſis primitiuoꝝ operis tui quẽ	τὴν ἑορτὴν θερισμοῦ πρωτογενημάτων ποιήσεις	operꝫ tuoꝝ: q̃	feminaueris in agro tuo.	"הַחִתִּי "מִפָּנֶיךָ ׀ לֹא "אֲנַרְשֶׁנּוּ			׳חָתָה "הָיָה
"אֶת "אֹיְבֶיךָ "וְצַרְתִּי "אֶת "צֹרְרֶיךָ׃	"כִּי "יֵלֵךְ "מַלְאָכִי "לְפָנֶיךָ "וְהֵבִיאֲךָ "אֶל			nis'qñ cõgregaueris oẽs	τῶν ἔργων σου, ὧν ἐὰν σπείρεις ἐν τῷ ἀγρῷ σου.	τῶν ἔργων σου, ὧν ἐὰν σπείρεις ἐν τῷ ἀγρῷ σου.		"מִפָּנֶיךָ "עַד "אֲשֶׁר "תִּפְרֶה ׀׀			׳פָּרָה
"הָאֱמֹרִי "וְהַחִתִּי "וְהַפְּרִזִּי "וְהַכְּנַעֲנִי				fruges tuas'de'agro.	τ ἑορτὴν συντελείας ἐπ' ἐξόδου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν	τ ἑορτὴν συντελείας ἐπ' ἐξόδου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν		"וְנָחַלְתָּ "אֶת "הָאָרֶץ ׀ "וְיָשַׁבְתָּ "בָּהּ			׳נָחַל "יָשַׁב
				"Ter'in anno"apparebit	συναγωγὴν τῶν ἔργων σου τῶν ἐκ τοῦ ἀγροῦ σου.	cõgregatione opꝫ tuoꝝ q̃ ex agro tuo.		"כִּי "לָכֶם "נָתַתִּי "אֶת "הָאָרֶץ "לְרִשְׁתָּהּ׃			׳נָתַן "יָרַשׁ
				"oẽ'maſculinũ tuũ'corã	τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικὸν	C		"וְהִתְנַחַלְתֶּם "אֹתָהּ "לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם ׀			׳נָחַל "מִשְׁפָּחָה
				'dño"deo tuo.'Non	linũ tuũ corã dño deo tuo, q̃ n. eicce-			"לָרַב "תַּרְבֶּה "אֶת "נַחֲלָתוֹ "וְלַמְעַט			׳רָבָה "מְעַט "נָחַל
				"imolabis"ſup"fermẽto	κόν σου ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. ὅταν γὰρ ἐκβάλ-			"תַּמְעִיט "אֶת "נַחֲלָתוֹ "אֲשֶׁר "לוֹ			׳רָבָה "מְעַט "נָחַל "אֲשֶׁר
				"ſanguinẽ"victime tue:	λω ἔθνη ἀπὸ προσώπου σου, καὶ πλατύνω τὰ ὅρια σου, οὐ	rogẽtes a cõſpectu tuo: τ erũtã terios tuos: nõ ſacrifi		"לְפִי "מַטֵּהוּ "יִתֵּן "נַחֲלָתוֹ "בְּתוֹךְ			׳נָתַן "נָחַל "מַטֶּה
				'nec'remãebit'adeps"ſo	cabis ſup fermẽto ſanguinẽ victime mee: neq; dormiet adeps feſti	cabis ſup fermẽto ſanguinẽ victime mee: neq; dormiet adeps feſti		"מִשְׁפְּחֹתָם "לָאָב "תִּתֵּן "נַחֲלָתוֹ׃			׳נָתַן "נָחַל "אָב
				lẽnitatis mee'vſq; mane.	θύσεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα τ θύματός μου, ὑδὲ μὴ κοιμηθῇ ἔαφ τῆς	tuorũ ſolẽnitatis vſq; mane.	primituoꝝ	"וְאִם "אֵין "לָאִישׁ "בֵּן "וְנָתַתֶּם "אֶת			׳נָתַן "בֵּן
				'Primitias frugũ' terre	ἑορτῆς μου ἕως πρωΐ. τὰς ἀπαρχὰς τῶν πρωτογενημάτων τῆς	primituoꝝ		"נַחֲלָתוֹ "לַאֲחִיו׃ "וְאִם "אֵין "אָח "לָאָבִיו			׳נָתַן "נָחַל "אָח "אָב
				tue'deferes i'domũ dñi	γῆς σου εἰσοίσεις εἰς τὸν οἶκον κυ τ θεοῦ σου. οὐκ ἑψήσεις ἐρίφ	fre tue iferes in	domũ dñi	"וְנָתַתֶּם "אֶת "נַחֲלָתוֹ "אֶל "אֲחֵי			׳נָתַן "נָחַל "אָח
				'dei tui. 'Nõ coques 'he	in lacte mris ſue. et ecce ego mitto			"אָבִיו׃ "וְאִם "אֵין "אַחִים "לְאָבִיו			׳נָתַן "נָחַל "אָח "אָב
				dũ'in lacte'matris ſue.	ἐν γάλακτι μᾶς αὐτ. καὶ ἰδ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου			"וְנָתַתֶּם "אֶת "נַחֲלָתוֹ "לַקָּרֹב "אֵלָיו			׳נָתַן "נָחַל "קָרַב
				"Ecce"ego"mittã'ange	ἐν γάλακτι μᾶς αὐτ. καὶ ἰδ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου			"מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ "וְיָרַשׁ "אֹתָהּ "וְיָשַׁב			׳נָתַן "נָחַל "יָרַשׁ "יָשַׁב
				lum meum: 'qui ꝑcedat	ἐν γάλακτι μᾶς αὐτ. καὶ ἰδ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου			"בָּהּ "וְהָיְתָה "לִבְנֵי "יִשְׂרָאֵל "לְחֻקַּת			׳נָתַן "נָחַל "יָרַשׁ "יָשַׁב
				te &'cuſtodiat'in via:'&	ἐν γάλακτι μᾶς αὐτ. καὶ ἰδ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου			"מִשְׁפָּט "כַּאֲשֶׁר "צִוָּה "יְהוָה "אֶת			׳נָתַן "נָחַל "יָרַשׁ "יָשַׁב
				introducat"in ooooooooo	ἐν γάλακτι μᾶς αὐτ. καὶ ἰδ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου			"מֹשֶׁה "בְּנֵי "יִשְׂרָאֵל׃			׳נָתַן "נָחַל "יָרַשׁ "יָשַׁב
				'locum'quem'prepara-	πρὸ προσώ του σου, ἵνα φυλάξῃ σε ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγά-			"וְאִם "אָמוֹת "יָמוּת "שׁוֹר "הַנָּגַח ׀			׳מוּת "נָגַח
				ui tibi. "Obſerua"eum	cat te in τρᾶ: quã pparaui tibi: attẽde tibi: et			"הוּא "וְנוֹדַע "בִּבְעָלָיו "וְלֹא "יִשְׁמְרֶנּוּ			׳מוּת "נָגַח "יָדַע "שָׁמַר
				'& audi"vocẽ eius: 'nec	γῆ σε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἡτοίμασά σοι. πρόσεχε σεαυτῷ καὶ			"וְהֵמִית "אֶת "אִישׁ "אוֹ "אֶת "אִשָּׁה			׳מוּת "נָכָה
				'cõtẽnẽdũ putes: 'quia	ἐραυδὶ σου· μὴ ἀπειθεῖ αὐτῷ, οὐ γὰρ μὴ ὑποστείληται σε ·			"הַשּׁוֹר "יִסָּקֵל ׀ וְגַם "בְּעָלָיו "יוּמָת׃			׳מוּת "נָגַח "סָקַל
				'nõ'dimittet'cũ peccaue	τ.n. nomẽ meũ est in co. si audiẽs audieris meã vo-			"וְאִם "שׁוֹר "נַגָּח "הוּא "מִתְּמֹל "שִׁלְשֹׁם			׳מוּת "נָגַח "שָׁמַר
				ris:& eſt" nomẽ meũ"in	τ.n. nomẽ meũ ἐστ in co. si audiẽs audieris meã vo-			"וְהֵעִידוּ "בִבְעָלָיו "וְלֹא "יַשְׁמִירֶנּוּ			׳מוּת "נָגַח "שָׁמַר
				illo.'q"ſi"audieris'vocẽ	χὸ γὰρ ὄνομά μου ἐστὶν ἐπ' αὐτῷ. ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς τῆς ἐμῆς φω			"שׁוֹרוֹ "יִסָּקֵל ׀ וְגַם "בְּעָלָיו "יוּמָת׃			׳מוּת "נָגַח "סָקַל
				eius: ooooooooooooooo	νῆς, καὶ ποιήσῃς πάντα ὅσα ἐντέλλομαί σοι, ἐχθρεύσω τοῖς			"כֹּפֶר "יוּשַׁת "עָלָיו "וְנָתַן "פִּדְיֹן			׳נָתַן "כֹּפֶר "שִׁית "עָלָה
				"& feceris'oia'que' lo-	ecem: et feceris oia ἅ ἐγὼ precipio tibi: inimicꝰ ero			"נַפְשׁוֹ "כְּכֹל "אֲשֶׁר "יוּשַׁת "עָלָיו׃			׳נָתַן "נָפַשׁ "כֹּפֶר "שִׁית "עָלָה
				quor:'inimicus ero ooo	ecem: et feceris oia ἅ ἐγὼ precipio tibi: inimicꝰ ero			"אוֹ "בֵן "אוֹ "בַת "יִגָּח "כַּמִּשְׁפָּט			׳נָגַח "בֵּן "בַּת "נָגַח
				'inimicis tuis: "& affligã	inimicis tuis: et aduerſabor aduerſarijs tuis. ibit			"הַזֶּה "יֵעָשֶׂה "לוֹ׃ "אִם "עֶבֶד "יִגַּח			׳נָגַח "עֶבֶד "נָגַח
				'affligentes te. ooooooo	ἐχθροῖς σου, καὶ ἀντικείσομαι τοῖς ἀντικειμένοις σοι· πορεύ			"הַשּׁוֹר "אוֹ "אֶת "הָאָמָה "שְׁלֹשִׁים			׳נָגַח "עֶבֶד "נָגַח
				'Precedetq"te'angelus	σεται γάρ σ ἄγγελός μου ἡγούμενός σου, καὶ εἰσάξει σε πρὸς τὸ			"שֶׁקֶל "כֶּסֶף "יִתֵּן "לַאדֹנָיו "וְהַשּׁוֹר			׳נָתַן "כֶּסֶף "שָׁקַל "נָגַח
				meus:'& introducet te	n. angelus me' precedẽs te: et introducet te ad			"יִסָּקֵל׃			׳סָקַל
				"ad"amorreũ"& etheũ	amorreũ: et etheũ: τ pherezeũ: τ chananeũ: τ			"וְכִי "יִפְתַּח "אִישׁ "בּוֹר "אוֹ "כִּי			׳פָּתַח "בּוֹר "כָּרָה
				"& pherezeũ"chananeũ	ἀμορραῖον, καὶ χετταῖον, καὶ φερεζαῖον, καὶ χαναναῖον, καὶ			"יִכְרֶה "אִישׁ "בּוֹר "וְלֹא "יְכַסֶּנּוּ			׳כָּרָה "בּוֹר "כָּסָה
								"וְנָפַל "שָׁמָּה "שׁוֹר "אוֹ "חֲמוֹר׃			׳נָפַל "שׁוֹר "חֲמוֹר

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca.xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. Gre. lxx. cũ int'erp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Exo.	Ca.xxiij.	Pritiua. heb.
	"אַמָתֶךָ "יְהֹנָתָן ׀ וּבְכֹל "אֲשֶׁר "אֲמַרְתִּי			"ancille tue:"& aduena.	ancille tue τ aduena. οἵα ἐζήτησε σὺ	gergesei: et euei: et iebuſei: τ delebo	qs &'euei"& iebuſeum:	"אֲחוֹי " וְהַיְבוּסִי ׀ וְהַכְּהַדְּתִּיו׃ "לֹא			׳כְּחַר
"אֵמָה	"אֲלֵיכֶם "תִּשְׁמְרוּ ׀ וְשֵׁם "אֱלֹהִים			'vobis"cuſtodite:'& per	παιδίσκης σου καὶ ὃ προσήλυτος · πάντα ὅσα εἶπα	eos. nõ adorabis deos eorũ: neq;	'quos ego conterã. "Nõ	"תִּשְׁתַּחֲוֶה "לֶאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא "תָעָבְדֵם			׳שָׁחָה "עָבַד
"שָׁמַר	'אַחֲרִים לֹא "תַזְכִּירוּ ׀ לֹא "יִשָּׁמַע "עַל			nomẽ externorũ" deo	σοι πρόσεχε σεαυτῷ καὶ μὴ ὀνόμα θεῶν ἑτέρων	adorabis deos eorum:	neq; coles eos.	'ולֹא "תַעֲשֶׂה "כְּמַעֲשֵׂיהֶם ׀ כִּי "הָרֹס			׳עָשָׂה
"זָכַר "שָׁמַע	"פִּיךָ׃ "שֵׁשׁ "יָמִים "תַּעֲבֹד "עֲשִׂיתָ "כָּל			rum'non'iurabitis:"nec	καὶ πρὸς ὑμᾶς, φυλάξεσθε · καὶ ὄνομα θεῶν ἑτέρων	Non facies opera eo	rum: sed	"תְּהָרְסֵם "וְשַׁבֵּר "תְּשַׁבֵּר "מַצֵּבֹתָיהֶם׃			׳נָצַב
"פֶּה	"מְלַאכְתֶּךָ "וּבַיּוֹם "הַשְּׁבִיעִי "תִּשְׁבֹּת			audiet'ex oze	μὴ ἀναμνήσεσθε, ὑδ' ὑμὴ ἀκουσθῇ ἐκ τοῦ στόμα	destrues eos: & cõfrin	ges statuas eorum.	'ועַבַדְתֶּם "אֵת "יְהוָה "אֱלֹהֵיכֶם ׀			
"אֶת "הַג "הַמַּצּוֹת "תִּשְׁמֹר ׀ שִׁבְעַת	"יָמִים "תֹּאכַל "מַצּוֹת "אֲשֶׁר "צִוִּיתִךָ			vro. tria tempora anni celebrate	vro. τρία τὰ καιρὰ τοῦτα ἑορτάσετέ	Seruietis deo vestro:	& benedicã panibus tuis	וּבֵרַךְ "אֶת "לַחְמְךָ "וְאֶת "מֵימֶיךָ			
"יָמִים "תֹּאכַל "מַצּוֹת "אֲשֶׁר "צִוִּיתִךָ	"לְמוֹעֵד "חֹדֶשׁ "הָאָבִיב "כִּי "בּוֹ "יָצָאתָ			mihi. festũ azymoꝝ obſeruabitis facere. septẽ	μοι. τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξεσθε ποιεῖν. ἑπτὰ	& infirmitatẽ auferã	de medio tui. Non	"וְהֵסַרְתִּי "מַחֲלָה "מִקִּרְבֶּךָ׃ "לֹא "תִהְיֶה			׳סוּר "חֳלִי "הָיָה
"מִמִּצְרָיִם "וְלֹא "יֵרָאוּ "פָנַי "רֵיקָם׃	"וְחַג "הַקָּצִיר "בִּכּוּרֵי "מַעֲשֶׂיךָ "אֲשֶׁר			dica mihi. festũ azymoꝝ obſeruabitis facere. septẽ	μοι. τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξεσθε ποιεῖν. ἑπτὰ	infecunda nec ſterilis	in terra tua. numerum	מִשְׁכָּלָה "וְעֲקָרָה "בְּאַרְצֶךָ "אֶת			׳שָׁכַל
"בְּצֵאת "הַשָּׁנָה "בְּאָסְפְּךָ "אֶת "מַעֲשֶׂיךָ "מִן	"הַשָּׂדֶה׃ "שָׁלֹשׁ "פְּעָמִים "בַּשָּׁנָה "יֵרָאֶה			dies tibi mihi. festũ azymoꝝ obſeruabitis facere. septẽ	μοι. τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξεσθε ποιεῖν. ἑπτὰ	Numerũ dierũ tuorũ	implebo. Terrorẽ me	"מִסְפַּר "יָמֶיךָ "אֲמַלֵּא׃ "אֶת "אֵימָתִי			׳סֵפֶר "יוֹם "מָלֵא
"כָּל "זְכוּרְךָ "אֶל "פְּנֵי "הָאָדוֹן "יְהוִה׃ "לֹא	"תִזְבַּח "עַל "חָמֵץ "דַּם "זִבְחִי "וְלֹא "יָלִין			ũ in terra tua.	ἐξῆλθες ἐξ αἰγύπτου. οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιον μου κενός.	ũ in terra tua.	implebo. Terrorẽ me	"אֹשִׁלַּח "לְפָנֶיךָ "וְהָמֹתִי "אֶת "כָּל			׳שָׁלַח "הָמַם
"חֵלֶב "חֲגִי "עַד "בֹּקֶר׃ "רֵאשִׁית "בִּכּוּרֵי	"אַדְמָתְךָ "תָּבִיא "בֵּית "יְהוָה "אֱלֹהֶיךָ "לֹא			tuta tẽpus mensis nouoꝝ.in.n. ipso	κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μηνὸς τῶν νέων. ἐν ᾧ γὰρ αὐτῷ	egressus es ex egypto. nõ apparebis cor	ã me vacuꝰ.	כָּל "אֹיְבֶיךָ "אֵלֶיךָ "עֹרֶף ׀ וְשִׁלַּחְתִּי			
"תְּבַשֵּׁל "גְּדִי "בַּחֲלֵב "אִמּוֹ׃	"הִנֵּה "אָנֹכִי "שֹׁלֵחַ "מַלְאָךְ "לְפָנֶיךָ			tuta tẽpus mensis nouoꝝ.in.n. ipso	κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μηνὸς τῶν νέων. ἐν ᾧ γὰρ αὐτῷ	egressus es de egypto. Nõ appebis in cõſpe	ctu meo vacuus.	"הָעָם "אֲשֶׁר "תָּבֹא "בָהֶם "וְנָתַתִּי "אֶת			׳נוּס "נָתַן
"לִשְׁמָרְךָ "בַּדָּרֶךְ ׀ וְלַהֲבִיאֲךָ "אֶל	"הַמָּקוֹם "אֲשֶׁר "הֲכִנֹתִי׃ "הַשְׁמֶר "מִפָּנָיו			tuta tẽpus mensis nouoꝝ.in.n. ipso	κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μηνὸς τῶν νέων. ἐν ᾧ γὰρ αὐτῷ	egressus es ex egypto. nõ apparebis cor	ã me vacuꝰ.	כָּל "אֹיְבֶיךָ "אֵלֶיךָ "עֹרֶף ׀ וְשִׁלַּחְתִּי			
"וְשָׁמַע "נְקֹלוֹ ׀ אַל "תַּמֵּר "בּוֹ "כִּי "לֹא	"יִשָּׂא "לְפִשְׁעֲכֶם "כִּי "שְׁמִי "בְּקִרְבּוֹ׃			lẽnitatẽ meſſis primituoꝝ operis tui quẽ	τὴν ἑορτὴν θερισμοῦ πρωτογενημάτων ποιήσεις	operꝫ tuoꝝ: q̃	feminaueris in agro tuo.	"הַחִתִּי "מִפָּנֶיךָ ׀ לֹא "אֲנַרְשֶׁנּוּ			׳חָתָה "הָיָה
"כִּי "אִם "שָׁמוֹעַ "תִּשְׁמַע "בְּקֹלוֹ	"וְעָשִׂיתָ "כֹּל "אֲשֶׁר "אֲדַבֵּר "וְאָיַבְתִּי			nis'qñ cõgregaueris oẽs	τῶν ἔργων σου, ὧν ἐὰν σπείρεις ἐν τῷ ἀγρῷ σου.	τῶν ἔργων σου, ὧν ἐὰν σπείρεις ἐν τῷ ἀγρῷ σου.		"מִפָּנֶיךָ "עַד "אֲשֶׁר "תִּפְרֶה ׀׀			׳פָּרָה
"אֶת "אֹיְבֶיךָ "וְצַרְתִּי "אֶת "צֹרְרֶיךָ׃	"כִּי "יֵלֵךְ "מַלְאָכִי "לְפָנֶיךָ "וְהֵבִיאֲךָ "אֶל			fruges tuas'de'agro.	τ ἑορτὴν συντελείας ἐπ' ἐξόδου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν	τ ἑορτὴν συντελείας ἐπ' ἐξόδου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν		"וְנָחַלְתָּ "אֶת "הָאָרֶץ ׀ "וְיָשַׁבְתָּ "בָּהּ			׳נָחַל "יָשַׁב
"הָאֱמֹרִי "וְהַחִתִּי "וְהַפְּרִזִּי "וְהַכְּנַעֲנִי				"Ter'in anno"apparebit	συναγωγὴν τῶν ἔργων σου τῶν ἐκ τοῦ ἀγροῦ σου.	cõgregatione opꝫ tuoꝝ q̃ ex agro tuo.		"כִּי "לָכֶם "נָתַתִּי "אֶת "הָאָרֶץ "לְרִשְׁתָּהּ׃			׳נָתַן "יָרַשׁ
				'oẽ'maſculinũ tuũ'corã	τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικὸν	C		"וְהִתְנַחַלְתֶּם "אֹתָהּ "לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם ׀			׳נָחַל "מִשְׁפָּחָה
				'dño"deo tuo.'Non	linũ tuũ corã dño deo tuo, q̃ n. eicce-			"לָרַב "תַּרְבֶּה "אֶת "נַחֲלָתוֹ "וְלַמְעַט			׳רָבָה "מְעַט "נָחַל
				"imolabis"ſup"fermẽto	κόν σου ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. ὅταν γὰρ ἐκβάλ-			"תַּמְעִיט "אֶת "נַחֲלָתוֹ "אֲשֶׁר "לוֹ			׳רָבָה "מְעַט "נָחַל "אֲשֶׁר
				"ſanguinẽ"victime tue:	λω ἔθνη ἀπὸ προσώπου σου, καὶ πλατύνω τὰ ὅρια σου, οὐ	rogẽtes a cõſpectu tuo: τ erũtã terios tuos: nõ ſacrifi		"לְפִי "מַטֵּהוּ "יִתֵּן "נַחֲלָתוֹ "בְּתוֹךְ			׳נָתַן "נָחַל "מַטֶּה
				'nec'remãebit'adeps"ſo	cabis ſup fermẽto ſanguinẽ victime mee: neq; dormiet adeps feſti	cabis ſup fermẽto ſanguinẽ victime mee: neq; dormiet adeps feſti		"מִשְׁפְּחֹתָם "לָאָב "תִּתֵּן "נַחֲלָתוֹ׃			׳נָתַן "נָחַל "אָב
				lẽnitatis mee'vſq; mane.	θύσεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα τ θύματός μου, ὑδὲ μὴ κοιμηθῇ ἔαφ τῆς	tuorũ ſolẽnitatis vſq; mane.	primituoꝝ	"וְאִם "אֵין "לָאִישׁ "בֵּן "וְנָתַתֶּם "אֶת			׳נָתַן "בֵּן
				'Primitias frugũ' terre	ἑορτῆς μου ἕως πρωΐ. τὰς ἀπαρχὰς τῶν πρωτογενημάτων τῆς	primituoꝝ		"נַחֲלָתוֹ "לַאֲחִיו׃ "וְאִם "אֵין "אָח "לָאָבִיו			׳נָתַן "נָחַל "אָח "אָב
				tue'deferes i'domũ dñi	γῆς σου εἰσοίσεις εἰς τὸν οἶκον κυ τ θεοῦ σου. οὐκ ἑψήσεις ἐρίφ	fre tue iferes in	domũ dñi	"וְנָתַתֶּם "אֶת "נַחֲלָתוֹ "אֶל "אֲחֵי			׳נָתַן "נָחַל "אָח
				'dei tui. 'Nõ coques 'he	in lacte mris ſue. et ecce ego mitto			"אָבִיו׃ "וְאִם "אֵין "אַחִים "לְאָבִיו			׳נָתַן "נָחַל "אָח "אָב
				dũ'in lacte'matris ſue.	ἐν γάλακτι μᾶς αὐτ. καὶ ἰδ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου			"וְנָתַתֶּם "אֶת "נַחֲלָתוֹ "לַקָּרֹב "אֵלָיו			׳נָתַן "נָחַל "קָרַב
				"Ecce"ego"mittã'ange	ἐν γάλακτι μᾶς αὐτ. καὶ ἰδ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου			"מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ "וְיָרַשׁ "אֹתָהּ "וְיָשַׁב			׳נָתַן "נָחַל "יָרַשׁ "יָשַׁב
				lum meum: 'qui ꝑcedat	ἐν γάλακτι μᾶς αὐτ. καὶ ἰδ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου			"בָּהּ "וְהָיְתָה "לִבְנֵי "יִשְׂרָאֵל "לְחֻקַּת			׳נָתַן "נָחַל "יָרַשׁ "יָשַׁב
				te &'cuſtodiat'in via:'&	ἐν γάλακτι μᾶς αὐτ. καὶ ἰδ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου			"מִשְׁפָּט "כַּאֲשֶׁר "צִוָּה "יְהוָה "אֶת			׳נָתַן "נָחַל "יָרַשׁ "יָשַׁב
				introducat"in ooooooooo	ἐν γάλακτι μᾶς αὐτ. καὶ ἰδ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου			"מֹשֶׁה "בְּנֵי "יִשְׂרָאֵל׃			׳נָתַן "נָחַל "יָרַשׁ "יָשַׁב
				'locum'quem'prepara-	πρὸ προσώ του σου, ἵνα φυλάξῃ σε ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπως εἰσαγά-			"וְאִם "אָמוֹת "יָמוּת "שׁוֹר "הַנָּגַ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxiiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
Cap. xxiiii.	וְאֶל־מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְהוָה			Moysi quoq; Ca. 24 dixit. Ascẽde ad	Et moysi dixit: ascẽde ad dñm tu Ca. 14 A
	אַתָּה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים			dñm tu & aarõ nadab	καὶ μωυσῆ εἶπεν, ἀνάβηθι πρὸς κύριον σὺ καὶ ἀαρὼ
	מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם	שָׁחָה		& abiu & septuaginta	τ nadab τ abiud τ septuaginta
	מֵרָחֹק וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל יְהוָה	בָּדַד		seniores ex israel. Et adorabitis	πρεσβύτερων ἰσραὴλ, καὶ προσκυνήσουσι μακρόθεν τῶ
	וְהֵם לֹא יִגְּשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ	נָגַשׁ עָלָה		procul. Soluscẽ moyses	dñι: τ approπιᾶβit moyses solus ad deũ: ipi aũ
	עִמּוֹ: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם אֵת	סָפַר		accedet ad dominũ	κυρίω, καὶ ἐγγιεῖ μωυσῆς μονος πρὸς τὸν θεόν, αὐτοὶ δὲ
	כָּל דִּבְרֵי יְהוָה וְאֵת כָּל הַמִּשְׁפָּטִים	שָׁפַט		& illi nõ appropiquabũt: nec populus ascẽdet cũ eo. Venit ergo	nὸ ap.ppiηᾶβιτ: at ppls nõ simul ascẽdet cũ eis.
	וַיַּעַן כָּל הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ	עָנָה		moyses & narrauit plebi omnia verba dñi	ὐυκ ἐγγιοῦσιν, ὁ δὲ λαὸς οὐ συναναβήσεται μετ' αὐτῶν.
	כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה			at ꝙ iudicia. Rũdit ois populus	ingressus ẽat moyses: τ narrauit ppło oia ẽ.19.b
	נַעֲשֶׂה: וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֵת כָּל דִּבְרֵי	עָשָׂה כָּתַב		vna voce. Omnia verba dñi	ἐισῆλθε δὲ μωυσῆς, καὶ διηγήσατο τῶ λαῶ πάντα Infra.
	יְהוָה וַיַּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ	שָׁכַם בֹּקֶר בָּנָה		que locut ẽ dñs: faciem ; τ	τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ δικαιώματα. ἀπεκρίθη δὲ co.
	תַּחַת הָהָר וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מַצֵּבָה	נָצַב		audiem . τ ois ppls voce vna: dicẽtes: oẽs	πάντα ὅσα ἐλάλησε κύριος, ποιήσομεν, καὶ ἀκουσόμεθα. καὶ ἔγρα
	לִשְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל:	שְׁנִים		fiñoẽ: πᾶς ὁ λαὸς φωνῆ μιᾶ, λέγοντες, πάντας τοὺς λόγους,	ψε μωυσῆς πάντα τὰ ῥήματα. ὀρθρίσας δὲ μωυσῆς
	וַיִּשְׁלַח אֶת נַעֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ	שָׁלַח		ὃς locut ẽ dñs: faciem : τ audiem . τ	mane edificauit altare sub mõte: τ duode
	עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים	עוֹלָה זָבַח		scitis ἐλάλησε κς, ποιήσομεν, καὶ ἀκουσόμεθα. καὶ ἔγρα	cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu
	לַיהוָה פָּרִים: וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי			ψε κς mosῆ πάντα τὰ ῥήματα. ὀρθρίσας δὲ μωυσῆς	ltitudinẽ altaris sub mõte: τ duode
	הַדָּם וַיָּשֶׂם בָּאֲגָנֹת וַחֲצִי הַדָּם	שׂוּם		mane edificauit altare sub mõte: τ duode	cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu
	זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית			τὸ πρωὶ ὠκοδόμησε θυσιαστήριον ὑπὸ τὸ ὄρος, καὶ δώδε	ltitudinẽ altaris sub mõte: τ duode
	וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹּל	קָרָא		cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu	cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu
	אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע:	שָׁמַע		ltitudinẽ altaris sub mõte: τ duode	ltitudinẽ altaris sub mõte: τ duode
	וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל			cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu	cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu
	הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם הַבְּרִית אֲשֶׁר			ltitudinẽ altaris sub mõte: τ duode	ltitudinẽ altaris sub mõte: τ duode
	כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים			cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu	cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu
	הָאֵלֶּה: וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב	עָלָה		ltitudinẽ altaris sub mõte: τ duode	ltitudinẽ altaris sub mõte: τ duode
	וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל:			cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu	cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu
	וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת	רָאָה		ltitudinẽ altaris sub mõte: τ duode	ltitudinẽ altaris sub mõte: τ duode
	רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר	עֲשֵׂה סַפִּיר		cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu	cim lapides in duodecim tribꝰ israel. τ mu

Pritiua heb.	Interp. chal.
Cap. xxiiii.	Moysi autem dixit. Ascende in cõspectu dñi tu τ aaron nadab τ abiu τ septuaginta de seniorib israel: et adorabitis a longe. τ accedet moyses solus cozum dño: τ illi non accedant: τ populus non ascendat cum eo. Venitq; moyses τ narrauit populo oia verba dñi τ omnia iudicia. Et respondẽrũt ois populus simul atq; dixerũt. Oia verba que locutus est dñs facie mꝰ. Scripsitq; moyses oia verba dñi: τ surrexit mane: τ edificauit altare in humilion loco montis τ duodecim titulos per duodecim tribꝰ israel. Misitq; primogenitos filiorꝰ israel: τ obtulerunt holocausta: immolauerũtq; victimas sanctificatas cozas dño bouces. Tulitq; moyses dimidiã partez sanguinis: et posuit in crateras: τ dimidiã partez sanguinis asperxit sup altare. Assumptisq; libꝝ federis: τ legit cozam populo: τ dixerunt. Omnia que locutus est dñs facie mus τ obediemus. Tulitq; moyses sanguinẽ τ aspsit sup altare et ppiciarek pro populo: τ dixit. Ecce sanguis federis quod pepigit dñs vobiscũ sup oia verba hec. Ascenditq; moyses τ aaron τ nadab τ abiũ τ septuagita de seniorib israel. et viderũt gloriã dei israel: τ sub throno gloriꝰ eiꝰ q̃si opus lapidis preciosi
	וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר סַק לְקֳדָם יְיָ אַתְּ וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשַׁבְעִין מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל וְתִסְגְּדוּן
	מִלְּרָחִיק: וְתִקְרַב מֹשֶׁה בִּלְחוֹדוֹהִי קֳדָם יְיָ וְאִינוּן לָא יִתְקָרְבוּן וְעַמָּא לָא יִסְקוּן עִמֵּיהּ:
	וַאֲתָא מֹשֶׁה וְאִשְׁתְּעִי לְעַמָּא יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דַיְיָ וְיָת כָּל דִּינַיָּא וַאֲתִיבוּ כָּל עַמָּא
	קָלָא חָדָא וַאֲמָרוּ כָּל פִּתְגָמַיָּא דְּמַלֵּיל יְיָ נַעְבֵּיד: וּכְתַב מֹשֶׁה יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא דַיְיָ וְאַקְדִּים
	בְּצַפְרָא וְבָנָא מַדְבְּחָא תְּחוֹת טוּרָא וְתַרְתֵּי עַשְׂרֵה מַצְּבְתָּא לְתַרְתֵּי עַשְׂרֵה שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל:
	וְשַׁלַּח יָת עֻלֱמֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַסְּקוּ קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ עֶגְלִין וּנְכַסַּת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ תּוֹרִין: וּנְסִיב
	מֹשֶׁה פַּלְגוּת דְּמָא וְשַׁוִי בְּמָזְרְקַיָּא וּפַלְגוּת דְּמָא זָרַק עַל מַדְבְּחָא: וְנָסִיב סִפְרָא דִּי
	קְיָמָא וְקָרָא קֳדָם עַמָּא וַאֲמָרוּ כָּל דְּמַלֵּיל יְיָ נַעְבֵּיד וְנִתְקַבֵּל: וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת דְּמָא
	וְזָרַק עַל דִּמְיָתָא לְ כַפָּרָה עַל עַמָּא וַאֲמַר הָא דַם מְמָלָא דִּי גְזַר יְיָ עִמְּכוֹן עַל כָּל פִּתְגָמַיָּא
	הָאִלֵּין: וְסִלֵּיק מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשַׁבְעִין מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל: וְחָזוֹ יָת יְקָר אֱלָהָא
	דְּיִשְׂרָאֵל וְתִחוֹת כּוּרְסֵי יְקָרֵיהּ כְּעוֹבַד אַבְנֵן טָבָא

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ int erp. latina.
	וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטָהַר: וְאֶל			& quasi celũ cũ serenũ	et sicut species firmamẽti celi purꝰ
אֲצַל	אֲצִילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יָדוֹ			est. Necnõ super cos qui pcul recesserãt	καὶ ὥσπερ εἶδος στερεώματος τ ὀυρανοῦ τῆ καθα
חָזָה אָכַל שָׁתָה	וַיֶּחֱזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ:			de filiis israel missit manũ suã. Viderũtq; deũ	ρότητι. καὶ τῶν ἐπιλέκτων τ ἰσραὴλ οὐ δι
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי			& comederũt ac biberũt. Dixit autẽ dñs ad	φώνησεν ὐυδὲ εἷς. καὶ ἀφήσαν ἐν τῶ τόπω τοῦ
נָתַן	הָהָרָה וֶהְיֵה שָׁם וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת			Moysen. ascẽde ad me in mõtẽ: & esto ibi	θεοῦ καὶ ἐφαγον καὶ ἔπιον. καὶ εἶπε κς πρὸς μω
לוּחֹת תּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר	לֻחֹת הַאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר			daboq tibi tabulas lapideas & legẽ ac mandata que	σῆν, ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἔσθι ἐκεῖ,
כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם: וַיָּקָם מֹשֶׁה	כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם: וַיָּקָם מֹשֶׁה			scripsi vt doceas filios israel. Surrexitq; moyses & iosue	et dabo tibi tabulas lapideas legẽ et
וִיהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל	וִיהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל			minister eius: τ ascẽdit moyses in mõtẽ dei	mãdata: ᾧ scripsi vt δαρεῖ legẽ eis. et sur
הַר הָאֱלֹהִים: וְאֶל הַזְּקֵנִים אָמַר	הַר הָאֱלֹהִים: וְאֶל הַזְּקֵנִים אָמַר			Expectate hic donec reuertamur ad vos. Habetis aaron & hur vobiscum: si qd natũ fuerit qstiois referetis ad eos. Cũq; ascendisset moyses: operuit nubes montem: & habitauit gloria dñi super	ἐντολάς, ἃς ἔγραψα νομοθετῆσαι αὐτοῖς. καὶ ἀνα
שְׁבוּ לָנוּ בָּזֶה עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב	שְׁבוּ לָנוּ בָּזֶה עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב				βὰς μωυσῆς καὶ ἰησοῦς ὁ παρεισπωμος αὐτῶ, ἀνέβη
אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכֶם	אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכֶם				σαν εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
מִי בַעַל דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵהֶם: וַיַּעַל	מִי בַעַל דְּבָרִים יִגַּשׁ אֲלֵהֶם: וַיַּעַל				εἶπεν: μανετε ὧδε: ἕως ἂν ἐπιστρέψωμεν
מֹשֶׁה אֶל הָהָר וַיְכַס הֶעָנָן אֶת	מֹשֶׁה אֶל הָהָר וַיְכַס הֶעָנָן אֶת				πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἰδοὺ ἀαρὼν καὶ ὢρ μεθ' ὑμῶν. ἐάν
הָהָר: וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד יְהוָה עַל הַר	הָהָר: וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד יְהוָה עַל הַר				τινι συμβῆ κρίσις, προσπορευέσθωσαν αὐτοῖς.
סִינַי וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים	סִינַי וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים				et ascẽdit moyses in mõtẽ: et cooperuit nu
וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי	וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי				βὰς μωυσῆς εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐκάλυψε ἡ νε
מִתּוֹךְ הֶעָנָן: וּמַרְאֵה כְבוֹד יְהוָה	מִתּוֹךְ הֶעָנָן: וּמַרְאֵה כְבוֹד יְהוָה				φέλη τὸ ὄρος, καὶ κατέβη ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ
כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר לְעֵינֵי	כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הָהָר לְעֵינֵי				ὄρος τὸ σινᾶ, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὸ ἡ νεφέλη ἓξ ἡμέ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ				ρας. καὶ ἐκάλεσε κύριος τὸν μωυσῆν τῆ ἡμέρα τῆ
הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה	הֶעָנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה				septima de medio nubis. at species glo
בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה:	בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה:				ἐβδόμη ἐκ μέσου τῆς νεφέλης. ἡ δὲ εἶδος τῆς δό
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה		Cap. xxv.		ξης κυρίου ὡσεὶ πῦρ φλέγον ἐπὶ τῆς κορυφῆς
דַּבֵּר	לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְ				mõis coram filijs israel. et ingressus e
לָקַח רוּם	וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ				τοῦ ὄρους ἐναντίον τῶν υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ εἰσῆλθε
נָדַב	אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ תִּקְחוּ אֶת				μωυσῆς εἰς τὸ μέσον τῆς νεφέλης, καὶ ἀνέβη εἰς
	תְּרוּמָתִי: וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר				mõtẽ: et fuit illic in mõte quadragita
	תִּקְחוּ מֵאִתָּם זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת:				τὸ ὄρος, καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῶ ὄρει τεσσαράκοντα ἡ
					μέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ca. 25.
					Et locutus ẽ dñs ad moysen: dicẽs: dic
					καὶ ἐλάλησε κς πρὸς μωυσῆν, λέγων, εἶπον τοῖς
					filiis israel: τ accipiant mihi primitias ab oi
					υἱοῖς ἰσρ, καὶ λαβέτωσάν μοι ἀπαρχὰς παρὰ παν
					bus: quꝰ visũ fuerit cordi. accipietis primitias
					των, οἷς ἂν δόξη τῆ καρδία. λήψεσθε τὰς ἀπαρχάς
					meas. τ hec est primitia: ᾗ accipietis ab
					μου. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπαρχή, ἣν λήψεσθε παρ' αὐ
					eis: aurũ: argentũ: es;
					τῶν, χρυσίον, ἀργύριον, χαλκόν;

Pritiua heb.	Interp. chal.
	et quasi aspectus celi cum serenus est. Principibus autẽ filiorꝰ israel nullũ incõmodũ fuit: τ viderũt gloriam dei: τ gauisi sunt in sacrificijs suis que acceptа fuerãt: quasi comedissent τ bibissent. Dixitq; dñs ad moysen ascende in cõspectu meo in montẽ: τ esto ibi: et dabo tibi tabulas lapideas τ legem τ mãdata que scripsi vt doceas eos. surrexitq; moyses τ iosue minister eius: τ ascendit moyse in monte in quo reuelata fuerat gloria dñi. seniorib autẽ dixit. Expectate nos hic: donec reuertamur ad vos. Et ecce aaron et hur vobiscũ: quicũq; habuerit iudiciũ accedat cozam eis. Ascenditq; moyses in montẽ: τ cooperuit nubes montẽ: τ habitauit gloria dñi sup̃ monte sinai: cooperuitq; eũ nubes ser diebus: τ vocauit moysen in die septimo de medio nubis. τ visio gloriæ dñi erat sicut visio ignis ardentis in vertice montis in oculis filiorum israel. Et ingressus est moyses in medio nubis: ascenditq; in montẽ: τ fuit moyses in monte quadraginta diebus τ quadraginta noctibus. Ca. 25.
	וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִפְרְשׁוּן מֵדָּמֵי
	אַפְרָשׁוּתָא מִן כָּל גְּבַר דְּיִתְרְעֵי לִבֵּיהּ תְּסַבְּרוּן יָת אַפְרָשׁוּתִי יְיָ: אַפְרָשׁוּתָא דְּתִסְבְּרוּן
	מִנְּהוֹן דַּהֲבָא וְכַסְפָּא וּנְחָשָׁא

Locutus est dominus cum moyse dicens. Loquere cum filijs israel: vt separent coiam me separationẽ primitiaꝝ: ab omni viro q̃ voluerit ex corde suo accipietis separationem meam. Hec est autem separatio quam tollet̃ ab eis. aurũ τ argentum τ es

Pśitiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina.
עֲשֵׂה	תַּעֲשֶׂה	אֹתָם	מְשֻׁנִי	קְצוֹת	הַכַּפֹּרֶת
כְּרֻב	וְעָשִׂיתָ	אֶחָד	מִקְצָה	מִזֶּה	
	וּכְרוּב	אֶחָד	מִקְצָה	מִזֶּה	מִן הַכַּפֹּרֶת
	תַּעֲשׂוּ	אֶת	הַכְּרֻבִים	עַל	שְׁנֵי
הָיָה	קְצוֹתָיו	וְהְיוּ	הַכְּרֻבִים	פֹּרְשֵׂי	
עֲלָה	כְּנְפַיִם	לְמַעְלָה	סֹכְכִים	בְּכַנְפֵיהֶם	
	עַל	הַכַּפֹּרֶת	וּפְנֵיהֶם	אִישׁ	אֶל
הָיָה פָּנֶה	אֲחִיו	אֶל	הַכַּפֹּרֶת	יִהְיוּ	פְּנֵי
נָתַן	הַכְּרֻבִים	וְנָתַתָּ	אֶת	הַכַּפֹּרֶת	עַל
	הָאָרֹן	מִלְמָעְלָה	וְאֶל	הָאָרֹן	תִּתֵּן
	אֶת	הָעֵדֻת	אֲשֶׁר	אֶתֵּן	אֵלֶיךָ
צָדָה	וְנוֹעַדְתִּי	לְךָ	שָׁם	וְדִבַּרְתִּי	אִתָּךְ
שָׁנָה	מֵעַל	הַכַּפֹּרֶת	מִבֵּין	שְׁנֵי	הַכְּרֻבִים
	אֲשֶׁר	עַל	אֲרוֹן	הָעֵדֻת	אֶת כָּל
צוה אֶת בָּנָה	אֲשֶׁר	אֲצַוֶּה	אֹתְךָ	אֶל	בְּנֵי
עָשָׂה	וְעָשִׂית	שֻׁלְחַן	עֲצֵי	שִׁטִּים	אַמָּתַיִם
קוֹם צָפָה טָהֵר	אָרְכּוֹ	וְאַמָּה	רָחְבּוֹ	וְאַמָּה	וָחֵצִי
סָבִיב	קוֹמָתוֹ	וְאַמָּה	וָחֵצִי	זָהָב	טָהוֹר
גָּבַר	וְעָשִׂיתָ	לוֹ	זֵר	זָהָב	סָבִיב
	לוֹ	מִסְגֶּרֶת	טֹפַח	סָבִיב	וְעָשִׂיתָ
הֵיה בַּיִת	תִּהְיֶיךָ	הַטֹּבָעֹת	לְבָתִּים	לַבַּדִּים	
עָשָׂה	לַשֻּׁלְחָן	אֶת	הַבַּדִּים	עֲצֵי	שִׁטִּים

Pśitiua chal.	Interp̃. chal.
עֲבַד הָוָה	facies eos ex duobus lateribus ꝑpiatorij : faciesq; vnũ cherub ex latere ei⁹ hinc : & cherub vnũ ex latere eius inde. Ex ꝑpiatorio facietis cherubiz sup duo latera eius. Erũtq; cherubim expandẽtes alas suas sursum obũbrantes alis suis sup propiatorioſi: & facies vnius cuiusq; e regione alterius : cõtra propiatorium erunt facies cherubim. Ponesq; propiatorium sup arcam desuper : & in arca pones testimoniũ quod dabo tibi. & statuam ibi verbum meũ tibi : & loquar tecum desuper propiatorio de medio duorum cherubim qui sunt sup arcam testimonij ofa que mãdabo tibi ad filios israel. Facieſq; mẽſas de ligno ſetim: duos cubitos habebit longitudo eius: & cubitum vnum latitudo eius: & cubitum & dimidium altitudo eius. Cooperieſq; eam auro mundiſſimo: & facies ei circulum aureum per circuitum: faciesq; ei cozonam interrafilẽ altã pugillo per circuitũ. Et facies circuli aureum ipſi cozone interrafilẽ ꝑ circuitũ. Faciesq; ei ẽtuor anulos aureos: & pones eos sup ẽtuor angulos q̃ sunt ad ẽtuor pedes eius. cõtra cozonã intefrafilẽ erunt anuli vt mittãtur per eos vectes vt portetur mensa. Faciesq; vectes ex ligno ſetim: & cooperies eos
חֲבָא	חֲבֵא				
נָתַן	נְתַתָּה				
זָוֶה רָבַע רָוָה	זָהָב				
טָבַל חָבָא	טָבַעַת				

Pśitiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina.
תִּלְעַ שָׁנָה	תּוֹלַעַת	שָׁנִי	וְשֵׁשׁ	[a]& hyacinthũ [b]& purpurã : [c]coccũ[bꝫ] bis tinctum [d]& byſſũ[m] & pilos caprarũ [e]& pelles arietum [f]rubricatas : [g]pelleſq; hyacinthinas [a]& ligna ſethim : [h]oleũ ad lumiaria cõcinnãda : [i]aromata i vnguẽtũ [b]& thymiamata boni odoris : [k]lapides [c]onychinos [a]& gẽmas [b]ad ornandũ ephot [a]& rõnale. [l] Faciẽtq; [d]mihi [m]ſanctuariũ : [n]& habitabo [o]i medio eorũ : [p]iuxta oẽm [q]ſimilitudinẽ [r]tabernaculi [q]q̃ [r]oñ dã [r]tibi : [s]& [o]oim [t]vaforũ i cultum eius. [o]Sicq; [r]facietis illud. [u] Arcã de [v]lignis [r]ſethim [r]compingite : [m]cuius lõgitudo habeat [x]duos [a]& ſemis [x]cubitos : [a]latitudo [x]cubitũ [a]& dimidiũ : [a]altitudo [q]cubitum ſiñ [a]ac ſemiſſem. [a]& deaurabis [q]eã [a]auro [r] mũdiſſimo [r]itus [a]& foris. [a]Faciesq; [f]supra [r]coronã [a]aureã [p] circuitũ [a]& [x]quatuor [r]circulos [m] aureos : quos [n]pones [o]per [p]quatuor arce [a]gulos. [r] Duo [o]circuli ſint [r]in [n]latere [x]vno [a]& duo [o]in [r]altero. [o]Facies quoq; [o]in [r]altero. [o]Facies quoq; [o]vectes de [r]ligniſ [a]ſethim [b]& operies [r]eos [o]auro : [r]Induceſq; [p]circulos qui ſunt [o]in [r]arce [q]lateribus : [n]vt portetur [o]in [r]circulis : [o]nec vnq; [b] extrahentur [r]ab eis. [r]Ponesq; [b]in [r]arca [r]teſtificationẽ [r]quã [m] dabo [n]tibi. [o]Facies [b]& [o]propiciatoriũ de [a]auro [r]mũdiſſimo. [o]duos cubitos [r]& dimidiũ tenebit [r]lõgitudo eius: [r]& cubitũ [r]ac ſemiſſẽ latitudo. [b]Duos quoq; [r]cheru	[a]& hyacinthũ : purpurã : coccinũ duplũ : et byſſũ : & pilos caprarũ : et pelles arietum rubricatas : et pelles hyacinthinas : et ligna ſethim : et lapides ſardios : et oleũ in illuminationẽ : thymiamata i oleũ vnctionis : et in cõpoſitionẽ thymiamatis : et lapides in ſculpturã ad ſuphũerale : et tunicã talarẽ. et faciam mihi ſanctuariũ : et habitabo in vobis. et faciem mihi ſcõm oſa que ego oñdo tibi in mõte : ſic exẽplũ tabernaculi : et exẽplũ omniũ vaſoꝝ eius : ſic facietis. Facientes arcam de lignis ſethim : duoꝝ cubitorum & dimidij erit longitudo eius : & cubiti & dimidij latitudo eius : & cubiti & dimidij altitudo eius. Cooperieſq; eam auro mundiſſimo intus & foris. Faciesq; ſuper eaꝫ circuſũ aureum per circuitum. Et effundes ei quattuor anulos aureos : & pones ſup ẽtuor angulos eius : duoꝫ anuli in latere vno : & duo anuli in latere altero. Faciesq; vectes ex lignis ſetim : & operies eos auro. Inducesq; vectes ꝓ anulos i lateribꝰ arce : vt portet arca in eis. In anulis arce erunt vectes : non auferantur ab ea. Ponesq; in arca teſtamentũ quod dabo tibi. Faciesq; propiciatoriũ ex auro puriſſimo : duos cubitos & dimidiũ hẽbit lõgitudo eiꝰ : & cubitũ & dimidiũ latitudo eius. Faciesq; duos cherubiz de auro ductili

Pśitiua chal.	Interp̃. chal.	Trãsla. Chal.
עֵץ סְפַף שׁוּט	et hyacinthum & purpurã & coccinũ & byſſum & piſos caprarũ : & pelles artetum rubricatas pelleſq; taroniim & ligna ſetim : oleum ad luminaria : aromata in oleum vnctionis & incenſum aromatũ : lapides onychinos & lapides vt impleant celaturas ephod & rationalis. Et faciant cozam me ſanctuariũ : & habitare faciam manifeſtãe meam in medio eorũ. iurta oſa que ego oſtendo tibi ſimilitudinẽ tabernaculi & ſimilitudinem omniũ vaſoꝝ eius ſic facietis. Facientes arcam de lignis ſetim : duoꝝ cubitorum & dimidij erit longitudo eius : & cubiti & dimidij latitudo eius : & cubiti & dimidij altitudo eius. Cooperieſq; eam auro mundiſſimo intus & foris. Faciesq; ſuper eaꝫ circuſũ aureum per circuitum. Et effundes ei quattuor anulos aureos : & pones ſup ẽtuor angulos eius : duoꝫ anuli in latere vno : & duo anuli in latere altero. Faciesq; vectes ex lignis ſetim : & operies eos auro. Inducesq; vectes ꝓ anulos i lateribꝰ arce : vt portet arca in eis. In anulis arce erunt vectes : non auferantur ab ea. Ponesq; in arca teſtamentũ quod dabo tibi. Faciesq; propiciatoriũ ex auro puriſſimo : duos cubitos & dimidiũ hẽbit lõgitudo eiꝰ : & cubitũ & dimidiũ latitudo eius. Faciesq; duos cherubiz de auro ductili	וְתָכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר וְעִזִּים וּשְׂעָרָה וְאֵילִם מְאָדָּמִים וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וְעֲצֵי שִׁטִּים לַמָּאוֹר שֶׁמֶן לְבֻשָּׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים אַבְנֵי שֹׁהַם וְאַבְנֵי מִלֻּאִים לָאֵפֹד וְלַחֹשֶׁן וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתְךָ אֶת תַּבְנִית הַמִּשְׁכָּן וְאֶת תַּבְנִית כָּל כֵּלָיו וְכֵן תַּעֲשׂוּ וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זֵר זָהָב סָבִיב וְיָצַקְתָּ לוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב וְנָתַתָּה עַל אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבַּעַת עַל צַלְעוֹ הָאֶחָת וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל צַלְעוֹ הַשֵּׁנִית וְעָשִׂיתָ בַדֵּי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב וְהֵבֵאתָ אֶת הַבַּדִּים בַּטַּבָּעֹת עַל צַלְעֹת הָאָרֹן לָשֵׂאת אֶת הָאָרֹן בָּהֶם יִהְיוּ הַבַּדִּים בְּטַבְּעֹת הָאָרֹן לֹא יָסֻרוּ מִמֶּנּוּ וְנָתַתָּ אֶל הָאָרֹן אֶת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ וְעָשִׂיתָ כַּפֹּרֶת זָהָב טָהוֹר אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכָּהּ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבָּהּ וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרֻבִים זָהָב מִקְשָׁה	[a]& hyacinthũ [b]& purpurã [c]coccũ[bꝫ] bis tinctum [d]& byſſũ[m] & pilos caprarũ [e]& pelles arietum [f]rubricatas : [g]pelleſq; hyacinthinas [a]& ligna ſethim : [h]oleũ ad lumiaria cõcinnãda : [i]aromata i vnguẽtũ [b]& thymiamata boni odoris : [k]lapides [c]onychinos [a]& gẽmas [b]ad ornandũ ephot [a]& rõnale. [l] Faciẽtq; [d]mihi [m]ſanctuariũ : [n]& habitabo [o]i medio eorũ : [p]iuxta oẽm [q]ſimilitudinẽ [r]tabernaculi [q]q̃ [r]oñ dã [r]tibi : [s]& [o]oim [t]vaforũ i cultum eius. [o]Sicq; [r]facietis illud. [u] Arcã de [v]lignis [r]ſethim [r]compingite : [m]cuius lõgitudo habeat [x]duos [a]& ſemis [x]cubitos : [a]latitudo [x]cubitũ [a]& dimidiũ : [a]altitudo [q]cubitum ſiñ [a]ac ſemiſſem. [a]& deaurabis [q]eã [a]auro [r] mũdiſſimo [r]itus [a]& foris. [a]Faciesq; [f]supra [r]coronã [a]aureã [p] circuitũ [a]& [x]quatuor [r]circulos [m] aureos : quos [n]pones [o]per [p]quatuor arce [a]gulos. [r] Duo [o]circuli ſint [r]in [n]latere [x]vno [a]& duo [o]in [r]altero. [o]Facies quoq; [o]in [r]altero. [o]Facies quoq; [o]vectes de [r]ligniſ [a]ſethim [b]& operies [r]eos [o]auro : [r]Induceſq; [p]circulos qui ſunt [o]in [r]arce [q]lateribus : [n]vt portetur [o]in [r]circulis : [o]nec vnq; [b] extrahentur [r]ab eis. [r]Ponesq; [b]in [r]arca [r]teſtificationẽ [r]quã [m] dabo [n]tibi. [o]Facies [b]& [o]propiciatoriũ de [a]auro [r]mũdiſſimo. [o]duos cubitos [r]& dimidiũ hẽbit lõgitudo eius : [r]& cubitũ [r]ac ſemiſſẽ latitudo. [b]Duos quoq; [r]cheru

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxv.	Pśitiua heb.
duos cherubiz aureos tomatiles : & impones eos	bim [b]aureos & [c] productiles [d]facies [b] ex vtraq; pte [a]oraculi. [m]cherub vnus fit [n]in latere vno : [o]o[o]o[o]o[o] [q]& [r]alter in altero. [c]Vtrũq; [s]latus [t]propiciatorii tegant [o]o[o]x[o]o[o]o[o]o[o]o[o] [o]u[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o] [o]u[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o] [e]expandentes [o]o[o]o[o] [o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o] [b]alas & [k]operientes [o]o[o] [o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o] [o]oraculũ : [r]reſpiciãtq; ſe mutuo verſis vultibus [e] i ꝓpiciatorium quo operienda eſt [o]o[o]o[o]o[o] [o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o] [b]arca : [f]in qua [k]pones [o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o] [k]teſtimonium [l]quod [m]dabo "tibi. [o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o] [q]Inde [e]precipiam [r]& loquar [n]ad te [o]o[o]o[o]o[o]o[o] [r]ſupra " ꝓpiciatorij. [s]ac "de medio [t]duorũ [r]cherubim [u]qui erunt [k]ſup [r]arcam [k]teſtimonij [l]cuncta [q]que [r]mandabo [r]per te [f]filiis "iſrael. Facies & [e]mẽſam [d]e lignis [a]ſethim habentẽ [r]duos cubitos [e]lõgitudinis : [r]& in [n]latitudine [r]cubitũ : [r]& [f]altitudie [r]cubitũ [r]ac ſemiſſem : [r]& [n]auro [r]abis [e]eã [a]auro [e]puriſſimo. [r]Faciesq; [s]illi [n]labiũ [r]aureũ [r]p circuitũ. [r]& [f]ipi labio [m]coronã i terra [r]filẽ altã [r]ẽtuor digitis : [r]& ſupillã alterã [r]coronã [r]aureolã. [r]quattuor quoq; [r]circulos [r]aureos [r]preparabis : [r]& pones [o]o[o]o[o] [e]cos [f]in [r]quattuor [a]angulis ciuſde menſe [o]o[o]o[o] [r]per ſingulos [a]pedes. [o]o[o] [r]Subter [m]coronam [o]o[o] [r]erũt [r]circuli aurei : [r] vt mittãtur [q]vectes per eos : & poſſit [r]mẽſa [r]portari. Ipſos [r]quoq; [r]vectes [r]facies de [r]ligniſ [a]ſethim : [r]& circundabis [o]o[o]o[o]o[o]o[o]	תַּעֲבִיד שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב מִקְשָׁה תַּעֲשֵׂם מִשְׁנֵי קְצוֹת הַכַּפֹּרֶת וְעֲשֵׂה כְּרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה וּכְרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה מִן הַכַּפֹּרֶת תַּעֲשׂוּ אֶת הַכְּרֻבִים עַל שְׁנֵי קְצוֹתָיו וְהְיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אֲחִיו אֶל הַכַּפֹּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִים וְנָתַתָּ אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאָרֹן מִלְמָעְלָה וְאֶל הָאָרֹן תִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ וְנוֹעַדְתִּי לְךָ שָׁם וְדִבַּרְתִּי אִתָּךְ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים אֲשֶׁר עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעָשִׂיתָ שֻׁלְחַן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם אָרְכּוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קוֹמָתוֹ וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וְעָשִׂיתָ לוֹ זֵר זָהָב סָבִיב וְעָשִׂיתָ לוֹ מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב וְעָשִׂיתָ זֵר זָהָב לְמִסְגַּרְתּוֹ סָבִיב וְעָשִׂיתָ לוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב וְנָתַתָּ אֶת הַטַּבָּעֹת עַל אַרְבַּע הַפֵּאֹת אֲשֶׁר לְאַרְבַּע רַגְלָיו תִּהְיֶיךָ הַטַּבָּעֹת לְבָתִּים לַבַּדִּים לָשֵׂאת אֶת הַשֻּׁלְחָן בַּבַּדִּים הָאֵלֶּה תִּשָּׂא אֶת הַשֻּׁלְחָן וְעָשִׂיתָ אֶת קְעָרֹתָיו וְאֶת כַּפֹּתָיו וְאֶת מְנַקִּיֹתָיו וְאֶת מְזַרְקֹתָיו אֲשֶׁר יֻסַּךְ בָּהֵנָּה מִנְקִי זָהָב סָגוּר תַּעֲשֶׂה אֹתָם וְעָשִׂיתָ עֲלֵיהֶם מְנוֹרַת זָהָב מִקְשָׁה יֵעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִעֹלֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה יִהְיוּ שִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי שְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפֶרַח וְשָׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפָרַח כֵּן לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה וּבַמְּנוֹרָה אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה כֵּן לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה כַּפְתֹּרֵיהֶם וְקָנֵיהֶם מִמֶּנָּה יִהְיוּ כֻלָּהּ מִקְשָׁה אַחַת זָהָב טָהוֹר וְעָשִׂיתָ אֶת נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה וְהֶעֱלָה אֶת נֵרֹתֶיהָ וְהֵאִיר עַל עֵבֶר פָּנֶיהָ וּמַלְקָחֶיהָ וּמַחְתֹּתֶיהָ זָהָב טָהוֹר כִּכַּר זָהָב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ וְאֶת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה וְרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר וְאַתָּה וְהָאֳהֶל תַּעֲשֶׂה יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכָל הַיְרִיעֹת חָמֵשׁ יְרִיעֹת תְּחֻבַּרְנָה אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת תְּחֻבַּרְנָה אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ וְעָשִׂיתָ לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִקָּצָה בַּחֲבָרָה וְכֵן תַּעֲשֶׂה בִּשְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית חֲמִשִּׁים לֻלְאֹת תַּעֲשֶׂה בַּיְרִיעָה הָאֶחָת וַחֲמִשִּׁים לֻלְאֹת תַּעֲשֶׂה בִּקְצֵה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית מַקְבְּרֹת הַלֻּלְאֹת אַחַת אֶל אֲחֹתָהּ וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב וְחִבַּרְתָּ אֶת הַיְרִיעֹת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ בַּקְּרָסִים וְהָיָה הָאֹהֶל אֶחָד וְעָשִׂיתָ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע אַמּוֹת הַיְרִיעָה הָאֶחָת וְחָמֵשׁ אַמּוֹת וְשֵׁשׁ אַמּוֹת הַיְרִיעֹת לְבַד וְחִבַּרְתָּ אֶת חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְאֶת שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד וְכָפַלְתָּ אֶת הַיְרִיעָה הַשִּׁשִּׁית אֶל מוּל פְּנֵי הָאֹהֶל וְעָשִׂיתָ חֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עַל שְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצוֹנָה אֲשֶׁר בַּחֲבָרָה וַחֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עַל שְׂפַת הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית וְעָשִׂיתָ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים וְהֵבֵאתָ אֶת הַקְּרָסִים בַּלֻּלְאֹת וְחִבַּרְתָּ אֶת הָאֹהֶל וְהָיָה אֶחָד וְסֶרַח הַסֹּרֵחַ בִּירִיעֹת הָאֹהֶל חֲצִי הַיְרִיעָה הַסֹּרַחַת תִּסְרַח עַל אֲחֹרֵי הַמִּשְׁכָּן וְאַמָּה מִזֶּה וְאַמָּה מִזֶּה בָּעֹדֵף בְּאֹרֶךְ יְרִיעֹת הָאֹהֶל יִסְרַח עַל צִדֵּי הַמִּשְׁכָּן מִזֶּה וּמִזֶּה לְכַסֹּתוֹ וְעָשִׂיתָ מִכְסֵה לָאֹהֶל עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֵה עֹרֹת תְּחָשִׁים מִלְמָעְלָה וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים עֹמְדִים וְעֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ וְאַמָּה וְחֵצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקָּרֶשׁ הָאֶחָד שְׁתֵּי יָדוֹת לַקָּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וְעָשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קֶרֶשׁ לִפְאַת נֶגְבָּה תֵּימָנָה	[a]& hyacinthũ : purpurã : coccũ duplũ : et byſſũ : & pilos caprarũ : et pelles arietum rubricatas : et pelles hyacinthinas : et ligna ſethim : et lapides ſardios : et oleũ in illuminationẽ : thymiamata i oleũ vnctionis : et in cõpoſitionẽ thymiamatis : et lapides in ſculpturã ad ſuphũerale : et tunicã talarẽ. et faciẽtq; mihi ſanctuariũ : et habitabo in vobis. et faciem mihi ſcõm oſa que ego oñdo tibi in mõte : ſic exẽplũ tabernaculi : et exẽplũ omniũ vaſoꝝ eius : ſic facietis. Facientes arcam de lignis ſetim : duoꝝ cubitorum & dimidij erit longitudo eius : & cubiti & dimidij latitudo eius : & cubiti & dimidij altitudo eius. Cooperieſq; eam auro mundiſſimo intus & foris. Faciesq; ſuper eaꝫ circuſũ aureum per circuitum. Et effundes ei quattuor anulos aureos : & pones ſup ẽtuor angulos eius : duoꝫ anuli in latere vno : & duo anuli in latere altero. Faciesq; vectes ex lignis ſetim : & operies eos auro. Inducesq; vectes ꝓ anulos i lateribꝰ arce : vt portet arca in eis. In anulis arce erunt vectes : non auferantur ab ea. Ponesq; in arca teſtamentũ quod dabo tibi. Faciesq; propiciatoriũ ex auro puriſſimo : duos cubitos & dimidiũ hẽbit lõgitudo eiꝰ : & cubitũ & dimidiũ latitudo eius. Faciesq; duos cherubiz de auro ductili	תַּעֲבִיד כְּרוּבִים מַעֲשֵׂה חוֹשֵׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם : וְעֵיבֹד כְּרוּבָא חַד מִסְטְרָא מִכָּא וּכְרוּבָא חַד מִסְטְרָא מִכָּאן כְּפוּרְתָּא תַּעֲבְדוּן יָת כְּרוּבַיָּא עַל תְּרֵין סְטְרוֹהִי : וְיֶהֱוֹן כְּרוּבַיָּא פָּרִישָׁן גַּדְפֵיהוֹן לְעֵלָּא סָיְכִין בְּגַדְפֵיהוֹן עַל כַּפּוּרְתָּא וְאַפֵּיהוֹן חַד לְקֳבֵיל חַד לְקִבֵּל כְּפוּרְתָּא יְהוֹן אַפֵּי כְרוּבַיָּא : וְתִתֵּן יָת כַּפּוּרְתָּא עַל אֲרוֹנָא מִלְעֵלָּא וּלְגַבֵּי אֲרוֹנָא תִּתֵּן יָת סָהֲדוּתָא דְּאֶתֵּן לָךְ : וְאֶתְזְמַן לָךְ תַּמָּן וְאֶמְלֵיל עִמָּךְ מֵעִלּוֹי כַּפּוּרְתָּא מִבֵּין תְּרֵין כְּרוּבַיָּא דְּעַל אֲרוֹנָא סָהֲדוּתָא כָּל דְּאֲפַקֵּיד יָתָךְ וַאֲמַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְתַעֲבֵיד פָּתוֹרָא מִן שִׁטִּין תַּעֲבְדוּן יָתֵיהּ אַמְּתַיִן אָרְכֵּיהּ וְאַמְּתָא פּוּתְיֵהּ וְאַמְּתָא וּפַלְגָּא רוּמְיֵהּ : וְתִרְפֵּי יָתֵיהּ דְּהַב דַּכִּי מְגוֹ וּמִבָּרָא תְּחַפֵּינֵיהּ וְתַעֲבֵיד עֲלוֹהִי זֵיר דְּהָבָא סְחוֹר סְחוֹר : וְתַעֲבֵיד לֵיהּ גְּבַנְגְּוֹנָא דְּהָבָא סְחוֹר סְחוֹר וְתַעֲבֵיד לְגַבְגְּוֹנֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר : וְתַעֲבֵיד לֵיהּ אַרְבַּע עִזְקָן דְּהָבָא וְתִתֵּן יָת עִזְקָתָא עַל אַרְבַּע זְוָיָתָא דִּי לְאַרְבַּע רַגְלוֹהִי : לְקֳבֵיל גַּבְגְּוֹנָא תְּהוֹיְנָא עִזְקָתָא לְאָתְרָא לְמֶהֱוֵי תַּרְעִין לְסַדְרָנַיָּא לְמִטַּל בְּהוֹן יָת פָּתוֹרָא : וְתַעֲבֵיד יָת סַדְרָנַיָּא דְּאֶשְׁתָּא וְתִרְפֵּי יָתְהוֹן דְּהַב דַּכִּי : וְתַעֲבֵיד יָת מָאנוֹהִי יָת קְעָרוֹהִי וְיָת כַּפּוֹתוֹהִי וְיָת מְנַקִּיּוֹתוֹהִי וְיָת מְזַרְקוֹתוֹהִי דְּיִתְנַסְּכָן בְּהוֹן מִנְקִי דְּהַב דַּכִּי תַּעֲבֵיד יָתְהוֹן : וְתַעֲבֵיד עֲלֵיהֶם מְנוֹרַת זָהָב מִקְשָׁה יֵעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה יְרֵכָהּ וְקָנָהּ גְּבִעֹלֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ מִמֶּנָּה יִהְיוּ שִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הָאֶחָד וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנוֹרָה מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי שְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפֶרַח וְשָׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים בַּקָּנֶה הָאֶחָד כַּפְתֹּר וָפָרַח כֵּן לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה וּבַמְּנוֹרָה אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה כֵּן לְשִׁשֶּׁת הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן הַמְּנוֹרָה כַּפְתֹּרֵיהֶם וְקָנֵיהֶם מִמֶּנָּה יִהְיוּ כֻלָּהּ מִקְשָׁה אַחַת זָהָב טָהוֹר וְעָשִׂיתָ אֶת נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה וְהֶעֱלָה אֶת נֵרֹתֶיהָ וְהֵאִיר עַל עֵבֶר פָּנֶיהָ וּמַלְקָחֶיהָ וּמַחְתֹּתֶיהָ זָהָב טָהוֹר כִּכַּר זָהָב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ וְאֶת כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה וְרְאֵה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אַתָּה מָרְאֶה בָּהָר וְאַתָּה וְהָאֳהֶל תַּעֲשֶׂה יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב תַּעֲשֶׂה אֹתָם אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכָל הַיְרִיעֹת חָמֵשׁ יְרִיעֹת תְּחֻבַּרְנָה אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת תְּחֻבַּרְנָה אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ וְעָש

Prima hebr.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
		זָהָב וְנִשְׂא֑וּם אֶת־הַשֻּׁלְחָ֖ן׃ וְעָשִׂ֣יתָ		auro adsubuehẽdã mẽsam. Parabis &	auro puro. τ subuehet in ipso {men-
		קְעָרֹתָ֗יו וְכַפֹּתָיו֙ וְקְשׂוֹתָ֣יו ×××		acetabula ac phialas	χρυσίῳ καθαρῷ. καὶ ἀρήσουσιν ἐν αὐτοῖς ἡ τράπε-
מקשה				thuribula &	ζα. καὶ ποιήσεις τὰ τρύβλια αὐτῆς, καὶ τὰς θυίσκας,
נסכיך		וּמִנְקִיֹתָ֗יו אֲשֶׁ֤ר יֻסַּךְ֙ בָּהֵ֣ן זָהָ֔ב		& cyathos quibus	τ libatoria: τ cyathos: in qb libabis in
טהור		טָה֥וֹר תַּעֲשֶׂ֖ה אֹתָֽם׃ וְנָתַתָּ֥		ferenda fũt libamina ex	καὶ τὰ σπόνδια, καὶ τοὺς κυάθους, ἐν οἷς σπίσεις ἐν
עשה		עַל־		auro purissimo: & po-	ipis: ex auro puro facies ea. τ impões
לפני תמיד		הַשֻּׁלְחָ֛ן לֶ֥חֶם פָּנִ֖ים לְפָנַ֥י תָּמִֽיד׃		nes super	αὐτοῖς, χρυσίου καθαροῦ ποιήσεις αὐτὰ, καὶ ἐπιθήσεις
עשה נור		וְעָשִׂ֣יתָ מְנֹרַ֣ת זָהָ֣ב טָה֑וֹר מִקְשָׁ֣ה		mẽsam panes propositionis	sup mẽsã panes ppositiõis coꝝ me fem
		תֵּיעָשֶׂ֣ה הַמְּנוֹרָ֣ה יְרֵכָ֣הּ וְקָנָ֗הּ		in conspectu meo	ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἄρτους ἐνωπίους ἐνώπιον μου διὰ
גבע		גְּבִיעֶ֛יהָ כַּפְתֹרֶ֥יהָ וּפְרָחֶ֖יהָ מִמֶּ֥נָּה		semper. Facies & cãde	παντός. καὶ ποιήσεις λυχνίαν, ἐπὶ χρυσίου καθαροῦ
היה		יִהְיֽוּ׃ וְשִׁשָּׁ֣ה קָנִ֔ים יֹצְאִ֖ים		labrũ ductile de auro	tornatile facies cãdelabrũ. hastile eius: τ
צדד		מִצִּדֶּ֑יהָ שְׁלֹשָׁ֤ה קְנֵי־מְנֹרָה֙ מִצִּדָּ֣הּ		mundissimo hastile eius & calamos	γοργεύτην ποιήσεις τὴν λυχνίαν. ὁ καυλὸς αὐτῆς, καὶοἱ
אחד		הָאֶחָ֔ד וּשְׁלֹשָׁ֥ה קְנֵי־מְנֹרָ֖ה מִצִּדָּ֣הּ		cyphos & spherulas ac	calami: τ cyphi: τ spherule: τ
שנה		הַשֵּׁנִ֑ית שְׁלֹשָׁ֤ה גְבִעִים֙ מְשֻׁקָּדִ֣ים		lilia ex ipso erũt ser	καλαμίσκοι, καὶ οἱ κρατῆρες, καὶ οἱ σφαιροτῆρες, καὶ
		בַּקָּנֶ֣ה הָאֶחָ֗ד כַּפְתֹר֙ וּפֶ֣רַח וּשְׁלֹשָׁ֔ה		procedentia. Sex cala-	lilia ex ipso erũt. ser ãt calami egrediẽ-
		גְּבִעִ֖ים מְשֻׁקָּדִ֑ים בַּקָּנֶ֣ה הַשֵּׁנִ֔י כַּפְתֹ֖ר		mi egredientur	τὰ κρίνα ἐξ αὐτῆς ἔσαι. ἓξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμε
		וּפָ֑רַח כֵּ֚ן לְשִׁשָּׁ֣ה הַקָּנִ֔ים הַיֹּצְאִ֖ים		de lateribus: tres ex vno	tes ex lateribus: tres calami cãdelabri de
		מִן־הַמְּנוֹרָֽה׃ וּבַמְּנוֹרָה֙ אַרְבָּעָ֣ה		latere & tres ex altero.	νοι ἐκ πλαγίων, τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τ
		גְבִעִ֔ים מְשֻׁקָּדִ֖ים כַּפְתֹרֶ֥יהָ וּפְרָחֶֽיהָ׃		Tres cyphi quasi in	latere ipius vnius: τ tres calami cãdelabri
		וְכַפְתֹר֙ תַּחַ֣ת שְׁנֵ֣י הַקָּנִ֔ים מִמֶּ֑נָּה		nucis modum	κλίτης αὐτῆς ἑνός, καὶ τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας
		וְכַפְתֹ֣ר תַּחַת֩ שְׁנֵ֨י הַקָּנִ֜ים מִמֶּ֗נָּה		per calamos singulos	de latere scõ. τ tres cyphi figu
		וְכַפְתֹ֣ר תַּחַת֩ שְׁנֵ֨י הַקָּנִ֜ים מִמֶּ֗נָּה		spheruleq; simul & lilia: & tres similiter cy-	ἐκ τῆ κλίτης τῆ δευτέρου. καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκπεπυ
		כֵּ֚ן לְשִׁשָּׁ֣ה הַקָּנִ֔ים הַיֹּצְאִ֖ים מִן־הַמְּנוֹרָֽה׃		phi instar nucis in calamo altero: spheruleq;	rati in modũ nucis. in vno calamo: sphe-
		וּבַמְּנוֹרָ֖ה אַרְבָּעָ֣ה גְבִעִ֑ים כַּפְתֹרֶ֥יהָ		simul & lilia. Hoc erit o pus sex calamorũ: qui	ρωμένοι καρυίσκους. ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ. σφαῖρο
		וּפְרָחֶֽיהָ׃ וְכַפְתֹר֙ תַּחַ֣ת שְׁנֵ֣י הַקָּנִ֔ים		producẽdi sunt de hasti	rula τ lilia. τ tres cyphi figurati in
		מִמֶּ֑נָּה וְכַפְתֹ֣ר תַּחַת֩ שְׁנֵ֨י הַקָּנִ֜ים		li. In ipso ãt candelabro	nucis modũ. in vno calamo spherula τ lilia.
		מִמֶּ֗נָּה וְכַפְתֹ֣ר תַּחַת֩ שְׁנֵ֨י הַקָּנִ֜ים		erũt quattuor cyphi i nu-	ρυίσκους. ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ σφαιροτῆρ καὶ κρίνον.
		מִמֶּ֗נָּה כֵּ֚ן לְשִׁשָּׁ֣ה הַקָּנִ֔ים הַיֹּצְאִ֖ים		cis modũ spheruleq; p	fic fer calamis egrediẽtibus de
		מִן־הַמְּנוֹרָֽה׃ וּמְאֹרָתָ֣ם וְקָנֹתָ֔ם		singulos & lilia. Sphe-	ὕτω τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς
		מִמֶּ֣נָּה יִהְיוּ֑ כֻּלָּ֣הּ מִקְשָׁ֣ה אַחַת		rule sub duobus cala-	cãdelabro. τ in cãdelabro ὅτιτοσ cratères figu-
		זָהָ֥ב טָה֖וֹר׃ וְעָשִׂ֣יתָ אֶת־נֵרֹתֶ֑יהָ וְהֶאְיִר		mis per tria loca	λυχνίας. καὶ ἐν τῇ λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκπεπυ
		שִׁבְעָ֖ה אֶת־נֵרֹתֶ֑יהָ וְהֶעֱלָ֥ה אֶת־נֵרֹתֶ֖יהָ וְהֵאִ֥יר		que simul sex fiũt pro	rati in modũ nucis. in vno calamo sphe-
		עַל־עֵ֥בֶר פָּנֶ֖יהָ׃ וּמַלְקְחֶ֣יהָ וּמַחְתֹּתֶ֑יהָ		cedẽtes de hastili vno.	ρωμένοι καρυίσκους. ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ σφαιρο
		זָהָ֥ב טָה֖וֹר׃ כִּכַּ֣ר זָהָ֔ב טָה֖וֹר		Et spherule igitur & ca	rule. τ lilia eius vt spherula sub duob
		יַעֲשֶׂ֥ה אֹתָ֛הּ וְאֶת־כָּל־הַכֵּלִ֥ים הָאֵ֖לֶּה׃		lami ex ipso erunt vni	τῆρες. καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς ὡς σφαιροτῆρ ὑπὸ τῆς δύο
		וּרְאֵ֕ה וַעֲשֵׂ֖ה בְּתַבְנִיתָ֑ם אֲשֶׁ֥ר אַתָּ֖ה		uersa ductilia ex auro	calamis ex eo: sic fex calamo
		מָרָ֥אֶה בָּהָֽר׃ וְאֶת־הַמִּשְׁכָּ֗ן תַּעֲשֶׂ֤ה		purissimo. facies & lu-	λαλαμίσκους ἐξ αὐτῆς, οὕτω τοῖς ἓξ καλαμίσκοις
		עֶשֶׂר־יְרִיעֹת֙ שֵׁ֣שׁ מָשְׁזָ֔ר וּתְכֵ֥לֶת וְאַרְגָּמָ֖ן		cernas septẽ: & pões e	egrediẽtibus de cãdelabro. τ cala-
		וְתוֹלַ֣עַת שָׁנִ֑י כְּרֻבִ֥ים מַעֲשֵׂ֖ה חֹשֵׁ֥ב		as sup cãdelabrũ: vt luce	μοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας. καὶ οἱ καλαμί
		תַּעֲשֶׂ֥ה אֹתָֽם׃ אֹ֣רֶךְ הַיְרִיעָ֣ה הָאַחַ֗ת		ant ex aduerso. Emũ	σκοι καὶ οἱ σφαιροτῆρες ἓξ αὐτῆς ἓξωσαν ὅλου τορευ
		שְׁמֹנֶ֤ה וְעֶשְׂרִים֙ בָּאַמָּ֔ה וְרֹ֥חַב הַיְרִיעָ֖ה		ctoria quoq; & vbi ca q	les ex eodẽ auro puro. et facies lucernas eius
		אַרְבַּ֣ע בָּאַמָּ֑ה מִדָּ֥ה אַחַ֖ת לְכָל־הַיְרִיעֹֽת׃		emũcta fũt extigutarfi	τοὶ ἐξ ἑνὸς χρυσίου καθαροῦ. καὶ ποιήσεις τοὺς λύχνους αὐτῆς
		חָמֵ֤שׁ הַיְרִיעֹת֙ תְּחֻבַּ֣רְן בַּדָּ֔ד וְחָמֵ֥שׁ		ahit de auro purissimo.	ἑπτά. καὶ ἐπιθήσεις τὸ λύχνους αὐτῆς, καὶ φανοῦσιν ἐκ τ ἐνώ
		יְרִיעֹ֖ת תְּחֻבַּ֣רְן בַּדָּ֑ד וְעָשִׂ֣יתָ		Oc̃ põdus cãdelabri cũ	facie eius. et emunctoria eius: et suppositio
		לֻלְאֹ֤ת חֲמִשִּׁים֙ עַל־שְׂפַ֣ת הַיְרִיעָ֔ה		vniuersis vasis suis hẽ-	προσώσου αὐτῆς· καὶ τὸν ἐπαρυσητῆρα αὐτῆς, καὶ τὰ ὑποθήμα
		הַקִּיצוֹנָ֖ה בַּמְּחֻבָּֽרֶת׃ וְעָשִׂ֣יתָ חֲמִשִּׁ֣ים		bit talẽtũ auri purissi-	τα αὐτῆς ἐκ χρυσίου καθαροῦ· τάλαντον χρυσίου καθαροῦ

Prima chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	auro: τ ponabunt cum eis mensam. Facies q̃ acetabula ei⁹ τ phialas ei⁹ τ thuribula ei⁹ τ cyathos: in q̃bus offerẽda sunt libamina: ex auro purissimo facies ea. τ pones sup mensam panem propositionis in conspectu meo semp. Facies q̃ candelabrũ de auro mundissimo: ductile facies candelabrũ: hastile eius τ cala mus eius: cyphi⁹ eius spherule eius τ lilia eius ex ipso erunt: τ sex calami egredientur de latere⁹ eius: tres calami ex vno latere candelabri: et tres calami ex secundo latere candelabri. Trẽs cyphi figurati in calamo vno: spherula τ lilium: τ tres cyphi figurati in calamo vno: spherula τ lilii. Sic facies in sex ca lamis qui egrediuntur de candelabro. Et in candela bro erunt quattuor cyphi figurati: spherule eius τ li lia eius. Spherulaq̃ sub duob⁹ calamis eius: τ sphe rula sub duobus calamis eius: et spherula sub duo bus calamis eius. sic facies sex calamis qui egrediũ tur de candelabro. Spherule eorum τ calami ex ipso erunt omnia ductilia ex auro mundissimo. facies q̃ se ptem lucernas eius: τ incendes lucernas vt luceant contra faciẽ eius. Et forcipes eius τ turibula eius ex auro mundissimo. Ex talento auri mundissimi ooo	

Prima hebr.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxvj.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
		יַעֲשֶׂ֥ה אֹתָ֛הּ אֶת־כָּל־הַכֵּלִ֥ים		facies illud τ oia vasa hec. Inspice q̃ τ fac iuxta	facies ofa vasa hec. vide faciaς iux
		הָאֵ֖לֶּה׃ וּרְאֵ֕ה וַעֲשֵׂ֖ה בְּתַבְנִיתָ֑ם		mi. Inspice & fac secun	ποιήσεις πάντα τὰ σκεύη ταῦτα. ὅρα ποιήσῃς κα
Hebr. 8.b. Remiss. 7.b.		אֲשֶׁ֥ר אַתָּ֖ה מָרָ֥אֶה בָּהָֽר׃		dum exemplar quod tibi in mõte	τὰ γὰν τύπον γὰν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Ca. 26.
A		וְאֶת־הַמִּשְׁכָּ֗ן תַּעֲשֶׂה֙ עֶשֶׂר		ostratum est. Ca. 26.	Tabernaculũ vero ita facies. Decem
		יְרִיעֹ֣ת שֵׁ֣שׁ מָשְׁזָ֔ר וּתְכֵ֥לֶת וְאַרְגָּמָ֖ן		Abernaculum vero ita facies. Decem	cortinas de byſſo retorta & hyacintho ac
		וְתוֹלַ֣עַת שָׁנִ֑י כְּרֻבִ֥ים מַעֲשֵׂ֖ה חֹשֵׁ֥ב		cortinas de byſſo retorta & hyacintho & purpura &	purpura & coccino: figuras cherubim. ope
		תַּעֲשֶׂ֥ה אֹתָֽם׃ אֹ֣רֶךְ הַיְרִיעָ֣ה הָאַחַ֗ת		coccino retorto cherubim. opere	re tortoris facies eas. lõgitudo cor
		שְׁמֹנֶ֤ה וְעֶשְׂרִים֙ בָּאַמָּ֔ה וְרֹ֥חַב הַיְרִיעָ֖ה		tortoris facies eas. lõgitudo cortine vnius habebit	tine vni⁹ octo τ vigiti cubitoꝝ: τ lon
		אַרְבַּ֣ע בָּאַמָּ֑ה מִדָּ֥ה אַחַ֖ת לְכָל־הַיְרִיעֹֽת׃		vigiti octo cubitos: latitudo quattuor cubitorum erit.	gitudo cortine vnius erit viginti τ octo
		חָמֵ֤שׁ הַיְרִיעֹת֙ תְּחֻבַּ֣רְן בַּדָּ֔ד וְחָמֵ֥שׁ		Vnius mensure fient vniuersa tentoria.	cubitoꝝ τ latitudo eiusdẽ cortine quattuor cubitoꝝ:
		יְרִיעֹ֖ת תְּחֻבַּ֣רְן בַּדָּ֑ד וְעָשִׂ֣יתָ		Quinq; cortine tibi iungentur mutuo: & alie quinq;	Mensura vna erit omniũ cortinarum. Quinq; cortine erunt cõiũcte vna cum alia: τ quinq; cortine erũt
		לֻלְאֹ֤ת חֲמִשִּׁים֙ עַל־שְׂפַ֣ת הַיְרִיעָ֔ה		nexu simili coherebunt.	coniũcte vna cum alia. Faciesq; ansulas ex hyacin
		הַקִּיצוֹנָ֖ה בַּמְּחֻבָּֽרֶת׃ וְעָשִׂ֣יתָ חֲמִשִּׁ֣ים		Ansulas hyacinthinas in lateribus ac sumitatibus facies cortinarum: vt possint inuicẽ copulari.	tho super oza cortine vnius in latere quo tungenda est: τ similiter facies in oza fecũde cortine in loco quo tungenda est. Quinquaginta ansulas facies in corti
		לֻלְאֹ֣ת נְחֹ֑שֶׁת וְהֵבֵאתָ֤ אֶת־הַקְּרָסִים֙		Quinquagenas ansulas cortina habebit	na vna: τ quinquaginta ansulas facies in latere corti
		וְחִבַּרְתָּ֤ אֶת־הָאֹהֶל֙ וְהָיָ֣ה כְּלֵ֔ה		in vtraq; parte ita iferetas: vt	ne fecunde in loco quo tungenda est: respicientibus
		וְהָיָ֥ה הַמִּשְׁכָּ֖ן אֶחָֽד׃ וְעָשִׂ֣יתָ יְרִיעֹת֙		ansa contra ansam veniat: & altera alteri possit adaptari. Facies & qu	se motuo ansulis: ita vt ansula sit e regione alterius.
		עִזִּ֔ים לְאֹ֖הֶל עַל־הַמִּשְׁכָּ֑ן עַשְׁתֵּ֥י עֶשְׂרֵ֖ה		quaginta circulos aureos quibus cortinarũ vela iungenda sunt: vt vnum tabernaculũ fiat.	Faciesq; quinquaginta fibulas ex auro: τ coniunges vnãquãq; cortinam cum altera fibulis: τ erit taberna
		יְרִיעֹ֥ת תַּעֲשֶׂ֖ה אֹתָֽם׃ וְאָרְךְ֙ הַיְרִיעָ֣ה		Facies & fagas cilicina vndecim: ad opiẽdũ tectum tabernaculi.	culum vnum. Faciesq; cortinas de pilis caprarum: vt extendantur super tabernaculum: vndecim cortinas faciet. longitudo cortine ooooooooooooooooo
		הָאַחַת֮ שְׁלֹשִׁ֣ים בָּאַמָּה֒ וְרֹ֣חַב הַיְרִיעָ֣ה		Longitudo fagi	
		הָאַחַת֮ אַרְבַּ֣ע בָּאַמָּה֒ וּמִדָּ֥ה אַחַ֖ת			
		לְאַחַ֣ת עֶשְׂרֵ֣ה הַיְרִיעֹ֑ת וְחָמַשְׁתָּ֣ אֶת־			

Prima chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
		יַעֲבִיד יַתָּה יָת כָּל מָנְיָא דְּאִלֵּין׃ וְחַזֵּי וַעֲבִיד כְּדֵמוּתְהוֹן דְּאַתְּ מְתַחֲזֵי בְּטוּרָא׃
		וְיָת מַשְׁכְּנָא תַּעֲבִיד עֲשַׂר יְרִיעִן דְּזִיוָן שְׁזִיר וּתְכֶלָא וְאַרְגְּוָנָא
		וְצִבְעָא זְהוֹרָא צְוִירָת כְּרוּבִין עוֹבַד אוּמָּן תַּעֲבִיד יַתְהוֹן׃ אוֹרְכָא דִּירִיעָתָא חָדָא עֶשְׂרִין
		וְתַמְנֵי אַמִּין רוּחְבָּא דִּירִיעָתָא חָדָא מִשְׁתְּא חָדָא לְכָל יְרִיעָתָא׃
		חֲמֵשׁ יְרִיעָן תְּהוֹן מְלַבְּבָן חָדָא עִם חָדָא וְחֵמֶשׁ יְרִיעָן מְלַבְּבָן חָדָא עִם חָדָא׃ וְתַעֲבִיד
		עִנְוִין דְּתְכֶלָא עַל שְׂפַת דִּירִיעָתָא חָדָא מִסְטְרָא דְּבֵית לוּפֵי וְכֵן תַּעֲבִיד בְּשִׂפְתָא
		דִּירִיעָתָא דְּבֵית לוּפֵי תִּנְיָנָא׃ חֲמִשִּׁין עִנְוִין תַּעֲבִיד בְּדִיל דְּתִתְעַנְיָן חָדָא לְקֳבֵיל חָדָא׃ וְתַעֲבִיד
		תַּעֲבִיד בְּסִטְרָא דִּירִיעָתָא דְּבֵית לוּפֵי תִּנְיָנָא׃ כְּמָכְוִין עִנְוָנֵיָא חָדָא לְקֳבֵיל חָדָא׃ וְתַעֲבִיד
		חֲמִשִּׁין כַּפּוּרִין דְּדָהַב וְתַלְבֵּיךְ יָת יְרִיעָתָא חָדָא עִם חָדָא בְּפוּרְפֵּיָא וִיהֵי מַשְׁכְּנָא חַד׃
		וְתַעֲבִיד יְרִיעָן דְּמַעְזֵי לְקָרְסָא עַל מַשְׁכְּנָא חַד עֲשָׂרֵי יְרִיעָן תַּעֲבִיד יָתְהוֹן׃ וְאוֹרְכָא דִּ
		יְרִיעָתָא

Pūtiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxvj.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Grec. lxx. cū interp. latina
אֶחָת	אֶשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ כֵּן תַּעֲשֶׂה לכל			tabula alteri tabule[q] connectatur. [a] Atq; in hunc modū cūcte tabule pa- rabuntur. Quarum ꝛc [q] viginti erunt ꝛc [b] in latere meridiano qd vergit ad auſtrū: quibuſ [q] quadraginta [m] bafes [ar]- genteas [s] fundes vt ꝛc [b] bine [c] bafes ꝛc [s] ingulis tabulis per duos [a] angulos" fubiicianꝫ tur. ꝛc [c] In latere quoq; ꝛc [f] ſecundo [b] tabernaculi quod vergit ꝛc [m] ad" aquilonem:" vigiti ꝛc [f] tabule erūt: [q] quadragi ta hūtes [s] bafes [a] argente- as. [b] Bine" bafes [ſ] ingulis [t] abulis [ſ] ſupponentur. ꝛc ꝛc ꝛc [f] Ad [o] occidentale verō [p] plagam [t] tabernaculi ꝛc [f] facies [s] fex [t] abulas [m] & ꝛc rurſum alias duas que ꝛc [i] in angulis erigantur ꝛc [p] poſt tergum [t] taberna- culi. [c] Erūtq; ſibi [c] comū- cte [a] deorſum vſq; ad ꝛc ſurſum: [s] & vna omnes compago retinebit. ꝛc [b] Duabus quoq; tabulis que in ꝛc [a] angulis [p] ponēde ſūt: ſi- milis iunctura feruabi- tur. [m] Et erūt ſimul [t] ta- bule [o] octo [b] bafes earum [a] argentee [f] ſedeci: [b] duaꝫ bus [b] baſibus [p] per ꝛc [v] nam [t] abulā [o] ſuppor- tatis. ꝛc [f] Facies & [b] vectes de ꝛc [ſ] lignis [f] ethim [q] quiq; [m] ad cōtinendas [m] tabulas in [v] no [l] atere [t] tabernacu- li: & quinq; alios ꝛc [i] in [l] altero ꝛc	ἐνὶ· cōcurrēte ἀλτερ ἀλτερι. ſic ἑνί, ἀντιπρόσωπους ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. οὕτω facies oibo colūnis tabernaculi. τ fa- ποιήσεις πᾶσι τοῖς σύλοις τῆς σκηνῆς. καὶ ποι cies colūnas tabernaculi vigiti colūnas ex κήσεις τοὺς σύλους τῆς σκηνῆς εἴκοσι σύλους ἐκ τοῦ latere qđ ad auſtrū. τ ἄδραginta baſes κλίτους τοῦ πρὸς νότον· καὶ τεσσαράκοντα βάσεις argēteas facies viginti colūnis. duas baſes ἀργυρᾶς ποιήσεις τοῖς εἴκοσι σύλοις. δύο βάσεις colūne vni in ambās ptes eius: τ duas τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ δύο baſes colūne vni in vtrāſq; p βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέ- tes eius. τ latus ſcđm ad aqlōcꝫ ρη αὐτοῦ. καὶ ὁ κλῖτος ὁ δεύτερον πρὸς βορρᾶν, viginti colūnas τ ἄδραginta baſes eaꝫ εἴκοσι σύλους καὶ τεσσαράκοντα βάσεις αὐτῶν argēteas. duas baſes colūne vni in am ἀργυρᾶς. δύο βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμ bas ptes eius: τ duas baſes co- φότερα τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ δύο βάσεις τῷ σύ lūne vni in ambas ptes eius. τ λῳ τῷ ἑνὶ εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. καὶ a tergo tabernaculi ſcđm plā ἐκ τῶν ὀπίσω τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος ħ ad mare facies ſex colūnas. τ ἡ πρὸς θάλασσαν ποιήσεις ἓξ σύλους. καὶ duas colūnas facies in angulis δύο σύλους ποιήσεις ἐπὶ τῶν γωνιῶν τῆς tabernaculi a tergo. τ erūt ex equo σκηνῆς ἐκ τῶν ὀπισθίων. καὶ ἔσονται ἐξ ἴσου ab imſa. τ in idipm erūt cōiuncte a κάτωθεν. καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔσονται ἴσοι ἐκ capitib⁹ in copulatione vnā. fic τῶν κεφαλῶν εἰς σύμβλησιν μίαν. οὕτω facies vtrāſq; angulis duo ποιήσεις ἀμφοτέραις ταῖς γωνίαις ταῖς δυ bus. cūiuſ ſunt. τ erūt octo colūne. σὶν. ἦσαι ἔσωσαν. καὶ ἔσονται ὀκτὼ σύλοι. τ baſes ꝛcap argētee decēt ſex. τ δυο καὶ βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ δεκαἑξ. καὶ δύο baſes colūne vni: τ due ibaſes βάσεις τῷ σύλῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο βάσεις colūne vni: τ due baſes colūne vni in τῷ σύλῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο βάσεις τῷσύλῳ τῷ ἑνὶ εἰς ambas ptes eius. τ facies ve- ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. καὶ ποιήσεις μοχ cles et lignis iputribilib⁹ dnqꝫ colūnis ex λοὺς ἐκ ξύλων ἀσηπτῶν πέντε τοῖς σύλοις ἐκ vna pte tabernaculi. τ dnqꝫ ve μιᾶς μέρους τῆς σκηνῆς. καὶ πέντε μοχ cles colūnas lateri tabernaculi ſcđo: λοὺς τοῖς σύλοις τῷ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ δευτέρῳ,
שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְתֵדֹתָיו					
וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְתֵדֹתָיו					
לַצֶּלַע הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן עֶשְׂרִים קָרֶשׁ			שֵׁנִית		
וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד					
וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד					
לִשְׁתֵּי יְתֹדֹתָיו וְלִצְלַע הַמִּשְׁכָּן					
הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן עֶשְׂרִים קָרֶשׁ			שֵׁנִית		
וְאַרְבָּעִים אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד					
וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד					
וְלִירְכָתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָּה					
הַקֶּרֶשׁ שִׁשָּׁה קְרָשִׁים וּשְׁנֵי					
קְרָשִׁים תַּעֲשֶׂה לִמְקַצַּעֹת הַמִּשְׁכָּן					
בַּיַּרְכָתָיִם וְיִהְיוּ תוֹאֲמִם מִלְּמָטָה					
וְיַחְדָּו יִהְיוּ תַּמִּים עַל רֹאשׁוֹ אֶל					
הַטַּבַּעַת הָאַחַת כֵּן יִהְיֶה לִשְׁנֵיהֶם					
לִשְׁנֵי הַמִּקְצֹעֹת יִהְיוּ וְהָיוּ שְׁמֹנָה					
קְרָשִׁים וַאדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה					
עָשָׂר אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת					
הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת					
הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וְעָשִׂיתָ בְּרִיחַם					
עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי צֶלַע					
הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד וְחֲמִשָּׁה בְרִיחַי					
לְקַרְשֵׁי צֶלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית					

Interp. chal.

vna cum alia: ſic facies in omnibus tabulis taberna culi. Faciesq; viginti tabulas tabernaculo ad latus meridianū: τ quadraginta baſes argēteas facies ſub viginti tabulis. Due baſes erunt ſub tabula vna in duobus cardinibus eius: τ due baſes ſub tabula alia in duobus cardinibus eius. Et in latere ſecundo ta- bernaculi ad plagam aquilonarē erunt viginti tabu le: et quadraginta baſes argētee: due baſes ſub vna tabula: τ due baſes ſub alia tabula. et ad poſteriores partem occidentales tabernaculi facies ſex tabulas. et duas tabulas facies ad angulos tabernaculi in ex tremitate eius. Et erunt cōiuncte ab inferiori par te: ſimulq; erunt cōiuncte in capite ſuo in anulo vno: ſic erit ambobus: hoc eſt duobus angulis. Eruntq; octo tabule τ baſes earum ſedecim argentee: due ba- ſes ſub vna tabula τ due baſes ſub alia tabula. Et fa cies quinq; vectes de ligniſ ſetim ad continendas ta bulas vntus laterīs tabernaculi. Et quinq; alios ve ctes ad continendas tabulas laterīs ſecundi taber naculi:

Transla. Chal.

חֲדָא עִם חֲדָא כֵּן תַּעֲבִיד לְכָל דַּפֵּי מַשְׁכְּנָא: וְתַעֲבִיד יַת דַּפֵּי מַשְׁכְּנָא לְמַשְׁכְּנָא עֶשְׂרִין דַּפִּין לִרְוַח עִיבָּר דָּרוֹמָא: וְאַרְבְּעִין סַמְכִין דְּכֶסֶף תַּעֲבִיד תְּחוֹת עֶשְׂרִין דַּפִּין תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד לְתַרְעֵי צִידּוֹהִי וְתַרְעֵי סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד לְתַרְעֵי צִידּוֹהִי: וְלִסְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָא לִרְוַח צִיפּוּנָא עֶשְׂרִין דַּפִּין: וְאַרְבְּעִין סַמְכֵיהוֹן דְּכֶסֶף תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חָדָא וְתַרְעֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד: וּלְסִטְרֵי מַשְׁכְּנָא מַעַרְבָא תַּעֲבִיד שִׁתָּא דַּפִּין: תְּרֵין דַּפִּין תַּעֲבִיד לְזָוְיַת מַשְׁכְּנָא בְּסוֹפֵיהוֹן: וְיֶהְווֹן מְכוּנְשִׁין מִלְּרַע, וְלַחֲדָא יֶהְווֹן מְכוּנְשִׁין בְּרֵישֵׁיהוֹן לְעִזְקְתָא חֲדָא כֵּן יֶהֱוֵי לְתַרְוֵיהוֹן לְתַרְעִין יְהֵוֵן: וְיֶהְווֹן תַּמְנְיָא דַּפִּין וְסַמְכֵיהוֹן כְּסֶף שִׁתָּא עֲשַׂר סַמְכִין תְּרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד, וּתְרֵין סַמְכִין תְּחוֹת דַּפָּא חַד: וְתַעֲבִיד עֲרָדִין לְאַתְרֵי שִׁטִּין חֲמָשָׁא לְרַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא חַד: וְחֲמֵשָׁא עֲרָדִין לְרַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא

Pūtiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxvj.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Grec. lxx. cū interp. latina
הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְרֹחַב				vnius habebit [f] trigīta cubitos: [q] cubitos: & latitudo ꝛcc [p] quattuor. Equa erit ꝛcc [r] menſura ꝛcccccccc [q] ſagorum omniū. Equi bus ꝛcccccccccccccc [r] quinq; [p] iunges [q] ſeoſūm: ccccccccccccccccc & [r] ſex ſibi mutuo copu labis: ita" vt ꝛcc ꝛcccc [q] ſextum [r] ſagum in fron te [q] tecti [r] duplices. ꝛcccc [r] Facies & [r] quīquaginta [s] anſas [s] in ꝛcccccccccc [b] ora [s] ſagi [b] vnius: vt ꝛccc ꝛcccccccc ꝛcccccccc [c] cōiūgi cū altero queāt: [a] & quinquaginta [b] anſas [in] ora [s] ſagi" alterius vt cum altero copuletur. [c] Facies & [r] quinquagin ta [f] fibulas [q] eneas ꝛcc. ꝛcc [s] quibus" iungentur" an ſe: ccccccc.ccc ccccccc.ccc [b] vt [c] vnum ex omnibus [o] operimentum [b] fiat. ꝛccc [p] Quod aūt ſuperfuerit [in] ſagis q̄ parātur [e] tecto idelt vnū [s] fagū [qđ] q̄ ſuplꝰ us eſt: ex [b] medietate eius [o] opies [e] tabernaculi" po ſteriora: [b] & cubitus ꝛccc [q] ex vna parte [r] pēdebit: [r] & alter" ex altera [q] plus eſt" in [s] fagorū" longitudi ne vtrumq; ccccccccccc [s] latus [e] tabernaculi [q] pro tegens. ccccccccccccc [b] Facies & [o] operimētū ali ud [e] tecto de pellibus ꝛcc [m] arietū" rubricatis: [o] & [r] ſuper hoc rurſum aliud [o] operimētū de [b] hyacin thinis [e] pellibus. [e] Facies & [m] tabulas [e] ſtantes [e] taber naculi de [s] ligniſ ꝛccc [s] fethim: quę ſingule [b] de nos [c] cubitos ccccccccc in [l] ōgitudine habeant: [a] & in [l] atitudine ſingulos [a] ac ſemiſſem. In lateri bus [e] tabule [m] due ꝛccc [m] incaſtrature fient: qui bus ccccccccccccccc	vnīς erit trigita cubitoy: τ ἑξηuoz cubi μιᾶς ἔσαι τριάκοντα πήχεων, καὶ τεσσάρων πή χεων τὸ ἔυρος τῆς δέρριος τῆς μιᾶς, μέτρον τὸ αὐ τὸ ἔσται πᾶσι τοῖς σύλοις τῆς σκηνῆς· καὶ ποι ήσεις τοὺς σύλους τῆς σκηνῆς εἴκοσι σύλους ἐκ τοῦ νότου πρὸς λίβα· τ ἑξηκοντα βάσεις χαλκᾶς ποιήσεις τὰς βάσεις τῶν σύλων· καὶ τὰ ἄγκιστρα τῶν σύλων καὶ τὰ πλευρὰ αὐτῶν ἀργυρᾶ· καὶ ποιήσεις τὸν βορρᾶν κατὰ μῆκος ἑκατὸν πήχεις, καὶ εἴκοσι σύλους καὶ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκᾶς· καὶ τὰ ἄγκιστρα τῶν σύλων καὶ τὰ πλευρὰ αὐτῶν ἀργυρᾶ· καὶ τὸ πλάτος τῆς αὐλῆς ἀπὸ θαλάσσης πήχεις πεντήκοντα, στάσεις τοῦ τοίχου αὐτῶν δέκα καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα· καὶ τὰ ἄγκιστρα τῶν σύλων καὶ τὰ πλευρὰ αὐτῶν ἀργυρᾶ· καὶ τὸ πλάτος τῆς αὐλῆς κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς κατὰ ἀνατολὰς ἡλίου πήχεις πεντήκοντα· καὶ ποιήσεις τὸν τοῖχον τοῦ ὤμου τῆς πύλης πήχεις δεκαπέντε, καὶ βάσεις αὐτῶν τρεῖς· καὶ τὸν τοῖχον τοῦ ὤμου τοῦ δευτέρου πήχεις δεκαπέντε, καὶ βάσεις αὐτῶν τρεῖς· καὶ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἐν μέσῳ τοῦ τοίχου πυλὼν ἐκ πήχεων εἴκοσι ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκοβάφου διπλοῦν κεκαμμένον ποικιλτοῦ· καὶ στάσεις αὐτῶν δέκα καὶ βάσεις αὐτῶν δέκα· πᾶσαι αἱ σκευαὶ τῆς σκηνῆς εἰς πᾶσαν τὴν λειτουργίαν αὐτῆς καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι αὐτῆς καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς χαλκοῖ·
וְחֲמִשָּׁה בְרִיחַ הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד					
וְהִבַּטְתָּ אֶת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד					
בְּתוֹךְ הַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בָּרֵחַ					
בַּקְּרָשִׁים מִקָּצֶה אֶל קָצֶה					
וְאֶת הַבְּרִיחִם תְּצַפֶּה זָהָב					
וְאֶת טַבְּעֹתָם תַּעֲשֶׂה זָהָב					
בָּתִּים לַבְּרִיחִם וְצִפִּיתָ אֶת הַבְּרִיחִם זָהָב					
וְהֵקַמְתָּ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ					
אֲשֶׁר הָרְאִיתָ בָּהָר					
וְעָשִׂיתָ פָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן					
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר					
מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב כְּרֻבִים יַעֲשֶׂה אֹתָהּ					
וְנָתַתָּה אֹתָהּ עַל אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי					
שִׁטִּים מְצֻפִּים זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב					
עַל אַרְבָּעָה אַדְנֵי כָסֶף: וְנָתַתָּה					
אֶת הַפָּרֹכֶת תַּחַת הַקְּרָסִים					
וְהֵבֵאתָ שָׁמָּה מִבֵּית לַפָּרֹכֶת					
אֶת אֲרוֹן הָעֵדֻת וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת					
לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים:					
וְנָתַתָּה אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת					
בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים: וְשַׂמְתָּ אֶת הַשֻּׁלְחָן					
מִחוּץ לַפָּרֹכֶת וְאֶת הַמְּנֹרָה נֹכַח					
הַשֻּׁלְחָן עַל צֶלַע הַמִּשְׁכָּן תֵּימָנָה					
וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן צָפוֹן: וְעָשִׂיתָ מָסָךְ					
לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן					
וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר					
מַעֲשֵׂה רֹקֵם: וְעָשִׂיתָ לַמָּסָךְ					
חֲמִשָּׁה עַמֻּדֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם					
זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב וְיָצַקְתָּ לָהֶם					
חֲמִשָּׁה אַדְנֵי נְחֹשֶׁת:					

Interp. chal.

Transla. Chal.

לְרַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא

Pūtiua chal.

אַמָּה	
עֵיף עֵית	
עֶבֶד	
לַהַף	
עוֹל עֻלָּן הָנַת	
סַרְחָ אָמָה	
כְּסָה עֶבֶד	
חָפָא שֻׁכָּן סְמָק	
אָע קוּם אָמָה	
פָּתָה תְּרֵי שָׁלַב	

Interp. chal.

vnius habebit trigīta cubitos: τ latitudo eiuſdē cor tine habebit quattuor cubitos: menſura vna erit vn decim cortinis. Et iunges quinq; cortinas ſeorſum τ ſex cortinas ſeorſum. et duplicabis cortinam ſextam que eſt ſuper faciem tabernaculi. Et facies quinqua ginta anſulas in ora cortine vnius in latere quo iun genda eſt: τ quinquaginta anſas in ora cortine ſecun de in loco quo iungenda eſt. Facieſq; quinquaginta fibulas ex ere: τ induces fibulas in anſulis: τ coniun ges tabernaculum vt ſit vnū. Et quod ſuperest ex cor tinis tabernaculi: dimidium. ſ. cortine que superest: extendes ſuper poſtertora tabernaculi. Et cubitus hinc τ cubitus inde qui superest in longitudine cor tinarū tabernaculi: extendatur ſuper latera taber naculi hinc τ inde: et cooperiat illud. Facieſq; cooper torū tabernaculi de pellibus arietum rubricatis: et aliud coopertorium de pellibus taronum deſuper. Facieſq; tabulas ſtantes tabernaculo de ligniſ ſetti, decem cubitos habebit longitudo tabule: τ cubitum et dimidium latitudo tabule vnius. Duos cardines habebit vnaquęq; tabula: τ duab⁹ incaſtraturis erūt cōiuncte

וְחַמִּשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֵלַע הַמִּשְׁכָּן וְחָמִשָּׁה בְרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֵלַע הַמִּשְׁכָּן לַיָּמָּה וְהַבְּרִיחַ
הַתִּיכֹן בָּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְרַח מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה וְאֶת הַקְּרָשִׁים תְּצַפֶּה זָהָב וְאֶת טַבְּעֹתֵיהֶם תַּעֲשֶׂה זָהָב בָּתִּים לַבְּרִיחִם וְצִפִּיתָ אֶת הַבְּרִיחִם זָהָב וְהָקֵמְתָּ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ אֲשֶׁר הָרְאִיתָ בָּהָר וְעָשִׂיתָ פָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב יַעֲשֶׂה אֹתָהּ כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה אֹרֵג תִּתְּנֵם עַמּוּדֵי שִׁטִּים מְצֻפִּים זָהָב וָוֵיהֶם זָהָב עַל אַרְבָּעָה אַדְנֵי כָּסֶף וְנָתַתָּה אֶת הַפָּרֹכֶת תַּחַת הַקְּרָסִים וְהֵבֵאתָ שָׁמָּה מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶת אֲרוֹן הָעֵדֻת וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וְנָתַתָּה אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וְשַׂמְתָּ אֶת הַשֻּׁלְחָן מִחוּץ לַפָּרֹכֶת וְאֶת הַמְּנֹרָה נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל צֶלַע הַמִּשְׁכָּן תֵּימָנָה וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֵלַע צָפוֹנָה וְעָשִׂיתָ מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם וְעָשִׂיתָ לַמָּסָךְ חֲמִשָּׁה עַמּוּדֵי שִׁטִּים

[1] & eiusdem numeri ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ad occidentalem plagã qui mittentur ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ per medias tabulas a ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ summo vsq; ad ſſumũ. Ipſas quoq; tabulas ꝯ deaurabis: & fundes in eis anulos ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ aureos p quos vectes tabulata cõtineãt: quos ꝯ operies laminis aureis. Et eriges ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ tabernaculũ iuxta exẽplar: qđ tibi in monte mõſtratũ eſt. Facies & velum de hyacintho & purpura coccoq; biſ tincto & byſſo ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ retorta opere plumario: & pulchra varietate contextum: quod ap pẽdes ante quattuor ꝯ colũnas de lignis ſethi que ipe quidẽ deaurate erũt & habebũt capita aurea & baſes argẽtee. Inſeretur autem velum per circulos: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ intra quod ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ponesque arcam teſtimonii: quo & ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ſanctuarium & ſanctuarii ſanctuaria ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ diuidẽtur. Pones & propiciatoriũ ſuper arcã teſtimonii in ſancto ſanctorum. Ponesque menſam extra velum: & eã ex latere contra menſam cãdelabrũ in latere tabernaculi meridionali. Menſa ei ſtabit in parte aquilonis. Facies & tentoriũ in introitu tabernaculi de ꝯ hyacintho & purpura coccoq; biſ tincto & byſſo retorta opere plumario: & ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ quinq; columnas de

[2] ad occidentalem plagã ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxvij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
נָהַשׁת	וְוי	הָעַמְדִים	וְחַשְׁקֵיהֶם	eneis: que capita cũ ce	et bases eor viginti enec. et fibule eor
כֶּסֶף	וְנָן	לִכְאֵת	צָפוֹן בָּאֹרֶךְ קְלָעִים	laturis suis habebunt	καὶ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν
מֵאָה	אֹרֶךְ	וְעַמֻּדָיו	עֶשְׂרִים	argẽtea. Similiter & in	et forcipes eap argẽtee. sic lateri qd
וְאַדְנֵיהֶם	עֶשְׂרִים	נְחֹשֶׁת	וְוי	latere aquilonis p lõgũ	καὶ αἱ φαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ· οὕτω τῷ κλίτει τῷ
הָעַמֻּדִים	וְחַשְׁקֵיהֶם	כֶּסֶף	וְוֵי	erũt tẽtoria centũ cubi	ad aqlonẽ vela cẽtũ cubitor lõgitudo. et colũne ei
הַחֲצֵר	לִכְאֵת	קְלָעִים	חֲמִשִּׁים	torum columne vigiti:	πρὸς Βορρᾶν ἰσίαι ἑκατὸν πήχεων τὸ μῆκος· καὶ οἱ σύλοι
אַמָּה	עֶשְׂרֵה	וְאַדְנֵיהֶם	נְחֹשֶׁת	& bases enee eiusde nu	ginti. et bases eap vigiti enec. et fibule
וְרֹחַב	חֲמִשִּׁים	אַמָּה	עֶשְׂרֵה	meri & capita	εἴκοσι· καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ κρίκοι
לִכְאֵת	וְרֹחַב	הֶחָצֵר	קְלָעִים	carũ cũ celaturis suis	eor et forcipes colũnar et bases eear
קִדְמָה	מִזְרָחָה	חֲמִשִּׁים	אַמָּה	argẽtea. In latitudie ve	αὐτῶν καὶ αἱ φαλίδες τῶν σύλων καὶ αἱ βάσεις πρὸ
וְחָמֵשׁ	עֶשְׂרֵה	אַמָּה	קְלָעִים	ro atrii qd respicit	γέτατε argẽto. at latitudo atrij qd ad
עַמֻּדֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	וְאַדְנֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	occidẽtẽ erũt tẽtoria p	πρὸς ἀνατολὰς ἰσία πεντήκοντα πήχεων· σύλοι αὐτῶν δ
שְׁנִית	וְלַכָּתֵף	חָמֵשׁ	עֶשְׂרֵה	quinquagita cubitos:	cẽ: et bases eap decẽ. et latitudo atrij qd
עַמֻּדֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	וְאַדְנֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	& colũne decẽ: bases q	κα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα· καὶ ἔυρος τῆς αὐλῆς τῆς
וְאַדְנֵיהֶם	עֶשְׂרִים	נְחֹשֶׁת	וְוֵי	totidẽ. In ea quoq	ad aqlonẽ vela q̃ginta cubitor. colũne eor
הַחָצֵר	לִכְאֵת	כֶּסֶף	וְוֵי	atrij latitudine q relpicit	πρὸς ἀνατολὰς ἰσία πεντήκοντα πήχεων· σύλοι αὐτῶν δ
אַמָּה	עֶשְׂרֵה	עַמֻּדֵיהֶם	עֶשְׂרִים	ad occidẽtẽ erũt tẽtoria	cẽ: et bases eap decẽ. et q̃ginta et
וְרֹחַב	חֲמִשִּׁים	חֲמִשִּׁים	אַמָּה	quinquagita cubitos:	καὶ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα. καὶ ἔυρος τῆς αὐλῆς τῆς
קְלָעִים	לִכְתֵף	קִדְמָה	מִזְרָחָה	& colũne decẽ: bases q	ad aqlonẽ vela q̃ginta cubitor. colũne eor
וְחָמֵשׁ	עֶשְׂרֵה	אַמָּה	קְלָעִים	totidẽ. & in latere alte	πρὸς ἀνατολὰς ἰσία πεντήκοντα πήχεων· σύλοι αὐτῶν δ
עַמֻּדֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	וְאַדְנֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	ro erũt tẽtoria: cubitos	cẽ: et bases eap decẽ. et q̃ginta et
וְלַכָּתֵף	הַשֵּׁנִית	חֲמֵשׁ	עֶשְׂרֵה	obtinentia quindecim:	τῶν δέκα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα· καὶ πέντε καὶ
עַמֻּדֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	וְאַדְנֵיהֶם	שְׁלֹשָׁה	columne tres & bases	decẽ cubitor velor altitudo lateri vni. colũne
הַחָצֵר	לִשְׁעַר	שְׁלֹשִׁים	אַמָּה	totidem. In in	δέκα πήχεων τῶν ἰσίων τὸ ὕψος κλίτει τῷ ἑνί· σύλοι
קְלָעֶיהָ	שֵׁשׁ	מָשְׁזָר	וְאַרְגָּמָן	troitu vero atrii fiet	eor trea: et bases eap trea. et la
וְאַדְנֵיהֶם	שִׁשָּׁה	נְחֹשֶׁת	וְוֵי	rentorii cubitorũ vi	αὐτῶν τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς· καὶ τὸ κλί
הַחָצֵר	לִשְׁעַר	עֶשְׂרִים	אַמָּה	ginti ex hyacintho &	tus scdm decem cubitor velor
תְּכֵלֶת	וְאַרְגָּמָן	תּוֹלַעַת	שָׁנִי	purpura coccoq bis ti	τος τὸ δεύτερον δέκα πέντε πήχεων τῶν ἰσίων τὸ
וְשֵׁשׁ	מָשְׁזָר	מַעֲשֵׂה	רֹקֵם	cto & byſſo retorta o	altitudo. columne eor trea: & bases eap trea.
אַרְבָּעָה	עַמֻּדֵיהֶם	אַרְבָּעָה	וְאַדְנֵיהֶם	pere plumario. Colum	ὕψος· σύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ βάσεις αὐτῶν τρεῖς.
כָּל	עַמּוּדֵי	הֶחָצֵר	סָבִיב	nas habebit quattuor:	et hostio atrij coopimẽtũ viginti cubitor
וָוֵיהֶם	כֶּסֶף	וְאַדְנֵיהֶם	נְחֹשֶׁת	cum basibus totidem.	καὶ τῇ πύλῃ τῆς αὐλῆς κάλυμμα εἴκοσι πήχεων
אֹרֶךְ	הֶחָצֵר	מֵאָה	נָאַמָּה	Omnes columne	altitudo er hyacintho & purpura: et coccino re
וְרֹחַב	חֲמִשִּׁים	בְּכָל	נָאַמָּה	atrij per circuitũ cele	τὸ ὕψος ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κε
וְקוֹמָה	חָמֵשׁ	אַמּוֹת	שֵׁשׁ	tunte erunt argenteis	κλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης τῇ ποικιλίᾳ
וְאַדְנֵיהֶם	נְחֹשֶׁת	וְכָל	כְּלֵי	laminis capitibus	polymitari). et colũne eius ẽttuor: et
הַמִּשְׁכָּן	בְּכָל	עֲבֹדָתוֹ	וְכָל	argenteis: & basibus	τοῦ ῥαφιδευτοῦ· καὶ σύλοι αὐτοῦ τέσσαρες, καὶ αἱ
יִתְדֹתָיו	וְכָל	יִתְדוֹת	הֶחָצֵר	eneis. In	bases eius ẽttuor. oẽs colũne atrij
וְאַתָּה	תְּצַוֶּה	אֶת	בְּנֵי	lõgitudine occupabit	βάσεις αὐτοῦ τέσσαρες. πάντες οἱ σύλοι τῆς αὐλῆς
				atrium cubitos cẽtũ:	incircuitu vecargẽtate argẽto. et capitula
				in latitudine quinqua	κύκλῳ κατηργυρωμένοι ἀργυρίῳ. καὶ αἱ κεφαλίδες
				ginta.	eap argẽtea. et bases eap enec.
				altitudo quinq cubi	αὐτῶν ἀργυραῖ· καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ·
				torũ erit. Fietq de byſ	at lõgitudo atrij cẽtũ qd cẽtũ. et lati
				ſo retorta: & habebit	τὸ δὲ μῆκος τῆς αὐλῆς ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν. καὶ τὸ εὖ
				bases eneas. Cũcta va	tudo dũginta ad dũginta. et altitudo
				fa tabernaculi in omis	ρος πεντήκοντα ἐπὶ πεντήκοντα· καὶ ὕψος
				vsus & cerimonias tã	dũgẽ cubitor ex byſſo retorta. et
				paxillos eius & atrii ex	πέντε πήχεων ἐκ βύσσου κεκλωσμένης· καὶ αἱ
				ere facietis.	bases eap enec. ois ſupeller et
				Precipe filiis iſrael	βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ· πᾶσα ἡ κατασκευὴ καὶ
					ois vasa et parilli atrij
					πάντα τὰ ἐργαλεῖα καὶ οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς
					enec. et tu pcipe filijs iſrael:
					χαλκοῖ· καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ,

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
בֻּצִּין	ex ere: capita colũnarum & celature eap erunt de ar	דִנְחַשָׁא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכֹרְסְיֵהוֹן דְּכַסְפָּא וְכֶן לֵיתַ צִיפּוּדָא נָאוּרָא סְרָדִין מֵאָה ‡‡
אַמָּה	gento. Et ſimiliter in latere aquilonis erunt cortine	לְאוּרְכָּא וְעָמּוּדֵהוֹן עֶשְׂרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶשְׂרִין דְּנְחַשָׁא וְוֵי עַמּוּדַיָּא וְכִבּוּשׁוֹהוֹן כְּסָף ׀
רֹחַב	longitudinis centum cubitor: & bases earũ viginti	וּפוּתְיָא דְּדָרְתָּא לִרוּחַ קִדְמָה סְרָדִין חַמְשִׁין אַמִּין עַמּוּדֵיהוֹן עֶשְׂרָא וְסַמְכֵיהוֹן עֶשְׂרָא:
אַמָּה	ex ere: capita colũnarum & celature earũ erunt de	וּכְתוּתְיָא דְּדָרְתָּא לִרוּחַ קִדְמָתָא מַתְשִׁין אַמִּין עַמּוּדֵיהוֹן עֶשְׂרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶשְׂרָא:
רֹחַב	argento. Et in latitudine atrij ad latus occidentale	וּכְתוּתְיָא דְּדָרְתָּא לִרוּחַ מַעַרְבָּא סְרָדִין חֲמִשִּׁין אַמִּין עַמּוּדֵיהוֹן עֲשָׂרָא וְסַמְכֵיהוֹן עֲשָׂרָא:
אַמָּה	erunt cortine longitudinis quinquaginta cubitor:	וּכְתוּתְיָא דְּדָרְתָּא לִרוּחַ דָּרוֹמָא מַתְשִׁין אַמִּין עַמּוּדֵיהוֹן עֶשְׂרִין וְסַמְכֵיהוֹן עֶשְׂרָא:
רֹחַב	colũne earum decem & bases earum decem. Et latitu	לִירְכָתָא עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְלִיעֵיבָרָא תְּנָתָא חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה סְרָדִין ‡‡
אַמָּה	do atrij ad latus orientale erit quinquaginta cubito	עַמּוּדֵיהוֹן תְּלָתָא וְסַמְכֵיהוֹן תְּלָתָא וְלִיתְרָא דְּדָרְתָּא פְּרִסָא עֶשְׂרִין אַמִּין דְּתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא
רֹחַב	rum: & cortine quindecim cubitorum erunt in vno la	וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר מְגוֹבָּל עֲמּוּדֵיהוֹן אַרְבָּעָה וְסַמְכֵיהוֹן אַרְבָּעָה כָּל עַמּוּדֵי ‡
אַמָּה	tere: colũne earum tres: & bases earum tres. & in ſe	דְּרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר כַּסְפָּא כַּסְפָּא וְוֵיהוֹן כַּסְפָּא וְסַמְכֵיהוֹן דְּנְחַשָׁא: אוּרְכָּא דְּדָרְתָּא מְאָה
עֲשָׂרָה	cundo latere cortine quindecim cubitorum erunt: co	אַמִּין וּפוּתְיָא חֲמִשִּׁין אַמִּין וְכֵן לְסִיטְרָא דְּבוּץ שְׁזִיר וְסַמְכֵיהוֹן דְּנְחַשָׁא: וְכָל
עַמּוּדֵיהֶם	lumne earum tres: et bases earum tres. Et in hostio	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ‡‡‡

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xxviii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Exe.lxx.cũ interp.latina.
	אֲשֶׁר עַל יָדָיו כְּמַעֲשֵׂהוּ מִמֶּנּוּ יִהְיֶה			textura & cuncta opis varietas erit ex ipso	qũ ἐ in ipso: ſcũm factionẽ ex ipſo erit
	זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי			auro & hyacintho & purpura coccoq; bis tincto & byſſo retorta. Sumeſcq; duos lapides onychinos: & ſculpes in eis	ὁ ἐξ αὐτοῦ ἔσαι ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου δισαφενισμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.
	וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר וְלָקַחְתָּ אֶת שְׁתֵּי				et accipies duos lapides ſmaragdos: et ſculpes
	אַבְנֵי שֹׁהַם וּפִתַּחְתָּ עֲלֵיהֶם				καὶ λήψη δύο λίθους σμάραγδους, καὶ γλύψεις
	שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁשָּׁה			nomia filiorum ifrael. ſex	in ipſo, nomina filioꝝ iſrael. ſex no
	מִשְׁמֹתָם עַל הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֶת	אחד		nomia in lapide vno: &	ἐν αὐτοῖς τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ἓξ ὀνό
	שְׁמוֹת הַשִּׁשָּׁה הַנּוֹתָרִים עַל הָאֶבֶן	יתר		ſex reliqua in	mina ſup lapidẽ vnũ. et ſex noia reli
	הַשֵּׁנִית כְּתוֹלְדֹתָם מַעֲשֵׂה	שנה לד עשה		altero iuxta ordinẽ natiuitatis eorum. Opere	ματα ἐπὶ τὸν λίθον ἕνα· καὶ ἓξ ὀνόματα τὰ λοι
	חֲרֵשׁ אֶבֶן פִּתּוּחֵי חֹתָם תְּפַתַּח אֶת	פתח		ſculptoris & celatura	qua ſup lapidẽ ſecũdũ iuxta gñatio
	שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל שְׁמֹת בְּנֵי			gemarii ſculpes eos nominibus filiorum	ὰ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν δεύτερον κατὰ τὰς γενέ
	יִשְׂרָאֵל מֻסַבֹּת מִשְׁבְּצוֹת זָהָב	סבב שבץ		ifrael includ os auro at cꝝ circũdatos:	σεις αὐτῶν, ἔργον λιθουργικῆς τέχνης· γλύμμα
	תַּעֲשֶׂה אֹתָם: וְשַׂמְתָּ אֶת שְׁתֵּי	עשה שום		& pones	σφραγίδος διαγλύψεις τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τοῖς
	הָאֲבָנִים עַל כִּתְפֹת הָאֵפֹד אַבְנֵי			in vtroq; latere ſuphumeralis:	ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ θήσεις τοὺς δύο λί
	זִכָּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהֲרֹן			memoriale filiis iſrael: portabitq; aaron nomina eorum coram dño ſu	θους ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος· λίθοι μνημό
	אֶת שְׁמוֹתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל			per vtrumq; humerũ ob recordationẽ. Facies & vncinos ex auro: & duas catenulas auri purissimi	σιοναὶ ἔσιν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· καὶ ἀναλήψεται Aa
	שְׁתֵּי כְתֵפָיו לְזִכָּרֹן: וְעָשִׂיתָ מִשְׁבְּצֹת	כתף		ſibiinuicem coherẽtes:	ron noia filioꝝ iſrael coꝝ do
	זָהָב: וּשְׁתֵּי שַׁרְשְׁרֹת זָהָב טָהוֹר	טהר		quas inſeres	ρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐναντίον κυ
	מְגֻבָּלֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם מַעֲשֵׂה עֲבֹת	גבל		vncinis. Ratioale quoq; iudicii facies	ρίου ἐπὶ τῶν δύο ὤμων αὐτοῦ, μνημόσυνον πρὸ
	גַּבְלֻת תִּתֵּן אֶת שַׁרְשְׁרֹת הָעֲבתֹת עַל	נתן		ope polymito iuxta	ἀυτῶν· καὶ ποιήσεις ἀσπιδίσκας ἐκ χρυσίου κα
	הַמִּשְׁבְּצֹת: וְעָשִׂיתָ חֹשֶׁן מִשְׁפָּט	שפט		texturã ſuphumeralis	θαροῦ· καὶ ποιήσεις δύο κροσωτὰ ἐκ χρυσίου
	מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב כְּמַעֲשֵׂה אֵפֹד			ex auro hyacintho & purpura coccoq; bis tincto & byſſo retorta. Quadrãgulũ erit & duplex. Mẽſurã palmi habebit tã in lõgitudie & latitudie.	pure: cõmittas in flouib opus ſcõtex
	תַּעֲשֶׂנּוּ זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן				καθαροῦ, καταμεμιγμένα ἐν ἄνθεσιν ἔργον πλο
	וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר				ture. et impones catenulas coherentes
	מַעֲשֶׂה חֹשֵׁב תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ כְּמַעֲשֵׂה אֵפֹד				κῆς· καὶ ἐπιθήσεις τὰ κροσωτὰ πεπλεγμένα
	תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ כֶּפֶל יִהְיֶה רָבוּעַ כָּפוּל	רבע כפל			sup vncinos: ſcũm ſuphumeralis eo
	אֹרְכּוֹ וּזְרֶת רָחְבּוֹ: וּמִלֵּאתָ בּוֹ				ἐπὶ τὰς ἀσπιδίσκας, καὶ τὰς πρόσωμίδας ἐν
	מִלֵּאת אֶבֶן אַרְבָּעָה טוּרִים אֶבֶן				rũ ex aduerſo. Et facies rõnale
	טוּר אֹדֶם פִּטְדָה וּבָרֶקֶת הַטּוּר				τῶν ἐκ τῶν ἐμπροσθίων· καὶ ποιήσεις λόγιον τῶν
					iudicio op vartegatoris. ſcũm numeꝝ ſuphu
					κρίσεων ἔργον ποικιλτοῦ· κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπω
					meralis facies illud ex auro: & hyacintho & purpura coccoq; bis tincto & byſſo retorta. Quadrãgulũ erit & duplex. Mẽſurã palmi habebit tã in lõgitudie & latitudie. Poneſq; in eo	μίδος ποιήσεις αὐτὸ ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ
					purpura: & coccino filato: & byſſo retorta.	πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλω
						σμένης ποιήσεις αὐτό. τετράγωνον ἔσαι διπλοῦν,
						palmi lõgitudo: & palmi latitudo. & te
						σσαρὰκοντα ἁμῆς τὸ μῆκος, καὶ σσαρὰκοντα ἁμῆς τὸ εὖρος· καὶ καθυφα
						quattuor ordines lapidũ	χεῖς ἐν αὐτῷ ὕφασμα κατὰ λίθον τετράσιχον· σίχος
						lapidũ erit ſardii: topazii: & ſmaragdus: ordo	λίθων ἔσαι σάρδιον, τοπάζιον, καὶ σμάραγδος, σίχος

Pritiua beb.	Interp.chal.	Transla.Chal.
	כְּגַלְף	qui eſt ſuper illud ſicut opus cius ex ipſo erit ex auro hyacintho & purpura & coccino & byſſo retorta. Colleſq; duos lapides onychinos: & ſculpes ſup eos nomina filioꝝ iſrael. Ex noia ſuper lapide vno: & reliqua ſex noia ſup lapide ſecũdo iuxta ordinẽ natiuitatis eoꝝ. Opere artificis lapidis preciosi ſcriptura diſtincta ſicut ſcultura que fit in anulis ſculpes duos lapides per noia filiozum iſrael: circundatos & inclu ſos auro facies eos. Poneſq; duos lapides ſup humerulos ſuphumeralis: lapides memoriales filijs iſrael: portabitq; aaron nomina eozum coram dño ſu per duos humeros eius ob recordationez. Facieſq; vncinos ex auro & duas catenulas auri mũdiſſimi tibi inuicem coherentes: facies eas opere fimbriarum. & pones catenulas fimbriatas ſup vncinos. Facieſq; rationale iudicij opere artificis: iuxta opus ſuperhumeralis facies illud: ex auro hyacintho & purpura & coccino & byſſo retorta facies illud. Quadratũ erit & duplicatũ: mẽſurã palmi habebit in longitudine eiꝰ: et mẽſurã palmi habebit in lattitudine eiꝰ. Et iplebis in eo ipletionẽ lapidis ꝓtoſi: ſtruoz ordines lapidũ ꝓtoſoꝝ. In ꝓmo ordie erit ſardiꝰ topaſiꝰ & ſmaragdꝰ,	דְּעַל־וְהִי כְּעוֹבַדֵיהּ מִנֵּיהּ יְהֵי דַּהֲבָא תְּכֶלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְע זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר: וְתֵיסֵב תֵּ תַּרְתֵּין אַבְנֵי בְּזִילָא יְתְגְּלוֹף עֲלֵיהוֹן שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְשִׁיתָא מִשְׁמָהָתְהוֹן עַל אַבְנָא חָדָא וְיָת שְׁמָהָת שִׁיתָא דִּישְׁתַּאֲרוּ עַל אַבְנָא תִּנְיָתָא כְּתוֹלְדָתְהוֹן: עוֹבַד אוּמָּן דָּאֶבֶן כָּוָאֲתַב שְׁפַרְשׁ כְּגְלוֹף דְּעִזְקָן תְּגְלוֹף יָת תַּרְתֵּין אַבְנַיָּא עַל שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֻשְׁקְפָן מְרַמְּצָן דַּהֲבָא תַּעֲבִיד תַּרְתֵּין: וְתְשַׁוֵּי יָת תַּרְתֵּין אַבְנַיָּא עַל כִּתְפֵי אֵפּוֹדָא אַבְנֵי דוּכְרָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִטּוֹל אַהֲרֹן יָת שְׁמָהָתְהוֹן קֳדָם יְיָ עַל תַּרְתֵּין כְּתֵפָיהִי לְדוּכְרָנָא: וְתַעֲבִיד מְרַמְּצָן דַּהֲבָא וּתְרֵין שַׁרְשְׁרָן דְּדַהֲבָא דְּכִי מְתַקְּנָן תַּעֲבִיד דְּהַבָּא וְתִתֵּן עוֹבַד גְּדִילָן: וְתִתֵּן יָת תְּרֵין שַׁרְשְׁרָן דְּדַהֲבָא תַּקִּינָן עַל תְּרֵין מְרַמְּצָן וְתִתֵּן יָת תְּרֵין סְטַר תְּרֵין עִזְקָן עַל תְּרֵין כְּתֵפָן דְּאֵפּוֹדָא לְקִבֵּיל אַפּוֹהִי: וְתַעֲבִיד תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדַהֲבָא וְתִתֵּן יָת תְּרֵין סְטַר תְּרֵין שַׁרְשְׁרָן דְּדַהֲבָא תַּקִּינָן עַל תְּרֵין עִזְקָן עַל כְּתֵפֵי אֵפּוֹדָא לְקִבֵּיל אַפּוֹהִי: וְתַעֲבִיד תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדַהֲבָא וְתִתֵּן יָת תְּרֵין סְטַר תְּרֵין שַׁרְשְׁרָן עַל תְּרֵין עִזְקָן עַל כְּתֵפֵי אֵפּוֹדָא לְקִבֵּיל אַפּוֹהִי: וְתַעֲבִיד תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדַהֲבָא וְתִתֵּן יָת תְּרֵין סְטַר חוּשְׁנָא עַל תְּרֵין סְטַר אֵפּוֹדָא לְגַבֵּי אַפּוֹהִי: וְתַעֲבִיד תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדַהֲבָא וְתִתֵּן יָת תְּרֵין סְטַר חוּשְׁנָא עַל תְּרֵין סְטַר אֵפּוֹדָא לְגַבֵּי אַפּוֹהִי: וְתַעֲבִיד תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדַהֲבָא וְתִתֵּן יָת תְּרֵין סְטַר חוּשְׁנָא עַל תְּרֵין סְטַר אֵפּוֹדָא לְגַבֵּי אַפּוֹהִי: וְתַעֲבִיד תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדַהֲבָא וְתִתֵּן יָת תְּרֵין סְטַר חוּשְׁנָא עַל תְּרֵין סְטַר אֵפּוֹדָא לְגַבֵּי אַפּוֹהִי:

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xxviii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Exe.lxx.cũ interp.latina.
	אֲשֶׁר עַל יָדָיו כְּמַעֲשֵׂהוּ מִמֶּנּוּ יִהְיֶה			smaragdus. In ſecundo carbũculus & ſaphirꝰ & iaſpis. In tertio hyacinthꝰ ligurius achates & amethyſtus. In quarto autẽ ordine chryſolithus onychinus & berillus. Inclusi auro erunt in celaturis ſuis. Lapides autẽ erunt duodecim iuxta nomina filioꝝ iſrael: ſculpti ſcriptura diſtincta ſicut ſcultura anuli: ſinguli lapides per nomina ſingulozũ erunt per duodecim tribus. Facieſq; in rationali catenulas hibinuicem coherentes opere fimbriarum ex auro mundiſſimo. et facies ſuper rationale duos anulos ex auro: & pones duos anulos in duobus lateribus rationalis. Et pones duas fimbrias aureas in duobus anulis in lateribus rationalis: & duas fimbrias que ſunt in duob lateribus eius pones ſuper duos vncinos: & pones in humerulis ſuphumeralis contra facĩ eius. Et facies duos anulos aureos: & pones eos in duobus lateribus rationalis que ſunt in ore eius: ꝺ eſt a regiõe ſuphũeralis ſtrictiſſe. Facieſq; duos anulos aureos et pones eos in duob hũerulis ſuphumeralis infe riius a facie ſuã e regione ſtructure eius ſuper baltei ſuphumeralis. et cõiungẽt rõnale ex anulis ſuis ad anulos ſuphumeralis vitta hyacinthina	Et in ſecũdo ordine carbunculus ſaphirus & iaſpis. In tertio ordine ligurius achates et amethyſtus. In quarto autẽ ordine chryſolithus onychinus & berillus: inclusi auro erunt in celaturis ſuis. Lapides autẽ erunt duodecim iuxta nomina filioꝝ iſrael: ſculpti ſcriptura diſtincta ſicut ſcultura anuli: ſinguli lapides per nomina ſingulozũ erunt per duodecim tribus. Facieſq; in rationali catenulas hibi inuicem coherentes opere fimbriarum ex auro mundiſſimo. et facies ſuper rationale duos anulos ex auro: & pones duos anulos in duobus lateribus rationalis. Et pones duas fimbrias aureas in duobus anulis in lateribus rationalis: & duas fimbrias que ſunt in duob lateribus eius pones ſuper duos vncinos: & pones in humerulis ſuphumeralis contra facĩ eius. Et facies duos anulos aureos: & pones eos in duobus lateribus rationalis que ſunt in ore eius: ꝺ eſt a regiõe ſuphũeralis ſtrictiſſe. Facieſq; duos anulos aureos et pones eos in duob hũerulis ſuphumeralis infe riius a facie ſuã e regione ſtructure eius ſuper baltei ſuphumeralis. et cõiungẽt rõnale ex anulis ſuis ad anulos ſuphumeralis vitta hyacinthina
					ὸς συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου ;

Pritiua chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
	כְּגַלְף	חַד וְסַדְרָא תִנְיָא אֲזַרְגַּדִין וְשַׁבְזִיז וְסַנְהֲלוֹם וְסַדְרָא תְלִיתָאֵי קַנְכְּרִי טַרְקִיא וְעֵין עֻגְלָא וְזַהֲדְרָא רְבִיעָאָה כְּרוֹם יַמָּא וְגוּרְלָא וּפִיתִירִי מְרַפְּדָן בְּדַהֲבָא יְהוֹן: וְאִנְגְיָא תְּהוֹרִין עַל שְׁמָהָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּרֵי עֲשַׂר עַל שְׁמָהָתְהוֹן כְּתַב כְּגְלוּף דְּעִזְקָא גְּבַר עַל שְׁמֵיהּ תְּהוֹרִין לְתְרֵי עֲשַׂר שִׁבְטַיָּא: וְתַעֲבִיד עַל חוּשְׁנָא שְׁבָט גְּדִילוּ דְּדַהֲבָא דְּכִי: וְתַעֲבִיד עַל הוּשְׁנָא תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדַהֲבָא וְתִתֵּן תַּרְתֵּין עִזְקָתָא עַל תְּרֵין סְטַר תְּרֵין עִזְקָן וְתִתֵּן תַּרְתֵּין עִזְקָתָא עַל תְּרֵין סְטַר חוּשְׁנָא: וְיָת תַּרְתֵּין גְּדִילָן דְּצַל תְּרֵין סְטַר תִּתֵּן עַל תַּרְתֵּין מְרַפְּצָתָא וְתִתֵּן עַל כְּתֵפֵי אֵפּוֹדָא לְקִבֵּיל אַפּוֹהִי: וְתַעֲבִיד תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדַהֲבָא וְתִתֵּן עַל תְּרֵין סְטַר חוּשְׁנָא עַל שְׂפַת תְּרֵין מִסְכְּנוֹהִי דְּלְגַבֵּי אֵפּוֹדָא לְגַו: וְתַעֲבִיד תַּרְתֵּין עִזְקָן דְּדַהֲבָא וְתִתֵּן יָת תַּרְתֵּין עִזְקָן עַל תְּרֵין כְּתֵפֵי אֵפּוֹדָא לְתַתָּא מִלְּקָבֵל אַפּוֹהִי לְקִבֵּיל אֲפֻרְדָּתָא מִלְּעִלָּא לְהֶחְדָּא יָת חוּשְׁנָא מֵעִזְקָתֵיהּ לְעִזְקַת אֵפּוֹדָא בְּחוּטָא דְּתְכֶלְתָּא

להיות על החשב האפוד ולא יחד
רחשן מעל האפוד ונשא אהרן
את שמות בני ישראל בחשן
המשפט על לבו בבאו אל הקדש
לזכרן לפני יהוה תמיד ׃ ועתת
אל חשן המשפט את האורים
ואת התמים ויהיו על לב אהרן
בבאו לפני יהוה ונשא אהרן
את משפט בני ישראל על לבו
לפני יהוה תמיד ׃ ועשית
מעיל האפוד כליל תכלת׃ והיה
פי ראשו בתוכו שפה יהיה ללפיו
סביב מעשה ארג כפי תחרא
יהיה לו לא יקרע ועשית על
שולי רמני תכלת וארגמן תולעת
שני על שוליו סביב ופעמני זהב
בתוכם סביב׃ פעמן זהב ורמון
פעמן זהב ורמון על שולי המעיל
סביב׃ והיה על אהרן לשרת
ונשמע קולו בבאו אל הקדש
לפני יהוה ובצאתו ולא ימות׃
ועשית ציץ זהב טהור ופתחת
עליו פתוחי חתם קדש ליהוה ׃
ושמת אתו על פתיל תכלת והיה
על המצנפת אל מול פני ׃ המצנפת יהיה ׃ והיה על מצח
אהרן ונשא אהרן את עון

Positiua chal.

vt sit super balteũ superhumeralis ׃ t nõ auferat rationale a superhumerali. Et portabit aaron nomina filioꝝ israel in rationali iudicij super cor suũ: cum ingreditur in sanctuarium in memoriã eorum dño semp. Ponesq; in rationale iudicij vrim ׃ thumi: et erunt sup cor aaron cum ingreditur in sanctuariũ fuerit coram dño semper. Portabitq; aaron iudicũ filioꝝ israel sup cor suũ coram dño semper. Faciesq; pallium superhumeralis totum hyacinthinũ: ׃ erit capitium eius in medio supra: erit ei capitiũ & ora circumtexta per gyrum eius: textilis: sicut os loricæ erit ei: ne scindatur. Et in inferiori parte q; circuit malagranata ex hyacintho et purpura ׃ coccino: ׃ tintinabula aurea in medio eorũ circuitũ. Tintinabulũ aureũ ׃ malũ granatũ: tintinabulũ aureũ ׃ malũ granatũ in ifertoꝝ gre pallij per circuitũ. Eritq; sup aarõ qñ ministrauerit: ׃ audietur sonitꝰ eius qñ ingredietur in sanctuariũ coram dño ׃ qñ egredietur: ׃ nõ morietur. Faciesq; laminã ex auro mundissimo: ׃ sculpes sup eã scriptura vtsi incta: sanctũ dño. Ponesq; eã sup vittã hyacinthinã: ׃ erit sup tiarã: e regione tiare erit. Eritq; sup frontẽ aarõ imminẽs oculis: ׃ portabit aaron iniquitates eorũ

Trãsla. B. Hiero.

vt mãeat iũctura fabrefacta: & a scinicẽ rõnale & suphumerale nequeant separari. Portabitq; aaron noia filioꝝ israel in rationali iudicij super pectus suum: qñ igredietur sanctuariũ memoriale coram dño int eternũ. Pões autem in rationali iudicij doctrinam & veritatem: que erũt in pectore Aaron qñ ingredietur coram domino: & gestabit aaron iudicium filiorum israel in pectore suo coram dño semp. Facies & tunicã talarem totã hyacinthinã: ׃ erit capitiũ in medio eius: cui adhĩges ora tunicæ suphumeralis totã hyacinthinã: ׃ erit capitium eius in medio eius: textile sicut os loricæ erit ei: ne scindatur. Facies & malũ punicũ in inferiori parte q; circuit malagranata ex hyacintho & purpura & cocco bis tincto & byssi retorta: mixtis in medio tintinabulis: ita vt tintinabulũ sit aureũ & malũ punicũ circuitu. Et vestietur eã aarõ in officio misterii: vt audiatur sonitꝰ qñ ingreditur & qñ egreditur sanctuariũ coram dño semper: & non moriatur. Facies & laminã de auro purissimo ׃ sculpes sup eã scriptura vtsi incta sanctũ dño. Ponesq; eã sup vittã hyacinthinã: ׃ erit sup tiarã: e regione tiare erit. Eritq; sup frontẽ aarõ imminens oculis: ׃ portabit aaron iniquitates eorũ

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.

cõneros ad cõtextura suphumeralis: συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, vt nõ defluat rõnale a suphumerali. ἵνα μὴ χαλάσαι τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος. et portabit aaron nola filioꝝ israel καὶ λήψεται ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσρα in rõnali iudicij sup pectꝰ: in ηλ ἐπὶ τοῦ λογείου τῆς κρίσεως ἐπὶ τοῦ στήθους ἐν grediẽs ih scturarij memoriale. coꝝ dño. et ipo- σιῶν εἰς τὸ ἅγιον μνημόσυνον ἐναντίον τοῦ θεοῦ· καὶ ἐὰν εἰσ nes in rõnali iudicij manifestatiõe et ser- σεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τὴν δήλωσιν καὶ τὴν vitatẽ. et erit sup pectꝰ aarõ: qñ ingressus ἀλήθειαν, καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ στήθους ἀαρὼν, ὅταν εἰσπορεύ- fuerit in sctuariũ coꝝ dño. et gestabit aarõ iudi- ηται εἰς τὸ ἅγιον ἐναντίον κυ· καὶ βαστάσει ἀαρὼν τὰς κρί cia filioꝝ israel sup pectꝰ coꝝ dño se- σεις τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ στήθους ἐναντίον κυ διὰ per. et facies tunicã talarẽ: totã hyaci παντὸς· καὶ ποιήσεις ὑποδύτην ποδήρη, ὅλον ὑακίν thinã. et erit capitiũ ex illo medium: cui adhĩges θινον· καὶ ἔσαι τὸ περιτόμιον ἐξ αὐτοῦ μέσον, ὠδὲ χον incircuitu capitij oꝝ textoris: copulationẽ κύκλῳ τοῦ πεδίου μέσου ἔργον ὑφαντοῦ, τὴν συμβολὴν tertiã ex ipo: vt nõ rũpat. et facies sup συνυφασμένην ἐξ αὐτοῦ, ἵνα μὴ ῥαγῇ· καὶ ποιήσεις ἐπὶ margine tunice ab infra: ẽi florẽtia ꝺ punici τὸ χεῖλωμα τοῦ ὑποδύτου κάτωθεν, ὡς ἐξανθοῦσας ῥοὰς ρο mala punica ex hyacitho: et purpura: et coccino fila ἴσους ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διαφε to: et bysso retorta: in margine ντοῦς, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ἐπὶ τοῦ λώματος tunice incircuitu. et cadẽ specie mala punica aurea: τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ· τὸ δὲ αὐτὸ εἶδος ῥοΐσκους χρυσοῦς, et tithnabula ẽ medio hoꝝ incircuitu: inter ma καὶ κώδωνας ἀναμέσα τούτων πορεύκυκλῳ, παραλλή lũ punicũ aureũ titinnabulũ: ׃ florẽtia in margine σκον χρυσοῦν κώδωνα, καὶ ἄνθινον ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ tunice incircuitu. ׃ erit aaron in ministrãdo ὑποδύτου κύκλῳ· καὶ ἔσαι ἀαρὼν ἐν τῷ λειτουργεῖν audibilis voꝝ ejus: ingredietur in sctuariũ coꝝ dño: ἀκουστὴ φωνὴ αὐτοῦ, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον ἐναντι κυ, et egredietur: et nõ morialꝝ. et facies laminã καὶ ἐξιόντι, ἵνα μὴ ἀποθάνη. καὶ ποιήσεις πέταλον

aureã, purã, et sculpes in ea sculptu- χρυσοῦν καθαρὸν· καὶ ἐκτυπώσεις ἐν αὐτῷ ἐκτύπω ra tigilli sctificatiõe dñi. ׃ impones illud in σιν ἁγιάσματος κυ· καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ hyacitho retorto. et erit sup mitrã: an μασφαγίδος ἁγίασμα κυ· καὶ ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ ὑακίνθου κεκλωσμένης· καὶ ἔσαι ἐπὶ τῆς μίτρας, κα te factem mitre erit. et erit sup frõ τὰ πρόσωπον τῆς μίτρας ἔσαι· καὶ ἔσαι ἐπὶ τοῦ με te aaron. et portabit aaron peccata τώπου ἀαρών. καὶ ἐξαρεῖ ἀαρὼν τὰ ἁμαρτήματα

Transla. Chal.

לְהִתְוֵי עַל חֵטֶן אִפּוֹדָא וְלָא יִתְפְּרַק חוּשְׁנָא מֵעַלְוֵי אֵפוֹדָא׃ וְיִטּוֹל אַהֲרֹן יָת שְׁמָהָת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֵטֶן דִּינָא עַל לִבֵּיהּ כַּד עָלֵי לְקוּדְשָׁא לְדִכְרָנָא קֳדָם יְיָ תְּדִירָא׃
וְיִתֵּן בְּחֵטֶן דִּינָא יָת אוּרַיָּא וְיָת תֻּמַּיָּא וִיהוֹן עַל לִבָּא דְאַהֲרֹן כַּד עָלֵי קֳדָם יְיָ
וְיִטּוֹל אַהֲרֹן יָת דִּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לִבֵּיהּ קֳדָם יְיָ תְּדִירָא ׃ וְתַעֲבֵיד יָת מְעִיל אֲפוֹדָא
כְּסִיר תְּכֵלָא׃ וִיהֵי פּוּמֵיהּ דִּישְׁרֵי כַּפְלָא לְגַוֵּיהּ תִּהֵא יְהֵי סַקָּף לְפוּמֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר עֲבֵד
מְחֵי בְּפוּמֵיהּ שְׁרֵין׃ וְיֵהֵי לֵיהּ דְּלָא יִתְבְּזַע׃ וְתַעֲבֵיד עַל שְׁפוֹלֵיהּ רִמּוֹנֵי תְּכֵלָא וְאַרְגְּוָנָא
וְתוֹלַעַת זְהוֹרִי עַל שְׁפוֹלֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר׃ וְגַוָּוהוֹן זְהַב בֵּינֵיהוֹן סְחוֹר סְחוֹר׃ זְהַב
וְרִמּוֹנָא זְהַב דְּהַבָּא וְרִמּוֹנָא עַל שְׁפוֹלֵי מְעִילָא סְחוֹר סְחוֹר וִיהֵי עַל אַהֲרֹן לְשַׁמָּשָׁא
וְיִשְׁתְּמַע קָלֵיהּ כַּד עָלֵי לְקוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ וְכַד מִיפַּק דְּלָא יְמוּת׃ וְתַעֲבֵיד צִיצָא דְּהַב
דְּכִי׃ וְתִגְלוֹף עֲלוֹהִי כְּתָב פַּרְשׁ קוֹדֶשׁ לַייָ׃ וְתִשַׁוֵּי יָתֵיהּ עַל חוּטָא דִּתְכֵלְתָּא וִיהֵי עַל
מִצְנְפְתָּא לְקִבֵּיל אַפֵּי נִצְנְפְתָּא יְהֵי׃ וִיהֵי עַל מִתְ עֲיָנוֹהִי דְּאַהֲרֹן׃ וְיִטּוֹל אַהֲרֹן יָת עֲוָנַת

Positiua chal.

קוּדְשֵׁיָא דְּיַקְדְּשׁוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל׳ מַתְּנַן קוּדְשֵׁיהוֹן וִיהֵי עַל בֵּית עֲיָנוֹהִי תְּדִירָא לְהֵן קֳדָם יְיָ׃ וְתִדְמְרִין בְּיָתוֹנָא וְתִבְרֵי בְּיָתוֹנָא וְתַעֲבֵיד מְצְנְפְתָּא דְּבוּצָא וְהֶמְיָנֵי עֲבֵיד עוֹבַד
צַיָּיר׃ וְלִבְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲבֵיד כְּתָנִין וְתַעֲבֵיד לְהֵן הֶמְיָנִין וְקוֹלְעִין תַּעֲבֵיד לְהֵן לְיַקָּרָא
וְלִתְשׁוּפְתָּא׃ וְתַלְבֵּישׁ יָת אַהֲרֹן אָחוּךְ וְיָת בְּנוֹהִי עִמֵּיהּ וְתַרְבֵּי בְּיָתְהוֹן וְתַקְרֵיב יָת
קוּרְבָּנֵיהוֹן וְתִקַּדֵּישׁ יָתְהוֹן וְיִשַׁמְּשׁוּן קֳדָמָי׃ וְתִכְסֵי לְהֵן מְכְסָיָן דְּבוּץ׃ לְבַסָּאָה בָּשָׂר
עָרְיָתָא מֵחֲרֵץ וְעַד יַרְכָּן יְהוֹן׃ וְיֵהוֹן עַל אַהֲרֹן וְעַל בְּנוֹהִי כַּד עָלִין לְמַשְׁכַּן זִמְנָא אוֹ
כַּד קָרְבִין לְשַׁמָּשָׁא בְּקוּדְשָׁא וְלָא יְחוֹבוּן וְלָא יְמוּתוּן׃ קְיָם עָלַם
לֵיהּ וְלִבְנוֹהִי בָּתְרוֹהִי׃ Ca. xxix. וְדֵין פִּתְגָמָא׃ תַּעֲבֵיד לְהוֹן לְקַדָּשָׁא
יָתְהוֹן לְשַׁמָּשָׁא קֳדָמַי סַב תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי וּדְכַרִין תְּרֵין שָׁלְמִין׃ וּלְחֵם פַּטִּיר וְחַלְּתִּין פַּטִּירִין דְּפָלִיחִין בְּמִשְׁחָא וְאַפְרוֹנִין פַּטִּירִין דְּמִשְׁחִין מְסֹלֶת חִטִּין תַּעֲבֵיד יָתְהוֹן׃
וְתִתֵּן יָתְהוֹן עַל סָלָא חֲדָא וְתַקְרֵיב יָתְהוֹן בְּסָלָא וְיָת תּוֹרָא וְיָת תְּרֵין דְּכְרִין׃ וְיָת

Ter. Heb. Exo. Ca. xxix. Pritiua. beb.

הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְכָל מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם
וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם
לִפְנֵי יְהוָה׃ וְשִׁבַּצְתָּ הַמִּצְנֶפֶת שֵׁשׁ
וְעָשִׂיתָ מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאַבְנֵט
תַּעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה רֹקֵם׃ וְלִבְנֵי אַהֲרֹן תַּעֲשֶׂה כֻתֳנֹת וְעָשִׂיתָ לָהֶם אַבְנֵטִים
וּמִגְבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבוֹד וְהִלְבַּשְׁתָּ אֹתָם אֶת אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת בָּנָיו אִתּוֹ
וּמָשַׁחְתָּ אֹתָם וּמִלֵּאתָ אֶת יָדָם וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְכִהֲנוּ לִי וְעָשִׂיתָ
לָהֶם מִכְנְסֵי בַד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה מִמָּתְנַיִם וְעַד יְרֵכַיִם יִהְיוּ׃
וְהָיוּ עַל אַהֲרֹן וְעַל בָּנָיו בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד אוֹ בְּנִגְּשָׁם אֶל הַמִּזְבֵּחַ
לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ וְלֹא יִשְׂאוּ עָוֹן וָמֵתוּ חֻקַּת עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃
וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה

Interp. chal.

que sanctificauerunt filij israel in sanctis muneribꝰ sanctificationũ eoꝝ. Eritq; semp sup frontẽ eius imminẽs oculis: in beneplacitũ eis coꝝ dño. Stringesq; tunicã byssi: ׃ facies tiarã de byssi: ׃ balteum facies opere polymitarij. Et filijs aarõ facies tunicas: et facies eis baltea: ׃ mitras facies eis in honorẽ et decorẽ. Induesq; ea aaron fratrẽ tũ ׃ filios eius cũ eo: ׃ vnges eos ׃ offeres oblationes eoꝝ: sanctificabisq; illos vt ministrent coraꝫ me. Et facies eis femoralia ex bysso vt operiãt carnẽ turpitudinis sue: a lũbis vsq; ad femora erunt. Eruntq; sup aaron ׃ super filios eius qñ ingredientur in tabernaculũ fœderis: aut qñ accedent ad altare vt ministrẽt in sanctuario: et nõ suscipient peccatũ ne moriãtur. Legitimũ sempiternũ erit ei ׃ filijs eius post eum. Ca. 29.

Et hoc est verbum quod facies eis: vt sanctifices eos ad ministrandum coram me. Colle vitulum vnum de armento ׃ arietes duos inmaculatos: panemq; azymum ׃ placentas azymas cõspersas oleo et lagana azyma lita oleo de simila tritici facies ea. Ponesq; ea in canistro vno ׃ offeres ea in canistro: et vitulum ׃ duos arietes ׃

Trãsla. B. Hiero.

'corũ que obtulerũt: & 'sanctificauerũt filij co 'israel in cunctis 'muneribus & donariis suis. co Erit ãt lamina 'sp'i' fronte eius: vt placatus sit "eis dñs. Stringesq; tunicã byssi: & "tiaram byssinam: facies & balteum "opere plumarij. Porro filijs aaron "tunicas lineas: parabis & balteos ac tiaras in gloriam "& decorem: vestiesq; his omnibus "aaron fratrem tuum "& filios eius: cum eo: & cũctorum consecrabis manus: "sctificabisq; illos: vt sacerdotio fũgãtur mihi. Facies & feminalia lineа: vt operiãt carnem turpitudinis sue a lũbis vsq; ad femora: & vtẽtur eis aaron & filij eius quando ingredientur tabernaculũ testimonij: vel qñ appropiquãt ad altare: vt minis trent in sanctuario: ne iniquitatis rei moriãtur. Legitimũ sempiternũ erit aarõ & semi ci "eũ Ca. 29 cies vt mihi sacerdotio cõsecretur. Tolle vitulum de armento & arietes duos "imaculatos panesq; azymos & crustulã azymã & fermẽto: q cõspsa sint oleo: lagana quoq; azyma oleo lita. De simila tritícea cuncta facies: & posita in canistro offeres. vitulum autem & duos arietes &

Trãsla. Chal.

que sanctificauerunt filij israel in sanctis muneribꝰ sanctificationũ eoꝝ. Eritq; semp sup frontẽ eius imminẽs oculis: in beneplacitũ eis coꝝ dño. Stringesq; tunicã byssi: ׃ facies tiarã de byssi: ׃ balteum facies opere polymitarij. Et filijs aarõ facies tunicas: et facies eis baltea: ׃ mitras facies eis in honorẽ et decorẽ. Induesq; ea aaron fratrẽ tũ ׃ filios eius cũ eo: ׃ vnges eos ׃ offeres oblationes eoꝝ: sanctificabisq; illos vt ministrent coraꝫ me. Et facies eis femoralia ex bysso vt operiãt carnẽ turpitudinis sue: a lũbis vsq; ad femora erunt. Eruntq; sup aaron ׃ super filios eius qñ ingredientur in tabernaculũ fœderis: aut qñ accedent ad altare vt ministrẽt in sanctuario: et nõ suscipient peccatũ ne moriãtur. Legitimũ sempiternũ erit ei ׃ filijs eius post eum. Ca. 29.

Et hoc est verbum quod facies eis: vt sanctifices eos ad ministrandum coram me. Colle vitulum vnum de armento ׃ arietes duos inmaculatos: panemq; azymum ׃ placentas azymas cõspersas oleo et lagana azyma lita oleo de simila tritici facies ea. Ponesq; ea in canistro vno ׃ offeres ea in canistro: et vitulum ׃ duos arietes ׃

בְּנִי
עֲשֵׂה
כֵּן
בֹּקֶר
מִנְחָה
נֶסֶךְ
עֹלָה
אִשֶּׁה
רֵיחַ
נִיחֹחַ
מוֹת עוֹלָם

Cap. xxix.

עֲשֵׂה
שְׁנֵה
חֲמֵשׁ
בֹּקֶר
שֵׁנִי
מִנְחָה
נֶסֶךְ
עֹלָה
אִשֶּׁה
רֵיחַ
נִיחֹחַ
עֲבֹד
נֶסֶךְ
מִנְחָה

Positiua chal.

עֲרָה
עֵדָה
בְּנוֹא
נְגַשׁ
נְשָׂא
מוֹת עָלַם
עֲבַד
מִנְחָה
קוּם עֲבַד
נֶסֶךְ
קָרְבָּן
עֲבַד
מִנְחָה
עֲבַד
עֲבַד
עֲבַד

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו תַּקְרִיב אֶל־ פֶּתַח			aaron ac filios eius	et aaron et filios eius applicabis ad
	אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחַצְתָּ אֹתָם מַיִם׃			applicabis ad ostium	ostium tabernaculi testimonii.
	וְלָקַחְתָּ אֶת־הַבְּגָדִים וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת			tabernaculi testimonii.	καὶ ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις ἐπὶ τὴν
	אַהֲרֹן אֶת־הַכֻּתֹנֶת וְאֶת־ מְעִיל			Cũq laueris patrẽ cũ filiis suis aqua: indues aaron vestimẽtis suis. i. linea & tunica	ταμιᾶ tabernaculi testimonij: et lauabis eos
	הָאֵפֹד וְאֶת־הָאֵפֹד וְאֶת־הַחֹשֶׁן			& superhumerali & rõnali	ὕδατι. et accipiens vestes indues aaron fratrẽ tuũ: et vestem talarem:
	וְאָפַדְתָּ לוֹ בַּחֵשֶׁב הָאֵפֹד׃ וְשַׂמְתָּ			quod constringes balteo: & pones tiaram in capite eius	ἐν τοῖς ὕδασι. καὶ λαβὼν τοὺς στολισμοὺς ἐνδύσεις ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη,
	מִצְנֶפֶת עַל־רֹאשׁוֹ וְנָתַתָּ אֶת			&	et superhumerale: et rõnale. et copulabis ipsum
	נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ עַל־הַמִּצְנֶפֶת׃ וְלָקַחְתָּ			lãminam sanctam super tiaram: & oleum vnctiõis fundes super caput eius:	καὶ τὴν ἐπωμίδα, καὶ τὸ λόγιον· καὶ συνάψεις αὐτὸ τῷ
	אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְיָצַקְתָּ עַל			atq; hoc ritu cõsecrabitur. Filios quoq; illius applicabis: & indues eos tunicis lineis: balteo	ῥῶνατε ad suphumerale: et imponeς mitrã
	רֹאשׁוֹ וּמָשַׁחְתָּ אֹתוֹ׃ וְאֶת־ בָּנָיו			aaron & filios eius	λόγιον πρὸς τὴν ἐπωμίδα, καὶ ἐπιθήσεις τὴν μίτραν
	תַּקְרִיב וְהִלְבַּשְׁתָּם כָּתֳנֹת׃ וְחָגַרְתָּ			&	ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσεις τὸ πέταλον
	אֹתָם אַבְנֵט אַהֲרֹן וּבָנָיו וְחָבַשְׁתָּ			& liberos eius: & ipones eis mitras. & erũt	ἐπὶ τὴν μίτραν. καὶ λήψη τοῦ ἐλαίου
	לָהֶם מִגְבָּעֹת וְהָיְתָה לָהֶם כְּהֻנָּה			sacerdotes mihi in religione perpetua.	vnctionis: et infũdes illud super caput eius
	לְחֻקַּת עוֹלָם וּמִלֵּאתָ יַד אַהֲרֹן וְיַד			Postq; initiaueris manorũ: applicabis & vitulum coram tabernaculo testimonii. Imponẽt	καὶ χρίσεις αὐτὸν· καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσά
	בָּנָיו׃ וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַפָּר לִפְנֵי אֹהֶל			aaro & filii eius manus super caput illius: & mactabis eum	ξεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας, καὶ ζώσεις αὐτοὺς
	מוֹעֵד וְסָמַךְ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם			in conspectu dñi iuxta ostiũ tabernaculi testimonij: sumptũq; de sanguine vituli pones super cornua altaris digito tuo: reliquum autem	ζωνας· καὶ περιθήσεις αὐτοῖς τὰς κιδάρεις, καὶ
	עַל־רֹאשׁ הַפָּר׃ וְשָׁחַטְתָּ אֶת־הַפָּר			sanguine fundes iuxta basim eius.	ἔσαι αὐτοῖς ἱερατεία ἐμοὶ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ τελιώσεις
	לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְלָקַחְתָּ			Sumes & adipem totũ qui operit	man aaron τ manꝰ filioꝝ eius. τ
	מִדַּם הַפָּר וְנָתַתָּ עַל			intestina & reticulũ iecoris ac duos renes & adipem qui	τὰς χεῖρας ἀαρὼν καὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ· καὶ
	קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּאֶצְבָּעֶךָ וְאֶת כָּל־			super eos & offeres in censum super altare:	προσάξεις τὸν μόχον ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ
	הַדָּם תִּשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃			carnes vero vituli & corium & fimum extra	τυρίου· καὶ ἐπιθήσουσι ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς
	וְלָקַחְתָּ אֶת־כָּל־ הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת			castra: peccatũ n. est. & ariete accipies	man suas sup caput vituli: coràm dño:
	הַקֶּרֶב וְאֶת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת				χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόχου, ἔναντι κυ,
	שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר				apud hostiũ tabernaculi testimonij. & tuguriũ
	עֲלֵיהֶן וְהִקְטַרְתָּ הַמִּזְבֵּחָה׃ וְאֶת				πρὸς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ σφά
	בְּשַׂר הַפָּר וְאֶת עֹרוֹ וְאֶת פִּרְשׁוֹ				labis vituli coràm dño apud hostiũ tabernaculi testimonij. & accipies de sanguine vituli pones super cornua altaris digito tuo: & totum sanguinem effundes ad fundamentum altaris. Colleςs omnem adipem qui operit intestina & reticulũ iecoris & duos renes & adipem qui est super eos: & incendes super altare. Et carnes vituli & pellem eius & fimum eius combures igni extra
	תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ מִחוּץ׃				ἐξεις, καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας, καὶ ζώσεις αὐτοὺς
					ζωνας· & περιθήσεις αὐτοῖς τὰς κιδάρεις, καὶ
					ἔσαι αὐτοῖς ἱερατεία ἐμοὶ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ τελιώσεις
					man aaron & manꝰ filioꝝ eius. τ
					τὰς χεῖρας ἀαρὼν καὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ· καὶ
					προσάξεις τὸν μόχον ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ
					τυρίου· καὶ ἐπιθήσουσι ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς
					man suas sup caput vituli: coràm dño:
					χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόχου, ἔναντι κυ,
					apud hostiũ tabernaculi testimonij. τ tugu
					ριου τὰς χεῖρας

Pūtiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxix.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.	Trāsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxix.	Pūtiua heb.
כִּי	אֵיל	מִלֻּאִים	הוּא	׀ וְכֹל	לֶחֶם	est m. cōsecratio hec. ⁊ pane vnū ex oleo:	⁊ panes qui in canistro apō	fo	וְאֵת	הַלֶּחֶם	אֲשֶׁר	בַּסַּל	פֶּתַח	אֹהֶל	
אַחַת	וְחַלַּת	לֶחֶם	שֶׁמֶן	אַחַת	וְרָקִיק	ἐστι ἰαρ τελειωσις αὐτη· καὶ ἄρτον ἕνα ἐξ ἐλαίου,	⁊ laganū vnū ex canistro azymoꝝ oblato		מוֹעֵד	וְאָכְלוּ	אֹתָם	אֲשֶׁר	כָּפַר		
אֶחָד	מִסַּל	הַמַּצּוֹת	אֲשֶׁר	לִפְנֵי	יְהוָה	καὶ τὴν ἔγκρυφιαν ἐν ἀζύμοις ἐν τῷ κανῷ τῶν ἀζύμων τῶν προτε	coꝝ. dño. ⁊ impono oīa sup		בָּהֶם	לְמַלֵּא	אֶת	יָדָם	לְקַדֵּשׁ		
יְהוָה	וְשַׂמְתָּ	הַכֹּל	עַל	כַּפֵּי	אַהֲרֹן	ἐνωπιον κυριου· καὶ ποιησεις ἐπι τὰς χειρας αὐτῶν τὰ πάντα ἐπὶ	manꝰ garon: ⁊ sup manꝰ filioꝝ		אֹתָם	וְזָר	לֹא	יֹאכַל	כִּי	קֹדֶשׁ	הֵם
וְעַל	כַּפֵּי	בָנָיו	וְהֵנַפְתָּ	אֹתָם	תְּנוּפָה	τὰς χειρας ἀαρων, καὶ ἐπὶ τὰς χειρας τῶν υἱῶν	eius: ⁊ segregabis ea segregatiõẽ co.. dño.		וְאִם	יִוָּתֵר	מִבְּשַׂר	הַמִּלֻּאִים	וּמִן		
לִפְנֵי	יְהוָה	וְלָקַחְתָּ	אֹתָם	מִיָּדָם		αὐτου· καὶ ἀφορισεις αὐτὰ ἀφορισμα ἐναντι κυριου·	⁊ accipies ea de manibꝰ eoꝝ: ⁊ offerꝛ		הַלֶּחֶם	עַד	הַבֹּקֶר	וְשָׂרַפְתָּ	אֶת		
וְהִקְטַרְתָּ	הַמִּזְבֵּחָה	עַל	הָעֹלָה	לְרֵיחַ		καὶ λημψῃ αὐτὰ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ ἀνοισεις	sup altare holocaustū in odorē ſuū		הַנּוֹתָר	בָּאֵשׁ	לֹא	יֵאָכֵל	כִּי	קֹדֶשׁ	הוּא
נִיחֹחַ	לִפְנֵי	יְהוָה	אִשֶּׁה	הוּא	לַיהוָה	ἐπὶ τὸ θυσιαστηριον τῆς ὁλοκαυτωσεως ἐις ὀσμὴν εὐω	uitatis coꝝ dño: oblatio eſt dño. ⁊ accipies		וְעָשִׂיתָ	לְאַהֲרֹן	וְלִבָנָיו	כְּכֹל	אֲשֶׁר	צִוִּיתִיךָ	
וְלָקַחְתָּ	אֶת	הַחָזֶה	מֵאֵיל	הַמִּלֻּאִים		δίας ἐναντι κυριου, κάρπωμά ἐστι κυριῳ· καὶ λημ	pectuſculū ab ariete cōſecrationis: qđ eſt a		שִׁבְעַת	יָמִים	תְּמַלֵּא	יָדָם	וְכַפֵּר		
אֲשֶׁר	לְאַהֲרֹן	וְהֵנַפְתָּ	אֹתוֹ	תְּנוּפָה		ψῃ τὸ στηθύνιον ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως, ὃ ἐστιν ἀα	ard: ⁊ segregabis illꝫ segregatiõnẽ coꝝ dño: ⁊		עַל	הַמִּזְבֵּחַ	בְּכַפְּרְךָ	עָלָיו	וּמָשַׁחְתָּ		
לִפְנֵי	יְהוָה	וְהָיָה	לְךָ	לְמָנָה		ρὼν, καὶ ἀφοριεῖς αὐτὸ ἀφορισμα ἐναντι κυριου, καὶ	crit tibi in pte: ⁊ ſctificabis pectuſcꝫ ſegregationẽ		אֹתוֹ	לְקַדֵּשׁ	אֹתוֹ	שִׁבְעַת	יָמִים	וְכִפַּרְתָּ	
וְקִדַּשְׁתָּ	אֶת	הַתְּנוּפָה	וְאֶת			crit τιβι in μερίδι· καὶ ἁγιάσεις τὸ στηθύνιον ἀφορισμα,	ésaſ aaꝝ· ⁊ ſctificabis illꝫ ſegregatiõnẽ coꝝ dño: ⁊		עַל	הַמִּזְבֵּחַ	וְקִדַּשְׁתָּ	אֹתוֹ	וְהָיָה	קֹדֶשׁ	
שׁוֹק	הַתְּרוּמָה	אֲשֶׁר	הוּנַף			⁊ βραχιόνα τοῦ ἀφαιρέματος, ὃς ἀφώρισαι καὶ	crit tibi in portiõnẽ. ⁊ ſctificabis pectuſcꝫ ſegregationẽ		הַמִּזְבֵּחַ	קֹדֶשׁ	קָדָשִׁים	כָּל	הַנֹּגֵעַ		
וַאֲשֶׁר	הוּרַם	מֵאֵיל	הַמִּלֻּאִים			ἃ ἀφώρισαι ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως,	ésaſ aaꝝ· ⁊ ſctificabis illꝫ ſegregatiõnẽ coꝝ dño: ⁊		בַּמִּזְבֵּחַ	קָדֶשׁ	יִקְדָּשׁ	וְזֶה	אֲשֶׁר	תַּעֲשֶׂה	
מֵאֲשֶׁר	לְאַהֲרֹן	וּמִבָּנָיו	לְהֹק	עוֹלָם		ἃ ἐξ ἀφωρισμένων ἐναντι κυριου· καὶ ἔσται σοὶ καὶ τοῖς	crit tibi in portiõnẽ. ⁊ ſctificabis pectuſcꝫ ſegregationẽ		עַל	הַמִּזְבֵּחַ	כְּבָשִׂים	בְּנֵי	שָׁנָה		
וְהָיָה	לְאַהֲרֹן	וּלְבָנָיו	מֵאֵת	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	υἱοῖς αὐτου μετ' αὐτου, χριοντες αὐτους ἐν αὐ	ésaſ aaꝝ· ⁊ ſctificabis illꝫ ſegregatiõnẽ coꝝ dño: ⁊		שְׁנַיִם	לַיּוֹם	תָּמִיד	׃	אֶת	הַכֶּבֶשׂ	
כִּי	תְרוּמָה	הִוא	וּתְרוּמָה	מֵאֵת	בְּנֵי	τοις· ⁊ τελειῶσαι τὰς χειρας αὐτων· ἕνεκα τοῦ	fio: ⁊ cōſecrētur manꝰ coꝝ. ſēp:		הָאֶחָד	תַּעֲשֶׂה	בַּבֹּקֶר	וְאֵת			
יִשְׂרָאֵל	יִהְיֶה	מִזִּבְחֵי	שַׁלְמֵיהֶם	תְּרוּמָתָם	לַיהוָה	μὴ ἐγγισαι τὸν ἱερεα ἀντ' αὐτου ἐν τῷ ἱε	lifs eius: ꝺ intrabit in tabnaculū teſti		הַכֶּבֶשׂ	הַשֵּׁנִי	תַּעֲשֶׂה	בֵּין	הָעַרְבָּיִם		
וּבִגְדֵי	הַקֹּדֶשׁ	אֲשֶׁר	לְאַהֲרֹן	יִהְיוּ		ρωσυνῃ ἀγιῳ· καὶ ἀποθανῃ καὶ τὸ τέταρτον	mony ad fœdẽ in fœd. ⁊ arietẽ		כְּמִנְחַת	הַבֹּקֶר	וּכְנִסְכָּהּ	תַּעֲשֶׂה			
לִבָנָיו	אַחֲרָיו	לִמְשַׁח	בָּהֶם	וּלְמַלֵּא		τοῦ ἰν οἴνου τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί· καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν	cōſecratiõis accipies: ⁊ coꝯs carnes		לְרֵיחַ	נִיחֹחַ	אִשֶּׁה	לַיהוָה			
אֶת	יָדָם	וְקִדַּשׁ	אֹתָם	לְכַהֵן	לִי	δεύτερον ποιήσεις τοδειλινόν, κατὰ τὴν θυσίαν τὴν	tes ⁊ ſcm		עֹלַת	תָּמִיד	לְדֹרֹתֵיכֶם	פֶּתַח			
וְעָשִׂיתָ	פַּר	בֶּן	בָּקָר	אֶחָד	וְאֵילִם	μα ἐνδελεχισμοῦ· τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα ποιήσεις τοπρωί,	fœm facies veſpt: iuxta ſacrificiū								
שְׁנָיִם	וְכֶבֶשׂ	אֶחָד	בְּנֵי	שָׁנָה	תְּמִימִם	⁊ ἀγιῇ ſcῃ facies veſpt. ⁊									

Trāsla. Chal'.

וְיָת לַחְמָא דִּי בְסַלָּא לְתַרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא ׃ וְיִכְלוּן יַתְהוֹן֙ דְּיִתְכַּפַּר בְּהוֹן לְקַרָּבָא יָת
קוּרְבְּנֵיהוֹן לְקַדָּשָׁא יָתְהוֹן ׃ וְחֵילוֹנַי לָא יִכּוֹל אֲרֵי קוּדְשָׁא אִינוּן ׃ וְאִם יִשְׁתְּאַר מִבְּשַׂר
קוּרְבְּנָיָא וְנִן לַחְמָא עַד צַפְרָא ׃ וְתוֹקֵד יָת דְּיִשְׁתְּאַר בְּנוּרָא לָא תֵּיכָל אֲרֵי קוּדְשָׁא
הוּא ׃ וְתַעֲבֵיד לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי כָּל דְּפַקֵּידִית יָתָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין תְּקָרֵיב קוּרְבְּנֵיהוֹן
וְתוֹרָא לְחַטָּאתָא תַּעֲבֵיד לְיוֹמָא עַל כִּפּוּרַיָּא וְתַדְכֵּי יָת מַדְבְּחָא בְּכַפָּרְתֵּהּ עֲלוֹהִי וְתִרְבֵּי
יָתֵיהּ לְקַדָּשָׁא יָתֵיהּ ׃ שַׁבְעָא יוֹמִין תְּכַפַּר עַל מַדְבְּחָא וְתְקַדְּשִׁינֵּיהּ וְיְהֵי מַדְבְּחָא קֻדְשׁ
קוּדְשִׁין כָּל דְּיִקְרַב בְּמַדְבְּחָא יִתְקַדַּשׁ ׃ וְדֵין דְּתַעֲבֵיד עַל מַדְבְּחָא אֵימְרִין בְּנֵי שְׁתָא תְּרֵין
לְיוֹמָא תְּדִירָא ׃ יָת אִימְרָא חַדָּא תַּעֲבֵיד בְּצַפְרָא וְיָת אִימְרָא תִּנְיָנָא תַּעֲבֵיד בֵּין
שְׁמַשָּׁיָא ׃ וְעִשָּׂרוֹנָא סוּלְתָא דְּפִלָּא בְּמִשַּׁח כְּתִישָׁא רְבִיעוּת הִינָא וְנִיסְכָּא רְבִיעוּת הִינָא
תַּקְרָא לְאִימְרָא חַד ׃ וְיָת אִימְרָא תִּנְיָנָא תַּעֲבֵיד בֵּין שְׁמַשָּׁיָא כְּמִנְחַת צַפְרָא וְכִנְסְכָּהּ
תַּעֲבֵיד לַהּ ׃ לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ עֲלָךְ וְלִבְנָךְ ׃ לְדָרֵיכוֹן תְּהֵוֵא

Interp. chal'.

et panē qui eſt in canistro in oſtio tabernaculi fœderis. Et comedēt ea ꝺbus placabiles erunt: vt offerantur oblationes coꝝ: vt ſanctificentur. alienus aūt nō veſcetur eis: qñ ſanctificata ſunt. et ſi remanſerit de carne oblationū ⁊ de pane veſp mane: cōburetur qđ remanſerit igni. ¶ Non comedetur: qz ſanctificatū eſt. Faciesq; aaron ⁊ filiꝰ eius iuxta oīa q̄ precepi tibi. ſeptē ꝺiebus offeres oblationes coꝝ. Vitulū aūt qđ eſt pro peccato facies cotidie pro expiationibꝰ. et mūdabis altare cum expiauerīs sup illud: ⁊ vnges illud vt ſanctificetur. Septē ꝺiebus expiabis sup altare: ⁊ ſanctificabis illud: ⁊ erit altare ſanctus ſanctoꝝ: oīs qui tetigerit altare ſanctificabitur. Et hoc eſt qđ facies in altari. agnos anniculos duos p ſingulos ꝺies iugiter. Agnū vnū facies mane: ⁊ agnum ſecundū facies in veſpere: ⁊ decimā partē ſimile cōſperſe oleo contuſo qđ habeat quartā partez hin. Et vinum pro libamiņ quartā partē hin in agnū vnū. Et alterum agnum facies ad veſperam: ſicut ſacrificiū matutinū et ſicut libamen eius facies ei: vt oblatio ſuſcipiatur cum beneplacito cozam domino: holocaustus iuge in generationibus veſtris in oſtio

Pūtiua chal'.

מִן
אַבָּל
תֹּר
עֲשָׂה
צִוָּה
בָּלָא
זְבַח
בָּכַר
חֲלַל שָׁאַר
חַמֵּד
עֲבַד כָּרֵב
דְּכָה דָּמָא רָבָה
קָדַשׁ יְהוָה
עֲבַד
קֹדֶשׁ עֲשָׂה
זְבַח
שָׁנָה תָּמִד
כְּבַל רֵעָה דּוּכ

Trāsla. Chal'.

אַרְעָא דְּכוּרְבְּנַיָּא הוּא ׃ וְדֵין תֹּרָא וְדֵיכָתָא דְּלֶחֶם מַשְׁכְּנָא חֲדָא וּתְרֵיתָא דְּלֶחֶם מַשְׁכְּנָא
סַלָּא דְּפַטִּירַיָּא דִּי קֳדָם יְיָ ׃ וְתַשְׁוֵי כּוֹלָא עַל יְדֵי אַהֲרֹן וְעַל יְדֵי בְּנוֹהִי וְתֵרִים יָתְהוֹן
אַרְמָא קֳדָם יְיָ ׃ וְתֵיסֵב יָת חָדָא מִדֵּיכָתָא וְתַסְרִיךְ לְמַדְכָּא עַל מַדְבְּחָא לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעֲוָא
קֳדָם יְיָ ׃ וְתֵיסֵב יָת תּוֹרָא מִדְּכַר קוּרְבְּנַיָּא הוּא יָת חָדָא מִדְּכַר קוּרְבְּנַיָּא וְיָת דְּכַר
יְיָ ׃ וְתִשְׁחוֹט יָת תּוֹרָא קֳדָם יְיָ ׃ וְתֵיסֵב יָת דְּמָא דְּתוֹרָא וְתֵיתֵן עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא
בְּאֶצְבְּעָךְ וְיָת כָּל דְּמָא תְּרִיק עַל יְסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא ׃ וְיָת כָּל תַּרְבָּא דִּמְכַסֵּי יָת כְּרֵישָׂא
וְיָת תַּרְתֵּין כְּלָיָתָא וְיָת תַּרְבָּא דְּעַלֵּיהוֹן וְיָת אַלְיָתָא דְּעַל כִּבְדָּא וְיָת תַּרְתֵּין כְּלָיָתָא
וְיָת תַּרְבְּהוֹן וְתַסְּקִנּוּן לְמַדְבְּחָא ׃ וְיָת בִּסְרָא דְּתוֹרָא וְיָת מְשָׁכֵהּ וְיָת אֲמַרְכְּלֵהּ וְיָת
כַּרְסֵהּ וְיָת פַּרְשֵׁהּ וְיָת מֵעוֹהִי וְיָת פַּרְסֵהּ ׃ וְתוֹלֵק יָת תּוֹרָא לְבָרָא לְמַשְׁרִיתָא לְאַתְרָא
דְּכִיתָא לְמִשְׁדֵּי יָת אֲפָרָא וְתוֹקֵד יָתֵיהּ עַל אֲפָרָא ׃ וְיָת בִּסְרָא וְיָת מְשָׁכֵהּ וְיָת אֲמַרְכְּלֵהּ
וְיָת כַּרְסֵהּ וְיָת פַּרְשֵׁהּ וְיָת מֵעוֹהִי וְיָת פַּרְסֵהּ ׃ וְתוֹקֵד יָת כָּל תּוֹרָא עַל מַדְבְּחָא
קֻרְבָּנָא הוּא קֳדָם יְיָ ׃ וְתֵיסֵב יָת דְּכַר קוּרְבְּנַיָּא הוּא וְתִסְמוֹךְ יָת יְדָךְ עַל רֵישֵׁהּ ׃ וְתִשְׁחוֹט
יָת דְּכַר קוּרְבְּנַיָּא הוּא וְתִסְבֵּי יָת דְּמֵהּ וְתִרְבֵּי עַל כָּל סִטְרֵי מַדְבְּחָא ׃ וְיָת דְּכַר תְּקַטַּע
לִפְתָחוֹהִי וְתִרְבֵּי יָת רֵישֵׁהּ וְיָת פִּרְיָסֵהּ ׃ וְתַסְדֵּר יָת דְּכַר לִפְתָחוֹהִי וְיָת מֵעוֹהִי וְיָת
כְּרֵעוֹהִי וְתִשְׁדֵּי עַל לִפְתָחוֹהִי וְעַל רֵישֵׁהּ ׃ וְתַסְדֵּר יָת כָּל דְּכַר עַל מַדְבְּחָא קֻרְבָּנָא
הוּא קֳדָם יְיָ ׃ וְתֵיסֵב יָת דְּכַר תִּנְיָנָא וְיִסְמְכוּן בְּנֵי אַהֲרֹן יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישֵׁהּ ׃ וְתִשְׁחוֹט
יָת דְּכַר וְתִסַּב יָת דְּמֵהּ וְתִתֵּן עַל תְּנוּכַת אֻדְנָא דִּימִינָא דְּבָנוֹהִי אַהֲרֹן וְעַל אַדְכֵּי יְדֵיהוֹן
דִּימִינָא וְעַל אַדְכֵּי רַגְלֵיהוֹן דִּימִינָא וְתִרְבֵּי יָת דְּמָא עַל כָּל סִטְרֵי מַדְבְּחָא ׃ וְתִסַּב יָת
דְּמָא דְּעַל מַדְבְּחָא וּמִן מְשַׁח רְבוּתָא וְתַרְשֵׁשׁ עַל אַהֲרֹן וְעַל לְבוּשׁוֹהִי וְעַל בְּנוֹהִי וְעַל
לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּהּ וְיִתְקַדַּשׁ הוּא וְלְבוּשׁוֹהִי וּבְנוֹהִי וְלְבוּשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּהּ ׃ וְתֵימַר
לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי כְּדֵין תִּתְעַבְּדוּן יָת קוּרְבְּנַיָּא קֳדָם יְיָ ׃ וְתִסַּב יָת כָּל אַלְיָתָא וְיָת כָּל
תַּרְבָּא דִּמְכַסֵּי יָת כְּרֵישָׂא וְיָת תַּרְתֵּין כְּלָיָתָא וְיָת תַּרְבָּא דְּעַלֵּיהוֹן וְיָת אַלְיָתָא דְּעַל
כִּבְדָּא וְיָת תַּרְתֵּין כְּלָיָתָא וְיָת תַּרְבְּהוֹן וְיָת שׁוֹקָא יְמִינָא אֲרֵי דְּכַר מִלֻּאֵי הוּא ׃ וְיָת
כִּכַּר חֲדָא וְיָת כִּכַּר לַחְמָא חֲדָא וְיָת רְקִיקָא חֲדָא מִסַּלָּא דְּפַטִּירַיָּא דִּי קֳדָם יְיָ ׃ וְתִתֵּן
כּוֹלָא עַל יְדֵי אַהֲרֹן וְעַל יְדֵי בְנוֹהִי וְתֵרִים יָתְהוֹן אַרְמָא קֳדָם יְיָ ׃ וְתֵיסֵב יָתְהוֹן מִן
יְדֵיהוֹן וְתַסְרִיךְ לְמַדְבְּחָא עַל קֻרְבָּנָא עַל תְּרֵין אַרְמָא לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ ׃
אִשְׁתָּא הִיא קֳדָם יְיָ ׃ וְתֵיסֵב יָת חֲדָא מִן כִּכַּר וְחַד מִן לַחְמָא חַד וְחַד מִן רְקִיקָא וְתִתֵּן
עַל שַׁפְיָא דְּתַרְבָּא וְעַל שׁוֹקָא יְמִינָא ׃ וְתַשְׁוֵי כּוֹלָא עַל יְדֵי אַהֲרֹן וְעַל יְדֵי בְנוֹהִי וְתֵרִים
יָתְהוֹן אַרְמָא קֳדָם יְיָ ׃ וְתִסַּב יָתְהוֹן מִן יְדֵיהוֹן וְתַסְרִיךְ עַל מַדְבְּחָא עַל קֻרְבָּנָא
אִשְׁתָּא הִיא קֳדָם יְיָ ׃ וְתֵיסֵב יָת חֲזֵה מִן דְּכַר מִלֻּאֵי דִּי לְאַהֲרֹן וְתֵרִים יָתֵיהּ אַרְמָא
קֳדָם יְיָ וְתְהֵי לָךְ לְמָנָה ׃ וְתַקְדֵּשׁ יָת חֲזֵה דְּתֵרִים וְיָת שׁוֹקָא דְּאִתְרָמֵת וְיָת דְּכַר
מִלֻּאֵי וְיָת דִּלְאַהֲרֹן וְיָת דִּלְבָנוֹהִי ׃ וְיְהֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי מִדֵּי לְעָלְמִין מִן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲרֵי אַפְרָשׁוּתָא הִוא וְאַפְרָשׁוּתָא יְהֵי מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנַּכְסֵי קוּדְשֵׁיהוֹן אַפְרָשׁוּתְהוֹן קֳדָם יְיָ ׃ וּלְבוּשׁוֹהִי קוּדְשָׁא דִּי לְאַהֲרֹן יְהוֹן
לְבָנוֹהִי בָּתְרוֹהִי דְּיִתְמְשְׁחוּן בְּהוֹן וְלְמִקְרְבָא בְהוֹן יָת קוּרְבָּנֵיהוֹן שִׁבְעָא יוֹמִין יִלְבַּשׁ
יָתְהוֹן כָּהֲנָא דְּיִתְרַב תְּחוֹתוֹהִי מִבְּנוֹהִי ׃ לְיַעוֹל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא לְשַׁמָּשָׁא בְּקוּדְשָׁא וְיָת דְּכַר
קוּרְבְּנַיָּא יִסַּב יָת בִּשְׂרֵיהּ בְּאַתַר קַדִּישׁ וְיִטְמוֹר אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת בִּסְרָא דְּכַר וְיָת

Interp. chal'.

quoniã aries oblationũ eſt. et tozã panis vnã: ⁊ pacentã panis oleati vnã: ⁊ laganũ vnũ de canistro azymorum positũ cõ in cõſpectu dñi: ponesq; oĩa sup manꝰ aaron et sup manus filioꝝ eius. et eleuabis oĩa eleuatione coꝝ dño. Et tolles ea de manibus coꝝ: ⁊ incendes in altari sup holocaustũ: vt ſuſcipiatur eius beneplacito cozam dño: oblatio eſt coꝝ dño. Sumesq; pectus de ariete oblationis aaron: ⁊ eleuabis eum eleuatione coꝝ dño: ⁊ erit tibi in portionẽ. Sanctificabisq; pectus eleuationis ⁊ armũ separationis: qđ eleuatũ eſt et separatũ de ariete oblationis aaron ⁊ filioꝝ eius. Erit q; aaron ⁊ filiꝰ eius in statutũ eternum a filiis israel: qz ſeparatio eſt: et ſeparatio erit a filiis israel de victimis ſanctificationũ ſuarum. Veſtimenta aūt ſancta que ſunt aaron: erunt filijs eius poſt eum: vt vngantur in eis: ⁊ offerãtur in eis oblationes coꝝ. Septẽ ꝺiebus induetur eis ſacerdos qui vngẽdus eſt pro eo de filijs eius. qui intrabit in tabernaculum fœderis vt miniſtret in ſanctuario. Arietem aūt oblationum tolles: ⁊ coques carnem eius in loco ſancto. et comedent aaron ⁊ filij eius carnem arietis

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xxx.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina	Trãsla.B.Hiero.
יָעַד	'אֹהֶל 'מוֹעֵד 'לִפְנֵי 'יְהוָה 'אֲשֶׁר			tabernacli testimonij coꝝ dño: in	tabernaculi testimonii coram domino:
יָעַד	'אִוָּעֵד לָכֶם 'שָׁמָּה 'לְדַבֵּר 'אֵלֶיךָ			τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔναντι κυρίου, ἵν	quo congnoscar tibi illic: et
	"שָׁם: וְנֹעַדְתִּי "שָׁמָּה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל			gl̃b̃ congnoscar tibi illic: et loq̃r tibi. τ ḥ	loq̃r tibi. τ ḥ
	'וְנִקְדַּשׁ 'בִּכְבֹדִי: 'וְקִדַּשְׁתִּי 'אֶת			ὁις γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖ, ὡσὶ λαλῆσαί σοι. καὶ τὰ	ciptã illic filijs israel: τ sctificabor i glo
	'אֹהֶל "מוֹעֵד 'וְאֶת 'הַמִּזְבֵּחַ 'וְאֶת			ξομαι ἐκεῖ τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν δό	ria mea. τ sctificabo tabnaculũ testimonij:
זֶבַח	"אַהֲרֹן 'וְאֶת 'בָּנָיו 'אֲקַדֵּשׁ 'לְכַהֵן לִי:			ξη μου. καὶ ἁγιάσω τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου,	
	'וְשָׁכַנְתִּי 'בְּתוֹךְ 'בְּנֵי 'יִשְׂרָאֵל 'וְהָיִיתִי			τ altare: τ aarõ: τ filios eiꝰ	
הָיָה	"לָהֶם "לֵאלֹהִים: 'וְיָדְעוּ 'כִּי 'אֲנִי			καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀαρών, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτ	
	'יְהוָה "אֱלֹהֵיהֶם 'אֲשֶׁר "הוֹצֵאתִי			sctificabo: vt sacerdotio fungãt mihi. τ vocabo:	
יָצָא	'אֹתָם 'מֵאֶרֶץ 'מִצְרַיִם 'לְשָׁכְנִי			τοῦ ἁγιάσω, ἱερατεύειν μοι. καὶ ἐπικληθήσομαι	
	'בְּתוֹכָם 'אֲנִי 'יְהוָה 'אֱלֹהֵיהֶם:			in filijs israel: τ ero eoꝝ deus: τ	
Cap.xxx.	'וְעָשִׂיתָ 'מִזְבֵּחַ 'מִקְטַר 'קְטֹרֶת 'עֲצֵי			ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ	
עָשָׂה קְטֹרֶת שׁוּט	'שִׁטִּים 'תַּעֲשֶׂה "אֹתוֹ: 'אַמָּה 'אָרְכּוֹ			cognoscẽt: ꝙ ego sum dñs dõ eoꝝ: ꝙ edu	
רַבַּע הָיָה אַמָּה	"וְאַמָּה "רָחְבּוֹ "רָבוּעַ "יִהְיֶה "וְאַמָּתַיִם			γνώσονται, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, ὁ ἐξά	
קוּם צָפָה	'קֹמָתוֹ "מִמֶּנּוּ "קַרְנֹתָיו: 'וְצִפִּיתָ			γαγών αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, ἐπικληθῆναι αὐ	
טָהֹר	"אֹתוֹ "זָהָב "טָהוֹר "אֶת "גַּגּוֹ "וְאֶת			τ deꝰ esse eoꝝ.	
סָבִיב	'קִירֹתָיו "סָבִיב "וְאֶת 'קַרְנֹתָיו			τοῖς, καὶ θεὸς ἔσται αὐτῶν. Ca.30.	
שָׁנָה	"וְעָשִׂיתָ "לּוֹ 'זֵר "זָהָב "סָבִיב: "וּשְׁתֵּי			ΚΑΙ facies altare thymiamatis: ex li	A
	'טַבְּעֹת "זָהָב "תַּעֲשֶׂה "לּוֹ "מִתַּחַת "לְזֵרוֹ			καὶ ποιήσεις θυσιαστήριον θυμιάματος, ἐκ ξύ	
	'עַל "שְׁתֵּי "צַלְעֹתָיו "תַּעֲשֶׂה "עַל "שְׁנֵי			gnis iputribilib̃ facies illud: cubiti lõgitudo:	
צֶדֶר בַּיִת	'צִדָּיו "וְהָיָה "לְבָתִּים "לַבַּדִּים			λων ἀσήπτων ποιήσεις αὐτό, πῆχυς ὁ μῆκος,	
עָשָׂה	"לְשֵׂאת "אֹתוֹ "בָּהֶמָּה: "וְעָשִׂיתָ "אֶת			τ cubiti latitudo: ἡ δρᾳγμὴ αὐτ crit: τ duoꝝ	
	'הַבַּדִּים "עֲצֵי "שִׁטִּים "וְצִפִּיתָ "אֹתָם			καὶ πῆχυς ὁ εὖρος, τετράγωνον ἔσαι, καὶ δύο	
נָתַן פָּנָה	"זָהָב: "וְנָתַתָּה "אֹתוֹ "לִפְנֵי "הַפָּרֹכֶת			cubitoꝝ altitudo. ex ipo erit comma eiꝰ.	
עֵדוּת	"אֲשֶׁר "עַל "אֲרֹן "הָעֵדֻת "לִפְנֵי "הַכַּפֹּרֶת			πήχεων ὁ ὕψος· ἐξ αὐτοῦ ἔσαι τὰ κέρατα αὐ	
יָעַד	"אֲשֶׁר "אִוָּעֵד "לְךָ "שָׁמָּה: "וְהִקְטִיר "עָלָיו "אַהֲרֹן			τ deaurabis illud auro puro	
קְטֹרֶת				τοῦ· καὶ καταχρυσώσεις αὐτὸ χρυσίῳ καθαρῷ	
	Pritiua chal.	Interp̃.chal.		craticulã eius: τ parietes eius circuitu:	
זְמַן אָמַר —	tabernaculi federis coram dño: vbi constituam verbum meum vobis: vt loquatur tibi tecum. Et constituã			τὴν ἐχαράν αὐτοῦ, καὶ τοὺς τοίχους αὐτ κύκλω,	
דַּבֵּר	verbum meum tibi filijs israel: τ sanctificabor in glo			τ comma eius. τ facies ei κτὶ	
יְהוָה	ria mea, sanctificaboꝝ tabernaculum federis τ altare. Aaron quoꝝ τ filios eius sanctificabo: vt minis			καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ· καὶ ποιήσεις αὐτῷ στε	
נָבָא אָמַר	trent coram me. Et habitare faciam maiestatẽ meam			φάνη χρυσῆν κύκλῳ, καὶ δύο δακτυλίους	
עָבַד עָסַק	in medio filiorum israel: τ ero eis in deum. Et scient			χρυσοῦς καθαροὺς ποιήσεις αὐτῷ ὑπὸ τὴν στεφά	
שׁוּט אֲמָה כַּפָּת	quia ego dñs deus eorum: qui eduxi eos de terra egy			νὴν κατὰ τὰς γωνίας αὐτοῦ, εἰς τὰ δύο πλάγια ποι	
רַבַּע הָיָה אַמָּה	pti: vt maneret maiestas mea inter illos: ego dom-			ήσεις ἐν δυσὶ πλευροῖς· καὶ ἔσονται φαλίδες	
חָפָה אַרְבַּע זָוִית	nus deus eorum. Ca.30.			vectibus: ad portãdũ illud in ipis. τ	
כָּסָה	ET facies altare ad adolenduz super illo incen			ταῖς σκυτάλαις, ὥστε αἴρειν αὐτὸ ἐν αὐταῖς. καὶ	
	sum aromatum: de lignis setim facies illud.			facies vectes ex lignis iputribilib̃. τ de	
	Lon gitudo eius erit vnius cubiti: τ latitudo eius vni			ποιήσεις σκυτάλας ἐξ ξύλων ἀσήπτων. καὶ κα	
	us cubiti: quadrangulũ erit: τ duos cubitos habebit			aurabis eos auro, τ ponẽs illud	
	in altitudine: ex ipso erunt cornua eius. Cooperiesꝝ			ταχρυσώσεις αὐτὸ χρυσίῳ. καὶ θήσεις αὐτὸ	
	illud auro mundissimo tectus eius τ parietes per cir			coram velo: exite in	
	cuitum τ cornua eius. Faciesꝝ ei circulum aureũ per			ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος, τοῦ ὄντος ἐπὶ	
	gyrum. et duos anulos aureos facies et sub circulo			arca testimonij. in ḡb̃ cognos	
	eius in duobus angulis eius et in duobus lateribus			τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου· ἐν οἷς γνωσθήσο	
	eius: eruntoꝝ loca vectibus: vt portetur in eis. Facꝫ			ται σοι ἐκεῖ· καὶ συμιάσει ἐπ' αὐτοῦ ἀαρὼν	
	ciesꝝ vectes de lignis setim: et cooperies eos auro.			Transla.Chal.	
נָתַן	ponesꝝ illud ante velũ qð est iuxta arcam testimonij				
זְמַן אָמַר עָסַק	coram propiciatorio qð est sup testamenti: vbi consti				
	tuam verbum meum tibi. Et adolebit super eo aaron				

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Exo.	La.xxx.	Pritiua heb.
incẽsum cõpositũ suauitur mane mane. qð cõm	fuatue fragrans. Mane			קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר	
θυμίαμα σύγθετον λεπτῶν τοπρῶ πρὸ· ὅταν ἐπι	quẽ cõponet lucernas			"תֹּהִיטִבּוֹ אֶת הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה:	"יָטַב נוּר
ponet lucernas: adolebit in eo: τ qð	incendet illud:			וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרֹת בֵּין	עָלָה
σκευάσῃ τοὺς λύχνους, θυμιάσει ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὅταν	& quando collocat eas			הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד	תָּמִיד
accẽdent qarõ lucernas fero: adolebit in eo	ad vesperum vret thymia			לִפְנֵי יְהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם: לֹא תַעֲלוּ	דּוֹר
ἐξάψῃ ἀφθῶν τοὺς λύχνους ὁ φῶς, θυμιάσει ἐπ' αὐτοῦ	ma perpiternum			עָלָיו קְטֹרֶת זָרָה וְעֹלָה וּמִנְחָה	
incẽsum assiduatis: semper coꝝ dño in	corã dño in gñationes			וְנֶסֶךְ לֹא תְסִכּוּ עָלָיו: וְכִפֶּר אַהֲרֹן	נָסַךְ
θυμίαμα ἐνδελεχισμοῦ, διαπαγὸς ἐναντι κυρίου εἰς	vestras. Non offeretis			עַל קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה מִדַּם	
gñatiões vras. τ nõ offeretis in eo incẽsum	sup eo thymiama com			חַטַּאת הַכִּפֻּרִים אַחַת בַּשָּׁנָה	כָּפַר
τὰς γενεὰς ὑμῶν. καὶ θυμίαμα ἕτερον, καρπωμα καὶ θυσίαν, καὶ σπονδὴν οὐ σπεῖ	positionis alterius nec			יְכַפֶּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם קֹדֶשׁ	דִּבֵּר
bitis in eo. τ ppitabit aarõ in eo	oblationẽ & victimam:			קָדָשִׁים הוּא לַיהוָה: וַיְדַבֵּר	דָּבַר
σετε ἐπ' αὐτοῦ· καὶ ἐξιλάσεται ἀαρὼν ἐπὶ τῶν κε	nec libabitis. Et depre			יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: כִּי תִשָּׂא	נָשָׂא
nibus eiꝰ semel in anno. a sanguine	cabitur aaró sup cor			אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם	
ρατων αὐτοῦ ἅπαξ τ ἐνιαυτοῦ. ἁπαξ τ αἵματος τ	nua eius semel p annũ			וְנָתְנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ לַיהוָה	
purgatiõis pctõ ppitiatiõis semel in	in sanguine qd obla			בִּפְקֹד אֹתָם וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף	
καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν του ἐξιλασμοῦ ἅπαξ τ	tum est pro peccato: &			בִּפְקֹד אֹתָם: זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֹבֵר	
anno purgabit illud in gñatiões vras: sctũ	plaçabit super eo ĩ ge			עַל הַפְּקֻדִים מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל	
ἐνιαυτ καθαριεῖ αὐτὸ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, ἅγιον τῶν	nerationibus vestris.			הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל	
sctorũ ἐ dño. τ locut est dñs ad moyseñ:	Sãctum sanctorũ erit			מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה: כֹּל	
ἁγίων ἐστὶ τῷ κυρίῳ. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν,	dño. Locutusq est			הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה	
dicẽs: cũ accipies cõputationẽ filioꝝ israel in	dominus ad moyseñ			וָמַעְלָה יִתֵּן תְּרוּמַת יְהוָה: הָעָשִׁיר	
λεγων, ἐὰν λάβῃς συλλογισμὸν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐν	dicens, Quando tule			לֹא יַרְבֶּה וְהַדַּל לֹא יַמְעִיט	
visitatione eoꝝ: τ dabũt vn̄ dſq̃ pciũ redẽptiõis	ris summam filiorũ is			מִמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל לָתֵת אֶת	
τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν, καὶ δώσουσιν ἕκαστος λύτρα τῆς	rael iuxta numerum eo			תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם:	
aie suæ dño: τ nõ erit in ipis pla	dabunt singuli preciũ			וְלָקַחְתָּ אֶת כֶּסֶף הַכִּפֻּרִים מֵאֵת	
φῆς αὐτ τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἔσαι ἐν αὐτοῖς πλῆ	pro animabus suis dño			בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל עֲבֹדַת	
gὴ in visitatiõe eoꝝ. τ hoc est qð da	& nõ erit plaga in eis			אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל	
σιςἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν. καὶ τοῦτό ἐςιν ὃ δώσου	cũ fuerit recẽsiti. Hoc				
būr dcẽs trãslerint ad visitatiõnẽ: di	ãt dabit ois qui tranlit				
σιν ὅσοι ἂν παρέλθωσιν ἐπὶ τὴν ἐπίσκε ψιν, γίνε	ad nomen: dimidiũ ſli				
midiũ didragmatis: qđ ẽ iusta didragma sancti.	chꝫ iuxta mensurã tẽpli.				
μισυ τ διδράγμου, ὅ ἐςι κατὰ τὸ δίδραγμον τὸ ἅγιον	Siclus viginti obolos				
Exod. 17. c. Numeri 3. 8. Esa. 45.d. viginti oboli didragma: at dimidiũ didrag	habet. Media pars ſicli offere				
ἐικοσι ὀβολοί· τὸ δίδραγμον, τὸ δ' ἥμισυ τοῦ δίδρα	tur domino. Qui habetur in numero a vigintiannis				
γματος oblatio dño. dies trãsiens ad	& supra: dabit preciũ.				
μου εἰσφορὰ κυρίῳ· πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπὶ τὴν	Dites nop addet				
visitationẽ a vigesimo ãno τ sup: dabũt	nec addet pauper				
ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, δώσουσι	ad medietatẽ sicli: & pau				
oblationẽ dño. dues nõ addet: τ	per nihil minuet.				
τὴν εἰσφορὰν τῷ κυρίῳ· ὁ πλουτῶν οὐ προσθήσει, καὶ	Susceptaq pecuniaq				
pauper nõ minuet a dimidio di	collata est a				
ὁ πενόμενος οὐκ ἐλαττώσει ἀπὸ τοῦ ἡμίσους ἕ δ	filiis israel: trades				
dragmatis in dãdo oblationẽ dño. ppi	vsus				
δράγμου ἐν τῷ δίδοναι τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ ἐξιλάσα	tabernaculi testimonii:				
tiart p aiabꝰ vrãs. τ accipies argẽtũ					
ἅπαρ περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· καὶ λήψ τὸ ἀργύριον τῆς					
oblatiõis a filijs israel: τ dabis il					
λισφορᾶς παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ δώσεις αὐ					
ipsi ad vsum tabernaculi testimonij. τ					
τὸ εἰς τὸ κάτεργον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ					
erit filijs israel					
ἔσαι τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ					
Transla.Chal.					
קְטֹרֶת בּוֹסְמִין צַח בַּר בְּאַתַּתָּא תַּעְבֵּד בּוֹרִיתָא קְטֹרֶת בּוֹסְמִין תִּדְרֵיךְ קֳדָם יְיָ בְּאַתַּתָּא תַּעְבְּדִנַּהּ בְּרַם מִנַּהּ תַּדְקִין וְתִתֵּן מִנַּהּ קֳדָם סָהֲדוּתָא בְּמַשְׁכְּנָא דְּזִמָּנָא דִּי אֶתְוַדַּע לָךְ תַּמָּן קֹדֶשׁ קָדְשִׁין תְּהֵי לְכוֹן כְּעִדָּנָא הָדֵין תַּעְבְּדוּן קְטֹרְתָּא לְכוֹן לָא תַּעְבְּדוּן כְּוָתַהּ לְמִשְׁחַל לְכוֹן קֳדָם יְיָ תְּהֵי לְכוֹן אֲרֵי כָּל דְּיַעְבֵּד כְּוָתַהּ לְמִסְרַח בַּהּ יִשְׁתֵּצֵי מֵעַמֵּהּ אֲרֵי יָת קֻרְבָּנַי חַלִּיל					

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ere. lxx. cũ interp. latina
	לִזְכָּרוֹן לִפְנֵי יְהוָה׃ לְכַפֵּר עַל			memoriale coram dño: vt propicietur pro	μνημόσυνον ἐναντι κυρίου ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν
	נַפְשֹׁתֵיכֶם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל			animabus vestris. Locutusq; est dñs ad	ψυχῶν ὑμῶν· καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέ
	מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְעָשִׂיתָ כִּיֹּר נְחֹשֶׁת			moysen dicẽs. Facies	γων, ποίησον λουτῆρα χαλκοῦν, καὶ βάσιν αὐτῷ
	וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ			labrũ eneum cũ basi sua ad lauan	ενεκα· ad lauãdũ. & ponces eũ inter
	בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ			dum: ponesq; illud inter tabernaculũ &	καλακην, ὥστε νίπτεσθαι· καὶ θήσεις ἐυγὸν ἀνὰ μέσον
	וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם׃ וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן			altare. Et missa aqua lauabũt in ea aaron	τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ θυσια
	וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת			& filii eius manus suas ac pedes: qñ ingredi	στηρίου· καὶ ἐκχεεῖς ἐις ἀυτὸν ὕδωρ· καὶ νίψεται ἀαρὼν
	רַגְלֵיהֶם׃ בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד			tur tabernaculũ testi	τ filij ei ex ea manꝰ suas τ
	יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ			monij: & quando accessuri sunt	καὶ οἱ υἱοὶ αὐτ ἐξ αὐτοῦ τας χεῖρας αὐτῶν καὶ τους
	בְּגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת			ad altare: vt offerant ĩ	πόδας αὐτῶν. ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν
	לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וְרָחֲצוּ			co thymiama dño ne forte moriantur.	testimonij lauabũt aq̃: τ nõ morien
	יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה			Legitimũ sempiternũ	τοῦ μαρτυρίου νίψονται ὕδατι, καὶ οὐ μὴ ἀποθά
	לָהֶם חָק עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם׃			erit ipsi & semini eius: locutusq; ẽ	tur. vel qñ accesserint ad alta
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃			dominus ad moysen	ρον λειτουργεῖν καὶ ἀναφέρειν τὰ ὁλοκαυτώματα
	וְאַתָּה קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מָר			dicẽs. Sume tibi aro	dño: lauabũt manꝰ τ pedes su
	דְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְקִנְמָן בֶּשֶׂם			mata prime myrrhe mundissime quingentos si	κυρίῳ, νίψονται τας χεῖρας καὶ τους πόδας αὐ
	חֲצִי מְחִצֹּתוֹ חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם			clos: & cinamomi odo	τῶν ὕδατι, ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν· καὶ ἔσαι αὐτοῖς
	וְקָנֶה בֹּשֶׂם חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם׃			riferi dimidium. i. ducẽtos quinquaginta	legitimũ sẽpiternũ ei τ ghnatorbꝰ ei post
	וְקִדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ			siclos: & calami aromatici ducẽtos quin	νόμιμον αἰώνιον αὐτῷ καὶ ταῖς γενεαῖς αὐτ μετ' αὐ
	וְשֶׁמֶן זֵית הִין׃ וְעָשִׂיתָ אֹתוֹ שֶׁמֶן			quaginta siclos: & cassie aũt quingẽtos si	εῖ. τ locutꝰ ἐ dñs ad moysen: dicẽs: τ tu
	מִשְׁחַת קֹדֶשׁ רֹקַח מִרְקַחַת			clos in pondere & lactua	τον. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, καὶ σὺ
	מַעֲשֵׂה רֹקֵחַ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ			rij: & oleũ de oliuetis mẽ	cape aromata flosq; myrrhe electe ἀρχὰς
	יִהְיֶה׃ וּמָשַׁחְתָּ בּוֹ אֶת אֹהֶל			surã hin. & facies ex eo vnc	λαβε ἡδύσματα τὸ ἄνθος σμύρνης ἐκλεκτὸς πεντα
	מוֹעֵד וְאֶת אֲרוֹן הָעֵדֻת׃ וְאֶת			tionis & oleũ sanctũ vn	tos siclos: τ cinamomi odoriferi dimi
	הַשֻּׁלְחָן וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְאֶת			guẽtũ compositum ope	diũ huius ducẽtos τ ἡμίσεος κοσίους σίκλους, καὶ καλάμου ἐυώδους διακοσίους
	הַמְּנֹרָה וְאֶת כֵּלֶיהָ וְאֶת מִזְבַּח			& vnges ex eo tabernaculum	σεν τούτου διακοσίους καὶ πεντήκοντα σίκλους, καὶ
	הַקְּטֹרֶת׃ וְאֶת מִזְבַּח			testimonij & arcã testa	calami odoriferi ducẽtos ḣnḡita: τ ca
				menti: cum vasis	καλάμου ἐυώδους διακοσίους πεντήκοντα, καὶ ἐ
				suis: candelabrum & vtensi	sic ḣngẽtos siclos sactuarij: τ ole
				lia eius: altaria	ρους πεντακοσίους σίκλους τοῦ ἁγίου, καὶ ἔλαι
				thymiamatis & holo	ον ἐξ ἐλαιῶν ἑνὸ. καὶ ποιήσεις ἀυγὸ ἔλαιον χρίσμα
				causti:	μα ἅγιον ἔσαι· καὶ χρίσεις ἐξ ἀυτοῦ τὴν σκηνὴν
					testimonij: τ arcã testimonij:
					τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου,
					τ οἰα vasa eius: τ lucernã: τ
					καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν, καὶ
					vasa eius: τ altare thymiama
					τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμίαμα
					tis: τ altare holocausti:
					τος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων,

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ere. lxx. cũ interp. latina
	וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְאֶת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ׃			& omnia vasa eius: et mẽsam: et	καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ
	וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם וְהָיוּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים			omnia vasa eius: et pelium: τ	οἰα vasa eius: et pelium: τ
	כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃ וְאֶת אַהֲרֹן			& erunt sancta sctorũ.	πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ γὰν λουτῆρα, καὶ τὴν
	וְאֶת בָּנָיו תִּמְשֹׁחַ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם			Qui tetigerit ea: sanctificabitur. Aaron	basin eí. τ sctificabis ea. et erũt sca
	לְכַהֵן לִי׃ וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			& filios eius vnges: sanctificabisq; eos	βάσιν αὐτοῦ· καὶ ἁγιάσεις αὐτά· καὶ ἔσαι ἅγια
	תְּדַבֵּר לֵאמֹר שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ			vt sacerdotio fungãtur mihi. Filiis quoq; isra	sctorꝫ. ois tangens illa: sctificabit.
	יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם׃ עַל בְּשַׂר			el dices. Hoc oleũ vnctionis sanctum erit mihi	τῶν ἁγίων. πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐτῶν, ἁγιασθήσεται·
	אָדָם לֹא יִסָּךְ וּבְמַתְכֻּנְתּוֹ לֹא			in generationes vestras. Caro hois nõ vngetur ex eo	et aaron et filios eius vnges: et sctifi
	תַעֲשׂוּ כָּמֹהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ			& iuxta cõpositionẽ eius non facietis aliud:	cabis eos vt sacerdotio fũgant mihi. et filijs isra
	יִהְיֶה לָכֶם׃ אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן כָּמֹהוּ			quia sanctificatũ est & sactum erit vobis. Homo	σεις αὐτους ἱερατεύειν μοι· καὶ τοῖς υἱοις ἰσρα
	וַאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זָר וְנִכְרְתָה			quicunq; tale cõpositũ fecerit: & dederit ex eo	el loqueris: dicens oleũ vngnẽtũ vnctiõis
	מֵעַמֶּיהָ׃ פ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה			alieno: extermiabitur de populo suo. Dixitq;	μὶ λαλήσεις, λέγων, ἔλαιον ἁγίασμα χρίσεως
	קַח לְךָ סַמִּים נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה			dñs ad moysen. Sume tibi aromata: stacten	sctũ erit hoc vobis in gñatiões vras. in
	סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה׃			& onychã: galbanũ boni odoris: & thus lucidissimũ:	ἅγιον ἔσαι τοῦτο ὑμῖν εἰς τας γενεας ὑμῶν. ἐπὶ
	וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֹקַח מַעֲשֵׂה			eq̃ lis ponderis erunt oia. faciesq; thymiama	carné hois nõ vngeꝫ. et iuxta cõpo
	רוֹקֵחַ מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ׃ וְשָׁחַקְתָּ			vngnẽtarij: mirrã pur & sctũ.	sitionẽ hãc nõ facietis vobis ipsis. cõdẽ modo
	מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי			et diligẽter & purum & sctificatiõe dignissimũ.	θεσιν τοιαύτην οὐ ποιήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς ὡσαύτως
	הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד			Cunq; in tenuissimum puluerẽ vniuersa contu	sctũ est τ sctificatio. erit vobis. ὃς ἂν ποιήσῃ ὡσαύ
	לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם׃			deris: pones ex eo corã tabernaculo testimonij:	τως ἐστὶ τ sctificatio. erit vobis. ὃς ἂν ποιήσῃ ὡσαύ
	וְהַקְטֹרֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמַתְכֻּנְתָּהּ			vbi loco appebo tibi	do: et ḣ dederit ex eo alienigene: exterm
	לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לְךָ			Setũ sanctorum erit vobis thymiama.	nabit ex ppło suo. et dixit dñs ad
	לַיהוָה׃ אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כָּמוֹהָ			Talem compositionẽ non facietis in vsus vestros:	θησέα ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· καὶ εἶπε κύριος πρὸς
	לְהָרִיחַ בָּהּ וְנִכְרַת מֵעַמָּיו׃			quia sanctum est & sactum erit vobis. Homo	μωυσῆν, λάβε σεαυτῷ ἡδύσματα, σακτήν, ὄυ
				quicunq; fecerit simile vt odore	χε· et galbanũ boni odoris: et thus lucidissimũ: e
				illius pfruatur: peribit	qlis ponderis erũt. et facies thymiama aromatĩ aro
				de populis suis. Ca. xxxi.	matizãs opere aromatarij mixtũ mũdissimũ in sancti
				Locutusq; est dñs cum moyse: dicẽs. Ecce	ficationẽ. τ pones ex eo τ cõmunice: τ pones ex eo
				vocaui ex nomie beseleel filiũ	corã testimonio in tabernaculo federis: vbi cõstituã
					verbum meũ tibi. Sanctũ sanctoꝝ erit vobis: τ thy
					miama aromatĩ qõ facies: non facietis vobis simile
					et: sanctũ erit tibi corã dño. Quicunq; fecerit tale ad
					odorandũ in eo: exterminabit de pplo suo. Ca. xxxi.
					Locutusq; est dñs cum moyse: dicẽs. Ecce q̃ vo
					caui ex nomine beseleel filiũ

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ere. lxx. cũ interp. latina
	וַיְמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה			& implebo eum spu dei sapiẽtie:	καὶ ἐνεπλήσθη αὐτὸν πνεύματος θεοῦ σοφίας
	בִּתְבוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה׃			& intellectus: & scientie: & omni	καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης καὶ παντὸς
	לַחְשֹׁב מַחֲשָׁבֹת לַעֲשׂוֹת בַּזָּהָב			operi: ad excogitandũ opera: vt	ἔργου· τοῦ ἐπινοῆσαι ἔργα· τοῦ ποιῆσαι
	וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת׃ וּבַחֲרֶשֶׁת אֶבֶן			faciat in auro & argẽto & ere:	ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν ἀργυρίῳ καὶ ἐν χαλκῷ·
	לְמַלֻּאת וּבַחֲרֶשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל			& in sculpturis lapidũ ad	καὶ ἐν λιθοξοϊᾳ λίθων εἰς ἐμβολὰς καὶ ἐν
	מְלָאכָה׃ וְהִנֵּה נָתַתִּי אִתּוֹ אֶת אָהֳלִיאָב			cõpingendũ: & in sculpturis	τεκτονικῇ ξύλου ποιῆσαι πᾶν
	בֶּן אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה דָן וּבְלֵב כָּל			ligni: ad faciendũ omne	ἔργον ἐπιστήμονα· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα
	חֲכַם לֵב נָתַתִּי חָכְמָה וְעָשׂוּ אֵת כָּל			opus sapiẽs. Et ecce ego dedi	μετ' αὐτοῦ τὸν Ελιαβ υἱὸν Αχισαμαχ ἐκ φυλῆς
	אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ׃ אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת			cũ illo Eliab filiũ Achisamach	Δαν καὶ ἐν καρδίᾳ πάσῃ σοφῷ δέδωκα σοφίαν
	הָאָרֹן לָעֵדֻת וְאֶת הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עָלָיו			de tribu Dan: & in corde	καὶ ποιήσουσιν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην σοι·
	וְאֶת כָּל כְּלֵי הָאֹהֶל׃ וְאֶת הַשֻּׁלְחָן			omnis sapiẽtis dedi sapiẽtiã:	τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ
	וְאֶת כֵּלָיו וְאֶת הַמְּנֹרָה הַטְהֹרָה			& faciẽt omnia quecunq;	μαρτυρίου καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπ' αὐτῆς καὶ
	וְאֶת כָּל כֵּלֶיהָ וְאֶת מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת׃			mãdaui tibi: tabernaculũ	πάντα τὰ σκεύη τῆς σκηνῆς καὶ τὴν τράπεζαν
	וְאֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל כֵּלָיו			federis & arcã testamẽti	καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς καὶ τὴν λυχνίαν τὴν
	וְאֶת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ׃ וְאֶת בִּגְדֵי			& propiciatoriũ quod	καθαρὰν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς καὶ
	הַשְּׂרָד וְאֶת בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן			super eũ: & oia vasa	τὸν βωμὸν τῆς ὁλοκαυτώσεως καὶ πάντα
	הַכֹּהֵן וְאֶת בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן לִי׃			tabernaculi: & mensam:	τὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ τὸν λουτῆρα καὶ τὴν
	וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת			& candelabrum cũ vasis	βάσιν αὐτοῦ· καὶ τὰ λειτουργικὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	הַסַּמִּים לַקֹּדֶשׁ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ			suis: & altare thymiamatis:	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	יַעֲשׂוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃			& altare holocausti cũ	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אַךְ אֶת שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמֹרוּ כִּי אוֹת הִוא			oib; vasis suis: & labrũ	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם לָדַעַת כִּי			cũ basi sua: in ministerio	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אֲנִי יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם׃ וְשָׁמַרְתֶּם אֶת			sctuarij: & vestes sctas	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִוא לָכֶם מְחַלְלֶיהָ			aaron sacerdotis: & vestes	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	מוֹת יוּמָת כִּי כָל הָעֹשֶׂה בָהּ מְלָאכָה			filiorũ eius: vt sacerdotio	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמֶּיהָ׃			fungãtur mihi: & in die	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	שֵׁשֶׁת יָמִים יֵעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם			sabbatorũ: & oleũ vnctionis	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן קֹדֶשׁ לַיהוָה			& incẽsi aromatĩ: &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	כָּל הָעֹשֶׂה מְלָאכָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת			tabernaculũ federis &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	מוֹת יוּמָת׃ וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל			arcã testamẽti &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת			propiciatoriũ quod	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם׃ בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי			super eũ: & oia vasa	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	יִשְׂרָאֵל אוֹת הִוא לְעֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים			tabernaculi: & mensam:	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ			& candelabrum cũ vasis	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ׃			suis: & altare thymiamatis:	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ			& altare holocausti cũ	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	בְּהַר סִינָי שְׁנֵי לֻחֹת הָעֵדֻת לֻחֹת			oib; vasis suis: & labrũ	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אֲבָנִים כְּתֻבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים׃			cũ basi sua: in ministerio	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת			sctuarij: & vestes sctas	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	מִן הָהָר וַיִּקָּהֵל הָעָם עַל אַהֲרֹן			aaron sacerdotis: & vestes	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים			filiorũ eius: vt sacerdotio	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ			fungãtur mihi: & in die	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ			sabbatorũ: & oleũ vnctionis	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	מֶה הָיָה לוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַהֲרֹן			& incẽsi aromatĩ: &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	פָּרְקוּ נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי			tabernaculũ federis &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	נְשֵׁיכֶם בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהָבִיאוּ			arcã testamẽti &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אֵלָי׃ וַיִּתְפָּרְקוּ כָל הָעָם אֶת נִזְמֵי			propiciatoriũ quod	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל			super eũ: & oia vasa	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אַהֲרֹן׃ וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיָּצַר אֹתוֹ			tabernaculi: & mensam:	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	בַּחֶרֶט וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מַסֵּכָה			& candelabrum cũ vasis	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר			suis: & altare thymiamatis:	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיַּרְא אַהֲרֹן			& altare holocausti cũ	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו וַיִּקְרָא אַהֲרֹן			oib; vasis suis: & labrũ	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וַיֹּאמַר חַג לַיהוָה מָחָר׃ וַיַּשְׁכִּימוּ			cũ basi sua: in ministerio	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	מִמָּחֳרָת וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת וַיַּגִּשׁוּ			sctuarij: & vestes sctas	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	שְׁלָמִים וַיֵּשֶׁב הָעָם לֶאֱכוֹל וְשָׁתוֹ			aaron sacerdotis: & vestes	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וַיָּקוּמוּ לְצַחֵק׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל			filiorũ eius: vt sacerdotio	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	מֹשֶׁה לֵךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ אֲשֶׁר			fungãtur mihi: & in die	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ סָרוּ מַהֵר			sabbatorũ: & oleũ vnctionis	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִם עָשׂוּ לָהֶם			& incẽsi aromatĩ: &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	עֵגֶל מַסֵּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וַיִּזְבְּחוּ			tabernaculũ federis &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל			arcã testamẽti &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר			propiciatoriũ quod	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה רָאִיתִי אֶת הָעָם הַזֶּה			super eũ: & oia vasa	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וְהִנֵּה עַם קְשֵׁה עֹרֶף הוּא׃ וְעַתָּה			tabernaculi: & mensam:	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	הֶרֶף מִמֶּנִּי וְיִחַר אַפִּי בָהֶם וַאֲכַלֵּם			& candelabrum cũ vasis	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל׃ וַיְחַל מֹשֶׁה			suis: & altare thymiamatis:	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָּה			& altare holocausti cũ	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	יְהוָה יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ			oib; vasis suis: & labrũ	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה׃			cũ basi sua: in ministerio	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה			sctuarij: & vestes sctas	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם			aaron sacerdotis: & vestes	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ			filiorũ eius: vt sacerdotio	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ׃ זְכֹר לְאַבְרָהָם			fungãtur mihi: & in die	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ			sabbatorũ: & oleũ vnctionis	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת			& incẽsi aromatĩ: &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל הָאָרֶץ			tabernaculũ federis &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם			arcã testamẽti &	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ וַיִּנָּחֶם יְהוָה עַל הָרָעָה			propiciatoriũ quod	τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου καὶ
	אֲשֶׁר דִּבֶּ

Pritiua heb.	Tex. Heb. Exo. Ca. xxxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.
יְהוּדָה	׳אוּרִי ״בֶן ״חוּר ׳לְמַטֵּה ׳יְהוּדָה׃	huri[m] filii[m] hur de tribu	vri filij hur: tribus iuda: et impleui eum
אֱלֹהִים	׳וָאֲמַלֵּא ׳אֹתוֹ ׳רוּחַ ׳אֱלֹהִים ״בְּחָכְמָה	iuda: et impleui[t] eum spiritu	πνεύματι θεῖον σοφίᾳ καὶ συνέσει καὶ ἐπιστήμης
מְלָאכָה	׳וּבִתְבוּנָה ׳וּבְדַעַת ׳וּבְכָל ׳מְלָאכָה׃	dei: sapientia & intelligentia & scia i	in omni opere excogitãdũ: et fabricandũ ad
לַחְשֹׁב	׳לַחְשֹׁב ׳מַחֲשָׁבֹת ׳לַעֲשׂוֹת ׳בַּזָּהָב	omni opere excogitãdũ: quicqd	ἐν παντὶ ἔργῳ διανοεῖσθαι, καὶ ἀρχιτεκτονεῖν ἐργ
עֲשׂוֹת	׳וְבַכֶּסֶף ׳וּבַנְּחֹשֶׁת׃ ׳וּבַחֲרֹשֶׁת׃ ׳אֶבֶן	fabrefieri potest ex auro & argẽto & ere mar	operandũ auri: & argenti: et es
לְמַלֹּאת	׳לְמַלֹּאת ׳וּבַחֲרֹשֶׁת ״עֵץ ׳לַעֲשׂוֹת	more & gemmis & diuersitate lignorũ:	γαλεῦσαι τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸν χαλ
מְלָאכָה	׳כָּל־׳מְלָאכָה׃ ׳וְאֲנִי ׳הִנֵּה ׳נָתַתִּי ׳אִתּוֹ	dediq[s]ei socium &	κὸν, καὶ τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκ
אָהֳלִיאָב	׳אֶת־׳אָהֳלִיאָב ׳בֶּן ׳אֲחִיסָמָךְ ׳לְמַטֵּה	ooliab filium achisa	cινον τὸ νηθὸν, καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην, καὶ
דָּן	׳דָּן ׳וּבְלֵב ׳כָּל־׳חַכַם־׳לֵב ׳נָתַתִּי ׳חָכְמָה	mech de tribu dan. Et in corde	ad lapidaria opa: & ad fabrilia in
וְעָשׂוּ	׳וְעָשׂוּ ׳אֵת ׳כָּל ״אֲשֶׁר ״צִוִּיתִךָ׃ ׳אֶת	ois ruditi posui sapientiã:	εἰς τὰ λιθουργικὰ ἔργα, καὶ εἰς τὰ τεκτονικὰ τῶν ἐμ
אֹהֶל	׳אֹהֶל־׳מוֹעֵד ׳וְאֶת־׳הָאָרֹן ׳לָעֵדֻת ״וְאֶת ׳עָוֹד	vt faciant cuncta que	sabbata facere ipsa in ghatiõibus ſu
הַכַּפֹּרֶת	׳הַכַּפֹּרֶת ׳אֲשֶׁר ׳עָלָיו ׳וְאֶת ׳כָּל־׳כְּלֵי ׳כָּלָה	precepi tibi: tabernaculũ federis &	τὰ σάββατα ποιεῖν αὐτὰ εἰς τὰς γενεὰς αὐ
הָאֹהֶל	׳הָאֹהֶל׃ ׳וְאֶת ׳הַשֻּׁלְחָן ׳וְאֶת ׳כֵּלָיו	arcam testimonii &	as. testamẽti eterni in me et filijs ſtra
הַמְּנֹרָה	׳וְאֶת־׳הַמְּנֹרָה ׳הַטְּהֹרָה ״וְאֶת ״כָּל ׳נֵר	ppitiatorio ſup	τῶν. διαθήκη αἰώνιος ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς ἰσρ
כֵּלֶיהָ	׳כֵּלֶיהָ ׳וְאֶת־׳מִזְבַּח ׳הַקְּטֹרֶת׃ ״וְאֶת ׳כִּיֹּר	eam est: & cuncta vasa	el: signũ est sẽpiternũ. qm in sex die
מִזְבַּח	׳מִזְבַּח ׳הָעֹלָה ׳וְאֶת ׳כָּל־׳כֵּלָיו ״וְאֶת ׳הַכִּיֹּר	tabernaculi mẽsamq;	ραηλ, σημεῖόν ἐστιν αἰώνιον. ὅτι ἐν ἓξ ἡμέραις
וְאֶת	׳וְאֶת־׳כֵּנוֹ ׳וְאֶת־׳בִּגְדֵי ׳הַשָּׂרָד	& vasa eius: candelabrũ	fecit dñs et celũ et terrã: et
בִּגְדֵי	׳וְאֶת־׳בִּגְדֵי ׳הַקֹּדֶשׁ ׳לְאַהֲרֹן ״הַכֹּהֵן	purissimum cum	ἐποίησε κύριος τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ
וְאֶת	׳וְאֶת־׳בִּגְדֵי ׳בָנָיו ׳לְכַהֵן׃ ׳וְאֶת ׳שֶׁמֶן	vasis suis: & altare thy	die septima cessauit et requieuit.
הַמִּשְׁחָה	׳הַמִּשְׁחָה ״וְאֶת ׳קְטֹרֶת ׳הַסַּמִּים	miamatis & holocausti & oia vasa	τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐτελείωσεν ὁ θεὸς τὰ ἔργα αὐτοῦ
לְקֹדֶשׁ	׳לְקֹדֶשׁ ׳כְּכֹל ׳אֲשֶׁר ׳צִוִּיתֻךָ ׳יַעֲשׂוּ׃	corũ: labium cum basi sua:	ἃ ἐποίησε, καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
וַיֹּאמֶר	׳וַיֹּאמֶר ׳יְהוָה ׳אֶל ״מֹשֶׁה ׳לֵאמֹר׃	vestes sanctas in mini	et dedit moysi qũ cessauit loqui
אַךְ	׳אַךְ ׳אֶת־׳שַׁבְּתֹתַי ׳תִּשְׁמֹרוּ ״כִּי ׳אוֹת	sterio aaron fac erdoti	cῶ σε καὶ ἔδωκε μωυσῆ κύπελα κατέπαυσε λαλῶν
הוּא	׳הוּא ׳בֵּינִי ׳וּבֵינֵיכֶם ׳לְדֹרֹתֵיכֶם	& filiis eius: vt fungã	cι in mõte sina duas tabulas
לָדַעַת	׳לָדַעַת ׳כִּי ׳אֲנִי ׳יְהוָה ׳מְקַדִּשְׁכֶם׃	tur officio suo in sacris:	αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ σινᾶ τὰς δύο πλάκας
וּשְׁמַרְתֶּם	׳וּשְׁמַרְתֶּם ׳אֶת־׳הַשַּׁבָּת ׳כִּי ״קֹדֶשׁ ׳הוּא	oleũ vnctionis & thy	testamẽti: tabulas lapideas scriptas
		miamata aromatum &	τοῦ μαρτυρίου, πλάκας λιθίνας γεγραμμένας
		in sanctuario. Omnia	digito dei.
		q̃ precepi tibi facient.	τῷ δακτύλῳ τοῦ θεοῦ. Ca. 32.
		Et locutus est dñs ad	
		moysen dicens.	
		Loquere filiis israel &	
		dices ad eos. Videte vt	
		sabbatum meum custo	
		diatis: quia signum	
		est inter me & vos in	
		generationibus vestris:	
		vt sciatis quia ego dom	
		inus: qui sanctifico vos.	
		Custodite sabbatum.	
		Sanctum est enim	

Pritiua heb.	Tex. Heb. Exo. Ca. xxxii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.
חָלַל	׳לָכֶם ׳מְחַלְלֶיהָ ׳מוֹת ׳יוּמָת ׳כִּי ׳כָל	vobis. q̃ polluerit illud:	vobis. Qui polluerit illud: morte morietur. οἱς
לְאוֹת	׳הָעֹשֶׂה ׳בָהּ ׳מְלָאכָה ׳וְנִכְרְתָה ׳הַנֶּפֶשׁ	morte morietur. ois	ὑμῖν δὲ βεβηλῶν ἀποθανάτῳ θανατωθήσεται. πᾶς
יוֹם	׳הַהוּא ׳מִקֶּרֶב ׳עַמֶּיהָ׃ ׳שֵׁשֶׁת ׳יָמִים	qui facit in eis opus: peribit ani	ὅστις ποιήσει ἐν αὐτῷ ἔργον, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυ
יֵעָשֶׂה	׳יֵעָשֶׂה ׳מְלָאכָה ׳וּבַיּוֹם ׳הַשְּׁבִיעִי	ma illa de medio populi sui. Sex diebus	χὴ ἐκείνη ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῆς. ἓξ ἡμέ
D שַׁבַּת	׳שַׁבַּת ״שַׁבָּתוֹן ״קֹדֶשׁ ׳לַיהוָה ׳כָּל	facies opa: at die septima	ρας ποιήσεις ἔργα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
מוֹת	׳הָעֹשֶׂה ׳מְלָאכָה ׳בַּיּוֹם ׳הַשַּׁבָּת ״מוֹת	fabbata requies sancta dño. ois	σάββατα ἀνάπαυσις ἁγία τῷ κυρίῳ. πᾶς
יוּמָת	׳יוּמָת׃ ׳וְשָׁמְרוּ ׳בְּנֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳אֶת	qui facit op die sabbatoꝝ:	ὅστις ποιήσει ἔργον τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,
הַשַּׁבָּת	׳הַשַּׁבָּת ׳לַעֲשׂוֹת ׳אֶת ׳הַשַּׁבָּת	morietur. et custodient filij israel	θανατωθήσεται. καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
לְדֹרֹתָם	׳לְדֹרֹתָם ׳בְּרִית ׳עוֹלָם׃ ׳בֵּינִי ׳וּבֵין	sabbata facere ipsa in ghatiõibus ſu	τὰ σάββατα ποιεῖν αὐτὰ εἰς τὰς γενεὰς αὐ
בְּנֵי	״בְּנֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳אוֹת ׳הוּא ׳לְעֹלָם ׳כִּי	as. testamẽti eterni in me et filijs ſtra	as. testamẽti eterni in me et filijs ſtra
שֵׁשֶׁת	׳שֵׁשֶׁת ׳יָמִים ״עָשָׂה ׳יְהוָה ׳אֶת ״׳׳	tῶν. διαθήκη αἰώνιος ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς ἰσ	tῶν. διαθήκη αἰώνιος ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς ἰσ
Heb. 5.6 הַשָּׁמַיִם	׳הַשָּׁמַיִם ׳וְאֶת־׳הָאָרֶץ ׳וּבַיּוֹם ׳הַשְּׁבִיעִי	el: signũ est sẽpiternũ. qm in sex die	el: signũ est sẽpiternũ. qm in sex die
שָׁבַת	׳שָׁבַת ׳וַיִּנָּפַשׁ׃ ׳וַיִּתֵּן ׳אֶל ׳מֹשֶׁה	ραηλ, σημεῖόν ἐστιν αἰώνιον. ὅτι ἐν ἓξ ἡμέραις	ραηλ, σημεῖόν ἐστιν αἰώνιον. ὅτι ἐν ἓξ ἡμέραις
כְּכַלֹּתוֹ	׳כְּכַלֹּתוֹ ׳לְדַבֵּר ״אִתּוֹ ׳בְּהַר ׳סִינָי ׳שְׁנֵי	fecit dñs et celũ et terrã: et	ἐποίησε κύριος τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ
לֻחֹת	׳לֻחֹת ׳הָעֵדֻת ׳לֻחֹת ׳אֶבֶן ״כְּתֻבִים	die septima cessauit et requieuit.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐτελείωσεν ὁ θεὸς τὰ ἔργα αὐτοῦ
Ex. 24.12 Infra. 32.d. בְּאֶצְבַּע	׳בְּאֶצְבַּע ׳אֱלֹהִים׃ ׳וַיַּרְא ׳הָעָם ׳כִּי	et dedit moysi qũ cessauit loqui	ἃ ἐποίησε, καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
Cap. xxxii. בֹּשֵׁשׁ	׳בֹּשֵׁשׁ ׳מֹשֶׁה ׳לָרֶדֶת ׳מִן ׳הָהָר	cῶ σε καὶ ἔδωκε μωυσῆ κύπελα κατέπαυσε λαλῶν	cῶ σε καὶ ἔδωκε μωυσῆ κύπελα κατέπαυσε λαλῶν
וַיִּקָּהֵל	׳וַיִּקָּהֵל ׳הָעָם ׳עַל ״אַהֲרֹן ׳וַיֹּאמְרוּ	cι in mõte sina duas tabulas	cι in mõte sina duas tabulas
אֱלֹהִים	׳אֱלֹהִים ׳קוּם ׳עֲשֵׂה ׳לָנוּ ׳אֱלֹהִים ׳אֲשֶׁר	testimonij tabulas la	αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ σινᾶ τὰς δύο πλάκας
יֹצִיאוּ	׳לְפָנֵינוּ ׳כִּי־׳זֶה ׳מֹשֶׁה ׳הָאִישׁ	pideas scriptas digito dei.	τοῦ μαρτυρίου, πλάκας λιθίνας γεγραμμένας
הֶעֱלָנוּ	׳אֲשֶׁר ׳הֶעֱלָנוּ ׳מֵאֶרֶץ ׳מִצְרַיִם ׳לֹא	Ca. xxxii.	τῷ δακτύλῳ τοῦ θεοῦ.
יָדַעְנוּ	׳יָדַעְנוּ ׳מֶה ׳הָיָה ׳לוֹ׃ ״וַיֹּאמֶר ״אֲלֵהֶם		Ca. 32.
אַהֲרֹן	׳אַהֲרֹן ׳פָּרְקוּ ׳נִזְמֵי ׳הַזָּהָב ׳אֲשֶׁר ׳בְּאָזְנֵי		
נְשֵׁיכֶם	׳נְשֵׁיכֶם ׳בְּנֵיכֶם ׳וּבְנֹתֵיכֶם ״וְהָבִיאוּ		
אֵלַי	׳אֵלַי׃ ׳וַיִּתְפָּרְקוּ ׳כָּל־׳הָעָם ׳אֶת ׳נִזְמֵי		
הַזָּהָב	׳הַזָּהָב ׳אֲשֶׁר ׳בְּאָזְנֵיהֶם ׳וַיָּבִיאוּ		
אֶל ״אַהֲרֹן׃ ׳וַיִּקַּח ׳מִיָּדָם ׳וַיָּצַר			

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שָׁלֵם	huri filij hur de tribu iuda. et impleui eũs spũ a facie	אוּרִי בַּר חוּר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה׃ וְאַשְׁלֵמִית עִמֵּיהּ רוּחָא מִן קֳדָם יְיָ פַּתְכָּתָא וּפִכְלְתָנוּ
יְדַע	dei in sapientia in intellectu et in scientia & in omni	וְכַסְבָא וּבְכָל עִיבְדָּא׃ לְאַלָּפָא אוּמָנִין לְמֶעְבַּד בְּדַהֲבָא וּכְסַפָּא וּבְנְחָשָׁא׃ וּבְאוּמָנוּת
שָׁלֵם	opere: ad docendũ artifices: vt faciant in auro & ar	אֶבֶן טָבָא לְאַשְׁלָמָא וּנְגָרוּת עֵצָא לְמֶעְבַּד בְּכָל עִיבְדְּתָא׃ וְאַנָּא הָא יְהַבִית עִמֵּיהּ יָת
שָׁכַן	gento & in ere: & in arte lapidis precioſi ad implendũ	אָהֳלִיאָב בַּר־אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא דְּדָן וּבְלֵב כָּל חַכִּימֵי לִבָּא יְהַבְתִּי חָכְמְתָא אֲרֵעֲבִדִין יָת כָּל
נוּר	celaturas & in arte fabri lignarij: vt faciant in omni	דְּפַקֵּידְתָּךְ׃ יָת מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת אֲרוֹנָא לְסַהֲדוּתָא וְיָת כַּפֻּרְתָּא דְּעֲלוֹהִי וְיָת כָּל מָנֵי
עֵלָה	opere. Ego autẽ ecce dedi cum eo ooliab filiũ achi	מַשְׁכְּנָא׃ וְיָת פָּתוֹרָא וְיָת מָנוֹהִי דְּנַקְיָא וְיָת כָּל מָנֵיהּ וְיָת מַדְבְּחָא דִּקְטֹרֶת קְטֹרֶת
רַבָּנָן עֵבֶר אָמַר	samech de tribu dan. Et in corde omniũ sapientũ cor	בּוּסְמִין׃ וְיָת מַדְבְּחָא דְּעֹלָתָא וְיָת כָּל מָנוֹהִי וְיָת כִּיּוֹרָא וְיָת כַּרְסְיֵהּ׃ וְיָת לְבוּשֵׁי
שַׁבָּת עָבַר אָתַר	de dedi sapientiã: vt faciant omnia que precepi tibi.	שְׁמוּשָׁא וְיָת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא וְיָת לְבוּשֵׁי בְנוֹהִי לְשַׁמָּשָׁא׃ וְיָת מְשָׁחָא
יְדַע קֻדְשָׁא	Tabernaculũ federis & arcam testimonii &	דְּרְבוּתָא וְיָת קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא לְקוּדְשָׁא כְּכֹל דְּפַקֵּידְתָּךְ׃׃׃ יַעְבְּדוּן׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה
נָטַר	ppitiatoriũ quod sup eam est: & cuncta vasa	לְמֵימָר׃ וְאַתְּ מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר בְּרַם יָתֵי שַׁבָּתַיָּא תִּטְּרוּן׃ אֲרֵי אָתָא
	tabernaculi mẽsamq; & vasa eius: candelabrũ	הִיא בֵּין יְמָרֵי וּבֵינֵיכוֹן לְדָרֵיכוֹן׃ לְמִידַּע אֲרֵי אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁכוֹן׃ וְתִטְּרוּן יָת שַׁבְּתָא
	purissimum cum vasis suis: & altare thy	אֲרֵי קוּדְשָׁא הִיא
	miamatis & holocausti & oia vasa corũ: labium	
	cum basi sua: vestes sanctas in mini	
	sterio aaron facerdoti	
	& filiis eius: vt fungãtur officio suo in sacris:	
	oleũ vnctionis & thy	
	miama aromatum &	
	in sanctuario. Omnia	
	q̃ precepi tibi facient.	
	Et locutus est dñs ad	
	moysen dicens.	
	Loquere filiis israel &	
	dices ad eos. Videte vt	
	sabbatum meum custo	
	diatis: quia signum	
	est inter me & vos in	
	generationibus vestris:	
	vt sciatis quia ego dom	
	inus: qui sanctifico vos.	
	Custodite sabbatum.	
	Sanctum est enim	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חָלַל	vobis: qui prophanauerit illud morte moziatur: qñ	לְכוֹן דְּיַחֲלִנֵּהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל אֲרֵי כָּל דְּיַעְבֵּיד בֵּהּ עֲבִידְתָּא וְיִשְׁתֵּצֵי אֲנָשְׁתָּא הַהִיא
שְׁעָא	ois qui fecerit in eo opus exterminabitur homo ille	מִגּוֹ עַמֵּיהּ׃ שְׁתָּא יוֹמִין תִּתְעֲבֵיד עֲבִידְתָּא וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שְׁבָתָא שְׁבָתָא קוּדְשָׁא קֳדָם
נָטַר	de medio populi sui. Sex diebus fiet opus: in die au	יְיָ כָּל דְּיַעְבֵּיד עֲבִידְתָּא בְּיוֹמָא שַׁבְּתָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל׃ וְיִטְּרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת
עֲבַד קוּם אָמַר	tem septimo sabbatũ est reqes sancta cozã dño. Qui	שַׁבְּתָא לְמֶעְבַּד יָת שַׁבְּתָא לְדָרֵיהוֹן קְיָם עָלַם׃ בֵּין מֵימְרִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָת הִיא
נוּחַ	cũq; fecerit opus in die sabbati: morte moziatur. Cu	לְעָלַם אֲרֵי בְּשִׁתָּא יוֹמִין עֲבַד יְיָ יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שְׁבָת וְנָח׃
צְבַת אָחַר עָנַשׁ	stodiantq; filij israel sabbatũ: vt celebrent fabbatũ in	וְיָהַב לְמֹשֶׁה כַּד שֵׁצִי לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ בְּטוּרָא דְּסִינַי תְּרֵין לוּחֵי סָהֲדוּתָא לוּחֵי אַבְנָא
נָסַךְ	ghationibus suis. Pactũ eternũ est iter verbũ meũ	כְּתִיבִין בְּאֶצְבְּעָא דַּיְיָ׃	Ca. xxxii.
עֲשָׂה כְּנָה אָתָא	et inter filios israel: signũ est in eternũ: qñ in sex die	וְחָזָא עַמָּא אֲרֵי אוֹחַר מֹשֶׁה לְמִיסַּק	
פָּרַק צוּר	bus fecit dñs celum & terrã: & in die septimo quieuit	מִן טוּרָא וְאִתְכְּנִישׁ עַמָּא עַל אַהֲרֹן וַאֲמָרוּ לֵיהּ קוּם עֲבַד לָנָא דְּחַלָן דִּיכְרוֹן קֳדָמָנָא אֲרֵי
	et requieuit. Deditq; moysi cum cõsumasset loqui cuꝫ	דִין מֹשֶׁה גַּבְרָא דְּאַסְקָנָא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לָא יְדַעְנָא מָה הֲוָה לֵיהּ׃ וַאֲמַר לְהוֹן אַהֲרֹן
	eo in monte tinai duas tabulas testimonij tabulas la	פְּרִיקוּ קַדָּשֵׁי דְּדָהֲבָא דִּי בְּאוּדְנֵי נְשֵׁיכוֹן בְּנֵיכוֹן וּבְנָתְכוֹן וְאֵיתְיוּ לְוָתִי׃ וְאִתְפָּרִיקוּ
	pideas scriptas digito dei.	כָּל עַמָּא יָת קַדָּשֵׁי דְּדָהֲבָא דִּי בְּאוּדְנֵיהוֹן וְאֵיתְיוּ לְוָת אַהֲרֹן׃ וּקְבֵיל מִן אִידֵיהוֹן וְצַר
	Ca. xxxii.	כְּתִירִין בְּאַצְבְּעָא דַּיְיָ׃ וְחָזָא עַמָּא אֲרֵי אוֹחַר מֹשֶׁה לְמִיסַּק מִן טוּרָא וְאִתְכְּנִישׁ עַמָּא עַל אַהֲרֹן וַאֲמָרוּ לֵיהּ קוּם עֲבַד לָנָא דְּחַלָן דִּיכְרוֹן קֳדָמָנָא אֲרֵי
	Idites populus q̃ moram faceret moyses vt de	דִין מֹשֶׁה גַּבְרָא דְּאַסְקָנָא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לָא יְדַעְנָא מָה הֲוָה לֵיהּ׃ וַאֲמַר לְהוֹן אַהֲרֹן
	scenderet de monte: & congregatus est ppls ad	פְּרִיקוּ קַדָּשֵׁי דְּדָהֲבָא דִּי בְּאוּדְנֵי נְשֵׁיכוֹן בְּנֵיכוֹן וּבְנָתְכוֹן וְאֵיתְיוּ לְוָתִי׃ וְאִתְפָּרִיקוּ
	aarõ: & dixerũt ei. Surge fac nobis deos q̃ gradiant	כָּל עַמָּא יָת קַדָּשֵׁי דְּדָהֲבָא דִּי בְּאוּדְנֵיהוֹן וְאֵיתְיוּ לְוָת אַהֲרֹן׃ וּקְבֵיל מִן אִידֵיהוֹן וְצַר
	ante nos. Moysi enĩs huic viro q̃ eduxit nos de terra	
	egypti nescim̃ qd acciderit. Dixitq; eis aaron. Colli	
	te inaures aureas q̃ sunt in auribus vxoꝝ vestrarũ:	
	filioꝝ & filiarũ vras & afferte ad me. Tuleruntq; ois	
	populi inaures aureas q̃ erant in auribus suis: & de	
	tulerũt ad aaron. et tulit de manib eoꝝ: & fozmauit	

Tra. Heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxxij.	Tra. B. Hiero.	Tra. Ere. lxx. cū interp. latina.	Tra. Ere. lxx. cū interp. latina.	Tra. B. Hiero.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxxij.	Tra. Heb.
	אֹתוֹ׃ נַחֲרֹט וַיַּעַשֵׂהוּ עֵגֶל מַסֵּכָה			opere fusorio: & fecit	τ fonnauit illud in stilo. τ fecit	καὶ ἔπλασεν αὐτὸ ἐν τῷ γραφίδι· καὶ ἐποίησεν	furasti eis p temet ipm. τ locut⁹ es ad	נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם			שׁ בע
	וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל			ex eis vitulū conflatilē.	illud vitulū cōflatile. τ dixerūt: isti dij	αὐτὸ μόχον χωνευτόν· καὶ ἔπιαν, οὗτοι εἰ θεοί	ὥμοσας αὐτοῖς κατὰ σεαυτοῦ· καὶ ἐλάλησας πρὸς	אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם			רָבָה כ כָּב
	אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיַּרְא			Dixerunt q̄ Hi sūt dii	tui israel: q̄ eduxerūt te de tra egy-	σου Ἰσραήλ, οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς αἰγύ-	eos: multiplicabo semē vr̄m sicut	וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי			
	אַהֲרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו וַיִּקְרָא			tui israel:	pti. τ vitēs aarō edificauit altare	πτι. τ γιτῶς ααρῶ ϣκοδόμησεν θυσιαστήριον	stellas celi multitudine. τ oēm	וְנָתַתִּי לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ וַיִּנָּחֶם			נָתַן
	אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חָג לַיהוָה מָחָר			Quid tibi fecit hic	dixerūt: isti dij	θυσιαστήριον καὶ ἐβόησεν ααρὼν καὶ εἶπεν·	terrā hāc de qua locutus sum: oo	יְהוָה עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר			
	וַיַּשְׁכִּימוּ מִמָּחֳרָת וַיַּעֲלוּ עֹלֹת			populus: vt induceres	tui israel: q̄ eduxerūt te de tra egy-	ἑορτὴ κυρίῳ αὔριον· καὶ ὀρθρίσας τῇ ἐπαύριον ἀνεβί-	dabo semī vr̄o: & pos	לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל יְהוָה			עָשָׂה
	וַיִּגְּשׁוּ שְׁלָמִים וַיֵּשֶׁב הָעָם לֶאֱכֹל			super eū peccatū maximū	pti. τ vitēs aarō edificauit altare	βασεν ὁλοκαυτώματα· καὶ προσήνεγκεν θυσίας	fidebitis eam semp. placatus q̄	וַיֹּאמַר בִּי אֲדֹנָי לָחֵת הָעֵדֹת בְּיָדִי			שָׁנָה לוּחַ עוֹד
	וַיָּקוּמוּ לְצַחֵק׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה			Cui ille respondit.	dixerūt: isti dij tui israel: q̄ eduxerūt	saluatare: τ sedit ppls adcōedēdū τ bibēdū: τ	fui. Et placat⁹ ē	כְּתֻבִים מְשֻׁנִּי עֲבֵרִים מִזֶּה וּמִזֶּה			
	אֶל מֹשֶׁה לֶךְ רֵד כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ			Ne indignetur dñs me us.	te de tra egypti: recesserūt cito de	σωτηρίου, καὶ ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ	et factas opere dei. oo	הֵם כְּתֻבִים׃ וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים			עָשָׂה
	אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ סָרוּ			Tu enim nosti oo	via quā ostēdisti eis. τ adorauē-	ἀνέστησαν παίζειν. καὶ ἐλάλησεν ὁ κύριος πρὸς	Scriptura quoq; dei⁹ erat	הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא			כְּתַב
	מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִם עָשׂוּ			populū istū: q̄ p̄ sit	runt ⁊ fecerūt sibi vitulū ⁊ con-	moysen: dicēs: vade celeriter descēde: pec	sculpta in tabulis. Au	חֲרוּת עַל הַלֻּחֹת׃ וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ			חֵרֶת שָׁמַע
	לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וַיִּזְבְּחוּ			ad malū. Dixerūt mihi	flatile: & adorauerūt eo	μουσῆν, λέγων, βάδιζε τοτάχος κατάβηθι, ἠ-	diens autem iosue oooo	אֶת קוֹל הָעָם בְּרֹעָה וַיֹּאמֶר אֶל			רֵעַ
	לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל			dixerunt: isti dij tui	atq; īmolātes ei hostias	σχυνε γὰρ ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰ-	tumultū populi vocife	מֹשֶׁה קוֹל מְלֹחֲמָה בַּמַּחֲנֶה׃ וַיֹּאמֶר			לֶחֶם חָמֵשׁ
	אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר			Israel: q̄ te eduxe	dixerunt. Et isti sunt dii	πτι. τράσχεσθε ἵστι cito de via	rātis: dixit ad moysen.	מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בַּמַּחֲנֶה׃ וַיֹּאמֶר			עָנָה בְּצַר
	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה רָאִיתִי אֶת הָעָם			rūt de terra egypti. rur	tui israel: q̄ te eduxe	τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνε-	moy sen. Vlulatus pu	אֵין קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה וְאֵין קוֹל			
	הַזֹּאת וְהִנֵּה עַם קְשֵׁה עֹרֶף הוּא׃ וְעַתָּה			sum q̄ aīt dñs ad moy-	rūt de terra egypti. Rur	pi eis. fecerūt sibi tpis vitulū τ ado	gnat auditur in castris.	עֲנוֹת הִלּוּלָה קוֹל עֲנוֹת אֲנִי			עָנָה בְּצַר
	הֶרֶף מִמֶּנִּי וְאֶחֱרֶה אַפִּי בָהֶם וַאֲכַלֵּם			sen. Cerno q̄ populus iste dure ceruicis sit.	sum q̄ aīt dñs ad moy-	τελα αὐτοῖς· ἐποίησεν ἑαυτοῖς μόχον καὶ προ	Qui rñdit. Nō est cla-	שֹׁמֵעַ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמַּחֲנֶה וַיַּרְא			
	וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל׃ וַיְחַל			Dimitte oooooooooooo	sen. Cerno q̄ populus iste dure ceruicis sit.	προσκυνήσασι αὐτῷ, καὶ τεθύκασιν αὐτῷ· καὶ εἶ-	mor adhortantiū ad pu	אֶת הָעֵגֶל וּמְחֹלֹת וַיִּחַר אַף מֹשֶׁה			חָרָה
	מֹשֶׁה אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר			me vt irascatur furor	Dimitte oooooooooooo	πεν ἵστι οὗτοι θεοί σου Ἰσραήλ, οἵτινες ἀνεβίβα-	gnam: neq; vociferatio	וַיְשַׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר׃ וַיִּקַּח			שָׁבַר
	לָמָּה יְהוָה יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר			meus cōtra eos: & dele	me vt irascatur furor	σαν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου· καὶ νῦν ἔασόν με, καὶ θυ	cōpellētiū ad fugā: fed	אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף			לָקַח עָשַׂר שָׂרַף
	הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל			am eos: & faciam q̄ te in	meus contra eos: & dele	μωθείς ὀργὴ ἐις αὐτούς, ἐκτρίψω αὐτούς. καὶ	vocē catantiū ego audio.	בָּאֵשׁ וַיִּטְחַן עַד אֲשֶׁר דַּק וַיִּזֶר			כְּתֹנֶת דַּק זָרָה
	וּבְיָד חֲזָקָה׃ לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם			gētem magnam. Moy	am eos: & faciam q̄ te in	facia te in gētē magnā. τ ozauit moyses	Quīs rñdit. Nō est cla-	עַל פְּנֵי הַמָּיִם וַיַּשְׁקְ אֶת בְּנֵי			כָּנָה שָׁקָה
	לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם			ses autem orabat dñm	gētem magnam. Moy	τοιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα. καὶ ἐδεήθη μωυσῆς	mor abhortantiū ad pu	יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן			אֵבִי
	בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה			deum suum dicens. oo	ses autem orabat dñm	coram dño deo. τ dixit: vt qd dñe	gnam: neq; vociferatio	מָה עָשָׂה לְךָ הָעָם הַזֶּה כִּי הֵבֵאתָ			בּוֹא
	שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל			Cur dñe iracsitur fu-	deum suum dicens. oo	ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ· καὶ εἶπεν, ἵνατί κύριε	copellētiū ad fugā: fed	עָלָיו חֲטָאָה גְדֹלָה׃ וַיֹּאמֶר אֲהָרֹן			
	הָרָעָה לְעַמֶּךָ׃ זְכֹר לְאַבְרָהָם			ror tuus contra populū	Cur dñe iracsitur fu-	trasceris furore in populū tuū: q̄s eduxisti de tra	vocē catantiū ego au	אֶל יִחַר אַף אֲדֹנִי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת			
	לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר			tuus: q̄ eduxisti de ter	ror tuus contra populū	θυμῷ ὀργῆς ἐις τὸν λαόν σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς	dio. Cūq; appropiquas	הָעָם כִּי נָרָע הוּא׃ וַיֹּאמְרוּ לִי			רֵעַ
	נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם			ra egypti in fortitudie	tuus: q̄ eduxisti de ter	αἰγύπτου ἐν ἰσχύι μεγάλῃ καὶ ἐν τῷ βραχίονι τῷ ὑ	fet ad castra: vidit vitu				
	אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם			magna & in manu ro-	ra egypti in fortitudie	ψηλῷ, μήποτε ἐιπωσι οἱ αἰγύπτιοι, λέγοντες, με	lū & choros:				
	וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי			busta. Ne queso dicant	magna & in manu ro-	malignitate eduxit illos ad interficiēdū in	ratus q̄ valde piecit				
	וְנָתַתִּי לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ וַיִּנָּחֶם			egyptii: calliderit eduxit	busta. Ne queso dicant	τὰ ὄρεσιν, καὶ ἐξαφανίσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς.	demanu				
	עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר			eos vt interficeret eos	egyptii: calliderit eduxit	cessa ab ira furoris tui: et placabilis	tabulas: & confregit eas				
	לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל יְהוָה			in mōtibus: & deleret	eos vt interficeret eos	σασαι ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ θυμοῦ σου, καὶ ἴλεως γί	ad radicem montis.				
	בִּי אֲדֹנָי לָחֵת הָעֵדֹת בְּיָדִי			terra.	in mōtibus: & deleret	esto p nequitia populi tui: memor abraam	Arripiensq; vitulum				
	כְּתֻבִים מְשֻׁנִּי עֲבֵרִים מִזֶּה וּמִזֶּה			Recordare abraam &	terra.	ysaac & iacob tuoꝝ seruoꝝ: quib⁹	quē fecerant: cōbussit				
	הֵם כְּתֻבִים׃ וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים			Isaac & israel seruoꝝ	Recordare abraam &	σαὰκ καὶ ἰακὼβ τῶν σῶν δικετῶν, οἷς	& cōtriuit donec fuit				

Transla. Chal.

תַּהּ בְּזִיעָא וַעֲבַדְיָה עֲגַל סַתְכָא וַאֲמָרוּ אִלֵּין אֱלָהָךְ יִשְׂרָאֵל דְּאַסְקוּנָךְ מֵאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם׃ וְחָזָא אַהֲרֹן וּבְנָא מַדְבְּחָא קֳדָמוֹהִי וְקָרָא אַהֲרֹן וְאָמַר תְּבָא קְדָם יְיָ
מָחָר׃ וְאַקְדִּימוּ בְּיוֹמָא דְּבָתְרֵיהּ וְאַסִּיקוּ עֲלָוָן וְקָרִיבוּ נִכְסִין וְאִסְתַּחֲוִי עַמָּא
לְמֵיכַל וְלִמְשְׁתֵּי וְקָמוּ לְצַחָקָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲזַל נְחַת אֲרֵי אִיזְדְּהִית
דְּאַסְיָתְךָ מְאַרְעָא דְּמִצְרַיִם׃ סְטוֹ בְּפִרְיָ מִן אוֹרְחָא דְּפַקֵּדְתִּינוּן עֲבָדוּ לְהוֹן עֲגַל
וְסִגִּידוּ לֵיהּ וְדַבְּחוּ לֵיהּ וַאֲמָרוּ אִלֵּין אֱלָהָךְ יִשְׂרָאֵל דְּאַסְקוּנָךְ מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה גְּלֵי קֳדָמַי יָת עַמָּא הָדֵין וְהָא עַם קְשֵׁי קָדָל הוּא׃ וּכְעַן אַנַּח
קֳדָמַי וְיִתְקוֹף רְגְזִי בְּהוֹן וַאֲשֵׁיצִינוּן וְאֶעְבֵּיד יָתָךְ לְעַם סַגִּי׃ וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם
יְיָ אֱלָהֵיהּ וַאֲמַר לְמָה יְיָ יִתְקוֹף רְגְזָךְ בְּעַמָּא דְּאַפֵּקְתָּא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּחֵיל רַב
וּבְיַד תַּקִּיפָא׃ לְמָה יֵימְרוּן מִצְרָאֵי לְמֵימַר בְּזִיעָא אַפֵּקִינוּן לְקַטָּלָא יָתְהוֹן בְּגַוְנָא טוּרַיָּא
וְלִשֵׁצְיוּתְהוֹן מֵעַל אַפֵּי אַרְעָא תּוּב מִתְקוֹף רְגְזָךְ וְאִתְיְסַן בִּישָׁא דְּחָשֵׁיתָ לְמֶעְבַּד
לְעַמָּךְ׃ דְּכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עַבְדָּךְ

Transla. Chal.

וְתִסְתְּרוּן לְהוֹן בְּמֵימְרָךְ וְתִמַּלֵּילוּן עִמְּהוֹן אֲסַגְּיִין יָת בְּנַיכוֹן כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וְכָל אַרְעָא
דַּאֲנָא אֲמַרִית אִתֵּן לִבְנֵיכוֹן וְיֵחְסְנוּן לְעָלַם׃ וְהַב יְיָ מִן בִּישְׁתָּא דְּחַשִׁיב לְמֶעְבַּד לְעַמֵּהּ׃
וְאִתְפְּנִי וּנְחַת מֹשֶׁה מִן טוּרָא וְתַרְתֵּין לוּחֵי סַהֲדוּתָא בִּידֵיהּ לוּחִין כְּתִיבִין מִתַּרְעֵיהוֹן
מֵהָא וּמֵהָא אִינוּן כְּתִיבִין׃ וְלוּחַיָּא עוֹבָדָא דַּיְיָ אִינוּן וּכְתָבָא כְּתָבָא מִן קֳדָם יְיָ הוּא
יָקָרָשׁ עַל לוּחַיָּא׃ וּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ יָת קַל עַמָּא כַּד מְיַבְּבִין וַאֲמַר לְמֹשֶׁה קַל קְרָבָא
בְּמִשְׁרְיָתָא׃ וַאֲמַר לָא קַל גַּבְּרִין דְּלַחֲחִין בְּקָרְבָא וְאָף לָא קַל חַלָּשִׁין דְּמִתַּגְּרִין קַל
דְּמִסְחַיְּכִין אֲנָא שָׁמֵעַ׃ וַהֲוָה כַּד קְרִיב לְמִשְׁרְיָתָא וְחָזָא יָת עֶגְלָא וְחִנְגִּנִין וְתַקֵּיף רוּגְזָא
דְּמֹשֶׁה וּרְמָא מִידֵיהּ יָת לוּחַיָּא וְתַבַּר יָתְהוֹן בְּשִׁפּוּלֵי טוּרָא׃ וּנְסִיב יָת עֶגְלָא דַּעֲבָדוּ
וְאוֹקִיד בְּנוּרָא וְשָׁף עַד דַּהֲוָה דַּקִּיק וְדָרֵי עַל אַפֵּי מַיָּא וְאַשְׁקִי יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן מָה עֲבַד לָךְ עַמָּא הָדֵין אֲרֵי אַיְתֵיתָא עֲלֵיהוֹן חוֹבָא רַבָּא׃ וַאֲמַר
אַהֲרֹן לָא יִתְקוֹף רוּגְזָא דְּרִבּוֹנִי אַתְּ יְדַעְתָּ יָת עַמָּא אֲרֵי בְּאִישׁ בִּישׁ הוּא׃ וַאֲמָרוּ לִי

Interp. chal.

quibus iurasti in verbū tuū: ⁊ cum dñus locutus es: dicens. Multiplicabo filios vestros sicut stellas celi: et vniuersam terrā hanc quā dixi dabo filijs vestris: et possidebūt eam in eternū. Reuertisq; est dñs a malo qđ cogitauit facere populo suo. Reuertisq; moyses et descendit de monte: ⁊ duas tabulas testimonij portabat in manu sua scriptas ex vtraq; parte: hinc ⁊ inde erant scripte. Tabule aūt erant opere dei facte: ⁊ scriptura erat scripta a facie dei sculpta sup tabulas. Audiuitq; iosue vocē populi qñ vociferabātur ⁊ dixit ad moysen. Vox pugne auditur in castris. et ait. Non est vox fortium prealentiū in pugna: neq; vox imbecilliū qui superātur: sed vocem ludentiū ego audio. Et factū est cuꝫ appropinquasset ad castra ⁊ vidit set vitulū ⁊ choros: iratus est furor moysi: ⁊ proiecit de manib⁹ suis tabulas: ⁊ cōfregit eas in humilitatib⁹ locis montis. Arripuitq; vitulū quē fecerāt: ⁊ cōbussit igne ⁊ cōtriuit donec fuit cōminuti: ⁊ erparsit sup facie aque: ⁊ dedit bibere filijs istī. Dixitq; moyses ad aaron. Quid fecit tibi hic populꝰ qz iniquitatē sup eus peccatū? ⁊ ait aaron. Ne trascatur furor dñi met: tu nosti populū q̄ pnus sit ad malū: dixerūtq; mihi:

Interp. chal.

illud circino: ⁊ fecit vitulū cōflatile. Et dixerūt, isti sūt dij tui israel: q̄ ascēdere te fecerūt de tra egypti. Videtq; aaron et edificauit altare coꝝ eo: clamauitq; ⁊ ait. Solēnitas coꝝ dño erit cras. Et surrexerūt mane fecerūtq; die. Et immolauerūt holocausta: ⁊ obtulerūt hostias. Sedit q̄ ppls vt māducaret ⁊ biberet: ⁊ surrexerunt ad ludendū. Locutusq; est dñs ad moysen. Vade descende: qz corruptus est populus tuꝰ: quē eduxisti de terra egyptī: recesserūt cito a via quā precepisti eis. Fecerūt sibi vitulū conflatilē: ⁊ adorauerunt eū ⁊ sacrificauerūt ei atq; dixerunt. Isti sunt dij tui israel: q̄ te ascēdere fecerūt de terra egypti. Dixitq; dñs ad moysen. Noui q̄ est coram me q̄ populus iste sit vure ceruicis. et nunc dimitte me precationē tuam a facie mea: ⁊ irascetur furor meus cōtra eos: ⁊ cōsumā eos: faciāq; te in gentem magnā. Et ozauit moyses coꝝ dño deo suo: ⁊ ait. Cur dñe irascit furor tuꝰ cōtra populū tuū q̄ eduxisti de terra egypti in fortitudine magna ⁊ in manu valida: quare loquetur egyptij dicētes. Cum malignitate eduxit eos: vt interficeret eos in montibus: ⁊ vt consumeret eos de sup facie terre. Reuertere qđ ira furoris tui: ⁊ conuertere a malo quod cogitasti facere populo tuo. Memor esto abraham ysaac ⁊ israel seruoꝝ tuorum:

Transla. Chal.

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xxxii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Exe.lxx.cũ interp̃.latina.
	עֲשֹׂה	לָנוּ	אֱלֹהִים	אֲשֶׁר	hi. Fac nobis deos qui
		לִפָנֵינוּ	כִּי	זֶה	nos precedant. Huic
		הֶעֱלָנוּ	מֵאֶרֶץ	מִצְרַיִם	enī moysi qui
עֲלֵה		מֶה	הָיָה	לוֹ	nos eduxit de terra
			וְאֹמֶר	לָהֶם	egypti: nescimus
			לְמִי	זָהָב	qd accideŕit: Quibus
			הִתְפָּרֵקוּ	וַיִּתְּנוּ	ego dixi. Quis vestrũ
פָּרַק נָתַן שָׁלַל			לִי	וָאַשְׁלִכֵהוּ	habet aurũ. Tulerũt &
			בָּאֵשׁ	וַיֵּצֵא	dederũt mihi: & proie-
			הָעֵגֶל	הַזֶּה	ci illud in ignẽ: egressũ
			וַיִּרְא		est vitulus. Vi-
			מֹשֶׁה	אֶת	dẽs ergo moyses popu
			כִּי	פָרַע	lũ q̃ nudatus: spo
			הוּא	כִּי	liauerat ei eũ aarõ pp
קוּם			לִשְׁמָצָה	בְּקָמֵיהֶם	ignominiã fordis: & iter
עֲמֹד			וַיַּעֲמֹד	מֹשֶׁה	hostes nudũ cõstituerat:
אֵסֶף			אֶלָיו	וַיֹּאמֶר	& stãs in porta castro-
			בַּשַּׁעַר	הַמַּחֲנֶה	rũ ait. Si q̃s ẽ dñi iũga
			כֹּה	אָמַר	tur mihi. Cõgregatiq̃
			לִי	כָּל	fũt ad eũ oẽs filii leui.
			בְּנֵי	לֵוִי	Quibus ait. Hec dicit
			לָהֶם	כֹּה	dñs deus israel. Ponat
שׂום			אָמַר	יְהוָה	vir gladiũ sup femur suũ.
			אִישׁ	אֱלֹהֵי	Ite & redite de porta vſq;
			שִׂימוּ	יִשְׂרָאֵל	ad portã p mediũ ca-
			אִישׁ	חַרְבּוֹ	strorũ: & occidat vnuſ-
			עִבְרוּ	עַל	quiſq; fratrẽ suum & a
			וְשׁוּבוּ	יָרְכוֹ	micum & proximũ suũ.
			אִישׁ	לְשַׁעַר	Fecerũtq;
			וְהִרְגוּ	אֶת	filii leui iuxta sermone
			אָחִיו	וְאִישׁ	moyſi: cecideruntq; in
			אֶת	רֵעֵהוּ	die illa quasi tria
			וְאִישׁ	אֶת	millia hominũ. Et ait
			קְרֹבוֹ	וַיַּעֲשׂוּ	moyses. Consecrastis
עָשָׂה			בְּנֵי	לֵוִי	manus vras hodie
			כִּדְבַר	מֹשֶׁה	dño
נָפַל			וַיִּפֹּל	מִן	ſ& in fratre suo: vt de
			הָעָם	בַּיּוֹם	tur vobis benedictio.
נָתַן			הַהוּא	כִּשְׁלֹשֶׁת	Fctõ aũt altero die: lo
			אֲלָפֵי	אִישׁ	cutus est moyses ad
			וַיֹּאמֶר	מֹשֶׁה	populũ. Peccastis pec
			מַלְאוּ	יֶדְכֶם	catum maximum.
			הַיּוֹם	לַיהוָה	Ascendam ad dñi
			כִּי	אִישׁ	num: fi quo modo
נָתַן			בְּבִנּוֹ	וּבְאָחִיו	quiuero eũ depcari p
			וְלָתֵת	עֲלֵיכֶם	scelere vestro. reuerſuſ
			הַיּוֹם	בְּרָכָה	q̃ ad dominũ ait. Ob
			וַיְהִי	מִמָּחֳרָת	fecro: peccauit
			וַיֹּאמֶר	מֹשֶׁה	populus iſte peccatũ
			אֶל	הָעָם	maximum: feceruntq;
			אַתֶּם	חֲטָאתֶם	sibi deos aureos. Aut
			חֲטָאָה	גְדֹלָה	dimitte eis han
			וְעַתָּה	אֶעֱלֶה	
עֲלֵה			אוּלַי	אֲכַפְּרָה	
כָּפַר			בְּעַד	חַטַּאתְכֶם	
			וַיָּשָׁב	מֹשֶׁה	
			אֶל	יְהוָה	
			וַיֹּאמַר	אָנָּא	
			חָטָא	הָעָם	
			הַזֶּה	חֲטָאָה	
			גְדֹלָה	וַיַּעֲשׂוּ	
			לָהֶם	אֱלֹהֵי	
			זָהָב	וְעַתָּה	
עֲשָׂא			אִם	תִּשָּׂא	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נְסַךְ	Fac nobis deos qui ambulẽt ante nos. Quoniã huic	עֲבַד לָנָא דַיְיהֲכוֹן דְּיֵהָכוֹן קֳדָמַיְנָא אֲרֵי דֵין מֹשֶׁה גַּבְרָא דְּאַסְּקָנָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לָא
רְמָה	viro moyſi qui aſcendere nos fecit de terra egypti ne	יְדַעְנָא מָה הֲוָה לֵיהּ: וַאֲמַרְית לְהוֹן לְמַן דַּהֲבָא פְּרִיקוּ וְיַהֲבוּ לִי וּרְמֵיתֵיהּ בְּנוּרָא וּנְפַק
סָאב וּר׳ קוּם	ſcimus quid acciderit. Dixiq; eis. quis habet aurus:	עֶגְלָא הָדֵין: וְחָזֵא מֹשֶׁה יָת עַמָּא אֲרֵי בְּטִיל הוּא אֲרֵי בְּטִילִינוּן אַהֲרֹן לְאַסְגָאוּתְהוֹן שׁוּם
שְׂרָא אָתָא כָּנַשׁ	tollite & adducite mihi: et proiect illud in ignem: et	בִּישׁ לְחֵיוֹהוֹן: וְקָם מֹשֶׁה בְּתָרְעָא וַאֲמַר מַן חֵילָיֵא לְוָתִי יִתְכְּנִשׁוּן לְוָתִי וְאִתְכַּנִּשׁוּ
שְׁנָה	egressus est vitulus iſte. Ediditq; moyses populum q̃	לְוָתֵיהּ כָּל בְּנֵי לֵוִי: וַאֲמַר לְהוֹן כְּדֵין אֲמַר יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל שׁוּוּ גְּבַר חַרְבֵּיהּ עַל
	octoſus eſſet: octoſum eniꝫ fecerat eum aaron: vt con	יַרְכֵיהּ עִבְרוּ וְתוּבוּ מִתְּרָע לְתָרָע בְּמַשְׁרְיָתָא וּקְטוֹלוּ גְּבַר יָת אֲחוֹהִי וּגְבַר יָת חַבְרֵיהּ
	taminaret eos nomine peſſimo in generatiões ſuas.	וּגְבַר יָת קָרִיבֵיהּ: וַעֲבַדוּ בְּנֵי לֵוִי כְּפִתְגָמָא דְּמֹשֶׁה וּנְפַל מִן עַמָּא בְּיוֹמָא הַהוּא כִּתְלָתָא
	Stetitq; moyſes in porta caſtrorũ: & ait. Qui timent	אַלְפִין גַּבְרָא: וַאֲמַר מֹשֶׁה קַיְימוּ יַתְכוֹן קוּרְבָּנַיכוֹן יוֹמָא דֵין קֳדָם יְיָ אֲרֵי גְּבַר בְּרֵיהּ וּבְאָחוֹהִי
	dñm veniãt ad me. Congregatiq; ſũt ad eũ oẽs filii leui.	וּלְיִתֶּן עֲלֵיכוֹן יוֹמָא דֵין בִּרְכָתָא: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְמָחָר תְּתַרְעוּן מִידְעָא דַּחֲבֵיתוּן חוֹבָא רַבָּא וְעַתָּה
	et ait eis. Hec dicit dñs deꝰ iſrael: ponat vnuſquiſq; gla	אֶסְּקָה לְוָתְכוֹן מְבָּעֵי כַּפָּרָא עַל חוֹבֵיכוֹן: וְתָב מֹשֶׁה לְקֳדָם יְיָ וַאֲמַר בְּבָעוּתָךְ אֲנָא חָבוּ
	dium ſuũ ſup femur ſuũ: & gtranſite & redite de porta	עַמָּא הָדֵין חוֹבָא רַבָּא וְעַבָּדוּ לְהוֹן לֶהֱנִין דַּהֲבָא: וְכָעַן אִם תִּשְׁבּוֹק חוֹבְהוֹן
	vſq; ad portã p mediũ caſtrorũ: & occidat vnuſquiſq; fratrem	וְאִם לָא מְחֵנִי כְּעַן מִן סִפְרָךְ דְּכָתַבְתָּ: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה מַן דְּחַב קֳדָמַי אֲמְחִינֵיהּ
	ſuũ: & vnuſquiſq; proximũ ſuũ: & vnuſquiſq; cõſanguineũ	מִסִּפְרִי: וּכְעַן אֵיזֵל דַּבַּר יָת עַמָּא לְאַתְרָא דְּמַלֵּילִית לָךְ הָא מַלְאָכִי יְהָךְ קֳדָמָךְ וְלְיוֹם
	ſuũ. Et fecerũt filii leui iuxta ſermonẽ moyſi: cecideruntq;	אֲסְעַר יָתִי וְאֶסְעַר עֲלֵיהוֹן חוֹבֵיהוֹן: וּמְחָא יְיָ יָת עַמָּא עַל דְּאִשְׁתַּעְבִּידוּ לְעֶגְלָא דְּעֲבַד
	ex ppło ẽſt tria millia virorꝫ. Et dixit moyſes. Obtulit	אַהֲרֹן:	La.xxxiii.
	iſtis oblationes vras hodie coꝝ dño vnuſquiſq; in filio	וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲזַל סַק מִכָּא אַתְּ וְעַמָּא דְּאַסְּקְתָּ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְאַרְעָא דְּקַיֶּמִית יָת
	ſuo & fratre ſuo: vt detur hodie ſup vos benedictio. Et	לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לְמֵימַר לִבְנָךְ אֶתֵּן יָתַהּ: וְאֶשְׁלַח קֳדָמָךְ מַלְאָכָא וְאֶתְרֵיךְ יָת כְּנַעֲנָאֵי
	factũ eſt in die ſequẽti: et dixit moyſes ppło. Vos pec	וְחִתָּאֵי וּפְרִזָּאֵי וְחִוָּאֵי וְיַבּוּסָאֵי: לְאַרְעָא עַבְדָא חַלַב וּדְבַשׁ אֲרֵי לָא אֶסֵּיק שְׁכִנְתִּי בֵּינָךְ אֲרֵי עַם קְשֵׁי
	caſtis peccatũ grande. & nũc aſcendã coꝝ dño: ſi forte	קֻדָּל אַתָּ דִּלְמָא אֵשֵׁיצְ יָתָךְ בְּאָרְחָא: וּשְׁמַע עַמָּא יָת פִּתְגָמָא בִּישָׁא הָדֵין וְיִתְאַבָּלוּ וְלָא
	placabo pro pctõ vro. Reuerſuſq; eſt moyſes in ſpe	שַׁוִּי אֱנָשׁ עֲבָד תִּקּוּנֵיהּ עֲלוֹהִי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֵימַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אַתּוּן עַם קְשֵׁי
	cẽ vbi: & ait. Obſecro: peccauit populs iſte peccũ grã	קֻדָּל שָׁעָה חֲדָא אֵיסֵיק שְׁכִנְתִּי מִגַּוֵּיכוֹן וְאֶשֵׁיצִ יָתְכוֹן וּכְעַן אַעְדוֹ תִּקּוּן זִינְכוֹן מִנָּכְ וְאֶלֵּי
	de. feceruntq; ſibi deos ex auro. et nunc ſi dimittis eis	מָה אֶעְבֵּיד לָהּ: יִשְׂרָאֵל יָת תִּקּוּן זִינֵיהוֹן מְטוּרָא דְּחוֹרֵב וּמֹשֶׁה

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xxxiii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Exe.lxx.cũ interp̃.latina.
חָטָאתָם	וְאִם	אֵין	מְחֵנִי	נָא	petiũ eoꝝ: vinſitte. ſi ãt nõ: dele me
מִסִּפְרְךָ	אֲשֶׁר	כָּתָבְתָּ	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	de libro tuo quem ſcripſiſti. Dixitq; dñs ad
אֶל	מֹשֶׁה	מִי	אֲשֶׁר	חָטָא	moyſen: Qui peccaue
אֶמְחֶנּוּ	מִסִּפְרִי	וְעַתָּה	לֵךְ	נְחֵה	rit coꝝ me: delebo eũ
הָעָם	אֶל	אֲשֶׁר	דִּבַּרְתִּי	לָךְ	de libro meo. Tu aũt vade: & duc
הִנֵּה	מַלְאָכִי	יֵלֵךְ	לְפָנֶיךָ	וּבְיוֹם	populum iſtum quo
פָּקְדִי	וּפָקַדְתִּי	עֲלֵהֶם	חַטָּאתָם	וַיִּנֹּף	locutus ſum tibi. Angelus meus pcedet
יְהוָה	אֶת	הָעֵגֶל	אֲשֶׁר	עָשׂוּ	te. Ego aũt in die vltiõis
Cap.xxxiii.	אַהֲרֹן				viſitabo & hoc peccaũ corum. Percuſſit aũt
דִּבֶּר	יְהוָה	אֶל	מֹשֶׁה	לֵךְ	dominus populum p
עֲלֵה	וְהָעָם	אֲשֶׁר	הֶעֱלִיתָ	מֵאֶרֶץ	reatu vituli: quẽ fecerat aarõ.
שְׁבַע	אֶל	הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	נִשְׁבַּעְתִּי	Cap.xxxiii. Locutuſq; eſt. Ca.33
לְיִצְחָק	וּלְיַעֲקֹב	לֵאמֹר	לְזַרְעֲךָ		dñs ad moyſen: vade
אֶתְּנֶנָּה	וְשָׁלַחְתִּי	לְפָנֶיךָ	מַלְאָךְ		& aſcẽde hinc tu & populꝰ tuus: ꝙ eduxiſti
וְגֵרַשְׁתִּי	אֶת	הַכְּנַעֲנִי	הָאֱמֹרִי		de terra egypti: in trã qua iurauꝰ abraã
וְהַחִתִּי	וְהַפְּרִזִּי	הַחִוִּי	וְהַיְבוּסִי	אֶל	ysaac & iacob dicens.
אֶרֶץ	זָבַת	חָלָב	וּדְבָשׁ	כִּי	Semini tuo dabo eã. & mittã pcur
אֶכְלְךָ	בְּדַרְכְּךָ	כִּי	עַם	קְשֵׁה	rẽ tui angelum &
עֹרֶף	אַתָּה	וְשָׁמַעְתָּ	אֶת	הָעָם	vt eiciam chananeũ &
הָרָע	הַזֶּה	וְיִתְאַבְּלוּ	וְלֹא	שָׁתוּ	ammorreum &
אִישׁ	עֶדְיוֹ	עָלָיו	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	& etheũ & pherezeũ &
מֹשֶׁה	אֱמֹר	אֶל	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	eueũ & iebuſeũ & itres
עַם	קְשֵׁה	עֹרֶף	אֶרֶג	אַחַת	rẽ in terrã fluentẽ lacte
אֶעֱלֶה	בְּקִרְבְּךָ	וְכִלִּיתִיךָ	וְעַתָּה		& melle. Nõ enim aſcẽ
הוֹרֵד	עֶדְיְךָ	מֵעָלֶיךָ	וְאֵדְעָה	מֶה	dã tecũ: qa pplis dure
אֶעֱשֶׂה	לָךְ	וַיִּתְנַצְּלוּ	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	ceruicis eſt: ne forte
אֶת	עֶדְיָם	מֵהַר	חוֹרֵב	וּמֹשֶׁה	diſpdã te in via. Audi
					enſq; populus fermonẽ
					hũc peſſimũ luxit: &
					nullus ex more idutus
					eſt cultu ſuo. Dixitq;
					dominus ad moyſen.
					Loquere filiis
					iſrael. Populus dure
					ceruicis: ſemel
					afcẽdã in medio tui &
					delebo te. Iam nunc
					depone ornatum tuũ:
					vt ſciam quid
					faciam tibi. Depoſuerunt ergo filii iſrael
					ornatũ ſuum a monte
					oreb. Moyſes quoq;

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חַטָּאָה	peccata eoꝝ: ſi autẽ non: dele me nunc de libro tuo	לְהוֹדָיוּתָן וְאִם לָא מְחִינִי כְּעַן מִסִּפְרָךְ דִּכְתַבְתָּ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה מַן דְּחַב קֳדָמַי אֲמְחִינֵיהּ
לְאָה	quem ſcripſiſti. Dixitq; dñs ad moyſen. Qui peccaue	מִסִּפְרִי: וּכְעַן אֵיזַל דַּבַּר יָת עַמָּא לְאַתְרָא דְּמַלֵּילִית לָךְ הָא מַלְאָכִי יְהָךְ קֳדָמָךְ וְלְיוֹם
סַעַר שְׂאֵת	rit coꝝ me: delebo eum de libro meo. Nunc autẽ va	אֲסְעַר יָתִי וְאֶסְעַר עֲלֵיהוֹן חוֹבֵיהוֹן: וּמְחָא יְיָ יָת עַמָּא עַל דְּאִשְׁתַּעְבִּידוּ לְעֶגְלָא דְּעֲבַד
נְסַךְ	de duc populũ in locꝫ quẽ locutus ſum tibi: ecce an	אַהֲרֹן:
קוּם אָמַר נָתַן	gelus meus ibit ante te. Et in die viſitationis mee vi	וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲזַל סַק מִכָּא אַתְּ וְעַמָּא דְּאַסְּקְתָּ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְאַרְעָא דְּקַיֶּמִית יָת
שָׁלַח קָדַם	ſitabo ſup eos peccata eoꝝ. Et percuſſit dñs populũ:	לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לְמֵימַר לִבְנָךְ אֶתֵּן יָתַהּ: וְאֶשְׁלַח קֳדָמָךְ מַלְאָכָא וְאֶתְרֵיךְ יָת כְּנַעֲנָאֵי
קְשָׁה	eo ꝙ coluerãt vitulũ: quẽ fecerat aaron. Ca.33.	וְחִתָּאֵי וּפְרִזָּאֵי וְחִוָּאֵי וְיַבּוּסָאֵי: לְאַרְעָא עַבְדָא חַלַב וּדְבַשׁ אֲרֵי לָא אֶסֵּיק שְׁכִנְתִּי בֵּינָךְ אֲרֵי עַם קְשֵׁי
צָאצָא אֹבֶל	Locutuſq; eſt dñs ad moyſen. Vade deſcende	קֻדָּל אַתָּ דִּלְמָא אֵשֵׁיצְ יָתָךְ בְּאָרְחָא: וּשְׁמַע עַמָּא יָת פִּתְגָמָא בִּישָׁא הָדֵין וְיִתְאַבָּלוּ וְלָא
שָׁוָה	hinc tu & populus quẽ aſcendere feciſti de terra	שַׁוִּי אֱנָשׁ עֲבָד תִּקּוּנֵיהּ עֲלוֹהִי: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֵימַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אַתּוּן עַם קְשֵׁי
סֶלַע עֲנָה	egypti in terrã quã iurauꝰ abraham iſaac & iacob dice	קֻדָּל שָׁעָה חֲדָא אֵיסֵיק שְׁכִנְתִּי מִגַּוֵּיכוֹן וְאֶשֵׁיצִ יָתְכוֹן וּכְעַן אַעְדוֹ תִּקּוּן זִינְכוֹן מִנָּכְ וְאֶלֵּי
שָׁגַד	rẽs. Filijs tuis dabo eã terrã fluentẽ lacte & melle.	מָה אֶעְבֵּיד לָהּ: יִשְׂרָאֵל יָת תִּקּוּן זִינֵיהוֹן מְטוּרָא דְּחוֹרֵב וּמֹשֶׁה
	mittãq; angelũ ẽte te: & ejcia chananeos & amorreos	
	et etheos & pherezeos et eueos & iebuſeos. Non eni	
	aſcendere faciã maleſtatẽ meã in medio tui: ꝙ popu	
	lus dure ceruicis tu es: ne forte diſperdam te in via.	
	Audiuitq; ppls ſerinonẽ hunc peſſimũ: & luxerũt: et	
	nullus poſuit ornatũ cultus ſui ſup ſe. Dixitq; dñs ad	
	moyſen. Dic filijs iſrael: vos etiꝫ ppls dure ceruicis:	
	ſi vna hora abſtulero maleſtatẽmea a te: diſperdã te.	
	Et nunc auferꝫ ornatũ cultus tui a te. Rotum eſt enim	
	coram me quod facturus ſum tibi. Et depoſuerũt filij	
	iſrael ornatũ cultus ſui de monte oreb. Moyſes aũt	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxxiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina
	יִקַּח אֶת־הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה			tollẽs tabernaculũ tendit extra castra procul vocauit nomen eius tabernaculũ federis. Et oĩs populus ꝙui hẽbat aliq̃s ql̃stiõẽ egredie diebatur ad tabernaculũ federis extra castra. Cũq egrederetur moyses ad tabernaculũ surgebat vniuersa plebs: & stabat vnusquisq apd ostio papilliõis sui: respiciebatq tergũ moysi dõec ingrederetur tẽtoriũ. Ingresso aũt illo tabernaculũ federis delsc debat colũna nubis: & stabat ad ostiũ: loq̃batur q dñs ad moysen facie ad faciem: sicut solet loqui hõ ad amicũ suum. Cunq ille reuertebatur in castra: minister eius iosue filius nun puer nõ recedebat de tabernaculo. Dixitq moyses ad dñm: ecce tu mihi dicis: educ populũ istum: & non indicas mihi quẽ missurus sis mecũ. tu enim dixisti: vocauit te ex nomine & inueni sti gratiam coram me. Si ergo inueni gratiam coram te: ostende mihi viam tuam vt sciã te & inueniã gratiã ante oculos tuos. Respice populum tuum gentẽ hanc.	τ accipiẽs moyses tabernaculũ fixit extra καὶ λαβὼν μωυσῆς τὴν σκηνήν, ἔπηξεν ἔξω τῆς castra procul a castris. παρεμβολῆς μακρὰν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς. τ vocauit ẽ tabernaculũ testimonii. τ factũ ẽ: καὶ ἐκάλεσεν σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου · καὶ ἐγένετο, ois ḡrẽs dñm: τ egrediebat in ὡς ὁ ζητῶν τὸν κύριον, καὶ ἐξεπορεύετο ἐις τὴν tabernaculũ extra castra. qñ ãt ingrediebatur σκηνὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς · ὁτὲ δ' ἂν εἰσεπορεύετο moyses in tabernaculũ qñ extra castra: τὸ μωυσῆς ἐις τὴν σκηνὴν τὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, stabat ois ppls cõsiderãtes vnusq̃sq apd ἵσταντο ὡς ὁ λαὸς σκοπεύοντες ἕκασος παρὰ τὰς hostiũ tabernacli sui. τ aspiciebat abeũ θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ · καὶ κατενοοῦσαν ἕστιόν te moyse ḡad ingrederet ille in tabernaculũ τος μωυσῆ ἕως τοῦ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἐις τὴν σκη federis: vt dicerẽt vniuersi: q̃ locutus ẽ moyses in cũli. vt ãt ingressus ẽ moyses in tabnacl̃: descẽ νήν · ὡς δὲ εἰσῆλθε μωυσῆς ἐις τὴν σκηνήν, κατε debat colũna nubis: τ stabat ad βαινεν ὁ στύλος τῆς νεφέλης, καὶ ἵστατο ἐπὶ τὴν hostiũ tabernacli: τ loq̃bat mosi. τ videbat θύραν τῆς σκηνῆς, καὶ ἐλάλει μωυσῆ · καὶ ἑώρα ois populus colũnã nubis stãtẽ ad ὡς ὁ λαὸς τὸν στύλον τῆς νεφέλης ἑστῶτα ἐπὶ hostiũ tabernacli. τ stabat ois populꝰ. τῆς θύρας τῆς σκηνῆς · καὶ ἵστατο πᾶς ὁ λαός. τ adorabãt vnusq̃sq ab ostio tabernaculi sui. τ locut ẽ dñs ad moysen: pce ostio tabernaculi sui. τ reuertebãt in castra: ministeret eius iosue filius nun puer nõ recedebat de tabernaculo. Dixitq moyses ad dñm: ecce tu mihi dicis: pduc populũ istum: & tu nõ indicasti mihi quẽ missurus sis mecũ. tu enim dixisti: vocauit te ex nomine & inueni sti gratiã coram me. Si ergo inueni gratiã coram te: ostende mihi viam tuam vt sciã te & inueniã gratiã ante oculos tuos. Respice populum tuum gentẽ hanc.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.
	וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָאֹהֶל וַיִּטֶּה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה רָחֹק מִן־הַמַּחֲנֶה וַיִּקְרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה כָּל־מְבַקֵּשׁ יְהוָה יֵצֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: וְהָיָה כְּצֵאת מֹשֶׁה					et vidit: Ispe pcedã te: et recedẽtẽ fa καὶ λέγει, αὐτὸς προπορεύσομαί σου, καὶ καταπαύ cia te. et dicit ad eũ: si nõ tu ipe mittis σω σε. καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, εἰ μὴ σὺ αὐτὸς πορεύη nobiscũ: ne me deducas hinc. et quõ notũ μεθ' ἡμῶν, μὴ με ἀναγάγῃς ἐντεῦθεν. καὶ τῶς γνωσθήσε cerit vere: q̃ inuẽti gram apd te ego & ps σαι ἀληθῶς, ὁτι εὕρηκα χάριν παρὰ σοὶ ἐγώ τε καὶ populꝰ tuꝰ. sed coambulãs te nobiscũ: et ὁ λαός σου. ἀλλ' ἢ συμπορευομένου σου μεθ' ἡμῶν, καὶ glorificabimur ego & ps et populꝰ tuꝰ sup om ἐνδοξασθησόμεθα ἐγώ τε καὶ ὁ λαός σου παρὰ πάν nes gẽtes: q̃ sup trã sũt. et dixit dñs ad τα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς ἐστιν. καὶ εἶπε κς πρὸς moysen: et hunc tibi sermonẽ quẽ dixisti: faci μωυσῆν, καὶ τοῦτόν σοι τὸν λόγον, ὃν ἐλάλησας, ποιήσ am. inuenisti n. gram coram me: et noui te prẽ σω. εὕρηκας γὰρ χάριν ἐνώπιόν μου, καὶ οἶδά σε πα ter oẽs. et dixit: ostende mihi tuã gloriã. et ρὰ πάντας, καὶ λέγει, δεῖξόν μοι τὴν σεαυτοῦ δόξαν. καὶ dixit: ego pzeibo pzior te gloria mea: ἐιπεν, ἐγὼ παρελεύσομαι πρότερός σου τὴν δόξην μου, et vocabo in noie meo: dñs coram te. et mi et vocabo in noie meo: dñs coram te. et mi Roms. 9. c. καὶ καλέσω ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, κς ἔναντίον σου. καὶ sebor: cui misẽr fuero et clemẽs ero cui clemẽs fuero. τ ἐλεήσω, ὃν ἂν ἐλεῶ. καὶ οἰκτιρήσω ὃν ἂν οἰκτίρῶ. καὶ dixit: nõ poteris videre faciẽ meã. nõ. n. εἶπεν, οὐ δύνασαι ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου. οὐ γὰρ μὴ videbit hõ faciẽ meã: et viuet. τ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ζήσεται. καὶ dixit dñs: ecce locus apud me: τ stabis supra εἶπε κς, ἰδοὺ τόπος παρ' ἐμοί, καὶ στήσεις ἐπὶ τῆς petrã. qñ ãt trãsierit gloria mea: τ πέτρας · ὁταν δὲ παρέλθῃ ἡ δόξα μου, καὶ ponã te in foramẽ petre: et ptegã θήσω σε ἐις ὀπὴν τῆς πέτρας, καὶ σκεπάσω τῇ manu mea sup te: quo ad trãsiero. et aufe χειρί μου ἐπὶ σέ, ἕως ἂν παρέλθω. καὶ ἀφε rã manũ meã. et tunc videbis q̃ post λῶ τὴν χεῖρά μου, καὶ τότε ὄψει τὰ ὀπίσω me: at facies mea nõ videbitur μου, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθήσεταί tibi. σοι.
					Ca. 34.
					Θ Et dixit dñs ad moysen: p̃cide ti καὶ εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν, λαξευσον σε biblos duas tabulas lapideas: sicut et pri βίβλους δύο πλάκας λιθίνες, καθάπερ καὶ αἱ πρῶ me: et ascẽde ad me in mõte: et scri τας, καὶ ἀνάβηθι πρός με εἰς τὸ ὄρος, καὶ γρά bam in tabulis ẽa: q̃ fuerũt in φον ἐπὶ τῶν πλακῶν τὰ ῥήματα, ἃ ἦν ἐν ταῖς tabulis primis: πλαξὶν ταῖς πρώταις.

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxxiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina
	אֶל־הָאֹהֶל יָקוּמוּ כָל־הָעָם וְנִצְּבוּ אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי			Dixitq dñs. Facies mea pcedet te & requi em dabo tibi. Et dixit moyses. Si non tu ipse pcedas: ne educas nos de loco isto. In quo ci scire poterimus & populus tuus: nisi cũ ambulauerit maiestas tua nobiscũ: vt fiam nobis insignita: τ dimidiamur ego τ populus tuꝰ ab oĩs populo qui est sup faciẽ terre. Dixitq dñs ad moysen. Verbũ quoq; istud quod locutus es faciã: quia inuenisti gratiã coram me: τ vocauit te ex nomine: τ ait. Ostende mihi obsecro gloriã tuã: τ dixit. Ego transire faciam omnẽ gloriã meã sup faciẽ tuã: τ vocabo in noie mei coram te. et miserebor cui miserebor: τ clemẽs ero: cui clemẽs ero. Et dixit. Non poteris videre faciẽ gloriæ meæ: nõ enĩ videbit me homo τ viuet. Et iterum. Ecce locus est paratus in cõspectu meo τ stabis supra petram. Erit q̃ cum transierit gloria mea: ponã te in cauerna petræ: τ protegã te verbo meo donec transeã. et auferam verbũ gloriæ meæ: τ videbis id qđ est post me. Et que sunt coram me non apparebunt. Ca. 34. Dixitq dñs ad moysen. Dola tibi duas tabulas lapideas sicut priores: τ scribam super tabulas verba que erant super tabulas priores	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.
	וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָאֹהֶל וַיִּטֶּה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה רָחֹק מִן־הַמַּחֲנֶה וַיִּקְרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה כָּל־מְבַקֵּשׁ יְהוָה יֵצֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: וְהָיָה כְּצֵאת מֹשֶׁה					
	אֶל־הָאֹהֶל יָקוּמוּ כָל־הָעָם וְנִצְּבוּ אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה עַד בֹּאוֹ הָאֹהֱלָה: וְהָיָה כְּבֹא מֹשֶׁה הָאֹהֱלָה יֵרֵד עַמּוּד הֶעָנָן וְעָמַד פֶּתַח הָאֹהֶל וְדִבֶּר עִם מֹשֶׁה: וְרָאָה כָל־הָעָם אֶת־ עַמּוּד הֶעָנָן עֹמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וְקָם כָּל־הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּו אִישׁ פֶּתַח אָהֳלוֹ: וְדִבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל־פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ יָשׁוּב אֶל הַמַּחֲנֶה וּמְשָׁרְתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה רְאֵה אַתָּה אֹמֵר אֵלַי הַעַל אֶת הָעָם הַזֶּה וְאַתָּה לֹא הוֹדַעְתַּנִי אֵת אֲשֶׁר תִּשְׁלַח עִמִּי וְאַתָּה אָמַרְתָּ יְדַעְתִּיךָ בְשֵׁם וְגַם מָצָאתָ חֵן בְּעֵינָי: וְעַתָּה אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְהוֹדִעֵנִי נָא אֶת דְּרָכֶךָ וְאֵדָעֲךָ לְמַעַן אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ וּרְאֵה כִּי עַמְּךָ הַגּוֹי הַזֶּה:					

Interp. chal.

וְנָסִיב יָת מַשְׁכְּנָא וּפְרַסִיהּ לֵיהּ מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא וְקָרֵי לֵיהּ מַשְׁרְיָתָא אַרְחֵק מִן מַשְׁרְיָתָא כְּמִרְחַק מֵילִין וַהֲוָה כָּל מָאן דְּבָעָא אוֹלָפָן מִן קֳדָם יְיָ נָפֵיק לְמַשְׁכְּנָא דְּזִמְנָא אוֹלָפָן יָת אוֹלַפְנָא דְּמַשְׁכְּנָא וַהֲוָה כַּד נָפֵיק מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא קָמִין כָּל עַמָּא וְמִתְעַתְּדִין גְּבַר בְּתַרְעָא דְּמַשְׁכְּנֵיהּ וְסָכִּלִין בָּתַר מֹשֶׁה עַד דְּעַיִל לְמַשְׁכְּנָא וַהֲוָה כַּד עַיִל מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא נָחֵת עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא וְקָאֵים פֻּתְרָע מַשְׁכְּנָא וּמִתְמַלֵּיל עִם מֹשֶׁה: וְחָזֵן כָּל עַמָּא יָת עַמּוּדָא דַּעֲנָנָא קָאֵים פֻּתְרָע מַשְׁכְּנָא וְקָמִין כָּל עַמָּא וְסָגְדִין גְּבַר בְּתַרְעָא דְּמַשְׁכְּנֵיהּ: וּמִתְמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה מְמַלָּל עִם גְּבַר דְּמָלֵיל גְּבַר עִם חַבְרֵיהּ וְתָאֵיב לְמִשְׁרְיָתָא וְיִשְׁוֵקִנֵיהּ יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן עוּלֵימָא לָא עָדַר מִגּוֹ מַשְׁכְּנָא: וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ חֲזִי אַתְּ אָמַר לִי אַסֵיק יָת עַמָּא הָדֵין וְאַתְּ לָא אוֹדַעְתַּנִי יָת דְּתִשְׁלַח עִמִּי וְאַתְּ אֲמַרְתְּ יְדַעְתָּךְ בְּשׁוּם וְאַף אַשְׁכַּחְתְּ רַחֲמִין קֳדָמָי: וּכְעַן אִם כְּעַן אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ אוֹדַעֲנִי כְּעַן יָת אוֹרְחָתָךְ וְאֵדַע דְּרַחֲמִין קֳדָמָךְ וְתִגְלֵי קֳדָמָךְ אֲרֵי עַמָּךְ עַמָּא הָדֵין וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ

Transla. Chal.

tulit tabernaculũ. et tetendit illud extra castra procul a castris: τ vocauit illud tabernaculũ dom̃ doctrine. Et oĩs qui querebat doctrinaꝫ a facie dñi egrediebat ad tabernaculũ domus doctrine: qđ erat extra castra. Et cuꝫ egrediebat moyses ad tabernaculũ: surgebat ois ppls: τ stabat vnusq̃sq in ostio tabernaculi sui: et respiciebãt post moysen: donec ingrederet in taberna culũ. τ cũ ingrederet tabernaculũ: descẽdebat colũna nubis: τ stabat ostio tabernaculi: τ loq̃bat cũ moyse. videbatq; ois ppls colũnã nubis stantẽ in ostio taber naculi: surgebatq; ois populus: τ adorabãt vnusq̃sq in ostio tabernaculi sui. Loquebaturq; dñs cũ moyse verbũ ad verbũ: sicut loquitur vir cum ꝓximo suo. Et reuertebatur in castra. Ministerꝙ eius iosue filius nun puer nõ recedebat de tabernaculo. Dixitq moyses ad dñm: ecce tu dicis mihi ascendere fac populũ istum: τ tu nõ indicasti mihi quẽ missurus sis mecũ. tu enim dixisti: vocauit te ex nomine τ etiã inueni sti gratiã coram me. Et nunc si inueni obsecro gratiã in conspectu tuo: ostende mihi viam bonitatis tue: vt cognoscã misericordiã tuã: vt inuenią gratiã in cõspe ctu tuo. notũq; est coãꝫ te q̃ populꝰ iste est ppls tuus.

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxxiiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxxiiij.	Pritiua heb.
כִּי	אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ׃			quas fregisti. Esto	ας σὺ συνέτριψας, καὶ γίνου ἕτοιμος εἰς τὸ πρωΐ, καὶ ἀνα	τ videbit ois pplꝰ: in qbꝰ eo tu: opa dñi: qꝛ		וְרָאָה כָל הָעָם אֲשֶׁר אַתָּה יי			
	וְהָיָה נָכוֹן			paratus mane: ascẽdas	βὰς συνέτι ἐλθὲμι πᾶσ ὁ λαός, ἐν ὄρει ἐσύ, τὰ ἔργα κὺ, ὅτι	καὶ ὁ ἐλθεμι πᾶς ὁ λαός, ἐν ὄρει ἐστύ, τὰ ἔργα κὺ, ὅτι		נִכְרֹתִי אֶת מַעֲשֶׂה יהוה כִּי			
	לַבֹּקֶר			vt ascẽdas stati in mõ	βὰς εἰς τὸ ὄρος τὸ σινᾶ, καὶ στὰς μοι ἐκεῖ ἐπ᾽ ἄ	mirabilia fiũt: q ego faciã tibi illic. attẽde tu		נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה			
	וְעָלִיתָ בַבֹּקֶר אֶל הַר סִינָי			te synai: stabisq	βησεις ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ σινᾶ, καὶ στὰς μοι ἐκεῖ ἐπ᾽ ἄ	mirabilia fiũt: q ego faciã tibi illic. attẽde tu		עִמָּךְ׃ שְׁמֹר לְךָ אֵת אֲשֶׁר			
	וְנִצַּבְתָּ לִי שָׁם עַל רֹאשׁ הָהָר׃ וְאִישׁ לֹא			mecũ super verticem	mitate mõtis. t nullus ascẽdat tecũ: neq;	omnia q ego precipio tibi. ecce ego ejiciã ante		אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם הִנְנִי			
	יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם אִישׁ אַל יֵרָא בְּכָל			montis. Nullus ascẽdat	κρου τοῦ ὄρους. καὶ μηδὲ εἰς ἀναβήτω μετ᾽ αὐτοῦ, μη	facié yram amorrei: t chananei:		גֹּרֵשׁ מִפָּנֶיךָ אֶת הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי			
	הָהָר גַּם הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל יִרְעוּ			tecũ: nec videatur	videatur in toto mõte. t oues t	προσώπου ὑμῶν ὃν ἀμορραῖον, καὶ ὃν χαναναῖον,		וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃			
	לִפְנֵי הָהָר הַהוּא׃ וַיִּפְסֹל שְׁנֵי			deatur quispiã p totum	boues nõ pascantur ppe mõtẽ illũ.	τ ethesi: τ pherezesi: τ euesi: τ		הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּכְרֹת בְּרִית			
	לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם			monte: boues quoq;	οἱ βόες μὴ νεμέσθωσαν πλησίον τοῦ ὄρους ἐκείνου.	καὶ ὃν χετταῖον, καὶ ὃν φερεζαῖον, καὶ ὃν εὐαῖον, καὶ		לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא			
	מֹשֶׁה בַּבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל הַר סִינָי			& oues non pascantur	τ ἐξεκύλισεν δύο πλάκας λιθίνας, καθάπερ καὶ	gergesesi: τ iebusesi. cauc tibi:	D	עָלֶיהָ פֶּן יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ׃			
	כַּאֲשֶׁר צִוָּה יהוה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ			econtra. Excidit ergo	πρώτως. καὶ ὀρθρίσας μωυσῆς τοπρωΐ, ἀνέ	ne forte dispdas pactũ hitãtibꝰ in		כִּי אֶת מִזְבְּחֹתָם תְּתוֹצוּן וְאֶת			
	שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים׃ וַיֵּרֶד יהוה			duas tabulas lapideas	βη εἰς τὸ ὄρος τὸ σινᾶ, καθότι συνέταξεν αὐτῷ	terã: ne forte ineas pactũ cũ habitatoribꝰ ter		מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן וְאֶת אֲשֵׁרָיו			
	בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא			tabulas lapideas. Et	κύριος. καὶ ἔλαβε μωυσῆς μεθ᾽ ἑαυτοῦ τὰς δύο πλά	re illius iungas amici		תִּכְרֹתוּן׃ כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל			
	בְּשֵׁם יהוה׃ וַיַּעֲבֹר יהוה עַל			reuelat ẽ dñs in nube:	κας τὰς λιθίνας. καὶ κατέβη κύριος ἐν νεφέλῃ, καὶ	tias: que sine tibi in ru	Deut. 7.a.	אַחֵר כִּי יְהוָה קַנָּא שְׁמוֹ אֵל קַנָּא			
	פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם			& stetit ibi cũ eo: inuocans	παρέστη αὐτῷ ἐκεῖ, καὶ ἐκάλεσε τῷ ὀνόματι κυρίου,	nam: sed & aras eorum: de		הוּא׃ כִּי תִכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב			
	וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת׃			nomẽ dñi. Quo tran	τ προῆλθε κύριος πρὸ προσώπου αὐτοῦ · καὶ	struc: confringe statuas: lu		הָאָרֶץ וְזָנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְזָבְחוּ			
	נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן			seunte coram eo: & ait.	προσηλθε κύριος πρὸ προσώπου αὐτοῦ · καὶ	cosq; succide. Noli adorare		לֵאלֹהֵיהֶן וְקָרָא לְךָ וְאָכַלְתָּ			
	וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה			Dñator dñe deus misericors & clemẽs patiẽs & mul	vocauit dñs dñs deus clemens τ miseri	deum alienũ. Dñs zelotes nomẽ eius: deus est ce		מִזִּבְחוֹ׃ וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו לִבָּנֶיךָ			
	פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל			te misericordis & ver	ἐκάλεσε κύριος κύριος ὁ θεὸς ἰκτίρμων καὶ ἐλεή	mulator. Ne ineas pactũ cũ hoibus illarũ		וְזָנוּ בְּנֹתָיו אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ			
	בְּנֵי בָנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל			sitatis: & clemẽs patiẽs & multe misericordiis ac verax:	cοσης· patiẽs τ multe miserationis τ verus: τ	regionũ: ne cũ fornica		אֶת בְּנֹתֶיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וּבְנֹתֶיךָ			
	רִבֵּעִים׃ וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה			quarta progenie. Festi	μων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεως καὶ ἀληθινός, καὶ	ti fuerit cũ dñis suis: &		אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן יַזְנוּ אֶת אֱלֹהֶיךָ׃			
	מְהֵר קָדֹד			nusq; moyses curuatus	τυπίτιά fernũe: τ facies miſas in mil	adorauerit simulachra	Hiere. 32.c.	וְנָשָׂאתָ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ וְהִזְנוּ			
	וַיִּשְׁתַּחוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם נָא יי			est pronus in terrã: & a	δικαιοσύνην διατηρῶν, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιά	corũ: vocet te qspiã vt		בְּנֹתֶיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ			
	אֲדֹנָי יֵלֵךְ נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי			dorans ait. Si inueni	lia: anferẽs iniqtates: τ pcã: τ mun	comedas de imolatis.		אֶת אֱלֹהֵיהֶן׃ כִּסֵּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ			
	עַם קְשֵׁה עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ			gram in cõspectu tuo dñe: obsecro vt	δας, ἀφαιρῶν ἀνομίας, καὶ ἁμαρτίας, καὶ ἀθε	Nec yxorẽ de filiabus		וְנָשָׂאתָ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ			
	וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי			gradiaris nobiscũ. po	στιτίας· τ reſũ nõ purificabit: inducẽs peccata	corũ accipies filiis tuis:		תִּתֵּן לִבְנֵי בְנֶיךָ וְזָנוּ בְּנוֹתֶיךָ			
	כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמֶּךָ אֶעֱשֶׂה			pulus enim dure ceruicis	κίας, καὶ τὸν ἔνοχον οὐ καθαριεῖ, ἐπάγων ἀνομίας	ne postq; ipe fuerit for		אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ אֶת בְּנֵיךָ			
	נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא נִבְרְאוּ בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל			est: vt auferas iniquitates nostras & pcã: nosq; possideas	pſm filios: et in filios filiorꝫ: in ter	nicaue: fornicari faciãt & filios tuos in deos su		אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן׃ מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ			
	הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל הָעָם אֲשֶׁר אַתָּה			Rndit dominus. Ego	τατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἐπὶ τέκνα τέκνων ἕως τρί	os. Deos cõflatiles nõ		אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל			
	בְּקִרְבּוֹ רָאָה אֶת מַעֲשֵׂה יהוה כִּי			inibo pactum videnti	τιᾶ et ἕρτᾶ ghationẽ et festinãs moyses cur	facies tibi tpt.	E	מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ			
	נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ׃			busq; cunctis:	την καὶ τετάρτην γενεάν. καὶ σπεύσας μωυσῆς κύ	festũ azymoꝝ custodies: septẽ dies cõedes azy		הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יָצָאתָ			
	שְׁמֹר לְךָ אֵת אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְּךָ הִנְנִי			signa facia" que nunq;	uat in tra adorauit dñm. et dixit:	mata: septẽ diebus vescẽris azymis: sicut pcepi tibi		מִמִּצְרָיִם׃ כָּל פֶּטֶר רֶחֶם לִי וְכָל			
	גֹּרֵשׁ מִפָּנֶיךָ הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי			fuerunt creata in vniuersa	φως ἐπὶ τὴν γῆν προσκυνῆσαι τῷ κυρίῳ · καὶ εἶπεν,	in tpe mẽsis nouorũ. Mẽse enĩ verni tpis egressus es de egypto.		פֶּטֶר שׁוֹר וָשֶׂה׃ וְכָל			
	וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃ הִשָּׁמֶר			terra & in omnibus populis.	εἰ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου, συμπορευθήτω ὁ	Oē qđ aperit vulua meũ est: & omnes masculos primogenitos in pecoribus tuis sanctifica		פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְּשֶׂה וְאִם			
	לְךָ פֶּן תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ										

Pritiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.	Trãsla. Chal.	Pritiua chal.
נְסַךְ	quas cõfregisti & esto paratus mane: & ascendes mane in mõtẽ sinai: & stabisq; cotã me tibi sup verticẽ mõtis. nullusq; vir ascẽdat tecũ: neq; videat vir p totũ mõtẽ: oues & boues nõ pascant & regiõe mõtis illi. dola	וְתַתְּבְּרוֹן יָתְהוֹן מַדְבְּחֵיהוֹן וְתָבְרוֹן יָת קָמֵיהוֹן וְתַעְדּוֹן יָת אֲשֵׁירָתְהוֹן	וְחִזֵּי כָּל עַמָּא דְּאַתְּ בֵּינֵיהוֹן יָת עוֹבָדָא דַּייָ אֲרֵי דְחִיל הוּא דְּאֲנָא עָבֵיד עִמָּךְ׃ טַר לָךְ	נְסַךְ עֲשָׂה
חֲגָא רְעָיָה	uitq; duas tabulas lapideas tũ ponẽs: & surrexit moyses mane: & ascẽdit in mõtẽ sinai sicũ preceperat ei dñs: & tulit in mãu ei duas tabulas lapideas. Et reuelat ẽ dñs in nube: & stetit cũ eo ibi: & inuocauit in noie dñi. Et	נְטוֹר לָךְ דִּי אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין הָא אֲנָא גָּרֵשׁ מִן קֳדָמָךְ יָת אֱמוֹרָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי וְחִתָּאֵי	שְׁמֹר לְךָ אֵת אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְּךָ הִנְנִי גֹּרֵשׁ מִפָּנֶיךָ הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי	שְׁמַר־לְךָ־פֶּן
קֶדֶם	וּפְרִיזָאֵי וְחִוָּאֵי וְיְבוּסָאֵי׃ אִסְתְּמַר לָךְ דִּילְמָא תְּגָזַר קְיָם לְיָתְבֵי אַרְעָא דְּאַתְּ עָלַיִךְ	וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב	יְשַׁב־בְּרִית
גְּבָל	לְמֶהֱוֵי לְתַקָּלָא בֵּינָךְ׃ אֱלָהֵיהוֹן תְּתָרְעוּן וְיָת מַקְמָתְהוֹן תְּתָרְעוּן וְיָת אֲנָסֵיהוֹן תְּתָרְעוּן	הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא עָלֶיהָ פֶּן יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ׃	יְשַׁב־נְכֵר
עֲתָד עֲבַר	וְלָא תִסְגְּדוּן לְטַעֲוָת עַמְמַיָּא אֲרֵי יְיָ קַנָּא שְׁמֵיהּ אֵל קַנָּא	כִּי אֶת מִזְבְּחֹתָם תִּתֹּצוּן וְאֶת מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן וְאֶת אֲשֵׁרָיו	נְתַן־לְךָ
רַחַם עֲבַד	הוּא׃ דִּילְמָא תְּגָזַר קְיָם לְיָתְבֵי אַרְעָא וְיִטְעוֹן בָּתַר טָעֲוָתְהוֹן וְיִדְבְּחוּן לְטָעֲוָתְהוֹן	תִּכְרֹתוּן׃ כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי יְהוָה קַנָּא שְׁמוֹ אֵל קַנָּא	נָתַן־לְךָ
דּוּר עָוֶה תּוּב	וְיִקְרוֹן לָךְ וְתֵיכוֹל מִדְּבָחֵיהוֹן׃ וְתִסַּב מִבְּנָתֵיהוֹן לִבְנָךְ וְיִטְעוֹן בָּתַר טָעֲוָתְהוֹן	הוּא׃ כִּי תִכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְזָבְחוּ	סֵגֶד
עָוֶה תּוּב	וְיַטְעוֹן יָת בְּנָךְ בָּתַר טָעֲוָתְהוֹן׃ דַּהֲבָא וְכַסְפָּא לָא תַעְבֵּד לָךְ׃	לֵאלֹהֵיהֶן וְקָרָא לְךָ וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחוֹ׃ וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ וְזָנוּ בְּנֹתָיו אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן	טָעָה
חֲטָא	מַתְכַּת טְעוּתָא לָא תַעְבֵּד לָךְ׃	וְהִזְנוּ בְּנֹתֶיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ אֶת בְּנֵיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן׃	חֲטָא
שְׁבַת יוֹם	יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא תִּטּוֹר לְמֶעְבַּד יָת שַׁבְּתָא בְּכָל אַתְרֵי מוֹתְבָנֵיכוֹן כְּפוֹלְחָנָא דְּיוֹמָא קַדִּישָׁא	כִּסֵּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ׃	נָסַךְ עָשָׂה
שְׁמַר יוֹם	שַׁבְּתָא יוֹמָא תִּטּוֹר לְמֶעְבַּד יָת שַׁבְּתָא בְּכָל אַתְרֵי מוֹתְבָנֵיכוֹן כְּפוֹלְחָנָא דְּיוֹמָא קַדִּישָׁא	שְׁמֹר יוֹם אֲשֶׁר צִוְּךָ הִנֵּה אָנֹכִי גֹּרֵשׁ מִפָּנֶיךָ הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי	שְׁמַר־יוֹם אֲכַל
עָשָׂה	קַדִּישָׁא׃ שִׁתָּא יוֹמִין תַּעְבֵּד עֲבִידְתָּךְ וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא דַּייָ אֱלָהָךְ לָא תַעְבֵּד	וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃	עָשָׂה אֲכַל
חֲמַר יוֹם אֲכַל	כָּל עֲבִידְתָּא בְּהוֹן לָא תַעְבְּדוּן בְּרַם נַפְשָׁתָא דְּתֵיכוֹל לְחֵם בְּהוֹן לָא תַעְבְּדוּן׃	שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת׃	חֲמַר יוֹם אֲכַל
עָשָׂה	שִׁתָּא יוֹמִין תַּעְבֵּד עֲבִידְתָּךְ וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא דַּייָ אֱלָהָךְ לָא תַעְבֵּד	וְחַג שָׁבֻעוֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים וְחַג הָאָסִף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה׃	עָשָׂה
שְׁבַת	כָּל עֲבִידְתָּא בְּהוֹן לָא תַעְבְּדוּן בְּרַם נַפְשָׁתָא דְּתֵיכוֹל לְחֵם בְּהוֹן לָא תַעְבְּדוּן׃	שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת׃	שְׁבַת
שְׁמַר יוֹם	יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא תִּטּוֹר לְמֶעְבַּד יָת שַׁבְּתָא בְּכָל אַתְרֵי מוֹתְבָנֵיכוֹן כְּפוֹלְחָנָא דְּיוֹמָא קַדִּישָׁא	שְׁמֹר יוֹם אֲשֶׁר צִוְּךָ הִנֵּה אָנֹכִי גֹּרֵשׁ מִפָּנֶיךָ הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי	שְׁמַר־יוֹם
עָשָׂה	קַדִּישָׁא׃ שִׁתָּא יוֹמִין תַּעְבֵּד עֲבִידְתָּךְ וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא דַּייָ אֱלָהָךְ לָא תַעְבֵּד	וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃	עָשָׂה

Prima heb.	Ter. Heb.	Exo.	Ca. xxxiv.	Prima. Heb.
פָּנָה	יְהוָה׃	יְהוָה׃	יְהוָה׃	פָּנָה
רָאָה	וַיַּרְא אַהֲרֹן וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־	וַיַּרְא אַהֲרֹן וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת	וַיַּרְא אַהֲרֹן וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת	רָאָה
יָרֵא	משֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירְאוּ	משֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירְאוּ	משֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירְאוּ	יָרֵא
נָגַשׁ קָרֵא	מִגֶּשֶׁת אֵלָיו וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה	מִגֶּשֶׁת אֵלָיו וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה	מִגֶּשֶׁת אֵלָיו וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מֹשֶׁה	נָגַשׁ קָרֵא
שׁוּב	וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו אַהֲרֹן וְכָל־הַנְּשִׂאִים	וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו אַהֲרֹן וְכָל־הַנְּשִׂאִים	וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו אַהֲרֹן וְכָל־הַנְּשִׂאִים	שׁוּב
דָּבַר דָּבָר	בָּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם׃ וְאַחֲרֵי	בָּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם׃ וְאַחֲרֵי	בָּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם׃ וְאַחֲרֵי	דָּבַר דָּבָר
צָוָה	כֵּן נִגְּשׁוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְצַוֵּם	כֵּן נִגְּשׁוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְצַוֵּם	כֵּן נִגְּשׁוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְצַוֵּם	צָוָה
	אֵת כָּל־אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אִתּוֹ בְּהַר	אֵת כָּל־אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אִתּוֹ בְּהַר	אֵת כָּל־אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אִתּוֹ בְּהַר	
כָּלָה	סִינָי׃ וַיְכַל מֹשֶׁה מִדַּבֵּר אִתָּם	סִינָי׃ וַיְכַל מֹשֶׁה מִדַּבֵּר אִתָּם	סִינָי׃ וַיְכַל מֹשֶׁה מִדַּבֵּר אִתָּם	כָּלָה
נָתַן סָוָה בוא	וַיִּתֵּן עַל־פָּנָיו מַסְוֶה׃ וּבְבֹא מֹשֶׁה	וַיִּתֵּן עַל־פָּנָיו מַסְוֶה׃ וּבְבֹא מֹשֶׁה	וַיִּתֵּן עַל־פָּנָיו מַסְוֶה׃ וּבְבֹא מֹשֶׁה	נָתַן סָוָה בוא
סוּר	לִפְנֵי יְהוָה לְדַבֶּר אִתּוֹ יָסִיר	לִפְנֵי יְהוָה לְדַבֶּר אִתּוֹ יָסִיר	לִפְנֵי יְהוָה לְדַבֶּר אִתּוֹ יָסִיר	סוּר
יָצָא	הַמַּסְוֶה עַד צֵאתוֹ וְיָצָא וְדִבֶּר אֶל	הַמַּסְוֶה עַד צֵאתוֹ וְיָצָא וְדִבֶּר אֶל	הַמַּסְוֶה עַד צֵאתוֹ וְיָצָא וְדִבֶּר אֶל	יָצָא
	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יְצֻוֶּה׃	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יְצֻוֶּה׃	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יְצֻוֶּה׃	
רָאָה שׁוּב	וְרָאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־פְּנֵי מֹשֶׁה	וְרָאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־פְּנֵי מֹשֶׁה	וְרָאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־פְּנֵי מֹשֶׁה	רָאָה שׁוּב
	כִּי קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה וְהֵשִׁיב	כִּי קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה וְהֵשִׁיב	כִּי קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה וְהֵשִׁיב	
	מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסְוֶה עַל־פָּנָיו עַד־בֹּאוֹ	מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסְוֶה עַל־פָּנָיו עַד־בֹּאוֹ	מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסְוֶה עַל־פָּנָיו עַד־בֹּאוֹ	
Cap. xxxv.	לְדַבֶּר אִתּוֹ׃	וַיְקַהֵל מֹשֶׁה	לְדַבֶּר אִתּוֹ׃	Cap. xxxv.
קָהַל יָצַג	אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר		אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר	קָהַל יָצַג
	אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה		אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה	
	יְהוָה לַעֲשֹׂת אֹתָם׃ שֵׁשֶׁת יָמִים		יְהוָה לַעֲשֹׂת אֹתָם׃ שֵׁשֶׁת יָמִים	
עָשָׂה יוֹם	תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי		תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי	עָשָׂה יוֹם
לֵאמֹר שָׁנָה	יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן		יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן	לֵאמֹר שָׁנָה
הָיָה	לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת׃		לַיהוָה כָּל־הָעֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת׃	הָיָה
מוּת	לֹא־תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם		לֹא־תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם	מוּת
בָּעַר יָשַׁב	בְּיוֹם הַשַּׁבָּת׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל		בְּיוֹם הַשַּׁבָּת׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל	בָּעַר יָשַׁב
אָמַר	כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה		כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה	אָמַר
לָמַד	הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר׃ קְחוּ		הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר׃ קְחוּ	לָמַד
עָשָׂה יוֹם				עָשָׂה יוֹם
לֵאֹר שֵׁנִי				לֵאֹר שֵׁנִי
הָיָה				הָיָה
מוּת				מוּת
בָּעַר יָשַׁב				בָּעַר יָשַׁב
אָמַר				אָמַר
לָמַד				לָמַח

Prima beb.

לֹא תְפַדֶּה וְזֵרַקְתִּו כָּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ	בָּכַר
תְּפַדֶּה וְלֹא יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם׃	רָאָה פָּנֶה
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם יי	עָבַד
הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר	שֶׁבֶת חָרַשׁ
תִּשְׁבֹּתוּ׃ וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ	קָצִיר
בְּכוּרֵי קְצִיר חִטִּים וְחַג הָאָסִיף	בָּכַר חָטָא אָסַף
תְּקוּפַת הַשָּׁנָה׃ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים	קוּף
בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי	
הָאָדֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי	
אוֹרִישׁ גוֹיִם מִפָּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי	יָרַשׁ רָחַב
אֶת גְּבֻלֶךָ וְלֹא יַחְמֹד אִישׁ אֶת	חָמַד
אַרְצְךָ בַּעֲלֹתְךָ לֵרָאוֹת אֶת פְּנֵי	עָלָה רָאָה
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה׃	
לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי וְלֹא	שָׁחַט
יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח׃ רֵאשִׁית	לוּן
בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה	בּוא
אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב	בָּשַׁל
אִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כְּתָב	אָמַר
לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי	כָּתַב
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית	בָּרָה
וְאֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי שָׁם עִם יְהוָה	כָּרַת
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה	הָיָה
לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה	רָבַע
וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחֹת אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית	כָּתַב לוּחַ
עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים׃ וַיְהִי	יָרַד
מֹשֶׁה נֹרֶדֶת מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא	שָׁנָה עֵדָה

Ter. Heb.

לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי וְלֹא	שָׁחַט
יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח׃ רֵאשִׁית	לוּן
בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה	בּוא
אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב	בָּשַׁל
אִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כְּתָב	אָמַר
לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי	כָּתַב
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית	בָּרָה
וְאֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי שָׁם עִם יְהוָה	כָּרַת
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה	הָיָה
לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה	רָבַע
וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחֹת אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית	כָּתַב לוּחַ
עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים׃ וַיְהִי	יָרַד
מֹשֶׁה נֹרֶדֶת מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא	שָׁנָה עֵדָה

Exo.

לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי וְלֹא	שָׁחַט
יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח׃ רֵאשִׁית	לוּן
בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה	בּוא
אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב	בָּשַׁל
אִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כְּתָב	אָמַר
לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי	כָּתַב
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית	בָּרָה
וְאֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי שָׁם עִם יְהוָה	כָּרַת
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה	הָיָה
לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה	רָבַע
וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחֹת אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית	כָּתַב לוּחַ
עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים׃ וַיְהִי	יָרַד
מֹשֶׁה נֹרֶדֶת מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא	שָׁנָה עֵדָה

Ca. xxxiv.

לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי וְלֹא	שָׁחַט
יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח׃ רֵאשִׁית	לוּן
בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה	בּוא
אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב	בָּשַׁל
אִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כְּתָב	אָמַר
לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי	כָּתַב
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית	בָּרָה
וְאֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי שָׁם עִם יְהוָה	כָּרַת
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה	הָיָה
לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה	רָבַע
וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחֹת אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית	כָּתַב לוּחַ
עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים׃ וַיְהִי	יָרַד
מֹשֶׁה נֹרֶדֶת מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא	שָׁנָה עֵדָה

Prima. Heb.

לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי וְלֹא	שָׁחַט
יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח׃ רֵאשִׁית	לוּן
בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה	בּוא
אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב	בָּשַׁל
אִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כְּתָב	אָמַר
לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי	כָּתַב
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית	בָּרָה
וְאֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי שָׁם עִם יְהוָה	כָּרַת
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה	הָיָה
לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה	רָבַע
וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחֹת אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית	כָּתַב לוּחַ
עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים׃ וַיְהִי	יָרַד
מֹשֶׁה נֹרֶדֶת מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא	שָׁנָה עֵדָה

Prima. chal.

נִכְסַף חָזָא שִׁית	
פָּלַח נִתַּח עָבַר	
תֵּבֵל נִפַּק הָכַנ	
תָּרֵךְ פָּתָה	
חָסַד נָסַק	
נָסַק בִּית דָּמָה	
תָּנֵי רֹאשׁ אָתָא	
קָדַשׁ אָכַל אָסַר	
קוּם רָבַע יוֹם	
שָׁתָה קוּם	
עָנַת	

Trãsla. B. Hiero.

'nec cpciũ p eo dederis:
boccidetur. cPrimogenitũ dfiliorũ tuorum eredimes: fnec appebis in cõspectu meo vacuus. gsex hdiebus opaberis: idie septimo cessabis arare & metere. Solẽnitate hebdomadarũ facies tibi in primitiis frugũ messis tue triticee: & solẽnitate qñ egrediẽte anno fructũ cõgregatur. rTrib tpibus in anno appebit ois masculus tuus coram dnatore seculi dño deo israel. sEjecit enim populos a facie tua: t dilatabo terminũ tuũ: neq cõcupiscet homo terrã tuã cum ascenderis vt appareas coram dño deo tuo tribus tpibus in anno. Non immolabis super fermẽto sanguinẽ hostie mee: neq remanebit ex tra altare adipes victime solemnitatis vsq mane. Primitias terre tue offeres in domũ sanctuarij dñi dei tui. Non comedes carnẽ cui lacte. Dixitq dñs ad moysen. Scribe tibi verba hec: quia p sermonẽ hoc verbor pepigi tecũ fedus t cum israel. Fuitq ibi cum dño quadraginta diebus t ãdraginta noctibus: panem non comedit t aquã non bibit. Et scripsit sup tabulis decẽ verba federis. Et factũ est cũ descendisset moyses de mõte sinai: tres tabule testimonij erant in manibus moysi cũ descenderet de monte. Moyses aũt ne

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

nõ redemeris: preciũ dabis eius. pprimogenitũ lytrõsis, τιμὴν δώσεις αὐτοῦ. πᾶν πρωτότοκον τῶν υἱῶν σου λυτρώσῃ. οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κενός, ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀναπαύσῃ· ἀπὸ καρποῦ καὶ ἀπὸ θερισμοῦ σου ἀναπαύσῃ. καὶ ἑορτὴν ἑβδομάδων ποιήσεις μοι, ἀπαρχὴν θερισμοῦ πυρῶν, καὶ ἑορτὴν συναγωγῆς μεσοῦντος τοῦ ἐνιαυτοῦ. τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σου ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἰσραήλ. ὅταν γὰρ ἐκβάλω τὰ ἔθνη ἀπὸ προσώπου σου, καὶ πλατυνῶ τὰ ὅριά σου, οὐκ ἐπιθυμήσει οὐδεὶς τῆς γῆς σου, ἵνα μὴ ἀναβαίνῃς ὀφθῆναι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. τρεῖς καιροὺς ἐνιαυτοῦ οὐ σφάξεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα θυσίας μου, καὶ οὐκ αὐλισθήσεται εἰς τὸ πρωὶ θυσιάσματός μου, καὶ οὐκ ἀπαρχὴν ἐκ τῶν πρωτογενημάτων τῆς γῆς σου εἰσοίσεις εἰς οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. οὐ ψήσεις ἐριφον ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν, γράψον σεαυτῷ τὰ ῥήματα hec: in n. sermonib his posui tibi fedus: t israel. t fuit illic moyses cõa dño quadraginta diebus t ãdraginta noctes. panẽ nõ comedit et aquã nõ bibit. et scripsit verba hec in tabulis fe ris. decẽ verba, posuitq tabulas federis ou decẽ. Cũq descenderet moyses de mõte sinai: t due tabule sup manib moysi. descẽdẽte aũt eo de mõte: t moyses nõ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

sctebat: φ glorificat fu rat aspect cutis ra
ὅτι δεδόξασται ἡ ὄψις τοῦ χρῶτος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν αὐτῷ. καὶ ἴδεν aaron t oẽs filij israel mõysen: t erat ἀαρὼν καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸν μωυσῆν, καὶ ἦν glorificat aspect cutis faciei eiꝰ. et δεδοξασμένη ἡ ὄψις τοῦ χρῶτος τοῦ προσώπου αὐτοῦ· καὶ timuerũt app: opiquare ei. et vocauit eos φοβηθῆναι ἐγγίσαι αὐτῷ· καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς moyses: t cõuersi sũt ad eũ aarõ t μωυσῆς, καὶ ἐπεστράφησαν πρὸς αὐτὸν ἀαρὼν καὶ oẽs principes synagoge. t locut est πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς· καὶ ἐλάλησεν eis moyses. et post hec accesserũt ad eũ αὐτοῖς μωυσῆς. καὶ μετὰ ταῦτα προσῆλθον πρὸς αὐτὸν oẽs filij israel. qñ .n. eiecero gẽtes a τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. ὅταν ἐκβάλω τὰ ἔθνη ἐκτοῦ facie tua: t dilatauero fines tuos nõ προσώπου σου, καὶ πλατυνῶ τὰ ὅριά σου, οὐκ pesiderabit vllus terrã tuã: qñ ascẽdes ἐπιθυμήσει οὐδεὶς τῆς γῆς σου, ἡνίκα ἂν ἀναβαίνῃς vt appareas cõa dño deo tuo. trib tẽpo ναι ὀφθῆναι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. τρεῖς καιρὸς anni nõ immolabis sup fermẽto sanguinẽ ροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ οὐ σφάξεις ἐπὶ ζύμῃ αἷμα θυσίας sacrificij mei. t nõ dormiẽt in mane μου, καὶ οὐκ αὐλισθήσεται εἰς τὸ πρωὶ σιάσματός μου, καὶ οὐκ ἀπαρχὴν ἐκ τῶν πρωτογενημάτων sacrificia festi paschа. primitias τῆς γῆς σου εἰσοίσεις εἰς οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου. terre tue inferes in domũ dñi dei tui. οὐ μὴ ἑψήσεις ἐριφον ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ. καὶ coques agnũ in lacte matris sue. t dixit εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν, γράψον σεαυτῷ τὰ ῥήματα dño ad moysen: scribe tibi verba hec: in .n. sermonib his posui tibi fe dus: t israel. t fuit illic moyses cõa dño ναὶ τὸν ἰσραήλ· καὶ ἦν ἐκεῖ μωυσῆς ἐναντίον quinto quadraginta dies t ãdraginta noc κυρίου τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύctes. panẽ nõ comedit et aquã nõ bibit. et scri κτας· ἄρτον οὐκ ἔφαγεν καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν· καὶ ἔγρapsit verba hec in tabulis fe ψε τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπὶ τῶν πλακῶν τῆς διaderis: decẽ ẋba, posuitq tabulas federis θήκης, τοὺς δέκα λόγους. ὡς δὲ κατέβαινεν μωdecẽ. Cũq descẽderet moyses de mõte sinai: tenebat σῆς ἐκ τοῦ ὄρους σινά, καὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ τῶν duas tabulas lapideas χειρῶν μωυσῆ· καταβαίνοντος δὲ αὐτοῦ ἐκ testimonij: & ignoramõτες· τ moyses nõ bat

Trãsla. Chal.

לָא תְפָרוֹק וְתִנְקְפִיהּ וְכָל בּוּכְרָא דִּבְנָךְ תִּפְרֵק וְלָא יִתְחֲזוֹן קֳדָמָיַ רֵיקָנִין׃ שִׁתָּא יוֹמִין תִּפְלַח וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּנוּחִ בְּזַרְעָא וּבְחַצָּדָא תְּנוּחִ וּבְחַגָּא דְּשָׁבוּעַיָּא תַּעְבֵּד לָךְ בִּכּוּרֵי חֲצַד חִטִּין וְחַגָּא דְּאָסְפָא תְּנוּחִ בְּתַר תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא׃ תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא יֵחֲזֵי כָל דְּכוּרֵךְ קֳדָם רִבּוֹן יְיָ אֱלָהָא דְּיִשְׂרָאֵל׃ אֲרֵי אֵיתָרֵךְ עַמְמִין מִן קֳדָמָךְ וְאַפְתֵּי יָת תְּחוּמָךְ וְלָא יְחַמֵּד אֵינָשׁ יָת אַרְעָךְ בְּמֵיסְקָךְ לְאִתְחֲזָאָה קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תְּלָת זִמְנִין בְּשַׁתָּא׃ לָא תִכּוֹס עַל חֲמִיעַ דַּם פִּסְחִי וְלָא יְבִיתוּן בַּר מִן דְּבָעֵי לֵילְיָא דְּפִסְחָא עַד צַפְרָא׃ רֵישׁ בִּכּוּרֵי אַרְעָךְ תַּיְתֵי לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ אֱלָהָךְ לָא תְּתֵיכוֹל בִּשַּׁר בְּתַלְבָּא דְּאִמֵּיהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּתוֹב לָךְ יָת פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין אֲרֵי עַל מֵימְרָא דְּפִתְגָמַיָּא הָאִלֵּין גְּזַרִית עִמָּךְ וְעִם יִשְׂרָאֵל׃ וַהֲוָה תַּמָּן עִם יְיָ אַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְוָן לַחְמָא לָא אֲכַל וּמַיָּא לָא שָׁתִי׃ וּכְתַב עַל לוּחַיָּא יָת פִּתְגָמַיָּא קְיָמָא עֲשָׂרָא פִּתְגָמִין׃ וַהֲוָה כַּד נְחֵית מֹשֶׁה מִן טוּרָא דְּסִינַי וְתַרְתֵּין לוּחֵי סַהֲדוּתָא בִּידָא דְּמֹשֶׁה בְּמֵחֱתֵהּ מִן טוּרָא וּמֹשֶׁה לָא

Trãsla. B. Hiero.

'q corrupta esset 'facies
fua: ex cõfortio fermõis
domini. Videntes aũt
aaron & filij israel cõa
cornutã moysi israel faciem:
timuerunt prope
accedere. Vocatiq ab
eo cõa rensi sunt tã aaron cũ
principes cõa
synagoge. Et postquã
locutus est ad eos: cõa
uenerũt ad eũ et oẽs fi
lij israel. Quibus precepit cuncta que audierat a dño in monte cõa
sinai. Impletisq sermonibus cõa posuit velamẽ sup faciem suam. Quo ingressus ad dñm & loquens
cũ eo auferebat cõa
donec exiret: & tũc loquebatur ad cõa
filios israel ofa que sibi fuerant imperata. Qui videbant faciem egredientis moysi esse cõa
cornutã: sed operiebat ille rursus cõa faciem suam: si quãdo loqbatur ad eos. Ca. 35
Gitur congregata omni turba filiorũ israel: dixit cõa ad eos. hec sunt que sufsiit cõa domus fieri. Sex diebus cõa facietis opus. Septimus dies erit cõa vobis sanctus: sabbatum & requies cõa dñi. Qui fecerit opus in eo: occidetur. cõa Nõ succẽdetis ignẽ in omnibus habitaculis vestris per diem sabbati. Et ait moyses ad cõm cateruã filiorũ israel. Iste est cõa sermo quẽ pcepit dominus: dicens. Separate

Trãsla. Chal.

יְדַע אֲרֵי סַנֵּי זִיו יְקָרָא דְּאַפּוֹהִי דְּמַלֵּל עִמֵּיהּ׃ וַחֲזָא אַהֲרֹן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת מֹשֶׁה וְהָא סַנֵּי זִיו יְקָרָא דְּאַפּוֹהִי וְדָחֲלוּ מִלְאִתְקָרְבָא לְוָתֵיהּ׃ וּקְרָא לְהוֹן מֹשֶׁה וְתָבוּ לְוָתֵיהּ אַהֲרֹן וְכָל רַבְרְבֵיָא דִּכְנִשְׁתָּא וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִמְּהוֹן׃ וּבָתַר כֵּן אִתְקָרִיבוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְפַקֵּדִנּוּן יָת כָּל דְּמַלֵּיל יְיָ עִמֵּיהּ בְּטוּרָא דְּסִינַי׃ וְשֵׁצִי מֹשֶׁה מִלְּמַלָּלָא עִמְּהוֹן וְיָהַב עַל אַפּוֹהִי בֵּית אַפַּיְא׃ וְכַד עָלַל מֹשֶׁה לְקֳדָם יְיָ לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ מְעַדֵּי יָת בֵּית אַפַּיְא עַד מִפְּקֵיהּ וְנָפֵיק וּמְתַמְלֵיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת דְּמִתְפַּקְּדִין׃ וְחָזֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת סְגֵי אַפֵּי מֹשֶׁה אֲרֵי סַנֵּי זִיו יְקָרָא דְּאַפֵּי מֹשֶׁה׃ וְתָתִיב מֹשֶׁה יָת בֵּית אַפַּיְא עַד דְּעָלִיל לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ׃ וְאַכְרִיז מֹשֶׁה עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת דְּפַקִּיד יְיָ יָתְכוֹן וְתַעְבְּדוּן יָתֵיהּ׃ שִׁתָּא יוֹמִין יִתְעֲבֵד עֲבִידְתָּא וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יְהֵי לְכוֹן קַדִּישָׁא שְׁבַת שַׁבְּתָא קֳדָם יְיָ כָּל דְּיַעְבֵּד בֵּיהּ עֲבִידְתָּא יִתְקְטֵיל׃ לָא תְבָעֲרוּן אֶשָׁתָא בְּכָל מוֹתְבָנֵיכוֹן בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְכָל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר דָּא פִּתְגָמָא דְּפַקִּיד יְיָ לְמֵימָר׃ סְבוּ

Exo.

לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי וְלֹא	שָׁחַט
יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח׃ רֵאשִׁית	לוּן
בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה	בּוא
אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב	בָּשַׁל
אִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כְּתָב	אָמַר
לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי	כָּתַב
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית	בָּרָה
וְאֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי שָׁם עִם יְהוָה	כָּרַת
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה	הָיָה
לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה	רָבַע
וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחֹת אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית	כָּתַב לוּחַ
עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים׃ וַיְהִי	יָרַד
מֹשֶׁה נֹרֶדֶת מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא	שָׁנָה עֵדָה

Ca. xxxv.

לֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי וְלֹא	שָׁחַט
יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח׃ רֵאשִׁית	לוּן
בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה	בּוא
אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב	בָּשַׁל
אִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה כְּתָב	אָמַר
לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי	כָּתַב
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית	בָּרָה
וְאֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי שָׁם עִם יְהוָה	כָּרַת
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה	הָיָה
לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה	רָבַע
וַיִּכְתֹּב עַל הַלֻּחֹת אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית	כָּתַב לוּחַ
עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים׃ וַיְהִי	יָרַד
מֹשֶׁה נֹרֶדֶת מִן הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא	שָׁנָה עֵדָה

Prima. Heb.

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.
				"tabernaculi q atrii f cum	et parillos atrij: et funiculos eius:
				funiculis suis: "vestimẽ	καὶ τὰς παστάδους τῆς αὐλῆς, καὶ τὰ σχοινία αὐτῶν,
				ta quorũ vsus est in mi	et vestes festãs aarõ sacerdotis: et ve
				sterio sãctuarii. b Vestes	καὶ τὰς στολὰς τὰς ἁγίας ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, καὶ τὰς στο
				aaron	λὰς: in qb ministrabũt in ipsis in sãctuario:
				potificis. ac filiorũ eius	λας, ἐν οἷς λειτουργήσουσιν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ,
				vt sacerdotio fungãtur	et tunicas filijs aaron sacerdotij: et
				mihi. k Egreſſaq; l omnis	καὶ τοὺς χιτῶνας τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τῆς ἱερατείας, καὶ
				multitudo filiorũ israel	oleũ unctiõis: et thymiama cõpo
				de cõspectu moyſi:	τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος, καὶ τὸ θυμίαμα σῶ
				obtulerunt	τὸ ἅγιον οἷς ἐποίησαν πάντα κατὰ πάντα τὰ
				mẽte prõptiſſima m atq;	filiois. et exiit ois multitudo filiorũ israel a
				deuota	στεως. καὶ ἐξῆλθε πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραὴλ ἀπὸ
				primitias domino: ad	moyſe: et adduxit vnuſquiſq; q tulit cor
				faciendum opus	μωυσῆ, καὶ ἤνεγκεν ἕκαστος ὧν ἔφερεν αὐτῶν ἡ καρ
				tabernaculi r teſtimonii.	et qb r viſũ é aic cor: obtulerũt fegre
				m Quicquid ad cultũ &	δία, καθὸς ἔδοξε τῷ ψυχῇ αὐτῶν, ἤνεγκαν ἀφαί
				ad veſtes s ſanctas neceſ	gattonẽ dño ad ola opa tabnach teſti
				ſarium erat: t viri cum	ρεμα κυρίῳ εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ
				mulieribus prebuerũt	monij: et ad oĩa accẽſoria eius: et ad om
				armillas & inaures anulos &	τυρίου, καὶ εἰς πάντα τὰ κατέργα αὐτῆς, καὶ εἰς πά
				dextralia. u Oĕ vas aur	nes veſtes ſãctuarij. et obtuleſt viri
				eum in donaria dñi ſepa	σας τὰς στολὰς τοῦ ἁγίου· καὶ ἤνεγκαν οἱ ἄνδρες
				tũ eſt. Sĩ	de vxorib o oĩb: qb viſũ é i mẽte:
				quis habebat m aurum:	πρὸς τῶν γυναικῶν πασῶν, ὧν ἔδοξε τῇ διανοίᾳ,
				m hyacinthũ & purpurã:	obtuleſt ſigilla: et inaures: et anulos:
				coccũq; bis tinctum:	ἤνεγκαν σφραγίδας, καὶ ἐνώτια, καὶ δακτυλίους,
				s byſſum & pilos capra	et torãq: et vextralia: et oĕ vas
				rũ: t pelles arietũ rubri	καὶ ἐμπλόκια, καὶ πλημδέξια, καὶ πᾶν σκεῦος
				catas & u hyacinthinas:	aureũ. et oĕs q obtuleſt ſegregationẽ auri
				m argenti v criſq; metalla	χρυσοῦν. καὶ πάντες ὅσοι ἤνεγκαν ἀφαίρεμα χρυσί
				v obtulerunt	ου, et oĩs cui inẽtũ é apũ eũ hyacithinæ: et
				domino:	ου κυρίῳ. καὶ πᾶς ᾧ εὑρέθη παρ' αὐτῷ ὑάκινθος, καὶ
				x lignaq; y fethim z in vari	purpura: et coccinũ: et byſſus: et pelles
				os. vſus. Sed	τορφύρα, καὶ κόκκινον, καὶ βύσσος, καὶ δέρματα
				& a mulieres b docte	arietũ rubricate: et pelles hyacithinæ: ob
				que c neuerant d dederũt	κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, ἤ
				e hyacinthum f purpurã	tulerũt. et oĩs ſeparãs ſeparationẽ: argẽti
				ac g vermiculũ &	νεγκαν· καὶ πᾶς ὁ ἀφαιρῶν ἀφαίρεμα, ἀργύριον
				h byſſum &	et es obtuleſt ſeparatiões dño.
				i pilos capraꝝ: k ſpõte p	καὶ χαλκοῦν ἤνεγκαν τὰ ἀφαιρέματα τῷ κυρίῳ.
				pria cuncta tribuentes.	et apũ ꝺ in vẽta fũt ligna i putribilia i oia ope
				l Principes vero m obtule	καὶ παρ' οἷς εὑρέθη ξύλα ἄσηπτα ἐις πᾶσα τὰ ἔρ
				runt n lapides o onychi	γα τῆς κατασκευῆς, ἤνεγκαν. καὶ πᾶσα γυνὴ σοφὴ τῇ
				nos: & p gemmas	mẽte mãib ad filãdũ: obtuleſt filata
					διανοίᾳ ταῖς χερσὶν νήθειν, ἤνεγκαν γενησμένα τὴν
					hyacinthũ: et purpurã: et coccinũ: et
					ὑακίνθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, καὶ
					byſſum. et oĕs mulieres: qb q viſũ é
					τὴν βύσσον· καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες, αἷς ἔδοξε τῇ
					in mẽte eap in ſapiẽtia neuerũt pilos caprinos. et
					διανοίᾳ αὐτῶν ἐν σοφίᾳ, ἔνησαν τὰς τρίχας τὰς αἰγείας. καὶ οἱ
					principes obtulerũt lapides ſmaragdi: et lapides
					ἄρχοντες ἤνεγκαν τοὺς λίθους τῆς σμαράγδου, καὶ τοὺς λίθους τῆς

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina.
				a vobis ipſis ſeparationẽ dño. oĩs	a vobis ipsis separationẽ dño. ois
				quis	ſuſcipiẽs τὰρ' ὑμῶν αὐτῶν ἀφαίρεμα κυρίῳ. πᾶς ὁ καταδ' ἐχό
				piens	μενος τὴ καρδίᾳ ὅ ἐὰν θέλῃ ἐνέγκαι τὰς ἀπαρχὰς κυρίῳ, χρυ
				cozde ferent primitias dño: au	σ: argẽtũ: es: hyacinthũ purpurã: coccinũ
				rum & argẽtũ & es: hyacin	σίον, ἀργύριον, χαλκόν, ὑάκινθον, πορφύραν, κόκκινον
				thum & purpuram: coccũq;	duplũ filatum: et byſſũ retorta: et
				bis tinctũ & byſſum: pilos caprarũ:	διπλοῦν διαγεγνησμένον, καὶ βύσσον κεκλωσμένην, καὶ
				pelleſq; arietũ rubrica	pilos caprinos: et pelles arietũ rubrica
				tas & hyacinthinas: ligna	τρίχας αἰγείας, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμέ
				fethim & oleum ad lumi	νας: et pelles hyacithinas: et ligna i putribilia: et jole
				naria cõiunãda: aromata	να, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ ξύλα ἄσηπτα, καὶ ἔλαι
				in vnguẽtum vnctionis et in	um ad illuminatiões: et thymiama ad oleũ vnctio
				thymiama aromatũ. Et la	ονῖς καὶ εἰς τὴν φαῦσιν, καὶ θυμίαμα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρί
				pides onychinos et lapides	σεως καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος, καὶ λίθους
				ad ornatũ ſuphumera	ſardíos: et lapides in ſculpturã: ad ſuphumera
				lis & rõnalis. Quiſquis	σαρδίους, καὶ λίθους εἰς τὴν γλυφήν, εἰς τὴν ἐπωμί
				veſtrum ſapiens ẽ: ve	ſ: et in rõnale. et oĩs ſapiẽs mẽte ivo
				niat & faciat quod	δα, καὶ εἰς τὸ λογεῖον· καὶ πᾶς ὁ σοφὸς τῇ διανοίᾳ ἐν ὑ
				dñs imperauerat et ta	μῖν, ἐλάτω ἐργασέσθω πάντα ὅσα συνέταξε κύριος.
				bernaculũ. f. & tectũ ei	tabnaculũ: ꝓpugnacula: et operimen
				atq; operimentũ annu	τὴν σκηνὴν, τὰ πτερύγματα, καὶ τὰ κατακαλύμ
				los & tabulata cũ vectibus:	ματα: et fibulas: et colũnas: et ve
				paxillos & baſes: arcã &	στα, καὶ τὰ διατόνια, καὶ τοὺς σύλους, καὶ τοὺς μο
				vectes:	χλούς, καὶ τοὺς παστάδους, καὶ τὰς βάσεις, τὴν κι
				propitiatoriũ & velũ: quod	βωτὸν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ τὸ ἱλαστήριον,
				ante illud oppanditur:	et velũ: et mẽſam: et
				mẽſam cũ vectibus &	καὶ τὸ καταπέτασμα, καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ τοὺς
				vaſis & propitionis pa	vectes eius: et oĩa vaſa eius: et lucernas
				nibus: candelabrum ad	ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ
				luminaria ſuſtẽtãda. va	panes ꝓpoſitiõis: et cãdelabũ lumi
				ſa illius & lucernas &	Τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φω
				oleũ ad nutrimenta	nis: et oĩa vaſa eius: et lucernas ei:
				ignium: altare	τός, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τοὺς λύχνους αὐ
				thymiamatis: & vectes	et oleũ luminis. et altare thymia
				eius & oleum	τῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ φωτός· καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιά
				vnctionis & thymia	matis: et vectes eius: et oleũ vnctio
				ma ex aromatibus:	ματος, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσε
				tentorium ad oſtiũ ta	ως: et thymiama cõpoſitiõis: et velũ
				bernaculi: altare holocauſti	ὡς, καὶ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίσπασρον τῆς
				& cra	ποτε tabnacli: et altare holocauſti: t
				ticulam eius eneam	θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ὁλοκαυτώματος, καὶ
				cum vectibus & vaſis	craticulã eiꝰ eneã: t vectes eius: et oĩa
				ſuis. labrum & baſim eius:	τὴν ἐχάραν αὐτοῦ, τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντα
				cortinas	vaſa eius: et labrũ: et baſim eius. t cortinas
				atrij cum columnis &	τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ· καὶ τὰ ἱσία
				baſibus:	atrij: t colũnas eius: t baſes eius. t
				tentorium in foribus	τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς σύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ τὸ
				veſtibuli: paxillos	velũ porte atrij: et parillos tabnacli:
					ἐπίσπασρον τῆς θύρας τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς παστάδους τῆς σκηνῆς,

Pritiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
	et vobis primitias cozam dño. Oĩs qui fuerit volun	מִנְכוֹן אַפְרְשׁוּתָא קֳדָם יְיָ כָּל דְּיִתְרְעֵי לִבֵּיהּ יַיְתֵי יָתַהּ קֳדָם יְיָ דְּהַבָּא
	tarius et cozde suo afferat primitias cozã dño: auru	וְכַסְפָּא וּנְחָשָׁא: וְתֻכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ: וְמַעְזֵי
	& argentũ & es & hyacinthũ & purpurã & coccinum et	וְשַׂעֲרֵי דְּכִרֵי: וְסַסְגִּירֵי
	byſſum & pilos caprarũ: & pelles arietũ rubricatas et	וְשַׁעֲרֵי סַסְגּוֹנָא וְאֵעֵי שִׁטִּין: וּשְׁחָא לְאַנְהָרוּתָא בּוּסְמַיָּא
	pelles hyacinthinas & ligna fetim: & oleũ ad lumina	לִמְשַׁח רְבוּתָא וְלִקְטֹרֶת
	ria: aromata in vnguẽtum vnctionis & in thymiama	בּוּסְמַיָּא: וְאַבְנֵי נוּרְלָא וְאַבְנֵי אֲשְׁלְמוּתָא לְשַׂקְעָא בְּאֶפּוֹדָא וּבְחוּשְׁנָא: וְכָל מַכְסִי
	aromatũ. Et lapides onychinos & lapides vt impleãt	לְבָא דְּיִכּוֹן בְּיִתְוֵן וְיִתְבַּדּוֹן יָת כָּל דְּפַקִּיד יְיָ: יָת מַשְׁכְּנָא יָת מַכְסֵיהּ וְיָת הוּפָאֵיהּ יָת
	celaturas que sunt in ſuperhumerali & in rationali.	פּוּרְיֵהּ וְיָת דַּפּוֹהִי יָת בְּרִיחוֹהִי יָת עַמּוּדוֹהִי וְיָת סַנְטְרוֹהִי: יָת אַרְעָא וְיָת אַרְיוֹהִי
	Oĩs q̃ sapientes corde qui sunt in vobis veniãt & fa	וְיָת כַּפּוֹרְתָּא וְיָת פָּרוֹכְתָּא דְּקֳדָם: יָת מַשְׂכְּנָא יָת כָּל דְּפַקִּיד יְיָ: יָת מַכְתְּשָׁא וְיָת כָּל
	ciant oĩa que precepit dño: tabernaculũ & tentoriũ	אֲפַיָּא: וְיָת כְּנָרָתָא דְּאַנְהוֹרִי יָת מַנְהָא וְיָת מַשְׁחָא דְּאַנְהָרוּתָא וְיָת קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא
	eius: & operimentũ eius: fibulas eius & tabulas eĩ⁹:	דְּדַבְּחָא דְּקְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא וְיָת אַרְיוֹהִי וְיָת מַשְׁחָא דְּרְבוּתָא וְיָת קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא וְיָת
	et vectes eius: columnas eius: et baſes eius: arcam	כְּרָסְיָא דְּיִתְעֲבֵד עֲלַהּ וְיָת מַנְדְּבְחָא: וְיָת מַבְרְשָׁא וְיָת מְסָרָא יָת אַרְעָא וְיָת מְסָרָא
	& vectes eius: & propitiatoriũ & velũ quod extendit.	דְּאַרְעָא וְיָת מְסָרָא דְּתָרְעָא דְּמַשְׁכְּנָא: יָת מַדְבְּחָא דְּעַלְתָּא וְיָת מַסְרָדָא דְּנְחָשָׁא יָת
	Mensam & vectes eius & omnia vasa eius: & panem	כַּנָּרָתָא וְיָת כָּל מָנָהָא יָת מַשְׁחָא דְּרְבוּתָא וְיָת קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא: וְיָת
	ꝓpositionis: & cãdelabrũ illuminationis & vasa eĩ⁹ &	כְּרָסְיָא דְּיִתְעֲבֵד עֲלַהּ וְיָת מַנְדְּבְחָא דְּעַלְתָּא וְיָת מַסְרָדָא דְּנְחָשָׁא יָת
	lucernas eius: & oleum ad illuminandũ: altareq; in	אַפַּיָּא: וְיָת כְּנָרָתָא דְּאַנְהוֹרִי יָת מַנְהָא וְיָת מַשְׁחָא דְּאַנְהָרוּתָא: וְיָת
	censi aromatum & vectes eius: & oleum vnctionis: et	דַּדְבְּחָא דְּקְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא יָת אַרְיוֹהִי וְיָת מַשְׁחָא דִּרְבוּתָא וְיָת קְטֹרֶת בּוּסְמַיָּא וְיָת
	thymiama aromatũ. Et tentoriũ oſtij ad portam ta	כְּרָסְיָא יִתְרַע מַשְׁכְּנָא: יָת מַדְבְּחָא דְּעַלְתָּא וְיָת מַסְרָדָא דְּנְחָשָׁא דִּילֵיהּ יָת
	bernaculi. altare holocauſti & rete eneũ eius & vectes	אַרְיוֹהִי וְיָת כָּל מָנָהָא וְיָת בְּסִיסְיָה: וְיָת סַרְדֵּי דְּהַרְתָּא וְיָת עַמּוּדָהָא וְיָת
	eius & omnia vasa eius: labrum & baſim eius. Cortĩ	סַנְטְרָהָא וְיָת כָּל מָנָהָא דְּתַרְעָא דְּרָתָא: וְיָת סְרִיכֵי

Pritiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
	nas atrij columnas eius & baſes eius et tentoriũ	
	porte atrij: parillos	

לֶאֱפוֹד וְלַחֹשֶׁן וְאֵת הָאַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת הָאֶבֶן לְהַמְלֹאת לְאֵפֹד וְלַחֹשֶׁן׃

[a]ad suphumerale [b]& rõnale. [c]Aromata q̃ [d]& oleũ [e]ad lumiaria & cõdimẽta [f]& ad ꝓparãdũ vnguẽtũ [g]ac thymiamatis odoris suauissimi cõponẽdũ [h]Oẽs [i]viri [k]& mulieres [l]mente [m]deuota [n]obtulerũt donaria: [o]vt fierent [p]opa [q]que [r]iusserat [s]dñs [t]p manũ [u]moysi. Gũcti [x]filii [y]Israel [z]voluntaria [a]dño [b]dedicauerũt. [c]Dixitq̃ moyses [d]ad filios [e]israel. [f]Ecce vocauit [g]dñs ex nomine [h]beseleel [i]filium [k]huri [l]filii [m]hur de tribu [n]iuda: [o]ipleuitq̃ [p]eũ [q]ſpiritu [r]dei: [s]in sapientia [t]& intelligẽtia [u]& scientia [x]& omni [y]doctrina: [z]ad excogitãdũ [a]& faciendũ opus [b]in auro [c]& argẽto [d]& ere [e]sculpendũq̃ [f]lapidibus [g]& opere carpẽtario. [h]Quicquid fabre adinueniri potest [i]dedit [k]i corde eius. [l]Ooliab quoq̃ [m]filium [n]achisamech [o]de tribu [p]dan [q]ambos [r]eruditt [s]sapiẽtia: [t]vt faciãt [u]opa [x]abietarii [y]polymitarii [z]ac plumarii [a]de hyacintho [b]& purpura [c]coccoq̃ [d]bis tincto [e]& byſſo: [f]& texãt [g]oia: ac noua q̃q̃ reperiant. Ca.36.

HEcit ergo [b]beſeleel [c]& ooliab [d]& omnis [e]vir [f]sapiens [g]quibus [h]dedit [i]dominus [k]sapientiam [l]& itellectũ: [m]vt scirent fabre [n]operari [o]que in [p]vſu [q]sanctuarii necessaria sunt &[r]que [s]precepit [t]dominus. [u]Cumq̃ vocasset eos [x]moyses [y]& omnem [z]eruditũ [a]virum [b]cui [c]dederat [d]dñs [e]sapiẽtiam & [f]qui [g]sponte sua [h]obtulerant [i]se [k]ad faciendum [l]opus: [m]tradidit eis [n]omnia [o]donaria [p]filiorũ [q]israel. Qui cũ instarẽt [r]operi quotidie:

[s]mane [t]vota populus [u]offerebat. [x]Vñ [y]artifices [z]venire cõpulsi [a]dixerunt [b]moysi. [c]Plus offert [d]populus q̃ necessariũ est. [e]Iussit [f]ergo [g]moyses preconis [h]voce cantari. [i]Nec [k]vir [l]nec mulier quicquam [m]offeret [n]vltra [o]in [p]opere [q]sanctuarii. Sicq̃ [r]cessatũ est [s]a muneribus offerendis: [t]quod factũ erat sufficiebat ad opus quod faciendum erat: [u]superabundabat. Fecerũtq̃ [x]omnes sapientes corde de his qui faciebant opus tabernaculi: decem cortinas de byſſo retorta [y]& hyacintho [z]& purpura [a]& coccino cũ figuris cherubim: opere artificis fecit eas. Longitudo vnius cortine viginti [b]& octo cubitorum erat: [c]& latitudo quattuor cubitorũ: mensura vna erat omnium cortinarum. [d]Vna [e]mensura erat [f]oim [g]cortinarum.

plentitudinis ad ſuphumerale: & ad rõnale et πληρώσεως εἰς τὴν ἐπωμίδα, καὶ εἰς τὸ λόγιον, καὶ

cõpoſitiões: et oleũ vnctiõis: & τὰς συνθέσεις, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὴν

cõpoſitiões thymiamatis. & oĩs vir & mulier q̃s σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος· καὶ πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνὴ ὧν

iuuit mens eor: ingredi&es facere oĩa ἔφερεν ἡ διάνοια αὐτῶν, εἰσελθόντες ποιῆν πάντα

opa: q̃ ꝓcepit dñs facere ea ꝑ τὰ ἔργα, ὅσα συνέταξε κύριος ποιῆσαι αὐτὰ διὰ

moyſen: obtulerũt ſegregationẽ filiũ israel dño. et μωυσῆ, ἤνεγκαν ἀφαίρεμα οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κυρίῳ. καὶ

virit moyses filiũs israel: ecce vocauit ἔιπε μωυσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, ἰδοὺ ἀνακέκληκεν

deus ex nomine beſeleel filiũ vrī filij ὁ θεὸς ἐξ ὀνόματος τὸν βεσελεὴλ τὸν τοῦ οὐρὶ υἱοῦ Ω, 51, a

vr: ex tribu iuda: et impleuit eũ ſpiri ὥρ, ἐκ φυλῆς ἰούδα, καὶ ἐνέπλησεν αὐτὸν πνεῦ=

tu diuino ſapiẽtie & intellectꝰ et ſcientie oia μα θεῖον σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης πάσ

fabricandi scõm oia opa ar τας ἀρχιτεκτονεῖν κατὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς ἀρ

chitecture facere aurũ & argẽtũ χιτεκτονίας ποιεῖν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον

et eo: & ſculpere lapidẽ: et καὶ τὸν χαλκόν, καὶ λιθουργῆσαι τὸν λίθον, καὶ

elaborare ligna: et facere in oĩ κατεργάζεδαι τὰ ξύλα, καὶ ποιεῖν ἐν παντὶ

ope ſapiẽtie. et instruere vedit in ἔργῳ σοφίας. καὶ προβιβάσαι γε ἔδωκεν ἐν τῇ

mente. ei q̃ & ooliab filio achiſamech διανοίᾳ αὐτῷ τε καὶ ἐλιάβ τῷ τοῦ ἀχισαμὲχ

ex tribu dan. et impleuit eos ſa ἐκ τῆς φυλῆς δάν. καὶ ἐνέπλησεν αὐτοὺς σο

piẽtia et intellectu & mente: ſcitendi face φίας καὶ συνέσεως καὶ διανοίας, συνιέναι ποι

re oia opa ſanctuarij: tertoria ῆσαι πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου, τὰ ὑφαντά

variegata: tetere coccino et byſ τὰ ποικιλτά, ὑφάναι τῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ βύσ

ſo: & facere oĩ op̃ architecture & σῳ, καὶ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἀρχιτεκτονίας καὶ

variegationis.

ποικιλίας. Ca.36.

ΘEcit beſeleel & ooliab et oĩs καὶ ἐποίησε βεσελεὴλ καὶ ἐλιὰβ καὶ πᾶς A

ſapiẽs mẽte: cui data fuit ſapiẽtia et scientia σοφὸς τῇ διανοίᾳ, ᾧ ἔδοθη σοφία καὶ ἐπιστήμη

in ipſis: itelligẽdi facere oĩa opa q̃ ad in ipsis: itelligẽdi facere oĩa opa q̃ ad ἐν αὐτοῖς, συνιέναι ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα τὰ κα

ſctuarij ptinẽtia: scõm oia q̃cũq; ꝓce τὰ τὰ ἅγια καθήκοντα, κατὰ πάντα ὅσα συνέ

pit dñs. et vocauit moyses beſeleel ταξε κύριος· καὶ ἐκάλεσε μωυσῆς τὸν βεσελεὴλ

וְשַׁמָּא אַפּוֹדָא וּבְחוּשְׁנָא׃ וְיָת מְשִׁחָא וְיָת בּוּשְׂמָא דְּסִידְרָא וְלִמְשַׁח רְבוּתָא

וְלִקְטֹרֶת בֻּסְמַיָּא׃ כָּל גְּבַר דְּאִתְרְעִי לִבֵּהּ וְאָתָא וְאַיְתִי עִפְרוֹן לְאִתְעָא לְכָל עֲבִידְתָּא

דְּפַקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד יָתַהּ׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲזוֹ קְרֵי יְיָ בְּשֵׁם אֵיתִיתָר בְּרֵהּ דְּחוּר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה׃ וְאַשְׁלֵם עִמֵּיהּ

רוּחָא מִן קֳדָם יְיָ בְּחָכְמְתָא וּבְסֻכְלְתָנוּ וּבְמַנְדַּעְתָּא וּלְכָל עֲבִידְתָּא לְאִתְעָא אוּמָנוּן׃ לְמֶעְבַּד

דְּהַבָּא וּכְסַפָּא וּנְחָשָׁא׃ וּלְאוּמָנוּת אֶבֶן טָבָא לְאַשְׁלָמָא וּנְגָרוּת אָעָא לְמֶעְבַּד בְּכָל

עֲבִידַת אוּמָנוּן וּלְאַלָּפָא יְהַב בְּלִבֵּיהּ הוּא וְאָהֳלִיאָב בַּר אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא דְּדָן׃ אַשְׁלֵם

עִמְּהוֹן חַכִּימוּת לְמֶעְבַּד כָּל עֲבִידַת נַגָּר וְאוּמָּן וְצַיָּיר בְּתָכְלָא וּבְאַרְגְּוָנָא בְּצִבְעָא זְהוֹרִי

וּבְוּצָא וְעָבֵד עֲבִידָתָא וְעָבֵד כָּל עֲבִידָתָא וּמַחְלְפֵי אוּמָנוּן׃ Ca.xxxvi. וְעָבַד בְּצַלְאֵל

וְאָהֳלִיאָב וְכָל גְּבַר חַכִּים לִבָּא דִּיהַב יְיָ חָכְמְתָא וְסֻכְלְתָנוּ וְמַנְדַּעְתָּא לְמִידַּע לְמֶעְבַּד יָת כָּל

עֲבִידַת בֵּית מַקְדְּשָׁא לְכָל דְּפַקִּיד יְיָ׃ וּקְרָא מֹשֶׁה לְבְצַלְאֵל

celaturas q̃ erãt in ſuphumerali & in rationali. et aromata & oleum ad luminaria & ad oleũ vnctionis & ad thymiama aromatũ. Oĩs vir & mulier q̃ voluerunt ex corde suo vt offerent ad oĩa opus q̃ ꝓceperat dñs fieri ꝑ manũ moysi: obtulerũt filij israel voluntarie coram dño. Dixitq̃ moyses filijs israel. Videte q̃ vocauit dñs ex nõie beſeleel filiũ vrī filij hur de tribu iuda. et impleuit eũ ſpũ a facie dñi: ſapiẽtia & intelligẽtia & scientia & oĩi opere. Et vt discat artes: vt faciat in auro & argento & ere & in arte gẽmaria: vt gẽmis celaturas impleat. Et in opere fabri lignarij vt faciat in oĩi opere artificis. & vt doceat dedit in corde eius ipſe & ooliab filius achiſamech de tribu dan: implenit eos ſapientia cordis: vt faciant in oĩi opere carpentarij & artificis & polymitarij in hyacintho & purpura & in coccino & in byſſo & in omni opere tertoris: & vocent artifices. Ca. 36.

HEcitq̃ beſeleel & ooliab et omnis vir ſapiẽs cor de quibus dedit dominus ſapientiam & intelligentiam: vt facerent omne opus ministerij sanctuarij iuxta omnia que ꝓcepit dominus. Vocauitq̃ moyses beſeleel

וְאֶל אָהֳלִיאָב וְאֶל כָּל אִישׁ חֲכַם

לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חָכְמָה בִּלְבֹו

כֹּל אֲשֶׁר נְשָׂאוֹ לִבּוֹ לְקָרְבָה אֶל

הַמְּלָאכָה לַעֲשׂת אֹתָהּ׃ וַיִּקְחוּ

מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה אֵת כָּל הַתְּרוּמָה

אֲשֶׁר הֵבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לִמְלֶאכֶת

עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לַעֲשֹׂת אֹתָהּ וְהֵם

הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר

וַיָּבֹאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים

אֵת כָּל מְלֶאכֶת הַמִּקְדָּשׁ אִישׁ

מִמְּלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים׃

וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר מַרְבִּים

הָעָם לְהָבִיא מִדֵּי הָעֲבֹדָה לַ

מְּלָאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשֹׂת

אֹתָהּ׃ וַיְצַו מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל

בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשָּׁה אַל

יַעֲשׂוּ עוֹד מְלָאכָה לִתְרוּמַת

הַקֹּדֶשׁ וַיִּכָּלֵא הָעָם מֵהָבִיא׃

וְהַמְּלָאכָה הָיְתָה דַיָּם לְכָל הַמְּלָאכָה

לַעֲשׂת אֹתָהּ וְהוֹתֵר׃ וַיַּעֲשׂוּ כָּל

חֲכַם לֵב בָּעֹשִׂים אֶת הַמְּלָאכָה אֶת

מַשְׁכַּן עֶשֶׂר יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר

וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי כְּרֻבִים

מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָם׃ אׇרֶךְ

הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים

בָּאַמָּה וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה

הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכָל הַיְרִיעֹת׃

Transla. Chal.

וְלְאָהֳלִיאָב וּלְכָל גְּבַר חַכִּים לִבָּא דִּיהַב יְיָ חָכְמְתָא בְּלִבֵּיהּ כָּל דְּאִתְרְעִי לִבֵּיהּ לְמִקְרַב

לְעַבִידְתָּא לְמֶעְבַּד יָתַהּ׃ וּנְטִילוּ מִן קֳדָם מֹשֶׁה יָת כָּל אַפְרָשׁוּתָא דְּאַיְתִיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

לַעֲבִידַת פּוּלְחַן קוּדְשָׁא לְמֶעְבַּד יָתָהּ וְאִינּוּן אַיְתִיוּ לְוָתֵיהּ עוֹד נְדָבָתָא בְּצִבָּר בְּצִבָּר׃

וַאֲתוֹ כָּל חַכִּימַיָּא דְּעָבְדִין יָת כָּל עֲבִידַת קוּדְשָׁא גְּבַר גְּבַר מֵעֲבִידָתֵיהּ דְּאִינּוּן עָבְדִין׃

וַאֲמָרוּ לְמֹשֶׁה לְמֵימָר סַגְּנוּן עַמָּא לְאַיְתָאָה מִיסַת פּוּלְחָנָא לְעַבִידְתָּא דְּפַקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד

יָתָהּ׃ וּפַקִּיד מֹשֶׁה וְעַבַּרוּ קָלָא בְּמַשְׁרְיָתָא לְמֵימָר גְּבַר וְאִתְּתָא לָא יַעְבְּדוּן עוֹד

עֲבִידְתָּא לְאַפְרָשׁוּת קוּדְשָׁא וּפְסַק עַמָּא מִלְאַיְתָאָה׃ וְעִבְדְתָּא הֲוַת מִסַּת לְכָל עֲבִידְתָּא

לְמֶעְבַּד יָתָהּ׃ וְאִשְׁתְּאַר וַעֲבַדוּ כָּל חַכִּימֵי לִבָּא בְּעוֹבְדֵי עֲבִידְתָּא יָת מַשְׁכְּנָא עֲשַׂר יְרִיעָן

דְּבוּץ שְׁזִיר וְתִכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִין כְּרוּבִין שַׁוְיָן עוֹבַד אוּמָּנָא עֲבַד יָתְהוֹן׃

לְיְרִיעָתָא חֲדָא עֶשְׂרִין וְתַמְנְיָן אַמִּין אׇרְכָּא דִּירִיעָתָא חֲדָא וְאַרְבַּע אַמִּין פְּתִי

חֲדָא לְכָל יְרִיעָתָא׃

et ooliab & oẽs viri quos ꝓmisit dñs sapiẽtiã & scientiã corde: in cuius corde dedit dñs sapientiã: & oẽs qui sponte se obtulit ad faciendũ opus. Et tulerunt de cõspectu moysi oẽs primitias quas obtulerãt filij israel ad opus ministerij sanctuarij vt facerent illud: ipsi quoq; offerebant et munera volũtaria mane mane. Venerũtq; oẽs sapientes qui faciebãt omne opus sanctuarij vnusquisq; ab opere suo q̃ ipsi faciebãt: et locuti sunt ad moysen: dicentes. Plus offert populus q̃ necessariũ est ad opus ministerij quod ꝓcepit dñs vt fieri debeat. Ꝓcepitq; moyses & transiit sermo per castra: dicẽs. Vir & mulier nõ faciant vltra opus ad primitias sanctuarij. Cessauitq; populus a muneribus offerendis: & quod factũ erat sufficiebat ad oĩe opus quod faciendum erat: & superabundabat. Fecerũtq; omnes sapientes corde de his qui faciebant opus tabernaculi: decem cortinas de byſſo retorta & hyacintho & purpura & coccino cũ figuris cherubis: opere artificis fecit eas. Longitudo vnius cortine viginti & octo cubitorum erat: & latitudo quattuor cubitorũ: mensura vna erat omnium cortinarum. ꝯꝯ

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Exo.	La. xxxvi
עֹזֶר אָדָם	שֵׁרֶת אֵילִם מְאַדְּמִים וּמִכְסֵה		
עֲלָה	עֶרֶת תְּחָשִׁים מִלְמַעְלָה: וְיַעַשׂ		
שׁוּם	אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים		
אָסַף	עֹמְדִים: עֶשֶׂר אַמּוֹת אָרֶךְ הַקָּרֶשׁ		
חָצָה	וְאַמָּה וְחֵצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקָּרֶשׁ		
שָׁנָה	הָאֶחָד: שְׁתֵּי יָדוֹת לְקֶרֶשׁ		
שָׁלַב	הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת אֶחָת אֶל		
	אֲחֹתָהּ כֵּן עָשָׂה לְכָל קַרְשֵׁי		
פְּאָה	הַמִּשְׁכָּן: וְעָשָׂה אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קָרָשִׁים		
נֶגֶב	נֶגְבָּה תֵּימָנָה: וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי כֶסֶף		
	עֲשֶׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקְּרָשִׁים		
שְׁנֵי	שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד		
שֵׁנִית	לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת		
	הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו: וְלַצֶּלַע		
שֵׁנָה	הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן		
	עֶשְׂרִים קְרָשִׁים: וְאַרְבָּעִים		
	אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת		
	הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים		
	תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד: וְלִירֵכְתֵי		
	הַמִּשְׁכָּן יָמָּה עֲשָׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים:		
	וּשְׁנֵי קְרָשִׁים עָשָׂה לִמְקַצַּעֹת		
	הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם: וְהָיוּ תוֹאֲמִם		
	מִלְמַטָּה וְיַחְדָּו יִהְיוּ תַמִּים		
	אֶל רֹאשׁוֹ אֶל הַטַּבַּעַת הָאֶחָת		
	כֵּן עָשָׂה לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי		
קָצַע	הַמִּקְצֹעֹת: וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים		
הָיָה תָּמִם			
נִכְוָה הָיָה תָּמִם			

Interp. chal.

De pellib⁹ arietū rubricatis. Cooperto⁹q; aliud de pellibus hyacitinis desup. Feciteq; tabulas taberna culi de lignis setij stātes. decē cubitox erat lōgitudo tabule: t cubiti t dimidij erat latitudo vnius. Duos cardines fecit in vnaquaq; tabula et duabus incastraturis erūt cōiuncte vna cum alia. sic fecit in oibus tabulis tabernaculi. Et fecit tabulas tabernaculi viginti ad latus meridianū: et quadragita bases argenteas fecit sub viginti tabulis: due bases sub tabula vna in duobus cardinibus eius: t due bases sub tabula alia in duobus cardinibus eius. Et in latere fecisto tabernaculi ad plagam septētrionalē fecit viginti tabulas: t quadraginta bases de argento. due bases erant sub tabula vna: t due bases sub alia tabula. Et in posteriori parte occidentali tabernaculi fecit sex tabulas. et duas tabulas fecit in angulis tabernaculi extremis. Et erant coniuncte ab inferiori parte: similqs erant cōiuncte in capite suo in anulo vno: sic fecit in duobus angulis. Fuerūtq; octo tabule

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Exo.	La. xxxvi
חֶבֶר	וַיְחַבֵּר אֶת חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל		
	אַחַת וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חִבַּר אַחַת אֶל		
עֲשָׂה לְלֹאת	אַחַת: וַיַּעַשׂ לְלֹאת תְּכֵלֶת עַל		
שָׂפָה אֶחָד	שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאַחַת מִקָּצָה		
חֶבֶר	בַּמַּחְבֶּרֶת כֵּן עָשָׂה בִּשְׂפַת הַיְרִיעָה		
קְצִי שָׁנָה	הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית:		
	חֲמִשִּׁים לְלֹאת עָשָׂה בַּיְרִיעָה		
	הָאֶחָת וַחֲמִשִּׁים לְלֹאת עָשָׂה		
קֹבֶל	בִּקְצֵה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת		
	הַשֵּׁנִית מַקְבִּילֹת הַלֹּאת אַחַת אֶל		
זָהָב	אֲחֹתָהּ: וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב		
	וַיְחַבֵּר אֶת הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל אַחַת		
הָיָה שָׁכֵן	בַּקְּרָסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד: וַיַּעַשׂ		
	יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן		
	עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת עָשָׂה אֹתָם:		
	אֹרֶךְ הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁלֹשִׁים		
אַמָּה	בָּאַמָּה וְאַרְבַּע אַמּוֹת רֹחַב הַיְרִיעָה		
	הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לַעֲשָׁתֵי		
	עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת: וַיְחַבֵּר אֶת חֲמֵשׁ		
	הַיְרִיעֹת לְבָד וְאֵת שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת עַל		
בָּדַד	לְבָד: וַיַּעַשׂ לְלֹאת חֲמִשִּׁים עַל		
	שְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת		
	וַחֲמִשִּׁים לְלֹאת עָשָׂה עַל		
	שְׂפַת הַיְרִיעָה הַמְחַבֶּרֶת		
	הַשֵּׁנִית: וַיַּעַשׂ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת		
	חֲמִשִּׁים לְחַבֵּר אֶת הָאֹהֶל לִהְיֹת		
הָיָה	אֶחָד: וַיַּעַשׂ מִכְסֶה לָאֹהֶל		
כִּסָּה			

Interp. chal.

Coniunxitq; quinq; cortinas vnā cum alia: t quinq; cortinas altas cōiunxit vnas cum alia. Feciteq; ansas ex hyacintho in ora cortine vnius in latere quo iungē da erat: t sic fecit in ora cortine alterius in latere quo iungenda erat. Quinquaginta ansas fecit in cortina vna: t quinquaginta ansas fecit in latere cortine alte rius quo iungenda erat. Erant enim anse vnā e regione alterius. Feciteq; quinq; fibulas aureas: et cōiunxit cortinas vnam cum alia fibulis: t factum est tabernaculum vnum. Feciteq; cortinas de pilis ca prarū ad opiēdū tectū tabernaculi. Vndecim cortinas fecit. Longitudo cortine vnius triginta cubitorum erat. et quattuor cubitorum erat latitudo vnius cortine. vnius mensure erant vndecis cortine. Et coniunxit quinq; cortinas seorsum: et sex cortinas seorsum. Feciteq; ansas quinquaginta in ora cortine in latere quo iungenda erat: et quinquaginta ansas fecit in ora cortine alterius in loco quo iungenda erat. Feciteq; fibulas eneas quinquaginta: vt contun geretur tabernaculū vt esset vnum. Et fecit cooperto rium tabernaculi

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Exo.	La. xxxvi
שֵׂפָה לָבָן	וַיַּעַשׂ יְרִיעֹת עִזִּים עַל הָאֹהֶל		
תַּחַשׁ	עַל הַמִּשְׁכָּן: אֹרֶךְ הַיְרִיעָה		
נוּן	הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְאַרְבַּע		
פֵּרָה שָׁכֵן	אַמּוֹת רֹחַב הַיְרִיעָה הָאַחַת		
עֵז שָׁכֵן	עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת עָשָׂה אֹתָם:		
רָבַע אַמָּה	וַיְחַבֵּר אֶת חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת בָּד		
שֵׁשָׁה	וְאֶת שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד: וַיַּעַשׂ		
	חֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עַל שְׂפַת		
	הַיְרִיעָה הַקִּיצֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת		
	וַחֲמִשִּׁים לֻלְאֹת עָשָׂה בִּשְׂפַת		
	הַיְרִיעָה הַמְחַבֶּרֶת הַשֵּׁנִית:		
	וַיַּעַשׂ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים		
	וַיָּבֵא אֶת הַקְּרָסִים בַּלֻּלְאֹת		
	וַיְחַבֵּר אֶת הָאֹהֶל וְהָיָה אֶחָד:		
	וַיַּעַשׂ מִכְסֶה לָאֹהֶל עֹרֹת		
	אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֵה עֹרֹת		
	תְּחָשִׁים מִלְמָעְלָה: וַיַּעַשׂ		
	אֶת הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֲצֵי שִׁטִּים		
	עֹמְדִים: עֶשֶׂר אַמּוֹת אָרֶךְ הַקָּרֶשׁ		
	וְאַמָּה וְחֵצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקָּרֶשׁ		
	הָאֶחָד: שְׁתֵּי יָדוֹת לְקֶרֶשׁ		
	הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת אַחַת אֶל		
	אֲחֹתָהּ כֵּן עָשָׂה לְכָל קַרְשֵׁי		
	הַמִּשְׁכָּן: וַיַּעַשׂ אֶת הַקְּרָשִׁים		
	לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קָרָשִׁים לִפְאַת		
	נֶגְבָּה תֵּימָנָה: וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי כֶסֶף		
	עָשָׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקְּרָשִׁים		
	שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד		
	לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת		
	הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו: וְלִצֶּלַע		
	הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן		
	עָשָׂה עֶשְׂרִים קְרָשִׁים: וְאַרְבָּעִים		
	אַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת		
	הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וּשְׁנֵי אֲדָנִים		
	תַּחַת הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד: וְלִירֵכְתֵי		
	הַמִּשְׁכָּן יָמָּה עָשָׂה שִׁשָּׁה קְרָשִׁים:		
	וּשְׁנֵי קְרָשִׁים עָשָׂה לִמְקַצַּעֹת		
	הַמִּשְׁכָּן בַּיַּרְכָתָיִם: וְהָיוּ תוֹאֲמִם		
	מִלְמַטָּה וְיַחְדָּו יִהְיוּ תַמִּים		
	אֶל רֹאשׁוֹ אֶל הַטַּבַּעַת הָאֶחָת		
	כֵּן עָשָׂה לִשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי		
	הַמִּקְצֹעֹת: וְהָיוּ שְׁמֹנָה קְרָשִׁים		

Interp. chal.

De pellibus arietū rubricatis. Cooperto⁹q; aliud de pellibus hyacitinis desup. Feciteq; tabulas taberna culi de lignis setij stātes. decē cubitox erat lōgitudo tabule: t cubiti t dimidij erat latitudo vnius. Duos cardines fecit in vnaquaq; tabula et duabus incastraturis erūt cōiuncte vna cum alia. sic fecit in oibus tabulis tabernaculi. Et fecit tabulas taberna culi viginti ad latus meridianū: et quadragita bases argenteas fecit sub viginti tabulis: due bases sub tabula vna in duobus cardinibus eius: t due bases sub tabula alia in duobus cardinibus eius. Et in latere fecisto tabernaculi ad plagam septētrionalē fe cit viginti tabulas: t quadraginta bases de argento. due bases erant sub tabula vna: t due bases sub alia tabula. Et in posteriori parte occidentali tabernaculi fecit sex tabulas. et duas tabulas fecit in angulis ta bernaculi extremis. Et erant coniuncte ab inferiori parte: similqs erant cōiuncte in capite suo in anulo vno: sic fecit in duobus angulis. Fuerūtq; octo ta bule

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xxxvij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
	וְאַדְנֵיהֶם כֶּסֶף שִׁשָּׁה עָשָׂר אֲדָנִים			&hérent baſes argẽte asq; ſedecim:	τ baſes eax argẽtee decẽ τ ſex. duę baſes
	שְׁנֵי אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת			binas ſcilicet baſes ſub	κὰι αἱ βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ δεκαἑξ. δύο βάσεις
	הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד וְיֹעֵשׂ בְּרִיחֵי עֲצֵי		עֲשֵׂה בָּרַח	ſingulis tabulis. Fecit &tentoriũ in introitu tabernaculi ex hyacintho purpura vermiculo ac byſſo retorta opere polymitario. varium atq; diſtictũ: & quattuor columnas de lignis ſethim: quas cum capitibus deauravit: ſuffis earum argenteis. Et fecit tentoriũ in introitu tabernaculi ex hyacintho purpura coccino retorto: byſſo retorta: opere variegatorio. et columnas quĩq; cũ capitibus ſuis quas operuit auro: baſes earum fudit argẽteas: quas & operuit auro.	colũne vni: τ due baſes colũne vni: τῷ σὐλω τῷ ἑνἱ, κὰι δύο βάσεις τῷ σὐλω τῷ ἑνἱ, in vtraq; ptes ciuo. τ fecit vectes ἐις ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. κὰι ἐποίησε μοχλοὺς ex lignis iputribilib; dnq; colũnis ex vna ἐκ ξύλων ἀσήπτων πέντε τοῖς σὐλοις ἐκ τοῦ ἑνὸς pte tabnacli. τ dnq; vectes colũnis μέρους τῆς σκηνῆς. κὰι πέντε μοχλοὺς τοῖς σὐλοις τῶ lateri tabnaculi ſcdo. τ dnq; vectes κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ δευτέρῳ. κὰι πέντε μοχλοὺς colũnis poſteriori lateri tabnaculi: qb ad τοῖς σὐλοις τῷ ὀπισθίῳ κλίτει τῆς σκηνῆς, τῷ πρὸς mare. τ vectis medius inter co θάλασσαν. κὰι ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀναμέσον τῶν σὐ λῖνας pueniebat ab vno latere in alind la λων διικνεῖτο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κλίτους ἐις τὸ ἕτερον κλί tus. τ colũnas deauravit auro: τ τος. κὰι τοὺς σὐλους κατεχρύσωσεν χρυσίῳ, κὰι anulos eax fecit aureos in repoſitoria τοὺς δακτὐλιους αὐτῶν ἐποίησε χρυσοῦς ἐις θήκας vectib; τ deauravit vectes τοῖς ἀναφορεῦσι. κὰι κατεχρύσωσε τοὺς μοχλοὺς auro: τ fecit velũ ex hyacintho: χρυσίῳ, κὰι ἐποίησε καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, τ purpura: τ coccino retorto: τ byſ τ purpura τ coccino τ byſſo retorta: opere arti κὰι πορφύρας, κὰι κοκκίνου κεκλωσμένου, κὰι βύσ ficis fecit illud cherubim. Et fecit eis quat so filata. op; textile fecit illud cheru τuor colũnas de lignis ſethim: & operuit eas auro: et capitella eax erãt ex auro: τ effudit eis ἀττuor baſes de ærẽto. Fecitq; tẽtoriũ in oſtio tabernaculi de hyacintho τ purpura τ coccino τ byſſo retorta ope polymitarij: τ colũne eis dnq; cũ capitibus ſuis. τ cooperuit capita eax τ celaturas eax auro. baſesq; eax fec dnq; ex ere. Et fecit beſeleel aream de lignis ſetim vuorum cubitorum τ dimidij erat	σνου κεκλωσμένου, ἔργον ὑφαντὸν ἐποίησεν αὐτὸ χερου βὶμ. τ imposuit illud ſup quattuor colũnas impu βὶμ· κὰι ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τεσσαρων σὐλων ἀσή tribules deauratas auro. τ capita ea πτων κεχρυσωμένων χρυσίῳ· κὰι αἱ κεφαλίδες αὐ rum aurea: τ baſes eax quattuor argen τῶν χρυσαῖ, κὰι αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυ tee. τ fecit tẽtoriũ poſte tabnaculi ex hya ραῖ· κὰι ἐποίησεν ἐπίσασμα τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς ἐξ ὑα cintho: τ purpura: τ coccino retorto: κίνθου, κὰι πορφύρας, κὰι κοκκίνου κεκλωσμένου, τ byſſo retorta: opꝰ variegatoris. τ κὰι βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ποικιλτοῦ· κὰι colũnas eius dnq;: τ capita τοὺς σὐλους αὐτοῦ πέντε, κὰι τὰς κεφαλίδας eax. τ deauravit capita ea αὐτῶν· κὰι κατεχρύσωσε τὰς κεφαλίδας αὐ rũ auro, τ fudit eis dnq; ba τῶν χρυσίῳ· κὰι ἐχάνευσεν αὐτοῖς πέντε βα ſes eneas: σεις χαλκᾶς,	A
	וְחֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית				
	וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִם לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן				
	לְיַרְכְּתֵים יָמָּה: וְיַעַשׂ אֶת הַבְּרִיחַ				
	הַתִּיכֹן לִבְרֹחַ בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִן		תָּוֶךְ		
	הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה: וְאֶת הַקְּרָשִׁים				
	צִפָּה זָהָב וְאֶת טַבְּעֹתָם עָשָׂה זָהָב				
	בָּתִּים לִבְרִיחִם וַיְצַף אֶת		בַּיִת בָּרַח צָפָה		
	הַבְּרִיחִם זָהָב: וַיַּעַשׂ אֶת				
	הַפָּרֹכֶת תְּכֶלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת		תֹּלַע		
	שָׁנִי שֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב		שְׁנִי עֲשָׂה		
	עָשָׂה אֹתָהּ כְּרֻבִים: וַיַּעַשׂ לָהּ				
	אַרְבָּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּים וַיְצַף		עָמָד		
	זָהָב וַוֵּיהֶם זָהָב וַיִּצֹק				
	לָהֶם אַרְבָּעָה אַדְנֵי כָסֶף: וַיַּעַשׂ				
	מָסָךְ לְפֶתַח הָאֹהֶל תְּכֵלֶת		סָךְ		
	וְאַרְגָּמָן תּוֹלַעַת שָׁנִי				
	וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רֹקֵם:				
	וְאֶת עַמּוּדָיו חֲמִשָּׁה וְאֶת וַוֵּיהֶם				
	וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחִשְׁקֵיהֶם				
	זָהָב וַאדְנֵיהֶם חֲמִשָּׁה נְחֹשֶׁת:				
Cap. xxxvii.	וַיַּעַשׂ בְּצַלְאֵל אֶת				
	הָאָרֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי		אַמָּה חֲצִי		

Pritiua chal.	Interp. chal.
שׁוּט	et baſes earũ argentee ſedecim baſes erant: bine ba ſes ſub vnaquaq; tabula. Et fecit quĩq; vectes de li gnis ſetim ad ꝯtinẽdas tabulas vnius lateris tabernaculi: τ dnq; vectes fecit ad cõtinẽdas tabulas alteri lateris tabernaculi: τ dnq; vectes fecit ad cõtinẽdas tabulas partis poſteriozis tabernaculi ad occidẽtẽ. Et fecit vectem mediũ vt mitteretur per medias tabu las a ſummo vſq; ad ſummũ. Et abulaſq; cooperuit au ro: τ anulos eax fecit ex auro vt eſſent loca vectibus: vectes quoq; cooperuit auro. Fecitq; velum de hya cintho τ purpura τ coccino τ byſſo retorta: opere arti ficis fecit illud cuꝰ figuris cherubim. Et fecit et quat tuor colũnas de lignis ſetim: τ coopuit eas auro: et capita eax erãt ex auro: τ effudit eis ꝛttuor baſes de ære. Fecitq; tẽtoriũ in oſtio tabernaculi de hyacin tho τ purpura τ coccino τ byſſo retorta ope polymita rij: τ colũne eis dnq; cũ capitibꝫ ſuis. τ coopuit capita eax τ celaturas eax auro. baſesq; eax fec dnq; ex ere. Et fecit beſeleel aream de lignis ſetim vuorum cubitorum τ dimidij erat	בָּתֵּי כַּסְפֵּי שִׁשָּׁה עָשָׂר כַּסְפֵּין תְּחוֹת דַּפָּא חַד: וְעֻבְדֵי עֻבְדֵי דְּאַעֵי שִׁטִּין מַשְׁכְּנָא לְדַפֵּי סְטַר מַעֲרְבָא חַד: וְתַמְנֵי עַבְדִין לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא תִּנְיָנָא וְחַמְשָׂא עַבְדִין לְדַפֵּי סְטַר מַשְׁכְּנָא לְסִטְרֵי יַמָּא: וְעָבַד יַת עַבְדָא מְצִיעָאָה לְאַיְגָרָא לְעִבְרָא מִן סָפֵי לְסָפֵי: וְיַת דַּפַּיָּא חַפָּא דַּהֲבָא וְיַת עִזְקָתְהוֹן עֲבַד דַּהֲבָא אַתְרָא לְעִבְרָא וְחַפָּא יַת עִבְרַיָּא דַּהֲבָא: וְעָבַד יַת פָּרְכְתָּא תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד אוּפָּן עֲבַד תַּהֲוֹן צוּרַת כְּרוּבִין: וַעֲבַד לַהּ אַרְבְּעָה עַמּוּדֵי שִׁטִּין וְחַפָּנוּן דַּהֲבָא וְוֵיהוֹן דַּהֲבָא וְאַתְיַךְ לְהוֹן אַרְבְּעָה סַכְּוִין דְּכָסְף: וְעָבַד פָּרְסָא לְתָרַע מַשְׁכְּנָא תְּכֶלְתָּא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר עוֹבַד צַיָּרָא: וְיַת עַמּוּדוֹהִי חֲמִשָּׁא וְיַת וַיהוֹן וְחַפָּא רֵישֵׁיהוֹן וְכִבּוּשׁוֹהִי דַּהֲבָא וְסַכְּוִין חֲמִשָּׁא לְהוֹן:	Ca.xxxvii.

Pritiua chal.	Trãsla.Chal.
כַּפְתָּה	אוּרְכֵיהּ וְאַמְתָּא וּפַלְגָא פוּתְיֵהּ וְאַמְתָּא וּפַלְגָא רוּמֵיהּ: וְחַפֵּי דְּהַב דְּכִי מִגּוֹ וּמִבָּרָא
עֻטָּר רַבַּע זָוִה	וַעֲבַד לֵיהּ זֵיר דְּדַהֲבָא סְחוֹר סְחוֹר: וְאַתֵּיךְ לֵיהּ אַרְבַּע עִזְקִן דְּדַהֲבָא עַל אַרְבַּע זְוָיְתֵיהּ
תְּרֵי תָּנֵה	וְתַרְתֵּין עִזְקִן עַל סְטַר חַד וְתַרְתֵּין עִזְקִן עַל סְטַר תִּנְיָנָא: וַעֲבַד אַרְיֵי דְּאַעֵי שִׁטִּין
שׁוֹל נָטַל	וְחַפָּא יַתְהוֹן דַּהֲבָא: וְאַעֵיל יַת אַרְיֵי בְּעִזְקָתָא עַל סְטַרֵי אֲרוֹנָא לְמִטַּל יַת אֲרוֹנָא:
דַּפָּה תְּרֵי אַפָּה	וַעֲבַד כַּפּוּרְתָּא דְּדַהֲבָא דְּכִי תַּרְתֵּין אַמִּין וּפַלְגָא אוּרְכֵיהּ וְאַמְתָּא וּפַלְגָא פוּתְיֵהּ:
כַּפָּתָה	תְּרֵין כְּרוּבִין דְּדַהֲבָא גָּנִיד עֲבַד תַּהֲוֹן מִתְּרֵין סְטְרֵי כַּפּוּרְתָּא: כְּרוּב חַד מִסְּטָרָא מִכָּא
הֵנָה	וּכְרוּב חַד מִסְּטָרָא מִכָּא מִן כַּפּוּרְתָּא עֲבַד יַת כְּרוּבַיָּא מִתְּרֵין סְטְרוֹהִי: וַהֲוָה כְּרוּבַיָּא
פְּנֵה	פָּרְשָׂן גַּדֵּיהוֹן לְעֵילָּא מְכַסְיָן בְּגַדֵּיהוֹן עַל כַּפּוּרְתָּא וְאַפֵּיהוֹן חַד לְקַבֵּיל חַד לְקִבֵּיל
עֲשָׂה	כַּפּוּרְתָּא הֲווֹ אַפֵּי כְּרוּבַיָּא: וְעָבַד יַת פָּתוּרָא דַּאֲעֵי שִׁטִּין תְּרֵין אַמִּין אוּרְכֵיהּ וְאַמְתָּא
שׁוּט אַמָּה	פוּתְיֵהּ וְאַמְתָּא וּפַלְגָא רוּמֵיהּ: וְחַפָּא דְּהַב דְּכִי וַעֲבַד לֵיהּ זֵיר דְּדַהֲבָא סְחוֹר סְחוֹר:
חֲצִי	וַעֲבַד לֵיהּ גַּדֵּיפָא רוּמֵיהּ פּוּשְׁכָא סְחוֹר סְחוֹר וַעֲבַד זֵיר דְּדַהֲבָא לְגַדֵּיפֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר:
קוֹם	וְאַתֵּיךְ לֵיהּ אַרְבַּע

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Exo.	La.xxxvij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
קוֹם צֵפָה טָהֵר	אֲרֹנוֹ וְאֵמָה וְחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה			ĩgitudo: τ cubiti τ dimidij latitudo: τ cubi	ĩgitudie: & cubitũ ac ſemiſſem in latitudine:
עֲשֵׂה	וְחֵצִי קֹמָתוֹ: וַיְצַפֵּהוּ זָהָב טָהוֹר			mus, κὰι πήχεως κὰι ἡμίσους τὸ πλάτος, κὰι πήχε	altitudo quoq; vni⁹ cubiti fuit & dimidij: veſti
סֹבֵב	מִבַּיִת וּמִחוּץ וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר זָהָב			τε τ dimidij altitudo: τ deauravit ea	uitq; ea auro puriſſimo intus τ foris. Et fecit il
שָׁנָה	סָבִיב: וַיִּצֹק לוֹ אַרְבַּע טַבְּעֹת זָהָב			os κὰι ἡμίσους τὸ ὕψος, κὰι κατεχρύσωσεν αὐτὴν auro puro intrinſece τ extrinſece. τ fecit ei	li coronã aureã p gyrũ circa: & quattuor anulos
בּוּא	עַל אַרְבַּע פַּעֲמֹתָיו וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל			χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν κὰι ἔξωθεν. κὰι ἐποίησεν αὐτῇ vndulã ẋtibilẽ aureã in circuitu. τ fudit ei	aureos p quartuor angulos eius: duos anulos
נָשָׂא	צַלְעוֹ הָאַחַת וּשְׁתֵּי טַבָּעֹת עַל			κυμάτιον χρυσοῦν κύκλῳ. κὰι ἐχώνευσεν αὐ quattuor anulos aureos ſup quattuor	in latere vno: & duos anulos in altero. Vectes fecit de lignis ſethim: & operuit eos auro. et induxit vectes in anulos qui erant in lateribus arce ad portandũ eã. Fecit propiciatoriũ. i. oraculũ d auro mũdiſſimo duorũ cubitorum & dimidij in longitudie: & cubiti ac ſemis in latitudine. Duos cherubim de auro ductili fecit eos ex vuobus lateribus propiciatorij: cherub vnus in latere vno hinc: τ cherub alter ex latere altero illinc. Et erant cherubim extendentes alas ſuas ſurſum: tegentes alis ſuis ſup propiciatorij: & facies vnius ad vnius: & eorum erat ꝛ regione alterius: cõtra propiciatorij erant facies cherubim. Fecitq; mensã de lignis ſetim. duorũ cubitorũ longitudo eius: τ cubiti vnius latitudo eius: τ cubiti et dimidij altitudo eius. Et operuit eam auro mundiſſimo: fecitq; et circulum aureũ per gyrum. Et fecit ei coronã interraſilẽ altam pugillo per circuitum: τ fecit circulũ aureum ipſi corone interraſſili per gyrum. et fudit ei quattuor
שׁוּט אַמָּה	אֲרֹכוֹ וְאַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמָּה וְחֵצִי			τῶν χερουβὶμ· κὰι ἐποίησε τράπεζαν ἐκ ξύλων ἀσή	
חֲצִי	קֹמָתוֹ: וַיְצַף אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר וַיַּעַשׂ			λιβ⁹: duoꝝ cubitorꝝ lõgitudo: τ cubiti latitudo: τ cubi	
קוֹם	לוֹ זֵר זָהָב סָבִיב: וַיַּעַשׂ לוֹ מִסְגֶּרֶת			τῶν, δύο πηχέων τὸ μῆκος, κὰι πήχεως τὸ εὖρος, κὰι πήχε	
כָּנַף	טֹפַח סָבִיב וַיַּעַשׂ זֵר זָהָב			τι τ dimidij altitudo. τ deauravit eã auro pu	
	לְמִסְגַּרְתּוֹ סָבִיב: וַיִּצֹק לוֹ			ri⁹ mũdiſſimo: & fecit illi labiũ aureũ p gyrũ ipſi quoq; labio coronã aureã interraſilẽ ꝛttuor digitorũ: & ſup eã dẽ alterã coronã aureã. Fudit & quattuor	

Pritiua chal.	Interp. chal.
כַּפְתָּה	longitudo eius: τ latitudo eius cubiti τ dimidij: τ alti
עֻטָּר רַבַּע זָוִה	tudo cubiti τ dimidij. et cooperuit eas auro mũdiſſi
תְּרֵי תָּנֵה	mo intus τ foris: fecitq; illi circuli aurei per circui
שׁוֹל נָטַל	tum. Et effudit ei quattuor anulos aureos ſup ꝛttuor
דַּפָּה תְּרֵי אַפָּה	angulos eius: duo anuli in latere vno: τ duo anuli in
כַּפָּתָה	latere altero. Et fecit vectes de lignis ſetim: τ coopuit
הֵנָה	eos auro. et induxit vectes per anulos qui erant in la
פְּנֵה	teribus arce. Fecitq; propiciatoriũ et auro mundiſſi
עֲשָׂה	mo. duoꝝ cubitorꝝ τ dimidij erat longitudo eius: τ la
שׁוּט אַמָּה	titudo cubiti τ dimidij. Fecitq; duos cherubi de auro
חֲצִי	ductili fecit eos ex vuobus lateribus propiciatorij: che
קוֹם	rub vnus in latere vno hinc: τ cherub alter ex latere
כָּנַף	altero illinc. Ex ppiciatorio fecit churubim ex duob⁹
	lateribus eius. Et erant cherubim extendentes alas
	suas ſurſum: tegentes alis ſuis ſup ppiciatorij: & fa
	cies vnius ad vnius: eorum erat e regione alterius: cõtra
	propiciatorij erant facies cherubim. Fecitq; mensã
	de lignis ſetim. duoꝝ cubitorꝝ longitudo eius: τ cu
	biti vnius latitudo eius: τ cubiti et dimidij altitudo
	eius. Et operuit eam auro mundiſſimo: fecitq; et cir
	culum aureũ per gyrum. Et fecit ei coronã interraſilẽ
	altam pugillo per circuitum: τ fecit circulũ aureum
	ipſi corone interraſſili per gyrum. et fudit ei quattuor

וְקִנְתָם מִמֶּנָּה הָיוּ כְלֵה מִקְשָׁה
אַחַת זָהָב טָהוֹר׃ וְעָשִׂיתָ אֶת נֵרֹתֶיהָ
שִׁבְעָה וְהֶעֱלָה אֶת נֵרֹתֶיהָ זָהָב
טָהוֹר׃ כִּכַּר זָהָב טָהוֹר עָשָׂה אֹתָהּ
וְאֶת כָּל כֵּלֶיהָ׃ וְעָשִׂיתָ מִזְבַּח
הַקְטֹרֶת עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּה אָרְכּוֹ
וְאַמָּה רָחְבּוֹ רָבוּעַ וְאַמָּתַיִם קוֹמָתוֹ
מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו׃ וְיָצַפְתָּ אֹתוֹ
זָהָב טָהוֹר אֶת גַּגּוֹ וְאֶת קִירֹתָיו
סָבִיב וְאֶת קַרְנֹתָיו וְעָשִׂיתָ לוֹ זֵר
זָהָב סָבִיב׃ וּשְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב עֲשֵׂה
לוֹ מִתַּחַת לְזֵרוֹ עַל שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו
עַל שְׁנֵי צִדָּיו לְבָתִּים לְבַדִּים
לִשְׂאֵת אֹתוֹ בָּהֶם׃ וְעָשִׂיתָ אֶת
הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם
זָהָב׃ וְנָתַתָּ אֶת שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה
קֹדֶשׁ וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים
טָהוֹר מַעֲשֵׂה רֹקַח׃

Cap. xxxviii.

וְעָשִׂיתָ אֶת מִזְבַּח
הָעֹלָה עֲצֵי שִׁטִּים חָמֵשׁ
אַמּוֹת אָרְכּוֹ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת
רָחְבּוֹ רָבוּעַ וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת
קֹמָתוֹ וְעָשִׂיתָ קַרְנֹתָיו עַל אַרְבַּע
פִּנֹתָיו מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו
וְיָצַפְתָּ אֹתוֹ נְחֹשֶׁת וְעָשִׂיתָ אֶת כָּל
כֵּלָיו אֶת הַסִּירֹת וְאֶת
הַיָּעִים וְאֶת הַמִּזְרָקֹת אֶת הַמִּזְלָגֹת

וְקִנְיֵהוֹן מִינֵהּ הֲוֹן כְּלָה חֲדָא הֲוָת
וְחַכְּתַהָא שַׁבְעָא וְאַסְּקָתַהָא
וְעָבַד יָת מַנָּרָתָא שַׁבְעָא וְאַסְּקָתַהָא
בּוֹסְמַיָּא קֳדָמַי אוֹרָיְתָא פּוּרְתָּא מְרָבְּעָא וְתַרְתֵּין אַמִּין רוּמֵהּ
מִינֵהּ הֲוֹן קַרְנֹתָהִי וְחַכָּא מִנֵּהּ הֲוָת כִּתְּלֹתָהִי סָחוֹר סָחוֹר וְיָת
כַּרְנֹתָהִי וַעֲבַד לֵיהּ דִּיר דְּדַהֲבָא סָחוֹר סָחוֹר וְתַרְתִּין צִיזְקִין דְּדַהֲבָא עֲבַד לֵיהּ מִלְּרַע
לְדִירֵיהּ עַל תַּרְתֵּין זְוִיְתֵיהּ לְאַתְרָא לְאֵתָאָה לְמִיטַל תַּיָּה דְּנְחוֹשָׁא
וַעֲבַד יָת אֵרְחֵיָא דְּאָעֵי שִׁטִּין וְחַפָּא יָתְהוֹן בִּנְחוֹשָׁא קוּדְשָׁא יָת
קְטוֹרֵת בּוֹסְמַיָּא דְּכִיָּא עוֹבַד בּוֹסְמָנִי׃

Ca. xxxviii.

וְעָבַד יָת מַדְבְּחָא דְּעוֹלְתָא נְחוֹשָׁא וְיָת אֵרְחֵיהּ דְּאָעֵי שִׁטִּין חֲמֵשׁ אַמִּין אוֹרְכֵּיהּ וְחֲמֵשׁ אַמִּין פּוּתְיֵהּ מְרָבַּע וְתַלָת אַמִּין רוּמֵיהּ׃ וַעֲבַד
מְרָטֵיהּ עַל אַרְבַּע זְוִיְתֵיהּ מִנֵּהּ הֲוָת נְחַשָׁא וְעָבַד יָת כָּל מָאנֵי

טַבַּעַת זָהָב וְיִתֵּן אֶת הַטַּבַּעַת עַל
אַרְבַּע הַפֵּאֹת אַשֻּׁר לְאַרְבַּע רַגְלָיו׃ עֻבְּרֵי
לְעֻמַּת הַמִּסְגֶּרֶת הָיוּ הַטַּבָּעֹת
בָּתִּים לַבַּדִּים לָשֵׂאת אֶת הַשֻּׁלְחָן׃ וַיַּעַשׂ
עֲשָׂה אֶת הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים
וַיְצַף אֹתָם זָהָב וַיָּשֶׂם אֶת
הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר הַכֵּלִים אֲשֶׁר
עַל הַשֻּׁלְחָן אֶת קְעָרֹתָיו וְאֶת
כַּפֹּתָיו וְאֶת מְנַקִּיֹּתָיו וְאֶת
הַקְּשׂוָת אֲשֶׁר יֻסַּךְ בָּהֶן זָהָב טָהוֹר׃
וַיַּעַשׂ אֶת הַמְּנֹרָה זָהָב טָהוֹר
מִקְשָׁה עָשָׂה אֶת הַמְּנֹרָה יְרֵכָהּ
וְקָנָהּ גְּבִיעֶיהָ כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ
מִמֶּנָּה הָיוּ׃ וְשִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים
מִצִּדֶּיהָ שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה
מִצִּדָּהּ הָאֶחָד וּשְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה
מִצִּדָּהּ הַשֵּׁנִי׃ שְׁלֹשָׁה גְבִעִים
מְשֻׁקָּדִים כַּפְתֹּר וָפֶרַח בְּקָנֶה אֶחָד
וּשְׁלֹשָׁה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים
בְּקָנֶה אֶחָד כַּפְתֹּר וָפָרַח כֵּן לְשֵׁשֶׁת
הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִן הַמְּנֹרָה׃
וּבַמְּנֹרָה אַרְבָּעָה גְבִעִים מְשֻׁקָּדִים
כַּפְתֹּרֶיהָ וּפְרָחֶיהָ׃ וְכַפְתֹּר תַּחַת
שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה וְכַפְתֹּר
תַּחַת שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנָּה לְשֵׁשֶׁת
הַקָּנִים הַיֹּצְאִים מִמֶּנָּה׃ כַּפְתֹּרֵיהֶם

anulos aureos: ⁊ posuit anulos sup ꝗttuor angulos eius qui erāt ad quattuor pedes eius. Contra corona interrasilem fuerūt anuli: vt per eos mitterētur vectes vt portaretur mensa. Fecitq; vectes de lignis setim ⁊ operuit eos auro: vt in eis portaretur mēsa. Et fecit vasa ꝗ erant sup mensa: acetabula eius ⁊ phyalas ⁊ thuribula ⁊ cyathos in quibus offerēda erant libamina de auro mundissimo fecit ea. Fecitq; candelabrum de auro mundissimo: ductile fecit illud: hastile ⁊ calamus eius: cyphi eius spherule ⁊ lilia eius ex ipso erāt. Et sex calami egrediebant de laterib⁹ eius: tres calami ex latere vno candelabri: ⁊ tres calami ex latere altero. Tres cyphi figurati erant in calamo vno: spherula ⁊ liliū: ⁊ tres cyphi figurati in calamo alio: spherula ⁊ liliū. sic fecit in sex calamis qui egrediebant de candelabro. Et in candelabro erant quattuor cyphi figurati spherule eius ⁊ lilia: spherulaq; sub duob⁹ calamis eius: ⁊ spherula sub duobus calamis eius: ⁊ spherula sub duobus calamis eiꝰ. sic fecit in sex calamis ꝗ egrediebātur ex eo. Spherule eius

עִזְקָן דַּהֲבָא וִיהֵבִית עִזְקָתֵהּ עַל אַרְבַּע רַגְלָוהִי וְלִקְבֵיל גַּבְבָּא הֲוֹ
עִזְקָתָא אַתְרָא לְאַרְחָיָא לְמִיטַל יָת פַּתּוֹרָא וַעֲבַד יָת אַרְחָיָא דְּאָעֵי שִׁטִּין וְחַפָּא
יָתְהוֹן דַּהֲבָא לְמִיטַל יָת פַּתּוֹרָא׃ וַעֲבַד יָת מָנַיָּא דְּעַל פַּתּוֹרָא יָת כַּוְּלוֹהִי וְיָת
טְכִילַתֵּיהּ וְיָת כַּסָּוָתֵהּ דְּיִתְנַסַּךְ בְּהוֹן דְּדַהֲבָא טָהוֹר עֲבָדִינוּן׃ וַעֲבַד יָת מְנָרְתָּא דְּדַהֲבָא דְּכִי גְנִיד
עֲבַד יָת מְנָרְתָּא שִׁיזְבֵּהּ וְקִנְיָהּ כַּלְיְתֵהּ חִיזְוֵהּ וְשׁוּשְׁבְּנָהָא מִינֵהּ הֲוֹוֹ וְשִׁתָּא קָנִין
נַפְקִין מִסִּטְרֵהּ תְּלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסִּטְרֵהּ חַד וְתְלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסִּטְרֵהּ תִּנְיָנָא׃
תְּלָתָא כַּלְיָן מְצִיְרִין בְּקָנְיָא חַד חִיזְוֵהּ וְשׁוּשְׁבְּנָא תְּלָתָא כַּלְיָן מְצִיְרִין בְּקָנְיָא חַד
חִיזְוֵהּ וְשׁוּשְׁבְּנָא לְשִׁתָּא קָנִין דְּנַפְקִין מִן מְנָרְתָּא׃ וּבְמְנָרְתָּא אַרְבְּעָה כַּלְיָן מְצִיְרִין
חִיזְוֵהּ וְשׁוּשְׁבְּנָהָא׃ וְחִיזְוֵר תְּחוֹת תְּרֵין קָנִין מִינָהּ וְחִיזְוֵר תְּחוֹת תְּרֵין קָנִין מִינָהּ
וְחִיזְוֵר תְּחוֹת תְּרֵין קָנִין מִינָהּ לְשִׁתָּא קָנִין דְּנַפְקִין מִינָהּ׃ וְחִיזְוֵהוֹן

וְכַפְתֹּרֵיהֶם וּקְנֵיהֶם מִמֶּנָּה הָיוּ כֻּלָּהּ מִקְשָׁה
אַחַת זָהָב טָהוֹר׃ וְעָשִׂיתָ אֶת נֵרֹתֶיהָ
שִׁבְעָה וְהֶעֱלָה אֶת נֵרֹתֶיהָ זָהָב
טָהוֹר׃ כִּכַּר זָהָב טָהוֹר עָשָׂה אֹתָהּ
וְאֶת כָּל כֵּלֶיהָ׃ וְעָשִׂיתָ מִזְבַּח
הַקְטֹרֶת עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּה אָרְכּוֹ
וְאַמָּה רָחְבּוֹ רָבוּעַ וְאַמָּתַיִם קוֹמָתוֹ
מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו׃ וְיָצַפְתָּ אֹתוֹ
זָהָב טָהוֹר אֶת גַּגּוֹ וְאֶת קִירֹתָיו
סָבִיב וְאֶת קַרְנֹתָיו וְעָשִׂיתָ לוֹ זֵר
זָהָב סָבִיב׃ וּשְׁתֵּי טַבְּעֹת זָהָב עֲשֵׂה
לוֹ מִתַּחַת לְזֵרוֹ עַל שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו
עַל שְׁנֵי צִדָּיו לְבָתִּים לְבַדִּים
לִשְׂאֵת אֹתוֹ בָּהֶם׃ וְעָשִׂיתָ אֶת
הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם
זָהָב׃ וְנָתַתָּ אֶת שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה
קֹדֶשׁ וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים
טָהוֹר מַעֲשֵׂה רֹקַח׃

Cap. xxxviii.

וְעָשִׂיתָ אֶת מִזְבַּח
הָעֹלָה עֲצֵי שִׁטִּים חָמֵשׁ
אַמּוֹת אָרְכּוֹ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת
רָחְבּוֹ רָבוּעַ וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת
קֹמָתוֹ וְעָשִׂיתָ קַרְנֹתָיו עַל אַרְבַּע
פִּנֹתָיו מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו
וְיָצַפְתָּ אֹתוֹ נְחֹשֶׁת וְעָשִׂיתָ אֶת כָּל
כֵּלָיו אֶת הַסִּירֹת וְאֶת
הַיָּעִים וְאֶת הַמִּזְרָקֹת אֶת הַמִּזְלָגֹת

et calami eius ex ipso erāt: ofa simul ductilia ex auro mundissimo. Fecitq; septē lucernas eius ⁊ forcipes eius ⁊ thuribula eius ex auro mundissimo. ex talento auri mundissimi fecit illud ⁊ ofa vasa eius. Fecitq; altare incensi aromatū de lignis setim. longitudo eius erat cubiti vnius: ⁊ latitudo eius cubiti vnius: quadrāgulum erat: ⁊ duorum cubitorum erat altitudo eius: ex ipso fuerunt cornua eius. Operuitq; illud auro mundissimo: tectū eius ⁊ parietes eius per gyrum ⁊ cornua eiꝰ. Et fecit circulū aureū per circuitū: ⁊ duos anulos aureos fecit ei subter circulum eius in duobus angulis eius sup duo latera eius: vt per eos inducerētur vectes: vt portaretur in eis. Fecitq; vectes de lignis setim: ⁊ operuit eos auro. Et fecit oleum sancte vnctionis ⁊ thymiama aromatum mundissimum opere aromatarij. Ca. 38.

Fecitq; altare holocausti de lignis setim: quinq; cubitorum erat longitudo eius: ⁊ quinq; cubitorū latitudo eius: quadrangulū erat. ⁊ triū cubitorū altitudo eiꝰ. Fecitq; cornua eius sup ꝗttuor angulos eiꝰ. ex ipso erāt cornua eiꝰ: ⁊ cooperuit illud ere. et fecit ofa vasa altaris: lebetes ⁊ batilla ⁊ acetabula ⁊ fuscinulas

circulos aureos quos
posuit in quattuor
quattuor angulis per
singulos pedes mense
contra coronā: mittēs
in eos vectes: vt posset
mensa portari. ipsos
quoq; vectes fecit de
lignis fethim: &
circundedit eos auro.
Et vasa ad diuersos vsus
mense: acetabula:
phialas & cyathos &
thuribula ex auro
puro: in quibus offerēda fūt libamina. Fecit &
cādelabrū ductile de auro mundissimo. De cuius vecte calami cyphi
spherule & lilia
procedebāt: sex
iuxta latere. Tres ca-
lami
ex altera. Tres cyphi
in nucis modū p cala-
mos singulos: spheru-
le simul & lilia: & tres
cyphi instar nucis
in calamo alio: spheru-
le simul & lilia. Equū erat opus sex cala-
morū q procedebāt de ſti
pite candelabri. In ipso
āt vecte erāt ꝗttuor cy-
phi nucis modū. Sphe
rule per singulos
& lilia: & spherule sub
duobus calamis per lo
ca tria: qui simul
sex fiunt calami
procedentes de vecte
vno. & spherule igitur

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

anulos aureos. ⁊ iposuit quattuor
δακτυλίους χρυσοῦς · καὶ ἐτέθηκε τοὺς τέσσαρας
anulos sup quattuor pes pedū ei
δακτυλίους ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῶν ποδῶν αὐ
sub χtibili corona. erāt anuli in
τῆς ὑπὸ τὴν στεφάνην στεφάνην. ἦσαν οἱ δακτύλιοι εἰς
repositoria vectib⁹: ad portādū mēsam. ⁊
θήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν, ὥστε αἴρειν τὴν τράπεζαν · καὶ
fecit vectes de lignis iputribilib⁹: ⁊ de
ἐποίησε τοὺς ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ κα
auranit eos auro: ad portādū mēsam. ⁊
τεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ, ὥστε αἴρειν τὴν τράπε
sam. ⁊ fecit vasa mēse: catinos
ζαν · καὶ ἐποίησε τὰ σκεύη τῆς τραπέζης, τὰ τρυβλία
eius ⁊ mortariola ⁊ cyathos ⁊ liba
αὐτῆς καὶ τοὺς θυΐσκας καὶ τοὺς κυάθους καὶ τὰ σπον
toria in quib⁹ libabit in eis auri puri. ⁊
δεῖα ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς χρυσίου καθαροῦ · καὶ
fecit cādelabrū ex auro puro: tornatile
ἐποίησε τὴν λυχνίαν ἐκ χρυσίου καθαροῦ, τορευτὴν
fecit cādelabrū. hastile eius ⁊ cala
ἐποίησε τὴν λυχνίαν · ὁ καυλὸς αὐτῆς καὶ οἱ καλαμί
mi ⁊ cyphi ⁊ spherule ⁊ li
σκοι καὶ οἱ κρατῆρες καὶ οἱ σφαιρωτῆρες καὶ τὰ κρί
lia ex ipso erāt. sex āt calami egrediētes
να ἐξ αὐτῆς ἦσαν · ἐξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι
ex latere ib⁹. tres calami cādelabri ex
ἐκ πλαγίων · τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ
latere ipsi⁹ vnius: ⁊ tres calami
κλίτους αὐτῆς τοῦ ἑνός, καὶ τρεῖς καλαμίσκοι τῆς
cādelabri ex latere secūdo. ⁊ tres
λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου · καὶ τρεῖς
cyphi figurati in nucis modū. in vno ca
κρατῆρες ἐκπετετυπωμένοι καρυΐσκους · ἐν τῷ ἑνὶ κα
lamo spherula ⁊ liliū. sic ⁊ calamis
λαμίσκῳ σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον, καὶ τρεῖς κρατῆρες
figurati in nucis modū: i vno calamo
ἐκπετετυπωμένοι καρυΐσκους, ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ
spherula ⁊ liliū. sic ⁊ calamis
σφαιρωτὴρ καὶ κρίνον · οὕτω τοῖς ἓξ καλαμίσκοις
egrediētib⁹ ex cādelabro. ⁊ in ea-
τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας · καὶ ἐν τῇ λυχ
delabro ꝗttuor cyphi figurati i nucis modū.
νίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκπετετυπωμένοι καρυΐσκους.
in vno calamo spherule ⁊ lilia eiꝰ.
ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ οἱ σφαιρωτῆρες καὶ τὰ κρίνα αὐ
spherula sub duob⁹ calamis ex ip
τῆς · ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐ
sa: ⁊ spherula sub duob⁹ calamis ex ipsa.
τῆς, καὶ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς.
sic sex calamis egrediētib⁹ ex
οὕτω τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς
cādelabro: ⁊ calami ⁊ spherule
λυχνίας, καὶ οἱ καλαμίσκοι καὶ οἱ σφαιρωτῆρες

Trāsla. Chal.

עִזְקָן דַּהֲבָא וְיָהֵבִית עִזְקָתֵהּ עַל אַרְבַּע רַגְלָוהִי וְלִקְבֵיל גַּבְבָּא הֲוֹ
עִזְקָתָא אַתְרָא לְאַרְחָיָא לְמִיטַל יָת פַּתּוֹרָא וַעֲבַד יָת אַרְחָיָא דְּאָעֵי שִׁטִּין וְחַפָּא
יָתְהוֹן דַּהֲבָא לְמִיטַל יָת פַּתּוֹרָא׃ וַעֲבַד יָת מָנַיָּא דְּעַל פַּתּוֹרָא יָת כַּוְּלוֹהִי וְיָת
טְכִילַתֵּיהּ וְיָת כַּסָּוָתֵהּ דְּיִתְנַסַּךְ בְּהוֹן דְּדַהֲבָא טָהוֹר עֲבָדִינוּן׃ וַעֲבַד יָת מְנָרְתָּא דְּדַהֲבָא דְּכִי גְנִיד
עֲבַד יָת מְנָרְתָּא שִׁיזְבֵּהּ וְקִנְיָהּ כַּלְיְתֵהּ חִיזְוֵהּ וְשׁוּשְׁבְּנָהָא מִינֵהּ הֲוֹוֹ וְשִׁתָּא קָנִין
נַפְקִין מִסִּטְרֵהּ תְּלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסִּטְרֵהּ חַד וְתְלָתָא קְנֵי מְנָרְתָּא מִסִּטְרֵהּ תִּנְיָנָא׃
תְּלָתָא כַּלְיָן מְצִיְרִין בְּקָנְיָא חַד חִיזְוֵהּ וְשׁוּשְׁבְּנָא תְּלָתָא כַּלְיָן מְצִיְרִין בְּקָנְיָא חַד
חִיזְוֵהּ וְשׁוּשְׁבְּנָא לְשִׁתָּא קָנִין דְּנַפְקִין מִן מְנָרְתָּא׃ וּבְמְנָרְתָּא אַרְבְּעָה כַּלְיָן מְצִיְרִין
חִיזְוֵהּ וְשׁוּשְׁבְּנָהָא׃ וְחִיזְוֵר תְּחוֹת תְּרֵין קָנִין מִינָהּ וְחִיזְוֵר תְּחוֹת תְּרֵין קָנִין מִינָהּ
וְחִיזְוֵר תְּחוֹת תְּרֵין קָנִין מִינָהּ לְשִׁתָּא קָנִין דְּנַפְקִין מִינָהּ׃ וְחִיזְוֵהוֹן

וְאֵת הַמִּכְסֶרֹת כָּל כֵּלָיו עֲשָׂה
נְחֹשֶׁת׃ וַיַּעַשׂ לַמִּזְבֵּחַ מִכְבָּר
מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת נְחֹשֶׁת תַּחַת כַּרְכֻּבּוֹ
מִלְמַטָּה עַד חֶצְיוֹ׃ וַיִּצֹק אַרְבַּע
טַבְּעֹת בְּאַרְבַּע הַקְצוֹת לִמְכַבַּר
נְחֹשֶׁת בָּתִּים לַבַּדִּים׃ וַיַּעַשׂ
אֶת הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וַיְצַף
אֹתָם נְחֹשֶׁת׃ וַיָּבֵא אֶת הַבַּדִּים
בַּטַּבָּעֹת עַל צַלְעֹת הַמִּזְבֵּחַ לָשֵׂאת
אֹתוֹ בָּהֶם נָבוּב לֻחֹת עָשָׂה
אֹתוֹ׃ וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיֹּר נְחֹשֶׁת וְאֶת
כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמַרְאֹת הַצֹּבְאֹת
אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
וַיַּעַשׂ אֶת הֶחָצֵר לִפְאַת נֶגֶב
תֵּימָנָה קַלְעֵי הֶחָצֵר שֵׁשׁ
מָשְׁזָר מֵאָה בָּאַמָּה׃ עַמּוּדֵיהֶם
עֶשְׂרִים וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת
וָוֵי הָעַמּוּדִים וַחֻשְׁקֵיהֶם כָּסֶף׃
וְלִפְאַת צָפוֹן מֵאָה בָּאַמָּה עַמּוּדֵיהֶם
עֶשְׂרִים וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת
וָוֵי הָעַמּוּדִים וַחֻשְׁקֵיהֶם כָּסֶף׃
וְלִפְאַת יָם קְלָעִים חֲמִשִּׁים
בָּאַמָּה עַמּוּדֵיהֶם עֶשְׂרָה
וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרָה וָוֵי הָעַמָּדִים
וַחֻשְׁקֵיהֶם כָּסֶף וְלִפְאַת קֶדְמָה חֲמִשִּׁים
מִזְרָחָה חֲמִשִּׁים אַמָּה׃ קְלָעִים
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה אֶל הַכָּתֵף

*&ignium receptacula.
cCraticulamq̃ eius
di modũ retis fecit ene-
am: &e subter eã in altaris medio arulam fusis
quattuor
anulis per totidem re
tiaculi limitates: ad im
mittẽdos vectes ad por
tãdũ. Quos &ipsos fe-
cit de lignis fetim: &
operuit laminis
eneis: induxit q̃
in circulos qui in latera
bus altaris eminebant.
Ipsũ aũt altare nõ erat
solidũ: sed cauũ ex ta-
bulatis & itus vacuũ. Fe
cit &labrũ eneũ cum
basi sua de speculis mu
lierum:
que excubabant in ho-
stio tabernaculi.
Fecit &
atriũ in cuius
australi plaga erant
tentoria de byssо
cubitorũ cẽ-
tum: columne
enee viginti cũ basib
fuis:
capita colũnarũ &tota
opis celatura argẽtea. E
quead
leptẽtrionalem
plagam tentoria colũ-
ne baseq̃ &
capita colũnarũ
&tota opis celatura ar-
gentea. Porro contra
orientẽ quiquagita cu-
bitorum parauit tento-
ria: e quibus quindecim
cubitos

et ola vasa eius fecit enea. et fe-
κὰι τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐποίησε χαλκᾶ· κὰι ἐποί
cit et craticulã ope retiario eneã. et fe-
ησεν αὐτῷ ἐχάραγμα ἔργω δικτυωτῷ χαλκῆν· κὰι ἐποί
cit craticule ãnulos eneos fud
ησε τὰ ἐγκάρσια τέσσαρας δακτυλίους χαλκοῦς ἐπὶ τὰ
quattuor latera. t suppositi eos sub crati
τέσσαρα κλίτη· κὰι ὑπέθηκεν αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἐχά
cula altaris ab infra. t erat craticula vsq ad
ραν τοῦ θυσιαστηρίου κάτωθεν· κὰι ἦν ἡ ἐχάρα ἕως
dimidiũ altaris. t fecit ve-
ἡμίσους τοῦ θυσιαστηρίου· κὰι ἐποίησε τοὺς ἀναφο
ctes altari ex lignis iputribilib: t obe
ρεῖς τῷ θυσιαστηρίῳ ἐκ ξύλων ἀσήπτων, κὰι περιε-
rauit eos ere. t induxit ve-
χάλκωσεν αὐτοὺς χαλκῷ· κὰι εἰσήγαγε τοὺς ἀνα
ctes per latera altaris in cle-
φορεῖς κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ ἀπο-
uãdo illõ. cõcauũ tabulatũ fecit illud. t
ρεῖν αὐτό· κοῖλον σανιδωτὸν ἐποίησεν αὐτό· κὰι
fecit labrũ eneũ: t ba-
ἐποίησε τὸν λουτῆρα τὸν χαλκοῦν, κὰι τὴν βά-
sin eius eneã de speculis iciuman-
σιν αὐτοῦ χαλκῆν ἐκ τῶν κατοπτρῶν τῶν νηστευου-
tiũ: q̃ ieiunauerũt apõ hostia tabernacu
σῶν, αἱ ἐνήστευσαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ
li testimonij. t fecit atriũ ad austrũ:
μαρτυρίου· κὰι ἐποίησε τὴν αὐλὴν τὰ πρὸς λίβα,
cortinas atrij ex byssо retorta cẽti
ἱσία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης ἑκατὸν
ad cẽtũ. t colũne eaq̃ viginti: t ba-
ἐφ ἑκατόν· κὰι οἱ σύλοι αὐτῶν εἴκοσι, κὰι αἱ βά
ses eaq̃ viginti enee. t fibule eaq̃ t
σεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· κὰι οἱ κρίκοι αὐτῶν κὰι αἱ
forcipes eaq̃ argẽtee. t latus qd ad ao
φαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ· κὰι τὸ πλάτος τὸ πρὸς βορ
rẽ cẽtũ ad cẽtũ. t colũne eaq̃ viginti: t
ρᾶν ἑκατὸν ἐφ ἑκατόν· κὰι οἱ σύλοι αὐτῶν εἴκοσι, κὰι
bases eaq̃ viginti enee. t fibule eaq̃
αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· κὰι οἱ κρίκοι αὐτῶν
et forcipes eaq̃ argẽtee. et latus qd
κὰι αἱ φαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ· κὰι τὸ πλάτος τὸ
ad mare cortine dñãginta cubitoꝝ: co
πρὸς θάλασσαν αὐλαῖαι πεντήκοντα πηχῶν, σὺ
lũne eaq̃ decẽ:: et bases eaq̃ decẽ. et
λουν εἰκοσι· καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα. κὰι
fibule eaq̃ et forcipes eaq̃ argẽtee. et
οἱ κρίκοι αὐτῶν κὰι αἱ φαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ· κὰι
latus qd ad orientẽ dñãginta cubito-
τὸ πλάτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς πεντήκοντα πηχέ-
rũ cortine: dnãq̃ et decẽ cubitoꝝ iuxta po-
ων ἱσία, δέκατε καὶ δέκα πηχέων τὸ κατὰ μέρος.

et colũne eaq̃ treꝝ: et bases eaq̃
κὰι οἱ σύλοι αὐτῶν τρεῖς, κὰι αἱ βάσεις αὐτῶν
treꝝ. et in dorso sedõ hinc et
τρεῖς· κὰι ἐπὶ τοῦ νώτου τοῦ δευτέρου ἔνθεν κὰι
inde fin portã atrij: cortine ẽq
ἔνθεν κατὰ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς, αὐλαῖαι πέντε
et decẽ cubitoꝝ. et colũne eaq̃ treꝝ: et
κὰι δέκα πηχέων· κὰι οἱ σύλοι αὐτῶν τρεῖς, κὰι
bases eaq̃ treꝝ, oẽs cortine taber-
αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς· πᾶσαι αἱ αὐλαῖαι τῆς σκη
naculi ex byssо retorta, et bases colũ
νῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης· κὰι αἱ βάσεις τῶν σύ
narũ eaq̃ enee: et vncini eaq̃ argẽtei:
λων αὐτῶν χαλκαῖ, κὰι αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ,
et capita eaq̃ deargẽtata argẽto:
κὰι αἱ κεφαλίδες αὐτῶν πεδιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ,
et colũne deargẽtate argẽto oẽs
κὰι οἱ σύλοι πεδιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ πάντες οἱ
colũne atrij, fer velũ hosti
σύλοι τῆς αὐλῆς· κὰι τὸ καταπέτασμα τῆς πύλης
atrij op variegatoꝝ ex hyacintho: et pur-
τῆς αὐλῆς ἔργον ποικίλτου ἐξ ὑακίνθου, κὰι πορ-
pura: et coccino filato: et byssо re-
φύρας, κὰι κοκκίνου νενησμένου, κὰι βύσσου κεκλω
torta viginti cubitoꝝ lõgitudo: t altitudo et lati-
σμένης εἴκοσι πηχέων τὸ μῆκος, κὰι τὸ ὕψος κὰι τὸ εὖ
tudo dnãq̃ cubitoꝝ adequata cortinis q-
ρος πέντε πηχέων ἐξισούμενον τοῖς ἱσίοις τῆς αὐ
triũ. et colũne eoꝝ ãttuor: et bases eo
λῆς· κὰι οἱ σύλοι αὐτῶν τέσσαρες, κὰι αἱ βάσεις αὐ
rũ ãttuor enee: t vncini eoꝝ argẽ
τῶν τέσσαρες χαλκαῖ, κὰι αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυ
tei: et capita eoꝝ deargentata argẽ
ραῖ, κὰι αἱ κεφαλίδες αὐτῶν πεδιηργυρωμέναι ἀργυ
to. et oẽo paxilli atrij inctractu e-
ρίῳ· κὰι πάντες οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ χαλ
rũ. et hec cõstructio tabernaculi testimo-
κοῖ· κὰι αὕτη ἡ σύνταξις τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρί
nij sicut pceptũ fuit moysi: ministeriũ cẽ
ου καθὰ συνετάγη μωυσῆ, τὴν λειτουργίαν εἶναι
leuitarũ p ithamar filiũ aarõ sacerdotis.
τῶν λευιτῶν διὰ ἰθάμαρ τοῦ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως.
et beseleel filiꝰ uri ex tribu iuda fecit
καὶ βεσελεὴλ ὁ τοῦ ὑρὶ ἐκ τῆς φυλῆς ἰούδα ἐποίη
sicut precepit dñs moysi. t ooliab filiꝰ
σε καθὰ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἐλιάβ ὁ τοῦ
achisamech ex tribu dan: q̃ fabricauit
ἀχισαμὲχ ἐκ τῆς φυλῆς δὰν, ὃς ἠργιτεκτόνευσε τὰ
tertilia et acupicta et vartegata: tertit
ὑφαντὰ καὶ τὰ ῥαφιδευτὰ καὶ τὰ ποικιλτά, ὑφανε
tacintho et purpura: et coccino filato et
τῷ ὑακίνθῳ καὶ πορφύρᾳ, καὶ κοκκίνῳ νενησμένῳ καὶ
byssо. oẽ aurũ qd opatũ ẽ in
βύσσῳ· πᾶν τὸ χρυσίον ὃ κατειργάσθη εἰς τὰ

columnarumꝰ trifũ cum basibꝰ suis vndẽ tenebat
latus: &in parte altera: quia inter vtraq; itroi
tum tabernaculi fecit:
quindecim eque
cubitorũ erãt tẽtoria:
colũneq̃ tres &bases
totidẽ. Cũcta atrii ten
toria
byssus retorta texue-
rat. Bases colũnarũ fue
re enee. capita aũt ca-
rũ cum cunctis celaturis
suis argẽtea: sed &ipsas
colũnas atrii vestiuit
argento.

Et in introitu eius ope
re plumario fecit tẽtori
um ex hyacintho: pur-
pura: vermiculo ac byſ
ſo retorta: qd habebat
viginti cubitos in lõgi-
tudine: altitudo vero
quiq̃ cubitorũ erat: co
iuxta mẽsurã quã cun-
cta atrii tẽtoria hẽbãt.
Colũne aũt i igressũ fue
re quattuor cũ basibus en-
eis: capitaq̃ earũ & ce
lature argentee. Paxil-
los quoq; tabernaculi
& atrii per gyrum fecit
eneos. Hec sunt instru
menta tabernaculi
testimonij: que enũce-
rata sunt iuxta pceptũ
moysi in cerimoniis le
uitarũ p manum ithа-
mar filij aarõ sacerdo-
tis: q̃ beseleel filius hu-
ri filij hur de tribu iuda
dño per moysen iubẽ
te cõpleuerat: cũcto si-
bi socio ooliab filio a-
chisamech de tribu dã:
qui & ipse artifex ligno
rũ egregius fuit:
& polymitarius atq;
plumarius ex hyacitho:
purpura: vermiculo &
byſſo. Oẽ aurũ qd ex-
pensum est in opere

עַמּוּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַדְנֵיהֶם
שְׁלֹשָׁה׃ וְלַכָּתֵף הַשֵּׁנִית מִזֶּה וּמִזֶּה
לְשַׁעַר הֶחָצֵר קְלָעִים חֲמִשִּׁים
אַמָּה עַמֻּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַדְנֵיהֶם
שְׁלֹשָׁה׃ כָּל קַלְעֵי הֶחָצֵר סָבִיב
מְשֻׁזָּרִים כֶּסֶף וְוֵי עַמֻּדֵיהֶם וַחֻשְׁקֵיהֶם
כֶּסֶף וְצִפּוּי רָאשֵׁיהֶם כֶּסֶף וְהֵם
מְחֻשָּׁקִים כֶּסֶף כָּל עַמְּדֵי הֶחָצֵר׃
וּמָסָךְ שַׁעַר הֶחָצֵר מַעֲשֵׂה רֹקֵם
תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ
מָשְׁזָר עֶשְׂרִים אַמָּה אֹרֶךְ וְקוֹמָה
בְּרֹחַב חָמֵשׁ אַמּוֹת לְעֻמַּת קַלְעֵי
הֶחָצֵר׃ וְעַמֻּדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְאַדְנֵיהֶם
אַרְבָּעָה נְחֻשָׁת וָוֵיהֶם כֶּסֶף וְצִפּוי
רָאשֵׁיהֶם וַחֻשְׁקֵיהֶם כֶּסֶף וְכָל
הַיְתֵדֹת לַמִּשְׁכָּן וְלֶחָצֵר סָבִיב
נְחֹשֶׁת׃ אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן
הָעֵדֻת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל פִּי מֹשֶׁה
עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן
אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶּן
חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה עָשָׂה אֵת כָּל
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וְאִתּוֹ
אָהֳלִיאָב בֶּן אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה דָן
חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹקֵם בַּתְּכֵלֶת
וּבָאַרְגָּמָן וּבְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ׃
כָּל הַזָּהָב הָעָשׂוּי לַמְלָאכָה בְּכֹל

עַמּוּדֵיהֶם τριῶν· καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς· καὶ
τρεῖς· καὶ ἐπὶ τοῦ νώτου τοῦ δευτέρου ἔνθεν καὶ
ἔνθεν κατὰ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς, αὐλαῖαι πέντε
καὶ δέκα πηχέων· καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν τρεῖς, καὶ
αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς· πᾶσαι αἱ αὐλαῖαι τῆς σκη
νῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης· καὶ αἱ βάσεις τῶν σύ
νων ἐκ χαλκοῦ κεκλωσμένης· καὶ αἱ ἀγκύλαι τῶν σύ
λων αὐτῶν καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ,
καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν πεδιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ,
καὶ πάντες οἱ σύλοι τῆς αὐλῆς πεδιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ
καὶ οἱ σύλοι πεδιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ πάντες οἱ
σύλοι τῆς αὐλῆς· καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς πύλης
τῆς αὐλῆς ἔργον ποικίλτου ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορ
φύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλω
σμένης εἴκοσι πηχέων τὸ μῆκος, καὶ τὸ ὕψος καὶ τὸ εὖ
ρος πέντε πηχέων ἐξισούμενον τοῖς ἱσίοις τῆς αὐ
λῆς· καὶ οἱ σύλοι αὐτῶν τέσσαρες, καὶ αἱ βάσεις αὐ
τῶν τέσσαρες χαλκαῖ, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυ
ραῖ· καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν πεδιηργυρωμέναι ἀργυ
ρίῳ· καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ χαλ
κοῖ· καὶ αὕτη ἡ σύνταξις τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρί
ου καθὰ συνετάγη μωυσῆ, τὴν λειτουργίαν εἶναι
leuitarũ p ithamar filiũ aarõ sacerdotis.
τῶν λευιτῶν διὰ ἰθάμαρ τοῦ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως.
et beseleel filiꝰ uri ex tribu iuda fecit
καὶ βεσελεὴλ ὁ τοῦ ὑρὶ ἐκ τῆς φυλῆς ἰούδα ἐποίη
sicut precepit dñs moysi. t ooliab filiꝰ
σε καθὰ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἐλιάβ ὁ τοῦ
achisamech ex tribu dan: q̃ fabricauit
ἀχισαμὲχ ἐκ τῆς φυλῆς δὰν, ὃς ἠργιτεκτόνευσε τὰ
tertilia et acupicta et vartegata: tertit
ὑφαντὰ καὶ τὰ ῥαφιδευτὰ καὶ τὰ ποικιλτά, ὑφανε
tacintho et purpura: et coccino filato et
τῷ ὑακίνθῳ καὶ πορφύρᾳ, καὶ κοκκίνῳ νενησμένῳ καὶ
byssо. oẽ aurũ qd opatũ ẽ in
βύσσῳ· πᾶν τὸ χρυσίον ὃ κατειργάσθη εἰς τὰ

עַמּוּדֵיהֶם תַּלְתָּא וְסַמְכֵיהוֹן תַּלְתָּא׃ וּלְעֵיבְרָא תִּנְיָתָא מִיָּמָּא וּמִיָּמָּא
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמִּין קְרָסֵי דַרְתָּא סַמְכֵיהוֹן תַּלְתָּא וְסַמְכֵיהוֹן תַּלְתָּא סַחוֹר סַחוֹר לְתִרְעָא
שְׁזִיר וְסַמְכֵיהָ לְעַמּוּדֵיהָ תְּרֵיסָר וְכִירְשׁוֹהִי תְּרֵיסָר לְכֻרְסְיָא וְחֻבָּא לְרֵישׁ וְהוֹן לְכֻרְסְיָא
וְאִינּוּן מְכַבְּשִׁין לְכֻרְסְיָא כָּל עַמּוּדֵי דַרְתָּא׃ וּקְרֵסָא לִתְרַע דַּרְתָּא עוֹבַד צַיָּר תְּכֵלָא
וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּץ שְׁזִיר וְעִסְרִין אַמִּין אוֹרְכֵיהּ וְרוּמֵיהּ פְּרִיסְתְּהֵי חֲמֵשׁ אַמִּין
לְקֻבֵּל סַרְדֵי דַרְתָּא׃ וְעַמּוּדֵיהוֹן אַרְבְּעָה וְסַמְכֵיהוֹן אַרְבְּעָה וְוֵיהוֹן דְּכֶסְפָּא וְחֻבָּא
רֵישֵׁיהוֹן וְכִירְשׁוֹהִי דְּכֶסְפָּא׃ וְכָל סְרַכְיָא לְמִשְׁכְּנָא וּלְדַרְתָּא סַחוֹר סַחוֹר לְתִשְׁא׃
אִלֵּין מְנַיְנֵי מַשְׁכְּנָא מַשְׁכְּנָא דְסָהֲדוּתָא דְאִתְמְנִיאָ עַל מֵימְרָא דְמֹשֶׁה עַל פּוּלְחָנֵי
לֵוָיֵא בְּיַד אִיתָמָר בַּר אַהֲרֹן כַּהֲנָא׃ וּבְצַלְאֵל בַּר אוּרִי בַּר חוּר לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה עָבַד יָת
כָּל דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְעִמֵּיהּ אָהֳלִיאָב בַּר אֲחִיסָמָךְ לְשִׁבְטָא דְּדָן נַגָּר וְאוּמָן וְצַיָּר
בְּתְכֵלָא וּבְאַרְגְּוָנָא וּבְצִבְעָא זְהוֹרִי וּבוּצָא׃ כָּל דַּהֲבָא דְּאִתְעֲבִיד לְעַבְדָתָא בְּכָל

et thuribula: omnia vasa eius fecit ex ere. Fecitq̃ et
craticulam opere retis ex ere sub circulo eius deor-
sum vsq ad dimidiũ eius. Et fudit ei quattuor anulos
in ãttuor angulis craticule enee: vt q eos inducerent
vectes. Fecitq̃ vectes de lignis fetim: et operuit eos
ere. Et induxit vectes per anulos in laterib altaris:
vt portaretur cum eis: concauũ ex tabulis fecit illud.
Et fecit labrũ et ere & basim eius ex ere de speculis
mulierũ qui veniebãt vt orarent in ostio tabernacu-
li federis. Fecitq̃ atriũ: in cuius australi plaga erant
cortine de byssо retorta centũ cubitoꝝ. Colũne earuꝫ
erant viginti: t basses earũ vinginti ex ere. capita co
luminarũ t celature earũ erant ex argento. Et in pla
ga septẽrionali erant cortine centuꝫ cubitoꝝ: colũne
earũ viginti t basses eaq̃ viginti ex ere. capita colũna
rum t celature erant de argento. Et in plaga occidẽ
tali fuerunt cortine quinquaginta cubitoꝝ: columne
earum decem: t basses earum decem. capita columna
rum t celature earum ex argento. Et in plaga orien
tali erat spacium quinquaginta cubitorum: quinde-
cim cubitorum cortine erant in vno latere:

et thuribula: omnia vasa eius fecit ex ere. Fecitq̃ et
craticulam opere retis ex ere sub circulo eius deor-
sum vsq ad dimidiũ eius. Et fudit ei quattuor anulos
in ãttuor angulis craticule enee: vt q eos inducerent
vectes. Fecitq̃ vectes de lignis fetim: et operuit eos
ere. Et induxit vectes per anulos in laterib altaris:
vt portaretur cum eis: concauũ ex tabulis fecit illud.
Et fecit labrũ et ere & basim eius ex ere de speculis
mulierũ qui veniebãt vt orarent in ostio tabernacu-
li federis. Fecitq̃ atriũ: in cuius australi plaga erant
cortine de byssо retorta centũ cubitoꝝ. Colũne earuꝫ
erant viginti: t basses earũ vinginti ex ere. capita co
luminarũ t celature earũ erant ex argento. Et in pla
ga septẽrionali erant cortine centuꝫ cubitoꝝ: colũne
earũ viginti t basses eaq̃ viginti ex ere. capita colũna
rum t celature earum de argento. Et in plaga occidẽ
tali fuerunt cortine quinquaginta cubitoꝝ: columne
earum decem: t basses earum decem. capita columna
rum t celature earum ex argento. Et in plaga orien
tali erat spacium quinquaginta cubitorum: quinde-
cim cubitorum cortine erant in vno latere: columne

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo. Ca. xxxix	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Exo. Ca. xxxix.	Pritiua. heb.
	מִלֵּאת הַקֹּדֶשׁ וַיִּהְיוּ זְהַב הַתְּנוּפָה		[p]factuarii: q& qd oblatũ	opa scõm oẽm opationẽ sanctuarij: fuit	vestes ministratorias aarõ: ad ministrãdũ in	[6]vestes	בִּנְדֵי שְׂרָד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׂ		
	תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים כִּכָּר וּשְׁבַע מֵאוֹת		ẽ ĩ donariis:	ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων, ἐθ̓ ᾧ ἐτο	σολὰς λειτουργικὰς ἁαρών, εἰς τὸ λειτουργεῖν ἐν		וַיַּעֲשׂוּ אֶת בִּנְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר		
	וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ		[q] vigintí & [r] nouem	auri qũ primitiæ: nouẽ et viginti talenta:	in sanctuario: sicut præcepit dñs moy		לְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת		
	וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מְאַת כִּכַּר	עֵגֶל חֲצִי	[r] talẽtorũ fuit: & septin	χρυσίου τῆς ἀποᾳχῆς, ἐννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα,	si. et fecerũt suphumerale ex auro: et hya		מֹשֶׁה: וַיַּעַשׂ אֶת הָאֵפֹד זָהָב תְּכֵלֶת		
	וְאֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה		gẽtorũ triginta [s] siclorũ	et septingẽti et triginta sicli sẽm siclum	σῶ. καὶ ἐποίησαν τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσίου, καὶ ὑα		וְאַרְגָּמָן תּוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר:		
	וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ		ad mensurã [s] anctuarii	χιλιοι ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε σίκλοι.	cintho: et purpura: et coccino filato: et		וַיִּרְקְעוּ פַּחֵי הַזָּהָב וְקִצֵּץ	רָקַע כַּפַּח	
	בֶּקַע לַגֻּלְגֹּלֶת מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל	נֶגֶל חֲצִי		dragma vna capiti dimidiũ sicli: sẽm	κίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ		פְּתִילִם לַעֲשׂוֹת בְּתוֹךְ הַתְּכֵלֶת	פָּתַל	
	לְכֹל הָעֹבֵר עַל הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה	עָלָה		δραχμὴ μία τῇ κεφαλῇ τὸ ἥμισυ τοῦ σίκλου, κατὰ	byſſo retorta. et execſſũt lamine au		וּבְתוֹךְ הָאַרְגָּמָן וּבְתוֹךְ תּוֹלַעַת	שָׁנִי	
	לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת	עֵלָה		ſiclũ ſcm. oĩs ptranſiẽs in	βύσσου κεκλωσμένης. καὶ ἐτμήθη τὸ πέταλα τ̃ χρυ		הַשָּׁנִי וּבְתוֹךְ הַשֵּׁשׁ מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב		
	וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים		[t] tribus millibus & quinq̃gintis	τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· πᾶς ὁ παραπορευόμενος εἰς τὴν	ri pilt: ad cõterendũ cũ hyacintho et pur		כְּתָפֹת עָשׂוּ לוֹ מְחֻבָּרֶת עַל שְׁנֵי	שְׁנֵי	
	וַיְהִי מֵאַת כִּכַּר הַכֶּסֶף לָצֶקֶת אֶת	יָצַק	[u] quinquagĩta armato	censum a vigiti ãnis t supra in sexa	pura: et cũ coccino filato: et		קְצוֹתֶיהָ חֻבָּר: וְהַשֵּׁב אֲשֶׁר	קָצָה	
	אַדְנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אַדְנֵי הַפָּרֹכֶת		rũ. Fuerũt ptereа [x] cẽtũ	ginta myriadas et tres mille t quigẽtos	φύρα, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διαγενησμένῳ, καὶ		עָלָיו מִמֶּנּוּ הוּא כְּמַעֲשֵׂהוּ זָהָב	עָשָׂה	
	מֵאַת אֲדָנִים לְמֵאַת הַכִּכָּר כִּכָּר		talẽta [u] argẽti: e qbus [x] cõ	κοντα μυριάδας καὶ τριχιλίους καὶ πεντακοσίους	cũ byſſo retorta: op° textile fece		תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ		
	לָאָדֶן וְאֶת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת		flate ſunt [y] baſes [z] ſctũarii	quinquagita. et facta ſũt cẽtũ talẽta	σὺν τῷ βύσσῳ τῷ κεκλωσμένῃ, ἔργον ὑφαγὸν ἐποί		מָשְׁזָר כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת		
	וְהַמִּשָּׁה וְעָשָׂה וָוִים לָעַמּוּדִים וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם וְחִשַּׁק	עָמַד	[a] & ĩtroitus vbi [b] velum	τεντήκοντα· καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκαὸν τάλαντα τοῦ	runt ſtõ ſuphumeralia cõiũcta ex xtriſq;		מֹשֶׁה: וַיַּעֲשׂוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם		
	אֹתָם: וּנְחֹשֶׁת הַתְּנוּפָה שִׁבְעִים כִּכָּר וְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל:		pendẽt. [c] Centũ bases fa	argẽti in cõflationẽ capitũ tabnacul:	κσαν ἀνὰ ἐπωμίδες συνεχούσας ἐξ ἀμφοτέρων		מְסֻבֹּת מִשְׁבְּצֹת זָהָב מְפֻתָּחֹת		
	וַיַּעַשׂ בָּהֶ אֶת פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת מִזְבַּח הַנְחֹשֶׁת וְאֶת		cte sũt [d] de talẽtis [e] cẽtũ:	ἀργυρίου εἰς τὴν χωνευσιν τῶν κεφαλίδων τῆς σκηνῆς,	partiũ. op° textile admiscẽ cõcerũ		פִּתּוּחֵי חוֹתָם עַל שְׁמוֹת בְּנֵי		
	מִכְבַּר הַנְחֹשֶׁת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת כָּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת אַדְנֵי הֶחָצֵר סָבִיב		singulis [f] talẽtis [g] p bases	et in capita veli. cẽ	τῶν μερῶν, ἔργον ὑφαγὸν εἰς ἄλληλα συμπεσλεγ		יִשְׂרָאֵל: וַיָּשֶׂם אֹתָם עַל כְּתֹפֹת		
	וְאֶת אַדְנֵי שַׁעַר הֶחָצֵר וְאֶת כָּל יִתְדֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל יִתְדֹת		singulas supputatis. [h] De	καὶ εἰς τὰς κεφαλίδας τοῦ κατατετάσματος· ἵνα	ad ſeipm. et ipſo fecerũt ſcom ſu		הָאֵפֹד אַבְנֵי זִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל		
	הֶחָצֵר סָבִיב: וּמִן הַתְּכֵלֶת וְעָשׂוּ בִּגְדֵי שְׂרָד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ		[i] mille ãt [k] ſeptigẽtis &	capiti. τ mille ſeptingẽtos ſeptuagin	μθον καθ̓ ἑαυτό· ἐξ αὐτοῦ ἐποίησαν κατὰ τὴν αὐ		כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:		
	וְהִנֵּה הִכּוּ אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו וַיִּכְלְאוּ כָל הָעֵדָה וַיַּעֲמְדוּ		ſeptuaginta [l] quinq; ſiclis	ta quinq; ſiclos fecit ad vncinos co	am factura ex auro et hyacitho: et purpura:		וַיַּעַשׂ אֶת מִשְׁבְּצוֹת זָהָב מְפֻתָּחֹת		
	אֶת פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ וַיִּכְבְּסוּ כָל הָעֵדָה: וַיִּכַּל מֹשֶׁה לַעֲשׂת אֶת		[m] fecit [n] capita [o] colũnarũ:	ταπέντε σίκλους ἐποίησεν εἰς τὰς ἀγκύλας τῶν ὑ	τοῦ ποίησιν ἐκ χρυσίου καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας,		תַּבְנִית פִּתּוּחֵי חוֹתָם אִישׁ שְׁמוֹ		
	הָעֲבֹדָה בְּהֵ אֶת מִשְׁכַּן תֹּרַת הָעֵדֻת וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת		quas [p] & ipſas [q] veſtiuit at	λῶν. καὶ κατεχρύσωσε τὰς κεφαλίδας αὐτῶν, καὶ	et coccino filato: et byſſo retorta:		עַל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מַטֹּת בְּנֵי		
	כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה		gẽto. [r] Eris quoq; obla	ornauit eas. et ex ſcpationis	καὶ κοκκίνου διαγενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης,		יִשְׂרָאֵל: וַיַּעַשׂ אֹתָם עַל כְּתֹפֹת		
	וְהִנֵּה עָשׂוּ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה כֵּן עָשׂוּ וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה:		ta ſunt [s] obla ſcõis [t] ſeptuagin	κατεκόσμησεν αὐτούς· καὶ ὁ χαλκὸς τ̃ ἀφαιρέματος	ſuphumeralis in [u] moni		הָאֵפֹד אַבְנֵי זִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל		
	וַיְהִי בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי הָקֵם אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן		ta [u] duo milia: [v] & quadri	trecenta ſeptuagita talenta: τ duo mille et	mentũ [x] filiorũ [y] iſrael.		כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:		
	וַיִּתֵּן אֶת בְּרִיחָיו וַיָּקֶם אֶת עַמֻּדָיו: וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן		gẽti supra [w] ſicli.	τριακόσια ἑβδομηκοντα τάλαντα, καὶ δισχίλιοι καὶ	[z] ſicut precepit dñs moyſi. et fecerũt		וַיַּעַשׂ אֶת הַחֹשֶׁן מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב		
	וַיָּשֶׂם אֶת מִכְסֵה הָאֹהֶל עָלָיו מִלְמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:		[x] ex quibus [y] fuſe ſũt [z] ba	ἑπτακόσιοι σίκλοι. καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτ̃ τὰς βάσεις	iſrahl, καθὰ συνέταξε κ̃ς τ̃ μωυσῆ. καὶ ἐποίησαν		כְּמַעֲשֵׂה חֹשֶׁב כְּאֶפֹד זָהָב תְּכֵלֶת		
	וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת אֶל הָאָרֹן וַיָּשֶׂם אֶת הַבַּדִּים עַל הָאָרֹן		ſes in [a] introitu [b] taberna	hoſtij tabnaculi teſtimonij: τ altare			וְאַרְגָּמָן תּוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר:		
	וַיִּתֵּן אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאָרֹן מִלְמָעְלָה: וַיָּבֵא אֶת הָאָרֹן אֶל הַמִּשְׁכָּן		culi [c] teſtimonii: [d] & [e] alta	τ̃ θύρας τ̃ σκηνῆς τ̃ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον			וַיִּרְקְעוּ פַּחֵי הַזָּהָב וְקִצֵּץ	רָקַע כַּפַּח	
	וַיָּשֶׂם אֶת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ וַיָּסֶךְ עַל אֲרוֹן עֵדֻת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת		re [f] eneum [g] cum [h] craticula [i] ſua: [k] omniaq;	eneũ cum craticula ſua: et oĩa vaſa			פְּתִילִם לַעֲשׂוֹת בְּתוֹךְ הַתְּכֵלֶת	פָּתַל	
	מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת הַשֻּׁלְחָן בְּאֹהֶל מוֹעֵד עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן צָפֹנָה		[l] vaſa q̃ ad vſũ eius pertí	τὸ χαλκοῦν σὺν τῇ ἐχάρα αὐτ̃, καὶ πάντα τὰ σκεύη τ̃			וּבְתוֹךְ הָאַרְגָּמָן וּבְתוֹךְ תּוֹלַעַת		
	מִחוּץ לַפָּרֹכֶת: וַיַּעֲרֹךְ עָלָיו עֲרֻכַת לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		nent. [m] & [n] baſes [o] atrij tã [p] i	altaris: et baſeo atrij in circuitu: τ			הַשָּׁנִי וּבְתוֹךְ הַשֵּׁשׁ מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב:		
	אֶת מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת הַמְּנוֹרָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל יֶרֶךְ		circuitu [q] & in [r] ingreſſu e	θυσιαστηρίου, καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς κύκλω, καὶ τὰς			כְּתֹפֹת עָשׂוּ לוֹ מְחֻבָּרֶת עַל	שְׁנֵי	
	הַמִּשְׁכָּן נֶגְבָּה: וַיַּעַל הַנֵּרֹת לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת		iuſ [s] & [t] paxillos tabernaculi [u] at	baſes hoſtij atrij: τ paxillos			קְצוֹתֶיהָ חֻבָּר: וְהַשֵּׁב אֲשֶׁר	קָצָה	
	מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי הַפָּרֹכֶת: וַיַּקְטֵר		q̃ [x] atrij [y] per gyrũ. Ca. 39.	βάσεις τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τ̃ πασσάλους τῆς			עָלָיו מִמֶּנּוּ הוּא כְּמַעֲשֵׂהוּ זָהָב	עָשָׂה	
	עָלָיו קְטֹרֶת סַמִּים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת מָסַךְ		Θ [z] & hyacintho vero [a] & purpura: [b] vermi	tabnaculi: τ paxillos atrij in circuitu.			תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן תּוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר:		
	הַפֶּתַח לְמִשְׁכַּן הָאֹהֶל: וְאֶת מִזְבַּח הָעֹלָה שָׂם פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל		culo ac byſſo [c] fecit	σκηνῆς, καὶ τ̃ πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλω. Ca. 39.			וַיַּעַשׂ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		
	מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת			Θ [z] receptã [a] hyacinthũ et purpu			אֶת מֹשֶׁה: וַיַּעַשׂ אֶת הָאֲבָנִים		
	מֹשֶׁה: וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמַרְאֹת הַצֹּבְאֹת אֲשֶׁר			καὶ τὴν καταλαφεῖσαν ὑακινθον καὶ πορφύ			מְסֻבֹּת מִשְׁבְּצֹת זָהָב מְפֻתָּחֹת		
	צָבְאוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וַיַּעַשׂ אֶת הֶחָצֵר לִפְתֹחַ נֶגֶב הַמִּזְבֵּחַ			ραν καὶ τὸ κόκκινον ἐποίησαν			פִּתּוּחֵי חוֹתָם עַל שְׁמוֹת בְּנֵי		
	יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר לָקֶלַע לָעַמּוּד מֵאָה אַמָּה עַמֻּדֵיהֶם וְאַדְנֵיהֶם						יִשְׂרָאֵל: וַיָּשֶׂם אֹתָם עַל כְּתֹפֹת		
	מֵאָה וָוֵיהֶם וְחִשֻּׁקֵיהֶם כָּסֶף: וְלִפְאַת נֶגֶב מֵאָה אַמָּה עַמֻּדֵיהֶם						הָאֵפֹד לְזִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר		
	וְאַדְנֵיהֶם מֵאָה וָוֵיהֶם וְחִשֻּׁקֵיהֶם כָּסֶף וְלִפְאַת הַיָּם קְלָעִים חֲמִשִּׁים						צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיַּעַשׂ מְעִיל		
	אַמָּה עַמֻּדֵיהֶם עֲשָׂרָה וְאַדְנֵיהֶם עֲשָׂרָה וָוֵי הָעַמּוּד וְחִשֻּׁקֵיהֶם						מַעֲשֵׂה אֹרֵג כְּלִיל תְּכֵלֶת: וּפִי		
	כָּסֶף: וְלִפְאַת הַקֶּדֶם קִדְמָה חֲמִשִּׁים אַמָּה: וְקָלַע לַכָּתֵף אַמָּה						רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שְׂפַת פִּי לַטָּס סָבִיב		
	חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה עַמֻּדֵיהֶם שָׁלֹשׁ וְאַדְנֵיהֶם שָׁלֹשׁ: וְלַכָּתֵף הַשֵּׁנִית						מַעֲשֵׂה אָרִג כְּפִי תַחְרָא יִהְיֶה לוֹ		
	מִזֶּה וּמִזֶּה לְשַׁעַר הֶחָצֵר קְלָעִים חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה עַמֻּדֵיהֶם						כַּאֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לִבְלִתִּי יִקָּרַע: וַיַּעֲשׂוּ		
	שְׁלֹשָׁה וְאַדְנֵיהֶם שְׁלֹשָׁה: כָּל קְלָעִים סָבִיב לֶחָצֵר שֵׁשׁ מָשְׁזָר:						עַל שׁוּלֵי הַמְּעִיל רִמֹּנֵי תְכֵלֶת		
	וְאַדְנֵי הָעַמֻּדִים נְחֹשֶׁת וָוֵי הָעַמֻּדִים וְחִשֻּׁקֵיהֶם כָּסֶף וְצִפּוּי רָאשֵׁיהֶם						וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר:		
	כָּסֶף וְכָל עַמּוּדֵי הֶחָצֵר מְחֻשָּׁקִים כָּסֶף: וְהַמָּסָךְ לְשַׁעַר הֶחָצֵר						וַיַּעֲשׂוּ פַּעֲמֹנֵי זָהָב טָהוֹר וַיִּתְּנוּ		
	מַעֲשֵׂה רֹקֵם תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר וְעֶשְׂרִים						אֶת הַפַּעֲמֹנִים בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים עַל		
	אַמָּה אָרֶךְ וְקוֹמָה בְּרֹחַב חֲמֵשׁ אַמּוֹת לְעֻמַּת קְלָעֵי הֶחָצֵר:						שׁוּלֵי הַמְּעִיל בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים:		
	וְעַמֻּדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְאַדְנֵיהֶם אַרְבָּעָה וָוֵיהֶם כֶּסֶף וְחִשֻּׁקֵיהֶם						פַּעֲמֹן וְרִמֹּן פַּעֲמֹן וְרִמֹּן עַל		
	כֶּסֶף וְצִפּוּי רָאשֵׁיהֶם כֶּסֶף וְכָל עַמּוּדֵי הֶחָצֵר מְחֻשָּׁקִים כָּסֶף:						שׁוּלֵי הַמְּעִיל סָבִיב לְשָׁרֵת כַּאֲשֶׁר		
	וְאַדְנֵי הֶחָצֵר נְחֹשֶׁת: וְזֶה מִסְפַּר מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פֻּקַּד עַל פִּי						צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיַּעֲשׂוּ כָתְנֹת		
	מֹשֶׁה עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי						שֵׁשׁ מַעֲשֵׂה אֹרֵג לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו:		
	בֶּן חוּר לְמַטֵּה יְהוּדָה עָשָׂה אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:						וְאֶת הַמִּצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאֶת פַּאֲרֵי		
	וְאִתּוֹ אָהֳלִיאָב בֶּן אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה דָן חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹקֵם בִּתְכֵלֶת						הַמִּגְבָּעוֹת שֵׁשׁ וְאֶת מִכְנְסֵי בַד		
	וּבְאַרְגָּמָן וּבְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבְשֵׁשׁ: כָּל הַזָּהָב הֶעָשׂוּי לַמְלָאכָה						שֵׁשׁ מָשְׁזָר: וְאַבְנֵט שֵׁשׁ מָשְׁזָר		
	בְּכֹל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי זְהַב הַתְּנוּפָה תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים כִּכָּר						וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי		
	וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה						מַעֲשֵׂה רֹקֵם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		
	מְאַת כִּכַּר וְאֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל						אֶת מֹשֶׁה: וַיַּעֲשׂוּ צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ		
	הַקֹּדֶשׁ: בֶּקַע לַגֻּלְגֹּלֶת מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְכֹל הָעֹבֵר						גַּם הוּא מִזְהַב טָהוֹר וַיִּכְתְּבוּ עָלָיו		
	עַל הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים						מִכְתַּב פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה:		
	וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: וַיְהִי מֵאַת כִּכַּר הַכֶּסֶף לָצֶקֶת אֶת אַדְנֵי						וַיִּתְּנוּ עָלָיו פְּתִיל תְּכֵלֶת לָתֵת		
	הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אַדְנֵי הַפָּרֹכֶת מֵאַת אֲדָנִים לְמֵאַת הַכִּכָּר כִּכָּר לָאָדֶן:						עַל הַמִּצְנֶפֶת מִלְמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה		
	וְאֶת הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת עָשָׂה וָוִים לָעַמּוּדִים וְצִפָּה רָאשֵׁיהֶם						יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַתֵּכֻל כָּל עֲבֹדַת		
	וְחִשַּׁק אֹתָם: וּנְחֹשֶׁת הַתְּנוּפָה שִׁבְעִים כִּכָּר וְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע מֵאוֹת						מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי		
	כִּכָּר וְאֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל: וַיַּעַשׂ בָּהּ אֶת						יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת		
	פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת מִזְבַּח הַנְחֹשֶׁת וְאֶת מִכְבַּר הַנְחֹשֶׁת אֲשֶׁר לוֹ						מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ: וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן		
	וְאֶת כָּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת אַדְנֵי הֶחָצֵר סָבִיב וְאֶת אַדְנֵי שַׁעַר						אֶל מֹשֶׁה אֶת הָאֹהֶל וְאֶת כָּל כֵּלָיו		
	הֶחָצֵר וְאֶת כָּל יִתְדֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל יִתְדֹת הֶחָצֵר סָבִיב:						קְרָסָיו קְרָשָׁיו בְּרִיחָיו וְעַמֻּדָיו		
	וְאֶת בִּגְדֵי הַשְּׂרָד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ אֶת בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן						וַאֲדָנָיו: וְאֶת הַמִּכְסֶה עוֹרֹת אֵילִם		
	וְאֶת בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן: וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הָעֲבֹדָה						מְאָדָּמִים וְעוֹר תְּחָשִׁים וּפָרֹכֶת		
	כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ: וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל						הַמָּסָךְ: אֶת הָאָרוֹן וְאֶת בַּדָּיו וְאֶת		
	הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂוּ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה כֵּן עָשׂוּ וַיְבָרֶךְ אֹתָם						הַכַּפֹּרֶת: אֶת הַשֻּׁלְחָן וְאֶת כָּל כֵּלָיו		
	מֹשֶׁה: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן						וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים: אֶת הַמְּנוֹרָה		
	תָּקִים אֶת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד: וְשַׂמְתָּ שָׁם אֶת אֲרוֹן הָעֵדֻת וְסַכֹּתָ						טְהוֹרָה אֶת נֵרֹתֶיהָ נֵרֹת הַמַּעֲרָכָה		
	עַל הָאָרוֹן אֶת הַפָּרֹכֶת: וְהֵבֵאתָ אֶת הַשֻּׁלְחָן וְעָרַכְתָּ אֶת עֶרְכּוֹ						וְאֶת כָּל כֵּלֶיהָ וְאֶת הַשֶּׁמֶן לַמָּאוֹר:		
	וְהֵבֵאתָ אֶת הַמְּנוֹרָה וְהַעֲלֵיתָ אֶת נֵרֹתֶיהָ: וְנָתַתָּ אֶת מִזְבַּח						וְאֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת שֶׁמֶן		
	הַזָּהָב לְקְטֹרֶת לִפְנֵי אֲרוֹן הָעֵדֻת וְשַׂמְתָּ אֶת מָסַךְ הַפֶּתַח לְמִשְׁכַּן						הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת		
	הָאֹהֶל: וְאֶת מִזְבַּח הָעֹלָה תָּשִׂים לִפְנֵי פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד:						מָסַךְ פֶּתַח הָאֹהֶל: וְאֶת מִזְבַּח		
	וְנָתַתָּ אֶת הַכִּיֹּר בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם:						הָעוֹלָה נָתַן פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד		
	וְרָחַצְתָּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אֶל						וַיַּעַל עָלָיו אֶת הָעוֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה		
	אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת						כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיַּעַשׂ		
	לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוָה: וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה						אֶת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמַרְאֹת		
	חֻקַּת עוֹלָם לָהֶם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּכֹל אֲשֶׁר						הַצֹּבְאֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:		
	צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן עָשָׂה: וַיָּקֶם הֶחָצֵר עַל הַמִּשְׁכָּן וְעַל הַמִּזְבֵּחַ						וַיַּעַשׂ אֶת הֶחָצֵר לִפְתֹחַ נֶגֶב הַמִּזְבֵּחַ		
	וַיִּתֵּן אֶת מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר וַיְכַל מֹשֶׁה אֶת הַמְּלָאכָה: וַיְכַס הֶעָנָן						יְרִיעֹת שֵׁשׁ מָשְׁזָר לָקֶלַע לָעַמּוּד מֵאָה		
	אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן: וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה						אַמָּה עַמֻּדֵיהֶם וְאַדְנֵיהֶם מֵאָה וָוֵיהֶם		
	לָבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת						וְחִשֻּׁקֵיהֶם כָּסֶף: וְלִפְאַת נֶגֶב מֵאָה		
	הַמִּשְׁכָּן: וּבְהֵעָלוֹת הֶעָנָן מֵעַל הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל						אַמָּה וְאַדְנֵיהֶם מֵאָה וָוֵיהֶם וְחִשֻּׁקֵיהֶם		
	מַסְעֵיהֶם: וְאִם לֹא יֵעָלֶה הֶעָנָן וְלֹא יִסְעוּ עַד יוֹם הֵעָלֹתוֹ:						כָּסֶף: וְלִפְאַת הַיָּם קְלָעִים חֲמִשִּׁים		
	כִּי עֲנַן יְהוָה עַל הַמִּשְ

Positiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xxxix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina.
עָשָׂה פָּעַל	יְהוָה אֶת מֹשֶׁה וַיַּעַשׂ אֶת מְעִיל	dñs moysi. Fecerũtq;	tunicam	fuphumeralis totã hya	dñs moysi. et fecerũt tunicã sub
כָּלַל	הָאֵפֹד מַעֲשֵׂה אָרְגָּ כְּלִיל תְּכֵלֶת :	cinthinam :	& capitiũ in fupiori pte		κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἐποίησαν τὴν ὑποδύτην ὑπὸ
פֶּה	וּפִי הַמְּעִיל בְּתוֹכוֹ כְּפִי תַחְרָא שָׂפָה	contra medũ: oraq;	per gyrum capitii tex		fuphumeralis totã hya	supheralē: opus textile: totũ hyacithinũ. at ea
סָבִיב לְפִיו סָבִיב לָא יִקָּרַע : וְיַעֲשׂוּ עַל	tilem.	deorsũ ãt ad pedes ma		cinthinam :	τὴν ἐπωμίδα, ἔργω ὑφαντῷ, ὅλον ὑακινθινον· καὶ δύο
רִמֹּן שׁוּלֵי הַמְּעִיל רִמּוֹנֵי תְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן	la punica ex hyacintho:			& capitiũ in fupiori pte	πέτρινον τὸ ὑπόδυτον ἐν τῷ μέσῳ δυφασιόν· συμ
תּוֹלַעַת שָׁנִי מְשֻׁזָּר : וְיַעֲשׂוּ	purpura: vermiculo ac			contra medũ: oraq;	πλεκτόν, ὡς ἀνέχον κύκλῳ τὸ πῶμα τὸ μίσον ἀδιάλυτον·
פַּעֲמֹנֵי זָהָב טָהוֹר וַיִּתְּנוּ אֶת	byſſo retorta. &			per gyrum capitii tex	et fecerũt sup margine tunice ab
הַפַּעֲמֹנִים בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים עַל שׁוּלֵי	titinabula de auro pu			tilem.	κὰι ἐποίησαν ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κώ
הַמְּעִיל סָבִיב בְּתוֹךְ הָרִמֹּנִים : פַּעֲמֹן	rifſimo: que pofuerunt			deorsũ ãt ad pedes ma	δωνας ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου βα
וְרִמֹּן פַּעֲמֹן וְרִמֹּן עַל שׁוּלֵי הַמְּעִיל	inter malogranata in			la punica ex hyacintho:	φὴν ἐστραμμένου, καὶ βύσσου κε
סָבִיב לְשָׁרֵת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה	extrema parte			purpura: vermiculo ac	κλωσμένης· καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσοῦς· καὶ ἐ
אֶת מֹשֶׁה : וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּתְנֹת שֵׁשׁ	tunice per gyrũ. titina			byſſo retorta. &	ποίησαν τιτινάβουλα ἀνὰ μέσον τῶν ῥοΐσκων· κώδωνας χρυ
מַעֲשֶׂה אָרֶג לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו : וְאֶת	bulum autem aureum			titinabula de auro pu	σοῦς καὶ ῥοΐσκους ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου
הַמִּצְנֶפֶת שֵׁשׁ וְאֶת פְּאֵרֵי הַמִּגְבָּעֹת	& malũpunicũ: quibus			rifſimo: que pofuerunt	κύκλῳ εἰς τὸ λειτουργεῖν, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ
שֵׁשׁ וְאֶת מִכְנְסֵי הַבָּד שֵׁשׁ מָשְׁזָר	ornatus icedebat ponti			inter malogranata in	μωυσῆ. et fecerũt tunicas byſſinas: opꝰ textꝝ
וְאֶת אַבְנֵט שֵׁשׁ מָשְׁזָר וְתוֹלַעַת שָׁנִי	fex qñ miniſterio fuge			extrema parte	μωυσῆ· καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βυσσίνους, ἔργον ὑφαν
וְתוֹלַעַת שָׁנִי מַעֲשֵׂה רֹקֵם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה	batur: ſicut pcepit dñs			tunice per gyrũ. titina	τὸν ἀάρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ
אֶת מֹשֶׁה : וַיַּעֲשׂוּ אֶת צִיץ נֵזֶר	moyſi. Fecerunt tuni			bulum autem aureum	byſſου· καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσου, καὶ τὰ περι
הַקֹּדֶשׁ זָהָב טָהוֹר וַיִּכְתְּבוּ עָלָיו	cas byſſinas opere			& malũpunicũ: quibus	ταλία ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ τὰς ζώνας ἐκ
מִכְתַּב פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה :	textili aaron &			ornatus icedebat ponti	βύσσου καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου
וַיִּתְּנוּ עָלָיו פְּתִיל תְּכֵלֶת לָתֵת עַל	filiis eius: &			fex qñ miniſterio fuge	κεκλωσμένου, ἔργον ποικίλτου, ὃν τρόπον συνέταξε
הַמִּצְנֶפֶת מִלְמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה	mitras cum coronulis			batur: ſicut pcepit	κύριος τῷ μωυσῆ, καὶ ἐποίησε τὸ πέταλον τὸ χρυ
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה : וַתֵּכֶל כָּל עֲבֹדַת	ſuis ex byſſo. femina			dñs moyſi. Fecerunt	σοῦν, ἁφόρισμα τοῦ ἁγίου χρυσίου καθαροῦ· καὶ ἔ
מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי	lia quoq; linea byſſina.			tunicas byſſinas: opꝰ	γραψαν ἐπ' αὐτοῦ γράμματα ἔκτετυπωμένα σφρα
יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת	cingulum vero de byſ			textũ aaron & filiis	γίδος ἁγίασμα κυρίῳ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὸ λῶμα
מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ : וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן	ſo retorta:			eius. Et tiarã ex byſſo	νέτε ὑακίνθινον, ὥστε ἐπικεῖσθαι ἐπὶ τὴν μίτραν ἄνω
				& pileos iũ decorẽ ex	ὑπεράνω τρόπον συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ συ
				byſſo. Et femoralia ex	ετελέσθη πᾶν ἔργον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.
				byſſo retorta: &	et fecerũt filij iſrael ſcũm oĩa q̃cũq; p
				balteus quoq; ex byſſo	καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα συ
				retorta & hyacintho &	cepit dñs moyſi: & attulerũt tabernaculũ
				purpura & coccino nexo	νέταξε κύριος τῷ μωυσῆ, καὶ ἤνεγκαν τὴν σκηνὴν

Positiua chal. — **Interp. chal.** — **Transla. Chal.**

Positiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עֲשָׂה	dñs moyſi. Fecerunt q; palliũ ſuperhumeralis opere	יְיָ יָת מֹשֶׁה וַעֲבַד יָת מַעֲיְלָא דְאֵיכּוֹנָא עוֹבַד	dñs moyſi. Fecerunt tunicã ſub
טָוָה כָּתַב	tertozis totum hyacinthinum. Et os palliũ in medio	פַּרְפִּירָא שְׁרִיר תּוֹרְצָא מַכָּף לְפוּמֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר דְּלָא יִתְבְּזַע: וְעַבְּדוּ עַל שִׁיפּוּלֵי מְעִילָא	κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἐποίησαν τὴν ὑποδύτην ὑπὸ
שֵׁשׁ רֹקֶם נָתַן	etus: ſicut os loricæ. Ora erat per circuitũ oris eius vt	רִמּוֹנִין תְּכֵלָא וְאַרְגְּוָנָא וְצִבְעָא זְהוֹרִי שְׁזִיר: וַעֲבָדוּ גְּדִילִין דְּדָהָב דְּכֵי וְיַהֲבוּ יָת גְּדִילִין	supheralē: opus textile: totũ hyacithinũ. at ea
עֲלָה כָּלָה	nõ rũperet. Fecerũtq; in ifertori pte palliũ malogra	בֵּין רִמּוֹנַיָּא עַל שִׁיפּוּלֵי מְעִילָא סְחוֹר סְחוֹר בֵּין רִמּוֹנַיָּא: גְּדִיל וְרִמּוֹנָא גְּדִיל וְרִמּוֹנָא עַל	pitium tunice in medio textum adiũ
עָבַד	nata et hyacintho & purpura & coccino retorta. Fece	שִׁיפּוּלֵי מְעִילָא סְחוֹר סְחוֹר בֵּין רִמּוֹנַיָּא: גְּדִיל וְרִמּוֹנָא גְּדִיל וְרִמּוֹנָא עַל	ctũ : cui adiũgẽs in circuitu capitiũ iſcpabile.
כֹּל	rũtq; tintinabula de auro mũdiſſimo: & pofuerũt tin	שִׁיפּוּלֵי מְעִילָא סְחוֹר סְחוֹר בֵּין רִמּוֹנַיָּא: וְעָבְדוּ יָת כָּתוֹנַיָּא בּוּצָא עוֹבַד אָרִיג לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי:	πλεκτόν, ὡς ἀνέχον κύκλῳ τὸ πῶμα τὸ μίσον ἀδιάλυτον·
מְלָאכָה	tinabula in medio malogranatoꝝ in ifertiori parte	וְיָת מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת פְּאֵרֵי כּוֹבְעַיָּא דִּבְוּצָא וְיָת	et fecerũt sup margine tunice ab
אֹהֶל	palliũ p circuitũ in medio malogranatoꝝ. Et intina	מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	κὰι ἐποίησαν ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κώ
מוֹעֵד	bulũ & malũgranatũ: tintinabulũ & malũ granatũ: in	מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	δωνας ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου βα
בֵּן	ifertiori parte palliꝝ per circuitũ: ad miniſtrandũ: ſi	מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	φὴν ἐστραμμένου, καὶ βύσσου κε
אָתָא	cut preceperat dñs moyſi. Fecerũtq; tunicã ex byſſo	מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	κλωσμένης· καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσοῦς· καὶ ἐ
צַנַּף	opere textoris aaron & filiꝝ eius. Et tiarã ex byſſo &	מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	ποίησαν τιτινάβουλα ἀνὰ μέσον τῶν ῥοΐσκων· κώδωνας χρυ
כָּנַס	pileos iũ decorẽ ex byſſo. Et femoralia ex byſſo retoꝛ	מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	σοῦς καὶ ῥοΐσκους ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου
צוּר כָּתַב	ta: balteus quoq; ex byſſo retorta & hyacintho & pur	מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	κύκλῳ εἰς τὸ λειτουργεῖν, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ
פָּרַשׁ נָתַן	pura & coccino opere polymitarij: ſicut pceperat dñs	מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	μωυσῆ. et fecerũt tunicas byſſinas: opꝰ textꝝ
עֲלָה בָּלַע	moyſi. Et fecerũt laminaꝫ coronã ſanctitatis ex auro	יְיָ יָת מֹשֶׁה: וְעָבְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת כָּל עֲבִידְתָּא	μωυσῆ· καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βυσσίνους, ἔργον ὑφαν
אָתָא	mũdiſſimo: & ſcripſerũt ſup eam ſcriptura vtilincta:	עַל יְהוֹדָה כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וְיַהֲבוּ עֲלוֹהִי יָת	τὸν ἀάρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ
	ſanctũ dño. Et poſuerũt in ea vittam hyacinthinã: vt	מַעֲיְלָא דְּפַרְפִּירָא וְיָת כָּתוֹנַיָּא דְּבוּצָא וְיָת מִצְנְפְּתָא	βύσσου· καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσου, καὶ τὰ περι
	poneretur ſuper mitram: ſicut preceperat dñs moyſi.	דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא וְיָת	ταλία ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ τὰς ζώνας ἐκ
	Perfectaq; eſt omne opus tabernaculi federis. Fe	מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	βύσσου καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου
	cerũtq; filij iſrael iuxta oĩa que preceperat dñs moy	מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	κεκλωσμένου, ἔργον ποικίλτου, ὃν τρόπον συνέταξε
	ſi: ita fecerunt. Adduxeruntq; tabernaculum	מִצְנְפְּתָא דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי כִּתָּנָא דִּבְוּצָא שְׁזִיר: וְיָת מְנַטְפְּתָא דִּבְוּצָא וְיָת	κύριος τῷ μωυσῆ, καὶ ἐποίησε τὸ πέταλον τὸ χρυ

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר: בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תָּקִים אֶת מִשְׁכַּן
אֹהֶל מוֹעֵד: וְשַׂמְתָּ שָׁם אֶת אֲרוֹן
הָעֵדוּת וְסַכֹּתָ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת:
וְהֵבֵאתָ אֶת הַשֻּׁלְחָן וְעָרַכְתָּ אֶת
עֶרְכּוֹ וְהֵבֵאתָ אֶת הַמְּנֹרָה וְהַעֲלִיתָ
אֶת נֵרֹתֶיהָ: וְנָתַתָּה אֶת מִזְבַּח
הַזָּהָב לְקְטֹרֶת לִפְנֵי אֲרוֹן הָעֵדֻת
וְשַׂמְתָּ אֶת מָסַךְ הַפֶּתַח לְמִשְׁכַּן:
וְנָתַתָּה אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה לִפְנֵי פֶּתַח
מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד: וְנָתַתָּ אֶת הַכִּיֹּר
בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ
שָׁם מָיִם: וְשַׂמְתָּ אֶת הֶחָצֵר סָבִיב
וְנָתַתָּ אֶת מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר:
וְלָקַחְתָּ אֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמָשַׁחְתָּ
אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בּוֹ
וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְאֶת כָּל כֵּלָיו
וְהָיָה קֹדֶשׁ: וּמָשַׁחְתָּ אֶת מִזְבַּח
הָעֹלָה וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְקִדַּשְׁתָּ
אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים: וּמָשַׁחְתָּ אֶת הַכִּיֹּר וְאֶת
כַּנּוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ: וְהִקְרַבְתָּ אֶת
אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו אֶל פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד וְרָחַצְתָּ אֹתָם בַּמָּיִם:
וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת אַהֲרֹן אֶת בְּגָדִי
הַקֹּדֶשׁ וּמָשַׁחְתָּ אֹתוֹ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ

Interp. chal.

Pritiua chal.

אֲמַר קוּם שָׁכַן
שַׁוֵּה חֲפֵה
עֹל סָדַר נוּר
לִיךְ נְתַן נָסַךְ
דּוּד
נְסַב רָבַב
קָדֵשׁ הָוֵה עֲלָה
קָרֵב שָׁכַן סָחָא
לָבַשׁ

Locutusq; ē. Ca. 40.
dominus ad moysen dicens. Mense primo: prima die mensis erigestabernaculum federis: et ponestibi arcam testimonij. Et cooperies superarcam velamine. Et inferes mensam: et ordinabis ordinem eius. et inferes candelabrū: et incendes lucernas eius. Ponesq; altare aureū: in quo adolebitur thymiama aromatus cozam arca testimonij. Ponesq; velum in ostio tabernaculi: et ponesaltare holocausti ante ostiū tabernaculi federis. Et poneslabrum inter tabernaculum federis et altare: et ponesibi aquam. Ponesq; atrium per circuitum: et ponestentorium ostij atrij. Tolleseq; oleum vnctionis: et vnges tabernaculū et omnia que in eo sunt: et sanctificabis illud et omnia vasa eius: et erit sanctum. et vnges altare holocausti et omnia vasa eius: sanctificabisq; altare: et erit altare sanctum sanctorū. Et vnges labrum et basim eius: et sanctificabis illud. Applicabisq; aaron et filios eius ad ostium tabernaculi federis: et lauabis eos aquis. Et indues aaron vestibus sanctis: et vnges eum: sanctificabisq; illum

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי הַקֵּם מֹשֶׁה
אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו וַיָּשֶׂם
אֶת קְרָשָׁיו וַיִּתֵּן אֶת בְּרִיחָיו וַיָּקֶם
אֶת עַמֻּדָיו: וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל עַל
הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם אֶת מִכְסֵה הָאֹהֶל
עָלָיו מִלְמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת מֹשֶׁה: וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת הָעֵדֻתָה
אֶל הָאָרֹן וַיָּשֶׂם אֶת הַבַּדִּים עַל
הָאָרֹן וַיִּתֵּן אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאָרֹן
מִלְמָעְלָה: וַיָּבֵא אֶת הָאָרֹן אֶל
הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם אֶת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ
וַיָּסֶךְ עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת הַשֻּׁלְחָן
בְּאֹהֶל מוֹעֵד עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן
צָפֹנָה מִחוּץ לַפָּרֹכֶת: וַיַּעֲרֹךְ עָלָיו
עֲרֻכַת לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת הַמְּנֹרָה
בְּאֹהֶל מוֹעֵד נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל יֶרֶךְ
הַמִּשְׁכָּן נֶגְבָּה: וַיַּעַל הַנֵּרֹת לִפְנֵי
יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:
וַיָּשֶׂם אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב בְּאֹהֶל מוֹעֵד
לִפְנֵי הַפָּרֹכֶת: וְהִקְטִיר עָלָיו קְטֹרֶת
סַמִּים עַל מִזְבַּח הַזָּהָב מִלְמַעְלָה
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם
אֶת מָסַךְ הַפֶּתַח לַמִּשְׁכָּן וְאֶת מִזְבַּח
הָעֹלָה שָׂם פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד
וַיַּעַל עָלָיו אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיַּעַשׂ
אֶת הַכִּיֹּר נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת
בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר שָׂם אֶת מָיִם
לְרָחְצָה: וְרָחֲצוּ מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם:
בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּבְקָרְבָתָם
אֶל הַמִּזְבֵּחַ יִרְחָצוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיָּקֶם אֶת הֶחָצֵר
עַל הַמִּשְׁכָּן וְעַל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן אֶת
מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר וַיְכַל מֹשֶׁה אֶת
הַמְּלָאכָה: וַיְכַס הֶעָנָן אֶת אֹהֶל
מוֹעֵד וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן:
וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה לָבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד
כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא
אֶת הַמִּשְׁכָּן: וּבְהֵעָלוֹת הֶעָנָן מֵעַל
הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל
מַסְעֵיהֶם: וְאִם לֹא יֵעָלֶה הֶעָנָן
וְלֹא נָסְעוּ עַד יוֹם הֵעָלוֹתוֹ: כִּי עֲנַן
יְהוָה עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ תִּהְיֶה
לַיְלָה בּוֹ לְעֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּכָל מַסְעֵיהֶם:

Interp. chal.

Locutusq; est dominus cum moyse: dicens. In mense primo: prima die mensis erigestaberna culum federis: et ponestibi arcam testimonij. Et cooperies superarcam velamine. Et inferes mensam: et ordinabis ordinem eius. et inferes candelabrū: et incendes lucernas eius. Ponesq; altare aureū: in quo adolebitur thymiama aromatus cozam arca testimonij. Ponesq; velum in ostio tabernaculi: et ponesaltare holocausti ante ostiū tabernaculi federis. Et ponestabrum inter tabernaculum federis et altare: et ponesibi aquam. Ponesq; atrium per circuitum: et ponestentorium ostij atrij. Tolleseq; oleum vnctionis: et vnges tabernaculū et omnia que in eo sunt: et sanctificabis illud et omnia vasa eius: et erit sanctum. et vnges altare holocausti et omnia vasa eius: sanctificabisq; altare: et erit altare sanctum sanctorū. Et vnges labrum et basim eius: et sanctificabis illud. Applicabisq; aaron et filios eius ad ostium tabernaculi federis: et lauabis eos aquis. Et indues aaron vestibus sanctis: et vnges eum: sanctificabisq; illum ut sacerdotio fungatur mihi. Et filios eius applicabis: et indues eos tunicis: et vnges eos sicut vnxisti patrem eorum: et sacerdotio fungentur mihi. Et erit vnctio eorum ista: sacerdotium sempiternum in generationibus eorum. Et fecit moyses: iuxta omnia quæ præcepit dominus ita fecit. Et factum est in mense primo: anno secundo: in vna mensis: erectum est tabernaculum. Et erexit moyses tabernaculum: et posuit bases eius: et ordinauit tabulas eius: et misit vectes eius: et erexit columnas eius. Et expandit velum super tabernaculum: et posuit operimentum tectorii desuper sicut præceperat dominus moysi. Et tulit testimonium: et posuit in arca: et imposuit vectes arcæ: et posuit propiciatorium super arcam. Et intulit arcam in tabernaculum: et posuit velum operimenti: et texit arcam testimonij sicut præceperat dominus moysi. Et posuit mensam in tabernaculo federis: in latere tabernaculi ad aquilonem extra velum. Et ordinauit super eam ordinem panis coram domino sicut præceperat dominus moysi. Et posuit candelabrum in tabernaculo federis: contra mensam in latere tabernaculi ad austrum. Et accendit lucernas coram domino sicut præceperat dominus moysi. Et posuit altare aureum in tabernaculo federis: ante velum. Et adolebit super eo thymiama aromatum sicut præceperat dominus moysi. Et posuit ostium tabernaculi: ante tabernaculum federis. Et altare holocausti posuit ante ostium tabernaculi federis: et obtulit super eo holocaustum et sacrificium sicut præceperat dominus moysi. Et fecit labrum inter tabernaculum federis et altare: et posuit ibi aquam ad lauandum. Et lauabit ex eo moyses et aaron et filii eius manus suas et pedes suos. Cum ingrederentur tabernaculum federis: et cum accederent ad altare lauabantur sicut præceperat dominus moysi. Et erexit atrium per circuitum tabernaculi et altaris: et posuit cortinam ostij atrij. Et complevit moyses opus. Et operuit nubes tabernaculum federis: et gloria domini implebat tabernaculum. Et non poterat moyses introire in tabernaculum federis: quia requiescebat super eo nubes et gloria domini implebat tabernaculum. Et quando ascendebat nubes de tabernaculo: proficiscebantur filii israel in omnibus profectionibus suis. Et si non ascendebat nubes: non proficiscebantur usq; in diem quo ascendebat. Nubes enim domini super tabernaculum die: et ignis erat in nocte in ea coram omni domo israel in omnibus profectionibus suis.

וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁנַת הַשֵּׁנִית
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הוּקַם הַמִּשְׁכָּן: וַיָּקֶם
מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו
וַיָּשֶׂם אֶת קְרָשָׁיו וַיִּתֵּן בְּרִיחָיו
וַיָּקֶם אֶת עַמֻּדָיו: וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל
עַל הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם אֶת מִכְסֵה הָאֹהֶל
עָלָיו מִלְמָעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת מֹשֶׁה: וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת
אֶל הָאָרֹן וַיָּשֶׂם אֶת הַבַּדִּים עַל
הָאָרֹן וַיִּתֵּן אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאָרֹן
מִלְמָעְלָה: וַיָּבֵא אֶת הָאָרֹן אֶל
הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם אֶת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ
וַיָּסֶךְ עַל אֲרוֹן הָעֵדֻת כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת הַשֻּׁלְחָן
בְּאֹהֶל מוֹעֵד עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן
צָפֹנָה מִחוּץ לַפָּרֹכֶת: וַיַּעֲרֹךְ עָלָיו
עֲרֻכַת לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם אֶת הַמְּנֹרָה
בְּאֹהֶל מוֹעֵד נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל יֶרֶךְ
הַמִּשְׁכָּן נֶגְבָּה: וַיַּעַל הַנֵּרֹת לִפְנֵי
יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:
וַיָּשֶׂם אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב בְּאֹהֶל מוֹעֵד
לִפְנֵי הַפָּרֹכֶת: וְהִקְטִיר עָלָיו קְטֹרֶת
סַמִּים עַל מִזְבַּח הַזָּהָב מִלְמַעְלָה
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיָּשֶׂם
אֶת מָסַךְ הַפֶּתַח לַמִּשְׁכָּן וְאֶת מִזְבַּח
הָעֹלָה שָׂם פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד
וַיַּעַל עָלָיו אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיַּעַשׂ
אֶת הַכִּיֹּר נְחֹשֶׁת וְאֶת כַּנּוֹ נְחֹשֶׁת
בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר שָׂם אֶת מָיִם
לְרָחְצָה: וְרָחֲצוּ מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם:
בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּבְקָרְבָתָם
אֶל הַמִּזְבֵּחַ יִרְחָצוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיָּקֶם אֶת הֶחָצֵר
עַל הַמִּשְׁכָּן וְעַל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן אֶת
מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר וַיְכַל מֹשֶׁה אֶת
הַמְּלָאכָה: וַיְכַס הֶעָנָן אֶת אֹהֶל
מוֹעֵד וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן:
וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה לָבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד
כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא
אֶת הַמִּשְׁכָּן: וּבְהֵעָלוֹת הֶעָנָן מֵעַל
הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל
מַסְעֵיהֶם: וְאִם לֹא יֵעָלֶה הֶעָנָן
וְלֹא נָסְעוּ עַד יוֹם הֵעָלוֹתוֹ: כִּי עֲנַן
יְהוָה עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ תִּהְיֶה
לַיְלָה בּוֹ לְעֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּכָל מַסְעֵיהֶם:

Transla. Chal.

וַהֲוָה בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּשַׁתָּא תִּנְיָנָא בְּחַד לְיַרְחָא אֲקִים יָת מַשְׁכְּנָא
וּשְׁוִי יָת דַּרְעוֹהִי וְקָם יָת סַרְדְּיוֹהִי וְשַׁוִּי יָת בְּרִיחוֹהִי וְקָם יָת סָמְכֵיהּ:
וּפְרַשׂ יָת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל מַלּוֹהִי עַל מַשְׁכְּנָא וְיָת פַּרְוָכְתָא דְּכַרְסָא:
יָת אֲרוֹנָא וְסַהֲדוּתָא וְיָת כַּפּוּרְתָא: יָת כָּל מָנֵי בֵּיתָא וְיָת לַחְמָא
אַפֵּיאוֹת מָנֵי נְהוֹרָא בּוּצִינֵי דְּסִידְרָא וְיָת כָּל מָנֵי מִשְׁחָא
וּקְטוֹרֶת בֻּסְמִין קֻדָּם יְיָ כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וְשַׁוִּי יָת מַדְבְּחָא
דִּדְהַבָּא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם פַּרְוָכְתָא: וְאַסְדַּר עֲלוֹהִי יָת קְטֹרֶת
בֻּסְמִין כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וְשַׁוִּי יָת מָגַן תַּרְעָא לְמַשְׁכְּנָא
וְיָת מַדְבְּחָא דְּעָלָתָא קֳדָם תַּרְעָא דְּמַשְׁכַּן זִמְנָא וְסַדַּר עֲלוֹהִי יָת
עָלָתָא וְיָת מִנְחְתָא כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וְעָבַד יָת כִּיּוֹרָא
דִּנְחָשָׁא וְיָת כַּנֵּיהּ דִּנְחָשָׁא וְשַׁוִּי יָת מַיָּא לְמִרְחַץ: וּמִנֵּיהּ מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן וְיָת רַגְלֵיהוֹן: בְּמֵיעֲלֵיהוֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא
וּבְקָרְבְּהוֹן לְמַדְבְּחָא יִתְרְחָצוּן כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: וַאֲקִים
יָת דָּרָתָא עַל מַשְׁכְּנָא וְעַל מַדְבְּחָא וּשְׁוִי יָת מָגַן תַּרְעָא דְּדָרָתָא
וְשֵׁיצִי מֹשֶׁה יָת עֲבִידְתָּא: וּכְסָא עֲנָנָא יָת מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיֵקָרָא דַּייָ
מְלֵי יָת מַשְׁכְּנָא: וְלָא יְכִיל מֹשֶׁה לְמֵיעַל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא אֲרֵי שְׁרָא
עֲלוֹהִי עֲנָנָא וְיֵקָרָא דַּייָ מְלֵי יָת מַשְׁכְּנָא: וּבְזִמְנָא דְּאִסְתַּלַּק עֲנָנָא
מֵעַל מַשְׁכְּנָא אִזְדַּעְזָעוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל אִזְדַּעְזוּעֵיהוֹן: וְאִם לָא
אִסְתַּלַּק עֲנָנָא לָא אִזְדַּעְזָעוּ עַד יוֹמָא דְּאִסְתַּלַּק עֲלוֹהִי: אֲרֵי עֲנָנָא
דַּייָ עַל מַשְׁכְּנָא יוֹמָמָא וְנוּרָא הֲוָה בְּלֵילְיָא בֵּיהּ לְעֵינֵי כָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל בְּכָל אִזְדַּעְזוּעֵיהוֹן:

Transla. Chal.

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xl.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina
	וְכֹהֵן לִי׃ וְאֶת בָּנָיו תַּקְרִיב			vt ministrent mihi	τ sacerdotio fúgeṫ mihi. τ filios eiꝰ applicabis
	וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶתָם כָּתֳנֹת׃ וּמָשַׁחְתָּ				καὶ ἱερατεύσει μοι· καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσά
	אֹתָם כַּאֲשֶׁר מָשַׁחְתָּ אֶת אֲבִיהֶם				cabis τ indues eos tunicas: τ vnges eos
	וְכִהֲנוּ לִי וְהָיְתָה לָהֶם הָיָה				ξεις καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας, καὶ χρίσεις αὐ
	מְשֻׁחָתָם לְכְהֻנַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם׃				si cut vnxisti pfectꝫ eos: τ
	וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן עָשָׂה				τοὺς ὃν τρόπον ἤλειψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ
	וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית בְּאֶחָד				sacerdotio fũgẽtur mihi. τ erit: vt sit illis
	לַחֹדֶשׁ הוּקַם הַמִּשְׁכָּן׃ וַיָּקֶם				ἱερατεύσουσί μοι· καὶ ἔσαι, ὥστε εἶναι αὐτοῖς
	מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת אֲדָנָיו וַיָּשֶׂם אֶת קְרָשָׁיו וַיִּתֵּן			vnctio eorũ in facerdo	χρίσμα ἱερατείας εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τὰς γενεὰς
	אֶת בְּרִיחָיו וַיָּקֶם אֶת עַמּוּדָיו׃ וַיִּפְרֹשׂ אֶת הָאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן			tiũ sempiternũ ꝓficiat.	corũ. τ fecit moyses oĩa ꝗcũq; pce-
	וַיָּשֶׂם אֶת כְּסֵה הָאֹהֶל עָלָיו מִלְמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת			Fecitq; moyses omnia	pit illi dño: sic fecit. τ factũ ẽ
	מֹשֶׁה׃ וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת אֶל הָאָרֹן וַיָּשֶׂם אֶת הַבַּדִּים עַל			que preceperat dñs. Ide	λατο αὐτῷ κύριος, οὕτως ἐποίησε· καὶ ἐγένετο
	הָאָרֹן וַיִּתֵּן אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאָרֹן מִלְמָעְלָה׃			gitur mense	in mẽse ꝓmo scdo ãno egresso
	וַיָּבֵא אֶת הָאָרֹן אֶל הַמִּשְׁכָּן וַיָּשֶׂם			primo ãni secũdi: pri	ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐκτορευο
	אֶת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ וַיָּסֶךְ עַל אֲרוֹן			ma die mensis erectũ ẽt	rum earũ ex egypto ꝓma die mẽsis: erectũ ẽ tabna
	הָעֵדֻת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַיִּתֵּן אֶת הַשֻּׁלְחָן			collocatũ est tabernacu	culũ· τ exeritq;	ρώων αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου νουμηνία, ἐχάθη ἡ σκη
	בְּאֹהֶל מוֹעֵד עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן צָפֹנָה			lũ. τ exeritq; moyses	νὴ· καὶ ἔστησε μωυσῆς τὴν σκηνὴν, καὶ ἐπέθηκε τὰς
	מִחוּץ לַפָּרֹכֶת׃ וַיַּעֲרֹךְ עָלָיו עֶרֶךְ לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר			moyses illud & posuit	capita: τ tmmisit vectes: τ
	יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַיָּשֶׂם אֶת הַמְּנֹרָה			tabulas ac bases &	κεφαλίδας, καὶ ἐνέβαλε τοὺς μοχλούς, καὶ
	בְּאֹהֶל מוֹעֵד נֹכַח הַשֻּׁלְחָן			vectes: statuitq; colu	exerit columnas eius: τ extẽdit
				nas: & expandit rectum	θας ἐπὶ τὴν σκηνὴν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κάλυμμα
				fuper tabernaculum	tabernaculi sup illũ desup: sicut pcepit dño
				impoſito desuper ope	τῆς σκηνῆς ἐπ' αὐτὴν ἄνωθεν, καθὰ συνέταξε κύριος
				rimento: sicut dominus	moyſi. τ accipiẽs testimonia imposuit in
				imperauerat. Posuit &	τῷ μωυσῆ· καὶ λαβὼν τὰ μαρτύρια ἐνέβαλεν εἰς
				testimoniũ i	arcã: τ suppositum vectes sub
				arca subditis infra ve	τὴν κιβωτόν, καὶ ὑπέθηκεν τοὺς διωκῆρας ὑπὸ
				ctibus: & oraculum	arcam: τ imposuit ꝓpitiatoriũ sup ar
				desuper. Cũq; intulisset	τὴν κιβωτόν, καὶ ἐπέθηκεν τὸ ἱλαστήριον ἐπάνω τῆς κι
				arcã in tabernaculũ	cam. τ intulit arcã in tabernacꝰ:
				appendit ante eã velũ:	λωτοῦ· καὶ εἰσήνεγκε τὴν κιβωτὸν εἰς τὴν σκηνὴν,
				exceperet dñi iussio	τ imposuit optimẽtũ velũ:
				nẽ. Posuit & mẽsã in	καὶ ἐπέθηκε τὸ κατακάλυμμα τοῦ καταπετάσμα
				tabernaculo testimonii	τ operuit arcã testimonij: fi
				ad plagam septentrionalem	τος, καὶ ἐσκέπασε τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, ὅτι
				extra velum: ordinatis	cut ꝓcepit dño moyſi. τ imposuit
				corã ppositionis coram	τρόπον συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἔστησε
				pambus: sicut preceperat	mẽsam in tabernaculũ testimonij: ad
				dominus moyſi. Posuit	τὴν τράπεζαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἐπὶ τὸ
				& candelabrum	latus tabernaculi testimonij qđ ad aq̃lonẽ ex-
				in tabernaculo testimo	κλῖτος τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου τὸ πρὸς βορρᾶν ἔξω
				nii e regione mense	tra velũ tabernaculi. τ appo-
					θεν τοῦ καταπετάσματος τῆς σκηνῆς· καὶ προσέθηκε
					suit in ea pances ppositiõis coꝝ dño: si
					κεν ἐπ' αὐτῆς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἐναντίον, ὃν
					cut ꝓcepit dño moyſi. τ posuit cãdelabrũ
					τρόπον συνέταξε κύ τῷ μωυσῆ· καὶ ἔθηκε τὴν λυχνίαν
					in tabernaculũ testimonij eregiõe mẽs:
					εἰς τὴν σκηνὴν τ μαρτυρίου ἐναντίον τῆς τραπέζης,

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שְׁמֵשׁ	vt ministret coram me. Filios quoq; eius applicabis	וְיִשַׁמֵּשׁ קֳדָמָי וְיָת בְּנוֹהִי תְקָרֵיב וְתַלְבֵּישׁ יָתְהוֹן כְּתִנִּין׃ וְתִרְבֵּי יָתְהוֹן כְּמָא דְרַבֵּית
הֲוָה רַבַּב דּוּר	τ indues eos tunicis. et vnges eos sicut vnxisti patrẽ	יָת אֲנָהוֹן וְיִשַׁמְּשׁוּן קֳדָמַי וִתְהֵי לְהוֹן רְבוּתְהוֹן לִכְהֻנַּת עָלַם לְדָרֵי דָרִין׃ וַעֲבַד
תַּגָּא	eorum: τ ministrabunt coram me: τ vt sit eis vnctio	מֹשֶׁה כְּכֹל דְּפַקֵּיד יְיָ יָתֵיהּ כֵּן עֲבַד׃ וְהָוָה בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּשַׁתָּא תִּנְיָנָא בְּחַד יוֹמָא
קוּם שָׁנָה	sua in sacerdotiũ sempiternũ in generationibus suis.	לְיַרְחָא אִיתְקַם מַשְׁכְּנָא׃ וְאַקִּים מֹשֶׁה יָת מַשְׁכְּנָא וְיָהַב יָת סָמְכוֹהִי וְשַׁוִּי יָת דַּפְרוֹהִי
חֲבָה	Fecitq; moyses iuxta omnia que preceperat ei dñs. Ita	וְיָהַב יָת עַמּוּדוֹהִי וַאֲקִים יָת עַמּוּדוֹהִי׃ וּפְרַשׂ יָת פָּרְסָא עַל מַשְׁכְּנָא וְשַׁוִּי יָת מְנַפְּיָא
עֲלָה	fecit. Factumq; est in mense primo in anno se	דְּמַשְׁכְּנָא עִלָּוֵי יָת מִשְׁרְיָתָא כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְנָגִיד וְיָהַב יָת סַהֲדוּתָא בַּאֲרוֹנָא
עֹלָה	cundo prima die mensis erectum est tabernaculum.	וְשַׁוִּי יָת גּוּפַיָּא עִלָּוֵי אֲרוֹנָא וְיָהַב יָת מַכְסֵי עַל אֲרוֹנָא מִלְעֵילָא׃ וְאַעֵיל יָת אֲרוֹנָא
עוֹל	Erexitq; moyses tabernaculum: τ posuit bases eius:	לְמַשְׁכְּנָא וְשַׁוִּי יָת פָּרְסָא דְּתַרְעָא דְמַשְׁכְּנָא׃ וְיָת מַדְבְּחָא שַׁוִּי
טָלָל	et imposuit tabulas eius: τ posuit vectes eius: τ erexit columnas eius: τ expandit tentorium super taber	בְּתַרְעָא דְמַשְׁכְּנָא דְמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְאַקִּים יָת מַדְבְּחָא עֲלָתָא וְיָת מִנְחָתָא קָרֵיב עֲלוֹהִי
צֵדֶד	naculum: et posuit coopertorium tabernaculi super	מִשְׁרְיָתָא כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְיָהַב יָת כִּיוֹרָא בֵּין מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין מַדְבְּחָא וְיָהַב תַּמָּן מַיָּא לְקַדּוּשׁ׃ וְיִתְקַדְּשׁוּן
סַדִּר	illud desuper: sicut preceperat dominus moyſi. Et ul	מִנֵּיהּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן וְיָת רַגְלֵיהוֹן׃ בְּמֵיעַלֵּהוֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא וְכַד
נוּר	timũ posuit testimonium in arca: τ posuit in arca ve	קָרְבִין לְמַדְבְּחָא מְקַדְּשִׁין כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וַאֲקִים יָת דָּרְעָא סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא
	ctes: τ posuit propitiatoriũ super arcam desuper.	וְלְמַדְבְּחָא וְיָהַב תַּמָּן מַדְבְּחָא וְיָת מַיָּא׃ וְקָמוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן וְיָת רַגְלֵיהוֹן
	et intulit arcam in tabernaculũ: τ posuit velum ex	מִנֵּיהּ׃ בְּמֵיעַלֵּהוֹן לְמַדְבְּחָא מְקַדְּשִׁין כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְאַקִּים יָת חֹשֶׁר
	tentus: vt protegeret super arcam testimonij sicut pre	לְמַשְׁכְּנָא וְיָת מַדְבְּחָא וְיָהַב יָת פָּרְסָא דְתָרְעָא דְדָרְתָא׃ וְיִשְׁצֵי מֹשֶׁה יָת עִיצְתָא
	ceperat dominus moyſi. Posuitq; mensam in taber	וְיָת מַשְׁכְּנָא יָת מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת קָרְבָּא דְּיַיתִי אִיתְמְלִי יָת מַשְׁכְּנָא׃ וְלָא יְכִיל מֹשֶׁה
	naculo federis in latere tabernaculi ad aquilonẽ ex	לְמֵיעַל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא אֲרֵי שְׁרָא עֲלוֹהִי עֲנָנָא וְיַקָרָא דַּייָ אִיתְמְלִי יָת מַשְׁכְּנָא׃
	tra velum: et ordinauit super ea ordines panum co	וְלֵית מֵעַל לְמַשְׁכְּנָא זִמְנָא מֵעִילַוֵי עֲנָנָא מִתְגְּלֵי וְיַקָרָא דַּייָ אִיתְמְלִי יָת מַשְׁכְּנָא׃
	ram domino: sicut preceperat dominus moyſi. Posu	
	itq; candelabrum in tabernaculo federis e regione	
	mense	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Exo.	La. xl.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina
עֵבֶר עָלָה	עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן נֶגְבָּה׃ וְעָרַךְ הַמַּעֲרָכָה׃			in latere	ad latus tabernaculi qđ ad austrũ. τ imposuit
	הַנֵּרֹת לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה			australi: locatis	εἰς τὸ κλῖτος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς νότον· καὶ ἐπέθηκεν
	יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַיָּשֶׂם מֹשֶׁה			per ordinem	lucernas illius coꝝ dño: sicut pre
	אֶת מִזְבַּח הַזָּהָב בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי			lucernis iuxta pceptum	τοὺς λύχνους αὐτῆς ἐναντι κυρίου, ὃν τρόπον συ
	הַפָּרֹכֶת׃ וְהִקְטִיר עָלָיו קְטֹרֶת			dominí. Posuit &	cepit dño ꝓcepit. τ posuit altare
	סַמִּים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת			altare aureum sub te	νέταξε κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἔθηκε τὸ θυσιαστήριον τὸ
	מֹשֶׁה׃ וַיָּשֶׂם אֶת מָסַךְ הַפֶּתַח			cto testimonii contra	aureũ in tabnacło testimonij cõtra ve
	לַמִּשְׁכָּן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ			velum: & adoleuit	χρυσοῦν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἀπέναντι τοῦ κα
	הָעֹלָה פֶּתַח מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעַל			super eo incensum	lum. τ adoleuit sup illud thyma
	עָלָיו אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה			aromatum: sicut iusse	τασιατος· καὶ ἐθυμίασεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ θυμία
	כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃			rat dominus moyſi.	ma cõpositiõis: sicut pcepit dño moy
	וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיֹּר בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד			Posuit & tentorium in	ματῆς συνθέσεως, καθάπερ συνέταξε κύριος τῷ μω
	וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן שָׁמָּה מַיִם			introitu tabernaculi	σῆ· καὶ ἔθηκε τὸ ἐπισασαρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ
	לְרָחְצָה׃ וְרָחֲצוּ מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן			testimonii: & altare	ὑ.30.c
	וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם׃			holocausti in vestibulo	tare holocaustoꝝ posuit turta hostia
	בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּבְקָרְבָתָם			testimonii: & altare	θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκε πρὸ τῆς θύρας
	אֶל הַמִּזְבֵּחַ יִרְחָצוּ כַּאֲשֶׁר			holocausti in vestibulo	tabnaculi testimonij. τ obtulit in eo holo
	צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַיָּקֶם			testimonii: of	τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου· καὶ ἀνήνεγκεν ἐν αὐτῷ ὁλοκαύ
	אֶת הֶחָצֵר סָבִיב לַמִּשְׁכָּן וְלַמִּזְבֵּחַ			ferens holocaustum &	caustũ τ sacrificiũ: sicut ꝓcepit dño moyſi.
	וְיִתֵּן אֶת מָסַךְ שַׁעַר הֶחָצֵר			sacrificia: vt dominus	τωμα καὶ θυσίαν, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ.
	וַיְכַל מֹשֶׁה אֶת הַמְּלָאכָה׃			imperauerat. Labrum	τ fecit labrũ inter tabernaculũ
	וַיְכַס הֶעָנָן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וּכְבוֹד			quoq; statuit inter ta	καὶ ἐποίησε τὸν λουτῆρα ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ
	יְהוָה מָלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן׃ וְלֹא			bernaculum & altare	testimonii: τ inter altare. τ
	יָכֹל מֹשֶׁה לָבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי			implens illud aqua.	μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ
	שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא			Lauerunt ex eo moyses	imposuit in eo aquã: vt lauẽtur ex eo
	אֶת הַמִּשְׁכָּן׃ וְעַל עֲלוֹת הֶעָנָן מֵעַל			& aaron & filii eius	ἐπέθηκεν ἐν αὐτῷ ὕδωρ, ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτοῦ
	הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל			manus & pedes: cum	moyſes τ aarõ τ filii eiꝰ manus
	מַסְעֵיהֶם׃ וְאִם לֹא יֵעָלֶה הֶעָנָן			ingrederentur tectũ	μωυσῆς καὶ ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας
	וְלֹא יִסְעוּ עַד יוֹם הֵעָלֹתוֹ׃ כִּי עֲנַן יְהוָה			federis: & accederent	suas τ pedes: ingrediẽtibus illis in
	עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ תִּהְיֶה לָיְלָה			ad altare ad ministrãdũ:	αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας, εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς
	בּוֹ לְעֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכֹל			lauabãtur ex eo: sicut	tabnaculũ testimonij: aut qñ accederẽt
	מַסְעֵיהֶם׃			ꝓcepit dño moyſi. et	τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ ὅταν προσπορεύωνται
				erexit tentorium	ad altare ad ministrãdũ: lauabãtur ex eo:
				tabernaculi & altaris	πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν, ἐνίπτοντο ἐξ αὐ
				ducto in introitu eius	τοῦ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἔστησε τὴν
				tẽtorio. Postquã omnia	αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἔθη
				perfecta sunt: operuit	κε τὸ ἐπισασρον τῆς θύρας τῆς αὐλῆς· καὶ συνε
				nubes tabernaculum	τέλεσε μωυσῆς πάντα τὰ ἔργα· καὶ ἐκάλυψεν νε
				testimonii: & gloria	φέλη τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ δόξης κυρίου
				domini implenit illud.	ἐπλήσθη ἡ σκηνή· καὶ οὐκ ἠδυνήθη μωυσῆς εἰσ
				Nec poterat Moyses	ελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ὅτι ἐπε
				ingredi tectum federis	βεβήκει ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης κυρίου
				& gloria domini imple	ἐπλήσθη ἡ σκηνή· καὶ οὐκ ἠδυνάμην ἀσαι τῆς
				nit tabernaculũ.	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
דְּלָק	in latere australi tabernaculi. Et incendit lucernas	עַל צִיטָרָא דְּסָטְרָא דָרְוָמָא׃ וְאַדְלִיק סְרָגְיָנָא קֳדָם יְיָ כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְיָת
דְּנַסְק	coram domino: sicut preceperat dominus moyſi. Et	מַדְבְּחָא דַּהֲבָא בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם פָּרוֹכְתָא׃ וְאַסִּיק עֲלוֹהִי קְטֹרֶת בּוּסְמִין כְּמָא
עָשָׂן	posuit altare aureum in tabernaculo federis coram	דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְשַׁוִּי יָת פָּרְסָא דְתַרְעָא לְמַשְׁכְּנָא׃ וְיָת מַדְבְּחָא שַׁוִּי
עֲלָה	velo. Et adoleuit sug eo incensum aromatũ: sicut pre	בְּתַרְעָא דְמַשְׁכְּנָא דְמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְאַקְרֵיב עֲלוֹהִי יָת קָרְבָּנֵיהּ לְקֻדָּמַיָּא כְּמָא
עוֹל	ceperat dominus moyſi. Et posuit tentorium in ostio	דְּפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְשַׁוִּי יָת כִּיוֹרָא בֵּין מַשְׁכַּן זִמְנָא וּבֵין מַדְבְּחָא וְיָהַב תַּמָּן
קָרֵב	tabernaculi. Et altare holocausti posuit in ostio ta	מַיָּא׃ וְנָגְבוּ מִנֵּיהּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן וְיָת רַגְלֵיהוֹן׃ כַּד עָלִין לְמַשְׁכַּן
קוּם	bernaculi federis: et obtulit super eo holocaustum τ	זִמְנָא וְכַד קָרְבִין לְמַדְבְּחָא מְקַדְּשִׁין כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וַאֲקִים יָת דָּרְעָא
סָבַב	munus: sicut preceperat dominꝰ moyſi. Posuitq; la	סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא וּלְמַדְבְּחָא וְיָהַב תַּמָּן מַדְבְּחָא וְיָת מַיָּא׃ וְקָמוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
	brum inter tabernaculi federis τ inter altare: et	וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן וְיָת רַגְלֵיהוֹן מִנֵּיהּ׃ בְּמֵיעַלֵּהוֹן לְמַשְׁכַּן זִמְנָא וְכַד קָרְבִין
כָּלָה	posuit idi aquã ad lauandum. Lauerunt ex eo moy	לְמַדְבְּחָא מְקַדְּשִׁין כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וַאֲקִים יָת חֹשֶׁר סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא
כִּסֶּה	ses τ aaron τ filii eius manus suas τ pedes suos: cuꝫ	וְלְמַדְבְּחָא וְיָהַב יָת פָּרְסָא דִתְרַע דְּדָרְתָא׃ וְיִשְׁצֵי מֹשֶׁה יָת עִיצְתָא
כָּבַד	ingrederentur tabernaculum federis: et cum acce	וְיָת מַשְׁכְּנָא יָת מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת קָרְבָּא דְּיַיתִי אִיתְמְלִי יָת מַשְׁכְּנָא׃ וְלָא יְכִיל מֹשֶׁה
	derent ad altare lauabantur: sicut preceperat domi	לְמֵיעַל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא אֲרֵי שְׁרָא עֲלוֹהִי עֲנָנָא וְיַקָרָא דַּייָ אִיתְמְלִי יָת מַשְׁכְּנָא׃
	nus moyſi. Erexitq; atrium per circuitum tabernacu	וְלֵית מֵעַל לְמַשְׁכְּנָא זִמְנָא מֵעִילַוֵי עֲנָנָא מִתְגְּלֵי וְיַקָרָא דַּייָ אִיתְמְלִי יָת מַשְׁכְּנָא׃
	li et altaris τ posuit velum in ostio atrij. Et perfecit	
	moyſes omne opus. Et operuit nubes tabernaculus	
	federis: τ gloria domini impleuit tabernaculum. Et	
	non poterat moyſes ingredi tabernaculum federis:	
	eo q manebat super illud nubes: τ gloria domini im	
	pleuerat tabernaculum. Et cum eleuabat nubes de	
	super	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	Ca.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. ch interp. latina	Trãsla. Gre. lxx. ch interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Leui.	Ca.	Pritiua heb.
	הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל			tabernaculū deferebat	tabernaculi: proficiscebātur filij israel cū sarcina	τ caput: τ adipē sup ligna: q̄ sup	caput videlicet & cuncta que adherēt iecori:	הָרֹאשׁ וְאֶת הַכָּרַע עַל הַמִּזְבֵּחַ			
נָסַע	מַסְעֵיהֶם וְאִם לֹא יֵעָלֶה הֶעָנָן			pficiscebātur filii israel	suā. si ān nō ascēdebat nubes: nō proficiscebātur vsq; ad	σκηνης, ἀνεζεύγνυσαν οἱ υἱοὶ ισραηλ σὺν τῇ ἀπαρτίᾳ	intestinis & pedibus lotis aqua: adolebitq; ea facerdos	אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ			
	וְלֹא יִסְעוּ עַד יוֹם הֵעָלֹתוֹ: כִּי עֲנַן			p turmas suas. Si pēde	diē qua ascēdebat nubes. nubes eñ erat sup	αὐτῶν. εἰ δὲ μὴ ἀνέβη ἡ νεφέλη, διὰ τοῦτο οὐκ ἀνεζεύγνυσαν ἕως	super altare in holocaustū & suauitatē odorem domino. Quod	וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה			
	יְהוָה עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ			bat desup: manebāt i eo	tabernaculo &ignis in	τῆς ἡμέρας ἧς ἀνέβη ἡ νεφέλη· νεφέλη γὰρ ἦν ἐπὶ τῆς	si de pecoribus oblatio est: de outibus siue de capris holocaustū: masculū absq; macula offeret: immolabitq; ad latus altaris: qđ respicit ad a	עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה			
	תִּהְיֶה לַיְלָה בּוֹ לְעֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מַסְעֵיהֶם:			de loco. Nubes qppe dñi incubebat per die tabernaculo & ignis in nocte: videntibus cunctis populis israel per cunctas mãsiones suas.	σκηνης ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν ἐπ' αὐτῆς νυκτός ἐναντίον παντὸς τοῦ ισραηλ ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυμὸς αὐτῶν.		quilonē corā domino. Sanguinē vero illius fūdent super altare filii aaro ip circuitū: diuidētq; membra caput & oia que adherent iecori: & imponēt super ligna quibus subiiciendus est ignis. Intestina vero & pedes lauabunt aqua: & oblata omnia adolebit facerdos super altare in holocaustum & odorem suauissimū dño. Si aūt de auibus holocaustū oblatio fuerit domino de turturibus & pullis columbe: offeret eam facerdos ad altare: & retorto ad collū capite ac rupto vulneris loco: decurrere faciet sanguinē sup altaris. Vesiculam vero gutturis & plumas proiciet ppe altare ad oriē tale plagā: in loco in quo cineres effūdi solēt. cōfringetq; asellas eius: & nō secabit: neq; ferro diuidet eā: & adolebit	וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת כָּל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא קׇרְבַּן אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:			
	יִשְׂרָאֵל בְּכָל מַסְעֵיהֶם:							וְאִם מִן הַצֹּאן קׇרְבָּנוֹ מִן הַכְּשָׂבִים			
					Explicit liber Exodus.			אוֹ מִן הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים			
					Incipit liber Leuiticus.			יַקְרִיבֶנּוּ: וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ			
Cap. i.	וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְהוָה							הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ			
קָרָא דִבֵּר	אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר: דַּבֵּר							בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל			
תַּעַד	אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם							הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְנִתַּח אֹתוֹ לִנְתָחָיו			
קָרַב	אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קׇרְבָּן לַיהוָה							וְאֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת פִּדְרֹו וְעָרַךְ			
	מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן							הַכֹּהֵן אֹתָם עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר			
	תַּקְרִיבוּ אֶת קׇרְבַּנְכֶם: אִם עֹלָה							עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ:			
עֹלָה	קׇרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים							וְהֶקְרִיב מִן הַצֹּאן יִרְחַץ בַּמַּיִם	רָחַץ		
	יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד							וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת כָּל וְהִקְטִיר	קָרַב קָטַר		
	יַקְרִיב אֹתוֹ לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְהוָה:							הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ			
	וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה							נִיחֹחַ לַיהוָה: וְאִם מִן הָעוֹף	נוּחַ		
	לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: וְשָׁחַט אֶת							קׇרְבָּנוֹ לַיהוָה וְהִקְרִיב מִן הַתֹּרִים			
	בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ							או מִן בְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת קׇרְבָּנוֹ:			
	בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם							וְהִקְרִיבוֹ הַכֹּהֵן אֶל הַמִּזְבֵּחַ	זָבַח		
זָרַק	וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ							וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ וְהִקְטִיר			
סָבַב	סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:							הַמִּזְבֵּחָה וְנִמְצָה דָמוֹ עַל קִיר	מָצָה נֶצַח		
פָּשַׁט	וְהִפְשִׁיט אֶת הָעֹלָה וְנִתַּח							סוּר רָאָה נֶצַח הַמִּזְבֵּחַ: וְהָסִיר אֶת מׇרְאֹתוֹ נָצַת			
	אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ: וְנָתְנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן							וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֶצֶל מְקוֹם הַדֶּשֶׁן: וּשְׁסַע	שָׁלַךְ קוּם בָּדַל		
	הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ בְּנֵי אַהֲרֹן							אֹתוֹ כְּנָפָיו לֹא יַבְדִּיל וְהִקְטִיר			

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
נְטַל קָטַל	tabernaculū p̄ficiscebātur filij israel per oēs mansiones suas. Et si nō eleuabat nubes: nō proficiscebātur vsq; in diē qua eleuabatur. Nubes en im diē erat sup tabernaculū per diē: & ignis erat in eo p nocte in oculis oīs domus israel in oībus mãsionibus suis.	מַשְׁכְּנָא נְטָלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל מַסְטַלֵּיהוֹן וְאִם לָא מִסְתַּלַּק עֲנָנָא וְלָא נָטְלִין עַד יוֹמָא דְאִסְתַּלַּק: אֲרֵי עֲנָנָא דֵייָ עַל מַשְׁכְּנָא בִּימָמָא וְאֵישָׁתָא הֲוָת בְּלֵילְיָא בְּעֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מַטַּלֵּיהוֹן:	caput & adipē sup ligna que sunt sup ignē qui est sup altare. Interiora aūt eius & pedes ei lauabit aqua: et incēdet sacerdos oia sup altari: holocaustū oblatio est: q̄ suscipitur cum beneplacito corā dño. Si aūt de filijs ouiū fuerit oblatio eius de arietib aut de filijs capraꝝ in holocaustū: masculū integrū offeret. immolabitq; eum ad latus aquilonis altaris corā dño. Et spargēt filij aaron sacerdotes sanguinē illius sup altare per circuitū. Diuidetq; illius per mēbra eius caput ei & adipē eius: & ordinabit sacerdos mēbra sup ligna q̄ sunt sup ignē qui est sup altare. Intestina aūt et pedes lauabit aqua: & offeret sacerdos oia: & adolebit in altari: holocaustū oblatio est q̄ suscipitur cum beneplacito corā dño. Si aūt de auibus fuerit holocaustum oblationis eius corā dño: offeret de turturibus aut de filijs colūbe oblationē suā: offeretq; eam sacerdos ad altare: & retorquebit ad collū caput eius: & adolebit in altare: & decurrere faciet sanguinē eius sup parietē altaris. Et auferet vesiculā gutturis cum fimo suo: et proiciet illam ad latus altaris ad orientalem plagam in loco in quo effundunt cineres. Confringetq; illud per alas suas: nō diuidat. Et adolebit	רֵישָׁא וְית תַּרְבָּא עַל אֵעָיָא דְעַל אִישָׁתָא דְעַל מַדְבְּחָא: וְנִדְיהּ וְכַרְעֵיהּ יְחֵיל בְּמַיָּא וְיַסֵּק כַּהֲנָא יָת כּוּלְּא לְמַדְבְּחָא עׇלָתָא קוּרְבַּן דְּכִיר נִיחוֹחַ קֳדָם יְיָ: וְאִם מִן בְּנֵי עִזָּא לְעׇלְתָא דְכַר שְׁלִים יַקְרִבִינֵיהּ: וְיִכּוֹם יַתִּיהּ עַל סִטְרָא דְצִפּוּנָא קֳדָם יְיָ וְיִדְקְרוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנַיָּא יָת דְּמֵיהּ עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר: וְיַפְלֵג יָת נִדְוֵי לְאֵבְרוֹהִי יָת רֵישֵׁיהּ וְיָת תַּרְבֵּיהּ וְיַסֵּדַר כַּהֲנָא יָתְהוֹן עַל אָעָא דְעַל אִישָׁתָא דְעַל מַדְבְּחָא: וְנִדְוֵי וְכַרְעֵיהּ יְחֵיל בְּמַיָּא וְיַקְרֵיב כַּהֲנָא יָת כּוּלְּא וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא עׇלָתָא הוּא קוּרְבַּן דְּכִיר נִיחוֹחַ קֳדָם יְיָ: וְאִם מִן עוֹפָא עׇלָתָא קוּרְבָּנֵיהּ קֳדָם יְיָ וְיַקְרֵיב מִן שַׁפְנִינַיָּא אוֹ מִן בְּנֵי יוֹנָה יָת קוּרְבָּנֵיהּ כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא וְיִמְלוֹק יָת רֵישֵׁיהּ וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא וְיִתְמְצֵי דְמֵיהּ עַל כּוֹתֶל מַדְבְּחָא: וְיַעְדֵּי יָת זְפָקֵיהּ דְּאוּכְלֵיהּ וְיָרְמֵי יָתֵיהּ לְסִטַר מַדְבְּחָא לְקִדְמָאָה לְאַתַר דְּמְרַמֵּי תַּרְמִילָא וְיִפְרֵישׁ יָתֵיהּ בְּנַדְפּוֹהִי לָא יְבַרֵישׁ וְיַסֵּק	caput videlicet & cuncta que adherēt iecori: intestinis & pedibus lotis aqua: adolebitq; ea facerdos super altare in holocaustū & suauitatē odorem domino. Quod si de pecoribus oblatio est: de outibus siue de capris holocaustū: masculū absq; macula offeret: immolabitq; ad latus altaris: qđ respicit ad aquilonē corā domino. Sanguinē vero illius fūdent super altare filii aaro ip circuitū: diuidētq; membra caput & oia que adherent iecori: & imponēt super ligna quibus subiiciendus est ignis. Intestina vero & pedes lauabunt aqua: & oblata omnia adolebit facerdos super altare in holocaustum & odorem suauissimū dño. Si aūt de auibus holocaustū oblatio fuerit domino de turturibus & pullis columbe: offeret eam facerdos ad altare: & retorto ad collū capite ac rupto vulneris loco: decurrere faciet sanguinē sup altaris. Vesiculam vero gutturis & plumas proiciet ppe altare ad oriē tale plagā: in loco in quo cineres effūdi solēt. cōfringetq; asellas eius: & nō secabit: neq; ferro diuidet eā: & adolebit				

Caſ.ii.

Poſitiua heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca.ii.	Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Hre. lxx. cũ interp. latina
	אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה ׳ עַל ״ הָעֵצִים		ᵐsuper altare ⁿlignis ooo	ooooooooooooooooooo
	אֲשֶׁר ׳ עַל ׳ הָאֵשׁ ׳ עֹלָה ׳ הוּא ׳ אִשֵּׁה		ooooooooooooooooooo	ᵍigne suppoſito. ʳHolo=
	״ רֵיחַ ׳ נִיחֹחַ ׳ לַיהוָה׃	וְנֶפֶשׁ		caustum ⁿeſt & ˢoblatio
Caſ.ii.	ᵇ כִּי ׳ תַקְרִיב ׳ קָרְבַּן ׳ מִנְחָה ׳ לַיהוָה ׳ סֹלֶת		ᵗſuauiſſimi ⁿodoris ᵘdño.	
	׳ יִהְיֶה ׳ קָרְבָּנוֹ ׳ וְיָצַק ׳ עָלֶיהָ ״ שָׁמֶן	הֵרִים	H Nma Ca.2.	
	׳ וְנָתַן ׳ עָלֶיהָ ׳ לְבֹנָה׃ ׳ וְהֵבִיאָה ׳ אֶל	גּוּא	ᵇcũ ᶜobtulerit ᵈoblationẽ ᵉſacrificii ᶠdño: ᵍſi=	
	׳ בְּנֵי ׳ אַהֲרֹן ״ הַכֹּהֲנִים ׳ וְקָמַץ ׳ מִשָּׁם		mila ʰerit ⁱeius oblatio.	
	׳ מְלֹא ׳ קֻמְצוֹ ׳ מִסָּלְתָּה ׳ וּמִשַּׁמְנָהּ ׳ עַל		ᵏFundetq; ˡſuper eã ᵐole=	
	׳ כָּל ׳ לְבֹנָתָהּ ׳ וְהִקְטִיר ׳ הַכֹּהֵן ׳ אֶת		um: ⁿ& ponet ᵒthus: ᵖac	
	׳ אַזְכָּרָתָהּ ׳ הַמִּזְבֵּחָה ״ אִשֵּׁה ״ רֵיחַ	יָבֵר	deferet ᵍad ooooooooo oo	
	׳ נִיחֹחַ ׳ לַיהוָה׃ ׳ וְהַנּוֹתֶרֶת ׳ מִן ׳ הַמִּנְחָה	יְעֻזַּר	ʳfilios ˢaarõ ᵗ facerdotis.	
	׳ לְאַהֲרֹן ׳ וְלִבָנָיו ׳ קֹדֶשׁ ׳ קָדָשִׁים	קָרֵב	Quorũ vnus ˢtollet pu=	
	׳ מֵאִשֵּׁי ׳ יְהוָה׃ ׳ וְכִי ׳ תַקְרֵב ׳ קָרְבַּן	קָרֵב	gillum ᵘplenum ᵇſimile	
	׳ מִנְחָה ׳ מַאֲפֵה ׳ תַנּוּר ׳ סֹלֶת ׳ חַלּוֹת	אֲפֵה ׳ תַּנּוּר	ˣ& oleo ac ooooooooooo	
	׳ מַצּוֹת ׳ בְּלוּלֹת ״ בַּשָּׁמֶן ׳ וּרְקִיקֵי ׳ מַצּוֹת	בָּלִל ״ רָבֵק	ʸtotũ ᶻthus ᵃ& ponet ooo	
	׳ מְשֻׁחִים ׳ בַּשָּׁמֶן ׳ וְאִם ״ מִנְחָה ׳ עַל		ooooooooooooooooooo	
	״ הַמַּחֲבַת ׳ קָרְבָּנֶךָ ׳ סֹלֶת ׳ בְּלוּלָה	תֵּבֵת	ᵇmemoriale ᶜſuper altare	
	״ בַּשָּׁמֶן ׳ מַצָּה ׳ תִהְיֶה׃ ׳ פָּתוֹת ׳ אֹתָהּ	פָּתַת	ooooooooooooooooooo	
	׳ פְּתִים ״ וְיָצַקְתָּ ״ עָלֶיהָ ״ שָׁמֶן ׳ מִנְחָה		ooooooooooooooooooo	
	׳ הִוא׃ ״ וְאִם ״ מִנְחַת ׳ מַרְחֶשֶׁת ״ קָרְבָּנֶךָ	רָחַשׁ	ᵈmemoriale ᵉſuper altare	
	״ סֹלֶת ׳ בַּשָּׁמֶן ׳ תֵּעָשֶׂה ׳ וְהֵבֵאתָ ״ אֶת	״ עָשָׂה ׳ בּוּא	ooooooooooooooooooo	
	׳ הַמִּנְחָה ׳ אֲשֶׁר ׳ יֵעָשֶׂה ׳ מֵאֵלֶּה ״ ׳׳		ooooooooooooooooooo	
	׳ לַיהוָה ׳ וְהִקְרִיבָה ׳ אֶל ׳ הַכֹּהֵן		ooooooooooooooooooo	
	׳ וְהִגִּישָׁהּ ׳ אֶל ׳ הַמִּזְבֵּחַ׃ ׳ וְרָם ׳ הַכֹּהֵן	גָּשַׁשׁ ״ עָבָה ׳ רוּם	ooooooooooooooooooo	
	׳ מִן ״ הַמִּנְחָה ״ אֶת ׳ אַזְכָּרָתָהּ ׳ וְהִקְטִיר	יָבֵר	ooooooooooooooooooo	
	׳ הַמִּזְבֵּחָה ׳ אִשֵּׁה ׳ רֵיחַ ״ נִיחֹחַ ״ לַיהוָה׃	נוּחַ	ooooooooooooooooooo	
	׳ וְהַנּוֹתֶרֶת ׳ מִן ׳ הַמִּנְחָה ׳ לְאַהֲרֹן		ooooooooooooooooooo	

Poſitiua chal.	Interp. chal.
אָע אֶשׁ קְבֵל	cum ſacerdos in altari ſup ligna que ſunt ſup ignem:
דָעָה דְּהָה	holocauſtum eſt oblatio que ſuſcipitur cum ben epla=
דִיךְ נְתַן אָתָא	cito coram domino. Ca.2.
קָמֵץ מְלָא נָסַק	H Omo aũt cuꝫ obtulerit oblationẽ muneris coꝝ
דָבַר דְּבַשׁ אֲצַר	dño: ſimila; erit eius oblatio: fundetq; ſup eam
קָרֵב אֲפֵה	oleũ: ⁊ ponet ſup eã thus. et afferet eã ad filios aarõ
נְרִיק סְפִג	ſacerdotis: ⁊ tollet inde ſacerdos plenũ pugillũ ſuum
שְׁרִית חָרֵה רִיק	de ſimila eius ⁊ de oleo eius cum toto thure eius. Et
רָדָה עָבַד אָתָא	adolebit memoriale eiꝰ in altari. oblatio eſt ꝙ ſuſcipi
פָּרַשׁ דָבַר נָסַק	tur cum beneplacito coꝝ dño. Quod aũt reliquũ fue
קְבֵל בָּעָה שָׁצַר	rit de munere: erit aaron ⁊ filijs eius: ſanctũ ſanctoꝝ
	eſt de oblationibus dñi. Et qñ obtuleris oblationem
	muneris cocti in clibano de ſimila: placẽtas azymas
	conſperſas oleo ⁊ lagana azyma que uncta ſint oleo.
	Si aũt ſacrificiũ de ſartagine fuerit oblatio tua: ſimi
	la cõſperſa oleo azyma erit: diuides eam minutatim:
	et effundes ſup eam oleũ: munus eſt. Si aũt ſacrifi=
	ciũ de craticula fuerit oblatio tua: ex ſimila cum oleo
	fiat: ⁊ afferes ſacrificiũ qð fit ex his coꝝ dño: et offe=
	res illud ad ſacerdotẽ: offeretq; illũ ad altare. ⁊ ſepa
	rabit ſacerdos de ſacrificio memoriale eius. ⁊ adole
	bit in altari: oblatio eſt que ſuſcipitur cum benepla=
	cito coram dño. Quod aũt reliquum fuerit de ſacri=
	ficio: erit aaron

Trãſla. B. Hiero.	Trãſla. Hre. lxx. cũ interp. latina
ᵐſuper altare ⁿligne ooo	ooooooooooooooooooo
ᵍigne ſuppoſito. ʳHolo=	ooooooooooooooooooo
caustum ⁿeſt & ˢoblatio	ooooooooooooooooooo
ᵗſuauiſſimi ⁿodoris ᵘdño.	
H Nma Ca.2.	
ᵇcũ ᶜobtulerit ᵈoblationẽ ᵉſacrificii ᶠdño: ᵍſi=	
mila ʰerit ⁱeius oblatio.	
ᵏFundetq; ˡſuper eã ᵐole=	
um: ⁿ& ponet ᵒthus: ᵖac	
deferet ᵍad ooooooooo oo	
ʳfilios ˢaarõ ᵗ facerdotis.	
Quorũ vnus ˢtollet pu=	
gillum ᵘplenum ᵇſimile	
ˣ& olei ac ooooooooooo	
ʸtotũ ᶻthus ᵃ& ponet ooo	
ooooooooooooooooooo	
ᵇmemoriale ᶜſuper altare	
ooooooooooooooooooo	
ᵈmemoriale ᵉſuper altare	
in ᶠodorem ooooooooo	
ᵍſuauiſſimũ ʰdño. ⁱQd	
ãt reliquũ fuerit de ᵏ ſa=	
crificio: erit ˡaaron ᵐ& fi=	
liorũ ciꝰ ⁿſanctũ ᵒſctorũ	
ᵖde oblatióib ᵍ dñi. ʳ Cũ	
aũt ˢobtuleris ᵗ ſacrificiũ	
ᵘcoctum ᵛclibano de ſi=	
mila: ʷpanes ſcilicet ooo	
ˣabſq; fermento ʸ cõſpſos	
ᶻoleo: ᵃ& lagana ᵇazy=	
ma ᶜoleo ᵈlita. ᵉſi ᶠoblatio	
tua fuerit ᵍde ooooooooo	
ʰſartagine ⁱſimile ᵏcõſper	
ſe ooooo ooooooooooo	
ˡoleo & ᵐabſq; fermẽto:	
ⁿdiuides eam ooooooo	
ᵒminutatim: ᵖ& fũdes ᵍſu	
per eam ʳoleum. ooooooo	
ˢSi ãt de ᵗcraticula fue=	
rit ᵘ ſacrificium: eque ooo	
ᵛſimila ʷoleo conſperge=	
tur: ˣquam ʸofferens ooo	
ooooooooooooooooooo	
ᶻdomino ᵃtrades mani=	
bus ᵇſacerdotis. Qui ooo	
ᶜcum obtulerit eam: ᵈtol	
let ooooooooooooooooo	
ᵉmemoriale ᶠde ᵍ ſacrifi=	
cio: ʰ& adolebit ooooooo	
ⁱſuper altare in ᵏodorem	
ˡſuauitatis ᵐdomino ooo	
ⁿ Quidquid autem reli	
quum eſt: erit ᵒ aaron	

Trãſla. Hre. lxx. cũ interp. latina
τ filijs eius. ſctũ ſctõꝝ ab holo
καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ · ἁγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρ
cauſtis dñi. oꝫ ſacrificiũ: qð obtuleri=
πωμάτων κυρίου. πᾶσαν θυσίαν, ἣν ἂν προσφέρε=
tis dño: nõ facietis fermẽtatũ. oꝫ cũ
τε τῷ κυρίῳ, ὃν ποιήσετε ζυμωτόν · πᾶσαν γὰρ
fermẽtũ: ⁊ oꝫ mel nõ adijcietis in illo: ſacri
ζύμην, καὶ πᾶν μέλι οὐ προσοίσετε ἀπ' αὐτοῦ, καρ
ficare dño oblationẽ. de ꝑmitijs offeretis ip=
πῶσαι τῷ κυρίῳ δῶρον. ἀπαρχὴς προσοίσετε αὐ
ſa dño: ſup ãt altare nõ impone=
τὰ τῷ κυρίῳ, ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἀναβιβασθή
tur in odorẽ ſuauitatis dño. ⁊ oꝫ oblatio ſa=
σεται εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ κυρίῳ. καὶ πᾶν δῶρον οὗ
crificij vſq; ſale ſalietur. nõ ceſſabit ſal fe
σίας ὑμῶν ἀλὶ ἀλισθήσεται. οὐ διαπαύσεται ἅλας διᾰ
deris dñi a ſacrificijs vſq: in oi
θήκης κυρίου ἀπὸ θυσιασμάτων ὑμῶν, ἐπὶ παντὸς
dono vſq offeretis dño ſal. ſi ãt ob
δώρου ὑμῶν προσοίσετε τῷ κυρίῳ ἅλας. ἐὰν δὲ προ=
tuleris ſacrificiũ primitiaꝝ dño: nouũ tor
σφέρῃς θυσίαν πρωτογεννημάτων τῷ κυρίῳ, νέα καὶ τε
refacta farra cõminuta dño. ⁊ offeres
φρυγμθία χίδρα ἠρικμένα τῷ κυρίῳ. καὶ προσοίσεις τὴν
ſacrificiũ primitiaꝝ tuaꝝ: ⁊ effundes ſup
θυσίαν τῶν πρωτογεννημάτων σου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ'
ipm oleũ: ⁊ impones ſup eũ thus: ſacrificiũ
αὐτὴν ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὴν λίβανον, θυσία
eſt. ⁊ offeret ſacerdos memoriale eius de
ἐστί. καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ
farribus cũ oleo: ⁊ oꝫ thus
τῶν χίδρων σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβα
eius: holocauſtũ eſt dño.
νον αὐτῆς, κάρπωμά ἐστι κυρίῳ. Ca.3.
A Si ãt ſacrificiũ ſalutaris oblatio eiꝰ dño: ſi
ἐὰν δὲ θυσία σωτηρίου τὸ δῶρον αὐτῷ τῷ κῷ, ἐὰν
ddẽc᷑ bob᷑ ipe obtulerit: ſiue maſculũ: ſiue
μὲν ἐκ τῶν βοῶν ἀνὴρ προσαγάγῃ, ἐάν τε ἄρσεν, ἐάν τε
feminã: inmaculatũ adducet illũ coꝝ dño. ⁊ imponet
θῆλυ, ἄμωμον προσάξει αὐτὸ ἔναντι κῦ. καὶ ἐπιθήσει
manũ eius ſup caput ſuũ: ⁊ imola=
τὰς χεῖρας αὐτ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τ δώρου, καὶ σφάξ
bit illud apud hoſtiũ tabernaculi teſtimonij. ⁊
ξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου. καὶ
effundẽt filij aarõ ſacerdotes ſanguinẽ ſup alta
προχεοῦσιν οἱ υἱοὶ ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσια
re holocauſtoꝝ in circuitu. et adducet
στήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων κύκλῳ. καὶ προσοίσουσιν
de ſacrificio ſalutaris holocauſtũ dño: adipẽ
ἀπὸ τῆς θυσίας σωτηρίου κάρπωμα κυρίῳ, τὸ στεαρ
opitẽte vẽtrẽ: et oẽm adipẽ
τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στεαρ
qui ſup vẽtrẽ: et duos renes: et
τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τοὺς δύους νεφροὺς, καὶ

Trãſla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Leui. Ca.iii.	Poſitiua. heb.
ᵇ& filiorũ eius ˢſctũ ᵖſã	׳ וּלְבָנָיו ׳ קֹדֶשׁ ׳ קָדָשִׁים ׳ מֵאִשֵּׁי		
ctorũ de oblationibus	׳ יְהוָה׃ ᵍ כָּל ׳ הַמִּנְחָה ׳ אֲשֶׁר ״ תַּקְרִיבוּ		
ʳdomini. ᵍOmnis ʰobla=	׳ לַיהוָה ״ לֹא ״ תֵעָשֶׂה ׳ חָמֵץ ׳ כִּי ׳ כָל		יָחַם
tio ⁱque ᵏoffertur ooooo	׳ דְּבַשׁ ״ לֹא ״ תַקְטִירוּ ׳ מִמֶּנּוּ		עָשָׂה
ˡdño ᵐ& abſq; ⁿfermẽto ᵒfi=	׳ אִשֶּׁה ׳ לַיהוָה׃ ׳ קָרְבָּן ׳ רֵאשִׁית ׳		
et: ᵖnec ᵍquicq᷑ ooooooo	׳ תַּקְרִיבוּ אֹתָם ׳ לַיהוָה ׳ וְאֶל ״ הַמִּזְבֵּחַ		יָזַר
ʳfermenti ˢac ᵗ mellis ᵘ ac=	׳ לֹא ׳ יַעֲלוּ ׳ לְרֵיחַ ״ נִיחֹחַ׃ ׳ וְכָל ׳ קָרְבַּן		זָבַח
dolebitur in ooooooooo	׳ מִנְחָתְךָ ׳ בַּמֶּלַח ׳ תִּמְלָח ׳ וְלֹא ׳ תַשְׁבִּית		עֹלָה
ʷ facrificio ᵃ dominj. ᵇ Pri=	׳ מֶלַח ׳ בְּרִית ׳ אֱלֹהֶיךָ ׳ מֵעַל ׳ מִנְחָתֶךָ		שָׁבַת
mitias tantum ooooooo	׳ עַל ׳ כָּל ׳ קָרְבָּנְךָ ׳ תַּקְרִיב ׳ מֶלַח׃ ׳ וְאִם		בְּרִית
ᶜcorũ ᵈofferetis ac mũe	״ תַּקְרִיב ׳ מִנְחַת ׳ בִּכּוּרִים ׳ לַיהוָה		בָּכַר
ra: ᵉſuper ᶠaltare vero oo	״ אָבִיב ״ קָלוּי ׳ בָּאֵשׁ ׳ גֶּרֶשׁ ׳ כַּרְמֶל		אָבִיב קָלָה
nõ ᵍiponentur ʰin odorẽ	׳ תַּקְרִיב ׳ אֶת ׳ מִנְחַת ׳ בִּכּוּרֶיךָ׃ ׳ וְנָתַתָּ		נָתַן
ⁱſuauitatis. ᵏQuidquid	״ עָלֶיהָ ׳ שֶׁמֶן ׳ וְשַׂמְתָּ ״ עָלֶיהָ ׳ לְבֹנָה		שׂוּם
ˡobtuleris ᵐſacrificii ⁿſale	׳ מִנְחָה ׳ הִוא׃ ׳ וְהִקְטִיר ״ הַכֹּהֵן ״ אֶת		
ooooooooooooooooooo	׳ אַזְכָּרָתָהּ ״ מִנְחָתָהּ ״ עַל ״ כָּל		זָכַר
ᵒin omni ᵖoblatiõe ᵍof=	׳ לְבוֹנָתָהּ ׳ אִשֶּׁה ״ לַיהוָה׃ ׳ וְאִם	Caſ.iii.	
feres ʳſal. ˢSi autem oooo	׳ זֶבַח ׳ שְׁלָמִים ׳ קָרְבָּנוֹ ׳ אִם ׳ מִן ׳ הַבָּקָר		זֶבַח שְׁלָמִים
ᵗobtuleris ᵘmunus ᵛ pri=	׳ הוּא ׳ מַקְרִיב ׳ אִם ״ זָכָר ״ אִם ״ נְקֵבָה		
mitiarũ frugũ tuarũ ʷdo	׳ תָּמִים ׳ יַקְרִיבֶנּוּ ׳ לִפְנֵי ׳ יְהוָה׃ ׳ וְסָמַךְ		תָּמַם פָּנָה
mio de ˣ ſpicis adhuc vi=	׳ יָדוֹ ״ עַל ״ רֹאשׁ ״ קָרְבָּנוֹ ׳ וְשָׁחַט ״ פֶּתַח		יָדָה
rentibus: ʸ torrebis eas	׳ אֹהֶל ׳ מוֹעֵד ׳ וְזָרְקוּ ׳ בְּנֵי ׳ אַהֲרֹן		זָבַח
ᶻigni: & cõfringes in mo	״ הַכֹּהֲנִים ׳ אֶת ׳ דַּם ״ עַל ׳ הַמִּזְבֵּחַ		סָבַב קָרֵב
rẽ fartis: & fic ᵃ offeres	״ סָבִיב׃ ׳ וְהִקְרִיב ׳ מִזֶּבַח ״ הַשְּׁלָמִים		כָּסָה
ᵇprimitias tuas ᶜdño ᵈfũ=	׳ אִשֶּׁה ׳ לַיהוָה ״ אֶת ׳ הַחֵלֶב ״ הַמְכַסֶּה		שָׁנָה כֶּלָה
dens ᵉſup ea ᶠoleũ ᵍ& ʰthꝰ	׳ אֶת ׳ הַקֶּרֶב ׳ וְאֵת ״ שְׁתֵּי ״ הַכְּלָיֹת ׳ וְאֵת		Poſitiua chal.
ⁱponẽs: qa ᵏoblatio dñi	׳ עַל ״ הַכְּסָלִים ׳ וְאֶת ״ שְׁתֵּי ״ הַכְּלָיֹת ׳ וְאֵת		קָרֵב עָבַד
ˡeſt. de qua ᵐadolebit ᵍſa=	׳ זֶבַח ׳ שְׁלָמִים ׳ קָרְבָּנוֹ ׳ לִפְנֵי ׳ יְהוָה׃ ׳ וְסָמַךְ		נָסַק
cerdos in ⁿmemoriã mu	׳ יָדוֹ ״ עַל ״ רֹאשׁ ״ קָרְבָּנוֹ ׳ וְשָׁחַט ״ פֶּתַח		טָלֵל בָּטַל קוּם
neris: ptẽ ᵖ farris fracti ᵍ &	׳ אֹהֶל ׳ מוֹעֵד ׳ וְזָרְקוּ ׳ בְּנֵי ׳ אַהֲרֹן		עָלָה
ʳoleo ac ˢtotũ ᵗthus.	״ הַכֹּהֲנִים ׳ אֶת ׳ דָּם ״ עַל ׳ הַמִּזְבֵּחַ		נָתַן שָׂוֹה
Q Vod ſi Caꝑ.3.	״ סָבִיב׃ ׳ וְהִקְרִיב ׳ מִזֶּבַח ״ הַשְּׁלָמִים		נָסַק דָבַר
ʰhoſtia ⁱpacificorũ fuerit	׳ אִשֶּׁה ׳ לַיהוָה ״ אֶת ׳ הַחֵלֶב ״ הַמְכַסֶּה		קָרֵב
eius ᵏoblatio: & ˡde bo=	״ אֶת ׳ הַקֶּרֶב ׳ וְאֵת ״ שְׁתֵּי ״ הַכְּלָיֹת ׳ וְאֵת		מָסַךְ רֹאשׁ כֶּסֶף
bus voluerit ᵐofferre ma	׳ עַל ״ הַכְּסָלִים ׳ וְאֶת ״ שְׁתֵּי ״ הַכְּלָיֹת ׳ וְאֵת		שָׁכַן זָרַק דָבָר
rem ⁿ ſiue ᵒ feminam: ooo	׳ זֶבַח ׳ שְׁלָמִים ׳ קָרְבָּנוֹ ׳ לִפְנֵי ׳ יְהוָה׃ ׳ וְסָמַךְ		חָפָה חָרֵי כֶּלָה
ᵖimmaculata ᵍ offeret ooo	׳ יָדוֹ ״ עַל ״ רֹאשׁ ״ קָרְבָּנוֹ ׳ וְשָׁחַט ״ פֶּתַח		
ʳcoram ˢdomio. ᵗ Ponet	׳ אֹהֶל ׳ מוֹעֵד ׳ וְזָרְקוּ ׳ בְּנֵי ׳ אַהֲרֹן		
ᵘmanũ ᵛ ſup ʷcaput ˣvicti=	״ הַכֹּהֲנִים ׳ אֶת ׳ דָּם ״ עַל ׳ הַמִּזְבֵּחַ		
me fue: que ʸimolabitur	״ סָבִיב׃ ׳ וְהִקְרִיב ׳ מִזֶּבַח ״ הַשְּׁלָמִים		
in ᶻintroitu ᵃtabernaculi	׳ אִשֶּׁה ׳ לַיהוָה ״ אֶת ׳ הַחֵלֶב ״ הַמְכַסֶּה		
ᵇteſtimõij. ᶜFũdẽtq; ᵈfilij	׳ אֶת ׳ הַקֶּרֶב ׳ וְאֵת ״ שְׁתֵּי ״ הַכְּלָיֹת ׳ וְאֵת		
ᵉaaron ᶠſacerdotis ᵍſangui	״ עַל ״ הַכְּסָלִים ׳ וְאֶת ״ שְׁתֵּי ״ הַכְּלָיֹת ׳ וְאֵת		
nem ʰper altaris ooooooo	״ זֶבַח ׳ שְׁלָמִים ׳ קָרְבָּנוֹ ׳ לִפְנֵי ׳ יְהוָה׃ ׳ וְסָמַךְ		
ⁱ circuitum: ⁿ & offerent	׳ יָדוֹ ״ עַל ״ רֹאשׁ ״ קָרְבָּנוֹ ׳ וְשָׁחַט ״ פֶּתַח		
ᵒde hoſtia ᵖpacificorũ in	׳ אֹהֶל ׳ מוֹעֵד ׳ וְזָרְקוּ ׳ בְּנֵי ׳ אַהֲרֹן		
ᵍoblationem ʳdomino ˢa	״ הַכֹּהֲנִים ׳ אֶת ׳ דָּם ״ עַל ׳ הַמִּזְבֵּחַ		
dipem ᵗ qui operit ooooo	״ סָבִיב׃ ׳ וְהִקְרִיב ׳ מִזֶּבַח ״ הַשְּׁלָמִים		
ᵘvitalia: ᵛ& ˣquicquid ʸpi	׳ אִשֶּׁה ׳ לַיהוָה ״ אֶת ׳ הַחֵלֶב ״ הַמְכַסֶּה		
guedinis eſt ooooooooo	׳ אֶת ׳ הַקֶּרֶב ׳ וְאֵת ״ שְׁתֵּי ״ הַכְּלָיֹת ׳ וְאֵת		
ᶻintrinſecus: ᵃduos ᵇ re=	׳ עַל ״ הַכְּסָלִים ׳ וְאֶת ״ שְׁתֵּי ״ הַכְּלָיֹת ׳ וְאֵת		
nes ᶜcum ooooooooooo			

Trãſla. Hre. lxx. cũ interp. latina
καὶ τὰς θυσίας αὐτῶν · ἅγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρ
cauſtis dñi. oꝫ ſacrificiũ: qð obtuleri=
πωμάτων κυρίου. πᾶσαν θυσίαν, ἣν ἂν προσφέρε=
tis dño: nõ facietis fermẽtatũ. oꝫ cũ
τε τῷ κυρίῳ, ὃν ποιήσετε ζυμωτόν · πᾶσαν γὰρ
fermẽtũ: ⁊ oꝫ mel nõ adijcietis in illo: ſacri
ζύμην, καὶ πᾶν μέλι οὐ προσοίσετε ἀπ' αὐτοῦ, καρ
ficare dño oblationẽ. de ꝑmitijs offeretis ip=
πῶσαι τῷ κυρίῳ δῶρον. ἀπαρχὴς προσοίσετε αὐ
ſa dño: ſup ãt altare nõ impone=
τὰ τῷ κυρίῳ, ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἀναβιβασθή
tur in odorẽ ſuauitatis dño. ⁊ oꝫ oblatio ſa=
σεται εἰς ὀσμὴν εὐωδίας τῷ κυρίῳ. καὶ πᾶν δῶρον οὗ
crificij vſq ſale ſalietur. nõ ceſſabit ſal fe
σίας ὑμῶν ἁλὶ ἁλισθήσεται. οὐ διαπαύσεται ἅλας διᾰ
deris dñi a ſacrificijs vſq: in oi
θήκης κυρίου ἀπὸ θυσιασμάτων ὑμῶν, ἐπὶ παντὸς
dono vſq offeretis dño ſal. ſi ãt ob
δώρου ὑμῶν προσοίσετε τῷ κυρίῳ ἅλας. ἐὰν δὲ προ=
tuleris ſacrificiũ primitiaꝝ dño: nouũ tor
σφέρῃς θυσίαν πρωτογεννημάτων τῷ κυρίῳ, νέα καὶ τε
refacta farra cõminuta dño. ⁊ offeres
φρυγμθία χίδρα ἠρικμένα τῷ κυρίῳ. καὶ προσοίσεις τὴν
ſacrificiũ primitiaꝝ tuaꝝ: ⁊ effundes ſup
θυσίαν τῶν πρωτογεννημάτων σου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ'
ipm oleũ: ⁊ impones ſup eũ thus: ſacrificiũ
αὐτὴν ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὴν λίβανον, θυσία
eſt. ⁊ offeret ſacerdos memoriale eius de
ἐστί. καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ
farribus cũ oleo: ⁊ oꝫ thus
τῶν χίδρων σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβα
eius: holocauſtũ eſt dño.
νον αὐτῆς, κάρπωμά ἐστι κυρίῳ. Ca.3.
A Si ãt ſacrificiũ ſalutaris oblatio eiꝰ dño: ſi
ἐὰν δὲ θυσία σωτηρίου τὸ δῶρον αὐτῷ τῷ κῷ, ἐὰν
ddẽc᷑ bob᷑ ipe obtulerit: ſiue maſculũ: ſiue
μὲν ἐκ τῶν βοῶν ἀνὴρ προσαγάγῃ, ἐάν τε ἄρσεν, ἐάν τε
feminã: inmaculatũ adducet illũ coꝝ dño. ⁊ imponet
θῆλυ, ἄμωμον προσάξει αὐτὸ ἔναντι κῦ. καὶ ἐπιθήσει
manũ eius ſup caput ſuũ: ⁊ imola=
τὰς χεῖρας αὐτ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τ δώρου, καὶ σφάξ
bit illud apud hoſtiũ tabernaculi teſtimonij. ⁊
ξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου. καὶ
effundẽt filij aarõ ſacerdotes ſanguinẽ ſup alta
προχεοῦσιν οἱ υἱοὶ ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσια
re holocauſtoꝝ in circuitu. et adducet
στήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων κύκλῳ. καὶ προσοίσουσιν
de ſacrificio ſalutaris holocauſtũ dño: adipẽ
ἀπὸ τῆς θυσίας σωτηρίου κάρπωμα κυρίῳ, τὸ στεαρ
opitẽte vẽtrẽ: et oẽm adipẽ
τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στεαρ
qui ſup vẽtrẽ: et duos renes: et
τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας, καὶ τοὺς δύους νεφροὺς, καὶ

Trãſla. Chal.
וּלְבָנוֹהִי קוּדְשִׁין מִקוּרְבְּנַיָּא דַיְיָ׃ כָּל מִנְחְתָּא דִּתְתְקַרַב מִן קֳדָם יְיָ לָא תִתְעֲבֵד
חַמְעָ אֲרֵי כָּל חֲמִיר וְכָל דִּבְשׁ לָא תַסְקוּן מִינֵיהּ קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ קוּרְבַּן קֻדְמֵי
תְּקָרְבוּן יָתְהוֹן קֳדָם יְיָ וּלְמַדְבְּחָא לָא יִסְקוּן לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא׃ וְכָל קוּרְבָּן מִנְחְתָּךְ
בְּמַלְחָא תִּתְמְלַח וְלָא תְבַטֵּל מַלַּח קְיָם אֱלָהָךְ מֵעַל מִנְחְתָּךְ עַל כָּל קוּרְבָּנָךְ תְּקָרֵיב מֶלַח׃
וְאִם תְּקָרֵיב מִנְחַת בִּכּוּרִין קֳדָם יְיָ אֲבִיבִין קְלֵי גְּנִיר פְּרִיכִין רְכִיכִין תְּקָרֵיב יָת מִנְחַת
בִּכּוּרָךְ׃ וְתִתֵּן עֲלַהּ מַשְׁחָא וְתִשְׁוֵי עֲלַהּ לְבוּנְתָּא מִנְחָתָא הִיא׃ וְיִסְקַ כָּהֲנָא יָת אַדְכָּרָתַהּ
מִגְּרַשַּׁהּ וְתֻמְשַׁחַהּ עַל כָּל לְבוּנְתָּהּ קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ וְאִם נִכְסַת Ca.iii. קוּרְבַּן
קוּדְשָׁיָא קוּרְבָּנֵיהּ אִם מִן תּוֹרֵי הוּא מְקָרֵיב אִם דְּכַר אִם נוּקְבָא שְׁלִים יַקְרִיבִנֵּיהּ
קֳדָם יְיָ׃ וְיִסְמוֹךְ יְדֵיהּ עַל רֵישׁ קוּרְבָּנֵיהּ וְיִכְסְיִנֵיהּ פְּתָחָא וְיִכְּסוֹן בְּנֵי אַהֲרֹן כָּהֲנַיָּא
יָת דְּמָא עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר׃ וְיִקְרֵב מִכְּסַת קוּרְבָּנֵיהּ קֻדְשָׁיָא קוּרְבָּנָא קֳדָם
יְיָ יָת תַּרְבָּא דְּמָא עַל מְדַבְּחָא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דִּי עַל גְּוָא וְיָת תַּרְתֵּין כְּלְיָן וְיָת

וְהִקְטִירוּ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל הַמַּעֲרָכֶת עִשֵּׁה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אוֹ נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אִם כֶּשֶׂב הוּא מַקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְּמִימָה לְעֻמַּת הֶעָצֶה יְסִירֶנָּה וְאֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֵת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל הָעֹלָה עַל הַמַּעֲרָכֶת אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ כָּל חֵלֶב לַיהוָה אִם מִן הַבְּהֵמָה אִם זָכָר אִם נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֵת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֵּׁה לַיהוָה וְאִם עֵז קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן

Pritiua chal.

Interp. chal.

Transla. Chal.

Transla.B.Hiero.

Transla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

Ca.iiii.

Pritiua.heb. Ter.Heb. Leui. Ca.iiii. Trãsla.B.Hiero. Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina. 4

וְאֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעֹלָה לִפְנֵי יְהוָה חַטָּאת הִוא וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְהִבִיא אֶת הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בְּדָם וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת סַמִּים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם וְהוֹצִיא אֶת הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת הַפָּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת הַקָּהָל הִוא נָשִׂיא כִּי יֶחֱטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה לִפְנֵי יְהוָה חַטָּאת הִוא וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה בְּעֲשֹׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמָה אוֹ הוֹדַע אֵלֶיהָ חַטָּאתָהּ אֲשֶׁר חָטָאת וְהֵבִיאָה קָרְבָּנָהּ שְׂעִירַת עִזִּים נְקֵבָה תְּמִימָה וְסָמְכָה אֶת יָדָהּ עַל רֹאשׁ חַטָּאתָהּ וְשָׁחַט אֶת חַטָּאת בִּמְקוֹם הָעֹלָה וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מֵעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ וְאִם כֶּשֶׂב יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטַּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה וְסָמַךְ אֶת יַד הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל חֶלְבָּהּ יָסִיר כְּחֵלֶב כֶּשֶׂב הַזֶּבַח וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ וְנֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דָּבָר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִּשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהָיָה כִּי יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן הַצֹּאן כִּבְשָׂה אוֹ שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְאִם לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה וְהֵבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשֹׁנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עֹרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הִוא וְאֶת הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב מִנְחָה סֹלֶת תִּהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה וְהֵבִיא אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ שָׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל הַנִּגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ וְכִי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת חַלֹּת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְאִם מִנְחָה עַל הַמַּחֲבַת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בְּלוּלַת בַּשֶּׁמֶן מַצָּה תִהְיֶה פָּתוֹת פִּתִּים אֹתָהּ וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שָׁמֶן מִנְחָה הִוא וְאִם מִנְחָת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה וְהֵבֵאתָ אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תֵּעָשֶׂה מֵאֵלֶּה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ וְכָל קָרְבָּנְךָ מִנְחָה תַּמְלִיחַ תִּמְלַח וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיהוָה אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ תַּקְרִיב וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשַׂמְתָּ עָלֶיהָ לְבֹנָה מִנְחָה הִוא וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ מִגִּרְשָׂהּ וּמִכָּל לְבֹנָתָהּ אִשֶּׁה לַיהוָה וְאִם זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ אִם מִן הַבָּקָר הוּא מַקְרִיב אִם זָכָר אִם נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְהִקְרִיבוּ מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֵת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה כַּאֲשֶׁר יוּסַר שׁוֹר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל עֹלַת הַתָּמִיד עַל הַמַּעֲרָכֶת וְעַל אִשֵּׁיהֶם לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְאִם כֶּבֶשׂ קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אוֹ נְקֵבָה תְּמִימָה יַקְרִיבֶנּוּ וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֵת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה כַּאֲשֶׁר יוּסַר שׁוֹר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ וְאִם כֶּבֶשׂ יָבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה וְסָמַךְ אֶת יַד הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב כֶּשֶׂב הַזֶּבַח שְׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּשְׁמָעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ וְנֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דָּבָר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִּשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהָיָה כִּי יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן הַצֹּאן כִּבְשָׂה אוֹ שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְאִם לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה וְהֵבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשֹׁנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עֹרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הִוא וְאֶת הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב מִנְחָה סֹלֶת תִּהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה וְהֵבִיא אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ שָׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל הַנִּגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ וְכִי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת חַלֹּת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְאִם מִנְחָה עַל הַמַּחֲבַת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בְּלוּלַת בַּשֶּׁמֶן מַצָּה תִהְיֶה פָּתוֹת פִּתִּים אֹתָהּ וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שָׁמֶן מִנְחָה הִוא וְאִם מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה וְהֵבֵאתָ אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תֵּעָשֶׂה מֵאֵלֶּה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ וְכָל קָרְבָּנְךָ מִנְחָה תַּמְלִיחַ תִּמְלַח וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים לַיהוָה אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל מִנְחַת בִּכּוּרֶיךָ תַּקְרִיב וְנָתַתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשַׂמְתָּ עָלֶיהָ לְבֹנָה מִנְחָה הִוא וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ מִגִּרְשָׂהּ וּמִכָּל לְבֹנָתָהּ אִשֶּׁה לַיהוָה וְאִם זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ אִם מִן הַבָּקָר הוּא מַקְרִיב אִם זָכָר אִם נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְהִקְרִיבוּ מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֵת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֶת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה כַּאֲשֶׁר יוּסַר שׁוֹר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ וְאִם כֶּשֶׂב יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטַּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה וְסָמַךְ אֶת יַד הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל חֶלְבָּהּ יָסִיר כְּחֵלֶב כֶּשֶׂב הַזֶּבַח וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ וְנֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל דָּבָר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִּשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהָיָה כִּי יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן הַצֹּאן כִּבְשָׂה אוֹ שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְאִם לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה וְהֵבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשֹׁנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עֹרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הִוא וְאֶת הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב מִנְחָה סֹלֶת תִּהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה וְהֵבִיא אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ שָׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל הַנִּגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ וְכִי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה מַאֲפֵה תַנּוּר סֹלֶת חַלֹּת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְאִם מִנְחָה עַל הַמַּחֲבַת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בְּלוּלַת בַּשֶּׁמֶן מַצָּה תִהְיֶה פָּתוֹת פִּתִּים אֹתָהּ וְיָצַקְתָּ עָלֶיהָ שָׁמֶן מִנְחָה הִוא וְאִם מִנְחַת מַרְחֶשֶׁת קָרְבָּנֶךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה וְהֵבֵאתָ אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תֵּעָשֶׂה מֵאֵלֶּה לַיהוָה וְהִקְרִיבָהּ אֶל הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ וְכָל קָרְבָּנְךָ מִנְחָה תַּמְלִיחַ תִּמְ

Pritiua.heb.	Tex. Heb.	Leui. Ca.iiii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.
פָּנָה	לִפְנֵי יְהוָה וְשָׁחַט אֶת הַפָּר לִפְנֵי	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. Et inferet sacerdos magnus de sanguine vituli in tabernaculũ federis: t tinget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coꝝ dño contra velũ: t de sanguine ponet sup cornua altaris holocausti qđ est in tabernaculo federis coꝝ dño. Et totus sanguinẽ fundet in fundamẽto altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget princeps sacerdotũ digito aspergens septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm sanguinẽ vituli effundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi testimonij. t oẽm adipẽ eius tollet ab eo sicut tollit adipẽ de victima hostie pacifici: t adolebit ea sup altare holocausti. Pellem vero & omnes carnes cum capite & pedibus & intestinis & fimo & reliquo corpe efferet extra castra in locum mundum: vbi cineres effundi solent: iccidetq; ea sup ligna in igne: in loco vbi cinis funditur cõburetur. Si aũt omnis congregatio israel ignorauerit t occultũ fuerit verbũ ab oculis ecclesie: t fecerint vna vnũ de oibus preceptis dñi qđ nõ decet fieri t peccauerint: et postea notũ fuerit pcm in quo peccauerũt: offeret ecclesia vitulum de armento pro peccato: t adducent eum coram tabernaculo federis: imponentq; seniores cõgregationis manus suas super caput vituli	sacerdos de sanguine vituli sup cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño. t oẽm reliquum vituli effundet in basim altaris holocausti: t adipẽ eius tollet ab eo sicut tollit adipẽ de victima hostie pacifici: t adolebit eos sup altare holocausti. Pellem vero & omnes carnes cum capite & pedibus & intestinis & fimo & reliquo corpe efferet extra castra in locum mundum: vbi cineres effundi solent: iccidetq; ea sup ligna in igne: in loco vbi cinis funditur cõburetur.
בּוֹא מֹשֶׁה	מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת	corã dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
נָתַן	הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֵת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ	corã dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
שֶׁפֶךְ	אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
סֵפֶר	אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל הַדָּם אֲשֶׁר עַל	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
רוּם	הַמִּכְסֶה עַל הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
כְּסָה	אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל הַחֵלֶב	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
שְׁנָה כִּלְיָה	אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֵת הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
כֶּלֶה	וְאֵת הַכְּלָיוֹת יִסִירֶנָּה כַּאֲשֶׁר יוּרַם	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
סוּר	עַל הַכְּלָיוֹת יִסִירֶנָּה וְיַקְטִיר	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
קטר	מִשּׁוּר זֹבֶת הַשַּׁלְמִים וְהִקְטִירָם	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
עֵצִי	הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת עוֹר	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
יצא	הַפָּר וְאֶת כָּל בְּשָׂרוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְעַל	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
תנה	כָּל הַפָּר אֶל מְחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
קום טָהוֹר	מָקוֹם טָהוֹר אֶל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
שָׁרַף	וְשָׂרַף אֶת הַפָּר וְאִם כֹּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
עשׂה	עֵדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
ירד	מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
חטא אחד	וְאָשֵׁמוּ וְנוֹדְעָה הַחַטָּאת אֲשֶׁר חָטְאוּ עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל פַּר	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
עשׂה	בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
בוא	בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
פנה	לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְסָמַךְ זְקֵנוֹ	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
נתן	וְסָמַךְ זְקֵנוֹ אֶת רֹאשׁ הַפָּר וְהִשְׁחִיט	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de oibus pceptis dñi dei sui: t qđ nõ decet fieri: t deliqrit: si notũ fuerit ei pcs suũ in quo peccauit: afferet oblationẽ suam hircũ de capris immaculatũ integrũ. Impoñetq; manũ suã sup caput hirci: et immolabit eum in loco vbi immolat holocaustũ coꝝ domino: pro peccato enim est. Colleto; sacerdos de sanguine hostie pro peccato digito suo: t ponet super cornua altaris holocausti: et
נשׂא	אֹתוֹ בְּנִקְוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט	coꝝ dño. t immolabit vitulũ coꝝ dño. t inducet princeps sacerdotũ vnct⁹ de sanguine vituli in tabernaculũ testimonij. t tiget sacerdos digitum suũ in sanguine: et asperget septies coram velũ. Ponetq; de sanguine vituli ad cornua altaris thymiamatis cõpositiõis coꝝ dño: qđ est in tabernaculo testimonij. t oẽm reliquũ sanguinẽ fundet ad basim altaris holocausti qđ est in ostio tabernaculi federis. et totũ adipẽ separabit ex eo: t adolebit in altari. Sacietq; de hoc vitulo sicut fecit de vitulo pro peccato: ita faciet ei: t propiciabit pro eis sacerdos: t dimittetur eis. edducetq; vitulũ extra castra: et cõburet eũ sicut cõbusit vitulũ priorẽ: quia pro peccato cõgregationis est. Cũ princeps peccauerit p ignorãtiã t fecerit cõtra vnũ de

Vulgata heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca.iiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
דְּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה	dimo ישפך אל יסוד מזבח העלה	fundens ad basim eius.	fundens ad basim eius.	oẽm sanguinẽ eius effundet iuxta basim altaris holocausti. et totũ adipẽ eius auferet: sicut auferet adeps de victimis pacifi corũ fieri solet. et adolebit
וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה	ואת כל חלבו יקטיר המזבחה	adipem vero adolebit	adipem vero adolebit	adipẽ vero offeret
כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר עָלָיו	כחלב זבח השלמים וכפר עליו	supra.	supra.	ou τῶν ὁλοκαυτωμάτων· καὶ ποιήσει αὐτὰ ὁ ἀρχιερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ	הכהן מחטאתו ונסלח לו	sicut in victimis pacifi corũ fieri solet.	sicut in victimis pacifi corũ fieri solet.	sup altare: sicut adipẽ sacrificij salutaris. et p
וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא	ואם נפש אחת תחטא	pro ignorantiã de pcto	pro ignorantiã de pcto	ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὡσαύτως τὸ σέαρ θυσίας σωτη
מִמַּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁם	ממצות יהוה אשר לא תעשינה ואשם	terre: vt faciat quicũ	terre: vt faciat quicũ	pittabit p eo sacerdos de pctõ eius. et
אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא	או הודע אליו חטאתו אשר חטא	de his que dñs lege eo	de his que dñs lege eo	dimittet illi. si ãt alia vna peccauerit imu
וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה	והביא קרבנו שעירת עזים תמימה	prohibentur atq; deli	prohibentur atq; deli	ἀφεθήσεται αὐτῷ. ἐὰν δὲ μία ἁμαρτήσῃ ἀκουσί
נְקֵבָה אֲשֶׁר חָטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא	נקבה אשר חטאתו אשר חטא	quat	quat	te ex ppto tre: in faciendũ vnũ de oms
וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת	וסמך את ידו על ראש החטאת	et cognouerit pecca	et cognouerit pecca	ὡς ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, ἐν τῷ ποιῆσαι μίαν ἐξ αὐτῶν πα
וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם	ושחט את החטאת במקום	offeret caprã immacu	offeret caprã immacu	nib pceptus dñi: qs nõ fiet: et peccau
הָעֹלָה וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם	העלה ולקח הכהן מדם	holocausti. Tolletq; fa	holocausti. Tolletq; fa	σῶν ἐντολῶν κυ, ἃ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμε
הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת	החטאת באצבעו ונתן על קרנת	cerdos de sanguine eius	cerdos de sanguine eius	rit: et cognitũ fuerit ei pctũ: qõ peccauit in eo:
מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ	מזבח העלה ואת כל דמה ישפך	in digito suo & tãgens	in digito suo & tãgens	λίαν, καὶ γνωσθῇ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία, ἣν ἥμαρτεν ἐν αὐ
אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ	אל יסוד המזבח ואת כל חלבו	cornua altaris	cornua altaris	et feret donũ capellã ex capris imaculatã fe
יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כְּחֵלֶב זֶבַח	יקטיר המזבחה כחלב זבח	holocausti. Reliquum	holocausti. Reliquum	mĩ, καὶ ὁίσει τὸ δῶρον χίμαιραν ἐξ αἰγῶν ἄμωμον ἀπ
הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן	השלמים וכפר עליו הכהן	fundet ad basim eius	fundet ad basim eius	minã feret pro pctõ: qõ peccauit. et im
מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ	מחטאתו ונסלח לו	Oẽs ãt adi	Oẽs ãt adi	λύσει περὶ τῆς ἁμαρτίας, ἧς ἥμαρτεν. καὶ ἐπι
וְאִם כֶּבֶשׂ יָבִיא	ואם כבש יביא	pem	pem	ponet manũ suã sup caput
קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה	קרבנו לחטאת נקבה תמימה	auferens sicut auferri	auferens sicut auferri	peccã
יְבִיאֶנָּה וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל	יביאנה וסמך את ידו על	solet de victimis	solet de victimis	θήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁμαρτήμα
רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת	ראש החטאת ושחט אתה לחטאת	pacificorum: adolebit	pacificorum: adolebit	τι sui: et immolabũ capellã ἣ pecca
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה	במקום אשר ישחט את העלה	super altare	super altare	τος αὐτοῦ, καὶ σφάξουσι τὴν χίμαιραν τὴν τῆς ἁμαρτί
וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת	ולקח הכהן מדם החטאת	in odorẽ suauitatis do	in odorẽ suauitatis do	τι in loco: vbi immolabũt holocaustũ. et
בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת	באצבעו ונתן על קרנת	mino: rogabitq; p eo:	mino: rogabitq; p eo:	accipiet sacerdos de sanguine eius digito
מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ	מזבח העלה ואת כל דמה	& dimittetur ei. Si aũt	& dimittetur ei. Si aũt	λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς τῷ δακτύλῳ
יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח	ישפך אל יסוד מזבח	de victimis pacifi	de victimis pacifi	suo: et imponet sup cornua altaris
הָעֹלָה וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יַקְטִיר	העלה ואת כל חלבו יקטיר	corũ fieri solet. Roga	corũ fieri solet. Roga	αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁ
הַמִּזְבֵּחָה כְּחֵלֶב זֶבַח	המזבחה כחלב זבח	bitq; peo facerdos & p	bitq; peo facerdos & p	holocaustoꝝ. et oẽm sanguinẽ illi⁹ effundet iuxta
הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר עָלָיו	השלמים וכפר עליו	pcto eius: & dimittetur	pcto eius: & dimittetur	λοκαυτωμάτων. καὶ πᾶν τὸ αἷμα αὐτῆς ἐκχεεῖ παρὰ
הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ	הכהן מחטאתו ונסלח לו	ei. q⁹ si peccauerit aia	ei. q⁹ si peccauerit aia	basis altaris. et totũ adipẽ auferet:
וְאִם נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא	ואם נפש אחת תחטא	p ignorantiã de ppto	p ignorantiã de ppto	τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ πᾶν τὸ σέαρ περιελεῖ,
מִמִּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁם	ממצות יהוה אשר לא תעשינה ואשם	terre: vt faciat quicũ	terre: vt faciat quicũ	quẽadmodũ aufertur adeps de sacrificio salutaris.
הוּא וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ	הוא ונשא עונו	de his que dñs lege eo	de his que dñs lege eo	ὃν τρόπον περιαιρεῖται τὸ σέαρ ἀπὸ τῆς θυσίας σωτη
אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא	או הודע אליו חטאתו אשר חטא	prohibentur atq; deli	prohibentur atq; deli	ρίου. καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήρι
וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה	והביא קרבנו שעירת עזים תמימה	quat	quat	ον ἐπὶ τὰ ὁλοκαυτώματα κυρίου. καὶ ἐξιλάσεται
נְקֵבָה אֲשֶׁר חָטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא	נקבה אשר חטאתו אשר חטא	& cognouerit pecca	& cognouerit pecca	περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας ἧς ἥμαρτεν,
וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ חַטָּאת	וסמך את ידו על ראש חטאת	tum suum:	tum suum:	τ dimittetur ei.
וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם	ושחט את החטאת במקום	offeret caprã immacu	offeret caprã immacu	καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.
הָעֹלָה: וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ	העלה ולקח הכהן מדמה	latam:	latam:	
בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת	באצבעו ונתן על קרנת	poẽtq; manus sup ca	poẽtq; manus sup ca	
מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ	מזבח העלה ואת כל דמה	put hostie q̃ p pcto est:	put hostie q̃ p pcto est:	
יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח	ישפך אל יסוד מזבח	& immolabit eã i loco	& immolabit eã i loco	
הָעֹלָה: וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ	העלה ואת כל חלבו	holocausti. Tolletq; fa	holocausti. Tolletq; fa	
יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כְּחֵלֶב	יקטיר המזבחה כחלב	cerdos de sanguine	cerdos de sanguine	
זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר	זבח השלמים וכפר	in digito suo & tãgens	in digito suo & tãgens	
עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ	עליו הכהן מחטאתו	cornua altaris	cornua altaris	
וְנִסְלַח לוֹ: וְאִם כֶּבֶשׂ	ונסלח לו ואם כבש	holocausti. Reliquum	holocausti. Reliquum	
יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת	יביא קרבנו לחטאת	fundet ad basim eius	fundet ad basim eius	

Vulgata chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
דְּמֵיהּ יֶשְׁוֵד לִיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא דְּעֹלָתָא וְיַת כָּל תַּרְבִּיהּ יְסֵק לְמַדְבְּחָא כְּתֹרֶב נִכְסַת	sanguinẽ eius effundet ad fundamentũ altaris holocausti. Et totũ adipẽ eius adolebit in altari sicut adipẽ	
קוּדְשַׁיָּא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא מִחַטָּתֵהּ דְּחָב וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ: וְאִם אִמַּר יִמַּר גַּבְרָא	hostie sanctificationũ. et propitiabit pro eo sacerdos	
מֵעַמָּא לְאַרְעָא בְּמִסְבַּד חַד מִכָּל פִּקּוֹדַיָּא דַּיְיָ דְּלָא כַשְׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְיִהְוֵי אִתְּיַדַּע	sup peccato eius: & dimittet ei. Si aũt vnus de po	
לֵהּ חוֹבְתֵּהּ דְּחָב חֲדָא מִן תְּרֵיהוֹן וַיְתֵי יַת קוּרְבָּנֵיהּ צְפִירַת עִזַּיִן שַׁלְמָא נְקֵבְתָּא עַל חוֹבְתֵּהּ דְּחָב:	pulo terre peccauerit per ignorantiã: vt faciat cõtra	
וְיִסְמוֹךְ יַת יְדֵיהּ עַל רֵישׁ חַטָּאתָא וְיִכּוֹס יַת חַטָּאתָא בְּאַתְרָא דְּעָלְתָא: וְיִסַּב כָּהֲנָא	vnũ de preceptis dñi qõ nõ decet fieri: & deliquerit. si	
מִדְּמָהּ דְּחַטָּאתָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ וְיִתֵּן עַל קַרְנַת מַדְבְּחָא דְּעָלְתָא וְיַת כָּל דָּמָהּ יֶשְׁוֵד לִיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא:	notum fuerit ei peccatũ suũ in quo peccauit: adducet	
וְיַת כָּל תַּרְבֵּהּ יְסֵק לְמַדְבְּחָא כְּתֹרֶב תַּרְבָּא דְּנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא	oblationẽ suã: caprã feminã integrã pro pctõ suo qõ	
עַל חוֹבְתֵּהּ דְּחָב וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ: וְאִם אִמְּרָא יַיְתֵי קָרְבָּנֵיהּ דְּנָכְסַת קוּדְשַׁיָּא	peccauit. Imponetq; mãnũ suã sup caput hostie q̃ est	
לְאִתְעֲבָדָא וְיִהְוֵי אִתְּיַדַּע לֵהּ חוֹבְתֵּהּ דְּחָב חֲדָא מִן תְּרֵיהוֹן וַיְתֵי יַת קוּרְבָּנֵיהּ	pro pctõ: & immolabit eã i loco holocausti. Tolletq; sa	
דְּנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא מִחַטָּתֵהּ דְּחָב וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ:	cerdos de sanguine eius & tãgens cornua altaris	
	holocausti: reliquũ fundet ad basim eius. Oẽs ãt adi	
	pem auferens sicut auferri solet de victimis pacifi	
	corum: & adolebit super altare in odorẽ suauitatis do	
	mino: rogabitq; p eo: & dimittetur ei. Si aũt de pecoribus obtulerit	
	victimã pro peccato: ouẽ scilicet imaculatã	
	ponet manum super caput eius: & immolabit eam in loco vbi solent cedi	
	holocaustorum hostie. Sumetq; sacerdos de	
	sanguine eius digito suo: & tangens cornua altaris holocausti: reliquũ fun	
	det	

Vulgata heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca.v.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת כָּל הֵלֶב	el יסוד המזבח ואת כל הלב	ad basim eius. Omnẽ	ad basim eius. Omnẽ	effundet iuxta basim altaris holocau
יִסִּיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב הַכֶּשֶׂב	יסיר כאשר יוסר חלב הכשב	quoq; adipem adipem	quoq; adipem adipem	ſti. τ oẽm eius adipẽ auferet: quẽad
מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן	מזבח השלמים והקטיר הכהן	auferens sicut auferri	auferens sicut auferri	τῶσεως. καὶ πᾶν αὐτοῦ τὸ σέαρ περιελεῖ, ὃν τρό
אֹתָם הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה	אתם המזבחה על אשי יהוה	solet de victimis pacifi	solet de victimis pacifi	modũ auferꝝ adeps ouis de sacrificio sa
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר	וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר	cis cremabit super altare incensum	cis cremabit super altare incensum	lutaris: τ imponet illũ sacerdos sup alta
חָטָא וְנִסְלַח לוֹ:	חטא ונסלח לו	dominí: rogabitq; pro eo & p	dominí: rogabitq; pro eo & p	ριου, καὶ ἐπιθήσει αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήρι
		peccato eius: & dimittetur ei. Ca. 5.	peccato eius: & dimittetur ei. Ca. 5.	ον ἐπὶ τὰ ὁλοκαυτώματα κυρίου. καὶ ἐξιλάσεται
		Si peccauerit aia & audierit vocem iura	Si peccauerit aia & audierit vocem iura	περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας ἧς ἥμαρτεν,
		tis: testisq; fuerit q ipse vidit: aut conscius est:	tis: testisq; fuerit q ipse vidit: aut conscius est:	τ dimittetur ei.
		nisi	nisi	καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.
		dicauerit portabit iniquitatẽ suam. Aia que	dicauerit portabit iniquitatẽ suam. Aia que	
		tetigerit aliquid immũdũ: sive quod occisũ a	tetigerit aliquid immũdũ: sive quod occisũ a	
		bestia est: aut pse mortuum	bestia est: aut pse mortuum	
		aut quodlibet aliud reptile:	aut quodlibet aliud reptile:	
		& oblita fuerit imũdicie	& oblita fuerit imũdicie	
		fuę: rea est & deliquit.	fuę: rea est & deliquit.	
		Si tetigerit qcq; de imũdícia hóis iuxta oẽs	Si tetigerit qcq; de imũdícia hóis iuxta oẽs	
		impuritatem qua pollui solet:	impuritatem qua pollui solet:	
		oblitaq; cognouerit postea: & subiacebit delicto.	oblitaq; cognouerit postea: & subiacebit delicto.	
		Anima qui iurauerit & protulerit	Anima qui iurauerit & protulerit	
		labiis suis: vt vel male	labiis suis: vt vel male	
		quid faceret: vt bene: &	quid faceret: vt bene: &	
		idipsum	idipsum	
		iuramento & sermõe fir	iuramento & sermõe fir	
		mauerit: oblitaq; postea	mauerit: oblitaq; postea	
		intellexerit delictũ suũ:	intellexerit delictũ suũ:	
		agat penitentiam	agat penitentiam	
		pro peccato: & offe	pro peccato: & offe	
		rat	rat	
		de gregibus agnam si	de gregibus agnam si	
		ue	ue	
		capram: orabitq; pro	capram: orabitq; pro	
		ea facerdos & pro	ea facerdos & pro	
		peccatis eius. Sin autẽ	peccatis eius. Sin autẽ	
		nõ potuerit offerre	nõ potuerit offerre	

Vulgata chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
לִיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא וְיַת כָּל תַּרְבֵּהּ יַעְדֵּי מִנֵּהּ תְּרֵב כְּתְרֵב	ad fundamentũ altaris. Et totũ adipẽ eius auferet: si	
יַסֵּק כְּתָרֵב נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא מִחַטָּתֵהּ דְּחָב וְיִשְׁתְּבֵק לֵהּ:	cut ablatus est adeps arietis hostie sanctificationũ.	
וְאִם אִמַּר יִמַּר גַּבְרָא מִן עָנָא לְקָרְבָּנֵיהּ לְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תְּרַב אֵיתָעֲדָא תְּרַב	Et dolebitq; ea sacerdos in altari sup oblationes dñi:	
מַחוֹנָתֵהּ וְאִם לָא תְּמָטֵי יְדֵיהּ	et propitiabit pro eo sacerdos pro peccato suo qõ pec	
	cauit: τ dimittetur ei. Ca. 5.	
	Si qõ peccauerit τ audierit vocẽ adiurantis: τ	
	ipse fuerit testis aut vidit aut ẽ scius est: si nõ in	
	dicauerit: portabit iniquitatẽ suã. Aut hõ qui tetigerit	
	in oẽm rem ĩmundã aut in cada uer bestie ĩmunde aut	
	in cadauer ĩmũdi aut ĩ cadauer reptilis ĩmũ	
	di: τ fuerit celatũ ab eo: τ postea ipse ſciuit q pecca	
	uit: aut cum tetigerit in ĩmũditiã hois iuxta oẽm ĩm	
	ũditiã eius qua ĩmũdus fit: τ fuerit celatũ ab eo:	
	et postea ipse ſcierit q peccauit: aut hõ qui iurauerit	
	pferẽs labijs suis vt male faciat aut bene: iuxta oſa	
	que profert homo cũm iuramẽto: et ocultarit ſuerit:	
	et postea ipse ſcierit q peccauit in vno ex hijs: con	
	fitebitur peccatũ in quo peccauit: τ afferet pro pecca	
	to suo in cõſpectu dñi pro peccato ſuo quo peccauit femi	
	nam de ouibus aut capram de capris: τ propitiabit	
	pro eo sacerdos τ pro peccato ſuo. Si aũté non ſuffe	
	cerit manus eius vt poſſit offerre	

דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיהוָה וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ׃ אוֹ מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר עַל אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָּהֶם׃ וְהָיָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ אוֹ אֶת הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא׃ אוֹ מִכֹּל

Ter.Heb. | Leui. | Ca.vi. | Pritiua heb.

Interp̃.chal.

Pritiua chal.

"arietem"immaculatum de gregibus. ooooooo
"Qui cui potest duobus ficlis "iuxta pondus oo
"factuarii.[g] Ipsumq; qd' intulit damni ooooooo
"restituet: "& quintam partem ooooooooooo
"ponet "supra: 'tradens 'sacerdoti. ooooooooo
"qui"rogabit' pro eo offerens 'arietem: ooooooo
"& dimittetur' ei. 'Aia' q "peccauerit p ignorãtiã: "Fecerit"q;"vnum" ex his "que"domini 'lege oooo "prohibentur: ooooooo
"& pcti rea itellexerit"ini quitatẽ suã: "offeret' ari etẽ 'immaculatũ" de gregi b" 'sacerdoti" iuxta mẽsu ram 'estimationẽq;" pec cati: qui"orabit" pro eo: "quia" nescíens fecerit. '& dimittetur ooooooo "ei. Quia per' errorem 'deliquit' in dño. Ca.6.

LOcutusq; est ooooooo
" dñs"ad"moysẽ: "dicẽs, 'Aia" que ooooooooooo "peccauerit: '& contem pto' dño" negauerit oo "pximo suo"d positũ qd' fidei ei? creditũ fuerat: oo "vel"vi aliqd extorserit: "aut" calumniam fecerit. "siue" rem perdita" inue nerit:"& ifficiãs in sup' pe ierauerit:&" quodlibet a liud' ex pluribus ooooooo "fecerit"in quibus" solẽt peccare" homines: oooo "conuicta delicti 'reddet omnia que per fraudem voluit obtinere ooooooo

Transla.Chal.

לְקֻדָּם יְיָ דְּכַר שְׁלִים מִן עָנָא בְּפוּרְסָנֵיהּ כְּסַף סְלָעִין בְּסֶלַע קוּדְשָׁא לְאָשָׁמָא וְיָת אָחֵי

מִן קוּדְשָׁא יְשַׁלֵּים וְיָת חוּמְשֵׁיהּ יוֹסֵף עֲלוֹהִי וְיִתֵּן יָתֵיהּ לְכָהֲנָא וְיֵכְהֵן יְכַפַּר עֲלוֹהִי

בְּדִיכְרָא דְּאָשָׁמָא וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ וְאִם אֵינָשׁ אֲרֵי יְחוֹב וְיַעְבֵּד חַדָּא מִכָּל פִּיקּוֹדַיָּא

דַּיְיָ דְּלָא כְּשַׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְלָא יְדַע וְחַב וְיִכְבֵּיל חוֹבֵיהּ וְיֵיתֵי דְּכַר שְׁלִים מִעָנָא

בְּפוּרְסָנֵיהּ לְאָשָׁמָא לְוָת כָּהֲנָא וְיִכְפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא עַל שְׁלוּתֵיהּ דְּאִשְׁתְּלִי וְהוּא

לָא יְדַע וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ אֲשָׁמָא הוּא עַל חוֹבְתֵיהּ דְּהוּא אֲשָׁמָא יְקָרִיב קֻדָּם יְיָ׃

Ca.vi. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר אֲרֵי יְחוֹב וְיִשְׁקַר שְׁקַר קֳדָם

יְיָ וְיִכְפַּר בְּחַבְרֵיהּ בְּפוּקְדָנָא אוֹ בְשׁוּתְפוּת יְדָא אוֹ בְגָנֵילָא אוֹ עָשַׁק יָת חַבְרֵיהּ אוֹ

אַשְׁכַּח אֲבִידְתָּא וְכַדֵּיב בַּהּ וְאִישְׁתְּבַע עַל שִׁקְרָא עַל חֲדָא מִכָּל דְּיַעְבֵּד אֵינָשָׁא לְמֵיתֵי

פְּהוּ וִיהֵי אֲרֵי יְחֵטִי וְיֵחוֹב וְיֵתֵיב יָת גְּזֵילָא דְּגָזַל אוֹ יָת עוּשְׁקָא דַּעֲשַׁק אוֹ יָת פִּקָדוֹנָא

דְּאִתְמְסַר לְוָתֵיהּ אוֹ יָת אֲבִידְתָּא דְּאַשְׁכַּח׃ אוֹ כֹּל

דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיהוָה וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ׃ אוֹ מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר עַל אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָּהֶם׃ וְהָיָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ אוֹ אֶת הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא׃ אוֹ מִכֹּל

Ter.Heb. | Leui. | Ca.vi. | Pritiua heb.

Interp̃.chal.

Pritiua chal.

"arietem"immaculatum 'de' gregibus. ooooooo "Qui cui potest duobus 'ficlis "iuxta pondus oo 'factuarii.[g] Ipsumq;" qd' 'intulit damni ooooooo "restituet: "& quintam partem ooooooooooo "ponet "supra: 'tradens 'sacerdoti. ooooooooo "qui"rogabit' pro eo offerens 'arietem: ooooooo "& dimittetur' ei. 'Aia' q "peccauerit p ignorãtiã: "Fecerit"q;"vnum" ex his "que"domini 'lege oooo "prohibentur: ooooooo "

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	La. vi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
פָּנֶה	אַתָּה֙ צַ֣ו אֶת־בְּנֵ֣י אַהֲרֹ֔ן לֵאמֹ֖ר זֹ֣את תּוֹרַ֣ת				filij aarõ corã dño corã altari. t
רוח	פִּ֣י הַמִּזְבֵּ֑חַ הִ֣וא הָעֹלָ֗ה עַל־מוֹקְדָהּ֙ עַל־				υἱοὶ ἀαρὼν ἐνώπιον κυ̃ ἀπέναντι τ̃ θυσιαστηρίου. καὶ ἀ
	הַמִּזְבֵּ֖חַ כָּל־הַלַּ֥יְלָה עַד־הַבֹּ֑קֶר וְאֵ֥שׁ				tollet ab eo pugillũ de simila sacri
	הַמִּזְבֵּ֖חַ תּ֥וּקַד בּֽוֹ׃ וְלָבַ֤שׁ הַכֹּהֵן֙ מִדּ֣וֹ בַ֔ד				ficij cũ oleo eius t cũ oi thure
עֵשׂ֣	וּמִכְנְסֵי־בַ֖ד יִלְבַּ֣שׁ עַל־בְּשָׂר֑וֹ וְהֵרִ֣ים אֶת־הַדֶּ֗שֶׁן				σίας σὺν τῷ ἐλαίῳ αὐτ̃ς καὶ σὺν παντὶ τῷ λιβάνῳ
	אֲשֶׁ֨ר תֹּאכַ֤ל הָאֵשׁ֙ אֶת־הָעֹלָ֔ה עַל־הַמִּזְבֵּ֖חַ				eius cremãtia in sacrificio. t tollet sup al
בוא	וְשָׂמוֹ֙ אֵ֣צֶל הַמִּזְבֵּֽחַ׃ וּפָשַׁט֙ אֶת־בְּגָדָ֔יו				αὐτ̃ς τὸ ὂν τα ἐπὶ τ̃ς θυσίας. καὶ ἀναίσει ἐπὶ τὸ θυ
	וְלָבַ֖שׁ בְּגָדִ֣ים אֲחֵרִ֑ים וְהוֹצִ֣יא אֶת־הַדֶּ֗שֶׁן				sιαστήριον κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας, μνημόσυνον αὐτ̃ς
	אֶל־מִח֥וּץ לַֽמַּחֲנֶ֖ה אֶל־מָק֣וֹם טָה֑וֹר׃ וְהָאֵ֕שׁ				dño. at reliquũ ab ea comedet aarõ t
	עַל־הַמִּזְבֵּ֖חַ תּ֣וּקַד בּ֑וֹ לֹ֥א				τῶ κῶ. τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπ' αὐτ̃ς ἔδεται ἀαρὼν καὶ
תכבה	תִכְבֶּ֗ה וּבִעֵ֨ר עָלֶ֜יהָ הַכֹּהֵ֤ן עֵצִים֙ בַּבֹּ֣קֶר				filij eius. azyma comedẽt in loco sctõ: in atrio
	בַּבֹּ֔קֶר וְעָרַ֥ךְ עָלֶ֖יהָ הָעֹלָ֑ה וְהִקְטִ֥יר עָלֶ֛יהָ				οἱ υἱοὶ αὐτ̃. ἄζυμα βρωθήσεται ἐν χ́ῳ τόπω ἁγίω, ἐν αὐλῆ
	חֶלְבֵ֖י הַשְּׁלָמִֽים׃ אֵ֚שׁ תָּמִ֣יד תּוּקַ֔ד				tabernaculi testimonij comedẽt eã. nõ coque
	עַל־הַמִּזְבֵּ֖חַ לֹ֥א תִכְבֶּֽה׃				τ̃ς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔδονται αὐτήν. οὐ πεφθή
					tur fermẽtata. ptẽ ipaꝫ vedi ipis
					σεται ἐνζυμωθήν. μερὶς δ αὐτ̃ν δέδωκα αὐτοῖς
					de holocaustis dñi. sctã sctõꝝ sũt. il
					ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου. ἁγία ἁγίων ἐσ́ν. ὡς
					cut qõ pcti: t sicut qõ veli
					περ τὸ τ̃ς ἁμαρτίας, καὶ ὡς περ τὸ τ̃ς πλημελή
					cti. oẽ masculinũ sacerdotũ cõedẽt ipaꝫ. legiti
					mũ sẽpiternũ in gnãtiõibus vr̃is de sa
					crificiis dñi. Oĩs q̃ tetigerit illa: sanctificabĩtur. Locutusq; ẽ dñs ad moysen dicens. Hec est oblatio aarõ & filiorũ eius: quã offerent corã dño in die vnctionis sue: decimã partẽ ephi ofe
					rẽt similes ĩ sacrificio sẽpiterno. Mediũ eius mane & medium eius vespe: q̃ in fartagine coctũ offeretur. Of
					ferẽt ãt eã calidã odorẽ suauissimum dño. Reliquã aũt ptem simile comedet aaron cum filiis suis absq; fermẽto: & comedetur in loco sancto: in atrio tabernaculi federis comedẽt eã. Non coquetur fermentatũ: partẽ enim coxi dedi eis de oblationibus meis. Sanctũ sanctoꝝ erit: sicut hostia q̃ fit pro pctõ t pro delicto. Oĩs masculus de filijs aaron comedet illud: legitimũ sempiternũ erit in gnãtiobus vestris de oblationib dñi. oĩs qui tetigerit illud: sanctificabẏt. Locutusq; est dñs ad moysen dicẽs. Hec est oblatio aaron t filiorꝝ eius: quã offerent corã dño in die vnctionis sue: decimã partẽ trium satoꝝ simile in munere ppetuo. dimidiã partẽ eius mane t dimidiã partẽ eius vespi: in fartagine cuꝫ oleo fiet tenera: offerat eã cocta: atq; frusta cõcisa offerat: vt suscipiat munꝰ cuꝫ beneplacito corã dño. Sacerdos aũt de filijs suis qui vngendus est pro eo faciet illud: legitimũ sempiternum erit corã dño: totũ cremabitur. Oẽꝝ munus sacerdotis totũ cremabit: nõ comedatur. Locutusq; est dñs cum moyse: dicens. Loquere cum aaron t cuꝫ filijs eius: dicens. Hec est lex

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
פָּרַשׁ	filij aaron in conspectu dñi corã altari. Separabitq; ex eo pugillũ suũ de simila ĩmunerũ t de oleo eiꝰ et totũ thus qõ est sup munus: t adolebit illud in altari: vt memoriale eius suscipiatur cum beneplacito coram dño. Quod aute reliquũ fuerit ex eo: comedent aaron t filij eius. Azymũ comedẽtur in loco sancto: in atrio tabernaculi federis comedent illud. Non coquetur fermentatũ: partẽ enim coxi dedi eis de oblationibus meis. Sanctũ sanctoꝝ erit: sicut hostia q̃ fit pro pctõ t pro delicto. Oĩs masculus de filijs aaron comedet illud: legitimũ sempiternũ erit in gnãtiobus vestris de oblationib dñi. oĩs qui tetigerit illud: sanctificabẏt. Locutusq; est dñs cuꝫ moyse dicẽs. Hec est oblatio aaron t filiorꝝ eius: quã offerent corã dño in die vnctionis sue: decimã partẽ trium satoꝝ simile in munere ppetuo. dimidiã partẽ eius mane t dimidiã partẽ eius vespi: in fartagine cuꝫ oleo fiet tenera: offeratur eã cocta: atq; frusta cõcisa offerat: vt suscipiat munꝰ cuꝫ beneplacito corã dño. Sacerdos aũt de filijs suis qui vngendus est pro eo faciet illud: legitimũ sempiternum erit corã dño: totũ cremabitur. Oẽꝝ munus sacerdotis totũ cremabit: nõ comedatur. Locutusq; est dñs cum moyse: dicens. Loquere cum aaron t cuꝫ filijs eius: dicens. Hec est lex
נוח זֶבַח	תָּה בְּנֵי אַהֲרֹן קְדֵם יְיָ לִקְדָם מַדְבְּחָא׃ וְיִסְרֵישׁ מִיתֵיהּ מִקּוּמְצֵיהּ מִסְלְתָּא דְּמִנְחְתָּא	
יתר	וְתִסְפֵּשׁ וְיָת כָּל לְבוֹנְתָּא דְּעַל מִנְחְתָּא וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא לְאִתְבַּדְּלָא דְּרַעֲוָא אַדְכָּרְתָּהּ	
	קֳדָם יְיָ׃ וּדְאִישְׁתָּאַר מִינַּהּ יֵיכְלוּן אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי פַּטִּיר תִּתְאֲכֵל בַּאֲתַר קַדִּישׁ	
אפה נתן	בְּדָרַת מַשְׁכַּן זִמְנָא יֵיכְלוּנַהּ׃ לָא תִתְאֲפֵי חֲמֵץ חוּלָקֵהוֹן יְהַבִית יָתָהּ מִקׇּרְבָּנַיָּ קֻדַּשׁ קׇדְשִׁין	
יעד	הִיא כְּחַטָּאתָא וְכַאֲשְׁמָא׃ כָּל דְּכוּרָא מִבְּנֵי אַהֲרֹן יֵיכְלִנַּהּ קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן מִקּוּרְבָּנַיָּא דַּייָ כָּל דְּיִקְרַב בְּהוֹן יִתְקַדָּשׁ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ דֵּין קוּרְבָּנָא	
עלם דור	דְּאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי דְּיַקְרְבוּן קֳדָם יְיָ בְּיוֹמָא דְּרִבְיָן יֵיתֵיהּ חַד מִן עַשְׂרָא דְּתַלְתָּ סְאִין סוֹלְתָא	
יצ	מְאִשְׁיָ יְהוֹן כָּל אֲשַׁר יִנְעַ בָּהֶם	
קדש דבר	יִקְדָּשׁ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ דֵּין אוֹרַיְתָא	
משח	דְּאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי דְּתִקְרְבוּן קֳדָם יְיָ בְּיוֹמָא דְּרִבְיָן יָתֵהּ חַד מִן עַשְׂרָא דְּתַלְתָּ סְאִין סוֹלְתָא	
עשר אפה	עֲשִׂירִת דְּמִנְחְתָּהּ פַּלְגָא מִנַּהּ בְּצַפְרָא וּפַלְגָתָהּ מִנַּהּ בְּרַמְשָׁא׃ עַל מַרְתְּשָׁא	
חצה	תִּתְעֲבֵד בְּרִבְיָתָא תְּפִיכִי מִנְחַת מִרְבְּדָת רֵיחַ נִיחוֹחַ קׇדָמ יְיָ׃ וְכָל מִנְחָת	
רבב אפה נתן	כָּהֲנָא תְּהֵי כֻּלְּהָא מִתְקְטֶרֶת לָא תִתְאֲכֵל׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ דֵּין אוֹרַיְתָא	
יהוה	דִּנְסִבְתָּא נְמִיר תְּהֵי לָא תִתְאֲכֵל׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ סַלִּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם	

Cap. vii.

הַחַטֹּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט קוֹם שָׁחֵט
הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָה פָּנֶה
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ הַכֹּהֵן הַמְחַטֵּא חָטָא
אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדֹשׁ אָכַל
תֵּאָכֵל בֶּחָצֵר אֹהֶל מוֹעֵד כֹּל נָגַע
אֲשֶׁר יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר נָגַע קָדֵשׁ
יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל הַבֶּגֶד אֲשֶׁר זֶה
יִזֶּה עָלָיו תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כָּבַס
וּכְלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל בּוֹ כְּלִי נָשַׁל
יִשָּׁבֵר וְאִם בְּכְלִי נְחֹשֶׁת בֻּשְּׁלָה שָׁבַר
וּמָרַק וְשֻׁטַּף בַּמָּיִם׃ כָּל זָכָר
בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים
רוּא׃ וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא בּוא
מִדַּם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר יָדַע
בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃ וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם

קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר
יִשְׁחֲטוּ אֶת הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת שָׁחַט
הָאָשָׁם וְאֶת דָּמוֹ יִזְרֹק עַל זָרַק
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יַקְרִיב סָבַב
מִמֶּנּוּ אֶת הָאַלְיָה וְאֵת קָרַב
הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב׃ וְאֵת כָּסָה
שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֵת הַחֵלֶב אֲשֶׁר כָּלָה
עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל הַכְּסָלִים וְאֵת
הַיֹּתֶרֶת עַל הַכָּבֵד עַל הַכְּלָיֹת
יסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִיר אֹתָם הַכֹּהֵן סוּר קָטַר
הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה לַיהוָה אָשָׁם

Pritina chal. **Interp. chal.**

כָּבַס sacrificij pro peto: in loco vbi imolat holocaustũ: imo
כַּפַּר אָבַל דּוּר labit hostia pro peto cozã vño: sanctũ sctoꝝ est. Sacer
שָׁכַן קָרַב יָדַד dos q̃ appiciat in sanguine eius: comedet eam: in loco
חָרַר בִּשֵּׁל תָּבַר fcto comedet in atrio tabernaculi federis. Vño q̃ tet
נָאַץ מָרַק שָׁטַף gerit carnẽ eius fctificabit. et q̃ asperserit de sangui
אָבַל עוֹל נָקַד ne eius sup vestimẽta sua: illud qõ fuerit asperſum la
נָכַס uabit in loco fctõ. Vas aũt fictile in quo cocta est: cõ
זָרַק דָּבַק חָפַר fringet. Si aũt in vase eneo fuerit cocta defricabit. ⁊
חָפַר עָדָה נָסַךְ lauabit aq̃: ois masculus de sacerdotib⁹ comedet illã:
sanctũ sctoꝝ est. Vño aũt hostia pro peto cuiꝰ sanguis
infertur in tabernaculũ federis ad expiandũ in san
ctuario: non comedetur: sed igni cõburetur. La. 7.

Et hec est lex hostie pro delicto: sanctũ sctoꝝ est.
In loco vbi imolãt holocaustũ imolabit hostiã
q̃ delicto: sanguiné aũt ei⁹ fget p circuitũ altaris. ⁊
totũ adipẽ ei⁹ offeret ex ea: caudã ⁊ adipẽ qui operit
intestina ⁊ omes renes ⁊ adipẽ qui est sup eos: qui est
iuxta ilia ⁊ reticulũ qõ est sup iecur cuꝫ renibus aufe
rat eum. Et adolebit ea sacerdos in altari in oblatio-
nes coram domino. pro delicto enim

Träsla. B. Hiero.

hostie pro peccato. In
loco vbi offertur holo
caustum: immola
bitur coram domino.
Sanctum sanctorũ est.
Sacerdos qui offert co
comedet eã in loco sanc
to in atrio tabernaculi.
Quicquid tetigerit carnes eius sanctificabitur. Si
de sanguine illius vestis fuerit asperſa: lauabitur in loco sancto. Vas autẽ fictile in quo
cocta est confringetur. Quod si vas eneum fuerit: defricabitur, & lauabitur aqua. Omis masculus de sacerdotib⁹ comedet illã:
de gñe sacerdotali vescetur de carnibus eius:
qa sanctũ sctoꝝ est. Hostia cuiꝰ sanguis infertur in tabernaculũ federis ad expiandũ in sanctuario non comedetur: sed igni cõburetur.

Ec quoq; est lex hostie pro delicto. Sctã
sanctorũ est. Idcirco vbi
immolabitur holocaustũ:
mactabitur & victima pro delicto. Sanguis eius per gyrum altaris fundetur.
Offerent ex ea caudã
& adipem qui operit vitalia:
duos renunculos & pinguedinem que iuxta ilia est. reticulũ
iecoris cũ renunculis & adolebit ea sacerdos
super altare. Incẽsum
est domini pro delicto.

Träsla. Grc. lxx. cũ interp. latina

peti: in loco vbi imolabit holocaus. τῆς ἁμαρτίας, ἐν τόπῳ οὗ σφάξουσι τὰ ὁλοκαυ- D
sta: immolabit ⁊ qõ peccati ſco: τώματα, σφαγήσεται καὶ τὸ τῆς ἁμαρτίας ἔναγ-
rũ vño: sctã sctoꝝ sunt. sacerdos offerẽs illud: μα τοῦτο· ἁγία ἁγίων ἐστίν· οὕτως καὶ περὶ
ti kyrio, ἁγιὰ ἁγίων ἐστίν· οἱ ἱερεὺς ὁ ἀναφέρων αὐτήν,
comedet illud: in loco sctõ comedet: in atrio ἔδεται αὐτήν, ἐν τόπῳ ἁγίου βρωθήσεται, ἐν αὐλῇ τῆς
tabernaculi testimonij. oio q̃ tetigerit carnes σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· πᾶς ὁ ἀπτόμενος τῶν κρεῶν
illius: sacrificabit. ⁊ cui aſpsum fuerit ſan αὐτῆς, ἁγιασθήσεται· καὶ ὃ ἂν ἐπιρραντισθῇ ἀπὸ τοῦ
guine illius: sup veſtẽ q̃ aſpſa fuerit sup αἵματος αὐτῆς, ἐπὶ τὸ ἱμάτιον ὃ ῥαντισθῇ ἐφ'
illã: lauabitur ⁊ in loco sctõ. ⁊ vas te αὐτό, πλυθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ· καὶ σκεῦος ὀστρά-
stũ ybi cocta fuerit i tpo: cõteretur, si ãt κινον οὗ ἂν ἑφθῇ, ἐν αὐτῷ, συντριβήσεται· ἐὰν δὲ
in vase eneo cocta fuerit: defricabit illud: ⁊ la ἐν σκεύει χαλκῷ ἑφθῇ, ἐντριφθήσεται αὐτό, καὶ πλύ- Infra.
uabit aqua. oē masculꝰ in sacerdotib⁹ comedet il σεται ὕδατι· πᾶν ἄρσεν ἐν τοῖς ἱερεῦσι φάγεται αὐ- 11. c. 1
lud. sctã sanctoꝝ sunt vño. ⁊ oia q̃ pro τό· ἁγία ἁγίων ἐστὶ κυρίῳ· καὶ πάντα τὰ περὶ τῆς 15. b.
peccato quoꝝ illatũ fuerit de sanguine eoꝝ in ἁμαρτίας ὧν ἂν εἰσενεχθῇ ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν εἰς B
tabernaculũ testimonij: ad ppitiãdũ in sctuario: τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἐξιλάσασθαι ἐν τοῖς ἁγίοις,
nõ comedetur: in igne cõburetur. οὐ βρωθήσεται, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. Ca. 7.

Ca. vii. Ατ hec lex arietis q̃ pro deli A
cto. sctã sctoꝝ sũt. in loco vbi imolabit
holocaustũ: imolabit arietẽ deli
cto. sctã sctoꝝ sũt. in loco vbi imolabit
holocaustũ: imolabit hostiã pacificorũ: sanguinẽ aũt ei⁹ fget p circuitũ altaris. ⁊
totũ adipẽ ei⁹ offeret ex ea: caudã ⁊ adipẽ qui operit intestina ⁊ omes renes ⁊ adipẽ qui est sup eos: qui est
iuxta ilia ⁊ reticulũ qõ est sup iecur cuꝫ renibus aufe
rat eum. Et adolebit ea sacerdos in altari in oblatio-
nes coram domino. pro delicto enim

ΚΑΙ ΟΥΤΟΣ Ο ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΕΛΕΙ-
ΩΣΕΩΣ ΟΣ ΑΝ ΠΡΟΣΕΝΕΓΚΗ ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΑΥΤΟΥ ΤΩ ΚΥΡΙΩ ΘΥΣΙΑΝ
ΕΙΡΗΝΙΚΩΝ ΑΥΤΟΥ ΤΩ ΚΥΡΙΩ ΕΑΝ ΜΕΝ ΠΕΡΙ ΑΙΝΕΣΙΝ ΠΡΟΣΕΝΕΓΚΗ
ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΑΥΤΟΥ ΕΠΙ ΤΗ ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΑΙΝΕΣΕΩΣ ΠΡΟΣΕΝΕΓΚΕΙ ΕΠΙ
ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΙΝΕΣΕΩΣ ΑΖΥΜΑ ΕΓΚΕΚΡΑΣΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩ ΕΛΑΙΩ
ΚΑΙ ΛΑΓΑΝΑ ΑΖΥΜΑ ΑΛΙΜΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩ ΕΛΑΙΩ ΚΑΙ ΣΕΜΙΔΑΛΙΝ ΕΓΚΕ-
ΚΡΑΜΕΝΗΝ ΕΝ ΤΩ ΕΛΑΙΩ ΚΑΙ ΣΕΜΙΔΑΛΙΝ ΠΕΦΥΡΑΜΕΝΗΝ ΕΝ ΤΩ ΕΛΑΙΩ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΙΝΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΤΟ ΔΩΡΟΝ
ΑΥΤΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΙΝΕΣΕΩΣ ΑΡΤΟΥΣ ΑΖΥΜΟΥΣ ΕΓΚΕΚΡΑ-
ΣΜΕΝΟΥΣ ΕΝ ΤΩ ΕΛΑΙΩ ΚΑΙ ΛΑΓΑΝΑ ΑΖΥΜΑ ΑΛΙΜΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩ ΕΛΑΙΩ
ΚΑΙ ΣΕΜΙΔΑΛΙΝ ΠΕΦΥΡΑΜΕΝΗΝ ΕΝ ΤΩ ΕΛΑΙΩ ΠΡΟΣΕΝΕΓΚΕΙ ΕΠΙ ΤΗΣ
ΘΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΙΝΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΝΤΟΣ ΑΡΤΩΝ ΤΗΝ
ΘΥΣΙΑΝ ΤΗΣ ΑΙΝΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣΕΝΕΓΚΕΙ ΤΟ ΔΩ-
ΡΟΝ ΑΥΤΟΥ ΕΠΙ ΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ΔΩΡΟΙΣ ΤΟΙΣ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΑΣΙ ΤΟΙΣ
ΘΥΜΑΤΟΣΙ ΤΟΙΣ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣΕΝΕΓΚΕΙ ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΑΠ' ΑΥΤΟΥ
ΛΗΜΨΕΤΑΙ ΕΝ ΤΩ ΔΩΡΩ ΑΥΤΟΥ ΕΝΑ ΕΝΑΠΟ ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΔΩ-
ΡΩΝ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΣ ΑΥΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΙΝΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΩΤΗ-
ΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΑΥΤΟΥ ΕΣΤΙΝ ΤΩ ΙΕΡΕΙ ΤΩ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΑΝΤΙ
ΑΥΤΟ ΕΣΤΑΙ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΕΑΤΟΣ
ΕΝ ΔΕΞΙΟΣΤΑΣΙΟΝ ΜΕΡΙΣ ΕΣΤΑΙ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΘΥΣΙΩΝ ΤΗΣ
ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΤΩ ΙΕΡΕΙ ΤΩ ΠΡΟΣΕΝΕΓΚΑΝΤΙ ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗ-
ΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΤΕΑΤΟΣ ΕΣΤΑΙ ΑΥΤΟΥ ΜΕΡΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΘΥΣΙΩΝ
ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΑΝΤΟΣ ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΤΕΑΡ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΣΤΑΙ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΕΚ ΤΩΝ ΘΥ-
ΣΙΩΝ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΑΝΤΟΣ ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΟΥ ΣΩ-
ΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΤΕΑΡ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΣΤΑΙ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΕΚ ΤΩΝ
ΘΥ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. vii.	Pritiua. heb.
	אֵת׳זִבְחוֹ׳יֹאכַל׳מִמַּחֲרַת׳וְהַנּוֹתָר			
	יֶתֶר׳			
	מִמֶּנּוּ׳יֵאָכֵל׃ וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר			
	שְׁלִשׁ			
	זִבְחַ׳בַּיּוֹם׳הַשְּׁלִישִׁי׳בָּאֵשׁ			
	שְׂרֹף			
	יִשָּׂרֵף׃וְאִם־הָאָכֹל׳יֵאָכֵל׳מִבְּשַׂר			
	זִבְחַ׳שְׁלָמָיו׳בַּיּוֹם׳הַשְּׁלִישִׁי			
	רָצָה			
	לֹא׃יֵרָצֶה׳הַמַּקְרִיב׳אֹתוֹ׳לֹא			
	חָשַׁב׳לוֹ׳פִּגּוּל׳יִהְיֶה׳וְהַנֶּפֶשׁ			
	עָוֹן׳נֶפֶשׁ			
	הָאֹכֶלֶת׳מִמֶּנּוּ׳עֲוֹנָהּ׳תִּשָּׂא׃וְהַבָּשָׂר			
	נָגַע			
	אֲשֶׁר׳יִגַּע׳בְּכָל־טָמֵא׳לֹא׳יֵאָכֵל			
	טָהֹר			
	בָּאֵשׁ׳יִשָּׂרֵף׳וְהַבָּשָׂר׳כָּל׳טָהוֹר			
	יֹאכַל׃בָּשָׂר׳וְהַנֶּפֶשׁ׳אֲשֶׁר׳תֹּאכַל			
	בָּשָׂר׳מִזֶּבַח׳הַשְּׁלָמִים׳אֲשֶׁר			
	לַיהוָה׳וְטֻמְאָתוֹ׳עָלָיו׳וְנִכְרְתָה			
	הַנֶּפֶשׁ׳הַהוּא׃מֵעַמֶּיהָ׃וְנֶפֶשׁ׳כִּי			
	תִגַּע׳בְּכָל־טָמֵא׳בְּטֻמְאַת׳אָדָם׳או			
	בִּבְהֵמָה׳טְמֵאָה׳אוֹ׳בְּכָל־שֶׁקֶץ׳טָמֵא			
	וְאָכַל׳מִבְּשַׂר׳זֶבַח׳הַשְּׁלָמִים׳אֲשֶׁר			
	לַיהוָה׳וְנִכְרְתָה׳הַנֶּפֶשׁ׳הַהוּא			
	מֵעַמֶּיהָ׃׀ וַיְדַבֵּר׳יְהוָה׳אֶל׳מֹשֶׁה	דִּבֶּר		
	לֵאמֹר׃דַּבֵּר׳אֶל׳בְּנֵי׳יִשְׂרָאֵל			
	לֵאמֹר׳כָּל־חֵלֶב׳שׁוֹר׳וְכֶשֶׂב׳וְעֵז			
	לֹא׳תֹאכֵלוּ׃׀ וְחֵלֶב׳נְבֵלָה׳וְחֵלֶב			
	טְרֵפָה׳יֵעָשֶׂה׳לְכָל־מְלָאכָה׳וְאָכֹל	עֲשֵׂה	לְאַךְ	
	לֹא׳תֹאכְלֻהוּ׃כִּי׳כָל־אֹכֵל׳חֵלֶב			
	מִן־הַבְּהֵמָה׳אֲשֶׁר׳יַקְרִיב׳מִמֶּנָּה׳	קָרַב		
	אִשֶּׁה׳לַיהוָה׳וְנִכְרְתָה׳הַנֶּפֶשׁ			
	הָאֹכֶלֶת׃מֵעַמֶּיהָ׃׀ וְכָל־דָּם׳לֹא			

Pritiua beb.	Trãsla. B. Hiero.
	cedetur die. Sed & si qd
	in crastinū remāserit: oo
	vesci licitum est. Quic
	quid autem ooooooooo
	tertius muenerit dies:
	ignis ooooooooooooo
	ablumet. Si quis d car
	nibus ooooooooooooo
	victime pacificorū die
	tertio comederit: irrita
	fiet eius oblatio: nec p
	derit offerēti: quin pot
	us quecunq; anima oo
	ooooooooooooooo
	tali se edulio cōtamina
	uerit. Puaricatiois rea e
	rit. Caro aūt q tetigerit
	immūdū: nō
	come
	detur: sed cōburetur
	igni. Qui fuerit mūdus
	vescetur ex ea. Anima
	polluta que ederit oo
	de carnibus hostie pa
	cificorū que oblata est
	domino: peribit oooo
	ooooooooooooooo
	de populis suis: & que
	ooooooooooooooo
	tetigerit immūdiciam
	hominis vel ooooooooo
	iumenti siue omnis rei
	que polluere potest: oo
	& comederit de huiu
	scemodi carnibus: oooo
	interibit ooooooooooo
	ooooooooooooooo
	de populis suis. Locu
	tusq; est dns ad moyse
	dicens. Loquere filiis
	israel. ooooooooooooo
	Adipem ouis & bouis
	& capre oooooooooooo
	nō comedetis. Adipē
	cadaueris morticini &
	eius alterius qd a bestia ca
	ptū est: habebitis in vari
	os vsus. Si quis adipem
	ooooooooooo oooo ooooo
	qui offerri debet in oo
	ooooooooooo oooooooooo
	incensum domini & co
	mederit: peribit oooo
	de populo suo. Sangui
	nem quoq; omnis ooo

Trãsla. Gre. lxx. cū interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. vii.	Pritiua. heb.
		תֹּאכְלוּ׃ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃ לָעוֹף			טוא
		וְלַבְּהֵמָה׃ כָּל׳נֶפֶשׁ׳אֲשֶׁר׳תֹּאכַל			
		כָּל־דָּם׃ וְנִכְרְתָה׃׀ הַנֶּפֶשׁ׳הַהוּא			
		מֵעַמֶּיהָ׃ וַיְדַבֵּר׳יְהוָה׳אֶל׳מֹשֶׁה			
		לֵאמֹר׃ דַּבֵּר׳אֶל׳בְּנֵי׳יִשְׂרָאֵל			
		לֵאמֹר׃ הַמַּקְרִיב׳אֶת׳זִבְחַ׳שְׁלָמָיו			
		לַיהוָה׳יָבִיא׳אֶת׳קָרְבָּנוֹ׳לַיהוָה			
		מִזֶּבַח׳שְׁלָמָיו׃ יָדָיו׳תְּבִיאֶינָה׳אֶת			
		אִשֵּׁי׳יְהוָה׃ אֶת־הַחֵלֶב׳עַל׳הֶחָזֶה			
		יְבִיאֻנּוּ׳אֶת׳הֶחָזֶה׳לְהָנִיף׳אֹתוֹ			כוף
		תְּנוּפָה׳לִפְנֵי׳יְהוָה׃ וְהִקְטִיר׳הַכֹּהֵן			כָּבֵד־כָּבֵד
		אֶת־הַחֵלֶב׳הַמִּזְבֵּחָה׃׀ וְהָיָה׳הֶחָזֶה			זָבַח
		לְאַהֲרֹן׳וּלְבָנָיו׃ וְאֵת׳שׁוֹק׳הַיָּמִין			נָתַן
		תִּתְּנוּ׳תְּרוּמָה׳לַכֹּהֵן׳מִזִּבְחֵי			נָתַן־רוּם
		שַׁלְמֵיכֶם׃ הַמַּקְרִיב׳אֶת׳דַּם			
		הַשְּׁלָמִים׳וְאֶת־הַחֵלֶב׳מִבְּנֵי׳אַהֲרֹן			
		לוֹ׳תִּהְיֶה׳שׁוֹק׃׀ הַיָּמִין׳לְמָנָה׃ כִּי			הָיָה
		אֶת׳חֲזֵה׳הַתְּנוּפָה׳וְאֶת׳שׁוֹק			
		הַתְּרוּמָה׳לָקַחְתִּי׳מֵאֵת׳בְּנֵי׳יִשְׂרָאֵל			
		מִזִּבְחֵי׳שַׁלְמֵיהֶם׃ וָאֶתֵּן׳אֹתָם			נָתַן
		לְאַהֲרֹן׳הַכֹּהֵן׳וּלְבָנָיו׃ לְחָק׳עוֹלָם			עוֹלָם
		מֵאֵת׃׀ בְּנֵי׳יִשְׂרָאֵל׃ זֹאת׳מָשְׁחַת			
		אַהֲרֹן׳וּמָשְׁחַת׳בָּנָיו׳מֵאִשֵּׁי׳יְהוָה			
		בְּיוֹם׳הַקְרִיב׳אֹתָם׳לְכַהֵן׳לַיהוָה׃			קָרַב
		אֲשֶׁר׳צִוָּה׳יְהוָה׳לָתֵת׳לָהֶם׳בְּיוֹם			נָתַן
		מָשְׁחוֹ׳אֹתָם׃׀ מֵאֵת׳בְּנֵי׳יִשְׂרָאֵל			
		חֻקַּת׳עוֹלָם׳לְדֹרֹתָם׃ זֹאת׳הַתּוֹרָה			דוֹר־יָרֵה

Trãsla. Gre. lxx. cū interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Pritiua. heb.
sacrificiū fuit: comedetur τ cras: τ relli	comedetis in oīb habitatiōibus vr̃a de qb fumē	Pritiua beb.
quum a carnib sacrificij vr̃q ad die	dabitis tam de auib q de pecoribus. Qis homo q comederit oēm sangui	תֹּאכַל
tertiū: in igni cōburetur. si aūt de cōdēs	nē: exterminabit hō ille de populo suo. Locutusq est	קָרַב
tertius:	dns cum moyse dicēs. Loqre cus filijs israel dicens.	אָתָא
ignis ooooooooooooo	Qui offert victimā sanctificationū eius cozam dño:	חֲדָה
ablumet. Si quis d car	afferat oblationē suā cozā dño de hostia sanctificatio	נָסַךְ־דָּבַח־הָוָה
nibus ooooooooooooo	nū eius. Manus eius afferāt oblationes dñi: adipē	נָתַן
victime pacificorū die	cum pectusculo afferat: vt eleuet pectusculū eleuatio	נָתַן־רוּם
tertio comederit: irrita	ne cozā dño. Et adolebit sacerdos adipē in altari: erit	בָּנָה־הָוָה־רוּם
fiet eius oblatio: nec p	qs pectusculū aarō τ filijs eius. armū quoq; dexterus	קוּם־רָבַב
derit offerēti: quin pot	dabitis p primitijs sacerdoti de hostia sanctificatio	נָתַן־רוּם
us quecunq; anima oo	nū vestrar. Qui obtulerit sanguinē hostie sanctifica	דּוֹר־יָרֵה
ooooooooooooooo	tionū τ adipē de filijs aaron: ipsius erit armus dex	Pritiua chal.
tali se edulio cōtamina	ter in portiōe sua. quia pectusculū eleuationis τ ar	תָּגַב
uerit. Puaricatiois rea e	mum seperationis tuli a filijs israel de hostia pacifi	קָרַב
rit. Caro aūt q tetigerit	cozus suoz: τ dedi ea aaron sacerdoti τ filijs eius pa	אָתָא
immūdū: nō	cto sempiterno a filijs israel. Hec est vnctio aaron et	חֲדָה
come	vnctio filioz eius de oblationibus dñi: in die qua ob	נָסַךְ־דָּבַח־הָוָה
detur: sed cōburetur	tulerūt eos vt ministrarent cozam dño. Que precepit	נָתַן
igni. Qui fuerit mūdus	dominus dari eis a filijs israel in die qua unxerūt eos	נָתַן־רוּם
vescetur ex ea. Anima	federe sempiterno in generatiōibus suis. Hec est lex	בָּנָה־הָוָה־רוּם
polluta que ederit oo		קוּם־רָבַב
de carnibus hostie pa		נָתַן־רוּם
cificorū que oblata est		דּוֹר־יָרֵה
domino: peribit oooo		
ooooooooooooooo		
de populis suis: & que		
ooooooooooooooo		
tetigerit immūdiciam		
hominis vel oooooooo		
iumenti siue omnis rei		
que polluere potest: oo		
& comederit de huiu		
scemodi carnibus: oooo		
interibit ooooooooooo		
ooooooooooooooo		
de populis suis. Locu		
tusq; est dns ad moyse		
dicens. Loquere filiis		
israel. ooooooooooooo		
Adipem ouis & bouis		
& capre oooooooooooo		
nō comedetis. Adipē		
cadaueris morticini &		
eius alterius qd a bestia ca		
ptū est: habebitis in vari		
os vsus. Si quis adipem		
ooooooooooo oooo ooooo		
qui offerri debet in oo		
ooooooooooo oooooooooo		
incensum domini & co		
mederit: peribit oooo		
de populo suo. Sangui		
nem quoq; omnis ooo		

Pritiua chal.

שָׁאַר	
יָרַד	
רָעָה׳חָשַׁב׳רָחַק	
אָכַל׳לְגַבֵּי׳אָצַל	
דָּבַח׳שָׁחַט	
עָבַד	
אָכַל׳מָרַב	
דָּם	

Interp. chal.

hostia comedet: τ in die quoq; crastina si qd remanse rit ex ea comedet. Et qd remanserit de carne hostie in die tertiā: igni cōburet. Si aūt comestū fuerit quic q de carne hostie sctificacionū in die tertia: nō erit in beneplacito neq; existimabit ei q offeret eam: abo nabile erit: τ homo qui comederit ex ea peccatū suscipiet. Caro aūt sanctificata q tetigerit oīe immundus: nō comedet: sed igni cōburet. Et qcūq; fuerit mūdus ad comedendū carnē sanctificatā: comedat carnē ea cificatā. Homo aūt q comederit carnē hostie sanctificationū q est cozā dño: τ immunditia ei fuerit in eo: ex terminabit hō ille de populo suo. Et hō qui tetigerit oīe immundū siue immūditiā hois: aut tumentū immundum: aut oēm abominationē immūdam: τ comederit de carne hostie sctificationū q est cozā dño: extermiabit hō ille de pplo suo. Locutusq est dns ad moyse dicēs. Loqre cūs filijs israel dicēs. Oēm adipē bouis τ agni τ capre nō comedetis. adeps aūt cadaueris mortuī τ adeps ab alijs cōfracti a bestia fiet in oē opus: et nequaq; comedetis eū. qz ois q comederit adipē de cozis ex quo offert oblatio cozā dño: exterminabit homo qui comederit de populo suo. et oēm sanguinē nō

Transla. Chal.

תֵּיכְלוּן בָּעֻמָּהּ מוֹתְבָנֵיכוֹן לְעוֹפָא וְלִבְעִירָא כָּל אֵימֵּשׁ דְּיֵיכוּל כָּל דְּמָא וְתִשְׁתְּצֵיאֵינֵּשָׁא
הַהוּא מֵעַמֶּיהָ׃ וּמֵל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ מַלֵּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר תֵּיכְלוּן
יָת נִכְסַת קֻדְשֵׁי יְיָ בְּסוּאֲרְכֵיכוֹן כָּל דְּכוּרָא יֵיכוּל יָת נִכְסַת קֻדְשֵׁי יְיָ וְאֵימֵּשׁ
יָת קוּרְבָּנֵיהּ לְמֵיתֵּי יָת קוּרְבָּנֵיהּ דְּיְיָ מִנִּכְסַת קֻדְשֵׁי יְיָ וְיָת דְּמֵיהּ לְמֵיתֵּי
יָת נִכְסַת קֻדְשֵׁי יְיָ בְּסוּאֲרְכֵיכוֹן וְיָת חֵדָא לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי׃ וְיֵיתֵּי שׁוּקָא יַמִּינְתָּא
תִּתְנוּן אַפְרָשׁוּתָא לְכָהֲנָא מִנִּכְסַת קֻדְשֵׁיכוֹן׃ דְּמַקְרֵיב יָת דַּם נִכְסַת קֻדְשֵׁי וְיָת
תַּרְבָּא מִבְּנֵי אַהֲרֹן דְּיֵיהֵי לֵיהּ חֻלְקָא׃ דְּאָרְמָא דְּאַרְמוּתָא וְיָת
שׁוּקָא דְּאַפְרָשׁוּתָא נְסִיבִית מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנִּכְסַת קֻדְשֵׁיהוֹן וְיָהֲבִית לְאַהֲרֹן
כָּהֲנָא וְלִבְנוֹהִי׃ לְקְיָם עֲלָם מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ דָּא אוֹרְיְתָא דְּעוֹלָה בְּגִלְוֵהִי מַקְרִבְנָנֵיא
לַיְיָ בְּיוֹמָא דְּאַקְרִבְנָן יָתְהוֹן לְשַׁמָּשָׁא קֳדָם יְיָ׃ וּפַקֵּיד יְיָ׃ יָת מֹשֶׁה בְּטוּרָא דְּסִינַי
יָתְהוֹן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקְיָם עֲלָם׃ לְאֵדָּר יְהוֹן׃ דָּא אוֹרְיְתָא

Pūtiua beb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. viii.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Grc. lxx. cū interp. latina.
לעלה	לַעֹלָה׃		holocausti & sacrificii	holocaustoꝝ: & sacrificij: & pro pec
ולמלואים	וְלַמִּלֻּאִים		p peccato atq; delicto:	tῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυσίας, καὶ περὶ ἁμαρτί
ולזבח	וְלִזְבַח		& p cōfectiōe & pa	cato: et delicto: & cōfectione: &
השלמים	הַשְּׁלָמִים׃		cificorū victimis: quā	ας, καὶ τῆς τελειώσεως, καὶ
אשר	אֲשֶׁר		cōstituit dñs moysi	sacrificio salutaris: sicut ꝑcepit do
צוה	צִוָּה		in monte synai	τῆς θυσίας σωτηρίου, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύ
יהוה	יְהוָה		quando mandauit filiis	ριος τῷ μωυσῆ ἐν τῷ ὄρει σινᾶ, ἡνίκα ἡμέρα ἐνετεί
את	אֶת		israel	λατο τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, προσφέρειν τὰ δῶρα αὐ
משה	מֹשֶׁה		in deserto synai.	τῶν ἐναντι κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ σινᾶ.
ביום	בְּיוֹם			
צותו	צַוֹּתוֹ			
את	אֶת			
בני	בְּנֵי			
ישראל	יִשְׂרָאֵל			
להקריב	לְהַקְרִיב			
את	אֶת			
קרבניהם	קָרְבְּנֵיהֶם			
ליהוה	לַיהוָה			
במדבר	בְּמִדְבַּר			
סיני׃	סִינָי׃			
		Cap. viii.		
ויהוה	וַיהוָה			
אל	אֶל			
משה	מֹשֶׁה			
לאמר	לֵאמֹר׃			
קח	קַח			
את	אֶת			
אהרן	אַהֲרֹן			
ואת	וְאֶת			
בניו	בָּנָיו			
אתו	אִתּוֹ			
ואת	וְאֶת			
הבגדים	הַבְּגָדִים			
ואת	וְאֶת			
שמן	שֶׁמֶן			
המשחה	הַמִּשְׁחָה			
ואת	וְאֶת			
פר	פַּר			
החטאת	הַחַטָּאת			
ואת	וְאֶת			
שני	שְׁנֵי			
האילים	הָאֵילִם			
ואת	וְאֵת			
סל	סַל			
המצות׃	הַמַּצּוֹת׃			
והעדה	וְהָעֵדָה			
הקהל	הַקְהֵל			
אל	אֶל			
פתח	פֶּתַח			
אהל	אֹהֶל			
מועד׃	מוֹעֵד׃			
ויעש	וַיַּעַשׂ			
משה	מֹשֶׁה			
כאשר	כַּאֲשֶׁר			
צוה	צִוָּה			
יהוה	יְהוָה			
אתו	אֹתוֹ			
ותקהל	וַתִּקָּהֵל			
העדה	הָעֵדָה			
אל	אֶל			
פתח	פֶּתַח			
אהל	אֹהֶל			
מועד׃	מוֹעֵד׃			
ויאמר	וַיֹּאמֶר			
משה	מֹשֶׁה			
אל	אֶל			
העדה	הָעֵדָה			
זה	זֶה			
הדבר	הַדָּבָר			
אשר	אֲשֶׁר			
צוה	צִוָּה			
יהוה	יְהוָה			
לעשות׃	לַעֲשׂוֹת׃			
ויקרב	וַיַּקְרֵב			
משה	מֹשֶׁה			
את	אֶת			
אהרן	אַהֲרֹן			
ואת	וְאֶת			
בניו	בָּנָיו			
וירחץ	וַיִּרְחַץ			
אתם	אֹתָם			
במים׃	בַּמָּיִם׃			
ויתן	וַיִּתֵּן			
עליו	עָלָיו			
את	אֶת			
הכתנת	הַכֻּתֹּנֶת			
ויחגר	וַיַּחְגֹּר			
אתו	אֹתוֹ			
באבנט	בָּאַבְנֵט			
וילבש	וַיַּלְבֵּשׁ			
אתו	אֹתוֹ			
את	אֶת			
המעיל	הַמְּעִיל			
ויתן	וַיִּתֵּן			
עליו	עָלָיו			
את	אֶת			
האפד	הָאֵפֹד			
ויחגר	וַיַּחְגֹּר			
אתו	אֹתוֹ			
בחשב	בְּחֵשֶׁב			
האפד	הָאֵפֹד			
ויאפד	וַיֶּאְפֹּד			
לו׃	לוֹ׃			
וישם	וַיָּשֶׂם			
עליו	עָלָיו			
את	אֶת			
החשן	הַחֹשֶׁן			
ויתן	וַיִּתֵּן			
אל	אֶל			
החשן	הַחֹשֶׁן			
את	אֵת			
האורים	הָאוּרִים			
ואת	וְאֶת			
התמים׃	הַתֻּמִּים׃			
וישם	וַיָּשֶׂם			
את	אֶת			
המצנפת	הַמִּצְנֶפֶת			
על	עַל			
ראשו	רֹאשׁוֹ			
וישם	וַיָּשֶׂם			
על	עַל			
המצנפת	הַמִּצְנֶפֶת			
אל	אֶל			
מול	מוּל			
פניו	פָּנָיו			
את	אֵת			
ציץ	צִיץ			
הזהב	הַזָּהָב			

Pūtiua chal.	Interp. chal.
עלה	holocausti & munes is & sacrificij pro peccato & pro de
דבר	licto: et oblationum & hostie sanctificationum: quam
רבב	precepit dominus moysi in monte synai: in die qua
כנש	mandauit filijs israel vt offerent oblationes suas co
עבד	ram domino in deserto synai. Ca. 8.
קהל	LOcutusq; est dñs cum moyse dicens. Applica
נתן	aaron & filios eius cum eo & vestes & oleum un
לבש	ctionis & vitulū pro peccato & duos arietes & canistrū
פעל	azymorum. Omnēq; cetum congega ad ostium taber
תכן	naculi federis. Feciteq; moyses sicut preceperat et do
תמם	minus. Et congregatus est cetus ad ostium taberna
	culi federis. Ditxitq; moyses congregationi. Iste est
	sermo quem iussit dominus fieri. Applicauitq; moy
	ses aaron & filios eius: & lauauit eos aqua: & posuit
	super eum tunicam. et accinxit eum balteo. & induit
	eum pallio: & posuit super eum superhumerale: & ac
	cinxit eum balteo superhumeralis: ornauitq; eum
	in eo. Et posuit super eum rationale: & posuit in ra
	tionale vrim & thumim. Et posuit cidarim super caꝑ
	put eius: & super cidarim contra faciem eius posuit
	laminam auream

Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Grc. lxx. cū interp. latina.
holocaustū & sacrificiū	holocaustoꝝ: & sacrificij: & pro pec
p peccato atq; delicto:	tῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυσίας, καὶ περὶ ἁμαρτί
& p cōfectiōe & pa	cato: et delicto: & cōfectione: &
cificorū victimis: quā	ας, καὶ τῆς τελειώσεως, καὶ
constituit dñs moysi	sacrificio salutaris: sicut ꝑcepit do
in monte synai	τῆς θυσίας σωτηρίου, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύ
quando mandauit filiis	ριος τῷ μωυσῆ ἐν τῷ ὄρει σινᾶ, ἡνίκα ἡμέρα ἐνετεί
israel vt offerent oblationes	λατο τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, προσφέρειν τὰ δῶρα αὐ
suas domino in deserto	τῶν ἐναντι κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ σινᾶ.
synai. Ca. 8.	
LOcutusq; est dñs ad moysen: dicēs:	A
accipe aaron & filios eius: & vestes: et ole	
um unctionis: et vitulū q. pro peccato:	
duos arietes: canistrum cū azymis: & congrega	
bis omnem cetum ifra el ad ostium tabernacu	
li. Fecitq; moyses sicut ꝑceperat et vo	
minus. Et congregatus est cetus ad ostium taber	
naculi federis. Ditxitq; moyses congregationi. Iste est	
sermo quem iussit dominus fieri. Applicauitq; moy	
ses aaron & filios eius: & lauauit eos aqua: & posuit	
super eum tunicam. et accinxit eum balteo. & induit	
eum pallio: & posuit super eum superhumerale: & ac	
cinxit eum balteo superhumeralis: & posuit in eo.	
Et posuit super eum rationale: & posuit in ra	
tionale vrim & thumim. Et posuit cidarim super	
caput eius: & super cidarim contra faciem eius posuit	
laminam auream	

Transla. Chal.
לְעֹלָה וּלְמִנְחָתָא וּלְאַשְׁמָא וּלְקוּרְבָּנַיָּא וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא׃ וְלַקֵּיד יְיָ יָת
מֹשֶׁה כְּמָא דִּפְקִיד יְיָ יָתֵיהּ וְכַנִּישׁ יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא וְלִבְרָא יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקָרְבָא יָת קוּרְבָּנֵיהוֹן קֳדָם יְיָ
בְּמַדְבְּרָא דְּסִינַי׃ **Ca. viii.** וְעַל יְדֵי עִסְּקָה מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ קָרֵיב יָת
אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי עִימֵיהּ וְיָת לְבוּשַׁיָּא וְיָת מִשְׁחָא וְיָת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא וְיָת
תְּרֵין דְּכְרִין וְיָת סַלָּא דְּפַטִּירַיָּא׃ וְיָת כָּל כְּנִשְׁתָּא כְּנוֹשׁ לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וַעֲבַד
מֹשֶׁה כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָתֵיהּ וְאִתְכְּנִשַׁת כְּנִישְׁתָּא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה
לְכְנִשְׁתָּא דֵּין פִּתְגָמָא דְּפַקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד׃ וְקָרִיב מֹשֶׁה יָת אַהֲרֹן וְיָת בְּנוֹהִי וְאַסְחִי
יָתְהוֹן בְּמַיָּא׃ וְיָהַב עֲלוֹהִי יָת כִּיתוּנָא וְזָרִיר יָתֵיהּ בְּהֶמְיָנָא וְאַלְבֵּשׁ יָתֵיהּ יָת מְעִילָא
וְיָהַב עֲלוֹהִי יָת אֵיפּוֹדָא וְזָרִיר יָתֵיהּ בְּהֶמְיַן אֵיפּוֹדָא וְאִתְקְטַר לֵיהּ בֵּיהּ׃ וְשַׁוִּי עֲלוֹהִי
יָת חוֹשְׁנָא וְיָהַב בְּחוֹשְׁנָא יָת אוּרִיָּא וְיָת תֻּמִּיָּא׃ וְשַׁוִּי יָת מִצְנֶפְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ וְשַׁוִּי
עַל מִצְנֶפְתָּא לְקֳבֵל אַפּוֹהִי יָת צִיצָא דְּדַהֲבָא

Pūtiua chal.	Interp. chal.
לעלה	coꝝ sanctitatis: sicut ꝑceperat dñs moysi. Et tulit
ולמנחתא	eq; moyses oleum unctionis: & vnxit tabernaculū & oia
ולאשמא	que in eo erant: & sanctificauit ea. Asperseq; ex eo su
ולקורבניא	per altare septies. Et vnxit altare & oia vasa eius & la
ולנכסת	brū & basim eius: vt sanctificaret ea. Effudit̄q; de oleo
קודשיא	unctionis sup caput aaron: & vnxit eum vt sanctifica
ולקיד	ret eum. Applicauitq; moyses filios aarō: & vestiuit
יתמשחא	eos tunicis: & cinxit eos balteis: & imposuit eos mi
ויתורא	tris: sicut ꝑceperat dñs moysi. Et obtulit vitulū pro
דחטאתא	peccato: & imposuit aaron & filij eius manus suas su
ויתרין	per caput vituli qui offerebatur pro peccato: immola
דכרין	uitq; eum. Et tulit moyses sanguinē: et posuit super
ויתסלא	cornua altaris per circuitum digito suo: & mundā
דפטיריא	uit altare. Reliquū autem sanguinem fudit ad funda
ויתכל	mentū altaris: & sanctificauit illud vt expiaret illud.
כנושא	Et tulit̄q; omne adipem qui erat super intestina & reti
לתרע	culum iecoris & duos renes & adipem eorum: & adol
משכן	euit moyses in altari. Vitulum autem & pellem eius
זמנא	et carnem eius & fimum eius combussit igni extra ca
ואמר	stra: sicut ꝑceperat dominus moysi. Et obtulit arie
משה	tem holocausti: & imposuerunt aaron & filij eius ma
לכנשתא	nus suas super
דין	
פתגמא	
דפקיד	
יי	
למעבד	
וקריב	
משה	
ית	
אהרן	
וית	
בנוהי	
ואסחי	
יתהון	
במיא	
ויהב	
עלוהי	
ית	
כיתונא	
וזריר	
יתיה	
בהמיינא	
ואלביש	
יתיה	
ית	
מעילא	
ויהב	
עלוהי	
ית	
איפודא	
וזריר	
יתיה	
בהמין	
איפודא	
ואתקטר	
ליה	
ביה	
ושוי	
עלוהי	
ית	
חושנא	
ויהב	
בחושנא	
ית	
אוריא	
וית	
תומיא	
ושוי	
ית	
מצנפתא	
על	
רישיה	
ושוי	
על	
מצנפתא	
לקבל	
אפוהי	
ית	
ציצא	
דדהבא	

Trāsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Leui. Ca. viii.	Pūtiua beb.
consecratam in sctifica	נֶזֶר הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		
tione: sicut precepat dñs	אֶת מֹשֶׁה׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת שֶׁמֶן		
moysi. Tulit	הַמִּשְׁחָה וַיַּמְשַׁח אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֵת		
eq; moyses oleum unctionis:	כָּל אֲשֶׁר בּוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם׃ וַיִּז		
liniuit tabernaculū cū	מִמֶּנּוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים		
oi supellectili sua. Cū	וַיִּמְשַׁח אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֵת כָּל כֵּלָיו		
eq; sanctificans asperſit	וְאֶת הַכִּיֹּר וְאֶת כַּנּוֹ לְקַדְּשָׁם׃ וַיִּצֹק		
altare septies: vnxit illud & omnia	מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אַהֲרֹן		
vasa eius: labrūq; cū basi sua: sanctificauit eos. Effudit̄q;	וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ׃ וַיִּקְרַב מֹשֶׁה		
de oleo unctionis sup caput aarō: vnxit eum vt sanctifica	אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וַיַּלְבִּשֵׁם כֻּתֳּנֹת		
ret eum. Applicauitq; moyses filios aarō: & vestiuit	וַיַּחְגֹּר אֹתָם אַבְנֵט וַיַּחֲבֹשׁ לָהֶם		
eos tunicis: & cinxit eos balteis: & imposuit eis mitras: vt	מִגְבָּעֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת		
infusserat dominus. Obtulit & vitulū pro peccato. Obtulit &	מֹשֶׁה׃ וַיִּגַּשׁ אֶת פַּר הַחַטָּאת		
arietem in holocaustum. Super cuius caput cū imposuſſent aaron & filij eius manus	וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם עַל		
	רֹאשׁ פַּר הַחַטָּאת׃ וַיִּשְׁחָט וַיִּקַּח		
	מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּתֵּן עַל קַרְנוֹת		
	הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בְּאֶצְבָּעוֹ וַיְחַטֵּא אֶת		
	הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת הַדָּם יָצַק אֶל יְסוֹד		
	הַמִּזְבֵּחַ וַיְקַדְּשֵׁהוּ לְכַפֵּר עָלָיו׃		
	וַיִּקַּח אֶת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב		
	וְאֶת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת שְׁתֵּי		
	הַכְּלָיֹת וְאֶת חֶלְבְּהֶן וַיְקַטֵּר		
	מֹשֶׁה הַמִּזְבֵּחָה׃ וְאֶת הַפָּר וְאֶת עֹרוֹ וְאֶת		
	בְּשָׂרוֹ וְאֶת פִּרְשׁוֹ שָׂרַף בָּאֵשׁ		
	מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		
	אֶת מֹשֶׁה׃ וַיִּקְרַב אֶת אֵיל הָעֹלָה		
	וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם עַל		
	רֹאשׁ הָאָיִל׃ וַיִּשְׁחָט וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה		
	אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת		
	הָאַיִל נִתַּח לְנְתָחָיו וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה		
	אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַנְּתָחִים וְאֶת הַפָּדֶר		
	וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה אֶת כָּל הָאַיִל הַמִּזְבֵּחָה		
	עֹלָה הוּא לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה הוּא		
	לַיהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃		
	וַיִּקַּח אֶת הָאַיִל הַשֵּׁנִי אֶיל הַמִּלֻּאִים		
	וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת יְדֵיהֶם עַל		
	רֹאשׁ הָאָיִל׃ וַיִּשְׁחָט וַיִּקַּח מֹשֶׁה		
	מִדָּמוֹ וַיִּתֵּן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן אַהֲרֹן		
	הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית		
	וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה		
	אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וַיִּקַּח		
	אֶת הַחֵלֶב וְאֶת הָאַלְיָה וְאֶת כָּל הַחֵלֶב		
	אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֶת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד		
	וְאֶת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת חֶלְבְּהֶן		
	וְאֶת שוֹק הַיָּמִין׃ וּמִסַּל הַמַּצּוֹת		
	אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה לָקַח חַלַּת מַצָּה		
	אַחַת וְחַלַּת לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת וְרָקִיק		
	אֶחָד וַיָּשֶׂם עַל הַחֲלָבִים וְעַל שׁוֹק		
	הַיָּמִין׃ וַיָּשֶׂם אֶת הַכֹּל עַל כַּפֵּי		
	אַהֲרֹן וְעַל כַּפֵּי בָנָיו וַיָּנֵף אֹתָם		
	תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה		
	אֹתָם מֵעַל כַּפֵּיהֶם וַיַּקְטֵר הַמִּזְבֵּחָה		
	עַל הָעֹלָה נִיחֹחַ אִשֶּׁה הוּא לַיהוָה׃		
	וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הֶחָזֶה וַיְנִפֵּהוּ		
	תְנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים		
	לְמֹשֶׁה הָיָה לְמָנָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		
	אֶת מֹשֶׁה׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה מִשֶּׁמֶן		
	הַמִּשְׁחָה וּמִן הַדָּם אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ		
	וַיַּז עַל אַהֲרֹן עַל בְּגָדָיו וְעַל בָּנָיו		
	וְעַל בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֶת		
	אַהֲרֹן אֶת בְּגָדָיו וְאֶת בָּנָיו וְאֶת		
	בִּגְדֵי בָנָיו אִתּוֹ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה		
	אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו בַּשְּׁלוּ אֶת		
	הַבָּשָׂר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְשָׁם		
	תֹּאכְלֻהוּ וְאֶת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּסַל		
	הַמִּלֻּאִים כַּאֲשֶׁר צִוֵּיתִי לֵאמֹר		
	אַהֲרֹן וּבָנָיו יֹאכְלֻהוּ׃ וְהַנּוֹתָר		
	בַּבָּשָׂר וּבַלֶּחֶם בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ׃		
	וּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ		
	שִׁבְעַת יָמִים עַד יוֹם מְלֹאת		
	יְמֵי מִלֻּאֵיכֶם כִּי שִׁבְעַת יָמִים		
	יְמַלֵּא יָדְכֶם׃ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַיּוֹם		
	הַזֶּה צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר		
	עֲלֵיכֶם׃ וּפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד תֵּשְׁבוּ		
	יוֹמָם וָלַיְלָה שִׁבְעַת יָמִים וּשְׁמַרְתֶּם		
	אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְלֹא תָמוּתוּ כִּי		
	כֵן צֻוֵּיתִי׃ וַיַּעַשׂ אַהֲרֹן וּבָנָיו		
	אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		
	בְּיַד מֹשֶׁה׃		

Pūtiua chal.	Transla. Chal.
כרנב	כְּהִלָּא דְּקוּדְשָׁא כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת מִשְׁחָא
וירד	וְרַבִּית
ימאן	מִשְׁחָתָא וְרַבִּית יָת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל דְּבֵיהּ וְקַדִּישׁ יָתְהוֹן׃ וְאַדִּי מִבֵּיהּ עַל
לבש	מַדְבְּחָא שְׁבַע זִמְנִין וְרַבִּי יָת מַדְבְּחָא
	וְיָת כָּל מָנְהֵי וְיָת כִּיּוֹרָא וְיָת בְּסִיסֵיהּ לְקַדָּשׁ יָתְהוֹן׃ וְאַרִיק מִמְּשְׁחָא דְּרִבְוָתָא עַל רֵישׁ
	אַהֲרֹן וְרַבִּי יָתֵיהּ לְקַדָּשׁ יָתֵיהּ׃ וּקְרִיב מֹשֶׁה יָת בְּנֵי אַהֲרֹן וְאַלְבֵּשׁ יְהוֹן כִּיתוֹנִין וְזָרִי
	יָתְהוֹן הֶמְיָנִין וְאַתְקִין לְהוֹן כּוֹבָעִין כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וּקְרִיב יָת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא
	וְסָמְכוּ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא׃ וּנְכִיס מֹשֶׁה וְנָסִיב
	דְּמָא וְיָהַב עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר בְּאֶצְבְּעֵיהּ וְדַכֵּי יָת מַדְבְּחָא וְיָת דְּמָא אֲרִיק
	לְיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא וְקַדְּשֵׁהּ לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי׃ וְנָסִיב יָת כָּל תַּרְבָּא עַל נָוָא וְיָת יַתְרָ
	כְּבְדָא וְיָת תַּרְתֵּין כְּלְיָן וְיָת תַּרְבִּיהֶן וְאַסֵּק מֹשֶׁה לְמַדְבְּחָא׃ וְיָת תּוֹרָא וְיָת מָשַׁכְיָה
	וְיָת בִּשְׂרֵיהּ וְיָת אוּכְלֵיהּ אוּקִיד בְּנוּרָא מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃
	וְקָרִיב יָת דְּכַר עָלָתָא וְסָמְכוּ אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל

Pūtiua chal.	Interp. chal.
רבב	cozonā sanctitatis: sicut ꝑceperat dñs moysi. Et tulit
ירד	eq; moyses oleum unctionis: & vnxit tabernaculū & oia
ימאן	que in eo erant: & sanctificauit ea. Asperseq; ex eo su
לבש	per altare septies. Et vnxit altare & oia vasa eius & la
	brū & basim eius: vt sanctificaret ea. Effudit̄q; de oleo
	unctionis sup caput aaron: & vnxit eum vt sanctifica
	ret eum. Applicauitq; moyses filios aarō: & vestiuit
	eos tunicis: & cinxit eos balteis: & imposuit eos mi
	tris: sicut ꝑceperat dñs moysi. Et obtulit vitulū pro
	peccato: & imposuit aaron & filij eius manus suas su
	per caput vituli qui offerebatur pro peccato: immola
	uitq; eum. Et tulit moyses sanguinē: et posuit super
	cornua altaris per circuitum digito suo: & mundā
	uit altare. Reliquū autem sanguinem fudit ad funda
	mentū altaris: & sanctificauit illud vt expiaret illud.
	Et tulit̄q; omne adipem qui erat super intestina & reti
	culum iecoris & duos renes & adipem eorum: & adol
	euit moyses in altari. Vitulum autem & pellem eius
	et carnem eius & fimum eius combussit igni extra ca
	stra: sicut ꝑceperat dominus moysi. Et obtulit arie
	tem holocausti: & imposuerunt aaron & filij eius ma
	nus suas super

וְקַח֙ אֶת־הָאַ֣יִל הָאֶחָ֔ד וַיִּסְמֹ֥ךְ אַהֲרֹ֖ן וּבָנָ֑יו אֶת־יְדֵיהֶ֖ם עַל־רֹ֥אשׁ הָאָֽיִל׃
וְשָׁחַ֖ט אֶת־הָאָ֑יִל וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה מִן־הַדָּם֙ וַיִּתֵּ֣ן עַל־תְּנ֣וּךְ אֹֽזֶן־אַהֲרֹ֔ן וְעַל־בֹּ֥הֶן יָד֖וֹ הַיְמָנִ֑ית וְעַל־בֹּ֥הֶן רַגְל֖וֹ הַיְמָנִֽית׃
וַיַּקְרֵ֣ב אֶת־בְּנֵ֣י אַהֲרֹ֗ן וַיִּתֵּ֨ן מֹשֶׁ֜ה מִן־הַדָּ֗ם עַל־תְּנ֤וּךְ אָזְנָם֙ הַיְמָנִ֔ית וְעַל־בֹּ֥הֶן יָדָ֖ם הַיְמָנִ֑ית וְעַל־בֹּ֥הֶן רַגְלָ֖ם הַיְמָנִ֑ית וַיִּזְרֹ֥ק מֹשֶׁ֖ה אֶת־הַדָּ֥ם עַל־הַמִּזְבֵּ֖חַ סָבִֽיב׃
וְאֶת־הַחֵ֔לֶב וְאֶת־הָאַלְיָ֖ה וְאֶת־כָּל־הַחֵ֑לֶב אֲשֶׁ֣ר עַל־הַקֶּ֗רֶב וְאֶת־יֹתֶ֙רֶת֙ הַכָּבֵ֔ד וְאֶת־שְׁתֵּ֥י הַכְּלָיֹ֖ת וְאֶת־חֶלְבְּהֶ֑ן וְהַקְטֶ֥רֶת מֹשֶׁ֖ה הַמִּזְבֵּֽחָה׃
וְאֶת־הַבָּשָׂ֣ר וְאֶת־עֹר֔וֹ וְאֶת־פִּרְשׁ֖וֹ שָׂרַ֣ף בָּאֵ֑שׁ מִח֥וּץ לַֽמַּחֲנֶ֖ה כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְהוָ֥ה אֶת־מֹשֶֽׁה׃
וַיַּקְרֵב֙ אֶת־אֵ֣יל הַמִּלֻּאִ֔ים וַיִּסְמֹ֥ךְ אַהֲרֹ֖ן וּבָנָ֑יו אֶת־יְדֵיהֶ֖ם עַל־רֹ֥אשׁ הָאָֽיִל׃
וַיִּשְׁחָ֖ט וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה מִדָּמ֙וֹ֙ וַיִּתֵּ֣ן עַל־תְּנ֣וּךְ אֹֽזֶן־אַהֲרֹ֔ן הַיְמָנִ֔ית וְעַל־בֹּ֥הֶן יָד֖וֹ הַיְמָנִ֑ית וְעַל־בֹּ֥הֶן רַגְל֖וֹ הַיְמָנִֽית׃
וַיַּקְרֵ֣ב אֶת־בְּנֵ֣י אַהֲרֹ֗ן וַיִּתֵּ֨ן מֹשֶׁ֜ה מִן־הַדָּ֗ם עַל־תְּנ֤וּךְ אָזְנָם֙ הַיְמָנִ֔ית וְעַל־בֹּ֥הֶן יָדָ֖ם הַיְמָנִ֑ית וְעַל־בֹּ֥הֶן רַגְלָ֖ם הַיְמָנִ֑ית וַיִּזְרֹ֥ק מֹשֶׁ֖ה אֶת־הַדָּ֥ם עַל־הַמִּזְבֵּ֖חַ סָבִֽיב׃
וְאֶת־הַחֵ֔לֶב וְאֶת־הָאַלְיָ֖ה וְאֶת־כָּל־הַחֵ֑לֶב אֲשֶׁ֣ר עַל־הַקֶּ֗רֶב וְאֶת־יֹתֶ֙רֶת֙ הַכָּבֵ֔ד וְאֶת־שְׁתֵּ֥י הַכְּלָיֹ֖ת וְאֶת־חֶלְבְּהֶ֑ן וְאֵ֖ת שׁ֥וֹק הַיָּמִֽין׃
וּמִסַּ֣ל הַמַּצּ֗וֹת אֲשֶׁ֤ר לִפְנֵי֙ יְהוָ֔ה לָקַ֕ח חַלַּ֥ת מַצָּ֖ה אֶחָ֑ת וְחַלַּ֥ת לֶֽחֶם־שֶׁ֛מֶן אַחַ֖ת וְרָקִ֣יק אֶחָ֑ד וַיָּ֣שֶׂם עַל־חֲלָבִ֔ים וְעַל־שׁ֖וֹק הַיָּמִֽין׃
וַיָּ֣שֶׂם הַכֹּ֗ל עַל־כַּפֵּי֙ אַהֲרֹ֣ן וְעַל־כַּפֵּ֣י בָנָ֔יו וַיָּנֵ֥ף אֹתָ֖ם תְּנוּפָ֑ה לִפְנֵ֖י יְהוָֽה׃
וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה אֹתָם֙ מֵעַ֣ל כַּפֵּיהֶ֔ם וַיַּקְטֵ֥ר הַמִּזְבֵּ֖חָה עַל־הָעֹלָ֑ה מִלֻּאִ֣ים הֵ֔ם לְרֵ֥יחַ נִיחֹ֖חַ אִשֶּׁ֣ה הוּא֙ לַיהוָֽה׃
וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֔ה אֶת־הֶחָזֶ֖ה וַיְנִיפֵ֣הוּ תְנוּפָ֑ה לִפְנֵ֖י יְהוָ֛ה מֵאֵ֥יל הַמִּלֻּאִ֖ים לְמֹשֶׁ֣ה הָיָ֣ה לְמָנָ֔ה כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְהוָ֥ה אֶת־מֹשֶֽׁה׃
וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה מִשֶּׁ֙מֶן֙ הַמִּשְׁחָ֔ה וּמִן־הַדָּ֖ם אֲשֶׁ֣ר עַל־הַמִּזְבֵּ֑חַ וַיַּ֤ז עַֽל־אַהֲרֹן֙ עַל־בְּגָדָ֔יו וְעַל־בָּנָ֥יו אֶת־בִּגְדֵ֖י בָּנָ֣יו אִתּ֑וֹ וַיְקַדֵּ֥שׁ אֶת־אַהֲרֹ֖ן אֶת־בְּגָדָ֑יו וְאֶת־בָּנָ֥יו וְאֶת־בִּגְדֵ֖י בָּנָ֥יו אִתּֽוֹ׃
וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֗ה אֶל־אַהֲרֹן֙ וְאֶל־בָּנָ֔יו בַּשְּׁלוּ֙ אֶת־הַבָּשָׂ֔ר פֶּ֖תַח אֹ֣הֶל מוֹעֵ֑ד וְשָׁ֣ם תְּאכְל֗וּהוּ וְאֶת־הַלֶּ֙חֶם֙ אֲשֶׁ֣ר בְּסַ֣ל הַמִּלֻּאִ֔ים כַּאֲשֶׁ֥ר צִוֵּ֖יתִי לֵאמֹ֑ר אַהֲרֹ֥ן וּבָנָ֖יו יֹאכְלֻֽהוּ׃
וְהַנּוֹתָ֣ר בַּבָּשָׂ֣ר וּבַלֶּ֔חֶם בָּאֵ֖שׁ תִּשְׂרֹֽפוּ׃
וּפֶ֛תַח אֹ֥הֶל מוֹעֵ֖ד לֹ֣א תֵצְא֑וּ שִׁבְעַ֤ת יָמִים֙ עַד־י֣וֹם מְלֹ֔את יְמֵ֥י מִלֻּאֵיכֶ֖ם כִּ֣י שִׁבְעַ֣ת יָמִ֔ים יְמַלֵּ֖א אֶת־יֶדְכֶֽם׃
כַּאֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה בַּיּ֣וֹם הַזֶּ֑ה צִוָּ֥ה יְהוָ֖ה לַעֲשׂ֥וֹת לְכַפֵּ֖ר עֲלֵיכֶֽם׃

Punctua hebr.

וְקַח֙ אֶת־הָאַ֣יִל הָאֶחָ֔ד וַיִּסְמֹ֥ךְ אַהֲרֹ֖ן וּבָנָ֑יו אֶת־יְדֵיהֶ֖ם עַל־רֹ֥אשׁ הָאָֽיִל׃
וְשָׁחַ֖ט אֶת־הָאָ֑יִל וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה מִן־הַדָּם֙ וַיִּתֵּ֣ן עַל־תְּנ֣וּךְ אֹֽזֶן־אַהֲרֹ֔ן וְעַל־בֹּ֥הֶן יָד֖וֹ הַיְמָנִ֑ית וְעַל־בֹּ֥הֶן רַגְל֖וֹ הַיְמָנִֽית׃
וַיַּקְרֵ֣ב אֶת־בְּנֵ֣י אַהֲרֹ֗ן וַיִּתֵּ֨ן מֹשֶׁ֜ה מִן־הַדָּ֗ם עַל־תְּנ֤וּךְ אָזְנָם֙ הַיְמָנִ֔ית וְעַל־בֹּ֥הֶן יָדָ֖ם הַיְמָנִ֑ית וְעַל־בֹּ֥הֶן רַגְלָ֖ם הַיְמָנִ֑ית וַיִּזְרֹ֥ק מֹשֶׁ֖ה אֶת־הַדָּ֥ם עַל־הַמִּזְבֵּ֖חַ סָבִֽיב׃
וְאֶת־הַחֵ֔לֶב וְאֶת־הָאַלְיָ֖ה וְאֶת־כָּל־הַחֵ֑לֶב אֲשֶׁ֣ר עַל־הַקֶּ֗רֶב וְאֶת־יֹתֶ֙רֶת֙ הַכָּבֵ֔ד וְאֶת־שְׁתֵּ֥י הַכְּלָיֹ֖ת וְאֶת־חֶלְבְּהֶ֑ן וְאֵ֖ת שׁ֥וֹק הַיָּמִֽין׃
וּמִסַּ֣ל הַמַּצּ֗וֹת אֲשֶׁ֤ר לִפְנֵי֙ יְהוָ֔ה לָקַ֕ח חַלַּ֥ת מַצָּ֖ה אֶחָ֑ת וְחַלַּ֥ת לֶֽחֶם־שֶׁ֛מֶן אַחַ֖ת וְרָקִ֣יק אֶחָ֑ד וַיָּ֣שֶׂם עַל־חֲלָבִ֔ים וְעַל־שׁ֖וֹק הַיָּמִֽין׃
וַיָּ֣שֶׂם הַכֹּ֗ל עַל־כַּפֵּי֙ אַהֲרֹ֣ן וְעַל־כַּפֵּ֣י בָנָ֔יו וַיָּנֵ֥ף אֹתָ֖ם תְּנוּפָ֑ה לִפְנֵ֖י יְהוָֽה׃
וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה אֹתָם֙ מֵעַ֣ל כַּפֵּיהֶ֔ם וַיַּקְטֵ֥ר הַמִּזְבֵּ֖חָה עַל־הָעֹלָ֑ה מִלֻּאִ֣ים הֵ֔ם לְרֵ֥יחַ נִיחֹ֖חַ אִשֶּׁ֣ה הוּא֙ לַיהוָֽה׃
וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֔ה אֶת־הֶחָזֶ֖ה וַיְנִיפֵ֣הוּ תְנוּפָ֑ה לִפְנֵ֖י יְהוָ֛ה מֵאֵ֥יל הַמִּלֻּאִ֖ים לְמֹשֶׁ֣ה הָיָ֣ה לְמָנָ֔ה כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְהוָ֥ה אֶת־מֹשֶֽׁה׃
וַיִּקַּ֣ח מֹשֶׁ֗ה מִשֶּׁ֙מֶן֙ הַמִּשְׁחָ֔ה וּמִן־הַדָּ֖ם אֲשֶׁ֣ר עַל־הַמִּזְבֵּ֑חַ וַיַּ֤ז עַֽל־אַהֲרֹן֙ עַל־בְּגָדָ֔יו וְעַל־בָּנָ֥יו אֶת־בִּגְדֵ֖י בָּנָ֣יו אִתּ֑וֹ וַיְקַדֵּ֥שׁ אֶת־אַהֲרֹ֖ן אֶת־בְּגָדָ֑יו וְאֶת־בָּנָ֥יו וְאֶת־בִּגְדֵ֖י בָּנָ֣יו אִתּֽוֹ׃
וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֗ה אֶל־אַהֲרֹן֙ וְאֶל־בָּנָ֔יו בַּשְּׁלוּ֙ אֶת־הַבָּשָׂ֔ר פֶּ֖תַח אֹ֣הֶל מוֹעֵ֑ד וְשָׁ֣ם תְּאכְל֗וּהוּ וְאֶת־הַלֶּ֙חֶם֙ אֲשֶׁ֣ר בְּסַ֣ל הַמִּלֻּאִ֔ים כַּאֲשֶׁ֥ר צִוֵּ֖יתִי לֵאמֹ֑ר אַהֲרֹ֥ן וּבָנָ֖יו יֹאכְלֻֽהוּ׃
וְהַנּוֹתָ֣ר בַּבָּשָׂ֣ר וּבַלֶּ֔חֶם בָּאֵ֖שׁ תִּשְׂרֹֽפוּ׃
וּפֶ֛תַח אֹ֥הֶל מוֹעֵ֖ד לֹ֣א תֵצְא֑וּ שִׁבְעַ֤ת יָמִים֙ עַד־י֣וֹם מְלֹ֔את יְמֵ֥י מִלֻּאֵיכֶ֖ם כִּ֣י שִׁבְעַ֣ת יָמִ֔ים יְמַלֵּ֖א אֶת־יֶדְכֶֽם׃
כַּאֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה בַּיּ֣וֹם הַזֶּ֑ה צִוָּ֥ה יְהוָ֖ה לַעֲשׂ֥וֹת לְכַפֵּ֖ר עֲלֵיכֶֽם׃

Punctua chal.

וְרָקִ֣יק חַד֮ וְשׁ֣וּם עַל־חֲלָבַ֣יָּא וְעַל־שָׁקָ֣א דִימִינָ֑א׃ וְתֵ֥ן יָת כּוּלָּ֖א עַל־יְדֵ֥י אַהֲרֹ֛ן וְעַל־יְדֵ֥י בְנ֖וֹהִי וְאַסְחֵ֥ין יָתְהֹ֛ן קֳדָ֥ם יְיָ֖׃ וְתִסַּ֣ב יָתְהֹ֣ן מִן־יְדֵיהֹ֔ן וְתַקְטַ֥ר עַל־מַדְבְּחָ֖א עַל־עֲלָתָ֑א קוּרְבָּ֣נָא אִינ֔וּן לְאִתְקַבָּלָ֕א קֳדָ֖ם יְיָ֥ הִ֖וֹא קוּרְבָּ֣נָא קֳדָ֥ם יְיָ֖׃ וְיָ֣ת חֲזָ֔ה וְתַנֵּ֥ף יָתֵ֖הּ תְּנוּפָ֣א קֳדָ֣ם יְיָ֑ מִן־אֵ֥יל מִלֻּאַיָּ֖א לְמֹשֶׁ֥ה הֲוָ֖ת לְמָנָ֑ה כְּמָ֣א דִ֔י פַּקֵּ֥ד יְיָ֖ יָת־מֹשֶֽׁה׃ וְנָסַ֣ב מֹשֶׁ֗ה מִן־מִשְׁחָ֙תָ֙א֙ וּמִן־דְּמָ֔א דִּ֖י עַל־מַדְבְּחָ֑א וְאַדֵּ֣ה עַל־אַהֲרֹ֗ן עַל־לְבוּשׁ֙וֹהִי֙ וְעַל־בְּנ֣וֹהִי וְעַל־לְבוּשֵׁ֣י בְנ֔וֹהִי עִמֵּ֖הּ וְקַדֵּ֣שׁ יָת־אַהֲרֹ֗ן יָת֙ לְבוּשׁ֙וֹהִי֙ וְיָ֣ת בְּנ֔וֹהִי וְיָ֖ת לְבוּשֵׁ֣י בְנ֑וֹהִי עִמֵּֽהּ׃ וַאֲמַ֣ר מֹשֶׁ֗ה לְאַהֲרֹן֙ וּלְבָנ֣וֹהִי בַּשְּׁל֔וּ יָת־בִּסְרָ֖א בְּתַ֣רְעָ֣א דְמַשְׁכְּנָ֑א וְתַ֨מָּ֔ן תֵּיכְל֖וּנֵּהּ וְיָ֣ת לַחְמָ֔א דִּ֖י בְּסַ֣ל קֻרְבָּנַיָּ֑א כְּמָ֣א דִ֔י פַּקֵּ֖ד יָתִ֥י לְמֵ֖אמַר אַהֲרֹ֥ן וּבְנ֖וֹהִי יֵיכְלֻֽנּוּן׃ וּדְיִתְיַתַּ֥ר בִּסְרָ֖א וּבְלַחְמָ֑א בְּנ֖וּרָא תּוֹקְדוּן֙ לָ֣א יִתְאֲכַ֔ל אֲרֵ֥י קֻדְשַׁ֖יָּא אִנּֽוּן׃ וּתְרַ֣ע מַשְׁכְּנָ֣א דְזִמְנָ֔א לָ֣א תִפְּק֔וּן שִׁבְעָ֥ה יוֹמִ֖ין עַד־יוֹמָ֣א דְמִתְמַלְּ֑אָן אֲרֵ֣י שִׁבְעָ֣ה יוֹמִ֔ין יְמַלֵּ֖א יַת־יְדֵיכ֑וֹן׃ כְּמָ֣א דְעָבִ֔יד בְּיוֹמָ֥א הָדֵ֖ין פַּקֵּ֥ד יְיָ֖ לְמֶעְבַּ֥ד לְכַפָּ֖רָא עֲלֵיכֽוֹן׃

Interp.chal.

et laganũ vnũ. ⁊ posuit sup adipes ⁊ sup armũ dextrũ. Posuitq; oia in manibus aarõ ⁊ in manib⁹ filiorũ eius: ⁊ eleuauit ea eleuatione coꝝ dño. Et tulitq; ea de manibus eor ⁊ adoleuit in altari sup holocaustũ: oblationes enĩ sunt vt suscipiãtur cũ benepla cito: oblatio est coꝝ dño. Et tulitq; moyses pectusculũ et eleuauit illud eleuatione coꝝ dño de ariete oblationis: fuit q; in portione moysi sicut preceperat ei dño. Et tulit moyses de oleo vnctionis ⁊ de sanguine q̃ erat sup altare: ⁊ asperſit sup aaron ⁊ sup vestimenta eius ⁊ sup filios eius ⁊ sup vestes filiorũ eius cum eo. Sanctificauitq; aaron ⁊ vestimẽta eius ⁊ filios eius et vestes filiorũ eius cũ eo. Dixitq; moyses ad aaron et ad filios eius. Coquite carnes in ostio tabernaculi federis: ⁊ ibi comedetis eam ⁊ panẽ q̃ est in canistro oblationum: sicut precepi dicens. Aaron ⁊ filii eius comedent eã. quod aũt reliquũ fuerit de carne et pane igni cõburetis. et de ostio tabernaculi federis non exibitis septem diebus: vsq; ad diẽ quo cõplebi tur dies oblationis vestre: quia septem diebus offerẽ tur oblatio vestra: sicut factum est hodie: precepit

Punctua chal.

סְפִנ֣וֹן חַד֮ וְרִ֣ים עַל־חֲלָבַ֣יָּא וְעַל־שָׁקָ֣א דִימִינָ֑א׃ וְתֵ֥ן יָת כּוּלָּ֖א עַל־יְדֵ֥י אַהֲרֹ֛ן וְעַל־יְדֵ֥י בְנ֖וֹהִי וְאַסְחֵ֥ין יָתְהֹ֛ן קֳדָ֥ם יְיָ֖׃ וְתִסַּ֣ב יָתְהֹ֣ן מִן־יְדֵיהֹ֔ן וְתַקְטַ֥ר עַל־מַדְבְּחָ֖א עַל־עֲלָתָ֑א קוּרְבָּ֣נָא אִינ֔וּן לְאִתְקַבָּלָ֕א קֳדָ֖ם יְיָ֥ הִ֖וֹא קוּרְבָּ֣נָא קֳדָ֥ם יְיָ֖׃ וְיָ֣ת חֲזָ֔ה וְתַנֵּ֥ף יָתֵ֖הּ תְּנוּפָ֣א קֳדָ֣ם יְיָ֑ מִן־אֵ֥יל מִלֻּאַיָּ֖א לְמֹשֶׁ֥ה הֲוָ֖ת לְמָנָ֑ה כְּמָ֣א דִ֔י פַּקֵּ֥ד יְיָ֖ יָת־מֹשֶֽׁה׃ וְנָסַ֣ב מֹשֶׁ֗ה מִן־מִשְׁחָ֙תָ֙א֙ וּמִן־דְּמָ֔א דִּ֖י עַל־מַדְבְּחָ֑א וְאַדֵּ֣ה עַל־אַהֲרֹ֗ן עַל־לְבוּשׁ֙וֹהִי֙ וְעַל־בְּנ֣וֹהִי וְעַל־לְבוּשֵׁ֣י בְנ֔וֹהִי עִמֵּ֖הּ וְקַדֵּ֣שׁ יָת־אַהֲרֹ֗ן יָת֙ לְבוּשׁ֙וֹהִי֙ וְיָ֣ת בְּנ֔וֹהִי וְיָ֖ת לְבוּשֵׁ֣י בְנ֑וֹהִי עִמֵּֽהּ׃ וַאֲמַ֣ר מֹשֶׁ֗ה לְאַהֲרֹן֙ וּלְבָנ֣וֹהִי בַּשְּׁל֔וּ יָת־בִּסְרָ֖א בְּתַ֣רְעָ֣א דְמַשְׁכְּנָ֑א וְתַ֨מָּ֔ן תֵּיכְל֖וּנֵּהּ וְיָ֣ת לַחְמָ֔א דִּ֖י בְּסַ֣ל קֻרְבָּנַיָּ֑א כְּמָ֣א דִ֔י פַּקֵּ֖ד יָתִ֥י לְמֵ֖אמַר אַהֲרֹ֥ן וּבְנ֖וֹהִי יֵיכְלֻֽנּוּן׃ וּדְיִתְיַתַּ֥ר בִּסְרָ֖א וּבְלַחְמָ֑א בְּנ֖וּרָא תּוֹקְדוּן֙ לָ֣א יִתְאֲכַ֔ל אֲרֵ֥י קֻדְשַׁ֖יָּא אִנּֽוּן׃ וּתְרַ֣ע מַשְׁכְּנָ֣א דְזִמְנָ֔א לָ֣א תִפְּק֔וּן שִׁבְעָ֥ה יוֹמִ֖ין עַד־יוֹמָ֣א דְמִתְמַלְּ֑אָן אֲרֵ֣י שִׁבְעָ֣ה יוֹמִ֔ין יְמַלֵּ֖א יַת־יְדֵיכ֑וֹן׃ כְּמָ֣א דְעָבִ֔יד בְּיוֹמָ֥א הָדֵ֖ין פַּקֵּ֥ד יְיָ֖ לְמֶעְבַּ֥ד לְכַפָּ֖רָא עֲלֵיכֽוֹן׃

Transla.Chal.

וְאִסְפּ֣וֹג חַד֮ וְשׁ֣וּם עַל־תַּרְבִּ֣יצָא וְעַל שָׁקָ֣א דִימִינָ֑א׃ וְתֵ֥ן יָת כּוּלָּ֖א עַל־יְדֵ֥י אַהֲרֹ֛ן וְעַל־יְדֵ֥י בְנ֖וֹהִי וְאַסְחֵ֥ין יָתְהֹ֛ן קֳדָ֥ם יְיָ֖׃ וְתִסַּ֣ב יָתְהֹ֣ן מִן־יְדֵיהֹ֔ן וְתַקְטַ֥ר עַל־מַדְבְּחָ֖א עַל־עֲלָתָ֑א קוּרְבָּ֣נָא אִינ֔וּן לְאִתְקַבָּלָ֕א קֳדָ֖ם יְיָ֥ הִ֖וֹא קוּרְבָּ֣נָא קֳדָ֥ם יְיָ֖׃ וְיָ֣ת חֲזָ֔ה וְתַנֵּ֥ף יָתֵ֖הּ תְּנוּפָ֣א קֳדָ֣ם יְיָ֑ מִן־אֵ֥יל מִלֻּאַיָּ֖א לְמֹשֶׁ֥ה הֲוָ֖ת לְמָנָ֑ה כְּמָ֣א דִ֔י פַּקֵּ֥ד יְיָ֖ יָת־מֹשֶֽׁה׃ וְנָסַ֣ב מֹשֶׁ֗ה מִן־מִשְׁחָ֙תָ֙א֙ וּמִן־דְּמָ֔א דִּ֖י עַל־מַדְבְּחָ֑א וְאַדֵּ֣ה עַל־אַהֲרֹ֗ן עַל־לְבוּשׁ֙וֹהִי֙ וְעַל־בְּנ֣וֹהִי וְעַל־לְבוּשֵׁ֣י בְנ֔וֹהִי עִמֵּ֖הּ וְקַדֵּ֣שׁ יָת־אַהֲרֹ֗ן יָת֙ לְבוּשׁ֙וֹהִי֙ וְיָ֣ת בְּנ֔וֹהִי וְיָ֖ת לְבוּשֵׁ֣י בְנ֑וֹהִי עִמֵּֽהּ׃ וַאֲמַ֣ר מֹשֶׁ֗ה לְאַהֲרֹן֙ וּלְבָנ֣וֹהִי בַּשְּׁל֔וּ יָת־בִּסְרָ֖א בְּתַ֣רְעָ֣א דְמַשְׁכְּנָ֑א וְתַ֨מָּ֔ן תֵּיכְל֖וּנֵּהּ וְיָ֣ת לַחְמָ֔א דִּ֖י בְּסַ֣ל קֻרְבָּנַיָּ֑א כְּמָ֣א דִ֔י פַּקֵּ֖ד יָתִ֥י לְמֵ֖אמַר אַהֲרֹ֥ן וּבְנ֖וֹהִי יֵיכְלֻֽנּוּן׃ וּדְיִתְיַתַּ֥ר בִּסְרָ֖א וּבְלַחְמָ֑א בְּנ֖וּרָא תּוֹקְדוּן֙ לָ֣א יִתְאֲכַ֔ל אֲרֵ֥י קֻדְשַׁ֖יָּא אִנּֽוּן׃ וּתְרַ֣ע מַשְׁכְּנָ֣א דְזִמְנָ֔א לָ֣א תִפְּק֔וּן שִׁבְעָ֥ה יוֹמִ֖ין עַד־יוֹמָ֣א דְמִתְמַלְּ֑אָן אֲרֵ֣י שִׁבְעָ֣ה יוֹמִ֔ין יְמַלֵּ֖א יַת־יְדֵיכ֑וֹן׃ כְּמָ֣א דְעָבִ֔יד בְּיוֹמָ֥א הָדֵ֖ין פַּקֵּ֥ד יְיָ֖ לְמֶעְבַּ֥ד לְכַפָּ֖רָא עֲלֵיכֽוֹן׃

וְאֶתְּה֙ לַעֲשׂ֣וֹת֔ עֲשֵׂה
אֲהֶל֥ מוֹעֵ֖ד תֵּשְׁב֑וּ יָשַׁב
שִׁבְעַ֥ת יָמִ֛ים וּשְׁמַרְתֶּ֥ם אֶת־
מִשְׁמֶ֥רֶת יְהוָ֖ה וְלֹ֣א תָמ֑וּתוּ כִּי־כֵ֥ן שָׁמַר֙ מוּת
צִוִּ֔יתִי וַיְעַשׂ֣ אַהֲרֹ֔ן וּבָנָ֖יו אֵ֥ת כָּל־
הַדְּבָרִ֛ים אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה יְהוָ֑ה בְּיַ֣ד
מֹשֶֽׁה׃ וַיְהִי֙ בַּיּ֣וֹם
Cap.ix.
הַשְּׁמִינִ֔י קָרָ֣א מֹשֶׁ֔ה לְאַהֲרֹ֖ן
וּלְבָנָ֑יו וּלְזִקְנֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל׃ וַיֹּ֣אמֶר
אֶל־אַהֲרֹ֗ן קַח־לְךָ֤ עֵגֶל֙ בֶּן־בָּקָר֙ לְחַטָּ֔את
וְאַ֖יִל לְעֹלָ֑ה תְּמִימִ֖ם
וְהַקְרֵ֥ב לִפְנֵי֙ יְהוָ֔ה׃ וְאֶל־בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל תְּדַבֵּ֣ר לֵאמֹ֑ר קְח֣וּ שְׂעִ֣יר
עִזִּ֤ים לְחַטָּאת֙ וְעֵ֣גֶל וָכֶ֔בֶשׂ בְּנֵי־
שָׁנָ֥ה תְמִימִ֖ם לְעֹלָֽה׃ וְשׁ֣וֹר וְאַ֔יִל
לִשְׁלָמִ֖ים לִזְבֹּ֣חַ לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה
וּמִנְחָ֣ה בְלוּלָ֔ה בַּשָּׁ֖מֶן כִּ֣י הַיּ֔וֹם יְהוָ֖ה נִרְאָ֥ה אֲלֵיכֶֽם׃ וַיִּקְח֗וּ אֵת
אֲשֶׁ֤ר צִוָּה֙ מֹשֶׁ֔ה אֶל־פְּנֵ֖י אֹ֣הֶל
מוֹעֵ֑ד וַיִּקְרְבוּ֙ כָּל־הָעֵדָ֔ה וַיַּעַמְד֖וּ
לִפְנֵ֥י יְהוָֽה׃ וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה זֶ֚ה אֲשֶׁר־
צִוָּ֣ה יְהוָ֔ה תַּעֲשׂ֖וּ וְיֵרָ֥א
אֲלֵיכֶ֖ם כְּב֣וֹד יְהוָֽה׃ וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה אֶל־אַהֲרֹ֔ן קְרַ֣ב אֶל־הַמִּזְבֵּ֔חַ וְעֲשֵׂ֞ה
אֶת־חַטָּאתְךָ֣ וְאֶת־עֹלָתֶ֗ךָ וְכַפֵּ֤ר בַּעַדְךָ֙ וּבְעַ֣ד הָעָ֔ם וַעֲשֵׂ֞ה
אֶת־קָרְבַּ֣ן הָעָ֗ם וְכַפֵּ֥ר בַּעֲדָ֛ם

Pritiua chal. | Interp.chal.

עֲבַד֙ שָׁפַ֣ן תֵּ֔בַ
יוֹם֙ עִטַּ֣ר אָמַ֔ר
שׁוּב֙ נָסַ֔ב
עֲלַ֖ח סַלָּ֑לָ
עֵ֥ץ
נָ֣לָה
מ֖וּם
עֲבַד֙
דָּבַ֔ח

dñs fieri ad propiciandũ pro vobis. Et in octo taber naculi federis manebitis die ac nocte septẽ diebus: et custodietis custodiã verbi dñi: t nõ morieminī: sic enī preceptũ est mihi. Fecitq; aaron t filij eius iuxta oia verba q̃ precepit dñs per manũ moysi. Ca. 9.

Et factũ est in die octauo: vocauit moyses aaron t filios eius t seniores israel. dixitq; ad aaron. Tolle tibi vitulũ de bobus p̃ peccato: t arietẽ in holocaustũ integros: t offer coã dño. et cum filijs israel loqris dicens. Tollite hircũ de captis p̃o peccato t vitulum t agnũ ãniculos integros in holocaustũ: t bouẽ t arietẽ pro hostia sanctificationũ ad sacrificandũ coram dño: t munus simile conspersũ oleo: q̃m hodie apparebit vobis gloria dñi. Obtulerũtq; ea q̃ insserat moyses ante tabernaculũ federis: accessitq; os congregatio t stetit coram dño. et ait moyses. Hoc verbum q̃ precepit dñs facite: t revelabit vobis gloria dñi. Dixitq; moyses ad aarõ. Accede ad altare: t fac sacrificiũ tuum p̃o peccato t holocaustum tuum: t propitia pro te t pro populo: t fac oblationẽ populi: et propicia pro eis

vt ritus sacrificii cõplere tur. Die ac nocte manebitis in tabernaculo ob seruantes custodias dñi: sic mortiamini. Sic enim mihi preceptũ est. Fecerunt q̃ aaron & filii eius cũcta que locutus est dñs per manũ moysi. Ca. 9.

Acto aũt octauo die vocauit moyses aaron & filios eius ac maiores natu israel: dixitq; ad aaron. Tolle de armento vitulum pro peccato & arietẽ in holocaustũ vtrũq; integros & offer illos coram domino: & ad filios israel loqueris. Tollite hircum pro peccato & vitulum atq; agnũ ãniculũ & fine macula in holocaustum: bouẽ & arietem pro pacificis: & immolate eos coram domino: in sacrificio singulorũ similã conspersam oleo offerẽtes. Hodie enī dñs appebit vobis. Tulerũt ergo cũcta q̃ iusserat moyses ad ostiũ tabernaculi: vbi cũ omnis multitudo astaret: ait moyses. Iste est sermo quem precepit dominus facite: & apparebit vobis gloria eius. Et dixit ad aaron. Accede ad altare: & immola pro pctõ tuo. Offer holocaustum: & deprecare pro te & pro populo. Cunq; mactaueris hostiam populi: ora pro eis

sicut præcepit dñs. Statq; aaron accedens ad altare immolauit vitulum pro peccato suo. Obtulerunt q̃ filij aaron ei sanguinẽ. Et tinxit digitũ suũ in sanguine: et posuit sup cornua altaris: t reliquũ sanguinẽ fudit ad fundamẽtũ altaris. Adipem aut̃ t renes t reticulũ t eccoris de sacrificio pro peccato adoleuit in altari: sicut præceperat dñs moysi. Carnem aut̃ t pellem cõbusit igni extra castra. Immolauitq; holocaustum: t applicauerũt filij aaron ei sanguinẽ: t aspersit eum per circuitũ altaris. Holocaustum aut̃ appli cauerũt ei per membra eius diuisum: t caput: t adoleuit sup altare. Lauauitq; intestina t pedes: t adoleuit in altari sup holocaustũ. Et obtulit oblationẽ populi. Et tulit hircũ pro peccato populi: t immolauit eum: t expiauit in sanguine eius: sicut ante fecerat. Et obtulit holocaustũ: t fecit illud sicut decebat. Obtulitq; munus: t impleuit manũ suam ex eo: t adoleuit super altare: absq; holocausto matutino. Immolauitq; bouem t arietem hostie sanctificationum populi:

sicut præcepit dñs. Statq; aaron accedens ad altare immolauit vitulum pro peccato suo. Obtulerunt q̃ filij aaron sanguinem obtulerunt ei filii sui. In quo tinxit digitũ suum cornua altaris: & fudit residuum ad basim altaris. Adipem q̃ & renunculos ac reticulum hecoris q̃ sunt pro peccato adoleuit super altare: sicut præceperat dñs moysi. Carnes vero & pellem eius extra castra combusit igni. immolauit & holocausti victimã. Obtulerũtq; ei filii sui sanguinẽ eius quẽ fudit per altaris circuitum. Ipsam etiam hostiam in frusta concisam capite & mẽbris singulis obtulerunt: q̃ora sup altare cremauit ignis: lotis aqua prius in testinis & pedibus. Et pro peccato populi offerens mactauit hircum: emundauit altare sicut & primum. Et obtulit holocaustũ. Et fecit holocaustum addens in ordine sacrificio libamẽta que pariter offeruntur: & adolẽs ea super altare absq; cerimoniis holocausti matutini. Immolauit & bouem & arietem hostias pacificas populi.

כַּאֲשֶׁ֣ר צִוָּ֣ה יְהוָ֔ה וַיִּקְרַ֥ב אַהֲרֹ֖ן
אֶל־הַמִּזְבֵּ֑חַ וַיִּשְׁחַט֙ אֶת־עֶ֣גֶל
הַחַטָּ֔את אֲשֶׁר־לֽוֹ׃ וַיִּקְרְבוּ֙ בְּנֵי֙
אַהֲרֹ֔ן אֶת־הַדָּ֖ם אֵלָ֑יו וַיִּטְבֹּ֤ל
אֶצְבָּעוֹ֙ בַּדָּ֔ם וַיִּתֵּ֖ן עַל־קַרְנ֣וֹת
הַמִּזְבֵּ֑חַ וְאֶת־הַדָּם֙ יָצַ֣ק אֶל־יְס֣וֹד
הַמִּזְבֵּ֔חַ וְאֶת־הַחֵלֶב֙ וְאֶת־הַכְּלָיֹ֔ת
וְאֶת־הַיֹּתֶ֖רֶת מִן־הַכָּבֵ֑ד מִן־הַחַטָּ֖את
הִקְטִ֥יר הַמִּזְבֵּ֖חָה כַּאֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה
יְהוָ֥ה אֶת־מֹשֶֽׁה׃ וְאֶת־הַבָּשָׂ֣ר וְאֶת־
הָעֹ֔ר שָׂרַ֖ף בָּאֵ֑שׁ מִח֖וּץ
לַמַּחֲנֶֽה׃ וַיִּשְׁחַ֖ט אֶת־הָעֹלָ֑ה וַיִּמְצְא֣וּ
בְנֵי־אַהֲרֹ֗ן אֶת־הַדָּם֙ אֵלָ֔יו וַיִּזְרְקֵ֥הוּ
עַל־הַמִּזְבֵּ֖חַ סָבִֽיב׃ וְאֶת־הָעֹלָ֥ה
הִמְצִיאוּ֙ אֵלָ֔יו לְנִתָחֶ֖יהָ
וְאֶת־הָרֹ֑אשׁ וַיְקַטֵּ֥ר עַל־הַמִּזְבֵּֽחָ׃
וְרָחַ֥ץ אֶת־הַקֶּ֖רֶב וְאֶת־
הַכְּרָעַ֑יִם וַיְקַטֵּ֥ר עַל־הָעֹלָ֖ה
הַמִּזְבֵּֽחָה׃ וַיַּקְרֵב֙ אֶת־קָרְבַּ֣ן הָעָ֔ם
וַיִּקַּ֞ח אֶת־שְׂעִ֤יר הַחַטָּאת֙ אֲשֶׁר
לָעָ֔ם וַיִּשְׁחָטֵ֕הוּ וַיְחַטְּאֵ֖הוּ
כָּרִאשׁוֹן׃ וַיַּקְרֵב֙ אֶת־הָעֹלָ֔ה וַיַּ֖עַשׂ
כַּמִּשְׁפָּֽט׃ וַיַּקְרֵב֙ אֶת־
הַמִּנְחָ֔ה וַיְמַלֵּ֥א כַפּ֖וֹ מִמֶּ֑נָּה
וַיַּקְטֵ֥ר עַל־הַמִּזְבֵּ֖חַ מִלְבַּ֣ד עֹלַ֥ת
הַבֹּֽקֶר׃ וַיִּשְׁחַט֙ אֶת־הַשּׁ֣וֹר וְאֶת־
הָאַ֔יִל זֶ֖בַח הַשְּׁלָמִ֑ים אֲשֶׁ֥ר לָעָ֖ם

Pritiua chal.

עֲבַד֙ שָׁפַ֣ן תֵּ֔בַ
יוֹם֙ עִטַּ֣ר אָמַ֔ר
שׁוּב֙ נָסַ֔ב
עֲלַ֖ח סַלָּ֑לָ
עֵ֥ץ
נָ֣לָה
מ֖וּם
עֲבַד֙
דָּבַ֔ח

Transla.Chal.

כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ֙ וּקְרִיב אַהֲרֹ֔ן לְמַדְבְּחָא֙ וּנְכֵ֣ס יָת֔ עֻגְלָ֖א דְּחַטָּאתָ֣א דִֽילֵ֑יהּ וְקָרִ֖ינוּ בְּנ֥וֹי
אַהֲרֹ֛ן יָת֥ דְּמָ֖א לְוָתֵ֑יהּ וְטָבַ֤ל אֶצְבְּעֵ֙הּ֙ בְּדָמָ֔א וְיָהַ֖ב עַל֙ קַרְנָ֣ת מַדְבְּחָ֔א וְיָת֙ דָּמָ֣א אַרְיֵ֔ק לְיִסּ֖וֹדָ
לְמַדְבְּחָ֑א וְיָת֙ תַּרְבָּ֣א וְיָת֙ כְּוֹלְיָתָ֔א וְיָת֙ חֲצָרָ֣א מִן֙ כַּבְדָּ֔א מִן֙ חַטָּאתָ֔א אַסִּ֖יק לְמַדְבְּחָ֑א
כְּמָ֣א דְּפַקִּ֔יד יְיָ֖ יָת֥ מֹשֶׁ֖ה וְיָת֙ בִּשְׂרָ֣א וְיָת֙ מְשָׁכָ֔א אוּקִ֖יד בְּנוּרָ֑א מִבָּרָ֖א לְמַשְׁרְיָתָֽא׃
וּנְכַ֥ס יָת֙ עֲלָתָ֔א וְאַמְטִ֥ירוּ בְּנֵי֙ אַהֲרֹ֔ן לְוָתֵ֖יהּ יָת֣ דְּמָ֑א וְזָרְקֵ֥יהּ עַל֙ מַדְבְּחָ֔א סְחוֹר֙ סְחוֹר֙ יָת֔
עֲלָתָ֖א אַמְטִ֥ירוּ לְוָתֵ֑יהּ לְאַבְרָ֖א וְיָת֙ רֵישָׁ֔א וְאַסִּ֖יק עַל֙ מַדְבְּחָ֔א וְחֵ֚ילֵ֙ יָת֙ גַּוָּ֔א וְיָת֙ גַּרְגְּרָ֔א
וְאַסִּ֖יק עַל֙ עֲלָתָ֔א לְמַדְבְּחָ֑א וּקְרִ֖יב יָת֙ צְפִּירָ֣א דְּחַטָּאתָ֔א דִּ֥י לְעַמָּ֖א
וְנִכְסֵ֣יהּ וְכַפַּ֣ר בְּדִדְמַיְהּ֮ כְּמַדְמָאָה֒ וְקָרִ֣יב יָת֔ עֲלָתָ֖א וְעֲבָדַ֑הּ כְּדִ֥חֲזֵ֖י ׀ וְקָרִ֣יב יָת֔ מַנְחָתָ֖א
וּמְלָ֣א קוּמְצַ֔הּ מִנַּ֖הּ וְאַסִּ֑יק עַל֙ מַדְבְּחָ֔א בַּר֙ עֲלַ֣ת צַפְרָ֔א ׀ קָרִ֣יב יָת֔ תּוֹרָ֖א וְיָת֙ דִּכְרָ֔א
נִכְסַ֥ת קוּדְשַׁיָּ֖א דִּי֙ לְעַמָּ֔א

וַיִּמְצַאוּ בְנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו
וַיִּזְרָקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת
הַחֲלָבִים מִן הַשּׁוֹר וּמִן הָאַיִל
הָאַלְיָה וְהַמְכַסֶּה וְהַכְּלִית וְיֹתֶרֶת
הַכָּבֵד וְיִשְׁימוּ אֶת הַחֲלָבִים עַל
הַחֲזוֹת וַיְקַטֵּר הַחֲלָבִים
הַמִּזְבֵּחָה וְאֶת הַחֲזוֹת וְאֶת שׁוֹק
הַיָּמִין הֵנִיף אַהֲרֹן תְּנוּפָה לִפְנֵי
יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה: וַיַּשׁ
אַהֲרֹן אֶת יָדוֹ אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם
וַיֵּרֶד מֵעֲשֹׂת הַחַטָּאת וְהָעֹלָה
וְהַשְּׁלָמִים: וַיָּבוֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיְבָרְכוּ
אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְּבוֹד יְהוָה אֶל
כָּל הָעָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה
וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה
וְאֶת הַחֲלָבִים וַיַּרְא כָּל הָעָם
וַיָּרֹנּוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם:

Cap.x.

וַיִּקְחוּ בְנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא
אִישׁ מַחְתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֵן אֵשׁ
וַיָּשִׂימוּ עָלֶיהָ קְטֹרֶת וַיַּקְרִיבוּ
לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה
אֹתָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה
וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמֻתוּ לִפְנֵי יְהוָה:
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר
דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר בִּקְרֹבַי אֶקָּדֵשׁ
וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכָּבֵד וַיִּדֹּם

Pritiua chal. | Interp.chal.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת דַּם הַחַטָּאת וַיִּתֵּן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וַיְחַטֵּא אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת יְסוֹדוֹ וַיְכַפֵּר עָלָיו וְאֶת הַדָּם שָׁפַךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וַיְקַדְּשֵׁהוּ לְכַפֵּר עָלָיו: וַיִּקַּח אֶת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב וְאֶת יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת חֶלְבָּהֵן וַיַּקְטֵר הַמִּזְבֵּחָה: וְאֶת הַפָּר וְאֶת עֹרוֹ וְאֶת בְּשָׂרוֹ וְאֶת פִּרְשׁוֹ שָׂרַף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: וַיַּקְרֵב אֶת הָעֹלָה וַיַּמְּצִאוּ בְנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם וַיִּזְרְקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת הָעֹלָה הִקְרִיבוּ אֵלָיו לְנִתְחֶיהָ וְאֶת הָרֹאשׁ וַיְקַטֵּר עַל הַמִּזְבֵּחַ: וְהִקְרִיב אֶת הַקֶּרֶב וְאֶת הַכְּרָעַיִם וַיְקַטֵּר עַל הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ: וְאֶת קָרְבָּנוֹ הִקְרִיב אֶת הָעָם וַיִּקַּח אֶת שְׂעִיר הַחַטַּאת אֲשֶׁר לָעָם וַיִּשְׁחָטֵהוּ וַיְחַטְּאֵהוּ כָּרִאשֹׁנָה: וַיַּקְרֵב אֶת הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ כַּמִּשְׁפָּט: וַיַּקְרֵב אֶת הַמִּנְחָה וַיְמַלֵּא כַפּוֹ מִמֶּנָּה וַיַּקְטֵר עַל הַמִּזְבֵּחַ מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר: וַיִּשְׁחַט אֶת הַשּׁוֹר וְאֶת הָאַיִל זִבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לָעָם וַיַּמְּצִאוּ בְנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו וַיִּזְרְקֵהוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְאֶת הַחֲלָבִים מִן הַשּׁוֹר וּמִן הָאַיִל הָאַלְיָה וְהַמְכַסֶּה וְהַכְּלָיֹת וְיֹתֶרֶת הַכָּבֵד: וַיָּשִׂימוּ אֶת הַחֲלָבִים עַל הַחֲזוֹת וַיְקַטֵּר הַחֲלָבִים הַמִּזְבֵּחָה: וְאֶת הַחֲזוֹת וְאֶת שׁוֹק הַיָּמִין הֵנִיף אַהֲרֹן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה: וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד מֵעֲשׂוֹת הַחַטָּאת וְהָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים: וַיָּבוֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְּבוֹד יְהוָה אֶל כָּל הָעָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיָּרֹנּוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם:

Cap.x.

וַיִּקְחוּ בְנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא בְּנֵי אַהֲרֹן אִישׁ מַחְתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֵן אֵשׁ וַיָּשִׂימוּ עָלֶיהָ קְטֹרֶת וַיַּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמֻתוּ לִפְנֵי יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר בִּקְרֹבַי אֶקָּדֵשׁ

Positiua hebr. | Ter. Hebr. | Translatio. B. Hiero. | Translatio. Hebr. lxx. cū interp. latina

וְתִקְרָאנָה אֹתִי כַּאֲלָה וְאֹכַלְתִּי — ᵍ mihi autem accidit qđ vides. Quō potui comedere eam: aut placere ᵉ dño in cerimoniis mētis lugubris? Qđ cū audisset ᶜ moyses: recepit satisfactionem. Ca. xi. — ᵍ μοὶ δὲ συμβέβηκε μοι ταῦτα, καὶ φαγομαι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας σήμερον, μὴ ἀρεσὸν ἔσαι τῷ κυρίῳ; καὶ ἤκουσε μωυσῆς, καὶ ἤρεσεν αὐτῷ.

הַחֻקָּה הַיּוֹם הֵיטֵב בְּעֵינָיו׃ — Ocutusq; ē dñs ad ᵇ moysen & aaro ᵇ dicēs. — Ca. xi. Locutusq; ē dñs ad moysen & aaron dicēs.

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטַב בְּעֵינָיו׃ — ᶜ Dicite — Loquimini — λαλήσατε

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר אֲלֵהֶם׃ — ᵇ filijs — ᵇ filijs — τοῖς υἱοῖς

דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחַיָּה — ᵈ nimalia — ᵈ animātibus — ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν

אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ׃ — ᵍ que comedere debetis ᵉ de cunctis ᶠ animātibus ᵉ terre. — ἃ φαγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν ἃ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς,

כֹּל מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע פְּרָסֹת מַעֲלַת גֵּרָה — ᵍ Oē ᵍ qđ habet di uisam ᵍ ungulam & ruminat — ᵍ Omne qđ diuidit plantam in duas ungulas & ruminat

בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ׃ — ᵇ in pecoribus: comedetis. — ᵇ in animalibus: comedetis.

אַךְ זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִסֵי הַפַּרְסָה אֶת הַגָּמָל כִּי מַעֲלֵה גֵרָה הוּא וּפַרְסָה אֵינֶנּוּ מַפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֶם׃ — ᵍ & habet vngulā: sed nō diuidit eā: sicut camelus & cētera: ᵍ non comedetis illud: & inter ᵍ immunda reputabitis. — ᵍ Chirogryllus ᵍ qui ruminat ᵍ vngulamq; ᵍ non diuidit: ᵍ immūdus ᵉ st: ᵍ lepus ᵍ quoq; ᵍ nam & ipse ruminat ᵍ sed vngulam non diuidit. & ᵍ fis ᵐ que cum ᵒ vngulam diuidat ᵖ non ruminat. ᵍ horū carnibus ᵍ non vescemini: ᵍ nec cadauera ᵇ cōtingetis. quia ᵍ immūda ᵍ sūt ᵍ vobis. ᵍ Hec etiā sunt ᵍ que gignuntur ᵍ in aquis: & ᵍ vesci licitum ē. ᵍ Oē ᵍ quod ᵍ habet ᵍ pennulas & squamas ᵍ in mari ᵍ in flumīnib⁹ & stagnis: ᵍ comedetis. ᵍ Quicqd ā ᵍ pēnulas & squāmas ᵍ nō ḥz

ἀπὸ τούτων οὐ φαγεσθε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυ

κισμὸν καὶ ἀπὸ τῶν διχηλούντων τὰς ὁπλὰς καὶ διιδέτιβυς vngues. — camelū: qñ reducit ὀνυχίζοντων ὀνυχισῆρας. τὸν κάμηλον, ὅτι ἀναγει

rūminationē hoc: ᵗ vngulā nō diuidit. — μηρυκισμὸν τοῦτο, καὶ ὁταλὴν οὐ διχηλεῖ. ἀκάθαρ

dus hoc vobis. ᵗ chirogryllū: qñ reducit τον τοῦτο ὑμῖν. καὶ τὸν χοιρογρύλλιον, ὅτι ἀναγει

ruminationē hoc ᵗ vngulā nō diuidit: — μηρυκισμὸν τοῦτο καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ, ἀκάθαρ

dus hoc vobis. ᵗ lepore: qñ reducit ru τον ὅτο ὑμῖν. καὶ τὸν δασύποδα, ὅτι ἀναγει μη

rūmationē hoc ᵗ vngulā nō diuidit. — μηρυκισμὸν ὅτο καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ. ἀκάθαρτον ὅτο

vobis. ᵗ sue: qñ diuidit vngulā hoc: ᵗ diui ὑμῖν. καὶ τὸν ὗν, ὅτι διχηλεῖ ὁπλὴν τοῦτο, καὶ ὀνυχί

dit vngues vngule: ᵗ hoc nō ᵗ reducit rūminatiōes. ζει ὀνυχας ὁπλῆς, καὶ τοῦτο οὐκ ἀναγει μηρυκισμόν.

imūdū hoc vōbis. a carnib⁹ ipox nō comedetis. ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν. ἀπὸ κρεῶν αὐτῶν οὐ φαγε

detis. ᵗ p sc' mortua — ipa nō ᵗ tāgetis. immun — δετε. καὶ τῶν ἀνημισμάτων αὐτῶν οὐχ ἅψεδε. ἀκάθαρ

da hec vob. ᵗ hec comedetis ab oib⁹ — τα ταῦτα ὑμῖν. καὶ ταῦτα φαγεσθε ἀπὸ πάντων

ḥ in aquis: oia ḥ sunt in eis — τῶν ἐν τοῖς ὕδασιν, πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πτερύ

ᵗ squame in aquis: ᵗ in maribus: για καὶ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ἐν ταῖς θαλάσαις,

ᵗ in torrentibus: hec comedetis. ᵗ oīa — καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις, ταῦτα φαγεσθε. καὶ πάντα

ḥ nō sunt illis — ale: neq; squame — ὅσα οὐκ ἐστιν αὐτοῖς πτερύγια, οὐ δὲ λεπίδες

וְאֶת הַגָּמָל כִּי מַעֲלֵה גֵרָה הוּא וּפַרְסָה אֵינֶנּוּ טָמֵא הוּא לָכֶם׃ — ᵍ non ruminat. — ᵍ non ruminat.

וְאֶת הַשָּׁפָן כִּי מַעֲלֵה גֵרָה הוּא וּפַרְסָה לֹא יַפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֶם׃ — ᵍ horū carnibus ᵍ non vescemini: ᵍ nec cadauera ᵇ cōtingetis. quia ᵍ immūda ᵍ sūt ᵍ vobis.

וְאֶת הָאַרְנֶבֶת כִּי מַעֲלַת גֵּרָה הוא וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסָה טְמֵאָה הִוא לָכֶם׃ — ᵍ Hec etiā sunt ᵍ que gignuntur ᵍ in aquis: & ᵍ vesci licitum ē. ᵍ Oē ᵍ quod ᵍ habet ᵍ pennulas & squamas ᵍ in mari ᵍ in flumīnib⁹ & stagnis: ᵍ comedetis. ᵍ Quicqd ā ᵍ pēnulas & squāmas ᵍ nō ḥz

וְאֶת הַחֲזִיר כִּי מַפְרִיס פַּרְסָה הוּא וְשֹׁסַע שֶׁסַע פַּרְסָה הוּא וְהוּא גֵּרָה לֹא יִגָּר טָמֵא הוּא לָכֶם׃ — ᵍ horū carnibus ᵍ non vescemini: ᵍ nec cadauera ᵇ cōtingetis. quia ᵍ immūda ᵍ sūt ᵍ vobis. ᵍ Hec etiā sunt ᵍ que gignuntur ᵍ in aquis: & ᵍ vesci licitum ē. ᵍ Oē ᵍ quod ᵍ habet ᵍ pennulas & squamas ᵍ in mari ᵍ in flumīnib⁹ & stagnis: ᵍ comedetis. ᵍ Quicqd ā ᵍ pēnulas & squāmas ᵍ nō ḥz

מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ וּבִנִבְלָתָם לֹא תִגָּעוּ טְמֵאִים הֵם לָכֶם׃ — ᵍ horū carnibus ᵍ non vescemini: ᵍ nec cadauera ᵇ cōtingetis. quia ᵍ immūda ᵍ sūt ᵍ vobis. ᵍ Hec etiā sunt ᵍ que gignuntur ᵍ in aquis: & ᵍ vesci licitum ē. ᵍ Oē ᵍ quod ᵍ habet ᵍ pennulas & squamas ᵍ in mari ᵍ in flumīnib⁹ & stagnis: ᵍ comedetis. ᵍ Quicqd ā ᵍ pēnulas & squāmas ᵍ nō ḥz

זֹאת תֹּאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּמַּיִם בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים אֹתָם תֹּאכֵלוּ׃ — ᵍ Oē ᵍ quod ᵍ habet ᵍ penulas & squamas tā ī mari q̄ ī flumīnib⁹ & stagnis: ᵍ comedetis. ᵍ Quicqd ā ᵍ pēnulas & squāmas ᵍ nō ḥz

וְכֹל אֲשֶׁר אֵין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת בַּיַּמִּים וּבַנְּחָלִים — ᵍ Oē ᵍ quod ᵍ habet ᵍ penulas & squamas ᵍ in mari ᵍ in flumīnib⁹ & stagnis: ᵍ comedetis. ᵍ Quicqd ā ᵍ pēnulas & squāmas ᵍ nō ḥz

Positiua hebr. | Interp. chal.

עֵיק — et acciderūt mihi tales tribulatiōes: ᵗ si comedissem hodie hostiā pro peccato: nunqđ recti esset cora dño? Eludiuitq; moyses: ᵗ placuit in oculis eius. Ca. xi.

אֲמַר — Locutusq; est dñs cuz moyse ᵗ cuz aaron: dicens eis. Loquimini cū filijs israel dicētes. Hec sunt

חֵיוָה אֲכַל — animalia que comedere debetis de cunctis animātibus que

טְלֵא נָסַק — sunt sup terram. Omne qđ diuidit plantam in duas vngulas ᵗ ruminat in animalibus: illud comedetis.

סָרַק — Ceruum tamen hec non comedetis de ruminātibus et de diuidētibus vngulā: camelū qui ruminat ᵗ vngulā

סָאַב — nō diuidit: immūdus erit vobis. Chirogryllū quoq; qui ruminat ᵗ vngulam nō diuidit: immundus erit vobis. Et lepus qui ruminat ᵗ vngulā nō diuidit: immūdus erit vobis. Et sus qui diuidit vngulas ᵗ in duas vngulas plantā diuidit: ḥ ipe nō ruminat: immūdus erit vobis. de carnibus eorum nō comedetis: ᵗ cadauera eorum non tangetis: immunda erūt vobis. Hec autem comedetis de omnibus que sunt in aquis: oia que habent pennulas ᵗ squamas in aquis in mari et

קָרַב — in torrentibus ea comedetis. Et quod non habet pennulas ᵗ squamas

יָם

Positiua hebr. | Ter. Hebr. | Leui. | La.x.

הַמִּנְחָה הַנּוֹתֶרֶת מֵאִשֵּׁי יְהוָה — ᶠ sacrificiū ᵐ quod remāsit ᶠ de oblatione ᵈ dñi: & comedite illud ᵃ absq; fermento ᵇ iuxta ᶜ altare: ᵇ quia ᶜ sanctum ᶜ sanctorum ᶜ est, ᵇ comedetis aūt ᵇ in loco ᶜ sancto ᵐ qđ ᵈ datum est tibi & filijs tuis ᵉ & ᵉ filijs tuis ᵈ de oblatiōnibus ᵈ domini: sicut ᶠ preceptū est mihi. ᶠ pectuscullū quoq; & ᵍ armū ᵍ separatus est: ᵉ edetis ᶠ in loco ᵐ mundissimo ᵇ tu & filij tui & filie tue ᵉ cum ᵉ tecū. ᵐ Tibi enim ᵃ & ᵃ liberis tuis ᵍ repposita sunt ᶠ de hostijs ᵐ salutaribus ᵇ filiorū ᵐ israel: eo q̄ ᵃ armū ᶠ & pectus &

הַחַלָּבִים הַבָּאִים לְהָנִיף תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וְהָיָה לְךָ וּלְבָנֶיךָ לְפָנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה אִתִּי׃ — ᵃ adipes qui cremantur in altari. ᶠ eleuauerūt ᵇ coram ᵈ domino: ᵃ & pertineant ᵃ ad te ᵐ & ad filios tuos ᵉ lege ᵉ perpetua: ᵃ ſicut ᶠ precepit ᵈ dñs. Inter hec ᵐ hircum ᵉ qui oblatꝰ fuerat ᵍ pec cato cū ᵍ reret ᵉ moyses ᶜ adustū reppit: ᵇ iratusq; ᶜ contra ᵉ eleazar & ᵃ ithamar filios ᵃ aaron ᶜ qui remanserant: ᵐ ait.

דָּרֹשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהִנֵּה שָׂרֹף נִשְׂרָף וַיִּקְצֹף עַל אֶלְעָזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן הַנּוֹתָרִים לֵאמֹר׃ — "Cur ᵖ non ᶜ comedistis ᶠ hostiā pro ᵖ peccato ᵒ in loco ᶜ sancto ᵍ que ᶜ sancta ᶜ sanctorum ᶜ est: ᵃ & ᵃ data ᶜ vobis ᵇ vt porte tis ᶠ iniquitatem ᵐ multitudinis: ᵇ & roge ᵉ tis ᵖ pro ea ᵒ in cōspectu ᵈ dñi: ᵖ ſerti ᵐ cū de ᵍ ſanguine illius ᵐ nō ᶠ sit illatū ᶜ intra ᵃ sctā: & ᵉ comedere de bueratis ᶜ ea ᵒ in ſactuario ᵉ ſicut ᵇ preceptū ē mihi. ᶜ Respondit ᵃ aaron.

הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ אֶת חַטָּאתָם וְאֶת עֹלָתָם לִפְנֵי יְהוָה וַתִּקְרֶאנָה אֹתִי כָּאֵלֶּה וְאָכַלְתִּי חַטָּאת הַיּוֹם הֲיִיטַב בְּעֵינֵי יְהוָה׃ — ᵒ Oblata est ᵇ hodie ᵒ victima ᵖ pctō ᵐ & ᵐ holocaustum ᶜ corā ᵈ dño: ᵒ & comedite illud ᵃ absq; fermento ᵇ iuxta ᶜ altare: ᵇ quia ᶜ sanctum ᶜ sanctorum ᶜ est, ᵇ comedetis aūt ᵇ in loco ᶜ sancto ᵐ qđ ᵈ datum est tibi & filijs tuis ᵉ & ᵉ filijs tuis ᵈ de oblatiōnibus ᵈ domini: sicut ᶠ preceptū est mihi. ᶠ pectuscullū quoq; & ᵍ armū ᵍ separatus est: ᵉ edetis ᶠ in loco ᵐ mundissimo ᵇ tu & filij tui & filie tue ᵉ cum ᵉ tecū. ᵐ Tibi enim ᵃ & ᵃ liberis tuis ᵍ repposita sunt ᶠ de hostijs ᵐ salutaribus ᵇ filiorū ᵐ israel: eo q̄ ᵃ armū ᶠ & pectus &

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטַב בְּעֵינָיו׃ — ᵍ Hec ē ᵍ que locutus ē dñs ad moysen ᵗ aarō: vi delicet: ᵍ comedetis de ois ᵍ animātibus ᵍ que sunt sup ᵍ terrā. ᵍ Omne qđ diuidit plantam in duas ᵍ vngulas ᵗ ruminat in animalibus: illud comedetis. ᵍ Cerutamen hec non comedetis de ruminātibus et de diuidētibus vngulā: camelū qui ruminat ᵗ vngulā nō diuidit: immūdus erit vobis. ᵍ Chirogryllū quoq; qui ruminat ᵗ vngulam nō diuidit: immundus erit vobis. ᵍ Et lepus qui ruminat ᵗ vngulā nō diuidit: immūdus erit vobis. ᵍ Et sus qui diuidit vngulas ᵗ in duas vngulas plantā diuidit: ḥ ipe nō ruminat: immūdus erit vobis. de carnibus eorum nō comedetis: ᵗ cadauera eorum non tangetis: immunda erūt vobis. ᵍ Hec autem comedetis de omnibus que sunt in aquis: oia que habent pennulas ᵗ squamas in aquis in mari et in torrentibus ea comedetis. Et quod non habet pennulas ᵗ squamas

Positiua chal. | Interp. chal.

רַבַּח — munus qđ remāsit de oblationibus dñi: ᵗ comedite illud azymum latere altaris: quia ſctū ſctō est. Comedetis̄ illud in loco ſancto: q̄ portio tua et portio filiorū tuorū est de oblationibus dñi: ſic enī mihi preceptū est. pectuscullū quoq; eleuationis ᵗ femur qđ ſeparatū est edetis in loco mundo tu et filij tui et filie tue tecū: qñ portio tua et portio filiorū tuor est: q̄ data sunt de hostia ſcificationū filiorū israel. Femur qđ ſeparatū est et pectus eleuatiōis q̄s oblatiōibus adipū offerēt: vt eleuētur eleuatione corā dño. erit̄q; tibi et filijs tuis tecū in pactum sempiternū: ſicut precepit dominus. Ircō autem qui oblatus fuerat pro peccato re quirēs requisiuit moyses: ᵗ ecce exustus erat. Et iratus est cōtra eleazar et contra ithamar filios aaron qui remanserant: dicens. Quare non comedistis hoſtiam pro peccato in loco ſctō? ſanctū enī ſctōr est: et eam tradidit vobis ad parcendum ſuper peccata con gregatiōis: ad propitiandū pro eis corā dño. Ecce nō est illatū de ſanguine illi⁹ in domū ſctuarij intrinſec⁹: et ideo debueratis eā comedere in ſctuario: ſicut pce ptū ē mihi. Locutusq; ē aarō et moyse. Ecce hodie ob tuleſt hoſtias ᵖ petis ſuas et holocaustā ſua corā dño

Translatio. Chal.

מִנְחָא דְּאִשְׁתְּאַרַת מִקּוּרְבָּנַיָּא דַּייָ וְאָכְלוּהִי פַּטִּיר בְּסִטְרָא דְּמַדְבְּחָא אֲרֵי קֻדְשָׁא קוּדְשִׁין הִוְא׃ וְתֵיכְלוּן יָתַהּ בְּאַתַר קַדִּישׁ אֲרֵי הִילָכָךְ בְּרָךְ הִוא וְהִילָכָךְ בְּנָךְ מִקּוּרְבָּנַיָּא דַּייָ אֲרֵי כֵן אִתְפַּקֶּדֶת׃ וְיָת חֲדֵיָא ״דְּאַרְמוּתָא וְיָת שׁוֹקָא דְּאִתְבְּרֵשׁ וְתֵיכְלִין בְּאַתַר ״דְּכִי אַתְ וּבְנָךְ וּבְנָתָךְ עִמָּךְ אֲרֵי חִילָכָךְ וְחִילָכָךְ בְּנָךְ דְּאִתְיְהִיבוּ מִנְכָּסַת קוּדְשַׁיָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ שׁוֹקָא דְּאַפְרָשׁוּתָא וְחַדְיָא דְּאֲרִימוּתָא עַל קוּרְבָּנַיָּא יֵיתְיוּן לְאַרְמוּתָא אַרְמָא כְּדֵם יְיָ לִיהֲוֹי לָךְ וְלִבְנָךְ עִמָּךְ לְקְיָם עָלַם כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ וְיָת צְפִירָא דְּחַטָּאתָא מְבָעָא מְבְעָא מֹשֶׁה וְהָא אִתְּתָקַף וְרוּגְזַת עַל אֶלְעָזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן דְּאִשְׁתְּאַרוּ לְמֵימָר׃ מָדֵין לָא אֲכַלְתּוּן יָת חַטָּאתָא בְּאַתַר קַדִּישׁ אֲרֵי קֻדְשָׁא קוּדְשִׁין הִוא וְיָתַהּ יְהַב לְכוֹן לְסַלָּחָא עַל תַּקָּנְתָּא דְּמַשְׁרִיתָא לְכַפָּרָא עֲלֵיהוֹן קֳדָם יְיָ׃ הָא לָא אִתְעֲבַד מִדְּמָהּ לְגוֹ קוּדְשָׁא גְּוָאָה לְמֵיכַל תֵּיכְלוּן יָתַהּ בְּקוּדְשָׁא כְּמָא דְּפַקִּידְנִי יְיָ׃ וַאֲמַלֵּל אַהֲרֹן עִם מֹשֶׁה וַאֲמַר הָא יוֹמָא דֵין קָרְבִּין קֻרְבָּנֵיהוֹן דְּחַטָּאתָא וְעֹלָתָהוֹן קֳדָם יְיָ וּמְעָרְעָן יָתִי כָּעֶקָּן וְאִילוּ אֲכַלִית חַטָּאתָא יוֹמָא דֵין הֲתַקִּין קֳדָם יְיָ וְשָׁמַע

Translatio. Hebr. lxx. cū interp. latina

sacrificiū relictū ab oblatiōib⁹ θυσίαν τὴν καταλειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων

dñi: ᵗ comedite illud azyma iuxta altare: qm̄ κυ, καὶ φαγετε αὐτὴν ἄζυμα παρὰ τὸ θυσιαστήριον, ὅτι

scū. sctōr est. ᵗ comedite illud in loco ſctō. legi ἁγια ἁγίων ἐστίν. καὶ φαγεδε αὐτὴν ἐν τόπῳ ἁγίῳ. νό

timꝰ est tibi est: ᵗ legitimꝰ filijs tuis hoc ab μιμον γαρ σοι ἐστί, καὶ τὸ μιμον τοῖς υἱοῖς σου ἀπὸ τοῦ

oblatiōib⁹ dñi. sic enī ꝑceptū est θυσιῶν τῶν καρπωμάτων κυρίου. οὕτως γὰρ ἐντέταλται

mihi. ᵗ pectuscullū segregatiōis: ᵗ brachi μοι. καὶ τὸ σκεῦνιον τοῦ ἀφορίσματος, καὶ τὸν βραχίο

um ſeparatiōis comedetis i loco ſctō: tu ᵗ να τοῦ ἀφαιρέματος φαγεδεῖν τόπῳ ἁγίῳ, σὺ καὶ

filij tui ᵗ dom⁹ tua tecū. legitimū tibi: ᵗ le οἱ υἱοί σου καὶ ὁ δῆκος σου μετὰ σοῦ. νόμιμόν σοι, καὶ τὸ

gitimū filijs tuis vsq; est de ſacrificijs ſalu μιμον τοῖς υἱοῖς σου ἕως ἀπὸ τῶν θυσιῶν τῶν σω

taribus filioꝝ israel. brachiū ſepa τηρίων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. τὸν βραχίονα τοῦ ἀφα

ratiōis ᵗ pectuscullū segregatiōis in ρέματος καὶ τὸ σκεῦνιον τοῦ ἀφορίσματος ἐπὶ τῶν

oblatiōib⁹ adipū offerēt segregare καρπωμάτων τῶν σταθεν προσοίσουσιν ἀφορίσαι

ſegregatiōnē coꝝ dño. ᵗ erit tibi ᵗ filijs ἀφόρισμα ἐναντι κυρίου. καὶ ἔσαι σοι καὶ τοῖς υἱοῖς

tuis ᵗ filiab⁹ tuis tecū legitimū eter σου καὶ ταῖς θυγατράσι σου μετὰ σοῦ νόμιμον ἀιώ

nū: quādmodū ꝑceptū dñs mosi. ᵗ hir νιον, ὃν τρόπον συνετάξεν τῷ μωυσῆ. καὶ τὸν χίμα

cū q̄ pro pctō ḡrēs ḡsumit moyses: ρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ζητῶν ἐξεζητησε μωυσῆς.

ᵗ hic cōbusꝰ fuerat. ᵗ irat⁹ ē moyses ꝑa eleazar & ithamar filios aarō: relictos. ζαρ καὶ ἰθαμαρ τοὺς υἱοὺς ἀαρών, τοὺς κατάλελειμμένους.

dicēs: cur nō comedistis q̄d pro pctō i lo λεγων, διατί οὐκ ἐφαγετε τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐν τό

co ſctō. q: cū ſctū ſctōr est. hoc dedit vob πῳ ἁγίῳ. ὅτι ἁγία ἁγίων ἐστίν. τοῦτο ἔδωκεν ὑμῖν

ꝑ τῶ ἁγίω. ὅτι παρ' ἁγια ἁγίων ἐστίν. τοῦτο ἔδωκεν ὑμῖν comedere: vt auferatis pctū cetus: et φαγεῖν, ἵνα ἀφελητε τὴν ἁμαρτίαν τῆς συναγωγῆς, καὶ

ꝑpitietis pro eis corā dño: nō ēsn illatū est ἐξιλάσησδε περὶ αὐτῶν ἔναντι κυ. οὐ γαρ εἰσηνέχθη

de ſanguine eiꝰ in ſctuariū. intra factē de ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτ εἰς τὸ ἅγιον. κατὰ πρόσωπον

intra comedite illū in loco ſctō: quēadmodū ꝑce ἐσω φαγεδε αὐτὸ ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὃν τρόπον συνε

ptū ē mihi. ᵗ locutꝰ ē garō ad moyſen: dicēs: πτύ ē moi. ᵗ locutꝰ ē aarō πρὸς μωυσῆν, λέγων,

Respondit aaron. si hodie obtulerſit q̄ pro pctō ſuo: εἰ σήμερον ἐπροσαγηόχασί τα περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐ

ᵗ holocāusta ſua corā dño: τῶν καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν ἔναντι κυρίου,

Translatio. Chal.

וְעַרְעָן יָתִי עָקָן וְאִילוּ כְּדֵין אֲכַלִית חַטָּאתָא יוֹמָא דֵין הֲתַקִּין קֳדָם יְיָ וְשָׁמַע

מֹשֶׁה וְשַׁפַּר בְּעֵינוֹהִי׃ Ca. xi. וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן וְאָמַר לְהוֹן׃ מַלִּילוּ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר דָּא חֵיתָא דִּתְיכְלוּן מִכָּל בְּעִירָא דְּעַל אַרְעָא׃ כָּל דְּסָדְקָא פַּרְסָתָא ״וּמַיְטִיל גַּבָּא טוּלְפִין פַּרְסָתָא מְסַקְּא פִּשְׁרָא בְּעִירָא תֵּיכְלוּן׃ בְּרַם יָת דֵּין לָא תֵיכְלוּן מִמַּסְּקֵי פִּשְׁרָא וּמִסַּדְקֵי פַּרְסָתָא יָת גַּמְלָא אֲרֵי מְסִיק פִּשְׁרָא הוּא וּפַרְסָתָא לָא סְדִיקָא ״מְסָאַב הוּא לְכוֹן׃ וְיָת טַבְזָא אֲרֵי מְסִיק פִּשְׁרָא הוּא וּפַרְסָתָא לָא סְדִיקָא מְסָאַב הוּא לְכוֹן׃ וְיָת אַרְנְבָא אֲרֵי מְסִיק פִּשְׁרָא הִיא וּפַרְסָתָא לָא סְדִיקָא מְסָאַב הִיא לְכוֹן׃ וְיָת חֲזִירָא ״דְּאִנּוּן פְּרִיסָתָא הוּא וּמַיְטִיל גַּבָּא טוּלְפִין פַּרְסָתָא וְהוּא פִּשְׁרָא לָא תֵיכֵל מִסְּאַב הוּא לְכוֹן׃ מִבִּסְרֵיהוֹן לָא תֵיכְלוּן וּבְנִבְלָתְהוֹן לָא תִקְרְבוּן מְסָאְבִין אִינּוּן לְכוֹן׃ יָת דֵּין תֵּיכְלוּן מִכֹּל דִּי בְמַיָּא כֹּל דִּי לֵיהּ צִיצִין וְקַלְפִּין תֵּיכְלוּן׃ וְכֹל דְּלֵית לֵיהּ צִיצִין וְקַלְפִּין

Translatio. Hebr. lxx. cū interp. latina

τ cōtigerūt mihi hec: τ comedā qđ pro καὶ συμβέβηκέ μοι ταῦτα, καὶ φαγομαι τὸ περὶ τῆς

pctō hodie: nūqđ placitū erit dño: τ au ἁμαρτίας σήμερον, μὴ ἀρεσὸν ἔσαι τῷ κυρίῳ; καὶ ἤ

dīuit moyses: τ placuit illi. κουσε μωυσῆς, καὶ ἤρεσεν αὐτῷ.

Ca. xi.

Hec locutus ē dñs ad moysen τ aarō: vi καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, λέ

cēs: loquimini filijs israel: dicētes: hec γων, λαλήσατε τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, λέγοντες, ταῦ

Deut. 14.a. afalta: q̄ comedetis de oib⁹ afalib⁹ τα τὰ κτήνη, ἃ φαγεδε ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν

q̄ sup̄ terrā: oē aial dīuidēs vngulā τ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, πᾶν κτῆνος διχηλοῦν ὁπλὴν καὶ

vngues dīuidēs duas vngulas: ᵗ reducēs rumi ὀνυχίζηρας δύο χηλάς, καὶ ἀνάγων μηρυ

nationē ī afalib⁹: hec camedetis. sed κισμὸν ἐν τοῖς κτήνεσι, ταῦτα φαγεδε. πλὴν

ab his nō comedetis ab reducētibus rumi ἀπὸ τούτων οὐ φαγεδε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυ

nationē τ a dīuisas ḥntib⁹ vngulas τ κισμὸν καὶ ἀπὸ τῶν διχηλούντων τὰς ὁπλὰς καὶ

dīuidētibus vngues. camelū: qñ reducit διιδέτιβυς vngues. — ὀνυχίζοντων ὀνυχισῆρας. τὸν κάμηλον, ὅτι ἀναγει

rūminationē hoc: ᵗ vngulā nō dīuidit. imūdū — μηρυκισμὸν τοῦτο, καὶ ὁταλὴν οὐ διχηλεῖ. ἀκάθαρ

dus hoc vobis. ᵗ chirogryllū: qñ reducit τον τοῦτο ὑμῖν. καὶ τὸν χοιρογρύλλιον, ὅτι ἀναγει

rūminationē hoc ᵗ vngulā nō dīuidit: — μηρυκισμὸν τοῦτο καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ, ἀκάθαρ

dus hoc vobis. ᵗ lepore: qñ reducit ru τον ὅτο ὑμῖν. καὶ τὸν δασύποδα, ὅτι ἀναγει μη

rūmationē hoc ᵗ vngulā nō dīuidit. imūdus — μηρυκισμὸν ὅτο καὶ ὁπλὴν οὐ διχηλεῖ. ἀκάθαρτον ὅτο

vobis. ᵗ sue: qñ dīuidit vngulā hoc: ᵗ dīui ὑμῖν. καὶ τὸν ὗν, ὅτι διχηλεῖ ὁπλὴν τοῦτο, καὶ ὀνυχί

dit vngues vngule: ᵗ hoc nō ᵗ reducit rumiatiōes. ζει ὀνυχας ὁπλῆς, καὶ τοῦτο οὐκ ἀναγει μηρυκισμόν.

imūdū hoc vōbis. a carnib⁹ ipox nō comedetis. ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν. ἀπὸ κρεῶν αὐτῶν οὐ φαγε

detis. ᵗ p sc' mortua — ipa nō ᵗāgetis. immun — δετε. καὶ τῶν ἀνημισμάτων αὐτῶν οὐχ ἅψεδε. ἀκάθαρ

da hec vob. ᵗ hec comedetis ab oib⁹ — τα ταῦτα ὑμῖν. καὶ ταῦτα φαγεσθε ἀπὸ πάντων

ḥ in aquis: oia ḥ sunt in eis — τῶν ἐν τοῖς ὕδασιν, πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πτερύ

ᵗ squame in aquis: ᵗ in maribus: για καὶ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ἐν ταῖς θαλάσαις,

ᵗ in torrentibus: hec comedetis. ᵗ oīa — καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις, ταῦτα φαγεσθε. καὶ πάντα

ḥ nō sunt illis — ale: neq; squame — ὅσα οὐκ ἐστιν αὐτοῖς πτερύγια, οὐ δὲ λεπίδες

Polítiua beb.	Ter. Heb.	Leui.	La. xi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina.
	יטמא עד הערב וכל המשא			polluetur: & erit immũdus vsq; ad vesperum.	in aquis et in marib⁹ et in tor-
כנס	ממנבלתם יכבס בגדיו וטמא עד			& si necesse fuerit vt portetur qdpiã horum	ἐν τοῖς ὕδασι καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν τοῖς χει
	הערב וכל הבית אשר הבית			mortuũ: lauabit vestimẽta sua & immũdus erit	rentib⁹: ab oibus q̃ eructant aque: et
	משא יטמא עד			vsq; ad vesperũ.	μάρροις, ἀπὸ πάντων ὧν ἐρεύγεται τὰ ὕδατα, καὶ
	הערב וכל הנוגע במפרסת				ab oi aia viuẽte q̃ in aquis abo
	או בחלל חרב או במת או				ἀπὸ πάσης ψυχῆς ζώσης τῆς ἐν τῷ ὕδατι, βδέ
	בעצם אדם או בקבר יטמא				minatio est: et abominatio erũt vobis. de
	שבעת ימים יזה עליו				λυγμά ἐστι, καὶ βδέλυγμα ὑμῖν ἔσονται ὑμῖν. ἀπὸ τῶν
	ביום השלישי וביום				caruib⁹ eoq; nõ comedetis. & morticina eorũ abo
	השביעי יתחטא ולא				κρεῶν αὐτῶν οὐκ ἔδεσθε. καὶ τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βδέ
	יתחטא ביום השלישי				minabimini: & oia q̃cũq; nõ sũt in eis pẽnule:
	וביום השביעי וטהר				λύξεσθε, καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔχει ἐν αὐτοῖς πτερύγια,
	ואם לא יתחטא ביום				neq; squame ex his q̃ in aquis: abominatio hoc
	השלישי וביום השביעי				οὐδὲ λεπίδες τῶν ἐν τοῖς ὕδασι, βδέλυγμα τοῦτό
	לא יטהר				vobis. & hec abominabimini ab auib⁹:
	כל הנוגע בחלל נפש				σιν ὑμῖν· καὶ ταῦτα βδελύξεσθε ἀπὸ τῶν πετεινῶν,
	האדם אשר ימות ולא				et nõ comedẽtur: abominatio est. aquã: et
	יתחטא את משכן יהוה				καὶ οὐ βρωθήσεται, βδέλυγμά ἐστι. γὴν ἀετόν, καὶ γὴν
	יטמא ונכרתה הנפש				gryphũ: & haliceetũ: & vulturẽ: et miluũ: &
	ההוא מישראל כי מי				γρύπα, καὶ γὴν ἁλιαίετον, καὶ γὴν γύπα, καὶ τὰ
	נדה זרק עליו טמא				similia illi. & oia corui gñis: et similia illi.
	הוא עוד טמאתו בו				ὅμοια αὐτῶ· καὶ πάντα τὰ κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ.
	וכל כלי פתח אשר אין				et struthionẽ: et noctuã: et larũ: et similia illis
	צמיד פתיל עליו טמא				καὶ στροῦθον, καὶ γλαῦκα, καὶ λάρον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ.
	הוא וכל אשר על פני				et accipitrẽ: et similia illi. et mycteracẽ: et mer
	השדה בחלל חרב או				καὶ ἱέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ νυκτικόρακα, καὶ κα
	במת או בעצם אדם או				gulum: et ibim: et pozphyrionẽ: et pelica
	בקבר יטמא שבעת				ταράκτην, καὶ ἶβιν, καὶ πορφυρίωνά, καὶ πελεκᾶ
	ימים וכל כלי חרש				nũ: et cygnũ: et herodionẽ: & chalandrion: &
	אשר יפל עליו טמא				να, καὶ κύκνον, καὶ ἐρῳδιόν, καὶ χαλαδρίον, καὶ τὰ
	הוא וכל אשר בתוכו				similia illis: & vpupã: & vespertilionẽ: et om
	יטמא ואתה קח לך				ὅμοια αὐτῶν. καὶ ἔποπα, καὶ νυκτερίδα, καὶ πάν
	מכל מאכל אשר יאכל				nia reptilia autũ: q̃ ambulãt sup quat
	אשר יבוא עליו מים				τα τὰ ἑρπετὰ τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ τεσ
	והיה שתה כל משקה				ũor: abominatio est vobis. sed hec comedetis
	אשר ישתה בכל כלי				σάρων, βδέλυγμά ἐστιν ὑμῖν. ἀλλ᾽ ἢ ταῦτα φάγεσθε
	וראה כל אכל אשר				a reptilibus autũ: q̃ ambulãt sup
	יבוא עליו מים יטמא				ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ
	וכל משקה אשר ישתה				q̃ttuor: q̃ habẽt crura superius pedibus eor:
	בכל כלי יטמא וכל				τεσάρων, ἃ ἔχει σκέλη ἀνώτερον τῶν ποδῶν αὐτῶν,
	אשר יגע על פני				ad saltãdũ in ipsis sup terrã. & hec comedetis
	השדה בחלל חרב				πηδᾶν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ταῦτα φάγεσθε
	יטמא וכל אשר ישכב				ab ipsis: bruchũ: et similia illi. et
	עליו משכב יטמא				ἀπ᾽ αὐτῶν, τὸν βρούχον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ τὸν
	וכל אשר ישב עליו				attach: et similia illi. et ophiomachũ: &
	משכב יטמא וכל				ἀττακόν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ τὸν ὀφιομάχην, καὶ τὰ
	אשר יגע בבשר				similia illi. et locustã: et similia illi. et
	הנוגע יטמא שבעת				ὅμοια αὐτῶ· καὶ τὴν ἀκρίδα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ
	ימים וכל כלי חרש				οἷς reptile ab auibus: q̃bus sũt quattuor
	אשר יפל עליו טמא				ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν ἃ ἀπὸ τῶν πετεινῶν, οἷς ἐστι τέσσαρες
	הוא וכל אשר בתוכו				pedes: abominatio vobis est: et in his pol
	יטמא ואתה קח לך				πόδες, βδέλυγμα ὑμῖν ἐστίν, καὶ ἐν τούτοις μι
	מכל מאכל אשר יאכל				luemini. ois tangens morticiũ eor:
	אשר יבוא עליו מים				αμθήσεται. πᾶς ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν,

Polítiua beb.	Ter. Heb.	Leui.	La. xi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina.
	יטמא והיה שתה כל			immũdus erit vsq; ad vesperã. & ois tollẽs mor-	immũdus erit vsq; ad vesperã. τ ois tollẽs mor
	משקה אשר ישתה			tuos suos lauabit vestes suas & immũ-	ἀκάθαρτος ἕσαι ἕως ἑσπέρας· καὶ πᾶς ὁ αἴρων τῶν θνη
	בכל כלי יטמא וכל			dus erit vsq; ad vesperã. & in ois	τικῶν αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀκάθαρ
	אשר יגע בו יטמא			aialib⁹ q̃ sũt in eis	duos erit vsq; ad vesperã. τ in ois aialib⁹ q̃ sũ
	עד הערב והנוגע			diuisã hñs vngulã: τ vngues diuidũt: et rumi-	τος ἕσαι ἕως ἑσπέρας· καὶ ἐν πᾶσι τοῖς κτήνεσι
	במשכבו יכבס בגדיו			nant: immũdũ est vobis. qui	διῃρημένην ὁπλήν, καὶ ὀνυχισῆρας ὀνυχίζεται μηρυ
	וטמא עד הערב			tetigerit cadauer eorũ: immũdus erit vsq; ad	κισμὸν οὐ μαρυκᾶται, ἀκάθαρτος ἔσται ὑμῖν πᾶς
	והנשא את נבלתם			vesperã. et qui portauerit de cadauere eorũ:	τῆσας ποτιτικνία illoz: immũdus erit vsq; ad
	יכבס בגדיו וטמא עד			lauabit vestimẽta sua: & immũdus erit vsq; ad	ἀπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἕσαι ἕως
	הערב טמאים המה			vesperã. et oẽ qđ ãbulat sup man⁹ suas: i om	ἑσπέρας. καὶ πᾶν ὃ πορεύεται ἐπὶ χειρῶν αὐτ ἐν πᾶ
	לכם כל הנוגע			nibus aialib⁹: q̃ ãbulã: sup quatuor: immũda	σι τοῖς θηρίοις, ἃ πορεύεται ἐπὶ τεσσάρων, ἀκάθαρτα
	במשכבם יכבס בגדיו			erũt vobis. ois tãgẽs morticiũ illoz:	erũt vobis. οἷς τᾶγες morticinia illoz:
	וטמא עד הערב			ἔσαι ὑμῖν. πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν,
	וכי יטהר הטמא			immũdus erit vsq; ad vesperã. et tollẽs mortici-	immũdus erit vsq; ad vesperã. et tollẽs mortici
	מזובו וספר לו			ἀκάθαρτος ἕσαι ἕως ἑσπέρας. καὶ ὁ αἴρων τῶν θνησιμαί
	שבעת ימים לטהרתו			nia illoz: lauabit vestes suas: et immũdus erit	ων illoz: lauabit vestes suas: et immũdus erit
	וכבס בגדיו ורחץ			ων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτ, καὶ ἀκάθαρτος ἕσαι
	במים חיים וטהר			vsq; ad vesperã. immũda hec erũt vobis. et hec	vsq; ad vesperã. immũda hec erũt vobis. et hec
	והיום השמיני יקח			ἕως ἑσπέρας· ἀκάθαρτα ταῦτα ἕσαι ὑμῖν. καὶ ταῦτα
	לו שתי תרים או			vobis immũda et reptilib⁹ q̃ reptãt sup	vobis immũda et reptilib⁹ q̃ reptãt sup
	שני בני יונה והביא			ὑμῖν ἀκάθαρτα τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς
	אתם אל הכהן אל			tã. mustella: et mus: et crocodilus terrestig.	γῆς· ἡ γαλῆ, καὶ ὁ μῦς, καὶ ὁ κροκόδιλος ὁ χερσαῖος.
	פתח אהל מועד			et similia illi. mygale: et chameleon: et stel-	et similia illi. mygale: et chameleon: et ſtel
	ונתן אל הכהן			καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ. μυγαλῆ, καὶ χαμαιλέων, καὶ ἀσκα
	והכהן עשה את			lio: et lacerta: et talpa: hec immũda	lio: et lacerta: et talpa. οἷα immũda
	האחד חטאת			λαβώτης, καὶ σαῦρα, καὶ ἀσπάλαξ. ταῦτα ἀκάθαρτα
	והשני עלה וכפר			erũt vobis a oibus reptilib⁹ q̃ serpũt	erũt vobis a oibus reptilib⁹ q̃ serpũt
	עליו הכהן מטמאתו			ἔσαι ὑμῖν ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων
	וטהר משכב זובה			sup erã. ois tãgẽs morticiũ illoz:	ἐπὶ τὴν γῆν· πᾶς ὁ ἁπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν,
	וכבס בגדיו ורחץ			immũdus erit vsq; ad vesperã. et oẽ in qũ incide-	immũdus erit vsq; ad vesperã. et oẽ in qũ
	במים חיים וטהר			ἀκάθαρτος ἕσαι ἕως ἑσπέρας· καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ᾽ ὃ ἂν ἐπιπε	
	ואחרי כן יטהר			rit sup illũ de mortuis tpor: immũdũ erit	σῇ ἐπ᾽ αὐτὸ ἐκ τῶν τετελευτηκότων αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἕσαι
	ואם לא יתחטא			σπ᾽ αὐτὸ ἐκ τῶν τετελευτηκότων αὐτῶν, ἀκάθαρτον ἕσαι
	ביום השלישי וביום			ab oi vase ligneo: vł veste: vł pelle:	ab oi vase ligneo: vł veste: vł pelle:
	השביעי לא יטהר			ἀπὸ παντὸς σκεύους ξυλίνου, ἢ ἱματίου, ἢ δέρματος,
	וכל הנוגע בעצם			vel sacco. oẽ vas inq̃ factũ fuerit op⁹ in tpo	vel sacco. oẽ vas inq̃ factũ fuerit op⁹ in tpo
	חלל או בחלל חרב			ἢ σάκκου. πᾶν σκεῦος, ᾧ ἐὰν ποιηθῇ ἔργον ἐν αὐτῷ
	או במת או בעצם			in aquã tingetur: et immũdũ erit vsq; ad vesperã.	in aquã tingetur: et immũdũ erit vsq; ad vesperã.
	אדם או בקבר			εἰς ὕδωρ βαφήσεται, καὶ ἀκάθαρτον ἕσαι ἕως ἑσπέρας·
	וטמא שבעת ימים			et pur⁹ erit. et oẽ vas fictile: in qđ tin-	et pur⁹ erit. et oẽ vas fictile: in qđ tin
	יטמא והזה הטהר			καὶ καθαρὸν ἕσαι. καὶ πᾶν σκεῦος ὀστράκινον, εἰς ὃ ἐὰν ἐμ
	על הטמא ביום			derit ab ipis intus: q̃ intus fuerit: immũda erit: et	derit ab ipis intus: q̃ intus fuerit: immũda erit: et
	השלישי וביום			πεσὸν ἀπ᾽ αὐτῶν ἔνδον, ὅσα ἂν ἔνδον ᾖ, ἀκάθαρτα ἔσαι, καὶ
	השביעי וחטאו ביום			ipm cõteretur. et ois cibus: q̃ comedẽt: in qđ sup in	ipm cõteretur. et ois cibus: q̃ comedẽt: in qđ sup in
	השביעי וכבס בגדיו			κὸ συντριβήσεται· καὶ πᾶσα βρῶμα, ἣ ἐσθίεται, εἰς ὃ ἐὰν ἐπέλ
	ורחץ במים וטהר			adueniẽs; aqua: immũdũ erit vobis. et oẽ potũ: qđ	θῃ συντριβήσεται· aqua: immũdũ erit vobis. et oẽ potũ: qđ
	בערב והאכל מן			in ẽ⁹ ἐν αὐτῷ ὑδωρ, ἀκάθαρτον ἕσαι ὑμῖν. καὶ πᾶν ποτόν, ὃ

Interp̃. chal.

Polítiua chal.	
חיה	in mari & in torrẽtib⁹ de oñi reptili aquaꝝ & oi aia vi
אכל עשק	uẽti eoꝝ que sunt in aqis: abominabile erit vobis. De
	carnib⁹ eoꝝ nõ comedetis: & cadauera eoꝝ vitabitis.
	Omne qđ nõ habet pẽnulas & squamas in aqis abo
	minabile erit vobis. Hec quoq; vitabitis de auib⁹: nõ
עז זנא	comedẽtur: qz vitãda sunt: aquilã & gryphũ: & halietũ
	et miluũ ac vulturẽ iurta genus suũ: & oẽm corui gñis
	in genere suo: & filiã struthionis & noctuã & larũ & acci
	pitrẽ iurta genus suũ: bubonẽ & mergulũ & ibin & ci
	gnum & onocrotalum & pozphyrionẽ & herodionẽ &
	caradrion iurta genus suũ: & vpupam & vespertilio
חלד	nem. Oñe reptile de volucrib⁹ qđ graditur sup quat
רבע אכל	tuor: pedes: abominabile erit vobis. Geruntamẽ hec
עלה	comedetis de oibus reptilibus auiuz gradientiũ sup
	q̃ttuor pedes: quicqđ habet genua desup pedes eius
	per q̃ salit sup terrã. Hec sunt q̃ ex eis comedetis: lo
	custã iurta genus suũ: & attacũ atq; ophiomachũ in ge
	nere suo: & bruchũ in genere suo: oẽ aũt reptile auiũ
סאב	qđ habet q̃ttuor pedes abominabile erit vobis. ꝓpter
	hec dq̃ imundi erims ois q̃ tetigerit morticin a eoꝝ:

Transla. Chal.

בְּיַמַּיָּא וּנְחַלַיָּא מִכֹּל דִּי יִשְׁרֵא דְּבַיָּא וּמִכֹּל נַפְשָׁא דְּחַיְתָא דִּי בְמַיָּא שְׁקוּצָא אִינּוּן לְכוֹן׃
וְשָׁקוּצָא יְהוֹן לְכוֹן מִבְּשָׂרֵיהוֹן לָא תֵּיכְלוּן, וְיָת נִבְלָתְהוֹן תְּשַׁקְּצוּן׃ כָּל דְּלֵית לֵיהּ צִיצִין
וְקַלְפִּין בְּמַיָּא שְׁקוּצָא הוּא לְכוֹן׃ וְיָת כָּל עוֹפָא לָא תֵּיכְלוּן מִן עוֹפָא לָא תֵּיכְלוּן שְׁקוּצָא
אִינּוּן נְשְׁרָא וְעָז׳ וְעָזְיָא וְדַיְתָא וְטָרַף פָּתָא לְזַנְהוּתֵיהּ כָּל עוֹרְבָא לְזַנְהוּתֵיהּ בַּת נַעֲמִיתָא
וְיַצְעָא וְצִבְיָא שַׁחֲפָא וְתִנְשְׁמָתָא וְקִדְיָא וְשֵׁלְיוֹנָא וְקִיכְיוֹפָא׃ וּבוּתָא וְכָתָא ׀׀
וְרִיקְרָקָא׃ וְחִזְיָתָא וְאִיחְוָא לְזַנְהוּ וְנֵצָר טוּרְיָא וְעַסְפַּלְיָא׃ כֹּל רִיחֲשָׁא דְּעוֹפָא דְּמְהַלֵּךְ עַל
אַרְבַּע שְׁקוּצָא הוּא לְכוֹן׃ כָּל דְּבָרְסַת דִּין וְחָרִיל מִכֹּל רִיחֲשָׁא דְּעוֹפָא דְּמְהַלֵּךְ עַל אַרְבַּע
דְּלֵיהּ כַּרְסוֹלִין מִתְגַּלְּגְלִי רַגְלוֹהִי לְמִקְפֵּץ בְּהוֹן עַל אַרְעָא׃ יָת אִילֵּין מִנְּהוֹן תֵּיכְלוּן יָת
גִּינָא לְזַנְיֵהּ וְיָת רָשׁוֹנָא לְזַנְהוּ וְיָת חַגְבָּא לְזַנְהוּ וְיָת חַגְבָּגְלָא לְזַנְהוּ׃ וְכֹל רִיחֲשָׁא דְּעוֹפָא
דְּלֵיהּ אַרְבַּע רַגְלִין שְׁקוּצָא הוּא לְכוֹן׃ וּלְאִילֵּין תִּסְתַּאֲמְנוּן כָּל דְּיִקְרֵב בְּנִבְלָתְהוֹן ׀׀׀׀

Trãsla. B. Hiero.

corum que in aquis mouentur ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
& viuunt: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
abominabile vobis exe
crandum q̃ erit. ꝏꝏꝏꝏ
Carnes eorum non co-
medetis: & morticina
vitabitis. Cuncta q̃ non
habent pennulas ꝏꝏ
& squamas in aquis: pol
luta erunt. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Hec sunt que de auibus
comedere nõ debetis: &
vitanda sunt vobis. Aq
lam & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
gryphum & halietum
& miluum ꝏꝏꝏꝏ
ac vulturẽ iuxta genus
suum: & oẽ corui gñis
in similitudinẽ suã. Stru
thionem & noctuam
& larum & accipitrem
iuxta genus suum: ꝏꝏ
bubonem & mergulum
& ibin ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
& cygnum & onocro-
talum & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
porphyrionem: herodi
onem & caradrion ꝏꝏ
iuxta genus suum. Vpu
pã quoq; & vespertilionẽ.
Oẽ de volucribus qđ
gradit̃ur sup quatuor pe-
des abomiabile erit vo
bis. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Quicquid autem ambu
lat quidem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
sup q̃ttuor pedes: fed ha
bet longiora retro crura
per que salit super ter-
ram ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
comedere debetis. Vtẽ
bruchus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
in genere suo: & attа-
cus atq; ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ophimach atq; locusta
singula iuxta genus suũ.
Quicquid autẽ ex volu
cribus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
habet tm pedes:
execrabile erit vobis. &
quicũq; morticina eoꝝ
tetigerit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trãsla. Chal.

בְּיַמַּיָּא וּנְחַלַיָּא מִכֹּל רִיחֲשָׁא דְּיַמַּיָּא וּמִכֹּל נַפְשָׁא דְּחַיְתָא דִּי בְמַיָּא אִינּוּן לְכוֹן׃
וְשָׁקוּצָא יְהוֹן לְכוֹן מִבְּשָׂרֵיהוֹן לָא תֵּיכְלוּן, וְיָת נִבְלָתְהוֹן תְּשַׁקְּצוּן׃ כָּל דְּלֵית לֵיהּ צִיצִין
וְקַלְפִּין בְּמַיָּא שְׁקוּצָא הוּא לְכוֹן׃ וְיָת כָּל דְּיִרְחַשׁ עַל אַרְעָא דְּלָא אִיתְרְעֵי בֵּיהּ נְפָשִׁי
מִכָּל בְּעִירָא וּמִכָּל עוֹפָא וּמִכָּל דְּיִרְחַשׁ עַל אַרְעָא לָא אִיתְרְעֵי בְּהוֹן נְפָשִׁי אֲרֵי שְׁקוּצָא
מְסָאֲבָא אִינּוּן לְכוֹן כָּל דְּיִקְרַב בְּנִבְלָתְהוֹן יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא׃ וְכֹל דְּיִסְהַד עַל אִינּוּן
בְּכָל דְּיִפֹּל עֲלֵיהּ מִנְּהוֹן בְּמִתְהוֹן יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל מָנָא דְּחַסְפָּא וְכָל לְבוּשׁ
וְכָל מָנָא דְּעֵיזָא אִינּוּן לְכוֹן כָּל דְּיִקְרֵב עֲלֵיהּ מַיָּא יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל מָנָא דְּחַסְפָּא
דְּיִפֹּל בְּגַוֵּיהּ מִכֹּל דִּי בְגַוֵּיהּ יְהֵי מְסָאֵב וְיָתֵיהּ תְּבִרוּן׃ מִכָּל מְזוֹנָא דְּיִתְאֲכַל דְּעֲלֵיהּ מַיָּא
וְיִתְעֲבֵיד בְּכָל מָנָא דְּחַסְפָּא דִּי בְגַוֵּיהּ יְהֵי מְסָאֵב וְיָתֵיהּ תְּבִרוּן׃ וְכָל מְזוֹנָא דְּיִתְאֲכַל
דְּעֲלֵיהּ מַיָּא וְכָל מַשְׁקֵה דְּיִשְׁתֵּי בְּכָל מָנָא דְּחַסְפָּא יְהֵי מְסָאֵב׃ וְכָל דְּיִקְרֵב בְּכָל מָנָא
דְּחַסְפָּא דִּי בְגַוֵּיהּ כֹּל דִּי בְגַוֵּיהּ יְהֵי מְסָאֵב וְיָתֵיהּ תְּבִרוּן׃ וְכָל מְזוֹנָא דְּיִתְאֲכַל דְּעֲלֵיהּ מַיָּא
וְכָל מַשְׁקֵה דְּיִשְׁתֵּי בְּכָל מָנָא יְהֵי מְסָאֵב׃ וְכָל דְּיִקְרֵב בְּכָל דְּעַל מַיָּא יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא
וְיִתְעֲבֵיד מִכֹּל מָנָא דְּחַסְפָּא דִּי בְגַוֵּיהּ וְיָתֵיהּ תְּבִרוּן׃ וְכָל מָנָא מַיָּא יְהֵי מְסָאֵב וְכָל מַשְׁקֵי

Interp̃. chal.

Polítiua chal.	
נְחַל	erit immũdus vsq; ad vesperã. et q̃ portauerit de mor
צְבָע	ticmiis eoꝝ lauabit vestimẽta sua: & erit immũdus vsq;
לְבָא	ad vesperã. Oñe aial qđ diuidit vngulã: & plantã nõ
נְקַם קְרֵב הֲלַךְ	diuidit nec ruminat immũdũ est vobis: ois qui tetige-
חֵיָה	rit morticinia eoꝝ: erit immũdus. Et oẽ qđ ambulat
סָאַב	sup man⁹ suas er oibus aiantib⁹ q̃ graditur sup quat
צְבָא נְבָא	tuor: pedes immũdũ erit vobis. ois q̃ tetigerit cadaue
קְרֵב	ra eoꝝ erit immũdus vsq; ad vesperã. Et q̃ portauerit
הָבוּשׁ נְבָל	cadauera eoꝝ lauabit vestimẽta sua: & erit immũdus
עֲבַד עִזָּל	vsq; ad vesperã: imunda enim erũt vobis. Hec quoq;
כְּלָה	erunt vobis polluta in reptilibus q̃ reptãt sup terrã.
עֲשָׂה לְאַבָּא	Muſtela & mus & crocodil⁹ iurta gen⁹ suũ: & mygale
בּוּא	& cameleõ & ſtellio & lacerta & talpa. Hec imunda ſunt
	vobis ex oibus reptilib⁹. Ois q̃ tetigerit morticinia
שְׁנַר	eoꝝ erit imundus vsq; ad vesperã. et ois sup quẽ cecī
אֲבַל בּוּא	derit de morticinis eoꝝ erit imundus: vas aũt ligneũ
שְׁגַר	et vestis aut pellis aut faccus oẽ vas in quo fit opus
	immittet in ãs: & erit imundũ vsq; ad vesperã: & po-
	stea erit mundũ. Oñe aũt vas fictile in quo aliqđ ho
	rũ intro ceciderit ola q̃ sunt i eo polluta erũt: illud aũt
	frangetis. & ois cibus q̃ comedit sup quo effusa fuerit
	aqua & aliqđ horũ tetigerit: immũdus erit: & ois potus

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Leui.	Ca. xi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	יִשָּׁתֶה בְּכָל כְּלִי יִטְמָא וְכֹל אֲשֶׁר	שָׁתָה		bibitur de vniuerso va	bibitur in oi vase: imũdũ erit. τ oἑ
	יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עָלָיו יִטְמָא תַּנּוּר	תַּנּוּר		imũdũ erit. Et quic	πίνεται ἐν παντὶ ἀγγείῳ, ἀκάθαρτον ἔσαι· καὶ πᾶσα
	וְכִירַיִם יִתָּץ טְמֵאִים הֵם וְטְמֵאִים	כִּירַיִם		quid de morticinis hu	in ᾧ incideτit a morticinijs τhoτ sup il
	יִהְיוּ לָכֶם אַךְ מַעְיָן וּבוֹר מִקְוֵה	מִקְוֵה		iuscemodi ceciderit sup	ἐφ᾽ ὃ ἂν ἐπιπέσῃ ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἔσαι
	מַיִם יִהְיֶה טָהוֹר וּנְגֹעַ בְּנִבְלָתָם	טָהוֹר		illud: imundũ erit: siue	lud: imũdũ erit. clibani τ chytropodes de
	יִטְמָא וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל	כָּל		clibãi siue chytropodes	τὸ, ἀκάθαρτον ἔσαι· καὶ βαπανοι καὶ χυτρόποδες κα
	זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ טָהוֹר הוּא:	זֶרַע		destruẽtur: & imũdi	structur. imũda hec erũt. τ imũda
	וְכִי יִתַּן מַיִם עַל זֶרַע וְנָפַל	יִתַּן		erũt. Fontes vero & ci	θαρισθήσονται· ἀκάθαρτα ταῦτα ἔσαι· καὶ ἀκάθαρτα
	מִנִּבְלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא לָכֶם:	מֵת		sterne & ois aquarũ cõ	erũt vobis: ῥτer fõtes aquaꝝ: τ lacꝰ: τ
	וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא	מוּת		gregatio munda erit.	ἔσονται ὑμῖν, πλὴν πηγῶν ὕδάτων, καὶ λάκκου, καὶ
	לָכֶם לְאָכְלָה הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא	לָכֶם		Quimosticia corũ te	cõgregatiõꝭ aque: erit mũdũ, ᾗ τetigerit
	עַד הָעָרֶב: וְהָאֹכֵל מִנִּבְלָתָהּ יְכַבֵּס	יְכַבֵּס		tigerit: polluetur. Si	συναγωγῆς ὕδατος, ἔσαι καθαρόν· ὁ δὲ ἁπτόμενος
	בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְהִנְשָׂא	בְּגָדָיו		ciderit super fementem	morticinia illoꝝ: imũdus erit. ἐὰν δὲ πεσὼν
	אֶת נִבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא	נִבְלָתָהּ		non polluet eam. Si aũt	τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, ἀκάθαρτος ἔσαι· ἐὰν δὲ ἐπιπέσῃ
	עַד הָעָרֶב: וְכֹל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל	שֶׁרֶץ		quispiã aqua fe	ritit ex morticinijs illoꝝ sup oἑ femẽ
	הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא לֹא יֵאָכֵל: כֹּל	אֵכֶל		mẽtẽ pfuderit: & poste	femi σῶν τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπὶ παν σπέρμα σπορί
	הוֹלֵךְ עַל גָּחוֹן וְכֹל הוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע עַד	גָּחוֹן		ca morticinis tacta fue	mabile: qῶ feminabit: mũdũ est. si aũt effusa fuerit
	כָּל מַרְבֶּה רַגְלַיִם לְכֹל הַשֶּׁרֶץ	רַגְלַיִם		rit: illico polluetur.	μου, ὁ σπαρήσεται, καθαρόν ἐσιν. ἐὰν δὲ ἐπιχυθῇ
	הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלוּם כִּי שֶׁקֶץ	שֶׁקֶץ		Si mortuũ fuerit aial	aqua sup oἑ femẽ: τ cecideτit ex morticinijs
	הֵם: אַל תְּשַׁקְּצוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם	נֶפֶשׁ		quod liget omosticia	illoꝝ sup illõ: imũdũ est. si aũt mortuũ fuerit ex
	בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ וְלֹא תִטַּמְּאוּ	שֶׁרֶץ		vobis comedere. qui	ων αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτό, ἀκάθαρτον ἔσιν ὑμῖν· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ τῶν
	בָּהֶם וְנִטְמֵתֶם בָּם: כִּי אֲנִי יְהוָה	יְהוָה		cadauer eius tetigerit:	ἀβαλίβ· ᾗ ἐσθίετε καὶ ᾗ θνησιμαίων ἀνθρώπου οὐ
	אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם	אֱלֹהֵיכֶם		imũdus erit vsq ad	femẽ fusa erit: et peperit masculũ: imũdus
	קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תְטַמְּאוּ	קָדוֹשׁ		vesperũ. Et qui come	ἔσαι ἕως ἑσπέρας, καὶ ὁ ἐσθίων ἀπὸ τῶν θνησ
	אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ הָרֹמֶשׂ	נֶפֶשׁ		dit ex eo quippiã siue	ticimῶ eoꝝ: lauabit vestes suas: τ imũdꝰ erit vsq ad
	עַל הָאָרֶץ: כִּי אֲנִי יְהוָה הַמַּעֲלֶה	מַעֲלֶה		portauerit: lauabit ve	μαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως
	אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיֹת לָכֶם	לִהְיֹת		stimenta sua: & imũdus	vesperας. τ tollẽs morticinia coꝝ: lauabit vestimẽta
	לֵאלֹהִים וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ	קָדוֹשׁ		erit vsq ad vesperũ.	ἑαυτῶν, καὶ ἆρον τῶν θνησιμαίων αὐτῶν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια
	אָנִי: זֹאת תּוֹרַת הַבְּהֵמָה וְהָעוֹף	תּוֹרַת		Omne quod reptat su	ἑαυτῶν· καὶ πᾶς ἀγίου δυχ ἅψεται, καὶ εἰς τὸ ἅγια
	וְכֹל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת בַּמָּיִם	נֶפֶשׁ		per humum trahitur:	ριῶ οὐ μὴ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πλυνθῶσιν αἱ ἡμέραι καθαρσεως αὐτῆς
	וּלְכֹל נֶפֶשׁ הַשֹּׁרֶצֶת עַל הָאָרֶץ:	נֶפֶשׁ		non comedetis: quia	in filio vel in filia: offeret agnũ anniculũ in holocau
	לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהֹר	טָמֵא		abominabile est. Nolite	ἐφ᾽ υἱῷ ἢ ἐπὶ θυγατρί, προσοίσει ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκαυ
	וּבֵין הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֵאָכֵל:	חַיָּה		contaminare aias vras	stum: et pullum columbe: ῥ turtur ῥ peccato ad
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר	דַּבֵּר		nec tangatis quicq̃ eo	τωμα. καὶ νιοὺν πρὸς ερᾶς, ἢ τρυγόνα πρὸ αμαρτίας ἐπὶ τὴν
	אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי	אִשָּׁה		rũ: ne immundi sitis.	hostiã tabernaculi testimonij ad sacerdotẽ: et offeret il
	תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת	זָרַע		Ego sum n. dominus	θύραν τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ προσοίσει αὐ
	יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא:	יוֹם		deus vester. Scti esto	τὸ ὁλοκα ὑπὲρ αὐτῆς ὁ ἱερεύς, καὶ καθαριεῖ
	וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר	בָּשָׂר		te: quia ego sanctus	ἐὰ a fonte sanguinis εἰ. hec lex parie
	עָרְלָתוֹ: וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים	יוֹם		sum. Et non polluatis	αὐτῆ ἀπὸ τῆς πηγῆς τ αἵματος αὐτῆς· οὗτος ὁ νόμος τῆς τικτού
	תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא	יָשַׁב		animas vestras in oi repti	σης ἄρσεν ἢ θῆλυ. ἐὰν δὲ μὴ εὑρίσκῃ χεὶρ αὐτῆς τὸ ἱκανὸν εἰς ἀμ
	תִגָּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד	נָגַע		li quod mouetur oꝝ. oꝝ	gma: et accipet duos turtures: vel duos pullos columbarum:
	מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ: וְאִם נְקֵבָה תֵלֵד	קֹדֶשׁ		sup terram. Ego enim	νὸν, καὶ λήψεται δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν,
	וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים	יָלַד		fum dominus qui edu	

Pritiua chal.	Interp. chal.
יִשְׁתֶּה	qui bibitur in ofñi vase erit imundus. Et oia sup q̃ de
תַּנּוּר עֲרֻבָּה	his morticinijs aliq̃d ceciderit erũt immũda: cliban
קְרֵב זְרֵע	et chytropodes frãgentur. Immũda sunt: τ immãda
יְהֵב	erũt vobis. Verũtamẽ fons τ cisterna vbi aque cõgre
מוּת אֵכֶל	gantur erũt mũda. Qui aũt tetigerit morticinia eoꝝ:
צְבַע עֵטָל	erit immũdus. Et si ceciderit de morticinijs eoꝝ sup
הֲלַךְ מַעַן רַגַע	oẽm femẽtẽ seminatã q̃ seminatur: mũda erit. Et si ef
אֵכֶל קֹדֶשׁ	fusa fuerit aq̃ sup femẽtẽ: et ceciderit de morticinijs
יְהוָה	eoꝝ sup eã: imũda erit vobis. Et q̃ mortuũ fuerit aial
עָלָה	q̃d licet vobis comedere: q̃ tetigerit cadauer eiꝰ erit i
אָתְכֶם	mũdus vsq̃ ad vesperas. Et q̃ comederit de eiꝰ cadaue
הֱיֹת	re lauabit vestimẽta sua: et erit imũdus vsq̃ ad vesp
	perũ. Et q̃ portauerit cadauer eiꝰ: lauabit vestimẽta
	sua: et erit imũdꝰ vsq̃ ad vesperas. Et oἑ reptile q̃ re
	ptat sup terrã abominabile est: nõ comedatur. Et q̃
	gradit sup vẽtre suũ et oἑ q̃ gradit sup q̃tuor pe
	des oἑ quoq̃ q̃ hẽt multos pedes et oἑ reptili q̃ re
	ptat sup terrã nõ comedent: q: abominabilia sunt. Nõ
	cõtamiabitis aias vras i oἑ reptili q̃ reptat: nec pol
	luamini in eis: ne sitis imũdi in eis. Quoniã ego do
	minus deus vester: sctificamini et erittis sancti: quia
	ego sanctus sum. Et non polluatis animas vestras
	in omni reptili q̃ reptat sup terrã. Quia ego dñs q̃
	eduxi vos de terra egypti: vt essem vobis

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Leui.	Ca. xij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	לֵאלֹהִים וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי	יָלַד		in deum. Sancti critis:	deus. τ critis sancti: q̃n sanctus sum ego dñs. hec lex
	קָדוֹשׁ אֲנִי זֹאת תּוֹרַת הַבְּהֵמָה	אֵכֶל		quia ego sanctus sum.	θεός. καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ κύ ὅυτος ὁ νό
	וְהָעוֹף וְכֹל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת	נֶפֶשׁ		Ifta est lex animantium	μος περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν πετεινῶν, καὶ πάσης
	בַּמָּיִם וּלְכֹל נֶפֶשׁ הַשֹּׁרֶצֶת עַל	נֶפֶשׁ		ac volucrum & omnis	aia viuẽte q̃ mouet in aqua: τ oi
	הָאָרֶץ: לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין	טָמֵא		anime viuentis: q̃ mo	ψυχῆς ζώσης τῆς κινουμένης ἐν τῷ ὕδατι, καὶ πάσης
	הַטָּהֹר וּבֵין הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֵאָכֵל:	חַיָּה		uetur in aqua & reptat	aia q̃ reptat sup	trã: et vtilitãs inter
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר	דַּבֵּר	Cap. xii.	immũda τ inter	ψυχῆς ἑρπετούσης ἐπὶ τῆς γῆς, διαστεῖλαι ἀναμέσον
	אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי	אִשָּׁה		immũda τ inter mũda: τ in	immũda τ inter mũda: τ in
	תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת	זָרַע		tre ex morticinijs illoꝝ	τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀναμέσον τῶν καθαρῶν, καὶ ἀναμέ
	יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא:	יוֹם		sup oἑ femẽ: τ ceciderit	σον τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπὶ παν σπέρμα σπορί
	וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר	בָּשָׂר		ex morticinijs illoꝝ sup	μον, ὃ σπαρήσεται, καθαρόν ἐσιν. ἐὰν δὲ ἐπιχυθῇ
	עָרְלָתוֹ: וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשֶׁת יָמִים	יוֹם		illoꝝ sup illõ: imũdus	aqua sup oἑ femẽ: τ cecideτit ex morticinijs
	תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא	יָשַׁב		est vobis. si aũt mortuũ fuerit ex	illoꝝ sup illõ: imũdũ est vobis. si aũt mortuũ fuerit ex
	תִגָּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד	נָגַע		eis aial q̃d licet vobis	ων αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτό, ἀκάθαρτον ἔσιν ὑμῖν· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ τῶν
	מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ: וְאִם נְקֵבָה תֵלֵד	קֹדֶשׁ		comedere. qui cadauer	ἀβαλίβ· ᾗ ἐσθίετε καὶ ᾗ θνησιμαίων ἀνθρώπου οὐ
	וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים	יָלַד		eius tetigerit: imũdus	femẽ fusa erit: et peperit masculũ: imũdus
	יוֹם וּשְׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל דְּמֵי	יָשַׁב		erit vsq̃ ad vesperũ.	ἔσαι ἕως ἑσπέρας, καὶ ὁ ἐσθίων ἀπὸ τῶν θνησ
	טָהֳרָהּ: וְכֹל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל	נָגַע		Omne quod reptat su	ticimῶ eoꝝ: lauabit vestes suas: τ imũdꝰ erit vsq̃ ad vesp.
	הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד מְלֹאת יְמֵי	קֹדֶשׁ		per humum trahitur:	τ comedẽs a mor
	טָהֳרָהּ: וְאִם נְקֵבָה תֵלֵד וְטָמְאָה	יָלַד		non comedetis: quia	tuũ, ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ ἐσθίων ἀπὸ τῶν θνησ
	שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם	יוֹם		abominabile est. Nolite	ticimῶ eoꝝ: lauabit vestes suas: τ imũdꝰ erit vsq̃ ad vesperã.
	וְשִׁשֶּׁת יָמִים עַל דְּמֵי טָהֳרָהּ:	יָשַׁב		contaminare aias vras	Et τ qui comederit de eiꝰ cadauere lauabit vestimẽta
	וְאֶל כָּל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ	קֹדֶשׁ		nec tangatis quicq̃ eo	sua: et erit imũdus vsq̃ ad vesperas. Et q̃ portauerit
	לֹא תָבֹא עַד מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ:	יוֹם		rũ: ne immundi sitis.	cadauer eiꝰ: lauabit vestimẽta sua: et erit imũdus
	וְאִם נְקֵבָה תֵלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם	יָלַד		Ego sum n. dominus	vsq̃ ad vesperas. Et oἑ reptile q̃ reptat sup terrã abo
	כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשִׁשֶּׁת יָמִים	יוֹם		deus vester. Scti esto	minabile est: nõ comedatur. Et q̃ gradit sup vẽtre suũ
	עַל דְּמֵי טָהֳרָהּ: וְכִי יִתֹּם יְמֵי	יָשַׁב		te: quia ego sanctus	et oἑ q̃ gradit sup q̃tuor pedes oἑ quoq̃ q̃ hẽt multos
	טָהֳרָהּ לְבֵן אוֹ לְבַת תָּבִיא כֶּבֶשׂ	כֶּבֶשׂ		sum. Et non polluatis	pedes et oἑ reptili q̃ reptat sup terrã nõ comedent: q:
	בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה וּבֶן יוֹנָה אוֹ תֹר	עֹלָה		animas vestras in oi repti	abominabilia sunt. Nõ cõtamiabitis aias vras i oἑ reptili
	לְחַטָּאת אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל	חַטָּאת		li quod mouetur oꝝ. oꝝ	q̃ reptat: nec polluamini in eis: ne sitis imũdi in eis. Quoniã ego do
	הַכֹּהֵן: וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר	כֹּהֵן		sup terram. Ego enim	minus deus vester: sctificamini et erittis sancti: quia
	עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת	מָקוֹר		fum dominus qui edu	ego sanctus sum. Et non polluatis animas vestras
	תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לִזָּכָר אוֹ לִנְקֵבָה:	יָלַד		xi vos de terra egypti:	in omni reptili q̃ reptat sup terrã. Quia ego dñs q̃
	וְאִם לֹא תַמְצָא יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה	שֶׂה		vt essem vobis	eduxi vos de terra egypti: vt ſſem vobis

Pritiua chal.	Interp. chal.
חַיָּה	in deũ: eritis q̃ sancti: q: ego scs sum. Ista ẽ lex ani
סָאב דָּכָה חַיָּה	alium τ volucrũ τ oĩs aĩe viuẽtis q̃ mouẽt in aquis et
אָכַל אָמַר אִתָּא	ois animãtis q̃ reptat sup terram. ad diuidendũ in
עָדָה יָלַד הָוָה	ter immundũ τ mũdum τ inter aial q̃ comeditur τ
תְּמַנָא גַּזַר	inter animal q̃ non comeditur. Ca. xii.
תַּלְבָּ קָרַב קֻדְשָׁא	Locutusq̃ est dñs cum moyse dicẽs. Loquere cũ
עוֹל שַׁלְמָא	filijs israel dicẽs. Mulier q̃n cõcepit τ peperit
כַּהֲנָא עֲלָה	masculũ: erit imunda septẽ diebus: iuxta dies separa
שָׁכַן כַּפָּרָא בַּעַר	tionis mẽstrui eius erit imunda. Et in die octauo cir
דַּכָּה סָאב שַׁרְשָׁא	cũcidet caro prepucii eiꝰ. Et triginta τ tribus diebus
	manebit in sanguine purificationis: oἑ scẽm nõ tãget:
	et in sanctuariũ nõ ingredietꝰ: donec cõpleant dies pu
	rificatiõis eius. Si aũt feminã peperit: erit imunda
	quattuordecim diebus iuxta ritũ sepationis mẽstrui.
	Et seraginta τ sex diebꝰ manebit in sanguine purifi
	cationis. et cuꝫ cõpleti fuerint dies purificatiõis sue
	pro filio siue pro filia: afferet agnũ anniculũ in holo
	caustũ: τ filiũ columbe aut turturẽ pro peccato ad ostiũ
	tabernaculi federis ad sacerdotẽ. Offeretq̃ illũ coã
	dño. et ppiciabit pro ea: τ mundabitur ab immunditia
	sanguinis sui. Hec est lex parientis masculuꝫ aut fe
	minam. Si aũtẽ non inuenerit manus eius pretium
	quod possit sufficere ad emendũ agnum: sumet duos
	turtures aut duos filios columbe vnum

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Leui.	Ca. xij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וְשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶחָד	תֹּר		turtures aut duos pullos	deus. τ critis sancti: q̃n sanctus sum ego dñs. hec lex
	לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ	עֹלָה		columbarum: vnum	θεός. καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ κύ ὅυτος ὁ νό
	הַכֹּהֵן וְטָהֲרָה: זֹאת תּוֹרַת אֲשֶׁר	כֹּהֵן		holocaustũ: & alterũ	μος περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν πετεινῶν, καὶ πάσης
	תֵּלֵד לִזָכָר אוֹ לִנְקֵבָה: וְאִם לֹא	יָלַד		pro peccato: et ppiciabit	aia viuẽte q̃ mouet in aqua: τ oi
	תַגִּיעַ יָדָהּ דֵּי שֶׂה וְלָקְחָה שְׁתֵּי	שֶׂה		pro ea sacerdos: et pur	ψυχῆς ζώσης τῆς κινουμένης ἐν τῷ ὕδατι, καὶ πάσης
	תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶחָד	תֹּר		gabit fluxũ sanguinis	aia q̃ reptat sup trã: et vtilitãs inter
	לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ	עֹלָה		eius. Hec lex in quo	ψυχῆς ἑρπετούσης ἐπὶ τῆς γῆς, διαστεῖλαι ἀναμέσον
	הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ	כֹּהֵן		habet fluxũ sanguinis	immunda τ inter mũda: τ in
	וְטָהֲרָה מִזּוֹבַ דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת	מָקוֹר		et semen coitus: vt	τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀναμέσον τῶν καθαρῶν, καὶ ἀναμέ
	הַיֹּלֶדֶת לִזָּכָר אוֹ לִנְקֵבָה וְלָאִשָּׁה	יָלַד		inquinetur in eis. et	σον τῶν ζωογονούντων τὰ ἐδώδιμα, καὶ ἀναμέ
	אֲשֶׁר תִּטְמָא בְּנִדָּתָהּ וְאֶת הַזָּכָר	נִדָּה		loquere filijs israel:	σον τῶν ζωογονούντων τὰ μὴ ἐδώδιμα. Ca. xii.
	וְאֶת הַנְּקֵבָה וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב	נְקֵבָה		et dices ad eos: mulier	Καὶ ἐλάλησε κύ πρὸς μωυσῆ, λέγων, λάλησον
	אֹתָהּ מִשְׁכַּב זֶרַע וְטָמְאָה שִׁבְעַת	זֶרַע		q̃ susceperit semen et	τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτ, λέγων, γυνὴ ἥ
	יָמִים וְכָל הַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ	בָּשָׂר		pepererit masculũ: im	σπερμα καὶ τέκνῃ ἄρσενα, ἀκάθαρτος
	עֹרְלַת בְּשָׂרוֹ יִמּוֹל: וּשְׁלֹשִׁים יוֹם	יוֹם		munda erit septẽ diebꝰ:	ἔσαι ἑπτὰ ἡμέρας, κατὰ τὰς ἡμέρας τ χωρισμοῦ τῆς
	וְשִׁשֶּׁת יָמִים תֵּשֵׁב בִּדְמֵי טָהֳרָהּ	יָשַׁב		iuxta dies separationis	μήτρυ εἰσ· ἀκάθαρτος ἔσαι· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγ
	בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ	קֹדֶשׁ		mẽstrui eius: immũda	δόῃ περιτεμεῖ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυσίας αὐτ· καὶ
	לֹא תָבֹא עַד מְלֹאת יְמֵי טָהֳרָהּ:	יוֹם		erit et vsq ad vesperũ.	triginta et tres dies sedebit in sanguine puri
	וְאִם נְקֵבָה תֵלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם	יָלַד		Omne lectus in quo	τριακοντα καὶ τρεῖς ἡμέρας καθήσεται ἐν αἵματι καθα
	כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשִׁשֶּׁת יָמִים	יוֹם		dormierit et sup quo	flantῶν sue. οἑ scτὴ nõ tãget: et in sctua
	עַל דְּמֵי טָהֳרָהּ: וְכֹל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר	יָשַׁב		sederit immũdus erit.	ριοῦ αὐτῆς· ἀπὸ παντὸς ἁγίου δυχ ἅψεται, καὶ εἰς τὸ ἅγια
	תִּשְׁכַּב עָלָיו כָּל הַיּוֹם אֲשֶׁר תֵּשֵׁב	יָשַׁב		Et qui tetigerit lectum	rii nõ ingredietꝰ: vsq̃ ad impleatur dies
	יִטְמָא כָּל הַכֶּלִי אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו	כֶּלִי		eius lauabit vestimẽta	σημῶν δυκ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πλυνθῶσιν αἱ ἡμέραι
	יִטְמָא וְכָל הַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע עַל	בָּשָׂר		sua: et ipse immũdus	καθαρσεως αὐτῆς· ἐὰν δὲ αὐλυτέκη, καὶ ἀκάθαρτος ἔ
	הַמִּשְׁכָּב יִטְמָא וְאִם יָרֹק יִרְקֹק	יָרַק		erit vsq ad vesperũ. Et	σαι δὶς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ δυχ ἅψεται, καὶ εἰς
	עַל הַטָּהֹר אוֹ עַל הָאָדָם וְטִהַר	טָהֹר		qui tetigerit lectum eius	τὸ ἅγια οὐ μὴ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πλυθῶσιν αἱ ἡμέραι
	הָאָדָם מִזּוֹבוֹ וְכִי יִטְהַר הַזָּב	זָב		lauabit vestimẽta sua:	καθαρισμοῦ αὐτῆς· ἐὰν δὲ αὐλυτέκη, καὶ ἀκάθαρτος ἔ
	מִזּוֹבוֹ וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים	יוֹם		et ipse immũdus erit	σται δὶς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ δυχ ἅψεται, καὶ εἰς
	לְטָהֳרָתוֹ וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ	בָּגַד		vsq ad vesperũ. Et	τὸ ἅγια οὐ μὴ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πλυθῶσιν αἱ ἡμέραι
	בְּשָׂרוֹ בְּמַיִם חַיִּים וְטָהֵר: וּבַיּוֹם	בָּשָׂר		qui tetigerit cadauer	καθαρισμοῦ αὐτῆς· ἐὰν δὲ αὐλυτέκη, καὶ ἀκάθαρτος ἔ
	הַשְּׁמִינִי יִקַּח לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ	יוֹם		eius lauabit vestimẽta	σται δὶς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ δυχ ἅψεται, καὶ εἰς
	שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וּבָא לִפְנֵי יְהוָה	יָבָא		sua: et ipse immũdus	τὸ ἅγια οὐ μὴ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πλυθῶσιν αἱ ἡμέραι
	אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַן אֹתָם	מוֹעֵד		erit vsq ad vesperũ. Et	καθαρισμοῦ αὐτῆς· ἐὰν δὲ αὐλυτέκη, καὶ ἀκάθαρτος ἔ
	אֶל הַכֹּהֵן: וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת	כֹּהֵן		qui tetigerit cadauer	σται δὶς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ δυχ ἅψεται, καὶ εἰς
	הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה	חַטָּאת		eius lauabit vestimẽta	τὸ ἅγια οὐ μὴ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πλυθῶσιν αἱ ἡμέραι
	וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה	כֹּהֵן		sua: et ipse immũdus	καθαρισμοῦ αὐτῆς· ἐὰν δὲ αὐλυτέκη, καὶ ἀκάθαρτος ἔ
	מִזּוֹבוֹ: וְאִישׁ כִּי תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת	זָב		erit vsq ad vesperũ.	σται δὶς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ δυχ ἅψεται, καὶ εἰς
	זֶרַע וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ	זֶרַע			τὸ ἅγια οὐ μὴ εἰσελεύσεται, ἕως ἂν πλυθῶσιν αἱ ἡμέραι

Pritiua chal.	Interp. chal.
לֵאלָהָ תְּהֵין קַדִּישִׁין אֲרֵי קַדִּישָׁא אֲנָא וּדְא אוֹרַיְתָא דִּבְעִירָא וּדְעוֹפָא וְכָל נַפְשָׁא	
חַיְתָא דְּרַחֲשָׁא בְּמַיָּא וְכָל נַפְשָׁא דִּרְחָשָׁא עַל אַרְעָא: לְאַפְרָשָׁא בֵּין מְסָאֲבָא וּבֵין	
דַּכְיָא וּבֵין חַיְתָא מֵיתָא דְּמִתְאֲכֶלָא וּבֵין חַיְתָא דְּלָא מִתְאֲכֶלָא:	
Ca. xij.	
וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אִיתְּתָא אֲרֵי תַּעְדֵּי וְתֵלֵיד	
דְּכַר וְאִתְּתָא מֵיתָא דְּכַר: וּבְיוֹמָא רְבִיעָאָה יִתְגְּזַר בִּישְׂרָא דְּעָרְלְתֵיהּ: וְתֵלַתִּין וְתַלָתָא	
יוֹמִין תִּתֵּיב בְּדָם דְּכָיָהָא כָּל קוּדְשָׁא לָא תִגָּע וּלְמַקְדְּשָׁא לָא תֵיעוֹל עַד מִשְׁלַם יוֹמֵי	
דְּכָיוּתָהּ: וְאִם נוּקְבָא שַׁגְיָא וְתַלְתִּין וְתַלָתָא יוֹמִין תִּתֵּיב עַל דְּמָהָא דְּכָיוּתָהּ וְאִם סְאֲבָא	
אַרְבְּעַת עֲשַׂר יוֹמִין בְּרִיחוֹקָהּ וְשִׁתִּין יוֹמִין תִּתֵּיב עַל דְּמָהָא דְּכָיוּתָהּ: וְכַד יִשְׁלַם	
יוֹמֵי דְּכָיוּתָהּ לְבַר אוֹ לְבַרְתָּא תֵּיתֵי אִמְּרָא חַד בַּר שְׁתֵי שְׁנִ

Cap.xiii.

לְעֹלָה וְאֶחָד לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן וְטָהֵרָה׃ וידבר

יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ נֶגַע

אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר נגע

בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל אַחַד מִבָּנָיו אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אחד

אַחַד מִן הַכֹּהֲנִים׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר בַּנֶּגַע הָפַךְ

לָבָן וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ נגע

הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אֹתוֹ׃ וְאִם בַּהֶרֶת לְבָנָה הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעָמֹק אֵין

מַרְאֶהָ מִן הָעוֹר וּשְׂעָרָה לֹא הָפַךְ לָבָן וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע סגר

שִׁבְעַת יָמִים׃ וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם יום

הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה הַנֶּגַע עָמַד בְּעֵינָיו לֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְהִסְגִּירוֹ שבע

הַכֹּהֵן שִׁנִית שִׁבְעַת יָמִים׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁנִית שנית

וְהִנֵּה כָּהָה הַנֶּגַע וְלֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן מִסִּפַּחַת הוּא סספח

כִּבְסָם בְּגָדָיו וְטָהֵר׃ וְאִם פָּשֹׂה תִּפְשֶׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר אַחֲרֵי

הֵרָאֹתוֹ אֶל הַכֹּהֵן לְטָהֳרָתוֹ נִרְאָה אֶל הַכֹּהֵן׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה ראה

פָּשְׂתָה הַמִּסַּפַּחַת בָּעוֹר וְטִמְּאוֹ

Pūtiua chal. | **Interp̄.chal.**

, in holocaustum et vnū pro peccato: ⁊ propiciabit pro ea sacerdos: ⁊ munda erit. Ca. 13.

LOcutusq; est dñs cum moyse ⁊ aaron: dicens. ²homo in cuj⁹ cute carnis fuerit diuersus color aut pustula aut lucēs altiquid: et fuerit in cute carnis eius in plagam lepre: adducetur ad aaron sacerdotē: aut ad vnū de filijs suis sacerdotib⁹. ⁴Et videbit sacerdos plagam in cute carnis: ⁊ si capillus plage versus est in albedinem ⁊ aspectus plage profundior est cute carnis ej⁹: plaga lepre est: videbitq; eam sacerdos: et immundū iudicabit eum. ⁵Si aūt macula alba est in cute carnis eius: ⁊ aspectus eius non est profundior cute ⁊ capillus nō est versus in album: recludet sacerdos eū ḋ habet plagā septē diebus. ⁶Videbitq; eas sacerdos in die septimo: ⁊ si plaga stetit sicut erat ⁊ nō creuit plaga in cute: recludet eum sacerdos septē diebus alijs. ⁷Videbitq; eū sacerdos iterū in die septimo ⁊ si obscura fuerit plaga ⁊ non creuit plaga in cute ipsa dū iudicabit eum sacerdos: pustula est. Et lauabit vestimēta sua ⁊ mūdabitur. ⁸Si aūt versus creuerit pustula in cute: postq̄ visa est a sacerdote vt mūdaret eum: ostendetur iterū sacerdoti ⁊ videbit sacerdos: ⁊ si creuit pustula in cute: inmundū iudicabit eum

Trāsla.B.Hiero.

⁹vnū in holocaustū: ⁹& alterū ⁹p pctō. ¹⁰Orabit ⁹p ea ¹⁰sacerdos: ⁹& sic mundabitur. Ca.15.

LOcutusq; ē⁹ dñs ²ad ³moysen ⁴& aarō ⁵di cens. ⁶Hō ⁷i cuius ⁸cute & ⁹carne ortus ¹⁰fuerit ¹¹ di uersus color ¹²siue ¹³pustula: ¹⁴aut ¹⁵quasi lucēs qppiam ¹⁶id est ¹⁷plaga ¹⁸lepre: ¹⁹adducetur ²⁰ad ²¹aarō ²²sacerdotē ²³vel ²⁴ad ²⁵vnū quēlibet ²⁶filiorū ejus. ²⁷Qui cū víderit ²⁸lepram ²⁹in cute ³⁰& pilos in ³¹albū ³²mutatos colorē: ipsamq; ³³speciē ³⁴lepre ³⁵humiliorē ³⁶cute ³⁷& carne reliqua: ³⁸plaga ³⁹lepre est: ⁴⁰& ad arbitriū eius separabitur. ⁴¹Si aūt lucis ⁴²candor ⁴³fuerit ⁴⁴in cute: ⁴⁵nec ⁴⁶humilior carne reliqua coo ⁴⁷& pili coloris pristini: ⁴⁸recludet eum ⁴⁹sacerdos ⁵⁰septem ⁵¹diebus: ⁵²& conside rabit ⁵³die ⁵⁴septimo ⁵⁵contēplabitur. ⁵⁶Si ⁵⁷obscurior fuerit ⁵⁸lepra: ⁵⁹& non ⁶⁰creuerit coo ⁶¹in cute: ⁶²mundabit eā: quia ⁶³scabies est: ⁶⁴lauabit ⁶⁵& hō ⁶⁶vestimēta sua: ⁶⁷& mūdus erit. Q ⁶⁸si ⁶⁹postq̄ ⁷⁰visa est ⁷¹sacerdoti ⁷²recludet eū ⁷³septē diebus ⁷⁴& ⁷⁵videbit ⁷⁶eum ⁷⁷septimo ⁷⁸die: ⁷⁹& ecce ⁸⁰stetit plaga ⁸¹& ⁸²non ⁸³creuerit ⁸⁴in cute: ⁸⁵mundabit eā: quia ⁸⁶scabies est: ⁸⁷lauabit ⁸⁸& hō ⁸⁹vestimēta sua: ⁹⁰& mūdus erit. Q ⁹¹si ⁹²postq̄ ⁹³lotus ⁹⁴fuerit ⁹⁵iterū ⁹⁶& ⁹⁷ostensus ⁹⁸sacerdoti ⁹⁹& ¹⁰⁰recessit ¹⁰¹plaga ¹⁰²& ¹⁰³creuerit ¹⁰⁴in cute: ¹⁰⁵immundū iudicabit eū ¹⁰⁶sacerdos: ¹⁰⁷lepra ¹⁰⁸creuerit: ¹⁰⁹adducetur ad eū: ¹¹⁰& ¹¹¹immūdicie cō

Trāsla.Ere.lxx.cū interp̄.latina.

vnā in holocaustū: ⁊ vnā pro pctō: ⁊ misit eis ὁλοκαύτωμα, καὶ μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεύς, καὶ καθαρισθήσεται.

C.13. A

Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, λέγων· ὅταν γένηται ἐν τῷ δέρματι τοῦ σώματος ὑμῶν ἢ οὐλὴ ἢ στίγμα ἢ λαμπρὸν, καὶ γένηται ἐν τῷ δέρματι τοῦ σώματος ὑμῶν ὡς πληγὴ λέπρας, καὶ ἀχθήσεται πρὸς ἀαρὼν τὸν ἱερέα ἢ πρὸς ἕνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν ἱερέων, καὶ ὀφθήσεται ἐν τῷ δέρματι τοῦ σώματος ὑμῶν ὡς πληγὴ λέπρας, καὶ ἀφορισθήσεται ὁ ἄνθρωπος πρὸς τοὺς ἱερεῖς. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν πληγὴν ἐν τῷ δέρματι τοῦ σώματος, καὶ ἡ τρίχες ἐν τῇ πληγῇ μετέβαλον εἰς λευκόν, καὶ ὄψις τῆς πληγῆς ἐν τῷ δέρματι τοῦ σώματος ὑπόμυσσον ἢ ὄψις τῆς πληγῆς ἐν τῷ δέρματι τοῦ σώματος, καὶ ἀφορίσεται ὁ ἱερεὺς τὸν ἄνθρωπον τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἰδοὺ ἀφώρισται· καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν πληγὴν ἐν τῷ δέρματι τοῦ σώματος, καὶ ἡ πληγὴ οὐ μετέστησεν ἐν τῷ δέρματι, καὶ ἀφορίσει ὁ ἱερεὺς αὐτὸν δευτέραν ἑβδόμην ἡμέραν· καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν πληγὴν ἐν τῇ δευτέρᾳ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἰδοὺ ἡ πληγὴ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξανθεῖ ἡ πληγὴ ἐν τῷ δέρματι τοῦ σώματος· καὶ ἀφορίσει ὁ ἱερεὺς αὐτὸν ἑβδόμην καὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν· καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν πληγὴν ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἰδοὺ ἀμαυρὰ ἡ πληγὴ, καὶ οὐκ ἐξανθεῖ ἡ πληγὴ ἐν τῷ δέρματι τοῦ σώματος· καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, καὶ καθαρισθήσεται· ἔστιν ἀφθορία ἐστίν· καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ καθαρισθήσεται. ἐὰν δὲ μεταβαίνουσα μεταστήσῃ ἡ ἀφθορία ἐν τῷ δέρματι, μετὰ τὸ ὀφθῆναι αὐτὸν τῷ ἱερεῖ καὶ ἀφορισθῆναι αὐτὸν, καὶ ὀφθήσεται ὑπὸ τοῦ ἱερέως, καὶ ἰδοὺ μετέστησεν ἡ ἀφθορία ἐν τῷ δέρματι, καὶ ἀφορίσει ὁ ἱερεὺς αὐτὸν ἱερεύς· καθαρός ἐστιν· καὶ καθαρισθήσεται. ἐὰν δὲ ἀφθορία λέπρας ἔσται ἐν ὁλοκαυτώματι, καὶ ὀφθήσεται ἐν τῷ ὀλοκαυτώματι λέπρας ἐστίν· καὶ ἀφορίσει λέπρας ἔσται ἐν ῥήγματι ἐν τῷ

Trāsla.Ere.lxx.cū interp̄.latina.

facerdos: lepra est. ⁊ tacē⁹ lepre si fuat in ho ὁ ἱερεύς· λέπρα ἐστίν· καὶ ἀφορίσει λέπρας ἐὰν ῥήγμα ἐν τῷ mine: ⁊ venīet ad facerdotē: ⁊ videbit sa δέρματι, καὶ ἐλεύσεται πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ὄψεται ὁ ἱε cerdos: ⁊ ecce cicatrix alba in cute: ⁊ ipa mu ρεύς, καὶ ἰδοὺ οὐλὴ λευκὴ ἐν τῷ δέρματι, καὶ αὐτὴ με tauit pilū albū: ⁊ a sano car τέβαλε τρίχα λευκήν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὑγιοῦς τῆς σαρ nis vīue in cicatrice: lepra antiqua est in κὸς τῆς ζώσης ἐν τῇ οὐλῇ, λέπρα παλαιουδής ἐστιν ἐν cute corporis eius: ⁊ polluet eū facer τῷ δέρματι τοῦ χροὸς αὐτοῦ, καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱε dos: nō segregabit eū: qñ immūdus est. ⁊ ait flo ρεύς, οὐκ ἀφοριεῖ αὐτόν, ὅτι ἀκάθαρτός ἐστιν· ἐὰν δὲ ἐξαν rens floruerit lepra in cute: ⁊ coopuerit θοῦσα ἐξανθήσῃ λέπρα ἐν τῷ δέρματι, καὶ καλύψῃ ἡ lepra oēm cutē tuā: ⁊ a capite e⁹ λέπρα πᾶν τὸ δέρμα τῆς ἀφῆς, ἕως πεφαλῆς ἕω pus vsq; ad pedes eius: ⁊ cōsiderauerit τοὺς ἔως ποδῶν αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν τὴν ὄρασιν τοῦ ἱε dotis: ⁊ videbit sacerdos: ⁊ ecce coopuit le ρέως, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ ἐκάλυψεν ἡ λέ pra oēm cutē corporis eius: ⁊ mūda πρα πᾶν τὸ δέρμα τοῦ χροὸς αὐτοῦ, καὶ καθαε bit tactū: qñ totū cōuertit albū: mūdus ριεῖ τὸν ἁφήν, ὅτι πᾶν μετέβαλεν λευκόν, καθαρός est. ⁊ qua die visū fuerit in eo corpus viues: cōta ἐστιν· καὶ ἡ ἂν ἡμέρα ὀφθῇ ἐν αὐτῷ χρὼς ζῶν, μιανῶ minabit. ⁊ videbit sacerdos corpus sanū: ⁊ σεται· καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸν χρῶτα τὸν ὑγιῆ, καὶ cōtaminabit eū corpus sanū: immūdus est: le μιανεῖ αὐτὸν ὁ χρὼς ὁ ὑγιής, ἀκάθαρτος ἐστιν, λέ pra est. ⁊ si ārt cōuersa fuerit corpus sanū: ⁊ πρα ἐστίν· ἐὰν δὲ ἀστοκατασταθῇ ὁ χρὼς ὁ ὑγιής, καὶ mutata fuerit albū: ⁊ veniet ad facerdotē: μεταβᾶλα λευκόν, καὶ ἐλεύσεται πρὸς τὸν ἱερέα, ⁊ videbit eā sacerdos: ⁊ ecce mutauit tactus καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ μετέβαλεν ἡ ἀφὴ in albū: ⁊ mūdabit facerdos tactū: mū ἐις τὸ λευκόν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφήν, καθα dus est. ⁊ caro si fiat in cute e⁹ ρός ἐστι· καὶ σὰρξ ἐὰν γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐ corpis cicatrīc: ⁊ sanauerit: ⁊ fiat in loco τοῦ ἕλκος, καὶ ὑγιασθῇ, καὶ γένηται ἐν τῷ τόπῳ τοῦ vlceris cicatrīc alba: vel clara albedēs: vel ἕλκους οὐλὴ λευκή, ἢ πλανωγὴς λευκαίνουσα, ἢ rubedēs: ⁊ videbit a facerdote: ⁊ videbit ῥυπῤῥίουσα, καὶ ὀφθήσεται τῷ ἱερεῖ, καὶ ὄψεται ὁ facerdos: ⁊ ecce aſpectus ej⁹ humilior cu ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις αὐτῆς ταπεινοτέρα τοῦ δέρ te: ⁊ pilus ej⁹ albus est in albū: ⁊ ματος, καὶ ἡ θρὶξ αὐτῆς μετέβαλεν εἰς λευκόν, καὶ pollut eū facerdos: qñ lepra est: in vlcere μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, ὅτι λέπρα ἐστίν, ἐν τῷ ἕλκει

Trāsla.B.Hiero.

dennabitur. ¹²Plaga ¹³lepre ¹⁴si ¹⁵fuerit ¹⁶in homie: ¹⁷adducetur ¹⁸ad facerdotem: ¹⁹& videbit eum. ²⁰Cumq; ²¹color ²²albus ²³in cute fuerit: ²⁴& capillorū ²⁵mutauerit aſpectū ipſa quoq; caro ²⁶viua ap paruerit: ²⁷lepra ²⁸vetuſtiſſima iudicabitur atq; inolita cuti. ²⁹Cōtaminabit itaq; eū facerdos & ³⁰non recludet: ³¹quaſpiciue ³²imūdicie ³³est. ³⁴Sin aūt effloruerit diſcurres ³⁵lepra ³⁶in cute: ³⁷& operuerit omnem ³⁸carnem ³⁹a capite ⁴⁰vſq; ad ⁴¹pedes: ⁴²quicquid ſub ⁴³aſpectu ⁴⁴oculorum cadit: ⁴⁵conſiderabit eū facerdos: ⁴⁶& teneri ⁴⁷lepra ⁴⁸mundiſſima iudicabit: eo ꝙ ⁴⁹omnis in ⁵⁰candore ⁵¹verſa ſit: ⁵²& idcirco hō ⁵³mundus ⁵⁴erit. ⁵⁵Quando vero ⁵⁶caro ⁵⁷viuens ⁵⁸in ea appa ruerit: ⁵⁹tūc ⁶⁰facerdotis iu dicio ⁶¹polluetur: & iterū mundos reputabitur. ⁶²Caro enim ⁶³viua ſi ⁶⁴lepra aſpgitur: ⁶⁵imūda ⁶⁶e. ⁶⁷Quod ⁶⁸ſi ⁶⁹in alborē: & totū horem operuerit: ⁷⁰conſiderabit cum ⁷¹facerdos: ⁷²& mundum eſſe decernet. ⁷³Caro autem & ⁷⁴cutis in qua ⁷⁵vlcus natum ⁷⁶eſt coo ⁷⁷& ſanatum: ⁷⁸& ⁷⁹in loco ⁸⁰vlceris ⁸¹coo ⁸²cicatrix ⁸³alba appare ret ⁸⁴ſiue ⁸⁵coo ⁸⁶ſubruffa: ⁸⁷adducetur hō ⁸⁸ad ⁸⁹facerdotē: ⁹⁰q̄ cum viderit locum lepre ⁹¹humiliorem carne reliqua ⁹²& pilos ⁹³verſos in ⁹⁴candorem: ⁹⁵contaminabit eum. ⁹⁶Plaga enim ⁹⁷lepre coo

Pūtiua chal. | **Interp̄.chal.**

facerdos: lepra eni est. ⁹Plaga lepre si fuerit in hoie: adducetur ad facerdoté. ¹⁰Et videbit facerdos ⁊ si macula alba est in cute: ⁊ capillus eius versus est in albedinē: ⁊ signū vine carnis fuerit in macula: lepra vetustissima ē in cute carnis sue: ⁊ pollumabit eū sacdos: non recludet eum: qr inmūdus est. ¹¹Et si crescens creuerit lepra in cute: ⁊ operuerit lepra oīmē cuté plage a capite eius vsq; ad pedes eius oia que oculi facerdotis possunt videre: ¹²videbit facerdos: ⁊ si operuit lepra oīmē carnē eius: inundā iudicabit plagam: tota eniz versa est in albedinē: ⁊ ideo mūdus est homo. ¹³In die autez quo apparuerit in ea caro viua: erit inmūdus. ¹⁴Videbitq; facerdos carnem viuā: ⁊ contaminabit eam: caro enim viua lepzosa imūda est. ¹⁵Si enitz caro viua versa fuerit in albedinem: adducetur ad sacerdotē. ¹⁶videbitq; eam facerdos: ⁊ si versa est plaga in albedinē: inundam iudicabit plagā facerdos: inundus eni est. ¹⁷Homo autez in cuius cute fuerit scabies: et sanata est: ⁊ in loco vlceris fuerit macula alba aut macula subrufa: videbit a facerdote. ¹⁸Videbitq; facerdos: ⁊ si aſpectus eius humiliot est cute: ⁊ capilli eius verſi ſunt in albedinem: contaminabit eum facerdos: quia plaga lepre est crescens in vlcere. coo

יראה

ורואה אתו הכהן ביום השביעי והנה לא פשתה הנתק בעור ולא ילחה והסגיר
et si aspectus eius fuerit profundior cute: & in ipsa fuerit capillus flauus tenuissimus: cõtaminabit eum sacerdos: quia lepra capitis siue barbe est. Et si viderit sacerdos plagam lepre: & aspectus eius non est profundior cute: & capillus niger non est in eo: recludet sacerdos plagam lepre septem diebus. et videbit sacerdos plagam in die septimo. Et si non creuit lepra nec est in ea capillus flauus: & aspectus lepre non est profundior cute: tondebit in circuitu lepre: & lepram ipsaz nõ tondebit: & recludet sacerdos lepra septẽ diebus alijs. Et videbit sacerdos lepra in die septimo: et si non creuit lepra in cute: & aspectus eius nõ est profundior cute: mundum iudicabit eum sacerdos. et lauabit vestimenta sua: & mundabitur. Si autez rursus creuerit lepra in cute post eam dationes suam videbit eum sacerdos: & si creuit lepra in cute. nõ curabit sacerdos de capillo flauo: quia imundus est. Si autẽ lepra stetit sicut antea erat: & capillus niger ortus est in ea: sanata est lepra: mundus est: & mundum iudicabit eum sacerdos. Vir autem siue mulier cuius cute carnis fuerint macule albe: videbit sacerdos: et si in cute

Pritiua beb. | Tex.Heb. Leui. Ca.xiij. | Trãsla.B.Hiero. | Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina | Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina | Trãsla.B.Hiero. | Tex.Heb. Leui. Ca.xiii. | Pritiua heb.

יראה

ורואה אתו הכהן ביום השביעי והנה לא פשתה הנתק בעור ולא ילחה והסגיר
et si aspectus eius fuerit profundior cute: & in ipsa fuerit capillus flauus tenuissimus: cõtaminabit eum sacerdos: quia lepra capitis siue barbe est. Et si viderit sacerdos plagam lepre: & aspectus eius non est profundior cute: & capillus niger non est in eo: recludet sacerdos plagam lepre septem diebus. et videbit sacerdos plagam in die septimo. Et si non creuit lepra nec est in ea capillus flauus: & aspectus lepre non est profundior cute: tondebit in circuitu lepre: & lepram ipsaz nõ tondebit: & recludet sacerdos lepra septẽ diebus alijs. Et videbit sacerdos lepra in die septimo: et si non creuit lepra in cute: & aspectus eius nõ est profundior cute: mundum iudicabit eum sacerdos. et lauabit vestimenta sua: & mundabitur. Si autez rursus creuerit lepra in cute post eam dationes suam videbit eum sacerdos: & si creuit lepra in cute. nõ curabit sacerdos de capillo flauo: quia imundus est. Si autẽ lepra stetit sicut antea erat: & capillus niger ortus est in ea: sanata est lepra: mundus est: & mundum iudicabit eum sacerdos. Vir autem siue mulier cuius cute carnis fuerint macule albe: videbit sacerdos: et si in cute

Pritiua chal.

Interp̃.chal.

Transla.Chal.

Tex.Heb.	Leui. Ca.xiii.	Pũtiua beb.
אֶת	הַנֶּגַע	וּרְאָה
	שִׁבְעַת	יָמִים׃
אֶת	הַנֶּגַע	בַּיּוֹם
	הַשְּׁבִיעִי	כִּי
פָּשָׂה	הַנֶּגַע	בְּעֵינָיו
	לֹא	פָשָׂה
	הַנֶּגַע	בָּעוֹר
	וְטִהֲרוֹ	הַכֹּהֵן
	סִפְחַת	הִוא
	וְכִבֶּס	בְּגָדָיו
	וְטָהֵר׃	
	וְאִם	פָּרֹחַ
	תִּפְרַח	הַסַּפַחַת
	בָּעוֹר	אַחֲרֵי
	הֵרָאֹת	אֶל
	הַכֹּהֵן	וְנִרְאָה
	אֶל	הַכֹּהֵן
	וְהִנֵּה	פָּרְחָה
	הַסַּפַחַת	בָּעוֹר
	וְטִמֵּא	אֹתוֹ
	טָמֵא	הוּא׃
	אוֹ	נֶגַע
	צָרַעַת	כִּי
	תִהְיֶה	בְּאָדָם
	וְהוּבָא	אֶל
	הַכֹּהֵן׃	
	וְרָאָה	הַכֹּהֵן
	וְהִנֵּה	שְׂאֵת
	לָבָן	בָּעוֹר
	וְהִיא	הָפְכָה
	שֵׂעָר	לָבָן
	וּמַרְאֵה	הַשְּׂאֵת
	עָמֹק	מִעֹרֵ
	בְּשָׂרוֹ	נֶגַע
	צָרַעַת	הִוא
	הִוא	וְטִמְּאוֹ
	הַכֹּהֵן	וְלֹא
	יַסְגִּירֶנּוּ	כִּי
	טָמֵא	הוּא׃
	וְאִם	פָּרֹחַ
	תִּפְרַח	הַצָּרַעַת
	בָּעוֹר	וְכִסְּתָה
	הַצָּרַעַת	אֶת
	כָּל	עוֹר
	הַנָּגַע	מֵרֹאשׁוֹ
	וְעַד	רַגְלָיו
	לְכֹל	מַרְאֵה
	עֵינֵי	הַכֹּהֵן
	וְהִנֵּה	הַכֹּהֵן
	רָאָה	וְטִהַר
	הַנָּגַע	אֹתוֹ
	טָהֹר	הוּא
	כֻּלּוֹ	הָפַךְ
	טָהֵר	הוּא׃
	וּבְיוֹם	הֵרָאוֹת
	בּוֹ	בָּשָׂר
	חַי	יִטְמָא
	בְּשׂוּבוֹ	וְרָאָה
	הַכֹּהֵן	וְהִנֵּה
	הַבָּשָׂר	הֶחָי
	טָמֵא	הוּא
	הַבָּשָׂר	הַחַי
	טָמֵא	הוּא׃
	אוֹ	כִי
	יָשׁוּב	הַבָּשָׂר
	הַחַי	וְנֶהְפַּךְ
	לְלָבָן	וּבָא
	אֶל	הַכֹּהֵן
	וְרָאָה	הַכֹּהֵן
	אֶת	הַנָּגַע
	וְהִנֵּה	נֶהְפַּךְ
	הַנֶּגַע	לְלָבָן
	וְטִהַר	הַכֹּהֵן
	אֶת	הַנֶּגַע
	טָהוֹר	הוּא׃
	וְהָאָדָם	וְהַבָּשָׂר
	וְהַבֶּגֶד	אֲשֶׁר
	יִהְיֶה	בּוֹ
	נֶגַע	צָרָעַת
	בְּבֶגֶד	הַצֶּמֶר
	אוֹ	בִשְׁתִי
	בְּעֵרֶב	אוֹ
	לַפִּשְׁתִּים	אוֹ
	בְּעוֹר	אוֹ
	בְּכָל	מְלֶאכֶת
	עוֹר	יִהְיֶה
	הַנֶּגַע	יְרַקְרַק
	אוֹ	אֲדַמְדָּם
	בַּבֶּגֶד	אוֹ
	בָּעוֹר	אוֹ
	בַּשְׁתִי	אוֹ
	בָּעֵרֶב	אוֹ
	בְּכָל	כְּלִי
	עוֹר	נֶגַע
	צָרַעַת	הוּא
	וְהָרְאָה	אֶת
	הַכֹּהֵן	וְרָאָה
	הַנֶּגַע	וְהִסְגִּיר

Pũtiua cbal.	Interp.cbal.
עִמְסָא	carnis.eo׳ sunt macule subobscure albe: macula colo
רֹאשׁ	rio candidi est crescẽs in cute: mũdus̃q; est. Cui autẽ
כְּתַל	cuius capilli capitis fluunt: caluus est mũdus est. Si
חֲזָה	autẽ cõtra facie suaꝫ fluẽrint capilli capitis eius: re
יְהֹוָה	caluaster est: mũdus̃q est. ꝛ si fuerit in caluitio aut in
עִמְסָא	recaluatione plaga alba subruffa: lepra est crescẽs in
בְּגַע	caluitio eius aut in recaluatione eius. Videbitq; euꝫ
קְרָא	sacerdos: et si macula plage alba fuerit et subruffa in
שְׂעָרָה	caluitio eius aut in recaluatione ei⁹ sicut aspectus le
חָזָה	pre cutis carnis: vir lepr̃osus est: immundus est: con
סָגַר	taminãs contaminabit eum sacerdos: in capite eius
	est plaga eius. Lepr̃osus autẽ in quo fuerit plaga: ve
	stimẽta eius erũt scissa: et caput eius erit nudũ: et os
	eius inuoluetur panno sicut lugẽs. Et non cõtamine
	mini neq; inundi ritus clamabit: cunctis diebus qui
	bus habuerit plagã erit immũdus: immũdus cnī est:
	solus habitabit: extra castra erit habitatio ei⁹. Et ve
	ste in qua fuerit plaga lepre in veste lanea aut in ve
	ste linea aut in stamine vel in subtegmine de luno aut
	de lana aut in pelle vel in quocunq; quod factum est
	ex pelle: si fuerit plaga pallida aut rufla in veste aut
	in pelle vel in stamine aut in subtegmine aut in qua
	cunq; veste pellicea: plaga lepie est: ostendeturq;
	sacerdoti. Et videbit sacerdos plagam: et recludet

Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina
ᵒsubobscurum ᵖalborẽ	carnis sue cãdores splẽdẽtes albescẽtes
lucere ᵍin cute: sciat non	τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἀυγάσματα ἀυγάζοντα λευκαθίζοντα
esse lepraꝫ: sed ʳmaculam	impetigo ᵉ: florez in cute: mũdus est. si ãt
coloris cãdidi & boiem	ἄλφος ἐστίν, ἐξανθεῖ ἐν τῷ δέρματι, καθαρός ἐστιν· ἐὰν δὲ
ˢmundũ. ᵗVir deᵘ cuius	alicui caluũ fuerit caput ei⁹ caluus est: mũdus
capite ᵛcapilli fluũt: ʷca	τινι μαδᾷ σὴ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ φαλακρός ἐστι, καθαρός ἐ-
luus & ˣmundus ʸest. ᶻ Et	est. si ãt ante facie eius caluũ fuerit caput eius
si ᵃa fronte ᵇeciderit pili	στιν. ἐὰν δὲ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ μαδήσῃ ἡ κεφαλὴ αὐ
ᶜrecaluaster & ᵈmundus	recaluaster est: mũdus est. si ãt fuerit in
ᵉest. ᶠ Sinautem	τοῦ ἀναφαλαντοῦς ἐστι, καθαρός ἐστιν. ἐὰν δὲ φύσῃ ἐν τῷ
ᵍin caluitio ʰfiue ⁱin recal	caluitie eius: vel i recaluatiõe eius
uatione ᵏalbus vel ˡ rufꝰ	φαλακρώματι αὐτοῦ, ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτοῦ
color ᵐfuerit exor ⁿ tus: ᵒ& hoc ᵖfacerdos ᵠ vi	tacꝰ albus vel flaueſcẽs: lepra florẽs est in
derit: condẽnabit cũ ha	ἀφὴ λευκὴ ἢ πυρρίζουσα, λέπρα ἐξανθοῦσά ἐστιν ἐν τῷ
ud dubi ʳpre: ˢque or	caluitie eius: vel i recaluatione eius.
taˢ est ᵗin caluitio.	φαλακρώματι αὐτοῦ, ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτοῦ.
	ꝛ videbit eũ sacerdos: ꝛ ecce aspectus ꝛactus al
	λὰ ὁ ῥεῖμα αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις τῆς ἀφῆς λευ
	bus vel flaueſcẽs in caluitie eius: vel in re
	κὴ ἢ πυρρίζουσα ἐν τῷ φαλακρώματι αὐτοῦ, ἢ ἐν τῷ ἀνα
	caluatione eius sicut species lepre in cute
	φαλαντώματι αὐτοῦ ὡς εἶδος λέπρας ἐν τῷ δέρματι
	carnis sue: hõ lepr̃osus ᵉ: immũdus ᵉ. pollutio
	τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ἀνὸς λεπρός ἐστιν, ἀκάθαρτός ἐστιν. μιαί
	ne pollnet eũ sacerdos: i capite suo tacꝰ eiꝰ.
	σει μιαγεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς, ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἡ ἀφὴ αὐτ.
	ꝛ lepr̃osus in ᵍ tactus: vestimẽta eius erũt solu
	κὰι ὁ λεπρὸς ἐν ᾧ ἐστιν ἡ ἀφή, τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔσαι ῥῶμ
	ta: ꝛ caput eius nudũ: ꝛ
	λελυμένα, καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἀκατακάλυπτος, καὶ
	circa os eius cõtegatur: ꝛ immũdus vo
	περὶ τὸ στόμα αὐτοῦ περιβαλεῖται, καὶ ἀκάθαρτος κε
	cabitur oẽs dies: quãdiu fuerit in eo ta
	κλήσεται πάσας τὰς ἡμέρας, ὅσας ἐὰν ἡ ἐπ' αὐτῷ ἡ ἀ
	ctus: immũdus exũ immũdus erit: segregatus sedebit	
	φή, ἀκάθαρτος ὢν ἀκάθαρτος ἔσαι, κεχωρισμένος καθή
	bit: extra castra erit eius cõuersatio,	
	σεται, ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἔσαι αὐτοῦ ἡ διατριβή.	
	ꝛ vestis i qua fuerit in ipa tactus lepre in ve	
	κὰι ἱμάτιον ᾧ ἐὰν γένηται ἐν αὐτῷ ἀφὴ λέπρας ἐν ἱμά	
	ste lanea: vel in veste stupea: vel i stamine: vel i subtegmie:	
	τίῳ ἐρίνῳ, ἢ ἐν ἱματίῳ συστατίῳ, ἢ ἐν σήμονι, ἢ ἐν κρόκῃ,	
	vel in linteis: vel in laneis: vel in pelle: vel in	
	ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν τοῖς ἐρίοις, ἢ ἐν δέρματι, ἢ ἐν	G
	omni oparia pelle: ꝛ fuerit tacꝰ vne	
	παντὶ ἐργασίμῳ δέρματι, καὶ γένηται ἀφὴ χλωρί	
	ſcẽs vel flaueſcẽs in pelle: vel in veste:	
	ζουσα ἢ πυρρίζουσα ἐν τῷ δέρματι, ἢ ἐν τῷ ἱματίῳ,	
	vel in stamine: vel in subtegmine: vel in oi vase ope	
	ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει ἐρ	
	rario pellis: tactus lepre est. ꝛ obiect facer	
	γασίμῳ δέρματος, ἀφὴ λέπρας ἐστίν. καὶ δείξει τῷ ἱε	
	doti: ꝛ videbit sacerdos tactꝰ: ꝛ segregabit	
	ρεῖ, καὶ ὀψεῖται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφήν, καὶ ἀφοριεῖ	

וְשֵׂעָר בְּהִרָת עֵמְעַם לְבָנֹת בְּהַרַת הִוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן כִּי נֶגַע עוֹר הִוא וְאִם רֹאשׁ קָרְחָתוֹ פֵּאָתוֹ הוּא טָהוֹר הוּא׃ וְאִם אֶל פְּנֵי רֹאשׁוֹ גַּבַּחְתּוֹ קָרְחָתוֹ הוּא טָהוֹר הוּא׃ וְכִי יִהְיֶה בְּקָרְחַת אוֹ בְּגַבַּחַת נֶגַע לָבָן אֲדַמְדָּם צָרַעַת פֹּרַחַת הִוא בְּקָרְחָתוֹ אוֹ בְּגַבַּחְתּוֹ׃ וְרָאָה אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה שְׂאֵת הַנֶּגַע לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת בְּקָרְחָתוֹ אוֹ בְּגַבַּחְתּוֹ כְּמַרְאֵה צָרַעַת עוֹר בָּשָׂר׃ אִישׁ צָרוּעַ הוּא טָמֵא הוּא טַמֵּא יְטַמְּאֶנּוּ הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ נִגְעוֹ׃ וְהַצָּרוּעַ אֲשֶׁר בּוֹ הַנֶּגַע בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרֻמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פָּרוּעַ וְעַל שָׂפָם יַעְטֶה וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא׃ כָּל יְמֵי אֲשֶׁר הַנֶּגַע בּוֹ יִטְמָא טָמֵא הוּא בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשָׁבוֹ יֵשֵׁב׃ וּבֶגֶד כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֶגַע צָרָעַת בֶּגֶד צֶמֶר אוֹ בֶגֶד פִּשְׁתִּים׃ אוֹ בְשְׁתִי אוֹ עֵרֶב אוֹ לַפִּשְׁתִּים אוֹ לַצֶּמֶר אוֹ בְעוֹר אוֹ בְּכָל מְלֶאכֶת עוֹר נֶגַע יְרַקְרַק אוֹ אֲדַמְדָּם בֶּגֶד אוֹ בָעוֹר אוֹ בַשְׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ בְּכָל כְּלִי עוֹר נֶגַע צָרַעַת הִוא וְהָרְאָה אֶת הַכֹּהֵן׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע וְהִסְגִּיר

יָת סַגֵּיאָה יוֹמִין וְנִיחֲזֵי יָת מַתְּשָׁא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אֲרֵי אִסְתְּמַתְּשָׁא בְּעֵינוֹהִי וְלָא פְשָׂה מַתְּשָׁא בְּמִשְׁכָּא וְאַסְגִּירֵיהּ כָּהֲנָא שִׁנִּיתָא׃ וְנִיחֲזֵי כָּהֲנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אֲרֵי קְמָלָא מַתְּשָׁא וְלָא פְשָׂה מַתְּשָׁא בְּמִשְׁכָּא וְדַכֵּיהּ כָּהֲנָא סִפְחָא הִיא וְיִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִדְכֵּי׃ וְאִם מִתְפְּשָׂה תִּתְפַּשֵּׂי סִפְחָא בְּמִשְׁכָּא בָּתַר דְּאִתְחֲזֵי לְכָהֲנָא לְדַכּוֹתֵיהּ וְיִתְחֲזֵי לְכָהֲנָא תִּנְיָנוּת׃ וְנִיחֲזֵי כָּהֲנָא בַּתַר דְּאִתְחֲזֵי לְכָהֲנָא וְהָא לָא שְׁנָא מַתְּשָׁא וּמַתְּשָׁא לָא אִסְתְּמַתְּשָׁא מִן בַּר דְּהָא הוּא סַגְיָרָא הוּא תּוֹקְדִנֵּיהּ תַּבְרָא הוּא בְּנִשְׁתְּהוֹתֵיהּ׃ וְאִם חֲזָא כַּרְבָּא וְהָא עַמָּא דְּמַתְּשָׁא בַּתַּר דְּחַוְרוּ יְתֵיהּ וְיַסְגֵּי מִן לְבוּשָׁא אוֹ מִן מִשְׁכָּא אוֹ מִן עֲרָבָא׃ וְאִם תִּתְחֲזֵי עוֹד לְבוּשָׁא אוֹ בְּעֲרָבָא אוֹ כָּל מָן דִּמְשָׁכָא סַגְיָרָא הוּא תּוֹקְדִנֵּיהּ יָת דְּהֵיהּ מַתְּשָׁא׃

Pũtiua cbal.
יְסַף
עֲבַר
חֲסַר סָאַב יַחַד
הָוָה
יַחַד חֲוֵה
בְּהַר חָוֵר
תַּנָּה שָׁנָה
יַסַּף יַחַד שָׁחַק
חֲדָה כָּתַשׁ בָּזַע
שָׁתָה חָזָא
סָגָא

יום שבע
נגלח
גב
שמן למלח שנה
תמם שנה
בלל לוג
עשר
ראש
חטא דכה נסב
לוג
אחד קום שכן
כרב יום
נכס עלה
נתן דכה
תנוך מדר
צבע
נגה
Pōtiua chal.

"אל המחנה וישב מחוץ לאהלו
שבעת ימים: והיה ביום השביעי
ינלח את כל שערו את ראשו
ואת זקנו ואת גבת עיניו ואת
כל שערו ינלח וכבס את בגדיו
ורחץ את בשרו במים וטהר:
וביום השמיני יקח שני כבשים
תמימם ובבשה אחת בת שנתה
תמימה ושלשה עשרנים סלת
מנחה בלולה בשמן ולג אחד שמן:
והעמיד הכהן המטהר את האיש
המטהר ואתם לפני יהוה פתח
אהל מועד: ולקח הכהן את הכבש
האחד והקריב אתו לאשם ואת
לג השמן והניף אתם תנופה לפני
יהוה: ושחט את הכבש במקום
אשר ישחט את החטאת ואת
העלה במקום הקדש כי כאשם
החטאת הוא לכהן קדש קדשים הוא:
ולקח הכהן מדם האשם ונתן
על תנוך אזן המטהר הימנית ועל
בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית: ולקח הכהן כלג
השמן וצק על כף הכהן
השמאלית: וטבל הכהן את
אצבעו הימנית מן השמן אשר
על כפו השמאלית והזה מן

Trāsla.B.Hiero.

°castra:ita dumtaxat ᵖvt maneat ᵍextra ʳtaberna-culū suū ˢseptē ᵗdiebus:
"&ᵛdieᵛseptima ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ʷradetˣcapillosʸcapitis ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶻbarbamqᵃ&ᵇsupercilia ᶜac ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵈtotius corporisᵉpilos.
ᶠEt lotis rursum ᵛvestib⁹
ᵍ&ʰcorpore: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵈdieᵉoctauo ᵍsumet ʳduos ˢagnos ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵗimmaculatos: ᵘ& ouem ᵛimmaculatā ʷannículam ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ˣabsq; macula: ʸ& tres ᵒᵒ
ᶻdecimas ᵃsimile ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵇin ᶜ sacrificiū que ᵈcōsper-sa fit ᵉoleo: ᶠ& eorsū ᵍolei ʰsextariū. ⁱCūq; ʲfacer-dos ᵏpurificans ˡhoiem
ᵐstatuerit eū ˢ & hec om nia ⁿcorā ᵒdomino in ᵖo-stio ᵍtabernaculi ʳtesti-monii: ˢtollet ᵗagnum
ᵘ& offeretᵛcum ʷpro de-licto ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ˣoleiq; ʸsextarium. "Et oblatis ante ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵃdominum omnibus: ᵇi molabitᶜagnumᵈvbi ᵒᵒ
ᵉfoletimmolari ᶠhostia pro peccato ᵍ& ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ʰholocaustū.i.ⁱlocoⁱfa-cto. ᵏSicutˡeiˡpˡpetō ita ᵐ& ⁿpdelicto ᵒad ᵖsacerdo tē ptinet hostia. ʳSctā ˢfa-ctorūˢe. ᵗAssumēsq; ᵘfa-cerdosᵛde sanguīe ʷho-stie q̄ imolata est pro de-licto: ˣpōet ʸsuper ᶻextre mū ᵃauriculeᵇdextre ᶜei? q mūdatur: ᵈ& supⁱpolli ces ᵉᵐmanᵐ dextre ᵒ& ᵖpe dis: ᵍ& ʳdeˢolei ᵗsextario ᵘmittet ᵛinʷmanum suā ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ˣsinistram: ʸtingetq; ᵒᵒ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶻdigitumᵃdextrumᵇeo: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶜ& asperget ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ

Trāsla.Chal.

°לַחֲשֵׂר תֵּיתֵב וְיָתִיב לְמִבְרָא לְמַשְׁכְּנֵיהּ שַׁבְעָא יוֹמִין: וִיהֵי בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּלַח יָת כָּל
שַׂעְרֵיהּ יָת רֵישֵׁיהּ וְיָת דְּקַנֵּיהּ וְיָת גַּבֵּי עֵינוֹהִי וְיָת כָּל שַׂעְרֵיהּ יְתֵלַח וְיַצְבַּע יָת
לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי יָת בִּסְרֵיהּ בְּמַיָּא וְיִדְכֵּי: וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה יִסַּב תְּרֵין אִמְרִין שְׁלִמִין
וְאִמְּרְתָא חֲדָא בַּת שְׁתֵּה שְׁלִמְתָא וּתְלָתָא עֶשְׂרִין סוֹלְתָא מְזַגְתָא דְּפִילָא בְּמִשְׁחָא וְלָא
חַד מִשְׁחָא: וְיָקוֹם כָּהֲנָא דְּמִדְכֵּי יָת גַּבְרָא דְּמִידַכֵּי וְיָתְהוֹן קֳדָם יְיָ בְּתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא
וְיִסַּב כָּהֲנָא יָת אִמְּרָא חַד וְיַקְרֵיב יָתֵיהּ לַאֲשָׁמָא וְיָת לוּגָא דְּמִשְׁחָא וְיִרִים יָתְהוֹן
אֲרִמָּא קֳדָם יְיָ: וְיִכּוֹס יָת אִמְּרָא בַּאֲתַר דְּיִכּוֹס יָת חַטָּאתָא וְיָת שְׁאָר דַּם אֲשָׁמָא
אֲרֵי לְחַטָּאתָא אֲשָׁמָא הוּא לְכָהֲנָא קֻדְשׁ קוּדְשִׁין הוּא: וְיִסַּב כָּהֲנָא מִדְּמָא דַּאֲשָׁמָא
וְיִתֵּן כָּהֲנָא עַל רוּם אֻדְנָא דְּמִדְכֵּי יְמִינָאָה וְעַל אִלְיוֹן יְדֵיהּ דְּיְמִינָא וְעַל אִלְיוֹן רַגְלֵיהּ
דְּיְמִינָא: וְיִסַּב כָּהֲנָא מִלּוֹנָא דְּמִשְׁחָא וְיֵרִיק עַל יְדָא דְּכָהֲנָא דְּשְׂמָאלָא: וְיִטְבּוֹל כָּהֲנָא
יָת אֶצְבְּעֵיהּ דְּיַמִּינָא מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ שְׂמָאלְתָא וְיַדֵּי מִן

Trāsla.B.Hiero.

castra: ᵗ manebit extra domū ᵘsuā ˢseptē ᵗdies. ᵛ erit ᵘ die ˢeptima: ʷradet ˣcapillos ʸcapitis ᶻbarbam ᵃ& ᵇsupercilia ᶜoculoꝝ ᵈeius ᵉpilos ᶠomnes ᵍcorporis ʰsui. ⁱ& lotis ʲvestimēta ᵏsua: ˡlauabit ᵐcarnem ⁿsuā aquis. ᵒet sic mundabitur. ᵖIn die autē octauo ᵍsumet ʳduos agnos ˢintegros ᵗ agnā ᵘvnam ᵛannículā ʷintegrā. ˣet tres decimas ʸsimile ᶻin munus: ᵃ cōsperſa ſit oleo ᵇ sextariū vnuz olei. ᶜEt ſtatuet ſacerdos qui emūdat virū qui mundādus eſt ᵈ eo eoꝝ die in oſtio ᵉtabernacli ᶠfederis. ᵍEt tollet ſacerdos agnū ʰ vnum ᵗ offeret illū pro delicto ᵏ olei ſextariū: ˡ eleua bit eā eleuatione cozam ᵐdño. ⁿImmolabitq; agnum in loco in quo immolatur hoſtia pro peccato ᵗ holocau ſtum in loco ſancto. ᵒquia ſicut pro petō ita eſt pro delicto: ad ſacerdotē pertinet: ſanctū ſanctoꝝ eſt. ᵖTol letq; ſacerdos de ſanguine hoſtie pro delicto: ᵗ et po net ſacerdos ſup extremū auricule dextre ei? qui mū dat ᵗ ſup pollicē manus eius dextre ᵗ ſup pollicē pe dis eius dextri. ᵍTolletq; ſacerdos de ſextario olei: et fundet ſuper manū ſacerdotis ſiniſtrā. et tinget ſa cerdos digitum manus ſue dextre in oleo qui eſt in manu eius ſiniſtra: ᵗ aſperget de

Trāsla.Grc.lxx.cū interp.latina.

in castra: ᵗ manebit extra domū ἐις τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἀπορίψει ἔξω τοῦ οἴκου suā ſeptē dies. ᵗ erit die ſeptima: ἀυτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἔσαι τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, radet oēm pilū ſuū:: caput ξυρήσεται πᾶσαν τὴν τρίχα ἀυτοῦ, τὴν κεφαλὴν suū: ᵗ barbā: ᵗ ſupcilia. ᵗ oēm ἀυτοῦ, καὶ τὸν πώγωνα, καὶ τοὺς ὀφρῦς, καὶ πᾶσαν pilū ſuū radet. ᵗ lauabit veſtes τὴν τρίχα ἀυτοῦ ξυρήσεται. καὶ πλυνεῖ τὰ ἱματια suas: ᵗ lauabit corp⁹ ſuū aqua: ᵗ mū ἀυτοῦ, καὶ λουσεται τὸ σῶμα ἀυτοῦ ὕδατι, καὶ κα dabitur. ᵗ die octaua accipiet duos a ϗαριοῦσθαι. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψεται δύο ἀμ nos īmaculatos ānículos: ᵗ oūem vnā īmaculatā νους ἀμώμους ἐνιαυσίους, καὶ πρόβατον ἓν ἄμωμον anniculā: ᵗ tres decimas ſimile ad ſacrificiū ἐνιαυσίον, καὶ τρία δέκατα σεμιδάλεως εἰς θυσίαν cōſpſum in oleo: ᵗ ſextariū olei vnū. πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν. ᵗ ſtabit ſacerdos mūdās hoiez q̄ mūda καὶ ϗήσει ὁ ἱερεὺς ὁ καθαρίζων τὸν ἄνον τὸν καθαριζόμε tur: ᵗ hec cozā dño: ſup hoſtiū tabernacli non, καὶ ταῦτα ἐναντίον, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς teſtimonū. ᵗ accipiet ſacerdos agnū vnū: ϗ μαρτυρίου. καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα, ᵗ offeret eū pro delicto: ᵗ ſextariū καὶ προσοίσει ὑπὲρ τῆς πλημμελείας, καὶ τὸν κοτύλην olei: et ſepabit illa ſepatione cozā dño. et ϗ ἐλαίου, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὰ ἀφόρισμα ἐναντίον. καὶ immolabit agnū in loco: vbi immolabūt. holocau σφάξουσι τὸν ἀμνὸν ἐν τόπῳ, οὗ σφάξουσι τὰ ὁλοκαυ sta: et ϗ pro petō: in loco ſcō: τώματα, καὶ τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας, ἐν τόπῳ ἁγίῳ. eſt cū q̄ pro petō: ſicut q̄ pro delī ἔστι γὰρ τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὡς περ τὸ τῆς πλημμε cto eſt ſacerdoti. ſctā ſctō eſt. ᵗ accipiet ſacerdos λείας ἐστὶ τῷ ἱερεῖ· ἅγια ἁγίων ἐστίν· καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ā ſanguine q̄ pro delicto: et imponet ſacerdos ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ſup extremū auricule q̄ mūdat vertre: et ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ſup extremitatē manꝰ eiuſ dextre: et ſup extremitatē ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς ἀυτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον pedis eius dextri. et accipiēs ſacerdos a ϗ ποδὸς ἀυτοῦ τοῦ δεξιοῦ. καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς fertarto olei infundet ſup manū ſacerdotis κοτύλης τοῦ ἐλαίου ἐπιχεεῖ ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως ſiniſtrā. et tinget ſacerdos digitū ſuū τὴν ἀριστερὰν. καὶ βαπτιεῖ ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον ἀυτοῦ τὸν dextrū ab oleo exūt in manu ei? δεξιὸν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς ἀυ ſiniſtra. et aſperget ſepties ab τοῦ τῆς ἀριστερᾶς. καὶ ῥαντεῖ ἑπτάκις ἀπὸ

Trāsla.Chal.

Pōtiua chal.

חור עדה צבע
תנה דכה
אתר דהוה אתא
נפק שרא חזה
אסא נסב
דכה תרי חדה
נכס נבע חדה
אזב טבל דדך
שלח צבע נגח
סחא עול

Interp.chal.

castra: ᵗ manebit extra tabernaculū ſuum ſeptem diebus. Erit ᵍ in die ſeptimo tondebit oēs capillos capitis ſui ᵗ barbe ſue ᵗ palpebras oculoꝝ eius oēſq; pilos ſuos tondebit: ᵗ lauabit veſtimēta ſua: lauabit q̄ carnem ſuā aquis. et ſic mundabitur. In die autē octauo ſumet duos agnos integros ᵗ agnā vnam annículā integrā. et tres decimas ſimile in munus: que cōſperſa ſit oleo ᵗ ſextariū vnuz olei. Et ſtatuet ſacerdos qui emūdat virū qui mundādus eſt ᵗ eo eoꝝ die in oſtio tabernacli federis. Et tollet ſacerdos agnū ſi vnum ᵗ offeret illū pro delicto ᵗ olei ſextariū: ᵗ eleua bit ea eleuatione cozam dño. Immolabitq; agnum in loco in quo immolatur hoſtia pro peccato ᵗ holocau ſtum in loco ſancto. quia ſicut pro petō ita eſt pro delicto: ad ſacerdotē pertinet: ſanctū ſanctoꝝ eſt. Tol letq; ſacerdos de ſanguine hoſtie pro delicto: et po net ſacerdos ſup extremū auricule dextre ei? qui mū dat ᵗ ſup pollicē manus eius dextre ᵗ ſup pollicē pe dis eius dextri. Tolletq; ſacerdos de ſextario olei: et fundet ſuper manū ſacerdotis ſiniſtrā. et tinget ſa cerdos digitum manus ſue dextre in oleo qui eſt in manu eius ſiniſtra: ᵗ aſperget de

תנוך מדר
צבע
נגה
Pōtiua chal.

"אל המחנה וישב מחוץ לאהלו
שבעת ימים: והיה ביום השביעי
ינלח את כל שערו את ראשו
ואת זקנו ואת גבת עיניו ואת
כל שערו ינלח וכבס את בגדיו
ורחץ את בשרו במים וטהר:
וביום השמיני יקח שני כבשים
תמימם ובבשה אחת בת שנתה
תמימה ושלשה עשרנים סלת
מנחה בלולה בשמן ולג אחד שמן:
והעמיד הכהן המטהר את האיש
המטהר ואתם לפני יהוה פתח
אהל מועד: ולקח הכהן את הכבש
האחד והקריב אתו לאשם ואת
לג השמן והניף אתם תנופה לפני
יהוה: ושחט את הכבש במקום
אשר ישחט את החטאת ואת
העלה במקום הקדש כי כאשם
החטאת הוא לכהן קדש קדשים הוא:
ולקח הכהן מדם האשם ונתן
על תנוך אזן המטהר הימנית ועל
בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית: ולקח הכהן כלג
השמן וצק על כף הכהן
השמאלית: וטבל הכהן את
אצבעו הימנית מן השמן אשר
על כפו השמאלית והזה מן

Trāsla.B.Hiero.

°castra:ita dumtaxat ᵖvt maneat ᵍextra ʳtaberna-culū suū ˢseptē ᵗdiebus:
"&ᵛdieᵛseptima ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ʷradetˣcapillosʸcapitis ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶻbarbamqᵃ&ᵇsupercilia ᶜac ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵈtotius corporisᵉpilos.
ᶠEt lotis rursum ᵛvestib⁹
ᵍ&ʰcorpore: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵈdieᵉoctauo ᵍsumet ʳduos ˢagnos ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵗimmaculatos: ᵘ& ouem ᵛimmaculatā ʷannículam ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ˣabsq; macula: ʸ& tres ᵒᵒ
ᶻdecimas ᵃsimile ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵇin ᶜ sacrificiū que ᵈcōsper-sa fit ᵉoleo: ᶠ& eorsū ᵍolei ʰsextariū. ⁱCūq; ʲfacer-dos ᵏpurificans ˡhoiem
ᵐstatuerit eū ˢ & hec om nia ⁿcorā ᵒdomino in ᵖo-stio ᵍtabernaculi ʳtesti-monii: ˢtollet ᵗagnum
ᵘ& offeretᵛcum ʷpro de-licto ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ˣoleiq; ʸsextarium. "Et oblatis ante ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵃdominum omnibus: ᵇi molabitᶜagnumᵈvbi ᵒᵒ
ᵉfoletimmolari ᶠhostia pro peccato ᵍ& ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ʰholocaustū.i.ⁱlocoⁱfa-cto. ᵏSicutˡeiˡpˡpetō ita ᵐ& ⁿpdelicto ᵒad ᵖsacerdo tē ptinet hostia. ʳSctā ˢfa-ctorūˢe. ᵗAssumēsq; ᵘfa-cerdosᵛde sanguīe ʷho-stie q̄ imolata est pro de-licto: ˣpōet ʸsuper ᶻextre mū ᵃauriculeᵇdextre ᶜei? q mūdatur: ᵈ& supⁱpolli ces ᵉᵐmanᵐ dextre ᵒ& ᵖpe dis: ᵍ& ʳdeˢolei ᵗsextario ᵘmittet ᵛinʷmanum suā ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ˣsinistram: ʸtingetq; ᵒᵒ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶻdigitumᵃdextrumᵇeo: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶜ& asperget ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ

Trāsla.Chal.

°לַחֲשֵׂר תֵּיתֵב וְיָתִיב לְמִבְרָא לְמַשְׁכְּנֵיהּ שַׁבְעָא יוֹמִין: וִיהֵי בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּלַח יָת כָּל
שַׂעְרֵיהּ יָת רֵישֵׁיהּ וְיָת דְּקַנֵּיהּ וְיָת גַּבֵּי עֵינוֹהִי וְיָת כָּל שַׂעְרֵיהּ יְתֵלַח וְיַצְבַּע יָת
לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי יָת בִּסְרֵיהּ בְּמַיָּא וְיִדְכֵּי: וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה יִסַּב תְּרֵין אִמְרִין שְׁלִמִין
וְאִמְּרְתָא חֲדָא בַּת שְׁתֵּה שְׁלִמְתָא וּתְלָתָא עֶשְׂרִין סוֹלְתָא מְזַגְתָא דְּפִילָא בְּמִשְׁחָא וְלָא
חַד מִשְׁחָא: וְיָקוֹם כָּהֲנָא דְּמִדְכֵּי יָת גַּבְרָא דְּמִידַכֵּי וְיָתְהוֹן קֳדָם יְיָ בְּתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא
וְיִסַּב כָּהֲנָא יָת אִמְּרָא חַד וְיַקְרֵיב יָתֵיהּ לַאֲשָׁמָא וְיָת לוּגָא דְּמִשְׁחָא וְיִרִים יָתְהוֹן
אֲרִמָּא קֳדָם יְיָ: וְיִכּוֹס יָת אִמְּרָא בַּאֲתַר דְּיִכּוֹס יָת חַטָּאתָא וְיָת שְׁאָר דַּם אֲשָׁמָא
אֲרֵי לְחַטָּאתָא אֲשָׁמָא הוּא לְכָהֲנָא קֻדְשׁ קוּדְשִׁין הוּא: וְיִסַּב כָּהֲנָא מִדְּמָא דַּאֲשָׁמָא
וְיִתֵּן כָּהֲנָא עַל רוּם אֻדְנָא דְּמִדְכֵּי יְמִינָאָה וְעַל אִלְיוֹן יְדֵיהּ דְּיְמִינָא וְעַל אִלְיוֹן רַגְלֵיהּ
דְּיְמִינָא: וְיִסַּב כָּהֲנָא מִלּוֹנָא דְּמִשְׁחָא וְיֵרִיק עַל יְדָא דְּכָהֲנָא דְּשְׂמָאלָא: וְיִטְבּוֹל כָּהֲנָא
יָת אֶצְבְּעֵיהּ דְּיַמִּינָא מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ שְׂמָאלְתָא וְיַדֵּי מִן

Trāsla.B.Hiero.

castra: ᵗ manebit extra tabernaculū ſuum ſeptē ᵘsuā ˢseptē ᵗdies. ᵛ erit ᵘ die ˢeptima: ʷradet ˣcapillos ʸcapitis ᶻbarbam ᵃ& ᵇsupercilia ᶜoculoꝝ ᵈeius ᵉpilos ᶠomnes ᵍcorporis ʰsui. ⁱ& lotis ʲvestimēta ᵏsua: ˡlauabit ᵐcarnem ⁿsuā aquis. ᵒet sic mundabitur. ᵖIn die autē octauo ᵍsumet ʳduos agnos ˢintegros ᵗ agnā ᵘvnam ᵛannículā ʷintegrā. ˣet tres decimas ʸsimile ᶻin munus: ᵃ cōsperſa ſit oleo ᵇ sextariū vnuz olei. ᶜEt ſtatuet ſacerdos qui emūdat virū qui mundādus eſt ᵈ eo eoꝝ die in oſtio ᵉtabernacli ᶠfederis. ᵍEt tollet ſacerdos agnū ʰ vnum ᵗ offeret illū pro delicto ᵏ olei ſextariū: ˡ eleua bit ea eleuatione cozam ᵐdño. ⁿImmolabitq; agnum in loco in quo immolatur hoſtia pro peccato ᵗ holocau ſtum in loco ſancto. ᵒquia ſicut pro petō ita eſt pro delicto: ad ſacerdotē pertinet: ſanctū ſanctoꝝ eſt. ᵖTol letq; ſacerdos de ſanguine hoſtie pro delicto: ᵗ et po net ſacerdos ſup extremū auricule dextre ei? qui mū dat ᵗ ſup pollicē manus eius dextre ᵗ ſup pollicē pe dis eius dextri. ᵍTolletq; ſacerdos de ſextario olei: et fundet ſuper manū ſacerdotis ſiniſtrā. et tinget ſa cerdos digitum manus ſue dextre in oleo qui eſt in manu eius ſiniſtra: ᵗ aſperget de

Trāsla.Grc.lxx.cū interp.latina.

in castra: ᵗ manebit extra domū ἐις τὴν παρεμβολὴν, καὶ ἀπορίψει ἔξω τοῦ οἴκου suā ſeptē dies. ᵗ erit die ſeptima: ἀυτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἔσαι τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, radet oēm pilū ſuū:: caput ξυρήσεται πᾶσαν τὴν τρίχα ἀυτοῦ, τὴν κεφαλὴν suū: ᵗ barbā: ᵗ ſupcilia. ᵗ oēm ἀυτοῦ, καὶ τὸν πώγωνα, καὶ τοὺς ὀφρῦς, καὶ πᾶσαν pilū ſuū radet. ᵗ lauabit veſtes τὴν τρίχα ἀυτοῦ ξυρήσεται. καὶ πλυνεῖ τὰ ἱματια suas: ᵗ lauabit corp⁹ ſuū aqua: ᵗ mū ἀυτοῦ, καὶ λουσεται τὸ σῶμα ἀυτοῦ ὕδατι, καὶ κα dabitur. ᵗ die octaua accipiet duos a ϗαριοῦσθαι. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήψεται δύο ἀμ nos īmaculatos ānículos: ᵗ oūem vnā īmaculatā νους ἀμώμους ἐνιαυσίους, καὶ πρόβατον ἓν ἄμωμον anniculā: ᵗ tres decimas ſimile ad ſacrificiū ἐνιαυσίον, καὶ τρία δέκατα σεμιδάλεως εἰς θυσίαν cōſpſum in oleo: ᵗ ſextariū olei vnū. πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν. ᵗ ſtabit ſacerdos mūdās hoiez q̄ mūda καὶ ϗήσει ὁ ἱερεὺς ὁ καθαρίζων τὸν ἄνον τὸν καθαριζόμε tur: ᵗ hec cozā dño: ſup hoſtiū tabernacli non, καὶ ταῦτα ἐναντίον, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς teſtimonū. ᵗ accipiet ſacerdos agnū vnū: ϗ μαρτυρίου. καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα, ᵗ offeret eū pro delicto: ᵗ ſextariū καὶ προσοίσει ὑπὲρ τῆς πλημμελείας, καὶ τὸν κοτύλην olei: et ſepabit illa ſepatione cozā dño. et ϗ ἐλαίου, καὶ ἀφοριεῖ αὐτὰ ἀφόρισμα ἐναντίον. καὶ immolabit agnū in loco: vbi immolabūt. holocau σφάξουσι τὸν ἀμνὸν ἐν τόπῳ, οὗ σφάξουσι τὰ ὁλοκαυ sta: et ϗ pro petō: in loco ſcō: τώματα, καὶ τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας, ἐν τόπῳ ἁγίῳ. eſt cū q̄ pro petō: ſicut q̄ pro delī ἔστι γὰρ τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὡς περ τὸ τῆς πλημμε cto eſt ſacerdoti. ſctā ſctō eſt. ᵗ accipiet ſacerdos λείας ἐστὶ τῷ ἱερεῖ· ἅγια ἁγίων ἐστίν· καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ā ſanguine q̄ pro delicto: et imponet ſacerdos ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς πλημμελείας, καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ſup extremū auricule q̄ mūdat vertre: et ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ ſup extremitatē manꝰ eiuſ dextre: et ſup extremitatē ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς ἀυτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον pedis eius dextri. et accipiēs ſacerdos a ϗ ποδὸς ἀυτοῦ τοῦ δεξιοῦ. καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς fertarto olei infundet ſup manū ſacerdotis κοτύλης τοῦ ἐλαίου ἐπιχεεῖ ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως ſiniſtrā. et tinget ſacerdos digitū ſuū τὴν ἀριστερὰν. καὶ βαπτιεῖ ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον ἀυτοῦ τὸν dextrū ab oleo exūt in manu ei? δεξιὸν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς ἀυ ſiniſtra. et aſperget ſeptiēs ab τοῦ τῆς ἀριστερᾶς. καὶ ῥαντεῖ ἑπτάκις ἀπὸ

Trāsla.Chal.

Pōtiua chal.

חור עדה צבע
תנה דכה
אתר דהוה אתא
נפק שרא חזה
אסא נסב
דכה תרי חדה
נכס נבע חדה
אזב טבל דדך
שלח צבע נגח
סחא עול

Interp.chal.

castra: ᵗ manebit extra tabernaculū ſuum ſeptem diebus. Erit ᵍ in die ſeptimo tondebit oēs capillos capitis ſui ᵗ barbe ſue ᵗ palpebras oculoꝝ eius oēſq; pilos ſuos tondebit: ᵗ lauabit veſtimēta ſua: lauabit q̄ carnem ſuā aquis. et ſic mundabitur. In die autē octauo ſumet duos agnos integros ᵗ agnā vnam annículā integrā. et tres decimas ſimile in munus: que cōſperſa ſit oleo ᵗ ſextariū vnuz olei. Et ſtatuet ſacerdos qui emūdat virū qui mundādus eſt ᵗ eo eoꝝ die in oſtio tabernacli federis. Et tollet ſacerdos agnū ſi vnum ᵗ offeret illū pro delicto ᵗ olei ſextariū: ᵗ eleua bit ea eleuatione cozam dño. Immolabitq; agnum in loco in quo immolatur hoſtia pro peccato ᵗ holocau ſtum in loco ſancto. quia ſicut pro petō ita eſt pro delicto: ad ſacerdotē pertinet: ſanctū ſanctoꝝ eſt. Tol letq; ſacerdos de ſanguine hoſtie pro delicto: ᵗ et po net ſacerdos ſup extremū auricule dextre ei? qui mū dat ᵗ ſup pollicē manus eius dextre ᵗ ſup pollicē pe dis eius dextri. Tolletq; ſacerdos de ſextario olei: et fundet ſuper manū ſacerdotis ſiniſtrā. et tinget ſa cerdos digitum manus ſue dextre in oleo qui eſt in manu eius ſiniſtra: ᵗ aſperget de

סחר

"וכל כלי העור אשר תכבס בו נסר
מהם הנגע וכבס שנית וטהר:
זאת תורת נגע צרעת בגד הצמר
או השתי או הערב
או כל כלי עור אשר יהיה בו
לטמאו: Ca.xiiij.

דבר
ויאמר
בוא

"וידבר יהוה אל משה לאמר: זאת תהיה תורת
המצרע ביום טהרתו והובא אל
הכהן: ויצא הכהן אל מחוץ
למחנה וראה הכהן והנה נרפא
נגע הצרעת מן הצרוע: וצוה
הכהן ולקח למטהר שתי צפרים
חיות טהרות ועץ ארז ושני
תולעת ואזב: וצוה הכהן ושחט
את הצפור האחת אל כלי חרש
על מים חיים: את הצפר
החיה יקח אתה ואת עץ הארז
ואת שני התולעת ואת האזב
וטבל אותם ואת הצפר החיה
בדם הצפר השחטה על
המים החיים: והזה על המטהר
מן הצרעת שבע פעמים
וטהרו ושלח את הצפר החיה
על פני השדה: וכבס המטהר
את בגדיו וגלח את כל שערו
ורחץ במים וטהר ואחר יבוא

בוא
פנה

Pōtiua chal.

חור עדה צבע
תנה דכה
אתר דהוה אתא
נפק שרא חזה
אסא נסב
דכה תרי חדה
נכס נבע חדה
אזב טבל דדך
שלח צבע נגח
סחא עול

Interp.chal.

ולבושא או שתיא או ערבא או כל מנא דמשך מתחחין ויעדי מיהן מכתשא ויצטבע
תניניות וידכי: ואם אורייתא דמכתש סגיר או לבוש ענר או כיתנא או שתיא או ערבא
או כל מנא דמשך לדלאותיה או לסאבותיה: Ca.xiiij. ומלילו יוי עם

משה למימרו דא תהי אורייתא דמכתשא ליומא דדכותיה ויתיתי לות כהנא: ויפוק
כהנא למבראי ויחזי כהנא והא אתסי מכתשא סגיר מכתשא מן סניריא: ויפקיד
כהנא ויסב למדכי תרין צפרין חיין דכין ואעא לארזא וצבע זהורי ואיזובא:
ויפקיד כהנא וישחוט ית צפרא חדא למאן דחסף על מי מבוענ: ית צפרא חייתא יסב
תיתיה ית אעא דארזא וית צבע זהורי וית איזובא ויטבול תיתהון וית צפרא חייתא
דתמה דצפרא דנכיסתא על מי מבוענ: וידי על דמדכי מן סגיר ותיא שבע זימנין
ותדכיניה וישלח ית צפרא חייתא על אפי חקלא: וידכי ית מדכי ית לבושוהי ויגלח
ית כל שעריה ויסחי במיא וידכי ובתר כן יעול

Trāsla.B.Hiero.

°castra:ita dumtaxat ᵖvt maneat ᵍextra ʳtaberna-culū suū ˢseptē ᵗdiebus:
"&ᵛdieᵛseptima ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ʷradetˣcapillosʸcapitis ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶻbarbamqᵃ&ᵇsupercilia ᶜac ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵈtotius corporisᵉpilos.
ᶠEt lotis rursum ᵛvestib⁹
ᵍ&ʰcorpore: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ

Pũma hebr.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xiiij.	Trãsla. Bri. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל			dextre: & sup extremũ manus eius dex
	בֹּהֶן רֶגֶל הַיְמָנִית: וּמִן הַשֶּׁמֶן יִצֹק			τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δε
	הַכֹּהֵן עַל כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמְאלִית:			tre: & sup extremũ pedis eius dextri. &
	וְהִזָּה הַכֹּהֵן בְּאֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן			ξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ. καὶ
	הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ הַשְּׂמְאלִית			ab oleo effundet sacerdos sup manũ
	שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה: וְנָתַן			ἀπὸ τοῦ ἐλαίου ἐπιχεεῖ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ
	הַכֹּהֵן מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ עַל			sacerdotis sinistrã: & aspget sacerdos digito suo
	תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל			ἱερέως τὴν ἀριστερὰν, καὶ ῥανεῖ ὁ ἱερεὺς τῷ δακτύλῳ αὐ
	בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רֶגֶל			dextro ab oleo qđ in manu eius
	הַיְמָנִית עַל מְקוֹם דַּם הָאָשָׁם:			τοῦ τῷ δεξιῷ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τῇ
	וְהַנּוֹתָר מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּף			septies corã dño. & imponet sacerdos
	הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר לְכַפֵּר			ἑπτάκις ἐναντίον κυ. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς
	עָלָיו לִפְנֵי יְהוָה: וְעָשָׂה אֶת הָאֶחָד			ab oleo qđ est in manu sua sup
	מִן הַתֹּרִים אוֹ מִן בְּנֵי הַיּוֹנָה			ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐπὶ
	מֵאֲשֶׁר תָּשִׂיג יָדוֹ אֶת הָאֶחָד תַּטָּאת			extremũ auricule eius qđ mũdat dextre: &
	וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה עַל הַמִּנְחָה וְכִפֶּר			ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ
	הַכֹּהֵן עַל הַמִּטַּהֵר לִפְנֵי יְהוָה: וְעָשִׂיתָ אֶת הָאֶחָד			sup extremũ manus eius dextre: & sup ex
	מִן הַכְּבָשִׂים אֶת הָאָשָׁם וְאֶת הַלֹּג			ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκ
	שֶׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה			tremũ pedis eius dextri: in loco
	לִפְנֵי יְהוָה: וְשָׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ			κρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τόπον
	הָאָשָׁם וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם			sanguinis qđ pro delicto. & reliquũ
	וְנָתַן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר			τοῦ αἵματος τῆς πλημμελίας. τὸ δὲ καταλειφθὲν
				oleũ qđ in manu sacerdotis: ponet sup
				ἔλαιον τὸ ὂν ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως, ἐπιθήσει ἐπὶ
				caput mũdati: & ppitiabit pro
				τὴν κεφαλὴν τοῦ καθαριζομένου, καὶ ἐξιλάσεται περὶ
				eo sacerdos: & mũdabitur. si ãt pauper fuerit: &
				αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ καθαρισθήσεται. ἐὰν δὲ πένηται, καὶ
				manꝰ eius nõ inuenerit: accipiet agnũ vnũ qđ deli
				χεὶρ αὐτοῦ μὴ εὑρίσκῃ, λήψεται ἀμνὸν ἕνα εἰς ὁ ἐπλημ
				quit in segregationẽ: vt ppiciet pro eo:
				μέλησεν εἰς ἀφαίρεμα, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ,
				& decimã similæ vnã cõspse in oleo
				καὶ δέκατον σεμιδάλεως ἐν πεφυραμένῃ ἐν ἐλαίῳ
				in sacrificiũ: & sextariũ olei vnũ: & duos turtures:
				εἰς θυσίαν, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν, καὶ δύο τρυγόνας,
				vel duos pullos colũbaꝝ: quos inuenerit manꝰ eius. &
				ἃ ἂν εὕρῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ. καὶ
				erit vnus pro pctõ: & vnus in holocaustũ:
				ἔσται μία περὶ ἁμαρτίας, καὶ μία εἰς ὁλοκάυτωμα,
				& offeret hec die octaua: ad mũdã
				καὶ προσοίσει αὐτὰ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, εἰς τὸ καθαρί
				tionẽ sic ad sacerdotẽ: ĩucta portã tabernaculi te
				σαι αὐτὸν πρὸς τὸν ἱερέα, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ
				stimonij: corã dño. & accipiẽs sacerdos agnũ qđ pro
				τυρίου, ἐναντι κυ. καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς
				delicto: & sextariũ olei: imponet hec
				πλημμελίας, καὶ τὸν κοτύλην τοῦ ἐλαίου, ἐπιθήσει αὐ
				impositionẽ corã dño. & immolabit agnũ qđ
				τὰ ἐπίθεμα ἐναντι κυ. καὶ σφάξει τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς
				delicti: & accipiet sacerdos de sanguine eius qđ p deli
				πλημμελίας, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς πλημ
				cto: & imponet sup extremũ auricule eius qđ mũdat
				μελίας, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου

Pũma hebr.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xiiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הַשֶּׁמֶן בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי		coram	oleo digito suo septies corã dño. at re
	יְהוָה: וּמִיֶּתֶר הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ		dño septies. Qđ ãt re	τοῦ ἐλαίου τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ἑπτάκις κυρίου. τὸ δὲ κα
	יִתֵּן הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר		liquũ ẽ oleũ in manu ei⁹: imponet sa	ταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ὂν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ἐπιθήσει ὁ ἱε
	וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן		cerdos sup extremũ auricule eius qđ mũdat	ρεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δε
	רֶגֶל הַיְמָנִית עַל דַּם הָאָשָׁם:		tre: et sup extremũ manus eius dextre: et	ξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ
	וְהִנּוֹתָר בַּשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּף הַכֹּהֵן		sup extremũ pedis eius dextri: sup lo	ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τό
	יִתֵּן עַל רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר לְכַפֵּר עָלָיו		co sacerdos corã dño: et faciet sacerdos	πον τοῦ αἵματος τῆς πλημμελίας. τὸ δὲ καταλειφθὲν
	לִפְנֵי יְהוָה: וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת הַחַטָּאת		peccato: & ppitiabit sacerdos pro eo	ἔλαιον τὸ ὂν ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως, ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς
	וְכִפֶּר עַל הַמִּטַּהֵר מִטֻּמְאָתוֹ וְאַחַר		immolabit holocaustum: & ponet illud in altari	ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καθαριζομένου, καὶ ἐξιλάσεται περὶ
	יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה הַכֹּהֵן אֶת הָעֹלָה וְאֶת		cum libamentis suis: & homo rite mundabi	αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐναντι κυρίου. καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς
	הַמִּנְחָה הַמִּזְבֵּחָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן		tur. Quod si pauperꝰ e: & non põt manus eius	τὸ πρόβατον τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐξιλάσεται περὶ
	וְטָהֵר: וְאִם דַּל הוּא וְאֵין יָדוֹ		in uenire que dicta sunt pro delicto: assumet a	τοῦ καθαριζομένου ἀπὸ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα
	מַשֶּׂגֶת וְלָקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד אָשָׁם		gnũ ad oblationẽ: vt	σφάξει ὁ ἱερεὺς τὸ ὁλοκάυτωμα, καὶ τὴν θυσίαν ἀνοί
	לִתְנוּפָה לְכַפֵּר עָלָיו וְעִשָּׂרוֹן		roget pro eo sacerdos: de	σει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐναντι κυ. καὶ ἐξιλάσεται πε
	סֹלֶת אֶחָד בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה		cimã ptẽ fiſe cõſpſe o	ρὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ καθαρισθήσεται. ἐὰν δὲ πένηται, καὶ
	וְלוֹג שָׁמֶן: וּשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי		leo in sacrificiũ: & olei	μὴ εὑρίσκῃ χεὶρ αὐτοῦ μὴ εὑρίσκῃ, λήψεται ἀμνὸν ἕνα εἰς ὁ ἐπλημ
	בְּנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ וְהָיָה		sextariũ duoſq; o turtu	μέλησεν εἰς ἀφαίρεμα, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ,
	אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה: וְהֵבִיא		res ſiue duos pullos co	τ δεκάτην σεμιδάλεως ἐν πεφυραμένῃ ἐν ἐλαίῳ
	אֹתָם הַשְּׁמִינִי לְטָהֳרָתוֹ אֶל הַכֹּהֵן		lumbe: quorum vnus fit pro peccato:	εἰς θυσίαν, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν, καὶ δύο τρυγόνας,
	אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה: וְלָקַח הַכֹּהֵן		& alter in holocaustũ:	ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν, ὅσ᾽ ἂν εὕρῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ. καὶ
	אֶת כֶּבֶשׂ הָאָשָׁם וְאֶת לֹג שָׁמֶן		offeret ea die octa	ἔσται μία περὶ ἁμαρτίας, καὶ μία εἰς ὁλοκάυτωμα,
	וְהֵנִיף אֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה: וְשָׁחַט אֶת כֶּבֶשׂ		uo purificationis sue	τ offeret hec die octaua: ad mũdã
	הָאָשָׁם וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם		ad ostium tabernaculi	καὶ προσοίσει αὐτὰ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, εἰς τὸ καθαρί
	וְנָתַן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר		testimonii coram domino. Quꝰ suſcipiens o	σαι αὐτὸν πρὸς τὸν ἱερέα, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ
			agnum pro delicto &	τυρίου, ἐναντι κυ. καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς
			sextariũ oleo: leuabit simul:	πλημμελίας, καὶ τὸν κοτύλην τοῦ ἐλαίου, ἐπιθήσει αὐ
			immolatoq; agno	τὰ ἐπίθεμα ἐναντι κυ. καὶ σφάξει τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς
			de sanguine eius po	πλημμελίας, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς πλημ
			net super extremũ auricule dex	μελίας, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου
			tre eius qui mundatur:	

Interp. chal.

Pũma chal.	
נְתַן	oleo digito suo septies corã dño. & de reliquo oleo qđ
	est in manu eiꝰ ponet sacerdos sup extremũ auricule
	dextre eius qđ mundat: & sup pollicẽ manus eiꝰ dextre
	et sup pollicẽ pedis eius dextri: sup sanguinẽ hostie q̃
	offert pro delicto. Et qđ reliquũ est de oleo qđ est sup
	manũ sacerdotis: ponet sup caput eius q̃ mundat. Et
	ppiciabit pro eo sacerdos corã dño. facietq; sacerdos
	hostiã pro pctõ: & ppiciabit pro eo q̃ mũdat ab immũ
	ditia sua: & postea immolabit holocaustũ. Et adolebit
	sacerdos holocaustũ & munus in altari: et ppiciabit
	pro eo sacerdos: & sic mũdabit. Et si paup est & manꝰ
	eius nõ sufficit: tollet agnus vnũ pro delicto: vt eleuet
	ad ppitandũ p eo: & decimã vnã similæ cõſperſe oleo
	pro munere: & sextariũ olei & duos turtures aut duos
	filios colũbe quos inuenerit manus eius. Et erit vnus
	pro pctõ & vnus in holocaustũ. Et adducet eos in die
	octauo emũdatõis sue ad sacerdotẽ ad ostiũ taberna
	culi federis corã dño. et tollet sacerdos agnũ q̃ offert
	pro delicto & sextariũ olei: & eleuabit ea sacerdos ele
	uatione corã dño. Immolabitq; agnũ pro delicto. Et
	tollet sacerdos de sanguine hostie pro delicto: & po
	net sup extremũ auricule dextre eius qui mundatur

Transla. Chal.

	דִּימְיָנָא וְעַל אֱלַיִן יְדֵיהּ דִּימְיָנָא וְעַל אֱלַיִן רַגְלֵיהּ דִּימְיָנָא: וּמִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ
	יְדָא דְּכַהֲנָא שָׁקֵל מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ דִּימְיָנָא וְיַצֵּן כַּהֲנָא מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ
	שָׁקֵל אִצְבְּעֵיהּ שְׁבַע זִמְנִין קֳדָם יְיָ: וְיִתֶּן כַּהֲנָא מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ עַל רוּם אוּדְנָא דְּמִדַּכֵּי
	דִּימְיָנָא וְעַל אֱלַיִן יְדֵיהּ דִּימְיָנָא וְעַל אֱלַיִן רַגְלֵיהּ דִּימְיָנָא עַל אֲתַר דְּמָא דַּאֲשָׁמָא: ו
	וּדְיִשְׁתְּאַר מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדָא דְּכַהֲנָא יִתֵּן עַל רֵישָׁא דְּמִדַּכֵּי לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי קֳדָם יְיָ:
	וְיַצְבִּיד יָת חַד מִן שַׁפְנִינַיָּא אוֹ מִן בְּנֵי יַוְנָתָא מְדַּתַּדְּיִק יְדֵיהּ: יָת חַד מִתַּדְּיִק יְהֵא יָת
	חַטָּאתָא וְיָת חַד עֲלְתָא עַל מִנְחָתָא וְיכַפַּר כַּהֲנָא עַל מְדַּכֵּי יְיָ: וְאִם אַרְמְלָא הוּא
	דְּיִדֵיהּ וְלֵית יְדֵיהּ מַדַּבְּקָא: וְיִסַּב אִימַּר חַד אֲשָׁמָא לְאַרְמָא לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי:
	וְעִשָּׂרוֹנָא סוּלְתָא חַד דְּפִיל בְּמִשְׁחָא לְמִנְחָתָא וְלוּגָא דְּמִשְׁחָא: וּתְרֵין שַׁפְנִינִין אוֹ תְרֵין
	בְּנֵי יוֹנָה דְּתַדְּיִק יְדֵיהּ וְיהֵי חַד חַטָּאתָא וְחַד עֲלְתָא: וְיַיתֵי יָתְהוֹן בְּיוֹמָא דְּתְמִנְיָא
	לְדַכְיוּתֵיהּ לְוָת כַּהֲנָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם יְיָ: וְיִסַּב כַּהֲנָא יָת אִימְּרָא דַּאֲשָׁמָא וְיָת
	לוּגָא דְּמִשְׁחָא וְיִרִים יָתְהוֹן כַּהֲנָא אֲרִימָא קֳדָם יְיָ: וְיִכּוֹס יָת אִימְּרָא דַּאֲשָׁמָא וְיִסַּב
	כַּהֲנָא מִדְּמָא דַּאֲשָׁמָא וְיִתֵּן עַל רוּם אוּדְנָא דְּמִדַּכֵּי

Pũma hebr.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xiiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל		& super pollices manꝰ	dextre: & sup extremũ manus eius dex
	בֹּהֶן רֶגֶל הַיְמָנִית: וּמִן הַשֶּׁמֶן יִצֹק		eius ac	τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δε
	הַכֹּהֵן עַל כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמְאלִית:		pedis dexti. Oleũ ve	τ sup extremũ pedis eius dextri. &
	וְהִזָּה הַכֹּהֵן בְּאֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן		ro partem mittet in manum suam o fini	ξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ. καὶ
	הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ הַשְּׂמְאלִית		stram: in quo tingens	ab oleo effundet sacerdos sup manũ
	שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה: וְנָתַן		dextre manus aſperget	ἀπὸ τοῦ ἐλαίου ἐπιχεεῖ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ
	הַכֹּהֵן מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ עַל		septies contra dñm: tangetq;	ἱερέως τὴν ἀριστερὰν, καὶ ῥανεῖ ὁ ἱερεὺς τῷ δακτύλῳ αὐ
	תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל			dextro ab oleo qđ in manu eius
	בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רֶגֶל			τοῦ τῷ δεξιῷ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τῇ
	הַיְמָנִית עַל מְקוֹם דַּם הָאָשָׁם:		extremũ auricule eiꝰ qđ mũdat dextre: &	ἀριστερᾷ ἑπτάκις ἐναντίον κυ. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς
	וְהַנּוֹתָר מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּף		sup extremũ manus eius dextre: & sup ex	ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐπὶ
	הַכֹּהֵן יִתֵּן עַל רֹאשׁ הַמִּטַּהֵר לְכַפֵּר		tremũ pedis eius dextri: in loco	τὸ ἄκρον τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ, καὶ
	עָלָיו לִפְנֵי יְהוָה: וְעָשָׂה אֶת הָאֶחָד		sanguinis qđ pro delicto. & reliquũ	ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκ
	מִן הַתֹּרִים אוֹ מִן בְּנֵי הַיּוֹנָה		turturem siue pullum	ρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ, ἐπὶ τὸν τόπον
	מֵאֲשֶׁר תָּשִׂיג יָדוֹ אֶת הָאֶחָד תַּטָּאת		columbe	τοῦ αἵματος τῆς πλημμελίας. τὸ δὲ καταλειφθὲν
	וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה עַל הַמִּנְחָה וְכִפֶּר		offeret vnum pro deli	ἔλαιον τὸ ὂν ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως, ἐπιθήσει ἐπὶ
	הַכֹּהֵן עַל הַמִּטַּהֵר לִפְנֵי יְהוָה: וְעָשִׂיתָ אֶת הָאֶחָד		cto: & alterum in holocaustũ	τὴν κεφαλὴν τοῦ καθαριζομένου, καὶ ἐξιλάσεται περὶ
	מִן הַכְּבָשִׂים אֶת הָאָשָׁם וְאֶת הַלֹּג		cum libamentis suis. &	αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ καθαρισθήσεται. ἐὰν δὲ πένηται, καὶ
	שֶׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה		Hoc est	μὴ εὑρίσκῃ χεὶρ αὐτοῦ μὴ εὑρίσκῃ, λήψεται ἀμνὸν ἕνα εἰς ὁ ἐπλημ
	לִפְנֵי יְהוָה: וְשָׁחַט אֶת הַכֶּבֶשׂ		sacrificium leprosi	μέλησεν εἰς ἀφαίρεμα, ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ,
	הָאָשָׁם וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הָאָשָׁם		hñc nõ põt offa	τ δεκάτην σεμιδάλεως ἐν πεφυραμένῃ ἐν ἐλαίῳ
	וְנָתַן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר			εἰς θυσίαν, καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν, καὶ δύο τρυγόνας,
				ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν, ὅσ᾽ ἂν εὕρῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ. καὶ
				ἔσται μία περὶ ἁμαρτίας, καὶ μία εἰς ὁλοκάυτωμα,
				τ offeret hec die octaua: ad mũdã
				καὶ προσοίσει αὐτὰ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, εἰς τὸ καθαρί
				σαι αὐτὸν πρὸς τὸν ἱερέα, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ
				τυρίου, ἐναντι κυ. καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς
				πλημμελίας, καὶ τὸν κοτύλην τοῦ ἐλαίου, ἐπιθήσει αὐ
				τὰ ἐπίθεμα ἐναντι κυ. καὶ σφάξει τὸν ἀμνὸν τὸν τῆς
				πλημμελίας, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τῆς πλημ
				μελίας, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου

Interp. chal.

Pũma chal.	
נְתַן	et sup pollicẽ manus eius dextre & sup pollicẽ pedis
	eius dextri: & de oleo fundet sacerdos sup manũ siniſ
	ſtrã ſuã. Et asperget sacerdos digito suo manꝰ dextre
	de oleo qđ est in manu ſiniſtra eius ſepties corã dño.
	Ponetq; sacerdos de oleo qđ est in manu eius sup ex
	tremũ auricule dextre eius qui mũdatur & sup pollí
	cem manus eius dextre & sup pollicẽ pedis eius dex
	tri in loco sanguinis qui effuſus est p delicto. qđ aũt
	reliquũ est de oleo qđ est sup manũ sacerdotis ponet
שֶׁאֵר רֹאשׁ	sup caput eius qui mundatur: ad propiciandũ pro eo
עֶבֶד דָּבָק אֶחָד	corã dño. Facietq; vnũ de turturibus aut de filiis co
עֹלָה	lumbe qđ inuenerit manus eius vnũ pro pctõ & vnũ
כָּתַשׁ דָּגָה	in holocaustũ sup munus. Propiciabitq; sacerdos p
אָבִיר עוֹל חָסַן	eo qui mũdatur corã dño. Hec est lex eius in quo est
נָתַן אָתָא חָוָה	plaga lepre cuius manus nõ inuenit ad mundationẽ
חָזָה בָּקָד בָּגָה	suam. Locutusq; est dñs cum moyse & aaron dicens.
	Quando ingressi fueritis terrã chanaan quã ego da
	bo vobis in possessionẽ: & dedero plagam lepre in do
	mo terre possessionis vre: veniet ille cuius est domus
	et nũciabit sacerdoti dicens. Quaſi plaga visa est mi
	hi in domo. Precipietq; sacerdos vt efferãtur omnia
	que sunt in domo: anteq̃ ingrediatur sacerdos

Transla. Chal.

	דִּימְיָנָא וְעַל אֱלַיִן יְדֵיהּ דִּימְיָנָא וְעַל אֱלַיִן רַגְלֵיהּ דִּימְיָנָא: וּמִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ
	יְדָא דְּכַהֲנָא שָׁקֵל מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ דִּימְיָנָא וְיַצֵּן כַּהֲנָא מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ
	שָׁקֵל אִצְבְּעֵיהּ שְׁבַע זִמְנִין קֳדָם יְיָ: וְיִתֶּן כַּהֲנָא מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדֵיהּ עַל רוּם אוּדְנָא דְּמִדַּכֵּי
	דִּימְיָנָא וְעַל אֱלַיִן יְדֵיהּ דִּימְיָנָא וְעַל אֱלַיִן רַגְלֵיהּ דִּימְיָנָא עַל אֲתַר דְּמָא דַּאֲשָׁמָא: ו
	וּדְיִשְׁתְּאַר מִן מִשְׁחָא דְּעַל יְדָא דְּכַהֲנָא יִתֵּן עַל רֵישָׁא דְּמִדַּכֵּי לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי קֳדָם יְיָ:
	וְיַצְבִּיד יָת חַד מִן שַׁפְנִינַיָּא אוֹ מִן בְּנֵי יַוְנָתָא מְדַּתַּדְּיִק יְדֵיהּ: יָת חַד מִתַּדְּיִק יְהֵא יָת
	חַטָּאתָא וְיָת חַד עֲלְתָא עַל מִנְחָתָא וְיכַפַּר כַּהֲנָא עַל מְדַּכֵּי יְיָ: וְאִם אַרְמְלָא הוּא
	דְּיִדֵיהּ וְלֵית יְדֵיהּ מַדַּבְּקָא: וְיִסַּב אִימַּר חַד אֲשָׁמָא לְאַרְמָא לְכַפָּרָא עֲלוֹהִי:
	וְעִשָּׂרוֹנָא סוּלְתָא חַד דְּפִיל בְּמִשְׁחָא לְמִנְחָתָא וְלוּגָא דְּמִשְׁחָא: וּתְרֵין שַׁפְנִינִין אוֹ תְרֵין
	בְּנֵי יוֹנָה דְּתַדְּיִק יְדֵיהּ וְיהֵי חַד חַטָּאתָא וְחַד עֲלְתָא: וְיַיתֵי יָתְהוֹן בְּיוֹמָא דְּתְמִנְיָא
	לְדַכְיוּתֵיהּ לְוָת כַּהֲנָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם יְיָ: וְיִסַּב כַּהֲנָא יָת אִימְּרָא דַּאֲשָׁמָא וְיָת
	לוּגָא דְּמִשְׁחָא וְיִרִים יָתְהוֹן כַּהֲנָא אֲרִימָא קֳדָם יְיָ: וְיִכּוֹס יָת אִימְּרָא דַּאֲשָׁמָא וְיִסַּב
	כַּהֲנָא מִדְּמָא דַּאֲשָׁמָא וְיִתֵּן עַל רוּם אוּדְנָא דְּמִדַּכֵּי

Prima beb.	Ter. Heb. Leui. Ca. xiiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	לְרְאוֹת אֶת הַנָּגַע וְלֹא יִטְמָא כָּל	"& videat vtrum lepro=	ad vidēdū tactū: τ nō immūda sint ἁπλῶς
	אֲשֶׁר בַּבַּיִת וְאַחַר כֵּן יָבֹא הַכֹּהֵן	sa sit: "ne' immūda fiant	ἰδεῖν τὴν ἁφήν, καὶ οὐ μὴ ἀκάθαρτα γένωται ὅσα ἂν
	לִרְאוֹת אֶת הַבָּיִת וְרָאָה אֶת הַנָּגַע	"omnia "que" in domo	fuerit in domo. τ post hec ingrediet sacerdos
	וְהִנֵּה הַנָּגַע בְּקִירֹת הַבַּיִת	sunt. Intrabitq; "postea	ἡ ἐν τῇ οἰκίᾳ. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς
	שְׂקַעֲרוּרֹת יְרַקְרַקֹּת אוֹ אֲדַמְדַּמֹּת	"vt consideret "lepram	ad cōsiderādū domū: τ videbit tactū: τ ec
	וּמַרְאֵיהֶן שָׁפֵל מִן הַקִּיר וְיָצָא	"domus.	καταμαθεῖν τὴν οἰκίαν, καὶ ὄψεται τὴν ἁφήν, καὶ ἰ
	הַכֹּהֵן מִן הַבַּיִת אֶל פֶּתַח הַבַּיִת	"& cum viderit "in pari=	ce tactus in parietibus domus cōcauitates viri
	וְהִסְגִּיר אֶת הַבַּיִת שִׁבְעַת יָמִים	etibus illius quasi	δοὺς ἁφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας κοιλάδας χλω
	וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה	"vallículas" pallore "siue	dantes vel rubescētes: τ aspectus eaꝝ humi=
	וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנָּגַע בְּקִירֹת הַבָּיִת	"rubore deformes	ριζούσας ἢ πυρριζούσας, καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπει=
	וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְחִלְּצוּ אֶת הָאֲבָנִים	"& humiliores superfi=	νοῖται· parietibus: τ egrediēs sacerdos de vo=
	אֲשֶׁר בָּהֶן הַנָּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֹתָן	cie reliqua: "egredietur	τέρα τῶν τοίχων, καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς ἐκ τῆς οἰκί=
	אֶל מִחוּץ לָעִיר אֶל מָקוֹם טָמֵא	"ostium' domus:	no in hostiū domus: τ segregabit sacerdos
	וְאֶת הַבַּיִת יַקְצֶע סָבִיב	"& statim claudet "illam	ας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν
	וְשִׁפְכוּ אֶת הֶעָפָר אֲשֶׁר הִקְצוּ אֶל	"septem' diebus:	domū septē dies. τ redibit sacerdos die. τ
	מִחוּץ לָעִיר אֶל מָקוֹם טָמֵא	"reuerſuſq; die" septimo	οἰκίαν ἑωσὰ ἡμέρας. καὶ ἐπαναξεῖ ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ
	וְאֶת הַבַּיִת יְקַצְעוּ מִבַּיִת סָבִיב	"consiederabit eam. Si in	septima: τ videbit domū: τ ecce diffusus ἐ
	וְשָׁפְכוּ אֶת הֶעָפָר אֲשֶׁר שָׁפְכוּ	uenerit "creuiſſe "leprā:	τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ὄψεται τὴν οἰκίαν, καὶ ἰδοὺ διεχύθη
	אֶל מִחוּץ לָעִיר אֶל מָקוֹם טָמֵא	"iubebit "eruꝝ lapides	tactus in parietibus domus: τ iubebit
	וְאֶת הַבַּיִת יְחַטָּא כִּי טָהֵר הַנָּגַע	"in quibus "lepra eſt "&	ἡ ἁφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας, καὶ προσάξει ὁ
	וְלָקַח לְחַטֵּא אֶת הַבַּיִת שְׁתֵּי	proiici "eos	sacerdos: τ eruēt lapides: in qb' eſt tactus,
	צִפֳּרִים וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת	"extra "ciuitatem "in "lo=	ἱερεύς, καὶ ἐξελοῦσι τοὺς λίθους, ἐν οἷς ἐστιν ἡ ἁφή.
	וְאֵזֹב וְשִׁחַט אֶת הַצִּפֹּר הָאֶחָת	cum' immundum:	τ ciȝcīet ipos extra ciuitatē in loch
	אֶל כְּלִי חֶרֶשׂ עַל מַיִם חַיִּים	"domum" autem ipſam	καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον
	וְלָקַח אֶת עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת הָאֵזֹב	"radi" intrinſecus "& p cir=	immūdū: τ domū radēt intrīsecus in
	וְאֶת שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה	cuitum' & ſpargi' puluerem "rasure	ἀκάθαρτον, καὶ τὴν οἰκίαν ἀποξύσουσιν ἔσωθεν κύ
	וְטָבַל אֹתָם בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחוּטָה	"extra" vrbem" in "locum	circuitu: τ effundēt pulueré rasum extra
	וּבַמַּיִם הַחַיִּים וְהִזָּה אֶל הַבַּיִת שֶׁבַע	"immundum	καλω, καὶ ἐκχεοῦσιν ὃν χοῦν ὃν ἀπεξυσμένον ἔξω
	פְּעָמִים וְחִטֵּא אֶת הַבַּיִת בְּדַם	"domum" autem ipſam	ciuitatē in loch immūdū. τ accipiēt
	הַצִּפּוֹר וּבַמַּיִם הַחַיִּים וּבְצִפֹּר	"radi" intrinſecus "& p cir=	τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον· καὶ λήψονται
	הַחַיָּה וּבְעֵץ הָאֶרֶז וּבָאֵזֹב וּבִשְׁנִי	cuitum' & ſpargi' puluerem	lapides politos alios: τ ponēt pro
	הַתּוֹלַעַת וּבָאֵזֹב וּבִשְׁלַח אֶת הַצִּפֹּר	"extra" vrbem" in "locum	λίθους ἀπεξυσμένους ἕτερους, καὶ ἀντιθήσουσιν ἀν
	הַחַיָּה אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְכִפֶּר עַל	"immundum	lapidibus. τ puluerē alīū accipiēt: τ li=
	הַבַּיִת וְטָהֵר וְזֹאת תּוֹרַת כָּל נֶגַע	"lapides "q "alios" repo=	τὶ τῶν λίθων· καὶ χοῦν ἕτερον λήψονται, καὶ ἐξέ=
	וְנָתַע הַבָּהֶרֶת וְלִפְחַת וְלַבַּהֶרֶת	ni" pro	nient domū. si āt supuenerit iteꝝ tactus:
	וְלַסַּפַּחַת וְלָהוֹרֹת בְּיוֹם הִטָּמְאוֹ	"his qui ablati fuerant:	λείψουσι τὴν οἰκίαν· ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ πάλιν ἡ ἁφή,
	וּבְיוֹם הִטַּהֵר זֹאת תּוֹרַת הַנָּגַע	"& luto "alio" liniri	τ ortus fuerit in domo posq̄ eruerūt la=
		"domum. "Si autem	καὶ ἀνατείλῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τοὺς λί=
		"post "eruti fuīt "lapi=	pides: τ posq̄ rasa fuit domus: τ post
		des" & puluis elatus	θους, καὶ μετὰ τὸ ἀποξυσθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ με
		"& alia terra' lita:	quā linita fuerit: τ ingredietur sacerdos:
		"ingreſſus' sacerdos" vi=	τὰ τὸ ἀπαλειφθῆναι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεύς,
		derit" reuersam "lepram	τ videbit si diffusus ἐ tactus in domo: le=
		& parietes reſpersos ma=	πρα ρυειρῶσα ἐστὶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέ=
		culis: "lepra eſt" perſeue	πρα ῥυμαινόμενος ἐστὶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀκάθαρτός ἐστιν· καὶ κα
		rans & "immunda "do=	τὰ τὸ ἀπαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεύς
		mus: "quam ſtatim' de=	struēt domū: τ ligna eius: τ
		ſtruent: "& lapides eius	θελοῦσι τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ τοὺς
		"ac "ligna" atq; "vniuer=	lapides eius: τ oēm puluerē domus effe
		ſum' puluerem' proficī=	λίθους αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χοῦν τῆς οἰκίας ἐξοίσου
		ent" extra,	σιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον· καὶ ὁ
		"oppidum' "in" locum "i=	ingressus
		mūdū. "Qui intrauerit	εἰσπορευόμενος

Prima chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חֲזֵה תִסְאָב	ad videndam plagam vt non contaminentur omnia	לְמֶחְזֵי יַת מַכְתַּשָׁא וְלָא יִסְתָּאֲבוּן כָּל דִּי בְּבֵיתָא וּבָתַר כֵּן יֵעוֹל כַּהֲנָא לְמֶחְזֵי יַת בֵּיתָא ׃
נְפַק סָנֵי תוּב	que in pomo sunt: et postea intrabit sacerdos ad vi=	וְיֶחֱזֵי יַת מַכְתַּשָׁא וְהָא מַכְתַּשָׁא בְּכֻתְלֵי בֵיתָא כְּתַרְתִּין יַרְקָן אוֹ סַמְקָן וְחִזְיֵהֵין מְכַּרְתִּין
חֲסַף בֵּרְכָּךְ שֵׁלַף	dendam domum. videbitq; plagam: τ siquidēs plaga	כִּתְלָא׃ וְיִפּוֹק כַּהֲנָא מִן בֵּיתָא לְתָרַע בֵּיתָא וְיַסְגַּר בֵּיתָא שָׁבְעָא יוֹמִין׃ וְיָתוּב כַּהֲנָא
רַמְיָה קַרְנָה קְלַף	fuerit in parietibus domus: quasi vallicule pallide	בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְיֶחֱזֵי וְהָא אִוּסְיָף מַכְתַּשָׁא בְּכֻתְלֵי בֵיתָא ׃ וְיֵימַר כַּהֲנָא וְיַעְקְרוּן יַת
צְמַד	aut subrufe τ aſpectus earum fuerit humilior: parte	אַבְנַיָּא דִּי בְהוֹן אִיתַּי מַכְתַּשָׁא וְיִרְמוֹן יַתְהֶן לְאַתַר מְסָאֲבוּתָא לְבַר מִקְרְתָּא ׃
עוֹל שֵׁשׁ עֵץ	te: egredietur sacerdos de domo ad ostium domus:	וְיַסְחֵי יַת בֵּיתָא דְּמִתְגָּרַד וְיַת טִינְפָא דְּאִתְגְּרַד עַל מִבַּר לְקִרְתָּא לְאַתַר מְסָאֲבוּתָא ׃
כְּתַשׁ סָאֲב עוֹל	et claudet domum septem diebus. Reuerteturq; sa=	וְיִסְבּוֹן יָתָא וְיִרְמוֹן יַת אַבְנַיָּא וְיַת עֲפָרָא וְיִסְבּוֹן אָחֳרָנִין וְיֵעֵל לְבֵיתָא וְיִסְחֵי בֵּיתָא
חֲזֵה חֲסַר תְּרֵע	cerdos in vie septimo: τ ſi viderit creuiſſe plagam in	וְיִדְכֵּי יַת בֵּיתָא וְיִתְכַּפַּר עַל בֵּיתָא וְיִדְכֵּי ׃ וְאִם יִתְּבָא יִתְּבֵי מַכְתַּשָׁא וְיֵימַר כַּהֲנָא
אַע נְגַף קָבֵה	parietibus domus: iubebit sacerdos τ eruent lapi=	וְיִסְחֵי יַת בֵּיתָא דְּמִתְגָּרַד וְיַת טִינְפָא דְּאִתְגְּרַד עַל מִבַּר לְקִרְתָּא לְאַתַר מְסָאֲבוּתָא ׃
	des in quibus fuerit plaga: τ proiſcient eos extra ca=	וְיִסְבּוֹן יָתָא וְיִרְמוֹן יַת אַבְנַיָּא וְיַת עֲפָרָא וְיִסְבּוֹן אָחֳרָנִין וְיֵעֵל לְבֵיתָא וְיִסְחֵי בֵּיתָא
	ſtra in locū immundū. Domum autē radent intrinſe=	וְיִדְכֵּי יַת בֵּיתָא וְיִתְכַּפַּר עַל בֵּיתָא וְיִדְכֵּי ׃ וְאִם יִתְּבָא יִתְּבֵי מַכְתַּשָׁא וְיֵימַר כַּהֲנָא
	cus per circuitum: τ proiȝcient puluerem quem rase=	וְיִסְחֵי יַת בֵּיתָא דְּמִתְגָּרַד וְיַת טִינְפָא דְּאִתְגְּרַד עַל מִבַּר לְקִרְתָּא לְאַתַר מְסָאֲבוּתָא ׃
	runt extra ciuitatem in locū immūdū: tollentq; alios	וְיִסְבּוֹן יָתָא וְיִרְמוֹן יַת אַבְנַיָּא וְיַת עֲפָרָא דְּקַלִּיפוּ מִלְּקִרְתָּא לְאַתַר מְסָאֲבוּתָא ׃ וְיֵעֵל
	lapides τ inducent eos in locum lapidum prioꝝ: τ	לְבֵיתָא וְיִסְחֵי בֵּיתָא דְּמִתְגָּרַד וְיַת טִינְפָא דְּאִתְגְּרַד עַל מִבַּר לְקִרְתָּא לְאַתַר מְסָאֲבוּתָא ׃
	alius puluis sumatur vt liniatur domus. Et ſi reuer=	וְיִסְבּוֹן אָחֳרָנִין וְיֵעֵל לְבֵיתָא וְיִסְחֵי בֵּיתָא וְיִדְכֵּי יַת בֵּיתָא וְיִתְכַּפַּר עַל בֵּיתָא וְיִדְכֵּי ׃
	ſa fuerit plaga τ creuerit in domo: postquaꝝ eruerūt	וְיִסְבּוֹן לְבֵיתָא תְּרֵין צִפָּרִין וְאָעָא דְּאַרְזָא וּצְבַע זְהוֹרִי וְאֵזוֹבָא ׃ וְיִכּוֹס יַת צִפָּרָא חַדָּא
	lapides τ poſtquaꝝ raſerunt domū τ poſtq̄ linita eſt:	לְמָאנָא דְּחַסַף עַל מַיָּ דְּמַבּוּעָא ׃ וְיִסַּב יַת אָעָא דְּאַרְזָא וְיַת אֵזוֹבָא וְיַת צְבַע זְהוֹרִי וְיַת צִפָּרָא
	ingredietur ſacerdos: τ ſi viderit creuiſſe plagam in	חַיְתָא וְיִטְמַשׁ יָתְהוֹן בְּדַמָּא דְּצִפָּרָא דְּתִכְּיסָא וּבְמַיָּא דְּמַבּוּעָא וְיַדֵּי לְבֵיתָא שְׁבַע זִמְנִין ׃
	domo: lepra corroſiua eſt in domo: imunda erit. Et di=	וְיִדְכֵּי יַת בֵּיתָא בְּדַמָּא דְּצִפָּרָא וּבְמַיָּא דְּמַבּוּעָא וּבְצִפָּרָא חַיְתָא וּבַאֲעָא דְּאַרְזָא וּבְאֵזוֹבָא וּבִצְבַע זְהוֹרִי ׃ וְיִשְׁלַח יַת צִפָּרָא חַיְתָא לְמַבְרָא
	ruent domum: lapides eius τ ligna eius: τ omnē pul=	לְאַפֵּי תַּרְעָא ׃ וְיִכַּפַּר עַל בֵּיתָא וְיִדְכֵּי ׃ דָּא אוֹרַיְתָא לְכָל מַכְתַּשׁ סָנֵירוּתָא וּלְתָקְפָּא ׃
	uerem domus educent extra ciuitatem in locum im=	וְלִסְנִירוּת לְבוּשָׁא וּלְבֵיתָא ׃ וּלְעִדְיָא וּלְבֵרָא ׃ לְאַלָּפָא יָתְהוֹן בְּיוֹמָא דְּכַסְאָבָא וּבְיוֹמָא
	mundum. Et quicunq; intrauerit	דְּדַכְיָא דָּא אוֹרַיְתָא דִּסְנִירוּתָא ׃ וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימָר ׃

Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb. Leui. Ca. xv.	Prima beb.
in domū oēs dies: db' ſegregata eſt:	"domum" quando' clau=	אֶל הַבַּיִת כָּל יְמֵי הִסְגִּירוֹ אֹתוֹ ׃	
ἐις τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς ἀφορισμένη ἐστίν,	ſa eſt:	וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב ׃ וְהַשֹּׁכֵב בַּבַּיִת	טָמֵא
immūdus erit vſq; ad veſpas. τ dormiēs in vo	"immūdus erit" vſq; ad' vel=	יְכַבֵּס אֶת בְּגָדָיו וְהָאֹכֵל בַּבַּיִת	כָּבַס
ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰ	perū: "& q dormierit' i ea	יְכַבֵּס אֶת בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד	
mo: lauabit veſtes ſuas: τ immūdus erit	"& comederit quippiam	הָעֶרֶב ׃ וְהַנֹּשֵׂא אֶת כֵּלָיו יְכַבֵּס בַּמַּיִם	
κία, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι	"lauabit' veſtimēta ſua.	וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב ׃ וְאִם בָּא יִהְיֶה	
vſq; ad veſpas. τ comedēs in domo: lauabit ve	Quod' "fi" introiens	הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה לֹא פָשָׂה הַנֶּגַע	
ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ ἐσθίων ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλυνεῖ τὰ ἱ=	"facerdos' viderit' lepra	בַּבַּיִת אַחֲרֵי הִטַּח אֶת הַבָּיִת וְטָהַר	
σια suas. si āt veniēs ingreſſus fuerit ſacerdos:	"non" creuiſſe	הַכֹּהֵן אֶת הַבַּיִת כִּי נִרְפָּא הַנָּגַע ׃	רָפָא
μάτια αὐτοῦ· ἐὰν δὲ παραγενόμενος εἰσελθὼν ὁ ἱερεύς,	"in domo: "poſtq̄ denuo	וְלָקַח לְחַטֵּא אֶת הַבַּיִת שְׁתֵּי	שְׁנָה
τ viderit: τ ecce nō diffuſus ἐ tactūs in domo poſt=	"lita fuerit: 'purificabit	צִפֳּרִים וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת	שְׁנֵה תֵּלַע
καὶ ἴδῃ, καὶ ἰδοὺ διακέχυται ἡ ἁφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ με	"cam' reddita ſanitate.	וְאֵזוֹב ׃ וְשָׁחַט אֶת הַצִּפֹּר הָאֶחָת	
quā linita fuerit domus: τ mūdabit ſacerdos		אֶל כְּלִי חֶרֶשׂ עַל מַיִם חַיִּים ׃ וְלָקַח	
τὰ τὸ ἀπαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς	"& in purificatione eius	אֶת עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת הָאֵזוֹב וְאֶת	
domū: qñ ſanata ē tacꝝ. τ accipiet ad purificādū	"fumet' duos	שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה	
τὴν οἰκίαν, ὅτι ἰάθη ἡ ἁφή· καὶ λήψεται ἀφαγνίσαι τὴν	"paſſeres' lignūq; "cedri=	וְטָבַל אֹתָם בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחוּטָה	טָבַל
domū: duas auiculas viuas: τ lignū cedrinū: τ re	num' & vermiculum	וּבַמַּיִם הַחַיִּים וְהִזָּה אֶל הַבַּיִת	נָזָה
οἰκίαν, δύο ὀρνίθια ζῶντα, καὶ ξύλον κέδρινον, καὶ κε	'atq; hyſſopū: "& immo=	שֶׁבַע פְּעָמִים ׃ וְחִטֵּא אֶת הַבַּיִת	
coccinū: τ hyſſopū. τ immolabit aui	lato" vno" paſſere	בְּדַם הַצִּפֹּר וּבַמַּיִם הַחַיִּים וּבְצִפֹּר	
κλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσωπον· καὶ σφάξει ὁ ὀρ	'in' vaſe "fictili" ſuper' a=	הַחַיָּה וּבְעֵץ הָאֶרֶז וּבָאֵזוֹב וּבִשְׁנִי	
cilā vnā' vaſe fictili in aqua viuēti: τ ac	quas" viuas: tollet	הַתּוֹלַעַת וּבָאֵזוֹב ׃ וּבִשַּׁלַּח אֶת הַצִּפֹּר	
νίοιον ὀ ἑνὲις σκεῦος ὀστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι, καὶ λη	"lignum" cedrinū" & hyſ=	הַחַיָּה אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְכִפֶּר עַל	
ciptet lignū cedrinū: τ retorto coccī	ſopum' &	הַבַּיִת וְטָהֵר ׃ וְזֹאת תּוֹרַת כָּל נֶגַע	
φεῖον τὸ ἔυλον τὸ κέδρινον, καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκι	"coccum" & "paſſerem' ivi=	וְנָתַע הַבָּהֶרֶת ׃ וְלִפְחַת וְלַבַּהֶרֶת	
νῦ· τ hyſſopū: τ auiculā viuētē: τ tinget	num:	וְלַסַּפַּחַת ׃ וְלָהוֹרֹת בְּיוֹם הִטַּמְּאוֹ	
νον, καὶ τὸν ὕσωπον, καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν, καὶ βάπ=	'& tinget' oia" in ſanguine	וּבְיוֹם הִטָּהֵר זֹאת תּוֹרַת הַמְּצֹרָע	
ea in ſanguine auicule immolate in a=	'paſſeris' "immolati	בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן ׃	
αὐτὰ εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ ἐσφαγιδ̈νου ἐφ' ὕδα	'atq; i aqs' viuētibus: "&	וְיָצָא הַכֹּהֵן אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה ׃ וְרָאָה	
qua viua: τ aſperget in ipis ſup domū	aſperget' domū' ſepties:	הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא נֶגַע הַצָּרַעַת	
τος ζῶντος, καὶ πῤῥανεῖ ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν οἰκίαν	"purificabitq;" eam tam	מִן הַצָּרוּעַ ׃ וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח	
ſepties: τ purificabit domū in ſanguine aui=	"in ſanguine	לַמִּטַּהֵר שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת	
ἑπτάκις, καὶ ἀφαγνιεῖ τὴν οἰκίαν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὀρ	"paſſeris' quā i aquis" vi=	וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזוֹב ׃	
cule: τ in aqua viua: τ in auicula	uētibus: "& in paſſere	וְשָׁחַט הַכֹּהֵן אֶת הַצִּפּוֹר הָאֶחָת	
νιδίου, καὶ ἐν τῷ ὕδατι τῷ ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ὀρνιθίῳ τῷ	viuo' "lignoq;" cedrio' &	אֶל כְּלִי חֶרֶשׂ עַל מַיִם חַיִּים ׃	
viuēte: τ in ligno cedrino. τ in hyſſopo:	hyſſopo" atq; vermiculo.	וְאֶת הָעֵץ הָאֶרֶז וְאֶת הָאֵזוֹב וְאֶת	
ζῶντι, καὶ ἐν τῷ ἔυλῳ τῷ κεδρίνῳ, καὶ ἐν τῇ ὑσσώπῳ,	'Cumq; dimiſerit' paſſe=	שְׁנִי הַתּוֹלַעַת וְאֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה	
τ in retorto coccino. τ dimittet	rem aulare	יִטְבֹּל בְּדַם הַצִּפּוֹר הַשְּׁחוּטָה	
καὶ ἐν τῷ κεκλωσμένῳ κοκκίνῳ· καὶ ἐξαποστελεῖ τὸ	"in" agrum libere:	וּבְמֵי הַחַיִּים וְהִזָּה אֹתוֹ שֶׁבַע	
auicula viuētē extra ciuitatē in cāpū. τ	"orabit" pro" domo" & iu	פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְשִׁלַּח אֶת הַצִּפֹּר	
ὀρνίθιον τὸ ζῶν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ πεδίον· καὶ	re mūdabitur. 'Iſta eſt	הַחַיָּה אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה ׃ וְכִפֶּר עַל	
ppitiabit pro domo: τ mūdabitur. hec	"lex" ois" lep' & pcuſſure:	הַבַּיִת וְטָהֵר ׃ זֹאת	
ἐξιλάσεται περὶ τῆς οἰκίας, καὶ καθαρισθήσεται. οὗτος	'lepre" veſtium' & do=	הַתּוֹרָה לְכָל נֶגַע הַצָּרַעַת וְלַנָּתֶק ׃	
ler iurta oēm tactū lepre: τ fractio	mor: "cicatricis	וְלִצָּרַעַת הַבָּגֶד וְלַבָּיִת ׃ וְלִשְׂאֵת	
ὁ νόμος κατὰ πᾶσαν ἁφὴν λέπρας, καὶ θραύσμα	"& erūpentiū papularū	וְלִסְפַּחַת וְלַבֶּהָרֶת ׃ לְהוֹרֹת בְּיוֹם	
nis: τ lepre veſtis: τ dom': et cica	'lucētis macle & i varias	הַטָּמֵא וּבְיוֹם הַטָּהֵר זֹאת תּוֹרַת	
τος, καὶ τῆς λέπρας ἱματίου, καὶ τῆς οἰκίας, καὶ οὐ	spēs colorib' imutatis' vt	הַמְּצֹרָע ׃	Ca. xv.
τρίσει· et ſignificatiōis: et ſplēdoris: vt de	poſſit ſcire' quo tēpore	וְיִדַּבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר ׃ דַּבְּרוּ	דִּבֵּר
λῆς, καὶ σημασίας, καὶ τοῦ αὐγάσματος, τοῦ ἐ	mūdū qd vt' "imūdū fit.		Ca. xv.
claretur qua die immūdā: et qua die mun=	Ocutuſq; eſt Ca. 15.		
ξηγήσασθαι ἡ ἡμέρα ἀκάθαρτον, καὶ ἡ ἡμέρα καθα	db'ñs' ad		
ρισθήσεται· οὗτος ὁ νόμος τῆς λέπρας. Ca. 15.	moyſe' & aaron: 'dicēs.		
Et locutus ē dñs ad morſen τ aarō: dicēs loquere	Loquimini		

Transla. Chal.	Interp. chal.	Prima chal.
לְבֵיתָא כָּל יוֹמִין דְּסַגְרֵהּ יְהֵי מְסָאֲב עַד רַמְשָׁא ׃ וְדִילְשׁוֹכִיב בְּבֵיתָא יְצַבֵּע יַת	domum omnibus diebus quibus clauſa eſt erit im=	סָנֵר שָׁכַב צְבַע
לְבוּשׁוֹהִי וְדִילְכּוֹל בְּבֵיתָא יְצַבֵּע יַת לְבוּשׁוֹהִי ׃ וְאִם סְרִיעַ יֵיעוֹל כַּהֲנָא וְיֶחֱזֵי וְהָא לָא	mundus eſt vſq; ad veſperam: τ qui dormierit in domo:	אָכַל עוֹל חֲזֵה
אִסְתְּאָבַת מַכְתַּשָׁא בְּבֵיתָא בָּתַר דְּאִתְעֲבִיד יַת בֵּיתָא אָחֳרָן ׃ וְיִתּוּב כַּהֲנָא בְּתַר	lauabit veſtimenta ſua. τ qui comederit in domo la=	כְּתַשׁ שֵׁשׁ עוֹל דְּכָה
כִּתְלָא׃ וְיִפּוֹק כַּהֲנָא מִן בֵּיתָא לְתָרַע בֵּיתָא וְיַסְגַּר בֵּיתָא שָׁבְעָא יוֹמִין ׃ וְיֵיתוּב כַּהֲנָא	uabit veſtimenta ſua. Et ſi introiens intrauerit ſacer=	נְסַב זַהַר נְכַס
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְיֶחֱזֵי וְהָא אִוּסְיָף מַכְתַּשָׁא בְּכֻתְלֵי בֵיתָא ׃ וְיֵימַר כַּהֲנָא יִשְׁלְפוּן יַת	dos τ viderit: τ ecce non creuit plaga in domo poſtq̄	נְגַע אֵזֵב
אַבְנַיָּא דִּי בְהוֹן אִיתַּי מַכְתַּשָׁא וְיִרְמוֹן יַתְהֶן לְאַתַר מְסָאֲבוּתָא לְבַר מִקְרְתָּא ׃	linita fuerit domus: mundabit ſacerdos domū: quia	חִיה טְבַל
וְיַסְחֵי יַת בֵּיתָא דְּמִתְגָּרַד וְיַת טִינְפָא דְּאִתְגְּרַד עַל מִבַּר לְקִרְתָּא לְאַתַר מְסָאֲבוּתָא ׃	ſanata eſt plaga. Collāturq; in emundatione domus	יָדַד
וְיִסְבּוֹן יָתָא וְיִרְמוֹן יַת אַבְנַיָּא וְיַת עֲפָרָא וְיִסְבּוֹן אָחֳרָנִין וְיֵעֵל לְבֵיתָא וְיִסְחֵי בֵּיתָא	duo paſſeres τ lignum cedrinum τ coccinum τ hyſſo=	שְׁלַח קְרֵא כַּסָּא
וְיִדְכֵּי יַת בֵּיתָא וְיִתְכַּפַּר עַל בֵּיתָא וְיִדְכֵּי ׃ וְיִסַּב יַת אֲעָא דְּאַרְזָא וְיַת אֵזוֹבָא	pum. immolabitq; paſſerem vnum in vaſe fictili ſu=	עֲדָה סָאֲב דַּמָּה
וְיַת צְבַע זְהוֹרִי וְיַת צִפָּרָא חַיְתָא וְיִטְמַשׁ יָתְהוֹן בְּדַמָּא דְּצִפָּרָא דְּתִכְּיסָא וּבְמַיָּא דְּמַבּוּעָא	per aquas fontis: τ tollet lignum cedrinum τ hyſſo=	אֲצַר
וְיַדֵּי לְבֵיתָא שְׁבַע זִמְנִין ׃ וְיִדְכֵּי יַת בֵּיתָא בְּדַמָּא דְּצִפָּרָא וּבְמַיָּא דְּמַבּוּעָא וּבְצִפָּרָא חַיְתָא	pum τ coccinum τ paſſerem vnum: τ tinget ea in ſan=	
וּבַאֲעָא דְּאַרְזָא וּבְאֵזוֹבָא וּבִצְבַע זְהוֹרִי ׃ וְיִשְׁלַח יַת צִפָּרָא חַיְתָא לְמִבְרָא	guine paſſeris immolati τ in aquis fontis: τ aſperget	
לְאַפֵּי תַּרְעָא דְּבֵיתָא וְיִכַּפַּר עַל בֵּיתָא וְיִדְכֵּי ׃ דָּא אוֹרַיְתָא לְכָל מַכְתַּשׁ סָנֵירוּתָא וּלְתָקְפָּא ׃	domum ſepties. Purificabitq; domum in ſanguine	
וְלִסְנִירוּת לְבוּשָׁא וּלְבֵיתָא ׃ וּלְעִדְיָא וּלְבֵרָא ׃ לְאַלָּפָא יָתְהוֹן בְּיוֹמָא דְּכַסְאָבָא וּבְיוֹמָא	paſſeris τ in aquis fontis τ in paſſere viuo et in li=	
דְּדַכְיָא דָּא אוֹרַיְתָא דִּסְנִירוּתָא ׃ וּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימָר ׃	gno cedrino τ in hyſſopo τ in coccino. et dimittet paſ=	
	ſerem viuū extra vibem ſuę faciem agri. et expiabit	
Transla. Chal.	domū: τ mūdabitur. Iſta eſt lex omnis plage lepre τ	
	lepre capitis τ veſtis τ domus τ macule diuerſi colo=	
	ris τ puſtule τ lucentis macule: τ ad docendum qua	
	die contaminanda eſt τ qua die mundanda eſt. Iſta	
	eſt lex lepre. Ca. 15.	
	Ocutuſq; ē dñs ad moyſe τ aarō dicēs. Loquimini	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xv.	Pritiua heb.
	אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם			filiis israel: & dices eis	τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἀνὴρ ἀνὴρ ὃς	filiis israel: & dicite eis				
	אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זַב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ			vir vir qui	ἐὰν ῥύσῃ ῥύσις ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἡ ῥύσις αὐτοῦ ἀκά	vir vir qui fluxerit de				
הַיָּה זוֹב	טָמֵא הוּא׃ זוֹבוֹ טָמְאָתוֹ			patitur fluxũ	θαρτός ἐστιν. καὶ οὕτως ὁ νόμος τῆς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ· ἐν	carne eius fluxus				
	בְּזוֹבוֹ רָר בְּשָׂרוֹ אֶת זוֹבוֹ אוֹ			seminis: immundus	τῇ ῥύσει ἐν σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς ῥύσεως, ἡ συνέχε	seminis: immundus				
רִיר	הַחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ טָמְאָתוֹ			erit: & tũc iu	ται ἡ σωρὸς αὐτοῦ, διὰ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ αὕτη ἀκα	erit: & tunc iu				
חָתַם	הוּא׃ כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו			dicabitur huic vicio sub	θαρσία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ· πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν κοιμηθῇ ἐπ'	dicabitur huic vicio sub				
שְׁכַב	הַזָּב וְכָל הַכְּלִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב			facere: cũ p singula mo	αὐτῇ σωρὸς ἔσται· καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ᾧ ἐὰν καθίσῃ ἐπ'	facere: cũ p singula mo				
טָמֵא	עָלָיו יִטְמָא׃ וְאִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע			menta adhesérit carni	αὐτῇ ὁ γονορρυὴς, ἀκάθαρτόν ἐστιν· καὶ ἅπας,	menta adhesérit carni				
נֶגַע	בְּמִשְׁכַּב יִכְנַס בְּנִדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם			eius: lauabit vestimenta	ὃς ἐὰν ἅψηται τῆς κλίνης αὐτῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ,	eius: lauabit vestimenta				
בָּשָׂר	וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְהַיֹּשֵׁב עַל			sua: & ipse lotus aq̃	καὶ λουσεῖται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας. καὶ ὁ καθή	sua: & ipse lotus aq̃				
כְּלִי	הַכְּלִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו הַזָּב יְכַבֵּס			immũdus erit vsq; ad	μενος ἐπὶ τοῦ σκεύους, ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ ὁ γονορρυής,	immũdus erit vsq; ad				
כָּלָה	בְּנָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃			vesperũ. Si federit	πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λουσεῖται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος	vesperũ. Si federit				
	וְהַנֹּגֵעַ בְּבַשַׂר הַזָּב יְכַבֵּס בְּנָדָיו			aqua: immũdus erit	ἕως ἑσπέρας. καὶ ὃς ἂν ἅψηται τοῦ σκεύους, ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ ὁ γονορρυής,	aqua: immũdus erit				
רָקַק הַזָּב	וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְכִי			vsq; ad vesperã. Qui	πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λουσεῖται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος	vsq; ad vesperã. Qui				
טָהֹר	יָרֹק הַזָּב בַּטָּהוֹר וְכִבֶּס בְּנָדָיו			tetigerit carnẽ eius: la	ἕως ἑσπέρας. καὶ ὃς ἂν ἐπίσαγμα ὄνου ἐφ' ᾧ ἂν ἐπιβῇ ἐπ'	tetigerit carnẽ eius: la				
רָקַק הַזָּב	וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְכָל			uabit vestimẽta sua: &	αὐτῷ ὁ γονορρυής, ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας. καὶ πᾶς ὁ ἀπὸ	uabit vestimẽta sua: &				
	הַמֶּרְכָּב אֲשֶׁר יִרְכַּב עָלָיו הַזָּב			ipse lotus aqua immũdus	gens ab oiᵇ ἁφὴ fuerit ἐφ' ὃν ἐὰν ἅψηται ὁ γονορρυὴς καὶ μὴ	ipse lotus aqua immũdus				
יִרְכַּב	יִטְמָא׃ וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה			erit vsq; ad vesperũ.	νίψηται τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας.	erit vsq; ad vesperũ.				
הָיָה	תַּחְתָּיו יִטְמָא עַד הָעָרֶב וְהַנּוֹשֵׂא			Sagma sup qđ fede	τὸ μαρτυρίου, καὶ δώσει αὐτὰ τῷ ἱερεῖ, καὶ ποιή	Sagma sup qđ fede				
נֹשֵׂא	אֹתָם יְכַבֵּס בְּנָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד			rit: imũdũ erit &	σει ἡ ἁγνισθεῖσα ἐκ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, καὶ ἀριθμήσει	rit: imũdũ erit &				
אֵת כֶּבֶס	הָעָרֶב׃ וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּזוֹבוֹ וְיָדָיו לֹא שָׁטַף			quicquid sub eo fuerit	ἑαυτῇ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς τὸν καθαρισμὸν αὐτῆς,	quicquid sub eo fuerit				
נֶגַע	בַּמָּיִם וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד			patitur: polluũ erit	καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ λουσεῖται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος	patitur: polluũ erit				
זוֹב	הָעָרֶב׃ וְכָל הַכְּלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ			vsq; ad vesperũ. Qui	ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ πᾶς ὁ ἁπτόμενος παγὸς σκεύ	vsq; ad vesperũ. Qui				
כְּלִי	יִשָּׁבֵר וְכָל כְּלִי עֵץ יִשָּׁטֵף			portauerit hoc	in quo sederit sup illũ: lauabit vestes	portauerit hoc				
מַיִם	מַיִם׃ וְכִי יִטְהַר הַזָּב מִזּוֹבוֹ			aliquid: lauabit vesti	suas ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐ	aliquid: lauabit vesti				
טָהֹר	וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ			mẽta sua: & ipse lotus a	τῆς καὶ λουσεῖται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας.	mẽta sua: & ipse lotus a				
יוֹם	וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בְּמַיִם חַיִּים וְטָהֵר׃			qua immũdus erit vsq;	καὶ ὃς ἂν ἅψηται τῆς κλίνης ἐφ' ἣν καθίσῃ ἐπ' αὐτῇ ὁ γονορ	qua immũdus erit vsq;				
	וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה			ad vesperũ. Qui tetigerit	ρυὴς, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λουσεῖται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος	ad vesperũ. Qui tetigerit				
	וּבָא לִפְנֵי יְהוָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל			carnẽ eius: lauabit	ἕως ἑσπέρας. καὶ ὃς ἂν ἅψηται τοῦ γονορρυοῦς, καὶ μὴ	carnẽ eius: lauabit				
מוֹעֵד וְנָתַן אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן׃ וְעָשָׂה			vestimẽta sua: & ipse	νίψηται τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὕδατι, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐ	vestimẽta sua: & ipse				
אֹתָם הַכֹּהֵן אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד			lotus aqua immũdus	τοῦ, καὶ λουσεῖται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας.	lotus aqua immũdus				
עֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה			erit vsq; ad vesperũ.	καὶ ὃς ἂν ἅψηται τοῦ σκεύους, ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ	erit vsq; ad vesperũ.				
מִזּוֹבוֹ וְאִישׁ כִּי תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת			Si quis hominum tetigerit	ὁ γονορρυής, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λουσεῖται ὕδατι,	Si quis hominum tetigerit				
זֶרַע וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ			lectũ eius: lauabit vesti	καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας. καὶ ὃς ἐὰν ἐξέλθῃ ἐξ	lectũ eius: lauabit vesti				
וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְכָל בֶּגֶד וְכָל			menta sua: & ipse lotus	αὐτοῦ κοίτη σπερματος, καὶ λουσεῖται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,	menta sua: & ipse lotus				
עוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה עָלָיו שִׁכְבַת			aq̃ immũdus erit vsq; ad	καὶ λουσεῖται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας. καὶ ὁ κεί	aq̃ immũdus erit vsq; ad				
זָרַע וְכִבֶּס בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד			vesperũ. Si federit vbi	μενος ἐπὶ τοῦ σκεύους, ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ ὁ γονορρυής,	vesperũ. Si federit vbi				
הָעָרֶב׃ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ			ille federat: & ipe lua	πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λουσεῖται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος	ille federat: & ipe lua				
אֹתָהּ שִׁכְבַת זָרַע וְרָחֲצוּ בַּמַּיִם			bit vestimẽta sua: & lot	ἕως ἑσπέρας. καὶ ἐὰν ἐπίσαγμα ὄνου ἐφ' ᾧ ἐὰν ἐπιβῇ ἐπ'	bit vestimẽta sua: & lot				
וְטָמְאוּ עַד הָעָרֶב׃ וְאִשָּׁה כִּי			aqua immũdus erit	αὐτῷ ὁ γονορρυής, ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας. καὶ πᾶς ὁ ἀπὸ	aqua immũdus erit				
תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ			vsq; ad vesperã. Qui	gens ab oiᵇ ἁφὴ fuerit ἐφ' ὃν ἐὰν ἅψηται ὁ γονορρυὴς καὶ μὴ	vsq; ad vesperã. Qui				
שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדָּתָהּ כָּל			tetigerit carnẽ illi: &	νίψηται τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας.	tetigerit carnẽ illi: &				
הַנֹּגֵעַ בָּהּ יִטְמָא עַד			q tetigerit corpus	καὶ ὃς ἂν ἅψηται τοῦ σκεύους, ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ	q tetigerit corpus				
הָעָרֶב׃ וְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו			seminiflui: lauabit	ὁ γονορρυής, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λουσεῖται	seminiflui: lauabit				
בְּנִדָּתָהּ וְכֹל אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו			vestes suas: & ipse lotus	ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας. καὶ ὃς ἐὰν ἅψηται	vestes suas: & ipse lotus				
יִטְמָא כְּטֻמְאַת מִשְׁכָּבָהּ׃ וְאִישׁ כִּי			aq̃ immũdus erit vsq; ad	τῆς κλίνης αὐτοῦ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λουσεῖται	aq̃ immũdus erit vsq; ad				
יִשְׁכַּב אֹתָהּ שִׁכְבַת זָרַע וְהָיְתָה			vesperũ. Si ãt in lecto	ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας. εἰ δὲ ἐν τῇ κοίτῃ	vesperũ. Si ãt in lecto				
טֻמְאָתוֹ בָּהּ וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים			ea exhte: vel sup	αὐτῆς ἐστιν, ἐὰν ἅψηται ὁ γονορρυὴς ἐκ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ,	ea exhte: vel sup				
יִטְמָא וְכָל הַמִּטָּה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלֶיהָ			eã federit sup illũ:	ἢ ἐπὶ τοῦ σκεύους, ὃν ἂν αὐτὴ καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ,	eã federit sup illũ:				

Pritiua chal.	Interp. chal.	Translа. Chal.
	cuz filijs israel & dicetis eis: vir vir qñ fluxerit de carne eius fluxus seminis: imundᵘ erit. & hec erit imũdi tia eius in fluxu suo: qñ lãgnis humor fluit de carne ei? aut qñ denſus adheret carni eius: imunditia eiᵒ est.	וְאַתָּה תֹּאמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר גְּבַר אֲרֵי יְהֵי דָאֵיר מִבְּשְׂרֵיהּ דּוֹבֵיהּ מְסָאֲב הוּא וְדָא
שָׁכַב מָאן	Qñe ſtratꝰ i quo cubuerit q fluxꝰ seminiꝰ patiꝰ: erit imundꝰ: & oē vas in q federit erit imũdũ. Et vir q tetigerit ſtratꝰ eiᵒ: lauabit veſtimẽta ſua: & lauabit aq̃: & erit imũdus vſq; ad veſperã. Et q̃cũq; federit ſup vas ſup q̃ federit ille q̃ fluxꝰ patiꝰ: lauabit veſtimẽta ſua: & lauabit aq̃: & erit imũdus vſq; ad veſperã. & q̃ tetigerit carnẽ illiᵐ q̃ fluxuꝰ patiꝰ: lauabit veſtimẽta ſua: & lauabit aq̃: & erit imũdᵘ vſq; ad veſperã. Et qñ ſpuerit ille q̃ fluxꝰ patiꝰ ſup eũ q̃ mundus eſt: lauabit veſtimẽta ſua & lauabit aq̃: & erit imũdus vſq; ad veſpã. & oīs equitatura ſup quã eq̃tauerit ille qui fluxꝰ patiꝰ: erit imũda. Et oīs q̃ tetigerit oē q̃ ſub eo fuerit: erit imũdus vſq; ad veſpaz. Et q̃ portauerit illũ lauabit veſtimẽta ſua: & lauabit aq̃: & erit imũdus vſq; ad veſpã. Et oīs q̃ tetigerit ille q̃ fluxꝰ patiꝰ: & manꝰ ſuas nõ ablauerat aq̃: lauabit veſtimẽta ſua: & lauabit aq̃: & erit imũdus vſq; ad veſperã. Elas aũt ſictile q̃ tetigerit ille q̃ patiꝰ fluxꝰ: cõfringet. & oē vas ligneũ ablue aquis. Et q̃ ille q̃ fluxꝰ patitur mũdatus fuerit a fluxu ſuo: numerabũtur ei ſeptẽ dies ab emũdatiõe ſua.	בְּכֹל יוֹמֵי סוֹכְתָהּ דָּבוּבֵיהּ רִיר בְּשָׂרֵיהּ יַת דּוּבֵיהּ אוֹ חַתִּים בְּשָׂרֵיהּ מַדּוּבֵיהּ מְסָאֲבָה הִיא׃
		כָּל מַשְׁכַּבָא דְּיִדּוֹר עֲלוֹהִי דּוּבָנָא יְהֵי מְסָאַב וְכָל מָנָא דְּיִתֵּב עֲלוֹהִי יְהֵי מְסָאַב׃ וּגְבַר
שָׁכַב מָאן		דְּיִקְרַב בְּמַשְׁכַּבָהּ יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וּדְיִתֵּב עַל
מְעַן		מָנָא דְּתִתֵּיב עֲלוֹהִי דּוּבָנָא יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְאִם
		בְּמַשְׁכַּבָהּ הוּא עַל דְּיִתֵּב עֲלוֹהִי יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְאֲרֵי
		יִרְוֹק דּוּבָנָא וְיִצַּבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל דְּיִקְרַב
		בְּנִדָּיָא וְיִצַּבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל דְּיִקְרְבוּן
		עֲלוֹהִי דּוּבָנָא יְהֵי מְסָאַבוּן כָּל דְּיִקְרַב בְּכָל דִּיהֵי תְּהוֹתֵיהּ יְהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל
		תַּהֲנוּ יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל דְּיִקְרַב בֵּיהּ דּוּבָנָא
		וְיָדוֹהִי לָא שְׁטַף בְּמַיָּא יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְמָאן דְּיַתְכֵּף
		דְּיִקְרַב בֵּיהּ דּוּבָנָא וְלָא מָאן דְּאָע יְשְׁתְּטֵיף בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְאֲרֵי יְהֵי דּוּבָנָא מִדּוּבֵיהּ
		וְיִתְּבֵי לֵיהּ שַׁבְעָה יוֹמִין לְדָכוּתֵיהּ וְיִצַּבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא חַיָּתָא וְיִדְכֵּי׃

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xv.	Pritiua heb.
	וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה			& octaua	ε λαυβεῖ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περι	& octaua				
	וּבָא לִפְנֵי יְהוָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל			die sumet sibi	στερὰς, καὶ ἥξει ἐνώπιον κυρίου πρὸς θύραν τῆς σκη	die sumet sibi				
	מוֹעֵד וְנָתַן אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן׃ וְעָשָׂה			duos turtures: vel duos	νῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ δώσει αὐτὰ τῷ ἱερεῖ, καὶ ποιή	duos turtures: vel duos				
	אֶת הָאֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה			pullos columbe: &	σει τὸ ἓν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸ ἕν εἰς	pullos columbe: &				
עֹלָה	וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה			offeret ea coꝛã dño:	holocaustωσιν· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐνώ	offeret ea coꝛã dño:				
יָצָא	מִזּוֹבוֹ וְאִישׁ כִּי תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת			ad hostia tabnacu	πιον κυρίου ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ καὶ ποιήσει	ad hostia tabnacu				
זָרַע וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ			li testimonij: & dabit	ὁ ἱερεὺς μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ μίαν εἰς	li testimonij: & dabit				
וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ כָּל בֶּגֶד וְכָל			eã sacerdoti: & faciet	holocaustωμα· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐνώ	eã sacerdoti: & faciet				
עוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה עָלָיו שִׁכְבַת			sacerdos vnũ pro pctõ:	πιον κυρίου ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ καὶ ἄνὸς ὧ ἐὰν ἐξέλθῃ ἐξ	sacerdos vnũ pro pctõ:				
זָרַע יָצָא בּוֹ מַיִם וְטָמֵא עַד			& vnũ in holocaustũ:	αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, καὶ λουσεῖται ὁ σῶμα αὐτοῦ	& vnũ in holocaustũ:				
הָעָרֶב׃ וְהָאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ			& ꝓpitiabit pro eo	ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας. καὶ πᾶν	& ꝓpitiabit pro eo				
אֹתָהּ שִׁכְבַת זָרַע וְרָחֲצוּ בַּמַּיִם			sacerdos coꝛã dño a	ἱμάτιον καὶ πᾶν δέρμα, ἐφ' ὃ ἂν ᾖ ἐπ' αὐτῷ σπορὰ	sacerdos coꝛã dño a				
וְטָמְאוּ עַד הָעָרֶב׃			fluxu eiꝰ. & hõ cui egressa fuerit	ἀνδρὸς ἐν ᾧ κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῷ ἀνὴρ μετ'	fluxu eiꝰ. & hõ cui egressa fuerit				
				semẽ coitus: & lauabit	αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, καὶ λουσεῖται ὁ σῶμα αὐτοῦ	semẽ coitus: & lauabit				
				aqua: & imũdus erit	ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας. καὶ	aqua: & imũdus erit				
				vsq; ad vesperũ.	γυνὴ ἐὰν κοιμηθῇ ἀνὴρ μετ' αὐτῆς	vsq; ad vesperũ.				
				Mulier aũt cuz q̃ vir	σπορὰν κοίτης σπέρματος, καὶ λουσονται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρ	Mulier aũt cuz q̃ vir				
				cubuerit coitu semis:	τοι ἕως ἑσπέρας. καὶ γυνὴ ἐὰν κοιμηθῇ ἀνὴρ μετ' αὐτῆς	cubuerit coitu semis:				
				vter q̃ lauabitur aquis:	concubitu seminis: & lauabunt aqua: & immũ	vter q̃ lauabitur aquis:				
				& erunt immũdi vsq;	κοίτην σπέρματος, καὶ λουσονται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρ	& erunt immũdi vsq;				
				ad vesperã. Mulier	δι ἐστὶ vsq; ad vesperã. & mulier q̃ fuerit fluẽs sã	ad vesperã. Mulier				
				aũt q̃ patiꝰ fluxũ	τοι ἕως ἑσπέρας. καὶ γυνὴ ἥτις ἂν ῥέουσα αἷ	aũt q̃ patiꝰ fluxũ				
				sanguinis i carne sua:	guine: & erit fluxꝰ eius in corpore eius: septẽ	sanguinis i carne sua:				
				septẽ diebus erit ãſi	ματι, καὶ ἔσαι ἡ ῥύσις αὐτῆς ἐν τῷ σώματι αὐτῆς, ἑπτὰ	septẽ diebus erit ãſi				
				mẽſtruata. Et oīs q̃	dies erit in mẽſtruo ſuo. oīs tãgẽs eã	mẽſtruata. Et oīs q̃				
				tetigerit eam erit	ἡμέρας ἔσαι ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς· πᾶς ὁ ἁπτόμενος αὐ	tetigerit eam erit				
				immũdus vſq; ad	τῆς immũdus erit vsq; ad vespaz. & oē q̃ qõ dor	immũdus vſq; ad				
				veſperũ: & locus i quo	mierit ſup illũ in mẽſtruo eius: immũdũ erit.	veſperũ: & locus i quo				
				dormierit vel ſederit	πᾶν ἐφ' ὃ ἂν κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῷ, ἀκάθαρτον ἔσαι.	dormierit vel ſederit				
				diebus ſepationis ſue:	& oīs ſup qõ inſederit ſup illũ: immũdũ erit.	diebus ſepationis ſue:				
				polluetur. Qui tetigerit	καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ, ἀκάθαρτον ἔσαι.	polluetur. Qui tetigerit				
				lectũ ſuũ lauabit	& oīs q̃ tetigerit cubile eius: lauabit ve	lectũ ſuũ lauabit				
				veſtimẽta ſua & ipe	στας ἁπτόμενος τῆς κοίτης αὐτῆς, πλυνεῖ τὰ ἱμά	veſtimẽta ſua & ipe				
				lotus aq̃ immũdus erit	ſtes ſuas: & lauabit corpus aqua: & immũdus	lotus aq̃ immũdus erit				
				vſq; ad veſperũ. Oīs	τια αὐτοῦ, καὶ λουσεῖται τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος	vſq; ad veſperũ. Oīs				
				qui tetigerit oē vas	erit vſq; ad veſpã. & oīs q̃ tetigerit oē vas	qui tetigerit oē vas				
				ſuper quod illa	ἔσαι ἕως ἑσπέρας. καὶ πᾶς ὁ ἁπτόμενος παγὸς σκεύ	ſuper quod illa				
				federit quiſquis attige	in quo ſederit ſup illũ: lauabit veſtes ſu	federit quiſquis attige				
				rit: & ipe lotus aq̃	ους ἐφ' ὃν ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτό, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐ	rit: & ipe lotus aq̃				
				immũdus erit vſq; ad	τοῦ, καὶ λουσεῖται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἕως ἑσπέρας.	immũdus erit vſq; ad				
				veſperũ.	ſi ãt in lecto ea exhte: vel ſup	veſperũ.				
					ἐστρωας. ἐὰν δὲ ἐν τῇ κοίτῃ αὐτῆς ὕσης, ἢ ἐπὶ τοῦ					
					vas: vbi ea federit ſup illũ:					
					σκεύους, ὃν ἂν αὐτὴ καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ,					

Pritiua chal.	Interp. chal.	Translа. Chal.
	Et lauabit veſtimenta ſua: lauabitq; carnẽ ſuã aquis fontis: & ſic mũdabitur. Jndie aũt octauo ſumet ſibi duos turtures aut duos filios columbe: & adducet in cõſpectu dñi ad oſtium tabernaculi federis. Dabitq; eos ſacerdoti: & faciet ſacerdos vnũ ex eis ꝓ pcto & vnũ in holocauſtũ: & ꝓpiciabit ꝓ eo ſacerdos coꝛã dño a fluxu ſuo. Aũt aũt de quo egredit̃ur ſemẽ coitus lauabit aquis oẽm carnẽ ſuã: & erit immũdus vſq; ad veſperã. Eis aũt veſtis & oīs pellis ſup quã fuerit ſemen coitus lauabit aquis: & erit immũda vſq; ad veſperã. Mulier aũt cuz q̃ vir cubuerit coitu ſemis: vter q̃ lauabitur aquis: & erunt immũdi vſq; ad veſperã. Mulier aũt q̃ patiꝰ fluxũ ſanguinis i carne ſua: ſeptẽ diebus erit q̃ſi mẽſtruata. Et oīs q̃ tetigerit eam erit immũdus vſq; ad veſperã. Et oīs q̃ cubuerit ſup ea in mẽſtruo ſuo erit immũdus. Et oñe ſup quod ſederit erit immundũ. Et oīs q̃ tetigerit ſtratuz eius lauabit veſtimẽta ſua: & lauabitur aquis: & erit immundus vſq; ad veſperã. Et oīs qui tetigerit omne vas ſup qõ ſederit: lauabit veſtimenta ſua: & lauabitur aquis: & erit immundus vſq; ad veſperam. Et ſi cubuerit ille in ſtrato vel in vaſe in quo ipſa ſedit:	וְרִיעֲבַע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה יְסַב לֵיהּ תְּרֵין גְּוָי יוֹנָה אוֹ תְּרֵין בְּנֵי יוֹנָה וְיֵיתֵי לְקֳדָם יְיָ לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִתְיְנִינוּן לְכָהֲנָא׃ וְיַעֲבֵיד
אָטָא שָׁכַב נָתָן		יַתְהוֹן כָּהֲנָא חַד חַטָּאתָא וְחַד עֲלָתָא וְיכַפַּר עֲלוֹהִי כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ מִדּוּבֵיהּ׃ וְגַבַּר אֲרֵי
עָבַד בָּפַר		תִּפְלוֹק מִנֵּיהּ שְׁכֵבַת זַרְעָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא יַת כָּל בְּשָׂרֵיהּ וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל
נָפַק הָוָה מָסָאב		לְבוּשׁ וְכָל מָשָׁךְ דְּיהֵי עֲלוֹהִי שְׁכֵבַת זַרְעָא וְיִצְטַבַּע בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְגֶבֶר
צְבַע		אֲרֵי יִתְכַּב עִם אִתְּתָא שְׁכֵבַת זַרְעָא וְיִסְחוֹן בְּמַיָּא וְיהוֹן מְסָאֲבִין עַד רַמְשָׁא׃
אִישׁ שָׁכַב		וְאִתְּתָא אֲרֵי תְּהֵי דּוּבָא דָּם יְהֵי דּוּבָהּ בְּבִסְרָהּ שִׁבְעָה יוֹמִין תְּהֵי בְּרִחוּקָהּ וְכָל דְּיִקְרַב
		בַּהּ יְהֵי מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְכֹל דְּיִקְרַב בְּמָשְׁכְּבָהּ יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי
		מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל דְּיִקְרַב בְּכָל מָנָא דְּתִתֵּיב עֲלוֹהִי יְצַבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי
		מְסָאַב עַד רַמְשָׁא׃ וְאִם עַל מִשְׁכְּבָא הוּא אוֹ עַל מָנָא דְּהִיא יָתְבָא עֲלוֹהִי

בְּנִגְעוֹ בוֹ יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃ וְאִם
שָׁכַב יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ וּתְהִי
נִדָּתָהּ עָלָיו וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים יום
וְכָל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו
יִטְמָא וְאֶשָּׁה כִּי יָזוּב זוב דָּמָהּ
יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֶת נִדָּתָהּ או רבה
כִּי תָזוּב עַל נִדָּתָהּ כָּל יְמֵי זוב
טֻמְאַת נִדָּתָהּ כִּימֵי נִדָּתָהּ תִּהְיֶה טְמֵאָה
הִוא׃ כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב
עָלָיו כָּל יְמֵי זוֹבָהּ כְּמִשְׁכַּב נִדָּתָהּ
יִהְיֶה לָהּ וְכָל הַכֵּלִי אֲשֶׁר תֵּשֵׁב כלה ישב
עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה כְּטֻמְאַת נִדָּתָהּ׃ ס
וְכָל הַנֹּגֵעַ בָּם יְטַמֵּא וְכִבֶּס בְּגָדָיו נגע
וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְאִם
טָהֳרָה מִזּוֹבָהּ וְסָפְרָה לָהּ שִׁבְעַת
יָמִים וְאַחַר תִּטְהָר׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי טהר שמן
תִּקַּח לָהּ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי לקח שנה תור
יוֹנָה וְהֵבִיאָה אוֹתָם אֶל הַכֹּהֵן אֶל בוא את
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת עשה
הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה
וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מִזּוב
טֻמְאָתָהּ׃ וְהִזַּרְתֶּם אֶת בְּנֵי זהר
יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם וְלֹא יָמֻתוּ מות
בְּטֻמְאָתָם בְּטַמְּאָם אֶת מִשְׁכָּנִי שכן
אֲשֶׁר בְּתוֹכָם׃ זֹאת תּוֹרַת הַזָּב זוב
וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע יצא
לְטָמְאָה בָהּ׃ וְהַדָּוָה בְּנִדָּתָהּ וְהַזָּב

מקרב שכב
סאב אנתא
דוב סאב

bSi ooooooooooooooooo
ooooooooooooooooo
cofierit cum ea vir tpe
fanguinis ooooooooo
meſtualis: qimundus e
rit septe diebus: ooooo
&oe ſtratũ in quo dor
mierit: oooooooooo
polluetur. Mulier que
patitur multis diebus
fluxum fanguis non in
tpe meſtrual: vel ooo
q poſt meſtruũ ſangui
ne fluere non ceſſat: qs
diu ſubiacet huic paſſio
ni: imũda erit qſi ſit in
tpe meſtruo. Oe ſtratũ
in quo dormierit: ooo
ooooooooooooooo
P&vas in quo ſederit:
pollutum erit. ooooooo
ooooooooooooooo
Quicũq; tetigerit ea:
lauabit veſtimẽta ſua:
&ipſe lotus aqua: imũ
dus erit vſq; ad veſperũ
Si ſteterit ſanguis &
fluere ceſſauerit: nũera
bit ſeptẽ dies purifica
tiois ſue: & die octauo
offeret p ſe facerdoti
duos turtures: aut du
os pullos columbarum
ad ooooooooooooooo
oſtiũ tabernaculi teſti
monii: quiq; vnum faciet
pro peccato & alterũ i
holocauſtum: ooooooo
rogabitq; pro ea coram
domino: & pro fluxu
immundicie eius. Do
cebitis ergo filios oooo
iſrael vt caueant imun
dicias: & non moriatur
in ſordibus ſuis: cum
polluerint tabernaculũ
meũ quod eſt iter cos.
Iſta eſt lex eius qui pati
tur fluxũ feminis: & q
polluitur coitu: ooooooo
& q menſtruis tpibus
ſepatur: vel que fugi oo

cũ nigit tpe illã: imũdus erit vſq; ad vef
ἐν τῷ κατεύδειν αὐτὸν αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἕσαι ἕως ἑσπέ
περᾶ. ſi ãt cubatiõe dormierit qs cũ ea: & fuerit im
ρας. ἐὰν δὲ κοίτη κοιμηθῇ τις μετ' αὐτῆς, καὶ γένηται ἡ ἀ
mũditia eius ſup eũ: imũdus erit ſeptẽ di
καθαρσία αὐτῆς ἐπ' αὐτῷ, ἀκάθαρτος ἔσαι ἑπτὰ ἡμέ
es. & ois lect in quo dormierit in eo: immun
ρας· καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῆς, ἀκάθαρ
dus erit. & mulier ſi fluxerit fluxũ ſanguinis ſui dies
τος ἔσαι· καὶ γυνὴ ἐὰν ῥέῃ ῥύσιν αἵματος αὐτῆς ἡμέρας
plures: nõ in tpe meſtrui ſui: ſi & fluxerit πλείους, οὐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς, ἐὰν καὶ ῥέῃ
poſt meſtruũ ſuũ: oẽs dies fluxus im μετὰ τὴν ἀφέδρον αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως ἀ
mũditie eius: ſicut dies meſtrui ſui: ακαθαρσίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι τῆς ἀφέδρου αὐ
erit imũda. & ois lect in q dormierit τῆς, ἔσαι ἀκάθαρτος· καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῇ
in eo oẽs dies fluxus eius: iuxta ἐπ' αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως αὐτῆς, κατὰ
lectũ meſtrui eius erit illi. & oẽ vas τὴν κοίτην τῆς ἀφέδρου αὐτῆς ἔσαι αὐτῇ· καὶ πᾶν σκεῦος
in quo federit ſup illo: imũdũ erit: iuxta im ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτό, ἀκάθαρτον ἔσαι, κατὰ τὴν ἀ
mũditiã meſtrui ſui. & oẽ qui mũditiã meſtrui ſui. & oẽ qui
καθαρσίαν τῆς ἀφέδρου αὐτῆς· καὶ πᾶς ὁ ἁπτόμενος
eã: imũdus erit: & lauabit veſtes ſuas: & αὐτῆς, ἀκάθαρτος ἔσαι, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
lauabit aqua: & imũdus erit vſq; ad λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἕσαι ἕως ἑσπέρας. ἐὰν
ãt purgat fuerit a fluxu ſuo: & numerabit ſibi δὲ καθαρισθῇ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, καὶ ἐξαριθμήσεται αὐτῇ
ſeptẽ dies: & poſt hec mũdabit. & die ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρισθήσεται· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
octaua accipiet ſibi duos turtures: vel duos pullos colũbaꝝ: ὀγδόῃ λήψεται ἑαυτῇ δύο τρυγόνας, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν,
& feret ea ad ſacerdotẽ ad hoſtiũ tabernaculi teſtimo καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τ μαρτυ
nii. & faciet ſacerdos vnũ pro pctõ: & ve νίου· καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὸν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν μί
riũ holocauſtũ. & ꝓpitiabit pro ea ſacerdos coꝝ αν εἰς ὁλοκάυτωσιν· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἐναντι
dño a fluxu imũditie eius. & cauẽtes facietis οῦ κυ ἀπὸ ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς· καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε
filios iſrael ab imũditiis ſuis. & nõ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν· καὶ οὐκ ἀπο
morietur ob imũditiã ſuã: cũ polluerit tpi θανοῦνται διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μιαίνειν αὐτοὺς τὴν
tabnacli mei q̃ ſit in tpis. hec lex feminitui. & σκηνήν μου τὴν ἐν αὐτοῖς. οὗτος ὁ νόμος τοῦ γονορρυοῦς· καὶ
ſi alicui exierit ex ipo ceꝑmatto feminis: vt polluat in ἐάν τινι ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, ὥστε μιανθῆναι ἐν
ipo: & ſãguiniflue in meſtruo eius: & feminitu αὐτῇ, καὶ τὴ ἁμορροούσῃ ἐν τῇ ἀφέδρῳ αὐτῆς, καὶ ὁ γονορρυὴς

עִקְּרַנְיָה בַּהּ יְהֵי מְסָאֲבָא עַד רַמְשָׁא וְאִם מִשְׁכָּב נַדָּר תֵּהֵי וְתֵהֵי רִיחוּקָהּ עֲלוֹהִי
לְהֵי מְסָאֲבָא שָׁבְעָא יוֹמִין וְכָל מִשְׁכָּבָא דְּיִשְׁכּוֹב עֲלוֹהִי יְהֵי מְסָאֲבָא׃ וְאִיתְּתָא אֲרֵי יְדוּב
דוּב דְּמָהּ יוֹמִין סַגִּיאִין בְּלָא עִדָּן רִיחוּקָהּ אוֹ אֲרֵי תְּדוּב עַל רִיחוּקָהּ כָּל יוֹמֵי דּוּבָהּ סוּתְנָתָהּ
כְּיוֹמֵי רִיחוּקָהּ תֵּהֵי מְסָאֲבָא הִיא׃ כָּל מִשְׁכָּבָא דְּתִשְׁכּוֹב עֲלוֹהִי כָּל יוֹמֵי דּוּבָהּ כְּמִשְׁכַּב
רִיחוּקָהּ יְהֵי לָהּ וְכָל מָנָא דְּתֵיתֵב עֲלוֹהִי מְסָאֲבָא יְהֵי מְסָאֲבָא עַד רַמְשָׁא׃ וְכָל דְּיִקְרַב
בְּהוֹן וְהֵי מְסָאֵב וְיִצְבַּע לְוּשׁוֹהִי וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וְיהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא׃ וְאִם דְּכִיאַת
מִדּוֹבָהּ תִּתְמְנֵי לָהּ שִׁבְעָה יוֹמִין וּבָתַר כֵּן תִּדְכֵּי׃ וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה תִּסַּב לָהּ תְּרֵין שַׁפְנִינִין
אוֹ תְּרֵין גּוְזֵי יוֹנָה וְתֵיתֵי יָתְהוֹן לְוָת כָּהֲנָא לְתֵרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְיַעֲבֵיד כָּהֲנָא יָת חַד
מִנְּהוֹן קוּרְבָּנָא וְיָת חַד עֲלָתָא וִיכַפַּר עֲלָהּ כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ מִדּוּבָהּ סוּתְנָתָהּ וְתַפְרְשׁוּן יָת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מְסוּתְהוֹן וְלָא יְמוּתוּן בְּסָאֲבוּתְהוֹן בְּמָסָאֲבָהוֹן יָת מַשְׁכְּנִי דְּבֵינֵיהוֹן דְּאַרְכֵּיא
דְּוָנָא וְדִתְפּוֹק מִנֵּיהּ שִׁכְבַת זַרְעָא לְאִסְתָּאֲבָא בָּהּ׃ וְלִדְּסוּתְנָא

אֶת זוֹ לַזָּכָר וְלִנְקֵבָה וְלָאִישׁ
אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה׃ Ca.xvi.
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מות
שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי
יְהוָה וַיָּמֻתוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן אָחִיךָ
וְאַל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ
מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת
אֲשֶׁר עַל הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי
בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת׃ בְּזֹאת יָבֹא
אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפַר בֶּן
בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה׃ כְּתֹנֶת
בַּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנְסֵי בַד יִהְיוּ
עַל בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד יַחְגֹר
וּבְמִצְנֶפֶת בַּד יִצְנֹף בְּגְדֵי קֹדֶשׁ
הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת בְּשָׂרוֹ
וּלְבַשָׁם׃ וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת
וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה׃ וְהִקְרִיב אַהֲרֹן
אֶת פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ וְכִפֶּר בְּעַדוֹ
וּבְעַד בֵּיתוֹ׃ וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם
וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד׃ וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם
גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה וְגוֹרָל אֶחָד
לַעֲזָאזֵל׃ וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת הַשָּׂעִיר
אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהוָה
וְעָשֵׂהוּ חַטָּאת׃ וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר

שכב
מות תרי קרב
יהוה
ארן מות גלה
עזל עלה לבש
כנס הימן אסר
צנף ראש
סחא נסב צפר
אחד עלה קרב
כפר קום שכן
גלל סלק
עבר

fluxit ſanguine: & homi
nis oooooooooooooo
qui dormierit cũ ea.
Ca.16.
LOcutuſq; eſt dñs mo
yſe poſt mortem duorum filio
rum aaro: qñ offerẽtes
ignẽ alienũ interfecti
ſunt. Et precepit ei, di
cens. Loquere ad aaro fra
tre tuum oooooooo
ne oĩ tpe ingrediatur
ſanctuarium: quod eſt
intra velum coram p
pitiatorio: ooooooooo
quo tegitur arca: vt
nõ moriatur: quia oo
in nube apparebo ſup
oraculũ: niſi hec añ fe
cerit. Vitulum oooo
ooooooooooooooo
p pctõ offeret & arietẽ
in holocauſtũ. tunica
linea veſtietur: femina
libus lineis verẽda cela
bit. Accingetur zona
linea. oooooooooooo
cidarim linea ſcitficata indu
ſũt ſctã: qbus cũctis cũ
lotus fuerit oooooooo
induetur. Suſcipietq;
ab vniuerſa multitudie
filiorũ iſrael duos hir
cos pro peccato oooo
& vnũ arietem in ho
locauſtum. Cũq; obtu
lerit vitulum: & orauerit
pro ſe oooooooooooo
& pro domo ſua: duos
hircos oooooooooooo
ſtare faciet coram dño in
oſtio tabernaculi oo
teſtimonii. mittẽſq; ſu
per vtrumq; oooooooo
ſortem: vnam domio
& alteram oooooooo
capro emiſſario. oooo
ooooooooooooooo
cuius exierit ſors dño
mino: ooooooooooooo
offeret illum pro pec
cato. cuius autem ooooo

A
ὃ.10.a
in fluxu eius maſculo vel femine. & vi
ἐν τῇ ῥύσει αὐτοῦ τῷ ἄρσενι ἢ τῇ θηλείᾳ. καὶ τῷ ἀν
ro: ſi dormierit cũ menſtruata.
δρί, ἐὰν κοιμηθῇ μετὰ ἐσταμένης. Ca.16.
Θ Locutuſq; dñs ad moyſen poſtq; mor
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν μετὰ τὸ τε
tuũ ſũt duo filij aarõ qñ obtulerũt ip
λευτῆσαι τοὺς δύο υἱοὺς ἀαρὼν ἐν τῷ προσφέρειν αὐ
ſi ignẽ alienũ coꝝ dño: & mortui ſuerũt. & di
τοὺς πῦρ ἀλλότριον ἐναντι κυ, καὶ ἐτελεύτησαν· καὶ εἶ
xit dñs ad moyſen: loqre ad aarõ fra
πε κύριος πρὸς μωυσῆν, λάλησον πρὸς ἀαρὼν τὸν ἀδελ
trẽ tuũ: nõ intret oẽm hora i ſcta: riũ
φόν σου, καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν ὥραν εἰς τὰ ἅγι
qs intrius velo in fa
α τὸ ἐσώτερον τ καταπετάσματος εἰς τὸ πρόσω
cie ppitiatorij: qs & ſup arca teſtimo
πον τοῦ ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τ μαρτυρί
nij: & nõ moriemini. in cũ nube apparebo
ου, καὶ οὐκ ἀποθανεῖτε· ἐν γὰρ νεφέλῃ ὀφθήσομαι ἐ
in ppitiatorio: ſic ingredietur aarõ in ſctũ
πὶ τοῦ ἱλαστηρίου, οὕτως εἰσελεύσεται ἀαρὼ εἰς τὸ ἅ
ariũ: in vitulo & bobus pro pctõ & ariete in ho
γιον, ἐν μόχῳ ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας καὶ κριῷ εἰς ὁ
locauſtũ: & tunicã lineã ſcifficata indu
λοκαύτωμα, καὶ χιτῶνα λινοῦν ἁγιασμένον ἐνδύσε
et: & feminale lineũ erit in corpoie eius:
ται, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἔσαι ἐπὶ τ χρωτὸς αὐτοῦ,
& zona linea cingẽt: & cidarin lineã circũponet: ee
καὶ ζώνῃ λινῇ ζώσεται, καὶ κίδαριν λινῆν περιθήσεται, ἱ
B ſtes ſctæ ſũt. & lauabit aqua oẽ corpus ſu
μάτια ἅγιά ἐστι· καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐ
um. & veſtiet eas. & a multitudine
τοῦ· καὶ ἐνδύσεται αὐτά· καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς
filioꝝ iſrael accipiet duos hircos ex capris pro
τῶν υἱῶν ἰσραὴλ λήψεται δύο τράγους, ἢ δύο χιμάρους ἐξ αἰγῶν περὶ
pctõ: & arietẽ vnũ in holocauſtũ: & addu
ἁμαρτίας, καὶ κριὸν ἕνα εἰς ὁλοκάυτωμα, καὶ προσά
cet aarõ vitulũ q̃ pro pctõ ſuũ: &
ξει ἀαρὼν τὸν μόχον τὸν περὶ ἁμαρτίας τὸν ἑαυτ, καὶ
ꝓpitiabit pro ſe & pro domo ſua. & acciꝑet
ἐξιλάσεται περὶ ἑαυτ καὶ τ οἴκου αὐτ· καὶ λήψεται
duos hircos:: & cõſtituet eos coꝝ dño
τοὺς δύο χιμάρους, καὶ παραστήσει αὐτ, ἔναντι κυ
iuxta hoſtiũ tabnaculi teſtimonij. & imponet
παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου· καὶ ἐπιθήσει
aarõ ſup duos hircos ſortes: ſortẽ vnã
ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους κλῆρους, κλῆρον ἕνα τῷ
dño: & ſortẽ vnã emiſſario. & adducet ea
κῷ, καὶ κλῆρον ἕνα τῷ ἀποπομπαίῳ· καὶ προσάξει τὰ
rõ hircũ ſup quẽ ſupcuerit ſup eũ ſors
ρὸν τὸν χίμαρον, ἐφ' ὃν ἐπικλήσεται ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τῷ
dño. & faciet pro pctõ. & hircũ ſup quẽ
κῷ· καὶ ποιήσει περὶ ἁμαρτίας· καὶ τὸν χίμαρον, ἐφ' ὃν

יָת דּוּבְיָהּ לְדָכָר וּלְנוּקְבָא וְלִגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם מְסָאֲבָא׃ Ca.xvi. וּמַלֵּיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה בָּתַר דְּמִיתוּ תְּרֵין בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבֵּיהוֹן קֳדָם יְיָ וּמִיתוּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן אָחָךְ וְלָא יְהֵי עָלֵיל בְּכָל עִדָּן לְקוּדְשָׁא מִגַּו
לָפָרוכְתָּא לְקֳדָם כַּפּוּרְתָּא דְּעַל אֲרוֹנָא וְלָא יְמוּת אֲרֵי בַּעֲנָנָא אֶתְגְּלֵי עַל גִּית
כַּפּוּרְתָּא׃ בְּדָא יֵעוֹל אַהֲרֹן לְקוּדְשָׁא בְּתוֹר בַּר תּוֹרֵי לְחַטָּאתָא וּדְכַר לְעֹלָתָא וּבְתָא
לְבוּשָׁא לְקוּדְשָׁא יִלְבַּשׁ וּמִכְנְסִין דְּבוּץ יְהוֹן עַל בִּשְׂרֵיהּ וּבְמִנְטַף דְּבוּץ יִסְתַּר וְאִלֵּין
מָנְטַפְיָא דְּלָבְשׁ וּמַיָּא יַסְחֵי יָת בִּשְׂרֵיהּ וְיִלְבְּשִׁנּוּן׃ וּמִן כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִסַּב תְּרֵין צְפִירֵי עִזֵּין לְחַטָּאתָא וְדִכַר חַד
לְעֹלָתָא׃ וְיָקְרֵיב אַהֲרֹן יָת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא דִּילֵיהּ וְיכַפַּר עַל אַנְפּוֹי וְעַל אֵינְשֵׁי בֵּיתֵיהּ׃
וְיִסַּב יָת תְּרֵין צְפִירֵין וְיָקִים יָתְהוֹן קֳדָם יְיָ בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְיִתֵּן אַהֲרֹן עַל תְּרֵין
צְפִירֵין עַדְבָא חַד עַדְבָא לְשׁוּם מֵימְרָא דְּיֵרֵי וְעַדְבָא חַד לַעֲזָאזֵל׃ וְיִקְרֵיב אַהֲרֹן יָת צְפִירָא
דְּסָלִיק עֲלוֹהִי עַדְבָא לְשׁוּם מֵימְרָא דְּיֵרֵי וְיַעֲבְדִינֵיהּ חַטָּאתָא׃ וְצְפִירָא דְּסָלִיק

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Leui.	La. xvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	עֹלָה עָלָיו הַנּוֹרֵל לַעֲזָאזֵל יַעֲמַד			in caprum emissarium:	ἐπιφερόμενον ἐπ' αὐτῷ τὸν κλῆρον τοῦ ἀποπομπαίου, στα-
	חַי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח			statuet eum viuũ coꝝ dño vt fun-	τυεῖ ἐν ζῶντι ἐναντίον κυ· ὥστε ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐ-
	אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה: וְהִקְרִיב			dat ꝑces sup eũ: & emit-	τὸν, ὥστε ἐξαποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν, καὶ
	אַהֲרֹן אֶת הַפָּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר			tat eũ in solitudinẽ. His	ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον. καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μό-
	לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת			rite celebratis offeret ꝯ	σχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἐξιλάσε-
	פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר לוֹ: וְלָקַח מְלֹא			vitulum: & rogans pro se & do-	C bit pro se: τ domo sua. τ immolabit
	הַמַּחְתָּה גַּחֲלֵי אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ			mo sua: immolabit cũ.	τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἐξιλάσε- Exod. 30. c Heb. 9
חֻתָּה זָרֹת	מִלִּפְנֵי יְהוָה וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת			Assumptoq; &	bit pro se: τ domo sua. τ immolabit
	סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת:			thuríbulo qđ de	τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν ἑαυτοῦ, καὶ λήψεται
דַּקִּיק בּוֹא	וְנָתַן אֶת הַקְּטֹרֶת עַל הָאֵשׁ לִפְנֵי			prũis altaris impleuerit:	plenũ thuribulũ carbonũ ignis ab ara
	יְהוָה וְכִסָּה עֲנַן הַקְּטֹרֶת אֶת			& hauries manu cõpo	πλήρες τὸ πυρεῖον ἀνθράκων πυρὸς ἀπὸ τοῦ θυσιασ
	הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל הָעֵדֻת וְלֹא			sitũ thymiama in incen	τηρίου· ἀφ' ἑαυτοῦ· καὶ λήψεται θυμίαμα κεκοπτισμένον
עֵוֶד	יָמוּת: וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וְהִזָּה			sum: & vapor	ὁλοτελὲς καὶ εἰσοίσει ἐσώτερον
מְחִי	בְּאֶצְבָּעוֹ עַל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה			operiat oraculum quod est pra-	τοῦ καταπετάσματος, καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμίαμα ἐπὶ τὸ πῦρ τὸ
נָזָה	וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה מִן הַדָּם			testimonium: & nõ	ἐναντι κυ· καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον
שֶׁבַע	בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים מִן			moriatur. tollet quoq;	ὃ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται. καὶ λήψεται ἀπὸ
	הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ וְשִׁחַט אֶת			de sanguine vituli: & a-	τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ῥανεῖ τῷ δακτύλῳ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον
	הַשָּׂעִיר חַטַּאת אֲשֶׁר לָעָם וְהֵבִיא אֶת			sperget digito sep	ad orientẽ: in facie ꝑpitiatorij asperget septies
	דָּמוֹ אֶל מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה			ties contra ꝑpitiatoriũ ad	κατὰ ἀνατολάς, κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου ῥανεῖ ἑπτάκις
	אֶת דַּם הַפָּר אֲשֶׁר לְחַטָּתוֹ וְהִזָּה			orientem. & expiet pro	a sanguine vituli. τ asperget digito suo. τ immolabit hircũ q
	עַל הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת:			sanctuariũ ab immũditiis	ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δακτύλου αὐτοῦ· καὶ σφάξει τὸν χίμαρον τὸν
	וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאֹת			filiorũ israel. & a preua	ꝑ populi τὸν ἁμαρτίας τὸν λαοῦ ἔναντι κυ· καὶ εἰσοίσει
	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל			ricatiõibus eorũ: cũctisq;	τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον, κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου. καὶ
	חַטֹּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד			ꝑctis. Iuxta hũc ritũ	ꝑpitiabit sanctuariũ qđ ab immũditiis filiorũ israel. & a preua
	הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם: וְכָל			faciet tabernaculo testi	ricationibus eorũ: cũctisq; ꝑctis. Iuxta hũc ritũ faciet tabernaculo testi
הָיָה בּוֹא	אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאָהֳלוֹ מוֹעֵד בְּבֹאוֹ			monii qđ fixũ ē inter e	monii qđ fixũ ē inter eos in medio eorũ. Nullus ho
יָצָא	לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד צֵאתוֹ וְכִפֶּר			os in medio eorũ. Nullus	minũ sit in tabernaculo qñ pontifex sanctuari
	בְּעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל קְהַל			hominis eorũ. Nullus	um ingreditur: vt roget pro se & ꝓ domo sua
	יִשְׂרָאֵל: וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר			ho minũ sit in tabernaculo	& pro vniuerso

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Leui.	La. xvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	קְהַל יִשְׂרָאֵל וְיִצָּא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר			cetu israel. & egredietur	σωγωγῆς ἱκλ· καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ
זָבַח	לִפְנֵי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו וְלָקַח מִדַּם			sup altare qđ est	coꝝ dño: τ ꝑpitiabit sup illud. τ accipiet
פָּנָה	הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל קַרְנֹת			coram dño: vt ꝑpitiet sup	ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ χιμά-
שָׂעַר	הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְהִזָּה עָלָיו מִן הַדָּם			de sanguine vituli: τ de sanguine hir	ci: τ imponet sup cornua altaris in circuitu.
סָנַג	בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ			ci fundat super cornua eius per	ρου, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλω-
	וְקִדְּשׁוֹ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְכִלָּה			gyrum: aspergens ꝯ digito septies: expiet	τ asperget sup illũ de sanguine digito suo
	מְכַפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד			& fctificet illud ab im	καὶ ῥανεῖ ἐπ' αὐτὸ ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ
קָרֵב	וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְהִקְרִיב אֶת הַשָּׂעִיר			mundiciis filiorum israel. Postq; ꝯ consumauerit	septies: τ mũdabit illũ: τ sctificabit illũ de
שְׁנָה	הֶחָי: וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדוֹ עַל			fctuariũ & tabernacu	ἐξαπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ· καὶ συντελέσει ἐξιλα
יָדָה	רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הֶחָי וְהִתְוַדָּה עָלָיו			lum & altare tunc offe	σμένος τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ
עָוֹן	אֶת כָּל עֲוֹנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת			rat hircum viuentem. & posita ꝯ	altare: τ de sacerdotibꝰ: τ mũdabit. τ ad
	כָּל פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם וְנָתַן			tracto manu super	θυσιαστήριον, καὶ περὶ τῶν ἱερέων, καὶ καθαριεῖ· καὶ πᾶν
	אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשִׁלַּח			caput eius: confiteatur	E ducet hirci vinũ: τ imponet aarõ
	בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה: וְנָשָׂא			omnes iniquitates filiorum israel &	σάξει τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς
	הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם אֶל			vniuersa delicta atq;	δυας manꝰ suas sup caput hirci viuẽtis:
	אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשִׁלַּח אֶת הַשָּׂעִיר			ꝑcta eorũ: que ipecãs	δὺο χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χίμαρου τοῦ ζῶντος,
	בַּמִּדְבָּר: וּבָא אַהֲרֹן אֶל אֹהֶל מוֹעֵד			capiti eius emittet illũ	τ cõfitebit sup eũ oẽs iniquitates filiorꝰ
	וּפָשַׁט אֶת בִּגְדֵי הַבָּד אֲשֶׁר לָבַשׁ			per hoiem paratũ in	καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν
	בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחָם שָׁם:			desertum. Cũq; porta	israel: τ oẽs ꝺeqtias τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ πάσας
	וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בְּמָקוֹם			uerit hircus oes iniq	peccata coꝝ. τ imponet ea sup caput
	קָדוֹשׁ וְלָבַשׁ אֶת בְּגָדָיו וְיָצָא			uitates eorum in ter	τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ
	וְעָשָׂה אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת עֹלַת הָעָם			ram solitariam & di	hirci viuẽtis. τ dimittet i manu hois parati in
	וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד הָעָם: וְאֵת			mittis fuerit coꝝ in	χιμάρου τοῦ ζῶντος· καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνδρὸς ἑτοίμου εἰς
	חֵלֶב הַחַטָּאת יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה:			deserto: reuertetur in	ἐρημον· καὶ ἀφήσει ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀνομίας αὐτῶν
קְטֹרֶת	וְהַמְשַׁלֵּחַ אֶת לַעֲזָאזֵל יְכַבֵּס			tabernaculũ testimõii.	in terã inaccessibilẽ. τ dimittet hircũ in terã inaccessibilẽ.
שֶׁלַח	בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם			& depositis vestibus	εἰς γῆν ἄβατον· καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χίμαρον εἰς γῆν ἄβατον·
בֶּגֶד	וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה:			quibus prius idutus e	τ reuertet aarõ in tabnaculũ testimonij: τ eruet
בּוֹא				rat cum intraret sctũa	καὶ εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τ μαρτυρίου, καὶ ἐκδύσε
				rium: relicti sq; ibi:	ται στολὴν τὴν λινῆν, ἣν ἐνεδύκει εἰσπορευόμενος ἁγὸς εἰς τὸ
				lauabit carnem suam i	ἅγιον, καὶ ἀποθήσει ἀυτὴν ἐκεῖ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδα
				loco sctõ: τ induet	τι ἐν τόπῳ ἁγίῳ, καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύσε
				vestes suas: τ egredies fa	ται τὸ holocaustũ suũ τ holocaustũ ppũ: τ pro
				ciet holocaustũ suũ τ	κοτι τὸ ὁλοκάυτωμα αὐτοῦ καὶ τὸ ὁλοκάυτωμα τ λαοῦ, καὶ ἐξι
				holocaustũ ppũ: τ pro	ἱλάσεται περὶ αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ περὶ τ λαοῦ, ὡς περὶ
				pitiabit pro se: τ domo	τ λαοῦ. τ τὸ στέαρ τὸ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἀποίσει ἐπὶ τὸ θυ
				sua: τ pro pplo: vt pro	σιαστήριον· καὶ ὁ ἐξαποστελλων τὸν χίμαρον τὸν εἰς γῆν ἄβατον·
				sacerdotibꝰ. τ adipẽ q̃ pro	τ reuertet aarõ in tabnaculũ testimonij: τ eruet
				ꝑctis offeret sup al	καὶ εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τ μαρτυρίου, καὶ ἐκδύσε
				tare. τ dimittes hirci	ται στολὴν τὴν λινῆν, ἣν ἐνεδύσατο εἰσπορευόμενος ἁγὸς εἰς
				segregatũ in	τὸ ἅγιον· καὶ ὁ ἐξαποστελλων τὸν χίμαρον τὸν ἀφιεὶς ἀποὶ τὸ οὖ
				emissionẽ: lauabit	σιαστήριον· καὶ ὁ ἐξαποστελλων τὸν χίμαρον τὸν ἀφιεὶς ἀποὶ τὸ οὖ
				vestes suas: τ lauabit	σιαστήριον· καὶ ὁ ἐξαποστελλων τὸν χίμαρον τὸν ἀφιεὶς ἀποὶ τὸ οὖ
				corpus suũ: τ	σιαστήριον· καὶ ὁ ἐξαποστελλων τὸν χίμαρον τὸν ἀφιεὶς ἀποὶ τὸ οὖ
					σιαστήριον· καὶ ὁ ἐξαποστελλων τὸν χίμαρον τὸν ἀφιεὶς ἀποὶ τὸ οὖ

Pritiua chal.	Trãsla. Chal.	Interp. chal.
כּוֹם	azazel: statuet viuũ coꝝ dño: vt ꝑpiciet in eo τ vt mit	ecclesia israel. Egredieturq; ad altare qđ est coram
דְּבִר	tat cuꝰ ad azazel in desertũ. et offeret aarõ vitulũ ꝓ	dño: τ expiabit illud: τ tollet de sanguine vituli τ de
עֵלָה	ꝓctõ suo: τ ꝑpiciabit ꝓ se τ ꝓ hoibus domus sue.	sanguine hirci: τ ponet sup cornua altaris per circui
כֶּבֶשׂ נֶכֶס מָלֵא	Immolabitq; vitulus ꝓ ꝓctõ suo: et tollet thuribu	tũ: τ asperget sup eũ septies de sanguine eũ digito suo: τ
עֵלָה דַּקָּה דַּקִּיק	lum plenus prunis ignis desuper altare de conspectu	mũdabit illud. Et sctificabit illud ab immũditiꝫ filio
עוֹל נָתַן חֲפָה	dñi et plenũ pugillũ suũ thymiamatis aromatum mi	rũ israel. Et postq; cessauerit expiare sup sanctuariũ τ
מוּת נֶכֶס דַּם	nutarũ: τ ingredietur intra velũ. Et ponet thymiama	sup tabernaculũ federis τ sup altare: offeret hirci vi
יָד צָבַע כָּבַד	aromatũ super ignem coraꝫ dño: et cooperiet nebula	tui: τ cõfitebitur sup eũ oẽs iniquitates filiorꝰ israel:
עֲבַד	incensi ꝓpiciatoriũ quod est supra testimoniũ: vt non	τ oẽs prevaricatiõꝰ eorꝫ omisaq; ꝓctã eorꝫ: τ dabit ea
כָּבַד סָאב	moriatur. tolletq; de sanguine vituli τ asperget digi	super caput hirci: τ mittet eum per manum viri para
יָד צָבַע עֲבַד	to suo sup facie ꝓpiciatorij ad orientẽ: et coꝝ ꝓpici	ti vt eat in solitudines. Portabitq; hircus sup se oẽs
כָּבַד סָאב	atorio asperget septies de sanguine digito suo. Im	iniquitates eorꝫ ad terrã inhabitabilẽ: τ vimittet hir
עֲבַד	molabitq; hircũ qõ est ꝓ ꝓctõ populi: τ inferet san	cũ p solitudinẽ. Et ingredietur aarõ tabnaculũ fede
	guinẽ eius intra velũ. Et faciet de sanguine eiꝰ sicẽ fecit	ris: τ eruet vestimẽta linea quibꝰ vestitus fuerat qñ
	de sanguine vituli: τ asperget eum sup propiciatoriũ	ingressus est in sanctuarium: τ reponet ea ibi. Lauabit
	et coꝝ propiciatorio. Et expiabit sup sanctuariũ ab	carnẽ suam aquis in loco sctõ: vestieturq; vestibus
	immũditiis filiorꝫ israel τ a preuaricationibꝰ eorꝫ cun	suis: et egredietur: τ faciet holocaustũ suũ τ ho
	ctisq; ꝓctis eorꝫ. Et sic faciet tabernaculo federis qñ	locaustũ ppũ. Et propitiabit pro se τ pro populo. adi
	collocauit cum eis in medio cõtaminationũ eorũ. Nul	pem aũt sacrificij pro ꝓctõ adolebit sup altare. Et qui
	lus q; vir sit in tabernaculo federis qñ ingreditur vt	durerit hircũ azazel: lauabit vestimẽta sua: τ lauabit
	propiciet in sanctuario donec egrediat: τ ꝓpiciabit	carnem suam aquis: τ postea ingredietur in castra.
	pro se τ pro hominibus domus sue τ pro omni	

וְאֶת־פָּרִי הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר
הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת־דָּמָם
לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל־מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם
וְאֶת־בְּשָׂרָם וְאֶת־פִּרְשָׁם: וְהַשֹּׂרֵף
אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ
בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה:
וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תְּעַנּוּ אֶת
נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם: כִּי
בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה
תִּטְהָרוּ: שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִיא לָכֶם
וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם חֻקַּת
עוֹלָם: וְכִפֶּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִמְשַׁח
אֹתוֹ וַאֲשֶׁר יְמַלֵּא אֶת יָדוֹ לְכַהֵן
תַּחַת אָבִיו וְלָבַשׁ אֶת בִּגְדֵי הַבָּד
הַקֹּדֶשׁ: וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ
וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר
וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל כָּל עַם הַקָּהָל
יְכַפֵּר: וְהָיְתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת
עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל
חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:

Cap. xvii.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו

Pritiua chal.

Interp. chal.

vitulũ autem pro peccato et hircum qui offertur pro
peccato quorum sanguis illatus est ad expiandum in
sanctuario: efferẽt extra castra: et comburẽt igni pelles
eorum et carnes ꝛ fimum eorũ. Et qui combuserit
ea lauabit vestimẽta sua: lauabitq; carnẽ suã aquis:
ꝛ postea ingredietur in castra. Eritq; vobis in legiti
mum sempiternum. In mense septimo in decima die
mensis affligetis animas vestras: nullumq; opus fa
cietis: tam indigene quam aduene qui peregrinãtur
inter vos. Quia in hac die expiatio erit vestri: vt mũ
demini ab omnibus peccatis vestris: coram domino mun
dabimini. Sabbatũ requietionis erit vobis: afflige-
tis animas vestras. Legitimum sempiternum erit:
propitiabitq; sacerdos ꝙ unctus fuerit ꝛ cui⁹ oblatio
oblata est vt ministret pro ꝑfe suo: indueturq; vestib⁹
lineis vestib⁹ sctis: ꝛ expiabit sup sctuarii sctitatis
ꝛ sup tabernacli federis ꝛ sup altare ꝙq; expiabit: ꝛ
sup oẽs pplm ecclie expiabit. Eritq; vobis hoc legiti
mũ sẽpiternũ ad ꝙpiciãdũ ꝓ filijs israel ab oĩb⁹ pec-
catis eor semel in ãno. fecitq; sicut ꝓcepat dñs moysi.

Ocutusq; est dominus cum morse Cap. 17.
dicens. Loquere cum aaron ꝛ cum filijs eius

וְאֶת פָּרִי הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר
הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דָּמָם
לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם
וְאֶת בְּשָׂרָם וְאֶת פִּרְשָׁם: וְהַשֹּׂרֵף
אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ
בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה:
וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תְּעַנּוּ אֶת
נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
הָאֶזְרָח וְהַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם: כִּי
בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר
אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה
תִּטְהָרוּ: שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִיא לָכֶם
וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם חֻקַּת
עוֹלָם: וְכִפֶּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִמְשַׁח
אֹתוֹ וַאֲשֶׁר יְמַלֵּא אֶת יָדוֹ לְכַהֵן
תַּחַת אָבִיו וְלָבַשׁ אֶת בִּגְדֵי הַבָּד
בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ: וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ
וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר
וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל כָּל עַם הַקָּהָל
יְכַפֵּר: וְהָיְתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת
עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל
חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:

Cap. xvii.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו

Transla. B. Hiero.

Vitulum autem & hircum
cum qui pro peccato fuerat immo-
lati: & quorũ sanguis illatus est ad
expiatio cõpleretur: asportabũt foras castra:
& cõburẽt igni tã pelles carnes eorum ac
fimũ. & quicũq; combusserit ea lauabit vestimẽta
sua & carnem & aquã: & sic ingredietur castra. Erit
vobis hoc legitimũ sempiternũ. Mense aũt septimo: decima die mensis affligetis
animas vestras: nullumq; opus facietis indigena siue aduena qui pegrinatur inter
vos. In hac die expiatio erit vestri: vt mũdemini ab omnibus peccatis vestris coram domino mundabimini. Sabbatũ
requietionis est: & affligetis animas vestras religione. Expiabit autẽ sacerdos qui unctus
fuerit: & cuius manus initiate fuerit vt sacerdotio fũgatur: & pre suo. Inducturq; vestib⁹ lineis vestib⁹ sctis: & expiabit
sanctuarium & tabernaculũ & altare: & sacerdotes quoq; & vniuersum populum. Eritq; vobis hoc legitimum sempiternũ: vt oretis
pro filiis israel & pro cunctis peccatis eorum semel in anno. Fecit igitur sicut preceperat dñs moysi. Ca. 17.

Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere aarõ & filiis eius

Transla. Gre. lxx. cũ interp. latina

τ vitulũ δὲ pro pctõ: τ hir-
cum τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὸν χίε
cum δὲ pro pctõ quor sanguis eor induct
μαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ὧν τὸ αἷμα αὐτῶν εἰσενέ
est ad ppitiãdũ in sctuario: educẽt ea extra
χθη ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἐξοίσουσιν αὐτὰ ἔξω τῆς
castra: τ cõburẽt ea in igne: τ
παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσουσιν αὐτὰ ἐν πυρί, καὶ
pelles eor τ carnes eor τ fi
τὰ δέρματα αὐτῶν καὶ τὰ κρέατα αὐτῶν καὶ τὴν κό
mũ eor. at ꝙ cõburerit ea: lauabit vestes
πρὸν αὐτῶν. ὁ δὲ κατακαίων αὐτά, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια
suas: τ lauabit corpus suũ aqua: τ post
αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ μετὰ
hec ingredietur ad castra. τ erit hoc
ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. καὶ ἔσται τ
vobis legitimũ sẽpitnũ. i mẽse septimo decima
τοῦ μηνὸς νόμιμον αἰώνιον. ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἐκάτη
mẽsis humiliabitis alias vras: τ oẽ o-
μηνὸς ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔρ
pus nõ facietis indigena τ aduena ad
γον οὐ ποιήσετε ἐαυτοῖς ἀβών καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσ
ditus in vob. in eis die hac ꝑpitiabitur ꝑ
κείμενος ἐν ὑμῖν. ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξιλάσεται πε
vobis: ad mũdãdũ vos ab oĩb⁹ pctis
ρὶ ὑμῶν, καθαρίσαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν
vr̃is: coram dño mũdabimini: sabbata sabba-
ὑμῶν, ἔναντι κυ καθαρισθήσεσθε, σάββατα σαββά
tor erit hec vobis. τ humiliabitis alias ve
των ἔσται οὗτοι ὑμῖν. καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑ
stras: legitimũ sẽpitnũ. τ ꝑpitiabit sacerdos quẽ unxe-
μῶν, νόμιμον αἰώνιον. καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς ὃν ἂν χρί
rint eũ: τ quẽ cõsecauerit manus eius:
σωσιν αὐτόν, καὶ ὃν ἂν τελειώσωσι τὰς χεῖρας αὐ
vt sacerdotio fũgat ꝑ pfect fuũ: τ induct ves
τοῦ ἱερατεύειν μετὰ τὸν πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται τὴν σο
tib⁹ lineã vestẽ sctã: τ ꝑpitiabit sctũ
λῆν τὴν λινῆν στολὴν ἁγίαν, καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον τῶν
sctor: τ tabernaculũ testimonij: τ altare
ἁγίων, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον
ꝑpitiabit: τ pro sacerdotib⁹ τ pro oi cõ-
ἐξιλάσεται, καὶ περὶ τῶν ἱερέων καὶ περὶ πάσης τῆς συ
gregatiõe ꝑpitiabit. τ erit vob legitimũ hoc sẽpitnũ
ναγωγῆς ἐξιλάσεται. καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον τοῦτο αἰώνιον
ad ꝑpitiãdũ ꝓ filijs israel ab oĩb⁹
ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἀπὸ πασῶν τῶν
peccatis eor. semel in anno fiet: sicut
ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ· ποιηθήσεται, κα
cut ꝓcepit dñs moysi.
θάπερ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ. Ca. 17.

Et locut⁹ est dñs ad moysen: dicẽs:
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων,
loqre ad aarõ τ ad filios eius
λάλησον πρὸς ἀαρὼν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ

Infra. 17. c.

A

Transla. B. Hiero.

& cunctis filiis israel: & dices ad eos: hoc
verbũ qd ꝓcepit dñs: dicẽs: ho
mo homo filior israel qui immolauerit vi
tulũ vel ouẽ vel capram in castris: aut
ouem siue capram in
castris vel extra castra: & nõ ob
tulerit ad ostium tabernaculi testimonij nõ ferat: vt offerat
oblationem domino: sanguinis reus erit: qua
si si sanguinem fuderit: sic peribit de
medio populi sui. Ideo sacerdoti offerre
debent filii israel sacrificia sua: quẽ sacrificant
super facẽ agri: afferantq; ea dño ad ostium tabernaculi federis ad sacerdotem: & immolent hostias sanctas
eas hostias pacificas
domino. Fundetq; sacerdos sanguinẽ sup
altare domini ad ostiũ
tabernaculi testimonii:
& adolebit adipem in
odorẽ suauitatis dño:
& nequaquã vltra immolabunt hostias suas
demonibus: cũ quibus
fornicati sunt. Legitimũ sempiternum erit hoc illis in generationibus suis. & ad ipsos dices. Vir vir de domo
israel & de aduenis qui peregrinantur apud vos: qui obtulerit holocaustũ siue victimã: & ad ostiũ tabernaculi testimonii nõ adduxerit eã: vt offerat dño:
interibit de populo suo.
Homo quilibet de domo israel & de aduẽis qui pere

וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה לֵאמֹר: אִישׁ אִישׁ מִבֵּית
יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר אוֹ
אֲשֶׁר יִגּוֹר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ
כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה וַאֲשֶׁר לֹא הֲבִיאוֹ לְהַקְרִיב
קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה
דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ
וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ:
לְמַעַן אֲשֶׁר יָבִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת זִבְחֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם זֹבְחִים עַל
פְּנֵי הַשָּׂדֶה וְהֵבִיאָם לַיהוָה אֶל
פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶל הַכֹּהֵן וְזָבְחוּ
זִבְחֵי שְׁלָמִים לַיהוָה אוֹתָם: וְזָרַק
הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה פֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ
נִיחֹחַ לַיהוָה: וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת
זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִם אֲשֶׁר הֵם זֹנִים
אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם תִּהְיֶה זֹאת
לָהֶם לְדֹרֹתָם: וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ
אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר
אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יַעֲלֶה
עֹלָה אוֹ זָבַח: וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
לֹא יְבִיאֶנּוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה
וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמָּיו: וְאִישׁ
אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר

Pritiua chal.

Interp. chal.

et cum oibus filijs israel: et dices eis. Iste est sermo
quẽ precepit dñs dicẽs. Vir vir de domo israel ꝙ occi
derit bouẽ aut agnũ siue capra in castris: aut qui oc
ciderit extra castra: ꝛ ad ostium tabernaculi federis
nõ adduxerit illud vt offeratur in oblationẽ coꝛã dño
coꝛã tabernaculo dñi: sanguis reputabitur illi viro:
sanguinẽ fudit: ꝛ peribit homo ille de medio populi
sui: vt afferant filij israel sacrificia sua que sacrificant
super factẽ agri: afferantq; ea dño ad ostium taberna
culi federis ad sacerdotem: ꝛ immolent hostias san-
ctas coꝛam dño: aspergetq; sacerdos sanguinẽ super
altare dñi in ostio tabernaculi federis: ꝛ adolebit adi
pem: vt suscipiatur voluntarie coꝛam dño. Et non fa-
crificabũt vitra sacrificia sua demonibus post quos
ipsi errant. Legitimũ sempiternũ erit hoc illis in ge
nerationibus suis. ꝛ ad ipsos dices. Vir vir de domo
israel ꝛ de aduenis qui peregrinantur inter vos qui
obtulerit holocaustum siue victimã sanctificatam: et
ad ostium tabernaculi federis non adduxerit eam: vt
faciat eam coꝛas dño: exterminabit homo ille de
medio populi sui. Et vir vir de domo israel ꝛ de pere-
grinis qui peregrinantur

Transla. Gre. lxx. cũ interp. latina

τ ad oẽs filios israel: τ dices ad e-
καὶ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ
os: hoc ῥ̃bũ qd ꝓcepit dñs: dicẽs: ho
τούς, τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐνετείλατο κύριος, λέγων, ἄν
mo homo filior israel qui immolauerit vi
θρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὃς ἂν σφάξῃ μό
tulũ vel ouẽ vel capram in castris: aut
σχον ἢ πρόβατον ἢ αἶγα ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὃς ἂν
occiderit extra castra: τ ad hostiũ
σφάξῃ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς
tabernaculi testimonij nõ ferat: vt offerat
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ, ὥστε προσενέγκαι
domũ dño coꝛã tabernaculo testimo
δῶρον τῷ κυρίῳ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρί
nij: sãguis cõputabit hoi illi: sãguinẽ ef-
ου, αἷμα λογισθήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, αἷμα ἐξέ
fudit. peribit aia illa de pplo suo:
χεεν· ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐ
vt ferat filij israel sacrificia sua:
τῆς, ὅπως ἂν φέρωσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐ
τῶν, ὅσα ἂν αὐτοὶ σφάξωσιν ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ οἱ
rẽt ea dño ad hostiũ tabernaculi
σουσιν αὐτὰ τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ
testimonij: ad sacerdotẽ. τ sacrificabũt sacrificia salutaris
μαρτυρίου, πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ θύσουσι θυσίας σ̃ῖου
dño ipa. τ effundet sacerdos sãguinẽ sup
τῷ κυρίῳ αὐτά· καὶ προχεεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ
altare coꝛã dño ad hostiã tabnaculi
θυσιαστήριον ἀπέναντι κυ πρὸς τὰς θύρας τῆς σκηνῆς
testimonij. τ tollet adipẽ in odorẽ suauita
τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἀνοίσει τὸ στέαρ εἰς ὀσμὴν εὐωδί
tis dño. τ nõ sacrificabũt vltra sacrificia ipor
ας τῷ κῷ. καὶ οὐ θύσουσιν ἔτι τὰς θυσίας αὐτῶν τοῖς
vanis i qb⁹ ipi fornicabũtur post e-
ματαίοις ἐν οἷς αὐτοὶ ἐκπορνεύσουσιν ὀπίσω αὐ
os. legitimũ sẽpitnũ erit vobis in ghationes vras.
τῶν· νόμιμον αἰώνιον ἔσαι ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.
τ dices ad eos: hõ hõ de
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἀπὸ
filijs israel: τ de aduenis
τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν προσηλύτων τῶν
pegrinãtibus in vobis: ꝙ fecerit holocaustũ vel
προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς ἂν ποιήσῃ ὁλοκαύτωμα ἢ
sacrificiũ: τ ad hostiũ tabernaculi testi-
θυσίαν, καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ
monij nõ tulerit: ad facẽdũ ipm dño: pe
τυρίου μὴ ἐνέγκῃ, ποιῆσαι αὐτὸ τῷ κυρίῳ, ἐξο
ribit hõ ille de pplo suo.
λοθρευθήσεται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ τοῦ λαοῦ αὐ
τοῦ. καὶ hõ hõ filior israel vel
aduenas additor
τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων

C

Transla. Chal.

וְעִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן דֵּין פִּתְגָמָא דְּפַקֵּיד יְיָ לְמֵימַר: גְּבַר גְּבַר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל
דְּיִכּוֹס תּוֹר אוֹ אִמַּר אוֹ עִזָּא בְּמַשְׁרְיָתָא אוֹ דְיִכּוֹס מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא: וּלְתַרְעָא מַשְׁכַּן
זִמְנָא לָא אֵתְיְתִיהּ לְקָרָבָא קוּרְבָּנָא קֳדָם מַשְׁכַּנָא דְּיְיָ קָרֳמ דָּמָא יִתְחַשַּׁב לְגֻבְרָא
הַהוּא דָּמָא אֲשֶׁד וְיִשְׁתֵּצֵי אִינָשָׁא הַהוּא מִגּוֹ עַמֵּיהּ: בְּדִיל דְּיַיְתְיָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת
דִּבְחֵיהוֹן דְּאִינוּן דָּבְחִין עַל אַפֵּי חַקְלָא וְיַיְתְנִנּוּן לְקֳדָם יְיָ לְתַרְעָא מַשְׁכַּן זִמְנָא לְוָת כַּהֲנָא
וְיִכְסוֹן נִיכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ יָת דָּמָא עַל מַדְבְּחָא דַּיְיָ לְתַרְעָא מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיַקְטֵר תַּרְבָּא
לְאֶשְׁכְּחָא אַנְדָּדָא קֳדָם יְיָ: וְיִזְרוֹק כַּהֲנָא יָת דָּמָא עַל מַדְבְּחָא דַּיְיָ בְּתַרְעָא מַשְׁכַּן זִמְנָא
וְיַקְטֵר תַּרְבָּא לְאַסָּקָא אַדְכָּרָה קֳדָם יְיָ: וְלָא יִדְבְּחוּן עוֹד יָת דִּבְחֵיהוֹן לְשֵׁדִין דְּאִינוּן
טָעַן בָּתְרֵיהוֹן קְיָם עָלַם תְּהֵי דָּא לְהוֹן לְדָרֵיהוֹן: וְלִהוֹן תֵּימַר גְּבַר גְּבַר
מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרָיָא דְּיִתְגַּיְּרוּן בֵּינֵיהוֹן דְּיַסֵּיק עֲלָתָא אוֹ נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא: וּלְתַרְעָא
מַשְׁכַּן זִמְנָא לָא אֵתְיְתִיהּ לְמֶעְבַּד יָתֵיהּ קֳדָם יְיָ: וְיִשְׁתֵּצֵי אִינָשָׁא הַהוּא מִגּוֹ עַמֵּיהּ: וּגְבַר גְּבַר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרָיָא דְּיִתְגַּיְּרוּן

Pœnitua heb.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xviij.	Pœnitua heb.
	אֶתְכֶם׃ עֲשֹׂה׃ לֹא תַעֲשׂוּ וּבְחֻקֹּתֵיהֶם			
מ֝לֶךְ עֲשָׂה	לֹא׃ תֵּלֵכוּ׃ " אֶת־ מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ			
עֲשֹׂה	וְאֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ לָלֶכֶת " בָּהֶם			
	אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־			
עֲשֹׂה	חֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה			
	אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֲנִי יְהוָה׃			
	אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל־שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ			
קָרֵב גֶּלֶה עֶרְוָה	לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה אֲנִי			
	יְהוָה׃ עֶרְוַת אָבִיךָ וְעֶרְוַת אִמְּךָ			
	לֹא תְגַלֶּה אִמְּךָ הִוא לֹא תְגַלֶּה			
אִישׁ	עֶרְוָתָהּ׃ עֶרְוַת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא			
*	תְגַלֶּה עֶרְוַת " אָבִיךָ הִוא׃ עֶרְוַת			
נָגַה	אֲחוֹתְךָ בַּת אָבִיךָ אוֹ בַת אִמֶּךָ			
יָלַד	מוֹלֶדֶת בַּיִת אוֹ מוֹלֶדֶת חוּץ לֹא			
	תְגַלֶּה " עֶרְוָתָן׃ עֶרְוַת בַּת בִּנְךָ אוֹ			
	בַת בִּתְּךָ " לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָן כִּי			
	עֶרְוָתְךָ הֵנָּה׃ עֶרְוַת בַּת אִשְׁתְּ			
	אָבִיךָ מוֹלֶדֶת אָבִיךָ אֲחוֹתְךָ הִוא			
	לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃ עֶרְוַת אֲחוֹת			
	אָבִיךָ לֹא תְגַלֶּה שְׁאֵר אָבִיךָ אַתָּה			
	אִמְּךָ לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃ עֶרְוַת			
	אֲחוֹת אִמְּךָ לֹא תְגַלֶּה כִּי שְׁאֵר			
	אִמְּךָ הִוא׃ עֶרְוַת " אֲחִיךָ הוּא׃			
דּוֹד כָּלָה	לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃ עֶרְוַת כַּלָּתְךָ			
	הִוא לֹא תְגַלֶּה עֶרְוָתָהּ׃ עֶרְוַת			
	אֵשֶׁת אָחִיךָ " עֶרְוַת אָחִיךָ הִוא׃			

Pœnitua chal.	Interp. chal.
יַתְּבוּן לְתַפָּן לָא תַּעְבְּדוּן וּבְגִיסְיהוֹן לָא	תְּהַכְּנוּן ׀ יָת דִּינַי תַּעְבְּדוּן וְיָת קְרָבַי
לְהַלָּכָא בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ וְתִפְּרוּן יָת קְרָבַי וְיָת דִּינַי	דִּיְתִּיב תֵּיהוֹן אֲתָּא׳ יְיָ
בָּהֶן לְחֵי עָלְמָא אֲנָא יְיָ ׃ גְּבַר גְּבַר לְכָל	דִּקְרִיב בִּשְׂרֵיהּ לָא תְּקָרְבוּן לְמִגְלֵא עֶרְיָא
אֲנָא יְיָ ׃ עֶרְיַת אֲבוּךְ וְעֶרְיַת אִמָּךְ לָא	תְגַלֵּי עֶרְיָתָהּ ׃ עֶרְיַת אִתַּת
אֲבוּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָא דָּאִמָּךְ הִוא ׃ עֶרְיַת אִתַּת אֲבוּךְ	אוֹ בַת אִמָּךְ דִּילְדָא מִן
אֲבוּךְ מִן אֵיתֵי אוֹ מִן אִיפֵּךְ מִן בָּבָר אוֹ בְרָא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתְהֶן׃ עֶרְיַת בַּת אֲבוּךְ אוֹ	
בַּת בְּרָתָךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתְהֶן אֲרֵי עֶרְיָתָךְ אִינִין ׃ עֶרְיַת בַּת אִתַּת אֲבוּךְ דִּילְדָא מִן אֲבוּךְ	
אָחְתָךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָהּ׃ עֶרְיַת אִתַּת אֲבוּךְ לָא תְגַלֵּי קָרִיבָא דְּאֲבוּךְ הִוא עֶרְיָתָהּ אֲתָּת	
אִפָּךְ לָא תְגַלֵּי אֲרֵי קָרִיבָא דְּאִפָּךְ הִוא ׃ עֶרְיַת אֲחוּךְ לָא תְגַלֵּי לָא תֵּיתֵי לָא תְקָרֵב	
אִיתַּת אֲחוּךְ הִוא׃ עֶרְיַת כַּלָּתָךְ לָא תְגַלֵּי אִיתַּת בְּרָךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָהּ׃ עֶרְיַת	
אִתַּת אָחוּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָא דְּאָחוּךְ הִוא ׃	

grinantur[r] inter vos: [s]i [t]comederit [u]sanguinem: [v]obfirmabo [w]faciem mea[x]m [y]contra aiam illius: [z]& disperdã [a]eã de [b]populo suo: [c]quia [d]anima [e]carnis [f]in sanguine [g]ẽt: [h]& ego [i]dedi illum [k]vobis vt [l]super [m]altare [n]eo [o]expietis [p]pro [q]animabus vestris: [r]& [s]anguis [t]pro aníme [u]piaculo fit. [v]Idcirco [w]dixi [x]filiis [y]israel. [z]Ois [a]aĩa [b]ex vobis [c]non [d]comedet [e]sanguinem: [f]nec [g]ex aduenis [h]qui peregrinantur [i]apud vos. [k]Homo [l]quicunq; [m]de filiis [n]israel [o]& de [p]aduenis [q]qui peregrinãtur [r]apud vos: [s]si venatione atq; aucupio [t]ceperit [u]ferã [v]vel [w]aue [x]quib⁹ [y]esci licitũ est: [z]fundet [a]sanguinẽ eius: [b]& opiet illũ [c]terra. [d]Aĩa [e]enĩ [f]ois [g]carnis [h]in [i]sanguine [k]est. V [l]dixi [m]filiis [n]israel. [o]Sãguinẽ [p]vniuersę [q]carnis [r]non [s]comedetis: [t]q̃ia [u]aĩa [v]carnis in [w]sanguine [x]est: [y]& [z]quicunq; [a]comederit il lũ [b]interíbit. [c]Aĩa [d]que [e]comederit [f]morticinũ [g]vel captũ a bestia [h]tã de [i]digenis [k]q̃ de aduenis: [l]lauabit [m]vestimenta sua [n]& [o]semetipsũ [p]aq; [q]& [r]cõta minatus erit [s]vsq; ad [t]ve sperũ: [u]& hoc ordie [v]mũ dus fiet. Q̃d [w]si nõ [x]laue rit vestimẽta sua [y]vel cor [z]po [a]portabit [b]iniquitatẽ suã

Caꝑ. xviii.

L [c]Ocutusq; ẽ Ca. 18. [d]dñs [e]ad [f]moyse [g]dí cẽs. [h]Loq̃re [i]filiis [k]isr̃l: [l]& dices [m]ad eos. [n]Ego sum [o]dñs [p]deus vr̃. [q]Iuxta cõ suetudinẽ [r]terre [s]egypti in [t]qua habitastis non fa cietis: [u]& iuxta morem [v]regiõis [w]chanaã [x]ad quã [y]ego [z]introducturus sũ

in vobis: q̃ comederit oẽm sãguinẽ: τ obfirmabo fa
ἐν ὑμῖν, ὃς ἂν φάγῃ πᾶν αἷμα, καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσω
cié meã cõtra aiaz comedẽtẽ sãguinẽ: τ
πόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἐσθίουσαν τὸ αἷμα, καὶ
perdã eã ve populo suo. τ cĩ aĩa ois
ἐξολοθρεύσω αὐτὴν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. ἡ ἰαρ ψυχὴ πάσης
carnis sãguis eius est. et ego dedi vobis illũ su
σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστίν. καὶ ἐγὼ ἔδωκα ὑμῖν αὐτὸ ἐ
p altare ad ꝓpciãdũ pro aiab⁹
πὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν
vestis. τ cĩ sãguis eius pro aia ꝓpciabit. ꝓp hoc
ὑμῶν· τὸ γὰρ αἷμα αὐτοῦ ἀντὶ ψυχῆς ἐξιλάσεται. διὰ τ
dixi filiis israel: ois aia ex vobis nõ
τοῦτο εἶρηκα τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, πᾶσα ψυχὴ ἐξ ὑμῶν οὐ
comedet sãguinẽ. τ aduena q̃ additus ẽ vobis
φάγεται αἷμα. καὶ ὁ προσκλυτος ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν
nõ comedet sãguinẽ. τ hõ hõ filiop israel: vel
οὐ φάγεται αἷμα. καὶ ἄνθρ ἄνθρ τῶν υἱῶν Ισραηλ, ἢ τῶν
aduenay additoz in vobis: q̃ venabitur
προσκλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὃς ἂν θηρεύσει
venatione ferã: vel aucupio: q̃ comedit: effundet sãguines
θήρευμα θηρίον, ἢ πετεινόν, ὃ ἔδεται ἑψήσει, ἐκχεεῖ τὸ αἷμα
fusi: τ coopiet illũ frã: τ cĩ aĩa ois car
αὐτοῦ, καὶ καλύψει αὐτὸ τῇ γῇ, ἡ ἰαρ ψυχὴ πάσης σαρ
nis sãguis eius est. τ dixi filiis israel: sãguine
κὸς αἷμα αὐτῆς ἐστιν. καὶ εἶπα τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, αἷμα
ois carnis nõ comedetis: q̃m aĩa ois carnis sã
πάσης σαρκὸς οὐ φάγεσθε, ὅτι ψυχὴ πάσης σαρκός ἐστι
guis eius est. ois comedẽs illũ peribit. τ
μα αὐτῆς ἐστιν· πᾶς ὁ ἐσθίων αὐτὸ ἐξολοθρευθήσεται. καὶ
ois aĩa: q̃ comederit morticinũ: vel aferacaptũ
πᾶσα ψυχή, ἥτις φάγεται θνησιμαῖον, ἢ θηρίόλωτον
in idigenis: vel i aduenis: lauabit
ἐν τοῖς αὐτόχθοσιν, ἢ ἐν τοῖς προσηλύτοις, πλυνεῖ
vestes suas: τ lauabit aqua: τ inmun
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκάθαρ
dus erit vsq; ad vesp̃az: τ mũdus erit. ſ ãt nõ
τος ἕσται ἕως ἑσπέρας, καὶ καθαρὸς ἔσται. ἐὰν δὲ μὴ
lauabit vestes suas: τ corpus suũ nõ laua
πλύνη τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ μὴ λού
bit aqua: τ accipiet iniq̃tatẽ suã.
σηται ὕδατι, καὶ λήψεται ἀνόμημα αὐτοῦ. Ca. 18.

Καὶ locut⁹ ẽ dñs ad mosen: dicẽs: lo
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λα
quere filijs israel: τ dices ad eos: ego
λησον τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἐγὼ
dñs deus vr̃: scdz cõsuetudines
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῆς
tre egypti: in qua habitastis in ip̃a: nõ facie
γῆς Αἰγύπτου, ἐν ᾗ κατῳκήσατε ἐν αὐτῇ, οὐ ποιήσ
tis: τ scdm mores tre cha
σετε, καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῆς γῆς Χα
naã: in qua ego induco vos
ναάν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς

illuc nõ facietis: τ in legibus illoz nõ ambu
ἐκεῖ οὐ ποιήσετε, καὶ ἐν τοῖς νόμοις αὐτῶν οὐ πορεύ
late. iudicia mea facietis: τ ꝑcepta
σεσθε. τὰ κρίματά μου ποιήσετε, καὶ τὰ προσάγματά
mea custodietis: τ ambulate in illis: ego dñs de
μου φυλάξεσθε, καὶ πορεύεσθε ἐν αὐτοῖς, ἐγὼ κύριος θεὸς
vr̃. τ custodietis ꝑcepta mea: τ oia
ὑμῶν. καὶ φυλάξεσθε τὰ προσάγματά μου, καὶ πάντα

Roma. 10. q. — τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά. ὁ ποιήσας αὐ
la hõ: vluet in ip̃is: ego dñs deus vr̃. hõ hõ
τὰ ἄνθρ, ζήσεται ἐν αὐτοῖς, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ἄνθρ ἄνθρ
ad oẽm ꝓximũ carnis eius nõ accedet
πρὸς πάντα οἰκεῖον σαρκὸς αὐτοῦ οὐ προσελεύσεται
ad reuelãdã turpitudinẽ: ego dñs. turpitudinẽ pa
ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην, ἐγώ κύριος. ἀσχημοσύνην τ πα
tris tui: τ turpitudinẽ matris tue nõ reuela
τρός σου, καὶ ἀσχημοσύνην τῆς μητρός σου οὐκ ἀποκαλύ

B — bis: mr enĩ tua est. turpitudinẽ eius nõ re
ψεις, μήτηρ γάρ σου ἐστίν· τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς οὐκ ἀποκ
uelabis. turpitudinẽ vxoris ꝑtis tui nõ reue
καλύψεις· ἀσχημοσύνην γυναικὸς πατρός σου οὐκ ἀποκα
labis: turpitudo ꝑtis tui est. turpitudinẽ so
λύψεις, ἀσχημοσύνη πατρός σου ἐστίν. ἀσχημοσύνην τῆς ἀ
rois tue ex ꝑte tuo vel ex mr̃e tua itrogenite vel ge
δελφῆς σου ἐκ πατρός σου ἢ ἐκ μητρός σου ἐνδογενοῦς ἢ γε
nite extra: nõ reuelabis turpitudinẽ ea
γεννημένης ἔξω, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐ
rũ. turpitudinẽ filie filij tui vel filie fi
τῶν· ἀσχημοσύνην θυγατρὸς υἱοῦ σου ἢ θυγατρὸς θυγα
lie tue nõ reuelabis turpitudinẽ eap: q̃m
τρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν, ὅτι
tua turpitudo est. turpitudinẽ filie vxoris
σή ἀσχημοσύνη ἐστίν· ἀσχημοσύνην θυγατρὸς γυναικὸς
ꝑtis tui nõ reuelabis: ex code ꝑte soror
πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ὁμοπάτρια ἀδελφή
tua est: nõ reuelabis turpitudinẽ eius. tur
σου ἐστίν, οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς. ἀ
pitudinẽ sororis ꝑtis tui nõ reuelabis: eo
σχημοσύνην ἀδελφῆς πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ὅτι
q̃ sanguinea eñ ꝑtis tui est. turpitudinẽ sororis mr̃is tue
κεῖα ἰαρ πρὸς σου ἐστίν. ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς μητρός σου
nõ reuelabis: cõsanguinea eñ mr̃is tue ẽ. turpitudi
οὐκ ἀποκαλύψεις, οἰκεῖα ἰαρ μητρός σου ἐστίν. ἀσχημοσύ

C — nẽ ꝑtis tui nõ reuelabis: τ ad
νην ἀδελφοῦ πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις, καὶ πρὸς
vxorẽ filij nõ ingredieris: cognata eñ tua est. turpitu
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ οὐκ εἰσελεύσῃ, συγγενὴς γάρ σου ἐστίν. ἀσχημο
dinẽ nurus tue nõ reuelabis: vxor eñ filij tui est: nõ
σύνην νύμφης σου οὐκ ἀποκαλύψεις, γυνὴ σου υἱοῦ σου ἐστίν, οὐκ
reuelabis turpitudinẽ ci⁹. turpitudinẽ vxoris
ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς· ἀσχημοσύνην γυναικός σ
ꝑtis tui nõ reuelabis: turpitudo ꝑtis tui est.
δελφοῦ σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ἀσχημοσύνη ἀδελφοῦ σου ἐστίν·

'vos: [b]non [c]agetis: [d]nec [e]in legitimis eorum [f]ambulabitis. [g]Facietis [h]iudicia mea [i]& [k]ꝑcepta mea [l]feruabi tis: [m]& ambulabitis [n]in eis. [o]Ego [p]dominus [q]deus vr̃ fter. [r]Custodite [s]leges meas [t]atq; [u]iudi cia: [v]que [w]faciens [x]homo [y]viuet [z]in eis. [a]Ego [b]dominus. [c]Omnis [d]homo [e]ad pro ximam [f]sanguinis sui [g]nõ [h]accedet [i]vt reuelet 'turpitudinẽ eius. [k]Ego [l]dñs. [m]Turpitudinẽ [n]ꝑtis tui [o]& turpitudinẽ [p]matris tue [q]nõ [r]discoopies. [s]Ma ter tua [t]ẽ: [u]nõ [v]reuelabis "turpitudinẽ eius. [w]Tur pitudinẽ [x]vxoris [y]patris tui [z]nõ [a]discoopies. [b]Tur pitudo ei [c]ꝑtis tui [d]ẽ. [e]Turpitudinẽ [f]sororis tue [g]ex [h]ꝑte tuo vel ex [i]matre que [k]domi [l]vel [m]foris [n]genita est: [o]non "reuelabis. [p]Turpitudi nem [q]filie [r]filii [s]tui [t]vel [u]filie tue nõ reuelabis turpitudinẽ eap: [v]q̃m [w]neptis ex filia [x]non [y]re uelabis: [z]quia [a]turpitudo tua [b]est. [c]Tur pitudinem [d]filie [e]vxoris [f]patris tui [g]quã peperit [h]patri tuo: [i]& [k]est [l]soror tua: [m]nõ [n]reuelabis. [o]Tur pitudinem [p]sororis [q]patris tui [r]nõ [s]discoope ries: [t]quia [u]caro [v]ẽ [w]patris tui. [x]Turpitudinẽ [y]soro ris [z]matris tue [a]nõ [b]reuelabis: [c]eo q̃ [d]caro [e]sit [f]ma tris tue. [g]Turpitudinem [h]patrui tui [i]nõ [k]reuelabis [l]nec [m]accedes [n]ad [o]vxorẽ eius [p]q̃ [q]tibi affinitate cõ iũgitur. [r]Turpitudinem [s]nurus tue [t]nõ [u]reuelabis [v]q̃ [w]vxor [x]filii tui [y]ẽ: [z]nec [a]discoopies [b]ignominiã eius. [c]Turpitudinẽ [d]vxo ris [e]fris tui [f]nõ [g]reuelabis: [h]q̃ turpitudo [i]fris tui est.

vos nõ facietis: neq; in legitimis eor̃ ãbuletis. Iudi cia ei mea facietis: τ pacta mea fuabitis vt ãbuletis in eis: ego dñs de⁹ vr̃. Custodietis̃q; pacta mea τ iudi cia mea: q̃ faciẽs hõ viuet i eis vita fẽpitna: ego dñs. Vir vir ad oẽs̃ primũ carnis sue nõ accedet vt reuelet turpitudinẽ: ego dñs. Turpitudinẽ ꝑtis tui τ turpitu dinẽ mr̃is tue nõ discoopies: mr̃ tua ẽ: nõ reuelabis turpitudinẽ ei⁹. Turpitudinẽ vxoris ꝑtis tui nõ disco opies: turpitudo enĩ ꝑtis tui ẽ. Turpitudinẽ sororis tue filie ꝑtis tui aut filie mr̃is tue: q̃ genita est a ꝑte tuo ex alia vxore aut a mr̃e tua ex alio viro: nõ disco opies turpitudinẽ eap. Turpitudinẽ filie filij tui aut filie filie tue: nõ reuelabis turpitudinẽ eap: q; turpi tudo tua est. Turpitudinẽ filie vxoris ꝑtis tui q̃ geni ta est a patre tuo nõ reuelabis: q; soror tua est: nõ re uelabis turpitudinẽ eius. Turpitudinẽ sororis ꝑtis tui non discoopertes: cõsanguinea enĩ ꝑtris tui est. Turpitudinẽ sororis mr̃is tue nõ reuelabis: q; cõsan guinea mr̃is tue ẽ. Turpitudinẽ patrui tui nõ reuela bis ad vxorẽ ei⁹ nõ accedes: vxor ei patrui tui ẽ. Tur pitudinẽ nurus tue nõ reuelabis: vxor enĩ filij tui est: nõ discooperies turpitudinẽ eius. Turpitudinẽ vxo ris fratris tui nõ reuelabis: q; turpitudo fris tui est.

יַתְּבוּן לְתַפָּן לָא תַּעְבְּדוּן וּבְגִיסְיהוֹן לָא
לְהַלָּכָא בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ וְתִפְּרוּן יָת קְרָבַי וְיָת דִּינַי
בָּהֶן לְחֵי עָלְמָא אֲנָא יְיָ ׃ גְּבַר גְּבַר לְכָל
אֲנָא יְיָ ׃ עֶרְיַת אֲבוּךְ וְעֶרְיַת אִמָּךְ לָא
אֲבוּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָא דְּאִמָּךְ הִוא ׃ עֶרְיַת אִתַּת אֲבוּךְ
אֲבוּךְ מִן אֵיתֵי אוֹ מִן אִיפֵּךְ מִן בָּבָר אוֹ בְרָא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתְהֶן׃ עֶרְיַת בַּת אֲבוּךְ אוֹ
בַת בְּרָתָךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתְהֶן אֲרֵי עֶרְיָתָךְ אִינִין ׃ עֶרְיַת בַּת אִתַּת אֲבוּךְ דִּילְדָא מִן אֲבוּךְ
אָחְתָךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָהּ׃ עֶרְיַת אִתַּת אֲבוּךְ לָא תְגַלֵּי קָרִיבָא דְּאֲבוּךְ הִוא עֶרְיָתָהּ אֲתָּת
אִפָּךְ לָא תְגַלֵּי אֲרֵי קָרִיבָא דְּאִפָּךְ הִוא ׃ עֶרְיַת אֲחוּךְ לָא תְגַלֵּי לָא תֵּיתֵי לָא תְקָרֵב
אִיתַּת אֲחוּךְ הִוא׃ עֶרְיַת כַּלָּתָךְ לָא תְגַלֵּי אִיתַּת בְּרָךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָהּ׃ עֶרְיַת
אִתַּת אָחוּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָתָא דְּאָחוּךְ הִוא ׃

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
	שְׁרִית אֲשֶׁה וּבִתָּהּ לֹא תְגַלֶּה אֶת			Turpitudinem p vxoris tue & filie eius nō reue labis. Filiã filii eius & filiã filie illi nō fumes vt reueles ignominiã eius: quia caro illius fũt: & talis coitus incestus est. Sororē vxoris tue pellicatũ illius non accedes: quia reuelabis turpitudinē eius: adhuc illa viuẽte. ad mulierẽ q̃ patitur mẽstrua non accedes: ne reueles turpitudinẽ eius. cũ vxore proximi tui nō coibis: nec femĩis cõmixtiõe maculaberis. De femine tuo nō dabis vt consecretur idolo moloch: nec pollues nomẽ dei tui. Ego dominꝰ. Cũ masculo nō cõmiscearis coitu femineo: qa abominatio est. Cũ oĩ pecore nō coibis: nec maculaberis cũ eo. Mulier nō succũbet iumẽto: nec mistura ei. Nec polluamini in omnibus his quibus cõtaminate fũt vniuerse gẽtes: quas ego eiciã ante cõspectũ vestrum: & quibus polluta est terra: cui ego scelera visitabo vt euomat cohitatores suos. Custodite legitima mea atq; iudicia vt non faciatis ex omnibus abominationibus istis tã indigena q̃ colonus q pegrinatur apd vos. Oẽs enĩ execrationes istas fecerũt accole terre qui fuerunt añ vos: & polluerũt eã. Cauete ergo ne & vos sil re cuomat cum paria feceritis. sicut cuomuit gẽtẽ q̃ fuit ante vos.	Turpitudinẽ vroris tue & filie eius nō reuelabis. filiã filii eius: & filiã filie eius nō reuelabis: quoniã caro illorũ sunt. cõfusio enĩ peccatoꝝ est. Et vxori cum sorore sua nō accipies vt sit et in tribulatione: nec discooperies turpitudinẽ illius: illa viuente. Et ad mulierẽ in mẽstruo immũditie sue nō accedes: ne reueles turpitudinẽ eius. et cũ vxore proximi tui nō cubabis vt semĩnis cõmixtione cõtamineris in ea. Et de semĩe tuo nō dabis vt trãseras ad moloch: nec nō violabis nomẽ dei tui: ego dñs. Et cũ masculo nō coibis coitu mulieb̃i: abominatio enĩ est. Et cũ oĩ iumẽto nō coibis vt cõtamineris cũ eo: neq; mulier stabit coꝛã iumẽto vt succũbat ei: scelus enĩ est. ne polluamini in oĩbus his: q; in oĩbus his cõtaminati sunt populi quos ego eiĩciam ante conspectũ vestrũ. Et cõtaminata est terra: et visitaui scelꝰ eius sup eã et cuomuit terra habitatores suos. Vos ergo custodite legitima mea et iudicia mea: et nō facietis ex oĩbus abominationibus istis: nec indigene nec pegrini q̃ pegrinant inter vos. Oẽs enĩ abominationes istas fecerũt viri qui fuerũt ante vos: et polluta est terra. et nō euomet vos terra cũ cõtaminaueritis eã: sicut euomuit populos q fuerũt ante vos.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
	אֵשֶׁת בִּתָּהּ לֹא תִקַּח לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ				turpitudinẽ vroris et filie eius nō reue labis. filiã filii eius: et filiã filie eius nō reuelabis: quoniã caro illorũ sunt. cõfusio enĩ peccatoꝝ est. Et vxori cum sorore sua nō accipies vt reueles turpitudinẽ eius: cõsanguinee enĩ sunt: cõfusiõ peccatoꝝ est. Et vxori cum sorore sua nō accipies vt sit et in tribulatione: nec reueles turpitudinẽ illius: illa viuente. Et ad mulierẽ in mẽstruo immũditie sue nō accedes: ne reueles turpitudinẽ eius. et cũ vxore proximi tui nō cubabis vt semĩnis cõmixtione ꝓtaminaberis in ea. Et de semĩe tuo nō dabis vt trãseras ad moloch: et nō violabis nomẽ dñi dei tui: ego dñs. Et cũ masculo nō coibis coitu mulieb̃i: abominatio enĩ est. Et cũ oĩ iumẽto nō coibis vt cõtamineris cũ eo: neq; mulier stabit ante iumẽtum vt succũbat ei: scelus enĩ est. ne polluamini in oĩbus his: q; in oĩbus his ꝓtaminati sunt populi quos ego eiĩciam ante conspectũ vestrũ. Et cõtaminata est terra: et visitaui scelꝰ eius sup eã et cuomuit terra habitatores suos. Vos ergo custodite legitima mea et iudicia mea: et nō facietis ex oĩbus abominationibus istis: nec indigene nec pegrini q̃ pegrinant inter vos. Oẽs enĩ abominationes istas fecerũt viri qui fuerũt ante vos: et polluta est terra. et nō euomet vos terra cũ cõtaminaueritis eã: sicut euomuit populos q fuerũt ante vos.	
	בִּתָּהּ בִּנָהּ וְאֶת בַּת בִּתָּהּ לֹא תִקַּח				
	לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ שְׁאֵרָה הֵנָּה זִמָּה				
	הִוא וְאִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ לֹא תִקַּח				
	לְצָרֹר לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ				
	וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא				
	תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ וְאֶל אֵשֶׁת				
	עֲמִיתְךָ לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְזָרַע				
	לְטָמְאָה בָהּ וּמִזַּרְעֲךָ לֹא תִתֵּן				
	לְהַעֲבִיר לַמֹּלֶךְ וְלֹא תְחַלֵּל אֶת				
	שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה וְאֶת זָכָר				
	לֹא תִשְׁכַּב מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה				
	הִוא וּבְכָל בְּהֵמָה לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ				
	לְטָמְאָה בָהּ וְאִשָּׁה לֹא תַעֲמֹד				
	לִפְנֵי בְהֵמָה לִרְבָעָהּ תֶּבֶל הִוא וְאֵל				
	תְּטַמְּאוּ בְּכָל אֵלֶּה כִּי בְכָל אֵלֶּה				
	נִטְמְאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֲנִי מְשַׁלֵּחַ				
	מִפְּנֵיכֶם וַתִּטְמָא הָאָרֶץ וָאֶפְקֹד				
	עֲוֹנָהּ עָלֶיהָ וַתָּקִא הָאָרֶץ אֶת				
	יֹשְׁבֶיהָ וּשְׁמַרְתֶּם אַתֶּם אֶת חֻקֹּתַי				
	וְאֶת מִשְׁפָּטַי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכֹּל				
	הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה הָאֶזְרָח וְהַגֵּר				
	בְּתוֹכְכֶם כִּי אֶת כָּל הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל				
	עָשׂוּ אַנְשֵׁי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם				
	וַתִּטְמָא הָאָרֶץ וְלֹא תָקִיא הָאָרֶץ				
	אֶתְכֶם בְּטַמַּאֲכֶם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר				
	קָאָה אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וְכִי				

Pritiua chal.	Interp. chal.
נִסַּב עֲיָן	Turpitudinẽ mulieris & filie eius nō reuelabis: filiã filij eius aut filiã filie eius nō accipies vt reueles turpitudinẽ eius: cõsanguinee enĩ sunt: cõfusiõ peccatoꝝ est. Et vxori cum sorore sua nō accipies vt sit et in tribulatione: nec discooperies turpitudinẽ illius: illa viuente. Et ad mulierẽ in mẽstruo immũditie sue nō accedes: ne reueles turpitudinẽ eius. et cũ vxore proximi tui nō cubabis vt semĩnis cõmixtione ꝓtaminaberis in ea. Et de semĩe tuo nō dabis vt trãferas ad moloch: et nō violabis nomẽ dñi dei tui: ego dñs. Et cũ masculo nō coibis coitu mulieb̃i: abominatio enĩ est. Et cũ oĩ iumẽto nō coibis vt cõtamineris cũ eo: neq; mulier stabit coꝛã iumẽto vt succũbat ei: scelus enĩ est. ne polluamini in oĩbus his: q; in oĩbus his ꝓtaminati sunt populi quos ego eiĩciam ante conspectũ vestrũ. Et cõtaminata est terra: et visitaui scelꝰ eius sup eã et cuomuit terra habitatores suos. Vos ergo custodite legitima mea et iudicia mea: et nō facietis ex oĩbus abominationibus istis: nec indigene nec pegrini q̃ pegrinant inter vos. Oẽs enĩ abominationes istas fecerũt viri qui fuerũt ante vos: et polluta est terra. et nō euomet vos terra cũ cõtaminaueritis eã: sicut euomuit populos q fuerũt ante vos. qz
אָח עֵרֶק	
רָחַק כָּאַב נָתַן	
עֲבַר חָלַל	
שָׁכַב תַּעַב	
קוּם שָׁלַט	
כָּאַב נְצַל	
סָעַר רִיק כֶּתֶר	
קוּם חִזּוֹן עָבַד	
יָצַב נוּר סָאַב	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
	כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל תֹּעֲבֹת			Ois aĩa q̃ fecerit de abominationibus his quippiam: peribit de medio populi sui. Custodite mãdata mea Nolite facere quq̃ fecerũt hi qui fuerũt ante vos. Et ne polluamini eis. Ego dñs deus vester. Cap. 19.	Ois aĩa q̃ fecerit ab oĩb̃ abominatio ẽs q̃ ἐὰν ποιήσει ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτ nitb̃ his: peribũt aie q̃ fece τῶν τούτων, ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιοῦ rint ex medio ppli eaꝝ. et seruate custodias σαι ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῶν. καὶ φυλάξεσθε τὰ φυλάγμα meas: vt nō faciatis de omnib̃ legitimis τάμου, ὅπως μὴ ποιῆτε ἀπὸ πάντων τῶν νομίμων abominatis: q̃ facta fũt ante vos. et nō pol- τῶν βδελυγμάτων τούτων, ἃ γέγονε πρὸ ὑμῶν. καὶ ὑμιαμ luemini in ipis qm ego dñs deus vr. μήσητε ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ κύ ὁ θεὸς ὑμῶν. Ca. 19.
	תֹּעֲבֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשׂוּ אַנְשֵׁי				
	הָאָרֶץ אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וַתִּטְמָא				
	הָאָרֶץ וְלֹא תָקִיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם				
	בְּטַמַּאֲכֶם אֶת אֲשֶׁר קָאָה אֶת הַגּוֹי				
	אֲשֶׁר לִפְנֵיכֶם וְכִי תִשְׁכְּבוּ אִישׁ				
	אֶת זָכָר מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה				
	עָשׂוּ שְׁנֵיהֶם מוֹת יוּמָתוּ דְּמֵיהֶם				
	בָּם יִהְיֶה אִישׁ אֶת אֵשֶׁת אָבִיו גִּלָּה				
	כְּלִמַּת אָבִיו מוֹת יוּמְתוּ שְׁנֵיהֶם				
	דְּמֵיהֶם בָּם יִהְיֶה וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב				
	אֶת כַּלָּתוֹ מוֹת יוּמְתוּ שְׁנֵיהֶם				
	תֶּבֶל עָשׂוּ דְּמֵיהֶם בָּם יִהְיֶה וְאִישׁ				
	אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ				
	זִמָּה הֵמָּה בָּאֵשׁ יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֹתָן				
	וְלֹא תִהְיֶה זִמָּה בְּתוֹכְכֶם וְאִישׁ כִּי				
	יִתֵּן שְׁכָבָתוֹ בִּבְהֵמָה מוֹת יוּמָת				
	וְאֶת הַבְּהֵמָה תַּהַרְגוּ וְאִשָּׁה כִּי				
	תִקְרַב אֶל כָּל בְּהֵמָה לְרִבְעָהּ				
	וְהָרַגְתָּ אֶת הָאִשָּׁה וְאֶת הַבְּהֵמָה				
	מוֹת יוּמָתוּ דָּמֵיהֶם בָּם וְאִישׁ כִּי				
	יִקַּח אֶת אֲחֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת				
	אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְהִיא תִרְאֶה				
	אֶת עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ				
	לְעֵינֵי בְנֵי עַמָּם עֶרְוַת אֲחֹתוֹ גִּלָּה				
	עֲוֹנוֹ יִשָּׂא וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֶת				
	אֵשֶׁת דּוֹדוֹ עֶרְוַת דּוֹדוֹ גִּלָּה חֶטְאָם				
	יִשְׂאוּ עֲרִירִים יָמֻתוּ וְאִישׁ אֲשֶׁר				
	יִקַּח אֶת אֵשֶׁת אָחִיו נִדָּה הִוא				
	עֶרְוַת אָחִיו גִּלָּה עֲרִירִים יִהְיוּ				
	וְשָׁמַרְתֶּם אַתֶּם אֶת כָּל חֻקֹּתַי				
	וְאֶת כָּל מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם				
	וְלֹא תָקִיא אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי				
	מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לָשֶׁבֶת בָּהּ				
	וְלֹא תֵלְכוּ בְּחֻקֹּת הַגּוֹי אֲשֶׁר אֲנִי				
	מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם כִּי אֶת כָּל אֵלֶּה				
	עָשׂוּ וָאָקֻץ בָּם וָאֹמַר לָכֶם אַתֶּם				
	תִּירְשׁוּ אֶת אַדְמָתָם וַאֲנִי אֶתְּנֶנָּה				
	לָכֶם לָרֶשֶׁת אֹתָהּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב				
	וּדְבָשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר				
	הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְהִבְדַּלְתֶּם				
	בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה לַטֻּמְאָה וּבֵין				
	הָעוֹף הַטָּמֵא לַטָּהֹר וְלֹא תְשַׁקְּצוּ				
	אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבָעוֹף וּבְכֹל				
	אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי				
	לָכֶם לְטַמֵּא לָכֶם וְהְיִיתֶם לִי קְדֹשִׁים				
	כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה וָאַבְדִּל אֶתְכֶם				
	מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי				

Pritiua chal.	Interp. chal.
יְצָא אֲמַר עֲבַד נְמַס	
אֲמַר יְהוָה	
אָם שָׁבַת נָטַר	
פָּנָה טָעָה נָתַר	
עֲבַד נָכַשׁ רָעָה	
אָבַד שָׁאַר יָקַד	
חָקַק יְהוָה נָבַל	
חָלַל שָׁצָא חָצַד	
שָׁצָא פָּאָה	
לָקַט עָלַל	
עָנָה גּוּר שָׁבַת	

Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xix.	Pritiua heb.
ois q̃ fecerit ab oĩb̃ abominatio ẽs q̃ ἐὰν ποιήσει ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτ nitb̃ his: peribũt aie q̃ fece τῶν τούτων, ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιοῦ rint ex medio ppli eaꝝ. et seruate custodias σαι ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῶν. καὶ φυλάξεσθε τὰ φυλάγμα meas: vt nō faciatis de omnib̃ legitimis τάμου, ὅπως μὴ ποιῆτε ἀπὸ πάντων τῶν νομίμων abominatis: q̃ facta fũt ante vos. et nō pol- τῶν βδελυγμάτων τούτων, ἃ γέγονε πρὸ ὑμῶν. καὶ ὑμιαμ luemini in ipis qm ego dñs deus vr. μήσητε ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐγὼ κύ ὁ θεὸς ὑμῶν. Ca. 19.					
A Θεὸς locutꝰ est dñs ad moysen: dices: lo- καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λά querẽ vniuersæ multitudini filioꝝ israel: et dices λησον πάσῃ τῇ συναγωγῇ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς ad illos: sci eritis: qm ego scitꝰ dñs deꝰ ve ἁγίους ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος κύ ὁ θεὸς ὑ ster. vnusquisq; pfez suã et matrẽ timeat μῶν. ἕκασος πατέρα αὐτ καὶ μήτ αὐτοῦ φοβεῖσθω. & patrẽ suũ timeat. Sabbata mea custodite. Ego dñs deus ves- et sabbata mea custodietis: ego dñs deus ve καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑ ster. nō sequmini idola: et deos cõflati μῶν. οὐκ ἀκολουθήσετε εἰδώλοις, καὶ θεοὺς χωνευ- les nō facietis vobis: ego dñs deus vr. et si τοὺς οὐ ποιήσετε ὑμῖν, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἐὰν sacrificaueritis sacrificiũ salutare: dño: acceptabile vr̃s fa θύσητε θυσίαν σωτήριον τῷ κῷ, δεκτὴν ὑμῶν θύσετε, ἢ crificabit: q̃ pte sacrificabit: cõdeꝫ et crastino. et si ἀνημέρα θύσεται, βρωθήσεται καὶ τῇ ἀύριον· καὶ ἐὰν relictũ fuerit vsq; ad diẽ tertiã: in igne cõ- καταλειφθῇ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατα- B buret. si at cõeditꝰ cõdet die ter κανθήσεται. ἐὰν δὲ βρώσει βρωθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρί tia: sacrificabile ẽ: nō acceptabit. q̃ at cõederit il τῇ ἀύτόν ἐστι, οὐ δεκτὸν ἔσται. ὁ δὲ ἐσθίων αὐ lud: pctũ accipiet: qm sctã dñi profa τὸ ἁμαρτίαν λήψεται, ὅτι τὰ ἅγια κυρίου ἐβεβή nauit. et peribit aie q̃ cõederit λωσεν. καὶ ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ἐσθίουσαι de ppło suo. et metentib̃ vobis mes- ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν. καὶ ἐκθεριζόντων ὑμῶν τὸν θερι sem ẽtre vre nō ꝓficietis messionẽ ve σμὸν τῆς γῆς ὑμῶν οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑ strã agri tui vt metatis: et q̃ ceciderit μῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπίπτον cx missione tua nō colliges. et vine- τα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις. καὶ τὸν ἀμπε tum tuũ nō reuindemiabis: neq; grana C λῶνα σου οὐκ ἐσταφυλογήσεις, οὐδὲ τοὺς ῥώγας vineti tui colliges: mẽdico et τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις, τῷ πτωχῷ καὶ Wmãd, aduene relinqs ea: ego &c. τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά, ἐγὼ

Pritiua chal.	Interp. chal.
כָּל יַעְבֵּד מִכֹּל תּוֹעֲבָתָא הָאִיליֵן וְיִשְׁתֵּצֵין נַפְשָׁתָא הַהִיא מִגּוֹ עַמַּהָן וְתִטְּרוּן יָת סְטָרַת מַטְּרַת יְקָרִיל דְּלָא לְמֶעְבַּד מִמִּיסְתּוּתַת תּוֹעֲבָתָא דְּאִיתְעַבִידָא קֳדָמַיכוֹן וְלָא תִסְתָּאֲבוּן בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן׃	Ca. xix.
בַּר וֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׳ מַלֵּיל עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן קַדִּישִׁין תְּהוֹן אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא יְיָ אֱלָהָנוֹן׃ גְּבַר מִן אִמֵּיהּ וּמִן אֲבוֹהִי תְּהוֹן דָּחֲלִין וְיָת יוֹמֵי שַׁבָּיָא דִּילִי תִּטְּרוּן אֲנָא יְיָ אֱלָהָנוֹן׃ לָא תִתְפְּנוֹן בַּתַּר טָעֲוָן וְדַחֲלָן דְּמַתְּכָא לָא תַּעֲבְדוּן לְכוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן׃ וְאֵרֵי תְּקָרְבוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ לְרַעֲוָא לְכוֹן תְּקָרְבוּנַהּ׃ בְּיוֹמָא דְּקָרֵיבְתּוּן יָתַהּ וּלְמָחָר וְדִיתְנְכִס וְדִיתְאֲכֵל וּמָא דְּיִשְׁתְּאַר עַד יוֹמָא תְּלִיתָאֵי בְּנוּרָא יִתּוֹקַד׃ וְאִם אִיתְאֲכָלָא יִתְאֲכֵיל בְּיוֹמָא תְּלִיתָאֵי פָּרְחָנָא הוּא לָא יִתְרְעֵי׃ וְדִיכְלִינֵיהּ הוֹרֵיהּ יְקַבֵּל אֲרֵי יָת קוּדְשָׁא דְּיְיָ אַחֵיל׃ וְיִשְׁתֵּצֵי אֱנָשָׁא הַהוּא מֵעַמֵּיהּ וּמִכַּבֵּשׁ לָא תְשֵׁצֵי עֲנָבָא דְּכַרְמָךְ וְדִכְבִישׁ לָא תְלַקֵּט וְכַרְמָךְ לָא תְעוֹלֵל וְתִבְרָא דְּכַרְמָךְ לָא תְלַקֵּט׃ לְעָנְיֵי וּלְגִיוֹרֵי תִּשְׁבּוֹק יָתְהוֹן אֲנָא	Interp. chal.
ois qui fecerit ex oĩbus abominationib̃ ĩstis: exterminabũtur aie q̃ fecerint talia de medio populi sui. Custodietisq; custodiã verbi mei: vt non faciatis de moribus abominabilibus qui facti sunt ante vos: et polluamini in eis. Ego dñs deus vester. Ca. 19. Locutusq; est dñs cum moyse dicẽs. Loq̃re ad oẽm cetũ filioꝝ israel: et dices eis. Sancti eritis: qz ego sanctus sum dñs deus vr̃. Vnusquisq; matrẽ suã et patrẽ suũ timebit: et dies sabbatoꝝ meorum custodietis: ego dñs deus vester. Nolite respicere ad idola: neq; deos conflatiles facietis vobis: ego dñs deus vester. Et si immolauerit̃is hostiã sanctificatã coram dño: volũtarie immolabitis ea... In die qua immolabitur comedetur et sequẽti die, quod autẽ reliquũ fuerit vsq; in diem tertiũ: igni comburetur. Et si comestũ fuerit in die tertio: abominatio erit: nõ erit placabile: et qui comederit ex eo suscipiet iniquitatẽ suam: quoniã sanctũ dñi profanauit: et exterminabitur homo ille de populo suo. Cumq; messueritis segetẽs terre vestre: non consumabis metere angulum agri tui: neq; recolliges remanentes spicas messis tue. Neq; in vinea tua colliges racemos positi vindemiatos remanentes. Neq; grana decidentia vinee tue cõgregabis: sed pauperibus et peregrinis dimittes ea: ego

Pūctiua hebr.	Ter. Hebr.	Leui.	Ca. xix.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Exc. lxx. cū interp. latina.	Trāsla. Exc. lxx. cū interp. latina.	Trāsla. B. Hiero.	Ter. Hebr.	Leui.	Ca. xix.	Pūctiua hebr.
	יהוה אֱלֹהֵיכֶם׃ לֹא תִנְנֹבוּ וְלֹא			°dñs° deus vester. °Non	dñs deus vr. nō furabimini: neq; mētiemini: neq;	facerdos in ariete delicti coră dño: t	°facerdos &° pro		הַכֹּהֵן בָּאַיִל הָאָשָׁם לִפְנֵי יְהוָה עַל		
נָגַב	תְּכַחֲשׁוּ וְלֹא תְשַׁקְּרוּ אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ׃			°factetis furtum. °non ∞	κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν · οὐκ ἀφέξετε, οὐδὲ ψεύσεσθε, οὐδὲ	ó ἱερεὺς ἐν τῷ κριῷ τῆς ἀπαιτήσεως ἔναντι κυ̃, καὶ	pro		הַחַטָּאת אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ		
כַּחַשׁ	וְלֹא תְכַחֲשׁוּ וְלֹא תְשַׁקְּרוּ אִישׁ בַּעֲמִיתוֹ׃			'mentiemini': °neq; deci-	συκοφαντήσετε τὶς τὸν πλησίον αὐτοῦ · καὶ οὐ κλαπεῖ	pctō suo: qđ peccauit: t remittet ei	pctō		מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא׃ וְכִי תֶחֱטָא		
שָׁקַר	וְלֹא תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְחִלַּלְתָּ			pies t' vnusquisq; pximū	bitis nomie meo in iusto. t nō pphanabitis	pctiō: qđ peccauit. qñ ītegrefli fuerittis in	eius°cofā°dño:° &		וְלֹא תִשָּׁבְעוּ בִשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְחִלַּלְתָּ		
עָשַׁק	אֶת שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה׃ לֹא			fuū °Nō °puabis °in no	τὸ ὄνομά μου ἐπ' ἀδίκῳ · καὶ οὐ βεβηλώσετε τὸ	τῷ ἁμαρτίᾳ, ἣν ἥμαρτεν. ὅταν δὲ ἴσταται εἰς τὴν	reritis°terrā: t & plātaueri-		אֶת שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה׃ לֹא		
גָּזַל	תַעֲשֹׁק אֶת רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא			mine meo: °nec pollues	nomē dei tui. 'Ego °dominus. 'Non	ἁμαρτίαν, ἣν ἥμαρτεν, δώσει ἃ ἐσύλησεν ἢ τὴν	tis i ea° ligna° pomifera:		תַּעֲשֹׁק אֶת רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא		
אָכַל	תָּלִין פְּעֻלַת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר׃ לֹא			°nomē° dei tui. 'Ego °do	ὄνομα τοῦ θεοῦ ὑμῶν · ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν · οὐκ ἀδικήσεις τὸν	γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, καὶ καταφυτεύ	°auferetis pputia corū.		תָּלִין פְּעֻלַת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר׃ לֹא		
כָּרֵת	תְּקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא			minus. 'Non °facies	primū tuū. t nō rapies. t nō dormiet	rittis oēm arborē comestibilē: t mūdabitis im	'Poma q̄ germināt 'imū		תְּקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא		
קָלַל	תִּתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ			°facies calūniā ° pximo	πλησίον σου. καὶ οὐκ ἁρπάσεις. καὶ οὐ κοιμηθήσεται	mūdabitis im	da'erūt°vobis: °nec ∞		תִּתֵּן מִכְשֹׁל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ		
נָכַל	אֲנִי יְהוָה׃ לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט			tuo: °nec °vi opprimes	merces mercenarij apū te vsq; ad mane. nō male	mūdabitis: nō comedet. t ānō quar-	"edetis ex eis. ° Quarto		אֲנִי יְהוָה׃ לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל בַּמִּשְׁפָּט		
עָשַׁק	לֹא תִשָּׂא פְנֵי דָל וְלֹא תֶהְדַּר			eū. °Nō° morabitur °op°	ὁ μισθὸς τ μισθωτοῦ παρά σοι ἕως πρωΐ. οὐ κακῶς	to cora dño deo tuo. t	autem°anno° omnis ∞		לֹא תִשָּׂא פְנֵי דָל וְלֹא תֶהְדַּר		
הָדַר	פְּנֵי גָדוֹל בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עֲמִיתֶךָ׃			"mercenarii tui °apud te	dices surdo: t cora ceco nō appones	ecē. fructus eius tres ānos erit vobis im	°fructus eor° fctificabi-		פְּנֵי גָדוֹל בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עֲמִיתֶךָ׃		
גָּדַל	לֹא תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תַעֲמֹד			vsq; mane. °Nō° male-	ἐρεῖς κωφόν, καὶ ἀπέναντι τυφλοῦ οὐ προσθήσεις	mūdabitis: nō comedet. t ānō quar-	tur"laudabilis° domino.		לֹא תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תַעֲמֹד		
רָכַל	עַל דַּם רֵעֶךָ אֲנִי יְהוָה׃ לֹא			dices surdo: °nec° coram	offendiculū: t timebis dñm° de-	tō cedit vobis fructꝰ eius ad augendū vobis fru-	'Quito ātē ānō° comede-		עַל דַּם רֵעֶךָ אֲנִי יְהוָה׃ לֹא		
עָמַד	תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת			°coram° pones °offendicu	offendiculū. t timebis deū tuū. ego dñs de°	ctū. t cū comederis fructū eius:	tis°fructus: °; cōgregates		תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת		
שָׂנֵא	עֲמִיתֶךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא׃ לֹא			lū: fed timebis dñm° de-	σκάνδαλον, καὶ φοβηθήσῃ τὸν θεόν σου · ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς	ab°domino° deus vester.	°poma q̄ proferūt. ° Ego		עֲמִיתֶךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא׃ לֹא		
נָקַם	תִּקֹּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ			um tuū: quia 'ego sum	vr. nō facietis iniquitatē in iudicio. nō accipies pso-	Nō 'cōedetis'" cū" lagui-	°dominus° deus vester,		תִּקֹּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ		
נָטַר	וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְהוָה׃ לֹא			°dñs.° Nō° facies qđ° ini-	πρόσωπον ὑμῶν οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει· οὐ λήψῃ πρόσω-	ne. ° Nō° angurabimini:	°Nō° cōedetis'" cū" lagui-		וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְהוָה׃ לֹא		
שִׁמְרוּ	אֶת חֻקֹּתַי תַּשְׁמִרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא			quū c: nec iniuste iudica	πον πλουσίου, οὐδὲ μὴ θαυμάσῃς πρόσωπον δυνάστου.	°nec° obseruabitis° sōnia:	ne. ° Nō° angurabimini:		אֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא		
רָבַע	תַּרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע			bis. 'Nō° cōsideres° pso-	in iudicio tuo dicabis. primū tuū. nō ambulabi do	°Neq; °irotūdū attōdebi	°nec° obseruabitis° sōnia:		תַּרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע		
כִּלְאַיִם	כִּלְאַיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעֲטְנֵז לֹא			nā "pauperis: 'nec' hono	ἐν δικαιοσύνῃ κρινεῖς τὸν πλησίον σου. οὐ πορεύσῃ δόλῳ	tis comam: 'nec' radetis	°Neq; °irotūdū attōdebi		כִּלְאַיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעֲטְנֵז לֹא		
עָלָה	יַעֲלֶה עָלֶיךָ׃ וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֶת			res 'vultū° potētis. ᵇ Iuste	το ἐν τῷ ἔθνει σου. οὐκ ἐπισυνάξεις ἐφ' αἵματι τοῦ	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	tis comam: 'nec' radetis		יַעֲלֶה עָלֶיךָ׃ וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֶת		
שָׁכַב	אִשָּׁה שִׁכְבַת זָרַע וְהוּא שִׁפְחָה			iudica pximo tuo. °Nō	primi tui. ego dñs de° vr. nō oderis fra	°barbā. ᵇ Et sup mortuo	barbā. ᵇ Et sup mortuo		אִשָּׁה שִׁכְבַת זָרַע וְהוּא שִׁפְחָה		
חָרַף	נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ וְהַפְדֵּה לֹא נִפְדְּתָה			'eris criminator: nec° fu-	πλησίον σου. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν · οὐ μισήσεις τὸν ἀδελ	°non °incidetis ∞∞∞∞	°non °incidetis ∞∞∞∞		נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ וְהַפְדֵּה לֹא נִפְדְּתָה		
נָתַן	אוֹ חָפְשָׁה לֹא נִתַּן לָהּ נִקֹּרֶת			furro° q̄ pplis. 'Nō° sta-	τρέ τοῦ σου τὴν ἀδελφόν σου. ἐλεγμῷ ἐλέγξεις τὸν πλησίον	°carnes vr̄as: 'neq; °figu-	°carnes vr̄as: 'neq; °figu-		אוֹ חָפְשָׁה לֹא נִתַּן לָהּ נִקֹּרֶת		
פָּדָה	תִּהְיֶה לֹא יוּמָתוּ כִּי לֹא חָפְשָׁה׃			bis 'cōtra" sanguinē" p-	φόν σου τὴν ἁμαρτίαν σου. ἐλεγμῷ ἐλέγξεις τὸν πλησίον	ras alīqs aut stigmata" fa	ras alīqs aut stigmata" fa		תִּהְיֶה לֹא יוּמָתוּ כִּי לֹא חָפְשָׁה׃		
בֹּקֶר	וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֶל פֶּתַח			ximi tui. °Egō° dñs. °Nō	τυῖ: t nō accipies ppt̄ eū petiū. t nō vlcisc̄a	cietis°vobis. °Egō° dñs.	cietis°vobis. °Egō° dñs.		וְהֵבִיא אֶת אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֶל פֶּתַח		
פֶּתַח	אֹהֶל מוֹעֵד אֵיל אָשָׁם׃ וְכִפֶּר עָלָיו			'oderis frēm tuū °in cor	filios ppli tui. t diliges proximū tuū sic tei-	°Ne° prostituas° filiā tuā:	°Ne° prostituas° filiā tuā:		אֹהֶל מוֹעֵד אֵיל אָשָׁם׃ וְכִפֶּר עָלָיו		
כָּפַר				de tuo: sed publicę °ar-	pm. °Egō° dñs. 'Leges	°ne° contaminetur° terra:	°ne° contaminetur° terra:				
	Pūctiua chal.				Interp. chal.	°& impleatur ∞∞∞∞∞	°& impleatur ∞∞∞∞∞		Pūctiua chal.		
						°piaculo. ᶜ Sabbata mea	°piaculo. ᶜ Sabbata mea				
						'custodite: ∞∞∞∞∞∞∞∞	'custodite: ∞∞∞∞∞∞∞∞				
						°& pctōr ū meū° metui	°& pctōr ū meū° metui				
						te. °Egō° dominus. 'Non	te. °Egō° dominus. 'Non				
						°declinetis" ad° magos:	°declinetis" ad° magos:				
						ᶜneq; °ab hariolis aliq	ᶜneq; °ab hariolis aliq				
						°scīscitemini: ᶜ vt pollua-	°scīscitemini: ᶜ vt pollua-				
						mini" per eos. ᵏ Ego ∞∞∞	mini" per eos. ᵏ Ego ∞∞∞				
						'dñs° deus vester. ° Corā	'dñs° deus vester. ° Corā				
						ᵇcano capite ᶜ consurge:	ᵇcano capite ᶜ consurge:				
						°& honora° ꝓ iona' senis:	°& honora° ꝓ iona' senis:				
						°& time dominum° deū	°& time dominum° deū				
						tuū. 'Ego sum° dominus.	tuū. 'Ego sum° dominus.				
						'Si" hitauerit° aduena° in	'Si" hitauerit° aduena° in				
						terra vr̄a & morat° fuerit	terra vr̄a & morat° fuerit				
						"ter vos: ᵉ nō exp̄bretis	"ter vos: ᵉ nō exp̄bretis				
						°ei. Sꝫ °fit iter vos° q̄si idi-	°ei. Sꝫ °fit iter vos° q̄si idi-				
						gēa° & diligetis° eū° q̄si vo	gēa° & diligetis° eū° q̄si vo				
						met ipsos. ᶠ Fuistis' ei & vos	met ipsos. ᶠ Fuistis' ei & vos				
						°aduene' in terra° egypti.	°aduene' in terra° egypti.				
						Interp. chal.	Transla. Chal.				
						facerdos in ariete qui offertur pro delicto coram dño	כָּהֲנָא דְּיַקְרֵב דְּאַשְׁמָא יְקַרֵב עַל חוֹבְתֵיהּ לְקֳדָם				
						pro pctō suo: quo peccauit. Et dimittetur ei pctīs ei⁹	יְיָ עַל חוֹבְתֵיהּ דְּחָב וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ מִן חוֹבְתֵיהּ דַּחֲבָ				
						quo peccauit. Et quādo ingredi fuerittis terras: t plā	תַּעֲלוֹן לְאַרְעָא וְתִצְּבוּן כָּל אִילָנֵי דְּמֵיכְל ׳׳ וְתִבְזְרוּן רַחֲקָא יָת אֵיבִיהּ תְּלַת שְׁנִין יְהֵי				
						tauerittis oēm arborem pomiferā: fructus eius erit	לְכוֹן מְרַחַק לְאַכְדָּא לָא יִתְאֲכִיל וְכַשְׁתָּא רְבִיעָאָה יְהֵי כָּל אִיבִיהּ קֻדְשׁ תְּשֻׁבְחָן קֳדָם				
						vobis prohibitus: tribus annis non comedatur. Dīs	יְיָ וּבְשַׁתָּא חֲמִישָׁאָה תֵּיכְלוּן יָת אִבְיהּ לְמִיסַף לְכוֹן עֲלַלְתֵּיהּ אֲנָא יְיָ אֱלָהָנָא				
						no autē quarto erit omnis fructus eius sanctificatus	תֵּיכְלוּן עַל דְּמָא לָא תֵּחֲזוֹן וְלָא תְּנַחְשׁוּן וְלָא תְּקַטְּפָא לְכוֹן עֲלַלְתֵּיהּ אֲנָא יְיָ אֱלָהָנָא				
						laudatibus coră dño. In anno autē quinto comedetis	תֵּיכְלוּן עַל דְּמָא לָא תְּנַחְשׁוּן וְלָא תְּעוֹנְנוּן וְלָא תְּקַטְּפָא לְכוֹן עֲלַלְתֵּיהּ אֲנָא יְיָ אֱלָהָנָא				
						fructū eius: vt addatur vobis fructus ei⁹: ego dñs de°	תִּיכְלוּן עַל דְּמָא לָא תְּנַחְשׁוּן וְלָא תְּעוֹנְנוּן לָא תְּקַפְּחוּן יָת אִבְיהּ לָא תְּנַחְשׁוּן וְלָא תְּעוֹנְנוּן				
						vester. Nō comedetis sup sanguinē: nō augurabimi-	פְּאָתָא דְּרֵישָׁךְ וְחִבּוּל עַל מִית לָא תְּתְּנוּן בְּבִשְׂרְכוֹן וְרוּשְׁמִין חַרְיתִין לָא תִּתְּנוּן בְּגַוָּכוֹן				
						ni: neq; obseruabitis sōnia. Neq; in rotundū attōde-	אֲנָא יְיָ וְלָא תְּחַיֵּל יָת בְּרַתָּךְ לְאַטְעוּיֵהּ וְלָא תִּטְעֵי אַרְעָא וְתִתְמְלֵי אַרְעָא עֲצַת חֲבָאִין				
						bitis comam capitis vestri. Neq; ledes, comā barbe	יָת יוֹמֵי שַׁבָּיָא דִּילִי וּלְבֵית מַקְדְּשִׁי תְּהוֹן דָּחֲלִין אֲנָא יְיָ: לָא תִּתְפְּנוֹן בַּתְּ				
						tue: t lesionem super mortuum non dabitis in carne	בְּיִדְיִן וְזִקּוּרִין לָא תְּתְּנוּן לְאִסְתַּכָּלָא בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן: מִן קֳדָם סָבָא תְּקוּם				
						vſa: t stigmata sculpta nō facietis in vobis: ego dñs.	וְתֶהְדַּר אַפֵּי סָבָא וְתִדְחַל מֵאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ: וַאֲרֵי יִתְגַּיַּר עִמָּכוֹן גִּיּוֹרָא				
						Non prophanabis filiā tuā vt facias eam fornicari: t	בְּאַרְעֲכוֹן לָא תְּנַחְנְנוֹן לֵיהּ: כְּיַצִּיבָא מִנְּכוֹן יְהֵי לְכוֹן גִּיּוֹרָא דְּיִתְגַּיַּר עִמָּכוֹן וְתֵיחֲמוּן לֵיהּ				
						nō fornicabit terra: nec impleatur terra scelere. Dies	כְּנַפְשָׁתְכוֹן אֲרֵי דַיָּרִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם ׀׀׀

Pūtiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	La. xx.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Ebr. lxx. cū interp. latina
עָשָׂה	אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ לֹא תַעֲשׂוּ עָוֶל			'Ego m dñs "deus vester. °Nolite e facere q iniquū a liquid in iudicio: in regula: in pōdere: in mensura.	ego dñs deus vester. Non facietis falsitatē in iudicio: in regula: in pōdere: in mensura.
	בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמְשׂוֹרָה׃			Statera recta: pondera recta: mēsura recta:	Statera recta: pondera recta: mēsura recta:
שָׁפָט מֶדֶד	מֹאזְנֵי צֶדֶק אַבְנֵי צֶדֶק אֵיפַת צֶדֶק			t modius rectus erunt vobis: ego dñs deus vf: qui edduxi vos de terra egypti.	t modius rectus erunt vobis: ego dñs deus vester: qui eduxi vos de terra egypti.
שָׂכַל שׂוּר אָזֶן	וְהִין צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם			Custodite oīa p̄cepta mea:	Custodite oīa p̄cepta mea:
הָיָה	אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ			& vniuersa iudicia & facite ea.	& vniuersa iudicia & facite ea.
יָצָא	מִצְרָיִם׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת כָּל חֻקֹּתַי				
עָשָׂה	וְאֶת כָּל מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם				
	אֲנִי יְהוָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל		Cap. xx.	Ego dñs. Ca. 20.	
דָּבַר	מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			Ocutusq̄ es dñs ad moysen dicens. Hec loqueris filiis israel.	Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ, λέγων,
תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן	תֹּאמַר אֵלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן			Homo de filiis israel & de aduenis qui hitant in israel:	ἄνθρωπος ἄνθρωπος, ὃς ἂν κακῶς ἴσῃ τὸν πατέρα
הַגֵּר הַגָּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מִזַּרְעוֹ	הַגֵּר הַגָּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מִזַּרְעוֹ			si qs dederit de semie suo idolo moloch morte moriatur. populus terre lapidabit eū: & ego ponā faciē meā cōtra illū & succidā eū de medio ppli sui: eo q dederit de semie suo moloch vt contaminet sanctuariū meū: & violet nomē sanctū meū.	ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ, θανάτῳ θανατούσθω, πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ κακῶς ἔιπεν, ἔνοχοι
לַגֵּר	לַלֶּכֶת מוֹת יוּמָת עַם הָאָרֶץ יִרְגְּמֻהוּ			Si quis de filiis israel & de aduenis qui peregrinātur in israel: q dederit de semie suo filio aut de semie suo idolo moloch: occisione occidetur. Populus domus israel lapidabit eū lapidibus. Ego quoq; ponā faciē meā cōtra hoiem illū: & succidā eū de medio ppli sui. quoniā de semine suo dedit moloch vt contaminet sanctuariū meū: & vt violaret nomē sanctū meū.	εἰσὶν αὐτοῦ. ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ κακῶς ἔιπεν, θανάτῳ θανατούσθω,
פֶּנֶה	בָּאָבֶן אֹתָן עַמֵּי אֶרֶץ בָּאִישׁ הַהוּא			Si aūt auertētes auerterit populus dom israel oculos suos a viro illo cū dederit de semie suo moloch vt non interficiant eum: ponam ego furorem meum contra illum virum & contra fautores eius & disperdam eum de medio populi sui & oēs qui errant post eum vt errarent post moloch. Homo aūt qui declinauerit ad magos & ariolos vt erret post eos: ponam furorem meum in homine illo & disperdam eum de medio populi sui. Et sanctificabimini: et eritis sancti: quia ego dñs deus vester. Custodite precepta mea:	πρὸς τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, καὶ ἀποτελῶ αὐτὸν ἐκ τοῦ
וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי מִזַּרְעוֹ	וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי מִזַּרְעוֹ				
כָּרַת	נָתַן לַמֹּלֶךְ לְמַעַן טַמֵּא אֶת מִקְדָּשִׁי				
קֹדֶשׁ	וּלְחַלֵּל אֶת שֵׁם קָדְשִׁי׃ וְאִם הַעְלֵם				
עָלַם	יַעְלִימוּ עַם הָאָרֶץ אֶת עֵינֵיהֶם כִּן				
	הָאִישׁ הַהוּא מִזַּרְעוֹ לַמֹּלֶךְ				
נָתַן	לְבִלְתִּי הָמִית אֹתוֹ׃ וְשַׂמְתִּי אֲנִי אֶת				
מוּת שׂוּם	פָּנַי בָּאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִכְרַתִּי				
שׂוּם פֶּתַח	אֹתוֹ וְאֶת כָּל הַזֹּנִים אַחֲרָיו לִזְנוֹת				
זָנָה	אַחֲרֵי הַמֹּלֶךְ מִקֶּרֶב עַמָּם׃ וְהַנֶּפֶשׁ				
	אֲשֶׁר תִּפְנֶה אֶל הָאבֹת וְאֶל				
פָּנָה אוֹב	הַיִּדְּעֹנִים לִזְנוֹת אַחֲרֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת				
נָתַן	פָּנַי בַּנֶּפֶשׁ הַהִוא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב				
	עַמּוֹ וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי				
קָדַשׁ הָיָה	אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי				

Pūtiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עֲבַד תַּקָּל כּוֹל	ego dñs deus vester. Non facietis falsitatē in iudicio: in regula: in pōdere: in mensura. Statera recta: pondera recta: mēsura recta: modius rectus erunt vobis: ego dñs deus vf: qui edduxi vos de terra egypti. Custodite ergo oīa legitima mea & oīa iudicia mea: & facietis ea: ego dominus.	אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ לָא תַעְבְּדוּן שִׁכַּר דִּדִין מַשְׁחָתָא׃ בְּמַתְקָלָא וּבְמִכַּיְלָא וּבְמִסְתָּא׃
אֹזֶן		מְאָזְנַיָּן דְּקוֹשׁוֹט מַתְקָלִין דְּקוֹשׁוֹט וְקִסְטִין דְּקוֹשׁוֹט וְהִתְיַן דְּקוֹשׁוֹט יְהוֹן לְכוֹן אֲנָא יְיָ
נָקַב קוּם		אֱלָהֲכוֹן דְּאַפֵּיקִית יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם׃ וְתִטְּרוּן יָת כָּל קְיָמַיי וְיָת כָּל דִּינַיי וְתַעְבְּדוּן
דִּין אֲמַר בֶּן		יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ׃
גּוֹר שָׁכַב	Custodite ergo oīa legitima mea & oīa iudicia mea: & facietis ea: ego dominus. Cap. 20.	
רֶגֶם נָתַן	Locutusq̄ est dñs cū moyse dicēs. ad filios aūt israel dices. Vir vir de filijs israel & de aduenis qui peregrinātur in israel: q dederit de semine suo filio suo moloch: occisione occidetur. Populus domus israel lapidabit eum lapidibus. Ego quoq; ponā faciem meam in viro illo: & disperdam illum de medio populi sui. quoniā de semine suo dedit moloch vt contaminet sanctuariū meū: & vt violaret nomē sanctū meū. Si aūt auertētes auerterit populus dom israel oculos suos a viro illo cū dederit de semie suo moloch vt non interficiant eum: ponam ego furorem meum contra illum virum & contra fautores eius & disperdam eum de medio populi sui & oēs qui errant post eum vt errarent post moloch. Homo aūt qui declinauerit ad magos & ariolos vt erret post eos: ponam furorem meum in homine illo & disperdam eum de medio populi sui. Et sanctificabimini: et eritis sancti: quia ego dñs deus vester. Custodite precepta mea:	וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל תֵּימַר
נָגַף		גְּבַר גְּבַר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרָא דְּיִתְגַּיַּרוּן בְּיִשְׂרָאֵל דְּיִתֵּן מִזַּרְעֵיהּ לְמֹלֶךְ אִתְקְטָלָא
שָׁצָא נָגַה כֶּבֶשׂ		יִתְקְטוֹל עַמָּא דְּבֵית יִשְׂרָאֵל יִרְגְּמוּנֵיהּ בְּאַבְנָא׃ וַאֲנָא אֶתֵּן יָת רוּגְזִי בְּגַבְרָא הַהוּא
חָלַל כֶּבֶשׂ		וְאֵישֵׁיצֵי יָתֵיהּ מִגּוֹ עַמֵּיהּ אֲרֵי מִזַּרְעֵיהּ יְהַב לְמֹלֶךְ בְּדִיל לְאַסָּאָבָא יָת מַקְדְּשִׁי וּלְאַחָלָא
שָׂעָה		יָת שֵׁמָא דְקוּדְשִׁי׃ וְאִם מְכַבְּשׁוֹן יְכַבְּשׁוּן עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל יָת עֵינֵיהוֹן מִן גַּבְרָא הַהוּא
נָתַן		בְּיַהֲבֵיהּ מִזַּרְעֵיהּ לְמֹלֶךְ בְּדִיל דְּלָא לְמִקְטַל יָתֵיהּ׃ וְאֵישֵׁי וַאֲנָא יָת רוּגְזִי בְּגַבְרָא הַהוּא
מוּת שׂוּם		וּבְעַשְׁתְּרוֹהִי וְאִישֵׁי יָתֵיהּ יָת כָּל דְּטָעֲיָן בָּתַר מוֹלֵךְ מִגּוֹ עַמְּהוֹן וְאֵישֵׁי
שׂוּם פֶּתַח		יָתְהוֹן בְּגִין דְּיִדְּיִן וְזִכְּרוּ לְמִטְעֵי בָּתְרַיְיהוֹן׃ וְאִתֵּן יָת רוּגְזִי בְּאֵינָשָׁא דְּהוּא וְאֵשֵׁצֵי
זָנָה		יָתֵיהּ מִגּוֹ עַמֵּיהּ וְתִתְקַדְּשׁוּן וְתֶהֱוֹן קַדִּישִׁין אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ וְתִטְּרוּן יָת קְיָמַי

Pūtiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	La. xx.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Ebr. lxx. cū interp. latina
עָשָׂה	וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה׃			facietis ea. ego dñs qui sctifico vos.	καὶ ποιήσετε αὐτά. ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς.
מְקַדִּשְׁכֶם׃ כִּי אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר				vir eni q male dixerit pri suo & matri sue: occisione occidat.	ὁ θεὸς ὑμῶν. οὐ ποιήσετε ἀδικίαν ἐν
יְקַלֵּל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ מוֹת				Pater enim suo & mri sue maledixit: reus est mortis. Et vir qui fornicat fuerit cū vxore viri & q mechatus fuerit cū vxore proximi sui: interfectione interfitētur adulter & adultera. Et vir qui coierit cū vxore pris sui: turpitudinē pris sui reuelauit: occisione occidētur ambo: rei sunt mortis. Vir aūt qui cōcubuerit cū nuru sua: occisione occidētur ambo: scelus opati sunt: rei sūt mortis. Et vir qui cōcubuerit cū masculo coitu femineo: vterq; opatus ē nephas: morte moriatur. Sit aūt sanguis eorū sup eos. Qui dormierit cū masculo coitu femineo: vterq; opatus ē nephas: morte moriatur. Sit aūt sanguis eorū sup eos. Qui dormierit cū vxore fratris sui: turpitudinē fratris sui reuelauit: sine liberis erunt. Qui duxerit vxorē & filiā: flagitium opati sunt: igni cōburēt eum & illas: & non erit scelus inter vos. Vir aūt qui coierit cū iumēto: occisione occidatur: & iumētū occidite. Et mulier que accesserit ad omne iumentum vt succumbat ei: occides & iumentum: rei sunt. Et vir qui acceperit sororem suam filiam patris sui aut filiam matris sue: & viderit turpitudinē eius: & illa viderit turpitudinem illius: ignominia est: & exterminabuntur coram oculis filiorum populi sui. Turpitudinem sororis sue discooperuit:	ἐν δικαιοσύνῃ ἐν μέτροις καὶ σταθμοῖς καὶ ἐν ζυγοῖς. ζύγια δίκαια καὶ σάρμια δίκαια καὶ μέτρα δίκαια καὶ χοᾶς δίκαια ἔσται ὑμῖν. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ νόμιμά μου καὶ πάντα τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἐὰν ἀνὴρ ἀνδρὸς, ὃς ἂν μοιχεύσηται γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, θανάτῳ θανατούσθωσαν ὁ μοιχεύσας καὶ ἡ μοιχεύσασα. καὶ ἐὰν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς πατρὸς αὐτοῦ, ἀσχημοσύνην πατρὸς αὐτοῦ ἀπεκάλυψε, θανάτῳ θανατούσθωσαν ἀμφότεροι, ἔνοχοί εἰσι. καὶ ἐὰν κοιμηθῇ μετὰ νύμφης αὐτοῦ, θανάτῳ θανατούσθωσαν ἀμφότεροι, ἔνοχοί εἰσι. καὶ ἐὰν τις κοιμηθῇ μετὰ ἄρσενος κοίτην γυναικὸς, βδέλυγμα ἐποίησαν ἀμφότεροι, θανάτῳ θανατούσθωσαν, ἔνοχοί εἰσιν. καὶ ἐὰν τις λάβῃ γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, ἀσέλγημά ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαύσωσι αὐτὸν καὶ αὐτὰς, καὶ οὐκ ἔσται ἀνόμημα ἐν ὑμῖν. καὶ ὃς ἂν δῷ κτῆνος ἐν πλησμονῇ, θανάτῳ θανατούσθω, καὶ τὸ κτῆνος ἀποκτανθήσεται. καὶ ἐὰν γυνὴ προσέλθῃ πρὸς πᾶν κτῆνος βιβάσασθαι ἐν αὐτῇ, ἀποκτενεῖτε τὴν γυναῖκα καὶ τὸ κτῆνος, θανάτῳ θανατούσθωσαν, ἔνοχοί εἰσιν. ὃς ἂν λάβῃ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ ἐκ πατρὸς ἢ ἐκ μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ὄψῃ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ὄψῃ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ, ὄνειδός ἐστιν, ἐξολοθρευθήσονται ἐνώπιον υἱῶν γένους αὐτῶν, ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν,

Pūtiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עֲבַד תְּלוֹט אֵם	et facietis ea: ego dñs qui sctifico vos. vir eni q male dixerit pri suo & matri sue: occisione occidat. Pater enim suo & mri sue maledixit: reus est mortis. Et vir qui fornicat fuerit cū vxore viri & q mechatus fuerit cū vxore proximi sui: interfectione interfitētur adulter & adultera. Et vir qui coierit cū vxore pris sui: turpitudinē pris sui reuelauit: occisione occidētur ambo: rei sunt mortis. Vir aūt qui cōcubuerit cū nuru sua: occisione occidētur ambo: scelus opati sunt: rei sūt mortis. Et vir qui cōcubuerit cū masculo coitu muliebri: abominatione fecerūt ambo: occisione occidētur: rei sunt mortis. Et vir qui acceperit vxorē cū mre sua: scelus est: igni cōburēt eu & illas: et nō erit scelus inter vos. Vir aūt qui coierit cū iumēto: occisione occidatur: iumētū quoq occidite. Et mulier que accesserit ad omne iumentum vt succumbat ei: occides mulierem: iumentum quoq occisione occidatur: rei occisionis sunt. Et vir qui acceperit sororem suam filiam patris sui aut filiam matris sue: & viderit turpitudinē eius: illa quoq conspexerit turpitudinē illius: ignominia est: & exterminabuntur coram oculis filiorum populi sui. Turpitudinem sororis sue discooperuit:	וְתִתְעַבְּדוּן יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁכוֹן׃ אֲרֵי גְּבַר גְּבַר דְּיִלּוֹט יָת אֲבוּהִי וְיָת אִמֵּיהּ אִתְקְטָלָא
אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ לָט קְטִילָא יְחַיְבוּן יָת אֲבוּהִי וְיָת אִמֵּיהּ דִּינוּף יָת אִתַּת גְּבַר דִּינוּף יָת אִתַּת		יִתְקְטוֹל אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ לָט קְטִילָא יְחַיְבוּן יָת אִתַּת גְּבַר דִּינוּף יָת אִתַּת
חֲבֵרֵיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטוֹל גַּיָּפָא וְגַיָּפְתָּא׃ וּגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב יָת אִתַּת אֲבוּהִי עֶרְיָתָא		חֲבֵרֵיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטוֹל גַּיָּפָא וְגַיָּפְתָּא׃ וּגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב יָת אִתַּת אֲבוּהִי עֶרְיָתָא
דְּאֲבוּהִי גְּלֵי אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן קְטוֹלָא חַיְבִין׃ וּגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב יָת כַּלְּתֵיהּ		דְּאֲבוּהִי גְּלֵי אִתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן קְטוֹלָא חַיְבִין׃ וּגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב יָת כַּלְּתֵיהּ
אִיתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן קְטוֹלָא חַיְבִין׃ וּגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב יָת דְּכוּרָא		אִיתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן תַּרְוֵיהוֹן קְטוֹלָא חַיְבִין׃ וּגְבַר דְּיִשְׁכּוֹב יָת דְּכוּרָא
מִשְׁכְּבֵי אִיתְּתָא תּוֹעֲבְתָּא עֲבָדוּ תַּרְוֵיהוֹן אִיתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן קְטוֹלָא חַיְבִין דָּמֵיהוֹן בְּהוֹן׃		מִשְׁכְּבֵי אִיתְּתָא תּוֹעֲבְתָּא עֲבָדוּ תַּרְוֵיהוֹן אִיתְקְטָלָא יִתְקְטְלוּן קְטוֹלָא חַיְבִין דָּמֵיהוֹן בְּהוֹן׃
וְגַבְרָא דְּיִסַּב יָת אִתְּתָא וְיָת אִמַּהּ חֲטוֹא הוּא בְּנוּרָא יוֹקְדוּן יָתֵיהּ וְיָתְהוֹן וְלָא תְהֵי עֲיָרַת חֲטָאִין		וְגַבְרָא דְּיִסַּב יָת אִתְּתָא וְיָת אִמַּהּ חֲטוֹא הוּא בְּנוּרָא יוֹקְדוּן יָתֵיהּ וְיָתְהוֹן וְלָא תְהֵי עֲיָרַת חֲטָאִין
בְּגַוֵּיכוֹן וּבְרַת אִתְּתָא יָת בְּעִירָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטוֹל וְיָת בְּעִירָא תִּקְטְלוּן וְאִתְּתָא		בְּגַוֵּיכוֹן וּבְרַת אִתְּתָא יָת בְּעִירָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטוֹל וְיָת בְּעִירָא תִּקְטְלוּן וְאִתְּתָא
דְּתִקְרַב לְכָל בְּעִירָא לְמִשְׁלַט בַּהּ וְתִקְטוֹל יָת אִתְּתָא וְיָת בְּעִירָא אִתְקְטָלָא		דְּתִקְרַב לְכָל בְּעִירָא לְמִשְׁלַט בַּהּ וְתִקְטוֹל יָת אִתְּתָא וְיָת בְּעִירָא אִתְקְטָלָא
יִתְקְטְלוּן קְטוֹלָא חַיְבִין׃ וּגְבַר דְּיִסַּב יָת אֲחָתֵיהּ בַּת אֲבוּהִי אוֹ בַת אִמֵּיהּ וְיֶחֱזֵי יָת עֶרְיָתָהּ וְהִיא		יִתְקְטְלוּן קְטוֹלָא חַיְבִין׃ וּגְבַר דְּיִסַּב יָת אֲחָתֵיהּ בַּת אֲבוּהִי אוֹ בַת אִמֵּיהּ וְיֶחֱזֵי יָת עֶרְיָתָהּ וְהִיא
תֶּחֱזֵי יָת עֶרְיָתֵיהּ קְלָנָא הוּא וְיִשְׁתֵּצֵי לְעֵינֵי בְנֵי עַמְּהוֹן עֶרְיַת אֲחָתֵיהּ גְּלֵי		תֶּחֱזֵי יָת עֶרְיָתֵיהּ קְלָנָא הוּא וְיִשְׁתֵּצֵי לְעֵינֵי בְנֵי עַמְּהוֹן עֶרְיַת אֲחָתֵיהּ גְּלֵי

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	Ca. xxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
יָמַשׁ	אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר			portabũt iniquitatẽ suã, Qui coierit cũ	petiũ suũ accipiet. τ vir ḋ ꝙ dormierit cũ
הָיָה	הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לְטַמֵּא׃ וְהִיִּיתֶם לִי			mulliere i fluxu mẽ	ἁμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται. καὶ ἀνὴρ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ
קָדַשׁ	קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה			struo: & reuelauerit turpitudinem eius: ipsa	muliere mẽstruata: τ reuelabit turpi
	וְאַבְדֵּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת			aperuerit fontem sanguinis sui:	γυναικὸς ἀποκαθημένης, καὶ ἀποκαλύψει τὴν ἀχημο
אִישׁ	לִי׃ וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָהֶם			interficientur ambo de medio populi sui.	tudinẽ eius: τ ipsa ḋ fontẽ ei⁹ reuelauit: τ illa
	אוֹב אוֹ יִדְּעֹנִי מוֹת יוּמָתוּ בָּאֶבֶן			Turpitudinẽ matertere & amite tue nõ	σύνην αὐτῆς, τὴν πηγὴν αὐτῆς ἀπεκάλυψε, καὶ αὐτὴ
רָגַם	יִרְגְּמוּ אֹתָם דְּמֵיהֶם בָּם׃			discooperies. Qui hoc fecerit: ignominiam carnis	reuelauit πηγὴν αἵματος αὐτῆς, ἐξολο
אָמַר	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אֱמֹר	Ca. xxi.		fue nudauit: portabũt	ρευθησονται ἀμφότεροι ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτῶν. καὶ
	אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ			iniquitatẽ suã. Qui coierit cũ vxore	turpitudinẽ sororis pris tue: τ sororis
	אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִטַּמָּא			patrui vel auunculi sui: & reuelauerit ignominiam	ἀχημοσύνην ἀδελφῆς τοῦ πατρός σου, καὶ ἀδελφῆς
	בְּעַמָּיו׃ כִּי אִם לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב			cognationis sue: portabunt ambo peccatũ suũ.	μήτρος σου οὐκ ἀποκαλύψεις· τὴν γὰρ οἰκειό
	אֵלָיו לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וְלִבְנוֹ וְלִבְתּוֹ			Absq; liberis morietur. Qui duxerit vxorẽ fris	νητα ἀπεκάλυψας, ἀμαρτίαν αὐτῶν ἀποίσου
בַּת	וְלַאֲחִיו׃ וְלַאֲחֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְרוֹבָה			sui: ignominiã cognationis sue: portabunt	σι. τ ἡ ḋ ꝙ dormierit cũ cognata sua:
הָיָה	אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ לָהּ			ambo peccatũ suũ. Absq; liberis morietur.	ἀφελοῦ. καὶ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ τῆς συγγενοῦς αὐτοῦ,
בְּתוּלָה	לָהּ יִטַּמָּא׃ לֹא יִטְמָא בַּעַל בְּעַמָּיו			Qui duxerit vxorẽ fris sui: reuelauit	turpitudinẽ cognatiõis ei⁹ reuelauit: absq;
חָלַל	לְהֶחֱלִיל׃ לֹא יְקָרְחָה קָרְחָה בְּרֹאשָׁם			turpitudinẽ fris sui: absq; liberis morietur.	ἀχημοσύνην τῆς συγγενείας αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν, ἀ
פֵּאָה	וּפְאַת זְקָנָם לֹא יְגַלֹּחוּ וּבִבְשָׂרָם			Custodite leges meas atq; iudicia & facite ea: ne & vos euomat terra quã	τεκνοι ἀποθανοῦνται. καὶ ἀνὴρ, ὃς ἂν λάβῃ γυ
שָׂרַט	לֹא יִשְׂרְטוּ שָׂרָטֶת׃ קְדֹשִׁים יִהְיוּ			intra turi estis & habitaturi. Nolite ambulare in legitimis nationũ: quas ego expulsurus sũ ante vos. Oia	licrẽ fris sui: imũditia eiꝰ: turpitu
	לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם			enim hec fecerũt: & abominatus sum eas. Vobis autem loquor. Possidete terram eorum & dabo vobis eã in hereditatem: terram fluentem lacte & melle. Ego dns deus vester: qui separaui vos a ceteris populis. Separate ergo & vos iumentum & mundum ab immundo: & auem & mundam ab immũda: nec polluetis animas vestras in pecore & auibus & cunctis	dinẽ fris sui: reuelauit: absq; liberi
	אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת אִשֵּׁי יְהוָה לֶחֶם				σύνην τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν, ἀτε
	אֱלֹהֵיהֶם הֵם מַקְרִיבִם וְהָיוּ קֹדֶשׁ׃				κνοι ἀποθανοῦνται. τ seruabitis pcepta mea: τ
	אִשָּׁה זֹנָה וְחֻלָּלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה				θαγοῦνται· καὶ φυλάξεσθε τὰ προσκόμματά μου, καὶ
	גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ כִּי קָדֹשׁ				οἱα iudicia mea: τ facietis ea: τ
	הוּא לֵאלֹהָיו׃ וְקִדַּשְׁתּוֹ כִּי אֶת				ποιήσετε αὐτά, καὶ
	לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא מַקְרִיב קָדֹשׁ יִהְיֶה				οὐ μὴ προσοχθίσῃ ὑμῖν ἡ γῆ, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω
	לָךְ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם׃				vos illuc vt habitetis in ea. τ nõ ambula
	וּבַת אִישׁ כֹּהֵן כִּי תָחֵל לִזְנוֹת אֶת				ὑμᾶς ἐκεῖ κατοικεῖν ἐν αὐτῇ· καὶ οὐχὶ πορεύσε
	אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת אֶת אָבִיהָ בָּאֵשׁ׃				bitis in legitimis gẽtiũ: quos expellã a
	וְהַכֹּהֵן גָּדוֹל מֵאֶחָיו אֲשֶׁר יוּצַק				δὲ ἐν τοῖς νομίμοις τῶν ἐθνῶν, οὓς ἐξαποστελῶ ἀφ'
	עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ				vobis: quĩ hec oia fecerũt: τ abominatus
	לִלְבֹּשׁ אֶת הַבְּגָדִים אֶת רֹאשׁוֹ לֹא				μῶν, ὅτι ταῦτα πάντα ἐποίησαν, καὶ ἐβδελυξά
	יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא יִפְרֹם׃ וְעַל כָּל				sum eos. τ dixt vobis: vos possidebitis
	נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא לַאֲבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא				μην αὐτούς. καὶ εἶπα ὑμῖν, ὑμεῖς κληρονομήσετε τὴν
	יִטַּמָּא׃ וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא				γῆν αὐτῶν. καὶ ἐγὼ δώσω ὑμῖν αὐτὴν ἐν κτήσει, γῆν ῥέ
	יְחַלֵּל אֶת מִקְדַּשׁ אֱלֹהָיו כִּי נֵזֶר				ουσαν γάλα καὶ μέλι. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ὃς διώρι
	שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי יְהוָה׃				σα ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν· καὶ ἀφορίσατε
	וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקָּח׃ אַלְמָנָה				vos ab oib⁹ gẽtib⁹. τ segregabitis
	וְגֵרֻשָׁה וְחָלָל וְזוֹנָה אֵלֶּה לֹא יִקָּח				ἑαυτοὺς ἀναμέσον τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν καὶ ἀκαθά
	כִּי אִם בְּתוּלוֹת מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה׃				ρτῳ· τ in medio volatiliũ mũdoꝝ τ
	וְלֹא יְחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמָּיו כִּי אֲנִי				τῶν, καὶ ἀναμέσον τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν καὶ τῶν
	יְהוָה מְקַדְּשׁוֹ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה				immũdoꝝ. τ nõ polluetis	ἀκαθάρτων· καὶ οὐ βδελυξετε τὰς ψυχας ὑμῶν ἐν
	לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר אִישׁ				animas vestras in	ἀκαθάρτοις· τ ἐν πτηνοῖς, καὶ ἐν τοῖς κτήνεσι, καὶ ἐν τοῖς

Pritiua chal.	Interp. chal.
קְבַל שְׁבַק אִתָּךְ	iniquitatẽ suam suscipiet. Vir aũt qui coierit cum mu
סָאַב דָּם תְּרֵי	liere immũda: τ discooperuit turpitudinẽ eius: igno
נְרָה עֶרָה	miniã eius reuelauit: ipsa quoq; discooperuit immũ
אָח	ditiã sanguinis sui: τ extermiabũtur ambo de medio
יְלַד מוֹת עֲסַב	populi sui. turpitudinẽ sororis matris tue τ sororis
רְחַק עֶרָה עֲסַר	pris tui nõ discooperies: qui cognatã suam discoope
קוּם דִּין עֲבַד	ruit: peccatũ suũ suscipient. vir aũt qui coierit cũ vxo
רְחַק עוֹל תַּב	re patrui sui: turpitudinẽ patrui sui discooperuit: ini
יְהַךְ גְּלֵה אֲמַר	quitatẽ suam suscipient: absq; liberis moriẽtur. Vir
יְרֵת נְתַן בַּרְשׁ	aũt qui acceperit vxorẽ fratris sui: quasi mẽstruata
מְהַךְ סְטַן	est: turpitudinẽ fris sui discooperuit absq; filiis erit.

Custodite igitur oia legitima mea τ oia iudicia mea: τ fa
cietis ea: vt nõ eiciat vos terra ad quã ego introduco
vos vt habitetis in ea. Et nõ ambuletis i legitimis po
pulorũ: quos ego trãsmigrare faciã ante vos. Quia
oia hec fecerũt: τ abominatꝰ est eos verbũ meũ. Vo
bis autem dixi: vos possidebitis terrã eorũ: τ ego da
bo eã vobis vt possideatis eã: terrã fluẽtẽ lacte τ mel
le: ego vñs deus vester: qui separaui vos de populis. Et
separabitis inter animale mundum τ immundum τ in
ter aues immundã τ mundam: τ non contaminabitis
animas vestras in animalibus τ in auibus τ in omni

Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. Chal.
reptilib⁹ terre: q̃ segregauit vobis in immũditia.	
τοῖς ἑρπετοῖς τῆς γῆς, ἃ ἀφώρισα ὑμῖ ἐν ἀκαθαρσία·	
c criuo mihi scti: qñ scti⁹ ego dñs deus vr:	
καὶ ἔσεσθέ μοι ἅγιοι, ὅτι ἅγιος ἐγὼ κ̃ς ὁ θεὸς ὑμῶν,	
d segregaui vos ab oib⁹ gẽtib⁹: vt effectis mihi.	
ὁ ἀφορίσας ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, εἶναί μοι·	
e vir vel mulier q̃ fuerit ex ipis vẽtriloqu⁹ vel incã	
καὶ ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὃς ἂν ᾖ ἐν αὐτοῖς ἐγγαστρίμυθος ἢ ἐπα	
tor: morte morietur ambo: lapidib⁹ la	
pidabitis eos: rei sñt.	
θοβολήσετε αὐτούς, ἔνοχοί εἰσι. Ca. 21.	
A Dixit dñs ad moysen: dices: dic	
καὶ εἶπεν κ̃ς πρὸς μωυσῆν, λέγων, εἶπον τοῖς	
sacerdotib⁹ filiis aarõ: τ dices ad eos: in	
ἱερεῦσιν υἱοῖς ἀαρών, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἐν ταῖς	
diab⁹ nõ cõtaminabũtur in gẽte sua: q̃ in	
τυχαῖς ὑμῶν μιανθήσονται ἐν τῷ ἔθνει αὐτῶν, ἀλλ' ἢ ἐν	
ppiquo prime ipos sup pfe· τ sup mte	
τῷ οἰκείῳ τῷ ἐγγίσαι αὐτὸν ἐπὶ πατρὶ καὶ ἐπὶ μρὶ	
sua: τ sup filijs: τ sup filiab⁹: τ sup fra	
αὐτῆ, καὶ ἐπὶ υἱοῖς, καὶ ἐπὶ θυγατράσι, καὶ ἐπ' ἀδελ	
tre: τ sup sorore sua virgine q̃ ꝓxima est il	
φῷ, καὶ ἐπ' ἀδελφῇ αὐτῆ παρθένῳ τῇ ἐγγιζούσῃ αὐ	
li q̃ nõ collocata viro: sup his nõ cõtamĩ	
τῷ μὴ ἐκδεδομένῃ ἀνδρί, ἐπὶ τούτοις οὐ μιανθή	
nabitur repẽte in ppio suo in pphamatione e	
σεται ἐξαπινα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ εἰς βεβήλωσιν αὐ	
ius. τ calutiũ nõ rademĩt caput sup	
τοῦ· καὶ φαλάκρωμα οὐ ξυρηθήσεται τὴν κεφαλὴν ἐπὶ	
mortuo: τ supficiẽ barbe nõ radẽt: τ sup	
νεκρῷ, καὶ τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος οὐ ξυρήσονται, καὶ ἐν	
carnes suas nõ incidẽt incisiões. san	
ταῖς σάρκας αὐτῶν οὐ κατατεμοῦσιν ἐντομίδας. ἅγι	
cti erũt deo suo: τ nõ pphanabũt no	
οἔσονται τῷ θεῷ αὐτῶν, καὶ οὐ βεβηλώσουσιν τὸ ὄνο	
mẽ dei sui. τ cẽsi sacrificia dñi dona deo	
μα τοῦ θεοῦ αὐτῶν· τὰς γὰρ θυσίας κυ δῶρα τῷ θεῷ	
suo: ipi offerẽt: τ erũt scti. mulierẽ	
αὐτῶν, αὐτοὶ προφέρουσι, καὶ ἔσονται ἅγιοι· γυναῖκα	
meritricẽ τ pphanã nõ accipiẽt: τ mulierẽ	
πόρνην καὶ βεβηλωμένην οὐ λήψονται, καὶ γυναῖκα	
repudiatã a viro suo nõ accipiẽt: qm̃ san	
ἐκβεβληκότου ἀπὸ ἀνδρὸς αὐτῆς· οὐ γὰρ ἁγνίζεται	
ctificabis eũ: q̃ offert panes dei tui: sc̃s erit	
θεὸς σου· ἁγιάσεις αὐτόν, ὅτι ἅγιος ἔσται	
tibi: q̃ sanctus ego dñs q̃ sanctifico vos.	
σοι· ἅγιος ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς.	
Sacerdotis filia si deprehẽsa fuerit in stupro: &	
ἱερέως ἐὰν βεβηλω	
violauerit nomẽ	
θῇ τοῦ ἐκπορνεῦσαι τὸ ὄνομα	

Trãsla. Chal.
וְתַתְרְחֵשׁ אַרְעָא דְּאַבְדִּירִשְׁתְּ לְכוֹן לְסַאֲבָא וְתֵהוֹן כְּדַמְּרֵי כַּהֲנַיָּא אַרְעָא כַּדְּיִשְׁרֵין
וְאַפְרִישְׁתְּ יִשְׂרָאֵל מִן עַמְמַיָּא לְמֶהֱוֵי בַּיְלְחִין כְּדַמְּרֵי וּבְרִי אוֹ אִיתְתָא אַרְעָא לְמֶהֱוֵי
La. xxi. אוֹ זְכוֹרִי אִיתְקְטָלָא תִּתְקְטְלוּן בְּאַבְנָא יְרַגְּמוּן יָתְהוֹן קְטוֹלָא חַיְבִין ׃
וְאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֱמַר לְבַרְנָיָא בְּנֵי אַהֲרֹן וְתֵימַר לְהוֹן עַל מֵית לָא יְסְתָּאַב בְּעַמֵּיהּ ׃
אֱלָהֵן לְקָרִיבֵיהּ דְּקָרִיב לֵיהּ לְאִמֵּיהּ וְלַאֲבוּהִי וְלִבְרֵיהּ וְלִבְרְתֵּיהּ וְלָאֲחוּהִי וְלַאֲחָתֵיהּ
בְּתוּלְתָּא דְּקָרִיבָא לֵיהּ דְּלָא חוֹת לְבַרְלָה יִסְתָּאַב רַבָּא בְּעַמֵּיהּ וְלָאֲחוּהִי וְלַאֲחָתֵיהּ
לָא יְקָרְטוּן קָרְטָא בְּרֵישְׁהוֹן וּפֵאַת דְּדִיקְנְהוֹן לָא יְגַלְּחוּן וּבְבִשְׂרְהוֹן לָא יִגְדְּרוּן גְּדִירָא ׃
קְדִישִׁין יְהוֹן קֳדָם אֱלָהֲהוֹן וְלָא יְחַלְּלוּן שְׁמָא דֶאֱלָהֲהוֹן אֲרֵי יָת קוּרְבָּנַיָּא דַיְיָ
קוּרְבַּן אֱלָהֲהוֹן אִינוּן מְקָרְבִין וְיֶהוֹן קַדִּישִׁין ׃ אִיתְּתָא מְסָאֲבָא וּמְחָלְלָא לָא יִסְּבוּן
וְאִיתְּתָא דְּסְתִיבַת מִבַּעְלָהּ לָא יִסְּבוּן אֲרֵי קַדִּישׁ הוּא קֳדָם אֱלָהֵיהּ ׃ וְתִקַּדְּשִׁנֵּיהּ אֲרֵי
יָת קוּרְבַּן אֱלָהָךְ הוּא מְקָרֵב קַדִּישׁ יְהֵי לָךְ אֲרֵי קַדִּישׁ אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁנָךְ וְבַת גְּבַר
כָּהֲנָא אֲרֵי תְּתַחֵל לְמִטְעֵי קַדִּישַׁת ׃

Pditiua beb. | Lex.Heb. | Leui. Ca.xxi. | Trásla.B.Hiero.

אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃ | patris sui: flammis e xuretur.
וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֲחָיו אֲשֶׁר יוּצַק | Pōtifex.i.sacerdos ma xim⁹ inter frēs sup⁹ cu ius caput fusum est vn
עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת | ctionis oleū: & cuius co
יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת הַבְּגָדִים אֶת | manus in sacerdotio cō
רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרַע וּבְגָדָיו לֹא | secrate sunt: & vestiti us q
יִפְרֹם׃ וְעַל כָּל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא | est sanctis vestibus: ne ca
put suū nō discoopiet:
vestimēta⁹ nō scindet:
& ad oēm⁹ mortuū nō
ingredietur oīno. Sup
pre quoq; suo & matre
nō cōtaminabitur: nec
egredietur de sctis ne
polluat⁹ sanctuariū dei.
quia oleū sanctę oīo
vnctiōis dei sui sup eū
est. ne Ego dominus.
Virginē ducet vxorē.
Viduā aūt & repudiatā
& sordidā atq; meretri
cem non accipiet: sed
puellam de populo suo:
ne cō
misceat stirpem gnis sui vulgo
gentis sue: qa ego dns
qui sctifico eum. Locu
tusq; est dns ad moysē
dicens. Loquere ad aa
ron. Homo de semine tuo
per familias qui habuerit maculā: non
offeret panes deo suo: nec ac
cedet ad ministeriū eius.
Si cecus fuerit: si claudus:
si vel puo vel grādi vel
torto naso: si fracto
pede: si manu: si gib
bus: si lippus: si
albuginē hīs in ocu
lo: si iugē scabiē: si im
petigine in corpore: vel
hernios⁹: quis q habu
erit maculā de semīe aa
rō sacerdotis: nō acce

Trásla.Gre.lxx.cū interp.latina

ptis sui ipa pphanat: in igne cōbu
τοῦ πρὸς ἀυτῆς ἀυτὴ βεβηλοῖ, ἐπὶ πυρὸς κατακαυ
retur. τ sacerdos magnus de fribus su
θήσεται. καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν ἀυ
is infuso sup caput sui
τοῦ ἐπικεχυμένου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀυτοῦ τοῦ ἐλαί
leo vnctiōis τ cōsecrato man⁹
ου τοῦ χρίσματος καὶ τετελειωμένου τὰς χεῖρας
suas vt induat sctā: caput nō cida
ἀυτοῦ ἐνδύσασθαι τὰ ἅγια, τὴν κεφαλὴν οὐκ ἀποκι
ra nudabit: τ vestes suas nō scindet τ
δαρήσεται, καὶ τὰ ἱμάτια ἀυτοῦ οὐ διαρρήξει, καὶ
sup oi aia mortua nō ingredietur.
ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτηκυίᾳ οὐ εἰσελεύσεται.
sup pre suo τ sup mre sua nō polluetur.
ἐπὶ πατρὶ ἀυτοῦ καὶ ἐπὶ μητρὶ ἀυτοῦ οὐ μιανθήσεται,
τ er sctis nō egredietur: τ nō pphanabit
καὶ ἐκ τῶν ἁγίων οὐκ ἐξελεύσεται, καὶ οὐ βεβηλώσει
sctificati⁹ vel sui: qm sctū oleū vn
τὸ ἅγιον ἔλαιον τὸ χρί
σμα τοῦ θεοῦ ἀυτοῦ, ὅτι τὸ ἅγιον ἔλαιον τὸ χρί
ctū vel sui sup eo. ego dns. hic mulierē vir
γονα ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀυτοῦ ἐπ' ἀυτῷ. ἐγὼ κύριος. οὗτος γυναῖκα παρ
gine de gne suo accipiet: viduā aūt τ repudiā
θένον ἐκ τοῦ γένους ἀυτοῦ λήψεται, χήραν δὲ καὶ ἐκβεβλη
tā τ pollutam τ meritricē: has nō accipiet:
μένην καὶ βεβηλωμένην καὶ πόρνην, ταύτας οὐ λήψεται
sz virginē de gne suo accipiet vxorē. τ
ἀλλὰ παρθένον ἐκ τοῦ γένους ἀυτοῦ λήψεται γυναῖκα. καὶ
nō pollue semē suū in ppo suo.
οὐ βεβηλώσει τὸ σπέρμα ἀυτοῦ ἐν τῷ λαῷ ἀυτοῦ.
ego dns sctificās ipm: τ locutus e dns ad
ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων ἀυτόν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς
moysen: dicēs: loqre aarō: dicēs: hō de
μωυσῆν, λέγων, εἶπον ἀαρών, λέγων, ἄνθρωπος ἐκ
gne tuo in ghatiōes vras: cui fuerit in
τοῦ γένους σου εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, τίνι ἐὰν ᾖ ἐν
ipo macula: nō accedet offerre pa
ἀυτῷ μῶμος, οὐ προσελεύσεται προσφέρειν τὰ δῶ
nes dei sui. ois hō cui fuerit i ipo macula:
ρα τοῦ θεοῦ ἀυτοῦ. πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν ἀυτῷ μῶμος,
nō accedet. hō cecus: vel claudus vel
οὐ προσελεύσεται. ἄνθρωπος τυφλός, ἢ χωλός, ἢ
mancus: vel aure trūcat⁹ vel hō cui fuerit i
κολοβόχειρ, ἢ ὀτότμητος, ἢ ἄνθρωπος ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν
ipo fractio manus: vel fractio pedis: vel
ἀυτῷ σύντριμμα χειρός, ἢ σύντριμμα ποδός, ἢ
gibbosus: vel lippꝰ oculos: vel depalpebrat⁹
κυρτός, ἢ ἔρηλος τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ λήλλος τοὺς
oculos: vel hō cui fuerit i ipo scabies agrestis: vel i
ὀφθαλμούς, ἢ ἄνθος ᾧ ἐὰν ᾖ ἐν ἀυτῷ φλυκταίνια, ἢ λι
petigo: vel vnꝰ testiculi. ois hō cui ē in ipo macula de
χήν, ἢ μονόρχις. πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἐστιν ἐν ἀυτῷ μῶμος ἐκ τοῦ
semine aarō sacerdotis: nō accedet de
σπέρματος ἀαρὼν τοῦ ἱερέως, οὐκ ἐγγιεῖ τοῦ

Ese. 44.d.

Transla.Chal.

פתיס זילו יתה פפהנת: ביגרא יתוקד ; וכהנא מתתקד : ודכהנא דיתרבא מאחוהי דיתמשח על ריש יה
משחא דרבותא ודקריב ית קורבניה למלבש ית לבושי אלוהי לא יבזע ולא יבדי ית לבושי
פירעלן ולבושהון לא יבזעון ועל כל נפשת מיתא לא יעול לאבוהי ולאמיה לא יסתאב ; ומן
תקדשא לא יפוק ולא יחל ית מקדשא דאלוהי ארי כליל משחת רבות אלוהי עלוהי אנא ייי והוא איתתא בתולתא מעמיה יסב איתתא ; ארמלא ומתרכא חלילא
ועתירא ית אילין לא יסב אלהן בתולתא מעמיה יסב איתתא ; ולא יחיל זרעיה
בעמיה ארי אנא ייי מקדשיה : ומליל ייי עם משה למימר : מליל עם אהרן ועם בניה
ויתקדשון מקדשי ישראל ולא יחלון ית שום
קודשי דאינון מקדשין קדמי אנא ייי : אמר להון לדריכון כל גבר
זרעכון לכל קודשא דיקרבון בני ישראל קדם ייי וסובתיה עלוהי ויתעדי איתא
ההוא מקדמי אנא ייי : גבר גבר מזרעא דאהרן והוא סניר או דאית בקודשא לא
ייכול עד דידכי ודיקרב כל טמא נפשא או גבר דיתפוק מיניה שכבת זרעא : או
גבר דיקרב בכל רחשא דיתסתאב ליה או באנשא דיתסתאב ליה לכל סואבותיה או אנש
דיקרב ביה וייהי מסאב עד רמשא ולא ייכול מן

Trásla.B.Hiero.

detꝰ offerre hostias dño:
nec pāes deo suo. ꝯ
Ve
fcetur tñ panibus q offe
rūtur in sctuario: ita eo
dūtaxat vt intra velū
non ingrediatur. nec
acce det ad altare qui
maculā habet: & cōta
minare nō debet sctua
riū meū. Ego dns qui
sctifico eos. locutus e er
go moyses ad aaron & ad filios eius & ad oēm
israel cūcta q sibi fuerāt
imperata. Cap. 22.

Locutus quoq; ē do
minus ad moysen dí
cēs. loqre ad aarō & ad
filios ei⁹: vt caueāt ab
his q cōsecrata sūt filio
rū israel: & nō cōtami
nēt nomē sctificatorū
mihi q ipsi offerunt.
Ego dns. Dic ad eos
& ad posteros eorum.
Ois homo qui accesse
rit de stirpe vestra
ad q cōsecrata sunt
& que obtulerunt filii
israel dño in quo
est immundicia: ꝯ
peribit coram domino.
Ego sum dominus.
Homo de semine ꝯ
aarō qui fuerit leprosus aut patiens fluxū se
minis: nō vescetur de
his q sctificata sūt mihi:
dō ec sanctur. Qui te
tigerit immūdū sup mor
tuo: & ex quo egredí
tur semē quasi coitus:
& q tāgit reptile & qd
libet immūdū: cuius
tactus est fordidus: ꝯ
immun
dus erit vsq; ad vesperū: & nō vescetur de ꝯ

Trásla.Chal.

לכהנא ית קורבניא דייי מומא ביה ית קורבן אלהיה לא יקרב לקרבא : קורבן
אלהיה מקודשי קודשיא ומן קודשיא יכול : ברם לפרוכתא לא ייעול ולמדבחא
לא יקרב ארי מומא ביה ולא יחיל ית מקדשי ית מקדשהון ומליל משה
עם אהרן ועם בניה ועם כל בני ישראל : Ca.xxii. ומליל ייי עם משה למימרו :
מליל עם אהרן ועם בנוהי ויתקדשון מקודשיא דבני ישראל ולא יחלון ית שום
קודשי דאינון מקדשין קדמי אנא ייי : אמר להון לדריכון כל גבר
זרעכון לכל קודשא דיקרבון בני ישראל קדם ייי וסובתיה עלוהי ויתעדי איתא
ההוא מקדמי אנא ייי : גבר גבר מזרעא דאהרן והוא סניר או דאית בקודשא לא
ייכול עד דידכי ודיקרב כל טמא נפשא או גבר דיתפוק מיניה שכבת זרעא : או
גבר דיקרב בכל רחשא דיתסתאב ליה או באנשא דיתסתאב ליה לכל סואבותיה או אנש

Pditiua beb. | Lex.Heb. | Leui. Ca.xxii.

לְהַקְרִיב אֶת אִשֵּׁי יְהוָה מוּם בּוֹ
אֶת לֶחֶם אֱלֹהָיו לֹא יִגַּשׁ לְהַקְרִיב
לֶחֶם אֱלֹהָיו מִקָּדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים
וְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים יֹאכַל אַךְ אֶל הַפָּרֹכֶת
לֹא יָבֹא וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִגַּשׁ כִּי
מוּם בּוֹ וְלֹא יְחַלֵּל אֶת מִקְדָּשַׁי
כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ
מִכָּל זַרְעֲכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם אֲשֶׁר יִקְרַב
אֶל הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִלְּפָנָי
אֲנִי יְהוָה אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע
אַהֲרֹן וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זָב
בַּזָּהָב עַד אֲשֶׁר יִטְהָר וְנֹגֵעַ
בְּכָל טְמֵא נֶפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר
תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע אוֹ אִישׁ
אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל שֶׁרֶץ אֲשֶׁר יִטְמָא
לוֹ אוֹ בָאָדָם אֲשֶׁר יִטְמָא לוֹ לְכָל
טֻמְאָתוֹ׃ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בּוֹ
וְטָמְאָה עַד הָעָרֶב וְלֹא יֹאכַל מִן

Interp.chal.

vt offerat oblatões dñi. Macula eni est in eo: nō acce
dat vt offerat oblationē dei sui. De sanctificatis sūt q
offerūtur deo suo vescetur de sanctis sanctoꝝ. Verūtamē
intra velū nō ingrediat neq; ad altare accedat:
quia macula est in eo: nec violet sanctuaria mea: q
ego dñs sanctifico eos. Locutusq; est moyses cū aarō
et cum filiis eius & cum oibus filiis israel. Ca.xxii.
Locutusq; est dñs cum moyse dicēs. Loquere cū
aaron & cū filiis eius: vt separētur ab his q sanc
tificata sunt a filiis israel q ipsi sctificāt in cōspectu
meo: & nō violabūt nomen sanctū meū: ego dñs. Dic
eis. Ois vir de omni semine vro in generationibus
vris qui tetigerit ea q sctificata sunt cōā dño a filiis
israel: & immunditia eius est in eo: perebūt homo ille
a cōspectu meo: ego dñs. Vir vir de semine aaron qui
fuerit leprosus aut patiens fluxū seminis nō vescetur
de his que sanctificata sunt: donec mūdetur. Et qui te
tigerit omne immūdum anime: aut vir ex quo egredi
tur semē coitus: aut vir qui tetigerit oīe reptile quo
immūdus fit: aut hoiem quo immūdus fit iuxta oēm
immūditiam eius: homo qui tetigerit eum erit im
mundus vsq; ad vesperam. et non comedet de ꝯ

Pditiua chal.

אֲבֵל עוֹל רָבָּה
חֲלִל קֹדֶשׁ
דּוֹר קָרֵב
סְאַב שֻׁצָּא
אֲבֵל רַבָּה
גַּבָּא סְאַב הָוֵה

Pditiua beb. | Lex.Heb. | Leui. Ca.xxi. | Trásla.B.Hiero.

אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃ | patris sui: flammis e xuretur.
וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֲחָיו אֲשֶׁר יוּצַק | Pōtifex.i.sacerdos ma xim⁹ inter frēs sup⁹ cu ius caput fusum est vn
עַל רֹאשׁוֹ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִלֵּא אֶת | ctionis oleū: & cuius co
יָדוֹ לִלְבֹּשׁ אֶת הַבְּגָדִים אֶת | manus in sacerdotio cō
רֹאשׁוֹ לֹא יִפְרָע וּבְגָדָיו לֹא | secrate sunt: & vestiti us q
יִפְרֹם׃ וְעַל כָּל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא | est sanctis vestibus: ne ca
put suū nō discoopiet:
vestimēta⁹ nō scindet:
& ad oēm⁹ mortuū nō
ingredietur oīno. Sup
pre quoq; suo & matre
nō cōtaminabitur: nec
egredietur de sctis ne
polluat⁹ sanctuariū dei.
quia oleū sanctę oīo
vnctiōis dei sui sup eū
est. ne Ego dominus.
Virginē ducet vxorē.
Viduā aūt & repudiatā
& sordidā atq; meretri
cem non accipiet: sed
puellam de populo suo:
ne cō
misceat stirpem gnis sui vulgo
gentis sue: qa ego dns
qui sctifico eum. Locu
tusq; est dñs ad moysē
dicens. Loquere ad aa
ron. Homo de semine tuo
per familias qui habuerit maculā: non
offeret panes deo suo: nec ac
cedet ad ministeriū eius.
Si cecus fuerit: si claudus:
si vel puo vel grādi vel
torto naso: si fracto
pede: si manu: si gib
bus: si lippus: si
albuginē hīs in ocu
lo: si iugē scabiē: si im
petigine in corpore: vel
hernios⁹: quis q habu
erit maculā de semīe aa
rō sacerdotis: nō acce

Pditiua chal.

אֲבֵל עוֹל רָבָּה
חֲלִל קֹדֶשׁ
דּוֹר קָרֵב
סְאַב שֻׁצָּא
אֲבֵל רַבָּה
גַּבָּא סְאַב הָוֵה

Interp.chal.

פתיס זילו יתה פפהנת: ביגרא יתוקד ; וכהנא מתתקד : ודכהנא דיתרבא מאחוהי דיתמשח על ריש יה
משחא דרבותא ודקריב ית קורבניה למלבש ית לבושי אלוהי לא יבזע ולא יבדי ית לבושי
פירעלן ולבושהון לא יבזעון ועל כל נפשת מיתא לא יעול לאבוהי ולאמיה לא יסתאב ; ומן
תקדשא לא יפוק ולא יחל ית מקדשא דאלוהי ארי כליל משחת רבות אלוהי עלוהי אנא ייי והוא איתתא בתולתא מעמיה יסב איתתא ; ארמלא ומתרכא חלילא
ועתירא ית אילין לא יסב אלהן בתולתא מעמיה יסב איתתא ; ולא יחיל זרעיה
בעמיה ארי אנא ייי מקדשיה : ומליל ייי עם משה למימר : מליל עם אהרן ועם בניה
ויתקדשון מקדשי ישראל ולא יחלון ית שום
קודשי דאינון מקדשין קדמי אנא ייי : אמר להון לדריכון כל גבר
זרעכון לכל קודשא דיקרבון בני ישראל קדם ייי וסובתיה עלוהי ויתעדי איתא
ההוא מקדמי אנא ייי : גבר גבר מזרעא דאהרן והוא סניר או דאית בקודשא לא
ייכול עד דידכי ודיקרב כל טמא נפשא או גבר דיתפוק מיניה שכבת זרעא : או
גבר דיקרב בכל רחשא דיתסתאב ליה או באנשא דיתסתאב ליה לכל סואבותיה או אנש
דיקרב ביה וייהי מסאב עד רמשא ולא ייכול מן

Transla.Chal.

צלותא היא מתחלא בגוואה ותתוקד : וכהנא דיתרבא מאחוהי דיתמשח על ריש יה
משחא דרבותא ודקריב ית קורבניה למלבש ית לבושי אלוהי לא יבזע ולא יבדי ית לבושי
פירעלן ולבושהון לא יבזעון ועל כל נפשת מיתא לא יעול לאבוהי ולאמיה לא יסתאב ; ומן
תקדשא לא יפוק ולא יחל ית מקדשא דאלוהי ארי כליל משחת רבות אלוהי עלוהי אנא ייי והוא איתתא בתולתא מעמיה יסב איתתא ; ארמלא ומתרכא חלילא
ועתירא ית אילין לא יסב אלהן בתולתא מעמיה יסב איתתא ; ולא יחיל זרעיה
בעמיה ארי אנא ייי מקדשיה : ומליל ייי עם משה למימר : מליל עם אהרן ועם בניה
ויתקדשון מקדשי ישראל ולא יחלון ית שום
קודשי דאינון מקדשין קדמי אנא ייי : אמר להון לדריכון כל גבר
זרעכון לכל קודשא דיקרבון בני ישראל קדם ייי וסובתיה עלוהי ויתעדי איתא
ההוא מקדמי אנא ייי : גבר גבר מזרעא דאהרן והוא סניר או דאית בקודשא לא
ייכול עד דידכי ודיקרב כל טמא נפשא או גבר דיתפוק מיניה שכבת זרעא : או
גבר דיקרב בכל רחשא דיתסתאב ליה או באנשא דיתסתאב ליה לכל סואבותיה או אנש
דיקרב ביה וייהי מסאב עד רמשא ולא ייכול מן

Pūtiua.heb.	Ter.Heb.	Leui.	La.xrii.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Grc.lxx.cū interp.latina.
נזר	הַקְּדֹשִׁים כִּי אִם רָחַץ בַּשָּׂרוֹ			his q̄ sanctificata sunt:	sctis: si nō lauerit corp⁹ suū aq̄: τ occidetur
קרב	בַּמַּיִם: וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהֵר וְאַחַר			sed cum lauerit carnē	ἁγίων, ἐὰν μὴ λούσηται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ ὅταν
	יֹאכַל מִן הַקֳּדָשִׁים כִּי לַחְמוֹ הוּא:			suam aqua: & occubuerit	sol τ mūdꝰ erit: τ tūc comedet de
תמם	נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטַמְאָה			fol: tunc mundatus	ὁ ἥλιος καὶ καθαρὸς ἔσται, καὶ τότε φάγεται ἀπὸ τῶν
	בָּהּ אֲנִי יְהוָה: וְשָׁמְרוּ אֶת			ꝛ esc tur de sctificatis:	sctis: qm̄ panis eius est, mortiferū τ a fera captū
	מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא	שׁגג		quia cibus illius est. ☓	ἀγίων, ὅτι ἄρτος αὐτοῦ ἐστὶν· θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον
	וּמֵתוּ בוֹ כִּי יְחַלְּלוּהוּ אֲנִי יְהוָה	מות חלל		Morticinū & captū a	nō comedet: vt polluat in ipo. ego dns. τ custodi-
	מְקַדְּשָׁם: וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ			bestia nō comedet nec	ἀφάγεται, μιαίνεται ἐν αὐτῷ· ἐγὼ κύ· καὶ φυλάξον-
ישב שכר	תּוֹשָׁב כֹּהֵן וְשָׂכִיר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ:			polluētur eis.	ent meas custodias vt nō accipiāt ppt ea
כהן	וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קְנִין כַּסְפּוֹ			Ego sū dominus.	ταί μου τὰ φυλάγματα, ἵνα μὴ λάβωσι δι' αὐτὰ ἁ-
	הוּא יֹאכַל בּוֹ וְיִלִיד בֵּיתוֹ הֵם	יליד		Custodiant	πετῶ: τ moriātur ppt ea: ἢ ppḥana
בנה	יֹאכְלוּ לַחְמוֹ: וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה			precepta mea vt non	μαρτίαν, καὶ ἀποθανοῦνται δι' αὐτά, ἐὰν βεβηλώσουσι
	לְאִישׁ זָר הִוא בְּתְרוּמַת הַקֳּדָשִׁים	רום		fubiaceant peccato: ☓	būt ea: ego dns sctificās eos. τ ois alienige
היה	לֹא תֹאכֵל: וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה			& moriātur sactuario	σιν αὐτά, ἐγὼ κύς ὁ ἁγιάζων αὐτούς. καὶ πᾶς ἀλλογε-
	אַלְמָנָה וְגָרוּשָׁה וְזֶרַע אֵין לָהּ	גרש		cū polluerit illud.	na nō comedet sctā: ☓ inquilin⁹ sacerdotis: τ mercenarius
	וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ	שוב נער		Ego ꝛ dns q sctifico eos.	μὴ φαγέτω ἁγίασμα· πάροικος ἱερέως, καὶ μισθωτὸς
	מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל זָר לֹא			Ois alienigena nō	nō comedet sctā. si ἀπ sacerdos possederit aiam em-
	יֹאכַל בּוֹ: וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ			comedet de sctificatis.	ptā pecunia: τ ipe comedet panē eiꝰ. τ
	בִּשְׁגָגָה וְיָסַף חֲמִשִׁתָיו עָלָיו וְנָתַן			Inquilin⁹ & mercenarius	οἰκογενεῖς αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ φαγέτωσαν τὸν ἄρτον αὐτοῦ· καὶ οἱ θυ-
	לְכֹהֵן אֶת הַקֹּדֶשׁ: וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת			nō vescet ex eis.	λαι οἷς sacerdotis si ulcta fuerit viro alienigene: ip-
	קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר			"Quem autē" facerdos	γάτηρ ἀνδὸς ἱερέως ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἀλλογενεῖ, αὐτὴ
	יָרִימוּ לַיהוָה: וְהִשִּׂיאוּ אוֹתָם עֲוֹן	רום נשא את		emerit: & quivernacu-	sa de primitiis nō vescetur. Sin autem filia sacer
	אַשְׁמָה בְּאָכְלָם אֶת קָדְשֵׁיהֶם כִּי			lus dom⁹ eius fuerit: hi	τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων οὐ φάγεται· καὶ θυγάτηρ ἱερέ
	אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם: וַיְדַבֵּר יְהוָה	קדש דבר		comedēt ex eis. Si filia	dotis si fuerit vidua vel repudiata: femē ait nō fuerit il
	אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן			facerdotis cuilibet ex	ὡς ἐὰν γένηται χήρα ἢ ἐκβεβλημένη, σπέρμα δὲ μὴ ἂν
	וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			populo nupta fuerit: de	λι: τ reuertat ad domū ptis sui
	וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית			his q̄ sctificata sunt &	τῆ, καὶ ἐπαναστρέψῃ ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐ-
				de primitiis nō vescetur.	τῆς κατὰ τὴν νεότητα αὐτῆς, ἀπὸ τῶν ἄρτων τοῦ πα
				Sin autem ∞∞∞∞∞∞	tris sui comedet. τ ois alienigena nō comedet
				vidua vel repudiata &	τρὸς αὐτῆς φαγέτω. καὶ πᾶς ἀλλογενὴς οὐ φαγέτω ἀ
				absq; liberis ∞∞∞∞∞∞	ab illis. τ ḥō q̄ comederit sctā per ignoran
				reuersa fuerit ad domū	τῶν αὐτῶν· καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν φάγῃ ἅγια κατὰ ἄγνοι
				patris sui: ☓ sicut puella	στίαν· τ, addet quīta ptē eius sup illō:
				cōsueuerat: & le tur cibis	αμ, καὶ προσθήσει τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ ἐπ' αὐτό,
				patris sui. ☓ Ois alienige	τ dabit sacerdoti sctū: τ nō polluēt
				na comedēdi ex eis nō	καὶ δώσει τῷ ἱερεῖ τὸ ἅγιον, καὶ οὐ βεβηλώσουσι
				habet potestatē. ☓ Qui ∞	sctā filioꝝ israel: q̄ ipi offerūt
				comederit de sctificatis	τὰ ἅγια τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἃ αὐτοὶ ἀναφέρουσι τῷ
				pignorātia: addet quī	dño: τ adducēt sup ipos scelus dell
				tā ptē cū eo qđ comedit	κυρίῳ, καὶ ἐπαξουσι ἐπ' αὐτοὺς ἀνομίαν ἁμαρτί
				& dabit sacerdoti sctū:	cti cū comederit ipi sctā eoꝝ: qm̄ ego do
				☓ dabit sacerdoti fcti	λίας ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς τὰ ἅγια αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ κύ
				filiorū israel q̄ offerūtur dño: ne	μιν⁹ sctificās eos. τ locut⁹ ē dns ad moy
				forte sustineāt iniquita	ses: dicēs: loqre aarō τ filijs eius:
				tem delicti sui cū sctifi	σην, λέγων, λάλησον ἀαρὼν τ υἱοῖς αὐτοῦ,
				cata comederint. ☓ Ego	τ οἱ multitudini filioꝝ israel: τ dices ad
				dns qui sctifico eos. ☓ lo	καὶ πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς
				cutusq; est dns	eos: ḥō ḥō de filijs
				ad moysen dicens: ☓ Lo	αὐτούς, ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν υἱῶν
				quere ad aaron	
				& filios eius & ad oēs	
				filios israel.	
				Homo	
				de domo	

Interp.chal'.

sanctificatif: nisi lauerit carnē suā aq̄s. Et cū occubuerit sol τ mūdatus fuerit comedet de his q̄ sanctificata sunt: quīa cibus illi⁹ est. ☓ Morticiniū aūt τ q̄ cōfractū ē a bestia nō comedet: ne inmundus fiat in eo: ego dns. Custodīte custodiā verbi mei: vt nō fuscipiāt p eo pcm τ moriant̄ in eo qñ pphanauerint illd: ego dns qui sctifico eos. ☓ Dis aūt extrancus nō comedet id qđ sanctificatū est: inclitus sacerdotis τ mercenarius eius nō comedet illud qđ sctificatū est. ☓ Sacerdos aūt si emerit aiam p̄cio pecūnie suę: ipsa comedet ex eo. Vernaculi aūt dom⁹ eius ipsi vescent̄ pane suo. ☓ Filia aūt sacerdotis si fuerit nupta viro alieno: ipsa nō comedet de his q̄ sctificata τ separata sunt. ☓ Et filia sacerdotis si fuerit vidua vel repudiata: τ filij nō fuerit ei: et reuersa fuerit in domū ptis sui: sīc erat in puerītia sua: de pane ptis sui comedet. ☓ Dis aūt extrancus nō comedet ex eo. ☓ Vir aūt q̄ comederit id qđ sctificatū ē p ignorantiā: addet q̄ntā partē sup illud qđ sctificatū est: τ dabit sacerdoti. et nō violabūt ea q̄ sanctificata sunt a filijs israel q̄ separata sunt coz̄a dño: τ fuscipiēt sup ea iniq̄tates τ pcta cū comederint ea: τ ego dns q̄ sctificata sunt: qz ego dns sctifico eos. ☓ Locutusq; ē dns cū morse dicēs. ☓ Loqre cū aarō τ cū filijs eius⁹ et cū oīb⁹ filijs israel: τ dices eis. vir vir de domo

Transla.Chal'.

קוּדְשַׁיָּא אִלֵּין אֲסָחֵי בִּשְׂרֵיהּ נְמָמֵא וְיִדְכֵּי וּבְתַר כֵּן יֵיכוֹל מִן קוּדְשַׁיָּא
אֲרֵי לַחֲתִיהּ הוּא: וּנְבֵילָא וְתָבְרָא לָא יֵיכוֹל לְאִסְתָּאֲבָא בָּהּ אֲנָא יְיָ: וְיִטְּרוּן יָתֵי מְטָרַת
מֵימְרִי וְלָא יְהַבְּלוּן עֲלֵיהוֹן חוֹבָא וְיִמוּתוּן בְּזִמְנָא אֲרֵי חַלְּלֵיהוֹן אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁיהוֹן: וְכָל
חִלְּתֵי לָא יֵיכוֹל קוּדְשָׁא תּוֹתָבָא וְכָהֲנָא וַאֲגִירָא לָא יֵיכוֹל קוּדְשָׁא: וְכָהֲנָא אֲרֵי יְקָנֵה
נְפַשׁ קִנְיַן כַּסְפֵּיהּ הוּא יֵיכוֹל בֵּיהּ וְיַלִּידֵי בֵיתֵיהּ אִינוּן לֶיכְלוּן לַחְמֵיהּ: וּבַת כָּהֲנָא אֲרֵי
תְּהֵא לְגֶבֶר חִלְּתָי הִיא בְּאַפְרָשׁוּת קוּדְשַׁיָּא לָא תֵיכוֹל: וּבַת כָּהֲנָא אֲרֵי תְהֵי אַרְמְלָא
וּמְתָרְכָא וְזַרְעָא אֵין לַהּ וְתִתּוּב לְבֵית אֲבוּהָא כְּרְבִיתָהָא מִלַּחְמָא דַּאֲבוּהָא תֵּיכוֹל וְכָל
חִלְּתָי לָא יֵיכוֹל בֵּיהּ: וּגְבַר אֲרֵי יֵיכוֹל קוּדְשָׁא בְּשָׁלוּ וְיוֹסֵף חוּמְשֵׁיהּ עַל וְיִתֵּן
לְכָהֲנָא יָת קוּדְשָׁא: וְלָא יְחַלְּלוּן יָת קוּדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת דְּיַפְרְשׁוּן קֳדָם יְיָ:
וְיַטְּלוּן עֲלֵיהוֹן עֲוָיַן וְחוֹבִין בְּמֵיכְלֵיהוֹן קֻדְשֵׁיהוֹן אֲרֵי אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁיהוֹן:
וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי וְעִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר
לְהוֹן גְּבַר גְּבַר מִבֵּית

Transla.Chal'.

Pūtiua.heb.	Ter.Heb.	Leui.	La.xrii.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Grc.lxx.cū interp.latina.
נזר	יִשְׂרָאֵל וּמִן גֵּרוֹ בְּיִשְׂרָאֵל			israel: τ de aduenis in israel: q̄	israel: τ de aduenis q̄
קרב	יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכֹל נִדְרֵיהֶם וּלְכָל			habitant apud vos: qui	habitant apud vos: οἳ ἂν
	נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיהוָה			obtulerit oblationē su	προσενέγκῃ τὰ δῶρα αὐτῶ κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐ
	לְעֹלָה: לִרְצֹנְכֶם תָּמִים זָכָר בַּבָּקָר			am: vel vota soluēs vel	τῶν, ἢ κατὰ πᾶσαν αἵρεσιν αὐτῶν ὅσα ἂν προσενέγ
תמם	בַּכְּשָׂבִים וּבָעִזִּים: כֹּל אֲשֶׁר בּוֹ			ſponte offerēs: quicqd	κωσι τῷ κῷ εἰς ὁλοκάυτωμα, δεκτὰ ὑμῖν ἄρσεν ἄμω
רצה	מוּם לֹא תַקְרִיבוּ כִּי לֹא לְרָצוֹן			illud obtulerit in holo	culatus ex bobus τ ex
	יִהְיֶה לָכֶם: וְאִישׁ כִּי יַקְרִיב			caustū: dīi: vt offeratur	μον ἐκ τῶν βουκολίων καὶ ἐκ τῶν προβάτων καὶ ἐκ
	זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ			p vos: masculus imaculatus erit ex bobus &	capris. οἷα ḥ habuerit maculā in fe nō of
	לִנְדָבָה בַּבָּקָר אוֹ בַצֹּאן תָּמִים			ouibus & ex capris. si	τῶν αἰγῶν· πάντα ὅσα ἂν ἔχῃ μῶμον ἐν αὐτοῖς οὐ προ
	יִהְיֶה לְרָצוֹן כָּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ:			maculā habuerit: non	σοίσουσι κῷ, διότι οὐ δεκτὸν ἔσαι ὑμῖν· καὶ ἄνος ὃς ἂν
שבר חרן	עִוֵּר אוֹ שָׁבוּר אוֹ חָרוּץ אוֹ יַבֶּלֶת			offeretis: neq; erit ac	obtulerit sacrificiū salutaris dño: votū vel
	אוֹ גָרָב וְלִי לֹא תַקְרִיבוּ			ceptabile. Homo qui	προσενέγκῃ θυσίαν σωτίου τῷ κῷ, διασείλας εὐχὴν ἢ
נתן	אֵלֶּה לַיהוָה וְאִשֶּׁה לֹא תִתְּנוּ			obtulerit victimam ∞	per electionē vel in festis vris: ex qs bo
זבח	מֵהֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לַיהוָה: וְשׁוֹר			pacificorum domino:	κατὰ αἵρεσιν ἢ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν, ἐκ τε τῶν βουκο
שׁגר כרשׁ	שׁוֹרֵעַ וְקָלוֹט נְדָבָה תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ			vel vota soluēs aut	λίων ἢ ἐκ τῶν προβάτων, ἄμωμον ἔσαι εἰσδεκτόν,
רצה	לֹא יֵרָצֶה לְנֶדֶר: וְלִגְדֻלָּה וְלִשְׂרָעָה			ſponte offerens tā de bo	οἷς macula nō erit in ipo. ceccū: vel ϕra
נתן	לֹא תִתֵּן מָרוּחַ וְכָתוּת וְנָתוּק			bus q̄ de ouibus a ima	τῶς μῶμος οὐκ ἔσαι ἐπ' αὐτῷ· τυφλόν, ἢ συντετριμ
	וְכָרוּת לֹא תַקְרִיבוּ לַיהוָה וּבְאַרְצְכֶם			culati? offeret: vt ac	cū: vel lingua scissus: vel pruritētia: vel scabio
	לֹא תַעֲשׂוּ: וּמִיַּד בֶּן נֵכָר לֹא תַקְרִיבוּ			ceptabile sit. Ois macula	μὸν, ἢ γλωσσότμητον, ἢ μυρμηκιῶντα, ἢ ϕωραγρίων
	אֶת לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל אֵלֶּה כִּי			nō erit in eo. Si cecū	sa vel ipetigines habētia: nō adducēt ea deo:
	מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּהֶם לֹא יֵרָצוּ			fuerit aut ϕfractū aut	ταῦτα λιχῆνας ἔχοντα, οὐ προσάξουσιν αὐτὰ τῷ θεῷ,
רצה	לָכֶם: וְאִישׁ כִּי יַקְרִיב זֶבַח שְׁלָמִים			succisum: aut papulas	τ in oblationē nō dabitis ve eis sup al
נדר	לַיהוָה לְפַלֵּא נִדְרוֹ אוֹ לִנְדָבָה			habens aut scabiē aut	καὶ εἰς κάρπωσιν οὐ δώσετε ἐπ' αὐτῶν ἐπὶ τὸ θυσιαστή
נדב	בַּבָּקָר אוֹ בַצֹּאן זָכָר אוֹ תָמִים			impetiginē: non offe	ριον τῷ κῷ· καὶ μόχον ἢ πρόβατον ἀτότμητον, ἢ κολο
	יִהְיֶה לְרָצוֹן כָּל מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ:			retis ea coz̄a dño: neq;	δαπίταται ψίκτιμας ἱμολαβὶς ea τῷ ἱρῷ· τὸ κύριον σφάγια ποιήσεις αὐτὰ ἑαυτῷ, εἰς δὲ εὐχὴν
	עִוֵּר אוֹ שָׁבוּר אוֹ חָרוּץ אוֹ יַבֶּלֶת			oblationē pōtis ex eis	τυῖ nō acciptenᵏ. cōtritū: τ ϕfractū: τ
	אוֹ גָרָב וְלִי לֹא תַקְרִיבוּ אֵלֶּה			sup altare coz̄a dño:	σου οὐ δεχθήσεται· θλαδίαν, καὶ ἐκτεθλιμμένον, καὶ
	לַיהוָה וְאִשֶּׁה לֹא תִתְּנוּ מֵהֶם עַל			neq; ex eis sup altare	ἐκτετμημένον, καὶ ἀπεπεσασμένον οὐ προσάξετε αὐτὰ τῷ
	אַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ: וּמִיָּדְכֶם לֹא			coz̄a dño. Bos τ agnus	dño. τ in ϕra vra nō, facietis: τ ex manu
	תָבִיאוּ לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל אֵלֶּה			si fuerit sup fetū vel	κῷ· καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν οὐ ποιήσετε, καὶ ἐκ χειρὸς
	כִּי מָשְׁחָתָם בָּהֶם מוּם בָּהֶם לֹא			vitulū vel ouē ipas τ fi	υἱοῦ ἀλλογενοῦς οὐ προσοίσετε δῶρα τ θεοῦ ὑμῶν ἀπ
	יֵרָצוּ לָכֶם: וְאִישׁ כִּי יַקְרִיב זֶבַח			lius eius nō ingulabit	ab οἱῶ his. qm̄ corruptiones sūt in eis:
	שְׁלָמִים לַיהוָה לְהַפְלִא נִדְבָה בַּבָּקָר			die vna. sīāt sacrificauerī	πὸ πάντων τούτων· ὅτι φθάρματά ἐσιν ἐν αὐτοῖς,
	אוֹ בַצֹּאן תָּמִים יִהְיֶה לְרָצוֹן כָּל			sacrificiū votū	μῶμος ἐν αὐτοῖς, οὐ δεχθήσεται ταῦτα ὑμῖν· καὶ ἐὰν
	מוּם לֹא יִהְיֶה בּוֹ: עִוֵּר שָׁבוּר			dño. τ vitulū vel ouē	τις ἐσθς ad moysen: dicēs: vitulū vel onē vel ca
	וְחָרוּץ אוֹ יַבֶּלֶת אוֹ גָרָב וְלִי לֹא			ipas τ fi	λησεν κῦς πρὸς μωυσῆν λέγων, μόχον ἢ πρόβατον ἢ αἴ
	תַקְרִיבוּ אֵלֶּה לַיהוָה וְאִשֶּׁה לֹא				γα, ὡς ἂν τεχθῇ, καὶ ἔσαι ἡμέρας ὑπὸ τὴν μητέρα αὐ
	תִתְּנוּ מֵהֶם עַל מִזְבַּח יְהוָה: וְשׁוֹר				ai die octaua τ vltra accipiētur ad oblatiōes
	וָשֶׂה אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ				τῶν, ἢ δὲ ἡμέρα ὀγδόη καὶ ἐπέκεινα δεχθήσεται εἰς δῶρον
	בְּיוֹם אֶחָד: וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תּוֹדָה				sacrificiū dño. τ vitulū vel ouē ipas τ fi
					καρπωμα τῷ κυρίῳ. καὶ μόχον ἢ πρόβατον ἀυτὸν καὶ τὸ παι
					lū eius nō ingulabit die vna. sīāt sacrificaueri sacrificiū votū
					σθν αὐτῆς οὐ σφάξετε ἡμέρα μιᾷ. ἐὰν δὲ θύσης θυσίαν εὐχὴν

Interp.chal'.

israel τ de pegrinis qui habitāt in israel: q̄ obtulerit oblation ē suā oibus votis suis τ oib⁹ oblatioīb⁹ spontaneis suis q̄ obtulerit coz̄a dño in holocaustū: vt placabile sit pro nobis: masculus integer erit ex bobus aut ex agnis vel capris. ☓ Omne in quo fuerit macula non offeretis: quia nō erit pro nobis placabile. ☓ Vir autē qui obtulerit victimā sanctificationū coram dño vota solūs aut sponte offerens de bobus aut de ouibus: integrum erit: vt sit placabile: ois macula non erit in eo: si cecū fuerit aut ϕfractū aut succisum: aut papulas habens aut scabiē aut impetiginē: non offeretis ea coz̄a dño: neq; oblationē pōtis ex eis sup altare coz̄a dño. ☓ Bos τ agnus si fuerit sup fetū: vt diminutus: volūtarie facies eum: τ pro voto nō erit placabilis. ☓ Animal aūt quod habet cōtritos vel tulos aut sectos testiculos nō offeretis illud coz̄a dño: neq; in terra vestra hoc facietis. ☓ Et de manu filij populoꝝ non offeretis oblationē deo vestro ex olbus his: qz corruptio eoꝝ in eis est: macula est in eis: nō erit placabile vobis. ☓ Locutusq; ē dns cū moyse dicēs. ☓ Bos aut agn⁹ aut capra cū nati, fuerit: septē diebꝰ erūt cū mse sua: a die aūt octauo τ deīceps erūt acceptabiles vt offerāt in oblationē coz̄a dño. ☓ Bouē aut ouē nō īmolabitis vna die cū filio suo. ☓ Si aūt īmolaueritis hostiā gr̄atꝝ

Transla.Chal'.

יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרָא דְּיִשְׁרֵי בֵּינֵיהוֹן לְכָל נִדְרַיָּהוֹן וּלְכָל נִדְבָתְהוֹן דְּיַקְרְבוּן
קֳדָם יְיָ לְעָלְתָא: לְרַעֲוָא לְכוֹן שְׁלִים דְּכַר מִתּוֹרֵי בְּאַפְרָשָׁא וּמִן עָנָיָא: כֹּל דְּבֵיהּ מוּמָא
לָא תְקָרְבוּן אֲרֵי לָא לְרַעֲוָא יְהֵי לְכוֹן: וּגְבַר אֲרֵי יְקָרֵיב נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא קֳדָם יְיָ
לְפָרָשָׁא נִדְרָא אוֹ לִנְדָבְתָא בְּתוֹרֵי אוֹ בְעָנָא שְׁלִים יְהֵי לְרַעֲוָא כָּל מוּמָא לָא יְהֵי בֵּיהּ:
עִיר אוֹ תְבִיר אוֹ פְסִיס אוֹ גַרְבָּן אוֹ חֶזֶן לָא תְקָרְבוּן אִלֵּין קֳדָם יְיָ וְאִשָּׁא בְּגִינְהוֹן
לָא תִתְּנוּן מִנְּהוֹן עַל מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ: וְתוֹר וְאִמַּר דְּיִתְרְבֵּי וְחָסִיר דְּנִדְבְתָא
תַּעֲבֵיד יַתְּהוֹן וּלְנִדְרָא לָא יִתְקְבֵל: וְגַבְרָא אֲרֵי יְסָרֵס וְדָכְרִיס וְדָרְסִיס וְדִשְׁלִיף וְזַרְזִיף לָא
תַקְרְבוּן קֳדָם יְיָ וְאַרְעֲכוֹן לָא תַּעֲבְדוּן: וּמִידָּא בַּר עַמְּכוֹן לָא תְקָרְבוּן יָת קוּרְבַּן אֱלָהֲכוֹן מִכָּל אִלֵּין אֲרֵי חַבְּלָנוּתְהוֹן
בְּהוֹן מוּמָא בְּהוֹן לָא לְרַעֲוָא יְהוֹן לְכוֹן: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: תּוֹר אִמַּר אוֹ
עֵז אֲרֵי יִתְיְלִיד וְיֵהֵי שַׁבְעָא יוֹמִין תֵּהֵי אִמֵּהּ וּלְיוֹמָא תְּמִנְיָאָה וּלְהַלְאָה יִתְרְעֵי
לְקָרְבָּא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ כְּמָא דְּאִשְׁתְּכַח לָא תְּכַסּוֹן בְּיוֹמָא חַד וְאִמֵּהּ
תִּכְסוֹן נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא

Poltiua beb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	לַיהוָה׃ לִרְצֹנְכֶם׃ תֵּזָבֵחוּ׃ ס יוֹם		ne dominó: vt possit es	gratiaꝫ dño acceptabile vobi sacrificabitis
	הָרִאשׁוֹן׃ תַּכְלִיתוּ מִמֶּנּוּ׃ לְבֹקֶר׃ לֹא		se placabilis: eodē die	χαρμοσύνης τῷ κυρίῳ ἐισδεκτὸν ὑμῖν θύσετε
אָכַל׃ יֵצֶר	תוֹתִירוּ׃ מִמֶּנּוּ׃ וְהַנּוֹתָר׃		comedetis eam. Non	illud: die illa comedetis: nõ reli
	עַד בֹּקֶר׃ אֲנִי׃ יְהוָה׃ וּשְׁמַרְתֶּם		remanebit quicquam	αὐτό, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ βρωθήσεται, οὐκ ἀφή
	מִצְוֹתַי׃ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃ אֲנִי יְהוָה׃		in mane alterius diei.	quetis de carnib ad mane: ego do
צוה עשה	וְלֹא׃ תְחַלְּלוּ׃ אֶת׃ שֵׁם׃ קָדְשִׁי׃		Ego dñs. Custodite	λείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρωΐ, ἐγὼ κύ
חלל	וְנִקְדַּשְׁתִּי׃ בְּתוֹךְ׃ בְּנֵי׃ יִשְׂרָאֵל׃ אֲנִי		mandata mea & facite	ριος. φυλάξεσθε τὰς ἐντολάς μου καὶ ποιή
קדש	יְהוָה׃ מְקַדִּשְׁכֶם׃ הַמּוֹצִיא׃ אֶתְכֶם׃		ea. Ego domínus	σετε αὐτάς, ἐγὼ κύριος. καὶ ὑμεῖς βεβυλά
יצא	מֵאֶרֶץ׃ מִצְרַיִם׃ לִהְיוֹת׃ לָכֶם׃ לֵאלֹהִים׃		Ne polluatis nomen	σητε τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν ὑμῶν, ἐγὼ κύριος ὁ
היה	אֲנִי׃ יְהוָה׃	Cap. xxiiij.	meũ sanctũ: vt sanctificer in medio	ἁγιάζων ὑμᾶς, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὥστε
	וַיְדַבֵּר׃ יְהוָה׃ אֶל׃ מֹשֶׁה׃ לֵאמֹר׃ דַּבֵּר		filiorũ Israel. Ego	εἶναι ὑμῶν θεός, ἐγὼ κύριος.
דבר	אֶל׃ בְּנֵי׃ יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ׃ אֲלֵהֶם׃ מוֹעֲדֵי׃ יְהוָה׃ אֲשֶׁר׃		dñs qui sanctifico vos	Καὶ λαλήσει κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων,
מועד	תִּקְרְאוּ׃ אֹתָם׃ מִקְרָאֵי׃ קֹדֶשׁ׃ אֵלֶּה׃ הֵם׃ מוֹעֲדָי׃		& eduxi	λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,
	שֵׁשֶׁת׃ יָמִים׃ תֵּעָשֶׂה׃ מְלָאכָה׃ וּבַיּוֹם׃ הַשְּׁבִיעִי׃ שַׁבַּת׃ שַׁבָּתוֹן׃		de terra egypti: vt es	ἑορταὶ κυρίου ἃς καλέσετε ἁγιὰς κλητὰς ἁγίας,
	מִקְרָא׃ קֹדֶשׁ׃ כָּל׃ מְלָאכָה׃ לֹא		sem vobis in deũ. Ego	hec sũt festa mea. fer dies facies o
	תַעֲשׂוּ׃ שַׁבָּת׃ הִוא׃ לַיהוָה׃ בְּכֹל׃ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃		dominus. Ca. 23.	ἑορταί εἰσιν αἱ ἑορταί μου. ἓξ ἡμέρας ποιήσεις ἔρ
	אֵלֶּה׃ מוֹעֲדֵי׃ יְהוָה׃ אֲשֶׁר׃ תִּקְרְאוּ׃ אֹתָם׃		Locutusq ē dñs ad	pera: at die septima sabbata reques
	מִקְרָאֵי׃ קֹדֶשׁ׃ אֲשֶׁר׃ תַּקְרִיבוּ׃ אֶת׃ אִשֶּׁה׃ לַיהוָה׃		moysen dicens. Loq re	γα, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα ἀνάπαυσις
	עֹלָה׃ וּמִנְחָה׃ זֶבַח׃ וְנִסָכִים׃ דְּבַר׃ יוֹם׃ בְּיוֹמוֹ׃		filiis israel & dices ad eos. He fũt	vocata sctã dño: οὓ ορ nõ facietis:
	לְבַד׃ מִשַּׁבְּתוֹת׃ יְהוָה׃ וּלְבַד׃ מִמַּתְּנוֹתֵיכֶם׃ וּלְבַד׃ מִכָּל׃ נִדְרֵיכֶם׃		ferie domini quas	κλητὴ ἁγία τῷ κυρίῳ, πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε,
	וּלְבַד׃ מִכָּל׃ נִדְבוֹתֵיכֶם׃ אֲשֶׁר׃ תִּתְּנוּ׃ לַיהוָה׃		vocabitis sanctas	sabbata sunt dño. in oi hitatiõe ve
	אַךְ׃ בַּחֲמִשָּׁה׃ עָשָׂר׃ יוֹם׃ לַחֹדֶשׁ׃ הַשְּׁבִיעִי׃ בְּאָסְפְּכֶם׃		Sex diebus facietis	σάββατά ἐστιν τῷ κυρίῳ. ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑ
	אֶת׃ תְּבוּאַת׃ הָאָרֶץ׃ תָּחֹגּוּ׃ אֶת׃ חַג׃ יְהוָה׃ שִׁבְעַת׃ יָמִים׃		opus. Dies septimus	στρα hec festa ' dño vocata sctã: ἡ voca
	בַּיּוֹם׃ הָרִאשׁוֹן׃ שַׁבָּתוֹן׃ וּבַיּוֹם׃ הַשְּׁמִינִי׃ שַׁבָּתוֹן׃		quia sabbata requies ē:	μῶν ἅγιαι αἱ ἑορταὶ τῷ κυρίῳ κλητὰ ἅγια, ἃς καλέ
	וְלָקַחְתֶּם׃ לָכֶם׃ בַּיּוֹם׃ הָרִאשׁוֹן׃ פְּרִי׃ עֵץ׃ הָדָר׃		vocabitur sanctus. Oẽ	bitis ipa in tẽpore suis. in primo
	כַּפֹּת׃ תְּמָרִים׃ וַעֲנַף׃ עֵץ׃ עָבֹת׃ וְעַרְבֵי׃ נָחַל׃ וּשְׂמַחְתֶּם׃		opus non facietis in eo. Sabba	μηνὶ ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς, ἀ
	לִפְנֵי׃ יְהוָה׃ אֱלֹהֵיכֶם׃ שִׁבְעַת׃ יָמִים׃ וְחַגֹּתֶם׃ אֹתוֹ׃ חַג׃		tũ dñi est in cũctis ẽo	inter vesperina phase dño. τ in
	לַיהוָה׃ שִׁבְעַת׃ יָמִים׃ בַּשָּׁנָה׃ חֻקַּת׃ עוֹלָם׃ בְּדֹרֹתֵיכֶם׃		habitatiõibus vẽs. He	ναμέσον τῶν ἑσπερινῶν πάσχα τῷ κυρίῳ. καὶ ἐν τῇ
	בַּחֹדֶשׁ׃ הַשְּׁבִיעִי׃ תָּחֹגּוּ׃ חָג׃ בַּסֻּכֹּת׃ שִׁבְעַת׃ יָמִים׃		sunt ergo ferie dñi	quinta decima die mẽsis hui fe
	יֵשֵׁב׃ כָּל׃ הָאֶזְרָח׃ בְּיִשְׂרָאֵל׃ יֵשְׁבוּ׃ בַּסֻּכֹּת׃ שִׁבְעַת׃ יָמִים׃		sancte quas celebrare	στεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τούτου ἑορ
	לְמַעַן׃ יֵדְעוּ׃ דֹרֹתֵיכֶם׃ כִּי׃ בַּסֻּכּוֹת׃ הוֹשַׁבְתִּי׃ אֶת׃ בְּנֵי׃ יִשְׂרָאֵל׃		debetis tpibus suis.	στὴ ἄζυμος dño. septẽ dies comes
	בְּהוֹצִיאִי׃ אוֹתָם׃ מֵאֶרֶץ׃ מִצְרָיִם׃ אֲנִי׃ יְהוָה׃ אֱלֹהֵיכֶם׃		Mense primo quarta	τὴ τῶν ἀζύμων τῷ κυρίῳ. ἑπτὰ ἡμέρας φάγε
	וַיְדַבֵּר׃ מֹשֶׁה׃ אֶת׃ מוֹעֲדֵי׃ יְהוָה׃ אֶל׃ בְּנֵי׃ יִשְׂרָאֵל׃		decima die mẽsis ad	σθε ἄζυμα. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἁγία ἔ
			vesperũ phase domini est. & quinta	rit vobis. οὓ ορ facietis.
			decima die mensis huius	σαι ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε.
			filiorũ israel. Ego	τ offeretis holocaustũ dño septẽ
			dñs qui sanctifico vos	καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ
			& eduxi	ἡμέρας. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ ἁγία
			de terra egypti: vt es	erit vobis. οὓ
			sem vobis in deũ. Ego	ἔσαι ὑμῖν. πᾶν
			dominus. Ca. 23.	
			Locutusq ē dñs ad	
			moysen dicens. Loq re	
			filiis israel & dices ad eos. He fũt	
			ferie domini quas	
			vocabitis sanctas	
			Sex diebus facietis	
			opus. Dies septimus	
			quia sabbata requies ē:	
			vocabitur sanctus. Oẽ	
			opus non facietis in eo. Sabba	
			tũ dñi est in cũctis	
			habitatiõibus vẽs. He	
			sunt ergo ferie dñi	
			sancte quas celebrare	
			debetis tpibus suis. Mense primo quarta	
			decima die mẽsis ad	
			vesperũ phase	
			domini est. & quinta	
			decima die mensis	
			huius solẽnitas azymo	
			rũ dñi ẽ. Septem dies	
			azyma comedetis. Di	
			es primus	
			erit vobis celeberrim	
			sanctusq. Omne	
			opus seruile nõ facie	
			tis in eo: sed	
			offeretis sacrificium in	
			igne domino septem	
			diebus. Dies aũt septi	
			mus erit celebrior & fa	

Poltiua chal. — **Interp. chal.**

אֲכַל׃ שְׂאֹר׃ — actionis coram dño: vt sit pro vobis placabilis immolabitis eam. Eadem die comedatur: nõ relinquatis ex ea vsq; mane: ego dño. Custodietisq; precepta mea et facietis ea: ego dño. Et non violabitis nomen sanctum meũ: t sanctificabor: in medio filiorũ Israel: ego dño qui sanctifico vos: qui eduxi vos de terra egypti vt sim vobis in deum: ego dño. La. xxiij.

נְטַר׃ חֲלַל׃ קֻדְשָׁא׃ — Locutusq; est dñs cum moyse dicẽs. Loquere cũ filiis Israel: t dices ad eos. Solemnitates dñi quas vocabitis inuocatione sancta: hec sunt solẽnitates mee. Sex diebus facies opus: die aũt septio sabbath requi est vocatione sancta: ofie opus nõ facietis in eo: sabbatũ est coꝛã dño in cunctis habitationibus vẽs. Hę sunt solẽnitates dñi quas vocabitis vocatione sctã in tpibus suis. Mense primo q̃tradecima mẽsis ad vesperã phase coꝛã dño ẽ: q̃ntadecia aũt die mẽsis huius solẽnitas azymoꝝ est coꝛam dño: septẽ diebus azyma comedetis. In die primo erit vobis vocatio sancta: omne opus seruile nõ facietis. t offeretis oblationem coꝛam domino septem diebus: in die septimo vocatio sancta erit vobis: omne

פְּסַח׃ יְהֵא׃ — Transla. Chal.

סְדַם יְיָ לְמֹשֶׁה לְמֵימָר׃ וְאַתְּ אֲמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא תַּשְׁאֲרוּן מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא אֲנָא יְיָ׃ וְלָא תַּתְּבְרוּן בֵּיהּ עַצְמָא דְּקוּדְשָׁא׃ וְאִתְקַדָּשׁ יָתֵיהּ׃ וְתִפְלְחוּן יָת פִּקּוּדַיָּא אֲנָא יְיָ׃ וְלָא תְּחַלְּלוּן יָת שְׁמָא דְּקוּדְשִׁי׃ וְאִתְקַדַּשׁ בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנָא יְיָ מְקַדִּשְׁכוֹן׃ דְּאַפֵּיק יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמִהְוֵי לְכוֹן לֵאלָהָא אֲנָא יְיָ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי תֵּעְלוּן לְאַרְעָא דַּאֲנָא יְהֵיב לְכוֹן׃ וְתַקְצְדוּן יָת חֲצָדֵהּ וְתַיְתוּן יָת עוּמְרָא דְּרִישׁ חֲצָדְכוֹן לְוָת כָּהֲנָא׃ וְיֵרֵים יָת עוּמְרָא קֳדָם יְיָ לְרַעֲוָא לְכוֹן מִבָּתַר יוֹמָא טָבָא כָּהֲנָא יֵרֵימִנֵּיהּ׃ וְתַעְבְּדוּן בְּיוֹמָא אַרֵמְתְכוֹן יָת עוּמְרָא אֵימַר שְׁלִים דְּלָא שְׁחִיתָה לְעָלְתָא קֳדָם יְיָ׃ וּמִנְחְתֵּיהּ תְּרֵי עֲשְׂרוֹנִין סוֹלְתָא דְּפִישָׁה מְקִיבָּא בְּמִשְׁחָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ לְאֵית קֻבְּלָא פְּרַעֲוָא וְנִסְכֵּיהּ חֲמָרָא רְבִיעוֹת הִינָא׃ וְלֶחֶם וְקָלִי וְפִירוֹכָן לָא תֵּיכְלוּן עַד עֶצֶם יוֹמָא הָדֵין עַד דְּאַיְתֵיתוּן יָת קוּרְבָּנָא דֶּאֱלָהָכוֹן קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן בְּכֹל מוֹתְבָנֵיכוֹן׃ וְתִמְנוּן לְכוֹן מִבָּתַר יוֹמָא טָבָא מִיּוֹמָא דְּאַיְתֵיתוּן יָת עוּמְרָא דְּרַמְתָּא שְׁבַע שַׁבָּתִין שַׁלְמָן תְּהֵוְיָין׃ עַד מִבָּתַר שְׁבִיעָיְתָא שְׁבִיעָיְתָא תְּמָנוּן חַמְשִׁין יוֹמִין׃ וְתִקְרְבוּן מִנְחְתָא חֲדַתָּא קֳדָם יְיָ׃ מִפּוֹתְבָנֵיכוֹן תַּיְתוּן לְחֶם אַרְמְתָא תַּרְתֵּין גְּרִיצִין תִּהְיֶין עֲשָׂרוֹנָא סוֹלְתָא יְהֵוְיָן חַמְרִין תֶּאֱפֵינָ׃ בִּכּוּרִין לְיְיָ׃ וְתַקְרְבוּן עַל לַחְמָא שְׁבַע

Poltiua beb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	מְלֶאכֶת׃ עֲבֹדָה׃ לֹא׃ תַעֲשׂוּ׃ וְיִדַּבֵּר׃		ctior. Locutusq;	opus seruile nõ facietis. τ locutusq; est
	יְהוָה׃ אֶל׃ מֹשֶׁה׃ לֵאמֹר׃ דַּבֵּר׃ אֶל		est dñs ad moyse	dñs ad moyse
	בְּנֵי׃ יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ׃ אֲלֵהֶם׃ כִּי		dicens. Loquere	λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐ
	תָבֹאוּ׃ אֶל׃ הָאָרֶץ׃ אֲשֶׁר׃ אֲנִי׃ נֹתֵן		filiis israel: & dices	ρεῖς πρὸς αὐτούς, ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δί
	לָכֶם׃ וּקְצַרְתֶּם׃ אֶת׃ קְצִירָהּ		ad eos. Cum	δωμι ὑμῖν, καὶ θερίσητε τὸν θερισμὸν αὐτῆς, καὶ οἴ
	וְהֲבֵאתֶם׃ אֶת׃ עֹמֶר׃ רֵאשִׁית׃		ingressi fueritis	σετε δράγματα ἀπαρχὴν τοῦ θερισμοῦ ὑμῶν πρὸς τὸν
	קְצִירְכֶם׃ אֶל׃ הַכֹּהֵן׃ וְהֵנִיף׃ אֶת		terrã quã ego dabo	ἱερέα, καὶ ἀνοίσει τὸ δράγμα ἐναντι κυρίου δεκτὸν
	הָעֹמֶר׃ לִפְנֵי׃ יְהוָה׃ לִרְצֹנְכֶם		vobis & messueritis	vobis: crastina die a primo offeret illi sacer
	מִמָּחֳרַת׃ הַשַּׁבָּת׃ יְנִיפֶנּוּ׃ הַכֹּהֵן׃		messis vestre ad sacer	ὑμῖν, τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἀνοίσει αὐτὸ ὁ ἱε
	וְאַתֶּם׃ תַּעֲשׂוּ׃ בְּיוֹם׃ הֲנִיפְכֶם׃ אֶת׃ הָעֹמֶר׃		dotem. Quã eleuabit	ρεύς. καὶ ποιήσετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἂν φέρητε τὸ
	כֶּבֶשׂ׃ תָּמִים׃ בֶּן׃ שְׁנָתוֹ׃ לְעֹלָה׃ לַיהוָה׃		fascicũlũ corã dño vt	manipulũ: οὐε ὑmaculatã ὑiculã in holocaustũ
	וּמִנְחָתוֹ׃ שְׁנֵי׃ עֶשְׂרֹנִים׃ סֹלֶת		acceptabile sit pro vobis	δράγμα, πρόβατον ἄμωμον ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα
	בָּלוּלָה׃ בַּשֶּׁמֶן׃ אִשֶּׁה׃ לַיהוָה׃ רֵיחַ		a altero die sabbati: &	τῷ κυρίῳ, καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ δυοδέκατα σεμι
	נִיחֹחַ׃ וְנִסְכָּהּ׃ יַיִן׃ רְבִיעִת׃ הַהִין׃		sctificabit illum.	mile cõfecte i oleo: sacrificiũ do
	וְלֶחֶם׃ וְקָלִי׃ וְכַרְמֶל׃ לֹא׃ תֹאכְלוּ׃ עַד		Atq; in eodẽ die quo	δέλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ, θυσίαν τῷ κυ
	עֶצֶם׃ הַיּוֹם׃ הַזֶּה׃ עַד׃ הֲבִיאֲכֶם׃ אֶת		manipulus cõfecratur	ρίῳ· ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, καὶ σπονδὴν αὐτῇ τέταρ
	קָרְבַּן׃ אֱלֹהֵיכֶם׃ חֻקַּת׃ עוֹלָם׃ לְדֹרֹתֵיכֶם׃		cedetur agnus sinaculatus	τὸν hin οἴνου. τ panẽ· τ tosta far
	בְּכֹל׃ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃ וּסְפַרְתֶּם׃ לָכֶם׃ מִמָּחֳרַת׃ הַשַּׁבָּת׃ מִיּוֹם		ti holocaustũ dñi: & libamẽta of	τον τοῦ ἵν οἴνου. καὶ ἄρτον, καὶ πεφρυγμένα χί
	הֲבִיאֲכֶם׃ אֶת׃ עֹמֶר׃ הַתְּנוּפָה׃ שֶׁבַע		ferẽtur cũ eo: due	ra nona nõ comedetis vsq; ad	ipsã hĩc:
	שַׁבָּתוֹת׃ תְּמִימֹת׃ תִּהְיֶינָה׃ עַד		mel simile cõspse oleo	διε καὶ οὐ φάγεσθε ἕως εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν ταύ
	מִמָּחֳרַת׃ הַשַּׁבָּת׃ הַשְּׁבִיעִת׃ תִּסְפְּרוּ׃ חֲמִשִּׁים׃ יוֹם׃ וְהִקְרַבְתֶּם׃ מִנְחָה׃		in incẽsũ dñi: odorẽq;	quo ad obtuleritis dona dei vẽs. legiti
	חֲדָשָׁה׃ לַיהוָה׃ מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃ תָּבִיאוּ׃ לֶחֶם׃ תְּנוּפָה׃ שְׁתַּיִם׃ שְׁנֵי׃ עֶשְׂרֹנִים׃		suauissimũ. Liba quoq;	την, ἕως ἂν προσενέγκητε τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ ὑμῶν· νόμι
	סֹלֶת׃ תִּהְיֶינָה׃ חָמֵץ׃ תֵּאָפֶינָה׃ בִּכּוּרִים׃ לַיהוָה׃ וְהִקְרַבְתֶּם׃ עַל׃ הַלֶּחֶם׃ שִׁבְעַת		Panẽ & polẽtam & pul	μὸς ἀιώνιος εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ κατοικίᾳ
	כְּבָשִׂים׃ תְּמִימִם׃ בְּנֵי׃ שָׁנָה׃ אֶחָת׃ וּפַר׃ בֶּן׃ בָּקָר׃ אֶחָד׃ וְאֵילִם׃ שְׁנָיִם׃ יִהְיוּ׃		tes nõ comedetis ex fe	ὑμῶν. καὶ ἀριθμήσετε ὑμῖν ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῶν
	עֹלָה׃ לַיהוָה׃ וּמִנְחָתָם׃ וְנִסְכֵיהֶם׃ אִשֵּׁה׃ רֵיחַ׃ נִיחֹחַ׃ לַיהוָה׃ וְעָשִׂיתֶם׃ שְׂעִיר		gete: vsq; ad diẽ q̃ offe	σαββάτων ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἂν προσενέγκητε τὸ
	עִזִּים׃ אֶחָד׃ לְחַטָּאת׃ וּלְזֶבַח׃ שְׁלָמִים׃ שְׁנֵי׃ כְבָשִׂים׃ בְּנֵי׃ שָׁנָה׃ חֲמִשָּׁה		retis ex ea	manipulũ ipositiõis: septẽ hebdomadas inte
	וְהִקְטִיר׃ הַכֹּהֵן׃ עַל׃ הַלֶּחֶם׃ הַבִּכּוּרִים׃ תְּנוּפָה׃ לִפְנֵי׃ יְהוָה׃ עַל׃ שְׁנֵי		deo vestro. Preceptũ	δράγμα τοῦ ἐπιθέματος· ἑπτὰ ἑβδομάδας ὁλοκλή
	כְבָשִׂים׃ קֹדֶשׁ׃ יִהְיוּ׃ לַיהוָה׃ לַכֹּהֵן׃ וְקָרָאתֶם׃ בְּעֶצֶם׃ הַיּוֹם׃ הַזֶּה׃ מִקְרָא		est sempiternum	ρους ἀριθμήσεις ἕως τῆς ἐπαύριον τῆς ἑβδόμης ἑβδομά
	קֹדֶשׁ׃ יִהְיֶה׃ לָכֶם׃ כָּל׃ מְלֶאכֶת׃ עֲבֹדָה׃ לֹא׃ תַעֲשׂוּ׃ חֻקַּת׃ עוֹלָם׃ בְּכֹל׃ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃		in gnãtiõibus vestris	δος ἀριθμήσετε πεντηκοντα ἡμέρας, καὶ προσοί
	לְדֹרֹתֵיכֶם׃ וּבְקֻצְרְכֶם׃ אֶת׃ קְצִיר׃ אַרְצְכֶם׃ לֹא׃ תְכַלֶּה׃ פְּאַת׃ שָׂדְךָ׃ בְּקֻצְרֶךָ׃		habitaculis vestris:	σετε θυσίαμα νέαμα τῷ κυρίῳ, ἐκ τῆς κατοικίας
	וְלֶקֶט׃ קְצִירְךָ׃ לֹא׃ תְלַקֵּט׃ לֶעָנִי׃ וְלַגֵּר׃ תַּעֲזֹב׃ אֹתָם׃ אֲנִי׃ יְהוָה׃ אֱלֹהֵיכֶם׃		panes primitiarũ duos	ὑμῶν προσοίσετε ἄρτους ἐπίθεμα, δύο ἄρτους· ἐκ
	וַיְדַבֵּר׃ יְהוָה׃ אֶל׃ מֹשֶׁה׃ לֵאמֹר׃ דַּבֵּר׃ אֶל		de duabus decimis	δυοῖν δεκάτων σεμιδάλεως ἔσονται, ἐνζυμωθῆναι περ
	בְּנֵי׃ יִשְׂרָאֵל׃ לֵאמֹר׃ בַּחֹדֶשׁ׃ הַשְּׁבִיעִי׃ בְּאֶחָד׃ לַחֹדֶשׁ׃ יִהְיֶה׃ לָכֶם׃ שַׁבָּתוֹן׃		simile fermẽtate: quos	quẽur pimitiaꝝ dño. τ offe
	זִכְרוֹן׃ תְּרוּעָה׃ מִקְרָא׃ קֹדֶשׁ׃ כָּל׃ מְלֶאכֶת׃ עֲבֹדָה׃ לֹא׃ תַעֲשׂוּ׃ וְהִקְרַבְתֶּם׃ אִשֶּׁה׃		coquetis in primitias	ιοῦσονται πρωτογεννημάτων τῷ κυρίῳ. καὶ προσά
	לַיהוָה׃ וַיְדַבֵּר׃ יְהוָה׃ אֶל׃ מֹשֶׁה׃ לֵאמֹר׃ אַךְ׃ בֶּעָשׂוֹר׃ לַחֹדֶשׁ׃ הַשְּׁבִיעִי׃ הַזֶּה׃		dñi. Offeretisq; cum	ρετε cũ panibꝰ septẽ agnos immaculatos ἐνι
	יוֹם׃ הַכִּפֻּרִים׃ הוּא׃ מִקְרָא׃ קֹדֶשׁ׃ יִהְיֶה׃ לָכֶם׃ וְעִנִּיתֶם׃ אֶת׃ נַפְשֹׁתֵיכֶם׃ וְהִקְרַבְתֶּם׃		panibus septem	σίους, καὶ μόσχον ἕνα ἐκ
	אִשֶּׁה׃ לַיהוָה׃ וְכָל׃ מְלָאכָה׃ לֹא׃ תַעֲשׂוּ׃ בְּעֶצֶם׃ הַיּוֹם׃ הַזֶּה׃ הַזֶּה׃ כִּי׃ יוֹם׃ כִּפֻּרִים׃ הוּא׃			

Poltiua chal. — **Interp. chal.**

עִנּוּיַת׃ פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה׃ לְמֵימָר׃ וְתֵימַר עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי תֵּעְלוּן לְאַרְעָא דַּאֲנָא יְהֵיב לְכוֹן׃ וְתַקְצְדוּן יָת חֲצָדֵהּ׃ וְתַיְתוּן יָת עוּמְרָא דְּרִישׁ חֲצָדְכוֹן לְוָת כָּהֲנָא׃ וְיֵרֵים יָת עוּמְרָא קֳדָם יְיָ לְרַעֲוָא לְכוֹן מִבָּתַר יוֹמָא טָבָא כָּהֲנָא יֵרֵימִנֵּיהּ׃ וְתַעְבְּדוּן בְּיוֹמָא דְּאַרֵמְתְכוֹן יָת עוּמְרָא אֵימַר שְׁלִים דְּלָא שְׁחִיתָה לְעָלְתָא קֳדָם יְיָ׃ וּמִנְחְתֵּיהּ תְּרֵי עֲשְׂרוֹנִין סוֹלְתָא דְּפִישָׁה מְקִיבָּא בְּמִשְׁחָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ לְאֵית קֻבְּלָא פְּרַעֲוָא וְנִסְכֵּיהּ חֲמָרָא רְבִיעוֹת הִינָא׃ וְלֶחֶם וְקָלִי וְפִירוֹכָן לָא תֵּיכְלוּן עַד עֶצֶם יוֹמָא הָדֵין עַד דְּאַיְתֵיתוּן יָת קוּרְבָּנָא דֶּאֱלָהָכוֹן קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן בְּכֹל מוֹתְבָנֵיכוֹן׃ וְתִמְנוּן לְכוֹן מִבָּתַר יוֹמָא טָבָא מִיּוֹמָא דְּאַיְתֵיתוּן יָת עוּמְרָא דְּרַמְתָּא שְׁבַע שַׁבָּתִין שַׁלְמָן תְּהֵוְיָין׃ עַד מִבָּתַר שְׁבִיעָיְתָא שְׁבִיעָיְתָא תְּמָנוּן חַמְשִׁין יוֹמִין׃ וְתִקְרְבוּן מִנְחְתָא חֲדַתָּא קֳדָם יְיָ׃ מִפּוֹתְבָנֵיכוֹן תַּיְתוּן לְחֶם אַרְמְתָא תַּרְתֵּין גְּרִיצִין תִּהְיֶין עֲשָׂרוֹנָא סוֹלְתָא יְהֵוְיָן חַמְרִין תֶּאֱפֵינָ׃ בִּכּוּרִין לְיְיָ׃ וְתַקְרְבוּן עַל לַחְמָא שְׁבַע

Interp. chal.

opus seruile nõ facietis. Locutusq; est dñs cuꝫ moyse dicens. Loquere cũ filiis israel: t dices ad eos. Cum ingressi fueritis terrã quã ego dabo vobis: t messue ritis messem eius: afferetis manipulũ primitiaꝝ mes sis vre ad sacerdotẽ. Et eleuabit sacerdos manipulũ coꝛã dño: vt acceptabile sit pro vobis. Post diẽ festini tatis eleuabit eũ sacerdos. Facietisq; i die quo eleuatur manipulus agnũ integrũ anniculũ in holocaustũ coꝛã dño. Munus aũt eius erit due decime simile con sperse oleo in oblationẽ coꝛã dño: vt suscipiat eũ bene placito: t libamentũ eius ẽra pars hin vini. Panẽ aũt t grana torꝛefacta t polentã nõ comedetis vsq; ad diẽ hanc: donec offeratis oblationẽ dei vẽs: legitimũ sempiternũ erit gñationibus vestris in cunctis habi tationibus vẽs. Et numerabitis vobis ab altero die festiuitatis a die in quo offeretis manipulũ eleuatio nis septẽ hebdomadas integras: vsq; ad alterã diẽ er plectionis hebdomade septie nũerabitis ꝯquaginta dies. et offeretis munꝰ nouũ coꝛã dño. De habitatiõ bus vẽs afferetis panẽ eleuationis; due placente ex duabus decimis similẽ erũt: fermẽtate coꝛam dño pri mitias coꝛam domino. Offeretisq; cum pane septem

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	La. xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ere. lxx. cũ interp. latina.
	יְהוָה׃ וְכָל־מְלֶאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי־יוֹם כִּפֻּרִים			dñi. Omne opus ſeruile non facietis in eo: quia dies expiationis eſt ad expiandum pro vobis coram dño deo veſtro. Omnis enim homo qui non afflixerit ſe in die octauo vocatio ſancta erit vobis: et offeretis oblationes coram dño: collecti enim eritis: omne opus ſeruile nõ facietis. Ite ſunt ſolẽnitates dñi quas vocabitis vocatione ſancta: vt offeratur oblatio coram domino holocaustum & munus & hoſtia ſanctificationum & libamenta iuxta ritum	κυρίου. πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· ἱλάσεται περὶ ὑμῶν ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν· ὅτι πᾶσα ψυχὴ, ἥτις μὴ ταπεινωθήσεται ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς· καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ποιήσει ἐργον ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε. legitimũ ſẽpiternũ in ghatiões vſas in ſette. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν οἰκ hitatiõe vſa. τ ſñ meſſuerittis meſſẽ κατοικίαι ὑμῶν· καὶ ὅταν θερίζητε τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελέσετε ὁλοιπὸν τοῦ θερισμοῦ ἀγροῦ σου ἐν τῷ θερίζειν σε, καὶ τὰ ἀσταχυδερίνητα θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις, τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, μηνὶ ἑβδόμῳ μιᾷ τοῦ μηνὸς ἔσαι ὑμῖν ἀνάπαυσις, μνημόσυνον σαλπίγγων κλητὴ ἁγία τῷ κυρίῳ· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε· καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ· καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, καὶ τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τῆς ἑβδόμου τούτου ἡμέρα ἐξιλασμοῦ, κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν· καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ	domio. Omne opus ſeruile non facietis in ipſa die expiationis hec vobis: ſit eſt iſti dies expiatiõis hec vobis: ταύτη, ἵνα ἱλασθῇ ἡμέρα ἐξιλασμοῦ αὕτη ὑμῖν, ppitiare pro vobis coram dño deo vo ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ vſo. omnis anima que afflicta non humiliabit ὑμῶν· πᾶσα ψυχὴ, ἥτις μὴ ταπεινωθήσεται in ipſa die hac: exterminabit er ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ ppito ſuo. τ ois aſa: q̃ nõ humiliabit τοῦ λαοῦ αὐτῆς· καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ποιήσει op᷑ in ipa die hac: perdbit ani ἔργον ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἀπολεῖται ἡ ψυ ma illa de ppto ſuo. οὗ op᷑ nõ fa ἡ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς· πᾶν ἔργον οὐ ποιή cietis. legitimũ ſẽpiternũ in ghatiões vſas in σετε· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν οἰκ hitatiõ vſa: ſabbata ſab οἱ κίαις ὑμῶν, σάββατα σάβ batoꝝ erũt vobis. τ humiliabitis ani βατον ἔσαι ὑμῖν· καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυ mas veſtras a nono meſis. a ve χὰς ὑμῶν ἀπὸ ἐνάτης τοῦ μηνός· ἀπὸ ἑσπέ pera vſq; ad veſperã ſabbatizabitis ſab ρας ἕως ἑσπέρας σαββατιεῖτε τὰ σάβ bata vſra. τ locut᷑ē ds ad moy βατα ὑμῶν· καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυ ſen: dicẽs: loqre filijs iſrael: di σῆν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, λέ cẽs: quinta decima meſis ſepti γων, τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδό mi huius feſtũ tabernaculoꝝ ſeptẽ dies domi μου τούτου ἑορτὴ σκηνῶν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ κυ no. τ dies pria vocata ſcta erit ριῳ· καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἁγία ἔσαι vobis: οὗ op᷑ ſerulle nõ facietis. ὑμῖν, πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε· ſeptẽ dies offeretis holocauſtũ dño. ἑπτὰ ἡμέρας προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ· τ dies octaua vocata ſcta erit vobis. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ὀγδόη κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν· τ offeretis holocauſtũ dño: exodiũ καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ, ἐξόδιον ẽt. οὗ opus ſeruile nõ facietis, hec ἐστιν, πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε· ἄνωθεν αἱ festa dñi: qua vocabitis ipa vocata ſan ἑορταὶ κυρίου, ἃς καλέσετε αὐτὰς κλητὰς ἁ cta: vt offeratis oblationẽ dño: γίας, ὥστε προσενέγκαι κάρπωμα τῷ κυρίῳ, holocauſtũ τ ſacrificia ſpoꝝ: τ libatiões. ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ σπονδὰς τὸ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	La. xxiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ere. lxx. cũ interp. latina.
	כִּפֻּרִים הוּא מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם			agnos imaculatos et anniculos: & vitulũ de armẽto vnũ: & arietes duos: & erũt holocauſtũ cum libamentis ſuis in odorem ſuauiſſimũ dño. & hircũ pro peccato. Duoſq; agnos anniculos hoſtias pacificorũ. Cũq; eleuauerit eos ſacerdos cum panibus primitiarũ eleuatione coꝝ duo cũ duobus agnis: ſctificata erunt coram dño: & ſacerdoti pertinebũt. Et vocabitis hunc ẽdem diẽ vocatione ſancta: ſanctus erit vobis: oſne opus ſeruile nõ facietis: legitimũ ſempiternũ erit in cunctis habitationibus vſis & generationibus vſis. Sabbatũ requietionis erit vobis: & affligetis aias veſtras in die nono menſis ad veſperã: a veſpere vſq; ad veſperum requieſcetis in requie veſtra. Locutuſq; eſt dñs cum moyſe dicens. Loquere cum filijs iſrael dicens. In quintadecima die menſis ſeptimi huius feſtiuitas vmbraculoꝝ erit ſeptẽ diebus coꝝ dño: in die primo vocatio ſancta erit: omne opus ſeruile non facietis. Septẽ diebus offeretis oblationes coꝝ dño: in die octauo vocatio ſctã erit vobis: & offeretis oblationes coꝝ dño: collecti enim eritis: oſne opus ſeruile nõ facietis. De ſunt ſolẽnitates dñi quas vocabitis vocatione ſancta: vt offeratur oblatio coram domino holocaustum & munus & hoſtia ſanctificationum & libamenta iuxta ritum	κυρίῳ. πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· ἱλάσεται περὶ ὑμῶν ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν· ὅτι πᾶσα ψυχὴ, ἥτις μὴ ταπεινωθήσεται ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς· καὶ πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ποιήσει ἐργον ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε. legitimũ ſẽpiternũ in ghatiões vſas in ſette. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν οἰκ hitatiõ vſa: ſabbata ſab οἱ κίαις ὑμῶν, σάββατα σάβ batoꝝ erũt vobis. τ humiliabitis ani βατον ἔσαι ὑμῖν· καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυ mas veſtras a nono meſis. a ve χὰς ὑμῶν ἀπὸ ἐνάτης τοῦ μηνός· ἀπὸ ἑσπέ pera vſq; ad veſperã ſabbatizabitis ſab ρας ἕως ἑσπέρας σαββατιεῖτε τὰ σάβ bata vſra. τ locut᷑ē ds ad moy βατα ὑμῶν· καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυ ſen: dicẽs: loqre filijs iſrael: di σῆν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, λέ cẽs: quinta decima meſis ſepti γων, τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδό mi huius feſtũ tabernaculoꝝ ſeptẽ dies domi μου τούτου ἑορτὴ σκηνῶν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ κυ no. τ dies pria vocata ſcta erit ριῳ· καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἁγία ἔσαι vobis: οὗ op᷑ ſerulle nõ facietis. ὑμῖν, πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε· ſeptẽ dies offeretis holocauſtũ dño. ἑπτὰ ἡμέρας προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ· τ dies octaua vocata ſcta erit vobis. καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ὀγδόη κλητὴ ἁγία ἔσαι ὑμῖν· τ offeretis holocauſtũ dño: exodiũ καὶ προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ, ἐξόδιον ẽt. οὗ opus ſeruile nõ facietis, hec ἐστιν, πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε· ἄνωθεν αἱ festa dñi: qua vocabitis ipa vocata ſan ἑορταὶ κυρίου, ἃς καλέσετε αὐτὰς κλητὰς ἁ cta: vt offeratis oblationẽ dño: γίας, ὥστε προσενέγκαι κάρπωμα τῷ κυρίῳ, holocauſtũ τ ſacrificia ſpoꝝ: τ libatiões. ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίας αὐτῶν, καὶ σπονδὰς τὸ

Pritiua chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.
	אִתְּרִין שָׁלְמִין בְּנֵי שְׁנָה וְתוֹר בַּר תּוֹרֵי חַד וְדִכְרִין תְּרֵין יְהוֹן עֲלָתָא קֳדָם יְיָ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכָּתְהוֹן כְּסִדְרֵיהוֹן קוּרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃ וְתַעֲבְדוֹן צְפִיר בַּר־עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא וְתַרְתֵּין אִמְּרִין בְּנֵי שְׁנָה לְנִכְסַת קוּדְשָׁיָא׃ וְיַרְדִים כַּהֲנָא וְתָהוֹן עַל לְחֵם כְּוִרְיָא אַרְבְּעָה קֳדָם יְיָ עַל תְּרֵין אִמְּרִין קוּדְשָׁא יְהוֹן קֳדָם יְיָ לְהַנָּאָה׃ וְתִעֲרֵעוּן בְּכָרֵין יוֹמָא הָדֵין מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן כָּל עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ קְיָם עָלַם בְּכָל מָתְבָּנְיכוֹן׃ לְדָרֵיכוֹן תְּפַתְּגוּן יָת צַדָּא דְּצָרְעָא וְיָת כָּל עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ קְיָם עָלַם בְּכָל מָתְבָּנְיכוֹן׃ לְדָרֵיכוֹן׃ וְנַקְצָרְכוֹן יָת חֲצַד עֲנָךְ לָא תְשֵׁיצֵי פֵּאַתָא דְּחַקְלָךְ בְּמִחְצָדָךְ וְלֶקְטָא דְּחַצָּדָךְ לָא תְלַקֵּט לְעָנְיֵי וּלְגִיּוֹרֵי תִּשְׁבּוֹק יָתְהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה בְּחַד לְיַרְחָא יְהֵי לְכוֹן נְיָחָא עֲתִירָא פּוּרְקָנָא דְּכֹל עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ וְתַקְרְבוּן קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ בְּרַם בַּעְשְׂרָא לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה הָדֵין יוֹמָא דְּכִפּוּרַיָא הוּא מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן וְתַעְנוּן יָת נַפְשָׁתְכוֹן כָּל עִבִידָא לָא תַעְבְּדוּן׃ וְתַקְרְבוּן קוּרְבָּנָא	קֳדָם יְיָ עֲלָתָא וּמִנְחָתָא נִכְסַת קוּדְשִׁין וְנִסּוּכִין פָּתָגָם	coram dño. Et offie opus nõ facietis in hac eadẽ die: quia dies expiationũ eſt ad ꝓpiandũ pro vobis coram dño deo vſro. Oẽs enĩ homo qui non afflixerit ſe in hac eadẽ die: exterminabit de populo ſuo. Et ois homo qui fecerit offie opus in hac eadẽ die: diſperdã hominẽ illũ de medio populi ſui. Nullum opus facietis in eo: legitimũ ſempiternũ erit generationibus veſtris in cunctis habitationibus vſis. Sabbatũ requietionis erit vobis: & afflgetis aias veſtras in die nono menſis ad veſperã: a veſpere vſq; ad veſperum requieſcetis in requie veſtra. Locutuſq; eſt dñs cum moyſe dicens. Loquere cum filijs iſrael dicens. In quintadecima die menſis ſeptimi huius feſtiuitas vmbraculoꝝ erit ſeptẽ diebus coꝝ dño: in die primo vocatio ſancta erit: omne opus ſeruile non facietis. Septẽ diebus offeretis oblationes coꝝ dño: in die octauo vocatio ſctã erit vobis: & offeretis oblationes coꝝ dño: collecti enim eritis: oſne opus ſeruile nõ facietis. De ſunt ſolẽnitates dñi quas vocabitis vocatione ſancta: vt offeratur oblatio coram domino holocaustum & munus & hoſtia ſanctificationum & libamenta iuxta ritum

Pritiua chal.	Interp. chal.
	agnos integros anniculos & vitulũ de bobus vnũ: & arietes duo erunt in holocauſtũ coꝝ dño: & munera coꝝ & libamẽta coꝝ: vt ſuſcipiatur oblatio volũtarie coꝝ dño. Facietiſq; hirci vnũ de capris ꝓ peccato et duos agnos anniculos in hoſtiã ſanctificationũ: et eleuabit eos ſacerdos cum pane ꝓmitiarũ eleuatione coꝝ dño cũ duobus agnis: ſctificata erunt coram dño: & ſacerdoti pertinebũt. Et vocabitis hunc ẽdem diẽ vocatione ſancta: ſanctus erit vobis: oſne opus ſeruile nõ facietis: legitimũ ſempiternũ erit in cunctis habitationibus vſis & generationibus vſis. Et qñ meſſuerittis ſegetẽ ꝛre vſre nõ ꝓſumẽtis metere angulũ agri tui cum meſſuerit: neq; colliges deciden tes ſpicas meſſis tue: ſed pauperi & peregrino dimittes eas: ego dñs deus veſter. Locutuſq; eſt dñs cum moyſe dicens. Loquere cum filijs iſrael dicens. In menſe ſeptimo prima die menſis erit vobis requies: memoriale clangoris & vocatio ſancta: oſne opus ſeruile nõ facietis: & offeretis oblationẽ coꝝ dño. Locutuſq; eſt dñs cũ moyſe dicẽs. Verũtamẽ in decima die menſis huiꝰ ſeptimi dies expiationũ erit: vocatio ſctã erit vobis: & afflgetis aias vſas: & offeretis oblatiõ ex

יוֹם בְּיוֹמוֹ תְּשַׁלְּמֶנּוּ כִּי לוֹ שַׁבָּת לַיהוָה בְּדַד
וּמִלְּבַד שַׁבְּתֹתַי תִּתֵּנוּ וּמִלְּבַד מַתְּנוֹתֵיכֶם וּמִלְּבַד כָּל
נִדְרֵיכֶם וּמִלְּבַד כָּל נִדְבֹתֵיכֶם
אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיהוָה אַךְ בַּחֲמִשָּׁה
עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאָסְפְּכֶם
אֶת תְּבוּאַת הָאָרֶץ תָּחֹגּוּ אֶת חַג
יְהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
שַׁבָּתוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן
וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי
עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ
עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים
וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים
בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תָּחֹגּוּ אֹתוֹ
תִּשְׁבְּתוּ הַשְּׁבִיעִי יָמִים כָּל הָאֶזְרָח
בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת לְמַעַן
יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי
אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי
יְהוָה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

Ca. xxiiij.

וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר צַו אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן
זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר
תָּמִיד מִחוּץ לְפָרֹכֶת הָעֵדֻת יַאֲרִךְ
אֹתוֹ אַהֲרֹן מֵעֶרֶב עַד
בֹּקֶר לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד חֻקַּת
עוֹלָם לְדֹרֹתָם עַל
הַמְּנֹרָה הַטְהֹרָה יַעֲרֹךְ אֶת
הַנֵּרוֹת לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד
וְלָקַחְתָּ סֹלֶת וְאָפִיתָ אֹתָהּ
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חַלּוֹת
עֶשְׂרֹנִים יִהְיֶה הַחַלָּה הָאֶחָת
וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרֹכֹת
שֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהֹר
לִפְנֵי יְהוָה וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת
לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה
אִשֶּׁה לַיהוָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בַּשַּׁבָּת
יַעַרְכֶנּוּ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד
מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם
וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו וְאָכְלֻהוּ
בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא
לוֹ מֵאִשֵּׁי יְהוָה חָק עוֹלָם וַיֵּצֵא בֶּן
הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרְאֵלִית וְהוּא בֶּן אִישׁ מִצְרִי
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנָּצוּ בַּמַּחֲנֶה בֶּן
הַיִּשְׂרְאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי וַיִּקֹּב
בֶּן הָאִשָּׁה אֶת הַשֵּׁם וַיְקַלֵּל וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ אֶל מֹשֶׁה
וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת דִּבְרִי לְמַטֵּה דָן
וַיַּנִּיחֻהוּ בַּמִּשְׁמָר לְפָרֵשׁ לָהֶם
עַל פִּי יְהוָה וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר הוֹצֵא
אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְסָמְכוּ כָּל
הַשֹּׁמְעִים אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁוֹ

Interp.chal.

vnius[q]uiusq; diei : exceptis fabbatis dñi et exceptis donis vris & exceptis oib[9] votis vris & exceptis his q̃ sponte offeretis coꝛã dño. Verũtamen in quintadecima die mensis septimi quãdo ꝯgragaueritis fructus terre : solẽnizabitis solẽnitatẽ coꝛã dño septẽ diebus. in die primo erit requies : & in die octauo erit requies. Sumetisq; vobis in die primo fructus arboris citrei et spatulas palmarũ, & myrtũ & salices torrentis : & letabimini coꝛam dño deo vestro septem diebus. et solẽnizabitis hanc solẽnitatem coꝛam dño septem diebus per annũ. Legitimũ sempiternũ erit generationibus vestris : in mense septimo celebrabitis eam. In vmbraculis habitabitis septem diebus : omnes indigene in israel habitabunt in vmbraculis. vt sciant generationes vestre quia in vmbraculo nubis mee habitare feci filios israel quãdo eduxi eos de terra egypti : ego dñs deus vester. Locutusq; est moyses ordinẽ solẽnitatũ dñi : & docuit eas filios israel.

Ca.24.

Locutusq; est dominus cum moyse dicens. Precipe filijs israel vt tollant tibi oleum de oliuis contusis purissimum : vt luceat : vt incendantur lucerne iugiter. extra velum testimonij in tabernaculo federis ordinabit eas aaron a vespere

dici:[e]exceptis [f]sabbatis [g]domini
[g]donisq; vestris :[m]& quecunq; offeretis ex [l]voto [l]vel que sponte
[l]tributis[n]dño. A [o]quintodecimo ergo [n]die [m]mensis [o]septimi [q]cũ
[r]fructus [r]terre vestre [e]celebrabitis [s]ferias [n]dñi [m]septem [n]diebus.
[o]Die [o]primo [r]& die [n]octauo erit [s]fabbatum. [t]requies.
[u]Sumetisq; [v]vobis [u]die
[v]primo [w]fructus
[x]arboris [y]pulcherrime.
[z]spatulasq; palmarũ. & ramos [a]ligni [b]dẽsarũ frõdiũ & salices de [c]torrẽte:
& letabimini [d]coꝛã
[e]domino deo vestro :
[f]celebrabitisq; [g]solẽnitatẽ [h]eius [i]septem [k]diebus
[l]per annũ. [m]Legitimũ [n]sempiternũ erit [o]generationibus
vestris. [p]Mẽse [q]septimo
[r]festa celebrabitis :& habitabitis [s]in vmbraculis
[t]septẽ [u]diebus. [v]Omis [w]qui de gñe [x]est [y]israel : [z]mane
bit [a]in tabernaculis :[b]vt
[c]discãt [d]posteri vri [e]q̃ [f]in tabernaculis [g]habitare fecerim [h]filios [i]israel : [k]cum educerem
[l]eos [m]de terra [n]egypti. [o]Ego [p]dominus
[q]deus vr. [r]Locutusq; est
[s]moyses [t]sup [u]solẽnitatibus [v]dñi [w]ad [x]filios [y]israel.

Ca.24.

[a]dñs [b]ad [c]moysẽ [d]dicens. [e]Precipe
[f]filijs [g]israel [h]vt afferãt [i]tibi [k]oleum de
[l]oliuis [m]purissimũ ac lucidũ [n]ad cõcinãdas [o]lucernas [p]iugiter [q]extra [r]velũ
[s]testimonij [t]in tabernaculo [u]federis. [v]Ponetq; [w]eas
[x]aaron [y]a vespere [z]vsq;

Transla.Chal.

יוֹם בְּיוֹמֵהּ תְּשַׁלְּמִנּוּן דַּיְיָרָא וּבַר מִסְּתַּנְּתְכוֹן וּבַר כָּל נִדְרֵיכוֹן וּבַר כָּל נִדְבָתְכוֹן
דְּתִתְּנוּן קֳדָם יְיָ : בְּרַם בְּחַמְשֵׂת עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה כְּמִכְנְשָׁכוֹן יַת עֲלַלְתָא
דַּאֲרָעָא תְּחָגּוּן יַת חַגָּא קֳדָם יְיָ שִׁבְעָא יוֹמִין בְּיוֹמָא קַדְמָאָה נְיָחָא וּבְיוֹמָא תְּמִינָיָאָה נְיָחָא :
תִּסְבּוּן לְכוֹן בְּיוֹמָא קַדְמָאָה פֵּירֵי אִילָנָא מְדַמְּאָה וְלוּבְלְבִין וְהַדַּסִּין וְעַרְבִין דְּחַל
לְחַדְיָן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן שִׁבְעָא יוֹמִין : וְתַחֲגוּן יָתֵיהּ חַגָּא קֳדָם יְיָ שִׁבְעָא יוֹמִין בְּשַׁתָּא
קְיָם עָלָם לְדָרֵיכוֹן בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה תַּחֲגוּן יָתֵיהּ : בְּמַטְלָיָא תִּתְּבוּן שִׁבְעָה
לְמִנְדַּע כָּל יִשְׂרָאֵל יִתְּבוּן בְּמַטְלָיָא : בְּדִיל דִּיְדְעוּן דָּרֵיכוֹן מַטְלָיָא אַרִּי בְּמַטְלָיָא עֲבָרִית יַת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַפְּקוֹתִי יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן : וּמַלֵּיל מֹשֶׁה יַת
סְדַר מוֹעֲדַיָּא דַּיְיָ וַאֲלִיפִינוּן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל

Ca.xxiiij.

מֹשֶׁה לְמֵימְרָ : פַּקֵּיד יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְבּוּן לָךְ מְשַׁח זֵיתָא דְּכֵיָא סְחִיל לְנְהוֹרָא
לְאַדְלָקָא בּוּצִינַיָּא תְּדִירָא : מִבָּרָא לְפָרֻכְתָּא דְסָהֲדוּתָא יְסַדַּר יָתְהוֹן אַהֲרֹן מֵרַמְשָׁא עַד

Transla.Chal.

צַפְרָא קֳדָם יְיָ תְּדִירָא קְיָם עָלָם לְדָרֵיכוֹן עַל מְנָרְתָּא דַּכְיָתָא יְסַדַּר יָת מִצְיָנַיָּא קֳדָם
יְיָ תְּדִירָא : וְתִסַּב סוֹלְתָּא וְתֵיפֵי יָתָהּ תַּרְתָּא עֲשָׂרֵי גַּרְיָנָן תַּרְתָּא עֲשָׂרִין עֶשְׂרְתִּין תְּהֵי גַּרְיָנָא
חֲדָא : וְתִשַׁוֵּי יָתְהוֹן תְּרֵין סְדָרִין שִׁית סִדְרִין עַל פַּתּוֹרָא דְּכָיָא קֳדָם יְיָ : וְתִתֵּן עַל
סִדְרָא לְבוּנְתָא דַּכְיָתָא וִיהֵי לְלֶחֶם לְאַדְכָּרְתָּא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ : בְּיוֹמָא לְשַׁבְּתָא
בְּיוֹמָא לְשַׁבְּתָא יְסַדְּרִינֵיהּ קֳדָם יְיָ תְּדִירָא מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְיָם עָלָם : וִיהֵי לְאַהֲרֹן
וְלִבְנוֹהִי וְיֵכְלוּנֵיהּ בְּאַתְרָ קַדִּישׁ אֲרֵי קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הוּא לֵיהּ מִקּוּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ קְיָם
עָלָם : וּנְפַק בַּר אִיתְתָא בַּת יִשְׂרָאֵל וְהוּא בַר גְּבַר מִצְרָאִי בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִיתְצְיִין
בְּמַשְׁרְיָתָא בַּר אִיתְתָא בַּת יִשְׂרָאֵל וְנָקַב בַּר יִשְׂרָאֵל : וּקְרִישׁ בַּר אִיתְתָא בַּת יִשְׂרָאֵל
יַת שְׁמָא וְאַרְגִּין וְאַיְתִיאוּ יָתֵיהּ לְוָת מֹשֶׁה וְשׁוּם אִמֵּיהּ שְׁלוֹמִית בַּת דִּבְרִי לְשִׁבְטָא
דְּדָן : וְאַשְׁרוּ יְהִי בְּבֵית מַטְרָא עַד דְּיִתְפְּרַשׁ לְהוֹן עַל גְּזֵירַת מֵימְרָא דַּיְיָ : וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה
לְמֵימָר : אַפֵּיק יַת דְּאִתְגְּזַר לְמִפְּרָא וְיִסְמְכוּן כָּל דְּשָׂרְיָתָא יָת דִּיהוֹן עַל רֵישֵׁיהּ

Pūtiua heb.	Ter. Heb.	Leui.	La. xxv.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina	Trāsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Leui.	La. xxv.	Pūtiua heb.
עֶשֶׂר	וְרִגַּמּוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה: וְאֶל בְּנֵי			& lapidet eū populus	τ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ· καὶ τῷ	ināt āno septimo sabbata reqes erit	וּנְתַתֶּם אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ			
יָצָא בָּנָה	יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ			vniuersus. Et ad oooo	υἱῷ ἰσραὴλ λάλησον, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἄνθρωπος	ēt terre sabbata dño. agrū tuū nō seminabis τ	אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשֻׁבוּ: יוֹבֵל			
בֵּית יָצָא	מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל הַגֵּר הַגָּר בְּיִשְׂרָאֵל			filios israel loqre: τ dices ad eos:	ὃς ἐὰν καταράσηται θεὸν αὐτοῦ, ἁμαρτίαν λή	tñ gñ σάββατα τῷ κῷ· γον ἀγρόν σου οὐ σπερεῖς καὶ	הִוא שְׁנַת חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה			
כָּרַת יָצָא	בְּתוֹכָם אִישׁ אִישׁ כִּי יְקַלֵּל אֱלֹהָיו וְנָשָׂא חֶטְאוֹ:			Homo oooooooooooo	ψεται· ὀνόμαζων δὲ τὸ ὄνομα κυρίου, θανάτῳ θανα	vineā tuā nō putabis: τ spōtanea afcē	לָכֶם לֹא תִזְרָעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת			
	וּנְקֵב שֵׁם יְהוָה מוֹת יוּמָת רָגוֹם	רָגַם		qui maledixerit deo	τάτῳ θανατούσθω. καὶ ὃς ἂν πατάξῃ ψυχὴν ἀνθρώπου,	tiam uue tue nō colliges: τ primitiarū tuarū	סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת נְזִירֵי			
גֵּר יָצָא	יִרְגְּמוּ בוֹ כָּל הָעֵדָה כַּגֵּר כָּאֶזְרָח	גֵּר יָצָא		fuo portabit pctūm fu	θανάτῳ θανατούσθω. καὶ ὃς ἂν πατάξῃ ψυχὴν κτήνους,	tuarū nō putabis: τ spōtanea uue tue	כַּרְמֶךָ: שְׁנַת שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ			
מוּת יָנָה	בְּנָקְבוֹ שֵׁם יוּמָת כִּי יַכֵּה	מוּת יָנָה		um. & qui blaſphema	θανάτῳ θανατούσθω. κρίσις ἑνὶ καὶ προσηλύτῳ ἔσται	nō vindemiabis: neq; scificatiōis tue nō	שַׁבָּת לַיהוָה שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע וְכַרְמְךָ			
כָּל נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוּמָת: וּמַכֵּה				uerit nomē dñi: morte	ἐν ὑμῖν· καὶ ἐὰν τις πατάξῃ ψυχὴν κτήνους,	vindemiabis scificatiōis tue nō vindemiabis: ānus re	לֹא תִזְרָע וְכֶרֶם לֹא תִזְרָע: אֶת			
נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת				moriatur. Lapidibus	θανάτῳ θανατούσθω. κρίσις ἑνὶ καὶ προσηλύτῳ ἔσται	quiescet erit tre. τ erūt ſabbata tre	סְפִיחַ קְצִירְךָ לֹא תִקְצוֹר וְאֶת			
נָפֶשׁ: וְאִישׁ כִּי יִתֵּן מוּם בַּעֲמִיתוֹ				opprimet eū ois multi	ἐν ὑμῖν· καὶ ἐὰν τις πατάξῃ ψυχὴν κτήνους,	uaūsēōs tuę sabbata tre	עִנְּבֵי נְזִירֶךָ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת			
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה כֵּן יֵעָשֶׂה לּוֹ: שֶׁבֶר				tudo populi. Siue ille ci	ἀποκτενεῖ αὐτόν· κρίσις μία ἔσται ὑμῖν, καὶ τῷ	escā tibi: τ filio tuo: τ ancille	שַׁבָּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ: וְהָיְתָה שַׁבַּת			
תַּחַת שֶׁבֶר עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן				uis siue pegrinus fuerit.	προσηλύτῳ ἐὰν τε προσκλυτος ἐὰν τε αὐτόχθων ἐν τῷ	tue: τ filio tuo: τ ancille	הָאָרֶץ לָכֶם לְאָכְלָה לְךָ וּלְעַבְדְּךָ			
תַּחַת שֵׁן כַּאֲשֶׁר יִתֵּן מוּם בָּאָדָם				Qui blaſphemauerit	ὀνόμασαι αὐτὸν τὸ ὄνομα κυρίου, τελευτάτω· καὶ ἂν	bi & ſeruo tuo: ooooooo	וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִירְךָ וּלְתוֹשָׁבְךָ			
כֵּן יִנָּתֵן בּוֹ וּמַכֵּה בְהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה				nomē dñi: morte mo	ὁ ἐκ προσκλυτος ἐὰν τε αὐτόχθων ἐν τῷ	ancille & mercenario	הַגָּרִים עִמָּךְ: וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה			
וּמַכֵּה אָדָם יוּמָת: מִשְׁפַּט אֶחָד				riatur. Qui percuſſerit	ὀνόμασαι αὐτὸν τὸ ὄνομα κυρίου, τελευτάτω· καὶ ἂν	tuo: & aduene ooooooo	אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָהּ			
יִהְיֶה לָכֶם כַּגֵּר כָּאֶזְרָח יִהְיֶה				& occiderit hoiem mo	ὁ ἐκ προσκλυτος ἐὰν τε αὐτόχθων ἐν τῷ	q pegrinātur apud te.	לֶאֱכֹל: וְכִסַּרְתֶּ לְךָ שֶׁבַע שַׁנִּים			
כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְדַבֵּר				te moriatur. Qui pcuſ	πατάξῃ ψυχὴν ἀνθρώπου, καὶ ἀποθά	lumētis tuis & pecori	שַׁנִּים שֶׁבַע שַׁנִּים שֶׁבַע פְּעָמִים			
מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹצִיאוּ				ſerit aiam reddet vicariū.	νῃ, θανάτῳ θανατούσθω. καὶ ὃς ἂν πατάξῃ ἀυχὴν	bus omnia que nascū	וְהָיוּ לְךָ יְמֵי שֶׁבַע שַׁבְּתֹת הַשָּׁנִים			
אֶת מְקַלֵּל אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה				ſ. aiam pro aia. Qui	κτήνους, ἀποτισάτω ψυχὴν ἀντὶ ψυ	tur prebebunt ei bum.	תֵּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה: וְהַעֲבַרְתָּ			
וְסָמְכוּ כָּל הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל				irrogauerit maculam	ma. τ ſi alicui dabit maculā, primo huo:	Nu merabis quoq; tibi	שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי			
רֹאשׁ וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל עֲדַת בְּנֵי				cuilibet ciuiū suorū: fi	χῆς· καὶ ἐάν τις δώσει μῶμον τῷ πλησίον αὐτ,	septem hebdomadas	בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים			
יִשְׂרָאֵל בָּאֶבֶן וָמֵתוּ: וְאִישׁ כִּי				cut fecit: sic fiet ei.	καθὼς ἐποίησεν αὐτῷ, ὧδαυτὸς ἀντιποιηθήσεται αὐ	anorū. i. ſeptīes ſeptē	וְהַעֲבַרְתֶּם שׁוֹפָר בְּכָל אַרְצְכֶם:			
יַכֶּה כָּל נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוּמָת: וּמַכֵּה				Fractura. p fractura: o	fractura p fractura: oculū pro	que simul ooooooooooo	וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים			
נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת				culū. p oculo: dētē pro	τῷ· σύντριμμα ἀντὶ συντρίμματος, ὀφθαλμὸν ἀντὶ	faciunt ooooooooooo	שָׁנָה וְקָרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ לְכָל			
נָפֶשׁ: וְאִישׁ כִּי יִתֵּן מוּם בַּעֲמִיתוֹ				dēte reſtituet. Qualē	oculo: dēte: ſicut dederit ma	ooooooooooooo	יוֹשְׁבֶיהָ יוֹבֵל הִוא תִּהְיֶה לָכֶם			
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה כֵּן יֵעָשֶׂה לּוֹ: שֶׁבֶר				flixerit maculā: talē ſu	ὀφθαλμοῦ, δόντα ἀντὶ ὀδόντος, καθότι ἂν δῷ μῶ	quadragīta anī. τ annūciabitis	וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ			
תַּחַת שֶׁבֶר עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן				ſtinere cogetur. Qui p	cuilā hoi: ſic dabit ei. ſcīpſe	ētōn ἐνιαυτῶν ἑπτά καὶ τεσσαράκοντα ἔτη· καὶ διαγγελεῖτε	אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשֻׁבוּ: יוֹבֵל			
תַּחַת שֵׁן כַּאֲשֶׁר יִתֵּן מוּם בָּאָדָם				cuſſerit iumētū reddet	pōſſe μον ἀνθρωπω, οὕτως δοθήσεται αὐτῷ· ὃς ἂν πατά	tube uocē in oi tra vra mēſe	הִוא שְׁנַת חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה			
כֵּן יִנָּתֵן בּוֹ וּמַכֵּה בְהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה				aliud. Qui percuſſerit	ξῃ ἄνθρωπος ἐὰν καταράσηται θεὸν αὐτοῦ, ἁμαρτίαν λή	σάλπιγγος φωνὴν ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑμῶν τῷ μηνὶ	לָכֶם לֹא תִזְרָעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת			
וּמַכֵּה אָדָם יוּמָת: מִשְׁפַּט אֶחָד				hoiem pūietur. Equi	cipiet. nominās aī nomē dñi: morte mo	septimo decima mēſis. die	סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת נְזִירֶיהָ:			
יִהְיֶה לָכֶם כַּגֵּר כָּאֶזְרָח יִהְיֶה				iudicii ſit iter vos: ſi	φειται· ὀνόμαζων δὲ τὸ ὄνομα κυρίου, θανάτῳ θανα	τῷ ἑβδόμῳ τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνός· τῇ ἡμέρᾳ τοῦ	כִּי יוֹבֵל הִוא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם			
כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְדַבֵּר				ue pegrinus fue ciuis	τάτῳ θανατούσθω. δικαίωσις	ppitiatiōis ānūciabitis tuba in oi tra ve	מִן הַשָּׂדֶה תֹּאכְלוּ אֶת תְּבוּאָתָהּ:			
מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹצִיאוּ				peccauerit. qa ego ſum	vnū erit aduene τ indigene: qūi	ἐξιλάσεως διαγγελεῖτε σάλπιγγι ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑ				
אֶת מְקַלֵּל אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה				dñs deus vr. Locutuſq;	μία ἔσαι τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ἐγχωρίῳ, ὅτι	ſtra: τ ſcificabitis ānū quinquageſimū an				
וְסָמְכוּ כָּל הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל				ē moyſes ad filios iſ	ego dñs deus vr. τ locutus ē moyſes	mōn, καὶ ἁγιάσετε τὸ ἔτος τὸ πεντηκοστὸν ἐνιαυ				
רֹאשׁ וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל עֲדַת בְּנֵי				rael & eduxerūt, cū quī	τὸν, καὶ διαβοήσετε ἄφεσιν ἐπὶ τῆς γῆς πᾶσι τοῖς	nūs: τ clamabitis remiſſionē in tra oib				
יִשְׂרָאֵל בָּאֶבֶן וָמֵתוּ: וְאִישׁ כִּי				blaſphēmauerat extra	ἐγὼ κς ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἐλάλησε μουσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσ	tōn, καὶ διαβοήσετε ἄφεσιν ἐπὶ τῆς γῆς πᾶσι τοῖς				
יַכֶּה כָּל נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוּמָת: וּמַכֵּה				caſtra: ac lapidibo op	ραηλ, καὶ ἐξήγαγον τὸν καταρασάμενον ἔξω τῆς παρεμ	hitātibus eī. ānus remiſſiōis ſignificatio				
נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת				preſſerūt. Fecerūtq; fi	ſira: τ lapidauerūt eū lapidib. τ filij	hec erit vobis. τ redibitis ꝓnūſcūq; in				
נָפֶשׁ: וְאִישׁ כִּי יִתֵּן מוּם בַּעֲמִיתוֹ				lij israel ſicut pceperat	βολῆς, καὶ κατελίθοβόλησαν αὐτὸν λίθοις· καὶ οἱ υἱοὶ	possessionē ſuā: τ qlibz in familiā ſuā				
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה כֵּן יֵעָשֶׂה לּוֹ: שֶׁבֶר				dñs moyſi. Cap. 25.	ἰσραὴλ ἐποίησαν καθάπερ συνέταξε κς τῷ μωυσῆ.	xīſtū reddit: remiſſionis ſignificatio hec ānus				
תַּחַת שֶׁבֶר עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן				LOcutuſq; ē dñs ad	Θ locutē dñs moyſi in mōte ſi	ānūciabitis eī.				
תַּחַת שֵׁן כַּאֲשֶׁר יִתֵּן מוּם בָּאָדָם				moyſen in monte	καὶ ἐλάλησε κύριος τῷ μωυσῆ ἐν τῷ ὄρει σι C. 25	ἀπελεύσεσθε, ἀφέσεως σημασία αὕτη· ὃ ἔτος τὸ				
כֵּן יִנָּתֵן בּוֹ וּמַכֵּה בְהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה				ſinai dicēs. Loq̄re filiſ	nαι λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς	πεντηκοστόν ἐνιαυτός ἔσαι ὑμῖν· οὐ σπερεῖτε, οὐδὲ				
וּמַכֵּה אָדָם יוּמָת: מִשְׁפַּט אֶחָד				iſrael: & dices ad eos.	cos: qñ intrauerittis in trā quā ego do vo	metetis scōtanea afcēdētia eius: τ				
יִהְיֶה לָכֶם כַּגֵּר כָּאֶזְרָח יִהְיֶה				Qñ igressi fueritis	αὐτούς, ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑ	μὴ ἀμήσητε αὐτόματα ἀναβαίνοντα αὐτῆς, καὶ				
כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְדַבֵּר				terrā quam ego dabo	bis: τ requiescet tra sabbata dño. ſex	nō vindemiabitis scificata eius: qñ remiſſiōis				
מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹצִיאוּ				vobis: sabbatizetis	μῆν, καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ σάββατα τῷ κυρίῳ· ἓξ	ānūciabitis eī: ſctūs erit vobis. de a				
אֶת מְקַלֵּל אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה				ſabbatum dño. Sex	ānis ſeminabis putabis ooooooo	σημασία ἔσίν, ἅγιον ἔσαι ὑμῖν· ἀφὸ τῶν σπεί				
וְסָמְכוּ כָּל הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל				annis ooooooooooooo	vīneā tuā: τ cōgregabis fructū eius.	ρεται comedetis fructus illius				
רֹאשׁ וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל עֲדַת בְּנֵי				ſeres agrū tuū: & ſex	πελόν σου, καὶ συναξεις τὸν καρπὸν αὐτῆς. ooooo	ων φάγεσθε τὰ γενήματα αὐτῆς ooooooooooo				
יִשְׂרָאֵל בָּאֶבֶן וָמֵתוּ: וְאִישׁ כִּי				annis ſeminabis						
יַכֶּה כָּל נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוּמָת: וּמַכֵּה				vineam tuam: colligeſ						
נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת				q fructus eius. ooooooo						

Cap. xxv.

Pūtiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רְגַז	et lapidabūt eum ois cōgregatio. Et cū filiꝰ israel lo	וְיִרְגְּמוּן יָתֵיהּ כָּל כְּנִישְׁתָּא דְּעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָתֵיהּ לְמַיָּתֵיהּ בְּגַר נָבַר אַרֵי יְרַגֵּיז יָתֵיהּ
כְּבַל כָּלַל שַׁבְּתָא	quer tis dicēs. Cūr vir q̄ blaſphemauerit cōā deo ſuo:	אֱלָהֵיהּ וְיִקְבֵּל חוֹבֵיהּ וּלְיַרְגְּזָא יָתֵיהּ יִשְׂרָאֵל שְׁמָא דַּייָ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל מְרָגְּמָן יְרַגְּמוּן בֵּיהּ כָּל
נגר	ſuſcipiet iniq̄tatē ſuā. et q̄ explanauerit nomē dñi oc	בְּנֵי שֻׁבְקָא בְּנַיְרָא בְּפָרְשׁוּתֵיהּ שְׁמָא יִתְקְטֵל וּרְגַם יִרְגְּמוּנֵיהּ בְּנֵי אַרְעָא בְּנַיְרָא וּבְנָבַר
שְׁלֵם	ciſione occidet: lapidatione lapidabūt eū⁹ ois cōgre	לְאֵנָשָׁא אִיתְקְטָלָא יִתְקְטֵל וּרְקְטוֹל נַפְשָׁא בְּצַיְרָא יִשְׁלְמִינֵיהּ נַפְשָׁא חֲלַף נַפְשָׁא וּנְבַר
נָתַן עָבַד	gatio: tā aduena q̄ indigena cū explanauerit nomen	אֲרֵי יִתֵּן מוּמָא בְּחַבְרֵיהּ כְּמָא דַּעֲבַד כֵּן יִתְעֲבֵד לֵיהּ: תַּבְרָא חֲלַף תַּבְרָא עַיְנָא חֲלַף עַיְנָא
שֵׁן רֵעַ	interficiāt. Cūr aūt qui occiderit oēm aiam hois: oc	שִׁנָּא חֲלַף שִׁנָּא כְּמָא דְּיִתֵּן מוּמָא בְּאֱנָשָׁא כֵּן יִתְיְהַב בֵּיהּ: וּרְקְטוֹל בְּעִירָא יְשַׁלְמִינֵיהּ
רוּץ	ciſione occidet. Et q̄ occiderit aiam alialis ſoluet cas	וּרְקְטוֹל נַפְשָׁא יִתְקְטֵל: דִּינָא חַד יְהֵי לְכוֹן לְגִיּוֹרָא כְּבִיצְיָרָא יְהֵי אֲרֵי אֲנָא יְיָ
עָשָׂה	ſabit: animā pro aia. Cūr aūt qui poſuerit maculā in proxi	אֱלָהֲכוֹן: וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַפְּיקוּ יָת לְאַבְּרָנִיָּא דְּלִטְשׁוּ עִמְּהוֹן יָת מָאן
אָחִיד הָוָה	mo: ſicut fecit ſic fiet ei: fractura. p fractura: oculū pro	דְּאִתְקְטָלָא בְּאַבְנַיָּא וְקַטְלוּ יָתֵיהּ בְּאַבְנַיָּא וְעָבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ יָת
נָפַק רָגַז שָׂרָא	oculo: dēte pro dēte: ſicut fecit ſic fiet ei: ſcīſtura pro ſcīſtura:	מֹשֶׁה: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּטוּרָא דְּסִינַי לְמֵימָר: מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי
אֲסַר שׁוֹל	oculū pro dēte: ſicut dederit maculā hoiē: ſic dabit ei. ſcīſtura pro ſcīſ	תֵּיעֲלוּן לְאַרְעָא דַּאֲנָא יְהֵיב לְכוֹן וְתִשְׁבַּח אַרְעָא שְׁבָקָא קֳדָם יְיָ: שִׁתִּין שְׁנִין תִּזְרַע
שְׁמִיטָה שְׁנָה זְרַע	tura pōſſet ſuper proximū ſuū: ſic fiet ei. Et qui	חַקְלָךְ וְשִׁתִּין שְׁנִין תִּגְזוֹם יָת כַּרְמָךְ וְתִכְנֵשׁ יָת אִבָּהָא דְּאַרְעָא: וּשְׁנַת שְׁבִיעָאָה
כָּסַח בָּנָשׁ	percuſſerit iumentū reddet vicariū. Et qui percuſſerit	שַׁבְּתָא יְהֵי לְאַרְעָא שְׁבָקָא קֳדָם יְיָ חַקְלָךְ לָא תִזְרַע וְכַרְמָךְ לָא תִגְזוֹם: יָת דְּנָפֵל

Cap. xxv.

Pūtiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אֲסַר שׁוֹל	Anno aūt ſeptimo requies remiſſionis erit terre: re	וְיָת עִנְּבֵי נְזִירָךְ לָא תִקְטוֹף שְׁנַת שְׁבָקָא תְּהֵי לְאַרְעָא: וּתְהֵי שְׁמִיטַּת אַרְעָא לְכוֹן לְמֵיכַל לָךְ וּלְעַבְדָּךְ
שְׁמִיטָה שְׁנָה זְרַע	miſſio erit cōā dño: agrū tuū nō ſeres: τ vineā tuā nō	וְלַאֲמָתָךְ וְלַאגִירָךְ וְלִתוֹתָבָךְ דְּדָיְרִין עִמָּךְ: וְלִבְעִירָךְ וְלְחַיְתָא דִּי בְּאַרְעָךְ תְּהֵי כָּל עֲלָלְתַהּ לְמֵיכַל: וְתִמְנֵי לָךְ שְׁבַע
כָּסַח בָּנָשׁ	putabis. Quę ſpōte naſcūtur meſſis nō metes: τ	שְׁמִטִּין שְׁנִין שֶׁבַע זִמְנִין וְיהוֹן לָךְ יוֹמֵי שְׁבַע שְׁמִטִּין תִּשְׁעִין אַרְבְּעִין שְׁנִין: וְתַעֲבַר שׁוֹפַר
	vuas quas tibi reliquiſt nō vindemiabis: annus eſt	בְּכָל אַרְעָא וְכָל אַרְעֲכוֹן תִּתְקְדַשׁ: תִּקְדְּשׁוּן יָת שְׁנַת חַמְשִׁין שְׁנִין וְתִקְרוֹן חֵרוּתָא
	remiſſiōis erit terre. Critq; remiſſio terre vobis in ci	בְּכָל אַרְעֲכוֹן לְכָל יָתְבָהָא יְהֵי לְכוֹן יוֹבֵלָא הִיא תְּהֵי לְכוֹן וְתָתְבוּן גְּבַר לְאַחְסָנָתֵיהּ וְגַבְר
	bū tibi τ ſeruo tuo τ ancille tue τ mercenario tuo τ in	לְזָרְעֵיתֵיהּ תְּתוּבוּן: יוֹבֵלָא הִיא שְׁנַת חַמְשִׁין שְׁנִין תְּהֵי לְכוֹן לָא תִזְרְעוּן וְלָא תַחְצְדוּן יָת
	quilino tuo qui habitāt tecū: iumētis quoq; tuis τ be	סַחְרָנָהּ וְלָא תִגְזְמוּן יָת אִבָּהָא דְּאַרְעָא: אֲרֵי יוֹבֵלָא הִיא קוּדְשָׁא תְּהֵי לְכוֹן מִן חַקְלָא תִּכְלוּן
	ſtiis q̄ ſunt in terra tua erit omnis fructus eius in ci	יָת עֲלָלְתַהּ לְמֵיכַל: בְּשַׁתָּא דְּיוֹבֵלָא הִיא תְּתוּבוּן גְּבַר לְאַחְסָנָתֵיהּ:
	bū. Numerabis aūt tibi ſeptē hebdomadas annoꝝ ſep	
	ties ſeptē annos: eritq; tibi dies ſeptē hebdomadar	
	annoꝝ quadragīta τ nouem anni. Et tranſire facies	
	clangozem buccine per vniuerſam terram tuam: in	
	meſe ſeptimo in decima die meſis in die expiationis.	
	Et ſanctificabitis annū quiquageſimū: τ vocabitis li	
	bertatē in terra cunctis habitatoribus eius. Jubile	
	erit vobis: τ reuertetur vnuſquiſq; homo ad hereditā	
	tem ſuam: τ vnuſquiſq; reuertetur ad familiā ſuam.	
	Jubileus eſt: annus quinquageſimus erit vobis.	
	Non ſeminabitis neq; metetis que ſponte naſcuntur	
	in terra: neq; putabitis reliquias eius. Quia jubile	
	eſt: ſanctus erit vobis: de agro comedetis fruct eius.	

Pūtina beh.	Ter. Heb.	Leui.	La. xxv.	Trāsla. B. Diero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina	Trāsla. B. Diero.	Ter. Heb.	Leui.	La. xxv.	Pūtina. heb.
בְּשָׁנַת הַיֹּבֵל הַזֹּאת תָּשֻׁבוּ אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ׃ וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ אוֹ קָנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךָ אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו׃ בְּמִסְפַּר שָׁנִים אַחַר הַיֹּבֵל תִּקְנֶה מֵאֵת עֲמִיתֶךָ מִסְפַּר שְׁנֵי תְבוּאֹת יִמְכָּר לָךְ׃ לְפִי רֹב הַשָּׁנִים תַּרְבֶּה מִקְנָתוֹ וְלִפְי מְעֹט הַשָּׁנִים תַּמְעִיט מִקְנָתוֹ כִּי מִסְפַּר תְּבוּאֹת הוּא מֹכֵר לָךְ׃ וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וַעֲשִׂיתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וִישַׁבְתֶּם עַל הָאָרֶץ לָבֶטַח׃ וְנָתְנָה הָאָרֶץ פִּרְיָהּ וַאֲכַלְתֶּם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח עָלֶיהָ׃ וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרָע וְלֹא נֶאֱסֹף אֶת תְּבוּאָתֵנוּ׃ וְצִוִּיתִי אֶת בִּרְכָתִי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית וְעָשְׂתָה אֶת הַתְּבוּאָה לִשְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים׃ וּזְרַעְתֶּם אֶת הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִת וַאֲכַלְתֶּם מִן הַתְּבוּאָה יָשָׁן עַד הַשָּׁנָה הַתְּשִׁעִת עַד בּוֹא תְּבוּאָתָהּ תֹּאכְלוּ יָשָׁן׃ וְהָאָרֶץ לֹא תִמָּכֵר לִצְמִתֻת כִּי לִי הָאָרֶץ כִּי גֵרִים וְתוֹשָׁבִים אַתֶּם עִמָּדִי׃ וּבְכֹל	בְּשָׁנַת הַיֹּבֵל הַזֹּאת תָּשֻׁבוּ אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ׃ וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ אוֹ קָנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךָ אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו׃ בְּמִסְפַּר שָׁנִים אַחַר הַיֹּבֵל תִּקְנֶה מֵאֵת עֲמִיתֶךָ מִסְפַּר שְׁנֵי תְבוּאֹת יִמְכָּר לָךְ׃ לְפִי רֹב הַשָּׁנִים תַּרְבֶּה מִקְנָתוֹ וְלִפְי מְעֹט הַשָּׁנִים תַּמְעִיט מִקְנָתוֹ כִּי מִסְפַּר תְּבוּאֹת הוּא מֹכֵר לָךְ׃ וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וַעֲשִׂיתֶם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וִישַׁבְתֶּם עַל הָאָרֶץ לָבֶטַח׃ וְנָתְנָה הָאָרֶץ פִּרְיָהּ וַאֲכַלְתֶּם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח עָלֶיהָ׃ וְכִי תֹאמְרוּ מַה נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרָע וְלֹא נֶאֱסֹף אֶת תְּבוּאָתֵנוּ׃ וְצִוִּיתִי אֶת בִּרְכָתִי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית וְעָשְׂתָה אֶת הַתְּבוּאָה לִשְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים׃ וּזְרַעְתֶּם אֶת הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִת וַאֲכַלְתֶּם מִן הַתְּבוּאָה יָשָׁן עַד הַשָּׁנָה הַתְּשִׁעִת עַד בּוֹא תְּבוּאָתָהּ תֹּאכְלוּ יָשָׁן׃ וְהָאָרֶץ לֹא תִמָּכֵר לִצְמִתֻת כִּי לִי הָאָרֶץ כִּי גֵרִים וְתוֹשָׁבִים אַתֶּם עִמָּדִי׃ וּבְכֹל	'Anno iubilei hui⁹ reuertemini vnusquisq; ad possessionē suā: ⁊ qñ vendideris venditionē proximo tuo aut qñ emeris de manu proximi tui: nō decipiat vir fratrem suū. Iusta numerū annoꝝ post iubileū emes a proximo tuo: iusta numerū annoꝝ frugū vendet tibi. Secundū multitudinē annoꝝ multiplicabis emptionem: ⁊ secundū paucitatē annoꝝ minues emptionē: quia numerū frugum vendit tibi. et non decipiet vir proximū suū. Timebisq; deum tuū: quia ego dñs deus vester. Et facietis legitima mea: ⁊ iudicia mea custodietis: facietisq; ea: ⁊ habitabitis cōfidēter in terra. Dabitq; terra fructū suū: ⁊ comedetis in saturitatē: et habitabitis cōfidēter in ea. Et si dixeritis qd manducabimus in anno septimo: ecce non seminabimus nec colligemus fructus nros. mādabo benedictionē meā vobis in anno sexto: ⁊ faciet fructus pro tribus annis. seretisq; ānō octauo: ⁊ comedetis de fructu veteri vsq; ad annū nonū: donec veniāt fructꝰ ei⁹ edetis vetera. Terra aūt nō vēdet in ppetuū: q⁹ mea est terra. Aduene enī ⁊ coloni estis vos cozā me. et in omni	in ānō remissiōis significatiōe ipi⁹ redi	ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως σημασίας αὐτῆς ἐπανε-	ditis vnusq; in possessionē suā. si aūt vēdi	στρέψει ἕκαστος εἰς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ· ἐὰν δὲ ἀπο-	deris vēditionē primo tuo: siue emeris a	δῶς πράσιν τῷ πλησίον σου, ἐὰν τε κτήσῃ παρὰ	primo tuo: nō affligat hō proxi	τοῦ πλησίον σου, μὴ θλιβέτω ἄνθρωπος τὸν πλη-	mū. sēm numerū ānoꝝ post significatiōnē e	σίον· κατὰ ἀριθμὸν ἐτῶν μετὰ τὴν σημασίαν κτή-	mes a primo: iusta numerū ānoꝝ fru	σῃ παρὰ τοῦ πλησίον, κατὰ ἀριθμὸν ἐνιαυτῶν γεν	ctuū vēdet tibi: sēm q⁹ plus	νημάτων ἀποδώσεταί σοι, καθότι ἐκ πλείονῶν τῶν	ānoꝝ multiplicat emptionē tuā: ⁊ sēm q⁹ mi	ἐτῶν πληθυνεῖ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ, καὶ καθότι ἐλάτ	nuis ānoꝝ diminuet emptionē suā: q⁹ nume	τωον τῶν ἐτῶν ἐλαττώσει τὴν κτῆσιν αὐτοῦ, ὅτι ἀριθ	rū fructuū hic vēdet tibi: nō affligat	μὸν γενημάτων δύτος ἀποδώσεταί σοι, μὴ θλιβέτω	hō primū fuū. ⁊ timebis dñm	ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ φοβήσῃ κύριον τὸν	deū tuū: ego dñs deꝰ vr. ⁊ facietis oīa	θεόν σου, ἐγὼ κς̄ ὁ θεὸς ὑμῶν· καὶ ποιήσετε πάντα τὰ	p̄cepta mea: ⁊ oīa iudicia mea: ⁊ fer	δικαιώματά μου, καὶ πάσας τὰς κρίσεις μου, καὶ φυ	uabitis: ⁊ facietis ea: ⁊ habitabitis in	λάξεσθε, καὶ ποιήσετε αὐτά, καὶ κατοικήσετε ἐπὶ	terra cōfidēter. ⁊ dabit fra fructus ſu	τῆς γῆς πεποιθότες· καὶ δώσει ⁊ γῆ τὰ ἐκφόρια αὐ	os: ⁊ comedetis ad saturitatē: ⁊ habitabitis cō	τῆς, καὶ φαγεσθε εἰς ἐμπλησμονήν, καὶ κατοικήσετε πε	fidēter i ipa. si aūt dixeritis: qd comedem⁹ in	ποιθότες ἐπ' αὐτῆς· ἐὰν δὲ λέγητε, τί φαγομεθα ἐν	ānō septimo hoc: si nō seminauerim⁹: ⁊	τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ τούτῳ, ἐὰν μὴ σπείρωμεν, καὶ	nō ꝯgregauerimus fructus nros: ⁊ mittam	μὴ συναγάγωμεν τὰ γεννήματα ἡμῶν, καὶ ἀποστελῶ	benedictionē meā vobis in ānō ferto: ⁊ fa	τὴν εὐλογίαν μου ὑμῖν ἐν τῷ ἔτει τῷ ἕκτῳ, καὶ ποι	ciet fructus eius in treꝫ ānos: ⁊ semi	ήσει τὰ γεννήματα αὐτῆς εἰς τὰ τρία ἔτη, καὶ φα	nabitis ānō octauo: ⁊ comedetis de fru	γεσθε ἐπὶ ἔτος τὸ ὄγδοον, καὶ φάγεσθε ἀπὸ τῶν γεν	ctibus antiq; vsq; ad ānū nonū. vsq;	νημάτων παλαιῶν ἕως τοῦ ἔτους τοῦ ἐνάτου. ἕως	veniāt fructus eius: comedetis vetera ve	ἂν ἔλθῃ τὰ γεννήματα αὐτῆς, φάγεσθε παλαιὰ πα	tera: ⁊ fra nō vēdet in ꝑpetuū: quia	λαιῶν, καὶ ἡ γῆ οὐ πραθήσεται εἰς βεβαίωσιν, ἐμοὶ	enī est fra: q⁹ aduene ⁊ pegrini vos	γάρ ἐστιν ἡ γῆ, ὅτι πάροικοι καὶ πάροικοι ὑμεῖς	estis cozā me. ⁊ p oēm	ἐστε ἐναντίον ἐμοῦ· καὶ κατὰ πᾶσαν	terā possessiōis vre redēptionē dabitis fre. si	γῆν κατασχέσεως ὑμῶν λύτρα δώσετε τῆς γῆς· ἐὰν	ꝺ paup factus fuerit frater tuus ⁊ tcē: ⁊ vēdiderit	δὲ πτένηται ὁ ἀδελφὸς σου ὁ μετὰ σοῦ, καὶ ἀποδῶται	de possessione sua: ⁊ accedat ꝓpiquo	ἀπὸ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ ἀγχιστεύων	vel primus ei: ⁊ redimet vēditionē fra	ὁ ἐγγίζων αὐτῷ, καὶ λυτρώσεται τὴν πρᾶσιν τοῦ ἀδελ	tis sui. si aūt alteri nō fuerit ꝓpiquꝰ ⁊ abūdauerit	φοῦ αὐτοῦ· ἐὰν δὲ τινι μὴ ᾖ ἀγχιστεύων, καὶ εὐπορηθῇ	manu ⁊ inuēti fuerit ei qđ sufficit redēptio ei⁹: ⁊ com	χειρὶ καὶ εὑρεθῇ αὐτῷ ὁ ἱκανὸν λύτρα αὐτοῦ, καὶ συλλο	putabunt fructus ex eo ⁊pe⁹ quo	γιεῖται τὰ ἔτη τῆς πράσεως αὐτοῦ, καὶ ἀποδώσει ὁ ὑπερέ	vēdidit: & qđ reliquū ē	χει τῷ ἀνδρὶ, ᾧ ἐπώλησεν αὐτὸν, καὶ ἐπανελεύσεται εἰς	recipiet possessionē sua.	Qđ si nō inuenerit ma	possessiōnē suā. si aūt nō abūdauerit manꝰ eius qđ suf	nus eius ⁊ vr reddat ꝑciū	ficit ad redēptionē eius: cōputabit annos vendi	habebit emptor quod	tionis: et reddet qđ amplius fuerit viro cui vendidit:	emerat vsq; ad annum	⁊ reuertetur ad possessionē suā. Et si nō inuenerit ma	iubileū. In ipso ei⁹	nus eius quāmū sufficit vt reddat ei: erit illud qđ ven	vēditio redibit ad dñm	didit in manu emptoris eius vsq; ad annū iubilei: et	& ad possessorem pristi	egredietur in iubileo: ⁊ reuertet ad possessionē suā.	nū. Qui vēdiderit do	Aut aūt qui vēdiderit domū habitatiōis intra vrbis	mū intra vrbis muros:	murū: erit redēptio eius donec impleat annus vēditio	habebit licētiā redimē	nis: tanto tpe erit redēptio ei⁹. et si nō fuerit redēpta	di: donec vnus impleatur annus. Si	donec cōpleat annꝰ integer: erit domus q̄ ei⁹ in vrbe	nō redemerit & anni	murata illius ꝑpetuū in ghrationib⁹ suis:	circulus fuerit reuoluta:	nō egrediet in iubileo. Edes aūt ruris qđ nō habet mu	emptor possidebit ea:	rū p circuitū: sicut ager terre existimabitur: redēptio	&	erit eis: ⁊ i iubileo egredient. et vrbes leuitaꝝ ⁊ dom⁹	posteri eius in ꝑpetuū	vrbiū possessionū suaꝝ in eternū ꝑfit redimi: ⁊ edēptio	& redimi et nō poterit i	eni semꝑ terna erit leuitis. Et qđ de leuitis redimerit:	iubileo: qz dom⁹ vrbiū leuitarū sunt possessio cog i medio	egrediet vēditio dom⁹ ⁊ vrbis possessionis ei⁹ in iubi	filioꝝ israel. Ager aūt pascuij vrbium	leo: qz dom⁹ vrbiū leuitarū sunt possessio cog i medio	nō dividet:	filioꝝ israel. Ager aūt ꝓpascuij vrbium	perpetuū enim possessio	nō dividet:	eorum est.	perpetuū enim possessio	eorum est.		terra possessionis vre dabitis redēptionē terre. Si	paup factus fuerit frater tuꝰ: ⁊ vēdiderit de possessio	ne sua: veniet redēptor: eius qui propinquus est ei: ⁊	redimet qđ frater suus vēdidit. Si aūt cui nō fuerit	redēptor: ⁊ attigerit manus eius ⁊ inuenerit quantū	sufficit ad redēptionē eius: cōputabit annos vendi	tionis: et reddet qđ amplius fuerit viro cui vendidit:	⁊ reuertetur ad possessionē suā. Et si nō inuenerit ma	nus eius quantū sufficit vt reddat ei: erit illud qđ ven	didit in manu emptoris eius vsq; ad annū iubilei: et	egredietur in iubileo: ⁊ reuertet ad possessionē suā.	Aut aūt qui vēdiderit domū habitatiōis intra vrbis	murū: erit redēptio eius donec impleat annus vēditio	nis: tanto tpe erit redēptio ei⁹. et si nō fuerit redēpta	donec cōpleat annꝰ integer: erit domus q̄ ei⁹ in vrbe	murata illius ꝑpetuū in ghrationib⁹ suis:	nō egrediet in iubileo. Edes aūt ruris qđ nō habet mu	rū p circuitū: sicut ager terre existimabitur: redēptio	erit eis: ⁊ i iubileo egredient. et vrbes leuitaꝝ ⁊ dom⁹	vrbiū possessionū suaꝝ in eternū ꝑfit redimi: ⁊ edēptio	eni semꝑterna erit leuitis. Et qđ de leuitis redimerit:	egrediet vēditio dom⁹ ⁊ vrbis possessionis ei⁹ in iubi	leo: qz dom⁹ vrbiū leuitarū sunt possessio cog i medio	filioꝝ israel. Ager aūt ꝓpascuij vrbium nō dividet:	perpetuū enim possessio	eorum est.		Pūtina. heb.	Ter. Heb.	Leui.	La. xxv.	Trāsla. B. Diero.
---	---	---	---	---
נָתַן	אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם נְאֻלָּה תִּתְּנוּ לָאָרֶץ׃ כִּי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ וּבָא	אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם נְאֻלָּה תִּתְּנוּ לָאָרֶץ׃ כִּי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ וּבָא		regio' possessionis vre	
מָכַר	גֹּאֲלוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו וְגָאַל אֵת	גֹּאֲלוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו וְגָאַל אֵת		sub redēptiōis cōditiōe	
מָכַר הִיא	מִמְכַּר אָחִיו׃ וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לוֹ	מִמְכַּר אָחִיו׃ וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לוֹ		vēdetur. Si attenuatus	
נָשַׂג	וְנָאַל וְהִשִּׂיג אֶת מִכְרָהוּ וְשָׁב	וְנָאַל וְהִשִּׂיג אֶת מִכְרָהוּ וְשָׁב		frater tuus vēdiderit	
שׁוּב	וְהֵשִׁיב אֶת הָעֹדֶף לָאִישׁ אֲשֶׁר	וְהֵשִׁיב אֶת הָעֹדֶף לָאִישׁ אֲשֶׁר		posſeſſiūcula suā & vo	
שָׁנָה	מָכַר לוֹ וְשָׁב לַאֲחֻזָּתוֹ׃ וְאִם לֹא	מָכַר לוֹ וְשָׁב לַאֲחֻזָּתוֹ׃ וְאִם לֹא		luerit propiquus ei⁹:	
שׁוּב	מָצְאָה יָדוֹ דֵּי הָשִׁיב לוֹ וְהָיָה	מָצְאָה יָדוֹ דֵּי הָשִׁיב לוֹ וְהָיָה		poſeſt redimere qđ il	
שָׁנָה	מִמְכָּרוֹ בְּיַד הַקֹּנֶה אֹתוֹ עַד שְׁנַת	מִמְכָּרוֹ בְּיַד הַקֹּנֶה אֹתוֹ עַד שְׁנַת		le vēdiderat. Sinaut nō	
שׁוּב	הַיֹּבֵל וְיָצָא בַיֹּבֵל וְשָׁב לַאֲחֻזָּתוֹ׃	הַיֹּבֵל וְיָצָא בַיֹּבֵל וְשָׁב לַאֲחֻזָּתוֹ׃		habuerit proximū &	
עִיר	וְאִישׁ כִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשַׁב עִיר	וְאִישׁ כִּי יִמְכֹּר בֵּית מוֹשַׁב עִיר		ipse precium	
חָמֵשׁ הָיָה תָּמֵם	חוֹמָה וְהָיְתָה גְאֻלָּתוֹ עַד תֹּם שְׁנַת	חוֹמָה וְהָיְתָה גְאֻלָּתוֹ עַד תֹּם שְׁנַת		ad redēmēdū potuerit	
יוֹם	מִמְכָּרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְאֻלָּתוֹ׃ וְאִם	מִמְכָּרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גְאֻלָּתוֹ׃ וְאִם		inuenire: cōputabuntur	
גָּאַל	לֹא יִגָּאֵל עַד מְלֹאת לוֹ שָׁנָה	לֹא יִגָּאֵל עַד מְלֹאת לוֹ שָׁנָה		fructus ex eo ⁊pe⁹ quo	
קוּם	תְּמִימָה וְקָם הַבַּיִת אֲשֶׁר בָּעִיר	תְּמִימָה וְקָם הַבַּיִת אֲשֶׁר בָּעִיר		vēdidit: & qđ reliquū ē	
עֵנֶת	אֲשֶׁר לֹא חֹמָה לַמִּגְרָשׁ הָעִיר	אֲשֶׁר לֹא חֹמָה לַמִּגְרָשׁ הָעִיר		redder emptori⁹ ſuꝰ	
דּוּר בַּיִת	לִדְרֹתָיו לֹא יֵצֵא וְגָאַל בוֹ וּבְתֵי	לִדְרֹתָיו לֹא יֵצֵא וְגָאַל בוֹ וּבְתֵי		recipiet possessionē suā.	
חָצֵר אֵין לָהֶם חֹמָה	הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם חֹמָה	הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם חֹמָה		Qđ si nō inuenerit ma	
סָבִיב עַל שְׂדֵה הָאָרֶץ יֵחָשֵׁב	סָבִיב עַל שְׂדֵה הָאָרֶץ יֵחָשֵׁב			nus eius vt reddat ꝑciū	
גְּאֻלָּה יִהְיֶה לוֹ וּבַיֹּבֵל יֵצֵא וּבָתֵּי	גְּאֻלָּה יִהְיֶה לוֹ וּבַיֹּבֵל יֵצֵא וּבָתֵּי			habebit emptor quod	
הַלֻּוִיִּם בָּתֵּי עָרֵי אֲחֻזָּתָם גְּאֻלַּת	הַלֻּוִיִּם בָּתֵּי עָרֵי אֲחֻזָּתָם גְּאֻלַּת			emerat vsq; ad annum	
עוֹלָם תִּהְיֶה לַלְוִיִּם׃ וַאֲשֶׁר יִגְאַל	עוֹלָם תִּהְיֶה לַלְוִיִּם׃ וַאֲשֶׁר יִגְאַל			iubileū. In ipso ei⁹	
מִן הַלְוִיִּם וְיֹצֵא מִמְכַּר בַּיִת וְעִיר	מִן הַלְוִיִּם וְיֹצֵא מִמְכַּר בַּיִת וְעִיר			vēditio redibit ad dñm	
אֲחֻזָּתוֹ בַיֹּבֵל כִּי בָתֵּי עָרֵי הַלְוִיִּם	אֲחֻזָּתוֹ בַיֹּבֵל כִּי בָתֵּי עָרֵי הַלְוִיִּם			& ad possessorem pristi	
הוּא אֲחֻזָּתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃	הוּא אֲחֻזָּתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃			nū. Qui vēdiderit do	
וְשָׂדֵה מִגְרַשׁ עָרֵיהֶם לֹא יִמָּכֵר	וְשָׂדֵה מִגְרַשׁ עָרֵיהֶם לֹא יִמָּכֵר			mū intra vrbis muros:	
				habebit licētiā redimē	
				di: donec vnus impleatur annus. Si	
				nō redemerit & anni	
				circulus fuerit reuoluta:	
				emptor possidebit ea:	
				&	
				posteri eius in ꝑpetuū	
				& redimi et nō poterit i	
				subileo. Sinaut in villa	
				fuerit domus que mu	
				ros nō habet: agrorū	
				iure vendetur. Si ante	
				redēpta non fuerit: in	
				jubileo reuertetur ad	
				dñm suū. Edes leuitarū	
				q̄ in vrbibus fūt: ſp pos	
				sunt redimi. Si redē	
				pti nō fuerint:	
				in jubileo reuertetur	
				ad dominos.	
				quia domus vrbiū le	
				uitarum pro	
				possessionibus sunt in	
				ter filios israel.	
				Suburbana aūt eorum	
				non venient:	

Pūtina. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
יְהַב	In anno iubilei hui⁹ reuertemini vnusquisq; ad possessionē suā: ⁊ qñ venditioris venditionē ꝓximo tuo aut qñ emeris de manu ꝓximi tui: nō decipiat vir fratrem suū. Iusta numerū annoꝝ post iubileū emes a ꝓximo tuo: iusta numerū annoꝝ frugū vendet tibi. Secundū multitudinē annoꝝ multiplicabis emptionem: ⁊ secundū paucitatē annoꝝ minues emptionē: quia numerū frugum vendit tibi. et non decipiet vir ꝓximū suū. Timebisq; deus tuū: quia ego dñs deus vester. Et facietis legitima mea: ⁊ iudicia mea custodietis: facietisq; ea: ⁊ habitabitis cōfidēter in terra. Dabitq; terra fructū suū: ⁊ comedetis in saturitatē: et habitabitis cōfidēter in ea. Et si dixeritis qđ manducabimus in anno septimo: ecce non seminabimus nec colligemus fructus nros. mādabo benedictionē meā vobis in anno sexto: ⁊ faciet fructus ꝓ tribus annis. seretisq; ānō octauo: ⁊ comedetis de fructu veteri vsq; ad annū nonū: donec veniāt fructꝰ ei⁹ edetis vetera. Terra aūt nō vēdet in ꝑpetuū: q⁹ mea est terra. Aduene enī ⁊ coloni estis vos cozā me. et in omni	בְּשַׁתָּא יוֹבְלָא הָדָא תְּתוּבוּן גְּבַר לְאַחֲסָנְתֵּיהּ׃ וְאֲרֵי תְזַבְּנוּן זְבִינִין לְחַבְרָךְ אוֹ תְּזַבְּנוֹן מִן יַד חַבְרָךְ לָא תּוֹנוּן גְּבַר יַת אָחוּהִי׃ בְּמִנְיַן שְׁנַיָּא בָּתַר יוֹבְלָא תְּזַבּוֹן מִן חַבְרָךְ בְּמִנְיַן שְׁנֵי עִבּוּר עֲלָלָתָא יְהַב לָךְ פּוּם שְׁנַיָּא מַסְגֵּי זְמִנַּיָּא תּוֹסִיף לְמִזְבַּן וּפוּם זְעֵירוּת שְׁנַיָּא תַּסְגֵּי זְבִינָתֵיהּ אֲרֵי מִנְיַן עֲלָלָתָא הוּא מְזַבֵּן לָךְ׃ וְלָא תּוֹנוּן גְּבַר יַת חַבְרֵיהּ וְתִדְחַל מִן אֱלָהָךְ אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ וְתַעְבְּדוּן יַת קְיָמַיָּ וְיָת דִּינַיָּ תִּטְּרוּן וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן וְתִתְּבוּן עַל אַרְעָא לְרוּחְצָן׃ וְיִתֵּן אַרְעָא אִבָּהָ וְתֵיכְלוּן לְסִפּוּק וְתִתְּבוּן לְרָחִיצָן עֲלַהּ׃ וַאֲרֵי תֵּימְרוּן מָה נִיכוֹל בְּשַׁתָּא שְׁבִיעָאָה הָא לָא נִזְרַע וְלָא נְכַנֵּשׁ יַת עֲלָלְתָנָא׃ וְאֵיכַּד יַת בִּרְכְתִּי לְכוֹן בְּשַׁתָּא שְׁתִיתָאָה וְתַעְבֵּד יַת עֲלָלְתָא לִתְלַת שְׁנִין׃ וְתִזְרְעוּן יַת שַׁתָּא תְּמִינָיְתָא וְתֵיכְלוּן מֵעֲלָלְתָא עַתִּיקָא עַד שַׁתָּא תְּשִׁעָיְתָא עַד ״מֵיעַל עֲלָלְתָהּ תֵּיכְלוּן עַתִּיקָא׃ וַאֲרַעָא לָא תְּזַבְּנוּן לְחַלּוֹטִין אֲרֵי דִּילִי אַרְעָא אֲרֵי דַיָּרִין וְתוֹתָבִין אַתּוּן קֳדָמָיַ וְכֹל	אַרְעָא אִתְּסְנְתִּכוֹן כּוּלְּהוֹן לָא תְּזַבְּנוּן לְאַרְעָא׃ אֲרֵי יִתְמַסְכֵּן אֲחוּךְ וְיִזְדַּבַּן מֵאֲחֻסְנָתֵיהּ וְיֵיתֵי קָרִיבֵיהּ דְּקָרִיב לֵיהּ יְהֵי גָּאֵיל יַת זְבִינֵי דַּאֲחוּהִי וּבְאַרְעָא אֲרֵי לָא יְהֵי לֵיהּ קָרִיב יָתִיר מִנֵּיהּ וְיִתְּבַע וְיִגְאַל יַת זְבִינֵי דַּאֲחוּהִי׃ וְגַבְרָא אֲרֵי לָא יְהֵי לֵיהּ גָּאֵיל וְתַשְׁכַּח יְדֵיהּ וְיַשְׁכַּח לֵיהּ כְּדֵי פִּרְקָנֵיהּ׃ וְיַחֲשֵׁב יַת יוֹמֵי זְבִינֵיהּ וְיָתִיב יַת יַתְרָא לְגַבְרָא דְּזַבַּן לֵיהּ וְיָתִיב לַאֲחֻסְנָתֵיהּ׃ וְאִם לָא אַשְׁכַּחַת יְדֵיהּ כְּפוּם יְדֵיהּ לֵיהּ וְיֵהוֹן זְבִינוֹהִי בִּידָא דְּזַבַּן יָתֵיהּ עַד שַׁתָּא דְּיוֹבְלָא וְיִפּוֹק בְּיוֹבְלָא וְיָתִיב לַאֲחֻסְנָתֵיהּ׃ וּבְגִין בֵּיתָא דְּמִתְּבָא קִרְוֵי חוֹמִין לֵיהּ וְיִתְקַיַּם זְבִינֵיהּ עַד סוֹף שַׁתָּא דְּיוֹבְלָא לֵיהּ יְהֵי זְבִינֵיהּ׃ וּבְגִין בָּתַּי קִרְוֵי דְּלֵית לְהוֹן שׁוּר חוֹמִין לְחַקְלָא דְּאַרְעָא יִתְחַשְׁבוּן פּוּרְקָנָא יְהֵי לְהוֹן וּבְיוֹבְלָא יִפְּקוּן׃ וּקְרִיוֵי לֵיוָאֵי בָּתֵּי קִרְוֵי אֲחֻסְנָתְהוֹן פּוּרְקָן עָלַם יְהֵי לְלֵיוָאֵי׃ וּמִדְּקָרוֹק מִן לֵיוָאֵי וְקַיְמִין זְבִינֵי בָּתֵּי קִרְוֵי אֲחֻסְנָתֵיהּ בְּיוֹבְלָא אֲרֵי בָּתֵּי קִרְוֵי אֲחֻסְנָתְהוֹן הִיא בֵּינֵי יִשְׂרָאֵל וְתַקֵּל רוּחַ קִרְוֵיהוֹן לָא יִזְדַּבָּן׃	terra possessionis vre dabitis redēptionē terre. Si paup factus fuerit frater tuꝰ: ⁊ vēdiderit de possessione sua: veniēt redēptor: eius qui propinquus est ei: ⁊ redimet qđ frater suus vēdidit. Si aūt cui nō fuerit redēptor: ⁊ attigerit manus eius ⁊ inuenerit quantū sufficit ad redēptionē eius: cōputabit annos vendi	tionis: et reddet qđ amplius fuerit viro cui vendidit:	⁊ reuertetur ad possessionē suā. Et si nō inuenerit ma	nus eius quantū sufficit vt reddat ei: erit illud qđ ven	didit in manu emptoris eius vsq; ad annū iubilei: et	egredietur in iubileo: ⁊ reuertet ad possessionē suā.	Aut aūt qui vēdiderit domū habitatiōis intra vrbis	murū: erit redēptio eius donec impleat annus vēditio	nis: tanto tpe erit redēptio ei⁹. et si nō fuerit redēpta	donec cōpleat annꝰ integer: erit domus q̄ ei⁹ in vrbe	murata illius ꝑpetuū in ghrationib⁹ suis:	nō egrediet in iubileo. Edes aūt ruris qđ nō habet mu	rū p circuitū: sicut ager terre existimabitur: redēptio	erit eis: ⁊ i iubileo egredient. et vrbes leuitaꝝ ⁊ dom⁹	vrbiū possessionū suaꝝ in eternū ꝑfit redimi: ⁊ edēptio	eni semꝑterna erit leuitis. Et qđ de leuitis redimerit:	egrediet vēditio dom⁹ ⁊ vrbis possessionis ei⁹ in iubi	leo: qz dom⁹ vrbiū leuitarū sunt possessio cog i medio	filioꝝ israel. Ager aūt ꝓpascuij vrbium nō dividet:	perpetuū enim possessio	eorum est.

Pritiua beb. | Ter. Heb. | Leui. | La. xxv. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Ebre. lxx. cũ interp. latina.

כִּי אֲחֻזַּת עוֹלָם הוּא לָהֶם׃ וְכִי
יָמוּךְ אָחִיךָ וְנָטָה יָדוֹ עִמָּךְ
וְהֶחֱזַקְתָּ בּוֹ גֵּר וְתוֹשָׁב וָחַי עִמָּךְ׃
אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית
וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ וְחַי אָחִיךָ עִמָּךְ׃
אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ
וּבְמַרְבִּית לֹא תִתֵּן אָכְלֶךָ׃ אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי
אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת לָכֶם
אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן לִהְיוֹת לָכֶם
לֵאלֹהִים׃ וְכִי יָמוּךְ אָחִיךָ עִמָּךְ
וְנִמְכַּר לָךְ לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עֲבֹדַת
עָבֶד׃ כְּשָׂכִיר כְּתוֹשָׁב יִהְיֶה עִמָּךְ
עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל יַעֲבֹד עִמָּךְ׃ וְיָצָא
מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶל
מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו
יָשׁוּב׃ כִּי עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי
אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לֹא יִמָּכְרוּ
מִמְכֶּרֶת עָבֶד׃ לֹא תִרְדֶּה בּוֹ בְּפָרֶךְ
וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ׃ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ

'quia' possessio'sempiterna est eis. Et qñ paup factus fuerit ff tuus & declinauerit manus ei' ad te: fulcipi es eus qñ aduenã & pegrinũ & vixerit tecũ: ne accipies ab eo vsurã neq; fenus: & timebis deũ tuũ: & vi uet ff tuus tecũ. Argentũ tuũ non dabis ei ad vsurã: et pro fenore nõ dabis cibũ tuũ: ego dñs deus vr qui eduxi vos de terra egypti: vt darem vobis terrã chanaan: vt essem vobis in deũ. Si aũt paup factus fuerit frater tuus tecũ: & vẽdiderit se tibi: nõ seruiat tibi seruitute famulo: quasi mercenarius & qñ colonus erit tecũ: vsq; ad annũ iubilei seruiet tibi. Egredietur qs a te ipse & filij eius cũ eo: & reuertetur ad cognatiõẽ suã: & ad possessionẽ patrũ suoꝝ reuertet. qz serui mei sunt qs eduxi de terra egypti: nõ vẽdant vẽditione seruoꝝ. Non fuiat tibi seruitute dura: & timebis deũ tuũ. Seruus aũt tuus & ancilla tua sint tibi de filijs pplꝰ q̃ sunt in circuitu vestro: ex eis possidebitis filios et ancillas. De filijs quoq; incolaꝝ incircũcisoꝝ q̃ ha bitãt vobiscũ ex eis possidebitis & de cognationibus suis que sunt vobiscũ que nate sunt in terra vestra: erũt qs vobis in possessionẽ. et dimittetis eos in possessionem filijs vestris post vos: vt possideant eos

Trãsla. B. Hiero.

'quia' possessio'sempiterna est eis. Et qñ paup factus fuerit ff tuus & declinauerit manus ei' ad te: fulcipi es eus qñ aduenã & pegrinũ & vixerit
b tecũ: ne accipias' vsuras' ab eo: & nec ãplius q̃ dedisti. b Time' deũ vt viuere possit' ff tuus' apd te.
c Pecuniã tuã non dabis ei' ad vsuram: & frugum superãbundãtiam' non' exiges.' Ego
d domin' deus vester q
e eduxi vos de terra egypti: vt
f vos' de terra egypti: vt darem' vobis terram' chanaan' vt essem' vester deus. q Si' paupertate cõpulsus
h vẽdiderit se ti' tibi' frater tu': nõ' eũ' oppries
i seruitute' famulo q̃. sed
k q̃si mercenarius & colonus erit.' Vsq; ad annũ' iubilei seruiet tibi: nõ ferẽt
l opabitur' apd te: & postea egredietur
m cũ liberis suis: & reuertetur
n ad' cognationem
o & ad
p possessionẽ 'patrũ suoꝝ.
q Mei' enim' serui' sunt: & ego' eduxi
r cos' de terra' egypti.
s Nõ veneant
t cõditione' seruoꝝ.
u Ne
v affligas' eũ' p potẽtiam:
w sed. metuito' deũ tuum.
x Seruus' & ancilla
y sint' vobis' de' circuitu vestro sunt
z & 'de' aduenis' qui peregrinantur' apud vos: vel
a ex his' nati fuerit' in terra vra.
b Hos' habebitis famulos: & hereditario iure transmittetis
c ad posteros ac' possidebitis

Trãsla. Ebre. lxx. cũ interp. latina.

τ agri segregati in vsibus eor nõ
κὰι οἱ ἀγροὶ οἱ ἀφορισμένοι ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν οὐ
πραθήσονται, ὅτι κατάσχεσις ἀΐδιος ἔστι αὐτῶν ἐστίν.
ſi aũt paup fuerit frater tuus τ ſpotẽs erit
ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου κὰι ἀδυνατήσει ταῖς
manibus ſuis apd te: auriliaberis ei vt aduc
χερσὶν αὐτοῦ παρὰ σοί, ἀντιλήψῃ αὐτοῦ ὡς προσήλυ
ne τ pegrino: τ viuet tecũ. nõ accipies
του κὰι παροίκου, κὰι ζήσεται μετὰ σοῦ. οὐ λήψῃ
ab eo vſurã: neq; in inkitudie. τ timebis
παρ' αὐτοῦ τόκον, οὐδὲ ἐπὶ πλεῖον· κὰι φοβηθήσῃ τὸν
deũ tuũ: τ viuet frater tuꝰ tecũ. argẽ
θεόν σου, κὰι ζήσεται ὁ ἀδελφός σου μετὰ σοῦ. τὸ ἀργύ
tũ tuũ nõ dabis ei in vſura: τ in fruẽ
ριόν σου οὐ δώσεις αὐτῷ ἐπὶ τόκῳ, κὰι ἐπὶ πλεονα
dãtia nõ dabis ei escas tuas: ego dñs deus
σμῷ οὐ δώσεις αὐτῷ τὰ βρώματά σου, ἐγὼ κὺς ὁ θεός σου
vr: q eduxi vos de terra egypti: vt darẽ vobis
μῶν, ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, τοῦ δοῦναι ὑμῖν
terrã chanaã: vt essẽ vr deus. ſi aũt ꝓhillat fue
τὴν γῆν χαναάν, ὥστε εἶναι ὑμῶν θεός· ἐὰν δὲ ταπεινω
rit frater tuus apd te τ vẽdit' fuerit tibi: nõ ſer
θῇ ὁ ἀδελφός σου παρὰ σοὶ κὰι πραθῇ σοι, οὐ δουλεύ
uiet tibi seruitutẽ seruꝝ: vt mercenarij vel colonus
σει σοι δουλείαν οἰκέτου, ὡς μισθωτὸς ἢ πάροικος
erit tibi: vſq; ad ãnũ remiſſionis opabit a
ἔσται σοι, ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως ἐργασθήσεται πα
pud te: τ egrediet in remiſſiõe a te ipe:
ρὰ σοί, κὰι ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει ἀπὸ σοῦ αὐτός,
τ filij eius ſecũ: τ redibit in ſuã
κὰι τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, κὰι ἀποκατασταθήσεται εἰς τὴν
gnationẽ ei': τ in possessionẽ paternã ei'
γενεὰν αὐτοῦ, κὰι εἰς τὴν κατάσχεσιν τὴν πατρικὴν αὐτοῦ
reuertet. qñ serui mei sũt hi: q̃s edu
ἀποκατασταθήσεται. διότι οἰκέται μού εἰσιν οὗτοι, οὓς ἐξήγα
xi de terra egypti. nõ vẽdent
γον ἐκ γῆς αἰγύπτου· οὐ πραθήσονται ἐν πράσει οἰκετῶν.
nõ affliges eum in labore: τ timebis
οὐ κατατενεῖς ἐν ἐργίᾳ ἐν τῷ μόχθῳ, κὰι φοβηθήσῃ τὸν
deũ tuũ. τ seruꝰ τ ancilla q̃cũq; fuerint tibi
θεόν σου. κὰι παῖς κὰι παιδίσκη ὅσοι ἂν γένωνται σοι
ex gẽtibus q̃cũq; circuitu tuo sũt ab eis posside
ἐκ τῶν ἐθνῶν ὅσοι κύκλῳ σου εἰσὶν ἀπ' αὐτῶν κτήσε
bitis seruũ τ ancillã: τ a filijs colo
σθε παῖδα καὶ παιδίσκην, κὰι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παρο
nor exiſtẽtiũ in vobis ab his possidebitis: τ a
κούντων ἐν ὑμῖν ἀπὸ τούτων κτήσεσθε, κὰι ἀπὸ τῶν
cognatiõibꝰ eor q̃ vobiscũ q̃cũq; fuerit in terra vra
συγγενειῶν αὐτῶν τῶν μεθ' ὑμῶν ὅσοι ἂν γένωνται ἐν τῇ γῇ ὑμῶν
sint vobiſ in possessiõez: τ pticipabitis eos fi
ἔσωσαν ὑμῖν εἰς κατάσχεσιν, κὰι κατάμεσιεῖτε αὐτὸς τοῖς τέ
lijs vr̃is post vos. τ erũt vobis possessi in
κνοις ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς· κὰι ἔσονται ὑμῖν κατόχιμοι εἰς τὸν

Pritiua beb. | Ter. Heb. | Leui. | La. xxvi. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Ebre. lxx. cũ interp. latina.

לְעֹלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאַחֵיכֶם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאָחִיו לֹא תִרְדֶּה
בוֹ בְּפָרֶךְ׃ וְכִי תַשִּׂיג יַד גֵּר וְתוֹשָׁב
עִמָּךְ וּמָךְ אָחִיךָ עִמּוֹ וְנִמְכַּר לְגֵר
תּוֹשָׁב עִמָּךְ אוֹ לְעֵקֶר מִשְׁפַּחַת גֵּר׃
אַחֲרֵי נִמְכַּר נְאֻלָּה תִּהְיֶה לוֹ אֶחָד
מֵאֶחָיו יִגְאָלֶנּוּ אוֹ דֹדוֹ אוֹ בֶן דֹּדוֹ
יִגְאָלֶנּוּ אוֹ מִשְּׁאֵר בְּשָׂרוֹ מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ
יִגָּאֵל וְנִגְאַל׃ וְחִשַּׁב עִם קֹנֵהוּ
מִשְּׁנַת הִמָּכְרוֹ לוֹ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל
וְהָיָה כֶּסֶף מִמְכָּרוֹ יִמָּנֶה כִּימֵי
שָׂכִיר יִהְיֶה עִמּוֹ׃ אִם עוֹד רַבּוֹת
בַּשָּׁנִים לְפִיהֶן יָשִׁיב גְּאֻלָּתוֹ מִכֶּסֶף
מִקְנָתוֹ׃ וְאִם מְעַט נִשְׁאַר בַּשָּׁנִים עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל
וְחִשַּׁב לוֹ כְּפִי שָׁנָיו יָשִׁיב אֶת
גְּאֻלָּתוֹ׃ כִּשְׂכִיר שָׁנָה בְּשָׁנָה יִהְיֶה
עִמּוֹ לֹא יִרְדֶּנּוּ בְּפָרֶךְ לְעֵינֶיךָ׃
וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלֶּה וְיָצָא
בַּשָּׁנָה הַיֹּבֵל הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ׃ כִּי לִי
בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ לֹא תַעֲשׂוּ
לָכֶם אֱלִילִם וּפֶסֶל וּמַצֵּבָה לֹא
תָקִימוּ לָכֶם וְאֶבֶן מַשְׂכִּית לֹא תִתְּנוּ
בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי

'ín eternum. m fratres aũt vestros filiꝰs ſraël' ne opprimatis
p potẽtiã. r Si' inualuerit apud vos' manus' & adueneꝰ atq; peregrini
& attenuatus' frater tu us' vendiderit se' ei: aut
cuiq; de' ſtirpe' eius: aut
poſt' vẽditionẽ' põt redimi. Qui voluerit
r ex fribus suis' redimet eũ: & patruus' & patrueliſ' & cõſanguineus & affinis.
Sinautem' & ipſe' po
tuerit: redimet se: ſi supputatis dumtaxat annis a tpe' vendititiis
fue' vſq; in' annũ' iubileũ: & pecunia' qua vẽditus fuerat' iuxta' annorũ' numerũ: & ratione
mercenarii supputata.
Si' plures fuerint' anni qui' remanẽt' vſq; ad iubileum' iecũdũ hos' reddet & preciũ. ſi' pauci:
ponet rationem
cũ eo' iuxta' annorum numerũ: & reddet ẽpto ri qd reliquũ ẽ annorũ: quibus añ seruiuit
mercedibus imputatis. Nõ
affliget eũ' violẽter' in cõſpectu tuo. Quod' ſi
per hec' redimi' nõ potuerit: anno' iubileo' e gredietur' cũ liberis suis
Mei' enim' sunt
ſeruí
filij' ſrael: quos
eduxi' de terra' egypti.
Cap. 26.
Go' dominus' deus vester. Non facietis
vobis' idolum' & ſculptile: nec' titulos
erigetis:' nec' insignem
lapidem' ponetis
in' tra vra' ſua: vt adoretis' eũ.
Ego' enim sum

Trãsla. Ebre. lxx. cũ interp. latina.

etern ũ ἐπὸς inſeruitutẽ redigetis. at ex frib' vr̃is
αἰῶνα αὐτῶν καταδουλώσεσθε· τῶν δὲ ἀδελφῶν ὑμῶν
filiop ſrael: vnuſq; ſup frẽm ſuũ nõ affliget
τῶν υἱῶν ἸΗΛ, ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐ κατατενεῖ
eũ in laborib'. ſi aũt inuenerit man' adue
ἐν τοῖς μόχθοις· ἐὰν δὲ εὑρῇ ἡ χεὶρ τ προσηλύ
ne vel colont q apd te: τ inope
του ἢ τοῦ παροίκου τ παρὰ σοί, κὰι ἀσθενηθεὶς ὁ ἀ
frater tuus vẽdat aduene vel colono q
δελφός σου πραθῇ τῷ προσηλύτῳ ἢ τῷ παροίκῳ τῷ
apud te: vel ex ſtirpe aduene: poſtq; vẽdit' fuerit
παρὰ σοί, ἢ ἐκ γενετῆς προσηλύτῳ, μετὰ τὸ πραθῆναι
ſpe: redẽptio erit ei. vn' de fratrib' eius
αὐτόν, λύτρωσις ἔσται αὐτῷ· εἷς τῶν ἀδελφῶν αὐτ
redimet illũ. frater ptis eius: vel ſil' fris
λυτρώσεται αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς πρὸς αὐτ, ἢ υἱὸς ἀδελφοῦ
ptis eius redimet illũ: vel de ppiis
πρὸς αὐτ λυτρώσεται αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν οἰκείων τῶν
carnib' eius ex tribu eius redimet: eũ. ſi
σαρκῶν αὐτ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτ λυτρώσεται αὐτόν· ἐὰν
aũt abũdãs manib' suis: redemerit se ipm:
δὲ ὑπερφωθεὶς ταῖς χερσὶν αὐτ, λυτρώσηται ἑαυτόν,
τ cõputabit erga eũ q emit illũ ab an
καὶ συλλογιεῖται πρὸς τὸν κεκτημένον αὐτὸν ἀπὸ τ ἔτ
no quo vẽdidit se ipm ei vſq; ad ãnũ re
τους οὗ ἀπέδοτο ἑαυτὸν ἕως τ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀ
missionis. τ erit argẽti vẽditoris eius vt q
φέσεως· καὶ ἔσαι τὸ ἀργύριον τῆς πράσεως αὐτοῦ ὡς ἡ
ei mercenarij ãnũ ex ãno erit cũ eo. ſi aũt alteri
μέρα μισθίου· ἔτος ἐξ ἐτους ἔσαι μετ' αὐτ· ἐὰν δὲ τινι
plus ãnoꝝ fit ad hec reddet re
πλείους τῶν ἐτῶν ἢ πρὸς ταῦτα ἀποδώσει τὰ λυ
dẽptionẽ eius ab argẽto vẽditoris eius. ſi aũt
τρα αὐτοῦ ἀπὸ τ ἀργυρίου τῆς πράσεως αὐτ· ἐὰν δὲ
paũ reliquũ fuerit ab ãnis in ãnũ remiſſionis:
ὀλίγον καταλειφθῇ ἀπὸ τῶν ἐτῶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀφέσεως,
τ cõputabit ei iuxta ãnos eius: τ reddet redẽ
κὰι συλλογιεῖται αὐτῷ κατὰ τὰ ἔτη αὐτ, κὰι ἀποδώσει τὰ λύ
ptiões eius vt mercenarij: ãnũ ex' anno erit cũ eo. nõ affli
τρα αὐτοῦ ὡς μισθωτός, ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτ ἔσαι μετ' αὐτ· οὐκ ἀ
ges eũ in labore cozã te. ſi aũt nõ redempt' fuerit
γεις αὐτὸν ἐν μόχθῳ ἐνώπιόν σου· ἐὰν δὲ μὴ λυτρώσωσι κατὰ
iuxta hec: τ exibit in anno remiſſiõis ipſe: τ
ταῦτα, κὰι ἐξελεύσεται ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως αὐτός, κὰι
fil eius cũ eo: qñ mei filij ſrael serui fanu
τὰ παιδία αὐτ μετ' αὐτ, ὅτι ἐμοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ δοῦλοί μου ταῦτ
li mei hi sũt: quos eduxi de tra egypti.
ὅς μου οὗτοί εἰσιν, οὓς ἐξήγαγον ἐκ γῆς αἰγύπτου. Ca. 26.
Go dñs deus vr: nõ facietis vobis ipis manu fa
γὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς χειροποί
cta: neq; ſculptilia: neq; ſtatuã erigetis vobis: neq; lapidẽ ifi
κτα, οὐδὲ γλυπτὰ, οὐδὲ στήλην ἀναστήσετε ὑμῖν, οὐδὲ λίθον σκο
gnẽ erigetis in tra vra ad adorãdũ eũ: ego
πὸν στήσετε ἐν τῇ γῇ ὑμῶν προσκυνῆσαι αὐτῷ, ἐγὼ

Transla. Chal.

אֲרֵי אַחֲסָנַת עָלַם הוּא לְהוֹן וּבְאַרֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר בַּאֲחוֹהִי לָא תְּקַלַּח בֵּיהּ בְּקָשְׁיוּ׃ וַאֲרֵי תְּדַמַּךְ
עַל עֲבָל וְיִתְתָּב עִמָּךְ וְיִסְתַּכַּן אֲחוּךְ עִמָּךְ וְיִתְזַבַּן לְעֵבֶד עַיְּדָךְ׃ וְיִזְדַּבַּן לְעֵבֶד תִּתְיַב עִמָּךְ אוֹ
לְאָרְמָאֵי מְזַרְעִית גִּיּוֹרָא וּבַתַּר דְּאִזְדַּבַּן פּוּרְקָנָא יְהֵי לֵיהּ חַד מֵאֲחוֹהִי׃ יְכַרְכִּינֵיהּ אוֹ בַר אֲחֵי אֲבוּהִי
יְכַרְכִּינֵיהּ אוֹ מְקָרִיב בִּשְׂרֵיהּ מִזַּרְעִיתֵיהּ יְכַרְכִּינֵיהּ אוֹ דְּתַדְּפַן יְרֵהּ וְיִתְפְּרַק׃ וְיִתְחַשַּׁב עִם זַבְּנֵיהּ מִשַּׁתָּא דְּאִזְדַּבַּן לֵיהּ עַד שַׁתָּא דְּיוֹבְלָא וְיְהֵי כְּסַף זְבִינֵיהּ
כְּמִנְיַן שְׁנַיָּא יְהֵי עִמֵּיהּ אַגִּירָא יְהֵי עֵיסֵיהּ׃ אִם עוֹד סַגִּיאוּת בְּשְׁנַיָּא לְפוּמְהֶן יְתִיב
פּוּרְקָנֵיהּ מִכְּסַף זְבִינוֹהִי׃ וְאִם זְעִירִין אִשְׁתָּאַר בְּשְׁנַיָּא עַד שַׁתָּא דְּיוֹבְלָא וְיִתְחַשֵּׁב
לֵיהּ כְּפוּם שְׁנָתֵהוֹן יְתִיב יַת פּוּרְקָנֵיהּ׃ כַּאֲגִיר שְׁנָה בְּשְׁנָה יְהֵי עֵיסֵיהּ לָא יִרְדֵּנֵּיהּ בְּקָשְׁיוּ
לְעֵינָךְ׃ וְאִם לָא יִתְפְּרֵיק בְּאִלֵּין וְיִפֵּק בְּשַׁתָּא דְּיוֹבְלָא הוּא וּבְנוֹהִי עִמֵּיהּ׃ אֲרֵי דִּילִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדִּין עַבְדַי אִינּוּן דְּאַפֵּקִית יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם

La. xxvi.

אֲנָא יְיָ אֱלָהְכוֹן לָא תַּעְבְּדוּן לְכוֹן טַעֲוָן וְצָלֵם וְקָמָא לָא תְקִימוּן
לְכוֹן וְאֶבֶן סְגִידָא לָא תִתְּנוּן בְּאַרְעֲנוֹן לְמִסְגַּד עָלָהּ אֲרֵי אֲנָא

Pritiua chal.

חֻסְכָּן מוֹת תָּקַף
דּוֹר יֶתֶב נְסַב
רְבָה דְּחַל הֲוָה
נְתַן אֲבֵל נְכַּף
הֲוָה כְּסָא תּוּב
תַּלְּשׁ אֲנָה נְכַּף
תַּלְּשׁ הֲוָה

Interp. chal.

quia possessio sempiterna est eis. Et qñ paup factus fuerit ff tuus & declinauerit manus ei' ad te: fulcipi es eus qñ aduenã & inquilinũ: & viuet tecũ. Non accipies ab eo vſurã neq; fenus: & timebis deũ tuũ: & viuet ff tuus tecũ. Argentũ tuũ non dabis ei ad vſurã: et pro fenore nõ dabis cibũ tuũ: ego dñs deus vr qui eduxi vos de terra egypti: vt darem vobis terrã chanaan: vt essem vobis in deũ. Si aũt paup factus fuerit frater tuus tecũ: & vẽdiderit se tibi: nõ seruiat tibi seruitute famulo: quasi mercenarius & qñ colonus erit tecũ: vsq; ad annũ iubilei seruiet tibi. Egredietur qs a te ipse & filij eius cũ eo: & reuertetur ad cognatiõẽ suã: & ad possessionẽ patrũ suoꝝ reuertet. qz serui mei sunt qs eduxi de terra egypti: nõ vẽdant vẽditione seruoꝝ. Non fuiat tibi seruitute dura: & timebis deũ tuũ. Seruus aũt tuus & ancilla tua sint tibi de filijs pplꝰ q̃ sunt in circuitu vestro: ex eis possidebitis filios et ancillas. De filijs quoq; incolaꝝ incircũcisoꝝ q̃ habitãt vobiscũ ex eis possidebitis & de cognationibus suis que sunt vobiscũ que nate sunt in terra vra: erũt qs vobis in possessionẽ. et dimittetis eos in possessionem filijs vestris post vos: vt possideant eos

Transla. Chal.

אֲרֵי אַחֲסָנַת עָלַם הוּא לְהוֹן וַאֲרֵי יִתְמַסְכַּן אֲחוּךְ וְיִדְיַר מִנָּךְ וְיִתְתְּקֵף בֵּיהּ בְּדַיָּר
וְיִתְתָּב וְיִחֵי עִמָּךְ וְלָא תְּסַב מִינֵּיהּ חִבּוּלְיָא וְרִבְיָתָא וְתִדְחַל מֵאֱלָהָךְ וְיִחֵי אֲחוּךְ עִמָּךְ׃
יָת כַּסְפָּךְ לָא תִתֵּן לֵיהּ בְּחִבּוּלְיָא וְרִבְיָתָא לָא תִתֵּן מֵידְּיכְלָךְ וְאָנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן דְּאַפֵּקִית יָתְכוֹן
מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמִתַּן לְכוֹן יָת אַרְעָא כְּנַעַן לְמִהְוֵי לְכוֹן לֵאלָהִין׃ וַאֲרֵי יִתְמַסְכַּן
אֲחוּךְ עִמָּךְ וְיִזְדַּבַּן לְכוֹן לָא תְּפַלַּח בֵּיהּ פֻּלְחַן עַבְדִּין׃ כַּאֲגִירָא כְּדַיָּרָא עִמָּךְ יְהֵי עַד
שַׁתָּא דְּיוֹבְלָא יִפְלַח עִמָּךְ׃ וְיִפּוֹק מִנָּךְ הוּא וּבְנוֹהִי עִמֵּיהּ וְיִתוּב לְזַרְעִיתֵיהּ וּלְאַחְסָנַת
אֲבָהָתוֹהִי יְתוּב׃ אֲרֵי עַבְדַי אִינּוּן דְּאַפֵּקִית יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לָא יִזְדַּבְּנוּן זְבִין
עַבְדִין׃ לָא תְפַלַּח בֵּיהּ בְּקָשְׁיוּ וְתִדְחַל מֵאֱלָהָךְ׃ וְעַבְדָּךְ וְאַמְתָּךְ דְּיֶהֱוֹן לָךְ מִן בְּנֵי עַמְמַיָּא
דִּי בְחֻגְרָנֵיכוֹן מִנְּהוֹן תִּקְנוּן עַבְדִין וְאַמְהָן׃ וְאַף מִבְּנֵי תּוֹתָבֵי עָרַיָּא דְּיַדְּיָרִין עִמְּכוֹן
מִנְּהוֹן תִּקְנוּן וּמִזַּרְעִיתְהוֹן דְּעִמְּכוֹן דְּאִתְיְלִידוּ בְּאַרְעֲכוֹן וְיֶהֱוֹן לְכוֹן לַאֲחֻסָנָא׃ וְתַחְסְנוּן
יָתְהוֹן לִבְנֵיכוֹן בָּתְרֵיכוֹן לְמֵירַת אַחְסָנָא

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xxvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃	יְהוָה׃ אֱלֹהֵיכֶם׃		dñs deus vester.	dñs deus vf.
תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי	תִּשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִּירָאוּ אֲנִי		Custodite sabbata mea:	sabbata mea feruabitis:
יְהוָה׃ אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת	יְהוָה׃ אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת		et sanctuarium meum.	κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε,
מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃	מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃		Ego dñs.	τ a ἁγιασθήσεται μοι ἐν τοῖς ἁγίοις μου φοβηθήσεσθε, ἐγὼ κύριος.
וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה	וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה		Si in præceptis meis ambulaueritis:	εἰ ἐν τοῖς προσάγμασί μου πορεύεσθε, καὶ τὰς ἐν
הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן	הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן		mãdata mea obseruaueritis:	τολάς μου φυλάξησθε, καὶ ποιήσητε αὐτάς·
פִּרְיוֹ׃ וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת בָּצִיר	פִּרְיוֹ׃ וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת בָּצִיר		& feceritis ea:	τ δώσω ὑμῖν ὑετὸν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ἡ γῆ δώσει
וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת זָרַע וַאֲכַלְתֶּם	וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת זָרַע וַאֲכַלְתֶּם		dabo vobis pluuias:	τὰ γεννήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων ἀπο-
לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח	לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח		& dabo pacẽ in finibus	δώσει τὸν καρπὸν αὐτοῦ. καὶ καταλήψεται ὑμῖν
בְּאַרְצְכֶם׃ וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ	בְּאַרְצְכֶם׃ וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ		vestris: dormietis & nõ	tritura vindemiã: τ vindemia	ἀφῄσει
וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַתִּי חַיָּה	וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַתִּי חַיָּה		erit qui exterreat.	ὁ ἀλωνισμὸς τὸν τρυγητόν, καὶ ὁ τρυγητὸς καταλή-
רָעָה מִן הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא תַעֲבֹר	רָעָה מִן הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא תַעֲבֹר		& feram malas bestias: &	ψεται τὸν σπόρον, καὶ ὁ σπόρος καταλή-
בְּאַרְצְכֶם׃ וּרְדַפְתֶּם אֶת אֹיְבֵיכֶם	בְּאַרְצְכֶם׃ וּרְדַפְתֶּם אֶת אֹיְבֵיכֶם		gladius non transibit	ψεται σπόρον· καὶ φαγεσθε τὸν ἄρτον ὑμῶν εἰς
וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב׃ וְרָדְפוּ	וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב׃ וְרָדְפוּ		per terrã vestrã.	σὰ ἡμερῶν· καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ
חֲמִשָּׁה מֵאָה מֵכֶם מֵאָה רִבָּבָה	חֲמִשָּׁה מֵאָה מֵכֶם מֵאָה רִבָּבָה		Dabo pacẽ in finibus	τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ δώσω εἰρήνην ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ
מֵכֶם וְרָדְפוּ אֹיְבֵיכֶם לְפָנָיו	מֵכֶם וְרָדְפוּ אֹיְבֵיכֶם לְפָנָיו		vestris: dormietis & nõ	κοιμηθήσεσθε, καὶ οὐκ ἔσται ὑμᾶς ὁ ἐκφοβῶν· καὶ
לֶחָרֶב׃ וְשַׁבְתִּי אֲלֵיכֶם וְהִפְרֵיתִי	לֶחָרֶב׃ וְשַׁבְתִּי אֲלֵיכֶם וְהִפְרֵיתִי		erit qui exterreat.	perdã bestias malas ex terra vestra: τ bel
אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהֲקִימֹתִי	אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם וַהֲקִימֹתִי		& gladius non transibit	ἀποκτενῶ θηρία πονηρὰ ἐκ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ πόλε-
אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם	אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם		per terrã vestrã.	μος οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ διώξετε
יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי	יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי		Persequentur quinq;	inimicos vfos: τ cadẽt cozã vobis
חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ׃ וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי	חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ׃ וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי		de vestris cẽtũ alienos:	τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ πεσοῦνται ἐνώπιον ὑμῶν
בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי	בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי		& cẽtũ de vobis decẽ	in cede. τ pſequẽt ex vobis ḉtũ:
אֶתְכֶם׃ וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי	אֶתְכֶם׃ וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי		millia. Cadent inimici	ἐν φόνῳ. καὶ διώξονται ἐξ ὑμῶν πέντε ἑκατόν,
לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי	לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי		vestri gladio in conspectu vestro.	τ cẽtũ ex vobis pſequẽt decẽ millia. τ ca
לְעָם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר	לְעָם׃ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר		Respicia vos & crescere faciam:	καὶ ἑκατὸν ἐξ ὑμῶν διώξονται μυρίαδας· καὶ πεσοῦν
הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיֹת	הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיֹת		multiplicabimini: &	δὲ οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν μαχαίρᾳ· καὶ
לָהֶם עֲבָדִים וָאֶשְׁבֹּר מֹטֹת עֻלְּכֶם	לָהֶם עֲבָדִים וָאֶשְׁבֹּר מֹטֹת עֻלְּכֶם		firmabo pactum meum vobiscum.	respiciã sup vos: τ crescere faciã vos: τ multi
וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוּת׃ וְאִם לֹא	וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוּת׃ וְאִם לֹא		Comedetis vetustissima veterum: & vetera nouis supuenientibus	ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ αὐξανῶ ὑμᾶς, καὶ πλη-
תִּשְׁמְעוּ לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל	תִּשְׁמְעוּ לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל		proiicietis. Ponã tabernaculũ meũ in medio vestri. & non abiiciet vos	πλατυνῶ ὑμᾶς· τ statuã pactũ meũ vobiſcũ:
הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה׃ וְאִם בְּחֻקֹּתַי	הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה׃ וְאִם בְּחֻקֹּתַי		anima mea. Ambulabo inter vos:	θυνῶ ὑμᾶς, καὶ φάγεσθε τὸν παλαιὸν παλαιῶν, καὶ παλαιὰ
תִּמְאָסוּ וְאִם אֶת מִשְׁפָּטַי תִּגְעַל	תִּמְאָסוּ וְאִם אֶת מִשְׁפָּטַי תִּגְעַל		& ero deus vester: & vos	ex cõspectu nouorum efferetis. τ ponã tabernaculũ meũ in mediũ vfrũ: τ anima mea
נַפְשְׁכֶם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת כָּל	נַפְשְׁכֶם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת כָּל		eritis populus meus.	οὐκ ἀποβδελύξεται ὑμᾶς· τ ambulabo inter vos: τ ero
מִצְוֹתָי לְהַפְרְכֶם אֶת בְּרִיתִי׃ אַף	מִצְוֹתָי לְהַפְרְכֶם אֶת בְּרִיתִי׃ אַף		Ego dominus deus vester	ὑμῶν θεὸς, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, ἐγώ-
אֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹאת לָכֶם וְהִפְקַדְתִּי	אֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹאת לָכֶם וְהִפְקַדְתִּי		qui eduxi vos de terra egyptiorum:	σιμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς
עֲלֵיכֶם בַּהֶלָּה אֶת הַשַּׁחֶפֶת וְאֶת	עֲלֵיכֶם בַּהֶלָּה אֶת הַשַּׁחֶפֶת וְאֶת		ne seruitutis cis.	αἰγύπτου, ὄντων ὑμῶν
כְּלֵה דַאֲבוֹן וְנֻשֵּׂא נֶפֶשׁ וְזָרַעְתֶּם	כְּלֵה דַאֲבוֹן וְנֻשֵּׂא נֶפֶשׁ וְזָרַעְתֶּם			
לָרִיק זַרְעֲכֶם וְאֹיְבֵיכֶם וְנִתַּתִּי	לָרִיק זַרְעֲכֶם וְאֹיְבֵיכֶם וְנִתַּתִּי			
פְּנֵי בְּכֶם וְנִגַּפְתֶּם לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם וְרָדוּ	פְּנֵי בְּכֶם וְנִגַּפְתֶּם לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם וְרָדוּ			
בָּכֶם שֹׂנְאֵיכֶם וְנַסְתֶּם וְאֵין רֹדֵף	בָּכֶם שֹׂנְאֵיכֶם וְנַסְתֶּם וְאֵין רֹדֵף			
אֶתְכֶם וְאִם עַד אֵלֶּה לֹא תִשְׁמְעוּ	אֶתְכֶם וְאִם עַד אֵלֶּה לֹא תִשְׁמְעוּ			
לִי וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם שֶׁבַע עַל	לִי וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם שֶׁבַע עַל			
חַטֹּאתֵיכֶם׃ וְשָׁבַרְתִּי אֶת גְּאוֹן	חַטֹּאתֵיכֶם׃ וְשָׁבַרְתִּי אֶת גְּאוֹן			
עֻזְּכֶם וְנָתַתִּי אֶת שְׁמֵיכֶם כַּבַּרְזֶל	עֻזְּכֶם וְנָתַתִּי אֶת שְׁמֵיכֶם כַּבַּרְזֶל			
וְאֶת אַרְצְכֶם כַּנְּחֹשֶׁת׃ וְתַם לָרִיק	וְאֶת אַרְצְכֶם כַּנְּחֹשֶׁת׃ וְתַם לָרִיק			
כֹּחֲכֶם וְלֹא תִתֵּן אַרְצְכֶם אֶת	כֹּחֲכֶם וְלֹא תִתֵּן אַרְצְכֶם אֶת			
יְבוּלָהּ וְעֵץ הָאָרֶץ לֹא יִתֵּן פִּרְיוֹ׃	יְבוּלָהּ וְעֵץ הָאָרֶץ לֹא יִתֵּן פִּרְיוֹ׃			
וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְלֹא תֹאבוּ	וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְלֹא תֹאבוּ			
לִשְׁמֹעַ לִי וְיָסַפְתִּי עֲלֵיכֶם מַכָּה	לִשְׁמֹעַ לִי וְיָסַפְתִּי עֲלֵיכֶם מַכָּה			
שֶׁבַע כְּחַטֹּאתֵיכֶם׃ וְהִשְׁלַחְתִּי בָכֶם	שֶׁבַע כְּחַטֹּאתֵיכֶם׃ וְהִשְׁלַחְתִּי בָכֶם			
אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁכְּלָה אֶתְכֶם	אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁכְּלָה אֶתְכֶם			
וְהִכְרִיתָה אֶת בְּהֶמְתְּכֶם וְהִמְעִיטָה	וְהִכְרִיתָה אֶת בְּהֶמְתְּכֶם וְהִמְעִיטָה			
אֶתְכֶם וְנִשְׁמוּ דַּרְכֵיכֶם׃ וְאִם	אֶתְכֶם וְנִשְׁמוּ דַּרְכֵיכֶם׃ וְאִם			

Interp. chal.

dñs deus vf. Dies sabbatoꝝ meoꝝ custodite: τ domũ sanctuarij mei metuite: ego dñs. Si in legitimis meis ambulaueritis: τ præcepta mea custodieritis: τ feceritis ea: dabo pluuiã vestrã in tẽporibus suis: τ dabit terra fructuꝫ suũ: τ arbor agri dabit pomaꝫ sua. et apprehendet vobis tritura vindemiam: τ vindemia apprehẽdet pullulationẽ semẽtis: τ comedetis panẽ vestrũ in saturitate: τ habitabitis confidẽter in terra vestra. Dabo; pacẽ in terra: τ manebitis τ nõ erit qui commoueat vos: τ cessare faciã bestiam malã de terra: τ occidentes gladio nõ transibũt per terrã vfam. Et persequemini inimicos vestros: τ corruent coram vobis in gladio. Persequẽtur; quinq; ex vobis centum: τ centum ex vobis fugabũt decem millia. Et cadent inimici vestri coram vobis in gladio. τ aſpiciam vos in verbo meo: vt benefaciã vobis: τ crescere vos faciam: et multiplicabo vos: τ ſtatuam pactum meum vobiſcum. Comedetiſq; vetera veterum. τ vetera proper noua efferetis. Dabo; tabnaculũ meũ inter vos: τ nõ abiiciet vos ♉ bũ meũ: τ hitare faciã mateſta tẽ meã iter vos; τ ero vobis ī deũ: τ vos eritis cozã me in ppũs. Ego dñs de' vf: q eduxi vos de tra egypti: ne

Transla. Chal.

דֵּי אֱלָהָן׃ יַת יוֹמֵי שַׁבְּתָא מֵיעַי תִּטְּרוּן וּלְבֵית מַקְדְּשִׁי תְּהוֹן דָּחֲלִין אֲנָא יְהוָה׃ אִם בְּקְיָמַי תְּהָכוֹן וְיַת פִּיקוּדַיָּא תִּטְּרוּן וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן׃ וְאֶתֵּן מְטַר זִמְנֵיהוֹן וְתִתֵּן אַרְעָא עֲלַלְתַּהּ וְאִילָן חַקְלָא יִתֵּן אִבְּיָרֵיהּ׃ וְיִרְעֵי לְכוֹן דַּיְשָׁא לְקָטֻפָא וְקָטֻפָא יִרְעֵי לְאַפּוֹקֵי בַּר זַרְעָא וְתֵיכְלוּן לַחֲמְכוֹן לְמִסְבַּע וְתִתְּנוּן לְרַחֲצָן בְּאַרְעֲכוֹן׃ וְאֶתֵּן שְׁלָמָא בְּאַרְעָא וְתִשְׁרוֹן וְלֵית מְזַעְזַע וְאַנְטֵל חֵיוָתָא בִּישְׁתָּא מִן אַרְעָא וְקְרָבָא לָא יְעִדּוּן בְּאַרְעֲכוֹן׃ וְתִרְדְּפוּן יַת בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן וְיִפְּלוּן קֳדָמֵיכוֹן לְחַרְבָּא׃ וְיִרְדְּפוּן מִנְּכוֹן חַמְשָׁא לְמְאָה וּמְאָה מִנְּכוֹן לְרִבּוֹתָא יִרְדְּפוּן וְיִפְּלוּן בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן קֳדָמֵיכוֹן לְחַרְבָּא׃ וְאֶתְפְּנֵי בְּמֵימְרִי לְאַטָבָא לְכוֹן וְאַפֵּישׁ יַת קְיָמַי עִמְּכוֹן׃ וַאֲסַגֵּי יַתְכוֹן וְאַקִּים יַת קְיָמִי עִמְּכוֹן׃ וְתֵיכְלוּן עַתִּיקָא לְעַתִּיקָא וְעַתִּיקָא מִן קֳדָם חַדְתָּא תְּפַנּוּן׃ וְאֶתֵּן מַשְׁכְּנִי בֵּינֵיכוֹן וְלָא יְרַחֵק יָתִירִי יָתְכוֹן׃ וְאֶשְׁרֵי שְׁכִינְתִּי בֵּינֵיכוֹן וְאֶהֱוֵי לְכוֹן לֵאלָהָא וְאַתּוּן תְּהוֹן קֳדָמַי לְעַם׃ אֲנָא יְיָ אֱלָהָכוֹן דְּאַפֵּקִית יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם מִלְּמֶהֱוֵי לְהוֹן

Transla. Chal.

עַבְדִין וְתַבְּרִית נִיר עַמְמַיָּא מִנָּכוֹן וְדַבָּרִית תֵּיכוֹן׃ וְאֶתֵּר וְתֵיכוֹן׃ וְאִם לָא תְקַבְּלוֹן לְמֵימְרָא וְלָא תַעְבְּדוּן יַת כָּל פִּיקוּדַיָּא הָאֵלִין׃ וְאִם בְּקְיָמַי תְּקִיצוּן וְאִם יַת דִּינַי תְּרַחֵיקוּ׃ וְנַפְשְׁכוֹן בְּדִיל דְּלָא לְמֵיעְבַּד יַת כָּל פִּקּוּדַי לְמֵישְׁנְיָתְכוֹן יַת קְיָמַי׃ אַף אֲנָא אֶעְבֵּד דָּא לְכוֹן וְאֶסְעַר עֲלֵיכוֹן בְּרִיהוּתָא שַׁחְפָּתָא וְקַדְּחָתָא שְׁחִפְתָּא וְקַדְּחָתָא׃ וְתִזְרְעוּן בְּדָאֲבָא נַפְשָׁא׃ וְתֵיכְלוּן בְּרִיכְוֵי עֲרִיכוֹן׃ וְאֶתֵּן רוּגְזִי בְּכוֹן וְיִתְתַּבְּרוּן קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן׃ וְיִרְדּוּן בְּכוֹן סָנְאֵיכוֹן׃ וְתֵעְרְקוּן בְּלֵית דָּרְדִיף יַתְכוֹן׃ וְאִם עַד אִלֵּין לָא תְקַבְּלוּן לְמֵימְרָא׃ וְאוֹסֵף לְמִיתַב יַתְכוֹן שְׁבַע עַל חוֹבֵיכוֹן׃ וְאַתְבַּר יַת תּוּקְפְּכוֹן׃ וְאֶתֵּן יַת שְׁמַיָּא כְּפַרְזְלָא וְיַת אַרְעֲכוֹן כְּנְחָשָׁא׃ וְתִשְׁלַם לְעָלְמָא כְּסִינָא דְּלָא מְטָרָא וְאַרְעָא דִּי תְהוֹתֵיכוֹן מְסַיְּנָא כְּנִשָּׁא מִלְּמֶעְבַּד פֵּרֵיהוֹן׃ וְיִסוּף לְרִיקָנוּ חֵילְכוֹן וְלָא תִתֵּן אַרְעֲכוֹן יַת עֲלֵלְתַּהּ וְאִילַן אַרְעָא לָא יְהַב אִבְּרֵיהוֹן׃ וְאִם תֵּלְכוּן עִמִּי בְּקְרִי וְלָא תְּבָעוּן לְמִשְׁמַע לִי וְאוֹסִיף עֲלֵיכוֹן מַכְתָּא שְׁבַע כְּחוֹבֵיכוֹן׃ וְאֶשְׁלַח בְּכוֹן יַת חַיַּת בָּרָא וְתִכְּלִנְכוֹן וְיָת בְּעִירְכוֹן וְתִתְּבַל יָתְכוֹן׃ וְתִשְׁצֵי יַת בְּעִירְכוֹן וְתַזְעֵר יָתְכוֹן וְיִצְדְּיָן אוֹרְחָתְכוֹן׃ וְאִם

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xxvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
				ſerui. τ cõfregi vincula tugi ve-
				δούλων· καὶ συνέτριψα τοὺς δεσμοὺς τοῦ ζυγοῦ ὑ-
				ſtri: et duxi vos cũ fiducia. ſi aũt nõ o-
				μῶν, καὶ ἤγαγον ὑμᾶς μετὰ παῤῥησίας· ἐὰν δὲ μὴ ὑ
				bedieritis mihi: neq; feceritis præcepta
Deut. 28.b.				πακουσητέ μου, μὴ δὲ ποιήσητε τὰ προσάγματά
				mea hec: ſi inobedietes fueritis ipſis: τ
				μου ταῦτα, ἀλλὰ ἀπειθήσητε αὐτοῖς, καὶ τοῖς
				iudicia mea ſpreuerit alia vſa: ita vt vos
				κρίμασί μου προσοχθίσῃ ἡ ψυχὴ ὑμῶν, ὥστε ὑμᾶς
				nõ facietis oia mãdata mea: ita vt diſſi-
				μὴ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς μου, ὥστε διασκε-
				petis vos pactũ meũ: τ ego faciã ſic
C				δάσαι ὑμᾶς τὴν διαθήκην μου, καὶ ἐγὼ ποιήσω οὕ-
				vobis. τ obſtrimabo ſup vos feſtinatoné: τ
				τως ὑμῖν· καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς ταυτησὶ, τήν τε
				egeſtatẽ: et fcabiẽ: τ ieteriſi: cõſumẽ
				ἀπορίαν, τήν τε ψώραν, καὶ τὸν ἵκτερον, σφακελί-
				teo oculos vfos: τ aſiam vſaz li-
				ζοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ τὴν ψυχὴν ὑμῶν ἐκ
				queſcẽtẽ. τ ſeminabitis ī vanũ ſemina
				τηκουσαν· καὶ σπερεῖτε διὰ κενῆς τὰ σπέρματα
				vfa: τ comedẽt ea aduerſarij vſi. τ obſir
				ὑμῶν, καὶ ἔδονται αὐτὰ οἱ ὑπεναντίοι ὑμῶν· καὶ ἐπι
				mabo facie meã ꝫ vos: τ cadetis co
				σκώσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πεσεῖσθε ἐναν
				rã inimicis vſtis: τ pſequñt vos odiẽ
				τίον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ διώξονται ὑμᾶς οἱ μισοῦν
				tes vos: τ fugietis nullo pſequẽte vos. τ
				τες ὑμᾶς, καὶ φεύξεσθε οὐδενὸς διώκοντος ὑμᾶς· καὶ
				ſtabis ad hoc nõ obedieritis mihi: τ addã
				ἐὰν ἕως τούτου μὴ ὑπακούσητέ μου, καὶ προσθήσω
				caſtigare vos plagis ſeptiesꝫ pro pec
				παιδεῦσαι ὑμᾶς πληγαῖς ἑπτάκις ἑπτὰ ταῖς ἁμαρ
				catis vẽtis: τ cõfringã ſuperbiã arrogã
				τίαις ὑμῶν, καὶ συντρίψω τὴν ὕβριν τῆς ὑπερηφα
				tie vfe: τ ponã celũ vobis ſicut ferreũ:
				νίας ὑμῶν, καὶ θήσω τὸν οὐρανὸν ὑμῖν ὡς σιδηροῦν,
				τ terã vſaz ſicut eneã: τ erit in vanũ
				καὶ τὴν γῆν ὑμῶν ὥσεὶ χαλκῆν, καὶ ἔσται εἰς κενὸν ἡ
				vis vfa. τ nõ dabit tra vſa ſemẽ ſuũ: τ
				ἰσχὺς ὑμῶν· καὶ οὐ δώσει ἡ γῆ ὑμῶν τὸν καρπὸν αὐτῆς καὶ
				ligniũ agri nõ dabit fructũ ſuũ. τ ſi
				τὰ ξύλα τῆς ἀγροῦ οὐ δώσει τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ ἐὰν
D				nõ nolueritis obliqui: τ nõ volueritis
				μὴ θέλητε πορευθῆναι πλάγιοι, καὶ μὴ βουληθῆτε
				mihi: addã vobis plagas ſeptẽ iuxta pecã
				μοι, προσθήσω ὑμῖν πληγὰς ἑπτὰ κατὰ τὰς ἁμαρτί
				ſ mittã ſup vos agreſtes beſtias tẽ: τ eo
				ας ὑμῶν· καὶ ἀποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὰ ἄγρια θηρία τῆς γῆς, καὶ κα
				medẽt vos: τ cõſumẽt tumẽta vfa: τ pau
				τέλωσιν ὑμᾶς, καὶ ἐξανελῶσι τὰ κτήνη ὑμῶν, καὶ ὀλιγο
				os facièt vos. τ ſolitarie erũt vie vfe: τ ſi
				σους ποιήσει ὑμᾶς· καὶ ἔρημοι ἔσονται αἱ ὁδοὶ ὑμῶν, καὶ ἐὰν

Interp. chal.

ferueritis eis. Et cõfregi iugũ populoꝝ ex vobis: et duxi vos in libertate. Si aũt non obedieritis verbo meo: nec feceritis oia præcepta hec: τ ſi legitima mea ſpreuerit is: τ iudicia mea abominata fuerit ita vſa: vt nõ faciatis oia præcepta mea: vt irritetis pactum meũ: ego quoq; hec faciã vobis: viſitabo; vos in cõturbatione egeſtate τ ardore: obſcurãtiq; oculos et erſiptrare facietib; aiam. Seminabitiſq; ī vanũ ſemẽ veſtrũ: τ comedẽt illud inimici vſi. Ponã; ira meã cõtra vos: & teteremini cozã inimicis vſis: τ dñabunt veſtri q; oderũt vos. Et fugietis nemine perſequẽte vos. τ ſi in hijs nõ obedieritis verbo meo: addã cozi pere vos ſepties ſup pctã vſa. et cõteraꝫ gloziã fortitudinis vfe: dabo; celos ḉ ſunt ſup vos fortes ſicut ferrum vt nõ deferat pluuiã: τ terrã ḉ eſt ſubter vos fortem ſicut es nec faciet fructus. cõſumeturq; in caſſus fortitudo veſtra: τ nõ dabit terra germen ſuum: neq; arbor terre dabit fructũ ſuũ. Et ſi ambulaueritis contrariũ mihi in duritia: τ nolueritis obedire verbo meo: addam inducere ſup vos percuſſionẽ ſeptuplũ iurta peccata veſtra: Immittãq; in vos beſtias agri: τ abſq; liberis faciẽt vos: τ conſumabũt pecora veſtra: τ diminuent vos: τ deſerte erunt vie veſtre. Et ſi

Transla. Chal.

וְתַזְעֵר יָתְכוֹן׃ וְיִצְדְּיָן אוֹרְחָתְכוֹן׃ וְאִם

Pūctua heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xxvj.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.	Trāsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xxvj.	Pūctua heb.
	׃ בְּאֵלֶּה לֹא	a nec sic	nec sic volueritis recipere disciplinā: sed ambulaueritis ex aduerso mihi.	post hec nō correcti fueritis: ſ ābulaueritis ἐπὶ τούτοις μὴ παιδευθῆτε , ἀλλὰ πορεύσθε	στασας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς , καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε	olibus diebus vēſolitudīis ſue: t vos critis	׀ וּתְשַׁבַּת		
	תּוֹכְחוּ לִי וְהָלַכְתֶּם				in tra inimicoꝝ vſoꝝ. tūc ſabbatizabit tra: t cōpla		׃ אֲרָצְכֶם		
	עִמִּי קֶרִי וְהָלַכְתִּי אַף אֲנִי			πρός με πλάγιοι , πορεύσομαι κἀγὼ μεθ' ὑμῶν	ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν . τότε σαββατιεῖ ἡ γῆ , καὶ εὐδο		׃ אֵינְכֶם		
	עִמָּכֶם בְּחֵמַת קֶרִי				cebit ſabbata ſua oīb' diebus ' deſolatiōis		׃ תִּשְׁבֹּת		
	וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם גַּם אֲנִי שֶׁבַע				κόσει τὰ σάββατα αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως		׃ וְהִרְצֵת אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ כָּל		
	עַל חַטֹּאתֵיכֶם וְהֵבֵאתִי עֲלֵיכֶם				fue. ſabbatizabit d nō ſabbatizauit in ſabbatis		׃ יְמֵי		
	חֶרֶב נֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית וְנֶאֱסַפְתֶּם				αὐτῆς . σαββατιεῖ ἃ οὐκ ἐσαββάτιζεν ἐν τοῖς σαββάτοις		׃ הַשְּׁמָמָה		
	אֶל עָרֵיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי דֶּבֶר בְּתוֹכְכֶם				ſabbatis ſabbatis ipſam. t relictis ex eo		׃ וְאַתֶּם		
	וְנִתַּתֶּם בְּיַד אוֹיֵב לָכֶם				vſis: qñ hitabatis ipſam. t relictis ex eo		׃ יֹשְׁבִים		
	מַטֵּה לֶחֶם וְאָפוּ עֲשֶׂר נָשִׁים				ὑμῶν , ἕνεκα κατὼκιζετε αὐτήν . καὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐξ ὑ		׃ עֲלֵיהֶם		
	לַחְמְכֶם בְּמִשְׁקָל וַאֲכַלְתֶּם וְלֹא				bis inducā pauorē in corde illoꝝ in tra ini		׃ וְהִנַּשְׁאַרְתֶּם בָּכֶם		
	תִשְׂבָּעוּ וְאִם בְּזֹאת לֹא תִשְׁמְעוּ				μῶν ἐπάξω φοβίαν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχ		׃ וְהָבֵאתִי מְרַךְ		
	לִי וְהָלַכְתֶּם עִמִּי בְּקֶרִי				nicoꝝ ſuoꝝ . t pſequētur eos ſonitus folij volitis: t		׃ בִּלְבָבָם וְרָדַף		
	וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת קֶרִי				θρῶν αὐτῶν . καὶ διώξεται αὐτοὺς φωνὴ φύλλου φερομένου , καὶ		׃ אֶתְכֶם קוֹל עָלֶה		
	וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם שֶׁבַע עַל				fugiēt vt fugiētes a bello: t cadēt nul		׃ נִדָּף וְנָסוּ מִנֶּסֶת		
	חַטֹּאתֵיכֶם וַאֲכַלְתֶּם בְּשַׂר				φεύξονται ὡς φεύγοντες ἀπὸ πολέμου , καὶ πεσοῦνται οὐ		׃ חֶרֶב וְנָפְלוּ וְאֵין רֹדֵף		
	בְּנֵיכֶם וּבְשַׂר בְּנֹתֵיכֶם תֹּאכֵלוּ				lo pſequēte . t cōtēnet frater frēm ſuū		׃ וְנִכְשְׁלוּ אִישׁ		
	וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת בָּמֹתֵיכֶם וְהִכְרַתִּי				δενὸς πλησίοντος . καὶ ὑπερόψεται ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτ		׃ בְּאָחִיו כְּמִפְּנֵי חֶרֶב וְרֹדֵף אֵין וְלֹא		
	אֶת חַמָּנֶיכֶם וְנָתַתִּי אֶת פִּגְרֵיכֶם				ficutin bello: nullo incurrēte. t nō poteritis re		׃ תִהְיֶה לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם		
	עַל גִּלּוּלֵיכֶם וְנָעֲלָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם				ὡσεὶ ἐν πολέμῳ , οὐδενὸς καταδιώκοντος . καὶ οὐ δυνήσεσθε ἀν		׃ וַאֲבַדְתֶּם בַּגּוֹיִם וְאֹכְלָה אֶתְכֶם אֶרֶץ		
	וְנָתַתִּי אֶת עָרֵיכֶם חָרְבָּה וְהַשְׁמֹתִי				fiſtere inimicis vſis. t pibitis in gētibus: t		׃ אֹיְבֵיכֶם וְהִנִּשְׁאַרִים בָּכֶם		
	אֶת מִקְדְּשֵׁיכֶם וְלֹא אָרִיחַ נִיחֹחַ				τίσῃσθαι τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν . καὶ ἀποβαλεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνεσιν , καὶ		׃ בְּמַקַּק בַּעֲוֹנָם בְּאַרְצֹת אֹיְבֵיכֶם וְאַף		
	אֶת רֵיחַ נִיחֹחֲכֶם וְהַשְׁמֹתִי אֲנִי				comedet vos tra inimicoꝝ vſoꝝ. t relicti		׃ בַּעֲוֹנוֹת אֲבֹתָם אִתָּם יִמַּקּוּ וְהִתְוַדּוּ		
	אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמְמוּ עָלֶיהָ אֹיְבֵיכֶם				κατὲδεσθε ὑμᾶς ἡ γῆ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν . καὶ οἱ καταλειφθέντες		׃ אֶת עֲוֹנָם וְאֶת עֲוֹן אֲבֹתָם בְּמַעַלָם		
	בָּהּ וְאֶתְכֶם אֲזָרֶה בַגּוֹיִם				ex vobis tabeſcēt pp peccata ſua in tra		׃ אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי וְאַף אֲשֶׁר הָלְכוּ		
	וַהֲרִיקֹתִי אַחֲרֵיכֶם חָרֶב וְהָיְתָה				ἀφ' ὑμῶν καταφθαρήσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ		׃ עִמִּי ק�keri בְּקֶרִי וַאַף אֲנִי אֵלֵךְ עִמָּם		
	אַרְצְכֶם שְׁמָמָה וְעָרֵיכֶם יִהְיוּ חָרְבָּה				inimicoꝝ ſuoꝝ: t pp peccata patrū ſu		׃ בְּקֶרִי וְהֵבֵאתִי אֹתָם בְּאֶרֶץ		
	אָז תִּרְצֶה הָאָרֶץ אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ רָצָה				τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν , καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐ		׃ אֹיְבֵיהֶם אוֹ אָז יִכָּנַע לִבָּם		
					τῶν τακήσονται . καὶ ἐξαγορεύσουσι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ,		׃ הֶעָרֵל וְאָז יִרְצוּ אֶת עֲוֹנָם		
					t peccata patrū ſuoꝝ: qñ trāſgreſſi fūt		׃ וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת		
					καὶ τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν , ὅτι παρέβησαν		׃ בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי		
					t prēpērūt me: t qñ ambulauerūt cōtra me obliqui:		׃ אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר		
					καὶ ὑπερίδον με , καὶ ὅτι ἐπορεύθησαν ἐναντίον μου πλάγιοι ,		׃ וְהָאָרֶץ תֵּעָזֵב מֵהֶם וְתִרְצֶה		
					t ego ambulaui cū illis in furore obliquo. t pdā		׃ אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ בְּצָתָהּ מֵהֶם		
					καὶ ἐγὼ ἐπορεύθην μετ' αὐτῶν ἐν θυμῷ πλαγίῳ . καὶ ἀποκτε		׃ וְהֵמָּה יִרְצוּ אֶת עֲוֹנָם יַעַן וּבְיַעַן		
					illoꝝ in tra inimicoꝝ ſuoꝝ. tūc erubeſcet cor		׃ מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת חֻקֹּתַי נִעְלָה		
					αὐτῶν ἡ ἀσέβημα , καὶ τότε ἐνδοκήσουσι τὰς ἁμαρτί		׃ נַפְשָׁם		
					illoꝝ inciꝛcūciſum: t tūc pplacebūt ſcele				
					αὐτῶν ἡ ἀσεβήματος , καὶ τότε εὐδοκήσουσι τὰς ἁμαρτί				
					ra ſua. t recordabor federis iacob: t				
					ας αὐτῶν . καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης Ιακὼβ , καὶ τῆς				
					federis iſaac: t federis abraam recordabor.				
					διαθήκης Ισαὰκ , καὶ τῆς διαθήκης Ἀβραὰμ μνησθήσομαι .				
					t tre recordabor. t derelinqūtur ab				
					καὶ τῆς γῆς μνησθήσομαι . καὶ ἐγκαταλειφθεῖσα ἐξ ἐμοῦ ἀπ' αὐ				
					eis. tūc erpectabit tra ſabbata ſua: cū deſ				
					τῶν . τότε προσδέξεται ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς , ἐν τῷ ἔρη				
					ta fuerit illa ,ppt eos. t ipſi erpectabūt ſua				
					μωθῆναι αὐτὴν διὰ τοὺς . καὶ αὐτοὶ προσδέξονται τὰς ἑαυ				
					peccata: eo qꝫ iudicia mea ſpreuerūt: t				
					τῶν ἀνομίας , ἀνθ' ὧν τὰ κρίματά μου ὑπερίδον , καὶ τοῖς				
					preceptā mea deſperxerūt aīa ſua.				
					προστάγμασί μου προσώχθισαν τῇ ψυχῇ αὐτῶν . ∞∞				

Pūctua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	in his nō fueritis correpti verbo meo: t ābulaueritis cōtra me in duritia: ābulabo ego dure vobiſcū: et ego	בְּאִלֵּין לָא תִתְּדַרוּן לְמֵימְרִי וְתֵהָכְנוּן קֳדָמַי בְּקַשְׁיוּ וְאֵזֵיהֵךְ אַף אֲנָא עִמְּכוֹן בְּקַשְׁיוּ וְאֵזֵל
	ḡcās peutiā vos ſepties pp pctā vſa. Et inducā ſup vos occiſores gladio: t vlciſcent in vos vltionē pro eo qđ	יְתִכוֹן אַף אֲנָא שְׁבַע עַל חוֹבֵיכוֹן וְאֵיתֵי עֲלֵיכוֹן לְקֶטְלִין בְּחַרְבָּא יְהֵיתֵי נְקַם קְיָם
	trāſgreſſi fuiſtis verba legiſ: t congregabimini i vrbib	בְּגוֹא קִרְוֵיכוֹן וַאֲשַׁלַּח עַל מַתְנֵי אַרְעֲכוֹן וְתִתְכַּנְּשׁוּן לְחֶרְבֵיכוֹן וְאֵיתֵי מוֹתָנָא
	vſtis: t imittā peſtilētiā in medio vſt: t trademini i ma	בְּגוֹא קִרְוֵיכוֹן וְתִתְעַבֵּד בָּכוֹן מְסָרָא וְתִתְמְסְרוּן בְּיַד סָנְאֵיכוֹן בְּדַלְאִתְבַּר לְכוֹן מְסָרֵי לַחְמְכוֹן
	nu hoſtiū. Cū ꝯfregero vob fuiſſētatōes cibi: t coquēt	בְּיַד סָנְאֵיכוֹן וְתִתְפַּסַּרוּן בְּיַד סָנְאֵיכוֹן בְּדַלְאִתְבַּר לְכוֹן מְסָרֵי לַחְמְכוֹן עֲשִׂירִן לַחְמְכוֹן
	decē mlieres panē vſm i vno clibano: t reducēt panē	בְּתַנּוּרָא חַד וְיָתְבִין לַחְמְכוֹן בְּמִשְׁקָלָא וְתֵיכְלוּן וְלָא תִשְׂבְּעוּן וְאִם בְּדָא לָא תְקַבְּלוּן
	vſm in pōdere: t comedetis t nō ſaturabimini. t ſi in	לְמֵימְרִי וְתֵהָכְנוּן קֳדָמַי בְּקַשְׁיוּ וְאֵזֵיהֵךְ עִמְּכוֹן בְּקַשְׁיוּ וְאֵזֵל אַף אֲנָא שְׁבַע עַל
	hoc nō obedieritis verbo meo: t ābulauerit cōtra me	חוֹבֵיכוֹן וְאֵיתֵי עֲלֵיכוֹן לְקֶטְלִין בְּחַרְבָּא דְּנָקְמַת קְיָם וְתִתְכַּנְּשׁוּן לְחֶרְבֵיכוֹן בְּגוֹא קִרְוֵיכוֹן
	in duritia: ābulabo vobiſcū in tra furoris: cortpiāꝫ	וְאֵיתֵי מוֹתָנָא בְּגוֹא קִרְוֵיכוֹן וְתִתְעַבֵּד בָּכוֹן מְסָרָא וְתִתְמְסְרוּן בְּיַד סָנְאֵיכוֹן
	ego ḡcās vos ſepties pp pctā vſa. Et comedetis carnē	בְּתַקְפָּא דִּרְגְזִי וְאֵיסַר עִמְּכוֹן בְּתַקְפָּא דִּרְגְזִי וְאֵיסַר עִמְּכוֹן בְּקַשְׁיוּ וְאֵזֵל אַף אֲנָא שְׁבַע עַל
	filiox vſoꝝ: t carnē filiaꝝ vſaꝝ comedetis: t veſtruā	חוֹבֵיכוֹן וְתֵיכְלוּן בִּסְרָא דִּבְנֵיכוֹן וּבִסְרָא דִּבְנָתֵיכוֹן תֵּיכְלוּן וְאֵישֵׁיצִית בֶּמְתֵכוֹן
	excelſa vſa: t ſuccidā ſimulachra vſa: t dabo cadaue	וְתַגְזְסִינְכוֹן וְאֵתֵן יָת פִּגְרֵיכוֹן עַל פִּגְרֵי טַעֲוָתְכוֹן וְתִרְחַק מֵימְרִי יָתְכוֹן וְאֶתֵּן יָת קִרְוֵיכוֹן
	ra vſa ſup cadauera idoloꝝ vſoꝝ: t abominabiḷ vos	תְּרֵכָא וְאֵצְדֵי יָת מַקְדְּשֵׁיכוֹן וְלָא אֵיסְבַּד בְּרֵיעָא קְרֵבָנֵי בְּגִיר שֵׁישְׁתְּכוֹן וְאֵצְדֵי יָת אַרְעָא
	verbā meā: et dabo ciuitates vſas in ſolitudinē t de	וְיִתְרוֹן עֲלַהּ בַּעֲלֵי דַבָּבֵיכוֹן דְּיָתְבִין בַּהּ וְתֵיכוֹן אֵיבַדְתִּי בֵּינֵי עַמְמַיָּא וְאֶתְרֵי בָּתַר יְכוֹן
	ſerta faciā ſctūaria vſa. Et nō ſuſcipiā volūtarie oblā	לְחֵילִין תְּחֲרַבְנָא וְתֵהֵי אַרְעֲכוֹן צְדְיָא וְקִרְוֵיכוֹן יְהוֹן חֲרָבָה וּבְכֵן תְּלְעֵי אַרְעָא יָת שְׁמְטָהָא
	tionē cōgregationis vſe. Et deſertā ego faciā terrā: t	
	deſert eri ſup ea inimici vſi q̄ habitāt in ea. Vos aūt	
	diſpgā inter ppſos: t immittā poſt vos occiſores gla	
	dio: t erit terra vſa deſerta: t ciuitates vſe erunt in	
	ſolitudinē. Tunc cōplacebūt terre requietiones eius	

Pūctua heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xxvj.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina.
	׃ כָּל יְמֵי הַשַּׁמָּה	a cūctis b diebus ſolitudīnis ſue. c Qñ fueritis in		πασας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς , καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε
	׃ אֵינְכֶם שֹׁבֶת	terra m hoſtili n ſabbatiza		ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν . τότε σαββατιεῖ ἡ γῆ , καὶ εὐδο
	׃ וְהִרְצֵת אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ כָּל יְמֵי	bit o o o

ואף גם את הנתם בארץ איביהם לא מאסתים ולא
געלתים לכלתם להפר בריתי יהוה אלהיהם כי
אתם כי אני יהוה אלהיהם וזכרתי להם ברית ראשנים
אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות
להם לאלהים אני יהוה אלה החקים והמשפטים והתורת
אשר נתן יהוה בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה
וידבר יהוה אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם
איש כי יפליא נדר בערכך נפשת ליהוה והיה ערכך הזכר מבן
עשרים שנה ועד בן ששים שנה והיה ערכך חמשים שקל כסף
בשקל הקדש ואם נקבה היא והיה ערכך שלשים שקל ואם
מבן חדש ועד בן חמש שנים והיה ערכך הזכר חמשה שקלים
והיה ערכך שלשת שקלים כסף ולנקבה ערכך שלשת
שקלים כסף ואם מבן ששים שנה ומעלה אם זכר והיה

Cap. xxvii.

דבר

עלה

Pritiua chal.

והרה רחק עצא
שנה קום נקב
קום
דון אמר
אמר
פרש הוה
שנה שית פרס
עלה

Attamen etiam cum essent in terra inimicorum suorum non reliqui eos neq; abiecí eos vt consumé eos vt irritum facerem pactum meum cum eis: quia ego dñs deus eorũ. Et recordabor eis pacti priozum quos eduxi de terra egypti ante oculos populorum: vt essem eis in deum: ego dñs. Hec sunt pacta t iudicia t leges: que dedit dñs inter verbum eius t inter filios israel in monte sinai per manũ moysi. Ca.27.

Locutusq; est dñs cum moyse dicés. Loquere filijs israel t dices ad eos. Vir qui vouerit votũ in estimatione animaꝝ eorum dño. si fuerit estimatio a viginti annis vsq; ad sexaginta annos: erit pretium eius quinquaginta sicli argenti in siclis sanctuarij. Et si femina fuerit: erit pretium eius triginta sicli. et ab etate quinq; annorum vsq; ad viginti annos erit pretium masculi viginti sicli: t femine decem sicli. Et si fuerit ab etate mensis vsq; ad etatem quinq; annorum erit pretium masculi quinq; sicli t femine tres sicli argenti. Si fuerit ab etate sexaginta annorum et deinceps: erit

Interp̃.chal.

Attamen etiam cum essent in terra inimicoꝝ suoꝝ non reliqui eos neq; abiecí eos vt consumé eos vt irritum faceꝝ pactum meum cum eis: quia ego dñs deus eorũ. Et recordabor eis pacti priozum quos educi de terra egypti in cõspectu gẽtiũm vt essem eis in deum: ego dñs. Hec sunt pacta t iudicia t leges: que dedit dñs inter verbum eius t inter filios israel in monte sinai per manũ moysi. Cap.27.

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Loquere filijs israel: & dices ad eos. Homo qui votum fecerit & spoponderit eo dño aiam suã: sub estimatiõe dabit preciũ. Si fuerit masculus a vicesimo anno vsq; ad sexagesimum annũ: dabit quinquaginta siclos argenti ad mensuram sanctuarii. Si mulier: erit

Abvno mense vsq; ad annum quintum
pro masculo dabuntur quinq; sicli.
pro femina tres.
Sexagenarius
& vltra masculus dabit

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

τ λεγων· λαλησον τοις υιοις ισραηλ και ερεις προς αυτους, ανθρωπος, ος αν ευξηται ευχην εις τιμην της ψυχης αυτου τω κυριω, εσται η τιμη του αρσενος απο εικοσαετους εως εξηκοντα ετους, εσται η τιμη πεντηκοντα διδραχμα αργυριου μετρον σεκλ. και εαν η θηλεια, εσται η τιμη τριακοντα διδραχμα· εαν δε απο πεντε ετων εως εικοσαετους, εσται η τιμη του αρσενος εικοσι διδραχμα· εαν δε θηλεια, δεκα. απο δε μηνιαιου εως πενταετους εσται η τιμη του αρσενος, πεντε διδραχμα αργυριου· εαν δε θηλεια, τρια διδραχμα αργυριου· εαν δε απο εξηκοντα ετων και επανω, εαν μεν αρσεν η, εσται

Trãsla.B.Hiero.

precij ei⁹: dñs τ decẽ didragma argẽ
ti. at femine: decẽ didragma. si aũt pau
per fuerit ad estimatões: stabit coꝝ sacerdote. τ ap
pciabit illũ sacerdos: quẽadmodũ pot man
ere ei⁹ sacerdos: sic appciabit illũ sacerdos.
eum posse reddere: tan
tum dabit.
Animal autẽ quod im
molari potest
domino si quis vouerit: sanctum
erit & mutari non pote
rit. id est.
nec melius malo nec
peius
bono. q si mutauerit
& ipm quod mutatũ ẽ:
& illud p quo mutatũ ẽ:
cõsecratũ erit dño. Ani
mal imũdũ qd immolari
domino non potest: si
quis vouerit
adducetur ante sacer
dote: qui
dijudicans vtrum bo
num an
malum sit: statuet pre
cium. q si
dare voluerit is qui of
fert: addet
sup estimationẽ quitã
partẽ. Homo si vouerit
domum suam & sancti
ficauerit domino:
cõsiderabit eã sacerdos
vtrũ bõa an mala sit: &
iuxta pciũ qd ab eo fue
rit cõstitutũ: ita venũdabi
tur. Si nautẽ ille q voue
rat voluerit redimere eã:
dabit quintã partẽ estimationis supra: & ab
habebit domũ. Q si a
grũ possessiõis sue vouerit & cõsecrauerit dño:
iuxta mẽsurã semẽtis ei
stimabitur pciũ. Si trigi
ta modijs ordei feritur terra: q argenti. Si stati

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

και τιμησις τριακοντα διδραχμα· εαν δε απο πεντε
εως εικοσαετους, εσται η τιμη του αρσενος εικοσι διδραχμα· εαν δε θηλεια, δεκα διδραχμα· απο δε μηνιαιου εως πενταετους εσται η τιμη του αρσενος πεντε διδραχμα αργυριου· εαν δε θηλεια, τρια διδραχμα αργυριου· εαν δε απο εξηκοντα ετων και επανω, εαν μεν αρσεν η, εσται η τιμη πεντε και δεκα διδραχμα· εαν δε θηλεια, δεκα· και εαν μη ᾖ πενης ο ανθρωπος, και ουκ εχη εκτιμησαι αυτον κατα την τιμην σου, και στησει αυτον ενωπιον του ιερεως, και τιμησει αυτον ο ιερευς κατα την δυναμιν του ευχομενου, ο ευξαμενος, και τιμησει αυτον ο ιερευς· και εαν κτηνος ακαθαρτον ευξηται τις, ος ουκ εστιν καθαρον τω κυριω, και στησει το κτηνος ενωπιον του ιερεως, και τιμησει αυτο ο ιερευς, ουτως εστω· εαν δε αυτο αποδομενος αποδοται, εσται και αυτος και το αντιδομα αυτου αφιερωμενα τω κυριω· εαν δε ᾖ κτηνος ακαθαρτον, ος ουκ εστι καθαρον τω κυριω, και αφορισει αυτο ο ιερευς, και τιμησει αυτο ο ιερευς κατα την τιμην σου, και εαν αποδομενος αποδοται αυτο, εσται η τιμη σου· εαν δε λυτρουμενος λυτρωσηται αυτο, προσθησει το πεμπτον επι την τιμην σου· και οικιαν εαν αφιερωσῃ ανθρωπος τω κυριω, και τιμησει αυτην ο ιερευς αναμεσον καλης και αναμεσον πονηρας, ως αν τιμησῃ αυτην ο ιερευς, και εαν αφιερωσῃ ανθρωπος τω κυριω απο της κτησεως αυτου, και ᾖ η τιμη κατα σπορον κριθων, πεντηκοντα διδραχμα αργυριου· εαν δε

Trãsla.B.Hiero.

quindecim siclos: femi
na
decem. Si pauper fuerit &
estimatione reddere nõ
valebit: stabit coram sacerdote: & quantum il
le estimauerit & viderit
eum posse reddere: tan
tum dabit.
Animal autẽ quod im
molari potest
domino si quis vouerit: sanctum
erit & mutari non pote
rit. id est.
nec melius malo nec
peius
bono. q si mutauerit
& ipm quod mutatũ ẽ:
& illud p quo mutatũ ẽ:
cõsecratũ erit dño. Ani
mal imũdũ qd immolari
domino non potest: si
quis vouerit
adducetur ante sacer
dote: qui
dijudicans vtrum bo
num an
malum sit: statuet pre
cium. q si
dare voluerit is qui of
fert: addet
sup estimationẽ quitã
partẽ. Homo si vouerit
domum suam & sancti
ficauerit domino:
cõsiderabit eã sacerdos
vtrũ bõa an mala sit: &
iuxta pciũ qd ab eo fue
rit cõstitutũ: ita venũdabi
tur. Si autẽ ille q voue
rat voluerit redimere eã:
dabit quintã partẽ estimationis supra: & ab
habebit domũ. Q si a
grũ possessiõis sue vouerit & cõsecrauerit dño:
iuxta mẽsurã semẽtis ei
stimabitur pciũ. Si trigi
ta modijs ordei feritur terra: q argenti. Si stati

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

πτωχος ὁ ανθρωπος, και ουκ εχη εκτιμησαι αυτον κατα την τιμην σου, και στησει αυτον ενωπιον του ιερεως, και τιμησει αυτον ο ιερευς κατα την δυναμιν του ευχομενου, ο ευξαμενος, και τιμησει αυτον ο ιερευς· και εαν κτηνος ακαθαρτον ευξηται τις, ος ουκ εστιν καθαρον τω κυριω, και στησει το κτηνος ενωπιον του ιερεως, και τιμησει αυτο ο ιερευς, ουτως εστω· εαν δε αυτο αποδομενος αποδοται, εσται και αυτος και το αντιδομα αυτου αφιερωμενα τω κυριω· εαν δε ᾖ κτηνος ακαθαρτον, ος ουκ εστι καθαρον τω κυριω, και αφορισει αυτο ο ιερευς, και τιμησει αυτο ο ιερευς κατα την τιμην σου, και εαν αποδομενος αποδοται αυτο, εσται η τιμη σου· εαν δε λυτρουμενος λυτρωσηται αυτο, προσθησει το πεμπτον επι την τιμην σου· και οικιαν εαν αφιερωσῃ ανθρωπος τω κυριω, και τιμησει αυτην ο ιερευς αναμεσον καλης και αναμεσον πονηρας, ως αν τιμησῃ αυτην ο ιερευς, και εαν αφιερωσῃ ανθρωπος τω κυριω απο της κτησεως αυτου, και ᾖ η τιμη κατα σπορον κριθων, πεντηκοντα διδραχμα αργυριου· εαν δε

Trãsla.B.Hiero.

quindecim siclos: femi
na
decem. Si pauper fuerit &
estimationẽ reddere nõ
valebit: stabit coꝝ sacerdote. τ ap
preciabit illũ sacerdos: quẽadmodũ pot man
ere ei⁹ sacerdos: sic appciabit illũ sacerdos.
eum posse reddere: tan
tum dabit.
Animal autẽ quod im
molari potest
domino si quis vouerit: sanctum
erit & mutari non pote
rit. id est.
nec melius malo nec
peius
bono. q si mutauerit
& ipm quod mutatũ ẽ:
& illud p quo mutatũ ẽ:
cõsecratũ erit dño. Ani
mal imũdũ qd immolari
domino non potest: si
quis vouerit
adducetur ante sacer
dote: qui
dijudicans vtrum bo
num an
malum sit: statuet pre
cium. q si
dare voluerit is qui of
fert: addet
sup estimationẽ quitã
partẽ. Homo si vouerit
domum suam & sancti
ficauerit domino:
cõsiderabit eã sacerdos
vtrũ bõa an mala sit: &
iuxta pciũ qd ab eo fue
rit cõstitutũ: ita venũdabi
tur. Si autẽ ille q voue
rat voluerit redimere eã:
dabit quintã partẽ estimationis supra: & ab
habebit domũ. Q si a
grũ possessiõis sue vouerit & cõsecrauerit dño:
iuxta mẽsurã semẽtis ei
stimabitur pciũ. Si trigi
ta modijs ordei feritur terra: q argenti. Si stati

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

πτωχος ὁ ανθρωπος, και ουκ εχη εκτιμησαι αυτον κατα την τιμην σου, και στησει αυτον ενωπιον του ιερεως, και τιμησει αυτον ο ιερευς κατα την δυναμιν του ευχομενου, ο ευξαμενος, και τιμησει αυτον ο ιερευς· και εαν κτηνος ακαθαρτον ευξηται τις, ος ουκ εστιν καθαρον τω κυριω, και στησει το κτηνος ενωπιον του ιερεως, και τιμησει αυτο ο ιερευς, ουτως εστω· εαν δε αυτο αποδομενος αποδοται, εσται και αυτος και το αντιδομα αυτου αφιερωμενα τω κυριω· εαν δε ᾖ κτηνος ακαθαρτον, ος ουκ εστι καθαρον τω κυριω, και αφορισει αυτο ο ιερευς, και τιμησει αυτο ο ιερευς κατα την τιμην σου, και εαν αποδομενος αποδοται αυτο, εσται η τιμη σου· εαν δε λυτρουμενος λυτρωσηται αυτο, προσθησει το πεμπτον επι την τιμην σου· και οικιαν εαν αφιερωσῃ ανθρωπος τω κυριω, και τιμησει αυτην ο ιερευς αναμεσον καλης και αναμεσον πονηρας, ως αν τιμησῃ αυτην ο ιερευς, και εαν αφιερωσῃ ανθρωπος τω κυριω απο της κτησεως αυτου, και ᾖ η τιμη κατα σπορον κριθων, πεντηκοντα διδραχμα αργυριου· εαν δε

Trãsla.B.Hiero.

quindecim siclos: femi
na
decem. Si pauper fuerit &
estimationẽ reddere nõ
valebit: stabit coꝝ sacerdote. τ ap
preciabit illũ sacerdos: quẽadmodũ pot man
ere ei⁹ sacerdos: sic appciabit illũ sacerdos.
eum posse reddere: tan
tum dabit.
Animal autẽ quod im
molari potest
domino si quis vouerit: sanctum
erit & mutari non pote
rit. id est.
nec melius malo nec
peius
bono. q si mutauerit
& ipm quod mutatũ ẽ:
& illud p quo mutatũ ẽ:
cõsecratũ erit dño. Ani
mal imũdũ qd immolari
domino non potest: si
quis vouerit
adducetur ante sacer
dote: qui
dijudicans vtrum bo
num an
malum sit: statuet pre
cium. q si
dare voluerit is qui of
fert: addet
sup estimationẽ quitã
partẽ. Homo si vouerit
domum suam & sancti
ficauerit domino:
cõsiderabit eã sacerdos
vtrũ bõa an mala sit: &
iuxta pciũ qd ab eo fue
rit cõstitutũ: ita venũdabi
tur. Si autẽ ille q voue
rat voluerit redimere eã:
dabit quintã partẽ estimationis supra: & ab
habebit domũ. Q si a
grũ possessiõis sue vouerit & cõsecrauerit dño:
iuxta mẽsurã semẽtis ei
stimabitur pciũ. Si trigi
ta modijs ordei feritur terra: q argenti. Si stati

Tex.Heb. | Leui. Ca.xxvij. | Pritiua beb.

ערכך חמשה עשר שקל ולנקבה
עשרה שקלים ואם כערכך שקל לעשרים
שנה ועד בן ששים שנה והיה ערכך חמשה
עשר שקל ולנקבה עשרת שקלים ואם
מבן חמש שנים ועד בן עשרים שנה והיה
ערכך עשרים שקל לזכר ולנקבה ערכך
עשרת שקלים ואם מבן חדש ועד בן חמש
שנים והיה ערכך חמשת שקלים לזכר
ולנקבה ערכך שלשת שקלים כסף ואם
מבן ששים שנה ומעלה אם זכר והיה

ערך
עמד פנה
ערב פה
נשא
קרב
נתן
הרה חלף
שיר חוץ

Pritiua chal.

סבן
קום פרס אמר
דבק קרב מן
נתן חוה חלף
עבר טוב
סאב
קום
ברך כסף קדש
פרס
קום
חסן

Interp̃.chal.

precij masculi quindeciꝝ sicli: t femine decẽ sicli. Et si fuerit pauꝑ t nõ pot reddere estimationẽ suã: stabit coꝝ sacerdote: t estimabit eũ sacerdos: ẽtum valuerit manus vouẽtis estimabit euꝝ sacerdos. animal aũt qđ offerri potest in oblatione coꝝ dño. si ds obtulerit illũ coꝝ dño: erit sanctũ. Non immutabit eũ neq; pmutabit bonũ pro malo aut malũ p bono. Et si pmutans pmutauerit aĩal pro aĩali: ipsum t illud pro quo mutatũ est erit sanctũ. Et si ofie aĩal immundũ fuerit qđ offerri non potest coꝝ dño: statuet aĩal coꝝ sacerdote: t appreciabit eũ sacerdos siue sit bonũ siue malum: iuxta estimationẽ sacerdotis ita erit. Et si rediměs redemerit illud: addet quintã partẽ sup estimationẽ eius. Vir aũt qui sanctificauerit domũ suã sanctificatione coram dño: estimabit eam sacerdos: siue sit mala siue bona: iuxta estimationẽ sacerdotis sic stabit. Et si ille qui sanctificauit redemerit domũ suã: addet quintã partem sup estimationẽ eius t habebit eam. Et si de agro possessionis sue sactificauerit vir coram domino: erit precium eius iuxta mensuram sementis eius. Si coro ordei seminatur: estimabitur quinquaginta siclis argenti.

Poltius heb.	Tex.Heb.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina
שָׁנָה	מִשְׁנַת הַיֹּבֵל יִקְדִישׁ שָׂדֵהוּ	ab anno indpſetis iubi	ἀπὸ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως ἁγιάσει τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ,
	כִּשְׂדֵה חֵרֶם יִהְיֶה לַכֹּהֵן	lei youerit agrum: ∞∞∞	κατὰ τὸ τίμημα αὐτοῦ·
	אֲחֻזָּתוֹ	quãto valere põt: tanto	ἐὰν δὲ ἀνάθεμα, ὁ ἐὰν ἀνάθῃ ὁ
	יִקְדִישׁ יְהוָה אֹתוֹ	eſtimabitur. Sinautem	ἄνθρωπος τῷ κυρίῳ ἀπὸ παντῶν ὅσα αὐτῷ ἐστίν, ἀπὸ ἀν-
	שְׁנַת הַיֹּבֵל יַעֲמֹד	poſt aliquãtulum tpis:	θρώπου, ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἀγροῦ κατοχέσεως
	וְנִחְשַׁב לוֹ הַכֹּהֵן	ſupputabit facerdos	ἐὰν δὲ ἀγοράσῃ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, προσλογιεῖται αὐτῷ ὁ ἱε-
יֶתֶר	אֶת הָעֶרְכְּךָ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל	pecuniã iuxta annorũ	ρεὺς τὸ ἀργύριον ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦ ἀφέσεως, καὶ ἀποδώσει
	וְנָתַן הָעֶרְכְּךָ בַּיּוֹם הַהוּא	qui reliqui ſunt nume	τὸ ἀργύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἅγιον τῷ κυρίῳ·
	קֹדֶשׁ לַיהוָה	rũ vſq ad iubileũ: &	
	בִּשְׂדֵה אֲחֻזַּת אִישׁ אֲשֶׁר	detrahetur ex precio.	
	לֹא יִגָּאֵל עוֹד	Quod ſi voluerit redi	
	וְהִנֵּה הַשָּׂדֶה בְּצֵאתוֹ בַּיֹּבֵל קֹדֶשׁ	mere agrũ ille qui vque	
יֹצֵא	לַיהוָה כִּשְׂדֵה הַחֵרֶם	rat addet quintã partẽ	
	לַכֹּהֵן תִּהְיֶה	eſtimate pecunie ∞∞∞	
	אֲחֻזָּתוֹ הוּא	& poſſidebit eã. Sinaũt	
	וְאִם אֶת שְׂדֵה מִקְנָתוֹ	noluerit redimere: ∞	
מִקְנָה	אֲשֶׁר לֹא מִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ	ſed alteri cuilibet fuerit venũdatus: ∞∞∞∞	
	הוּא	vltra eũ qui vouerat re	
	כִּי יִקְדִישׁ לַיהוָה	dimere nõ poterit. quia	
	כִּשְׂדֵה הַחֵרֶם	cum iubilei venerit di	
	לַיהוָה אֲחֻזָּתוֹ תִּהְיֶה	es ſanctificatus erit ∞	
הָיָה	לַכֹּהֵן	dño. & poſſeſſio conſe	
	אֶת מִכְסַת הָעֶרְכְּךָ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל	crata ad ius pertinet ſa	
כְּסַף שָׁנָה	וְנָתַן אֶת הָעֶרְכְּךָ בַּיּוֹם הַהוּא	cerdotum. Si ager em	
	קֹדֶשׁ לַיהוָה	ptus eſt & ∞∞∞∞∞∞∞∞	
	בִּשְׂדֵה הַקְנָיָן אֲשֶׁר לֹא מִשְׂדֵה	non de poſſeſſioe ma	
	אֲחֻזָּתוֹ	iorum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	
	בִּשְׁנַת הַיֹּבֵל יָשׁוּב	ſctificatus fuerit dño:	
	הַשָּׂדֶה לַאֲשֶׁר לוֹ	ſupputabit ſacerdos ∞	
	הָאָרֶץ לַאֲשֶׁר לוֹ	iuxta annorũ numerũ	
	אֲחֻזָּתוֹ הַמֹּכֵר	vſq ad iubileum preci	
	וְכָל עֶרְכְּךָ יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ	um. & dabit ille qui vo	
עֶשְׂרִים גֵּרָה	עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשָּׁקֶל	uerat eum ∞∞∞∞∞∞∞∞	
	אַךְ בְּכוֹר אֲשֶׁר יִבָּכֵר	domino. In iubileo ãt	
בְּכוֹר	לַיהוָה לֹא יַקְדִישׁ	reuertetur ∞∞∞∞∞∞∞∞	
שׁוֹר	אִישׁ אֹתוֹ אִם שׁוֹר	ad priorem dominum	
	אִם שֶׂה לַיהוָה הוּא	qui vendiderat eum ∞∞∞	
	וּבְהֵמָה לֹא תַקְדִּישׁ	& habuerat in ſortem	
	אֹתָם אִישׁ אִישׁ אֶל	poſſeſſionis ſue: ∞∞∞	
	אֲשֶׁר לוֹ יִהְיֶה לַקֹּדֶשׁ הֵם	Omnis eſtimatio ſicla	
	כָּל עֶרְכֶּךָ בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ	ſanctuarii ponderabi	
	עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה	tur. Siclus viginti obo	
	אַךְ בְּכוֹר אֲשֶׁר יִבָּכֵר לַיהוָה	los habet. ∞∞∞∞∞∞∞∞	
בְּכוֹר	לֹא יַקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם שׁוֹר	Primogenita que ad	
קֹדֶשׁ	אִם שֶׂה לַיהוָה הוּא	dñm ptinẽt nemo ſcti	
	וּבְהֵמָה טְמֵאָה	ficare poterit & vouere:	
	הוּא וּפָדָה כְעֶרְכֶּךָ וְחֻמְשׁוֹ	ſiue bos ſiue ouis ſue	
	עָלָיו וְאִם לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכַּר	rit: dñi ſunt. Quod ſi im	
עָבַר		mũdum eſt aial redimet	
		qui obtulit iuxta eſtima	
		tionẽ ſuã: & addet qui	
		ta ptẽ pcii. Si redimere	
		noluerit: vẽdetur alteri	

Poltius chal.	Interp̃.chal.
חָשַׁב	Si ab anno iubilei cõſecrauerit agrũ ſuũ: iuxta eſti
שְׁנַת שָׁאַר	mationẽ eius ſtabit. Et ſi poſt iubileũ conſecrauerit agrũ
מָנַע פָּרַק יָסַף	ſuũ: ſupputabit ei ſacerdos argẽtũ iuxta numerũ an
לְקוּם	norũ q̃ reliqui ſunt vſq ad annũ iubilei: & diminuetur
נָתַן	ex pcio eius. Si aũt redimẽs redemerit agrũ ille q̃ cõ
תּוֹעֵב זָבַח	ſecrauit illi: addet quintã ptem argẽti ſup eſtimatio
יְהוָה מַעֲשֶׂה בָּקָר	nem eius: & habebit eũ. Et ſi nõ redemerit agrũ: & vẽ
קָדַשׁ סָאַב פָּרַק	diderit agrũ viro alteri: nõ redimetur amplius. & cui
יָסַף	egreſſus fuerit ager in iubileo: erit cõſecratus cozam
	dño: ſic ager anathematis in poſſeſſionẽ ſacerdotis
	erit. Et ſi agrũ aliquis cõſecrauerit cozã domino: quẽ
	emerat: q̃ non eſt de agro poſſeſſionis ſue: eſtima
	bit ſacerdos ſummam pcii eius vſq ad annum iubi
	lei: & dabit pecium eius in die illa: ſanctum erit cozã
	domino. In anno autem iubilei reuertetur ager ei a
	quo emit eus: cuius eſt poſſeſſio terre. Omnis aũt eſti
	matio erit in ſiclis ſanctuarii: viginti obolos hẽt ſi
	cius. Verũtamẽ primogenitũ q̃ ab dño pertinet in
	pecoribus: nemo ſctificabit illud: ſiue bos fuerit ſiue
	agnus: dominĩ enim eſt. Et ſi de animalibus immun
	dis eſt: redimetur iuxta eſtimationẽ eius & addet qui
	tãm partẽ ſup illud. Et ſi non fuerit redẽptũ: vẽdetur

Poltius heb.	Tex.Heb.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina
חָרַם	בְּשֵׂכֶךְ: אַךְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם	quantũcũq̃ fuerit ante	ſcim eſtimationẽ illi. oio ãt ꝓfecratio: quã ꝓfecrauerit
	אִישׁ לַיהוָה מִכֹּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאָדָם	eſtimatum. Oẽ q̃d do	κατὰ τὸ τίμημα αὐτοῦ· πᾶν δὲ ἀνάθεμα, ὃ ἐὰν ἀναθῇ ὁ
	וּבְהֵמָה וּמִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר	mino cõſecratur ſiue	ἄνθρωπος τῷ κυρίῳ ἀπὸ παντῶν ὅσα αὐτῷ ἐστίν, ἀπὸ ἀν-
	וְכָל חֵרֶם כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים	homo fuerit ∞∞∞∞∞∞	θρώπου ἕως κτήνους καὶ ἀπὸ ἀγροῦ κατοχέσεως
	הוּא לַיהוָה: כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם	ſiue animal: ſiue ager:	ὑμῶν, ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἀγροῦ κατοχέσεως
	כֹּן הָאָדָם לֹא יִפָּדֶה מוֹת יוּמָת:	non venẽat ∞∞∞∞∞∞∞	ὑμῶν· πᾶν ἀνάθεμα ὃ ἂν ἀ-
פָּדָה	וְכֹל מַעְשַׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ	nec redimi poterit.	νάθῃ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, οὐ λυτρωθήσεται, ἀλλὰ θανά-
עָשַׂר	מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ	Quicquid ſemel ſuerit	τῳ θανατωθήσεται. πᾶσα δεκάτη τῆς γῆς, ἀπὸ τῶν
בָּרָה	לַיהוָה: וְאִם גָּאֹל יִגְאַל אִישׁ	cõſecratũ: ſctũm ſcto	σπερμάτων τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῶν ξυλίνων τῶ
	מֵֽעֲשְׂרוֹ חֲמִשִׁתּוֹ יֹסֵף עָלָיו:	rũ erit dño. Et omis con	δύο ſctiſ: δύο eſt. ſi ãt redimẽs re
עָלָה	וְכֹל מַעְשַׂר בָּקָר וְצֹאן כֹּל אֲשֶׁר	ſecratio q̃ offertur: ab	κυρίῳ ἅγιον, τῷ κυρίῳ ἐστίν· ἐὰν δὲ λυτρούμενος λυ-
	יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה	hoie nõ redimetur: ſed	τρώσεταί τις τὴν δεκάτην αὐτοῦ, ἐπιτεμεῖται ἐπ' αὐτῇ
עָבַר עָשַׂר הָיָה	קֹדֶשׁ לַיהוָה: לֹא יְבַקֵּר בֵּין טוֹב	morte morietur. Oẽs	addet ſup illud: & erit illi. & omis vect
בָּקָר	לָרַע וְלֹא יְמִירֶנּוּ וְאִם הָמֵר	decime terre ſiue ∞∞∞	προβάτου καὶ προβάτων, καὶ πᾶν ὃ ἐὰν διέλθῃ ἐν τῷ
רַע מִיר	יְמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא וְתָמוּרָתוֹ יִהְיֶה	de pomis arboris: dñi	ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ῥάβδον, τὸ δέκατον ἔσαι ἅγιον τῷ
הָיָה	קֹדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל תִּמּוּרָת אֶלֶה	ſunt: ſancte ſunt cozã	κυρίῳ· οὐκ ἀλλάξεις αὐτὸ καλὸν πονηρῷ, οὐδὲ πονη-
נָאַל צָוָה	הַמִּצוֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה	dño. Et ſi reclimẽs redime	ρὸν καλῷ· ἐὰν δὲ ἀλλάσσων ἀλλάξῃς αὐτό, ἔσαι αὐτὸ
	אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינָי:	rit vir de decimis ſuis: addet quintã ptẽ ſuper eas.	τὸ ἀλλαγμα ἀὐτοῦ ἅγιον, οὐ λυτρωθήσεται· ταῦτα αἱ
		Oiſq decimatio boũ & ouium omne decimũ q̃ tran	ἐντολαὶ ἃς ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ πρὸς τοὺς
		ſierit ſub virga: erit ſanctificati cozã dño. Non requi	υἱοὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει σινά.
		rat inter bonũ & malũ: neq̃ cõmutet illud. Si ãt cõ	
		mutãs cõmutauerit illud: illud & id pro quo cõmutati	Explicit liber Leuiticus.
		eſt erit ſanctificati: nõ redimẽt. Hec ſunt pcepta q̃	Incipit liber Numeri. Ca.i.
		mãdauit dñs moyſi ad filios iſrael in mõte ſinai.	
		Explicit liber Leuiticus.	
		Incipit liber Numeri. Ca.i.	

Poltius heb.	Tex.Heb.	Nu. Ca.i.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי	Cap. i.	locutus e dñs ad moyſen in deſerto	ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῷ
דִּבֵּר דִּבֶּר יָעַד	בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי	דִּבֶּר	ſinai: in tabnaculo teſtimonij: in vna	σινᾶ, ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ
שְׁנָה	בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ	שְׁנָה	meſis	δευτέρου, ἔτους δευτέρου ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς
יָצָא	מִצְרַיִם לֵאמֹר: שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ	יָצָא	ſcdi anno altero egreſ	αἰγύπτου, λέγων, λάβετε ἀρχὴν πάσης συναγωγῆς
נָשָׂא	כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם	נָשָׂא	ſionis eorum & domus	υἱῶν ἰσραὴλ κατὰ τὰς συγγενείας αὐτῶν, κατ' οἴκους
מִשְׁפָּחָה	לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת	מִשְׁפָּחָה	patrũ ſuor iuxta nume	καὶ τοὺς οἴκους τῶν πατέρων αὐτῶν, κατ' ἀριθμὸν
סֵפֶר	כָּל זָכָר לְגֻלְגְּלֹתָם: מִבֶּן עֶשְׂרִים	סֵפֶר	rũ nominũ eor: oĩni maſculini ſexus per capita eor	ὀνομάτων αὐτῶν, πᾶν
גֻּלְגֹּלֶת	שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא	גֻּלְגֹּלֶת	a viginti annis & ſupra oĩm egredientium ad exercitũ	ἀρσενικὸν κεφαλὴν αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ
עָלָה	בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאֹתָם	עָלָה		ὑπὲρ πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει

Poltius chal.	Interp̃.chal.
חָרַם	iuxta eſtimationẽ ſuã. Verũtamẽ oĩne anathema q̃ anathematizauerit vir cozã dño: de oibus q̃ ad eum
כְּתַל עָשַׂר	pertinẽt ab hoie & iumẽto & ab agro poſſeſſionis ſue:
פָּרָה	non vẽdetur nec redimẽt: oĩne anathema ſanctũ ſan
עֲבַר הָוָה	ctum eſt cozã dño. Oĩne anathema q̃ anathematiza
לֶקַח טוֹב חֶלֶף	tus eſt ab hoie nõ redimetur: ſed occidetur occidetur.
פָּרַק	Et oẽs decie terre de ſemie terre & de fructu arboris:
דָּבָר שָׁכַח	dñi ſunt: ſancte ſunt cozã dño. Et ſi redimẽs redime
תָּוָה נָבָא אָמַר	rit vir de decimis ſuis: addet quintã pertẽ ſuper eas.
מָנָה	Oiſq decimatio boũ & ouium omne decimũ q̃ tran
לָמַד שָׁנָה עָלָה	ſierit ſub virga: erit ſanctificati cozã dño. Non requi
	rat inter bonũ & malũ: neq̃ cõmutet illud. Si ãt cõ
	mutãs cõmutauerit illud: illud & id pro quo cõmutati
	eſt erit ſanctificati: nõ redimẽt. Hec ſunt pcepta q̃
	mãdauit dñs moyſi ad filios iſrael in mõte ſinai.

Explicit liber Leuiticus.

Incipit liber Numeri. Ca.i.

LOcutuſq̃ eſt dñs ad moyſen in deſerto ſinai in tabernaculo federis in prima die menſis ſecundi in anno ſcdo egreſſionis eoꝝ de terra egypti: dicens. Suſcipe ſummã oĩs cetus filiorũ iſrael per cognationes ſuas & p domos patrũ ſuoꝝ iuxta nume rus nominũ eoꝝ: oĩni maſculini ſexus per capita eoꝝ a viginti annis & ſupra oĩm egredientiũ ad exercitũ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאֹתָם
אַתָּה וְאַהֲרֹן: וְאִתְּכֶם יִהְיוּ אִישׁ
אִישׁ לַמַּטֵּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית
אֲבֹתָיו הוּא: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר יַעַמְדוּ אִתָּכֶם לָרְאוּבֵן
אֱלִיצוּר בֶּן שְׁדֵיאוּר: לְשִׁמְעוֹן
שְׁלֻמִיאֵל בֶּן צוּרִישַׁדָּי: לִיהוּדָה
נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב: לְיִשָּׂשכָר
נְתַנְאֵל בֶּן צוּעָר: לִזְבֻלֻן אֱלִיאָב
בֶּן חֵלֹן: לִבְנֵי יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם
אֱלִישָׁמָע בֶּן עַמִּיהוּד לִמְנַשֶּׁה
גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר: לִבְנְיָמִן
אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי: לְדָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן
עַמִּישַׁדָּי: לְאָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן עָכְרָן:
לְנַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן עֵינָן: אֵלֶּה קְרִיאֵי
נְשִׂיאֵי מַטּוֹת אֲבֹתָם רָאשֵׁי אַלְפֵי
יִשְׂרָאֵל הֵם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֵת
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נֹקְבוּ
בְּשֵׁמֹת: וְאֶת כָּל הָעֵדָה הִקְהִילוּ
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּתְיַלְּדוּ עַל
מִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה
לְגֻלְגְּלֹתָם: כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת
מֹשֶׁה וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינָי: וַיִּהְיוּ
בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל תּוֹלְדֹתָם
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם

filij israel: & numera bis tis eas per turmas suas tu & aaron: & vobiscum principes tribuū ac domorum in cognatiōibus suis: quorū ista sunt nomina. De tribu ruben. De tribu ruben: de filijs ruben primogenito israel per generationes & familias ac domos patrum suorum per numerum nominū eorum a viginti annis & supra per capita eorum: sicut precepit dominus moysi: numerauit eos in deserto sinai. Fuerunt autē filij ruben primogeniti israel per cognationes suas: per pplos eorum: per domos familiaꝝ suarum: per numerum nominū: scōm caput eorum: oēs masculini a viginti annis & supra: omnis egredies ad bellum. Numerati sunt ergo de tribu ruben quadraginta sex milia quingenti. De filijs symeon per generationes & familias ac domos cognationū suarū: recēsiti sunt per nomina & capita omnis masculini a viginti annis & supra: oēs egredies ad bellum. Numerati sunt ergo de tribu symeon quinquaginta nouē milia & trecenti. De filijs gad per cognationes eorum: scōm pplos eorum: per domos familiaꝝ suarum: scōm numerum nominū eorum: oēs masculini a viginti annis & supra: omnis egredies ad bellum. Numerati sunt ergo de tribu gad quadraginta quinq; milia & sexcenti. De filijs iuda per gñationes & familias suas & domos cognationū suarū: recēsiti sunt per nomina singulorū: oē qd sexus ē masculinū a viginti annis & supra: omnis egredies ad bellum. Numerati sunt ergo de tribu iuda septuaginta quatuor milia & sexcenti. De filijs issachar per gñationes & familias suas & domos patrū suorū: recēsiti sunt per nomina & capita eorum: oēs masculini a viginti annis & supra: omnis egredies ad bellum. Numerati sunt ergo de tribu issachar quinquaginta quatuor milia & quadringenti. De filijs zabulō per generationes suas & per familias suas per domos patrum suorum per numerū nominū eorum per capita eorum: oēs masculini a vigiti annis & supra oēs egredientes ad exercitū: numerati sunt ergo de tribu zabulon quinquaginta septē milia & quadringenti. De filijs symeon & familias suas & domos patrū suorū per numerum nominū eorum per capita eorum. Oēs masculini a vicesimo anno & supra oēs egredientes in exercitū: recēsiti sunt de tribu symeon quinquaginta nouē milia & trecenti. De filijs gad per gñationes suas & familias suas per domos patrū suorū per numerū nominū eorum a vicesimo anno & supra oēs egredientes in exercitū: numeratiq; sūt de tribu gad quadraginta quinq; milia & sexcenti & quinquaginta. De filijs iuda per gñationes suas & familias suas per domos patrū suorū iuxta numerū nominū eorum a vicesimo anno & supra oēs egredientes in exercitū: numeratiq; sunt de tribu iuda septuaginta quatuor milia & sexcenti. De filijs issachar per gñationes suas & familias suas & domos patrū suorū iuxta numerū nominū eorum a vicesimo anno & supra oēs egredientes in exercitū: numeratiq; sunt de tribu issachar quinquaginta quatuor milia & quadringenti. De filijs zabulō per generationes suas & per familias suas & domos

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי
בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לֵאמֹר: שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל
עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת כָּל
זָכָר לְגֻלְגְּלֹתָם: מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה
וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל
תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצִבְאֹתָם אַתָּה
וְאַהֲרֹן: וְאִתְּכֶם יִהְיוּ לְאִישׁ אִישׁ
לַמַּטֶּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית אֲבֹתָיו הוּא:
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעַמְדוּ
אִתְּכֶם לָרְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן שְׁדֵיאוּר:
לְשִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן צוּרִישַׁדָּי:
לִיהוּדָה נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב:
לְיִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בֶּן צוּעָר:
לִזְבֻלֻן אֱלִיאָב בֶּן חֵלֹן: לִבְנֵי יוֹסֵף
לְאֶפְרַיִם אֱלִישָׁמָע בֶּן עַמִּיהוּד
לִמְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר:
לְבִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי: לְדָן
אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי: לְאָשֵׁר
פַּגְעִיאֵל בֶּן עָכְרָן: לְנַפְתָּלִי
אֲחִירַע בֶּן עֵינָן: אֵלֶּה קְרוּאֵי
הָעֵדָה נְשִׂיאֵי מַטּוֹת אֲבוֹתָם רָאשֵׁי
אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם: וַיִּקְחוּ מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
נִקְּבוּ בְּשֵׁמוֹת: וְאֶת כָּל הָעֵדָה
הִקְהִילוּ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי
וַיִּתְיַלְּדוּ עַל מִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית
אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים
שָׁנָה וָמַעְלָה לְגֻלְגְּלֹתָם כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה וַיִּפְקְדֵם
בְּמִדְבַּר סִינָי: וַיִּהְיוּ בְּנֵי רְאוּבֵן
בְּכֹר יִשְׂרָאֵל תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם
כָּל זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה
כָּל יֹצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה
רְאוּבֵן שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף
וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: לִבְנֵי שִׁמְעוֹן תּוֹלְדֹתָם
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם פְּקֻדָיו
בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל
זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה
כָּל יֹצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה
שִׁמְעוֹן תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת: לִבְנֵי גָד תּוֹלְדֹתָם
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל זָכָר מִבֶּן
עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא:
פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה גָד חֲמִשָּׁה
וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
וַחֲמִשִּׁים: לִבְנֵי יְהוּדָה תּוֹלְדֹתָם
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם כָּל זָכָר מִבֶּן
עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא:
פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה יְהוּדָה אַרְבָּעָה
וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:
לִבְנֵי יִשָּׂשכָר תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת לְגֻלְגְּלֹתָם
כָּל זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה
כָּל יֹצֵא צָבָא: פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה
יִשָּׂשכָר אַרְבָּעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף
וְאַרְבַּע מֵאוֹת: לִבְנֵי זְבוּלֻן תּוֹלְדֹתָם

dixit dñs ad moysen in deserto sinai in tabernaculo testimonij: prima die mensis secundi: & numerati sunt per generationes suas & familias suas ac domos patrum suorum iuxta numerum nominū eorum a viginti annis & supra per capita eorum: omnis masculini a viginti annis & supra: omnis egredies ad bellum. Numeratiq; sūt in deserto sinai: de ruben primogenito israel per cognationes suas: per pplos eorum: per domos familiaꝝ suarum: per numerum nominū eorum: oēs masculini a viginti annis & supra: omnis egredies ad bellum. Numerati sūt ergo de tribu ruben quadraginta sex milia quingenti. De filijs symeon per generationes & familias ac domos cognationū suarū: recēsiti sunt per nomina & capita omnis masculini a viginti annis & supra: oēs qui poterāt ad bellum procedere: recensiti sunt septuaginta quatuor milia & sexcenti. De filijs gad per cognationes eorum: per pplos eorum: per domos familiaꝝ suarum: per numerum nominū eorum: oēs masculini a viginti annis & supra: omnes egredies ad bellum. Numerati sunt ergo de tribu gad quadraginta quinq; milia & sexcenti & quinquaginta. De filijs iuda per gñationes & familias suas & domos cognationum suarum per nomina singulorū a viginti annis & supra: omnis egredies ad bellum. Numerati sunt ergo de tribu iuda septuaginta quatuor milia & sexcenti. De filijs issachar per gñationes & familias suas & domos patrū suorum: recēsiti sunt per nomina & capita eorum: oēs masculini a viginti annis & supra: omnes egredies ad bellum. Numerati sunt ergo de tribu issachar quinquaginta quatuor milia & quadringenti. De filijs zabulon per generationes suas & familias suas per domos patrum suorum per numerum nominū eorum per capita eorum: oēs masculini a vigiti annis & supra oēs egredientes ad exercitū: numerati sunt ergo de tribu zabulon quinquaginta septē milia & quadringenti. De filijs symeon & familias suas & domos patrū suorum per numerum nominū eorum per capita eorum. Oēs masculini a vicesimo anno & supra oēs egredientes in exercitū: recēsiti sunt de tribu symeon quinquaginta nouē milia & trecenti. De filijs gad per gñationes suas & familias suas per domos patrū suorum iuxta numerum nominū eorum a vicesimo anno & supra oēs egredientes in exercitū: numeratiq; sūt de tribu gad quadraginta quinq; milia & sexcenti & quinquaginta. De filijs iuda per gñationes suas & familias suas per domos patrū suorum iuxta numerū nominū eorum a vicesimo anno & supra oēs egredientes in exercitū: numeratiq; sunt de tribu iuda septuaginta quatuor milia & sexcenti. De filijs issachar per gñationes suas & familias suas & domos patrū suorum iuxta numerū nominū eorum a vicesimo anno & supra oēs egredientes in exercitū: recēsitiq; sunt de tribu issachar quinquaginta quatuor milia & quadringenti. De filijs zabulō per generationes suas & per familias suas per domos

Pūtiua hebr. | Ter. Hebr. | Nu. | La. | Trāsla. B. Hiero. | Trāsla. Grec. lxx. cū interp. latina.

נָשׂא
עֲלֵה
שָׁנָה
עֲלֵה
מְאַה
פָּקַד
דִּבֶּר
נָשׂא
פָּקַד
נָשׂא
סָבַב חָנָה
יָרַד חָנָה
קוּם
פָּרַק קוּם חָלַל

פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה אָשֵׁר אֶחָד
וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ בְּנֵי
נַפְתָּלִי תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית
אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים
שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל יֹצֵא צָבָא׃
פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה זְבוּלֻן שִׁבְעָה
וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃
לִבְנֵי יוֹסֵף לִבְנֵי אֶפְרַיִם תּוֹלְדֹתָם
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שְׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה
כָּל יֹצֵא צָבָא׃ פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה
אֶפְרַיִם עֶשְׂרִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ
מֵאוֹת׃ לִבְנֵי מְנַשֶּׁה תּוֹלְדֹתָם
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שְׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה
כָּל יֹצֵא צָבָא׃ פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה
מְנַשֶּׁה שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף
וּמָאתָיִם׃ לִבְנֵי בִנְיָמִן תּוֹלְדֹתָם
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שְׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה
כָּל יֹצֵא צָבָא׃ פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה
בִנְיָמִן חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע
מֵאוֹת׃ לִבְנֵי דָן תּוֹלְדֹתָם
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר
שְׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה
כָּל יֹצֵא צָבָא׃ פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה

Trāsla. B. Hiero.

cognationū suarū ᵒ recēsiti sunt pⁿ noia singulorūᵍa' vicesimoˢ anno: ᵗ & supra: "oēs ˣ qui poterant ʸ ad bella ᶻ procedere ᵃᵃ quin quagita septē ᵇᵇ milia ᶜᶜ quadringenti. ᵈᵈ De filiis ᵉ Ioseph ᶠ filiorū ᵍ ephraim ʰʰ p gñationes & familias ⁱⁱ ac domos cognationū suarū: ᵏ recēsiti sunt per ˡ noia singulorū ᵐa' vicesimo ⁿ anno ᵒ & supra: ᵖ oēs ᵠ qui poterāt ʳ ad bella ˢ procedere. ᵗ quadraginta ᵘ milia ˣ quingenti. Porro ᵧᵧᵧᵧᵧᵧᵧᵧ ᶻ filiorum ᵃ manasse ᵇ per generationes ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈ & familias ᵉ ac domos cognationū suarū: ᶠ recēsiti sunt ᵍ per ʰ noia singulorū ⁱa' vicesimo ᵏ annis ˡ & supra: ᵐ oēs ⁿ qui poterāt ᵒ ad bella ᵖ procedere: ᵠ trigintaduo ʳ milia ˢᵈᵘᶜᵉⁿᵗⁱ. ᵗ De filiis ᵘ beniamin ˣ per gñationes ʸ & familias ᶻ ac domos cognationū suarū ᵃ recēsiti sunt ᵇ noibus singulorū ᶜa' vicesimo ᵈ anno ᵉ & supra: ᶠ oēs ᵍ qui poterāt ʰ ad bella ⁱ procedere ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡ trigintaquinq; ᵐ milia ⁿᵒ quadringenti. ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠ De filiis ʳ dan ˢ per gñationes ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ & familias ᵘ ac domos cognationū suarū: ˣ recēsiti sunt ʸ noibus singulorū ᶻa' vicesimo ᵃ anno ᵇ & supra: ᶜ oēs ᵈ qui poterant ᵉ ad bella ᶠ procedere: ᵍ sexagintaduo ʰ milia ⁱ septingēti. ᵏ De filiis ˡ aser ᵐ per generationes ⁿ & familias ᵒ ac domos cognationū suarū: ᵖ recēsiti sunt per ᵠ noia singulorū ʳa' vicesimo ˢ anno ᵗ & supra: ᵘ oēs ˣ qui poterant ʸ ad bella ᶻ pro

Trāsla. Grec. lxx. cū interp. latina.

familiaz̄ suaz̄: fm numerū nominū: oēs πα πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων, πάντα ἀρ ſculini a viginti ānis ᵀ supra: oīs egre σενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευό diēs in exercitu: numeratio coīū ex tri μενος ἐν τῇ δυνάμει, ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυ bu zabulō: ſeptē ᵀ quinḡgita milia ᵀ τ λῆς ζαβουλών, ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ quadrigēti. filiis ioseph filii ephraim: per τετρακόσιοι· τοῖς υἱοῖς Ἰωσὴφ υἱοῖς Ἐφραίμ, κατὰ cognatiōes suas: per ꝑpos coīū: per do συγγενείας αὐτῶν·, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ᾽οἴκ mos familiarū suarū: scīm numerū nominū: κους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων, oēs masculini a viginti ānis ᵀ supra: πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, oīs egredīēs in exercitu: numeratio πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, ἡ ἐπίσκεψις coīū de tribu ephraim: quadragīta mi αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ἐφραίμ, τεσσαράκοντα χιλιά lia ᵀ quinḡēti. filiis manasse per cogna δες καὶ πεντακόσιοι· τοῖς υἱοῖς μανασσῆ κατὰ συγ tiōes coīū: per ꝑpos coīū: per domos fa γενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ᾽οἴκους πα miliaz̄ suaz̄: scīm numerū nominū: oēs τριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν τῶν ὀνομάτων, πάντα masculini a viginti ānis ᵀ supra: oīs egredīēs ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμε in exercitu: numeratio coīū de tribu manasse δνος ἐν τῇ δυνάμει, ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς μανασσῆ, δύο ᵀ trigīnta milia ᵀ ducēti. filiis beniamī: καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι. τοῖς υἱοῖς βενιαμίν, per cognatiōes suas: per ꝑpulos coīū: per domos fami κατὰ συγγενείας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ᾽οἴκους πα liarū suarū: fecūdū numerū nominū: oēs masculini a τριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ viginti ānis ᵀ supra: oīs egredīēs in exercitu: εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, numeratio coīū de tribu beniamī: quīḡ ᵀ trigin ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς βενιαμίν, τριάκο ᵀ τα milia: ᵀ quadrīḡēti. filiis dan: per cognatio ντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι· τοῖς υἱοῖς Δάν, κατὰ συγγέ nes coīū: per ꝑpulos coīū: per domos familiarū suarū: νειας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ᾽οἴκους πατριῶν αὐτ scīm numerū nominū: oēs masculini a viginti ānis ᵀ ων· κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων, πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκο supra: oīs egredīēs in exercitu: numeratio co σαέτους καὶ ἐπάνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, ἡ ἐπίσκεψις αὐ ſcīi numerū nominū: oēs masculini a viginti ānis ᵀ τῶν ἐκ τῆς φυλῆς Δάν, δύο καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακό supra: oīs egredīēs in exercitu: numeratio co γδοι. filiis aser: per cognatiōes coīū: ꝑ populosco ἐπαίνω, πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει, ἡ ἐπίσκεψις αὐ σιοι· τοῖς υἱοῖς ἀσὴρ, κατὰ συγγένειας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐ rū de tribu dā: duo ᵀ sexagīta milia ᵀ septin τῶν, κατ᾽οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ἐνμάτων, πά gēti. filiis aser: per cognatiōes coīū: ꝑ populosco σιοι· τοῖς υἱοῖς ἀσὴρ, κατὰ συγγένειας αὐτῶν, κατὰ δήμους αὐ rū: per domos familiarū suarū: scīs numerū nominū: oēs τῶν, κατ᾽οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κατὰ ἀριθμὸν ἐνμάτων, πά

Trāsla. Chal.

בְּנֵי נַפְתָּלִי לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן לְמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ מְנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְּנַפְתָּלִי חֲמִשִׁין וְתַלָתָא אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ אִלֵּין מְנְיָנֵי דְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְרַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל תְּרֵי עֲשַׂר גַּבְרִין גַּבְרָא חַד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹי הֲווֹ וַהֲווֹ כָּל מְנְיָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַהֲווֹ כָּל מְנְיָנֵיא שִׁית מְאָה וְתִלָתָא אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה וְחַמְשִׁין׃ וְלֵיתֵי אִשְׁתְּבָא לַאֲבָרַתְהוֹן לָא אִתְמְנִיאוּ בֵּינֵיהוֹן׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ בְּרָם יָת שִׁבְטָא דְּלֵוִי לָא תְמְנֵי וְיָת חוּשְׁבָּנְהוֹן לָא תְקַבֵּל בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתְּ מַנֵּי יָת לֵוָאֵי עַל מַשְׁכְּנָא דְּסָהֲדוּתָא וְעַל כָּל מָנֹהִי וְעַל כָּל דְּלֵיהּ אִינּוּן יְקַבְּלוּן יָת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל מָנֹהִי וְאִנּוּן יְשַׁמְּשׁוּנֵיהּ וְיִסְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא יִשְׁרוֹן׃ וְנָטְלִין מַשְׁכְּנָא יְקִימוּן יָתֵיהּ לֵיוָאֵי וְחַלּוֹנֵי דְּמַטְרִי מַשְׁכְּנָא׃ וְיָת מַשְׁכְּנָא

Trāsla. Chal.

numerati sunt de tribu aser q̄ginta milia ᵀ mille ᵀ quingenti. Filiꝰ neptali per gñationes suas ᵖ familias suas ᵗ domos patrū suoꝝ iurta numerū nominū eoꝝ a viginti annis ᵀ supra oēs egredīētes in exercitum: numerati sunt de tribu neptali duquaginta tria milia ᵀ q̄dringenti. Hi sunt numerati q̄s numerauit moyses ᵀ aaron ᵀ duodecim principes israel singuli ᵖ domos patrū suoꝝ. Fuerūtq; oēs q̄ numerati sunt de filiis israel ᵖ domos patrū suoꝝ a vicesimo anno ᵀ supra oēs egredīētes in exercitū in israel: fuerūt oēs q̄ numerati sunt sexcenta tria milia ᵀ q̄ngenti ᵀ q̄nquaginta. Leuite aūt in tribu patrū suoꝝ nō sunt numerati inter eos. Locutusq; est dñs cū moyse dicēs. Eruntq; tribū leui nō numerabis: ᵀ sūmā eoꝝ no suscipies in medio filioꝝ israel. Tu aūt constitue leuitas sup tabernaculū testimonij ᵀ sup oīa vasa eius ᵀ sup omnia que ad illud pertinēt. Ipsi portabunt tabernaculum et omnia vasa eius: ᵀ ipsi ministrabūt in eo: ᵀ per gyrum tabernaculi metabūtur. Et cum proficiscetur tabernaculum: deponent illud leuite: ᵀ quando collocabitur tabernaculum erigent illud leuite. Extraneus

Pūtiua chal.

מְנֵיהוֹן׃ בְּנֵי שִׁמְעוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ מְנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דִּשְׁמְעוֹן תְּרֵי עֲשַׂר אַלְפִין וּתְלַת מְאָה׃ בְּנֵי גָד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ מְנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְּגָד חַמְשִׁין וְאַרְבְּעָא אַלְפִין וְשִׁית מְאָה וְחַמְשִׁין׃ בְּנֵי יְהוּדָה לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ מְנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה שִׁתִּין וְתַרְתֵּין אַלְפִין וְשִׁית מְאָה׃ בְּנֵי יִשָּׂשכָר לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ מְנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְּיִשָּׂשכָר חַמְשִׁין וְאַרְבְּעָא אַלְפִין וְתַלְתְּמְאָה׃ בְּנֵי זְבוּלֻן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ מְנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דִּזְבוּלֻן חַמְשִׁין וְשִׁבְעָא אַלְפִין וְתַלְתְּמְאָה׃ בְּנֵי יוֹסֵף בְּנֵי אֶפְרַיִם לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ מְנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְּאֶפְרַיִם אַרְבְּעִין וְתַרְתֵּין אַלְפִין וְתַלְתְּמְאָה׃ בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ מְנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דִּמְנַשֶּׁה תְּלָתִין וּתְרֵין אַלְפִין וּמָאתַן׃ לְבֵנֵי אֶשֶׁר תּוֹלְדָתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן לְמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ מְנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְּבְנֵי אָשֵׁר תְּרֵין וְאַרְבְּעִין אַלְפִין וְחַמְשׁ מְאָה׃ בְּנֵי נַפְתָּלִי לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן לְמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא׃ מְנֵיהוֹן לְשִׁבְטָא דְּנַפְתָּלִי חֲמִשִׁין וְתַלָתָא אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ אִלֵּין מְנְיָנֵי דְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְרַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל תְּרֵי עֲשַׂר גַּבְרִין גַּבְרָא חַד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹי הֲווֹ׃ וַהֲווֹ כָּל מְנְיָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן מִבַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וּלְעֵלָא כָּל נָפֵיק חֵילָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַהֲווֹ כָּל מְנְיָנֵיא שִׁית מְאָה וְתִלָתָא אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה וְחַמְשִׁין׃ וְלֵיתֵי אִשְׁתְּבָא לַאֲבָרַתְהוֹן לָא אִתְמְנִיאוּ בֵּינֵיהוֹן׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ בְּרָם יָת שִׁבְטָא דְּלֵוִי לָא תְמְנֵי וְיָת חוּשְׁבָּנְהוֹן לָא תְקַבֵּל בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתְּ מַנֵּי יָת לֵוָאֵי עַל מַשְׁכְּנָא דְּסָהֲדוּתָא וְעַל כָּל מָנֹהִי וְעַל כָּל דְּלֵיהּ אִינּוּן יְקַבְּלוּן יָת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל מָנֹהִי וְאִנּוּן יְשַׁמְּשׁוּנֵיהּ וְיִסְחוֹר סְחוֹר לְמַשְׁכְּנָא יִשְׁרוֹן׃ וְנָטְלִין מַשְׁכְּנָא יְקִימוּן יָתֵיהּ לֵיוָאֵי וְחַלּוֹנֵי דְּמַטְרִי מַשְׁכְּנָא׃ וְיָת מַשְׁכְּנָא

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au.	Ca. ij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
מות	הַקָּרֵב׃ יוֹמָת׃ וְחֹנוּ׃ בְּנֵי׃ יִשְׂרָאֵל׃			quis externorũ accesserit occidetur. Metabũtur	τ ἀλλογενὴς ὁ προσπορευόμενος, ἀποθανέτω. καὶ
חָנָה	אִישׁ עַל־מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל דִּגְלוֹ			tur ãt castra filij israel: vir in suo ordine	castrametabũtur filij israel: ἀνὴρ ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει
לְצִבְאֹתָם׃ וְהַלְוִיִּם יַחֲנוּ סָבִיב				dine: τ vir fm suã principatũ cũ exercitu	καὶ ἀνὴρ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἡγεμονίαν, σὺν δυνάμει
לְמִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְלֹא יִהְיֶה קֶצֶף				suo. at leuite castrametẽtur cregtõe in	αὐτῶν. οἱ δὲ λευῖται παρεμβαλοῦσιν ἐναντίον
עַל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׁמְרוּ	יָעַד			circuitu tabnaculi testimonij: τ nõ erit pecca	κύκλῳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ οὐκ ἔσται ἁμάρτημα
שֵׁמֶר	הַלְוִיִּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן הָעֵדוּת			tũ in filijs israel. τ custodiẽt leuite ipi	μα ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ· καὶ φυλάξουσιν οἱ λευῖται αὐτοὶ
עֲשֹׂה	וְיַעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר			custodiã tabnaculi testimonij. τ fecerũt	τὴν φυλακὴν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐποίησαν οἱ
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ׃				filij israel: fm oĩa ḋcauit dñs moysi.	υἱοὶ Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο κύριος τῷ
Ca. ij. וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל				Cap. 2.	μωυσῆ καὶ Ἀαρών, οὕτως ἐποίησαν. Ca. 2.
אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ אִישׁ עַל דִּגְלוֹ בְּאֹתֹת	דבר			TOcutusq; est dñs	Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν καὶ Ἀαρών, λέγων,
לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	אות			ad moysen & aaron dicens. Singuli	ὁ ῥὶζ fm ordinẽ suũ: fm signa: fcũ
מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד יַחֲנוּ׃	נגד			per turmas signa atq; vexilla & domos cog	ἄνδρος ἐχόμενος κατὰ τάγμα αὐτῆ, κατὰ σημασίας, κα
וְהַחֹנִים קֵדְמָה מִזְרְחָה דֶּגֶל מַחֲנֵה	חנה			nationũ suarũ castrametabũtur filij israel:	τὰ δῆμος familiæ suæ: castrametẽtur fi
יְהוּדָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא לִבְנֵי	נשא			per gyrũ tabernaculi testimonij: τ nõ erit	τοίκους σατηρίων αὐτῶν, παρεμβαλέτωσαν οἱ υἱοὶ
יְהוּדָה נַחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב׃ וְצִבְאוֹ				tudine: τ vir fm suã principatũ cũ exercitu	Ἰσραὴλ ἐναντίον, κύκλῳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה וְשִׁבְעִים אָלֶף	רבע			suo. at leuite castrametẽtur cregtõe in	castrametabũtur filij israel. τ castrame
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה				circuitu tabnaculi testimonij: τ nõ erit pecca	τατεύσουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· καὶ οἱ παρεμβάλ
יִשָּׂשכָר וְנָשִׂיא לִבְנֵי יִשָּׂשכָר				tũ in filijs israel. τ custodiẽt leuite ipi	τάτεσ ρπι χῆις οτίετέ: οτ.το ca
נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדָיו				custodiã tabnaculi testimonij. τ fecerũt	λοντες πρῶτοι κατ᾽ἀνατολάς, τάγμα παρεμβο
אַרְבָּעָה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע				filij israel: fm oĩa ḋcauit dñs moysi.	στρον iuda cũ exercitu suo: τ princeps filioꝝ
מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו שֵׁבֶט זְבוּלֻן				Cap. 2.	λῆς ἰούδα σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν
וְנָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלוֹן׃				LOcutusq; est dñs cũ moyse & aaron dicens. Sin	iuda: naasson filius aminadab. exercitꝰ eius τ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ ἑξήκοντα τέσσαρες χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι.
וְצִבְאוֹ וּפְקֻדָיו שִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף				guli iuxta vexilla suã p signa τ p domos patrũ	καὶ ἡ φυλὴ ἰσσαχὰρ· τ princeps filioꝝ israel: nathanael filius
וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ כָּל הַפְּקֻדִים				suoꝝ castrametabunt filij israel: p gyrũ tabernaculi	σαχαρ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν Ἰσσαχάρ, ναθαναὴλ, υἱὸς σωγε
לְמַחֲנֵה יְהוּדָה מֵאָה אֶלֶף וּשְׁמֹנִים				federis castrametabũt. vexillũ castroꝝ iuda erit	δὲ φυλῆς ζαβουλών, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ζαβουλών, ἐλιαὴ
אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת לְפִי צִבְאֹתָם				ad orientẽ p exercitꝰ suos: τ princips filioꝝ iuda naa	φιλ᾽ chelõ. exercitꝰ eiꝰ ἡ στρατιὰ αὐτῆ οἱ ἐπεσκεμμένοι, ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακό
רִאשֹׁנָה׃ וְהַחֹנִים קִדְמָה מִזְרְחָה				son filius aminadab. τ exercitꝰ eius τ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες	σιοι. τ castrametãtes ptigut cis tribus gad: τ princeps fi
דֶּגֶל מַחֲנֵה רְאוּבֵן לִצְבָאֹתָם וְנָשִׂיא				que præceperat dñs moysi: ita fecerũt. Cap. 2.	lius gad: eliasaph: filius raguel: τ exercitus eius ἡ
לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר׃				LOcutusq; est dñs cũ moyse & aaron dicens. Sin	στρατιὰ αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐννέα καὶ πεντήκον
וְצִבְאוֹ וּפְקֻדָיו שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים				guli iuxta vexilla suã p signa τ p domos patrũ	τα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλον
אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו				suoꝝ castrametabunt filij israel: p gyrũ tabernaculi	τες ρτιgut eius tribus gad: τ princeps fi
מַטֵּה שִׁמְעוֹנִי וְנָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹנִי				federis castrametabũt. vexillũ castroꝝ iuda erit	τες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ γάδ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱ
שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי׃ וְצִבְאוֹ				ad orientẽ p exercitꝰ suos: τ princips filioꝝ iuda naa	lioꝝ gad: eliasaph: filius raguel: τ exercitus eius ἡ
וּפְקֻדָיו תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף				son filius aminadab. τ exercitꝰ eius τ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ οἱ	στρατιὰ αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐννέα καὶ πεντήκον
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו שֵׁבֶט				numerati sũt: ḋnq; τ quadragita milia	τα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλον
גָּד וְנָשִׂיא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל׃				ἐπεσκεμμένοι, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες	τες ρτιgut eius tribus gad: τ princeps fi
וְצִבְאוֹ וּפְקֻדָיו חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים				τ sexcẽti quinqginta. oĩa ḋ numerati sũt	τες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ γάδ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱ
אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃ וְהַחֹנִים				καὶ ἑξακόσιοι πεντήκοντα· πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι	lioꝝ gad: elisaph: filius raguel: τ exercitus eius ἡ
עָלָיו לַמַּטֵּה רְאוּבֵנִי וְנָשִׂיא לִבְנֵי				castroꝝ rubẽ: cẽtũ τ quinqgita τ	στρατιὰ αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐννέα καὶ πεντήκον
רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר׃ וְצִבְאוֹ				τῆς παρεμβολῆς ῥουβήν, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα καὶ	τα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλον
וּפְקֻדָיו שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף				vñ milia τ qdringẽti τ quinqgita cũ	τες ρτιgut eius tribus manasse: τ
וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה				μία χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα σὺν	παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ μανασσῆ, καὶ
בְנֵי שִׁמְעוֹן וְנָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן				exercitu suo. τ princeps filioꝝ ephra	princips filioꝝ manasse: gamaliel: filius phadasur:
שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי׃ וְצִבְאוֹ				im: elisama: filꝰ ammiud. exercitus eius ἡ	ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν μανασσῆ, γαμαλιήλ, υἱὸς φασσαοὺρ,
וּפְקֻדָיו תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף				numerati sũt: qdraginta milia τ quinqgẽti. τ	exercitus eius ἡ numerati sũt duo τ trigita mi
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו שֵׁבֶט				castrametãtes cõtigunt eius tribꝰ bẽiamĩ:	δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι δύο καὶ τριάκοντα χι
בִּנְיָמִן וְנָשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן				τ princeps filioꝝ bẽiamĩ:	λιὰς τ ducẽti. τ castrametãtes cõτ
בֶּן־גִּדְעֹנִי׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדָיו חֲמִשָּׁה				ioi αὐτ φυλὴ βενιαμίν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν βενιαμίν,	λιάδες καὶ διακόσιοι· καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμε
וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃					gui eius tribꝰ bẽiamĩ: τ princeps filioꝝ bẽiamĩ:

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
castris filiorũ rubẽ ad meridianam plagã erit	οἰκο castroꝝ filioꝝ rubẽ ad aphricũ cũ exer
princeps filiorũ rubẽ: ad	τάγμα τῆς ἐμβολῆς υἱῶν ῥουβὴν πρὸς λίβα σὺν δυ
meridianam plagã erit princeps cliſur: filꝰ	citu suo: τ princeps filioꝝ rubẽ: eliſur: filꝰ
ſedeur. & cũctus exercitus pugnatorũ eius	ſamuel αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ῥουβήν, ἐλισοὺρ, υἱὸς
qui nũerati ſunt qdraginta ſex milia quĩgẽti.	ſedeur: exercitꝰ eius ἡ numerati ſũt ſex τ qua
Et caſtra cũ caſtrametati ſunt de tribu ſymeõ:	dragita milia τ quingẽti. τ caſtra
quorũ princeps ſuit ſalamihel filius	μεμέτεο ρτιgut eius ex tribu ſymeõ: τ ρπ
ſuriſaddai: & cũctus exercitus pugnatorum eius	βάλλοντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλῆς συμεών, καὶ ὁ ἄρχ
qui nũerati ſunt quinqgintanouẽ milia trecẽti.	cepꝰ filioꝝ ſymeõ: ſalamiel: filꝰ ſuriſaddai:
In tribu Gad principꝰ fuit	χων τῶν υἱῶν συμεών, σαλαμιὴλ, υἱὸς σουρισαδδαί,
heliaſaph filius duel: & cinctus exercitus pu	exercitꝰ eius ἡ nũerati ſũt nouẽ τ quinqgin
gnatorum eius qui nũerati ſunt quadragin	δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐννέα καὶ πεντήκον
ta milia τ sexcẽti quinqgita. τ caſtrametã	τα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλον
tes ptigut eius tribus gad: τ princeps fi	τες ρτιgut eius tribus gad: τ princeps
lius gad: eliaſaph: filius raguel: τ exercitus eius ἡ	τες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ γάδ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱ
numerati ſũt: ḋnq; τ quadragita milia	lioꝝ gad: eliaſaph: filius raguel: τ exercitus eius ἡ
τ sexcẽti quinqgita. oĩa ḋ numerati ſũt	στρατιὰ αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι, πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες
καὶ ἑξακόσιοι πεντήκοντα· πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι	castroꝝ rubẽ: cẽtũ τ quinqgita τ
castroꝝ rubẽ: cẽtũ τ quinqgita τ	τῆς παρεμβολῆς ῥουβήν, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα καὶ
vñ milia τ qdringẽti τ quinqgita cũ	μία χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα σὺν
exercitu suo. τ ſcõi ptiſcẽtur. τ leuabi	exercitu suo. τ ſcõi ptiſcẽtur. τ leuabi
tur tabnaculũ teſtimonij τ caſtra leuita	δυνάμει αὐτῶν. καὶ δεύτεροι ἐξαροῦσιν. καὶ ἀραὶ σκε
buntin cuſtodiis tabernaculi teſtimonii.	tur tabnaculũ teſtimonij τ caſtra leuita
Fecerunt ergo filii iſrael iuxta omnia quæ	μὴ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν λευῖ
præceperat dñs moyſi. Cap. 2.	τῶν μέσον τῶν παρεμβολῶν, ὡς παρεμβαλοῦσιν
TOcutuſq; eſt dñs	ſic τ ptiſcẽtur dlibꝰ ptiſcẽtis iuxta ptipatũ
ad moyſen & aaron dicens. Singuli	οὕτως καὶ ἐξαροῦσιν ἕκαστος ἐχόμενος καθηγεμονίαν
per turmas ſignaq; vexillũ ſuũ & domos	ſuũ: ordies caſtroꝝ ephraim iuxta ua
patrũ ſuarũ cõgregationẽ filioꝝ iſrael:	αὐτῶν. τάγματα παρεμβολῆς ἐφραὶμ παρὰ δύλασ
τ cuſtodiẽt leuite cuſtodiã tabernaculi teſtimonij.	re cũ exercitu ſuo: τ princeps filioꝝ epha
Fecerũtq; filij iſrael iuxta oĩa	σαν σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ἐφρα
quæ præceperat dñs moyſi: ita fecerũt.	im: eliſama: filꝰ ammiud. exercitus eius ἡ numera
Ca. iij.	ti ſũt quadragita milia τ quingẽti. τ
ET hæc generationes aaron & moyſi in die	ιδιοι τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι· καὶ οἱ
qua locutus eſt dñs cũ moyſe in monte ſina:	caſtrametãtes ptigut eius tribus manaſſe: τ
& hæc nomina filiorũ aaron primogenitus	παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ μανασσῆ, καὶ
nadab & abiu eleazar & ithamar.	princips filioꝝ manaſſe: gamaliel: filius phadaſur:
Hæc nomina filiorũ aaron ſacerdotũ vncti	ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν μανασσῆ, γαμαλιὴλ, υἱὸς φασσαοὺρ,
quos conſecrauit manus eius ut ſacerdotio fũ	exercitus eius ἡ numerati ſũt duo τ trigita mi
gerẽtur. Mortuiq; ſunt nadab & abiu	δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι δύο καὶ τριάκοντα χι
cũ offerrent ignem alienum coram dño in	λιὰς τ ducẽti. τ caſtrametãtes cõτ
deſerto ſina: & filij non fuerũt eis. Sacer	λιάδες καὶ διακόσιοι· καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμε
dotioq; fũctus eſt eleazar & ithamar in	gui eius tribꝰ bẽiamĩ: τ princeps filioꝝ bẽiamĩ:
conſpectu aaron patris ſui.	ioi αὐτ φυλὴ βενιαμίν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν βενιαμίν,

Trãsla. Chal.
דְּרוֹמָא יְהֵי רַב מַשְׁרִיַת רְאוּבֵן לְחֵילֵיהוֹן וּרְבָא לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר׃
וְחֵילֵיהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן אַרְבְּעִין וְשִׁתָּא אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה׃ וְדִשְׁרָן סְמִיכִין עִלּוֹהִי בֵּר
דִּשְׁמְעוֹן וּרְבָא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בַּר צוּרִי שַׁדַּי׃ וְחֵילֵיהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן חֲשִׁין תְּשַׁע
אַלְפִין וְתַלַת מְאָה׃ וְשִׁבְטָא דְּגָד וּרְבָא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בַּר דְּעוּאֵל׃ וְחֵילֵיהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן
אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין וְשִׁית מְאָה וְחַמְשִׁין׃ וְכָל מְנָיְנֵיָא לְמַשְׁרִית רְאוּבֵן מְאָה חֲמִשִּׁין
וְחַד אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין לְחֵילֵיהוֹן׃ פָּתְגָמָא נְטַלִין וְנָטְלִין מַשְׁכַּן זִמְנָא מַשְׁרִית
לֵיוָאֵי גָּבוּ מַשְׁרְיָתָא כְּוָתְהוֹן עַל אֲתַרֵיהּ לְמַטְּסְרְהוֹן׃ וְטַסְּ מַשְׁרִית
אֶפְרַיִם לְחֵילֵיהוֹן מַעֲרָבָא וּרְבָא לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמַע בַּר עַמִּיהוּד׃ וְחֵילֵיהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן
אַרְבְּעִין אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה׃ וְדִשְׁרָן עִלּוֹהִי שִׁבְטָא דְּמְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בַּר פְּדָהצוּר׃
וְחֵילֵיהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן תְּלָתִין וּתְרֵין אַלְפִין וּמָאתָן׃ וְשִׁבְטָא
דִּבְנְיָמִן וּרְבָא לִבְנֵי בִנְיָמִן

Trãsla. Chal.
טַכְסָ מַשְׁרִית רְאוּבֵן דְּרוֹמָא יְהֵי רַב לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר׃
וְחֵילֵיהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן אַרְבְּעִין וְשִׁתָּא אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה׃ וְדִשְׁרָן סְמִיכִין עִלּוֹהִי שִׁבְטָא
דִּשְׁמְעוֹן וּרְבָא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בַּר צוּרִי שַׁדַּי׃ וְחֵילֵיהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן חֲשִׁין תְּשַׁע
אַלְפִין וְתַלַת מְאָה׃ וְשִׁבְטָא דְּגָד וּרְבָא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בַּר דְּעוּאֵל׃ וְחֵילֵיהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן
אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין וְשִׁית מְאָה וְחַמְשִׁין׃ וְכָל מְנָיְנֵיָא לְמַשְׁרִית רְאוּבֵן מְאָה חֲמִשִּׁין
וְחַד אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה וְחַמְשִׁין לְחֵילֵיהוֹן׃ פָּתְגָמָא נְטַלִין וְנָטְלִין מַשְׁכַּן זִמְנָא מַשְׁרִית
לֵיוָאֵי גָּבוּ מַשְׁרְיָתָא כְּוָתְהוֹן עַל אֲתַרֵיהּ לְמַטְּסְרְהוֹן׃ וְטַסְּ מַשְׁרִית
אֶפְרַיִם לְחֵילֵיהוֹן מַעֲרָבָא וּרְבָא לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישָׁמַע בַּר עַמִּיהוּד׃ וְחֵילֵיהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן
אַרְבְּעִין אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה׃ וְדִשְׁרָן עִלּוֹהִי שִׁבְטָא דְּמְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בַּר פְּדָהצוּר׃
וְחֵילֵיהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן תְּלָתִין וּתְרֵין אַלְפִין וּמָאתָן׃ וְשִׁבְטָא
דִּבְנְיָמִן וּרְבָא לִבְנֵי בִנְיָמִן

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au.	Ca. ij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
יָמִן	דָּגֶל מַחֲנֵה רְאוּבֵן תֵּימָנָה לְצִבְאֹתָם			princeps filiorũ rubẽ ad meridianam plagã erit	ἀρχὸ υἱῶν ῥουβὴν πρὸς λίβα σὺν δυ
נָשָׂא	וְנָשִׂיא לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן			princeps cliſur filius ſedeur. & cũctus exer	citu suo: τ princeps filioꝝ rubẽ: eliſur: filꝰ
שְׁדֵיאוּר׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדָיו שִׁשָּׁה				citus pugnatorũ eius qui nũerati sunt qdra	ſamuel αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ῥουβήν, ἐλισοὺρ, υἱὸς
וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃				ginta sex milia quĩgẽti. Et caſtra cũ caſtrameta	σεδεοὺρ, καὶ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐξ καὶ τεσσα
וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה שִׁמְעוֹנִי וְנָשִׂיא				ti ſunt de tribu ſymeõ: quorũ princeps ſuit ſa	ράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. καὶ οἱ παρεμ
לִבְנֵי שִׁמְעוֹנִי שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי׃				lamihel filius	βαλλόντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴς συμεών, καὶ ὁ ἄρ
וְצִבְאוֹ וּפְקֻדָיו תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים				ſuriſaddai: & cũctus exercitus pugnatorum	χων τῶν υἱῶν συμεών, σαλαμιὴλ, υἱὸς σουρισαδδαί,
אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו				eius qui nũerati ſunt quinqgintanouẽ milia trecẽ	exercitꝰ eius ἡ nũerati ſũt nouẽ τ quinqgin
מַטֵּה גָּד וְנָשִׂיא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל׃				ti. In tribu Gad principꝰ fuit	δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐννέα καὶ πεντήκον
וְצִבְאוֹ וּפְקֻדָיו חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים				heliaſaph filius duel: & cinctus exercitus pu	τα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλον
אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃ וְהַחֹנִים				gnatorum eius qui nũerati ſunt quadragin	τες ρτιgut eius tribus gad: τ princeps fi
עָלָיו לַמַּטֵּה רְאוּבֵנִי וְנָשִׂיא לִבְנֵי				ta milia τ sexcẽti quinqgita. τ caſtrametã	lius gad: eliaſaph: filius raguel: τ exercitus eius ἡ
רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר׃ וְצִבְאוֹ				tes ptigut eius tribus bẽiamĩ:	στρατιὰ αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐννέα καὶ πεντήκον
וּפְקֻדָיו שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף				τ princeps filioꝝ bẽiamĩ:	τα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλον
וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו מַטֵּה					τες ρτιgut eius tribus manaſſe: τ
בְנֵי שִׁמְעוֹן וְנָשִׂיא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן					παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ μανασσῆ, καὶ
שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי׃ וְצִבְאוֹ					princips filioꝝ manaſſe: gamaliel: filius phadaſur:
וּפְקֻדָיו תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף					ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν μανασσῆ, γαμαλιὴλ, υἱὸς φασσαοὺρ,
וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים עָלָיו שֵׁבֶט					exercitus eius ἡ numerati ſũt duo τ trigita mi
בִּנְיָמִן וְנָשִׂיא לִבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן					δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι δύο καὶ τριάκοντα χι
בֶּן־גִּדְעֹנִי׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדָיו חֲמִשָּׁה					λιὰς τ ducẽti. τ caſtrametãtes cõτ
וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃					λιάδες καὶ διακόσιοι· καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμε
					gui eius tribꝰ bẽiamĩ: τ princeps filioꝝ bẽiamĩ:
					ioi αὐτ φυλὴ βενιαμίν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν βενιαμίν,

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
castris filiorũ rubẽ ad meridianam plagã erit	οἰκο castroꝝ filioꝝ rubẽ ad aphricũ cũ exer
princeps filiorũ rubẽ: ad	τάγμα τῆς ἐμβολῆς υἱῶν ῥουβὴν πρὸς λίβα σὺν δυ
meridianam plagã erit princeps cliſur: filꝰ	citu suo: τ princeps filioꝝ rubẽ: eliſur: filꝰ
ſedeur. & cũctus exercitus pugnatorũ eius	ſamuel αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ῥουβήν, ἐλισοὺρ, υἱὸς
qui nũerati ſunt qdraginta ſex milia quĩgẽ	ſedeur: exercitꝰ eius ἡ numerati ſũt ſex τ qua
ti. In tribu Gad principꝰ fuit	dragita milia τ quingẽti. τ caſtra
heliaſaph filius duel: & cinctus exercitus pu	μεμέτεο ρτιgut eius ex tribu ſymeõ: τ ρπ
gnatorum eius qui nũerati ſunt quadragin	βάλλοντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴς συμεών, καὶ ὁ ἄρχ
ta milia τ sexcẽti quinqgita. τ caſtrametã	cepꝰ filioꝝ ſymeõ: ſalamiel: filꝰ ſuriſaddai:
tes ptigut eius tribus gad: τ princeps fi	χων τῶν υἱῶν συμεών, σαλαμιὴλ, υἱὸς σουρισαδδαί,
lius gad: eliaſaph: filius raguel: τ exercitus eius ἡ	exercitꝰ eius ἡ nũerati ſũt nouẽ τ quinqgin
numerati ſũt: ḋnq; τ quadragita milia	δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐννέα καὶ πεντήκον
τ sexcẽti quinqgita. oĩa ḋ numerati ſũt	τα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλον
καὶ ἑξακόσιοι πεντήκοντα· πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι	τες ρτιgut eius tribus gad: τ princeps
castroꝝ rubẽ: cẽtũ τ quinqgita τ	τες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ γάδ, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱ
vñ milia τ qdringẽti τ quinqgita cũ	lioꝝ gad: eliaſaph: filius raguel: τ exercitus eius ἡ
μία χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα σὺν	στρατιὰ αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐννέα καὶ πεντήκον
exercitu suo. τ ſcõi ptiſcẽtur. τ leuabi	τα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι. καὶ οἱ παρεμβάλον
δυνάμει αὐτῶν. καὶ δεύτεροι ἐξαροῦσιν. καὶ ἀραὶ σκε	τες ρτιgut eius tribus manaſſe: τ
tur tabnaculũ teſtimonij τ caſtra leuita	παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ μανασσῆ, καὶ
μὴ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν λευῖ	princips filioꝝ manaſſe: gamaliel: filius phadaſur:
τῶν μέσον τῶν παρεμβολῶν, ὡς παρεμβαλοῦσιν	ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν μανασσῆ, γαμαλιὴλ, υἱὸς φασσαοὺρ,
ſic τ ptiſcẽtur dlibꝰ ptiſcẽtis iuxta ptipatũ	exercitus eius ἡ numerati ſũt duo τ trigita mi
οὕτως καὶ ἐξαροῦσιν ἕκαστος ἐχόμενος καθηγεμονίαν	δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι δύο καὶ τριάκοντα χι
ſuũ: ordies caſtroꝝ ephraim iuxta ua	λιὰς τ ducẽti. τ caſtrametãtes cõτ
αὐτῶν. τάγματα παρεμβολῆς ἐφραὶμ παρὰ δύλασ	λιάδες καὶ διακόσιοι· καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμε
re cũ exercitu ſuo: τ princeps filioꝝ epha	gui eius tribꝰ bẽiamĩ: τ princeps filioꝝ bẽiamĩ:
σαν σὺν δυνάμει αὐτῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ἐφρα	ioi αὐτ φυλὴ β

לִלְגְלִיהֶם ס וְכֵן נָסַע אִישׁ ס
לְמִשְׁפְּחֹתָיו עַל בֵּית אֲבֹתָיו׃

שִׁפְחָה

Cap.iii.

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה
בְּיוֹם דִּבֶּר יְהוָה אֶת מֹשֶׁה בְּהַר
סִינָי׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן
הַבְּכֹר נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר
וְאִיתָמָר׃ אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי אַהֲרֹן
הַכֹּהֲנִים הַמְּשִׁחִים אֲשֶׁר מִלֵּא
יָדָם לְכַהֵן׃ וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא
לִפְנֵי יְהוָה בְּהַקְרִבָם אֵשׁ זָרָה
לִפְנֵי יְהוָה בְּמִדְבַּר סִינָי וּבָנִים
לֹא הָיוּ לָהֶם וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר
וְאִיתָמָר עַל פְּנֵי אַהֲרֹן אֲבִיהֶם׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
הַקְרֵב אֶת מַטֵּה לֵוִי וְהַעֲמַדְתָּ
אֹתוֹ לִפְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְשֵׁרְתוּ
אֹתוֹ׃ וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתּוֹ וְאֶת
מִשְׁמֶרֶת כָּל הָעֵדָה לִפְנֵי
אֹהֶל מוֹעֵד לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת
הַמִּשְׁכָּן׃ וְשָׁמְרוּ אֶת כָּל כְּלֵי
אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת
הַמִּשְׁכָּן׃ וְנָתַתָּה אֶת הַלְוִיִּם
לְאַהֲרֹן וְלִבְנָיו נְתוּנִם נְתוּנִם
הֵמָּה לוֹ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְאֶת
אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו תִּפְקֹד וְשָׁמְרוּ
אֶת כְּהֻנָּתָם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת׃

יָלַד

פָּנָה קָרַב

דִּבֵּר

קָרַב עָמַד

כֹּהֵן

יוּמָת

Pritiua chal.

Interp̃.chal.

per vexilla sua: ⁊ ita proficiscebantur singuli per familias suas ⁊ per domum patrum suor. Ca.3.

ET he sunt generationes aaron ⁊ moysi: in die qua locutus est dñs ad moysen in monte sinai. Et hec sunt nomina filioꝝ aaron. primogenitus eius nadab ⁊ abiu eleazar ⁊ ithamar. Hec nomina filioꝝ aaron sacerdotũ: qui uncti sunt: ⁊ quoꝝ oblatio obtusta est vt ministrarẽt. Mortuusq; est nadab ⁊ abiu coram dño: qñ obtulerũt igne alienũ coram dño in deserto sinai: ⁊ filij non fuerũt eis. et ministrauit eleazar et ithamar in cõspectu aaron patris sui. Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Applica tribũ leui ⁊ statue eum coram aaron sacerdote: ⁊ ministrabũt ei: ⁊ custodient custodiã eius ⁊ custodiã ois cõgregationis ante tabernaculũ federis: vt seruiãt in ministerio tabernaculi: ⁊ custodiãt omnia vasa tabernaculi federis et custodiã filioꝝ israel: et vt seruiãt in ministerio tabernaculi federis. Dabisq; leuitas aaron ⁊ filijs eius: cui dati traditiq; sunt a filijs israel. Aaron autem et filios eius constitues vt custodiant sacerdotium suũ. Alienus autem qui accesserit occidetur.

רַבָּה מוּת

דִּבֵּר הָיָה

אָמַר קוּם

שָׁמַע עָבַר

פָּלַח

נָתַן

בֵּן פָּנָה

חָלַל קָרַב קָטַל

אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם
חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע
מֵאוֹת׃ כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה
אֶפְרַיִם מֵאָה אֶלֶף וּשְׁמֹנַת אֲלָפִים
וּמֵאָה לְצִבְאֹתָם וּשְׁלִשִׁים יִסְּעוּ׃
דֶּגֶל מַחֲנֵה דָן עֹשֶׂה לְצִבְאֹתָם
וּנְשִׂיא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן
עַמִּישַׁדָּי׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם
וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת׃ יִחְנוּ
עָלָיו מַטֵּה אָשֵׁר וּנְשִׂיא
לִבְנֵי אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן עָכְרָן׃
וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אֶחָד וְאַרְבָּעִים
אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ וּמַטֵּה נַפְתָּלִי
וּנְשִׂיא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן
עֵינָן׃ וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ כָּל
הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה דָן מֵאָת אֶלֶף
וּשְׁבָעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת לְאַחֲרֹנָה יִסְעוּ לְדִגְלֵיהֶם׃
אֵלֶּה פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית
אֲבֹתָם כָּל פְּקוּדֵי הַמַּחֲנֹת
לְצִבְאֹתָם שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת
אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים׃
וְהַלְוִיִּם לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת
מֹשֶׁה׃ וַיִּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כֵּן חָנוּ

חָנָה

Pritiua chal.

Interp̃.chal.

Abidan filius gedeoni: ⁊ exercitus eius ⁊ ꝺ numerati sunt ex eo triginta ꝺnq; milia ⁊ ꝺringẽti. Oẽs qui numerati sunt in castris ephraim fuerũt centũ octoginta milia ⁊ centũ: p turmas suas: tertio pficiscant. Vexilli castroꝝ dan erit ad aqlone p turmas suas: et princeps filioꝝ dan ahiezer filꝰ ammisaddai. Et exercitus eius ⁊ ꝺ numerati sunt ex eo fuerũt sexagintaduo milia ⁊ septingẽti. Iuxta eũ fixere tẽtoria de tribu aser: princeps filioꝝ aser fegiel filius ochran. Cuctusq; exercitꝰ pugnatorũ eius qui numerati sunt ꝺquadraginta milia & mille ⁊ quigẽti. De tribu filiorũ neptalĩ princeps fuit ahira filius enan. Cunctus exercitus pugnatorum eius ⁊ quinqgintatria milia ⁊ quadringenti. Omnes qui numerati sunt in castris ꝺ exercitum suũ fercenta tria milia: et quingenti ⁊ quinquaginta. Leuite autẽ non sunt numerati inter filios israel: sicut preceperat dñs moysi. Fecerunt q; filij israel iuxta omnia que precepit dñs moysi: ita castrametabantur

אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי׃ וְחֵיל מַחֲנֵהוּ וּפְקֻדֵיהֶם וַחֲמִשָּׁה אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ כָּל מְנָיְנֵי
לְמַשְׁרִיתָא אֶפְרַיִם מְאָה וְתַמְנְיָא אַלְפִין וּמְאָה לְחֵילֵהוֹן וְדֵא יְתְפְּקְדוּן תִּנְיָנָיִן מִטַּס
מַשְׁרִיתָא דָן צִיפּוֹנָא לְחֵילֵהוֹן וְרַבָּא לִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בַּר עַמִּי שַׁ דַּי׃ וְחֵילֵהוֹן וּמְנָיְנֵיהוֹן
שִׁתִּין תְּרֵין אַלְפִין וּשְׁבַע מְאָה׃ וְדָשְׁרִין סְמִיכִין עֲלוֹהִי שִׁבְטָא דְאָשֵׁר וְרַבָּא לִבְנֵי
אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בַּר עָכְרָן וּחֵילֵהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן אַרְבְּעִין וְחַד אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה׃ וְשִׁבְטָא
נַפְתָּלִי וְרַבָּא לִבְנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בַּר עֵינָן׃ וְחֵילֵהּ וּמְנָיְנֵיהוֹן חַמְשִׁין תְּלָתָא אַלְפִין
וְאַרְבַּע מְאָה׃ כָּל מְנָיְנֵי לְמַשְׁרִיתָא דָּן מְאָה וַחֲמִשִּׁין וְשִׁבְעָה אַלְפִין וְשִׁית מְאָה׃
נְתַרְתָּא נְפִלִין לְמִקְסְהוֹן׃ אִלֵּין מְנָיְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן כָּל מְנָיְנֵי ׃
מַשְׁרְיָתָא לְחֵילֵהוֹן שִׁית מְאָה וְתִלְתָא אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה וַחֲמִשִּׁין׃ וְלֵוָיֵא לָא
אִתְמְנְיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה וְעַבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דְּפַקֵּיד
יָתָהּ מֹשֶׁה בֵּן שָׂרֵן

Transla.Chal.

שֵׁנִי וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
וְאַתָּה הַקְרֵב אֶת מַטֵּה לֵוִי וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְשֵׁרְתוּ אֹתוֹ׃
וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתּוֹ וְאֶת מִשְׁמֶרֶת כָּל הָעֵדָה לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן׃
וְשָׁמְרוּ אֶת כָּל כְּלֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן׃
וְנָתַתָּה אֶת הַלְוִיִּם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו נְתֻנִים נְתֻנִים הֵם לוֹ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וְאֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו תִּפְקֹד וְשָׁמְרוּ אֶת כְּהֻנָּתָם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
וַאֲנִי הִנֵּה לָקַחְתִּי אֶת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם׃
כִּי לִי כָל בְּכוֹר בְּיוֹם הַכֹּתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִקְדַּשְׁתִּי לִי כָל בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה לִי יִהְיוּ אֲנִי יְהוָה׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי לֵאמֹר׃
פְּקֹד אֶת בְּנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמָעְלָה תִּפְקְדֵם׃ שְׁפָחָה
וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה עַל פִּי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צֻוָּה׃ עֶלֶה פָּקַד
וַיִּהְיוּ אֵלֶּה בְּנֵי לֵוִי בְּנִשְׁמֹתָם נְרִשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי׃ הָיָה
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם לִבְנִי וְשִׁמְעִי׃
וּבְנֵי קְהָת לְמִשְׁפְּחֹתָם עַמְרָם וְיִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל׃
וּבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם מַחְלִי וּמוּשִׁי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפְּחֹת הַלֵּוִי לְבֵית אֲבֹתָם׃
לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַלִּבְנִי וּמִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעִי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִי׃
פְּקֻדֵיהֶם בְּמִסְפַּר כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמָעְלָה פְּקֻדֵיהֶם שִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ מֵאָה
מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשֻׁנִי

Pritiua chal. Interp. chal. Transla. Chal.

Locutusq; est dñs cũ moyse dicẽs. Ego aũt ecce appli cani leuitas ad me de medio filiorũ israel ꝓ oĩ primo genito q apit vulvã de filiis isrl: ministrabũtq; leuite in ꝑspectu meo. Meũ est eni oẽ ꝓmogenitũ: i die quo occidi oẽ primogenitũ in terra egypti: sanctificaui mihi oẽ quicquid primum nascitur in israel. Ab homine vsq; ad pecus mei sunt. ego dñs. Locutusq; est dñs cũ moyse in deserto sinai dicẽs. Numera filios leui ꝑ domos ꝑz suos ꝑ familias suas oẽs masculos ab vno mẽse ⁊ supra numerabitis eos. Numerauitq; eos moyses iuxta verbum dñi: sicut mandatũ fuerat ei. Fuerunt autem hi filij leui per nomina sua: gerson ⁊ caath ⁊ merari. Et hec sunt nomina filiorũ gerson ꝑ familias suas: lobni et semei. Et filij caath ꝑ familias suas amram et ysaar ⁊ hebron ⁊ oziel. Filij aũt merari per familias suas: mooli ⁊ musi. De sunt familie leuitarum per domos patrum suorum. de gerson fuit familia lobni ⁊ familia semei. De sunt familie gerson. Numeratiq; sunt ex eis iuxta numerum omniũ masculoꝝ ab vno mense ⁊ supra. Fuitq; numerus eorum septem miliũ et quingenti. Familie gerson

Locutusq; ẽ dñs ad moysen: dicẽs: ⁊ ego ecce accepi leuitas de medio filiorũ israel ꝓ oĩ primogenito apiẽte vulvã a filiis israel: redẽptio eor erũt ⁊ erunt mihi leuite. mihi enĩ oẽ ꝓmogenitũ. in qua die percussi ꝓmogenitũ in terra egypti: sanctificaui mihi oẽ ꝓmogenitũ in israel: ab homĩe vsq; ad pecus mihi erũt. ego dñs. ⁊ locutus ẽ dñs ad moysen in deserto sinai: dicẽs: numera filios leui per domos familiaꝝ suaꝝ: ꝓ cognatiões suas: oẽm masculinũ a mẽse vno ⁊ supra: octo milia ⁊ sexcẽti: custodiẽtes ea. ⁊ numeravit eos moyses ⁊ aarõ ꝓ vocẽ dñi: quẽadmodũ ꝑcepit dominus ei. ⁊ fuerũt filii leui ex nomĩb; suis gersõ: caath: ⁊ merari. ⁊ hec sunt nomina filiorũ gerson: ꝓ populos suos: lebni: ⁊ semei. ⁊ filii caath: per populos suos amram: ⁊ issaar hebrõ ⁊ oziel. ⁊ filii merari: per populos suos: mooli: ⁊ musi. hi sunt populi leuitaꝝ ꝓ domos suas. ⁊ fuerunt populi gersõ: nume rus eoꝝ septem milia quingenti. Familie gersõ

Pritiua heb. Ter. Heb. Nu. La. iij. Tra. B. Hiero.

"Locutusq; ē dominus "ad moysen "dicẽs. "Ego "tuli "leuitas "de medio "filiorũ "israel "pro "omni "primogenito "qui aperit "vulvã "in filiis "israel: "eruntq; "leuite "mei. "Meũ eſt enim "omne "primogenitũ: "ex quo "percuſſi "primogenitos "in terra "egypti: "ſanctificauí "mihi "quicquid "primum naſcitur "in iſrael. "Ab homĩe "vſq; ad "pecus "mei "ſunt. "ego "dñs. "locutusq; eſt "dñs "ad "moyſen "in deſerto "ſinai "dicens. "Numera "filios "leui "ꝑ domos "patrũ ſuorũ & "familias: "omnem "maſculum "ab vno "menſe "& ſupra. "Numerauit "moyſes "vt "preceperat "dominus "& "imũeti ſunt "filii "leui "per nomina ſua "gerſon "& caath "& merari. "Filii "gerſon: "lebni "& "ſemei. "Filii "caath: "amram "& "ieſſaar "hebron "& "oziel. "Filii "merari "per familias ſuas: "mooli "& "muſi. "De ſunt familie leuitarum per domos patrum ſuorum. de gerſon fuit familia "lobni "& familia ſemei. De ſunt familie gerſon. "Numeratiq; ſunt ex eis iuxta numerum omniũ maſculoꝝ ab vno menſe ⁊ ſupra. Fuitq; numerus eorum ſeptem miliũ et quingenti. Familie gerſon

Pritiua chal. Interp. chal. Transla. Chal.

Locutusq; est dñs cũ moyse dicẽs. Ego aũt ecce applicaui leuitas ad me de medio filiorũ israel ꝓ oĩ primogenito q apit vulvã de filiis isrl: ministrabũtq; leuite in ꝑspectu meo. Meũ est enĩ oẽ ꝓmogenitũ: i die quo occidi oẽ primogenitũ in terra egypti: sctificaui coram me oẽ primogenitũ in israel: ab homĩe vsq; ad pecus mei sunt: ego dñs. Locutusq; est dñs cũ moyse in deserto sinai dicẽs. Numera filios leui ꝑ domos ꝑz suos ꝑ familias suas oẽs masculos ab vno mẽse ⁊ supra verbum dñi: sicut mandatũ fuerat ei. Fuerunt autem hi filij leui per nomĩa sua: gerson ⁊ caath ⁊ merari. Et hec sunt nomĩa filiorũ gerson ꝑ familias suas: lobni et semei. Et filij caath ꝑ familias suas amram et ysaar ⁊ hebron ⁊ oziel. Filij aũt merari per familias suas: mooli ⁊ musi. De sunt familie leuitarum per domos patrum suorum. de gerson fuit familia lobni ⁊ familia semei. De sunt familie gerson. Numeratiq; sunt ex eis iuxta numerum omniũ masculoꝝ ab vno mense ⁊ supra. Fuitq; numerus eorum septem miliũ et quingenti. Familie gerson

וַיְהִי יְהוָה עִם מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְאַתָּה קְרֵיבִית אֶת לֵיוָאי מַטּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֻלַּף כָּל בּוּכְרָא בִּתְרָא דְּיַלֵּיד וַלְדָּא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיהוֹן מְשַׁמְּשִׁין קֳדָמַי לֵיוָאי׃ אֲנָא יְיָ דִּילִי כָּל בּוּכְרָא בְּיוֹמָא דִּמְחֵיתִי כָל בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אַקְדֵּישִׁית קֳדָמַי כָּל בּוּכְרָא בְּיִשְׂרָאֵל מֵאֲנָשָׁא עַד בְּעִירָא דִּילִי יְיָ׃ וַאֲמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ פְּקֹד יָת בְּנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן לְזַרְעִיָּתְהוֹן כָּל דְּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא וְלְעֵלָּא תִּמְנֵנוּן׃ וּפְקַד מֹשֶׁה עַל מֵימְרָא דַּיְיָ כְּמָא דְּאִתְפַּקַּד׃ וַהֲווֹ אִלֵּין בְּנֵי לֵוִי בְּשֻׁמָהָתְהוֹן גֵּרְשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי׃ וְאִלֵּין שְׁמָהַת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְזַרְעִיָּתְהוֹן לִבְנִי וְשִׁמְעִי׃ וּבְנֵי קְהָת לְזַרְעִיָּתְהוֹן עַמְרָם וְיִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל׃ וּבְנֵי מְרָרִי לְזַרְעִיָּתְהוֹן מַחְלִי וּמוּשִׁי אִלֵּין זַרְעִיָּת לֵוָיֵי לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן׃ לְגֵרְשׁוֹן זַרְעִיַּת לִבְנִי וְזַרְעִיַּת שִׁמְעִי אִלֵּין אִנּוּן זַרְעִיַּת גֵּרְשׁוֹן׃ מִמַּנְיֵנֵיהוֹן בְּמִנְיַן כָּל דְּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא וּלְעֵלָּא מְמַנְיֵנֵיהוֹן שַׁבְעָא אַלְפִין וְחַמְשׁ מְאָה׃ זַרְעִיַּת גֵּרְשׁוֹן

Transla. Chal.

שֵׁנִי וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
וְאַתָּה הַקְרֵב אֶת מַטֵּה לֵוִי וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְשֵׁרְתוּ אֹתוֹ׃
וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתּוֹ וְאֶת מִשְׁמֶרֶת כָּל הָעֵדָה לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן׃
וְשָׁמְרוּ אֶת כָּל כְּלֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן׃
וְנָתַתָּה אֶת הַלְוִיִּם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו נְתֻנִים נְתֻנִים הֵם לוֹ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וְאֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו תִּפְקֹד וְשָׁמְרוּ אֶת כְּהֻנָּתָם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃
וַאֲנִי הִנֵּה לָקַחְתִּי אֶת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם׃
כִּי לִי כָל בְּכוֹר בְּיוֹם הַכֹּתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִקְדַּשְׁתִּי לִי כָל בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה לִי יִהְיוּ אֲנִי יְהוָה׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי לֵאמֹר׃
פְּקֹד אֶת בְּנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמָעְלָה תִּפְקְדֵם׃ שְׁפָחָה
וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה עַל פִּי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צֻוָּה׃ עֶלֶה פָּקַד
וַיִּהְיוּ אֵלֶּה בְּנֵי לֵוִי בְּנִשְׁמֹתָם נְרִשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי׃ הָיָה
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם לִבְנִי וְשִׁמְעִי׃
וּבְנֵי קְהָת לְמִשְׁפְּחֹתָם עַמְרָם וְיִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל׃
וּבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם מַחְלִי וּמוּשִׁי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפְּחֹת הַלֵּוִי לְבֵית אֲבֹתָם׃
לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַלִּבְנִי וּמִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעִי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִי׃
פְּקֻדֵיהֶם בְּמִסְפַּר כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמָעְלָה פְּקֻדֵיהֶם שִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ מֵאָה
מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשֻׁנִי

Pritiua chal. Interp. chal. Transla. Chal.

אַחֲרֵי מַשְׁכְּנָא יִשְׁרוֹן יַמָּא׃ וְרָב בֵּית גֵּרְשׁוֹן מַשְׁכְּנָא וּקְרָסָא הוֹפָאֵיהוֹן וּפְרָסָא דְּתָרַע מַשְׁכַּן זִימְנָא וְיוֹרְדֵי בְּנֵי גֵרְשׁוֹן בְּמַשְׁכַּן זִימְנָא וְעָל מַשְׁכְּנָא וְעָל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר וְיָת אֲטוּטֵי לְכָל פּוּלְחָנֵיהוֹן וְקֶרֶת זַרְעִית עַמְרָם חֶבְרוֹן וְזַרְעִית חֶבְרוֹן חַרְעִית עֻזִּיאֵל אִילֵין אִינּוּן זַרְעִית קָהָת׃ וְשׁוּמֵנֵיהוֹן כָּל דִּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא וּלְעֵלָּא תַּמְנְיָא אַלְפִין וְשִׁית מְאָה נָטְרֵי מַטְרַת מַקְדְּשָׁא׃ זַרְעִית בְּנֵי קְהָת יִשְׂרוֹן עַל שְׁדָא׃ וּמַטְרַת יִשְׂרוֹן עַל שְׁדָא וְיָרֵב בֵּית אֲבָא לְזַרְעִית קְהָת אֱלִיצָפָן בַּר עֻזִּיאֵל׃ וּמַטְרַתְהוֹן אַרוֹנָא וּפָתוֹרָא וּמְנָרְתָא דְּמַדְבְּחָא וּמָנֵי קוּדְשָׁא דְּיִשְׁמְשׁוּן בְּהוֹן וְפָרְסָא וְכָל פּוּלְחָנֵיהּ׃ וְאַמַּרְכָּלָא דְּמַמְנָא עַל רַבְּרְבֵי לֵוָיֵי אֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא מַתְּחוֹת יְדֹהִי מְמַנָּא נָטְרֵי מַטְרַת קוּדְשָׁא׃ לְמַטְרֵי זַרְעִית מָחְלִי וְזַרְעִית מוּשִׁי אִלֵּין זַרְעִית מְרָרִי׃ וּמִמַּנְיֵנֵיהוֹן בְּמִנְיַן כָּל דִּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא וּלְעֵלָּא שִׁתָּא אַלְפִין וְתָמְנְיָן׃

Transla. Chal.

Pritiua heb. Ter. Heb. Nu. La. iij. Tra. B. Hiero.

"poſt "tabernaculũ "meo tabũtur "ad occidentem ſub "principe "heliaſaph "filio "oziel. "fahel. "& habebunt excubias "in tabernaculo "federis ipſum "tabernaculum & "opimẽtũ eius: "tẽtoriũ qd trahitur añ "fores "tecti "federis "& cortinas "atrii: "tẽtoriũ quoq; qd appẽditur in "introitu "atrii "tabernaculi: "& quicquid ad ritũ "altaris ptinet: "funes tabernaculi: &'oĩa "vtẽsilia eius. "Cognatio "caath hẽbit populos "amramitas "& "ieſaaritas "& "hebrõitas "& "ozielitas. "He "sunt "familie "caathitarum. "recẽsiti p noia sua "oẽs gñis "masculini "ab vno "mẽſe "& supra "octo "milia "exscenti. "Habebũt excubias "ſanctuarii & "caſtrametabũtur "ad "meridianam "plagam. "Princeps eorum erit "eliſaphan "filius "oziel. "& cuſtodiant "arcam "menſam "& candelabrũ: "altaria "& vaſa "ſanctuarii in "quibus "miniſtratur "& velũ: "cunctaq; huiuſcemodi "ſupellectilẽ. "Princeps añ "principũ "leuitarum "eleazar "filius "aarõ "ſacerdotis erit ſup "excubitores "cuſtodie "ſanctuarii. At vero "de merari erunt "populi "mooli "& "muſite "recenſiti per noia ſua "omnes generis "maſculini: "ab vno "menſe "& ſupra "ſex "milia "ducenti.

Interp. chal.

castrametabũtur post tabernaculũ ad occidentem. Et princeps domus patrũ gersonitarũ eliasaph filꝰ iael. ſub custodia aũt filiorꝫ gerson in tabernaculo federis erit tabernaculus ⁊ operimentũ quo tegitur: tentoriũq; quod est in ostio tabernaculi federis: ⁊ cortine atrũ: ⁊ tẽtorium quod est in ostio atrij quod circuit altare ⁊ tabernaculũ: ⁊ funiculi eius iuxta oẽm culturã eius. De caath aũt fuit familia amrã ⁊ familia isaar et familiaꝫ hebron ⁊ familia oziel. De sunt familie caath iuxta numerũ oim masculoꝝ ab vno mense ⁊ supra octo milia ⁊ sexcẽti custodientiũ custodiã sanctuarij. Familie filiorꝫ caath castrametabũtur ad meridiẽ latus tabernaculi. et princeps domus patrũ familiarũ caath: eliasaphan filius oziel. Eruntq; sub custodia eorũ arca ⁊ mensa ⁊ candelabrũ ⁊ altaria ⁊ vasa quibus ministrat in sanctuario: ⁊ tentoriũ ⁊ omne qđ ad eius cultũ pertinet. Præpositus aũt qui cõstitutꝰ est sup principes leuitaꝝ: eleazar filiꝰ aaron sacerdotis: et sub manu eius erunt cõstituti illi q̃ custodiũt custodia sanctuarij. de merari fuit familia mooli ⁊ familia musi. De sunt familie merari. Oẽsq; masculi q̃ numerati sunt ex eo ab vno mẽſe ⁊ supra ſex milia ⁊ ducẽti.

וְנָשִׂיא בֵּית אָב לְמִשְׁפְּחֹת מְרָרִי
צוּרִיאֵל בֶּן אֲבִיחָיִל עַל יֶרֶךְ
הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ צָפֹנָה וּפְקֻדַּת
מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי מְרָרִי קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמֻּדָיו וַאֲדָנָיו וְכָל
כֵּלָיו וְכָל עֲבֹדָתוֹ וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר
סָבִיב וְאַדְנֵיהֶם וְיִתְדֹתָם
וּמֵיתְרֵיהֶם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן תֶּדֶם
קֵדְמָה לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִזְרָחָה
מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו שֹׁמְרִים
מִשְׁמֶרֶת הַמִּקְדָּשׁ לְמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת׃ כָּל
פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְהוָה לְמִשְׁפְּחֹתָם
כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמַעְלָה שְׁנִים
וְעֶשְׂרִים אָלֶף׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
מֹשֶׁה פְּקֹד כָּל בְּכוֹר זָכָר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמַעְלָה וְשָׂא
אֶת מִסְפַּר שְׁמֹתָם׃ וְלָקַחְתָּ
אֶת הַלְוִיִּם לִי אֲנִי יְהוָה תַּחַת
כָּל בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת בְּהֵמַת
הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל בְּכוֹר בִּבְהֵמַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֹתוֹ אֶת כָּל בְּכוֹר בְּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי כָל בְּכוֹר זָכָר בְּמִסְפַּר
שֵׁמֹת מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמַעְלָה
לִפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף

'Princeps eorum ooooo
ooooooooooooooooo
'furiel'"filius"abiaſel" in
ᵖplaga ooooooooooooo
ᵠſeptentrionali" caſtra=
metabūtur. Erunt ſub
"cuſtodia eorum tabule
ˢtabernaculi ooooooooo
ᵗ& vectes" & colūne ᵘ ac
baſes earum: "& oia que
ad ᵇ cultū huiuſcemodi
pertinent: 'colūneq ˣ a=
triū "per circuitum"" cum
baſibus ſuis: "& paxilli
ᶜcū funibus. ᵖ Caſtrame
tabūtur ᵠañ ʳtabernacu=
lū ᶠfederis. ideſt, ᵗad oriē
talem plagam ooooooo
'moyſes" & aaron ᵇ cum
filiis ſuis. ᶜhūtes cuſtodi
am ᵈſanctuarii" in medio
ᵉfiliorum ooooooooooo
ᵇiſrael. 'Quiſquis alien"
ᵏaccęſſerit: 'morietur. oo
"" Oēs "leuite" quos ᵍnu
merauerunt" moyſes ooo
"& aaron' iuxta " prece=
ptū ᵈnī" per familias ſu=
as in gñe "maſculino" a
'menſe vno" & ſupra fue
runt 'vigintiduo" milia.
"Et ait' dominus" ad ooo
'moyſen. "" Numera ᶜpri
mogenitos ſexus ᵇ maſ=
culini" de filiis' iſrael" ab
vno' menſe" & ſupra: ᵏ &
habebis' ſumnā ᵃ eorū.
ᵇ Tolleſq ooooooooooo
"leuitas" mihi" pro ooooo
ooooooooooooooooo
'oi" primogenito' filiorū
"iſrael. 'Ego ſum ᵍ dñs.
"Et" pecora ᵖ eorū ᵠ pro
ʳ vniuerſis ᵉ primogeitis
'pecorū" filiorū ʳ iſrael:
ʳ Recēſuit" moyſes ᵃ ſicut
ᵇ preceperat" dñs" primo
genitos ᵇ filiorum ooooo
'iſrael: "& fuerunt " maſ=
culi ᵒ per ooooooooooo
ᵖ nomina ᵖ ſua ᵠ a' menſe
vno ᵒ & ſupra ooooooo
ˢ vigintiduo' milia oo oooo
ooooooooo oooooooooo

Princeps dom' familiaꝝ ppli merari: fu
ℵ ὁ ἄρχων ὄικου πατριῶν τ δ'μου τοῦ μεραρι, σου
riel filiꝰ abiaiel: ex oblīā tabnaculi caſtra=
ρισὶ υἱὸς ἀβιχαΐα, ἐκπλαγίων τῆς σκηνῆς παρεμ=
metabūtur ad aqlonē. numeratio trīꝫ filioꝝ
βαλοῦσι πρὸς βορρᾶν. ℵ ἐπισκέψις τῆς φυλῆς τῶν υἱῶν
merari: capitula tabnaculi: τ vectes
μεραρί, τὰς κεφαλίδας τῆς σκηνῆς, καὶ τοὺς μοχλούς
eius: τ colūnas eiꝰ: τ baſes eiꝰ:
αὐτῆς, καὶ τοὺς σύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς,
τ oia vaſa eoꝝ: τ opa eoꝝ: τ
καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ
colūnas atriꝰ incircuitu: τ baſes eaꝝ
τοὺς σύλους τῆς αὐλῆς κύκλω, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν,
τ paxillos eaꝝ: τ funes eaꝝ,
καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῶν, καὶ τοὺς κάλους αὐτῶν.
τ caſtrametātes χῦς facīē tabnacli
καὶ οἱ παρεμβάλλοντες κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς
teſtimonij ab oriēte: moyſes τ aarō
τοῦ μαρτυρίου ἀπὸ ἀνατολῶν, μωυσῆς καὶ ἀαρών
τ filij eiꝰ: cuſtodiētes cuſtodias ſctuarij
καὶ υἱοὶ αὐτοῦ, φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τοῦ ἁγίου
ad cuſtodias filioꝝ iſrael. τ alienigena
εἰς τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν ἰσραηλ. καὶ ὁ ἀλλογενὴς
tūgēs: moꝛiet̄. oīs numeratio
ὁ ἀποθνήσκων, ἀποθανεῖται. πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν
leuitaꝝ: ḡs numeranit moyſes τ aarō ℟ vo
λευιτῶν, οὓς ἐπεσκέψατο μωυσῆς καὶ ἀαρὼν κλφ
cē dñi ℟ ppos eoꝝ: oē maſculinū ab
νῆς κυρίου κατὰ δ'μους αὐτῶν, πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ
vno mēſe τ ſupra: duo τ vigīti milia. τ dixit
μηνιαίου καὶ ἐπάνω, δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες. καὶ εἶπε
dñs ad moyſen: dicēs numera oē priogeni=
κὸς πρὸς μωυσῆν, λέγων, ἐπίσκεψαι πᾶν πρωτότο=
tū maſculinū filioꝝ iſrael ab vno mēſe τ ſupra.
κον ἀρσεν τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω.
τ accipe numerū coꝝ ex noie. τ accipies
καὶ λάβε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἐξ ὀνόματος. καὶ λήψῃ τὰς
leuitas mihi: ego dñs: ℟ oibꝰ priogenitis
λευίτας ἐμοί, ἐγώ κς, ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων
filioꝝ iſrael: τ tumēta leuitaꝝ ℟ oibꝰ
υἱῶν ἰσραηλ, καὶ τὰ κτήνη τῶν λευιτῶν ἀντὶ πάντων
tumētus priogenitis in tumētis fi=
τῶν κτηνῶν τῶν πρωτοτόκων ἐν τοῖς κτήνεσι τῶν υἱ=
lioꝝ iſrael. τ numerauit moyſes quēadmodū ℟
ὧν ἰσραηλ. καὶ ἐπεσκέψατο μωυσῆς ὃν τρόπον ἐνε=
cepit dñs. ei: oē priogenitū in filijs iſra
τείλατο κς αὐτῷ, πᾶν πρωτότοκον ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσρα
el. τ fuerūt oia priogenita maſculina fm
ηλ. καὶ ἐγένοντο πάντα τὰ πρωτότοκα ἀρσενικὰ κατὰ
numer. τ ex noie ab vno mēſe τ ſupra ex
ἀριθμὸν καὶ ἐξ ὀνόματος ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω ἐκ
numeratiõe eoꝝ: duo τ vigīti milia
τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες

Et princeps domus patris familiæ merari: furiel fi
lius abihail: caſtramet abūturq; ad latus aqlonare ta
bernacli. Hęc aūt trādita ſunt in cuſtodiā filioꝝ me=
rari: tabule tabernacli ⁊ vectes eius ⁊ colūne eiꝰ et
baſes eius ⁊ oia vaſa eius ⁊ oia q̄ ad cultū eiꝰ ptinent
et colūne atriꝰ per circuitū ⁊ baſes eaꝝ ⁊ paxilli ⁊ fu
nes earū. Et q̄ caſtrametabūtur ante tabernaculū ad
orientalē plagā ante tabernaculū federis erunt moy=
ses ⁊ aaron ⁊ filij ſui cuſtodiētes cuſtodiā ſanctuarij
in cuſtodiā filioꝝ iſrael. Extraneus aūt qui acceſſerit
occidet. Oēs q̄ numerati ſunt de leuitis q̄s nūerauit
moyſes ⁊ aaron iuxta verbū dñi p familias ſuas: oēs
maſculi ab vno menſe ⁊ ſupra fuerūt viginti duo mil=
lia. Dixitq; dñs ad moyſen. Numera oēs primoge
tos maſculos de filijs iſrael ab vno menſe ⁊ ſupra et
ſuſcipe ſummā noim eoꝝ. et applicabis leuitas in cō
ſpectu meo: ego dñs: pro omni primogenito filioꝝ
iſrael: ⁊ pecora leuitarū pro vniuerſis primogenitis
pecoꝝ filioꝝ iſrael. Numerauitq; moyſes oēs primoge
nitos filioꝝ iſrael ſicut preceperat ei dñs. Fueruntq;
oēs maſculi primogeniti iuxta numerū nominū eoꝝ q̄
vſq; erati ſunt ab vno menſe ⁊ ſupra viginti duo milia

וְנִנְפֶּת אַבָּא לְרַעְיַת מְרָרִי צוּרִיאֵל בַּר אֲבִיחַיִל עַל שִׁירֵד מִשְׁכְּנָא יִשְׁרִין צִיפּוֹנָא׃
וְתִסְיַר לְמִטַּר בְּנֵי מְרָרִי לַבֵּי מִשְׁכְּנָא עַמּוּדוֹהִי וְסַמְכוֹהִי וְכֹל מָנוֹהִי וְכֹל
פּוּלְחָנֵיהּ וְעַמּוּדֵי דַרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר וְסַמְכֵיהֶן וְסִכְיֵיהֶן וַאֲטוּהֶן׃ וְדִיסְרֵן קֳדָם
מַשְׁכְּנָא קִדּוּמָא מַדִּינְחָא עִמְּנָא מַדְיְתְהָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנוֹהִי נָטְרִין מַטְּרַת מַקְדְּשָׁא
לְמַטְּרַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְחַלְתֵּי דְיִקְרַב יִתְקְטֵל׃ כָּל מְנָנֵי לְיִחְיוּ דְּמָנָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל
מֵימְרָא דַּייָ לְזַדְעִיתְהוֹן כָּל דְּכוּרָא מִבַּר יַרְחָא וּלְעִילָּא עֶשְׂרִין תְּרֵין אַלְפִין׃ וַאֲמַר
יְיָ לְמֹשֶׁה מְנִי כָּל בּוּכְרָא דְכוּרָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבַּר יַרְחָא וּלְעִילָּא וְקַבֵּל יַת מִנְיַנְהוֹן
שְׁמָהָתְהוֹן׃ וְתִקַּבֶּל יַת לְוָיֵי קֳדָמַי אֲנָא יְיָ חֲלַף כָּל בּוּכְרָא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יַת בְּעִירָא
דְּלְוָיֵי חֲלַף כָּל בּוּכְרָא בִּבְעִירָא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּמְנָא מֹשֶׁה כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָתֵיהּ יַת
כָּל בּוּכְרָא בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַהֲווֹ כָּל בּוּכְרָא דְכוּרָא בְּמִנְיַן שְׁמָהָן מִבַּר יַרְחָא וּלְעִילָּא
לְמִנְיָנֵיהוֹן עֶשְׂרִין וְתְרֵין אַלְפִין

וּמִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל בָּא לַצָּבָא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֹהֶל
מוֹעֵד׃ וְזֹאת עֲבֹדַת בְּנֵי קְהָת בְּאֹהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃

וּמִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל בָּא לַצָּבָא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֹהֶל
מוֹעֵד׃ וְזֹאת עֲבֹדַת בְּנֵי קְהָת בְּאֹהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃

וַיִּדַּבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ נְשֹׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי קְהָת מִתּוֹךְ
בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים
שָׁנָה כָּל בָּא לַצָּבָא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וְזֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי
מַשָּׂא בָּאֹהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃

וַיִּדַּבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ נְשֹׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי קְהָת מִתּוֹךְ
בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים
שָׁנָה כָּל בָּא לַצָּבָא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וְזֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי
מַשָּׂא בָּאֹהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃

וַיִּדַּבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ נְשֹׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי קְהָת מִתּוֹךְ
בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים
שָׁנָה כָּל בָּא לַצָּבָא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וְזֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי
מַשָּׂא בָּאֹהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Au.	La.iiij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
חָנָה	וּבָא אַהֲרֹן וּבָנָיו וְכִפְּרוּ בַּמַּחֲנֶה			igrediẽtur aaron & filii eius: qñ mouẽda fũt castra: & deponẽt velũ qd pẽdet añ fores: & uoluẽtq; eo arcam testimonii: & opient rursũ velamine hyacinthinarũ pelliũ: & extẽdẽtq; desuper pallũ totum hyacinthinũ: & inducent vectes. Mẽsã quoq; positiõis inuoluẽt hyacinthino pallio: & ponẽt cũ eo thuribula: ac mortariola cyathos & crateras & libamẽtoꝝ.	τ introibũt aarõ τ filij eiꝰ:: qñ leuãda ἐισελεύσονται ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ὅταν ἐξάρῃ fuerit castra: τ deponẽt velũ
נָגַע נָשָׂא נָגַע	וְיִתְּנוּ עָלָיו אֶת כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ				καὶ τιθήσουσιν ἐπ᾽ αὐτὸ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας αὐτῶν, καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸ δέρμα ὑακίνθινον, καὶ ἐπιβαλοῦσιν τὸ ἱστίον ἐπάνω
כִּסֶּה	וְלָקְחוּ בֶּגֶד כָּלִיל תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֶת הַכִּיּוֹר וְאֶת מַכְסֵהוּ				καὶ λήμψονται ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον καὶ περικαλύψουσιν τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ
כָּסָה	וְנָתְנוּ אֶת כָּל כְּלֵי שָׁרְתוֹ אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם עָלָיו וְנָתְנוּ עָלָיו כִּסּוּי עוֹרֹת תְּחָשִׁים וּפָרְשׂוּ בֶּגֶד כָּלִיל תְּכֵלֶת מִלְמָעְלָה וְשָׂמוּ בַדָּיו				καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον δορὰν ὑακίνθινον καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ
חָנָה	וְלָקְחוּ אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ בְּבֶגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֶת מִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט				καὶ λήμψονται ἱμάτιον κόκκινον, καὶ καλύψουσιν αὐτὴν καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς
בּוֹא נָשָׂא נָגַע	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו				καὶ λήμψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον καὶ περικαλύψουσιν τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ
כּוֹת נָשָׂא	וְלָקְחוּ אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֶת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט				τὰς ἐσχαρίδας αὐτῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ πάντα
יָעַד	וְעַל שֻׁלְחַן הַפָּנִים יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְהִכְכָּו עָלָיו אֶת הַקְּעָרֹת וְאֶת הַכַּפֹּת וְאֶת מְנַקִּיֹּת וְאֶת כַּסּוֹת הַנֶּסֶךְ וְלֶחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה				τὰ σκεύη τὰ λειτουργικά, ὅσα λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς ἐν
אוֹר	וּפָרְשׂוּ עֲלֵיהֶם בֶּגֶד תּוֹלַעַת שָׁנִי				ἁγίοις· καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψουσιν
תָּמִיד	וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ בֶּגֶד				τοὺς ἀναφορεῖς· καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ ἀνοίσουσιν πάντα τὰ
שֻׁלְחָן	תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֶת הַמְּנוֹרָה מַאוֹר				vasa ministratoria: ὅσα ministrabũt in eis in
כְּלֵה דִּבֵּר	וְאֶת נֵרֹתֶיהָ וְאֶת מַלְקָחֶיהָ וְאֶת מַחְתֹּתֶיהָ וְאֶת כָּל כְּלֵי שַׁמְנָהּ אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ אֹתָהּ לָהּ				τὰ σκεύη τὰ λειτουργικά, ὅσα λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς ἐν
חֻקָּה	וְנָתְנוּ אֹתָהּ וְאֶת כָּל כֵּלֶיהָ אֶל כִּסּוּי עוֹר תְּחָשׁ וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				ἁγίοις· καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψουσιν
בְּרִית שְׁתֵּי לֻחֹת	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				ριεῖ ea cooperiẽto pelliceo hyacithino: τ imponẽt
עֲשֵׂה	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				σιν αὐτὰ καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐπιθήσουσιν
חֵ֫ית עֲנַשׁ	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְהִכְכָּו עָלָיו אֶת כָּל				ἐπὶ τοῦ ἁγίου· καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψουσιν
שׂוּם אֶת	כְּלֵי שָׁרְתוֹ אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				τὸν ἀναφορέα αὐτοῦ· καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐ
רְאֵה מוּת	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				τοῦ καὶ συντελέσουσιν ἀφ᾽ αὐτῶν ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν· καὶ διελεμβαλοῦ
עֲלֵה	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἀναλήμψονται πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστη
בַּד	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				ρίου· τ imittẽt sup illũ coopimẽtũ pelli
שֻׁלְחָן	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				νον ὑακίνθινον· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸ κάλυμμα δερματί
אוֹר	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				νον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸ καλύμμα δερματί
תָּמִיד	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				νον ὑακίνθινον· καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐ
שֻׁכַּן	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				τοῦ καὶ συντελέσουσιν ἀφ᾽ αὐτῶν ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν· καὶ διελεμβαλοῦ
כֶּלֶב דִּבֵּר	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἀναλήμψονται πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστη
אֹהֶל מוֹעֵד	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				ρίου· τ imittẽt sup illũ coopimẽtũ pelli
בְּרִית שְׁתֵּי לֻחֹת	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				ρεῖ ea cooperiẽto pelliceo hyacithino: τ imponẽt
עֲשֵׂה	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				σιν αὐτὰ καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐπιθήσουσιν
חֵ֫ית עֲנַשׁ	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				ἐπὶ τοῦ ἁγίου· καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψου
שׂוּם אֶת	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἀναλήμψονται πάντα τὰ σκεύη τὰ
רְאֵה מוּת	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				λειτουργικά, ὅσα λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς ἐν
עֲלֵה	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				ἁγίοις· καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψου
בַּד	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἐμβαλοῦσιν τὸ ἱστίον ἐπὶ τὸ ὑποστύριον
שֻׁלְחָן	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				καὶ ἐπικαλύψουσιν ἐπ᾽ αὐτὸ ἱμάτιον ὅλον πορφυροῦν· καὶ ἐπιθή
אוֹר	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				σουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον ἐπάνω· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐ
תָּמִיד	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				τὸν ἱμάτιον κόκκινον, καὶ καλύψουσιν αὐτὸν καλύμ
שֻׁכַּן	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				ματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀνα
כֶּלֶב דִּבֵּר	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				φορεῖς αὐτῆς, καὶ λήμψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύ
אֹהֶל מוֹעֵד	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				ψουσιν τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ
בְּרִית שְׁתֵּי לֻחֹת	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				τὰς ἐσχαρίδας αὐτῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ πάντα
עֲשֵׂה	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				τὰ ἐλαίου αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς κάλυμμα
חֵ֫ית עֲנַשׁ	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				δερματίνου ὑακινθίνου, καὶ ἐπιβαλοῦσιν αὐτὴν ἐπ᾽ ἀναφορέως,
שׂוּם אֶת	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				τ coopiẽt sup illũ pallũ totũ purpureũ τ impo
רְאֵה מוּת	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				νήσουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον τὸ πορφυροῦν· καὶ ἐπιθή
עֲלֵה	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				σουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον ἐπάνω· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸ
בַּד	וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תְּחָשׁ וְשָׂמוּ אֶת בַּדָּיו: וְלָקְחוּ				δέρμα ὑακίνθινον καὶ ἐπιβαλοῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ
שֻׁלְחָן	אֶת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד אַרְגָּמָן וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹרֹת תְּחָשִׁים וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט:				

Pritiua chal. — Interp. chal. — Transla.Chal.

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla.Chal.
עוֹל נָסַל שָׂרָא	Ingredietur aaron & filii eius qñ mouẽda sunt castra: & deponẽt velũ qñ pendet: & cooperiẽt eo arcã & testimonij: & ponẽt sup illud velamẽ ex pellibus hyacinthinis: & expãdent desup pallũ totũ hyacinthinũ: & ponent vectes eius. Et sup mẽsam panis, & positionis expandẽt pallũ hyacinthinũ: & ponẽt sup eam thuribula & mortariola & crateras & libamẽtoꝝ. & panes erũt sup ea semp. & expandẽt sup eã pallũ coccineũ: & cooperiẽt eam cooptorio de pellibus hyacinthinis: & ponent vectes eius. Et tollentes pallũ hyacinthinũ: & cooperiẽt candelabrũ luminaris & lucernas eius & forcipes eius & thuribula et & ola vasa ministerij eius quibus vtuntur in ministerio eius. Et ponent super illud & sup omnia vasa eius cooperторiũ de pellibus hyacinthinis: et ponent sup vectes. & super altare aureũ extendent pallũ hyacinthinũ: & cooperient illud operimẽto de pellibus hyacinthinis: et ponent vectes eius. Et tollent ola vasa ministerij eius quibus ministrant in sanctuario: & ponent eos in pallio hyacinthino. Et cooperient illud coopertorio pelliũ hyacinthinarũ: & ponent super vectem. Colligentes cinerem de altari et expandent super illud pallium purpureum: et ponent super illud omnia	ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἀναλήμψονται πάντα τὰ σκεύη τὰ
פָּרַךְ עֲבֹדָה		λειτουργικά, ὅσα λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς ἐν
שָׂא מָאן		ἁγίοις· καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψου
נָטַל שָׂרָא עוֹל		σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἐμβαλοῦσιν τὸ ἱστίον ἐπὶ τὸ ὑποστύριον
כְּרַב מוּת נָטַל		καὶ ἐπικαλύψουσιν ἐπ᾽ αὐτὸ ἱμάτιον ὅλον πορφυροῦν· καὶ ἐπιθή
שָׁכַן נָהַר		σουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον ἐπάνω· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐ
רָבַב		τὸν ἱμάτιον κόκκινον, καὶ καλύψουσιν αὐτὸν καλύμ
אָמַר שָׂא		ματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀνα
חִיר כְּרַב שׂוּם נָטַל		φορεῖς αὐτῆς, καὶ λήμψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύ
מְנָה עֲטַל הָמָה		ψουσιν τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ
כִּסֵּה		τὰς ἐσχαρίδας αὐτῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ πάντα
עָשָׂה עֲלָה		τὰ ἐλαίου αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς κάλυμμα
בַּד		δερματίνου ὑακινθίνου, καὶ ἐπιβαλοῦσιν αὐτὴν ἐπ᾽ ἀναφορέως,
שֻׁלְחָן		τ coopiẽt sup illũ pallũ totũ purpureũ τ impo
אוֹר		νήσουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον τὸ πορφυροῦν· καὶ ἐπιθή
תָּמִיד		σουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον ἐπάνω· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐ
שֻׁכַּן		τὸν ἱμάτιον κόκκινον, καὶ καλύψουσιν αὐτὸν καλύμ
כֶּלֶב דִּבֵּר		ματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀνα
אֹהֶל מוֹעֵד		φορεῖς αὐτῆς, καὶ λήμψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύ
בְּרִית שְׁתֵּי לֻחֹת		ψουσιν τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ
עֲשֵׂה		τὰς ἐσχαρίδας αὐτῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ πάντα
חֵ֫ית עֲנַשׁ		τὰ ἐλαίου αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς κάλυμμα
שׂוּם אֶת		δερματίνου ὑακινθίνου, καὶ ἐπιβαλοῦσιν αὐτὴν ἐπ᾽ ἀναφορέως,
רְאֵה מוּת		τ coopiẽt sup illũ pallũ totũ purpureũ τ impo
עֲלֵה		νήσουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον τὸ πορφυροῦν· καὶ ἐπιθή
בַּד		σουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον ἐπάνω· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐ
שֻׁלְחָן		τὸν ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν· καὶ διελεμβαλοῦ
אוֹר		σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἀναλήμψονται πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστη
תָּמִיד		ρίου· τ imittẽt sup illũ coopimẽtũ pelli
שֻׁכַּן		νον ὑακίνθινον· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸ κάλυμμα δερματί
כֶּלֶב דִּבֵּר		νον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸ καλύμμα δερματί
אֹהֶל מוֹעֵד		νον ὑακίνθινον· καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐ
בְּרִית שְׁתֵּי לֻחֹת		τοῦ καὶ συντελέσουσιν ἀφ᾽ αὐτῶν ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν· καὶ διελεμβαλοῦ
עֲשֵׂה		σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἀναλήμψονται πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστη
חֵ֫ית עֲנַשׁ		ρίου· τ imittẽt sup illũ coopimẽtũ pelli
שׂוּם אֶת		νον ὑακίνθινον· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸ κάλυμμα δερματί
רְאֵה מוּת		νον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸ καλύμμα δερματί
עֲלֵה		νον ὑακίνθινον· καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐ
בַּד		τοῦ καὶ συντελέσουσιν ἀφ᾽ αὐτῶν ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν· καὶ διελεμβαλοῦ
שֻׁלְחָן		σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἀναλήμψονται πάντα τὰ σκεύη τὰ
אוֹר		λειτουργικά, ὅσα λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς ἐν
תָּמִיד		ἁγίοις· καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύψου
שֻׁכַּן		σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἐμβαλοῦσιν τὸ ἱστίον ἐπὶ τὸ ὑποστύριον
כֶּלֶב דִּבֵּר		καὶ ἐπικαλύψουσιν ἐπ᾽ αὐτὸ ἱμάτιον ὅλον πορφυροῦν· καὶ ἐπιθή
אֹהֶל מוֹעֵד		σουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον ἐπάνω· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐ
בְּרִית שְׁתֵּי לֻחֹת		τὸν ἱμάτιον κόκκινον, καὶ καλύψουσιν αὐτὸν καλύμ
עֲשֵׂה		ματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀνα
חֵ֫ית עֲנַשׁ		φορεῖς αὐτῆς, καὶ λήμψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύ
שׂוּם אֶת		ψουσιν τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ
רְאֵה מוּת		τὰς ἐσχαρίδας αὐτῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ πάντα
עֲלֵה		τὰ ἐλαίου αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς κάλυμμα
בַּד		δερματίνου ὑακινθίνου, καὶ ἐπιβαλοῦσιν αὐτὴν ἐπ᾽ ἀναφορέως,
שֻׁלְחָן		τ coopiẽt sup illũ pallũ totũ purpureũ τ impo
אוֹר		νήσουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον τὸ πορφυροῦν· καὶ ἐπιθή
תָּמִיד		σουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον ἐπάνω· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐ
שֻׁכַּן		τὸν ἱμάτιον κόκκινον, καὶ καλύψουσιν αὐτὸν καλύμ
כֶּלֶב דִּבֵּר		ματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ, καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀνα
אֹהֶל מוֹעֵד		φορεῖς αὐτῆς, καὶ λήμψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον, καὶ καλύ
בְּרִית שְׁתֵּי לֻחֹת		ψουσιν τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ
עֲשֵׂה		τὰς ἐσχαρίδας αὐτῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ πάντα
חֵ֫ית עֲנַשׁ		τὰ ἐλαίου αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς κάλυμμα
שׂוּם אֶת		δερματίνου ὑακινθίνου, καὶ ἐπιβαλοῦσιν αὐτὴν ἐπ᾽ ἀναφορέως,
רְאֵה מוּת		τ coopiẽt sup illũ pallũ totũ purpureũ τ impo
עֲלֵה		νήσουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον τὸ πορφυροῦν· καὶ ἐπιθή
בַּד		σουσιν ἐπὶ τὸ ἱστίον ἐπάνω· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐ
שֻׁלְחָן		τὸν ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν· καὶ διελεμβαλοῦ
אוֹר		σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἀναλήμψονται πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστη
תָּמִיד		ρίου· τ imittẽt sup illũ coopimẽtũ pelli
שֻׁכַּן		νον ὑακίνθινον· καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸ κάλυμμα δερματί
כֶּלֶב דִּבֵּר		νον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸ καλύμμα δερματί
אֹהֶל מוֹעֵד		νον ὑακίνθινον· καὶ ἐμβαλοῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐ
בְּרִית שְׁתֵּי לֻחֹת		τοῦ καὶ συντελέσουσιν ἀφ᾽ αὐτῶν ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον ἄνωθεν· καὶ διελεμβαλοῦ
עֲשֵׂה		σιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ· καὶ ἀναλήμψονται πάντα τὰ σκεύη τὰ
חֵ֫ית עֲנַשׁ		λειτουργικά, ὅσα λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς ἐν
שׂוּם אֶת		ἁγίοις· καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον

כָּל־הַבָּא לִצְבָא צָבָא לַעֲבֹד עֲבֹדַת
בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וְזֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת
הַגֵּרְשֻׁנִי לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא׃ וְנָשְׂאוּ
אֶת־יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־אֹהֶל
מוֹעֵד מִכְסֵהוּ וּמִכְסֵה הַתַּחַשׁ אֲשֶׁר
עָלָיו מִלְמָעְלָה וְאֶת־מָסַךְ פֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְאֶת־קַלְעֵי הֶחָצֵר
וְאֶת־מָסַךְ פֶּתַח שַׁעַר הֶחָצֵר
אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב
וְאֶת־מֵיתְרֵיהֶם וְאֵת כָּל־כְּלֵי
עֲבֹדָתָם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה
לָהֶם וְעָבָדוּ׃ עַל־פִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו
תִּהְיֶה כָּל־עֲבֹדַת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִי לְכָל
מַשָּׂאָם וּלְכָל עֲבֹדָתָם וּפְקַדְתֶּם
עֲלֵהֶם בְּמִשְׁמֶרֶת אֶת כָּל־מַשָּׂאָם׃
זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִי
בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּמִשְׁמַרְתָּם בְּיַד
אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ בְּנֵי
מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם
תִּפְקֹד אֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים
שָׁנָה תִּפְקְדֵם כָּל־הַבָּא לַצָּבָא
לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד׃
וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם לְכָל
עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד קַרְשֵׁי
הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמּוּדָיו
וַאֲדָנָיו׃ וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב

Interp. chal.

Omnes qui veniūt ad ministrandū per turmas suas in ministerio tabernaculi federis. Hoc ē ministeriū cognationū gerson vt ministrēt z portēt. Portabūtq; coztinas tabernaculi z tēzoziū tabnaculi federis z op tozili hyacithinū qđ est sup illō z tēzoziū othi taberna culi federis z coztinas atrij z tēzoziū qđ est in introi tu ostij atrij qđ est sup tabnaculū z sup altare per circuitū z funiculos eoꝝ z oia vasa ministerij eoꝝ : z oia que eis tradita sunt vt ministrēt, iuxta verbuꝫ aaron z filiorū eius erit omne ministerium filiorum gerson per omnia onera sua z per oia ministeria sua: z con stituetis super eos in custodia oſa onera eoꝝ. Hoc est ministeriū cognationū filioꝝ gerſō in tabernaculo fe deris : quoꝝ custodia erit in manu ithamar filij aarō sacerdotis. Filios merari per familias suas z per do mos patrum suorum numerabis a triginta annis z supra vſqꝫ ad quinquaginta annos numerabis eos: omnes qui venīunt per turmas vt ministrent ministe rium tabernaculi federis. Et hec est custodia onerū eorum iuxta omne ministerium suum in tabernacu lo federis : tabule tabernaculi z vectes z colūne eius z bases eius z culumne atrij per circuitum

Tra. B. Hiero.

omnes qui ingrediun tur: & ministrant in tabernaculo federis. Hoc est officiū familie gersonitarum: vt por tent cortinas tabernaculi & tectum federis testimo nii. & super oia velamen hyacinthinū: tentoriū quod pēdet in introi tu tabernaculi federis: cortinas atrii: & velum in introitu quod ē añ tabernacu lū. Omnia que ad alta re pertinent funiculos & vasa ministerii eorum: & cuncta que ad ministerium eorum pertinent iubente aaron & filiis eius portabūt filii gerson: & sciēt singuli cui debe ant oneri mancipari. Hic est cultus familie gerſonitarum in tabernaculo federis. Eruntq; sub manu ithamar filii aaron sacerdotis. Filios merari per familias & domos patrū suorum recensebis a triginta annis usq; ad quinquaginta annos numerabis eos. omnes qui ingredium tur ad officiū ministerii sui & cultum federis testimo nii. Hec sunt onera eo rum. Portabunt tabulas tabernaculi & vectes eius: colūnas ac bases earū: colūnas

Tra. Gre. lxx. cū interp. latina.

οις ingredies ad ministrādū: z facies opa τᾶς ὑπηρετουμένοις λειτουργεῖν, καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα sua in tabnaculo testimonij. hoc ministeriū αὐτῶ ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρτυρίου· αὕτη ἡ λειτουργία τοῦ ppli gerſō: ad ministrādū z portādū. z portabit δῆμου γερσών, λειτουργεῖν καὶ αἴρειν· καὶ αρει τὰς pelles tabnaculi: z tabnaculū testimonij: z δέρρεις τῆς σκηνῆς, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ coopimētū eius: z coopimētū hya τὸ κατακάλυμμα αὐτῆς, καὶ τὸ κατακάλυμμα τὸ ὑα cithinū exhs sup illō desup: z coopimētū κίνθινον τὸ ἐπ᾽ αὐτὸν ἄνωθεν, καὶ τὸ κατακάλυμμα hoſtij tabnaculi testimonij: z vela τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὰ ἱσία τῆς atrij: z coopimētū hoſtij atrij: qđq; αὐλῆς, καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας τῆς αὐλῆς, ὅσα sup tabnaculū z sup altare z sup ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὰ περισ stua illoꝝ: z oia vasa ministratozia eo σα αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκευὰ τὰ λειτουργικὰ αὐ rū. z qđq; ministrabūt in ipis faciēt. τῶν· καὶ ὅσα λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς ποιήσουσι. iuxta os aarō z filioꝝ eiꝰ erit mini κατὰ στόμα ἀαρὼν καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἔσται ἡ λει sterij filioꝝ gerſō iuxta oia mini τουργία τῶν υἱῶν γερσὼν κατὰ πάσας τὰς λειτουρ steria eoꝝ: z iuxta oia opa eoꝝ, z γίας αὐτῶν, καὶ κατὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν· καὶ numerabis eos ex nomiꝰ: z oia q ἐπισκέψη αὐτοὺς ἐξ ὀνομάτων, καὶ πάντα τὰ ἀρ portātur ab ipis. hoc ministeriū filioꝝ gerſō in τὰ ὑπ᾽ αὐτῶν· αὕτη ἡ λειτουργία τῶν υἱῶν γερσὼν ἐν tabnaculo testimonij. z custodia eoꝝ in ma τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἐν χει nu ithamar filij aarō sacerdotis. filij merari ρὶ ἰθάμαρ τοῦ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως. υἱοὶ μεραρὶ per ppios suos p domos familiaꝝ suaꝝ κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ᾽οἴκους πατριῶν αὐτῶν numerate eos: a dnoꝝ z vigiti ānis ἐπισκέψασθε αὐτούς, ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτους z supra vſq; ad dnāgita ānos numerate καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταέτους ἐπισκέψασθε cos. ois ingrediēs ad ministrādū ad fa αὐτούς· πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν προ ciēdū opa tabnaculi testimonij. z he εἶν τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ ταῦτα obſtinatiōes eoꝝ q portātur ab ipis iuxta τὰ φυλάγματα τῶν αἱρομένων ὑπ᾽αὐτῶν κατὰ oia opa eoꝝ in tabnaculo testimonij: πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρτυρίου, τὰς capitula tabnaculi: z vectes eius: z colūnas κεφαλίδας τῆς σκηνῆς, καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς stuas eius: z bases eiꝰ: z colūnas atrij icircuitu: αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τοὺς στύλους τῆς αὐλῆς κύκλω,

Transla. Chal.

כָּל מָאנֵי לְמֵילָא חֵילָא לְמִפְלַח פּוּלְחָנָא בְּמַשְׁכָּנָא זִמְנָא׃ דִּין פּוּלְחַן זַרְעִית גֵּרְשׁוֹן לְמִפְלַח וּלְמִטְעַן׃ וְיִטְּלוּן יָת יְרִיעַת מַשְׁכְּנָא וְיָת מַשְׁכַּן זִמְנָא חוּפָאֵיהּ וְחוּפָאָה דְּסַסְגּוֹנָא דִּי עִלָּוֹהִי מִלְּעֵילָא וְיָת פָּרְסָא דִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְיָת קַלְעֵי דְּרָתָא וְיָת פָּרְסָא דִּתְרַע פִּתְחָא דְּרָתָא דִּי עַל מַשְׁכְּנָא וְעַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר וְיָת אֲטוּנֵיהוֹן וְיָת כָּל מָאנֵי פּוּלְחָנְהוֹן וְיָת כָּל דְּיִתְעֲבֵד לְהוֹן וּפְלָחוּ׃ עַל מֵימַר אַהֲרֹן וּבְנוֹהִי תְּהֵי כָּל פּוּלְחַן בְּנֵי גֵּרְשׁוֹן לְכָל מַטְעֲנֵיהוֹן וּלְכָל פּוּלְחָנְהוֹן וְתִמְנוּן עֲלֵיהוֹן בְּמַטַּרְתָּא יָת כָּל מַטְעֲנֵיהוֹן׃ דֵּין פּוּלְחַן זַרְעִית בְּנֵי גֵרְשׁוֹן בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא וּמַטַּרְתְּהוֹן בִּידָא דְּאִיתָמָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא׃ וּלְבְנֵי מְרָרִי לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תִּמְנֵי יָתְהוֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וְלְעֵילָא וְעַד בַּר חֲמִשִּׁין שְׁנִין תִּמְנִינוּן כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא לְמִפְלַח פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְדָא מַטַּרְתְּהוֹן לְכָל פּוּלְחָנְהוֹן בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא דַּפְיָא וַעֲמוּדְהִי וְסַמְכֹהִי׃ וְעַמּוּדֵי דְּרָתָא סְחוֹר

Transla. B. Hiero.

cum basibus & paxillis & funibus suis. Hoc Oia vasa & supellectilem ad numerum accipiēt: ficqꝫ portabunt. Hoc est officium familie meraritarum & ministerii in tabernaculo federis: crūtq; sub manu ithamar filii aarō sacerdotis. Recēsue rūt igitur moyses & aarō & principes synagoge filios caath p cognationes & domos patrum suorum: a triginta annis & supra vſq; ad quinquagesimū annū: quicunq; ingrediuntur vt ministrēt in tabernaculo federis: & inuenti sunt duo milia sexcenti triginta. Hic est populus gersonitarū: quos numerauerunt moyses & aarō iuxta verbum domini. Nūerati sūt & filii merari p cognationes & domos patrum suorum a triginta annis & supra vſq; ad quinquaginta annos: omnes qui ingrediuntur vt ministrēt in tabernaculo federis: & inuenti sunt duo milia septingenti sexaginta. Hi sunt nūerati familiarum merari: quos numerauit moyses & aaron iuxta sermonē dñi per manū moysi. Nūerati sunt & filii gerson per cognationes & domos patrum suorum a triginta annis & supra vſq; ad quinquaginta annos: omnes qui ingrediuntur vt ministrēt in tabernaculo federis: & inuenti sunt duo milia fexcenti triginta. Hic est populus meraritarum: quos numerauerunt moyses & aaron iuxta verbum domini. Nūerati sūt & filii merari p cognationes & domos patrum suorum a triginta annis & supra vſq; ad quinquaginta annos: omnes qui ingrediuntur vt ministrēt in tabernaculo federis: & inuenti sunt duo milia septingenti sexaginta. Hi sunt nūerati familiarum merari: quos numerauit moyses & aaron iuxta verbum dñi per manū moysi. Nūerati sunt filii gerson per cognationes suas & per domos patrum suorum a triginta annis & supra vſq; ad quinquaginta annos: oēs qui ve nīunt per turmas ad ministrandū in tabernaculo federis. Fuerūtq; numerati sunt ex eis per familias suas duo milia trecenti & triginta. Hi sūt qui nūerati sunt de familiis filioꝝ gerson: oēs minis trātes in tabernaculo federis: qs numerauit moyses et aaron iuxta verbū dñi. Et q numerati sunt de fami liis filiorum merari per familias suas & per domos

Tra. Gre. lxx. cū interp. latina.

bases eaꝝ: & columnas ceope κὰι τὰς βάσεις αὐτῶν, καὶ τοὺς σύλους τ καταπε rimēti hostij atrij: & bases ea τάσματος τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐ rū: & paxillos eaꝝ: & funes eaꝝ: τῶν, καὶ τ πασσάλους αὐτῶν, καὶ τ κάλους αὐτῶν, & oia vasa eaꝝ: & oia mini καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ λειτουρ stratoria eaꝝ: et noibꝰ numerate eos: & γήματα αὐτῶν, ἐξ ὀνομάτων ἐπισκέψασθε αὐτῆς, καὶ oia vasa custodie eoꝝ q portātur ab il πάντα τὰ σκεύη τῆς φυλακῆς τῶν αἱρομένων ὑπ᾽αὐ lis. hoc ministeriū ppli merari in oib⁹ D τῶν· αὕτη ἡ λειτουργία δῆμου μεραρὶ ἐν πᾶσι τοῖς opib⁹ eoꝝ in tabnaculo testimōii: in manu ithamar ἔργοις αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρτυρίου, ἐν χειρὶ ἰθαμὰρ filii aarō sacerdotis. z numerauit moyses & τ υἱοῦ ἀαρὼν τ ἱερέως· καὶ ἐπεσκέψατο μωυσῆς καὶ aarō & principes israel filios caath: per ἀαρὼν καὶ οἱ ἄρχοντες ἰσραὴλ τοὺς υἱοὺς καάθ, κατὰ ppios suos: p domos familiaꝝ suaꝝ: a dnoꝝ z δῆμους αὐτῶν, κατ᾽οἴκους πατριῶν αὐτῶν, ἀπὸ πέντε καὶ vigiti ānis & supra vſq; ad dnāgita ānos: ois in εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταέτους, πᾶς ὁ εἰσπορ gredies ad ministrādū & faciēdū opa in tabnaculo testi ευόμενος λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρ monij. & fuit numeratio eoꝝ per ppios eoꝝ: τυρίου· καὶ ἦν τὸ ἠριθμημένον ἐπισκέψεις αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν, duo milia septīgēti dnāginta. hec numeratio ppli δισχίλιοι ἑπτακόσιοι πεντήκοντα· αὕτη ἡ ἐπισκέψις δῆμου caath: ois ministrātiū in tabnaculo testimonii: sicut nu καάθ, πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρτυρίου, καθὰ ἐπε meravit moyses & aarō p vocē dñi: in manu moysi. στειλατο μωυσῆς καὶ ἀαρὼν διὰ φωνῆς κυρίου, ἐν χειρὶ μωυσῆ· & numerati fūt filii gerson p cognatiōes suas & p domos τ numerati sunt filii gerson: per ppios eoꝝ: per domos patrum suorū a triginta annis & supra vſq; ad κὰι ἐπεσκέπησαν υἱοὶ γερσών, κατὰ δῆμους αὐτῶν, κατ᾽οἴκους quinquagesimū annū: familiaꝝ suaꝝ: a dnoꝝ z vigiti ānis & supra πατριῶν αὐτῶν, ἀπὸ πέντε καὶ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω vſq; ad dnāgita ānos: ois ingrediēs ad ministrādū oēs" qui ingrediuntur vt ministrēt in taberna ἕως πεντηκονταέτους, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν culo federis: & inuenti sunt τ facieđū opa in tabnaculo testimonii. τ fuit nu duo milia sexcenti trigin meratio eoꝝ per ppios eoꝝ: per domos familiaꝝ ta. Hic est populus ger suaꝝ: duo milia sexcēti trigīta. hec numera sonitarū: quos numera tio populi filioꝝ gerſō: ois ministrāb in tabnaculo uerunt moyses & aaron δῆμου υἱῶν γερσών, πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σκηνῇ τ iuxta verbum domini. testimonii: & numerauit moyses τ aaron p vo Nūerati sūt & filii merari p cogna μαρτυρίου, οὓς ἐπεσκέψατο μωυσῆς καὶ ἀαρὼν διὰ φω tiones & domos patrum νῆς κυρίου ἐν χειρὶ μωυσῆ· ἐπεσκέπησαν δὲ καὶ δῆμος suorum a triginta annis filioꝝ merari p populos eoꝝ: p domos & supra vſq; ad quinqua υἱῶν μεραρὶ κατὰ δῆμους αὐτῶν, κατ᾽οἴκους ginta annos: omnes qui

Transla. Chal.

וְסַמְכֵהוֹן וְסִיכֵיהוֹן וְאַטוּנֵיהוֹן לְכָל מָאנֵיהוֹן וּלְכֹל פּוּלְחָנְהוֹן וּתְמִנוּן יָתְהוֹן בְּמָנְיָן מָאנֵי מַטַּרְתְּהוֹן׃ דֵּין פּוּלְחַן זַרְעִית בְּנֵי מְרָרִי לְכָל פּוּלְחָנְהוֹן וְלְכָל מַטְעֲנֵיהוֹן בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא דַּפְיָא בְּרִיחֵיהּ וַעֲמוּדֵיהּ וְסַמְכֵיהּ׃ וַאֲנִיכֵי דַּרְתָּא סְחוֹר סְחוֹר וְסִיכֵיהוֹן וְאַטוּנֵיהוֹן וְיָת כָּל מָאנֵי פּוּלְחָנְהוֹן וְיָת כָּל דְּיִתְעֲבֵד לְהוֹן וּפְלָחוּ׃ וְיָת מָאנֵי מַטַּרְתְּהוֹן בְּמִמְרָא יָת כָּל מָאנֵי פּוּלְחָנְהוֹן׃ דֵּין פּוּלְחַן זַרְעִית בְּנֵי מְרָרִי לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תִּמְנֵי יָתְהוֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וְלְעֵילָא וְעַד בַּר חֲמִשִּׁין שְׁנִין תִּמְנִינוּן כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא לְמִפְלַח פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְהֲווֹ מִמְנְיֵהוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּרֵין אַלְפִין וּתְלָתְמְאָה׃ אִלֵּין מִמְנְיֵי זַרְעִית גֵּרְשׁוֹן לְזַרְעִיתְהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וְלְעֵילָא וְעַד בַּר חֲמִשִּׁין שְׁנִין כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא לְמִפְלַח פּוּלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְהֲווֹ מִמְנְיֵהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּרֵין אַלְפִין וּשְׁבַע מְאָה וּתְלָתִין׃ אִלֵּין מִמְנְיֵי זַרְעִית בְּנֵי גֵרְשׁוֹן דְּפָלְחִין בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא דְּמֵימְרָא יְיָ׃ וּמִמְנְיֵי זַרְעִית בְּנֵי מְרָרִי לְזַרְעִיתְהוֹן וּלְבֵית

Interp. chal.

et bases earūꝫ partilli: et funiculi eaꝝ: oſaq; vasa eaꝝ ois ministerij sui : z p noīa cōstituetis vasa custodie oneris eoꝝ. hoc ē ministeriū cognatōi filioꝝ merari iuxta oē ministeriū eoꝝ in tabnaculo federis p manū ithamar filij aarō sacdotis. Nūerauitq; moyses z aa rō z pnceps congregatōis filios caath p familias suas et domos patrū suoꝝ a triginta annis z supra vſq; ad quinquaginta annos oēs q veniūt p turmas ad ministran dus in tabernaculo federis. Fuerūtq; nūerati sunt ex eis per familias suas duo milia septingēti z quinq; dti sunt q nūerati sunt de cognatiōe caath oēs q mini strabāt in tabernaculo federis: qs nūerauit moyses et aarō iuxt verbū dñi p manū moysi. Nūerat̄q; sunt filij gerson p cognatōes suas z p domos pfm suoꝝ a trigi ta annis z supra vſq; ad quinquaginta annos: oēs qui ve nīūt per turmas ad ministrandū in tabernaculo fede rts. Fuerūtq; q numerati sunt ex eis p familias suas et domos pfm suoꝝ duo milia trecēti z trigīta. Hi sūt qui nūerati sunt de familiis filioꝝ gerson: oēs minis trātes in tabernaculo federis: qs numerauit moyses et aaron iuxta verbū dñi. Et q numerati sunt de fami liis filiorum merari per familias suas z per domos

Prītiua chal.

בָּלַח
גֶּמַל שַׁבַּן חֲפָה
דּוּר עֹול
דָּבַח
סָמַר פָּלַח אָמַר
הָוָה עָמַל מָנָה
עָמַר
שָׁנָה עָלָה
סָמַךְ אָתָא עָמַד
דָּבָא דּוּר

Prītiua. heb.

וְאַדְנֵיהֶם וְיִתְדֹתָם וּמֵיתְרֵיהֶם
לְכָל כֵּלֵיהֶם וּלְכָל עֲבֹדָתָם וּנְשַׁמְתֶּם
תִּפְקְדוּ אֶת כְּלֵי מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם׃
זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל
עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּיַד אִיתָמָר
בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ וּפְקֻדֵי מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה׃
וּפְקוּדֵי בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם
וּלְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים
שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים
שָׁנָה כָּל הַבָּא לַצָּבָא לַעֲבֹד
בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְהָיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְבֵית אֲבֹתָם׃ אַלְפַּיִם שְׁבַע מֵאוֹת
וּשְׁלֹשִׁים׃ אֵלֶּה פְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת
בְּנֵי גֵרְשׁוֹן כָּל הָעֹבֵד אֶת עֲבֹדַת
בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפְּחֹת וּלְבֵית
אֲבֹתָם׃ וּפְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם בְּנֵי
מְרָרִי לְזַרְעֵיתָהוֹן וּלְבֵית

Interp. chal.

בְּנֵי מְרָרִי לְזַרְעִיתְהוֹן וּלְבֵית

Prima beb.	Ter. Heb.	Nu.	Ca.v.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	אַהֲרֹן׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה			patrum suorum a triginta annis & supra vsq; ad	familiaꝝ suaꝝ: a ānis & supra vsq ad
	וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא			quinquagesimũ: oēs qui ingre	ānos: oīs ingredien
	לִצְבָא לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וְזֶה			diũtur ad expletos ri	τως πεντηκονταετους, πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος
חֻיָּה	פְּקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם שְׁלֹשֶׁת			tus tabernaculi federis:	ad ministrãdũ & faciẽdũ ad opa tabnaculi
	אַלְפִים וּמָאתָיִם׃ אֵלֶּה פְּקוּדֵי	מאה		& inuenti sunt tria	λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν πρὸς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ
	מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי אֲשֶׁר פָּקַד			milia ducenti. Hic est	testimonij. τ fuit numeratio eox per po
	מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פִּי יְהוָה בְּיַד			numerus filiorum merari quos	μαρτυρίου. καὶ ἐγενήθη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ δῆ
	מֹשֶׁה׃ כָּל הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר			recensuerunt moyses & aaron iuxta	pulos eox: p domos familiaꝝ suaꝝ: tria milia
עשא	פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אֶת			imperiũ dñi p manũ	μους αὐτῶν, κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν, τριχίλιοι
	הַלְוִיִּם לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃			moysi. oēs qui recensi	τ ducẽti. hec numeratio populi filiox merari:
עלה	מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן			ti sunt de leuitis: & quos	καὶ διακόσιοι· αὕτη ἡ ἐπίσκεψις δήμου υἱῶν μεραρί,
	חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל הַבָּא לַעֲבֹד			recẽseri fecit ad nomẽ	quos numerauit moyses τ aarõ pp vocẽ do
עשא	עֲבֹדַת עֲבֹדָה וְעֲבֹדַת מַשָּׂא בְּאֹהֶל	נשא		moyses & aaron & pri	ὃυς ἐπεσκέψατο μωυσῆς καὶ ἀαρὼν dιὰ φωνῆς κυ
עד	מוֹעֵד׃ וְהָיוּ פְקֻדֵיהֶם שִׁמֹנַת			cipes israel p cognatio	mini i manu moysi. oēs numerati: dn
מאה	אַלְפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וּשְׁמֹנִים׃ עַל			nes & domos patrũ suo	ρίου ἐν χειρὶ μωυσῆ· πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι, ὃυς
את	פִּי יְהוָה פְּקַד אֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה			rũ a triginta annis &	numerauit moyses τ aarõ τ principes ἰ
	אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ וְעַל מַשָּׂאוֹ			supra vsq ad quinquage	ἐπεσκέψατο μωυσῆς καὶ ἀαρὼν καὶ οἱ ἄρχοντες ἰσ
	וּפְקֻדָיו אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃			simũ annum quinquagesi	rael leuitas: per populos eox: p domos
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל			mũ ingredientes ad mi	ραὴλ τοὺς λευίτας, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ᾽ οἴκους
				nisterium tabernaculi:	familiaꝝ suaꝝ: a ānis & supra vsq ad ānos: oīs ingre
				& onera portanda.	πάνω ἕως πεντηκονταετους, πᾶς ὁ εἰσπορευόμε
				fuerunt simul octo	νος πρὸς τὰ ἔργα τῶν ἔργων, καὶ τὰ ἔργα τὰ αὐ
				milia quingenti octo	rant in tabnaculo testimonij. τ fuerũt
				ginta. Iuxta	ρόμενα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐγενήθησαν οἱ
				verbum domini recen	qui numerati fuꝝ octo milia ducẽti octogin
				suit eos moyses.	ἐπισκεφθέντες ὀκτακισχίλιοι πεντακόσιοι ὀγδοήκον
				vnumquẽq; iuxta offi	ta. per vocẽ dñi numerauit moyses
				cium & onera sua:	τα. διὰ φωνῆς κυρίου ἐπεσκέψατο μωυσῆς
				sicut preceperat ei do	cos virũ p virũ: in operib eo
				minus. Ca.5.	αὐτοὺς ἄνδρα κατὰ ἄνδρα, ἐπὶ τῶν ἔργων αὐ
				LOcutusq; est dñs	τῶν: τ ἐπὶ dh portabũt ipi. τ nunc
				moysen dicens. Precí	τῶν, καὶ ἐπὶ ὧν ἀροῦσιν αὐτοί. καὶ ἐπεσκέπη
				pe filiis israel: vt eiciant de castris oẽ	rati sũt quẽadmodũ ꝑcepit dñs moysi.
				lepro sum & omnem	σαν ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ. Ca.5.
				qui semie fluit: pol	ΚΑΙ locutus ẽ dñs ad moysen: dicẽs: pa
				lutusq; ẽ sup mortuo.	καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆ, λέγων, πρόσα
				tam masculum quã femi	pe filiis israel: τ eiciãt
				nam eiicite de	ξον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐξαποστειλάτωσαν ἐκ τῆς
				castris: ne contaminẽt	castris oẽm lepsum: τ oẽm seminẽfluũ:
				ca cum habitauerint	παρεμβολῆς πάντα λεπρὸν, καὶ πᾶτα γονορροῦν,
				vobiscum. Fecẽrũtq;	τ oẽm imũdũ sup aia: a masculo
				ita filii israel: &	καὶ πάντα ἀκάθαρτον ἐπὶ ψυχῇ, ἀπὸ ἀρσενικοῦ
				fecerunt eos extra	vsq ad seminã: mittite extra castra:
				οἱ ἱσραὴλ· καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς ἔξω τῆς	ἕως θηλυκοῦ, ἐξαποστείλατε ἔξω τῆς παρεμβολῆς,
					τ nõ polluẽt castra sua: in qb ego
					καὶ οὐ μιανοῦσι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν, ἐν οἷς ἐγὼ
					cõuersor in ipsis. τ fecerũt sic fi
					κατασκηνόμαι ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱ
					oi israel. τ miserũt eos extra
					οἱ ἱσραὴλ· καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς ἔξω τῆς

Prima chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	בְּרַת אַהֲרֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵלָּא וְעַד בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין כָּל דְּאָתֵי לְחֵילָא לְפוּלְחָנָא	
יהוה	בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא׃ וְהָוֹן מְנַנְיָהוֹן לְזַרְעֲיָתְהוֹן תְּלָתָא אִלֵּין מְנָנֵי זַרְעִית בְּנֵי	
אמר	מְרָרִי׃ לְמִנְיָנָא דְּיֵירֵי מַיְמְרָא דַּיְיָ מְמַנֵּי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פִּתְגָמָא דַּיְיָ	
עבד	וְרַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל לִית לֵיהּ אֵבָרַתְהוֹן וּלְבֵית אֲבָהָתְהוֹן׃ מִבַּר תְּלָתִין שְׁנִין וּלְעֵלָּא	
תוב	וְעַד בַּר חַמְשִׁין שְׁנִין כָּל דְּאָתֵי לְמִפְלַח פּוּלְחַן פּוּלְחָנָא וּפוּלְחַן מָטוּל בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא׃	
ראש	וְהָוֹן מְנַנְיָהוֹן תַּמְנְיָא אַלְפִין וְחַמְשׁ מְאָה וּתְמָנְן׃ עַל מֵימְרָא דַּיְיָ מְמַנֵּי יַתְהוֹן בִּידָא	
תוב	דְּמֹשֶׁה בְּנָבִי בִּגְבַר עַל פּוּלְחָנֵיהּ וְעַל מָטוּלֵיהּ וּמְנַנְיָהוֹי דַּפְקִידִי יְיָ׃	
	וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ פַּקֵּיד יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשַׁלְּחוּן מִן	Ca.v.
	מַשְׁרְיָתָא כָּל מְחֵי וְכָל דְּדָאֵיב וְכָל דְּמָסְאָב לְמָתָא נַפְשָׁא׃ מִדְּכַר עַד נוּקְבָה תְּשַׁלְּחוּן	
	לְמִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא תְּשַׁלְּחוּנוּן וְלָא יְסָאֲבוּן יַת מַשְׁרְיָתְהוֹן דְּשָׁכְנִתִי שְׁרֵיָא בֵּינֵיהוֹן׃	
	וְעָבְדוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשַׁלְּחוּ יָתְהוֹן לְמִבָּרָא	

Prima beb.	Ter. Heb.	Nu.	Ca.v.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.
	לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל			castra: sicut locut ẽ dñs moysi: ita	sicastra: sicut locutus e
	מֹשֶׁה בֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְדַבֵּר			μεταβεμβολᾶς, καθὰ ἐλάλησε κύριος τῷ μωυσῆ, οὕτ	rat dominus moysi. Locutusq; est
	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל			ως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. καὶ ἐλάλησε κύριος	dominus ad moysen
	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ			πρὸς μωυσῆ, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ,	mdicens. Loquere
	אִישׁ כִּי תִשְׂטֶה אִשְׁתּוֹ וּמָעֲלָה			dicẽs: vir aut mulier: dcdq; fecerit de oib	filios israel: Vir
	בּוֹ מָעַל׃ וְשָׁכַב אִישׁ אֹתָהּ			λέγων, ἀνὴρ ἢ γυνὴ, ὅς ἐὰν ποιήσῃ ἀπὸ πασῶν	mulier cum
	שִׁכְבַת זֶרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי			ptio humanis: τ ptẽnẽs cõ	fecerit ex oibus pecca
	אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמָאָה			τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀνθρωπίνων, καὶ παριδὼν πα	tis que solẽt hoibus acci
	וְעֵד אֵין בָּהּ וְהוּא לֹא נִתְפָּשָׂה׃			τέρτηται· τ deliqrit aia ꝑ illa: cõfitebi	dere: & p negligẽtiã trã
	וְעָבַר קִנְאָה עָלָיו וְקִנֵּא אֶת			tur pctũ: qõ fecit: τ reddet	sgressi fuerint mandatũ
	אִשְׁתּוֹ וְהוּא נִטְמָאָה אוֹ			σιν τὴν ἁμαρτίαν, ἣν ἐποίησεν, καὶ ἀποδώσει	dñi: & atq; deliqrint: b cõ
	וְעָבַר קִנְאָה עָלָיו וְקִנֵּא אֶת			delictũ. principale: τ quitã p	fitebũtur pctum suum:
	אִשְׁתּוֹ וְהִיא לֹא נִטְמָאָה׃ וְאָמַר			τὴν πλημμέλειαν· τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸ ἐπίτιμα	& reddent ipsum ca
	הָאִישׁ אֶל הָאִשָּׁה נְקִבָה תָּבִיא			τὸν ἐπ᾽ αὐτῷ προσθήσει ἐπ᾽ αὐτό, καὶ ἀποδώσει	put: quintamq; partem de
	אֶת קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂרֹנִית			cui delicuit eidẽ. si vo nõ fuerit homi	super ei in quem
	הַשְּׂעֹרִים לֹא יִצֹק עָלֶיהָ שֶׁמֶן			nis appropiquãs: ita vt reddat illi	peccauerint. Sinautem
	וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי מִנְחַת			delictũ:	nõ fuerit: qui recipiat:
	קְנָאֹת הִוא מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת			πῶ ὁ ἀγχιστεύων, ὥστε ἀποδοῦναι αὐτῷ τὸ πλημ	dabũt dñō: & erit sacer
	עָוֹן׃ וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֹתָהּ וְהֶעֱמִיד			μελημα, τὸ πλημμέλημα τὸ ἀποδιδόμενον τῷ κυ	dotis: excepto ariete
	אֹתָהּ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן			ρίῳ, τῷ ἱερεῖ ἔξω, πλὴν τοῦ κριοῦ τοῦ ἱλασμοῦ,	qui offertur p expia
	מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי חָרֶשׂ וּמִן			perquẽ placabit p eo in tpo. τ oẽs	tione: vt sit placabilis ho
	הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה עַל קַרְקַע			δῶν ἱλάσεται περὶ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ· καὶ πᾶσα	stia. Oēs quoq; primiti
	הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל			primtie iuxta oia sctificata in filijs if	tie quas offerunt filii is
	הַמָּיִם׃ וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת			ἀπαρχὴ κατὰ πάντα τὰ ἁγιαζόμενα ἐν υἱοῖς ἰσ	rael ad sacerdotẽ pertí
	הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע אֶת			rael: ḋcũq; obtulerit dño: sacerdoti	nent: & quicquid in sctuariũ
	רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל כַּפֶּיהָ אֶת			φαλ, ὅσα ἂν προσφέρωσι τῷ κυρίῳ, τῷ ἱερεῖ	offertur a singulis
	מִנְחַת זִכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא			ἰδί erũt: τ vntuscuiusq; sctificata ἰδί erũt.	& traditur manibus sa
	וּבְיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים			αὐτῷ ἔσαι, καὶ ἑκάσου τὰ ἡγιασμένα αὐτοῦ ἔσαι.	cerdotis: ipsius erit. Locutusq; est dñs ad
	הַמְאָרֲרִים׃ וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן			τ vir: ḋ dederit sacerdoti ἰδί erit. τ locut	moysen dicens. Loqre
	וְאָמַר אֶל הָאִשָּׁה אִם לֹא שָׁכַב			καὶ ἀνὴρ, ὃς ἂν δῷ τῷ ἱερεῖ, αὐτῷ ἔσαι· καὶ ἐλάλη	ad filios israel: & dices
	אִישׁ אֹתָךְ וְאִם לֹא שָׂטִית טֻמְאָה			est dñs ad moysen: dicẽs: loqre	ad cuius vxor errauerit:
	מֵאִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִים			σε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον τοῖς	maritumq; contemnẽs
	הַמְאָרֲרִים הָאֵלֶּה׃ וְאַתְּ כִּי שָׂטִית			filijs israel: τ dices ad eos: viri viri si	dormierit cum altero
	מֵאִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ			υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἀνδρὸς ἀνδρὸς ἐὰν	viro: & hoc maritus depre
	בָּךְ אֶת שִׁכְבָתוֹ מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ׃			παραβῇ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ παραβῇ ἄνδρα ὑπερηφανῶν	hendere non quiuerit:
	וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה			νὲς· τ dormierit ḋs ei ea coitu seminis: τ	sed latet adulterium:
	בִּשְׁבֻעַת הָאָלָה וְאָמַר הַכֹּהֵן			σα, καὶ κοιμηθῇ τις μετ᾽ αὐτῆς κοίτην σπέρματος, καὶ	& testibus arguí nõ ꝑt:
	לָאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתָךְ לְאָלָה			lauerit ab oculis viri sui: τ celauerit: ipa	quia non est inuenta in
	וְלִשְׁבוּעָה בְּתוֹךְ עַמֵּךְ בְּתֵת יְהוָה			λάθη ἐξ ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ κρύ	stupro: si spũs zeloty
	אֶת יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת וְאֶת בִּטְנֵךְ צָבָה׃			φη, αὐτὴ	pie: & concitauerit virum
	וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרֲרִים הָאֵלֶּה			ἀτ fuerit polluta: τ testis nõ fuerit ꝯ eã: τ ipa	contra vxorẽ suã: & que
	בְּמֵעַיִךְ לְצַבּוֹת בֶּטֶן וְלַנְפִּל יָרֵךְ			ἐὰν μεμιασμένη, καὶ μάρτυς μὴ ἦ κατ᾽ αὐτῆς, καὶ αὐτὴ	polluta est: vel salsa fu
	וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן׃			nõ fuerit ꝓprehẽsa: τ fupuenerit ei spũs zelotyp	spitione appetitur:
	וְכָתַב אֶת הָאָלוֹת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן			ie: τ zelauerit vxorẽ suã: ipa ãt polluta ẽ:	
	בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמָּרִים׃			ὡς, καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, αὐτὴ δὲ μεμίαγται,	
	וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי			vel venerit sup eũ spũs zelotypie: et zelauit	
	הַמָּרִים הַמְאָרֲרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם			ἢ ἐπέλθῃ ἐπ᾽ αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσεως, καὶ ζήλωσε τὴν	

Prima chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	לְמֵימַר׃ מַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה כֵּן עַבָּדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשַׁלִּיחוּ יְיָ עִם מֹשֶׁה יָתְהוֹן	
	כְּדֵין עָבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשַׁלִּיחוּ יָתְהוֹן לְמִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ עִם	
	מֹשֶׁה כֵּן עֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ מַלֵּל עִם בְּנֵי	
	יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן גְּבַר גְּבַר אֲרֵי תִסְטֵי אִיתְּתֵיהּ תְּסְגֵי בַּהּ שְׁקַר וְיִשְׁכּוֹב גְּבַר	
	יָתַהּ שְׁכְבַת זַרְעָא וְיֵיעֵי מִכְסָא מֵעֵינֵי בַּעֲלַהּ וְתִטְמַר וְהִיא מְסָאֲבָא וְלֵית סָהֲדָא	
	בַּהּ וְהִיא לָא אִיתְאַחַדַת׃ וְיֶעְבַּר עֲלוֹהִי רוּחַ קִנְאָה וְיֵיקַנֵּי יָת אִיתְּתֵיהּ וְהִיא	
	אִיתְאַחַדַת אוֹ עֲבַר עֲלוֹהִי רוּחַ קִנְאָה וְיֵיקַנֵּי יָת	

Prima beb.	Ter. Heb.	Nu.	Ca.v.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה לִפְנֵי			castra: sicut locut ẽ dñs moysi: ita	μεταβεμβολᾶς, καθὰ ἐλάλησε κύριος τῷ μωυσῆ, οὕτ
	יְהוָה וְהִפְרִיעַ הַכֹּהֵן אֶת רֹאשׁ			fecerũt filij israel.	ως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ. καὶ ἐλάλησε κύριος
	הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל כַּפֶּיהָ אֶת			Locutusq; est dñs ad	πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ,
	מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא			moysen dicens. Loqre	καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἀνδρὸς ἀνδρὸς ἐὰν
	וּבְיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים			filijs israel: & dices	παραβῇ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ παραβῇ ἄνδρα ὑπερηφανῶν
	הַמְאָרֲרִים׃ וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת			ad eos: vir aut mulier	νὲς· τ dormierit ḋs ei ea coitu seminis: τ
	הָאִשָּׁה וְאָמַר הַכֹּהֵן אֶל הָאִשָּׁה			cuius vxor errauerit:	σα, καὶ κοιμηθῇ τις μετ᾽ αὐτῆς κοίτην σπέρματος, καὶ
	אִם לֹא שָׁכַב אִישׁ אוֹתָךְ וְאִם לֹא			maritumq; contemnẽs	lauerit ab oculis viri sui: τ celauerit: ipa
	שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי			dormierit cum altero	λάθη ἐξ ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ κρύ
	מִמֵּי הַמָּרִים הַמְאָרֲרִים הָאֵלֶּה׃			viro: & hoc marítus depre	φη, αὐτὴ
	וְאַתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי			hendere non quiuerit:	ἀτ fuerit polluta: τ testis nõ fuerit ꝯ eã: τ ipa
	נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת			sed latet adulterium:	ἐὰν μεμιασμένη, καὶ μάρτυς μὴ ἦ κατ᾽ αὐτῆς, καὶ αὐτὴ
	שִׁכְבָתוֹ מִבַּלְעֲדֵי אִשְׁתֶּךָ׃			& testibus argui nõ ꝑt:	nõ fuerit ꝓprehẽsa: τ fupuenerit ei spũs zeloty
	וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה			quia non est inuenta in	pie: & concitauerit virum
	בִּשְׁבֻעַת הָאָלָה וְאָמַר הַכֹּהֵן			stupro: si spũs zeloty	contra vxorẽ suã: & que
	לָאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתָךְ לְאָלָה			pie concitauerit virum	polluta est: vel salsa fu
	וְלִשְׁבוּעָה בְּתוֹךְ עַמֵּךְ בְּתֵת יְהוָה			contra vxorẽ suã: que	spitione appetitur:
	אֶת יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת וְאֶת בִּטְנֵךְ צָבָה׃			polluta est: vel salsa fu	
	וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרֲרִים הָאֵלֶּה			spitione appetitur:	
	בְּמֵעַיִךְ לְצַבּוֹת בֶּטֶן וְלַנְפִּל יָרֵךְ				
	וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן׃				
	וְכָתַב אֶת הָאָלוֹת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן				
	בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמָּרִים׃				
	וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי				
	הַמָּרִים הַמְאָרֲרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם				

Prima chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	וְהֶעֱמִיד כָּהֲנָא יָת אִתְּתָא קֳדָם יְיָ וְיִפְרַע כָּהֲנָא יָת רֵישׁ אִתְּתָא וְיִתֵּן עַל	
	יְדָהָא יָת מַתְּנַת דְּכָרָן מַתְּנַת קְנָאָה הִיא וּבִידָא דְּכָהֲנָא יְהוֹן מַיָּא דְּמָרִירָן	
	מְלוֹטִין׃ וְיַשְׁבַּע יָתַהּ כָּהֲנָא וְיֵימַר לְאִתְּתָא אִם לָא שְׁכִיב גְּבַר יָתָךְ וְאִם לָא	
	סְטֵית מְסָאֲבוּ מִבַּעְלָךְ זַכָּאָה אִהְּ מִן מַיָּא דְּמָרִירָן מְלוֹטִין הָאִלֵּין׃ וְאַתְּ אִם	
	סְטֵית מִבַּעְלָךְ וְאִם אִסְתָּאַבְתְּ וִיהַב גְּבַר בָּךְ יָת שִׁכְבַת זַרְעֵיהּ לְבַר מִבַּעְלָךְ׃	
	וְיַשְׁבַּע כָּהֲנָא יָת אִתְּתָא בְּקִיְמַת לָוָטָא וְיֵימַר כָּהֲנָא לְאִתְּתָא יְהַב יְיָ יָתָךְ	
	לְלָוָטָא וּלְקִיְמָא בְּגוֹ עַמָּךְ בְּמִתֵּן יְיָ יָת יַרְכָּךְ נָפְלָא וְיָת כְּרֵסָךְ נָפְחָא׃	
	וְיֵעֲלוּן מַיָּא דְּמָרִירָן מְלוֹטִין הָאִלֵּין בְּמֵעָךְ לְנָפְחָא כְּרֵס לְנָפְלָא יַרְכָּא	
	וְתֵימַר אִתְּתָא אָמֵן אָמֵן׃	
	וְיִכְתּוֹב יָת לְוָטַיָּא הָאִלֵּין כָּהֲנָא בְּסִפְרָא וְיִמְחֵי לְמַיָּא דְּמָרִירָן׃	
	וְיַשְׁקֵי יָת אִתְּתָא יָת מַיָּא דְּמָרִירָן מְלוֹטִין וְיֵעֲלוּן בַּהּ מַיָּא דְּמָרִירָן	

Pūtiua beb.	Ter. Heb.	Au.	La.v.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Ebr. lxx. cū interp. latina	Trāsla. Ebr. lxx. cū interp. latina.	Trāsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Au.	La.v.	Pūtiua beb.
נָתַן	אֶשְׁתּוֹ׃ וְהָיִא לֹא נִטְמָאָה וְהֵבִיא	בּוֹא		adducet ooooooooooo ooooooooo	vxorē suā: ipa xo nō fuerit polluta: t dn	cū dederit dñs femur tuū decidēs t	Putrescere faciat femur	נֹפֶלֶת וְאֶת	בּוֹא		נָתַן
בּוֹא	הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן			camad sacerdotem:	γυναῖκα αὐτοῦ, αὐτὴ δὲ μὴ ἡ μεμιασμένη, καὶ ἀ	ἐν τῷ δοῦναί κύριον τὸν μηρόν σου διαπεσοῦσάν καὶ	tuum: & tumens	נִטְמָאָה וּבָאוּ			בּוֹא
מִעֶה צָבָה	וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירִת	עֲשָׂר		& offeret oblationem	ξει ὁ ἄνθρωπος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα,	vterū tuū diruptū: t introibit	vter; tuus diruptus	הָאֵלֶּה בְּמֵעַיִךְ	עֲשָׂר		מִעֶה צָבָה
	הָאֵיפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא יִצֹק			pro illa decimā partē	et offeret domū p ea: decimāpte	τὴν κοιλίαν σου πεπρισμένην, καὶ εἰσελεύσεται τὸ	aqua erecrata hec in vter tuū	לְצָבוֹת בִּטְנֵךְ			
	עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה			fati farine ordeacee.	ophi farinā ordeacē: nō effundet sup eā	ὕδωρ τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦτο εἰς τὴν κοιλίαν σου	vterū patvirūpat vētre: t decidat femur tuū, t dicet	וְלִנְפֹּל יָרֵךְ			
	כִּי מִנְחַת קְנָאֹת הִוא מִנְחַת			Nō fundet ooooooooo	τοῦ ὄιρι ἄλευρον κρίθινον, οὐκ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτῷ	πρίσαι γαστέρα, καὶ διαπεσεῖν μηρόν σου. καὶ ἐρεῖ ἡ	mulier: fiat fiat. t scribet sacerdos execrationes	וְהָאִשָּׁה הָהִיא			
	זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן׃ וְהִקְרִיב אֹתָהּ	קָרֵב		super eam oleum: nec	oleū: neq imponet sup eā thus. eſt n. ze	γυνή, γένοιτο γένοιτο. καὶ γράψει ὁ ἱερεὺς τὰς ἀρὰς	has in libro: t delebit in aqua	אָמֵן אָמֵן			
	הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה׃ וְהֵעֱמִדָה לִפְנֵי יְהוָה	עֲמֵד	פָּנֶה	imponet thus:	lotypie sacrificiū memorationis: cōmemorās pec	ταύτας εἰς βιβλίον, καὶ ἐξαλείψει εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ	redargutiōis execrata: t potabit mu	וְאָלָה הָאִשָּׁה			
	וְלָקַח הַכֹּהֵן מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי	כֶּלִי		quia sacrificiū zeloty	λωτυπίας θυσία μνημοσύνου, ἀναμιμνήσκουσα ἁ	ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωδίου, καὶ ποτιεῖ τὴν γυ	lierē aqua redargutiōis maledicte.	לְמָאֲרֹת			
	חָרֶשׂ וּמִן הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה	הָיָה		pie est: & oblatio	catū. t adducet eā sacerdos: t sta	ναῖκα τὸ ὕδωρ τοῦ ἐπικαταρωδίου.	t introibit in eā aqua redargutiōis	וְנָתְנוּ הָאִשָּׁה			
	בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן	שָׁכַן	לַח	inuestigans adulteriū.	μαρτίαν. καὶ προσάξει αὐτὴν ὁ ἱερεύς, καὶ στή	καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τὸ	maledicte. t accipiet sacerdos de manu	אֶת מִנְחַת הַקְּנָאֹת			
	אֶל הַמָּיִם׃ וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת			Offeret igitur eam oo	σει ἐναντι κυρίου, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς	ἐπικαταρωδιόν. καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἐκ χειρὸς τῆς	mulieris sacrificiū zelotypie: t imponet	מִנְחַת הַקְּנָאֹת וְהִנִּיף			
	הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע אֶת	אִישׁ		sacerdos: & statuet coram domino.	ἁγίασμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἐπιθήσει	γυναικὸς τὴν θυσίαν τῆς ζηλωτυπίας, καὶ ἐπιθήσει	sacrificiū coā dño: t offeret illud sup	אֶת הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְהוָה			
	רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל כַּפֶּיהָ אֶת			assumetq aquā sanctā	τὴν θυσίαν κυρίου, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς	sacrificiū coā dño: t offeret illud sup	altare. t aphēdet sacerdos de sacrificio	וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן			
	מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא			in vase ooooooooooo	ἁγιάσματος χοῦν ἐν ἀγγείῳ ὀστρακίνῳ, καὶ τῆς γῆς	τὴν θυσίαν τῆς ζηλωτυπίας, καὶ ἐπιθήσει	memorationē eius: t offeret illā sup altare:	מִן הַמִּנְחָה אֶת אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר			
	וּבְיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים	מַר		fictili: & pauxillū ter	ερῦτε sup pauimēto tabnaculi teſti	sacrificiū zelotypie: in ū	μνημόσυνον αὐτῆς, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,	הַמִּזְבֵּחָה׃ וְהַמִּנְחָה			
	הַמְאָרְרִים׃ וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן	אָרַר	שָׁבַע	re ooooooooooo	τῆς οὐσιας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς σκηνῆς τοῦ μαρ	μασύνου, τὴν θυσίαν τῆς ζηλωτυπίας, ἐν δὲ τῇ	t post hec potabit mulierē aqua. t	הַנִּשְׁאֶרֶת לְאַהֲרֹן			
	וְאָמַר אֶל הָאִשָּׁה אִם לֹא שָׁכַב	שָׁכַב		de pauimento taberna	momij: t accipiēs sacerdos immittet in aquā:	manu sacerdotis erit aqua rephēſtōis	καὶ μετὰ ταῦτα ποτιεῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ. καὶ	וּלְבָנֵיו כְּקֹדֶשׁ			
	אִישׁ אִתָּךְ וְאִם לֹא שָׂטִית טָמְאָה	שָׂטָה		culi mittet ooooooooo	τυρίου, καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἐμβαλεῖ εἰς τὸ ὕδωρ,	χεῖρί τοῦ ἱερέως ἔσαι τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τὸ	execrata hec. t adurabit eā	הַקֳּדָשִׁים׃ כִּי כְּנֶפֶשׁ עַמּוֹ יִהְיֶה			
	תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן	נָתַן		in eam. Cūq steterit	t statuet sacerdos mulierē coā dño: t	ἐπικαταρώμενον τοῦτο. καὶ ὁρκιεῖ αὐτὴν ὁ	sacerdos: t dicet mulieri: si nō dormierit aliꝰ	וְכִי נִטְמֵאת אִשָּׁה			
	אִישׁ אֹתָךְ וְכִי טָמֵאת אִישֵׁךְ	טָמֵא		mulier in cōſpectu do	στήσει ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἔναντι κυρίου, καὶ	ἱερεὺς , καὶ ἐρεῖ τῇ γυναικί, εἰ μὴ κεκοίμηταί τις	vir alienus tecū: & ſi no	וַתִּמְעֹל מַעַל			
	וַיִּשְׁכַּב אִישׁ בָּךְ אֹתָהּ שִׁכְבָתוֹ	נָתַן		mini: diſcoopiet caput	diſcoopiet caput mulieris: t	σὺ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	nō polluta es: deſerto	בְּךָ אִישׁ			
	מִמֶּנִּי בַּעֲלֵךְ וְהִשָּׁבַעַת הָאִשָּׁה			caput eius: & ponēt in	ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικός, καὶ	viro tuo: inocēs eſto ab	maritī toro: non te	וְשָׁכַב אִישׁ			
	הַהִוא הָאָלָה בְּתוֹךְ עַמָּךְ			manus illius ooooo	δώσει ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς τὴν θυσίαν τοῦ μνη	ἐμοῦ σοῦ, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	nocebūt aque iſte ama	אֹתָךְ וְאִם לֹא			
	בִּתֵּן יְהוָה אֶת יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת וְאֶת			recordatiōis & oblationē zelotypie.	μοσύνου, τὴν θυσίαν τῆς ζηλωτυπίας, ἐν δὲ τῇ	ἀνδρὸς σου, ἐὰν δὲ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	riſſime: in quas maledi	נִטְמֵאת אִשָּׁה			
	בִּטְנֵךְ וְצָבְתָה בִּטְנֵךְ וְנָפְלָה יָרֵךְ			Ipſe aūt tenebit aquaſ	manu sacerdotis erit aqua rephēſtōis	ἀνδρός σου, ἐὰν δὲ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	cta cōgeſſi. Sinaūt de	תַּחַת אִישֵׁךְ			
	וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת וְאָמְרָה הָאִשָּׁה			amaritimas in quibus	χειρὶ τοῦ ἱερέως ἔσαι τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τὸ	viro tuo: inocēs eſto ab	clinaſti a viro tuo: at	וְכִי נִטְמֵאת			
	אָמֵן אָמֵן׃ וְכָתַב אֶת הָאָלֹת הָאֵלֶּה			cōſecratio ne maledicta cōgeſſit:	execrata hec. t adurabit eā	ἀνδρὸς σου. εἰ δὲ σὺ παραβέβηκας ὑπανδρος ὄυσα	q polluta es: & concubuiſti cum alte	תַּחַת אִישֵׁךְ			
	הַכֹּהֵן בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמָּרִים׃			adurabitq eam & di	ἐπικαταρώμενον τοῦτο. καὶ ὁρκιεῖ αὐτὴν ὁ	aqua redargutiōis execrata hac.	aut polluta es: t dedit ſo	וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֹתָהּ			
	וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי הַמָּרִים			cet. Si ſion dormiuit	ἱερεὺς τὴν γυναῖκα, εἰ μὴ κεκοίμηταί τις	δατος τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωδίου τοῦ	cubitū ſuū in	שִׁכְבָתוֹ מִמֶּנִּי			
	הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים			vir alienus tecū: & ſico	τεκῆ: ſi nō trāſgreſſa es vt polluereris ſub	ſi nō tu trāſgreſſa es maritata eris	בַּעֲלֵךְ וְהִשָּׁבַעַת				
	לְמָרִים וְצָבְתָה בִּטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ			non polluta es deſerto	viro tuo: inocēs eſto ab	tuo. εἰ δὲ σὺ παραβέβηκας ὑπανδρος οὖσα	aut polluta es: t dedit ſo cubitū ſuū in	הָאִשָּׁה הַהִוא			
	וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת וְאָמְרָה הָאִשָּׁה			maritī toro: non te	ἀνδρὸς σου, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	ἀνδρὸς σου, εἰ μὴ κεκοίμηταί τις	ſi nō te: t adiurabit ſacerdos	הָאָלָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ			
	אָמֵן אָמֵן׃ וַיִּכְתֹּב הַכֹּהֵן אֶת הָאָלוֹת			nocebūt aque iſte ama	viro tuo: inocēs eſto ab	τεκῆ: ſi nō trāſgreſſa es vt polluereris ſub	mulierē in turamēto execratiōis hui. t	וְנָתַן יְהוָה אֹתָךְ			
	הָאֵלֶּה בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמָּרִים׃			riſſime: in quas maledi	ἀνδρὸς σου, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	viro tuo: inocēs eſto ab	την γυναῖκα ἐν τοῖς ὅρκοις τῆς ἀρᾶς ταύτης· καὶ	לְאָלָה וּלְשִׁבְעָה			
	וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי הַמָּרִים			cta cōgeſſi. Sinaūt de	ἀνδρὸς σου, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	ἀνδρὸς σου, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	dicet sacerdos mulieri: det dñs te i execratiōe	בְּתוֹךְ עַמֵּךְ			
	הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים			clinaſti a viro tuo: at	viro tuo: inocēs eſto ab	viro tuo: inocēs eſto ab	ἐρεῖ ὁ ἱερεὺς τῇ γυναικί, δῴη κύριός σε ἐν ἀρᾷ	בְּתֵת יְהוָה אֶת יְרֵכֵךְ			
	לְמָרִים וְצָבְתָה בִּטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ			q polluta es: & concubuiſti cum alte	ἀνδρὸς σου, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	ἀνδρὸς σου, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	τ in turamēto in medio ppli tui:	נֹפֶלֶת וְאֶת בִּטְנֵךְ			
	וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת וְאָמְרָה הָאִשָּׁה			ro: & concubuiſti cum al	viro tuo: inocēs eſto ab	viro tuo: inocēs eſto ab	καὶ ἐν ὁρκῳ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου,	צְבֹתָה וְנָפְלָה			
	אָמֵן אָמֵן׃ וַיִּכְתֹּב הַכֹּהֵן אֶת הָאָלוֹת			tero: & dabit te	maritī toro: inocēs eſto ab	maritī toro: inocēs eſto ab		יָרֵךְ וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת			
	הָאֵלֶּה בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמָּרִים׃			dñs in maledictionē & iuramētū in medio ppli tui:	ἀνδρὸς σου, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ	ἀνδρὸς σου, εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ		אָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן			
	וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי הַמָּרִים							אָמֵן׃ וְכָתַב אֶת הָאָלֹת			
	הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים							הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בַּסֵּפֶר וּמָחָה			
	לְמָרִים וְצָבְתָה בִּטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ							אֶל מֵי הַמָּרִים׃ וְהִשְׁקָה			
	וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת וְאָמְרָה הָאִשָּׁה							אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי הַמָּרִים			
	אָמֵן אָמֵן׃ וַיִּכְתֹּב הַכֹּהֵן אֶת הָאָלוֹת							הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם			
	הָאֵלֶּה בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל מֵי הַמָּרִים׃							לְמָרִים וְצָבְתָה בִּטְנָהּ וְנָפְלָה			
	וְהִשְׁקָה אֶת הָאִשָּׁה אֶת מֵי הַמָּרִים							יְרֵכָהּ וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת וְאָמְרָה			
	הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים							הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן׃			

Pūtiua beb.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אָתָא	zelauerit vroꝛē ſuam t ipſa non fuerit contaminata:	אִיתַתֵּהּ וְהִיא לָא מְסָאֲבָא׃ וַיְיתֵי נַבְרָא
אָחַד סְאָה רִיק	adducet vir vroꝛē ſuā ad ſacerdotē: t adducet cum ea	תַּר מִן עֲשְׂרָא זְתִיתָא סְאִין קֻמְחָא שְׂעֹרִין לָא
נָתַן דָּבָר כָּרֵב	oblationē ſuam decimā partem trium ſatoꝝ farine	אַרֵי מִנְחַת קְנָאתָא הוּא מִנְחַת דּוּכְרָנָא
קוּם נָסַב יְהוָה	ordeacce: nō effundet ſuper eam oleum nec ponet ſu	קֳדָם יְיָ׃ וְיִסַּב כָּהֲנָא מַיָּא קַדִּישִׁין
שָׁכַן אִתָּ פָּרַע	per eam thus: quia munus zelotypie eſt: munus re	וְיִסְמְכִנָּה כָּהֲנָא מִן עַפְרָא דְּאַרְעָא
רֹאשׁ לָטַט	cordatiōis cōmemorans peccata. Offeretq eam ſa	דְּמִשְׁכְּנָא וְיִתֵּן לְמַיָּא׃ וְיִקְרֵב כָּהֲנָא
אוֹם אָמַר מַסָּה	cerdos: t ſtatuet eam cozam dño. Et tollet ſacerdos	יָת קֳרָם יְיָ וְיִפְרַע יָת רֵישָׁא דְּאִתְּתָא
מָאֵן יְהוָה נָתַן	aḡs luteris in vaſe fictili: et de puluere q eſt in fun	וְיִתֵּן עַל יְדָהָא דְּמִנְחַת דּוּכְרָנָא מִנְחַת
אוֹם אָנַף נָתַן	damēto tabernaculi tollet ſacerdos: t mittet eum in	קְנָאתָא הִיא וּבִידָא דְּכָהֲנָא מֵי מָרִירַיָּא
	aḡs. et ſtatuet ſacerdos mulierē coā dño: t diſcoope	דְּמַקְּטִין׃ וְיַשְׁבַּע כָּהֲנָא יָת אִתְּתָא
	riet caput mulieris: t ponet in manibus eius munus	וְיֵימַר לְאִתְּתָא אִם לָא שְׁכִיב גְּבַר בָּךְ
	recordationis: munꝰ zelotypie eſt. t in manu ſacerdo	וְאִם לָא סְטִית טָמְאָה לְגַבַּר בָּר מִן בַּעְלָךְ
	tis erunt aḡ amare maledicte. Adiurabitq eas ſacer	וְאִם סְטִית לְגַבַּר בָּר מִן בַּעְלָךְ׃ יְהֵי
	dos t dicet mulieri. Si nō cōcubuit vir tecū: t ſi non	כַּהֲנָא מוֹמֵי מְרִירַיָּא מַלְטַיָּא דְּאִלֵּין
	declinaſti vt cōtaminata eſſes: excepto viro tuo: eris	וְאַתְּ אַרֵי סְטִית בַּר מִן בַּעְלָךְ וְאִם
	immoꝛia ab aḡs iſtis amariſſimis maledictis. Et ſi tu	לָא מְסָאֲבַתְּ וְשַׁלְטַת בְּגַבְרָךְ בַּר מִן
	declinaſti a viro tuo t polluta es: et ꝯcubuit vir tecū:	גַּבְרָךְ וְיַשְׁבַּע כָּהֲנָא יָת אִתְּתָא
	excepto viro tuo: adiurabitq ſacerdos mulierē tura	לְמֵימַל קְלָלָתָא וְיֵימַר כָּהֲנָא לְאִתְּתָא
אוֹם אָנַף נָתַן	mēto maledictiōis: t dicet ſacerdos mulieri. dabit te	יְתֵן יְיָ יָתִיךְ לְלוֹט וּלְמוֹמֵי גְּבַר עַמָּךְ

Pritiua heb.	Tex. Heb. Nu. La. vj.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb. Nu. La. vj.	Pritiua heb.
	Cap. vi.						
	וְאִשָּׁה אוֹ־אִישׁ כִּי־יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר נָזִיר	in conspectu dñi: & fe	eã coꝛã dño: ⁊ faciet ei ſacer	sacerdote: ſup hoſtia tabernaculi teſtimo=	ſacerdoti in introitu	הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְעָשָׂה	
	לְהַזִּיר לַיהוָה: מִיַּיִן וְשֵׁכָר יָזִיר חֹמֶץ־יַיִן	cerit ꝛci ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	αὐτὴν κατέναντι κυρίου, καὶ ποιήσει αὐτὸ ὁ ἱε=	ny ἱερέα, ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρί	federis testimonii: faci	הַכֹּהֵן אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה	
	וְשֵׁכָר חֹמֶץ שֵׁכָר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל־מִשְׁרַת עֲנָבִים	"facerdos" iuxta" omnia	ρεὺς πάντα τὸν νόμον τοῦτον, καὶ οὕτως ἔσται ὃν	ου. καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ	ens. ⁊ faciet ſacerdos vnã pro peccato: et	וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל־	
	לֹא יִשְׁתֶּה וַעֲנָבִים לַחִים וִיבֵשִׁים לֹא יֹאכֵל	que ſcripta ſunt: mari	πάντα τὸν νόμον τοῦτον, καὶ οὕτως ἔσται ὃν	mo a pctõ. ⁊ multer illa re	vnã in holocauſtũ: et ppitabit p eo	הַנָּפֶשׁ וְקִדַּשׁ אֶת־רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם	
	כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן	tus ꝛ illa ꝛ recipiet	θρώπου ἀπὸ ἁμαρτίας. καὶ ἡ γυνὴ ἐκείνη λή=	cipiet pctũ ſuũ:	ſacerdos p ꝺlo peccauit p aia: ⁊	הַהוּא: כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ קֹדֶשׁ הוּא לַיהוָה:	נָזַר יום
	עַד־חַרְצַנִּים וְעַד־זָג לֹא יֹאכֵל כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ	abſq culpa erit: &	ψεται τὴν ἁμαρτίαν αὐτῆς,	Ca. 6.	τοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ ἧς ἥμαρτεν περὶ τῆς ψυχῆς, καὶ	וְתַעַר לֹא־יַעֲבֹר עַל־רֹאשׁוֹ עַד־מְלֹאת	
	מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד־זָג	illa recipiet ∞∞∞∞∞∞∞∞	ἱλάσεται κύριος περὶ ὧν ἥμαρτεν περὶ τῆς ψυχῆς,	Et locutꝰ ē dñs ad moyſen: dicẽs: loq	ſcificabit caput eius: in illa die ſcſ	יְמֵי הִזָּרוֹ לַיהוָה עַל־נָפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא:	
	לֹא יֹאכֵל: לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לְאָחִיו וּלְאַחֹתוֹ לֹא	ſuã. Cap. 6.	ἀγίσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἁ=	re filijs iſrael: ⁊ dices ad eos: vir aut mu	ficatus ē dño oĩb⁹ ꝺieb⁹ voti. ⁊ ad=	לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לְאָחִיו וּלְאַחֹתוֹ לֹא־יִטַּמָּא	
	יִטַּמָּא לָהֶם בְּמֹתָם כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל־רֹאשׁוֹ:	Locutuſq eſt ꝺñs	γιάσει κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ψυχῆς· καὶ προ	ſon τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ἀνὴρ ἢ γυ	ducet agnũ ãniculũ in deliciũ. ⁊ ꝺi=	וְלֹא־יִטַּמָּא לָהֶם בְּמוֹת אֲבִיהֶם וְאִמָּם וְאֶחָיו	
	כָּל־יְמֵי נִזְרוֹ קָדֹשׁ הוּא לַיהוָה: וְכֹל יְמֵי	ad moyſen ꝺicẽs:	ναικὶ ἢ ἀνδρὶ ἐὰν μεγάλως εὐξηται εὐχὴν ἀφαγνίσασθαι ἁγι=	σάει ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς πλημμέλειαν· καὶ αἱ ἡμέ	es priores inuocati erũt: qz polluũ fuit caput	אֲחֹתָם כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל־רֹאשָׁם: כָּל־יְמֵי	
	נִזְרוֹ לַיהוָה עַל־נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבוֹא: לְאָבִיו	Loquere ad filios iſrael & ꝺices ad eos.	cationẽ ꝺño: a vino ⁊ ſicera ſcifficabit. acetũ	ραι αἱ πρότεραι ἅλογοι ἔσονται, ὅτι ἐμιάνθη κεφαλὴ	eius. ⁊ radet ꝺ votũ fecit ſancta hoſtia	נִזְרוֹ קָדֹשׁ הוּא לַיהוָה: וְכֹל יְמֵי נִזְרוֹ לַיהוָה	
	וּלְאִמּוֹ לְאָחִיו וְלַאֲחֹתוֹ לֹא יִטַּמָּא לָהֶם	Vir" ſiue ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	acetũ ex vino nouo ⁊ acetũ ex vi=	τοῦ ὁσίου καὶ οἴνου οὐ πίεται· καὶ ὅσα κα	ſicere ex vua nõ bibet: ⁊ vuã re	עַל־נֶפֶשׁ מֵת לֹא יִטַּמָּא כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל־	
	בְּמֹתָם כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל־רֹאשׁוֹ: כֹּל יְמֵי	mulierꝰ cũ fecerint voto	no nouo et veteri ſeparetur: acetũ ex vino nouo ⁊ acetũ ex vi=	περᾶται ἐκ σαφυλῆς οὐ πίεται, καὶ σαφυλὴν πρόσ	centẽ ⁊ vuas paſſas nõ comedet oĩb⁹ ꝺieb⁹	רֹאשׁוֹ כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ קֹדֶשׁ הוּא לַיהוָה: עַל־	
	נִזְרוֹ קֹדֶשׁ הוּא לַיהוָה: עַל־נֶפֶשׁ מֵת לֹא	tũ vt ſanctificẽtur: & ſe	no nouo et veteri ſeparetur: acetũ ex vino nouo ⁊ acetũ ex vi=	κεραται ἐκ σαφυλῆς οὐ πίεται, καὶ σαφυλὴν πρόσ	φατον καὶ σαφίδας οὐ φάγεται πάσας τὰς ἡμέρας τῆς	ꝺieb⁹ φατον καὶ σαφίδας οὐ φάγεται πάσας τὰς ἡμέρας τῆς	
	יִטַּמֶּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לְאָחִיו וְלַאֲחֹתוֹ לֹא	voluerit ꝺño cõſecrarꝰ:	νο nouo ⁊ acetũ ex vino nouo ⁊ acetũ ex vi=	περᾶται ἐκ σαφυλῆς οὐ πίεται, καὶ σαφυλὴν πρόσ	voti ſui. ⁊ hec lex voluntis quaſcũq ꝺie	voti ſui. ab oĩbus ꝺcẽs fiũt ex vitibus	
	יִטַּמָּא לָהֶם בְּמֹתָם כִּי נֵזֶר אֱלֹהָיו עַל־רֹאשׁוֹ:	a vino ⁊ ſicera ſcifficabit. acetũ	νειαν κυρίῳ, ἀπὸ οἴνου καὶ σίκερα ἁγιάσει αὐτόν. ὄξος	cẽte ⁊ vuas paſſas nõ comedet oĩb⁹ ꝺieb⁹	ψυχῆς αὐτοῦ· καὶ οὗτος ὁ νόμος τῆ ἐυξαμένῃ ὃν ἂν ἡμέρα	ψυχῆς αὐτοῦ. ἀπὸ πάντων ὅσα γίνεται ἐξ ἀμπέλου	
	כָּל־יְמֵי הַזִּירוֹ תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל־רֹאשׁוֹ עַד־	ex vino ⁊ acetũ ſicera nõ bibet.	οἴνου καὶ σίκερα οὐ πίεται, καὶ σταφυλὴν πρόσ	φατον καὶ σαφίδας οὐ φάγεται πάσας τὰς ἡμέρας τῆς	ſancte hoſtie ſui. ⁊ ſicera nõ bibet.	vinũ: e coꝛticib⁹ vue vſq ad acinũ nõ comedet	
	מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַיהוָה קָדֹשׁ יִהְיֶה	⁊ vuas paſſas nõ comedet.	τεραται ἐκ σαφυλῆς οὐ πίεται, καὶ σαφυλὴν πρόσ	ψυχῆς αὐτοῦ· ἀπὸ πάντων ὅσα γίνεται ἐξ ἀμπέλου	ſancte hoſtie ſui. ⁊ ſicera nõ bibet.	οἴνου. ἀπὸ σεμιδάλεως ἕως γιγάρτου οὐ φαγεῖται	
	גָּדֵל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ כָּל־יְמֵי הַזִּירוֹ לַיהוָה	Oĩ tpe ſeparationis ſue	σφαφυλῆς οὐ πίεται, καὶ σαφυλὴν οὐ φάγεται	οἴνου ꝺiebus voti ſcificatiõis ſue.	ſancte hoſtie ſui. ⁊ vuã re	οἴνου ꝺiebus voti ſcificatiõis ſue.	
	עַל־רֹאשׁוֹ: כָּל־יְמֵי הַזִּירוֹ לַיהוָה עַל־	nouacula nõ trãſibit	ἀμπέλου ἀπὸ γενήματος ἕως ἐκφορίου οὐ φάγεται	τὰς ἡμέρας τῆς ψυχῆς τοῦ ἁγνισμοῦ αὐτοῦ.	ſancte hoſtie ſui. ⁊ arietẽ vnũ in	τὰς ἡμέρας τῆς ψυχῆς τοῦ ἁγνισμοῦ αὐτοῦ.	
	נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא: לְאָבִיו לְאִמּוֹ לְאָחִיו	per caput eius: vſq ad	ξυρὸς οὐκ ἐπελεύσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἕως	nouacula nõ trãſibit ſup caput eius: vſq ad	ſcifficatiõis ſue.	nouacula nõ trãſibit ſup caput eius: vſq ad	
	וְלַאֲחֹתוֹ לֹא יִטַּמָּא לָהֶם בְּמֹתָם כִּי נֵזֶר	completum ꝺiẽ quo	ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι, ὅσας ἡγίασεν ἅγιος ἔσται	iplebũr ꝺies: ꝺs vouit. ſcſus erit:	⁊ arietẽ vnũ in ſcifficatiõis ſue.	ſcifficatiõis ſue.	
	אֱלֹהָיו עַל־רֹאשׁוֹ: כָּל־יְמֵי נִזְרוֹ קָדֹשׁ הוּא	ſanctus erit: creſcere	τῷ κυρίῳ ἐπὶ τῷ καιρῷ τῶν ἀζύμων· καὶ	ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι, ὅσας ηὔξατο· ἅγιος ἔσται	⁊ offeret ſacerdos	καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς	
	לַיהוָה: וְכִי־יָמֻת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע	ꝺimittet ceſariẽ capilloꝝ	ποιήσει ὁλοκαύτωμα, καὶ ἐξιλάσεται περὶ ἁμ=	nutriẽs comã capilli ſui. oĩb⁹	ſacrificiũ ꝺño in cãſtro azymoꝝ. ⁊	τὸ θυσίαμα κυρίῳ ἐπὶ τῷ καιρῷ τῶν ἀζύμων· καὶ	
	פִּתְאֹם וְטִמֵּא רֹאשׁ נִזְרוֹ וְגִלַּח רֹאשׁוֹ	capitis ei⁹. Oĩ tpe cõ	αρτίας αὐτῆς, ὅτι ἐψυχὴ θεοῦ αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ, καὶ	τρέφων κόμην τρίχα κεφαλῆς αὐτοῦ· πάσας τὰς	ſacerdos ſacrificiũ eius: ⁊ libatiõe	ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ	
	בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלְּחֶנּוּ:	ſecratiõis ſue ſuper	ſup caput eiꝰ: oĩbus ꝺiebus voti ſui	ἡμέρας τῆς εὐχῆς κυρίῳ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτῆ	coꝛã ꝺño: ⁊ faciet qꝺ votũ fecit ita: ⁊	τοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ ἧς ἥμαρτεν περὶ τῆς ψυχῆς, καὶ	
	וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָבִיא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי	mortuũ nõ ingredie	ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτῆ	fcſtus erit ꝺño. ſi ãt ꝺs morte moriat ſubi	ſacerdos brachiũ coctũ ab	ἱλάσεται περὶ ὧν ἥμαρτεν περὶ τῆς ψυχῆς αὐτῆς	
	בְּנֵי יוֹנָה אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:	tur: neq cõtaminabitur pro patre vel	ἁγίος ἔσται τῷ κυρίῳ, ἐὰν δέ τις θάνατος τῶ ἀσεβοῦς ἐξαίφνης	to ſup eũ: ſtatim polluet caput vo	arietẽ:	καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς	
	וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶת־הָאֶחָד	pro matre ſua aut pro fratre vel ſoꝛore ſua ſi mortua	ἐπ' αὐτῷ, παραχρῆμα μιανθήσεται ἡ κεφαλὴ τῆ	ti ſui: ⁊ radet caput ſuũ in ꝺ ꝺie mũ		ὁ ἱερεὺς τὸν βραχίονα ἑφθὸν ἀπὸ τοῦ κριοῦ, καὶ	
	לְעֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל־הַנָּפֶשׁ	fuerint: ⁊ corona ꝺei ſui eſt ſup caput eius. Cunctis	ἁγιασθῆ· τὴν ἡμέραν τῆ ἕβδόμην ξυρηθήσεται, καὶ τῆ ἡμέ=	octaua offeret ꝺuos turtures: aut ꝺuos pullos colũbe ad		λήμψεται ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ τὸν βραχίονα τὸν ἑφθὸν	
	הַזֶּה וְקִדַּשׁ אֶת־רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: וְנָזַר	ꝺiebus ꝺbus fuerit nazareus: ſanctus erit coꝛã ꝺño.	ρα τῇ ὀγδόῃ δύσει ꝺύο τρυγόνας, ἢ ꝺύο νεοσσοὺς περιστερῶν πρὸς			καὶ ἓν ἄζυμον ἐκ τοῦ κανοῦ καὶ ἓν ἄζυμον ἐγκεκραμένον ἐν ἐλαίῳ, καὶ	
	לַיהוָה אֶת־יְמֵי נִזְרוֹ וְהֵבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן־שְׁנָתוֹ	et ſi ꝺſpiã moꝛtuꝰ fuerit coꝛã eo ſubito ipſo ignoꝛãte	τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ			ἐπιθήσει ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἀφαιρεθήσεται	
	לְאָשָׁם וְאֵילִם יַקְרִיב הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה	polluet caput ꝑcrationis eiꝰ: ⁊ tõdet caput ſuũ in die	προσοίσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας, καὶ			ὁ ἱερεὺς τὸν βραχίονα ἑφθὸν ἀπὸ τοῦ κριοῦ, καὶ	
	וְעָשָׂה אֶת־חַטָּאתוֹ וְאֶת־עֹלָתוֹ: וְאֶת־הָאַיִל	cinũdatõis ſue: in ꝺie ſeptia tõdet tilꝺ. In ꝺie ãt octa	τὴν μίαν εἰς ὁλοκάυτωμα, καὶ ἐξιλάσεται περὶ ἁμ=			ἓν ἄζυμον ἐκ τοῦ κανοῦ καὶ ἓν ἄζυμον ἐγκεκραμένον ἐν ἐλαίῳ, καὶ	
	יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה עַל סַל הַמַּצּוֹת	ua adꝺucet ꝺuos turtures vel ꝺuos filios colũbe ad	αρτίας αὐτῆς ὅτι ἐψυχὴ θεοῦ αὐτῆ ἐπ' αὐτῷ, καὶ			ἐπιθήσει ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἀφαιρεθήσεται	
	וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־מִנְחָתוֹ וְאֶת־נִסְכּוֹ:						

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.	Pritiua chal.
עֲבַד אֲחַד עֲלָה	sacerdotẽ ad ostium tabernaculi federis. Facietq; sa	אֵיתָא קֳדָם יְיָ וְיַעְבֵּד לָהּ כַּהֲנָא יָת כָּל אוֹרְיָתָא הָדָא ׃ וְיֵהֵא גְּבַר אֲרֵי יִפְרַשׁ	
כְּפַר חַוָּב קֳדָשׁ	cerdos vnũ pro pctõ ⁊ vnũ in holocauſtũ: ⁊ ꝓpciabit	מִנְּדָר אוֹ מִנְּדָבָה קֳדָם יְיָ עֲלָתְהוֹן לְכָל קָרְבָּנֵיהוֹן וְעַל כָּל נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא ׃	
גְּזַר שַׁתָּא כַּרְוָל	pro eo qut peccauit ſup mortuo. ⁊ ſanctificabit caput	וְיִנְכֵּס יָת רֵישׁ נִזְרֵיהּ וְיִסַּב יָת שְׂעַר רֵישׁ נִזְרֵיהּ וְיִתֵּן עַל אִישָׁתָא דְּתְחוֹת דּוּכְסַת קוּדְשַׁיָּא ׃ וְיִסַּב	יוֹם נָבַל
סָאבְ שְׁלֵם שָׁכַן	eius in die illa. Et cõſecrabit coꝛã ꝺño ꝺies ſeparatio	כַּהֲנָא יָת דְּרוֹעָא מִן דִּכְרָא	שָׁנָה
קָרַב	nis illi⁹. et adꝺucet agnũ anniculũ pro ꝺelicto: ⁊ ꝺies		
עֲבַד אֲחַד עֲלָה	priores fiant irriti: eo q polluta eſt ſanctificatio etuſ.		
כְּפַר חוֹב קֳדָשׁ	Iſta eſt lex nazarei in ꝺie quo expleti fuerit ꝺies ſan		
גְּזַר שַׁתָּא כַּרְוָל	ctificationis eius: adꝺucetq; ad oſtiũ tabernaculi		
סָאבְ שְׁלֵם שָׁכַן	federis: ⁊ offeret oblationẽ ſuã coꝛã ꝺño agnũ vnum		
קָרַב	anniculũ integrũ in holocauſtũ ⁊ agnã vnã integram		
סְפִג קָרַב עֲבַד	pro pctõ ⁊ arietẽ vnum integrũ in hoſtiã ſanctificatio		
עֲלָה	nem: ⁊ caniſtrũ azymoꝝ ⁊ placentas ex ſimila cõſper		
נְכַת רֵאשׁ	ſas oleo ⁊ lagana azyma vncta oleo: ⁊ munera ſua et		
נְתַן	libamina ſua. et offeret ea ſacerdos coꝛã ꝺño: ⁊ faciet		
כָּשַׁל	ſacrificiũ pro pctõ ⁊ holocauſtũ eius. Et offeret arie		
	tem hoſtie ſanctificationũ coꝛã ꝺño cuꝫ caniſtro azy		
	moꝝ. Offeretq; ſacerdos munus ⁊ libamentũ eius.		
	Et tondebit in hoſtio tabernaculi federis caput con		
	ſecrationis ſue. Et tollet capillos capitis conſecratio		
	nis ſue: ⁊ ponet ſuper ignem qui eſt ſub lebete in quo		
	coquuntur carnes hoſtie ſanctificationiũ. Colletq;		
	ſacerdos brachium coctum arietis:		

Pūtiua beb.	Ter.Heb.	Au.	La.vij.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Ebr.lxx.cū interp̄.latina
שְׁנֵה	עֶגְלֹת בָּקָר עֲשָׂר שְׁנֵי עָגָלֹת			plaustra tecta: & duodecī boues: plaustrū	αμαξας λαμπηνικας, και δωδεκα βους, αμαξαν
	עַל שְׁנֵי הַנְּשִׂאִם וְשׁוֹר לְאֶחָד			& duob̄ principib̄: & vitulū ab vnoq̄.	ανα δυο αρχοντων, και μοσχον παρα ενος.
אֵת	וַיַּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן:			& obtulerūt coram tabernaculo. & ait	και προσηνεγκαν εναντιον της σκηνης. και ειπε
אֱמֹר	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:			dns ad moysen: dicēs: accipe ab eis:	κυριος προς μωυσην, λεγων, λαβε παρ' αυτων,
לָקַח הָיָה	קַח מֵאִתָּם וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת			& erūt ad opa ministratoria tabna	και εσονται προς τα εργα τα λειτουργικα της σκη
נָתַן כְּצֵד	אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַתָּה אוֹתָם אֶל			culi relimonij: & dabis ea leui	νης του μαρτυριου, και δωσεις αυτα τοις λευι
כְּפִי	הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ: וַיִּקַּח			tis: vnūcuiq; iuxta ministerīū eius. &	ταις, εκασω κατα την λειτουργιαν αυτου. και
	מֹשֶׁה אֶת הָעֲגָלֹת וְאֶת הַבָּקָר וַיִּתֵּן			accipiēs moyses plaustra & boues: de	λαβων μωυσης τας αμαξας και τους βους, εδω
שְׁנֵה	אוֹתָם אֶל הַלְוִיִּם: אֶת שְׁתֵּי			dit ea leuitis. duo plaustra &	κεν αυτα τοις λευιταις. τας δυο αμαξας και τας
רֵבַע	הָעֲגָלֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן			quattuor boues dedit filijs gerſō iuxta	τεσσαρας βους εδωκεν τοις υιοις γερσων κατα τας
	לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם: וְאֵת			ministeria ipor. & quattuor plaustra &	λειτουργιας αυτων. και τας τεσσαρας αμαξας και τας
	אַרְבַּע הָעֲגָלֹת וְאֵת שְׁמֹנַת הַבָּקָר			octo boues dedit filijs merari iuxta	οκτω βους εδωκεν τοις υιοις μεραρι κατα τας
	נָתַן לִבְנֵי מְרָרִי כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד			ministeria ipor. p ithamar filiū aarō	λειτουργιας αυτων, δια ιθαμαρ χ του υιου ααρων του
	אִיתָמָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן: וְלִבְנֵי קְהָת			facerdotis. & filijs caath nō dedit: q mi	ιερεως. και τοις υιοις κααθ ουκ εδωκεν, οτι τα λει
	לֹא נָתָן כִּי עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם			nisteria scētuarij hōr:: sup hūer portabūt.	τουργηματα του αγιου εχουσιν, επ' ωμων αρουσι.
נָשָׂא	בַּכָּתֵף יִשָּׂאוּ: וַיַּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִם			& obtulerūt principes ad dedicationē	και προσηνεγκαν οι αρχοντες εις την εγκαινισμον
	אֶת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הִמָּשַׁח			altaris in die in qua vnxit illud:	του θυσιαστηριου εν τη ημερα εν η εχρισεν αυτο,
	אֹתוֹ וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאִם אֶת			& obtulerūt principes dona sua co	και προσηνεγκαν οι αρχοντες τα δωρα αυτων απε
	קָרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר			ram altari. & dixit dns ad moy	ναντι του θυσιαστηριου. και ειπε κυριος προς μωυ
	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם			sen: princeps vn̄ p die: princeps per die offe	σην, αρχων εις καθ' ημεραν, αρχων καθ' ημεραν προσοι
נָשָׂא	נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם יַקְרִיבוּ אֶת			rēt dona sua ad dedicationē altā	σουσι τα δωρα αυτων εις την εγκαινισμον του θυσια
	קָרְבָּנָם לַחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ: וַיְהִי			ris. & fuit offerēs die pmo do	στηριου. και ην ο προσφερων τη ημερα τη πρωτη το δω
הִמְקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת קָרְבָּנוֹ				mū sui naasson: filij aminadab: princeps tribus	ρον αυτου ναασσων, υιος αμιναδαβ, αρχων της φυλης
נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב לְמַטֵּה יְהוּדָה:				iuda. & obtulit donū ei⁹: discū	ιουδα. και προσηνεγκε το δωρον αυτου, τρυβλιον
וְקָרְבָּנוֹ קַשְׂרַת מֶסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים				argēteū vnū: trigita & cētū pōd⁹ eius.	αργυρουν εν, τριακοντα και εκατον ολκη αυτου.
וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף				phialā vnā argēteā septuagita ficlox se	φιαλην μιαν αργυραν εβδομηκοντα σικλων κα
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ				ptuaginta ficlos in ficlis scētū:	τα τον σικλον τον αγιον,

Pūtiua beb.	Ter.Heb.	Au.	La.vii.	Trāsla.B.Hiero.	Trāsla.Ebr.lxx.cū interp̄.latina
	וְחַלַּת מַצָּה מְאֵת אַחַת מִן הַמָּחַל וּרְקִיק			tortaq; abſq; fermēto	και πανις ανυμ αζυμος δε καυστηρος: και λαγανα
נָזַר	מַצָּה אֶחָד וְנָתַן עַל כַּפֵּי הַנָּזִיר			vnā de canistro. & la	αρτον ενα αζυμον εκ του κανουν, και λαγανον
	אַחַר הִתְנַלְּחוֹ אֶת נִזְרוֹ: וְהִנִּיף			ganū azymū vnū: &	αζυμον ενν: και επιθησει επι τας χειρας του νιγμε
נָזַר	אֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה			trader in manus naza	νου μετα το ξυρησασθαι αυτον την κεφαλην αυτου. και
אֵת	קֹדֶשׁ הוּא לַכֹּהֵן עַל חֲזֵה הַתְּנוּפָה			rei: postq; rasum fuerit	offeret ea sacerdos ipositione coza duo. ſcim
רוּם שׁוֹק	וְעַל שׁוֹק הַתְּרוּמָה וְאַחַר יִשְׁתֶּה			caput eius. Suſceptaq;	αφεσει αυτα ο ιερευς επιθεμα εναντι κυριου. αγιον
יַיִן	הַנָּזִיר יָיִן: זֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר אֲשֶׁר			vniuersa ab eo eleuabit	erit sacerdoti sup pectuſculū impoſitionis: et
יָדַר	יִדֹּר קָרְבָּנוֹ לַיהוָה עַל נִזְרוֹ			in conſpectu domini:	ίσαι τω ιερει επι το στηθυνιον του επιθεματος, και
נָדַר	מִלְבַד אֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ כְּפִי			& ſctificata facerdotis e	sup brachiū ſeparattionis. et poſt
כְּדֵד עֲשֵׂה	כְּדֵד נִזְרוֹ כֵּן יַעֲשֶׂה עַל			runt: ſicut pectuſculū	εσαι του βραχιονος του αφαιρεματος. και μετα
	תּוֹרַת נִזְרוֹ:			qđ ſepari iuſſū ē & fe	hec bibet q vouit vnū. hec lex
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר			mur. Poſt hec pt bibe	ταυτα πιεται ο ευχομενος δινον. ουτος ο νομος του
	אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ			re nazareus vinū. Iſta	vouentis: q̄ds vouerit dño tpe cōſecrationis
בָּרַךְ	אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִמוֹר לָהֶם:			eſt lex nazarei: cū	suę: exceptis his q̄ inue
	יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה			vouerit oblationē ſuā	nerit manus eius. Iuxta quod mente deuouerat; ita faciet iuxta legē cōſecrationis ſue. Locutuſq; est
שָׁמַר אוֹר	פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָ: יִשָּׂא יְהוָה			dño tpe cōſecrationis	dominus ad moyſen dicēs. Loq̄re cuz aaron & cū filijs eius. Sic
פָּנָה נָשָׂא	פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:			ſue: exceptis his q̄ inue	benedicetis filijs israel: dicetiſq; eis. Bene
שׂוּם שָׁלֵם	וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			nerit manus eius. Iux	dicat tibi dns: & cuſtodiat te. Oſtēdat dns
כָּרַב נָשָׂא	וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:			ta quod mente deuouerat; ita faciet iuxta legē cōſecrationis ſue. Locutuſq; est	faciē ſuam tibi: & miſereatur tui. conuertat dominus vultū ſuū ad te: & det tibi pacē. Inuocabūtq; nomē meū ſup filios israel: & ego

La. vii.

	וַיְהִי			Actum eſt autem	Και εγενετο
הָיָה	בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת			in die qua compleuit	εν τη ημερα συντελεσαι μωυσης
כָּלָה קוּם	הַמִּשְׁכָּן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ וַיְקַדֵּשׁ			moyſes	τον στησαι την σκηνην και εχρισεν αυτην, και
שָׁכַן מָשַׁח	אֹתוֹ וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ			tabernaculū & erexit illud. vnxitq; & ſancti	ως εξαναησασαι την σκηνην. και εχρισεν αυτην, και
קָדַשׁ כָּלָה זָבַח	וְאֶת כָּל כֵּלָיו וַיְמָשְׁחֵם וַיְקַדֵּשׁ			ficauit cum omnibus	ηγιασεν αυτην, και παντα τα σκευη αυτης, και το
	אֹתָם: וַיַּקְרִיבוּ נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל			vaſis ſuis: altare ſimili	altare: et oia vasa eius: & vnxit
קָרַב נָשָׂא	רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂיאֵי הַמַּטֹּת			ter & omnia vasa eius:	θυσιαστηριον, και παντα τα σκευη αυτου, και εχρισεν
נָטָה	הֵם הָעֹמְדִים עַל הַפְּקֻדִים: וַיָּבִיאוּ			obtulerunt principes	ea et ſcificauit ea. & obtulerūt principes
בּוֹא	אֶת קָרְבָּנָם לִפְנֵי יְהוָה שֵׁשׁ			israel capita familiarum	αυτα και ηγιασεν αυτα. και προσηνεγκαν οι αρχοντες
עָגָה	עֶגְלֹת צָב וּשְׁנֵי עָשָׂר בָּקָר עֲגָלַת			que erant per ſingulas	israel αρχοντες οικων πατριων αυτων. ουτοι ο
	עַל שְׁנֵי הַנְּשִׂיאִם וְשׁוֹר לְאֶחָד			tribus: hi prefecti ſup	principes tribuū: hi prefecti ſup guber
	וַיַּקְרִיבוּם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן:			numerati fuerant	αρχοντες φυλων, ουτοι οι παρεσηκοτες επι της επι
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:			munera coram domino	nationē. & obtulerūt dona ſua coza dño: ſex
	קַח מֵאִתָּם וְהָיוּ לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת			ſex	σκευης: και ηνεγκαν τα δωρα αυτων ενωπιον κυριου, εξ

Transla.Ebr.

תְּרֵיצָא בַּיְטִירְתָּא חַדָּא מִן סַלָּא וְאַסְפּוֹנָג חֲמִירָא חַד וְיִתֵּן עַל יְדֵי נְזִירָא בַּתַּר דְּיִתְגַּלַּח יַת
נְזִירוּתֵהּ וְיֵירִים יָתְהוֹן כַּהֲנָא אֲרָמָא קֳדָם יְיָ קוּדְשָׁא הוּא לְכַהֲנָא עַל חֲדֵיָא דְּאַרְמְתָא
וְעַל שַׁקָּא דְּאַרְשְׁתָּא וּבָתַר כֵּן יִשְׁתֵּי נְזִירָא חֲמָרָא דְּנְזִירָא הִיא אוֹרַיְתָא דְּנְזִירָא דְּיִדַּר
קוּרְבָּנֵיהּ קֳדָם יְיָ עַל נְזִירוּתֵהּ בַּר מַהֲדַבְּרִיךְ יְדֵיהּ כְּפוּם נְדִירֵיהּ דְּיִדַּר כֵּן יַעְבֵּד עַל
אוֹרַיְתָא דִּנְזִירוּתֵהּ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי לְמֵימַר
כְּדֵין תְּבָרְכוּן יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּד תֵּימְרוּן לְהוֹן: יְבָרְכִנָּךְ יְיָ וְיִטַּרְנָךְ: יְנַהֵר יְיָ
שְׁכִינְתֵּיהּ לְוָתָךְ וְיִרְחֵם עֲלָךְ: יְסַדֵּר יְיָ רְעוּתֵהּ מֵימְרֵהּ וְיִשֵׁי לָךְ שְׁלָם: וְיִשְׁוּוֹן יַת בְּרָכָתִי
שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנָא אֵיבָרְכִנּוּן: Ca.vii. וַהֲוָה בְּיוֹמָא דְּשֵׁצִי
מֹשֶׁה לְאַקָּמָא יַת מַשְׁכְּנָא וְרַבִּי מְשַׁח יָתֵהּ וְקַדֵּשׁ יָתֵהּ וְיַת כָּל מָנּוֹהִי יָתֵהּ וְיַת מַדְבְּחָא וְיַת כָּל
מָנּוֹהִי וְקַדֵּשׁ יָתְהוֹן וַהֲקָרִיבוּ רַבָּרְבֵי יִשְׂרָאֵל רֵישֵׁי בֵּית אֲבָהָתְהוֹן אִנּוּן רַבָּרְבֵי
סִדְרַיָּא אִינּוּן דְּקָיְמִין עַל מְנְיָנַיָּא: וְאַיְתִיוּ יַת קוּרְבָּנֵיהוֹן קֳדָם יְיָ שִׁתָּא

Transla.Ebr.

עֶגְלָן כַּרְעֵי דְּתַרְעֵי עֲשַׂר תּוֹרִין עֶגְלְתָא עַל תְּרֵין רַבְרְבַיָּא וְתוֹרָא לְחַד וְקָרִיבוּ יָתְהוֹן
קֳדָם מַשְׁכְּנָא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה: לְמֵימַר: וְהוֹן לְמִפְלַח יַת פּוּלְחַן
מַשְׁכְּנָא וְתִמְסַר יָתְהוֹן לְלֵיָאֵי גְּבַר לְכִמְסַת פּוּלְחָנֵיהּ: וְנָסִיב מֹשֶׁה יַת עֶגְלָתָא וְיַת
תּוֹרֵי וְיָהַב יָתְהוֹן לְלֵיָאֵי: יַת תַּרְתֵּין עֶגְלָתָא וְיַת אַרְבְּעַת תּוֹרֵי יְהַב לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן לְכִמְסַת
פּוּלְחָנְהוֹן: וְיַת אַרְבַּע עֶגְלָן וְיַת תְּמָנְיָא תּוֹרֵי יְהַב לִבְנֵי מְרָרִי לְכִמְסַת פּוּלְחַנְהוֹן בִּידָא
דְּאִיתָמָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא: וְלִבְנֵי קְהָת לָא יְהַב אֲרֵי פּוּלְחַן קוּדְשָׁא עֲלֵיהוֹן בְּכָתְפָא
נָטְלִין: וְקָרִיבוּ רַבְרְבַיָּא יַת חֲנֻכַּת מַדְבְּחָא בְּיוֹמָא דְּרַבְיָא יַת חֲנֻכַּת מַדְבְּחָא וְקָרִיבוּ
רַבְרְבַיָּא יַת קוּרְבָּנְהוֹן קֳדָם מַדְבְּחָא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה רַבָּא חַד לְיוֹמָא רַבָּא חַד לְיוֹמָא יְקָרְבוּן יַת
קוּרְבָּנֵיהוֹן לַחֲנֻכַּת מַדְבְּחָא: וְעָבֵד בְּיוֹמָא קַדְמָאָה יַת קוּרְבָּנֵיהּ נַחְשׁוֹן בַּר
עַמִּינָדָב לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה: וְקוּרְבָּנֵיהּ מְנַסְּקָא דְּכְסַף חֲדָא מְאָה וּתְלָתִין סְלָעִין חֲדָה
מַתְקְלָהּ מְזַרְקָא חַד דְּכְסַף מַתְקְלֵהּ שַׁבְעִין סְלָעִין סְלָעָא דְּקוּדְשָׁא

Pūtiua chal.	Interp̄.chal.	Transla.Chal.
רוּם	et placentā azymā vnam de canistro & laganū azymū vnū: & ponet ſup manꝰ nazarei poſtq̄ totondit caput cōſecrationis ſue. Eleuabitq; ea ſacerdos eleuatione coza dño: & qđ ſanctificatū eſt: erit ſacerdotis cum pectuſculo eleuationis & cū femore qđ ſeparati eſt: & poſtea bibet nazareꝰ vinū. Iſta eſt lex nazarei q̄ vouerit oblationē ſuā coza dño ſup cōſecratione ſua: exceptis his q̄ inuenerit manus eius iuxta votū ſuū qđ vouit: ita faciet iuxta legē cōſecrationis ſue. Locutuſq; e dns cum moyſe dicēs. Loq̄re cuz aaron & cū filijs eius dicēs. Sic benedicetis filijs israel: dicetiſq; eis. Benedicat tibi dns: & cuſtodiat te. Oſtendat dns matesſtatez ſuā tibi: & miſereak tui. Auferat dns irā ſuā a te: & ponat tibi pacem. Ponētq; benedictionē nois mei ſup filios israel: & ego benedicam eis. Ca. 7.
תְּרוּמָה	Actumq; eſt in die quo cōpleuit moyſes erigere tabernaculū: vnxit illud & ſanctificauit illud et omnia vaſa eius: altare quoq; & omnia vasa eius: et vnxit ea & ſanctificauit ea. Obtulerūtq; principes israel capita domus patrū ſuorum: ipſi ſunt principes tribuum qui ſteterunt ſuper eos qui numerati ſunt. Obtulerunt q̄ oblationes ſuas coram domino ſex
שׁוֹק	
שׁוֹק	
יַיִן	
נָזִיר	
נָדַר	
נָדַר	
כְּדֵד עֲשֵׂה	
פֶּה	
נָזִיר	
נָזַר	
נָזִיר	
נָזַר	
נָזִיר	
נָזַר

שְׁנִיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן
לְמִנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה
קְטֹרֶת פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד
כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה שָׂעִיר
עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת וְלִזְבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים
בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן
בֶּן עַמִּינָדָב בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הִקְרִיב
נְתַנְאֵל בֶּן צוּעַר נְשִׂיא יִשָּׂשכָר
הִקְרִב אֶת קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמִאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק
אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת
בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה כַּף אַחַת
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת פַּר
אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ
אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה שָׂעִיר
עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת וְלִזְבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים
בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נְתַנְאֵל
בֶּן צוּעָר בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נָשִׂיא
לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן חֵלוֹן קָרְבָּנוֹ
קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
וּמִאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ

Pritiua. chal.

תְּרֵי טָלֵא
אֶחָד שָׁתָא
עֲלֵה עֲז
תְּרֵב
תַּכָּל
זָרֵק

Interp. chal.

ambo plena similia cõsperſa oleo pro munere: mortariolũ vnũ aureũ appendẽs decẽ ſiclos auri plenũ incenſo aromatũ: vitulũ vnum de bobus: arietẽ vnum: agnum anniculũ vnum in holocauſtũ: hircum de capris vnum pro peccato. Et in ſacrificio ſanctificationũ obtulit boues duos: arietes quinq; hedos quinq; agnos anniculos quinq. Hec ẽ oblatio naaſſon filij aminadab.

In die ſecũdo obtulit nathanael filius ſuar principes iſachar. Obtulitq; oblationẽ ſuam acetabulũ argenteũ vnũ: centũ & triginta ſiclos appẽdebat: phialam vnã argenteã appendentẽ ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij ambo plena ſimila cõſperſa oleo pro munere: mortariolũ vnum aureũ appendens decẽ ſiclos auri plenus incenſo aromatũ: vitulũ vnum de bobus arietẽ vnũ: agnum anniculũ vnus in holocauſtũ: hircum de capris vnum pro peccato. & in victimã ſanctificationũ: boues duos arietes quinq; hedos quinq; agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio nathanael filij ſuar. In die tertio princeps filiorum zabulon eliab filius helon obtulit oblationem ſuam acetabulum argenteum vnum appendens centum & triginta ſiclos: phialam vnam auream appedentẽ ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Trãsla. B. Hiero.

vtrunq; plenum ſimila conſperſa oleo ad ſacrificiũ. mortariolũ vnũ decẽ aureos: plenũ incenſi. vitulũ vnũ e bobꝰ. arietẽ vnũ. agnũ vnũ ãniculũ in holocauſtũ. & hircũ de capris vnũ pro pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc donũ naaſſon filij aminadab.

In die ſecũdo obtulit nathanael filius ſuar principes iſſachar. obtulitq; oblationẽ ſuam acetabulũ argenteũ vnũ: centũ & triginta ſiclos appẽdebat: phialam vnã argenteã appendentẽ ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij ambo plena ſimila cõſperſa oleo pro munere: mortariolũ vnum aureũ appendens decẽ ſiclos auri plenũ incenſo aromatũ: vitulũ vnum de bobus arietẽ vnũ: agnum anniculũ vnus in holocauſtũ: hircum de capris vnum pro peccato. & in victimã ſanctificationũ: boues duos arietes quinq; hedos quinq; agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio nathanael filij ſuar.

In die tertio princeps filiorum zabulon eliab filius helon obtulit oblationem ſuam acetabulum argenteum vnum appendens centum & triginta ſiclos: phialam vnam auream appedentẽ ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

vtraq; ſimile plena confecte ἀμφότερα σεμιδάλεως πλήρη ἀναπεποιημένης in oleo ad ſacrificiũ. mortariolũ vnũ decẽ aureos: πλήρη θυμιάματος · μόχον ἕνα ἐκ βοῶν · κριὸν ἕνα · ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα · καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου · δαμάλεις δύο · κριοὺς πέντε · τράγους πέντε · ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε · τοῦτο τὸ δῶρον ναασσὼν υἱοῦ ἀμιναδάβ.

τῇ δευτέρᾳ προσήνεγκε ναθαναὴλ, υἱὸς ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ζαβουλών, ἐλιὰβ υἱὸς χελών, τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ · φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον · ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Transla. Chal.

תַּרְוֵיהוֹן מְלַן סוּלְתָּא דְּבִילָא בְּמַשְׁחָא לְמִנְחָתָא: בַּזִּיכָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַב מְלָא קְטֹרְתָּא בּוּסְמִין: תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר שְׁתֵּיהּ לְעֻלְתָּא: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא נְדֵיי חַמְשָׁא אִפְרִין בְּנֵי שָׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן נַחְשׁוֹן בַּר עַמִּינָדָב: בְּיוֹמָא תִנְיָנָא קָרֵיב נְתַנְאֵל בַּר צוּעָר רַבָּא דְּיִשָּׂשכָר: קָרֵיב יָת קוּרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא דְּכַסְפָּא חַד מָאָה וּתְלָתִין סְלְעִין מַזְרָקָא חַד דְּכַסְפָּא שִׁבְעִין סְלְעִין בְּסֶלַע מַתְקְלֵיהּ שְׁבָעִין סְלְעִין דְּסַלְעֵי קוּדְשָׁא תַּרְוֵיהוֹן מְלַן סוּלְתָּא דְּבִילָא בְּמַשְׁחָא לְמִנְחָתָא: בַּזִּיכָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַב מְלָא קְטֹרְתָּא בּוּסְמִין: תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר שְׁתֵּיהּ לְעֻלְתָּא: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא נְדֵיי חַמְשָׁא אִפְרִין בְּנֵי שָׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן נְתַנְאֵל בַּר צוּעָר: בְּיוֹמָא תְלִיתָאֵי רַבָּא לְבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בַּר חֵלוֹן: קוּרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא דְּכַסְפָּא חַד מָאָה וּתְלָתִין סְלְעִין הַוָה מַתְקָלֵיהּ מִזְרָקָא חַד דְּכַסְפָּא שִׁבְעִין סְלְעִין בְּסֶלַע מַתְקְלֵיהּ שְׁבָעִין סְלְעִין דְּסַלְעֵי קוּדְשָׁא

שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן
לְמִנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה
קְטֹרֶת פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד
כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה שָׂעִיר
עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת וְלִזְבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים
בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחְשׁוֹן
בֶּן עַמִּינָדָב בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הִקְרִיב
נְתַנְאֵל בֶּן צוּעָר נְשִׂיא יִשָּׂשכָר
הִקְרִב אֶת קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת
שְׁלֹשִׁים וּמִאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק
אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת
בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לְמִנְחָה כַּף אַחַת
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת פַּר
אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ
אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה שָׂעִיר
עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת וְלִזְבַח
הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים
בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נְתַנְאֵל
בֶּן צוּעָר בַּיּוֹם הָרְבִיעִי נָשִׂיא לִבְנֵי
רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן שְׁדֵיאוּר קָרְבָּנוֹ
קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
וּמִאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף
שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ

Pritiua chal.

תְּרֵי טָלֵא
אֶחָד שָׁתָא
עֲלֵה עֲז
תְּרֵב
תַּכָּל
זָרֵק

Interp. chal.

ambo plena ſimila cõſperſa oleo pro munere: mortariolum vnũ appendẽs decem ſiclos auri plenũ incenſo aromatũ: vitulum vnum de bobus: arietem vnum: agnum anniculũ vnum in holocauſtum: hircum de capris vnum pro peccato: et in hoſtiam ſanctificationum: boues duos: arietes quinq; hedos quinq: agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio elifur filij ſedeur In die quinto principes filiorum ſymeon ſelumiel filius ſuriſaddai obtulit oblationẽ ſuam acetabulũ argenteum vnum appendens centũ & triginta ſiclos: phialam vnam argenteã appẽdentẽ ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij:

Trãsla. B. Hiero.

"vtrunq; plenum ſimila conſperſa oleo ad ſacrificiũ. mortariolũ vnũ decẽ aureos: plenũ incenſi: vitulũ vnũ e bobꝰ. arietẽ vnũ. agnũ vnũ ãniculũ in holocauſtũ. & hircũ de capris vnũ pro peccato: & in ſacrificio pacificorũ: boues duos: arietes quinq; hedos quinq; agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio eliab filij helon.

In die quarto principes filiorum ruben elifur filius ſedeur obtulit oblationem ſuam acetabulũ argenteum vnum appendens centum et triginta ſiclos: phialam argenteam vnam appendentem ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij ambo plena ſimila conſperſa oleo pro munere: mortariolum vnum appendens decem ſiclos auri plenum incenſo aromatũ: vitulum vnum de bobus: arietem vnum: agnum anniculũ vnum in holocauſtum: hircum de capris vnum pro peccato: et in hoſtiam ſanctificationum: boues duos: arietes quinq; hedos quinq: agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio elifur filij ſedeur. In die quinto principes filiorum ſymeon ſelumiel filius ſuriſaddai obtulit oblationẽ ſuam acetabulũ argenteum vnum appendens centũ & triginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij:

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

vtraq; plena ſimile cõfecte ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης in oleo in ſacrificiũ. mortariolũ vnũ decẽ aureos: ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν · θυίσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος · μόχον ἕνα ἐκ βοῶν · κριὸν ἕνα · ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα · καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου · δαμάλεις δύο · κριοὺς πέντε · τράγους πέντε · ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε · τοῦτο τὸ δῶρον ἐλιὰβ υἱοῦ χελών · τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ῥουβὴν, ἐλισοὺρ, υἱὸς σεδιὼρ, τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ · φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον · ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Transla. Chal.

תַּרְוֵיהוֹן מְלַן סוּלְתָּא דְּבִילָא בְּמַשְׁחָא לְמִנְחָתָא: בַּזִּיכָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַב מְלָא קְטֹרְתָּא בּוּסְמִין: תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר שְׁתֵּיהּ לְעֻלְתָּא: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא נְדֵיי חַמְשָׁא אִפְרִין בְּנֵי שָׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר: בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה רַבָּא לִבְנֵי רְאוּבֵן קוּרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא דְּכַסְפָּא חַד מָאָה וּתְלָתִין סְלְעִין הַוָה מַתְקָלֵיהּ מִזְרָקָא חַד דְּכַסְפָּא שִׁבְעִין סְלְעִין בְּסֶלַע מַתְקְלֵיהּ שְׁבָעִין סְלְעִין דְּסַלְעֵי קוּדְשָׁא תַּרְוֵיהוֹן מְלַן סוּלְתָּא דְּבִילָא בְּמַשְׁחָא לְמִנְחָתָא: בַּזִּיכָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַב מְלָא קְטֹרְתָּא בּוּסְמִין: תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְּכַר חַד אִמַּר חַד בַּר שְׁתֵּיהּ לְעֻלְתָּא: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא נְדֵיי חַמְשָׁא אִפְרִין בְּנֵי שָׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבַּן אֱלִיצוּר בַּר שְׁדֵיאוּר: בְּיוֹמָא חַמִישָׁאָה רַבָּא לִבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בַּר צוּרִישַׁדָּי: קָרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא דְּכַסְפָּא חַד מָאָה וּתְלָתִין סְלְעִין מַזְרָקָא חַד דְּכַסְפָּא שִׁבְעִין סְלְעִין בְּסֶלַע מַתְקְלֵיהּ שְׁבָעִין סְלְעִין דְּסַלְעֵי קוּדְשָׁא

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Au.	La. vij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
שָׁנָה בָּלֶל	שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה ׀	[a]	[b]	[c]vtrunq[b]plenum[c]simila[a]conspersa	vtraq plena simile confecte
	בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב			[a]oleo[m]in sacrificiũ."mortariolũ[q]aureũ[q]appẽdẽs	ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης
	מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר			[p] decẽ siclos[r] plenũ[p] in	in oleo ad sacrificiũ.moztariolũ vnũ decẽ aureo:
שָׁנָה אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ	כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שָׂעִיר			censo.[r]bouem[r] de[r]armẽ	ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. θυίσκειν μίαν δέκα χρυ
שָׂעִיר	עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַח			to &[s] arietem &	σῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν.
	הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם			[b]agnum[b]anniculum	κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα.
	חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים			[t]in holocaustũ:[s]hircũq	καὶ χίμαρον ἓξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς θυ
עַתּוּד	בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִישָׁמַע			[k]pro peccato.	σίαν σωτηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς πέντε.
	בֶּן עַמִּיהוּד: וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי נְשִׂיא			[l]& in hostias [m] pacifico	hircũ ex capris vnũ pro pctõ: et in sa
נָשִׂיא	לִבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר:			[n]boues[s]duos:[t]arietes	crificiũ salutaris. vitulas duas. arietes quinq.
	קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים			quinq:[u]hircos quinq.	ἓξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς θυ
	וּמִאָה מִשְׁקָלָה מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף			[s]agnos quinq.	σίαν σωτηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς πέν
	שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ			[x]anniculos[s]quinq. [y]Hec	ε. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc
	שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה			fuit[y] oblatio[x] heliasaph	τε. τράγους πέντε. ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέν
	בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב			[z]filii[z] duel.[a] Die[b] septimo	ε. hoc donũ eliasaph filij raguel.
	מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר אַיִל אֶחָד			[c]princeps	τε. τοῦτο τὸ δῶρον ἐλισαφὰ υἱοῦ ῥαγουήλ. τῇ
	כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שָׂעִיר			[d]filiorũ[c]effraĩ[d]elisama[e]fi	die septimo ῥπceps filiox ephraim:
	עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַח			lius[b]ammiud[e]obtulit	ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ἐφραίμ,
	הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם			[f]acetabulũ[g]argẽteũ[f]ap	elisama filij[e] ammiud donũ eius: dif
	חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים			pendens[g]centũ[h]triginta	ελισαμὰ υἱὸς ἀμμιούδ, τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλί
	בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִישָׁמַע			ſiclos:[q]phialam[h]argen	cũ argẽteũ vnũ: trigita τ cẽtũ pond[q]
	בֶּן עַמִּיהוּד: בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי נְתַנְאֵל			team habentem	ον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ
	בֶּן צוּרִישַׁדָּי:			[i]septuaginta [k]siclos [l]ad	εἰς. phialã vnã argẽteã septuagita
				pondus[l]ſanctuarii	ἀυτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα
					siclox: ſm ſiclũ ſcm.
					σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον,

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Au.	La. vij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
שָׁנָה בָּלֶל	שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה	[a]	[b]	[c]vtrunq[b]plenum[c]simila	vtraq plena simile confecte
	בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב			[a]conspersa	ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης
	מְלֵאָה קְטֹרֶת: פַּר אֶחָד בֶּן בָּקָר			[p]oleo[m]in sacrificiũ.moztariolũ vnũ decẽ aureo:	in oleo ad sacrificiũ.moztariolũ vnũ decẽ aureo:
שָׁנָה אַיִל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ	כֶּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שָׂעִיר			[r]mortariolũ[q]aureũ[q]appẽdẽs	ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. θυίσκειν μίαν δέκα χρυ
שָׂעִיר	עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת: וְלִזְבַח			[p] decẽ siclos[r] plenũ[p] in	σῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν.
	הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם			censo.[r]bouem[r] de[r]armẽ	ariete vnũ. agnũ ãniculũ vnũ ad holocaustũ.
	חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׂים			to &[s] arietem &	κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα.
	בְּנֵי שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֱלִישָׁמַע			[b]agnum[b]anniculum	καὶ χίμαρον ἓξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ
	בֶּן עַמִּיהוּד: בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי נְתַנְאֵל			[t]in holocaustũ:[s]hircũq	hircũ ex capris vnũ p pctõ: τ
	בֶּן צוּרִישַׁדָּי:			[k]pro peccato.	χίμαρον ἓξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ εἰς
				[l]& in hostias [m] pacifico	sacrificiũ salutaris. vitulas duas. arietes quinq.
				[n]boues[s]duos:[t]arietes	θυσίαν σωτηρίου. δαμάλεις δύο. κριοὺς πέν
				quinq:[u]hircos quinq.	ε. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc
				[s]agnos quinq.	τε. τράγους πέντε. ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέν
				[x]anniculos[s]quinq. [y]Hec	ε. hoc donũ eliasaph filij raguel.
				fuit[y] oblatio[x] heliasaph	τε. τοῦτο τὸ δῶρον ἐλισαφὰ υἱοῦ ῥαγουήλ. τῇ
				[z]filii[z] duel.[a] Die[b] septimo	die septimo ῥπceps filiox ephraim:
				[c]princeps	ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ἐφραίμ,
				[d]filiorũ[c]effraĩ[d]elisama[e]fi	elisama filij[e] ammiud donũ eius: dif
				lius[b]ammiud[e]obtulit	ἐλισαμὰ υἱὸς ἀμμιούδ, τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλί
				[f]acetabulũ[g]argẽteũ[f]ap	cũ argẽteũ vnũ: trigita τ cẽtũ pond[q]
				pendens[g]centũ[h]triginta	ον ἀργυροῦν ἕν, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ
				ſiclos:[q]phialam[h]argen	eius. phialã vnã argẽteã septuagita
				team habentem	ἀυτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα
				[i]septuaginta [k]siclos [l]ad	siclox: ſm ſiclũ ſcm.
				pondus[l]ſanctuarii	σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον,

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
תְּרֵי מְלָא	ambo plena ſimila cõſperſa oleo pro munere: moztariolũ vnũ aureũ appendẽs decẽ ſiclos auri plenũ incenſo aromatũ: vitulũ vnum de bobus: arietẽ vnum: agnuſ ãniculũ vnum in holocauſtũ: hircũ de capris vnuz pro petõ. Et in ſacrificio ſanctificationũ obtulit boues duos: arietes quinq; hedos quinq; agnos anniculos quinq. Hec ẽ oblatio ſelumiel filij ſuriſaddai.	תַּרְוֵיהוֹן מְלָן סוּלְתָא דְפִילָא כְּמַשְׁחָ לְמִנְחָתָא: בְּזִיכָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַבְ
אֲחַד שָׁתָּא	In die ſexto pzinceps filiozum gad eliaſaph filius deuel obtulit oblationem ſuam acetabulum argenteũ vnũ: centũ τ triginta ſiclos appẽdebat: phialam vnã argenteã appendentẽ ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij: ambo plena ſimila cõſperſa oleo pro munere: moztariolũ vnum aureũ appendens decẽ ſiclos auri plenuz incenſo aromatũ: vitullũ vnum de bobus arietẽ vnũ: agnum anniculũ vnuz in holocauſtũ: hircum de capris vnum pro peccato. τ in victimã ſanctificationũ: bouces duos arietes quinq; hedos quinq; agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio eliaſaph filij deuel. In die ſeptimo pzinceps filiox ephzaim eliſama filius ammiud obtulit oblationẽ ſuã acetabulum argenteum vnum appendens centum τ triginta ſiclos: phialam vnam auream appẽdentẽ ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij:	מַלְיָא קְטֹרְתָ בּוּסְמִין: תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְכַר חַד אִפַּר חַד בַּר שָׁתִיהּ לְעָלְתָא: צְפִיר בַּר
רַבְּב		עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא גְּדֵיֵי חַמְשָׁא אִפְרִין
תָּקַל זָרַק		בְּנֵי שְׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבָּן אֱלִישָׁמַע בַּר עַמִּיהוּד: בְּיוֹמָא תְמִינָאָה רַבָּא לִבְנֵי מְנַשֶּׁה
		גַּמְלִיאֵל בַּר פְּדָה צוּר: קוּרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא דְכָסַף חַד מָאָה וּתְלָתִין סְלְעִין הֲוָה מַתְקְלָהּ
		סְזָרְקָא חַד דְּכָסַף מַתְקְלֵיהּ שְׁבְעִין סְלְעִין כָּסְלְעֵי קוּדְשָׁא תַּרְוֵיהוֹן מְלָן סוּלְתָא דְפִילָא
		לְמִנְחָתָא: בְּזִיכָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַבְ מַלְיָא קְטֹרַת בּוּסְמִין: תּוֹר חַד
		בַּר תּוֹרֵי דְכַר חַד אִפַּר חַד בַּר שָׁתִיהּ לְעָלְתָא: צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת
		קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא גְּדֵיֵי חַמְשָׁא אִפְרִין בְּנֵי שְׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבָּן
		נַחְשׁוֹן בַּר עַמִּינָדָב: בְּיוֹמָא תְשִׁיעָאָה רַבָּא לִבְנֵי בְנֵימִן אֲבִידָן בַּר גִּדְעֹנִי:
		קוּרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא דְכָסַף חַדָּא מָאָה וּתְלָתִין סְלְעִין הֲוָה מַתְקְלָהּ סְזָרְקָא חַד דְּכָסַף
		מַתְקְלֵיהּ שְׁבְעִין סְלְעִין כָּסְלְעֵי קוּדְשָׁא

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
תְּרֵי מְלָא	ambo plena ſimila cõſperſa oleo pro munere: moztariolum vnũ appendẽs decẽ ſiclos auri plenũ incenſo aromatũ: vitulum vnum de bobus: arietẽ vnum: agnum anniculũ vnum in holocauſtum: hircum de capris vnum pro peccato. et in hoſtiam ſanctificationum: boues duos: arietes quinq; hedos quinq: agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio gamaliel filij phadaſur. In die nono pzinceps filiox benſami abidan filij gedeonis obtulit oblationẽ ſuam acetabulũ argenteũ vnum appendens centũ τ triginta ſiclos: phialam vnam argenteã appẽdentẽ ſeptuaginta ſiclos in ſiclis ſanctuarij:	תַּרְוֵיהוֹן מְלָן סוּלְתָא דְפִילָא כְּמַשְׁחָ לְמִנְחָתָא: בְּזִיכָא חֲדָא מַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין דְּהַבְ
אֲחַד שָׁתָּא		מַלְיָא קְטֹרַת בּוּסְמִין: תּוֹר חַד בַּר תּוֹרֵי דְכַר חַד אִפַּר חַד בַּר שָׁתִיהּ לְעָלְתָא: צְפִיר בַּר
עֲלָה עֵז		עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא: וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא תּוֹרִין תְּרֵין דְּכַרֵי חַמְשָׁא גְּדֵיֵי חַמְשָׁא אִפְרִין
שְׁלָמִים		בְּנֵי שְׁנָה חַמְשָׁא דֵּין קוּרְבָּן נַחְשׁוֹן בַּר עַמִּינָדָב: בְּיוֹמָא תְשִׁיעָאָה רַבָּא לִבְנֵי בְנֵימִן
רַבְּב		אֲבִידָן בַּר גִּדְעֹנִי: קוּרְבָּנֵיהּ מְנָסְתָּא דְכָסַף חַדָּא מָאָה וּתְלָתִין סְלְעִין הֲוָה מַתְקְלָהּ
תָּקַל זָרַק		סְזָרְקָא חַד דְּכָסַף מַתְקְלֵיהּ שְׁבְעִין סְלְעִין כָּסְלְעֵי קוּדְשָׁא

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Hu.	La. vij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. latina
	שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן			vtrunq; plenum similā cõfperſa oleo in ſacrificiũ. mortariolũ vnũ decẽ aureos: plenũ incẽſi. vitulũ vnũ e bob. arietẽ vnũ. agnũ vnũ ãniculũ in holocauſtũ.	ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀνατετοιμιδίνης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. θυίσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ abidã filij gedeõnis.
	וְשִׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן			vtrunq; plenum ſimila cõſperſa oleo in ſacrificiũ. mortariolũ vnũ decẽ aureos plenũ incenſi. vitulũ vnũ e bob. arietẽ vnũ. agnũ vnũ ãniculũ in holocauſtũ. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ abiezer filij amiſaddai.	ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀνατετοιμιδίνης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. θυίσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ abiezer filij amiſaddai.
	כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			vtrunq; plenum ſimila cõſperſa oleo in ſacrificiũ. mortariolũ vnũ decẽ aureos plenũ incenſi. vitulũ vnũ e bob. arietẽ vnũ. agnũ vnũ ãniculũ in holocauſtũ. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ abiezer filij amiſaddai. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ phegiel filij ochrã.	ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀνατετοιμιδίνης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν. θυίσκην μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ phegiel filij ochrã.
	לַמִּנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			die ſexto pncps filior dan: abiezer: filij amiſadai. vonũ eius: vitulũ vnũ. arietẽ vnũ: agnũ vnũ: trigita τ cẽtũ põd. eius: phialã vnã argẽteã ſeptuagita ſiclor: plenã incenſi aromatis: vitulũ vnum de bobus: arietẽ vnum: agnũ ãniculũ vnum in holocauſtũ: hircũ de capris vnũ pro pctõ. Et in ſacrificio ſanctificationũ obtulit boues duos: arietes quinq: hedos quinq: agnos ãniculos quinq. Hec eſt oblatio abidan filij gedeoni.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑκτῇ ἄρχων τῶν υἱῶν δαν, αβιεζερ: υἱὸς αμισαδαί. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ abiezer filij amiſaddai.
	בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה			die vndecimo pncps filior aser phegiel filius ochzan. vonũ eius: vitulũ vnũ. arietẽ vnũ: agnũ vnũ: trigita τ cẽtũ põd. eius: phialã vnã argẽteã ſeptuagita ſiclor: plenã incenſi aromatum: vitulum vnum de bobus arietẽ vnũ: agnum anniculũ vnũ in holocauſtũ: hircum de capris vnum pro peccato. τ in victimã ſanctificationũ: boues duos: arietes quinq: hedos quinq: agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio ahiezer filij amiſaddai.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑνδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ασηρ phegiel: filij ochzan. vonũ eius: vitulũ φαγαήλ, υἱὸς ἐχράν. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã.
	וְלִבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי			die duodecimo pncps filior nephthali: ahira filius enan. Die duodecimo pncps filiorũ gad: eliaſaph filius dauel. Die xiij. pncps filiorũ ephraim: elisama filius ammiud. Die xiiij. pncps filiorũ manaſſe: gamliel filius phadaſur. Die xv. pncps filiorũ beniamin: abidan filius gedeoni. Die xvj. pncps filiorũ dan: ahiezer filius amiſaddai. Die xvij. pncps filiorũ aſer: phegiel filius ochzan. Die xviij. pncps filiorũ neptalim: ahira filius enan.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ δωδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν νεφθαλίμ, ἀχιρα υἱὸς αἰνάν. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã.
	לַנְּדָבָנִי בַּיּוֹם הַעֲשִׂירִי נָשִׂיא			Die xix. pncps filiorũ aſer: phegiel filius ochzan. Die xx. pncps filiorũ beniamin: abidan filius gedeoni. Die xxj. pncps filiorũ dan: ahiezer filius amiſaddai. Die xxij. pncps filiorũ neptalim: ahira filius enan.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ δεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ασηρ, φαγαήλ, υἱὸς ἐχράν. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã.
	לְבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי			Die xxiij. pncps filiorũ dan: ahiezer filius amiſaddai. Die xxiiij. pncps filiorũ aſer: phegiel filius ochzan. Die xxv. pncps filiorũ neptalim: ahira filius enan. Die xxvj. pncps filiorũ gad: eliaſaph filius dauel. Die xxvij. pncps filiorũ ephraim: elisama filius ammiud. Die xxviij. pncps filiorũ manaſſe: gamliel filius phadaſur. Die xxix. pncps filiorũ beniamin: abidan filius gedeoni.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ δωδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν νεφθαλίμ, ἀχιρα υἱὸς αἰνάν. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ phegiel filij ochzan.
	כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die xxx. pncps filiorũ gad: eliaſaph filius dauel.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τριακοστῇ ἄρχων τῶν υἱῶν γαδ, ελιασαφ υἱὸς δαουηλ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã. hec de
	לַמִּנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die xxxj. pncps filiorũ ephraim: elisama filius ammiud.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τριακοστῇ πρώτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν εφραιμ, ελισαμα υἱὸς αμιουδ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã. hec de
	בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה			Die xxxij. pncps filiorũ manaſſe: gamliel filius phadaſur.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τριακοστῇ δευτέρᾳ ἄρχων τῶν υἱῶν μανασσή, γαμαλιηλ υἱὸς φαδασσουρ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã. hec de
	לְבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי			Die xxxiij. pncps filiorũ beniamin: abidan filius gedeoni.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τριακοστῇ τρίτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν βενιαμιν, αβιδαν υἱὸς γεδεωνι. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã. hec de
	לְבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי			Die xxxiiij. pncps filiorũ dan: ahiezer filius amiſaddai.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τριακοστῇ τετάρτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν δαν, αβιεζερ: υἱὸς αμισαδαί. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ abidã filij gedeõnis.
	כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die xxxv. pncps filiorũ aſer: phegiel filius ochzan.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τριακοστῇ πέμπτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ασηρ phegiel: filij ochzan. vonũ eius: vitulũ vnũ. arietẽ vnũ: agnũ vnũ: trigita τ cẽtũ põd. eius: phialã vnã argẽteã ſeptuagita ſiclor: plenã incenſi aromatis: vitulũ vnum de bobus: arietẽ vnũ: agnum anniculũ vnũ in holocauſtũ: hircum de capris vnum pro peccato. τ in victimã ſanctificationũ: boues duos: arietes quinq: hedos quinq: agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio ahiezer filij amiſaddai.
	לַמִּנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die xxxvj. pncps filiorũ neptalim: ahira filius enan.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τριακοστῇ ἕκτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν νεφθαλίμ, ἀχιρα υἱὸς αἰνάν. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã. hec de
	בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה			Die xxxvij. pncps filiorũ gad: eliaſaph filius dauel.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τριακοστῇ ἑβδόμῃ ἄρχων τῶν υἱῶν γαδ, ελιασαφ υἱὸς δαουηλ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ phegiel filij ochzan.
	כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die xxxviij. pncps filiorũ ephraim: elisama filius ammiud.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τριακοστῇ ὀγδόῃ ἄρχων τῶν υἱῶν εφραιμ, ελισαμα υἱὸς αμιουδ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã. hec de
	לְבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר			Die xxxix. pncps filiorũ manaſſe: gamliel filius phadaſur.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τριακοστῇ ἐνάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν μανασσή, γαμαλιηλ υἱὸς φαδασσουρ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ phegiel filij ochzan.
	לְבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי			Die xl. pncps filiorũ beniamin: abidan filius gedeoni.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρακοστῇ ἄρχων τῶν υἱῶν βενιαμιν, αβιδαν υἱὸς γεδεωνι. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ abidã filij gedeõnis.
	לְבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי			Die xlj. pncps filiorũ dan: ahiezer filius amiſaddai.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρακοστῇ πρώτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν δαν, αβιεζερ: υἱὸς αμισαδαί. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ abiezer filij amiſaddai.
	כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die xlij. pncps filiorũ aſer: phegiel filius ochzan.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρακοστῇ δευτέρᾳ ἄρχων τῶν υἱῶν ασηρ phegiel: filij ochzan. vonũ eius: vitulũ vnũ. arietẽ vnũ: agnũ vnũ: trigita τ cẽtũ põd. eius: phialã vnã argẽteã ſeptuagita ſiclor: plenã incenſi aromatis: vitulũ vnum de bobus: arietẽ vnũ: agnum anniculũ vnũ in holocauſtũ: hircum de capris vnũ pro peccato. τ in victimã ſanctificationũ: boues duos: arietes quinq: hedos quinq: agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio abiezer filij amiſaddai.
	לַמִּנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die xliij. pncps filiorũ neptalim: ahira filius enan.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρακοστῇ τρίτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν νεφθαλίμ, ἀχιρα υἱὸς αἰνάν. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã. hec de
	בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה			Die xliiij. pncps filiorũ gad: eliaſaph filius dauel.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρακοστῇ τετάρτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν γαδ, ελιασαφ υἱὸς δαουηλ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ phegiel filij ochzan.
	כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die xlv. pncps filiorũ ephraim: elisama filius ammiud.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρακοστῇ πέμπτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν εφραιμ, ελισαμα υἱὸς αμιουδ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã. hec de
	לְבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר			Die xlvj. pncps filiorũ manaſſe: gamliel filius phadaſur.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρακοστῇ ἕκτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν μανασσή, γαμαλιηλ υἱὸς φαδασσουρ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ phegiel filij ochzan.
	לְבְנֵי בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן גִּדְעֹנִי			Die xlvij. pncps filiorũ beniamin: abidan filius gedeoni.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρακοστῇ ἑβδόμῃ ἄρχων τῶν υἱῶν βενιαμιν, αβιδαν υἱὸς γεδεωνι. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ abidã filij gedeõnis.
	לְבְנֵי דָן אֲחִיעֶזֶר בֶּן עַמִּישַׁדָּי			Die xlviij. pncps filiorũ dan: ahiezer filius amiſaddai.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρακοστῇ ὀγδόῃ ἄρχων τῶν υἱῶν δαν, αβιεζερ: υἱὸς αμισαδαί. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ abiezer filij amiſaddai.
	כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die xlix. pncps filiorũ aſer: phegiel filius ochzan.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρακοστῇ ἐνάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ασηρ phegiel: filij ochzan. vonũ eius: vitulũ vnũ. arietẽ vnũ: agnũ vnũ: trigita τ cẽtũ põd. eius: phialã vnã argẽteã ſeptuagita ſiclor: plenã incenſi aromatis: vitulũ vnum de bobus: arietẽ vnũ: agnum anniculũ vnũ in holocauſtũ: hircum de capris vnũ pro peccato. τ in victimã ſanctificationũ: boues duos: arietes quinq: hedos quinq: agnos anniculos quinq. Hec eſt oblatio ahiezer filij amiſaddai.
	לַמִּנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die l. pncps filiorũ neptalim: ahira filius enan.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ πεντηκοστῇ ἄρχων τῶν υἱῶν νεφθαλίμ, ἀχιρα υἱὸς αἰνάν. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã. hec de
	בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן לְמִנְחָה כַּף אַחַת עֲשָׂרָה			Die li. pncps filiorũ gad: eliaſaph filius dauel.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ πεντηκοστῇ πρώτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν γαδ, ελιασαφ υἱὸς δαουηλ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ phegiel filij ochzan.
	כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת			Die lij. pncps filiorũ ephraim: elisama filius ammiud.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ πεντηκοστῇ δευτέρᾳ ἄρχων τῶν υἱῶν εφραιμ, ελισαμα υἱὸς αμιουδ. τὸ δῶρον αὐτοῦ, τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν, τριακοντα καὶ ἑκατὸν ὁλκὴ αὐτοῦ. φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων, κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. θυμιάματος μίαν δέκα χρυσῶν, πλήρη θυμιάματος. μόχον ἕνα ἐκ βοῶν. κριὸν ἕνα. ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὁλοκάυτωμα. τ hircũ ex capris vnũ p pctõ: et in ſacrificiũ ſalutaris. vitulas duas. arietes quinq. hircos quinq. agnas ãniculas quinq. hoc vonũ ahira filij henã. hec de
	לְבְנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן פְּדָהצוּר			Die liij. pncps filiorũ manaſſe: gamliel filius phadaſur.	τῇ ἡμέρᾳ τῇ πεντηκοστῇ τρίτῃ

כֶּסֶף וְשִׁבְעִים וַחֲמִזְרָק ׳ הָאֶחָד
כל כֶּסֶף הַכֵּלִים אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע כלה רבע
מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃ הַכַּף זָהָב מאה
עֲשָׂתִים עֶשְׂרֵה מְלֵאֹת קְטֹרֶת
עֶשְׂרֵה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
כָּל זְהַב הַכַּפּוֹת עֶשְׂרִים וּמְאָה׃
כָּל הַבָּקָר לָעֹלָה שְׁנֵים עָשָׂר עשנה
פָּרִים אֵילִם שְׁנִים עָשָׂר ׳׳
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁנִים עָשָׂר עשר
וּמִנְחָתָם וּשְׂעִירֵי עִזִּים שְׁנֵים
עָשָׂר לְחַטָּאת׃ וְכֹל ׳׳׳ בְּקַר זֶבַח
הַשְּׁלָמִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה פָּרִים
אֵילִם שִׁשִּׁים עַתֻּדִים שִׁשִּׁים
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁשִּׁים זֹאת
חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ אַחֲרֵי הִמָּשַׁח אֹתוֹ׃
וּבְבֹא מֹשֶׁה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְדַבֵּר בוא יעד
אִתּוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדַּבֵּר אֵלָיו שמע
מֵעַל הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל אֲרֹן הָעֵדֻת עד
מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו׃ שנה דבר

Ca.viij.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה
לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ
אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ ׳׳׳ אֶת הַנֵּרֹת עלה נור
מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת
הַנֵּרוֹת׃ וַיַּעַשׂ כֵּן אַהֲרֹן אֶל מול עשה
פְּנֵי הַמְּנוֹרָה הֶעֱלָה נֵרֹתֶיהָ ׳
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ ׳׳זה
וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְּנֹרָה מִקְשָׁה זָהָב עַד עשה
עֲשָׂה

Pátiua.chal.

רבע
מלא
עלה
שית
עול שכן ׳׳ כלל
אמר כלל
נור ערב

Interp.chal.

et septuaginta appẽdebat phiala vna: oẽ argentũ vas fox duo millia ⁊ quadringẽti sicli in sicliꝰ sanctuarij. moztartola aurea duodecim plena incenso aromatũ: vñ⁹q3 moztartolã appẽdebat decẽ sicl⁹ aurꝰ in sicliꝰ sanctuarij: oẽ aurũ moztartolor fuit centũ ⁊ viginti sicli. oẽs boues in holocaustum fuerũt duodecim: arietes duodecim: agni anniculi duodeciꝫ ⁊ munera eor: ⁊ hirci capraꝫ duodecim pro pctõ. Oẽlq3 boues in hostiã sctificationũ viginti ⁊ ꝫtuor boues fuerũt: arietes seraginta: hedi seraginta: agni anniculi seraginta. Hec est dedicatio altaris postq3 vnctũ erꝫt illud. Cũq3 ingrederẽt moyses in tabernaculus federis ad loquẽdum cuꝫ eo: audiebat vocẽ loquẽtis secũ desup ꝓpiciatorio qs est sup arcam testimonij. Loquebatur3 cũ eo de medio duor cherubim. Ca.8.

LOcutusq3 est dñs cum moyse dicẽs. Loqre cum aaron ⁊ dices ad eũ. Cum accẽderis lucernas: cõtra faciẽ candelabri lucebũt septẽ lucerne. Fecit3 ita aaron: ꝓtra faciẽ candelabri accẽdit lucernas: sicẽ ꝓceperat dñs moysi. Hec aũt erat factura candelabri ex auro ductili ab

Trásla.B.Hiero.

8 septuaginta siclos vna phiala. ideſt. in cõmune vaſorum oim ex argento ſicli duo milia quadringenti ſicli in ſiclis ſanctuarii. mortariola aurea duodecim plena incenſo aromatis: vnuſquiſq3 mortariolũ appẽdebat decẽ ſiclos auri in ſiclis ſanctuarij. oẽ aurũ mortariolor fuit centũ viginti ſicli. oẽs boues in holocauſtum fuerũt duodecim: arietes duodecim. agni anniculi duodeciꝫ. & libamenta eorum. hirci duodecim pro peccato. in hoſtias pacificorum boues viginti quatuor. arietes ſexaginta. hirci ſexaginta. agni anniculi ſexaginta. Hec dedicatio altaris poſtq3 vnctũ eſt. Cũq3 igrederetur moyſes in tabernaculum federis: vt cõſuleret oraculũ audiebat vocẽ loquentis ad ſe de propitiatorio: qd erat ſup arcã te ſtimonii inter duos cherubi: vñ & loq̃batur ei.

LOcutuſq3 eſt Ca.8. dominus ad moyſen dicens. Loquere aron & dices ad cũ. Cũ poſueris lucernas ex pte: vltra cõtra candelabrũ lucernas ꝓtinus ſe ptẽ lucernas. Et fecit ſic aaron: vltra faciẽ candelabri lucebũt ſeptẽ lucerne. Fecit3 ita aaron: ꝓtra faciẽ candelabri accẽdit lucernas: ſicẽ ꝓcepit dñs moyſi. Hec aũt erat factura candelabri ex auro ductili tam medius

Trásla.Gre.lxx.cũ interp.latina

τ cẽtũ ſiclor viginti. τ ſeptuaginta ſiclor phiala vna. oẽ argentũ vaſorum duo milia τ quadringẽti ſicli in ſiclis ſanctuarij. θυμιάματος. πᾶν τὸ χρυσίον τῶν θυσιῶν τῶν ſicli τ cẽtũ auret. oẽs boues in holocauſtũ vituli duodeci. arietes duodeci. agni anniculi duodecim: τ ſacrificia eor: τ libamina eor. τ hirci ex capris duodeci pro peccatis eorum. τ χίμαροι ἐξ αἰγῶν δώδεκα περὶ ἁμαρτίας to τ in ſacrificiũ ſalutaris. vitule vigiti quattuor. arietes ſexaginta. hirci ſexaginta. agne ſexagita ãtcule imaculate. hec dedicatio altaris poſtq3 vnxit illũ cũ ingrederet moyſes in tabernaculũ teſtimonij. ad loquẽdũ il li. τ audiuit vocẽ dñi loq̃ntis ad ſe. desup ꝓpitiatorio: qđ eſt ſup arcã teſtimonij. ad loquẽdũ cuꝫ eo: audiebat vocẽ loquẽtis ſecũ desup ꝓpiciatorio qđ eſt ſup arcam teſtimonij. Loquebatur3 cũ eo de medio duor cherubim. Ca.8.

LOcutuſq3 eſt dñs ad moyſen dicẽs. Loqre cum aaron τ dices ad eũ. Cum accẽderis lucernas: cõtra faciẽ candelabri lucebũt ſeptẽ lucerne. Fecit3 ita aaron: ꝓtra faciẽ candelabri accẽdit lucernas: ſicẽ ꝓcepit dñs moyſi. τ hec fuit opꝰ candelabri ex auro ductili vſq3 ad lilium eius erat ductile

Ca.viij.

ὑπὲρ ἐτοίμασον τὸν λύχνον ἐκ μέρους, κατὰ πρόσωπον τοῦ λυχνίου ἔξωθεν τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ ἔκαυσεν κατὰ πρόσωπον τοῦ λυχνίου. καὶ ἐποίησεν οὕτως ἀαρών, καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ. καὶ αὕτη ἡ κατασκευὴ τῆς λυχνίας, σφυρήλατος, χρυσῆ,

Trásla.Chal.

וְכַסְפָּא עַל שִׁבְעִין דְּמִזְרְקָא חַד כָּל כַּסְפָּא מָאתַיִן וְאַרְבַּע מְאָה בְּסֶלְעֵי קוּדְשָׁא׃
בָּזִכִּי דַּהֲבָא תַּלְתָּא עֲשָׂרֵי מַלְיָן קְטֹרֶת בּוּסְמִין סַתְקַל עֲשַׂר סְלְעִין חֲדָא מִתְקָלָה ◦◦
דְּזַמְנָא מְסֻלְעֵי קוּדְשָׁא כָּל דְּהַב מְאָה וְעֶשְׂרִין׃ וְכָל תּוֹרֵי לְעֻלְּתָא תְּרֵי עֲשַׂר ◦
תּוֹרִין תְּלָתִין תְּרֵי עֲשַׂר אָפְרִין בְּנֵי שָׁנָה תְּרֵי עֲשַׂר וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן עִזִּין תְּרֵי עֲשַׂר ◦
לְחַטָּאתָא׃ וְכֹל תּוֹרֵי לְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא עֶשְׂרִין וְאַרְבְּעָה תּוֹרִין דְּכֹרֵי שְׁתִּין גַּדְיֵי שְׁתִּין
אִפְרִין בְּנֵי שָׁנָה שְׁתִּין דָּא חֲנוּכַּת מַדְבְּחָא בָּתַר דְּרַבְיוֹ יָתֵיהּ וְכַד עָלִיל מֹשֶׁה לְמַשְׁכַּן
זִמְנָא לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ וְשָׁמַע יָת קָלָא מִתְמַלַּל עִמֵּיהּ מֵעִלָּוֵי כַּפּוּרְתָּא דְּעַל אֲרוֹנָא

Ca.viij.

וְעִלָּוֵי תְּרֵין כְּרוּבַיָּא וּמְתַמְלַל עִמֵּיהּ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְתֵימַר לֵיהּ בְּאַדְלָקוּתָךְ יָת בּוּצִינַיָּא
לְקֳבֵל אַפֵּי מְנָרְתָּא יְהוֹן מְהַנְהְרִין שִׁבְעָא בּוּצִינַיָּא׃ וַעֲבַד כֵּן אַהֲרֹן לְקֳבֵל אַפֵּי מְנָרְתָּא
אַדְלִיק בּוּצִינַיָּא כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וְדֵין עוֹבַד מְנָרְתָּא נְגִידָא דְּדַהֲבָא עַד

Trásla.B.Hiero.

ſtipes eius: ⁊ lilia eius: ſolidũ totũ: manubrium eius: ⁊ calami eius: ſolidi totũ: iuxta ſpẽm quã oſtendit dñs moyſi: ſic fecit cãdelabrũ. ⁊ locut est dñs ad moyſen dicens. Loquere aaron ⁊ dices ad eũ. Cũ poſueris lucernas ex pte: vltra cõtra candelabrũ lucebũt ſeptẽ lucerne. Fecit ita aaron: ⁊ accẽdit lucernas: ſicut præceperat dñs moyſi. Hec aũt erat factura candelabri ex auro ductili tam medius

Trásla.Gre.lxx.cũ interp.latina

καυλὸς αὐτῆς, καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς, σφυρὰ ὅλα, ἕως ἀκροκαρπίου κύριος τῷ μωυσῆ, οὕτως ἐποίησε τὴν λυχνίαν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάβε τοὺς λευίτας ἐκ μέσου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ καθαριεῖς αὐτούς. καὶ οὕτως ποιήσεις αὐτοῖς τοῦ ἁγνισμοῦ αὐτῶν. περιῤῥανεῖς ὕδωρ ἁγνισμοῦ. καὶ ἐπελεύσεται ξυρὸς ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα αὐτῶν, καὶ πλυνοῦσι τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ καθαροὶ ἔσονται. καὶ λήψονται μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ τοῦτον θυσίαν σεμιδάλιν ἐν ἐλαίῳ. καὶ μόσχον ἕνα σύνον ἐκ βοῶν ποιήσεις περὶ ἁμαρτίας, καὶ προσάξεις τοὺς λευίτας ἔναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ συνάξεις πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ προσάξεις τοὺς λευίτας ἔναντι κυρίου, καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς λευίτας, καὶ ἀφοριεῖ ἀαρὼν τοὺς λευίτας ἀπὸ δόμα ἔναντι κυρίου παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ ἔσονται ὥστε ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα κυρίου. οἱ δὲ λευῖται ἐπιθήσουσι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν μόσχων. καὶ ποιήσεις τὸν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν ἕνα εἰς ὁλοκαύτωσιν κυρίῳ ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῶν. καὶ στήσεις λευίτας ἔναντι ἀαρὼν, καὶ ἔναντι υἱῶν αὐτοῦ. καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς ἀπὸ σου δόμα ἔναντι κυρίου. καὶ διαχελεῖς τοὺς λευίτας ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ ἔσονται ἐμοί. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ λευῖται

Ca.viij.

λαλῆσαι τὰ ἔργα κυρίου. οἱ δὲ λευῖται ἐπιθήσουσι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν μόσχων. καὶ ποιήσεις τὸν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν ἕνα εἰς ὁλοκαύτωσιν κυρίῳ ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν λευιτῶν. καὶ στήσεις τοὺς λευίτας ἔναντι ἀαρὼν, καὶ ἔναντι τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς ἀπὸ σου δόμα κυρίῳ. καὶ διαχελεῖς τοὺς λευίτας ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραὴλ. καὶ ἔσονται ἐμοί. μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ λευῖται

Trásla.Chal.

שׁוּרְהָא עַד שׁוֹשִׁנְּהָא נְגִידָא הִיא כְּחָזוּ דְּאַחְזִי יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עֲבַד יָת מְנָרְתָּא׃ וּמַלֵּיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ קָרֵב יָת לֵוָאֵי מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתַדְכֵּי יָתְהוֹן׃ וְכִדֵּין תַּעֲבֵד לְהוֹן
לְדַכָּאוּתְהוֹן אֲדֵי עַל יְהוֹן מַיָּא דְּחַטָּאתָא וְיַעְבְּרוּן מַסְכַּף עַל כָּל בְּשׂוֹרֵיהוֹן וְיַחֲווֹרוּן
לְבוּשֵׁי יְהוֹן וְיִדְכּוֹן׃ וְיִסְבּוֹן תּוֹר בַּר תּוֹרֵי וּמִנְחָתֵיהּ סוּלְתָא דְּפִילָא מְמַשַּׁח וְתוֹר תִּנְיָן בַּר
תּוֹרֵי תִּסְבּ לְחַטָּאתָא׃ וְתִקְרֵיב יָת לֵוָאֵי קֳדָם לַמַּשְׁכַּן זִמְנָא וְתִכְנוֹשׁ יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא
דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְתִקְרַב יָת לֵוָאֵי קֳדָם יְיָ וְיִסְמְכוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת יְדֵיהוֹן עַל לֵוָאֵי׃
וְיֵרֵים אַהֲרֹן יָת לֵוָאֵי אֲרֵמָא קֳדָם יְיָ מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוֹן לְמִפְלַח יָת פּוּלְחָנָא דְּיָיָ׃
וְלֵוָאֵי יִסְמְכוּן יָת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ תּוֹרֵי וְתַעְבֵּד יָת חַד חַטָּאתָא וְיָת חַד לְעֻלָּתָא קֳדָם
יְיָ לְכַפָּרָא עַל לֵוָאֵי׃ וְתָקְרֵים יָת לֵוָאֵי קֳדָם אַהֲרֹן וְקֳדָם בְּנוֹהִי וְתָרִים יָתְהוֹן אֲרֵמָא
קֳדָם יְיָ׃ וְתַפְרֵישׁ יָת לֵוָאֵי מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִהְוֹן מְשַׁמְּשִׁין קֳדָמַי לֵוָאֵי׃ וּבָתַר כֵּן

Interp.chal.

haſtili eius vſq3 ad lilium eius erat ductile iurta viſionem quã oſtendit dñs moyſi: ita fecit candelabrum. Locutuſq3 eſt dñs cuꝫ moyſe dicens. Applica leuitas de medio filioꝝ iſrael: ⁊ mundabis eos. et ita facies eis vt mundentur: aſperge ſuper eos aquas lustrationis: ⁊ tranſire facient nouacula ſuper omnẽ carnem ſuam ⁊ lauabunt veſtimẽta ſua ⁊ mundi erunt. Et olentiq3 vitulũ de bobus: ⁊ munus eius erit ſimila conſperſa oleo. Bouem autem ſecundũ tolles de bobus pro peccato. Applicabiſq3 leuitas coram tabernaculo federis: ⁊ congregabis omnẽ cetum filioꝝ iſrael: et applicabis leuitas coram dño. Et imponent filij iſrael manus ſuas ſuper leuitas. Eleuabitq3 aaron leuitas eleuatione coram dño a filijs iſrael: ⁊ erunt mihi miniſtrantes miniſterijs domini. Leuite aũt imponent manus ſuas ſuper caput boum. ⁊ fac vnuꝫ pro peccato ⁊ vnum in holocauſtũ coram dño ad propitiandus ſuper leuitas. Statueſq3 leuitas in conſpectu aaron et in conſpectu filioꝝ eius: ⁊ eleuabis eos eleuatione in conſpectu dñi. et ſeparabis leuitas de medio filiorum iſrael: vt ſint miniſtrantes leuite coram me. Et poſtea ingredientur leuite

לְעָבֹד אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וּטְרַדְתָּ
אֹתָם וְהִנַּפְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה׃ כִּי
נְתֻנִים נְתֻנִים הַמָּה לִי מִתּוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל תַּחַת פִּטְרַת כָּל רֶחֶם
בְּכוֹר כֹּל מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקַחְתִּי
אֹתָם לִי׃ כִּי לִי כָל בְּכוֹר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה בְּיוֹם
הִכֹּתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
הִקְדַּשְׁתִּי אֹתָם לִי׃ וָאֶקַּח אֶת
הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל בְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וְאֶתְּנָה אֶת הַלְוִיִּם נְתֻנִים לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת
עֲבֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֹהֶל מוֹעֵד
וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה
בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף בִּגְנֹשֶׁת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֹּדֶשׁ׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן וְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם
כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה
לַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּתְחַטְּאוּ הַלְוִיִּם וַיְכַבְּסוּ בִגְדֵיהֶם
וַיָּנֶף אַהֲרֹן אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי
יְהוָה וַיְכַפֶּר עֲלֵיהֶם אַהֲרֹן לְטַהֲרֹם׃
וְאַחֲרֵי כֵן בָּאוּ הַלְוִיִּם לַעֲבֹד אֶת
עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי אַהֲרֹן
וְלִפְנֵי בָנָיו כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת מֹשֶׁה עַל הַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ לָהֶם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

Pritiua chal.

דְּבָרָה
יְלַל
קֻדָּשׁ
פָּלַח
שְׁכַן יְהָוָה
קָרֵב
דְּכָה
רוּם
עֻל פָּלַח שְׁכַן

Interp̃.chal.

vt ministrent in tabernaculo federis: ⁊ vnges eos: et eleuabis eos eleuatione. Quoniã separatione separati sunt mihi de medio filioꝝ israel pro omni primogenito aperiente omne vulua de filijs israel: applicaui eos ad cultũ meũ. Quia meũ est omne primogenitum in filijs israel in hominibus ⁊ in iumẽtis: in die quo interfeci omne primogenitũ in tra egyptia sanctificaui eos cozã me. Applicauiq; leuitas pro omni primogenito filioꝝ israel: dediq; leuitas datos dono aaron ⁊ filijs eius de medio filioꝝ israel: vt seruiant pro filijs israel in tabernaculo federis ad ppiciandũ p filijs israel vt nõ sit in filijs israel mors: cũ accesserit ad sanctuariũ. Fecitq; moyses ⁊ aaron ⁊ ois cõgregatio filioꝝ israel sup leuitis: iuxta oia que preceperat dñs moysi de leuitis: ita fecerũt eis filij israel: ⁊ mundati sunt leuite: ⁊ lauauerũt vestimẽta sua: ⁊ eleuauit eos aaron eleuatione cozã dño. ⁊ expiauit eos aaron vt emundarẽtur. Et postea ingressi sunt leuite ad ministrandum ministeriũ suum in tabernaculo federis cozam aaron ⁊ cozam filijs eius: sicut preceperat dominus moysi super leuitaq; : ita fecerunt eis. Locutusq; est dominus cum moyse dicens.

tabernaculũ federis vt seruiant mihi. Sicq; purificabis & consecrabis eos in oblationẽ dñi: quia dono donati sunt mihi a filiis israel. Pro primogenitis q aperiũt oẽm vuluã in israel accepi eos. Mea sunt enim oia primogenita filiorum israel tã ex hoibus quã ex iumẽtis. Ex die qua percussi oẽ primogenitũ in terra egypti sanctificaui eos mihi: & tuli eos leuitas pro cũctis primogenitis filiorũ israel: tradidiq; eos dono aaron & filijs eius de medio populi vt seruiant mihi pro israel in tabernaculo federis: & orent pro eis ne sit plaga in populo quia accedent ad sanctuariũ. Feceruntq; moyses & aaron & oes multitudo filiorũ israel sup leuitis que preceperat dominus moysi. & purificatiõ facta sunt & lauerunt vestimenta sua. & eleuauit eos aaron eleuatione cozã dño. & expiauit eos vt mundarẽtur. & ingressi sunt leuite ad officia sua in tabernaculum federis coram aaron & filijs eius. Sicut precepit dñs moysi de leuitis ita factum est.

Locutusq; est dominus ad moysen dicens.

ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου. καὶ καθαριεῖς αὐτοὺς , καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς ἀαρὼν δῶρα δοτὰ δοτὰ δι ἐμοί εἰσιν ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραήλ , ἀντὶ τῶν διανοιγόντων πᾶσαν μήτραν πρωτοτόκων πάντων ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ ἐλήμφθη μοι ἑαυτοῖς ἐμοί. ὅτι ἐμοί εἰσιν πᾶν πρωτότοκον ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους , ἡμέρᾳ ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ αἰγύπτου , ἡγίασα αὐτούς ἐμοί εἰσιν ἐγώ κύριος. καὶ ἔλαβον τοὺς λευίτας ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ : ⁊ ἔδωκα τοὺς λευίτας δοτοὺς ἀαρὼν ⁊ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραήλ , ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῶν υἱῶν ἰσραήλ ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρτυρίου , καὶ ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν υἱῶν ἰσραήλ ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρτυρίου , καὶ οὐκ ἔσται ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ πληγή , ὅταν προσεγγίσωσι πρὸς τὰ ἅγια . καὶ ἐποίησε μωυσῆς καὶ ἀαρὼν καὶ πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραήλ τοῖς λευίταις κατὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ περὶ τῶν λευιτῶν , οὕτως ἐποίησαν αὐτοῖς ἀαρὼν δοτὰ δοτὰ δι ἐμοί εἰσιν ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραήλ . ⁊ ἐκαθαρίσθησαν οἱ λευῖται , καὶ ἐπλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν , καὶ ἀπέδωκεν αὐτοὺς ἀαρὼν δοτὰ δοτὰ δι ἐμοί εἰσιν ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραήλ . ⁊ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθον οἱ λευῖται ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἐνώπιον ἀαρὼν καὶ ἐνώπιον τῶν υἱῶν αὐτοῦ , καθὰ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ περὶ τῶν λευιτῶν , οὕτως ἐποίησαν αὐτοῖς . καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν , λέγων ,

Interp̃.Gre.

ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου. καὶ καθαριεῖς αὐτούς , καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς δῶρα δοτὰ δοτὰ δι ἐμοί εἰσιν ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραήλ , ἀντὶ τῶν διανοιγόντων πᾶσαν μήτραν πρωτοτόκων πάντων ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ ἐλήμφθη μοι ἑαυτοῖς ἐμοί. ὅτι ἐμοί εἰσιν πᾶν πρωτότοκον ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ : ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους , ἡμέρᾳ ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ αἰγύπτου , ἡγίασα αὐτούς ἐμοί εἰσιν ἐγώ κύριος. καὶ ἔλαβον τοὺς λευίτας ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ : ⁊ ἔδωκα τοὺς λευίτας δοτοὺς ἀαρὼν ⁊ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραήλ , ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῶν υἱῶν ἰσραήλ ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρτυρίου , καὶ ἐξιλάσασθαι περὶ τῶν υἱῶν ἰσραήλ ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρτυρίου , καὶ οὐκ ἔσται ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ πληγή , ὅταν προσεγγίσωσι πρὸς τὰ ἅγια . καὶ ἐποίησε μωυσῆς καὶ ἀαρὼν καὶ πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραήλ τοῖς λευίταις κατὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ περὶ τῶν λευιτῶν , οὕτως ἐποίησαν αὐτοῖς . καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ λευῖται , καὶ ἐπλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν , καὶ ἀπέδωκεν αὐτοὺς ἀαρὼν δοτὰ δοτὰ δι ἐμοί εἰσιν ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραήλ . ⁊ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθον οἱ λευῖται ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἐνώπιον ἀαρὼν καὶ ἐνώπιον τῶν υἱῶν αὐτοῦ , καθὰ συνέταξε κύριος τῷ μωυσῆ περὶ τῶν λευιτῶν , οὕτως ἐποίησαν αὐτοῖς . καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν , λέγων ,

Transla.Gre.

לְעָבְדָה אֶת עֲבֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְכִפַּרְתָּ עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגַע בְּגִשְׁתָּם אֶל הַקֹּדֶשׁ׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם לְכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה עַל הַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּתְחַטְּאוּ הַלְוִיִּם וַיְכַבְּסוּ בִגְדֵיהֶם וַיָּנֶף אַהֲרֹן אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וַיְכַפֶּר עֲלֵיהֶם אַהֲרֹן לְטַהֲרֹם׃ וְאַחֲרֵי כֵן בָּאוּ הַלְוִיִּם לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי אַהֲרֹן וְלִפְנֵי בָנָיו כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה עַל הַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ לָהֶם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

Transla.Chal.

לְשַׁמְּשָׁא זְמָנָא וְתִדַּבַּר תַּהֲרֹן וְהַרְיָם יְהַתְּחֹן אֲרֵמָא וְאַרֵי אַפְרָשָׁא מַפְרִישִׁין אִינוּן לְוָיֵא מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲלָף בַּתְחָבָל כָּל דָּא בּוּכְרָא כּוּלָּא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲלִיתִי לְהוֹן יְתִירִית יְתָהוֹן לְפוּלְחָנִי אֲרֵי דִּילִי כָל בּוּכְרָא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֵינָשָׁא וּבִבְעִירָא בְּיוֹמָא דְּקְטָלִית כָּל בּוּכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אַקְדֵּישִׁית יְתָהוֹן קֳדָמַי וְקָרֵיבִית יָת לֵוָיֵא חֲלָף כָּל בּוּכְרָא בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָהַבִית יָת לֵוָיֵא לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהִי מִגּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִפְלַח יָת פּוּלְחָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַשְׁכְּנָא דְּזִמְנָא וּלְכַפָּרָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא יְהֵא בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מוֹתָא בְּמִקְרַב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא : וְעַבַּד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְלֵוָיֵא כְּכֹל דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה לְלֵוָיֵא כֵּן עַבַּדוּ לְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְאִדְכַּיאוּ לֵוָיֵא וְחַוִּרוּ לְבוּשֵׁיהוֹן וַאֲרִים אַהֲרֹן יָתְהוֹן אֲרֵמָא קֳדָם יְיָ וְכַפַּר עֲלֵיהוֹן אַהֲרֹן לְדַכָּיוּתְהוֹן : וּבָתַר כֵּן עָלוּ לֵוָיֵא לְמִפְלַח יָת פּוּלְחָנֵיהוֹן בְּמַשְׁכְּנָא דְּזִמְנָא קֳדָם אַהֲרֹן וְקֳדָם בְּנוֹהִי כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה עַל לֵוָיֵא כֵּן עַבַּדוּ לְהוֹן : וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃

Interp̃.chal.

וְלַעֲבֹד אֶת עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף בִּגְנֹשֶׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֹּדֶשׁ׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה לַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּתְחַטְּאוּ הַלְוִיִּם וַיְכַבְּסוּ בִגְדֵיהֶם וַיָּנֶף אַהֲרֹן אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה וַיְכַפֶּר עֲלֵיהֶם אַהֲרֹן לְטַהֲרֹם׃ וְאַחֲרֵי כֵן בָּאוּ הַלְוִיִּם לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי אַהֲרֹן וְלִפְנֵי בָנָיו כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה עַל הַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ לָהֶם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃

hoc est qđ pro leuitis: a ãno ⁊ vsq; ad annũ quinquagesimum: ⁊ supra ingredietur vt ministret in tabernaculo federis: ⁊ a quinquagesimo anno reuertetur ab exercitu ministrãtium: ⁊ nõ seruiet ampliꝰ. Ministrabũtq; cũ fratribus suis in tabernaculo federis vt custodiãt custodiam: ⁊ seruitute non seruient. Ita facies leuitis in custodijs suis.

Ca. 9.

Locutusq; est dñs cum moyse in deserto sinai in anno secũdo egressionis eoꝝ de terra egypti in mense primo dicens. Faciant filij israel phase in tpe suo: in quartadecima die mensis huius ad vesperas: facietis illud in tpe suo: iuxta omnẽ ritũ suũ ⁊ iuxta oia q̃ et pertinẽt facietis illud. Locutusq; est moyses cum filijs israel vt facerẽt phase. Fecerũtq; phase in mense nisan in quartadecima die mẽsis ad vesperã in deserto sinai: iuxta oia que preceperat dñs moysi: ita fecerũt filij israel. Fuerũtq; quidã viri qui erant inmundi pro immũditia alie hominis: ⁊ non poterant facere phase in die illo. Accesserũtq; in ꝓspectũ moysi ⁊ in conspectũ aaron in die illo: atq; dixerũt ei viri illi. Nos sumus immũdi pollutione anime hominis: quare prohibemur vt non offeramus

Hec est lex leuitarum. A vigintiq; quinq; annis ⁊ supra ingredietur vt per turmas suas seruiat in tabernaculo federis: ⁊ a quinquaginta annis reuertens ab exercitu ministrãtiuꝰ: ⁊ nõ seruiet ampliꝰ. Ministrabũtq; cũ fribus suis in tabernaculo federis vt custodiãt custodiam: ⁊ seruitute non seruient. Ita facies leuitis in custodijs suis.

Ca. 9.

Locutus est dñs ad moysen in deserto sinai in anno secũdo egressionis eoꝝ de terra egypti in mense primo dicens. Faciant filij israel phase in tpe suo: in quartadecima die mensis huius ad vesperas: facietis illud in tpe suo: iuxta omnẽ ritũ suũ ⁊ iuxta oia q̃ et pertinẽt facietis illud. Locutusq; est moyses cum filijs israel vt facerẽt phase. Fecerũtq; phase in mense nisan in quartadecima die mẽsis ad vesperã in deserto sinai: iuxta oia que preceperat dñs moysi: ita fecerũt filij israel. Fuerũtq; quidã viri qui erant inmundi pro immũditia alie hominis: ⁊ non poterant facere phase in die illo. Accesserũtq; in ꝓspectũ moysi ⁊ in conspectũ aaron in die illo: atq; dixerũt ei viri illi. Nos sumus immũdi pollutione anime hominis: quare prohibemur vt non offeramus

Transla.B.Hiero.

Hec est lex leuitarum. A vigintiquinq; annis & supra ingredietur vt per turmas suas seruiat in tabernaculo federis: & a quinquaginta annis reuertens ab exercitu ministrãtiuꝰ: & nõ seruiet ampliꝰ. Ministrabũtq; cũ fratribus suis in tabernaculo federis vt custodiãt custodiam leuitis in custodijs suis.

Ca. 9.

Locutus est dñs ad moysen in deserto sinai in anno secũdo egressionis eoꝝ de terra egypti in mense primo dicens. Faciant filij israel phase in tpe suo in quartadecima die mensis huius ad vesperas facietis illud in tpe suo: iuxta omnẽ ritũ suũ & iuxta oia & et pertinẽt facietis illud. Locutusq; est moyses cum filijs israel vt facerẽt phase. Fecerũtq; phase in mense nisan in quartadecima die mẽsis ad vesperã in deserto sinai: iuxta oia que preceperat dñs moysi: ita fecerũt filij israel. Fuerũtq; quidã viri qui erant inmundi pro immũditia alie hominis: & non poterunt facere phase in die illo. Accesserũtq; in ꝓspectũ moysi & in conspectũ aaron in die illo: atq; dixerũt ei viri illi. Nos sumus immũdi pollutione anime hominis: quare prohibemur vt non offeramus

Transla.Chal.

דָּא דִּי לֵוָיֵא מִבַּר עֶשְׂרִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין וּלְעֵלָּא יֵיתֵי לְחֵילָא חִילָא בְּפֻלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא וּמִבַּר חֲמֵשִׁין שְׁנִין יְתוּב מֵחֵיל פּוּלְחָנָא וְלָא יִפְלַח עוֹד : וְיִשַׁמֵּשׁ עִם אָחוֹהִי בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא לְמִטַּר מַטְרָא וּפוּלְחָן לָא יִפְלַח לֵוָיֵא בְּמַטַּרְתְּהוֹן : וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא דְּסִינַי בְּשַׁתָּא תִנְיָנָא לְמִפָּקְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּיַרְחָא קַדְמָאָה לְמֵימָר : וְיַעְבְּדוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת פִּיסְחָא בְּזִמְנֵיהּ : בְּאַרְבְּעָת עַשְׂרָא יוֹמָא בְּיַרְחָא הָדֵין בֵּין שְׁמָשַׁיָּא תַּעְבְּדוּן יָתֵיהּ בְּזִמְנֵיהּ כָּל גְּזֵרָתֵיהּ וּכְכָל דִּתְחֻזֵּי לֵיהּ תַּעְבְּדוּן יָתֵיהּ : וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד פִּיסְחָא : וַעֲבָדוּ יָת פִּיסְחָא בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּאַרְבְּעָת עַשְׂרָא יוֹמָא בְּיַרְחָא בֵּין שְׁמָשַׁיָּא בְּמַדְבְּרָא דְּסִינַי כְּכֹל דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עַבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַהֲווֹ גַּבְרַיָּא דְּהוֹמִסְתַּבְּיָן לְטָמְיָא נַפְשָׁא דַּאֲנָשָׁא וְלָא יְכִילוּ לְמֶעְבַּד פִּיסְחָא בְּיוֹמָא הַהוּא וְקָרִיבוּ קֳדָם מֹשֶׁה וְקֳדָם אַהֲרֹן בְּיוֹמָא הַהוּא : וַאֲמָרוּ גַּבְרַיָּא הָאִנּוּן לֵיהּ אֲנַחְנָא מְסָאֲבִין לְטָמְיָא נַפְשָׁא דַּאֲנָשָׁא לְמָה נִתְמְנַע בְּדִיל דְּלָא לְקָרָבָא יָת

Interp̃.chal.

דָּא דִּי לֵוָיֵא מִבַּר עֶשְׂרִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין וּלְעֵלָּא יֵיתֵי לְחֵילָא חִילָא בְּפֻלְחַן מַשְׁכַּן זִמְנָא וּמִבַּר חֲמֵשִׁין שְׁנִין יְתוּב מֵחֵיל פּוּלְחָנָא וְלָא יִפְלַח עוֹד : וְיִשַׁמֵּשׁ עִם אָחוֹהִי בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא לְמִטַּר מַטְרָא וּפוּלְחָן לָא יִפְלַח לֵוָיֵא בְּמַטַּרְתְּהוֹן : וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּמַדְבְּרָא דְּסִינַי בְּשַׁתָּא תִנְיָנָא לְמִפָּקְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּיַרְחָא קַדְמָאָה לְמֵימָר : וְיַעְבְּדוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת פִּיסְחָא בְּזִמְנֵיהּ : בְּאַרְבְּעָת עַשְׂרָא יוֹמָא בְּיַרְחָא הָדֵין בֵּין שְׁמָשַׁיָּא תַּעְבְּדוּן יָתֵיהּ בְּזִמְנֵיהּ כָּל גְּזֵרָתֵיהּ וּכְכָל דִּתְחֻזֵּי לֵיהּ תַּעְבְּדוּן יָתֵיהּ : וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד פִּיסְחָא : וַעֲבָדוּ יָת פִּיסְחָא בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּאַרְבְּעָת עַשְׂרָא יוֹמָא בְּיַרְחָא בֵּין שְׁמָשַׁיָּא בְּמַדְבְּרָא דְּסִינַי כְּכֹל דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן עַבְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַהֲווֹ גַּבְרַיָּא דְּהוֹמִסְתַּבְּיָן לְטָמְיָא נַפְשָׁא דַּאֲנָשָׁא וְלָא יְכִילוּ לְמֶעְבַּד פִּיסְחָא בְּיוֹמָא הַהוּא וְקָרִיבוּ קֳדָם מֹשֶׁה וְקֳדָם אַהֲרֹן בְּיוֹמָא הַהוּא : וַאֲמָרוּ גַּבְרַיָּא הָאִנּוּן לֵיהּ אֲנַחְנָא מְסָאֲבִין לְטָמְיָא נַפְשָׁא דַּאֲנָשָׁא לְמָה נִתְמְנַע בְּדִיל דְּלָא לְקָרָבָא יָת

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au. Ca.x.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Au. Ca.x.	Pritiua heb.
	קָרְבָּן יְהוָה נְתַעֲדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִצְ		dñoⁿin tẽpore suo	dño iuxta tẽpˢ suũ: in medio filiorˢ israel: τ	profecti sũt filij israel. τ in loco quo stetit	mproficiscẽtur filiiº israel.ᵖ& in locoᵒvbiᵖstetit	ויסעו בני ישראל לנסעיהם		נָסַע מַסָּע
	ישראל ׃ ויאמר יהוה אל משה		inter filios	κυρίω κατὰ καιρὸν αὐτοῦ, ἐν μέσῳ υἱῶν ἰσραήλ; καὶ	nubes: ibi castrametati sũt filij israel. per	nubes: ibi castrametabitur filij israel. per	וישכן שם העננ שם יחנו בני		שָׁכַן חָנָה
	עמדו ואשמעה מה יצוה יהוה		ifrael. Quibus respõ	εἶπε πρὸς αὐτοὺς μωυσῆς, σὴτε αὐτοῦ, καὶ ἀκούσ	ἡ νεφέλη, ἐκεῖ κατεγενέβλοσαν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ. διὰ	precepti dñi castrametabitur filij ifra	ישראל על פי יהוה יסעו בני		
	לכם ׃ וידבר יהוה אל משה		dit moyses.	σομεν τί ἐντελεῖται περὶ ὑμῶν κύριος · καὶ ἐλάλησε	προσάγματος κυρίου κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσρα	el: τ p ꝑceptũ dñi pficiscẽtur om	ישראל על פי יהוה יחנו כל		
	לאמר דבר אל בני ישראל		State yt cõsulã quid pcipiat dominus de vobis. Locutusq; e dominus ad moyſen dicẽs. Loquere filiis israel. Homo qui fuerit immundus super aia. Siue in via	κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσρα	ἡλ, λέγων, ἄνὸς ἄνὸς, ὃς ἂν ᾖ ἀκάθαρτος ἐπὶ	el: dicẽs: hō hō: q fuerit immundus sup	ימי אשר ישכן העננ על המשכן		יום
	לנפש או בדרך רחקה לכם או			el: dicẽs: hō hō: ᾧ ἐὰν ᾖ ἀκάθαρτος ἐπὶ	aia hoiᵉ: aut in via lõge a vobis: aut in gẽa	nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	יחנו וברארך העננ על המשכן		ארך
	תעשה פסח ליהוה ׃			ψυχὴ ἀνθρώπου, ἢ ἐν ὁδῷ μακρὰν ὑμῖν, ἢ ἐν ταῖς γε		tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	ימים רבים ושמרו בני ישראל		רבב
	בחדש השני בארבעה עשר יום			νεαῖς ὑμῶν, καὶ ποιήσει τὸ πάσχα τῷ κυρίῳ ἐν τῷ μη		sckinẽ, ᾧ κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	את משמרת יהוה ולא יסעו		עבר נסע
	בין הערבים יעשו אתו על מצות			νὶ τῷ δευτέρῳ, ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ μέρᾳ πρὸς		tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	אשר יהיה הענן ימים מספר על		סבב
	ומרורים יאכלהו ׃ לא ישאירו			vesperas faciet illũ: in azymis τ herbis a		φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	המשכן על פי יהוה יחנו ועל		
	ממנו עד בקר ועצם לא תשברו			ἑσπέρας ποιήσουσιν αὐτό, ἐπὶ ἀζύμων καὶ πικρί		τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	פי יהוה יסעו ועל אשר יהיה		
	בו ככל חקת הפסח יעשו אתו			πικρὸν φαγόντες αὐτό. οὐ καταλείψουσιν ἀπ᾽ αὐτοῦ		καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	הענן יחנה על המשכן על		עלה
	והאיש אשר הוא טהור ובדרך			εἰς τὸ πρωΐ, καὶ ὀστοῦν οὐ συντρίψουσιν ἀπ᾽ αὐτοῦ, κα	Job.	mini: τ nõ pficiscẽtur. τ erit qñ fuerit	פי יהוה יסעו ועל פי יהוה		
	לא היה וחדל לעשות הפסח			τὰ τὸν νόμον τοῦ πάσχα ποιήσουσιν αὐτό. καὶ ἄνθρω	19.26.	nubes dies numero sup tabnaculo: p	יחנו ועל פי יהוה יסעו ויש		
	ונכרתה הנפש ההוא מעמיה כי			πος · ὃς ἂν καθαρὸς ᾖ, καὶ ἐν ὁδῷ μακρὰν ὑμῖν ἔστιν, καὶ		ἡ νεφέλη ἡμέρας ἀριθμῷ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, διὰ	אשר יחנה שם העננ מעל		
	קרבן יהוה לא הקריב במעדו			fraudabit facere pascha exterminabit ani		τοῦτο κυρίου κατεμβαλοῦσι, καὶ διὰ προσάγμα	המשכן ויסעו בני ישראל		
	חטאו ישא האיש ההוא כי ינור			ὑστερήσει ποιῆσαι τὸ πάσχα, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυ		ptũ dñi pficiscẽtur. τ erit qñ fuerit	ואחרי כן יסעו בני ישראל		
	אתכם נר ועשה אישה פסח ליהוה			ma illa de ppło suo: qz dominꝰ dño nõ		nubes a vespe vsq; ad mane: τ ascẽdẽrit	למחניהם ׃ ויסעו על פי יהוה		
	כחקת הפסח וכמשפטו כן יעשה			χὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς, ὅτι τὸ ὄρον κυρίου ὃν		ἡ νεφέλη ἀφ᾽ ἑσπέρας ἕως πρωΐ, καὶ ἀνέβη ἡ	יחנו בני ישראל ועל פי יהוה		
	חקה אחת יהיה לכם ולגר ולאזרח			obtulit iuxta tẽpˢ suũ: pctũ acce		nubes mane: τ pficiscẽtur die aut nocte:	יסעו בני ישראל ועל פי יהוה		
	הארץ ובתוך בני ישראל יהיה			προσήνεγκεν κατὰ τὸν καιρὸν αὐτοῦ, ἁμαρτίας λήψε		νεφέλη τοπρωΐ, καὶ ἀπεκρούσιν ἡμέρας ἢ νυκτός,	יחנו ׃ וביום הקים את המשכן		
	ויום הקים את המשכן כסה			pict hō ille. si vō accesserit ad vos		autmẽse diei multiplicatis: nube obũ	כסה הענן את המשכן לאהל		
	הענן את המשכן לאהל העדת			ὃν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος · ἐὰν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς		ἢ μηνὸς ἡμέρας πλεοναζούσης, τῆς νεφέλης σκια	העדת ומראה אש עד בקר		
	ומראה אש עד בקר יהיה כן			aduena in tra vra: τ faciet pascha do		bãte sup illũ: castrametabitur filij ifra	יהיה כן תמיד הענן יכסנו		
	תמיד הענן יכסנו ומראה אש			προσήλυτος ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ ποιήσει τὸ πάσχα κυ		ηλους ἐπ᾽ αὐτῆς, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσρα	ומראה אש לילה ׃		
	לילה ׃ כן יהיה תמיד המכסה			mino iuxta legẽ pasche: τ iuxta odi		el: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	וכאשר יסע הענן מעל האהל		
	ומראה אש לילה ׃ ועל פי			φίαν κατὰ τὸν νόμον τοῦ πάσχα, καὶ κατὰ τὴν συντα		ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	ואחרי כן יסעו בני ישראל		
	הענן יסעו בני ישראל ובכל			νέ etus: sic faciẽt illũ. lex vna erit		nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	ובכל מקום אשר ישכן שם		
	מקום אשר ישכן שם הענן			ξαν αὐτοῦ, οὕτως ποιήσουσιν αὐτό · νόμος εἷς ἔσαι		σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	הענן על המשכן ויסעו בני		
	יחנו בני ישראל ועל פי יהוה			vobis :: τ aduene: τ indigene		tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	ישראל ועל פי יהוה יחנו		
	יסעו בני ישראל ועל פי יהוה			ὑμῖν, καὶ τῷ προσηλύτῳ, καὶ τῷ αὐτόχθονι τῆς	Exo.	sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	כל ימי אשר הענן שכן על		
	יחנו כל ימים אשר הענן שכן			γῆς · καὶ τὴ ἡμέρᾳ τ ἐςάθη ἡ σκηνή, ἐκάλυψεν ἡ νε	40.d.	tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	המשכן על פי יהוה יחנו		
	על המשכן יחנו ׃ ואם בהות			φέλη τὴν σκηνὴν τὸν δικον τοῦ μαρτυρίου. καὶ τὸ ἐως		φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	ועל פי יהוה יסעו ׃ ויאמר		
	הענן יומים או חדש או ימים			pere erat sup tabnaculũ et spẽs ignis vsq; ad mãe.		τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	משה אל חבב בן רעואל		
	או ירחים בהארך עליו הענן			ρας ἂν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐς εἶδος πυρὸς ἕως πρωΐ.		καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	המדין חתן משה נסעים		
	לשכן עליו יחנו בני ישראל			sic fuit semp nubes cooperiebat il		mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	אנחנו אל המקום אשר אמר		
	ולא יסעו ואם העלתו יסעו			οὕτως ἐφύλατο διαπαντὸς ἡ νεφέλη ἐκάλυπτεν αὐ		ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	יהוה אתו אליכם אלכה אתך		
	׃ על פי יהוה יחנו ועל פי			lud die: τ spẽs ignis nocte. τ qñ		nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	וטוב כי יהוה דבר על ישראל		
	יהוה יסעו את משמרת יהוה			τὴν ἡμέραν, καὶ εἶδος πυρὸς τὴν νύκτα · καὶ ἡνίκα		σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	אמר אל משה ׃ ויאמר אליו		
	יסעו ׃ וידבר יהוה אל משה	Lev.x.		ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, καὶ μετὰ ταῦτα		tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	אל תעזב נא אתנו כי על כן		
	לאמר עשה לך שתי חצוצרת					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	ידעת חנתנו במדבר והיית		
	כסף מקשה תעשה אתם והיו					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	לנו לעינים ׃ והיה כי תלך		
	לך למקרא ולמסע את					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	עמנו והיה הטוב ההוא אשר		
	המחנות ׃ ותקעו בהן ונועדו					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	ייטיב יהוה עמנו והטבנו לך		
	אליך כל העדה אל פתח					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	׃ ויסעו מהר יהוה דרך שלשת		
	אהל מועד ׃ ואם באחת					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	ימים וארון ברית יהוה נסע		
	יתקעו ונועדו אליך הנשיאים					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	לפניהם דרך שלשת ימים		
	ראשי אלפי ישראל ׃ ותקעתם					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	לתור להם מנוחה ׃ וענן יהוה		
	תרועה ונסעו המחנות החנים					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	עליהם יומם בנסעם מן		
	קדמה ׃ ותקעתם תרועה					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	המחנה ׃ ויהי בנסע הארון		
	בנסע שנית ונסעו המחנות					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	ויאמר משה קומה יהוה ויפצו		
	החנים תימנה תרועה יתקעו					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	איביך וינסו משנאיך מפניך ׃		
	לנסעיהם ׃ ובהקהל את הקהל					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	ובנחה יאמר שובה יהוה		
	תתקעו ולא תריעו ׃ ובני					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	רבבות אלפי ישראל ׃ וישב		
	אהרן הכהנים יתקעו בחצצרות					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	משה אל חובב בן רעואל		
	והיו לכם לחקת עולם לדרתיכם ׃					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	המדני חתן משה ויסע משה		
	וכי תבאו מלחמה בארצכם על					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	את העם אשר עמו ויבאו		
	הצר הצרר אתכם והרעותם					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	הר האלהים חרבה ׃ ויאמר		
	בחצצרות ונזכרתם לפני יהוה					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	יהוה אל משה בחלום לילה		
	אלהיכם ונושעתם מאיביכם ׃					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	ויאמר משה משה ויאמר הנני		
	וביום שמחתכם ובמועדיכם					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	׃ ויאמר אל תקרב הלם של		
	ובראשי חדשיכם ותקעתם					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	נעליך מעל רגליך כי המקום		
	בחצצרות על עלתיכם ועל זבחי					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	אשר אתה עמד עליו אדמת		
	שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	קדש הוא ׃ ויאמר אנכי אלהי		
	אלהיכם אני יהוה אלהיכם ׃					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	אביך אלהי אברהם אלהי		
	ויהי בשנה השנית בחדש					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה		
	השני בעשרים לחדש נעלה					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	פניו כי ירא מהביט אל		
	הענן מעל משכן העדת ׃					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	האלהים ׃ ויאמר יהוה ראה		
	ויסעו בני ישראל למסעיהם					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	ראיתי את עני עמי אשר		
	ממדבר סיני וישכן הענן במדבר					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	במצרים ואת צעקתם שמעתי		
	פארן ׃ ויסעו בראשנה על פי					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	מפני נגשיו כי ידעתי את		
	יהוה ביד משה ׃ ויסע דגל					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	מכאביו ׃ וארד להצילו מיד		
	מחנה בני יהודה בראשנה					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	מצרים ולהעלתו מן הארץ		
	לצבאתם ועל צבאו נחשון בן					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	ההוא אל ארץ טובה ורחבה		
	עמינדב ׃ ועל צבא מטה בני					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	אל ארץ זבת חלב ודבש אל		
	ישכר נתנאל בן צוער ׃ ועל					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	מקום הכנעני והחתי והאמרי		
	צבא מטה בני זבולן אליאב					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	והפרזי והחוי והיבוסי ׃		
	בן חלון ׃ והורד המשכן					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	ועתה הנה צעקת בני ישראל		
	ונסעו בני גרשון ובני מררי					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	באה אלי וגם ראיתי את		
	נשאי המשכן ׃ ונסע דגל					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	הלחץ אשר מצרים לחצים		
	מחנה ראובן לצבאתם ועל					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	אתו ׃ ועתה לכה ואשלחך		
	צבאו אליצור בן שדיאור ׃					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	אל פרעה והוצא את עמי		
	ועל צבא מטה בני שמעון					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	בני ישראל ממצרים ׃ ויאמר		
	שלומיאל בן צורישדי ׃ ועל					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	משה אל האלהים מי אנכי כי		
	צבא מטה בני גד אליסף בן					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	אלך אל פרעה והוצאתי את		
	דעואל ׃ ונסעו הקהתים נשאי					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	בני ישראל ממצרים ׃ ויאמר		
	המקדש והקימו את המשכן					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	כי אהיה עמך וזה לך האות		
	עד בואם ׃ ונסעו דגל מחנה					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	אשר אנכי שלחתיך בהוציאך		
	בני ראובן לצבאתם ועל צבאו					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	את העם ממצרים תעבדון את		
	אליצור בן שדיאור ׃ ועל צבא					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	האלהים על ההר הזה ׃ ויאמר		
	מטה בני שמעון שלומיאל בן					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	משה אל האלהים הנה אנכי		
	צורישדי ׃ ועל צבא מטה בני					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	בא אל בני ישראל ואמרתי		
	גד אליסף בן דעואל ׃ ונסעו					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	להם אלהי אבותיכם שלחני		
	הקהתים נשאי המקדש ויקימו					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	אליכם והאמרו לי מה שמו		
	את המשכן עד באם ׃ ונסעו					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	מה אמר אלהם ׃ ויאמר אלהים		
	דגל מחנה בני קהת נשאי					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	אל משה אהיה אשר אהיה		
	המקדש והקימו את המשכן					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	ויאמר כה תאמר לבני ישראל		
	עד באם ׃ ויסע דגל מחנה					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	אהיה שלחני אליכם ׃ ויאמר		
	בני מררי לצבאתם ועל צבאו					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	עוד אלהים אל משה כה		
	אליצפן בן פרנך ׃ ועל צבא					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	תאמר אל בני ישראל יהוה		
	מטה בני קהת אליצפן בן					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	אלהי אבתיכם אלהי אברהם		
	עזיאל ׃ ונסעו נשאי המקדש					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	אלהי יצחק ואלהי יעקב		
	והקימו את המשכן עד באם					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	שלחני אליכם זה שמי לעלם		
	׃ וישם דגל מחנה בני בני					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	וזה זכרי לדר דר ׃ לך ואספת		
	קהת על משכן הקדש והקימו					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	את זקני ישראל ואמרת אליהם		
	את המשכן עד באם ׃ ועל					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	יהוה אלהי אבתיכם נראה		
	פקודי מטה בני מרי אחיאל בן					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	אלי אלהי אברהם יצחק		
	עבדיאל ׃ ועל צבא מטה בני					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	ויעקב לאמר פקד פקדתי		
	מרי צורי בן אבחיל ׃ ועל					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	אתכם ואת הנעשה לכם		
	פני המשכן קדמה לפני אהל					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	במצרים ׃ ואמרתי אעלה		
	מועד מזרחה משה ואהרן					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	אתכם מעני מצרים אל ארץ		
	ובניו שמרים משמרת המקדש					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	הכנעני והחתי והאמרי		
	למשמרת בני ישראל והזר					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	והפרזי והחוי והיבוסי אל		
	הקרב יומת ׃ וידבר יהוה אל					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	ארץ זבת חלב ודבש ׃ ושמעו		
	משה לאמר ׃ ואני הנה לקחתי					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	לקולך ובאת אתה וזקני		
	את הלוים מתוך בני ישראל					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	ישראל אל מלך מצרים ואמרתם		
	תחת כל בכור פטר רחם מבני					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	אליו יהוה אלהי העברים		
	ישראל והיו לי הלוים ׃ כי לי					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	נקרה עלינו ועתה נלכה נא		
	כל בכור ביום הכותי כל בכור					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	דרך שלשת ימים במדבר		
	בארץ מצרים הקדשתי לי כל					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	ונזבחה ליהוה אלהינו ׃		
	בכור בישראל מאדם עד בהמה					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	ואני ידעתי כי לא יתן אתכם		
	לי יהיו אני יהוה ׃ וידבר יהוה					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	מלך מצרים להלך ולא ברחבה		
	אל משה במדבר סיני לאמר ׃					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	׃ ושלחתי את ידי והכיתי את		
	פקד את בני לוי לבית אבתם					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	מצרים בכל נפלאתי אשר		
	למשפחתם כל זכר מבן חדש					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	אעשה בקרבו ואחרי כן		
	ומעלה תפקדם ׃ ויפקד משה					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	ישלח אתכם ׃ ונתתי את חן		
	על פי יהוה כאשר צוה ׃					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	העם הזה בעיני מצרים והיה		
	והיו בני לוי שמות בכוריהם					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	כי תלכון לא תלכו ריקם ׃		
	׃ ואלה שמות בני לוי בשמותם					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	ושאלה אשה משכנתה ומגרת		
	גרשון וקהת ומרי ׃ ואלה					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	ביתה כלי כסף וכלי זהב		
	שמות בני גרשון לבני ושמעי					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	ושמלת ושמתם על בניכם		
	׃ ואלה שמות בני קהת עמרם					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	ועל בנותיכם ונצלתם את		
	ויצהר חברון ועזיאל ׃ ואלה					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	מצרים ׃ ויען משה ויאמר		
	שמות בני מררי מחלי ומושי					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	הן לא יאמינו לי ולא ישמעו		
	אלה משפחות לוי לבתי אבתם					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	בקולי כי יאמרו לא נראה		
	׃ ומשפחת גרשון לבני ושמעי					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	אליך יהוה ׃ ויאמר יהוה אליו		
	משפחת לבני משפחת שמעי					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	מה זה בידך ויאמר מטה		
	אלה משפחות גרשוני ׃ פקודיהם					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	׃ ויאמר השליכהו ארצה		
	במספר כל זכר מבן חדש					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	וישלכהו ארצה ויהי לנחש		
	ומעלה פקודיהם שבעת אלפים					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	ויברח משה מפניו ׃ ויאמר		
	וחמש מאות ׃ משפחת בני					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	יהוה אל משה שלח ידך		
	גרשון אחרי משפחת לבני					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	ואחז בזנבו וישלח ידו		
	ומשפחת שמעי אלה משפחות					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	ויחזק בו ויהי למטה בכפו		
	גרשון ׃ פקודיהם במספר כל					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	׃ למען יאמינו כי נראה אליך		
	זכר מבן חדש ומעלה פקודיהם					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	יהוה אלהי אבתם אלהי		
	שבעת אלפים וחמש מאות ׃					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	אברהם אלהי יצחק ואלהי		
	משפחות בני גרשון כל פקודיהם					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	יעקב ׃ ויאמר יהוה אליו עוד		
	אשר פקד משה ואהרן על פי					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו		
	יהוה ׃ בני קהת למשפחתם					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	בחיקו ויוצאה והנה ידו		
	ובני עמרם ויצהר חברון					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	מצרעת כשלג ׃ ויאמר השב		
	ועזיאל ׃ ואלה שמות בני					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	את ידך אל חיקך וישב ידו		
	עמרם אהרן ומשה ׃ ומרים					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	אל חיקו ויוצאה מחיקו והנה		
	אלה משפחות לוי לבתי אבתם					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	שבה כבשרו ׃ והיה אם לא		
	׃ ומשפחת גרשון לבני ושמעי					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	יאמינו לך ולא ישמעו לקול		
	משפחת לבני משפחת שמעי					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	האות הראשון ויאמינו לקול		
	אלה משפחות גרשוני ׃ פקודיהם					mini: τ nõ pficiscẽtur. qz per ꝑce	האות האחרון ׃ והיה אם לא		
	במספר כל זכר מבן חדש					ἡλ, καὶ διὰ προσάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πά	יאמינו גם לשני האתות האלה		
	ומעלה פקודיהם שבעת אלפים					nitᵇ vieb⁹ in dieᵇ obũbrat nubes sup	ולא ישמעו לקולך ולקחת		
	וחמש מאות ׃ משפחת בני					σεως τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς	מימי היאר ושפכת היבשה		
	גרשון אחרי משפחת לבני					tabnaculũ: castrametabitur filij israel. τ qñ at	והיו המים אשר תקח מן היאר		
	ומשפחת שמעי אלה משפחות					sckinẽs, κατεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ . καὶ ὅταν ἐ	והיו לדם ביבשה ׃ ויאמר		
	גרשון ׃ פקודיהם במספר כל					tracta fuerit nubes sup tabnaculũ vieb⁹ pluribᵇ:	משה אל יהוה בי אדני לא		
	זכר מבן חדש ומעלה פקודיהם					φέλκησω ἡ νεφέλη ἕως τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους,	איש דברים אנכי גם מתמול		
	שבעת אלפים וחמש מאות ׃					τ custodiẽt filij israel custodiã dei:	גם משלשם גם מאז דברך		
	משפחות בני גרשון כל פקודיהם					καὶ φυλάξονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ κυ	אל עבדך

Pritiua hebr.	Ter. Hebr.	Ru.	La.r.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trásla. B. Hiero.	Ter. Hebr.	Ru.	La.r.	Pritiua. hebr.
נָשָׂא	"אֵלֶיךָ "הַנְּשִׂיאִים °רֹאשֵׁי׃ אֲלָפֵי	"ad te" principes &° capita[k] multitudinis oooooo [l]Israel.[r] Si aũt prolixſo[q] atq; cõciſus[e] clãgor[r] icre puerit: [t]mouebunt" ca ſtra primi[a] qui ſũt[d] ad o rientalẽ plagã. In [b]ſecun do aũt fonitu[c] & pari[a]v lulatu tube[e] leuabũt[e] tẽ toria[q] hitant[d] ad meridi em. & iuxta hunc modũ reliqui facient[g] vlulãtibus tubis[i] pfectionẽ. [k] Qñ ãt cõgregãdus[e] ẽ" popu lus:" ſimplex tubarũ clã gor erit:° & nõ cõciſe[p] v lulabũt. [q] Filii aũt[r] aaron [e] ſacerdotis[r] clãgẽt" tubis [e]rit[q] hoc[s] legitimũ[a] ſẽ piternũ[b] in gñatiõibus vris.[c] Si[b] exieritis[c] ad bel lũ[d] de terra v[a]ſ[a] cõtra[b] ho ſtes[c] qui dimicant aduer ſum[k] vos: [l]clãgetis vlulã tibus" tubis:" & erit re cordatio vr̃i[p] corã[l] dño [m]deo veſtro:[r] vt eruami ni[n] de manibus[o] inimico rũ vr̃orũ.[s] Si qñ habebi tis" epulũ[t] & dies feſtos [u]& calẽdas: [a]canetis" tu bis[c] ſup[b] holocauſtis [c] & [e]pacificis[r] victimis: [b] vt ſint[t] vobis[k] i recordatio nẽ" dei veſtri." Ego[u] dñs [p]deus veſter.[r] Anno ooo [s]ecundo[t] menſe" ſecun do[v] vicẽſima die ooooooo [w]menſis[s] eleuata eſt[u] nu bes[b] de ooooooooooooo [c]tabernaculo[o] federis.	[m]ad te[n] príncipes &° ca pita[k] multitudinis oooooo [l]iſrael.[r] Sí aũt prolixſo[q] atq; cõciſus[e] clãgor[r] icre puerit: [t]mouebunt" ca ſtra primi[a] qui ſũt[d] ad oriẽtalẽ plagã. In [b]ſecun do aũt ſonitu[c] & pari[a]v lulatu tube[e] leuabũt[e] tẽ toria[q] hitant[d] ad meridi em. & iuxta hunc modũ reliqui faciẽt

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Au.	Ca.xi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
	כִּי יְהוָה דִּבֶּר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל			quia dñs locut̃ē bona de israel.	ὅτι κύριος ἐλάλησε καλὰ πρὸς ἰσραήλ.
	וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֵךְ כִּי אִם אֶל			Et dixit ad eū: nō ibo: sed in trā meā	καὶ εἶπε πρὸς
	אַרְצִי וְאֶל מוֹלַדְתִּי אֵלֵךְ: וַיֹּאמֶר			et in gnatione meā ibo.	αὐτόν, οὐ πορεύσομαι, ἀλλὰ εἰς τὴν γῆν μου καὶ εἰς
	אֶל נָא תַּעֲזֹב אֹתָנוּ כִּי עַל כֵּן יָדַעְתָּ			t dixit: ne relinquas nos cui cā fuisti nobiscū in deserto: et	τὴν γενεάν μου πορεύσομαι. καὶ εἶπε, μὴ ἐγκαταλεί
	חֲנֹתֵנוּ בַּמִּדְבָּר וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינָיִם:			eris nobiscū senex.	πως ἡμᾶς οὐ εἶνεκεν ἦσθε μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
	וְהָיָה כִּי תֵלֵךְ עִמָּנוּ וְהָיָה הַטּוֹב			t erit si fueris nobiscū: t	ἔσῃ μεθ' ἡμῶν πρεσβύτης. καὶ ἔσται ἐὰν πορευθῇς με
	הַהוּא אֲשֶׁר יֵיטִיב יְהוָה עִמָּנוּ			dabimꝰ tibi. Profecti	θ' ἡμῶν, καὶ ἔσται τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα ὅσα ἂν ἀγαθοποιήσῃ
	וְהֵטַבְנוּ לָךְ: וַיִּסְעוּ מֵהַר יְהוָה דֶּרֶךְ			t profecti sūt de mōte dñi	Ero. 16.8.
	שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה			via trium dierū: arcaꝫ	
	נֹסֵעַ לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים			federis dñi pcedebat eos per dies tres quęrēs	
	לָתוּר לָהֶם מְנוּחָה: וַעֲנַן יְהוָה			locū. Nubes quoꝫ dñi	
	עֲלֵיהֶם יוֹמָם בְּנָסְעָם מִן הַמַּחֲנֶה:			sup eos erat per diē cū içe	
	וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה			derēt. Cũꝫ eleuaretur arca: dicebat moyses.	
	קוּמָה יְהוָה וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ			Surge dñe & dissipentur inimici tui: & fugiant qui oderūt te a facie tua.	
	מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ: וּבְנֻחֹה יֹאמַר			Cū aūt deponeretur aiebat. Reuertere dñe ad multitudinē	
	שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל			exercitus israel.	
Cap.xi.	וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים			Ca.ii.	
	רַע בְּאָזְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה וַיִּחַר			Nterea ortū ē mur mur populi q̃si do	
	אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְהוָה וַתֹּאכַל			lētiū q labore cōtra dominū. qđ cū audisset ira	
	בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה: וַיִּצְעַק הָעָם אֶל			tus est: & accēsus ignis in eos	
	מֹשֶׁה וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל יְהוָה וַתִּשְׁקַע			devorauit extremā castrorū ptē.	
	הָאֵשׁ: וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא תַּבְעֵרָה כִּי בָעֲרָה בָם אֵשׁ			Cūq̃ clamasset populus ad moysen: orauit moyses ad dñm: & ab	
	יְהוָה: וְהָאֲסַפְסֻף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ			sorptus est ignis. Vocatūq̃ nomē loci illius incensio: eo q̃ succensus fuisset contra eos ignis a dño. Vulgus quippe pmiscuū qđ ascēderat cū eis: flagrauit desiderio carniū sedēs & flēs iūctis sibi piser filiis isral: & ait. Quis dabit nobis ad vescēdum carnes. Recordamur piscis	
	וַיָּשֻׁבוּ וַיִּבְכּוּ גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי				
	יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר: זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה				

Pritiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
	כּוֹרֵב	אֲרֵי יְיָ סַלֵּיל לְאַיְתָאָה טָבָא עַל יִשְׂרָאֵל וַאֲמַר לֵיהּ לָא אֵיזֵיל אֲרֵי עַל כֵּן יְדַעְתָּא
	שַׁבַּח יְהוָה שָׁרָא	וְלֵילֵדוּתִי אֵזֵיל וַאֲמַר לָא כֵּן תִּשְׁבּוֹק יָתָנָא אֲרֵי עַל כֵּן יְדַעְתָּא כַּד הֲוֵינָא שָׁרֵן
	דְּבַר עֲבַד חֵמָה	כְּמַסְגְּנֵי וְתָבוֹרֵן דְּאִתְעֲבַדְתָּ לָנָא חֲזֵתָא גְּבוּרְתָּךְ וְיָהֵי אֲרֵי תְּזֵיל עִמָּנָא וְיֵיטֵב טָבָא
	יְהוָה אֲזַל גְּלָה	דַּהֲוָה מֵיטֵב יְיָ עִמָּנָא וְנֵיטַב לָךְ וּתְלוֹלֵי מְטוֹרָא דְּאִתְגְּלֵי עֲלוֹהִי שְׁכִינְתָּא דַּיְיָ וְקָרָא
	הָלַךְ וּם תַּמָּן	תֵּלָתָא יוֹמִין וְאַרוֹן קְיָמָא דַּיְיָ נָסֵיב מֵהֲלָךְ תֵּלָתָא יוֹמִין לְאַתְכָּנָא לְהוֹן
	נָטַל עָלָה יוֹם	אֲתַר בֵּית מַשְׁרָא וְעַנָּנָא דַּיְיָ סַטֵּיל עֲלֵיהוֹן בְּיוֹמָא בְּמִטְלְהוֹן מִן מַשְׁרְיָתָא
	נָטַל עָלָה נָבַר	וַהֲוָה בְּמִסְתַּל אַרוֹנָא וַאֲמַר מֹשֶׁה אִתְגְּלִי יְיָ וְיִתְבַּדְּרוּן סָנְאָךְ וְיִעְרְקוּן מְבַּעֲלֵי דַּבָּבָךְ מִן
	עָרַךְ שָׁרָא אָמַר	קֳדָמָךְ: וְכַמְשָׁרֵי יְיָ רְבָבָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
	רָבַב יְהוָה סָגַף	Ca.xi.
	דָּלַק סוּף שָׂרָא	וַהֲווֹ עַמָּא כְּדְמִסְתַּקְפִּין בִּישׁ קֳדָמֵי יְיָ וְשָׁמַע יְיָ וְתָקֵיף רוּגְזֵיהּ וְאִתְלְהַט בְּהוֹן
	שָׁלַח סוּף שָׂרָא	אִישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ וְשֵׁצֵי בְּסִטְרֵי מַשְׁרְיָתָא: וְצָוַח עַמָּא לְמֹשֶׁה וְצַלִּי מֹשֶׁה קֳדָם
	אָכַל	יְיָ וְאִשְׁתַּכַּךְ אִישָׁתָא: וּקְרָא שְׁמֵהּ דַּאֲתְרָא הַהוּא דְּלֵהָתָא אֲרֵי דְלֵהַת בְּהוֹן
	תַּבְעֵרָה צָרַח	אִישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ: וְעַרְבְּרִין דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁאִילוּ שְׁאֵלְתָּא וְתָבוּ וּבְכוֹ אַף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
	זָעַק אָכַל	וַאֲמָרוּ מָן יְאַכְלִנָּא בִּישְׂרָא דְּכַרִין אֲנַתְנָת דְּגִינָן

Pritiua. heb.	Ter. Heb.	Au.	Ca.xi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
בָּטוּחַ	אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חִנָּם אֵת			um quos comedebam in egypto gratis:	ἃς ἐσθίομεν ἐν αἰγύπτῳ δωρεάν, καὶ τοὺς σικύους,
חָצִיר	הַקִּשֻּׁאִים וְאֵת הָאֲבַטִּחִים וְאֵת			t cucumeres: et peponū: t porroꝝ: t cepas:	καὶ τοὺς πέπονας, καὶ τὰ πράσα, καὶ κρόμμυα,
	הֶחָצִיר וְאֵת הַבְּצָלִים וְאֵת			t allioꝝ. nūc aūt anima nra arida	καὶ τὰ σκόροδα· νυνὶ δὲ ἡ ψυχὴ ἡμῶν κατάξηρος,
	הַשּׁוּמִים: וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין			nihil: preterq̃ oculi nri in mānā.	οὐδέν, πλὴν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν εἰς τὸ μάννα· τὸ δὲ
	כֹּל בִּלְתִּי אֶל הַמָן עֵינֵינוּ: וְהַמָן			at ista sēmē coriandri: t	μάννα ὡσεὶ σπέρμα κορίου ἐστί, καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ
	כִּזְרַע גַּד הוּא וְעֵינוֹ כְּעֵין הַבְּדֹלַח:			species illius mānā ipsi semē coriandri ē: t	ὡσεὶ σταγὼν κορίου ἐστί, καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ
שׁוּט רִיב	שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ וְטָחֲנוּ בָרֵחַיִם			species illius crystalli. t	ὡσεὶ κρυσάλλου. καὶ διεπορεύετο ὁ λαὸς καὶ συ
דּוּך בָּרַד	אוֹ רָכוּ בַּמְּדֹכָה וּבָשְׁלוּ בַּפָּרוּר			transiliāt populꝰ t colligēbat t molebāt illud in mola: aut cōminuebāt	Ero. 16.9.
עָשָׂה עוּג	וְעָשׂוּ אֹתוֹ עֻגוֹת וְהָיָה טַעְמוֹ			in mortario: t coq̃bāt illud in olla: t faciebāt	γέλεγον καὶ ἤλεσον αὐτὸ ἐν τῷ μύλῳ, ἢ ἔτριβον
כָּרַד	כְּטַעַם לְשַׁד הַשָּׁמֶן: וְיָרַד הַטַל			ex eo tortulas: saporis	in mortario· t ἑψᾶν ἐν τῇ ὀυᾶ, καὶ ἥψουν αὐτὸ ἐν τῇ χύτρᾳ, καὶ ἐποί
	עַל הַמַּחֲנֶה לַיְלָה יֵרֶד הַמָּן עֲלֵיהֶן:			t sapor illius q̃ si olei.	βατ illud subcinerītios. t erat sapor illius ὡ
שָׁמַע	וְשָׁמַע מֹשֶׁה אֶת הָעָם בֹּכֶה			Audiuit ergo moyses flentem populum	σει γεῦμα ἐγκρὶς ἐξ ἐλαίου. καὶ ὅταν κατέβη
שִׁפְחָה	לְמִשְׁפְּחֹתָיו אִישׁ לְפֶתַח אָהֳלוֹ			per familias singulos per ostia tentorii sui.	ros sup castra nocte: descēde
חָרָה	וַיִּחַר אַף יְהוָה מְאֹד וּבְעֵינֵי מֹשֶׁה			t ratus q̃ est furor dñi valde: sed & moysi	bat māna sup illus. t audiuit moyses plo
רֹעַ אָמַר	רָע: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה לָמָּה			ait ad dñm. Cur afflixisti seruū tuū: t q̃re nō inuenio gr̃am coram te: Et cur posuisti pondus vniuersi populi huius sup me: Nūquid ego concepi omnem hanc multitudinē: vel genui eam: vt dicas mihi: porta eos in sinu tuo: quemadmodū portare solet nutrix infantulū: & deferē in terrā pro qua iurasti patribus eorum. Vñ mihi carnes vt dē tantę multitudini? Flent cōtra me dicentes. Da nobis carnes vt comedamus. Non possum solus sustinere omnē hunc populum: quia grauis est mihi. Sin aliter ti bi videtur:	ρὰν ἐν τῇ παρεμβολῇ τυκτός, κατέβαι
יָצָא מָצָא	הֲרֵעֹתָ לְעַבְדֶּךָ וְלָמָּה לֹא מָצָתִי				bat māna sup illus. t audiuit moyses plo
נָשָׂא	חֵן בְּעֵינֶיךָ לָשׂוּם אֶת מֹשָׂא כָּל				rantes ipsos p populos suos: vnusq̃sq̃ in
הָרָה	הָעָם הַזֶּה עָלָי: הֲאָנֹכִי הָרִיתִי אֶת				ostiis tentorii sui. t iratus ē dñs valde: t	
	כָּל הָעָם הַזֶּה אִם אָנֹכִי יְלִדְתִּיהוּ					
	כִּי תֹאמֶר אֵלַי שָׂאֵהוּ בְחֵיקֶךָ כַּאֲשֶׁר				
אָמַן נָשָׂא	יִשָּׂא הָאֹמֵן אֶת הַיֹּנֵק עַל הָאֲדָמָה				
שָׁבַע	אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתָיו: מֵאַיִן לִי				
נָתַן	בָּשָׂר לָתֵת לְכָל הָעָם הַזֶּה כִּי יִבְכּוּ				
בָּכָה נָתַן	עָלַי לֵאמֹר תְּנָה לָנוּ בָשָׂר וְנֹאכֵלָה:				
אָכַל בָּדַד	לֹא אוּכַל אֲנִי לְבַדִּי לָשֵׂאת אֶת כָּל				
נָשָׂא	הָעָם הַזֶּה כִּי כָבֵד מִמֶּנִּי: וְאִם כָּכָה				
	אַתָּה עֹשֶׂה לִי				

Pritiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
הָוָה	דַּהֲוֵינָא אָכְלִין לְמִצְרַיִם מַגָּן בּוֹצְרַיָּא וְיַת אַבַּטִּיחַיָּא וְקֻרְתֵּי וּבוּצְלֵי וְתוּמֵי וּכְעַן	
חָיָה	נַפְשָׁנָא תָּאֵיבָא לֵית כֹּל מַדְּעָם אֵילֵהֵין לָמָנָא אֶלָּא וְיָת מָנָא בְּעֵינָנָא: וּמָנָא כְּבַר זַרְעָ גַּדָּא הוּא	
שׁוּט טָוָה	דְּחִוָּרָא וְשָׁנֵי כִּבְדָלְחָא וְקָבְלִין לָמָנָא וְעָבְדִין לָהּ בְּרֵחַיָא וְרָבְיָן בְּמִדְוָקְיָא וְרָבְיָן	
עָשָׂה עוּג	בְּמִדְוָקְיָא וְעָבְדִין לָהּ גְּרִיצָן וַהֲווֹ טַעֲמֵיהּ כְּטַעֲמֵי דְּלִישׁ פְּשָׁטָא וְכַד	
כָּרַד	נְחִית טַלָּא עַל מַשְׁרִיתָא בְּלֵילְיָא נְחִית מָנָא עֲלֵיהוֹן: וּשְׁמַע מֹשֶׁה יַת עַמָּא בָּכִין	
שָׁמַע	גְּבַר בְּתַרְעֵי מַשְׁכְּנֵיהּ וּתְקֵיף רְתָּא דַּיְיָ וּבְעֵינֵי מֹשֶׁה בִּישׁ: וַאֲמַר מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ	
שִׁפְחָה	לְמָא אַבְאֵישְׁתָּא לְעַבְדָּךְ וּלְמָא לָא אַשְׁכַּחִית רַחֲמִין קֳדָמָךְ לְמֵשַׁוֵי יָת עֲמָא	
חָרָה	דַּיְיָ עֲלַי לְמֵאמַר אֲנָא לְכֹל עַמָּא הַדֵּין אִם בְּנֵי אִנּוּן דְּיִתְיְלַד לִי סוֹבַרְתְּ לִי	
יָצָא מָצָא	דְּתֵימַר לִי בְּחֵיקָךְ כְּמָא דְּנָטַר אֲפוֹטְרָא יָת יַנְקָא עַל אַרְעָא דְּקַיֶּמְתָּא לַאֲבָהָתְהוֹן:	
נָשָׂא	מִסְּבַר תּוֹרֵךְ בְּיָתָא יַת יַנְקָא עַל אַרְעָא דְּקַיֶּמְתָּא לַאֲבָהָתְהוֹן: מִנָּן לִי בִּשְׂרָא לְמִתַּן	
הָרָה	לְכָל עַמָּא הַדֵּין אֲרֵי יַבְכּוּן עֲלַי לְמֵימַר הַב לָנָא בִּישְׂרָא וְנֵיכוֹל: לָא יָכִיל אֲנָא	
	לְסוֹבָרָא לְכָל עַמָּא הַדֵּין אֲרֵי יְקִיר מִנִּי וְאִם כְּדֵין אַתְּ עָבֵיד לִי	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Nu. Ca. xi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	הֲרִנֹּנִי נָא הֲרֹן אִם מָצָאתִי חֵן		obsecro vt interficias	interfice me obsecro: si inueni gratiã
בְּעֵינֶיךָ וְאַל אֶרְאֶה בְּרָעָתִי׃	בְּעֵינֶיךָ וְאַל אֶרְאֶה בְּרָעָתִי׃		me: & inueniam gratiã	in oculis tuis: ne tantis
רָאָה רוֹעַ			in oculis tuis: ne tantis	afficiar malis.
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אֶסְפָה לִי		afficiar malis.	Et dixit dñs ad moysẽ
שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל	שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם		Et dixit dñs ad moysẽ	Congrega mihi septuaginta vi
אֲשֶׁר יָדַעְתָּ כִּי הֵם זִקְנֵי הָעָם	וְשֹׁטְרָיו וְלָקַחְתָּ אֹתָם אֶל אֹהֶל		Congrega mihi	septuaginta viros de
מוֹעֵד וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ׃ וְיָרַדְתִּי	מוֹעֵד וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ׃ וְיָרַדְתִּי		septuaginta viros	senioribus israel: quos tu
יָצַג	וְדִבַּרְתִּי עִמָּךְ שָׁם וְאָצַלְתִּי מִן		senioribus israel	nosti quia seniores
הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם	הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם		quos tu nosti	populi sint
שׂוּם	וְנָשְׂאוּ אִתְּךָ בְּמַשָּׂא הָעָם וְלֹא		quia seniores	ac magistri. & duces eos
תִּשָּׂא אַתָּה לְבַדֶּךָ׃ וְאֶל הָעָם	תִּשָּׂא אַתָּה לְבַדֶּךָ׃ וְאֶל הָעָם		populi sint	eos ad ostium tabernaculi
תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר וַאֲכַלְתֶּם	תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר וַאֲכַלְתֶּם		ac magistri	federis: faciesq; ibi
קָדֵשׁ	בָּשָׂר כִּי בְכִיתֶם בְּאָזְנֵי יְהוָה		ad ostium	stare tecum: vt descẽdã
לֵאמֹר מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר כִּי טוֹב	לֵאמֹר מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר כִּי טוֹב		federis	& loquar tibi: & auferam
אָכַל	לָנוּ בְּמִצְרָיִם וְיִתֶּן יְהוָה לָכֶם		faciesq; ibi	de spiritu tuo: & tradamq;
בָּשָׂר וְאֲכַלְתֶּם׃ לֹא יוֹם	בָּשָׂר וְאֲכַלְתֶּם׃ לֹא יוֹם אֶחָד		stare tecum	cis:
תֹּאכְלוּן וְלֹא יוֹמַיִם וְלֹא חֲמִשָּׁה	תֹּאכְלוּן וְלֹא יוֹמַיִם וְלֹא חֲמִשָּׁה		& loquar tibi	vt sustentent tecum onus
יָמִים וְלֹא עֲשָׂרָה יָמִים וְלֹא	יָמִים וְלֹא עֶשְׂרִים יוֹם׃ עַד חֹדֶשׁ		de spiritu tuo	populi: & non onus
עֶשְׂרִים יוֹם׃ עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד	אֲשֶׁר יֵצֵא מֵאַפְּכֶם וְהָיֶה לָכֶם		quã tradamq;	tu solus grauerís. Po
אֲשֶׁר יֵצֵא מֵאַפְּכֶם וְהָיֶה לָכֶם	לִזְרָא יַעַן כִּי מְאַסְתֶּם אֶת יְהוָה		cis	pulo quoq; dices. Sanctificamini.
לִזְרָא יַעַן כִּי מְאַסְתֶּם אֶת יְהוָה	אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וַתִּבְכּוּ לְפָנָיו		vt sustentent tecum	Cras comedetis
אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וַתִּבְכּוּ לְפָנָיו	לֵאמֹר לָמָּה זֶּה יָצָאנוּ מִמִּצְרָיִם׃		onus populi	carnes. Ego enim audi
לֵאמֹר לָמָּה זֶּה יָצָאנוּ מִמִּצְרָיִם׃	וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי		& non tu solus	ui vos dicere. Quis dabit no
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי	הָעָם אֲשֶׁר אָנֹכִי בְקִרְבּוֹ וְאַתָּה		grauerís	bis escas carniũ. Bene
הָעָם אֲשֶׁר אָנֹכִי בְקִרְבּוֹ וְאַתָּה	אָמַרְתָּ בָּשָׂר אֶתֵּן לָהֶם וְאָכְלוּ		dices	nobis erat in egypto.
אָמַרְתָּ בָּשָׂר אֶתֵּן לָהֶם וְאָכְלוּ	חֹדֶשׁ יָמִים׃ הֲצֹאן וּבָקָר יִשָּׁחֵט		Quis dabit	Vt det vobis dominus
יוֹם שָׁחַט			dominus	carnes & comedatis
			carnes & comedatis	nõ vno die nec duobus
			nõ vno die	nec duobus vel quinq;
			nec duobus	aut decem nec
			vel quinq;	viginti quidẽ: sed vsq;
			aut decem nec	ad mensem dierũ: donec
			viginti quidẽ	exeat per nares ve
			sed vsq;	stras: & vertatur
			ad mensem dierũ	in nauseam: eoq; repu
			donec exeat	lerítis dominum
			per nares ve	qui in medio vestri est:
			stras	& fleueritis coram eo
			& vertatur	dicẽtes. Quare egres
			in nauseam	si sumus ex egypto.
			eoq; repu	Et ait moyses ad dñm.
			lerítis	Sexcenta milia peditũ
			qui in medio	huius populi sunt: & tu
			vestri est	dícis. Dabo ei smẽsum
			coram eo	carniũ mense integro.
			dicẽtes	Nunquid ouium & bo
			Quare egres	num multitudo cedetur

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שְׁבַק בְּעַן	אִסְתַּבַּק בְּעַן מִקְטוֹל אֲנָא אִשְׁתְּכַחִית רַחְמִין קֳדָמָךְ וְלָא אֶחֱזֵי	קְטוֹלְנִי בְּעַן מִקְטוֹל אִם אֲשַׁכַּחְתִּי רַחֲמִין קֳדָמֶךָ וְלָא אֶחֱזֶה
חֲזָה עָבַד	בְּבִישְׁתִּי ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּנוֹשׁ קֳדָמַי שִׁבְעִין גַּבְרָא	בְּבִשְׁתִּי ׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה קְנוֹשׁ קֳדָמַי שִׁבְעִין גַּבְרָא
דְּבַר כְּנַשׁ	מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל דְּיָדַעְתָּ דְּהִנּוּן סָבֵי עַמָּא וְסָרְכוֹהִי	מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל דְּיָדַעְתָּ דְּהִנּוּן סָבֵי עַמָּא וְסָרְכוֹהִי
שׁוּם קוּם	וְתֵיתֵי לְמַשְׁכְּנָא וְיִתְיַצְּבוּן תַּמָּן עִמָּךְ ׃ וְאֵיחֵת בְּמֵימְרִי וְאֶמְלֵיל עִמָּךְ תַּמָּן	וְתֵיתֵי לְמַשְׁכְּנָא וְיִתְיַצְּבוּן תַּמָּן עִמָּךְ ׃ וְאֵיחֵת בְּמֵימְרִי וְאֶמְלֵיל עִמָּךְ תַּמָּן
שְׁכַן גְּלָה רְגַז	וְאֶנְסַב מִן רוּחָא דְּעָלָךְ וְאֶשְׁוֵי עַל שִׁבְעִין גַּבְרַיָּא סָבֵי עַמָּא וְהֵי כַּד	וְאֶנְסַב מִן רוּחָא דְּעָלָךְ וְאֶשְׁוֵי עַל שִׁבְעִין גַּבְרַיָּא סָבֵי עַמָּא וְהֵי כַּד
אֲרָא שְׁרָא	נְיָחַת רוּחָא עֲלֵיהוֹן וְיִתְנַבְּאוּן וְלָא יוֹסְפוּ ׃ וְשַׁאַר תַּרְתֵּין גַּבְרִין	נְיָחַת רוּחָא עֲלֵיהוֹן וְיִתְנַבְּאוּן וְלָא יוֹסְפוּ ׃ וְשַׁאַר תַּרְתֵּין גַּבְרִין
תְּנָה תּוּב שִׁים	שַׁאַר בְּמַשְׁכְּנָא וְאִדָּד וּמֵידָד וְיִתְנַבְּאוּן בְּמַשְׁכְּנָא וְאִדְּכַר בְּהוֹן	שַׁאַר בְּמַשְׁכְּנָא וְאִדָּד וּמֵידָד וְיִתְנַבְּאוּן בְּמַשְׁכְּנָא וְאִדְּכַר בְּהוֹן
כְּנָא רַע הָיָה	וְנָפְקַת רוּחָא וְנַבְּיָן בְּמַשְׁכְּנָא וְרָצוּ עוּלֵימָא וְחַוִי לְמֹשֶׁה וְאָמַר	וְנָפְקַת רוּחָא וְנַבְּיָן בְּמַשְׁכְּנָא וְרָצוּ עוּלֵימָא וְחַוִי לְמֹשֶׁה וְאָמַר
נְתַן כֶּנֶשׁ שְׁרָא	אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּיָן בְּמַשְׁכְּנָא ׃ וְאַתְיָב יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן מְשַׁמְשַׁנֵיהּ דְּמֹשֶׁה	אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּיָן בְּמַשְׁכְּנָא ׃ וְאַתְיָב יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן מְשַׁמְשַׁנֵיהּ דְּמֹשֶׁה
שׁוּב תָּבַר רָעָה	וַאֲמַר רְבוֹנִי מֹשֶׁה אֲסָרְנוּן ׃ וַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה הֲמְקַנְאָתְּ אַתְּ לְמַעְנָי	וַאֲמַר רְבוֹנִי מֹשֶׁה אֲסָרְנוּן ׃ וַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה הֲמְקַנְאָתְּ אַתְּ לְמַעְנָי
	וְעָמָא דַּיְיָ נְבִיאִין אֲרֵי יִתֵּן יְיָ יָת רוּחֵיהּ עֲלֵיהוֹן ׃ וְאִתְכְּנֵישׁ מֹשֶׁה לְשַׁרְיָתָא	וְעָמָא דַּיְיָ נְבִיאִין אֲרֵי יִתֵּן יְיָ יָת רוּחֵיהּ עֲלֵיהוֹן ׃ וְאִתְכְּנֵישׁ מֹשֶׁה לְמַשְׁרְיָתָא
	הוּא וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל וּרְחָא נְסַל מִן קֳדָם יְיָ וְאַפְרַשׁ שְׂלָיו מִן יַמָּא וְרָמָא עַל מַשְׁרְיָתָא	הוּא וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל וּרְחָא נְסַל מִן קֳדָם יְיָ וְאַפְרַשׁ שְׂלָיו מִן יַמָּא וְרָמָא עַל מַשְׁרְיָתָא

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Nu. Ca. xi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
דַּבֵּר	לָהֶם וּמָצָא לָהֶם אִם אֶת כָּל דְּגֵי		vt possit sufficere ad ci	sufficiet eis: aut si oes pisces maris congregent eis
אָסַף	הַיָּם יֵאָסֵף לָהֶם וּמָצָא לָהֶם׃		bum: vel omnes pisces	nunqd sufficiet eis? Dixitq; dñs ad moysen. Nunqd
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הֲיַד יְהוָה		maris in vnum cõgre	verbũ dñi ipedit. nũc videbis vtrũ accidat tibi verbũ
	תִּקְצָר עַתָּה תִּרְאֶה הֲיִקְרְךָ דְבָרִי		gabuntur: vt eos satiẽt.	meũ an nõ. Egressusq; est moyses: & locutus est cũ po
קְצַר רְאֵה קָרָה	אִם לֹא׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל		Cui rfidit dñs. Nũqd	pulo verba dñi. Et cõgregauit septuaginta viros de se
דַּבֵּר	הָעָם אֶת דִּבְרֵי יְהוָה וַיֶּאֱסֹף		manus domini	nioribus israel: quos statuit eos p circuitu tabernaculi. Re
אָסַף	שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם וַיַּעֲמֵד		iualida est? Iam nunc	uelatusq; est dñs in nube & locutus est cũ eo: & auerit de
עָמַד	אֹתָם סָבִיב לָאֹהֶל׃ וַיֵּרֶד יְהוָה		videbis vtrum	spũ qui erat in eo: & dedit ſup septuaginta viros scribe
סָבַב	בֶּעָנָן וַיְדַבֵּר אֵלָיו וַיֶּאֱצֶל מִן		sermo ope cõpleatur.	rum. Et factũ est cũ requieuisset in eis spũs: prophetauerũt & nequaq; cessauerũt.
אָצַל	הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל		Venit igitur moyses:	Remãserãt aũt duo in castris nomẽ vnius eldad & nomẽ
	שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים וַיְהִי כְּנוֹחַ		& narrauit populo verba	secũdi medad: & requieuit sup eos spũs. Erãt aũt in
הָיָה	עָלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסָפוּ׃		dominí: cõgregans	numero: & non exierãt ad tabernaculũ. Cucurrit aũt puer & narrauit moysi: & ait. Eldad &
נָבָא	וַיִּשָּׁאֲרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בַּמַּחֲנֶה שֵׁם		septuaginta viros de se	medad prophetant in castris. Respondens iosue filius nun minister moysi & electus e pluribus ait. Dñe mi moyses
שֵׁאַר שֵׁם הַאֶחָד	הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מֵידָד		nioribus israel: quos sta	prohibe eos. At ille quid inquit emularis pro me. Quis tribuat vt omis populus prophetet: & det eis dominus spũm suũ. Reuersusq; est moyses & maiores natu israel in castra. Ventus aũt egrediens a domino arreptas trãs mare coturnices detulit: & dimisit eas
תָּנָה	וַתָּנַח עֲלֵהֶם הָרוּחַ וְהֵמָּה בַּכְּתֻבִים		re fecit circa tabernaculum. Descẽdit q; dominus	
שִׁית	וְלֹא יָצְאוּ הָאֹהֱלָה וַיִּתְנַבְּאוּ		in nube: & locutus est ad eũ	
רְעוּת בֶּגֶד	בַּמַּחֲנֶה׃ וַיָּרָץ הַנַּעַר וַיַּגֶּד לְמֹשֶׁה		auferẽs de spũ qui in eo:	
	וַיֹּאמַר אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּאִים		& dans septuaginta viris.	
	בַּמַּחֲנֶה׃ וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מְשָׁרֵת		Cũq; requieuisset	
עָנָה שָׂרַת	מֹשֶׁה בְּחֻרָיו וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי		septuaginta viris. Cũq;	
	מֹשֶׁה כְּלָאֵם׃ וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה		requieuisset	
כָּלָא	הַמְקַנֵּא אַתָּה לִי וּמִי יִתֵּן כָּל		spũs in eis: & prophetauerunt: nec vltra cessauerunt.	
	עַם יְהוָה נְבִיאִים כִּי יִתֵּן יְהוָה		Remãserãt aũt duo in	
	אֶת רוּחוֹ עֲלֵיהֶם׃ וַיֶּאֱסֹף מֹשֶׁה		castris duo virí: nomẽ vnius eldad & nomẽ secũdi medad:	
	אֶל הַמַּחֲנֶה הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃		et requieuit sup eos spũs. prophetãt aũt in castris.	
נוּד	וְרוּחַ נָסַע מֵאֵת יְהוָה וַיָּגָז שַׂלְוִים		Cucurrit aũt puer & narrauit moysi: & ait. Eldad &	
	מִן הַיָּם וַיִּטֹּשׁ עַל הַמַּחֲנֶה׃		medad prophetãt in castris. Respondens iosue filius nun mi	
			nister moysi a pueritia suã: ait. Dñe mi moyses mit	
			te eos in carcere. Dixitq; ei moyses. nunqd emularis tu	
			emulationẽ meã: vellẽ q̃ oĩs ppls dñi prophetaret:	
			tq; daret dñs spũm suũ sup eos. Collectusq; ẽ	
			moyses in castra ipse & seniores israel. Ventus aũtẽ	
			egressus est a facie dñi: & volare fecit coturnices	
			de mari & proiecit eas iuxta castra	

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
סְבַק בְּעַשׁ	אֲלוּ כָּל נוּנֵי יַמָּא יִתְכַּנְשׁוּן לְהוֹן הַיְסַבְּקִין לְהוֹן אִם יָת כָּל	אֲלוּ כָּל נוּנֵי יַמָּא יִתְכַּנְשׁוּן לְהוֹן הַיְסַבְּקִין לְהוֹן אִם יָת כָּל
חֲזָה עָרַע	לְמֹשֶׁה הַמֵּימְרָא דַּיְיָ ׃ וְתַעֲבֵד כְּעַן תַּמְזֵי הַיְעַרְעִינָךְ פִּתְגָמַי אִם לָא׃	לְמֹשֶׁה הַמֵּימְרָא דַּיְיָ ׃ וְתַעֲבֵד כְּעַן תַּמְזֵי הַיְעַרְעִינָךְ פִּתְגָמַי אִם לָא׃
שׁוּב קוּם	וּנְפַק מֹשֶׁה וּמַלֵּיל	וּנְפַק מֹשֶׁה וּמַלֵּיל
שְׁכַן גְּלָה רְגַז	עִם עַמָּא יָת פִּתְגָמַיָּא דַּיְיָ וְכַנֵּשׁ שִׁבְעִין גַּבְרָא ׀ מִסָּבֵי עַמָּא וְאַקִּים יָתְהוֹן סְחוֹר	עִם עַמָּא יָת פִּתְגָמַיָּא דַּיְיָ וְכַנֵּשׁ שִׁבְעִין גַּבְרָא ׀ מִסָּבֵי עַמָּא וְאַקִּים יָתְהוֹן סְחוֹר
אֲרָא שְׁרָא	לְמַשְׁכְּנָא׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ בְּעַנְנָא וּמַלֵּיל עִמֵּיהּ וְרַבִּי מִן רוּחָא דַּעֲלוֹהִי וְיָהַב עַל שִׁבְעִין	לְמַשְׁכְּנָא׃ וְאִתְגְּלִי יְיָ בְּעַנְנָא וּמַלֵּיל עִמֵּיהּ וְרַבִּי מִן רוּחָא דַּעֲלוֹהִי וְיָהַב עַל שִׁבְעִין
תְּנָה תּוּב שִׁים	גַּבְרַיָּא סָבֵי עַמָּא וְהֵי כַּד נְיָחַת עֲלֵיהוֹן רוּחָא וְנַבְּיָן בְּמַשְׁכְּנָא וְלָא יוֹסְפוּ׃	גַּבְרַיָּא סָבֵי עַמָּא וְהֵי כַּד נְיָחַת עֲלֵיהוֹן רוּחָא וְנַבְּיָן בְּמַשְׁכְּנָא וְלָא יוֹסְפוּ׃
כְּנָא רַע הָיָה	וְשַׁאַר תַּרְתֵּין גַּבְרִין לָא נְפָקוּ לְמַשְׁכְּנָא וְסִתְנַבְּנָן בְּמַשְׁרְיָתָא׃ וְרָהֵט עוּלֵימָא וְחַוִי לְמֹשֶׁה	וְשַׁאַר תַּרְתֵּין גַּבְרִין לָא נְפָקוּ לְמַשְׁכְּנָא וְסִתְנַבְּנָן בְּמַשְׁרְיָתָא׃ וְרָהֵט עוּלֵימָא וְחַוִי לְמֹשֶׁה
נְתַן כֶּנֶשׁ שְׁרָא	וַאֲמַר אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּיָן בְּמַשְׁרְיָתָא׃ וְאַתְיָב יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן מְשַׁמְשַׁנֵיהּ דְּמֹשֶׁה	וַאֲמַר אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּיָן בְּמַשְׁרְיָתָא׃ וְאַתְיָב יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן מְשַׁמְשַׁנֵיהּ דְּמֹשֶׁה
שׁוּב כָּבַשׁ שְׁרָא	וַאֲמַר רְבוֹנִי מֹשֶׁה אֲסָרְנוּן׃ וַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה הֲמְקַנְאָתְּ אַתְּ לְמַעְנָי	וַאֲמַר רְבוֹנִי מֹשֶׁה אֲסָרְנוּן׃ וַאֲמַר לֵיהּ מֹשֶׁה הֲמְקַנְאָתְּ אַתְּ לְמַעְנָי
שׁוּב כְּרַת רָעָה	וְעָמָא דַּיְיָ נְבִיאִין אֲרֵי יִתֵּן יְיָ יָת רוּחֵיהּ עֲלֵיהוֹן׃ וְאִתְכְּנֵישׁ מֹשֶׁה לְמַשְׁרְיָתָא	וְעָמָא דַּיְיָ נְבִיאִין אֲרֵי יִתֵּן יְיָ יָת רוּחֵיהּ עֲלֵיהוֹן׃ וְאִתְכְּנֵישׁ מֹשֶׁה לְמַשְׁרְיָתָא
	הוּא וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל וּרְחָא נְסַל מִן קֳדָם יְיָ וְאַפְרַשׁ שְׂלָיו מִן יַמָּא וְרָמָא עַל מַשְׁרְיָתָא	הוּא וְסָבֵי יִשְׂרָאֵל וּרְחָא נְסַל מִן קֳדָם יְיָ וְאַפְרַשׁ שְׂלָיו מִן יַמָּא וְרָמָא עַל מַשְׁרְיָתָא

Positiua heb.	Ter. Heb.	Au.	Ca. xi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	כְּדֶרֶךְ יוֹם כֹּה וּבְדֶרֶךְ יוֹם כֹּה			stra^m itiere q̃tũ vno^x die cõfici potelt ∞∞∞∞∞∞∞	castra: viã dieĩ hinc: ⁊ viã
סְבִיבֹת הַמַּחֲנֶה וְכַאַמָּתַיִם עַל				^c ex omni parte^o castro^g	παρεμβολῆς, ὁδὸν ἡμέρας ἐντεῦθεν, καὶ ὁδὸν ἡ
פְּנֵי הָאָרֶץ וַיָּקָם הָעָם כָּל הַיּוֹם				^p circuitũ: volabant q̃ i	dieĩ hinc: in circuitu castroũ q̃ll bi
הַהוּא וְכָל הַלַּיְלָה וְכָל יוֹם הַמָּחֳרָת				aere^c duobus cubitis alti	μέρας ἐντεῦθεν, κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς ὡσεὶ δύο
				tudine^s sup^b terrã. ⁊ Sur	cubitũ a ĉra. ⁊ surgẽns pplo totũ
וַיַּאַסְפוּ אֶת הַשְּׂלָיו הַמַּמְעִיט אָסַף				gens ergo^b populus^s to	πηχυ ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς ὅλην τὴν
עֲשָׂרָה חֳמָרִים וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם				to^m die illo^& nocte^q ac	ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ὅλην τὴν νύκτα, καὶ ὅλην τὴν ἡ
שָׁטוֹחַ סָבִיב לַמַּחֲנֶה: בְּשַׂר				^r die^e altero^r cõgregauit	diem craſtinũ: et cõgregauerũt coturni
עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת				^r coturnicũ multitudinẽ	μέραν τὴν ἑπαύριον, καὶ συνέλεγον τὴν ὀρτυγομή
וְאַף יְהוָה חָרָה לָעָם וַיַּךְ יְהוָה בָּעָם				^r qui parũ^d decẽ^b choros:	τρυγα, ὁ δὲ ὀλίγον συνήγαγε δέκα κόρους· καὶ ἔ
מַכָּה רַבָּה מְאֹד: וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם				^& ſiccauerũt^e eas ∞∞∞	ρῶτ ſibiꝑ is refrigeria i circuitu, caſtrorꝫ. carnes
הַמָּקוֹם הַהוּא קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה כִּי				^p gyrum^g caſtrorũ. ⁊ Ad	ἑαυτοῖς φυγμοὺς κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς· τὰ κρέα
שָׁם קָבְרוּ אֶת הָעָם הַמִּתְאַוִּים:				huc^b carnes erant ∞∞∞	adhuc erãt in dentib^o eor^u ãteq̃ deficerẽt,
מִקִּבְרוֹת הַתַּאֲוָה נָסְעוּ הָעָם				^in dentibus eorũ: ^m nec	ἔτι ὧν ἐν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν πρὶν ἐκλιπεῖν.
חֲצֵרוֹת וַיִּהְיוּ בַּחֲצֵרוֹת:				^defecerat huiuſcemodi	⁊ dñs trat^é ira in pplm. ⁊ pcuſſit
				cibus: ^& ecce furor^p dñi	καὶ κύριος ἐθυμώθη ὀργὴ ἐις τὸν λαόν· καὶ ἐπάτα
Cap. xii.	וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן			^q concitatus^r in populũ	dñs populũ plaga magna valde. ⁊
בְּמֹשֶׁה עַל אֹדוֹת הָאִשָּׁה הַכֻּשִׁית				^p cuſſit^u eum^x plaga^y ma	ἐξ κύριος τὸν λαὸν πληγὴν μεγάλην σφόδρα· καὶ
אֲשֶׁר לָקָח כִּי אִשָּׁה כֻשִׁית				gna^z nimis. ^a Vocatuſq̃	vocatũ é nomẽ loci illius: ſepulchra
לָקָח: וַיֹּאמְרוּ הֲרַק אַךְ בְּמֹשֶׁה				eſt^b ille^c locus^r ſepulchra	ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου, μνήματα
דִּבֶּר יְהוָה הֲלֹא גַם בָּנוּ דִּבֶּר				^d cõcupiſcẽtie: ^b ibi enim	cõcupiſcẽtie, q̃ ibi ſepelierũt populũ deſi
וַיִּשְׁמַע יְהוָה: וְהָאִישׁ מֹשֶׁה				^e ſepelierũt^m populũ^n q	τῆς ἐπιθυμίας· ὅτι ἐκεῖ ἔθαψαν τὸν λαὸν τὸν ἐπι
עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר				deſiderauerat carnes.	derauerũt. a ſepulchris cõcupiſcẽtie pfect^é po
עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֹּאמֶר יְ				^g Egreſſi autẽ^e de ſepul	θυμητὴν· ἀπὸ μνημάτων τῆς ἐπιθυμίας ἐξῆλθεν ὁ λα
יְהוָה פִּתְאֹם אֶל מֹשֶׁה וְאֶל				chris^b concupiſcentie ve	pul^ī aſeroth. ⁊ fuit populꝰ in aſeroth,
אַהֲרֹן וְאֶל מִרְיָם צְאוּ שְׁלֹשְׁתְּכֶם				nerunt in^e aſeroth: ^&	ὃς εἰς ἀσηρώθ· καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς ἐν ἀσηρώθ. Ca. 12. ∞
אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ שְׁלֹשְׁתָּם:				manſeruntibi. Cap. 12.	
וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד					Θ locuta^é maria ⁊ aarõ cõtra moy
פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אַהֲרֹן				L Ocutaq̃ eſt^m maria	sen: ꝓpter vxorẽ ethiopiſſã: quã acce
				^& aaron cõtra moyſen	σῆν, ἕνεκεν τῆς γυναικὸς τῆς αἰθιοπίσσης, ἣν ἔλα
Positiua chal.	Interp. chal.			^b cõtra moyſen ^ꝓp vxo	pit moyſen: q̃ vxorẽ ethiopiſſã acceꝑit.
הַלַּךְ תְּרֵי	itinere vni^o diei hinc ⁊ itinere vni^o diei illic ꝙ circuitũ			rẽ eius^b ethiopiſſam: ∞∞	Βε μωυσῆς, ὅτι γυναῖκα αἰθιοπίσσαν ἔλαβε.
אֲמַה קוֹם	caſtrorꝫ: ⁊ q̃ll altitudine vnorꝫ cubitorꝫ ſup facié tre.			∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	⁊ dixerũt^e nũ moyſi ſoli locut^ẽ ſe^q?
שְׂעַר שָׂטָח	Surrexitq̃ ppls toto die illo ⁊ tota nocte ac toto die			^p & dixerunt. ^q Num^r per	καὶ ἔιπαν, μὴ μωυσῆ μόνῳ ἐλάλησεν ὁ θεός;
שְׁאֵל	ſequẽti ⁊ collegerũt coturnices: q̃ min^o collegit: cõgre			ſolum moyſen ∞∞∞∞∞	nõne ⁊ nobis locut^ẽ ſit? ⁊ audiuit dñs. ⁊ ho
הֲיָה	gauit decẽ aceruos: ⁊ extenderũt eas q̃ gyrũ caſtrorꝫ.			^locutus eſt^u dñs: ^t Non	δυχὶ καὶ ἡμῖν ἐλάλησε; καὶ ἤκουσε κύριος· καὶ ὁ ἄν
אִעֲתָא	adhuc erat cibꝰ in dentibus eorꝫ: anteqũ deficeret: et			ne^& nobis ſit^x eſt locu	mo moyſes mitis valde ꝓter oẽs
	furoꝫ dñi tratus eſt cõtra populũ: ⁊ occidit dñs in po			tus: ^Q d^ꝰcũ audiſſet^c do	θρωπος μωυσῆς πραὺς σφόδρα παρὰ πάντας
	pulo occiſione magna valde. Vocatuq̃ nomẽ loci illi			minus: iratus eſt. Erat ei	hoies exiſtẽtes ſup terrã. ⁊ dixit
	lius ſepulchra deſideratiũ: q: ibi ſepelierũt populũ			^moyſes^v vir^f mitiſſimus	τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶπε
	qui deſiderauit. de ſepulchris deſideratiũ, pfectus eſt			^p ſup oẽs^i hoies^k qui mo	dñs ſtatim ad moyſem ⁊ aaron ⁊
	populus in aſeroth: ⁊ mãſerũt in aſeroth. Ca. 12.			rabantur^i in^n terra. ^q Sta	κύριος παραχρῆμα πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρὼν καὶ
	Locutaq̃ eſt maria ⁊ aaron cõtra moyſen, ꝓpter			tim^o locutus eſt ∞∞∞∞∞	maria: ἐξέλθετε ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκη
	vxorẽ enim ethiopiſſã quã acceperat: q̃m vxorẽ pulchrã			^p dominus^r ad^e eum^i & ad	ναculũ testimonij. ⁊ egreſſi ſũt tres: ⁊ in
	quã acceperit repulit. dixerũtq̃. Nunqd cũ ſolo moyſe			∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	τὴν τοῦ μαρτυρίου. καὶ ἐξῆλθον οἱ τρεῖς, καὶ εἰς τὴν
	locutus eſt dñs nõne etiã nobiſcũ locutus eſt? et audi			^aarõ^& mariam. ^t Egre	tabernaculũ teſtimonij deſcendit dñs in columna
	tum eſt cõtra dñm. Et ait moyſes erat mitis valde ꝓ			dimini^q vos tantũ tres	σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου κατέβη κύριος ἐν στύλῳ
	oibus hoibus q̃ erant ſup facié terre. Dixitq̃ dñs re			^b ad^c tabernaculum^b fede	^u nubis: ⁊ ſtetit in hoſtio tabernacuſi
	pente ad moyſen ⁊ aaron ⁊ mariã. Egredimini vos			ris. Cũq̃ fuiſſent egreſ	νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ
	tres ad tabernaculũ federis: ⁊ egreſſi ſunt illi tres. ⁊			ſi: ^g descendit^d dñs ^i in co	testimonij. ⁊ vocati ſũt aaron
	reuelatus eſt dñs in columna nubis: et ſtetit in oſtio			lumna^a nubis: ^i & ſtetit	μαρτυρίου, καὶ ἐκλήθησαν ἀαρὼν
	tabernaculi: ⁊ vocauit aaron ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞			^m in introitu ^u tabernacu	

Positiua heb.	Ter. Heb.	Au.	Ca. xiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
שְׁנָה	וּמְרִים וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם וַיֹּאמֶר			^q & maria. Quiſ^r cũ eſſent	⁊ maria. Quiſ^r cũ eſſent ambo. ⁊ dixit dñs ad
הֵיה	שִׁמְעוּ נָא דְבָרָי אִם יִהְיֶה			^r dixit ad eos. ∞∞∞∞∞	καὶ μαριάμ, ἐξέλθον ἀμφότεροι. καὶ εἶπε κύριος πρὸς
נָבִא רָאֹה	נְבִיאֲכֶם יְהוָה בַּמַּרְאָה אֵלָיו			^s Audite^t fermões meos.	eos: audite λόγους μου. ἐὰν ᾖ ἐν ὑμῖν προ
חָלַם דִּבֶּר	אֶתְוַדָּע בַּחֲלוֹם אֲדַבֶּר בּוֹ: לֹא			^u Si^q quis^u fuerit ∞∞∞∞∞	φήτης ὑμῶν κυρίου, ἐν ὁράματι αὐτῷ γνωσθήσομαι,
אָמַן	כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן			^v inter vos^p pheta^c dñi:	⁊ in ſõno loq̃r ei. nõ ſic ſeruus
הוּא: פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ וּמַרְאֶה				^w in viſione^o apparebo^c ei	μου μωυσῆς, ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστιν· στό
וְלֹא בְחִידוֹת וּתְמֻנַת יְהוָה יַבִּיט				vel^p per ſomniũ^q loquar	ad os loquar ei in ſpẽ ⁊ nõ per
וּמַדּוּעַ לֹא יְרֵאתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדִּי				^t ad^s os^t loquar^r ei. ^ Pala	μα κατὰ σόμα λαλήσω αὐτῷ ἐν εἴδει καὶ οὐ δι' αἰ
חָרָה	מֹשֶׁה: וַיִּחַר אַף יְהוָה בָּם			tis^d detrahere^e ſeruo ∞∞	enigmata: ⁊ gloriã dñi ſup eos: ⁊ a
סוּר	וַיֵּלֶךְ: וְהֶעָנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל			meo^i moyſi. ^m Iratuſq̃	μου μωυσῆ; καὶ ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐπ' αὐτούς, καὶ ἀ
צָרַעַת כַּשֶּׁלֶג	וְהִנֵּה מִרְיָם מְצֹרַעַת כַּשֶּׁלֶג			^n est^l contra eos ∞∞∞∞∞∞∞	biersit. ⁊ nubes recellit a tabernaculo. ⁊ ec
	וַיִּפֶן אַהֲרֹן אֶל מִרְיָם וְהִנֵּה מְצֹרָעַת			^o abiit. ^r Nubes quoq^n ſe	σῆλθον· καὶ ἰδοὺ μεριὰμ λεπρὼσα ὡσεὶ χιών· καὶ ἐπιβλέψεν ἀα
	וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה בִּי אֲדֹנִי			ceſſit que erat^k ſuper ^u ta	ρὼν ἐπὶ μαριάμ, καὶ ἰδοὺ λεπρῶσα· καὶ εἶπεν ἀα
שׁוּת	אַל נָא תָּשֶׁת עָלֵינוּ הַחַטָּאת אֲשֶׁר			bernaculũ. ^t Et eccẽ^r ma	ρὼν πρὸς μωυσῆν, δέομαι κύριέ μου μὴ συνεπιθῇς ἡ
אֱוִיל הָיִה	נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: אַל נָא תְהִי			ria^s apparuit cãdẽs^t lepra	μῖν ἁμαρτίαν, διότι ἠγνοήσαμεν καθότι ἡμάρτο
מוּת יָצָא	כַּמֵּת אֲשֶׁר בְּצֵאתוֹ מֵרֶחֶם אִמּוֹ			^q ſi^u nix. ^b Cũq̃ reſpexiſ	mus. nõ fiat vt equale morti: tã̃ abortiuũ egre
אָכַל חֲצִי בְשָׂרוֹ: וַיִּצְעַק מֹשֶׁה				ſet^c eã^a aarõ: ^& vidiſſet	διεν· μὴ ᾖ ὡς ἴσον θανάτῳ, ὡσεὶ ἔκτρωμα ἐκ
אֶל יְהוָה לֵאמֹר אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ:				^p ſuſam lepra: ^b ait^d ad	diens de vulua matris ſue: ⁊ abſumit
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאָבִיהָ יָרֹק				moyſen: rogo dñe mi ne	πορευόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς αὐτ̃, καὶ κατεδάσει τὸ
יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם שִׁבְעַת				^ponas no	dimidiũ carnis eiꝰ. ⁊ clamauit moyſes ad dñm
יָמִים תִּסָּגֵר שִׁבְעַת יָמִים מִחוּץ				^'moyſen. ^f Obſecro dñe mi ne ^iponas no	μισυ τῶν σαρκῶν αὐτῆς. καὶ ἐβόησε μωυσῆς πρὸς κν,
לַמַּחֲנֶה וְאַחַר תֵּאָסֵף: וְתִסָּגֵר מִרְיָם				^bis petiti: q: ignoraũim^g ꝙ peccauiſ	λέγων, ὁ θεὸς δέομαί σου, ἴασαι αὐτήν. καὶ ἔπεν ε̃ς
מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים וְהָעָם				^ſ mus. nõ fiat ∞∞∞∞∞	ad moyſen: ⁊ pater eius ſpuẽs ſpuiſſet in
לֹא נָסַע עַד הֵאָסֵף מִרְיָם:					πρὸς μωυσῆν, εἰὸ πατὴρ αὐτῆς ἐπτύων ἐνέπτυσεν εἰς
	וְאַחַר נָסְעוּ הָעָם מֵחֲצֵרוֹת			Cap. xiii.	faciem ei^s nõ verebitur. ſeptẽ di
חָנָה דִּבֶּר	וַיִּחֲנוּ בְּמִדְבַּר פָּארָן: וַיְדַבֵּר				τὸ πρόσωπον αὐτῆς, οὐκ ἐντραπήσεται· ἑπτὰ ἡμέ
	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: שְׁלַח				ρας ἀφορισθήτω ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ μετὰ

Positiua chal.	Interp. chal.
תְּרֵי הֲוָה חֲזָה	וּמִרְיָם וְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ כְעַן פִּתְגָמָי אִם יְהֵוֵי לְכוֹן נְבִיאִין אֲנָא יְיָ אִתְחַזֵּי
מַלַל רַחֲמָן	אֲנָא מִתְגַּלֵי לְהוֹן בְּחֶלְמִין אֲנָא מְמַלֵּיל עִמְּהוֹן: לָא כֵן עַבְדִּי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי מְהֵימַן הוּא
חֲדָה דַּבְּרָה כָּכְלִי	מְמַלַּל עִם מֵמְרָל מִלְּוָלָא עִיקְּרָא בְּחֶזְוָא וְלָא בְּחִידָן וְקָרָא דְיְיָ מִסְתַּכַּל וְקָדָם
סָלַק	לָא דְחֵלְתּוּן לְמֵימַר בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה: וּתְקֵיף רוּגְזָא דַּיְיָ בְּהוֹן וְאִסְתַּלַק: וְעַנָנָא אִיסְתַּלַק
שְׁכַן פְּנָה	מֵעֲלֵי מַשְׁכְּנָא וְהָא מִרְיָם חַוְרָא כְּתַלְגָא וְאִסְתְּכִי אַהֲרֹן לְמִרְיָם וְהָא סְגִירָא
בָּעָה רְגַז שׁוּה	אַהֲרֹן לְמֹשֶׁה בְּבָעוּ רִיבְתִי לָא כְעַן תְּשׁוּי עֲלָנָא חוֹבָא דְּסַכְלְנָא וְדִי סְרַחְנָא לְמֵיתַן
טַפְשַׁת רְחַק	תִּתְרַחַק לָא מְבַיְנָא אֲרֵי אָתְחַבְלַת הֲוָת כְּמֵיתָא דְּנָפֵיק רְחִיק;
אַל צָלָא חוּת	וְצָלִי מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימַר אֱלָהָא בְּבָעוּ אַסֵי כְעַן יָתַהּ: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה וְאִילּוּ אֲבוּהָ
אֲסָא אֲמַר בָּעָה	סְנִיף נְזַף בַּהּ לָא תִּתְכְּלִם שְׁבְעָה יוֹמִין תִּסְתְּגַר שְׁבְעָא יוֹמִין מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא וּבָתַר
גְּזַר כְּלַם גְּנַב	כֵּן תִּתְכְּנֵשׁ: וְאִסְתְּגַרַת מִרְיָם מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא שְׁבְעָא יוֹמִין וְעַמָּא לָא נְטַל עַד
שְׁרָא דְּבַר	דְּאִתְכְּנֵשַׁת מִרְיָם: Ca. xiii. וּבָתַר כֵּן נְטָלוּ עַמָּא מֵחֲצֵרוֹת וּשְׁרוֹ
	בְּמַדְבְּרָא דְּפָארָן: וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: שְׁלַח

Positiua chal.	Interp. chal.
	et maria^l: ⁊ egreſſi ſunt ambo. et ait. Audite nunc ſer
	mones meos. Si fuerit^u in vobis ꝓphete: ego dñs in
	viſionibus apparebo eis: per ſomnia loquar eis. nõ
	eſt ita ſeruus meus moyſes: in oĩi populo meo fidei
	lis eſt. verbo ad verbũ loquor cuꝫ eo: ꝙ viſione ⁊ nõ ꝙ
	enigmata: ⁊ ſimilitudinẽ gloríe dñi cõtemplat: ⁊ qua
	re nõ timuiſtis loq̃ cõtra ſeruũ meũ moyſen. Iratuſq̃
	eſt furor dñi cõtra eos ⁊ abiit. Nubes aũt eleuata eſt
	de ſup tabernaculũ: ⁊ ecce maria erat alba quaſi nix.
	Reſperitq̃ aaron martã: ⁊ ecce erat leproſa. Dixitq̃
	aaron ad moyſen. Obſecro dñe mi ne ponꝰas nobis
	peccatũ: quia inſipiẽter ⁊ in q̃ egimus. Be
	obſecro ſeparetur hec a nobis: quia ſoror noſtra eſt.
	Qui obſecro ſup carnes mortuã hanc que eſt in ea vt
	ſanetur. Exaudiꝫ moyſes coã dño dicens. Deus ob
	ſecro ſana eam nunc. Dixitq̃ dñs ad moyſen. Et ſi pa
	ter eius increpans increpaſſet eaꝫ: nõne erubeſceret
	septẽ diebus? Recludatur septẽ diebus extra caſtra:
	et poſtea reuocabitur. Recluſaq̃ eſt maria extra ca
	ſtra ſeptẽs diebus. Populus aũt non eſt profectus
	donec reuocata eſt maria. Ca. 13.
	Θ post hec pfect^ẽ ppls de aſeroth:
	⁊ castrametati ſunt in deſerto pharan. Locutuſq̃
	eſt dominus cum moyſe dicens. Mitte

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Au. La. xiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina
ר רבב	הָרְבָּה הַמַּעַט הוּא אִם רָב׃ וּ	an infirm⁹: an pauci sũt: an multi. ר q̃ tra in		an infirmus: pauci numero? an plures:
	הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב בָּהּ הַטּוֹבָה	q̃ ãđ ἐστὶν, ἢ ὀλίγοι εἰσὶν, ἢ πολλοί· καὶ τίς ἡ γῆ εἰς		ipsa terra bona
ר רעע עיד	הִוא אִם רָעָה וּמָה הֶעָרִים אֲשֶׁר	quã illi morãtur in ea: si pulchra est: an mala.		an mala: vrbes quales
ש ישב תנה	הוא יוֹשֵׁב בַּטִּירָנִים הַמַּחֲנִים אִם	ἣν οὗτοι ἐγκαθηνται ἐπ' αὐτῆς, εἰ καλὴ ἐστιν, ἢ πονηρά·		murate an absq; muris
ב בצר	בְּמִבְצָרִים׃ וּמָה הָאָרֶץ הַשְּׁמֵנָה	ר q̃ ciuitates in q̃b⁹ hi habitãt in e=		humus? pinguis
ה הוא אם רזה היש בה עץ אם	הִוא אִם רָזָה הֵישׁ בָּהּ עֵץ אִם	ἀὐτοὺς κατοικοῦσιν ἐν αὐ		an? sterilis: nemorosa
	אֵין וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי	τοῖς, ἢ ἐν τειχηρεσιν ἢ ἐν ἀτειχίσοις· καὶ τίς ἡ γῆ,		an? absq; arboribus. co
ה הארץ והימים ימי בכורי ענבים	הָאָרֶץ וְהַיָּמִים יְמֵי בִכּוּרֵי עֲנָבִים׃	an pigua vel sterilis. si sũt in ea arbores: vel nõ.		Cõfortamini: & afferte nobis de fructibus terre. Erat aũt tps qñ
ו ויעלו ויתרו את הארץ ממדבר	וַיַּעֲלוּ וַיְתִרוּ אֶת הָאָרֶץ מִמִּדְבַּר	ἢ πιών, ἢ παχειδήν. εἰ ἔχειν ἐν αὐτῇ δένδρα, ἢ οὔ.		iam precoque vue vesci possunt. Cũ
ת תור דבר	צִן עַד רְחֹב לְבֹא חֲמָת׃ וַיַּעֲלוּ	ר cõfortatt fumettis de fructib⁹		vue vesci possunt. Cũ
א בוא	בַּנֶּגֶב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן וְשָׁם אֲחִימַן	καὶ προσκαρτερήσαντες λιμεδτε ἀπὸ τῶν καρπῶν		ascendissent: explo=
ל ילד	וְשֵׁשַׁי וְתַלְמַי יְלִידֵי הָעֲנָק וְחֶבְרוֹן	terre. ר dies dies verte: pcurse		rauerũt terrã a deserto
שנה בנה פנה	שֶׁבַע שָׁנִים נִבְנְתָה לִפְנֵי צֹעַן	τῆς γῆς· καὶ αἱ ἡμέραι ἡμέραι ἔαρος, πρόδρομοι σα		fin vsq; roob intranti
ב בוא שכל	מִצְרָיִם׃ וַיַּבֹאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכֹּל	vue. ר ascẽdẽtes cõsideraueritt terrã a		bus cmath. Ascẽderũt
כ כרת זמר	וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוֹרָה וְאֶשְׁכּוֹל	φυλῆς· καὶ ἀναβάντες κατεσκέψαντο τὴν γῆν ἀπὸ		q; ad meridiẽ: & vene=
נ נשא	עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׂאֻהוּ בַמּוֹט	deserto sin vsq; ad roob: intrãtibus emath.		rũt in hebrõ: vbi erant
ש שנה	שְׁנַיִם וּמִן הָרִמֹּנִים וּמִן הַתְּאֵנִים׃	τῆς ἐρήμου σὶν ἕως ῥοὰβ, εἰσπορευομδων ἐμάθ.		achiman & sisai & tol=
מ מקם	לַמָּקוֹם הַהוּא קָרָא נַחַל אֶשְׁכּוֹל אֲשֶׁר	ר ascẽderũt per deserti. ר veneft vsq ad		mai filii enach. Nã he=
א אדה	עַל אֹדוֹת הָאֶשְׁכּוֹל אֲשֶׁר כָּרְתוּ	καὶ κατέβησαν κατὰ τὴν ἔρημον· καὶ ἦλθοσαν ἕως		bron septẽ annis ante
ש שוב	מִשָּׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשֻׁבוּ	hebrõ: ר ibi achimã: ר sisai: ר tolmai.		q tapni vrbẽ egypti cõ
ק קצץ רבע	מִן הָאָרֶץ מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם׃ וַיֵּלְכוּ	χεβρὼν, καὶ ἐκεῖ ἀχειμὰν, καὶ στσὶ, καὶ θελαμὶν·		dita est. Pergentesq; vsq ad torrẽtẽ botri: ab
י יעד	וַיָּבֹאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל	gliantões enach. ר hebrõ septẽ ãnis edificata ẽ		sciderunt palmitẽ cum
ש שוב	כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר	γενεαὶ ἑνὰχ· καὶ χεβρὼν ἑπτὰ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη		vua sua: quẽ portaue=
ר ראה	פָּארָן קָדֵשָׁה וַיָּשִׁיבוּ אֹתָם דָּבָר	ante tani egypti: ר veneft vsq ad vallẽ		runt in vecte ccccccccc
פ פרה יסד	וְאֶת כָּל הָעֵדָה וַיִּרְאוּם אֶת	πρὸ τοῦ ταγὶ αἰγύπτου, καὶ ἦλθοσαν ἕως φάραγγος		duo viri. De malis
ש שוב	פְּרִי הָאָרֶץ׃ וַיְסַפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ	botri. ר abscideft illinc palmitẽ ר racemũ		quoq; granatis & d fi
ב בוא	בָּאנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ	βότρυος· καὶ ἔκοψαν ἐκεῖθεν κλῆμα καὶ βότρυν ἕα		cis loci illius tulerunt:
		vue vnũ in eo: ר tulerũt eũ in ve		appellatus est nchele
		φυλῆς ἕνα ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἤρων αὐτὸν ἐν ἀναφορεῖ		scol. Ideſt torrens botri
		cnb⁹: ר de malis punicis: ר de ficis. ר		eo q botrum portasset
		σιν, καὶ ἀπὸ τῶν ῥοιῶν, καὶ ἀπὸ τῶν συκῶν· καὶ ὁ τό		inde filii israel. Reuer
		locũ illũ cognominauerũt vallis racemi ppt		fiq; exploratores de
		τοπον ἐκεῖνον ἐπωνόμασαν φάραγξ βότρυος διὰ τὸν		terre post quadragita
		racemũ: quẽ absciderũt illinc filii israel: ר reuer		dies oi regionẽ circuita
		βότρυν, ὃν ἔκοψαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέ		venerunt ad moysen
Iudi. xv.		ſi sũt inde cñ cõsideraueritt ſ̃ post qua		& ad aaron & ad oem
		σειφαν ἐκεῖθεν κατασκεψάμενοι τὴν γῆν μετὰ τεσ		cetum filiorũ israel
		draginta dies. ר cuncta venerũt ad moy		in deſertũ pharã cades. ר ref
		σαράκοντα ἡμέρας· καὶ πορευθέντες ἦλθον πρὸς μωυ		deruerũt exploratores
		sen ר aarõ: ר ad oẽs cõgregatõẽs filiorũ		post quadragita
		σῆν καὶ Ἀαρὼν, καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν		dies oi regionẽ circuita
Deut. i.d.		israel: in deſertũ pharã cades. ר ref		venerunt ad moysen
		Ἰσραὴλ, εἰς τὴν ἔρημον φαρὰν κάδης· καὶ ἀπε=		& ad aaron & ad oem
		πόδευσε εἰς νῦα ר οἱ cõgrega		cetum filiorũ israel
		κρίνασαν αὐτοῖς ῥήματα καὶ πᾶσιν τῇ συναγω=		in deſertũ pharã cades
		tiõi. ר demõſtrauerũt fructũ ſ̃c: ר enar		locutiq; eis & of multitudini oſtẽ
		γὰ· καὶ ἐδείξαν τὸν καρπὸν τῆς γῆς, καὶ ἐθλα=		derunt fructus terre: & narra
		uerũt ei. ר dixerũt: venimus in ſ̃ã		uerunt dicentes. Venimus
		γήσαντο αὐτῷ· καὶ εἶπαν, ἤλθομεν εἰς τὴν γῆν		in terrã ad quã misiſtis nos:
		ad quã misiſtis nos:		
		εἰς ἣν ἀπεστείλας ἡμᾶς,		

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Au. La. xiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp̃. latina
תור	לֵךְ אַנְשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן	tibi viros? explorent terrã chanaan: quã ego dabo		tibi viros ut exploret terrã chanaan: quã ego do
	אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ	filijs israel: ſingulos de vno quoq; tribu patrũ		filijs israel ſingulos de singulis tribubus ex
נשא	אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה אֲבֹתָיו	suoꝝ mittetis oẽm principem qui in eis est. Misitq;		omnibus principibus. Fecit
שלח נשא	תִּשְׁלָחוּ כֹּל נָשִׂיא בָהֶם׃ וַיִּשְׁלַח	eos moyses a deserto pharan iuxta verbum dñi: oẽs		moyses qd dñs impe=
דבר פה	אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּארָן עַל פִּי	hi viri capita filiorꝝ israel erant. Et hec sunt nomina		rauit de deserto pharã per
	יְהוָה כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי	eorum. de tribu ruben: samua filius sachur. de tribu		mittens principes
	יִשְׂרָאֵל הֵמָּה׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם	symeon saphat filius hori. de tribu iuda: caleb filius		viros: omnes principes
	לְמַטֵּה רְאוּבֵן שַׁמּוּעַ בֶּן זַכּוּר׃	iephone. de tribu issachar: igal filius ioseph. de tribu		quorum ista sunt nõ=
	לְמַטֵּה שִׁמְעוֹן שָׁפָט בֶּן חוֹרִי׃	ephraim: osee filius nun. de tribu beniamin phalti		mina. De tribu ruben: ſem=
	לְמַטֵּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה׃	filius raphu. de tribu zabulon: gaddiel filius ſodi.		mua filius zechur. De
	לְמַטֵּה יִשָּׂשכָר יִגְאָל בֶּן יוֹסֵף׃	de tribu ioseph: de tribu manasse gaddi: filꝰ susi: de		tribu symeon saphat fi=
	לְמַטֵּה אֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ בִּן נוּן לְמַטֵּה	tribu dan: amiel filius gemali. de tribu aſer: ſethur		lius hori. De tribu iuda:
	בִנְיָמִן פַּלְטִי בֶּן רָפוּא׃ לְמַטֵּה	filius michael. de tribu neptali: naabi filius vapti.		caleb filius iephone.
	זְבוּלֻן גַּדִּיאֵל בֶּן סוֹדִי׃ לְמַטֵּה	de tribu gad: geuel filius machi. Hec sunt nomina vi		De tribu issachar igal
	יוֹסֵף לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה גַּדִּי בֶּן סוּסִי׃	rorum quos misit moyses ad explorandam terram.		filius ioseph. De tribu
	לְמַטֵּה דָן עַמִּיאֵל בֶּן גְּמַלִּי׃ לְמַטֵּה	Vocauitq; moyses osee filius nun iosue. Et misit eos		ephraim: osee filius nun.
	אָשֵׁר סְתוּר בֶּן מִיכָאֵל׃	moyses ad explorandã terras chanaan: ר dixit ad eos		De tribu beniamin phalti
	לְמַטֵּה נַפְתָּלִי נַחְבִּי בֶּן וָפְסִי׃	ascendite hac per meridiem ר ascendetis ad montes.		filius raphu. De tribu
	לְמַטֵּה גָד גְּאוּאֵל בֶּן מָכִי׃	ר videbitis terram qualis est ר populum qui habitat		zabulon: gaddiel filius
	אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח	in ea: vtrum fortis sit ר populum qui inhabitator		ſodi. De tribu ioſeph:
	מֹשֶׁה לָתוּר אֶת הָאָרֶץ וַיִּקְרָא	est? eius: ? vtrũ fortis ? sit		de tribu manaſſe gaddi:
נסק חזה	מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בִּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ׃			filius susi: de tribu dan:
	וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לָתוּר אֶת			amiel filius gemali. de
אמר עלה	אֶרֶץ כְּנָעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה			tribu aſer: ſethur filius
ראה	בַּנֶּגֶב וְעֲלִיתֶם אֶת הָהָר׃ וּרְאִיתֶם			michael. de tribu nep=
	אֶת הָאָרֶץ מָה הִוא וְאֶת			talim: naabi filius vapti.
	הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הֶחָזָק הוּא			de tribu gad: geuel filius
				machi. Hec sunt nomina
				virorũ quos misit moyses
				ad considerandam
				terram: vocauitq;
				osee filium nun iosue
				Misit ergo moyses ad
				considerandam terram
				chanaan: & di=
				xit ad eos. Ascendite
				per meridianã plagã. Cũ
				veneritis ad montes
				considerate terrã qua=
				lis sit & populũ q inhabitator
				est eius: vtrũ fortis sit

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
קרה	an infirmus: vtrũ pauci sint an multi. Et ipse sit ter=	
סכך תקף נסב	ra in qua habitat: vtrũ bona sit an mala: ? quales vr=	
אבב דגר מטא	bes in q̃bus habitat: si sunt absq; muris an munite.	
אתא שנה	Et qualis est terra: si est abundans an sterilis: ? si	
נבא תבל קין	sunt ibi arbores an nõ. et ꝑfortabimini ? tolletis de	
תוב רבע	fructibus terre. Dies aũt erant qñ prime vue mature	
אתא	sunt. Ascenderunt ? ? exploraueritt terrã a deserto	
תוב חזה אנב	sin vsq ? oob ad introitũ emath. Ascenderũt ? ad me=	
שעה אתא	ridiẽ ? venerũt vsq ad hebron: ? ibi erãt hatimã sesai	
	et tolmai filij giganti: ? hebron septẽ annis antẽ ?	
	thanes egypti cõdita est. Et venerũt vsq ad torrentẽ	
	botri: ? abscideritt inde palmitẽ ? botri vnũ vnarſi:	
	et portauerũt eũ duo viri ibi vecte: de malis quoq; gra	
	natis ? de ficis. Appellatusq; est locus ille torrens	
	botri: ꝑpter botrũ quez abscideritt inde filij israel.	
	Reuersiq; sunt ab exploratione terre post ij̃ draginta	
	dies. Et abierũt ? venerũt ad moysen ? ad aarõ ? ad	
	omnẽ cetum filiorum israel in deſertũ pharan in ca=	
	des: ? retulerunt eis verba ? omni cetui: ? ostende=	
	runt eis fructum terre. Et narrauerũt eis atq; dixe=	
	runt. Venimus in terrã ad quam misiſtis nos:	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אלל אחד	tibi viros ut exploret terrã chanaan: quaz ego dabo	
אנב שלח רגב	filijs israel: ſingulos de vno quoq; tribu patrũ	
אמר שם	suoꝝ mittetis oẽm principem qui in eis est. Misitq;	
	eos moyses a deserto pharan iuxta verbum dñi: oẽs	
	hi viri capita filiorꝝ israel erant. Et hec sunt nomina	
	eorum. de tribu ruben: samua filius sachur. de tribu	
	symeon saphat filius hori. de tribu iuda: caleb filius	
	iephone. de tribu issachar: igal filius ioseph. de tribu	
	ephraim: osee filius nun. de tribu beniamin phalti	
	filius raphu. de tribu zabulon: gaddiel filius ſodi.	
	de tribu ioseph: de tribu manaſſe gaddi: filꝰ susi: de	
	tribu dan: amiel filius gemali. de tribu aſer: ſethur	
	filius michael. de tribu neptali: naabi filius vapti.	
	de tribu gad: geuel filius machi. Hec sunt nomina vi	
	rorum quos misit moyses ad explorandam terram.	
	Vocauitq; moyses osee filius nun iosue. Et misit eos	
	moyses ad explorandã terras chanaan: ? dixit ad eos	
	ascendite hac per meridiem ? ascendetis ad montes.	
	? videbitis terram qualis est ? populum qui habitat	
	in ea: vtrum fortis sit	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au.	La. xiiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Au.	La. xiiii.	Pritiua heb.
עָשָׂה	וְגַם זֹבַח וָחֵלֶב וְהִוא זוֹ			que re vera fluit lacte & melle: vt ex his	terrã fluẽtẽ lacte τ melle. τ hic fructus	hanc cadere in bello. vxores vẽe τ	Pistã: ne cadam gladio & vxores ac liberi nr̃i	הַזֹּאת לִנְפֹּל בַּחֶרֶב נָשִׁינוּ וּבָנֵינוּ			עָשָׂה
הָיָה בָּזַז	פְּרִיהוּ אֹכֵפָה כִּי עֵז הָעָם הַיֹּשֵׁב עָז			fructib⁹ cognosci põt:	γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. καὶ οὗτος ὁ καρπὸς	ταύτην ποιεῖν ἐν πολέμῳ. αἱ γυναῖκες ἡμῶν καὶ	ducantur captiui. Nõ ne melius est reuerti	וְיִהְיוּ לָבַז הֲלֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב			הָיָה בָּזַז
אָמַר	בָּאָרֶץ וְהֶעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת עיר			sed cultores fortissimos habet: & vrbes	cius. ἐσχυρὸς γὰρ ἐστιν ὁ λαὸς ὁ κατοικῶν τὴν	τὰ παιδία ἡμῶν ἔσονται εἰς διαρπαγήν, νῦν οὖν βέλτι	in egyptũ? Dixerũt	מִמִּצְרַיְמָה וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו			אָמַר
שׁוּב	בַּשָּׁמָיִם וְגַם יְלִידֵי הָעֲנָק רָאִינוּ רָאָה			munite murate grãdes atq; muratas.	terrã: τ ciuitates munite murate τ ma	us nobis est reuerti in egyptũ. τ dixit	alter ad alterum.	נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרַיְמָה:			שׁוּב
בֶּגֶד בָּגָה	שָׁם: עֲמָלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב נגב			Stirpẽ enach vidimus	γῶν, καὶ αἱ κῶλεις ὀχυραὶ τετειχισμέναι καὶ μεγά	ον ἡμῖν ἐσὶν ἀποσραφῆναι εἰς ἄιγυπτον. καὶ ἔιπεν	Cõstituamus nobis du	וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָל מוֹעֵד אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			בֶּגֶד בָּגָה
יָצַד	וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב עַל הַיָּם עַל יָד הַיַּרְדֵּן: וְיָם כְּלֵב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה			ibi. Amalech habitat	λαι σφόδρα. καὶ τὴν γενεὰν ἐναχ ἑωράκαμεν ἐκεῖ.	alter alteri: dem⁹ ducẽ: τ reuer	cũ: & reuertamur in egyptũ. Quo audito	לְכֹל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם			יָצַד
תּוֹר	לֵאמֹר עֲלֵה נוֹכַל לָהּ וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נוּכַל			in mõtanis. Chananeus vero moratur iuxta mare: & circa fluenta	τ amalec habitat in tra q̃ ad austrũ. τ	ἐσὶν ἀποσραφῆναι εἰς ἄιγυπτον. καὶ ἔπεσεν μωυσῆς καὶ ἀα	ron sup facie cora oĩ ꝓgregatiõe filiorũ	וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פְּנֵיהֶם לִפְנֵי כָּל קְהַל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:			תּוֹר
עָלָה	לַעֲלוֹת אֶל הָעָם כִּי חָזָק הוּא מִמֶּנּוּ: וַיֹּצִיאוּ דִבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר			Amorreus habitat in mõtanis. Chananeus habitat iuxta mare: τ iuxta	ron sup facie cora oi ꝓgregatiõe filiorũ	israel. Iesus aũt filius naue: τ chaleb filius	multitudinis filiorũ israel. Atvero iosue filius nun & caleb filius	וַיְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה מִן הַתָּרִים אֶת הָאָרֶץ קָרְעוּ בִגְדֵיהֶם:			עָלָה
בּוֹא	תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר			iordanis. Inter hec caleb cõpescens murmur populi q̃ oriebatur cõtra moysen. ait. Ascendamus & possideamus terrã: quoniam poterimus obtinere eã. Alii vero q̃ fuerãt cũ eo: dicebãt. Nequaq̃ ad hũc	ρεῖται τοῦ ἰορδάνου πορευ	ὼν ἰσραὴλ. ἰησοῦς δὲ ὁ τοῦ ναυὴ, καὶ χαλεὺ ὁ	iephone: exhtq̃ ꝑsiderauerũt trã: sci	וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד: אִם חָפֵץ בָּנוּ יְהוָה וְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְנָתְנָה לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הִוא זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:			תּוֹר
זוּב	לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הִוא זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: אַךְ בַּיהוָה אַל תִּמְרֹדוּ			Vtinã mortui essemus in egypto: & non in hac vasta solitudine.	χεπαῖος, καὶ ὁ ευαῖος, καὶ ὁ ἱεβουσαῖος, καὶ ὁ ἀμορ	derũt vestimẽta sua: τ dixerũt ad omnẽ	τοῦ ἰεφονὴ, τῶν κατασκεψαθέντων τὴν γῆν, οἳ ἐκ	derũt vestimẽta sua: & ad oẽm multitudinẽ	וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד: אִם חָפֵץ בָּנוּ יְהוָה וְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְנָתְנָה לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הִוא זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: אַךְ בַּיהוָה אַל תִּמְרֹדוּ			בּוֹא
זוּב	וְאַתֶּם אַל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ הֵם סָר צִלָּם מֵעֲלֵיהֶם וַיהוָה אִתָּנוּ אַל תִּירְאֵם:			Vtinã percamus: & nõ inducat nos dominus in terrã.	ρεῖται τοῦ ἰορδάνου πορευ	ὼν ἰσραὴλ. ἰησοῦς δὲ ὁ τοῦ ναυὴ, καὶ χαλεὺ ὁ	iephone: exhtq̃ ꝑsiderauerũt trã: sci	וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד: אִם חָפֵץ בָּנוּ יְהוָה וְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְנָתְנָה לָנוּ אֶרֶץ אֲשֶׁר הִוא זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: אַךְ בַּיהוָה אַל תִּמְרֹדוּ			זוּב
מָגֵן	וְאַתֶּם אַל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ הֵם סָר צִלָּם מֵעֲלֵיהֶם וַיהוָה אִתָּנוּ אַל תִּירְאֵם:							וְאַתֶּם אַל תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ הֵם סָר צִלָּם מֵעֲלֵיהֶם וַיהוָה אִתָּנוּ אַל תִּירְאֵם:			מָגֵן
יָרֵא	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עַד אָנָה יְנַאֲצֵנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד אָנָה לֹא יַאֲמִינוּ בִי בְּכֹל הָאֹתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ: אַכֶּנּוּ בַּדֶּבֶר							וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עַד אָנָה יְנַאֲצֵנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד אָנָה לֹא יַאֲמִינוּ בִי בְּכֹל הָאֹתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ: אַכֶּנּוּ בַּדֶּבֶר			יָרֵא
סוּר צֵל	וְאוֹרִשֶׁנּוּ וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה							וְאוֹרִשֶׁנּוּ וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה			סוּר צֵל
Pritiua chal.	Interp. chal.			Transla. Chal.			Transla. Chal.			Interp. chal.	Pritiua chal.
כָּפַל	וְאַף עַבְדָּא חַבֵּל וּדְבַשׁ הֲוָה וְדִין אִתְבָּהּ: לְהוֹד אַרְעָא תַּקִּיף עִמָּא דְּיָתְבִין בְּאַרְעָא							דָּדָא לְמִכַּל בְּתַרְעָא נְשָׁוָא וְטַכְּלָנָא יְהוֹן לְמֵיתָא הֲלָא טַב לָנָא לְמִתּוּב לְמִצְרַיִם:			כָּפַל
עָשָׂה	קְרִינָן כִּבְרָנָן לַחֲדָא וְאַף בְּנֵי גִבָּרַיָּא חֲזִינָא תַּמָּן עֲמָלֵקָאֵה יָתֵיב בְּאַרְעָא דַּרְעָא וְחָתָאֵה							וַאֲמָרוּ גְּבַר לְאָחוֹהִי נְמַנִּי רֵישָׁא וְנִתּוּב לְמִצְרָיִם: וּנְפַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל אַפֵּיהוֹן קֳדָם			עָשָׂה
בָּזַז	וְיַמֹּרָאָה וְאֱמוֹרָאָה יָתֵיב בְּטָוּרָא וְכְנַעֲנָאָה יָתֵיב עַל יַמָּא וְעַל כֵּיף יַרְדְּנָא: וְאָמַר יְיָ							כָּל קְהַל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְיהוֹשַׁע בַּר נוּן וְכָלֵב בַּר יְפֻנֶּה מִן אִלֵּין אַרְעָא בָּזְעוּ			בָּזַז
בּוֹא	לְמֹשֶׁה וְלְמַלֶּל עִמָּהוֹן לְמֵימַר: עַד אֵימָתַי לָא יְהֵימְנוּן בְּמֵימְרִי בְּכֹל אָתַיָא דַּעֲבַדִית בֵּינֵיהוֹן:							לְמִמְחֵי יְהוֹן: וַאֲמָרוּ לְכָל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר אַרְעָא דַּעֲבַרְנָא בַהּ לְאַלָּלָא טָבָא			בּוֹא
זוּב	אֲמָחֵי יָתְהוֹן בְּמוֹתָנָא וַאֲשֵׁיצִינוּן וְאֶעְבֵּד יָתָךְ לְעַם סַגִּיא וְתַקִּיף מִנְּהוֹן: וַאֲמַר מֹשֶׁה							אַרְעָא דְּהוּא עָבֵד חֲלָב וּדְבָשׁ: אִם רַעְיָא בָּנָא יְיָ וְיָעֵיל יָתָנָא לְאַרְעָא הָדָא וְיִתְּנִנָּהּ לָנָא			זוּב
כָּבֵד רָאָה								אַרְעָא דְּהוּא עָבֵד חֲלָב וּדְבָשׁ: בְּרַם בְּמֵימְרָא דַּייְיָ לָא תִּמְרְדוּן וְאַתּוּן לָא תִּתְרְחִלוּן מִן			כָּבֵד רָאָה
עָבַד								עַמָּא דְּאַרְעָא אֲרֵי כְּהֵיכָא מְסִירִין אִינּוּן עֲדָא תּוֹקְפָהוֹן מִנָּהוֹן וּמֵימְרָא דַּייְיָ סְעִדָנָא			עָבַד
אָמַר								לָא תִּתְרְחִלוּן מִנְּהוֹן: וַאֲמַרוּ כָּל כְּנִשְׁתָּא לְמִרְגְּמוּתְהוֹן בְּאַבְנַיָּא וְיִקְרָא דַּייְיָ אִתְגְּלִי			אָמַר
רָעָה עָוֵל נָתַן								בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עַד אֵימָתַי יְהוֹן מְרַגְּזִין קֳדָמַי עַמָּא			רָעָה עָוֵל נָתַן
דָּחַל								הָדֵין וְעַד אֵימָתַי לָא יְהֵימְנוּן בְּמֵימְרִי בְּכֹל אָתַיָא דַּעֲבַדִית בֵּינֵיהוֹן: אֲמָחֵינוּן בְּמוֹתָנָא			דָּחַל
עָדָה אָסַף								וְאֶשֵׁיצִינוּן וְאֶעְבֵּד יָתָךְ לְעַם סַגִּיא וְתַקִּיף מִנְּהוֹן: וַאֲמַר מֹשֶׁה			עָדָה אָסַף
נָגַף נָלָה											נָגַף נָלָה
עָכַן מָתַי הָיָה											עָכַן מָתַי הָיָה
רָגַז מָצָא											רָגַז מָצָא
עָצַב עָצֵב											עָצַב עָצֵב

נָשָׂא נָשִׂיא
חָיָה
גּוֹא
יָרַשׁ
יָשַׁב בָּטַח
נָסַע
דָּבַר
רָעַץ רוֹעַ
לוּן גָּלָה
חָיָה
עָשָׂה
דָּבָר נָבָל
סָפַר
עָלָה
לוּן בְּרוּא
סָף
נָגַף הָיָה בְּרוּא
נָבָל אָחַר
בָּגַד קִבֵּל

אִם יִרְאוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָם וְכֹל מְנַאֲצַי לֹא
יִרְאוּהָ׃ וְעַבְדִּי כָלֵב עֵקֶב הָיְתָה
רוּחַ אַחֶרֶת עִמּוֹ וַיְמַלֵּא אַחֲרָי
וַהֲבִיאֹתִיו אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר בָּא
שָׁמָּה וְזַרְעוֹ יוֹרִשֶׁנָּה׃ וְהָעֲמָלֵקִי
וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב בָּעֵמֶק מָחָר פְּנוּ
וְסָעוּ לָכֶם הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יַם סוּף׃
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן
לֵאמֹר׃ עַד מָתַי לָעֵדָה הָרָעָה
הַזֹּאת אֲשֶׁר הַמָּה מַלִּינִים עָלַי
אֶת תְּלֻנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵמָּה
מַלִּינִים עָלַי שָׁמַעְתִּי׃ אֲמֹר אֲלֵהֶם
חֵי אֲנִי נְאֻם יְהוָה אִם לֹא כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנָי כֵּן אֶעֱשֶׂה לָכֶם׃
בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פִגְרֵיכֶם וְכָל
פְּקֻדֵיכֶם לְכָל מִסְפַּרְכֶם מִבֶּן
עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה אֲשֶׁר
הֲלִינֹתֶם עָלָי׃ אִם אַתֶּם תָּבֹאוּ אֶל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת יָדִי
לְשַׁכֵּן אֶתְכֶם בָּהּ כִּי אִם כָּלֵב בֶּן
יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן׃ וְטַפְּכֶם
אֲמַרְתֶּם לָבַז יִהְיֶה וְהֵבִיאֹתִי אֹתָם
וְיָדְעוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מְאַסְתֶּם
בָּהּ׃ וּפִגְרֵיכֶם אַתֶּם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר
הַזֶּה׃ וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ רֹעִים בַּמִּדְבָּר
אַרְבָּעִים שָׁנָה וְנָשְׂאוּ אֶת זְנוּתֵיכֶם

Interp̃.chal.

si videbũt terrã pro qua iurauit pribus suis: t oẽs q irritauerũt eã cõ me nõ videbũt eam. Seruũ aũt meũ caleb eo q fuit cus eo alius spũs: t pfecte secutus est me: introducã in terrã ad quã ingressus est: t filij sui possidebũt eã. Amalechites aũt t chananeꝰ habitãt in valle: cras reuertimini t mouete castra in solitudine p viã maris rubri. Locutusq; e dñs cũ moyse t cũ aaron dicẽs. Vsquequ congregatio hec pessima murmurabũt cõtra me audita est cozã me. dic eis. Viuo ego dicit dñs q sic locuti estis cozã me: sic faciã vobis. in solitudine hac cadent cadauera vra t oẽs q murmurati sunt ex vobis iuxta oẽm numerationẽ vram a viginti annis t supra: q murmuratis cõtra me. Si vos intrabitis in terrã pro qua iurauit in verbo meo vt habitare facerẽ vos in ea: preter caleb filiũ iephone et iosue filiũ nun. Paruulos aũt vros de quibus dixistis q essent in predã: introducã t cognoscent terrã que displicuit vobis. Cadauera aũt vestra cadent in deserto hoc: t filij vestri morabuntur in solitudine quadraginta annis: t suscipient iniquitates vestras:

עֲלֵה נֵחַ
אֱלֹהֵי חַיַּי
מָלֵא כָּבֵד
רָאָה
אוֹת עֲשָׂה
נָסָה

וְאַל יְהוָה אַל תִּמְרְדוּ וְאַתֶּם אַל
תִּירְאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ הֵם
סָר צִלָּם מֵעֲלֵיהֶם וַיהוָה אִתָּנוּ אַל
תִּירָאוּם׃ וַיֹּאמְרוּ כָל הָעֵדָה לָרְגֹם
אֹתָם בָּאֲבָנִים וּכְבוֹד יְהוָה נִרְאָה
בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה עַד אָנָה
יְנַאֲצֵנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד אָנָה לֹא
יַאֲמִינוּ בִּי בְּכֹל הָאֹתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
בְּקִרְבּוֹ׃ אַכֶּנּוּ בַדֶּבֶר וְאוֹרִשֶׁנּוּ וְאֶעֱשֶׂה
אֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃ וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל יְהוָה וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם כִּי
הֶעֱלִיתָ בְכֹחֲךָ אֶת הָעָם הַזֶּה
מִקִּרְבּוֹ׃ וְאָמְרוּ אֶל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ
הַזֹּאת שָׁמְעוּ כִּי אַתָּה יְהוָה בְּקֶרֶב
הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עַיִן בְּעַיִן נִרְאָה
אַתָּה יְהוָה וַעֲנָנְךָ עֹמֵד עֲלֵהֶם
וּבְעַמּוּד אֵשׁ אַתָּה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם
יוֹמָם וּבְעַמּוּד אֵשׁ לָיְלָה׃ וְהֵמַתָּה
אֶת הָעָם הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד וְאָמְרוּ
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אֶת שִׁמְעֲךָ
לֵאמֹר׃ מִבַּלְתִּי יְכֹלֶת יְהוָה לְהָבִיא
אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר׃
וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר׃ יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם
וְרַב חֶסֶד נֹשֵׂא עָוֹן וּפֶשַׁע וְנַקֵּה
לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל
בָּנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים׃
סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל
חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם
הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ׃ וְאוּלָם חַי
אָנִי וְיִמָּלֵא כְבוֹד יְהוָה אֶת כָּל
הָאָרֶץ׃ כִּי כָל הָאֲנָשִׁים הָרֹאִים אֶת
כְּבֹדִי וְאֶת אֹתֹתַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֹתִי זֶה
עֲשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי׃

Interp̃.chal.

cozã dño. Audiẽt egyptij de quoy medio ascendere fecisti populũ istũ in virtute tua: t dicẽt habitãtibus in terrã hac q audierũt q tu dñe cuꝫ maiestate tuã habitas in medio populi hui⁹: q oculis tuis vidit maiestatẽ gloriæ tue dñe: t nubes tua obũbrat sup eos: t in colũna nubis tu precedis eos p diẽ t in colũna ignis p nocte: t si occideris populũ hunc q̃si vnũ: dicent populi q audierũt famã fortitudinis tue dicẽtes. Eo q nõ erat potestas cozã dño ad introducendũ populũ hunc in terrã pro qua iurauit eis: ideo occidit eos in deserto. Nunc aũt magnificet obsecro fortitudo cozã te dñe: sicut locutus es dicens. Dñs patiens t multũ benefaciẽs: dimittẽs iniq̃tates t scelus: parcẽs eis q cõuertũtur ad legẽ eius: t eos q nõ cõuertũtur nõ iustificat: visitãs peccata patrũ in filios rebelles in generationẽ tertiã t in quartã. Dimitte obsecro pcta populi hui⁹ sm multitudinẽ bonitatis tue: t sicẽ dimisisti pplo huic ab egypto t vsq; nunc. Dixitq; dñs dimisi iuxta verbum tuũ. Verũtamen viuo ego: t implebitur gloria dñi omnis terra: quia oẽs viri qui viderunt gloriam meã t signa mea que fecit in egypto t in deserto et tentauerunt cozim me iam decem vicibus et non obedierunt verbo meo:

ne timeãtis populũ istũ in virtute tua: quoniã panis noster hi sunt: recessit umbra a super eos: dñs autem nobiscũ: ne timeãtis eos. Et dixit omnis congregatio lapidare eos lapidibus. Et gloria dñi apparuit in tabernaculo testimonij omnibus filijs israel. Et dixit dñs ad moysen. Vsquequo irritabit me populus hic: et vsquequo non credent mihi in omnibus signis que feci in medio eorum? Percutiam eos in morbo et disperdam eos: faciamq; te in gentem magnã et fortiorem nimis quã hec. Et dixit moyses ad dñm. Et audient egyptij: quia adduxisti in virtute tua populum istum de medio eorum: et dicent habitatoribus terre huius qui audierunt te dñe quia tu dñs in medio populi huius qui in facie apparet oculis eorum: et nubes tua stat super eos: et in columna nubis tu ambulas prior eis: et in columna ignis tu ambulas prior eis nocte. Si occidis populum hunc tanquã vnum hominem: dicent gentes que audierunt famã tuam dicentes. Eo quod non poterat dñs introducere populum hunc in terrã pro qua iurauit eis: occidit eos in deserto. Nunc ergo magnificetur fortitudo dñi: sicut locutus es dicens. Dñs patiens et multum misericors: auferens iniquitatem et scelus: et non mundans: visitans peccata patrum in filios in tertiam et quartam generationem. Dimitte peccata populi huius secundũ magnitudinem misericordiæ tuæ: sicut propitius fuisti populo huic ab egypto et usque nunc. Et dixit dñs dimisi secundum verbum tuum. Verumtamen vivo ego: et implebitur gloria dñi omnis terra: quia omnes viri qui viderunt gloriam meam et signa mea quæ fecit in egypto et in deserto et tentaverunt me iam decem vicibus et non obedierunt voci mee:

Transla.Chal.

וְיָדְעוּן כָּל אַרְעָא דְּמִצְרַיִם אֲרֵי אַסְקְתָּא בְּחֵילָךְ יַת עַמָּא הָדֵין מִגַּוֵּיהוֹן׃ וְיֵימְרוּן לְיָתְבֵי
אַרְעָא הָדָא שְׁמָעוּ אֲרֵי אַתְּ יְיָ בְּגוֹ עַמָּא הָדֵין דְּעַיִן בְּעַיִן אִתְחֲזֵי אַתְּ יְיָ וְעִנָּנָךְ קָאֵם
עֲלֵיהוֹן וּבְעַמּוּדָא דְּעִנָּנָא אַתְּ מְהַךְ קֳדָמֵיהוֹן בְּיוֹמָא וּבְעַמּוּדָא
דְּאִישָׁתָא בְּלֵילְיָא׃ וְתִקְטוֹל יַת עַמָּא הָדֵין כְּגֻבְרָא חַד וְיֵימְרוּן עַמְמַיָּא דִּשְׁמָעוּ יַת שְׁמַע
גְּבוּרְתָּךְ לְמֵימָר׃ מִדְּלֵית יְכוֹלָא מִן קֳדָם יְיָ לְאַעָלָא יַת עַמָּא הָדֵין לְאַרְעָא דְּקַיֵּים לְהוֹן
וְקָטַל יָתְהוֹן בְּמַדְבְּרָא׃ וּכְעַן יִסְגֵּי כְּעַן חֵילָא קֳדָמָךְ כְּמָא דְּמַלֵּלְתָּא לְמֵימָר׃ יְיָ
מַרְחִיק רְגָז וְסַגִּי טִיבוּ וְשָׁבֵק חוֹבָא וְעָבְדָא וְלָא מְזַכֵּי לְמִשְׁלַם אֲבָהָן עַל בְּנִין מְרַדָּן
עַל דָּר תְּלִתָּאי וְעַל דָּר רְבִיעָאי׃ שְׁבוֹק כְּעַן לְחוֹבֵי עַמָּא הָדֵין כְּסַגִּיאוּת טִיבוּתָךְ וְכְמָא
דְּשָׁבֵקְתָּ לְעַמָּא הָדֵין מִמְּצְרַיִם וְעַד כְּעַן׃ וַאֲמַר יְיָ שְׁבִיקִית לְפִתְגָמָךְ׃ וְחַיָּא אֲנָא וְיִמְלֵי
כָּל גְּבוּרְתִּי יַת יְקָרִי יַת אַתְוָתַי דַּעֲבַדִית בְּמִצְרַיִם וּבְמַדְבְּרָא וְנַסְיוּ לִי כְּדֵין עֲשַׂר זִמְנִין וְלָא
קַבִּילוּ בְּמֵימְרִי׃

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Leui. Ca. xxvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
שָׁמַר שׁוֹמֵר	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃		dñs deus vester. Custodite sabbata mea:	dñs deus vf. sabbata mea ſeruabitis:	יְיָ אֱלָהָכוֹן׃	dñs deus vf. Dies sabbatoꝝ meoꝝ custodite:	שָׁמַר שׁוֹמֵר
חָלַךְ	תִּשְׁמֹרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ אֲנִי		et sanctuarium meum metuite: ego	κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε,	יַת יוֹמֵי שַׁבְיָא תִּטְּרוּן וּלְבֵית	et sanctuarij mei metuite: ego	חָלַךְ
שָׁמַע עָשָׂה	יְהוָה׃ אִם בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ וְאֶת		dñs. Si in legitimis meis	τ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε, ἐγὼ κύριος.	מַקְדְּשִׁי תְּהוֹן דַּחֲלִין אֲנָא	dñs. Si in legitimis meis	שָׁמַע עָשָׂה
צָוָה	מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃		ambulaueritis: & mãdata mea	ἐὰν ἐν τοῖς προσάγμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰς ἐν	יְיָ׃ אִם בִּקְיָמַי תֵּהָכוּן וְיָת	ambulaueritis: & mãdata mea	צָוָה
נָתַן עָשָׂה	וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעִתָּם וְנָתְנָה		custodieritis: & faciétis ea:	τολαίς μου φυλάξησθε, καὶ ποιήσητε αὐτάς· καὶ	פִּקּוֹדַי תִּטְּרוּן וְתַעְבְּדוּן	custodieritis: & faciétis ea:	נָתַן עָשָׂה
פָּקַד	הָאָרֶץ יְבוּלָהּ וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן		dabo pluuias uobis in tẽpore suo:	δώσω τὸν ὑετὸν ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ἡ γῆ δώσει	יָת מְטַר גִּשְׁמֵיכוֹן בְּעִדָּנֵיהוֹן	dabo pluuias uobis in tẽpore suo:	פָּקַד
פּוּר	פִּרְיוֹ וְהַשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת בָּצִיר		& terra germinabit germen suũ:	τὸν γενήματα αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων ἀπο-	וְתִתֵּן אַרְעָא יְבוּלָהּ	& terra germinabit germen suũ:	פּוּר
בָּקַד	וּבָצִיר יַשִּׂיג אֶת זָרַע וַאֲכַלְתֶּם		& pomis arbores replebuntur.	δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν. καὶ καταλήψεται ὑμῖν	וְאִילָנֵי חַקְלָא יְמַלְּאוּן	& pomis arbores replebuntur.	בָּקַד
בָּצַר	לַחְמְכֶם לָשֹׂבַע וִישַׁבְתֶּם לָבֶטַח		Apprehẽdet messis tritura uindemiam:	ὁ ἀλωὼν τὸν τρυγητόν, καὶ ὁ τρυγητὸς καταλήψε-	מְטַר חִצָּדָא יְהֵי לְמַסְגֵּי	Apprehẽdet messis tritura uindemiam:	בָּצַר
בָּרָה עָשָׂה	בְּאַרְצְכֶם׃ וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ		& comedetis panẽ uestrũ in saturitate:	det semẽtẽ. τ comedetis panẽ uestrũ ad	וְסַגֵּי חִצָּדָא יַת זַרְעָא	& comedetis panẽ uestrũ in saturitate:	בָּרָה עָשָׂה
בָּרָה בָּרָא	וְשָׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד וְהִשְׁבַּתִּי		& habitabitis i terra uestra.	ὁ ἀλωὼς σου τρυγητόν, καὶ ὁ τρυγητὸς καταλήψε-	וְתֵיכוֹל יָת לַחְמָךְ לְסָפּוּק	& habitabitis i terra uestra.	בָּרָא
בָּרָךְ	חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ וְחֶרֶב לֹא		Dabo pacẽ in finibus uestris: dormietis & nõ erit qui exterreat.	det semẽtẽ. τ comedetis panẽ uẽ ad	וְתֵשְׁרֵי בְּאַרְעָךְ לְחֶדְוָה׃	Dabo pacẽ in finibus uestris: dormietis & nõ erit qui exterreat.	בָּרָךְ
בָּרַר	תַּעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם׃ וּרְדַפְתֶּם אֶת		Auferã malas bestias: & gladius non	ὁ ἀλωὼς σου τρυγητόν, καὶ ὁ τρυγητὸς καταλήψε-	וְיָהֵב שְׁלָמָא בְּאַרְעֲכוֹן וְתִשְׁכְּבוּן	Auferã malas bestias: & gladius non	בָּרַר
בָּשַׂר	אֹיְבֵיכֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב׃		transibit termiños uestros.	σει σεμηδῶν. καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ	וְלָא יְהֵי דָּחֵיל וּבִישָׁא מִן	transibit termiños uestros.	בָּשַׂר
בָּתַר	וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה		Persequemini inimicos uestros & corruent coram uobis.	τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ δώσω εἰρήνην ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ	וְתִשְׁרֵי חַיְתָא בִּישְׁתָּא מִן	Persequemini inimicos uestros & corruent coram uobis.	בָּתַר
גָּאָה	מֵאָה מִכֶּם רִבָּבָה יִרְדֹּפוּ וְנָפְלוּ אֹיְבֵיכֶם		Persequẽtur quinq; de uestris centũ alienos: & centũ de uobis decẽ millia.	κοιμηθήσεσθε, καὶ οὐκ ἔσαι ὑμᾶς ὁ ἐκφοβῶν. καὶ	וְתִשְׁרֵי חַיְתָא בִּישְׁתָּא מִן	Persequẽtur quinq; de uestris centũ alienos: & centũ de uobis decẽ millia.	גָּאָה
גָּבַהּ	לִפְנֵיכֶם לֶחָרֶב׃ וְפָנִיתִי אֲלֵיכֶם		Cadent inimici uestri gladio corã uobis & crescere faciam: multiplicabimini: & firmabo pactum meum uobiscum.	perdã bestias malas ex tra uſa: τ bel	אַרְעָא וּלְסַיָּפָא יִתְּרַע	Cadent inimici uestri gladio corã uobis & crescere faciam: multiplicabimini: & firmabo pactum meum uobiscum.	גָּבַהּ
גָּבַר	וְהִפְרֵיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבֵּיתִי אֶתְכֶם		Comedetis uetustissima ueterum: & uetera nouis supuenientibus proiicietis.	ἀσπαλῶ θηρία πονηρὰ ἐκ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ πόλε-	וְיִתְרְעוּן סָנְאֵיכוֹן׃	Comedetis uetustissima ueterum: & uetera nouis supuenientibus proiicietis.	גָּבַר
גָּדַל	וַהֲקִימֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם׃		Ponã tabernaculũ meũ in medio uestri. & non abiiciet uos anima mea.	μὸς οὐ θελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ	וְיִתְרְעוּן סָנְאֵיכוֹן קֳדָמֵיכוֹן	Ponã tabernaculũ meũ in medio uestri. & non abiiciet uos anima mea.	גָּדַל
גָּוַע	וְאָכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן וְיָשָׁן מִפְּנֵי		Ambulabo inter uos: & ero deus uester: & uos eritis populus meus.	κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ	לְחָרְבָא׃ וְיִתְרְעוּן סָנְאֵיכוֹן	Ambulabo inter uos: & ero deus uester: & uos eritis populus meus.	גָּוַע
גָּזַל	חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ׃ וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי		Ego dñs deus uester qui eduxi uos de terra egyptiorum: ne seruiretis eis.	τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ δώσω εἰρήνην ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, καὶ	וְאֶתֵּן מִשְׁכְּנִי בֵּינֵיכוֹן	Ego dñs deus uester qui eduxi uos de terra egyptiorum: ne seruiretis eis.	גָּזַל
גָּלָה	בְּתוֹכְכֶם וְלֹא תִגְעַל נַפְשִׁי׃			κοιμηθήσεσθε, καὶ οὐκ ἔσαι ὑμᾶς ὁ ἐκφοβῶν. καὶ	וְלָא תְרַחֵק נַפְשִׁי		גָּלָה
גָּלַח	וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי			perdã bestias malas ex tra uſa: τ bel	יָתְכוֹן׃ וְאֶטֹל		גָּלַח
גָּמַל	לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם			ἀσπαλῶ θηρία πονηρὰ ἐκ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ πόλε-	יַת חֵיוַת בִּישְׁתָּא מִן אַרְעָא וְלֵיתָא		גָּמַל
גָּנַב	תִּהְיוּ לִי לְעָם׃ אֲנִי יְהוָה			μὸς οὐ θελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ	חַרְבָא בְּאַרְעֲכוֹן וְתִשְׁכְּבוּן		גָּנַב
גָּעַל	אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם			διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ δώσετε	וְלָא יְהֵי דָּחֵיל׃ וְאֶשְׁלֵים		גָּעַל
גָּעַר	מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִהְיֹת לָהֶם				יָת סָנְאֵיכוֹן וְיִתְרְעוּן		גָּעַר
דָּבַק	עֲבָדִים וְאֶשְׁבֹּר מֹטֹת עֻלְּכֶם				קֳדָמֵיכוֹן לְחָרְבָא׃		דָּבַק
דָּבָר	וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם קוֹמְמִיּוּת׃ וְאִם לֹא				וְיִשְׁלְטוּן סָנְאֵיכוֹן בְּכוֹן וְיִתְרְעוּן		דָּבָר
דָּגָה	תִשְׁמְעוּ לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל				סָנְאֵיכוֹן לְחָרְבָא׃ וְאִם עַד אִלֵּין לָא		דָּגָה
דָּגַל	הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה׃ וְאִם אֶת מִשְׁפָּטַי תִּגְעָל				תְקַבְּלוּן מִנִּי וְתוֹסִיפוּן		דָּגַל
דָּגַן	וְאִם אֶת חֻקֹּתַי תִּמְאָסוּ וְאִם אֶת מִשְׁפָּטַי תִּגְעַל				לְמִפְלַח קֳדָמָי וְתֵהָכוּן		דָּגַן
דָּוָה	נַפְשְׁכֶם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת כָּל				עִמִּי קְשׁוֹט׃ וַאֲנָא אֵהָךְ		דָּוָה
דּוּשׁ	מִצְוֹתָי לְהַפְרְכֶם אֶת בְּרִיתִי׃ אַף				עִמְּכוֹן בִּרְגַז אַפִּי וְאֶסַּר		דּוּשׁ
דָּחָה	אֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹאת לָכֶם וְהִפְקַדְתִּי				יָתְכוֹן שִׁבְעָה עַל חוֹבֵיכוֹן׃		דָּחָה
דָּחַק	עֲלֵיכֶם בַּהֲלָה אֶת הַשַּׁחֶפֶת וְאֶת				וְתֵיכְלוּן בִּסְרָא דִּבְנֵיכוֹן		דָּחַק
דָּלָה דָּאַב	הַקַּדַּחַת מְכַלּוֹת עֵינַיִם וּמְדִיבַת				וְיָת בִּסְרָא דִּבְנָתְכוֹן		דָּלָה דָּאַב
דָּמָה	נָפֶשׁ וְזֹרַעְתֶּם לָרִיק זַרְעֲכֶם				תֵּיכְלוּן׃ וְאֶתְבַּר יָת		דָּמָה
דָּמַם	וְאֹיְבֵיכֶם יֹאכְלֻהוּ׃ וְנָתַתִּי פְנַי בָּכֶם				מַדְבְּחֵיכוֹן וְאֶשְׁלֵים יָת		דָּמַם
דָּמָה	וְנִגַּפְתֶּם לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם וְרָדוּ בָכֶם				צַלְמֵיכוֹן וְיָת גֻּפְנֵיכוֹן		דָּמָה
דָּרַךְ	שֹׂנְאֵיכֶם וְנַסְתֶּם וְאֵין רֹדֵף				וְיָת טַעֲוָתְכוֹן וְיָהֲבִית		דָּרַךְ
דָּרַשׁ	אֶתְכֶם׃ וְאִם עַד אֵלֶּה לֹא תִשְׁמְעוּ				יָת פִּגְרֵיכוֹן עַל פִּגְרֵי		דָּרַשׁ
הָבַר	לִי וְיִסַּרְתִּי לְשִׁבְרָה אֶתְכֶם שֶׁבַע				טַעֲוָתְכוֹן וְתֵרְחַק נַפְשִׁי		הָבַר
הָגָה	עַל חַטֹּאתֵיכֶם׃ וְשָׁבַרְתִּי אֶת גְּאוֹן				יָתְכוֹן׃ וְאֶתֵּן יָת קִרְוֵיכוֹן		הָגָה
הָגַן	עֻזְּכֶם וְנָתַתִּי אֶת שְׁמֵיכֶם כַּבַּרְזֶל				חֲרָבָא וְיִתְרְעוּן יָת		הָגַן
הָדָה	וְאֶת אַרְצְכֶם כַּנְּחֹשֶׁת׃ וְכִלְּתָה בָטֶל				מַקְדְּשֵׁיכוֹן וְלָא אֲרִיחַ		הָדָה
הָוָה	כֹּחֲכֶם וְלֹא תִתֵּן אַרְצְכֶם אֶת				בִּסְמַדְכוֹן׃ וְאֶשֵּׁיצֵי יָת		הָוָה
הָיָה	יְבוּלָהּ וְעֵץ הָאָרֶץ לֹא יִתֵּן פִּרְיוֹ׃				אַרְעָא וְתִתְמְהוּן עֲלַהּ		הָיָה
הָלַךְ	וְאִם תֵּלְכוּ עִמִּי קֶרִי וְלֹא תֹאבוּ				בָּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן דְּיָתְבִין		הָלַךְ
הָלַל	לִשְׁמֹעַ לִי וְיָסַפְתִּי עֲלֵיכֶם מַכָּה				בַּהּ׃ וְיָת מִצְרָאֵי אֶזְרֵי		הָלַל
הָמָה	שֶׁבַע כְּחַטֹּאתֵיכֶם׃ וְהִשְׁלַחְתִּי בָּכֶם				בֵּין עַמְמַיָּא וְאֶשְׁלוֹף		הָמָה
הָמוֹן	אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁכְּלָה אֶתְכֶם				אֲחֲרֵיהוֹן חַרְבָּא וְתֶהֱוֵי		הָמוֹן
הָרָה	וְהִכְרִיתָה אֶת בְּהֶמְתְּכֶם וּמְעַטָה				אַרְעֲכוֹן דְּחִלָּא וְקִרְוֵיכוֹן		הָרָה
הָרַג	אֶתְכֶם וְנִשַּׁמּוּ דַּרְכֵיכֶם׃ וְאִם				דְּחִלָּא׃ וְיִתְרְעוּן גְּבָרַיָּא		הָרַג
הָרַס	בְּאֵלֶּה לֹא תִוָּסְרוּ לִי וְהָלַכְתֶּם				בְּגוֹ קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		הָרַס
הָשַׁב	עִמִּי קֶרִי׃ וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם בְּחֵמָה				דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא דְּלָא		הָשַׁב
הָשַׁם	קָרִי וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם שֶׁבַע כְּחַטֹּאתֵיכֶם׃				אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן מִשְׁכְּבָא		הָשַׁם
הָתַם	וַאֲכַלְתֶּם בְּשַׂר בְּנֵיכֶם תֹּאכֵלוּ וְאֶת				בְּגוֹ חַרְבָּא׃ וְיִתְרְעוּן		הָתַם
וָאו	בְּשַׂר בְּנֹתֵיכֶם תֹּאכֵלוּ׃ וְהִשְׁמַדְתִּי				בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ קְטוֹלֵיהוֹן		וָאו
זָבַח	אֶת בָּמֹתֵיכֶם וְהִכְרַתִּי אֶת כְּמָרִים				בְּסֵיפָא דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		זָבַח
זָבַל	עַל גִּלֻּלֵיכֶם וְנָתְנָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם				דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		זָבַל
זָהָב	בְּנִבְלַת גִּלֻּלֵיכֶם וְגָעֲלָה נַפְשִׁי				מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		זָהָב
זָכַר	אֶתְכֶם׃ וְאֶתֵּן אֶת עָרֵיכֶם חָרְבָּה				וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		זָכַר
זָמַם	וְהַשַּׁמֹּתִי אֶת מִקְדְּשֵׁיכֶם וְלֹא				קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		זָמַם
זָנָה	אָרִיחַ בְּרֵיחַ נִיחֹחֲכֶם׃ וְהַשַּׁמֹּתִי				דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		זָנָה
זָעַם	אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמְמוּ עָלֶיהָ אֹיְבֵיכֶם				דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		זָעַם
זָעַק	הַיֹּשְׁבִים בָּהּ׃ וְאֶתְכֶם אֲזָרֶה בַגּוֹיִם				מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		זָעַק
זָקַן	וַאֲרִיק אַחֲרֵיכֶם חָרֶב וְהָיְתָה אַרְצְכֶם				וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		זָקַן
זָרַח	שְׁמָמָה וְעָרֵיכֶם תִּהְיֶינָה חָרְבָּה׃				קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		זָרַח
זָרַע	אָז תִּרְצֶה הָאָרֶץ אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ כָּל				דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		זָרַע
חָבַר	יְמֵי הָשַּׁמָּה וְאַתֶּם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיכֶם				דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		חָבַר
חָגַג	אָז תִּשְׁבַּת הָאָרֶץ וְרָצְתָה אֶת				מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		חָגַג
חָגַר	שַׁבְּתֹתֶיהָ׃ כָּל יְמֵי הָשַּׁמָּה תִּשְׁבָּת				וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		חָגַר
חָדָה	אֵת אֲשֶׁר לֹא שָׁבְתָה בִּשַּׁבְּתֹתֵיכֶם				קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		חָדָה
חָדַל	בְּשִׁבְתְּכֶם עָלֶיהָ׃ וְהַנִּשְׁאָרִים				דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		חָדַל
חָדַשׁ	מִכֶּם וְהֵבֵאתִי מֹרֶךְ בִּלְבָבָם בְּאַרְצֹת				דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		חָדַשׁ
חָוָה	אֹיְבֵיהֶם וְרָדַף אֹתָם קוֹל עָלֶה נִדָּף				מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		חָוָה
חָזָה	וְנָסוּ כְּנָס מִפְּנֵי חָרֶב וְנָפְלוּ וְאֵין				וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		חָזָה
חָזַק	רֹדֵף׃ וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו כְּמִפְנֵי				קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		חָזַק
חָטָא	חָרֶב וְאֵין רֹדֵף וְלֹא תֵקוּמוּן לִפְנֵי				דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		חָטָא
חָיָה	אֹיְבֵיכֶם׃ וַאֲבַדְתֶּם בַּגּוֹיִם וְאָכְלָה				דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		חָיָה
חָכַם	אֶתְכֶם אֶרֶץ אֹיְבֵיכֶם׃ וְהַנִּשְׁאָרִים				מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		חָכַם
חָלָה	מִכֶּם יִמַּקּוּ בַּעֲוֹנָם בְּאַרְצֹת אֹיְבֵיכֶם				וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		חָלָה
חָלַל	וְגַם בַּעֲוֹנֹת אֲבֹתָם אִתָּם כָּמוֹהוּ				קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		חָלַל
חָלַם	יִמַּקּוּ׃ וְהִתְוַדּוּ אֶת עֲוֹנָם וְאֶת עֲוֹן				דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		חָלַם
חָלַף	אֲבֹתָם בְּמַעֲלָם אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי וְגַם				דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		חָלַף
חָמָה	אֲשֶׁר הָלְכוּ עִמִּי קֶרִי׃ וְגַם אֲנִי				מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		חָמָה
חָמַל	אֵלֵךְ עִמָּם בְּקֶרִי וְהֵבֵאתִי אוֹתָם				וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		חָמַל
חָמַס	בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם אוֹ אָז יִכָּנַע לְבָבָם				קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		חָמַס
חָמַר	הֶעָרֵל וְאָז יִרְצוּ אֶת עֲוֹנָם׃ וְזָכַרְתִּי				דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		חָמַר
חָנָה	אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי				דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		חָנָה
חָנַן	יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם				מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		חָנַן
חָסָה	אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר׃ וְהָאָרֶץ תֵּעָזֵב				וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		חָסָה
חָפַר	מֵהֶם וְתִרְצֶה אֶת שַׁבְּתֹתֶיהָ בְּהִשָּׁמָה				קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		חָפַר
חָפַשׂ	מֵהֶם וְהֵמָּה יִרְצוּ אֶת עֲוֹנָם יַעַן				דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		חָפַשׂ
חָצַב	וְיַעַן מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת חֻקֹּתַי				דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		חָצַב
חָצַר	גָּעָלָה נַפְשָׁם׃ וְגַם זֹאת בִּהְיוֹתָם				מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		חָצַר
חָקַק	בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מָאַסְתִּים וְלֹא				וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		חָקַק
חָקַר	גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי				קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		חָקַר
חָרַב	אִתָּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃				דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		חָרַב
חָרָה	וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר				דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		חָרָה
חָרַם	הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי				מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		חָרַם
חָרַף	הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי				וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		חָרַף
חָרַץ	יְהוָה׃ אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים				קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		חָרַץ
חָרַשׁ	וְהַתּוֹרֹת אֲשֶׁר נָתַן בֵּינוֹ וּבֵין בְּנֵי				דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		חָרַשׁ
חָשַׁב	יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי בְּיַד מֹשֶׁה׃				דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		חָשַׁב
חָשַׁךְ					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		חָשַׁךְ
חָשַׁק					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		חָשַׁק
חָתַם					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		חָתַם
חָתַן					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		חָתַן
חָתַת					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		חָתַת
טָבַח					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		טָבַח
טָבַל					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		טָבַל
טָהַר					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		טָהַר
טָוָה					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		טָוָה
טָמֵא					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		טָמֵא
טָמַן					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		טָמַן
טָעַם					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		טָעַם
טָעַן					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		טָעַן
טָפַח					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		טָפַח
טָרַף					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		טָרַף
טָרַק					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		טָרַק
יָבַל					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		יָבַל
יָבַשׁ					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		יָבַשׁ
יָגַב					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		יָגַב
יָגַד					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		יָגַד
יָגַע					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		יָגַע
יָגַר					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		יָגַר
יָדָה					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		יָדָה
יָדַד					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		יָדַד
יָדַע					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		יָדַע
יָהַב					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		יָהַב
יָהַל					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		יָהַל
יָהַר					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		יָהַר
יָחַד					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		יָחַד
יָחַל					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		יָחַל
יָטַב					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		יָטַב
יָטַר					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		יָטַר
יָכַח					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		יָכַח
יָכַל					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		יָכַל
יָלַד					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		יָלַד
יָלַל					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		יָלַל
יָמַם					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		יָמַם
יָמַן					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		יָמַן
יָנַק					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		יָנַק
יָסַד					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		יָסַד
יָסַף					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		יָסַף
יָסַר					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		יָסַר
יָעַד					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		יָעַד
יָעַל					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		יָעַל
יָעַר					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		יָעַר
יָפַע					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		יָפַע
יָצַג					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		יָצַג
יָצַע					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		יָצַע
יָצַק					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		יָצַק
יָצַר					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		יָצַר
יָקַד					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		יָקַד
יָקַע					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		יָקַע
יָרַד					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		יָרַד
יָרַט					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		יָרַט
יָרַק					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		יָרַק
יָרַשׁ					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		יָרַשׁ
יָשַׁב					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		יָשַׁב
יָשַׁן					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		יָשַׁן
יָשַׁע					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		יָשַׁע
יָתַד					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		יָתַד
יָתַר					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		יָתַר
כָּבַד					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		כָּבַד
כָּבַס					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		כָּבַס
כָּבַשׁ					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		כָּבַשׁ
כָּהָה					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		כָּהָה
כָּהַן					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		כָּהַן
כּוּן					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי אֲנָשׁ בְּגוֹ		כּוּן
כּוּר					קְטוֹלֵיהוֹן בְּסֵיפָא		כּוּר
כָּזַב					דְּחַרְבָּא בְּדָרַדְיָא		כָּזַב
כָּחַד					דְּלָא אִשְׁתְּכָחַת לְהוֹן		כָּחַד
כָּחַל					מִשְׁכְּבָא בְּגוֹ חַרְבָּא׃		כָּחַל
כָּחַשׁ					וְיִתְרְעוּן בְּנֵי א

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au.	La. xiiij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	עַד תֹּם פְּגָרִיכֶם בַּמִּדְבָּר׃			donec cõsumantur ca	ἕως ἂν ἀναλωθῇ τὰ κῶλα ὑμῶν ἐν τῇ ἐρή
	הַיָּמִים אֲשֶׁר תַּרְתֶּם אֶת הָאָרֶץ	יום תור		dauera patrũ in deserto	μῳ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, ὅσας κατε
	אַרְבָּעִים יוֹם יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם			iuxta numerũ quadra	ραστις τερρᾶ. Annus
	לַשָּׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת עֲוֹנֹתֵיכֶם	נשא		ginta dierũ quibus	σκέψασθε τὴν γῆν τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέ
	אַרְבָּעִים שָׁנָה וִידַעְתֶּם אֶת			cõsiderastis terrã.	ρα τοῦ ἐνιαυτοῦ λήψεσθε τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν
	תְּנוּאָתִי׃ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי אִם	נוא		Quñ sicut locutus sum:	ἡμέραν ἀπὸ ἐνιαυτοῦ ἐνιαυτοῦ λήψεσθε τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν
	לֹא זֹאת אֶעֱשֶׂה לְכָל הָעֵדָה הָרָעָה	עשה יעד רוע		ita faciam omni multi	τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ γνώσεσθε τὸν θυμὸν τῆς
	הַזֹּאת הַנּוֹעָדִים עָלָי בַּמִּדְבָּר	יעד		tudini huic pessime:	ire mee: ego dñs locut sum, profecto sic fa
	הַזֶּה יִתַּמּוּ וְשָׁם יָמֻתוּ׃ וְהָאֲנָשִׁים	תמם מות		dq cõsurrexit aduersum	ὀργῆς μου, ἐγὼ κύριος ἐλάλησα· ἢμὴν οὕτως ποι
	אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה לָתוּר אֶת			me. In solitudine	ciâ cõgregatiõi prauæ huic: ἢ insurre
	הָאָרֶץ וַיָּשֻׁבוּ וַילונו עָלָיו אֶת כָּל שוב לון			hac deficiet & morie	κτὶ cõtra mc. in deserto hoc cõsumẽ
	הָעֵדָה לְהוֹצִיא דִבָּה עַל הָאָרֶץ׃	יצא דבב		tur. Igitur omnes viri	μὴ ἐπ' ἐμέ. ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἐξαναλωθήσον
	וַיָּמֻתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצִאֵי דִבַּת			quos miserat moyses	tur: τ ibi morientur. τ hoies: ἃς
	הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃	נגף		ad contemplandam co	ἔθου, καὶ ἐκεῖ ἀποθανοῦνται· καὶ οἱ ἄνθρωποι, οὓς
	וַיְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה חיה			terrã: & q reuerſi mur	μίσει μωυσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν, καὶ
	מִן הָאֲנָשִׁים הָהֵם הַהֹלְכִים לָתוּר			murare fecerãt cõtra eũ	ποιῆ venerũt murmurauerũt cõtra eã· ἀπὸ
	אֶת הָאָרֶץ׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה דִּבֶּר			oẽm multitudinẽ de	πορευθέντες διεγόγγυσαν κατ' αὐτῆς πρὸς τὴν
	אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל בְּנֵי			trahentes terre q effec	cõgregationẽ: vt pferrẽt verba pessima de
	יִשְׂרָאֵל וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם מְאֹד׃ אבל			mala: mortui sunt at q	συναγωγήν, ἐξενέγκαι ῥήματα πονηρὰ περὶ τῆς
	וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיַּעֲלוּ אֶל רֹאשׁ	שכם		percussi in conspectu dñi.	γῆς· τ moztui sũt hoies ἡ direrũt ad
	הָהָר לֵאמֹר הִנֵּנוּ וְעָלִינוּ אֶל			Iosue aũt filius nun &	uersus terrã mala in plaga cozã dño.
	הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה כִּי חטא	קום		caleph filius iephone	τὰ τῆς γῆς πονηρὰ ἐν τῇ πληγῇ ἔναντι κυρίου.
	חָטָאנוּ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לָמָּה זֶּה אמר			vixerũt ex oibus qui per	τ ieſus filiꝰ naue: τ chaleb filiꝰ iephone
	אַתֶּם עֹבְרִים אֶת פִּי יְהוָה וְהוּא פה			rexerant ad cõsiderãdã	καὶ Ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ, καὶ Χαλὲβ υἱὸς Ἰεφοννὴ
	לֹא תִצְלָחוּ׃ אַל תַּעֲלוּ כִּי אֵין צלח			terram. Locutusq est	vixerũt de hoibus illis ἡ ſue
	יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם וְלֹא תִנָּגְפוּ לִפְנֵי נגף			moyses verba hec ad oẽs	ἔζησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν πεπο
	אֹיְבֵיכֶם׃ כִּי הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי			filios israel: & luxit	rũt ad cõsiderãdã· καὶ ἐλάλησε
				populus valde.	μωυσῆς τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς πάντας υἱ
				Surrexerũtq mane	ους ἰσραὴλ· τ luxit populus valde. τ
				& ascenderũt ad verticẽ	ὠὺς ἰσραὴλ, καὶ ἐπένθησεν ὁλαὸς σφόδρα. καὶ
				montis dicentes. Ecce	ὄρθρισαντες τοπρωῖ ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν
				nos ascendimus ad locũ	τοῦ ὄρους, λέγοντες, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀναβησόμεθα εἰς τὸν
				quẽ peccauimus. Dixitq	τόπον, ὃν εἶπεν κύριος, ὅτι ἡμάρτομεν. καὶ εἶπε
				moyses. Cur inquit	μωυσῆς· ἵνατί ὑμεῖς παραβαίνετε τὸ ῥῆμα κυ
				vos transgredimini	ρίου, οὐκ εὐοδᾶ ἔσαι ὑμῖν. μὴ ἀναβαίνετε, οὐ γὰρ
				verbum domini: quod	ἔστι θεὸς μεθ' ὑμῶν· καὶ πεσεῖσθε πρὸ προσώπου
				vobis non cedet in	ἐχθρῶν ὑμῶν, ὅτι ἀμαλὴκ καὶ ὁ Χαναναῖος

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
סוף	donec cõsumant cadauera vſa in deſerto, iuxta nume	עַד דְּיִסְפּוֹן כְּנָשֶׁיכוֹן בְּמַדְבְּרָא׃ בְּמִנְיָן יוֹמַיָּא דְּאִתְּלִיתוּן תֵּ֫ת אַרְעָא אַרְבְּעִין יוֹמִין יוֹמָא
יֶדַע רַעַם	rũ dierũ ꝺbus explorastis terraꝫ ḋraginta ḋbus:	לְשַׁתָּא יוֹמָא לְשַׁתָּא תִּתְכְּלוּן תֵּ֫ת חוֹבֵיכוֹן אַרְבְּעִין שְׁנִין׃ וְתִדְּעוּן תֵּ֫ת דְּאִתְרַעֲיֵתוּן עֲלַי וְאַנָא
עָבַד נָקַב	dies pro anno: dies pro anno ſupputabit: τ recipie	יְיָ גְּזֵרִית בְּמֵימְרִי אִם לָא דָא אֶעְבֵּיד לְכָל כְּנִשְׁתָּא בִּישְׁתָּא הָדֵא דְּאִתְכַּנְשׁוּ עֲלַי׃
סוף סוּת	tis iniquitates vſas ḋraginta annis: τ ſcietis q̃ mur	בְּמַדְבְּרָא יִסְפּוֹן וְתָמּוּתוּן יְתֵיהוֹן וְנָפְקָא דִּי שְׁלַח מֹשֶׁה לְאַלָּלָא תֵּ֫ת אַרְעָא וְתָבוּ
תּוֹךְ נָקַב	murauſtis cõtra me. Ego dñs decreui ſi verbo meo ſi	וְאַרְעִימוּ עֲלוֹהִי תֵּ֫ת כָּל כְּנִישְׁתָּא לְאַפָּקָא שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא׃ וּמִיתוּ גַּבְרַיָּא
קום	non hoc factũ oñi cõgregationi peſſime q̃ cõuenerũt	שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא בְּמַתְנָא קֳדָם יְיָ׃ וְיְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן וְכָלֵב בַּר יְפֻנֶּה אִתְקַיְּמוּ מִן
	cõtra me: in ſolitudine hac cõſumẽt: τ ibi morientur.	גַּבְרַיָּא דְּאָזְלוּ לְאַלָּלָא תֵּ֫ת אַרְעָא׃ וּמַלִּיל מֹשֶׁה תֵּ֫ת פִּתְגָמַיָּא הָאִילֵּין עִם כָּל
	Uiri aũt quos miſit moyſes ad explorandã terrã re	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְאַבַּלוּ עַמָּא לַחֲדָא׃ וְאִקְדִּימוּ בְּצַפְרָא וְסַלִּיקוּ לְרֵישׁ טוּרָא
	uerſi ſunt τ fecerũt murmurare cõtra eum oẽm con	לְמֵימַר הָא אֲנַחְנָא סְלִיקְנָא לְאַתְרָא דְּאָמַר יְיָ אֲרֵי חַבְנָא׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְמָה דֵנָן אַתּוּן עָבְרִין
	gregationẽ vt detraherent terre. Et moztui ſunt viri	עַל גְּזֵרַת פִּתְגָמָא דְּיְיָ וְהוּא לָא תִצְלַח׃ לָא תִסְקוֹן אֲרֵי לֵית שְׁכִינְתָא דְּיְיָ בֵּינֵיכוֹן
	qui detraxerũt terre peſte cozã dño. Joſue aũt filius	וְלָא תִתְגָּרוֹן קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן׃ וַאֲרֵי עַמְלֵקָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי
	nun τ caleb filius iephone vixerũt ex virꝭ qui abie	
	rũt ad explorandã terrã. Locutusq̃ eſt moyſes verba	
	hec cum oñibus filiꝭ iſrael: τ luxit populus valde.	
	Surrexerũtq̃ mane τ aſcenderũt ad verticẽ montis	
	dicentes. Ecce nos aſcendimus ad locũ: de quo dixit	
	dominus: quia peccauimus. Dixitq̃ moyſes. Quare	
	vos tranſgredimini decretuꝫ verbi domini: τ hoc nõ	
	proderit. Non aſcendatis: quia non eſt mateſtas do	
	mini inter vos: ne conteramini coram inimicis veſ	
	tris. Amalechites autem τ chananeus ꝯ	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au.	La. xv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	שָׂם לִפְנֵיכֶם וְנַפְלְתֶּם בָּחָרֶב כִּי			ante vos sunt: quorum	ἐπὶ ἔμπροσθεν ὑμῶν, καὶ πεσεῖσθε μαχαίρᾳ, ὃ γὰρ
	עַל כֵּן שַׁבְתֶּם מֵאַחֲרַי יְהוָה וְלֹא			gladio corruetis: eo q̃	ἐκεῖ ἐμπροσθεν ὑμῶν, καὶ πεσεῖσθε μαχαίρᾳ, ὃ γὰρ
	יִהְיֶה יְהוָה עִמָּכֶם וַיַּעְפִּלוּ לַעֲלוֹת			noluerit is acquiescere	Deut. 1.8. auersi estis nõ obedietes dño: τ nõ erit dñs in
	אֶל רֹאשׁ הָהָר וַאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה	ארן ברת		domino: nec ꝯꝯꝯꝯꝯ	νεν ἀπεστραφητε ἀπειθοῦντες κῷ, καὶ οὐκ ἔσαι κ' ἐν
	וּמֹשֶׁה לֹא מָשׁוּ מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה׃	משה חנה		erit dñs vobiſcũ. At	vobis. τ vi facietes aſcẽderũt ſup verticẽ
	וַיֵּרֶד הָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי הַיּשֵׁב			illi cõtenebratꝰ aſcende	ὑμῖν· καὶ διαβιασάμενοι ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τ
	בָּהָר הַהוּא וַיַּכּוּם וַיַּכְּתוּם עַד הַחָרְמָה׃	נגב חתת		rũt in vertice montis.	mõtis. at arca teſtamẽti dñi: τ moyſes nõ
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה	La. xv.		Arca aũt teſtamẽti dñi	ὄρους· ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κῦ, καὶ μωυσῆς οὐκ
	לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	דבר		& moyſes non receſſe	mouſit de caſtris. τ deſcẽdit amalech
	וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ	בוא		runt de caſtris. Deſcen	ἐκινήθησαν ἐκ τῆς παρεμβολῆς· καὶ κατέβη ἀμαλὴκ
	מוֹשְׁבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם׃	ישב		ditq̃ amalechites & cha	τ chananeus habitãs in mõte illo: τ
	וַעֲשִׂיתֶם אִשֶּׁה לַיהוָה עֹלָה אוֹ	עשה		naneus qui habitabat i	καὶ ὁ Χαναναῖος ὁ ἐγκαθήμενος ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ, καὶ
	זֶבַח לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ בִנְדָבָה אוֹ			mõte: & pcutiẽs eos ma	figauerũt eos τ pcusserũt eos vſq̃ ad herma.
	בְּמֹעֲדֵיכֶם לַעֲשׂוֹת רֵיחַ נִיחֹחַ	יעד נוח		q̃ cõcides pcutus ẽ eos vſq̃ horma. Ca. 15.	ἐτρέψαντο αὐτὸς καὶ κατέκοψαν αὐτὸς ἕως ἑρμά.
	לַיהוָה מִן הַבָּקָר אוֹ מִן הַצֹּאן׃	קרב			C.15. A Θ Et dixit dñs ad moyſen: dices: loquere
	וְהִקְרִיב הַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לַיהוָה				καὶ εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων, λάλησον
	מִנְחָה סֹלֶת עִשָּׂרוֹן בָּלוּל בִּרְבִעִית	בלל			filiꝭ iſrael: τ dices ad eos: q̃ intra
	הַהִין שָׁמֶן׃ וְיַיִן לַנֶּסֶךְ רְבִיעִית	רבע			τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὅταν εἰσέλ
	תַּעֲשֶׂה עַל הָעֹלָה אוֹ לַזָּבַח לַכֶּבֶשׂ	עשה			ueritis in terrã habitationis vſe: quã ego do
	הָאֶחָד׃ אוֹ לָאַיִל תַּעֲשֶׂה מִנְחָה				θητε εἰς τὴν γῆν τῆς κατοικήσεως ὑμῶν, ἣν ἐγὼ δί
	סֹלֶת שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים בָּלוּל				vobis τ facietis oblationes dño: aut ho
	בִּשְׁלִשִׁית הַהִין שָׁמֶן׃ וְיַיִן				δωμι ὑμῖν, καὶ ποιήσετε καρπώματα κυρίῳ, ἢ ὁ
	לַנֶּסֶךְ תַּקְרִיב רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃				locaustũ: aut ſacrificiũ ad magnificãdũ votũ: aut vo
	וְכִי תַעֲשֶׂה בֶּן בָּקָר עֹלָה אוֹ				λοκαύτωμα, ἢ θυσίαν μεγαλύναι εὐχήν, ἢ καθεκού
	זֶבַח לְפַלֵּא נֶדֶר אוֹ שְׁלָמִים				ſiuitariũ: aut in feſtiuitatib ꝰ eſtis vt faciatis odorẽ ſuauꝭ
	לַיהוָה׃ וְהִקְרִיב עַל בֶּן הַבָּקָר				σιον, ἢ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν ποιῆσαι ὀσμὴν εὐω
	מִנְחָה סֹלֶת עִשָּׂרוֹן בָּלוּל				tatis dño: ſi quidẽ de bob aut de ouꝭ
	בִּשְׁלִשִׁית הַהִין שָׁמֶן׃ וְיַיִן				δίας κυρίῳ, εἰ μὲν ἀπὸ τῶν βοῶν ἢ ἀπὸ τῶν προ
	לַנֶּסֶךְ תַּקְרִיב חֲצִי הַהִין רֵיחַ				bus: τ offeret offerens donũ ſuũ
	נִיחֹחַ לַיהוָה׃ כָּכָה יֵעָשֶׂה לַשּׁוֹר				βάτων, καὶ προσοίσει ὁ προσφέρων τὸ δῶρον αὐτ
	הָאֶחָד אוֹ לָאַיִל אוֹ לַשֶּׂה בַּכְּבָשִׂים				dño: ſacrificiũ ſimile decimã ptẽ ephi cõſe
	אוֹ בָעִזִּים׃ כַּמִּסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ				κυρίῳ, θυσίαν σεμιδάλεως τὸ δέκατον τοῦ ὀφι ἁνα
	כָּכָה תַּעֲשׂוּ לָאֶחָד כְּמִסְפָּרָם				ac in oleo tn quarta hin: τ vi
	כָּכָה תַּעֲשׂוּ לְכָל אֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל				πωσιοῦ ἐν ἐλαίῳ ἐν τετάρτῳ τοῦ ἵν, καὶ οἶ
	אֶת עֲשׂוֹת כָּאֵלֶּה בְּמִסְפָּר׃ וְכִי				nũ in libationẽ quartã ptẽ hin facietis in
	יָגוּר אִתְּכֶם גֵּר אוֹ אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם				νον εἰς σπονδὴν τὸ τέταρτον τοῦ ἵν ποιήσετε ἐπὶ τῆς
	לְדֹרֹתֵיכֶם וְעָשָׂה אִשֶּׁה רֵיחַ				holocauſtũ aut in ſacrificiũ agno vni:
	נִיחֹחַ לַיהוָה׃ כַּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כֵּן				ὁλοκαυτώσεως ἢ ἐπὶ τῆς θυσίας τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί,
	יַעֲשֶׂה הַגֵּר לִפְנֵי יְהוָה׃ תּוֹרָה				et arieti: q̃ feceritis cũ in oblatiõe
	אַחַת וּמִשְׁפָּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם				καὶ τῷ κριῷ, ὅταν ποιήσητε ἄυρον εἰς ὁλοκάρτωμα
	וְלַגֵּר הַגָּר אִתְּכֶם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה				aut in ſacrificiũ: faciet ſacrificiũ ſimile duas
	אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי				ἢ εἰς θυσίαν, ποιήσεις θυσίαν σεμιδάλεως δύο
	יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם				decimas cõſperſe in oleo tertiã
	אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם				δέκατα ἀναπεπημένης ἐν ἐλαίῳ τὸ τρίτον τοῦ
	שָׁמָּה׃ וְהָיָה בְּאָכְלְכֶם מִלֶּחֶם				hin: τ vinũ in libamẽ tertiã hin offe
	הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה׃				ἵν, καὶ οἶνον εἰς σπονδὴν τὸ τρίτον τοῦ ἵν προσοί
	רֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם חַלָּה תָּרִימוּ				retis in odorẽ ſuauitatis dño. ſi ãt de
	תְּרוּמָה כִּתְרוּמַת גֹּרֶן כֵּן תָּרִימוּ				σετε εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν
	אֹתָהּ׃ מֵרֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ				bob feceritis in holocauſtũ: aut in ſacrificiũ ad ma
	לַיהוָה תְּרוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם׃				βῶν ποιῆτε εἰς ὁλοκάυτωμα, ἢ εἰς θυσίαν μεγα
	וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל				gnificãdũ votũ in ſalutare dño: τ offeret
	הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה				λύναι εὐχὴν εἰς σωτήριον κυρίῳ, καὶ προσοίσει
	אֶל מֹשֶׁה׃ אֵת כֹּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה				ſup vitulũ in ſacrificiũ ſimile tres
	אֲלֵיכֶם בְּיַד מֹשֶׁה מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר				ἐπὶ τοῦ μόχου εἰς θυσίαν σεμιδάλεως τρία ꝯ

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נָקַב רַאשׁ	תַּפֵּן מְדַבֵּרְתִּין בְּתִבְרָא וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי עַל כֵּן תְּבָרְתּוּן בְּתַר פּוּלְחָנָא דְּיְיָ וְלָא יְהֵי סִיעָדָא	
קוּם עֵדָה	דַּיְיָ בְּסַעֲדָתְכוֹן׃ וְאַרְשָׁעוּ לְמִיסַּק לְרֵישׁ טוּרָא וַאֲרוֹן קְיָמָא דַּיְיָ וּמֹשֶׁה לָא עֲדָא מִנְּ	
אָמַר עֹל תֵּבָב	מַשְׁרֵי יַתָא וּכְתַת עֲמָלֵקָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי דְּיָתִיב בְּטוּרָא הָהוּא וְמְחוֹנוּן וּכְרָהוּנוּן עַד חוֹרְמָה	
עָבַד קֹבֶל רֵעַ	לְמִיסַּק לְאַתְרָא דְּאָמַר יְיָ אֲרֵי חַבְנָא׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְמָא דֵנָן אַתּוּן עָבְרִין יָת גְּזֵרַת	
עָאן קָרֵב	פִּתְגָמָא דְּיְיָ וְהוּא לָא צְלִיחַ׃ לָא תִסְקוֹן אֲרֵי לֵית שְׁכִינְתָא דְּיְיָ בֵּינֵיכוֹן וְלָא תִתְגָּרוֹן	
נָפַל עֶבֶד אֶחָד	קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבֵיכוֹן׃ וַאֲרֵי עַמְלֵקָאֵי וּכְנַעֲנָאֵי תַּמָּן קָדָמֵיכוֹן וְתִפְּלוּן בְּסַיְפָא אֲרֵי	

Pritiua. heb.	Ter. Heb.	Au.	La. xv.	Interp. chal.
שָׁנָה	יוֹם צִוָּה יְהוָה וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם׃			ibi ſunt ãte vos: τ corruetis gladio: eo q̃ reuerſi eſtis
קָרֵב	וְהָיָה אִם מֵעֵינֵי הָעֵדָה נֶעֶשְׂתָה			a cultu dñi: τ nõ erit verbũ dñi in aduitoriũ vſm. τ im
	לְשִׁגְיָה וְהָעְלִים כָּל הָעֵדָה			pie egerũt vt aſcenderẽt in verticẽ mõtis. arcus aũt pa
	אֶחָד בֶּן בָּקָר בֶּן לִשְׁגָּגָה לַעֲשׂוֹת			cti dñi τ moyſes nõ receſſerũt de medio caſtroꝝ. Deſ
	וְהִקְרִיבוּ פַּר בֶּן בָּקָר לְרֵיחַ			cendiẽq̃ amalechites τ chananeꝰ q̃ habitabat in mõte
	נִיחֹחַ לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט			illo τ pcusserũt eos τ pſecuti ſunt eos vſq̃ horma.
	וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃			Ca. xv. Locutuſq̃ eſt dñs cum moyſe dicens.
	וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל כָּל עֲדַת בְּנֵי			Loq̃re cum filiꝭ iſrael τ dices ad eos. Cum in
	יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי שְׁגָגָה הִוא			greſſi fueritis in terrã habitationis vſe: quã ego da
	וְהֵם הֵבִיאוּ אֶת קָרְבָּנָם אִשֶּׁה			bo vobis τ feceritis oblatiõẽ cozã dño holocauſtuꝫ
	לַיהוָה וְחַטָּאתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל			aut hoſtiã ſanctificatã pro ſolutione votꝰ aut ſponte
	שִׁגְגָתָם׃ וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי			aut q̃ ſit in ſolẽnitatibus vſis: vt ſuſcipiatꝰ cum bene
	יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם כִּי			placito cozã dño de bobus aut de ouibus: offeret qui
	לְכָל הָעָם בִּשְׁגָגָה׃ וְהַנֶּפֶשׁ אַחַת			obtulerit oblationẽ ſuã cozã dño pro munere decimã
	תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה וְעָשְׂתָה אַחַת בֶּן			ſimile cõſperſe quarta parte hin olei: τ vinũ pro liba
	שְׁנָתָהּ לְחַטָּאת׃ וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל			mento quartã partẽ hin offerẽs in holocauſtũ aut vi
	הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגֶגֶת בְּחֶטְאָהּ בִּשְׁגָגָה			ctimã ſanctificatã: per agnos ſingulos aut p ſin
	לְפָנֶיהָ יְהוָה לְכַפֵּר עָלֶיהָ וְנִסְלַח			gulos arietes facies munus: duas decimas ſimile cõ
	לָהּ׃ לָאֶזְרָח בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר			ſperſe tertia parte hin olei: τ vinũ pro libamento ter
	הַגָּר בְּתוֹכָם תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה			tiam partẽ hin offerẽs: vt ſuſcipiatur cum beneplã
	לָעֹשֶׂה בִשְׁגָגָה׃ וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר			cito cozam dño. Et quãdo feceris vitulum in holocau
	תַּעֲשֶׂה בְּיָד רָמָה מִן הָאֶזְרָח וּמִן			ſtum aut in hoſtiã ſanctificatã pro ſolutione votꝰ aut
	הַגֵּר אֶת יְהוָה הִוא מְגַדֵּפֶת וְנִכְרְתָה			victimã ſanctificatiõ cozam dño: offeret ſuper vitu
	הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמָּהּ׃ כִּי דְבַר			lum munus: tres ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
	יְהוָה בָּזָה וְאֶת מִצְוָתוֹ הֵפַר הִכָּרֵת			
	תִּכָּרֵת הַנֶּפֶשׁ הַהִוא עֲוֹנָהּ בָּהּ׃			
	וַיִּהְיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמְצְאוּ			
	אִישׁ מְקֹשֵׁשׁ עֵצִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת׃			
	וַיַּקְרִיבוּ אֹתוֹ הַמֹּצְאִים אֹתוֹ מְקֹשֵׁשׁ			
	עֵצִים אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל כָּל			
	הָעֵדָה׃ וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ בַּמִּשְׁמָר כִּי			
	לֹא פֹרַשׁ מַה יֵּעָשֶׂה לוֹ׃ וַיֹּאמֶר			
	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה מוֹת יוּמַת הָאִישׁ			
	רָגוֹם יִרְגְּמוּ אֹתוֹ כָּל הָעֵדָה מִחוּץ			
	לַמַּחֲנֶה׃ וַיּוֹצִיאוּ כָל הָעֵדָה אֹתוֹ			
	אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ			
	בָּאֲבָנִים וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה			
	אֶת מֹשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה			
	דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ			
	אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי			
	בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת			
	הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם			
	לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת			
	כָּל מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם			
	וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי			
	עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃			
	לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל			
	מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃			
	אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי			
	אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם			
	לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃			

Primitiua.heb.	Ter.Heb.	Au.	La.xv.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Exe.lxx.cũ interp.latina
צוה	הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה	horum	que locutus	dominus	precepta hec: q̃ locut⁹ ē dñs
	אֶל־מֹשֶׁה׃ אֵת כָּל־אֲשֶׁר־	ad	moysen: &	manda-	ad moysen: & ⁹ mandauit
	יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּיַד־מֹשֶׁה מִן־	per	eum	ad vos:	a die
	אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וָהָלְאָה לְדֹרֹתֵיכֶם׃	qua	cepit	iubere	& vl
נשׂה עֹלָה	וְהָיָה אִם־מֵעִינַי הָעֵדָה נַעֲשְׂתָה	oblãq	fuerit	facere	multitudo:
	לִשְׁגָגָה וְעָשׂוּ כָל־הָעֵדָה פַּר	offeret	vitulum		de armẽto holocaustũ
נוח	בֶּן־בָּקָר אֶחָד לְעֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ	in odorem	suauissimũ		dño. & sacrificiũ eius
	לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט	ac liba:	vt cerimõie		po
שער	וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת׃ וְכִפֶּר	stulant:	hircũq̃	peccato.	& rogabit
	הַכֹּהֵן עַל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	facerdos	pro	oĩ	multi
סלח	וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר	tudine	filiorum	israel:	& dimittetur
נוא	הַגָּר בְּתוֹכָם כִּי לְכָל הָעָם בִּשְׁגָגָה׃	nihilominus	offerẽtes		incensum
כפר	וְהִקְרִיבוּ אֶת קָרְבָּנָם אִשֶּׁה לַיהוָה	& pro se			
	וְחַטָּאתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל	error	suo:	& dimitte-	
	שִׁגְגָתָם׃ וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת	filiorũ	israel	& aduenis	
גור	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם	qui			
	כִּי לְכָל הָעָם בִּשְׁגָגָה׃ וְאִם	quoniam	culpa	est	
חטא	נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה	populi	ignorantiã.		
קרב בַּת שָׁנָה	וְהִקְרִיבָה עֵז בַּת שְׁנָתָהּ לְחַטָּאת׃	offeret	capram	annicu	
	וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ	& deprecabitur	pro	ea	
	הַשֹּׁגֶגֶת	facerdos			
	בְּחֶטְאָהּ בִּשְׁגָגָה לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר	peccauerit	coram	domino.	
ברח	עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ׃ לָאֶזְרָח בִּבְנֵי				
ירה	יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם תּוֹרָה				
אחד עשה	אַחַת תִּהְיֶה לָכֶם לְעֹשֵׂה בִּשְׁגָגָה׃				
גור	וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּיָד רָמָה				
	מִן הָאֶזְרָח וּמִן הַגֵּר אֶת				
נדף ברת	יְהוָה הוּא מְגַדֵּף וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ				
	הַהוּא מִקֶּרֶב עַמָּהּ׃ כִּי דְבַר				

Primitiua cbal.	Interp. cbal.	Transla. Cbal.
עבד	precepta hec q̃ locutus est dñs cũ moyse: oia q̃ mandauit dñs ad vos per manũ moysi a die qua precepit	פִּיקוּדַיָּא הָאִלֵּין דִּמַלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה׃ יָת כָּל דְּפַקִּיד יְהוָה יְתֶכוֹן בְּיַדָּא
אחד כל	dñs ad vos in manu moysi: a die qua precepit dñs & deinceps per ghationes vras. eritq; si ab oculis	דְּמֹשֶׁה מִן יוֹמָא דְּפַקִּיד יְיָ וּלְהָלְא לְדָרֵיכוֹן׃ וִיהֵי אֲרֵי
רעה חזה עז	cõgregationis aliqd latuerit t per ignorantiã factum fuerit: offeret ois cõgregato vitulũ de bobus	תֵּיתֵי לְכוֹן דְּחִילְתָא וְסִטְנְתָא עַל כָּל בְּנֵי נָשָׁא וְתִשְׁתְּבְקוּן
כפר שלח	vnũ in holocaustũ: vt suscipiatur volũtarie coã dño.	לְמֶעְבַּד בְּדִינָא דְּמָרֵיהוֹן וְיִתְגְּלֵי לְכוֹן דְּחִילְתָא דַּאֲלָהָא
הוה	et munus eius t libamẽti eius sic decet: t hircũ de	דִּשְׁמַיָּא דְּלָא תִּשְׁתְּבְקוּן לְמֶעְבַּד בְּדִינָא דְּמָרֵיהוֹן וְתִתְגְּלֵי
חוט	capris vnũ pro peccato. Et propiciabit sacerdos pro	לְכוֹן סִטְנְתָא דְּלָא תִּשְׁתְּבְקוּן לְמֶעְבַּד בְּדִינָא דְּמָרֵיהוֹן
שלה	omni cõgregatione filiorum israel t dimittetur eis:	וְתִתְגְּלֵי לְכוֹן דְּחִילְתָא דַּאֲלָהָא דִּשְׁמַיָּא דְּלָא תִּשְׁתְּבְקוּן
הוה	quia ignorantia est: t ipsi obtulerũt oblationẽ suam	לְמֶעְבַּד בְּדִינָא דְּמָרֵיהוֹן כָּדֵם יְיָ עַל שָׁלְהוֹן׃ וְיִשְׁתְּבֵק לְכָל בְּנֵי נִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
עבד ראש גלה	coã dño t sacrificiũ suũ pro peccato suo coã dño pro ignorãtia sua. Dimittetur q̃ cõgregationi filiorũ israel:	וְלָגְיָרָא דְּיָתִיר בֵּינֵיהוֹן אֲרֵי לְכָל עַמָּא בִּשְׁלוּתָא׃ וְאִם אִינַשׁ חַד
רגז שׁ צא	et aduenis qui peregrinatur inter eos: q̃ ignorãtia est	יְחוֹב בְּשָׁלוּ מִנָּפְשָׁא חֲדָא וְתִתֵּי קוּרְבָּנַהּ אִמַּר חֲטָאָה
	ois populi. Et si vir vnus peccauerit per ignorantiã:	בִּשְׁלוּתָא׃ וְיִכַּפַּר כָּהֲנָא עַל אִינַשׁ דְּשָׁלוּ בְּמֵחְמֵי שָׁלוּ קֳדָם יְיָ
	offeret capraꝫ anniculã pro peccato: t propiciabit sa-	וְיִתְכַּפַּר עֲלוֹהִי וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ׃ יָת עַמָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל תְּפַלֵּג
	cerdos pro homĩe qui ignorauerit quãdo peccauerit	כָּהֲנָא בְּמֵחְמֵי שָׁלוּ קֳדָם יְיָ וְיִתְכַּפַּר עֲלוֹהִי וְיִשְׁתְּבֵק לֵיהּ׃
	per ignorantiam coram domino: t dimittetur ei. Et vna	תִּהֵי לְכוֹן לְדָרֵיכוֹן לְכָל דְּשָׁלוּ בְּאַנְשׁ דְּיַעְבֵּד בְּרִישׁ מִן יְלִידַיָּא וּמִן גִּיּוֹרַיָּא בְּכָל
	erit indigene in filiis israel t aduenis qui pere-	מְדִינְתְּכוֹן׃ לְרִישׁ אֲרֵי עַל דְּיַעְבֵּד בְּשָׁלוּ וְאִנַשׁ דְּיַעְבֵּד בְּרִישׁ
	grinantur inter eos omni qui fecerit per ignorantiã.	הוּא מְגַדַּף יָת אִמֵּיהּ׃ וְיִשְׁתֵּצֵי אִנְשָׁא הַהוּא מִגּוֹ עַמֵּיהּ׃ אֲרֵי עַל דְּחַבָּא

Primitiua.heb.	Ter.Heb.	Au.	La.xv.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Exe.lxx.cũ interp.latina
עשׂר	עֲשָׂרֹנִים בָּלוּל בַּשֶּׁמֶן חֲצִי הַהִין׃	decimas	simile	ephi	decimas simile ephi oleo dimidie ptis hin. et vinũ
יין נסך צה	וְיַיִן תַּקְרִיב לַנֶּסֶךְ חֲצִי הַהִין	offerẽs	p libamẽto	dimidiã ptẽ	offerens p libamento dimidiã ptem hin: oblatio est q̃ su
	אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ כֵּכָה	fundẽda	eiusdẽ	mẽsu	scipit volũtarie coã dño. sic facies p singulos bones
	תֵּעָשֶׂה לַשּׁוֹר אוֹ לָאַיִל אוֹ	re	hin:	& vinũ	ad libã
	לַכֶּבֶשׂ בַּכְּסָבִים אוֹ בָעִזִּים׃	fundẽda	eiusdẽ	mẽsu	re in
	כַּמִּסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כַּמִּשְׁפָּט	oblatione	suauissi	mi	odoris
	לָאֶחָד כְּמִסְפָּרָם׃ כָּל הָאֶזְרָח יַעֲשֶׂה	odoris	dño.	Sic	facies
זרח עשׂה	כָּכֹה אֶת אֵלֶּה לְהַקְרִיב אִשֵּׁה	p	singulos	boues	& arietes
	רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְכִי יָגוּר	&	agnos	&	hedos. tã
גר דור	אִתְּכֶם אוֹ אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם	indigenã q̃	peregrini		
נוח	וְעָשָׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃	codẽ ritu	offerẽt	facti	
	כַּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כֵּן יֵעָשֶׂה לָאֶחָד	ficia.			
	חֻקָּה אַחַת לָכֶם וְלַגֵּר הַגָּר חֻקַּת	indigenã	aduenis		
גור	עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם כָּכֶם כַּגֵּר יִהְיֶה				
עלם היה	לִפְנֵי יְהוָה׃ תּוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט				
כפר	אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם וְלַגֵּר הַגָּר אִתָּכֶם׃				
דבר	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃				
	דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ				
בוא	אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ				
בוא	אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה׃				
רום	וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ				
	תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה׃ רֵאשִׁית				
	שְׂרֵסֹתֵיכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְּרוּמָה				
	כִּתְרוּמַת גֹּרֶן כֵּן תָּרִימוּ אֹתָהּ׃				
נתן	מֵרֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ				
	לַיהוָה תְּרוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם׃				
	וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֵת כָּל				

Primitiua cbal.	Interp. cbal.	Transla. Cbal.
כפל	decimas simile ephe ephe oleo dimidie ptis hin. et vinũ	עֻשְׂרוֹנִין דְּפִילַת בְּמִשְׁחָא פַּלְגוּת הִינָא׃ וְחַמְרָא תַּקְרִיב לְנִסְכָּא פַּלְגוּת הִינָא קוּרְבָּן
רעה דור עבד קום	offeres p libamẽto dimidiã ptem hin: oblatio est q̃ su	דְּמִתְקַבֵּל קֳדָם יְיָ׃ וְדִכְרָא חַד אוֹ לְאִמְּרָא חַד אוֹ לְאִמְּרָא
הוה	scipit volũtarie coã dño. sic faciens p singulos bones	אוֹ לְעִנְיָא׃ בְּגִינְתָא דְּתַעְבְּדוּן לְדָרֵיכוֹן לְחַד כְּמִנְיָנֵיהוֹן׃ כָּל יְצִיבָא עֲבִיד כְּדֵין יָת
אחד דון אמר	et p singulos arietes t p singulos agnos: i agnis aut	אִילֵּין לְקָרְבָּא קוּרְבַּן דִּמְתְקַבֵּל קֳדָם יְיָ׃ וַאֲרֵי יְתָנֵיר עִמָּכוֹן גִּיּוֹרָא אוֹ דְיָתִיב
עול	in capris. Iuxta numerũ quẽ facietis: sic facietis vni	בֵּינֵיכוֹן לִדְרֵיכוֹן וְיַעְבֵּד קוּרְבָּנָא דִּמְתְקַבֵּל קֳדָם יְיָ כְּמָא דְּאַתּוּן עָבְדִין כְּדֵין
אבל ראש נתן	cuiusq; iuxta numerũ eor: sic faciet ois indigena qui ob	יַעְבֵּד כֻּלְּהוֹן׃ כָּל יְצִיבָא בְּמִנְיָנֵיהוֹן כְּדֵין תַּעְבְּדוּן לְחַד כְּמִנְיָנֵיהוֹן׃ כָּל
דור שלה עבד	tulerit ex his oblationẽ q̃ suscipit volũtarie coã dño.	יְצִיבָא דְּיִתְיְלִד בְּאַרְעָא יַעְבֵּד יָת אִלֵּין לְקָרְבָּא קוּרְבַּן דִּמְתְקַבֵּל קֳדָם יְיָ׃
	et q̃ pegrinatus fuerit apd vos pegrin⁹ aut q̃ fuerit	וְאֲרֵי יְתָנֵיר עִמְּכוֹן גִּיּוֹרָא אוֹ דְיָתִיב בֵּינֵיכוֹן וְיַעְבֵּד קוּרְבָּנָא דִּמְתְקַבֵּל קֳדָם
	inter vos p ghationes vras: t fecerit oblationẽ q̃ suscipit volũtarie coã dño: sic̃ fecerit̃ ita faciet. vna ꝫ gre	יְיָ כְּמָא דְּאַתּוּן עָבְדִין כְּדֵין יַעְבֵּד׃ קְיָמָא חֲדָא לְכוֹן וְלִגְיוֹרָיָא דְּיָתִיב
	gatio t vn⁹ ritus erit vob⁹ t pegrinis q̃ pegrinant: ita	גִּיּוֹרָא קְיָם לְדָרֵיכוֹן כְּוָתְכוֹן כְּדֵין גִּיּוֹרָא יְהֵי קֳדָם יְיָ׃ אוֹרַיְתָא חֲדָא
	tuto sempiterno in ghationibus vris: sic̃ vos t pegrin⁹ coã dño. lex vna ꝫ iudiciũ vnũ erit vobis t ad	וְדִינָא חַד יְהֵי לְכוֹן וְלִגְיוֹרָיָא דְּיָתִיר עִמְּכוֹן׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃
	ients qui peregrinãtur ãpud vos. Locutusq; est dñs	מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן׃ אֲרֵי תֵּיעֲלוֹן לְאַרְעָא דַּאֲנָא מַעֵיל יָתְכוֹן לְתַמָּן׃ וִיהֵי
	ad morsen dicẽs. Loq̃re cum filijs israel t dices ad	בְּמֵיכְלְכוֹן מִלַּחְמָא דְּאַרְעָא תַּפְרְשׁוּן אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ׃ רֵישׁ אֲצִיתְכוֹן תַּפְרְשׁוּן
	eos. Cũ ingressi fueritis in terrã in quã ego induco	אַפְרָשׁוּתָא כְּמָא דְּאַתּוּן מַפְרְשִׁין מִן אִדְּרָא כֵּן תַּפְרְשׁוּן יָתָהּ׃ מֵרִישׁ אֲצִיתְכוֹן תִּתְּנוּן
	vos: t et comederitis de pane terre: separabitis sepa	קֳדָם יְיָ אַפְרָשׁוּתָא לְדָרֵיכוֹן וַאֲרֵי תְּשְׁתְּלוֹן וְלָא תְּעַבְּדוּן יָת כָּל
	rationẽ coã dño. In primitijs ciborũ vestrorũ separa	
	bitis placentã: sicut separant separationẽ de area sic	
	separabitis eam. De primitijs ciborum vestrorũ da	
	bitis separationẽ coram dño in generationibus ve	
	stris: t quando ignorauerit̃is t non fecerit̃is omnia	

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Au.	Ca. xvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina
				de terra egypti: vt essem vobis in deum: ego dominus deus vester.	de tra egypti vt essem vr deus: ego dñs deus vr.
			Ca. 16.		Ca. 16.
				Et diuisus est chore filius isaar filij caath filij leui: et nathan et abiron filij eliab: et on filius phaleth filij ruben. Et surrexerũt in conspectu moysi: et viri ex filijs israel ducenti et quinquaginta principes congregationis: et in tempore cõcilij per nomina vocabãtur. Et congregati sunt aduersus moysen et aduersus aaron: et dixerũt eis. Sufficiat vobis q̃ vniuersi viri congregationis eius sunt sancti: et inter eos habitat maiestas dñi: et cur vos eleuamini super ecclesiã dñi. et audiuit moyses et cecidit in facie suã. Et locutus est cũ chore et cũ omni congregatione eius dicens. Mane notũ faciet dñs quis est q̃ ad se ptineat: et q̃ sctũs sit vt accedat in conspectu eius: et quẽcũq; elegerit applicabit ad ministeriũ suũ. hoc facite: tollite vob thuribula chore et omnis congregatio eius coram dño cras. et vir quẽ eliget dñs: ipse erit sctus: sufficit vob filij leui. Dixitq; moyses ad chore. Audite nũc filij leui. Nunq̃d parũ vob est q̃ sepauit vos deus israel ab omni populo: ut applicaret vos in conspectu suo: et faceretis ministeriũ tabernaculi dñi: et staretis	de terra egypti: vt esse vester. Ca. 16. Et locutus est chore filius isaar filij caath filij leui: et dathan et abiron filij eliab: et on filius phaleth filij ruben. Et surrexerũt in conspectu moysi: et viri ex filijs israel ducenti et quinquaginta principes congregationis: et in tempore cõcilij per nomina vocabantur. Et congregati sunt aduersus moysen et aduersus aaron: et dixerunt eis. Sufficiat vobis q̃ vniuersi congregationis eius sancti: et in ipsis est dominus. Cur eleuamini super populum dñi? Et cũ audisset moyses: cecidit pronus in faciem: et locutus est ad chore et ad omnem multitudinẽ. dicens: mane in quit notũ faciet dñs qui ad se ptineant: et sanctos applicabit sibi: et quos elegerit appropiquabunt ei. Hoc igitur facite. Tollat vnusquisq; thuribula sua: tu chore et omnis cõcilij tui. et hausto cras igne ponite desup thymiama coram domino: et quẽcũq; elegerit: ipse erit sanctus. Multũ erigimini filii leui. Dixitq; rursũ ad chore. Audite filij leui. Numparũ vobis est q̃ separauit deus israel ab omni populo: et iunxit sibi vt seruire tis ei et staretis
					Transla. Chal.
					מַארְעָא דְמִצְרַיִם לְמִהְוֵי לְכוֹן לֶאֱלָהּ אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ Ca. xvi. וְאִתְפְּלִי קוֹרַח בַּר יִצְהָר בַּר קְהָת בַּר לֵוִי וְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בַּר פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן׃ וְקָמוּ לָאֳבֵי מֹשֶׁה גֻּבְרַיָּא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַבְרְבֵי כְּנִשְׁתָּא מְעָרְעֵי זְמָן אִנְשִׁין דְּשֵׁמָא׃ וְאִתְכַּנְּשׁוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן וַאֲמַרוּ לְהוֹן סְגִיא לְכוֹן אֲרֵי כָּל כְּנִשְׁתָּא כּוּלְּהוֹן קַדִּישִׁין וּבֵינֵיהוֹן שְׁרְיָא שְׁכִינְתֵּא דַּיְיָ וּמָה דֵּין אַתּוּן מִתְרַבְרְבִין עַל קְהָלָא דַּיְיָ׃ וְשָׁמַע מֹשֶׁה וְנָפַל עַל אַפּוֹהִי וּמַלֵּיל עִם קָרַח וְעִם כָּל כְּנִשְׁתֵּיהּ לְמֵימַר צַפְּרָא וְיַהֲוֵי יְיָ יָת דְּכַשֵּׁר לֵיהּ וְיָת דְּקַדִּישׁ וְיַקְרֵב לְקָדָמוֹהִי וְיָת דְּיִתְרְעֵי בֵּיהּ וְיַקְרֵב לְשַׁפּוּשֵׁיהּ הָדָא עִבִידַ֫ךְ סַגִּי לְכוֹן לְמֵיתַן קֻרְבָּן וְכָל כְּנִשְׁתֵּיהּ׃ וְהָבוּ בְּהוֹן אִישֵׁיתָא וְשׁוּוּ עֲלֵיהוֹן קְטֹרֶת בּוּסְמִין קֳדָם יְיָ מָחָר וַיְהֵי גְּבַרְיָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ הוּא דְּקַדִּישׁ סַגִּי לְכוֹן בְּנֵי לֵוִי׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְקָרַח שְׁמָעוּ כְּעַן בְּנֵי לֵוִי׃ הֲזְעֵיר לְכוֹן מִדְּפָרַשׁ אֱלָהּ יִשְׂרָאֵל יָת כְּנִשְׁתָּא לְאִתְקָרָבָא לְקֳדָמוֹהִי לְמִפְלַח יָת פּוּלְחָנָא דְּמַשְׁכְּנָא דַּיְיָ וּלְמֶקְם קֳדָם כְּנִשְׁתָּא לְשַׁמָּשׁוּתְהוֹן׃ וְקָרִיב יָתָךְ וְיָת כָּל אֲחָיךְ בְּנֵי לֵוִי עִמָּךְ וּבְעָן אַף כְּהֻנְּתָא תִּתְכְּנְשׁוּן׃ לְכֹן אַתְּ וְכָל כְּנִשְׁתָּךְ דְּמִתְכַּנְּשָׁן עַל יְיָ וְאַהֲרֹן מָא הוּא דְּאִתּוּן מְתְרַעְמִין עֲלוֹהִי׃ וְשָׁלַח מֹשֶׁה לְמִקְרֵי לְדָתָן וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאָמְרוּ לָא נֵיתֵי׃ הַזְעֵיר לָךְ אֲרֵי אַסְקְתָּנָא מֵאַרְעָא דְּפָרַח חַלָבָא וּדְבָשָׁא לְמִקְטְלָנָא בְּמַדְבְּרָא אֲרֵי תִּתְרַבַּר עֲלָנָא אַף לָא לְאֵתָא לְאַרְעָא דְּפָרַח חַלָבָא וּדְבָשָׁא וְיָהַבְתְּ לָנָא אֲחֻסַּן חַקְלִין וְכַרְמִין הַעֵינֵי גֻּבְרַיָּא הָדֵין תְּסַנְוֵר לָא נֵיתֵי׃ וְרָגַז מֹשֶׁה לְחֵדָא וַאֲמַר לָא תְּסַב לְקֻרְבָּנָךְ יָת מַתְּנַת חֲקַל חִנָּם וְלָא חֲמָרָא דְּחַד מִנְּהוֹן לָא נְסֵיבִית וְלָא בִּישִׁית יָת חַד מִנְּהוֹן׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְקָרַח אַתְּ וְכָל כְּנִשְׁתָּךְ הֱווֹ קֳדָם יְיָ אַתּוּן וְאִנּוּן וְאַהֲרֹן מָחָר׃ וְתִסְבוּן גַּבְרָא יָת מַחְתְּתֵיהּ וְתִתְּנוּן עֲלַיְיהוּ קְטֹרֶת בּוּסְמִין וְתַקְרְבוּן קֳדָם יְיָ גַּבְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ הוּא דְּקַדִּישׁ סַגִּי לְכוֹן בְּנֵי לֵוִי׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְקָרַח שְׁמָעוּ כְּעַן בְּנֵי לֵוִי׃ הֲזְעֵיר לְכוֹן מִדְּפָרַשׁ אֱלָהּ יִשְׂרָאֵל יָתְכוֹן מִכְּנִשְׁתָּא לְקָרָבָא יָתְכוֹן

Prisca heb.	Tex. Heb.	Au. Ca. xvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
קָהָל	"לִפְנֵי הָעֵדָה לְשָׁרְתָם׃ וַיִּקְרַב אַתָּה	"עֵץ קָרְבָּנ	"corã frequentia populi	cora congregatõe ad miniſtrãdũ p eis. Et applicauit te
נָאָה	ᵇ וְאֶת כָּל אַחֶיךָ בְּנֵי לֵוִי עִמָּךְ		& miniſtraretis ei. Idcir	et oēs frēs tuos filios leui tecũ: t ḡritis vos ſacerdo
כָּבֵד דִּבֵּר	וּבִקְּשְׁתֶּם גַּם כְּהֻנָּה׃ לָכֵן אַתָּה וְכָל		co adſe fecit accedere	tiũ magũ. p pterea tu t oĩs ḡregatio tua quẽ iſtis
עֵדָתְךָ הַנֹּעָדִים עַל יְהוָה וְאַהֲרֹן			"te & oēs frēs tuos filiꝰ	cõtra dñm: cd eſt enĩ aarõ qr murmurabiſtis ẽ eus? Mi
מָה הוּא כִּי תַלִּינוּ עָלָיו׃ וַיִּשְׁלַח	לִוֹן שָׁלַח		os leui: vt vobis etiam	ſtica moyſes vt vocaret dathan t abirã filios eliab: t
מֹשֶׁה לִקְרֹא לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי			ſacerdotiũ vẽdicetis:	direxit nõ aſcẽdem⁹. Mundũ parti eſt q aſcẽdere nos
אֱלִיאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה׃	הֲמְעַט		"& omnis globus tuus	fecilli de ẽra fluẽte lacte t melle vt occideres nos i ſo
כִּי הֶעֱלִיתָנוּ מֵאֶרֶץ זָבַת חָלָב	זוב		ſtet contra dominum!	litudie: nihil q ẽt eleueris ẽtra nos! Etiã neq; in terrã
וּדְבַשׁ לַהֲמִיתָנוּ בַּמִּדְבָּר כִּי	מוּת דִּבֵּר		Quid est enĩ aaron vt	fluẽtẽ lacte t melle idurſiſti nos! nec dediſti nob poſſe
תִשְׂתָּרֵר עָלֵינוּ גַּם הָשְׂתָּרֵר אַךְ לֹא	שָׂרַר		murmuretis cõtra eum	ſionẽ agroꝝ t vineaꝝ: ſi oculos viroꝝ illoꝝ excecaue
אֶל אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הֲבִיאֹתָנוּ	בּוא		Miſit ergo moyſes vt	ris nõ aſcẽdem⁹. Iratuſq; eſt moyſes valde t ait cor
וַתִּתֶּן לָנוּ נַחֲלַת שָׂדֶה וָכָרֶם הֲעֵינֵי	נָתַן		vocaret dathan & abi	dño. nõ recipias voluntarie oblationẽ eor: nulli⁹ eoꝝ
הָאֲנָשִׁים הָהֵם תְּנַקֵּר לֹא נַעֲלֶה׃	נָקַר		ron filios eliab. Qui	ex eis aſinũ tuli: neq; cuiquã ex eis malefeci. Dixitq;
וַיִּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל	חָרָה		derũt. Non venimus.	moyſes ad chore. Tu & omniſ congregatio tua eſtote parati
יְהוָה אַל תֵּפֶן אֶל מִנְחָתָם לֹא	נָפָה		Nũqd parũ ẽ tibi ᵐ φ e	cora dño: tu t ille t aaron cras. et tollat vnuſquiſq; thu
חֲמוֹר אֶחָד נָשָׂאתִי וְלֹא	חָמַר		duxiſti nos de terra egy	ribulũ ſuũ: t ponite ſup ea incẽſum aromatũ: t offer
הֲרֵעֹתִי אֶת אַחַד מֵהֶם׃ וַיֹּאמֶר	רוּעַ אָפַר		pti q̃ lacte & melle	te cora dño ſinguli thuribulũ ſuũ ducẽta ducẽta thuribula:
מֹשֶׁה אֶל קֹרַח אַתָּה וְכָל עֲדָתְךָ			manabat vt occideres	t ḡnq aaron vnuſquiſq; teneat thuri
הֱיוּ לִפְנֵי יְהוָה אַתָּה וְהֵם וְאַהֲרֹן	הָיָה		ſi deſerto: "niſi &	bulũ ſuũ. Et ſtetit ſinguli thuribulũ ſuũ: t ponite
לָמָּחָר׃ וְקְחוּ אִישׁ מַחְתָּתוֹ			dominatus fueris nobiſ	ſup ea incẽſum aromatũ: t offerte cora dño ducẽta ducẽta
וְנָתַתֶּם עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת וְהִקְרַבְתֶּם	נָתַן קָרַב		tui! Re uera eo	thuribula: t ḡnq aaron vnuſquiſq; teneat thuribulũ ſuũ.
לִפְנֵי יְהוָה אִישׁ מַחְתָּתוֹ			'induxiſti nos in terrã	Et ſtetit moyſes & aaron
חֲמִשִּׁים מַחְתֹּת וְאַתָּה וְאַהֲרֹן אִישׁ	לָקַח		que fluit nuis lactis &	
מַחְתָּתוֹ׃ וַיִּקְחוּ אִישׁ מַחְתָּתוֹ וַיִּתְּנוּ	נָתַן		mellis! & dediſti nobis	
עֲלֵיהֶם אֵשׁ וַיָּשִׂימוּ עֲלֵיהֶם קְטֹרֶת	שׂוּם עֵצִי		poſſeſſiões agrorũ &	
וַיַּעַמְדוּ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן׃	יָצַד		vineaꝝ! An & oculos	
			nẽos vis eruere! Nõ ve	
			nimus. Iratuſq; moy	
			ſes valde: ait ad	
			dominum. Ne reſpici	
			as ſacrificia eorũ. Tu	
			ſcis q nec aſellũ quidẽ	
			vnq̃ acceperim ab eis:	
			nec afflixerim quẽ	
			piam eorum. Dixitq;	
			ad chore. Tu & omniſ	
			congregatio tua eſtote	
			ſtate eorſum cora do	
			mino: & aaron die cras	
			tino ſeparatim.	
			Tollite ſinguli thuribu	
			la veſtra & ponite ſup	
			ea incenſum: offeren	
			tes domino cccccccccc	
			cccccccccccccccccc	
			ducenta quinquagin	
			ta thuribula. ccccccccc	
			aarõ quoq; teneat thu	
			ribulum ſuum. Cũ cũ	
			feciſſent cccccccccccc	
			cccccccccccccccccc	
			ſtantibus cccccccccc	
			cccccccccccccccccc	
			moyſe & aaron cccc	
			cccccc cccccccccccc	

Prisca chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
בֶּעָה	cora congregatõe ad miniſtrãdũ p eis. Et applicauit te	עִמָּךְ כְּנִשְׁתָּא לְשַׁמָּשׁוּתְהוֹן וְקָרֵב יָתָךְ וְיָת כָּל אַחָךְ בְּנֵי לֵוִי עִמָּךְ וּבְעָן אַתוּן אַף כְּהוּנְתָא
רְבַב זְעַן רָעַם	et oēs frēs tuos filios leui tecũ: t ḡritis vos ſacerdo	דְּמָטָא בְּגִינָא דְּכֹל כְּנִשְׁתָּךְ אֲנָא וְכֹל כְּנִשְׁתָּךְ עַל יְיָ וְאַהֲרֹן מָה הוּא אֲרֵי אִתְרַעֲמְתּוּן
קְרָא	tiũ magũ. p pterea tu t oĩs ḡregatio tua quẽ iſtis	עֲלוֹהִי וְשָׁלַח מֹשֶׁה לְמִקְרֵי לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וַאֲמַרוּ לָא נֵיסַק׃ הֲזְעֵיר אֲרֵי
נְסַק דִּבֵּר רַבָּנ	cõtra dñm: cd eſt enĩ aarõ qr murmurabiſtis ẽ eus? Mi	אַסֵּקְתָּנָא אַרְעָא עָבְדָא חַלָב וּדְבַשׁ לְקַטָלוּתָנָא בְּמַדְבְּרָא אֲרֵי אִתְרַבְרָבְתָּ עֲלָנָא אַף
עוֹל חָסַן	ſtica moyſes vt vocaret dathan t abirã filios eliab: t	אִתְרַבְרָבְנָא וּבְרַם לָא לְאַרְעָא עָבְדָא חַלָב וּדְבַשׁ לְמִיסַק וְיָהִיבְתָּ לָנָא אַחְסָנַת חַקְלִין
שְׁלַח	direxit nõs ascẽdem⁹. Nũqd parũ eſt q aſcẽdere nos	וְכַרְמִין הֲעֵינֵי גְּבַרְיָא הָאִנּוּן תְּשַׁלַח לְעָוְרָא לָא נֵיסַק׃ וּתְקִיף לְמֹשֶׁה לַחֲדָא וַאֲמַר לְדָתָן
קְבֵל אֲחַד מִן	fecilli de ẽra fluẽte lacte t melle vt occideres nos i ſo	וְלַאֲבִירָם לָא אִתְרְעִיתּוּן לְקֳדָמַי וְלָא אִתְרְעֵית בְּקוּרְבָּנֵהוֹן לָא אִתְרְעֵית מִנְּהוֹן שְׁתַר
בְּאֵשׁ יְהָוֹה	litudie: nihil q ẽt eleueris ẽtra nos! Etiã neq; in terrã	מִנְּהוֹן וְאֲמַר מֹשֶׁה לְקָרַח אַתְּ וְכָל כְּנִשְׁתָּךְ הֲוֹו זְמִינִין קֳדָם יְיָ אַתְּ וְאִנּוּן וְאַהֲרֹן מָחָר׃
נְסַךְ אֲתָה נָתַן	fluẽtẽ lacte t melle idurſiſti nos! nec dediſti nob poſſe	וְסַבוּ גַּבְרָא כַּרְתֵּיהּ וְתִתְּנוּן עֲלֵיהֶן קְטֹרְתָא וְתִקְרְבוּן קֳדָם יְיָ גְּבַר כַּרְתֵּיהּ תְּמָנְיָן
קְרֵב מְאָה	ſionẽ agroꝝ t vineaꝝ: ſi oculos viroꝝ illoꝝ excecaue	מָאתַן מַחְתָּיִן וְאַתְּ וְאַהֲרֹן גְּבַר כַּרְתֵּיהּ וְיָהְבוּ עֲלֵיהֶן קְטֹרְתָא וְקָמוּ בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן׃
שְׁנָה קוּם שָׁבַן	ris nõ aſcẽdem⁹. Iratuſq; eſt moyſes valde t ait cora	

Transla. Chal.

וּכְנֵשׁ עֲלֵיהוֹן קֹרַח יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַּייָ לְכָל כְּנִשְׁתָּא׃
וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימָר׃ אִתְפְּרְשׁוּ מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא "וְאֶשֵׁצֵי יָתְהוֹן
לְשַׁעְתָּא וְנִפְּלוּ עַל "אַפֵּיהוֹן וַאֲמָרוּ אֵל אֱלָהָא רוּחַיָּא לְכָל בִּשְׂרָא הֲנַבְרָא "חַד יְחוֹב
וְעַל כָּל כְּנִשְׁתָּא "יְהֵי רוֹגְזָא׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מְלֵיל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמֵימָר׃
"אִסְתַּלְקוּ מִסְּחוֹר סְחוֹר "לְמַשְׁכַּן זִמְנָא דְּקֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם׃ וְקָם מֹשֶׁה וַאֲזַל לְוָת דָּתָן
וַאֲבִירָם וְאַזְלוּ בָּתְרוֹהִי סָבֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלֵּיל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמֵימָר׃ זוֹרוּ כְּעַן מֵעַל
מַשְׁכְּנֵי גַּבְרַיָּא "חַיָּבַיָּא הָאִילֵּין וְלָא "תְּקָרְבוּן כָּל דִּילְהוֹן דִּלְמָא "תְּלִקְנוּן בְּכָל חוֹבֵיהוֹן
וְאִסְתַּלְקוּ מֵעַל מַשְׁכְּנָא דְּקֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם סְחוֹר סְחוֹר וְדָתָן וַאֲבִירָם נְפָקוּ כַּיָּמִין
"פָּתְרָע מַשְׁכְּנֵיהוֹן וּנְשֵׁיהוֹן וּבְנֵיהוֹן וְטַפְלְהוֹן׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה "בְּדָא תִּדְעוּן אֲרֵי יְיָ שְׁלְחַנִי
"לְמֶעְבַּד יָת כָּל עוֹבָדַיָּא הָאִילֵּין אֲרֵי לָא "מִדַּעְתִּי׃ אִם "כְּמוֹתָא דְּכָל אֲנָשָׁא "יְמוּתוּן
אִלֵּין וְסַעֲרָא עַל "יְהוֹן לָא יְיָ שְׁלְחָנִי׃ וְאִם

Prisca heb.	Tex. Heb.	Au. Ca. xvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
קָהָל	וַיִּקָּהֵל "עֲלֵיהֶם ׳ קֹרַח ׳ אֶת ׳ כָּל		"& coaceruauſſent aduer	& coacerauit ſup illos core oẽm cõ
נָאָה	"הָעֵדָה "אֶל "פֶּתַח "אֹהֶל מוֹעֵד "וַיֵּרָא		ſum eos omnem ccccc	gregationẽ iuxta hoſtia tabernaculi teſtimo
כָּבֵד "דִּבֵּר	"כְּבוֹד "יְהוָה "אֶל כָּל "הָעֵדָה׃ "" וַיְדַבֵּר		"multitudine "ad oĩũ	nij. t apuit gloria dñi oi cõgregatiõi. t
"יְהוָה "אֶל "מֹשֶׁה "וְאֶל "אַהֲרֹן "לֵאמֹר׃			"tabernaculi "apparuit	locutꝰ ẽ dñs ad moyſen t aarõ: dicẽs: ſepara
נָדַל "כָּלָה	הִבָּדְלוּ "מִתּוֹךְ "הָעֵדָה "הַזֹּאת ׳ וְאֲכַלֶּה		"cunctis "gloria "dñi. cc	mini de medio cõgregatiõis huius: vt cc
נָבָל "נָבָה	"אֹתָם "כְּרָגַע ׃ "וַיִּפְּלוּ "עַל ׳ פְּנֵיהֶם		"" Locutuq; cccccccccc	cos repente diſperdã.
אָמַר	"וַיֹּאמְרוּ "אֵל "אֱלֹהֵי "הָרוּחֹת "לְכָל		"dominus "ad moyſen	Qui ceciderũt proni in
חָטָא "חֵטְא	"בָּשָׂר "" הָאִישׁ "אֶחָד "יֶחֱטָא "וְעַל		& "aaron "ait. cccccccc	faciẽ atq; dixerũt.
יָצַד "קָצַף	"כָּל "הָעֵדָה "תִּקְצֹף ׃ וַיְדַבֵּר "יְהוָה "אֶל		"Sepamini de medio cõ	Fortiſſime deus ſpiritu
	"מֹשֶׁה "לֵאמֹר׃ "דַּבֵּר "אֶל "הָעֵדָה		gregatiõis huius: vt cc	um vniuerſe carnis: cc
עָלָה סָבַב "סָבִיב "לֵאמֹר "הֵעָלוּ "מִסָּבִיב			"eos repente diſperdã.	"num vno peccãte cõ
קוּם	"לְמִשְׁכַּן "קֹרַח "דָּתָן "וַאֲבִירָם׃ "וַיָּקָם "" מֹשֶׁה		Qui ceciderũt proni in	tra oẽs ira tua deſeuiet!
	"וַיֵּלֶךְ "אֶל "דָּתָן "וַאֲבִירָם ׃ וַיֵּלְכוּ		faciẽ atq; dixerũt:	Et ait dñs ad cccccccc
	"אַחֲרָיו זִקְנֵי "יִשְׂרָאֵל׃ וַיְדַבֵּר "אֶל		Fortiſſime deus ſpiritu	moyſen. Precipe vni
יָצַד	"הָעֵדָה "לֵאמֹר "סוּרוּ "נָא "מֵעַל		um vniuerſe carnis: cc	uerſo populo vt cccccc
	"אָהֳלֵי "הָאֲנָשִׁים "הָרְשָׁעִים "הָאֵלֶּה		"num vno peccãte cõ	ſeparetur a tabernacu
	וְאַל "תִּגְּעוּ "בְּכָל "אֲשֶׁר "לָהֶם "פֶּן		tra oẽs ira tua deſeuiet!	lis cccccccccccccccc
נָגַע	"תִּסָּפּוּ "בְּכָל "חַטֹּאתָם׃ "וַיַּעֲלוּ "מֵעַל		Et ait dñs ad cccccccc	chore & dathan & abi
סָפָה	"מִשְׁכַּן "קֹרַח "דָּתָן "וַאֲבִירָם "מִסָּבִיב		moyſen. Precipe vni	rõ. Surrexitq; moyſes
	"וְדָתָן "וַאֲבִירָם "יָצְאוּ "נִצָּבִים		uerſo populo vt cccccc	& abiit ad dathan & abi
יָצַב	"פֶּתַח "אָהֳלֵיהֶם "וְנָשֵׁיהֶם "וּבְנֵיהֶם "וְטַפָּם ׃		ſeparetur a tabernacu	ron. & ſequẽtibus cc
נָשָׂה	"וַיֹּאמֶר "" מֹשֶׁה "בְּזֹאת		lis cccccccccccccccc	eum ſenioribus iſrael:
חָוַף אָפַר	"תֵּדְעוּן "כִּי "יְהוָה "שְׁלָחַנִי "לַעֲשׂוֹת		chore & dathan & abi	dixitq; ad cccccccccc
יָדַע עָשָׂה	"אֵת "כָּל "הַמַּעֲשִׂים "הָאֵלֶּה "כִּי "לֹא		rõ. Surrexitq; moyſes	turbam. Recedite a cc
מוּת	"מִלִּבִּי "אִם "כְּמוֹת "כָּל "הָאָדָם "יִמְתּוּן		& abiit ad dathan & abi	tabernaculis impiorũ:
"פָּקַד	"אֵלֶּה "וּפְקֻדַּת "כָּל "הָאָדָם "" יִפָּקֵד		ron. & ſequẽtibus cc	& nolite tãgere "q ad
	"עֲלֵיהֶם "לֹא "יְהוָה "שְׁלָחָנִי׃ "וְאִם		eum ſenioribus iſrael:	cos pertinent ne cccc
			dixitq; ad cccccccccc	inuoluamini "in peccã
			turbam. Recedite a cc	tis coꝝ. Cũq; recedi
			tabernaculis impiorũ:	ſſent a tentoriis eorum
			& nolite tãgere "q ad	per circuitum: cccccc
			cos pertinent ne cccccc	dathan & abirõ egreſ
			inuoluamini "in pecca	ſi ſtabant cccccccccc
			tis coꝝ. Cũq; recedi	in introitu papilionum
			ſſent a tentoriis eorum	ſuorũ cũ vxoribus & li
			per circuitum: cccccc	beris oĩbꝫ frequẽtia. Et
			dathan & abirõ egreſ	ait moyſes. In hoc cc
			ſi ſtabant cccccccccc	ſcietis q dominus miſ
			in introitu papilionum	erit me vt facerem cccc
			ſuorũ cũ vxoribus & li	vniuerſa q cernitis. &
			beris oĩbꝫ frequẽtia. Et	nõ ex proprio ea cor
			ait moyſes. In hoc cc	de ptulerim. Si cõſueta
			scietis q dominus miſ	hominum morte inte
			erit me vt facerem cccc	rierint & viſitauerit cc
			vniuerſa q cernitis. &	os plaga qua & ceteri
			nõ ex proprio ea cor	viſitari ſolent: nõ mi
			de ptulerim. Si cõſueta	ſit me dñs. Sinautem

Prisca chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
בֶּעָה	et cõgregauit cõtra eos chore omnẽ cõgregationẽ ad	וּכְנֵשׁ עֲלֵיהוֹן קֹרַח יָת כָּל כְּנִשְׁתָּא לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַּייָ לְכָל כְּנִשְׁתָּא׃
רְבַב זְעַן רָעַם	oſtium tabernaculi federis: t reuelata eſt gloria dñi	וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימָר׃ "אִתְפְּרְשׁוּ מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא הָדָא "וְאֶשֵׁצֵי יָתְהוֹן
קְרָא	omni cetui. Locutuq; eſt dñs ad moyſe t cum aaron	לְשַׁעְתָּא וְנִפְּלוּ עַל "אַפֵּיהוֹן וַאֲמָרוּ אֵל אֱלָהָא רוּחַיָּא לְכָל בִּשְׂרָא הֲנַבְרָא "חַד יְחוֹב
נְסַק דִּבֵּר רַבָּנ	dicens. Separamini de medio cõgregationis huius:	וְעַל כָּל כְּנִשְׁתָּא "יְהֵי רוֹגְזָא׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מְלֵיל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמֵימָר׃
עוֹל חָסַן	vt diſperdã eos ſubito. Et ceciderũt in faciẽ ſuã: t di	"אִסְתַּלְקוּ מִסְּחוֹר סְחוֹר "לְמַשְׁכַּן זִמְנָא דְּקֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם׃ וְקָם מֹשֶׁה וַאֲזַל לְוָת דָּתָן
שְׁלַח	xerũt. deus dẽ ſpirituũ vniuerſe carnis: nũqd ſi vn⁹	וַאֲבִירָם וְאַזְלוּ בָּתְרוֹהִי סָבֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּמַלֵּיל עִם כְּנִשְׁתָּא לְמֵימָר׃ זוֹרוּ כְּעַן מֵעַל
קְבֵל אֲחַד מִן	vir peccauerit: ſup oẽm ḡregationẽ ẽt ira? Locutuq; eſt dñs cum moyſe dicens. Recedite a cir	מַשְׁכְּנֵי גַּבְרַיָּא "חַיָּבַיָּא הָאִילֵּין וְלָא "תְּקָרְבוּן כָּל דִּילְהוֹן דִּלְמָא "תְּלִקְנוּן בְּכָל חוֹבֵיהוֹן
בְּאֵשׁ יְהָוֹה	cuitu tabernaculi chore: dathan: t abiram. Surrexit	וְאִסְתַּלְקוּ מֵעַל מַשְׁכְּנָא דְּקֹרַח דָּתָן וַאֲבִירָם סְחוֹר סְחוֹר וְדָתָן וַאֲבִירָם נְפָקוּ כַּיָּמִין
נְסַךְ אֲתָה נָתַן	q̃ moyſes t abiit ad dathan t abirã: t abierũt poſt	"פָּתְרָע מַשְׁכְּנֵיהוֹן וּנְשֵׁיהוֹן וּבְנֵיהוֹן וְטַפְלְהוֹן׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה "בְּדָא תִּדְעוּן אֲרֵי יְיָ שְׁלְחַנִי
קְרֵב מְאָה	eum ſenioꝝ iſrael. Locutuq; eſt cum cõgregatione	"לְמֶעְבַּד יָת כָּל עוֹבָדַיָּא הָאִילֵּין אֲרֵי לָא "מִדַּעְתִּי׃ אִם "כְּמוֹתָא דְּכָל אֲנָשָׁא "יְמוּתוּן
שְׁנָה קוּם שָׁבַן	dicens. Recedite nunc a tabernaculis vi oꝝ peccato	אִלֵּין וְסַעֲרָא עַל "יְהוֹן לָא יְיָ שְׁלְחָנִי׃ וְאִם

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Nu.	Ca. xvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	"נִבְרָא			"nouam rem "fecerit "do	in visione demõstrabit dñs: ↄ apiẽs terra os
בָּרָא "פְּצָה	"בְּרָא יְהוָה "וּפָצְתָה			mi⁹ "& aperiens	ἐν φάσματι δείξει κύριος, καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στό-
	"הָאֲדָמָה אֶת "פִּיהָ "וּבָלְעָה אֹתָם "וְאֶת "פֶּה			"terra "os suum "deglutī	στωμα αὐτῆς καταπίεται αὐτούς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν,
	כָּל "אֲשֶׁר "לָהֶם "חַיִּים "יְרֵדוּ "חַיִּים			at "eos "&	ↄ tabernacula eoꝝ: ↄ oĩa
	"שְׁאֹלָה "וִידַעְתֶּם "כִּי "נִאֲצוּ "הָאֲנָשִׁים			"oĩa "q "ad illos pertinẽt:	ἡ ἐστὶν αὐτοῖς,
	"הָאֵלֶּה "אֶת "יְהוָה: "וַיְהִי "כְּכַלּוֹתוֹ "לְדַבֵּר			"descenderitq; "viuentes	ↄ descendẽt viuentes in infernũ: ↄ cognoscetis
"הָיָה "כָּלָה	"אֵת "כָּל "הַדְּבָרִים "הָאֵלֶּה "וַתִּבָּקַע			"in infernum: "scietis "" q	καὶ καταβήσονται ζῶντες εἰς ᾅδου, καὶ γνώσεσθε
"נָבַע	"הָאֲדָמָה "אֲשֶׁר "תַּחְתֵּיהֶם: "וַתִּפְתַּח			"blasphemauerint	ὃτι παρώξυναν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τὸν κύριον. ὡς
"פָּתַח	"הָאָרֶץ "אֶת "פִּיהָ "וַתִּבְלַע "אֹתָם "וְאֶת			dñm. Confestim "igitur	δὲ ἐπαύσατο λαλῶν τοὺς λόγους τούτους, ἐρράγη
	"בָּתֵּיהֶם "וְאֶת "כָּל "הָאָדָם "אֲשֶׁר			"ve "cessauit "loqui	ↄ terra sub pedibus eo-
"בַּיִת	"לְקֹרַח "וְאֶת "כָּל "הָרְכוּשׁ: "וַיֵּרְדוּ "הֵם			"diꝛupta est	rum: & apiẽs os
"רָכַשׁ	"וְכָל "אֲשֶׁר "לָהֶם "חַיִּים "שְׁאֹלָה			"terra "sub pedibus	suũ "deuouit "illos
	"וַתִּכַס "עֲלֵיהֶם "הָאָרֶץ "וַיֹּאבְדוּ			"os suũ "deuouit "illos	"cum
"כִּסָּה "אָבַד	"מִתּוֹךְ "הַקָּהָל: "וְכָל "יִשְׂרָאֵל "אֲשֶׁר			"cum	"tabernaculis suis
	"סְבִיבוֹתֵיהֶם "נָסוּ "לְקֹלָם "כִּי "אָמְרוּ			"tabernaculis suis	"& "vniuersa "substãtia
"סָבַב "נוּס "קוֹל	"פֶּן "תִּבְלָעֵנוּ "הָאָרֶץ: "וְאֵשׁ "יָצְאָה			"& "vniuersa "substãtia	eorum. "Descẽderuntq;
	"מֵאֵת "יְהוָה "וַתֹּאכַל "אֶת "הַחֲמִשִּׁים			eorum. "Descẽderuntq;	"viui "in infernum
"אָכַל	"אִישׁ "מַקְרִיבֵי ""			"viui "in infernum	"operti "humo: "& perie
"מָאָה "קָרַב	"הַקְּטֹרֶת: "וַיְדַבֵּר "יְהוָה "אֶל "מֹשֶׁה "דַּבֵּר			"operti "humo: "& perie	runt "de medio "multitudinis.
"דבר	"לֵאמֹר: "אֱמֹר "אֶל "אֶלְעָזָר "בֶּן			runt "de medio "multitudinis.	"At vero omnis "Iſrael
	"אַהֲרֹן "הַכֹּהֵן "וְיָרֵם "אֶת "הַמַּחְתֹּת			"At vero omnis "Iſrael	"qui ſtabat "per gyrũ "fu
"רוּם "יָצַת	"מִבֵּין "הַשְּׂרֵפָה "וְאֶת "הָאֵשׁ ""			"qui ſtabat "per gyrũ "fu	git "a clamore pereũtiũ
"כָּלָה "נָתַן	"זְרֵה "הָלְאָה "כִּי "קָדְשׁוּ: "אֶת			git "a clamore pereũtiũ	"dicẽs. "Ne forte & "nos
"עָלָה	"מַחְתּוֹת "הַחַטָּאִים "הָאֵלֶּה "בְּנַפְשֹׁתָם			"dicẽs. "Ne forte & "nos	"terra "deglutiat. Sed "&
"שָׁרַשׁ "נָשָׂא	"וְעָשׂוּ "אֹתָם "רִקְעֵי "פַחִים "צִפּוּי			"terra "deglutiat. Sed "&	ignis "egreſſus "a "dño "in
"זָבַח "פָּנָה	"לַמִּזְבֵּחַ "כִּי "הִקְרִיבִם "לִפְנֵי "יְהוָה			ignis "egreſſus "a "dño "in	terfecit "ducentos "quin
"קָדַשׁ "הָיָה	"וַיִּקְדָּשׁוּ "וְיִהְיוּ "לְאוֹת "לִבְנֵי "יִשְׂרָאֵל:			terfecit "ducentos "quin	quaginta "viros "qui offe
"לָקַח	"וַיִּקַּח "אֶלְעָזָר "הַכֹּהֵן "אֶת "מַחְתּוֹת			quaginta "viros "qui offe	rebant incẽſum. "Locutuſq; ẽ
				rebant incẽſum. "Locutuſq; ẽ	"dominus "ad "moyſen
				"incenſum. "Locutuſq; ẽ	"dicens. "Precipe "eleaza
				"dominus "ad "moyſen	ro "filio
				"dicens. "Precipe "eleaza	"aarõ "ſacerdoti "vt tollat
				ro "filio	"thuribula quę iacent in
				"aarõ "ſacerdoti "vt tollat	"incendio. "& "ignẽ huc
				"thuribula quę iacent in	"illuc "diſpergat: "quo
				"incendio. "& "ignẽ huc	niam "ſanctificata ſunt
				"illuc "diſpergat: "quo	"in mortibus "peccato-
				niam "ſanctificata ſunt	rum.
				"in mortibus "peccato-	"producat "ea in "lami
				rum.	nas & "affigat "altari: "co
				"producat "ea in "lami	"oblatũ ſit in eis iuxtꝫ
				nas & "affigat "altari: "co	ſum "domino: "& ſcifica
				"oblatũ ſit in eis iuxtꝫ	ta ſint: "vt cernant ea "p
				ſum "domino: "& ſcifica	ſigno & moniẽtũ "filii
				ta ſint: "vt cernant ea "p	"iſrael. "Tulit ergo "eleа
				ſigno & moniẽtũ "filii	zar "ſacerdos "thuribula
				"iſrael. "Tulit ergo "eleа	
				zar "ſacerdos "thuribula	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Nu.	Ca. xvi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	"הַנְּחשֶׁת "אֲשֶׁר "הִקְרִיבוּ "הַשְּׂרֵפִים			"enea: "que obtulerũt	enea ἡ obtulerũt qui cõbuſti fuerãt: ↄ pduxerũt ea in
"קָרַב	"וַיִּרְקְעוּם "צִפּוּי "לְמִזְבֵּחַ "זִכָּרוֹן			"enea in "quibus "obtu	cooptoziũ altaris: in memoriã filijs iſrael: vt nõ acce
"רָקַע	"לִבְנֵי "יִשְׂרָאֵל "לְמַעַן "אֲשֶׁר "לֹא			lerant "hi quos incendiũ	dat vir extraneus qui nõ eſt de ſemine aaron ad adо
	"יִקְרַב "אִישׁ "זָר "אֲשֶׁר "לֹא "מִזֶּרַע			deuorauit. "& produxit	lendũ incẽſum aroſtatũ coꝝ dño: vt nõ ſit ſicut choze
	"אַהֲרֹן "הוּא "לְהַקְטִיר "קְטֹרֶת			ea in laminas "affigẽs "al	et ſicut cõgregatio eius: ſicut locutus eſt dñs per ma
	"לִפְנֵי "יְהוָה "וְלֹא "יִהְיֶה "כְּקָרַח			tari: vt habeрet poſtea	num moyſi. Murmurauerũt autẽ ois congregatio fi
"יצד	"וְכַעֲדָתוֹ "כַּאֲשֶׁר "דִּבֶּר "יְהוָה "בְּיַד			"filii "iſrael qbus commo	lioꝝ iſrael ſequenti die contra aaron dicẽtes. Clos
"לוּן	"מֹשֶׁה "לוֹ: "וַיָּלֻנוּ "כָּל "עֲדַת "בְּנֵי			nere tur: "ne "qs "accedat	effectiſ vt morerentur populus dei. Et facũ eſt cum
	"יִשְׂרָאֵל "מִמָּחֳרָת "עַל "מֹשֶׁה "וְעַל			"aliẽgena: & qui "non	congregaretur cetus contra moyſen ↄ contra aaron:
"מות	"אַהֲרֹן "לֵאמֹר "אַתֶּם "הֲמַתֶּם "אֶת			"eſt "de femine "aarõ "ad	reſperexerũt ad tabernaculum federis: ↄ ecce operuit
"הָיָה "קָהָל	"עַם "יְהוָה: "וַיְהִי "בְּהִקָּהֵל			offerendum "incenſum	illud nubes: ↄ reuelata eſt gloria dei. Et venit moyſes
"יצד "בָּגַד	"הָעֵדָה "עַל "מֹשֶׁה "וְעַל "אַהֲרֹן "וַיִּפְנוּ			"dño: "ne "patiatur "ſicut	et aaron ante tabernaculũ federis. Locutuſq; eſt dñs
	"אֶל "אֹהֶל "מוֹעֵד "וְהִנֵּה "כִּסָּהוּ			paſſus ẽ chore:	cum moyſe dicens. Separamini de medio congrega
"רָאָה "כָּבַד "בוא	"הֶעָנָן "וַיֵּרָא "כְּבוֹד "יְהוָה: "וַיָּבֹא			"& "eis cõgregatio eiꝰ	tionis huius: ↄ conſumabo eos nunc: ↄ ecciderũt ſu
"פָּנָה "יָצַד	"מֹשֶׁה "וְאַהֲרֹן "אֶל "פְּנֵי "אֹהֶל "מוֹעֵד:			"loquente "domino "ad	per facies ſuas. Dixitq; moyſes ad aaron: tolle thu
"דִּבֶּר	"וַיְדַבֵּר "יְהוָה "אֶל "מֹשֶׁה "לֵאמֹר:			"moyſen. "Murmurauit	ribulũ ↄ pone in eo ignem ab altari: ↄ pone incenſum
"רוּם "יָצַד	"הָרִימוּ "מִתּוֹךְ "הָעֵדָה "הַזֹּאת "וְאֹכְלָה			"ois "multitudo "filio	aromatum: ↄ fer cito ad cõgregationẽ ↄ ora pro eis:
"כָּלָה "נָפַל	"אֹתָם "כָּרָגַע "וַיִּפְּלוּ "עַל "פְּנֵיהֶם:			rũ "iſrael "ſequẽti die "a	quia egreſſa eſt ira a facie dñi: incepit peſtis. Cumq;
"לָקַח "נָתַן	"וַיֹּאמֶר "מֹשֶׁה "אֶל "אַהֲרֹן "קַח			"cum feciſſet "aaron	aaron ſicut locutus fuerat moyſes: ↄ cucurrit ad me
"עָלָה	"אֶת "הַמַּחְתָּה "וְתֵן "עָלֶיהָ "אֵשׁ			"& cucurriſſet "ad "media	diũ congregationis: ↄ ecce cœperat peſtis in populo.
"שׂוּם "חֶלְבָּה	"מֵעַל "הַמִּזְבֵּחַ "וְשִׂים "קְטֹרֶת "וְהוֹלֵךְ			"multitudinẽ quã "iã "va	et poſuit incenſum aromatum: ↄ orauit pro populo.
"עֵדָה	"מְהֵרָה "אֶל "הָעֵדָה "וְכַפֵּר "עֲלֵיהֶם			ſtabat "incendium:	
"כִּי "יָצָא "הַקֶּצֶף "מִלִּפְנֵי "יְהוָה				"obtulit "thymiama:	
"הֵחֵל "הַנָּגֶף: "וַיִּתֵּן "אַהֲרֹן "אֶל "הַקְּטֹרֶת					
"וַיְכַפֵּר "עַל "הָעָם:					

Pritiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
"בָּרָא "יְהוָה "בְּרִיָּה "וְתִפְתַּח אַרְעָא יָת פּוּמַהּ "וְתִבְלַע יָתְהוֹן וְיָת כָּל דִּי לְהוֹן "וְיָחֵתוּן כַּד	נְחָשָׁא דְּקַרִּיבוּ מַקְרִיבַיָּא "וְרַדִּידוּנוּן וּסְפָאָה "לְמַדְבְּחָא: "וְכָרְנָא	
"יָתֵי "יְהוָה "בְּרִיָּה "וְתִפְתַּח אַרְעָא יָת פּוּמַהּ "וְתִבְלַע יָתְהוֹן וְיָת כָּל דִּי לְהוֹן "וְיָחֵתוּן כַּד	"לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדִיל דְּלָא יִקְרַב גְּבַר "דְּלָא הוּא "מִדְּרַע אַהֲרֹן הוּא "לְאַסָּקָא קְטֹרֶת בּוּסְמִין קֳדָם יְיָ "וְלָא "יְהֵי	
"יָתֵי "לְשְׁאוֹל "וְתֵידְעוּן אֲרֵי "אַרְגִּיזוּ נְבָרַיָּא "הָאִנּוּן קֳדָם יְיָ: "וַהֲוָה כַּד "שֵׁיצִי "לְמַלָּא יָת	כְּקָרַח "וְכִנְשְׁתֵּיהּ: "בְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ "וְאָתְרַעֵּי "כָּל כְּנִשְׁתָּא "בְּנֵי	
כָּל "פִּתְגָמַיָּא "הָאִלֵּין "וְאִתְבְּזָעַת אַרְעָא דִּי "תְּחוֹתֵיהוֹן: "וּפְתַחַת אַרְעָא יָת פּוּמַהּ "וּבְלַעַת	יִשְׂרָאֵל "מִמָּחֳרָת "עַל "מֹשֶׁה "וְעַל "אַהֲרֹן "לְמֵימָר "אַתּוּן "קְטַלְתּוּן יָת "עַמָּא דַּייָ:	
"יָתְהוֹן "וְיָת "בָּתַּיהוֹן "וְיָת כָּל "אֲנָשָׁא דִּי "לְקֹרַח "וְיָת כָּל "קִנְיָנָא: "וּנְחָתוּ אִנּוּן "וְכָל דִּי	"וַהֲוָה "בְּאִתְכַּנָּשׁוּת "כְּנִשְׁתָּא "עַל "מֹשֶׁה "וְעַל "אַהֲרֹן "וְאִתְגְּלִי "לְמַשְׁכַּן זִמְנָא "וְהָא "חַפְיֵי	
"לְהוֹן "חַיִּין "לִשְׁאוֹל "וְחַפְיַת "עֲלֵיהוֹן אַרְעָא "וְאִבַּדוּ "מִגּוֹ "קְהָלָא: "וְכָל "יִשְׂרָאֵל דִּי	עֲנָנָא "וְאִתְגְּלִי "יְקָרָא "דַּייָ: "וְעָל "מֹשֶׁה "וְאַהֲרֹן "לְמֵימָר: "אִתְבַּדְּרוּ "מִגּוֹ "כְּנִשְׁתָּא "הָדָא "וְאֵשֵׁיצֵי "יָתְהוֹן "כְּרֶגַע "וְנָפְלוּ "עַל "אַפֵּיהוֹן "וְאָמַר	
"סְחָרַיָּא "יָתְהוֹן "נָסוּ "לְקָלְהוֹן "כֵּי "אֲמָרוּ "דִּלְמָא "תִּבְלְעִינָּא "אַרְעָא: "וְאֵשָׁתָא "נְפָקַת "מִן "קֳדָם	"מֹשֶׁה "לַאֲהֲרֹן "סַב "יָת "מַחְתְּתָא "וְתֵיהַב "עֲלַהּ "אֶשְׁתָּא "מֵעַל "מַדְבְּחָא "וְשַׁוֵּי "קְטֹרְתָא "וְאֵיזֵל "מְהַר "לְוָת "כְּנִשְׁתָּא "וְכַפַּר "עֲלֵיהוֹן "אֲרֵי "נְפַק רוּגְזָא "מִן קֳדָם יְיָ "שָׁרֵי "מַתְנָא:	
"יְיָ "וְאָכְלַת "יָת "מָאתָן "וְחַמְשִׁין "גַּבְרָא "מְקָרְבֵי "קְטֹרְתָא: "וּמַלֵּיל יְיָ "עִם "מֹשֶׁה "לְמֵימָר:	"וְנָסִיב "אַהֲרֹן כְּמָא "דְּמַלֵּיל "מֹשֶׁה "וְרָהֲטוּ "לְגוֹ "קְהָלָא "וְהָא "שָׁרֵי "מַתְנָא "בְּעַמָּא "וְיָהַב "יָת	
"אֱלְעָזָר "בַּר "אַהֲרֹן "כָּהֲנָא "יָת "מַחְתְּתָא "מִבֵּין "יְקָדַתָּא "וְדָרֵי "יָת "אִשְׁתָּא "לְבָרָא "וְיָת	קְטֹרְתָא "וְכַפַּר "עַל "עַמָּא: "וְקָאֵם "בֵּין "מֵיתַיָּא "וּבֵין "חַיַּיָא "וְאִתְכְּלִי "מַתְנָא:	
"אֱלְעָזָר "בַּר "אַהֲרֹן "כָּהֲנָא "יָת "מַחְתְּתָא "מִבֵּין "יְקָדַתָּא "וְדָרֵי "יָת "אִשְׁתָּא "לְבָרָא "וְיָת	"וַהֲווֹ "דְּמִיתוּ "בְּמַתְנָא "אַרְבְּעָתָא "וְעֶסְרִין "אַלְפִין "וּשְׁבַע "מְאָה "בַּר "מִלְּבַד "דְּמִיתוּ	
	"עַל "פִּתְגָמָא "דְּקֹרַח: "וְאָתִיבַת "מַחְתְּתָא "לַאֲהֲרֹן "לְמִפְרַע "לִתְרַע "מַשְׁכַּן זִמְנָא "וְכָפַר	
	"עַל "בְּנֵי "יִשְׂרָאֵל: "וְאָמַר "יְיָ "לְמֹשֶׁה "לְמֵימָר:	

וַיַּעֲמֹד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃ וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת מִלְּבַד הַמֵּתִים עַל דְּבַר קֹרַח׃ וַיָּשָׁב אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמַּגֵּפָה נֶעְצָרָה׃

Ca. xvii.

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקַח מֵאִתָּם מַטֶּה מַטֶּה לְבֵית אָב לְכֹל נְשִׂיאֵיהֶם לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר מַטּוֹת אִישׁ אֶת שְׁמוֹ תִּכְתֹּב עַל מַטֵּהוּ׃ וְאֶת שֵׁם אַהֲרֹן תִּכְתֹּב עַל מַטֵּה לֵוִי כִּי מַטֶּה אֶחָד לְרֹאשׁ בֵּית אֲבֹתָם׃ וְהִנַּחְתָּם בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי הָעֵדֻת אֲשֶׁר אִוָּעֵד לָכֶם שָׁמָּה׃ וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶבְחַר בּוֹ בָּחֹר מַטֵּהוּ וְכִלֵּיתִי מֵעָלַי אֶת תְּלֻנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם מַלִּינִם עֲלֵיכֶם׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֵלָיו כָּל נְשִׂיאֵיהֶם מַטֶּה לַנָּשִׂיא אֶחָד לַנָּשִׂיא אֶחָד שְׁנֵים עָשָׂר מַטּוֹת וּמַטֵּה אַהֲרֹן בְּתוֹךְ מַטּוֹתָם׃ וַיַּנַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטּוֹת לִפְנֵי יְהוָה בְּאֹהֶל הָעֵדֻת׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹא מֹשֶׁה אֶל אֹהֶל הָעֵדֻת

Pritiua heb. Ter. Heb. Au. Ca. xvii.

וְהִנֵּה פָּרַח מַטֵּה אַהֲרֹן לְבֵית לֵוִי וַיֹּצֵא פֶּרַח וַיָּצֵץ צִיץ וַיִּגְמֹל שְׁקֵדִים׃ וַיֹּצֵא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּטֹּת מִלִּפְנֵי יְהוָה אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מַטֵּהוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הָשֵׁב אֶת מַטֵּה אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמֶרֶת לְאוֹת לִבְנֵי מְרִי וּתְכַל תְּלוּנֹתָם מִמֶּנִּי וְלֹא יָמֻתוּ׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן עָשָׂה׃ וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר הֵן נָוָעְנוּ אָבַדְנוּ מָלְנוּ אָבַדְנוּ כֻּלָּנוּ׃ כָּל הַקָּרֵב הַקָּרֵב אֶל מִשְׁכַּן יְהוָה יָמוּת הַאִם תַּמְנוּ לָנוּעַ׃

Cap. xviii.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אַהֲרֹן אַתָּה וּבָנֶיךָ וּבֵית אָבִיךָ אִתָּךְ תִּשְׂאוּ אֶת עֲוֹן הַמִּקְדָּשׁ וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ תִּשְׂאוּ אֶת עֲוֹן כְּהֻנַּתְכֶם׃ וְגַם אֶת אָחִיךָ מַטֵּה לֵוִי שִׁבְטַ אָבִיךָ הַקְרֵב אִתָּךְ וְיִלְווּ עָלֶיךָ וִישָׁרְתוּךָ וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ לִפְנֵי אֹהֶל הָעֵדֻת׃ וְשָׁמְרוּ מִשְׁמַרְתְּךָ וּמִשְׁמֶרֶת כָּל הָאֹהֶל אַךְ אֶל כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִקְרָבוּ וְלֹא יָמֻתוּ גַּם הֵם גַּם אַתֶּם׃ וְנִלְווּ עָלֶיךָ וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד לְכֹל

Pritiua chal.

וְקָם מֵתִים וְיָרַד חֵיֵּא וְאִתְכַּלִּי סוֹתָנָא׃ וַהֲווֹ דְּמִיתוּ קְטָלָתָא אַרְבְּעַת עַשְׂרָא אַלְפִין וּשְׁבַע מְאָה בַּר מִדְּמִיתוּ עַל דְּלוּפְתָא דְקֹרַח׃ וְתַב אַהֲרֹן לְמֹשֶׁה לְתַרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וּכְתָנָא אִתְכַּלִּי׃

Ca. xvii.

וַיְדַבֵּר יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְסַב מִנְּהוֹן חוּטְרָא חוּטְרָא לְבֵית אֲבָא מִן כָּל רַבְרְבֵיהוֹן לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּרֵי עֲשַׂר חוּטְרִין גְּבַר יָת שְׁמֵיהּ תִּכְתּוֹב עַל חוּטְרֵיהּ׃ וְיָת שְׁמָא דְאַהֲרֹן תִּכְתּוֹב עַל חוּטְרָא דְּלֵוִי אֲרֵי חוּטְרָא חַד לְרֵישׁ בֵּית אֲבָהָתְהוֹן׃ וְתַצְנְעִינּוּן בְּכַשְׁכָּן זִמְנָא קֳדָם סַהֲדוּתָא דְאִתְחֲמֵי לְכוֹן תַּמָּן וִיהֵי גַּבְרָא דְּאֶתְרְעִי בֵּיהּ חוּטְרֵיהּ יִנְּצַר וְאַכְחֵיס מִן קֳדָמַי יָת תְּרָעֲמוּתְהוֹן דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן מְתַרְעְמִין עֲלֵיכוֹן׃ וּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהַבוּ לֵיהּ כָּל רַבְרְבֵיהוֹן חוּטְרָא לְחַד חוּטְרָא לְחַד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן תְּרֵי עֲשַׂר חוּטְרִין וְחוּטְרָא דְאַהֲרֹן בְּגוֹ חוּטְרֵיהוֹן׃ וְאַצְנַע מֹשֶׁה יָת חוּטְרֵיא קֳדָם יְיָ בְּמַשְׁכְּנָא דְסַהֲדוּתָא׃ וַהֲוָה מְיוֹמָא דְּמָחָר וְעָל מֹשֶׁה לְמַשְׁכְּנָא דְסַהֲדוּתָא

& stans inter mortuos ac viuentes: pro populo deprecatus est: & plaga cessauit. Fuerũt aũt qui perierũt in plaga quatuordecim milia hoim & septingẽti absq; his q̃ perierant in seditiõe chore. Reuersusq; aaron ad moysen ad ostiũ tabernaculi federis: & cessauit plaga.

Locutus ẽ dñs ad moysen dicẽs: loquere ad filios israel: & accipe ab eis virgas singulas p cognationes suas ab cũctis principibus tribuum virgas duodecim. & nimiũ cuiusq; nomen superscribes virge eius. Nomen aũt aaron erit in tribu leui: & erit virga una per tribũ domus familiaꝝ ipoꝝ. Et pones eas in tabernaculo federis coram testimonio vbi conuenio uobis. Et erit homo quẽcunq; elegerit ei virga eius germinabit: & cohibebo a me querimonias filiorum israel: quibus ipsi murmurant cõtra vos. Locutusq; est moyses ad filios israel: & dederunt ei omnes principes cõa singulos virgas per singulos principes per domos patrũ suarũ: duodecim virgas: & virga aaron erat in medio virgarum coꝝ. Et reposuit moyses virgas coram domino in tabernaculo testimonii. Et factũ est in sequenti die ingressus est moyses in tabernaculũ testimonii:

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

et stetit in medio mortuoꝝ & viuẽtiũ: καὶ ἔστη ἀναμέσον τῶν τεθνηκότων καὶ τῶν ζώντων, & cessauit plaga. & fuerũt mortui καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις. καὶ ἐγένοντοοἱ τεθνηκότες ἐν τῇ θραύσει τέσσαρες καὶ δέκα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι, χωρὶς τῶν τεθνηκότων ἕνεκε κορέ· καὶ ἀπέστρεψεν ἀαρὼν ad ἡmoysẽ ad hostiũ tabnacli. καὶ ἔστη ἀαρὼν πρὸς μωυσῆν ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς testimonij: & cessauit plaga.

Locutus ẽ dñs ad moysen: dicẽs: loquere filijs israel: & accipe ab illis virgas singulas per domos familiaꝝ ipoꝝ ab omnibus principibus eoꝝ per domos familiaꝝ ipoꝝ duodecim virgas scribes super virga eius. Nomen aũt aaron scribes super virgã leui: quia virga una erit principi domus patrũ suoꝝ. Reponesq; eas in tabernaculo federis coram testimonio: vbi constituam verbum meũ vobis. Et virgam quem elegero: virga eius germinabit: & cessare faciam a me querimonias filiorũ israel: quibus ipsi murmurant cõtra vos. Locutusq; est moyses cum filiis israel: & dederunt ei oẽs principes coram filijs israel: & dederunt et oẽs principes cõa singulas virgas per singulos principes per domos patrũ suarũ: duodecim virgas: & virga aaron erat in medio virgarum eoꝝ. Et reposuit moyses virgas coram domino in tabernaculo testimonii. Et factũ est in sequenti die ingressus est moyses in tabernaculũ testimonii:

καὶ ἰδοὺ ἐβλάστησεν ἡ ῥάβδος ἀαρὼν εἰς οἶκον λευί, & pulit germinẽ: & floruerũt flores: et germinauit nuces. & detulit moyses oẽs virgas a facie dñi ad oẽs filios israel. & viderũt: & acceperũt singuli virgas suas. Dixitq; dñs ad moysen. Refer virgã aaron coram testimonio in custodiã & in signũ populo rebelli: vt cesset murmuratio eoꝝ a facie mea: & non moriantur. Fecitq; moyses sicut præceperat dominus. Dixerũt aũt filii israel ad moysen dicẽtes. Ecce ex nob iterfecti sũt gladio: & ecce alijs ex nob deglutiuit fra & ecce alij ex nobis moriuntur: vsq; in finẽ mortiamur.

Ecce oẽs consumpti sumus: perimur. Quicunq; accedit ad tabernaculũ dñi moritur. Nũ vsq; ad internitionẽ cũcti delebimur.

Cap. xviii.

Dixitq; dñs ad aaron. Tu & filii tui & domus patris tui tecũ portabitis iniquitatem sanctuarii. & tu & filii tui simul sustinebitis pcta sacerdotij vestri. Sed & fres tuos de tribu leui & sceptrũ patris tui adduc ad te ipm: & adiũgant tibi: & ministrent tibi. Tu aũt & filii tui mini strabitis in tabernaculo testimonii. Excubabũtq; leuite ad ꝓcepta tua & ad cũcta opa tabernaculi: ita dũtaxat vt ad vasa sctuarii & altare non accedant: ne & vos & illi moriantur. Sint aũt tecũ & excubẽt in custodiis tabernaculi & in omnibus

Trãsla. B. Hiero.

iuenit germinasse virgam aaron in domũ leui: & pullulasse germen: & floruisse flores: et germinasse nuces. Et protulit moyses oẽs virgas de cõspectu dñi ad cũctos filios israel: & cognouerũt & acceperũt singuli virgas suas. Dixitq; dñs ad moysen. Refer virgam aaron coram testimonio in custodiã in signũ populo rebellionis: vt cessent murmuratio eoꝝ a facie mea: ne moriantur. Feceruntq; filij israel sicut præceperat dominus. Dixerũt aũt filii israel ad moysen dicentes. Ecce consumpti sumus: perimus: omnes perimur. Quicunq; accesserit ad tabernaculũ dñi moritur. Nũquid omnes consumemur?

Dixit dñs ad aaron: tu & filii tui: & domus patris tui tecũ portabitis peccata sanctuarii. & tu & filii tui simul sustinebitis peccata sacerdotij vestri. Sed & fres tuos de tribu leui & sceptrũ patris tui adiũgite ad te: & ministrent tibi. Tu aũt & filii tui ministrabitis in tabernaculo testimonii. Excubabũtq; leuite ad ꝓcepta tua & ad cũcta opa tabernaculi: ita dũtaxat vt ad vasa sctuarii & altare non accedant: ne & vos & illi moriantur. Sint aũt tecũ & excubent in custodiis tabernaculi & in omnibus

Trãsla. Chal.

וְתָא נְעָא חוּטְרָא דְּאַהֲרֹן לְבֵית לֵוִי וְאַנְיִין נִיסָן וְכֵי פֵּרֵית שַׁקְדִין וְאַפֵּיק מֹשֶׁה יָת כָּל חוּטְרַיָּא מִן קֳדָם יְיָ לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִשְׁתְּמוֹדַעוּ וּנְסִיבוּ גְּבַר חוּטְרֵיהּ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אֲתֵיבִית חוּטְרָא דְאַהֲרֹן קֳדָם סַהֲדוּתָא לְאָתָא לְסִימָנָא לִבְנֵי מְרָדָנָא וִיסוּבוּן הוּרְעָנֵיתְהוֹן מִן קֳדָמַי וְלָא יְמוּתוּן׃ וְעָבַד מֹשֶׁה כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ הֵיךְ דִּי עֲבַד וַאֲמָרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֹשֶׁה לְמֵימָר הָא מְנָא אֲבַדְנָא כְּלַת מָרָא וְהָא מְנָא בְּלַעְנָא אַרְעָא וְהָא מְנָא דְּמִיתוּ כָּל דְּיִקְרַב לְמַשְׁכְּנָא דַיְיָ מָאִית הָא אֲנַחְנָא מְשֵׁיצִין לְמֵגָמַר׃

Ca. xviii.

וַאֲמַר יְיָ לְאַהֲרֹן אַתְּ וּבְנָךְ וּבֵית אֲבוּךְ עִמָּךְ תְּסַבְּלוּן יָת חוֹבֵי קוּדְשָׁא וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ תְּסַבְּלוּן יָת חוֹבֵי כְּהוּנַּתְכוֹן׃ וְאַף יָת אֲחוּךְ שִׁבְטָא דְּלֵוִי שִׁבְטָא דַּאֲבוּךְ קָרֵיב לְוָתָךְ וְיִתְכַּסוֹן עֲלָךְ וְיִשְׁמְשׁוּנָךְ וְאַתְּ וּבְנָךְ עִמָּךְ קֳדָם מַשְׁכְּנָא לְסַהֲדוּתָא׃ וְיִטְּרוּן מַטְּרַתָּךְ וּמַטְּרַת כָּל מַשְׁכְּנָא בָּרַם לְמָאנֵי קוּדְשָׁא וּלְמַדְבְּחָא לָא יִקְרְבוּן וְלָא יְמוּתוּן אַף אִנּוּן אַף אַתּוּן׃ וְיִתְכַּסוּן עֲלָךְ וְיִטְּרוּן יָת מַטְּרַת כָּל מַשְׁכְּנָא לְכָל

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Au.	La.xviij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
יָרַשׁ	תִּירוֹשׁ	וְדָגָן	רֵאשִׁיתָם	"cerímoníis"eius.ʳ Alie-	ministeria tabernaculi. τ alienigena nõ acce-
נָתַן בָּכַר	נִגנו	לֵיהוָה	לָךְ	nigena"non"miscebitur	πὰς λειτουργίας τῆς σκηνῆς· καὶ ἀλλογενὴς οὐ προσε
בּוֹא	כָּל אֲשֶׁר	בְּאַרְצָם	אֲשֶׁר	vobis.ᶜExcubate"in	det ad te. τ custodietiᵴ custodias
הָיָה טָהֹר	לְיהוָה לָךְ	יִהְיֶה	כָּל טָהוֹר	ᵉcustodía ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏ	λειτουργῶν πρὸς σέ· καὶ φυλάξεσθε τὰς φυλακὰς τῶν
	יֹאכְלֻנּוּ	כָּל הֶרֶם	בְּיִשְׂרָאֵל	ᶠsanctuarii:ᵍ& inʰ mini-	ſcfoy:τ custodias altaris· τ nõ erit
	יִהְיֶה	כָּל פֶּטֶר	רֶחֶם	sterio'adiaris:ⁱne ꝏꝏꝏ	ἁγίων, καὶ τὰς φυλακὰς τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ οὐκ ἔσα
	אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ	לַיהוָה	בָּאָדָם	'oriatur'indignatio'ſu-	ἀπὶ ὀ furo: in filiᵴ iſrael. τ ecce ego accepi
כָּרַב	וּבַבְהֵמָה יִהְיֶה	לָךְ אַךְ	פָּדֹה תִפְדֶּה	perˡ filiosᵍ iſrael. ꝏꝏꝏꝏꝏ	ἔτι θυμὸς ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἔιληφα τοὺς
בָּכוֹר	אֶת בְּכוֹר	הָאָדָם	וְאֶת בְּכוֹר	'Ego'dedí vobis'frẽs ve	ἀδελφοὺς ὑμῶν τ λευίτας ἐκ μέσου τῶν υἱῶν ἰηλ δό
פָּדָה	הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה	תִּפְדֶּה	וּפְדוּיו	ſtros ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	νᾶ datᵴ dño: vt miniſtrẽt miniſteria
	מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה	בְּעֶרְכְּךָ	כֶּסֶף	'leuitas'de medio'filio-	μα δεδομένον κῶ, λειτουργεῖν τὰς λειτουργίας τῆς
	חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים	בְּשֶׁקֶל	הַקֹּדֶשׁ	rũ'iſrael:& tradidi ꝏꝏꝏ	tabernaculi teſtimonij: τ tu τ filij tui tecũ
	עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא	אַךְ בְּכוֹר	שׁוֹר	ᵖdonũ'dño:ᵍvt ſeruiant	σκηνῆς μαρτυρίου, καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου μετὰ σοῦ
	אוֹ בְכוֹר כֶּשֶׂב	אוֹ בְכוֹר	עֵז	ʰin ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ſeruabitis ſacerdotiũ vſm: ꝓ oẽm modũ
	לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם	אֶת דָּמָם	תִּזְרֹק	'miniſteriisʲ tabernaculi	διατηρήσετε τὴν ἱερατείαν ὑμῶν, κατὰ πάντα τρόπον
פֶּדֶה זֶרֶק	עַל הַמִּזְבֵּחַ	וְאֶת חֶלְבּוֹ	תַּקְטִיר	ciuus.ᵐTu aũt"& filíi tui	altaris: τ qõ, intra
נִיחֹחַ	אִשֶּׁה לַיהוָה	נִיחֹחַ לַיהוָה	וּבְשַׂר	ᵏcuſtodite'ſacerdotium	velũ.
נוֹחַ	יִהְיֶה לָךְ	כְּחֹזֶה	וּכְשׁוֹק	ꝟeſtrum:& omnia que	τ θυσιαστηρίου, καὶ ὀ ἔνδοθεν τ καταπετάσματος,
הָיָה נוּף	יִהְיֶה לָךְ	כָּל תְּרוּמַת	הַקֳּדָשִׁים	ad cultũ"altaris ptinent	εις ministrabitis ministeria domũ facer
יָמִין רוּם	הַיָּמִין	לָךְ וְלִבָנֶיךָ	וְלִבְנֹתֶיךָ	ˣ& intra'velum ſunt. ꝏꝏ	καὶ λειτουργήσετε τὰς λειτουργίας δόμα τῆς ἱερα
נָתַן עֹלָם בְּרִית	אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	לַיהוָה	ᵖper'ſacerdotes'ammí-	doniſ vſi. τ alienigena accedens: mo
פֶּנֶה	אִתְּךָ לְחֹק	עוֹלָם הוּא	לְפָנֵי יְהוָה	niſtrabuntur. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	τείας· ὑμῶν· καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ προσερχόμενος, ἀπο
אֵמֶר	לְךָ וּלְזַרְעֲךָ	אִתָּךְ	וַיֹּאמֶר יְהוָה	ᵍSi quis externus ᵏacce	rietur. τ locutuᵴ ẽ dño ad aaron: τ ecce ego de
נָחַל	אֶל אַהֲרֹן	בְּאַרְצָם	נַחֲלָה	ſerit ᵇoccidetur. ꝏꝏꝏ	δωκεῖται· καὶ ἐλάλησεᵴ πρὸς ἀαρών, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ δέ
	לֹא תִנְחָל	וְחֵלֶק	אֵין לְךָ	ʳLocutuſq; eſt'dominus	di vobis cuſtodiã primitiaᵴ meaᵴ ab
	וַחֲלָקְךָ בְּתוֹכָם	אֲנִי חֶלְקְךָ	וְנַחֲלָתְךָ	'ad"aaron. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	δωκα ὑμῖν τὴν διατήρησιν τῶν ἀπαρχῶν μου ἀπὸ
	בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	וּלְבָנַי	לֵוִי הִנֵּה	"Ecce'dedíᵍtibi'ˢ cuſto-	οἴν ſctificatis a filiᵴ iſrael:
				diam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	πάντων τῶν ἡγιασμένων ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ,
				'primitiarum mearum.	tibi dedi ea in donũ: τ filiᵴ tuis legitimũ
				"Oiᵃ'q ſctificãtur a'filiᵴ	σοὶ δέδωκα αὐτὰ εἰς γέρας, καὶ τοῖς υἱοῖς σου νόμιμον
				iſ'iſrael'tibi'tradidi'&	ſempiternũ. τ hoc ſit vobis a ſcificatis ſctis
				filiis tuis'pro officio ſa-	ἀιώνιον· καὶ τὸ ἔσω ὑμῖν ἀπὸ τῶν ἡγιασμένων ἁγίων
				cerdotali'legitima'ſem	oblationiᵇ ab oiᵇ donis eoꝝ:
				piterna.ᵍHec ergo ᵇacci	τῶν καρπωμάτων ἀπὸ πάντων τῶν δώρων αὐτῶν,
				pies'de his'que ſctifican	τ ab oiᵇ ſacrificiis eoꝝ: τ ab
				tur & oblata ſunt dño.	καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θυσιασμάτων αὐτῶν καὶ ἀπὸ
				°Oisᵖ oblati o & ʳ ſacrifi	οἱ delicto eoꝝ: τ ab oiᵇ
				ciũ"quícqd'ꝓ pctõ"at'q	πάσης τῆς πλημμελείας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ πασῶν
				ˢdelicto'redditur'ˢ mihi:	pctiᵴ eoꝝ ἁφῆκε reddũt imihi ab oi
				& cedet in'ſctã'ſctorum	τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὅσα ἀποδιδόασί μοι ἀπὸ πάν
				°tuũ'erit'& filiorũ tuo-	bᵒ ſctis tibi erunt τ filiiᵴ tuis. in
				rũ. ᵍIn ſctuario'come-	τῶν τῶν ἁγίων σοὶ ἔσονται καὶ τοῖς υἱοῖς σου. ἐν τῷ
				des illud. ᵗMares tantũ	ſcto ſctoy comedetis ea. oẽ maſculiniſ come
				"edẽt ex"eo.qa°cõſecra	ἁγίῳ τῶν ἁγίων φάγεσθε αὐτά· πᾶν ἀρσενικὸν φάγε
				tũ"eſt dño. Primitias ãt	detis ea. ſcta erũt tibi. τ hoc erit vobis ꝓmitiaᵴ
				"quas vouerint & obtu-	δε αὐτά· ἅγια ἔσαι σοι. καὶ τοῦτο ἔσαι ὑμῖν ἀπαρχὴ
				lerint'filiiˢ iſrael:ˢ tibi'de	donoᵴ eoꝝ: ab oiᵇ oblatioᵴ ibᵒ filioᵴ
				dí ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	δωμάτων αὐτῶν, ἀπὸ πάντων τῶν ἐπιθεμάτων τῶν υἱῶν
				ᵛ& filiis tuis ˢac filiabus	iſrael. tibi dedi ea τ filiis tuis: τ filiabᵖ
				tuisˢ'iure ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ἰηλ· σοὶ δέδωκα αὐτὰ καὶ τοῖς υἱοῖς σου καὶ ταῖς θυγατρά
				ᵇppetuo'Quiᵏ mũdus ẽ	tuis tecũ legitimũ ſempiternũ. oiᵴ mũᵇ in domo tua
				'in domo tua ᵐ veſcetur	σι σου μετὰ σοῦ νόμιμον αἰώνιον· πᾶς καθαρὸς ἐν τῷ οἴκῳ σου
				"eis.ᵒ Omnemᵖ medul-	comedet ea, οἷς ꝓmitia oleí: τ oiᵴ ꝓmitia
				Jamᵍ oleí'& ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	ἔδεται αὐτά· πᾶσα ἀπαρχὴ ἐλαίου, καὶ πᾶσα ἀπαρχὴ

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Au.	La.xviij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
עָבַד	עֲבֹדַת	הָאֹהֶל	וְזָר	"miniſteriis"eius.ʳ Alie-	ministeria tabernaculi. τ alienigena nõ accedat ad vos.
קָרַב	אֵלֵיכֶם	וּשְׁמַרְתֶּם	אֶת מִשְׁמֶרֶת	nigena"non"miſcebitur	Cuſtodietiᵴ cuſtodiã ſanctuarij τ cuſtodiã altaris:
	הַקֹּדֶשׁ	וְאֶת מִשְׁמֶרֶת	הַמִּזְבֵּחַ	ᵇvobis.ᶜExcubate"in	vt nõ ſit vltra indignatio ſup filios iſrael. Et ecce ego
	וְלֹא יִהְיֶה	עוֹד קֶצֶף	עַל בְּנֵי	ᵉcuſtodía ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏ	applicani fratres veſtros leuitas de medio filiozum
הָיָה	וַאֲנִי הִנֵּה	לָקַחְתִּי	אֶת אֲחֵיכֶם	ᶠſanctuarii:ᵍ& inʰ mini-	iſrael: τ dedi eos vobis coꝛã dño: vt miniſtrent
	הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל לָכֶם	ſterio'adiaris:ⁱne ꝏꝏꝏꝏ	miniſterii tabernaculi federis. τ alit τ filij ui tecuꝛ
נָתַן	מַתָּנָה נְתֻנִים	לַיהוָה	לַעֲבֹד	'oriatur'indignatio'ſu-	cuſtodietis ſacerdotiũ veſtrũ ſuꝛta omnẽ ritum altaꝛis:
	עֲבֹדַת אֹהֶל	מוֹעֵד	וּבָנֶיךָ	perˡ filiosᵍ iſrael. ꝏꝏꝏꝏꝏ	τ intra velum miniſtrabitis· miniſteriũ domi vobo
	אִתְּךָ תִּשְׁמְרוּ	אֶת כְּהֻנַּתְכֶם	לְכֹל	'Ego'dedí vobis'frẽs ve	ſacerdotiũ veſtrũ: τ extraneus qui acceſſerit occide
דָּבָר	הַמִּזְבֵּחַ	וּלְמִבֵּית	לַפָּרֹכֶת	ſtros ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	tur. Locutuſq; eſt dño cum aaron. Ecce ego dedi tibi
	וַעֲבַדְתֶּם עֲבֹדַת מַתָּנָה	אֶתֵּן	אֶת כְּהֻנַּתְכֶם	'leuitas'de medio'filio-	cuſtodiã primitiarũ meaꝝ: oia que ſanctifica ta ſunt a
מוּת	וְהַזָּר הַקָּרֵב	יוּמָת	׃׃	rũ'iſrael:& tradidi ꝏꝏꝏ	filijs iſrael tibi tradidi ea ꝓ vnctiõe τ filijs tuis in
דָּבַר	וַיְדַבֵּר יְהוָה	אֶל אַהֲרֹן	וַאֲנִי	ᵖdonũ'dño:ᵍvt ſeruiant	pactũ ſempiternũ. Hoc erit tibi de ſancto ſanctoꝝ qõ
נָתַן	הִנֵּה נָתַתִּי	לְךָ אֶת	מִשְׁמֶרֶת	ʰin ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	remanet de oibus q̃ oblata ſunt in igne ſuꝛta oia mu
רוּם	תְּרוּמֹתַי	לְכֹל קָדְשֵׁי	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	'miniſteriisʲ tabernaculi	nera eoꝝ τ ſuꝛta oia que ꝓ peccato offeꝛũtur τ ꝓ
	לְךָ נְתַתִּים	לְמָשְׁחָה	וּלְבָנֶיךָ	ciuus.ᵐTu aũt"& filíi tui	delicto eoꝝ reddent cozaꝝ me: ſanctũ ſanctoꝝ erit tibi
עוֹלָם	זֹאת יִהְיֶה לְךָ	מִקֹּדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים	מִן הָאֵשׁ	ᵏcuſtodite'ſacerdotium	et filijs tuis. in ſancto ſanctoꝝ comedetis illud: oia
	כָּל קָרְבָּנָם	לְכָל מִנְחָתָם	וּלְכָל אֲשָׁמָם	ꝟeſtrum:& omnia que	maſculina comedet illud: ſanctũ erit tibi. Et hẽ primi
שׁוּב	אֲשֶׁר יָשִׁיבוּ	לִי קֹדֶשׁ	קָדָשִׁים לְךָ הוּא	ad cultũ"altaris ptinent	tie munerũ eoꝝ ſuꝛta oia que obtulerint filij iſrael ti
אָכַל	וּלְבָנֶיךָ וְלִבְנֹתֶיךָ	אִתָּךְ לְחֹק	עוֹלָם כָּל	ˣ& intra'velum ſunt. ꝏꝏ	bi tradidi ea τ filijs tuis τ filiabus tuis tecuꝛ federe
	הַטָּהוֹר בְּבֵיתְךָ	יֹאכַל אֹתוֹ	קֹדֶשׁ הוּא	ᵖper'ſacerdotes'ammí-	ſempiterno. Omnis qui mundus fuerit in domo tua
נָתַן	לָךְ נְתַתִּים	וְלִבָנֶיךָ	וְלִבְנֹתֶיךָ	niſtrabuntur. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	comedet ea. Omne optimum olei τ omne optimum
נוּף	תְּנוּפַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	לָךְ נְתַתִּים	וְלָכָל	ᵍSi quis externus ᵏacce	
צָהַר	יִצְהָר וְכָל	חֵלֶב		ſerit ᵇoccidetur. ꝏꝏꝏ	

Pritiua chal.	Interp.chal.
חֲלַל	miniſterij tabernaculi. et alienus nõ accedat ad vos.
הֲוָה	Cuſtodietiᵴq; cuſtodiã ſanctuarij ר cuſtodiã altaris:
יְהַב פְּלַח שְׁבַן	vt nõ ſit vltra indignatio ſup filios iſrael. Et ecce ego
יְהַב יְהַב	applicani fratres veſtros leuitas de medio filiozum
עֲבַד פְּלַח	iſrael: τ dedi eos vobis coꝛã dño: vt miniſtrent
נְטַר יְהַב	miniſterij tabernaculi federis. τ alit τ filij ui tecuꝛ
כְּרֵב קְטֻל	cuſtodietis ſacerdotiũ veſtrũ ſuꝛta omnẽ ritum alta-
פְּרַשׁ רַבָּא	ris: τ intra velum miniſtrabitis· miniſteriũ domi vabo
יְתַר חַטָּא	ſacerdotiũ veſtrũ: τ extraneus qui acceſſerit occide-
תּוּב	tur. Locutuſq; eſt dño cum aaron. Ecce ego dedi tibi
אֲכַל יְהַב	cuſtodiã ꝓmitiarũ meaꝝ: oia que ſanctifica ta ſunt a
רוּם בֵּן קוּם	filijs iſrael tibi tradidi ea ꝓ vnctiõe τ filijs tuis in
דְּכַר	pactũ ſempiternũ. Hoc erit tibi de ſancto ſanctoꝝ qõ
	remanet de oibus q̃ oblata ſunt in igne ſuꝛta oia mu
	nera eoꝝ τ ſuꝛta oia que ꝓ peccato offeꝛũtur τ ꝓ
	delicto eoꝝ reddent cozaꝝ me: ſanctũ ſanctoꝝ erit tibi
	et filijs tuis. in ſancto ſanctoꝝ comedetis illud: oia
	maſculina comedet illud: ſanctũ erit tibi. Et hẽ primi
	tie munerũ eoꝝ ſuꝛta oia que obtulerint filij iſrael ti
	bi tradidi ea τ filijs tuis τ filiabus tuis tecuꝛ federe
	ſempiterno. Omnis qui mundus fuerit in domo tua
	comedet ea. Omne optimum olei τ omne optimum

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Au.	La.xviij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
יָרַשׁ	תִּירוֹשׁ	וְדָגָן	רֵאשִׁיתָם	vini:ᵗ frumẽti ꝓmitias coꝛ ẽꝝ dederint do	
נָתַן בָּכַר	נִתְּנוּ לַיהוָה לָךְ	נְתֻנִים	בְּכוּרֵי	ñino:tibi dedi ea. ꝓgenita om-	
בּוֹא	כָּל אֲשֶׁר	בְּאַרְצָם	אֲשֶׁר	ríoꝝ, σοὶ δέδωκα αὐτά· τὰ πρωτογενήματα πάν	
הָיָה טָהֹר	לְיהוָה לָךְ	יִהְיֶה	כָּל טָהוֹר	ᵘniuerſa frugũ'initia	
	יֹאכְלֻנּוּ	כָּל הֶרֶם	בְּיִשְׂרָאֵל	'q̃ gígnitᵉ humus & ᵈdo-	
	יִהְיֶה	כָּל פֶּטֶר	רֶחֶם	mino'deportantur: ꝏꝏ	
	אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ	לַיהוָה	בָּאָדָם	ᵐcedentʲ in vſus tuos.	
כָּרַב	וּבַבְהֵמָה יִהְיֶה	לָךְ אַךְ	פָּדֹה תִפְדֶּה	Quiᵉ mũdus eſtᵖ in do-	
בָּכוֹר	אֶת בְּכוֹר	הָאָדָם	וְאֶת בְּכוֹר	mo tua:ᵍ veſcetur eis.	
פָּדָה	הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה	תִּפְדֶּה	וּפְדוּיו	ʳOẽ qđ ex voto reddí-	
	מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה	בְּעֶרְכְּךָ	כֶּסֶף	derintʳ filiiˢ iſrael"tuũ ᵉe-	
	חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים	בְּשֶׁקֶל	הַקֹּדֶשׁ	rit.ʳ Quicqd primũ ᵉrũ	
	עֶשְׂרִים גֵּרָה הוּא	אַךְ בְּכוֹר	שׁוֹר	pet ceᵃ vulua ᵇ ẽ cuncte ᶜcar	
	אוֹ בְכוֹר כֶּשֶׂב	אוֹ בְכוֹר	עֵז	nísᵇ quãᶜ offerunt ʳdño:	
	לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם	אֶת דָּמָם	תִּזְרֹק	ſiueᵉ ex boibusᵇ ſiue de	
פֶּדֶה זֶרֶק	עַל הַמִּזְבֵּחַ	וְאֶת חֶלְבּוֹ	תַּקְטִיר	pecoribus ʳfuerit:ʳ tui iu	
נִיחֹחַ	אִשֶּׁה לַיהוָה	נִיחֹחַ לַיהוָה	וּבְשָׂרוֹ	ris erit.ita'dũtaxat vtᵉ ꝓ	
נוֹחַ	יִהְיֶה לָךְ	כְּחֹזֶה	וּכְשׁוֹק	ᵍhoisᵇ primogenito.ᵐ Pe-	
הָיָה נוּף	יִהְיֶה לָךְ	כָּל תְּרוּמַת	הַקֳּדָשִׁים	ciũ accipias.ʳ& oẽ ʳanial	
יָמִין רוּם	הַיָּמִין	לָךְ וְלִבָנֶיךָ	וְלִבְנֹתֶיךָ	"qũ ĩmudũ eſtᵏ redimi fa	
נָתַן עֹלָם בְּרִית	אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	לַיהוָה	cias.ʳ cuius redẽptio erit	
פֶּנֶה	אִתְּךָ לְחֹק	עוֹלָם הוּא	לְפָנֵי יְהוָה	'poſt vnũ"mẽſe: ʳſiclisᵖ ar	
אֵמֶר	לְךָ וּלְזַרְעֲךָ	אִתָּךְ	וַיֹּאמֶר יְהוָה	gẽtiᶜ quínq; ᵍpõdereᵉ ſan	
נָחַל	אֶל אַהֲרֹן	בְּאַרְצָם	נַחֲלָה	ctuarii.Siclus ꝏꝏꝏꝏꝏ	
	לֹא תִנְחָל	וְחֵלֶק	אֵין לְךָ	ʳvíginti'ʰ obolos'habet.	
	וַחֲלָקְךָ בְּתוֹכָם	אֲנִי חֶלְקְךָ	וְנַחֲלָתְךָ	"Primogẽitũ"ãt ᵒ bouis	
	בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	וּלְבָנַי	לֵוִי הִנֵּה	ᵖ& ʳouís"& ᶜcapre ʳnon	
				ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	
				ʳfacies redími quía ᵗ ſcti	
				ficata"ſũt dño: ᶜſanguinẽ	
				tuũ eorũ"fundes ᶜ ſup'al	
				tare:ᵍ& adipes'adolebis	
				'in"ſuauitatẽ ſumũ'odorem	
				"domino.ᵒ Carnes vero	
				ᵍin vſum tuũᵖ cedent.ʳ ſi	
				cut pectuſculũᵘ cõſecra	
				tũ &ˣ armus"dexter ʳtua	
				ʳerunt.ʳ Oẽs ᵃ primitias	
				ᵇfactuariiᶜ quas ᵒ offerũt	
				ʳfiliiˢ iſrael ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	
				ᵍdño'tibiᵇ dedi.ᵗ& filiis	
				ˢac filiabus tuís ꝏꝏꝏꝏ	
				"iureᵉ perpetuo. ᵖ Pactũ	
				ᵍſalis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	
				ʰeſtᵗ ſempiternũ ʳ coram	
				"dño"tibiᶜ ac filiis tuis.	
				ᵃDixitᵩ ᵇdominusᶜ ad ᵃa	
				aron. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	
				ʳIn terra corũ ʳnihilᵖ poſ	
				ſidebitis:ʳ nec ʰ habebitis	
				ᵇpartẽ"inter eos. "Ego	
				ᵒpars ᵖ& hereditas tua	
				ᵍin medio ʳfiliorũ"iſrael.	
				ʳFiliís autem"leui ꝏꝏꝏ	

Pritiua chal.	Interp.chal.
נְתַן	vini ר frumẽti ר ꝓmitias coꝛ ẽꝝ dabit filij iſr' coꝛã
הֲוָה	dño tibi dedi eas. ꝓmittic oim q̃ in terra ſua maſcu
יְלַד קְרַב פְּלַח	tur ẽꝝ offerũt coꝛã dño: tue erũt. Dis q̃ mũdus fuerit
סָאַב	in domo tua veſcetur eis. oñe anathema in iſrael tuũ
מְעָה עֵז	erit. oñe qđ aperit vuluã ois carnis q̃ uã offerũt coꝛã
דָּם זָרַק דַּבָּא	dño ve homine ר tumento ר de peco: ibus: tuum erit.
נְסַךְ קְבֵל רָעָה	ſed redimens redimes primogenitũ hoſs: primoge-
חֲדָה רוּם שׁוּק	nitus quoꝝ animalis immũdi redimes. Et redẽptio
פֶּרֶשׁ קוּם	eius erit ab etate vnius mẽſis: redimeſq; precio q̃nq;
חְסַן הֲוָה	ſiclorꝝ argẽti in ſiclis ſcuari: vigínti obolos hũſiclꝰ.
	ſed ꝓmogenitũ bouis ר agni aut ꝓmogenitũ capre nõ
	redimes: ſancta ſunt. ſanguinẽ coꝛ aſperges ſup al
	tare: ר adipes coꝛ adolebis: vt oblatio ſuſcipiat volũ
	tarie coꝛã dño. Carnes ãt coꝛ erũt tibi ſiᶜ pectuſculũ
	elevationis ר ſicut armus dexter: tua erũt. Oẽs ꝓmi
	tias ſanctificatas quas offerũt filij iſrael coꝛã dño ti
	bi dedi ר filijs tuis ר tecũ pacto ſempi
	terno. Pactuꝝ eternũ ſalis eſt coꝛam dño tibi ר filijs
	tuis tecum. Dixitq; dñs ad aaron. In terra coꝛũ non
	poſſidebis: neq; pars erit tibi inter eos: dona que de
	di tibi illa ſunt pars tua ר hereditas tua in medio fi
	liozum iſrael. Filiís autem leui ecce ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Au.	Ca. xviij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb.	Au.	Ca. xix.	Pritiua. heb.
יהוה יָהַשׁב	נָתַתִּי כָּל־מַעֲשַׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה		dedi oēs decimas ifra	dedi oēm decimā in ifrael in hereditate	δέδωκα πᾶν ἐπιδέκατον ἐν Ισραηλ ἐν κλήρῳ ἀντὶ		Si clara & melíora ex	בַּהֲרִימְכֶם אֶת־חֵלְבּוֹ מִמֶּנּוּ וְנֶחְשַׁב			יהוה יָהַשׁב
נָתַן עָשֵׂר	חֶלֶף עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר הֵם עֹבְדִים		elis in possessionem	ministerio quo ipſi ministrãt	τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν, ὅσα αὐτοὶ λειτουργοῦσι	ministerij eor: q̃ ipſi ministrãt	quasi de area & de	לֵוִיִּם כִּתְבוּאַת גֹּרֶן וְכִתְבוּאַת			נתן
קום	אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד: וְלֹא		p ministerio quo	ministerio quo	ministerij in tabernaculo testimonij. τ nō	tabitur leuitis vt fruct	torculari dederitis	יֶקֶב: וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּכָל מָקוֹם			קום
	יִקְרְבוּ עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל אֹהֶל		ferunt mihi	in tabernaculo federis	λειτουργίαν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. καὶ οὐ	a torcularis: τ comedetis ea in oi	primitias & comedetis	אַתֶּם וּבֵיתְכֶם כִּי שָׂכָר הוּא			
	מוֹעֵד לָשֵׂאת חֵטְא לָמוּת: וְעָבַד		vt non	vt non	accedēt ἁπλῶ filij ifrael in tabernaculũ	accedēt ἁπλῶ filij ifrael in tabernaculũ	eas in oibus locis	לָכֶם חֵלֶף עֲבֹדַתְכֶם בְּאֹהֶל מוֹעֵד:			עֵד
חֹק	הַלֵּוִי הוּא אֶת עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד		accedãt vltra filij ifra	accedãt vltra filij ifra	προσελεύσονται ἔτι οἱ υἱοὶ Ισραηλ εἰς τὴν σκηνὴν	testimonij accipe peccatũ	vestris tã vos	וְלֹא תִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתֶם			נָשָׂא
	וְהֵם יִשְׂאוּ עֲוֹנָם חֻקַּת עוֹלָם		el ad tabernaculum	el ad tabernaculum	testimonij ἁπλῶ ἵνα μὴ ἐπιφέρωσιν ἁμαρτίαν θανατηφόρον. καὶ	mortiferũ	familie vestre. q	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת חַטֹּאת עֲדָתְכֶם			
נָשָׂא	לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		nec cõmittãt peccatũ	mortiferũ: τ	ministrabit leuita ἁπλῶ ministeriũ	ministrabit leuita ἁπλῶ ministeriũ	precium est pro	וְנָשְׂאוּ עָלֵיהֶם חֵטְא וָמֵתוּ			
דבר	לֹא יִנְחֲלוּ נַחֲלָה: כִּי אֶת מַעְשַׂר בְּנֵי		mortiferũ: folis filiis	leui mihi in	λειτουργήσει ὁ λευίτης αὐτὸς τὴν λειτουργίαν	tabernaculi testimonij: τ	ministerio quo	בְּתוֹכָם כִּי אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי			דבר
נָתַן עָשֵׂר	יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיהוָה תְּרוּמָה		leui mihi in	tabernaculo	τοῦ μαρτυρίου λαβεῖν ἁμαρτίαν θανατηφόρον. καὶ	ipſi accipiẽt	ferunt is &	יִשְׂרָאֵל לֹא תְחַלְּלוּ וְלֹא נָמוּתוּ:			חקק
רום	לַיהוָה נָתַתִּי לַלְוִיִּם לְנַחֲלָה עַל		seruientibus	seruientibus	ministrabit leuita ἁπλῶ ministeriũ	peccatũ eor: legitimũ sẽpiternũ in	portatibus	וְדִבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה			
נָתַן	כֵּן אָמַרְתִּי לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		& portatibus	portatibus	λειτουργήσει ὁ λευίτης αὐτὸς τὴν λειτουργίαν	generatiõnibus vr	populi. Legitimũ	וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר: זֹאת חֻקַּת			
רום	לֹא יִנְחֲלוּ נַחֲלָה: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל		populi. Legitimũ	populi. Legitimũ	tabernaculi testimonij: τ ipſi accipiẽt	ſtrũ erit in	sempiternũ erit	הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר			
דבר	מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל הַלְוִיִּם תְּדַבֵּר		sempiternũ erit	sempiternũ erit	τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ αὐτοὶ λήψονται	generatiõnibus	in generatiõ	דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ			דבר
	וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי		in generatiõ	in generatiõ	πρὸς ἑαυτοὺς ἁμαρτίαν λαοῦ. νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γε	vr̃is	nibus vestris	פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ			
קדש	יִשְׂרָאֵל אֶת הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נָתַתִּי		nibus vestris	nibus vestris	νεὰς αὐτῶν. καὶ ἐν μέσῳ υἱῶν Ισραηλ οὐ κληρο		Nihil aliud	מוּם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל:			
	לָהֶם מֵאִתָּם לְנַחֲלַתְכֶם וַהֲרִמֹתֶם		Nihil aliud	Nihil aliud	bunt hereditatẽ q̃ decimas		possidebũt	וְנָתַתֶּם אֹתָהּ אֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן			נתן
	תְּרוּמַת יְהוָה מִכָּל מַעְשְׂרֹתֵיכֶם		possidebũt	possidebũt	μόσουσι κληρονομίαν, ὅτι τὰ ἐπιδέκατα		decimarũ oblatiõe	וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה			יצא
	אֶת תְּרוּמַת יְהוָה לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן:		decimarũ oblatiõe	decimarũ oblatiõe	filiorũ ifrael segregauerint dño:		contenti quas	וְשָׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו: וְלָקַח אֶלְעָזָר			פנה
	מִכָּל מַתְּנֹתֵיכֶם תָּרִימוּ אֶת כָּל		contenti quas	contenti quas	segregauerunt dño:		in vsus eorum &	הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה אֶל			צבא
	חֵלְבּוֹ מִמֶּנּוּ וְאֶת מִקְדַּשׁ בְּנֵי		in vsus eorum &	in vsus eorum &	filiorũ ifrael ἁπλῶ cõtaminabitis vt nō moriamini.		necessaria separa	נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִדָּמָהּ שֶׁבַע			יצד
	יִשְׂרָאֵל לֹא תְחַלְּלוּ וְלֹא נָמוּתוּ:		necessaria separa	necessaria separa	τῶν υἱῶν Ισραηλ οὐ βεβηλώσετε, ἵνα μὴ ἀποθάνητε.		uisi eorum &	פְּעָמִים: וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו			
	וְאֶל הַלְוִיִּם תְּדַבֵּר וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם		uisi eorum &	uisi eorum &	Locutusq̃ est dñs ad moyſen dicens. Precipe leuitis		necessaria separa	אֶת עֹרָהּ וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ עַל			עור
	כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת		necessaria separa	necessaria separa	Deut. 18.a.		tionẽ dedi leuitis in	פִּרְשָׁהּ יִשְׂרֹף: וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ			פרש
	הַמַּעֲשֵׂר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם מֵאִתָּם		tionẽ dedi leuitis in	tionẽ dedi leuitis in	Locutusq̃ est dñs ad moyſen dicens. Loquere quoq;		hereditatẽ q̃	אֶזֹב וְשָׁנִי וְהִשְׁלִיךְ אֶל תּוֹךְ שְׂרֵפַת הַפָּרָה:			אזב שנה תלע
	נַחֲלָתְכֶם וַהֲרִמֹתֶם מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת		hereditatẽ q̃	hereditatẽ q̃	Locutusq̃ est dñs cum moyse dicens. Loquere quoq;		decimas	וְכִבֶּס בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרָחַץ בַּשָּׂרוֹ בַּמָּיִם			שלך
	יְהוָה מִכָּל מַעְשְׂרֹתֵיכֶם תָּרִימוּ אֶת כָּל		decimas	decimas	cum leuitis τ dices eis. Cum acceperitis a filijs ifrael		filiorũ ifrael nõ	וְאַחַר יָבֹא אֶל הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא			בוא
	חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ: וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם		filiorũ ifrael nõ	filiorũ ifrael nõ	decimas quas ex eis dedi vobis in possessionẽ vſam:		cõtaminabitis vt nõ	הַכֹּהֵן עַד הָעָרֶב: וְהַשֹּׂרֵף אֹתָהּ			
	מִקְדְּשׁוֹ מִמֶּנּוּ: וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם		cõtaminabitis vt nõ	cõtaminabitis vt nõ	separabitis ex eis separationẽ cozã dño decimã par		moriamini. Ca. 19				

Pritiua beb.	Interp. chal.	Transla. Chal.	Transla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Transla. B. Hiero.	Tex. Heb.	Au.	Ca. xix.	Pritiua. chal.
עָשַׂר שָׂכַן	dedi omnẽ decimam in ifrael in possessiones pro mi	וְיָהֵבִית כָּל מַעְשְׂרָא בְּיִשְׂרָאֵל לְאַחֲסָנָא חֲלָף פּוּלְחָנְהוֹן דְּאִינּוּן עָבְדִין יָת פּוּלְחָן מַשְׁכַּן	quãdo separauerítis optimũ eius ex eo: reputabitur	cũ segregaueritis primitias ab ipo: τ cõpu	כִּי תָרִימוּ אֶת חַלּוֹ מִמֶּנּוּ וְיוּחַשׁב לַלֵּוִי כִּתְבוּאַת			חשב
קרב פוּת פלח	nisterio suo quo ipſi ministrãt ministerij tabernacu	זִמְנָא וְלָא יְהֵי עוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַשְׁכַּן זִמְנָא לְמִקְבַּל	leuitis q̃si fructꝰ ex area: τ	tabitur leuitis vt fructꝰ ex area: τ	ὅταν ἀφαιρεῖτε τὴν ἀπαρχὴν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ λογι			אכל בֵּית
כהב דור חסן	li federis. Et nõ accedant vltra filij ifrael ad taberna	לְמֵיתָא חוֹבֵי קְיָם עָלַם וְיִפְלְחוּן יָת פּוּלְחָן	torculari: τ comedetis ea in oi	δήσεσθε τοῖς λευίταις ὡς γόνημα ἀπὸ ἅλωνος, καὶ	גֹּרֶן וּכְתִבוּאַת יֶקֶב: וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּכָל			שכן הכב רש
פלח	culi federis: ne suscipiant peccatũ ad mortẽ. Mini	מַשְׁכְּנָא וְלָא יְקַבְּלוּן חוֹבֵי וְלָא יְמוּתוּן:	bus locis vestris tã vos	ὡς γόνημα ἀπὸ ἅλωνος, καὶ	מָקוֹם אַתֶּם וּבֵיתְכֶם כִּי שָׂכָר הוּא			חלל פות
דור חסן	strabitq̃ ipſi leuite ministerij tabernaculi federis:	וְיִסְבְּלוּן חוֹבַיהוֹן וְקָיְמִין עֲלַם לְדָרֵיכוֹן וְגַבֵּי בְּנֵי	familie vestre. q	ὡς φύραμα ἀπὸ ληνοῦ, καὶ ἐδέσθε αὐτὰ ἐν παντὶ	לָכֶם חֶלֶף עֲבֹדַתְכֶם בְּאֹהֶל מוֹעֵד:			אמר
פרש	et ipſi ſuſcipient peccata eor̃ pacto ſempiterno in ge	יִשְׂרָאֵל לָא יִסְתְּמְסוּן אַחֲסָנָא וְאַרְעִית מַעֲשְׂרָא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי־פְרָשׁוּן קֳדָם יְיָ אֲפְרָשׁוּתְא	preciũ est pro	τόπῳ ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, ὅτι μισθὸς ἔστιν ὑμῖν	וְלֹא תִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא כִּי הֲרִמֹתֶם			נסב נתן
	nerationibus vr̃is: τ in medio filiorũ ifrael non poſſi	תְּהֵית לְלֵוָאֵי לָא תְחַסְנָא עַל כֵּן אֲמַרִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא יְחַסְנוּן אַרְעָא וּפוּלְחָנָא	ministerio vr̃is q̃ in tabernaculo testi	ἐστὶν ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν ὑμῶν τῶν ἐν τῇ σκηνῇ τ μαρ	מֵאִתּוֹ אֶת תְּרוּמַת יְהוָה לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן:			נקב פה שרף
	debũt hereditatẽ: quãq decimas filiorũ ifrael quas ſe	דִּי לָא יְקַבְּלוּן חוֹבָא לְמִמְּתָא: וְיִמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: וְעִם לֵוָאֵי תְּמַלֵּיל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי	monij. τ nō accipietis ppe hoc peccũ: q̃n ſe	monij. τ nō accipietis ppe hoc peccũ: q̃n ſe	τυρίου. καὶ οὐ λήψεσθε ἁμαρτίαν, ὅτι ἀν'	וּמִכָּל מַתְּנֹתֵיכֶם תָּרִימוּ אֶת כָּל חֵלְבּוֹ מִמֶּנּוּ			
	parant cozã dño decimã leuitis in poſſeſſionẽ. Ideo ditri	תִּסְבְּרוּן לְוָאֵי יָת מַעְשְׂרָא דִּי אֲקַבֶּל יָתְכוֹן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת דִּי יְהַבִּית לְכוֹן מִנְּהוֹן	tus ſepatiões vr̃e vt triticũ ab area:	τυρίου. καὶ οὐ λήψεσθε ἁμαρτίαν, ὅτι ἀν'	וּמִקְּדָשָׁיו מִמֶּנּוּ: וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם			
	cis in medio filiorũ ifrael non poſſidebũt poſſeſſionẽ.	לַאֲחֻסָּנָא כְּדֵין אֲמַרִית בְּגַוֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָא יְחַסְנוּן אַרְעָא וּפוּלְחָנָא וּמַלֵּיל	ζωμὸν τὰ ἀφαιρέματα ὑμῶν ὡς σῖτος ἀπὸ ἅλωνος,	ζωμὸν τὰ ἀφαιρέματα ὑμῶν ὡς σῖτος ἀπὸ ἅλωνος,	כִּי תָרִימוּ אֶת חַלּוֹ מִמֶּנּוּ מִן הַמַּעֲשֵׂר			
	Locutuſq̃ eſt dñs cum moyſe dicens. Loquere quoq;	יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: וְעִם לֵוָאֵי תְּמַלֵּיל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי תְסַבְּרוּן מִנְּגַו אַפְרָשׁוּן דִּי יְהַבִּית	τ vt separatio a torculari ſic auferetis τ	τ vt separatio a torculari ſic auferetis τ	וְאֶת תְּרוּמַת יְהוָה תָּרִימוּ מִכָּל מַעְשְׂרֹתֵיכֶם			
	cum leuitis τ dices eis. Cum acceperitis a filijs ifrael	לְכוֹן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִסְבְּרוּן מִנֵּיהּ אַפְרָשׁוּתְא דַּייָ אַפְרָשׁוּתָא מִן מַעֲשַׂרָא	καὶ ὡς ἀφαιρεμα τὰ ὑμῶν ὡς σῖτος ἀπὸ ἅλωνος,	καὶ ὡς ἀφαιρεμα τὰ ὑμῶν ὡς σῖτος ἀπὸ ἅλωνος,	אֶת תְּרוּמַת יְהוָה לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן:			
	decimas quas ex eis dedi vobis in poſſeſſionẽ vſam:	מִן מַעֲשַׂרְתְּכוֹן וְתִתְּנוּן מִנֵּיהּ תְּרוּמַת יְיָ לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא מִן אִדְרָא וּמִמַּלְיָתָא מִן מַעֲצַרְתָּא וּבְ	τ vt separatio a torculari ſic auferetis τ	τ vt separatio a torculari ſic auferetis τ	מִכָּל מַתְּנֹתֵיכֶם תָּרִימוּ אֶת כָּל חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ			
	ſeparabitis ex eis ſepationẽ cozã dño decimã par	מַתְּנָן אַף אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ מִכֹּל מַעְשַׂרְתְּכוֹן דְּתִסְבְּרוּן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	καὶ κατακαύσουσιν αὐτὴν ἐναντίον αὐτ. καὶ ὁ ἕλμα	καὶ κατακαύσουσιν αὐτὴν ἐναντίον αὐτ. καὶ ὁ ἕλμα	וְאֶת תְּרוּמַת יְהוָה תִּתְּנוּ מִמֶּנָּה לְאַהֲרֹן			
	tem decime. Et reputabitur vobis ſeparatio veſtra	וְתִתְּנוּן מִנֵּיהּ תְּרוּמַת יְיָ לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא: מִכֹּל מַתְּנָתְכוֹן תִּסְבְּרוּן יָת כָּל תְּרוּמַת יְיָ מִכֹּל	ἐπ' αὐτὸν καὶ τὰ κρέα αὐτῆς, καὶ τὸ αἷμα αὐτῆς σὺν τῇ κόπρῳ	ἐπ' αὐτὸν καὶ τὰ κρέα αὐτῆς, καὶ τὸ αἷμα αὐτῆς σὺν τῇ κόπρῳ	הַכֹּהֵן: וְשֹׁחֵט אֹתָהּ לִפְנֵי יְהוָה: וְלָקַח			
	quaſi frumenti de area τ quaſi vini de torculari: ſic	מַעְשַׂרְתְּכוֹן וְתִתְּנוּן מִנֵּיהּ לְאַהֲרֹן כָּהֲנָא: מִכֹּל מַתְּנָתְכוֹן תִּסְבְּרוּן יָת כָּל תְּרוּמַת יְיָ מִכֹּל	coburetur. τ accipiet ſacerdos ligniũ ce	coburetur. τ accipiet ſacerdos ligniũ ce	הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה אֶל			
	ſeparabitis τ vos ſeparationẽ cozã dño ex oibus de	תַּמְרוֹן וּמִן גִּיתָךְ תִּסְבְּרוּן יָת שֵׁירוּתָא דְּמִנְּהוֹן תִּתְּנוּן יָת אֲפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְאַהֲרֹן	δρινον καὶ ὑσσωπον, καὶ κόκκινον, καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς	δρινον καὶ ὑσσωπον, καὶ κόκκινον, καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς	נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִדָּמָהּ שֶׁבַע			
	cimis vr̃is quas accipitis a filijs ifrael: et dabitis ex	כָּהֲנָא: וּמִן בְּכוֹרָא דִּבְנֵיכוֹן תִּפְרְקוּן כָּל בֻּכְרָא דִּבְעִירְכוֹן דְּכַר וְנוּקְבָא וְיִהְיֵי	incendũ vacce. τ laua	incendũ vacce. τ laua	פְּעָמִים: וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו			
	eis primitias cozã dño aaron ſacerdoti. et oibus que	קֳדָם יְיָ לְמִפְרַק יָתֵיהּ בְּכוֹרָא דְּאִתְיְלִיד בְּסוֹאֲנָא בְּכוֹרָא דִּמְעִזָּא אִם דְּכַר אִם נוּקְבָא	mísor τ καταλούσεται τὰς ἁμάλεως. καὶ πλυ	mísor τ καταλούσεται τὰς ἁμάλεως. καὶ πλυ	אֶת עֹרָהּ וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ עַל			
	vobis dantur ſeparabitis omnẽ ſeparationẽ cozam	וְיִפְרַק יָתֵיהּ בְּכוֹרָא דְּאִתְיְלִיד בְּסוֹאֲנָא בְּכוֹרָא דִּמְעִזָּא אִם דְּכַר אִם נוּקְבָא וְיִפְרַק יָתֵיהּ	bis vestẽs suas sacerdos: τ lauabit coz	bis vestẽs suas sacerdos: τ lauabit coz	גֵּו פִּרְשָׁהּ יִשְׂרֹף: וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ			
	domino ex omni quod optimum fuerit τ ſanctificabũ	בְּכוֹרָא דְּאִתְיְלִיד בְּסוֹאֲנָא בְּכוֹרָא דִּמְעִזָּא אִם דְּכַר אִם נוּקְבָא וְיִפְרַק יָתֵיהּ בְּכוֹרָא דְּאִתְיְלִיד	ri τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ λουσάσθω τὸ σῶ	ri τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὁ ἱερεύς, καὶ λουσάσθω τὸ σῶ	אֶזֹב וְשָׁנִי וְהִשְׁלִיךְ אֶל תּוֹךְ שְׂרֵפַת			
	er eo. Dicesq̃ eis.	בְּסוֹאֲנָא בְּכוֹרָא דִּמְעִזָּא אִם דְּכַר אִם נוּקְבָא וְיִפְרַק יָתֵיהּ בְּכוֹרָא דְּאִתְיְלִיד בְּסוֹאֲנָא	p sua aqua: τ post hec ingredietur	p sua aqua: τ post hec ingredietur	הַפָּרָה: וְכִבֶּס בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרָחַץ בַּשָּׂרוֹ בַּמָּיִם			
			ma autou ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται	ma autou ὕδατι, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται	וְאַחַר יָבֹא אֶל הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא הַכֹּהֵן			
			in castra: τ imſũ erit	in castra: τ imſũ erit	עַד הָעָרֶב: וְהַשֹּׂרֵף אֹתָהּ			

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חשב עָשַׂר	quãdo separauerítis optimũ eius ex eo: reputabitur	בְּאַפְרָשַׁתְכוֹן יָת שׁוּפְרֵיהּ מִנֵּיהּ וְיִתְחַשֵּׁב לְלֵוָאֵי כְּעֲלַלְתָּ אִדְרָא וּכְעֲלַלְתָּ
אכל בֵּית	leuitis q̃si fructꝰ aree τ q̃si fructꝰ torcularis. Come	מַעֲצַרְתָּא: וְתִיכְלוּן יָתֵיהּ כָּל אֲתַר אַתּוּן וְאֵנָשׁ
שכן הכב רש	detiſq; illud in oi loco vos τ viri vestri dom̃ vr̃e: q̃ precii	בָּתֵּיכוֹן אֲרֵי אַגְרָא הוּא לְכוֹן חֲלַף פּוּלְחָנְכוֹן
חלל פות	eſt vobis pro ministerio vr̃o in tabernaculo federis.	בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא: וְלָא תְּחַבְּלוּן עֲלוֹהִי חוֹבָא בְּאַפְרָשָׁכוֹן יָת שׁוּפְרֵיהּ מִנֵּיהּ וְיָת
אמר	et nõ recipietis ſup illud pcm cũ ſeparauerítis opti	קוּדְשַׁיָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָא תְחַלְּלוּן וְלָא תְּמוּתוּן: Ca. xix. וּמַלֵּיל יְיָ
נסב נתן	mum eius ex eo: τ ea q̃ ſanctificata ſunt a filijs ifrael	מֹשֶׁה וְיָת אַהֲרֹן לְמֵימַר: דָּא קְיָמָא דְּאוֹרָיְתָא דִּי פַקִּיד יְיָ לְמֵימַר מַלֵּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נקב פה שרף	non pro profanabitis: τ nõ morieminí. Ca. 19.	וְיִסְבּוֹן גְּבָךְ תּוֹרְתָא סְמִיקְתָא שְׁלִימְתָא דְּלֵית בַּהּ מוּמָא דְּלָא סְלִיק עֲלַהּ עֻלָּא: וְתִתְּנוּן
רמה עפר	Locutuſq̃ eſt dñs cum moyſe τ cũ aaron dicẽs.	יָתַהּ לְאֶלְעָזָר כָּהֲנָא וְיִפַּק יָתַהּ לְמִבַּרָא לְמַשְׁרְיָתָא וְיִתְכַּס קֳדָמֵיהוֹן שְׁבַע
שרף	Hoc eſt decretũ legis: q̃ precepit dñs dicens.	זִמְנִין: וְיִקַּח יָת דְּמַהּ בְּאֶצְבְּעֵיהּ וְיִדֵּי לְקִבֵּל אַפֵּי מַשְׁכַּן זִמְנָא מִדָּמַהּ שְׁבַע זִמְנִין
אזב שנה תלע	Loq̃re cum filijs ifrael vt adducãt ad te vaccã rufam	תִּדְקָא יָת בִּשְׂרַהּ וְיָת דְּמַהּ עַל אוּכְלַהּ וְיָת בִּישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא
שלך	integrã: in qua nulla ſit macula: ſup quã nõ poſitũ eſt	וְיִשְׁלַח כָּהֲנָא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל לְמַשְׁרְיָתָא
בוא	iugũ. et dabitis eam eleazar ſacerdoti: τ adducet eaz	וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל
	ertra caſtra: τ immolabit eam in cõſpectu ſuo. Et tollet	לְמַשְׁרְיָתָא וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל
	eleazar ſacerdos de ſanguine eius digito ſuo: τ aſper	לְמַשְׁרְיָתָא וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל
	get cõtra faciẽ tabernaculi federis de ſangule eiꝰ ſe	לְמַשְׁרְיָתָא וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל
	pties. τ cõburet vaccã ante oculos ſuos tam pellẽ q̃	לְמַשְׁרְיָתָא וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל
	carnẽ eius: ſanguinẽ quoq; eius cũ ſimo eiꝰ cõburet.	לְמַשְׁרְיָתָא וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל
	Et toller ſacerdos ligniũ cedri τ hyſopum τ coccinũ τ	לְמַשְׁרְיָתָא וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל
	mittet in medio cõbuſtionis vaccæ. Lauabitq̃ ſacer	לְמַשְׁרְיָתָא וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל
	dos veſtimẽta ſua: τ lauabit carnẽ ſuã aq̃: τ poſtea	לְמַשְׁרְיָתָא וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל
	ingredietur in caſtra: τ erit ſacerdos pollutus vſq	לְמַשְׁרְיָתָא וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל
	ad veſperam. Et qui combuſſerit eam	לְמַשְׁרְיָתָא וְיִסְבּוֹן כָּהֲנָא בִּשְׁתָּא וְיִצְבַּע לְבִישְׁהוֹהִי כְּתַהּ אֲזָא וְיִסְחֵי בְּמַיָּא וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל

Pūtiua heb. | Ter.Heb. | Au. | Ca.xix. | Trāsla.B.Hiero. | Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina

יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב׃
lauabit vestimenta sua & corpus: & immundus erit vsq; ad vesperum. Colliget aũt vir mundus cineres vacce: & effundet extra castra in loco mundo. & erit cetui filioꝝ israel in custodiã & in aquã aspersionis: qa pcto vacca cõbusta est.
λουεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ συναγαγέτω ὁ ἀνὴρ καθαρὸς τὴν σποδιὰν τῆς δαμάλεως καὶ ἀποθήσει ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρόν, καὶ ἔσται τῇ συναγωγῇ τῶν υἱῶν Ισραηλ εἰς διατήρησιν. ὕδωρ ῥαντισμοῦ ἁγιασμά ἐστι. καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια ὁ συνάγων τὴν σποδὸν τῆς δαμάλεως, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ ἔσται τοῖς υἱοῖς Ισραηλ καὶ τοῖς προσκειμένοις προσηλύτοις ἐν μέσῳ ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον.

Ca.xix.

ונגע בנבלת חלל בקבר אדם או בעצם אדם או בקבר וטמא שבעת ימים׃
tangẽs mortuũ: aut vulneratũ: aut mortuũ: aut sepulturã. & aspget mundus sup immundũ in die tertio & in die septimo: & mundabit eum in die septimo: & lauabit vestimẽta sua: & se & lauabit aqua: & mundus erit vsq; ad vesperũ.
ὁ ἁπτόμενος τεθνηκότος ψυχῆς ἀνθρώπου ὃν ἂν μιανθῇ, καὶ μὴ ῥαντισθῇ τὸ ὕδωρ ἐφ' ἑαυτόν, ἀκάθαρτός ἐστιν· ἔτι ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. καὶ οὗτος ὁ νόμος, ὅταν ἀποθάνῃ ἄνθρωπος ἐν οἰκίᾳ, ἀκάθαρτος ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ πᾶν σκεῦος ἀνεῳγὸν ὃ οὐκ ἔστιν ἔμβυσμα ἐπ' αὐτῷ, ἀκάθαρτός ἐστιν· ἔτι καὶ ὃς ἂν ἅψηται ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου τραυματίου ἢ νεκροῦ, ἢ ὀστέου ἀνθρωπίνου, ἢ μνήματος, ἑπτὰ ἡμέρας ἀκάθαρτος ἔσται.

C

Ca.xix.

Tollentq; de cineribus combustionis atq; peccati: & mittent aqs vīuas super eos in vas: in quibus cũ hyssopũ: asperget ex eo oẽ tectorium & cunctam supellectilẽ & hoies huiuscemodi contagione pollutos. Atq; hoc mõ mundus lustrabit immundũ tertio & septimo die: expiatusq; die septio lauabit & se & vestimẽta sua: & immundus erit vsq; ad vesperũ.
Τὸ δὲ ἁγίασμα τῆς ἀκαθαρσίας λήμψονται τῷ ἀκαθάρτῳ ἀπὸ τῆς σποδιᾶς τῆς καυθείσης τοῦ ἁγιασμοῦ, καὶ ἐπιχεοῦσιν ἐπ' αὐτὸν ὕδατος καθαροῦ εἰς σκεῦος, καὶ λήψεται ὕσσωπον, καὶ βάψει ἐν τῷ ὕδατι καθαρός, καὶ περιῤῥανεῖ ἐπὶ τὸν οἶκον καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη, καὶ ἐπὶ τὰς ψυχὰς, ὅσαι ἂν ὦσιν ἐκεῖ, καὶ ἐπὶ τὸν ἡμιθνῆ τοῦ ὀστέου τοῦ ἀνθρωπίνου, ἢ τοῦ τραυματίου, ἢ τοῦ τεθνηκότος, ἢ τοῦ μνήματος. καὶ περιῤῥανεῖ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸν ἀκάθαρτον τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ καθαριεῖ αὐτόν· καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται ὕδατι, καὶ ἀκαθαρισθήσεται τὸ δὲ ἀκάθαρτον ἔσται ἕως ἑσπέρας. καὶ ὃν ἂν μιανθῇ, καὶ μὴ ῥαντισθῇ τὸ ὕδωρ ἐφ' ἑαυτόν, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς, ὅτι τὰ ἅγια κυρίου ἐμίανεν, ὅτι ὕδωρ ῥαντισμοῦ οὐ περιερραντίσθη ἐπ' αὐτόν, ἀκάθαρτός ἐστιν· ἔτι καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον· καὶ ὁ περιῤῥαίνων ὕδωρ ῥαντισμοῦ, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ὃς ἂν ἅψηται τοῦ ὕδατος τοῦ ῥαντισμοῦ, ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας.

Leui. 17.c.

Ca. 20.

Enerũtq; filii israel ois cõgregatio in desertũ sin in mẽse primo: & habitauit populus in cades & mortua est ibi maria & sepulta est ibi. Et nõ erat aqua cõgregatiõi: & congregati sunt cõtra moysen & cõtra aaron. & obiurgatus est populus cõtra moysen: & dixerunt. Vtinã mortui essemus qñ mortui sunt fratres nostri coram dño. Cur

Pūtiua heb. | Ter.Heb. | Au. | Ca.xx. | Trāsla.B.Hiero. | Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina

ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צן בחדש הראשון וישב העם במדבר ותמת שם ותקבר שם׃ ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן׃ וירב העם עם משה ויאמרו לאמר ולו גוענו בגוע אחינו לפני יהוה׃ ולמה הבאתם את
Ca.xx.
בא עד דבר
מות
קבר
הלל
רוב
מות
שלש
שבע
סאב שא
קדש ידד זנק
ידד יהוה
זנה
טמא
הנה חקק עלם
אתא דבר
מות קבר רעה
כנש צאר אמר
מות אתא

Pūtiua chal. | Interp. chal.

כנש נתן כבד
מאן טובל דבה
ידד שכן
צענע סחא
סאב שא
קדש ידד זנק
ידד יהוה
אתא דבר
מות קבר רעה
כנש צאר אמר
מות אתא

Transla.Chal.

ויסבון לרמסאב מעפר יקידת חטאתא ויתן עלוהי מי מדעתי לבן׃ ויסב איזובא ויטבול במיא דבר דכר וירדי על משכנא ועל כל מאניא ועל נפשתא דהואה תמן ועל דיתבר בגרמא או בקטילא או במיתא או בקברא וירדי דבירא על מסאבא ביומא תליתאה וביומא שביעאה וידכיניה ביומא שביעאה וישבע לבושוהי וירחץ במיא וידכי ברמשא׃ וגבר דיסתאב ולא יזי על נפשה ויתרחיץ אנשא ההוא מגו מהלא ארעא דמקדשא דיי מאיך מי אזדרקו עלוהי מסאבהוא׃ ותהי להון לקים עלם וזי דזי מי אזדרקו יצבע לבושוהי ודיקרב במי אזדיתא ויהי מסאב עד רמשא׃ וכל דיקרב בית מסאבא יהי מסאב עד רמשא׃

Ca.xx.

ואתו בני ישראל כל כנישתא למדבר צן בירחא קדמאה ויתיב עמא במרים ואתקברת תמן מרים ולא מיא לכנישתא ואתכנשו על משה ועל אהרן׃ ופרע עמא עם משה ואמרו למיתי דלויתנא במותא דאחנא תמן ייו ולמה אתיתונא

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au.	Ca. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
קָהָל	יְהוָה אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוּת			ecclesiam dñi i solitudinem: vt & nos & iumenta nostra moriamur. Quare nos fecistis ascendere de egypto: vt ducamur in locum hunc pessimũ vbi non est locus aptus ad seminandũ: vbi non sunt ficus et vites et malogranata: et aqua non est ad bibendum.	cõgregationé dñi in desertũ hoc vt oc
שָׁם	אֲנַחְנוּ וּבְעִירֵנוּ: וְלָמָּה				τὴν συναγωγὴν κυρίου εἰς τὴν ἔρημον ταύτην ἀπο
בָּעַר	הֶעֱלִיתֹנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָבִיא אֹתָנוּ				cideretis nos: et iumẽta nr̃a. et quare hoc:
עָלָה פּוּא	אֶל הַמָּקוֹם הָרַע הַזֶּה לֹא מָקוֹם				κτεῖναι ἡμᾶς, καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν. καὶ ἵνατί τοῦ
קוּם רוּעַ	זֶרַע וּתְאֵנָה וְגֶפֶן וְרִמּוֹן וּמַיִם אֵין				eduxistis nos ex egypto vt veniremꝰ
יָסַן	לִשְׁתּוֹת: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי				το, ἀπαγαγεῖτε ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου παραγενέσθαι Exo.
שָׁתָה פּוּא	הַקָּהָל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ				in locũ	ρανων ἥμ. ἐκ γῆς αἰγυπτ. παραγενέσθαι 17.b.
נָפַל	עַל פְּנֵיהֶם וַיֵּרָא כְּבוֹד יְהוָה				cdon: dicẽs: hec dicit frater tuus
רָאָה כָּבַד	אֲלֵיהֶם: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה				Βασιλέα ἐδώμ, λέγων, τάδε λέγει ὁ ἀδελφός σου
דִּבֵּר	לֵאמֹר: קַח אֶת הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אַתָּה				israel: tu scis oẽm laborẽ qui inuenit
קָהַל	הֶעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן אָחִיךָ וְדִבַּרְתֶּם				Ἰσραήλ, σὺ ἐπίστῃ πάντα τὸν μόχθον τὸν εὑρόντα
	אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו				nos: t defecẽrũt pres nr̃i in egyptũ:
	וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן הַסֶּלַע				ἡμᾶς, καὶ κατέβησαν οἱ πατέρες ἡμῶν εἰς Αἴγυπτον,
יָצָא	וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם:				t hitauim⁹ in egypto dies plures: t
שָׁקָה עֵדָה בְּעִיר	וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטֶּה מִלִּפְנֵי יְהוָה				καὶ παῳκήσαμεν ἐν Αἰγύπτῳ ἡμέρας πλείους, καὶ
נָטָה	כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ: וַיַּקְהִלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן				afflixerũt nos egyptꝰ t pres
קָהַל	אֶת הַקָּהָל אֶל פְּנֵי הַסֶּלַע				ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τοὺς πατέρας ἡ
	וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּ נָא הַמֹּרִים				nos. t clamauim⁹ ad dñm: t exaudiuit
מָרָה	הֲמִן הַסֶּלַע הַזֶּה נוֹציא לָכֶם מָיִם:				μῶν. καὶ ἐβοήσαμεν πρὸς κύριον, καὶ εἰσήκουσεν
יָצָא	וַיָּרֶם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת				dñs vocẽ nr̃am: t mittẽs angelũ: edu
רָמַם נָכָה	הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם וַיֵּצְאוּ				κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ ἀποστείλας ἄγγελον, ἐξή
נָטָה	מַיִם רַבִּים וַתִּשְׁתְּ הָעֵדָה				xit nos de egypto. t nũc sum⁹ in cades ci	γαγεν ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου. καὶ νῦν ἐσμὲν ἐν κάδης πό
רָבָה עֵדָה שָׁתָה	וּבְעִירָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה				uitate: ex pte finiũ tuoꝝ. pteribimus per	λει, ἐκ μέρους τῶν ὁρίων σου. παρελευσόμεθα διὰ
	וְאֶל אַהֲרֹן יַעַן לֹא				terrã tuã: nõ trãsibim⁹ p agros nec p vineas.	τῆς γῆς σου, οὐ διελευσόμεθα δ' ἀγρῶν οὐδὲ δ' ἀμπε
	הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְּנֵי				nec: neq; bibem⁹ aquã e lacu: vta regia	λώνων, οὐδὲ πίομεν ὕδωρ ἐκ λάκκου, ὁδῷ Βασιλι
אָמַן קֹדֶשׁ	יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקָּהָל				ibimus: nõ declinabim⁹ ad dexterã neq; ad	κὴ πορευσόμεθα, οὐκ ἐκκλινοῦμεν δεξιὰ οὐδὲ εὐώνυ
	הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי				sinistrã: q̃ad trãsierimus fines tuos. t dixit	μα, ἕως ἂν παρέλθωμεν τὰ ὅρια σου. καὶ εἶπε
				aquã tuã bibertim⁹ ego q̃ t iumẽta mea: dabo p	ὕδατός σου πίωμεν ἐγώ τε καὶ τὰ κτήνη μου, δώσω τι
				educcimus vobis aquã: t tollens moyses	τῆς ἐξαξωμεν ὑμῖν ὕδωρ, καὶ ἐπάρας μωυσῆς
				manũ suã percussit petrã vir-	τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπάταξε τὴν πέτραν τῇ ῥάβδῳ
				bis: et exiit aqua multa: t bibit	δω δίς, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ πολύ, καὶ ἔπιεν ἡ
				congregatio: t iumẽta sua. t dixit dñs	συναγωγὴ, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν. καὶ εἶπε κύριος
				ad moysen t aarõ: q̃n nõ credidistis mihi	πρὸς μωυσῆν καὶ ἀαρών, ὅτι οὐκ ἐπιστεύσατέ μοι
				vt sctificaretis me cor̃a filijs israel: pp hoc nõ indu	ἁγιάσαι με ἐναντίον υἱῶν Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο οὐκ εἰσάξε
				cens vos cõgregationẽ hanc in-	τε ὑμεῖς τὴν συναγωγὴν ταύτην εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκα

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Au.	Ca. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
רוּם	לָהֶם: הֵמָּה מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ			eis: hec aqua cõtradictiõis: q̃n cõtla-	eis. hec est aqua contradictiõis: vbi iurgati sũt
שָׁלַח לְאָדָם	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה וַיִּקָּדֵשׁ בָּם:			sus est nr̃i israel cor̃a dño: t sctificat⁹ est in	filii israel contra dñm: & sanctificatus est in eis.
	וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִים מִקָּדֵשׁ אֶל				Milit interea ꝫ nuncios
	מֶלֶךְ אֱדוֹם כֹּה אָמַר אָחִיךָ				moyses de cades ad
	יִשְׂרָאֵל אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת כָּל				regẽ edõ: qui dicerent.
	הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאָתְנוּ: וַיֵּרְדוּ				Hec mãdat frater tuus
לָאָה	אֲבֹתֵינוּ מִצְרַיְמָה וַנֵּשֶׁב בְּמִצְרַיִם				israel. Nosti oẽm labo
יָשַׁב	יָמִים רַבִּים וַיָּרֵעוּ לָנוּ מִצְרַיִם				rẽ qui apphendit nos:
יוֹם רוּעַ	וְלַאֲבֹתֵינוּ: וַנִּצְעַק אֶל יְהוָה				quo defecerint pres
צָעַק	וַיִּשְׁמַע קֹלֵנוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָךְ				nr̃i in egyptũ: & hitaue
שָׁמַע קוֹל	וַיּוֹצִאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ				rimus ibi multo tpe: af
נָבַל עָבַר	בְקָדֵשׁ עִיר קְצֵה גְּבוּלֶךָ: נַעְבְּרָה				flixerũt nos egyptii
	נָּא בְאַרְצֶךָ לֹא נַעֲבֹר בְּשָׂדֶה				& pres nostros: & quo
	וּבְכָרֶם וְלֹא נִשְׁתֶּה מֵי בְאֵר				clamauerimus ad dñm
	דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ נֵלֵךְ לֹא נָטֶה יָמִין				& exaudierit nos: mi
יָלַךְ יָמִין	וּשְׂמֹאול עַד אֲשֶׁר נַעֲבֹר גְּבֻלֶךָ:				ferit angelũ qui edu
שְׂמֹאל עָבַר	וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱדוֹם לֹא תַעֲבָר בִּי				xerit nos de egypto.
	פֶּן בַּחֶרֶב אֵצֵא לִקְרָאתֶךָ: וַיֹּאמְרוּ				Ecce in vrbe cades q̃
יָצָא אָמַר	אֵלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמְסִלָּה נַעֲלֶה				in extremis finibus tuis
סָלַל עָלָה	וְאִם מֵימֶיךָ נִשְׁתֶּה אֲנִי וּמִקְנִי וְנָתַתִּי				positi obsecramus vt
כָּנָה נָתַן	מְחִיר רַק א�ין דָּבָר נִרְגְלָי אֶעְבֹרָה:				nobis trãsire liceat per
עָבַר	וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲבֹר וַיֵּצֵא אֱדוֹם				terrã tuã. Nõ ibimus
	לִקְרָאתוֹ בְּעַם כָּבֵד וּבְיָד חֲזָקָה:				agros nec p vineas.
מָאֵן נָטָה	וַיְמָאֵן אֱדוֹם נְתֹן אֶת יִשְׂרָאֵל עֲבֹר				nõ bibemus aqs d puteis tuis: sed gradiemur
נָטָה נָסַע	בִּגְבֻלוֹ וַיֵּט יִשְׂרָאֵל מֵעָלָיו: וַיִּסְעוּ				via publica nec ad dextrã nec ad sinistrã declinates: donec trãseamus termínos tuos. Cui rñdit edõ. Non pertrãsibis p me: alioquin in bel
נוּחַ	מִקָּדֵשׁ וַיִּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל				lo occurrã tibi. t dixit
יָצַד	הָעֵדָה הֹר הָהָר: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל				Ἐν Κάδης πόλει ἐγγύς σου εἰσὶ νῦν ἐσμὲν ἐν κάδης πό
					λει, ἐκ μέρους τῶν ὁρίων σου. παρελευσόμεθα διὰ
					τῆς γῆς σου, οὐ διελευσόμεθα δ' ἀγρῶν οὐδὲ δ' ἀμπε
					λώνων, οὐδὲ πίομεν ὕδωρ ἐκ λάκκου, ὁδῷ Βασιλι
					κὴ πορευσόμεθα, οὐκ ἐκκλινοῦμεν δεξιὰ οὐδὲ εὐώνυ
					μα, ἕως ἂν παρέλθωμεν τὰ ὅρια σου. καὶ εἶπε
					πρὸς αὐτὸν ἐδώμ, οὐ διελεύσῃ δι' ἐμοῦ. καὶ ἐξέλ
					λεμο μεθα. ὁδῷ εἶπεν. οὐ διελεύσῃ δι' ἐμοῦ. καὶ ἐξέλ
					it edom in occursũ eox in turba grauí: t in
					ἐδώμ εἰς συνάντησιν αὐτῶν ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐν
					manu forti. t nõ voluit edõ pcedere israel
					χειρὶ ἰσχυρᾷ. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐδώμ δοῦναι τῷ Ἰσραὴλ
					vt trãsiret p fines suos. t declinauit israel ab
					διελθεῖν διὰ τῶν ὁρίων αὐτ. καὶ ἐξέκλινεν Ἰσραὴλ ἀπ'
					eo. t vtcesserũt ex cades. t venerũt filij is-
					αὐτ, καὶ ἀπῆραν ἐκ κάδης. καὶ παρεγένοντο οἱ υἱοὶ Ἰσ
					rael ois cõgregatio in ors mõtẽ. t dixit dñs ad
					ραὴλ πᾶσα ἡ συναγωγὴ εἰς ὄρος τὸ ὄρος. καὶ εἶπε κς πρὸς

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נָסַק	eccleſiam dñi in ſolitudinẽ hãc: vt moriamur hic nos et iumenta noſtra. et quare nos feciſtis aſcendere de egypto: vt ducamur in locum hunc peſſimũ vbi non eſt locus aptus ad ſeminandũ: vbi non ſunt ficus et vites et malogranata: et aqua non eſt ad bibendum. Ingreſſique ſunt moyſes et aaron oſtiũ tabernaculi fe- deris a facie eccleſie: et corruerunt ſuper facies ſuas. Et reuelata eſt eis gloria dñi. Locutuſq; eſt dñs cum moyſe dicens. Colle virgam et congrega cetum tu et aaron frater tuus: et loquimini ad petrã ante oculos eox: et dabit aquas ſuas: et educes eis aquã de petra: et potabis eos aqua: et adaquabis iumenta eox. Tu- litq; moyſes virgam a facie dñi ſicut preceperat ei. Congregauerũtq; moyſes et aaron eccleſiam ante pe tram: dixitq; eis. Audite nunc rebelles. nunquid de petra hac educem⁹ vobis aquã? Eleuauitq; moyſes manũ ſuam et percuſſit bis petram virga ſua: et egreſ ſe ſunt aque multe: et bibit cetus et iumenta eorum. Dixitq; dñs ad moyſen et aaron. quia nõ credidiſtis verbo meo vt ſanctificaretis me ante oculos filiorum iſrael: ideo non introducetis congregationem hanc in terram quã dedi	קָהָלָא דַּיְיָי לְמִדְבְּרָא הָדֵין לְמִיתַת תַּמָּן אַנַחְנָא וּבְעִירָנָא: וּלְמָה אַסֵּקְתּוּנָא מִמְצְרַיִם לְאַתְיָאָה יָתָנָא לְאַתְרָא בִּישָׁא הָדִין לָא אַתַר כֵּישָׁא לְמִזְרַע וְאִף לָא תְאֵנִין וְגוּפְנִין וְרוּמָנִין וּמַיָּא לָא אִית לְמִשְׁתֵּי: וְסָלִיקוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִן קֳדָם קְהָלָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וּנְפָלוּ עַל אַפֵּיהוֹן וְאִתְגְּלִי יְקָרָא דַּיְיָי לְהוֹן: וּמַלֵּיל יְיָי עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: סַב יָת חוּטְרָא וְכוֹנֵשׁ יָת כְּנִשְׁתָּא אַתְּ וְאַהֲרֹן אָחוּךָ וּתְמַלְלוּן עִם כֵּיפָא לְעֵינֵיהוֹן וְיִתֵּן מַיָּוהִי וְתַפֵּיק לְהוֹן מַיָּא מִן כֵּיפָא וְתַשְׁקֵי יָת כְּנִשְׁתָּא וְיָת בְּעִירֵיהוֹן: וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת חוּטְרָא מִן קֳדָם יְיָי כְּמָא דְּפַקֵּיד יָתֵיהּ: וְכַנִּשׁוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן יָת קְהָלָא לְקֳדָם כֵּיפָא וַאֲמַר לְהוֹן שְׁמָעוּ כְּעַן סָרְבָנַיָּא הַמִן כֵּיפָא הָדֵין נַפֵּיק לְכוֹן מַיָּא: וּרְמָא מֹשֶׁה יָת יְדֵיהּ וּמְחָא יָת כֵּיפָא בְּחוּטְרֵיהּ תְּרֵתֵין זִמְנִין וּנְפָקוּ מַיָּא סַגִּיאִין וְשָׁתַת כְּנִשְׁתָּא וּבְעִירֵיהוֹן: וַאֲמַר יְיָי לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן חֲלַף לָא הֵימַנְתּוּן בְּמֵימְרִי לְקַדָּשָׁתִי יָת לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֵן לָא תָעֲלוּן יָת קְהָלָא הָדֵין לְאַרְעָא דִּיהַבְתִּ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au.	Ca. xx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
קָהַל יְהוָה אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוּת				ecclesiam dñi in solitudinem: vt & nos & iumenta nr̃a moriamur. Quare nos fecistis ascendere de egypto: vt ducamur in locum hunc pessimũ vbi non est locus aptus ad seminandũ: vbi non sunt ficus et vites et malogranata: et aqua non est ad bibendum. Ingressiq; sunt moyses et aaron ostiũ tabernaculi fe- derts a facie eccleſie: et corruerunt super facies suas. Et reuelata est eis gloria dñi. Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Tolle virgam et congrega cetum tu et aaron frater tuus: et loquimini ad petrã ante oculos eox: et dabit aquas suas: et educes eis aquã de petra: et potabis eos aquã: et adaquabis iumenta eox. Tu- litq; moyses virgam a facie dñi sicut preceperat ei. Congregauerũtq; moyses et aaron ecclesiam ante pe tram: dixitq; eis. Audite nunc rebelles. nunquid de petra hac educem⁹ vobis aquã? Eleuauitq; moyse manũ suam et percussit bis petram virga sua: et egref se sunt aque multe: et bibit cetus et iumenta eorum. Dixitq; dñs ad moysen et aaron. quia nõ credidistis verbo meo vt sanctificaretis me ante oculos filiorum israel: ideo non introducetis congregationem hanc in terram quã dedi						

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נָסַק	eis. hec est aqua iurgij quia iurgati sunt filij israel coram dño: et sanctificatus est in eis. Misitq; moyses nũcios de cades ad regẽ idumee: hec dicit frater tuꝰ israel. Cognouisti oẽs tribulationẽ q̃ inuenit nos: descenderũtq; pres nri in egyptũ: et habitauimus in egypto diebus multis: et afflixerũt nos egyptii et pa- tres nostros. et clamauimus coram dño: et suscepit oza- tionẽ nostrã: et misit angelũ et eduxit nos de egypto: et ecce nos sumus in vrbe cades que est in latere ter- mini tui. Transeamus nunc per terras tuã: non tran sibimus per agrum et vineam: neq; bibemus aquam cisterne: per viã regiã ambulabimus: non declinabi mus ad dexterã neq; ad sinistrã. donec transeam⁹ ter minũ tuũ. Dixitq; eis edom. nõ pertransibis terminũ meũ: ne forte cum occidentibus gladio egrediar in occursum tuũ. Dixerũtq; ei filij israel per viã tritam ascendemus: et si aquas tuas bibertimus ego et iumẽ ta mea dabo preciũ earũ. nihilq; mali erit: tantũ tran sibo pedibus meis. et ait. Non pertransibis. Egressusq; est edom in occursum eius cũ exercitu multo et manu forti. Et noluit edom dimittere israel transire per ter minũ suũ: et diuertit ab eo israel. Profectiq; sunt de cades et venit ois congregatio filiorum israel in mon tem hor. Dixitq; dñs ad	לְהוֹן אֵינוֹן מֵי מְצִיתָא דְּנִצּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ וְאִתְקַדַּשׁ בְּהוֹן: וּשְׁלַח מֹשֶׁה מַלְאָכִין מִקָּדֵשׁ לְוָת מַלְכָּא דַּאֲדוֹם כְּדֵין אֲמַר אָחוּךָ יִשְׂרָאֵל אַתְּ יְדַעְתָּ יָת כָּל עֲקָתָא דְּאַשְׁכַּחְתַּנָא: וּנְחַתוּ אֲבָהָתַנָא לְמִצְרַיִם וְיָתַבְנָא בְּמִצְרַיִם יוֹמִין סַגִּיאִין וְאַבְאִישׁוּ לָנָא מִצְרָאֵי וְלַאֲבָהָתַנָא: וְצַלֵּינָא קֳדָם יְיָ וְקַבֵּיל צְלוֹתָנָא וְשָׁלַח מַלְאֲכָא וְאַפְּקָנָא מִמִּצְרַיִם וְהָא אֲנַתְנָא בְּרַקֶם דְּמַסְטַר תְּחוּמָךְ: נְעִיבַר כְּעַן בְּאַרְעָךְ לָא נְעִיבַר בַּחֲקַל וְלָא בְּמַיְנָן דְּגָרְמָן וְלָא נִשְׁתֵּי מֵי גוּבָא אֹרַח מַלְכָּא נֵיזֵיל לָא נְסָטֵי לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא עַד דְּנֶעְבַּר תְּחוֹמָךְ: וַאֲמַר לֵיהּ אֱדוֹמָאָה לָא תְעִיבַר בִּתְחוּמִי דִּילְמָא בְּקַבְלִין נְפִיק לְקַדָּמָךְ אַפּוֹק לְמִגְרַם חַרְבָּא: וַאֲמַרוּ לֵיהּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאוֹרַח כְּבִישָׁא נֵיסַק וְאִם מֵיָךְ נִשְׁתֵּי אֲנָא וּבְעִירַי וְאֶתֵּן דְּמֵי יְהוֹן לְחוֹד לֵית מִלְּתָא בְּתַרְגָּנָא דְּבִישׁ נְרַגְלָי אֶעְבְּרָה וְאַמַר לָא תְעִיבַר וּנְפַק אֱדוֹמָאָה לְקַדָּמוֹהִי בְּחֵיל רַב וּבִידָא תַּקִּיפָא: וְסָרִיב אֱדוֹמָאָה לְמִשְׁבַּק יָת יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּר בִּתְחוּמֵיהּ וְסָטָא יִשְׂרָאֵל מִלְּוָתֵיהּ: וּנְטָלוּ מֵרְקָם וַאֲתוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל כְּנִשְׁתָּא לְהוֹר טוּרָא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה

משה ואל אהרן נדב ואביהוא ועל הר
נבול ארץ אדום ויאסף
אהרן אל עמי כי לא יבא אל
הארץ אשר נתתי לבני ישראל
על אשר מריתם את פי למי
מריבה קח את אהרן ואת אלעזר
בנו והעל אתם הר ההר והפשט
את אהרן את בגדיו והלבשתם
את אלעזר בנו ואהרן יאסף ומת
שם ויעש משה כאשר צוה
יהוה ויעלו אל הר ההר לעיני
כל העדה ויפשט משה את אהרן
את בגדיו וילבש אתם את אלעזר
בנו ומת אהרן שם בראש ההר
וירד משה ואלעזר מן ההר
וירא כל העדה כי גוע אהרן ויבכו
את אהרן שלשים יום כל בית
ישראל

Cap. xxi.

וישמע הכנעני מלך
ערד ישב הנגב כי בא ישראל
דרך האתרים וילחם בישראל
וישב ממנו שבי ויד ישראל
נדר ליהוה ויאמר אם נתן תתן
את העם הזה בידי והחרמתי
את עריהם ויהי יהוה
בקול ישראל ויתן את הכנעני
והחרם אתהם ואת עריהם
ויקרא שם המקום חרמה

Trãsla. B. Hiero.

moysen ..... aaron ad populos suos. Nō enī intrabit
terrã quã dedi filiis israel: quia irritastis me super aquã
cõtradictionis. Tolle aaron & filiũ eius cũ eo: & duces eos in mõte hor.
Cũq; nudaueris patrẽ veste sua: indues ea eleazarũ filiũ eius: & aaron colligetur ibi. Fecit moyses sicut preceperat dñs: & ascenderũt in mõtem hor coram omni multitudine. Cũq; aaron spoliasset vestibus suis: induit eleazarum filiũ eius. Illo mortuo in montis supercilio: descenditcũ eleazaro.
Ois aũt multitudo videns occubuisse aaron: fleuit super eo trigita diebus per cunctas fa-

milias suas. Ca. 21.
Quod cum audisset chananeus rex arad q habitabat ad meridiẽ q venit israel p exploratorum viã: pugnauit cõtra israel: & captiuauit ex eis captiuitatẽ. Vouitq; israel cõrã dño votũ: & ait. Si tradés trades populũ istum in manu mea: delebo vrbes eius. Exaudiuit q dominus vocẽs israel: & tradidit chananeum: quem ille interfecit & subuertit vrbibus eius: & vocauit nomẽ loci illius horma: idest anathema.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina

moysen τ aarõ in oz mõte in finib⁹
μωυσῆν καὶ ἀαρὼν ἐν ὄρ τῷ ὄρει ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς
terre edõ: dicẽs: apponat aarõ ad populũ
γῆς ἐδώμ, λέγων, προσεκτω ἀαρὼν πρὸς τὸν λαὸν
suũ: qz nõ introibit in trã quã dedi
αὐτοῦ, ὅτι οὐμὴ εἰσέλθη εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκα τοῖς
filijs israel: qz irritastis me sup aquã
υἱοῖς Ἰσραὴλ, διότι παρωξύνατέ με ἐπὶ τοῦ ὕδα
cõtradictiõis. accipe aarõ: τ elea
τος τῆς ἀντιλογίας. λάβε τὸν ἀαρὼν, καὶ ἐλεά
zar filiũ eius: τ face ascẽdere illos in
ζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναβίβασον αὐτοὺς εἰς
or mõtẽ. τ exue aarõ stolã eius:
ὄρ τὸ ὄρος. καὶ ἔκδυσον ἀαρὼν τὴν στολὴν αὐτοῦ,
τ indue eleazar filiũ eius: τ aarõ ap
καὶ ἔνδυσον ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἀαρὼν προσ
positus: moriatur ibi. τ fecit moyses
τεθείς, ἀποθανέτω ἐκεῖ. καὶ ἐποίησε μωυσῆς
sicut ꝓstituit ei dñs: τ ascẽdere fecit e
καθὰ συνέταξεν αὐτῷ κύριος, καὶ ἀνεβίβασεν αὐ
os in or mõtẽ corã oi cõgregatiõe:
τοὺς εἰς ὄρ τὸ ὄρος ἐναντι πάσης τῆς συναγωγῆς,
τ exuit moyses aarõ vestimẽta eius:
καὶ ἐξέδυσε μωυσῆς τὸν ἀαρὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
τ induit ea eleazar filiũ eius: τ mo
καὶ ἐνέδυσεν αὐτὰ ἐλεάζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἀ
tuus est aarõ in vertice mõtis. τ de
ποθανὼν ἀαρὼν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. καὶ κα
scẽdit moyses τ eleazar de mõte. τ vidit
τέβη μωυσῆς καὶ ἐλεάζαρ ἐκ τοῦ ὄρους. καὶ ἰδὲ
ois cõgregatio: ꝙ mortuꝰ est aarõ: τ plan
πᾶσα ἡ συναγωγὴ, ὅτι ἀπεθανὲν ἀαρὼν, καὶ ἔκλαυ
xerũt aarõ triginta diebus ois domus israel.
σαν τὸν ἀαρὼν τριάκοντα ἡμέρας πᾶς οἶκος Ἰσραήλ.

C.21 A

Θ Et audiuit chananeꝰ rex arad habitãs per desertũ: ꝙ venit israel viã
καὶ ἤκουσε χαναναῖος βασιλεὺς ἀραδ ὁ κα
τοικῶν κατὰ τὴν ἔρημον, ὅτι ἥλθεν Ἰσραὴλ ὁδὸν
atharẽ: τ pugnauit cõtra israel: τ cepe
ἀθαρείμ, καὶ ἐπολέμησε πρὸς Ἰσραὴλ, καὶ κατε
runt ex eis predã. τ vouit is
προνόμευσαν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν. καὶ ηὔξατο ὁ Ἰσ
rael votũ dño: τ dixit: si mihi tradideris
ραὴλ εὐχὴν κυρίῳ, καὶ εἶπεν, ἐὰν μοι παραδῷς
populũ istũ subditũ: anathematizabo eũ
τὸν λαὸν τοῦτον ὑποχείριον, ἀναθεματιῶ αὐτὸν
τ ciuitates eius. τ exaudiuit dñs vo
καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ. καὶ εἰσήκουσε κύριος τῆς φω
cẽ israel: τ tradidit chananeũ subditũ
νῆς Ἰσραὴλ, καὶ παρέδωκε τὸν χαναναῖον ὑποχείριον
eis. τ anathematizauit illũ: τ ciuitates eius. τ
αὐτῷ. καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐτὸν, καὶ τὰς πόλεις αὐτῷ. καὶ
cognominauerũt nomẽ loci illius anathema,
ἐπεκαλέσαντο τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου ἀνάθεμα.

Trãsla. Chal.

לְאַהֲרֹן בְּהֹר טוּרָא עַל תְּחוּם אַרְעָא דֶּאֱדוֹם לְמֵימָר: יִתְכַּנֵּישׁ אַהֲרֹן לְעַמֵּיהּ אֲרֵי לָא
יֵעוֹל לְאַרְעָא דְּיָהֵיבִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל דְּסָרַבְתּוּן עַל מֵימְרִי לְמֵי מְצָתָא: דְּבַר יָת
אַהֲרֹן יָת אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְאַסֵּיק יָתְהוֹן לְהֹר טוּרָא: וְאַשְׁלַח יָת אַהֲרֹן יָת לְבוּשׁוֹהִי
וְתַלְבֵּישִׁינוּן יָת אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְאַהֲרֹן יִתְכַּנֵּשׁ וְיִמּוּת תַּמָּן וְיִתְעֲבֵד מֹשֶׁה כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ
וְסַקוּ לְהֹר טוּרָא לְעֵינֵי כָּל כְּנִשְׁתָּא: וְאַשְׁלַח מֹשֶׁה יָת אַהֲרֹן יָת לְבוּשׁוֹהִי וְאַלְבֵּשׁ
יָתְהוֹן יָת אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְאִית אַהֲרֹן תַּמָּן בְּרֵישׁ טוּרָא וְנָחַת מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר מִן טוּרָא:
וְחָמָא כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּאִית אַהֲרֹן "אִתְגְּלִיאוּ יוֹמִין כֹּל בֵּית יִשְׂרָאֵל:

La. xxi.

וּשְׁמַע כְּנַעֲנָאָה מַלְכָּא דַּעֲרָד יָתִיב דָּרְמָא אֲרֵי אָתָא יִשְׂרָאֵל אוֹרַח
מְאָלִיָּא וְאִתְגְּחַר בְּיִשְׂרָאֵל וּשְׁבָא מִנָּהוֹן שִׁבְיָא: וְקַיֵּים יִשְׂרָאֵל קְיָם קֳדָם יְיָ
וְאָמַר אִם מְסָרָא תְּמְסַר יָת עַמָּא הָדֵין בִּידִי וְאֶגְמַר יָת קִרְוֵיהוֹן וְאֶגְמַל יְיָ צָלוֹתֵיהּ
דְּיִשְׂרָאֵל וּמְסַר יָת כְּנַעֲנָאָה וְגַמַּר יָתְהוֹן יָת קִרְוֵיהוֹן וּקְרָא שְׁמָא דַּאֲתַרָא חָרְמָה: ס

נסע ויסעו מהר ההר דרך ים סוף
קצר לסבב את ארץ אדום ותקצר
דבר נפש העם בדרך וידבר העם
עלה באלהים ובמשה למה העליתנו
דבר ממצרים למות במדבר כי אין
לחם ואין מים ונפשנו קצה
כלל שלח בלחם הקלקל וישלח יהוה
בעם את הנחשים השרפים
נשך מות וימת עם רב
בוא מישראל ויבא העם אל משה
אמר ויאמרו חטאנו כי דברנו ביהוה
ובך התפלל אל יהוה ויסר
פלל סור ממעלינו את הנחש ויתפלל משה
בעד העם ויאמר יהוה אל משה
שום עשה לך שרף ושים אתו על
נס והיה כל הנשוך וראה אתו
חי והי ועשה משה נחש
חית עשה נחשת וישם אתו על הנס
שום והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל
נבט נחש הנחשת וחי ויסעו בני ישראל
חנה ויחנו באבת ויסעו מאבת ויחנו
בעיי העברים במדבר אשר על
פני מואב ממזרח השמש משם
נסעו ויחנו מעבר ארנון אשר
במדבר היצא מגבול מואב בין מואב

Trãsla. B. Hiero.

Profecti sunt aũt de monte hor p viã maris rubri: vt circuirent terrã edom: & fatigata est aia populi in via. Et murmurauit ppls cõtra dñm: & obiurgati sunt cũ moyse dicẽtes. Quare ascẽdere nos fecisti de egypto vt mozeremur in solitudine? nõ enī est panis neq; aqua: & aia nra fatigata est cum mãna isto cibo leuissimo. Et misit dñs in populũ serpẽtes ignitos & momorderũt populũ: & mortuus est ppl̃us plurimus de israel. veniteq; populus ad moysen & dixerũt. peccauimus: q murmurauimus contra dñm & te. Ora dñm vt tollat a nobis serpẽtes. Oravit moyses pro populo. dixitq; dñs ad moysen. Fac tibi ignitũ serpentẽ: & pone eũ p signo: & qcũq; percussus fuerit & aspexerit eũ viuet. Et fecit moyses serpentẽ eneũ: & posuit eũ pro signo. Quem cum percussi aspicerent: sanabantur. Profectiq; filij israel castrametati sũt in oboth. Et profecti sũt de oboth et castrametati sunt in iiabarim in solitudine q respicit moab contra orientalẽ plagam: & inde mouentes venerũt ad torrẽtem zareth. Quẽ relinquẽtes castrametati sũt contra amorreos: que est in finibus ammonitarũ: siquidẽ arnon termin⁹ est moabitas diuidens moabitas

Trãsla. Chal.

וּנְטַלוּ מִטּוּר הוֹר טוּרָא אֲרַח אוֹרַח יַמָּא לְסוּף לְאַקָּפָא יָת אַרְעָא דֶּאֱדוֹם וְעָקַת נַפְשָׁא תַּמָּא
בְּאוֹרְחָא: וְאִתְרַעֲם עַמָּא קֳדָם יְיָ וְעִם מֹשֶׁה נְצוֹ לְמָה אַסְקְתָּנָא מִמְצְרַיִם לְמִמְתָּ
בְּמַדְבְּרָא אֲרֵי לֵית לַחְמָא וְלֵית מַיָּא וְתָקְפָא נַפְשָׁנָא עִמָּא דְּמָנָּא חַדֵּין: וְשַׁלַּח יְיָ בְּעַמָּא
יָת חִוְיָן מַלְּחָן וְנָגְדִּין יָת עַמָּא וּמִית עַמָּא סַגִּיא מִיִּשְׂרָאֵל: וַאֲתָא עַמָּא לְוָת
מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ חַבְנָא אֲרֵי אִתְרַעֲמְנָא קֳדָם יְיָ וְעָפַר נְצִינָא עֲלָךְ כְּדֵם יְיָ וְיַעְדֵּר מִנָּא
יָת חִוְיָא וְצָלִי מֹשֶׁה עַל עַמָּא: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עֲבֵיד לָךְ "כַּלְיָא "וְשַׁוִּי יָתֵיהּ עַל "אָת
וְיְהֵי כָּל "דְּהִתְנְכִית "וְיִחְזֵי יָתֵיהּ וְיִתְקַיְּמוּן: וְעָבַד מֹשֶׁה "חִוְיָא דְּנְחָשָׁא וְשַׁוִּיהּ עַל אָת
וְהֵוִי כַּד נְכִית חִוְיָא יָת גַּבְרָא "וְסָכַל בָּאָחֳיָא "וְחָיֵי: וּנְטָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל "וְשַׁרִיאוּ
בְּאוֹבוֹת: וּנְטָלוּ מֵאוֹבוֹת "וְשַׁרִיאוּ בְּגִבְעָתַ עֲבָרַיָּא בְּמַדְבְּרָא דְּעַל אַפֵּי מוֹאָב: מִתַּמָּן
שְׁרָאוּ: וּמִתַּמָּן נְטָלוּ "וְשַׁרִיאוּ בְּנַחֲלָא דְּזָרֶד: מִתַּמָּן נְטָלוּ "וְשַׁרִיאוּ בְּעִבְרָא
דְּמַדְבְּרָא דְּנָפְקָא מִתְּחוּם אַמְרָאָה אֲרֵי אַרְנוֹן תְּחוּם מוֹאָב בֵּין מוֹאָב

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au. La. xxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	וּבֵן הֵאָמְרִי עַל כֵּן יֹאמְרוּ בְּסֵפֶר		[b]& ammorreos. [b] Vnde	amorreũ. pp hoc dicit in libro: bel
אָמַר	מִלְחֲמֹת יְהוָה אֶת וָהֵב בְּסוּפָה		[c]dicitur [a]in libro [a]bellorum [c]domini. [a]Si	τοῦ ἀμορῥαίου· διὰ τοῦτο λέγεται ἐν βίβλῳ, πό
לַחַם	וְאֶת הַנְּחָלִים אַרְנֹן׃ וְאֶשֶׁד		cut [c]fecit [m]in mari rubro	λεμος τοῦ κυρίου τὴν ζοὰβ ἐφλόγισε, καὶ τοὺς χει
	הַנְּחָלִים אֲשֶׁר נָטָה לְשֶׁבֶת עָר		[m]sic faciet in [c]torrentib [b]	μάῤῥους ἀρνὸν καὶ τοὺς χειμάῤῥους κατέσκηνε κα
יָשַׁב	וְנִשְׁעַן לִגְבוּל מוֹאָב׃ וּמִשָּׁם בְּאֵרָה		arnon. [q]Scopuli [r]inclinati sunt	habitaret hir: τ adiacet finib moab.
שָׁעַן גְּבָל	הִוא הַבְּאֵר אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה		[m]vt reqescerẽt in arnon	τοικῆσαι ἴῤ, καὶ πρόσκειται τοῖς ὁρίοις μωάβ.
לְמֹשֶׁה אֱסֹף אֶת הָעָם וְאֶתְּנָה			[r]& recũberet [a]in finibus	τ inde pute[q]. hic pute[q]: quẽ dixit dñs
נָתַן	לָהֶם מָיִם׃ אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל		[a]moabitarũ. [b]Ex eo lo	καὶ ἐκεῖθεν τὸ φρέαρ· τοῦτο φρέαρ, ὃ εἶπε κύριος
שִׁיר	אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת עֲלִי בְאֵר עֲנוּ		co apparuit [c]puteus: [f]su	ad moysen: cõgrega pplm: τ vabo e
עָלָה עֲנָה	לָהּ׃ בְּאֵר חָפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ		p quo [q]locutus est [b]dñs	πρὸς μωυσῆν, συνάγαγε τὸν λαόν, καὶ δώσω αὐ
שׁוּר נָדִיב	נְדִיבֵי הָעָם בְּמְחֹקֵק בְּמִשְׁעַנֹתָם		ad moysen.* Cõgrega	is aquã. tũc eccinit israel cãticũ hoc
נָדִיב חָקַק שֵׁבֶט	וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה׃ וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל		[m] populũ: "& dabo [oo]	τοῖς ὕδωρ· τότε ἦσεν ἰσραὴλ τὸ ᾆσμα τοῦτο
דֶּרֶךְ	וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת׃ וּמִבָּמוֹת הַגַּיְא		[e]i[f] aquam. [q]Tunc [r]eccinit [f]israel [oooooooo]	τὴν φρέαρ ἄῤῥηξον φρέαρ, ὃ ἔῤῥηξαν ἄῤχοντες
	אֲשֶׁר נָשְׂקָה רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְנִשְׂקָפָה עַל פְּנֵי		"carmen [r]istud. [r]Ascẽdat	ἐν τῷ νομοθετῆσαι αὐτοὺς ῥάβδοις αὐτῶν. καὶ ἀπὸ
שִׁמְקָה פָּנֶה	הַיְשִׁימֹן׃ וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים		[p]puteus: [q]concínebant.	φρέατος ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν οὖσαν ἐν τῇ πεδινῇ
שָׁלַח	אֶל סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי לֵאמֹר׃		[r]puteus [q]quẽ foderunt	μωὰβ τοῦ ἐπιβλέπειν τὴν ἔρημον.
לָאַךְ	אֶעְבְּרָה בְאַרְצֶךָ לֹא נֵט בְּשָׂדֶה וּבְכָרֶם לֹא		[r]principes & [n]parauerũt	
עָבַר	נִשְׁתֶּה מֵי בְאֵר דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ נֵלֵךְ עַד אֲשֶׁר		[n]duces [b]multitudinis [i]in	
שָׁתָה	נַעֲבֹר גְּבֻלֶךָ׃ וְלֹא נָתַן סִיחֹן אֶת		datore legis & [i]in bacu	
יָלַד	יִשְׂרָאֵל עֲבֹר בִּגְבֻלוֹ וַיֶּאֱסֹף סִיחֹן		lis suis. Profectiq; sũt [r]de	
אָסַף	אֶת כָּל עַמּוֹ וַיֵּצֵא לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל		solitudine [m]mathana.	
בּוֹא לָחַם	הַמִּדְבָּרָה וַיָּבֹא יָהְצָה וַיִּלָּחֶם		[m]De mathana in [o]nabali	
נָכָה פֶּה	בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיַּהַךְ יִשְׂרָאֵל לְפִי		el. [p]De nábaliel in [q]ba	
יָרַשׁ	חָרֶב וַיִּירַשׁ אֶת אַרְצוֹ מֵאַרְנֹן		moth. [r]Bamoth [b]vallis é	
יַבֹק	עַד יַבֹק עַד בְּנֵי עַמּוֹן כִּי עַז		[o]in regiõe [m]moab in [r]ver	
יָשַׁב			tice [q]phasga qđ [r]respicit	
			[b]contra	
			[r]desertum. [c]Misit ãt [r]isra	
			el	
			[n]nuncios [b]ad [s]eon [n]regẽ	
			[t]ammorreorum	
			[m]dicẽs. Obsecro vt [m]trã	
			sire mihi licẽat [c]per terra	
			rã tuã. [n]Nõ [q]declinabim [q]	
			[in agros [&] vineas: [r]nõ	
			[m]bibemus [s]aq̃s [r] ex pute	
			is. [r]via [t]regia [b]gradiemur	
			[c]dõec [r]trãseamus [r]termi	
			nos tuos. Qui [b]cõcedere	
			[s]noluit vt [m]trãsirẽt [r]israel	
			[m]p fines suos [r]: quin poti	
			us [t]exercitu [c]ogregato	
			[r]egressus est [m]obuiam oo	
			[r]in desertũ: [r]& venit [t]in	
			iasa: [t]pugnauitq; oooooo	
			[c]contra eum. [b]A quo pc	
			cussus est [r]in ore oooooo	
			[b]gladii: [r]& possessa [c]ter	
			ra eius [r]ab arnon [m] vsq;	
			[m]ieboc & [r]filios [q]ãmõ. [r]ga	
			[r]fortí pũdio tenebãtur	

Pritiua chal.

אֲמַר	
דְּבַד סָמַךְ הָכַב	
בּוֹר עָנָן	
שָׁבַח נְסַךְ רָבַב	
רֹאשׁ דְּבַר	
רֹאשׁ סָכַךְ	
אֲמַר עָבַר סָמַךְ	
שָׁתָה אָזַל עָבַר	
עָנָן	

Enterp. chal.

et inter amorreũ. Propterea vocitur in libro bellorũ que fecit dominus in mari rubro: τ magnalia in torrentibus arnon, & fluuios torrentiũ qui ducũtur contra har: cõiungitur terminꝰ moab. Et inde ductus est eis puteꝰ: ipse est puteꝰ de quo vixit dñs moysi: cõgrega populũ τ dabo eis aquã. Tũc cecinit israel carmẽ istud. ascende puteꝰ canite ei: puteꝰ quẽ foderũt principes qui excidẽrũt principes populi: τ scribe in baculis tuis: qui ductus est eis ex deserto, ex eo tpe quo ductus est eis: descendit cum eis ad torrentes: τ de torrentibus ascendit cum eis ad collem. et de colle ad vallem que est in agris moab in verticem collis: τ prospicit contra bethiesimoth. Misit autem israel nuncios ad seon regem amorrei vicens. transibo per terras tuã: non declinabimus per agrum neq; per vineã: nec bibemus aquã cisternæ: via regia gradiemur donec trãseamus terminũ tuum. Et non dimisit seon transire israel per terminũ suũ. Et cõgregauit seon omnẽ populum suũ: τ egressus est in occursum israel in deserto: τ venit in iasa: τ initi bellum cum israel. τ percussit eum israel in ore gladii: τ possedẽrũt terrã eius ab arnon vsq; ieboc vsq; ad filios amõ: qz fortis erat

וּבֵן אָמְרָאָה׃ עַל כֵּן יֵאָמַר בְּסֵפֶר מִלְחֲמוֹת יְיָ אֶת וָהֵב בְּסוּפָה וּנְחָלֵי
אַרְנוֹן׃ וְשֶׁטֶף הַנְּחָלִים אֲשֶׁר הִטָּה לְשֶׁבֶת לְחֶתֶר׃ וְנִסְמְכָה לִתְחוּם מוֹאָב׃ וּמִשָּׁם בְּאֵרָה
הִוא בְּאֵרָא דַּאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה כְּנוֹשׁ יָת עַמָּא וְאֶתֵּן לְהוֹן מַיָּא׃ בְּכֵן יַשְׁפֵּת
יִשְׂרָאֵל יָת תֻּשְׁבַּחְתָּא הָדָא סַקוּ בִּירָא שַׁבְּחוּ לָהּ׃ בִּירָא חַפָּרוּהָ רַבְרְבַיָּא כָּרוּהָ
רִישֵׁי עַמָּא סַפָּרַיָּא בְּתוֹרֵיהוֹן׃ מִמַּדְבָּרָא אִתְיְהִבַת לְהוֹן׃ וּמִמַּתָּנָה לְנַחֲלִיאֵל
וּמִנַּחֲלִיאֵל לְבָמוֹת׃ וּמִבָּמוֹת לְרַמְתָּא׃ וּמִרַמְתָּא לְחֵילְתָא דִי בְּחַקְלֵי מוֹאָב
רֵישׁ רַמְתָּא וּמִסְתַּכְיָא עַל אַפֵּי בֵּית יְשִׁימוֹת׃ וּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֲזַנְדִּין לְוָת סִיחוֹן מַלְכָּא
דְּאֱמוֹרָאָה׃ לְמֵימָר׃ אֶעְבְּרִנַּא בְּאַרְעָךְ לָא נְסְטֵה בְחַקְלָא וּבְכַרְמָא לָא נִשְׁתֵּי מֵי גוּבָא בְּאוֹרַח
מַלְכָּא נֵזִיל עַד דְּנֶעְבְּרִנַּא תְחוֹמָךְ׃ וְלָא שַׁבַּח סִיחוֹן יָת יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּר בִּתְחוּמֵיהּ וְכַנֵּשׁ
סִיחוֹן יָת כָּל עַמֵּיהּ וּנְפַק לְקַדָּמוּת יִשְׂרָאֵל לְמַדְבְּרָא וַאֲתָא לְיָהַץ׃ וְאִנַּח קְרָבָא יִשְׂרָאֵל׃
וּמְחָא יִשְׂרָאֵל לְפִתְגָם חַרְבָּא וִירִיתֵיהּ יָת אַרְעֵיהּ מֵאַרְנוֹנָא עַד יַבּוֹקָא עַד בְּנֵי עַמּוֹן אֲרֵי תַקִּיף

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au. La. xxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בְּכָל עָרֵי הָאֱמֹרִי			lazer kuint filioꝝ ãmõ elt. τ accepit israel oẽs
	בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְכָל בְּנֹתֶיהָ׃ כִּי חֶשְׁבּוֹן עִיר			λαὸς πόλεις ἀμμαὼν ἐξιν· καὶ ἔλαβεν ἰσραὴλ πάσας
	סִיחֹן הִוא וְהוּא נִלְחַם			civitates has: τ habitauit israel in oibus
	מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי הָרִאשׁוֹן וַיִּקַּח אֶת כָּל			πὰς πόλεις ταύτας, καὶ κατῴκησεν ἰηλ ἐν πάσαις
	אַרְצוֹ מִיָּדוֹ עַד אַרְנֹן כִּי אַרְצֹת			civitatibus amorreoꝝ in esebon: τ in om
	מוֹאָב הָרִאשׁוֹן וַיִּקַּח אֶת כָּל אַרְצוֹ			ταῖς πόλεσι τῶν ἀμορῥαίων ἐν ἐσεβών, καὶ ἐν πά
	מִיָּדוֹ עַד אַרְנֹן׃ עַל כֵּן יֹאמְרוּ			nib [b] cõcinctis ei. elt .n. esebon ciuitas
	הַמֹּשְׁלִים בָּאוּ חֶשְׁבּוֹן תִּבָּנֶה			σαις ταῖς συγκυρούσας αὐτῇ· ἔχει γὰρ ἐσεβὼν πόλις
	וְתִכּוֹנֵן עִיר סִיחֹן׃ כִּי אֵשׁ יָצְאָה			seon regis amorreoꝝ. τ sic debel
	מֵחֶשְׁבּוֹן לֶהָבָה מִקֶּרֶת סִיחֹן			σιὼν τ βασιλέως τῶν ἀμορῥαίων· καὶ οὗτος ἐπολέ
	אָכְלָה עַר מוֹאָב בַּעֲלֵי בָּמוֹת			lauit regẽ moab prius. τ accepit om
	אַרְנֹן׃ אוֹי לָךְ מוֹאָב אָבַדְתָּ עַם כְּמוֹשׁ			μοτε βασιλέα μωὰβ τοπρώτερον· καὶ ἔλαβε πᾶ
	נָתַן בָּנָיו פְּלֵיטִים וּבְנֹתָיו בִּשְׁבִית			νε terrã eius de manu eius vsq; arnõ. ob hoc
	לְמֶלֶךְ אֱמֹרִי סִיחֹן׃ וַנִּירֶם אֲבַד			σαν τὴν γὴν αὐτ ἀπὸ χειρὸς αὐτ ἕως ἀρνών. διὰ τ το
	חֶשְׁבּוֹן עַד דִּיבֹן וַנַּשִּׁים עַד נֹפַח			dicẽt enigmatiste: venite in esebon: vt edifi
	אֲשֶׁר עַד מֵידְבָא׃ וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל			ἐρῶσιν οἱ αἰνιγματισταί, ἔλθετε εἰς ἐσεβών, ἵνα οἰκοδο
	בְּאֶרֶץ הָאֱמֹרִי׃ וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה			cẽt τ cõstruatur ciuitas seon: qz ignis exiit
	לְרַגֵּל אֶת יַעְזֵר וַיִּלְכְּדוּ בְנֹתֶיהָ			μηθὴ καὶ κατασκευασθῇ πόλις σιών, ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν
	וַיּוֹרֶשׁ אֶת הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר שָׁם׃			ex esebon: flãma de ciuitate seon: τ deuorauit vsq
	וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ דֶּרֶךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא			ἐξ ἐσεβών, φλὸξ ἐκ πόλεως σιών, καὶ κατέφαγεν ἕως
	עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן לִקְרָאתָם הוּא			moab: τ deuorauit colũnas arnõ. ve tibi moab. perij
	וְכָל עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה אֶדְרֶעִי׃ וַיֹּאמֶר			μωὰβ, καὶ κατέπιε σήλας ἀρνών. ὀυαὶ σοί μωάβ, ἀπω
	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה אַל תִּירָא אֹתוֹ וְאֶת כָּל עַמּוֹ וְאֶת			λου λαος χαμὼς· ἀπεδόθησαν οἱ υἱοὶ αὐτῶν διασῴζε
	אַרְצוֹ וְעָשִׂית לּוֹ כַּאֲשֶׁר עָשִׂית			tur: τ filie eox captiue re
	לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב			σαι, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν ἀχμάλωτοι τῷ βασιλ
	בְּחֶשְׁבּוֹן׃ וַיַּכּוּ אֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ			G ei amorreoꝝ seon: τ semẽ eox pri
	עַד בִּלְתִּי הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד וַיִּירְשׁוּ			λεῖ τῶν ἀμορῥαίων σιών, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπω
	אֶת אַרְצוֹ׃ וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ			bit efebon vsq; dibon. τ vroꝝ eox adhuc
	בְּעַרְבוֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃			λεῖ ἕως ἐσεβών ἕως δαίβων. καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἔτι
				accenderũt ignẽ in moab. τ habitauit israel
				πρωσεξέκαυσαν πῦρ ἐπὶ μωάβ, καὶ κατῴκησεν ἰηλ
				in oibus ciuitatibus amorreoꝝ. τ misit
				ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῶν ἀμορῥαίων· καὶ ἀπέστειλε
				morses. ad cõsiderandũ tazer: τ ceperũt
				μωσῆς κατασκέψασθαι τὴν ἰασήρ, καὶ κατελάβον
				el: τ vicos eius: τ expulerũt amo
				Deut. 3.a. reũ habitantẽ illic. τ reuersi ascen
				ῥαίων τὸν κατοικοῦντα ἐκεῖ· καὶ ἐπιστρέψαντες ἀνέβη
				derũt vią q in basã: τ exiit og rex
				σαν ὁδὸν τὴν εἰς βασάν, καὶ ἐξῆλθεν ὢγ βασιλεὺς τῆς
				basan in occursũ eius: τ oia populꝰ eius ad bel
				βασὰν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτ εἰς πόλε
				in in edrain. τ dixit dñs ad moysen: ne timeas eũ:
				μος εἰς ἐδραείν· καὶ εἶπε κς πρὸς μωυσῆν, μὴ φοβηθῇς αὐτόν,
				q: in manu tua tradidi eum: τ oẽs
				ὅτι εἰς τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτόν, καὶ πᾶσαν τὴν
				populũ eius: τ oẽm terrã eius: τ facies ei
				λαὸν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ ποιήσεις αὐτῷ
				sicut fecisti seon regi amorreoꝝ: q̃ habi
				καθὼς ἐποίησας τῷ σιὼν βασιλεῖ τῶν ἀμορῥαίων, ὃς κατῴ
				tabat in esebon. τ pcussit eũ: τ filios eius:
				κει ἐν ἐσεβών. καὶ ἐπάταξεν αὐτόν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ,

Transla. Chal.

תְּחוּם דְּבְנֵי עַמּוֹן וּכְבַשׁ יִשְׂרָאֵל יָת כָּל קִרְוַיָּא הָאִלֵּין וְיַתֵּב יִשְׂרָאֵל בְּכָל קִרְוֵי אֱמוֹרָאָה
בְּחֶשְׁבּוֹן וּבְכָל כְּפָרָנָהָא׃ אֲרֵי חֶשְׁבּוֹן קִרְתָּא דְּסִיחוֹן מַלְכָּא דְּאֱמוֹרָאָה הִיא וְהוּא אַגַח
קְרָבָא קֳדָם מַלְכָּא דְּמוֹאָב קַדְמָאָה וְנְסִיבַת כָּל אַרְעֵיהּ מִדִּידֵיהּ עַד אַרְנוֹנָא׃ עַל דֵּין יֵאמְרוּן
מַתַּלָיָא עוֹרוּ לְחֶשְׁבּוֹן תֶּתְבְּנֵי וְתִשְׁתַּכְלַל קִרְתָּא דְּסִיחוֹן׃ אֲרֵי קִדְמוֹת תִּפּוֹק אֶשָּׁא
נְפַק מֵחֶשְׁבּוֹן וַעֲבָרֵי קִרְיָתָא שַׁלְהוּבֵיתָא מִקִּרְיַת סִיחוֹן קְטוֹלִין עַמָּא דְּשַׁרוּ בַּחֲתַת
מוֹאָב כּוּמָרֵיא דְּבָמַת אַרְנוֹן׃ וֵי לְכוֹן מוֹאָבָאֵי אֲבַדְתּוּן עַמָּא דִּכְמוֹשׁ בְּנָתְכוֹן שְׁבַן
דְּפָלְחִין לְכְמוֹשׁ טָעֵי בְּנָתְהוֹן בְּשַׁבְיָא לְמַלְכָּא דְּאֱמוֹרָאָה סִיחוֹן וַאֲבַדְנָהּ עַמָּא
פְּסֵדַת מֵחֶשְׁבּוֹן עַד דִּיבוֹן וְצַדְיוֹנָן וְצַדְיוֹנָן עַד נֹפַח דְּסָמִיךְ עַד מֵידְבָא׃ וְיַתֵּב יִשְׂרָאֵל
בְּאַתְרָא אֱמוֹרָאָה׃ וְשַׁלַּח מֹשֶׁה לְאַלָּלָא יָת יַעְזֵר וְכָבְשׁוּ כְּפָרָנָהָא וְתָרִיךְ יָת אֱמוֹרָאָה
דְּתַמָּן׃ וְאִתְפְּנִיאוּ וְסָלִיקוּ לְאוֹרַח מַתְנַן וּנְפַק עוֹג מַלְכָּא דְּבָשָׁן לְקֳדָמְתְהוֹן הוּא וְכָל
עַמֵּיהּ לְמַגְבָּא קְרָבָא לְאַדְרְעִי׃ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לָא תִדְחַל מִינֵיהּ אֲרֵי בִידָךְ מְסָרִית
יָתֵיהּ וְיָת כָּל עַמֵּיהּ וְיָת אַרְעֵיהּ וְתַעְבֵּד לֵיהּ כְּמָא דְעָבַדְתְּ לְסִיחוֹן מַלְכָּא דֶּאֱמוֹרָאָה
דְּיָתֵיב בְּחֶשְׁבּוֹן׃ וּמְחוֹ יָתֵיהּ וְיָת בְּנָטְהוֹי

Ter. Heb.	Mu. Ca.xxii.	Pritiua.heb.
מוֹאָב עִם בִּלְעָם וַיֵּבֵא אֱלֹהִים		מוֹאָב
אֶל בִּלְעָם וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים		
הָאֵלֶּה עִמָּךְ וַיֹּאמֶר בִּלְעָם		
אֶל הָאֱלֹהִים בָּלָק בֶּן צִפֹּר מֶלֶךְ מוֹאָב		
שָׁלַח אֵלָי הִנֵּה הָעָם הַיֹּצֵא		כסה
מִמִּצְרַיִם וַיְכַס אֶת עֵין הָאָרֶץ		
עַתָּה לְכָה קַבָה לִי אֹתוֹ אוּלַי		קבב
אוּכַל לְהִלָּחֵם בּוֹ וְגֵרַשְׁתִּיו וַיֹּאמֶר		לחם
אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם		ילך
לֹא תָאֹר אֶת הָעָם כִּי בָרוּךְ הוּא		ארר ברך
וַיָּקָם בִּלְעָם בַּבֹּקֶר וַיֹּאמֶר		קום
שָׂרֵי בָלָק לְכוּ אֶל אַרְצְכֶם כִּי		
מֵאֵן יְהוָה לָתֵתִי לְהַלֵּךְ עִמָּכֶם		נתן
וַיָּקוּמוּ שָׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֹאוּ אֶל בָּלָק		קום בוא
וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בִּלְעָם הָלֵךְ עִמָּנוּ		
וַיֹּסֶף עוֹד בָּלָק שְׁלֹחַ שָׂרִים רַבִּים		רבב
וְנִכְבַּדִים מֵאֵלֶּה וַיָּבֹאוּ אֶל בִּלְעָם		כבד בוא
וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר בָּלָק בֶּן צִפּוֹר		
אַל נָא תִמָּנַע מֵהֹלֵךְ אֵלָי כִּי		מנע
כַבֵּד אֲכַבֶּדְךָ מְאֹד וְכֹל אֲשֶׁר		כבד
תֹּאמַר אֵלַי אֶעֱשֶׂה וְלֵכָה נָא		אמר עשה ילך
קַבָה לִי אֶת הָעָם הַזֶּה וְאִוָּלַן בִּלְעָם		עָנָה
וַיֹּאמֶר אֶל עַבְדֵי בָלָק אִם יִתֶּן		נתן
לִי בָלָק מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא		
אוּכַל לַעֲבֹר אֶת פִּי יְהוָה אֱלֹהָי		יכל פה
לַעֲשׂוֹת קְטַנָּה אוֹ גְדוֹלָה: וְעַתָּה		עשה גדל
שְׁבוּ נָא בָּזֶה גַּם אַתֶּם הַלָּיְלָה		ישב

Pritiua.chal.

Interp.chal.

moab apud balaam: et venit verbū a facie dñi ad balaam: & ait. Qui sunt viri isti qui sunt tecuꝫ. Et dixit balaã coꝫ dño. Balac filius sephor rex moab misit ad me dicẽs. Ecce populus egressus est de egypto: et cooperuit terrã: ita vt sol nõ possit eam ptingere: nũc veni maledic et pro me: si forte potero pugnare contra eum & eijcere eum. Dixitq; deus ad balaã. nõ vadas cũ eis: nec maledicas populo qr benedictus est. Et surrexit balaã mane & dixit principib⁹ balac. Ite in terrã vestrã: quoniã nõ est voluntas coã deo vt dimittat me ire vobiscũ. Et surrexerũt principes moab et venerũt ad balac: & dixerunt. Moluit balaã venire nobiscũ. et addidit rursus balac mittere principes plures & nobiliores istis. et venerũt ad balaã & dixerũt ei: hec dicit balac filius sephor. Ne desinas obsecro venire ad me: quia honore honozabo te valde: & omnia que dixeris mihi faciã: et veni nunc maledic pro me populo huic. Respondit̃q; balaã: & ait ferus & Si dederit mihi balac plenã domũ suã argenti & auri: non potero imutare verbum dñi mei: vt vel plus vel minus loquar. Obsecro vt & hic manea tis & etiam hac & nocte:

Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina	Trãsla.Chal.
apud balaam: & venit deus ad balaam:	μωὰβ παρὰ βαλαάμ. καὶ ἦλθεν ὁ θεὸς πρὸς βαλαάμ,	מוֹאָב עִם בִּלְעָם וְאָתָא מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְוָת בִּלְעָם
& ait ad eum. Quid si bi volunt homines	& dixit ei: quid hoies isti apũ te.	וַאֲמַר בִּלְעָם קֳדָם יְיָ בִּלָק בַּר צִפּוֹר מַלְכָּא דְמוֹאָב שְׁלַח לְוָתִי הָא עַמָּא נָפַק מִמִּצְרַיִם
isti apud te: ° Rñdit.	καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί οἱ ἄνθρωποι οὗτοι παρὰ σοί.	וְחַמָּא יָת עֵין שִׁמְשָׁא דְאִתְגְּלִי עֲלֵיהוֹן לָא תֵּיזֵיל עִמְּהוֹן לָא תִּלְוֵט יָת עַמָּא אֲרֵי בְרִיךְ
et dixit balaam ad deũ: balac filiꝰ	et dixit balaam ad deum: Balac filius	הוּא: וְקָם בִּלְעָם בְּצַפְרָא וַאֲמַר לְרַבְרְבֵי בָלָק אִיזִלוּ לַאֲרַעֲכוֹן אֲרֵי לֵית
sephor: rogo te ne dicteris venire ad	καὶ εἶπε Βαλαὰμ πρὸς τὸν θεόν, Βαλαὰκ υἱὸς σεπ-	יְיָ לְמִשְׁבְּקִי לְמֵיתַל עִמְּכוֹן: וְקָמוּ רַבְרְבֵי מוֹאָב וַאֲתוֹ לְוָת בָּלָק וַאֲמָרוּ סָרִיב בִּלְעָם
° me: honorabilit. n. honorabo te valde:	φὼρ βασιλεὺς μωὰβ ἀπέστειλεν αὐτοὺς πρός με,	לְמֵיתֵי עִמָּנָא: וְאוֹסִיף עוֹד בָּלָק לְמִשְׁלַח רַבְרְבִין סַגִּיאִין וְיַקִּירִין מֵאִלֵּין: וְאָתוֹ לְוָת
& quicquid dixeris mihi faciam. & veni	λέγων, ἰδοὺ λαὸς ἐξελήλυθεν ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἐκάλυ-	בִּלְעָם וַאֲמָרוּ לֵיהּ כְּדֵין אֲמַר בָּלָק בַּר צִפּוֹר לָא תֵּיעֲכַּב כְּעַן מִלְּמֵיתִי לְוָתִי וַיְאֲרֵי אֲרַכְבָּךְ
maledic populo isti.	ruit facie tre: & nũc veni maledic mihi ei.	אֲיקָרִינָךְ לַחֲדָא וְכֹל דְּתֵימַר לִי אֶעְבֵּד וְאֵיתָא כְּעַן וּלוֹט לִי יָת עַמָּא הָדֵין דְּאִתְבָּרִיךְ
° Respondit balaam: & ° Si dederit mihi	φὲρ τὴν ὄψιν τῆς γῆς, καὶ νῦν δεῦρο ἄρασαί μοι τὸν	וַאֲמַר בִּלְעָם לְעַבְדֵי בָלָק אִם יִתֵּן לִי בָלָק מְלֵי בֵּיתֵיהּ כַּסְפָּא וּדְהַב לֵית לִי רְשׁוּ לְמֵעְבַּר עַל מֵימְרָא
balac plenã domũ suã argenti & auri: non	fort. potero pugnare contra eũ: & eijciã eũ.	מִמְרָא דַּיְיָ אֱלָהִי לְמֶעְבַּד זְעֵירָה אוֹ רַבְּתָא: וּכְעַן בָּתְנָא אַף אַתּוּן בְּלֵילְיָא

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

τ οἶκ populũ eius uoniec nõ relinquetur ex eis unus: τ βοσκήσονται οἱ κτήνη αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὐκ ἐκλείψει οὐδὲν αὐτοῖς. Ca.22.

Καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ παρενέβαλον ἐν τοῖς πεδίοις μωὰβ πέραν τοῦ Ἰορδάνου κατὰ Ἰεριχώ. τ videns balaac filiꝰ sephor oia q̃ fecit Ἰσραὴλ τῷ Ἀμορραίῳ, καὶ ἐφοβήθη μωὰβ ἀπὸ προσώπου τοῦ λαοῦ ἱκανὰ σφόδρα, ὅτι πολλοί εἰσιν. καὶ προσώχθισεν μωὰβ ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. τ dixit moab senioꝛibus madiã. nunc cõsumabũt cetus hic oia que in circuitu nostro sunt: sicut lambit bos herbam agri. Balac aũt filius sephor erat rex moabitarũ in illo tẽpoꝛe. et misit nuncios ad balaã filium beoꝛ in petoꝛ fꝛte que est iuxta euphratẽ in terra filioꝝ populi sui: vt vocarent eum dicentes. ecce populus egressus est de egypto: ecce operuit terrã ita vt radi solis non possint eam pertingere. et ipse habitat cõtra me. et nunc ẽnt obsecro maledic pro me populo huic quia foꝛtioꝛ me est: si forte possim pugnare cõtra eum & eijcere eum de terra. nouit enim q̃ benedictus cui benedixeris: & maledict̃ cui maledixeris. Abierũtq; senes moab & senes madian & pręcia diuinationis in manibus eoꝝ: & venerũt ad balaã & locuti sunt cum eo verba balac. Dixitq; eis. Manete hic nocte hac: & respondebo vobis verbus sicut locutus fuerit dominus mecuꝫ. Expectaueruntq; principes

Trãsla.B.Hiero.

& vniuersum populum eius vsq; ad interniționem: & possederunt terrã illius. Ca.22.

Profectiq; castrametati sunt in cãpestribus moab: vbi trans iordanẽ hierícho sita est. Vidẽs aũt balac filius sephor oĩa q̃ fecerat israel amorreo: & timuissent eum & q̃ptimuissent ferre non possent: dixit ad maiores natu madian. Ita delebit hic populus cũctos qui in nostris finib? cõmoꝛatur: quasi folet bos herbas vsq; ad radices carpere. Ipse autem erat eo tempoꝛe rex in moab. Misit ergo nuncios ad balaam filium beoꝛ hariolũ qui habitabat super flumẽ terre filioꝝ ammon: vt vocarent eũ & dicerẽt. Ecce egressus est de egypto qui operuit superficiem terre sedet contra me. Veni pigitur & maledic populo huic: q̃a fortioꝛ me est. si possim pugnare cum eo & eijciam eum de terra. noui enim q̃ benedictus cui benedixeris: & maledict̃ cui maledixeris.

Pritiua.heb.	Ter. Heb.	Mu. Ca.xxii.
	וְאֵת כָּל עֲמוֹ עַד בִּלְתִּי הַשְׁאִיר	שאר
	לוֹ שָׂרִיד וַיִּירְשׁוּ אֶת אַרְצוֹ	שרד
	וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ	
	בְּעַרְבוֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ:	נסע חנה
	וַיַּרְא בָּלָק בֶּן צִפּוֹר אֵת כָּל אֲשֶׁר	ראה
	עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לָאֱמֹרִי: וַיָּגָר מוֹאָב	גור
	מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד כִּי רַב הוּא וַיָּקָץ	קוץ רבב
	מוֹאָב מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר	אמר
	מוֹאָב אֶל זִקְנֵי מִדְיָן עַתָּה יְלַחֲכוּ	לחך
	הַקָּהָל אֶת כָּל סְבִיבֹתֵינוּ כִּלְחֵךְ	כלא
	הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק הַשָּׂדֶה וּבָלָק בֶּן	
	צִפּוֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵת הַהִוא:	
	וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל בִּלְעָם בֶּן	שלח לאה
	בְּעוֹר פְּתוֹרָה אֲשֶׁר עַל הַנָּהָר אֶרֶץ	
	בְּנֵי עַמּוֹ לִקְרֹא לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה	
	עָם יָצָא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה כִסָּה	
	אֶת עֵין הָאָרֶץ וְהוּא יֹשֵׁב מִמֻּלִי:	מול
	וְעַתָּה לְכָה נָא אָרָה לִי אֶת הָעָם	ילך אור
	הַזֶּה כִּי עָצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוּלַי	עצם אלי
	אוּכַל נַכֶּה בּוֹ וַאֲגָרְשֶׁנּוּ מִן הָאָרֶץ	יכל נגש
	כִּי יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבֹרָךְ	ברך
	וַאֲשֶׁר תָּאֹר יוּאָר: וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי	אור
	מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וְקֶסָמִים בְּיָדָם	
	וַיָּבֹאוּ אֶל בִּלְעָם וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו	בוא דבר
	דִּבְרֵי בָלָק: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ	לין
	פֹּה הַלַּיְלָה וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר	שוב
	כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה אֵלָי וַיֵּשְׁבוּ שָׂרֵי	שור

Pritiua.chal.

Interp.chal.

et vniuersũs populũ eius donec nullus remaneret ei qui euadere posset: & possederũt terrã eius. Ca.22.

Profectiq; sunt filij israel: & castrametati sunt in cãpestribus moab citra iordanẽ iericho. Et vidit balac filiꝰ sephor oĩa que fecerat israel amorreo. Et timuit moab valde a cõspectu populi quia multus erat: & angustiatus est moab a facie filioꝝ israel. Dixitq; moab senioꝛibus madiã. nunc cõsumabũt cetus hic oĩa que in circuitu nostro sunt: sicut lambit bos herbam agri. Balac aũt filius sephor erat rex moabitarũ in illo tẽpoꝛe. et misit nuncios ad balaã filium beoꝛ in petoꝛ fꝛte que est iuxta euphratẽ in terra filioꝝ populi sui: vt vocarent eum dicentes. ecce populus egressus est de egypto: ecce operuit terrã ita vt radi solis non possint eam pertingere. et ipse habitat cõtra me. et nunc ẽnt obsecro maledic pro me populo huic quia foꝛtioꝛ me est: si forte possim pugnare cõtra eum & eijcere eum de terra. nouit enim q̃ benedictus cui benedixeris: & maledict̃ cui maledixeris. Abierũtq; senes moab & senes madian & pręcia diuinationis in manibus eoꝝ: & venerũt ad balaã & locuti sunt cum eo verba balac. Dixitq; eis. Manete hic nocte hac: & respondebo vobis verbus sicut locutus fuerit dominus mecuꝫ. Expectaueruntq; principes

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Au. La.xxii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
עָשָׂה נָּבָה	לִבְלְעָם מַה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי רְכִיתָנִי			balaam: qd feci tibi: q pcussisti me
	זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים׃ וַיֹּאמֶר בִּלְעָם			βαλαάμ, τί πεποίηκά σοι, ὅτι πέπαικάς με
			hac tertia vice. t dixit balam asine: q	hac tertia vice. t dixit balam asine: q
עָלָל	לְאִתָּוֹן כִּי הִתְעַלַּלְתְּ בִּי לוּ יֵשׁ		τοῦτο τρίτον· καὶ εἶπε βαλαὰμ τῇ ὄνῳ, ὅτι	τοῦτο τρίτον· καὶ εἶπε βαλαὰμ τῇ ὄνῳ, ὅτι
	חֶרֶב בְּיָדִי כִּי עַתָּה הָרַגְתִּיךְ׃		illusisti me: t si haberē gladiū i manu mea:	ἐμπέπαιχάς μοι, καὶ εἰ εἶχον μάχαιραν ἐν χειρί μου,
	וַתֹּאמֶר הָאָתוֹן אֶל בִּלְעָם			
	הֲלוֹא אָנֹכִי אְתָּנֵךְ אֲשֶׁר רָכַבְתָּ עָלַי			
סָכַן	מֵעוֹדְךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה הַהַסְכֵּן			
עָשָׂה	הִסְכַּנְתִּי לַעֲשׂוֹת לְךָ כֹּה וַיֹּאמֶר			
עָלָה	לֹא׃ וַיְגַל יְהוָה אֶת עֵינֵי בִלְעָם			
רָאָה לָאָךְ נָצַב	וַיִּרְא אֶת מַלְאַךְ יְהוָה נִצָּב בַּדֶּרֶךְ			
קָדַד שָׁחָה	וְחַרְבּוֹ שְׁלֻפָה בְיָדוֹ וַיִּקֹּד וַיִּשְׁתָּחוּ			
	לְאַפָּיו׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה			
שָׁלַשׁ	עַל מֶה הִכִּית אֶת אְתָנְךָ זֶה שָׁלוֹשׁ			
	רְגָלִים הִנֵּה אָנֹכִי יָצָאתִי לְשָׂטָן			
רָאָה	כִּי יָרַט הַדֶּרֶךְ לְנֶגְדִּי׃ וַתִּרְאֵנִי			
אָתוֹן נָטָה גָּבָה	הָאָתוֹן וַתֵּט לְפָנַי זֶה שָׁלֹשׁ רְגָלִים			
אֲלִי	אוּלַי נָטְתָה מִפָּנַי כִּי עַתָּה גַם			
חָיָה	אֹתְכָה הָרָגְתִּי וְאוֹתָהּ הֶחֱיִיתִי׃			
	וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל מַלְאַךְ יְהוָה			
	חָטָאתִי כִּי לֹא יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה			
	נִצָּב לִקְרָאתִי בַּדֶּרֶךְ וְעַתָּה אִם			
רָעַע שׁוּב	רַע בְּעֵינֶיךָ אָשׁוּבָה לִי׃ וַיֹּאמֶר			
הָלַךְ	מַלְאַךְ יְהוָה אֶל בִּלְעָם לֵךְ עִם			
דָּבַר	הָאֲנָשִׁים וְאֶפֶס אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר			
שׁוּר שָׁמַע	אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תְדַבֵּר וַיֵּלֶךְ			
	בִּלְעָם עִם שָׂרֵי בָלָק׃ וַיִּשְׁמַע בָּלָק			
בּוֹא	כִּי בָא בִלְעָם וַיֵּצֵא לִקְרָאתוֹ אֶל			

Pritiua.chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
מָתָא	ad balaã. Quid feci tibi q: percussisti me iam tribus	לְבִלְעָם מָה עֲבַדִית לָךְ אֲרֵי מְחַתֵּנִי דְּנָן תְּלָת זִמְנִין׃ וַאֲמַר בִּלְעָם לַאֲתָנָא אֲרֵי חַיְכְתְּנִי
אֶלֶף	vicibus. et att balaã ad asinã. Quia illusisti mihi. vtt	אִילּוֹ הֲוָה אִית חַרְבָּא בִּידִי אֲרֵי כְעַן קְטַלְתִּיךְ׃ וַאֲמַרַת אֲתָנָא לְבִלְעָם הֲלָא אֲנָא אֲתָנָךְ
גְּלָה לָאָךְ עָתַד	nam effet gladius in manu mea: q nunc occidissem	דְּרְכַבְתְּ עֲלַי מִדְּאִתְּתָךְ עַד יוֹמָא הָדֵין הֲהֵימְלִיל אֵלֵיפְנָא לְמֶעְבַּד לָךְ כְּדֵין וַאֲמַר לָא׃
קָרָא	te. Dixitq asina ad balaam. Nonne ego sum asina	וּגְלָא יְיָ יָת עֵינֵי בִלְעָם וַחֲזָא יָת מַלְאֲכָא דַייְיָ מְעַתָּד בְּאוֹרְחָא וְחַרְבֵּיהּ שְׁלִיפָא בִּידֵיהּ
סַטָה רָעָה אָזַל	tua tua cora me. t videns me asina de	וּכְרַע וְסָגִיד לְאַפּוֹהִי׃ וַאֲמַר לֵיהּ מַלְאֲכָא דַייְיָ עַל מָה סְחַרְתָּא יָת אֲתָנָךְ תְּן תְּלַת
חָזָה	clinauit a me hac tertia vice. t nisi declinasset a	זִמְנִין הָא אֲנָא נְפַקִית לְמִסְטָן אֲרֵי גְלִי קֳדָמַי דְּאַתְּ רָעֵי לְמֵיתַל בָּאוֹרְחָא לְקֳבְלִי׃
קוּם חוּד	me: nũc tgit te ddẽ occidissem: illã aũt re	וְחַזְתַנִי אֲתָנָא וּכְטַת מִן קֳדָמַי דְּנָן תְּלַת זִמְנִין וְאִילּוּלֵי לָא סְטַת מִן קֳדָמַי אֲרֵי עַכְעַן
תֵּיב	ferussem. t dixit balaam angelo do	דְּתַךְ קְטַלִית וְיָתַהּ קַיְימִית וְיָת אֲתָנָךְ׃ וַאֲמַר בִּלְעָם לְמַלְאֲכָא דַייְיָ חַבְתִּית אֲרֵי לָא יְדָעִית
כַּמַל רָכַב	minꝫ: peccaui: nõ .n. sciebã q tu mihi resti	מְעַתָּד לְקַדָּמוּתִי בְּאוֹרְחָא וּכְעַן אִם בִּישׁ קֳדָמָךְ אֶתוּב לִי׃ וַאֲמַר מַלְאֲכָא דַייְיָ לְבִלְעָם
	tisti in via in occursũ meũ. t nũc sinõ	אִיזֵיל עִם גַּבְרַיָּא וּלְחוֹד יָת פִּתְגָמָא דְּאֵימַלֵּיל עִמָּךְ יָתֵיכִי׃ תְּמֵיל אֵזַל בִּלְעָם
		עִם רַבְרְבֵי בָּלָק׃ וְשָׁמַע בָּלָק אֲרֵי אָתָא בִלְעָם וּנְפַק לְקַדָּמוּתֵיהּ

Pritiua.beb.	Ter.Heb.	Au. La.xxiij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
יָדַע	וְאֵדַעָה מַה יִּסַּף יְהוָה דַּבֵּר עִמִּי׃ יָדַע			vt scire quã quid rursus dñs loquat mecũ. Venit
	וַיֵּלֶךְ אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם לַיְלָה			q cognoscã qd apponet dñs loqui ad me.
	וַיֹּאמֶר לוֹ אִם לִקְרֹא לְךָ בָּאוּ	מוֹא		καὶ γνάσομαι τί προσθήσει κύριος λαλῆσαι πρός με׃
	הָאֲנָשִׁים קוּם לֵךְ אִתָּם וְאַךְ	יָלַךְ		t venit deus ad balaam nocte: t dixit ei:
	אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ דְּבֹר			καὶ ἦλθεν ὁ θεὸς πρὸς βαλαὰμ νυκτός, καὶ εἶπεν αὐ
	אֹתוֹ תַּעֲשֶׂה׃ וַיָּקָם בִּלְעָם בַּבֹּקֶר	עָשָׂה קוּם		si ad vocãdũ te aduenerũt hoies isti: sur
	וַיַּחֲבֹשׁ אֶת אְתֹנוֹ וַיֵּלֶךְ עִם שָׂרֵי	חָבַשׁ שׁוּר		τῷ, εἰ καλίσαι σε παραγενόμενοι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ἀνα
	מוֹאָב׃ וַיִּחַר אַף אֱלֹהִים כִּי הוֹלֵךְ	הָלַךְ		gens sequere eos. sed ꝟbũ qꝫ lo
	הוּא וַיִּתְיַצַּב מַלְאַךְ יְהוָה בַּדֶּרֶךְ	יָצַב לָאָךְ		σὰς ἀκολούθησον αὐτοῖς· ἀλλὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἂν λαλή
	לְשָׂטָן לוֹ וְהוּא רֹכֵב עַל אְתֹנוֹ	שָׂטָן		σω πρός σέ, τοῦτο ποιήσεις· καὶ ἀναστὰς βα
	וּשְׁנֵי נְעָרָיו עִמּוֹ׃ וַתֵּרֶא הָאָתוֹן	שָׁנָה רָאָה		laam mane strauit asinã suã: t a
	אֶת מַלְאַךְ יְהוָה נִצָּב בַּדֶּרֶךְ וְחַרְבּוֹ	יָצַב		λαὰμ τοπρωὶ ἐπέσαξεν τὴν ὄνον αὐτοῦ, καὶ ἐ
	שְׁלוּפָה בְיָדוֹ וַתֵּט הָאָתוֹן מִן	שָׁלַף נָטָה		bijt cũ principibꝰ moab. t ꝓfe
	הַדֶּרֶךְ וַתֵּלֶךְ בַּשָּׂדֶה וַיַּךְ בִּלְעָם אֶת	יָלַךְ נָכָה		πορεύθη μετὰ τῶν ἀρχόντων μωάβ. καὶ ὠργίσθη
	הָאָתוֹן לְהַטֹּתָהּ הַדָּרֶךְ׃ וַיַּעֲמֹד	נָטָה עָמַד		furoze ve: q: abijt ipe. t surrexit an
	מַלְאַךְ יְהוָה בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים	שָׁעַל		θυμῷ ὁ θεός, ὅτι ἐπορεύθη αὐτὸς· καὶ ἀνέστη ὁ ἄγ
	גָּדֵר מִזֶּה וְגֶדֶר מִזֶּה׃ וַתִּרֶא			gelus uel in uia vt calũniarẽt eũ
	הָאָתוֹן אֶת מַלְאַךְ יְהוָה וַתִּרָּבֵץ	רָבַץ		γελος τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐνδιαβάλλειν αὐ
	תַּחַת בִּלְעָם וַיִּחַר אַף בִּלְעָם	חָרָה		t ipe insederat in asinã suã.
	וַיַּךְ אֶת הָאָתוֹן בַּמַּקֵל׃ וַיִּפְתַּח	נָכָה פָּתַח		τόν· καὶ αὐτὸς ἐπεβεβήκει ἐπὶ τῆς ὄνου αὐτοῦ.
	יְהוָה אֶת פִּי הָאָתוֹן וַתֹּאמֶר	פֶּה אָמַר		t duo pueri eius cũ eo. t videns asi
				καὶ δύο παῖδες αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἰδοῦσα ἡ ὄ
				na angelũ dei resistentẽ in via:
				νος τὸν ἄγγελον τοῦ θεοῦ ἀνθεστηκότα ἐν τῇ ὁδῷ,
				t gladiũ euaginatũ in manu eius:
				καὶ τὴν ῥομφαίαν ἐσπασμένην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
				declinauit asina a via: t ibat ad
				ἐξέκλινεν ἡ ὄνος ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐπορεύετο εἰς τὸ
				campũ: t percussit asinã vt dirigeret eã
				πεδίον, καὶ ἐπάταξε τὴν ὄνον τοῦ ἐνδυναι αὐτὴν
				in via. t stetit angelus dei in
				ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ ἔστη ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς
				sulcis vineaꝝ. sepes hinc: t
				ἄυλαξι τῶν ἀμπέλων· φραγμὸς ἐντεῦθεν, καὶ
				sepes inde. t videẽs asina ange
				φραγμὸς ἐντεῦθεν· καὶ ἰδοῦσα ἡ ὄνος τὸν ἄγγε
				lũ dei: constrinxit seipaz ad parietẽ:
				λον τοῦ θεοῦ, προσέθλιψεν ἑαυτὴν πρὸς τὸν τοῖχον,
				t cõpressit pedẽ balaam. t apposu
				καὶ ἀπέθλιψεν τὸν πόδα βαλαάμ. καὶ προσέθε
				it adhuc ꝟberare eã: t apposuit ange
				το ἔτι μαστῖξαι αὐτήν, καὶ προσέθετο ὁ ἄγγε
				lus dei abiens. t substitit in loco angusto
				λος τοῦ θεοῦ ἀπελθών· καὶ ὑστέρησεν ἐν τόπῳ στενῷ,
				in ꝗ nõ erat declinare ad dexterã neq; ad sinistrã. t vi
				εἰς ὃν οὐκ ἦν ἐκκλῖναι δεξιὰν οὐδὲ ἀριστερᾶν, καὶ ἰ
				dens asina angelũ dei subsedit
				δοῦσα ἡ ὄνος τὸν ἄγγελον τοῦ θεοῦ συνεκάθισεν
				subtus balaam. t iratus ẽ balaam: t
				ὑποκάτω βαλαάμ, καὶ ἐθυμώθη βαλαάμ, καὶ
				ꝟberabat asinã in ꝟga. t aperuit de
				ἔτυπτεν τὴν ὄνον ἐν τῇ ῥάβδῳ. καὶ ἤνοιξεν ὁ θε
				us os asine. t dixit
				ὸς τὸ στόμα τῆς ὄνου. καὶ λέγει τῇ

Pritiua.chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
יְדַע	vt sciam quid rursus dñs loquat mecũ. Venitq; ver	וְאִתְּיַדַּע מַה יּוֹסֶף יְיָ לְמַלָּלָא עִמִּי׃ וַאֲתָא מֵימְרָא דְּיְיָ בְּלֵילְיָא וַאֲמַר
קָרָא אָתָא לַיְלָה	bum a facie dñi ad balaã nocte: t ait ei. si vt vocarẽt	לֵיהּ אִם לְמִקְרֵי לָךְ אִתּוֹ גַּבְרַיָּא קוּם אֵיזֵל עִמְּהוֹן וּבְרַם יָת פִּתְגָמָא
קוּם רָכַב	te venerũt viri isti: surge vade cũ eis. verũtamẽ quod	דְּאֵימַלֵּיל עִמָּךְ יָתֵיהּ תְּמֵיל אֵזַל בִּלְעָם עִם רַבְרְבֵי בָּלָק׃ וְאִזַל עִם
כַּמַל רָכַב	cunq; verbũ loquar tecũ: illud facies. Surrexitq; ba	רַבְרְבֵי מוֹאָב׃ וְשָׁמַע בָּלָק אֲרֵי אָתָא בִלְעָם וּנְפַק לְקַדָּמוּתֵיהּ
	laam mane: t strauit asinã suã: t abijt cum principi	
	bus moab. Et iratus est furor dñi eo q ille abijsset: t	
	stetit angelus dñi in via: vt aduersaretur ei: t ipse se	
	debat sup asinã suã: t duo pueri eius ibant cum eo.	
	viditq; asina angelũ dñi stantẽ in via: t gladius eius	
	euaginatꝰ erat in manu sua: t declinauit asina a via	
	et ibat per agrum. Et percussit balaã asinã vt inclina	
	ret eam ad viam. et stetit angelus dñi in semita vinea	
	rum vbi sepes erat ex vtraq; parte. et vidit asina an	
	gelum domini: t strinxit se cum pariete: t constrin	
	xit pedem balaam ad parietẽ: t addidit percutere	
	eam. Et addidit angelus dñi transire: t stetit in loco	
	angusto vbi non erat via vt declinaret ad dexteram	
	neq; ad sinistram. Viditq; asina angelum domini: t	
	concidit sub balaam. Et iratus est furor balaam: et	
	percussit asinam baculo. et aperuit dominus os asi	
	ne: et dixit	

עִיר מוֹאָב עַל גְּבוּל אַרְנֹן
אֲשֶׁר נִקְצֵה הַגְּבוּל: וַיֹּאמֶר בָּלָק
אֶל בִּלְעָם הָלֹא שָׁלֹחַ שִׁלַּחְתִּי
אֵלֶיךָ לִקְרֹא לָךְ לָמָּה לֹא הָלַכְתָּ
אֵלַי הַאָמְנָם לֹא אוּכַל כַּבֶּדְךָ:
וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל בָּלָק הִנֵּה בָאתִי
אֵלֶיךָ עַתָּה הֲיוכל אוּכַל דַּבֵּר
מְאוּמָה הַדָּבָר אֲשֶׁר יָשִׂים
אֱלֹהִים בְּפִי אֹתוֹ אֲדַבֵּר: וַיֵּלֶךְ
בִּלְעָם עִם בָּלָק וַיָּבֹאוּ קִרְיַת חֻצוֹת:
וַיִּזְבַּח בָּלָק בָּקָר וְצֹאן וַיִּשְׁלַח
לְבִלְעָם וְלַשָּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ: וַיְהִי
בַּבֹּקֶר וַיִּקַּח בָּלָק אֶת בִּלְעָם
וַיַּעֲלֵהוּ בָּמוֹת בָּעַל וַיַּרְא מִשָּׁם
קְצֵה הָעָם:

Cap.xxiii.

וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל
בָּלָק בְּנֵה לִי בָזֶה שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת
וְהָכֵן לִי בָּזֶה שִׁבְעָה פָּרִים וְשִׁבְעָה
אֵילִם: וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
בִּלְעָם וַיַּעַל בָּלָק וּבִלְעָם פָּר וָאַיִל
בַּמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְבָלָק
הִתְיַצֵּב עַל עֹלָתֶךָ וְאֵלְכָה אוּלַי
יִקָּרֶה יְהוָה לִקְרָאתִי וּדְבַר מָה
יַרְאֵנִי וְהִגַּדְתִּי לָךְ וַיֵּלֶךְ שָׂפִי:
וַיִּקַּר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֶת
שִׁבְעַת הַמִּזְבְּחֹת עָרַכְתִּי וָאַעַל פָּר וָאַיִל
בַּמִּזְבֵּחַ: וַיָּשֶׂם יְהוָה דָּבָר בְּפִי בִלְעָם
וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל בָּלָק וְכֹה תְדַבֵּר:

oppidoᵒ moabitaᵃ: qđ
situ eᵉi extremis finibus
arnon. Dixitq̃ oooo
oooooooooooooooo oooo
adᵖ balaam. Missi nun-
dos oooooooooooooo
vt vocarēt te. Cur nō
statim venisti oooooooo
ad me: An qa mercedē
aduētui tuo reddere ne
queo? Guiᵇ illeᵉ rñdit. Ec
ceᵐ adsum. oooooooooo
Nunquid loquᵘ potes-
ro oooooooooooooooo
aliud: nisi quod deus
posuerit ooooooooooo
in ore meo? Perrexe-
runt ergo oooooooooo
simul & venerūt ibᵛ vr-
bē q̃, extremis regni ei
finibus erat. Güq̃ occi
disset balacᵇ boues
pricipes q cum eo erāt
munera. Manecāt facto
duxit eum ad oooooo
excelsa baal: & intuí-
tus estᵉ extremā ptēᵇ po-

Opuli. Cap. 23.
Ixitq̃ balaāᵃ ad ooo
balac. Edifica mihi
hicᵉ septem aras: ooooo
& para totidēᵉ vitulos
ciusdēq̃ numeri ooooo
arietes. Gumq̃ feciſſet
iuxta sermonem ooo
balaam: impoſuerūt ſi
mul vitulum & arietem
ſuper aram. Dixitq̃ ba
laam ad balac. ooooo
Sta pauliſp iuxta holo
cauſtū tuū donec vadā:
ſi forte occurrat mihi
dominus: & quodcūq̃
impauerit loqr tibi cū
q̃ abiiſſet velociter: oc
curſit illi deus. Locutuſ
q̃ ad eum balaam ooo
septēᵉ iquit aras erexi:
& impoſui vitulum oo
& arietē de ſup. Dñs at
poſuit verbū i ore eiᵉ?:
& ait. Reuertere ad ba
lac: & hec loqueris oo

ciuitatē moab: q̃ eſt in finib arnō: q̃ eſt ex
τῶλιν μωάβ, ἡ ἐστιν ἐπὶ τῶν ὁρίων ἀρνών, ἡ ἐσχά-
parte terminoꝝ: & dixit balaac ad balaam:
μέρους τῶν ὁρίων, καὶ εἶπε βαλαὰκ πρὸς βαλαάμ,
nōne mittens miſi ad te: vocare te: qua
οὐχὶ ἀποστέλλας ἀπέστειλα πρός σέ, καλέσαι σε, διὰ
re nō veniſti ad me: vere nō potero honorare
τί οὐκ ἦλθες πρός με, ὄντως οὐ δυνήσομαι τιμῆσαί
te? & dixit balaam ad balaac: ecce venio ad te
σε; καὶ εἶπε βαλαὰμ πρὸς βαλαάκ, ἰδοὺ ἥκω πρὸς σὲ
nūc: poteſ ſū loqui qđ ℞ deꝰ imſerit
νῦν, δύνατός εἰμι λαλῆσαι τί ὸ ῥῆμα ὃ ἂν ἐμβάλῃ
deꝰ in os meū: hoc cuſtodiā ad loquēdū: & abi
ὁ θεὸς εἰς τὸ στόμα μου, τοῦτο φυλάξω λαλῆσαι, καὶ ἐπο-
it balaam cū balaac. & venerūt ciuitates
ρεύθη βαλαὰμ μετὰ βαλαάκ· καὶ ἦλθον εἰς πόλεις ἐ-
diuerſorioꝝ: & ſacrificauit balaac oues & vitulos.
θναύλεων, καὶ ἔθυσεν βαλαὰκ πρόβατα καὶ μόχους.
& miſit balaam & principib q cū
καὶ ἀπέστειλεν τῷ βαλαὰμ καὶ τοῖς ἄρχουσι τοῖς με-
eo: & factū ē mane. & accipiens balaac
τ' αὐτ', καὶ ἐγένθη πρωΐ· καὶ παραλαβὼν βαλαὰκ τὸν
balaam adduxit eū ad ſtatuā baal:
βαλαὰμ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν σήλην τ Βααλ,
& oſtendit ei inde ptē quādā populi.
καὶ ἔδειξεν αὐτῷ ἐκεῖθεν μέρος τι τ λαοῦ. Ca.23

Θ dixit balaam balaac: edifica
καὶ εἶπε βαλαὰμ τῷ βαλαάκ, δικοδόμησόν
mihi hic ſeptē altaria & para mihi
μοι ἐν ταύτῃ ἑπτὰ βωμοὺς καὶ ἑτοίμασόν μοι ἐν-
hic ſeptē vitulos: & ſeptē arietes. & fecit
ταῦθα ἑπτὰ μόχους, καὶ ἑπτὰ κριούς· καὶ ἐποίησε
balaac quēadmodū dixit et balaam: & obtu-
βαλαὰκ ὃν τρόπον εἶπε αὐτῷ βαλαάμ, καὶ ἀνήνεγ
lit vitulū & arietē ſup altare. & dixit bala-
κε μόχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν· καὶ εἶπε βαλα
am ad balaac: ſta ſup ſacrificiū tuū:
αμ πρὸς βαλαάκ, παράστηθι ἐπὶ τῆς θυσίας σου,
& ibo ſi apparuerit mihi deꝰ in occur-
καὶ πορεύσομαι εἰ φανεῖταί μοι ὁ θεὸς ἐν συναντή-
ſu: & ℞ deꝰ iſmēſit mihi oſtēdet: annūciabo tibi: &
σει, καὶ ῥῆμα ὃ ἂν μοι δείξει, ἀπαγγελῶσοι, καὶ
abiit rectā: & apparuit deꝰ balaam.
ἐπορεύθη ἐυθείαν, καὶ ἐφάνη ὁ θεὸς τῷ βαλαάμ.
& dixit ad eū balaam: ſeptē altaria
καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν βαλαάμ, τοὺς ἑπτὰ βωμοὺς
parauī: & impoſui vitulū & arietē ſup
ἡτοίμασα, καὶ ἀνεβίβασα μόχον καὶ κριὸν ἐπὶ
altare. & iniſit deꝰ ℞ in os
τὸν βωμόν· καὶ ἐνέβαλεν ὁ θεὸς ῥῆμα εἰς τὸ στό-
balaam: & dixit: cōuertus ad ba
μα βαλαάμ, καὶ εἶπεν, ἐπιστραφεὶς πρὸς βα-
laac ſic loqueris:
λαάκ οὕτως λαλήσεις,

לְקַרְתָּא דְּמוֹאָב דְּעַל תְּחוּם אַרְנֹן דְּבִסְטְרֵי תְחוּמָא׃ וְאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם הָלָא שָׁלַח שְׁלַחִית לְוָתָךְ לְמִקְרֵי לָךְ לְמָה לָא אֲתֵיתָא לְוָתַי הֲכַפְקוּשְׁטָא הֵיתָא אֲמַר לֵית אֲנָא יְכִיל לְמִיקְרֵי לָךְ׃ וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק הָא אֲתֵיתִי לְוָתָךְ כְּעַן הֲמֵימְרָא יְכִילְנָא לְמַלָּלָא מִדְּעָם בְּפוּמָא דְּשָׁוֵי יְיָ בְּפוּמִי הֵיתָא אֵימַלֵּיל׃ וַאֲזַל בִּלְעָם עִם בָּלָק וַאֲתוֹ לְקִרְיַת מְחוּזוֹתָא׃ וּנְכֵיס בָּלָק תּוֹרִין וְעָנָא וְשַׁדַּר לְבִלְעָם וְלִרְבְרְבַיָּא דְּעִמֵּיהּ׃ וַהֲוָה בְּצַפְרָא וְדַבַּר בָּלָק יָת בִּלְעָם וְאַסְקִינֵיהּ לְבָמָתָא דְּחַלְתָּהּ וְחָזָא מִתַּמָּן קְצַת עַם עַמָּא׃

Ca.xxiii.

וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק תְּנָהּ לִי הָכָא שְׁבַע מַדְבְּחִין וְאַתְקֵין לִי הָכָא שְׁבַע תּוֹרִין וְשַׁבְעָה דְּכַרִין׃ וְעָבַד בָּלָק כְּמָא דְּמַלֵּיל בִּלְעָם וְאַסֵּק בָּלָק וּבִלְעָם תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל מַדְבְּחָא׃ וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק אִתְעַתַּד עַל עֲלָתָךְ וְאֵיזִיל מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְוָתִי וּמִדְּעָם אֲחַוֵּי לָךְ וַאֲזַל שָׁפִי׃ וְעָרַע מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְוָת בִּלְעָם וַאֲמַר לֵיהּ יָת שְׁבַע מַדְבְּחִין סַדַּרִית וְאַסֵּיקִית תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל מַדְבְּחָא׃ וְשַׁוִּי יְיָ פִּתְגָמָא בְּפוּם בִּלְעָם וַאֲמַר תּוּב לְוָת בָּלָק וְכִדְנָא תְמַלֵּיל׃

שׁוּב וַיָּשָׁב אֵלָיו וְהִנֵּה נִצָּב עַל עֹלָתוֹ
הוּא וְכָל שָׂרֵי מוֹאָב: וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ
נְשָׂא וַיֹּאמַר מִן אֲרָם יַנְחֵנִי בָלָק מֶלֶךְ מוֹאָב
אֲרַר מֵהָרְרֵי קֶדֶם לְכָה אָרָה לִי יַעֲקֹב
וְלְכָה זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל: מָה אֶקֹב לֹא
זָעַם אֵל וּמָה לֹא אֶזְעֹם יְהוָה: כִּי מֵרֹאשׁ צֻרִים אֶרְאֶנּוּ
וּמִגְּבָעוֹת אֲשׁוּרֶנּוּ הֶן עַם לְבָדָד
יִשְׁכֹּן וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשָּׁב: מִי מָנָה
עֲפַר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע
יִשְׂרָאֵל תָּמֹת נַפְשִׁי מוֹת יְשָׁרִים
וְתְהִי אַחֲרִיתִי כָּמֹהוּ: וַיֹּאמֶר בָּלָק
אֶל בִּלְעָם מֶה עָשִׂיתָ לִי לְקֹב
אֹיְבַי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ בָרֵךְ:
וַיַּעַן וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֵת אֲשֶׁר
יָשִׂים יְהוָה בְּפִי אֹתוֹ אִשְׁמֹר
לְדַבֵּר: וַיֹּאמֶר אֵלָיו בָּלָק לְךָ נָא
אִתִּי אֶל מָקוֹם אַחֵר אֲשֶׁר תִּרְאֶנּוּ כֹּה:
כֹּה עַל עֶלְתֶּךָ וְאָנֹכִי אֹקְרֶה נֹה:
וַיִּקַּר יְהוָה אֶל בִּלְעָם וַיָּשֶׂם דָּבָר
בְּפִיו וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶל בָּלָק וְכֹה תְדַבֵּר:
וַיָּבֹא אֵלָיו וְהִנֵּהוּ נִצָּב עַל
עֹלָתוֹ הוּא וְכָל שָׂרֵי מוֹאָב וַיֹּאמֶר
בָּלָק אֵלָיו מֶה דִּבֶּר יְהוָה: וַיִּשָּׂא
מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר קוּם בָּלָק וְשְׁמָע
הַאֲזִינָה עָדַי בְּנֵי צִפֹּר: לֹא אִישׁ
אֵל וְיְכַזֵּב וּבֶן אָדָם וְיִתְנֶחָם
הַהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה וְדִבֶּר
וְלֹא יְקִימֶנָּה: הִנֵּה בָרֵךְ לָקָחְתִּי
וּבֵרַךְ וְלֹא אֲשִׁיבֶנָּה: לֹא הִבִּיט
אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל
בְּיִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ
וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ: אֵל מוֹצִיאָם
מִמִּצְרַיִם כְּתוֹעֲפֹת רְאֵם לוֹ
יֹאכַל גּוֹיִם צָרָיו וְעַצְמֹתֵימוֹ
יְגָרֹם וְחִצָּיו יִמְחָץ: כָּרַע שָׁכַב
כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ
מְבָרְכֶיךָ בָרוּךְ וְאֹרְרֶיךָ אָרוּר:
וַיִּחַר אַף בָּלָק אֶל בִּלְעָם וַיִּסְפֹּק
אֶת כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל בִּלְעָם
לְקֹב אֹיְבַי קְרָאתִיךָ וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ
בָרֵךְ זֶה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: וְעַתָּה
בְּרַח לְךָ אֶל מְקוֹמֶךָ אָמַרְתִּי כַּבֵּד
אֲכַבֶּדְךָ וְהִנֵּה מְנָעֲךָ יְהוָה מִכָּבוֹד:
וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל בָּלָק הֲלֹא גַּם
אֶל מַלְאָכֶיךָ אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֵלָי
דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר: אִם יִתֶּן לִי בָלָק
מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל
לַעֲבֹר אֶת פִּי יְהוָה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה
אוֹ רָעָה מִלִּבִּי אֲשֶׁר יְדַבֶּר יְהוָה
אֹתוֹ אֲדַבֵּר: וְעַתָּה הִנֵּה אָנֹכִי הֹלֵךְ
לְעַמִּי לְכָה אִיעָצְךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים:

וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ בְעוֹר
נְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֻם הָעָיִן: נְאֻם
שֹׁמֵעַ אִמְרֵי אֵל אֲשֶׁר מַחֲזֵה שַׁדַּי
יֶחֱזֶה נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם: מַה טֹּבוּ
אָהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל:
כִּנְחָלִים נִטָּיוּ כְּגַנֵּי עֲלֵי נָהָר כַּאֲהָלִים
נָטַע יְהוָה כַּאֲרָזִים עֲלֵי מָיִם: יִזַּל
מַיִם מִדְּלָיָו וְזַרְעוֹ בְּמַיִם רַבִּים
וְיָרֹם מֵאֲגַג מַלְכּוֹ וְתִנַּשֵּׂא מַלְכֻתוֹ:
אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם כְּתוֹעֲפֹת רְאֵם לוֹ
יֹאכַל גּוֹיִם צָרָיו וְעַצְמוֹתֵימוֹ
יְגָרֹם וְחִצָּיו יִמְחָץ: כָּרַע שָׁכַב
כְּאַרְיֵה וּכְלָבִיא מִי יְקִימֶנּוּ
מְבָרְכֶיךָ בָרוּךְ וְאֹרְרֶיךָ אָרוּר:
וַיִּחַר אַף בָּלָק אֶל בִּלְעָם וַיִּסְפֹּק
אֶת כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל בִּלְעָם
לְקֹב אֹיְבַי קְרָאתִיךָ וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ
בָרֵךְ זֶה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: וְעַתָּה
בְּרַח לְךָ אֶל מְקוֹמֶךָ אָמַרְתִּי כַּבֵּד
אֲכַבֶּדְךָ וְהִנֵּה מְנָעֲךָ יְהוָה מִכָּבוֹד:
וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל בָּלָק הֲלֹא גַּם
אֶל מַלְאָכֶיךָ אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֵלָי
דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר: אִם יִתֶּן לִי בָלָק
מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוּכַל
לַעֲבֹר אֶת פִּי יְהוָה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה
אוֹ רָעָה מִלִּבִּי אֲשֶׁר יְדַבֶּר יְהוָה
אֹתוֹ אֲדַבֵּר: וְעַתָּה הִנֵּה אָנֹכִי הֹלֵךְ
לְעַמִּי לְכָה אִיעָצְךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים:

שׁוּב
נְשָׂא
נָחָה
אֲרַר
קֶדֶם
נָבַט
עַם
צוּר רָאָה
שׁוּר
שָׁכַן חָשַׁב
סְפַר
מוּת
הָיָה כְּמוֹ
עָשָׂה קָנָה
אֹיֵב
מוּת יְהוָה
תּוֹךְ
חָזָה קָצֶה רֹאשׁ
נָסַק
עָתַד עָלָה אָמַר
שָׂדֶה
דִּבֶּר אוֹא

תּוֹךְ
דָּנָן
לוֹט רֹאשׁ
חָזָה רוּם סָכָה
חֶסֶן יָכֹל מָנָה
סָגָא רַבַּע שָׂרָא
מוּת יְהוָה לוּט
תּוֹךְ שָׂרָה נָטַר
חָזָא קָצֶה רֹאשׁ
נָסַק
עָתַד עָלָה אָמַר
אָמַר שָׂדֶה
שָׁלַל

קָרֵת שַׁלַּח
קָרָא הָוָה
אָתָא יָכֹל
שַׁוֵּה אָתָא
נְסַק חָזָה קָצֶה
דָּבַח טָבַח

in vrbe moab que eſt iuxta terminū arnon q̃ eſt in la-
tere termini. Dixitq̃ balac ad balaam. nonne mittens
miſi ad te vt vocarem te: cur non veniſti ad me? num-
quid vere dicebas q̃ non poterā honorare te? Dixit-
q̃ balaam ad balac. Ecce nunc venio ad te: nunquid
poſſum loqui aliquid? verbū eniꝫ quod dñs poſuerit
in ore meo illud loquar. Abiitq̃ balaam cum balac:
et venerunt in vrbem prouintie eius. & occidit balac
oues & boues & miſit ad balaam & ad principes qui
erant cum eo. Et facto mane tulit balac balaam & du
xit eum in excelſa dei ſui: et vidit inde extremam par
tem populi. Ca.23.

Dixitq̃ balaā ad balac. Edifica mihi hic ſeptem
aras et para mihi hic ſeptē boues & ſeptē arie
tes. Et fecit balac ſicut locutꝰ fuerat balaā: & obtulerūt
balac & balaam bouem & arietē ſup vnāquāq; aram.
Dixitq̃ balaam ad balac. Sta iuxta holocauſtū tuū.
et ibo: ſi forte occurrat ſermo a facie dñi in occurſum
meum: & verbum quod indicauerit mihi nunciabo
tibi. Abiitq̃ ſolus: & occurrit verbum a facie dñi ad
balaam: & dixit ei. Septem aras diſpoſui: & obtuli bo
uem & arietem ſuper aram. Poſuitq̃ dñs verbuꝫ in
ore balaam: & ait. Reuertere ad balac: & ſic loqueris.

וַהֲוָת לְוָתִיהּ וְהָא הוּא מְצַדֵּד עַל עֲלָתֵיהּ הוּא וְכָל רַבְרְבֵי מוֹאָב וּנְכֵיסַל מַתְלֵיהּ וַאֲמַר מִן אֲרָם דַּבְּרֵנִי בָּלָק מַלְכָּא דְּמוֹאָב מִטּוּרֵי מַדְּתָא אֵיתָא לוּכוֹ לִי יַעֲקֹב וְאֵיתָא תֵּרִיךְ לִי יָת יִשְׂרָאֵל מָה אֲלוּהִיהּ לָא לְמֵרֵהּ אֵל וְמָה אֵיתֵר דְּלָא תַּר כֵּיהּ יְיָ׃ אֲרֵישׁ טוּרַיָּא מֵחֵיזֵהּ וּלְמֵרַתָּא מִסְכֵּיכֵיהּ הָא עַמָּא לְבַדְּהוֹן יַתְּירִין וְלָא בְּאֻמַּיָּא יְתְחַסְנוּן לָא יְתְמְנֵי מָן מִנְיַן זַרְעָא דְּיַעֲקֹב וְלָא יְתְמְנֵי מָן מִנְיַן פֻּלְחַן עַמָּא דְּיִשְׂרָאֵל תְּמוּת נַפְשִׁי מִיתָא דִּצְדִּיקַיָּא וְיְהֵי סוֹף בָּתְרֵיתָהוֹן כְּסוֹפְהוֹן׃ וַאֲמַר בָּלָק לְבִלְעָם מָה עֲבַדְתָּ לִי לְמֵילַט שָׂנְאַי דְּבַרְתָּךְ וְהָא בָרֵכְתָּ בָּרְכָתָא לְהוֹן׃ וַאֲתֵיב וַאֲמַר הֲלָא יָת דְּיִשַּׂוֵּי יְיָ בְּפוּמִי יָתֵיהּ אִיזְהַר לְמֵימַר בְּעָלְמָא׃ וַאֲמַר לֵיהּ בָּלָק אִיתָא כְּעַן עִמִּי לְאָתַר אָחֳרָן דְּתְחֲזֵיהּ מִתַּמָּן לְהוֹן כְּמַתְקְלָא וְכוּלְּהוֹן לָא תְחֲזֵי וְקַלְלִנִּי לִי מִתַּמָּן׃ וְדַבְּרַהּ לְוָת בִּלְעָם וַאֲמַר לֵיהּ סַדַּרִית שִׁבְעָא מַדְבְּחִין וְאַסֵּיקִית תּוֹר וּדְכַר עַל כָּל מַדְבְּחָא׃ וַאֲמַר בִּלְעָם לְבָלָק אִתְעַתַּד עַל עֲלָתָךְ וְאֵיתֵי אֲנָא עַל קֳדָמוּתָא הֵיכָא דְּעַל לְקֳבֵל יְיָ וְאֵימָר לָךְ מִלְּתָא דְּאִתְגְּלִיָּא לִי וְאַחֲוֵי לָךְ וַאֲזַל שָׁפִי׃ וְעָרַע מֵימְרָא מִן קֳדָם יְיָ לְוָת בִּלְעָם וְשַׁוִּי יְיָ פִּתְגָמָא בְּפוּמֵיהּ וַאֲמַר תּוּב לְוָת בָּלָק וְכִדְנָא תְמַלֵּיל׃

Reuerſusq̃ eſt ad eum: & ecce ille ſtabat iuxta holo-
cauſtū ſuū & oēs principes moab. et aſſumpſit para-
bolā ſuam. et ait. De aram duxit me balac rex moab
de montibus orientis: veni inquit maledic pro me
iacob & veni pſece a me iſrael. Quid maledicā cui
non maledixit deus: & quid proſciā quē non proſcit
dñs? A vertice enim montiū intueor eum: & de colli-
bus cōſidero eum: ecce populus ſolus poſſidebit ſe-
cūlū & in gētibus nō eriſtimabit. Quis
poterit numerare paruulos domus iacob: de dñs
dictum eſt q̃ multiplicabūtur ſicut pulus terre: aut
vnū ex quattuor caſtris iſrael. moriatur anima mea
morte rectoꝝ eius: & ſit finis meus ſicut illoꝝ. Dixit-
q̃ balac ad balaā. Quid hoc feciſti mihi? ſumptionē. Quis
res inimicis meis duxi te: & ecce benedictione bñdi
ciſti eis. et reſpondit & ait. Stiq̃ qđ poſuerit dñs in
ore meo illud obſeruabo et loquar. Dixitq̃ ei balac.
Veni obſecro nū: mecū in alterū locū: vnde eus vide
re poteris: tantūmō extremā partē ei videbis: & totū
nō videbis: & maledic ide et pro me. et addurit eū in
agrū ſpecule in vertice collis: & edificauit ſeptē aras:
et obtulit bouē & arietē ſup vnāquāq; aram. Dixitq̃
ad balac. Sta hic iuxta holocauſtū tuū: ego āt accedā
illuc vſq;: & occurrit verbū a facie dñi ipſi balaā: & po
ſuit ſermonē in ore eius: & ait. Reuertere ad balac: &
ſic loqueris. Et venit ad eum: & ecce ipſe ſtabat iuxta

Poſitiua beb.	Ter.Heb.	Au. Ca.xxiiij.	Trãſla.B.Hiero.	Trãſla.Bre.lxx.cũ interp̃.latina
	עֹלָתוֹ׃ וַתִּשָּׂא מְשָׁלוֹ	holocauſtũ ſuũ: & pri	holocauſtũ ſuũ: & principes	holocauſtũ ſuũ: τ principes moab cũ eo.
	בָּלָק מֶה דִּבֶּר יְהוָה וְלֹא אֶשְׁנֶנּוּ	cipes moabita: rũ cũ eo.	moabita: rũ cũ eo.	ὁλοκαυτώσεως αὐτ, καὶ οἱ ἀρχοντες μωαβ μετ' αὐτ.
	וַיֹּאמֶר מִקְּדֶמֶת יַנְחֵנִי בָלָק מֶלֶךְ מוֹאָב	Ad quẽ balac: Quid i	Ad quẽ balac: Quid	τ dixit ci balaac qd locut' ẽ dñs. τ
	מֵהָרְרֵי קֶדֶם לְכָה אָרָה לִּי יַעֲקֹב וְלֹךְ זֹעֲמָה יִשְׂרָאֵל	quit locutus ẽ dñs. At	iquit locutus ẽ dñs. At	ἐιπεν αὐτῷ βαλαάκ, τί ἐλάλησε κύριος· καὶ
	מָה אֶקֹב לֹא קָבֹה אֵל וּמָה אֶזְעֹם לֹא זָעַם יְהוָה	ille aſſũpta pabola ſua	ille aſſũpta pabola ſua	aſſumẽs parabolã ſuã: dixit: ſurge
	כִּי מֵרֹאשׁ צֻרִים אֶרְאֶנּוּ וּמִגְבָעוֹת אֲשׁוּרֶנּוּ	ait. Sta balac & auſcul	ait. Sta balac & auſcul	ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, ἐιπεν, ἀνάστηθι
	הֵן עָם לְבָדָד יִשְׁכֹּן וּבַגּוֹיִם לֹא יִתְחַשָּׁב	ta: audi filii ſephor. ∞	ta: audi filii ſephor. ∞	balaac: τ audi aurib' pcipe reſtis filius ſe
	מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל	Nõ eſt deus quaſi hõ:	Nõ eſt deus quaſi hõ:	Βαλαάκ, καὶ ἄκουε ἐνώτισαι μάρτυς υἱὸς σεπ=
	תָּמֹת נַפְשִׁי מוֹת יְשָׁרִים וּתְהִי אַחֲרִיתִי כָּמֹהוּ	qui mẽtiatur: nec vt fi	qui mẽtiatur: nec vt fi	phor: nõ vt hõ deꝰ ad mẽtiẽdũ neq
		lius hois vt mutetur.	lius hois vt mutetur.	φὰρ, οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ θεὸς διαφεύσασθαι, ουδὲ
		Dixit ergo & nõ faciet	Dixit ergo & nõ faciet	vt filius hois vt minetur. ipſe dixiſti: nõ
		locutus eſt & nõ ſimple	locutus eſt & nõ ſimple	ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἀπειλήθῆναι. αὐτὸς ἔιπας, οὐχὶ
		bit: Ad' bñdicẽdum ad	bit: Ad' bñdicẽdum ad	faciet. loquetur: τ nõ manebit. ecce ad bñ
		ductus ſum: bñdictionẽ	ductus ſum: bñdictionẽ	ποιησει· λαλήσει, καὶ οὐχὶ ἐμμενεῖ· ἰδοὺ ἐυλο=
		phibere nõ valeo. Nõ	phibere nõ valeo. Nõ	dicẽdũ aſſũpt' ſũ. bñdicã τ nõ cõuertar:
		eſt idolum iacob: nec	eſt idolum iacob: nec	γειν παρειλημμαι. ἐυλογησω καὶ οὐμὴ ἀποστραφῶ·
		videtur ſimulachrum	videtur ſimulachrum	nõ erit labor in iacob: neq; apparebit dolor in
		in iſrl. Dñs deus eius	in iſrl. Dñs deus eius	οὐκ ἔσαι μόχθος ἐν ἰακὼβ, οὐδὲ ὀφθήσεται πόνος ἐν
		cum eo ẽ: & clãgor vi	cum eo ẽ: & clãgor vi	iſrael: dñs deus eſ' eo: gloſa principũ in
		ctorie regis illo. Deus	ctorie regis illo. Deus	Ἰσραήλ, κῦ ὁ θὸς αὐτ μετ' αὐτ, τὰ ἔνδοξα ἀρχόντων ἐν
		eduxit illum egypto	eduxit illum egypto	eo: deus q eduxit eũ ex egrpto. ſicut gloria vnicor=
		cuius fortitudo ſimilis	cuius fortitudo ſimilis	αὐτῷ, ὁ θὸς ὁ ἐξαγαγὼν αὐτὸν ἐξ αἰγύπτου. ὡς ὀξὺα μο=
		ẽ rhinocerotis. Nõ eſt	ẽ rhinocerotis. Nõ eſt	coznis eius. nõ ẽſt eſt augurij in iacob: neq
		augurium i iſrael. Tpi	augurium i iſrael. Tpi	νοκερώτος αὐτ. οὐ γαὸ ἐσιν ἰδιωτισμὸς ἐν ἰακὼβ, ουδὲ
		bus ſuis dicetur iacob	bus ſuis dicetur iacob	diuinatio in iſrael: ſm tẽpus dicet iacob. τ
		& iſrael: qd opatus ſit	& iſrael: qd opatus ſit	μαντεία ἐν Ἰσραήλ, κατὰ καιρὸν ῥηθήσεται ἰακὼβ καὶ
		deus. Ecce populus vt	deus. Ecce populus vt	iſrael qd ꝓficiet deꝰ. ecce populꝰ ſic catulꝰ leõis
		leena cõſurget: & qua	leena cõſurget: & qua	τῶ Ἰσραὴλ τί ἐπιτελέσει ὁ θὸς· ἰδοὺ λαὸς ὡς σκύμνος
		ſi leo erigetur. Nõ ac	ſi leo erigetur. Nõ ac	cõſurget: τ ſic leo ſuꝑbiet. nõ dormi
		cubabit donec deuoret	cubabit donec deuoret	ἀναστήσεται· καὶ ὡς λέων γαυριωθήσεται· οὐ κοιμηθήσ
		predã: & ocioſorũ ſan	predã: & ocioſorũ ſan	et qd deuoret ꝓlã: τ ſãguinẽ vulnerator bibat. τ
		guinẽ bibat. Dixit q	guinẽ bibat. Dixit q	ται ἕως φάγῃ θήραν, καὶαἷμα τραυματιῶν πίεται· καὶ
		balac ad balaam. Nec	balac ad balaam. Nec	dixit balaac ad balaã: neq; maledictoibꝰ male
		maledicas ei: nec bñdi	maledicas ei: nec bñdi	ἐιπε βαλαακ πρὸς βαλαάμ, οὐτε κατάρασ῀ κατα῀
		cas. At ille. Nõne ẽ ait	cas. At ille. Nõne ẽ ait	dices eo: neq; bñdicẽs bñdices ei. τ ref=
		dixi tibi: q quicquid	dixi tibi: q quicquid	ρέση αὐτόν, οὐτε ἐυλογῶν ἐυλογήσεις αὐτόν· καὶ ἀπο
		mihi dñs imperaret:	mihi dñs imperaret:	ρόπεις βαλαὰ: dixit balaac: nõ locut' ſũ tibi
		hoc facerem! Et ait	hoc facerem! Et ait	κριθεὶς βαλαάμ, ἐιπε τῷ βαλαάκ, οὐκ ἐλάλησά σοι
		balac ad eum. ∞∞∞∞∞	balac ad eum. ∞∞∞∞∞	dicẽs: xbũ qdcũq locut' fuerit deꝰ hoc faciã.
		Veni & ducam te ad a	Veni & ducam te ad a	λέγων, τὸ ῥημα ὃ ἂν λαλήσῃ ὁ θὸς τοῦτο ποιησω.
		lium locum: ∞∞∞∞∞∞	lium locum: ∞∞∞∞∞∞	τ dixit balaac ad balaam: veni assu
		ſi forte placeat deo: vt	ſi forte placeat deo: vt	καὶ ἐιπε βαλαάκ πρὸς βαλαάμ, δεῦρο παρα=
		inde maledicas eis. ∞∞	inde maledicas eis. ∞∞	μᾶ τε in locũ alũ: ſi placuerit deo: τ male
		Cunq; duxiſſet eum	Cunq; duxiſſet eum	βω σεὲις τόπον ἄλλον, ἐι ἀρέσῃ τῷ θεῷ, καὶ κα
		ſuper ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ſuper ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	dic mihi illi inde. τ assumpſit ba
		vertícem montis pho	vertícem montis pho	ταράσαί μοι αὐτὸν ἐκεῖθεν. καὶ παρέλαβε βα=
		gor qui reſpicit ∞∞∞∞∞	gor qui reſpicit ∞∞∞∞∞	laac: balaã ſup vticẽ phogor: q
		ſolitudinem: dixit ei	ſolitudinem: dixit ei	λαακ τὸν βαλαάμ ἐπὶ κορυφὴν τοῦ φολώ, τὸ
		Balaam. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	Balaam. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ſpectat in deſertũ. τ dixit balaã
		Edifica mihi hic ſeptẽ	Edifica mihi hic ſeptẽ	παρατεῖνον ἐις τὴν ἔρημον. καὶ ἐιπε βαλαάμ
		aras: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	aras: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ad balaac edifica mihi hic ſeptẽ altarta:
				πρὸς βαλαὰκ ὀικοδόμησόν μοι ὧδε ἑπτὰ βωμούς,

Poſitiua beb.	Ter.Heb.	Au. Ca.xxiiij.	Trãſla.B.Hiero.	Trãſla.Bre.lxx.cũ interp̃.latina
	וְהָכֵן לִי פֹּה שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה	& para mihi hic ſeptẽ	& para mihi hic ſeptẽ	τ para mihi hic ſeptẽ vitulos: τ ſeptẽ arie
	אֵילִים׃ וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בִּלְעָם	vitulos: & ſeptẽ aries	vitulos: & ſeptẽ aries	τες. τ fecit balaac ſic dixit ci
	וַיַּעַל פָּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ׃ וַיַּרְא בִּלְעָם	tes. τ fecit balaac ſic	tes. τ fecit balaac ſic	balaam: τ impoſuit vitulũ τ arietẽ ſup altare
	כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא	dixit ei balaam: ſta	dixit ei balaam: ſta	Βαλαάμ, καὶ ἀνήνεγκε μόχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν
C.24	Θ Vidẽs balaam: q bonũ eſt coꝝ	Vidẽs balaam: q bonũ eſt coꝝ		
A	καὶ ἰδὼν βαλαάμ, ὅτι καλόν ἐσιν ἐναντι	dho bñdicere iſrael: nõ abiit ſm		
	κυρίου ἐυλογεῖν τὸν Ἰσραήλ, οὐκ ἐπορεύθη κατὰ	cõſuetũdiñ occurſum		
	τὸ ἠωθινὸς συνάντησιν τοῖς οἰωνοῖς, καὶ ἐπέ=	aut: τ cõuer		
	στη ἐπὶ	tit facie ſuã in deſertũ. τ		
	ſρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον. καὶ	eleuãs balaã oculos ſuos videt		
	ἐπάρας βαλαὰ ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καθορᾷ,	Iſrael exercitũ habẽtẽ per tribus. τ		
Infra.	τὸν Ἰσραὴλ ἐσκηνωμένον κατὰ φυλὰς· καὶ			
20.	factꝰ ẽ ſpũs dei ſup eũ: τ aſſumẽs			
	ἐγένετο πνεῦμα θεοῦ ἐπ' αὐτόν, καὶ ἀναλαβὼν τὴν			
	παραβολὴν αὐτοῦ, ἔιπε, φησὶ βαλαὰμ υἱὸς βε			
	or. dicit hõ verax vidẽs. dicit audi			
	ὼρ· φησὶν ὁ ἄνθρωπος ἀληθινὸς ὁρῶν· φησὶν ἀκού			
	ens eloquia dei: qui viſionẽ dei vidit in ſomnio:			
	ων λόγια θεοῦ, ὃσις ὅρασιν θεοῦ ἐιδεν ἐν ὕπνῳ,			
	aperti oculi eius: quã pulchre tue			
	ἀποκεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, ὡς καλοί σου			
	dom' iacob. tabnacula tua iſrael: tãꝑ valles obũ			
B	οἱ οἶκοι ἰακὼβ σκηναί σου Ἰσραήλ, ὡσεὶ νάπαι σκιά			
	bãtes: tãꝑ τ horti ſup fluuiũ: τ velut			
	ζουσαι, ὡσεὶ κῆποι παραδείσοι ἐπὶ ποταμόν, καὶ ὡσεὶ			
	tabnacula q̃ fixit dñs' q̃ſi cedri ꝓpe aq̃s.			
	σκηναὶ ἃς ἔπηξεν κύριος, ὡσεὶ κέδροι παρ' ὕδατα· ἐξε			
	bit hõ ex ſemine eius: τ dominabit ge			
	λεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τ σπέρματος αὐτοῦ, καὶ κυριεύσ῀ε			
	tibꝰ multis, τ exaltabit ꝓch regnũ eius: τ au			
	ῶν πολλῶν· καὶὑ ὑψωθήσεται ἡ ψυχὴ βασιλεία αὐτ, καὶ αὐξη			
	gebitur. regnũ eius: deꝰ duxit eũ ex egrpto: vt			
	θήσεται ἡ βασιλεία αὐτ, ὁ θεὸς ὡς ἤγαγεν αὐτὸν ἐξ αἰγύπτου, ὡς			
	gloria vnicornis ei. deuorabit gẽes inimicoꝝ ſuoꝝ: τ pinguia			
	δόξα μονοκέρωτος αὐτῶ· ἐδέσεται ἔθνη ἐχθρῶν αὐτ, καὶ τὰ πάχη			
	eoꝝ emedullabit: τ ſagittis ſuis ſagittabit inimicũ:			
	αὐτῶν ἐκμυελιεῖ, καὶ ταῖς βολίσιν αὐτ κατατοξεύσει ἐχθρόν,			
	recubans quieuit vt leo: τ ſic catulꝰ leontis ꝺs erci			
	κατακλιθεὶς ἀνεπαύσατο ὡς λέων, καὶ ὡσεὶ σκύμνος τις ἀνα=			
	tabit eũ. bñdicẽtes te: bñdicti ſũt. τ maledicen=			
	σήσαὐτόν· οἱ εὐλογοῦντές σε, ἐυλογημένοι· καὶ οἱ καταρώμε			
	enꝰ te: maledicti ſũt. τ iratꝰ eſt balaac cõtra balaam: τ cõ			
	νοί σε, κεκατήραγται· καὶ ἐθυμώθη βαλαὰκ ἐπὶ βαλαάμ, καὶ συ			
	plosit manus ſuas. τ dixit balaac ad ba			
	νεκρότησε ταῖς χερσὶν αὐτοῦ· καὶ ἔιπε βαλαὰκ πρὸς βα=			
	laam: admaledicẽdũ inimici meũ vocauit te: τ ecce			
	λαάμ, καταράσασθαί τὸν ἐχθρόν μου κέκληκάσε, καὶ ἰδοὺ			

Poſitiua beb.	Ter.Heb.	Au. Ca.xxiiij.	Trãſla.B.Hiero.	Trãſla.Bre.lxx.cũ interp̃.latina
	לְכָה נָּא אֶקָּחֲךָ אֶל מָקוֹם אַחֵר אוּלַי יִישַׁר	& ducam te ad a	& ducam te ad a	ἐυλογήκας ἐυλογήσεις αὐτούς. καὶ οὐ προσθήσῃ
	בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְקִבַּתּוֹ לִי מִשָּׁם׃ וַיִּקַּח	lium locum: ∞∞∞∞∞∞	lium locum: ∞∞∞∞∞∞	ἔτι τοῦ ἐυλογῆσαι αὐτούς· ἰδοὺ λαὸς μόνος κατοι=
	בָּלָק אֶת בִּלְעָם רֹאשׁ הַפְּעוֹר הַנִּשְׁקָף עַל	ſi forte placeat deo: vt	ſi forte placeat deo: vt	κήσει, καὶ ἐν ἔθνεσι οὐ λογισθήσεται· τίς ἐξηρίθμησε
	פְּנֵי הַיְשִׁימֹן׃ וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל בָּלָק	inde maledicas eis. ∞∞	inde maledicas eis. ∞∞	τὸν ἀριθμὸν τοῦ σπέρματος Ἰακὼβ, καὶ τὸν ἀριθμὸν
	בְּנֵה לִי כָזֶה שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת	Cunq; duxiſſet eum	Cunq; duxiſſet eum	τῆς τετάρτης τοῦ Ἰσραήλ; ἀποθάνοι ἡ ψυχή μου θα=
		ſuper ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ſuper ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	νάτῳ δικαίων, καὶ γένοιτο τὸ σπέρμα μου ὡς τὸ σπέρ
		vertícem montis pho	vertícem montis pho	μα τούτων. καὶ ἀπεκρίθη βαλαὰμ καὶ εἶπε πρὸς
		gor qui reſpicit ∞∞∞∞∞	gor qui reſpicit ∞∞∞∞∞	βαλαάκ· οὐκ ἐμὸν τοῦτο ὃ ἐλάλησεν κύριος ἐν τῷ στό
		ſolitudinem: dixit ei	ſolitudinem: dixit ei	ματί μου; ὃ ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐστί, τοῦτο ἐλάλησα
		Balaam. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	Balaam. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	πρὸς αὐτούς. καὶ εἶπε βαλαὰκ πρὸς βαλαάμ, δεῦρο
		Edifica mihi hic ſeptẽ	Edifica mihi hic ſeptẽ	δὴ μετ' ἐμοῦ εἰς ἕτερον τόπον, ὅθεν ὄψῃ αὐτούς·
		aras: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	aras: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ἐκεῖ γὰρ ἔσχατα αὐτῶν ὄψῃ, καὶ πάντα αὐτοὺς οὐ
				μὴ ἴδῃς ἐκεῖθεν· καὶ ἀπόστηθι ἐκεῖθεν. καὶ παρέλα
				βε βαλαὰκ τὸν βαλαάμ ἐπὶ κορυφὴν τοῦ φολώ, τὸ
				ſpectat in deſertũ. τ dixit balaã
				παρατεῖνον ἐις τὴν ἔρημον. καὶ ἔιπε βαλαὰμ
				ad balaac edifica mihi hic ſeptẽ altarta:
				πρὸς βαλαὰκ ὀικοδόμησόν μοι ὧδε ἑπτὰ βωμούς,

Poſitiua beb.	Ter.Heb.	Au. Ca.xxiiij.	Trãſla.B.Hiero.	Trãſla.Bre.lxx.cũ interp̃.latina
	וְהָכֵן לִי פֹּה שִׁבְעָה פָרִים וְשִׁבְעָה	& para mihi hic ſeptẽ	& para mihi hic ſeptẽ	τ para mihi hic ſeptẽ vitulos: τ ſeptẽ arie
	אֵילִים׃ וַיַּעַשׂ בָּלָק כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בִּלְעָם	vitulos: & ſeptẽ aries	vitulos: & ſeptẽ aries	τες. τ fecit balaac ſic dixit ci
	וַיַּעַל פָּר וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ׃ וַיַּרְא בִּלְעָם	tes. τ fecit balaac ſic	tes. τ fecit balaac ſic	balaam: τ impoſuit vitulũ τ arietẽ ſup altare
	כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא	dixit ei balaam: ſta	dixit ei balaam: ſta	Βαλαάμ, καὶ ἀνήνεγκε μόχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν
	הָלַךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לִקְרַאת נְחָשִׁים	& audi auribꝰ pcipe reſtis filius ſe		
	וַיָּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר פָּנָיו׃ וַיִּשָּׂא	Ca.xxiiij.		
	בִלְעָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן			
	לִשְׁבָטָיו וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים׃ וַיִּשָּׂא			
	מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ בְעוֹר וְנאֻם			
	הַגֶּבֶר שְׁתֻם הָעָיִן׃ נְאֻם שֹׁמֵעַ			
	אִמְרֵי אֵל אֲשֶׁר מַחֲזֵה שַׁדַּי			
	יֶחֱזֶה נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם׃ מַה טֹּבוּ			
	אָהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל׃			
	כִּנְחָלִים נִטָּיוּ כְּגַנַּת עֲלֵי נָהָר			
	כַּאֲהָלִים נָטַע יְהוָה כַּאֲרָזִים עֲלֵי			
	מָיִם׃ יִזַּל מַיִם מִדְלָיו וְזַרְעוֹ בְּמַיִם			
	רַבִּים וְיָרֹם מֵאֲגַג מַלְכּוֹ וְתִנָּשֵׂא			
	מַלְכֻתוֹ׃ אֵל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם			
	כְּתוֹעֲפֹת רְאֵם לוֹ יֹאכַל גּוֹיִם צָרָיו			
	וְעַצְמֹתֵיהֶם יְגָרֵם וְחִצָּיו יִמְחָץ׃			
	כָּרַע שָׁכַב כַּאֲרִי וּכְלָבִיא מִי			
	יְקִימֶנּוּ מְבָרְכֶיךָ בָרוּךְ וְאֹרְרֶיךָ			
	אָרוּר׃ וַיִּחַר אַף בָּלָק אֶל בִּלְעָם			
	וַיִּסְפֹּק אֶת כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל			
	בִּלְעָם לָקֹב אֹיְבַי קְרָאתִיךָ וְהִנֵּה			

Poſitiua beb.	Ter.Heb.	Au. Ca.xxiiij.	Trãſla.B.Hiero.	Trãſla.Bre.lxx.cũ interp̃.latina
	בֵּרַכְתָּ בָרֵךְ זֶה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים׃ וְעַתָּה	& para'totidẽ vitulos:	& para'totidẽ vitulos:	τ para mihi hic ſeptẽ vitulos: τ ſeptẽ arie
	בְּרַח לְךָ אֶל מְקוֹמֶךָ אָמַרְתִּי כַּבֵּד	'ciuſdẽq; nũeri arietes.	'ciuſdẽq; nũeri arietes.	τες. τ fecit balaac ſic dixit ci
	אֲכַבֶּדְךָ מְאֹד וְהִנֵּה מָנָעֲךָ יְהוָה מִכָּבוֹד׃	Fecit balac vt balaam	Fecit balac vt balaam	balaam: τ impoſuit vitulũ τ arietẽ ſup altare
	וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל בָּלָק הֲלֹא גַם אֶל	dixerat: ipſe fuit q̃	dixerat: ipſe fuit q̃	Βαλαάμ, καὶ ἀνήνεγκε μόχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν
	מַלְאָכֶיךָ אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֵלַי דִּבַּרְתִּי	fortitudo filiꝰ ẽ rhinocerotis.	fortitudo filiꝰ ẽ rhinocerotis.	
	לֵאמֹר׃ אִם יִתֶּן לִי בָלָק מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף	Deuorabũt gẽtes hoſtes illius: oſſaq; eorum		
	וְזָהָב לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת פִּי יְהוָה	cõfrigẽt: & pforabũt		
	לַעֲשׂוֹת טוֹב אוֹ רָע מִלִּבִּי אֲשֶׁר יְדַבֵּר	dorũ vt leo: & q̃ſi leena		
	יְהוָה אֹתוֹ אֹתָהּ אֲדַבֵּר׃ וְעַתָּה הִנֵּה	quã ſuſcitare nullus au		
	הָלַכְתִּי לְעַמִּי לְכָה אִיעָצְךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה	debit. Qui bñdixerit ti		
	הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים׃	bi: erit & ipe bñdictus:		
	וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ	Qui maledixerit tibi:		
	בְעוֹר וְנאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֻם הָעָיִן׃ נְאֻם	i maledictiõe reputabi		
	שֹׁמֵעַ אִמְרֵי אֵל וְיֹדֵעַ דַּעַת עֶלְיוֹן	tur. Iratuſq; balac cõ		
	מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם׃	tra balaã cõplosis mã		
	אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קָרוֹב	busait. Ad maledicen		
	דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל	dum inimicis meis vo		
	וּמָחַץ פַּאתֵי מוֹאָב וְקַרְקַר כָּל בְּנֵי שֵׁת׃	cauite: quibus ecõtrario		

Poſitiua beb.	Ter.Heb.	Au. Ca.xxiiij.	Trãſla.B.Hiero.	Trãſla.Bre.lxx.cũ interp̃.latina
	וְהָיָה אֱדוֹם יְרֵשָׁה וְהָיָה יְרֵשָׁה שֵׂעִיר	& para mihi hic ſeptẽ	& para mihi hic ſeptẽ	τ para mihi hic ſeptẽ vitulos: τ ſeptẽ arie
	אֹיְבָיו וְיִשְׂרָאֵל עֹשֶׂה חָיִל׃ וְיֵרֶד מִיַּעֲקֹב	vitulos: & ſeptẽ aries	vitulos: & ſeptẽ aries	τες. τ fecit balaac ſic dixit ci
	וְהִאֲבִיד שָׂרִיד מֵעִיר׃ וַיַּרְא אֶת עֲמָלֵק	tes. τ fecit balaac ſic	tes. τ fecit balaac ſic	balaam: τ impoſuit vitulũ τ arietẽ ſup altare
	וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק	dixit ei balaam: ſta	dixit ei balaam: ſta	Βαλαάμ, καὶ ἀνήνεγκε μόχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν
	וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אֹבֵד׃ וַיַּרְא אֶת הַקֵּינִי	& audi auribꝰ pcipe reſtis filius ſe		
	וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשׂוּם	Ca.xxiiij.		
	בַּסֶּלַע קִנֶּךָ׃ כִּי אִם יִהְיֶה לְבָעֵר קָיִן			
	עַד מָה אַשּׁוּר תַּשְׁבֶּךָּ׃ וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ			
	וַיֹּאמַר אוֹי מִי יִחְיֶה מִשָּׂמוֹ׃ וְצִים			
	מִיַּד כִּתִּים וְעִנּוּ אַשּׁוּר וְעִנּוּ עֵבֶר			
	וְגַם הוּא עֲדֵי אֹבֵד׃ וַיָּקָם בִּלְעָם			
	וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לִמְקֹמוֹ וְגַם בָּלָק הָלַךְ			
	לְדַרְכּוֹ׃			

Positiua heb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxiiij.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
	בָּרֵכְתָ בָּרוְךְ זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃ וַיֹּאמֶר	benedixisti. et tertio benedicens	benedixisti. tertio benedices	εὐλογῶν εὐλόγησας τρίτον τοῦτον. καὶ ὀργισθεὶς
קוּם	בָּרַח לְךָ אֶל מְקוֹמֶךָ אָמַרְתִּי	reuertere ad locum tuum. Decreueram quidem	reuertere ad locũ tuum. dixi honorabo te:	ἔφυγε εἰς τὸν τόπον σου. εἶπα τιμήσω σε,
כָּבֵד	כַּבֵּד אֲכַבֶּדְךָ וְהִנֵּה מְנָעֲךָ יְהוָה	magnifice honorare	in locũ tuũ. dixi honorabo te:	καὶ νῦν ἰσὺ
מִכִּבוֹד׃ וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל בָּלָק	te: sed dominus priuauit	uauit te dñs	ghia.	τὴν δόξαν. καὶ ἔπαθε Βαλαὰμ πρὸς
הֲלֹא גַּם אֶל מַלְאָכֶיךָ אֲשֶׁר	te honore disposito.	Rñdit balaã ad balac.	dixit balaã	Βαλαὰκ, οὐχὶ καὶ τοῖς ἀγγέλοις σου οὓς ἀπέστειλ
שָׁלַחְתָּ אֵלַי דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר׃ אִם	Nonne nunciis tuis	nunciis tuis	nunciis tuis	μοι λέγων,
יִתֶּן לִי בָּלָק מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב	quos misisti ad me locutus sum dicens:	quibus	quibus	
לֹא אוּכַל לַעֲבֹר אֶת פִּי יְהוָה	Si dederit mihi balac domũ suã plenã argẽto	dederit mihi balach	plenã domũ suã argẽto	ἐὰν δῷ μοι βαλὰκ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου,
לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלִּבִּי אֲשֶׁר	& auri non potero	potero	potere	οὐ δυνήσομαι παραβαίνειν ῥῆμα κυρίου ποιῆσαι
יְדַבֵּר יְהוָה אֹתוֹ אֲדַבֵּר׃ וַתֵּתַר	transgredi decretũ dei:	fermone	fermone	ἢ καλὸν παρέμαυτοῦ. ὅσα ἐὰν εἴπῃ
הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי לְכָה אִיעָצְךָ	vt vel boni vel	dñi dei	dñi dei	μοι θεὸς, ταῦτα ἐρῶ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστρέ
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ	mali qd pferã excorde	vt vel boni vel	mei: vt vel boni vel	μοι εἰς τὸν τόπον μου. δεῦρο συμβουλεύσω σοι,
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים׃ וַיִּשָּׂא מָשָׁלוֹ וַיֹּאמַר	meo: sed qd quid dñs	mali qd pferã excorde	mali qd pferã excorde	τί ποιήσει ὁ λαὸς οὗτος τὸν λαὸν σου ἐπ' ἐσχάτων
נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ בְעֹר וְנֹאם הַגֶּבֶר	dixerit hoc loqr. Ve	meo: sed qd quid dñs	meo: sed qd quid dñs	ἡμερῶν. καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ
שְׁתֻם הָעָיִן׃ נְאֻם שֹׁמֵעַ אִמְרֵי אֵל	rũtamẽ pgẽs ad popu	dixerit hoc loqr.	dixerit hoc loqr.	εἶπε, φησὶ βαλαὰμ υἱὸς βεώρ, φησὶ ὁ ἄνθρω
וְיֹדֵעַ דַּעַת עֶלְיוֹן מַחֲזֵה שַׁדַּי יֶחֱזֶה	lũ meũ dabo tibi cõsiliũ:	Ve	Ve	πος ὁ ἀληθινὸς ὁρῶν ἀκούων λόγια θεοῦ ἐπισάμε
נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם׃ אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה	qd populus tuus	rũtamẽ pgẽs ad popu	rũtamẽ pgẽs ad popu	ενος ἐπιςήμην παρὰ ὑψίσου, καὶ ὅρασιν θεοῦ ἰδὼν
אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קָרוֹב דָּרַךְ כּוֹכָב	populo huic faciat	lũ meũ dabo tibi cõsiliũ:	lũ meũ dabo tibi cõsiliũ:	ἐν ὕπνῳ, ἀποκεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, δεῖ
מִיַּעֲקֹב וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל וּמָחַץ	extremo tpe. Sũpta igitur parabola: rursũ at.	qd populus tuus	qd populus tuus	δὲ εἰ τ nõ nũc. beatificabo τ nõ appῖζε.
פַּאֲתֵי מוֹאָב וְקַרְקַר כָּל בְּנֵי	Dixit balaã filius beor:	populo huic faciat	populo huic faciat	ξω αὐτῶ καὶ οὐχὶ νῦν. μακαρίσω καὶ οὐκ ἐγγιῶ
שֵׁת׃ וְהָיָה אֱדוֹם יְרֻשָׁה וְהָיָה	dixit auditor fermonum	extremo tpe.	extremo tpe.	ὀφθήσεται ἄστρον ἐξ Ἰακὼβ, καὶ ἀναστήσεται ἄνθρω
יְרֻשָּׁה שָׂעִיר אֹיְבָיו וְיִשְׂרָאֵל	dei: q nouit doctrinã	Sũpta igitur parabola:	Sũpta igitur parabola:	mo de israel: τ cõfriget duces moab:
עֹשֶׂה חָיִל׃ וְיֵרֵד מִיַּעֲקֹב וְהֵאבִיד	altissimi: & visiões	rursũ at.	rursũ at.	πος ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγοὺς μωὰβ,
שָׂרִיד מֵעִיר׃ וַיַּרְא אֶת עֲמָלֵק	potẽtis videt: q cadens	Dixit balaã filius beor:	Dixit balaã filius beor:	τ captiuabit oẽs filios seth. τ erit
וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר רֵאשִׁית	aptos habet oculos.	dixit auditor fermonum	dixit auditor fermonum	καὶ προνομεύσει πάντας τοὺς υἱοὺς σὴθ. καὶ ἔσαι
גּוֹיִם עֲמָלֵק וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אֹבֵד׃	Videbo eũ: sed nõ mõ	dei: q nouit doctrinã	dei: q nouit doctrinã	edom hereditas: τ erit hereditas esau ini
וַיַּרְא אֶת הַקֵּינִי וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ	intuebor illũ: sed nõ p	altissimi: & visiões	altissimi: & visiões	micus eius. τ israel fecit fortitudinẽ: τ cruc
	pe. Orietur stella ex	potẽtis videt: q cadens	potẽtis videt: q cadens	ciatis. Cumq̃ vidisset amalech: assumens pa
	iacob: & cõsurget virga de israel: & peutiet	aptos habet oculos.	aptos habet oculos.	rabolam ait. Principiũ gentiũ amalech: cuius
	duces moab: vastabit	Videbo eũ: sed nõ mõ	Videbo eũ: sed nõ mõ	extrema perdentur.
	oẽs filios seth.	intuebor illũ: sed nõ p	intuebor illũ: sed nõ p	Vidit quoq̃ cineum:
	Hereditas seir ce	pe. Orietur stella ex	pe. Orietur stella ex	& assumpta parabola
	det inimicis suis: israel	iacob: & cõsurget	iacob: & cõsurget	
	vero fortiter aget. De	virga de israel: & peutiet	virga de israel: & peutiet	
	iacob erit qui dñetur:	duces moab: vastabit	duces moab: vastabit	
	& perdat reliquias ci	oẽs filios seth.	oẽs filios seth.	
	uitatis. Cumq̃ vidisset	Hereditas seir ce	Hereditas seir ce	
	amalech: assumens pa	det inimicis suis: israel	det inimicis suis: israel	
	rabolam ait. Principiũ	vero fortiter aget. De	vero fortiter aget. De	
	gentiũ amalech: cuius	iacob erit qui dñetur:	iacob erit qui dñetur:	
	extrema perdentur.	& perdat reliquias ci	& perdat reliquias ci	
	Vidit quoq̃ cineum:	uitatis. Cumq̃ vidisset	uitatis. Cumq̃ vidisset	
	& assumpta parabola	amalech: assumens pa	amalech: assumens pa	
		rabolam ait. Principiũ	rabolam ait. Principiũ	
		gentiũ amalech: cuius	gentiũ amalech: cuius	
		extrema perdentur.	extrema perdentur.	
		Vidit quoq̃ cineum:	Vidit quoq̃ cineum:	
		& assumpta parabola	& assumpta parabola	

Positiua chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
יְקַר	benedictione bñdixisti eos iã tertio. nunc aũt vade in	בִּרְכְתָא בָּרַכְתְּ לְהוֹן דְּנָן תְּלָת זִמְנִין וּכְעַן אִיזֵל לָךְ לְאַתְרָךְ אֲמָרִית יַקָּרָא אֲיקָר יְקָר וְהָא
אָמַר נָתַן מָלֵא	locũ tuũ: decreueraꝫ eni honozare te: τ ecce puauit te	שַׁעֲשָׁא יְיָ מִן יְקָר וְאַמָּא בְּלָעָם לְבָלָק הֲלָא אַף לְאִינָּבְרָ דְּשָׁלַחְתָּ לְוָתִי מַלֵּילִית לְמֵימָר׃
רָשָׁה עָבַר עֶבֶד	dñs honoze. Dixitq balaã ad balac. Nonne etiã nũ	אִם יִתֵּן לִי בָּלָק מָלֵי בֵּיתֵיהּ כַּסְפָּא וּדְהַבָּא לֵית לִי רְשׁוּ לְמֶעְבַּד עַל גְּזֵירַת מֵימְרָא דַּיְיָ
רָעָה מָלַל מַלַךְ	cius quos missisti ad me locutus sum dicẽs. Si dederit	לְמֶעְבַּד טָב אוֹ בִישְׁא אֲמַלֵּל אֲרֵי יָתִיהּ אֲמַלִּיל לִי וְכֵן הָא אֲנָא אָזֵיל לְעַמִּי
חָזָה יָדַע	mihi balac domũ suã plenã argento τ auro: nõ est mi	אֵיתָא אֶתְיְעַצְתָּךְ דְּיֶעְבַּד עַמָּא הָדֵין לְעַמָּךְ בְּסוֹף יוֹמַיָּא׃ וּנְטַל מַתְלֵיהּ
עָלָה נָגַד נֵכַח	hi facultas transgrediẽdi decretũ verbi dñi: vt facia	וַאֲמַר אֲמַר בִּלְעָם בַּר בְּעוֹר וַאֲמַר גַּבְרָא דְּשַׁדְיָא חַזְיָא אֲמַר מִן קֳדָם שַׁדַּי חֲזֵי אֲמַר
סָבַב קוֹם רָבַב שָׁלַט	bonũ aut malũ ex voluntate mea. qđcunq̃ locutus fue	דְּגָלֵי עֵינַיִן׃ אֲמַר דְּשָׁמַע אִמְרַיָּא דְּמִן קֳדָם עִלָּאָה וְחָכִים מִן קֳדָם שַׁדַּי חֲזֵי
הָגָה צָלַח נָחַת	rit dñs: illud loquar. Et nũc ecce ego vado ad populũ	חֲזָא׃ נָפְלִין וְגָלְיָן עֵינַיִן׃ אֲחֵזֵי לֵיהּ וְלָא כְעַן קָרִיבִין חֲזֵי כּוֹכָבָא
אָבַד שָׁנַן קֶרֶן	meũ. veni cõsulã tibi dq faciet populus hic pplo tuo in fine dierũ. Et assumpsit	דְּיַעֲקֹב וְסָלִיק שִׁבְטָא מִיִּשְׂרָאֵל וְיָהֵיב קְטוֹל בְּרַתְּנֵי מוֹאָב וְיַחֲסִין כָּל בְּנֵי
רֹאשׁ	parabolã suã: τ ait. Dicit balaã filiꝰ beor: τ dicit vir	שֵׁת׃ וְהֲוָה אֱדוֹם יְרוּתָא וְהֲוָה יְרוּתָא שֵׂעִיר בַּעֲלֵי דָבְבוֹהִי וְיִשְׂרָאֵל
	qui pulchre videt. Dicit ille q audit verbũ a fortẽ	עָבֵד חָיִל׃ וְיִשְׁלוֹט דְּמִיַּעֲקֹב וְיוֹבֵד שֵׂרִידָא מִקִּרְיָא׃ וַחֲזָא יָת עֲמָלֵק וּנְטַל
	et sciens scientiã cõspectu excelsi: q videt visionẽ a	מַתְלֵיהּ וַאֲמַר קַדְמָאָה לְעַמְמַיָּא עֲמָלֵק וְסוֹפֵיהּ לְעָלְמָא וְאָבַד׃ וְחָזָא יָת שַׁלְמָאָה
	facie oipotẽtis: qui cadit: τ reuelatur ei. Videoq eum:	וּנְטַל מַתְלֵיהּ
	et nõ modo: intueoz eum: sed nõ est prope: cum con	
	surget ret de domo iacob: et vngetur rp̃s de domo	
	israel: τ occidet principes moab: τ vastabitur omnis	
	filioz hominũ. et erit idumea hereditas: τ erit seir	
	hereditas inimicis suis. Israel aũt prosperabit in	
	fortitudine. τ descendet vnus de domo iacob: τ perdet	
	eum qui euaserit de ciuitate populoz. Et vidit amalech	
	τ assumpsit parabolã suã τ ait. Principiũ bellorũ	
	israel fuit amalech: τ extrema eius in eternũ per	
	dentur. Et vidit salamech τ assumpsit parabolã suam:	

Positiua heb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxv.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
יָשַׁב שׁוּם	וַיֹּאמֶר אִיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע			dixit: fortis habitatio tua: τ si posueris in petra
מְקֻנַּן הֵיָה	מְקֻנָּךְ כִּי אִם יְהִיה לַבְּעֵר קֵין עַד			ἔτεν, ἰσχυρὰ ἡ κατοικία σου, καὶ ἐὰν θῇς ἐν πέτρᾳ τὸν
שָׁבַת אַשּׁוּר תְּשׁוֹרֶךָּ׃ וַיִּשָּׂא מָשָׁלוֹ	מָה אַשּׁוּר תְּשׁוֹרֶךָּ׃ וַיִּשָּׂא מָשָׁלוֹ			nidũ tuũ: τ si facẽ fuerit beor nidus inista
וַיֹּאמַר אוּי מִי יִהְיֶה מִשֻּׂמוֹ אֵל׃	וַיֹּאמַר אוּי מִי יִהְיֶה מִשֻּׂמוֹ אֵל׃			νοσιὰν σου, καὶ ἐὰν γένηται τῷ βεὼρ νοσιὰ παρου
וְצִים מִיַּד כִּתִּים וְעִנּוּ אַשּׁוּר וְעִנּוּ	וְצִים מִיַּד כִּתִּים וְעִנּוּ אַשּׁוּר וְעִנּוּ			σία, ἀπὸ ῥιοῦ σε αἰχμαλωτεύσουσι. καὶ ἀναλαβὼν
עֵבֶר וְגַם הוּא עֲדֵי אֹבֵד׃ וַיָּקָם	עֵבֶר וְגַם הוּא עֲדֵי אֹבֵד׃ וַיָּקָם			parabolã suã: dixit: heu heu: qs vinet: qs
בִּלְעָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לִמְקֹמוֹ וְגַם בָּלָק	בִּלְעָם וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב לִמְקֹמוֹ וְגַם בָּלָק			τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν, ὢ ὢ, τίς ζήσεται, ὅταν
הָלַךְ לְדַרְכּוֹ׃	הָלַךְ לְדַרְכּוֹ׃	Ca.xxv.		θῇς ταῦτα ὁ θεός, καὶ ἐξελεύσεται ἐκ χειρὸς κιτιαίων. καὶ
בַּשִּׁטִּים וַיָּחֶל הָעָם לִזְנוֹת אֶל	בַּשִּׁטִּים וַיָּחֶל הָעָם לִזְנוֹת אֶל			affliget assur: τ affliget hebreos. τ hi
בְּנוֹת מוֹאָב׃ וַתִּקְרֶאן לָעָם לִזְבְחֵי	בְּנוֹת מוֹאָב׃ וַתִּקְרֶאן לָעָם לִזְבְחֵי			κακώσουσιν ἀσσὺρ, καὶ κακώσουσιν ἑβραίους. καὶ αὐ
אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ	אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ			τὸν ὁμοθυμαδὸν ἀπολοῦνται. καὶ ἀναστὰς βαλαὰμ ἀ
לֵאלֹהֵיהֶן׃ וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל	לֵאלֹהֵיהֶן׃ וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל			πῆλθε, ἀποστραφεὶς εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· ἀποστραφεὶς δὲ
פְּעוֹר וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל׃	פְּעוֹר וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל׃			τ balaac abiit ad sua.
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל			καὶ βαλαὰκ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτοῦ. Ca. 25.
רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיהוָה	רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיהוָה			Θ Ορabatur aũt israel in sethim: τ ptaminat ẽ
נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ וְיָשֹׁב חֲרוֹן אַף יְהוָה	נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ וְיָשֹׁב חֲרוֹן אַף יְהוָה			καὶ κατέλυσεν ἰσρὰλ ἐν σαττείν, καὶ ἐβεβηλώθη
מִיִּשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל שֹׁפְטֵי	מִיִּשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל שֹׁפְטֵי			λαὸς ἐκπορνεύσαι εἰς τὰς θυγατέρας μωὰβ. καὶ ἐκά
יִשְׂרָאֵל הִרְגוּ אִישׁ אַנְשָׁיו	יִשְׂרָאֵל הִרְגוּ אִישׁ אַנְשָׁיו			λεσαν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν θυσιῶν τῶν εἰδώλων αὐτῶν,
הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר וְהִנֵּה	הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר וְהִנֵּה			τ comedit populus de sacrificijs eoꝝ: τ adora
אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרֵב	אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרֵב			uit idola eoꝝ: τ sacrificauit israel beel
אֶל אֶחָיו אֶת הַמִּדְיָנִית לְעֵינֵי	אֶל אֶחָיו אֶת הַמִּדְיָנִית לְעֵינֵי			σεται οἷς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ ἐτελέσθη ἰσραὴλ τῷ βεὲλ
מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל עֲדַת בְּנֵי	מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל עֲדַת בְּנֵי			phegor: τ iratus est furor dñi israel: τ dixit dñs
יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה בֹכִים פֶּתַח אֹהֶל	יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה בֹכִים פֶּתַח אֹהֶל			φεγώρ, καὶ ὠργίσθη ὁ θυμὸς τῷ ἰσραὴλ, καὶ εἶπε κς τῷ
מוֹעֵד׃ וַיַּרְא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן	מוֹעֵד׃ וַיַּרְא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן			μωυσῆ· λάβε πάντας τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ λαοῦ καὶ
אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיָּקָם מִתּוֹךְ הָעֲדָה	אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיָּקָם מִתּוֹךְ הָעֲדָה			παραδειγμάτισον αὐτοὺς κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου·
וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ׃ וַיָּבֹא אַחַר	וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ׃ וַיָּבֹא אַחַר			τ auertetur ira furoꝝ dñi ab israel.
אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֻּבָּה וַיִּדְקֹר	אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֻּבָּה וַיִּדְקֹר			καὶ εἶπεν μωυσῆς τοῖς φυλαῖς ἰσραὴλ, ἀποκτείνατε
				vnusquisq domesticũ suũ q sacrificauit beel
				ἕκαστος τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ τὸν τετελεσμένον τῷ βεελφε
				phegor. τ ecce hõ ex filijs israel veniẽs ad
				γὼρ. καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐλθὼν πρὸ
				ducrit frẽs suas ad madianitẽ co
				σήγαγεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν μαδιανίτην ἐναν
				τι morse: τ coꝝ omnẽ cõgregatiõe filioꝝ israel. ipi
				τίον μωυσῆ, καὶ ἐναυτίον πάσης συναγωγῆς υἱῶν ἰσραὴλ. αὐτὸ
				κοδεβάτ iapud hostiliũ tabernaculi testimonij. τ vidẽs
				τὰ θ' ἑκλαιον παρ' ἀπὸ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου. καὶ ἰδὼν
				fmees filius eleazar filij aaron sacerdotis: surrexit de medio
				φινεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ υἱοῦ ἀαρὼν τ ἱερέως, ἐξαφεὶς ἐκ μέσου τῆς
				cõgregatiõis. τ accepies pugionẽ in manu intrauit post
				συναγωγῆς· καὶ λαβὼν σιρομάσην ἐν τῇ χειρὶ εἰσῆλθεν ὀπίσω
				hoiem israelitem: in caminũ. τ ppfodit
				τ ἀνθρώπου τ ἰσραηλίτου, εἰς τὴν καμίνον· καὶ ἀπεκέντησεν

וַאֲמַר תַּקִּיף בֵּית מִדְבְּרָךְ יְשִׁיבִי בְּכַרְכָּךְ תַּקִּיפָךְ עִדְּוֹרָךְ׃ אֲרֵי אִם יְהֵא לְשִׁצְצָאָה שַׁלְמָאָה
אַתּוּרָאָה יְשֵׁיבִנָּךְ׃ וְנַטַל מַתְלֵיהּ וַאֲמַר וֵי לְחַיֵּיבָא דְּיִחְיֵי כַּד יַעְבֵּד אֱלָהּ יַת אִלֵּין׃
וְיַצְתֵּיךְ יַצְתְּרוּן מִן רוּמָאֵי וְיַעְנוּן לְאַתּוּר וְיִשְׁעְבְּדוּן לְעֵבֶר בְּרַת וְאַף אִנּוּן לְעָלְמָא יְאַבְּדוּן׃
וְקָם בִּלְעָם וַאֲזַל וְתָב לְאַתְרֵיהּ וְאַף בָּלָק אֲזַל לְאַרְחֵיהּ׃ La.xxv וְיַתִּב יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁטִּים וְשָׂרֵי עַמָּא לְמִסְעֵי בַּתַר בְּנָת מוֹאָב׃ וּקְרָאָה לְעַמָּא לְדַבְחָת טָעוּתְהֵן וְאָכַל עַמָּא
וְסָגִידוּ לְטָעוּתְהֵן׃ וְאִתְחַבַּר יִשְׂרָאֵל לְבַעֲלָא פְּעוֹר וְתָקִיף רוּגְזָא דַּיְיָ בְּיִשְׂרָאֵל׃
וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה דְּבַר יָת כָּל רֵישֵׁי עַמָּא וְדוֹן וְקָטוֹל לְחַיֵּב קְטוֹל קֳדָם יְיָ לְקֳבֵל
שִׁמְשָׁא וְיִתּוּב תְּקוֹף רוּגְזָא דַּיְיָ מִיִּשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר מֹשֶׁה לְדַיָּנֵי יִשְׂרָאֵל קְטוֹלוּ גְּבַר
גַּבְרֵיהוֹן דְּאִתְחַבָּרוּ לְבַעֲלָא פְּעוֹר וְהָא גַּבְרָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּא וְקָרֵיב לְוָת אֲחָתֵיהּ
יָת מִדְיָנִיְתָא לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִנּוּן בָּכֵן מְהַעֲיָן פֶּתְגָם
זְמָנָא׃ וַחֲזָא פִּינְחָס בַּר אֶלְעָזָר בַּר אַהֲרֹן כָּהֲנָא וְקָם מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא וּנְסִיב רוּמְחָא
בִּידֵיהּ׃ וְעָל בָּתַר גַּבְרָא בַּר יִשְׂרָאֵל לְכֻבְתָּא וּדְקַר

Pctitua beb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxvi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp. latina	
			ambos simul virum sci licet &mulierem in locis genitalibus. Cessauitq; plaga a filiis israel. & occisi sunt vigintiquatuor milia hominũ. Dixitq; dñs ad moysen. Phinees filius eleazari filii aaron sacerdotis auertit iram meam in medio eorum: vt non consumerẽ filios israel in zelo meo. Idcirco dic ei. ecce ego statuo illi pacẽ fœderis mei. eritq; ei et filijs eius post eum pactum sacerdotij sempiternum: eo q zelatus est deum suum: & expiauit scelus filiorũ israel. Erat aũt nomẽ viri israelite occisi qui occisus est cum madianitide erat zamri filius salu principis domus patrum de tribu symeonis. Porro mulier madianitis: q pariter interfecta ẽ: vocabatur cozbi filia sur qui erat principis nobilissimi nationis domus patrum in madian. Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Hostes vestros sentiant madianite: & percutite eos: quia ipsi hostiliter egerũt contra vos: & decepere insidijs per idolum phogor & nomẽ cozbi filiam ducis madiã sororẽ suam: que occisa est in die plage pro sacrilegio phogor. Ca.26 Postq; noxiorũ sanguis effusus est:	ambos hominẽ israelitẽ: τ ἀμφοτέρους τὸν τε ἄνθρωπον τὸν ἰσραηλίτην, καὶ mulierẽ p vulua eius: τ cessauit τὴν γυναῖκα διὰ τῆς μήτρας αὐτῆς, καὶ ἐπάυσα plaga a filijs israel: τ fuerũt το ν πληγὴ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ ἐθάνον mortui in plaga quattuor τ vi- το δὲ τεθνηκότες ἐν τῇ πληγῇ τέσσαρες καὶ εἴ ginti milia. τ locutus ẽ dñs ad moysen: κοσι χιλιάδες. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, dicẽs: finees filij eleazar filij aaron sa- λέγων, φινεὲς ὁ υἱὸς ἐλεάζαρ υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱε cerdotis seduxit furozẽ meã a filijs is- ρέως κατέπαυσεν τὸν θυμόν μου ἀπὸ υἱῶν ισ rael ch zelaret meu zelũ iter eos: ραὴλ ἐν τῷ ζηλῶσαί μου τὸν ζῆλον ἐν αὐτοῖς, τ nõ pdidi filios israel in ze κὰι οὐκ ἐξανήλωσα τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ ζή lo meo. sic dic: ecce ego do ei λω μου. οὕτως εἶπον, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτῷ testamẽtũ meũ testamẽtũ pacis: τ erit ei τὴν διαθήκην μου διαθήκην εἰρήνης, καὶ ἔσαι αὐ τ semini eius post eũ testamẽtũ τῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν διαθήκη sacerdotij sempiterni: qz zelauit deo suo: τ ἱερατείας αἰωνίας, ἀνθ' ὧν ἐζήλωσε τῷ θεῷ αὐτ, καὶ placauit p filijs israel. at nomẽ homi ἐξιλάσατο περὶ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. τὸ δὲ ὄνομα τ ἀνδρὸ nis israelite qui occisus est: τοῦ τ ἰσραηλίτου τ πεπληγότος, ὃς ἐπεπλήγει madianitide: zambri: filij salo: principis do τὴν μαδιανίτιδος, ζαμβρί, υἱὸς σαλώ, ἄρχων ὁἰ mꝰ familie symeõ. τ nomẽ mulieri κου πατρίας συμεών. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ τῇ madianitidi occisæ: cozbi: filia μαδιανίτιδι τῇ πεπληγυίᾳ, χασβί, θυγάτηρ sur: principis gẽtis omoth: dom familie eius σουρ, ἀρχοντος ἔθνους ὁμόθ, οἴκου πατρίας ἐστὶ madianitaꝝ. τ locutus ẽ dñs ad moysẽ: τῶν μαδιάν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, dicens: loquere filijs israel: dicens: λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, λέγων, succẽsete madianitis: τ percute eos: ἐχθραίνετε τοῖς μαδιηταίοις, καὶ πατάξατε αὐ qz imici sũt ipsi vobis in dolo: τούς, ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι, ἕνεκα decepĩt vos p phogor τ p cozbi filia σαν ἐν δολίοις ὑμᾶς διὰ φογὼρ καὶ διὰ χασβὶ θυγα am pncipis madian sororẽ eor percussam τέρα ἀρχοντος μαδιὰν ἀδελφὴν αὐτῶν τὴν πεπληγυῖ in die plage pp phogor. αν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πληγῆς διὰ φογώρ. Ca. 26.	A
			Factũ ẽ post plagã: καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγήν,		

Pctitua beb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxvi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp. latina	
			locutus ẽ dñs ad moysen: τ ad eleazar καὶ ἐλάλησε κς πρὸς μωυσῆν, καὶ πρὸς ἐλεάζαρ τὸν sacerdotẽ: dicẽs: accipe summã vniuersæ cõgregatio ἱερέα, λέγων, λάβε τὴν ἀρχὴν πάσης συναγω nis filiorꝫ israel: a vigintĩ ãnis τ supra: γῆς υἱῶν ἰσραὴλ, ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, p domos familiarꝫ ipsorũ: omẽs egredies κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, πᾶς ὁ ἐκπορευόμε ad prelianduꝫ in israel. τ locutus ẽ moy νος παρατάξασθαι ἐν ἰσραήλ. καὶ ἐλάλησε μου sen τ eleazar sacerdos cũ eis in arabothmo σῆς καὶ ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς μετ' αὐτῶν ἐν ἀραβώθ μω ab sup iordanẽ cõtra hiericho: dicẽs: αβ ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχώ, λέγων, a vigintĩ ãnis τ supra: quẽadmodũ cõsti- ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω, ὃν τρόπον συνέ tuit dñs moysi. τ filij israel q erũt τακξε κύριος τῷ μωυσῆ. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ ἐ ex egypto: ruben: primogenitꝰ is- ξελθόντες ἐξ αἰγύπτου, ῥουβήν, πρωτότοκος ἰσ rael. filij ũt ruben: enoch populꝰ enoch ραὴλ: υἱοὶ δὲ ῥουβήν, ἐνὼχ δῆμος τοῦ ἐνὼχ τοῦ phallu. populꝰ phallu: esron. populꝰ φαλλού. δῆμος τ φαλλουεί, τῶ ἐσρών. δῆμος τ esron: charmi: populꝰ charmi. hi ru ἐσρωνεί, τῶ χαρμεί, δῆμος ὁ τοῦ χαρμεί· οὗτοι ῥου bẽ populi τ fuit numeratio eor tria τ βὴν οἱ δῆμοι καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν τρεῖς καὶ quadraginta milia τ septingenti. τ tri- τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριά ginta. τ filij phallu: eliab. τ filij eli- κοντα. καὶ οἱ υἱοὶ φαλλοῦ, ἐλιάβ. καὶ οἱ υἱοὶ ἐλι ab: namuel τ dathan τ abirõ. hi sena αβ, ναμουὴλ καὶ δαθὰν καὶ ἀβειρών. οὗτοι ἐπί tores cõgregatiõis. hi sunt qui insurrexe- τοιες cõgregatiοις. hi sunt qui ἐπανέστησαν runt contra moysen τ aaron in cõgregatiõe core: in κὰτοι τῆς συναγωγῆς. οὗτοι εἰσιν οἱ ἐπισ ἐπὶ μωυσῆν καὶ ἀαρὼν ἐν τῇ συναγωγῇ κορέ, ἐν τῇ rebelliõe dñi. τ apertens tra os su- ἐπισασία κυρίου. καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐ ũ eorũ τ deuorauit eos τ core in morte τῆς κατέπιεν αὐτοὺς, καὶ κορὲ ἐν τῷ θανάτῳ cõgregatiõis eiꝰ: qñ deuorauit ignis τῆς συναγωγῆς αὐτοῦ, ὅτε κατέφαγε τὸ πῦρ quiquaginta τ ducentos: τ facti τοὺς πεντήκοντα καὶ διακοσίους, καὶ ἐγενήθη sũt in signo. at filij core nõ mortui sũt. σαν ἐν σημείῳ. οἱ δὲ υἱοὶ κορὲ οὐκ ἀπέθανον. τ filij symeõ ppls filioꝝ symeõ na κὰι οἱ υἱοὶ συμεὼν ὁ δῆμος τῶν υἱῶν συμεὼν τῷ να muel. ppls namuelꝰ: μουήλ. ὁ δῆμος ὁ ναμουηλεί,	

Pctitua beb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxvi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp. latina	
			ambos simul virum sci licet &mulierem in locis genitalibus. Cessauitq; plaga a filijs israel. & occisi sunt vigintiquatuor milia hominũ. Dixitq; dñs ad moysen. Phinees filius eleazari filii aaron sacerdotis auertit iram meam in medio eorum: vt non consumerẽ filios israel zelo meo. Idcirco dic ei. ecce ego statuo illi pacẽ fœderis mei. eritq; ei et filijs eius post eum pactum sacerdotij sempiternum: eo q zelatus est deum suum: & expiauit scelus filiorũ israel. Erat aũt nomẽ viri israelite occisi qui occisus est cum madianitide erat zamri filius salu principis domus patrum de tribu symeonis. Porro mulier madianitis: q pariter interfecta ẽ: vocabatur cozbi filia sur qui erat principis nationis domus patrum in madian. Locutusq; est dominus cum moyse dicens. Affligite madianitas: & occidite eos. quia ipsi affligerunt vos insidijs suis quibus insidiati sunt cõtra vos per idolum phogor & per cozbi filiam principis madian sororẽ suã: que occisa est in die pestis propter phogor. Ca.26.		
			Factum est post pestem:		

Pctitua beb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxvi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp. latina	
			dixit dñs ad moysen τ ad eleazarũ filiũ aaron sacerdotẽ: dicẽs: accipe summã omnis congregationis filiorꝫ israel: a vigintĩ ãnis & supra: per domos familiarꝫ suarũ omnis egredientis in exercitũ in israel. Locutusq; est moyses et eleazarus sacerdos: decreuerũtq; nũcupare eos in castris moab iuxta iordanẽ hiericho a vigintĩ annis & supra sicut dñs præceperat moysi & filijs israel qui egressi sunt de terra egypti. Ruben primogenitꝰ israel: filij ruben: de enoc fuit familia enochitarum: de phalu familia phalluitarũ: de esron familia esronitarum: de charmi familia charmitarũ. Hæ sunt familie ruben. Et fuit numerus earum quadraginta tria milia & septingenti & triginta. Filij autẽ phalu: eliab. et filij eliab nemuel & dathan & abiram: ipsi sunt dathan et abiram qui vocabãtur ad concilĩ: qui congregati sunt contra moysen & cõtra aaron in congregatione chore: quando congregati sunt contra dominũ: & aperuit terra os suũ & deglutiuit eos & chore in morte cõgregationis: quãdo combussit ignis ducentos & quinquaginta viros: & facti sunt in signũ. Filij autem chore non sunt mortui. Filij symeon per familias suas: de namuel fuit familia namuelitarum:		
			Factũ ẽ post plagã: καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγήν,		

Pctitua beb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxvi.	Pctitua chal.	Interp.chal.	
				ambos virum. s. israelitã & mulierẽ per ventrem ipsũ: et cessauit pestis a filijs israel. Fuerunt autẽ qui mortui sunt in peste viginti & quattuor milia. Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Phinees filius eleazari filij aaron sacerdotis auertit iram meam a filijs israel: cum zelauerit zelum meum in medio eorum: vt non consumerẽ filios israel zelo meo. Idcirco dic ei. ecce ego statuo illi pacẽ fœderis mei. eritq; ei et filijs eius post eum pactum sacerdotij sempiternum: eo q zelatus est coram deo suo: & placauit pro filijs israel. Homen autem viri israelite occisi qui occisus est cum madianitide erat zamri filius salu principis domus paterne de tribu symeonis. Et nomen mulieris madianitidis que occisa est erat cozbi filia sur qui erat principes nationis domus paterne in madian. Locutusq; est dominus cum moyse dicens. Hostes vestros sentiant madianite: & percutite eos. quia ipsi affixerunt vos insidijs suis quibus insidiati sunt cõtra vos per idolum phogor & per cozbi filiam principis madian sororẽ suã: que occisa est in die pestis propter phogor. Ca.26.	
				Et factum est post pestem:	

Pctitua beb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxvi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp. latina	
			dixit dñs ad moysen τ ad eleazarũ filiũ aaron sacerdotẽ: dicẽs: accipe summã omnis congregationis filiorꝫ israel: a vigintĩ annis & supra per domos patrũ suorũ omnis egredientis in exercitũ in israel. Locutusq; est moyses et eleazarus sacerdos: decreuerũtq; nũcupare eos in castris moab iuxta iordanẽ hiericho a vigintĩ annis & supra sicut dñs præceperat moysi & filijs israel qui egressi sunt de terra egypti. Ruben primogenitꝰ israel: filij ruben: de enoc fuit familia enochitarum: de phalu familia phalluitarũ: de esron familia esronitarum: de charmi familia charmitarũ. Hæ sunt familie ruben. Et fuit numerus earum quadraginta tria milia & septingenti & triginta. Filij autẽ phalu: eliab. et filij eliab nemuel & dathan & abiram: ipsi sunt dathan et abiram qui vocabãtur ad concilĩ: qui congregati sunt contra moysen & cõtra aaron in congregatione chore: quando congregati sunt contra dominũ: & aperuit terra os suũ & deglutiuit eos & chore in morte cõgregationis: quãdo combussit ignis ducentos & quinquaginta viros: & facti sunt in signũ. Filij autem chore non sunt mortui. Filij symeon per familias suas: de namuel fuit familia namuelitarum:	

Pritiua.heb. Ter.Heb. Au.Ca.xxvi.

אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ בְּנֵי זְבוּלֻן
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְסֶרֶד מִשְׁפַּחַת הַסַּרְדִּי
לְאֵלוֹן מִשְׁפַּחַת הָאֵלֹנִי לְיַחְלְאֵל מִשְׁפַּחַת הַיַּחְלְאֵלִי׃ אֵלֶּה
מִשְׁפְּחֹת זְבוּלֻנִי לְפִקְדֵיהֶם שִׁשִּׁים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ בְּנֵי
יוֹסֵף לְמִשְׁפְּחֹתָם מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם׃ בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְמָכִיר מִשְׁפַּחַת הַמָּכִירִי
וּמָכִיר הוֹלִיד אֶת גִּלְעָד לְגִלְעָד מִשְׁפַּחַת הַגִּלְעָדִי׃ אֵלֶּה בְּנֵי
גִלְעָד אִיעֶזֶר מִשְׁפַּחַת הָאִיעֶזְרִי לְחֵלֶק מִשְׁפַּחַת הַחֶלְקִי׃
וְאַשְׂרִיאֵל מִשְׁפַּחַת הָאַשְׂרִאלִי וְשֶׁכֶם מִשְׁפַּחַת הַשִּׁכְמִי׃ וּשְׁמִידָע
מִשְׁפַּחַת הַשְּׁמִידָעִי וְחֵפֶר מִשְׁפַּחַת הַחֵפְרִי׃ וְצְלָפְחָד בֶּן חֵפֶר לֹא הָיוּ
לוֹ בָנִים כִּי אִם בָּנוֹת וְשֵׁם בְּנוֹת צְלָפְחָד מַחְלָה וְנֹעָה חָגְלָה וּמִלְכָּה
וְתִרְצָה׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת מְנַשֶּׁה וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף
וּשְׁבַע מֵאוֹת׃ אֵלֶּה בְּנֵי אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְשׁוּתֶלַח מִשְׁפַּחַת
הַשּׁוּתַלְחִי לְבֶכֶר מִשְׁפַּחַת הַבַּכְרִי לְתַחַן מִשְׁפַּחַת הַתַּחֲנִי׃
וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוּתֶלַח לְעֶרָן מִשְׁפַּחַת הָעֶרָנִי׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
בְּנֵי אֶפְרַיִם לְפִקְדֵיהֶם שְׁנַיִם

Pritiua.heb.

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

milia ⁊ trecenti. filij zabulõ p
χιλιάδες καὶ τριακόσιοι. υἱοὶ ζαβουλὼν κατὰ
populos suos. fared: populus fareditaꝝ.
δήμους αὐτῶν. τῶ σαρέδ, δῆμος ὁ σαρεδεί. τῶ
hellon: populꝰ hellonitaꝝ. allel: populus
ἀλλών, δῆμος ὁ ἀλλωνεί. τῶ ἀλλήλ, δῆμος ὁ
allelitaꝝ. hi populi zabulõ ex numera
ἀλληλί. οὗτοι οἱ δῆμοι ζαβουλὼν ἐξ ἐπισκέ
tiõe ipsoꝝ seraginta milia ⁊ quigen
ψεως αὐτῶν ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακό
ti. filij ioseph p populos suos: manaſ
σιοι. υἱοὶ ἰωσὴφ κατὰ δήμους αὐτῶν, μανασ
ses ⁊ ephraim. ⁊ filij manaſſe. machir:
σὴ καὶ ἐφραίμ. καὶ υἱοὶ μανασσῆ. τῶ μαχείρ,
populus machiritaꝝ. ⁊ machir genuit ga
δῆμος ὁ μαχειρί. καὶ μαχεὶρ ἐγέννησε τὸν γα
laad. galaad populus galaaditicus. ⁊ hi
λαάδ. τῶ γαλααδ δῆμος ὁ γαλααδί. καὶ οὗ
filij galaad. iezer: populus iezeritaꝝ.
τοι υἱοὶ γαλαάδ. τῶ ἀχιεζὲρ, δῆμος ἀχιεζερί.
elech: populus elechitaꝝ. efrihel: populus
τῶ χελέγ, δῆμος ὁ χελεγί. τῶ ἐσριήλ, δῆμος ὁ
efrihelitcus. ſechẽ: populꝰ ſechemitaꝝ. ſe
ἐσριηλί. τῶ σιχέμ, δῆμος ὁ σιχεμί. τῶ σε
mida: populus semiditaꝝ. opher: populus ophe
μιδᾶ, δῆμος ὁ σαμιδαεί. τῶ ὀφὲρ, δῆμος ὁ ὀφε
ritaꝝ. ⁊ ſalpaad filio epher nõ fuerũt
ρί. καὶ τῶ σαλπααδ υἱῶ ὀφὲρ οὐκ ἐγένοντο
ibi filij: ſed filie. ⁊ hec
αὐτῶ υἱοὶ, ἀλλ' ἢ θυγατέρες. καὶ ταῦτα τὰ
nomina filiaꝝ: ſalpaad: maala:
ὀνόματα τῶν θυγατέρων σαλπααδ, μααλά,
⁊ noa: ⁊ egla: ⁊ melcha: ⁊ therſa.
καὶ νουά, καὶ ἐγλὰ, καὶ μελχά, καὶ θερσά.
hi populi manaſſe ex numeratiõe ipoꝝ:
οὗτοι οἱ δῆμοι μανασσῆ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν,
duo ⁊ quiquaginta milia ⁊ ſeptingẽ
δύο καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσοι
ti. hi filij ephraim per populos ſuos.
οι. οὗτοι οἱ υἱοὶ ἐφραὶμ κατὰ δήμους αὐτῶν.
ſuthala: populus ſuthalaiticus. becher:
τῶ σουταλά, δῆμος ὁ σουταλα. τῶ βεχὲρ,
populus bechiritaꝝ. theen: ppꝰ theenitaꝝ.
δῆμος ὁ βεχερὶ. τῶ ταφαί, δῆμος ὁ ταφαΐ.
hi filij ſuthala. edem: populus edeiti⁹.
οὗτοι οἱ υἱοὶ σουταλά. τῶ ἐδέν, δῆμος ὁ ἐδενί.
hi populi ephraim: ex numeratiõe ipoꝝ duo
οὗτοι οἱ δῆμοι ἐφραὶμ, ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν δύο

Trãsla.B.Hiero.

milia trecenti. Filij zabulon
p cognatiões suas. Sa
red: a quo familia
fareditarũ. helõ: a quo
familia helonitarum.
Hialel a quo familia ialelitarum. He sunt
cognatiões zabulon:
quarum numerus fuit
trigita quinq; milia
trecenti. Filii ioſeph
p cognationes
suas manaſſe & ephraī.
De manaſſe ortus ē ma
chir: a quo familia
machiritarũ. Machir
genuit galaad
a quo familia
galaaditarũ. Galaad habuit filios iezer: a quo familia
iezeritarum.
& elecha quo familia
& afrihel a quo familia
afrihelitarum.
& ſechẽ a quo familia
ſechemitarum. & semi
da a quo familia semi
daitarũ. & epher a quo
familia epheritarũ. Fu
it at epher pr falphaad:
q filios nõ habebat ſed
tm filias: quarũ ista fũt
nomina maala & noa
& egla & melcha
& therſa. He sunt fami
lie manaſſe
& numerus earũ quin
quaginta duo milia
ſeptingenti. Filii at ephraim
p cognationes suas fue
runt hi. Suthala a quo
familia ſuthalaitarum.
becher a quo familia
becheritarũ. theen a
quo familia theenitarũ
Porro filius ſuthala fuit
heran: a quo
familia herenitarũ. He
sunt cognationes
filiorũ ephraim: quarũ
nũerus fuit trigita duo

Pritiua.chal.

Transla.Chal.

אַלֵּין זַרְעִיָּתְהוֹן לְסֶרֶד זַרְעִיַּת סַרְדִּי לְאֵילוֹן זַרְעִיַּת אֵילוֹנִי
לְיַחְלְאֵל זַרְעִיַּת יַחְלְאֵלִי אִלֵּין זַרְעִיַּת זְבוּלוֹן לְמִנְיָנֵיהוֹן שִׁתִּין אַלְפִין וְחַמֵּשׁ מְאָה׃ בְּנֵי
יוֹסֵף לְזַרְעִיָּתְהוֹן מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם׃ בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְמָכִיר זַרְעִיַּת מָכִיר וּמָכִיר אוֹלִיד יָת
גִּלְעָד לְגִלְעָד זַרְעִיַּת גִּלְעָד אִלֵּין בְּנֵי גִלְעָד אִיעֶזֶר זַרְעִיַּת אִיעֶזְרִי לְחֶלֶק זַרְעִיַּת חֶלְקִי׃
וְאַשְׂרִיאֵל זַרְעִיַּת אַשְׂרִיאֵלִי וְשֶׁכֶם זַרְעִיַּת שֻׁכְמִי וּשְׁמִידָע זַרְעִיַּת שְׁמִידָעִי וְחֵפֶר זַרְעִיַּת
חֵפְרִי׃ וְצְלָפְחָד בֶּן חֵפֶר לָא הֲוֹוֹ לֵיהּ בְּנִין אֶלָּהֵין בְּנָן וְשׁוּם בְּנָת צְלָפְחָד מַחְלָה וְתִרְצָה
תַּלָּתָה מִלְכָּה וְתִרְצָה׃ אִילֵּין זַרְעִיַּת מְנַשֶּׁה וּמִנְיָנֵיהוֹן חֲמֵשִׁין וְתַרְתִּין אַלְפִין וּשְׁבַע מְאָה׃
אִלֵּין בְּנֵי אֶפְרַיִם לְזַרְעִיָּתְהוֹן לְשׁוּתַלַח זַרְעִיַּת שׁוּתַלְחִי לְבֶכֶר זַרְעִיַּת בַּכְרִי לְתַחַן
זַרְעִיַּת תָּחְנִי׃ וְאֵלֵּין בְּנֵי שׁוּתַלַח לְעֶרָן זַרְעִיַּת עֶרָנִי׃ אִלֵּין זַרְעִיַּת בְּנֵי אֶפְרַיִם לְמִנְיָנֵיהוֹן
תְּלָתִין וְתַרְתִּין

Pritiua.chal.

Interp.chal.

milia ⁊ trecenti. Filij zabulon per cognatiões suas:
de ſared familia ſareditarũ: de elon familia elonitarũ
de ialeel familia talceliterũ. He sunt cognationes za
bulon: quarũ nũerus fuit ſexaginta milia ⁊ dngenti.
Filij ioſeph p cognationes suas manaſſe ⁊ ephraim.
Filij manaſſe de machir familia machiritarũ: ⁊ ma
chir gẽuit galaad: de galaad familia galaaditarũ. iſti
sunt filij galaad: de iezer familia iezeritarũ: de elech
familia elechitarũ: de aſriel familia aſrielitarũz: de
ſechem familia ſechemitarũ: de ſemida familia semi
daitarũ: de epher familia epheritarũ. Galphaad aũt
filij epher nõ habuit filios ſed filias. et nõmẽ filiarũ
ſalphaad: maala ⁊ noa: egla: melcha ⁊ therſa. He sũt
familie manaſſe. ⁊ fuit numerus earũ quinquaginta
duo milia ⁊ ſeptingenti. Iſti sunt filij ephraim per fa
milias suas: de ſutala familia ſutalaitarũ: de becher
familia becheritarũ: de theen familia theenitarum.
Iſti sunt aũt filij ſutala: de heran familia heranitta
rum. He sunt cognationes filiorum ephraim: quarũ
numerus fuit triginta duo

Pritiua.heb. Ter.Heb. Nu. Ca.xxvi. Trãsla.B.Hiero.

וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ אֵלֶּה
בְּנֵי יוֹסֵף לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ בְּנֵי בִנְיָמִן
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֶלַע מִשְׁפַּחַת הַבַּלְעִי
לְאַשְׁבֵּל מִשְׁפַּחַת הָאַשְׁבֵּלִי לַאֲחִירָם
מִשְׁפַּחַת הָאֲחִירָמִי׃ לְשֻׁפְּפָם
מִשְׁפַּחַת הַשּׁוּפָמִי לְחוּפָם מִשְׁפַּחַת
הַחוּפָמִי׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי בֶלַע אַרְד וְנַעֲמָן
מִשְׁפַּחַת הָאַרְדִי לְנַעֲמָן מִשְׁפַּחַת
הַנַּעֲמִי׃ אֵלֶּה בְנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם
וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אָלֶף
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ אֵלֶּה בְנֵי דָן לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְשׁוּחָם מִשְׁפַּחַת הַשֻּׁחָמִי אֵלֶּה
מִשְׁפְּחֹת דָּן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ כָּל
מִשְׁפַּחַת הַשֻּׁחָמִי לִפְקֻדֵיהֶם
אַרְבָּעָה וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע
מֵאוֹת׃ בְּנֵי אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם
לִימְנָה מִשְׁפַּחַת הַיִּמְנָה לְיִשְׁוִי
מִשְׁפַּחַת הַיִּשְׁוִי לִבְרִיעָה מִשְׁפַּחַת
הַבְּרִיעִי׃ לִבְנֵי בְרִיעָה לְחֶבֶר
מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרִי לְמַלְכִּיאֵל
מִשְׁפַּחַת הַמַּלְכִּיאֵלִי׃ וְשֵׁם בַּת
אָשֵׁר שָׂרַח׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי
אָשֵׁר לִפְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים
אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ בְּנֵי נַפְתָּלִי
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְיַחְצְאֵל מִשְׁפַּחַת
הַיַּחְצְאֵלִי לְגוּנִי מִשְׁפַּחַת הַגּוּנִי׃
לְיֵצֶר מִשְׁפַּחַת הַיִּצְרִי לְשַׁלֵּם

milia'quingenti. 'Isti
'filii'ioseph' p familias
suas. 'Filii' beniamin oo
'in cognationibus suis:
'bale a quo'familia 'ba-
leitarum. 'b afbel a quo
'familia' afbelitarum. 'a
chirã: a quo 'familia' a
chirãitarũ. 'suphã a quo
'familia 'suphamitarũ,
'vpham a quo'familia
'vphamitarũ. 'Filii' bale
'hered'& noemã. de her
red'familia'hereditarũ.
'De noeman 'familia
'noemanitarũ. 'Hi sunt
'filii' beniami' p cogna-
tiões suas: 'quorũ nũe-
rus fuit'ccdraginta'' qui
cp'milia'fexcenti.' Filii
'dan'' per cognatiões su
as. 'suhan a quo 'familia
'suhanitarum. 'He sunt
'cognatiões'dan' per fa
milias suas. 'Oẽs fuere
'suhanite:'quorum nu
merus erat
'fexaginta'qttuor' milia
''quadringenti.
'Filii'afer'' per cognatio
nes suas
'iena. a quo'familia'iem
naitarũ. 'iessui a quo
'familia'iessuitarũ. 'brie
a quo'familia
'briceitarũ. 'Filii' brie' ha
ber: a quo
'familia'haberitarũ. 'b&
melchiela quo
'familia' melchielitarũ.
'Nomen autem ''filie
''afer: fuit'fara. 'He'co
gnationes'filiorum
''afer' & numerus corũ
'quinquaginta''tria
'milia' quadringentí.
'Filii' neptalim
'p cognatiões suas'iessi
hel. a quo'familia
'iessuhelitarum. 'guni a
quo'familia' gunitarum
'iafer a quo''familia'' fa
feritarũ. 'sellem: a quo

Trãsla.Grc.lxx.cũ interp.latina.

populꝰ fellemitarꝫ. hi populi nephthalim: ex
δῆμος ὁ σελημί. οὗτοι οἱ δῆμοι νεφθαλίμ, ἐξ
numeratione ipsoꝝ ꝯdraginta quinq; milia
ἐπισκέψεως αὐτῶν τεσσαρακονταπέντε χιλιά
ꝫ quadrigenti. hęc numeratio filioꝝ if
δες καὶ τετρακόσιοι. αὕτη ἡ ἐπίσκεψις υἱῶν ισ
rael fercenta milia ꝫ mille ꝫ septin-
ραὴλ ἑξακόσιαι χιλιάδες καὶ χίλιοι καὶ ἑπτα-
genti ꝫ triginta. ꝫ locutꝰ ē dñs
κόσιοι καὶ τριάκοντα. καὶ ἐλάλησεν κύριος
ad moysen: dicens: istis diuidet̃ trã
πρὸς μωυσῆν, λέγων, τούτοις μεριδ῾θήσεται ἡ γῆ
vt̃ possidẽt ex numero nominũ ipsoꝝ:
κληρονομεῖν ἐξ ἀριθμοῦ ὀνομάτων αὐτῶν, τοῖς
plurib⁹ maiorẽ dabis hereditatem: ꝫ
πλείοσι πλεονάσεις τὴν κληρονομίαν, καὶ
pauciorib⁹ minorẽ dabis hereditatẽ eo-
τοῖς ἐλάττοσιν ἐλαττώσεις τὴν κληρονομίαν αὐ-
rũ. vnicuiq; ſicut vſerati fũt dabitur
τῶν. ἑκάστῳ καθὼς ἐτερατώσησαν δοθήσεται ἡ
hereditas eoꝝ. p sortes diuidetur
κληρονομία αὐτῶν. διὰ κλήρων μεριδ῾θήσεται ἡ
tra nominib⁹: p tribꝰ familiaꝝ suaꝝ
γῆ τοῖς ὀνόμασι, κατὰ φυλὰς πατριῶν αὐτῶν
hereditabũt. diuidẽs ex sorte he-
κληρονομήσουσι. μεριεῖς ἐκ τοῦ κλήρου τὴν κλη
reditatẽ eius inter multos ꝫ paucos.
ρονομίαν αὐτοῦ ἀναμέσον πολλῶν καὶ ὀλίγων.
ꝫ filij leui p populos suos. ger-
καὶ οἱ υἱοὶ λευὶ κατὰ δῆμους αὐτῶν. τῷ γερ
son: ppꝫ gersonitarꝫ. caath: ppꝫ caa-
σών, δῆμος ὁ γερσωνί. τῷ καάθ, δῆμος ὁ κα-
thitarꝫ. merari: populꝰ merariteꝫ. hi populi filioꝝ le
θί. τῷ μεραρί, δῆμος ὁ μεραρί. οὗτοι οἱ δῆμοι υἱῶν λε
ui. ppꝫ lobni: populꝰ hebzoni: populꝰ mooli.
υί. δῆμος ὁ λαβενί, δῆμος ὁ χεβρωνί, δῆμος ὁ μολί,
ꝫ populus musi: ꝫ populus chozi. ꝫ caath
καὶ δῆμος ὁ μουσί, καὶ δῆμος ὁ κορέ. καὶ καάθ
genuit amrã. at nomen vxoris
ἐγέννησε τὸν ἄμβραμ. τὸ δὲ ὄνομα τῆς γυναικὸς
eius: tochabet: filia leui: ã pepit
αὐτοῦ, ἰωχαβέδ, θυγάτηρ λευί, ἣ ἔτεκε
hos leui in egypto: ꝫ pepit
τούτους τῷ λευὶ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἔτεκεν τῷ
amrã aaron ꝫ moysen: ꝫ mariam
ἄμβραμ τὸν ἀαρὼν καὶ μωυσῆν, καὶ μαριὰμ
sororẽ eoꝝ. ꝫ nati fũt aa-
τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. καὶ ἐγεννήθησαν τῷ ἀα-
ron: et nadab: ꝫ abiu: ꝫ eleazar: ꝫ
ρών, ὅτε ναδάβ, καὶ ἀβιού, καὶ ἐλεάζαρ, καὶ
ithamar. ꝫ mortuus ē nadab:
ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανεν ναδάβ,

Exo. 6.c.

Pritiua.heb. Ter.Heb. Nu. Ca.xxvi. Trãsla.B.Hiero.

מִשְׁפַּחַת הַשִּׁלְמִי׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת
נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם וּפְקֻדֵיהֶם
חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְאַרְבַּע
מֵאוֹת׃ אֵלֶּה פְּקוּדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְאֶלֶף שְׁבַע
מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל
מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ לָאֵלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ
בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת׃ לָרַב תַּרְבֶּה
נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תַּמְעִיט נַחֲלָתוֹ
אִישׁ לְפִי פְקֻדָיו יִתֵּן נַחֲלָתוֹ׃ אַךְ
בְּגוֹרָל יֵחָלֵק אֶת הָאָרֶץ לְשֵׁמוֹת
מַטּוֹת אֲבֹתָם יִנְחָלוּ׃ עַל פִּי הַגּוֹרָל
תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ בֵּין רַב לְמְעָט׃
וְאֵלֶּה פְּקוּדֵי הַלֵּוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגַּרְשֻׁנִי לִקְהָת
מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי לְמְרָרִי מִשְׁפַּחַת
הַמְּרָרִי׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת לֵוִי
מִשְׁפַּחַת הַלִּבְנִי מִשְׁפַּחַת הַחֶבְרֹנִי
מִשְׁפַּחַת הַמַּחְלִי מִשְׁפַּחַת הַמּוּשִׁי
מִשְׁפַּחַת הַקָּרְחִי וְקְהָת
הוֹלִיד אֶת עַמְרָם׃ וְשֵׁם אֵשֶׁת
עַמְרָם יוֹכֶבֶד בַּת לֵוִי אֲשֶׁר
יָלְדָה אֹתָהּ לְלֵוִי בְּמִצְרָיִם וַתֹּלֶד
לְעַמְרָם אֶת אַהֲרֹן וְאֶת מֹשֶׁה
וְאֶת מִרְיָם אֲחֹתָם׃ וַיִּוָּלֶד לְאַהֲרֹן
אֶת נָדָב וְאֶת אֲבִיהוּא אֶת
אֶלְעָזָר וְאֶת אִיתָמָר׃ וַיָּמָת נָדָב

familia sllemitarum. Iste sunt cognationes neptali
per familias suas: ꝫ numerus earum fuit quadra-
ginta quinq; milia ꝫ quadringenti. Hi sunt filij israel
qui numerati sunt fercenta milia ꝫ mille ꝫ septingen
ti ꝫ triginta. Locutusq; est dñs cum moyse dicens.
Istis diuidẽs terrã in possessionẽ iuxta nũerũ nomi
coꝝ. Pluribꝰ maiorẽ possessionẽ dabis: ꝫ pauciorib⁹
minorẽ possessionẽ dabis: vnicuiq; iuxta numeratos
suos dabit̃ possessio eius. Verũtamẽ p sortẽ diuidet̃
terra p nola tribuũ patrũ suoꝝ possidebit. p sortẽ di-
uidẽtur possessio eorũ siue plures siue pauci sint. Et
isti sunt filij leui per familias suas: de gerson familia
gersonitarũ: de caath familia caathitarũ: de me-
rari familia meraritarum. Iste sunt familie leui. fa-
milia lobni: familia ebzõ: familia mooli: familia mu
si: familia choze. Caath aũt genuit amram: ꝫ nomen
vroris amrã locabed filia leui: que nata est ei in egy
pto: ꝫ peperit ex amram aaron ꝫ moysen ꝫ mariam
sororem eorum. De aaron autem nati sunt nadab ꝫ
abiu: eleazar ꝫ ithamar. Mortuusq; est nadab

Pritiua.chal. Interp.chal.

מִלְיָא חֲמֵשׁ מֵאָה אִילִין בְּנֵי יוֹסֵף לְזַרְעַיְתְהוֹן׃ בְּנֵי בִנְיָמִן לְזַרְעַיְתְהוֹן
לְבֶלַע זַרְעַית אַשְׁבֵּל לַאֲחִירָם זַרְעַית אֲחִירָם׃ לְשֻׁפּוּפֵם זַרְעַית שְׁפוּפֵם לְחוּפָם
זַרְעַית חוּפָם׃ וַהֲווֹ בְנֵי בֶלַע אַרְךְ וְנַעֲמָן זַרְעַית אַרְךְ לְנַעֲמָן זַרְעַית נַעֲמָן׃ אִילִין בְּנֵי בִנְיָמִן
לְזַרְעַיְתְהוֹן וְאִתְמְנְיֵהוֹן אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין וְשִׁתְּ מְאָה אִילִין בְּנֵי דָן לְזַרְעַיְתְהוֹן
לְשׁוּתָם זַרְעַית שׁוּתָם אִילִין זַרְעַית דָּן לְזַרְעַיְתְהוֹן׃ כָּל זַרְעַית שׁוּתָם לְמִנְיֵהוֹן שִׁתִּין
וְאַרְבְּעָה אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ בְּנֵי אָשֵׁר לְזַרְעַיְתְהוֹן לִימְנָה זַרְעַית יִמְנָה לְיִשְׁוִי זַרְעַית
יִשְׁוִי לִבְרִיעָה זַרְעַית בְּרִיעָה לְחֶבֶר זַרְעַית חֶבֶר לְמַלְכִּיאֵל זַרְעַית
מַלְכִּיאֵל וְשׁוּם בַּת אָשֵׁר שָׂרַח׃ אִילִין זַרְעַית בְּנֵי אָשֵׁר לְמִנְיֵהוֹן חֲמִשִּׁין וְתַלָתָא
אַלְפִין וְאַרְבַּע מְאָה׃ בְּנֵי נַפְתָּלִי לְזַרְעַיְתְהוֹן לְיַחְצְאֵל זַרְעַית יַחְצְאֵל לְגוּנִי זַרְעַית גּוּנִי׃
לְיֵצֶר זַרְעַית לֵצֶר לְשַׁלֵּם

Transla.Chal.

זַרְעַית שַׁלֵּם׃ אִילִין זַרְעַית נַפְתָּלִי לְזַרְעַיְתְהוֹן וּמִנְיֵנְהוֹן אַרְבְּעִין וְחַמְשָׁה אַלְפִין וְאַרְבַּע
מְאָה׃ אִילִין מִנְיָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁתְּ מְאָה וְחַד אַלְפִין וּשְׁבַע מְאָה וּתְלָתִין׃ וַהֲלִיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ לְאִלֵּין תִּתְפַּלַג אַרְעָא בְּאַחֲסָנָא בְּמִנְיַן שְׁמָהָן לְסַגִּיאֵי תַּסְגֵּון
אַחֲסַנְתְּהוֹן וְלִזְעֵירֵי תַּזְעֵר אַחֲסַנְתְּהוֹן גַּבַר לְפוּם מְנְיָנוֹהִי תִּתְיְהֵב אַחֲסַנְתְּהוֹן בְּגַוָּהָא
בְּעִדָּנָא תִּתְפַּלַג אַרְעָא לְשָׁמָהָת אֲבָהָתְהוֹן יַחְסָנוּן׃ עַל פּוּם עִדָּנָא תִּתְפַּלַג
אַחֲסַנְתְּהוֹן בֵּין סַגִּיאֵי לְזְעִירֵי וְאִלֵּין מְנְיָנֵי לֵיוָאֵי לְזַרְעַיְתְהוֹן לְגֵרְשׁוֹן זַרְעַית גֵּרְשׁוֹן
לְקָהָת זַרְעַית קְהָת לְמְרָרִי זַרְעַית מְרָרִי׃ אִלֵּין זַרְעַית לֵיוָאֵי זַרְעַית לִבְנִי זַרְעַית תַּרְעָן
זַרְעַית מַחְלִי זַרְעַית מוּשִׁי זַרְעַית קָרְחִי וְקָהָת אוֹלִיד יָת עַמְרָם׃ וְשׁוּם אִתַּת עַמְרָם
יוֹכֶבֶד בַּת לֵוִי דְּיָלְדַת יָתָהּ לְלֵוִי בְּמִצְרַיִם וְיָלְדַת לְעַמְרָם יָת אַהֲרֹן וְיָת מֹשֶׁה וְיָת מִרְיָם
אֲחָתְהוֹן׃ וְאִתְיְלִיד לְאַהֲרֹן יָת נָדָב וְיָת אֲבִיהוּא יָת אֶלְעָזָר וְיָת אִיתָמָר׃ וּמִית נָדָב

Pritiua.chal.

מֵאָה׳רַבָּע׳
שׁוּרִית
אָפֵר׳בָּלַע׳חֲסֵן
סָנָא׳זְעֵר׳רַב
יָלַד׳אִנְתָּא
אָח״יָלַד״מוֹת

מֵאָה׳רַבָּע׳
שׁוּרִית

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au. Ca. xxvii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וְאֲבִיהוּא נָדָב וְאִישׁ זֶרֶה		& abiu mortui sũt cũ obtulissent ignẽ alienũ coram dño. Fuerunt q̃ oẽs q nũerati sũt vigiti tria milia generis ma sculini ab vno mense supra: qui non fuerũt numerati in medio filioꝝ israel: neq; ei data est ets possessio in medio filioꝝ israel. Hi sunt quos numerauerũt moyses & eleazar sacerdos qñ numerauerũt filios israel in cãpestribus moab iuxta iordanẽ hiericho. Et in his non fuit vir eoꝝ qui numerati sunt a moyse & aaron in deserto sinai. Predixerat enĩ dominus q omnes morerentur in solitudine: Nullus q remansit ex eis nisi caleb filius ie phone & iosue filius nũ. Ca. 27. Accesserunt aures filie salphaad filij epher filij galaad filij machir filij manasse de cognationibus manasse filij ioseph: et hec sunt nomia filiaꝝ eius. Maala: noa: & egla & melcha & therſa. Et steterũt coram moyse & eleazaro sacerdote & coram principibus et omni cetu in ostio tabernaculi federis: dicentes. Pater nr mortuus est in deserto: et ipse nõ fuit in medio cõgregationis eoꝝ qui cõuenerũt ꝓtra dñm in cõgregatione chore: quia in pcto suo mortuus est: & nõ fuerunt ei filij. Cur tollitur nomen patris nostri	τ abiu cũ offerret ignẽ alienũ κὰι Ἀβιοὺ ἐν τῷ προσφέρειν αὐτοὺς πῦρ ἀλλότριον coram dño in deserto sinai. τ fuerũt ἔναντι κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ σινᾶ · κὰι ἐγενήθησαν ἀριθμὸς ex cõnumeratiõe eoꝝ tria τ viginti milia. ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν τρεῖς κὰι ἑικοσι χιλιάδες. osnẽ masculinũ ab vno mẽse τ supra. nõ erãt cõ τῶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου κὰι ἐπάνω. οὐ γὰρ συ numerati sũt in medio filioꝝ israel: q nõ νεπεσκέπησαν ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅτι οὐ datur eis sors in medio filioꝝ israel. τ δίδοται αὐτοῖς κλῆρος ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ. κὰι hec numeratio moysi τ eleazar sacerdoti; ἄυτη ἡ ἐπίσκεψις μωυσῆ κὰι ἐλεάζαρ τοῦ ἱερέως, qui numerauerũt filios israel in araboth mo ὃι ἐπεσκέψαντο τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν ἀραβὼθ μω ab: in iozdane cõtra hiericho. τ in his ἀβ, ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου κατὰ ἱεριχῶ · κὰι ἐν τού nõ erat hõ cox q numerati sũt a τοις οὐκ ἦν ἄνθρωπος τῶν ἐπεσκεμμένων ὑπὸ moyse τ aarõ: qs numerauerũt filios μωυσῆ κὰι ἀαρών, οὓς ἐπεσκέψαντο τοὺς υἱοὺς israel in deserto sina: qr dixit dñs ipis Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ σινᾶ, ὅτι εἶπε κύριος αὐτοῖς morte moriẽtur in deserto τ nõ fuit θανάτῳ ἀποθανοῦνται ἐν τῇ ἐρήμῳ κὰι οὐ κατε relictus ex eis neq; vn. ꝓter caleb filius λείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς · πλὴν Χαλὲβ υἱὸς iephone τ iosue filius nũ. Ἰεφοὺν κὰι Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυή. Ca. 27.	
Ca. xxvii.	בְּנוֹת צְלָפְחָד בֶּן חֵפֶר בֶּן גִּלְעָד		filie salphaad filij epher: filij galaad: filij machir: filij manasse: filioꝝ ioseph. quarũ sunt nomia: maala & noa & egla & melcha & therſa. steterũtq; coram moyse & eleazaro sacerdote & coram principibus & cunctis populi ad ostium tabernaculi federis: atq; dixerũt. Pr nr mortuus est in deserto. nec fuit in seditione que concitata est cõtra dñm sub chore: sed in pcto suo mortuus est. Hic non habuit mares filios. Cur tollitur nomẽ pa	Accedẽtes filie salphaad fi κὰι προσελθοῦσαι αἱ θυγατέρες σαλπαὰδ υἱ cpher: filij galaad: filij machir: populi οὐ ἀφέρου, υἱοῦ γαλαὰδ, υἱοῦ μαχεὶρ, τοῦ δήμου manasse: filioꝝ ioseph. τ hec nomia μαναασσῆ, τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ · κὰι ταῦτα τὰ ὀνόματα eaꝝ: maala: τ noa: τ egla: τ melcha: τ αὐτῶν, μαλὰ, κὰι νουὰ, κὰι ἐγλὰ, κὰι μελχὰ, κὰι therſa. τ stãtes coram moyse: τ coram eleazar θερσὰ · κὰι στᾶσαι ἐναντι μωυσῆ, κὰι ἐναντι ἐλεάζαρ τοῦ sacerdote: τ coram ꝓncipibus: τ coram oĩi ἱερέως, κὰι ἐναντι τῶν ἀρχόντων, κὰι ἐναντι πάσης cõgregatiõe in hostio tabernaculi testimonij: τῆς συναγωγῆς ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου, dicunt: pater nr mortuus est in deserto: τ λέγουσιν, ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, κὰι ipe nõ erat in medio cõgregatiõis q furre οὗτος οὐκ ἦν ἐν μέσῳ τῆς συναγωγῆς τῆς ἐπισυ xit cora dño in cõgregatiõe core: qr pp γάσης ἐναντι κυρίου ἐν τῇ συναγωγῇ κορέ, ὅτι δι peccatũ suũ mortuꝰ est. τ filij nõ fuerũt ei ἁμαρτίαν αὐτοῦ ἀπέθανεν · κὰι υἱοὶ οὐκ ἐγένοντο αὐ ne deleatur nomẽ ꝓta nr τῷ, μὴ ἐξαλειφθήτω τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς ἡμῶν	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	et absq; eum obtulissent igne alienũ coram dño. Et fuit numerus eoꝝ viginti tria milia omniũ masculoꝝ ab vno mense supra: qr non fuerũt numerati in medio filioꝝ israel: neq; ei data est ets possessio in medio filioꝝ israel. Hi sunt quos numerauerũt moyses & eleazar sacerdos qñ numerauerũt filios israel in cãpestribus moab iuxta iordanẽ hiericho. Et in his non fuit vir eoꝝ qui numerati sunt a moyse & aaron sacerdote: qui numerauerũt filios israel in deserto sinai. Dixerat enĩ dñs q morte morerentur in solitudine: et nullus vir remaneret ex eis: nisi caleb filius iephone & iosue filius nun. Ca. 27. Accesserunt aures filie salphaad filij epher filij galaad filij machir filij manasse de cognationibus manasse filij ioseph: et hec sunt nomia filiaꝝ eius. Maala: noa: & egla & melcha & therſa. Et steterũt coram moyse & eleazaro sacerdote & coram principibus & omni cetu in ostio tabernaculi federis: dicentes. Pater nr mortuus est in deserto: et ipse nõ fuit in medio cõgregationis eoꝝ qui cõuenerũt ꝓtra dñm in cõgregatione chore: quia in pcto suo mortuus est: & nõ fuerunt ei filij. Cur tollitur nomen patris nostri	וַאֲבִיהוּא קָרִיבִין הוֹן אִישְׁתָּא דְּלָא כְדָם יְיָ וְהֲווֹ מִתְלַיְיהוֹן עֶשְׂרִין וְתַלָתָא כְּדֵין יְיָ לְמֹשֶׁה כַּל קֳבֵל דְּנָא מֵרַי רְחֵם וּלְעֵילָא אַרְיִי לָא אִתְמְנִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַרְיִי לָא אִתְיְהִיב לְהוֹן אֲחֻסָנָא בְּגוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶלֵין מְנְיָנֵי מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא דְּמָנוֹ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִישְׁרֵיָא דְּמוֹאָב עַל יַרְדְּנָא דִּירְחוֹ וּבֵאלֵין לָא הֲוָה גְּבַר מִמְּנְיָנֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כַּהֲנָא דְּמָנוֹ יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא דְסִינַי: אֲרִי אֲמַר יְיָ לְהוֹן מְיָתָא יְמוּתוּן בְּמַדְבְּרָא וְלָא אִשְׁתְּאַר מִנְּהוֹן גְּבַר אֱלָהֵן כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה וִיהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן׃	de medio populi sui: qr nõ est et filiũ. ἐκ μέσου τοῦ δήμου αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔσιν αὐτῷ υἱός. date nobis possessiõẽ in medio fratrũ pfis δότε ἡμῖν κατάσχεσιν ἐν μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς ἡ nfi. τ retulit moyses iudicũ cau μῶν. κὰι προσήγαγε μωυσῆς τὴν κρίσιν αὐτῶν coram dño. τ locut ẽ dñs ad moysen: ἔναντι κυρίου. κὰι ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, dices recte filie salphaad locute sunt. λέγων, ὀρθῶς θυγατέρες σαλπαὰδ λελαλήκασι. donũ dabis eis: possessiõẽ hereditatis in δόμα δώσεις αὐταῖς, κατάσχεσιν κληρονομίας ἐν medio fratrũ pfis sui: τ adducibis μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς αὐτῶν, κὰι πορεύσεις sorte pfis sui eis. τ τὸν κλῆρον τοῦ πατρὸς αὐτῶν αὐταῖς. κὰι τοῖς filijs israel loq̃ris: dices. hõ si mortu fuerit: τ υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις, λέγων, ἄνὸς ἐὰν ἀποθάνη, κὰι filius nõ fuerit ei: apponetis hereditatẽ eius υἱὸς μὴ ἦ αὐτῷ, περιθήσετε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τῇ filie sue. si ãt nõ fuerit ei filia: dabitis θυγατρὶ αὐτοῦ. ἐὰν δὲ μὴ ἦ αὐτῷ θυγάτηρ, δώσετε τὴν hereditatẽ suã fratri suo. si ãt nõ fuerit κληρονομίαν αὐτοῦ, τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐὰν δὲ μὴ ὦσιν ei fratres: dabitis hereditatẽ eius αὐτῷ ἀδελφοί, δώσετε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τῷ fratri pfis sui. si ãt nõ fuerit frẽs pfis ἀδελφῷ τ πρὸς αὐτ. ἐὰν δὲ μὴ ὦσιν ἀδελφοὶ τ πρὸς eius: dabitis hereditatẽ eius cognato pri αὐτ, δώσετε τὴν κληρονομίαν αὐτ τῷ οἰκείῳ τῶ ἐγγι mo suo de tribu sua: vt possideat q illius. τ σαὐτ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτ, κληρονομήσειν τὸ αὐτ. κὰι crit hoc filijs isr iustificatio iudicij: sicut pre ἔσται τοῦτο τοῖς υἱοῖς Ἰσ δικαίωμα κρίσεως, καθὰ συ cepit dñs moysi. τ dixit dñs ad moysen: laſ ἐνετάξε κς τῷ μωυσῆ · κὰι εἶπε κς πρὸς μωυσῆν, ἀνά cede in mõte qui in vltra iozdanẽ: hic mõ βηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ ἐν τῷ πέραν τ Ἰορδάνου, τοῦτ ὄρος nabo: t vide trã chanaã: q̃ ego do ναβὰβ, καὶ ἰδὲ τὴν γῆν Χαναάν, ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς filijs israel in possessione: τ videbis eã: τ υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν κατασχέσει, κὰι ὄψ ἣν αὐτὴν, κὰι προ deris ad populũ tuũ τ tu: quemadmodũ posit ẽ aa σεθῃ πρὸς τὸν λαόν σου κὰι σύ, καθάπερ ἐτέθη ἀα rõ frater tuꝰ in hoc mõte: qr trãgressi estis ρὼν ὁ ἀδελφός σου ἐν ὄρ τῷτῷ, διότι παρέβητε τὸ verbũ meũ in deserto sin: cũ resisteretis cõ ῥῆμά μου ἐν τῇ ἐρήμῳ σίν, ἐν τῷ ἀντιπίπτειν τὴν συ gregatiõi ne sctificaret me in aq̃s ante oculos ναγωγὴν τοῦ ἁγιάσαι με · ὐκ ἠγιάσατέ με ἐπὶ τῷ ὕ quã cora eis. hec est aqua ctradictiõis cades δατι ἐναντι αὐτῶν. Τ τό ἐσιν ὕδωρ ἀντιλογίας κάδ ne deleatur nomẽ ꝓta nr ἐν τῇ ἐρήμῳ σίν · κὰι ἐπε μωυσῆς πρὸς κύριον,	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au. Ca. xxvii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֵּן תֵּנָה		luis de familia sua: qa non est ei filius. date nobis possessiõẽ in medio fratrũ pfis nr. Retulitq; moyses causam earũ ad iudiciũ dñi. Qui dixit ad eum. loquerisne hec. Homo cum mortuus fuerit absq; filio: ad filiam eius transibit hereditas. si habebit filias: habebit successores fratres suos. & si & fratres nõ fuerint: dabitis hereditatẽ fribus ꝓtis eius. Sinautem nec patruos habuerit: dabitur hereditas his qui ei ꝓximi sunt. Et ita hoc filiis israel in decretũ iudicij: sicut precepit dñs moysi. Dixitq; dñs ad moysen. Ascende in montẽ istũ abarim: & vide terrã quã dedi filijs israel: videbisq; eã et colligeris quoq; tu ad populũ tuũ: sic & collectus est aaron frater tuus: quia preuaricati estis in verbũ meum in deserto sin in cõtradictione cõgregationis: nec sanctificastis me in aquis ante oculos eorum. Hæ sunt aquæ cõtradictionis in cades deserti sin. Locutusq; est moyses coram domino dicens.	לָנוּ אֲחֻזָּה בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִינוּ וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דֹּבְרֹת נָתֹן תִּתֵּן לָהֶם אֲחֻזַּת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחִי אֲבִיהֶן וְהַעֲבַרְתָּ אֶת נַחֲלַת אֲבִיהֶן לָהֶן׃ וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ כִּי יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לְבִתּוֹ׃ וְאִם אֵין לוֹ בַּת וְנָתַתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לְאֶחָיו וְאִם אֵין לוֹ אַחִים וְנָתַתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לַאֲחֵי אָבִיו׃ וְאִם אֵין אַחִים לְאָבִיו וְנָתַתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וְיָרַשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנוֹת צְלָפְחָד׃ וַתִּהְיֶינָה מַחְלָה תִרְצָה וְחָגְלָה וּמִלְכָּה וְנֹעָה לִבְנֵי דֹדֵיהֶן לְנָשִׁים׃ וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן וַיִּתְּנֵם בְּעַרְבֹת מוֹאָב עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה לֵאמֹר׃	de medio conationis sue quia non habet filium? da nobis possessiõẽ inter fratres patris nri. Retulitq; moyses causam earũ coram dño. Et ait dñs ad moysen dices. recte loquunt filie salphaad: da eis possessiõẽ hereditatis inter fratres ptis earũ: & transferes ad eas hereditatẽ patris earũ. et cum filijs israel loqueris dicens. Si mortuus fuerit vir & filius et nõ fuerit: transferetis possessiõẽ eius ad filiã suaꝫ. et si nõ fuerit ei filia: dabitis possessiõẽ eius fratribꝰ suis. et si non habuerit fratres: dabitis possessiõẽ eius fratribus patris sui. Si ãt pater eius nõ habuerit fratres: dabitis possessiõẽ eius consanguineo qui ꝓpinquior est et de cognatione sua: & hereditabit eam. et erit filijs israel in decretũ iudicij: sicut precepit dñs moysi. Dixitq; dñs ad moysen. Ascende in montẽ istũ abarim: & vide terrã quã dedi filijs israel: videbisq; eã et colligeris quoq; tu ad populũ tuũ: sic & collectus est aaron frater tuus: quia preuaricati estis in verbũ meum in deserto sin in cõtradictione cõgregationis: nec sanctificastis me in aquis ante oculos eorum. Hæ sunt aquæ cõtradictionis in cades deserti sin. Locutusq; est moyses coram domino dicens.	מִנְוֹ זַרְעִיתֵיהּ אֲרֵי לֵית לֵיהּ בַּר לֶיהּ אֲתָנָא גְּבוֹ אֲחֵי אֲבוּנָא וְקָרֵב יָת מֵשֶׁהוּתְהוֹן קֳדָם יְיָ וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה יָאוּת בְּנָת צְלָפְחָד מְמַלְלָן מְיַתָּן תִּתֵּן לְהוֹן אֲחֻסָנָא אֲחֻסָנָא גְּבוֹ אֲחֵי אֲבוּהֵן וְתַעֲבַר יָת אֲחֻסָנַת אֲבוּהֵן לְהוֹן וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלֵּיל לְמֵימַר גְּבַר אֲרֵי יְמוּת וּבַר לֵית לֵיהּ וְתַעְבְּרוּן יָת אֲחֻסְנַתֵּיהּ לִבְרַתֵּיהּ וְאִם לֵית לֵיהּ בְּרַתָּא וְתִתְּנוּן יָת אֲחֻסְנַתֵּיהּ לַאֲחוֹהִי וְאִם לֵית לֵיהּ אָחִין לְאָבוּהִי וְתִתְּנוּן יָת אֲחֻסְנַתֵּיהּ לְקָרִיבֵיהּ דְּקָרִיב לֵיהּ מִזַּרְעִיתֵיהּ וְיֵרְתִּנַּהּ וְתֶהֱוֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לִדְיָרַת דִּין כְּמָא דְּפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה סַק לְטוּרָא דְעַבָרַיָא הָדֵין וְחֲזֵי יָת אַרְעָא דִּי יְהָבִית לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֶחֱזֵי יָתַהּ וְתִתְנַגְּשׁ לְעַפּוֹהִי אַף אֲנָא כְּוָתָא דְּאִתְכְּנִישׁ אַהֲרֹן אָחוּךְ כְּמָא דְּסַרְבְתּוּן פֻּמַיְיהוֹן אֵינוּן מֵי מְצָוּת רְקָם מַדְבְּרָא דְּצִן בְּמֵצוּת כְּנִשְׁתָּא לְקַדָּשׁוּתִי בְּמַיָּא לְעֵינֵיהוֹן אֵינוּן מֵי מְצָוּת רְקָם מַדְבְּרָא דְּצִן וּפַלֵּיל מֹשֶׁה קֳדָם יְיָ לְמֵימָר׃	

Pritiua beb.	Ter. Heb. Nu. Ca. xxviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ere. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. Ere. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb. Nu. Ca. xxviii.	Pritiua beb.
יִפְקֹד	יְהוָה אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכָל	[a]Prouideat dñs deus [a]spirituũ [b]ois [c]carnis [b]ho	confideret dñs deus ſpũm τ ἐπισκεψάσθω κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ	oblationẽ quas adducetis dño: agnos ſine τὴν καρπώσιν ἣν προσάξετε κυρίῳ, ἀμνοὺς ἐνι	b ſacrificia c que b offerre debetis.	c Agnos a anniculos c ima	a בָּקָר
בָּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה׃ וְיֵצֵא	minẽ qui ſit ſup [a]multi	culos ſine maculatos duos p die in holocan	πάσης σαρκός, ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς συναγωγῆς	culos imaculatos duos p die in holocan	culatos a duos quottidie i holocaustũ	
עֵדָה לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יָבֹא	tudinẽ hãc: & poſſit [b]ex	austους ἀμώμους δύο τὴν ἡμέραν εἰς ὁλοκαύτω	hanc: qui [b]exibit ante facie eox:	austους ἀμώμους δύο τὴν ἡμέραν εἰς ὁλοκαύτω	'quotidie i holocaustũ	
לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יָבִא	ire [c] & [d]intrare [e] ante eos:	στὸν διὰ παντός. agnũ vnũ facies ma	Ταῦτης, ὃς ἐξελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν,	στὸν διὰ παντός. agnũ vnũ facies ma	[e] ſempiternũ: [g] vnum eo	
וַאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם	[c] & [d] educere eos [e] vel [f] in	ne. τ agnũ ſin facies	τ qui introibit ante facie eox: τ qui	ne. τ agnũ ſin facies	[f] offeretis [e] mane [c] & [d] alte	
לֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה כַּצֹּאן אֲשֶׁר	troducere:	πρωΐ. καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ	κὰι ὃς ἐισελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ὃς ἐις	πρωΐ. καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ	rum	
אֵין לָהֶם רֹעֶה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל	[e] ne [f] ſit [g] populus [h] dñi [f] ſi	ad veſperas. τ facies decimã ptẽ	εἰσελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ὃς ἐις	ad veſperas. τ facies decimã ptẽ	[d] ad veſperum: [b] deci mã	
מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ צַו אֶת בְּנֵי	cut oues [g] abſq [h] paſtore. [i] Dixit [g]	πρὸς ἑσπέραν. καὶ ποιήσεις τὸ δέκατον τοῦ	educet eos: τ qui inducet eox: τ nõ	πρὸς ἑσπέραν. καὶ ποιήσεις τὸ δέκατον τοῦ	partem [c] [c] [c] [c] [c] [c] [c] [c]	
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת	[i] dominus [d] ad [e] [e] [e] [e] [e] [e] [e] [e]	ephi ſimilã in ſacrificiũ cõſectã in o	εξέλθει αὐτούς, καὶ ὃς εἰσάξει αὐτούς, καὶ ὃυκ	ephi ſimile: que [f] cõſper		
קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי	[d] cum. [e] Tolle [f] ioſue [f] filiũ	ὄφει σεμιδάλιν εἰς θυσίαν ἀνατετροιμμένην ἐν ἐ	erit cõgregatio dñi ſicut oues: [g] [h] nõ	ὄφει σεμιδάλιν εἰς θυσίαν ἀνατετροιμμένην ἐν ἐ	ſa ſit [g] oleo [h] puriſſimo: & habe		
רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב	[m] nun [e] [e] [e] [e] [e] [e] [e] [e]	ἔξω ἡ συναγωγὴ κυρίου ὡσεὶ πρόβατα, ὃις ὃυκ	εσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὡσεὶ πρόβατα, ὃις ὃυκ	leo quarta ptẽ hin. holocauſtũ aſſidutta	at quartã ptẽ [i] hin. [j] Ho		
לִי בְּמוֹעֲדוֹ וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה	[i] virum [j] quo eſt [k] ſpũs :	ἔστι ποιμήν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέ	εστι ποιμήν. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέ	laíω τετάρτω τοῦ ἱν. ὁλοκαύτωμα ἐνδελεχι	locauſtum [m] iuge eſt [n] qđ		
הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה	[l] & pone [e] [e] [e] [e] [e] [e] [e] [e]	γει· ἀκουε τὸν λόγον κυ̃ οἱ ἄρχοντες τοῦ ἰσ	γει· ἀκουε τὸν λόγον κυ̃ οἱ ἄρχοντες τοῦ ἰσ	στὸν διὰ παντός. agnũ vnũ facies ma	tionis: factũ in mõte ſinai: in odorẽ ſua		
כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם	[m] manũ tuã [n] ſup eũ. Qui	ραὴλ καὶ εἰπὸν αὐτοῖς· ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὃς	ραὴλ καὶ εἰπὸν αὐτοῖς· ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὃς	ne. τ agnũ ſin facies	ſmaũ, ἡ γενοίσθω ἐν τῷ ὄρει σινᾶ, εἰς ὀσμὴν εὐ		
שְׁנַיִם לְיוֹם עֹלָה תָּמִיד׃	[n] ſtabit [o] coram [e] [e] [e] [e] [e] [e] [e] [e]	ἐὰν ἐνέγκῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ ἀπὸ τῶν θυσιῶν	ἐὰν ἐνέγκῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ ἀπὸ τῶν θυσιῶν	πρωΐ. καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτερον ποιήσεις τὸ	ſmaũ: in odorẽ ſuauitatis dño. τ libamẽ		
אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה	[o] cleazaro [p] facerdote &	τῶν ὃς ἔχει πνεῦμα ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐπιθήσεις τὰς	τῶν ὃς ἔχει πνεῦμα ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἐπιθήσεις τὰς	ad veſperas. τ facies decimã ptẽ	eius erit quarta pars hin per agnos ſingulos: in ſan		
בַּבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי	[q] omni [r] multitudine: &	manᾶς σου ἐπ' αὐτῷ, καὶ ϛήσεις αὐγὸν ἔναντι ἐ	manᾶς σου ἐπ' αὐτῷ, καὶ ϛήσεις αὐγὸν ἔναντι ἐ	ὀφθαλμῶν κυρίου. καὶ σπονδὴν αὐτοῦ τὸ τέταρτον	ctuario libabitur libamine vini veteris cozã dño. et		
תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם׃ וְעִשָּׂרוֹנִית	[s] dabis [t] ei precepta cũ	leazar ſacerdote: τ cozã oñi cõgrega	leazar ſacerdote: τ cozã oñi cõgrega	hin agno vni. in ſcto libabis	alterũ agnũ offeres ad veſperã iuxta munus matuti		
בָּלוּל בִּרְבִעִת הַהִין שֶׁמֶן	ctis [u] videntibus [v] & partẽ	τοῦ ἱν τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί. ἐν τῷ ἁγίῳ σπείσεις	τοῦ ἱν τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί. ἐν τῷ ἁγίῳ σπείσεις	libationẽ ſicera dño. τ agnũ ſecũ	nũ τ iuxta libamen eius facies oblationẽ que ſuſcipi		
לַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ	[w] glorie tue: [x] vt [y] audi	σπονδὴν σικέρα κυρίῳ. καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτε	σπονδὴν σικέρα κυρίῳ. καὶ τὸν ἀμνὸν τὸν δεύτε	ſabbatoꝝ adducetis duos agnos anni	tur voluntarie cozam dño. In die aũt ſabbati offere		
הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהוָה׃ וְאֶת	[w] omnis [x] ſynagoga [y] ſiliorũ [z] iſrael	ρον ποιήσεις τῷ πρὸς ἑσπέραν κατὰ τὴν θυσί	ρον ποιήσεις τῷ πρὸς ἑσπέραν κατὰ τὴν θυσί	culos imaculatos. τ duas decimas ſimi	tis duos agnos anniculos immaculatos: τ duas de		
הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין	Pro hoc ſi qd agẽdũ erit	αν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ ποιήσ	αν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ ποιήσ	σίους ἀμώμους. καὶ δύο δέκατα σεμιδά	cimas ſimile cõſperſe oleo pro munere τ libamẽ eius:		
הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה	[a] cleazar ſacerdos [b] cõſu	ετε εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. καὶ τὴν ἡμέρα	ετε εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. καὶ τὴν ἡμέρα	λε cõfecte oleo in ſacrificiũ: τ	holocauſtum eſt quod fit per ſingula ſabbata preter		
אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וּבְיוֹם	let [c] dominum. [d] Ad verbũ	ſabbatoꝝ adducetis duos agnos anni	ſabbatoꝝ adducetis duos agnos anni	λεως ἀναπεπτοιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν, καὶ	iuge holocauſtũ τ libamen eius. τ in principijs men		
הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי	[e] cuius [f] egredietur [g] [g] [g] [g] [g] [g] [g] [g]	culos imaculatos. τ duas decimas ſimi	culos imaculatos. τ duas decimas ſimi	libationẽ eius holocauſtũ ſabbatoꝝ in	ſium veſtroꝝ offeretis holocauſtũ cozam dño vitulos		
שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים	[h] & [i] ingredietur [j] ipſe [k] &	σίους ἀμώμους. καὶ δύο δέκατα σεμιδά	σίους ἀμώμους. καὶ δύο δέκατα σεμιδά	ασσηδὼν αὐτοῦ ὁλοκαύτωμα σαββάτων ἐν τοῖς	de bobus duos: arietez vnũ: agnos anniculos imma		
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן וְנִסְכּוֹ׃	omnes [l] filii [g] [g] [g] [g] [g] [g] [g] [g]	λε cõfecte oleo in ſacrificiũ: τ	λε cõfecte oleo in ſacrificiũ: τ	sabbatis: in holocauſto ſem	culatos ſeptem: et tres decimas ſimile cõſperſe oleo		
עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל	[m] iſrael [n] eo [o] & cetera	λεως ἀναπεπτοιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν, καὶ	λεως ἀναπεπτοιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν, καὶ	σαββάτοις, ἐπὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διὰ	pro munere per ſingulos vitulos: τ duas decimas ſi		
עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ׃ וּבְרֹאשׁי	[p] multitudo. [q] Fecit [r] [r] [r] [r] [r] [r] [r] [r]	libationẽ eius. τ in neo	libationẽ eius. τ in neo	παντὸς καὶ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ. καὶ ἐν ταῖς νε	mile conſperſe oleo pro munere per arietem: τ ſingu		
חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיהוָה פָּרִים	[r] moyſes [s] vt [t] pcepat [u] do	menijs adducetis holocauſtũ dño vitulos	menijs adducetis holocauſtũ dño vitulos	μηνίαις προσάξετε ὁλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ μόχους	las decimas ſimile conſperſe oleo		
בְּנֵי שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים	minus. [q] Cunq; tuliſſet	duos: arietez vnũ: agnos anniculos ſep	duos: arietez vnũ: agnos anniculos ſep	ἐκ βοῶν δύο, καὶ κριὸν ἕνα, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους			
בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם׃ וּשְׁלֹשָׁה	[s] ioſue: [t] ſtatuit eũ [r] cozã	tẽ imaculatos: [m] & tres decimas	tẽ imaculatos: [m] & tres decimas	ἑπτὰ ἀμώμους. τρία δέκατα σεμιδάλεως ἀνα			
עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן	eleazaro [r] [r] [r] [r] [r] [r] [r] [r]	ſimile [n] oleo [o] conſperſe	ſimile [n] oleo [o] conſperſe	πεπτοιημένης ἐν ἐλαίῳ τῷ μόχῳ τῷ ἑνί. καὶ			
לְכַר הָאֶחָד׃ וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים	[s] facerdote [t] & [u] oi [v] frequẽ	in ſacrificiũ [p] per [q] ſingulos [r] vitulos.	in ſacrificiũ [p] per [q] ſingulos [r] arietes.	δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀναπεπτοιημένης ἐν			
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן לָאַיִל	tia populi: [w] & ipoſitis ca	[s] & duas [t] decimas [u] ſimile [v] oleo [w] conſperſe	[s] & decimam [t] decime [u] ſimile ex [v] oleo [w] in facri	oleo arieti vni. τ decimã ſimi			
הָאֶחָד׃ וְעִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן	piti eius [x] manibus cun	[x] per [y] ſingulos [z] arietes.	ficio	ἐλαίῳ τῷ κριῷ τῷ ἑνί. καὶ δέκατον σεμιδάλε			
לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשֶׁבַע הַכְּבָשִׂים׃	cta [y] replicauit [z] que [a] man	[a] & decimam [b] decime [c] ſimile ex [d] oleo [e] in ſacri		λε ad ſacrificiũ cõfecte in oleo			
שְׂעִירַת חַטָּאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃	dauerat [a] dñs. Cap. 28.	ficio		ὡς εἰς θυσίαν ἀνατετροιμμένης ἐν ἐλαίῳ			

Cap. xxviii.

דַּבֵּר צַו	OIxit quoq; [b] dñs [c] ad [d] moyſen. [e] Precipe [f] filiis [g] iſrael [h] &	Locutuſq; [e] dñs ad moyſen: dices: precipe fi
אֵשׁ רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב	dices [i] ad eos. [j] Oblationẽ me	lijs iſrl: τ loqris ad eos: dices: dona mea oblationes meas
לִי בְּמוֹעֲדוֹ׃ וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה	am & [k] panes & [l] incẽſum	libationes meas in odore ſuauitatis ſeruabitis offer
הָעֵד	[m] odoris [n] ſuauiſſimi [o] ofer	per tempora ſua. [a] Hec

Pritiua beb.

סָמַךְ עוֹל	cõſtituat dñs deus ſpirituũ ois carnis virũ ſup cetus
הָיָה עָוֹן רָעָה	qui egrediatur ante eos τ qui ingrediat ante eos: et
סָמַךְ קוּם	qui educat eos: τ qui inducat eos: vt nõ ſit cetus dñi
בָּמַךְ נָתַן	ſicut oues [a] dnus nõ eſt paſtor. Strictꝫ dñs ad moyſen.
כִּבֵּל שָׁאַל	Colle ioſue filiũ nun virũ in quo eſt ſpũs [b] pphetie: et
דּוּן אָמַר הָיָה	impones manũ tuã ſup eum: τ ſtatues eũ cozã eleaza
עוֹל	ro ſacerdote τ cozã ol cetu: τ precipies ei ante oculos
	eox. Dabiſq; de ſplẽdore tuo ſup eo: vt obediãt ei ois
אָמַר	cõgregatio filiox iſrael. Et cozã eleazaro ſacerdote
כִּבֵּל עָשָׂה עָמַד	ſtabit: vt cõſulat pro eo in iudicio illuminatiõis cozã
	dño. ad verbũ eius egredientur: τ ad verbũ ei ingre
	dientur ipſe τ oẽs filij iſrael cum eo τ omnis cetus.
	Fecitq; moyſes ſicẽ et preceperat dñs: τ tulit ioſue: et
	ſtatuit eum cozam eleazaro ſacerdote τ cozam omni
	cetu: τ impoſuit manus ſuas ſup eum: τ precepit ei:
	ſicut locutus fuerat dñs per manũ moyſi. Ca. 28.

Pritiua chal.

Interp. chal.

קָרַב עֲלָה	oblatio quã offeretis cozã dño. agnos anniculos im
עֲבַד תָּנָה אֶחָד	maculatos duos quottidie i holocauſtũ ſempiternũ.
פִּיל	Agnũ vnũ offeres mane: τ agnũ alterũ offeres ad ve
נָסַךְ	sperã: τ decimã partẽ tritꝫ fatoꝝ ſimile pro munere
קְרַב רָעָה	que cõſperſa ſit oleo contuſſo: habẽs quartã partem
רֹאשׁ	hin. holocauſtũ iuge ẽ qđ factũ eſt in monte ſinai: vt
קָרַב בֵּן	oblatio ſuſcipiatur volũtarie cozam dño. et libamen
	eius erit quarta pars hin per agnos ſingulos: in ſan
	ctuario libabitur libamine vini veteris cozã dño. et
	alterũ agnũ offeres ad veſperã iuxta munus matuti
	nũ τ iuxta libamen eius facies oblationẽ que ſuſcipi
	tur volũtarie cozam dño. In die aũt ſabbati offere
	tis duos agnos anniculos immaculatos: τ duas de
	cimas ſimile cõſperſe oleo pro munere τ libamẽ eius:
	holocauſtum eſt quod fit per ſingula ſabbata preter
	iuge holocauſtũ τ libamen eius. τ in principijs men
	ſium veſtroꝝ offeretis holocauſtũ cozam dño vitulos
	de bobus duos: arietez vnũ: agnos anniculos imma
	culatos ſeptem: et tres decimas ſimile cõſperſe oleo
	pro munere per ſingulos vitulos: τ duas decimas ſi
	mile conſperſe oleo pro munere per arietem: τ ſingu
	las decimas ſimile conſperſe oleo

Transla. Chal.

Pritiua heb. | Ter.Heb. | Nu. Ca.xxviii.

וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃
וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנָיִם אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה׃
וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל׃
עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃
שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃
מִלְבַּד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתוֹ תַּעֲשׂוּ תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם וְנִסְכֵּיהֶם׃

Ca.xxix.

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא
תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם׃
וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה
תְּמִימִם׃
וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל׃
וְעִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃
שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃
מִלְבַּד עֹלַת הַחֹדֶשׁ וְאֶת מִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וְאֶת מִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם
לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה׃

Pritiua chal.

עֹלַת קֹבֶד רָצָה
רֵוַח רֹאשׁ
חָדָה עֵז אֶחָד
עָבַד רָבַע
תֵּן אָכַל
עָרַב קָרַב עָלָה
הָוָה
פִּיל
עָבַר
רֶבַע רָבָה

Trãsla.B.Hiero.

p agnos singulos. Holocaustũ suauissimi odoris atq; incensi est dño. Libameta ãt vini q̃ per singulas fundeda sunt victimas: ista erũt. Media pars hin p singulos vitulos. tertia per arietẽ. q̃rta p agnũ. Hoc erit holocaustũ per oes mẽses q sibi anno vertẽte succedũt. Hirc? quoq; offertur dño p pctis in holocaustũ sepiterno cum libamẽtis suis. Mẽse ãt prio q̃rtadeci ma die mensis phase dñi erit: & quintadecima die solemnitas. Septẽ dies vescentur azymis; q̃rũ dies pria venerabilis & sctã erit. Omne opus seruile non facietis in ea. Offeretis q incensũ dño holocaustum cum libamẽtis suis. Arietes duos vitulũ vnũ agnos septem anniculos immaculatos erũt vobis. & sacrificia singulorum ex q̃ simila que conspsa fit oleo. tres decimas p singulos vitulos & duas decimas per arietem & decimã decime per agnos singulos .i. septem agnos: & hircum pro peccato vnum: vt expietur p vobis preter holocaustum matutinũ q̃ est holocaustũ iuge facietis hec: sicut hec facietis per singulos dies septẽ dierũ in fomitẽ ignis & in odorẽ suauissimũ domino: q surget de holocausto

Trãsla.Ere.lxx.cũ interp̃.latina

agno vni. sacrificiũ odorẽ suauitatis dño
τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί· θυσίαν ὁσμὴν εὐωδίας κυρίῳ τὴ
libatione eor̃ medietas hin erit vitulo
σπονδὴν αὐτῶν· τὸ ἥμισυ τοῦ ἵν ἕσαι τῷ μόχῳ τῶ
vni. t tertia ps hin erit arieti vni.
ἑνί· καὶ τὸ τρίτον τοῦ ἵν ἕσαι τῷ κριῷ τῷ ἑνί.
t quarta ps hin erit agno vni vini.
καὶ τὸ τέταρτον τοῦ ἵν ἕσαι τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνὶ ὄινου.
hoc holocaustũ mẽsem̃ de mẽse in
τοῦτο τὸ ὁλοκαύτωμα μῆνα ἐκ μηνὸς εἰς τοὺς
mẽses ãni. t hircũ e capris vnũ
μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ· καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα
pro peccato dño: sup holocaustũ
περὶ ἁμαρτίας κυρίῳ, ἐπὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως
sẽpiterno fiet: t libatio eius.
τῆς διαπαντὸς ποιηθήσεται, καὶ ἡ σπονδὴ αὐτοῦ.
t in mẽse primo quarta t decima
καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ πεντεκαιδεκάτη
mẽsis paschа dño. t quinta t decima
τοῦ μηνὸς πάσχα κυρίῳ· καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ
die. mẽsis huius celebrate. festũ: septẽ
ἡμέρα τοῦ μηνὸς τούτου ἑορτάσατε ἑορτὴν, ἑπτὰ ἡ
dies azyma comedetis. t die prima ce
μέρας ἄζυμα ἔδεσθε· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ ἐ
lebris scta erit vobis. oẽ opus seruile
πίκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν
nõ facietis. t adducetis holocausta obla
οὐ ποιήσετε. καὶ προσάξετε ὁλοκαυτώματα κὰ
tionẽ dño vitulos e bob̃ duos: arietẽ vnũ:
πωμα κυρίῳ μόχους ἐκ βοῶν δύο, κριὸν ἕνα,
septẽ agnos ãniculos: imaculati erũt vobis. t
ἑπτὰ ἀμνοὺς ἐνιαυσίους, ἀμώμους ἔσονται ὑμῖν. καὶ
sacrificiũ eor̃ simila cõfecta in oleo:
θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναστεπτωμένη ἐν ἐλαί
tres decime vitulo vni. t due
ῳ, τρία δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο
decime arieti vni fiet: decimã
δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνὶ ποιηθήσεται, δέκατον
decimã facies agno vni: septẽ
δέκατον ποιήσεις τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί, τοῖς ἑπτὰ
agnis. t hircũ ex captis vnũ pro pec
ἀμνοῖς. καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρ
cato ad ppiandũ pro vobis: pter holocau
τίας ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν, πλὴν τῆς ὁλοκαυτώ
stũ sẽpiternũ matutinũ: qđ est holo
σεως τῆς διαπαντὸς τῆς πρωϊνῆς, ὅ ἐστιν ὁλοκαύ
caustũ cõtinuatte. hec fm hec facie
τωμα ἐνδελεχισμοῦ. ταῦτα κατὰ ταῦτα ποιή
tis in septẽ dies: donũ oblationẽ
σετε εἰς τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, δῶρον κάρπωμα
odorẽ suauitatis dño: in holocau
ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, ἐπὶ τοῦ ὁλοκαυτώμα
sto sẽpiterno facies
τος τοῦ διαπαντὸς ποιήσεις

Transla.Chal.

לְאִיפְרָא חַד עֲלַתָא לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ׃ וְנִסְכֵּיהוֹן פַּלְגוּת הִינָא יְהֵי
לְתוֹרָא וְתַלְתוּת הִינָא לְדִיכְרָא וְרִבְעוּת הִינָא לְאִמְּרָא חֲמָרָא דְּעֲלַת רֵישׁ יַרְחָא
לְאַתְחַדוּתֵיהּ בֵּן לְכָל רֵישֵׁי יַרְחֵי שַׁתָּא וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא קֳדָם יְיָ עַל
עֲלַתָא תִּתְעֲבֵד וְנִסְכֵּיהּ׃ וּבְיַרְחָא קַדָּמָאָה בְּאַרְבְּעַת עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא פִּיסְחָא
קֳדָם יְיָ וּלְחַמְשָׁא עַשְׂרָא יוֹמָא לְיַרְחָא הָדֵין חַגָּא שַׁבְעָה יוֹמִין פַּטִּיר יִתְאֲכַל׃ בְּיוֹמָא
קַדָּמָאָה מְעָרַע כָּל עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ וְתִקְרְבוּן קוּרְבָּנָא עֲלַתָא קֳדָם
יְיָ תּוֹרִין בְּנֵי תוֹרֵי תְּרֵין וּדְכַר חַד שְׁבָעָה אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה שַׁלְמִין יְהוֹן לְכוֹן וּמִנְחָתְהוֹן
סוֹלְתָא דְּפָטִישָׁן תְּלָתָא עֶשְׂרִינִין לְתוֹרָא חַד וּתְרֵי עֶשְׂרִינִין לְדִיכְרָא חַד עֲבַדְתָּן עֶשְׂ
רִינָא עֲבַד לְאִמְּרָא חַד בֵּן לְשַׁבְעָה אִמְּרִין׃ וְצָפִירָא חִוַּאתָא חַד לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן׃
עַל עֲלַת צַפְרָא דִּי לְעֲלַתָא תְּדִירָא תַּעְבְּדוּן יָת אִלֵּין׃ כְּאִלֵּין תַּעְבְּדוּן לְיוֹמָא שְׁבָעָא
יוֹמִין לַחְמָא קוּרְבָּנָא דְּמִתְקַבַּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ עַל עֲלַתָא תִּתְעֲבֵד ◇◇◇◇◇◇◇

Pritiua heb. | Ter.Heb. | Nu. Ca.xxix.

וְנִסְכּוֹ׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה
תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃
וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל׃
עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃
שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃
וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה׃

Interp.chal.

et libamen eius fiet. Et in die septimo inuocatio sancta erit vobis: omne opus seruile nõ facietis. In die autẽ primitiuor̃ quando offeretis munus nouũ eor̃ coram domino in expletione hebdomadarũ vestrarum inuocatio sancta erit vobis: omne opus seruile non facietis: t offeretis holocaustũ vt suscipiatur voluntarie eor̃ dño vitulos de bobus duos t arietẽ vnũ et septem agnos anniculos: t pro munere eor̃ tres decimas simile per singulos vitulos t duas decimas per singulos arietes t singulas decimas p singulos agnos: sic fiet per septẽ agnos: hirc̃ de capris vnũ: ad ppiandũ p vobis: pter holocaustũ iuge t munus eius offeretis: imaculati erũt vobis: t libamina eor̃.

Ca.xxix. In mense septimo in prima die mẽsis innouatio erit vobis: oẽ opus seruile nõ facietis: dies clãgoris erit vobis. Facietisq; holocaustũ vt suscipiat voluntarie eor̃ dño vitulũ de bobus vnum arietem vnũ: agnos anniculos imaculatos septem et in munere eor̃ simile conspersi oleo tres decimas per vitulum vnum: duas decimas per arietem: et singulas decimas per singulos agnos: sic facietis per septem agnos.

Trãsla.Ere.lxx.cũ interp̃.latina.

libationẽ eius. t dies septima celebri
τὴν σπονδὴν αὐτοῦ· καὶ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ
scta erit vobis. oẽ opus seruile nõ facie
ἁγία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιή
tis in ea. t die nouorũ: qñ ob
σετε ἐν αὐτῇ· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῶν νέων, ὅταν προ
tuleritis sacrificiũ nouũ dño hebdomadaꝝ:
σφέρητε θυσίαν νέαν τῷ κυρίῳ τῶν ἑβδομάδων,
celebris scta erit vobis. oẽ op̃ seruile
ἐπίκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν· πᾶν ἔργον λατρευτὸν
nõ facietis. t adducetis holocausta in
οὐ ποιήσετε· καὶ προσάξετε ὁλοκαυτώματα εἰς
odorẽ suauitatis dño: vitulos e bob̃ duos: t
ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ, μόχους ἐκ βοῶν δύο, καὶ
arietẽ vnũ: septẽ agnos ãniculos imaculatos. sa
κριὸν ἕνα, ἑπτὰ ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους. ἃ θυ
crificiũ eor̃ simila cõfecta in oleo.
σία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναστεπτωμένη ἐν ἐλαίῳ.
tres decime vitulo vni: t due deci
τρία δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο δέκα
me arieti vni: decima decime a
τα τῷ κριῷ τῷ ἑνί, δέκατον δέκατον τῷ ἀμ
gno vni: septẽ agnis. t hircũ
νῷ τῷ ἑνί, τοῖς ἑπτὰ ἀμνοῖς. καὶ χίμαρον
e capris vnũ pro peccato: ad expiãdũ pro
ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλάσασθαι περὶ
vobis: pter holocaustũ sẽpiter
ὑμῶν, πλὴν τοῦ ὁλοκαυτώματος τοῦ διαπαν
nũ. t sacrificiũ eor̃ facietis mihi. tin
τὸς, καὶ τὴν θυσίαν αὐτῶν ποιήσετέ μοι. ἄμω
maculati erũt vobis et libatiões eor̃.
μοι ἔσονται ὑμῖν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. Ca.29.
Θ t mẽse septimo: prima mẽ
καὶ τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ μιᾷ τοῦ μη
sis: celebris scta erit vobis: oẽ opus ser
νὸς, ἐπίκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν, πᾶν ἔργον λα
uile nõ facietis: dies significatiõis erit vo
τρευτὸν οὐ ποιήσετε, ἡμέρα σημασίας ἔσαι ὑ
bis. t facietis holocaustũ in odorẽ
μῖν. καὶ ποιήσετε ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν
suauitatis dño: vitulũ vnũ e bob̃: arietẽ vnũ:
εὐωδίας κυρίῳ, μόχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα,
agnos ãniculos septẽ imaculatos. sacrificiũ eo
ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτὰ ἀμώμους. θυσία αὐ
r̃ simila cõfecta in oleo. tres
τῶν σεμίδαλις ἀναστεπτωμένη ἐν ἐλαίῳ. τρία
decime vitulo vni: t due decime
δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο δέκατα
arieti vni: decima agno vni:
τῷ κριῷ τῷ ἑνί, δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί,
septẽ agnis.
τοῖς ἑπτὰ ἀμνοῖς.

Trãsla.B.Hiero.

& de libatiõibus singulorũ. Dies quoq; septimus celeberrimus & sanctus erit vobis. Oẽ opus seruile nõ facietis in ea: quia dies clangoris erit vobis. Oẽ opus seruile non facietis in ea: quia dies clangoris erit vobis. Offeretisq; holocaustum in odorẽ suauissimum dño: vitulũ de armento vnum: & arietẽ vnũ: & agnos anniculos immaculatos septẽ. & in sacrificiis eorũ similẽ oleo conspersi tres decimas per singulos vitulos: duas decimas per arietem: vnam decimam per agnum. qui simul sunt agni septem.

Transla.Chal.

וְנִסְכֵּהּ׃ וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מְעָרַע מֵרִישׁ יְהֵא לְכוֹן כָּל עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃
וְיוֹמָא דְּבִכּוּרַיָּא כַּמָּה דְתַקְרְבוּן מִנְחְתָא חֲדַתָּא קֳדָם יְיָ בְּעַצַרְתְּכוֹן מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵא לְכוֹן
כָּל עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן׃ וְתִקְרְבוּן עֲלָתָא לַאֲתְקַבְּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ תּוֹרִין
בְּנֵי תוֹרֵי תְּרֵין דִּכְרָא חַד שְׁבָעָא אִמְּרִין בְּנֵי שָׁנָה׃ וּמִנְחָתְהוֹן סוֹלְתָא דְּפָטִישָׁן
תְּלָתָא עֶשְׂרִינִין לְתוֹרָא חַד תְּרֵין עֶשְׂרִינִין לְדִיכְרָא חַד׃ וְעִשְׂרִיתָא עֶשְׂרִינָא לְאִמְּרָא
חַד כֵּן לְשַׁבְעָה אִמְּרִין׃ צְפִיר בַּר עִזִּין חַד לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן׃ מִלְּבַד תְּדִירָא וּמִנְחְתֵּהּ
וְנִסְכֵּיהוֹן׃ Ca.xxix. וּבְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה
לְיַרְחָא מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן כָּל עִבִידַת פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן יוֹם רְבָבָא יְהֵי
שַׁבְעָא שַׁלְמִין יְהוֹן לְכוֹן׃ וּמִנְחְתְהוֹן סוֹלְתָא דְּפָטִישָׁן תְּלָתָא עֶשְׂרִינִין לְתוֹרָא חַד
עֶשְׂרִינִין לְדִיכְרָא חַד׃ וְעִשְׂרִיתָא עֶשְׂרִינָא לְאִמְּרָא חַד לְשַׁבְעָה אִמְּרִין׃

Pritiua chal.

עָרַע הָוָה
חָדָה
קָרַב
אֶחָד כְּפִיל
עֵז עֲלֵה
עֲבַד הָוָה
רֹוּעַ
נוּחַ

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxix.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
	וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד חַטָּאת		& hircũ p pctõ q offer	τ hircũ c capris vnũ pro peccato: ad pro
	עַל־הַכִּפֻּרִים		tur in expiatione popu	κὰι χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, ἐξιλά
	וְעַל עֹלַת		li: preter holocaustum	πιτιάδη pro vobis: pter holocausta
	הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ		calendarum	σασθαι περὶ ὑμῶν, πλὴν τῶν ὁλοκαυτωμάτων
	וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם		cũ sacrificiis suis: & ho	νομιμιῶν. κὰι θυσίαι αὐτῶν, κὰὶ σπονδαὶ
	לְרֵיחַ		locaustũ sempiternum	εσ fm cõsuetudine eσ in odorẽ suα
	נִיחֹחַ אִשֶּׁה		cũ libatiõibus solitis	αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν εἰς ὀσμὴν εὐω
	לַיהוָה׃ וּבֶן־		eisdẽ cerimõiis offere	υιτατις dño. τ decima mẽsis huius:
עֶשְׂרֵה	הַבָּקָר שְׁנֵים		tis i odorẽ suauissimũ	δίας κυρίω. κὰι τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου,
	עָשָׂר אֵילִם		incẽsũ dño. Decima	celebritas ſcta erit vobis. τ affligetis
	שִׁשָּׁה עָשָׂר כְּבָשִׂים		quoq dies mẽsis huius	ἐπίκλητος ἁγία ἔσαι ὑμῖν. κὰι κακώσετε τὰς
	בְּנֵי שָׁנָה		septimi erit	αἰας ὑμω: τ οὲ opus nõ facietis: τ
	אַרְבָּעָה עָשָׂר		vobis ſcta atq venera	ψυχὰς ὑμῶν, κὰι σὰρ ἔργον οὐ ποιήσετε, κὰι
	יִהְיוּ תְּמִימִם		bilis: & affligetis aias	offeretis holocausta in odorẽ suauitatis
	לָכֶם׃ וְעָשִׂיתֶם		uas. Oẽ opus seruile	προσοίσετε ὁλοκαυτώματα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας
	אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל		nõ facietis in ea. Offe	oblatione dño: vitulũ vnũ e bobus: arietẽ vnũ:
	מְלֶאכֶת		retisq holocaustũ dño	κάρπωμα κυρίω, μόχον ἕνα ἐκ βοῶν, κριὸν ἕνα,
	עֲבֹדָה לֹא		in odorẽ suauissimũ vi	agnos anniculos septẽ: imaculati erũt vobis.
	תַעֲשׂוּ׃ וְהִקְרַבְתֶּם		tulũ de armẽto vnũ. a	ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτά, ἄμωμοι ἔσονται ὑμῖν.
	עֹלָה לַיהוָה רֵיחַ		rietẽ vnũ. agnos anicu	sacrificiũ eσ similia cõfecta in oleo.
	נִיחֹחַ פַּר בֶּן		los immaculatos septẽ.	ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεπεισμένη ἐν ἐλαί
	בָּקָר אֶחָד אַיִל		& in sacrificiis eorũ si	tres decime vitulo vni: τ due
	אֶחָד כְּבָשִׂים		mile oleo conſperſe	ω. τρία δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἑνί, κὰι δύο
	בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה		tres decimas per sin	decime arteti vni: decima decima
	תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃		gulos vitulos. duas	δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνί, δέκατον δέκατον τῷ
	וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה		decimas per arietem,	agno vni: in septẽ agnos. τ hir
	בַּשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה		decimam decime per	ἀμνῷ τῷ ἑνί, ἐις τοὺς ἑπτὰ ἀμνούς. κὰι χίμα
	עֶשְׂרֹנִים לַפָּר		agnos singulos quẽ	cũ c capris vnũ pro peccato ad ppitiãdũ pro
	שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים		sunt simul. & sep	ρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας ἐξιλάσασθαι περὶ
	לָאַיִל הָאֶחָד׃		tem agni: & hircum	vobis: pter id qὸ pro peccato expia
	עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן			ὑμῶν, πλὴν τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας τῆς ἐξιλά
	לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד		p pctõ abſq his q of	tionis: τ holocaustũ sẽpiternũ. sacri
	לִשְׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃		ferri pro delicto soletſin	στεως, κὰι ἡ ὁλοκαύτωσις ἡ διαπαντός. ἡ θυ
	וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד		expiationẽ & holocau	ficiũ eius: ſr libatio eius iuxta ſnie
	חַטָּאת עַל כִּפֻּרִים		stũ sẽpiternũ in sacrifi	σία αὐτῆς, κὰι ἡ σπονδὴ αὐτῆς κατὰ τὴν σύγ
	וְעַל עֹלַת הַתָּמִיד		cio & libaminibus eoꝝ.	tudinẽ oblatio dño. τ quita decima
	וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם׃		Quitadecima vero die	κρισιν κάρπωμα κυρίω. κὰι τῇ πεντεκαιδεκά
	וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם		mẽsis septimi q vobis	die mẽis septimi huius ſce
	לַחֹדֶשׁ הַשִּׁבִעִי		ſcta erit atq venerabi	τῃ ἡμέρα τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου ἐ
	מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת		lis: oẽ op seruile nõ	lebris ſcta erit vobis. οὲ opus ſerui
	עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ		facietis in ea: sed cele	τϊκὸν ἁγία ἔσαι ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευ
	חַג לַיהוָה שִׁבְעַת		brabitis solẽnitatẽ dño	le nõ facietis: τ festiuate eã festiuitatẽ
	יָמִים וְהִקְרַבְתֶּם		septẽ diebus. Offeretis	ὸν οὐ ποιήσετε, κὰι ἑορτάσατε αὐτὴν ἑορτὴν
	עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ		q holocaustũ in odo	dño septẽ dies. τ adducetis holocaustũ
	נִיחֹחַ לַיהוָה פָּרִים		rem ſuauissimum dño	κυρίω ἑπτὰ ἡμέρας, κὰι προσάξετε ὁλοκαυτώματα
	בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם		vitulos de armẽto tre	oblationẽ in odorẽ suauitatis dño die pu
	שִׁשָּׁה עָשָׂר כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה		decim: arietes	κάρπωμα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίω τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώ
	עָשָׂר תְּמִימִם יִהְיוּ׃ וּמִנְחָתָם		duos: agnos anniculos	τῃ μόχους ἐκ βοῶν δεκατρεῖς, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς
	סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה		immaculatos quattuor	ἐνιαυσίους ἑπτὰ ἑκαταέσαρας, ἄμωμοι ἔσονται· κὰι θυσί
			decim: & in libamen	α αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεπεισμένη ἐν ἐλαίῳ τρία

Pritiua chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
עֵז	Et hircũ de capris vnũ pro peccato ad propiciandũ	וְצָפִיר בַּר־עִזִּין חַד חַטָּאתָא לְכַפָּרָא עֲלֵיכוֹן׃ בַּר מַעֲלַת יַרְחָא וּמִנְחָתֵהּ וְעָלָתָא תְּדִירָא
חֲנָה	pro vobis: preter holocaustũ kalendarũ τ munus ei⁹	וְמִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּיהוֹן כַּד חֲזֵי לְהוֹן לְאִתְקְנָלָא בְּרַעֲוָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ וְלַעֲשַׂר יוֹמָא
עֲרַב	et holocaustũ iuge τ munus eius: τ libamina eoꝝ sic	לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה הָדֵין מְעָרַע קַדִּישׁ יְהֵי לְכוֹן וְתִעַנּוֹן יַת נַפְשָׁתֵיכוֹן כָּל עֲבִידַת ׀׀
עֵגֶל	eis conuenit: vt oblatio suscipiatꝝ volũtarie cozã dño.	פּוּלְחָנָא לָא תַּעֲבְדוּן׃ וְתִקְרְבוּן עֲלָתָא קֳדָם יְיָ לְאִתְקַבָּלָא בְּרַעֲוָא תּוֹר בַּר תּוֹרֵי חַד
עֵגֶל	Et in decima die mẽsis hui⁹ septimi inuocatio sancta	דְּכַר חַד אִפֵּרִין בְּנֵי שְׁנָה שִׁבְעָה שַׁלְמִין יְהוֹן לְכוֹן׃ וּמִנְחָתְהוֹן סְלְתָא דְּפָטְשָׁן
עֵגֶל	erit vobis: afflictẽfiq alias vſas: & opus seruile nõ	תְּלָתָא עֶשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא תְּרֵין עֶשְׂרוֹנִין לְדִכְרָא חַד׃ עִשָּׂרוֹנָא לְאִמְּרָא חַד בֵּן
עֵגֶל	facietis. et offeretis holocaustũ cozã dño: vt ſuſcipiatꝝ	לְשִׁבְעַת אִמְּרִין׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא כַּפָּרָא עֲלֵיכוֹן׃ בַּר תַּמִידָא וּמִנְחָתֵהּ
עֵגֶל	volũtarie: vitulũ de bobus vnũ: arietem vnũ: agnos	וְנִסְכֵּיהוֹן כְּדִין לְרֵיחַ נִיחוֹחַ קֳדָם יְיָ׃ וּבְיוֹמָא תִנְיָנָא תּוֹרִין בְּנֵי שְׁנָה אַרְבְּעָה עֲשַׂר
עֵגֶל	anniculos septẽ: imaculati erunt vobis: τ in munere	תְּרֵין אִפֵּרִין בְּנֵי שְׁנָה שַׁלְמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדִכְרֵי וּלְאִמְּרֵי
עֵגֶל	eoꝝ tres decimas simile conſperſe oleo per vitulum	כְּדִינְהוֹן׃ וּלְיוֹמָא תְלִיתָאָה תּוֹרִין חַד עֲשַׂר דִּכְרִין תְּרֵין אִפֵּרִין בְּנֵי שָׁנָה אַרְבְּעָה עֲשַׂר שַׁלְמִין׃
עֵגֶל	vnũ: duas decimas p arietẽ vnũ: τ singulas decimas	וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדִכְרֵי וּלְאִמְּרֵי לְמִנְיָנֵיהוֹן כְּדִינְהוֹן׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד חֲזֵי
עֵגֶל	per singulos agnos. sic fiet per septẽ agnos: hircum	בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא וּמִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּיהוֹן כַּד חֲזֵי׃ וּבְיוֹמָא חֲמִשָּׁאָה תּוֹרִין בְּנֵי שְׁנָה
עֵגֶל	de capris vnum pro peccato absq sacrificio qὸ offer	עֲשַׂר שַׁלְמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדִכְרֵי וּלְאִמְּרֵי לְמִנְיָנֵיהוֹן כְּדִינְהוֹן׃
עֵגֶל	tur pro peccato in expiationib⁹: τ holocaustũ sempi	וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא כַּפָּרָא עֲלֵיכוֹן׃ בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא וּמִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּיהוֹן׃
עֵגֶל	ternũ τ munus eius τ libamina eoꝝ. Et in quintade	וּבְיוֹמָא שִׁתָּאָה תּוֹרִין בְּנֵי שְׁנָה אַרְבְּעָה עֲשַׂר שַׁלְמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן
עֵגֶל	cima die mẽsis septimi inuocatio sancta erit vobis:	לְתוֹרֵי לְדִכְרֵי וּלְאִמְּרֵי לְמִנְיָנֵיהוֹן כְּדִינְהוֹן׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד חֲזֵי׃ בַּר מַעֲלַת
עֵגֶל	omne opus ſeruile nõ facietis: τ celebrabitis ſolẽni	תְּדִירָא וּמִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּיהוֹן׃ וּבְיוֹמָא רְבִיעָאָה תּוֹרִין עֲשַׂר תְּרֵין אִפֵּרִין
עֵגֶל	tatem cozã dño septẽ diebus. Et offeretis holocaustũ	בְּנֵי שָׁנָה אַרְבְּעָה עֲשַׂר שַׁלְמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדִכְרֵי וּלְאִמְּרֵי
עֵגֶל	oblationis quod ſuſcipitur volũtarie cozã dño: vitu	כְּדִינְהוֹן׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד לְחַטָּאתָא בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא וּמִנְחָתֵהּ
עֵגֶל	los de bobus tredecim: arietes duos: agnos anni	
עֵגֶל	culos quattuordecim: immaculati erunt. Et in mune	
עֵגֶל	re eorum tres decimas simile conſperſe oleo	

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxix.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina
	עֶשְׂרֹנִים לַפָּר		decimas per vitulos	decime vitulo vni: trib⁹ τ decẽ
	שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים		figulos qui sunt simul	δέκατα τῷ μόχῳ τῷ ἑνί, τοῖς τρισὶκαίδεκα
	לָאַיִל הָאֶחָד׃		vitulũ tredecim: & duas	vitulis: τ due decime arieti vni: sin
	עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן		decimas arieti	μόχοις, κὰι δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἑνί, ἑπτὰ τοὺς
	לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד		bus duobus: & decima	duos arietes: τ decima decima agno vni:
	לִשְׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃		decime agnis singulis	δύο κριούς, κὰι δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῷ τῷ ἑνί,
	וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד		qui sunt simul agni q	sin quattuordecim agnos. τ hircũ e ca
	חַטָּאת עַל כִּפֻּרִים		tuordecim: & hircum	ἑπτὰ τοὺς δεκατέσαρας ἀμνούς. κὰι χίμαρον ἐξ αἰ
	וְעַל עֹלַת הַתָּמִיד		pro peccato absq holo	γῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως
	וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם׃		causto sempiterno &	sempiternũ. sacrificia eoꝝ: τ libatiões eo
	וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם		sacrificio & libamine	τῆς διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐτῶν, κὰὶ αἱ σπονδαὶ αὐ
	לַחֹדֶשׁ הַשִּׁבִעִי		eius. In die altero offere	τῶν· τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ μόχους ἐκ βοῶν δώ
	מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת		tis vitulos de armento	δεκα, κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δεκατέσαρας
	עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ		duos: agnos anniculos	imaculatos. sacrificiũ eoꝝ τ libatio eoꝝ
	חַג לַיהוָה שִׁבְעַת		immaculatos quattuor	ἀμώμους· ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς
	יָמִים וְהִקְרַבְתֶּם		decim: & arietes duos:	vitulis τ arietib⁹ τ agnis: iuxta
	עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ		agnos anniculos septẽ:	μόχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατὰ
	נִיחֹחַ לַיהוָה פָּרִים		immaculatos quattuor	numerũ eoꝝ fcdm cõsuetudinẽ eoꝝ. τ
	בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם		decim: imaculati erũt	ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν· καὶ
	שִׁשָּׁה עָשָׂר כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה		vobis: & in libamentis	hircũ e capris vnũ p peccato: pter
	עָשָׂר תְּמִימִם יִהְיוּ׃ וּמִנְחָתָם		eorũ simile oleo con	χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν
	סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה		ſperſe tres decimas	holocaustũ sempiternũ. sacrificia eo
			per vitulos & arietes	τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐ
			& agnos rite celebrabi	τῶν τ libamina eoꝝ. die tercia
			tis: & hircum pro pecca	vitulos quattuordecim: arietes duos: agnos ani
			to absq holocausto	culos quattuordecim imaculatos. sacrificiũ eoꝝ
			sempiterno sacrificioq	σίους δεκατέσαρας ἀμώμους· ἡ θυσία αὐτῶν
			& libamine eius. Die	τ libatio eoꝝ vitulis τ arietibus
			quarto offeretis vitu	καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατὰ ἀριθ
			los decem: arietes duos:	μὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγ
			agnos anniculos quattuo	κρισιν αὐτῶν· καὶ χίμαρον ἐξ αἰ
			decim imaculatos. sacrificia eoꝝ τ libationes eoꝝ	γῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὁλοκαυτώσεως τῆς
			σαρας ἀμώμους· αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν	sẽpiternũ. sacrificia eoꝝ τ
			vitulis τ arietib⁹ τ agnis: iuxta nu	διαπαντός· αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ

Pritiua chal.	Transla.Chal.
עֵז	עֲשַׂרְנִין לְתוֹרָא חַד לְתַלְתָּא עֲשַׂר תּוֹרִין תְּרֵין עֲשַׂר וּנְ֯ין לְדִיכְרָא חַד לְתַרְיִן חֻרְנִין׃
חֲנָה	וְתַשְׁרוֹנָא עֲשַׂרְתָּא לְאִמְּרָא חַד לְאַרְבְּעָה עֲשַׂר אִפֵּרְיוּן וְצָפִיר בַּר־עִזִּין חַד תַּמָּאתָא
עֲרַב	בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא מִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהוֹן׃ וּבְיוֹמָא תִנְיָנָא תּוֹרִין בְּנֵי תּוֹרֵי תַּרְתֵּי עֲשַׂר
עֵגֶל	תְּרֵין אִפֵּרִין בְּנֵי שְׁנָה אַרְבְּעָה עֲשַׂר שָׁלְמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדִיכְרֵי וּלְאִמְּרֵי
עֵגֶל	כְּדִינְהוֹן׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד חֲזֵי׃ בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא וּמִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּיהוֹן׃
עֵגֶל	בְּנֵי שָׁנָה אַרְבְּעָה עֲשַׂר שָׁלְמִין׃ וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְכֵּיהוֹן לְתוֹרֵי לְדִיכְרֵי וּלְאִמְּרֵי לְמִנְיָנֵיהוֹן
עֵגֶל	כְּדִינְהוֹן׃ וְצָפִיר בַּר עִזִּין חַד חֲזֵי׃ בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא וּמִנְחָתֵהּ וְנִסְכֵּיהוֹן׃

Pritiua chal.	Interp.chal.
עֵז	per vnũquemq; vitulum tredecim vitulorum: duas
חֲנָה	decimas per vnũquemq; arietem duorum arietum: et
עֲרַב	singulas decias p vnũquẽq; agnũ ſtuordeci agnoꝝ:
עֵגֶל	et hircũ de capris vnũ pro pctõ: preter holocaustũ iuge
עֵגֶל	τ munꝰ eius τ libamẽ eius. Et die ſcdo offeretis vi
עֵגֶל	tulos de bobus duodeci: arietes duos: agnos annicu
עֵגֶל	los imaculatos ſtuordeci. Et munera eoꝝ τ libami
עֵגֶל	na eoꝝ p vitulos τ p arietes τ p agnos ſtẽ decẽ tur
עֵגֶל	nũq eoꝝ: τ hircũ de capris vnũ p pctõ: preter holo
עֵגֶל	caustũ sempiternũ τ munꝰ eiꝰ τ libamina eoꝝ. Et in
עֵגֶל	die tertio offeretis vitulos de bobus vndeci: arietes
עֵגֶל	duos: agnos anniculos imaculatos ſtuordeci: τ munꝰ
עֵגֶל	eoꝝ τ libamina eoꝝ p vitulos τ p arietes τ p agnos ſtẽ
עֵגֶל	decẽ tuq numeꝝ eoꝝ: τ hircũ p pctõ vnũ: absq iugi
עֵגֶל	holocausto τ munere eiꝰ τ libamẽ eius. In die aute
עֵגֶל	quarto offeretis vitulos decez: arietes duos: agnos
עֵגֶל	anniculos imaculatos quattuordecim: τ munus eoꝝ
עֵגֶל	et libamina cozã per vitulos τ per arietes τ p agnos
עֵגֶל	sicut decet iuxta numerũ eoꝝ: τ hircũ de capris vnũ
עֵגֶל	pro peccato: absq iugi holocausto τ munere eius

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Au.La.xxix.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grc.lxx.cũ interp.latina.
	וְנִסְכֵּהֶ׃	"& libamine.	m& libamine.	libationes eoꝝ.
	וּבַיּוֹם	Die	Die	die
	הַשִּׁשִּׁי	quito	quito	quinta
	פָּרִים	offeretis	offeretis	vitulos
	שְׁנַיִם	vitulos	vitulos	nouē:
	כְּבָשִׂים	agnos	agnos	ἀρτέτες δύο: ἀμνοὺς ἀνεπιλήμπτους
	בְּנֵי	anniculos	anniculos	quattuordecì
	שָׁנָה	immaculatos	immaculatos	ἀμώμους
	אַרְבָּעָה	ſ̃cttuor	ſ̃cttuor	κριοὺς δύο, ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δεκατέσσαρας ἀμώμους
	עָשָׂר	decim:	decim:	sacrificia eoꝝ
	תְּמִימִם׃			τ
	וּמִנְחָתָם			libatiões eoꝝ.
	וְנִסְכֵּיהֶם			vitulis
	לַפָּרִים			τ
	לָאֵילִם			arietib
	וְלַכְּבָשִׂים			τ
	בְּמִסְפָּרָם			agnis:
	כַּמִּשְׁפָּט׃			iurta
	וּשְׂעִיר			numerũ
	חַטָּאת			eoꝝ
	אֶחָד			scm
	מִלְּבַד			cõsuetudinẽ
	עֹלַת			eoꝝ.
	הַתָּמִיד			τ
	וּמִנְחָתָהּ			hircũ
	וְנִסְכָּהּ׃			e
	וּבַיּוֹם			capris
	הַשִּׁשִּׁי			vnũ
	שְׁמֹנָה			p
	כְּבָשִׂים			pctõ:
	בְּנֵי			p̃ter
	שָׁנָה			holocaustũ
	תְּמִימִם׃			sempiternũ.
	וּמִנְחָתָם			sacrificia
	וְנִסְכֵּיהֶם			eoꝝ
	לַפָּרִים			τ
	לָאֵילִם			libatiões
	וְלַכְּבָשִׂים			eoꝝ.
	בְּמִסְפָּרָם			die
	כַּמִּשְׁפָּט׃			octauo
	וּשְׂעִיר			cant
	חַטָּאת			erit
	אֶחָד			κὰι ἐι ασυνδαὶ αὐτῶν. τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον ἔσαι
	מִלְּבַד			vobis.
	עֹלַת			οὐ ορ
	הַתָּמִיד			seruile
	וּמִנְחָתָהּ			nõ
	וְנִסְכָּהּ׃			facietis
	וּבַיּוֹם			in
	הַשִּׁשִּׁי			eo.
	פָּרִים			τ
	שְׁנַיִם			ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ. κὰι
	כְּבָשִׂים			offeretis
	בְּנֵי			holocaustũ
	שָׁנָה			in
	אַרְבָּעָה			odorem
	עָשָׂר			suauissimũ
	תְּמִימִם׃			domino:
	וּמִנְחָתָם			vitulum
	וְנִסְכֵּיהֶם			vnũ
	לַפָּרִים			arietem
	לָאֵילִם			vnum:
	וְלַכְּבָשִׂים			agnos
	בְּמִסְפָּרָם			ãniculos
	כַּמִּשְׁפָּטָם׃			ſ̃imma
	וּשְׂעִיר			culatos
	חַטָּאת			septem:
	אֶחָד			ſ̃sacrificiacꝫ
	מִלְּבַד			&
	עֹלַת			libamina
	הַתָּמִיד			singulorũ
	וּמִנְחָתָהּ			per
	וְנִסְכָּהּ׃			vitulos
	וּבַיּוֹם			&
	הַשְּׁבִיעִי			arietes
	פָּרִים			&
	שִׁבְעָה			agnos
	אֵילִם			ſ̃rite
	שְׁנַיִם			celebrabitis:
	כְּבָשִׂים			&
	בְּנֵי			hircũ
	שָׁנָה			pro
	אַרְבָּעָה			pctõ
	עָשָׂר			abſq;
	תְּמִימִם׃			tugi
	וּמִנְחָתָם			holocausto
	וְנִסְכֵּיהֶם			ſ̃sempiterno
	לַפָּרִים			ſ̃sacrificioꝫ
	לָאֵילִם			eius
	וְלַכְּבָשִׂים			&
	בְּמִסְפָּרָם			libamine.
	כַּמִּשְׁפָּטָם׃			Die
	וּשְׂעִיר			octauo
	חַטָּאת			quẽ
	אֶחָד			ſ̃est
	מִלְּבַד			celeberrimus
	עֹלַת			omne
	הַתָּמִיד			opus
	וּמִנְחָתָהּ			ſeruile
	וְנִסְכָּהּ׃			non
	וּבַיּוֹם			facietis
	הַשְּׁמִינִי			ſ̃offerẽtes
	עֲצֶרֶת			holocaustũ
	תִּהְיֶה			in
	לָכֶם			odorem
	כָּל			ſ̃suauissimũ
	מְלֶאכֶת			domino:
	עֲבֹדָה			vitulũ
	לֹא			vnũ
	תַעֲשׂוּ׃			arietem
	וְהִקְרַבְתֶּם			vnum:
	עֹלָה			agnos
	אִשֶּׁה			ãniculos
	רֵיחַ			immaculatos
	נִיחֹחַ			septem:
	לַיהוָה			ſ̃sacrificiacꝫ
	פַּר			&
	אֶחָד			libamina
	אַיִל			singulorũ
	אֶחָד			per
	כְּבָשִׂים			vitulos
	בְּנֵי			&
	שָׁנָה			arietes
	שִׁבְעָה			&
	תְּמִימִם׃			agnos
	וּמִנְחָתָם			ſ̃rite
	וְנִסְכֵּיהֶם			celebrabitis:
	לַפָּר			&
	לָאַיִל			hircũ
	וְלַכְּבָשִׂים			pro
	בְּמִסְפָּרָם			peccato
	כַּמִּשְׁפָּטָם׃			obſq;
	וּשְׂעִיר			holocausto
	חַטָּאת			ſ̃sempiterno
	אֶחָד			ſ̃sacrificioꝫ
	עַל			eius
	עֹלַת			&
	הַתָּמִיד			libamine.
	וּמִנְחָתָהּ			Hec
	וְנִסְכָּהּ׃			facietis
	אֵלֶּה			dño
	תַּעֲשׂוּ			in
	לַיהוָה			ſolẽnitatibꝰ
	בְּמוֹעֲדֵיכֶם			veſtris
	לְבַד			ſ̃preter
	מִנִּדְרֵיכֶם			oꝰ
	וְנִדְבֹתֵיכֶם			vota
	לְעֹלֹתֵיכֶם			&
	וּלְמִנְחֹתֵיכֶם			oblatiões
	וּלְנִסְכֵּיכֶם			ſpõtaneas
	וּלְשַׁלְמֵיכֶם׃			in
	וַיֹּאמֶר			holocaustũ:
	מֹשֶׁה			ꝰi
	אֶל			ſacrificio:
	בְּנֵי			ſin
	יִשְׂרָאֵל			libamine
	כְּכֹל			ſ& in
	אֲשֶׁר			holtiſs
	צִוָּה			pacificis.
	יְהוָה			
	אֶת			
	מֹשֶׁה׃			
	וַיְדַבֵּר			
	מֹשֶׁה			
	אֶל			
	רָאשֵׁי			
	הַמַּטּוֹת			
	לִבְנֵי			
	יִשְׂרָאֵל			
	לֵאמֹר			
	זֶה			
	הַדָּבָר			
	אֲשֶׁר			
	צִוָּה			
	יְהוָה׃			
	אִישׁ			
	כִּי			
	יִדֹּר			
	נֶדֶר			
	לַיהוָה			
	אוֹ			
	הִשָּׁבַע			
	שְׁבֻעָה			
	לֶאְסֹר			
	אִסָּר			
	עַל			
	נַפְשׁוֹ			
	לֹא			
	יַחֵל			
	כְּכָל			
	הַיֹּצֵא			
	מִפִּיו			
	יַעֲשֶׂה׃			
	וְאִשָּׁה			
	כִּי			
	תִדֹּר			
	נֶדֶר			
	לַיהוָה			
	וְאָסְרָה			
	אִסָּר			
	בְּבֵית			
	אָבִיהָ			
	בִּנְעֻרֶיהָ׃			
	וְשָׁמַע			
	אָבִיהָ			
	אֶת			
	נִדְרָהּ			
	וְאִסָּרָהּ			
	אֲשֶׁר			
	אָסְרָה			
	עַל			
	נַפְשָׁהּ			
	וְהֶחֱרִישׁ			
	לָהּ			
	אָבִיהָ			
	וְקָמוּ			
	כָּל			
	נְדָרֶיהָ			
	וְכָל			
	אִסָּר			
	אֲשֶׁר			
	אָסְרָה			
	עַל			
	נַפְשָׁהּ			
	יָקוּם׃			
	וְאִם			
	הֵנִיא			
	אֲבִיהָ			
	אֹתָהּ			
	בְּיוֹם			
	שָׁמְעוֹ			
	כָּל			
	נְדָרֶיהָ			
	וְאִסָּרָהּ			
	אֲשֶׁר			
	אָסְרָה			
	עַל			
	נַפְשָׁהּ			
	לֹא			
	יָקוּם			
	וַיהוָה			
	יִסְלַח			
	לָהּ			
	כִּי			
	הֵנִיא			
	אֲבִיהָ			
	אֹתָהּ			
	וְאִם			
	הָיוֹ			
	תִּהְיֶה			
	לְאִישׁ			
	וּנְדָרֶיהָ			
	עָלֶיהָ			
	אוֹ			
	מִבְטָא			
	שְׂפָתֶיהָ			
	אֲשֶׁר			
	אָסְרָה			
	עַל			
	נַפְשָׁהּ׃			
	וְשָׁמַע			
	אִישָׁהּ			
	בְּיוֹם			
	שָׁמְעוֹ			
	וְהֶחֱרִישׁ			
	לָהּ			
	וְקָמוּ			

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Au.La.xxx.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grc.lxx.cũ interp.latina.
עֲצַד	עֹלָה		& hircum	e hircũ
רֹאשׁ	וְשָׂעִיר		pro	capris
אָמַר	חַטָּאת		peccato	vnũ
נָדַר	מִלְּבַד		abſq;	p
כּוּם	עֹלַת		holocausto	pctõ:
אָסַר	הַתָּמִיד		cœ	p̃ter
בַּעַל	וּמִנְחָתָהּ		ſempiterni.	holocaustũ
עָבַד	וְנִסְכָּהּ׃		ſacrificia	sempiternũ.
שָׁמַע	וְאִשָּׁה		eoꝝ	ſacrificia
דָּבָר	כִּי		τ	eoꝝ.
נָפַק	תִדֹּר		libatiões	τ
עָבַד	נֶדֶר		eoꝝ	libatiões
שָׁבַע	וְתֶאְסַר		vitulis	eoꝝ
חָלַל	אִסָּר		τ	τ
פֶּה	עַל		arietib	hircũ
עָשָׂה	נַפְשָׁהּ		τ	e
אִישׁ	וְשָׁמַע		agnis:	capris
נָדַר	אִישָׁהּ		iurta	vnũ
	אֹתָהּ		numerũ	p
	וְהֵנִיא		eoꝝ	pctõ:
	אֹתָהּ		cõſuetudinẽ	p̃ter
	בְּיוֹם		eoꝝ	holocaustũ
	שָׁמְעוֹ		τ	sempiternũ.
	וְהֶחֱרִישׁ		hircũ	sacrificia
	לָהּ		e	eoꝝ
	וְקָמוּ		capris	τ
	נְדָרֶיהָ		vnũ	libatiões
	וְכָל		p	eoꝝ.
	אִסָּר		pctõ:	die
	אֲשֶׁר		p̃ter	octauo
	אָסְרָה		holocaustũ	cant
	עַל		sempiternũ.	erit
	נַפְשָׁהּ		sacrificia	κὰι ἐι ασυνδαὶ αὐτῶν. τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον ἔσαι
	יָקוּם׃		eoꝝ	vobis.
	וְאִם		τ	οὐ ορ
	הֵנִיא		libatiões	seruile
	אֲבִיהָ		eoꝝ.	nõ
	אֹתָהּ		die	facietis
	בְּיוֹם		octauo	in
	שָׁמְעוֹ		cant	eo.
	וְכָל		erit	τ
	נְדָרֶיהָ		κὰι ἐι ασυνδαὶ αὐτῶν. τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον ἔσαι	ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ. κὰι
	וְכָל		vobis.	offeretis
	אִסָּר		οὐ ορ	holocaustũ
	אֲשֶׁר		seruile	in
	אָסְרָה		nõ	odorem
	עַל		facietis	ſuauissimũ
	נַפְשָׁהּ		in	domino:
	יָקוּם׃		eo.	vitulũ
	וְאִם		τ	vnũ
	הֵנִיא		ὑμῖν. πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ. κὰι	arietem
	אֹתָהּ		offeretis	vnum:
	בְּיוֹם		holocaustũ	agnos
	שָׁמְעוֹ		in	ãniculos
	וְהֵפֵר		odorem	immaculatos
	אֶת		ſuauissimũ	septem:
	נִדְרָהּ		domino:	ſ̃sacrificiacꝫ
	אֲשֶׁר		vitulũ	&
	עָלֶיהָ		vnũ	libamina
	אוֹ		arietem	singulorũ
	אֶת		vnum:	per
	מִבְטָא		agnos	vitulos
	שְׂפָתֶיהָ		ãniculos	&
	אֲשֶׁר		ſ̃imma	arietes
	אָסְרָה		culatos	&
	עַל		septem:	agnos
	נַפְשָׁהּ		ſ̃sacrificiacꝫ	ſ̃rite
	וְהֵפֵר		&	celebrabitis:
	אִישָׁהּ		libamina	&
	אֹתָם		singulorũ	hircũ
	וַיהוָה		per	pro
	יִסְלַח		vitulos	pctõ
	לָהּ׃		&	abſq;
	כָּל		arietes	holocausto
	נֵדֶר		&	ſ̃sempiterno
	וְכָל		agnos	ſ̃sacrificioꝫ
	שְׁבֻעַת		ſ̃rite	eius
	אִסָּר		celebrabitis:	&
	לְעַנֹּת		&	libamine.
	נָפֶשׁ		hircũ	Die
	אִישָׁהּ		pro	octauo
	יְקִימֶנָּה		pctõ	quẽ
	וְאִישָׁהּ		abſq;	ſ̃est
	הֵפֵר		holocausto	celeberrimus
	אֹתָם		ſ̃sempiterno	omne
	וַיהוָה		ſ̃sacrificioꝫ	opus
	יִסְלַח		eius	ſeruile
	לָהּ׃		&	non
	כָּל		libamine.	facietis
	נֵדֶר		Die	ſ̃offerẽtes
	וְכָל		octauo	holocaustũ
	שְׁבֻעַת		quẽ	in
	אִסָּר		ſ̃est	odorem
	לְעַנֹּת		celeberrimus	ſuauissimũ
	נָפֶשׁ		omne	domino:
	אִישָׁהּ		opus	vitulũ
	יְקִימֶנָּה		ſeruile	vnũ
	וְאִישָׁהּ		non	arietem
	הֵפֵר		facietis	vnum:
	אֹתָם		ſ̃offerẽtes	agnos
	וַיהוָה		holocaustũ	ãniculos
	יִסְלַח		in	immaculatos
	לָהּ׃		odorem	septem
	כָּל		ſuauissimũ	ſ̃sacrificiacꝫ
	נֵדֶר		domino:	&
	וְכָל		vitulũ	libamina
	שְׁבֻעַת		vnũ	singulorũ
	אִסָּר		arietem	per
	לְעַנֹּת		vnum:	vitulos
	נָפֶשׁ		agnos	&
	אִישָׁהּ		ãniculos	arietes
	יְקִימֶנָּה		immaculatos	&
	וְאִישָׁהּ		septem:	agnos
	הֵפֵר		ſ̃sacrificiacꝫ	ſ̃rite
	אֹתָם		&	celebrabitis:
	וַיהוָה		libamina	&
	יִסְלַח		singulorũ	hircũ
	לָהּ׃		per	pro
	כָּל		vitulos	pctõ
	נֵדֶר		&	abſq;
	וְכָל		arietes	holocausto
	שְׁבֻעַת		&	ſ̃sempiterno
	אִסָּר		agnos	ſ̃sacrificioꝫ
	לְעַנֹּת		ſ̃rite	eius
	נָפֶשׁ		celebrabitis:	&
	אִישָׁהּ		&	libamine.
	יְקִימֶנָּה		hircũ	Die
	וְאִישָׁהּ		pro	octauo
	הֵפֵר		pctõ	quẽ
	אֹתָם		abſq;	ſ̃est
	וַיהוָה		holocausto	celeberrimus
	יִסְלַח		ſ̃sempiterno	omne
	לָהּ׃		ſ̃sacrificioꝫ	opus
	כָּל		eius	ſeruile
	נֵדֶר		&	non
	וְכָל		libamine.	facietis
	שְׁבֻעַת		Die	ſ̃offerẽtes
	אִסָּר		octauo	holocaustũ
	לְעַנֹּת		quẽ	in
	נָפֶשׁ		ſ̃est	odorem
	אִישָׁהּ		celeberrimus	ſuauissimũ
	יְקִימֶנָּה		omne	domino:
	וְאִישָׁהּ		opus	vitulũ
	הֵפֵר		ſeruile	vnũ
	אֹתָם		non	arietem
	וַיהוָה		facietis	vnum:
	יִסְלַח		ſ̃offerẽtes	agnos
	לָהּ׃		holocaustũ	ãniculos
	כָּל		in	immaculatos
	נֵדֶר		odorem	septem
	וְכָל		ſuauissimũ	ſ̃sacrificiacꝫ
	שְׁבֻעַת		domino:	&
	אִסָּר		vitulũ	libamina
	לְעַנֹּת		vnũ	singulorũ
	נָפֶשׁ		arietem	per
	אִישָׁהּ		vnum:	vitulos
	יְקִימֶנָּה		agnos	&
	וְאִישָׁהּ		ãniculos	arietes
	הֵפֵר		immaculatos	&
	אֹתָם		septem:	agnos
	וַיהוָה		ſ̃sacrificiacꝫ	ſ̃rite
	יִסְלַח		&	celebrabitis:
	לָהּ׃		libamina	&
	כָּל		singulorũ	hircũ
	נֵדֶר		per	pro
	וְכָל		vitulos	pctõ
	שְׁבֻעַת		&	abſq;
	אִסָּר		arietes	holocausto
	לְעַנֹּת		&	ſ̃sempiterno
	נָפֶשׁ		agnos	ſ̃sacrificioꝫ
	אִישָׁהּ		ſ̃rite	eius
	יְקִימֶנָּה		celebrabitis:	&
	וְאִישָׁהּ		&	libamine.
	הֵפֵר		hircũ	Die
	אֹתָם		pro	octauo
	וַיהוָה		pctõ	quẽ
	יִסְלַח		abſq;	ſ̃est
	לָהּ׃		holocausto	celeberrimus
	כָּל		ſ̃sempiterno	omne
	נֵדֶר		ſ̃sacrificioꝫ	opus
	וְכָל		eius	ſeruile
	שְׁבֻעַת		&	non
	אִסָּר		libamine.	facietis
	לְעַנֹּת		Die	ſ̃offerẽtes
	נָפֶשׁ		octauo	holocaustũ
	אִישָׁהּ		quẽ	in
	יְקִימֶנָּה		ſ̃est	odorem
	וְאִישָׁהּ		celeberrimus	ſuauissimũ
	הֵפֵר		omne	domino:
	אֹתָם		opus	vitulũ
	וַיהוָה		ſeruile	vnũ
	יִסְלַח		non	arietem
	לָהּ׃		facietis	vnum:
	כָּל		ſ̃offerẽtes	agnos
	נֵדֶר		holocaustũ	ãniculos
	וְכָל		in	immaculatos
	שְׁבֻעַת		odorem	septem
	אִסָּר		ſuauissimũ	ſ̃sacrificiacꝫ
	לְעַנֹּת		domino:	&
	נָפֶשׁ		vitulũ	libamina
	אִישָׁהּ		vnũ	singulorũ
	יְקִימֶנָּה		arietem	per
	וְאִישָׁהּ		vnum:	vitulos
	הֵפֵר		agnos	&
	אֹתָם		ãniculos	arietes
	וַיהוָה		immaculatos	&
	יִסְלַח		septem:	agnos
	לָהּ׃		ſ̃sacrificiacꝫ	ſ̃rite
	כָּל		&	celebrabitis:
	נֵדֶר		libamina	&
	וְכָל		singulorũ	hircũ
	שְׁבֻעַת		per	pro
	אִסָּר		vitulos	pctõ
	לְעַנֹּת		&	abſq;
	נָפֶשׁ		arietes	holocausto
	אִישָׁהּ		&	ſ̃sempiterno
	יְקִימֶנָּה		agnos	ſ̃sacrificioꝫ
	וְאִישָׁהּ		ſ̃rite	eius
	הֵפֵר		celebrabitis:	&
	אֹתָם		&	libamine.
	וַיהוָה		hircũ	Die
	יִסְלַח		pro	octauo
	לָהּ׃		pctõ	quẽ
	כָּל		abſq;	ſ̃est
	נֵדֶר		holocausto	celeberrimus
	וְכָל		ſ̃sempiterno	omne
	שְׁבֻעַת		ſ̃sacrificioꝫ	opus
	אִסָּר		eius	ſeruile
	לְעַנֹּת		&	non
	נָפֶשׁ		libamine.	facietis
	אִישָׁהּ		Die	ſ̃offerẽtes
	יְקִימֶנָּה		octauo	holocaustũ
	וְאִישָׁהּ		quẽ	in
	הֵפֵר		ſ̃est	odorem
	אֹתָם		celeberrimus	ſuauissimũ
	וַיהוָה		omne	domino:
	יִסְלַח		opus	vitulũ
	לָהּ׃		ſeruile	vnũ
	כָּל		non	arietem
	נֵדֶר		facietis	vnum:
	וְכָל		ſ̃offerẽtes	agnos
	שְׁבֻעַת		holocaustũ	ãniculos
	אִסָּר		in	immaculatos
	לְעַנֹּת		odorem	septem
	נָפֶשׁ		ſuauissimũ	ſ̃sacrificiacꝫ
	אִישָׁהּ		domino:	&
	יְקִימֶנָּה		vitulũ	libamina
	וְאִישָׁהּ		vnũ	singulorũ
	הֵפֵר		arietem	per
	אֹתָם		vnum:	vitulos
	וַיהוָה		agnos	&
	יִסְלַח		ãniculos	arietes
	לָהּ׃		immaculatos	&
	כָּל		septem:	agnos
	נֵדֶר		ſ̃sacrificiacꝫ	ſ̃rite
	וְכָל		&	celebrabitis:
	שְׁבֻעַת		libamina	&
	אִסָּר		singulorũ	hircũ
	לְעַנֹּת		per	pro
	נָפֶשׁ		vitulos	pctõ
	אִישָׁהּ		&	abſq;
	יְקִימֶנָּה		arietes	holocausto
	וְאִישָׁהּ		&	ſ̃sempiterno
	הֵפֵר		agnos	ſ̃sacrificioꝫ
	אֹתָם		ſ̃rite	eius
	וַיהוָה		celebrabitis:	&
	יִסְלַח		&	libamine.
	לָהּ׃		hircũ	Die
	כָּל		pro	octauo
	נֵדֶר		pctõ	quẽ
	וְכָל		abſq;	ſ̃est
	שְׁבֻעַת		holocausto	celeberrimus
	אִסָּר		ſ̃sempiterno	omne
	לְעַנֹּת		ſ̃sacrificioꝫ	opus
	נָפֶשׁ		eius	ſeruile
	אִישָׁהּ		&	non
	יְקִימֶנָּה		libamine.	facietis
	וְאִישָׁהּ		Die	ſ̃offerẽtes
	הֵפֵר		octauo	holocaustũ
	אֹתָם		quẽ	in
	וַיהוָה		ſ̃est	odorem
	יִסְלַח		celeberrimus	ſuauissimũ
	לָהּ׃		omne	domino:
	כָּל		opus	vitulũ
	נֵדֶר		ſeruile	vnũ
	וְכָל		non	arietem
	שְׁבֻעַת		facietis	vnum:
	אִסָּר		ſ̃offerẽtes	agnos
	לְעַנֹּת		holocaustũ	ãniculos
	נָפֶשׁ		in	immaculatos
	אִישָׁהּ		odorem	septem
	יְקִימֶנָּה		ſuauissimũ	ſ̃sacrificiacꝫ
	וְאִישָׁהּ		domino:	&
	הֵפֵר		vitulũ	libamina
	אֹתָם		vnũ	singulorũ
	וַיהוָה		arietem	per
	יִסְלַח		vnum:	vitulos
	לָהּ׃		agnos	&
	כָּל		ãniculos	arietes
	נֵדֶר		immaculatos	&
	וְכָל		septem:	agnos
	שְׁבֻעַת		ſ̃sacrificiacꝫ	ſ̃rite
	אִסָּר		&	celebrabitis:
	לְעַנֹּת		libamina	&
	נָפֶשׁ		singulorũ	hircũ
	אִישָׁהּ		per	pro
	יְקִימֶנָּה		vitulos	pctõ
	וְאִישָׁהּ		&	abſq;
	הֵפֵר		arietes	holocausto
	אֹתָם		&	ſ̃sempiterno
	וַיהוָה		agnos	ſ̃sacrificioꝫ
	יִסְלַח		ſ̃rite	eius
	לָהּ׃		celebrabitis:	&
	כָּל		&	libamine.
	נֵדֶר		hircũ	Die
	וְכָל		pro	octauo
	שְׁבֻעַת		pctõ	quẽ
	אִסָּר		abſq;	ſ̃est
	לְעַנֹּת		holocausto	celeberrimus
	נָפֶשׁ		ſ̃sempiterno	omne
	אִישָׁהּ		ſ̃sacrificioꝫ	opus
	יְקִימֶנָּה		eius	ſeruile
	וְאִישָׁהּ		&	non
	הֵפֵר		libamine.	facietis
	אֹתָם		Die	ſ̃offerẽtes
	וַיהוָה		octauo	holocaustũ
	יִסְלַח		quẽ	in
	לָהּ׃		ſ̃est	odorem
	כָּל		celeberrimus	ſuauissimũ
	נֵדֶר		omne	domino:
	וְכָל		opus	vitulũ
	שְׁבֻעַת		ſeruile	vnũ
	אִסָּר		non	arietem
	לְעַנֹּת		facietis	vnum:
	נָפֶשׁ		ſ̃offerẽtes	agnos
	אִישָׁהּ		holocaustũ	ãniculos
	יְקִימֶנָּה		in	immaculatos
	וְאִישָׁהּ		odorem	septem
	הֵפֵר		ſuauissimũ	ſ̃sacrificiacꝫ
	אֹתָם		domino:	&
	וַיהוָה		vitulũ	libamina
	יִסְלַח		vnũ	singulorũ
	לָהּ׃		arietem	per
	כָּל		vnum:	vitulos
	נֵדֶר		agnos	&
	וְכָל		ãniculos	arietes
	שְׁבֻעַת		immaculatos	&
	אִסָּר		septem:	agnos
	לְעַנֹּת		ſ̃sacrificiacꝫ	ſ̃rite
	נָפֶשׁ		&	celebrabitis:
	אִישָׁהּ		libamina	&
	יְקִימֶנָּה		singulorũ	hircũ
	וְאִישָׁהּ		per	pro
	הֵפֵר		vitulos	pctõ
	אֹתָם		&	abſq;
	וַיהוָה		arietes	holocausto
	יִסְלַח		&	ſ̃sempiterno
	לָהּ׃		agnos	ſ̃sacrificioꝫ
	כָּל		ſ̃rite	eius
	נֵדֶר		celebrabitis:	&
	וְכָל		&	libamine.
	שְׁבֻעַת		hircũ	Die
	אִסָּר		pro	octauo
	לְעַנֹּת		pctõ	quẽ
	נָפֶשׁ		abſq;	ſ̃est
	אִישָׁהּ		holocausto	celeberrimus
	יְקִימֶנָּה		ſ̃sempiterno	omne
	וְאִישָׁהּ		ſ̃sacrificioꝫ	opus
	הֵפֵר		eius	ſeruile
	אֹתָם		&	non
	וַיהוָה		libamine.	facietis
	יִסְלַח		Die	ſ̃offerẽtes
	לָהּ׃		octauo	holocaustũ
	כָּל		quẽ	in
	נֵדֶר		ſ̃est	odorem
	וְכָל		celeberrimus	ſuauissimũ
	שְׁבֻעַת		omne	domino:
	אִסָּר		opus	vitulũ
	לְעַנֹּת		ſeruile	vnũ
	נָפֶשׁ		non	arietem
	אִישָׁהּ		facietis	vnum:
	יְקִימֶנָּה		ſ̃offerẽtes	agnos
	וְאִישָׁהּ		holocaustũ	ãniculos
	הֵפֵר		in	immaculatos
	אֹתָם		odorem	septem
	וַיהוָה		ſuauissimũ	ſ̃sacrificiacꝫ
	יִסְלַח		domino:	&
	לָהּ׃		vitulũ	libamina
	כָּל		vnũ	singulorũ
	נֵדֶר		arietem	per
	וְכָל		vnum:	vitulos
	שְׁבֻעַת		agnos	&
	אִסָּר		ãniculos	arietes
	לְעַנֹּת		immaculatos	&
	נָפֶשׁ		septem:	agnos
	אִישָׁהּ		ſ̃sacrificiacꝫ	ſ̃rite
	יְקִימֶנָּה		&	celebrabitis:
	וְאִישָׁהּ		libamina	&
	הֵפֵר		singulorũ	hircũ
	אֹתָם		per	pro
	וַיהוָה		vitulos	pctõ
	יִסְלַח		&	abſq;
	לָהּ׃		arietes	holocausto
	כָּל		&	ſ̃sempiterno
	נֵדֶר		agnos	ſ̃sacrificioꝫ
	וְכָל		ſ̃rite	eius
	שְׁבֻעַת		celebrabitis:	&
	אִסָּר		&	libamine.
	לְעַנֹּת		hircũ	Die
	נָפֶשׁ		pro	octauo
	אִישָׁהּ		pctõ	quẽ
	יְקִימֶנָּה		abſq;	ſ̃est
	וְאִישָׁהּ		holocausto	celeberrimus
	הֵפֵר		ſ̃sempiterno	omne
	אֹתָם		ſ̃sacrificioꝫ	opus
	וַיהוָה		eius	ſeruile
	יִסְלַח		&	non
	לָהּ׃		libamine.	facietis
	כָּל		Die	ſ̃offerẽtes
	נֵדֶר		octauo	holocaustũ
	וְכָל		quẽ	in
	שְׁבֻעַת		ſ̃est	odorem
	אִסָּר		celeberrimus	ſuauissimũ
	לְעַנֹּת		omne	domino:
	נָפֶשׁ		opus	vitulũ
	אִישָׁהּ		ſeruile	vnũ
	יְקִימֶנָּה		non	arietem
	וְאִישָׁהּ		facietis	vnum:
	הֵפֵר		ſ̃offerẽtes	agnos
	אֹתָם		holocaustũ	ãniculos
	וַיהוָה		in	immaculatos
	יִסְלַח		odorem	septem
	לָהּ׃		ſuauissimũ	ſ̃sacrificiacꝫ
	כָּל		domino:	&
	נֵדֶר		vitulũ	libamina
	וְכָל		vnũ	singulorũ
	שְׁבֻעַת		arietem	per
	אִסָּר		vnum:	vitulos
	לְעַנֹּת		agnos	&
	נָפֶשׁ		ãniculos	arietes
	אִישָׁהּ		immaculatos	&
	יְקִימֶנָּה		septem:	agnos
	וְאִישָׁהּ		ſ̃sacrificiacꝫ	ſ

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Nu.Ca.xxx.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
	נִדְרֶיהָ׃ וְאִסָּרָהּ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל		votí rea erit: reddetq; quodcũq; promiserat.	vota eius ⁊ determiatiões eiꝰ: ẽ determiauit de
	נַפְשָׁהּ יָקִמוּ׃ וְאִם בְּיוֹם שָׁמְעַ		Sin autem audiens sta	ẽυχαὶ αὐτῆς κὰὶ οἱ ὁρισμοὶ αὐτῆς, οὓς ὡρίσατο κατὰ
	אִישָׁהּ יָנִיא אוֹתָהּ וְהֵפֵר אֶת		tim contradixerit: & irri	αἰα sua cõstabũt. si vo renuẽs renuerit
פור	נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֶת מְבָטָא		tas fecerit pollicitationes eius:	τῆς ψυχῆς αὐτῆς ṡησονται. ἐὰν δὲ ἀνηνεύων ἀνανεύσῃ
	שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ		verbaq; quibus obstrinxerat animam suam:	vir eius: qua die audierit: oἰα vota e
	וַיהוָה יִסְלַח לָהּ׃ וְנֵדֶר אַלְמָנָה		propitius erit ei dñs.	ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἡ ἀπ ἡμέρα ἀκούσῃ, πᾶσαι αἱ ẽυχαὶ αὐ
סלח	וּגְרוּשָׁה כֹּל אֲשֶׁר אָסְרָה עַל		Vidua & repudiata quicquid vouerint	ius: ⁊ determiatiões ẽ determiauit de aἰα sua:
נדר	נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ וְאִם בֵּית		reddent. Vxor in do	τῆς, καὶ οἱ ὁρισμοὶ οὓς ὡρίσατο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς,
קום	אִישָׁהּ נָדְרָה אוֹ אָסְרָה אִסַּר עַל		mo viri cum se voto con	nõ manebũt: q; vir eius renuit sup eã.
	נַפְשָׁהּ בִּשְׁבֻעָה׃ וְשָׁמַע אִישָׁהּ		strinxerit & iuramẽto: si audierit	οὐ μενοῦσιν, ὅτι ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἀτένευσεν ἐπ αὐτῆς.
	וְהֶחֱרִישׁ לָהּ לֹא הֵנִיא אֹתָהּ וְקָמוּ		vir & tacuerit: nec contradixerit sp̃õsioi: reddet	⁊ dñs mũdabit eã. ⁊ votũ vidue ⁊ repu
	כָּל נְדָרֶיהָ וְכָל אִסָּר אֲשֶׁר אָסְרָה		quodcunq; promiserat.	diate ẽcũq; vouerit de aἰa sua: ma
	עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם׃ וְאִם הָפֵר יָפֵר		Sinautem extemplo	Βλιδὴς ὅσα ἂν ẽυξηται κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, με
	אֹתָם אַחֲרֵי שָׁמְעוֹ וְנָשָׂא אֶת עֲוֹנָהּ׃ אֵלֶּה		contradixerit:	nebũt ẽpi. si ãt in domo viri sui votũ e
חקק	הַחֻקִּים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה			νουσιν αὐτῆ. ἐὰν δὲ ἐν οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτῆς ἠ ẽυχὴ αὐ
איש	בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בֵּין אָב לְבִתּוֹ			ius aut determiatio de aἰa sua cũ iuramẽto: ⁊
	בִּנְעֻרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ׃			τῆς ἢ ὁρισμὸς κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς μεθ ὅρκου, καὶ
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃	Ca.xxxi.		audierit vir eius: ⁊ tacuerit ei: ⁊ nõ
	נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת			ἀκούσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῇ, καὶ μὴ
	הַמִּדְיָנִים אַחַר תֵּאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ׃			renuerit ei: ⁊ cõstabũt oἰα vota eiꝰ
אסף	וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר			ἀνανεύσῃ αὐτῇ, καὶ ṡησονται πᾶσαι αἱ ẽυχαὶ αὐ
	הֶחָלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים לַצָּבָא			⁊ oες determiatiões eiꝰ: ẽ determiauit de
חלץ	וִיהְיוּ עַל מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת יְהוָה			τῆς καὶ πάντες οἱ ὁρισμοὶ αὐτῆς, οὓς ὡρίσατο κατὰ
נתן	בְּמִדְיָן׃ אֶלֶף לַמַּטֶּה אֶלֶף לַמַּטֶּה			aἰa sua: cõstabũt de ea. si ãt ampu
נשא	לְכֹל מַטּוֹת יִשְׂרָאֵל תְּשַׁלְּחוּ לַצָּבָא׃			τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ṡησονται κατὰ αὐτῆς· ἐὰν δὲ ἀφέλ
שלח	וַיִּמָּסְרוּ מֵאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֶלֶף			τᾶς amputauerit vir eiꝰ: q die audierit: oἰa
נסר	לַמַּטֶּה שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף חֲלוּצֵי			λῶν πρᾶξιλη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἡ ἀν ἡμέρα ἀκούσῃ, πᾶσα
	צָבָא׃ וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה אֶלֶף			ẽcũq; erierit de labijs eiꝰ: iuxta vo
	לַמַּטֶּה לַצָּבָא אֹתָם וְאֶת פִּינְחָס			ὅσα ἂν ἐξέλθῃ ἀπὸ τῶν χειλέων αὐτῆς, κατὰ τὰξιν
כלה	בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לַצָּבָא וּכְלֵי			ta eiꝰ: ⁊ iuxta deteriatiões q de aἰa
חצר קדש	הַקֹּדֶשׁ וְחַצֹּצְרוֹת הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ׃			χῆς αὐτῆς, καὶ κατὰ τᾷ ὁρισμοὺς τᾷς κατὰ τῆς ψυχῆς
צבא	וַיִּצְבְּאוּ עַל מִדְיָן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה			sua: nõ manebũt ei: vir eiꝰ amputauit: ⁊ o
חרג	אֶת מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר׃ וְאֶת			αὐτῆς, οὐ μενεῖ αὐτῇ, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πᾶρειλε, καὶ οὐ
	מַלְכֵי מִדְיָן הָרְגוּ עַל חַלְלֵיהֶם אֶת			μην purgabit eã. oἐ votũ ⁊ oἐ iuramẽtũ
	אֱוִי וְאֶת רֶקֶם וְאֶת צוּר וְאֶת חוּר			ριος καθαριεῖ αὐτήν. πᾶσα ẽυχὴ καὶ πᾶς ὅρκος
	וְאֶת רֶבַע חֲמֵשֶׁת מַלְכֵי מִדְיָן וְאֶת			vincult ad affligendũ aiaꝫ: vir eiꝰ statuet ei:
	בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הָרְגוּ בַּחָרֶב׃ וַיִּשְׁבּוּ			δεσμοῦ κακῶσαι ψυχὴν, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ṡησει αὐ
	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת נְשֵׁי מִדְיָן וְאֶת			⁊ vir eiꝰ ampurabit ei. si ãt tacens
	טַפָּם וְאֶת כָּל בְּהֶמְתָּם וְאֶת כָּל			τῆ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πᾶρειλεῖ αὐτῆ. ἐὰν δὲ σιωπῶν
	מִקְנֵהֶם וְאֶת כָּל חֵילָם בָּזָזוּ׃ וְאֶת			tacuerit ei die: ⁊ statuet ei
	כָּל עָרֵיהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם וְאֶת כָּל			παρασιωπήσῃ αὐτῇ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ ṡησει αὐ
	טִירֹתָם שָׂרְפוּ בָאֵשׁ׃ וַיִּקְחוּ אֶת			oἰa vota eiꝰ: ⁊ determiatiões eas q sup
	כָּל הַשָּׁלָל וְאֶת כָּל הַמַּלְקוֹחַ בָּאָדָם			τᾶ πάσας ẽυχὰς αὐτῆς, καὶ τᾷς ὁρισμοὺς τᾷς ἐπ αὐ
	וּבַבְּהֵמָה׃ וַיָּבִיאוּ אֶת הַשִּׁבְיָה וְאֶת			ea statuet ei: q: tacuit ei die q audi
	הַבַּז וְאֶת הַמַּלְקוֹחַ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל			τῆς ṡησει αὐτῇ, ὅτι ἐσιώπησεν αὐτῇ τὴν ἡμέραν ἣν ἤκου
	אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			uit. si amputãs amputauerit ei post diem in q
	אֶל הַמַּחֲנֶה אֶל עַרְבֹת מוֹאָב אֲשֶׁר			σεν· ἐὰν πᾶρειλῶν πᾶρειλε αὐτῇ μετὰ τὴν ἡμέραν ἐν ἣ
	עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃			audiunt: ⁊ sumet petũs eiꝰ, he in
				ἤκουσεν, καὶ λήψεται τὴν ἁμαρτίαν αὐτῆ· ταῦτα τὰ δι
				stificatiões q̃s pcepit dñs moysi: inter virũ ⁊
				καιώματα ὅσα ἐνετείλατο κς τῷ μωυσῆ, ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ
				inter vxorẽ eiꝰ: ⁊ inter patrẽ ⁊ filiã
				ἀναμέσον γυναικὸς αὐτ, καὶ ἀναμέσον πατρὸς καὶ υἱοῦ γατρὸς

Pritiua.heb.	Interp.chal.
	vota eius ⁊ vincula eius q̃bus obligauit aiam suam. Et si in die quo audierit mariꝰ eiꝰ cõtradixerit ei: irrita faciet vota eius q̃ habet ⁊ verbũ labioꝝ eiꝰ quo obligauit aiam suã: ⁊ a facie dñi dimittet ei. Oἐ autẽ votũ vidue ⁊ repudiate quo obligauit aiam suã: firmũ erit. Et si in domo mariti sui, pmisit aut obligauit aiam suã vinculo iuramẽti: ⁊ audiuit vir eius ⁊ tacuit neq; cõtradixit ei: cõfirmata erũt oἰa vota eius: ⁊ oἰa vincula q̃bus obligauit aiam suã firma erũt. Si aũt maritus eius irrita fecerit ea in die q audierit: oἰa q̃ ptulit labijs suis in votis suis ⁊ in obligatiõe aie sue nõ erũt firma: maritus enĩ eius irrita fecit ea: ⁊ a facie dñi dimittet ei. Omne votũ ⁊ oἐ iuramẽtũ vinculi ad affligendã animã maritus eius confirmabit ea ⁊ maritus eius irrita faciet ea. Si aũt tacens tacuerit maritus eius de die in diẽ: cõfirmabit oἰa vota eius: aut omnia vincula quibus se obligauit confirmabit ea: quia tacuit in die qua audiuit. Si aũt irrita fecit ea postq̃ audierat: recipiet ille iniquitatem eius. Ista sunt precepta que mandauit dñs moysi inter virum ⁊ vxorem eius ⁊ inter patrem et filiam suam

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Nu.Ca.xxxi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
	בִּנְעֻרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ׃		in iuuẽtute in domo pris sui.	ἐν νεότητι ἐν οἴκῳ πατρὸς αὐτῆς. Ca. 31.
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃	Ca.xxxi.	Locutusq; est dñs ad moysen: dicẽs:	Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆ, λέγων, ἐκδίκει
	נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת		vltionẽ filioꝝ israel de madianitis: ⁊	τὴν ἐκδίκησιν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ τῶν μαδιαμιτῶν, καὶ
	הַמִּדְיָנִים אַחַר תֵּאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ׃		vltimo adderis ad ppm̃tuũ. ⁊ locutus ẽ	ἔπειτα προσεθήσῃ πρὸς τὸν λαὸν σου· καὶ ἐλάλησε
אסף	וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר		moyses ad ppm̃: dicẽs: armate ex vobis	μωυσῆς πρὸς τὸν λαόν, λέγων, ἐξοπλίσατε ἐξ ὑμῶν
	הֶחָלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים לַצָּבָא		viros: ⁊ pugnate cõtra dño cõtra madi	ἄνδρας, καὶ παρατάξασθε ἐναντι κυρίου ἐπὶ μαδι
חלץ	וִיהְיוּ עַל מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת יְהוָה		am: vt det vindictã a dño madiã:	αμ, ἀποδοῦναι ἐκδίκησιν παρὰ κυρίου τῇ μαδιάμ,
נתן	בְּמִדְיָן׃ אֶלֶף לַמַּטֶּה אֶלֶף לַמַּטֶּה		mille ex tribu: ⁊ mille ex tribu: ex oĩb	χιλίους ἐκ φυλῆς, καὶ χιλίους ἐκ φυλῆς, ἐκ πασῶν
נשא	לְכֹל מַטּוֹת יִשְׂרָאֵל תְּשַׁלְּחוּ לַצָּבָא׃		tribub israel mittite ad pugnãdũ ⁊ nu	φυλῶν ἰσραὴλ ἀποστείλατε παρατάξασθαι καὶ ἐξέ
שלח	וַיִּמָּסְרוּ מֵאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֶלֶף		merauit ex milibus israel mille ex tri	ριθμησεν ἐκ τῶν χιλιάδων ἰσραὴλ χιλίους ἐκ φυ
נסר	לַמַּטֶּה שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף חֲלוּצֵי		bu. duodeci milia armatoꝝ in pugnã.	λῆς. δώδεκα χιλιάδες ἐνωπλισμένοι εἰς παράταξιν.
	צָבָא׃ וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה אֶלֶף		⁊ misit eos moyses mille de tribu	⁊ ἀπέστειλεν αὐτοὺς μωυσῆς χιλίους ἐκ φυλῆς
	לַמַּטֶּה לַצָּבָא אֹתָם וְאֶת פִּינְחָס		cũ phinees filius eleazar filij aarõ sacerdotis. ⁊ vasa scta	⁊ mille de tribu cũ exercitu eoꝝ. ⁊ phinees
כלה	בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לַצָּבָא וּכְלֵי		& tubas clangoris in manib eoꝝ in	καὶ χιλίους ἐκ φυλῆς σὺν δυνάμει αὐτῶν· καὶ φινεὲς
חצר קדש	הַקֹּדֶשׁ וְחַצֹּצְרוֹת הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ׃		signo rum: ⁊ pugnauerũt cõtra madiã: sicut prece	υἱὸς ἐλεάζαρ υἱοῦ ἀαρὼν ⁊ ἱερέως· καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια
צבא	וַיִּצְבְּאוּ עַל מִדְיָן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		pit dñs moysi. ⁊ occiderũt oĩe mas	⁊ tube in manib eoꝝ signo
חרג	אֶת מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר׃ וְאֶת		culũ: ⁊ reges madiã occiderũt	καὶ αἱ σάλπιγγες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν τῶν σημα
	מַלְכֵי מִדְיָן הָרְגוּ עַל חַלְלֵיהֶם אֶת		vikũ, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς μαδιὰμ ἀπέκτειναν	rum: ⁊ pugnauerũt cõtra madiã: sicut precesit dñs moysi. ⁊ occiderũt oĩe mas
	אֱוִי וְאֶת רֶקֶם וְאֶת צוּר וְאֶת חוּר		simul cũ vulneratis eoꝝ: eui: ⁊ sur:	culũ: ⁊ reges madiã occiderũt
	וְאֶת רֶבַע חֲמֵשֶׁת מַלְכֵי מִדְיָן וְאֶת		ἅμα τοῖς τραυματίαις αὐτῶν, τὸν ευἱν, καὶ τὸν σουρ,	vikũ, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς μαδιὰμ ἀπέκτειναν
	בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הָרְגוּ בַּחָרֶב׃ וַיִּשְׁבּוּ		⁊ recẽ: ⁊ ur: ⁊ rebe: dñs re	simul cũ vulneratis eoꝝ: eui: ⁊ sur:
	בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת נְשֵׁי מִדְיָן וְאֶת			ἅμα τοῖς τραυματίαις αὐτῶν, τὸν ευἱν, καὶ τὸν σουρ,
	טַפָּם וְאֶת כָּל בְּהֶמְתָּם וְאֶת כָּל			⁊ recẽ: ⁊ ur: ⁊ rebe: dñs re
	מִקְנֵהֶם וְאֶת כָּל חֵילָם בָּזָזוּ׃ וְאֶת			καὶ τὸν ῥουκόμ, καὶ τὸν ὂυρ, καὶ τὸν ῥοβέκ, πέντε βα
	כָּל עָרֵיהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם וְאֶת כָּל			ges madiã. ⁊ balaã filiũ beoꝝ occiderũt in gla
	טִירֹתָם שָׂרְפוּ בָאֵשׁ׃ וַיִּקְחוּ אֶת			σιλεῖς μαδιὰμ, καὶ τὸν βαλαὰμ υἱὸν βεὼρ ἀπέκτειναν ἐν ῥομ
	כָּל הַשָּׁלָל וְאֶת כָּל הַמַּלְקוֹחַ בָּאָדָם			dio simul cũ vulneratis eoꝝ. ⁊ captiuauerũt vxo
	וּבַבְּהֵמָה׃ וַיָּבִיאוּ אֶת הַשִּׁבְיָה וְאֶת			φοὶα ἅμα τοῖς τραυματίαις αὐτῶν. καὶ ἐπρονόμευσαν τὰς γυ
	הַבַּז וְאֶת הַמַּלְקוֹחַ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל			ras madiã: ⁊ supellectile ipoꝝ: ⁊ iumẽta eoꝝ:
	אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל			ναῖκας μαδιὰμ, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν,
	אֶל הַמַּחֲנֶה אֶל עַרְבֹת מוֹאָב אֲשֶׁר			⁊ oia q̃ possella. sũt ipoꝝ. ⁊ exercitũ eoꝝ captiuaue
	עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃			runt ⁊ τὰ ἐγκτητα αὐτῶν. καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐπρονόμευ
				σαν ⁊ πάντα τὰ κτήνη αὐτῶν ἐπρονόμευσαν· καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐπρονόμευ
				runt ⁊ oes ciuitates eoꝝ: q in hitatiõib eo	σαν, καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν, τὰς ἐν ταῖς κατοικίαις αὐ
				rũ: ⁊ vicos eoꝝ cõbusẽrũt in igne: ⁊ acceperũt	τῶν· καὶ τὰς ἐπαύλεις αὐτῶν ἐνέπρησαν ἐν πυρί· καὶ ἔλαβον
				oes pdã: ⁊ oĩa spolia eoꝝ: ab hole	οες ῥδα: ⁊ οἶα spolia eoꝝ: ab hole
				causta hominũ et pecorũ	πασαν τὴν προνομὴν, καὶ πάντα τὰ σκύλα αὐτῶν, ἀπὸ ἀνθρώ

Pritiua.heb.	Interp.chal.
	In puerilitis eius in domo patris sui. Ca. 31.
	Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Vlciscere filios israel de madiantis: ⁊ postea colligeris ad populũ tuũ. Locutusq; ẽ moyses cũ populo dicẽs. Armate ex vobis viros in exercitũ vt sint contra madian: vt vlciscant populũ dñi de madiantis. mille de singulis tribubus per oẽs tribus israel mittetis in exercitũ. Et elecꝫ sunt de millibus israel mille de vno quoq; tribu duodecim milia armatoꝝ ad exercitũ. et misit eos moyses in exercitũ mille de vnoquoq; tribu et phinees filiũ eleazari sacerdotis ⁊ vasa sancta et tubas clangoris in manu eius. Vxerũtq; exercitus cõtra madian sicut preceperat dñs moysi ⁊ occiderũt oẽm masculũ. Reges quoq; madian occiderũt sup interfectos eoꝝ: evi ⁊ recẽ ⁊ sur ⁊ hur ⁊ rebec dnos regum madian. Balaã quoq; filiuꝫ beoꝝ occiderũt gladio. et captiuauerũt filiꝫ israel mulieres madianitaꝝ et parvulos eoꝝ ⁊ oĩa iumẽta eoꝝ ⁊ oĩa pecora eoꝝ: cunctaq; supellectilẽ eoꝝ depredati sunt: ⁊ oes vrbes eorum in habitationibus suis ⁊ omne templus adorationis eorum succenderũt igni. Ceperuntq; omne spolium ⁊ omnem predam ex hominibus

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Au.	La. xxxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר׃				καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν λέγων
בְּרֵל	נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים			vltionem filiorum israel de madianitis	ἐκδίκησον ἐκδίκησιν υἱῶν ἰσραὴλ παρὰ τῶν μαδιανιτῶν
עֹבֵר עֲבַר	אַחַר תֵּאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ׃			et sic congregaberis ad populum tuum	καὶ οὕτως προστεθήσῃ πρὸς τὸν λαόν σου
חָנָה אָמַר	וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר			Locutusque est moyses ad populum dicens	καὶ ἐλάλησεν μωυσῆς πρὸς τὸν λαὸν λέγων
נָשָׂא	הֵחָלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים צְבָאִים			Euellite ex uobis uiros militares	ἐκλέξασθε ἐξ ὑμῶν ἄνδρας δυνατοὺς
לָקַח	וְיִהְיוּ עַל מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת יְהוָה בְּמִדְיָן׃			et sint contra madian ut reddant ultionem domini in madian	καὶ ἔστωσαν ἐπὶ μαδιαμ τοῦ δοῦναι ἐκδίκησιν κυρίου ἐν μαδιαμ
נָתַן רוּם	אֶלֶף לַמַּטֶּה לְכָל מַטּוֹת יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלְחוּ לַצָּבָא׃			mille per tribum per omnes tribus israel mittetis ad militiam	χίλιον χίλιον κατὰ φυλὴν πάσας τὰς φυλὰς ἰσραὴλ ἀποστελεῖτε εἰς τὸν πόλεμον
חָצָה לָקַח	וַיִּמָּסְרוּ מֵאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֶלֶף לַמַּטֶּה שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא׃			Et traditi sunt de millibus israel mille per tribum duodecim milia electorum militum	καὶ παρεδόθησαν ἐκ τῶν χιλιάδων ἰσραὴλ χίλιον κατὰ φυλὴν δώδεκα χιλιάδες ἐκλεκτοὶ δυνάμεως
מֵאָה	וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה אֶלֶף לַמַּטֶּה לַצָּבָא אֹתָם וְאֶת פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לַצָּבָא			Misitque eos moyses mille per tribum ad militiam eos et phinees filium eleazar sacerdotis ad militiam	καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς μωυσῆς χίλιον κατὰ φυλὴν εἰς τὸν πόλεμον αὐτοὺς καὶ φινεες υἱὸν ελεαζαρ τοῦ ἱερέως εἰς τὸν πόλεμον
חָצָה לָקַח	וּכְלֵי הַקֹּדֶשׁ וַחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ׃			et uasa sanctuarii et tubas clangoris in manu eius	καὶ σκεύη τὰ ἅγια καὶ σάλπιγγες τοῦ σημασίας ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
נָתַן רוּם	וַיִּצְבְּאוּ עַל מִדְיָן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר׃			Et militauerunt contra madian sicut mandauit dominus moysi et occiderunt omne masculinum	καὶ ἐστρατεύσαντο ἐπὶ μαδιαμ καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἀρσενικὸν
עֵשָׂה	וְאֶת מַלְכֵי מִדְיָן הָרְגוּ עַל חַלְלֵיהֶם אֶת אֱוִי וְאֶת רֶקֶם וְאֶת צוּר וְאֶת חוּר וְאֶת רֶבַע חֲמֵשֶׁת מַלְכֵי מִדְיָן וְאֶת בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הָרְגוּ בֶּחָרֶב׃			Et reges madian occiderunt super interfectos suos heui et recem et sur et hur et rebe quinque reges madian et balaam filium beor occiderunt in gladio	καὶ τοὺς βασιλεῖς μαδιαμ ἀπέκτειναν ἐπὶ τοῖς τραυματίαις αὐτῶν τὸν ευι καὶ τὸν ρεκεμ καὶ τὸν σουρ καὶ τὸν ὡρ καὶ τὸν ροβε πέντε βασιλεῖς μαδιαμ καὶ βαλαὰμ τὸν βεωρ ἀπέκτειναν ἐν μαχαίρᾳ
שָׁנָה	וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת נְשֵׁי מִדְיָן וְטַפָּם וְאֶת כָּל בְּהֶמְתָּם וְאֶת כָּל חֵילָם בָּזָזוּ וְאֶת כָּל מִקְנֵהֶם וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם שָׁלָלוּ׃			Et ceperunt filii israel mulieres madian et paruulos eorum et omnia pecora eorum et cuncta substantia eorum rapuerunt	καὶ ἐπῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὰς γυναῖκας μαδιαμ καὶ τὰ παιδία αὐτῶν καὶ πάντα τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἐσκύλευσαν
בָּזַז שָׁלַל	וְאֶת כָּל עָרֵיהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם וְאֵת כָּל טִירֹתָם שָׂרְפוּ בָּאֵשׁ׃			et omnes ciuitates eorum habitationes et omnes uillas eorum succenderunt igne	καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν ἐν ταῖς κατοικίαις αὐτῶν καὶ πάσας τὰς κώμας αὐτῶν ἐνεπύρισαν ἐν πυρί
אֵשׁ שָׂרַף	וַיִּקְחוּ אֶת כָּל הַשָּׁלָל וְאֶת כָּל הַמַּלְקוֹחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה׃			Et tulerunt omnem predam et cuncta spolia tam hominum quam pecorum	καὶ ἔλαβον πᾶσαν τὴν προνομὴν καὶ πάντα τὰ σκῦλα ἐν ἀνθρώποις καὶ ἐν κτήνεσιν
בָּקָר בְּהֵמָה	וַיָּבִיאוּ אֶת הַשִּׁבְיָה וְאֶת הַטֶּרֶף וְאֶת הַשָּׁלָל אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמַּחֲנֶה אֶל עַרְבֹת מוֹאָב אֲשֶׁר עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃			Et adduxerunt ad moysen et eleazar sacerdotem et ad omnem multitudinem filiorum israel captiuitatem et predam et spolia in castra in campestribus moab iuxta iordanem contra hiericho	καὶ ἤγαγον πρὸς μωυσῆν καὶ ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ τὴν ἀγωγὴν καὶ τὰ σκῦλα καὶ τὴν προνομὴν εἰς παρεμβολὴν εἰς ἀραβὼθ μωάβ ἣ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχώ
נָשָׂא	וַיֵּצְאוּ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְכָל נְשִׂיאֵי הָעֵדָה לִקְרָאתָם אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃			Egressique sunt moyses et eleazar sacerdos et omnes principes congregationis in occursum eorum extra castra	καὶ ἐξῆλθε μωυσῆς καὶ ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς εἰς συνάντησιν αὐτῆς ἔξω τῆς παρεμβολῆς
מֵאָה בּוּז	וַיִּקְצֹף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הֶחָיִל שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת הַבָּאִים מִצְבָא הַמִּלְחָמָה׃			Iratusque moyses contra principibus exercitus tribunis et centurionibus qui venerant de bello	καὶ ὠργίσθη θυμῷ μωυσῆς ἐπὶ τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως χιλιάρχοις καὶ ἑκατοντάρχοις τοῖς ἐρχομένοις ἐκ τῆς παρατάξεως τοῦ πολέμου
לָחַם חָרַב	וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה הַחִיִּיתֶם כָּל נְקֵבָה׃			et ait	καὶ εἶπεν αὐτοῖς μωυσῆς ἵνατί ἐζωγρήσατε πᾶν θῆλυ
חָיָה הָיָה	הֵן הֵנָּה הָיוּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבַר בִּלְעָם לִמְסָר מַעַל בַּיהוָה עַל דִּבְרַת פְּעוֹר וַתְּהִי הַמַּגֵּפָה בַּעֲדַת יְהוָה׃			Cur feminas reseruastis? Nonne iste sunt q deceperũt filios israel ad suggestionẽ balaã: & q̃uaricarí vos fecerẽt in dño sup phogor: vnde & percussus est populus! Ergo cũctos iterficite: quicquid est gñis masculini et i puulis: & mulieres nouerũt viros oi coitu iugulate. puellas at & oes feminas virgines reseruate vobis: & manete extra castra septẽ diebus. Qui occiderit hoiem vel occisum tetigerit: lustrabitur die tertio & septimo. Et de oi pda siue vestimentum fuerit siue vas & aliqd in vtensilia pparatũ de caprarum pellib? & pilis & ligno expiabitur." Eleazar quoq; sacerdos ad viros exercitus qui venerant de bello locutus est. Hocẽ preceptũ legis	ἡ δὲ ἐκ τῶν θηλειῶν ἀπέστειλατε ἑαυτοῖς εἰς παῖδας καὶ εἰς παρθένους ἀπὸ γυναικὸς ἥτις οὐκ ἔγνω κοίτην ἄρσενος ζωγρήσατε εἰς ὑμᾶς αὐτούς καὶ ὑμεῖς παρεμβάλετε ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἑπτὰ ἡμέρας πᾶς ὁ ἀπεκτονὼς ψυχήν καὶ πᾶς ὁ βοὸς ἐπιθιγὼν ἑπτὰ ἡμέρας πᾶς ὁ ἀπελῶν ψυχὴν καὶ πᾶς ὁ ἐπιθιγὼν τραυματίου ἁφάμενος τοῦ τετρωμένου ἀγνισθήσεσθε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ὑμεῖς καὶ αἱ ἁγμαδα ὑμῶν καὶ πᾶν περίβλημα καὶ πᾶν σκεῦος δέρμάτινον καὶ πᾶσαν ἐργασίαν ἐξ αἰγίων καὶ πᾶν σκεῦος ξύλινον ἀφ᾽ οὗ φαγεῖτε καὶ ἐπέσπειρεν ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τοὺς ἐρχομένους ἐκ παρατάξεως τοῦ πολέμου τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ νόμου,

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Au.	La. xxxi.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
בָּזַז שָׁלַל	וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִם חַיֹּתֶם אֶת כָּל נְקֵבָה׃			Dixitque eis moyses Reuocastis oẽm feminã?	ὃ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν πάσῃ
אֵשׁ שָׂרַף	וְעַתָּה הִרְגוּ כָל זָכָר בַּטָּף וְכָל אִשָּׁה יֹדַעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הַרְגוּ׃			Et ceo ipse fuerũt filii israel in cõsilio balaã vt peccare ricarẽtur preuaricatione cõã dño sup phogor: et fuit pestis in cõgregatione dñi. Nunc aũt occidite omnẽ masculũ in parnulis: et oẽm mulierẽ q̃ cognouit virili coitu masculi occidite. Et oes parnulas mulieres q̃ non cognouerũt coitũ masculi reseruate vobis. Vos autẽ manete extra castra septẽ diebꝫ. Qui occidit alam: et qui tetigit occisum: aspergat die tertio: et die septimo vos et ea que cepistis aspersi. eritis. et oẽ vestimentus et omne vas pelliceum et omne quod fit ex pilis caprarum et omne vas ligneũ aspersi erunt. Dixitq; eleazar sacerdos ad viros exercitus qui venerant de bello. Hoc est decretum legis	καὶ νῦν ἀποκτείνατε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τοῖς νηπίοις καὶ πᾶσαν γυναῖκα γνοῦσαν κοίτην ἄρσενος ἀποκτείνατε καὶ πᾶσαν τὴν ἀπὸ κοίτης ἄρσενος ζωγρήσατε εἰς ὑμᾶς αὐτούς καὶ ὑμεῖς παρεμβάλετε ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἑπτὰ ἡμέρας πᾶς ὁ ἀποκτείνας ψυχὴν καὶ πᾶς ὁ ἁψάμενος τραυματίου ἀγνισθήσεσθε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ τῇ ἑβδόμῃ ὑμεῖς καὶ αἱ ἁγμαδα ὑμῶν καὶ πᾶν περίβλημα καὶ πᾶν σκεῦος δέρμάτινον καὶ πᾶσαν ἐργασίαν ἐξ αἰγίων καὶ πᾶν σκεῦος ξύλινον ἀφ᾽ οὗ φαγεῖτε καὶ ἐπέσπειρεν ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς
	וְאֶת כָּל הַטַּף בַּבָּנוֹת אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר חַיּוּ לָכֶם׃			Et oẽs paruulas virgines reseruate vobis: & manete extra castra septẽ diebus. Qui occiderit hoiem vel occisum tetigerit: lustrabitur die tertio & septimo. Et de oi pda siue vestimentum fuerit siue vas & aliqd in vtensilia pparatũ de caprarum pellib? & pilis & ligno expiabitur." Eleazar quoq; sacerdos ad viros exercitus qui venerant de bello locutus est. Hocẽ preceptũ legis	ἀπὸ γυναικῶν ἥτις οὐκ ἔγνω κοίτην ἄρσενος ζωγρήσατε εἰς ὑμᾶς αὐτούς καὶ ὑμεῖς παρεμβάλετε ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἑπτὰ ἡμέρας πᾶς ὁ ἀποκτείνας ψυχὴν καὶ πᾶς ὁ ἁψάμενος τραυματίου ἀγνισθήσεσθε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ τῇ ἑβδόμῃ ὑμεῖς καὶ αἱ ἁγμαδα ὑμῶν καὶ πᾶν περίβλημα καὶ πᾶν σκεῦος δέρμάτινον καὶ πᾶσαν ἐργασίαν ἐξ αἰγίων καὶ πᾶν σκεῦος ξύλινον ἀφ᾽ οὗ φαγεῖτε καὶ ἐπέσπειρεν ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς
	וְאַתֶּם חֲנוּ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים כֹּל הֹרֵג נֶפֶשׁ וְכֹל נֹגֵעַ בֶּחָלָל תִּתְחַטְּאוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אַתֶּם וּשְׁבִיכֶם׃			Qui occiderit hoiem vel occisum tetigerit: lustrabitur die tertio & septimo. Et de oi pda siue vestimentum fuerit siue vas & aliqd in vtensilia pparatũ de caprarum pellib? & pilis & ligno expiabitur." Eleazar quoq; sacerdos ad viros exercitus qui venerant de bello locutus est. Hocẽ preceptũ legis	καὶ ἐπέσπειρεν ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τοὺς ἐρχομένους ἐκ παρατάξεως τοῦ πολέμου τὸ δὲ δικαίωμα τοῦ νόμου,
	כָּל כְּלִי עֹר וְכָל מַעֲשֵׂה עִזִּים וְכָל כְּלִי עֵץ תִּתְחַטָּאוּ׃			vas quod fit ex pilis caprarum et omne vas pelliceum et omne quod fit ex pellis caprarum et omne vas ligneũ aspersi erunt. Dixitq; eleazar sacerdos ad viros exercitus qui venerant de bello. Hoc est decretum legis	ὃ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν πάσῃ
	וַיֹּאמֶר אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶל אַנְשֵׁי הַצָּבָא הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה				

Transla. Chal.

וּנְבָעִיָא׃ וַאֲתַיְאִיו לְוָת מֹשֶׁה וּלְוָת אֶלְעָזָר כַּהֲנָא וּלְוָת כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת שְׁגְיָא דִּבְרִתָא וְיָת עֲדָאָה דְּמַשְׁרְיָתָא לְמַיְשְׁרְיָא דְּמוֹאָב דְּעַל יַרְדֵּנָא דִּירִיחוֹ׃ וּגְלָא מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִישְׁתָּא לְקַדְמוּתְהוֹן לְמִבַּרָא לְמַשְׁרְיָתָא׃ וּקְצַף מֹשֶׁה עַל מְמַנְּנֵי חֵילָא רַבְּנֵי אַלְפִין וְרַבְּנֵי מְאָתָא דַּאֲתוֹ מִקְרָבָא וַאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה׃ הַמְחַיְתוּן כָּל נוּקְבָא׃ הָא אִינִין הַוָאן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמֵימַר בִּלְעָם לְמִעְבַּד שִׁקְרָא קֳדָם יְיָ עַל עִסְקָא דְּפְעוֹר וַהֲוַת מוּתָנָא בְּכְנִישְׁתָּא דַּיְיָ׃ וּכְעַן קְטוֹלוּ כָּל דְּכוּרָא בְּטַפְלָא וְכָל אִתְּתָא דְּיָדְעָא גְּבַר לְמִשְׁכַּב דְּכוּרָא קְטוֹלוּ׃ וְכָל טַפְלָא בְּנָשְׁיָא דְּלָא יְדְעָא מִשְׁכַּב דְּכוּרָא קַיְמוּ לְכוֹן לְחַיָּותָן׃ שְׁרוֹ מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא שַׁבְעָה יוֹמִין כָּל קָטוֹל נַפְשָׁא וְכָל דְּיִקְרַב בְּקְטִילָא תִּדְכּוֹן עֲלֵיכוֹן בְּיוֹמָא תְּלִיתָאֵי וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאֵי אַתּוּן וְשִׁבְיֵיכוֹן׃ וְכָל לְבוּשׁ וְכָל מָאן דְּמִשְׁתַּעֵי מִן עִזֵּי וְכָל מָאן דְּאַעְבִּיד מִן קְלִפָּא וְכָל מָאן דְּאִית עֲלוֹהִי עוֹבַד מִן קְלִפָּא תִּדְכּוֹן׃ וְאָמַר אֶלְעָזָר כַּהֲנָא לְגֻבְרַיָּא חֵילָא דַּאֲתוֹ לְקָרָבָא דְּנָזְרַת אוֹרַיְתָא

Trãsla. Chal.

וְיָת כָּל מָנֵי דְּבִזָּא בְּאֵינָשָׁא וּבִבְעִירָא׃ וְיָת שִׁבְיָא וְיָת בִּזְתָּא וְיָת שְׁלָלָא לְוָת מֹשֶׁה וּלְוָת אֶלְעָזָר כַּהֲנָא וּלְוָת כָּל כְּנִישְׁתָּא לְמַשְׁרְיָתָא לְמֵישְׁרֵי מוֹאָב דְּעַל יַרְדֵּנָא דִּירִיחוֹ׃ וְאָזַל מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא וְכָל רַבְרְבֵי כְּנִישְׁתָּא לְמִבַּרָא לְמַשְׁרְיָתָא׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ בְּזוֹזוּ יָת בִּזְתָּא דְּנָפְקָא בְּקְרָבָא אַתְּ וְכָהֲנָא אֶלְעָזָר וְרֵישֵׁי אֲבָהָת כְּנִישְׁתָּא׃ וּתְפַלֵּג יָת בִּזְתָּא בֵּין גֻּבְרַיָּא דְּנָפְקוּ לְקָרָבָא דְּנָחֲתוּ לְמִלְחְמְתָא וּבֵין כָּל כְּנִישְׁתָּא׃ וְתַפְרֵישׁ מִכְסָא קֳדָם יְיָ מִן גֻּבְרַיָּא מְחַיְלָא דְּנָפְקוּ לְקָרָבָא חַד נַפְשָׁא מֵחֲמֵשׁ מְאָה מִן אֲנָשָׁא וּמִן תּוֹרֵי וּמִן חֲמָרֵי וּמִן עָנָא׃ מִפַּלְגוּתְהוֹן תִּסְכּוֹן וְתִתֵּן לְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ׃ וּמִפַּלְגוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּסַּב חַד מִן חַמְשִׁין מִן אֲנָשָׁא מִן תּוֹרֵי מִן חֲמָרֵי וּמִן עָנָא מִכָּל בְּעִירָא וְתִתֵּן לְלֵיָאֵי נָטְרֵי מַשְׁכְּנָא דַּיְיָ׃ וַעֲבַד מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר

Trãsla. B. Hiero.

quã præcepit dño moysi: præter aurũ & argẽtum & es & ferrũ & plũbum & stannum: omne quod põt transire per flammas: & per aquã purgabitur. omne quicquid ãt ignẽ non potest sustinere: aqua expiatiõis sanctificabitur. & lauabitis vestimẽta vra die septimo & purificati postea castra intrabitis.' Dixit quoq; dominus ad moysen. 'Tollite summam prede captiuitatis ab homine vsq; ad pecus tu & eleazar sacerdos & principes patrũ cõgregationis: & diuides predam inter viros bellatores qui egressi sunt in exercitum & inter omnẽ cõgregationẽ. & separabis partes cozam dño a viris bellatoribus qui egressi sunt ad exercitũ vnam animã de quingentis de hoibus & de bobus & de asinis & de ouibus. de medietate eorum tolletis & dabis eleazaro sacerdoti primitias cozam dño. et de media parte filiorũ israel tolles vnum de quinquaginta ex hoibus & ex bobus & asinis et ex ouibus & ex omni iumento & dabis ea leuitis custodientibus custodias tabernaculi dñi. Fecitq; moyses & eleazar

Transla. Chal.

כְּדִפְקֵד יְיָ יָת מֹשֶׁה וּבִזַּת חֵילָא יְתֵרָא דְּבִזוֹ עַמָּא הֲוָת עִמְרִין אַלְפִין וְשִׁבְעִין אַלְפִין וַחֲמֵשֶׁת אֲלָפִין עָנָא׃ וְשִׁבְעִין אַלְפִין תּוֹרֵי׃ וְשִׁתִּין אַלְפִין חֲמָרֵי׃ וְשִׁתִּין וְחַמְשָׁא אַלְפִין נַפְשָׁן מִכָּל דְּלָא יְדְעָא מִשְׁכַּב דְּכוּרָא כָּל נַפְשָׁן שִׁתִּין וְתַרְתֵּין אַלְפִין׃ וַהֲוָת פַּלְגוּתָא חוּלָקָא דְּאִינּוּן נָפְקוּ לְקָרָבָא מִנְיַן עָנָא תְּלָתָא מְאָה וּשְׁלֹשִׁין וְשִׁבְעָא אַלְפִין׃ וְהַוָה מִכְסָא דְּעָנָא דְּמִתְפְּרַשׁ קֳדָם יְיָ שִׁתְּמָאָה וַחֲמִשִׁין וְשִׁתָּא׃ וְתוֹרֵי שִׁתִּין וְשִׁבְעָא אַלְפִין מִכְסָא דִּילְהוֹן קֳדָם יְיָ שִׁבְעִין וּתְרֵין׃ וַחֲמָרֵי שִׁתִּין אַלְפִין מִכְסָא דִּילְהוֹן קֳדָם יְיָ שִׁתִּין וְאַחַת׃ וְנַפְשָׁן מִן בְּנֵי אֲנָשָׁא שִׁתְּמָאָה אַלְפִין מִכְסָא דִּילְהוֹן קֳדָם יְיָ שִׁתִּין וְתַרְתֵּין נַפְשָׁן׃ וִיהַב מֹשֶׁה יָת מִכְסָא דְּאַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא כְּמָא דְּפְקֵד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וּמִפַּלְגוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּפְרַשׁ מֹשֶׁה מִן גֻּבְרַיָּא דְּנָפְקוּ לְקָרָבָא׃ וַהֲוָת פַּלְגוּת כְּנִישְׁתָּא מִנְיַן עָנָא תְּלָתָא מְאָה וּשְׁלֹשִׁין וְשִׁבְעָא אַלְפִין׃ וְתוֹרֵי שִׁתִּין אַלְפִין׃ וַחֲמָרֵי שִׁתִּין אַלְפִין׃ וְנַפְשָׁן מִן בְּנֵי אֲנָשָׁא שִׁתְּמָאָה אַלְפִין׃ וְנָסַב מֹשֶׁה מִפַּלְגוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חַד מִן חַמְשִׁין מִן אֲנָשָׁא וּמִן תּוֹרֵי וּמִן חֲמָרֵי וּמִן עָנָא מִכָּל בְּעִירָא וְיָהַב יָתְהוֹן לְלֵיָאֵי נָטְרֵי מַשְׁכְּנָא דַּיְיָ׃ וַעֲבַד מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר

הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃
וַיְהִי הַמַּלְקוֹחַ יֶתֶר הַבַּז אֲשֶׁר בָּזְזוּ עַם הַצָּבָא צֹאן שֵׁשׁ מֵאוֹת
אֶלֶף וְשִׁבְעִים אֶלֶף וַחֲמֵשֶׁת
אֲלָפִים׃ וּבָקָר שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים׃ שנה
אֶלֶף וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְשִׁשִּׁים
אֶלֶף׃ וְנֶפֶשׁ אָדָם מִן הַנָּשִׁים אֲשֶׁר עשה
לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר כָּל נֶפֶשׁ שכב
שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף׃ וַתְּהִי היה
הַמַּחֲצָה חֵלֶק הַיֹּצְאִים מִסְפַּר תצא ספר
הַצֹּאן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים מאה
אֶלֶף וְשִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃
וַיְהִי הַמֶּכֶס לַיהוָה מִן הַצֹּאן שֵׁשׁ׃ כסס
מֵאוֹת חֲמֵשׁ וְשִׁבְעִים׃ וְהַבָּקָר
שִׁשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּמִכְסָם לַיהוָה
שְׁנַיִם וְשִׁבְעִים׃ וַחֲמֹרִים שְׁלֹשִׁים שנה
אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וּמִכְסָם לַיהוָה
אֶחָד וְשִׁשִּׁים׃ וְנֶפֶשׁ אָדָם שִׁשָּׁה
עָשָׂר אֶלֶף וּמִכְסָם לַיהוָה שְׁנַיִם
וּשְׁלֹשִׁים נֶפֶשׁ׃ וַיִּתֵּן משה נתן
מֶכֶס תְּרוּמַת יְהוָה לְאֶלְעָזָר רום
הַכֹּהֵן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת
מֹשֶׁה׃ וּמֵחֲצִית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חצה
חָצָה מֹשֶׁה מִן הָאֲנָשִׁים הַצֹּבְאִים׃
וַתְּהִי מֶחֱצַת הָעֵדָה מִן הַצֹּאן יעד
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף
שִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃

sicut preceperat dñs mo-
nus. Fuit autem preda quã
exercitus ceperat oui-
um sexcenta
septuaginta quinq
milia: boũ septuagi
ta duo milia: asinorũ sexagin-
ta milia & mille. aie hoi-
minum sexus femineꝰ q̃
non cognouerat uiros
trigintaduo milia. Da
taq; est
media pars his qui in
prelio fuerant:
ouium trecẽta
septem milia quinq
te: qbus in prẽ dñi sup-
putate sunt oues sexcẽ-
te septuaginta quinq;
& de bobus
trigintaduo milia:
boues septuagi-
ta duo. de asinis triginta
milibus quingẽtis: asi-
ni
sexaginta uinus. De a-
nimabus hoim
milibus cesserũt in par
tẽ dñi triginta duo
aie. Tradiditq; moy-
ses, primitiarũ
dñi eleazaro
sacerdoti sicuti fuerat
ei imperatum
ex media parte filiorũ
israel: quam
separauerat his qui in
prelio fuerant. De
media uero parte q̃ cõ
tigerat reliq; multitudi.
ide de oubus trecen
tis triginta
septem milibus quin-
gentis:
sacerdoꝯ sicut pceperat dñs moysi: fuitq; preda et
reliqua spolia que populus qui egressi sunt in pre-
lium et spoliauerant ouiũ sexcenta septuagita quinq
milia: et boũ septuagita duo milia: et asinoꝝ sexagin-
ta quinq milia: et ale hominũ et mulieribus que nõ
cognouerãt cõcubitũ masculi: oes anime triginta
duo milia. Fuit autẽ numerus dimidie partis viroꝝ
qui egressi sunt in exercitũ: ouiuꝫ trecenta et triginta
septẽ milia et quinquẽte. Et fuit pars que assumpta
est cozã dño ex ouibus sexcenta et septuaginta et duo.
et boues fuerũt triginta sex milia: et pars que assum
pta est cozam dño septuaginta duo. et asini triginta
milia et quingenti: et pars ꝙ ex eis assumpta est cozã
dño fuit sexaginta vnus. Et ale hominũ sedecim mi-
lia: et pars ꝙ assumpta est cozã dño fuit triginta duo
ante. Deditq; moyses partes ꝙ separata est cozã dño
eleazaro sacerdoti: sicut preceperat dñs moysi. Et de
media parte filioꝝ israel diuisit moyses a viris qui
egressi sunt in exercitus: fuitq; dimidia pars congre
gationis de ouibus trecente et triginta et quingente.

כַּהֲנָא כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וַהֲוַת דַּבְרָתָא שְׁאָר בִּיזָא דְּבָזּוּ עַמָּא דִּעְבָדוּ לְחֵילָא
מְנָן עָנָא שִׁית מְאָה וְשַׁבְעִין וְחַמְשָׁה אַלְפִין׃ וְתוֹרִין שִׁבְעִין וְתַרְעִין אַלְפִין׃ וְחַמָרֵי שִׁתִּין
וְחַד אַלְפִין׃ וְנַפְשָׁא דַאֲנָשָׁא מִן נְשַׁיָא דְּלָא יְדַעָא מִשְׁכְּבֵי דְכוּרָא כָּל נַפְשָׁתָא תְּלָתִין
וְתַרְתֵּין אַלְפִין׃ וַהֲוַת פַּלְגוּתָא חוּלָק נָיְרֵיָא דְּפָקוּ לְחֵילָא מְנָן עָנָא תְּלָת מְאָה וּתְלָתִין
וְשִׁבְעָה אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה׃ וְרָהוֹ דְסֵיסְבֵי קֻדָּם יְיָ מִן עָנָא שִׁית מְאָה וְשַׁבְעִין וְחַמֵשׁ ;
וְתוֹרֵי תְּלָתִין וְשִׁתָּא אַלְפִין וְסֵיסְבֵיהוֹן קֳדָם יְיָ שַׁבְעִין וְתַרְתֵּין וְחַמָרֵי וְחַמְשָׁה
חַמֵשׁ מְאָה וְסֵיסְבֵיהוֹן קֳדָם יְיָ שִׁתִּין וְחַד׃ וְנַפְשָׁא דַאֲנָשָׁא שִׁתָּא עֲשַׂר אַלְפִין וְחַמְשָׁה
קֳדָם יְיָ תְּלָתִין וְתַרְתֵּין נַפְשָׁן׃ וְיָהַב מֹשֶׁה יָת סְכוּם מַתְקְלָתָא דְּיָהַב קֳדָם יְיָ לְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא
כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃ וּמִפַּלְגוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּפַלִיג מֹשֶׁה מִן גּוּבְרַיָא דְּקַרְבוּ
לְחֵילָא׃ וַהֲוַת פַּלְגוּת כְּנִשְׁתָּא מִן עָנָא תְּלָת מְאָה וּתְלָתִין וְשַׁבְעָה אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה׃

& de bobus triginta sex
milibus: et de asinis triginta mi
libus quingentis: et de hominibus sedecim
milibus. tulit moyses
medietate filiorũ israel vnã de quinquagesimũ caput:
& dedit leuitis custodientibꝫ
tabernaculũ dñi: sicut
pceperat dominus. Acceperuntq;
principes
exercitus ad moyſẽ &
tribuni
centuriones. Et dixerũt.
Nos
serui tui recensuimus
numerum pugnatorũ
quos habuimus sub
manu nostra: & ne
vnus quidem defuit. Ob
hanc causam offerimus
in donariis dñi singu-
li quid in pda aurei potui-
mus: inuenire pisclides
& armillas: anulos &
dextralia ac murculas:
vt depceris pro nobis
dñm. Susceperuntq;
moyses & eleazar sa-
cerdos omne aurum in
diuersis speciebus
sedecim milia
septingentos quin-
quaginta sicli a tribu
nis & a centurionibus. Viri
autem exercitus depre
dati sunt singuli sibimet. Tulitq; moyses et eleazar sa
cerdos aurum de tribunis et centurionibus et intu-
lerunt illud in tabernaculum federis in monimentũ
filiorum israel cozam domino.

τ boues sex τ triginta milia. asini triginta
καὶ βόες ἓξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες. ὄνοι τριάκοντα
milia τ quingenti. τ aie hoium
χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι. καὶ ψυχαὶ ἀνθρώπων
milia sedecim. τ accepit moyses de
χιλιάδες ἑκκαίδεκα. καὶ ἔλαβε μωυσῆς ἀπὸ τοῦ
medietate filioꝝ israel vnũ de q̃n
ἡμισυσματος τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τὸ ἓν ἀπὸ τῶν πε
ginta: ab hoib τ a tumẽtis:
ντήκοντα, ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν,
τ dedit ea leuitis custodiẽtib
καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς λευίταις τοῖς φυλάσσουσι
custodias tabnaculi dñi: quẽadmodũ pre
τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς κυρίου, ὃν τρόπον συνέ
cepit dñs moyſi. τ accesserũt ad moy
ταξε κύριος τῷ μωυσῆ. καὶ προσῆλθον πρὸς μωυ
ſen oes cõstituti in tribunatus
σῆν πάντες οἱ καθεσταμένοι εἰς τὰς χιλιαρχίας τῆς
exercitus millenarij τ cẽturiones. τ dixerũt
δυνάμεως χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι. καὶ εἶπαν
ad moyſen: famuli tui accepert sum
πρὸς μωυσῆν, οἱ παῖδές σου ἐλήφασι τὸ κεφά
mã virorũ bellatoꝝ qui q̃ apud nos:
λαιον τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμίων τῶν παρ᾽ἡμῖν,
τ nõ defuit ab illis vllus. τ ob
καὶ οὐ διαπεφώνηκεν ἀπ᾽αὐτῶν οὐδείς· καὶ προ
tulimus donũ dño vir q̃ tulit vas
σενηνέχαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ ἀνὴρ ὃς ἦρεν σκεῦος
aureũ murenulã τ armillã: τ anulum:
χρυσοῦν χλιδόνα, καὶ ψέλλιον, καὶ δακτύλιον,
τ dextrale: τ torquẽ: vt ꝓpitiaretur pro
καὶ περιδέξιον, καὶ ἐμπλάκιον, ἐξιλάσασθαι περὶ
nobis coram dño. τ accepit moyses τ eleazar sacerdos au-
ἡμῶν ἔναντι κυρίου· καὶ ἔλαβε μωυσῆς καὶ ἐλεα
rum de eis omne vas fabrefactum.
ζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρ᾽αὐτῶν πᾶν σκεῦος ἐρ
gasmẽnon. καὶ ἐφύετο πᾶν τὸ χρυσίον τὸ ἀφαίρε
Fuitq; omne aurum
tio quã segregauerũt dño sex τ decẽ milia τ septin-
segregationis quod separauerunt cozam dño se-
genti τ quinquaginta sicli a tribu
decim milia septingenti τ quinquaginta sicli ex tri-
nis τ a cẽturionibus. τ viri
bunis τ centurionibus. Viri autem exercitus depre
bellatores pdati sunt quibꝫ sibi tipi. τ acce
dati sunt singuli sibimet. Tulitq; moyses et eleazar sa
pit moyses τ eleazar sacerdos aurũ a
cerdos aurum de tribunis et centurionibus et intu-
tribunis τ a cẽturiõib: τ
lerunt illud in tabernaculum federis in monimentũ
filioꝝ israel cozã dño.

וְיִסְרֵי תְּלָתִין וְשִׁיתָא אַלְפִין וְחַמְרֵי תְּלָתִין אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה׃ וְנַפְשָׁא לְאֶנְשָׁא שִׁתְּעָא
עֲשַׂר אַלְפִין ׃ וּפְרַשׁ מֹשֶׁה מַפְלְגוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת
וּמִן גִּבְרַיָא דְּקָרִיבוּ לְחֵילָא יָת מַתְקְלָתָא חַד מִן חַמְשִׁין מִן אֲנָשָׁא
וּמִן בְּעִירֵי וְיָהַב יָתְהוֹן לְלֵוָאֵי נָטְרֵי מַטְרַת מַשְׁכְּנָא דַּיְיָ כְּמָא דְפַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה׃
וּקְרִיבֵי לְחֵילָת מֹשֶׁה דְּיִמְנַן דִּי לְאַלְפֵי חֵילָא רַבָּנֵי אַלְפִין וְרַבָּנֵי מְאָתָא וַאֲמָרוּ
לְמֹשֶׁה עַבְדָךְ מְגַלֵּי יָת חוּשְׁבַּן גִּבְרֵי קְרָבָא דְּעִיסָּקָנָא וְלָא שַׁנָא מִנָּא דְּלָא אֶשְׁתְּכַח מִנָּא
יָת קוּרְבָּנָא דַּיְיָ גְּבַר דְּאַשְׁכַּח מָאן דְּהָבָא שֵׁירִין וְאַסְכְּבִין עִזְקִין קִדְשִׁין וּמָתְקָלָא לְכַפָּרָא
עַל נַפְשָׁתָנָא קֳדָם יְיָ ׃ וּקְבֵיל מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא יָת מְגַלֵּי כָּל מָאן דְּעָבְדָא
וַהֲוָה כָּל דְּהָבָא דְּאַפְרְשׁוּ תְּרוּמְתָא קֳדָם יְיָ שִׁתְּעָא עֲשַׂר אַלְפִין שַׁבְעָ מְאָה וְחַמְשִׁין
סְלִיקִין מִן רַבָּנֵי אַלְפִין וּמִן רַבָּנֵי מְאָתָא׃ גְּבַרִין לְחֵילָא גְּבַרִין לְנַפְשָׁהוֹן׃ וּנְסִיבוּ מֹשֶׁה
וְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא יָת דְּהָבָא מִן רַבָּנֵי אַלְפִין וּמְאָתָא וְאַיְתִיאוּ יָתֵיהּ לְמַשְׁכַּן זִמְנָא
דְּקָרְבָנָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ ׃

Pūctiua beb. | Tex.Heb. | Au. | Ca.xxxii.

Ca.xxxii.

וַיִּקְנָה רַב־הָיָה לִבְנֵי
קָנָה ראוּבֵן וְלִבְנֵי גָד עֲצוּם מְאֹד
עָצָם וַיִּרְאוּ אֶת־אֶרֶץ יַעְזֵר וְאֶת אֶרֶץ
רָאָה גִּלְעָד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מָקוֹם מִקְנֶה:
קוּם וַיִּבְאוּ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן
בוא וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר
נָשָׂא עַד הַכֹּהֵן וְאֶל נְשִׂיאֵי הָעֵדָה לֵאמֹר:
עֲטָרוֹת וְדִיבֹן וְיַעְזֵר וְנִמְרָה וְחֶשְׁבּוֹן
וְאֶלְעָלֵה וּשְׂבָם וּנְבוֹ וּבְעֹן: הָאָרֶץ
אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה לִפְנֵי עֵדַת
נָפָה יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מִקְנֶה הִוא וְלַעֲבָדֶיךָ
מָקְנֶה: וַיֹּאמְרוּ אִם מָצָאנוּ חֵן
חָנֵן בְּעֵינֶיךָ יִתֶּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת
נָתַן לַעֲבָדֶיךָ לַאֲחֻזָּה אַל תַּעֲבִרֵנוּ אֶת
עָבַר הַיַּרְדֵּן: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִבְנֵי גָד וְלִבְנֵי
רְאוּבֵן הַאֲחֵיכֶם יָבֹאוּ לַמִּלְחָמָה
בוא וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ פֹּה: וְלָמָּה תְנִיאוּן אֶת
נוס לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֲבֹר אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם יְהוָה: כֹּה עָשׂוּ
עשה אֲבוֹתֵיכֶם בְּשָׁלְחִי אֹתָם מִקָּדֵשׁ
בַּרְנֵעַ לְרְאוֹת אֶת הָאָרֶץ: וַיַּעֲלוּ עַד
נחל אֶשְׁכֹּל וַיִּרְאוּ אֶת הָאָרֶץ
וַיְנִיאוּ אֶת לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבִלְתִּי
בוא בָּא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם
יהוה וַיִּחַר אַף יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
שבע וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר: אִם יִרְאוּ הָאֲנָשִׁים
עלה הָעֹלִים מִמִּצְרַיִם מִבֶּן עֶשְׂרִים

Pūctiua chal.

סנא חֲזָא
אתא אֲתָא
רבב אֲמַר
שבח יְהִיב
חסן עֲבַד
עבד עֲבַר
עול יַתִּיב
חזה חֲזָא
קום אֲקַם

Interp.chal.

QEcoīa autē multa erant filijs ruben & filijs gad plurima iumēt: viderūtq; terrā iazer & terrā galaad: & ecce locus erat aptus pecorib. Venerūtq; filij gad & filij ruben & dixerunt ad moysen & ad eleazar sacerdotē & ad principes cetus dicētes. Ataroth & dibon & iazer & nemra & esebon & eleale & sebam & nabo & beon: terra cuius habitatores percussit dñs in conspectu cōgregationis israel: terra apta est pecoribus: & est seruis tuis sunt pecora. dixerūtq;. Si inuenimus grātiā in oculis tuis detur terra hec seruis tuis: nec facias nos transire iordanē. Quibus ille moyses. Si filij gad et filij ruben. Quicūq; fratres vestri ibunt ad pugnam et vos sedebitis hic: quare ergo subuertitis animos filiorū israel: vt non transeant in terrā quam dedit eis dñs: sic fecerunt patres vestri quando missi eos de cades barne ad contēplandā terrā: et ascendentes vsq; ad torrentem hoori & viderunt terram: & subuerterunt cor filiorum israel vt non ingrederentur in terram quā dedit eis dñs. Et iratus est furor domini in die illa & iurauit dicens. Si viderint viri qui ascenderunt de egypto a viginti

Trāsla.B.Hiero.

HIisti autē. Cap.32.
rubē & gad hēbāt pecora multa: & erat illis iumētis infinita fubſtātia. Cūq; vidiſſent iazer & galaad aptas ad alendis terras: venerunt ad moyſen & ad eleazarum & ad principes ſacerdotē & multitudinis: atq; dixerūt. Ataroth & dibon & iazer & nemra & eſebon & eleale & ſabam & nabo & beon terra cuius dñs percuſſit in cōſpectu filiorum iſrael: terra apta pecoribus eſt. & ſeruis tuis ſumus. Si inuenimus gratiam in oculis tuis detur terra hec ſeruis tuis in poſſeſſionē: nec facias nos tranſire iordanē. Et dixit moyſes ad filios gad & ad filios ruben. Num fratres veſtri ibunt ad pugnam & vos hic ſedebitis? Cur ſubuertitis animos filiorū iſrael ne tranſire audeāt in locum quē eis datur⁹ ē dñs? Nonne ita egerunt patres veſtri: q̄n miſi ſum de cadeſbarne ad conſiderandā terrā? Et aſcendentes vſq; ad vallē botri: & luſtrata omni regione ſubuerterunt cor filiorum iſrael vt non intrarent fines quos dominus dedit: quibus iurauit dicens. Si videbunt homines iſti qui aſcenderunt ex egypto a viginti

Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina

ΚΑΙ ἐκτηνοτροφία πολλὴ ἦν τοῖς υἱοῖς ρουβὴμ, καὶ τοῖς υἱοῖς γάδ, σφόδρα πολύ· καὶ εἶδον τὴν χώραν Ιαζὴρ, καὶ τὴν χώραν γαλαάδ, καὶ ἦν τόπος τόπος κτήνεσι· καὶ προσελθόντες οἱ υἱοὶ ρουβὴμ, καὶ οἱ υἱοὶ γάδ, ἔπαν πρὸς μωυσῆν καὶ πρὸς ελεαζὰρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς συναγωγῆς, λέγοντες, Ἀταρὼθ καὶ δίβων καὶ Ιαζὴρ καὶ ναμβρὼν καὶ ἐσεβὼν καὶ ελεαλὴ καὶ σεβαμὰ καὶ ναμὰ καὶ βαιὰν, τὴν γῆν ἣν ἔκραξεν κύριος ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, γῆ κτηνοτρόφος ἐστὶν, καὶ τοῖς παισὶ σου κτήνη ὑπάρχει. καὶ ἐλέγομεν, εἰ εὕρομεν χάριν ἐνώπιόν σου, δοθήτω ἡ γῆ αὕτη τοῖς παισὶ σου εἰς κατάσχεσιν, καὶ μὴ διαβιβάσῃς ἡμᾶς τὸν Ιορδάνην. καὶ εἶπε μωυσῆς τοῖς υἱοῖς γάδ, καὶ τοῖς υἱοῖς ρουβὴμ, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν πορεύσονται εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ὑμεῖς καθίσεσθε ἐνταῦθα; καὶ ἱνατί διασείετε τὰς διανοίας τῶν υἱῶν ἰσραὴλ μὴ διαβῆναι εἰς τὴν γῆν, ἣν δέδωκεν αὐτοῖς κύριος; οὕτως ἐποίησαν οἱ πατέρες ὑμῶν, ὅτε ἀπέστειλα αὐτοὺς ἐκ Καδὲς βαρνή, κατανοῆσαι τὴν γῆν· καὶ ἀνέβησαν εἰς φάραγγα βότρυος, καὶ κατενόησαν τὴν γῆν, καὶ ἀπέστρεψαν τὰς καρδίας τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ὥστε μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὴν γῆν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς κύριος· καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ὤμοσε, λέγων, εἰ ὀφθήσονται οἱ ἄνθρωποι οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἐξ αἰγύπτου ἀπὸ εἰκοσαετοῦς

Transla.Chal.

וְגֵיעַר סַגִּי הֲוָה לִבְנֵי רְאוּבֵן וּלְבְנֵי גָד תַּקִּיף לַחֲדָא לַחֲזוֹ יָת אַרְעָא דְיַעְזֵר וְיָת אַרְעָא דְגִלְעָד וְהָא אֲתַר אֲתַר בָּעֵי לְבֵית גֵּיעַר וְאָתוֹ בְנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן וַאֲמַרוּ לְמֹשֶׁה וּלְאֶלְעָזָר כַּהֲנָא וּלְרַבְרְבֵי כְנִשְׁתָּא לְמֵימָר שַׁכְלְתָא וּסְלָקָתָא שׁוּפָן בֵּית נְמְרָה וּבֵית חֲשְׁבּוֹן וְאֶלְעָלֵה וּשְׂבָם וּנְבוֹ וּבְעוֹן אַרְעָא דְהִכָּא יְיָ יָת כְּנִשְׁתָּא קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲתַר בָּעֵי לְמִרְעֵי וְלְעַבְדָךְ אִית בְּעִיר הֵיא וְלְעַבְדָךְ אִית בְּעִיר וְאֲמַרוּ אִם אַשְׁכַּחְנָא רַחֲמִין קֳדָמָךְ תִּתְיְהֵב יָת אַרְעָא הָדָא לְעַבְדָךְ לְאַחְסָנָא לָא תַּעְבְּרִנָּא יָת יַרְדְנָא: וַאֲמַר מֹשֶׁה לִבְנֵי גָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן הַאֲחֵיכוֹן יֵיזְלוּן לְקְרָבָא וְאַתּוּן תִּתְּבוּן הָכָא וּלְמָה תְּתַנּוּן יָת לִבָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּר לְאַרְעָא דְיְהַב לְהוֹן יְיָ: כְּדֵין עֲבַדוּ אֲבָהַתְכוֹן כַּד שְׁלַחִית יָתְהוֹן מִרַּקְמְתָא דְבַרְנֵעַ לְמֶחֱזֵי יָת אַרְעָא: וּסְלִיקוּ עַד נַחֲלָא דְאֶשְׁכֹּל וַחֲזוֹ יָת אַרְעָא: וְאַתְקִיפוּ יָת לִבָּא דִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּלָא לְמֵיעַל לְאַרְעָא דְיְהַב לְהוֹן יְיָ: וְתִקֵּף רוּגְזָא דַיְיָ בְּעַמָּא הַהוּא בְּעִדָּנָא הַהִיא וְקַיֵּים לְמֵימָר: אִם יְחֶזוֹן גוּבְרַיָּא דְסָלִיקוּ מִמִּצְרַיִם מִבַּר עֶשְׂרִין

Trāsla.B.Hiero.

annis & supra: terram quam iurauit vt darē eam abraham iſaac & iacob: qz non fuerunt perfecti in timore meo: preter caleb filij iephone cenezeum & iofue filij nun: quia perfecti fuerūt in timore dñi. Et iratus eſt furor dñi cōtra iſrael: & mouit eos in deſerto quadraginta annis: donec cōſumeretur vniuerſa generatio que fecerat malū cōra dñm. Et ecce ſurrexiſtis pro patribus veſtris: incrementa & alūni hoium pctōrū: vt augeretis furorem domini cōtra iſrael. Qd ſi noluerit⁹ ſequi eum: & adhuc derelinquēte eū in deſerto: & ipſe faciet omni populū iſtū deſtructionē. Et accedentes ad eum dixerūt. Caulas ouiū fabricabimus & ſtabula iumentorū: paruulis quoq; noſtris vrbes mūitas: nos aūt ipſi armati & accincti pgemus ad pliū ad introducamus eos in loca ſua. Paruuli nſi & qeqd hre poſſumus: habitatores aūt terre habitabūt in mūitis pp hoium & iumentorū multitudinē. Non reuertemur in domos nras: vſq; dū poſſideāt filij iſrl hereditatē ſuā. Non poſſidebimus inter eos ab trans iordanē & vlterius: qz habemus poſſeſſionē nſtrā in oriētali plaga. Quibus moyses ait. Si facitis qđ pmittitis: expediti pgite coram domino ad pugnam: & cū ois vir bellator armatus ſederit iordanē: & fubuertat dominus eos

Transla.Gre.lxx.cū interp.latina

καὶ ἐπλήρωσε κύριος ἐναὺς καὶ δίδωσιν αὐτοῖς· ἐὰν οὕτως ποιήσητε ὑμεῖς, καὶ ὁπλισθῆτε ἔμπροσθεν κυρίου εἰς τὸν πόλεμον, καὶ διαβῇ πᾶς ὁπλίτης ὑμῶν τὸν Ιορδάνην ἔναντι κυρίου, ἕως ἂν ἐκβάλῃ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ κατακυριεύσῃ τῆς γῆς ἔναντι κυρίου, καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστραφήσεσθε ἀπὸ προσώπου κυρίου καὶ ἀπὸ προσώπου Ισραήλ, καὶ ἔσται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν εἰς κατάσχεσιν ἔναντι κυρίου· ἐὰν δὲ μὴ οὕτως ποιήσητε, ἁμαρτήσεσθε τῷ κυρίῳ· καὶ γνώσεσθε τὸ ἁμάρτημα ὑμῶν, ὃ ἁμαρτήσεσθε ἐνώπιον κυρίου· καὶ ἁμαρτήσεσθε ὑμεῖς ἐν τῷ ἁμαρτήματι ὑμῶν. καὶ ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ ρουβὴμ καὶ οἱ υἱοὶ γάδ τὴν Ασεβωνα καὶ τὴν Δαιβων καὶ τὴν Ιαζηρ καὶ τὴν Ναμβρα καὶ τὴν Βεθαραν πόλεις ὀχυρὰς καὶ αὐλίδας προβάτων· καὶ ὠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ γάδ τὴν Αροηρ καὶ τὴν Ατταρωθ καὶ τὴν Ροωβαν καὶ τὴν Σωφαν καὶ τὴν Ιεθθωμα καὶ τὴν Βεθναβρα πόλεις ὀχυρὰς καὶ αὐλίδας προβάτων· καὶ ἔλαβεν Ιαϊρ ὁ τοῦ Μανασσῆ τὰς κώμας αὐτῶν καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς Ἐπαύλεις Ιαϊρ· καὶ Ναβὲ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβε τὴν Καναθ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν Ναβὲ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ.

Transla.Chal.

וְשַׁלִּים יְיָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אֲבָהָתָן בְּמֵימְרֵיהּ בְּגִין דְּלָא שְׁלִימוּ בָּתְרֵי דַּחֲלְתִּי אֱלָהִין כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה קְנִיזָאָה וְיהוֹשַׁע בַּר נוּן אֲרֵי אַשְׁלִימוּ בָּתְרֵי דַּחֲלְתָּא דַיְיָ וְתִקֵּף רוּגְזָא דַיְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וְאוֹחֲרִינוּן בְּמַדְבְּרָא אַרְבְּעִין שְׁנִין עַד דְּסַף כָּל דָּרָא דְּעָבְדוּ דְבָרִישׁ קֳדָם יְיָ וְהָא קַמְתּוּן חֲלַף אֲבָהַתְכוֹן תַּלְמִידֵי גְּבָרִיָּא לְאַסָּגָא עוֹד עַל תְּקוֹף רוּגְזָא דַיְיָ עֲלֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲרֵי תְּתִיבוּן מִבָּתְרֵיהּ דְּיִשְׁבּוֹק עוֹד לְאַתְּרֵיהּ וְתוּבְּדוּן לְמִרְמֵי בְּכֹלָּא עַמָּא הָדֵין וְקוּרְיֵיכוֹן תְּחוֹרִין וְאָמְרִין נִבְנֵי לְכוֹן מַנְדְּרִין לְמִרְעֵנָא לְבֵיתָא וְלִטְפָלָנָא וְאַנַחְנָא נְזְדָרֵז מֻדְּמָנִין קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד דְּנָעֵיל לוֹן לְאַתְרֵהוֹן וְיִתְּבוּן טַפְלָנָא בְּקִרְוִין מִן קֳדָם יָתְבֵי אַרְעָא וְלָא נְתוּב לְבָתֵּינָא עַד דְּיַחְסְנָן גְּבֵי יִשְׂרָאֵל גְּבַר אַחְסָנַתֵּיהּ אֲרֵי לָא נְחַסֵּן עִמְּהוֹן מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא וּלְהַלְאָה אֲרֵי גַּבְלָנָא אַחְסָנָתָנָא לָנָא מֵעִבְרָא לְיַרְדְּנָא מַדְרֵיחָא וְאֲמַר לְהוֹן מֹשֶׁה אִם תַּעְבְּדוּן יָת פִּתְגָמָא הָדֵין אִם תְּזְדָרְזוּן קֳדָם יְיָ לְמִקְרָב וְיֵעִיבַר לְכוֹן כָּל דְּמִתְחָרִיז יָת יַרְדְּנָא עַמָּא קֳדָם

Pūctiua beb. | Tex.Heb. | Au. | Ca.xxxii.

עֲלֵה
עֲשָׂה
נָשָׂא דֶּרֶךְ
קוּם סוּף דּוּר
יָשַׁב נָחַל
בָּנָה חוּשׁ
בוא
זָרַח
עשה
חֵלֶק
לֶחֶם
יָדַע

Pūctiua chal.

עֲלֵה שְׁנָה
אֲתַר דְּבַר
סוּף דּוּר
יָתִיב נְחַל
בְּנָא חֲשׁוֹשׁ
קְרִיב זְרִיז
עוֹל תּוּבְיָא
חֲסַן
עֲבַד
עֲבַר תֶּרֶד

Tex.Heb. | Au. | Ca.xxxii. | Pūctiua beb.

שְׁנָה וַיַּעֲלֵהוּ אֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
עֲלֵה נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְ
עֲשָׂה וְלְיַעֲקֹב לֵאמֹר אִם יִרְאוּ אֲרֵרִי בִּלְתִּי
כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן
כִּי מִלְאוּ אַחֲרֵי יְהוָה: וַיִּחַר אַף
יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיְנִעֵם בַּמִּדְבָּר
אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד תֹּם כָּל הַדּוֹר
דַּבָּא תָּמַם הָעֹשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וְהִנֵּה
קוּם קַמְתֶּם תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם תַּרְבּוּת
חֲטָא אַנְשִׁים חַטָּאִים לְהֹסִיף עוֹד עַל
חָרוֹן אַף יְהוָה אֶל יִשְׂרָאֵל: כִּי
תְשׁוּבוּן מֵאֲחֲרָיו וְיָסַף עוֹד לְרַגִּיחַ
נָגַשׁ בְּכֹל הָעָם הַזֶּה: וְנִגַּשׁ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ נִדְרֹת צֹאן
עִיר נִבְנֶה לְמִכְלָאוֹת פֹּה וְטַפֵּנוּ
חלץ וַאֲנַחְנוּ נֶחְלָץ חֻשִׁים לִפְנֵי בְּנֵי
בוא יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אִם רְבִיאֹתָם אֶל
מקום מְקוֹמָם וְיָשַׁב טַפֵּנוּ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר
שוב מִפְּנֵי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: לֹא נָשׁוּב אֶל
בֵּית בָּתֵּינוּ עַד הִתְנַחֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ
נחל נַחֲלָתוֹ: כִּי לֹא נִנְחַל אִתָּם מֵעֵבֶר
לְיַרְדֵּן וָהָלְאָה כִּי בָאָה נַחֲלָתֵנוּ אֵלֵינוּ
מִזְרָחָה עֵבֶר הַיַּרְדֵּן: וַיֹּאמֶר
אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אִם תַּעֲשׂוּן אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה אִם תֵּחָלְצוּ לִפְנֵי יְהוָה
לַמִּלְחָמָה וְעָבַר לָכֶם כָּל חָלוּץ אֶת
הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי יְהוָה עַד הוֹרִישׁוֹ אֶת

Interp.chal.

annis & supra terrā pro qua iurauit vt daret eam abraham iſaac & iacob: qz non fuerunt perfecti in timore meo: preter caleb filij iephone cenezeum & iofue filij nun: quia perfecti fuerūt in timore dñi. Et iratus eſt furor dñi cōtra iſrael: & mouit eos in deſerto quadraginta annis: donec cōſumeretur vniuerſa generatio que fecerat malū cōra dñm. Et ecce ſurrexiſtis pro patribus veſtris: incrementa & alūni hoium peccatōrū: vt augeretis furorē dñi contra iſrael. Si enī reuerſi fueritis a timore eius: addet iterū relinquere eos in ſolitudine: & damnū inferetis omni populo huic. Accesserūtq; ad eum & dixerunt. caulas ouium edificabimus hic pecoribus noſtris & vrbes familie noſtre. Vos autem armabimur expediti ante fratres noſtros: donec introducamus eos in locum ſuum: & habitabūt paruuli noſtri in ciuitatibus munitis propter habitatores terre. non enim reuertemur in domos noſtras donec ſinguli filiorū iſrael poſſideant hereditatem ſuam: non enim poſſidebimus cum eis trans iordanē & vltra: quia ſuſcepimus hereditatem noſtrā citra iordanē ad orientē. Dixitq; eis moyses. Si feceritis verbū hoc: et ſi armati teritis ante populum dñi ad pugnā: & tranſlerit omnis armatus ex vobis iordanem ante populum domini: donec eiciat

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Au.Ca.xxxii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grc.lxx.cũ interp.latina
	אֹיְבָיו	inimicos	inimicos	ἐχθροὺς
כָּבַשׁ	מִפָּנָיו׃	eius:	suos:	αὐτοῦ
	וְנִכְבְּשָׁה	& subii	& subiicia	καὶ κατακυριεύσῃ
	הָאָרֶץ	ciatur	tur	ἡ
	לִפְנֵי	terra:	terra:	γῆ
	יְהוָה	tunc	tunc	ἐνώπιον
	וְאַחַר	eritis	eritis	κυρίου
	תָּשֻׁבוּ	inculpabiles	inculpabiles	ἀμώμους
	וְהִיִּתֶם	apud	apud	παρὰ
	נְקִיִּם	dominum	dominum	κυρίῳ
	מֵיְהוָה	& apud	& apud	καὶ
	וּמִיִּשְׂרָאֵל	israel:	israel:	ἐναντίον
	וְהָיְתָה	& obtinebitis	& obtinebitis	καὶ κληρονομήσετε
	נַחֲלָה	regiões	regiones	τὴν
	הָאָרֶץ	quas	quas	γῆν
	הַזֹּאת	vultis	vultis	ταύτην
	לָכֶם	coram	coram	ἐναντίον
	לְמַטֹּת	dño.	dño.	κυρίου
	יְהוָה	Sinaũt	Sinaũt	ἐὰν
	וְאִם	qđ	qđ	δὲ
	לֹא	dicitis	dicitis	μὴ
	תַעֲשׂוּן	nõ	nõ	ποιήσητε
	כֵּן	feceritis:	feceritis:	οὕτως
	הִנֵּה	nulli	nulli	ἁμαρτήσεσθε
	חֲטָאתֶם	dubium	dubium	ἐναντίον
	לַיהוָה	est	est	κυρίου
	וְדַעוּ	quin	quin	καὶ
	חַטַּאתְכֶם	peccẽtis	peccẽtis	γνῶτε
	אֲשֶׁר	in	in	τὴν
	תִּמְצָא	dñm.	dñm.	ἁμαρτίαν
	אֶתְכֶם	& scitote	& scitote	ὑμῶν
	בְּנוּ	qm̃	qm̃	ὅταν
	לָכֶם	pctũm	pctũm	ὑμᾶς
	עָרִים	vestrum	vestrum	καταλάβῃ
	לְצִנֹּתְכֶם	appre	appre	κακὰ
	וּגְדֵרֹת	hendet	hendet	καὶ
	לְצֹאנְכֶם	vos.	vos.	οἰκοδομήσετε
	וְהֹצֵאתֶם	Edificate	Edificate	ὑμῖν
	מִפִּיכֶם	ergo	ergo	ἑαυτοῖς
	תַּעֲשׂוּ	vrbes	vrbes	πόλεις
	וְעָשִׂיתֶם	pueris	pueris	τὰ
	כַּאֲשֶׁר	vr̃is	vr̃is	ἐπιτηδεύματα
	דִּבֶּר	& caulas	& caulas	ὑμῶν
	אֶל	& habitabula	& habitabula	καὶ
	עַבְדֶּיךָ	q̃	q̃	ἐὰν
	יַעֲשׂוּ	egrediũt	egrediũt	δὲ
	כַּאֲשֶׁר	de	de	ὀρθῶς
	אֲדֹנִי	ore	ore	ποιήσητε
	מְצַוֶּה	vr̃o	vr̃o	τὸ
	אֶת	facietis.	facietis.	ἐκπορευόμενον
	עֲבָדָיו	&	&	ἐκ
	כֵּן	quod	quod	τοῦ
	יַעֲשׂוּ	polliciti	polliciti	στόματος
	וְשָׁמַרְתֶּם	estis	estis	ὑμῶν
	מְאֹד	implete.	implete.	ποιήσετε
	לְנַפְשֹׁתֵיכֶם	Dixerũtq;	Dixerũtq;	καὶ
	לְבִלְתִּי	filii	filii	εἶπαν
	עֲשׂוֹת	gad	gad	οἱ
	כְּדַבַּר	&	&	υἱοὶ
	הַזֶּה	ruben	ruben	γὰδ
	לְאַהֲבָה	ad	ad	καὶ
	אֶת	moysen.	moysen.	τοῖς
	יְהוָה	Serui	Serui	υἱοῖς
	אֱלֹהֵיכֶם	tui	tui	ῥουβήμ
	וְלָלֶכֶת	sumus.	sumus.	λέγοντες
	בְּכָל	Facie	Facie	τοῖς
	דְּרָכָיו	mus	mus	παισὶν
	וּלְדָבְקָה	qđ	qđ	σου
	בּוֹ	iubet	iubet	ποιήσουσιν
	וְלַעֲבֹד	dñs	dñs	κατὰ
	אֹתוֹ	nr̃.	nr̃.	ὅσα
	בְּכָל	Paruulos	Paruulos	ἐντέταλται
	לְבַבְכֶם	nr̃os &	nr̃os &	κύριος
	וּבְכָל	malie	malie	ἡμῖν
	נַפְשְׁכֶם	res &	res &	ποιήσομεν
	לְמַעַן	pecora	pecora	καὶ
	הָפֵר	ac	ac	ἀκουσόμεθα
	אֶת	iumenta	iumenta	καὶ
	כָּל	reliquentes	reliquentes	ἐὰν
	אֹיְבֵיכֶם	in	in	ἐκπορευόμενον
	מִלִּפְנֵיכֶם	vrbis	vrbis	ἐκ
	וְהוֹרַשְׁתֶּם	galaad:	galaad:	τοῦ
	גֹּיִם	nos	nos	στόματος
	גְּדֹלִים	ãt	ãt	ἡμῶν
	וַעֲצֻמִים	tui	tui	ποιήσομεν
	מִכֶּם	ũoes	ũoes	ἡμεῖς
	לֹא	expediti	expediti	διαβησόμεθα
	יִתְיַצַּב	pgem	pgem	ἐναντίον
	אִישׁ	mus	mus	κυρίου
	בִּפְנֵיכֶם	ad	ad	τοῦ
	עַד	bellũ.	bellũ.	πολεμῆσαι
	הַשְׁמִדְכֶם	ũcut	ũcut	ἐναντίον
	אֹתָם	tu	tu	κυρίου
	כַּאֲשֶׁר	dñe	dñe	ἡμῶν
	דִּבֶּר	loq̃ris.	loq̃ris.	καθάπερ
	לָכֶם	Precepit	Precepit	ἐλάλησεν
	יְהוָה	q̃	q̃	κύριος
	אֱלֹהֵיכֶם	moyses	moyses	ἡμῖν
	לָכֶם	eleazaro	eleazaro	οὕτως
	אֶת	sacerdoti	sacerdoti	ποιήσομεν
	הָאָרֶץ	&	&	ἡμεῖς
	הַזֹּאת	iosue	iosue	διαβησόμεθα
	נְחָלָה	filio	filio	ἐναντίον
	לִשְׁבָטֵיכֶם	nun	nun	κυρίου
	מִנִּגֶב	&	&	καὶ
	לַיַּרְדֵּן	principibus	principibus	ἐναντίον
	מִזְרָחָה	familiarũ	familiarũ	τῶν
	וְעַד	tribus	tribus	ἀρχόντων
	יָם	ifrael:	ifrael:	πατριῶν
	הָאַחֲרוֹן	&	&	φυλῶν
	תִּהְיֶה	dixit	dixit	υἱῶν
	לָכֶם	ad	ad	ἰσραὴλ
	וְנָתַתָּם	eos.	eos.	καὶ
	אֶת	Si	Si	εἶπεν
	הַנֶּגֶב	tranſierint	tranſierint	πρὸς
	מִמִּדְבַּר	filii	filii	αὐτοὺς
	קָדֵשׁ	gad	gad	τοὺς
	עַד	& filii	& filii	υἱοὺς
	נְהַר	ruben	ruben	γὰδ
	פְּרָת	vobiſcũ	vobiſcũ	καὶ
	וְהָיָה	fordanem	fordanem	τοὺς
	הַיָּם	omnes	omnes	υἱοὺς
	הַגָּדוֹל	armati	armati	ῥουβὴμ
	וּגְבוּל	ad	ad	καὶ
	וְהָיָה	bellũ	bellũ	τοὺς
	לָכֶם	coram	coram	υἱοὺς
	לִגְבוּל	dño	dño	ἰοὺδα
	הַיָּם	ad	ad	μεθ'
	הַגָּדוֹל	bellũ.	bellũ.	ὑμῶν
	זֹאת	Quẽadmodũ	Quẽadmodũ	ἐν
	תִּהְיֶה	dixit	dixit	πολέμῳ
	לָכֶם	vobis	vobis	ἔναντι
	גְּבוּל	dñs	dñs	κυρίου
	הַיָּם	deus	deus	καὶ
	הַגָּדוֹל	ifrael:	ifrael:	διαβῆτε
	וְהַגְבַּלְתֶּם	ita	ita	τὸν
	לָכֶם	&	&	Ἰορδάνην
	אֶת	vos	vos	καὶ
	הַיָּם	facietis.	facietis.	κατακληρονομήσητε
	הַגָּדוֹל	Cõſtituetq;	Cõſtituetq;	τὴν
	וְזֶה	moyſes	moyſes	γῆν
	לָכֶם	ciuitates	ciuitates	ταύτην
	גְּבוּל	fugitiuas	fugitiuas	ἐναντίον
	הַיָּם	tribui	tribui	κυρίου
	הַגָּדוֹל	&	&	καὶ
	וְהַגְבַּלְתֶּם	dimidie	dimidie	διαβῆτε
	לָכֶם	tribui	tribui	τὸν
	אֶת	manaſſe	manaſſe	Ἰορδάνην
	הַיָּם	filii	filii	καὶ
	הַגָּדוֹל	ioſeph	ioſeph	κατακληρονομήσητε
	וְהָיוּ	regnũ	regnũ	τὴν
	לָכֶם	ſion:	ſion:	γῆν
	גְּבוּלֹת	ſi	ſi	ταύτην
	הַיָּם	ãt	ãt	ἐὰν
	הַגָּדוֹל	nõ	nõ	δὲ
	וְזֹאת	trãſierint	trãſierint	μὴ
	הָאָרֶץ	armati	armati	διαβῶσιν
	לָכֶם	vobiſcũ	vobiſcũ	ἐνωπλισμένοι
	לִגְבֻלֹתֶיהָ	ſuperãt	ſuperãt	μεθ'
	סָבִיב	ſtre	ſtre	ὑμῶν
	וְנָתַתֶּם	corã	corã	ἐν
	לָהּ	vobis	vobis	πολέμῳ
	פְּאַת	&	&	ἔναντι
	נֶגֶב	dabitis	dabitis	κυρίου
	מִמִּדְבַּר	eis	eis	καὶ
	צִן	tã	tã	ἔσται
	עַל	ꝓfectiõẽ	ꝓfectiõẽ	τὰ
	יְרֵכְתֵי	ſuã	ſuã	ὑμῖν
	אֱדוֹם	vt	vt	ἐν
	וְהָיָה	poſſidẽ	poſſidẽ	τοῖς
	לָכֶם	tes	tes	ὁρίοις
	גְּבוּל	ſuos	ſuos	ὑμῶν
	נֶגֶב	&	&	καὶ
	מִקְצֵה	poſſidẽtes	poſſidẽtes	κατακληρονομήσητε
	יָם	ſuã	ſuã	τὴν
	הַמֶּלַח	ſuos	ſuos	γῆν
	קֵדְמָה	&	&	ἐν
	וְנָסַב	ſuã	ſuã	τοῖς
	לָכֶם	ſuos	ſuos	ὁρίοις
	גְּבוּלְכֶם	&	&	ὑμῶν
	מִנֶּגֶב	ſuã	ſuã	καὶ
	לְמַעֲלֵה	ſuos	ſuos	κατακληρονομήσητε
	עַקְרַבִּים	&	&	τὴν
	וְעָבַר	ſuã	ſuã	γῆν
	צִנָה	ſuos	ſuos	ἐν
	וְהָיוּ	&	&	τοῖς
	תֹּצְאֹתָיו	ſuã	ſuã	ὁρίοις
	מִנֶּגֶב	ſuos	ſuos	ὑμῶν
	לְחַצְרַ	&	&	καὶ
	אַדָּר	ſuã	ſuã	κατακληρονομήσητε
	וְעָבַר	ſuos	ſuos	τὴν
	עַצְמוֹנָה	&	&	γῆν
	וְנָסַב	ſuã	ſuã	ἐν
	גְּבוּל	ſuos	ſuos	τοῖς
	מֵעַצְמוֹן	&	&	ὁρίοις
	נַחְלָה	ſuã	ſuã	ὑμῶν
	מִצְרַיִם	ſuos	ſuos	καὶ
	וְהָיוּ	&	&	κατακληρονομήσητε
	תֹּצְאֹתָיו	ſuã	ſuã	τὴν
	הַיָּמָּה	ſuos	ſuos	γῆν
	וְזֶה	&	&	ἐν
	לָכֶם	ſuã	ſuã	τοῖς
	גְּבוּל	ſuos	ſuos	ὁρίοις
	יָם	&	&	ὑμῶν
	וְגִבְלוֹ	ſuã	ſuã	καὶ
	לָכֶם	ſuos	ſuos	κατακληρονομήσητε
	לִגְבֻלֹתָיו	&	&	τὴν
	סָבִיב	ſuã	ſuã	γῆν
	לְיַד	ſuos	ſuos	ἐν
	גְּבוּל	&	&	τοῖς
	אֱדוֹם	ſuã	ſuã	ὁρίοις
	וְיָרְדוּ	ſuos	ſuos	ὑμῶν
	גְּבוּלָם	&	&	καὶ
	מִקְצֵה	ſuã	ſuã	κατακληρονομήσητε
	יָם	ſuos	ſuos	τὴν
	הַמֶּלַח	&	&	γῆν
	מִזְרָחָה	ſuã	ſuã	ἐν
	שִׁמְשָׁה	ſuos	ſuos	τοῖς
	וְהָיָה	&	&	ὁρίοις
	גְּבוּל	ſuã	ſuã	ὑμῶν
	מִשָּׁם	ſuos	ſuos	καὶ
	וְנָסַב	&	&	κατακληρονομήσητε
	הַגְּבוּל	ſuã	ſuã	τὴν
	חֲצַר	ſuos	ſuos	γῆν
	עֵינָן	&	&	ἐν
	וְעָבַר	ſuã	ſuã	τοῖς
	גְּבוּל	ſuos	ſuos	ὁρίοις
	חֲצַר	&	&	ὑμῶν
	עֵינָן	ſuã	ſuã	καὶ
	וְנָסַב	ſuos	ſuos	κατακληρονομήσητε
	גְּבוּל	&	&	τὴν
	מִזְרָחָה	ſuã	ſuã	γῆν
	וְנָסַב	ſuos	ſuos	ἐν
	גְּבוּל	&	&	τοῖς
	מִזְרָחָה	ſuã	ſuã	ὁρίοις
	וְנָסַב	ſuos	ſuos	ὑμῶν
	גְּבוּל	&	&	καὶ
	מִזְרָחָה	ſuã	ſuã	κατακληρονομήσητε
	וְנָסַב	ſuos	ſuos	τὴν
	גְּבוּל	&	&	γῆν
	מִזְרָחָה	ſuã	ſuã	ἐν
	וְנָסַב	ſuos	ſuos	τοῖς
	גְּבוּל	&	&	ὁρίοις
	מִזְרָחָה	ſuã	ſuã	ὑμῶν
	וְנָסַב	ſuos	ſuos	καὶ
	גְּבוּל	&	&	κατακληρονομήσητε
	מִזְרָחָה	ſuã	ſuã	τὴν
	וְנָסַב	ſuos	ſuos	γῆν
	גְּבוּל	&	&	ἐν
	מִזְרָחָה	ſuã	ſuã	τοῖς
	וְנָסַב	ſuos	ſuos	ὁρίοις
	גְּבוּל	&	&	ὑμῶν
	מִזְרָחָה

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Au. Ca. xxxiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	לְמַסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וְאֵלֶּה מַסְעֵיהֶם לְמוֹצָאֵיהֶם׃		iuxta castrorum loca q̃.	τ mansiones eor κ̃ p. κ̃βῦ dñi. τ hε
נָסַע־פֶּה	מַסְעֵיהֶם לְמוֹצָאֵיהֶם׃ וַיִּסְעוּ		dñi iussiõe mutabant.	κὰι τοὺς σταθμοὺς αὐτῶν διὰ ῥήματος κυρίου· κὰι ἐστὶ
	מִמִּדְבַּר־אֵתָם וַיַּחֲנוּ בְמָרָה׃ וַיִּסְעוּ		Profecti igitur	μᾶλλος itineris eor. profecti sũt ex rameſſe
	מִמָּרָה וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וּבְאֵילִם		de rameſſe mẽſe prio:	οἱ σταθμοὶ τῆς πορείας αὐτῶν· ἀπῆραν ἐκ βαμεσσῆ τῷ
	שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ שָׁם׃ וַיִּסְעוּ		quintadecima	menſe primo quinta τ decima die mẽſis
	מֵאֵילִם וַיַּחֲנוּ עַל־יַם סוּף׃ וַיִּסְעוּ		die mensis primi alte	μηνὶ τῷ πρώτῳ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς
	מִיַּם סוּף וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר סִין׃ וַיִּסְעוּ		ra die	τοῦ πρώτου, τῇ ἐπαύριον τοῦ πάσχα ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
	מִמִּדְבַּר סִין וַיַּחֲנוּ בְּדָפְקָה׃ וַיִּסְעוּ		phaſe filii israel in ma	ἐν χειρὶ ὑψηλῇ ἐναντίον πάντων τῶν αἰγυπτίων. κὰι
	מִדָּפְקָה וַיַּחֲנוּ בְּאָלוּשׁ׃ וַיִּסְעוּ		excellsa cor̃ oibus	egyptijs. τ ἔθαψαν οἱ αἰγύπτιοι ἐξ αὐτῶν τοὺς τεθνηκότας πάν
	מֵאָלוּשׁ וַיַּחֲנוּ בְּרְפִידִים וְלֹא הָיָה שָׁם מַיִם לָעָם לִשְׁתּוֹת׃		vidẽtibus cũctis egyptijs &	nes ἅτινας ἐπάταξε κύριος πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ
	וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִים וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר		ſepelierãt pimogẽitos quos percusserat dominus: nã & in diis eorũ exercuerat	egypti. in diis eor fecit vltio·
				ἀιγύπτιοι. κὰι ἐν τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐποίησε τὴν ἐκδί
				κε͂σιν κύριος· ἀπάραντες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐκ βα
			castrametati sunt in fochoth.	μεσσῆ· castrametati sũt in fochoth. τ pfecti sũt ex
			de fochoth venerũt in ethan: q̃ est in extremis finibus solitudinis.	μεσσῆ, ἐστρατοπέδευσαν ἐν σοκχώθ· κὰι ἀπῆραν ἐκ
				σοκχώθ, κὰι ἐστρατοπέδευσαν ἐν βουθάν, ὅ ἐστι μέροις
				defert. τ pfecti sũt ex etha: τ castrametati sũt ἐ
				ρήμου· κὰι ἀπῆραν ἐκ βουθάν, κὰι ἐστρατοπέδευσαν ἐπὶ
				ος croiz q̃ est contra beelsephon: τ castra
				σόμα χρώζ, ὅ ἐστιν ἀπέναντι βεελσεφῶν, κὰι ἐστρα
				metati sũt contra magdalo. τ pfecti sũt cõtra
				νέβαλον ἀπέναντι μαγδώλου· κὰι ἀπῆραν ἀπὸ έναν
				eroth: τ trãſierũt p mediũ maris in de
				τι ἐρώθ, κὰι διέβησαν μέσον τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ἔρη
				ſertũ. τ ambulauerũt vi trib diebꝰ p	μον· κὰι ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν διὰ τῆς ἐρή
				tũ tri. τ castrametati sũt in mara. τ pfe	μου αὐτοῦ· κὰι ἐστρατοπέδευσαν ἐν πικρίαις· κὰι ἀπῆ
				cti sũt ex mara: τ venerũt in heli. τ in heli duo	ραν ἐξ πικριῶν, κὰι ἦλθον εἰς ηλιμ· κὰι ἐν ηλιμ δώ
				decim fontes aquaꝝ: τ septuaginta trſici pal	δεκα πηγαὶ ὑδάτων, κὰι ἑβδομήκοντα στελεχῶ φοι
				&ᵒ palme ſeptuaginta: ibiq̃ castrametati sũt. Sed & ide egressi fixerunt tẽtoria sup mare rubrũ. Profectiq̃ de mari rubro castrametati sũt in deserto sin. Vnde egressi venerũt in dephcha: Profectiq̃ de dephcha castrametati sũt in halus. Egressiq̃ de halus raphidi fixere tẽtoria: vbi populo defuit aq̃ ad bibẽdũ. Pfectiq̃ de raphidi: castrametati sũt deserto	κὰι ἐστρατοπέδευσαν ἐν ῥαφιδίν, κὰι οὐκ ἦν ἐκεῖ ὕδωρ πιεῖν.
				τ pfecti sũt ex raphidi: τ castrametati sũt in deserto
				κὰι ἀπῆραν ἐκ ῥαφιδίν, κὰι ἐστρατοπέδευσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ

Pritiua. chal.	Interp. chal.
רֵאשׁ	per pfectiones eor̃ inſẽ verbũ dñi: et he ſunt pfectiones eor̃ inſẽ exitus eor̃. Profectiq̃ ſunt de rameſes in menſe primo quintadecima die mẽſis primi altera die phaſe: egreſſi ſunt filij iſrael palã ante oculos omniũ egyptior. Egyptij aũt ſepeliebãt oẽs primogenitos q̃s occiderat dñs in eis: τ in idolis eor̃ fecit dñs iudicia. Profectiq̃ ſunt filij iſrl ex rameſes: τ caſtrãetati ſunt in ſocoth. Et pfecti ſũt de ſocoth: τ caſtrametati ſunt in ethan q̃ eſt in latere deſerti. τ pfecti ſũt de ethã: et reuerſi ſũt ad phiarioth q̃ eſt ad beelſephõ: τ caſtrametati ſunt ante magdalũ. et pfecti ſunt de cõſpectu hiroth: τ trãſierũt p medũ maris in deſtũ: τ abierũt itinere triũ dierũ p ſolitudinẽ: τ caſtrametati ſunt in mara. Et pfecti ſunt de mara: τ venerũt in elim. τ in elim erãt duodecim fontes aq̃rũ τ ſeptuaginta palme: τ manſerũt ibi. Et pfecti ſunt de elim: τ caſtrametati ſunt iuxta mare rubrũ. et pfecti ſũt de mari rubro: τ caſtrametati ſũt in deſto ſin. τ pfecti ſũt de deſto ſin: τ caſtrãmetati ſunt i dephca. pfectiq̃ ſũt de dephca: τ caſtrãmetati ſũt in alus. τ pfecti ſũt de al̃: τ caſtrametati ſunt in raphidim. Et in ō erãt ibi aq̃ vt biberet ppls. pfectiq̃ ſũt ō raphidi: τ caſtrãetati ſũt in deſto
נָסַע־פֶּה	
בְּבֹר־נֵבָה	
רוּם	
מִמְּבֹרִים אֶת־אֲשֶׁר הִכָּה יְהוָה בָּהֶם כָּל־בְּכוֹר וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה יְהוָה שְׁפָטִים׃	
נָסַע	וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
חָנָה	וַיַּחֲנוּ בְּסֻכֹּת׃ וַיִּסְעוּ
דִּבֹּר	מִסֻּכֹּת וַיַּחֲנוּ בְאֵתָם אֲשֶׁר בִּקְצֵה
פִּי הַחִירֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי בַעַל צְפוֹן	
וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי מִגְדֹּל׃ וַיִּסְעוּ	
מִפְּנֵי	
הַחִירֹת וַיַּעַבְרוּ בְּתוֹךְ הַיָּם הַמִּדְבָּרָה	
עָבַר דִּבֹּר	
וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר	
יום	
אֵתָם וַיַּחֲנוּ בְּמָרָה׃ וַיִּסְעוּ	
מִמָּרָה וַיָּבֹאוּ אֵילִמָה וּבְאֵילִם	
נוּא	
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם	
עָשְׂנָה	
וְשִׁבְעִים תְּמָרִים וַיַּחֲנוּ שָׁם׃ וַיִּסְעוּ	
מֵאֵילִם וַיַּחֲנוּ עַל־יַם סוּף׃ וַיִּסְעוּ	
מִיַּם סוּף וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר סִין׃ וַיִּסְעוּ	
מִמִּדְבַּר סִין וַיַּחֲנוּ בְּדָפְקָה׃ וַיִּסְעוּ	
מִדָּפְקָה וַיַּחֲנוּ בְּאָלוּשׁ׃ וַיִּסְעוּ	
מֵאָלוּשׁ וַיַּחֲנוּ בִּרְפִידִם וְלֹא הָיָה שָׁם מַיִם לָעָם לִשְׁתּוֹת׃	
שָׁתָה	
וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִם וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר	
הָיָה שָׁרָא	

Transla. Chal.

לְמַטְלֵיהוֹן עַל מֵימְרָא דַּיְיָ וְאֵילִין מַטְלֵיהוֹן לְתַקְנֵיהוֹן׃ וּנְטָלוּ מִרַעְמְסֵס בְּיַרְחָא
קַדְמָאָה בְּחַמְשָׂה עֲשָׂרָה יוֹמָא לְיַרְחָא קַדְמָאָה מַבָּתַר פִּסְחָא נְפָקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִישׁ
גְּלֵי לְעֵינֵי כָל מִצְרָיִם׃ וּמִצְרָאֵי מְקַבְּרִין יָת דְּיִכְּלוּן דְּיֵי בְּהוֹן כָּל בּוּכְרָא וְלְאֱלָהֵיהוֹן
עֲבַד דְּיֵי דִּינִין׃ וּנְטָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס וּשְׁרוֹ בְּסֻכּוֹת וּנְטָלוּ מִסֻּכּוֹת וּשְׁרוֹ בַּאֲיתָם
דְּלְסְטַר מַדְבְּרָא וּנְטָלוּ מֵאֵיתָם וְתָבוּ עַל פּוּם חִירְתָא דִּי קֳדָם בַּעַל צְפוֹן וּשְׁרוֹ קֳדָם
מִגְדּוֹל׃ וּנְטָלוּ מִן קֳדָם חִירְתָא וְעַבָּרוּ בְּגוֹ יַמָּא לְמַדְבְּרָא וְאַזְלוּ תְּלָתָא יוֹמִין
מַדְבְּרָא דְּאֵיתָם וּשְׁרוֹ בְּמָרָה׃ וּנְטָלוּ מִמָּרָה וְאָתוֹ לְאֵילִם וּבְאֵילִם תְּרֵי עֲשַׂר מַבּוּעִין
דְּמַיִן וְשַׁבְעִין דִּקְלִין וּשְׁרוֹ תַּמָּן׃ וּנְטָלוּ מֵאֵילִם וּשְׁרוֹ עַל יַמָּא דְּסוּף׃ וּנְטָלוּ מִיַּמָּא דְּסוּף
וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא דְּסִין׃ וּנְטָלוּ מִמַּדְבְּרָא דְּסִין וּשְׁרוֹ בְּדָפְקָה׃ וּנְטָלוּ מִדָּפְקָה וּשְׁרוֹ
בְּאָלוּשׁ׃ וּנְטָלוּ מֵאָלוּשׁ וּשְׁרוֹ בְּרַפִּידִים וְלֵית תַּמָּן מַיָּא לְמִשְׁתֵּי׃ וּנְטָלוּ
מֵרַפִּידִים׃ וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא

Pritiua chal.	Interp. chal.
שָׁאל	sinai. Profectiq̃ ſunt de deſto ſinai: τ caſtrametati ſũt in ſepulchris concupiſcẽtiꝰ. et pfecti ſunt de ſepulchris concupiſcẽtiꝰ: τ caſtrãetati ſunt i aſeroth. et pfecti ſũt de aſeroth: τ caſtrametati ſũt in rethma. Et pfecti ſũt de rethma: τ caſtrametati ſunt i remõphares. pfectiq̃ ſunt de remõphares: τ caſtrametati ſũt in lebna. τ pfecti ſunt de lebna: τ caſtrametati ſũt in reſſa. et pfecti ſũt de reſſa: τ caſtrãetati ſũt i cehalata. pfectiq̃ ſunt de cehalata: τ caſtrãetati ſunt in mõte ſapher. τ pfecti ſũt de mõte ſapher: τ caſtrametati ſũ in harada. pfectiq̃ ſũt de harada: τ caſtrametati ſũt in macelotℏ. τ pfecti ſunt de macelotℏ: et caſtrãetati ſũt in taath. pfectiq̃ ſũt de taath: et caſtrãetati ſũt in thare. pfectiq̃ ſũt de thare et caſtrametati ſũt i methca: τ pfecti ſũt de methca: τ caſtrametati ſũt in aſemona. et pfecti ſunt ō aſemona: τ caſtrametati ſũt in moſeroth. Profectiq̃ ſunt de moſeroth: τ caſtrametati ſun in benetacan. pfectiq̃ ſũt de benetacã: τ caſtrametati ſunt i mõte gadgad. pfectiq̃ ſũt de mõte gadgad: et caſtrãetati ſũt in tetbatha. τ pfecti ſũt de tetbatha: τ caſtrametati ſũt in ebrona. τ pfecti ſunt de ebrona: τ caſtrametati ſunt in aſſongaber. et pfecti ſũt de aſſongaber: τ caſtrametati ſunt i deſertũ ſin: hec ẽ cades. τ pfecti ſũt de cades: et caſtrametati ſunt in monte hor in finibus terre edom. Aſcenditq̃ aaron ſacerdos in mõte hor iuxta verbũ dñi: τ moꝛtuꝰ eſt ibi in anno q̃drageſſimo egreſſionis filiorꝫ iſrael
אֶתָם	
עֵגֶב	
נְבַל כָּבֵד טָעָה	
דּוֹן שָׁרָא	
דִּבַּר תּוּב	
אָתָא עֵגֶב	
הָיָה שָׁתָה	
שָׁרָא	

C	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.	Trãsla. B. Hiero.	Ter. Heb.	Au. Ca. xxxiii.	Pritiua beb.
	finai. τ pfecti ſũt de deſerto ſinai: τ caſtra	finai. Sed & de ſolitudi	סִינָי׃ וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר		
	σινά. κὰι ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου σινά, κὰι παρε	ne ſinai egreſſi venerũt	קִבְרֹת הַתַּאֲוָה׃ וַיִּסְעוּ מִקִּבְרֹת		
	metati ſũt in ſepulchris cõcupiſcẽtie. τ pfecti ſũt	ad ſepulchra cõcupiſcẽ	הַתַּאֲוָה וַיִּחֲנוּ בַּחֲצֵרוֹת׃ וַיִּסְעוּ		
	νέβαλον ἐν μνήμασι τῆς ἐπιθυμίας· κὰι ἀπῆραν	tie. Profectiq̃ de ſepul	מֵחֲצֵרוֹת וַיִּחֲנוּ בְּרִתְמָה׃ וַיִּסְעוּ		
	ex ſepulchris cõcupiſcẽtie: τ caſtramentati ſũt in aſ	chris concupiſcẽtie ca	מִרִּתְמָה וַיִּחֲנוּ בְּרִמֹּן פָּרֶץ׃ וַיִּסְעוּ		
	ἐκ μνημάτων ἐπιθυμίας, κὰι παρενέβαλον εἰς ἀ	ſtramentati ſũt i aſſeroth	מֵרִמֹּן פָּרֶץ וַיִּחֲנוּ בְּלִבְנָה׃ וַיִּסְעוּ		
	feroth. τ pfecti ſũt ex aſſeroth: τ caſtramentati ſũt	Et de aſſeroth venerũt	מִלִּבְנָה וַיִּחֲנוּ בְּרִסָּה׃ וַיִּסְעוּ		
	σηρώθ· κὰι ἀπῆραν ἐξ ἀσηρώθ, κὰι παρενέβαλον	in rethma. Profectiq̃	מֵרִסָּה וַיִּחֲנוּ בִּקְהֵלָתָה׃ וַיִּסְעוּ		
	in rethma: τ pfecti ſũt ex rethma τ caſtramentati	de rethma caſtrameta	מִקְהֵלָתָה וַיִּחֲנוּ בְּהַר שָׁפֶר׃ וַיִּסְעוּ		
	ἐν ῥαθαμά· κὰι ἀπῆραν ἐκ ῥαθαμὰ κὰι παρενέβα	ti ſũt i remõphares. vñ	מֵהַר שָׁפֶר וַיִּחֲנוּ בְּחַרָדָה׃ וַיִּסְעוּ		
	ſũt in remõ phares. τ pfecti ſũt ex remõ phares:	egreſſi venerũt i lebna	מֵחַרָדָה וַיִּחֲנוּ בְּמַקְהֵלֹת׃ וַיִּסְעוּ		
	λον ἐν ῥεμὼν φάρες· κὰι ἀπῆραν ἐκ ῥεμὼν φάρες,	De lebna caſtrameta	מִמַּקְהֵלֹת וַיִּחֲנוּ בְּתָחַת׃ וַיִּסְעוּ		
	τ caſtramentati ſũt in lebna. τ pfecti ſũt de le	ti ſunt in reſſa. Egreſſi	מִתָּחַת וַיִּחֲנוּ בְּתָרַח׃ וַיִּסְעוּ		
	κὰι παρενέβαλον ἐν λεβωνά· κὰι ἀπῆραν ἐκ λε	q̃ de reſſa venerũt in	מִתָּרַח וַיִּחֲנוּ בְּמִתְקָה׃ וַיִּסְעוּ		
	βνα: τ caſtramentati ſũt in reſſa. τ pfecti ſũt de	ceeletha. Vnde pfecti	מִמִּתְקָה וַיִּחֲנוּ בְּחַשְׁמֹנָה׃ וַיִּסְעוּ		
	βωνά, κὰι παρενέβαλον εἰς ῥεσά· κὰι ἀπῆραν ἐκ	caſtramentati ſunt i mõ	מֵחַשְׁמֹנָה וַיִּחֲנוּ בְּמֹסֵרוֹת׃ וַיִּסְעוּ		
	reſſa: τ caſtramentati ſũt in celatha. τ pfecti ſũt	te ſepher. Egreſſi de	מִמֹּסֵרוֹת וַיִּחֲנוּ בִּבְנֵי יַעֲקָן׃ וַיִּסְעוּ		
	ῥεσά, κὰι παρενέβαλον ἐν μακελάθ· κὰι ἀπῆραν	mõte ſepher venerũt	מִבְּנֵי יַעֲקָן וַיִּחֲנוּ בְּחֹר הַגִּדְגָּד׃ וַיִּסְעוּ		
	de celatha: τ caſtramentati ſũt in arſaphar. τ pfecti	in arada. Inde pfi	מֵחֹר הַגִּדְגָּד וַיִּחֲנוּ בְּיָטְבָתָה׃ וַיִּסְעוּ		
	ἐκ μακελάθ, κὰι παρενέβαλον ἐν ἀρσαφάρ· κὰι ἀπῆ	cientes caſtramentati	מִיָּטְבָתָה וַיִּחֲנוּ בְּעֶבְרֹנָה׃ וַיִּסְעוּ		
	ſũt ex arſaphar: τ caſtramentati ſũt in arada.	ſũt in macloth. Profec	מֵעֶבְרֹנָה וַיִּחֲנוּ בְּעֶצְיֹן גָּבֶר׃ וַיִּסְעוּ		
	ραν ἐξ ἀρσαφάρ, κὰι παρενέβαλον ἐπὶ χαραδαί·	tiq̃ de macloth venerũt	מֵעֶצְיֹן גָּבֶר וַיִּחֲנוּ בְּמִדְבַּר צִן׃ וַיִּסְעוּ		
	τ pfecti ſũt de arada. τ caſtramentati ſũt in ma	in taath. Profectiq̃ de	מִמִּדְבַּר צִן וַיִּחֲנוּ בְּקָדֵשׁ׃ וַיִּסְעוּ		
	κὰι ἀπῆραν ἐκ χαραδαί· κὰι παρενέβαλον εἰς μα	taath caſtramentati ſũt	מִקָּדֵשׁ וַיִּחֲנוּ בְּהֹר הָהָר׃ וַיִּסְעוּ		
	celoth. τ pfecti ſũt de macloth: τ caſtramentati	in thare. Et pfecti ſũt	מֵהֹר הָהָר וַיִּחֲנוּ בְּעַצְמֹנָה׃ וַיִּסְעוּ		
	καθὼν· κὰι ἀπῆραν ἐκ μακαθὼν, κὰι παρενέβα	de thare caſtramentati	מֵעַצְמֹנָה וַיִּחֲנוּ בְּמוֹסֵרוֹת׃ וַיִּסְעוּ		
D	ſũt in thaath. τ pfecti ſũt de thaath: τ	ſunt in methca. τ pfecti	מִמּוֹסֵרוֹת וַיִּחֲנוּ בִּבְנֵי יַעֲקָן׃ וַיִּסְעוּ		
	λον εἰς κατθαάθ· κὰι ἀπῆραν ἐκ κατθαάθ, κὰι	ſũt de methca: τ caſtra	מִבְּנֵי יַעֲקָן וַיִּחֲנוּ בְּחֹר הַגִּדְגָּד׃ וַיִּסְעוּ		
	caſtramentati ſũt in thare. τ pfecti ſũt de thare: τ caſtramentati	metati ſũt in aſemona. et	מֵחֹר הַגִּדְגָּד וַיִּחֲנוּ בְּיָטְבָתָה׃ וַיִּסְעוּ		
	παρενέβαλον εἰς θαρά· κὰι ἀπῆραν ἐκ θαρά, κὰι παρενέβα	pfecti ſunt ō aſemona: τ	מִיָּטְבָתָה וַיִּחֲנוּ בְּעַבְרֹנָה׃ וַיִּסְעוּ		
	ſũt in metcha. τ pfecti ſũt ex metcha: τ caſtramentati ſũt in	caſtramentati ſũt in	מֵעַבְרֹנָה וַיִּחֲנוּ בְּעֶצְיֹן גָּבֶר׃ וַיִּסְעוּ		
	λον εἰς μαθεκά· κὰι ἀπῆραν ἐκ μαθεκά, κὰι παρενέβαλον εἰς	moſeroth. Et pfecti ſũt	מֵעֶצְיֹן גָּבֶר וַיִּחֲנוּ בְּמִדְבַּר צִן׃ וַיִּסְעוּ		
	eſmona. τ pfecti ſũt ex eſmona: τ caſtramentati ſũt in mo	de moſeroth caſtrame	מִמִּדְבַּר צִן וַיִּחֲנוּ בְּקָדֵשׁ׃ וַיִּסְעוּ		
	ἐξ ἐσμωνά· κὰι ἀπῆραν ἐξ ἀσεμωνά, κὰι παρενέβαλον εἰς μα	tati ſũt in baneiachan.	מִקָּדֵשׁ וַיִּחֲנוּ בְּהֹר הָהָר׃ וַיִּסְעוּ		
	feroth. τ pfecti ſũt de moſeroth: τ caſtramentati ſũt in ba	Profectiq̃ de baneia	מֵהֹר הָהָר וַיִּחֲנוּ בְּמוֹסֵרוֹת׃ וַיִּסְעוּ		
	σουρώθ· κὰι ἀπῆραν ἐκ μασουρώθ, κὰι παρενέβαλον εἰς μα	chan gadgad. Vñ pfecti	מִמּוֹסֵרוֹת וַיִּחֲנוּ בִּבְנֵי יַעֲקָן׃ וַיִּסְעוּ		
	neiachã. τ pfecti ſũt de baneiachã: τ caſtramentati ſũt in mõte	ca ſtramentati ſũt i iethebatha. & d iethebatha	מִבְּנֵי יַעֲקָן וַיִּחֲנוּ בְּחֹר הַגִּדְגָּד׃ וַיִּסְעוּ		
	γαδγάδ· κὰι ἀπῆραν ἐκ μανιακὰν· κὰι παρενέβαλον εἰς γοῦρος	venerũt in hebrõa. Egref	מֵחֹר הַגִּדְגָּד וַיִּחֲנוּ בְּיָטְבָתָה׃ וַיִּסְעוּ		
	gadgad. τ pfecti ſũt de mõte gadgad: τ caſtramentati	ſiq̃ de hebrõa caſtrame	מִיָּטְבָתָה וַיִּחֲנוּ בְּעַבְרֹנָה׃ וַיִּסְעוּ		
	γαδγάδ· καὶ ἀπῆραν ἐξ Τοῦρος γαδγάδ, κὰι παρενέβαλον	tati ſũt in aſiõgaber. in	מֵעַבְרֹנָה וַיִּחֲנוּ בְּעֶצְיֹן גָּבֶר׃ וַיִּסְעוּ		
	ſũt in iethebatha. τ pfecti ſũt de iethebatha: τ caſtramentati ſũt i	de profecti venerũt in	מֵעֶצְיֹן גָּבֶר וַיִּחֲנוּ בְּמִדְבַּר צִן׃ וַיִּסְעוּ		
	λον εἰς ἰεθεμαθά· κὰι ἀπῆραν ἐξ ἰεθεμαθά, κὰι παρενέβαλον εἰς	delertum sin. Hec est	מִמִּדְבַּר צִן הִוא קָדֵשׁ׃ וַיִּסְעוּ		
	ebrona. τ pfecti ſũt de ebrona, τ caſtramentati ſũt in aſion	Egreſſi de cades. Egreſſi	מִקָּדֵשׁ וַיִּחֲנוּ בְּהֹר הָהָר׃ וַיִּסְעוּ		
	ἐβρωνά· κὰι ἀπῆραν ἐξ ἐβρωνά· κὰι παρενέβαλον εἰς γεσιων	q̃ de cades caſtrameta	מֵהֹר הָהָר וַיִּחֲנוּ בְּאֵצְיוֹן גָּבֶר׃ וַיִּסְעוּ		
	gaber. τ pfecti ſũt de aſion gaber: τ caſtramentati ſũt in deſer	ti ſũt in mõte hor in ex	מֵאֵצְיוֹן גָּבֶר וַיִּחֲנוּ בְּמִדְבַּר צִן׃ וַיִּסְעוּ		
	γαβερ· κὰι ἀπῆραν ἐκ σιὼν γαβέρ, κὰι παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρή	tremis finib terre edõ	מִמִּדְבַּר צִן הִוא קָדֵשׁ וַיִּסְעוּ		
	το fin. τ pfecti ſũt de deſerto ſin: hec eſt cades. τ pfe	Aſcenditq̃ aaron ſacer	מִקָּדֵשׁ וַיִּחֲנוּ בְּהֹר הָהָר׃ וַיַּעַל		
	μου σὶν· κὰι ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου σὶν, αὐτη ἐστὶ κάδης· κὰι ἐστρα	dos in mõtem hor iuxta	אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֶל הַר		
	ctil ſũt de cades: τ caſtram ſunt ſũt in mõte ppe terrã edõ.	iubentẽ dñõ: & vbi	הָהָר		
	ραν ἐκ κάδης καὶ παρενέβαλον ἐν ὄρει τῷ πλησίον τῆς Ἐδώμ	mortuus eſt anno	עַל־פִּי יְהוָה וַיָּמָת שָׁם		
	τ aſcendit aaron ſacerdos in mõte hor̃ iuxta verbũ dñi: τ	quadrageſſimo egreſſi	בְּשְׁנַת		
	κὰι ἀνέβη Ἀαρὼν ὁ ἱερεὺς εἰς τὸ ὄρος διὰ προσταγματος κυ̃, καὶ ἀπε	onis filiorum iſrael	הָאַרְבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		
	moꝛtuꝰ eſt illic i quadrageſſimo ãno exitꝰ filiorꝫ iſrael				
	λανεν ἐκεῖ ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ				

Transl. Chal.

דְּסִינָי׃ וּנְטָלוּ מִמַּדְבְּרָא דְּסִינַי וּשְׁרוֹ בְּקִבְרֵי דְּמִשְׁאֲלוּ׃ וּנְטָלוּ מִקִּבְרֵי דְּמִשְׁאֲלוּ וּשְׁרוֹ
בַּחֲצֵרֹת׃ וּנְטָלוּ מֵחֲצֵרֹת וּשְׁרוֹ בְּרִתְמָה׃ וּנְטָלוּ מֵרִתְמָה וּשְׁרוֹ בְּרִמּוֹן פָּרֶץ׃ וּנְטָלוּ
מֵרִמּוֹן פָּרֶץ וּשְׁרוֹ בְּלִבְנָה׃ וּנְטָלוּ מִלִּבְנָה וּשְׁרוֹ בְּרִסָּה׃ וּנְטָלוּ מֵרִסָּה וּשְׁרוֹ
מִקְהֵלָתָה׃ וּנְטָלוּ מִקְהֵלָתָה וּשְׁרוֹ בְּטוּרָא דְּשֶׁפֶר׃ וּנְטָלוּ מִטוּרָא דְּשֶׁפֶר וּשְׁרוֹ בַּחֲרָדָה׃ וּנְטָלוּ
מֵחֲרָדָה וּשְׁרוֹ בְּמַקְהֵלֹת׃ וּנְטָלוּ מִמַּקְהֵלֹת וּשְׁרוֹ בְּתָחַת׃ וּנְטָלוּ מִתָּחַת וּשְׁרוֹ בְּתָרַח׃ וּנְטָלוּ
מִתָּרַח וּשְׁרוֹ בְּמִתְקָה׃ וּנְטָלוּ מִמִּתְקָה וּשְׁרוֹ בְּחַשְׁמֹנָה׃ וּנְטָלוּ מֵחַשְׁמֹנָה וּשְׁרוֹ בְּמֹסֵרֹת׃
וּנְטָלוּ מִמֹּסֵרֹת וּשְׁרוֹ בְּבֵנֵי יַעֲקָן וּשְׁרוֹ בִּבְנֵי יַעֲקָן׃ וּנְטָלוּ מִבְּנֵי יַעֲקָן וּשְׁרוֹ בְּחֹר הַגִּדְגָּד׃
וּשְׁרוֹ מֵחֹר הַגִּדְגָּד וּשְׁרוֹ בְּיָטְבָתָה׃ וּנְטָלוּ מִיָּטְבָתָה וּשְׁרוֹ בְּעַבְרֹנָה׃ וּנְטָלוּ מֵעַבְרֹנָה וּשְׁרוֹ
מַצְיוֹן גָּבֶר וּשְׁרוֹ בְּמַדְבְּרָא דְּצִין הוּא רְקֶם׃ וּנְטָלוּ מֵרְקֶם וּשְׁרוֹ בְּהַר טוּרָא׃ וְסָלִיק אַהֲרֹן כָּהֲנָא לְהַר טוּרָא עַל מֵימְרָא דַּיְיָ וּמִית תַּמָּן בְּשַׁתָּא
אַרְבְּעִין לְמִיפַּק בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Au. Ca. xxxiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי		de terra egypti in mẽse quinto	de tra egypti mense quinto vna mensis
חֲמֵשׁ	בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ׃ וַיֹּאמֶר בֶּן שָׁלֹשׁ		primo die' mẽsis cum	ἐκ γῆς αἰγύπτου τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ μιᾷ τοῦ μηνός·
	וְעֶשְׂרִים וּמְאַת שָׁנָה בְּמֹתוֹ בְּהֹר	מֵאָה וְמֵת	esset annorũ centum vigin	τ aaron erat trīũ τ viginti τ centũ annoꝝ: qñ
	הָהָר׃ וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד	שָׁמַע	ti trium. Audiuitq; chananeus	καὶ ἀαρὼν ἦν τριῶν καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἐτῶν, ὅτε
	וְהוּא יֹשֵׁב בַּנֶּגֶב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן		rex arad qui habitabat in meri	μοῦτο fuit in or mõte. τ audiẽs chananeus
	בֹּאבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּסְעוּ מֵהֹר	נָסַע	die in terram chanaan	ἀπέθνησκεν ἐν ὄρῳ τῷ ὄρει. καὶ ἀκούσας ὁ χαναὶς
	הָהָר דֶּרֶךְ יַם סוּף לָסוּב אֶת אֶרֶץ		veniſſe filios israel. Et	rex arad: τ hic habitabat in ẽra chanaã:
	אֱדוֹם וַתִּקְצַר נֶפֶשׁ הָעָם בַּדָּרֶךְ׃		profecti de	βασιλεὺς ἀράδ, καὶ οὗτος κατῴκει ἐν γῇ χαναάν,
	וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה		mõte hor castrametati	ἀφ ingredientibus filij israel: τ pfecti fũt ex
	לָמָּה הַעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לָמוּת		sunt in salmona: vñ ex	ὅτε εἰσε ρχεύοντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ ἀπῆραν ἐξ
	בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין לֶחֶם וְאֵין מַיִם		gressi veneruñ in phinõ	oꝝ monte: τ castrametati fũt in salmona. τ
	וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בַּלֶּחֶם הַקְּלֹקֵל׃		profectiq; de phinon	ἀπὸ τοῦ ὄρους, καὶ παρενέβαλον ἐν σαλμωνά· καὶ
	וַיְשַׁלַּח יְהוָה בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים		castrametati sunt in	pfecti fũt de salmona: τ castrametati fũt i phinõ
	הַשְּׂרָפִים וַיְנַשְּׁכוּ אֶת הָעָם וַיָּמָת		oboth. & de oboth	ἀπῆραν ἐκ σαλμωνά, καὶ παρενέβαλον ἐν φινώ·
	עַם רָב מִיִּשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא הָעָם אֶל		venerũt in iebarim q̃	τ pfecti fũt de phinon: τ castrametati fũt in oboth.
	מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי דִבַּרְנוּ		est in finibus moabita	καὶ ἀπῆραν ἐκ φινώ, καὶ παρενέβαλον ἐν ὠβώθ.
	בַּיהוָה וָבָךְ הִתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה		rum. Profectiq; de ieba	τ pfecti fũt ex oboth: τ castrametati fũt in gai: in
	וְיָסֵר מֵעָלֵינוּ אֶת הַנָּחָשׁ וַיִּתְפַּלֵּל		barim: fixere tentoria	ἀπῆραν ἐξ ὠβώθ, καὶ παρενέβαλον ἐν γαί, ἐν
	מֹשֶׁה בְּעַד הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל		in dibõgad. Vñ egref	eo qñ vltra in finib moab. τ pfecti fũt ex gai:
	מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ		si castrametati fũt in el	τῷ πέρᾳ ἐπὶ τῶν ὁρίων μωάβ. καὶ ἀπῆραν ἐκ γαί,
	עַל נֵס וְהָיָה כָּל הַנָּשׁוּךְ וְרָאָה		mõdeblathaim. Egref	τ castrametati fũt in dibõgad. τ profecti fũt ex di
	אֹתוֹ וָחָי׃ וַיַּעֲשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחֹשֶׁת		siq; de elmõdeblathaim	bongad: τ castrametati fũt i elmõ deblathaim. τ profecti
	וַיָּשֶׂם עַל הַנֵּס וְהָיָה אִם נָשַׁךְ		venerũt ad mõtẽ abarim	fũt de elmon deblathal: τ castrametati sunt in mõte
	הַנָּחָשׁ אֶת אִישׁ וְהִבִּיט אֶל נְחַשׁ		cõtra nabo. Profectiq;	abarim ꝫ nabo. pfectiq; fũt de mõte abari: τ castra
	הַנְּחֹשֶׁת וָחָי׃ וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		de mõtibus abarim	metati fũt in cãpestrib moab iuxt iordanẽ hiericho:
	וַיַּחֲנוּ בְּאֹבֹת׃ וַיִּסְעוּ מֵאֹבֹת		transierunt ad cãpestria	castrẽtatiq; fũt iuxt iordanẽ de bethe limoth vsq; ad
	וַיַּחֲנוּ בְּעִיֵּי הָעֲבָרִים בְּמִדְבָּר		moab iuxt iordanẽ hiericho	cõuallẽ setim in cãpestrib moab. Locutusq; ẽ dñs cũ
	אֲשֶׁר עַל פְּנֵי מוֹאָב מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ׃		vicẽs. Ibiq; castrametati	moyse in cãpestrib moab iuxt iordanẽ hiericho dicẽs.
	מִשָּׁם נָסָעוּ וַיַּחֲנוּ בְּנַחַל זָרֶד׃		sunt de bethsimon vsq; ad	Loq̃re cũ filijs israel: τ dices ad eos. Quando tran
	מִשָּׁם נָסָעוּ וַיַּחֲנוּ מֵעֵבֶר אַרְנֹן		belsathim in planicibus	sierẽtis iordanẽ ad terrã chanaan: eiũcietis habitato
	אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר הַיֹּצֵא מִגְּבוּל הָאֱמֹרִי		locis moabitarum. vbi	res terre a conspectu vestro: τ disperdetis oẽs tem
	כִּי אַרְנֹן גְּבוּל מוֹאָב בֵּין מוֹאָב		locutus ẽ dñs ad moyſen.	plũ adorationis eoꝝ: τ oẽs statuas cõflatiles eoꝝ di
	וּבֵין הָאֱמֹרִי׃ כִּי עַל כֵּן יֵאָמַר		Precipe filijs israel: τ	sperdetis: τ oia excelsa eoꝝ vastabitis. τ possidebitis
	בְּסֵפֶר מִלְחֲמוֹת יְהוָה אֶת וָהֵב		dices ad eos. Quãdo	terrã: τ habitabitis in ea: qz vobis dedi terrã vt possi
	בְּסוּפָה וְאֶת הַנְּחָלִים אַרְנֹן׃		trãsierimini iordanẽ	deatis eam. Possidebitisq; terrã sorte p cognatiões
	וְשֶׁפֶת הַנְּחָלִים אֲשֶׁר נָטָה לְשֶׁבֶת		in terra chanaã qñ	vras: plurib augebitis possessionẽ suã: τ paucioꝝ
	עָר וְנִשְׁעַן לִגְבוּל מוֹאָב׃ וּמִשָּׁם		veniebãt filij	diminuetis possessionẽ suã: vnicuiq; vbi sors ei exie
	בְּאֵר הִוא הַבְּאֵר אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה		israel. pfectiq; sunt de	rit: ibi habit possessio eius: p tribus patrũ vrox possi
	לְמֹשֶׁה אֱסֹף אֶת הָעָם וְאֶתְּנָה לָהֶם		mõte hor: τ castrametati	debitis. Si aũt nõ eiecerit is habitatores terre a con
	מָיִם׃ אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה		sunt in salmona. et pfecti	spectu vro: q remãserint ex eis erunt in turmas aũs
	הַזֹּאת עֲלִי בְאֵר עֱנוּ לָהּ׃ בְּאֵר		sunt de mõte hor: τ	mentes arma cõtra vos: τ in castra circũdantia vos:
	כָּרוּהָ שָׂרִים חָפְרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם		castrametati sunt in	et angustiabũt vos in terra in qua vos habitabitis.
	בִּמְחֹקֵק בְּמִשְׁעַנֹתָם וּמִמִּדְבָּר		phunon. τ pfecti fũt de	Et erit sicut cogitaui facere illis: sic vobis faciam.
	מַתָּנָה׃ וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל וּמִנַּחֲלִיאֵל		phunõ: τ castrametati	Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Ca. 34.
	בָּמוֹת׃ וּמִבָּמוֹת הַגַּי אֲשֶׁר בִּשְׂדֵה		sunt in oboth. τ pfecti	Precipe filijs israel τ dices ad eos. Quãdo in
	מוֹאָב רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְנִשְׁקְפָה עַל		fũt de oboth: τ castrametati	gressi fueritis in terrã chanaan: hec est terra q̃ forte
	פְּנֵי הַיְשִׁימֹן׃		sunt in iuxta moab. pfectiq;	cadet vobis in possessionẽ terre chanaan per termi
			fũt de ieabarim. & castra	nos eius. Critq; vobis plaga australis a deserto iuxta
			metati sunt in torrente	edom: τ erit vobis termin australis a finibus
			zared. pfectiq; fũt ex	maris salis ad orientem τ circuibit vos terminus ab
			eo. & castrametati sunt	austro per ascensum scorpionum: τ transibit in sin: et
			in loco qui respicit	erunt exitus eius ab austro in cades barne: τ egredie
			desertum qui est ex	tur in asaradar: τ pertransibit in semon: τ circuibit
			aduersa moabitarum.	terminus ab asemon ad torrentẽ egypti τ erũt exitus

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
חַמֵּשׁ	de terra egypti in mẽse quinto in prima die mẽsis. Aarõ	אַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּיַרְחָא חֲמִישָׁאָה בְּחַד לְיַרְחָא׃ וְאַהֲרֹן בַּר מְאָה וְעֶשְׂרִין וְתַלָּת שְׁנִין
אֶחָד שָׁנָה	aſit centũ viginti trib annoꝝ etatis erat qñ mortꝰ ẽ	דְּמִית בְּהוֹר טוּרָא׃ וּשְׁמַע כְּנַעֲנָאָה מַלְכָּא דַּעֲרָד וְהוּא יָתִיב בְּדָרוֹמָא בְּאַרְעָא דִּכְנָעַן
מוּת	in mõte hor. Et audiuit chananeꝰ rex arad: τ ipse ha	בְּמֵיתֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמְהַלְּכִין מֵהֹר טוּרָא וְשָׁרוֹ כְּצַלְמֹנָה׃ וּנְטָלוּ מִצַּלְמֹנָה וְשָׁרוֹ בְּפוּנוֹן
אֶתְא עָרָא	bitabat ad meridiẽ in terra chanaã qñ veniebãt filij	וּנְטָלוּ מִפּוּנוֹן וְשָׁרוֹ בְּאָבֹת׃ וּנְטָלוּ מֵאָבֹת וְשָׁרוֹ בְּעִיֵּי עֲבָרַיָּא בְּתָחוּם מוֹאָב׃ וּנְטָלוּ
שָׁרָא	israel. pfectiq; sunt de mõte hor: τ castrametati sunt	מֵעִיֵּים וְשָׁרוֹ בְּדִיבוֹן גָּד׃ וּנְטָלוּ מִדִּיבוֹן גָּד וְשָׁרוֹ בְּעַלְמוֹן דִּבְלָתָיְמָה׃ וּנְטָלוּ מֵעַלְמוֹן
אָמַר	in salmona. et pfecti sunt de salmona: τ castrametati	דִּבְלָתָיְמָה וְשָׁרוֹ בְּטוּרֵי דַּעֲבָרַיָּא דְּקָרֵם נְבוֹ׃ וּנְטָלוּ מִטּוּרֵי דַּעֲבָרַיָּא וְשָׁרוֹ בְּמִשְׁרְיָא
דִּבֵּר	sunt in phunon. τ pfecti fũt de phunõ: τ castrametati	דְּמוֹאָבָא עַל יַרְדְּנָא דִּירֵחוֹ׃ וְשָׁרוֹ עַל יַרְדְּנָא מִבֵּית יְשִׁימוֹת עַד מֵישַׁר שִׁטִּין מִמִּשְׁרְיָא
תּוֹרָה	sunt in oboth. τ pfecti fũt de oboth: τ castrãtati sunt	דְּמוֹאָבָא׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּמִשְׁרְיָא דְּמוֹאָבָא עַל יַרְדְּנָא דִּירֵחוֹ לְמֵימָר׃ מַלֵּיל עִם בְּנֵי
אֲבַד סָנֵג נֶעְבָּר	tuꝫ vada trãseuntiũ in termio moab. pfectiq; fũt de	יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרֵי אַתּוּן עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא לְאַרְעָא דִּכְנָעַן׃ וְתָרְכִין יָת כָּל
בָּמָה אֲצָא נָתַן	hũm: τ castrãtati sunt in vibõgad. pfectiq; fũt de vi	מָתְבָנֵי עַמְמַיָּא מִן קֳדָמֵיכוֹן וְיָהִבְתּוּן לְמִסְגְּדֵיהוֹן וְיָת כָּל צַלְמֵי מַתְּכָתְהוֹן תְּאַבְּדוּן
שָׁמַד	bongad: τ castrãtati fũt i elmõ deblathaim. τ pfecti	וְיָת כָּל בָּמָתְהוֹן תְּשֵׁצוּן׃ וְתָתְבוּן יָת אַרְעָא וְתוֹתְבוּן בַּהּ אֲרֵי לְכוֹן יְהָבִית יָת אַרְעָא

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
חֲסַן	terrã: τ habitabitis in ea: qz vobis dedi terrã vt possi	אַרְעָא׃ וְתֵירְתוּן בַּהּ אֲרֵי לְכוֹן יְהָבִית יָת אַרְעָא לְמֵירַת יָתַהּ׃ וְתִתְחַסְנוּן יָת אַרְעָא בְּעַדְנָא
סַגֵּא עֵרַק	deatis eam. Possidebitisq; terrã sorte p cognatiões	לְזַרְעִיתְכוֹן לְסַגִּיאֵי תַּסְגּוּן יָת אַחְסָנְתֵהוֹן לְזְעֵירֵי תַּזְעִירוּן יָת אַחְסָנְתְּהוֹן לְיָהּ פּוּק
הָוֶה	vras: plurib augebitis possessionẽ suã: τ paucioꝝ	לֵיהּ תְּהֵי אֲחְסָנְתֵהּ בְּתַחְסָנוּן שִׁבְטָא דַּאֲבָהָתְכוֹן תִּתְחַסְנוּן׃ וְאִם לָא תַּתְרְכוּן יָת יָתְבֵי אַרְעָא
שְׁאַר שָׂרָא	diminuetis possessionẽ suã: vnicuiq; vbi sors ei exie	מִן קֳדָמֵיכוֹן וִיהֵי דְּתַשְׁאֲרוּן מִנְּהוֹן לְסִירִין לָכוֹן לְסָנְוִין בְּעֵינֵיכוֹן וְלִמְשָׁרְרִין בְּכֶתְפֵיכוֹן
נְפַק עֵרַק	rit: ibi habit possessio eiꝰ: p tribus patrũ vrox possi	וְיָעִיקוּן לָכוֹן עַל אַרְעָא דְּאַתּוּן יָתְבִין בַּהּ׃ וִיהֵי כְּמָא דְּחֶשְׁבִית לְמֶעְבַּד לְהוֹן אֶעְבֵּד
עָבַד אֲמַר	debitis. Si aũt nõ eiecerit is habitatores terre a con	לָכוֹן׃
נְסַף סְחַר	spectu vro: q remãserint ex eis erunt in turmas aũs	Ca. xxxiiii.
קְדָם סָחַר	mentes arma cõtra vos: τ in castra circũdantia vos:	וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר׃ פַּקֵּיד יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן
עָבַר	et angustiabũt vos in terra in qua vos habitabitis.	אֲרֵי אַתּוּן עָלְיִן לְאַרְעָא דִּכְנָעַן דָּא אַרְעָא דְּתִפֹּל לְכוֹן בְּאַחְסָנָא אַרְעָא דִּכְנָעַן לִתְחוּמָהָא׃
	Et erit sicut cogitaui facere illis: sic vobis faciam.	וִיהֵי לְכוֹן דָּרוֹמָא מִסְּדַרְבָּא וְכָא מִמַּדְבְּרָא וְיִסְמָךְ לְכוֹן רוּחֲמָא מִדְּרוֹמָא׃ וְיֵחֵי לְכוֹן
כְּפַל דִּבֵּר	Locutusq; est dñs cum moyse dicens. Ca. 34.	תְּחוּמָא מֵעַצְמוֹן לְנַחְלָה דְּמִצְרַיִם וִיהוֹן מַבָּבָתְהוֹן דָּרוֹמָא׃ וְיִפֵּק תְּחוּמָא מֵעַצְמוֹן

הַיֹּמָה׃ וּגְבוּל֙ יָם֙ וְהָיָ֣ה לָכֶ֔ם הַיָּ֖ם
הַגָּדֹ֑ל גְּבוּל־זֶ֖ה יִהְיֶה־לָּכֶ֥ם גְּבוּל֙ יָֽם׃ זֹ֣את
תִּהְיֶה־לָּכֶ֔ם גְּב֥וּל צָפ֖וֹן מִן־הַיָּ֑ם
הַגָּד֣לָה תִּתְאוּ֔ לָכֶ֖ם הֹ֥ר הָהָֽר׃ מֵהֹ֣ר
הָהָ֔ר תִּתְאוּ֖ לְבֹ֣א חֲמָ֑ת וְהָי֣וּ תּוֹצְאֹ֔ת
הַגְּבֻ֖ל צְדָדָ֥ה׃ וְיָצָ֣א הַגְּבֻ֔ל זִפְרֹנָ֖ה
וְהָי֥וּ תּוֹצְאֹתָ֖יו חַצַ֣ר עֵינָ֑ן זֶ֥ה יִהְיֶה־
לָּכֶ֖ם גְּב֥וּל צָפֽוֹן׃ וְהִתְאִיתֶ֥ם לָכֶ֖ם
לִגְב֣וּל קֶ֑דְמָה מֵחֲצַ֣ר עֵינָ֔ן שְׁפָמָֽה׃
וְיָרַ֣ד הַגְּבֻ֔ל מִשְּׁפָ֖ם הָרִבְלָ֑ה מִקֶּ֖דֶם
לָעָ֑יִן וְיָרַ֣ד הַגְּבֻ֔ל וְהִמָּ֖ה עַל־כֶּ֣תֶף
יָ֔ם כִּנֶּ֖רֶת קֶדְמָֽה׃ וְיָרַ֣ד הַגְּבֻ֔ל
הַיִּרְדֵּ֑נָה וְהָי֣וּ תּוֹצְאֹתָ֔יו יָ֖ם
הַמֶּ֣לַח זֹ֔את תִּהְיֶ֥ה לָכֶ֖ם הָאָֽרֶץ
לִגְבֻלֹתֶ֖יהָ סָבִֽיב׃ וַיְצַ֣ו מֹשֶׁ֔ה אֶת־
בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל לֵאמֹ֑ר זֹ֣את הָאָ֔רֶץ
אֲשֶׁ֨ר תִּתְנַחֲל֤וּ אֹתָהּ֙ בְּגוֹרָ֔ל אֲשֶׁ֥ר
צִוָּ֖ה יְהוָ֑ה לָתֵ֥ת לְתִשְׁעַ֖ת הַמַּטּֽוֹת׃
וְחֲצִ֣י מַטֵּ֔ה בְּנֵ֖י לָקְח֣וּ מַטֵּ֑ה בְּנֵי֙
הָרֹאוּבֵנִ֣י לְבֵית־אֲבֹתָ֔ם וּמַטֵּ֖ה בְּנֵי
הַגָּדִ֣י לְבֵית־אֲבֹתָ֔ם וְחֲצִ֥י מַטֵּ֖ה
מְנַשֶּׁ֑ה לָקְח֣וּ נַחֲלָתָ֔ם שְׁנֵ֥י
הַמַּטּ֖וֹת וְחֲצִ֣י הַמַּטֶּ֑ה לָקְח֣וּ נַחֲלָתָ֔ם
מֵעֵ֥בֶר לִֽירֵח֖וֹ קֵ֥דְמָה מִזְרָֽחָה׃
וַיְדַבֵּ֣ר יְהוָ֔ה אֶל־מֹשֶׁ֖ה לֵאמֹ֑ר
אֵ֚לֶּה שְׁמ֣וֹת הָאֲנָשִׁ֔ים אֲשֶׁ֥ר יִנְחֲלוּ
לָכֶ֖ם אֶת־הָאָ֑רֶץ אֶלְעָזָ֤ר הַכֹּהֵן֙

Pritiua chal.

עֲבַר הַיָּה
רַבַּ כֹּן
מָטָא
קֶדֶם
נַחַת דְּרַח
יְהוָה אָמַר חֲסַן
נָתַן

Interp̃.chal.

eius ad mare occidẽtis. Et terminus aũt occidentalis erit vobis mare magnũ & terminus eius: hic erit vobis terminus occidẽtalis. Hic aũt erit vobis terminꝰ septentrionalis: a mari magno cõtra montẽ hor: & a monte hor vsq; ad introitum hemath. & erunt exitus termini in sedada. et egredietur terminus in zephron: et erunt exitus eius vsq; ad asarenan. Ille erit vobis terminus aquilonis. describetis vobis terminum orientalẽ ab asarenan in sepham: & descendet terminꝰ a sepham in rebla ab oriente fontis: & descendet terminꝰ & ptinget ad littus maris genesar ad orientẽ: & descẽdet terminꝰ ad iordanẽ: & erũt exitus eiꝰ in mare salis. Hec erit vobis terra p terminos eiꝰ in circuitu. precepitq; moyses filijs israel dicẽs. Hec erit terra quã possidebitis sorte: quã iussit dñs dari nouẽ tribubꝰ et dimidie tribui. Tribus enĩ filiorꝝ rubẽ & tribꝰ filiorꝝ gad & dimidia tribus manasse susceperũt possessionẽ suã iuxta cognationes suas p domos patrũ suoꝝ: duo tribus & dimidia acceperunt hereditatẽ suam trans iordanẽ ad orientalem plagam. Locutusq; est dominus cum moyse dicens. Hec sunt nomina virorũ qui diuident vobis possessiones terre. Eleazar sacerdos

τ erit eritꝰ mare: τ finiri ma
κὰι ἔσαι ἡ θάλασσα ἡ θαλασσα, κὰι τὰ ὅρια τῆς θα
λάσσης ἔσαι ὑμῖν· ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριεῖ· τοῦτο
erit vobis termini maris: τ hoc erit vo
ἔσαι ὑμῖν τὰ ὅρια τῆς θαλάσσης, κὰι τοῦτο ἔσαι ὑ
bis terminꝰ ad aquilonẽ: a mari ma
μῖν τὰ ὅρια πρὸς βορρᾶν, ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς με
gno mettetur vobis ipsis apꝰ mõte.
γάλης καταμετρήσεται ὑμῖν αὐτοῖς παρὰ τὸ ὄρος.
τ a monte mons mettetur vobis
κὰι ἀπὸ τοῦ ὄρους τὸ ὄρος καταμετρήσεται ἑαυ
ipsis ingredientibꝰ in emath. τ erit exitꝰ eiꝰ
τοῖς ἐκπορευομένοις εἰς ἐμαθ· κὰι ἔσαι ἡ ἔξοδος αὐ
fines sedada. τ exibũt termini se
τοῦ τὰ ὅρια σεδαδά· κὰι ἐξελεύσεται τὰ ὅρια ζε
phrona: τ erit exitꝰ eiꝰ asermã. hoc erit vo
φρωνάς, κὰι ἔσαι ἡ ἔξοδος αὐτ ἀσερναάν. Τοῦτο ἔσαι ὑ
bis termini ab aquilone. τ metientur vobis metipsis
μῖν ὅριον ἀπὸ βορρᾶ· κὰι καταμετρήσεται ὑμῖν ἑαυτοῖς
terminꝰ orientis ab hemã sephãa. τ de
τὰ ὅρια ἀνατολῶν ἀπὸ ἀσερναὶμ σεφαμά· κὰι κα
scendet terminꝰ a sephãa reblatha ab orien
ταβήσεται τὰ ὅρια ἀπὸ σεφαρὰ ἀρβηλὰ ἀπὸ ἀνατο
te in fontes. τ descendet terminꝰ hel:
λῶν ἐπὶ πηγάς· κὰι καταβήσεται τὰ ὅρια βηλ, κὰι
tangent in dorso maris cenereth ab orien
συγκρούσει ἐπὶ νῶτον θαλάσσης χενερὲθ ἀπὸ ἀνατολ
te. τ descendet terminꝰ in iordanẽ: τ
λῶν. κὰι καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ τὸν ἰορδάνην, κὰι
erit exitꝰ mare salis. hec erit vobis ter
ἔσαι ἡ ἔξοδος θάλασσα ἡ ἁλυκή· αὕτη ἔσαι ὑμῖν ἡ γῆ
τ finiri eiꝰ i circuitu. τ pceptꝰ moyses
κὰι τὰ ὅρια αὐτῆς κύκλῳ· κὰι ἐνετείλατο μωυσῆς τοῖς
filijs israel: dicẽs: hec terra quã possidebitis
υἱοῖς ἰσραὴλ, λέγων, αὕτη ἡ γῆ ἣν κατακληροδο
cã sorte quẽadmodũ pceptꝰ dñs
σετε αὐτὴν μετὰ κλήρου ὃν τρόπον συνετάξε κύ
dare cẽ nouẽ tribubꝰ: τ dimidio tri
ριος δοῦναι αὐτὴν ταῖς ἐννέα φυλαῖς, κὰι τῷ ἡμίσει φυ
bus manasse: q; acceptꝰ tribus filiorꝝ rubẽ q; do
λῆς μανασσῆ, ὅτι ἔλαβε φυλὴ υἱῶν ῥουβὴμ κατ' οἴ
mos familiaꝝ suaꝝ: τ tribus filiorꝝ gad q; domos
κους πατριῶν αὐτῶν, κὰι φυλὴ υἱῶν γαδ κατ' οἴκους
familiaꝝ suaꝝ: τ dimidiũ tribꝰ manasse accepe
πατριῶν αὐτῶν, κὰι ἡμίσυ φυλῆς μανασσῆ ἀπέλα
rũt sortes suas. duę tribus τ dimidiũ tribus acceperũt
βον τὸν κλῆρους αὐτῶν, δύο φυλαὶ κὰι ἥμισυ φυλῆς ἔλαβον τὸν
sortes suas trans iordanẽ curta hiericho ab austro ad
κλήρους αὐτῶν πέραν τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχὼ ἀπὸ νότου πρὸς
orientẽ. τ locutus ẽ dñs ad moysen: dicens: hec nomi
ἀνατολάς· κὰι ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν, λέγων τὰ τὰ ὀνόμα
na virorꝝ: q; sortientur vobis terrã: eleazar sacerdos
τα τῶν ἀνδρῶν οἱ κληρονομήσουσιν ὑμῖν τὴν γῆν, ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς

D

Transla.Chal.

לְמֵ֫יתָא מַעַרְבָּ֫א וּתְחוּם מַעַרְבָּ֫א יְהֵי לְכוֹן יַמָּ֫א רַבָּ֫א וּתְחוּמֵ֫הּ דֵּין יְהֵי לְכוֹן תְּחוּם מַעַרְבָּ֫א׃
וְדֵין יְהֵי לְכוֹן תְּחוּם צִיפּוּנָ֫א מִן יַמָּ֫א רַבָּ֫א תֶּחֱזוֹנוּן לְכוֹן לְהַר טוּרָ֫א׃ מֵהַר טוּרָ֫א תְּחֱזוֹנוּן
לְמֵיתֵי חֲמָ֫ת וִיהוֹן מֵפַקְנֵי תְחוּמָ֫א לְצֶדֶד׃ וְיִפּוֹק תְּחוּמָ֫א לְזִפְרוֹן וִיהוֹן מֵפַקְנֵי לַחֲצַר
עֵינָ֫ן דֵּין יְהֵי לְכוֹן תְּחוּם צִיפּוֹנָ֫א׃ וְתֶחֱזוֹנוּן לְכוֹן לְתְחוּם קִידְמָ֫א מֵחֲצַר עֵינָ֫ן לְשֶׁפָם׃
וְיֵחוֹת תְּחוּמָ֫א מִשֶּׁפָם לְרִבְלָה מִדְּרוֹם לְעֵינָ֫ן וְיֵחוֹת תְּחוּמָ֫א וְיִמְטֵי עַל כְּתֵף יַם גִּינוֹסַר
קִדְמָ֫אנָ֫ה׃ וְיֵחוֹת תְּחוּמָ֫א לְיַרְדְּנָ֫א וִיהוֹן מֵפַקְנֵי תְחוּמָ֫א דָּא תְּהֵי לְכוֹן אַרְעָ֫א
לְתְחוּמָ֫הָא סְחוֹר סְחוֹר׃ וּפַקֵּיד מֹשֶׁה יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר דָּא אַרְעָ֫א דְּתַחְסְנוּן יָתַהּ
בְּעָדְבָ֫א דְּפַקֵּיד יְיָ לְמִתַּן לִתְשַׁעְתַּשְׁבְטַיָּא וּפַלְגוּת שִׁבְטָ֫א׃ אֲרֵי קַבִּ֫ילוּ שִׁבְטָא דִּבְנֵי רְאוּבֵן
לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן וְשִׁבְטָא דִּבְנֵי גַד לְבֵית אֲבָהָתְהוֹן וּפַלְגוּת שִׁבְטָא דִּמְנַשֶּׁה קַבִּ֫ילוּ אַחְסָנַתְהוֹן׃
תְּרֵין שִׁבְטִין וּפַלְגוּת שִׁבְטָא קַבִּ֫ילוּ אַחְסָנַתְהוֹן מֵעִבְרָא לִירְדְּנָא לִירֵיחוֹ קִדְמָאָ׃
וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ וְאִלֵּין שְׁמָהָת גַּבְרַיָּא דִּיחַסְנוּן לְכוֹן יָת אַרְעָ֫א אֶלְעָזָר כָּהֲנָא

ι iosue filiꝰ nũ. τ principẽ vnũ de tri
καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυῆ· καὶ ἄρχοντα ἕνα ἐκ φυ
bu sumetis ad sorciendã vobis terã. τ
λῆς λήψεσθε κατακληρονομῆσαι ὑμῖν τὴν γῆν· καὶ
hec nola virorꝝ. de tribu iu
ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν· τῆς φυλῆς ἰού
da: chaleb filius iephone de tribu symeõ: sa
δα, χαλὲβ υἱὸς ἰεφοννὶ· τῆς φυλῆς συμεών, σα
muel filius amiud. de tribu beniamin: helidab fi
μουὴλ υἱὸς ἐμιούδ· τῆς φυλῆς βενιαμίν, ἐνιδὰδ υἱ
li chaselon. de tribu dan: pncepꝰ bocci filiꝰ
ὸς χασελών· τῆς φυλῆς δάν, ἄρχων βοκκὶ υἱὸς
iogli. filiorꝝ ioseph de tribu filiorꝝ manasse: pn
ἰωγλί· τῶν υἱῶν ἰωσὴφ φυλῆς υἱῶν μανασσῆ, ἄρ
cepꝰ banniel filiꝰ ephod. de tribu filiorꝝ ephrain:
χων ἀνιὴλ υἱὸς ὐφούδ· τῆς φυλῆς υἱῶν ἐφραΐμ,
pncepꝰ camuel filiꝰ septhã. de tribu zabu
ἄρχων καμουὴλ υἱὸς σαφτάν· τῆς φυλῆς ζαβου
lõ: pncepꝰ elisaphã filius pharnath. de tribu
λών, ἄρχων ἐλισαφὰν υἱὸς φαρναάχ· τῆς φυλῆς
filiorꝝ isachar: pncepꝰ phaltiel filiꝰ ozã. de tribu
υἱῶν ἰσάχαρ, ἄρχων φαλτιὴλ υἱὸς ὀζάν· τῆς φυλῆς
filiorꝝ aser: pncepꝰ achior filius selomi. de tribu
υἱῶν ἀσήρ, ἄρχων ἀχιὼρ υἱὸς σελεμί· τῆς φυλῆς
nephthalis: pncepꝰ phadael filiꝰ amiud. hi
νεφθαλί, ἄρχων φαδαὴλ υἱὸς ἀμιούδ. οὗτοι
quibus pcepit dñs diuidere filios
οἷς ἐνετείλατο κύριος καταμερίσαι τοὺς υἱοὺς
israel in tra chanaã.
ἰσραὴλ ἐν γῇ χαναάν.

Ca.35.

A

ιοσ. 11. 8.

Θ locutus ẽ dñs ad moysen in occi
καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν ἐπὶ δυσ
dente moab iuxta iordanẽ cõtra hiericho:
μῶν μωὰβ παρὰ τὸν ἰορδάνην κατὰ ἱεριχώ,
dicens: pcipe filijs israel: τ dabũt
λέγων, συνταξον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, καὶ δώσουσι
leuitis de sortibus possessionis
τοῖς λευίταις ἀπὸ τῶν κλήρων καταχίσεως
sue ciuitates ad habitandũ. τ suburbia
αὐτῶν πόλεις κατοικεῖν· καὶ τὰ προάστια τῶν
ciuitatũ eis dabitis leuitis: τ
πόλεων κύκλῳ αὐτῶν δώσουσι τοῖς λευίταις, καὶ
erunt ciuitates eis ad habitandũ. τ fegre
ἔσονται αἱ πόλεις αὐτοῖς κατοικεῖν· καὶ τὰ προ
gationes eaꝝ erũt ꝓ iumẽtis eoꝝ τ
ρίσματα αὐτῶν, ἔσαι τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν καὶ
omnipedibus eoꝝ. τ subtecta
πᾶσιν τετράποσιν αὐτῶν· καὶ τὰ συγκυροῦντα τῶν
ciuitatũ: q̃s dabitis leuitis: a mu
πολέων, ἃς δώσετε τοῖς λευίταις, ἀπὸ τεί
ro ciuitatis τ extra
χους τῆς πόλεως καὶ ἔξω

'& iosue' filius' nũ. & 'singuli' principes
'de tribubus singulis:
quorum 'ista sunt' vocabula.
"De tribu 'iuda: 'caleb' filius' iephone." De tribu
'symeon: 'samuel' filius
'amiud. de tribu beniamin: helidab fi
"De tribu 'beniamin: 'he
lidad' filius' 'caselon. de tribu
"De tribu 'filiorum' dan
'bocci' filius 'iogli. Filiorum ioseph' de tri
bu' manasse:
'banniel' filius' ephot.
"De tribu 'filiorum' ephraim
'camuhel' filius
"Filiorum 'ioseph' de tribu' manasse: princeps
"septhan." De tribu' za
bulon
'helisaphã' filius' pharnath." De tribu
'isachar' dux "phaltiel
'filius' ozan.
"De tribu' aser
'filius' salomi.' De tribu
"neptalim
'phedahel' filius' amiud
"Hi sunt' quibus
"precepérat 'dominus
'vt diuiderent' filiis 'isra
el' terrã' chanaã. Ca.35.
"Ecq; locutus ẽ
'dñs' ad' moysen' in
campestribus' moab
'supra' iordanem. cõtra
'hiericho." Precipe
'filiis' israel' vt dent
'leuitis' de possessionibus su
is' vrbes' ad habitandũ
& suburbana earum
'per circuitum:
'vt ipsi in' oppidis' ma
neant: & suburbana' sint' pecо
ribus' acfumentis: que
'a muris' ciuitatum "fo
rinsecus

Ca.xxxv.

Transla.Chal.

וְיָתוֹ שִׁבְטָא דְּבְנֵי רְאוּבֵן חַד רַבָּא חַד מִשְׁטָנָא דְּתַדְבְּרִין לְאַחְסָנָא יָת אַרְעָא וְאִלֵּין שְׁמָהָת
גַּבְרַיָּא לְשִׁבְטָא דִּירְחוּדָה כָּלֵב בַּר יְפֻנֶּה וּלְשִׁבְטָא דִּבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁמוּאֵל בַּר עַמִּיהוּד׃
לְשִׁבְטָא דִּבְנְיָמִן אֱלִידָד בַּר כִּסְלוֹן וּלְשִׁבְטָא דִּבְנֵי דָן בֻּקִּי בַּר יַגְלִי׃ לִבְנֵי יוֹסֵף
לְשִׁבְטָא דִּבְנֵי מְנַשֶּׁה חַנִּיאֵל בַּר אֶפּוֹד וּלְשִׁבְטָא דִּבְנֵי אֶפְרַיִם נַבָּא קְמוּאֵל בַּר
שִׁפְטָן׃ וּלְשִׁבְטָא דִּבְנֵי זְבוּלֻן בַּר פַּרְנַךְ וּלְשִׁבְטָא דִּבְנֵי יִשָּׂשכָר נַבָּא
אֶלִיצָפָן בַּר עַזָּן׃ וּלְשִׁבְטָא דִּבְנֵי אָשֵׁר נַבָּא אֲחִיהוּד בַּר שְׁלוֹמִי וּלְשִׁבְטָא דִּבְנֵי נַפְתָּלִי
נַבָּא פְּדָהֵל בַּר עַמִּיהוּד׃ אִלֵּין דְּפַקֵּיד יְיָ לְאַחְסָנָא יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַרְעָא דְּכְנָעַן׃

Ca.xxxv.

וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּמֵישְׁרֵי מוֹאָב לְמֵימַר׃ פַּקֵּיד יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִתְּנוּן לְלֵיוָאֵי מֵאַחְסָנַת אֲחוּדַתְהוֹן קִרְוִין לְמִתַּב וּרְוָח לְקִרְיָא
דְּ פָּסְחֲנֵיהוֹן תִּתְּנוּן לְלֵוָאֵי׃ וְיִהְוֵון קִרְיָא לְהוֹן לְמִתַּב וְיוֹרְיְהוֹן יְהוֹן לְבְעִירְהוֹן
וְלִכְנִינְהוֹן וּלְכֹל חַיְתָהוֹן׃ וְרִוְחֵי קִרְיָא דְּתִתְּנוּן לְלֵוָאֵי מִדְּתִל כַּרְתָּא וּלְבָרָא

et iosue filius nun. Et principem vnum de vnaquaq; tribu tolletis ad diuidendas possessiones terre. Et hec sunt nomina virorũ. de tribu iuda: caleb filiꝰ iephone. de tribu filiorũ symeon: samuel filius amiud. de tribu beniamin: elidad filius caselon. de tribu filiorꝝ dan: princeps bocci filius iogli. Filiorum ioseph de tribu filiorꝝ manasse princeps: hanniel filiꝰ ephod. De tribu filiorꝝ ephraim princeps: camuel filius septan. de tribu filiorũ zabulon princeps: elisaphan filius parnach. Et de tribu filiorũ isachar princeps: phaltiel filius azan. et de tribu filiorũ aser princeps: ahiud filiꝰ selomi. Et de tribu filiorũ neptali ꝓceps phadael filius amiud. Isti sunt ꝙbus precepit dñs vt diuideret possessiones filijs israel in terra chanaan.

Locutusq; est dñs cum moyse in cãpestribus moab supra iordanes hiericho dicens. Precipe filijs israel vt dent leuitis de hereditate possessionũ suaꝝ vrbes ad habitandũ: et suburbana vrbiũ q̃ sunt p circuitũ eaꝝ dabitis leuitis. erũtq; vrbes eis ad habitandũ: & suburbana eaꝝ erũt iumẽtis eoꝝ & pecoribus suis & omnibus animalibus suis. Et suburbana vrbiũ q̃ dabitis leuitis a muro ciuitatis & foris circa

Poltina heb.	Ter. Heb.	Au.	La. xxxv.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	אֶלֶף אַמָּה סָבִיב׃ וּמִדֹּתֶם מִחוּץ			per circuitũ mille pas	mille cubitꝰ ictrcuitu. ꝛ metꝫcriu extra cl
סָבִיב	לָעִיר אֶת פְּאַת קַדְמָה אַלְפַּיִם			suum spacio tendẽtur.	χίλιοι πῆχεις κύκλω· καὶ μετρήσεις ἔξω τῆς πό
קָדְמָה	וְאֶת פְּאַת נֶגֶב אַלְפַּיִם			Contra orientem duo	λεως τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς χιλίους πῆ
	וְאֶת פְּאַת יָם אַלְפַּיִם וְאֶת			milia erunt cubitꝰ: & cõtra meridiẽ	χεις· καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς λίβα χιλίους πῆ
	פְּאַת צָפוֹן אַלְפַּיִם וְהָעִיר			em similiter erũt duo	χεις, καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς θάλασσαν χιλίους
צָפוֹן	בַּתָּוֶךְ זֶה יִהְיֶה לָהֶם מִגְרָשׁי			milia. ad mare quoq;	cubitoꝫ· ꝛ καὶ ἡ πόλις μέσον τούτων· αὐ ὑμῖν.
הָיָה	הֶעָרִים וְאֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ			qđ respicit ad occidentẽ	ꝛ cõfinia ciuitatũ ꝛ ciuitates dabi
נָתַן	לַלְוִיִּם אֶת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט			eadẽ mẽsura erit: & ſep	καὶ τὰ ὅμορα τῶν πόλεων καὶ τὰς πόλεις δώσε
מִקְלָט	אֲשֶׁר תִּתְּנוּ וְאֶל הֶם תּוֹסִפוּ			tentrionalis plaga eq̃li	τε τοῖς λευίταις, τὰς ἓξ πόλεις τῶν φυγαδευτη
	אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה עִיר אֹתָן			termino finietur. Erũt	ῥίων ἃς δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ
	וְאֶת בְּנוֹתֵיהֶן׃ וְאֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ			qꝫ vrbes in medio & fo	πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις, πά
	מֵאֲחֻזַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הָרַב			ris suburbana. De ipsis	νευτες ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν
	תַּרְבּוּ וּמֵאֵת הַמְעַט תַּמְעִיטוּ אִישׁ			aũt oppidis q̃ leuitis	σκεύει ξυλίνῳ ἐκ χειρὸς ἓξ οὗ ἀποθανεῖται πατάξει αὐ
כְּפִי נַחֲלָתוֹ אֲשֶׁר יִנְחֲלוּ יִתֵּן				dabitis: sex erunt in fu	τ mortuꝰ fuerit: homicida est: morte mo
מִמַּעֲרִיו לַלְוִיִּם וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל				gitiuorũ auxilio sepata:	ἐὰν δὲ ἐν λίθῳ ἐκ χειρὸς ἐν ᾧ τε
מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל				vt fugiat ad eã q̃ fude	θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν ξύλῳ χειρὸς ἐν ᾧ τε
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם עֹבְרִים				rit sanguinem:	ἣν δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ
אֶת הַיַּרְדֵּן אַרְצָה כְּנָעַן׃ וְהִקְרִיתֶם				& exceptis his alia qua	πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις, πά
לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם				draginta duo	νευτες ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν
וְנָס שָׁמָּה רֹצֵחַ מַכֵּה נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה׃ וְהָיוּ				oppida. ideſt simul	ξύλῳ χειρὸς ἐν ᾧ τε
לָכֶם הֶעָרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֵל וְלֹא				quadraginta octo cũ	ἣν δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ
יָמוּת הָרֹצֵחַ עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה				suburbanis suis. Ipſeq;	πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις, πά
לַמִּשְׁפָּט׃ וְהֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ שֵׁשׁ				vrbes que dabuntur	νευτες ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν
עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם׃				de possessionibus filio	ξύλῳ χειρὸς ἐν ᾧ τε
				rũ israel: ab his q plus	ἣν δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ
				hũt plures auferentur:	πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις, πά
				& qui mius pauciores.	νευτες ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν
				Singuli iuxta mẽsurã	ξύλῳ χειρὸς ἐν ᾧ τε
				hereditatis sue dabunt	ἣν δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ
				oppida leuitis. Ait	πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις, πά
				dominus ad	νευτες ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν
				moyſen. Loqre filiis	ξύλῳ χειρὸς ἐν ᾧ τε
				israel & dices ad eos.	ἣν δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ
				Si transgressi fuerits	πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις, πά
				iordanem in terrã chana	νευτες ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν
				an: ꝛ decernite que ci	ξύλῳ χειρὸς ἐν ᾧ τε
				vrbes esse debeant in	ἣν δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ
				presidia fugitiuorũ: qui	πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις, πά
				nolentes sanguinem	νευτες ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν
				fuderint: & quibus cum	ξύλῳ χειρὸς ἐν ᾧ τε
				fugus cognatus occi	ἣν δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ
				si nõ poterit eum occi	πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις, πά
				dere donec stet in cõ	νευτες ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν
				spectu multitudinis: &	ξύλῳ χειρὸς ἐν ᾧ τε
				causa illius iudicetur.	ἣν δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ
				De ipsis autem vrbibus	πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις, πά
				que ad fugitiuorum	νευτες ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν
				subsidia separantur:	ξύλῳ χειρὸς ἐν ᾧ τε
					ἣν δώσετε φυγεῖν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι, καὶ
					πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις, πά
					νευτες ἐστι, θανάτῳ θανατοῦσθω ὁ φονευτής· ἐὰν δὲ ἐν

אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר נָס שָׁמָּה וְיָשַׁב בָּהּ עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר מָשַׁח אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ וְאִם יָצֹא יֵצֵא רֹצֵחַ אֶת גְּבוּל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה וּמָצְאוּ אֹתוֹ גֹּאֵל הַדָּם מִחוּץ לִגְבוּל עִיר מִקְלָטוֹ וְרָצַח גֹּאֵל הַדָּם אֶת הָרֹצֵחַ אֵין לוֹ דָּם כִּי בְעִיר מִקְלָטוֹ יֵשֵׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ וְהָיוּ אֵלֶּה לָכֶם לְחֻקַּת מִשְׁפָּט לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם נֶפֶשׁ בְּפִי עֵדִים יִרְצַח אֶת הָרֹצֵחַ וְעֵד אֶחָד לֹא יַעֲנֶה בְנֶפֶשׁ לָמוּת וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לְנֶפֶשׁ רֹצֵחַ אֲשֶׁר הוּא רָשָׁע לָמוּת כִּי מוֹת יוּמָת וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לָנוּס אֶל עִיר מִקְלָטוֹ לָשׁוּב לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ עַד מוֹת הַכֹּהֵן וְלֹא תַחֲנִיפוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ כִּי הַדָּם הוּא יַחֲנִיף אֶת הָאָרֶץ וְלָאָרֶץ לֹא יְכֻפַּר לַדָּם אֲשֶׁר שֻׁפַּךְ בָּהּ כִּי אִם בְּדַם שֹׁפְכוֹ וְלֹא תְטַמֵּא אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ כִּי אֲנִי יְהוָה שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

in vrbem ad quam confugerat. manebit qui vbi donec sacerdos magnus qui oleo sancto vnctus est mortuus fuerit. Si autem egressus egressus fuerit homicida a termino vrbis refugii sui ad quæ fugerat: et inuenerit eum propinquus sanguinis extra terminus vrbis refugii sui: et occiderit cõfan guineus occisi homicidam: non erit reus sanguinis. In vrbe enim refugii sui manebit donec moriatur sacerdos magnus: et postq̃ mortuus fuerit sacerdos magnus: reuertetur occisor in terrã possessionis sue. Et erit hec vobis in iustificationẽ iudicij in cunctis habitationibus vestris. Qui qui occiderit animã: per testes occidatur homicida: et vnus testis non testificabit in morte hominis. Et non accipietis pecuniã pro homine homicida qui reus est occisionis: sed occisione occidet. Nec accipiatis pecuniã ab eo qui fugit in vrbem refugii vt reuertatur et habitet in terra donec moriatur sacerdos. Nec cõtaminetis terrã in qua vos habitatis: quia sanguis cõtaminat terrã: et terre nõ expiabitur a sanguine nisi per sanguinẽ eius qui effusus est in ea

in vrbem refugii eius ad quam fugerat: et habitabit in ea donec moriatur sacerdos magnus qui vnctus est oleo sancto. Si autem egrediens egressus fuerit homicida a terminis vrbis refugii sui ad quas fugerat: et inuenerit eum propinquus sanguinis extra terminus vrbis refugii sui: et occiderit cõfan guineus occisi homicidam: non erit reus sanguinis. In vrbe enim refugii sui manebit donec moriatur sacerdos magnus: et postea morte fuerit sacerdos magnus: reuertetur homicida in terrã possessionis sue. Et erit hec vobis in iustificationẽ iudicij in cunctis habitationibus vestris. Qui occiderit animã per testes occidatur homicida: testis autem vnus non testificabitur ad mortem hominis. Et non accipietis precium ab eo qui reus est occisionis: sed morte morietur. Et non accipietis precium ab eo qui fugit ad vrbem refugii sui: vt reuertatur et habitet in terra donec moriatur sacerdos. Nec cõtaminetis terrã in qua vos habitatis: quia sanguis cõtaminat terrã: et terre nõ expiabitur a sanguine nisi per sanguinẽ eius qui effusus est in ea

ἐπὶ τὴν πόλιν τοῦ καταφυγεῖν ἐκεῖ καὶ κατοικήσει ἐκεῖ ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃν ἔχρισαν ἐν τῷ ἐλαίῳ τῷ ἁγίῳ· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ἐξέλθῃ ὁ φονεύσας τὰ ὅρια τῆς πόλεως εἰς ἣν κατέφυγεν ἐκεῖ, καὶ εὑρὴ αὐτὸν ὁ ἀγχιστεύων καὶ ἀποκτείνῃ τὸν φονέα ἔξω τῶν ὁρίων τῆς πόλεως καταφυγῆς αὐτοῦ καὶ φονεύσῃ ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα τὸν φονέα· ἐν ταῖς πόλεσιν καταφυγῆς ἔσονται αὐτοῖς καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ παροίκῳ ἐν μέσῳ αὐτῶν φεύγειν ἐκεῖ πᾶς ὁ ἀποκτείνας ψυχὴν ἐν ἀγνοίᾳ· καὶ ἔσονται ὑμῖν αἱ πόλεις εἰς καταφυγὴν ἀπὸ τοῦ ἀγχιστεύοντος τοῦ αἵματος καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃ ὁ ἀποκτείνας ἕως τοῦ στῆναι αὐτὸν ἐναντίον τῆς συναγωγῆς εἰς τὴν κρίσιν. καὶ ἐὰν ἐκπορευόμενος ἐκπορεύηται ὁ ἀποκτείνας τὰ ὅρια τῆς πόλεως καταφυγῆς αὐτοῦ καὶ εὑρὴ αὐτὸν ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ἔξω τῶν ὁρίων τῆς πόλεως καταφυγῆς αὐτοῦ καὶ φονεύσῃ ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα τὸν φονέα οὐκ ἔνοχος ἔσται· ἐν γὰρ τῇ πόλει τῆς καταφυγῆς αὐτοῦ κατοικείτω ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας· καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν τότε ἐπανελεύσεται ὁ ἀποκτείνας εἰς γῆν τὴν κατάσχεσιν αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν τῆς καταφυγῆς αὐτοῦ καὶ ἐπανελεύσεται ἐκεῖ. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων· οὗτος ὁ λόγος τοῦ πράγματος ὃ ἐνετείλατο κύριος τοῖς υἱοῖς Ισραηλ λέγων· ἐὰν δὲ ἐπιπορευθῇ ἐπιπορευθῇ φυλὴ υἱῶν Ισραηλ ἀπὸ φυλῆς εἰς φυλήν, καὶ ἔσονται αἱ γυναῖκες τῶν ἐπιπορευομένων ἐκ τῆς κληρονομίας τῆς φυλῆς ἡμῶν, καὶ προστεθήσεται ἐπὶ τὴν κληρονομίαν τῆς φυλῆς οὗ ἐὰν γένωνται αὐτῶν γυναῖκες, καὶ ἀφαιρεθήσεται ἐκ τῆς κληρονομίας τῆς φυλῆς ἡμῶν· καὶ ἔσται ἐὰν ἡ ἐνιαυτὸς τοῦ ἀφέσεως τοῖς υἱοῖς Ισραηλ, καὶ προστεθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν τῆς φυλῆς οὗ ἐὰν γένωνται αὐτῶν γυναῖκες, καὶ ἐκ τῆς κληρονομίας φυλῆς πατρῶν αὐτῶν ἀφαιρεθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν. καὶ ἐνετείλατο Μωυσῆς τοῖς υἱοῖς Ισραηλ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου λέγων· ὀρθῶς φυλὴ υἱῶν Ιωσηφ λαλοῦσιν· τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξεν κύριος τοῖς θυγατράσιν Σαλπαάδ, λέγων· ἔστωσαν εἰς ἃς ἐὰν δόξῃ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἔστωσαν γυναῖκες· πλὴν ἐκ φυλῆς πατρὸς αὐτῶν ἔστωσαν γυναῖκες, καὶ οὐχὶ προστεθήσεται κληρονομία τοῖς υἱοῖς Ισραηλ ἀπὸ φυλῆς εἰς φυλήν, ὅτι ἑκάστης ἐν τῇ κληρονομίᾳ τῆς φυλῆς τῆς πατρικῆς προσκολληθήσεται οἱ υἱοὶ Ισραηλ, καὶ πᾶσα θυγάτηρ ἀγχιστεύουσα κληρονομίαν ἐκ τῶν φυλῶν υἱῶν Ισραηλ, ἑνὶ

וְקָרִבוּ רֵאשֵׁי אֲבָתָהּ לְזַרְעַת בְּנֵי גִלְעָד בַּר מָכִיר בַּר מְנַשֶּׁה מִזַּרְעַת בְּנֵי יוֹסֵף וּמַלִּילוּ קֳדָם מֹשֶׁה וְקֳדָם רַבְרְבַיָּא רֵישֵׁי אֲבָהָתָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אַת פְּרִיבוּי מָרִי אִתְפַּקֵּד מִן קֳדָם יְיָ לְמִתַּן יָת אַרְעָא לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִבוּי אִתְפַּקֵּד מָרִי בְּיַד מֹשֶׁה לְמִתַּן אַחְסָנַת צְלָפְחָד אָחוּהִי לִבְנָתֵיהּ וְהֲווֹ לְגַבְרִין מִבְּנֵי שִׁבְטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִתְבְּטֵיל אַחְסָנַת אֲבָהָתְהוֹן מִן אַחְסָנַת שִׁבְטָא דַּאֲבָהָתְהוֹן וְיִתּוֹסְפוּן עַל אַחְסָנַת שִׁבְטָא דִּי יְהוֹן לְהוֹן גַּבְרִין וּמִן אַחְסָנַת חוּלָקָנָא דְּאִתְיְהִיבַת לַאֲבָהָתָנָא יִתְבְּטֵיל אַחְסָנַת חוּלָקָנָא

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca.i.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ere. Ixx. cũ interp. latina
מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה אֲשֵׁר תִּהְיֶה לָהֶם	מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה אֲשֶׁר תִּהְיֶה לָהֶם		de cadẽ tribu maritos accipiẽt: vt hereditas permaneat in familiis: ne sibi nusceantur tribus: sed ita vnusquisq; maneant vt a domino separate sunt. Fecerunt filie salphaad: vt sibi fuerat imperatũ: & nupserũt maala & therfa & egla & melcha & noa filiis patrui sui de familia manasse: qui fuit filius ioseph: & possessio q̃ illis fuerat attributa manet in tribu & familia patris earũ. Hec sunt mãdata atq; iudicia q̃ mandauit dñs per manũ moysi ad filios israel in cãpestribus moab supra iordanẽ contra hiericho. Explicit liber Nũeri. Incipit liber Elle addebarim qui Deuteronomiũ prenotatur. Ca.i.	κεφ ις̄ locutꝰ ẽ moyses omi israhel trans iordanẽ in deserto ad occidentalem contra beelphegor in terra moab: ce ipse explanare moyses legem hanc dicens: dominus deus noster locutus est nobis in oreb dicens: sufficit vobis habitare in monte hoc. reuertimini & venite ad montem ammorreorum & ad cetera q̃ sunt proxima eius montana & campestria atq; humiliora loca contra meridiem & iuxta littus maris terram chananeorum & libani vsq; ad flumen magnum flumen euphratem. en tradidi coram vobis terram: ingredientes possidete eam: super quam iurauit dñs patribus vestris abraam isaac & iacob: vt daret illam eis & semini eorum post eos. Dixitq; vobis illo in tempore. Non possum solus sustinere vos: dominus deus vester multiplicauit vos: & estis hodie sicut stelle celi plurimi. Dñs deus patrũ vestrorum addat ad hunc numerum multa milia: & benedicat vobis sicut locutus est. Nõ valeo solus negocia vestra sustinere & pondus & iurgia. Date ex vobis viros sapientes & gnaros: quorum conuersatio sit probata in tribubus vestris: vt ponam eos vobis principes. Tunc respondistis mihi: Bona res est quam vis facere. Tuli ergo de principibus vestris viros sapientes & nobiles: & constitui eos principes super vos. et rursum constituit eos
אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה מ֫וֹל סוּף בֵּין פָּארָן וּבֵין תֹּפֶל וְלָבָן וַחֲצֵרֹת וְדִי זָהָב׃ אַחַד עָשָׂר יוֹם מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר שֵׂעִיר עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ אֲלֵהֶם׃ אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ	Ca.i. אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה מ֫וֹל סוּף בֵּין פָּארָן וּבֵין תֹּפֶל וְלָבָן וַחֲצֵרֹת וְדִי זָהָב׃ אַחַד עָשָׂר יוֹם מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר שֵׂעִיר עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ אֲלֵהֶם׃ אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ			Ca.i. Ἔκ εἰσιν οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησε μωυσῆς παντὶ ισραηλ πέραν τοῦ ιορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δυσμὰς ἀπέναντι τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀναμέσον φαραν θοφολ καὶ λοβὸν καὶ ἀυλὼν καὶ καταχρύσια, ἐνδεκα ἡμερῶν ἐκ χωρηβ ὁδὸς ἑνὸς ὄρους σηιρ ἕως καδης βαρνη. καὶ ἐγένετο ἐν τεσσαρακοστῷ ἔτει ἐν ἑνδεκάτῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐλάλησε μωυσῆς πρὸς πάντας υἱοὺς ισραηλ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος πρὸς αὐτούς μετὰ τὸ πατάξαι τὸν σηὼν βασιλέα τοῦ ἀμορραίων ὃς κατῴκησεν ἐν εσεβων καὶ ὼγ βασιν τὸν βασανίτιν ὃς κατῴκησεν ἐν ασταρωθ καὶ ἐν εδραϊ τῆς βασανίτιδος καὶ ἐν ἀρὼθ καὶ ἐν εδραϊ τῆς ιορδανου ἐν γῇ μωαβ, ἤρξατο μωυσῆς ἐξηγήσασθαι τὸν νόμον τοῦτον, λέγων, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν χωρηβ, λέγων, ἱκανὸν ὑμῖν κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ· ἐπιστρέψατε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὸ ὄρος τῶν ἀμορραίων, καὶ πρὸς πάντας τοὺς περιοίκους ἀραβα, ἐν τῷ ὄρει καὶ ἐν τῇ πεδινῇ καὶ πρὸς λίβα καὶ παραλίαν γῆν χαναναίων καὶ ἀντιλίβανον ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ εὐφράτου. ἴδετε παραδέδωκα ὑμῖν τὴν γῆν, εἰσπορευθέντες κληρονομήσατε τὴν γῆν, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν τῷ ἀβραὰμ καὶ ισαὰκ καὶ ιακὼβ δοῦναι αὐτοῖς καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν μετ' αὐτούς. καὶ εἶπον πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, οὐ δυνήσομαι μόνος φέρειν ὑμᾶς· κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐπλήθυνεν ὑμᾶς· καὶ ἰδοὺ ἐστὲ σήμερον ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει. κύριος ὁ θεὸς πατέρων ὑμῶν προσθείη ὑμῖν ὡς ἐστὲ χίλιοι τοσοῦτοι καὶ εὐλογήσαι ὑμᾶς καθότι ἐλάλησεν ὑμῖν. πῶς δυνήσομαι μόνος φέρειν τὸν κόπον ὑμῶν καὶ τὸν πόνον ὑμῶν καὶ τὸν ὄγκον ὑμῶν; δότε ἑαυτοῖς ἄνδρας σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας καὶ συνετοὺς ἐν ταῖς φυλαῖς ὑμῶν, καὶ καταστήσω αὐτοὺς ἐφ' ὑμῶν ἡγουμένους ὑμῶν. καὶ ἀπεκρίνατέ μοι, καὶ εἴπατε· καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας
Pritiua chal.	Interp. chal.		Transla. Chal.	
הַוָה אָמַר	de familia tribus pris sui sit in vxorẽ: vt hereditẽt filii israel singuli possessionẽ patrũ suorũ: & nõ trãsferat possessio de vna tribu i aliã tribũ: sed vnusquisq; tribus filiorũ israel adhereat possessioni sue. Sicẽ precepat dñs moysi ita fecerũt filie salphaad. Et fuerũt in vxores masla & therfa & egla & melcha & noa filie salphaad filiis patrui sui in cognatiõe filiorũ manasse filij ioseph fuerũt in vxores: & fuit possessio earũ in tribu familie patris earũ. Hec sunt precepta & iudicia que mandauit dñs per moysen filiis israel in cãpestribus moab iuxta iordanẽ hiericho. Explicit liber numeri. Incipit liber penteronomij. Ca.i.			
יְהוָה				
שְׁרָא				
רַבַּח				
חֻמָּר דִּבֵּר רַבַּע				
תֻּפֵּל הֵלֶךְ				
אֲחַד רַבַּע שַׁנָּה				

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca.i.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ere. Ixx. cũ interp. latina
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר יוֹשֵׁב	הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר יוֹשֵׁב		ammorreorũ: qui habitauit in esebon: & og regis basan qui habitauit in astaroth & in edrai	amorreoꝝ qui habitabat in esebon: & og regis basan qui habitabat in astaroth & in edrai. Et rapuit iordanes in terra moab cepit moyses explanare doctrinas legis huius: dicẽs. Dñs deus nr locutꝰ est nobiscũ in oreb dicens. Sufficit vobis q̃ habitastis in hoc monte. Reuertimini & venite castra vestra & ingredimini in montẽ amorreorum & ad cuncta q̃ sunt in cãpestribus & in monte & in humiliora loca & in austro & in portubus maris in terra chananeoꝝ & libani vsq; ad flumen magnũ qui est flumen euphrates. videte q̃ tradidi terrã in cõspectu vestro. Ingredimini & possidete terram super quã iurauit dñs patribus vestris abraham isaac & iacob vt daret illam illis & filijs eoꝝ post eos. et dixi vobis in tpe illo dicens. Non possum ego solus sustinere vos. dñs deus vester multiplicauit vos: & ecce vos estis hodie sicut stelle celi in multitudine. Dñs deus patrũ vestrorum addat super vos milles super id q̃ nũc estis: & benedicat vobis sicut locutus est vobis. quomodo sustinebo ego solus laborẽ vestrũ & negocia vestra & iudicia vestra. Date ex vobis viros sapientes & prudẽtes & scientes in tribubus vestris: & constituã eos principes super vos. et respondistis mihi atq; dixistis. Recte est verbũ q̃ locutꝰ es
הַיֹּשֵׁב בְּעַשְׁתָּרֹת בְּאֶדְרֶעִי וַיַּעֲבֹר בְּהַר הָעֵבָר בְּאֶרֶץ מוֹאָב הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ בְּחֹרֵב לֵאמֹר רַב לָכֶם שֶׁבֶת בָּהָר הַזֶּה׃ פְּנוּ וְסָעוּ לָכֶם וּבֹאוּ הַר הָאֱמֹרִי וְאֶל כָּל שְׁכֵנָיו בָּעֲרָבָה בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבַנֶּגֶב וּבְחוֹף הַיָּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַלְּבָנוֹן עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר פְּרָת׃ רְאֵה נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם אֶת הָאָרֶץ בֹּאוּ וּרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב לָתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם׃ וָאֹמַר אֲלֵכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר לֹא אוּכַל לְבַדִּי שְׂאֵת אֶתְכֶם׃ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב׃ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם יֹסֶף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם׃ אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי טָרְחֲכֶם וּמַשַּׂאֲכֶם וְריבְכֶם׃ הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וּנְבֹנִים וִידֻעִים לְשִׁבְטֵיכֶם וַאֲשִׂימֵם רָאשֵׁיכֶם׃ וַתַּעֲנוּ אֹתִי וַתֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר	Ter. Heb. הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר יוֹשֵׁב	Deut. Ca.i.	Trãsla. B. Hiero. ammorreorũ: qui habitauit in esebon: & og regis basan qui habitauit in astaroth & in edrai	Trãsla. Ere. Ixx. cũ interp. latina amorreoꝝ qui habitabat in esebon: & og regem basan qui habitabat in astaroth & in edrai. Et rapuit iordanes in terra moab cepit moyses explanare doctrinas legis hanc: dicẽs. Dñs deus nr locutꝰ est nobiscũ in oreb dicens. Sufficit vobis q̃ habitastis in monte hoc. Reuertimini & venite ad montẽ ammorreorũ & ad cetera q̃ sunt proxima eius montana & campestria atq; humiliora loca contra meridiem & iuxta littus maris terram chananeorum & libani vsq; ad flumen magnum flumen euphratem. en tradidi coram vobis terram: ingredientes possidete eam: super quam iurauit dñs patribus vestris abraam isaac & iacob: vt daret illam eis & semini eorum post eos. Dixitq; vobis illo in tempore. Non possum solus sustinere vos: dominus deus vester multiplicauit vos: & estis hodie sicut stelle celi plurimi. Dñs deus patrũ vestrorum addat ad hunc numerum multa milia: & benedicat vobis sicut locutus est. Nõ valeo solus negocia vestra sustinere & pondus & iurgia. Date ex vobis viros sapientes & gnaros & itelligentes per tribus vestras: & constituã eos super vos principes. Et respondistis mihi: Bonus sermo est quem locutus es facere. Tuli ergo de capitibus tribuum vestrarum viros sapientes & nobiles: & constitui eos principes super vos. tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos & scribas per tribus vestras. Et precepi iudicibus vestris dicens. Audite fratres vestros: & iudicate iustum iudicium inter virum & fratrem eius & aduenam eius. Non agnoscetis personam in iudicio: sicut paruum audietis & magnum: nec accipietis personam cuiusquam: quia iudicium dei est. Si quod difficile inuentum fuerit apud vos referetis ad me: & audiam illud. Precepique vobis omnia que facere debuistis in tempore illo. Profectique de horeb ambulauimus per solitudinem illam grandem & horribilem quam vidistis per viam montis seir: & peruenimus in cadesbarne. Et dixi vobis. Peruenistis ad montem amorreorum: quem dominus deus noster dabit nobis. Ecce tradidit dominus deus tuus coram te terram: ascende & posside eam sicut locutus est dominus deus patrum tuorum tibi. Nolite timere neque paueatis. Et accessistis ad me omnes & dixistis. Mittamus viros qui considerent nobis terram: & renuncient per quam viam debeamus ascendere: & ad quas ciuitates venturi sumus. Placuit sermo coram me: & tuli de vobis duodecim viros: vnum virum de tribu vna. Qui cum abissent & ascendissent montem: & peruenissent ad torrentem botri: considerauerunt terram: tulerunt de fructibus eius in manibus suis: & portauerunt ad nos: & retulerunt sermonem dicentes. Bona est terra quam dominus deus noster dabit nobis. Et noluistis ascendere: sed exacerbastis os dei vestri: murmurauitque in tabernaculis vestris & dixistis. Odio habet nos dominus: eduxit nos de terra egypti: vt tradat nos in manus amorreorum & deleat. Quo ascendemus? fratres nostri terruerunt cor nostrum dicentes. Populus iste maior & procerior nobis: ciuitates grandes & muris tactenus ad celum: filios quoque enacim vidimus ibi. Et dixi vobis. Nolite timere: nec paueatis eos. Dominus deus qui ducit ante faciem vestram ipse pugnabit pro vobis: sicut fecit in egypto coram oculis vestris: & in deserto quod vidistis: ubi portauit te dominus deus tuus sicut portare solet homo paruulum suum per omnem viam quam ambulastis donec veniretis ad locum istum. Et in hac re non credidistis domino deo vestro: qui ante vos ambulauit per viam: & castrametatus est locum vobis in igne per noctem: vt videretis per quam viam ingredi debuissetis: & in nube per diem. Audiens autem dominus vocem sermonum vestrorum iratus iurauit dicens. Si videbit vir de hominibus generationis huius nequissimae terram bonam quam sub iuramento promisi patribus vestris: nisi Caleb filius iephone: ipse videbit eam: & dabo illi & filiis eius terram quam calcauit pes eius: eo quod secutus sit dominum. Sed & contra me iratus dominus propter vos dixit. Nec tu introibis illuc. Iosue filius nun minister tuus ipse introibit: hortare eum: ipse enim diuidet terram israel. Parvulos vestros & uxores vestras: omnem multitudinem quam dixistis futuram in captiuitatem: filios qui hodie ignorant bonum & malum: ipsi introibunt illuc: & illis dabo eam: & possidebunt eam. Vos autem reuertimini & venite castra vestra per viam maris rubri. Et respondistis mihi dicentes. Peccauimus domino deo nostro: ascendemus & pugnabimus iuxta omnia que mandauit nobis dominus deus noster. Cumque accingeremini ad bella & facile putaretis ascendere montem: dixit dominus ad me. Dic eis. Nolite ascendere nec pugnetis: non enim sum vobiscum: ne cadatis coram inimicis vestris. Locutus sum vobis & non audistis: sed contra os dei vestri tumultuose ascendistis montem. Egressusque amorreus habitator montis illius occurrit vobis & persecutus est vos sicut solent apes facere: & delevit vos in seir vsq; ad cades barne. Reuersi autem flebatis coram domino: & non audiuit vocem vestram nec aures prebuit precibus vestris. Et mansistis in cadesbarne diebus multis: iuxta dies quibus ibi fuistis. Et conuersi profecti sumus per viam deserti maris rubri: sicut locutus est dominus mihi: & circuiuimus montem seir multis diebus. Dixitque dominus ad me. Sufficit circuisse montem istum: vertite vos ad aquilonem. Et populo precipe dicens. Transibitis fines fratrum vestrorum filiorum esau qui habitant in seir: & timebunt vos. Videte ergo diligenter ne moueamini contra eos. Non enim dabo vobis de terra eorum quantum occupare potest pes: quia hereditate possidendam tradidi montem seir esau. Cibos emetis ab eis argento: & comedetis. Aquam quoque ipsi vendent vobis: & bibetis. Nec enim habetis aliud: nisi tantum pedes ingrediamini. Sicut fecerunt filii esau qui habitant in seir & moabitae qui habitant in ar: donec transeam iordanem & veniam ad terram quam dominus deus noster dabit nobis. Locutus est enim mihi dominus deus noster dicens. Ecce cepi tradere coram te sehon regem amorreum & terram eius: incipe possidere eam. Egressusque est sehon contra nos ipse & omnis populus eius ad pugnam iasa. Tradidit autem eum dominus deus noster coram nobis: percussimusque eum & filios eius & omnem populum illius. Cepimus autem omnes ciuitates eius in tempore illo: & interfecimus viros & mulieres & paruulos: non dimisimus ex eis quicquam: tantum iumenta diripuimus sibi & spolia ciuitatum quas cepimus. Terra aroer que est super riuum arnon & ciuitas que in ualle est: vsque galaad non fuit ciuitas quam munitissimam non tradiderit dominus deus noster coram nobis: omnia tradidit. Tantum ad terram filiorum ammon non accessisti: omnem ripam fluminis iaboc & ciuitates montanas: & cuncta que prohibuit dominus deus noster.	Ca.i.
Pritiua chal.	Interp. chal.		Transl. Chal.	
יְתַב	amorreoꝝ qui habitabat in esebon: & og regẽ basan qui hitabat in'astharot in edrai. Et rapuit iordanes in terra moab cepit moyses explanare doctrinas legis hui⁹: dicẽs. Dñs deus nr locutꝰ est nobiscũ in oreb dicens. Sufficit vobis q̃ mãsistis in hoc mõte. Reuertimini & movete castra vestra & ingredimini in mõte amorrei & in oia vicinia eius q̃ sunt in cãpestribꝰ & in mõte et in hũiliorib⁹ locis & in austro & in portubus maris in terrã chananeoꝝ & libani vsq; ad flumẽ magnũ qui est flumẽ euphrates. videte q̃ tradidi terrã in cõspectu vro. Ingredimini & possidete terram sup quã iurauit dñs patribus vris abrahã isaac & iacob vt daret eam illis & filijs eoꝝ post eos. et dixi vobis in tpe illo dicens. Non possum ego solus sustinere eos. dñs deus vester multiplicauit vos: & ecce vos estis hodie sicut stelle celi in multitudine. Dñs vr patrũ vꝝ addat sup vos milles sup id q̃ nũc estis: & benedicat vobis sicut locutus est vobis. quomodo sustinebo ego solus laborẽ vestrũ & negocia vestra & iudicia vra. Date ex vobis viros sapientes & prudẽtes & scientes in tribu vra & constituã eos principes sup vos. et respõdistis mihi atq; dixistis. Recte est verbũ q̃ locutꝰ es		
שְׁרָא				
אֲמַר				
לָמְנָא רְאוּבֵן				
נְטַל				
נוּר שְׁרָא				
רְגַז חָזֵה				
חֶסֶן קוּם יְהַב				
כְּלֵל סָגֵא				
בָּרִיךְ				
סָנֵר דִּין יְהַב				
תְּרֵע מָנָה תּוּב				

Prittua heb.	Ter. Heb.	Deut.	La. i.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.
	ס לַעֲשׂוֹת׃			facere. Tulicꝫ de	facere. τ accepi ex vobis viros sapientes τ
	שִׁבְטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וּנְדָעִים			tribubus vestris viros	ποιῆσαι· καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν ἄνδρας σοφοὺς καὶ
	ם וָאֶתֵּן אוֹתָם רָאשִׁים עֲלֵיכֶם	נָתַן אֵת		sapientes & nobiles:	γνωρος τ intelligẽtes in trib⁹ vſꝫ: τ
	שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת וְשָׂרֵי	שׂוּר מֵאָה		& constitui eos princi	ἐπιστήμονας καὶ συνετοὺς εἰς τὰς φυλὰς ὑμῶν, καὶ
	חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת וְשֹׁטְרִים			tribunos & centuriões	κατέστησα αὐτοὺς ἡγεῖσθαι ἐφ' ὑμῶν χιλιάρχους
	לְשִׁבְטֵיכֶם וְאֵצוֶה אֶת שֹׁפְטֵיכֶם	צִוָּה		& quinquagenarios	τ centuriones τ quinquagenarios τ decu
	בֵּעֵת הַהוּא לֵאמֹר שָׁמֹעַ בֵּין	שׁוּר מֵאָה		ac decanos: q docerent	καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δε=
	אֲחֵיכֶם וּשְׁפַטְתֶּם צֶדֶק בֵּין אִישׁ	אֵת		vos singula. Precepiꝫ eis	κάρχους καὶ γραμματοεισαγωγεῖς τοῖς κριταῖς ὑ=
	וּבֵין אָחִיו וּבֵין גֵּרוֹ׃ לֹא תַכִּירוּ	גּוּר גֵּבֶר		dicens. Audite illos:	στρις. τ precepi iudicib⁹ vſꝫ in tẽ
	פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט כַּקָּטֹן כַּגָּדֵל לֹא	פָּנָה שָׁפָט		& q̃ iustũ est iudica	μῶν· καὶ ἐνετειλάμην τοῖς κριταῖς ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ
	תָּשָׁמֹעוּן לְאִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא	שָׁמַע גֵּוּר		te. Siue ciuis sit ille	ποιεῖσθε κρίσεις δικαίας ἀναμέσον τῶν ἀδελ=
	וְהַדָּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תַּקְרִבוּן אֵלַי	קָרַב		siue peregrinus: nulla e	φῶν ὑμῶν, καὶ κρίνετε δικαίως ἀναμέσον ἀνδρὸς
	וּשְׁמַעְתִּיו׃ וָאֲצַוֶּה אֶתְכֶם בָּעֵת			rit distantia personarũ.	τ inter ffem ei⁹ τ inter ad=
	הַהוּא אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר			Ita paruum audietis	καὶ ἀναμέσον ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον προ=
	תַּעֲשׂוּן׃ וְנָסְעוּ מֵחֹרֵב וַתֵּלְכוּ אֶת			vt magnum.	σηλύτου αὐτοῦ· οὐκ ἐπιγνώσεσθε πρόσωπον ἐν κρί=
	כָּל הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא	דֶּרֶךְ גֶּבֶל יָרֵא		nec accipietis cuiuſq;	dicio: sẽm paruũ τ magnũ iudicabis: nõ
	אֲשֶׁר רְאִיתֶם דֶּרֶךְ הַר הָאֱמֹרִי	רָאָה		personam: quia iudi	σει, κατὰ τὸν μικρὸν καὶ τὸν μέγαν κρινεῖς, οὐμὴ
	כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֹתָנוּ			cium est. τ qſi	ὑποστείλῃς πρόσωπον ἀνθρώπου, ὅτι ἡ κρίσις τοῦ
	וַנָּבֹא עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וָאֹמַר	בּוֹא		difficile vobis visum a	θεοῦ ἐστί· καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν σκληρὸν ᾖ, ἀνοίσετε αὐ=
	אֲלֵכֶם בָּאתֶם עַד הַר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר			liquid fuerit: referte ad	tud ad me & audiã illud. τ pre
	יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ רְאֵה נָתַן			me: & ego audiã. Pre	cepi vobis in tẽpore illo oia
	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ אֶת הָאָרֶץ			cepiꝫ omnia que	τειλάμην ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ πάντας τοὺς λόγους
	עֲלֵה רֵשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי			facere deberetis. Pro	ἃ facietis. τ pfecti ex oreb trãsiui
	אֲבֹתֶיךָ לָךְ אַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת׃	יָרֵשׁ		fecti aũt de oreb trãsiui	mus p heremũ terribi
	וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם וַתֹּאמְרוּ	קָרַב אָמַר		mus p heremũ terribi	lẽ & maximã solitudinẽ:
	נְשַׁלְּחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ	שָׁלַח פָּנֶה חָפַר		lẽ & maximã solitudinẽ:	quam vidistis p viam
				quam vidistis p viam	montis ammorei: sicut
	Prittua. chal.			montis ammorei: sicut	preceperat dominus
				preceperat dominus	deus noster nobis.
	Interp. chal.			deus noster nobis.	Cunq; veniſſemus in
	vt faciamus. et tuli principes tribuũ vestrarũ viros sa			Cunq; veniſſemus in	cadesbarne: dixi
	pientes & scientes: & cõstitui eos principes sup vos tri			cadesbarne: dixi	vobis. Veniſtis ad mõ
	bunos & centuriones & quinquagenarios & decuriones			vobis. Veniſtis ad mõ	tẽ ammorei: quem
	et prefectos in tribubus vestris. & precepi iudicibus			tẽ ammorei: quem	dñs deus noster datu
	vestris in tẽpore illo dicens. Audite inter fratres ve			dñs deus noster datu	rus est nobis. Vide
	stros: & iudicate recte inter virũ & inter fratrẽ suũ &			rus est nobis. Vide	terrã quã dñs deus tu
	inter peregrinũ. non accipietis personam in iudicio			terrã quã dñs deus tu	us dabit tibi. Ascende
	Verba parui audietis sicut verba magni: nec timeatis			us dabit tibi. Ascende	& posside eã sicut
	a facie hois: qñ iudicium dei est: & rem que fuerit vo			& posside eã sicut	locutus est tibi dominus
	bis difficilis referetis ad me & audiã illã. Precepiq;			locutus est tibi dominus	deus patrum tuorum
	vobis in tẽpore illo omnia verba que facere deberetis.			deus patrum tuorum	ne timeas neq; formides.
	Et profecti sumus de oreb: & ambulauimus per			ne timeas neq; formides.	Et accessistis ad me omnes
	omne desertum illud magnum & terribile quod vi			Et accessistis ad me omnes	vos: & dixistis, mittamus
	distis per viam mõtis amorei: sicut precepit nobis			vos: & dixistis, mittamus	viros ante nos: & explorent

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Ebr. lxx. cũ interp. latina.
terram: & renuncient	nobis trã: τ renuncient nobis rescpõsionẽ
per qd iter debeamus	ἡμῖν τὴν γῆν, καὶ ἀναγγειλάτωσαν ἡμῖν ἀπὸ κρισιν
ascendere: & ad quas	νίαν p quã ambulemus in ea: τ ciuitates in
quas pergere ciuitates	τὴν ὁδὸν δι' ἧς ἀναβησόμεθα ἐν αὐτῇ, καὶ τὰς πόλεις ἐς
Cunq;	quas ibimus ad eas. τ placuit coꝫ me
mihi termo placuiſſet	ὰς εἰσπορευσόμεθα πρὸς αὐτάς· καὶ ἤρεσεν ἐναντίον ἐμοῦ
missi ex vobis duodeci	Xbũ: τ accepi ex vobis duodeci viroe vi
viros singulos de tri	τὸ ῥῆμα, καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν δώδεκα ἄνδρας, ἄνα=
bubus suis. Qui	ρῶ ἕνα κατὰ φυλήν, καὶ ἀποστραφέντες ἀνέβη=
cũ prexissẽt in monta	ρὰ εἰς τὰ κατὰ φυλήν, καὶ ἀποστραφέντες ἀνέβη=
na: venerũt vſq; ad val	σαν εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἦλθον ἕως φάραγγος βότρυος, καὶ
lem botri: & considera	κατεσκόπευσαν αὐτὴν, καὶ ἔλαβον ἐν ταῖς χερσὶν αὐ=
ta terra fumentes	τῶν ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῆς γῆς, καὶ κατήνεγκαν πρὸς
de fructibus eius vt o	ἡμᾶς, καὶ ἔλεγον ἀγαθὴ γῆ, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδω=
stenderent vbertatẽ: at	σιν ἡμῖν. τ nõ voluiſtis ascẽdere: τ nõ credidi
tulerũt ad nos atq; dixe	στε τῷ ῥήματι τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ διεγογγύσατε ἐν
runt. Bona est terra coꝺ	ταῖς σκηναῖς ὑμῶν, καὶ εἴπατε διὰ τὸ μισεῖν κύριον ἡ
quã dñs deus nr̃ dat	μᾶς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου τοῦ παραδοῦναι ἡμᾶς
nobis. τ nõ voluiſtis	εἰς χεῖρας Ἀμορραίων, καὶ ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς, τοῦ
ascẽdere: τ nõ credidi	μὴ ἀναβαίνομεν; διὰ τὸ ἀδελφοὶ ὑμῶν ἀπέστησαν τὴν
stis dñi dei vestri: τ	καρδίαν ἡμῶν λέγοντες, ἔθνος μέγα καὶ πολὺ
murmurauiſtis in	καὶ δυνατώτερον ἡμῶν, καὶ πόλεις μεγάλαι καὶ τει=
tabernaculis vestris:	χισμέναι ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλὰ καὶ υἱοὺς γιγάν=
τ dixiſtis quia odit	τας εἴδομεν ἐκεῖ· καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς, μὴ πτοῆσθε
dñs nos: eduxit nos	μηδὲ φοβηθῆτε ἀπ' αὐτῶν, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ προ=
de terra egrpti vt tra	πορευόμενος πρὸ προσώπου ὑμῶν, αὐτὸς συνεκπο=
deret nos in manu	λεμήσει αὐτοὺς μεθ' ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν
amorreoꝝ: τ pderet nos:	ὑμῖν ἐν γῇ Αἰγύπτου καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, ἣν τρό=
quo ascẽdimus: qr frẽs	πον ὃν ἐβάστασεν σε κύριος ὁ θεός σου ὡς
nri auerterũt no	εἴ τις τροποφορήσει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ,
bis cor: dicẽtes: gens	ὁδὸν ἣν ἐπορεύσατε ἕως ἦλθε
magna τ multa	τε εἰς τὸν τόπον
τ potẽtior nobis: τ vrbes	
magne τ munite vſq; ad	
celũ vſq;	
Filios enachim vidim⁹	
ibi. Et dixi vobis. Ne	
timeatis eos. Dñs	
deus ipse pugnabit	
pro vobis sicut fecit	
egypto cunctis	
videntibus: & in	
solitudine ipsi vidi	
stis. Portauit te	
deus tuus sicut	
solet homo portare	
filiũ suũ in oi via per	
quam ambulastis:	
donec venirẽtis ad	
locum	

Ter. Heb.	Deut.	La. i.	Prittua. heb.
לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְיָשִׁבוּ אֹתָנוּ דָּבָר			
אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נַעֲלֶה בָהּ וְאֶת			עָלָה
הֶעָרִים אֲשֶׁר נָבֹא אֲלֵיהֶן׃ וַיִּיטַב			עִיר בּוֹא יָטַב
בְּעֵינַי הַדָּבָר וָאֶקַּח מִכֶּם שְׁנֵים			לָקַח שָׁנָה
עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט׃			
וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ הָהָרָה וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל			פָּנָה עָלָה בּוֹא
אֶשְׁכֹּל וַיְרַגְּלוּ אֹתָהּ׃ וַיִּקְחוּ בְּיָדָם			נָחַל
מִפְּרִי הָאָרֶץ וַיּוֹרְדוּ אֵלֵינוּ וַיָּשִׁבוּ			פְּרִי יָרַד שׁוּב
אֹתָנוּ דָּבָר וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ			אָמַר
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ׃ וְלֹא			
אֲבִיתֶם לַעֲלֹת וַתַּמְרוּ אֶת פִּי			אָבָה עָלָה מָרָה
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וַתֵּרְגְּנוּ בְּאָהֳלֵיכֶם			פֶּה רָגַן
וַתֹּאמְרוּ בְּשִׂנְאַת יְהוָה אֹתָנוּ			
הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת			יָצָא נָתַן
אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידֵנוּ׃			שָׁמַד
אָנָה אֲנַחְנוּ עֹלִים אַחֵינוּ הֵמַסּוּ			עָלָה מָסַס
אֶת לְבָבֵנוּ לֵאמֹר עַם גָּדוֹל וָרָם			גָּדַל רוּם
מִמֶּנּוּ עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצוּרֹת			עִיר בָּצַר
בַּשָּׁמָיִם וְגַם בְּנֵי עֲנָקִים רָאִינוּ			רָאָה
שָׁם׃ וָאֹמַר אֲלֵכֶם לֹא תַעַרְצוּן			עָרַץ
וְלֹא תִירְאוּן מֵהֶם׃ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם			יָרֵא
הַהֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם הוּא יִלָּחֶם לָכֶם			פָּנָה לָחַם
כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אִתָּכֶם בְּמִצְרַיִם			דָּבָר
לְעֵינֵיכֶם׃ וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִית			
אֲשֶׁר נְשָׂאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר			נָשָׂא
יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ בֶּנֶל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר			בּוֹא מָקוֹם
הֲלַכְתֶּם עַד בֹּאֲכֶם עַד הַמָּקוֹם			

Prittua chal.

Interp. chal.
nobis terrã: τ referãt ad nos verbũ per quã viã ascen
dere debemus τ ad quas vrbes veniemus. Et placuit
sermo in oculis meis: τ tuli ex vobis duodecim viros:
virũ vnũ de vnaquaq; tribu. Et perrexerũt τ ascende
runt in montẽ: τ venerũt vſq; ad torrentẽ botri: τ ex
plorauerũt terrã illam. et tulerũt in manibus suis de
fructu terre: τ attulerũt ad nos. et retulerunt nobis
verbũ: τ dixerũt. Bona est terra quã dñs deus nr̃ da
bit nobis. Et noluistis ascendere: τ rebellastis cõtra
verbũ dñi dei vestri: τ murmuraſtis i tabernaculis vestris
atq; dixistis. Quia odio habuit nos dñs: eduxit nos
de terra egrpti vt traderet nos in manu amorrei: vt
cõsumeret nos. Quo nos ascendimus: frẽs nri cõfre
gerũt cor nostrũ dicẽtes. Populus multus est τ pro
cior nobis: τ ciuitates magne τ munite vſq; ad celũ:
filios quoq; giganteꝝ vidimus ibi. et dixi vobis. Ne
formidetis: neq; timeatis eos: verbum dñi dei vestri
qui ductor est coã vobis: pugnabit pro vobis: iuxta
omnia que fecit vobiscũ in egypto in oculis vestris τ
in solitudine: qz vidistis q portauit te dominus deus
tuus sicut portat vir filium suũ in omni via per quaz
ambulastis donec venirẽtis ad locum

Transl. Chal.

לָנָא יַת אַרְעָא וְיתֵיבוּן יָתָנָא יַתְקַסְ בָּהּ וְיַת אוֹרְחָא דְּנִסַּק בָּהּ וְיַת קִרְוַיָּא דְּנֵיעוֹל לְהֶן׃
וְשַׁפַּר פִּתְגָמָא קֳדָמָי וְנָסֵיבִית מִנְּכוֹן תְּרֵי עֲשַׂר גַּבְרִין גֻּבְרָא חַד לְשִׁבְטָא׃ וְאִתְפְּנָיוּ
וְסַלְּקוּ לְטוּרָא וְאֲתוֹ עַד נַחְלָא דְאֶשְׁכּוֹל וַאֲלִילוּ יָתָהּ וְסַלְּקוּ מִפֵּירֵי אַרְעָא וְאַחֲתִיוּ
וַאֲתַיְתוּ לָתָנָא וְאָתְיבוּ יָתָנָא פִּתְגָמָא וְאֲמָרוּ טָבָא אַרְעָא דַּייָ אֱלָהָנָא יָהֵיב לָנָא וְלָא
אֲבִיתוּן לְמִסַּק וְסָרִיבְתּוּן עַל פֵּיתְגָמָא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן׃ וְאִתְרַעֲמְתּוּן בְּמַשְׁכְּנָתוֹן וַאֲמַרְתּוּן
בְּדִשְׂנֵי יָתֵי יְיָ אַפֵּיק יָתָנָא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמִמְסַר יָתָנָא בְּיַד אֱמוֹרָאָה לְמֵשֵׁיצָיוּתָנָא׃
לְהֵן צִיתָנָא׃ לְאָן אֲנַחְנָא סַלְקִין אָחֵנָא תְּבָרוּ יָת לִבָּנָא לְמֵימַר עַם רַב וְתַקִּיף מִנָּנָא
מָרֵן וְרַבְרְבָן וְכִרְכִין עַד צֵית שְׁמַיָּא וְאַף בְּנֵי גִבָּרַיָּא חֲזֵינָא תַּמָּן׃ וַאֲמַרִית לְכוֹן לָא
תְּתַּבְּרוּן וְלָא תְּדַחֲלוּן מִנְּהוֹן׃ יְיָ אֱלָהֲכוֹן דְּמֵימְרֵיהּ קֳדָמֵיכוֹן הוּא יְגִיחַ לְכוֹן קְרָבָא
כְּכֹל דַּעֲבַד עִפְּכוֹן בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכוֹן׃ וּבְמַדְבְּרָא חֲזֵיתָא דְּסוֹבַרְ יְיָ אֱלָהָךְ יָתָךְ
כְּדְסוֹבַר גַּבְרָא יָת בְּרֵיהּ בְּכָל אוֹרְחָא דְּהַלִּיכְתּוּן עַד דְּמֵיתֵיכוֹן עַד אַתְרָא

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca.i.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הַזֶּה׃ וְאַתֶּם פְּנוּ־לָכֶם וּסְעוּ הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יַם־סוּף׃		istum. Et nec sic quidẽ credidistis	hunc. τ ιν κῦο hoc nõ credidistis do
	אֵת׀ דְּבַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לַעֲשֹׂתָם וְלֹא תָסוּרוּ יָמִין וּשְׂמֹאל׃		domino deo vestro:	τοῦτον· κὰι ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ οὐκ ἐνεπιστεύσατε κυ
	וּבְכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם תֵּלֵכוּן לְמַעַן תִּחְיוּן וְטוֹב לָכֶם וְהַאֲרַכְתֶּם יָמִים בָּאָרֶץ אֲשֶׁר תִּירָשׁוּן׃		qui precessit vos	mino deo vẽo: q̃ antecedit prio: vobis in
	וְזֹאת הַמִּצְוָה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃		in via: & metatus ẽ lo	ρίω τῷ θεῷ ὑμῶν, ὃς προπορεύεται πρότερος ὑμῶν ἐν
	לְמַעַן תִּירָא אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר אֶת־כָּל־חֻקֹּתָיו וּמִצְוֹתָיו אֲנֹכִי מְצַוְּךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבֶן־בִּנְךָ כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ וּלְמַעַן יַאֲרִכֻן יָמֶיךָ׃		cũ in quo tẽtoria figere	via vt eligat vobis locũ: ducẽs vos in igne
	וְשָׁמַעְתָּ יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ וַאֲשֶׁר תִּרְבּוּן מְאֹד כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃		deberetis: nocte ostẽ	τῇ ὁδῷ ἐκλέγεσθαι ὑμῖν τόπον, ὁδηγῶν ὑμᾶς ἐν πυρὶ
	שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד׃		dens vobis iter p ignẽ:	νυκτὸς & ἐν νεφέλῃ ἡμέρας· κὰι ἀκουσεται κς τὴν φωνὴν τῶν
	וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ׃		q& die p colũnã nubis.	λόγων ὑμῶν, κὰι προσοχθισεις ὤμοσε, λέγων, εἰ ὀψεται
	וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ׃		Cunq audisset	quis vnq ἐκ pranoy ἐκ bo
	וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃		dñs voce ꝫ fermonũ	τις τῶν ἀνδρῶν τούτων τῶν πονηρῶν τὴν γὴν τὴν ἀγα
	וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃		vestrorum: iratus	πὴν ἰδεῖν· quã inraut pribus eor. pter
	וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃		iurauit & ait. Nõ vide	θὴν ταύτην, ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν· πλὴν
	וְהָיָה כִּי־יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֶת לְךָ עָרִים גְּדֹלוֹת וְטֹבוֹת אֲשֶׁר לֹא בָנִיתָ׃		bit quíspiam	chaleb filius iephone: hic videbit ẽ. τ hunc
	וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל־טוּב אֲשֶׁר לֹא מִלֵּאתָ וּבֹרוֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא חָצַבְתָּ כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא נָטָעְתָּ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ׃		de hoibus ꝫ gñationis	χαλὲβ υἱὸς ἰεφονὴ, οὗτος ὄψεται αὐτὴν, κὰι τούτῳ
	הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים׃		huius pessime	δώσω τὴν γὴν ἐφ' ἣν ἐπέβη, κὰι τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, διὰ
	אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד וּבִשְׁמוֹ תִּשָּׁבֵעַ׃		terram bonam quam	secutus est ipe ea ad dñm. τ mihi ira
	לֹא תֵלְכוּן אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם׃		piuramẽto pollicitus sũ	τὸ προσκεῖσθαι αὐτὸν τὰ πρὸς κύριον· κὰι ἐμοὶ ἐυτυ
	כִּי אֵל קַנָּא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ פֶּן־יֶחֱרֶה אַף־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּךְ וְהִשְׁמִידְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃		patribus vestris preter	γε ὁ κς ἐν ὑμῖν ἀπ' ἐμοῦ· λέγων, οὐδὲ σὺ οὐμὴ εἰσελεύ
	לֹא תְנַסּוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּאֲשֶׁר נִסִּיתֶם בַּמַּסָּה׃		caleb filium	σῃ ἐκεῖ· ἰησοῦς υἱὸς ναυὴ ὁ παρεστηκὼς σοι οὗτος εἰσε
	שָׁמוֹר תִּשְׁמְרוּן אֶת־מִצְוֺת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְעֵדֹתָיו וְחֻקָּיו אֲשֶׁר צִוָּךְ׃		iephone. Ipse eni vide	ibit illuc. illũ cõforta: q̃ ipe for
	וְהַיָּשָׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְמַעַן יִיטַב־לָךְ וּבָאתָ וְיָרַשְׁתָּ אֶת־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ׃		bit eã: & ipſi dabo	λεύσεται ἐκεῖ· αὐτὸν κατίσχυσον, ὅτι αὐτὸς κατα
	לְהַדֹּף כָּל־אֹיְבֶיךָ מִפָּנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃		terrã quam calcauit	τὲ diuidet ea̅ israeli. τ pueri ve
	כִּי־יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מָה הָעֵדֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם׃		& filiis eius: quía	κληρονομήσει αὐτὴν τῷ ἰσραὴλ· κὰι τὰ παιδία ὑ
	וְאָמַרְתָּ לִבְנֶךָ עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם וַיּוֹצִאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה׃		secutus est dñm. Nec	στρι quos vtrifti in raptia fore: τ οὓς ἡ
	וַיִּתֵּן יְהוָה אוֹתֹת וּמוֹפְתִים גְּדֹלִים וְרָעִים בְּמִצְרַיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל־בֵּיתוֹ לְעֵינֵינוּ׃		miranda indignatio in	μῶν ἀ ἔιπατε ἐν τῇ ἁρπαγῇ ἔσεσθαι, κὰι τὰ παι
	וְאֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא לָתֶת לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵינוּ׃		populũ: cum mihi quo	τὰ inuenta: ἀ nõ vidit hodie bonũ aut malũ: hi
	וַיְצַו יְהוָה אֹתָנוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל־הַיָּמִים לְחַיֹּתֵנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה׃		q̃ ꝫ iratus dñs pp vos	δίον νέον, ὅσις οὐκ εἶδε σήμερον ἀγαθὸν ἢ κακόν, οὐ
	וּצְדָקָה תִּהְיֶה־לָּנוּ כִּי נִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ׃		dixerit. Nec tu ingredie	introibunt illuc: τ his dabo ẽ
	כִּי־תִשְׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשׂתָהּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֵינוּ׃		ris illuc: sed iosue filius	τοι εἰσελεύσονται ἐκεῖ, κὰι τούτοις δώσω αὐ
	כִּי־יָבִיא אֹתְךָ יְהוָה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָשַׁל גּוֹיִם רַבִּים מִפָּנֶיךָ הַחִתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי שִׁבְעָה גוֹיִם רַבִּים וַעֲצוּמִים מִמְּךָ׃		nũ minister tuus: ipſe	σιν· τ ἰστὶ possidebunt eã. τ
	וּנְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהִכִּיתָם הַחֲרֵם תַּחֲרִים אוֹתָם לֹא־תִכְרֹת לָהֶם בְּרִית וְלֹא תְחָנֵּם׃		intrabit pro te. Hunc	τὴν, καὶ αὐτοὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν· κὰι ὑ
	וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם בִּתְּךָ לֹא־תִתֵּן לִבְנוֹ וּבִתּוֹ לֹא־תִקַּח לִבְנֶךָ׃		exhortare & robora: &	μεῖς ἐπιστρεφόντες ἐρατοπεδεύσατε εἰς τὴν
	כִּי יָסִיר אֶת־בִּנְךָ מֵאַחֲרַי וְעָבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְהִשְׁמִידְךָ מַהֵר׃		ipſe forte terrã diuidet	deserta via fup rubro mare: τ
	כִּי אִם־כֹּה תַעֲשׂוּ לָהֶם מִזְבְּחֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּן וּמַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן וְאֲשֵׁרֵיהֶם תְּגַדָּעוּן וּפְסִילֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ׃		ifraeli. Paruuli vẽ de	ἔρημον ὁδὸν τὴν ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, κὰι
	כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּךָ בָחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכֹּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃		qbus dixistis pcaptiui	ῥῆμα· τ diristis mihi: peccauimus co
	לֹא מֵרֻבְּכֶם מִכָּל־הָעַמִּים חָשַׁק יְהוָה בָּכֶם וַיִּבְחַר בָּכֶם כִּי אַתֶּם הַמְעַט מִכָּל־הָעַמִּים׃		ducẽtur: & filii qui	ἀπεκρίθητε, κὰι εἴπατέ μοι, ἡμάρτομεν ἐναν
	כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָה אֶתְכֶם וּמִשָּׁמְרוֹ אֶת־הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵיכֶם הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם בְּיָד חֲזָקָה וַיִּפְדְּךָ מִבֵּית עֲבָדִים מִיַּד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם׃		hodie bonũ ac malũ	τίον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἡμεῖς ἀναβαίνοντες ἕναρξο
	וְיָדַעְתָּ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו לְאֶלֶף דּוֹר׃		ingrediãmur ultra	γησόμεθα ultra ὁια ἅπερ ἐνετείλατο κύριος
	וּמְשַׁלֵּם לְשֹׂנְאָיו אֶל־פָּנָיו לְהַאֲבִידוֹ לֹא יְאַחֵר לְשֹׂנְאוֹ אֶל־פָּנָיו יְשַׁלֶּם־לוֹ׃		in montem: ait mihi	deus nr nobis. τ assumẽtes ynuiſſq
	וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת אוֹתָם׃		dominus. Dic	ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν. κὰι ἀναλαβόντες ἕναρξο τὰ
	וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת־הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ׃			vafa bellica ſua: τ cõgrega
	וְאָהֲבָךְ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבֵרַךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרוֹת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ׃			σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ, κὰι συναθροισθέν
	בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל־הָעַמִּים לֹא־יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ׃			τι ascẽdistis in mõtẽ. τ dixit dñs ad me: dic
	וְהֵסִיר יְהוָה מִמְּךָ כָּל־חֹלִי וְכָל־מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וְנָתָנָם בְּכָל־שֹׂנְאֶיךָ׃			τες ἀναβαίνετε εἰς τὸ ὄρος· κὰι εἴπατε πρὸς με, ἴστω

Transla. Chal.

וְהָא קֳדָמֵיכוֹן יָהֵב יְיָ אֱלָהָכוֹן יָת אַרְעָא הָדָא סְקוֹ וְרִתוּ יָתַהּ כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְכוֹן לָא תִדְחֲלוּן וְלָא תִתְבְּהָתוּן׃ וְקָרֵיבְתּוּן לְוָתִי כֻּלְּכוֹן וְאֲמַרְתּוּן נִשְׁלְחָה גוּבְרִין קֳדָמָנָא וְיֶחְפְּרוּן לָנָא יָת אַרְעָא וְיָתִיבוּן לָנָא פִּתְגָמָא עַל אוֹרַח דִּנְסַקִּין בַּהּ וְעַל קִרְוַיָּא דְּנֵיעוֹל לְוָתְהוֹן׃ וְשַׁפִּירָא קֳדָמַי פִּתְגָמָא וְנָסֵיבִית מִנְּכוֹן גַּבְרִין תְּרֵיסַר גּוּבְרִין חַד חַד לְשִׁבְטָא׃ וְאִתְפְּנִיאוּ וְסַקוּ לְטוּרָא וְעַד נַחֲלָא דְאֶשְׁכּוֹל וְאַלְּלוּ יָתַהּ׃ וְנָסִיבוּ בִּידְהוֹן מֵאִבָּא דְאַרְעָא וְאַחֲתוּ לָנָא יָת פִּתְגָמָא וְתָבוּ יָת אוֹרְחָא דִּסְלִיקְנָא בַּהּ וְעַל קִרְוַיָּא דְּנֵיעוֹל לְוָתְהוֹן׃ וְסַלִּי

Prittua heb.	Ter. Heb.	Deut. Ca.ii.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
דבר	וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃	locutus est dñs ad me dicens.	locutus eſt dñs ad me dicens.	τ locutus ē dñs ad me: dicēs:
גבל	אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת גְּבוּל מוֹאָב אֶת	Tu trãsibis hodie termios	Tu trãſibis hodie termios	καὶ ἐλάλησε κς πρός με, λέγων, σὺ παρα πορεύσῃ
ערר	עָר׃ וְקָרַבְתָּ מוּל בְּנֵי עַמּוֹן אַל	moab vrbem nomine	moab vrbem nomine	hodie fines moab aroer τ accedetis pro-
צור נגה	תְּצָרֵם וְאַל תִּתְגַּר בָּם כִּי לֹא אֶתֵּן	ammõ ne pugnes cõtra eos: nec	filiorũ ammõ caue ne	ximi ρι τὰ ὅρια μωάβ τὴν ἀρωὴρ καὶ προσάξετε ἐγ-
מארץ נתן	מֵאֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן לְךָ יְרֻשָּׁה כִּי לִבְנֵי	mouearis ad pliũ.	pugnes cõtra eos: nec	γὺς υἱῶν ἀμμαν· μὴ ἐχθραίνετε αὐτοῖς, μηδὲ συνά-
לוט נתתיה ירשה׃ אֵמִים הָיוּ	לוֹט נְתַתִּיהָ יְרֻשָּׁה׃ אֵמִים הָיוּ	dabo tibi de terra	mouearis ad pliũ.	πτετε αὐτοῖς εἰς πόλεμον, οὐ γὰρ μὴ δῶ κληρ τῆς γῆς υἱῶν
חשב קרא	לְפָנִים יֹשְׁבוּ בָהּ עַמִּים גְּדוֹל וְרַב וְרָם	filiorũ ammõ: qa filiis	dabo tibi de terra	ammõ tibi in forte: qz filijs loth dedi eã
גדל רום	כַּעֲנָקִים׃ וְיִשְׁמִידֵם יְהוָה מִפְּנֵיהֶם	loth dedi eã in possef-	filiorũ ammõ: qa filiis	ἀμμὰν σοὶ ἐν κλήρῳ, ὅτι τοῖς υἱοῖς λὼτ ἔδωκα αὐτὴν
עשׂד בָּנָה	וַיִּירְשֵׁם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם׃ כַּאֲשֶׁר	sionẽ. Terra gigãtũ re	loth dedi eã in posſef-	in forte. terra gigãtũ reputabit. τ .n. in ea
ירש	עָשָׂה לִבְנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר	putata ẽ: & in ipa olim	sionẽ. Terra gigãtũ re	ἐν κλήρῳ· γῆ ραφαὶν λογισθήσεται· καὶ κρ ἐπ' αὐτῆς
נסע	אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֶת הַחֹרִי מִפְּנֵיהֶם	habitabãt gigantes prius.	putata ẽ: & in ipa olim	habitabãt gigantes prius. τ ãmonite no
נתן	וַיִּירְשֵׁם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם׃ כַּאֲשֶׁר	τ ãmonite no	habitabãt gigantes prius.	κατῴκουν οἱ ραφαὶν τοπρότερον· καὶ οἱ ἀμμαν ἴσον
עשׂה	עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יְרֻשָּׁתוֹ	mĩantur eos zomĩ: gens magna τ multa τ po-	τ ãmonite no	mĩantur eos zomĩ: gens magna τ multa τ po-
עבר	אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָהֶם׃ עַתָּה קוּמוּ	pulus ingens τ fortis:	mĩantur eos zomĩ: gens magna τ multa τ po-	μέζουσιν αὐτῆς ζομμίν, ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ δυνα
נחל	וְעִבְרוּ לָכֶם אֶת נַחַל זָרֶד וַנַּעֲבֹר	& multus & procre fogi	pulus ingens τ fortis	τεντιον· νοβία· quẽadmodũ filij enachi. τ pdidit eos
יום	אֶת נַחַל זָרֶד׃ וַיָּמִים אֲשֶׁר הָלַכְנוּ	tudinis ſicut enachim:	& multus & procre	τώτερον ὑμῶν, ὥσπερ οἱ ἐνακίμ, καὶ ἀπώλεσεν αὐτὸς
מקרב	מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה מֵעֲשָׂר עַד אֲשֶׁר עָבַרְנוּ אֶת	quos dlenit dñs a facie	fogi tudinis ſicut	dñs a facie coῦ: τ possiderũt
נחל	נַחַל זָרֶד׃ שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה	eorum: & fecit illos ha	enachim: quos dlenit	κύριος ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν
תמם	עַד תַּם כָּל הַדּוֹר אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה	bitare pro eis: ſicut	dñs a facie eorum: &	eos: τ habitauerũt pro illis vſq in die
חנה	מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה	fecerat filiis eſau qui	fecit illos habitare	hanc. ſicut fecerũt filijs eſau habi-
היה	לָהֶם׃ וְגַם יַד יְהוָה הָיְתָה בָּם	habitant in ſeir ſicut	pro eis: ſicut fecerũt	tantes in seir: quẽadmodũ fecerũt filijs eſau qui
תמם	לְהָמֵם מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה עַד תָּמְנוּ׃	deles horreos: & terrã	filijs eſau habitantes	habitant in seir: quẽadmodũ deleuit horreũ a
	וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּמּוּ כָּל אַנְשֵׁי	corũ illis tradẽs quã poſ	in seir: quẽadmodũ	facie eoῦ: τ poſſidẽrũt eos: τ
	הַמִּלְחָמָה לָמוּת מִקֶּרֶב הָעָם׃	ſidẽt vſq in preſens.	deleuit horreũ a	habitauerũt pro illis vſq in
		Eucos quoq qui habi	facie eoῦ: τ poſſidẽrũt	die hanc.
		tabant in aſerim vſq	eos: τ habitauerũt pro	κατῴκισθησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης·
		gazã cappadoces expulerũt: degreſſi	illis vſq in die hanc.	τ euei habitãtes in aſerothvſq gazã:
		de cappadocia deleue-	κατῴκισθησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης·	καὶ οἱ ἐβαῖοι οἱ κατοικοῦντες ἐν ἀσηρὼθ ἕως γαζῆς,
		runt eos: & habitaue-	τ euei habitãtes in aſeroth vſq gazã:	τ cappadoces egreſſi ex cappadocia deleuerũt
		runt pro illis. ſurgite τ	καὶ οἱ ἐβαῖοι οἱ κατοικοῦντες ἐν ἀσηρὼθ ἕως γαζῆς,	αὐτοὺς καὶ κατῴκισαν ἀντ' αὐτῶν· νῦν οὖν ἀνάστη-
		trãſite torrẽtẽ arnõ. Ec	τ cappadoces egreſſi ex cappadocia deleuerũt	τε τ διάβητε τὸν χειμάρρουν, οὗ παρ μὴ δῶ ὑμῖν ἐπὶ
		ce tradidi i manu tua	αὐτοὺς καὶ κατῴκισαν ἀντ' αὐτῶν· νῦν οὖν ἀνάστη-	διδι in manus tuas feõ regẽ eſebõ
		feõ regẽ eſebõ amor-	τε τ διάβητε τὸν χειμάρρουν, οὗ παρ μὴ δῶ ὑμῖν ἐπὶ	ραὶδωκα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν σικὼ βασιλέα ἐσεβὼν τὸν
		reorũ. & terrã eius in	διδι in manus tuas feõ regẽ eſebõ	amorreũ τ terrã eius. incipe poſſidere. cõmitte
		cipe poſſidere: & cõmi	ραὶδωκα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν σικὼ βασιλέα ἐσεβὼν τὸν	ἀμορραῖον καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ· ἐνάρχου κληρονομεῖν· συνάπτε
		tte aduerſus eũ preliũ.	amorreũ τ terrã eius. incipe poſſidere. cõmitte	aduerſus eũ bellũ in die hac. incipe dare ti
		Hodie incipiã mittere	ἀμορραῖον καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ· ἐνάρχου κληρονομεῖν· συνάπτε	μὴν καθ' ἡμέραν πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· ἐνάρχου δοῦναι τὸν φό
		terrorẽ atq formidinẽ	aduerſus eũ bellũ in die hac. incipe dare ti	βον σου καὶ τὸν τρόμον σου ἐπὶ πρόσωπον πάντων τῶν ἐθ
		tuã in populos: qui ha	μὴν καθ' ἡμέραν πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· ἐνάρχου δοῦναι τὸν φό	νῶν τῶν ὑπὸ κάτω τ οὐρανοῦ, ὅστινες ἀκούσαντες τὸ ὄνομά σου
		bitant in populos: qui ha	βον σου καὶ τὸν τρόμον σου ἐπὶ πρόσωπον πάντων τῶν ἐθ	ταραχθήσονται, καὶ ὠδῖνας ἕξουσιν ἀπὸ προσώπου σου. καὶ ἐ
		bitant ſub oĩ celo: vt	νῶν τῶν ὑπὸ κάτω τ οὐρανοῦ, ὅστινες ἀκούσαντες τὸ ὄνομά σου	πίσειλε πρέσβεις ἀπὸ τῆς ἐρήμου πεδαμὼθ πρὸς σηὼν βασιλέα
		audito nõ ictuo pauce	ταραχθήσονται, καὶ ὠδῖνας ἕξουσιν ἀπὸ προσώπου σου. καὶ ἐ	ἐσεβὼν λόγοις εἰρηνικοῖς λέγων, παρ ελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου,
		ant: & i morẽ pturientiũ	πίσειλε πρέσβεις ἀπὸ τῆς ἐρήμου πεδαμὼθ πρὸς σηὼν βασιλέα	
		cõtremiſcãt: & dolore	ἐσεβὼν λόγοις εἰρηνικοῖς λέγων, παρ ελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου,	
		tenẽtur. Miſi ergo nũ		
		cios de ſolitudine cede		
		moth ad ſeõ regẽ eſe-		
		bõ &bis pacificis dicẽs		
		Trãſibimus p terrã tu-		
		am. publica gradiemur		

Prittua heb.	Ter. Heb.	Deut. Ca.ii.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
שנה יהוה אלהיך עמך לא חסרת	שָׁנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ לֹא חָסַרְתָּ	annis verbũ dñi dei tui fuit tecũ: nec ꝺ ꝺ tibi defuit.	annis verbũ dñi dei tui fuit tecũ: nec ꝺ ꝺ tibi defuit.	ἐνιαυτὸν ρῆμα κυρίου θεοῦ σου μετὰ σοῦ, οὐκ ἐπεδεήθης ῥήμα
דבר נעבר את אחי בני עשו	דָּבָר׃ וַנַּעֲבֹר מֵאֵת אַחֵינוּ בְּנֵי עֵשָׂו	Et trãſiuimus a fribus nſis filijs eſau qui habitãt in	Et trãſiuimus a fribus nſis filijs eſau qui habitãt in	τος· καὶ παρ ἠλθομεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν υἱοὺς ησαύ,
הישבים בשעיר מדרך הערבה	הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר מִדֶּרֶךְ הָעֲרָבָה	seir a via cãpeſtri ab elath τ ab eſion gaber: τ perre-	seir a via cãpeſtri ab elath τ ab eſion gaber: τ perre-	habitantes in seir iuxta viã ara
מאילת ומעציון גבר ונפן ונעבר	מֵאֵילַת וּמֵעֶצְיוֹן גָּבֶר וַנָּפֶן וַנַּעֲבֹר	xim⁹ τ trãſiuimus p viã deſerti moab. et dixit dñs	xim⁹ τ trãſiuimus p viã deſerti moab. et dixit dñs	τοὺς κατοικοῦντας ἐν σηὶρ παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀρα
דרך מדבר מואב ויאמר יהוה	דֶּרֶךְ מִדְבַּר מוֹאָב׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה	ad me. Nõ pugnes cõ	ad me. Nõ pugnes cõ	ba ab helath τ ab aſiõ gaber. τ reuerſi
אלי אל תצר את מואב ואל	אֵלַי אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב וְאַל	tra moabitas: nec	tra moabitas: nec	βὰ κατὰ ὁδὸν ἐλὰν καὶ κατὰ γασίων γαβέρ· καὶ ἐπιστρα φέν
תתגר בם מלחמה כי לא אתן לך	תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה כִּי לֹא אֶתֵּן לְךָ	aduerſus eos pli	aduerſus eos pli	ptertuimus viã deſertã moab. τ dixit dñs
מארצו לבני לוט נתתי	מֵאַרְצוֹ לִבְנֵי לוֹט נָתַתִּי	um. Nõ eni dabo tibi	um. Nõ eni dabo tibi	τες παρ ἠλθομεν ὁδὸν ἔρημον μοάβ· καὶ εἶπε κύριος
את ער ירשה האמים	אֶת עָר יְרֻשָּׁה׃ הָאֵמִים	de terra eorum:	de terra eorum:	ad me: nẽ ãmnici filijs moabitis: τ nõ mea
לפנים ישבו בם עם גדול ורב	לְפָנִים יָשְׁבוּ בָהּ עַם גָּדוֹל וְרַב	quia filijs loth tradidi	quia filijs loth dedi	πρός με, μὴ ἐχθραίνετε τοῖς μωαβίταις, καὶ μὴ συνά
ורם כענקים ישׁמידם יהוה	וָרָם כָּעֲנָקִים׃ וַיַּשְׁמִידֵם יְהוָה	ar in poſſeſſionẽ. Terribiles	ar in poſſeſſionẽ. Terribiles	πτετε αὐτοῖς εἰς πόλεμον, οὐ γὰρ μὴ δῶ ὑμῖν ἐκεῖ
מפניהם וישבו תחתם	מִפְּנֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם׃	a principio habitauerũt in ea: populꝰ magnus τ mul	a principio habitauerũt in ea: populꝰ magnus τ mul	θεν ἀπὸ γῆς κληρονομίαν τοῖς υἱοῖς λὼτ δέδωκα
כאשר עשה לבני עשו הישבים	כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִבְנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים	tus τ fortis ſicut gigãtes: reputãtur etiã ipſi ſic gigã-	tus τ fortis ſicut gigãtes: reputãtur etiã ipſi ſic gigã-	ἀμμὰν σοὶ ἐν κλήρῳ, ὅτι τοῖς υἱοῖς λὼτ ἔδωκα αὐτὴν
בשעיר אשר השמיד את החרי	בְּשֵׂעִיר אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֶת הַחֹרִי	tes: τ moabite vocabãt eos terribiles. et in ſeir habi	tes: τ moabite vocabãt eos terribiles. et in ſeir habi	in forte. terra gigãtũ reputabit. τ .n. in ea
מפניהם וישבו תחתם עד היום	מִפְּנֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם עַד הַיּוֹם	tauerũt horrei a principio: τ filij eſau eiecerunt eos: τ	tauerũt horrei a principio: τ filij eſau eiecerunt eos: τ	ἐν κλήρῳ· γῆ ραφαὶν λογισθήσεται· καὶ κρ ἐπ' αὐτῆς
הזה׃ והעוים הישבים בחצרים	הַזֶּה׃ וְהָעַוִּים הַיֹּשְׁבִים בַּחֲצֵרִים	exterminauerũt a cõſpectu ſuo: τ habitauerũt in loco	exterminauerũt a cõſpectu ſuo: τ habitauerũt in loco	habitabãt gigantes prius. τ ãmonite no
עד עזה כפתרים היצאים מכפתר	עַד עַזָּה כַּפְתֹּרִים הַיֹּצְאִים מִכַּפְתֹּר	eoῦ: ſicut fecit iſrael i terra hereditatis ſue quã dedit	eoῦ: ſicut fecit iſrael i terra hereditatis ſue quã dedit	mĩantur eos zomĩ: gens magna τ multa τ po-
השמידום וישבו תחתם׃ קומו סעו	הִשְׁמִידוּם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם׃ קוּמוּ סְעוּ	eis dñs. Nunc ſurgite τranſite torrẽtẽ zared: τ tran	eis dñs. Nunc ſurgite τranſite torrẽtẽ zared: τ tran	pulus ingens τ fortis ſicut gigãtes: ipſi quoq ꝺ ꝺ dedit
ועברו לכם את נחל זרד ונעבר	וְעִבְרוּ לָכֶם אֶת נַחַל זָרֶד וַנַּעֲבֹר	ſiſtumus torrẽtẽ zared. Dies aũt quibus ambulauimus de cadeſbarne vſq ad	ſiſtumus torrẽtẽ zared. Dies aũt quibus ambulauimus de cadeſbarne vſq ad	eis τ ἐξωλόθρευσεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτ' αὐ
את נחל זרד׃ וימים אשר הלכנו	אֶת נַחַל זָרֶד׃ וְהַיָּמִים אֲשֶׁר הָלַכְנוּ	transitum τranſiuimus torrẽtẽ zareth τ triginta octo	transitum τranſiuimus torrẽtẽ zareth τ triginta octo	τοὺς· καὶ παρ ἠλθομεν τὸν φάραγγα ζαρέδ·
מקדש ברנע עד אשר עברנו את	מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ עַד אֲשֶׁר עָבַרְנוּ אֶת	annorum fuit: οοοο

Pritiua heb.	Tex. Heb. Deut. Ca. iii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina
עיר	וְעָרֵי הָרֶר וְכָל אֲשֶׁר צוֹחַ יְהוָה		
לָחֶם	וְנָפָן וְנָעַל		
עֲלֵה כְּנָה	אֱלֹהֵינוּ׃		
	Cap. iiii.		
עֲלֵה כְּנָה	דֶּרֶךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן		
לָחֶם	לִקְרָאתֵנוּ הוּא וְכָל עַמּוֹ לְמִלְחָמָה		
יָרֵא נָתַן	אֶדְרָעִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל		
עֲשָׂה	תִּירָא אֹתוֹ כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי אֹתוֹ		
שֵׁב	וְאֶת כָּל עַמּוֹ וְאֶת אַרְצוֹ וְעָשִׂיתָ		
נָתַן	לוֹ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ		
שֵׁאר לֵד	הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן׃		
עִיר	וַיִּתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ גַּם אֶת		
הָיָה	עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וְאֶת כָּל עַמּוֹ וַנַּכֵּהוּ		
	עַד בִּלְתִּי הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד׃ וַנִּלְכֹּד		
	אֶת כָּל עָרָיו בָּעֵת הַהִוא לֹא		
	הָיְתָה קִרְיָה אֲשֶׁר לֹא לָקַחְנוּ		
	מֵאִתָּם שִׁשִּׁים עִיר כָּל חֶבֶל אַרְגֹּב		
מֶלֶךְ	מַמְלֶכֶת עוֹג בַּבָּשָׁן׃ כָּל אֵלֶּה עָרִים		
חֹמָה בָּרִיחַ	בְּצֻרוֹת חוֹמָה גְּבֹהָה דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ		
בַּד בָּרָה	לְבַד מֵעָרֵי הַפְּרָזִי הַרְבֵּה מְאֹד׃		
חָרַם עָשָׂה	וַנַּחֲרֵם אוֹתָם כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ		
	לְסִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הַחֲרֵם כָּל עִיר		
	מְתִם הַנָּשִׁים וְהַטָּף׃ וְכָל הַבְּהֵמָה		
עִיר בָּזַז לָקַח	וְשָׁלָל הֶעָרִים בָּזְזוּנוּ לָנוּ׃ וַנִּקַּח		
	בָּעֵת הַהִוא אֶת הָאָרֶץ מִיַּד		
יָרֵא נָתַן	שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר		
עֲשָׂה	הַיַּרְדֵּן מִנַּחַל אַרְנֹן עַד הַר חֶרְמוֹן׃		
כָּרָא	צִידֹנִים יִקְרָאוּ לְחֶרְמוֹן שִׂרְיֹן		
	וְהָאֱמֹרִי יִקְרְאוּ לוֹ שְׂנִיר׃ כָּל עָרֵי		

Interp. chal.

et ad vrbes mõtis & ad oia loca q̃ precepit dñs de nr. ¶ Et pertransimus & ascendimus per viam basan: & egressus est og rex basan in occursum nostrũ ipse & oia populus eius vt cõmitteret bellum in edrai. et dixit dñs ad me. Ne timeas eum: quia in manu tua tradidi eum & omne populũ eius & terram eius: & facies ei sicut fecisti seon regi amorreoꝝ qui habitabat in esebon. et dedit dñs deus noster in manu nostra etiã og regem basan & omne populũ eius: et percussimus eũ donec nullus ei esset relictus esset. et subiecimus oẽs vrbes eius in tpe illo: nõ fuit ciuitas quã non accepimus ab eis seragynta vrbes oia loca prouincie argob regni og in basan. Oẽs ille vrbes munite & murate que habebãt seras & pectes preter villas absq; muris multas nimis. & destruximus eas: sicut fecimus seon regi esebon: vniuersa deꝫ cites omnia vitros & mulieres & paruulos & oia iumenta: et spolia vrbiũ diripuimus nobis. et tulimus in tpe illo terrã de manu duoꝝ regum amorreoꝝ que erant trans iordanẽ: a torrente arnon vsq; ad montem hermon. Sidonii vocabant hermon sarion: et amorrei appellabant eum montem nullis. Omnes vrbes ooo

Pritiua heb.	Tex. Heb. Deut. Ca. ii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Exe. lxx. cũ interp. latina
עֵבֶר	בַּדֶּרֶךְ אֵלֶךְ לֹא אָסוּר עָמִין	via ibo: nõ declinabimus neq; ad dextrã neq; ad sinistrã.	ἐν τῇ ὁδῷ πορεύσομαι, οὐκ ἐκκλινῶ δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά.
שְׁמֹאול	וְשִׂמְאול׃ אֹכֶל בַּכֶּסֶף תְּשַׁבְּרֵנִי	cibos argento tribues mihi & comedã: & aquã argento tribues mihi & bibã:	βρώματα ἀργυρίου ἀποδώσῃ μοι καὶ φάγομαι, καὶ ὕδωρ ἀργυρίου ἀποδώσῃ μοι καὶ πίομαι, πλὴν ὅτι
עֵבֶר	וְאָכַלְתִּי וּמַיִם בַּכֶּסֶף תִּתֵּן לִי	tãtũmodo trãsibo pedibus meis:	πάρελεύσομαι τοῖς ποσί, καθὼς ἐποίησάν μοι οἱ υἱοὶ
נָתַן	וְאֶשְׁתֶּה רַק אֶעְבְּרָה בְרַגְלָי׃ כַּאֲשֶׁר	sicut fecerũt mihi filij	Ησαυ οἱ κατοικοῦντες ἐν Σηίρ, καὶ οἱ Μωαβῖται οἱ κα
עָשָׂה	עָשׂוּ לִי בְּנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר	Esau qui habitãt in seir:	τοικοῦντες ἐν Ἀρ ἕως ἂν διαβῶ τὸν Ιορδάνην εἰς τὴν
וְהַמּוֹאָבִים הַיֹּשְׁבִים בָּעֵר עַד אֲשֶׁר	& moabite q morãtur in ar: donec veniam ad iordanẽ: & trãsea mus ad terram quam dñs deus nr daturus ẽ nobis.	γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν. καὶ οὐκ ἠθέλησε	
אֶעֱבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר	Noluitq; seon rex esebon dare nobis trãsitũ: quia	σεὼν βασιλεὺς Ἐσεβὼν παρελθεῖν ἡμᾶς διʼαὐτόν· ὅτι	
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ׃ וַיֹּאמֶר	induraurat dñs deus nr spũ eius: & obfirmauerat cor illius: ita vt traderet eum in manus tuas sicut nũc vides.	ἐσκλήρυνε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ κατίσχυ	
סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הָעֲבֵרֵנוּ בּוֹ כִּי	Dixitq; dñs ad me: Ecce cepi tibi tradere scon & terram eius: incipe possidere eam.	σεν τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἵνα παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖράς	
עֵבֶר	הִקְשָׁה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת רוּחוֹ וְאִמֵּץ	Egressusq; est scon obuiã nobis cũ omni populo suo ad prelium in iasa: & tradidit eum dñs deus nr nobis cũ oi populo suo ad preliandum

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Deut.	Ca. iii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
פְּנֵי אָח	לִפְנֵי אֲחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל בְּנֵי			fratres vestros filios israel omnes viri	ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν ἰσραὴλ πᾶς
נָשָׁה כָּנָה	חַיִל רַק נְשֵׁיכֶם וְטַפְּכֶם וּמִקְנֵכֶם			robusti absq; uxoribꝰ & parulis atq; iumentis.	ἀνὴρ δυνατός· πλὴν αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν
יָדַעְתִּי כִּי מִקְנֶה רַב לָכֶם יֵשְׁבוּ				Noui enim quꝓ pluratis habeatis pecora: & in	καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν, διότι πολλὰ κτήνη ὑμῖν, κατοικεῖτε
בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם				vrbibus remãere debebũt quas tradidi vobis	ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν, αἷς ἔδωκα ὑμῖν ἕως
אֲשֶׁר יְיָ יְהוָה לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם				dõec requiem tribuat dñs fribus vris sicut vobis tribuit: & possideãt	ἂν καταπαύσῃ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν,
וְיָרְשׁוּ גַם הֵם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר				ipli etiã terram quam	καθὼς καὶ ὑμᾶς, καὶ κατακληρονομήσωσι καὶ αὐτοὶ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָהֶם בְּעֵבֶר				dat dñs deus nr eis	τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς ἐν τῷ
הַיַּרְדֵּן וְשַׁבְתֶּם אִישׁ לִירֻשָּׁתוֹ				trãs iordanẽ, & reuertemini vnus	πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἐπαναγαγήσεσθε ἕκα-
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם: וְאֶת יְהוֹשׁוּעַ				quisq; in hereditatẽ suã quã dedi vobis.	στος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, ἣν δέδωκα ὑμῖν. καὶ τῷ
צִוִּיתִי בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר עֵינֶיךָ				Et iosue precepi in tẽpore illo: dicẽs:	Ἰησοῦ ἐνετειλάμην ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων,
הָרֹא�וֹת אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה				oculi tui viderũt oĩa q̃cũq; fecit dñs	ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος
אֱלֹהֵיכֶם לִשְׁנֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה כֵּן				deus nr duobus regibus istis: sic fac-	ὁ θεὸς ὑμῶν τοῖς δύο βασιλεῦσι τούτοις, οὕτως ποιή-
יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁר				et dñs oĩbus regnis ad que tu trã-	σει κύριος πάσαις ταῖς βασιλείαις, ἐφ' ἃς σὺ διαπο-
אַתָּה עֹבֵר שָׁמָּה: לֹא תִירָאוּם כִּי				seas illuc. nõ timebitis ab eis: qz dñs	βαίνεις ἐκεῖ· οὐ φοβηθήσεσθε ἀπ' αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם:				deus nr ipe pugnabit p vobis.	θεὸς ὑμῶν αὐτὸς πολεμήσει πρὸ ὑμῶν.
וָאֶתְחַנַּן אֶל יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר:				Precatusq; sum dñm in tpore illo dicens:	καὶ ἐδεήθην τοῦ κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων,
אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת				Dñe dñe tu cepisti ostendere seruo tuo	κύριε κύριε σὺ ἤρξω
אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ וְאֶת יָדְךָ				magnitudinẽ tuã & manũ tuã fortẽ &	δεῖξαι τῷ σῷ θεράποντι τὴν ἰσχύν σου καὶ τὴν δύ-
הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם				brachiũ tuũ excelsũ. q̃ nã deꝰ in celo	ναμίν σου καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν καὶ τὸν
וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ				& cõparari fortitudini tue. Trãsibo igitur & vi	βραχίονα σου τὸν ὑψηλόν. τίς γὰρ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ
וְכִגְבוּרֹתֶךָ: אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה				debo terrã hanc optimam trans	ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις ποιήσει κατὰ τὰ ἔργα σου καὶ κατὰ
אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר				iordanẽ & mõtẽ istũ egregiam	τὴν ἰσχύν σου. διαβὰς δὴ τὸν ὄρ-
הַיַּרְדֵּן הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה				& libanũ. Iratusq; est dñs mihi propter vos:	δεῖξαι τῷ σῷ θεράποντι τὴν ἰσχύν σου καὶ τὴν δύ-
וְהַלְּבָנוֹן: וַיִּתְעַבֵּר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם				nec exaudiuit me: sed	ναμίν σου καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν καὶ τὸν
וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה				dixit	βραχίονα σου τὸν ὑψηλόν. τίς γὰρ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ
אֵלַי רַב לָךְ אַל תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי				mihi. Sufficit tibi. ne	ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις ποιήσει κατὰ τὰ ἔργα σου καὶ κατὰ
עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה: עֲלֵה רֹאשׁ				quaq; vltra loquaris	τὴν ἰσχύν σου. διαβὰς δὴ τὸν ὄρ-
				de hac re ad me. Ascẽde	μὴ προσθῇς ἔτι λαλῆσαι πρός με τὸν λόγον τοῦτον,
				cacumen	ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Deut.	Ca. iii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
עָשָׂר	הַגִּישָׁר וְכָל הַגִּלְעָד וְכָל הַבָּשָׁן עַד			q̃ site sũt in planitie &	πισος τ οἰσ galaad τ οἰσ βασαν ὑσq ad sel
סַלְכָה וְאֶדְרֶעִי עָרֵי מַמְלֶכֶת עוֹג				vniuersa terra galaad &	μισὼ καὶ πᾶσα γαλααδ καὶ πᾶσα βασὰν ἕως ελ
בַּבָּשָׁן: כִּי רַק עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן				basan vsq; ad selcha &	cha τ edrai ciuitates regni og in basan:
נִשְׁאַר מִיֶּתֶר הָרְפָאִים הִנֵּה עַרְשׂוֹ	שֶׁאֵר			edrai ciuitates regni	καὶ καὶ ἐδρεὶν πόλεις βασιλείας Ω ὢγ ἐν τῇ βασὰ,
עֶרֶשׂ בַּרְזֶל הֲלֹה הוּא בְּרַבַּת בְּנֵי	לוֹא			og i basan. Solus qp	q; τῆ og rex basan reliquerat de
עַמּוֹן תִּשַׁע אַמּוֹת אָרְכָּהּ וְאַרְבַּע	אַמָּה רָבָע			pe og rex basan	ὅτι πλὴν ὢγ βασιλεὺς βασὰν κατελείφθη ἀπὸ τῶν
אַמּוֹת רָחְבָּהּ בְּאַמַּת אִישׁ: וְאֶת				reliquerat de stirpe gi-	raphaiꝫ. ecce lectus eius lectus ferreus: ecce hic
הָאָרֶץ הַזֹּאת יָרַשְׁנוּ בָּעֵת הַהִוא	חָצֵר			gãtũ. Et mõstratur lectꝰ	ἐστιν· ἰδοὺ κλίνη αὐτοῦ κλίνη σιδηρᾶ, ἰδοὺ αὕτη
מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל נַחַל אַרְנֹן וְחֲצִי	עִיר נָתָן			eius ferreus qui est in	in rabath filioꝝ ammõ, nonẽ cubitoꝝ lõgitudo
הַר הַגִּלְעָד וְעָרָיו נָתַתִּי לָרְאוּבֵנִי				rabath filiorum	ἐν τῇ ἀκρᾳ τῶν υἱῶν ἀμμῶν· ἐννέα πηχῶν τὸ μῆκος
וְלַגָּדִי: וְיֶתֶר הַגִּלְעָד וְכָל הַבָּשָׁן				camõ nonẽ cubitos hñs	eius: τ ὕπτιον cubitoꝝ latitudo eius in
מַמְלֶכֶת עוֹג נָתַתִּי לַחֲצִי שֵׁבֶט	כָּלַךְ			latitudinis & q̃ttuor	ἀυτῆς, καὶ τεσσάρων πηχέων ὁ εὖρος αὐτῆς ἐν
הַמְנַשִּׁי כָּל חֶבֶל הָאַרְגֹּב לְכָל הַבָּשָׁן				cubitos viri, τ trã illã possedimus	cubito viri, τ τρᾶ ἐκείνη ἐκληρονομήσαμεν
הַהוּא יִקָּרֵא אֶרֶץ רְפָאִים: יָאִיר בֶּן	קֹרֶא			terrã illã ab aroer q̃ est	πήχεις ἀνδρός· καὶ τὴν γῆν ἐκείνην ἐκληρονομήσαμεν
מְנַשֶּׁה לָקַח אֶת כָּל חֶבֶל אַרְגֹּב עַד	תָּחַת			iuxta torrẽtẽ arnõ: & dimidiũ mõtis galaad. &	ἀπὸ τῆς παρὰ χειμάρρου ἀρνών, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ὄρους γαλαάδ. καὶ
גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וַיִּקְרָא	גְּבַל קָרָא			ciuitates eius dedi rubẽ τ gath: τ	πόλεις αὐτοῦ ἔδωκα τῷ ῥουβὴμ καὶ τῷ γάδ, καὶ
אֹתָם עַל שְׁמוֹ אֶת הַבָּשָׁן חַוֹת יָאִיר	חָוָה			tpis ciuitates istius dedi tribui ruben τ tri-	reliquum galaad τ οἐν basan re
עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְלִמָכִיר נָתַתִּי אֶת	נָתָן			busq; iosue pcepi in tẽpore illo: dicẽs:	τὸ κατάλοιπον Ω γαλαὰδ καὶ πᾶσαν τὴν Βασὰν βα
הַגִּלְעָד וְלָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי נָתַתִּי מִן				oculi vt viderũt oĩa q̃cũq; fecit dñs	σιλείαν ὢγ ἐδωκα τῷ ἡμίσει τῆς φυλῆς μαγαων,
הַגִּלְעָד וְעַד נַחַל אַרְנֹן תּוֹךְ הַנַּחַל				deus nr duobus regibus istis: sic fac-	τ οἐν circũ regionẽ argob, τ οἐν
וּגְבוּל עַד יַבֹּק הַנַּחַל גְּבוּל בְּנֵי				et dñs oĩbus regnis ad que tu trã-	καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον ἀργώβ, καὶ πᾶσαν τὴν
עַמּוֹן: וְהָעֲרָבָה וְהַיַּרְדֵּן וּגְבוּל מִכִּנֶּרֶת				seas illuc. nõ timebitis ab eis: qz dñs	βασὰν illam: tra raphaim cõputabitur. τ ἐαν fi
וְעַד יַם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח תַּחַת				deus nr ipe pugnabit p vobis.	βασὰν ἐκείνη, γῆ ῥαφαὶν λογισθήσεται. καὶ ἐαὰν υἱ
אַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה מִזְרָחָה: וָאֲצַו	זֶרַח פְּצָה			Precatusq; sum dñm	lino manasse accepit οἐν circũ regionẽ argob
אֶתְכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר יְהוָה				in tpore illo: dicens:	ὃς μαγαὼν ἔλαβε πᾶσαν τὴν περίχωρον ἀργώβ
אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם אֶת הָאָרֶץ				dñe dñe tu cepisti	ὑσq ad terios gessuri τ machati τ cognominauit
הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ חֲלוּצִים תַּעַבְרוּ	חֵשׁ חֲלוּצִים עֹבֵר			ostendere seruo tuo	ἕως τῶν ὁρίων γεσσουρὶ καὶ μαχαθί· καὶ ἐπωνόμασεν
כָּל בְּנֵי חַיִל לִפְנֵי אֲחֵיכֶם בְּנֵי				magnitudinẽ tuã & manũ tuã fortẽ &	illas in noie suo basan auothair
יִשְׂרָאֵל כָּל אֲשֶׁר				brachiũ tuũ excelsũ. q̃ nã deꝰ in celo	αὐτὰς ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ τὴν Βασὰν ἀβωθιαὴρ
				& cõparari fortitudini	ὑσq ad διὲ hᾶc. τ machir dedi
				tuæ. Trãsibo igitur & vi	ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ τῷ μαχὶρ ἔδωκα τὴν
				debo terrã hanc optimam trans	galaad. τ ruben τ gad dedi a
				mam trans iordanẽ & mõtẽ istũ egregiam & libanũ.	galaad ὑσq ad torrẽtẽ arnõ medĩũ tor
				Iratusq; est dñs mihi propter vos: nec exaudiuit me: sed	τῆς γαλααδ ἕως Ψ χειμάρρου ἀρνὼν μέσον τοῦ χει
				dixit mihi. Sufficit tibi. ne	μάρρου ὅριον καὶ ἕως Ψ Ἰαβὼκ, καὶ ὁ χειμάρρους ὁρι
				quaq; vltra loquaris	filiꝝ ammõ. τ plantiem τ iordã
				de hac re ad me. Ascẽde	τοῖς υἱοῖς ἀμμών· καὶ ἡ ἀραβὰ καὶ ὁ Ἰορδὰ
				cacumen	nis terminꝰ a cenereth τ ὑσq ad mare plantiẽ ma
					νης τέρμα ἀπὸ χενερὲθ καὶ ἕως θαλάσσης ἀραβὰ θα
					λάσσης ἁλυκῆς ἀπὸ σηθὼν φάραγγα ἀνατολῶν.
					τ pcepi vobis in tpe illo: dicẽs:
					καὶ ἐνετειλάμην ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων,
					dñs deus nr dedit vobis trã hanc
					κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δέδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην
					in hereditatẽ armati precedite
					ἐν κλήρῳ· ἐνοπλισάμενοι προπορεύεσθε οοοοο

Pritiua beb.	Tex. Heb.	Deut.	Ca. iii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
עֵשָׂו	בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַח שָׁמֶשׁ תִּשְׁכְּנוּן			fratres vestros filios ise	ante facie fratrũ vestroꝝ filioꝝ israel oĩa
נָגַר עֵבֶר נָצָה	בָּעֵמֶק מוּל בֵּית פְּעוֹר וּבְאֶרֶץ סִיחֹן			rael omnes viri	πρὸ προσώπου τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν ἰσραὴλ πᾶς
חָזָה אֲרַם צוֹבָה	מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן			robusti absq; uxoribꝰ & parulis atq; iumen	porcus, uerũtũ uxores ure τ filij uri
וְחָמָת לְנָגְבּוֹ לְשִׁיחוֹן מֶלֶךְ עוֹג	וּבָאֶרֶץ הַבָּשָׁן מֶלֶךְ עוֹג וּמִלְּקֹט			tis. Nouĩ enĩ qꝫ pfura	δυνατός· πλὴν αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν
הַבָּשָׁן: כִּי אַתֶּם רֹאִים אֵת כָּל אֲשֶׁר	עָשָׂה יְהוָה לִפְנֵיכֶם לְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה			habeatis pecora: & in	τ τὰ κτήνη ὑμῶν, διότι πολλὰ κτήνη ὑμῖν, κατοι
לְשִׁחוֹן וּלְעוֹג שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי	אֲשֶׁר בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר שָׁמָּה			vrbibus remãere debebũt quas tradidi vobis	κοῦσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν, αἷς ἔδωκα ὑμῖν ἕως
אֲשֶׁר בְּעִבְרֶךָ: וְהִפִּיל יְהוָה אֹתָם	לִפְנֵיכֶם וְעָשׂוּ לָהֶם יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר			dõec requiem tribuat dñs fribus vris sicut vo	ἂν καταπαύσῃ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν,
לִפְנֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם כְּכֹל הַמִּצְוָה	עָשָׂה לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי וּלְאַרְצָם			bis tribuit: & possideãt	καθὼς καὶ ὑμᾶς, καὶ κατακληρονομήσωσι καὶ αὐτοὶ
אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם: רַק לֹא יִהְיֶה	אֲשֶׁר עָשָׂה לָהֶם יְהוָה כֵּן יַעֲשֶׂה יְהוָה			ipli etiã terram quam	τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς ἐν τῷ
אִישׁ מִכֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵת מֵעַל	לְכָל הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר שָׁמָּה			dat dñs deus nr eis	πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἐπαναγαγήσεσθε ἕκα-
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָהֶם וְאַתֶּם	אַל תִּירָאוּם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא			trã: q̃ dabit eis	στος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, ἣν δέδωκα ὑμῖν. καὶ τῷ
תָּשִׁבוּ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת יָדִי	הַנִּלְחָם לָכֶם: וָאֶתְחַנַּן אֶל יְהוָה בָּעֵת			terrã istã ut hereditet	Ἰησοῦ ἐνετειλάμην ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων,
לָתֵת לָהֶם לְשִׁבְטֵיהֶם: רַק לְעָרֵיכֶם	הַהִוא לֵאמֹר: אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ			filios israel oĩa fortes	ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι πάντα ὅσα ἐποίησε κύριος
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם מִבַּלְעֲדֵי מִגְרַשְׁכֶם	לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ וְאֶת			exercitus. Cautiusnodo	ὁ θεὸς ὑμῶν τοῖς δύο βασιλεῦσι τούτοις, οὕτως ποιή-
וְעָבַרְתֶּם חֲמֻשִׁים לִפְנֵי אֲחֵיכֶם כֹּל	יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם			vrores vestre τ familie vre τ iumẽta ve	σει κύριος πάσαις ταῖς βασιλείαις, ἐφ' ἃς σὺ διαπο
בְּנֵי חַיִל וַעֲבַרְתֶּם וְהַלְּחַמְתֶּם אֶת	וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ			stra: noui enĩ q̃ iumẽta multa sint vobis: habitent in	βαίνεις ἐκεῖ· οὐ φοβηθήσεσθε ἀπ' αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ
כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִשָּׂא יְהוָה לִי עֲלֵיכֶם	וְכִגְבוּרֹתֶךָ: אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת			vrbibus vris quas dedi vobis: donec requie tribuat	θεὸς ὑμῶν αὐτὸς πολεμήσει πρὸ ὑμῶν. καὶ ἐδεήθην
בַּעֲבֹתֵיכֶם לֵאמֹר: אֵינֶנּוּ כִּדְבָרֶיךָ	הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן			dñs fratribus vestris sicut vobis: & possideãt	τοῦ κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων, κύριε κύριε σὺ ἤρξω
הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֹתָנוּ מִן הָאָרֶץ	הַהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן: וַיִּתְעַבֵּר			etiã ipli terrã quã dñs deus vr dabit eis vltra iordanẽ:	δεῖξαι τῷ σῷ θεράποντι τὴν ἰσχύν σου καὶ τὴν δύ-
הַזֹּאת לָתֶת לָנוּ אֹתָהּ עֲלוּ אֵלֵינוּ	יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי			& reuertemini vnusquisq; ad hereditatẽ suã quã dedi	ναμίν σου καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν καὶ τὸν
וְהוֹרִשֻׁנוּ אֹתָהּ וְאֶת עָרֵינוּ אֲשֶׁר	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב לָךְ אַל תּוֹסֶף			vobis. Et iosue precepi in tẽpore illo dicẽs. Oculi tui	βραχίονα σου τὸν ὑψηλόν. τίς γὰρ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ
גָּדְלָה הֵנָּה וּבְצֻרוֹת בַּשָּׁמָיִם: וְגַם	דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה: עֲלֵה רֹאשׁ			vident oĩa que fecit dñs deus vester duobus hiis re-	ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις ποιήσει κατὰ τὰ ἔργα σου καὶ κατὰ
בְּנֵי עֲנָקִים רָאִינוּ שָׁם: וַנֹּאמֶר אֵלָיו				gibus: sic faciet dñs oĩbus regnis ad que tu trãsis:	τὴν ἰσχύν σου. διαβὰς δὴ τὸν ὄρ-
לֹא יִהְיֶה לָנוּ מֶלֶךְ כִּי אִם יְהוָה				ne timeas eos quoniã verbũ dñi dei vestri pugnabit	μὴ προσθῇς ἔτι λαλῆσαι πρός με τὸν λόγον τοῦτον,
אֱלֹהֵינוּ נִלָּחֶם לָנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה				pro vobis. Et oraui eodẽ dño in tẽpore illo dicens.	ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ
לָכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם: וּבַמִּדְבָּר				Dñe deus tu cepisti ostendere seruo tuo magni-	
אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נָשָׂא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ				tudinẽ tuã & manũ tuã fortissimã: quoniã tu es	
אֹתְךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ				deus & maiestas tua est in celis desup: et dñaris in	
בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הֲלַכְתֶּם עַד בֹּאֲכֶם				terra deorsum: & non est qui faciat iuxta opera tua &	
עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה: וְלִמְכִיר נָתַתִּי אֶת	נָתָן			iuxta potentiã tuam. Transeas obsecro & videam ter-	
הַגִּלְעָד וְלָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי נָתַתִּי מִן				ram bonam que est vltra iordanem & montẽ istum bo-	
הַגִּלְעָד וְעַד נַחַל אַרְנֹן תּוֹךְ הַנַּחַל				num & domum sanctuarij. Et fuit ira a facie domini	
וּגְבוּל עַד יַבֹּק נַחַל גְּבוּל בְּנֵי				cõtra me ꝓpter vos: & non exaudiuit me. et dixit do	
עַמּוֹן: וְהָעֲרָבָה וְהַיַּרְדֵּן וּגְבוּל מִכִּנֶּרֶת				minus ad me. Sufficit tibi: ne addas vltra loqui co-	
וְעַד יַם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח תַּחַת				ram me de hac re. Ascende ad verticem	
אַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה מִזְרָחָה: וָאֲצַו	זֶרַח פְּצָה				
אֶתְכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר יְהוָה					
אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם אֶת הָאָרֶץ					
הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ חֲלוּצִים תַּעַבְרוּ	חֵשׁ חֲלוּצִים עֹבֵר				

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שְׁאָר	quecunt in planicie τ omnẽ galaad τ omnẽ basan vsq; ad selca τ edrai vrbes regni og in basan. Quoniã solus og rex basan remãsit de reliquijs gigantũ. ecce lectus eius lectus ferreus est: quiuidẽ est in rabbath filioꝝ amon: nouem cubitos habens longitudinis et quattuor cubitos latitudinis in cubito ciuslibet regis. Et terrã hanc possedimus in tẽpore illo ab aroer que est iuxta torrentẽ arnõ vsq; ad mediã partẽ mõtis galaad: τ ciuitates illius dedi tribui ruben τ tribui gad. Reliquã aũt partẽ galaad τ omnẽ basan regni og dedi dimidie tribui manasse oẽm regionẽ pro uincie argob. Dies illa prouincia basan vocabatur terra gigantũ. Jair filius manasse tulit omnẽ prouinciã regionis argob vsq; ad terminũ gesuri τ maachati: τ vocauit ex nole suo basan oppida iair vsq; in diẽ hãc. Machir q̃q; dedi galaad. τ tribui ruben τ tribui gad dedi a galaad vsq; ad torrentẽ a: non mediũ torrẽtis et terminũ eius vsq; ad torrentẽ iaboc: qui est terminus filioꝝ ammon: τ planiciẽ τ iordanẽ τ terminum eius a geneſar vsq; ad mare plantiei qõ ẽ mare salis sub decliuio collis ad orientem. et precepi vobis in tempore illo dicens. Dñs deus vester dedit vobis terram hanc in hereditatez: accincti trãsibitis	κοῦσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν, αἷς ἔδωκα ὑμῖν ἕως
שְׁאָר		
אֲמַת רָבָע		
קֹרֶא		
תָּחַת		
נָתָן		
רוּם דָּנַח אֲשֵׁר		
יֶרֶת זָרַז עָבַר		

הַפִּסְגָּה וְשָׂא עֵינֶיךָ יָמָּה וְצָפֹנָה וְתֵימָנָה וּמִזְרָחָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה׃ וְצַו אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ וְאַמְּצֵהוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה וְיֹשֵׁב בְּבֵית פְּעוֹר׃

Cap.iiii. וְעַתָּה

יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל הַחֻקִּים וְאֶל הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם׃ לֹא תֹסִפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם׃ עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל הָאִישׁ אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרֵי בַּעַל פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ׃ וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם׃ רְאֵה לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וּשְׁמַרְתֶּם

Interp. chal.

כוליא׃ ת לוא עוכלו עיניכון יתכון ולא תתעדון מן לבבכון כל יומי חייכון ותהודעון לבניכון ולבני בניכון׃ יום דקמתכון קדם יי אלהכון בחורב כד אמר יי לי כנוש קדמי ית עמא ואשמעינון ית פתגמי דילמלפון למידחל מני כל יומי דאנון קיימין על ארעא דית בנייהון ילפון׃ וקריבתון ותקמתון בשוא דטורא וטורא יקד באישתא עד צית שמיא חשוכא ענגא ואמיתתא׃ ומליל יי עמכון מגו אישתא קל פתגמין אתון שמעין ודמות לית תיכחון חנן אלהין קלא׃ ותיתי לכון ית קימיה דקיים תכון למיעבד עשרא׃

Transla. Chal.

ותעבדון ארי היא חכמתכון וסכלתכון לעיני עממיא דישמעון ית כל קיימיא האילין ויימרון לחוד עם חכים וסכלתון עמא רבא הדין׃ ארי מאן עם רב דליה אלהא קריבליה לקבלא צלותיה כייי אלהנא בכל עידן דאנחנא מצלין קדמוהי ומאן עם רב דליה קיימין וחדיקין כשיתין כל אורייתא הדא דאנא יהיב קדמיכון יומא דין׃ לחוד איסתמר לך ונטור נפשך לחדא דילמא תתנשי ית פתגמיא דחזאה עינך ודילמא יעדון מלבבך כל יומי חייך תהודעינון לבנך ולבני בנך׃ יומא דקמתא קדם ייי אלהך בחורב כד אמר ייי לי כנוש קדמי ית עמא ואשמעינון ית פתגמי דילמלפון קדמי כל יומי דאנון קיימין על ארעא ית בנייהון ילפון׃ וקריבתון ותקמתון בשוא דטורא וטורא יקד באישתא עד צית שמיא חשוכא ענגא ואמיתתא׃ ומליל יי עמכון מגו אישתא קל פתגמין אתון שמעין ודמות לית אתון חמין אלהין קלא׃

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל הַחֻקִּים וְאֶל הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם׃ לֹא תֹסִפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם׃ עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל הָאִישׁ אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרֵי בַּעַל פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ׃ וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם׃ רְאֵה לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וּשְׁמַרְתֶּם

Interp. chal.

ותעבדון ארי היא חכמתכון וסכלתכון לעיני עממיא דישמעון ית כל קיימיא האילין ויימרון לחוד עם חכים וסכלתון עמא רבא הדין׃ ארי מאן עם רב דליה אלהא קריבליה לקבלא צלותיה כייי אלהנא בכל עידן דאנחנא מצלין קדמוהי ומאן עם רב דליה קיימין וחדיקין כשיתין כל אורייתא הדא דאנא יהיב קדמיכון יומא דין׃ לחוד איסתמר לך ונטור נפשך לחדא דילמא תתנשי ית פתגמיא דחזאה עינך ודילמא יעדון מלבבך כל יומי חייך תהודעינון לבנך ולבני בנך׃ יומא דקמתא קדם ייי אלהך בחורב כד אמר ייי לי כנוש קדמי ית עמא ואשמעינון ית פתגמי דילמלפון קדמי כל יומי דאנון קיימין על ארעא ית בנייהון ילפון׃ וקריבתון ותקמתון בשוא דטורא וטורא יקד באישתא עד צית שמיא חשוכא ענגא ואמיתתא׃ ומליל יי עמכון מגו אישתא קל פתגמין אתון שמעין ודמות לית אתון חמין אלהין קלא׃

Transla. Chal.

רְגַשָׁא׃ קוּם עֲבַר בְּצַפְּוָן וְצַפֵּה עֵינָךְ אֲרֵי לַעֲבָרָא הָדֵין לָא תְעִבַּר וְהוּא לְמֵדְתָּהּ לְמֵימְרָא חֲזִי בְּעֵינָךְ אֲרֵי לָא תְעִבַּר יַת יַרְדְּנָא הָדֵין׃ וּפַקֵּיד יַת יְהוֹשֻׁעַ וְתַקֵּיפֵהּ וְעַלֵּימֵהּ אֲרֵי הוּא יְעִבַּר קֳדָם עַמָּא הָדֵין וְהוּא יְחַסֵּין יַת אַרְעָא דְּתֶחֱזֵי׃ וְיַתְּבָנָא בְּחֵילָא מַלְקֳבֵל בֵּית פְּעוֹר׃

Ca.iiii. וּכְעַן יִשְׂרָאֵל שְׁמָעוּ לְקְיָמַיָּא וּלְדִינַיָּא דַּאֲנָא מַלִּיף תַּכָּון לְמֶעְבַּד דְּתֵחְיוֹן וְתֵיעוֹלוּן וְתֵירְתוּן יַת אַרְעָא דַּאֲבָהָתְכוֹן יְהֵב לְכוֹן׃ לָא תּוֹסִפוּן עַל פִּתְגָמָיָא דַּאֲנָא מְפַקֵּיד תַּכָּון וְלָא תִמְנְעוּן מִינֵּיהּ לְמִטַּר יַת פִּיקּוֹדַיָּא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן דַּאֲנָא מְפַקֵּיד תַּכָּון׃ עֵינֵיכוֹן חֲזָאן יַת דַּעֲבַד יְיָ בְּפָעֳרָא אֲרֵי כָּל גַּבְרָא דְּהָלַךְ בָּתַּר בַּעֲלָא פְּעוֹר שֵׁיצֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מֵגָּוָךְ׃ וְאַתּוּן דְּדַבְּקָתוּן בְּדַחְלְתָא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן כֻּלְּכוֹן קַיְמִין דְּחֵי אֶתְיוֹמִית דְּיוֹמָא דֵּין׃ חֲזוֹ דְּאִלֵּפִית תַּכָּון כְּמָא דְּפַקְּדַנִי

Trãsla. Gre. Ixx. cũ interp. latina

excis: ⁊ respice oculis
λελαξευμένοις, καὶ ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς
tuis χῦσις mare ⁊ aquilonē ⁊ austrū ⁊
σου κατὰ θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ λίβα καὶ
orientē. ⁊ vide oculis tuis q̄ nō
ἀνατολάς. καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ὅτι οὐ
trãsibis iordanē hūc. ⁊ p̄cipe
διαβήσῃ τὸν Ἰορδάνην τοῦτον· καὶ ἐντεῖλαι τῷ
iosue ⁊ corroborā eū ⁊ cōforta
Ἰησοῦ καὶ κατίσχυσον αὐτὸν καὶ παρακάλεσον αὐ
q̄ hic trãsibit aī facię po
τόν, ὅτι οὗτος διαβήσεται πρὸ προσώπου τοῦ λα
puli huius: ⁊ ipe diuidet eis
οὗ τούτου, καὶ αὐτὸς ἐγκληρονομήσει αὐτοῖς τὴν
trã q̄ viduiſti. ⁊ sedim⁹ in valle ppe
γῆν ἣν ἑώρακας. καὶ ἐνεκαθήμεθα ἐν πάτῃ σύνεγ
domū phogor.
γυς οἴκου φογόρ.

Ca. 4.

Ⓒ T nūc israel audi. iustificatiões ⁊
καὶ νῦν Ἰσραὴλ ἄκουε τῶν δικαιωμάτων καὶ
iudicia q̄cūq; ego docco vos hodie
τῶν κριμάτων, ὅσα ἐγὼ διδάσκω ὑμᾶς σήμερον
facere: vt viuatis ⁊ multiplicemini: ⁊ in
ποιεῖν, ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε, καὶ εἰ
gressi possidetis trã: q̄ dñs deꝰ
σελεύσεσθε κληρονομήσετε τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς
p̄tm vob⁹ dat vobis. nō adderis
τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. οὐ προσθήσε
ad verbū q̄ ego p̄cipio vob⁹: ⁊
τε πρὸς τὸ ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν, καὶ
nō auferetis ab eo. custodite mādā
οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτοῦ. φυλάσσεσθε τὰς ἐντο
ta dñi dei vr̄i: q̄cūq; ego p̄cipio
λὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλο
vobis hodie. oculi vr̄i viderūt
μαι ὑμῖν σήμερον. οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑωράκασι
ea q̄cūq; fecit dñs cōtra cultores beelphegor: q̄cūq;
οἷα ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ἐν τῷ βεελ
fecit dñs cōtra beelphegor: q̄ oīs homo qui ambulauit post
φεγώρ. ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὅσις ἐπορεύθη ὀπίσω
beelphegor: cōtriuit illū dñs deꝰ ex
Βεελφεγώρ, ἐξέτριψεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
medio vr̄i. ⁊ vos adherentes dño deo vr̄o:
ἐξ ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν,
viuitis oēs in hodiernū. scitis ostendi vo
ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον. ἴστε δὲ δέδειχα ὑ
bis iustificatiões ⁊ iudicia sicut p̄cepit
μῖν δικαιώματα καὶ κρίσεις καθὰ ἐνετείλατό
mihi dñs deꝰ me⁹: vt facitis sic vos
μοι κύριος ὁ θεός μου, τοῦ ποιῆσαι οὕτως ὑμᾶς
in trã q̄ vos intrātes illic vt possideatis
ἐν τῇ γῇ ἣν ὑμεῖς εἰσπορευόμενοι ἐκεῖ κληρονομῆσαι
eam. ⁊ obseruabitis
αὐτήν· καὶ φυλάξεσθε

Transla. Chal.

רְגַשָׁא׃ קוּם עֲבַר בְּצַפְּוָן וְצַפֵּה עֵינָךְ אֲרֵי לַעֲבָרָא הָדֵין לָא תְעִבַּר וְהוּא לְמֵדְתָּהּ לְמֵימְרָא חֲזִי בְּעֵינָךְ אֲרֵי לָא תְעִבַּר יַת יַרְדְּנָא הָדֵין׃ וּפַקֵּיד יַת יְהוֹשֻׁעַ וְתַקֵּיפֵהּ וְעַלֵּימֵהּ אֲרֵי הוּא יְעִבַּר קֳדָם עַמָּא הָדֵין וְהוּא יְחַסֵּין יַת אַרְעָא דְּתֶחֱזֵי׃ וְיַתְּבָנָא בְּחֵילָא מַלְקֳבֵל בֵּית פְּעוֹר׃

Ca.iiii. וּכְעַן יִשְׂרָאֵל שְׁמָעוּ לְקְיָמַיָּא וּלְדִינַיָּא דַּאֲנָא מַלִּיף תַּכָּון לְמֶעְבַּד דְּתֵחְיוֹן וְתֵיעוֹלוּן וְתֵירְתוּן יַת אַרְעָא דַּאֲבָהָתְכוֹן יְהֵב לְכוֹן׃ לָא תּוֹסִפוּן עַל פִּתְגָמָיָא דַּאֲנָא מְפַקֵּיד תַּכָּון וְלָא תִמְנְעוּן מִינֵּיהּ לְמִטַּר יַת פִּיקּוֹדַיָּא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן דַּאֲנָא מְפַקֵּיד תַּכָּון׃ עֵינֵיכוֹן חֲזָאן יַת דַּעֲבַד יְיָ בְּפָעֳרָא אֲרֵי כָּל גַּבְרָא דְּהָלַךְ בָּתַּר בַּעֲלָא פְּעוֹר שֵׁיצֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מֵגָּוָךְ׃ וְאַתּוּן דְּדַבְּקָתוּן בְּדַחְלְתָא דַּיְיָ אֱלָהֲכוֹן כֻּלְּכוֹן קַיְמִין דְּחֵי אֶתְיוֹמִית דְּיוֹמָא דֵּין׃ חֲזוֹ דְּאִלֵּפִית תַּכָּון כְּמָא דְּפַקְּדַנִי

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל הַחֻקִּים וְאֶל הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם׃ לֹא תֹסִפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם׃ עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל הָאִישׁ אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרֵי בַּעַל פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ׃ וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם׃ רְאֵה לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וּשְׁמַרְתֶּם

Interp. chal.

רגשא׃ קום עבר בצפון וצפה עינך ארי לעברא הדין לא תעבר והוא למדתה למימרא חזי בעינך ארי לא תעבר ית ירדנא הדין׃ ופקיד ית יהושע ותקיפיה ועלימיה ארי הוא יעבר קדם עמא הדין והוא יחסין ית ארעא דתחזי׃ ויתבנא בחילא מלקבל בית פעור׃

Ca.iiii. וכען ישראל שמעו לקיימיא ולדיניא דאנא מלף תכון למעבד דתחיון ותיעולון ותירתון ית ארעא דאבהתכון יהב לכון׃ לא תוספון על פתגמיא דאנא מפקיד תכון ולא תמנעון מיניה למטר ית פיקודיא דיי אלהכון דאנא מפקיד תכון׃ עינכון חזאן ית דעבד יי בפעורא ארי כל גברא דהלך בתר בעלא פעור שיציה יי אלהך מגוך׃ ואתון דדבקתון בדחלתא דיי אלהכון כולכון קיימין דחי אתיומית דיומא דין׃ חזו דאלפית תכון כמא דפקדני

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל הַחֻקִּים וְאֶל הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם׃ לֹא תֹסִפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם׃ עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל הָאִישׁ אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרֵי בַּעַל פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ׃ וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם׃ רְאֵה לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וּשְׁמַרְתֶּם

Interp. chal.

ותעבדון ארי היא חכמתכון וסכלתכון לעיני עממיא דישמעון ית כל קיימיא האילין ויימרון לחוד עם חכים וסכלתון עמא רבא הדין׃ ארי מאן עם רב דליה אלהא קריבליה לקבלא צלותיה כייי אלהנא בכל עידן דאנחנא מצלין קדמוהי ומאן עם רב דליה קיימין וחדיקין כשיתין כל אורייתא הדא דאנא יהיב קדמיכון יומא דין׃ לחוד איסתמר לך ונטור נפשך לחדא דילמא תתנשי ית פתגמיא דחזאה עינך ודילמא יעדון מלבבך כל יומי חייך תהודעינון לבנך ולבני בנך׃ יומא דקמתא קדם ייי אלהך בחורב כד אמר ייי לי כנוש קדמי ית עמא ואשמעינון ית פתגמי דילמלפון קדמי כל יומי דאנון קיימין על ארעא ית בנייהון ילפון׃ וקריבתון ותקמתון בשוא דטורא וטורא יקד באישתא עד צית שמיא חשוכא ענגא ואמיתתא׃ ומליל יי עמכון מגו אישתא קל פתגמין אתון שמעין ודמות לית אתון חמין אלהין קלא׃

Trãsla. B. Hiero.

'& iplebitis ope.' Hec ē
'enī' vestra sapientia ⁊
'& intellectus' corā 'po-
pulis: 'vt ⁊ audiētes 'vniuersi 'pre-
'audiētes' vniuersi 'pre-
cepta' hec ⁊
'dicāt.' En' populus' sa-
piens' & intelligēs 'gēs
'magna.' Nec ē alia' na-
tio tam' grandis' que ⁊
'habeat' deos' appropi-
quātes' sibi: 'sicut ⁊
'deus nr̄ adest' cunctis
'obsecrationibus nris. ⁊
'Que ci ē alia' gens sic
'inclita: 'vt' habeat' ceri
monias' iustas' iudicia
&' vniuersam' legē: 'quā
'ego' proponam' hodie
' ante oculos vestros.
'Custodi igitur' temetip
sum' & ' animā tuā 'folici
te: ' ne' obliuiscaris' vet
borū' que' viderunt ⁊
'oculi tui: ' & ne' excidāt
'de corde tuo' cūctis' dic
bus' vite tue. ' Docebis
ca' filios' ac nepotes tu
os: ' die' quo' steteristi' co
ram ⁊ dño' deo tuo ' in oreb:
'qñ' dñs' locutus est ⁊
'mihi dicēs.' Cōgrega
'ad me' populū' vt audi
ant' sermones meos: & '
discant' timere ⁊
'me in' omni' tempore:
'quo' viuunt ⁊
'in' terra: 'docentq; ⁊
'filios' suos.
'Et accessi-
stis' ad radices' montis
'qui' ardebat' vsq; ad' ce
lum: ⁊ erant ⁊ in eo ⁊
'tenebre & 'nubes' & ca
ligo.' Locutus q; est' dñs
'ad vos' de medio' ignis
' Vocē' verborum eius
'audistis: ' & formā peni
tus' non' vidistis. ⁊
'Et ostendit' vobis' pa
ctum' suum ⁊
'quod' precepit' vt face
retis: & ' decem ⁊

Transl. Chal.

ותעבדון ארי היא חכמתכון וסכלתכון לעיני עממיא דישמעון ית כל קיימיא האילין ויימרון לחוד עם חכים וסכלתון עמא רבא הדין׃ ארי מאן עם רב דליה אלהא קריבליה לקבלא צלותיה כייי אלהנא בכל עידן דאנחנא מצלין קדמוהי ומאן עם רב דליה קיימין וחדיקין כשיתין כל אורייתא הדא דאנא יהיב קדמיכון יומא דין׃ לחוד איסתמר לך ונטור נפשך לחדא דילמא תתנשי ית פתגמיא דחזאה עינך ודילמא יעדון מלבבך כל יומי חייך תהודעינון לבנך ולבני בנך׃ יומא דקמתא קדם ייי אלהך בחורב כד אמר ייי לי כנוש קדמי ית עמא ואשמעינון ית פתגמי דילמלפון קדמי כל יומי דאנון קיימין על ארעא ית בנייהון ילפון׃ וקריבתון ותקמתון בשוא דטורא וטורא יקד באישתא עד צית שמיא חשוכא ענגא ואמיתתא׃ ומליל יי עמכון מגו אישתא קל פתגמין אתון שמעין ודמות לית אתון חמין אלהין קלא׃

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Trãsla. B. Biero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הַדְּבָרִים וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לוחת	verba que scripsit in duabus tabulis lapideis. Mihiq; mandauit in illo tpe vt docerẽ vos cerimonias & iudicia: que facere deberetis in terra: quam possessuri estis.	verba. τ scripsit ea ἐ duab tabulis lapide ῥήματα. καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας. τ μοι προσέταξεν ὁ κύριος ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τοῦ διδάξαι ὑμᾶς δικαιώματα καὶ κρίσεις ποιεῖν αὐτὰ ὑμᾶς ἐν τῇ γῇ, εἰς ἣν ὑμεῖς διαπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. καὶ φυλάξασθε σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἴδετε πᾶν ὁμοίωμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἐλάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν χωρὴβ ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τ πυρός,
	אֲבַנִים: וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה בָּעֵת	duabus tabulis lapideis. Mihiq; mandauit in illo tpe vt docerẽ vos cerimonias & iudicia: que facere deberetis in terra: quam possessuri estis.	verba: τ scripsit ea in duabus tabulis lapideis. Et mihi precepit dñs in tpe illo: vt docerẽ vos cerimonias & iudicia: τ iudicia vt faceretis ea in terra ad quã vos transmigratis vt possideatis eã. Custodite valde animas vestras: quia nullam similitudinẽ vidistis in die qua locutus est dñs vobis cũ in oreb de medio ignis: ne forte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem aut imaginem masculi vel femine: similitudinẽ omnis iumenti quod est in terra: similitudinem omnis auis penetrate que volat per aerem firmamenti celi: similitudinẽ omnis reptilis quod est in terra: similitudinẽ omnis piscium qui sunt in aquis sub terra. et ne forte eleues oculos tuos ad celum et videas solem τ lunam τ stellas τ omnẽ militiam celi: et decipiaris τ adores ea τ colas ea: que preparauit dñs deus tuus oibus populis sub omni celo. Eos aũt applicauit dñs ad timorem sui: τ eduxit vos de fornace ferrea de egypto: vt sitis ei in populũ hereditarii sicut in die hac. Et a facie dñi fuit ira contra me propter verba vestra: τ iurauit vt non transirem iordanem: nec intrarem in terram bonam quaz dominus deus tuus daturus est tibi in possessionem:
	הַהוּא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים		
	וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂתְכֶם אֹתָם בָּאָרֶץ		
	אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:		
	וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי		
	לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר		
	יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:		
	פֶּן תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל		
	תְּמוּנַת כֹּל סָמֶל תַּבְנִית זָכָר אוֹ		
	נְקֵבָה: תַּבְנִית כָּל בְּהֵמָה אֲשֶׁר		
	בָּאָרֶץ תַּבְנִית כָּל צִפּוֹר כָּנָף אֲשֶׁר		
	תָּעוּף בַּשָּׁמָיִם: תַּבְנִית כָּל רֶמֶשׂ		
	בָּאֲדָמָה תַּבְנִית כָּל דָּגָה אֲשֶׁר בַּמַּיִם		
	מִתַּחַת לָאָרֶץ: וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ		
	הַשָּׁמַיְמָה וְרָאִיתָ אֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת		
	הַיָּרֵחַ וְאֶת הַכּוֹכָבִים כֹּל צְבָא		
	הַשָּׁמַיִם וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם		
	וַעֲבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ		
	אֹתָם לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל		
	הַשָּׁמָיִם: וְאֶתְכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא		
	אֶתְכֶם מִכּוּר הַבַּרְזֶל מִמִּצְרַיִם		
	לִהְיוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה:		
	וַיהוָה הִתְאַנַּף בִּי עַל דִּבְרֵיכֶם		
	וַיִּשָּׁבַע לְבִלְתִּי עָבְרִי אֶת הַיַּרְדֵּן		
	וּלְבִלְתִּי בֹא אֶל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר		
	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה: כִּי		

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Trãsla. B. Biero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	אָנֹכִי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינֶנִּי עֹבֵר	moriar in terra hac: non eni transibo iordanẽ: vos aũt transibitis & possidebitis eam:	ego n. morior in terra hac: τ nõ transeo τὸν Ἰορδάνην· ὑμεῖς δὲ διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην: τ κληρονομήσετε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην· καὶ προσέχετε ὑμεῖς μὴ ποτε ἐπιλάθησθε τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ἣν διέθετο πρὸς ὑμᾶς· τ ποιήσητε ὑμῖν ἑαυτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα ὃ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός σου σοι· ὅτι πῦρ καταναλίσκον ἐστὶν αὐτούς, ὅτι ζηλωτής· ἐὰν δὲ γεννήσητε υἱοὺς καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν σου, καὶ χρονίσητε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε γλυπτὸν ὁμοίωμα παντός, καὶ ποιήσητε τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, τοῦ παροργίσαι αὐτόν: ὀμνύω ὑμῖν σήμερον τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπολεῖσθε ταχὺ ἀπὸ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ τοῦ κληρονομῆσαι αὐτήν· οὐχὶ πολυχρονιεῖτε ἡμέρας ἐπ' αὐτῆς ἀλλ' ἢ ἐκτριβῇ ἐκτριβήσεσθε, καὶ διασπερεῖ κύριος ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ καταλειφθήσεσθε ὀλίγοι ἀριθμῷ ἐν τοῖς ἔθνεσιν εἰς οὓς συνάξει κύριος ὑμᾶς ἐκεῖ· καὶ λατρεύσετε ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις ἔργοις χειρῶν ἀνθρώπων ξύλοις καὶ λίθοις, οἳ οὐκ ὁρῶσιν οὐδὲ ἀκούουσιν οὐδὲ μὴν φάγονται οὐδὲ μὴ ὀσφρανθῶσιν· καὶ ἐκζητήσετε ἐκεῖ κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, καὶ εὑρήσετε ἐὰν ζητήσητε αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου ἐν τῇ θλίψει σου, καὶ εὑρήσουσί σε πάντες οἱ λόγοι οὗτοι·
	וְאֵינֶנִּי עֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן כִּי אַתֶּם	moriar in terra hac: non eni transibo iordanẽ: vos aũt transibitis & possidebitis eam:	
	עֹבְרִים וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ הַטֹּבָה		
	הַזֹּאת וְאֶתֶם עֲבַרְתֶּם אֶת הַיַּרְדֵּן וִירִשְׁתֶּם		
	אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת:		
	הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן תִּשְׁכְּחוּ אֶת בְּרִית		
	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם		
	וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כֹּל אֲשֶׁר		
	צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: כִּי יְהוָה		
	אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא:		
	כִּי תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים		
	וְנוֹשַׁנְתֶּם בָּאָרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם		
	פֶּסֶל תְּמוּנַת כֹּל וְעָשִׂיתֶם הָרַע		
	בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְהַכְעִיסוֹ:		
	הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ כִּי אבד		
	תאבדון מַהֵר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר		
	אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה		
	לְרִשְׁתָּהּ לֹא תַאֲרִיכֻן יָמִים עָלֶיהָ		
	כִּי הִשָּׁמֵד תִּשָּׁמֵדוּן: וְהֵפִיץ יְהוָה		
	אֶתְכֶם בָּעַמִּים וְנִשְׁאַרְתֶּם מְתֵי		
	מִסְפָּר בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְנַהֵג יְהוָה		
	אֶתְכֶם שָׁמָּה: וַעֲבַדְתֶּם שָׁם אֱלֹהִים		
	מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאֶבֶן אֲשֶׁר		
	לֹא יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא		
	יֹאכְלוּן וְלֹא יְרִיחֻן: וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם		
	אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ		
	בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: בַּצַר		
	לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה		

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca.iiii.
מות	אָנֹכִי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינֶנִּי עֹבֵר	mortar in terra hac: non eni transibo iordanẽ: vos aũt transibitis & possidebitis eam:
עבר	אֶת הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים וִירִשְׁתֶּם	
ירש	אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת:	
שמר שרח	הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן תִּשְׁכְּחוּ אֶת בְּרִית	
ברת	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם	
עשה מון	וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כֹּל	
צוה	אֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: כִּי יְהוָה	
ילד	אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא:	
נשן שחת	כִּי תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים	
	וְנוֹשַׁנְתֶּם בָּאָרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם	
רוע	וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	
כעס עוד	לְהַכְעִיסוֹ: הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת	
	הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ כִּי אבד	
	תאבדון מַהֵר מֵעַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר	
	אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה	
ירש אבד יום	לְרִשְׁתָּהּ לֹא תַאֲרִיכֻן יָמִים עָלֶיהָ	
שמד פוץ	כִּי הִשָּׁמֵד תִּשָּׁמֵדוּן: וְהֵפִיץ יְהוָה	
שאר מתה	אֶתְכֶם בָּעַמִּים וְנִשְׁאַרְתֶּם מְתֵי	
סגר נהג	מִסְפָּר בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְנַהֵג יְהוָה	
	אֶתְכֶם שָׁמָּה: וַעֲבַדְתֶּם שָׁם אֱלֹהִים	
עשה	מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאֶבֶן אֲשֶׁר	
ראה שמע	לֹא יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא	
אכל ריח	יֹאכְלוּן וְלֹא יְרִיחֻן: וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם	
ירש	אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ	
צור	בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: בַּצַר	
	לְךָ וּמְצָאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה	

Pritiua. beb.	Ter. Heb.	Deut. Ca.iiii.
	הַדְּבָרִים וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לוחת	
כתב שנה לוח	אֲבָנִים: וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה בָּעֵת	
	הַהִוא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים	
חקק	וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂתְכֶם אֹתָם בָּאָרֶץ	
עשה	אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:	
ירש	וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי	
שמר	לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה בְּיוֹם דִּבֶּר	
ראה	יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:	
	פֶּן תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל	
שחת עשה	תְּמוּנַת כֹּל סָמֶל תַּבְנִית זָכָר אוֹ	
נבה	נְקֵבָה: תַּבְנִית כָּל בְּהֵמָה אֲשֶׁר	
	בָּאָרֶץ תַּבְנִית כָּל צִפּוֹר כָּנָף אֲשֶׁר	
צפר	תָּעוּף בַּשָּׁמָיִם: תַּבְנִית כָּל רֶמֶשׂ	
עוף	בָּאֲדָמָה תַּבְנִית כָּל דָּגָה אֲשֶׁר בַּמַּיִם	
	מִתַּחַת לָאָרֶץ: וּפֶן תִּשָּׂא עֵינֶיךָ	
נשא	הַשָּׁמַיְמָה וְרָאִיתָ אֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת	
ראה	הַיָּרֵחַ וְאֶת הַכּוֹכָבִים כֹּל צְבָא	
כבב	הַשָּׁמַיִם וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם	
נדח שתה	וַעֲבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	
	אֹתָם לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל	
	הַשָּׁמָיִם: וְאֶתְכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא	
יצא	אֶתְכֶם מִכּוּר הַבַּרְזֶל מִמִּצְרַיִם	
	לִהְיוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה:	
היה	וַיהוָה הִתְאַנַּף בִּי עַל דִּבְרֵיכֶם	
אנף	וַיִּשָּׁבַע לְבִלְתִּי עָבְרִי אֶת הַיַּרְדֵּן	
שבע עבר	וּלְבִלְתִּי בֹא אֶל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר	
בוא	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה: כִּי	

Pritiua. chal.	Interp. chal.
דבר ירת	verba: τ scripsit ea in duabus tabulis lapideis. Et mihi precepit dñs in tẽpore illo vt doceré vos precepta τ iudicia vt fáceretis ea in terra ad quã vos transitis vt possideatis eã. Custodite valde animas vestras: quia nullam similitudinẽ vidistis in die qua locutus est dñs vobiscũ in oreb de medio ignis: ne forte corrũpamini τ faciatis vobis imaginẽ aut similitudinẽ res ois figure: similitudinẽ masculi aut femine: similitudinẽ omnis iumenti quod est in terra: similitudinem ois auis penetrate que volat per aerem firmamenti celi: similitudinẽ omnis reptilis quod est in terra: similitudinẽ omnis piscium qui sunt in aqua sub terra. et ne forte eleues oculos tuos ad celum et videas solem τ lunam τ stellas τ omnẽ militiam celi: et decipiaris τ adores ea τ colas ea: que preparauit dñs deus tuus oibus populis sub omni celo. Eos aũt applicauit dñs ad timorem sui: τ eduxit vos de fornace ferrea de egypto: vt sitis ei in populũ hereditarii sicut in die hac. Et a facie dñi fuit ira contra me propter verba vestra: τ iurauit vt non transirem iordanem: neq; intrarem in terram bonam quaz dominus deus tuus daturus est tibi in possessionem:
דון ירת סמר	
חבל עבד	
עוף	
ארע זקף	
חזה טעה סנד	
פלח	
נפח יהוה חסן	
קום עבר	
עול	

Transla. Chal.
אֲנָא אֲמִית בְּאַרְעָא הָדָא לֵית אֲנָא עָבַר יָת יַרְדְּנָא וְאַתּוּן עָבְרִין וְתֵירְתוּן יָת אַרְעָא טָבָא הָדָא: אִסְתַּמָּרוּ מִלְּכוֹן דִּילְמָא תִּנְשׁוֹן יָת קְיָמָא דַּייֵי אֱלָהְכוֹן דְּגָזַר עִמָּכוֹן וְתַעְבְּדוּן לְכוֹן צַלְמָא דְּמוּת כֹּל דִּי פַקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ: דְּמֵימְרֵיהּ אֱלָהָא אֵשָׁא אָכְלָא הוּא אֵל קַנָּאי: אֲרֵי תֵּלְדוּן בְּנִין וּבְנֵי בְנִין וְתִתְעַתְּקוּן בְּאַרְעָא וְתַחְבְּלוּן וְתַעְבְּדוּן צַלְמָא דְּמוּת כֹּל וְתַעְבְּדוּן דְּבִישׁ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לְאַרְגָּזָא קֳדָמוֹהִי: אַסְהֲדִית בְּכוֹן יוֹמָא הֵין יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא אֲרֵי מֵיבַד תֵּיבְדוּן בְּפִתְגָמָא מֵעַל אַרְעָא דְּאַתּוּן עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא לְתֵירְתָהּ לָא תְּאָרְכוּן יוֹמִין עֲלַהּ אֲרֵי שֵׁישְׁצָאָה תִּשְׁתֵּיצוּן: וַיְבַדַּר יְהוָה יָתְכוֹן בְּעַמְמַיָּא וְתִשְׁתָּאֲרוּן עַם זְעִירִין בְּסַעֲמַיָּא דְּיְנַדֵּי יְיָ יָתְכוֹן לְתַמָּן: וְתִפְלְחוּן תַּמָּן לְפַלְחֵי טָעֲוָתָא עוֹבַד יְדֵי אֲנָשָׁא אִבָּנָא וַאֲבָנָא דְּלָא חָזַן וְלָא שָׁמְעִין וְלָא אָכְלִין וְלָא מְרִיחִין: וְתִתְבְּעוּן מִתַּמָּן יָת יְיָ אֱלָהָךְ וְתַשְׁכַּח אֲרֵי תְבַעֵנֵּיהּ בְּכָל לִבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ: בַּד תֵּיעוֹק לָךְ וְיַעֲרַעְנָךְ כֹּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧

Transla. Chal.
פִּתְגָמַיָּא וְכָתַבְתְּנוּן עַל תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא וַיְהִי כַּקְדִּישׁ יְיָ פְּקִידְנָא לְאַלָּפָא יָתְכוֹן לְמֶעְבַּד יָת קְיָמַיָּא דְּיָתְכוֹן לְמֵילַף דְּחִילְתָּא דַּייֵי אֱלָהְכוֹן כָּל יוֹמַיָּא דְּאַתּוּן קַיָּמִין עַל אַרְעָא דְּאַתּוּן עָבְרִין לְתֵירְתָהּ: וְתִסְתַּכְּלוּן לְמֶעְבַּד כְּכֹל דִּי יְלַפְּנִנְכוֹן אֲרֵי לָא חֲזֵיתוּן כָּל צוּרְתָא דְּמוּת כָּל צִיבְיָא דְּמַלֵּיל יְיָ עִמָּכוֹן בְּחוֹרֵב מִגּוֹ אִשָּׁתָא: דִּילְמָא תְּחַבְּלוּן וְתַעְבְּדוּן לְכוֹן צַלְמָא דְּמוּת כָּל צִיבְיָא דְּמֵימְרָא אוֹ נוּקְבָא: דְּמוּת כָּל עִירָא דִּי בְּאַרְעָא דְּמוּת כָּל צִיפַּר גְּפַּיָּא דִּי פָרְחָא בַּאֲוִיר רְקִיעָא שְׁמַיָּא: דְּמוּת כָּל חֵתְיָא דִּי בְּאַרְעָא דְּמוּת כָּל נוּנֵי דִּי בְּמַיָּא מִלְּרַע לְאַרְעָא: וְדִילְמָא תִּסְקוֹף עֵינָךְ לְשְׁמַיָּא וְתֶחֱזֵי יָת שִׁמְשָׁא וְיָת סִיהֲרָא וְיָת כּוֹכְבַיָּא כֹּל חֵילָא דִּשְׁמַיָּא וְתִתְטְעֵי וְתִסְגּוֹד לְהוֹן וְתִפְלְחִנּוּן דְּזַמֵּין יְיָ אֱלָהָךְ יְרֵי אֲלָהֵךְ תַּהֲוֹן לְכֹל עַמְמַיָּא דִּתְחוֹת כָּל שְׁמַיָּא: וְיָתְכוֹן קָרֵב יְיָ וְאַפֵּיק יָתְכוֹן מִכְּוָרָא דְּפַרְזְלָא מִמִּצְרַיִם לְמִהְוֵי לֵיהּ לְעַם אַחְסָנָא כְּיוֹמָא הָדֵין: וְקֹדָם יְיָ רְגִז עֲלַי עַל פִּתְגָמֵיכוֹן וְקַיֵּים דְּיִל אֲלָא לְמֶעְבַּר יָת יַרְדְּנָא וְדִילְמָא לְמֵיעַל לְאַרְעָא טָבָא דַּייֵי אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ אַחְסָנָא: אֲרֵי ‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧‧

Pritiua hebd.	Ter. Heb.	Deut.	Ca. iiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
שוב	בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד יְהוָה			nouissimo aũt tpe reuerteris ad dominum	in nouissimo diez: τ cõuerteris ad dñm
קול	אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקֹלוֹ כִּי אֵל			deum tuum: & audies vocem eius: quia deus	θν σου, καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ,
רחם רבה	רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ			misericors dñs deus tuus est. Non dimittet te	ὅτι θεὸς οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων κύριος ὁ θεός σου,
שחת שרח	וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת			nec omnino delebit:	οὐ μὴ ἐγκαταλείψει σε οὐδὲ μὴ ἐκτρίψει σε, οὐκ
פרז עבע	בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם:			neq obliuiscetur	ἐπιλήσεται διαθήκην τῶν πατέρων σου, ἣν ὤμο
יום	כִּי שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים			paeti i quo iurauit patribus tuis. Interroga de die	uit eis. interrogate de diebus priozibus q
הוה קדם	אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנֶיךָ לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר			bus tuis. Interroga de die	σεν αὐτοῖς· ἐπερωτήσατε ἡμέρας προτέρας τὰς
ברא	בָּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל הָאָרֶץ			an tiquis	γενομένας προτέρας σου ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐκτί
קצה	וּלְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קְצֵה			quis	σεν ὁ θεὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ ἄκρου
הוה נדל	הַשָּׁמַיִם הֲנִהְיָה כַּדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה			fuerunt ante te ex	τοῦ οὐρανοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, εἰ γέγονε κατὰ
שמע קול	אוֹ הֲנִשְׁמַע כָּמֹהוּ: הֲשָׁמַע עָם קוֹל			die quo creauit dñs deus hominem super terrã a summo cel	τοῦτο τὸ μέγα τοῦτο, ἢ ἠκούσατε τοιοῦτον, εἰ
שמע כמו	אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר			usq ad summũ eius: si facta ẽ aliqñ huiusce	ἀκήκοεν ἔθνος φωνὴν θεοῦ ζῶντος λαλοῦντος ἐκ μέ
דבר	שָׁמַעְתָּ אַתָּה וַיְחִי: אוֹ הֲנִסָּה			modi res: aut vnq cognitũ ẽ: vt	σου τοῦ πυρός, ὃν τρόπον ἀκήκοας σὺ καὶ ἔζησας.
חיה	אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גוֹי			audiret populus vocẽ	εἰ ἐπειράσεν ὁ θεὸς εἰσελθὼν λαβεῖν ἑαυτῷ ἔθνος
נסה אות	מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת			dñi dei loquentis de medio ignis: sicut tu audisti & vixisti. si	ἐκ μέσου ἔθνους ἐν πειρασμῷ καὶ ἐν σημείοις καὶ ἐν
יפת לחם	וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה			fecit	προδιγίσι τ in bello τ in manu forti et
זרע נטה ירא	וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים			deus vt ingrederetur & tolleret sibi gentem de medio nationũ per tẽtationes signa	τέρασι καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ
	כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְהוָה			atq portenta & robustam manum extẽtũq brachium & horribiles visiones.	in brachio excelso τ in visionib magnis: iux
	אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ: אַתָּה			iuxta omnia quae fecit	ἐν βραχίονι ὑψηλῷ καὶ ἐν ὁράμασι μεγάλοις, κα
	הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי יְהוָה הוּא			pro vobis dominus	τὰ οἷα ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῖν
	הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ: מִן			deus vester in egypto videntibus oculis tuis:	ἐν αἰγύπτῳ ὧδε ἐνώπιον σου βλέποντος, ὥσε εἰδέναι σε
	הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת קֹלוֹ לְיַסְּרֶךָ			vt scires quoniam dominus ipse est deus & non est alius p	ὃ θεὸς ὁ θεός σου ἐν ὑμῖν τ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν οὐκ ἔστιν
שמע קול	וְעַל הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת אִשּׁוֹ			ter eũ. De celo audire tibi fecit vocem suam vt doceret te: & in terra ostendit tibi ignem suum maximum: & audisti verba illius de medio ignis: quia dilexit patres tuos: et elegit semen eorum post eos. Eduxitq te pcedẽs in virtute sua magna ex egypto:	θεὸς πλὴν αὐτ· ἐκ τ οὐρανοῦ ἀκουσὴν σοι ἐποίησε
ראה	הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ				φωνὴν αὐτοῦ παιδεῦσαί σε, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
	הָאֵשׁ וְתַחַת כִּי אָהַב אֶת אֲבֹתֶיךָ				ὀστεὶ σοι τὸ πῦρ αὐτοῦ τὸ μέγα, καὶ τὰ ῥήματ
בחר יצא	וַיִּבְחַר בְּזַרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצִאֲךָ				εἰ audisti de medio ignis: q
	בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדֹל מִמִּצְרָיִם:				τα αὐτοῦ ἤκουσας ἐκ μέσου τοῦ πυρός, διὰ τὸ
פנה כוח					agnauit ipse patres tuos: τ cle
					ἀγαπῆσαι αὐτὸν τοὺς πατέρας σου, καὶ ἐξελέ
					git semẽ eoꝝ post eos vos supra
					ξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτοὺς ὑμᾶς παρ' ἃ
					οὲς gentes: τ eduxit te ipe in forti
					πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐξήγαγέ σε αὐτὸς ἐν τῇ ἰσχύ
					tudine sua magna de egypto:
					αὐτοῦ τῇ μεγάλῃ ἐξ αἰγύπτου,

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
תוב קבל אמר	in fine dierum: τ cõuerteris ad timorẽ dñi dei tui: et obedies verbo eius. Quoniã deꝰ misericors est dñs deus tuus: nõ relinquet te nec dissipabit te neq obliuiscetur pacti patrũ tuoꝝ quod iurauit eis. Interroga enim nunc de diebus antiquis qui fuerũt ante te a die quo creauit dñs hominẽ super terrã a summo celi vsq ad sũmũ celi: si fuit res magna siẽ illa: aut si audita est similis eius: si audiuit populus vocẽ verbi dei loquentes de medio ignis: sicut tu audisti: τ vixerit. aut viderit miracula que fecit dñs vt reuelaretur τ redimeret sibi populuꝫ de medio populi per miracula per signa τ portenta τ in bello τ in manu forti et in brachio excelso τ in visionibꝫ magnis: iuxta omnia que fecit vobis dñs deus vester in egypto ante oculos tuos. Tibi ostensum est vt scias quoniã dñs ipse est deus: non est alius preter eum. de celis audire te fecit vocẽ suã vt doceret te: τ sup terra ostendit tibi ignem suũ magnũ: τ verba eius audisti de medio ignis: τ pro eo q dilexit patres tuos τ elegit filios eoꝝ post eos: eduxit te in verbo suo τ in virtute sua magna de egypto.	לְסוֹף יוֹמַיָּא וְתִתּוּב עַד דַּחֲלָתָא דַיְיָ אֱלָהָךְ וְתִקְבֵּל מֵימְרֵיהּ וְאִתְרֵי אֱלָהָא רַחֲמָנָא יְיָ אֱלָהָךְ לָא יְרַחֵישׁ תָּךְ וְלָא יְחַבֵּל תָּךְ וְלָא יִנְשֵׁי יָת קְיָמָא דַאֲבָהָתָךְ דְּקַיֵּים לְהוֹן: אֲרֵי שְׁאֵיל כְּעַן לְיוֹמַיָּא קַדְמָאֵי דְּהֲווֹ קַדָּמָךְ לְמִן יוֹמָא דִּי בְרָא יְיָ אֲדָם עַל אַרְעָא וּלְסִיפֵי כָּל סִיפֵי שְׁמַיָּא וְעַד סִיפֵי שְׁמַיָּא הֲנִהְוָה כְּפִתְגָמָא רַבָּא הָדֵין אוֹ הַאִשְׁתְּמַע כְּוָתֵיהּ: הַשְׁמַע עַמָּא קָל מֵימְרָא דַּייָ מְמַלֶּלֶת מִגּוֹ אִישָׁתָא כְּמָא דְּשָׁמַעְתְּ אַתְּ וְיִתְקַיַּם: אוֹ נִיסִין לְמֵיעֲבַד יְיָ לְאִתְגַּלָאָה לְמִפְרַק לֵיהּ עַמָּא מִגּוֹ עַמָּא נִסְיָן וְאָתִין וּמְחַבְּלָתִין וּבְקְרָבָא וּבִידָא תַּקִּיפָא וּדְרָעָא מְרָמָמָא וְנִפְחָזִנִין לְמֵיעַבַד לְכוֹן יְיָ אֱלָהֲכוֹן בְּמִצְרַיִם לְעֵינָיךְ אַתְּחַזֵּיתְ לְמִידַּע אֲרֵי יְיָ הוּא אֱלָהָא לֵית עוֹד בַּר מִינֵיהּ: מִן שְׁמַיָּא אַשְׁמְעָךְ יָת קָל מֵימְרֵיהּ לְאַלָּפוּתָךְ וְעַל אַרְעָא אַחְזְרָךְ יָת אִישָׁתֵיהּ רַבְּתָא וּפִתְגָמוֹהִי שְׁמַעְתָּ מִגּוֹ אִישָׁתָא: וְחֲלַף דְּרָחֵם יָת אֲבָהָתָךְ וְיִתְרְעֵי בְּבָנַיָּהּ וַאֲפֵקָךְ בְּמֵימְרֵיהּ חֲיָלֵיהּ רַבָּא מִמִּצְרָיִם:

Ter. Heb.	Deut.	Ca. iiii.	Pritiua. heb.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים			יָרַשׁ	ad pdẽdũ gẽtes magnas τ fortiores te
מִמְּךָ מִפָּנֶיךָ לַהֲבִיאֲךָ לָתֵת לְךָ			מִן פָּנָה בֹּוא	ἐξολοθρεῦσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερά σου
אֶת אַרְצָם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה: וְיָדַעְתָּ			נָתַן	ante faciẽ tuã: ad introducẽdũ te vt daret tibi
הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְהוָה			שוב	πρὸ προσώπου σου, εἰσαγαγεῖσε δοῦναί σοι
הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל			עָלָה	terrã hanc ad possidẽdũ: sicut habes ho
הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד: וְשָׁמַרְתָּ			יָרַד	τὴν γῆν ταύτην κληρονομεῖν, καθὼς ἔχεις σήμε
אֶת חֻקָּיו וְאֶת מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר			קום כְּבַד אֶרֶץ	die: τ cognosces hodie τ cõuerteris in mente :
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ			בָּרַשׁ כָּרָה דָּגַן	γον· καὶ γνώσῃ σήμερον καὶ ἐπιστραφήσῃ ἐν τῇ διανοίᾳ,
וְלִבָּנֶיךָ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ			יָרֵא יָדַע	q: dñs deꝰ tuꝰ hic deꝰ in celo supra τ in
יָמִים עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה			חָכָם חָמֵל אֶחָד	ὅτι κύριος ὁ θεός σου οὗτος θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ כָּל הַיָּמִים: אָז			קום חֹדֶשׁ עָנָה	tra infra: τ nõ est vltra pter eũ. τ
יַבְדִּיל מֹשֶׁה שָׁלֹשׁ עָרִים בְּעֵבֶר			בֶּכֶל עִיר	τῆς γῆς κάτω, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν αὐτοῦ· καὶ
הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה שָׁמֶשׁ: לָנֻס שָׁמָּה			זָרַח נוּם	custodies iustificatiões eius: τ pcpta
רוֹצֵחַ אֲשֶׁר יִרְצַח אֶת רֵעֵהוּ			רָצַח	φυλάξῃ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς
בִּבְלִי דַעַת וְהוּא לֹא שֹׂנֵא לוֹ			יָדַע	eius: q ego precipio tibi hodie: vt bñ
מִתְּמֹל שִׁלְשֹׁם וְנָס אֶל אַחַת מִן			תָּמַל כְּמֹא אֶחָד	αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, ἵνα ἐν
הֶעָרִים הָאֵל וְחָי: אֶת בֶּצֶר			קום חֹדֶשׁ כְּפַר שֶׁרֶשׁ	tibi fit τ filijs tuis post te: vt lõ
בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ הַמִּישֹׁר לָרְאוּבֵנִי			יָצָא	σοι φάνται καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ, ὅπως μα
וְאֶת רָאמֹת בַּגִּלְעָד לַגָּדִי				gent siẽtis sup ter̃: ꝙ dñs deus tuus
וְאֶת גּוֹלָן בַּבָּשָׁן לַמְנַשִּׁי: וְזֹאת				κρονόμεροι φάνδε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי				δίδωσί σοι πάσας τὰς ἡμέρας· τότε ἀφώρισε μοῦ
יִשְׂרָאֵל: אֵלֶּה הָעֵדֹת וְהַחֻקִּים				ses tres vrbes trans iordanẽ ab ori
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל				σῆς τρεῖς πόλεις πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ ἀνα
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם:				cente solis: vt fugiat illuc homicida: q
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּגַּיְא מוּל בֵּית				τολῶν ἡλίου, φυγεῖν ἐκεῖ τὸν φονευτήν, ὃς ἂν
פְּעוֹר בְּאֶרֶץ סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי				occiderit proximũ nõ sciẽs: τ hic nõ odio
אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן אֲשֶׁר				φονεύσῃ τὸν πλησίον οὐκ εἰδώς, καὶ οὗτος οὐ μι
				sõs eũ aũ hert τ tertiũ. τ fu
				σῶν αὐτὸν πρὸ τῆς ἐχθὲς καὶ τρίτης· καὶ καταφεύ
				giet in vnã vrbiũ illaꝝ: τ viuet.
				ξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ ζήσεται·
				bosor. solitudine in tra campestri rubem:
				τὴν Βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ τοῦ ῥουβήμ,
				τ ramoth in galaad q̃ est gad: τ
				καὶ τὴν ῥαμὼθ ἐν γαλαὰδ τῷ γαδδί, καὶ τὴν
				golam in basan q̃ est manasse. ista lex ꝙ
				γωλὰν ἐν Βασὰν τῷ μανασσῆ· οὗτος ὁ νόμος ὃν
				proposuit moyses coram filijs israel:
				προέθετο μωυσῆς ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ,
				τ hec testimonia τ iustificatiões τ
				καὶ ταῦτα τὰ μαρτύρια καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ
				iudicia: q̃ mãdauit moyses filijs
				κρίματα, ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς τοῖς υἱοῖς
				israel in solitudine: egressis ipꝰ de tra
				Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς
				egypti: in co q̃ trãs iordanẽ: in val
				Αἰγύπτου, ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ἐν φά
				le: prope domũ phogor: in terra seon re
				ραγγι, ἐγγὺς οἴκου φογώρ, ἐν γῇ σηὼν βα
				gis amorreoꝝ: q̃ habitabat in esc
				σιλέως τῶν Ἀμορραίων, ὃς κατῴκει ἐν Ἐσε
				bon: quem
				βών, ὃν

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transl. Chal.
מִן עוֹל נָתַן חָסֶן	vt eisceret populos magnos τ fortiores te a facie tua: vt introduceret te: vt daret tibi terram eorum in possessionem sicut in die hac. Et scies hodie τ conuerteris in corde tuoquonia dominus ipse est deus: cuius manifestabi est in celo sursum τ in terra deorsum: non est alius. Et custodites pacta eius τ precepta eius que ego precipio tibi hodie: vt bene sit tibi et filijs tuis post te τ vt prolongẽtur dies tui super terram quam dominus deus tuus dabit tibi omnibus diebus. Tunc separauit moyses tres ciuitates trans iordanẽ ad orientẽ solis: vt fugeret illuc homicida qui occiderit proximũ suũ ignoranter: τ ipse non oderat illum ab heri τ nudiustertius. vt fugiat ad vnã de ciuitati bus his τ viuat: bosor in solitudie i terra cãpestri de tribu ruben: τ ramoth in galaad de tribu gad: τ golan in basan de tribu manasse. Et ista est lex quã proposuit moyses coram filijs israel. Hec sunt testimonia τ precepta τ iudicia que locutus est moyses cum filijs israel quando egressi sunt de egypto trans iordanem in valle contra bethphogor in terra seon regis amorreozum qui habitabat in esebon: quem	לְתַרְכָא עַמְמִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין מִנָּךְ מִקֳדָמָךְ לְאַעָלָא תֻּךְ לְמִיתַּן לָךְ יָת אַרְעֲהוֹן אַחְסָנָא כְּיוֹמָא הָדֵין: וְתִידַע יוֹמָא דֵין אֲרֵי לָא בְּלִבָּךְ תְּתוּב וְלָא תְּסַתַּכַּל אֲרֵי יְיָ הוּא אֱלָהָא דְּשָׁכְנְתֵיהּ שְׁכִינְתָּא דְּיָיָ בֵּינֵיכוֹן בִּשְׁמַיָּא מִלְעֵיל וְעַל אַרְעָא מִלְרַע וְלֵית עוֹד: וְתִטַּר יָת קְיָמוֹהִי וְיָת פִּקּוּדוֹהִי וְיָת דִּינוֹהִי דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵין לְמֶעְבַּד לָךְ וְלִבְנָךְ בָּתָרָךְ וּדְיַרְכֵּין יוֹמִין עַל אַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ יְהֵינְלָךְ כָּל יוֹמַיָּא: בְּכֵן יַפְרִישׁ מֹשֶׁה תְּלָת קִרְוִין בְּעִיבְרָא דְיַרְדְּנָא מִמַּדְנַח שִׁמְשָׁא: לְמִסְרַח תַּמָּן קָטוֹלָא דִּיקְטוֹל יָת חַבְרֵיהּ וְהוּא לָא שָׂנֵא לֵיהּ מֵאִתְמָלֵי וּתְקַטְּלוֹנֵיהּ וְיֵעֹל לְחַד מִן קִרְוִין הָאִלֵּין וְיִתְקַיֵּים: בְּצֶר בְּמַדְבְּרָא בַּאֲרַע פַּתְכָא לִבְנָאֵי וְרָמוֹת בְּגִלְעָד לִבְנֵי גָד וְגוֹלָן בְּמַתְנָן לִשְׁיבְטָא דִּמְנַשֶּׁה: וְדָא אוֹרַיְתָא דְּסַדַּר מֹשֶׁה קֳדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אִילֵּין סָהֲדָוָתָא וּקְרָמַיָּא וְדִינַיָּא דְּמַלֵּיל מֹשֶׁה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִפְּקָהוֹן מִמִּצְרָיִם: בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָא בְּמֵישְׁרָא לְקִבֵּיל בֵּית פְּעוֹר בַּאֲרַע סִיחוֹן מַלְכָּא אֱמוֹרָאָה דְיָתִיב בְּחֶשְׁבּוֹן

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	Ca.v.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
פָּנָה	הִכָּה			percussit moyses. Filíj quoq; israel egressi	percussit moyses τ filij israel: egressis ip
עָשָׂה מִן	מִמִּצְרַיִם׃ וַיִּירְשׁוּ אֶת אַרְצוֹ			ex egypto possederũt terram eius: & terram og regis ba	ἐκ τῆς γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐ
עָלָה	וְאֵת אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן שְׁנֵי			san duorum regum ammorreorũ	τῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐ
שָׁמַר עָבַד	מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר			qui erant trans iordanem ad solis	τοῦ, καὶ τὴν γῆν ὦγ βασιλέως τῆς βασάν, δύο
	הַיַּרְדֵּן מִזְרַח שָׁמֶשׁ׃ מֵעֲרֹעֵר			ortum ab aroer q̃ est in	regum amorreorũ: q̃ erãt trãs toz
אֲשֶׁר עַל שְׂפַת נַחַל אַרְנֹן				que sita est super ripã	βασιλέων τῶν ἀμορραίων, οἱ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορ
וְעַד הַר שִׂיאֹן הוּא חֶרְמוֹן׃ וְכָל				torrentis arnon q̃	δάνου κατ' ἀνατολὰς ἡλίου ἀπὸ ἀροήρ, ἣ ἐστὶ ἐπὶ τῆ
הָעֲרָבָה עֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה				est & hermon omnem	ῥίπα τοῦ χειμάρρου ἀρνών, καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ
וְעַד יָם הָעֲרָבָה תַּחַת אַשְׁדֹּת				planitiem trans iordanẽ ad orientalẽ plagam	σιών, ὅ ἐστιν Ἑρμών, πᾶσαν τὴν ἀραβὰ πέραν
הַפִּסְגָּה׃	וַיִּקְרָא מֹשֶׁה	Ca.v.		vsq; ad mare solitudinis & vsq; ad radices	Ἰορδάνου κατ' ἀνατολὰς ἡλίου ὑπὸ ἀσηδὼθ
אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם	קְרָא צַפר			montis phasga. Cap. 5.	ἐκείνων.
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֶת הַחֻקִּים					Ca. 5.
וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי					
דֹבֵר בְּאָזְנֵיכֶם הַיּוֹם וּלְמַדְתֶּם					
אֹתָם וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשֹׂתָם׃ יְהוָה	עָשָׂה				
אֱלֹהֵינוּ כָּרַת עִמָּנוּ בְּרִית בְּחֹרֵב׃	כָּרַת				
לֹא אֶת אֲבֹתֵינוּ כָּרַת יְהוָה אֶת					
הַבְּרִית הַזֹּאת כִּי אִתָּנוּ אֲנַחְנוּ					
אֵלֶּה פֹּה הַיּוֹם כֻּלָּנוּ חַיִּים׃					
פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם	פָּנֶה				
בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ אָנֹכִי עֹמֵד					
בֵּין יְהוָה וּבֵינֵיכֶם בָּעֵת הַהִוא					
לְהַגִּיד לָכֶם אֶת דְּבַר יְהוָה כִּי	נָגַד				
יְרֵאתֶם מִפְּנֵי הָאֵשׁ וְלֹא עֲלִיתֶם	עָלָה				
בָּהָר לֵאמֹר׃ אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ					
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	יָצָא				
מִבֵּית עֲבָדִים׃ לֹא יִהְיֶה לְךָ	הָיָה				

Pritiua. chal.	Interp. chal.
יָרַת	occidit moyses τ filij israel cũ egrederẽtur de terra
דָּנַח	egypti: τ possederũt terrã eius τ terrã og regis basan
שָׁרַא	duorũ regum amorreor̃ qui erant trans iordanẽ ad
שָׁבַק	orientẽ solis: ab aroer q̃ est sup ripam torrẽtis arnõ τ
קוּם דּוֹן עַלַל	vsq; ad montẽ seon qui est hermon: τ omnẽ planiciẽ
אֱלַף עָבַר עֲבַד	que est trans iordanẽ ad orientẽ τ vsq; ad mare quod
	est in planicie τ vsq; ad radices collis. Ca. 5.
	Et vocauit moyses oẽm israelẽ τ dixit eis. Audi
	israel pacta τ iudicia que ego loquor cor̃a vobis
	hodie: τ discetis ea τ obseruabitis vt faciatis ea. dñs
	deus noster pepigit nobiscũ pactũ in oreb. non cum
	patribus nr̃is pepigit dñs pactũ illud: sed nobiscum
	qui sumus hic hodie omnes nos viui. verbus; verbo
	locutus est dñs vobiscũ in monte de medio ignis: ego
	stabam inter verbum dñi τ vos in tẽpore illo: vt nũ
	ciarem vobis verbus domini: timuistis enim a facie
	ignis τ non ascendistis in montem. et ait. Ego domi
	nus deus tuus qui eduxi te de terra egypti de domo
	seruitutis. non sit tibi

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
pcussit moyses. Filíj quoq; israel egressi	percussit moyses τ filij israel: egressis ip
ex egypto possederũt	ἐκ τῆς γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐ
terram eius: & terram og regis ba	τῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐ
san duorũ regum amorreorũ qui erant trans iordanẽ ad	τοῦ, καὶ τὴν γῆν ὦγ βασιλέως τῆς βασάν, δύο
orientẽ solis: ab aroer q̃ est sup ripam torrẽtis arnõ τ	regum amorreor̃: q̃ erãt trãs toz
vsq; ad montẽ seon qui est hermon: τ omnẽ planiciẽ	βασιλέων τῶν ἀμορραίων, οἱ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορ
que est trans iordanẽ ad orientẽ τ vsq; ad mare quod	δάνου κατ' ἀνατολὰς ἡλίου ἀπὸ ἀσηδὼθ
est in planicie τ vsq; ad radices collis.	ἐκείνων.
Ca. 5.	Ca. 5.
Et vocauit moyses oẽm israelẽ τ dixit eis. Audi	Καὶ ἐκάλεσε μωυσῆς πάντα Ἰσραὴλ, καὶ εἶ
israel pacta τ iudicia que ego loquor cor̃a vobis	πεν πρὸς αὐτούς, ἄκουε Ἰσραὴλ τὰ δικαιώματα
hodie: τ discetis ea τ obseruabitis vt faciatis ea. dñs	τὰ κρίματα, ὅσα ἐγὼ λαλῶ ἐν τοῖς ὠσὶν
deus noster pepigit nobiscũ pactũ in oreb. non cum	ὑμῶν σήμερον, καὶ μαθήσεσθε αὐτά,
patribus nr̃is pepigit dñs pactũ illud: sed nobiscum	καὶ φυλάξεσθε ποιεῖν αὐτά. κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
qui sumus hic hodie omnes nos viui. verbus; verbo	διέθετο πρὸς ὑμᾶς διαθήκην ἐν χωρὴβ. οὐχὶ
locutus est dñs vobiscũ in monte de medio ignis: ego	πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν διέθετο κύριος τὴν διαθήκην
stabam inter verbum dñi τ vos in tẽpore illo: vt nũ	ταύτην, ἀλλ' ἢ πρὸς ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ πάντες ὧδε
ciarem vobis verbus domini: timuistis enim a facie	ζῶντες σήμερον· πρόσωπον κατὰ πρόσωπον ἐ
ignis τ non ascendistis in montem. et ait. Ego domi	λάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου
nus deus tuus qui eduxi te de terra egypti de domo	τοῦ πυρός· κἀγὼ εἱστήκειν ἀνὰ μέσον κυρίου καὶ
seruitutis. non habebis	ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναγγεῖλαι
Non habebis	ὑμῖν τὰ ῥήματα κυρίου, ὅτι ἐφοβήθητε ἀπὸ πρό
	σώπου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος,
	λέγων, ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, ὁ ἐξαγα
	γών σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας, οὐκ
	ἔσονταί σοι

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	Ca.v.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
פָּנָה	אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי׃ לֹא			deos alienos in cõspectu meo. Non	dijs alijs: ꝑter me. nõ facies tibi ꝓpi sculp
עָשָׂה מִן	תַּעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל כָּל תְּמוּנָה אֲשֶׁר			facies tibi sculptile nec	θεοὶ ἕτεροι, πλὴν ἐμοῦ. οὐ ποιήσεις σεαυτῷ γλυ
עָלָה	בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ			similitudinẽ quecq; in celo sursũ	πτὸν οὐδὲ πᾶν ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω
שָׁמַר עָבַד	מִתָּחַת וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ׃			& que in terra deorsũ: & que	τ ἅπτεται ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τῷ ὕδατι ὑποκάτω
	לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם			in aquis sub terra.	τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύ
	כִּי אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא			Ego fũ dñs deus tuus: deus	σεις αὐτοῖς, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, θεὸς ζη
	פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל			zelotes: visitãs peccata patrũ in filios	λωτὴς, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα
	שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים לְשֹׂנְאָי׃			in tertiã τ quartã gñationẽ his qui oderũt me:	ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς μισοῦσί με,
	וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאֹהֲבַי			τ faciẽs miaz in milia diligẽtib̃ me:	τ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με,
	וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָי׃ לֹא תִשָּׂא			& custodiẽtibus ꝑcepta mea. nõ accipies	τ φυλάσσουσι τὰ προστάγματά μου. οὐ λήψη
	שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא			nomẽ dñi dei tui in vanũ. nõ. n.	τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ. οὐ γὰρ
	יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר יִשָּׂא			custodi diẽ sab	μὴ καθαρίσει κύριος ὃν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐ
	אֶת שְׁמוֹ לַשָּׁוְא׃ שָׁמוֹר אֶת יוֹם			batum vt sctifices illũ: quẽadmodũ ꝑcepit tibi	τοῦ ἐπὶ ματαίῳ. φύλαξαι τὴν ἡμέραν τῶν σαβ
	הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה			dñs deus tuus. sex dies operaberis: & facies	βάτων ἁγιάζειν αὐτήν, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι
	אֱלֹהֶיךָ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ			oia opa tua: at die septimo	κύριος ὁ θεός σου. ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, καὶ ποιήσεις
	כָּל מְלַאכְתֶּךָ׃ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת			fabbata dño deo tuo. nõ facies in eo	πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
	לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָל			sabbata dño deo tuo. nõ facies in eo	σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ
	מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ			opus tu τ filius tuus τ filia tua:	οὐδὲ σὺ τ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου,
	וַאֲמָתְךָ וְשׁוֹרְךָ וְחֲמֹרְךָ וְכָל			ser⁹ tu⁹ τ ancilla tua: bos tuus τ sub	πᾶν ἔργον σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου,
	בְּהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ			iugale tuũ: τ oẽ iumẽta tuũ: τ peregrinus	ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου καὶ ὁ ὑπο
	לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ כָּמוֹךָ׃			zygiõ tuo: τ oẽ iumẽta tuo: τ peregrinus	ζύγιόν σου, καὶ πᾶν κτῆνός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ
	וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִית בְּאֶרֶץ			habitãs in te: vt quiescat ser⁹ tuus τ	παροικῶν ἐν σοί, ἵνα ἀναπαύσηται ὁ παῖς σου καὶ
	מִצְרַיִם וַיֹּצִאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ			ancilla tua sicut τ tu. τ recordaberis qm ser	ἡ παιδίσκη σου ὡσαύτως καὶ σύ· καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέ
	מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה עַל			uus fuisti in tra egypti: τ adiuuit te dñs	της ἦσθα ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ ἐξήγαγέ σε κύριος ὁ
	כֵּן צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת			deus tuus inde in manu forti τ in brachio	θεός σου ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι
	יוֹם הַשַּׁבָּת׃ כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת			excelso. pp hoc ꝑcepit tibi dñs deus tuus:	ὑψηλῷ. διὰ τοῦτο συνέταξέ σοι κύριος ὁ θεός σου,
	אִמֶּךָ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ			vt custodias tu diẽ sabbatoꝝ	ὡς ἐφύλαξάσθαί σε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων
				sicut ꝑcepit tibi dñs deus tuus:	τ ἁγιάζειν αὐτήν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα
				honora patrem tuum & matrem: sicut ꝑcepit	σου, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου,

Pritiua. chal.	Interp. chal.
עֲבַד־דָּמָה	alius deus ꝑter me. Non facies tibi ymaginẽ nec
אֲרַע סָגִד בָּלַח	ommẽ similitudinẽ eorũ q̃ in celis sursum τ que in
סְעַר דּוּר	terra sunt deorsum: τ que in aqs sunt sub terra. Non
שְׁלֵם חֲטָא	adorabis ea neq; coles ea: qm ego dñs deus tu⁹ deus
אֹם זָכָה	zelotes: visitãs peccata patrũ sup filios rebelles in
נָטַר	tertiam τ quartã generationẽ his qui oderunt me:
אָסָה גּוּר כָּרָה	quando filij sequũtur peccata patrũ suoꝝ. Et faciens
נוּחַ כָּבַד הָוָה	misericordiã in millẽ generationib̃ diligentibus me
עָבַק רָמָס עָנַד	et custodiẽtibus ꝑcepta mea. Non iurabis ꝑ no
	mẽ dei tui frustra: qr nõ iustificabit dñs illũ qui
	iurauerit q nomẽ eius in vanũ. Obserua diẽ sabbati
	vt sanctifices illũ: sicut ꝑcepit tibi dñs deus tuus.
	Ser dieb⁹ operaberis: τ facies oẽm opus tuũ. Septi
	mus aũt dies sabbati est cor̃ dño. non facies omne
	opus tu τ filius tuus τ filia tua τ seruus tuus τ ancil
	la tua τ bos tuus τ asinus tuus τ omne iumentũ tuũ
	et peregrinus tu⁹ qui est in vrbibus tuis: vt quiescat
	seruus tuus τ ancilla tua sicut tu. Et recordaberis q̃
	seruus fuisti in terra egypti: τ eduxit te dñs deus tu⁹
	inde in manu forti τ in brachio exc̃elso: ꝓptera pre
	cepit tibi dñs deus tu⁹ vt serues diẽ sabbati. Honora
	patrẽ tuũ τ matrẽ tuã: sicut ꝑcepit tibi dñs deus tuus:

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hre. lxx. cũ interp. latina.
deos alienos in cõspectu meo. Non	dijs alijs: ꝑter me. nõ facies tibi ꝓpi sculp
facies tibi sculptile nec	θεοὶ ἕτεροι, πλὴν ἐμοῦ. οὐ ποιήσεις σεαυτῷ γλυ
similitudinẽ quecq; in celo sursũ	πτὸν οὐδὲ πᾶν ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω
& que in terra deorsum: & que	τ ἅπτεται ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τῷ ὕδατι ὑποκάτω
in aquis sub terra.	τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύ
Non adorabis ea: neq;	σεις αὐτοῖς, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, θεὸς ζη
coles. Ego fũ dñs deus	λωτὴς, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα
tuus: deus zelotes:	ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς μισοῦσί με,
visitãs peccata patrũ in filios	τ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με,
in tertiã τ quartã gñatio	τ φυλάσσουσι τὰ προστάγματά μου. οὐ λήψη
nẽ his q oderũt me: &	τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ. οὐ γὰρ
faciẽs miam in mul	μὴ καθαρίσει κύριος ὃν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐ
ta milia diligẽtibus me	τοῦ ἐπὶ ματαίῳ. φύλαξαι τὴν ἡμέραν τῶν σαβ
& custodiẽtibus ꝓcepta	βάτων ἁγιάζειν αὐτήν, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι
mea. Non iurabis ꝑ no	κύριος ὁ θεός σου. ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ, καὶ ποιήσεις
mẽ dei tui frustra:	πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
quia non	σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ
crit impunitus qui	οὐδὲ σὺ τ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου,
assũpserit. Obserua	πᾶν ἔργον σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου,
diem sabbati vt sctifices	ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου καὶ ὁ ὑπο
eũ: sicut ꝑcepit tibi do	ζύγιόν σου, καὶ πᾶν κτῆνός σου, καὶ ὁ προσήλυτος ὁ
minus deus tuus. Sex	παροικῶν ἐν σοί, ἵνα ἀναπαύσηται ὁ παῖς σου καὶ
diebus operaberis: & fa	ἡ παιδίσκη σου ὡσαύτως καὶ σύ· καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέ
cies oia opa tua. Septi	της ἦσθα ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ ἐξήγαγέ σε κύριος ὁ
mus dies sabbati ẽ. cor̃	θεός σου ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι
dño. non facies omne	ὑψηλῷ. διὰ τοῦτο συνέταξέ σοι κύριος ὁ θεός σου,
opus tu τ filius tuus τ	ὡς ἐφύλαξάσθαί σε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων
filia tua τ seruus tuus τ	τ ἁγιάζειν αὐτήν· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα
ancilla tua τ bos tuus τ	σου, ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου,
asinus tuus τ omne	
iumentum tuũ: & pe	
regrinus qui ẽ intra por	
tas tuas: vt requiescat	
seruus & ancilla tua sicut	
& tu. Memẽto q &	
ipse ꝑ seruieris in ægypto: & eduxerit te	
inde dominus deus tu	
us in manu forti & bra	
chio extẽto. Idcirco	
ꝓcepit tibi vt seruares	
diem sabbati. Honora	
patrem tuum &	
matrem: sicut ꝑcepit	
tibi dominus deus tu⁹:	

Pritiua chal.	Trãsla. Chal.
עֲבַד־דָּמָה	אֱלָה אוֹחֳרָן בַּר מִנַּי׃ לָא תַעְבֵּד לָךְ צְלֵם כָּל דְּמוּת דִּי בִּשְׁמַיָּא מִלְעֵלָּא וְדִי בְּאַרְעָא
אֲרַע סָגִד בָּלַח	מִלְרַע וְדִי בְּמַיָּא מִלְרַע לְאַרְעָא׃ לָא תִסְנוֹד לְהוֹן וְלָא תִפְלְחִנּוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ אֱלָהָךְ
סְעַר דּוּר	אֵל קַנָּא מַסְעַר תּוּבֵי אֲבָהָן עַל בְּנִין מָרְדִין עַל דַּר תְּלִיתָאֵי וְעַל דַּר רְבִיעָאֵי לְשַׂנְאָי׃ וְדַ
שְׁלֵם חֲטָא	עֲבֵד טִיבוּ לְאַלְפִּין דָּרִין לְרַחֲמֵי וּלְנָטְרֵי
אֹם זָכָה	פִּיקוֹדָי׃ לָא תֵימֵי בִּשְׁמָא דַייְיָ אֱלָהָךְ לְמַנָּא אֲרֵי לָא יְזַכֵּי יְיָ יָת דְּיֵימֵי בִּשְׁמֵיהּ
נָטַר	לְשִׁקְרָא׃ טַר יָת יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא לְקַדָּשָׁהּ כְּמָא דְּפַקֵּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ שִׁתָּא יוֹמִין תִּפְלַח
אָסָה גּוּר כָּרָה	וְתַעְבֵּיד כָּל עֲבִידְתָּךְ׃ וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא תַעְבֵּיד כָּל עֲבִידְתָּא
נוּחַ כָּבַד הָוָה	אַתְּ וּבְרָךְ וְבַרְתָּךְ וְאַמְתָךְ וְתוֹרְךָ וְחַמְרָךְ וְכָל בְּעִירְיָךְ וְגִיּוֹרָךְ דִּי בְּקִרְוָיךְ בְּדִיל דְּיִנַּח
עָבַק רָמָס עָנַד	עַבְדָּךְ וְאַמְתָּךְ כְּוָתָךְ׃ וְתִדְכַּר אֲרֵי עַבְדָּא הֲוֵיתָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וְאַפְּקָךְ יְיָ אֱלָהָךְ
	מִתַּמָּן בְּיָדָא תַּקִּיפָא וּבְדִרְעָא מְרָמְמָא עַל כֵּן פַּקְּדָךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְמֶעְבַּד יָת יוֹמָא דַּשַׁבְּתָא

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Deut.	Ca.vi.
עשה שמע	וְעָשִׂינוּ׃ וְיִשְׁמַע׃ יְהוָה		
	אֶת־קוֹל דִּבְרֵיכֶם בְּדַבְּרָכֶם׃ אֵלָי		
	וַיֹּאמֶר יְהוָה׃ אֵלַי שָׁמַעְתִּי׃ אֶת		
	קוֹל דִּבְרֵי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר׃ דִּבְּרוּ		
יתן	אֵלֶיךָ הֵיטִיבוּ כָּל־אֲשֶׁר׃ דִּבְּרוּ׃ מִי		
נתן	יִתֵּן וְהָיָה׃ לְבָבָם׃ זֶה׃ לָהֶם׃ לְיִרְאָה		
צוה	אֹתִי׃ וְלִשְׁמֹר׃ אֶת־כָּל־ מִצְוֹתַי כָּל		
יום יטב	הַיָּמִים׃ לְמַעַן׃ יִיטַב׃ לָהֶם׃ וְלִבְנֵיהֶם		
לך	לְעֹלָם׃ לֵךְ׃ אֱמֹר׃ לָהֶם׃ שׁוּבוּ׃ לָכֶם		
	לְאָהֳלֵיכֶם׃ וְאַתָּה׃ פֹּה׃ עֲמֹד׃ עִמָּדִי		
דבר אוה	וַאֲדַבְּרָה׃ אֵלֶיךָ׃ אֶת־ כָּל־ הַמִּצְוָה		
חקק שפט	וְהַחֻקִּים׃ וְהַמִּשְׁפָּטִים׃ אֲשֶׁר׃ תְּלַמְּדֵם		
עשה	וְעָשׂוּ׃ בָּאָרֶץ׃ אֲשֶׁר׃ אֲנִי׃ נֹתֵן׃ לָהֶם		
ירש	לְרִשְׁתָּהּ׃ וְשָׁמַרְתֶּם׃ לַעֲשׂוֹת׃ כַּאֲשֶׁר		
צוה	צִוָּה׃ יְהוָה׃ אֱלֹהֵיכֶם׃ אֶתְכֶם׃ לֹא		
סור ימן	תָסֻרוּ׃ יָמִין׃ וּשְׂמֹאל׃ בְּכָל־ הַדֶּרֶךְ		
	אֲשֶׁר׃ צִוָּה׃ יְהוָה׃ אֱלֹהֵיכֶם׃ אֶתְכֶם		
הלך חיה	תֵּלֵכוּ׃ לְמַעַן׃ תִּחְיוּן׃ וְטוֹב׃ לָכֶם		
ארך ירש	וְהַאֲרַכְתֶּם׃ יָמִים׃ בָּאָרֶץ׃ אֲשֶׁר		
	תִּירָשׁוּן׃ וְזֹאת׃ הַמִּצְוָה׃		Cap. vi.
צוה	הַחֻקִּים׃ וְהַמִּשְׁפָּטִים׃ אֲשֶׁר׃ צִוָּה		
	יְהוָה׃ אֱלֹהֵיכֶם׃ לְלַמֵּד׃ אֶתְכֶם		
עשה	לַעֲשׂוֹת׃ בָּאָרֶץ׃ אֲשֶׁר׃ אַתֶּם׃ עֹבְרִים		
ירא	שָׁמָּה׃ לְרִשְׁתָּהּ׃ לְמַעַן׃ תִּירָא׃ אֶת		
	יְהוָה׃ אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר׃ אֶת־כָּל־ חֻקֹּתָיו		
צוה	וּמִצְוֹתָיו׃ אֲשֶׁר׃ אָנֹכִי׃ מְצַוְּךָ׃ אַתָּה		
חיה	וּבִנְךָ׃ וּבֶן׃ בִּנְךָ׃ כָּל־ יְמֵי׃ חַיֶּיךָ		

Pritiua chal. | **Interp. chal.**

Pritiua chal.	Interp. chal.
עבד	et obediemus ⁊ faciemus. Et audita est coꝝ dño vox
יקר יהה	sermonū vestrorū cum loqreris mecū: ⁊ dixit dñs ad
נטר	me. Audita est coꝝ me vox sermonū populi hui⁹ que
שכן יהו קום	locuti sunt tecū: recta sunt oia que locuti sunt. vtinam
פקד דון אלף	esset tale coꝛ eis vt timerent me ⁊ custodirent omnia
עבד ירת נטר	precepta mea omnibus diebus: vt bene esset eis ⁊ filijs
חלל קום	eoꝝ in sempiternū. vade dic eis. Reuertimini
	in tabernacula vestra. tu autem sta hic in conspectu
	meo: et loquar tecū omnia precepta ⁊ pacta ⁊ iudicia
	que docebis eos vt faciant in terra quā ego dabo eis
	in possessionē: ⁊ custodietis ⁊ facietis ea: sicut pcepit
	vobis dñs deus vr. nō declinabitis ad dexteraꝫ neqꝫ
	ad sinistraꝫ. In omni via quā dñs deꝰ vr precepit vobis
	ambulabitis: vt viuatis ⁊ bene sit vobis: ⁊ prolongē
	tur dies vestri in terra quā possidebitis. Ca. 6.
ארך ירת	Hec est aute preceptū ⁊ pacta ⁊ iudicia que pre
קום	cepit dñs deus vester vt docerē vos vt faciatis
חלל חיה	ea in terra ad quam transitis vt possideatis eam.
	Vt timeas dñm deum tuum. vt custodias omnia man
	data eius ⁊ precepta eius que ego precipio tibi tu et
	filij tui ⁊ filij filiorum tuoꝝ oibus diebus vite tuer

Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Hre.lxx.cũ interp̃.latina	Trãsla.Hre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Deut.	Ca.v.	Pritiua beb.
vt bñ tibi sit ⁊ lõgeuus sis sup terrã:	γνα εὖ σοι γένηται καὶ μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς,	⁊ tu loqrís ad nos oia q̃cũq; loqtur	& nos audiẽtes ᵇ faciemus ca. Quod cũ audíf	לְמַעַן יִיטַב׃ לָנוּ			לְמַעַן יִיטַב׃ לָנוּ
quã dñs deus tuus dat tibi. nõ occides. neq; me	ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. οὐ φονεύσεις. οὐδὲ μοι	καὶ σὺ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ	set ᵏdominus ᵇdeus nf ad te: ⁊ audiem⁹ ⁊ facie	וְחַיִּינוּ׃ כַּיּוֹם׃ הַזֶּה			וְחַיִּינוּ׃ כַּיּוֹם׃ הַזֶּה
chabertis. nõ furaberis. nõ mẽdaciũ testificaberis cõtra	χαιχεύσεις. οὐ κλέψεις. οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ	κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς σέ, καὶ ἀκουσόμεθα καὶ ποιή	mus. ⁊ audiuit dñs vocẽ sermonũ vr̃m lo	וְצִוָּנוּ׃ יְהוָה׃ אֱלֹהֵינוּ׃ אֵת			וְצִוָּנוּ׃ יְהוָה׃ אֱלֹהֵינוּ׃ אֵת
proximũ tuũ testimoniũ falsũ. nõ cõcupi	τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ. οὐκ ἐπιθυμήσεις	σομεν. καὶ ἤκουσε κς τὴν φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν λα	quẽtis ad me. ⁊ dixit dñs ad me: audiui	כָּל־ הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה			כָּל־ הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה
Math. 5.c. ro.13.b	τὸν οἶκον τοῦ πλησίον σου, οὐκ ἐπιθυμήσεις	λούντων πρός με. καὶ εἶπε κύριος πρός με, ἤκουσα τὴν	audiuit dñs vocẽ verborũ populi huius que locuti sũt	לְיִרְאָה׃ אֶת־ יְהוָה׃ אֱלֹהֵינוּ			לְיִרְאָה׃ אֶת־ יְהוָה׃ אֱלֹהֵינוּ
C			ad te recte oia q̃cũq; dicta sũt. q̃ dabit ef	לְטוֹב־ לָנוּ כָּל־ הַיָּמִים׃ לְחַיֹּתֵנוּ׃ כְּהַיּוֹם׃ הַזֶּה			לְטוֹב־ לָנוּ כָּל־ הַיָּמִים׃ לְחַיֹּתֵנוּ׃ כְּהַיּוֹם׃ הַזֶּה
			fectũ ut timeant me & custodiant vniuersa mandata mea in oĩ tempore: vt bene fit eis & filiis eorum in sempiternũ. Vade ergo & dic eis. Reuertimini in tentoria vestra. Tu vero hic sta mecũ & loquar tibi oia mãdata mea & cerimonias quas iudicia que docebis eos vt faciant ea in terra quam dabo illis in possessionẽ. Custodite igitur & facite que precepit dominus deus vester vobis. Non declinabitis neq; ad dexteraꝫ neq; ad sinistraꝫ. sed per viam quã precepit dñs deus vester ambulabitis: vt viuatis & bene sit vobis: & protelentur dies vestri in terra possessionis vr̃e. Ca. 6. Hec sunt precepta & cerimonie atq; iudicia que mandauit dominus deus vester vt docerem vos vt faciatis ea in terra ad quam transgredimini possidẽdã: vt timeatis dñm deum tuũ: & custodias omnia mandata & precepta eius que ego precipio tibi & filijs ac nepotibus tuis cũctis diebus vite tue			

Trãsla.Hre.lxx.cũ interp̃.latina.

Trãsla.Hre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.Chal.
⁊ tu loqrís ad nos oia q̃cũq; loqtur	וּנְקַבֵּיל׃ וְנֶעְבֵּיד׃ וּשְׁמַע קֳדָם יְיָ יָת מֵימַר פִּתְגָמַיכוֹן כַּד אַתּוּן עָמְרִין עִמִּי וַאֲמַר יְיָ לִי שְׁמִיעַ
καὶ σὺ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ	קֳדָמַי יָת קָל פִּתְגָמֵי עַמָּא הָדֵין דְּמַלִּילוּ עִמָּךְ אִתְקַיָּמוּ כָּל מַמַּלְלֵיהוֹן׃ דְּיְהֵי לִבְהוֹן
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς σέ, καὶ ἀκουσόμεθα καὶ ποιή	לְמִדְחַל קֳדָמַי יָת כָּל פִּקּוּדַי כָּל יוֹמַיָּא דְּיוּטָב לְהוֹן וְלִבְנֵיהוֹן לְעָלְמִין׃
σομεν. καὶ ἤκουσε κς τὴν φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν λα	אֵיזֵל אֲמַר לְהוֹן תּוּבוּ לְכוֹן׃ לְמַשְׁכְּנֵיכוֹן׃ וְאַתְּ קָאֵים קֳדָמַי וְאֵימַלֵּיל עִמָּךְ
λούντων πρός με. καὶ εἶπε κύριος πρός με, ἤκουσα τὴν	יָת כָּל תַּפְקֵידְתָּא וּקְיָמַיָּא וְדִינַיָּא׃ דְּתֵלֵפִינוּן׃ וְיַעְבְּדוּן בְּאַרְעָא דַּאֲנָא יָהֵיב לְהוֹן
φωνὴν τῶν λόγων τοῦ λαοῦ τούτου, ὅσα ἐλάλησαν	לְמֵירְתַהּ׃ וְתִטְּרוּן לְמֶעְבַּד כְּמָא דְּפַקֵּיד יְיָ אֱלָהְכוֹן יָתְכוֹן לָא תְסְטוּן לִימִינָא וּ
ad te recte oia q̃cũq; dicta sũt. q̃ dabit ef	וְלִשְׂמָאלָא׃ בְּכָל אוֹרְחָא דְּפַקֵּיד יְיָ אֱלָהְכוֹן יָתְכוֹן תְּהָכְנוּן בְּדִיל דְּתֵחְיוּן וְיוּטַב לְכוֹן
πρός σε ὀρθῶς πάντα ὅσα ἐλάλησαν. τίς δώσει ἔτι	וְדָא תַּפְקִידְתָּא וּקְיָמַיָּא׃ וְדִינַיָּא דְּפַקֵּיד יְיָ אֱלָהְכוֹן לְאַלָּפָא יָתְכוֹן לְמֶעְבַּד בְּאַרְעָא
fectũ ut timeant me & custodiant vniuersa mandata mea in oĩ tempore: vt bene fit eis & filiis eorum in sempiternũ. Vade ergo & dic eis. Reuertimini in tentoria vestra. Tu vero hic sta mecũ & loquar tibi oia mãdata mea & cerimonias quas iudicia que docebis eos vt faciant ea in terra quam dabo illis in possessionẽ. Custodite igitur & facite que precepit dominus deus vr. nõ declinabitis neq; ad dexteraꝫ neq; ad sinistraꝫ. In omni via quã dñs deꝰ vr precepit vobis ambulabitis: vt viuatis ⁊ bene sit vobis: ⁊ prolongẽ tur dies vestri in terra quã possidebitis. Ca. 6. Hec est aute preceptũ ⁊ pacta ⁊ iudicia que pre cepit dñs deus vester vt docerẽ vos vt facia tis ea in terra ad quam transitis vt possideatis eam. Vt timeas dñm deum tuum. vt custodias omnia mandata eius ⁊ precepta eius que ego precipio tibi tu et filij tui ⁊ filij filiorum tuoꝝ oibus diebus vite tuer	יָת תְּרֵין לוּחַיָּא דִּכְתִיבִין בְּהוֹן תְּרֵין זִמְנִין׃ וְיָת כָּל־ דִּכְתִיב בְּהוֹן כֵּן כְּתִיב בְּהוֹן׃ וְיָת
	תְּרֵי לוּחַיָּא׃ דִּכְתִיבִין בְּהוֹן תְּרֵין זִמְנִין׃ וְיָת כָּל־ דִּכְתִיב בְּהוֹן כֵּן כְּתִיב בְּהוֹן׃ וְיָת
	תְּרֵי לוּחַיָּא׃ דִּכְתִיבִין בְּהוֹן תְּרֵין זִמְנִין׃ וְיָת כָּל־ דִּכְתִיב בְּהוֹן כֵּן כְּתִיב בְּהוֹן׃ וְיָת
	תְּרֵי לוּחַיָּא׃ דִּכְתִיבִין בְּהוֹן תְּרֵין זִמְנִין׃ וְיָת כָּל־ דִּכְתִיב בְּהוֹן כֵּן כְּתִיב בְּהוֹן׃ וְיָת
	תְּרֵי לוּחַיָּא׃ דִּכְתִיבִין בְּהוֹן תְּרֵין זִמְנִין׃ וְיָת כָּל־ דִּכְתִיב בְּהוֹן כֵּן כְּתִיב בְּהוֹן׃ וְיָת
	תְּרֵי לוּחַיָּא׃ דִּכְתִיבִין בְּהוֹן תְּרֵין זִמְנִין׃ וְיָת כָּל־ דִּכְתִיב בְּהוֹן כֵּן כְּתִיב בְּהוֹן׃ וְיָת
	תְּרֵי לוּחַיָּא׃ דִּכְתִיבִין בְּהוֹן תְּרֵין זִמְנִין׃ וְיָת כָּל־ דִּכְתִיב בְּהוֹן כֵּן כְּתִיב בְּהוֹן׃ וְיָת

Trãsla.Chal.

Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Hre.lxx.cũ interp̃.latina	Trãsla.Hre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Deut.	Ca.v.	Pritiua beb.
vt prolongẽtur dies tui: ⁊ vt bene sit tibi super terra	ἵνα ἐὺ σοι γένηται καὶ μακροχρόνιος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς,	καὶ σὺ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ	& nos audiẽtes ᵇ faciemus ca. Quod cũ audíf	לְמַעַן יִיטַב׃ לָנוּ			לְמַעַן יִיטַב׃ לָנוּ
quaꝫ dñs deus tuus dabit tibi. Non occides animã.	ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. οὐ φονεύσεις. οὐδὲ μοι	κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς σέ, καὶ ἀκουσόμεθα καὶ ποιή	set ᵏdominus ᵇdeus nf ad te: ⁊ audiem⁹ ⁊ facie	וְחַיִּינוּ׃ כַּיּוֹם׃ הַזֶּה			וְחַיִּינוּ׃ כַּיּוֹם׃ הַזֶּה
Non adulterabis: neq; furaberis: neq; testificaberis	χαιχεύσεις. οὐ κλέψεις. οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ	σομεν. καὶ ἤκουσε κς τὴν φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν λα	mus. ⁊ audiuit dñs vocẽ sermonũ vr̃m lo	וְצִוָּנוּ׃ יְהוָה׃ אֱלֹהֵינוּ׃ אֵת			וְצִוָּנוּ׃ יְהוָה׃ אֱלֹהֵינוּ׃ אֵת
cõtra proximũ tuũ testimoniũ falsum. Neq; cõcupi	τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ. οὐκ ἐπιθυμήσεις	λούντων πρός με. καὶ εἶπε κύριος πρός με, ἤκουσα τὴν	quẽtis ad me. ⁊ dixit dñs ad me: audiui	כָּל־ הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה			כָּל־ הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה
scas vxorẽ proximi tui. Nõ concupisces domũ proximi	τὸν οἶκον τοῦ πλησίον σου, οὐκ ἐπιθυμήσεις	φωνὴν τῶν λόγων τοῦ λαοῦ τούτου, ὅσα ἐλάλησαν	ad te recte oia q̃cũq; dicta sũt. q̃ dabit ef	לְיִרְאָה׃ אֶת־ יְהוָה׃ אֱלֹהֵינוּ			לְיִרְאָה׃ אֶת־ יְהוָה׃ אֱלֹהֵינוּ
tui neq; agrum eius neq; seruũ eius neq; ancillã eius	τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου, οὐ μὴ ἐπιθυμήσεις	πρός σε ὀρθῶς πάντα ὅσα ἐλάλησαν. τίς δώσει ἔτι	fectũ ut timeant me & custodiant vniuersa mandata mea in oĩ tempore: vt bene fit eis & filiis eorum in sempiternũ. Vade ergo & dic eis. Reuertimini in tentoria vestra. Tu vero hic sta mecũ & loquar tibi oia mãdata mea & cerimonias quas iudicia que docebis eos vt faciant ea in terra quam dabo illis in possessionẽ. Custodite igitur & facite que precepit dominus deus vr. nõ declinabitis neq; ad dexteraꝫ neq; ad sinistraꝫ. In omni via quã dñs deꝰ vr precepit vobis ambulabitis: vt viuatis ⁊ bene sit vobis: ⁊ prolongẽ tur dies vestri in terra quã possidebitis. Ca. 6. Hec est aute preceptũ ⁊ pacta ⁊ iudicia que pre cepit dñs deus vester vt docerẽ vos vt facia tis ea in terra ad quam transitis vt possideatis eam. Vt timeas dñm deum tuum. vt custodias omnia mandata eius ⁊ precepta eius que ego precipio tibi tu et filij tui ⁊ filij filiorum tuoꝝ oibus diebus vite tuer			

Trãsla.Chal.

Pritiua heb.	Tex. Heb.	Deut.	La. vi.	Trásla. B. Hiero.	Trásla. Gre. lxx. ch interp. latina	Trásla. Gre. lxx. ch interp. latina	Trásla. B. Hiero.	Tex. Heb.	Deut.	La. vi.	Pritiua heb.
יָרֵא עֲבַד	וּלְמַעַן	יַאֲרִכֻן	יָמֶיךָ	וְתַשְׁמַעְתָּ	vt prolongentur dies tui. Audi	ut longeui ſitis. τ audi iſrael: τ cuſto	timebis: τ illi ſoli ſeruies: τ ad eũ	תִּירָא	וְאֹתוֹ	תַעֲבֹד	וּבִשְׁמוֹ	תִּשָּׁבֵעַ	יָרֵא עֲבַד
שָׁבַע יָלַד	יִשְׂרָאֵל	וְשָׁמַרְתָּ	לַעֲשׂוֹת	אֲשֶׁר	iſrael & obſerua vt fa	di vt facias: vt bñ ſit tibi: τ vt multiplicemini	φοβηθήσῃ, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν	לֹא תֵלְכוּן	אַחֲרֵי אֱלֹהִים	אֲחֵרִים	לֹא תִלְכוּן	אַחֲרֵי אֱלֹהִים	אֲחֵרִים
סָבַב חָרָה	יִיטַב	לְךָ	וְאֲשֶׁר	תִּרְבּוּן	cias que precepit tibi	xau ποιεῖν, ὅπως ἓυ ᾖ σοι, καὶ ἵνα πληθυνθῆτε	adherebis: τ in	מֵאֱלֹהֵי	הָעַמִּים	אֲשֶׁר	מֵאֱלֹהֵי	הָעַמִּים	אֲשֶׁר
שָׁמַד	כַּאֲשֶׁר	דִּבֶּר	יְהוָה	אֱלֹהֵי	dominus: & bene ſit ti	valde: ſicut locutus ē dñs deus	adherebis: τ in	סְבִיבוֹתֵיכֶם:	כִּי	אֵל	קַנָּא	יְהוָה	סְבִיבוֹתֵיכֶם:	כִּי	אֵל	קַנָּא	יְהוָה
פָּנָה נָסָה	לָךְ	אֶרֶץ	זָבַת	חָלָב	bi: & multiplicaberis ſi	patrũ tuorũ tibi terrã lacte	nolc eius turabis. ne ca	אֱלֹהֶיךָ	בְּקִרְבֶּךָ	פֶּן	יֶחֱרֶה	אַף	אֱלֹהֶיךָ	בְּקִרְבֶּךָ	פֶּן	יֶחֱרֶה	אַף
שָׁמַר צָוָה	וּדְבָשׁ:	שְׁמַע	יִשְׂרָאֵל	יְהוָה	mus: ſicut pollicitus ē	& melle manante. Audi iſrael. dñs de	κολληθήσῃ, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὀμῆ. μὴ ποσ	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	וְהִשְׁמִידְךָ	מֵעַל	פְּנֵי הָאֲדָמָה:	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	וְהִשְׁמִידְךָ	מֵעַל	פְּנֵי הָאֲדָמָה:
עוד חָקַק	אֱלֹהֵינוּ	יְהוָה	אֶחָד:	וְאָהַבְתָּ	dominus deus patrũ	tus or vt bñ ſit tibi terrã	tis post deos alienos a	לֹא תְנַסּוּ	אֶת יְהוָה	אֱלֹהֵיכֶם	כַּאֲשֶׁר	נִסִּיתֶם	אֱלֹהֵיכֶם	כַּאֲשֶׁר	נִסִּיתֶם	אֶת יְהוָה	לֹא תְנַסּוּ
צוה עָשָׂה	אֵת יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	מִכָּל	לְבָבְךָ	tuorũ tibi terrã lacte	dñs deus tuus in me	dio tui: ne qñ irascatur	בַּמַּסָּה:	שָׁמוֹר תִּשְׁמְרוּן	אֶת מִצְוֹת	יְהוָה	אֱלֹהֵיכֶם	וְעֵדֹתָיו	וְחֻקָּיו	אֲשֶׁר	צִוָּךְ:	וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר	וְהַטּוֹב	בְּעֵינֵי	יְהוָה	לְמַעַן	יִיטַב	לָךְ	וּבָאתָ	וְיָרַשְׁתָּ	אֶת הָאָרֶץ	הַטֹּבָה	אֲשֶׁר	נִשְׁבַּע	יְהוָה	לַאֲבֹתֶיךָ:	לְהָדֹף	אֶת	כָּל אֹיְבֶיךָ	מִפָּנֶיךָ	כַּאֲשֶׁר	דִּבֶּר	יְהוָה:	כִּי	יִשְׁאָלְךָ	בִּנְךָ	מָחָר	לֵאמֹר	מָה	הָעֵדֹת	וְהַחֻקִּים	וְהַמִּשְׁפָּטִים	אֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	אֱלֹהֵינוּ	אֶתְכֶם:	וְאָמַרְתָּ	לְבִנְךָ	עֲבָדִים הָיִינוּ	לְפַרְעֹה	בְּמִצְרָיִם	וַיּוֹצִיאֵנוּ	יְהוָה	מִמִּצְרַיִם	בְּיָד	חֲזָקָה:	וַיִּתֵּן	יְהוָה	אֹתֹת	וּמוֹפְתִים	גְּדֹלִים	וְרָעִים	בְּמִצְרַיִם	בְּפַרְעֹה	וּבְכָל	בֵּיתוֹ	לְעֵינֵינוּ:	וְאוֹתָנוּ	הוֹצִיא מִשָּׁם	לְמַעַן	הָבִיא	אֹתָנוּ	לָתֵת לָנוּ	אֶת הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	נִשְׁבַּע	לַאֲבֹתֵינוּ:	וַיְצַוֵּנוּ	יְהוָה	לַעֲשׂוֹת	הָיָה
בָּנָה נָסַח	אֱלֹהֵיכֶם	כַּאֲשֶׁר	נִסִּיתֶם	בַּמַּסָּה:	tis ſicut tentaſtis in	tũ ſicut ſcr̃ptū eſt in	ſtis in cõſpectu dñi dei	יְהוָה	אֱלֹהֵינוּ	כַּאֲשֶׁר	צִוָּנוּ:	וּצְדָקָה	תִּהְיֶה	לָנוּ	כִּי	נִשְׁמֹר	לַעֲשׂוֹת	אֶת כָּל	הַמִּצְוָה	הַזֹּאת	לִפְנֵי	יְהוָה	אֱלֹהֵינוּ	כַּאֲשֶׁר	צִוָּנוּ:	יָצָא
שָׁמַר צָוָה	שָׁמוֹר	תִּשְׁמְרוּן	אֶת מִצְוֹת	יְהוָה	tentatione. Obſeruatione obſerua	tentatiõe in loco tentationis. Obſeruatione obſerua	tui: ac teſtimonia	כִּי אִם	לְיִרְאָה	אֶת יְהוָה	אֱלֹהֵינוּ	טוֹב	לָנוּ	כָּל הַיָּמִים	לְחַיֹּתֵנוּ	כְּהַיּוֹם הַזֶּה:	וּצְדָקָה	תִּהְיֶה	לָנוּ	כִּי נִשְׁמֹר	לַעֲשׂוֹת	אֶת כָּל	הַמִּצְוָה	הַזֹּאת	לִפְנֵי	יְהוָה	אֱלֹהֵינוּ	כַּאֲשֶׁר	צִוָּנוּ:	נָתַן
עוד חָקַק	אֱלֹהֵינוּ	צִוָּךְ:	וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר	וְהַטּוֹב	bitis teſtimonia eius &	tis teſtimonia eius &	& cerimonias quas	כִּי יַשְׁמִידְךָ	מִפָּנֶיךָ	גּוֹיִם	גְּדֹלִים	וַעֲצוּמִים	מִמְּךָ	וְאֶת כָּל	הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	אַתָּה	בָּא	שָׁמָּה	לָרֶשֶׁת	אֹתָהּ	וְנָתַן	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	לְפָנֶיךָ	וְהִכִּיתָם	הַחֲרֵם	תַּחֲרִים	אֹתָם	לֹא	תִכְרֹת	לָהֶם	בְּרִית	וְלֹא	תָחְנֵּם:	וְלֹא	תִתְחַתֵּן	בָּם	בִּתְּךָ	לֹא	תִתֵּן	לִבְנוֹ	וּבִתּוֹ	לֹא	תִקַּח	לִבְנֶךָ:	כִּי	יָסִיר	אֶת בִּנְךָ	מֵאַחֲרַי	וְעָבְדוּ	אֱלֹהִים	אֲחֵרִים	וְחָרָה	אַף יְהוָה	בָּכֶם	וְהִשְׁמִידְךָ	מַהֵר:	כִּי אִם	כֹּה	תַעֲשׂוּ	לָהֶם	מִזְבְּחֹתֵיהֶם	תִּתֹּצוּ	וּמַצֵּבֹתָם	תְּשַׁבֵּרוּ	וַאֲשֵׁרָיו	תְּגַדֵּעוּן	וּפְסִילֵיהֶם	תִּשְׂרְפוּן	בָּאֵשׁ:	כִּי עַם	קָדוֹשׁ	אַתָּה	לַיהוָה	אֱלֹהֶיךָ	בְּךָ	בָּחַר	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	לִהְיוֹת לוֹ	לְעַם	סְגֻלָּה	מִכֹּל	הָעַמִּים	אֲשֶׁר	עַל פְּנֵי	הָאֲדָמָה:	לֹא	מֵרֻבְּכֶם	מִכָּל	הָעַמִּים	חָשַׁק	יְהוָה	בָּכֶם	וַיִּבְחַר	בָּכֶם	כִּי	אַתֶּם	הַמְעַט	מִכָּל	הָעַמִּים:	כִּי	מֵאַהֲבַת	יְהוָה	אֶתְכֶם	וּמִשָּׁמְרוֹ	אֶת הַשְּׁבֻעָה	אֲשֶׁר	נִשְׁבַּע	לַאֲבֹתֵיכֶם	הוֹצִיא	יְהוָה	אֶתְכֶם	בְּיָד חֲזָקָה	וַיִּפְדְּךָ	מִבֵּית	עֲבָדִים:	מִיַּד	פַּרְעֹה	מֶלֶךְ	מִצְרָיִם:	וְיָדַעְתָּ	כִּי	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	הוּא	הָאֱלֹהִים	הָאֵל	הַנֶּאֱמָן	שֹׁמֵר	הַבְּרִית	וְהַחֶסֶד	לְאֹהֲבָיו	וּלְשֹׁמְרֵי	מִצְוֹתָיו	לְאֶלֶף	דּוֹר:	וּמְשַׁלֵּם	לְשֹׂנְאָיו	אֶל פָּנָיו	לְהַאֲבִידוֹ	לֹא	יְאַחֵר	לְשֹׂנְאוֹ	אֶל פָּנָיו	יְשַׁלֶּם	לוֹ:	וְשָׁמַרְתָּ	אֶת הַמִּצְוָה	וְאֶת הַחֻקִּים	וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים	אֲשֶׁר	אָנֹכִי	מְצַוְּךָ	הַיּוֹם	לַעֲשׂוֹתָם:	וְהָיָה	עֵקֶב	תִּשְׁמְעוּן	אֶת הַמִּשְׁפָּטִים	הָאֵלֶּה	וּשְׁמַרְתֶּם	וַעֲשִׂיתֶם	אֹתָם	וְשָׁמַר	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	לְךָ	אֶת הַבְּרִית	וְאֶת הַחֶסֶד	אֲשֶׁר	נִשְׁבַּע	לַאֲבֹתֶיךָ:	וַאֲהֵבְךָ	וּבֵרַכְךָ	וְהִרְבֶּךָ	וּבֵרַךְ	פְּרִי בִטְנְךָ	וּפְרִי	אַדְמָתֶךָ	דְּגָנְךָ	וְתִירֹשְׁךָ	וְיִצְהָרֶךָ	שְׁגַר	אֲלָפֶיךָ	וְעַשְׁתְּרוֹת	צֹאנֶךָ	עַל הָאֲדָמָה	אֲשֶׁר	נִשְׁבַּע	לַאֲבֹתֶיךָ	לָתֵת לָךְ:	בָּרוּךְ	תִּהְיֶה	מִכָּל	הָעַמִּים	לֹא	יִהְיֶה	בְּךָ	עָקָר	וַעֲקָרָה	וּבִבְהֶמְתֶּךָ:	וְהֵסִיר	יְהוָה	מִמְּךָ	כָּל חֹלִי	וְכָל	מַדְוֵי	מִצְרַיִם	הָרָעִים	אֲשֶׁר	יָדַעְתָּ	לֹא	יְשִׂימָם	בָּךְ	וְנָתָן	אֹתָם	בְּכָל	שֹׂנְאֶיךָ:	וְאָכַלְתָּ	אֶת כָּל	הָעַמִּים	אֲשֶׁר	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	נֹתֵן	לָךְ	לֹא	תָחוֹס	עֵינְךָ	עֲלֵיהֶם	וְלֹא	תַעֲבֹד	אֶת	אֱלֹהֵיהֶם	כִּי	מוֹקֵשׁ	הוּא	לָךְ:	כִּי	תֹאמַר	בִּלְבָבֶךָ	רַבִּים	הַגּוֹיִם	הָאֵלֶּה	מִמֶּנִּי	אֵיכָה	אוּכַל	לְהוֹרִישָׁם:	לֹא	תִירָא	מֵהֶם	זָכוֹר	תִּזְכֹּר	אֵת אֲשֶׁר	עָשָׂה	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	לְפַרְעֹה	וּלְכָל	מִצְרָיִם:	הַמַּסֹּת	הַגְּדֹלֹת	אֲשֶׁר	רָאוּ	עֵינֶיךָ	וְהָאֹתֹת	וְהַמֹּפְתִים	וְהַיָּד	הַחֲזָקָה	וְהַזְּרוֹעַ	הַנְּטוּיָה	אֲשֶׁר	הוֹצִאֲךָ	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	כֵּן	יַעֲשֶׂה	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	לְכָל	הָעַמִּים	אֲשֶׁר	אַתָּה	יָרֵא	מִפְּנֵיהֶם:	וְגַם	אֶת הַצִּרְעָה	יְשַׁלַּח	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	בָּם	עַד	אֹבַד	הַנִּשְׁאָרִים	וְהַנִּסְתָּרִים	מִפָּנֶיךָ:	לֹא	תַעֲרֹץ	מִפְּנֵיהֶם	כִּי	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	בְּקִרְבֶּךָ	אֵל	גָּדוֹל	וְנוֹרָא:	וְנָשַׁל	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	אֶת הַגּוֹיִם	הָאֵל	מִפָּנֶיךָ	מְעַט	מְעָט	לֹא	תוּכַל	כַּלֹּתָם	מַהֵר	פֶּן	תִּרְבֶּה	עָלֶיךָ	חַיַּת	הַשָּׂדֶה:	וּנְתָנָם	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	לְפָנֶיךָ	וְהָמָם	מְהוּמָה	גְּדֹלָה	עַד	הִשָּׁמְדָם:	וְנָתַן	מַלְכֵיהֶם	בְּיָדֶךָ	וְהַאֲבַדְתָּ	אֶת שְׁמָם	מִתַּחַת	הַשָּׁמָיִם	לֹא	יִתְיַצֵּב	אִישׁ	בְּפָנֶיךָ	עַד	הִשְׁמִדְךָ	אֹתָם:	פְּסִילֵי	אֱלֹהֵיהֶם	תִּשְׂרְפוּן	בָּאֵשׁ	לֹא	תַחְמֹד	כֶּסֶף	וְזָהָב	עֲלֵיהֶם	וְלָקַחְתָּ	לָךְ	פֶּן	תִּוָּקֵשׁ	בּוֹ	כִּי	תוֹעֲבַת	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	הוּא:	וְלֹא	תָבִיא	תוֹעֵבָה	אֶל בֵּיתֶךָ	וְהָיִיתָ	חֵרֶם	כָּמֹהוּ	שַׁקֵּץ	תְּשַׁקְּצֶנּוּ	וְתַעֵב	תְּתַעֲבֶנּוּ	כִּי	חֵרֶם	הוּא:	כָּל הַמִּצְוָה	אֲשֶׁר	אָנֹכִי	מְצַוְּךָ	הַיּוֹם	תִּשְׁמְרוּן	לַעֲשׂוֹת	לְמַעַן	תִּחְיוּן	וְרָבִיתֶם	וּבָאתֶם	וִירִשְׁתֶּם	אֶת הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	נִשְׁבַּע	יְהוָה	לַאֲבֹתֵיכֶם:	וְזָכַרְתָּ	אֶת כָּל	הַדֶּרֶךְ	אֲשֶׁר	הוֹלִיכֲךָ	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	זֶה	אַרְבָּעִים	שָׁנָה	בַּמִּדְבָּר	לְמַעַן	עַנֹּתְךָ	לְנַסֹּתְךָ	לָדַעַת	אֶת אֲשֶׁר	בִּלְבָבְךָ	הֲתִשְׁמֹר	מִצְוֹתָיו	אִם לֹא:	וַיְעַנְּךָ	וַיַּרְעִבֶךָ	וַיַּאֲכִלְךָ	אֶת הַמָּן	אֲשֶׁר	לֹא	יָדַעְתָּ	וְלֹא	יָדְעוּ	אֲבֹתֶיךָ	לְמַעַן	הוֹדִיעֲךָ	כִּי	לֹא	עַל הַלֶּחֶם	לְבַדּוֹ	יִחְיֶה	הָאָדָם	כִּי	עַל כָּל	מוֹצָא	פִי יְהוָה	יִחְיֶה	הָאָדָם:	שִׂמְלָתְךָ	לֹא	בָלְתָה	מֵעָלֶיךָ	וְרַגְלְךָ	לֹא	בָצֵקָה	זֶה	אַרְבָּעִים	שָׁנָה:	וְיָדַעְתָּ	עִם לְבָבֶךָ	כִּי	כַּאֲשֶׁר	יִסַּר	אִישׁ	אֶת בְּנוֹ	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	מְיַסְּרֶךָּ:	וְשָׁמַרְתָּ	אֶת מִצְוֹת	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	לָלֶכֶת	בִּדְרָכָיו	וּלְיִרְאָה	אֹתוֹ:	כִּי יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	מְבִיאֲךָ	אֶל אֶרֶץ	טוֹבָה	אֶרֶץ	נַחֲלֵי מָיִם	עֲיָנֹת	וּתְהֹמֹת	יֹצְאִים	בַּבִּקְעָה	וּבָהָר:	אֶרֶץ	חִטָּה	וּשְׂעֹרָה	וְגֶפֶן	וּתְאֵנָה	וְרִמּוֹן	אֶרֶץ	זֵית שֶׁמֶן	וּדְבָשׁ:	אֶרֶץ	אֲשֶׁר	לֹא	בְמִסְכֵּנֻת	תֹּאכַל	בָּהּ	לֶחֶם	לֹא	תֶחְסַר	כֹּל	בָּהּ	אֶרֶץ	אֲשֶׁר	אֲבָנֶיהָ	בַרְזֶל	וּמֵהָרָרֶיהָ	תַּחְצֹב	נְחוֹשֶׁת:	וְאָכַלְתָּ	וְשָׂבָעְתָּ	וּבֵרַכְתָּ	אֶת יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	עַל הָאָרֶץ	הַטֹּבָה	אֲשֶׁר	נָתַן	לָךְ:	הִשָּׁמֶר	לְךָ	פֶּן	תִּשְׁכַּח	אֶת יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	לְבִלְתִּי	שְׁמֹר	מִצְוֹתָיו	וּמִשְׁפָּטָיו	וְחֻקָּתָיו	אֲשֶׁר	אָנֹכִי	מְצַוְּךָ	הַיּוֹם:	פֶּן	תֹּאכַל	וְשָׂבָעְתָּ	וּבָתִּים	טוֹבִים	תִּבְנֶה	וְיָשָׁבְתָּ:	וּבְקָרְךָ	וְצֹאנְךָ	יִרְבְּיֻן	וְכֶסֶף	וְזָהָב	יִרְבֶּה	לָךְ	וְכֹל	אֲשֶׁר	לְךָ	יִרְבֶּה:	וְרָם	לְבָבֶךָ	וְשָׁכַחְתָּ	אֶת יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	הַמּוֹצִיאֲךָ	מֵאֶרֶץ	מִצְרַיִם	מִבֵּית	עֲבָדִים:	הַמּוֹלִיכֲךָ	בַּמִּדְבָּר	הַגָּדוֹל	וְהַנּוֹרָא	נָחָשׁ	שָׂרָף	וְעַקְרָב	וְצִמָּאוֹן	אֲשֶׁר	אֵין מָיִם	הַמּוֹצִיא	לְךָ	מַיִם	מִצּוּר	הַחַלָּמִישׁ:	הַמַּאֲכִלְךָ	מָן	בַּמִּדְבָּר	אֲשֶׁר	לֹא	יָדְעוּן	אֲבֹתֶיךָ	לְמַעַן	עַנֹּתְךָ	וּלְמַעַן	נַסֹּתְךָ	לְהֵיטִבְךָ	בְּאַחֲרִיתֶךָ:	וְאָמַרְתָּ	בִּלְבָבֶךָ	כֹּחִי	וְעֹצֶם	יָדִי	עָשָׂה לִי	אֶת הַחַיִל	הַזֶּה:	וְזָכַרְתָּ	אֶת יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	כִּי	הוּא	הַנֹּתֵן	לְךָ	כֹּחַ	לַעֲשׂוֹת	חָיִל	לְמַעַן	הָקִים	אֶת בְּרִיתוֹ	אֲשֶׁר	נִשְׁבַּע	לַאֲבֹתֶיךָ	כַּיּוֹם	הַזֶּה:	וְהָיָה	אִם שָׁכֹחַ	תִּשְׁכַּח	אֶת יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	וְהָלַכְתָּ	אַחֲרֵי אֱלֹהִים	אֲחֵרִים	וַעֲבַדְתָּם	וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ	לָהֶם	הֵעִדֹתִי	בָכֶם	הַיּוֹם	כִּי	אָבֹד	תֹּאבֵדוּן:	כַּגּוֹיִם	אֲשֶׁר	יְהוָה	מַאֲבִיד	מִפְּנֵיכֶם	כֵּן	תֹּאבֵדוּן	עֵקֶב	לֹא	תִשְׁמְעוּן	בְּקוֹל	יְהוָה	אֱלֹהֵיכֶם:	שָׁמֹעַ	יִשְׂרָאֵל	אַתָּה	עֹבֵר	הַיּוֹם	אֶת הַיַּרְדֵּן	לָבוֹא	לָרֶשֶׁת	גּוֹיִם	גְּדֹלִים	וַעֲצֻמִים	מִמְּךָ	עָרִים	גְּדֹלוֹת	וּבְצוּרוֹת	בַּשָּׁמָיִם:	עַם	גָּדוֹל	וָרָם	בְּנֵי עֲנָקִים	אֲשֶׁר	אַתָּה	יָדַעְתָּ	וְאַתָּה	שָׁמַעְתָּ	מִי יִתְיַצֵּב	לִפְנֵי	בְּנֵי עֲנָק:	וְיָדַעְתָּ	הַיּוֹם	כִּי	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	הוּא	עֹבֵר	לְפָנֶיךָ	אֵשׁ	אֹכְלָה	הוּא	יַשְׁמִידָם	וְהוּא	יַכְנִיעֵם	לְפָנֶיךָ	וְהוֹרַשְׁתָּם	וְהַאֲבַדְתָּם	מַהֵר	כַּאֲשֶׁר	דִּבֶּר	יְהוָה	לָךְ:	אַל	תֹּאמַר	בִּלְבָבְךָ	בַּהֲדֹף	אֹתָם	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	מִלְּפָנֶיךָ	לֵאמֹר	בְּצִדְקָתִי	הֱבִיאַנִי	יְהוָה	לָרֶשֶׁת	אֶת הָאָרֶץ	הַזֹּאת	וּבְרִשְׁעַת	הַגּוֹיִם	הָאֵלֶּה	יְהוָה	מוֹרִישָׁם	מִפָּנֶיךָ:	לֹא	בְצִדְקָתְךָ	וּבְיֹשֶׁר	לְבָבְךָ	אַתָּה	בָא	לָרֶשֶׁת	אֶת אַרְצָם	כִּי	בְּרִשְׁעַת	הַגּוֹיִם	הָאֵלֶּה	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	מוֹרִישָׁם	מִפָּנֶיךָ	וּלְמַעַן	הָקִים	אֶת הַדָּבָר	אֲשֶׁר	נִשְׁבַּע	יְהוָה	לַאֲבֹתֶיךָ	לְאַבְרָהָם	לְיִצְחָק	וְלִיעֲקֹב:	וְיָדַעְתָּ	כִּי	לֹא	בְצִדְקָתְךָ	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	נֹתֵן	לְךָ	אֶת הָאָרֶץ	הַטֹּבָה	הַזֹּאת	לְרִשְׁתָּהּ	כִּי	עַם	קְשֵׁה עֹרֶף	אָתָּה:	זְכֹר	אַל	תִּשְׁכַּח	אֵת אֲשֶׁר	הִקְצַפְתָּ	אֶת יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	בַּמִּדְבָּר	לְמִן	הַיּוֹם	אֲשֶׁר	יְצָאתָם	מֵאֶרֶץ	מִצְרַיִם	עַד	בֹּאֲכֶם	עַד הַמָּקוֹם	הַזֶּה	מַמְרִים	הֱיִיתֶם	עִם יְהוָה:	וּבְחֹרֵב	הִקְצַפְתֶּם	אֶת יְהוָה	וַיִּתְאַנַּף	יְהוָה	בָּכֶם	לְהַשְׁמִיד	אֶתְכֶם:	בַּעֲלוֹתִי	הָהָרָה	לָקַחַת	לוּחֹת	הָאֲבָנִים	לוּחֹת	הַבְּרִית	אֲשֶׁר	כָּרַת	יְהוָה	עִמָּכֶם	וָאֵשֵׁב	בָּהָר	אַרְבָּעִים	יוֹם	וְאַרְבָּעִים	לַיְלָה	לֶחֶם	לֹא	אָכַלְתִּי	וּמַיִם	לֹא	שָׁתִיתִי:	וַיִּתֵּן	יְהוָה	אֵלַי	אֶת שְׁנֵי	לוּחֹת	הָאֲבָנִים	כְּתֻבִים	בְּאֶצְבַּע	אֱלֹהִים	וַעֲלֵיהֶם	כְּכָל	הַדְּבָרִים	אֲשֶׁר	דִּבֶּר	יְהוָה	עִמָּכֶם	בָּהָר	מִתּוֹךְ	הָאֵשׁ	בְּיוֹם	הַקָּהָל:	וַיְהִי	מִקֵּץ	אַרְבָּעִים	יוֹם	וְאַרְבָּעִים	לָיְלָה	וַיִּתֵּן	יְהוָה	אֵלַי	אֶת שְׁנֵי	לוּחֹת	הָאֲבָנִים	לוּחֹת	הַבְּרִית:	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	אֵלַי	קוּם	רֵד	מַהֵר	מִזֶּה	כִּי	שִׁחֵת	עַמְּךָ	אֲשֶׁר	הוֹצֵאתָ	מִמִּצְרָיִם	סָרוּ	מַהֵר	מִן הַדֶּרֶךְ	אֲשֶׁר	צִוִּיתִם	עָשׂוּ	לָהֶם	מַסֵּכָה:	וַיֹּאמֶר	יְהוָה	אֵלַי	לֵאמֹר	רָאִיתִי	אֶת הָעָם	הַזֶּה	וְהִנֵּה	עַם	קְשֵׁה עֹרֶף	הוּא:	הַנִּיחָה	לִי	וְאַשְׁמִידֵם	וְאֶמְחֶה	אֶת שְׁמָם	מִתַּחַת	הַשָּׁמָיִם	וְאֶעֱשֶׂה	אֹתְךָ	לְגוֹי	עָצוּם	וָרָב	מִמֶּנּוּ:	וָאֵפֶן	וָאֵרֵד	מִן הָהָר	וְהָהָר	בֹּעֵר	בָּאֵשׁ	וּשְׁנֵי	לוּחֹת	הַבְּרִית	עַל	שְׁתֵּי	יָדָי:	וָאֵרֶא	וְהִנֵּה	חֲטָאתֶם	לַיהוָה	אֱלֹהֵיכֶם	עֲשִׂיתֶם	לָכֶם	עֵגֶל	מַסֵּכָה	סַרְתֶּם	מַהֵר	מִן הַדֶּרֶךְ	אֲשֶׁר	צִוָּה	יְהוָה	אֶתְכֶם:	וָאֶתְפֹּשׂ	בִּשְׁתֵּי	הַלֻּחֹת	וָאַשְׁלִכֵם	מֵעַל	שְׁתֵּי	יְדַי	וָאֲשַׁבְּרֵם	לְעֵינֵיכֶם:	וָאֶתְנַפַּל	לִפְנֵי	יְהוָה	כָּרִאשֹׁנָה	אַרְבָּעִים	יוֹם	וְאַרְבָּעִים	לָיְלָה	לֶחֶם	לֹא	אָכַלְתִּי	וּמַיִם	לֹא	שָׁתִיתִי	עַל כָּל	חַטַּאתְכֶם	אֲשֶׁר	חֲטָאתֶם	לַעֲשׂוֹת	הָרַע	בְּעֵינֵי	יְהוָה	לְהַכְעִיסוֹ:	כִּי	יָגֹרְתִּי	מִפְּנֵי	הָאַף	וְהַחֵמָה	אֲשֶׁר	קָצַף	יְהוָה	עֲלֵיכֶם	לְהַשְׁמִיד	אֶתְכֶם	וַיִּשְׁמַע	יְהוָה	אֵלַי	גַּם	בַּפַּעַם	הַהִוא:	וַיהוָה	הִתְאַנַּף	בְּאַהֲרֹן	מְאֹד	לְהַשְׁמִידוֹ	וָאֶתְפַּלֵּל	גַּם	בְּעַד	אַהֲרֹן	בָּעֵת	הַהִוא:	וְאֶת חַטַּאתְכֶם	אֲשֶׁר	עֲשִׂיתֶם	אֶת הָעֵגֶל	לָקַחְתִּי	וָאֶשְׂרֹף	אֹתוֹ	בָּאֵשׁ	וָאֶכֹּת	אֹתוֹ	טָחוֹן	טָחַנְתִּי	הֵיטֵב	עַד	אֲשֶׁר	דַּק	לְעָפָר	וָאַשְׁלִךְ	אֶת עֲפָרוֹ	אֶל הַנַּחַל	הַיֹּרֵד	מִן הָהָר:	וּבְתַבְעֵרָה	וּבְמַסָּה	וּבְקִבְרוֹת	הַתַּאֲוָה	מַקְצְפִים	הֱיִיתֶם	אֶת יְהוָה:	וּבְשָׁלְחָה	יְהוָה	אֶתְכֶם	מִקָּדֵשׁ	בַּרְנֵעַ	לֵאמֹר	עֲלוּ	וּרְשׁוּ	אֶת הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	נָתַתִּי	לָכֶם	וַתַּמְרוּ	אֶת פִּי	יְהוָה	אֱלֹהֵיכֶם	וְלֹא	הֶאֱמַנְתֶּם	לוֹ	וְלֹא	שְׁמַעְתֶּם	בְּקֹלוֹ:	מַמְרִים	הֱיִיתֶם	עִם יְהוָה	מִיּוֹם	דַּעְתִּי	אֶתְכֶם:	וָאֶתְנַפַּל	לִפְנֵי	יְהוָה	אֵת אַרְבָּעִים	הַיּוֹם	וְאֵת אַרְבָּעִים	הַלַּיְלָה	אֲשֶׁר	הִתְנַפָּלְתִּי	כִּי	אָמַר	יְהוָה	לְהַשְׁמִידְכֶם:	וָאֶתְפַּלֵּל	אֶל יְהוָה	וָאֹמַר	אֲדֹנָי	יְהוִה	אַל	תַּשְׁחֵת	עַמְּךָ	וְנַחֲלָתְךָ	אֲשֶׁר	פָּדִיתָ	בְּגָדְלֶךָ	אֲשֶׁר	הוֹצֵאתָ	מִמִּצְרַיִם	בְּיָד חֲזָקָה:	זְכֹר	לַעֲבָדֶיךָ	לְאַבְרָהָם	לְיִצְחָק	וְלִיעֲקֹב	אַל	תֵּפֶן	אֶל קְשִׁי	הָעָם	הַזֶּה	וְאֶל רִשְׁעוֹ	וְאֶל חַטָּאתוֹ:	פֶּן	יֹאמְרוּ	הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	הוֹצֵאתָנוּ	מִשָּׁם	מִבְּלִי	יְכֹלֶת	יְהוָה	לַהֲבִיאָם	אֶל הָאָרֶץ	אֲשֶׁר	דִּבֶּר	לָהֶם	וּמִשִּׂנְאָתוֹ	אֹתָם	הוֹצִיאָם	לַהֲמִתָם	בַּמִּדְבָּר:	וְהֵם	עַמְּךָ	וְנַחֲלָתְךָ	אֲשֶׁר	הוֹצֵאתָ	בְּכֹחֲךָ	הַגָּדוֹל	וּבִזְרֹעֲךָ	הַנְּטוּיָה:	בָּעֵת	הַהִוא	אָמַר	יְהוָה	אֵלַי	פְּסָל	לְךָ	שְׁנֵי	לוּחֹת	אֲבָנִים	כָּרִאשֹׁנִים	וַעֲלֵה	אֵלַי	הָהָרָה	וְעָשִׂיתָ	לְךָ	אֲרוֹן	עֵץ:	וְאֶכְתֹּב	עַל הַלֻּחֹת	אֶת הַדְּבָרִים	אֲשֶׁר	הָיוּ	עַל הַלֻּחֹת	הָרִאשֹׁנִים	אֲשֶׁר	שִׁבַּרְתָּ	וְשַׂמְתָּם	בָּאָרוֹן:	וָאַעַשׂ	אֲרוֹן	עֲצֵי שִׁטִּים	וָאֶפְסֹל	שְׁנֵי	לוּחֹת	אֲבָנִים	כָּרִאשֹׁנִים	וָאַעַל	הָהָרָה	וּשְׁתֵּי	הַלֻּחֹת	בְּיָדִי:	וַיִּכְתֹּב	עַל הַלֻּחֹת	כַּמִּכְתָּב	הָרִאשׁוֹן	אֵת עֲשֶׂרֶת	הַדְּבָרִים	אֲשֶׁר	דִּבֶּר	יְהוָה	אֲלֵיכֶם	בְּיוֹם	הַקָּהָל	מִתּוֹךְ	הָאֵשׁ	וַיִּתְּנֵם	יְהוָה	אֵלָי:	וָאֵפֶן	וָאֵרֵד	מִן הָהָר	וָאָשִׂם	אֶת הַלֻּחֹת	בָּאָרוֹן	אֲשֶׁר	עָשִׂיתִי	וַיִּהְיוּ	שָׁם	כַּאֲשֶׁר	צִוַּנִי	יְהוָה:	וּבְנֵי יַעֲקָן	בְּאֵרֹת	בְּנֵי יַעֲקָן	מוֹסֵרָה	שָׁם	מֵת	אַהֲרֹן	וַיִּקָּבֶר	שָׁם	וַיְכַהֵן	אֶלְעָזָר	בְּנוֹ	תַּחְתָּיו:	מִשָּׁם	נָסְעוּ	הַגֻּדְגֹּדָה	וּמִן הַגֻּדְגֹּדָה	יָטְבָתָה	אֶרֶץ	נַחֲלֵי מָיִם:	בָּעֵת	הַהִוא	הִבְדִּיל	יְהוָה	אֶת שֵׁבֶט	הַלֵּוִי	לָשֵׂאת	אֶת אֲרוֹן	בְּרִית יְהוָה	לַעֲמֹד	לִפְנֵי	יְהוָה	לְשָׁרְתוֹ	וּלְבָרֵךְ	בִּשְׁמוֹ	עַד הַיּוֹם	הַזֶּה:	עַל כֵּן	לֹא	הָיָה	לְלֵוִי	חֵלֶק	וְנַחֲלָה	עִם אֶחָיו	יְהוָה	הוּא	נַחֲלָתוֹ	כַּאֲשֶׁר	דִּבֶּר	יְהוָה	אֱלֹהֶיךָ	לוֹ:	וְאָנֹכִי	עָמַדְתִּי	בָהָר	כַּיָּמִים	הָרִא

[a]οἰα legitima [b]hec'& timeamus ꝯ 'dñm" deū nr̄m: vt bñ sit 'nobis'cūctis ꝯ [d]dicbus" vite nr̄e: [e] sicut est hodie. ꝯ 'Eritq[g]nūl' misericors: [h]si'custodierimus ꝯ [k]& feccerimus'" oia "p̄cepta eius ꝯ [l]corā"dño" deo nro" ficut'mādauit nobis Ca. 7

QVm vero"introduxerit te'dñs" deus tuus'in'terram"quā'possessurus'ingrederis: ꝯ "& deleuerit"gētes"multas" corā te: [q] etheū'& gergeseū" & āmorreū '& chananeū "& pherezeū'& euceū'& iebuseū. 'septē"gentes"multo maioris numeri"q̄ tu es'& robustiores te: 'tradideritq[g] eas'dñs"deus tuus "tibi:'peuties eas vſq[g] ad internitionem. "Nō'inibis,cum'eis ꝯ [g]fedus:'nec"misereberis carū:'neq[g]"sociabis' cū eis"cōiugia.'Filiā tuam non'dabis'filio eius: "nec'filiā illius'accipies 'filio tuo. [g]qa' seducet" filiū tuū'ne seqſtur me:'" & vt magis seruiat"diis "a lienis. [p]Irascetur[q]q"furor"dñi'& delebit" te" cito. [x]Quinpotius'hec'facietis[s]eis. [t]Aras eorum "subuertite.'&'cōfringite'statuas:[u]lucos[q] ꝯ "succidite:'& sculptilia "comburite: ꝯ "quia"populus" es'sanctus[q]domino ꝯ 'deo tuo." Te'elegit"dominus'deus tuus ꝯ 'vt sis'ei"populus"peculiaris'de cūctis"populis 'q̄ sunt'sup'terrā. 'Non "quia'cūctas"'gentes ꝯ "numero vincebatis"vobis "iunctus'est" dominus

[a]οἰα legitima [b]hec'& timeamus ꝯ 'dñm" deū nr̄m: vt bene sit nobis omnibus diebus: vt viuificet nos sicut in die hac. et premium erit nobis si custodierimus vt faciamus omnia precepta hec coram dño deo nostro: sicut precepit nobis. Ca. 7.

QVm aūt introduxerit te dñs deus tuus in terra ꝛ ad quā tu ingrederis vt possideas eā: ꝛ eiecerit ppl̄os multos a facie tua: etheos ꝛ gergeseos ꝛ amorreos ꝛ chanaan eos ꝛ pherezeos ꝛ euheos ꝛ iebuseos: septē populos magnos ꝛ fortiores te: ꝛ tradiderit eos dñs deꝰ tu⁹ in cōspectu tuo: ꝑcuties eos: ꝛ ꝓsumatis cōsumes eos. nō inies cuꝫ eis pactū: nec misereberis eor: neq; sotiabis cuꝫ eis cōiugia. Filiā tuā nō dabis filio eiꝰ: ꝛ filiā eiꝰ nō accipies filio tuo: qm̄ aberrare faciet filiū tuū a timore meo: ꝛ seruiet idolis ppl̄o: et irascet furor dñi ⁊ tradet vos: ꝛ disperdet te cito. sed hec facietis eis. Aras eor ꝓfringetis: ꝛ statuas eor cōtere tis: ꝛ lucos eor ſuccidetis: ꝛ imagines idoloꝝ eor cōburetis ignī. qm̄ populꝰ sctūs es coā dño deo tuo: et te elegit dñs deꝰ tuus: vt sis ei in populū electū magis ⁊ oēs populi q̄ sunt sup faciē terre. non qz multi estis vos magis ⁊ oēs pop̄li: cōplacuit in vobis dñs vos; ꝛ elegit vos: vos n. estis pauciſſimi ꝛ oēs gētes: sed qz diligit vos ad custodiēdū iuramētū q̄ iurauit patribꝰ vestris. Eduxit⁊q; vos in manu forti ꝛ redemit te de domo seruitutis de manu pharaonis regis egypti. Et scies qz dñs deus tuus ipse est deus: deꝰ fidelis: custodiēs pactū ꝛ miam⁊ diligētibus se ꝛ custodiētibus precepta eiꝰ in mille ḡnationes. ꝛ retribuēs inimicis suis bona q̄ ipsi faciūt coā eo in vltā stia: vt perdat eos: ꝛ nō differt facere bonū inimicis suis p bonis q̄ faciūt coā eo: ſs in vltā eoꝝ retribuit eis. Et custodies precepta ꝛ mādata ꝛ iudicia que ego precipio tibi hodie vt facias ea. Et ſi suscepertis iudicia hec ꝛ custodieritis ꝛ feceritis ea: custodiet dñs deus tuus tibi pactū ꝛ miam quam iurauit patribus tuis. Et diliget te: ꝛ benedicet tibi: ꝛ multiplicabit te: ꝛ benedicet fructui ventris tui ꝛ fructui terre tue ꝛ frumento tuo ꝛ vino tuo ꝛ oleo tuo: ꝛ armentis boū tuoꝝ ꝛ gregibus ouiū tuarū super terram de qua iurauit patribus tuis vt daret eā tibi. Benedictus eris magis ⁊ oēs populi: non erit in te sterilis masculus nec femina: neq; in tumētis tuis. Et auferet dñs a te cūctas infirmitates ꝛ oēs plagas egypti pessimas ⁊

[a]& elegit'vos"cū 'oibus 'sitis'populis"pauciores 'sed quia'dilexit 'vos [b]dominus ꝯ [c]& custodiuit'iuramentum"quod ꝯ [f]iurauit'patrib⁹ vestris. [k]Eduxit⁊q; ꝯ "vos"in manu ° forti'& redemit'de domo ꝯ 'seruitutis"de mān 'pharaonis"regis'egypti. ꝯ 'Et scies' quia'dñs"deꝰ tuus'ipse est ꝯ [e]deus fortis & 'fidelis: [c]custodiēs 'pactū & miam' diligētibus se: '& his qui custodiūt"'p̄cepta eius"in mille' gnationes:'& reddēs'odientibus se'statim ita 'vt disperdat eos & vltra"nō' differat',ptinus'eis"retribuēs qd merentur. [b]Custodi ergo'p̄cepta'& [c]cerimonias'atq;'iudicia ꝯ 'q̄"ego"mādabo tibi 'hodie'vt facias .Si ꝯ 'postq̄'audieris'hec"iudicia ꝯ 'custodieris'ea '& feceris: ꝯ [b]custodiet &'dñs"deus tuus"pactum'tibi ꝯ [f]&'misericordiam' quā 'iurauit ꝯ "pribus tuis. "& diliget te'ac multiplicabit: ꝯ [q]būdicet⁊q;'fructui"ventris tui'& fructui"terre tue:'frumēto tuo;'atq; vindemie' oleo &'armēntis:'gregibus'ouiū tuarū'super ꝯ 'terram pro'qua'iurauit'patribus tuis ꝯ "vt daret eā'tibi. "' Būdictus"eris"iter oēs'populos. [q]Nō'erit'apud te'sterilis vtriuſq; sexus tā in hoibus q̄'in gregibus tuis.'Auferet'dñs' a te [b]oēm'lāguorē'&'infirmitates'egypti' pessimas

omnia precepta hec: vt timeamus dñm deum nostrū: vt bene sit nobis omnibus diebus: vt viuificet nos sicut in die hac. et premium erit nobis si custodierimus vt faciamus omnia precepta hec coram dño deo nostro: sicut precepit nobis. Ca. 7.

QVm aūt introduxerit te dñs deus tuus in terra ꝛ ad quā tu ingrederis vt possideas eā: ꝛ eiecerit ppl̄os multos a facie tua: etheos ꝛ gergeseos ꝛ amoreos ꝛ chanaan eos ꝛ pherezeos ꝛ euheos ꝛ iebuseos: septē populos magnos ꝛ fortiores te: ꝛ tradiderit eos dñs deꝰ tu⁹ in cōspectu tuo: ꝑcuties eos: ꝛ ꝓsumatis cōsumes eos. nō inies cuꝫ eis pactū: nec misereberis eor: neq; sotiabis cuꝫ eis cōiugia. Filiā tuā nō dabis filio eiꝰ: ꝛ filiā eiꝰ nō accipies filio tuo: qm̄ aberrare faciet filiū tuū a timore meo: ꝛ seruiet idolis ppl̄o: et irascet furor dñi ⁊ tradet vos: ꝛ disperdet te cito. sed hec facietis eis. Aras eor ꝓfringetis: ꝛ statuas eor cōteretis: ꝛ lucos eor ſuccidetis: ꝛ imagines idoloꝝ eor cōburetis ignī. qm̄ populꝰ sctūs es coā dño deo tuo: et te elegit dñs deꝰ tuus: vt sis ei in populū electū magis ⁊ oēs populi q̄ sunt sup faciē terre. non qz multi estis vos magis ⁊ oēs pop̄li: cōplacuit in vobis dñs

תֹּאכַל כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תָחוֹס עֵינְךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא־תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ׃ כִּי תֹאמַר בִּלְבָבֶךָ רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אֵיכָה אוּכַל לְהוֹרִישָׁם׃ לֹא תִירָא מֵהֶם זָכוֹר תִּזְכֹּר אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפַרְעֹה וּלְכָל־מִצְרָיִם׃ הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וְהָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים וְהַיָּד הַחֲזָקָה וְהַזְּרוֹעַ הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר הוֹצִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כֵּן יַעֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר־אַתָּה יָרֵא מִפְּנֵיהֶם׃ וְגַם אֶת־הַצִּרְעָה יְשַׁלַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד־אֹבַד הַנִּשְׁאָרִים וְהַנִּסְתָּרִים מִפָּנֶיךָ׃ לֹא תַעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא׃ וְנָשַׁל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵל מִפָּנֶיךָ מְעַט מְעָט לֹא תוּכַל כַּלֹּתָם מַהֵר פֶּן־תִּרְבֶּה עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה׃ וּנְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָמָם מְהוּמָה גְּדוֹלָה עַד הִשָּׁמְדָם׃ וְנָתַן מַלְכֵיהֶם בְּיָדֶךָ וְהַאֲבַדְתָּ אֶת־שְׁמָם מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד הִשְׁמִדְךָ אֹתָם׃ פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ לֹא תַחְמֹד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלָקַחְתָּ לָךְ פֶּן־תִּוָּקֵשׁ בּוֹ כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא׃ וְלֹא־תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל־בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתַעֲבֵ֫ נִּי תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי חֵרֶם הוּא׃ כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּן וּרְבִיתֶם וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם׃ וְזָכַרְתָּ אֶת־כָּל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִיכֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לְמַעַן עַנֹּתְךָ לְנַסֹּתְךָ לָדַעַת אֶת־אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ הֲתִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו אִם־לֹא׃ וַיְעַנְּךָ וַיַּרְעִבֻךָ וַיַּאֲכִלְךָ אֶת־הַמָּן אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ וְלֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֲךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל־מוֹצָא פִי־יְהוָה יִחְיֶה הָאָדָם׃ שִׂמְלָתְךָ לֹא בָלְתָה מֵעָלֶיךָ וְרַגְלְךָ לֹא בָצֵקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ וְיָדַעְתָּ עִם־לְבָבֶךָ כִּי כַּאֲשֶׁר יְיַסֵּר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְיַסְּרֶךָּ׃ וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וּלְיִרְאָה אֹתוֹ׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם עֲיָנֹת וּתְהֹמֹת יֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר׃ אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ־זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ׃ אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל־בָּהּ לֶחֶם לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בַרְזֶל וּמֵהָרֶיהָ תַּחְצֹב נְחוֹשֶׁת׃ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְבִלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקָּתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃ פֶּן־תֹּאכַל וְשָׂבָעְתָּ וּבָתִּים טוֹבִים תִּבְנֶה וְיָשָׁבְתָּ׃ וּבְקָרְךָ וְצֹאנְךָ יַרְבְּיֻן וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה־לָּךְ וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ יִרְבֶּה׃ וְרָם לְבָבֶךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים׃ הַמּוֹלִיכֲךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא נְחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצִמָּאוֹן אֲשֶׁר אֵין מָיִם הַמּוֹצִיא לְךָ מַיִם מִצּוּר הַחַלָּמִישׁ׃ הַמַּאֲכִלְךָ מָן בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן עַנֹּתְךָ וּלְמַעַן נַסֹּתֶךָ לְהֵיטִבְךָ בְּאַחֲרִיתֶךָ׃ וְאָמַרְתָּ בִּלְבָבֶךָ כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת־הַחַיִל הַזֶּה׃ וְזָכַרְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנֹּתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חָיִל לְמַעַן הָקִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְהָיָה אִם־שָׁכֹחַ תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָלַכְתָּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבַדְתָּם וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם הַעִדֹתִי בָכֶם הַיּוֹם כִּי אָבֹד תֹּאבֵדוּן׃ כַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה מַאֲבִיד מִפְּנֵיכֶם כֵּן תֹּאבֵדוּן עֵקֶב לֹא תִשְׁמְעוּן בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

Tra. Chal.

ית כָּל פִּקּוֹדַיָּא הָאִיל֫ין לְמִדְחַל ית יְהוָה אֱלָהָנָא לְמֵיטַב לָנָא כָּל יוֹמַיָּא לְקַיָּמוּתָנָא כְּיוֹמָא הָדֵין׃ וְזָכוּתָא תְּהֵי לָנָא אֲרֵי נִיטַר לְמֶעְבַּד ית כָּל תַּפְקֵדְתָּא הָדָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא כְּמָא דְּפַקִּדְנָא׃ Ca. vii. אֲרֵי יָעֵל דְּיֵיתֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַרְעָא דְּאַתְּ עָאל תַּמָּה עֲלַיהּ וְתִתְעֲבֵד קֳדָמוֹהִי לְמִגְלֵי עַמְמִין סַגִּיאִין מִן קֳדָמָךְ חִתָּאֵי וְגִרְגָּשָׁאֵי וְאֱמוֹרָאֵי וְכִנְעָנָאֵי וּפְרִזָּאֵי וְחִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי שַׁבְעָא עַמְמִין סַגִּיאִין וְתַקִּיפִין מִנָּךְ׃ וְיַמְסַר יְיָ אֱלָהָךְ קֳדָמָךְ וְתִמְחִנּוּן יָתְהוֹן לָא תִגְזַר לְהוֹן קְיָם וְלָא תְּרַחֵם עֲלֵיהוֹן׃ וְלָא תִתְחַתַּן בְּהוֹן בְּרַתָּךְ לָא תִתֵּן לִבְרֵיהּ וּבְרַתֵּיהּ לָא תִסַּב לִבְרָךְ׃ אֲרֵי יַסְטֵן לִבְרָךְ וְיִפְלְחוּן לְטָעֲוָת עַמְמַיָּא וְיִתְקֵף רְתָזָא דַּייָ בְּכוֹן וְיִשֵּׁיצִינָּךְ בִּפְרַ׳׳ זְיָא׃ אֶלָּהֵין דְּהֵין תַּעְבְּדוּן לְהוֹן אֲגוֹרֵיהוֹן תְּתָרְעוּן וְקָמָתְהוֹן תְּתָרְנוּן וַאֲשֵׁירֵיהוֹן תְּקַצְּצוּן וְצַלְמֵי טַעֲוָתְהוֹן תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא׃ אֲרֵי עַם קַדִּישׁ אַתְּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בָּךְ אִתְרְעִי דַּייָ אֱלָהָךְ לְמִהְיֵה לֵיהּ לְעַם חֲבִיב מִכֹּל עַמְמַיָּא דְּעַל אַפֵּי אַרְעָא׃ לָא מִסַּגִּיאִין אַתּוּן מִכָּל עַמְמַיָּא צְבִי יְיָ

Tra. Chal.

בְּנִין וְאִתְרְעִי בְּכוֹן אֲרֵי אַתּוּן זְעִירִין מִכָּל עַמְמַיָּא׃ אֲרֵי מִדְּרַחֲמִין דַּייָ יְתֵכוֹן וּמִדְּתַטַּר יָת קְיָמָא דְּקַיֶּם לַאֲבָהָתְכוֹן אַפֵּיק יְיָ יָתְכוֹן בְּיַד תַּקִּיפָא וּפְרָקָךְ מִבֵּית עַבְדוּתָא מִיַּד פַּרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרָיִם׃ וְתִדַּע אֲרֵי דַּייָ אֱלָהָךְ הוּא אֱלָהָא מְהֵימְנָא נָטֵיר קְיָמָא וְחִסְדָּא לְרַחֲמוֹהִי וּלְנָטְרֵי פִּקּוֹדוֹהִי לְאֶלֶף דָּרִין׃ וּמְשַׁלֵּם לְשׂוֹנְאוֹהִי טַבְתָּן דְּאִינּוּן אֲבָדִין מֵחַיֵּיהוֹן לָא אֲחַר לְמַאֲרַ עוֹבַד טָב לְשׂוֹנְאוֹהִי טַבְתָּן דְּאִינּוּן עֲבָדִין קֳדָמוֹהִי פְּחַיֵּיהוֹן׃ וְתִטַּר יָת פִּקּוֹדַיָּא וְיָת קְיָמַיָּא וְיָת דִּינַיָּא דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵּין לְמֶעְבַּדְהוֹן׃ וִיהֵי חֲלָף דִּתְקַבְּלוּן יָת דִּינַיָּא הָאִיל֫ין וְתִטְּרוּן וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן וְיִטַּר דַּייָ אֱלָהָךְ לָךְ יָת קְיָמָא וְיָת חֶסְדָּא דְּקַיֶּם לַאֲבָהָתָךְ׃ וְיִרְחֲמָךְ וִיבָרְכָךְ וְיַסְגֵּי יָתָךְ וִיבָרֵךְ אִבָּא דְּכַרְעָךְ וְיִבָרֵךְ אִבָּא דְּאַרְעָךְ עִינְבָךְ וְחַמְרָךְ וּמִשְׁחָךְ בִּפְרַ׳׳ תּוֹרֵךְ וְעִדְרֵי עֶנְזָךְ עַל אַרְעָא דְּקַיֶּם לַאֲבָהָתָךְ לְמִיתַּן לָךְ׃ בְּרִיךְ תְּהֵי מִכָּל עַמְמַיָּא לָא יְהֵי בָךְ עָקָר וְעַקְרָא וּבְעִירָךְ וְכָל מַתָּקָךְ יְסַלֵּק יְיָ וְכָל מַכְתְּשֵׁי מִצְרָאֵי בִּישַׁיָּא דְּיָדַעְתָּ לָא יְשַׁוֵּי בָּךְ וְיִתְּנִנּוּן עַל כָּל סָנְאָיךְ׃ וְתֵכוֹל יָת כָּל עַמְמַיָּא דַּייָ אֱלָהָךְ יְהַב לָךְ לָא תְחוֹס עֵינָךְ עֲלֵיהוֹן וְלָא תִפְלַח יָת טָעֲוָתְהוֹן אֲרֵי תְּקָלָא הִיא לָךְ׃ אֲרֵי תֵּימַר בְּלִבָּךְ סַגִּיאִין עַמְמַיָּא הָאִיל֫ין מִנִּי הֵיכְדֵין אֵיכוֹל לְתָרָכָתְהוֹן׃ לָא תִדְחַל מִנְּהוֹן אֲרוּ תִדְכַּר יָת דַּייָ אֱלָהָךְ דְּעָבַד לְפַרְעֹה וּלְכָל מִצְרָאֵי׃ נִסְיוֹנַיָּא רַבְרְבַיָּא דַּחֲזַתְ עֵינָךְ וְאָתָיָא וּמוֹפְתַיָּא וְיַד תַּקִּיפָא וּדְרָעָא מְפָרְסָא דְּאַפֵּיק יְיָ אֱלָהָךְ כֵּן יַעֲבֵד יְיָ אֱלָהָךְ לְכָל עַמְמַיָּא דְּאַתְּ דָּחִיל מִן קֳדָמֵיהוֹן׃ וְאַף יַת צִרְעָתָא יְשַׁלַּח יְיָ אֱלָהָךְ בְּהוֹן עַד דְּיִתְבְּרוֹן וְיִשְׁתֵּיצוּן דְּאִשְׁתָּאַרוּ וְדִטְמִירוּ מִן קֳדָמָךְ׃ לָא תִתְבְּרַע מִן קֳדָמֵיהוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בְּגַוָּךְ אֱלָהָא רַבָּא וְדָחִיל׃ וְיָתֵיר יְיָ אֱלָהָךְ יָת עַמְמַיָּא הָאִיל֫ין מִן קֳדָמָךְ זְעִירִין זְעִירִין לָא תִכּוֹל לְשֵׁיצָיוּתְהוֹן בְּסִפְרָא חָס דִּלְמָא תִּסְגֵּי עֲלָךְ חֵיוַת בָּרָא׃ וְיִמְסְרִנּוּן יְיָ אֱלָהָךְ קֳדָמָךְ וְיָהֵים יָתְהוֹן תְּהִימָא רַבְרְבָא עַד דְּיִשְׁתֵּיצוּן׃ וְיִמְסַר מַלְכֵיהוֹן בִּידָךְ וְתוֹבֵד יָת שׁוּמְהוֹן מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא לָא יְקוּם גְּבַר קֳדָמָךְ עַד דְּתוֹבְדִנּוּן יָתְהוֹן׃ צְלֵמֵי טָעֲוָתְהוֹן תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא לָא תֶחְמֵד כְּסַף וְדַהֲבָא דַּעֲלֵיהוֹן וְתִסַּב לָךְ דִּלְמָא תִּתְקַל בֵּיהּ אֲרֵי מְרָחַק קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ הוּא׃ וְלָא תַעֲלֵי מְרָחַק לְבֵיתָךְ וְתִהֵי חֲרִים כְּוָתֵיהּ שַׁקָּצָא תְּשַׁקְּצִנֵּיהּ וְתִתְעַב תִּתְעַבִנֵּיהּ אֲרֵי חֲרִים הוּא׃ כָּל פִּקּוּדָא דְּאָנָא מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵּין תִּטְּרוּן לְמֶעְבַּד בְּדִיל דְּתֵיחוֹן וְתִסְגּוֹן וְתֵיעוֹלוּן וְתֵירְתוּן יָת אַרְעָא דְּקַיֶּם יְיָ לַאֲבָהָתְכוֹן׃ וְתִדְכַּר יָת כָּל אוֹרְחָא דְּאַדְכַּרָךְ יְיָ אֱלָהָךְ דֵּין אַרְבְּעִין שְׁנִין בְּמַדְבְּרָא בְּדִיל לְסַכָּכוּתָךְ לְנַסָּיוּתָךְ לְמִדַּע יָת דִּבְלִבָּךְ הֲתִטַּר פִּקּוֹדוֹהִי אִם לָא׃ וְסַכָּכָךְ וְאַרְעַבָךְ וְאַכְלָךְ יָת מָנָא דְּלָא יְדַעְתָּ וְלָא יְדָעוּן אֲבָהָתָךְ בְּדִיל לְהוֹדָעוּתָךְ אֲרֵי לָא עַל לַחְמָא בִּלְחוֹדוֹהִי יֵיכוֹל בְּנֵי נָשָׁא אֶלָּא עַל כָּל מֵימְרָא דִּנְפַק מִן קֳדָם יְיָ יֵיכוֹל בְּנֵי נָשָׁא׃ לְבוּשָׁךְ לָא בְלָא מִנָּךְ וְרִגְלָךְ לָא בְצָקָא דֵּין אַרְבְּעִין שְׁנִין׃ וְתִדַּע עִם לִבָּךְ אֲרֵי כְּמָא דְּמַסַּר גְּבַר יָת בְּרֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מְמַסַּר יָתָךְ׃ וְתִטַּר יָת פִּקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהָךְ לְמִטַּל בְּאוֹרְחָתֵיהּ וּלְמִדְחַל יָתֵיהּ׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מַעֲלֵי יָתָךְ לְאַרְעָא טָבָא אַרְעָא דְּנַחֲלֵי מַיָּא עֵינָתָא וּתְהוֹמָתָא נָפְקִין בְּבִקְעָתָא וּבְטוּרָא׃ אַרְעָא דְּחִטִּין וּשְׂעוֹרִין וְגוּפְנִין וּתְאֵנִין וְרוּמָנִין אַרְעָא דְּזֵיתָא מְשַׁח וּדְבָשׁ׃ אַרְעָא דְּלָא בְמִסְכֵּנוּת תֵּיכוֹל לַחְמָךְ לָא תֶחְסַר כֹּל בַּהּ אַרְעָא דְּאַבְנָהָא פַּרְזְלָא וּמִטּוּרָהָא תְּחַצְּבִין נְחָשָׁא׃ וְתֵיכוֹל וְתִסְבַּע וְתִבָרֵךְ יָת יְיָ אֱלָהָךְ עַל אַרְעָא טָבְתָא דִּיהַב לָךְ׃ אִסְתְּמַר לָךְ דִּלְמָא תִּתְנְשֵׁי יָת יְיָ אֱלָהָךְ לְבִלְתִּי מִטַּר פִּקּוּדוֹהִי וְדִינוֹהִי וְקְיָמוֹהִי דַּאֲנָא מְפַקֵּיד לָךְ יוֹמָא דֵּין׃ דִּלְמָא תֵּיכוֹל וְתִסְבַּע וּבָתִּין שַׁפִּירִין תִּבְנֵי וְתִתֵּיב׃ וְתוֹרָךְ וְעִדְרֵי עֶנְזָךְ יִסְגּוֹן וְכַסְפָּא וְדַהֲבָא יִסְגֵּי לָךְ וְכֹל דִּי לָךְ יִסְגֵּי׃ וְיִתְרַם לִבָּךְ וְתִתְנְשֵׁי יָת יְיָ אֱלָהָךְ דְּאַפֵּיק יָתָךְ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא׃ דְּמַדְכִּירָךְ יָת מַדְבְּרָא רַבָּא וְתַקִּיפָא דְּנָחָשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצִמְאָה דְּלֵית מַיָּא דְּאַפֵּיק לָךְ מַיָּא מִטּוּרָא דְּצַלְדָּא׃ דְּאַכְלָךְ מָנָא בְּמַדְבְּרָא דְּלָא יְדָעוּן אֲבָהָתָךְ בְּדִיל לְסַכָּכוּתָךְ וּבְדִיל לְנַסָּיוּתָךְ לְאוֹטָבוּתָךְ בְּסוֹפָךְ׃ וְתֵימַר בְּלִבָּךְ חֵילִי וְתוּקְפָּא דִּידִי עֲבַד לִי יָת חַיִלָא הָדֵין׃ וְתִדְכַּר יָת יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי הוּא דְּיָהֵב לָךְ חֵילָא לְמֶעְבַּד חַיִל בְּדִיל לְקַיָּמָא יָת קְיָמֵיהּ דְּקַיֶּם לַאֲבָהָתָךְ כְּיוֹמָא הָדֵין׃ וְיְהֵי אִם מִתְנַשָּׁיָא תִּתְנְשֵׁי יָת יְיָ אֱלָהָךְ וְתִטְמְשׁוּן בָּתַר טָעֲוָת עַמְמַיָּא וְתִפְלְחִנּוּן לְהוֹן וְתִסְגְּדוּן לְהוֹן אַסְהַדִית בְּכוֹן יוֹמָא דֵּין אֲרֵי מְחָקָא תְּהוֹבְדוּן׃ כְּעַמְמַיָּא דְּיְיָ מְשֵׁיצֵי מִן קֳדָמֵיכוֹן כֵּן תְּהוֹבְדוּן עֵיקְבָּא דְּלָא קַבִּילְתּוּן לְמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהֲכוֹן׃

Interp. chal.

et elegit vos: cuꝫ vos filii patriciorum albus populis: sed qz dilexit vos dñs ⁊ qz custodiuit iuramentum qđ iurauit patribus vris: eduxit vos in manu forti: ⁊ redemit te de domo seruitutis de manu pharaonis regis egypti. Et scies qz dñs deus tuꝰ ipse est deus: deꝰ fidelis: custodiēs pactū ⁊ miam⁊ diligētibus se ⁊ custodiētibus precepta eiꝰ in mille ḡnationes. ⁊ retribuēs inimicis suis bona q̄ ipsi faciūt coā eo in vltā stia: vt perdat eos: ⁊ nō differt facere bonū inimicis suis p bonis q̄ faciūt coā eo: ſs in vltā eoꝝ retribuit eis. Et custodies precepta ⁊ mādata ⁊ iudicia que ego precipio tibi hodie vt facias ea. Et ſi suscepertis iudicia hec ⁊ custodieritis ⁊ feceritis ea: custodiet dñs deus tuus tibi pactū ⁊ miam quam iurauit patribus tuis. Et diliget te: ⁊ benedicet tibi: ⁊ multiplicabit te: ⁊ benedicet fructui ventris tui ⁊ fructui terre tue ⁊ frumento tuo ⁊ vino tuo ⁊ oleo tuo: ⁊ armenti tui et gregibus ouium tuarum super terram de qua iurauit patribus tuis vt daret eā tibi. Benedictus eris magis ⁊ oēs populi: non erit in te sterilis masculus nec femina: neq; in tumētis tuis. Et auferet dñs a te cūctas infirmitatef ⁊ oēs plagas egypti pessimas ⁊

Pritiua beb.	Ter. Heb. Deut. Ca. vii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
שׁוּם	יָדֹעַת׃ לֹא יִשִׁימֶם בָּךְ וְנָתָנָם בְּכָל	quas nouisti: non ponet	ἃς οὐκ ἔγνως, οὐκ ἐπιθήσει ἐπὶ σέ· καὶ ἐνδώσει αὐτὰ
שׂנא	שׂנְאֶיךָ׃ וְאָבַדְתָּ אֶת כָּל הָעַמִּים	eas in te: sed dabit eas	ἐπὶ πάντας τοὺς μισοῦντάς σε· καὶ φαγῇ πάντα
אכל	אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא	in cunctis populis quos	spolia gentiũ quæ dñs deꝰ tuꝰ dat tibi. nõ
חוס עין	תָחוֹס עֵינְךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד	dñs deus tuus tradet	τὰ σκύλα τῶν ἐθνῶν, ἃ κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. οὐ
עבד	אֶת אֱלֹהֵיהֶם כִּי מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ׃	tibi: nõ parcet eis	parcet οὐδὲ τὰ πρόσωπον σου κατὰ μικρὸν μικρόν. οὐ δυνὴ
יקש	כִּי תֹאמַר בִּלְבָבֶךָ רַבִּים הַגּוֹיִם	oculus tuus: nec	teris cõsumere eos cito: ut nõ fiat fra
ירש	לְהוֹרִישָׁם׃ לֹא תִירָא מֵהֶם זָכֹר	feruentes ira dñi dei	σεις τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ὅτι σκῶλον τοῦτο ἔσαι σοι.
ירא	תִּזְכֹּר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	tui. Si dixeris in	εἰ δὲ λέγῃς ἐν τῇ διανοίᾳ σου, ὅτι πολὺ τὸ ἔθνος τοῦ-
זכר	לְפַרְעֹה וּלְכָל מִצְרָיִם׃ הַמַּסֹּת	corde tuo: plures sunt	τό ἐγώ, πῶς δυνήσομαι ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς; οὐ φο
נסה	הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ רָאֹה	gentes iste quã ego:	βηθήσῃ αὐτούς, μνείᾳ μνησθήσῃ ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θε
ראה	וְהָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים וְהַיָד הַחֲזָקָה	quo potero delere eas?	ὸς σου τῷ φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς αἰγυπτίοις, τοὺς
אות נפת	וְהַזְּרֹעַ הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר הוֹצִאֲךָ	noli metuere: sed	πειρασμοὺς τοὺς μεγάλους, οὓς εἶδαν οἱ ὀφθαλμοί σου,
נסה יצא	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כֵּן יַעֲשֶׂה	recordare quæ fecerit	σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα ἐκεῖνα, τὴν χεῖ
עשה	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל הָעַמִּים	dominus deus tuus	ρα τὴν κραταιὰν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν, ὡς ἐξή
	אֲשֶׁר אַתָּה יָרֵא מִפְּנֵיהֶם׃ וְנָם	pharaoni & cũctis	γαγέ σε κύριος ὁ θεός σου, οὕτω ποιήσει κύριος ὁ θεὸς
נום	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד אֲבַד הַנִּשְׁאָרִים	egyptiis plagas	σου πᾶσι τοῖς ἐθνεσιν, οὓς σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπου
שׂרד	וְהַנִּסְתָּרִים מִפָּנֶיךָ׃ לֹא תַעֲרֹץ	maximas quas vidē	σου. καὶ σφηκίαν ἀποστελεῖ κύριος ὁ θεός σου εἰς αὐ
ערץ	מִפְּנֵיהֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ	rũt: oculi tui & signa	τοὺς, ἕως ἂν ἐκτριβῶσιν οἱ καταλελειμμένοι καὶ οἱ
גדל ירא	אֵל נָדוֹל וְנוֹרָא׃ וְנָשַׁל יְהוָה	atq; portenta manũq;	κεκρυμμένοι ἀπὸ σοῦ. οὐ τροθήσῃ ἀπὸ προσώπου
נשל	אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹיִם הָאֵל מִפָּנֶיךָ	robustã: & brachiũ	σου: qñ dñs deus tuus in te deus magnus & for
	מְעַט מְעָט לֹא תוּכַל כַּלֹתָם מַהֵר	excelsum quo eduxit	tis, & cõsumet dñs deus tuus gẽtes has
יכל כלה	פֶּן תִּרְבֶּה עָלֶיךָ חַיַת הַשָּׂדֶה׃	te dñs deus tuus:	ἐθνος, καὶ καταναλώσει κύριος ὁ θεός σου τὰ ἔθνη ταῦ
רבה חיה	וְנָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ יְהֻמָם	sic faciet dñs deus	τα ἀπὸ προσώπου σου κατὰ μικρὸν μικρόν. οὐ δυνὴ
פנה	מְהוּמָה גְּדוֹלָה עַד הִשָּׁמְדָם׃	tuus cunctis populis	teris cõsumere eos cito: ut nõ fiat fra
יהם	וְנָתַן מַלְכֵיהֶם בְּיָדֶךָ וְהַאֲבַדְתָּ	quos metuis. Insup &	σεις τοῖς θεοῖς αὐτῶν, ὅτι σκῶλον τοῦτο ἔσαι σοι.
אבד		scabrones mittet dñs	εἰ δὲ διανοηθήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι πολὺ τὸ ἔθνος τοῦ-
		deus tuus in eos: donec	τό ἐγώ, πῶς δυνήσομαι ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς; οὐ φο
		deleat eos atq;	βηθήσῃ αὐτούς, μνείᾳ μνησθήσῃ ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θε
		quã te fugerint & late	ὸς σου τῷ φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς αἰγυπτίοις, τοὺς
		re poterint. Non	πειρασμοὺς τοὺς μεγάλους, οὓς εἶδαν οἱ ὀφθαλμοί σου,
		timebis eos. quia	σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα ἐκεῖνα, τὴν χεῖ
		dñs deus tuus in medio	ρα τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν, ὡς ἐξή
		tui est: deus magnus	γαγέ σε κύριος ὁ θεός σου, οὕτω ποιήσει κύριος ὁ θεὸς
		& terribilis. Ipse	σου πᾶσι τοῖς ἐθνεσιν, οὓς σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπου
		consumet omnes	σου. καὶ σφηκίαν ἀποστελεῖ κύριος ὁ θεός σου εἰς αὐ
		nationes has in cõspe	τοὺς, ἕως ἂν ἐκτριβῶσιν οἱ καταλελειμμένοι καὶ οἱ
		ctu tuo	κεκρυμμένοι ἀπὸ σοῦ. οὐ τροθήσῃ ἀπὸ προσώπου
		paulatim atq; p ptes.	σου: qñ dñs deus tuus in te deus magnus & for
		Non poteris eas dele	τὰ ἔθνη ταῦτα κατὰ μικρὸν μικρόν. οὐ δυνήσῃ
		re piter: ne forte multi	ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς τοτάχος, ἵνα μὴ πληθυνθῇ ἡ γῆ
		plicentur contra te bes	ἔρημος. καὶ πληθυνθῇ ἐπὶ σὲ τὰ θηρία τὰ ἄγρια. καὶ
		tiæ terre. Deus tuus	παραδώσει αὐτοὺς κύριος ὁ θεός σου εἰς πρό
		dñs deus tuus in con	σωπόν σου καὶ ἀπολεῖ αὐτοὺς ἀπολείᾳ μεγά
		spectu tuo & interficiet	λη, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃς αὐτούς. καὶ παραδώσει
		illos deo cũ peritus de	τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν·
		lectabitur. Tradetq;	καὶ ἀπολεῖς
		reges eorũ in manũ tuas:	τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ· οὐκ ἀντι
		& dispdes	στήσεταί σοι ἄνθρωπος ἕως τοῦ ἐξολεθρεῦσαι σε αὐτὸν

Pritiua beb.	Ter. Heb. Deut. Ca. viii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	אֶת שְׁמָם מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא	nomẽ eoꝝ sub celo. Nõ	nomẽ eoꝝ sub celo. οὐ resi
יצב שׁמד	יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד הִשְׁמְדֵךְ	resistet vllus cõtra	stet vllus cõtra facie tuã: donec	ste tibi donec conte
פסל שׂרף	אֹתָם׃ פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן	faciẽ tuã: sculptilia	dñs deus tuus cõtere	ras eos. Sculptilia ꝝ eo
חמד	בָּאֵשׁ לֹא תַחְמֹד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם	deoꝝ eoꝝ comburẽtis	ras eos. Sculptilia ꝝ eo	rũ ignẽ cõbures. Nõ
יקח עצב	וְלָקַחְתָּ לְךָ פֶּן תִּוָּקֵשׁ בּוֹ כִּי תוֹעֲבַת	ignẽ. Nõ concupisces	rũ ignẽ cõbures. Nõ	cõcupisces argentũ &
בוא	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא׃ וְלֹא תָבִיא	argẽtũ neq; aurũ de	cupisces argentũ &	aurũ de quibus fctã fũt.
היה	תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם	quibus fctã fũt. neq;	aurũ de quibus fctã fũt.	neq; assumes ex eis ne
כמו	כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתָעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ	assumes ex eis ne	neq; assumes ex eis ne	forte offendas ꝓpter
La. viii	כִּי חֵרֶם הוּא׃ כָּל הַמִּצְוָה	forte offendas ꝓpter	forte offendas ꝓpter	ea: quia abomina
צוה שׁמר	אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן	ea: quia abomina	ea: quia abomina	tio est & dñi dei tui. Nec
עשׂה חיה רבב	לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּן וּרְבִיתֶם	tio est & dñi dei tui.	tio est & dñi dei tui.	inferes quippiã ex ido
בוא	וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ	Nec inferes abomina	nec inferes abomina	lo in domũ tuã: ne fias
שׁבע	אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם׃	tiõẽs in domũ tuã:	tiõẽs in domũ tuã:	anathema sicut & illud
	וְזָכַרְתָּ אֶת כָּל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר	ne fias anathema sicut	ne fias anathema sicut	est. Quasi purcidã de
הלך רבע	הוֹלִיכֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים	& illud est. Quasi	& illud est. Quasi	testaberis: & velut inq
דבר ענה נסה	שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לְמַעַן עַנֹּתְךָ לְנַסֹּתֶךָ	purcidã detestaberis:	purcidã detestaberis:	namẽtũ ac fordes abo
ידע	לָדַעַת אֵת אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ הֲתִשְׁמֹר	& detestaberis illud:	& detestaberis illud:	minatiõi hẽbis: quia a
צוה ענה	מִצְוֹתָו אִם לֹא׃ וַיְעַנְּךָ וַיַּרְעִבֶךָ	tu abominatione abo	tu abominatione abo	nathema est. Cap. 8.
אכל מנה	וַיַּאֲכִלְךָ אֶת הַמָּן אֲשֶׁר לֹא	minabis eã: quia	minabis eã: quia	Mne mãdatũ qd ego
ידע	יָדַעְתָּ וְלֹא יָדְעוּ אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן	anathema est. Cap. 8.	anathema est. Cap. 8.	cipio tibi hodie cauẽ
ידע	הוֹדִיעֲךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ	Omne mãdatũ qd ego	Omne mãdatũ qd ego	diligẽter vt facias: vt
חיה	יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצָא	præcipio tibi hodie	præcipio tibi hodie	possitis viuere &
יצא פה	פִי יְהוָה יִחְיֶה הָאָדָם׃ שִׂמְלָתְךָ	custodite facere: vt	custodite facere: vt	multiplicemini: & in
בלה	לֹא בָלְתָה מֵעָלֶיךָ וְרַגְלְךָ	viuatis & multipli	viuatis & multipli	gressi possideatis ter
	לֹא בָצְקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה׃	centur & ingredia	centur & ingredia	ram quã iurauit dñs
ידע	וְיָדַעְתָּ עִם לְבָבֶךָ כִּי כַּאֲשֶׁר	mini & possideatis	mini & possideatis	patribus vestris. Et re
איש נסה	יְיַסֵּר אִישׁ אֶת בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	terrã quã iurauit dñs	terrã quã iurauit dñs	cordaberis cũcti itineris
		patribus vestris. & re	patribus vestris. & re	quã adduxit te dñs de
		cordaberis cuncti itine	cordaberis cuncti itine	us tuus quadraginta
		ris quo duxit te dñs	ris quo duxit te dñs	annis in deserto: vt
		deus tuus istis qdra	deus tuus istis qdra	affligeret te & tẽtaret
		ginta annis in deser	ginta annis in deser	te: & nota fierẽt quæ
		to: vt affligeret te &	to: vt affligeret te &	in tuo animo versabã
		tentaret te: & nota	tentaret te: & nota	tur: vtrũ custodires
		fierẽt quæ in tuo ani	fierẽt quæ in tuo ani	mãdata illius: an non.
		mo versabãtur: vtrũ	mo versabãtur: vtrũ	Afflixit te & pe
		custodires mãdata illi	custodires mãdata illi	mouit te: & dedit tibi cibum
		us: an non. Afflixit te	us: an non. Afflixit te	manna quẽ ignorabas
		& pemouit te: & dedit	& pemouit te: & dedit	tu & patres tui: vt os
		tibi cibum manna quẽ	tibi cibum manna quẽ	tenderet tibi quæ nou
		ignorabas tu & patres	ignorabas tu & patres	erant in ore hominis:
		tui: vt ostenderet tibi	tui: vt ostenderet tibi	sed in solo pane vivit
		quæ nouerant in ore	quæ nouerant in ore	homo: sed in omni
		hominis: sed in solo	hominis: sed in solo	quod egreditur de ore
		pane vivit homo: sed	pane vivit homo: sed	domini. Vestimẽtũ tuũ
		in omni quod egredi	in omni quod egredi	non inuetescebat in te:
		tur a verbo dñi vivit	tur a verbo dñi vivit	& calciamẽta tua nõ
		homo. Vestimentũ tuũ	homo. Vestimentũ tuũ	sunt attrita istis qua
		non inuetescebat in te:	non inuetescebat in te:	draginta annis. et scies
		& calciamẽta tua nõ	& calciamẽta tua nõ	in corde tuo quẽmad
		sunt attrita istis qua	sunt attrita istis qua	modum corripiat vir
		draginta annis. et scies	draginta annis. et scies	filium suum: sic dñs
		in corde tuo quẽmad	in corde tuo quẽmad	deus tuus
		modum corripiat vir	modum corripiat vir	τοῦ, οὕτω κύριος ὁ θεός σου
		filium suum: sic dñs	filium suum: sic dñs	
		deus tuus	deus tuus	

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
שׁוה נתן	נוֹשִׁיט׃ וְנָתַן לָא יְשַׁוֵּי יָתְהוֹן בְּרַ	יָתַיְהוֹן לָא יְשַׁוֵּי יָתְהוֹן בְּרַ
חוס בלח טעה	לָא תְחוּס עֲלֵיהוֹן וְלָא תְפַלַּח יָת טַעֲוָתְהוֹן אֲרֵי יְתַקְלָא הוּא לָךְ׃	לָא תְחוּס עֲלֵיהוֹן וְלָא תְפַלַּח יָת
אמר יכל דחל	נִלְהֵי סַגִּיאִין עַמְמַיָּא הָאִילֵין מִנִּי אֵיכְדֵין אֵיכוּל לְתַבָּרוּתְהוֹן וְלָא תִדְחַל מִנַּיְהוֹן׃ מְדַכַּר	נִלְהֵי סַגִּיאִין עַמְמַיָּא הָאִילֵין מִנִּי אֵיכְדֵין
דכר נסה רבב	תְּדַכַּר יָת דְּעַבַד יְיָ אֱלָהָךְ לְפַרְעֹה וּלְכָל מִצְרָאֵי׃ נִסְיִן רַבְרְבִין דַּחֲזָאָה עֵינָךְ וְאָתָיָא	תְּדַכַּר יָת דְּעַבַד יְיָ אֱלָהָךְ לְפַרְעֹה
אות נפת	וּמוֹפְתָיָא וְיָדָא תַקִּיפְתָּא וּדְרָעָא מְרַמְמָא דְּאַפְּקָךְ יְיָ אֱלָהָךְ כֵּן יַעְבֵּיד יְיָ אֱלָהָךְ לְכָל	וּמוֹפְתָיָא וְיָדָא תַקִּיפְתָּא וּדְרָעָא
נסה	עַמְמַיָּא דְּאַתְּ דָחֵיל מִקֳּדָמֵיהוֹן׃ וְאַף יָת עַרְעִיתָא יְגָרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בְּהוֹן עַד	עַמְמַיָּא דְּאַתְּ דָחֵיל מִקֳּדָמֵיהוֹן׃ וְאַף
שׁאר סתר	דְּיִתְהַרְבוּן וְדַאֲשְׁתָּאֲרוּ וְדִאְטַמָּרוּ מִקֳּדָמָךְ׃ לָא תִתְבַּר מִקֳּדָמֵיהוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּינָךְ	דְּיִתְהַרְבוּן וְדַאֲשְׁתָּאֲרוּ וְדִאְטַמָּרוּ
נגד	אֱלָהָא רַבָּא וְדָחֵיל׃ וְיַתְּרִיךְ יְיָ אֱלָהָךְ יָת עַמְמַיָּא הָאִילֵין מִקֳּדָמָךְ זְעִיר זְעִיר לָא	אֱלָהָא רַבָּא וְדָחֵיל׃ וְיַתְּרִיךְ יְיָ אֱלָהָךְ
יכל כלה	תְּהֵא יָכִיל לְשֵׁצָאָה יָתְהוֹן בְּפִתְאֹם עַלָּךְ חֵיוַת בָּרָא׃ וְיִתְמְסַר יְיָ אֱלָהָךְ יָתְהוֹן	תְּהֵא יָכִיל לְשֵׁצָאָה יָתְהוֹן בְּפִתְאֹם
רבה חיה	וְיַנְגִּיד יָת מַלְכֵיהוֹן בְּפָרְעָנוּתָא רַבְתָּא עַד דְּיִשְׁתֵּיצוֹן וְיִתְמְסַר מַלְכֵיהוֹן בִּידָךְ וְתוֹבֵיד	וְיַנְגִּיד יָת מַלְכֵיהוֹן בְּפָרְעָנוּתָא רַבְתָּא
פנה	יָת שׁוּמְהוֹן מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא לָא יְתְעֲתַד אֵינָשׁ קֳדָמָךְ עַד דְּתֵישֵׁצֵי יָתְהוֹן וְצָלְמֵי טַעֲוָתְהוֹן	יָת שׁוּמְהוֹן מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא לָא יְתְעֲתַד
יהם	תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא לָא תַחְמֵי כְּסַף וְדַהֲבָא דְּעַל יְהוֹן וְתִיסַב לָךְ דִּילְמָא תְּתְקַל בְּיֵה אֲרֵי	תּוֹקְדוּן בְּנוּרָא לָא תַחְמֵי כְּסַף
אבד	סְרִיחָן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ הוּא׃ וְלָא תָּעֵיל דְּמָרְחָק לְבֵיתָךְ וְתְהֵי חֲרָמָא כְּוָתְהִי שְׁקָצָא	סְרִיחָן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ הוּא׃ וְלָא
	תְּשַׁקְצִינֵיהִי וְרַחֲקָא תְּרַחְקִינֵיהִי אֲרֵי חֲרָמָא הוּא׃	תְּשַׁקְצִינֵיהִי וְרַחֲקָא

Ca. viii.

Transla. Chal.
כָּל פִּקְּדָנָא דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין תִּטְּרוּן לְמֶעְבַּד בְּדִיל דְּתֶחְיוֹן וְתִסְגוֹן וְתֵיעֲלוֹן וְתֵירְתוּן יָת
אַרְעָא דְּקַיֶּים יְיָ לַאֲבָהָתְכוֹן׃ וְתִדְכַּר יָת כָּל אוֹרְחָא דְּדַבָּרָךְ יְיָ אֱלָהָךְ דֵּנָן אַרְבְּעִין
שְׁנִין בְּמַדְבְּרָא בְּדִיל לְמִיסַּנְיָתָךְ לְמִנַּסְיָתָךְ לְמִידַּע יָת דִּי בְלִבָּךְ הֲתִטַּר פִּקּוֹדוֹהִי אִם
לָאוֹ׃ וְאַעְנָיךְ וְאַכְפֵּינָךְ וְאַכְלִנָּךְ יָת מַנָּא דְּלָא יְדַעְתָּ וְלָא יְדָעוּ אֲבָהָתָךְ בְּדִיל לְאוֹדָעָתָךְ
אֲרֵי לָא עַל לְחֵמָא בְּלָחוֹדֵיהִי יֵחְיֵי אֱנָשָׁא אֶלָּא עַל כָּל אֵמֲרָת פּוּמָא דַּייָ יֵחְיֵי אֱנָשָׁא׃
לְבוּשָׁךְ לָא בְלָא מִנָּךְ וְרַגְלָךְ לָא בְצָקָא זֶה אַרְבְּעִין שְׁנִין׃ וְתִדַּע עִם לִבָּךְ אֲרֵי כְּמָא דְּמָרֵי
גְּבַר יָת בְּרֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	Ca. viii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	כִּיסִרְךָ׃ וְשָׁמַרְתָּ֙ אֶת־מִצְוֹת֙ יְהוָ֔ה			'erudiuit te: et custodi	erudiet te. τ custodies mãdata dñi
צִוָּה	אֱלֹהֶ֑יךָ לָלֶ֣כֶת בִּדְרָכָ֔יו וּלְיִרְאָה			as mandata domini	παιδεύσει σε. καὶ φυλάξεις τὰς ἐντολὰς κυρίου
יָלַךְ	אֹתֽוֹ׃ כִּי יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ מְבִיאֲךָ֙ אֶל			dei tui: & ambules in	θεοῦ σου πορεύεσθαι ἐν τοῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φοβεῖ
בּוֹא	אֶ֣רֶץ טוֹבָ֔ה אֶ֖רֶץ נַחֲלֵ֣י מָ֑יִם עֵינֹ֣ת			viis eius: & timeas	σθαι αὐτόν. ὅτι κύριος ὁ θεός σου εἰσάγει σε εἰς γῆν ἀ
	וּתְהֹמֹ֔ת יֹצְאִ֖ים בַּבִּקְעָ֣ה וּבָהָֽר׃ אֶ֥רֶץ			eum. Dñs enim deus tu	γαθὴν καὶ πολλὴν, ὑδρείαμαρροι ὑδάτων καὶ πηγαὶ
	חִטָּ֣ה וּשְׂעֹרָ֗ה וְגֶ֙פֶן֙ וּתְאֵנָ֔ה וְרִמּ֑וֹן			us introducet te in	abyssi exeũtes per mõtes τ per
יָמִין	אֶ֥רֶץ זֵית־שֶׁ֖מֶן וּדְבָ֑שׁ׃ אֶ֥רֶץ אֲשֶׁ֙ר			terrã bonã: terrã	ἀβύσσων ἐκπορευόμεναι διὰ τῶν ὀρέων καὶ διὰ τῶν
	לֹֽא־בְמִסְכֵּנֻ֥ת תֹּאכַ֛ל בָּ֖הּ לֶ֑חֶם			frumenti ordei ac vineas:	cãpos: terra tritici τ ordei: vinec: fic: malo
סָבַב אָכַל	לֹ֣א תֶחְסַ֥ר כֹּ֖ל בָּ֑הּ אֶ֥רֶץ אֲשֶׁ֙ר			in qua ficus & malogranata & oliueta nascũtur:	granata: terra oliue olet τ mellis: terra in q̃ nõ eſt
חָסַר	אַבְנֶ֣יהָ בַרְזֶ֔ל וּמֵהֲרָרֶ֖יהָ תַּחְצֹ֥ב			terra olei ac mellis vbi	cibus: in q̃ nõ indigebis ali
חָצַב	נְחֹשֶׁ֑ת׃ וְאָכַלְתָּ֙ וְשָׂבָ֔עְתָּ וּבֵרַכְתָּ֙			absq; vlla penuria comedes panẽ tuũ: & re	quo in tpa: terra cuius lapides eius ferrũ: τ ex
	אֶת־יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ עַל־			rũ oim abũdãtia pfruens: cuius lapides ferrũ	ἐν ἐπ' αὐτῆς, γῆ ἧς οἱ λίθοι αὐτῆς σίδηρος, καὶ ἐκ τῶν
	הָאָ֥רֶץ הַטֹּבָ֖ה אֲשֶׁ֥ר נָתַ֛ן לָ֖ךְ׃ הִשָּׁמֶ֣ר			fũt: & de mõtibus eius	ὀρέων αὐτῆς μεταλλεύσεις χαλκόν· καὶ φαγῇ καὶ
שָׁמַר	לְךָ֔ פֶּן־תִּשְׁכַּ֖ח אֶת־יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ לְבִלְתִּ֤י			eris metalla fodiũtur.	saturaberis τ bũdices dño deo tuo sup
	שְׁמֹ֙ר מִצְוֹתָ֣יו וּמִשְׁפָּטָ֔יו וְחֻקֹּתָ֑יו			vt cũ comederis & saciatus fueris benedicas	ἐμπλησθῆσῃ καὶ εὐλογήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐπὶ
שָׁמַר חֻקָּה	אֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֛י מְצַוְּךָ֥ הַיּֽוֹם׃ פֶּן־תֹּאכַ֥ל			domino deo tuo pro	τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκέ σοι κύριος ὁ θεός σου.
	וְשָׂבָ֔עְתָּ וּבָתִּ֥ים טוֹבִ֖ים תִּבְנֶ֑ה			terra optima quã dedit tibi. Obserua & ca	cauε tibi ne forte obliuiscaris dñi
	וְיָשָׁבְתָּ֖ וּבָקָרְךָ֣ וְצֹאנְךָ֣ יִרְבְּיֻ֑ן			ue ne quando obliuiscaris dñi dei tui: & negli	προέχετε σεαυτῷ μὴ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου,
	וְכֶ֥סֶף וְזָהָ֛ב יִרְבֶּה־לָּ֖ךְ וְכֹ֥ל אֲשֶׁר־			gas mãdata eius atq; iu	vt nõ custodias mãdata eius τ iudicia
	לְךָ֖ יִרְבֶּֽה׃ וְרָ֥ם לְבָבֶ֖ךָ וְשָׁכַחְתָּ֣			dicia & cerimonias quas ego precipio tibi	τοῦ μὴ φυλάξαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα
	אֶת־יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ הַמּוֹצִיאֲךָ֙			hodie: ne postq̃ cõederi	αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί
	מֵאֶ֣רֶץ מִצְרַ֔יִם מִבֵּ֖ית עֲבָדִֽים׃			tus fueris & fatiatus fueris:	tibi hodie: ne postq̃ cõederi τ saciatꝰ fueri τ domos pul
	הַמּוֹלִיכֲךָ֙ בַּמִּדְבָּ֣ר הַגָּד֔וֹל וְהַנּוֹרָ֕א			& domos pulchras edificaueris & habi	chras edificaueris τ habitaueris τ
	נָחָשׁ שָׂרָ֥ף וְעַקְרָ֖ב וְצִמָּא֑וֹן אֲשֶׁ֥ר			tauerís & fatiatus fueris:	λὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας ἐν αὐταῖς, καὶ τῶν
	אֵֽין־מָ֔יִם הַמּוֹצִיא־לְךָ֥ מַ֖יִם מִצּ֥וּר			& domos pulchras edificaueris & habitaueris &	bobus tuis τ ouibus tuis multiplicatto tibi:
	הַֽחַלָּמִ֑ישׁ הַמַּאֲכִלְךָ֨ מָ֜ן בַּמִּדְבָּ֗ר			hitaueris in eis habueriſq; armenta	βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου πληθυνθέντων σοι,
אָכַל מָן	אֲשֶׁ֤ר לֹֽא־יָדְעוּן֙ אֲבֹתֶ֔יךָ לְמַ֥עַן			boũ & ouiũ greges: argenti & auri cũctarũq;	τ argẽto τ auro multiplicatto tibi: τ om
				rũ copiam: eleuetur	νῶν σοι, καὶ ἀργυρίου καὶ χρυσίου πληθυνθέντων σοι, καὶ πάν
				cor tuũ & nõ reminiſca	τιὸ ἐὰν ἔχῃ σοι ἔσται πληθυνθέντων σοι, ὑψωθήσεται ἡ καρδία
				ris dñi dei tui: qui edu	σου καὶ ἐπιλήσῃ κυ θεοῦ σου, τὸ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς
				xit te de terra egypti de do	egypti ex domo ſeruitutis: deduxit te per
				mo ſeruitutis: & ductor	ἀγυ σου ἐξ οἴκου δουλείας, τοῦ ἐξαγαγόντος σε διὰ
				litudine magna atq; ter	deſerti magni τ terribile illud: vbi ſpes
				ribili in q̃ erat serpes fla	τῆς ἐρήμου τῆς μεγάλης καὶ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης, οὗ ὄφις
				tu adurẽs & scorpio ac	mordẽs τ scorpio τ dipſas: vbi nõ erat aq̃: qui
				dipſas: & nulle omõ aq̃:	δάκνων καὶ σκορπίος καὶ δίψα, οὗ οὐκ ἦν ὕδωρ, τὸ ἐξα
				qui eduxit riuos de pe	γαγόντος σοι ἐκ πέτρας ἀκροτόμου πηγὴν ὕδατος,
				tra durissima: & cibauit	deduxit te per desertũ: qõ nõ co
				te manna in ſolitudie	τοῦ ψωμίσαντός σε τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὃ οὐκ ἔγ
				ne: quẽ nescierũt patres tui: vt	νωσαν οἱ πατέρες σου, ἵνα

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deuk.	Ca. ix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
עָנָה עָנָב	עִנְּתְךָ֙ וַיַּרְעִבֶ֔ךָ וַיַּאֲכִלְךָ֙ אֶת־			afflixit ac probauit ad	afflixerit te: τ vt tentaret te: vt beneficaret tibi in no
	הַמָּ֣ן אֲשֶׁר֩ לֹ֨א יָדַ֜עְתָּ וְלֹ֣א יָדְע֗וּן			extremum misertus eſt	uiſſimis tuis. Et ſi dixeris in corde tuo fortitudo mea
בֵּן	אֲבֹתֶ֤יךָ לְמַ֙עַן֙ הוֹדִיעֲךָ֔ כִּ֣י לֹ֣א			tui: ne dicereſ in corde	et robur manꝰ mee possidere me fecerũt fubilas illas:
	עַל־הַלֶּ֥חֶם לְבַדּ֖וֹ יִחְיֶ֣ה הָאָדָ֑ם כִּ֣י			tuo. fortitudo mea	recordaberis dñi dei tui: qñ ipſe dedit tibi fortitudi
	עַל־כָּל־מוֹצָ֣א פִ֔י יְהוָ֖ה יִחְיֶ֥ה הָאָדָֽם׃			& robur manus mee	nẽ vt acqireres fubſtantiã: τ vt firmaret pactũ ſuũ qꝫ
	שִׂמְלָתְךָ֥ לֹֽא־בָלְתָ֖ה מֵעָלֶ֑יךָ וְרַגְלְךָ֖			hec mihi oĩa pſtiterũt:	iurauit pfibus tuis ſicut in die hac. Et erit ſi obliuio
	לֹ֥א בָצֵ֖קָה זֶ֥ה אַרְבָּעִ֖ים שָׁנָֽה׃ וְיָדַעְתָּ֙			ſed recorderis domini	ne oblitus fueris dñi dei tui: τ ambulaueris post ido
	עִם־לְבָבֶ֔ךָ כִּ֣י כַאֲשֶׁ֥ר יְיַסֵּ֛ר אִ֥ישׁ			dei tui ipſe	la populoꝝ τ ferueris eis τ adoraueris ea: cõteſtor
	אֶת־בְּנ֖וֹ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ אַתָּ֗ה			tibi ſpreuerit:	vobis hodie quoniã pditione peribitis ſicut populi
	מְיַסְּרֶֽךָ׃ וְשָׁמַרְתָּ֙ אֶת־מִצְוֹת֙ יְהוָ֣ה			ſicut gentes quas	quos dñs transtulit a facie vꝛa: ſic peribitis: pro eo
	אֱלֹהֶ֔יךָ לָלֶ֣כֶת בִּדְרָכָ֔יו וּלְיִרְאָה			deleuit dñs in introitu	qꝫ non obedistis verbo dñi dei vestri. Ca. 9.
	אֹתֽוֹ׃ כִּי יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ מְבִיאֲךָ֙ אֶל			tuo: ita & vos pderĩtes	H Audi israel: tu transibis hodie iordanẽ vt ingredia
	אֶ֣רֶץ טוֹבָ֔ה אֶ֖רֶץ נַחֲלֵ֣י מָ֑יִם עֵינֹ֣ת			ni obedieritis verbo	ris & ejcias populos fortiores te: τ possideas
	וּתְהֹמֹ֔ת יֹצְאִ֖ים בַּבִּקְעָ֣ה וּבָהָֽר׃ אֶ֥רֶץ			dñi dei vestri. Cap. 9.	ciuitates magnas τ muratas vſq; ad celũ: populũ ma
	חִטָּ֣ה וּשְׂעֹרָ֗ה וְגֶ֙פֶן֙ וּתְאֵנָ֔ה וְרִמּ֑וֹן			H Audi israel: tu	gnũ τ fortẽ filios gigantũ: tu enĩ nosti τ audisti q nul
	אֶ֥רֶץ זֵית־שֶׁ֖מֶן וּדְבָ֑שׁ׃ אֶ֥רֶץ אֲשֶׁ֙ר			transgrederis hodie	lus pôt resistere filiis gigantũ. Et scies hodie qꝫ ver
	לֹֽא־בְמִסְכֵּנֻ֥ת תֹּאכַ֛ל בָּ֖הּ לֶ֑חֶם			iordanẽ vt possideas	bũ dñi dei tui qꝫ trãsit coram te ignis cõſumẽs eſt: ipſe
	לֹ֣א תֶחְסַ֥ר כֹּ֖ל בָּ֑הּ אֶ֥רֶץ אֲשֶׁ֙ר			nationes maximas	cõſumet eos τ ipſe cõteret eos coram te: τ ejcies eos τ
	אַבְנֶ֣יהָ בַרְזֶ֔ל וּמֵהֲרָרֶ֖יהָ תַּחְצֹ֥ב			& fortiores te:	perdes eos cito: ſicut locutus eſt tibi dñs. Ne dicas
	נְחֹשֶׁ֑ת׃ וְאָכַלְתָּ֙ וְשָׂבָ֔עְתָּ וּבֵרַכְתָּ֙			ciuitates ingentes &	in corde tuo cum contriuerit dñs deus tuus eos a fa
	אֶת־יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ עַל־			ad celum vſq; muratas	cie tua: dicens. Propter iuſtitias meas introduxit me
	הָאָ֥רֶץ הַטֹּבָ֖ה אֲשֶׁ֥ר נָתַ֛ן לָ֖ךְ׃ הִשָּׁמֶ֣ר			populũ magnũ & atq;	dñs vt possiderem terram hanc:

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עָנָה עָנָב	עִנְּתָךְ וְכַדְּירָךְ וְאַכְלָךְ יָת מָנָא דְּלָא יְדַעְתְּ וְלָא יְדָעוּ אֲבָהָתָךְ בְּדִיל דְּיַחֲוֵי לָךְ	לְעַנּוֹתְךָ וְנַסּוֹתָךְ לְהֵיטִיבְךָ בְּאַחֲרִיתֶךָ׃ וְיַסֵּר
בְּנָה	אֲרֵי לָא עַל לַחְמָא בִּלְחוֹדוֹהִי יֵיכוֹל בְּנֵי נָשָׁא אֶלָּא עַל כָּל מֵימְרָא דִּנְפַק מִן קֳדָם	בְּדִיל לְמֵימָא יָת כְּרִיסְיָה דְּיִסְרָנָא לְאַבְהָתָךְ דְּיִתֵּן לָךְ כְּיוֹמָא הָדֵין׃ וְיִהֵי אִם מְנָשָׁא תְּנַשֵּׁי יָת יְיָ
בָּנָה	יְיָ עַל בְּנֵי נָשָׁא׃ לָא חָסְרוּ לְבוּשָׁךְ מִנָּךְ וְכַדְּירָךְ לָא בְלָא דֵּין אַרְבְּעִין שְׁנִין׃	אֱלָהָךְ וְתֵיזֵל בָּתַר פֻּלְחַן טָעֲוָת עַמְמַיָּא וְתִסְגּוֹד לְהוֹן אַסְהֲדִית בְּכוֹן יוֹמָא דֵּין אֲרֵי
בֹּקֶר	וְתִדַּע בְּלִבָּךְ אֲרֵי כְּמָא דְּמָנֵי יָת בְּרֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מְיַסְּרָךְ׃ וְתִטַּר יָת פִּקּוּדַיָּא	מְיַבַּד תְּבַדּוּן בְּעַמְמַיָּא דְּיָיָ מַגְלֵי מִן קֳדָמֵיכוֹן כֵּן תְּיַבְּדוּן חֲלָף דְּלָא קַבִּילְתּוּן
בָּרָא	דַּייָ אֱלָהָךְ לְמִטַּל בְּאוֹרְחָתֵיהּ וּלְדַחֲלָה יָתֵיהּ׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מַעֲלֵי יָתָךְ לְאַרְעָא	מֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָכוֹן׃ Ca. ix. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתְּ עָבַר יוֹמָא דֵּין יָת יַרְדְּנָא
בְּרִית	טָבָא אַרְעָא דְּנַחְלֵי מַיָּא עֵינָתָא וּתְהוֹמָתָא נָפְקִין בְּבִקְעָתָא וּבְטוּרָא׃ אַרְעָא	לְמֵיעַל לְתָרָכָא עַמְמִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין מִנָּךְ קִרְוִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין עַד צִית שְׁמַיָּא׃ עַם
בָּשָׂר	חִנְטָה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרוּמָנָא אַרְעָא זֵיתָא מִשְׁחָא וּדְבָשׁ׃ אַרְעָא דְּלָא	רַב וְתַקִּיף בְּנֵי נְפִילַיָּא דְּאַתְּ יְדַעְתְּ וְאַתְּ שְׁמַעְתְּ מַן יִכּוֹל לְמִקְם קֳדָם בְּנֵי גַבְרַיָּא׃ וְתִדַּע
בָּתַר	בְּמִסְכְּנוּת תֵּיכוֹל בָּהּ לֶחֶם לָא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ אַרְעָא דְּפַרְזְלִין טִנְרָהָא וּמִטּוּרָהָא	יוֹמָא דֵּין אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ הוּא דָּעֵבַר קֳדָמָךְ מְקַרְיָה אֵישָׁא אֲכָלָא הוּא יְשֵׁיצִינוּן וְהוּא
גָּבַל	תִּפְלַח נְחָשָׁא׃ וְתֵיכוֹל וְתִסְבַּע וְתִבְרֵךְ יָת יְיָ אֱלָהָךְ עַל אַרְעָא טָבָא דְּיָהַב לָךְ׃	יְתַבְּרִינוּן קֳדָמָךְ וְתֵתְרֵינוּן וְתוּבְדִנּוּן בְּבָרִיךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ לָךְ׃ לָא תֵימַר בְּלִבָּךְ
גְּבוּל	אִסְתְּמַר לָךְ דְּלָא תִּתְנְשֵׁי יָת יְיָ אֱלָהָךְ לְמִשְׁבַּק פִּקּוּדוֹהִי וְדִינוֹהִי וְקְיָמוֹהִי דַּאֲנָא	בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ מְקַבֵּל יָת אַרְעָא הָדָא לְמֵירַתָהּ בְּדִיל זְכוּתַי אֲתָא יָת יְיָ לְמֵירַת
גָּדַל	מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין׃ דִּלְמָא תֵיכוֹל וְתִסְבַּע וּבָתִּין שַׁפִּירִין תִּבְנֵי וְתִתֵּב וְתוּרְבֵּי׃	יָת אַרְעָא הָדָא בְּדִיל דִּבְאִשְׁתָּא דְּעַמְמַיָּא הָאִלֵּין אֲנָא מְתָרְכָהוֹן קֳדָמָךְ׃ לָא
גָּדוֹל	וְעִדְרָךְ וְעָנָךְ יִסְגּוֹן כַּסְפָּא וְדַהֲבָא יִסְגֵּי לָךְ וְכֹל דִּלְכָךְ יִסְגֵּי׃ וְיִתְקַף לִבָּךְ	בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ הוּא דָּעֵבַר קֳדָמָךְ מְקַרְיָה אֵישָׁא אֲכָלָא הוּא יְשֵׁיצִינוּן וְהוּא
גֵּר	וְתִנְשֵׁי יָת דַּחֲלָא דַּייָ אֱלָהָךְ דְּאַפֵּיק יָתָךְ מִן אַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדּוּתָא׃	יְתַבְּרִינוּן קֳדָמָךְ וְתֵתְרֵינוּן וְתוּבְדִנּוּן בְּבָרִיךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ לָךְ׃ לָא תֵימַר בְּלִבָּךְ
גָּלָה	דְּאַדְּבָרָךְ יָת עַמָּא דִּילָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא וְדָחֲלָא אֲתַר דְּלֵית מַיָּא וְדַלִּית מַיָּא	בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ מְקַבֵּל יָת אַרְעָא הָדָא לְמֵירַתָהּ בְּדִיל זְכוּתַי אֲתָא יָת יְיָ לְמֵירַת
גָּלַל	מְמַלֵּל עִמָּנָא אֲתַר דְּלֵית מַיָּא וְדַלִּית מַיָּא וְדַלִּיל לָנָא מַיָּא מִן טִנָּרָא תַּקִּיפָא׃ וְאַכְלָךְ	יָת אַרְעָא הָדָא בְּדִיל דִּבְאִשְׁתָּא דְּעַמְמַיָּא הָאִלֵּין אֲנָא מְתָרְכָהוֹן קֳדָמָךְ׃ לָא
גֶּפֶן	יָת מָנָא דְּלָא יְדַעְתְּ וְלָא יְדָעוּ אֲבָהָתָךְ בְּדִיל דְּיַחֲוֵי לָךְ אֲרֵי לָא עַל לַחְמָא	
דָּבַר	בִּלְחוֹדוֹהִי יֵיכוֹל בְּנֵי נָשָׁא אֶלָּא עַל כָּל מֵימְרָא דִּנְפַק מִן קֳדָם יְיָ עַל בְּנֵי נָשָׁא׃	
דָּבָר	לָא חָסְרוּ לְבוּשָׁךְ מִנָּךְ וְכַדְּירָךְ לָא בְלָא דֵּין אַרְבְּעִין שְׁנִין׃ וְתִדַּע בְּלִבָּךְ אֲרֵי כְּמָא	
דָּגָן	דְּמָנֵי יָת בְּרֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מְיַסְּרָךְ׃ וְתִטַּר יָת פִּקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהָךְ לְמִטַּל בְּאוֹרְחָתֵיהּ	
דָּלָה	וּלְדַחֲלָה יָתֵיהּ׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מַעֲלֵי יָתָךְ לְאַרְעָא טָבָא דְּנַחְלֵי מַיָּא עֵינָתָא	
דָּלַת	וּתְהוֹמָתָא נָפְקִין בְּבִקְעָתָא וּבְטוּרָא׃ אַרְעָא חִנְטָה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרוּמָנָא	
דָּם	אַרְעָא זֵיתָא מִשְׁחָא וּדְבָשׁ׃ אַרְעָא דְּלָא בְּמִסְכְּנוּת תֵּיכוֹל בָּהּ לֶחֶם לָא תֶחְסַר כֹּל	
דָּן	בָּהּ אַרְעָא דְּפַרְזְלִין טִנְרָהָא וּמִטּוּרָהָא תִּפְלַח נְחָשָׁא׃ וְתֵיכוֹל וְתִסְבַּע וְתִבְרֵךְ יָת יְיָ	
דָּעַת	אֱלָהָךְ עַל אַרְעָא טָבָא דְּיָהַב לָךְ׃ אִסְתְּמַר לָךְ דְּלָא תִּתְנְשֵׁי יָת יְיָ אֱלָהָךְ לְמִשְׁבַּק	
דַּעַת	פִּקּוּדוֹהִי וְדִינוֹהִי וְקְיָמוֹהִי דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין׃ דִּלְמָא תֵיכוֹל וְתִסְבַּע וּבָתִּין	
דָּרַךְ	שַׁפִּירִין תִּבְנֵי וְתִתֵּב וְתוּרְבֵּי׃ וְעִדְרָךְ וְעָנָךְ יִסְגּוֹן כַּסְפָּא וְדַהֲבָא יִסְגֵּי לָךְ וְכֹל	
דָּרָשׁ	דִּלְכָךְ יִסְגֵּי׃ וְיִתְקַף לִבָּךְ וְתִנְשֵׁי יָת דַּחֲלָא דַּייָ אֱלָהָךְ דְּאַפֵּיק יָתָךְ מִן אַרְעָא	
הֲוָה	דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדּוּתָא׃ דְּאַדְּבָרָךְ יָת עַמָּא דִּילָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא וְדָחֲלָא אֲתַר	
הוֹדַע	דְּלֵית מַיָּא וְדַלִּית מַיָּא מְמַלֵּל עִמָּנָא אֲתַר דְּלֵית מַיָּא וְדַלִּיל לָנָא מַיָּא מִן טִנָּרָא	
הוֹלִיךְ	תַּקִּיפָא׃ וְאַכְלָךְ יָת מָנָא דְּלָא יְדַעְתְּ וְלָא יְדָעוּ אֲבָהָתָךְ בְּדִיל דְּיַחֲוֵי לָךְ	

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עָנָה עָנָב	עִנְּתָךְ וְכַדְּירָךְ וְאַכְלָךְ יָת מָנָא דְּלָא יְדַעְתְּ וְלָא יְדָעוּ אֲבָהָתָךְ בְּדִיל דְּיַחֲוֵי לָךְ	לְעַנּוֹתְךָ וְנַסּוֹתָךְ לְהֵיטִיבְךָ בְּאַחֲרִיתֶךָ׃ וְיַסֵּר
בְּנָה	אֲרֵי לָא עַל לַחְמָא בִּלְחוֹדוֹהִי יֵיכוֹל בְּנֵי נָשָׁא אֶלָּא עַל כָּל מֵימְרָא דִּנְפַק מִן קֳדָם	בְּדִיל לְמֵימָא יָת כְּרִיסְיָה דְּיִסְרָנָא לְאַבְהָתָךְ דְּיִתֵּן לָךְ כְּיוֹמָא הָדֵין׃ וְיִהֵי אִם מְנָשָׁא תְּנַשֵּׁי יָת יְיָ
בָּנָה	יְיָ עַל בְּנֵי נָשָׁא׃ לָא חָסְרוּ לְבוּשָׁךְ מִנָּךְ וְכַדְּירָךְ לָא בְלָא דֵּין אַרְבְּעִין שְׁנִין׃	אֱלָהָךְ וְתֵיזֵל בָּתַר פֻּלְחַן טָעֲוָת עַמְמַיָּא וְתִסְגּוֹד לְהוֹן אַסְהֲדִית בְּכוֹן יוֹמָא דֵּין אֲרֵי
בֹּקֶר	וְתִדַּע בְּלִבָּךְ אֲרֵי כְּמָא דְּמָנֵי יָת בְּרֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מְיַסְּרָךְ׃ וְתִטַּר יָת פִּקּוּדַיָּא	מְיַבַּד תְּבַדּוּן בְּעַמְמַיָּא דְּיָיָ מַגְלֵי מִן קֳדָמֵיכוֹן כֵּן תְּיַבְּדוּן חֲלָף דְּלָא קַבִּילְתּוּן
בָּרָא	דַּייָ אֱלָהָךְ לְמִטַּל בְּאוֹרְחָתֵיהּ וּלְדַחֲלָה יָתֵיהּ׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מַעֲלֵי יָתָךְ לְאַרְעָא	מֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָכוֹן׃ Ca. ix. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתְּ עָבַר יוֹמָא דֵּין יָת יַרְדְּנָא
בְּרִית	טָבָא אַרְעָא דְּנַחְלֵי מַיָּא עֵינָתָא וּתְהוֹמָתָא נָפְקִין בְּבִקְעָתָא וּבְטוּרָא׃ אַרְעָא	לְמֵיעַל לְתָרָכָא עַמְמִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין מִנָּךְ קִרְוִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין עַד צִית שְׁמַיָּא׃ עַם
בָּשָׂר	חִנְטָה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרוּמָנָא אַרְעָא זֵיתָא מִשְׁחָא וּדְבָשׁ׃ אַרְעָא דְּלָא	רַב וְתַקִּיף בְּנֵי נְפִילַיָּא דְּאַתְּ יְדַעְתְּ וְאַתְּ שְׁמַעְתְּ מַן יִכּוֹל לְמִקְם קֳדָם בְּנֵי גַבְרַיָּא׃ וְתִדַּע
בָּתַר	בְּמִסְכְּנוּת תֵּיכוֹל בָּהּ לֶחֶם לָא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ אַרְעָא דְּפַרְזְלִין טִנְרָהָא וּמִטּוּרָהָא	יוֹמָא דֵּין אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ הוּא דָּעֵבַר קֳדָמָךְ מְקַרְיָה אֵישָׁא אֲכָלָא הוּא יְשֵׁיצִינוּן וְהוּא
גָּבַל	תִּפְלַח נְחָשָׁא׃ וְתֵיכוֹל וְתִסְבַּע וְתִבְרֵךְ יָת יְיָ אֱלָהָךְ עַל אַרְעָא טָבָא דְּיָהַב לָךְ׃	יְתַבְּרִינוּן קֳדָמָךְ וְתֵתְרֵינוּן וְתוּבְדִנּוּן בְּבָרִיךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ לָךְ׃ לָא תֵימַר בְּלִבָּךְ
גְּבוּל	אִסְתְּמַר לָךְ דְּלָא תִּתְנְשֵׁי יָת יְיָ אֱלָהָךְ לְמִשְׁבַּק פִּקּוּדוֹהִי וְדִינוֹהִי וְקְיָמוֹהִי דַּאֲנָא	בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ מְקַבֵּל יָת אַרְעָא הָדָא לְמֵירַתָהּ בְּדִיל זְכוּתַי אֲתָא יָת יְיָ לְמֵירַת
גָּדַל	מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין׃ דִּלְמָא תֵיכוֹל וְתִסְבַּע וּבָתִּין שַׁפִּירִין תִּבְנֵי וְתִתֵּב וְתוּרְבֵּי׃	יָת אַרְעָא הָדָא בְּדִיל דִּבְאִשְׁתָּא דְּעַמְמַיָּא הָאִלֵּין אֲנָא מְתָרְכָהוֹן קֳדָמָךְ׃ לָא
גָּדוֹל	וְעִדְרָךְ וְעָנָךְ יִסְגּוֹן כַּסְפָּא וְדַהֲבָא יִסְגֵּי לָךְ וְכֹל דִּלְכָךְ יִסְגֵּי׃ וְיִתְקַף לִבָּךְ	בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ הוּא דָּעֵבַר קֳדָמָךְ מְקַרְיָה אֵישָׁא אֲכָלָא הוּא יְשֵׁיצִינוּן וְהוּא
גֵּר	וְתִנְשֵׁי יָת דַּחֲלָא דַּייָ אֱלָהָךְ דְּאַפֵּיק יָתָךְ מִן אַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדּוּתָא׃	יְתַבְּרִינוּן קֳדָמָךְ וְתֵתְרֵינוּן וְתוּבְדִנּוּן בְּבָרִיךְ כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ לָךְ׃ לָא תֵימַר בְּלִבָּךְ
גָּלָה	דְּאַדְּבָרָךְ יָת עַמָּא דִּילָךְ בְּמַדְבְּרָא רַבָּא וְדָחֲלָא אֲתַר דְּלֵית מַיָּא וְדַלִּית מַיָּא	בְּמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ מְקַבֵּל יָת אַרְעָא הָדָא לְמֵירַתָהּ בְּדִיל זְכוּתַי אֲתָא יָת יְיָ לְמֵירַת
גָּלַל	מְמַלֵּל עִמָּנָא אֲתַר דְּלֵית מַיָּא וְדַלִּית מַיָּא וְדַלִּיל לָנָא מַיָּא מִן טִנָּרָא תַּקִּיפָא׃ וְאַכְלָךְ	יָת אַרְעָא הָדָא בְּדִיל דִּבְאִשְׁתָּא דְּעַמְמַיָּא הָאִלֵּין אֲנָא מְתָרְכָהוֹן קֳדָמָךְ׃ לָא
גֶּפֶן	יָת מָנָא דְּלָא יְדַעְתְּ וְלָא יְדָעוּ אֲבָהָתָךְ בְּדִיל דְּיַחֲוֵי לָךְ אֲרֵי לָא עַל לַחְמָא	
דָּבַר	בִּלְחוֹדוֹהִי יֵיכוֹל בְּנֵי נָשָׁא אֶלָּא עַל כָּל מֵימְרָא דִּנְפַק מִן קֳדָם יְיָ עַל בְּנֵי נָשָׁא׃	
דָּבָר	לָא חָסְרוּ לְבוּשָׁךְ מִנָּךְ וְכַדְּירָךְ לָא בְלָא דֵּין אַרְבְּעִין שְׁנִין׃ וְתִדַּע בְּלִבָּךְ אֲרֵי כְּמָא	
דָּגָן	דְּמָנֵי יָת בְּרֵיהּ יְיָ אֱלָהָךְ מְיַסְּרָךְ׃ וְתִטַּר יָת פִּקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהָךְ לְמִטַּל בְּאוֹרְחָתֵיהּ	
דָּלָה	וּלְדַחֲלָה יָתֵיהּ׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מַעֲלֵי יָתָךְ לְאַרְעָא טָבָא דְּנַחְלֵי מַיָּא עֵינָתָא	
דָּלַת	וּתְהוֹמָתָא נָפְקִין בְּבִקְעָתָא וּבְטוּרָא׃ אַרְעָא חִנְטָה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרוּמָנָא	
דָּם	אַרְעָא זֵיתָא מִשְׁחָא וּדְבָשׁ׃ אַרְעָא דְּלָא בְּמִסְכְּנוּת תֵּיכוֹל בָּהּ לֶחֶם לָא תֶחְסַר כֹּל	
דָּן	בָּהּ אַרְעָא דְּפַרְזְלִין טִנְרָהָא וּמִטּוּרָהָא תִּפְלַח נְחָשָׁא׃ וְתֵיכוֹל וְתִסְבַּע וְתִבְרֵךְ יָת יְיָ	
דָּעַת	אֱלָהָךְ עַל אַרְעָא טָבָא דְּיָהַב לָךְ׃ אִסְתְּמַר לָךְ דְּלָא תִּתְנְשֵׁי יָת יְיָ אֱלָהָךְ לְ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. ix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hebr. lxx. cũ interp. latina.
	וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים		Cumq; transissent qua	τ factũ ẽ p quadraginta dies τ p quadra
	לָיְלָה נָתַן יְהוָה אֵלַי אֶת שְׁנֵי		draginta dies & totidẽ	κοντὰ ἐγένετο διὰ τεσσαράκοντα ἡμερῶν καὶ διὰ τεσσα
לוח	לֻחֹת הָאֲבָנִים לוּחֹת הַבְּרִית׃ וַיֹּאמֶר		noctes: dedit mihi dñs	γοντα νυκτῶν ἔδωκέ μοι κύριος τὰς δύο πλάκας
	יְהוָה אֵלַי קוּם רֵד מַהֵר מִזֶּה כִּי		minus duas	lapideas tabulas federis: τ dixit dñs ad
יָרַד	שִׁחֵת עַמְּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרָיִם		tabulas lapideas: tabu	τὰς λιθίνας πλάκας διαθήκης, καὶ εἶπε κύριος πρός
יצא	סָרוּ מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִם		las federis. dixitq;	me: surge descende cito hinc: qm̃ dele
סור צוה	עָשׂוּ לָהֶם מַסֵּכָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה		mihi. Surge & descẽ	με, ἀνάστηθι κατάβηθι τοῦτο ταχύς ἐντεῦθεν, ὅτι ἠνόμη
עשה נסך אמר	אֵלַי לֵאמֹר רָאִיתִי אֶת הָעָם		de hinc cito quia popu	κε populus tuus quem eduxisti
ראה	הַזֶּה וְהִנֵּה עַם קְשֵׁה עֹרֶף		lus tuus quem eduxisti	de egypto deuerterunt velociter
רבה שמד	הוּא׃ הֶרֶף מִמֶּנִּי וְאַשְׁמִידֵם		de egypto deuerterunt	via quã demõstrasti
עשה את	וְאֶמְחֶה אֶת שְׁמָם מִתַּחַת		velociter via quã demõ	cis. fecerũtq; sibi cõ
	הַשָּׁמָיִם וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי		strasti cis. fecerũtq;	flatile. Rursumq; ait do
עצם גבה ירד	עָצוּם וְרַב מִמֶּנּוּ׃ וָאֵפֶן וָאֵרֶד		sibi cõflatile. Rursum	mínus ad me. Cerno
	מִן הָהָר וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ וּשְׁנֵי		q; ait dñs ad me: cer	q populus iste dure ceruicis
ברית ראה	לוּחֹת הַבְּרִית עַל שְׁתֵּי יָדָי׃ וָאֵרְא		no populus iste dure	est. Dimitte me vt cõ
	וְהִנֵּה חֲטָאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם		ceruicis est: dimitte me	teram eum: & deleam nomen eius
עשה	עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֵגֶל מַסֵּכָה מַרְתֶּם		vt cõteram eum: & de	de sub celo: & constituam te
	מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה		leam nomen eius de	super gentem que hac maior & fortior
	אֶתְכֶם וַתַּסֵּכוּ לָכֶם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה		sub celo: & constituam	fit. Cumq; de monte ardẽte de
תפש שנה לוח	אִתִּי לֵאמֹר לֵאמֹר רָאִיתִי אֶת הָעָם		te super gentem que	scenderem: & duas
אלך	הַזֶּה וְהִנֵּה עַם קְשֵׁה עֹרֶף הוּא׃		hac maior & fortior	tabulas federis vtrasq;
שתה	הֶרֶף מִמֶּנִּי וְאַשְׁמִידֵם וְאֶמְחֶה		fit. Cumq; de monte	tenerem manu: vidi
	אֶת שְׁמָם מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם וְאֶעֱשֶׂה		ardẽte descenderem:	q peccasse vos domio
עשה	אוֹתְךָ לְגוֹי עָצוּם וְרַב מִמֶּנּוּ׃		& duas tabulas federis	deo vestro: & feciste
	וָאֵפֶן וָאֵרֶד מִן הָהָר וְהָהָר בֹּעֵר		vtrasq; tenerem manu:	vobis vitulũ: cõ
	בָּאֵשׁ וּשְׁנֵי לוּחֹת הַבְּרִית עַל		vidi q peccasse vos	flatile ac de cesse
	שְׁתֵּי יָדָי׃ וָאֵרְא וְהִנֵּה חֲטָאתֶם		domio deo vestro: &	velociter via eius quã
	לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֵגֶל		feciste vobis vitulũ cõ	vobis ostenderat: cesse
	מַסֵּכָה מַרְתֶּם מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ		flatile: & proieci eas	proieci tabulas
	אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶתְכֶם וַתַּסֵּכוּ		de manibus meis: cõ	de manibus meis: cõ
	לָכֶם׃ וָאֶתְנַפַּל לִפְנֵי יְהוָה כָּרִאשֹׁנָה		fregiq; eas in cõspe	fregiq; eas in cõspe
	אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם		ctu vestro. Et procidi	ctu vestro. Et procidi
	לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי עַל כָּל		ante dominum sicut	ante dominum sicut
	חַטַּאתְכֶם אֲשֶׁר חֲטָאתֶם לַעֲשׂוֹת		priꝰ quadraginta	priꝰ quadraginta
	הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃ כִּי		diebus & noctibus:	diebus & noctibus:
	יָגֹרְתִּי מִפְּנֵי הָאַף וְהַחֵמָה אֲשֶׁר		panem non comedens	panem non comedens
			& aquã non bibi p	& aquã non bibi p
			omnia peccata vestra	omnia peccata vestra
			que gessistis contra	que gessistis contra
			dominum: & eum ad	dominum: & eum ad
			iracundiam pronocastis.	iracundiam pronocastis.
			Timui enim propter	Timui enim propter
			iram & indignatiõem	iram & indignatiõem
			& irã illius: qua	& irã illius: qua

Pritiua. chal.	Interp. chal.
קום	Et factũ est post quadraginta dies & quadraginta no
נתת לבבך סמה	ctes dedit dñs mihi duas tabulas lapideas: tabulas
נתך אסר גלה	federis. et dixit dñs ad me. Surge descede cito hinc:
קשה עמא בעה	quia corruptus est populus tuus quẽ eduxisti de egy
יתר מתא	pto. recesserũt cito de via quã precepisti eis: fecerunt
עמא קום	sibi conflatile. Et ait dñs ad me dicens. Mor est cor̃
חזה נתך	me populus hic: & ecce populus dure ceruicis est. di
סמה רמא שתה	mitte depecatiõẽ tuam a cõspectu meo vt cõsumam
רבע שתה חוב	eos: & delebo nomen eoꝝ de sub celis: & faciam te in
עבד רבע יתם	populũ fortiorẽ & maiorem hijs. Et diuerti & descendi
	de monte: & mons ardebat igni: & due tabule federis
	erant in duabus manibus meis. Et vidi & ecce pecca
	stis cozam dño deo vestro: fecistis vobis vitulum con
	flatilẽ: declinastis cito a via quã precepit dñs vobis.
	Et apprehẽdi duas tabulas & proieci eas de duabus
	manibus meis: & confregi eas ante oculos vestros.
	et prostratus sum cozam dño sicut prius quadraginta
	diebus & quadraginta noctibus: panez non comedi
	& aquã non bibi propter oia peccata vra in quibus
	peccastis faciendo quod malus est cozam domino ad
	irritandum eum. Timui enim propter iram & indi
	gnationem qua

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. ix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hebr. lxx. cũ interp. latina.
	וּנְרִשְׁתֶּם גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים		cum propter impieta	sed pp impietatẽ gẽtiũ hay cõ
	מִמְּךָ אִישׁ לֹא יִתְיַצַּב לְפָנֶיךָ עַד		tes suas iste delete sunt	ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἐθνῶν τούτων ἐξολο
ירש	הִשְׁמִדוֹ אֹתָם׃ לֹא בְצִדְקָתְךָ וּבְיֹשֶׁר		natiões. Neq; cñ pp	θρεύσει αὐτοὺς κύριος ἀπὸ προσώπου σου, οὐχὶ
	לְבָבְךָ אַתָּה בָא לָרֶשֶׁת אֶת אַרְצָם		iusticias tuas & equi	pp iustitiã tuã neq; pp equitatẽ
פוא	כִּי בִּרְשָׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְהוָה		tatẽ cordis tui ingre	διὰ τὴν δικαιοσύνην σου οὐδὲ διὰ τὴν ὀσιότητα
	אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישָׁם מִפָּנֶיךָ וּלְמַעַן		dieris: vt possideas	cordiꝰ tui tu ingredieris vt possidẽas
קום	הָקִים אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר		terras earũ. sed quia il	τῆς καρδίας σου σὺ εἰσπορεύῃ κληρονομῆσαι τὴν
נשבע	נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם		le egerunt impie: intro	terrã eoꝝ: sed pp iniquitatẽ gẽtiũ ha
	לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב׃ וְיָדַעְתָּ כִּי לֹא		cunte te delete sunt: oo	γῶν αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἢ διὰ τὴν ἀνομίαν τῶν ἐθνῶν τού
	בְצִדְקָתְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ		& vt compleret verbũ	τῶν κύριος ὁ θεός σου ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ
	אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ		suum dominus quod	facie tua: τ vt cõpleret foedus qð iurauit
	כִּי עַם קְשֵׁה עֹרֶף אָתָּה׃ זְכוֹר		sub iuramẽto pollicit	προσώπου σου, καὶ ἵνα στήσῃ τὴν διαθήκην ἣν ὤμοσε
שכח את	אַל תִּשְׁכַּח אֶת אֲשֶׁר הִקְצַפְתָּ		est patribus tuis abraã	κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ
קצף	אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּר לְמִן		isaac & iacob. Scito	τ iacob. τ cognosce hodie: ꝙ nõ pp iu
דבר	הַיּוֹם אֲשֶׁר יְצָאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד		ergo ꝙ non quia iustas	καὶ ἰακώβ. καὶ γνῶσι σήμερον, ὅτι οὐ διὰ τὰς δι
	בֹּאֲכֶם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה מַמְרִים		tuas dñs deus tuus	καιοσύνας σου κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι τὴν γῆν
בוא קום עבר	הֱיִיתֶם עִם יְהוָה׃ וּבְחֹרֵב הִקְצַפְתֶּם		dat tibi terrã hanc vt	ταύτην κληρονομῆσαι, ὅτι λαὸς σκληρο
היה	אֶת יְהוָה וַיִּתְאַנַּף יְהוָה בָּכֶם		possideas: quia pplus	κε ceruicis ẽ. memẽto ne obliuiscaris ζῆξε irri
אנף	לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם׃ בַּעֲלֹתִי הָהָרָה		dura ceruicis est. Me	τράχηλός ἐστιν, ἐάσόν με ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ
שמד עלה	לָקַחַת לוּחֹת הָאֲבָנִים לוּחֹת		mento ne obliuiscaris	delecã nomẽ coꝝ de sub ce
	הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם		quõ ad iracundiã pro	ἐξαλεῖ-ῖω τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑπὸ κάτωθεν τοῦ οὐρα
כרת	וָאֵשֵׁב בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים		uocaueris dñm deũ tuũ	lo: τ faciã te in gẽtẽ magnã τ fortẽ τ
ישב	לָיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא		in solitudine: & ex eo	τοῦ, καὶ ποιήσω σὲ εἰς ἔθνος μέγα καὶ ἰσχυρὸν καὶ
	שָׁתִיתִי׃ וַיִּתֵּן יְהוָה אֵלַי אֶת		die quo egressus es ex	multã magis ꝗ hec. τ reuertus descendi
נתן	שְׁנֵי לוּחֹת הָאֲבָנִים כְּתֻבִים		ego die quo egressus es	πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦτο. καὶ ἐπιστρέψας κατέβην
כתב	בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים וְעֲלֵיהֶם כְּכָל		ex ego vsq; ad locum	de monte: τ mõs ardebat igne: τ due
צבע	הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם		istũ sp aduersũ dñm	ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρί, καὶ αἱ δύο
	בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקָּהָל׃		cõtẽ dilli Nam & in	tabule federis in			
			oreb pronocastis				
			eum: & iratus				
			delere te voluit: qñ				
			ascẽdi in montem vt				
			acciperem duas tabu				
			las lapideas pacti				
			quod pepigit				
			vobiscum dominus.				
			& perseuerauí in mõ				
			te. xl. diebus & ac				
			noctibus: panẽ nõ				
			comedi & aquã non				
			bibi: dedit mihi do				
			minus duas tabulas				
			lapideas scriptas in				
			digito dei: & cõtinen				
			tes omnia verba q̃ vobis				
			locutus est in monte				
			de medio ignis quando				
			contio populi congre				
			gata est.				

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
עזל	sed ppter peccã populoꝝ illoꝝ efficiet eos dñs a facie	וּבְחוֹרֵב אַרְגִּיזְתּוּן יָתֵי וְתַקִּיפְתּוּן מִן קֳדָמָךְ׃ לָא בְּזַכְוָתָךְ וּבְקוּשְׁטוּת לִבָּךְ אַתְּ עָלִיל
קום ירע	tua. non propter iustitiã tuam neq; ppter rectitudi	לְמֵירַת יָת אַרְעָהוֹן אֲרֵי בְּחוֹבֵי עַמְמַיָּא הָאִילֵּין יְיָ אֱלָהָךְ מְתֵיךְ יָתְהוֹן מִן קֳדָמָךְ וּבְדִיל
קשה קשה דבר	nẽ eozdistui tu ingredieris ad possidendã terrã eoꝝ:	לְמֵקַם יָת מִתְגַּמָּא דְּמַיָּמָא יְיָ לַאֲבָהָתָךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב׃ וְתִידַע אֲרֵי לָא
אתא נסך יום	sed ppter peccata populoꝝ illoꝝ dñs deus tuus ef	בְּזַכְוָתָךְ יְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ יָת אַרְעָא טָבְתָא הָדָא לְמֵירְתָהּ אֲרֵי עַם קְשִׁי קְדָל אַתְּ׃
רגז	ficiet eos a facie tua: τ vt cõfirmet verbuꝫ qð iurauit dñs	אִידְכַּר לָא תְּנַשֵּׁי יָת דְּאַרְגַּזְתָּא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּמַדְבְּרָא לְעֵן יוֹמָא דְּנַפְקְתָּא
עבר	patribus tuis abrahã isaac τ iacob. Et scies quonias	מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם עַד מֵיתֵיכוֹן עַד אֲתְרָא הָדֵין מְסָרְבִין הֲוִיתוּן קֳדָם יְיָ וּבְחוֹרֵב
חטא	non propter iustitiã tuã dñs deus tuus dabit tibi ter	אַרְגִּיזְתּוּן קֳדָם יְיָ וְרָגַז מִן קֳדָמוֹי לְשֵׁיצָאָה יָתְכוֹן׃ בְּמִסְקֵי לְטוּרָא לְמֵיסַב
עשה	ram bonã hanc vt possideas eam: quia tu es populus	לוּחֵי אַבְנַיָּא לוּחֵי קְיָמָא דִּגְזַר יְהוָה עִמָּכוֹן וְיָתֵיב בְּטוּרָא אַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין
	dure ceruicis. Memento ne obliuiscaris quõ ad ira	לֵילְוָן לְחֶמָא לָא אֲכַלִית וּמַיָּא לָא שְׁתֵיתִי וִיהַב יְיָ לִי יָת תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא כְּתִיבִין
	cundiã pronocaliti dñm deuꝫ tuũ in deserto: a die quo	בְּאֶצְבְּעָא דַּיְיָ וְעֲלֵיהוֹן כְּכָל פִּתְגָמַיָּא דְּמַלֵּיל יְהוָה עִמָּכוֹן בְּטוּרָא מִגּוֹ אִישָׁתָא בְּיוֹמָא
	egressus es de terra egypti donec ventiliteꝭ ad locꝫ	דְּקָהָלָא׃
	istũ rebelles fuistis cozam dño. Et in oreb pronoꝰ	
	castis ad iracundiã dominũ: & fuit ira a facie dñi con	
	tra vos vt consumeret vos: quando ascendi in mon	
	tem vt acciperem duas tabulas lapideas tabulas pa	
	cti quod pepigit dñs vobiscũ: & mansi in monte qua	
	draginta diebus & quadraginta noctibus: panẽ non	
	comedi: & aquã non bibi: & dedit dñs mihi duas tabu	
	las lapideas scriptas digito dei: & super eas iurta oia	
	verba que locutus est dominus vobiscum de medio	
	ignis in die congregationis.	

Pritiua heb.	Tex. Heb. Deut. Ca.x.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
	"קְצַף "יְהוָה "עֲלֵיכֶם "לְהַשְׁמִיד "אֶתְכֶם	Aduersũ vos" concitatus: "dolere "vos voluit.	τ ἐθυμώθη κύριος ἐφ' ὑμῖν τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς.
שָׁמַע	"וַיִּשְׁמַע "יְהוָה "אֵלַי "גַּם "בַּפַּעַם "הַהִוא:	"Et exaudiuit" me" dñs "et hac vice.	τ εἰσήκουσε κύριός μου καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.
אָנַף	"וּבְאַהֲרֹן "הִתְאַנַּף "יְהוָה "מְאֹד "לְהַשְׁמִידוֹ "וָאֶתְפַּלֵּל "גַּם "בְּעַד "אַהֲרֹן	"Aduersus" aaron quo "que "vehementer "iratus "voluit cũ conterere: "& "pro "illo similiter "deprecatus sum. "Peccatũ "" "at "vestrũ "quod	τ ὀργὴ ὀργισθῆναι κύριος ἐφ' ὑμῖν τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. τ ὠργίσθη κύριος ἐμοῦ καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. τ ὀργὴ γαρ ὀργισθῆναι κύριος ἐφ' ὑμῖν τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. καὶ εἰσήκουσε κύριός μου καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.
בָּעַל	"בָּעֵת "הַהִוא: "וְאֶת "חַטַּאתְכֶם "אֲשֶׁר	"peccatis. "peccatũ "quod	τ ὠργίσθη κύριος ἐφ' ὑμῖν τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς. καὶ εἰσήκουσε κύριός μου καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.
עָשָׂה שֹׂרֶף	"עֲשִׂיתֶם "אֶת "הָעֵגֶל "לָקַחְתִּי "וְאֶשְׂרֹף	"feceratis. i. "vitulũ: "arripiens: "igne" combussi: "& in fruſtra comminuens omnino quoq; "in puluerem redigens "proieci	τ τὸν μόχθον ὑμῶν ὃν ἐποιήσατε τὸν μόσχον ἔλαβον, καὶ κατέκαυσα αὐτὸν πυρί, καὶ κατέκοψα αὐτὸν καὶ ἐλέπτυνα ἕως οὗ ἐλέπτυνεν ὡσεὶ κονιορτός: τ ἔβαλον τὸν κονιορτὸν εἰς τὸν χειμάρρουν τὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ ὄρους.
כָּתַת סָחַן יָטַב	"אֹתוֹ "בָּאֵשׁ "וְאֶכֹּת "אֹתוֹ "טָחוֹן "הֵיטֵב		
דָּקַק שָׁלַךְ	"עַד "אֲשֶׁר "דַּק "לְעָפָר "וְאַשְׁלֵךְ		
	"אֶת "עֲפָרוֹ "אֶל "הַנַּחַל "" "הַיֹּרֵד "מִן		
	"הָהָר: "וּבְתַבְעֵרָה "וּבְמַסָּה "וּבְקִבְרֹת		
מַצָּה "הָיָה	"הַתַּאֲוָה "מְקַצְפִים "" "הָיִיתֶם "אֶת		
	"יְהוָה: "וּבְשָׁלְחַ "יְהוָה "אֶתְכֶם "מִקָּדֵשׁ		
עָלָה "יָדַשׁ	"בַּרְנֵעַ "לֵאמֹר "עֲלוּ "וּרְשׁוּ "אֶת		
נָתַן	"הָאָרֶץ "אֲשֶׁר "" "נָתַתִּי "לָכֶם ""		
פִּיהָ "מָרִיתֶם	"וַתַּמְרוּ "אֶת "פִּי "יְהוָה "אֱלֹהֵיכֶם		
אָמַן	"וְלֹא "הֶאֱמַנְתֶּם "לוֹ "וְלֹא		
קוֹל "עָבַר	"שְׁמַעְתֶּם "בְּקֹלוֹ: "מַמְרִים "הֱיִיתֶם		
יָדַע	"עִם "יְהוָה "מִיּוֹם "דַּעְתִּי "אֶתְכֶם:		
נָפַל "פָּנָה "רָגַע	"וָאֶתְנַפַּל "לִפְנֵי "יְהוָה "אֵת "אַרְבָּעִים		
	"הַיּוֹם "וְאֵת "אַרְבָּעִים "הַלָּיְלָה		
	"אֲשֶׁר "הִתְנַפַּלְתִּי "כִּי "אָמַר		
	"יְהוָה "לְהַשְׁמִיד "אֶתְכֶם: ""		
שָׁחַת	"וָאֶתְפַּלֵּל "אֶל "יְהוָה "וָאֹמַר "אֲדֹנָי "כַּלֵּל		
	"יְהוָה "אַל "תַּשְׁחֵת "עַמְּךָ ""		
פָּדָה "גָּאַל	"וְנַחֲלָתְךָ "אֲשֶׁר "" "פָּדִיתָ "גָּדַלְתָּ "אֲשֶׁר		
יָצָא	"הוֹצֵאתָ "מִמִּצְרַיִם "בְּיָד "חֲזָקָה: ""		
	"זְכֹר "" "לְעַבְדֶּיךָ "לְאַבְרָהָם		

Pritiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
צָלָא	fratus erat dñs cõtra vos vt cõsumeret vos. Et fuscepit dñs orationẽ meam etiã in tpe illo. contra aaron quoq; fuit ira a facie dñi vt vlciscerẽt eum. Et orauit etiam pro aaron in illo tpe: τ peccatũ vestrũ qđ fecistis. i. vitulũ fuit τ cõbussi eum ignĩ: τ cõminui eum in pillo vehemẽter donec fuit cõminutũ in puluerẽ: τ proiect puluerẽ eius in torrentẽ qui descendit de mõte.	
שְׁצָא צָלָא		
יָרַק שׁוּף		
רָמָה		
שְׁאֵל "רָנַז		
אָמַר "נָסַק "חָסַן		
סָרַב "הָוָה		
שְׁטַח "רָבַע		
שְׁצָא "תַּל "חָסַן		
נָפַק "כְּרַז		

Pritiua heb.	Tex. Heb. Deut. Ca.x.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
פְּנָה "כָּשָׁה	"לִיצְחָק "וְלִיעֲקֹב "אֲל "תִּפֶן "אֶל "קְשִׁי	"Isaac "& iacob. "Ne "aſpicias "duriciã populi "huius "& "impietatem "arq; "pctũm: "ne forte "" dicãt "habitatores "terre "de qua "eduxiſti nos: "non "poterat "dñs "introducere eos "in "terram "quam "pollicitus est "eis: "& "oderat "illos: idcirco "eduxit "vt interficeret "eos "in ſolitudine "q̃ sunt "populus tuus "& hereditas tua: "quos "" "eduxiſti "in fortitudine tua "magna "& in brachio tuo "extento.	τ ἰσαὰκ τ ἰακωβ τῶν παίδων σου: μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν σκληρότητα τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τὴν ἀσεβίαν καὶ τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, μήποτε εἴπωσιν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ὅθεν ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐκεῖθεν, λέγοντες, παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι κύριον εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐπηγγείλατο αὐτοῖς, καὶ παρὰ τὸ μισῆσαι κύριον αὐτούς, ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἀποκτεῖναι αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ δοῦλοί σου καὶ κληρονομία σου εἰσὶν οὓς ἐξήγαγες ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ μεγάλῃ καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ. Ca.10
שָׁנָה	"יְהוָה "אֵלַי "פְּסָל "לְךָ "שְׁנֵי "לוּחֹת	"dñs "ad me. "Dola "tibi "duas "tabulas "lapideas "ſicut priores	
עֵשָׂה "אֶרֶז	"אֲבָנִים "כָּרִאשֹׁנִים "" "וַעֲלֵה "אֵלַי	fuerũt: "" & aſcẽde "ad me "in mõtem: "faciesq; "arcam "ligneam: "& ſcribam "in "tabulis "verba "que "fuerunt "in "his "q̃s ante "cõfregiſti: "ponesq; eas "in arca.	
כָּתַב "לוּחַ	"הָהָרָה "וְעָשִׂיתָ "לְךָ "אֲרוֹן "עֵץ:		
	"וְאֶכְתֹּב "עַל "הַלֻּחֹת "אֶת "הַדְּבָרִים		
הָיָה	"אֲשֶׁר "הָיוּ "עַל "הַלֻּחֹת "הָרִאשֹׁנִים		
שׂוּם	"אֲשֶׁר "שִׁבַּרְתָּ "" "וְשַׂמְתָּם "בָּאָרוֹן:		
עֵשָׂה "פָּסַל	"וָאַעַשׂ "אֲרוֹן "עֲצֵי "שִׁטִּים "וָאֶפְס�ל	Feci igitur arcã de "lignis "ſethim. "Cũq; dolaſſem "duas "tabulas "lapideas "inſtar priorum: "aſcendi "in mõtẽ babẽs eas "in manibus.	Feci igitur arcã de ξύλων ἀσηπτῶν, καὶ ἐλάξευσα τὰς δύο
שְׁנָה	"שְׁנֵי "לֻחֹת "אֲבָנִים "כָּרִאשֹׁנִים		
עֲלֵה	"וְאֶעֱלֶה "הָהָרָה "שְׁנֵי "הַלֻּחֹת "בְּיָדִי:		
כָּתַב	"וַיִּכְתֹּב "עַל "הַלֻּחֹת "כַּמִּכְתָּב		
	"הָרִאשׁוֹן "אֵת "עֲשֶׂרֶת "הַדְּבָרִים		
	"אֲשֶׁר "דִּבֶּר "יְהוָה "" "אֲלֵיכֶם "בָּהָר		
נָתַן	"מִתּוֹךְ "הָאֵשׁ "בְּיוֹם "הַקָּהָל "וַיִּתְּנֵם		
פָּנָה "יָרֵד "שׂוּם	"יְהוָה "אֵלָי: "וָאֵפֶן "וָאֵרֵד "מִן "הָהָר		
עֲשָׂה "הָיָה "צִוָּה	"וָאָשִׂם "אֶת "הַלֻּחֹת "בָּאָרוֹן "אֲשֶׁר		
	"עָשִׂיתִי "וַיִּהְיוּ "שָׁם "כַּאֲשֶׁר "צִוַּנִי "יְהוָה:		
נָסַע "עָבַד "כָּתַב	"וּבְנֵי "יִשְׂרָאֵל "נָסְעוּ "מִבְּאֵרֹת "בְּנֵי		

Pritiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
פָּנָה "כָּשָׁה "אֲמַר	ifaac & iacob: ne aſpicias duriciã populi huiꝰ τ impietatẽ eoꝝ τ pctã eoꝝ. ne forte dicant habitatores terre de qua eduxiſti nos: eo q̃ nõ erat poteſtas eorum dñs vt introduceret eos in terraꝫ quã locutus eſt eis τ qz oderat illos: eduxit eos vt occideret eos in deſerto. Et ipſi ſunt ppls tuus τ hereditas tua: quos eduxiſti in fortitudine tuã magna τ in brachio tuo excelſo. Ca.10.	לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָא תִּתְבְּנִי לְקַשְׁיוּת עַמָּא הָדֵין וּלְחוֹבְיהוֹן וְלַחֲטָאֵיהוֹן וּדְיֵיל מָא דַּהֲווֹ עָבְדִין וְלָא דְּיֵימְרוּן דְּלֵית דָּחֵיל מִן קֳדָם יְיָ וְלָא יָכִיל לְאַעְלוּתְהוֹן לְאַרְעָא דְּמַלֵּיל לְהוֹן וּמִדְּסָנֵי יָתְהוֹן אַפֵּיקִינוּן לְמִקְטָלְהוֹן בְּמַדְבְּרָא וְאִינּוּן עַמָּךְ וְאַחְסָנְתָּךְ דְּאַפֵּיקְתָּא בְּחֵילָךְ רַבָּא וּבְדִרְעָךְ מְרַמָּמָא: Ca.x. בְּעִדָּנָא הַהוּא אֲמַר יְיָ לְיָ פְּסֶל לָךְ תְּרֵין לוּחִין דְּאַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי וְסַק לְקֳדָמַי לְטוּרָא וְתַעֲבֵד לָךְ אֲרוֹנָא דְּאָעָ וְאֶכְתּוֹב עַל לוּחַיָּא יָת פִּתְגָמַיָּא דַּהֲווֹ עַל לוּחַיָּא קַדְמָאֵי דְּתַבַּרְתְּ וְתוֹשׁוּנִינוּן בַּאֲרוֹנָא: וַעֲבַדִית אֲרוֹנָא דְּאָעָ שְׁטִין וּפְסֶלִית תְּרֵין לוּחִי אַבְנַיָּא כְּקַדְמָאֵי וְסֵלִיקִית לְטוּרָא וְתְרֵין לוּחַיָּא בִּידָי: וְכָתַב עַל לוּחַיָּא כְּכָתָבָא קַדְמָאָה יָת עֲשַׂרְא פִּתְגָמַיָּא דְּמַלֵּיל יְיָ עִמְּכוֹן בְּטוּרָא מִגּוֹ אִישָׁתָא בְּיוֹמָא דְּקָהָלָא וִיהַבִינוּן יְיָ לְיָ: וְאָתְפְּנֵיתִי וְנַחֵתִית מִן טוּרָא וְשַׁוִּיתִי יָת לוּחַיָּא בַּאֲרוֹנָא דַּעֲבַדִית וַהֲוֹן תַּמָּן כְּפָם דְּפַקִּדְנִי יְיָ: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נְטָלוּ מִבְּאֵרוֹת בְּנֵי

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Deut.	Ca.x.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Ere.lxx.cũ interp.latina
	תַּעֲקָן	מוסרה	שָׁם	מת	אהרן	iachan'in mosera: 'vbi 'aaron'mortuus & 'sepultus ē.'p quo'sacerdotio functus ē'eleazar'filius eius.'Inde'venerunt'in gadgad:'de quo loco'profecti'castrametati sunt'in iethabatha in'"terra'aq̃ rū'torrētiū.'Eo'tpe'separauit'tribum'leui'vt portaret'arcam federis'domini.&'staret'coram'eo & 'in misterio:'ac būdicere'in noie illius'vsq; in 'pñtē'diē. "Quāobrē 'no'habuit'leui'ptē'neq; possessionē'cū 'fribꝰ suis.quia'ipse'dñs'posfessio eius.est'sicut'promisit'ei'dñs'deus tuus. "Ego autem'stetī'i mōte'sicut & 'quadragita' diebus & 'noctibus. 'exaudiuitq; me'dominus & 'etiam'hac'vice:&'tpe dere'noluit. 'Dixitq;'mihi. 'Vade & precede'populum'vt ingrediatur & 'possideat'terram 'quam'iurauī 'patribus eorum'vt tradere'cis. "Et nunc israel'quid'dominus 'deus tuus'petit 'a te:'nisi'vt timeas'dominum & 'ambules'in 'viis eius'& diligas & 'cum:'ac seruias 'domino'deo tuo & 'in toto'corde tuo'& in tota'aia tua: 'custodiasq; 'mandata'domini'& 'cerimonias eius'quas 'ego'hodie'precipio tibi:'vt bene sit'tibi. "En 'domini'dei tui'celum	iachan in mosera.illic mortuus ē aarō: ⁊ sepultꝰ ē ibi. ⁊ ministrauit eleazar filius eius pro eo. Inde profecti sunt in gadgad: ⁊ de gadgad in iatabatha in terrā in qua fluunt torrētes aquarū. in tēpore illo separauit dñs tribum leui vt portaret arcam federis dñi: ⁊ vt staret coram dño vt ministraret et: ⁊ vt benediceret in nomine eius vsq; in diem hanc. propterea nō habuit leui partē ⁊ hereditatē cū fratribus suis: quia dominꝰ ipse dñs ipsius est hereditas eius sicut locutus est ei dñs deus tuus. Et ego steti in monte sicut diebus priorib⁹ quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctibus. Et suscepit dñs oratiōnē meā etiā hac vice: ⁊ noluit dñs disperdere te. ⁊ dixit dñs ad me. Surge vade vt proficiscaris coram populo: vt ingrediantur ⁊ possideant terrā quā iurauī patribus suis vt traderē eis. Et nunc israel quid dñs deus tuus querit a te: nisi vt timeas dominū deum tuū ⁊ vt ambules in omnibus viis eius que recte sunt coram eo: ⁊ vt diligas eum: vt seruias coram dño deo tuo in toto corde tuo et in tota anīa tua: ⁊ vt custodias precepta dominī ⁊ mandata eius que ego precipio tibi hodie: vt bene sit tibi. Ecce domini dei tui sunt celi ⁊ celi

Pritiua chal. — **Interp.chal.**

iachan in mosera: vbi moztuus est aaron ⁊ sepultus est ibi: ⁊ ministrauit eleazar filius eius pro eo. Inde profecti sunt in gadgad: et de gadgad in iatabatha in terrā in qua fluunt torrētes aquarū. in tēpore illo separauit dñs tribum leui vt portaret arcam federis dñi: ⁊ vt staret coz̄ dño vt ministraret et: ⁊ vt benedicere in nomine eius vsq; in diem hanc. Propterea nō habuit leui partē ⁊ hereditatē cuz fratribus suis: quia dona que dedit ei dñs ipsa sunt hereditas eius sicut locutus est ei dñs deus tuus. Et ego steti in monte sicut diebus priozibus quadraginta diebus ⁊ quadraginta nocthus. Et suscepit dñs oztionē meā etiā hac vice: ⁊ noluit dñs disperdere te. ⁊ dixit dñs ad me. Surge vade vt proficiscaris cozam populo: vt ingrediantur ⁊ possideant terrā quā iurauī patribus suis vt traderē eis. Et nunc israel quid dñs deus tuus que rit a te: nisi vt timeas dominū deuz tuū ⁊ vt ambules in omnibus viis eius que recte sunt cozam eo: ⁊ vt diligas eum: vt seruias cozam dño deo tuo in toto corde tuo et in tota anīa tua: ⁊ vt custodias precepta dominī ⁊ mandata eius que ego precipio tibi hodie: vt bene sit tibi. Ecce domini dei tui sunt celi ⁊ celi

Pritiua heb.	Ter.Heb.	Deut.	Ca.x.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Ere.lxx.cũ interp.latina
	הַשָּׁמַיִם	הָאָרֶץ	וְכָל	אֲשֶׁר	בָּהּ:	celi	⁊ terra ⁊ oīa que in ea sunt & omnia	⁊ in ea sunt. & ceteraq;	⁊ oia	⁊	⁊	⁊

וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הָרִים וּבְקָעֹת
לְמֵטַר הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה־מָּיִם׃ אֶרֶץ תַּמִּיד
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ
תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ ראשׁ
מִרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה׃ שְׁמַע צְוָה
וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי
אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם
לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם קרה לשׁ
וּלְעָבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל
נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם
בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ יֶרֶד לקשׁ
דְּגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃ וְנָתַתִּי יֶרֶשׁ
עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ
וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה שׁבר פתה
לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים סור
אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְחָרָה פתה
אַף יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם
וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא
תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה נתן גפל
מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה טוב
נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה שום
עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם
אֹתָם לְאוֹת עַל יָדְכֶם וְהָיוּ הית
לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם
אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם
בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ שׁבב לך

Interp. chal.

Terra autē ad quā vos trānsitis vt possideatis eam: terra montiū est & camporum: de pluuia celi bibetis aquā: terra quā deus tuus requirit eam semp: oculi dñi dei tui sunt in ea a principio āni vsq; ad finē anni. Et erit si obedientes obedieritis preceptis meis que ego precipio vobis hodie vt diligatis dñm deū vestrū & vt seruiatis ei in toto corde vestro & in tota ala vestra: dabo pluuiā terre vestre in tēpore suo tēporaneam & serotinā: & colliges frumentū tuum & vinum tuum & oleum tuū. Et dabo fenum in agro tuo iumen tis tuis: & comedes & saturaberis. Cauete vobis ne forte decipiatur cor vestrū & declinetis & seruatis ydolis populor & adoretis ea: & trascatur furor dñi contra vos & claudat celos & non sit pluuia: & terra non det germen suū: & pereatis cito de terra bona quam dñs dabit vobis. Et ponetis verba mea hec in cordibus vestris & in animis vestris: & ligabitis ea in signū super manū vestrā: & erunt quasi appendix inter oculos vestros: & docebitis ea filios vestros: vt loquaminī in eis cū federis in domo tua: & cū ambulaueris in via:

"montosa est & campestris velociter aquas de celo expectans 'pluuias: "quā dñs 'deus tuus' semper inuisit: & "oculi illius in ea sunt a principio "anni" vsq; ad finem eius. 'Si ergo 'obedieritis mandatis meis: 'que ego 'hodie precipio vobis: vt diligatis dñm deū vestrum: & seruiatis ei in toto corde vestro & in tota ala vestra: "dabit pluuiam terre vestre "temporaneam & serotinam: 'vt colligatis frumentum & vinum & olcum "fenūq; ex agris ad pascenda iumenta: & vt ipsi comedatis & saturemini. 'Cauete ne forte 'decipiatur cor vestrum: & recedatis a dño: "seruiatisq; "diis alienis: & adoretis eos: 'iratusq; dominus 'claudat celū & plunie nō descendāt: 'nec terra det germē suū: 'perea

ut fra in ᾗ ingrederis illuc ad possidēdā eam: ἡ δὲ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύη ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν, terra montosa & campestris: ex pluuia celi bi- γῆ ὀρινὴ καὶ πεδινή, ἐκ τοῦ ὑετοῦ τοῦ οὐρανοῦ πί- bet aquā. terra: quā dñs deus tu⁹ visitat il- νεται ὕδωρ· γῆ, ἣν κύριος ὁ θεός σου ἐπισκοπεῖται αὐ- la semper: oculi dñi dei tui τὴν διαπαντός, οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου τοῦ θεοῦ σου in ipa a principio anni & vsq; ad fi- ἐπ' αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ ἕως τῆς συν- nem anni. ⁋ Et audiu audieritis oia τελείας ἐνιαυτοῦ· ⁋ καὶ ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε πάσας
Infra. ca. 5.10.c. præcepta ei⁹: ἐντολὰς ego precipio tibi hodie τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σή- die: vt diligas dñm deū tuū: & seruias μερον, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου, καὶ λατρεύειν
ei ex toto corde tuo & ex tota ala αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυ-
tua: & dabit pluuiā tre tue ad tēpus χῆς σου, καὶ δώσει τὸν ὑετὸν τῆς γῆς σου καθ' ὥραν
tēporaneā & serotinā: & colliges frumētū tuū & τεπορανεὰ καὶ ὀψιμον, καὶ εἰσοίσεις τὸν σῖτόν σου καὶ
vinū tuū & oleū tuū: & dabit fenū τὸν οἶνόν σου καὶ τὸ ἔλαιόν σου, καὶ δώσει χορτάσματα
in agris tuis iumētis tuis. & cū ta ἐν τοῖς ἀγροῖς σου τοῖς κτήνεσί σου· καὶ φα-
comederis & saturaf⁹ fueris: cauete vobis ipis: ne vla γῶν καὶ ἐμπλησθεῖς, πρόσεχετε ἑαυτοῖς, μὴ πλα-
tetur cor vrm: & transgrediamini & seruia τηθῇ σου ἡ καρδία ὑμῶν, καὶ παραβῆτε, καὶ λατρεύ-
tis dijs alienis: & adoretis eos: & σητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς, καὶ
irat⁹ tradat dñs cōtra vos: & claudat ce ὀργισθεὶς ὀργισθῇ κύριος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ συσχῇ τὸν οὐ-
lū: & nō erit pluuia. & terra nō dabit ρανόν, καὶ οὐκ ἔσαι ὑετός· καὶ ἡ γῆ οὐ δώσει τὸν
fructū suū. & pereatis velociter a καρπὸν αὐτῆς· καὶ ἀπολεῖσθε ἐντάχει ἀπὸ τῆς
terra bona: quā dedit dñs vobis. & po- γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκε κύριος ὑμῖν· καὶ ἐμ-
C nētis verba hec in cor ve- βαλεῖτε τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν ὑ-
ā.6.b. strū & in aiam vrām: & suspēdetis ea μῶν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὑμῶν, καὶ ἀφάψετε αὐτὰ
in signū in manu vra: & erit im- εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς ὑμῶν, καὶ ἔσαι ἀσά-
mobile ad oculos vros. & docebitis ea λευτον πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν· καὶ διδάξετε αὐτὰ
filios vros vt ꝓpiāt illa sedentes in do- τὰ τέκνα ὑμῶν λαβεῖν αὐτὰ καθημένους ἐν οἰ-
mo: & ambulātes in via: & κῳ, καὶ πορευομένους ἐν ὁδῷ, καὶ

"sfigna & "opa "que "fecit "in medio "egypti "pha- raoni "regi egyptī & vniuerse terre eius: & vniuerse terre eius: omniq; "exercitui "egyptiorum & "equis "accurribus: "quomodo "operuerint "eos "aque "maris "rubri: "cū vos pſequerentur: "& deleuerit eos dñs "vsq; in "presentem "diē: "vobisq; "que "fecerit "in solitudine "donec "ve niretis "ad "hunc "locum: & "dathan "atq; abiron "filiis eliab qui fuit "filius "ru ben: "quos "aperto "ore suo "terra "absorbu it "cum "domibus "& "tabernacu lis "& "vniuersa "substantia eorum: "quā habebant "in medio "israel. "Oculi vēi "videre runt "omnia "opera "dñi "ma gna "que "fecit: "vt custodiatis "vniuersa "mandata illius: "que "ego "hodie "precipio vo bis: "& possitis introire "& possidere "terram ad "quā "ingredimini: "multoq; "in ca "vniuersis "tempore: "quā sub "iuramēto pol licitus est "dominus "patribus vestris "& semi nī eorum "lacte "& melle "manan tem. "Terra enim ad "quam "ingrediēris "pos sidendam: "non "est "sicut terra "Ae gypti "de qua "existi: "vbi "ia cto "semine "in hortorū mo rē aque ducūtur irrigue

signa eius & opera eius quę fecit in medio egypti pha- raoni regi egyptī & vniuerse terre eius: τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ, ὅσα ἐποί- ησεν ἐν μέσῳ αἰγύπτου φαραὼ βασιλεῖ αἰγύπτου καὶ τ vniuerse terre eius: & quibus fecit eter τῇ γῇ αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἐποίησε τῇ δυνά- nitati egyptiorū: currus eoꝝ & eq- μει τῶν αἰγυπτίων, τὰ ἅρματα αὐτῶν καὶ τὴν ἵπ- tatū eoꝝ quō inundauit aqua maris πον αὐτῶν ὡς ἐπεκλυσε τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης τῆς rubri in facie eoꝝ pſequētibus ip ἐρυθρᾶς ἐπὶ πρόσωπου ἀντῶν καταδιωκόντων αὐ- sis: & ex tergo vſq; & deleuit eos τῶν ἐκ τῶν ὀπίσω ὑμῶν· καὶ ἀπώλεσεν αὐτοὺς dñs vsq; ad hodiernū diē. & fecit κύριος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας· καὶ ὅσα ἐποίησεν vobis in desto donec veniretis in locū hūc, ὑμῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως ἤλθετε εἰς τὸν τόπον τοῦτον· & fecit dathā & abirō filijs eli ab filij rubē. quos aperiēs terra os suū Rubē. d. & absorbuit eos: & domos eoꝝ & κατέσυεν αὐτούς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ τὰς tabernacula eoꝝ: & vniuersā substantiā q̄ eī σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πᾶσαν τὴν ὑπόστασιν τὴν μετ' illis in medio totius israel. q̄n oculi αὐτῶν ἐν μέσῳ παντὸς Ἰσραήλ· ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑώρων πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὰ μεγάλα, ἃ ἐποίησεν ὑμῖν σήμερον· καὶ φυλάξεσθε πάν- τα τὰ ἐντολὰς αὐτοῦ, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σή- μερον· ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε καὶ εἰσέλθητε καὶ κληρονομήσητε τὴν γῆν, εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν, ut viuāt filij eius sup terā: ᾗ iurauit dñs patribus vestris dare illis: & fe- τοῖς πατράσιν ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς, καὶ τῷ σπέρ- mini eoꝝ post eos: terā manātē lacte & mel ματι αὐτῶν μετ' αὐτούς, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέ- le. est cū tra ad ᾗ tu ingrederis illuc possidēdā λι. ἔστι γὰρ ἡ γῆ εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι illā: nō sicut tra egypti est: vñ egre αὐτήν, οὐχ ὥσπερ ἡ γῆ αἰγύπτου ἐστίν, ὅθεν ἐκπο- dimini illuc: qñ seminauerit semē: & tri γεύσεσθε ἐκεῖθεν, ὅταν σπείρωσι τὸν σπόρον, καὶ πο- gāt pedibus: sicut hortū olerū. τίζωσι τοῖς ποσίν, ὡσεὶ κῆπον λαχανίας·

אָתַיְתְהוֹן וְיָת עוֹבָדוֹהִי דַּעֲבַד בְּגַו מִצְרַיִם לְפַרְעֹה מַלְכָּא דְּמִצְרַיִם וְלְכָל אַרְעֵיהּ׃ וְדַעֲבַד
לְשַׁשְׁרִית מָצְרָאֵי לְסוּסְוָתְהוֹן וְלִרְתִיכֵיהוֹן דְּאַטִּיף יָת מֵי יַמָּא דְסוּף עַל אַפֵּיהוֹן ✻✻
מְפַרְדְּפִין בַּתְרֵיכוֹן וְאוֹבֵידִינוּן יְיָ עַד יוֹמָא הָדֵין׃ וְדַעֲבַד לְכוֹן בְּמַדְבְּרָא עַד מֵיתֵיכוֹן
עַד אֲתָתְכוֹן הָדֵין׃ וְדַעֲבַד לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב בַּר רְאוּבֵן דְּפָתְחַת אַרְעָא יָת פּוּמַהּ
וְלָעֲתָנַתְן וְיָת אֲשֶׁת קָרֵיהוֹן וְיָת מַשְׁכְּנֵיהוֹן וְיָת כָּל יְקוּמָא דְּעִמְּהוֹן בְּגַו כָּל יִשְׂרָאֵל׃
אֲרֵי עֵינֵיכוֹן חָזָאן יָת כָּל עוֹבָדַיָּא דְיְיָ דַּעֲבַד יָתֵיהּ׃ וְתִטְּרוּן יָת כָּל תַּפְקֵדְתָּא דְּאֲנָא
מְפַקֵּד לָכוֹן יוֹמָא דֵין בְּדִיל דְּתֶחֱסְנוּן וְתֵיעֲלוּן׃ וְתֵירְתוּן יָת אַרְעָא דְּאַתּוּן עֲבְרִין לְתַמָּן
לְמֵירְתַהּ׃ וּבְדִיל דְּתוֹרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דְּקַיָּים יְיָ לַאֲבָהֲתְכוֹן לְמִתַּן לְהוֹן וּלְבְנֵיהוֹן
אַרְעָא דְּעָבְדָא חֲלַב וּדְבָשׁ׃ אֲרֵי אַרְעָא דְּאַתְּ עָלִיל תַּמָּן׃ לְמֵירְתַהּ לָא כְּאַרְעָא דְּמִצְרָיִם
הִיא דְּנַפְקְתּוּן מִתַּמָּן דִּתְזָרַע יָת זַרְעָךְ וְתַשְׁקֵי לֵיהּ כְּגִנְתָּא יָרְקָא׃ ✻✻✻✻✻✻✻

אֹתוֹת
שָׂרַע נֶטַע
רֶדֶף אֲחַד דִּבֵּר
אַתָּא
בַּיִת שֶׁכֶן
חֵת רָגַב נָטַר
פֶּתַח עוֹל
רֶגֶל אֲרַךְ יוֹם
נָתַן יָרֵשׁ
זֶרַע שָׁקָה

אֶת עֲשָׂה "אֹתָיו וְאֶת מַעֲשָׂיו "אֲשֶׁר עָשָׂה
בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם
וּלְכָל אַרְצוֹ׃ וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֵיל
מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְרִכְבּוֹ אֲשֶׁר
הֵצִיף אֶת מֵי יַם סוּף עַל פְּנֵיהֶם צוף פָּנָה
בְּרָדְפָם אַחֲרֵיכֶם וַיְאַבְּדֵם יְהוָה אֲבַד
עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם
בַּמִּדְבָּר עַד בֹּאֲכֶם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ דבר נוא קום
וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי
אֱלִיאָב בֶּן רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה צָה
הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם הבע
וְאֶת בָּתֵּיהֶם וְאֶת אָהֳלֵיהֶם וְאֶת כָּל בית
הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כָּל קום
יִשְׂרָאֵל׃ כִּי עֵינֵיכֶם הָרֹאֹת אֶת ראה
כָּל מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה׃ עשׂה
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צוה
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְמַעַן תֶּחֶזְקוּ חזק
וּבָאת�ֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ בוא
אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה אֹתָם עבר
אֲשֶׁר תִּרְשְׁתֶּם אֹתָהּ וְיָרַשְׁתָּם רשׁה
וְהַאֲרַכְתֶּם יָמִים עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ארך יום
נִשְׁבַּע יְהוָה נשׁבע
לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם נתן
אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃ כִּי הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ רשׁה
לֹא כְאֶרֶץ מִצְרַיִם הִוא אֲשֶׁר
יְצָאתֶם מִשָּׁם אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת זרע
זַרְעֲךָ וְהִשְׁקִיתָ בְרַגְלְךָ כְּגַן הַיָּרָק׃ שׁקה

אֹתוֹת
שָׂרַע נֶטַע
רֶדֶף אֲחַד דִּבֵּר
אַתָּא
בַּיִת שֶׁכֶן
חֵת רָגַב נָטַר
פֶּתַח עוֹל
רֶגֶל אֲרַךְ יוֹם
נָתַן יָרֵשׁ
זֶרַע שָׁקָה

יב אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דֹּרֵשׁ אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה׃

יג וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃

יד וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃

טו וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ׃

טז הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃

יז וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נֹתֵן לָכֶם׃

יח וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃

יט וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃

כ וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

כא לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃

כב כִּי אִם־שָׁמוֹר תִּשְׁמְרוּן אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם לַעֲשֹׂתָהּ לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו וּלְדָבְקָה בּוֹ׃

כג וְהוֹרִישׁ יְהוָה אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵיכֶם וִירִשְׁתֶּם גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים מִכֶּם׃

כד כָּל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם יִהְיֶה מִן־הַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן מִן־הַנָּהָר נְהַר־פְּרָת וְעַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן יִהְיֶה גְּבֻלְכֶם׃

כה לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בִּפְנֵיכֶם פַּחְדְּכֶם וּמוֹרַאֲכֶם יִתֵּן עַל־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּדְרְכוּ־בָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם׃

כו רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה׃

כז אֶת־הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם׃

כח וְהַקְּלָלָה אִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְסַרְתֶּם מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לָלֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים

'& accubueris' atq; surrexeris: 'scribes ea' sup 'postes' & ianuas' domus tuæ: vt ooooooooooooo 'multiplicẽtur' dies tui '& 'filiorum tuorum' in 'terra' quam 'iurauit 'dominus ooooooooooo 'patribus tuis: vt 'darent 'eis 'q̃ baiu' celũ ooooooo 'immunet' terræ. 'Si' eñ 'custodieritis' ooooooooo 'mandata' quæ 'ego' ooooooooooooooooooo 'precipio' vobis: '& feceritis ea 'vt diligatis oo 'dñm' deũ vestrum: '& ambuletis 'in oibus' viis eius' adhereres 'ei:' dissipet' dñs' omnes ooo:ooo 'gentes' illas 'añ faciem vestram: '& possidebitis eas q̃ maiores fũt' & fortiores' vobis. 'Omnis 'locus' quem 'calcaue rit' pes vester: ooooooooo 'vester' erit. 'A' deserto '& libano & ooooooooooo 'flumie magno 'eufrate 'vsq; ad' mare' occidẽtale' erũt' termini vestri. 'Nullus' stabit ooooooooo 'cõtra vos.' Terrorẽ vestrum' & formidinẽ' dabit' dñs' deus vester' super' oẽm 'terram ooooo 'quam' calcaturi estis: 'sicut' locutus est' vobis. 'En' propono' in cõspectu vestro' hodie ooooooo 'benedictionẽ! & maledictionem. 'benedictionem 'si' obedieritis' mãdatis 'domini ooooooooooo 'dei vestri' que' ego' hodie' precipio' vobis. ooo 'maledictionem' si non 'obedieritis ooooooooo 'mandatis' domini' dei vestri: 'sed recesseritis 'de' via' quã' ego' nunc 'offendo' vobis: ooo:ooo '& ambulaueritis' post 'deos ooooooooooooooo

'καὶ καταβαρυνθῆναι ὑμᾶς καὶ ἀπελθόντας λατρεῦσαι θεοῖς ἑτέροις, οὓς οὐκ οἴδατε καὶ ἔσεσθε ἀπειθοῦντες τῷ θεῷ ὑμῶν καὶ ἐπιλήσεσθε τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, καὶ πλανηθέντες ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλατο ὑμῖν, πορευθέντες λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις, οὓς οὐκ οἴδατε καὶ ἔσται ὅταν εἰσαγάγῃ κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν, καὶ δώσεις τὴν εὐλογίαν ἐπὶ ὄρους Γαριζείν, καὶ τὴν κατάραν ἐπὶ ὄρους Γαιβάλ. οὐκ ἰδοὺ ταῦτα πέραν τοῦ Ιορδάνου ὀπίσω ὁδὸν δυσμῶν ἡλίου ἐν γῇ Χαναάν ὁ κατοικῶν ἐπὶ δυσμῶν ἐχόμενον τοῦ γολγὸλ πλησίον τῆς δρυὸς τῆς ὑψηλῆς. ὑμεῖς γὰρ διαβαίνετε, τοῦ κληρονομῆσαι τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ κατοικήσητε ἐν αὐτῇ, καὶ φυλάξεσθε τοῦ ποιεῖν πάντα τὰ προστάγματα αὐτοῦ καὶ τὰς κρίσεις, ἃς ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον. Ca. 12.

Hæc 'præcepta 'et 'iudicia quæ 'facere debetis' in terra 'quam ooooooooooooooo 'dñs' deus 'patrũ tuorũ' daturus est' tibi: oooo 'vt possideas eã' cũctis 'diebus' quibus ooooo 'super' humum gradieris. 'Subuertite ooooooo 'oia' loca' in quibus 'coluerunt ooooooooooooo 'gentes' quas' possessuri estis ooooooooooooo 'deos suos' super' montes ooooooooooooo 'excelsos' & 'colles' & subter' omne oooooooo 'lignũ' frondosũ. 'Dissipate' aras earum: ooooo '& cõfringite' statuas: 'lucos ooooooooooooo 'igne' comburite: '& idola ooooooooooooo

'aliénos' quos' ignoratis.ooooooooooooooo 'Cũ vero' introduxerit te' dñs' deus tuus' in' terram' ad quã 'pergis' habitandam: ooooooooo 'pones' benedictionẽ 'super' montem' garizim: 'maledictionem' super 'montem' hebal: ooooooo 'qui' sunt' trans' iordanẽ 'post' viã que vergit ad 'solis' occubitũ' in terra 'chananei: ooooooooooo 'q habitat' in cãpestribus' cõtra' galgalã q̃ est 'iuxta' vallẽ tẽdẽte & intrante pcul.' Vos' ei' trã sibitis' iordanẽ' vt possideatis' terram ooooooooo 'quam' dñs' deus vester 'daturus eſt' vobis: oooo 'vt hẽatis' & possideatis' illam. Videte ergo 'vt impleatis' cerimonias ooooooooooooooo 'atq;' iudicia' quæ' ego ooooooooooo ooooooooo 'hodie' ponam' in conspectu vestro. Cap. 12.

Hæc sunt' præcepta 'atq; iudicia' que 'facere debetis' in terra 'quam' dñs' deus tuus' in' terram' ad quã deditt tibi dñs deus patrũ tuorũ: vt possideas eam omnibus diebus quibus vos permanetis super terram. Perditione dispercdetis omnia loca in quibus seruierũt populi quos vos possiturí estis idolis suis super montes excelsos & super colles & sub omni ligno frondoso. et cõfringetis aras eorum: & conteretis statuas eorum: et lucos eorum comburetis igni: & imagines ooooooooooooo

אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתֶּם׃ יְהִיה
כִּי יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ בוא
אֲשֶׁר אַתָּה בָא־שָׁמָּה לָרֶשֶׁת אֹתָהּ
וְנָתַתָּה אֶת־הַבְּרָכָה עַל־הַר גְּרִזִים נתן
וְאֶת־הַקְּלָלָה עַל־הַר עֵיבָל הֲלֹא
הֵמָּה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶּרֶךְ
מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי בוא
הַיֹּשֵׁב בָּעֲרָבָה מוּל הַגִּלְגָּל אֵצֶל
אֵלוֹנֵי מֹרֶה׃ כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת ירש
הַיַּרְדֵּן לָבֹא לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם
וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ וִישַׁבְתֶּם בָּהּ׃ עשה חק
וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים
וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי פנה
נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם׃

Ca. xii.

אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לְךָ
לְרִשְׁתָּהּ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם יום
חַיִּים עַל הָאֲדָמָה׃ אַבֵּד חיה
תְּאַבְּדוּן אֶת כָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ קום
שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יָרַשְׁתֶּם
אֹתָם אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הָהָרִים
הָרִמִים וְעַל הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל רום
עֵץ רַעֲנָן׃ וְנִתַּצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתָם זבח
וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם יצב
תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי שרף פסל

populoꝝ q̃ nõ cognouistis. Et erit q̃ introduxerit te dñs deus tu' in terrã ad quã tu ingrederis vt possideas eam: pones benedictes sup montẽ garizim: & male dicentes sup montẽ ebal. qui montes sunt trans iordanem post viam que vergit ad occasum solis in terra chananei qui habitat in campestribus cõtra galgalam in latere planicie moze. Dos enĩ transitis iordanẽ vt possideatis terrã q̃ dñs deus vester dabit vobis: & possidebitis eam & habitabitis in ea. Et custodietis vt faciatis omnia mãdata & iudicia que ego pono in conspectu vestro hodie. Ca. 12.

Hæc sunt mandata & iudicia que custodietis vt faciatis ea in terra quã dedit tibi dñs deus patrũ tuoꝝ: vt possideas eam omnibus diebus quibus vos permanetis super terram. Perditione dispercdetis omnia loca in quibus seruierũt populi quos vos possiturí estis idolis suis super montes excelsos & sup colles & sub omni ligno frondoso. et cõfringetis aras eorum: & conteretis statuas eorum: et lucos eorum comburetis igni: & imagines

וְתִכְתְּבִנּוּן עַל מְזוּזָתֵיהּ דְּבֵיתָךְ וּבְתַרְעָיךְ׃ לְמַעַן יִסְגֵּי יוֹמָיךְ וְיוֹמֵי בְנָיךְ עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָךְ לְמִתַּן לְהוֹן כְּיוֹמֵי שְׁמַיָּא עַל אַרְעָא׃ אֲרֵי אִם מְטַר תִּטְּרוּן יָת כָּל פִּקּוּדַיָּא הָדֵא דְּאָנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן לְמֶעְבַּדְהָ יָתְכוֹן לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהְכוֹן לְמִהַךְ בְּאָרְחָן כָּל יוֹמַיָּא וּלְאִתְכָּרְבָא בֵּיהּ׃ וְיִתְרֵיךְ יְיָ יָת כָּל עַמְמַיָּא הָאִלֵּין מִקֳּדָמֵיכוֹן וְתֵירְתוּן עַמְמִין רַבְרְבִין וְתַקִּיפִין מִנָּכוֹן׃ כָּל אַתְרָא דְּתִדְרַךְ בֵּיהּ פְּרֶסֶת רַגְלְכוֹן לְכוֹן יְהֵי מִן מַדְבְּרָא וּלְבָנוֹן מִן נְהָרָא נְהַר פְּרָת עַד יַמָּא מַעַרְבָאָה יְהֵי תְחוּמְכוֹן׃ לָא יִתְעֲתַד אֱנָשׁ קֳדָמֵיכוֹן וְיִתֵּן יְיָ אֱלָהְכוֹן עַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא דְּתִדְרְכוּן בַּהּ כְּמָא דְמַלֵּיל לְכוֹן׃ חֲזֵי אֲנָא יָהֵיב קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא דֵין בִּרְכְתָא וּלְוָטִין׃ יָת בִּרְכְתָא דְּתִקְבְּלוּן לְפִקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהְכוֹן דְּאָנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין׃ וּלְוָטִין אִם לָא תְקַבְּלוּן לְפִקּוּדַיָּא דַּייָ אֱלָהְכוֹן וְתִסְטוֹן מִן אוֹרְחָא דַּאֲנָא מְפַקֵּד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין לְמֵהַךְ בָּתַר טָעֲוָת

עַמְמַיָּא דְּלָא יְדַעְתּוּן׃ וִיהֵי אֲרֵי יַעֲלִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְאַרְעָא דְּאַתְּ עָלִיל לְתַמָּן לְמֵרְתָּהּ וְתִתֵּן יָת מְבָרְכַיָּא עַל טוּרָא דְּגְרִיזִים וְיָת מְלָטְטַיָּא עַל טוּרָא דְּעֵיבָל׃ הֲלָא אִינּוּן בְּעִבְרָא דְּיַרְדְּנָא אֲחוֹרֵי אוֹרַח מַעֲלַן שִׁמְשָׁא בַּאֲרַע כְּנַעֲנָאָה דְּיָתְבָא בְּמֵישְׁרָא לָקֳבֵל גִּלְגָּלָא בְּסָטַר מֵישְׁרֵי סוּרָה׃ אֲרֵי אַתּוּן עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא לְמֵעֲל לְמֵרַת יָת אַרְעָא דַּייָ אֱלָהְכוֹן יְהִיב לְכוֹן וְתֵירְתוּן יָתָהּ וְתִתְּבוּן בָּהּ׃ וְתִטְּרוּן לְמֶעְבַּד יָת כָּל קְיָמַיָּא וְיָת דִּינַיָּא דַּאֲנָא יְהִיב קֳדָמֵיכוֹן יוֹמָא דֵין׃

Ca. xii.

דֵּינַיָּא וְאוֹרָיְתָא דִּי תְטַרוּן לְמֶעְבַּד בְּאַרְעָא דִּי יְהַב יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָךְ לָךְ לְמֵרְתָּהּ כָּל יוֹמַיָּא דְּאַתּוּן קַיָּמִין עַל אַרְעָא׃ אֲבָדָא תְּאַבְּדוּן יָת כָּל אַתְרַיָּא דְּפָלְחוּ תַמָּן עַמְמַיָּא דְּאַתּוּן יָרְתִין יָתְהוֹן יָת טַעֲוָתְהוֹן עַל טוּרַיָּא וְעַל רָמָתָא וְתְחוֹת כָּל אִילָן עָפִף׃ וְתַתְּרְעוּן יָת אֲנָדְרוֹמֵיהוֹן וְתֻתְּבְרוּן יָת קָטֵיתְהוֹן וְתוּקְדוּן בְּנוּרָא וְצַלְמֵי

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	Ca. xii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
נָדַר פֶּנָה	תְּדְרוּ ׀ לַיהוָה ׃ וְשַׂמַּחְתֶּם ׀ לִפְנֵי			vouerittis dño vro. t letabimini co	ἀν ὑμῶν τῷ κυρίῳ ὑμῶν. καὶ εὐφραν θήσεσθε ἔναν
יהוה	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַתֶּם וּבְנֵיכֶם			ram dño deo vro: vos t filij vri t fi	τι τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγα
בנותיכם	וּבְנֹתֵיכֶם וַעֲבָדֵיכֶם וְאַמְהֹתֵיכֶם			lie vre: famuli vri: t famule vre:	τέρες ὑμῶν, οἱ παῖδες ὑμῶν, καὶ αἱ παιδίσκαι ὑμῶν,
והלוי	וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֵיכֶם כִּי אֵין לוֹ			tres ꝯ in vrbibus vrris: q non ẽ il	τ leuita ꝯ in vrbibus vrris: q non ἐ il
חלק נחלה	חֵלֶק וְנַחֲלָה אִתָּכֶם ׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן			li paro neq possessio vobiscũ. cane tibiipi	κὰι ὁ λευίτης ὁ ἐπὶ τῶν πόλεων ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐ
שמר	תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר			offeras holocausta tua in oi loco	τῷ μερὶς οὐδὲ κλῆρος μεθ' ὑμῶν· πρόσεχε σεαυτῷ μὴ
עלה קום	תִּרְאֶה בְּכָל שִׁבְטֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר			videris: sed in co	προσφέρῃς ὁλοκαυτώματά σου ἐν παντὶ τόπῳ
בחר נגה	יְהוָה בְּאַחַד שִׁבְטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה			elegerit dñs in vna tribuũ tuarũ: offeres	οὗ ἂν ἴδῃς, ἀλλ' εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐκλέξηται κύ
עשה	עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי			holocausta tua: t illic facies oia	ριος ὁ θεός σου αὐτόν, ἐν μιᾷ τῶν πόλεων σου ἐκεῖ ἀνοίσεις
צוה אנה זבח	מְצַוֶּךָּ׃ רַק בְּכָל אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi ꝺeſi	τὰ ὁλοκαυτώματά σου, καὶ ἐκεῖ ποιήσεις πάντα
ואכלת בשר	וְאָכַלְתָּ בָשָׂר בְּכָל אַוַּת נַפְשֶׁךָ כִּבְרַכַת			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	ἅπερ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον· ἀλλ' ἢ ἐν πάσῃ ἐπι
אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	θυμία σου θύσεις, καὶ φαγῇ κρέα κατὰ τὴν ἐλλογίαν
טמא אכל צבי	הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ כִּצְבִי			holocausta tua: t illic facies oia	ꝺσι σοι ἐν παντὶ πόλει· ὁ
ואיל	וְכַאיָל׃ רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵל עַל			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	ἀκάθαρτος ἐν σοί καὶ ὁ καθαρὸς ἐπ' αὐτῷ φάγονται
שפך הארץ	הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃ לֹא תֹאכַל			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	ὁμοίως ἐν τε ἐλάφῳ καὶ ἐν δορκάδι· πλὴν τὸ αἷμα οὐ φά
לאכל בשעריך מעשר דגנך	לְאָכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	γεσθε, ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεεῖτε αὐτὸ ὡς ὕδωρ· οὐ δυνή
תירשך ויצהרך ובכרת	תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת			holocausta tua: t illic facies oia	σῃ φαγεῖν ἐν ταῖς πόλεσί σου ὁ ἐπιδέκατον τοῦ
צאנך נדריך אשר תדר	צֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	σίτου σου καὶ τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου, τὰ
נדב	וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ׃ כִּי אִם			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	πρωτότοκα τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου καὶ
רום	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	οἷα εὐχὰς εὔξῃ· ἃς ἂν εὔξησθε, καὶ τὰς ὁμολογί
מקום	אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה			holocausta tua: t illic facies oia	ας ὑμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν, ἀλλ' ἢ ἐν
בחר	וּבְנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וְאָמָתֶךָ			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	ταῖς πόλεσί σου, καὶ εὐφροσύνη ἐναντίον τοῦ θεοῦ σου
נגה	וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	ἐν πάσῃ ὁρμῇ τῆς χειρός σου· πρόσεχε σεαυτῷ μὴ
שמר	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ׃			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	ποτε ἀσφαλείας· καὶ ἔσαι ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέ
עלה קום	הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר			holocausta tua: t illic facies oia	γηται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐν πασῶν τῶν φυλῶν ὑ
בחר	תִּרְאֶה כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	μῶν ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐπικληθῆναι,
נגה	יְהוָה בְּאַחַד שִׁבְטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	τ ἐκζητήσετε καὶ εἰσελεύσεσθε ἐκεῖ, καὶ ὁίσετε
עשה	עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα
צוה אנה זבח	מְצַוֶּךָּ׃ רַק בְּכָל אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח			holocausta tua: t illic facies oia	ὑμῶν, καὶ τὰς ἑκάτας ὑμῶν καὶ τὰς εὐχὰς ὑμῶν, καὶ
ואכלת בשר	וְאָכַלְתָּ בָשָׂר בְּכָל אַוַּת נַפְשֶׁךָ כִּבְרַכַת			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	τὰ ἐκούσια ὑμῶν, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, καὶ τὰ πρω
אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	τότοκα τῶν βοῶν ὑμῶν καὶ τῶν προβάτων ὑμῶν· καὶ
טמא אכל צבי	הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ כִּצְבִי			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	comedetis ibi coꝝ dño deo vro: t letabi
ואיל	וְכַאיָל׃ רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵל עַל			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	φάγεσθε ἐκεῖ ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐυφρα
שפך הארץ	הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃ לֹא תֹאכַל			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	μινθήσεσθε ἐπὶ πᾶσιν, ὃν ἐὰν ἐπιβάλητε τὰς χεῖρας
לאכל בשעריך מעשר דגנך	לְאָכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	ὑμῶν ὑμεῖς καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν, καθότι εὐλόγησέ σε
תירשך ויצהרך ובכרת	תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת			holocausta tua: t illic facies oia	κύριος ὁ θεός σου. οὐ ποιήσετε κατὰ πάντα ἃ ἡμεῖς
צאנך נדריך אשר תדר	צֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	facimus hic hodie vnuſqſq̃ quę placitũ ẽ coꝝ
נדב	וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ׃ כִּי אִם			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	ποιοῦμεν ὧδε σήμερον ἕκασος ὁ ἀρεσὸν ἐναντίον
רום	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	fc. nõ eſt ventillio vſq̃ nũc ad requi
מקום	אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה			holocausta tua: t illic facies oia	αὐτοῦ· οὐ γὰρ κατεπαύσατε ἕως τοῦ νῦν εἰς τὴν κατάπαυ
בחר	וּבְנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וְאָמָתֶךָ			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	σιν τ ad poſſeſſiõẽ: q̃ dño deus inſ dat
נגה	וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	σιν καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δί
שמר	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ׃			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	δωσιν ὑμῖν· καὶ διαβήσεσθε τὸν Ἰορδάνην, καὶ κα
עלה קום	הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר			holocausta tua: t illic facies oia	τοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατα
בחר	תִּרְאֶה כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	ſeſſionẽ dabit vobis: t reꝺeſcere faciet vos a cũ
נגה	יְהוָה בְּאַחַד שִׁבְטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	κληρονομήσει ὑμῖν, καὶ κατα παύσει ὑμᾶς ἀπὸ πα
עשה	עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	ντὸς τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κύκλῳ, καὶ κατοικήσετε
צוה אנה זבח	מְצַוֶּךָּ׃ רַק בְּכָל אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח			holocausta tua: t illic facies oia	ἐπ' ἀσφαλείας. τ ερεῖ ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέ
ואכלת בשר	וְאָכַלְתָּ בָשָׂר בְּכָל אַוַּת נַפְשֶׁךָ כִּבְרַכַת			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	γηται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	illic: illuc ferretis oia: q̃cũq̃ ego p̃cipio vobis
טמא אכל צבי	הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ כִּצְבִי			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	ἐκεῖ, ἐκεῖ ὁίσετε πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν
ואיל	וְכַאיָל׃ רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵל עַל			holocausta tua: t illic facies oia	hodie: holocaustũ tuũ: t ſacrificia
שפך הארץ	הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃ לֹא תֹאכַל			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	σήμερον, τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα
לאכל בשעריך מעשר דגנך	לְאָכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	vſa: t decimas vſas t vota vſa: t
תירשך ויצהרך ובכרת	תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	ὑμῶν, καὶ τὰς ἑκάτας ὑμῶν καὶ τὰς εὐχὰς ὑμῶν, καὶ
צאנך נדריך אשר תדר	צֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר			holocausta tua: t illic facies oia	donaria vſa: t cõfeſſiões vſas: t primo
נדב	וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ׃ כִּי אִם			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	τὰ ἐκούσια ὑμῶν, καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν, καὶ τὰ πρω
רום	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	genita vſa: t ouiũ vſaꝝ. t
מקום	אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	τότοκα τῶν βοῶν ὑμῶν καὶ τῶν προβάτων ὑμῶν· καὶ
בחר	וּבְנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וְאָמָתֶךָ			holocausta tua: t illic facies oia	comedetis ibi coꝝ dño deo vro: t letabi
נגה	וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	φάγεσθε ἐκεῖ ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐυφρα
שמר	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ׃			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	μινθήσεσθε ἐπὶ πᾶσιν, ὃν ἐὰν ἐπιβάλητε τὰς χεῖρας
עלה קום	הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	ὑμῶν ὑμεῖς καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν, καθότι εὐλόγησέ σε
בחר	תִּרְאֶה כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר			holocausta tua: t illic facies oia	κύριος ὁ θεός σου. οὐ ποιήσετε κατὰ πάντα ἃ ἡμεῖς
נגה	יְהוָה בְּאַחַד שִׁבְטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	facimus hic hodie vnuſqſq̃ quę placitũ ẽ coꝝ
עשה	עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	ποιοῦμεν ὧδε σήμερον ἕκασος ὁ ἀρεσὸν ἐναντίον
צוה אנה זבח	מְצַוֶּךָּ׃ רַק בְּכָל אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	fc. nõ eſt ventillio vſq̃ nũc ad requi
ואכלת בשר	וְאָכַלְתָּ בָשָׂר בְּכָל אַוַּת נַפְשֶׁךָ כִּבְרַכַת			holocausta tua: t illic facies oia	αὐτοῦ· οὐ γὰρ κατεπαύσατε ἕως τοῦ νῦν εἰς τὴν κατάπαυ
אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	σιν τ ad poſſeſſiõẽs: q̃ dño deus inſ dat
טמא אכל צבי	הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ כִּצְבִי			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	σιν καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δί
ואיל	וְכַאיָל׃ רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵל עַל			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	δωσιν ὑμῖν· καὶ διαβήσεσθε τὸν Ἰορδάνην, καὶ κα
שפך הארץ	הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃ לֹא תֹאכַל			holocausta tua: t illic facies oia	τοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατα
לאכל בשעריך מעשר דגנך	לְאָכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	ſeſſionẽ dabit vobis: t reꝺeſcere faciet vos a cũ
תירשך ויצהרך ובכרת	תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	κληρονομήσει ὑμῖν, καὶ κατα παύσει ὑμᾶς ἀπὸ πα
צאנך נדריך אשר תדר	צֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	ντὸς τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κύκλῳ, καὶ κατοικήσετε
נדב	וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ׃ כִּי אִם			holocausta tua: t illic facies oia	ἐπ' ἀσφαλείας. τ ερεῖ ὁ τόπος, ὃν ἂν ἐκλέ
רום	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	γηται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
מקום	אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	illic: illuc ferretis oia: q̃cũq̃ ego p̃cipio vobis
בחר	וּבְנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וְאָמָתֶךָ			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	ἐκεῖ, ἐκεῖ ὁίσετε πάντα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν
נגה	וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ			holocausta tua: t illic facies oia	hodie: holocaustũ tuũ: t ſacrificia
שמר	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ׃			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	σήμερον, τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν, καὶ τὰ θυσιάσματα
עלה קום	הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	vſa: t decimas vſas: t ꝑmitias
בחר	תִּרְאֶה כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר			tuę ipi: iuxta vbiũ tuaꝝ illic offeres	ὑμῶν, καὶ τὰ ἐπισθόνια ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν
נגה	יְהוָה בְּאַחַד שִׁבְטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה			holocausta tua: t illic facies oia	manuũ vſaꝝ: t oſie electũ donoꝝ vſoꝝ: q̃cũq̃
עשה	עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי			q̃ ego p̃cipio tibi hodie. fed in oi deſi	χειρῶν ὑμῶν, καὶ πᾶν ἐκλεκτὸν τῶν δώρων ὑμῶν, ὅσα
צוה אנה זבח	מְצַוֶּךָּ׃ רַק בְּכָל אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח			derio tuo sacrificabis: t comedes carnes fcũ bñdictiõẽs	

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נְדַר פֶּנָה	תְּדְרוּן קֳדָם יְיָ וְתֶחְדּוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן אַתּוּן וּבְנֵיכוֹן וּבְנָתְכוֹן וְעַבְדֵיכוֹן וְאַמְהָתְכוֹן	׳תִּתְאַבְּדוּן תֵּת שְׁמָהוֹן מִן אַתְרָא הַהוּא ׃ לָא תַעְבְּדוּן כֵּדֵין קֳדָם יְיָ
יהוה	וְלֵוָאֵה דִי בְּקִרְוֵיכוֹן אֲרֵי לֵית לֵיהּ חוּלָק וְאַחְסָנָא עִמְּכוֹן ׃ אִסְתְּמַר לָךְ דִּלְמָא תְּסִיק	אֱלָהָכוֹן אֱלָהּ לְאַתְרָא דִּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָכוֹן מִכֹּל שִׁבְטֵיכוֹן ׳לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן
בנותיכם	עֲלְוָתָךְ בְּכָל אֲתַר דְּתֶחֱזֵי ׃ אֶלָּהֵן בְּאַתְרָא דְּאִתְרְעֵי יְיָ בְּחַד מִן שִׁבְטָךְ תֵּיכוֹל	לְמִתַּב שְׁכִנְתֵּיהּ תִּתְבְּעוּן וְיֵיתוֹן לְתַמָּן ׃ וְתַיְתוּן לְתַמָּן עֲלָוָתְכוֹן וְנִכְסַת קוּדְשֵׁיכוֹן וְיָת
ועבדיכם ואמהתיכם	עֲלְוָתָךְ וְתַקֵּיד כָּל דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ ׃ לְחוֹד בְּכָל רַעֲוַת נַפְשָׁךְ תִּיכוֹס וְתִיכוֹל	מַעְשַׂרְתְּכוֹן וְיָת אַפְרָשׁוּת יְדֵיכוֹן וְנִדְרֵיכוֹן וְנִדְבָתְכוֹן וּבְכוֹרֵי תוֹרֵיכוֹן וְעָנְכוֹן ׃ וְתֵיכְלוֹן
והלוי אשר בשעריכם כי אין לו	בִּשְׂרָא כִּבְרְכַתָא דַּייָ אֱלָהָךְ דִּיהַב לָךְ בְּכָל קִרְוָךְ מְסָאֲבָא וְדַכְיָא יֵיכְלִנֵּיהּ כִּצְבְיָא	תַּמָּן קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן ׳וְתֶחְדּוֹן ׳בְּכָל אוּשָׁטוּת יְדֵיכוֹן אַתּוּן וְאֵנָשׁ בָּתֵּיכוֹן דְּבָרְכָךְ יְיָ
חלק ונחלה	וְכָאִילָא׃ רַק לָא תֵּיכְלוּן עַל אַרְעָא תְּשַׁדְּרִינֵיהּ כְּמַיָּא ׃ לָית לָךְ ׳רְשׁוּ לְמֵיכַל	אֱלָהָךְ ׃ לָא תַעְבְּדוּן כְּכֹל דַּאֲנָא עָבֵד הָכָא יוֹמָא דֵּין גְּבַר כָּל דְּכָשֵׁר בְּעֵינוֹהִי עָבֵד
שמר עלה קום	הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר	לָא אֲתֵיתוּן עַד כְּעַן לְבֵית נְיָחָא וּלְאַחְסָנָא דְּיֵיָי אֱלָהָךְ יְהִיב לָךְ ׃ וְתַעְבְּרוּן יָת יַרְדְּנָא
בחר נגה	תִּרְאֶה כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שִׁבְטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה	וְתִתְּמְנוּן בְּאַרְעָא דַּייָ אֱלָהְכוֹן מַחְסֵן יַתְבִין לְכוֹן מִכָּל בַּעֲלֵי דְּבָבֵיכוֹן מְסָחַר
עשה צוה אנה זבח	עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ׃ רַק בְּכָל אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח	סְחוֹר וְתִתְּבוּן לְרָחֲצָן ׃ וִיהֵי אֲתַרָא דְּאִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן
ואכלת בשר אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך טמא אכל צבי	וְאָכַלְתָּ בָשָׂר בְּכָל אַוַּת נַפְשֶׁךָ כִּבְרַכַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ כִּצְבִי	לְמִתַּב שְׁכִנְתֵּיהּ תִּתְבְּעוּן וְיֵיתוֹן לְתַמָּן ׃ וְתַיְתוּן לְתַמָּן עֲלָוָתְכוֹן וְנִכְסַת קוּדְשֵׁיכוֹן וְיָת
ואיל שפך הארץ	וְכַאיָל׃ רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵל עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃ לֹא תֹאכַל	מַעְשַׂרְתְּכוֹן וְיָת אַפְרָשׁוּת יְדֵיכוֹן וְנִדְרֵיכוֹן וְנִדְבָתְכוֹן וּבְכוֹרֵי תוֹרֵיכוֹן וְעָנְכוֹן ׃ וְתֵיכְלוֹן
לאכל בשעריך מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכרת צאנך נדריך אשר תדר נדב	לְאָכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת צֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ׃ כִּי אִם	קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן ׳וְתֶחְדּוֹן ׳בְּכָל אוּשָׁטוּת יְדֵיכוֹן אַתּוּן וְאֵנָשׁ בָּתֵּיכוֹן דְּבָרְכָךְ יְיָ
רום מקום בחר נגה שמר	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה וּבְנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וְאָמָתֶךָ וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ׃	אֱלָהָךְ בֵּיהּ וְתִתְרְעֵי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וְאַמְתָךְ וְלֵוָאֵה דִי בְּקִרְוָךְ וְתֶחְדֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ כָּל
עלה קום בחר נגה עשה צוה אנה זבח	הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שִׁבְטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ׃ רַק בְּכָל אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח	׳אֲשְׁוּטוּת יְדָךְ ׃ אִסְתְּמַר לָךְ דִּלְמָא תְּשַׁבּוּק יָת לֵיוָאֵה כָּל יוֹמָךְ עַל אַרְעָא ׃ אֲרֵי כְּדֵי
ואכלת בשר אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך טמא אכל צבי ואיל שפך הארץ לאכל בשעריך מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכרת צאנך נדריך אשר תדר נדב רום מקום בחר נגה שמר	וְאָכַלְתָּ בָשָׂר בְּכָל אַוַּת נַפְשֶׁךָ כִּבְרַכַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכְלֶנּוּ כִּצְבִי וְכָאַיָּל׃ רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵל עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃ לֹא תֹאכַל לְאָכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ תִּירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת צֹאנֶךָ וְכָל נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת יָדֶךָ׃ כִּי אִם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה וּבְנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וְאָמָתֶךָ וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיך

לָךְ׃ יִ֣אָמַרְתָּ֣ אׇכְלָ֣ה בָּשָׂ֣ר כִּֽי־תְאַוֶּ֣ה נַפְשְׁךָ֣ לֶאֱכׇל־בָּשָׂ֣ר בְּכׇל־ אַוַּ֣ת נַפְשְׁךָ֣ תֹּאכַ֣ל בָּשָׂ֣ר׃ כִּֽי־יִרְחַ֤ק מִמְּךָ֙ הַמָּק֔וֹם אֲשֶׁ֥ר יִבְחַ֛ר יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ לָשׂ֣וּם שְׁמ֑וֹ וְזָבַחְתָּ֣ מִבְּקָרְךָ֗ וּמִצֹּאנְךָ֙ אֲשֶׁ֣ר נָתַ֤ן יְהוָה֙ לְךָ֔ כַּאֲשֶׁ֥ר צִוִּיתִ֖ךָ וְאָכַלְתָּ֣ בִּשְׁעָרֶ֑יךָ בְּכׇל־אַוַּ֣ת נַפְשֶׁ֗ךָ אַךְ֙ כַּאֲשֶׁ֣ר יֵאָכֵ֔ל אֶת־הַצְּבִ֖י וְאֶת־הָאַיָּ֑ל כֵּ֥ן תֹּאכְלֶ֖נּוּ הַטָּמֵ֥א וְהַטָּה֙ יַחְדָּ֔ו יֹאכְלֻ֖נוּ כָּֽמוֹ׃ רַ֚ק חֲזַ֣ק לְבִלְתִּ֔י אֲכֹ֖ל הַדָּ֑ם כִּ֣י הַדָּ֔ם הוּא֙ הַנֶּ֣פֶשׁ וְלֹֽא־תֹאכַ֥ל הַנֶּ֖פֶשׁ עִם־הַבָּשָׂ֑ר׃ לֹ֥א תֹאכְלֶ֖נּוּ עַל־הָאָ֣רֶץ תִּשְׁפְּכֶ֥נּוּ כַּמָּֽיִם׃ לֹ֥א תֹאכְלֶ֖נּוּ לְמַ֣עַן יִיטַ֣ב לְךָ֔ וּלְבָנֶ֖יךָ אַחֲרֶ֑יךָ כִּֽי־תַעֲשֶׂ֥ה הַיָּשָׁ֖ר בְּעֵינֵ֥י יְהוָֽה׃ רַ֚ק קׇדָשֶׁ֣יךָ אֲשֶׁר־יִהְיוּ־לְךָ֔ וּנְדָרֶ֖יךָ תִּשָּׂ֑א וּבָאתָ֖ אֶל־הַמָּק֥וֹם אֲשֶׁר־יִבְחַ֥ר יְהוָֽה׃ וְעָשִׂ֣יתָ עֹלֹתֶ֗יךָ הַבָּשָׂ֤ר וְהַדָּם֙ עַל־מִזְבַּ֣ח יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ וְדַם־זְבָחֶ֖יךָ יִשָּׁפֵ֣ךְ עַל־מִזְבַּ֣ח יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ וְהַבָּשָׂ֖ר תֹּאכֵֽל׃ שְׁמֹ֣ר וְשָׁמַעְתָּ֗ אֵ֚ת כׇּל־הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֔לֶּה אֲשֶׁ֥ר אָנֹכִ֖י מְצַוֶּ֑ךָּ לְמַ֣עַן ׀ יִיטַ֣ב לְךָ֗ וּלְבָנֶ֙יךָ֙ אַחֲרֶ֣יךָ עַד־עוֹלָ֔ם כִּ֤י תַעֲשֶׂה֙ הַטּ֣וֹב וְהַיָּשָׁ֔ר בְּעֵינֵ֖י יְהוָ֥ה אֱלֹהֶֽיךָ׃

תֵּיכוֹל בִּשְׂרָא אֲרֵי תְּרַעֵי נַפְשָׁךְ לְמֵיכַל בִּשְׂרָא בְּכֹל רַעוּת נַפְשָׁךְ תֵּיכוֹל בִּשְׂרָא׃ אֲרֵי יִתְרַחֵק מִנָּךְ אַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן תִּיכוֹס מִתּוֹרֵךְ וּמֵעָנָךְ דִּיהַב לָךְ בְּמָא דְּפַקֵּידְתָּךְ וְתֵיכוֹל בְּכֹל רַעוּת נַפְשָׁךְ בִּשְׂרָא דְּתֵיכוֹס כְּמָא דְּמֵיכַל בְּשַׂר מָבְיָא וְאַיָּלָא כֵּן תֵּיכְלִינֵיהּ מְסָאֲבָא וְדָכְיָא כַּחֲדָא יֵיכְלוּן דִּיהּ וּלְחוֹד תְּקֵיף גְּדִיל לָא לְמֵיכַל דָּמָא אֲרֵי דָּמָא הוּא נַפְשָׁא וְלָא תֵּיכוֹל נַפְשָׁא עִם בִּשְׂרָא׃ לָא תֵּיכְלִינֵיהּ עַל אַרְעָא תִּשְׁדְּרִינֵיהּ כְּמַיָּא׃ לָא תֵּיכְלִינֵיהּ בְּדִיל דְּיִיטַב לָךְ וּלְבָנָךְ בָּתְרָךְ אֲרֵי תַּעְבֵּיד דְּכְשַׁר קֳדָם יְיָ׃ לְחוֹד קׇדְשָׁךְ דִּיהוֹן לָךְ וְנִדְרָךְ תֵּיכוֹל לְאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ׃ וְתַיְתֵי קֻרְבָּנָךְ בִּשְׂרָא וְדָמָא עַל מַדְבְּחָא דַּייָ אֱלָהָךְ וְדָמָא דִּנְכָסַת קוּרְבָּנָךְ יִשְׁתְּפֵיךְ עַל מַדְבְּחָא דַּייָ אֱלָהָךְ וּבִשְׂרָא תֵּיכוֹל׃ טַר תִּתְקַבֵּל יָת כֹּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין דְּאַנָא מְפַקֵּיד לָךְ בְּדִיל דְּיִיטַב לָךְ וְלִבְנָךְ בַּתְרָךְ עַד עָלַם אֲרֵי תַּעְבֵּיד דְּכְשַׁר וְדִתְקֵין קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ׃

כִּֽי־יָק֨וּם בְּקִרְבְּךָ֜ נָבִ֣יא ׀ א֣וֹ חוֹלֵ֣ם חֲל֗וֹם וְנָתַ֤ן אֵלֶ֙יךָ֙ א֣וֹת א֔וֹ מוֹפֵ֖ת׃ וּבָ֣א הָא֣וֹת ׀ וְהַמּוֹפֵ֗ת אֲשֶׁ֨ר דִּבֶּ֤ר אֵלֶ֙יךָ֙ לֵאמֹ֔ר נֵלְכָ֣ה ׀ אַחֲרֵ֣י אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֗ים אֲשֶׁ֤ר לֹֽא־יְדַעְתָּם֙ וְנָעׇבְדֵֽם׃ לֹ֣א תִשְׁמַ֔ע אֶל־דִּבְרֵ֖י הַנָּבִ֣יא הַה֑וּא אוֹ֙ אֶל־חוֹלֵ֣ם הַחֲל֣וֹם הַה֔וּא כִּֽי־מְנַסֶּ֨ה יְהוָ֤ה אֱלֹהֵיכֶם֙ אֶתְכֶ֔ם לָדַ֣עַת הֲיִשְׁכֶ֗ם אֹהֲבִ֤ים אֶת־יְהוָה֙ אֱלֹהֵיכֶ֔ם בְּכׇל־לְבַבְכֶ֖ם וּבְכׇל־נַפְשְׁכֶ֑ם אַחֲרֵ֣י יְהוָ֤ה אֱלֹהֵיכֶם֙ תֵּלֵ֔כוּ וְאֹת֖וֹ תִּירָ֑אוּ וְאֶת־

כּוֹם נְבָא׃ וְנִבְּיָת נְבוּאָה וְתֵימַר אֲרֵי חֶלְמָא חֲלֵימִית׃ לְמֵיזַל בָּתַר טָעֲוָת עַמְמַיָּא דְּלָא יְדַעְתּוּן וְנִפְלְחִינוּן׃ לָא תְקַבֵּל לְפִתְגְמֵי נְבִיָּא הַהוּא אוֹ לְחֶלְמָא הַהוּא אֲרֵי מְנַסֵּי יְיָ אֱלָהֲכוֹן יָתְכוֹן לְמִידַע הַאִיתְכוֹן רָחְמִין קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן דִּרְחִימְתּוּן יָת יְיָ אֱלָהֲכוֹן בְּכֹל לִבְכוֹן וּבְכֹל נַפְשְׁכוֹן׃ בָּתַר דְּיָ֣ אֱלָהֲכוֹן תְּהַלְכוּן וְיָתֵיהּ תִּדְחֲלוּן וְיָת

Infra. 19. a.

וְאֶת־מִצְוֹתָ֖יו תִּשְׁמֹ֑רוּ וּבְקֹל֖וֹ תִּשְׁמָ֑עוּ וְאֹת֖וֹ תַּעֲבֹ֑דוּ וּבוֹ֖ תִּדְבָּקֽוּן׃ וְהַנָּבִ֣יא הַה֣וּא ׀ א֣וֹ חוֹלֵ֣ם הַחֲל֣וֹם הַה֗וּא יוּמָ֙ת֙ כִּֽי־דִבֶּ֣ר סָרָ֔ה עַל־יְהוָ֖ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם הַמּוֹצִ֣יא אֶתְכֶ֗ם מֵאֶ֙רֶץ֙ מִצְרַ֔יִם וְהַפֹּדְךָ֖ מִבֵּ֣ית עֲבָדִ֑ים לְהַדִּֽיחֲךָ֙ מִן־הַדֶּ֣רֶךְ אֲשֶׁר־צִוְּךָ֣ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ לָלֶ֖כֶת בָּ֑הּ וּבִעַרְתָּ֥ הָרָ֖ע מִקִּרְבֶּֽךָ׃ ס

וְיָת פִּקוֹדוֹהִי נְטִירוּ וּלְמֵימְרֵיהּ קַבִּילוּ וְיָתֵיהּ תִּפְלְחוּן וּבְדִיל מֵימְרֵיהּ תִּתְדַּבָּקוּן׃ וְנָבִיָּא הַהוּא אוֹ חַלָּמָא חֶלְמָא הַהוּא יִתְקְטֵל אֲרֵי מַלֵּיל סְטְיָא עַל יְיָ אֱלָהֲכוֹן דְּאַפֵּיק יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּפְרָקָכוֹן מִבֵּית עַבְדַּיָּא לְאַטָּעָאָה יָתְכוֹן מִן אוֹרְחָא דְּפַקֵּיד יְיָ אֱלָהָךְ לְמֵיהַךְ בַּהּ וְתִשֵׁיצֵי יָת בִּישָׁא מִבֵּינָךְ׃

כִּֽי־יְסִיתְךָ֣ אָחִ֗יךָ בֶּן־אִמֶּךָ֙ א֣וֹ בִנְךָ֔ א֥וֹ בִתְּךָ֖ א֣וֹ אֵ֣שֶׁת חֵיקֶ֑ךָ א֥וֹ רֵעֲךָ֖ אֲשֶׁר־כְּנַפְשְׁךָ֥ בַּסֵּ֛תֶר לֵאמֹ֖ר נֵלְכָ֣ה ׀ וְנַעׇבְדָ֣ה אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֑ים אֲשֶׁ֨ר לֹֽא־יָדַ֜עְתָּ אַתָּ֣ה וַאֲבֹתֶ֗יךָ מֵאֱלֹהֵי֙ הָעַמִּ֔ים אֲשֶׁ֥ר סְבִיבֹתֵיכֶ֖ם הַקְּרֹבִ֣ים אֵלֶ֑יךָ א֥וֹ הָרְחֹקִ֖ים מִמְּךָ֛ מִקְצֵ֥ה הָאָ֖רֶץ וְעַד־קְצֵ֥ה הָאָֽרֶץ׃ לֹא־תֹאבֶ֥ה לוֹ֙ וְלֹא־תִשְׁמַ֣ע אֵלָ֔יו וְלֹֽא־תָח֥וֹס עֵינְךָ֖ עָלָ֑יו וְלֹֽא־תַחְמֹ֥ל וְלֹֽא־תְכַסֶּ֖ה עָלָֽיו׃ כִּ֥י הָרֹג֙ תַּהַרְגֶּ֔נּוּ יָדְךָ֥ תִּהְיֶה־בּ֖וֹ רִאשֹׁנָ֣ה לַהֲמִית֑וֹ וְיַד־כׇּל־הָעָ֖ם בְּאַחֲרֹנָֽה׃ וְסָקַלְתּ֥וֹ בָאֲבָנִ֖ים וָמֵ֑ת כִּֽי־בִקֵּ֣שׁ לְהַדִּֽיחֲךָ֙ מֵעַ֣ל יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ הַמּוֹצִיאֲךָ֥ מֵאֶֽרֶץ־מִצְרַ֖יִם מִבֵּ֣ית עֲבָדִֽים׃ וְכׇל־יִשְׂרָאֵ֣ל יִשְׁמְע֔וּ וְיִרָא֑וּ וְלֹֽא־יוֹסִ֣פוּ לַעֲשׂ֗וֹת כַּדָּבָ֛ר הָרָ֥ע הַזֶּ֖ה בְּקִרְבֶּֽךָ׃

אֲרֵי יְשֵׁי יְצִי יֵיצֵי אֲלָהָךְ יָת עַמְמַיָּא דְּאַתְּ עָלִיל לְתַפָּנָא לְתַרְכָּא מִקֳדָמָךְ וְתִתְרְכִין יָתְהוֹן וְתִתְיְבִי בְּאַרְעָהוֹן׃ אִסְתַּמַּר לָךְ דִּלְמָא תִּתְתַּקַּל בַּתְרֵיהוֹן בָּתַר דְּיִשְׁתֵּצוֹן מִקֳדָמָךְ וְדִלְמָא תִּתְבַּע לֶאֱלָהֲיהוֹן וְתֵימַר כְּמָא דַּהֲווֹ עַמְמַיָּא הָאִלֵּין יָת טָעֲוָתְהוֹן לְמִפְלַח בְּהוֹן אַף אֲנָא אֶעְבֵּד כֵּן׃ לָא תַעְבֵּיד כֵּן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי כָּל דְּסָנֵי יְיָ דְּחָרַח קֳדָם יְיָ עֲבַדוּ לֶאֱלָהֲיהוֹן כִּי אַף בְּנֵיהוֹן וְיָת בְּנָתְהוֹן מְסוֹקְדִין בְּנוּרָא לְטָעֲוָתְהוֹן׃ כֹּל פִּתְגָמָא דַּאֲנָא מְפַקֵּיד יָתָךְ תִּטַּר לְמֶעְבַּד לָא תּוֹסִיף עֲלוֹהִי וְלָא תְּמַנְעִין מִינֵיהּ׃

כִּֽי־תִשְׁמַ֣ע בְּאַחַ֣ת עָרֶ֗יךָ אֲשֶׁ֨ר יְהוָ֤ה אֱלֹהֶ֙יךָ֙ נֹתֵ֣ן לְךָ֔ לָשֶׁ֥בֶת שָׁ֖ם לֵאמֹֽר׃ יָצְא֣וּ אֲנָשִׁ֣ים בְּנֵי־בְלִיָּ֗עַל מִקִּרְבֶּ֔ךָ וַיַּדִּ֕יחוּ אֶת־יֹשְׁבֵ֖י עִירָ֑ם לֵאמֹ֕ר נֵלְכָ֣ה ׀ וְנַעׇבְדָ֣ה אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֔ים אֲשֶׁ֥ר לֹֽא־יְדַעְתֶּ֖ם׃ וְדָרַשְׁתָּ֣ וְחָקַרְתָּ֔ וְשָׁאַלְתָּ֖ הֵיטֵ֑ב וְהִנֵּ֨ה אֱמֶ֜ת נָכ֣וֹן הַדָּבָ֗ר נֶעֶשְׂתָ֛ה הַתּוֹעֵבָ֥ה הַזֹּ֖את בְּקִרְבֶּֽךָ׃ הַכֵּ֣ה תַכֶּ֗ה אֶת־יוֹשְׁבֵ֤י הָעִיר֙ הַהִ֔וא לְפִי־חָ֑רֶב הַחֲרֵ֤ם אוֹתָהּ֙ וְאֶת־כׇּל־אֲשֶׁ֣ר בָּ֔הּ וְאֶת־בְּהֶמְתָּ֖הּ לְפִי־חָֽרֶב׃ וְאֶת־כׇּל־שְׁלָלָ֣הּ תִּקְבֹּץ֮ אֶל־תּ֣וֹךְ רְחֹבָהּ֒ וְשָׂרַפְתָּ֨ בָאֵ֜שׁ אֶת־הָעִ֣יר וְאֶת־כׇּל־שְׁלָלָ֗הּ כָּלִ֛יל לַיהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ וְהָיְתָ֥ה תֵל־עוֹלָ֖ם לֹ֣א תִבָּנֶ֑ה׃ וְלֹֽא־יִדְבַּ֤ק בְּיָדְךָ֙ מְא֣וּמָ֔ה מִן־הַחֵ֖רֶם לְמַ֣עַן יָשׁ֣וּב יְהוָ֔ה מֵחֲר֥וֹן אַפּ֖וֹ וְנָתַ֣ן לְךָ֣ רַחֲמִ֔ים וְרִחַמְךָ֖ וְהִרְבֶּֽךָ׃ כַּאֲשֶׁ֣ר נִשְׁבַּ֣ע לַאֲבֹתֶ֑יךָ כִּֽי־תִשְׁמַ֣ע בְּקוֹל֮ יְהוָה֒ אֱלֹהֶ֙יךָ֙ לִשְׁמֹ֣ר אֶת־כׇּל־מִצְוֹתָ֣יו אֲשֶׁר־אָנֹכִ֣י מְצַוְּךָ֣ הַיּ֔וֹם לַעֲשׂ֕וֹת הַיָּשָׁ֖ר בְּעֵינֵ֥י יְהוָ֥ה אֱלֹהֶֽיךָ׃

אֲרֵי תְּקַבֵּל לְמֵימְרָא דַּייָ אֱלָהָךְ לְמִטַּר יָת כָּל פִּקוֹדוֹהִי דְּאָנָא מְפַקֵּיד יָתָךְ יוֹמָא דֵּין לְמֶעְבַּד דְּכְשַׁר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ׃ ס

Ca. xiii.

Q Uando surrexerit in medio tui prophetes aut somnians somnium: & dederit tibi signum aut portentū: & euenerit signum & portentum qđ locutus est ad te: dicens. Eamus post idola populoꝝ que ignoras & seruiamus eis: nō acquiescas verbis prophete illius aut somnio somniatoris illius: quia tentat vos dñs deus vester: vt cognoscatur si diligitis dominum deum vestrū in toto corde vestro & in tota anima vestra. Post timorem domini dei vestri ambulabitis: & ipsum timebitis: &

Dritiua heb.	Tex. Heb.	Deut. Ca. xiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
עֲשׂוֹת	כִּי תִשְׁמַע ״ בְּאַחַת ״ עָרֶיךָ ״ אֲשֶׁר		si audieris in vna vrbiũ tuarũ	Ἐὰν δὲ ἀκούσῃς ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου, ὧν κύριος
יְהוָה	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לָשֶׁבֶת שָׁם		dñs deus tuus dabit	θεός σου δίδωσί σοι κατοικεῖν ἐκεῖ, λεγόντων,
בְּנֵי	לֵאמֹר יָצְאוּ אֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיַּעַל		tibi ad habitandum	egressi sũt viri filii belial
הַדַּח	מִקִּרְבֶּךָ וַיִּדִּיחוּ אֶת יֹשְׁבֵי עִירָם		de medio tui: & auerterunt habitatores vrbis	ἐξῆλθον ἄνδρες παράνομοι ἐξ ὑμῶν, καὶ ἀπέστησαν
לֵאמֹר	לֵאמֹר נֵלְכָה וְנַעַבְדָה אֱלֹהִים		tuæ: & seruiamus	οἵτινες εἶπαν
אֲחֵרִים	אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתָּם: וְדָרַשְׁתָּ		alienis quos ignoratis: quere solicite:	
וְחָקַרְתָּ	וְחָקַרְתָּ וְשָׁאַלְתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה אֱמֶת		& diligenter rei veritate perspecta	
נָכוֹן	נָכוֹן הַדָּבָר נֶעֱשְׂתָה הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת		si inueneris certũ esse qđ dicitur: &	
הֻכֵּה	הֻכֵּה תַכֶּה אֶת יֹשְׁבֵי הָעִיר		abominationem hanc opere ppetratã: ſtati	
הָחֳרֵם	הָרוֹא לְפִי חָרֶב הַחֲרֵם אֹתָהּ וְאֶת		percuties habitatores vrbis illius in ore gladii: &	
כָּל	כָּל אֲשֶׁר בָּהּ וְאֶת בְּהֶמְתָּהּ לְפִי		delebis eam: omnia quæ in illa fũt	
תֹּךְ	תּוֹךְ רְחֹבָהּ וְשָׂרַפְתָּ בָאֵשׁ אֶת		vſq ad pecora. Quicquid etiam ſupellectilis fuerit: cõgregabis	
כָּלִיל	הָעִיר וְאֶת כָּל שְׁלָלָהּ כָּלִיל לַיהוָה		in medio platee eius: & cõbures igni	
תֵּל	אֱלֹהֶיךָ וְהָיְתָה תֵּל עוֹלָם לֹא		ciuitatẽ & omnia spolia eius olno cozã dño deo tuo: et	
תִּבָּנֶה	תִּבָּנֶה עוֹד: וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה		erit tumulus destructionis: & non edificabitur vltra.	
שׁוּב	מִן הַחֵרֶם לְמַעַן יָשׁוּב יְהוָה		et non adherebit manui tuæ quicquã de anathemate:	
חֲרוֹן	מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרִחֲמֵךְ		vt reuertatur dñs ab ira furoris sui: & det tibi miam	
וְהִרְבֶּךָ	וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ:		et miſereatur tui: & multiplicet te ſicut iurauit patri-	
כִּי	כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ		bus tuis: ſi obedieris verbo dñi dei tui vt cuſtodias	
לִשְׁמֹר	לִשְׁמֹר אֶת כָּל מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי		oĩa precepta eius quæ ego precipio tibi hodie: vt fa-	
מְצַוְּךָ	מְצַוְּךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי		cias quod rectum est coram dño deo tuo. Ca. xiiii.	
יְהוָה	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ:			
בָּנִים	בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם		Filij estote dñi dei vestri. Non vos incidatis neq facietis caluitium inter oculos vestros	
לֹא	לֹא תִתְגֹּדְדוּ וְלֹא תְשִׂימוּ קָרְחָה		super mortuo. Quoniã populus sanctus es tu coram	
בֵּין	בֵּין עֵינֵיכֶם לָמֵת: כִּי עַם קָדוֹשׁ		dño deo tuo: & te elegit	
אַתָּה	אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבְךָ בָּחַר			

Dritiua chal.	Interp. chal.
קָרְחָה	מִקְרְחָא
יְהֹוָה	יְיָ
תֵּבֵל	תֵּבֵל
בָּרַךְ	בָּרִיךְ
שְׁאֵל	שְׁאֵל
עֲנַד	עֲנַד
בְּחֵא	בְּחֵא
כְּבֵשׁ	כְּבֵשׁ
יְקַד	יְקַד
קַרְנָא	קַרְנָא
יְהוֹה	יְיָ
בָּעֵל	בָּעֵל
רַחֵם	רַחֵם
תּוּב	תּוּב
נָתַל	נָתַל
חֲנָא	חֲנָא
קוֹם	קוֹם
קְדָם	קְדָם
אֲמַר	אֲמַר
עָבַד	עָבַד
דָּבָשׁ	דָּבָשׁ
מוֹת	מוֹת
רָשָׁע	רָשָׁע

Si audieris in vna vrbiũ tuarũ quas dñs deus tuus dabit tibi vt habites ibi: dicẽtes. Egressi sunt viri filij impietatis de medio tui: & seduxerũt habitatores vrbis sue dicẽtes. Eamus & seruiamus idolis populoy que ignoratis. queres & inuestigabis & interrogabis diligẽt: & si verũ & certũ est verbũ: & facta é abominatio hec in medio tui: percuties percutes habitatores vrbis illius: in ore gladij disperdes eas: & oĩa que in ea sunt & iumẽta eius in ore gladij: & omnia spolia eius congregabis in medio platee eius: & cõbures igni ciuitatẽ & omnia spolia eius olno cozã dño deo tuo: et erit tumulus destructionis: & non edificabitur vltra. et non adherebit manui tue quicquã de anathemate: vt reuertatur dñs ab ira furoris sui: & det tibi miam & miſereatur tui: & multiplicet te sicut iurauit patribus tuis: ſi obedieris verbo dñi dei tui vt cuſtodias oĩa precepta eius que ego precipio tibi hodie: vt facias quod rectum est coram dño deo tuo. Ca. xiiii.

Filij estote dñi dei vestri. Non vos incidatis neq facietis caluitium inter oculos vestros super mortuo. Quoniã populus sanctus es tu coram dño deo tuo: & te elegit

Dritiua heb.	Tex. Heb.	Deut. Ca. xiii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina
מִצְוֹתַי	מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְנַעֲבְדוּ		mandata illius custodite: & audite	τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξασθε, καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσεσθε,
שְׁמַע	וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וּבוֹ תִדְבָּקוּן: וְהַנָּבִיא		vocẽ eius: & ipſi	καὶ αὐτῷ δουλεύσετε, καὶ αὐτῷ προσκολλᾶ-
וְאֹתוֹ	הַהוּא אוֹ חוֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא יוּמָת		adherebitis. Propheta	σθε. καὶ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἢ ὁ ἐνύπνιον ἐνυπνι-
תַּעֲבֹדוּ	כִּי דִבֶּר סָרָה עַל יְהוָה ״ אֱלֹהֵיכֶם		aũt ille aut fictor somniorũ interficietur:	ασθε. καὶ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἢ ὁ ἐνύπνιον ἐνυπνι-
מוֹת	הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם		quia locutus est vt vos	ασθη ille: morietur. locut est. n. vt auer
סוּר	וְהַפְדֵךְ מִבֵּית עֲבָדִים ״ לְהַדִּיחֲךָ		auerteret a dño deo	αζόμενος ἐκεῖνος, ἀποστᾶσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
יָצָא	מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ		vestro: qui eduxit vos	ἧς ἐνετείλατο
בָּזָה	לָלֶכֶת בָּהּ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ:		de terra egypti: & redemit vos de domo	
צִוָּה	כִּי יְסִיתְךָ אָחִיךָ ״ בֶּן ״ אִמֶּךָ ״ אוֹ		seruitutis: vt errare te faceret de via qua	
אֵת	בִּתְךָ אוֹ אֵשֶׁת חֵיקֶךָ אוֹ רֵעֲךָ		præcepit tibi dñs deus tuus:	
רֵעַ	אֲשֶׁר כְּנַפְשְׁךָ בַּסֵּתֶר		& auferes malũ de medio tui.	
אָמַר	לֵאמֹר נֵלְכָה וְנַעַבְדָה אֱלֹהִים		Si tibi voluerit pſuade-	
עָבַד	אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה		re frater tuus filius matris tue aut filius tuus aut filia	
וַאֲבֹתֶיךָ	וַאֲבֹתֶיךָ: מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר		tua aut vxor fœderis tui aut amicus	
סְבִיבֹתֵיכֶם	סְבִיבֹתֵיכֶם הַקְּרֹבִים אֵלֶיךָ אוֹ		qui clam dicens. Eamus &	
מִכָּנֵּךְ	הָרְחֹקִים מִמֶּךָּ מִקְצֵה הָאָרֶץ		seruiamus diis	
וְעַד	וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ: לֹא תֹאבֶה לוֹ		alienis quos ignoras	
אֹזֶן	וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ		tu & patres tui: cunctarũ	
חוּס	עָלָיו וְלֹא תַחְמֹל וְלֹא תְכַסֶּה		in circuitu gentiũ que	
חָמַל	עָלָיו: כִּי הָרֹג תַּהַרְגֶנּוּ יָדְךָ תִּהְיֶה		juxta vel procul sunt ab initio	
בּוֹ	בּוֹ רִאשׁוֹנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל		vſq ad finẽ terre: nõ	
עָם	הָעָם בָּאַחֲרֹנָה וְסָקַלְתּוֹ בָאֲבָנִים		acquiescas ei neq audias	
וָמֵת	וָמֵת כִּי בִקֵּשׁ ״ לְהַדִּיחֲךָ מֵעַל		nec parcat ei oculus tuus	
יָצָא	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ		vt miſereariſ & occul	
מִצְרַיִם	מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: וְכָל		tes sed ftatim interfi	
יִשְׂרָאֵל	יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּן וְלֹא יוֹסִפוּ		cies. Sit cum primum manus tua ſu	
עָשָׂה	לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ:		per eum: & post te omnis	
			populus mittat manũ.	
			Lapidibus obrutus ne	
			cabitur: qa voluit	
			te abstrahere a dño deo tuo: qui	
			eduxit te de terra egpti de domo ſeruitutis: vt & omnis	
			israel audiens timeat.	
			& nequaq vltra faciat quippiam huius	
			rei ſimile.	

Dritiua chal.	Interp. chal.
קָרֵב	קָרֵב
קָטַל	קָטַל
נַפְקָא	נַפְקָא
טָעָה	טָעָה
יְהֹוָה	יְיָ
כָּלָה	כָּלָה
עָלַךְ	עָלַךְ
אִתָּא	אִתָּא
קוּם	קוּם
אֲמַר	אֲמַר
פָּלַח	פָּלַח
טָעָה	טָעָה
סוּף	סוּף
אֲבַד	אֲבַד
קְבֵל	קְבֵל
חוּס	חוּס
רַחֵם	רַחֵם
כְּסָה	כְּסָה
קְטַל	קְטַל
יְהֹוָה	יְיָ
רָגַם	רָגַם
מוֹת	מוֹת
טָעָה	טָעָה
נַפְקָא	נַפְקָא
שְׁמַע	שְׁמַע
דָּחֵל	דָּחֵל
עָבַד	עָבַד

mandata eius seruabilia: & verbo eius obedietis: et ei seruietis: & timori ei⁹ adherebitis. Propheta aũt ille aut somniator somnij illius occidatur: quia locutus est preuaricationes contra dñm deum vestrũ qui eduxit vos de terra egypti: & qui redemit te de domo seruitutis: vt errare te faceret a vita quã precepit tibi dñs deus tuus vt ambulares in ea. & auferes eum qui operatur malũ de medio tui. Si persuaserit tibi frater tuus filius matris tue aut filius tuus aut filia tua aut vxor fœderis tui aut socius tuus qui est sicut anima tua in occulto: dicens. Eamus & seruiamus idolis populoy q̃ ignoras tu & patres tui de idolis populoy qui sunt in circuitu vſo qui ꝓpinqui sunt tibi aut qui longe sunt a te a finibus terre & vſq ad finẽ terre: nõ acquiescas ei neq obedias ei: neq parcat ei oculus tuus: nec miſereariſ ei: neq occultes eũ. sed occidẽs occides eũ: manꝰ tua sit ei ꝑ in principio vt occidas eũ: & manus totius popũli postea. Et lapidabis eũ lapidibus vt moriatur: qñ voluit abstrahere te a timore dñi dei tui q̃ eduxit te de terra egpti de domo seruitutis. et omnis israel audiens & timebũt: & non addent facere vltra sermonẽ hunc pessimum in medio tui.

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina	Trãsla. B. Hiero.	Tex. Heb.	Deut. Ca. xiiii.	Dritiua heb.
si autem audieris in vna vrbiũ tuarũ: ἐὰν δὲ ἀκούσῃς ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου, ὧν κύριος	si audieris in vna vrbiũ tuarũ quas	כִּי תִשְׁמַע ״ בְּאַחַת ״ עָרֶיךָ ״ אֲשֶׁר		עָרֵי ״ אֶחָד ״
deus tuus dat tibi ad habitandũ ibi: dicẽtes ὁ θεός σου δίδωσί σοι κατοικεῖν ἐκεῖ, λεγόντων,	dñs deus tuus dabit tibi ad habitandum	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לָשֶׁבֶת שָׁם		יָשַׁב
egressi sũt viri filij impietatis de medio tui: & auerterũt ἐξῆλθον ἄνδρες παράνομοι ἐξ ὑμῶν, καὶ ἀπέστησαν	dicẽtes aliquos. Egressi sunt filii belial de medio tui: & auerterunt	לֵאמֹר יָצְאוּ אֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיַּעַל		דַּח
οἵτινες εἶπαν habitatores vrbis tuæ: & seruiamus	habitatores vrbis tuæ atq	מִקִּרְבֶּךָ וַיִּדִּיחוּ אֶת יֹשְׁבֵי עִירָם		נָכַל
diis alienis quos ignoratis tu & patres tui: cunctarũ	diis alienis quos ignoras	לֵאמֹר נֵלְכָה וְנַעַבְדָה אֱלֹהִים		הָלַךְ
gentiũ quæ juxta vel procul sunt ab initio	tu & patres tui: cunctarũ	אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתָּם וַאֲבֹתֶיךָ:		נָכָה
vſq ad finẽ terre: nõ	gentiũ que	מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר		הָכָה
acquiescas ei neq audias eum: neq parcat ei oculus	juxta vel procul sunt ab initio	סְבִיבֹתֵיכֶם הַקְּרֹבִים אֵלֶיךָ אוֹ		חָרַם
tuus: nec miſereariſ ei: neq occultes eũ. sed occidẽs	vſq ad finẽ terre: nõ	הָרְחֹקִים מִמֶּךָּ מִקְצֵה הָאָרֶץ		כֹּל
occides eũ: manꝰ tua sit ei ꝑ in principio vt occidas eũ:	acquiescas ei neq audias	וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ: לֹא תֹאבֶה לוֹ		תּוֹךְ
& manus totius popũli postea. Et lapidabis eũ lapidibus vt moriatur: qñ voluit abstrahere te a timore	nec parcat ei oculus tuus	וְלֹא תִשְׁמַע אֵלָיו וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ		עִיר
dñi dei tui q̃ eduxit te de terra egpti de domo seruitutis. et omnis israel audient & timebũt: & non addent	vt miſereariſ & occul	עָלָיו ״ וְלֹא תְחַמֹל וְלֹא תְכַסֶּה		כָּלִיל
facere vltra sermonẽ hunc pessimum in medio tui.	tes sed ftatim interfi	עָלָיו: כִּי הָרֹג תַּהַרְגֶנּוּ יָדְךָ תִּהְיֶה		תֵּל
	cies. Sit cum primum	בּוֹ רִאשׁוֹנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד כָּל		בָּנָה
	manus tua ſu	הָעָם בָּאַחֲרֹנָה וְסָקַלְתּוֹ בָאֲבָנִים		עוֹד
	per eum: & post te omnis	וָמֵת כִּי בִקֵּשׁ ״ לְהַדִּיחֲךָ מֵעַל		דָּבַק
	populus mittat manũ.	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ		יָד
	Lapidibus obrutus ne	מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: וְכָל		מְאוּמָה
	cabitur: qa voluit	יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּן וְלֹא יוֹסִפוּ		חָרֵם
	te abstrahere a dño deo tuo: qui	לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ:		שׁוּב
	eduxit te de terra egpti de domo ſeruitutis: vt & omnis			חֲרוֹן
	israel audiens timeat.			רָחַם
	& nequaq vltra faciat quippiam huius			בָּחַר
	rei ſimile.			

Dritiua chal.	Interp. chal.
קָרְחָה	מִקְרְחָא
יְהֹוָה	יְיָ
תֵּבֵל	תֵּבֵל
בָּרַךְ	בָּרִיךְ
שְׁאֵל	שְׁאֵל
עֲנַד	עֲנַד
בְּחֵא	בְּחֵא
כְּבֵשׁ	כְּבֵשׁ
יְקַד	יְקַד
קַרְנָא	קַרְנָא
יְהוֹה	יְיָ
בָּעֵל	בָּעֵל
רַחֵם	רַחֵם
תּוּב	תּוּב
נָתַל	נָתַל
חֲנָא	חֲנָא
קוֹם	קוֹם
קְדָם	קְדָם
אֲמַר	אֲמַר
עָבַד	עָבַד
דָּבָשׁ	דָּבָשׁ
מוֹת	מוֹת
רָשָׁע	רָשָׁע

Si audieris in vna vrbiũ tuarũ quas dñs deus tuus dabit tibi vt habites ibi: dicẽtes. Egressi sunt viri filij impietatis de medio tui: & seduxerũt habitatores vrbis sue dicẽtes. Eamus & seruiamus idolis populoy que ignoratis. queres & inuestigabis & interrogabis diligẽt: & si verũ & certũ est verbũ: & facta é abominatio hec in medio tui: percuties percutes habitatores vrbis illius: in ore gladij disperdes eas: & oĩa que in ea sunt & iumẽta eius in ore gladij: & omnia spolia eius congregabis in medio platee eius: & cõbures igni ciuitatẽ & omnia spolia eius olno cozã dño deo tuo: et erit tumulus destructionis: & non edificabitur vltra. et non adherebit manui tuæ quicquã de anathemate: vt reuertatur dñs ab ira furoris sui: & det tibi miam & miſereatur tui: & multiplicet te sicut iurauit patribus tuis: ſi obedieris verbo dñi dei tui vt cuſtodias oĩa precepta eius que ego precipio tibi hodie: vt facias quod rectum est coram dño deo tuo. Ca. xiiii.

Filij estote dñi dei vestri. Non vos incidatis neq facietis caluitium inter oculos vestros super mortuo. Quoniã populus sanctus es tu coram dño deo tuo: & te elegit

יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכֹּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ לֹא
תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה׃ זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכֵלוּ שׁוֹר שֵׂה כְשָׂבִים
וְשֵׂה עִזִּים׃ אַיָּל וּצְבִי וְיַחְמוּר וְאַקּוֹ וְדִישֹׁן וּתְאוֹ וַזֶּמֶר׃ וְכָל
בְּהֵמָה מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע שְׁתֵּי פְרָסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְּהֵמָה
אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ׃ אַךְ אֶת זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיסֵי
הַפַּרְסָה הַשְּׁסוּעָה אֶת הַגָּמָל וְאֶת הָאַרְנֶבֶת וְאֶת הַשָּׁפָן כִּי מַעֲלֵה
גֵרָה הֵמָּה וּפַרְסָה לֹא הִפְרִיסוּ טְמֵאִים הֵם לָכֶם׃ וְאֶת הַחֲזִיר
כִּי מַפְרִיס פַּרְסָה הוּא וְלֹא גֵרָה טָמֵא הוּא לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא
תֹאכֵלוּ וּנְבֵלָתָם לֹא תִגָּעוּ׃ אֶת זֶה תֹּאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר
בַּמָּיִם כֹּל אֲשֶׁר לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת תֹּאכֵלוּ׃ וְכֹל אֲשֶׁר
אין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת לֹא תֹאכֵלוּ טָמֵא הוּא לָכֶם׃ כָּל
צִפּוֹר טְהֹרָה תֹּאכֵלוּ׃ וְזֶה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ מֵהֶם הַנֶּשֶׁר וְהַפֶּרֶס
וְהָעָזְנִיָּה׃ וְהָרָאָה וְאֶת הָאַיָּה וְהַדָּיָה
לְמִינָהּ׃ וְאֵת כָּל עֹרֵב לְמִינוֹ׃
וְאֵת בַּת הַיַּעֲנָה וְאֶת הַתַּחְמָס

יהוה להיות לו לעם סגלה מכל
העמים אשר על פני האדמה׃ לא
תאכל כל תועבה׃ זאת הבהמה
אשר תאכלו שור שה כשבים
ושה עזים׃ איל וצבי ויחמור
ואקו ודישן ותאו וזמר׃ וכל
בהמה מפרסת פרסה ושסעת שסע
שתי פרסות מעלת גרה בבהמה
אתה תאכלו׃ אך את זה לא
תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי
הפרסה השסועה את הגמל ואת
הארנבת ואת השפן כי מעלה
גרה המה ופרסה לא הפריסו
טמאים הם לכם׃ ואת החזיר
כי מפריס פרסה הוא ולא גרה
טמא הוא לכם מבשרם לא
תאכלו ובנבלתם לא תגעו׃
את זה תאכלו מכל אשר
במים כל אשר לו סנפיר
וקשקשת תאכלו׃ וכל אשר
אין לו סנפיר וקשקשת לא
תאכלו טמא הוא לכם׃ כל
צפור טהרה תאכלו׃ וזה אשר
לא תאכלו מהם הנשר והפרס
והעזניה׃ והראה ואת האיה והדיה
למינה׃ ואת כל ערב למינו׃
ואת בת היענה ואת התחמס

Pritiua heb. | Ter.Heb. | Deut. Ca.xiiii.

יהוה להיות לו לעם סגלה מכל העמים אשר על פני האדמה׃ לא תאכל כל תועבה׃ זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה כשבים ושה עזים׃ איל וצבי ויחמור ואקו ודישן ותאו וזמר׃ וכל בהמה מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו׃ אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה השסועה את הגמל ואת הארנבת ואת השפן כי מעלה גרה המה ופרסה לא הפריסו טמאים הם לכם׃ ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ולא גרה טמא הוא לכם מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו׃ את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו׃ וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא לכם׃ כל צפור טהרה תאכלו׃ וזה אשר לא תאכלו מהם הנשר והפרס והעזניה׃ והראה ואת האיה והדיה למינה׃ ואת כל ערב למינו׃ ואת בת היענה ואת התחמס

Trãsla.B.Hiero.

vt sis ei in populũ peculiarem de cunctis gentibus que sunt super terram. Ne comedas omne comedatis bouem ouem capram bubalum tragelaphũ pygargum orygem camelopardũ. Oc aial quod in duas partes findit vngulã & ruminat: comedetis. De his ãt que rumi nãt & vnghlã nõ findunt: hec comedere nõ debetis camelum leporem cyrogrillum: quia ruminant & non diuidunt vngulam: immunda erunt vobis Sus quoq; quoniã diuidit vngulam & non ruminat: immunda erit. Carnibus eorum non comedetis: nec morantur in aquis. Que habent pennulas & squamas comedite. que abſq; pennulis & squamis sunt: ne comedatis: quia immũda sunt. Omnes mundas comedite: immundas ne comedatis. aquilã scilicet & gryphen & halietũ ixion & vulturem ac miluum iuxta genus suum: & omne coruini generis & struthionem ac nocturnum

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina

θησ deus tuus vt sis tu ei ppls peculia κύριος ὁ θεός σου γενέσθαι σε αὐτῷ λαὸν περιούσιο rio de ebetis gẽtibus ἢ sup facie ον ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐπὶ προσώπου terre. nõ comedetis oẽs abominatiões. hec τῆς γῆς. οὐ φαγεσθε πᾶν βδέλυγμα. Ταῦτα pecoꝛa; que comedetis. vitulũ ex bobus: τ agnũ Leui. 11.a. τὰ κτήνη, ἃ φαγεσθε. μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ ἀμνὸν ex ouibus: τ hedũ ex capris: cerui: ἐκ προβάτων, καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν, ἔλαφον, τ capreã: τ bubalũ: τ tragelaphũ: καὶ δορκάδα, καὶ βούβαλον, καὶ τραγέλαφον, τ pygargũ: τ oryge: τ camelopardã καὶ πύγαργον, καὶ ὄρυγα, καὶ καμηλοπάρδα lũ: oẽ aial fissã hũs vngulã τ ru ξαλιν, πᾶν κτῆνος ὃ ηκλῆν ὁπλὴν καὶ ὀνυχισῆ guea diuidẽs duas vngulas τ reducẽs ruminatiões in ρας ὀνυχίζον δύο ηκλῶν καὶ ἀναγον μηρυκισμὸν ἐν ãlalibus: hec comedetis. τ hẽ nõ co τοῖς κτήνεσι, ταῦτα φαγεσθε. καὶ ταῦτα οὐ φα medetis ã reducẽtibus ruminatiõẽ τ a γεσθε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμὸν καὶ ἀπὸ τῶν diuisũ hũbus vngulas τ diuidẽtibus vn ηκλοὐντων τὰς ὁπλὰς καὶ ὀνυχίζόντων ὀνυχισῆ guea: camelũ: τ lepoꝛẽ: τ chtrogryl ρας, τὸν κάμηλον, καὶ δασύποδα, καὶ χοιρογρύλ lũ: qñ reducũt ruminatiõẽ hec τ vngulã λιον, ὅτι ἀναγουσι μηρυκισμὸν ταῦτα καὶ ὁπλὴν nõ diuidũt: immũda hec vobis erũt. τ suẽ: οὐ ηκλοὐσιν, ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν ἔσαι. καὶ χοῖν, g: diuidit vngulã hoc τ diuidit vngues vn ὅτι ηκλεῖ ὁπλὴν τοῦτο καὶ ὀνυχίζει ὄνυχας ὁ gule: τ hoc ruminatiõẽ nõ ruminat: im πλῆς, καὶ τοῦτο μηρυκισμὸν οὐ μηρυκᾶται, ἀκάθ mũdũ hoc vobis: de carnibus eoꝝ nõ co θαρτον τοῦτο ὑμῖν, ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐ φάγ medetis: τ cadauera eoꝝ nõ tãgetis. τ γεσθε, καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐκ ἅψεσθε. καὶ hec comedetis de oibus q̃ in aquis om ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασι πάν nia q̃cũq; sũt ipis pẽnule τ squame: come τα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες, φάγε detis. τ oia q̃cũq; nõ sũt ipis pẽnule neq; σθε. καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἔστιν αὐτοῖς πτερύγια οὐδὲ squame: nõ comedetis: immũda hec erũt vobi. λεπίδες, οὐ φάγεσθε, ἀκάθαρτα ταῦτα ἔσαι ὑμῖν. oẽs aue mũdã comedetis. τ hec nõ comedeti πᾶν ὄρνεον καθαρὸν φάγεσθε. καὶ ταῦτα οὐ φάγεσθε de aqtilã: τ gryphẽ: τ halietũ: ἀπὸ αὐτῶν, γὺν ἀετὸν, καὶ γὸν γρῦπα, καὶ γὸν ἁλιαίετον τ vulturẽ: τ miluũ: τ similia illi. τ καὶ γὸν γύπα, καὶ γὸν ἰκτῖνα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ, καὶ oẽ corui ghis: τ ficta illi. τ struthiões: τ noctuã: πάντα τὰ κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ. καὶ στροῦθον, καὶ γλαῦκα

Transla.Chal.

וְיֵי לְעַמָּא חֲבִיב מִכָּל עַמְמַיָּא דַּעַל אַפֵּי אַרְעָא׃ לָא תֵיכוֹל כָּל דְּמִרְחַק׃ דֵּין
בְּעִירָא דְּתֵיכְלוּן תּוֹרִין אִמְּרִין דִּרְחֵילִין וּנְדֵיִין דְּעִזִּין׃ אַיְלָא וְטַבְיָא וְיַחְמוּרָא וְיַעֲלָא
וְרֵימָא וְתוֹרְפְּלָא וְדִיצָא׃ וְכָל בְּעִירָא דְּסַיְיקָא כַּפְרָסָתָא וּמְטַוְּלָא טוּלְפָּיִן תַּרְתֵּין
פַּרְסָתָא מְסַקְּקָא פְּשׁוּרָא נְגִיעָרָא תַּנְיָה תֵּיכְלוּן וְגִרְמֵית דֵּין לָא תֵיכְלוּן מְסַקְּקֵי פְּשׁוּרָא
וּמְסַדְּקֵי פַּרְסָתָא מְטַוְּלֵי טַלְפָּיָא׃ אֵת גַּמְלָא וְאֵת אַרְנְבָא וְאֵת טַפְּנָיָא׃ אֲרֵי מְסַקְּקֵי
אִינוּן וְפַרְסָתָא לָא סְדִיקָא׃ מְסָאֲבִין אִינוּן לְכוֹן׃ וְאֵת חֲזִירָא אֲרֵי סְדִיק פַּרְסָתָא הוּא
וְלָא פְּשַׁר מְסָאֲבָא הוּא לְכוֹן מִבְּשְׂרֵהוֹן לָא תֵיכְלוּן וּבְנִבְלָתֵהוֹן לָא תִקְרְבוּן׃ דֵּין
תֵּיכְלוּן מִכֹּל דִּי בְּמַיָּא כָּל דְּלֵיהּ צִיצִין וְקַלְפִּין תֵּיכְלוּן׃ וְכָל דְּלֵית לֵיהּ צִיצִין וְקַלְפִּין
לָא תֵיכְלוּן מְסָאֲבָא הוּא לְכוֹן׃ כָּל צִפַּר דְּכֵי תֵּיכְלוּן׃ וְדֵין דְּלָא תֵיכְלוּן מִנַּהּ נְשַׁרָא
וְעָזְנִיָּא וּבַת בַּנְיָא וְטַרְפְּתָא וְרַיְחָא לְזַנְיָהּ׃ וְאֵת כָּל עוּרְבָא לְזַנְיֵהּ׃ וְיָת בַּת
יַעֲנְתָא וְיָת

Transla.Chal.

et laruꝫ ⁊ accipitre ⁊ iuxta genus suũ: herodiũ ⁊ cygnũ et ibin ⁊ mergulũ ⁊ porphyrionẽ ⁊ nycticoraca: ⁊ onocrotalũ ⁊ caradriũ iuxta genꝰ suũ: ⁊ vpupã ⁊ vespertilionẽ. ⁊ oẽs ⁊ reptile autẽ immũdum erit vobis ⁊ nõ comedetur: omnẽ volucrem mundã comedetis. Non comedetis omne morticinũ: peregrino qui est intra portas tuas dabis illud ⁊ comedet illud: aut vendes extraneo: qꝛ populus sanctus es tu coã dño deo tuo. Non comedetis carnẽ cũ lacte. Decimãs decimabis oẽs fructus terre tue quos profert ager per singulos annos. et comedes coã dño deo tuo in loco quẽ elegerit vt collocet ibi mansitatẽ suã: illuc afferes decimas frumenti tui ⁊ vini tui ⁊ olei tui ⁊ primogenita boum tuoꝝ ⁊ ouiũ tuarũ: vt discas timere coã dño deo tuo oibus diebus. Et qñ longior fuerit via: ⁊ nõ poteris portare illa: quoniã longe est a te locus quem elegit dño deus tuꝰ vt collocet ibi maiestatẽ suã: qñ benedixerit tibi dño deus tuus: vendes ea argento: ⁊ ligabis argentus in manu tua: ⁊ ibis ad locũ quẽ elegerit dominus deus tuꝰ. Et dabis argentũ pro oibus que voluerit anima tua: pro bobus ⁊ ouibus ⁊ pro vino nouo ⁊ veteri ⁊ pro omnibus

Ter.Heb. | Deut. Ca.xiiii. Pritiua heb.

ואת השסף ואת הנין למינהו׃ את
הכוס ואת הינשוף והתנשמת׃
והקאת ואת הרחמה ואת החסידה
והאנפה למינה והדוכיפת והעטלף׃ וכל שרץ
העוף טמא הוא לכם לא יאכלו׃
כל עוף טהור תאכלו׃ לא תאכלו
כל נבלה לגר אשר בשעריך
תתננה ואכלה או מכר לנכרי
כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך
לא תבשל גדי בחלב אמו׃ עשר
תעשר את כל תבואת זרעך
היצא השדה שנה שנה׃ ואכלת
לפני יהוה אלהיך במקום אשר
יבחר לשכן שמו שם מעשר
דגנך תירשך ויצהרך ובכרת
נקריך וצאנך למען תלמד ליראה
את יהוה אלהיך כל הימים׃ וכי
ירבה ממך הדרך כי לא תוכל
שאתו כי ירחק ממך המקום אשר
יבחר יהוה אלהיך לשום שמו
שם כי יברכך יהוה אלהיך׃
ונתתה בכסף וצרת הכסף בידך
והלכת אל המקום אשר יבחר
יהוה אלהיך בו׃ ונתתה הכסף
בכל אשר תאוה נפשך בבקר
ובצאן וביין ובשכר ובכל אשר

Pritiua chal.

סַאבָּ
אָכַל טָהֵר
נְתַן כָּפַר
עָשַׂר שָׂרָא
אָלַף רָחַל
נְכַל כָּנָא
רְחַק צוּר
יְהַב נְתַן אָזַן
חֲדָת

Interp.chal.

et laruꝫ ⁊ accipitre ⁊ iuxta genus suũ: herodiũ ⁊ cygnũ et ibin ⁊ mergulũ ⁊ porphyrionẽ ⁊ nycticoraca: ⁊ onocrotalũ ⁊ caradriũ iuxta genꝰ suũ: ⁊ vpupã ⁊ vespertilionẽ. ⁊ oẽs ⁊ reptile autẽ immũdum erit vobis ⁊ nõ comedetur: omnẽ volucrem mundã comedetis. Non comedetis omne morticinũ: peregrino qui est intra portas tuas dabis illud ⁊ comedet illud: aut vendes extraneo: qꝛ populus sanctus es tu coã dño deo tuo. Non comedetis carnẽ cũ lacte. Decimãs decimabis oẽs fructus terre tue quos profert ager per singulos annos. et comedes coã dño deo tuo in loco quẽ elegerit vt collocet ibi mansitatẽ suã: illuc afferes decimas frumenti tui ⁊ vini tui ⁊ olei tui ⁊ primogenita boum tuoꝝ ⁊ ouiũ tuarũ: vt discas timere coã dño deo tuo oibus diebus. Et qñ longior fuerit via: ⁊ nõ poteris portare illa: quoniã longe est a te locus quem elegit dño deus tuꝰ vt collocet ibi maiestatẽ suã: qñ benedixerit tibi dño deus tuus: vendes ea argento: ⁊ ligabis argentus in manu tua: ⁊ ibis ad locũ quẽ elegerit dominus deus tuꝰ. Et dabis argentũ pro oibus que voluerit anima tua: pro bobus ⁊ ouibus ⁊ pro vino nouo ⁊ veteri ⁊ pro omnibus

Trãsla.B.Hiero.

et larũ: ⁊ accipitrẽ: ⁊ similia illi. ⁊ hero
καὶ λάφον, καὶ ἱέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ. καὶ ἀρα dionẽ: ⁊ cygnũ ⁊ ibin: ⁊ mergulũ: ⁊ por
διονὲ: ⁊ cygnũ ⁊ ibin: ⁊ mergulũ: ⁊ poꝛ phyrionẽ: ⁊ nycticoracẽ: ⁊ pelicanũ: ⁊ cha
φυρίωνα, καὶ νυκτικόρακα, καὶ πελεκᾶνα, καὶ χα radriũ: ⁊ similia illi. ⁊ vpupã: ⁊ vespertiliões
λάδριον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ. καὶ ἔποπα, καὶ νυκτερίδα ⁊ oia reptilia volatiliũ immũda
καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῶν πετεινῶν ἀκάθαρτα hec erũt vobis: nõ comedetis de ipis. oẽs vo
ταῦτα ἔσαι ὑμῖν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν. πᾶν πε latile mũdũ comedetis. ⁊ oẽ mortiçinũ nõ co
τεινὸν καθαρὸν φάγεσθε. καὶ πᾶν θνησιμαῖον οὐ φά medetis. peregrino q̃ in vbibus tuis: vabi
γεσθε. τῷ προσηλύτῳ τῷ ἐν ταῖς πόλεσί σου, δοθήσε tur: ⁊ comedet: vel vẽdes alienigene: qñ po
ται, καὶ φαγέται, ἢ ἀποδόσει τῶ ἀλλοτρίῳ, ὅτι λα pulꝰ sctus es tu coã dño deo tuo. nõ coques hedũ
ὸς ἅγιος ἐστὶ κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐχ ἑψήσεις ἔριφον in lacte matris sue. decimã decima
ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ. δεκάτην ἀποδεκατώσ bis oia frugis seminis tui:
εις παντὸς γεννήματος τοῦ σπέρματός σου, τὸ fructꝰ agri tui ãnũ in ãnũ. ⁊
γένημα τοῦ ἀγροῦ σου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν. καὶ cõedes illic coã dño deo tuo in lo
φαγῆ ἀνὰ ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν τῷ τόπ co quẽ elegerit dñs deus tuus: vt in vocet
πῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι nomẽ eius. illuc feres decimas fru
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἐκεῖ δέσεις τὰ ἐπιδέκατα τοῦ σί mẽti tui ⁊ vini tui ⁊ olei tui: ⁊
του σου καὶ τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου, καὶ primogenita de armentis & o
πρωτοτόκια βοῶν σου. ⁊ ouiũ tuarũ: ⁊ ubus tuis: vt discas timere dñm deũ tuum in
τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν σου, καὶ τῶν προβάτων omni tempore. Cum aũt
σου, ἵνα μάθῃς φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεόν σου πάσας τὰς longior fuerit via & non
ἡμέρας. ἐὰν δὲ μακρὰν ᾖ ἡ ὁδὸς ἀπὸ σοῦ καὶ μὴ locus quem elegerit dominus deus
δύνῃ ἀναφέρειν αὐτά, ὅτι μακρὰν ἀπὸ σοῦ ὁ τό tuus: si benedixerit tibi dñs deus tuus:
πος, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνο
μά αὐτοῦ ἐκεῖ, ὅτι εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεός σου, καὶ ἀποδόσεται αὐ
argẽto ⁊ accipies argẽti in manib⁹ tuis: ⁊ pro
τὰ ἀργύριον, καὶ λήψῃ τὸ ἀργύριον ἐν ταῖς χερσί σου, καὶ πο fidiceris in loco: quẽ elegerit dñs deus tuus es: ⁊ dabis
ρεύσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου αὐτόν, καὶ δώσεκ argẽtũ in oĩa q̃s desiderauerit aia tua: in bobus
ἀργύριον ἐπὶ παντὸς οὗ ἂν ἐπιθυμήσῃ ψυχή σου, ἐπὶ βουσὶν vel in ouib⁹ vel in vino vel in sicera vel in oĩa q̃s
ἢ ἐπὶ προβάτοις ἢ ἐπὶ οἴνῳ ἢ ἐπὶ σικέρᾳ ἢ ἐπὶ παντὸς οὗ ἂν

Transla.Chal.

וְצַיְרָא שַׁחֲפָא וַעֲזָא לְזַנְהוֹן וְיַרְקְרָפָא וּבוּתָא׃ וְקָתָא וְיַרְקְרָקָא וְשָׁלֵינוּנָא׃
וְחַזְרִיתָא וְאִבּוֹ לְזַנֵּהּ וְנֵצָר טוּרָא וְעַטְלַפָּא׃ וְכֹל רְחֵשָׁא דְּעָפָא מְסָאֲבָא הוּא לְכוֹן לָא
יִתְאֲכֵלוּן׃ כָּל עוֹף דְּכֵי תֵּיכְלוּן כָּל נְבֵלָה׃ לְתוֹתַב עַרְלָא דִּי בְּקִרְוָנָךְ תִּתְיְהִבִנַּהּ
וְיֵכְלִנַּהּ אוֹ תְזַבְּנִנַּהּ לְבַר עַמְמִין אֲרֵי עַמָּא קַדִּישׁ אַתְּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא תְתוּל בְּשַׁר
גַּחֲלָא׃ וְתֵיכוֹל עֲשַׂרְתָּא יָת כָּל עֲלַלַת זַרְעָךְ דְּיִפֵּק חַקְלָא שָׁתָא שָׁתָא׃ וְתֵיכוֹל קֳדָם יְיָ
אֱלָהָךְ בְּאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן מַעֲשַׂר עִבְרָךְ חִמְרָךְ וּמִשְׁחָךְ וּבְכוֹרֵי
תוֹרָךְ וְעָנָךְ בְּדִיל דְּתֵילַף לְמִדְחַל קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ כָּל יוֹמַיָּא׃ וְאֲרֵי יִסְגֵּי מִנָּךְ אוֹרְחָא
אֲרֵי לָא תֵיכוֹל לְמִטְלְהֵיהּ אֲרֵי יִתְרְחֵק מִנָּךְ אֲתַרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה
שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן אֲרֵי יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ וְתִתֵּן כְּסַפָּא בְּכָל דְּיִתְרְעֵי נַפְשָׁךְ בְּתוֹרֵי וְעָנָא
לְחַמְרָא וְחֵמְרָא וּלְכָל דְּתִתְרְעֵי נַפְשָׁךְ וְתֵיכוֹל תַּמָּן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וְתֶחְדֵּי

תִּשְׁאֶלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים׃

desiderat aia tua. & comedes coram ooooooo dño deo tuo: & epulaberis tu & domus tua & leuita qui intra portas tuas est. Caue ne derelinq̄s cum: qa non habet aliam partē in possessione tua. Anno tertio separabis aliam decimā ex oibus q̄ nascuntur tibi eo tēpore: & repones intra portas tuas: venietq; leuites q̄ alitā; nō habet partē nec possessionē tecū: & pegrinus ac pupillus & vidua qui intra portas tuas sunt: & comedēt & saturabuntur: vt benedicat tibi dñs deus tuus in cūctis opib⁹ manuū tuarū q̄ fecerīs

Septimo anno facies remissionē q̄ hoc ordie celebrabitur. Cui debetur aliquid ooooooooooooooo ab amico vel proximo ac fratre suo: repetere non poterit: quia annus remissionis est ooo dñi. A peregrio & aduena exiges: cui & ppi quū repetendi nō habebis ptātē. Et ooooooooo oīno indigens & mendicus non erit iter vos vt benedicat tibi dñs deus tuus in terra quā tradituras est tibi ooo in possessionem. Si tamen audieris ooooooooo vocē domini dei tui: & custodieris ooooooooo vniuersa que iussit: & ooo ooooooooooooooo que ego hodie precipio tibi: ooooooooooo benedicet tibi vt polliciti est. ooooooooooo Fenerabis gētibus multis: tu autē ipse a nullo ooo

desiderauerit aia tua: & comedes illic coꝝ dño deo tuo: & ἐπιθυμᾷ ἡ ψυχή σου, καὶ φαγῇ ἐκεῖ ἔναντι κυ
ante deo tuo. & lætaberis tu & domus ριου τοῦ θεοῦ σου. καὶ εὐφραν θήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός
tua & leuita qui in vrbibus tuis. nō derelin σου καὶ ὁ λευίτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου. οὐ κατα
ques eū: quū nō est illi pars neq; posse λείψεις αὐτόν, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐδὲ κλῆ
ssio tecū. post tres annos educes omne ρος μετὰ σοῦ. μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ
decimā ἔκτενισμα σου: in an
no illo ponesq; illā in vrbibus tuis: & ἐπιδέκατον τῶν γενημάτων σου, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ
venient leuita: quū nō est illi pars ne ἐκείνῳ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς πόλεσί σου, καὶ
leuitæ: & pegrinus & pupillus & vidua ἐλεύσεται ὁ λευίτης, ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐ
qui in portas tuas sunt: & comedēt & saturabuntur: vt benedicat tibi dñs deus tuus in cūctis operibus manuū tuarū q̄ facies.

Anno septimo septē annoꝝ facies remissionē. Et hoc est verbus remissionis: vt remittat vnusquisq; creditor ei cui debetur aliquid a primo suo: nō repetat a fratre suo: quia vocauit remissionē dñi. A peregrio & adueno exiges: quū autē manus tua fuerit tibi cum fratre tuo: remittes manui tuæ. Attamen nō erit in te egenus: quoniā benedicēs benedicet tibi dñs in terra quā dñs deus tuus dabit tibi in possessionem vt possideas eam. Ea tamen si obediens obedieris verbo dñi dei tui: vt custodias & facias omnia præcepta hæc quæ ego præcipio tibi hodie: quoniā dominus deus tuus benedicet tibi sicut locutus est tibi: et mutuabis populis multis: & tu non ooooooo

ἀφέσεως. ἄφεσις πᾶν χρέος ὃ ἐάν
τι ᾖ τῷ πλησίον σου καὶ τὸν ἀδελφὸν σου οὐκ
ἀπαιτήσεις, ὅτι ἐπικέκληκται ἄφεσις κυρίου τοῦ
θεοῦ σου. τὸν ἀλλότριον ἀπαιτήσεις ὅσα ἂν
ᾖ σοι παρ' αὐτῷ. τῷ ἀδελφῷ σου ἄφεσιν ποιήσῃ
σεις τοῦ χρέους σου, ὅτι οὐκ ἔσται ἐν σοὶ ἐνδεής,
ὅτι εὐλογῶν εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν τῇ γῇ, ἣν κύριος ὁ
θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι
αὐτήν· ἐὰν δὲ ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρί
ου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας
τὰς ἐντολὰς ταύτας, ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σή
μερον, ὅτι κύριος ὁ θεός σου εὐλογήσει σε ὃν τρόπον ἐλά
λησέ σοι, καὶ δανιεῖς ἔθνεσι πολλοῖς, σὺ δὲ οὐ μὴ

Transla. Chal.

תִּשְׁאַלִנָּךְ בְּנָפְשָׁךְ מְחָר לְמֵימַר מָא דְּנָן פִּתְגָמָא הָדֵין וְתֵימַר לֵיהּ בְּתוּקְפָא דִּרְעוּתֵיהּ אַפְּקָנָא יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּין׃

Interp. chal.

que petierit a te filius tuus. et comedes ibi coꝝ dño deo tuo: et letaberis tu & virtus domus tuæ & leuita q̄ est in vrbibus tuis: ne dimittas eum qui nō habet partē & hereditatē tecū. In fine trium annoꝝ educes oēs decimas fructū tuarū in anno illo: & recondes in vrbibus tuis: et veniet leuites qui nō habet partē & hereditatē tecū et peregrinus & pupillus & vidua q̄ sunt in vrbibus tuis: & comedēt & saturabūtur: vt benedicat tibi dñs deus tuus in oībus operibus manuū tuarū que facies.

In anno vltimo septē annoꝝ facies remissionē. Et hoc est verbum remissionis: vt remittat vnusquisq; creditor cui debetur aliquid a primo suo: nō repetat a fratre suo: quia vocauit remissionē dñi. A peregrio & adueno exiges: quū autē manus tua fuerit tibi cum fratre tuo: remittes manui tuæ. Attamen nō erit in te egenus: quoniā benedicēs benedicet tibi dñs deus tuus in terra quā dñs deus tuus dabit tibi in possessionem vt possideas eam. Ea tamen si obediens obedieris verbo dñi dei tui: vt custodias & facias omnia præcepta hæc quæ ego præcipio tibi hodie: quoniā dominus deus tuus benedicet tibi sicut locutus est tibi: et mutuabis populis multis: & tu non ooooooo

Ca. xv.

תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה וְזֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה שָׁמוֹט כָּל בַּעַל מַשֵּׁה יָדוֹ אֲשֶׁר יַשֶּׁה בְּרֵעֵהוּ לֹא יִנֹּשׂ אֶת רֵעֵהוּ וְאֶת אָחִיו כִּי קָרָא שְׁמִטָּה לַיהוָה׃ אֶת הַנָּכְרִי תִּנּשׂ וַאֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אֶת אָחִיךָ תַּשְׁמֵט יָדֶךָ׃ אֶפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן כִּי בָרֵךְ יְבָרֶכְךָ יְהוָה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ׃ רַק אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָךְ וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא

Pūtiua chal.

שְׁלַט יְהֵא
כָּרֵה שָׁבַק חַסָן
שָׁנַת עָבַד עֲשַׂר
צְנַע אַתָּא גּוּר
אָכַל שָׂבַע בָּרַךְ
עָבַד שָׁמַט רֵשׁ
חַסַן בְּרַת נְכַל
אָמַר נְטַר עָבַד
פָּקַד זוּף

Ca. xv.

תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה וְזֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה שָׁמוֹט כָּל בַּעַל מַשֵּׁה יָדוֹ אֲשֶׁר יַשֶּׁה בְּרֵעֵהוּ לֹא יִנֹּשׂ אֶת רֵעֵהוּ וְאֶת אָחִיו כִּי קָרָא שְׁמִטָּה לַיהוָה׃ אֶת הַנָּכְרִי תִּנּשׂ וַאֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אֶת אָחִיךָ תַּשְׁמֵט יָדֶךָ׃ אֶפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן כִּי בָרֵךְ יְבָרֶכְךָ יְהוָה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ׃ רַק אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָךְ וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא

Pūtiua heb.

שָׁלַט יְהוָה
כָּרַת תָּמַם בָּשַׂל
פָּתַח זוּף חָסַר
סָפַר אָבַר שָׁנָה
בָּאַשׁ נָתַן כָּרָא
בָּרַךְ שָׁבַת בָּסַח
בָּקַד אָח עָוָה
סָבַן זָנַח בָּלַט
שָׁגָה פָּטַל כָּרַשׁ
עָאן עָצַר נָתַן
דָּבַר

Ex. Heb. | Deuſ. | Ca. xv. | Pūtiua heb.

תַּעֲבֹט גּוֹיִם רַבִּים וְבָךְ לֹא יִמְשְׁלוּ בָּךְ כִּי יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן מֵאַחַד אַחֶיךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תְאַמֵּץ אֶת לְבָבְךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מֵאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן׃ כִּי פָתֹחַ תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לוֹ וְהַעֲבֵט תַּעֲבִיטֶנּוּ דִּי מַחְסֹרוֹ אֲשֶׁר יֶחְסַר לוֹ׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן יִהְיֶה דָבָר עִם לְבָבְךָ בְּלִיַּעַל לֵאמֹר קָרְבָה שְׁנַת הַשֶּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרָעָה עֵינְךָ בְּאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֶל יְהוָה וְהָיָה בְךָ חֵטְא׃ נָתוֹן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא יֵרַע לְבָבְךָ בְּתִתְּךָ לוֹ כִּי בִּגְלַל הַדָּבָר הַזֶּה יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂךָ וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ׃ כִּי לֹא יֶחְדַּל אֶבְיוֹן מִקֶּרֶב הָאָרֶץ עַל כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לֵאמֹר פָּתֹחַ תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לְאָחִיךָ לַעֲנִיֶּךָ וּלְאֶבְיֹנְךָ בְּאַרְצֶךָ׃ כִּי יִמָּכֵר לְךָ אָחִיךָ הָעִבְרִי אוֹ הָעִבְרִיָּה וְעָבַדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת תְּשַׁלְּחֶנּוּ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ׃ וְכִי תְשַׁלְּחֶנּוּ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ לֹא תְשַׁלְּחֶנּוּ רֵיקָם׃ הַעֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֹּאנְךָ וּמִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּתֶּן לוֹ׃ וְזָכַרְתָּ

Pūtiua chal.

עֲשַׂל יְהֵא
כָּרַת תָּמַם בָּשַׂל
פָּתַח זוּף חָסַר
סָפַר אָבַר שָׁנָה
בָּאַשׁ נָתַן כָּרָא
בָּרַךְ שָׁבַת בָּסַח
עֲשַׂל שָׁלַט
חָסַל אָבַד
צְנַע שָׁבַע
פָּתַח
עָגַל מָכַר
שָׁנָה שָׁבַע
שָׁלַח
עָנַשׁ
דָּבַר

Trāſla. B. Hiero.

accipies mutuū. habebis tu nationib⁹ multis mutuū: & ipse nulli indigebis: & dominabūtur tui omniū gentiū: nullus tui dominabitur. Si autē fuerit in te egen⁹ ex fratribus tuis q̄ morantur intra portas tuas in terra quā dñs deus tuus dabit tibi: non indurabis cor tuū neq; cōtrahes manum tuā a fratre tuo egeno: sed aperies aperiēs et mutuū tuū: et mutuabis mutuabis et fortasse id quo indiget. Caue tibi ne fiat verbū iniquum in corde tuo: et dicas: appropinquat annus septimus: annus remissionis: & auertas oculos tuos a pauperē frē tuo: nolēs ei quod postulat mutuū cōmodare: ne clamet cōtra te ad dñm: & fiat tibi in peccatū: sed dabis ei. Nec ages quippiā callide cū eius necessitatibus fulleuandis: vt benedicat tibi dñs deus tuus in oī ope⁹ & in cūctis ad q̄ manum muteris. Nō deerunt paupes in terra: hac tionis tuæ: idcirco ego precipio tibi vt aperias manum fratri tuo egeno & pauperi q̄ tecum versatur in terra tua. Si venditus fuerit tibi frē tuus hebreus aut hebrea: seruiet tibi sex annis: & septimo anno dimittes eum liberum. & quē libertate donaueris: nequaq̄ vacuū abire patieris: fed dabis viaticum de gregibus & de area & torculari tuo: quibus dñs deus tuus benedixerit tibi. Memento

Trāſla. Gre. lxx. cū interp. latina

accipies mutuū. τοκιεῖς ἔθνεσι πολλοῖς σὺ δὲ οὐ τοκιεῖς
σοί. καὶ ἄρξεις σὺ ἐθνῶν πολλῶν, σοῦ δὲ οὐκ ἄρ
χσουσιν. ἐὰν δὲ γένωνται ἐν σοὶ ἔνδειής τις τῶν ἀδελ
φῶν σου ἐν μιᾷ τῶν πόλεών σου ἐν τῇ γῇ, ἣν κύριος ὁ
θεός σου δίδωσί σοι, οὐ σκληρυνεῖς τὴν καρδίαν
σου οὐδὲ μὴ συσφίγξεις τὴν χεῖρά σου ἀπὸ
τοῦ ἀδελφοῦ σου τοῦ ἐνδεοῦς, ἀνοίγων ἀνοίξεις
τὴν χεῖρά σου αὐτῷ, δανιζων δανιεῖς αὐτῷ, ὅσα ἂν
ἐνδεήσῃ αὐτῷ. πρόσεχε σεαυτῷ
μὴ ποτε γένηται ῥῆμα κρυφαῖον ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ
εἴπῃς· ἐγγίζει τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον, ἔτος τῆς
ἀφέσεως, καὶ πονηρεύσηται ὁ ὀφθαλμός σου τῷ ἀδελ
φῷ σου τῷ ἐνδεεῖ, καὶ μὴ δῷς· καὶ βοήσε
ται κατὰ σοῦ κύριος καὶ γένηται ἐν σοὶ ἁμαρτία μεγάλη
διότι δοὺς δῷς αὐτῷ· καὶ οὐ λυπηθήσῃ
τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο εὐλογήσει σε κύριος ὁ
θεός σου ἐν παντὶ τῷ ἔργῳ σου καὶ ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ἐπιβά
λῃ τὰς χεῖράς σου· οὐ γὰρ μὴ ἐκλείπῃ ἔνδεια ἐκ τῆς γῆς
σου· διὰ τοῦτο ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο,
λέγων· ἀνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σου τῷ ἀδελφῷ σου τῷ
πένητι καὶ τῷ ἐνδεεῖ ἐπὶ τῆς γῆς σου. ἐὰν δὲ πραθῇ σοι
ὁ ἀδελφός σου ὁ ἑβραῖος ἢ ἡ ἑβραία, δουλεύσει σοι ἓξ ἔτη
τὸ δὲ ἕβδομον ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ·
ὅταν δὲ ἐξαποστείλῃς αὐτὸν ἐλεύθερον ἀπὸ σοῦ, οὐκ ἀπο
στελεῖς αὐτὸν κενόν, ἐφοδιῶν ἐφοδιάσεις αὐτὸν ἀπὸ τῶν προ
βάτων σου καὶ ἀπὸ τῆς ἁλωνίου σου καὶ ἀπὸ τῆς ληνοῦ σου, καὶ
ἐκ τούτων ἃ ἐὰν εὐλογήσῃ σε κύριος ὁ θεός σου, δώσεις αὐτῷ· καὶ μνησθήσῃ

Transl. Chal.

תִּזְוֹף וְתִשְׁלוֹט בְּעַמְמִין סַגִּיאִין וּבָךְ לָא יִשְׁלְטוּן וְאַרְעִי וְבָךְ לָא יִסְכְּנוּן לֵיהָדָא מִנָּךְ קְרִינָךְ בְּאַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ לָא תְתַקֵּף יָת לִבָּךְ וְלָא תְקַמּוּט יָת יְדָךְ בַּחֲדָא מִן קְרִינָךְ בְּאַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ לָא תְתַקֵּף יָת לִבָּךְ וְלָא תְקַמּוּט יָת יְדָךְ מֵאֲחוּךְ מִסְכֵּינָא אֶלָּהֵין תְּפַתַּח תִּפְתַּח יָת יְדָךְ לֵיהּ וְאוֹזָפָא תּוֹזֵף לֵיהּ כְּמִסַּת חוֹסְרָנֵיהּ דְּיֶחְסַר לֵיהּ׃ אִסְתְּמַר לָךְ דִּילְמָא יְהֵי מֵא דְּתֶהֱוֵי עִם לִבָּךְ בִּישְׁתָּא שְׁבִיעָיְתָא שַׁתָּא דְּשְׁמִטְתָּא קָרֵיבַת וְתִסְתְּכֵי בְּעַיִן בִּישָׁא עַל אֲחוּךְ מִסְכֵּינָא וְלָא תִתֵּן לֵיהּ וְיִצְעֵי עֲלָךְ קֳדָם יְיָ וִיהֵי בָּךְ חוֹבָא׃ מְיַהַב תִּתֵּן לֵיהּ וְלָא יֵיעֹשׁ לִבָּךְ בְּמִיהַב לֵיהּ אֲרֵי בְּדִיל פִּתְגָמָא הָדֵין יְבָרֵיכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל עוֹבָדָךְ וּבְכֹל אוּשְׁטוּת יָדָךְ׃ אֲרֵי לָא יִפְסוֹק מִסְכֵּינָא מִגּוֹ אַרְעָא עַל כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ לְמֵימַר פְּתָחָא תִּפְתַּח יָת יְדָךְ׃ לְאָחִיךָ לְעַנְיָךָ וּלְמִסְכֵּנָךְ בְּאַרְעָךְ׃ אֲרֵי יִזְדַּבַּן לָךְ אָחוּךְ עִבְרָאָה אוֹ עִבְרְתָּא וְיִפְלַח לָךְ שִׁית שְׁנִין וּבְשַׁתָּא שְׁבִיעָיְתָא תְּפַטְרִנֵּיהּ חָפְשָׁא מִנָּךְ׃ וּכְדִי תְּפַטְרִנֵּיהּ חָפְשָׁא מִנָּךְ לָא תִפְטְרִנֵּיהּ רֵיקָנָא׃ אַפְרָשָׁא תַּפְרִישׁ לֵיהּ מֵעָנֵךְ וּמֵאִדְרָךְ וּמִמַּעְצַרְתָּךְ מִן דְּבָרְכָךְ יְיָ אֱלָהָךְ תִּתֶּן לֵיהּ׃ וְתִדְכַּר

Interp. chal.

accipies mutuū: & habebis populos multos: tui autē non dñabunt. Si vnus de fribus tuis q̄ morantur in vna vrbiū tuarū in terra tua quā dñs deus tuus dabit tibi: non indurabis cor tuū neq; cōtrahes manum tuā a fratre tuo egeno: sed aperies aperiēs et mutuū tuū: et mutuabis mutuabis et fortasse id quo indiget. Caue tibi ne fiat verbū iniquum in corde tuo: dicēs. Appropinquat annus septimus annus remissionis: et oculus tuus sit nequā contra frēm tuū egenū: et nō dederis ei: et clamet cōtra te coram dño: et sit in te peccatū. tribuēs tribues ei: et non displicebit cordi tuo cum dederis ei: quia propter verbū hoc benedicet tibi dñs deus tuus in oībus operibus tuis: & in cunctis ad que miseris manū tuam. Non enim deerit egenus in medio terre: ideo ego precipio tibi hodie dicēs. Aperiens aperies manum tuā fratribus tuis paupibus tuis: & egenis tuis in terra tua. Si venditus fuerit tibi frē tuus hebreus aut filia israel: seruiet tibi sex annis: & in anno septimo dimittes eum liberū a te: nō dimittes eū vacuū: sed separans separabis eum de ouibus tuis: & de area tua: & de torculari tuo: & dabis ei de his quibus dñs deus benedixerit tibi: & recordaberis

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Deut. Ca.xvi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grec.lxx.cũ interp.latina.
יְזַבַּחְתָּ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן	וְזָבַחְתָּ֥ פֶּ֖סַח לַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ צֹ֥אן		us tuus de egypto nocte. Immolabis pha	τ θύσεις τὸ πάσχα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πρόβα
וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יהוה	וּבָקָ֕ר בַּמָּק֛וֹם אֲשֶׁ֥ר יִבְחַ֖ר יְהוָ֑ה		se dño deo tuo de ouibus & de bobus in loco	τα καὶ βόας ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος
לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם לֹא תֹאכַל עָלָיו	לְשַׁכֵּ֥ן שְׁמ֛וֹ שָׁ֖ם לֹ֣א תֹאכַ֣ל עָלָ֑יו		quẽ elegerit dñs deus tuus: vt habitet nomẽ	deus tuus: vt inuocet nomẽ eἰ illic: nõ co
חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו	חָמֵ֣ץ שִׁבְעַ֣ת יָמִ֔ים תֹּאכַ֥ל עָלָ֖יו		eius ibi. Nõ comedes i eo panẽ fermẽtatũ. Sep	ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, οὐ φα
מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי כִּי בְחִפָּזוֹן יָצָאתָ	מַצּ֣וֹת לֶ֤חֶם עֹנִי֙ כִּ֣י בְחִפָּז֔וֹן יָצָ֖אתָ		tẽ diebus comedes abſq fermẽto afflictio	γὴν ἐπ' αὐτοῦ ζύμην, ἑπτὰ ἡμέρας φαγῇ ἐπ' αὐτοῦ
מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב	מִן־הַבָּשָׂ֗ר אֲשֶׁ֤ר תִּזְבַּח֙ בָּעֶ֣רֶב		nis panẽ: quoniã in pauore egressus es de egy	ἄζυμα, ἄρτον κακώσεως, ὅτι ἐν τροὺδὴν ἐξήλθατε
בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַבֹּקֶר לֹא תָלִין	בַּיּ֣וֹם הָרִאשׁ֔וֹן לַבֹּ֖קֶר לֹ֥א תָלִֽין		pto: vt memineris diei egressiõis tue de egy	de egypto: ἵνα μνημονεύητε τὴν ἡμέραν τῆς
לִזְבֹּחַ אֶת הַפֶּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ	לִזְבֹּ֣חַ אֶת־הַפֶּ֔סַח בְּאַחַ֖ד שְׁעָרֶֽיךָ		pto: oĩbus die	egressiõis ὑμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου πάσας τὰς ἡμέ
אֲשֶׁר יהוה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ	אֲשֶׁ֣ר ׀ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ נֹתֵ֥ן לָֽךְ		bus tue fermẽtũ in	ρας τῆς ζωῆς ὑμῶν. ὄνκ ὀφθήσεταί σοι ζύμη ἐν
כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יהוה	כִּ֣י אִם־אֶל־הַמָּק֗וֹם אֲשֶׁ֤ר יִבְחַר֙		oĩbus termiꝰ tuis septẽ	πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ οὐ κοιμη
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב	יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ לְשַׁכֵּ֥ן שְׁמ֖וֹ שָׁ֑ם תִּזְבַּ֤ח אֶת־הַפֶּ֙סַח֙ בָּעֶ֔רֶב		bit de carnibꝰ q̃s sacrificanceritis vespe	θήσεται ἀπὸ τῶν κρεῶν ὧν ἂν θύσητε τοπαπέρας
כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צֵאתְךָ מִמִּצְרָיִם	כְּבוֹא֙ הַשֶּׁ֔מֶשׁ מוֹעֵ֖ד צֵאתְךָ֥ מִמִּצְרָֽיִם		die primo vsq̃ mane. nõ poteris sacrificare	τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ εἰς τοπρωΐ. οὐ δυνήσῃ θύσαι
וּבִשַּׁלְתָּ וְאָכַלְתָּ בַּמָּקוֹם	וּבִשַּׁלְתָּ֖ וְאָכַלְתָּ֑ בַּמָּק֗וֹם		pascha in vlla vrbiũ tuaꝝ q̃s dño	τὸ πάσχα ἐν οὐδεμιᾷ τῶν πόλεών σου ἃν κύριος
אֲשֶׁר יִבְחַר יהוה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ	אֲשֶׁ֥ר יִבְחַ֛ר יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ בּ֑וֹ		deꝰ tuꝰ dat tibi: sed in loco quẽ	deꝰ tuꝰ dat tibi: sed in loco quẽ
וּפָנִיתָ בַבֹּקֶר וְהָלַכְתָּ לְאָהָלֶיךָ	וּפָנִ֖יתָ בַּבֹּ֑קֶר וְהָלַכְתָּ֖ לְאָהָלֶֽיךָ		elegerit dñs deus tuꝰ: vt inuocẽs no	ὁ θεός σου δίδωσί σοι, ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν
שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם	שֵׁ֥שֶׁת יָמִ֖ים תֹּאכַ֣ל מַצּ֑וֹת וּבַיּ֣וֹם		mẽ eius illic: sacrificabis pascha vespe ad	ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνο
הַשְּׁבִיעִי עֲצֶרֶת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ	הַשְּׁבִיעִ֥י עֲצֶ֖רֶת לַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ		occasũ solis in tẽpore q̃ egressus es de egypto:	μα αὐτοῦ ἐκεῖ, θύσεις τὸ πάσχα ἑσπέρας πρὸς
לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה שִׁבְעַת יָמִים תִּסְפֹּר לָךְ	לֹ֥א תַעֲשֶׂ֖ה מְלָאכָ֑ה שִׁבְעַ֣ת יָמִ֔ים תִּסְפָּר־לָֽךְ		δυσμὰς ἡλίου ἐν τῷ καιρῷ ἐξήλθες ἐκ γῆς αἰγύπτου,	occasũ solis in tẽpore q̃ egressus es de egypto:
הַחֵל לִסְפֹּר שֶׁבַע שָׁבֻעוֹת מֵהָחֵל חֶרְמֵשׁ	תָּחֵ֥ל לִסְפֹּ֖ר שֶׁ֣בַע שָׁבֻעֹ֑ת מֵהָחֵ֥ל חֶרְמֵ֖שׁ		τ coques τ torrebis: τ comedes in loco	Et coques illud: τ comedes in loco quẽ elegerit dñs de
בַּקָּמָה תָּחֵל לִסְפֹר שֶׁבַע שָׁבֻעוֹת	בַּקָּמָ֖ה תָּחֵ֥ל לִסְפֹּ֖ר שֶׁ֣בַע שָׁבֻעֹ֑ת		καὶ ἑψήσεις καὶ ὀπτήσεις, καὶ φαγῇ ἐν τῷ τόπῳ	tuus: τ mane cõsurgens ibis in tabernacula tua. ser
וְעָשִׂיתָ חַג שָׁבֻעוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ	וְעָשִׂ֣יתָ חַג־שָׁבֻע֗וֹת לַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ		quẽ elegerit dñs deus tuus eἰ: τ auer	dieb cõdes azymũ: τ in die septio qz collecta est coꝝ
מִסַּת נִדְבַת יָדְךָ אֲשֶׁר יִתֵּן	מִסַּ֥ת נִדְבַת־יָדְךָ֖ אֲשֶׁ֣ר תִּתֵּ֑ן		ὃ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου αὐτόν. καὶ ἐσσο	dño deo tuo: nulli opus facies in ea. septẽ hebdoma
כַּאֲשֶׁר יְבָרֶכְךָ יהוה אֱלֹהֶיךָ	כַּאֲשֶׁ֥ר יְבָרֶכְךָ֖ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ		τερὸν πρωΐ καὶ ἀπελεύσῃ εἰς τοὺς οἴκους σου.	das numerabis tibi: a pncipio quo falce metĩ manu
וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יהוה אֱלֹהֶיךָ	וְשָׂמַחְתָּ֗ לִפְנֵ֤י יְהוָה֙ אֱלֹהֶ֔יךָ		sex diebꝰ comedes azyma: τ die septima	tus: ꝑficieris in domos tuas.
אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ	אַתָּ֣ה וּבִנְךָ֣ וּבִתֶּ֗ךָ וְעַבְדְּךָ֤ וַאֲמָתֶךָ֙		ἓξ ἡμέρας φαγῇ ἄζυμα, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ	σραφήσῃ τοπρωΐ καὶ ἀπελεύσῃ εἰς τοὺς οἴκους σου.
וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ	וְהַלֵּוִ֖י אֲשֶׁ֣ר בִּשְׁעָרֶ֑יךָ		exitus festũ dño deo tuo. nõ facies in eo	sex diebꝰ comedes azyma: τ die septima
כִּי גֵרְךָ יָתוֹם וְאַלְמָנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ	כִּ֣י גֵרְךָ֣ יָתוֹם֮ וְאַלְמָנָה֒ אֲשֶׁ֣ר בְּקִרְבֶּ֑ךָ		ἐξόδιον ἑορτὴ κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐ	ἓξ ἡμέρας φαγῇ ἄζυμα, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יהוה אֱלֹהֶיךָ	בַּמָּק֗וֹם אֲשֶׁ֤ר יִבְחַר֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ		οὲ opus pter q̃ fient aĩc. septẽ	exitus festũ dño deo tuo. nõ facies in eo
לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם	לְשַׁכֵּ֥ן שְׁמ֖וֹ שָׁ֑ם		τῇ σαὲν ἔργον πλὴν ὅσα ποιηθήσεται ψυχῇ ἑκάστῃ	ἐξόδιον ἑορτὴ κυρίῳ τῷ θεῷ σου. οὐ ποιήσεις ἐν αὐ
וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרָיִם	וְזָכַרְתָּ֕ כִּ֥י עֶ֖בֶד הָיִ֣יתָ בְּמִצְרָ֑יִם		hebdomadas integras numerabis tibi tpt: cũ	οὲ opus pter q̃ fient aĩc. septẽ
וְשָׁמַרְתָּ וְעָשִׂיתָ אֶת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה	וְשָׁמַרְתָּ֖ וְעָשִׂ֣יתָ אֶת־הַחֻקִּ֥ים הָאֵֽלֶּה		ἑβδομάδας ὁλοκλήρους ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ, ἀφ'	hebdomadas integras numerabis tibi tpt: cũ
לֹא תִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ פָּר וָשֶׂה	לֹא־תִזְבַּ֣ח לַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ פָּ֥ר וָשֶׂ֛ה		inceperis tu falcem in messem: incipies numera	ἑβδομάδας ὁλοκλήρους ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ, ἀφ'
אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם כָּל דָּבָר רָע	אֲשֶׁ֥ר יִהְיֶה־בּ֖וֹ מ֣וּם כָּל־דָּבָ֣ר רָ֑ע		re septẽ hebdomadas. τ facies festũ hebdo	inceperis tu falcem in messem: incipies numera
כִּי תוֹעֲבַת יהוה אֱלֹהֶיךָ הוּא	כִּ֥י תוֹעֲבַ֖ת יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ הֽוּא		δαι ἑπτὰ ἑβδομάδας. καὶ ποιήσεις ἑορτὴν ἑβ	re septẽ hebdomadas. τ facies festũ hebdo
לֹא תִזְבַּח שׁוֹר וָשֶׂה אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם כָּל רָע	לֹא־תִזְבַּ֣ח שׁ֥וֹר וָשֶׂ֛ה אֲשֶׁ֥ר יִהְיֶה־בּ֖וֹ מ֣וּם כָּל־דָּבָ֣ר רָ֑ע		δομάδων κυρίῳ τῷ θεῷ σου, καθ' ὅτι ἰσχύει ἡ	δομάδας dño deo tuo: scdm q̃ potesꝰ
כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הִוא	כִּ֥י תוֹעֲבַ֖ת יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ הֽוּא		χείρ σου, ὅσα ἂν δῷ σοι,	manꝰ tue: q̃ dederit tibi:

Pritiua.heb.	Ter.Heb.	Deut. Ca.xvi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grec.lxx.cũ interp.latina.
כִּי עֶבֶד הָיִית בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְיִפְדְּךָ	כִּ֣י עֶ֤בֶד הָיִ֙יתָ֙ בְּאֶ֣רֶץ מִצְרַ֔יִם וְיִפְדְּךָ֖		q̃ seruꝰ fuisti in terra egypti τ redemit te dñs deꝰ tuꝰ:	ὅτι δοῦλος ἦσθαι γῆ αἰγύπτου, καὶ ἐλυτρώσατό
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ	יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ עַל־כֵּ֣ן אָנֹכִ֥י מְצַוְּךָ֖		ideo ego ꝑcipio tibi xvñ hodie. Et si dixerit tibi	te dñs deus tuus: ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος
אֶת הַדָּבָר הַזֶּה הַיּוֹם וְהָיָה כִּי	אֶת־הַדָּבָ֥ר הַזֶּ֖ה הַיּ֑וֹם וְהָיָ֖ה כִּ֥י		nõ egrediar a te: eo q̃ diligit te τ hoies dom tuꝰ: q	ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, οὐ φα
יֹאמַר אֵלֶיךָ לֹא אֵצֵא מֵעִמָּךְ כִּי	יֹאמַ֥ר אֵלֶ֖יךָ לֹ֣א אֵצֵ֑א מֵעִמָּ֔ךְ כִּ֥י		bene ẽ ei apud te: tolles fubulã τ pforabis aurẽ eius in	γὴν ἐπ' αὐτοῦ ζύμην, ἑπτὰ ἡμέρας φαγῇ ἐπ' αὐτοῦ
אָהַבְךָ וְאֶת בֵּיתֶךָ כִּי טוֹב לוֹ עִמָּךְ	אָהַבְךָ֥ וְאֶת־בֵּיתֶ֖ךָ כִּי־טוֹב֥ ל֖וֹ עִמָּֽךְ		ianua: τ erit tibi ẽus ministrãs in seculũ. ancille q̃s	ἄζυμα, ἄρτον κακώσεως, ὅτι ἐν τροὺδὴν ἐξήλθατε
וְלָקַחְתָּ אֶת הַמַּרְצֵעַ וְנָתַתָּה בְאָזְנוֹ	וְלָקַחְתָּ֤ אֶת־הַמַּרְצֵ֙עַ֙ וְנָתַתָּ֣ה בְאָזְנ֔וֹ		tue facies siñr. Nõ sit graue i oculis tuis cũ dimiseris	de egypto: ἵνα μνημονεύητε τὴν ἡμέραν τῆς
וּבְדַלְתֶּת וְהָיָה לְךָ עֶבֶד עוֹלָם וְאַף	וּבַדֶּ֔לֶת וְהָיָ֥ה לְךָ֖ עֶ֣בֶד עוֹלָ֑ם וְאַף		eũ liberũ a te: q̃n duplici mercede mercenarij fuisti	egressiõis ὑμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου πάσας τὰς ἡμέ
לַאֲמָתְךָ תַּעֲשֶׂה כֵּן לֹא יִקְשֶׁה	לַאֲמָתְךָ֖ תַּעֲשֶׂ֣ה כֵּ֑ן לֹ֥א יִקְשֶׁ֛ה		tibi ser annis: τ bñdicet tibi dñs deꝰ tuus in oĩbus q̃	ρας τῆς ζωῆς ὑμῶν. ὄνκ ὀφθήσεταί σοι ζύμη ἐν
בְּעֵינֶיךָ בְּשַׁלַּחֲךָ אֹתוֹ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ	בְּעֵינֶ֔יךָ בְּשַׁלַּחֲךָ֥ אֹת֖וֹ חָפְשִׁ֑י מֵעִמָּ֔ךְ		fecerit, Oſie primogenitũ q̃ natũ fuerit masculũ in	oĩbus termiꝰ tuis septẽ diebꝰ: τ nõ remane
כִּי מִשְׁנֶה שְׂכַר שָׂכִיר עֲבָדְךָ שֵׁשׁ	כִּ֣י מִשְׁנֶ֤ה שְׂכַר־שָׂכִיר֙ עֲבָדְךָ֔ שֵׁ֖שׁ		bob tuis τ in ouib tuis sctificabis q̃ꝛa dño deo tuo.	πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ οὐ κοιμη
שָׁנִים וּבֵרַכְךָ יהוה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל	שָׁנִ֑ים וּבֵרַכְךָ֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ בְּכֹ֖ל		Nõ opaberis in primogẽito boum tuoꝝ: nec tondebis	bit de carnibꝰ q̃s sacrificanceritis vespe
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה׃ כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר	אֲשֶׁ֥ר תַּעֲשֶֽׂה׃ כָּל־הַבְּכ֗וֹר אֲשֶׁ֤ר		primogenitũ ouium tuaꝝ: coꝛã dño deo tuo comedes	θήσεται ἀπὸ τῶν κρεῶν ὧν ἂν θύσητε τοπαπέρας
יִוָּלֵד בִּבְקָרְךָ וּבְצֹאנְךָ תִּזְכָּר	יִוָּלֵ֣ד בִּבְקָרְךָ֣ וּבְצֹאנְךָ֔ תִּזְכָּ֖ר		illud per singulos annos in loco quẽ elegerit dñs: tu	die primo vsq̃ mane. nec̃ remanebit de cãrne
תְּקַדֵּישׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד	תְּקַדֵּ֣שׁ לַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ לֹ֥א תַעֲבֹ֖ד		et hoies domus tue. τ si fuerit in eo macula: si claũ	quaꝝ immolaueris vesperi in die primo vsq̃ mane.
בְּכֹר שׁוֹרֶךָ וְלֹא תָגֹז בְּכוֹר	בְּכ֣וֹר שׁוֹרֶ֔ךָ וְלֹ֥א תָגֹ֖ז בְּכ֣וֹר		dum fuerit aut cecus: aut si fuerit in eo aliq̃d mali: nõ	Non habebis potestatẽ immolãdi pasce in vna ꝛ
צֹאנֶךָ לִפְנֵי יהוה אֱלֹהֶיךָ שָׁנָה	צֹאנֶ֑ךָ לִפְנֵ֣י יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ שָׁנָ֖ה		immolabis illud coram dño deo tuo. in vrbibus tuis	bium tuarũ quã dñs deus tuus dabit tibi: sed in loco
שָׁנָה תֹּאכְלֶנּוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר	שָׁנָ֖ה תֹּאכְלֶ֑נּוּ בַּמָּק֗וֹם אֲשֶׁ֤ר יִבְחַר֙		comedes illud: inmũdus τ immũdus simul: sicut caꝛnẽ	quẽ elegerit dñs deus tuus vt habitare faciat mate
יְהוָה אַתָּה וּבֵיתֶךָ וְכִי יִהְיֶה בוֹ מוּם	יְהוָ֥ה אַתָּ֖ה וּבֵיתֶֽךָ׃ וְכִי־יִהְיֶ֥ה בּ֛וֹ מ֖וּם		capree & cerui. Hoc fo	statemẽtũ in eo: tibi immolabis pasce vespere ad oc
פִּסֵּחַ הוּא כָּל מוּם רָע לֹא תִזְבָּחֶנּוּ	פִּסֵּ֣חַ הוּא֮ כָּל־מ֣וּם רָ֒ע֒ לֹ֣א תִזְבָּחֶ֔נּוּ		lũ obseruabis vt sanguinẽ eorum nõ comedas: sed effundes siñr terrã	casum solis in tẽpore quo egressus es de egypto. Et
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תֹאכַל בִּשְׁעָרֶיךָ	לַיהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ לֹ֣א תֹאכַ֑ל בִּשְׁעָרֶֽיךָ׃		quasi aquã. Cap.16.	coques illud: τ comedes in loco quẽ elegerit dñs deꝰ
הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו כַּצְבִי וְכָאַיָּל	הַטָּמֵא֙ וְהַטָּה֣וֹר יַחְדָּ֔ו כַּצְבִי֙ וְכָאַיָּ֔ל		Obserua mẽsẽ nouoꝝ frugũ & verni pri	tuus: τ mane cõsurgens ibis in tabernacula tua. ser
כֵּן תֹּאכְלֶנּוּ רַק אֶת דָּמוֹ לֹא תֹאכֵל עַל הָאָרֶץ	כֵּ֥ן תֹּאכְלֶ֖נּוּ רַ֣ק אֶת־דָּמ֑וֹ לֹ֥א תֹאכֵ֖ל עַל־הָאָֽרֶץ׃		mũ tpis vt facias phasẽ dño deo tuo: q̃n in isto	dieb cõdes azymũ: τ in die septio qz collecta est coꝛã
תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃	תִּשְׁפְּכֶ֥נּוּ כַמָּֽיִם׃	Ca.xvi.	mẽse eduxit te dñs deꝰ de	dño deo tuo: nullũ opus facies in ea. septẽ hebdoma
שָׁמוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעָשִׂיתָ פֶּסַח	שָׁמ֣וֹר אֶת־חֹ֣דֶשׁ הָאָבִ֔יב וְעָשִׂ֥יתָ פֶ֖סַח		φ seruꝰ fuisti in terra egypti τ redemit te dñs deꝰ tuꝰ:	ὅτι δοῦλος ἦσθαι γῆ αἰγύπτου, καὶ ἐλυτρώσατό
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב הוֹצִיאֲךָ	לַיהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ כִּ֣י בְחֹ֤דֶשׁ הָאָבִיב֙ הוֹצִיאֲךָ֔		ideo ego ꝑcipio tibi xvñ hodie. Et si dixerit tibi	te dñs deus tuus: ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לָיְלָה׃	יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ מִמִּצְרַ֛יִם לָ֖יְלָה׃		nõ egrediar a te: eo q̃ diligit te τ hoies dom tuꝰ: q	ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, οὐ φα
			bene ẽ ei apud te: tolles fubulã τ pforabis aurẽ eius in	γὴν ἐπ' αὐτοῦ ζύμην, ἑπτὰ ἡμέρας φαγῇ ἐπ' αὐτοῦ
			ianua: τ erit tibi ẽus ministrãs in seculũ. ancille q̃s	ἄζυμα, ἄρτον κακώσεως, ὅτι ἐν τροὺδὴν ἐξήλθατε
			tue facies siñr. Nõ sit graue i oculis tuis cũ dimiseris	de egypto: ἵνα μνημονεύητε τὴν ἡμέραν τῆς
			eũ liberũ a te: q̃n duplici mercede mercenarij fuisti	egressiõis ὑμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου πάσας τὰς ἡμέ
			tibi ser annis: τ bñdicet tibi dñs deꝰ tuus in oĩbus q̃	ρας τῆς ζωῆς ὑμῶν. ὄνκ ὀφθήσεταί σοι ζύμη ἐν
			fecerit, Oſie primogenitũ q̃ natũ fuerit masculũ in	oĩbus termiꝰ tuis septẽ diebꝰ: τ nõ remane
			bob tuis τ in ouib tuis sctificabis q̃ꝛa dño deo tuo.	πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ οὐ κοιμη
			Nõ opaberis in primogẽito boum tuoꝝ: nec tondebis	bit de carnibꝰ q̃s sacrificanceritis vespe
			primogenitũ ouium tuaꝝ: coꝛã dño deo tuo comedes	θήσεται ἀπὸ τῶν κρεῶν ὧν ἂν θύσητε τοπαπέρας
			illud per singulos annos in loco quẽ elegerit dñs: tu	die primo vsq̃ mane. nec̃ remanebit de cãrne
			et hoies domus tue. τ si fuerit in eo macula: si claũ	quaꝝ immolaueris vesperi in die primo vsq̃ mane.
			dum fuerit aut cecus: aut si fuerit in eo aliq̃d mali: nõ	Non habebis potestatẽ immolãdi pasce in vna ꝛ
			immolabis illud coram dño deo tuo. in vrbibus tuis	bium tuarũ quã dñs deus tuus dabit tibi: sed in loco
			comedes illud: inmũdus τ immũdus simul: sicut caꝛnẽ	quẽ elegerit dñs deus tuus vt habitare faciat mate
			capree τ cerui. Attamen sanguinẽ eius nõ comedes:	statemẽtũ in eo: tibi immolabis pasce vespere ad oc
			sed fup terrã effundes illã sicut aquam.	casum solis in tẽpore quo egressus es de egypto. Et
		Ca.16.	Obserua mensem nouarũ frugum τ facies phasse	coques illud: τ comedes in loco quẽ elegerit dñs deꝰ
			domino deo tuo: quoniã in mense nouarum fru	tuus: τ mane cõsurgens ibis in tabernacula tua. ser
			gum eduxit te dominus deus tuus de egypto nocte.	dieb cõdes azymũ: τ in die septio qz collecta est coꝛã
				dño deo tuo: nullũ opus facies in ea. septẽ hebdoma
				das numerabis tibi: a pncipio quo falce metĩ manu
				pulus ẽleuatõis: ꝛcipies nũerare septẽ hebdomadas.
				Et celebrabis festũ hebdomadarũ coꝛaꝝ dño deo tuo
				iuxta oblationẽ ſpontaneã manus tue quã dederis:

Pritiua.chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
יְהוָה		
אֲמַר		
נְכַס רְעָא		
אֲמָה עֲבַד קֳשָׁה		
פְּטַר אְחַד שָׁנַת		
יְלַד עָאן קַדָּשׁ		
פְּלַח גְּזַז אֲכַל		
שְׁנָה רְעָה רְוָה		
עְכַס קְרָה סָאַב		
דְּכָה דָּם אֲכַל		
נְטַר עְבַד נְפַק		

Pritiua.chal.	Interp.chal.	Transla.Chal.
נְכַס	Et immolabis phasẽ coꝛã dño deo tuo de ouibus: τ vi	תִּכְּסוֹס בְּיִסְחָא קֳדָם יְיָ אֱלָהֲךָ מִן עָנָא וְנִכְסַת קוּדְשַׁיָּא מִן תּוֹרֵי בְּאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ
אֲמַר	ctimã sanctificatã de bobus: in loco quẽ elegerit dñs	לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן וְלָא תֵיכוֹל עֲלוֹהִי חַמְיָע שַׁבְעָה. יוֹמִין תֵּיכוֹל עֲלוֹהִי פַּטִּיר
נְבַק	vt collocet ibi maiestatẽ suã. Non comedes cũ eo fer	לַחְמָא עִנְיָא אֲרֵי בְּבֶהֳלָה נְפַקְתָּא מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם. דְּתִדְכַּר יָת יוֹם מֵפְקָךְ מֵאַרְעָא
עֲנָה דְּבַר	mentatũ: septẽ diebus comedes cũ eo azymũ panem	דְּמִצְרָיִם כֹּל יוֹמֵי חַיָּיךְ: וְלָא יִתְחֲזֵי לָךְ חֲמִיר בְּכָל תְּחוּמָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין וְלָא יָבִית מִן
חֲטָה בַּיִת	afflictõis: qñ festinãter egressus es de terra egypti.	בִּישְׂרָא דְּתִדְבַּח בְּרַמְשָׁא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא וְלֵית לָךְ דְּשַׁוִּי לְמִרְבַּס יָת בִּסְרָא דְּתַדְבַּח בְּרַמְשָׁא
נְכַס רְשָׁה	vt recoꝛderis dici exitꝰ tui de terra egypti oibus die	בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא: וְלָא יִתְחֲזֵי לָךְ חֲמִיר בְּכָל תְּחוּמָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין וְלָא יָבִית מִן
קְרָה רָעָה	bus vite tue: τ nõ apparebit tibi fermentatũ in omni	בִּישְׂרָא דְּתִדְבַּח בְּרַמְשָׁא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא וְלֵית לָךְ דְּשַׁוִּי לְמִרְבַּס יָת בִּסְרָא דְּתַדְבַּח בְּרַמְשָׁא
עוֹל נְפַק	termino tuo septẽ diebus. neq̃ remanebit de cãrne	בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא: וְלָא יִתְחֲזֵי לָךְ חֲמִיר בְּכָל תְּחוּמָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין וְלָא יָבִית מִן
בַּשֵׁל רָשָׁע פָּנָה	quaꝝ immolaueris vesperi in die primo vsq̃ mane.	בִּישְׂרָא דְּתִדְבַּח בְּרַמְשָׁא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא וְלֵית לָךְ דְּשַׁוִּי לְמִרְבַּס יָת בִּסְרָא דְּתַדְבַּח בְּרַמְשָׁא
יְהַב שְׁכֶן עֲבַד	Non habebis potestatẽ immolãdi phasẽ in vna ꝛ	בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא: וְלָא יִתְחֲזֵי לָךְ חֲמִיר בְּכָל תְּחוּמָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין וְלָא יָבִית מִן
מָנָה שְׁרָא רוּם	bium tuarũ quã dñs deus tuus dabit tibi: sed in loco	בִּישְׂרָא דְּתִדְבַּח בְּרַמְשָׁא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא וְלֵית לָךְ דְּשַׁוִּי לְמִרְבַּס יָת בִּסְרָא דְּתַדְבַּח בְּרַמְשָׁא
נְטַן	quẽ elegerit dñs deus tuus vt habitare faciat mate	בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא: וְלָא יִתְחֲזֵי לָךְ חֲמִיר בְּכָל תְּחוּמָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין וְלָא יָבִית מִן
	statemẽtũ in eo: tibi immolabis pasce vespere ad oc	בִּישְׂרָא דְּתִדְבַּח בְּרַמְשָׁא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא וְלֵית לָךְ דְּשַׁוִּי לְמִרְבַּס יָת בִּסְרָא דְּתַדְבַּח בְּרַמְשָׁא
	casum solis in tẽpore quo egressus es de egypto. Et	בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא: וְלָא יִתְחֲזֵי לָךְ חֲמִיר בְּכָל תְּחוּמָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין וְלָא יָבִית מִן
	coques illud: τ comedes in loco quẽ elegerit dñs deꝰ	בִּישְׂרָא דְּתִדְבַּח בְּרַמְשָׁא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא וְלֵית לָךְ דְּשַׁוִּי לְמִרְבַּס יָת בִּסְרָא דְּתַדְבַּח בְּרַמְשָׁא
	tuus: τ mane cõsurgens ibis in tabernacula tua. ser	בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא: וְלָא יִתְחֲזֵי לָךְ חֲמִיר בְּכָל תְּחוּמָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין וְלָא יָבִית מִן
	dieb cõdes azymũ: τ in die septio qz collecta est coꝛã	בִּישְׂרָא דְּתִדְבַּח בְּרַמְשָׁא בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא וְלֵית לָךְ דְּשַׁוִּי לְמִרְבַּס יָת בִּסְרָא דְּתַדְבַּח בְּרַמְשָׁא
	dño deo tuo: nullũ opus facies in ea. septẽ hebdoma	בְּיוֹמָא קַדְמָאָה לְצַפְרָא: וְלָא יִתְחֲזֵי לָךְ חֲמִיר בְּכָל תְּחוּמָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין וְלָא יָבִית מִן
	das numerabis tibi: a pncipio quo falce metĩ manu	בִּישְׂרָא דְּתִדְ

כַּאֲשֶׁר יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אַתָּה
וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי
אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְהִיתוֹם
וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ בַּמָּקוֹם
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן
שָׁמוֹ שָׁם וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ
בְּמִצְרָיִם וְשָׁמַרְתָּ וְעָשִׂיתָ אֶת
חֻקִּים הָאֵלֶּה חָג הַסֻּכֹּת תַּעֲשֶׂה
לְךָ שִׁבְעַת יָמִים בְּאָסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ
וּמִיִּקְבֶךָ וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ אַתָּה
וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי
וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר
בִּשְׁעָרֶיךָ׃ שִׁבְעַת יָמִים תָּחֹג
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
יְהוָה כִּי יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בְּכֹל תְּבוּאָתְךָ וּבְכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ׃ שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים
בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר

Pritiua. chal.

כְּבַרְכְּתָא דְיְיָ אֱלָהָךְ דִּי בָרִיךְ לָךְ
וְתֶחְדֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אַתְּ וּבְרָךְ וְעַבְדָּךְ
וְאַמְתָּךְ וְלֵוָאָה דִּי בְקִרְוָךְ וְיָתוֹמָא
וְאַרְמַלְתָּא דִּי בֵינָךְ בְּאַתְרָא דְיִתְרְעֵי יְיָ
שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן לְאַשְׁרָאָה יָתְהוֹן
וְתִדְכַּר אֲרֵי עַבְדָא הֲוֵית בְּמִצְרָיִם
וְתִטַּר וְתַעְבֵּד יָת קְיָמַיָּא הָאִלֵּין
חַגָּא דְמַטְלַיָּא תַּעֲבֵיד לָךְ שַׁבְעָא יוֹמִין
בְּמִכְנְשָׁךְ מֵאֵדְרָךְ מִמַּעֲצָרָתָךְ
וְתֶחְדֵּי בְּחַגָּךְ אַתְּ וּבְרָךְ וְעַבְדָּךְ
וְאַמְתָּךְ וְלֵוָאָה וְגִיוֹרָא וְיָתוֹמָא וְאַרְמַלְתָּא דִּי בְקִרְוָךְ׃ שַׁבְעָא יוֹמִין
תֶּחֱגוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בַּאֲתַרָא דְיִתְרְעֵי יְהוָה אֲרֵי יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכָל עֲלָלָתָךְ
וּבְכֹל עוֹבָדֵי יְדָךְ וְהֵוֵי תְּלַת זִמְנִין בְּשַׁתָּא יִתְחֲזֵן כָּל דְּכוּרָךְ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ
בַּאֲתַרָא דְיִתְרְעֵי בְּפוּרְיָא דְּפַטִּירַיָּא וּבְחַגָּא דְּשָׁבוּעַיָּא וּבְחַגָּא דְּמַטְלַיָּא וְלָא יִתְחֲזוֹן קֳדָם

Pritiua. chal.

יְיָ רֵיקָנִין׃ גְּבַר כְּמַתַּנַת יְדֵיהּ כְּבִרְכַתָּא דְיְיָ אֱלָהָךְ דִּי יְהִיב לָךְ׃

iuxta benedictionẽ dominī dei tui: & epulaberis corā dño deo tuo tu & filius tuus & filia tua: & seruus tuus & ancilla tua: & leuites qui ẽ intra portas tuas: & aduena ac pupillus & vidua qui morantur vobiscū: & loco quẽ elegerit dñs ut habitet nomẽ eius ibi: & recordaberis quoniã fueruis in egypto: custodies & facies omnia que tibi pcepta sũt. Solenitatẽ quoq; taberna culorũ celebrabis p septẽ dies: qñ collegeris de area & torculari fruges tuas. & epulaberis in festiuitate tua tu & filius tuus & filia tua seruus tuus & ancilla: leuites quoq; & aduena & pupillus & vidua qui intra portas tuas sunt. Septẽ dieb dño deo tuo festa celebrabis in loco quẽ elegerit dñs: & benedicet tibi dñs de tuus in cũctis frugibus tuis & in oi ope manuum tuarũ: & eris letus. Tribus vicibus in anno apparebit oẽs masculi tui corã dño deo tuo in loco quẽ elegerit: in solẽnitate azymoꝝ & in solẽnitate hebdomadarũ & in solẽnitate tabernaculorum. Nõ apparebit aũ dñm vacuus: sed offeret vnusquisq; pro fecultate sua benedictionẽ dñi dei sui quã dabit ibi. Iudices & magistros cõstitues in oibus portis tuis dñs deus tuus dabit tibi per figulas tribus tuas: & iudicẽt populũ iudiciũ iustũ: nõ declinabis iudiciũ iustũ: nõ cognoscent personã: neq; accipiẽt munera: quia munera excecãt oculos sapientũ & mutãt verba iustorũ. Iuste quod iustũ est perseq̃ris: vt viuas & possideas terrã quã dñs deus tuus dederit tibi. Non plantabis lucum & oẽm arborẽ iuxta altare dñi dei tui nec facies tibi statuã: quã odit dñs deus tuus. Cap. 17.

Non immolabis dño deo tuo vitulũ vel ouẽ in quo est macula aut quippiã mali: quia abominatio dño deo tuo est. Si inuẽtus fuerit in medio tui in vna vrbium tuarũ quam dñs deus tuus dabit tibi vir aut mulier qui faciat malũ corã dño deo tuo: & transgrediãtur pactũ illius: & abeuntes seruierint diis alteris: & adorauerint eos aut solem & lunam aut omnẽ militiam celi quod non precepi: & hoc mihi nũciatum fuerit & audieris: inquires diligenter: & si verum & certum est verbum hoc: & facta est abominatio hec in israel: educes virum illum aut mulierem illam qui fecerunt abominationẽ hanc in vrbe tua

prout benedixit tibi dño deꝰ tuus. & letaberis καθ ὅτι εὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεός σου. καὶ εὐφραν-
corã dño deo tuo tu & filius tuus & filia tua: & seruus tuus & ancilla tua: & leuita & is qui in vrbibus tuis: & pegrinus & pupillus & vidua & qui sunt in medio tui in loco quẽ elegerit dñs deus tuus vt collocet ibi mafestatẽ suã. Et recordaberis q̃ fuisti in egypto: & custodies & facies mãdata hec. Festus tabernaculoꝝ facies tibi septẽ diebus: qñ collegeris de area tua & de torculari tuo. & letaberis in festiuitate tua tu & filius tuus & filia tua & seruus tuus & ancilla & leuita & pegrinus & pupillus & vidua & qui sunt in vrbibus tuis: septẽ dieb celebrabis festa corã dño deo tuo: in loco quẽ elegerit dñs: qñ benedixerit tibi dñs deus tuus in cunctis frugibus tuis & in oibus opibus manus tuæ: & eris vtiq; letus. Tribus vicibus in anno apparebit oẽs masculi tui corã dño deo tuo in loco quẽ elegerit: in solẽnitate azymoꝝ & in solẽnitate hebdomadaꝝ & in solẽnitate tabernaculoꝝ: & nõ appebũt vacui corã dño: sed vnusquisq; fm donationẽ mãꝰ sue iuxta benedictionẽ dñi dei tui quã dabit tibi. Iudices & præfectos ꝓstitues tibi in oibus ciuitatibus tuis q̃s dñs deus tuꝰ dabit tibi p tribus tuas: & iudicabũt populũ

Transla. Chal.

כְּמָא דְּיָבַרְכִינָךְ יְיָ אֱלָהָךְ וְתֶחְדֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אַתְּ וּבְרָךְ וְעַבְדָּךְ וְאַמְתָּךְ וְלֵוָאָה דִּי
בְּקִרְוָךְ וְיָתוֹמָא וְאַרְמַלְתָּא דִּי בֵינָךְ בְּאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ שְׁכִינְתֵּיהּ תַּמָּן לְאַשְׁרָאָה
שְׁכִינָתֵיהּ תַּפֵּק׃ וְתִדְכַּר אֲרֵי עַבְדָּא הֲוֵית בְּמִצְרָיִם וְתִטַּר וְתַעְבֵּד יָת קְיָמַיָּא הָאִלֵּין
חַגָּא דְמַטְלַיָּא תַּעֲבֵיד לָךְ שִׁבְעָא יוֹמִין בְּמִכְנְשָׁךְ מֵאִדְרָךְ מִמַּעֲצָרָתָךְ
וְתֶחְדֵּי בְּחַגָּךְ אַתְּ וּבְרָךְ וְעַבְדָּךְ וְאַמְתָּךְ וְלֵוָאָה וְגִיוֹרָא וְיָתוֹמָא וְאַרְמַלְתָּא דִּי בְקִרְוָךְ׃
שִׁבְעָא יוֹמִין תֶּחֱגוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בַּאֲתַרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ בְּמֵימְרֵיהּ בְּכָל עֲלָלָתָךְ
וּבְכֹל עוֹבָדֵי יְדָךְ וְהֵוֵי תְּלַת זִמְנִין בְּשַׁתָּא יִתְחֲזֵי כָּל דְּכוּרָךְ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ
בַּאֲתַרָא דְּיִתְרְעֵי בְּפוּרְיָא דְּפַטִּירַיָּא וּבְחַגָּא דְּשָׁבוּעַיָּא וּבְחַגָּא דְּמַטְלַיָּא וְלָא יִתְחֲזוֹן קֳדָם
יְיָ רֵיקָנִין׃ גְּבַר כְּמַתַּנַת יְדֵיהּ כְּבִרְכַתָּא דְיְיָ אֱלָהָךְ דִּי יְהִיב לָךְ׃

שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לְךָ בְּכָל
שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ
לִשְׁבָטֶיךָ וְשָׁפְטוּ אֶת הָעָם
מִשְׁפַּט צֶדֶק׃ לֹא תַטֶּה מִשְׁפָּט
לֹא תַכִּיר פָּנִים וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד
כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר עֵינֵי חֲכָמִים
וְיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִם׃ צֶדֶק צֶדֶק
תִּרְדֹּף לְמַעַן תִּחְיֶה וְירַשְׁתָּ אֶת
הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
לָךְ׃ לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֵׁרָה כָּל עֵץ
אֵצֶל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה לָךְ׃ וְלֹא תָקִים לְךָ מַצֵּבָה
אֲשֶׁר שָׂנֵא יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא
תִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ שׁוֹר וְשֶׂה
אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם כָּל דָּבָר רָע
כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא׃ כִּי
יִמָּצֵא בְקִרְבְּךָ בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ אִישׁ אוֹ
אִשָּׁה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲבֹר בְּרִיתוֹ׃
וְיֵלֶךְ וְיַעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְיִשְׁתַּחוּ לָהֶם וְלַשֶּׁמֶשׁ אוֹ
לַיָּרֵחַ אוֹ לְכֹל צְבָא הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי׃ וְהֻגַּד לְךָ וְשָׁמָעְתָּ
וְדָרַשְׁתָּ הֵיטֵב וְהִנֵּה נָכוֹן עָשָׂה
אֶמֶת נֶכְונָה הַדָּבָר נֶעֱשְׂתָה תּוֹעֵבָה
הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְהוֹצֵאתָ
אֶת הָאִישׁ הַהוּא אוֹ אֶת הָאִשָּׁה
הָהוּא אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הַדָּבָר
הָרָע הַזֶּה אֶל שְׁעָרֶיךָ אֶת

Pritiua. chal.

דִּין קְשׁוֹט׃ לָא תְצַלֵּי דִּין תְּשׁתָּמוֹדַע אַפַּיִן וְלָא תְקַבֵּל שׁוֹחְדָא אֲרֵי שׁוֹחְדָא
יְעַוַּר עֵינֵי חַכִּימִין וִיסַכַּל פִּתְגָמִין תְּרִיצִין׃ קוּשְׁטָא קוּשְׁטָא תֵּהֵי רָדִיף בְּדִיל
דְּתֵחֵי וְתֵירַת יָת אַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ׃ לָא תְנַצּוֹב לָךְ אֲשֵׁירַת כָּל אִילָן
סְטָר קֳדָם מַדְבְּחָא דַייָ אֱלָהָךְ דְּתַעְבֵּד לָךְ׃ וְלָא תְקִים לָךְ קָמָא דְּרַחִיק יְיָ אֱלָהָךְ׃

לָא תִכּוֹס קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ תּוֹר וְאִמַּר חֲוַר בְּהוֹן מוּמָא כָּל סְתָם
בִּישׁ אֲרֵי מְרַחַק קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ הוּא׃ אֲרֵי יִשְׁתְּכַח בֵּינָךְ בְּחַדָּא מִן קִרְוָךְ דַּייָ אֱלָהָךְ
יְהֵיב לָךְ גְּבַר אוֹ אִתְּתָא דְּיַעֲבֵיד לְדַיְשׁ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לְמֶעְבַּר עַל קְיָמֵיהּ וּלְמֵיזַל
לְפֻלְחַן עַמְמַיָּא וְסָגֵיד לְהוֹן וְלִשְׁמְשָׁא וּלְסַהֲרָא אוֹ לְכָל חֵילֵי שְׁמַיָּא דְּלָא פַּקֵּידִית׃
וְאִתְחַוֵּי לָךְ וְתִשְׁמַע וְתִתְבַּע יָאוֹת וְהָא קוּשְׁטָא כֵּינָא אִתְעֲבִידַת דְּאִתַּעֲבַד הָא בְּיִשְׂרָאֵל׃
וְתַפֵּיק יָת גַּבְרָא הַהוּא אוֹ יָת אִתְּתָא הַהִיא דְּעָבְדוּ יָת פִּתְגָמָא בִּישָׁא

Transla. Chal.

הָדִין לְקִרְוָךְ יָת

Pritiua hebr.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xvii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הָאִישׁ הָהוּא אוֹ אֶת הָאִשָּׁה			τ lapidabitis eos in lapidibus: τ morientur
פִּי שְׁנַיִם	בַּאֲבָנִים וּמֵתוּ עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים		In ore duorum	καὶ λιθοβολήσετε αὐτοὺς ἐν λίθοις, καὶ τελευτήσου
פִּי שְׁנַיִם	אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמָת הַמֵּת לֹא		aut trium testium perbit qui interficietur. Nemo occidatur uno contra testem dicẽte testimonium.	in duobꝫ testibꝫ aut tribꝰ testibꝰ morie
	יוּמַת עַל פִּי עֵד אֶחָד בְּיָד		Manus testiũ pria interficiet eũ: & manꝰ reliquꝰ populi extrema mittetur: vt auferas malum de medio tui.	σιν. ἐπὶ δυσὶ μάρτυσιν ἢ τρισὶ μάρτυσι ἀπο
	תִּהְיֶה בּוֹ בָּרִאשֹׁנָה לַהֲמִיתוֹ וְיַד		Si difficile & ambiguũ apud te iudiciũ eẽ pro pexeris inter sanguinem & sanguinẽ: causam & causam: leprã & nõ leprã: & iudicum intra portas tuas videris verba variari: surge & ascende ad locũ quẽ elegerit dñs deus tuus:	θανεῖται, ὁ ἀποθανούμενος ἐπὶ μάρ
	כָּל הָעָם בָּאַחֲרֹנָה וּבִעַרְתָּ הָרָע			τυρι. καὶ ἡ χεὶρ τῶν μαρτύρων ἔσαι ἐπ' αὐτῶ
	מִקִּרְבֶּךָ׃ כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר			ἐν πρώτοις θανατῶσαι αὐτόν, καὶ ἡ χεὶρ παν
	לַמִּשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין			νερσι ppri in vltimo. τ auferetis ma
	וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע דִּבְרֵי רִיבֹת בִּשְׁעָרֶיךָ			λὸς τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτω· καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονη
	וְקַמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר			τὴ ex vobis ipsis. si ãt ipossibile sit vbi a te
	יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ׃ וּבָאתָ אֶל			ρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ ἀδυνατήσῃ ῥῆμα ἀπὸ σοῦ
	הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר			in iudicio inter sãguinẽ & sãguinẽ: τ inter iudi
	יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְדָרַשְׁתָּ וְהִגִּידוּ			ἐν κρίσι ἀναμέσον αἵματος αἵματος, καὶ ἀναμέσον κρί
	לְךָ אֶת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט׃ וְעָשִׂיתָ			σεῶν τ cõtrouersiã reduceret ppũ in egyptũ:
	עַל פִּי הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ מִן			ἀντιλογία ἀντιλογίας ῥήματα κρίσεως ἐν ταῖς πό
	הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה			bibus tuis: τ surgens ascendes ad locũ quẽ
	וְשָׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹרוּךָ׃			λεσίου, καὶ ἀναβὰς ἀναβήσῃ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν
	עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ וְעַל			elegerit dñs deꝰ tuꝰ vt inuocet nẽ
	הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לְךָ תַּעֲשֶׂה			ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα ἀυ
	לֹא תָסוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יַגִּידוּ לְךָ			lime illic: τ veniesq ad sacerdotes leuitas:
	יָמִין וּשְׂמֹאל׃ וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה			τοῦ ἐκεῖ, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοὺς λευίτας,
	בְּזָדוֹן לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ אֶל הַכֹּהֵן			τ ad iudicẽ: q fuerit in diebꝰ
	הָעֹמֵד לְשָׁרֵת שָׁם אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ			καὶ πρὸς τὸν κριτήν, ὃς ἂν ᾖ ἐν ταῖς ἡμέραις
	אוֹ אֶל הַשֹּׁפֵט וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא			illis: τ quereres nũciabit tibi iu
	וּבִעַרְתָּ הָרָע מִיִּשְׂרָאֵל׃ וְכָל			ἐκείναις, καὶ ἐκζητήσαντες ἀναγγελοῦσί σοι τὸν κρί
	הָעָם יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּן וְלֹא יְזִידוּן			diciũ: τ faciesq sẽm verbũ qs nũciauerit tibi
				σιν, καὶ ποιήσεις κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἂν ἀναγγείλωσί σοι
				ex loco quẽ elegerit dñs deus tuus: τ
				ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου. καὶ
				custodies valde vt facias sẽm ea q
				φυλάξῃς σφόδρα ποιῆσαι κατὰ πάντα ὅσα ἂν νο
				cita fuerit tibi: sẽm legẽ τ iusta iudiciũ: qs
				μοθετηθῶσί σοι, κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τὴν κρίσιν, ἣν
				direrint tibi: facies. nõ declinabis. a ꝺ
				ἐἴπωσιάν σοι, ποιήσεις· οὐκ ἐκκλινεῖς ἀπὸ τοῦ ῥήμα
				gõ nũciauerit tibi ad dextrã neq; ad sinistrã. τ
				τος οὗ ἂν ἀναγγείλωσί σοι δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά. καὶ
				homo: q fecerit in superbia vt nõ aud
				ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἂν ποιήσῃ ἐν ὑπερηφανίᾳ τοῦ μὴ ὑπα
				diat sacerdoti pstãti ad ministrãdũ ibi
				κούσαι τοῦ ἱερέως τοῦ παρεστηκότος λειτουργεῖν ἐκεῖ
				noie dñi dei tui: vt iudicio: q
				τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἢ τοῦ ἱερατεύ, ὃς
				fuerit in diebus illis: τ morie
				ἂν ᾖ ἐκεῖνα ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀποθανεῖ
				tur homo ille: τ auferetis malum de Israel:
				ται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ Ισραηλ,
				τ cũctus ppls audiẽs timebit: τ nõ erit impius
				καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας φοβηθήσεται, καὶ οὐκ ἀσεβήσει

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	וְגָרָא אִנּוּן יָתְהוֹן בְּאַבְנַיָּא וִימוּתוּן׃ עַל מֵימַר תְּרֵין סָהֲדִין אוֹ סַהֲדַיָּא יִתְקְטֵל	
	סָהֲדִין יִתְקְטֵל דְּחַיָּבִין קְטוֹל לָא יִתְקְטֵל עַל מֵימַר סָהֵיד חַד׃ וְהָא דְּסַהֲדַיָּא תְּהֵי בְּיַד	
	כָּל סָהֲדֵי סָקְרַלְיָה׃ וְיָדָא דְּכָל עַמָּא בְּבָתְרָיתָא׃ וְתַבַּלֵי עֲבֵיד דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ׃ וְאֲרֵי	
	יִתְעֲרַשׁ מִנָּךְ פִּתְגָמָא לְדִינָא בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין מַכְתַּשׁ סָגִירוּ לְמַכְתַּשׁ	
	סָגִירוּ פִּתְגָמֵי פְלִוגְתָּ דִּינָא בְּקִרְוָךְ וְתִקּוּם וְתִסַּק לְאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בְּיַהּ׃	
	וְתֵיתֵי לְוָת כָּהֲנַיָּא לֵוָיָאֵי וְלוָת דַּיָּנָא דְּיִהְוֵי בְּיוֹמַיָּא הָאִינּוּן וְתִתְבַּע וְיַחֲווּן לָךְ יָת	
	פִּתְגָמָא דְּדִינָא׃ וְתַעֲבֵיד עַל מֵימַר פִּתְגָמָא דְּיַחֲווּן לָךְ מִן אַתְרָא הַהוּא דְּיִתְרְעֵי יְיָ׃ וְתִטַּר	
	לְמֶעְבַּד כְּכֹל דְּיוֹרְוּנָךְ׃ עַל מֵימַר אוֹרָיְתָא דְּיוֹרְוּנָךְ וְעַל דִּינָא דְּיֵימְרוּן לָךְ תַּעֲבֵד לָא	
	תִסְטֵי מִן פִּתְגָמָא דְּיַחֲווּן לָךְ לְיַמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא׃ וּגְבַרָא דְּיַעֲבֵד בְּרִשְׁעָ בְּדִיל דְּלָא	
	לְמִצְּבָא מִן כַּהֲנָא דְּקָאֵים לְשַׁמָּשָׁא תַּמָּן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אוֹ מִן דַּיָּנָא׃ וְיִתְקְטֵל גַּבְרָא	
	הַהוּא וְתִתַּבְּלֵי עֲבֵיד דְּבִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל׃ וְכָל עַמָּא יִשְׁמְעוּן וְיִדְחֲלוּן וְלָא יְרַשְׁעוּן ‧‧‧‧	

Pritiua hebr.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
			Infra. 19. Matth. 18. b. Jo. 8. c	ρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεός σου δί
				dat tibi in possessiõẽs: τ possederis eã τ hi
				δωσί σοι ἐν κλήρω, καὶ κληρονομήσῃς αὐτὴν καὶ κα
				tauerit in ea: τ dixerit: cõstitui sup me
				τοικήσῃς ἐπ' αὐτῆς, καὶ ε�ίπῃς, καταστήσω ἐπ' ἐμαυ
				tẽ pncipẽ: sicut τ reliq gẽtes q circum me:
				τὸν ἄρχοντα, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ μου,
				cõstitues cõstitues sup te tẽ pncipẽ: quẽ
				καθιῶν καταστήσῃς ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, ὃν ἂν
				elegerit dñs deus tuus ex fribus
				ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου ἀυτὸν ἐκ τῶν ἀδελφῶν
				tuis cõstitues sup te tẽ pncipẽ. nõ poteri
				σου καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα· ὃν δυνήσῃ
				cõstituere sup te tẽ pncipẽ hoiꝰ alteriꝰgenã:
				καταστῆσαι ἐπὶ σεαυτὸν ἄνθρωπον ἀλλότριον,
				qm nõ frater tuus eſt: vertsiõ nõ multiplicabit si
				ὅτι οὐκ ἀδελφός σου ἐσί· πλὴν οὐ πληθυνεῖ ἑαυ
				bi equitatũ: neq reducet ppũm in egyptũ:
				τῷ ἵππον, οὐδὲ μὴ ἀποστρέψει τὸν λαὸν εἰς αἴγυπτον,
				vt multiplicet sibi equitatũ. at dñs dixit vobis:
				ὅπως πληθύνῃ ἑαυτῷ ἵππον· ὁ δὲ κύριος εἶπεν ὑμῖν,
				nõ addetis reuerti via hac vltra. τ
				οὐ προσθήσετε ἀποστρέψαι τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἔτι· καὶ
				nõ multiplicabit sibi vxores: vt nõ auertat
				οὐ πληθυνεῖ ἑαυτῷ γυναῖκας, ἵνα μὴ μεταστῇ αὐ
				tus cor. τ argẽtũ τ aurũ nõ multiplicabit
				τοῦ ἡ καρδία· καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐ πληθυνεῖ
				sibi vehemẽter. τ erit qñ sederit sup
				ἑαυτῷ σφόδρα· καὶ ἔσαι ὅτ' ἂν καθίσῃ ἐπὶ τοῦ
				solio pncipatus sui: τ scribet sibi deu
				θρόνου τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, καὶ γράψει ἑαυτῷ τὸ δευ
				teronomiũ hoc in volumine a sacerdotibꝰ
				τερονόμιον τοῦτο εἰς βιβλίον παρὰ τῶν ἱερέων
				leuitar: τ erit secũ: τ leget
				τῶν λευιτῶν, καὶ ἔσαι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγνώσεται
				in illo oibus diebus vite suę: vt
				ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἵνα
				discat timere dñm deũ suũ: custodire
				μάθῃ φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ, φυλάσσεσθαι
				oia pcepta hec τ iustificatiões
				πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας καὶ τὰ δικαιώματα
				has facere: vt nõ eleuet cor eius a
				ταῦτα ποιεῖν, ἵνα μὴ ὑψωθῇ ἡ καρδία αὐτοῦ ἀπὸ
				fribus suis: vt nõ trãsgrediat a
				τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἵνα μὴ παραβῇ ἀπὸ τῶν
				pceptis ad dexterã vel ad sinistrã: vt lõgeuus sit
				ἐντολῶν δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ὅπως ἂν μακροχρόνιος ᾖ
				sup pncipatu suo: ipe τ filij eius sꝑ
				ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
				in filijs israel.
				ἐν τοῖς υἱοῖς Ισραήλ. Ca. 18.
				On est sacerdotibus
				οὐκ ἔσι τοῖς ἱερεῦσι τοῖς

Pritiua hebr.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
			meſcat supbia Cũ ingref	λευτὴς ἐὰν ᾖ ἐν τῷ ἱερατεύ
			sus fueris terrã quã dñs de	ειν τῷ θεῷ ἢ ἐν τῷ λαῷ, ἐν κύριος ὁ θεός σου δί
			us tuus dabit tibi: τ possederis eã τ hi	δωσί σοι ἐν κλήρῳ, καὶ κληρονομήσῃς αὐτὴν καὶ κα
			bi: & possederis eam:	τοικήσῃς ἐπ' αὐτῆς, καὶ εἴπῃς, κατασήσω ἐπ' ἐμαυ
			habitaueriſq; illa: &	τὸν ἄρχοντα, καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ μου,
			dixeris. constituam	cõstitues cõstitues sup te tẽ pncipẽ: quẽ
			sup me regẽ sicut	καθιῶν καταστήσῃς ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα, ὃν ἂν
			omnes p circuitũ na	elegerit dñs deus tuus ex fribus
			tiones: cum constitues	ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός σου ἀυτὸν ἐκ τῶν ἀδελφῶν
			de numero fratrũ tuo	tuis cõstitues sup te tẽ pncipẽ. nõ poteri
			rũ. Non poteris alterius	σου καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα· οὐ δυνήσῃ
			gentis hominem regẽ	cõstituere sup te tẽ pncipẽ hoiꝰ alteriꝰgenã:
			facere: q non sit frater	καταστῆσαι ἐπὶ σεαυτὸν ἄνθρωπον ἀλλότριον,
			tuus. Cumq fuerit cõsti	qm nõ frater tuus eſt: vertsiõ nõ multiplicabit si
			tutus: nõ reducẽt populũ	ὅτι οὐκ ἀδελφός σου ἐσί· πλὴν οὐ πληθυνεῖ ἑαυ
			sibi equos: nec reduc	bi equitatũ: neq reducet ppũm in egyptũ:
			et populũ in egyptum	τῷ ἵππον, οὐδὲ μὴ ἀποστρέψει τὸν λαὸν εἰς αἴγυπτον,
			equitatus nũero fuble	vt multiplicet sibi equos: vt nõ reducat populũ in egy
			uatus: pferi cũ dñs pce	πτῷ ad multiplicandos sibi equos: τ dñs dixit vobis:
			pit vobis vt nequaq;	non reuertamini per viam istam amplius, Et non
			ãplius per eãdẽ viam re	multiplicet sibi vxores: vt non decipiatur cor eius: τ
			uertamini. Non hẽbit	argentũ τ aurũ non multiplicet sibi nimis. Et cum fe
			vxores plurimas q al	cerit in folio regni sui scribat sibi exemplũ legis huiꝰ
			iciãt aium eius: neq; ar	in libro per sacerdotes τ leuitas. Et erit cum eo τ le
			gentũ & auri immẽsa põ	get in eo oibus diebus vite sue: vt discat timere cor
			dera. Postq; ãt sederit in	dño deo suo: vt custodiat omnia verba legis istius et
			solio pncipatus sui: τ scribet sibi deu	mandata hec: vt faciat ea: vt nõ elejetur cor eius sup
			teronomiũ hoc in volumine a sacerdotibꝰ	fratres suos. nec declinet a pcepto dñi ad dexterã
			leuitar: τ erit secũ: τ leget	nec ad sinistrã: vt longo tẽpore sit in regno suo ipse et
			in illo oibus diebus vite sue: vt	filij eius in medio israel. Ca. 18.
			discat timere cor	On erit sacerdotibus

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	עוֹד׃ אֲרֵי תֵיעוֹל לְאַרְעָא דַּייָ אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ וְתֵירְתַּהּ וְתִתֵּב בַּהּ וְתֵימַר אֵימְנֵי עֲלַי	
	מַלְכָּא כְּכָל עַמְמַיָּא דְּיַת סְחָרָנַי׃ מַנָּאָה תְּמַנֵּי עֲלָךְ מַלְכָּא דְּיִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ בֵּיהּ מִגּוֹ	
	אָחָךְ תְּמַנֵּי עֲלָךְ מַלְכָּא לֵית לָךְ רְשׁוּ לְמַנָּאָה עֲלָךְ גַּבְרָ נוּכְרָאֵי דְּלָא אָחוּךְ הוּא׃ לְחוֹד לָא	
	יְסַגֵּי לֵיהּ סוּסְוָון וְלָא יְתֵיב יָת עַמָּא לְמִצְרַיִם בְּדִיל לְאַסְגָּאָה לֵיהּ סוּסָוָון וַייָ אֲמַר	
	לְכוֹן לָא תּוֹסִיפוּן לְמִיתַב בְּאוֹרְחָא הָדֵין עוֹד׃ וְלָא יִסְגֵּי לֵיהּ נְשִׁין וְלָא יְטֵעֵי לִבֵּיהּ	
	וְכַסְפָּא וְדַהֲבָא לָא יִסְגֵּי לֵיהּ לַחְדָא׃ וְיִהֵי כְּמִתְּבֵיהּ עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ וְיִכְתּוֹב לֵיהּ	
	יָת בְּתַשְׁנֵי אוֹרַיְתָא הָדָא עַל סִפְרָא מִן קֳדָם כַּהֲנַיָּא לֵוָאֵי׃ וְתְהֵי עִימֵיהּ וְיִקְרֵי	
	בֵּיהּ כָּל יוֹמֵי חַיָּוהִי דִּידֵיהּ׃ לְמִדְחַל קֳדָם יְיָ אֱלָהֵיהּ לְמִטַּר יָת כָּל פִּתְגָמֵי	
	אוֹרַיְתָא הָדָא וְיָת קְיָמַיָּא הָאִלֵּין לְמֶעְבַּדְהוֹן׃ בְּדִיל דְּלָא יְרִים לִבֵּיהּ מֵאֲחוֹהִי וּבְדִיל	
	דְּלָא לְמִסְטֵי מִן פִּתְגָמָא לַיְמִינָא וּלְשְׂמָאלָא בְּדִיל דְּיוֹרֵךְ יוֹמִין עַל מַלְכוּתֵיהּ הוּא	
	וּבְנוֹהִי בְּגוֹ יִשְׂרָאֵל׃ לָא יְהֵי לְכַהֲנַיָּא ‧‧‧‧‧‧‧‧‧	

הַתֹּעֵב֙ תּוֹעֲבַ֣ת יְהוָ֔ה כִּ֚י בְּכָל־זֹ֣את ׀ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֗יךָ מוֹרִישׁ֙ אוֹתָ֣ם מִפָּנֶ֔יךָ בְּתָמִ֖ים תִּהְיֶ֥ה עִם־יְהוָ֖ה אֱלֹהֶֽיךָ׃ כִּ֣י הַגּוֹיִ֣ם הָאֵ֗לֶּה אֲשֶׁ֤ר אַתָּה֙ יוֹרֵ֣שׁ אוֹתָ֔ם אֶל־מְעוֹנְנִ֥ים וְאֶל־קֹסְמִ֖ים יִשְׁמָ֑עוּ וְאַתָּ֕ה לֹ֥א כֵ֖ן נָתַ֥ן לְךָ֖ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶֽיךָ׃ נָבִ֨יא מִקִּרְבְּךָ֜ מֵאַחֶ֗יךָ כָּמ֙וֹנִי֙ יָקִ֣ים לְךָ֔ יְהוָ֖ה אֱלֹהֶ֑יךָ אֵלָ֖יו תִּשְׁמָעֽוּן׃ כְּכֹ֣ל אֲשֶׁר־שָׁאַ֗לְתָּ מֵעִם֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ בְּחֹרֵב֙ בְּי֣וֹם הַקָּהָ֔ל לֵאמֹ֑ר לֹֽא־אֹסִ֨ף לִשְׁמֹ֜עַ אֶת־קוֹל֩ יְהוָ֨ה אֱלֹהָ֜י וְאֶת־הָאֵ֤שׁ הַגְּדֹלָה֙ הַזֹּ֣את לֹֽא־אֶרְאֶ֔ה עוֹד֙ וְלֹ֣א אָמ֔וּת׃ וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֵלַ֑י הֵיטִ֣יבוּ אֲשֶׁר־דִּבֵּ֔רוּ נָבִ֥יא אָקִ֛ים לָהֶ֖ם מִקֶּ֣רֶב אֲחִיהֶ֑ם כָּמ֔וֹךָ וְנָתַתִּ֥י דְבָרַ֖י בְּפִ֑יו וְדִבֶּ֣ר אֲלֵיהֶ֔ם אֵ֥ת כָּל־אֲשֶׁ֖ר אֲצַוֶּֽנּוּ׃ וְהָיָ֗ה הָאִישׁ֙ אֲשֶׁ֣ר לֹֽא־יִשְׁמַ֣ע אֶל־דְּבָרַ֔י אֲשֶׁ֥ר יְדַבֵּ֖ר בִּשְׁמִ֑י אָנֹכִ֖י אֶדְרֹ֥שׁ מֵעִמּֽוֹ׃ אַךְ֙ הַנָּבִ֣יא אֲשֶׁר־יָזִ֣יד לְדַבֵּ֣ר דָּבָ֗ר בִּשְׁמִי֙ אֲשֶׁ֣ר לֹֽא־צִוִּיתִ֣יו לְדַבֵּ֔ר וַאֲשֶׁ֥ר יְדַבֵּ֖ר בְּשֵׁ֣ם אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֑ים וּמֵ֖ת הַנָּבִ֥יא הַה֖וּא׃ וְכִ֤י תֹאמַר֙ בִּלְבָבֶ֔ךָ אֵיכָ֣ה נֵדַ֔ע אֶת־הַדָּבָ֖ר אֲשֶׁר־לֹ֣א דִבְּרָ֑הוּ הַנָּבִ֗יא בְּשֵׁ֤ם יְהוָה֙ וְלֹֽא־יִהְיֶ֣ה הַדָּבָ֔ר וְלֹ֣א יָקֹ֑ם הַדָּבָ֞ר אֲשֶׁר־לֹ֣א דִבְּר֗וֹ בְּזָד֙ דִּבְּרָ֣ם הַנָּבִ֔יא לֹ֥א תָג֖וּר מִמֶּֽנּוּ׃

Pritiua chal.

מות תמם יהוה כל אתה נבא קום נתן למד עשה מצא עבר בנה עון נחש נחש

Interp.chal.

a mortuis.qñ detestabilis est cõa dño ois qui facit hec:t ppter abominatiões istas.dño de⁹ tuus ei⁹clet illos a facie tua. pfect⁹ eris in timore dñi dei tui. qñ ppt illi q̃s tu possidebis:augures ⁊ diuinos audiũt. Te aũt nõ sic instituit dño de⁹ tuus. ppheta de medio tui de fribus tuis sicẽ me suscitabit tibi dño deus tu⁹: illi⁹obedietis. iuxta oia q̃ petiisti a facie dñi dei tui in oreb in die cõgregationis : dices. Non addã audire voce verbi dñi dei mei:t ignẽ magnũ hunc nõ videbo amplꝰ:ne moriar.et ait dño mihi. Bene locuti sunt: prophetã suscitabo eis de medio fratrũ suoꝝ sicut tu es:t dabo verba prophetie mee in ore eius:t loquetur cum eis oia que precepero illi. Et si aliqs vir non obedierit verbis meis q̃ locutus fuerit in noie meo: verbum meũ exquiret ab eo. ꝓpheta aũt qui impie egerit vt loquatur verbũ in nomine meo quod nõ precepi ei vt loquꝛetur: ⁊ qui locutus fuerit in noie idoloꝝ populoꝝ:occidatur prophet⁹ ille. Et si dixeris in corde tuo.Quomodo sciemus verbũ quod non

Transla.Chal.

מֵיתַיָּא׃ אֲרֵי מְרַחַק קֳדָם יְיָ כָּל עָבֵיד אִילֵּין וּבְדִיל תְּעֵיבְתָּא הָאִלֵּין יְיָ אֱלָהָךְ מְתָרֵךְ יָתְהוֹן מִן קֳדָמָךְ ׃ שְׁלִים תְּהֵי בְּדַחֲלְתָּא דַּיְיָ אֱלָהָךְ ׃ אֲרֵי עַמְמַיָּא הָאִלֵּין דְּאַתְ יָרֵית יָתְהוֹן מִן עָנָנַיָּא וּמִן קָסָמַיָּא שָׁמְעִין וְאַתְ לָא כֵן יְהַב לָךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ נְבִיאָה מִגַּוָּךְ מֵאֲחָיָךְ כְּוָתִי יְקִים לָךְ יְיָ אֱלָהָךְ לְהוֹן תְּקַבָּלוּן׃ כְּכֹל דְּשָׁאֲלְתְּ מִן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּחוֹרֵב בְּיוֹמָא דִּכְנִשְׁתָּא לְמֵימַר לָא אוֹסִיף לְמִשְׁמַע יָת קָל יְיָ אֱלָהִי וְיָת אִישָׁתָא רַבְּתָא הָדָא לָא אֶחֱזֵי עוֹד וְלָא אֲמוּת ׃ וַאֲמַר יְיָ לְיָ אִתְקְנִינוּ דְּמַלִּילוּ ׃ נְבִיאָ אֲקִים לְהוֹן מִגּוֹ אֲחֵיהוֹן כְּוָתָךְ וְאֶתֵּן פִּתְגָמַי בְּפוּמֵיהּ וִימַלֵּיל עִמְּהוֹן יָת כֹּל דְּאֲפַקֵּיד יָתֵיהּ ׃ וִיהֵי גְּבַר דְּלָא יְקַבֵּל לְפִתְגָמַי דִּי יְמַלֵּיל בִּשְׁמִי מִנֵּיהּ אֲנָא אֶתְבַּע׳ מִן עִמֵּיהּ ׃ בְּרַם נְבִיאָ דְּיָזִיד לְמִמְלַל פִּתְגָמָא בִּשְׁמִי יָת דְּלָא פַקֵּדְתֵּיהּ לְמִמְלַל וְדִי מְלִיל בְּשׁוּם טָעֲוָת עַמְמַיָּא ׃ וְיֵימַר בְּלִבָּךְ אֵיכְדֵין נְדַע יָת פִּתְגָמָא דְּלָא

Pritiua chal.

מות רחק תמם יהוה עון קום קבל אמר שמע נתן קום נתן למד קבל עשה נבא ידע

Interp.chal.

et leuitis ⁊ oi tribui leui pars ⁊ hereditas cũ⁹ israel: oblatiões dñi ⁊ hereditatẽ ei⁹.is comedẽt:⁊ hereditas nõ erit ei in medio fratrũ suoꝝ:mũera q̃ dedit ei dñs sunt hereditas eius sicẽ locutus ẽ ei. Et hoc erit qõ ptinet sacerdotibus a popło ab imolãtibus victimã siue boue siue agnũ : dabũt sacerdoti brachiũ ⁊ maxillã ⁊ ventriculũ. primicias frumẽti tui ⁊ vini tui ⁊ olei tui et primicias velleris ouiũ tuarũ dabis ei. Qñ illum elegit dñs deus tuus ex oĩbus tribubus tuis: vt ipsꝰ ⁊ filij eius stent ⁊ ministrẽt in noie dñi oĩbus diebus. Si aũt venerit leuita ex vna ẏbiũ tuaꝝ et oi israel in qua habitat: ⁊ venerit cũ oĩ desiderio aĩe sue ad locũ quẽ elegerit dñs:ministrabit ī noie dñi dei sui sicẽ oĩs frẽs eius leuite q̃ ministrãt ibi coram dño: partẽ ciboꝝ comedet sicẽ ⁊ ceteri: ꝑter id qõ p vices sabbati ei venerit sicut ꝑfes cõstituerũt.qñ ingressus fuerit terrã quã dñs deus tuus dabit tibi : nõ discas facere iuxta abominatões populoꝝ illoꝝ. Non inueniatur in te transferens filium suũ aut filiam suã per ignem : aut qui diuinet diuinationes: aut qui obseruet horas et augurią: nec maleficus: neq; incãtator: neq; qui consulat ꝑhitonem ⁊ ariolum: neq; qui requirat aliquid

Transla.Chal.

לְמֵימַר כָּל שְׁרָבְא דְּלֵוִי חוּלְקָא וְאַחְסָנָא עִם יִשְׂרָאֵל קוּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ וְאַחְסָנְתֵּיהּ יֵכְלוּן ׃ וְאַחְסָנָא לָא יְהֵי לֵיהּ בְּגַוֵּי אָחוֹהִי מַתְּנַן לֵיהּ יְיָ אִינּוּן אַחְסָנְתֵּיהּ כְּמָא דְּמַלֵּיל לֵיהּ ׃ וְדֵין יְהֵי קְדָמַיָּא מִן עַמָּא מִן נָכְסֵי נִכְסַתָּא אִם תּוֹר אִם אִמַּר וְיִתֵּן לְכָהֲנָא דְּרָעָא וּלְוָעָא וְקוּרְנָתָא רֵישׁ עֲרִיבָךְ תַּבְרָךְ וּמְשָׁחָךְ וְרֵישׁ גִּזַּת עָנָךְ תִּתֵּן לֵיהּ ׃ אֲרֵי יָתֵיהּ אֲרַע יְיָ אֱלָהָךְ מִכֹּל שִׁבְטָךְ לְמִקַּם לְשַׁמָּשָׁא בִּשְׁמָא דַּיְיָ הוּא וּבְנוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא ׃ וַאֲרֵי יֵיתֵי לֵיוָאָה מֵחָדָא מִן קִרְוָךְ מִכָּל יִשְׂרָאֵל דְּהוּא דָּר תַּמָּן וַייֵתֵי בְּכָל רְעוּת נַפְשֵׁיהּ לַאֲתָרָא דְּיִתְרְעֵי יְיָ ׃ וְיִשַׁמֵּשׁ בִּשְׁמָא דַּיְיָ אֱלָהֵיהּ כְּכָל אֲחוֹהִי דְּמְשַׁמְּשִׁין תַּמָּן קֳדָם יְיָ יְהוֹן אָכְלִין מְזוֹנָן בַּר מַפְטְרֵיהוֹן עַל אֲבָהָתָא וְכִסְפָּא ׃ אֲרֵי

Pritiua chal.

חסן אכל נתן חזה גזז עון רעה קום אתה דוך

Pagina hēb. | Ter. Heb. | Deut. Ca. xix. | Trāsla. B. Hiero. | Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina | Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

דִּבְּרוּ יְהוָה אֲשֶׁר יִדַּבֵּר וְלֹא
בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא יְהִיֶה הַדָּבָר וְלֹא
יָבֹא הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא דִבְּרוֹ
יְהוָה בְּזָדוֹן דִּבְּרוֹ הַנָּבִיא לֹא
תָגוּר מִמֶּנּוּ כִּי יִנְרִיתְ
Cap. xix.
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אֶת אַרְצָם
וִירִשְׁתָּם וְיָשַׁבְתָּ בְּעָרֵיהֶם
וּבְבָתֵּיהֶם שָׁלוֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל
לְךָ בְּתוֹךְ אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ תָּכִין לְךָ
הַדֶּרֶךְ וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת גְּבוּל אַרְצֶךָ
אֲשֶׁר יַנְחִילְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה
לְנוּס שָׁמָּה כָּל רֹצֵחַ וְזֶה דְּבַר
הָרֹצֵחַ אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה וְחָי
אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת רֵעֵהוּ בִּבְלִי דַעַת
וְהוּא לֹא שֹׂנֵא לוֹ מִתְמֹל שִׁלְשׁוֹם
וּבָא אֶת רֵעֵהוּ בַּיַּעַר לַחְטֹב
עֵצִים וְנָדְחָה יָדוֹ בַגַּרְזֶן לִכְרֹת
הָעֵץ וְנָשַׁל הַבַּרְזֶל מִן הָעֵץ וּמָצָא
אֶת רֵעֵהוּ וָמֵת הוּא יָנוּס אֶל
אַחַת הֶעָרִים הָאֵל וְחָי פֶּן
יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הָרֹצֵחַ כִּי
יֶחֱם לְבָבוֹ וְהִשִּׂיגוֹ כִּי יִרְבֶּה
הַדֶּרֶךְ וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וְלוֹ אֵין מִשְׁפַּט
מָוֶת כִּי לֹא שֹׂנֵא הוּא לוֹ מִתְמוֹל
שִׁלְשׁוֹם עַל כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ

'dixit locutus. hoc hēbis signū. Quod in nomine dñi, ppheta ille pdixerit: & non euenerit, hoc dominus non est locutus: fedacp tumore animi sui pheta confinxit: & ideo nō tiebis eū. Ca. 19.

QVm disperdet dñs deus tuus gentes: quarū tibi traditurus est terrā: & possederis eam: habitaueris in vrbibus eius & in edibus eius: tres ciuitates separabis tibi in medio terre quā dñs deus tuus dabit tibi in possessionē: sternēs dilige ter vīa & in tres ptes totam terre tue prouinciā diuides: vt habeat vicino quicq; homicidū fugere: hec erit lex homicide qui fugiet illuc vt viuat: qui occiderit proximū suū nesciens: & qui heri & nudiustertius odiū habuisse cō probatur: sed abisse cū eo in simplicitate in silua ad ligna cedēda: & in succidendo ligno securis fugerit manu: ferrūq; lapsū de manubrio & amicū eius occiderit & occidit: hic ad vnā supradictarū vrbiū cōfugiet & viuet: ne forsitan proximus eius cuius effusus est sanguis: dolore stimulatus persequatur & apprehendat eū quia longior sit via: & percutiat animā eius nō sit reus mortis: quia nullum cōtra quem qui occisus est odium prius habuisse monstratur. Idcirco precipio tibi:

διελεῖται ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἐὰν μὴ φυλάσσητε τὰ προστάγματα αὐτοῦ καὶ μὴ ποιῆτε αὐτὰ ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι σήμερον ὑμῖν ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν καὶ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ προσθήσεις σεαυτῷ ἔτι τρεῖς πόλεις πρὸς τὰς τρεῖς ταύτας. καὶ οὐκ ἐκχυθήσεται αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ γῇ σου, ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι κληρονομεῖν, καὶ ἔσται σοι αἵματα. νῦν δὲ ἐὰν γένηται ἀνὴρ μισῶν τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐνεδρεύσῃ αὐτῷ καὶ ἐπαναστὰς ἐπ' αὐτὸν πατάξῃ αὐτὸν πληγὴν θανατηφόρον καὶ ἀποθάνῃ καὶ καταφύγῃ εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ ἀποστείλωσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ λήμψονται αὐτὸν ἐκεῖθεν καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν εἰς χεῖρας τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα καὶ ἀποθανεῖται· οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῷ καὶ καθαριεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ Ισραηλ· καὶ σοὶ ἔσται. οὐ μετακινήσεις ὅρια τοῦ πλησίον σου, ἃ ἔστησαν οἱ πρῶτοί σου ἐν τῇ κληρονομίᾳ σου, ἣν κατακληρονομήσεις ἐν τῇ γῇ, ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ. οὐκ ἐμμενεῖ μάρτυς εἷς ἐπὶ τινὶ τῶν ἁμαρτημάτων καὶ πάσῃ ἁμαρτίᾳ ἐν οἷς ἐὰν ἁμάρτῃ· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ ἐπὶ στόματος τριῶν μαρτύρων σταθήσεται

Exo. 21. Hiu. 35 b. fol. 10. 9.

Infra. 17. c.

Transla. Chal.

מַלֵּיהּ יְיָ׃ וְדִי מַלֵּיל נְבִיָּא בְּשׁוּמָא דַּיְיָ וְלָא יְהֵי פִּתְגָמָא וְלָא יִתְקַיֵּם הוּא דִּי פִתְגָמָא
דְּלָא מַלֵּיל יְיָ אֲרֵי בְּרַשְׁיוּ מַלֵּיל נְבִיָּא לָא תְּדַחֵל מִינֵּיהּ׃

Ca. xix.

אֲרֵי יְשֵׁיצֵי יְיָ אֱלָהָךְ יָת עַמְמַיָּא דְּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ יָת אַרְעְהוֹן וְתִתֵּב
יָתְהוֹן וְתוֹתֵב יָת קִרְוֵיהוֹן וְתֵבָתֵיהוֹן תְּלָת קִרְוִין תַּפְרֵישׁ לָךְ בְּגוֹ אַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ לְמֵירְתָהּ׃
תְּתַקַּן לָךְ אוֹרְחָא וְתַתַּלַּת יָת תְּחוּם אַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵי מְחַלַּק וְיָהֵי לְמֵעְרוֹק
לְתַמָּן כָּל קָטוֹלָא׃ וְדֵין פִּתְגָמָא דְּיֵעְרוֹק לְתַמָּן וְיִתְקַיַּם קָטוֹלָא דְּיֵעְרוֹק יָת חַבְרֵיהּ בְּלָא
בְּעָדָיָא וְהוּא לָא סָנֵי הֲוָה לֵיהּ מֵאִתְמָלִי וּמִדְּקַסּוֹהִי וְיָדִיעוֹל עִם חַבְרֵיהּ לְחַטְרָא עֵצִין
וְתִתְרְחֵב יְדֵיהּ בְּבַרְזְלָא לְמִקְצֵי אִילָנָא וְיִשְׁתְּלִיף בַּרְזְלָא מִן אִילָנָא וְיִשְׁכַּח יָת חַבְרֵיהּ
וְיָמוּת הוּא יֵעְרוֹק לְחַדָּא מִן קִרְוַיָּא הָאִלֵּין וְיִתְקַיַּם וְלָא יְמוּת דִּלְמָא יְרַדֵּף גָּאֵל דָּמָא בָּתַר
קְטוֹלָא אֲרֵי יְחֵים לִבֵּיהּ וְיִדְבְּקִנֵּיהּ אֲרֵי תַּסְגֵּי אוֹרְחָא וְיִקְטוֹל נַפְשָׁא וְלֵיהּ לֵית
חוֹבַת דִּין דְּקָטוֹל אֲרֵי לָא סָנֵי הוּא לֵיהּ מֵאִתְמָלִי וּמִדְּקַסּוֹהִי וְעַל כֵּן אֲנָא מְפַקֵּד לָךְ

Transla. Chal.

קוֹם תְּפְרֵישׁ לָךְ תְּלָת קִרְוִין בְּגוֹ אַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ לְמֵירְתָהּ׃
וְיִתֵּן לָךְ יָת כָּל אַרְעָא דְּמַלֵּיל לְמִיתַּן לַאֲבָהָתָךְ וְאֲרֵי יָתֵיר יָת כָּל תַּפְקֻדְתָּא הָדָא
לְמֶעְבַּד יָתָהּ דְּאָנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵין לְמֶרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ וּלְמֵהַךְ בְּאוֹרָחָן
קֳדָמוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא תּוֹסֶף לָךְ עוֹד תְּלָת קִרְוִין עַל תְּלָת אִילֵּין׃ וְלָא יִשְׁתָּפֵךְ דַּם זַכַּאי
בְּגוֹ אַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ אַחֲסָנָא וְיְהֵי עָלָךְ חוֹבַת דְּמִין וְתִקְטוֹל אֲרֵי׃ וְהֵי גְבַר סָנֵי
לְחַבְרֵיהּ וְיִכְמוֹן לֵיהּ וְיִקּוּם עֲלוֹהִי וְיִקְטְלִנֵּיהּ נַפְשָׁא וְיִמּוּת וְיֵעְרוֹק לְחַדָּא מִן קִרְוַיָּא
הָאִלֵּין׃ וְיִשְׁלְחוּן סָבֵי קִרְתֵּיהּ וְיִדְבְּרוּן יָתֵיהּ מִתַּמָּן וְיִתְּנוּן יָתֵיהּ בְּיַד גְּאַל דָּמָא וְיָמוּת׃
לָא תְחוּס עֵינָךְ עֲלוֹהִי וְתַבְּלִי אַשְׁרֵי דָּם זַכַּי מִישְׂרָאֵל וְיִטַּב לָךְ׃ לָא תְשַׁנֵּי
תְּחוּמָא דְּחַבְרָךְ דְּתַחְמוֹ קַדְמָאֵי בְּאַחְסָנָתָךְ דְּתֵחְסֵן בְּאַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיבְלָךְ לְמֵירְתָהּ׃
לָא יְהֵי סַהֲדִין חַד בְּגַבֵּר לְכָל חוֹבָן וּלְכָל חוֹבִין בְּכָל חֵיבָא דְּיֵחֱטֵי עַל מֵימַר
תַּרִין סַהֲדִין אוֹ עַל מֵימַר תְּלָתָא סַהֲדִין יְתְקַיֵּם

Transla. Chal.

dicēo: tres vrbes diuides tibi. si āt dilatauerit dñs deus tuus terminos tuos: quēadmodū iurauit patribus tuis: & dederit tibi omnē terrā quā locutus est vt daret patribus tuis: si custodieris oīa precepta hec: vt facias ea quę ego precipio tibi hodie: vt diligas dñm deū tuū et vt ambules in vīs ei recte sunt cōtinuo: eo oībus diebus: addes tibi alias tres ciuitates preter tres illas. ut nō effundatur sanguis innocēs in medio terre tue: quas dominus deus tuus dabit tibi in possessionē: ne sit in te reatus iudicii mortis. Et cū vir oderit proximū suū: & insidiatus fuerit ei: & surrexerit cōtra eum & occiderit animā eius: & mortuus fuerit: & fugerit ad vnā de ciuitatib' illis: mittēt seniores ciuitatis illius & tollent eum inde: & tradēt eū in manu ppinqui sanguinis vt moriat. Non parcat ei oculus tuus: & auferes crimen innocentem de israel: vt bene sit tibi. Non transferas terminū primi tui quē constituerūt priores in possessione tua: quā possidebis in terra q dñs deus tuus dabit tibi vt possideas eā. Non stabit testis vnus cōtra virū in oībus iniquitatibus & in oībus delictis et in omni peccato quod peccauerit. sed in ore duorum aut trium testium stabit

Transla. Chal.

לְמִימַר תְּלַת מְדִינִין תַּפְרֵישׁ לָךְ בְּגוֹאֲתַר דִּי יְיָ אֱלָהָךְ יָהֵב לָךְ לְמֵירְתַהּ׃
"וְיִתֵּן לָךְ יָת כָּל אַרְעָא דְּמַלֵּיל לְמִיתַּן לַאֲבָהָתָךְ וְאֲרֵי יָתֵיר יָת כָּל תַּפְקֻדְתָּא הָדָא
"לְמֶעְבַּד יָתָהּ דְּאָנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵין לְמֶרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ וּלְמֵהַךְ בְּאוֹרָחָן דְּתַקִּין
קֳדָמוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא תּוֹסֶף לָךְ עוֹד תְּלָת קִרְוִין עַל תְּלָת אִילֵּין׃ וְלָא יִשְׁתָּפֵךְ דַּם זַכַּאי
בְּגוֹ אַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵב לָךְ אַחֲסָנָא וְיְהֵי עָלָךְ חוֹבַת דִּין דְּקָטוֹלְתָּא׃ וְאִם יְהֵי
סָנֵי לְחַבְרֵיהּ וְיִכְמוֹן לֵיהּ וְיִקּוּם עֲלוֹהִי וְיִקְטְלִנֵּיהּ נַפְשָׁא וְיִמּוּת וְיֵעְרוֹק לְחַדָּא מִן קִרְוַיָּא
הָאִלֵּין׃ וְיִשְׁלְחוּן סָבֵי קִרְתֵּיהּ וְיִדְבְּרוּן יָתֵיהּ מִתַּמָּן וְיִתְּנוּן יָתֵיהּ בְּיַד גְּאַל דָּמָא וְיָמוּת׃
לָא תְחוּס עֵינָךְ עֲלוֹהִי וְתַבְּלִי אַשְׁרֵי דָּם זַכַּי מִישְׂרָאֵל וְיִטַּב לָךְ׃ לָא תְשַׁנֵּי
תְּחוּמָא דְּחַבְרָךְ דְּתַחְמוֹ קַדְמָאֵי בְּאַחְסָנָתָךְ דְּתֵחְסֵן בְּאַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיבְלָךְ לְמֵירְתַהּ׃
לָא יְהֵי סַהֲדִין חַד בְּגַבֵּר לְכָל חוֹבָן וּלְכָל חוֹבִין בְּכָל חֵיבָא דְּיֵחֱטֵי עַל מֵימַר
תַּרִין סַהֲדִין אוֹ עַל מֵימַר תְּלָתָא סַהֲדִין יְתְקַיֵּם

Interp. chal.

dicens. Tres ciuitates separabis tibi. et cū dilatauerit dñs deus tuus terminū tuum sicut iurauit patribus tuis: & dederit tibi oēm terrā quā locutus est vt daret patribus tuis: si custodieris oīa precepta hec: vt facias q̄ ego precipio tibi hodie: vt diligas dñs deū tuū et vt ambules in vīs q̄ recte sunt cōtinuo eo oībus diebus: addes tibi alias tres ciuitates preter tres illas. ut nō effundatur sanguis innocēs in medio terre tue: quas dominus deus tuus dabit tibi in possessionē: ne sit in te reatus iudicii mortis. Et q̄n vir oderit proximū suū: & insidiatus fuerit ei: & surrexerit cōtra eum & occiderit animā eius: & mortuus fuerit: & fugerit ad vnā de ciuitatib' illis: mittēt seniores ciuitatis illius & tollent eum inde: & tradēt eū in manu ppinqui sanguinis vt moriat. Non parcat ei oculus tuus: & auferes crimen innocentem de israel: vt bene sit tibi. Non transferas terminū primi tui quē constituerūt priores in possessione tua: quā possidebis in terra q̄ dñs deus tuus dabit tibi vt possideas eā. Non stabit testis vnus cōtra virū in oībus iniquitatibus & in oībus delictis et in omni peccato quod peccauerit. sed in ore duorum aut trium testium stabit

Pagina hēb. | Ter. Heb. | Deut. Ca. xix. | Trāsla. B. Hiero. | Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina | Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latina

לֵאמֹר שָׁלֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל לָךְ׃
וְאִם יִרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת
גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ
וְנָתַן לְךָ אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר
לָתֵת לַאֲבֹתֶיךָ כִּי תִשְׁמֹר אֶת כָּל
הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשֹׂתָהּ אֲשֶׁר
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו כָּל
הַיָּמִים וְיָסַפְתָּ לְּךָ עוֹד שְׁלֹשׁ
עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה׃ וְלֹא
יִשָּׁפֵךְ דָּם נָקִי בְּקֶרֶב אַרְצְךָ
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה
וְהָיָה עָלֶיךָ דְּמִים׃ וְכִי יִהְיֶה אִישׁ
שֹׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם עָלָיו
וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת וְנָס אֶל אַחַת
הֶעָרִים הָאֵל׃ וְשָׁלְחוּ זִקְנֵי עִירוֹ
וְלָקְחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם וְנָתְנוּ אֹתוֹ
בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם וָמֵת וְלֹא תָחוֹס
עֵינְךָ עָלָיו וּבִעַרְתָּ דַּם הַנָּקִי
מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב לָךְ׃ לֹא תַסִּיג
גְּבוּל רֵעֲךָ אֲשֶׁר גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים
בְּנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ׃
לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל
עָוֹן וּלְכָל חַטָּאת בְּכָל חֵטְא
אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים
אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם

Pagina hēb.

לָאמֹר׃ תְּלַת מְדִינִין תַּפְרֵישׁ לָךְ׃
וְאִם יַרְחִיב יְהוָה אֱלָהָךְ יָת תְּחוּמָךְ כְּמָא דְּקַיֵּים לַאֲבָהָתָךְ
וְיִתֵּן לָךְ יָת כָּל אַרְעָא דְּמַלֵּיל לְמִיתַּן לַאֲבָהָתָךְ וְאֲרֵי תִּטַּר יָת כָּל תַּפְקֻדְתָּא הָדָא
לְמֶעְבַּד יָתָהּ דְּאָנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵין לְמֶרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ וּלְמֵהַךְ בְּאוֹרָחָן
קֳדָמוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא תּוֹסֶף לָךְ עוֹד תְּלָת קִרְוִין עַל תְּלָת אִילֵּין׃ וְלָא יִשְׁתָּפֵךְ דַּם זַכַּאי
בְּגוֹ אַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵב לָךְ אַחֲסָנָא וְיְהֵי עָלָךְ חוֹבַת דְּמִין׃ וְהֵי גְבַר סָנֵי
לְחַבְרֵיהּ וְיִכְמוֹן לֵיהּ וְיִקּוּם עֲלוֹהִי וְיִקְטְלִנֵּיהּ נַפְשָׁא וְיִמּוּת וְיֵעְרוֹק לְחַדָּא מִן קִרְוַיָּא
הָאִלֵּין׃ וְיִשְׁלְחוּן סָבֵי קִרְתֵּיהּ וְיִדְבְּרוּן יָתֵיהּ מִתַּמָּן וְיִתְּנוּן יָתֵיהּ בְּיַד גְּאַל דָּמָא וְיָמוּת׃
לָא תְחוּס עֵינָךְ עֲלוֹהִי וְתַבְּלִי אַשְׁרֵי דָּם זַכַּי מִישְׂרָאֵל וְיִטַּב לָךְ׃ לָא תְשַׁנֵּי
תְּחוּמָא דְּחַבְרָךְ דְּתַחְמוֹ קַדְמָאֵי בְּאַחְסָנָתָךְ דְּתֵחְסֵן בְּאַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיבְלָךְ לְמֵירְתַהּ׃
לָא יְהֵי סַהֲדִין חַד בְּגַבֵּר לְכָל חוֹבָן וּלְכָל חוֹבִין בְּכָל חֵיבָא דְּיֵחֱטֵי עַל מֵימַר
תַּרִין סַהֲדִין אוֹ עַל מֵימַר תְּלָתָא סַהֲדִין יְתְקַיֵּם

Interp. chal.

אֲמַר תְּלַת מְדִינִין תַּפְרֵישׁ לָךְ׃
וְיִתֵּן לָךְ יָת כָּל אַרְעָא דְּמַלֵּיל לְמִיתַּן לַאֲבָהָתָךְ וְאֲרֵי יָתֵיר יָת כָּל תַּפְקֻדְתָּא הָדָא
לְמֶעְבַּד יָתָהּ דְּאָנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵין לְמֶרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ וּלְמֵהַךְ בְּאוֹרָחָן דְּתַקִּין
קֳדָמוֹהִי כָּל יוֹמַיָּא תּוֹסֶף לָךְ עוֹד תְּלָת קִרְוִין עַל תְּלָת אִילֵּין׃ וְלָא יִשְׁתָּפֵךְ דַּם זַכַּי
בְּגוֹ אַרְעָךְ דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵב לָךְ אַחֲסָנָא וְיְהֵי עָלָךְ חוֹבַת דִּין דְּקָטוֹלְתָּא׃ וְאִם יְהֵי
סָנֵי לְחַבְרֵיהּ וְיִכְמוֹן לֵיהּ וְיִקּוּם עֲלוֹהִי וְיִקְטְלִנֵּיהּ נַפְשָׁא וְיִמּוּת וְיֵעְרוֹק לְחַדָּא מִן קִרְוַיָּא
הָאִלֵּין׃ וְיִשְׁלְחוּן סָבֵי קִרְתֵּיהּ וְיִדְבְּרוּן יָתֵיהּ מִתַּמָּן וְיִתְּנוּן יָתֵיהּ בְּיַד גְּאַל דָּמָא וְיָמוּת׃
לָא תְחוּס עֵינָךְ עֲלוֹהִי וְתַבְּלִי אַשְׁרֵי דָּם זַכַּי מִישְׂרָאֵל וְיִטַּב לָךְ׃ לָא תְשַׁנֵּי
תְּחוּמָא דְּחַבְרָךְ דְּתַחְמוֹ קַדְמָאֵי בְּאַחְסָנָתָךְ דְּתֵחְסֵן בְּאַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יְהֵיבְלָךְ לְמֵירְתַהּ׃
לָא יְהֵי סַהֲדִין חַד בְּגַבֵּר לְכָל חוֹבָן וּלְכָל חוֹבִין בְּכָל חֵיבָא דְּיֵחֱטֵי עַל מֵימַר
תַּרִין סַהֲדִין אוֹ עַל מֵימַר תְּלָתָא סַהֲדִין יְתְקַיֵּם

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deuc.	La.xx.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grec.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.Grec.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Hiero.	Ter. Heb.	Deuc.	La.xx.	Pritiua.heb.
	דָּבָר כִּי יָקוֹם עֵד חָמָס בְּאִישׁ			oē verbũ. si ſteterit te	οὐκ ἀδι. ἐὰ δὲ στηκότ testis iniustus cõtra ho			הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַּיִת חָדָשׁ וְלֹא			
	לַעֲנוֹת בּוֹ סָרָה׃ וְעָמְדוּ שְׁנֵי		עָנָה סָרַר עָנָה	stis mẽdax cõtra homi	πᾶ ῥῆμα. ἐὰν δὲ κατασ μάρτυς ἄδικος κατὰ ἀ-	Gal.3.b. Matth. 18.b. Joan. 8.c. 2.Cor. 13.a. 1.Time. 5.d. Heb. 10.c.		חֲנָכוֹ יִלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ כְּפֶן יָמוּת			שׁוּב מוּת
	הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי		רוּב פ׃	nẽ accusans eũ puarica	μινέ· accusans cũ impietatis· τ habũt			בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יֶחֱנְכֶנּוּ׃ וּמִי			לָחַם חָנַךְ
	יְהוָה לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים וְהַשֹּׁפְטִים			tionis· ⁊ habũt ambo cõ	δύο ἄνθρωποι, οἷς ἐστὶν αὐτοῖς ἡ ἀντιλογία ἐναντι			הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כֶּרֶם וְלֹא חִלְּלוֹ			
	אֲשֶׁר יִהְיוּ בַּיָּמִים הָהֵם וְדָרַשְׁתָּ		הָיָה יוֹם	quorũ causa est ante	δυο· τ cora sacerdotib τ cora iudicib·			הָלַךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ כֶּפֶן יָמוּת בַּמִּלְחָמָה			
	הֵיטֵב וְהִנֵּה עֵד שֶׁקֶר		יוֹם	dñm in cõspectu facer	κυρίου, καὶ ἐναντι τῶν ἱερέων, καὶ ἐναντι τῶν κριτῶν,			וְאִישׁ אַחֵר יְחַלְלֶנּוּ׃ וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר			
	הָעֵד שָׁקַר עָנָה נָאָחִיו וַעֲשִׂיתֶם		עָשָׂה אָח	dotum & iudicum	qui fuerint in diebus illis· ⁊ perscrutanerũt			אֵרַשׂ אִשָּׁה וְלֹא לְקָחָהּ יֵלֵךְ וְיָשֹׁב			
	לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו			qui fuerint in diebus	οἱ ἂν ὦσιν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐξετάσουσιν			לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ			
	וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃ וְהַנִּשְׁאָרִים		לוּץ שָׁאַר	illis. Cũq diligentilli	indicẽ diligẽter· ⁊ ecce testis iniustus retifi			אַחֵר יְחַנְכֶנָּה׃ וְיָסְפוּ הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר			
	יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ וְלֹא יוֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת		שָׁמַע	me perscrutantes inue	οἱ κριταὶ ἀκριβῶς, καὶ ἰδοὺ μάρτυς ἄδικος ἐμαρτύ-			אֶל הָעָם וְאָמְרוּ מִי הָאִישׁ יָרֵא			
	עוֹד כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ׃			nerunt falsum	σατ ἐπιπλὴν ἀληθῶς, καὶ ἰδοὺ μάρτυς ἄδικος ἐμαρτυ-			וְרַךְ הַלֵּבָב יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא			רַכָּה
	וְלֹא תָחוֹס עֵינֶךָ נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ עַיִן		חוּס	"teſtẽ dixiſſe cõtra fra	σατ ἐπιπλὴν ἀληθῶς, καὶ ἰδοὺ μάρτυς ἄδικος ἐμαρτυ-			יִמַּס אֶת לְבַב אֶחָיו כְּלִבָּבוֹ׃ וְהָיָה			מַסַּס אֶת
	עַיִן שֵׁן בְּשֵׁן יָד בְּיָד רֶגֶל בְּרֶגֶל׃			tre suũ mẽdacium: red	ρησεν ψεῦδος, ἀπέστη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ ποι			כְּכַלּוֹת הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם			כָּלָה
	כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה		La.xx.	dẽt ei sicut fratri suo fa	ησετε αὐτῷ ὃν τρόπον ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι κατὰ			וּפָקְדוּ שָׂרֵי צְבָאוֹת רֹאשׁ			שׁוֹר
	עַל אֹיְבֶיךָ וְרָאִיתָ סוּס וְרֶכֶב עַם		יָצָא לָהֶם	cere cogitauerũt:	τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐ-			קְבֻצֹת לָעָם כִּי יִקְרַב אֶל עִיר לְהִלָּחֶם			קָבַב לָהֶם
	רַב מִמְּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי		רָאָה	& auferes malũ de me	τῶν· καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται, καὶ			עָלֶיהָ וְקָרָאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם׃ וְהָיָה			שָׁלַם
	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלְךָ מֵאֶרֶץ		עָלָה	dio tui: vt audiẽtes cẽ	οὐ προσθήσουσιν ὅτι ποιεῖν κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ ποιη-			אִם שָׁלוֹם תַּעֲנְךָ וּפָתְחָה לָךְ וְהָיָה			עָנָה
	מִצְרָיִם׃ וְהָיָה כְּקָרַבְכֶם אֶל			tem timore hẽant: &	σαι τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν ὑμῖν· οὐ φείσεται ὀφθαλμός σου ἐπὶ			כָּל הָעָם הַנִּמְצָא לָךְ וְעָבְדוּךָ׃ וְאִם			צָבָא
	הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל			nequaq̃ ualeãt audeant	τῷ ἐκείνου· ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ,			לֹא תַשְׁלִים עִמָּךְ וְעָשְׂתָה עִמָּךְ			נָבָא
	הָעָם׃ וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל			facere.	δοντα ἀντὶ ὀδόντος, χεῖρα ἀντὶ χειρός, πόδα ἀν			מִלְחָמָה וְצָרַתָּ עָלֶיהָ׃ וְנָתַתָּהּ			נָתַן
	אַתֶּם קְרֵבִים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה			Nõ misereberis eius:	pede· ὃν ἀφ ὃν δεδιέναι μὴ ἀσθενῆ καὶ φοβηθῆναι ἀπ			יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיָדֶךָ וְהִכִּיתָ			
	עַל אֹיְבֵיכֶם אַל יֵרַךְ לְבַבְכֶם אַל		רֶכֶב	fed̃ aiũt, p aia: oculum	αὐτῶν, ὅτι μετὰ σοῦ ἐστιν κς ὁ θς σου μετὰ σοῦ, ὁ			אֶת כָּל זְכוּרָהּ לְפִי חָרֶב רַק			
	תִּפְחֲדוּ וְאַל תַּהְפְּזוּ וְאַל תַּעַרְצוּ		חָפַז עֵרֶץ	pro oculo: dẽtẽ p den	ἐκβαλεῖν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου· καὶ ἔσται ὅταν ἐγγί-			הַנָּשִׁים וְהַטַּף וְהַבְּהֵמָה וְכֹל אֲשֶׁר			
	מִפְּנֵיהֶם׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוֹלֵךְ			re: manũ p manu: pe dẽ p pede exigẽs: Cap. 20	ζητε πρὸς τὸ πολεμῶ, καὶ προσεγγίσας ὁ ἱερεὺς, λαλήσει			יִהְיֶה בָּעִיר כָּל שְׁלָלָהּ תָּבֹז			
	עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם			Cũ exieris ad bellum cõtra hostes tuos:	πρὸς τὸν λαὸν, καὶ ἐροῦσι πρὸς αὐτούς, ἄκουε Ἰσραὴλ ὑμεῖς προσεγγίζετε			לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת שְׁלַל אֹיְבֶיךָ אֲשֶׁר			
	אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם׃ וְדִבְּרוּ			& videris equos & quadrigas & populũ multũ magis ne timeas eos: ne timeas eos: quoniã verbũ dñi dei tui est in au	σήμερον εἰς πολεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν, μὴ ἐκλυέσθω			נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ׃			
	הַשֹּׁטְרִים אֶל הָעָם לֵאמֹר מִי				ἡ καρδία ὑμῶν, μὴ φοβῆσθε μηδὲ δειλιάσητε μηδὲ ἐκκλίνητε ἀπὸ						

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
	verbũ. si steterit testis falsus cõtra virũ vt testificetur cõtra eum preuaricationẽ: ſtabunt duo viri quoꝝ est causa coram dño ⁊ cora sacerdotibus ⁊ iudicibus qui fuerint in diebus illis: ⁊ requirẽt iudices diligẽter: et si testis falsus fuerit ⁊ testimonii falsum testificatus est cõtra fratrẽ suũ: facietis ei sicut cogitauit facere fratri suo: et auferes faciente quod malũ est de me dio tui. Et qui relicti fuerint audient ⁊ timebũt: ⁊ nõ addent vt faciãt vltra iuxta verbũ hoc pessimũ in medio tui. Non parcat ei oculus tuus: sed vabis animã pro anima: oculum pro oculo: ventẽm pro dente: manum pro manu: pedem pro pede. La.xx.	וְנִגְּשָׁא אֲרֵי יְקוּם סָהֵיד שְׁקַר נְבַעֲר לְאַסְהָדָא בֵּיהּ כְּטָעְיָא׃ וְיִקוּמוּן תְּרֵין גְּבְרַיָּא דִּילְהוֹן דִּינָא קֳדָם יְיָ קֳדָם כָּהֲנַיָּא וְדַיָּנַיָּא דִּיהוֹן בְּיוֹמַיָּא הָאִינוּן׃ וְיִתְעְבֵּיד דַּיָּנַיָּא שְׁאִילְּתָא וְהָא סָהִיד שְׁקַר סַהֲדָא שְׁקָרָא אַסְהִיד בַּאֲחוּהִי׃ וְתַעְבְּדוּן לֵיהּ כְּמָא דְּסָבַר לְעַבָּדָא לַאֲחוּהִי וְתִפְלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִבֵּינָךְ׃ וּדְיִשְׁתָּאֲרוּן יִשְׁמְעוּן וְיִדְחֲלוּן וְלָא יוֹסִפוּן לְמֶעְבַּד עוֹד כְּפִתְגָמָא בִּישָׁא הָדֵין בְּגַוָּךְ׃ וְלָא תְחוּס עֵינָךְ נַפְשָׁא חֲלַף נַפְשָׁא עֵינָא חֲלַף עֵינָא שִׁנָּא חֲלַף שִׁנָּא יְדָא חֲלַף יְדָא רַגְלָא חֲלַף רַגְלָא׃ La.xx.	אֲרֵי תִפּוֹק לְאַגָּחָא קְרָבָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ׃ וְתֶחֱזֵי סוּסָוָן וּרְכָבִין עַם סַגִּי מִינָּךְ לָא תִדְחַל מִנְּהוֹן אֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ מֵימְרֵיהּ סַעְדָךְ׃ דְּאַסְקָךְ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם׃ וַיְהִי כְּמִקְרַבְכֶן לְאַגָּחָא קְרָבָא וְיִתְקְרֵב כָּהֲנָא וְיִסְלִיל עִם עַמָּא וְיֵימַר לְהוֹן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתּוּן מְתַקְרְבִין יוֹמָא דֵין לְאַגָּחָא קְרָבָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבְכוֹן לָא יְהֵי לִבְכוֹן לָא תְּהֵלוּן וְלָא תְתַבְּהָתוּן וְלָא תְתַבְּרוּן מִן קֳדָמֵיהוֹן׃ אֲרֵי יְיָ אֱלָהֲכוֹן דְּמֵימְרֵיהּ קְדִישָׁא עִם עַמָּא לְמֵיתַר גָּן בַּעֲלֵי דְבָבְכוֹן לְמִתַּן לְכוֹן פּוּרְקָן׃	וְנִגְּשָׁא לְדִיבְיָא בֵּיתָא וְלָא תְּחַיֵּיבְיָא יְהֵב דִּינָא לְבֵיתָא דִּילָא׃ דִּתְקְטֵל נְכָרָא בְּקְרָבָא וְנָכְרָא אָחֳרָן יִסְבֵּי לְבֵיתָא דִּילָא׃ וְלָא נְסִבְּהָ יְהֵב לְבֵיתָא דִּילָא׃ דִּלְמָא יִתְקְטֵל נְכָרָא בְּקְרָבָא וְנָכְרָא אָחֳרָן יִסְבֵּי לֵיהּ׃ וְיִסְנְיוּנֵהּ סַרְבַיָּא׃ וְיִסְנְיוּנֵהּ לְמֵילָא עִם עַמָּא׃ וְיֵימְרוּן מַן גְּבַר דְּבָנָא בֵּיתָא וְחֵבִיד לֵיהּ לָא יְהֵב לֵיתָא׃ וְלָא יִתְּבַר יָת לִיבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבָּא׃ וְיֵימְרוּן מַן גְּבַר דְּחֵיל וְחֵבִיד לֵיבָא לֵיתָא׃ וְלָא יִתְּבַר יָת לִיבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבָּא׃ וְיִהֵי כַּד יִשְׁלֵים סַרְבַיָּא לְמֵימַר יָת לִיבָּא עַם עַמָּא׃ וְיִמְנוּן רַבָּנֵי חֵילָא בְּרֵישׁ עַמָּא׃ אֲרֵי תִקְרַב לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם קִרְיְתָא וְתִקְרֵי לָהּ לְמֵילָא עִם עַמָּא׃ וְיִהֵי אִם שְׁלֵם תְּתֵינֵינָךְ וְתִפְתַּח לָךְ וְיְהֵי כָּל עַמָּא דְּיִשְׁתְּכַח בַּהּ יְהוֹן לָךְ לְמַסְקִי מִסִּין וְיִפְלְחוּנָךְ׃ וְאִם לָא תַשְׁלִים עִמָּךְ וְתַעְבֵּיד עִמָּךְ קְרָבָא וְתִצְרְרִנַּהּ׃ וְיִמְסְרִנַּהּ יְיָ אֱלָהָךְ בִּידָךְ׃ וְתִמְחֵי יָת כָּל דְּכוּרָהּ לְפִתְגָם חַרְבָּא׃ בְּרַם נְשַׁיָּא וְטַפְלָא וּבְעִירָא וְכֹל דִּיהֵי בְּקִרְתָּא כָּל עֲדָאָהּ תְּרַוַּח לָךְ׃ וְתֵיכוֹל יָת עֲדָאָה דְּסַלֵּיקְתָּ מִן עֲדָאָהּ דְּיְהַב יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ׃	וְנִגְּרָא לְדִיבְיָא בֵּיתָא וְלָא תְּחַיֵּיבְיָא יְהֵב דִּינָא לְבֵיתָא דִּילָא׃ דִּתְקְטֵל נְכָרָא בְּקְרָבָא וְנָכְרָא אָחֳרָן יִסְבֵּי לֵיהּ׃ וְיִסְנְיוּנֵהּ סַרְבַיָּא׃ וְיִסְנְיוּנֵהּ לְמֵילָא עִם עַמָּא׃ וְיֵימְרוּן מַן גְּבַר דְּבָנָא בֵּיתָא וְחֵבִיד לֵיהּ לָא יְהֵב לֵיתָא׃ וְלָא יִתְּבַר יָת לִיבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבָּא׃ וְיֵימְרוּן מַן גְּבַר דְּחֵיל וְחֵבִיד לֵיבָא לֵיתָא׃ וְלָא יִתְּבַר יָת לִיבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבָּא׃ וְיִהֵי כַּד יִשְׁלֵים סַרְבַיָּא לְמֵימַר יָת לִיבָּא עַם עַמָּא׃ וְיִמְנוּן רַבָּנֵי חֵילָא בְּרֵישׁ עַמָּא׃ אֲרֵי תִקְרַב לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם קִרְיְתָא וְתִקְרֵי לָהּ לְמֵילָא עִם עַמָּא׃ וְיִהֵי אִם שְׁלֵם תְּתֵינֵינָךְ וְתִפְתַּח לָךְ וְיְהֵי כָּל עַמָּא דְּיִשְׁתְּכַח בַּהּ יְהוֹן לָךְ לְמַסְקִי מִסִּין וְיִפְלְחוּנָךְ׃ וְאִם לָא תַשְׁלִים עִמָּךְ וְתַעְבֵּיד עִמָּךְ קְרָבָא וְתִצְרְרִנַּהּ׃ וְיִמְסְרִנַּהּ יְיָ אֱלָהָךְ בִּידָךְ׃ וְתִמְחֵי יָת כָּל דְּכוּרָהּ לְפִתְגָם חַרְבָּא׃ בְּרַם נְשַׁיָּא וְטַפְלָא וּבְעִירָא וְכֹל דִּיהֵי בְּקִרְתָּא כָּל עֲדָאָהּ תְּרַוַּח לָךְ׃ וְתֵיכוֹל יָת עֲדָאָה דְּסַלֵּיקְתָּ מִן עֲדָאָהּ דְּיְהַב יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ׃	וְנִגְּרָא לְדִיבְיָא בֵּיתָא וְלָא תְּחַיֵּיבְיָא יְהֵב דִּינָא לְבֵיתָא דִּילָא׃ דִּתְקְטֵל נְכָרָא בְּקְרָבָא וְנָכְרָא אָחֳרָן יִסְבֵּי לְבֵיתָא דִּילָא׃ וְלָא נְסִבְּהָ יְהֵב לְבֵיתָא דִּילָא׃ דִּלְמָא יִתְקְטֵל נְכָרָא בְּקְרָבָא וְנָכְרָא אָחֳרָן יִסְבֵּי לֵיהּ׃ וְיִסְנְיוּנֵהּ סַרְבַיָּא׃ וְיִסְנְיוּנֵהּ לְמֵילָא עִם עַמָּא׃ וְיֵימְרוּן מַן גְּבַר דְּבָנָא בֵּיתָא וְחֵבִיד לֵיהּ לָא יְהֵב לֵיתָא׃ וְלָא יִתְּבַר יָת לִיבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבָּא׃ וְיֵימְרוּן מַן גְּבַר דְּחֵיל וְחֵבִיד לֵיבָא לֵיתָא׃ וְלָא יִתְּבַר יָת לִיבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבָּא׃ וְיִהֵי כַּד יִשְׁלֵים סַרְבַיָּא לְמֵימַר יָת לִיבָּא עַם עַמָּא׃ וְיִמְנוּן רַבָּנֵי חֵילָא בְּרֵישׁ עַמָּא׃ אֲרֵי תִקְרַב לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם קִרְיְתָא וְתִקְרֵי לָהּ לְמֵילָא עִם עַמָּא׃ וְיִהֵי אִם שְׁלֵם תְּתֵינֵינָךְ וְתִפְתַּח לָךְ וְיְהֵי כָּל עַמָּא דְּיִשְׁתְּכַח בַּהּ יְהוֹן לָךְ לְמַסְקִי מִסִּין וְיִפְלְחוּנָךְ׃ וְאִם לָא תַשְׁלִים עִמָּךְ וְתַעְבֵּיד עִמָּךְ קְרָבָא וְתִצְרְרִנַּהּ׃ וְיִמְסְרִנַּהּ יְיָ אֱלָהָךְ בִּידָךְ׃ וְתִמְחֵי יָת כָּל דְּכוּרָהּ לְפִתְגָם חַרְבָּא׃ בְּרַם נְשַׁיָּא וְטַפְלָא וּבְעִירָא וְכֹל דִּיהֵי בְּקִרְתָּא כָּל עֲדָאָהּ תְּרַוַּח לָךְ׃ וְתֵיכוֹל יָת עֲדָאָה דְּסַלֵּיקְתָּ מִן עֲדָאָהּ דְּיְהַב יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ׃	וְנִגְּרָא לְדִיבְיָא בֵּיתָא וְלָא תְּחַיֵּיבְיָא יְהֵב דִּינָא לְבֵיתָא דִּילָא׃ דִּתְקְטֵל נְכָרָא בְּקְרָבָא וְנָכְרָא אָחֳרָן יִסְבֵּי לְבֵיתָא דִּילָא׃ וְלָא נְסִבְּהָ יְהֵב לְבֵיתָא דִּילָא׃ דִּלְמָא יִתְקְטֵל נְכָרָא בְּקְרָבָא וְנָכְרָא אָחֳרָן יִסְבֵּי לֵיהּ׃ וְיִסְנְיוּנֵהּ סַרְבַיָּא׃ וְיִסְנְיוּנֵהּ לְמֵילָא עִם עַמָּא׃ וְיֵימְרוּן מַן גְּבַר דְּבָנָא בֵּיתָא וְחֵבִיד לֵיהּ לָא יְהֵב לֵיתָא׃ וְלָא יִתְּבַר יָת לִיבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבָּא׃ וְיֵימְרוּן מַן גְּבַר דְּחֵיל וְחֵבִיד לֵיבָא לֵיתָא׃ וְלָא יִתְּבַר יָת לִיבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבָּא׃ וְיִהֵי כַּד יִשְׁלֵים סַרְבַיָּא לְמֵימַר יָת לִיבָּא עַם עַמָּא׃ וְיִמְנוּן רַבָּנֵי חֵילָא בְּרֵישׁ עַמָּא׃ אֲרֵי תִקְרַב לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם קִרְיְתָא וְתִקְרֵי לָהּ לְמֵילָא עִם עַמָּא׃ וְיִהֵי אִם שְׁלֵם תְּתֵינֵינָךְ וְתִפְתַּח לָךְ וְיְהֵי כָּל עַמָּא דְּיִשְׁתְּכַח בַּהּ יְהוֹן לָךְ לְמַסְקִי מִסִּין וְיִפְלְחוּנָךְ׃ וְאִם לָא תַשְׁלִים עִמָּךְ וְתַעְבֵּיד עִמָּךְ קְרָבָא וְתִצְרְרִנַּהּ׃ וְיִמְסְרִנַּהּ יְיָ אֱלָהָךְ בִּידָךְ׃ וְתִמְחֵי יָת כָּל דְּכוּרָהּ לְפִתְגָם חַרְבָּא׃ בְּרַם נְשַׁיָּא וְטַפְלָא וּבְעִירָא וְכֹל דִּיהֵי בְּקִרְתָּא כָּל עֲדָאָהּ תְּרַוַּח לָךְ׃ וְתֵיכוֹל יָת עֲדָאָה דְּסַלֵּיקְתָּ מִן עֲדָאָהּ דְּיְהַב יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ׃		

Pritiua chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.	Transla. Chal.	Interp. chal.	Pritiua chal.
	vir qui edificauit domũ nouã ⁊ nõ dedicauit eam: vadat ⁊ reuertat in domũ suã: ne forte occidat in bello: ⁊ vir alius dedicet illã. Et qs est vir q plantauit vineã et nõ fecit eã esse cõmunẽ: vadat ⁊ reuertat in domũ suã: ne occidatur in bello ⁊ vir alius faciat eam esse cõmunẽ. Et quis est vir qui despondit vxorẽ ⁊ nõ accepit eam: vadat ⁊ reuertatur in domũ suã: ne forte occidatur in bello: ⁊ vir alius accipiat eã. Et audẽtes quoꝝ lod ad populũ: ⁊ dicẽt. Quis est vir q timidus ẽ ⁊ formidolosus corde? vadat ⁊ reuertatur in domũ suã: ne formidare faciat cor fratrũ suoꝝ sicut cor eius. Et cũ cõsumauerint duces lod ad populũ: ponent principes exercitũ in capite populi. Cum accesseris ad expugnãdam vrbẽ vocabis eã verbis pacificis. Et si pacifice respõderit tibi ⁊ apuerit tibi: omis populus q inuẽtus fuerit in ea erunt tibi tributarii: ⁊ seruient tibi. Et si non fecerit pacẽ tecũ: ⁊ fecerit bellũ aduersum te: obsidebis eam: ⁊ tradet eã dñs deus tuus in manu tua: et percuties oẽ masculũ eius in ore gladii, verũtamẽ mulieres ⁊ parvulos ⁊ iumẽta ⁊ oĩa que fuerint in ciuitate ⁊ oĩa spolia eius diripies tibi. Et comedes spolia inimicoꝝ tuoꝝ que dedit tibi dñs deus tuus.	וְנִגְּרָא לְדִיבְיָא בֵּיתָא וְלָא תְּחַיֵּיבְיָא יְהֵב דִּינָא לְבֵיתָא דִּילָא׃ דִּתְקְטֵל נְכָרָא בְּקְרָבָא וְנָכְרָא אָחֳרָן יִסְבֵּי לְבֵיתָא דִּילָא׃ וְלָא נְסִבְּהָ יְהֵב לְבֵיתָא דִּילָא׃ דִּלְמָא יִתְקְטֵל נְכָרָא בְּקְרָבָא וְנָכְרָא אָחֳרָן יִסְבֵּי לֵיהּ׃ וְיִסְנְיוּנֵהּ סַרְבַיָּא׃ וְיִסְנְיוּנֵהּ לְמֵילָא עִם עַמָּא׃ וְיֵימְרוּן מַן גְּבַר דְּבָנָא בֵּיתָא וְחֵבִיד לֵיהּ לָא יְהֵב לֵיתָא׃ וְלָא יִתְּבַר יָת לִיבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבָּא׃ וְיֵימְרוּן מַן גְּבַר דְּחֵיל וְחֵבִיד לֵיבָא לֵיתָא׃ וְלָא יִתְּבַר יָת לִיבָּא דְּאָחוֹהִי כְּלִבָּא׃ וְיִהֵי כַּד יִשְׁלֵים סַרְבַיָּא לְמֵימַר יָת לִיבָּא עַם עַמָּא׃ וְיִמְנוּן רַבָּנֵי חֵילָא בְּרֵישׁ עַמָּא׃ אֲרֵי תִקְרַב לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם קִרְיְתָא וְתִקְרֵי לָהּ לְמֵילָא עִם עַמָּא׃ וְיִהֵי אִם שְׁלֵם תְּתֵינֵינָךְ וְתִפְתַּח לָךְ וְיְהֵי כָּל עַמָּא דְּיִשְׁתְּכַח בַּהּ יְהוֹן לָךְ לְמַסְקִי מִסִּין וְיִפְלְחוּנָךְ׃ וְאִם לָא תַשְׁלִים עִמָּךְ וְתַעְבֵּיד עִמָּךְ קְרָבָא וְתִצְרְרִנַּהּ׃ וְיִמְסְרִנַּהּ יְיָ אֱלָהָךְ בִּידָךְ׃ וְתִמְחֵי יָת כָּל דְּכוּרָהּ לְפִתְגָם חַרְבָּא׃ בְּרַם נְשַׁיָּא וְטַפְלָא וּבְעִירָא וְכֹל דִּיהֵי בְּקִרְתָּא כָּל עֲדָאָהּ תְּרַוַּח לָךְ׃ וְתֵיכוֹל יָת עֲדָאָה דְּסַלֵּיקְתָּ מִן עֲדָאָהּ דְּיְהַב יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ׃		

Pritiua.heb. Ter.Heb. Deut. La.xxi. Trãsla.B.Hiero. Trãsla.Grc.lxx.cũ interp.latina.

כֵּן תַּעֲשֶׂה לְכָל עָרֵי הָרְחֹקוֹת מִמְּךָ מְאֹד אֲשֶׁר לֹא מֵעָרֵי הָאֻמִּים הָאֵלֶּה הֵנָּה רַק לְמַעְלָה לְךָ נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נַחֲלָה לֹא תְחַיֶּה כָּל נְשָׁמָה כִּי הַחֲרֵם תַּחֲרִימֵם הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יְלַמְּדוּ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכֹל תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם וַחֲטָאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי תָצוּר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֶם עָלֶיהָ לְתָפְשָׂהּ לֹא תַשְׁחִית אֶת עֵצָהּ לִנְדֹּחַ עָלָיו גַּרְזֶן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכֵל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לָבֹא מִפָּנֶיךָ בָּעִר מָצוֹר רַק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע כִּי לֹא עֵץ מַאֲכָל הוּא אֹתוֹ תַשְׁחִית וְכָרַתָּ וּבָנִית מָצוֹר עַל הָעִיר אֲשֶׁר הִוא עֹשָׂה עִמְּךָ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּהּ׃

Ca.xxi. כִּי יִמָּצֵא

חָלָל בָּאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ נֹפֵל בַּשָּׂדֶה לֹא נוֹדַע מִי הִכָּהוּ׃ וְיָצְאוּ זְקֵנֶיךָ וְשֹׁפְטֶיךָ וּמָדְדוּ אֶל הֶעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבֹת הֶחָלָל׃ וְהָיָה הָעִיר הַקְּרֹבָה אֶל הֶחָלָל לָקְחוּ

Pritiua.chal. Interp.chal.

Sic facies cunctis ciuitatibus q̃ longe sunt a te : que non sunt de ciuitatibus populo⁹ istoꝝ: sed in ciuitatibus populo⁹ istoꝝ quos dñs deus tuus dabit tibi in possessionē: nulla⁹ aiam pmittes viuere. sed destrues eos: etheos. f. et amorreos ⁊ chananeos ⁊ pherezeos ⁊ euceos ⁊ iebuseos: sicut pcepit tibi dñs deus tu⁹. vt nō doceãt vos facere iuxta oēs abominatiões suas quas faciebant idolis suis: ⁊ peccetis coraꝫ dño deo vestro. Quãdo obsederis ciuitatē diebus multis vt expugnes eam ⁊ vt subijcias eam : non dissipabis arbores eius: neq; leuabis sup eas ferrū: ex illis enī comedes: ⁊ eas non succides: quoniã non est sicut homo arbor agri: vt veniat cõtra te in obsidionē . Attū arbor quã scis q̃ non est arbor ex q̃ vesci potes: ipsam dissipabis ⁊ succides: ⁊ edificabis machinas contra ciuitatē q̃ que dimicat contra te donec subijcias eam.

Quando inuentus fuerit in terra quaꝫ Ca.21. dominus deus tuus dabit tibi vt possideas eaꝫ homo occisus proiectus in agro: ⁊ ignozatur quis occidit eum: egredientur senes tui ⁊ iudices tui: ⁊ metiẽtur a loco cadaueris vsq; ad ciuitates q̃ sunt in circuitu occisi. Et erit ciuitas que ꝓpinqꝛ est occiso: tollet

Pritiua.heb. Ter.Heb. Deut. La.xxi. Trãsla.B.Hiero. Trãsla.Grc.lxx.cũ interp.latina.

כן תעשה לכל הערים הרחקות ממך מאד אשר לא מערי הגוים האלה הנה רק למעלה נתן יהוה אלהיך לך נחלה לא תחיה כל נשמה כי החרם תחרימם החתי והאמרי הכנעני והפרזי החוי והיבוסי כאשר צוך יהוה אלהיך למען אשר לא ילמדו אתכם לעשות ככל תועבתם אשר עשו לאלהיהם וחטאתם ליהוה אלהיכם׃ כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה לנדח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא מפניך בעץ מצור רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרתת ובנית מצור על העיר אשר הוא עשה עמך מלחמה עד רדתה׃

Ca.xxi. כי ימצא

חלל באדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נודע מי הכהו׃ ויצאו זקניך ושפטיך ומדדו אל הערים אשר סביבת החלל׃ והיה

Trãsla.Chal.

כֵּן תַּעֲבֵיד לְכָל קִרְוַיָּא דְּרָחְקִין מִינָּךְ לַחֲדָא דְּלָא מִקִּרְוֵי עַמְמַיָּא הָאִילֵּין אִינּוּן לְחוֹד מִקִּרְוֵי עַמְמַיָּא הָאִלֵּין דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵיב לָךְ אַחֲסָנָא לָא תְּיַחֵי כָּל נִשְׁמָא׃ אֲרֵי נְפַרְשָׁא תְּעֵבְרִנּוּן חִתָּאֵי וְאֱמוֹרָאֵי כְּנַעֲנָאֵי וּפְרִזָּאֵי חִוָּאֵי וְיבוּסָאֵי כְּמָא דְּפַקְּדֵךְ יְיָ אֱלָהָךְ׃ בְּדִיל דְּלָא יְלַפִּנּוּן לְמֶעְבַּד כְּכֹל תּוֹעֲבָתְהוֹן דְּעָבְדִין לֶאֱלָהֲהוֹן וְתֶחֱטוֹן קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן׃ אֲרֵי תְצוּר לְקִרְתָּא יוֹמִין סַגִּיאִין לְמִסְּגַד עֲלַהּ לְמִתְפְּשַׂהּ לָא תְחַבֵּל יָת אִילָנַהּ לְאַרְמָא עֲלוֹהִי מְגַרָּא אֲרֵי מִינֵּיהּ תֵּיכוֹל וְיָתֵהּ לָא תְקוֹץ אֲרֵי לָא אֵינָשָׁא אִילָן חַקְלָא מִקָּדָמָךְ לְמֵיעַל בְּקִרְבָּךְ בְּצִירָא׃ לְחוֹד אִילָן דְּתִידַע אֲרֵי לָא אִילָן מֵיכָל הוּא יָתֵהּ תְּחַבֵּל וְתִקּוֹץ וְתִבְנֵי כַרְקוֹמִין עַל קִרְתָּא דְּהִיא עָבְדָה עִמָּךְ קְרָבָא עַד דְּתִכְבְּשָׁהּ׃

Ca.xxi. אֲרֵי יִשְׁתְּכַח קְטִילָא בְּאַרְעָא דְּיְיָ אֱלָהֵךְ יְהֵיב לָךְ לְמֵירְתָהּ רְמֵי סָתִיר לָא יְדַע מַן מְחָאֵהּ׃ וְיִפְּקוּן סָבָךְ וְדַיָּנָיִךְ וְיִמְשְׁחוּן לְקִרְוַיָּא דִּי סְחָרְנַיָּת קְטִילָא׃ וְיִסְבּוּן

Trãsla.Chal.

סָבֵי קִרְתָּא הַהִיא עֶגְלַת תּוֹרִין דְּלָא אִתְפְּלַחָה דְּלָא גְּדָדַת בְּנִירָא׃ וְיַחְתּוּן סָבֵי קִרְתָּא הַהִיא יָת עֶגְלָא לְנַחֲלָא בַּיִּר דְּלָא יִתְפְּלַח בֵּיהּ וְלָא יִזְדְּרַע וְיַקְבּוּן תַּמָּן יָת עֶגְלָא בְּנַחֲלָא׃ וְיִתְקָרְבוּן כָּהֲנַיָּא בְּנֵי לֵוִי אֲרֵי בְּהוֹן אִתְרְעֵי יְיָ אֱלָהָךְ לְשַׁמָּשׁוּתֵהּ וְלִבְרָכָא בְּשֻׁמָא דַּיְיָ וְעַל מֵימְרֵהוֹן יְהֵי כָּל דִּינָא וְכָל סַגְדוּתָא׃ וְכָל סָבֵי קִרְתָּא הַהִיא דְּקָרִיבִין לְקְטוֹלָא יִסְחוֹן יָת יְדֵיהוֹן עַל עֶגְלָא דְּנִקְטַל בְּנַחֲלָא׃ וְיִתְעַנּוֹן וְיֵימְרוּן יְדֵינָא לָא אֲשַׁדְּרָא יָת דְּמָא הָדֵין וְעֵינָנָא לָא חָזָאָה׃ כַּפֵּר לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל דְּפְרֵקְתָּא יְיָ וְלָא תֶּתֵּן דְּמָא זַכָּאָה בְּגוֹ עַמָּא יִשְׂרָאֵל וְיִתְכַּפַּר לְהוֹן עַל דְּמָא׃ וְאַתְּ תְּפַלֵּי מִן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ דְּתִכְפַּר עַל חוֹבַת דְּמָא זַכָּאָה בְּגוֹ עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל וְיִתְכַּפַּר לְהוֹן עַל דְּמָא׃ וְאַתְּ תְּפַלֵּי מִן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ דְּתִכְפַּר עַל חוֹבַת דְּמָא זַכָּאָה בְּגוֹ עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל וְיִתְכַּפַּר לְהוֹן עַל דְּמָא׃

Pritiua.heb. Ter.Heb. Deut. La.xxi. Trãsla.B.Hiero. Trãsla.Grc.lxx.cũ interp.latina.

זקני העיר ההוא והביאו אשר עגלת בקר לא עבד בה אשר לא משכה בעל והורידו זקני העיר ההוא את העגלה אל נחל איתן אשר לא יעבד בו ולא יזרע וערפו שם את העגלה בנחל׃ ונגשו הכהנים בני לוי כי בם בחר יהוה אלהיך לשרתו ולברך בשם יהוה ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע׃ וכל זקני העיר ההיא הקרבים אל החלל ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנחל׃ וענו ואמרו ידינו לא שפכה את הדם הזה ועינינו לא ראו׃ כפר לעמך ישראל אשר פדית יהוה ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונכפר להם הדם׃ ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר בעיני יהוה׃ כי תצא למלחמה על איביך ונתנו יהוה אלהיך בידך ושבית שביו׃ וראית באשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה׃ והבאתה אל תוך ביתך וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה׃ והסירה את שמלת שביה

Trãsla.Chal.

ויתן סבי

Interp.chal.

senes ciuitatis illi⁹ vitulã boũ qua nullus opatus est: nec trarit iugũ. ⁊ deferẽt senes ciuitatis illius vitulã ad vallẽ deserta q̃ nõ est culta nec seminata: ⁊ cedent ibi ceruicẽ vitule in torrẽte. et accedẽt sacerdotes filij leui: quĩ ipsos elegit dñs deꝰ tuus vt ministrẽt ei: ⁊ vt benedicãt in noie dñi: ⁊ iuxta verbũ eoꝝ erit oẽ iudiciũ et oĩs plaga lepre: ⁊ oẽs senes ciuitatis illius q̃ ꝓpinquio⁹ est interfecto lauabũt manus suas sup vitulã q̃ pcussa est in valle. et rndebũt ⁊ dicẽt. Manus nr̃a nõ effudit sanguinẽ hũc: neq; oculi nr̃i viderũt. Facerdotes dicẽt. Propitius esto pplo tuo israel quẽ redemisti dñe ⁊ ne des pcũ sanguis innocẽtis in medio ppli tui israel: ⁊ dimittet eis reatus sanguis. Tu aũt auferes effundentẽ sanguinẽ innocentẽ de medio tui: cũ feceris qđ ⁊ rectũ est coram dño. Si egressus fueris ad pugnã cõtra inimicos tuos ⁊ tradiderit eos dñs deꝰ tuꝰ in manu tua: ⁊ captiuaueris captiuitatẽ eoꝝ: ⁊ videris in captiuitate mulierẽ pulchrã: ⁊ adamaueris eã: et acceperis eã tibi in vroꝛẽ: introduces eaꝫ in domũ tuã ⁊ tondebit caput suũ : ⁊ crescere dimittet ungues suos. et auferet a se vestimentum captiuitatis sue:

מַעֲלֵיהוָה וְיֹשְׁבָה בְּבֵיתֶךָ וּבָכְתָה אֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ יָרֵחַ יָמִים וְאַחַר יוֹם
אֲלֵיהֶם וְאַתְּ אִמָּהּ יָרֵחַ יָמִים וְאַחַר
בֹּא בֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבְעַלְתָּהּ
וְהָיְתָה לְךָ לְאִשָּׁה וְהָיָה אִם
הָיָה אִישׁ
לֹא חָפַצְתָּ בָּהּ וְשִׁלַּחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ
וּמָכֹר לֹא תִמְכְּרֶנָּה בַּכֶּסֶף לֹא
עָבַר
תִתְעַמֶּר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר עִנִּיתָהּ
עָשָׂה עֳנִי
כִּי אִם תֵּהְיֶין לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים
הָיָה נָשָׂה
הָאַחַת אֲהוּבָה וְהָאַחַת שְׂנוּאָה
אֶחָד אַחַד שָׂנוֹא
וְיָלְדוּ לוֹ בָנִים הָאֲהוּבָה וְהַשְּׂנוּאָה
וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר לַשְּׂנוּאָה
הָיָה
וְהָיָה בְּיוֹם הַנְחִילוֹ אֶת בָּנָיו אֵת
נָחַל
אֲשֶׁר יִהְיֶה לוֹ לֹא יוּכַל לְבַכֵּר
יָכַל
אֶת בֶּן הָאֲהוּבָה עַל פְּנֵי בֶן
פָּנָה
הַשְּׂנוּאָה הַבְּכֹר כִּי אֶת הַבְּכֹר בֶּן
הַשְּׂנוּאָה יַכִּיר לָתֵת לוֹ פִּי שְׁנַיִם
נָכַר נָתַן פֶּה
כִּי הוּא רֵאשִׁית אֹנוֹ לוֹ מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה
אוֹן שֶׁפֶט
הֲיָשִׁית אִישׁ בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה
הָיָה סָרַר
אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל
שָׁמַע קוֹל
אִמּוֹ וְיִסְּרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע
שָׁמַע
אֲלֵיהֶם וְתָפְשׂוּ בּוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ
יָצָא
וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ וְאֶל
קוּם
שַׁעַר מְקוֹמוֹ וְאָמְרוּ אֶל זִקְנֵי עִירוֹ
כְּנָה
בְּנֵנוּ זֶה סוֹרֵר וּמֹרֶה אֵינֶנּוּ שֹׁמֵעַ
קוֹל
בְּקֹלֵנוּ זוֹלֵל וְסֹבֵא וְרֹגֵם כֹּל
מוּת
אַנְשֵׁי עִירוֹ בָּאֲבָנִים וָמֵת וּבְעַרְתָּ

תֵּיבָה בְּבֵיתָךְ וְתִבְכֶּה יָת אֲבוּהָא וְיָת אִמָּהָא יַרְחָ יוֹמִין וּבָתַר כֵּן תֵּיעוֹל לְוָתָהּ וְתֶהֱוֵי בַּעְלָא דִילָהּ וְתֶהֱוֵי לָךְ לְאִתּוּ וְהֵי אִם לָא תְתְרְעֵי בַּהּ וְתִבְטְרִינַהּ לְבַרְתָּהּ חַבָּא לָא תְזַבְּנִנַּהּ בְּכַסְפָּא לָא תְתַנֵּי בַּהּ חֶלְפָּא וְתֵיבוֹן לְוַבְרָ תַּרְתֵּין נְשִׁין חָדָא רְחִימְתָּא וְחָדָא שְׂנִיאָתָא וְיָלְדָן לֵיהּ בְּנִין רְחִימְתָּא וְשִׂנְיָאתָא וְהֵי בְּרָא בוּכְרָא לְשִׂנְיָאתָא וְהֵי בְּרָא בוּכְרָא רְחִימְתָּא עַל אַפֵּי בַּר שִׂנְיָאתָא בּוּכְרָא וַאֲרֵי יָת בּוּכְרָא בַּר שִׂנְיָאתָא יְפַרֵישׁ לְמִיתַּן לֵיהּ תְּרֵין חוּלָקִין בְּכֹל דְּיִשְׁתְּכַח לֵיהּ אֲרֵי הוּא רֵישׁ תּוּקְפֵּיהּ לֵיהּ מְחָזֵא בְּכִירוּתָא וְאֲרֵי יְהֵי לְגַבְרָ גְּבַר סָטֵי וּמָרוּד לֵיהּ וְלָא מְקַבֵּל לְמֵימַר אֲבוּהִי וּלְמֵימַר אֲמֵיהּ וְיִסְּרִין אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ וְלָא מְקַבֵּל מִנְּהוֹן וְיִתְחַדוֹן בֵּיהּ אֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ וְיִנְפְּקוּן יָתֵיהּ לְקֳדָם סָבֵי קִרְתֵּיהּ וְלִתְרַע בֵּית דִּין אַתְרֵיהּ וְיֵימְרוּן לְסָבֵי קִרְתֵּיהּ בְּנָא דֵין סָטֵי וּמָרוּד לֵיהּ לָא מְקַבֵּל לְמֵימְרָנָא זְלִיל בְּשַׂר וְסָבָא חָמְרִי וְיִרְגְּמִנּוּן יָתֵיהּ כָּל אֲנָשֵׁי קִרְתֵּיהּ בְּאַבְנַיָּא וְיָמוּת וְתַבְּלִי

sedēsq; in domo tua
flebit
patrē & matrē suam
vno mense: & postea
intrabis ad eam: dormies
mecū cum illa: & erit vxor tua. Si autē
postea
nō placuerit tibi: dimittes eam liberam. nec
vēdere poteris pecunia: nec
opprimere p potentiā
quia humiliauit eam. Si habuerit hō duas
vxores duas
vnam dilectā: & alterā
odiosam: & genuerit ex eis liberos:
& fuerit filius odiosę
primogenitus: voluerit
substantiā suā diuidere: non poterit
filiū dilectę facere primogenitū: & pferre filio
odiosę: sed filium
odiosę agnoscet
primogenitū: dabit
duplicia. Iste est enim
principiū liberorū eius:
huic debētur
primogenita. Si genuerit hō filiū
cōtumacem & protetum: qui non audierit
patris ac matris im
perium: & cohercitus
obedire contemplerit:
apphēdet eū & ducet
ad seniores ciuitatis
illius & ad portam iudicii
dicent ad cos.
Filius noster iste
protetus & contumax est:
nō vult audire cōtē
nit: comessationibus vacat
& luxurie atq; cōuiuiis
lapidibus eū obruet po
pulus ciuitatis: & morie
tur. vt auferatis

ab ea: & sedebit in domo tua: & plora
bit patrē suum & matrē suam mēsib; plenis: & post hęc
intrabis ad eam: & dormies cum illa: & erit in uxorem tibi. Si
autē nolueris eam: dimittes eam liberam: nō vendes eam pecunia: nō
opprimes eā: quia humiliasti eam. Si habuerit homo duas uxores: una dilecta & altera
odiosa: & peperint ei filii dilecta & odiosa: & fuerit filius primogenitus de uxore odiosa:
in die quo hereditabit diuitias suas filiis suis: non poterit filium dilectæ constituere primogenitum
coram filio odiosæ primogenito. sed filium odiosæ agnoscet primogenitum
& dabit ei duplicia de omnibus quæ inuenta fuerit ei: quia hic est principium liberorum
eius: huic debetur primogenita. Si autem genuerit homo filium contumacem & protervum: qui non audierit
patris sui & matris sui: & castigantes eum non audierit eos: non obedierit eis:
apprehendent eum & adducent eum ad seniores ciuitatis sui & ad portam iudicii loci sui:
& dicent ad seniores ciuitatis illius: Filius noster iste contumax & protervus est: non vult audire
disciplinam nostram: comessationibus & ebrietatibus vacat: et
lapidabunt eum omnes homines ciuitatis illius in lapidibus: et morietur: et auferes

ומיתא ותבלי

הָרַע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ
וְיָרֵאוּ וְכִי יִהְיֶה בְּאִישׁ חֵטְא
מִשְׁפַּט מָוֶת וְהוּמָת וְתָלִיתָ אֹתוֹ
עַל עֵץ לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל
הָעֵץ כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם
הַהוּא כִּי קִלְלַת אֱלֹהִים תָּלוּי
וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ אֲשֶׁר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה׃
לֹא תִרְאֶה אֶת שׁוֹר אָחִיךָ אוֹ אֶת
שֵׂיוֹ נִדָּחִים וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הָשֵׁב
תְּשִׁיבֵם לְאָחִיךָ וְאִם לֹא קָרוֹב
אָחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יְדַעְתּוֹ וַאֲסַפְתּוֹ
אֶל תּוֹךְ בֵּיתֶךָ וְהָיָה עִמְּךָ עַד דְּרֹשׁ
אָחִיךָ אֹתוֹ וַהֲשֵׁבֹתָ לוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה
לַחֲמֹרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׂמְלָתוֹ וְכֵן
תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֵדַת אָחִיךָ אֲשֶׁר תֹּאבַד
מִמֶּנּוּ וְמָצָאתָה לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם
לֹא תִרְאֶה אֶת חֲמוֹר אָחִיךָ אוֹ
שׁוֹרוֹ נֹפְלִים בַּדֶּרֶךְ וְהִתְעַלַּמְתָּ
מֵהֶם הָקֵם תָּקִים עִמּוֹ לֹא יִהְיֶה
כְלִי גֶבֶר עַל אִשָּׁה וְלֹא יִלְבַּשׁ
גֶּבֶר שִׂמְלַת אִשָּׁה כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ כָּל עֹשֵׂה אֵלֶּה כִּי קֵן
צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ בְּכָל
עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ אֶפְרֹחִים אוֹ
בֵיצִים וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים
אוֹ עַל הַבֵּיצִים לֹא
תִקַּח

malū ex vobis ipse: & vniuersus israel audiēs
timorē eius: & ne
vniuersus israel audiēs
pti: timescat. qū peccauerit
homo quod
mortē plectēdū est: & adiudicatus morti
appēdet
fuerit in patibulo.
Nō pmanebit cadauer
eius in ligno: sed
sepultura sepelietis eū
die illa: quia maledictus a deo
est qui pendet in ligno:
& nequaq; cōtaminabitis
terrā tuā quā dns deus
tuus dederit tibi in
possessionē. Cap. xxii.
Non videbis bouē
fratris tui aut
ouem errātem: & pre
teribis: sed reduces
fratri tuo. etiā
si nō est propinquus
frater tuus: nec nosti eum: duces
domū tuam: & erūt
apud te quādiu q̄rat
ea frater tuus & recipi
at. Similiter facies de
asino & de vestimento
& de omni re
fratris tui
que perierit: quę
si inueneris ea: ne
gligas quasi alienam.
Si videris asinum fratris
tui aut ouem
cadere in via
tua: non
præterieris
sed subleuabis
eum cum eo.
Non induetur
mulier veste virili: nec
vir vtetur
veste femineā.
Abominabilis enim apud
deum est qui facit hoc
Si ambulans
per viam in
arbore vel in
terra
in nidō auis
matrē pullis vel ouis
desuper incubantem:
non tenebis

malū ex vobis ipse: & vniuersus israel audiēs
πονηρόν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, καὶ πᾶς Ισραὴλ ἀκούσας
timebunt. si
tes φοβηθήσονται. ἐὰν δὲ φόνος ἐν τινι ἁμαρτίᾳ
iudicii mortis: & morte
fuerit: & suspēderitis eū
κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ κρεμάσητε αὐτὸν
in ligno: nō pnoctabit
ἐπὶ ξύλου, οὐκ ἐκκοιμηθήσεται
in ligno: sed sepultura sepelietis eū in
τοῦ ἐπὶ ξύλου, ἀλλὰ ταφῇ θάψετε αὐτὸν ἐν τῇ
die illa: quia maledict
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ θεοῦ πᾶς
Joan. 10. c. Gal. 3. b.
dependet in ligno. & nō cōtaminabitis terrā: quā
κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. καὶ οὐ μὴ μιάνητε τὴν γῆν, ἣν
dns deus tuus dat tibi in
κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν κληρονομίᾳ. Ca. xxii.
A Non videbis vitulū fratris tui: aut
Exo. 23 a. οὐκ ἰδὼν τὸν μόσχον τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἢ τὸ
ouē eius errātia in via cōtemnas
πρόβατον αὐτοῦ πλανώμενα ἐν τῇ ὁδῷ ὑπερίδῃς
ea: reductiōe reduces
αὐτά, ἀποστροφῇ ἀποστρέψεις αὐτὰ τῷ ἀδελφῷ
tuo: & rediles
σου. ἐὰν δὲ μὴ ἐγγίζῃ πρὸς
te frater tuus: nec nosti eū
σὲ ὁ ἀδελφός σου μηδὲ γινώσκῃς αὐτόν, συνάξεις
ea intro in domū tuā: & erūt tecū
αὐτὰ ἔνδον εἰς τὴν οἰκίαν σου, καὶ ἔσται μετὰ
apud te quādiu q̄rat
ἕως ἂν ζητήσῃ αὐτὰ ὁ ἀδελφός σου, καὶ ἀπο
frater tuus & recipiat.
δώσεις ἐκ αὐτῷ. οὕτω ποιήσεις ὀνηλάτῃ σου, καὶ
Similiter facies de asino
οὕτω ποιήσεις ἱματίῳ σου, καὶ οὕτω ποιήσεις
& in omni re fratris tui
in oi amissa re fratris tui: ἃ ἐὰν ἀπολέσῃ
ab eo: & inueneris ea: nō poteris negligere.
λάβῃ παρ' αὐτοῦ, καὶ εὕρῃς αὐτά, οὐ δυνήσῃ περιδεῖν.
nō videbis asinū fratris tui aut vitulū eius cadere
οὐκ ὄψῃ τὸν ὄνον τοῦ ἀδελφοῦ σου ἢ τὸν μόσχον αὐτοῦ πε
in via: nō despicies ea: subleuabis
σόντα ἐν τῇ ὁδῷ, μὴ ὑπερίδῃς αὐτά, ἀνιστῶν ἀνα
subleuabis cū eo. nō erit vestitus viri in mulere:
στήσεις μετ' αὐτοῦ. οὐκ ἔσται σκεῦος ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί,
neq; induet vir veste femineā: quia abominatio
οὐδὲ μὴ ἐνδύσηται ἀνὴρ στολὴν γυναικείαν, ὅτι βδέλυγ
dei tui deo tuo est ois faciēs hec. Si ābulans
μα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστὶ πᾶς ποιῶν ταῦτα. ἐὰν δὲ συ
per viam in
ναντήσῃ νοσσιὰ ὀρνέων πρὸ προσώπου σου ἐν τῇ ὁδῷ
arbore vel in
ovi arbore: vel in
terra pullis vel ouis
matrē pullis: nō capies
mat incubat pullos aut
pullos aut sup ova: nō capies
ἡ μητέρα θάλπουσαν ἐπὶ τῶν νοσσῶν ἢ ἐπὶ τῶν ᾠῶν, οὐ λήψῃ

עֲבִיד דְּיִשׁ מִבֵּינָךְ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּן וְיִדְחֲלוּן וַאֲרֵי יְהֵי בִּגְבַר חוֹבַת דִּין לְקִטּוֹל
וְיִתְקְטֵל וְתִצְלוֹב יָתֵיהּ עַל אִילָנָא וְלָא תְבִית גְּבִילְתֵּיהּ עַל צְלִיבָא אֲרֵי מְקַבֵּר
תְּקַבְּרִינֵיהּ בְּיוֹמָא דֵּין אֲרֵי לְחֵד קְדָם יְהוָה אִתְקְטַל וְלָא תְסָאִיב יָת אַרְעָא דַּייָ
אֱלָהָךְ יְהֵיב לָךְ אַחְסָנָא׃ Ca. xxii. לָא תֶחֱזֵי יָת תּוֹרָא דַּאֲחוּךְ אוֹ יָת
אִמְּרֵיהּ דְּטָעְיָן וְתִתְכְּבִישׁ מִנְּהוֹן אֲתָבָא תְּתֵיבִינוּן לַאֲחוּךְ וְאִם לָא קָרִיב אֲחוּךְ
וְלָא יְדַעְתָּ לֵיהּ וְתֵיכְנֵיהּ לְגוֹ בֵּיתָךְ וִיהֵי עִמָּךְ עַד תְּבַעֵי אֲחוּךְ יָתֵיהּ וְתָתֵיב לֵיהּ׃
וְכֵן תַּעְבֵּיד לְחֵמָרֵיהּ וְכֵן תַּעְבֵּיד לְכֻסוּתֵיהּ וְכֵן תַּעְבֵּיד לְכָל אֲבֵדְתָּא דַּאֲחוּךְ דְּתֵיבַד
מִינֵּיהּ וְתַשְׁכְּחִנַּהּ לֵית לָךְ רְשׁוּ לְאִתְכַּסָּאָה׃ לָא תֶחֱזֵי יָת תּוֹרָא דַּאֲחוּךְ אוֹ יָת
אִמְּרֵיהּ דְּטָעְיָן וְתִתְכְּבִישׁ מִנְּהוֹן אֲתָבָא תְּתֵיבִינוּן לַאֲחוּךְ וְאִם לָא קָרִיב אֲחוּךְ
וְלָא יְדַעְתָּ לֵיהּ וְתֵיכְנֵיהּ לְגוֹ בֵּיתָךְ וִיהֵי עִמָּךְ עַד תְּבַעֵי אֲחוּךְ יָתֵיהּ וְתָתֵיב לֵיהּ׃
וְכֵן תַּעְבֵּיד לְחֵמָרֵיהּ וְכֵן תַּעְבֵּיד לְכֻסוּתֵיהּ וְכֵן תַּעְבֵּיד לְכָל אֲבֵדַ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	הֲאִם עַל הַבָּנִים׃ שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת			inter cũ filijs: dimittes dimittes
	הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן			matrẽ: at filios tenebis tibi: vt bñ tibi
יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים׃ כִּי תִבְנֶה	יום			ſit ⁊ longeuus eris. ſi ãt edificaueris
בַּיִת חָדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְגַגֶּךָ	בנה עשה עזה		B	domũ nouã: ⁊ facies coronã domui
וְלֹא תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתֶךָ כִּי יִפֹּל	נגף שום בפל			tuæ: ⁊ nõ facies cedẽ in domo tua:
הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ׃ לֹא תִזְרַע כַּרְמְךָ	זרע			ſi ceciderit cadens ab ea. nõ feminabis
כִּלְאָיִם פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְלֵאָה הַזֶּרַע	קדש		Leui. 19.	vineã tuã diuerſo femine: ne ſanctificet̃ frã
אֲשֶׁר תִּזְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם׃ לֹא	בוא			⁊ femẽ: qñ feminauerit̃ cũ fru
תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו׃ לֹא	חרש			ctu vinee tue. nõ arabis in bo
תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים	לבש			ue ⁊ aſſino in idipm. nõ indueris adulterata veſte:
יַחְדָּו׃ גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע	עשה רבע		Mat. 15 d.	lana ⁊ lino in idipm. ⁊ funiculos facies tibi
כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָהּ׃	כסה			ex quattuor fibrijs veſtiſ
כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָא אֵלֶיהָ	לקח אוש בוא	D		tũ ẽpi tῶν τεσσάρων κρασπέδων τῶν ἱματίων σου, ἃ ἂν περιβάλλη ἐν αὐτοῖς. ἐὰν δέ τις
וְשָׂנֵאָהּ׃ וְשָׂם לָהּ עֲלִילֹת דְּבָרִים	עלל	Leui. 20.b		duxerit vxorẽ ⁊ cohabitauerit cũ ea: ⁊ odio habuerit
וְהוֹצִא עָלֶיהָ שֵׁם רָע וְאָמַר אֶת	יצא שם רוע			illã ⁊ impoſuerit ei occaſiones ver
הָאִשָּׁה הַזֹּאת לָקַחְתִּי וָאֶקְרַב אֵלֶיהָ וְלֹא	קרב			borũ: ⁊ protulerit de ea nomen peſſimũ: ⁊ dixerit.
מָצָאתִי לָהּ בְּתוּלִים׃ וְלָקַח	לקח			Mulierẽ iſtã accepi ⁊ acceſſi ad eã: ⁊ non inueni
אֲבִי הַנַּעֲרָה וְאִמָּהּ וְהוֹצִיאוּ אֶת	יצא			eam virginẽ. Tollet pater puelle ⁊ mater eius ⁊ edu
בְּתוּלֵי הַנַּעֲרָה אֶל זִקְנֵי הָעִיר				cent ſigna virginitatis puelle coram ſentoribus ciui
הַשָּׁעָרָה׃ וְאָמַר אֲבִי הַנַּעֲרָה				tatis in porta domus iudicij illius loci: ⁊ dicet pater
אֶל הַזְּקֵנִים אֶת בִּתִּי נָתַתִּי בְּנָה	נתן			puelle ſentoribus. Filiam meã dedi huic viro in vxo
לְאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה וַיִּשְׂנָאֶהָ׃	שנא			rem: ⁊ odit eam. Et ecce ipſe poſuit occaſiones ver
וְהִנֵּה הוּא שָׂם עֲלִילֹת דְּבָרִים				borũ dicens. Non inueni virginitatẽ filie tue: ⁊ hec
לֵאמֹר לֹא מָצָאתִי לִבְתֵּךְ				ſunt ſigna virginitatis filie mee: ⁊ expandent ſindo
בְּתוּלִים וְאֵלֶּה בְּתוּלֵי בִתִּי				nem coram ſentoribus ciuitatis.
וּפָרְשׂוּ הַשִּׂמְלָה לִפְנֵי זִקְנֵי הָעִיר׃	פרש			

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	matrẽ cum filijs. Sed dimittes dimittes matrez: et	אִמָּא עַל בְּנַיָּא׃ שַׁלָּחָא תְּשַׁלַּח יָת אִמָּא וְיָת בְּנַיָּא תִּיסַב לָךְ בְּדִיל דְּיֵיטַב לָךְ וְתוֹרִיךְ
בְּנָה חֲדָה עֲבַד	filios tolles tibi: vt bene ſit tibi ⁊ prolongentur dies	יוֹמִין וְאַרְכָּן בְּיַתָּא חַדְתָּא וְתַעֲבֵיד תֵּירָקָא לְאִגָּרָךְ וְלָא תְּשַׁוֵּי חוּרְמַת קְטוֹל בְּבֵיתָךְ
שְׁוָרָה נָפַל	tui. Si edificaueris domũ nouã: facies murum tecti	אֲרֵי יִפּוֹל דְּנָפֵיל מִינַּהּ וְלָא תְּזָרַע עִירְבִין דֵּילְמָא תִּסְתָּאֲבֵי דִּמְעַת זַרְעָא דְּתִזְרַע
זְרַע סָאב	tui: ⁊ non pones reatũ occiſionis in domo tua: ſi cecі	עֲלַלְתָּא דְּכַרְמָא וְלָא תְּזָרַע תּוֹרָא וּדְחַמְרָא כַּחֲדָא וְלָא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵזָא עֲמַר וְכִתָּן כַּחֲדָא
רְדָה לַבַּשׁ חֲבַר	ciderit aliquis cadens ex eo. Non ſeminabis vineam	לְמֶחְוֵי דְּלָא מְסָאֲבִין לְמֶעְבַּד כֵּן כָּל יוֹמוֹהִי וְאִם קוֹשְׁטָא הֲוָה פִּתְגָמָא הָדֵין לָא אִשְׁתְּכַחוּ
כְּסָה עֲנָב	tuã mixtis ſeminibus: ne forte polluatur quod pro	עִלַּת לְיֵה יִשְׂרָאֵל׃׃׃ לְמִכְתְּבָהּ כָּל יוֹמוֹהִי׃ וְאִם קוֹשְׁטָא הֲוָה פִּתְגָמָא הָדֵין לָא אִישְׁתְּכַחוּ
אִתְּךָ שׁוּב בָּר	ducitur ex ſemẽte quã ſeminaſti ⁊ fructus vinee. Nõ	פִּתּוּלִין לְעוּלֵי לְעָמָא׃ וְיִדְקְמוּן יָת עוּלֵימְתָּא עַל בֵּית אֲבָהָתָא מְרַתָּה בְּאַבְנַיָּא וְיִמוֹתוּן אֲרֵי עֲבָדַת קְלָנָא בְּיִשְׂרָאֵל לְזַנָּאָה בֵּית אֲבוֹהָא׃ תְּבַלֵּי עֲבֵיד
פָּרַשׂ	arabis cum boue ⁊ aſſino ſimul. Non indueris veſtimẽ	דְּבִישׁ מִבֵּינֵיהוֹן אֲרֵי יִשְׁתְּכַח גְּבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִיתַּת גְּבַר וְיִמְתְּנוּן אַף תַּרְוֵיהוֹן
	to quod ex lana ⁊ lino confectũ ſit. Funiculos facies	גְּבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִיתַּת גְּבַר וְאִיתְּתָא תִּתְפַּלֵי עֲבֵיד דְּבִישׁ מִבֵּינֵיהוֹן אֲרֵי יִשְׁתְּכַח גְּבַר
	tibi ſup quattuor angulos veſtimenti tui quo operi	דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִיתַּת גְּבַר וְיִרְגְּמוּנוּן יָתְהוֹן בְּאַבְנַיָּא וְיִמוֹתוּן אַף תַּרְוֵיהוֹן
	ris. Si acceperit vir vxorẽ ⁊ ingreſſus fuerit ad eam	גְּבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִיתַּת גְּבַר׃ דְּיִשְׁתְּכַח עִם אִיתְּתָא אִיתַּת גְּבַר וְיִמְתְּנוּן אַף תַּרְוֵיהוֹן
	et odio habuerit eam: ⁊ impoſuerit ei occaſiones ver	גְּבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִיתַּת גְּבַר וְאִיתְּתָא תִּתְפַּלֵי עֲבֵיד דְּבִישׁ מִבֵּינֵיהוֹן אֲרֵי יִשְׁתְּכַח
	borũ: ⁊ protulerit de ea nomen peſſimũ: ⁊ dixerit.	גְּבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִיתַּת גְּבַר וְאִיתְּתָא תִּתְפַּלֵי עֲבֵיד דְּבִישׁ מִשְׁרָאֵל וְאַרְיָהִי עוּלֵימְתָּא
	Mulierẽ iſtam accepi ⁊ acceſſi ad eam: ⁊ non inueni	בְּתוּלִין לְאַבָּהָא וְאִמַּהָא וְיַפְּקוּן יָת בְּתוּלֵי עוּלֵימְתָּא לְקֳדָם סָבֵי קִרְיְתָא עַל תְּרַע בֵּית דִּינָא
	eam virginẽ. Tollet pater puelle ⁊ mater eius ⁊ edu	וְיֵימְרוּן סָבֵי קִרְיְתָא לְאַבָּהָא דְּעוּלֵימְתָּא יָתְהוֹן סָבֵי קִרְיְתָא לְקֳדָם סָבֵי קִרְיְתָא עַל תְּרַע בֵּית דִּינָא
	cent ſigna virginitatis puelle coram ſentoribus ciui	וְיֵימְרוּן סָבֵי קִרְיְתָא לְאַבָּהָא דְּעוּלֵימְתָּא לְקֳדָם סָבֵי קִרְיְתָא בְּרָתִי יְהָבִית לְגֶבְרָא הָדֵין לְאִנְתּוּתָא וּסְנֵיתֵהּ הוּא
	tatis in porta domus iudicij illius loci: ⁊ dicet pater	וְהָא שׁוֹי מַסְקוֹבֵי מִלִּין לְמֵימַר לָא אַשְׁכַּחְתְּ לִבְרָתָךְ בְּתוּלִין וְאִילֵין בְּתוּלֵי בְרָתִי׃
	puelle ſentoribus. Filiam meã dedi huic viro in vxo	וְיִפְרְשׂוּן שׁוּשְׁיָא קֳדָם סָבֵי קִרְתָּא׃
	rem: ⁊ odit eam. Et ecce ipſe poſuit occaſiones ver	
	borũ dicens. Non inueni virginitatẽ filie tue: ⁊ hec	
	ſunt ſigna virginitatis filie mee: ⁊ expandent ſindo	
	nem coram ſentoribus ciuitatis.	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	וְלָקְחוּ זְקֵנֵי עִיר הַהִיא אֶת			⁊ apphẽdet ſenatus vrbis illius
	הָאִישׁ וְיִסְרוּ אֹתוֹ׃ וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ			hoiem illũ: ⁊ corripiẽt illũ: ⁊
	מֵאָה כֶסֶף וְנָתְנוּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה כִּי			ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ παιδεύσουσιν αὐτὸν, καὶ
	הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל			cõdẽnabũt illũ cẽtũ ſiclis: ⁊ po
	וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל			ζημιώσουσιν αὐτὸν ἑκατὸν σίκλους, καὶ δώσουσ
	לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו׃ וְאִם אֱמֶת הָיָה			bũt pfi puelle: qñ diffamauit nomẽ ma
	לַדָּבָר הַזֶּה לֹא נִמְצְאוּ בְתוּלִים			σι τῶ πατρὶ τῆς νεάνιδος, ὅτι ἐξήνεγκεν ὄνομα πο
	לְנַעֲרָה׃ וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנַּעֲרָה אֶל			lũ ſup virginẽ iſraelitic̃: ⁊ illius erit
	פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ וְסָקְלוּהָ אַנְשֵׁי			ηρὸν ἐπὶ παρθένον ἰσραηλίτιν, καὶ αὐτοῦ ἔσα
	עִירָהּ בָּאֲבָנִים וָמֵתָה כִּי עָשְׂתָה			vxor: nõ poterit dimittere eã om
	נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ			nẽ: ⁊ ſi ãt in veritate ſermo
	וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃ כִּי יִמָּצֵא			⁊ τὰ χρόνου. ἐὰν δὲ ἐπ᾽ἀληθείας ῥήσῃ ὁ λόγος
	אִישׁ שֹׁכֵב עִם אִשָּׁה בְּעֻלַת בַּעַל			hic: ⁊ nõ inuẽta fit virginitas
	וָמֵתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ			ὗτος, καὶ μὴ εὑρεθῇ παρθενία τῇ νεάνιδι, καὶ ἐξά
	הַשֹּׁכֵב עִם הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה כִּי			cẽt puellã ad fores domus pa
	אֵין לָהּ בְּתוּלִים׃ וְכִי יִמְצָא אִישׁ			ξουσιν τὴν νεᾶνιν ἐπὶ τὰς θύρας οἴκου τοῦ πα
	אֶת נַעֲרָה בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אֹרָשָׂה			tris eius: ⁊ lapidabũt eã viri
	וּמְצָאָהּ אִישׁ וְשָׁכַב עִמָּהּ וְנִמְצָאוּ			τρὸς αὐτῆς, καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὴν οἱ ἄνδρες
	שְׁנֵיהֶם׃ וְהוֹצִיא הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ			ciuitatis illius in lapidibꝰ: ⁊ morietur:
	אֶל אֲבִי הַנַּעֲרָה וְאָמַר אֶל אֲבִי			τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται,
	הַנַּעֲרָה כִּי עִנָּה אֶת בַּת רֵעֵהוּ			qñ fecit nefas in filijs iſrael: vt forni
	וְהִיא אִשְׁתּוֹ׃ וְסָקַלְתָּם אֲנָשֵׁי עִירָם			ὅτι ἐποίησεν ἀφροσύνην ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ, ἐκπορ
	בָּאֲבָנִים וָמֵתוּ אֶת הַנַּעֲרָה עַל			cariã facere: qñ domũ
	דְּבַר אֲשֶׁר לֹא צָעֲקָה בָּעִיר וְאֶת			pfiꝛ fui. ⁊ au
	הָאִישׁ עַל דְּבַר אֲשֶׁר עִנָּה אֶת אֵשֶׁת			ferẽtis malũ ex vobis ipſis. ſi ãt inẽtus
	רֵעֵהוּ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃			φεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ εὑρε
	וְאִם בַּשָּׂדֶה יִמְצָא הָאִישׁ אֶת			fuerit hõ dormiẽs cũ muliere mari
	הַנַּעֲרָה הַנְּאָפָה עִם אִיתָּהּ וְהֶאֱחִיק			ἢ ἄνθρωπος κοιμώμενος μετὰ γυναικὸς συνωκισ
	בָּהּ הָאִישׁ וְשָׁכַב עִמָּהּ וּמָצְאוּ			tata viro: occidetis vtrunq; viri
	הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ לְבַדּוֹ לְנַעֲרָה			μὴς ἀνδρί, ἀποκτενεῖτε ἀμφοτέρους, τὸν ἄνδρα
	הַנַּעֲרָה יִתֵּן חֲמִשִּׁים כָּסֶף וְלוֹ			dormiẽtẽ cũ vxore: ⁊ vxo
	תִהְיֶה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּה אֶת בְּתוּלַת			τὸν κοιμώμενον μετὰ τῆς γυναικός, καὶ τὴν γυναῖ
	הָאִישׁ לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו׃			κα: ⁊ auferetis malũ ex iſrael. ſi
	כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָעַל אֹתָהּ			κα, καὶ ἐξαρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ἰσραὴλ. ἐὰν
	וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי			ãt fuerit puella virgo deſpõſata viro:
	מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ			δὲ ᾖ κόρη παῖς παρθένος μεμνηευμένη ἀνδρί,
	סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ			⁊ inueniẽs eã hõ in ciuitate: dormierit cũ
	מִבֵּיתוֹ׃ וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה			καὶ εὑρὼν αὐτὴν ἄνθρωπος ἐν πόλει, κοιμηθῇ με
	וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר׃ וְשָׂנֵא אֹתָהּ			ea: educetis vtrũq; ad portã
	הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר			τ' αὐτῆς, ἐξάξετε ἀμφοτέρους ἐπὶ τὴν πύλην τῆς
	כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ			ciuitatis eor: ⁊ lapidabũtur in lapidibꝰ:
	אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן אֲשֶׁר			πόλεως αὐτῶν, καὶ λιθοβοληθήσονται ἐν λίθοις,
	לְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃ לֹא יוּכַל בַּעְלָהּ			⁊ morietur. puellã: qz nõ clamauit
	הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ			καὶ ἀποθανοῦνται, τὴν νεᾶνιν, ὅτι οὐκ ἐβόησεν
	לִהְיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרֵי אֲשֶׁר נִטְמָאָה			in ciuitate: ⁊ hoies: qz humilia
	כִּי תוֹעֵבָה הִוא לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא			ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἐταπείνω
	תַחֲטִיא אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ			uit vxorẽ proximi ſui: ⁊ au
	נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה׃ כִּי יִבְנֶה בַּיִת חָדָשׁ			σε τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐξα
	וְלֹא יֵצֵא בַּצָּבָא וְלֹא יַעֲבָר עָלָיו			ferẽtis malũ ex vobis ipſis. ſi ãt in agro reperit
	לְכָל דָּבָר נְקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה			ρεῖτε τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. ἐὰν δὲ ἐν ἀγρῷ εὕρη
	אֶחָת וְשִׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקָח׃			hõ puellã deſpõſatã: ⁊ vim inferẽs
	לֹא יַחֲבֹל רֵחַיִם וָרָכֶב כִּי נֶפֶשׁ הוּא			ἄνος τὴν παῖδα τὴν μεμνηευμένην, καὶ βιασάμενος

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
	et tollent ſenſores ciuitatis illius virum: ⁊ verbera	וְיִסְבּוּן סָבֵי מַרְתָּא דְּהַהוּא גַּבְרָא וְיִלְקוּן יָתֵיהּ׃ וְיִקְנְסוּן יָתֵיהּ מְאָה סִלְעִין דְּכַסְפָּא וְיִתְּנוּן
	bunt illum. et mulctabunt eum centũ ſiclis argenti:	לַאֲבוּהָא דְּעוּלֵימְתָּא אֲרֵי אַפֵּיק שׁוּם בִּישׁ עַל בְּתוּלְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל וְלֵיהּ תְּהֵי לְאִנְתּוּ
	et dabunt patri puelle: quia produxit nomen peſſimũ	לֵית לֵיהּ רְשׁוּ׃׃׃ לְמִכְתְּבָהּ כָּל יוֹמוֹהִי׃ וְאִם קוֹשְׁטָא הֲוָה פִּתְגָמָא הָדֵין לָא אִישְׁתְּכַחוּ
	ſuper filiam iſrael: ⁊ erit ei in vxorem: nõ habebit po	פִּתּוּלִין לְעוּלֵי לְעָמָא׃ וְיִדְקְמוּן יָת עוּלֵימְתָּא עַל בֵּית אֲבָהָתָא מְרַתָּה בְּאַבְנַיָּא וְיִמוֹתוּן
	teſtatem dimittendi eam omnibus diebus vite ſue.	מְרַתָּה בְּאַבְנַיָּא וְיִמוֹתוּן אֲרֵי עֲבָדַת קְלָנָא בְּיִשְׂרָאֵל לְזַנָּאָה בֵּית אֲבוֹהָא׃ תְּבַלֵּי עֲבֵיד
	Et ſi verum eſt verbum hoc: ⁊ non eſt inuenta virgini	דְּבִישׁ מִבֵּינֵיהוֹן אֲרֵי יִשְׁתְּכַח גְּבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִיתַּת גְּבַר וְיִמְתְּנוּן אַף תַּרְוֵיהוֹן
	tas in puella: educent puellam ad portam domus iu	גְּבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִיתַּת גְּבַר וְאִיתְּתָא תִּתְפַּלֵי עֲבֵיד דְּבִישׁ מִבֵּינֵיהוֹן אֲרֵי יִשְׁתְּכַח
	dicij patris ſui: ⁊ lapidabunt eam homines ciuitatis	גְּבַר דְּיִשְׁכּוֹב עִם אִיתַּת גְּבַר וְאִיתְּתָא תִּתְפַּלֵי עֲבֵיד דְּבִישׁ מִשְׁרָאֵל וְאַרְיָהִי עוּלֵימְתָּא
	illius lapidibus vt moriatur: quia fecit ignominiam	בְּתוּלִין לְאַבָּהָא וְאִמַּהָא וְיַפְּקוּן יָת בְּתוּלֵי עוּלֵימְתָּא לְקֳדָם סָבֵי קִרְיְתָא עַל תְּרַע בֵּית דִּינָא
	in iſrael vt fornicaretur in domo patris ſui: ⁊ auferes	וְיֵימְרוּן סָבֵי קִרְיְתָא לְאַבָּהָא דְּעוּלֵימְתָּא יָתְהוֹן סָבֵי קִרְיְתָא לְקֳדָם סָבֵי קִרְיְתָא בְּרָתִי יְהָבִית לְגֶבְרָא הָדֵין לְאִנְתּוּתָא וּסְנֵיתֵהּ הוּא
	facientem quod malus eſt de medio tui. Si inuentus	וְהָא שׁוֹי מַסְקוֹבֵי מִלִּין לְמֵימַר לָא אַשְׁכַּחְתְּ לִבְרָתָךְ בְּתוּלִין וְאִילֵין בְּתוּלֵי בְרָתִי׃
	fuerit׃׃׃ qui dormierit cum vxore alterius: morien	וְיִפְרְשׂוּן שׁוּשְׁיָא קֳדָם סָבֵי קִרְתָּא׃
	tur ambo: id eſt vir qui dormiuit cum muliere ⁊ mu	
	lier: ⁊ auferes facientem quod malum eſt ab iſrael.	
	Si fuerit puella virgo deſponſata viro: ⁊ inuenerit	
	eam vir in ciuitate ⁊ cõcubuerit cũ ea: educetis vtrũ	
	q; ad portã ciuitatis illius ⁊ lapidabitis eos lapidi	
	bus ⁊ morietur: puella quia nõ clamauit in ciuitate:	
	et vir eo q; humiliauit vxorem proximi ſui: ⁊ auferes	
	facientes qđ malũ eſt de medio tui. Et ſi in agro inue	
	nerit vir puellam deſponſatã ⁊ apprehenderit eam	

כִּי־יִהְיֶה בְקִרְבְּךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֵה לָיְלָה וְיָצָא אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבֹא אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ וְהָיָה לִפְנוֹת עֶרֶב יִרְחַץ בַּמַּיִם וּכְבֹא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ וְיָד תִּהְיֶה לְךָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְיָצָאתָ שָּׁמָּה חוּץ׃ וְיָתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל אֲזֵנֶךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחָפַרְתָּ בָּהּ וְשַׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת־צֹאָתֶךָ׃ כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא־יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ׃ לֹא־תַסְגִּיר עֶבֶד אֶל־אֲדֹנָיו אֲשֶׁר יִנָּצֵל אֵלֶיךָ מֵעִם אֲדֹנָיו עִמְּךָ יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בַּטּוֹב לוֹ לֹא תוֹנֶנּוּ׃

Pritiua chal. | Interp. chal.

וּמָלַל יְהוָה אֱלָהָךְ לָךְ יָת לְמֵיעַ לְבָרְכָתָא אֲרֵי רְחֵים יְיָ אֱלָהָךְ לָא תִתְבַּע שְׁלָמְהוֹן וְטָבְתְּהוֹן כָּל יוֹמָךְ לְעָלַם׃ לָא תְרַחֵק אֲדוֹמָאֵי אֲרֵי אָחוּךְ הוּא לָא תְרַחֵק מִצְרָאֵי אֲרֵי דַיָּרִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעֵיהּ׃ בְּנַיָּא דְּאִתְיְלִידוּ לְהוֹן דָּרָא תְלִיתָאָה יְדִכְּיָן לְהוֹן לְמֵיעַל בִּקְהָלָא דַיְיָ׃ אֲרֵי תִּפּוֹק לְמַשְׁרְיָתָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וְתִסְתַּמַּר מִכֹּל מִדְּעַם בִּישׁ׃ אֲרֵי יְהֵי בָךְ גֻּבַר דְּלָא יְהֵי דָכֵי מִקְּרֵה לֵילְיָא וְיִפּוֹק לְמִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא לָא יֵיעוֹל לְגַוֵּ מַשְׁרְיָתָא׃ וְיְהֵי לְעִידָנָא דְמָשָׁא יִסְחֵי בְּמַיָּא וְכַד יִטְמַשׁ שִׁמְשָׁא יֵיעוֹל לְגַוֵּ מַשְׁרְיָתָא׃ וְאַתְרָא דְּיִהֵי לָךְ מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא וְתִפּוֹק תַּמָּן לְבָרָא׃ וְסֵירְתָּא תְּהֵי לָךְ עַל אֲזָנָךְ וְיְהֵי כַּד תִּתְבְּרֵי לְבָרָא וְתַחְפַּר בַּהּ וְתָתוּב וְתִכְבֵּס יָת דְּפָקְקָנָךְ וְאֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ שְׁכִינְתֵּהּ מְהַלְּכָא בְּגוֹ מַשְׁרְיָתָךְ לְשֵׁיזָבוּתָךְ וּלְמִתַּן בַּעֲלֵי דְבָבָךְ קֳדָמָךְ וְיְהֵי מַשְׁרְיָתָךְ קַדִּישָׁא וְלָא יִתְחֲזֵי בָּךְ עֲרָיַת פִּתְגָם וְיִתְאַב מִבָּתְרָךְ׃ לָא תְּמַסַּר עַבְדָּא לְרִבּוֹנֵהּ דְּיִשְׁתֵּזִיב לְוָתָךְ מֵעִם רִבּוֹנֵהּ עִמָּךְ יִתֵּב בְּגַוָּךְ בַּאֲתַר דְּיִתְרְעֵי בְּחַד מִתְּרֵי תְּרָעָךְ בְּטָב לֵיהּ לָא תְעִיקִנֵּיהּ׃

וְיִהְפַּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא תִדְרֹשׁ שְׁלֹמָם וְטוֹבָתָם כָּל יְמֵיךָ לְעוֹלָם׃ לֹא תְתַעֵב אֲדֹמִי כִּי אָחִיךָ הוּא לֹא תְתַעֵב מִצְרִי כִּי גֵר הָיִיתָ בְאַרְצוֹ׃ בָּנִים אֲשֶׁר יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בְּקָהָל יְהוָה׃ כִּי תֵצֵא מַחֲנֶה עַל אֹיְבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר רָע׃ כִּי יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרֶה לַיְלָה וְיָצָא אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבֹא אֶל תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ וְהָיָה לִפְנוֹת עֶרֶב יִרְחַץ בַּמַּיִם וּכְבֹא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא אֶל תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ וְיָד תִּהְיֶה לְךָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְיָצָאתָ שָּׁמָּה חוּץ׃ וְיָתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל אֲזֵנֶךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחָפַרְתָּ בָּהּ וְשַׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת צֹאָתְךָ׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ׃ לֹא תַסְגִּיר עֶבֶד אֶל אֲדֹנָיו אֲשֶׁר יִנָּצֵל אֵלֶיךָ מֵעִם אֲדֹנָיו עִמְּךָ יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בַּטּוֹב לוֹ לֹא תוֹנֶנּוּ׃

Pritiua chal. | Interp. chal.

וּמָלַל יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ יָת לְמֵיעַ לְבָרְכָתָא אֲרֵי רְחֵים יְיָ אֱלָהָךְ לָא תִתְבַּע שְׁלָמְהוֹן וְטָבְתְּהוֹן כָּל יוֹמָךְ לְעָלַם׃ לָא תְרַחֵק אֲדוֹמָאֵי אֲרֵי אָחוּךְ הוּא לָא תְרַחֵק מִצְרָאֵי אֲרֵי דַיָּרִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעֵיהּ׃ בְּנַיָּא דְּאִתְיְלִידוּ לְהוֹן דָּרָא תְלִיתָאָה יְדַכְּיָן לְהוֹן לְמֵיעַל בִּקְהָלָא דַיְיָ׃ אֲרֵי תִּפּוֹק לְמַשְׁרְיָתָא עַל בַּעֲלֵי דְבָבָךְ וְתִסְתַּמַּר מִכֹּל מִדְּעַם בִּישׁ׃ אֲרֵי יְהֵי בָךְ גֻּבַר דְּלָא יְהֵי דָכֵי מִקְּרֵה לֵילְיָא וְיִפּוֹק לְמִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא לָא יֵיעוֹל לְגַוֵּ מַשְׁרְיָתָא׃ וְיְהֵי לְעִידָנָא דְמָשָׁא יִסְחֵי בְּמַיָּא וְכַד יִטְמַשׁ שִׁמְשָׁא יֵיעוֹל לְגַוֵּ מַשְׁרְיָתָא׃ וְאַתְרָא דְּיִהֵי לָךְ מִבָּרָא לְמַשְׁרְיָתָא וְתִפּוֹק תַּמָּן לְבָרָא׃ וְסֵירְתָּא תְּהֵי לָךְ עַל אֲזָנָךְ וְיְהֵי כַּד תִּתְבְּרֵי לְבָרָא וְתַחְפַּר בַּהּ וְתָתוּב וְתִכְבֵּס יָת דְּפָקְקָנָךְ וְאֲרֵי יְיָ אֱלָהָךְ שְׁכִינְתֵּהּ מְהַלְּכָא בְּגוֹ מַשְׁרְיָתָךְ לְשֵׁיזָבוּתָךְ וּלְמִתַּן בַּעֲלֵי דְבָבָךְ קֳדָמָךְ וְיְהֵי מַשְׁרְיָתָךְ קַדִּישָׁא וְלָא יִתְחֲזֵי בָּךְ עֲרָיַת פִּתְגָם וְיִתְאַב מִבָּתְרָךְ׃ לָא תְּמַסַּר עַבְדָּא לְרִבּוֹנֵהּ דְּיִשְׁתֵּזִיב לְוָתָךְ מֵעִם רִבּוֹנֵהּ עִמָּךְ יִתֵּב בְּגַוָּךְ בַּאֲתַר דְּיִתְרְעֵי בְּחַד מִתְּרֵי תְּרָעָךְ בְּטָב לֵיהּ לָא תְעִיקִנֵּיהּ׃

ᵗ egressa ᵘ nupserit viro alteri: ᵗ oderit e:
καὶ ἀπελθοῦσα γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, καὶ μισήσῃ αὐ-
am vir vltimus: ᵗ scripserit ei libellũ repu
τὴν ὁ ἀνὴρ ὁ ἔσχατος, καὶ γράψῃ αὐτῇ βιβλίον ἀποστα-
dij: ᵗ dederit ei in manibus ei⁹: ᵗ dimi
σίου, καὶ δώσῃ αὐτὴ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς, καὶ ἐξαποστε-
serit eã de domo sua: vel ᵗ mortuꝰ fuerit vir
λεῖ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἢ καὶ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ
eius vltimus: qui accepit eã sibi vxorẽ: nõ
αὐτῆς ὁ ἔσχατος, ὃς ἔλαβεν αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα, οὐ
poterit vir prior qui dimisit eã re
δυνήσεται ὁ ἀνὴρ ὁ πρότερος ὁ ἐξαποστείλας αὐτὴν ἐ-
uertus recipe eã sibi vxorẽ: postq̃
παναγεῖν λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα, μετὰ τὸ
polluta ẽ illa: qñ abominatio est coꝝ dño
μιαρθῆναι αὐτήν, ὅτι βδέλυγμά ἐστιν ἔναντι κυρίου
deo⁹ tuo: ᵗ nõ polluetis ⁊c. q̃ dñs deus
τοῦ θεοῦ σου, καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς
vt dat vobis in possessiõẽ, ſi ãt quis accepit vro
ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ· ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖ-
rẽ nuper: nõ procedet ad bellũ.
κα πρόσφατος, οὐκ ἐξελεύσεται εἰς τὸν πόλεμον,
ᵗ nõ iniũgetur ei aliqua res: immunis
καὶ οὐκ ἐπιβληθήσεται αὐτῷ οὐδὲν πρᾶγμα, ἀθῷος
erit in domo sua: annũ vnũ letificabit
ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἐνιαυτὸν ἕνα εὐφρανεῖ τὴν
vxorẽ suã q̃ accepit. nõ pignerabis molã:
γυναῖκα αὐτοῦ ἣν ἔλαβε. οὐκ ἐνεχυράσεις μύλον,
neq; supmolã: q; alias hic dat inpignore. ſi ãt
οὐδὲ ἐπιμύλιον, ὅτι ψυχὴν ὁυτος ἐνεχυράζει. ἐὰν δὲ
deprehẽſus fuerit hõ furãs aliq̃s de
ἁλῷ ἄνθρωπος κλέπτων ψυχὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐ-
filijs ifrael: ᵗ dñs face⁹ illi
τοῦ υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν
vendiderit: ᵗ interficietur fur ille: ᵗ au
ἀποδῶται, καὶ ἀποθανεῖται ὁ κλέπτης ἐκεῖνος, καὶ ἐξα-
feres malũ de vobis ipſis. caue tibi pl
ρεῖς τὸ πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. πρόσεχε σεαυτῷ
in cõtactu lepre. cuſtodies vehemẽter vt facias iux
ἐν τῇ ἁφῇ τῆς λέπρας· φυλαξῇ σφόδρα ποιεῖν κα
ta oẽm legẽ quã vocuerint vobis
τὰ πάντα τὸν νόμον ὃν ἂν ἀναγγείλωσιν ὑμῖν οἱ
ſacerdotes leuite: quẽadmodũ pecpi vobis: cu
ἱερεῖς οἱ λευῖται, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην ὑμῖν, φυ
ſtodietis vt faciatis. memẽtote q̃ fecit dñs
λάξεσθε ποιεῖν· μνήσθητε ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ
deꝰ tuꝰ marie in via: egrediẽtib⁹
θεός σου τῇ μαριὰμ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐκπορευομένων
vobis de egypto. ſi ãt debitũ fuerit in
ὑμῶν ἐξ αἰγύπτου. ἐὰν δὲ ὀφείλημα ᾖ ἐν τῷ πλη
mo tuo: debitũ q̃dcũq;
σίον σου, ὀφείλημα ὅτιοὖν,

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

Trãsla.B.Hiero.

ᵇ Cũq; egressa ᵘ alterum
ꝛmaritum ᵗ duxerit: ꝯ
ᵛ& ille quoq; ᵗ oderit eã:
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ dederit q; ᵇ ei libellũ ᵉ repudii: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
& dimiſerit, ᵃ de domo
ſua: ᵛ vel certe ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˣ mortuus fuerit: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ recipere eam ᵖ in vxorẽ
ᵍ quia ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒ polluta eſt & ᵖ abomina
bilis facta ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʳ coꝝ dño: ˢ ne ᵇ peccare
facias ᵘ terram tuam ꝯꝯꝯ
ᶜ quã ᵈ dñs ᵉ deus tuus ᵇ tra
dederit ᵗ tibi ᵏ poſſidendã.
ᵃ Cum ᵐ acceperit homo
ᵖ nuper ᵉ vxorem: ᵍ non
ʳ procedet ad bellũ. ˢ nec ᵉi
ᵛ qppiã neceſſitatis ᵗ inmũ
getur publice: fed ᵛ vaca
bit abtq; culpa ᶜ domuí
ſue: ᵛʳ ſ vno ᵒ ãno ᶠ letetur
ᵍ cũ ᵛ xore ſua. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ Nõ ᵐ accipies loco pig
noris ᵑ inferiorẽ & ſupio
rẽ molã: ᵖ quia ᵍ aiam ſuã
ᵉ apponit tibi. ˢ Si ᵈ ephẽ
fus fuerit ʰ hõ ᶠ ſolicitan s
ᵃ ſfrem ſuum ᵇ de filiis ꝯꝯ
ᶜ ifrael: ᵈ & vẽdito eo acce
perit ꝑcũ: ᵉ interficietur:
ᶠ & auferes ᵍ malum ᵐ de
medio tui. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ Obſerua diligẽter ne i
curras ᵉ plagam ᶠ lepre:
ᵈ ſed facies ᶜ quecunq; ᵇ do
cuerint ᵉ te ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ ſacerdotes ᶠ leuitici gñis
ᵇ iuxta id qd ᶜ precepi eis
& ipſe ſolicite. ᵈ Memen
to te ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ que ᶜ fecerit ᵈ dñs ᵉ deꝰ ve
ſter ᶠ marie ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ ĩ via ᵃ cũ egrederemi ᵇ de
egypto. ᵃ Cũm ᶜ repetes
ᵈ a proximo tuo ᵉ rem ᶠ ali
quam: ᵍ quam debet tibi

Ter.Heb. Deuc. Ca.xxiiii. Pritiua.heb.

ᵗ וְיָצְאָה ᶜ מִבֵּיתוֹ ᵘ וְהָלְכָה ᶜ וְהָיְתָה
ᵛ לְאִישׁ ᵃ אַחֵר ׃ ᵇ וְשִׂנְאָהּ ᵃ הָאִישׁ ׀
ᵍ הָאַחֲרוֹן ᵍ וְכָתַב ᵐ לָהּ ᵑ סֵפֶר ᵒ כְּרִיתֻת
ᵖ וְנָתַן ᵍ בְּיָדָהּ ᵖ וְשִׁלְּחָהּ ᵐ מִבֵּיתוֹ ᵍ אוֹ ᵐ כִּי
ˣ יָמוּת ʸ הָאִישׁ ᵃ הָאַחֲרוֹן ᵃ אֲשֶׁר ᵇ לְקָחָהּ
ᶻ לוֹ ᵃ לְאִשָּׁה ׃ לֹא ᵇ יוּכַל ᵃ בַּעְלָהּ ׀׀׀
ᵇ הָרִאשׁוֹן ᵃ אֲשֶׁר ᵃ שִׁלְּחָהּ ᵇ לָשׁוּב
ᵐ לְקַחְתָּהּ ᵐ לִהְיוֹת ᵐ לוֹ ᵇ לְאִשָּׁה ᵐ אַחֲרֵי
ᵍ אֲשֶׁר ᵐ הֻטְמְּאָה ᵍ כִּי ᵐ תּוֹעֵבָה ᵍ הוּא
ᵍ לִפְנֵי ᵍ יְהוָה ᵍ וְלֹא ᵍ תַחֲטִיא ᵍ אֶת ᵍ הָאָרֶץ
ᵍ אֲשֶׁר ᵍ יְהוָה ᵍ אֱלֹהֶיךָ ᵍ נֹתֵן ᵍ לְךָ ᵍ נַחֲלָה ׃
ᵍ כִּי ᵍ יִקַּח ᵍ אִישׁ ᵍ אִשָּׁה ᵍ חֲדָשָׁה ᵍ לֹא
ᵍ יֵצֵא ᵍ בַּצָּבָא ᵍ וְלֹא ᵍ יַעֲבֹר ᵍ עָלָיו ᵍ לְכָל
ᵍ דָּבָר ᵍ נָקִי ᵍ יִהְיֶה ᵍ לְבֵיתוֹ ᵍ שָׁנָה
ᵍ אַחַת ᵍ וְשִׂמַּח ᵍ אֶת ᵍ אִשְׁתּוֹ ᵍ אֲשֶׁר
ᵍ לָקָח ׃ ᵍ לֹא ᵍ יַחֲבֹל ᵍ רֵחַיִם ᵍ וְרֶכֶב
ᵍ כִּי ᵍ נֶפֶשׁ ᵍ הוּא ᵍ חֹבֵל ׃ ᵍ כִּי ᵍ יִמָּצֵא ׀׀׀
ᵍ אִישׁ ᵍ גֹּנֵב ᵍ נֶפֶשׁ ᵍ מֵאֶחָיו ᵍ מִבְּנֵי
ᵍ יִשְׂרָאֵל ᵍ וְהִתְעַמֵּר ᵍ בּוֹ ᵍ וּמְכָרוֹ ᵍ וָמֵת
ᵍ הַגַּנָּב ᵍ הָרוּא ᵍ וּבִעַרְתָּ ᵍ הָרָע ᵍ מִקִּרְבֶּךָ ׃
ᵍ הִשָּׁמֶר ᵍ בְּנֶגַע ᵍ הַצָּרַעַת ᵍ לִשְׁמֹר ᵍ מְאֹד
ᵍ וְלַעֲשׂוֹת ᵍ כְּכֹל ᵍ אֲשֶׁר ᵍ יוֹרוּ ᵍ אֶתְכֶם
ᵍ הַכֹּהֲנִים ᵍ הַלְוִיִּם ᵍ כַּאֲשֶׁר ᵍ צִוִּיתִם ׀
ᵍ תִּשְׁמְרוּ ᵍ לַעֲשׂוֹת ׃ זָכוֹר ᵍ אֵת ׀׀׀
ᵍ אֲשֶׁר ᵍ עָשָׂה ᵍ יְהוָה ᵍ אֱלֹהֶיךָ ᵍ לְמִרְיָם ׀
ᵍ בַּדֶּרֶךְ ᵍ בְּצֵאתְכֶם ᵍ מִמִּצְרָיִם ׃
ᵍ כִּי ᵍ תַשֶּׁה ᵍ בְרֵעֲךָ ᵍ מַשַּׁאת ᵍ מְאוּמָה

Interp̃.chal. Pritiua chal.

Et egrediatur de domo eius ⁊ recedat ⁊ ſit vxor viro
alteri. Et ſi oderit eã vir alter ⁊ ſcripſerit ei libellũ re
pudij ⁊ dederit in manu eius ⁊ dimiſerit eam de do
mo ſua: aut ſi mortuus fuerit vir poſterior qui acce
pit eam in vxorẽ: non eſt licitũ marito priori qui dimi
ſit eam vt iterum accipiat eam: vt ſit ei in vxorẽ poſtq̃
coinquinata eſt: quoniã abominatio eſt coꝝ dño deo
tuo. Et non facias peccare terrã quã dñs deus tuus
dabit tibi in poſſeſſionẽ. ¶Quãdo acceperit homo no
uam vxorẽ: non egrediatur ad bellum: neq; quicq̃ in
iungetur ei: ſed immunis erit in domo ſua anno vno:
et letabitur cum vxore ſua quã accepit. Non accipies
loco pignoris inferiorẽ ⁊ ſuperiorẽ molam: quia eus
eis ſit eſca omnꝫ vite. Si inuentus fuerit vir furans
animã de fratribus ſuis ve filijs iſrael: ⁊ ſicut merca
tor venditderit eam: occidetur fur ille: ⁊ auferes face
ciẽté quod malꝫ eſt de medio tui. Obſerua diligen
ter ne incurras plagam lepre: vt cuſtodias ⁊ valde ⁊
vt facias iuxta oia que docuerit vos ſacerdotes ⁊ le
uite: ſicut ꝓcepi eis cuſtodietis vt faciatis. Memẽto
qđ fecerit dñs deus tu⁹ marie in via: qñ egreſſi eſtis
de egypto. Quando mutuaueris aliq̃d proximo tuo:

ᵒ לֹא ᵗ תִהְיֶה ᵍ קְדֵשָׁה ᵍ מִבְּנוֹת ᵍ יִשְׂרָאֵל
ᵍ וְלֹא ᵍ יִהְיֶה ᵍ קָדֵשׁ ᵍ מִבְּנֵי ᵍ יִשְׂרָאֵל ׃
ᵒ לֹא ᵍ תָבִיא ᵍ אֶתְנַן ᵍ זוֹנָה ᵍ וּמְחִיר ᵍ כֶּלֶב
ᵍ בֵּית ᵍ יְהוָה ᵍ אֱלֹהֶיךָ ᵍ לְכָל ᵍ נֶדֶר ᵍ כִּי ᵍ תּוֹעֲבַת
ᵍ יְהוָה ᵍ אֱלֹהֶיךָ ᵍ גַּם ᵍ שְׁנֵיהֶם ׃
ᵒ לֹא ᵍ תַשִּׁיךְ ᵍ לְאָחִיךָ ᵍ נֶשֶׁךְ ᵍ כֶּסֶף ᵍ נֶשֶׁךְ
ᵍ אֹכֶל ᵍ נֶשֶׁךְ ᵍ כֹּל ᵍ דָּבָר ᵍ אֲשֶׁר ᵍ יִשָּׁךְ ׃
ᵍ לַנָּכְרִי ᵍ תַּשִּׁיךְ ᵍ וּלְאָחִיךָ ᵍ לֹא ᵍ תַשִּׁיךְ ᵍ נֶשֶׁךְ
ᵍ לְמַעַן ᵍ יְבָרֶכְךָ ᵍ יְהוָה ᵍ אֱלֹהֶיךָ ᵍ בְּכֹל
ᵍ מִשְׁלַח ᵍ יָדֶךָ ᵍ עַל ᵍ הָאָרֶץ ᵍ אֲשֶׁר ᵍ אַתָּה ᵍ בָּא
ᵍ שָׁמָּה ᵍ לְרִשְׁתָּהּ ׃ כִּי ᵍ תִדֹּר ᵍ נֶדֶר
ᵍ לַיהוָה ᵍ אֱלֹהֶיךָ ᵍ לֹא ᵍ תְאַחֵר ᵍ לְשַׁלְּמוֹ
ᵍ כִּי ᵍ דָרֹשׁ ᵍ יִדְרְשֶׁנּוּ ᵍ יְהוָה ᵍ אֱלֹהֶיךָ
ᵍ מֵעִמָּךְ ᵍ וְהָיָה ᵍ בְךָ ᵍ לְחֵטְא ׃ ᵍ וְכִי ᵍ תֶחְדַּל
ᵍ לִנְדֹּר ᵍ לֹא ᵍ יִהְיֶה ᵍ בְךָ ᵍ חֵטְא ׃ ᵍ מוֹצָא
ᵍ שְׂפָתֶיךָ ᵍ תִּשְׁמֹר ᵍ וְעָשִׂיתָ ᵍ כַּאֲשֶׁר
ᵍ נָדַרְתָּ ᵍ לַיהוָה ᵍ אֱלֹהֶיךָ ᵍ נְדָבָה ᵍ אֲשֶׁר
ᵍ דִּבַּרְתָּ ᵍ בְּפִיךָ ׃ כִּי ᵍ תָבֹא ᵍ בְּכֶרֶם ᵍ רֵעֶךָ
ᵍ וְאָכַלְתָּ ᵍ עֲנָבִים ᵍ כְּנַפְשְׁךָ ᵍ שָׂבְעֶךָ
ᵍ וְאֶל ᵍ כֶּלְיְךָ ᵍ לֹא ᵍ תִתֵּן ׃ כִּי ᵍ תָבֹא
ᵍ בְּקִמַּת ᵍ רֵעֶךָ ᵍ וְקָטַפְתָּ ᵍ מְלִילֹת
ᵍ בְּיָדֶךָ ᵍ וְחֶרְמֵשׁ ᵍ לֹא ᵍ תָנִיף ᵍ עַל
ᵍ קְמַת ᵍ רֵעֶךָ ׀׀׀ כִּי ᵍ יִקַּח־אִישׁ
ᵍ אִשָּׁה ᵍ וּבְעָלָהּ ᵍ וְהָיָה ᵍ אִם ᵍ לֹא
ᵍ תִמְצָא ᵍ חֵן ᵍ בְּעֵינָיו ᵍ כִּי ᵍ מָצָא
ᵍ בָהּ ᵍ עֶרְוַת ᵍ דָּבָר ᵍ וְכָתַב ᵍ לָהּ ᵍ סֵפֶר
ᵍ כְּרִיתֻת ᵍ וְנָתַן ᵍ בְּיָדָהּ ᵍ וְשִׁלְּחָהּ ᵍ מִבֵּיתוֹ ׃

Cap.xxiiii.

ᵗ egressa ᵘ nupserit viro alteri: ᵗ oderit e:
am vir vltimus: ᵗ scripserit ei libellũ repu
dij: ᵗ dederit in manibus ei⁹: ᵗ dimi
serit eã de domo sua: vel ᵗ mortuꝰ fuerit vir
eius vltimus: qui accepit eã sibi vxorẽ: nõ
poterit vir prior qui dimisit eã re
uertus recipe eã sibi vxorẽ: postq̃
polluta ẽ illa: qñ abominatio est coꝝ dño
deo⁹ tuo: ᵗ nõ polluetis ⁊c. q̃ dñs deus
tuus tibi ᵏ possidendã.
ᵃ Cum ᵐ acceperit homo
ᵖ nuper ᵉ vxorem: ᵍ non
ʳ procedet ad bellũ. ˢ nec ᵉi
ᵛ qppiã necessitatis ᵗ inmũ
getur publice: fed ᵛ vaca
bit abtq; culpa ᶜ domuí
sue: ᵛʳ ſ vno ᵒ ãno ᶠ letetur
ᵍ cũ ᵛ xore sua. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ Nõ ᵐ accipies loco pig
noris ᵑ inferiorẽ & supio
rẽ molã: ᵖ quia ᵍ aiam suã
ᵉ apponit tibi. ˢ Si ᵈ ephẽ
fus fuerit ʰ hõ ᶠ solicitan s
ᵃ frem suum ᵇ de filiis ꝯꝯ
ᶜ israel: ᵈ & vẽdito eo acce
perit ꝑcũ: ᵉ interficietur:
ᶠ & auferes ᵍ malum ᵐ de
medio tui. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ Obserua diligẽter ne i
curras ᵉ plagam ᶠ lepre:
ᵈ sed facies ᶜ quecunq; ᵇ do
cuerint ᵉ te ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ sacerdotes ᶠ leuitici gñis
ᵇ iuxta id qd ᶜ precepi eis
& ipſe solicite. ᵈ Memen
to te ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ que ᶜ fecerit ᵈ dñs ᵉ deꝰ ve
ster ᶠ marie ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ i via ᵃ cũ egrederemi ᵇ de
egypto. ᵃ Cũm ᶜ repetes
ᵈ a proximo tuo ᵉ rem ᶠ ali
quam: ᵍ quam debet tibi

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina. Trãsla.B.Hiero. Ter.Heb. Deuc. Ca.xxiiii. Pritiua.heb.

ᵒ Non ᵗ erit ᵍ meretrix ᵍ de
filiabus ᵇ israel: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ nec ᶠ scortator ᵐ de filiis
ᵇ israel. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒ Nõ ᵖ offeres ᵍ mercedem
ᵖ stibuli ᵍ nec ꝑcũ ᶜ canis
ĩ ᵐ domo ᵈ dñi ᵉ dei tui ᶜ qc
quid illud ẽ ᵃ qd vouerit:
ᵇ quia ᵃ abominatio ẽ ᵛ trũ
q; apud ᵈ dñm ᶜ deũ tuũ.
ᵇ Non ᶠ fenerabis ᵃ fri tuo
ad ᵛ fturam ᵐ pecuniam:
nec ᶜ fruges: nec ᵈ quam
libet aliã rẽ: sed ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵘ alieo. ᵛ Fratri ãt tuo ᵗ abſ
q; ᵛ fura id quo indiget
cõmodabis: ᵇ vt ᶜ bñdicat
tibi ᵈ dñs ᵉ deus tuus ᶠ in oi
ᵍ opere t ĩ terra ad
ᵗ quam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵘ igredieris ᵏ possidendã.
ᵠ Cũ ᵉ votum ᵐ voueris ꝯ
ᶠ domino ᵘ deo tuo ᵛ non
ᵗ tardabis ᶠ reddere: ꝯꝯ
ᵠ quia ᶠ requiret illud ᵈ do
minus ᵉ deus tuus. ꝯꝯꝯ
ᵉ Et si morat ᵉ fueris: ꝛe
putabitur ᵍ tibi in ᶠ pecca
tũ. ᵉ Si ᵗ nolueris ᵐ pollice
ri: ᵃ abſq; ᵇ ꝓcto ᵉ eris ᶠ Qđ
ãt semel ᵉ egressum ẽ de
ᵍ labis tuis ᶠ obseruabis:
ᵉ & facies ᶜ sicut ᶠ pmisiſti
ᵈ dño ᵉ deo tuo: & ꝑpria
ᵇ volũtate & ᶜ ore tuo ᵇ lo
cutus es. ᵉ Ingressus ᵛ vi
neã ᵖ proximi tui ᵉ come
des ᵛ uas ᵐ quãtũ tibi pla
cuerit: foras ãt ᵍ ne ᶜ effe
ras tecum. ᵉ Si ᶠ intraueris
ᵛ segetem ᵗ amici tui: ᶠ frã
ges ᵉ spicas: & ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ manu cõteres: ᵍ falce ãt
ᶜ non ᵍ metes. Ca.24.
ᵉ Si ᵇ acceperit ᶜ homo
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈ vxorem ᵉ & habuerit eã
ᶠ & non ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ inuenerit ᵍ grãm ᵃ ñ ocu
los eius ᵐ propter aliquã
ᵖ fedtatẽ: ᶜ scribet ᵍ libellũ
ᵖ repudii: ᵗ & dabit ꝯꝯꝯ
ᵍ in manu illius: ᵗ & dimit
tet eam ᵈ de domo sua.

nõ erit meretrix de filiabus israel. ⁊ nõ erit
δὺκ ἔσαι πόρνη ἀπὸ θυγατέρων ἰσραὴλ. καὶ οὐκ ἔσαι
scortator de filijs israel. nõ offeres mer
πορνεύων ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ. οὐ προσοίσεις μίσθω
cedẽ meretricis: neq; preciũ canis in domũ domi
μα πόρνης, οὐ δὲ ἄλλαγμα κυνὸς εἰς τὸν οἶκον κυρί
ni dei tui ad oĩne votũ: qñ abomina
ου τοῦ θεοῦ σου πρὸς πᾶσαν εὐχήν, ὅτι βδέλυγ
tio dño deo tuo est ⁊ vtrũq; nõ fenera
μα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστὶ καὶ ἀμφότερα. οὐκ ἐκτο-
bis fratri tuo vsurã argẽti ⁊ vsurã ci
κιεῖς τῷ ἀδελφῷ σου τόκον ἀργυρίου καὶ τόκον βρω
bor ⁊ vsurã cuiuslibꝫ rei: q̃ fene
μάτων καὶ τόκον παντὸς πράγματος, οὗ ἂν ἐκδα
raueris. alieno fenerabis: ffi tuo nõ
νείσῃς. τῷ ἀλλοτρίῳ ἐκτοκιεῖς, τῷ δὲ ἀδελφῷ σου οὐκ
fenerabis: vt bñdicat tibi dñs deus tuus in oĩ
ἐκτοκιεῖς, ἵνα εὐλογήσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πᾶσι
opibus tuis in terra: ad q̃ ingrederis illud vt
τοῖς ἔργοις σου ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κλη
possideas eã. ſi ãt vouueris votũ dño deo tuo nõ
ρονομῆσαι αὐτήν. ἐὰν δὲ εὔξῃ εὐχὴν κυρίῳ τῷ θεῷ σου οὐ
tardabis reddere illud: qñ ꝛes
χρονιεῖς ἀποδοῦναι αὐτήν, ὅτι ἐκζητῶν ἐκζητήσει
dño deꝰ tuus a te: ⁊ erit in te pctũ.
κύριος ὁ θεός σου παρὰ σοῦ, καὶ ἔσαι ἐν σοὶ ἁμαρτία.
ſi ãt nõ voluerit vouere: nõ est tibi pctũ. q̃
ἐὰν δὲ μὴ θέλῃς εὔξασθαι, οὐκ ἔσι σοι ἁμαρτία. τὰ
egrediẽtur per labia tua obseruabis. ⁊
ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων σου φυλάξῃ. καὶ
facies quẽadmodũ nouuisti dño deo tuo dono:
ποιήσεις ὃν τρόπον ἤυξω κυρίῳ τῷ θεῷ σου δόμα,
qđ locutus ẽ ore tuo. ſi ãt intraueris in se
ὃ ἐλάλησας τῷ στόματί σου. ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς ἀμπε
getẽ ꝓximi tui: ⁊ colliges in manib⁹
λῶνα τοῦ πλησίον σου, καὶ συλλέξεις ἐν ταῖς χερσὶ
tuis spicas: ⁊ falcẽ nõ mittes in
σου στάχυας, καὶ δρέπανον οὐ μὴ ἐπιβάλῃς ἐπὶ τὸν
segetẽ ꝓximi tui. ſi ãt ingressus fueris in vi
ἀμητὸν τοῦ πλησίον σου. ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὸν ἀμπε
neã ꝓximi tui: comedes uuas: quãtũ
λῶνα τοῦ πλησίον σου, φαγῶν σαφυλήν, ὅσον
uis tua impleat. in ãt vas nõ inijcies.
ψυχήν σου ἐμπλησθῆναι. εἰς δὲ ἄγγος οὐκ ἐμβαλεῖς.

Ca.xxiiij.

Ecclꝰ. 5.a. baruch 6.d.

Deut. 12. Mar. 2. C.14 A Math. 5.c.f 19.f. Mar. 10.a. Hiu. 12 a. C

Trãsla.Chal.

לָא תְהֵי אִיתְתָא מְבַּנָת יִשְׂרָאֵל לְגֶבֶר עֲבַד וְלָא יִסַּב גְּבַר מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִיתְתָא
אֲמָתֵהּ לָא תֵעֵיל אֲנַר זְנוּתָא וְחֶלְבַּן כַּלְבָּא לָא תֵיתֵי לְבֵית אֱלָהָךְ לְכָל נִדְרָא אֲרֵי מְרַחֲקָא
דַּיְיָ אֱלָהָךְ אַף תַּרְוֵיהוֹן ׃ לָא תְרַבֵּי לַאֲחוּךְ רִבְּית כְּסַף רִבְּית עִיבּוּר רִבְּית כָּל מִידְעָם
דְּיִתְרַבֵּי לְגֹבֶר עַכְּסֵי תְרַבֵּי לַאֲחוּךְ לָא תְרַבֵּי בְּדִיל דִּי יְבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּכֹל אוֹשָׁטוּת
דְּגָלֵי עַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלַיל תַּמָּן לְמֵירְתַהּ ׃ אֲרֵי תִּדַּר נִדְרָ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָא תְאַחַר
לְשַׁלָּמוּתֵהּ אֲרֵי פָּרֵישׁ יִתְבָּעֵינֵּהּ יְיָ אֱלָהָךְ מִינָּךְ וְיֵהֵי בָּךְ חוֹבָא ׃ וַאֲרֵי תִתְנַטַּע לְמֵידַּר
לָא יְהֵי בָּךְ חוֹבָא ׃ אֲפֵקוּתְ שְׂפָתָךְ תִּיטַר וְתַעְבֵּיד כְּמָא דִּנְדַרְתָּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ דְּנַדְבָתָא
דְּמַלֵּילְתָּא בְּפוּמָךְ אֲרֵי ׀ תִּתְנַר בְּרַעֲוָא וְתַעְבֵּיד בְּמָא דְּנָפֵק מִבֵּית סְפָתָךְ ׃ אֲרֵי תֵּיעוֹל
לְחַקְלָא דְּחַבְרָךְ וְתֵיכוֹל עִנְבִּין כְּנַפְשָׁךְ לְמִשְׂבְּעָךְ וְלָא מָנֵי ׃ אֲרֵי תֵּיעוֹל בְּזֵירַע חַבְרָךְ
וְתִקְטוֹף סְלִילָן בִּידָךְ וְמַנְגָלָא לָא תְרִים עַל זֵירַע חַבְרָךְ ׃ אֲרֵי יִסַּב גְּבַר אִיתְתָא וְיֵיעוּל
עֲלַהּ וְיֵהֵי אִם לָא תִּשְׁכַּח רַחֲמִין בְּעֵינוֹהִי אֲרֵי אַשְׁכַּח בַּהּ עֲבֵירַת פִּתְגָם וְיִכְתּוֹב לַהּ גֵּט פְּרִישׁוּתִין וְיִתֵּן
בִּידַהּ וְיִתְרְנַהּ מִבֵּיתֵהּ ׃

Ca.xxiiij.

Trãsla.Chal.

וְיִפְּקִנַּהּ מִבֵּיתֵהּ וְתֵהֵךְ וְתֵהֵי לְגֶבֶר אָחֳרָן ׃ וְיִסְנְיֵהּ גַּבְרָא בַּתְרָאָה וְיִכְתּוֹב לַהּ גֵּט
פְּטוּרִין וְיִתֵּן בִּידַהּ וְיִפְטְרִנַּהּ מִבֵּיתֵהּ אוֹ אֲרֵי יְמוּת גַּבְרָא בַּתְרָאָה דְּסָבָהּ לֵיהּ לְאִתּוּ
לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְבַעְלָהּ קַדְמָאָה דְּפָטְרָהּ לְמִתּוּב לְמִסְבַּהּ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ לְאִנְתּוּ בָּתַר
דְּאִסְתָּאֲבַת אֲרֵי מְרַחֲקָא הִיא קֳדָם יְיָ וְלָא תְחַיֵּיב יָת אַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ ׃
אֲחַסְנָא ׀ אֲרֵי יִסַּב גְּבַר אִיתְתָא חַדְתָּא לָא יִפּוֹק בְּחֵילָא וְלָא יְעִיבַּר עֲלֵיהּ לְכָל מִידְעָם
פְּנִי יְהֵי לְבֵיתֵהּ שַׁתָּא חֲדָא וְיִחְדֵּי יָת אִיתְתֵּהּ דְּסִיבְתּ ׃ לָא תְסַב מַשְׁכּוּנָא רְחַיָּא
וְרִכְבָּא אֲרֵי פִּקָּדוֹן מְתַעֲבֵד מָזוֹן לְכָל נַפְשָׁא ׃ אֲרֵי יִשְׁתְּכַח גְּבַר דְּיִתְגְּנֵב נַפְשָׁא מֵאֲחוֹהִי
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִתְגַּר בֵּיהּ וְיִזְבְּנִנֵּיהּ וְיִתְקְטֵל גַּנָּבָא הָהוּא ׀ וְתֵפְלֵי עֲבִידְ בִּישָׁא מִבֵּינָתָן
אִסְתַּמַּר בְּסַגִּיעוּת לַחֲדָא וּלְמֶעְבַּד כְּכֹל דְּיֵלְפוּן יָתְכוֹן כַּהֲנַיָּא לֵיוָאֵי
כְּמָא דְּפַקֵּדְתִּינוּן תִּטְּרוּן לְמֶעְבַּד ׃ הֲוֵי דָכִיר יָת דְּעֲבַד יְיָ אֱלָהָךְ לְמִרְיָם בְּאוֹרְחָא
בְּמִפְּקְכוֹן מִמְּצְרָיִם ׃ אֲרֵי תַּרְשֵׁי לְחַבְרָךְ רְשׁוּת מִדְּעָם

Pagina heb.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxv.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
	זֹ֥את ׀ לֹ֣א תַפְאֵ֣ר ׀ אַחֲרֶ֗יךָ ׀ לֵ֣ךְ			
נור	לִיתֹ֣ום וְלָאַלְמָנָ֣ה יִהְיֶ֔ה כִּ֣י ׀ תְבַצֵּ֣ר			
	כַּרְמֶ֣ךָ ׀ לֹ֣א תְעוֹלֵ֣ל ׀ אַחֲרֶ֗יךָ ׀ לֵ֣ךְ			
	לִיתֹ֣ום וְלָאַלְמָנָ֣ה יִהְיֶ֔ה וְזָכַרְתָּ֕ כִּ֣י			
	עֶ֥בֶד ׀ הָיִ֛יתָ בְּאֶ֥רֶץ ׀ מִצְרַ֖יִם עַל־ כֵּ֣ן			
	אָנֹכִ֣י מְצַוְּךָ֗ לֵֽעֲשׂ֛וֹת ׀ אֶת־ הַדָּבָ֥ר			
עשה	הַזֶּֽה׃ כִּֽי־ יִהְיֶה֩ רִיב֙ בֵּ֣ין	Cap. xxv.		
היה נוב	אֲנָשִׁ֜ים ׀ וְנִגְּשׁ֣וּ ׀ אֶל־ הַמִּשְׁפָּ֗ט			
שפט צדק	וּשְׁפָט֣וּם ׀ וְהִצְדִּ֣יקוּ ׀ אֶת־ הַצַּדִּ֗יק			
רשע	וְהִרְשִׁ֣יעוּ ׀ אֶת־ הָרָשָׁ֗ע וְהָיָ֣ה אִם־			
נכה נפל	בֶּן־ הַכֹּ֣ות הָרָשָׁ֡ע וְהִפִּילֹ֩ו ׀ הַשֹּׁפֵ֨ט			
ספר	וְהִכָּ֥הוּ ׀ לְפָנָ֛יו כְּדֵ֥י רִשְׁעָתֹ֖ו בְּמִסְפָּֽר׃			
	אַרְבָּעִ֖ים יַכֶּ֑נּוּ לֹ֣א יֹסִ֔יף פֶּֽן־ יֹסִ֣יף			
	לְהַכֹּתֹ֥ו ׀ מַכּ֛וֹת ׀ רַבָּ֖ה וְנִקְלָ֥ה			
חסם דוש	אָחִ֖יךָ ׀ לְעֵינֶ֑יךָ׃ לֹ֣א ׀ תַחְסֹ֥ם			
מות	שֹׁ֖ור ׀ בְּדִישֹֽׁו׃ כִּֽי־ יֵשְׁבוּ			
איש	אַחִ֛ים ׀ יָחְדָּ֖ו וּמֵ֣ת ׀ אֶחָ֣ד מֵהֶ֑ם			
	וּבֵ֥ן ׀ אֵ֖ין לֹ֣ו לֹא־ תִהְיֶ֣ה ׀ אֵ֣שֶׁת			
	הַמֵּ֣ת ׀ הַחֹוצָ֗ה לְאִ֤ישׁ ׀ זָר֙ יַבְמָ֔ה			
	יָבֹ֥א ׀ עָלֶ֖יהָ וְלָקְחָ֣ה ׀ לֹ֣ו לְאִשָּׁ֑ה			
	וְיִבְּמָֽהּ׃ וְהָיָ֣ה ׀ הַבְּכֹ֣ור ׀ אֲשֶׁר־			
	תֵּלֵ֣ד ׀ יָקוּם֮ עַל־ שֵׁם֒ אֲחִ֣יו ׀ הַמֵּ֣ת			
	וְלֹֽא־ יִמָּחֶ֥ה ׀ שְׁמֹ֖ו מִיִּשְׂרָאֵֽל׃ וְאִם־			
	לֹ֣א יַחְפֹּ֣ץ ׀ הָאִ֗ישׁ לְקַחַת֙ אֶת־ יְבִמְתֹּ֔ו			
	וְעָלְתָ֣ה יְבִמְתֹּ֣ו ׀ הַשַּׁ֣עְרָה ׀ אֶל־			
	הַזְּקֵנִ֗ים וְאָמְרָ֤ה ׀ מֵאֵן֙ יְבָמִ֣י			
	לְהָקִ֥ים לְאָחִ֖יו ׀ שֵׁ֣ם בְּיִשְׂרָאֵ֑ל			

Pagina chal.	Interp. chal.
כלה כתף עלל	oluas tuas: nõ reuertaris ad colligendũ qõ post te re liqueris: sed pegrino ⁊ pupillo ⁊ vidue erit. Si vin demiauerís vineã tuam: non colliges remanẽtes ra cemos quos post te reliq̃ris: sed peregrino ⁊ pupillo et vidue crunt. Et recordaberis q̃ seruꝰ fuisti in terra egypti: idcirco ego precipio tibi vt facias rem hanc.
דבר דין	Si fuerit causa inter viros: veneritq; ad Ca. 25. iudicii: iudicabũr eos iudices: ⁊ iustificabũt iu stos: ⁊ condẽnabũt impth. Si aũt ipius digñ fuerit verberib⁹: pkrnet eũ iudex: ⁊ in cõspectu suo verbera bit eum: iuxta mẽsurã delicti erit modus plagarꝝ vsq; ad numerũ quadragenariũ flagellabit eum: ⁊ nõ am plius: ne forte addat verberare eum super hec plaga magna: ⁊ ignominiã patiat ff⁹ ante oculos tuos. Non claudes os boni triturãtis. Si habitauerint frẽs in vnũ: ⁊ mortuꝰ fuerit vn⁹ ex eis: ⁊ filiꝰ nõ ẽt: nõ nubet vxor mortui foras: viro alieno: ff⁹ defuncti ingredie ad eã: ⁊ accipiet eã sibi in vxorẽ ꝓ frẽ suo. ⁊ primogenit⁹ quẽ genuerit suscitabit nomẽ fris ei⁹ defuncti: ⁊ nõ de lebit nomẽ ei⁹ de ifrael. Et si noluerit vir accipe vxo ẽ fris sui: ascẽdet illa ad portã vom⁹ iudicij ẽt ꝛ frem eorum ⁊ dicet, renuit ff⁹ viri mei suscitare nomẽ fris sui i ifr:
קום בכר	זֹ֥את לֹ֣א תַפְאֵ֣ר אַחֲרֶ֗יךָ לֵ֣ךְ
	לִיתֹ֣ום וְלָאַלְמָנָ֣ה יִהְיֶ֔ה כִּ֣י תְבַצֵּ֣ר
	כַּרְמֶ֣ךָ לֹ֣א תְעוֹלֵ֣ל אַחֲרֶ֗יךָ לֵ֣ךְ
	לִיתֹ֣ום וְלָאַלְמָנָ֣ה יִהְיֶ֔ה וְזָכַרְתָּ֕ כִּ֣י
	עֶ֥בֶד הָיִ֛יתָ בְּאֶ֥רֶץ מִצְרַ֖יִם עַל־ כֵּ֣ן
	אָנֹכִ֣י מְצַוְּךָ֗ לֵֽעֲשׂ֛וֹת אֶת־ הַדָּבָ֥ר
עשה	הַזֶּֽה׃ כִּֽי־ יִהְיֶה֩ רִיב֙ בֵּ֣ין
היה נוב	אֲנָשִׁ֜ים וְנִגְּשׁ֣וּ אֶל־ הַמִּשְׁפָּ֗ט
שפט צדק	וּשְׁפָט֣וּם וְהִצְדִּ֣יקוּ אֶת־ הַצַּדִּ֗יק
רשע	וְהִרְשִׁ֣יעוּ אֶת־ הָרָשָׁ֗ע וְהָיָ֣ה אִם־
נכה נפל	בֶּן־ הַכֹּ֣ות הָרָשָׁ֡ע וְהִפִּילֹ֩ו הַשֹּׁפֵ֨ט
ספר	וְהִכָּ֥הוּ לְפָנָ֛יו כְּדֵ֥י רִשְׁעָתֹ֖ו בְּמִסְפָּֽר׃
	אַרְבָּעִ֖ים יַכֶּ֑נּוּ לֹ֣א יֹסִ֔יף פֶּֽן־ יֹסִ֣יף
	לְהַכֹּתֹ֥ו מַכּ֛וֹת רַבָּ֖ה וְנִקְלָ֥ה
חסם דוש	אָחִ֖יךָ לְעֵינֶ֑יךָ׃ לֹ֣א תַחְסֹ֥ם
	שֹׁ֖ור בְּדִישֹֽׁו׃ כִּֽי־ יֵשְׁבוּ
מות	אַחִ֛ים יָחְדָּ֖ו וּמֵ֣ת אֶחָ֣ד מֵהֶ֑ם
איש	וּבֵ֥ן אֵ֖ין לֹ֣ו לֹא־ תִהְיֶ֣ה אֵ֣שֶׁת
	הַמֵּ֣ת הַחֹוצָ֗ה לְאִ֤ישׁ זָר֙ יַבְמָ֔ה
	יָבֹ֥א עָלֶ֖יהָ וְלָקְחָ֣ה לֹ֣ו לְאִשָּׁ֑ה
	וְיִבְּמָֽהּ׃ וְהָיָ֣ה הַבְּכֹ֣ור אֲשֶׁר־
	תֵּלֵ֣ד יָקוּם֮ עַל־ שֵׁם֒ אֲחִ֣יו הַמֵּ֣ת
	וְלֹֽא־ יִמָּחֶ֥ה שְׁמֹ֖ו מִיִּשְׂרָאֵֽל׃ וְאִם־
	לֹ֣א יַחְפֹּ֣ץ הָאִ֗ישׁ לְקַחַת֙ אֶת־ יְבִמְתֹּ֔ו
	וְעָלְתָ֣ה יְבִמְתֹּ֣ו הַשַּׁ֣עְרָה אֶל־
	הַזְּקֵנִ֗ים וְאָמְרָ֤ה מֵאֵן֙ יְבָמִ֣י
	לְהָקִ֥ים לְאָחִ֖יו שֵׁ֣ם בְּיִשְׂרָאֵ֑ל

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina
gerisᵘ oliuarũ: q̃quid re manserit in arboribus ˣnõ ꝛeuerteris vt colli gas: sed relinq̃sʸ aduene ᶻpupillo ᵃᵃac vidue. ᵇSi vi demiaueris ᶜvineam tuã: ᵈnon colliges remanen tes racemos: sed cedent injvsus aduene ᵉᵉpupilli ᶠᶠac vidue. ᵍMemento ʰq & turꝰ seruieris ⁱin ᵏᵏegy pto: & ˡidcirco ᵐprecipio tibiⁿ vt facias ᵒhãc ᵖ rem.	Si fuerit Cap. xxv. cauſa iter aliquos: ᵃ & iterpellauerintᵇ iudices: ᶜque ᵈiuſtũ eſſe pfpexe rint: illiᵉ iuſtitie iudicie palmam dabũt: ᶠque ᵍimpiũ: ᵒcõ dẽnabunt ⁱpietatis: ᵏ Sin autẽ eũ ˡqui peccauit ᵐdi gnũ viderint ⁿplagis: ˣ p ſternẽt ᵒ & coram ſe ᵖ faciet verberari. ᵇ Pro menſura ᶜpcti erit & plagarum modus: ita dũtaxat vt q̃ draginariũ ᵈ numerum ᵉnõ excedãt: ᶠne fede la ceratus ᵍañ oculos ʰuos obeat ⁱfrater tuus. ᵏ Nõ ˡligabis os ᵐ bouis ⁿ terẽ tis in area fruges tuas. ᵒq̃ habitauerint ᵖ frẽs ᵍ ſil ʳ & ˢ vnus ᵗ ex eis ᵘᵘᵘᵘ ᵛ abſq; ʷ heres ˣ mortuus fuerit: ʸ vxor ᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃ defuncti ᵇᵇ nõ nubet ᶜᶜ alteri: ſed ᵈᵈ accipiet eã ᵉᵉ frẽ ius: & ſuſcitabit ſemen ᶠᶠ fratris ſui: ᵍ ei lege debe tur: ʰ perget ⁱ mulier ᵏ ad portã ciuitatis: & inter ˡˡ pellabit ᵐ maiores natu: ⁿ dicetq̃. ᵒ Nõ vult ᵖ frater viri mei ᵍ ſuſcitare ʰ ſemen ⁱ fratris ſui ʲ in ifrael:

Pagina chal.	Interp. chal.
עול נסב	non ingrediaris in domum eius vt accipias pignus eius. sed foris stabis: ⁊ vir qui est debitor tibi proferet ad te pignus foras. Et si vir pauper est: non dormias in pignore eius: sed reddes ei pignus cum occubuerit sol: vt dormiat in vestimẽto suo: vt benedi cat tibi. et tibi erit iustitia coram dño deo tuo. Non retinebis violẽter mercedẽ pauperis ⁊ egeni de fra tribus tuis aut de aduentis qui sunt in terra tua in ci uitatibus tuis: sed in eodem die dabis mercedẽ eius ante occasum solis: quonia pauper est: ⁊ pro eo ponit animã tuã: et non clamet aduersum te coram dño ⁊ sit in te peccatũ. Non moriantur patres pro filiis: neq; filii moriãtur pro patribus. sed vnusquisq; pro suo moriatur. Non declinabis iudicii aduene ⁊ pupilli: neq; tolles pro pignore vestimẽtum vidue. et recorda beris q̃ seruus fuisti in egypto ⁊ redemit te inde dñs deus tuus: ideo ego precipio tibi vt facias hanc rẽ. Quando messueris messem tuam in agro tuo: ⁊ oblꝰ tus fueris manipuli in agro: non reuerteris vt tol las illũ: sed peregrino ⁊ pupillo ⁊ vidue erit: vt bene dicat tibi dominus deus tuus in omnibus operibus manus tue. Quando excusseris
קום	
בכר	
ילד קום	
שחה	
חתן	
עלה	
כלה	
חסם דוש	
מות	
איש	
נסב	
ילד קום	
צרר נסק	
דון שוב	

Trãsla. Chal.
זִיתֶךָ֙ לֹ֣א תְפָאֵ֔ר בָּתְרָךְ֙ לֵיעֹ֣רָא לֵיתָמָ֔א וּלְאַרְמַלְתָּ֖א יְהֵ֣י וְתִתְרְעֵ֑י בְּתַרְךָ֙ לֵיעֹ֣רָא לֵיתָמָ֔א וּלְאַרְמַלְתָּ֖א יְהֵ֣י וְתִדְכַּר֙ אֲרֵ֣י עַבְדָ֔א הֲוֵיתָ֖א בְּאַרְעָ֣א דְמִצְרָ֑יִם עַל־ כֵּ֣ן אֲנָ֥א מְפַקֵּ֛ד לָךְ֖ לְמֶעְבַּ֥ד יָת֖ פִּתְגָמָ֥א הָדֵֽין׃ **Ca. xxv.** אֲרֵ֣י יְהֵ֣י דִּ֔ינָא בֵּ֥ין גְּבָרַ֖יָּא וְיִתְקְרְבוּן֙ לְדִינָ֔א וְיִדְּנ֖וּן יָת֣ זַכָּאָ֑ה וְיִדְּנ֖וּן יָת֥ חַיָּֽיבָא׃ וְיְהֵ֣י אִם־ בַּר־ חַיָּ֣יבָא הִיא֮ וְיִרְמִ֣ינֵיהּ דַּיָּנָא֒ וְיִקְטְלִ֣ינֵיהּ קֳדָמ֔וֹהִי כְּפֻרְסַ֥ת חוֹבְתֵ֖יהּ בְּמִנְיָ֑נָא אַרְבְּעִ֥ין יְקַטְּיֵ֖נֵּיהּ לָ֣א יוֹסֵ֔ף דִּלְמָ֨א יוֹסֵ֤ף לְקַטָּיוּתֵ֙יהּ֙ עַל־ אִלֵּ֣ין מַכָּ֔א סַגִּ֖יא וּתְהֵ֣א אָחוּךָ֑ לְעֵינָ֖ךְ׃ לָ֣א תַחְיֵ֔ד פּ֥וּם תּוֹרָ֖א בְּדִישָׁ֑ךְ׃ אֲרֵ֣י תִתְּבְּנ֣וּן אֲחִ֔ין לַחֲדָ֖א וְיִמּ֣וּת חַ֣ד מִנְּהֹ֑ון וּבַ֥ר לֵית֖ לֵ֣יהּ לָ֑א תֶּהֵ֤י אִינְתְּתָא֙ מֵיתָ֔א לְבָ֖רָא לְגַבְרָ֣א חֲלוֹנֵ֔י יְבָמָ֖הּ יֵעוֹל֙ עֲלָ֔הּ וְיִסְבְּנִ֥ינַּהּ לֵ֖יהּ לְאִנְתּ֑וּתָא וְיִבְמִינַ֖הּ׃ וְיְהֵ֣י בּוּכְרָ֗א דְּתֵלֵ֤ד יְקוּם֙ עַל֙ שׁ֣וּם אֲחוֹהִ֣י מִיתָ֔א וְלָ֥א יִתְמְחֵ֖י שְׁמֵ֑יהּ מִן־ יִשְׂרָאֵֽל׃ וְאִם־ לָ֣א צְבֵ֤י גַבְרָא֙ לְמִיסַּ֣ב יָת֔ יְבִמְתֵּ֖יהּ וְתִסַּ֣ק יְבִמְתֵּ֑יהּ לְקֹ֣דָם סָבֵ֔א וְתֵימַ֣ר סָרֵ֔ב יְבָמִ֖י לְאַקָּמָ֣א לַאֲחוֹהִ֑י שְׁמָ֖א בְּיִשְׂרָאֵֽל׃

Trãsla. Chal.
non ingredieris in domum eius vt colligas q̃ post te re manserit in arboribus nõ reuerteris vt colligas: sed relinq̃s aduene pupillo ac vidue. Si vi demiaueris vineã tuã: nõ colliges remanentes ra cemos tuos: sed cedent injvsus aduene pupilli ac vidue. Memento q̃ seruus fuisti in terra egypti. pp hoc ego tibi pcipio vt fa ciãs ẽ rem. Si fuerit causa inter viros: veneritq; ad iudicii: iudicabũr eos iudices: ⁊ iustificabũt iu stos: ⁊ condẽnabũt impth. Si aũt ipius digñ fuerit verberib⁹: pkrnet eũ iudex: ⁊ in cõspectu suo verbera bit eum: iuxta mẽsurã delicti erit modus plagarꝝ vsq; ad numerũ quadragenariũ flagellabit eum: ⁊ nõ am plius: ne forte addat verberare eum super hec plaga magna: ⁊ ignominiã patiat ff⁹ ante oculos tuos. Non claudes os boni triturãtis. Si habitauerint frẽs in vnũ: ⁊ mortuꝰ fuerit vn⁹ ex eis: ⁊ filiꝰ nõ ẽt: nõ nubet vxor mortui foras: viro alieno: ff⁹ defuncti ingredie ad eã: ⁊ accipiet eã sibi in vxorẽ ꝓ frẽ suo. ⁊ primogenit⁹ quẽ genuerit suscitabit nomẽ fris ei⁹ defuncti: ⁊ nõ de lebit nomẽ ei⁹ de ifrael. Et si noluerit vir accipe vxo ẽ fris sui: ascẽdet illa ad portã vom⁹ iudicij ẽt ꝛ frem eorum ⁊ dicet, renuit ff⁹ viri mei suscitare nomẽ fris sui i ifr:

Pūtiua heb.	Ter. Heb.	Deuc.	Ca. xxv.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Hie. lxx. cū interp. latina	
	לֹא אָבָה יְבִמִי לָקַחַת לוֹ זְקֵנִי			nec me in cōiugiū sumere. Statimq; accerſit	nō voluit frater viri mei. τ vocabit	C
	עִירוֹ וְדִבְּרוּ אֵלָיו וְעָמַד וְאָמַר			rit eum facient: & interrogabunt. Si rīderit:	ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἀνδρός μου. καὶ καλέσου	
	לֹא חָפַצְתִּי לְקַחְתָּהּ וְנִגְּשָׁה יְבִמְתּוֹ			nolo eā vxorē acci pe: accedat mulier	σιν αὐτὸν ἡγερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ ἐροῦσιν	
	אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה			ad eum coram seniori bus: & tollet calciamētū de pede ei	εἰ· τ οὐκ θέλει ἐξελεῖν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐροῦσιν	
	נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְיָרְקָה בְּפָנָיו	פָּנֶה		ius: & spuet in faciē ei.	αὐτῷ, καὶ σὺ ἐξῆλθες, οὐ βούλομαι λαβεῖν αὐτήν· καὶ	
	וְעָנְתָה וְאָמְרָה כֹּה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ	עָנָה		& dicet. Sic fiet hoi	προσελθοῦσα ἡ γυνὴ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν	Luc.
	אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו	בָּנָה אֵת		qui nō edificat domū fratris sui.	ἐναντι τῆς γερουσίας, καὶ ὑπολύσει τὸ ὑπόδημα αὐ	20.
	וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ	קָרָא חָלַץ		Et vocabitur nomē illius in israel domus	του ἐκ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ, καὶ ἐμπτύσει εἰς	
	הַנַּעַל: כִּי יֵשְׁבוּ אֲנָשִׁים יַחְדָּו	נָעַל		discalciati. Si habuerint	πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀποκριθεῖσα ἐρεῖ, οὕτως ποι	
	אִישׁ וְאָחִיו וְקָרְבָה אֵשֶׁת הָאֶחָד	אִישׁ		fratres sui.	ησουσι τῷ ἀνθρώπῳ, ὃς οὐκ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον	
	לְהַצִּיל אֶת אִישָׁהּ מִיַּד מַכֵּהוּ	נָצַל נָכָה		Et vocabitur nomē illius in	τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν	
	וְשָׁלְחָה יָדָהּ וְהֶחֱזִיקָה בְּמְבֻשָׁיו	חָזַק בּוּשׁ		israel: domus discalciati. Si	ἰσραήλ, οἶκος τοῦ ὑποδεδεμένου τὸ ὑπόδημα. ἐὰν δὲ	
	וְקָצְתָה אֶת כַּפָּהּ לֹא תָחוֹס עֵינֶךָ:	קָצַץ כַּף חוס		habuerint	μάχωνται δύο ἄνθρωποι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἀνθρωπος με	
	לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּכִיסְךָ אֶבֶן וְאֶבֶן	הָיָה		fratres sui.	τὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ προσέλθῃ ἡ γυνὴ ἑνὸς αὐ	
	גְּדוֹלָה וְקָטַנָּה: לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּבֵיתְךָ	גָּדַל		Et vocabitur nomē illius in	τοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ τύ	
	אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וְקָטַנָּה:			israel: domus discalciati. Si habuerint	πτοντος αὐτόν, καὶ ἐκτείνασα τὴν χεῖρα αὐτῆς ἐπιλά	
	אֶבֶן שְׁלֵמָה וְצֶדֶק יִהְיֶה לְךָ לְמַעַן			tres fratres sui.	βηται τῶν διδύμων αὐτοῦ, ἀποκόψεις τὴν χεῖρα αὐ	D
	יַאֲרִיכוּ יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר	אָרַךְ יוֹם		Et vocabitur nomē illius in	τῆς, οὐ φείσεται ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῇ· οὐκ ἔσαι	
	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: כִּי תוֹעֲבַת	נָתַן		israel: domus discalciati. Si	ἐν τῷ μαρσίπῳ σου σάθμιον καὶ σάθμιον, μεγαλ μι	
	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל עֹשֵׂה אֵלֶּה כֹּל			habuerint	κρὸν· οὐκ ἔσαι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μέτρον ἢ μέτρον, μέ	
	עֹשֵׂה עָוֶל: זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה	זָכַר		fratres sui.	γα τ parua. pōdus verū τ iustū erit tibi:	
	לְךָ עֲמָלֵק בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:	יָצָא		Et vocabitur nomē illius in	γα καὶ μικρόν· σάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι,	
	אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ וַיְזַנֵּב בְּךָ			israel: domus discalciati. Si	τ μέτρα τ μέτρον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσαι σοι, ἵνα πολυή	
	כָּל הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה			habuerint	μερος γένηται τῆς γῆς, ἧς κς ὁ θεός σου δίδωσί σοι ἐν	
	עָיֵף וְיָגֵעַ וְלֹא יָרֵא אֱלֹהִים:			fratres sui.	κλήρῳ, ὅτι βδέλυγμα κῶ τῷ θεῷ σου πᾶς ποιῶν ταῦ	Ecc.
	וְהָיָה בְּהָנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ	נוּחַ		Et vocabitur nomē illius in	τ οἷς facies ἐνιαυτῷ. memēto q̄ fecit tibi	17.
	מִכָּל אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בָּאָרֶץ אֲשֶׁר	סָבַב		israel: domus discalciati. Si	τα καὶ πᾶς ποιῶν ἄδικον· μνήσθητι ὅσα ἐποίησέ σοι	
	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה	נָחַל		habuerint	amalech in via egrediēte te ex egypto:	
	לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק	זָכַר		fratres sui.	ἀμαλὴκ ἐν τῇ ὁδῷ ἐκπορευομένου σου ἐξ αἰγύπτου,	
	מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא תִשְׁכָּחַ:	שָׁכַח		Et vocabitur nomē illius in	quō reſiſtit tibi in via: τ cecidit extremū agmē tuū	
				israel: domus discalciati. Si	πᾶς ἀντέσχε σοι ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἔκοψε τὴν ὐραγίαν σου	
				habuerint	lassos post te: tu aūt fame fecebas τ laborabas: τ	
				fratres sui.	τὸ τέκνωσιν τας ὀπίσω σου, σὺ δὲ ἐπείνας καὶ ἐκοπίας, καὶ οὐκ	
					tumuit deū. τ erit cū dederit requiē tibi dūs de⁹ tu⁹	
					ἐφοβήθη τὸν θν· καὶ ἔσαι ἡνίκα ἂν κατασαύσῃ σε κς ὁ θς σου	

Pūtiua beb.	Ter. Heb.	Deuc.	Ca. xxvi.	Trāsla. B. Hiero.	Trāsla. Hie. lxx. cū interp. latina	
	מִכָּל אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בָּאָרֶץ אֲשֶׁר			ab oibus inimicis tuis in circuitu in terra quaz	ab oibus inimicis tuis in circuitu tuo i tra q̄	
	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה			dēs de⁹ tu⁹ dabit tibi i hereditatē rt possideas	ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σου τῶν κύκλῳ σου ἐν γῇ ἣν	
	לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחֶה אֶת זֵכֶר עֲמָלֵק			eā: delebis memoziā amalech sub celo: nō oblīuiſcaris.	δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι, ἐξαλεί	
	מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא תִשְׁכָּח:			Ca. 26.	βις τὸ ὄνομα ἀμαλὴκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν, καὶ	
			Ca. xxvi.	Qvn cq; intraueris in terrā quaz dūs de⁹	μὴ ἐπιλάθου. Ca. 26.	
	וְהָיָה כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר	בּוֹא		tuus dabit tibi in possessiōes rt possideas eā:	Ἔσται ὅταν εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν ἣν κς ὁ θεός	A
	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה			& habitaueris in ea τ tolles de primicijs	σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι αὐτήν,	8.17.c
	וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ:			frugū tre tue: q̄ dūs de⁹ tu⁹ dat	καὶ κατοικήσητε ἐν αὐτῇ καὶ λήψῃ ἀπὸ τῆς ἀπαρχῆς	
	וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר	פְּרִי		tibi in possessiōes vt possideas eā:	τῶν καρπῶν τῆς γῆς σου, ἧς κς ὁ θεός σου δίδωσί	
	תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	בּוֹא		& habitaueris in ea τ tolles de primicijs	σοι ἐν κλήρῳ, καὶ ἐμβαλεῖς εἰς κάρταλλον, καὶ πο	
	נֹתֵן לָךְ שָׂמְתָּ בַּטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל	שׂוּם		frugū tre tue: q̄ dūs de⁹ tu⁹ dat	ρεύσῃ εἰς τὸν τόπον, ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁ	
	הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	קוּם בָּחַר		tibi in possessiōes: τ pones in cartallo: τ per	θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ εἰ	
	לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן	בּוֹא		ges ad locū: quē elegerit dūs	σελεύσῃ πρὸς τὸν ἱερέα ὃς ἂν ᾖ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί	
	אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ	הָיָה יוֹם		deus tuus vt habitare faciat ibi mātestā	νας, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, ἀναγγέλλω σήμερον κυρίῳ	
	אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ	נָגַד		tem suam. et venies ad sacerdotē q̄ fuerit in diebus	deo tuo: ᾧ ingressus sū in trā quā iurauit, do	
	כִּי בָאתִי אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע	שָׁבַע		illis: & dices ei. Annūcio hodie coz̄ dño deo tuo q̄ in	τῶσθαι αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἐσόμαι ἐνώπιον κυρίου	B
	יְהוָה לַאֲבֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ: וְלָקַח	נָתַן		gressus sum in terrā quā iurauit dūs patribus nr̄is	τοῦ θεοῦ σου, ὅτι εἰσελήλυθα εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσε κύ	
	הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לִפְנֵי	נוּחַ פָּנֶה		vt daret eā nobis. Suscipiensq;	ριος ὁ θεὸς τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν. καὶ λή	
	מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ	זָבַח עָנָה		facerdos cartallū de manib⁹ tuis: τ	ψεται ὁ ἱερεὺς τὸν κάρταλλον ἐκ τῶν χειρῶν σου, καὶ	
	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי			ponet cū coz̄ altare dñi dei	ponet cū coz̄ altare dñi dei	
	וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט	גּוּר שָׁהָה		tui. τ respondebis: τ dices coz̄ dño	θησει αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θε	
	וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרָב:	הָיָה גָּדַל עָצַם		deo tuo: syriam dispersit pr̄ me: τ descē	οῦ σου· καὶ ἀποκριθήσῃ, καὶ ἐρεῖς ἐναντι κυρίου τ	
	וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ	עָנָה		dit in egyptū: τ pegrinat⁹ ē ibi in numero pau	deo tuo: syriam διεσκέδασε πατήρ μου, καὶ κατέ	
	וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה: וַנִּצְעַק	נָתַן		cissimo: τ fuit ibi in gētē magnā τ multitudinē mul	βη εἰς αἴγυπτον, καὶ παροίκησεν ἐκεῖ ἐν ὀλιγοστῷ μοι	
	אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע			tē magnā & robustā & infinite multitudis.	στῷ, καὶ ἐγένετο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πλῆθος πο	
	יְהוָה אֶת קֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת עָנְיֵנוּ			Affligerūtq; nos egyptij &	λύ, καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ αἰγύπτιοι, καὶ ἐταπεί	
	וְאֶת עֲמָלֵנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ: וַיּוֹצִאֵנוּ	יָצָא		pfecuti sunt ponētes onera grauissima: & cla	νωσαν ἡμᾶς, καὶ ἐπέθηκαν ἡμῖν ἔργα σκληρά, καὶ	
	יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה			mauimus ad dñm deū	κεκραγέναι πρὸς κν̄ τὸν θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ	
				pñm nr̄orū: q̄ exaudi	εἰσήκουσε κς τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ ἴδε τὴν ταπείνωσιν	
				uit nos: & respexit hūi	ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον ἡμῶν, καὶ τὸν θλιμμὸν ἡμῶν, καὶ ἐξή	
				litatē nr̄am & laborē at	γαγεν ἡμᾶς κς ἐξ αἰγύπτου ἐν ἰσχύι μεγάλῃ καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ	
				q̄ angustiā: & eduxit		
				nos dūs de egypto in manu		
				forti		

Pūtiua chal.	Interp. chal.	Trāsla. Chal.	
חֲסַן יָרַת בָּהּ עוֹל	non vult me in contugē accipere. et vocabunt eum se	לָא אֲבִי בְמֵימַר וְיִדְכּוּן לֵיהּ סָבֵי קִרְתֵּהּ וְיִמַלְלוּן עִמֵּיהּ וְיִקוּם וַיֵּימַר לָא רְעֵיתִי לְסָבָּהּ:	
עָשָׂה הָוָה עוֹל	niores ciuitatis: τ loquētur cum eo: τ si remanerit τ di	וְתִתְקָרֵב יְבִמְתֵּהּ לְוָתֵהּ לְעֵינֵי סָבַיָּא וְתִשְׁרֵי סְנִיהּ מֵעַל רִגְלֵיהּ וְתִרוֹק בְּאַנְפּוֹהִי וְתֵהֲוֵי עָנָא	
תֵּבֵב נָשֵׂב רֹאשׁ	xerit nolo accipere eam: accedet vxor fratris eius ad	וְתֵימַר כְּדֵין יִתְעֲבֵד לְגַבְרָא דְּלָא בָנֵי יַת בֵּית אָחוּהִי: וְיִתְכְּרֵי שְׁמֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית	
אָבַד אָתָא שָׁוֶה	eum coram seniorib⁹: τ soluet calciamentū eius de	שְׁרֵי סָנָא דְּיַחֲפֵי: וְיִתְקְרֵי שְׁמֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית	
יָהַב רְעָה שְׁרָא	pede ei⁹ τ spuet in faciē ei⁹: τ rūdebit τ dicet. Sic fiet	עַרְיָא דְּאִתְנְזַע סִנְדָּלֵיהּ: וְתֵירוֹק בְּאַנְפּוֹהִי וְתֵהֲוֵי עָנָא וְתֵימַר כְּדֵין יִתְעֲבֵד לְגַבְרָא	
יְהוָה עוֹל קוּם	vitro qui nō edificat domū fris sui. Et vocabit nomē	דְּלָא בָנֵי יַת בֵּית אָחוּהִי: וְיִתְכְּרֵי שְׁמֵיהּ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית	
נָתַן נָסַב צָפוֹן	illius in israel dom⁹ discalciati. Si rixati fuerint virt	עַרְיָא דְּאִתְנְזַע סִנְדָּלֵיהּ: וְאֵם יִתְגָּרוֹן גַּבְרַיָּא כַּחֲדָא וְתִקְרַב אִתַּת חַד לְשֵׁיזָבָא יַת	
רַבַּת תּוֹב אָמַר	admicē vir τ frater eius: τ accesserit vxor vnius vt	בַּעְלָהּ מִיַּד מַכֵּהּ וְתוֹשֵׁיט יָדָהּ וְתַתְקֵיף בְּבֵית מֵהֵימְנוּתֵיהּ: וְתִקְטַע יַת יְדָהּ לָא תְחוּס	
בָּעָה עָבַד דּוּר	eruat maritū suū de manu illius qui percutit eum: τ	עֵינָךְ עֲלַהּ יְהֵי לָךְ בְּכִיסָךְ מַתְקָל וְמַתְקָל רַבָּא וְזְעֵירָא אוֹלָא יְהֵי לָךְ בְּבֵיתָךְ כְּכִירָא וְכִכְיָלָא	
בָּאַשׁ עָשָׂה צָלָא	extendēt manū suā: & apprehenderit verenda eius:	רַבָּא וְזְעֵירָא שְׁלֵימָן וְקוּשְׁטָן יְהֵי לָךְ מְכִירָן דְּקוּשְׁטָא יְהוֹן לָךְ בְּדִיל	
גָּלָה לָאָה נָבַק	abscindes manum illius: τ non parcat oculus tuus.	לְאוֹרְכָן יוֹמָךְ עַל אַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהֵב לָךְ: אֲרֵי מְרַחֲקָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ כָּל עָבֵד	
	Non sit tibi in sacculo tuo pondus τ pōdus maius τ	אִלֵּין כָּל עָבֵד שְׁקַר: דְּוֹר דְּכִיר יַת דְּעָבַד לָךְ עֲמָלֵק בְּאוֹרְחָא כַּמְפָקְכוֹן מִמְּצְרָיִם:	
	minus. Non erit tibi in domo tua modius τ modius	דְּעָרַע בָּאוֹרְחָא וְקַטִּיל בָּךְ כָּל דַּהֲווֹ מְתְאַחֲרִין בָּתָרָךְ וְאַתְּ מְשָׁלְהֵי וּלְאִי וְלָא דָחִיל	
	maior τ minor. Pondera perfecta τ recta erunt tibi	קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לָךְ	
	modij perfecti τ veri erunt tibi: vt prolongētur dies		
	tui sup terrā quā dūs deus tuus dabit tibi: quia abo		
	minatio est dñi dei tui omnis qui facit hec: ois qui fa		
	cit iniqtatē. Memēto q̄ fecerit tibi amalech in via		
	cum egrederemini de egypto: quō occurrerit tibi		
	in via: τ occiderit in te oēs qui remanserant post ter		
	gum tuum: τ tu eras lassus τ fatigatus: τ non timens		
	gloziā dei. Cumq; requiē dederit tibi dūs deus tuus		

Pūtiua chal.	Interp. chal.	Trāsla. Chal.	
חֲסַן יָרַת בָּהּ עוֹל	ab oibus inimicis tuis in circuitu in terra quaz dūs	מִכָּל בַּעֲלֵי דְּבָבָךְ מִסְחוֹר סְחוֹר בְּאַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ אַחֲסָנָא לְמֵירְתָהּ תְּמַחֵי	
עָשָׂה הָוָה עוֹל	dēs de⁹ tu⁹ dabit tibi i hereditatē rt possideas eā: delebis	יַת דּוּכְרָנָא דַּעֲמָלֵק מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא לָא תִּנְשֵׁי:	
תֵּבֵב נָשֵׂב רֹאשׁ	memoziā amalech sub celo: nō oblīuiſcaris. Ca. 26.	Ca. xxvi.	
אָבַד אָתָא שָׁוֶה	Qvn cq; intraueris in terrā quaz dūs de⁹	וּבְמֵיעַל דְּתֵיעוֹל לְאַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ אַחֲסָנָא וְתֵירְתָהּ וְתִיתֵב בָּהּ: וְתִסַּב מֵרֵישׁ כָּל	
יָהַב רְעָה שְׁרָא	tuus dabit tibi in hereditatē: τ possederis eam	אִיבָּא דְּאַרְעָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ יָהִיב לָךְ וְתֵימַר לְאַתְרָא דְּיִתְרְעֵי מֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ לְאַתְרָא	
יְהוָה עוֹל קוּם	et habitaueris in ea: tolles de primitijs ois fructus	דְּיִתְרְעֵי בֵּיהּ מֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּהּ תַּמָּן וְתֵימַר לֵיהּ דַּיְיָ אֱלָהָךְ	
נָתַן נָסַב צָפוֹן	terre tue: quas afferes de terra tua quā dūs deus tu⁹	בְּעָרְעָרָא יְהֵי אֱלָהָךְ לְאִשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּהּ תַּמָּן וְתִתְיַהֵב לֵית כַּהֲנָא דִּי	
רַבַּת תּוֹב אָמַר	dabit tibi: τ pones in cartallo: τ perges ad locū quez	יְהֵי בְּיוֹמַיָּא הָאִנּוּן דִּין מָן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ לְאִשְׁרָאָה שְׁכִינְתֵּהּ תַּמָּן וְתֵיתֵי לְוָת כַּהֲנַיָּא	
בָּעָה עָבַד דּוּר	elegerit dūs deus tuus vt habitare faciat ibi mātestā	דְּתִתְיַהֲבִין בְּיוֹמָהָא וְתֵימַר לְהוֹן מְקַבֶּלְנָא יוֹמָא דֵּין קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי עֲלֵית לְאַרְעָא	
בָּאַשׁ עָשָׂה צָלָא	tem suam. et venies ad sacerdotē q̄ fuerit in diebus	דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָנָא לְמִתַּן לָנָא: וְיִסַּב כַּהֲנָא סַלָּא מִן יַד יָדָךְ וְיַצְנְעִינֵיהּ קֳדָם מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ: וְתֵיתֵי	
גָּלָה לָאָה נָבַק	illis: & dices ei. Annūcio hodie coz̄ dño deo tuo q̄ in	וְתֵימַר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ חֵיתִי יוֹמָא דֵּין קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אֲרֵי עֲלֵית לְאַרְעָא לְמִיתַּן לָנָא	
	gressus sum in terrā quā iurauit dūs patribus nr̄is	לְמֵימַר יְיָ לַאֲבָהָתָנָא לְמִתַּן לָנָא: וְיִסַּב כַּהֲנָא סַלָּא מִן יַד יָדָךְ וְיַצְנְעִינֵיהּ קֳדָם מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ: וְתֵיתֵי	
	vt daret eā nobis. Suscipiensq;	וְתֵימַר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ אֲרַמָּאָה בַּעָא לְאוֹבָדָא יַת אֲבָא וְנָחַת לְמִצְרַיִם וְדָר תַּמָּן	
	facerdos cartallū de manu tua: τ ponet cū altare	בְּעַם זְעִיר וְהֲוָה תַּמָּן לְעַם רַב תַּקִּיף וְסַגִּיא: וְאַבְאִישׁוּ לָנָא מְצָרָאֵי וְעַנּוּנָא וְיָהֲבוּ עָלָנָא	
	dñi dei tui. Et respondebis τ dices coz̄ dño deo tuo.	פּוּלְחָנָא קַשְׁיָא: וְצַלֵּינָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָנָא וְקַבֵּיל יְיָ צְלוֹתָנָא וְגָלֵי קֳדָמוֹהִי	
	Syrus pſequebatur pa	עַמְלָנָא וְלֵילְיָא וְדוּחֲקָנָא: וְאַפְּקָנָא יְיָ מִמְּצְרַיִם בְּיַד תַּקִּיפָא	
	tre meū: qui descēdit in		
	egyptū: & habitauit ibi in pauco numero: & creuit		
	ibi in gētē magnā robustā & infinite multitudis.		
	Affligerūtq; nos egyptij &		
	pſecuti sunt ponētes onera grauissima: & cla		
	mauimus ad dñm deū		
	pñm nr̄orū: q̄ exaudi		
	uit nos: & respexit hūi		
	litatē nr̄am & laborē at		
	q̄ angustiā: & eduxit		
	nos de egypto in manu		
	forti		

Pritiua beb.	Ter.Heb. Deut. Ca.xxvii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.ch interp.latina
נתן	¶ואת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ׀ נָתַתָּה לָנוּ		τ ιν χωραν ην εδωκας αυτοις, καθα ωμοσας τοις
שבע	כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ אֶרֶץ		πρ̃ιβ̃ν ημων τ δουναι ημιν γην ρεουσαν γαλα και
זוב	זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃ הַיּוֹם הַזֶּה יְהוָה		μελι. εν τη ημερα ταυτη κυριος ο θεος σου ενετει
צוה עשה חקק	אֱלֹהֶיךָ מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַחֻקִּים		λατο σοι ποιησαι παντα τα δικαιωματα ταυ=
שמר	וְשָׁמַרְתָּ ׀ הָאֵלֶּה ׀ וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים וְשָׁמַרְתָּ		τ iudicia: τ cuſtodietis τ facietis
עשה את	וְעָשִׂיתָ אוֹתָם בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל		τα και τα κριματα, και φυλαξεσθε και ποιησε
אמר	נַפְשֶׁךָ׃ אֶת יְהוָה הֶאֱמַרְתָּ הַיּוֹם		τε αυτα εξ ολης της καρδιας υμων και εξ ολης
היה לך לאלהים הלך בדרכיו	לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו		aia vra. deu elegiſti hodie vt ſis tu⁹
חקק שמר עשה	וְלִשְׁמֹר חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו		της ψυχης υμων. τον θεον ειλου σημερον ειναι σου
קול אמר	׀׀וְלִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ׃ וַיהוָה הֶאֱמִירְךָ		deꝰ: τ ambules in viis eiꝰ: τ
היום להיות לו לעם סגלה כאשר	הַיּוֹם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה כַּאֲשֶׁר		θεον, και πορευεσθαι εν ταις οδοις αυτου, και φυ
דבר לך ושמר כל מצותיו	דִּבֶּר לָךְ ׀ וְלִשְׁמֹר כָּל מִצְוֹתָיו׃		custodias iuſtificatiões τ mandata τ
נתן עלה הלל כבד	וְלִתִתְךָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר		λασεσθαι τα δικαιωματα και τας εντολας και τας
עשה לתהלה ולשם ולתפארת	עָשָׂה לְתִהְלָה׀׀ וּלְשֵׁם ׀ וּלְתִפְאָרֶת		iudicia eiꝰ: τ obedias voci eiꝰ.
קדש עם היה	וְלִהְיוֹתְךָ ׀ עַם ׀ קָדֹשׁ ׀ לַיהוָה ׀׀		κριματα αυτου, και υπακουειν της φωνης αυτου.
דבר אשר	אֱלֹהֶיךָ ׀ כַּאֲשֶׁר ׀ דִּבֶּר׃		τ dñs elegit te hodie vt ſis tu ei
Ca.xxvii.	¶וַיְצַו ׀ מֹשֶׁה ׀ וְזִקְנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל		και κυριος ειλατο σε σημερον γενεσθαι σε αυτω
צוה	אֶת הָעָם ׀ לֵאמֹר ׀ שָׁמֹר ׀ אֶת כָּל		populꝰ peculiaris: ſicut locutꝰ eſt tibi: vt cuſtodias
מצוה אשר אנכי מצוה אתכם	הַמִּצְוָה ׀׀ אֲשֶׁר ׀ אָנֹכִי ׀ מְצַוֶּה אֶתְכֶם		λαον περιουσιον, καθαπερ ειπε σοι, φυλασσειν
היום׃ והיה ׀ ביום אשר	הַיּוֹם׃ וְהָיָה ׀ בַּיּוֹם אֲשֶׁר		ola precepta illiꝰ: τ ſis tu ſup
תעברו את הירדן אל הארץ	תַּעַבְרוּ ׀ אֶת הַיַּרְדֵּן ׀ אֶל הָאָרֶץ		πασας τας εντολας αυτου, και ειναι σε υπερανω
יהוה אלהיך נתן לך ׀ והקמת	יְהוָה ׀ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ ׀ וְהַקֵמֹתָ		cuſtos gentes: ſicut fecit te noſtrũ τ
לך אבנים גדלות ׀ ושדתם ׀ אתם	לְךָ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת ׀ וְשַׂדְתָּ ׀׀ אֹתָם		παντων των εθνων, ως εποιησε σε ονομασον και
נשיד׃ וכתבת עליהן ׀ את כל	בַּשִּׂיד׃ וְכָתַבְתָּ עֲלֵיהֶן ׀ אֶת כָּל		laudẽ τ glorioſũ: vt eſſes tu ppls ſanctus dño
דברי התורה הזאת בעברך	דִּבְרֵי ׀ הַתּוֹרָה ׀ הַזֹּאת ׀ בְּעָבְרֶךָ		καυχημα και δοξασον, ειναι σε λαον αγιον κυριω
למען אשר תבא ׀ אל הארץ	לְמַעַן אֲשֶׁר ׀ תָּבֹא ׀ אֶל ׀ הָאָרֶץ		deo tuo ſicut locutꝰ ẽ.
אשר יהוה אלהיך נתן לך ׀ ארץ	אֲשֶׁר ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ ׀ אֶרֶץ		τω θεω σου καθως ελαλησε. C. 27.
זבת חלב ודבש כאשר דבר	זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר	A	Και επεσκηψε μωυσης και οι γερουσιαρχαι ισραηλ,
יהוה לאבתיך לתת לך׃ והיה	יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ׃ וְהָיָה		λεγων, φυλασσεσθε πασας τας εντολας οσας εγω
כי תעברו את הירדן תקימו	כִּי תַעַבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן תָּקִימוּ		επιβ̃ obtiaho die. τ erit ꝙ̃ die tran=
את האבנים האלה אשר אנכי	אֶת הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי		ſierꝛis iordanẽ in trã: quã dñs deꝰ
מצוה אתכם היום בהר עיבל	מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם בְּהַר עֵיבָל		Βητε τον ιορδανην εις την γην, ην κυριος ο θεος
ושדת אתם שיד׃	וְשַׂדְתָּ אֹתָם בַּשִּׂיד׃		tuꝰ dat tibi: τ eriges tibi lapides in
ובנית שם מזבח ליהוה אלהיך	וּבָנִיתָ שָׁם מִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ		σου διδωσι σοι, και στησεις σεαυτω λιθους με
אבני מזבח לא תניף עליהן	אַבְנֵי מִזְבֵּחַ לֹא תָנִיף עֲלֵיהֶן		γεας: τ leuigabis eos calce: τ ſcri=
ברזל׃ אבנים שלמות תבנה	בַּרְזֶל׃ אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה		γαλους, και κονιασεις αυτους κονια, και γρα=
את מזבח יהוה אלהיך והעלית	אֶת מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהֶעֱלִיתָ		bes in lapidibꝰ oia verba
עליו עלות ליהוה אלהיך׃	עָלָיו עֹלוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ׃		φρεις επι των λιθων παντας τους λογους του
וזבחת שלמים ואכלת שם	וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָׁם		legis huiꝰ: poſtq̃ trãſieritis iordanẽ: qñ
ושמחת לפני יהוה אלהיך׃	וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃		νομου τουτου, ως αν διαβητε τον ιορδανην, νυ
באר את כל הדברים האלה	בָּאֵר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה		intrauerꝭ in trã: quã dñs deꝰ
בשפת היטב׃	בְּשָׁפָת הֵיטֵב׃		κα αν εισελθης εις την γην, ην κυριος ο θεος
ויאמר משה וכהנים הלוים	¶וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם		tuꝰ dat tibi: trã
אל כל ישראל לאמר השמר	אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִשָּׁמֶר		σου διδωσι σοι, γην
והקשב ישראל היום הזה	וְהַקְשֵׁב יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה		
נהיית לעם ליהוה אלהיך׃	נִהְיֵיתָ לְעָם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ׃		
ושמעת בקול יהוה אלהיך	וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ		
ועשית את מצותיו ואת חקתיו	וְעָשִׂיתָ אֶת מִצְוֹתָיו וְאֶת חֻקָּתָיו		
אשר אנכי מצוך היום׃	אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃		
וצוה משה את העם ביום ההוא	¶וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא		
לאמר׃ אלה יעמדו לברך	לֵאמֹר׃ אֵלֶּה יַעַמְדוּ לְבָרֵךְ		
את העם על הר גרזים	אֶת הָעָם עַל הַר גְּרִזִים		
בעברכם את הירדן שמעון	בְּעָבְרְכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן שִׁמְעוֹן		
ולוי ויהודה ויששכר	וְלֵוִי וְיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר		
ויוסף ובנימין׃ ואלה יעמדו	וְיוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃ וְאֵלֶּה יַעַמְדוּ		
על הקללה ראובן גד ואשר	עַל הַקְּלָלָה רְאוּבֵן גָּד וְאָשֵׁר		
וזבולן דן ונפתלי׃	וּזְבוּלֻן דָּן וְנַפְתָּלִי׃		
וענו הלוים ואמרו אל כל	וְעָנוּ הַלְוִיִּם וְאָמְרוּ אֶל כָּל		
איש ישראל קול רם׃	אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רָם׃		
ארור האיש אשר יעשה	אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה		
פסל ומסכה תועבת יהוה	פֶּסֶל וּמַסֵּכָה תּוֹעֲבַת יְהוָה		
מעשה ידי חרש וישם	מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ וְשָׂם		
בסתר וענו כל העם	בַּסָּתֶר וְעָנוּ כָל הָעָם		
ואמרו אמן׃ ארור מקלה	וְאָמְרוּ אָמֵן׃ אָרוּר מֵקֵל		
אביו ואמו ואמר כל העם	אָבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר כָּל הָעָם		
אמן׃ ארור משיג גבול	אָמֵן׃ אָרוּר מַסִּיג גְּבוּל		
רעהו וואמר כל העם	רֵעֵהוּ וְאָמַר כָּל הָעָם		
אמן׃ ארור משגה עור	אָמֵן׃ אָרוּר מַשְׁגֶּה עִוֵּר		
בדרך וואמר כל העם	בַּדָּרֶךְ וְאָמַר כָּל הָעָם		
אמן׃ ארור מטה משפט	אָמֵן׃ אָרוּר מַטֶּה מִשְׁפַּט		
גר יתום ואלמנה וואמר	גֵּר יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאָמַר		
כל העם אמן׃ ארור שכב	כָּל הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר שֹׁכֵב		
עם אשת אביו כי גלה	עִם אֵשֶׁת אָבִיו כִּי גִלָּה		
כנף אביו ואמר כל העם	כְּנַף אָבִיו וְאָמַר כָּל הָעָם		
אמן׃ ארור שכב עם כל	אָמֵן׃ אָרוּר שֹׁכֵב עִם כָּל		
בהמה ואמר כל העם אמן׃	בְּהֵמָה וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן׃		
ארור שכב עם אחתו	אָרוּר שֹׁכֵב עִם אֲחֹתוֹ		
בת אביו או בת אמו	בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ		
וראה את ערותה ואמר כל	וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְאָמַר כָּל		
העם אמן׃ ארור שכב עם	הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר שֹׁכֵב עִם		
חתנתו ואמר כל העם	חֲתֻנָּתוֹ וְאָמַר כָּל הָעָם		
אמן׃ ארור מכה רעהו	אָמֵן׃ אָרוּר מַכֵּה רֵעֵהוּ		
בסתר ואמר כל העם אמן׃	בַּסָּתֶר וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן׃		
ארור לקח שחד להכות	אָרוּר לָקַח שֹׁחַד לְהַכּוֹת		
נפש דם נקי ואמר כל	נֶפֶשׁ דָּם נָקִי וְאָמַר כָּל		
העם אמן׃ ארור אשר לא	הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר אֲשֶׁר לֹא		
יקים את דברי התורה	יָקִים אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה		
הזאת לעשות אתם	הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אֹתָם		
ואמר כל העם אמן׃	וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן׃		

Pritiua.chal.	Interp.chal.	Trãsla.Chal.
קום	et in brachio excelſo τ in viſione magna τ in ſignis τ	וּבִזְרוֹעַ מְרַמְמָא וּבְחֵזוּ רַבָּא וּבְאָתִין וּבְמוֹפְתִין׃ וְאַיְתְיֵיהּ לְאַתְרָא הָדֵין וִיהַב לָנָא
פקד עבד קום	in pozentis. et adduxit nos ad locum hunc: τ dedit	יָת אַרְעָא הָדָא אַרְעָא עַבְדָא חַלָב וּדְבָשׁ וּדְנָא הוּא
דין יהוה ירך	nobis terram hanc terram fluentem lacte τ melle.	יָת בִּכּוּרֵי פֵּרֵי אַרְעָא דְיְהָבְתָּ לִי יְיָ׃ וְתַנְחִנֵּיהּ קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ וְתִסְגּוֹד קֳדָם
עבר אמר	Et nunc ecce affero primitias fructus terre quaꝫ de=	יְיָ אֱלָהָךְ׃ וְתֶחְדֵּי בְּכָל טָבְתָּא דִי יְהַב לָךְ יְיָ אֱלָהָךְ וְלְאֵינַשׁ בֵּיתָךְ אַתְּ וְלֵוָאָה
עלה	dilli mihi domine: τ repones eas coram dño deo tuo:	וְגִיּוֹרָא דִי בְגַוָּךְ׃ וְאֲרֵי תֶּשְׁצֵי לְעַשָּׂרָא
שבח רבב יהוה	et adorabis coram domino deo tuo: et letaberis in	תְּבַל מַעְשַׂר עֲלָלָתָךְ בְּשַׁתָּא תְּלִיתָאָה שַׁתָּא דְמַעְשַׂרְתָּא וְתִתֶּן לְלֵוָאָה לְגִיּוֹרָא
שוב אמר נכר	omnibus bonis que dedit tibi domin⁹ τ viris domus	וּלְאַרְמַלְתָּא וְיֵכְלוּן בְּקִרְוָךְ וְיִשְׂבְּעוּן׃ וְתֵימַר קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בַּרְתִּי קוּדְשָׁא מִן
כתב עלה	tue tu τ leuites τ aduena qui eſt in medio tui. Quãdo	בֵּיתָא וְאַף יְהַבְתֵּיהּ לְלֵוָאָה וְלְגִיּוֹרָא לְיָתָמָא וְלְאַרְמַלְתָּא כְּכֹל פִּקּוֹדְנָךְ דִּפְקִדְתָּנִי לָא
שלש שנה נתן	compleueris decimare oēs decimas frugum tuarus	עֲבַרְתְּ פִּקּוֹדָיָא מִנְּךָ וְלָא אֲנְשֵׁיתִי׃ לָא אֲכַלִית בַּאֲבֵלִי מִנֵּיהּ וְלָא כַּנֵּישׁ בִּסְאִיבוּ
לוה נתן	in anno⁷ tertio anno decimarũ: dabis leuite τ pere=	מִנֵּיהּ וְלָא יְהַבְתָּא מִנֵּיהּ לְמִית׃ קֳדָם יְיָ אֱלָהִי עֲבַדִית כְּכֹל דִּפְקִדְתָּנִי׃ אִסְתְּכִי
ראש אבב צפע	grino τ pupillo τ vidue: τ comedent in vrbibus tuis	מִמְּעוֹן קוּדְשָׁךְ מִן שְׁמַיָּא וּבָרֵךְ יָת עַמָּךְ יָת יִשְׂרָאֵל וְיָת אַרְעָא דְיְהַבְתָּ לָנָא
סגר חדה סוב	et ſaturabuntur. et vices coram dño deo tuo. Abſtuli	כְּמָא דְקַיְמְתָּ לְאַבְהָתָנָא אַרְעָא עַבְדָא חַלָב וּדְבָשׁ׃ לָא אִתְרְעִיאַת גְּבַר בְּכָל
גור עשר עצא	decimas ſanctificatas de domo mea: τ etiaꝫ dedi eas	יוֹמַיָּא הָאִלֵּין וְיָת דְּבָבַיָּא לָא אִתְרְעִיאוּ לָךְ׃ וְיָת אִלָּנֵי חַקְלָךְ לָא אֲחַבֵּל
נתן אכל מרת	leuite τ aduene τ pupillo τ vidue iuxta omnia præce=	לְמֵיכַל מִנְּהוֹן וְלָא תִדְחַל מִנְּהוֹן אֲרֵי פּוּלְחָנָא דַיְיָ אֱלָהָךְ בְּגַוָּךְ אֱלָהָא רַב
שבע אכל בלח	pta tua que precepiſti mihi: non preteriui mandata	וְתַקִּיף וְדָחֵל׃ וְיָת עַמְמַיָּא הָאִלֵּין דְּיַתְיְרִין יָת קֳדָמָךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּמִגְלָיָן
פקד עבד נשה סאב	tua nec oblitus ſum. non comedi in luctu meo ex eis:	יָת כָּל עַמְמַיָּא דְיַתְיְרִין יָת קֳדָמָךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּמִגְלָיָן
מות אמר	nec abſtuli ex eis pro immundo: nec⁹ dedi ex eis ſup	
סכה דור	mortuo. Obediui verbo domini dei mei: feci iuxta	
	omnia que precepiſti mihi. Reſpice de habitaculo	
	ſancto tuo de celis: τ benedic populo tuo iſrael ꝯo	

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grc. lxx. cũ interp. latina
זוב	זֹאת חֻקָּה ׳ וּמִשְׁפָּט ׳ אֲשֶׁר ׳ דִּבֶּר	lacte & melle manãtẽ.	manãtes lacte τ melle: quẽadmodũ dixit dñs
	יְהוָה ׳ אֱלֹהֵי ׳ אֲבֹתֶיךָ ׳ לָךְ׃ וְהָיָה	licut iurauit cccccccc	ὃν τρόπον εἶπε κύριος ὁ
	בְּעָבְרְכֶם ׳ אֶת ׳ הַיַּרְדֵּן ׳ תָּקִימוּ ׳ אֶת	pribus tuis. ccccccccc	θεὸς τῶν πατέρων σου σοί· καὶ ἔσται ὡς ἂν διαβῆ
קום	הָאֲבָנִים ׳ הָאֵלֶּה ׳ אֲשֶׁר ׳ אָנֹכִי ׳ מְצַוֶּה	Qñ ergo trãsieritis ior	rtis iordanẽ: erigetis lapides hos: ὃ
צוה	אֶתְכֶם ׳ הַיּוֹם ׳ בְּהַר ׳ עֵיבָל ׳ וְשַׂדְתָּ	danẽ erigite cccccccc	τε γὰρ Ἰορδάνην, ἡσετε τοὺς λίθους τούτους, οὓς
	אֹתָם ׳ בַּשִּׂיד׃ וּבָנִיתָ ׳ שָׁם ׳ מִזְבֵּחַ ׳׳ אֶת ׳ אַבְנֵי	lapides quos ego cccc	ego ꝑcipio vobis hodie in mõte hebal. τ le
	לַיהוָה ׳ אֱלֹהֶיךָ ׳ מִזְבַּח ׳ אֲבָנִים	hodie precipio vobis	ἐγὼ ἐντέλλομαί μὶν σήμερον ἐν ὄρει γεβάλ· καὶ κο
נוף	לֹא ׳ תָנִיף ׳ עֲלֵיהֶם ׳ בַּרְזֶל׃ אֲבָנִים	in mõte hebal & leuiga	uigabis eos calce: τ edificabis ibi al
	שְׁלֵמוֹת ׳ תִּבְנֶה ׳ אֶת ׳ מִזְבַּח ׳ יְהוָה	bis׳׳׳eos calce: & edifi	νιάσεις αὐτοὺς κονίᾳ, καὶ οἰκοδομήσεις ἐκεῖ θυ
	אֱלֹהֶיךָ ׳ וְהַעֲלִיתָ ׳ עָלָיו ׳ עֹלֹת ׳ לַיהוָה	cabis ibi altare cccccc	σιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου, θυσιαστήριον ἐκ λίθων,
עלה	אֱלֹהֶיךָ׃ וְזָבַחְתָּ ׳ שְׁלָמִים ׳ וְאָכַלְתָּ	domino deo tuo de la	οὐκ ἐπιβαλεῖς ἐπ' αὐτοὺς σίδηρον, λίθους ὁλοκλή
	שָׁם ׳ וְשָׂמַחְתָּ ׳ לִפְנֵי ׳ יְהוָה ׳ אֱלֹהֶיךָ׃	pidibus cccccccccc	ρους οἰκοδομήσεις τὸ θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου,
פנה	וְכָתַבְתָּ ׳ עַל ׳ הָאֲבָנִים ׳ אֶת ׳ כֹּל ׳	quos ferrum non tetigit & de laxis cccccccc	τ offerces sup eo holocaustа dño
	דִּבְרֵי ׳ הַתּוֹרָה ׳ הַזֹּאת ׳ בַּאֵר ׳ הֵיטֵב׃	informibus & ipolitis:	καὶ ἀνοίσεις ἐπ' αὐτῷ ὁλοκαυτώματα κυρίῳ τῷ
ירה	וַיְדַבֵּר ׳׳ מֹשֶׁה ׳ וְהַכֹּהֲנִים ׳׳ הַלְוִיִּם ׳ אֶל ׳ כָּל	& offeres super eo ho	deo tuo. τ immolabis hostiã salutaris dño: τ
דבר	יִשְׂרָאֵל ׳ לֵאמֹר ׳ הַסֵּכֶת ׳ וּשְׁמַע	locaustа domino cccccc	θεῷ σου. καὶ θύσεις θυσίαν σωτηρίου κυρίῳ, καὶ
סכת	יִשְׂרָאֵל ׳ הַיּוֹם ׳ הַזֶּה ׳ נִהְיִיתָ ׳ לְעָם	deo tuo: & imolabis	comedes ibi τ epulaberis: τ letaberis co
היה	לַיהוָה ׳ אֱלֹהֶיךָ ׳ וְשָׁמַעְתָּ ׳ בְּקוֹל	hostias pacificas: & come	φαγὼν ἐκεῖ καὶ ἐμπλησθήσῃ, καὶ εὐφραθήσῃ ἔναν
	יְהוָה ׳ אֱלֹהֶיךָ ׳ וְעָשִׂיתָ ׳ אֶת ׳ מִצְוֹתָו	desq; ibi: & epulaberis	ρὶ τοῦ θεοῦ σου. καὶ γράψεις ἐπὶ τῶν λί
עשה	וְאֶת ׳ חֻקָּיו ׳׳׳ אֲשֶׁר ׳ אָנֹכִי ׳ מְצַוְּךָ	coram dño deo tuo. cc	θων πάντα τὸν νομὸν τοῦτον σαφῶς σφόδρα· καὶ
קום	הַיּוֹם׃ וַיְצַו ׳ מֹשֶׁה ׳׳ אֶת ׳ הָעָם ׳׳	Et scribes super lapi	locutus ẽ moyses τ sacerdotes leuite οἱ ἱ
צוה	לֵאמֹר ׳ הַשֹּׁמְרוֹן ׳ כָּל ׳ הָעָם ׳ הַזֶּה	des omnia cccccccccc	ερεῖς οἱ λευίται παντὶ Ισ
	אֵת ׳ יוֹם ׳ לֵאמֹר׃ אֵלֶּה ׳ יַעַמְדוּ ׳ לְבָרֵךְ	verba legis huius plane	rael: dicentes: tace τ audi ifrael: in
עמד	אֶת ׳ הָעָם ׳ עַל ׳ הַר ׳ גְּרִזִים	atq; distincte. cccccc	ραηλ, λέγοντες, σιώπα καὶ ἄκουε Ισραηλ, ἐν τῇ
	בְּעָבְרְכֶם ׳ אֶת ׳ הַיַּרְדֵּן ׳ שִׁמְעוֹן ׳׳ וְלֵוִי	Dixeruntq; moyses &	ἡμέρᾳ ταύτῃ γέγονας εἰς λαὸν κυρίῳ τῷ θεῷ σου,
	וְיְהוּדָה ׳ וְיִשָּׂשכָר ׳ וְיוֹסֵף ׳ וּבִנְיָמִן׃	facerdotes cccccccc	τ audies vocẽ dñi dei tui:
	וְאֵלֶּה ׳ יַעַמְדוּ ׳ עַל ׳ הַקְּלָלָה ׳ בְּהַר	ifrael: dicentes: hic	καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου,
	עֵיבָל ׳ רְאוּבֵן ׳ גָּד ׳ וְאָשֵׁר ׳ וְזְבוּלֻן	populus cccccccccc	τ facies τὰ ἐντάλματα αὐτοῦ
		domini dei tui. Audi	καὶ ποιήσεις πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ
		es vocem cccccccccc	δικαιώματα αὐτοῦ, ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμε
		cius & facies mandata	σον· καὶ ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ λαῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
		atq; iustificatiões	ἐκείνῃ, λέγων, οὗτοι σήσονται εὐλογεῖν τὸν λα
		ius: ego ꝑcipio tibi ho	ὸν ἐν ὄρει γαριζίν, βαδίζοντες τὸν Ἰορδάνην σου
		die. τ ꝑcepit moyses	meon: leui: iudas: iſachar: ioſeph: τ be
		ppło in die illo: dicens:	μεών, λευί, Ἰούδας, Ἰσσάχαρ, Ἰωσὴφ, καὶ βε
		Precepitq; moyses po	niamin. τ hi ſtabũt ad maledictiões in
		pulo in die cccccccc	ναμίν· καὶ οὗτοι σήσονται ἐπὶ τῆς κατάρας ἐν
		illo: dicens. Hi ſtabũt	τῷ ὄρει γεβάλ· ruben: gad τ aſer: zabulon:
		ad benedicendũ dño	ὄρει γεβάλ, ῥουβήν, γάδ, καὶ ἀσήρ, ζαβουλών,
		ſuper mõtem garizim	
		iordanẽ transmiſſo: iſy	
		meon: leui: cccccccc	
		iudas: iſachar: ioſeph	
		& beniamin. cccccccc	
		Et e regiõe iſti ſtabũt	
		ad maledicẽdũ in mõ	
		tehebal: ruben: gad	
		& aſer. zabulon: cccc	

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
רְחוֹ ׳׳׳ עֲבַר	manantem lacte τ melle: ſicut locutus eſt tibi domi	עֲבָרָא חֲלֵב וּדְבַשׁ כְּמָא דְמַלֵּיל יְיָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתָךְ לָךְ וְיִהֵי׳׳׳ כְּמַעְבַּרְכוֹן יָת יַרְדְּנָא
קום עֲבַד שׁוּד	nus deus patrum tuorum. et erit cum tranſieritis ior	יָת אַתְוָיָא הָאִיל דְּסַכְּקַד יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין בְּטוּרָא
עֲנָה ׳׳ רַבָּה ׳ רוּם	danem: erigetis lapides iſtos quos ego precipio vo	תְּקִימוּן יָת אַבְנַיָּא הָאִיל יְיָ אֱלָהָךְ מְסַדַּקְּדָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ׃ מַדְבַּח אַבְנִין לָא תְּרִים עֲלֵיהוֹן פַּרְזְלָא
נְסַךְ עֲלָה נָכָס	bis hodie in mõte hebal: et leuigabis eos calce. Et	אַבְנִין שְׁלֵמָן תִּבְנֵי יָת מַדְבְּחָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ וְתַסֵּיק עֲלוֹהִי עֲלָוָן קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ׃ וְתִכּוֹס
אֲכַל חֲדָה כָּתַב	edificabis ibi altare coram domino deo tuo. et im	וְכַסְתָּ קוּדְשִׁין וְתֵיכוֹל תַּמָּן ׳׳ וְתֶחְדֵּי קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ׃ וְתִכְתּוֹב עַל אַבְנַיָּא יָת כָּל פִּתְגָמֵי
אֲמַר צִית	molabis victimas ſanctificatas. et comedes ibi τ leta	אוֹרָיְתָא הָדָא פְּרִישׁ וּאוֹתוּבְלִיל מֹשֶׁה וְכַהֲנַיָּא לֵוָאֵי עִם כָּל יִשְׂרָאֵל לְמֵימָר עִם כָּל עַמְמַיָּא
יְהוָה קַבֵּל	beris coram domino deo tuo. Et ſcribes ſup lapides	וְשְׁתֵי יִשְׂרָאֵל ׳׳ וְאָמַר דִּין הַוֹאתָא לְעַם קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ׃ וְתִקְבֵּל מֵימְרָא דַּיְיָ אֱלָהָךְ
עֲבַד קוּם	omnia verba legis huius plane atq; diſtincte. Et lo	וְתַעֲבֵיד יָת פְּקוּדוֹהִי וְיָת קְיָמוֹהִי דַּאֲנָא מְפַקְּדָךְ יוֹמָא דֵּין וּבְקִידְ מֹשֶׁה יָת עַמָּא בְּיוֹמָא
עֲבַר	cutus eſt moyſes τ ſacerdotes leuite cum omni iſrael	הַהוּא לְמֵימַר׃ אִלֵּין יְקוּמוּן לְבָרְכָא יָת עַמָּא עַל טוּרָא דְּגְרִיזִים כְּמַעְבַּרְכוֹן יָת יַרְדְּנָא
	dicentes. Auſculta τ audi iſrael: hodie fuiſti in popu	שִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וְיוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃ וְאִלֵּין יְקוּמוּן עַל לְוָטָא בְּטוּרָא דְּעֵיבָל
	lum coram domino deo tuo. Et obedies verbo domi	רְאוּבֵן גָּד וְאָשֵׁר וּזְבוּלֻן ◆◆◆

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	La. xxviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hie. lxx. cũ interp. latina.
עֵת					
עָשָׂה לָוֶה					
רָבַב					
הָיָה					
עָלָה הֵיטִיב					
שָׁמַע צוה					
עָשָׂה סור					
צוה					
יָמִין שְׂמֹאל הלך					
שָׁמַע					
צוה חָקַק					
בוא					
עָשָׂה					
אָרַר					
שָׁאַר					

בַּיִת תִּבְנֶה וְלֹא תֵשֵׁב בּוֹ כֶּרֶם תִּטַּע וְלֹא תְחַלְּלֶנּוּ שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ חֲמֹרְךָ גָּזוּל מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא יָשׁוּב לָךְ צֹאנְךָ נְתֻנוֹת לְאֹיְבֶיךָ וְאֵין לְךָ מוֹשִׁיעַ בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ נְתֻנִים לְעַם אַחֵר וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְכָלוֹת אֲלֵיהֶם כָּל הַיּוֹם וְאֵין לְאֵל יָדֶךָ: אֹדֶמְתְּךָ וְכָל יְגִיעַ כַּפֶּיךָ יֹאכַל עַם אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְהָיִיתָ רַק עָשׁוּק וְרָצוּץ כָּל הַיָּמִים: וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: יַכְּךָ יְהוָה בִּשְׁחִין רָע עַל הַבִּרְכַּיִם וְעַל הַשֹּׁקַיִם אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהֵרָפֵא מִכַּף רַגְלְךָ וְעַד קָדְקֳדֶךָ: יוֹלֵךְ יְהוָה אֹתְךָ וְאֶת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וָאָבֶן: וְהָיִיתָ לְשַׁמָּה לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר יְנַהֲגֶךָ יְהוָה שָׁמָּה: זֶרַע רַב תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמְעַט תֶּאֱסֹף כִּי יַחְסְלֶנּוּ הָאַרְבֶּה: כְּרָמִים תִּטַּע וְעָבָדְתָּ וְיַיִן לֹא תִשְׁתֶּה וְלֹא תֶאֱגֹר כִּי תֹאכְלֶנּוּ תֹּלַעַת: זֵיתִים

בַּיִת תִּבְנֶה וְלֹא תֵשֵׁב בּוֹ כֶּרֶם תִּטַּע וְלֹא תְחַלְּלֶנּוּ שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ חֲמֹרְךָ גָּזוּל מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא יָשׁוּב לָךְ צֹאנְךָ נְתֻנוֹת לְאֹיְבֶיךָ וְאֵין לְךָ מוֹשִׁיעַ בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ נְתֻנִים לְעַם אַחֵר וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְכָלוֹת אֲלֵיהֶם כָּל הַיּוֹם וְאֵין לְאֵל יָדֶךָ: אֹדֶמְתְּךָ וְכָל יְגִיעַ כַּפֶּיךָ יֹאכַל עַם אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְהָיִיתָ רַק עָשׁוּק וְרָצוּץ כָּל הַיָּמִים: וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: יַכְּךָ יְהוָה בִּשְׁחִין רָע עַל הַבִּרְכַּיִם וְעַל הַשֹּׁקַיִם אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהֵרָפֵא מִכַּף רַגְלְךָ וְעַד קָדְקֳדֶךָ: יוֹלֵךְ יְהוָה אֹתְךָ וְאֶת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וָאָבֶן: וְהָיִיתָ לְשַׁמָּה לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר יְנַהֲגֶךָ יְהוָה שָׁמָּה: זֶרַע רַב תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמְעַט תֶּאֱסֹף כִּי יַחְסְלֶנּוּ הָאַרְבֶּה: כְּרָמִים תִּטַּע וְעָבָדְתָּ וְיַיִן לֹא תִשְׁתֶּה וְלֹא תֶאֱגֹר כִּי תֹאכְלֶנּוּ תֹּלַעַת: זֵיתִים

domũ edificabis: ⁊ nõ habitabis in ea: vineã plantabis ⁊ nõ vindemiabis eã. Bos tuꝰ erit iugulatus ⁊ nõ comedes ex eo. Asinus tuꝰ raptꝰ a facie tua: ⁊ nõ reuertet ad te. Oues tuæ dabũtur inimicis tuis: ⁊ nõ erit qui saluet te. Filii tui ⁊ filiæ tuæ tradentur populo alteri: ⁊ oculi tui videbũt & deficiẽt pro eis tota die: ⁊ nõ erit fortitudo in manu tua. fructus terræ tuæ ⁊ oĩs labores tuos comedet populus quẽ nõ cognouisti: ⁊ eris semp calumniã sustinẽs ⁊ oppressus oĩbus diebus. Et eris stupẽs ꝓpter visionẽ oculoꝝ tuoꝝ quã videbis. Percutiet te dñs vlcere pessimo in genib⁹ ⁊ in femoribꝰ: ex quo nõ poteris sanari: a plãta pedis tui ⁊ vsq; ad cerebrũ tuũ. Migrare te faciet dñs ⁊ regẽ tuũ quẽ ꝓstitues sup te ad ppũ quẽ ignorauit tu ⁊ ꝓres tui: ⁊ fules ibi ppbus seruiẽtib⁹ idolis ligneis ⁊ lapideis. et eris in desolationẽ ⁊ in ꝓuerbiũ ⁊ in fabulã in oĩbus ppbus ad q̃s trãsmigrare te faciet dñs. Semẽtẽ multã educes ad agrũ: ⁊ parum cõgregabis: quoniã deuorabit eam locusta. Vineas plantabis ⁊ coles: ⁊ vinũ non bibes nec colliges ex ea quippiam. quã vasta bitur vermib⁹. Oliuæ

Pritiua beb. Ter.Heb. Deuc. Ca.xxviii.

בַּיִת תִּבְנֶה וְלֹא תֵשֵׁב בּוֹ כֶּרֶם תִּטַּע וְלֹא תְחַלְּלֶנּוּ שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ חֲמֹרְךָ גָּזוּל מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא יָשׁוּב לָךְ צֹאנְךָ נְתֻנוֹת לְאֹיְבֶיךָ וְאֵין לְךָ מוֹשִׁיעַ בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ נְתֻנִים לְעַם אַחֵר וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְכָלוֹת אֲלֵיהֶם כָּל הַיּוֹם וְאֵין לְאֵל יָדֶךָ: אֹדֶמְתְּךָ וְכָל יְגִיעַ כַּפֶּיךָ יֹאכַל עַם אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְהָיִיתָ רַק עָשׁוּק וְרָצוּץ כָּל הַיָּמִים: וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: יַכְּךָ יְהוָה בִּשְׁחִין רָע עַל הַבִּרְכַּיִם וְעַל הַשֹּׁקַיִם אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהֵרָפֵא מִכַּף רַגְלְךָ וְעַד קָדְקֳדֶךָ: יוֹלֵךְ יְהוָה אֹתְךָ וְאֶת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וָאָבֶן: וְהָיִיתָ לְשַׁמָּה לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר יְנַהֲגֶךָ יְהוָה שָׁמָּה: זֶרַע רַב תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמְעַט תֶּאֱסֹף כִּי יַחְסְלֶנּוּ הָאַרְבֶּה: כְּרָמִים תִּטַּע וְעָבָדְתָּ וְיַיִן לֹא תִשְׁתֶּה וְלֹא תֶאֱגֹר כִּי תֹאכְלֶנּוּ תֹּלַעַת: זֵיתִים

בַּיִת תִּבְנֶה בַּיִת תִּבְנֶה וְלֹא תֵשֵׁב בּוֹ כֶּרֶם תִּטַּע וְלֹא תְחַלְּלֶנּוּ שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ חֲמֹרְךָ גָּזוּל מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא יָשׁוּב לָךְ צֹאנְךָ נְתֻנוֹת לְאֹיְבֶיךָ וְאֵין לְךָ מוֹשִׁיעַ בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ נְתֻנִים לְעַם אַחֵר וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְכָלוֹת אֲלֵיהֶם כָּל הַיּוֹם וְאֵין לְאֵל יָדֶךָ: אֹדֶמְתְּךָ וְכָל יְגִיעַ כַּפֶּיךָ יֹאכַל עַם אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְהָיִיתָ רַק עָשׁוּק וְרָצוּץ כָּל הַיָּמִים: וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: יַכְּךָ יְהוָה בִּשְׁחִין רָע עַל הַבִּרְכַּיִם וְעַל הַשֹּׁקַיִם אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהֵרָפֵא מִכַּף רַגְלְךָ וְעַד קָדְקֳדֶךָ: יוֹלֵךְ יְהוָה אֹתְךָ וְאֶת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וָאָבֶן: וְהָיִיתָ לְשַׁמָּה לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר יְנַהֲגֶךָ יְהוָה שָׁמָּה: זֶרַע רַב תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמְעַט תֶּאֱסֹף כִּי יַחְסְלֶנּוּ הָאַרְבֶּה: כְּרָמִים תִּטַּע וְעָבָדְתָּ וְיַיִן לֹא תִשְׁתֶּה וְלֹא תֶאֱגֹר כִּי תֹאכְלֶנּוּ תֹּלַעַת: זֵיתִים

Pritiua chal.

בֵּיתָא תִּבְנֵי וְלָא תִתֵּיב בֵּיהּ כַּרְמָא תִּנְצֵיב וְלָא תְחַלְּנִיהּ תּוֹרָךְ יְהֵי נְכִיס לְעֵינָךְ וְלָא תֵיכוֹל מִנֵּיהּ חֲמָרָךְ יְהֵי גְזִיל מִן קֳדָמָךְ וְלָא יְתוּב לָךְ עָנָךְ יְהוֹן מְסִירִין לְבַעֲלֵי דַבָּבָךְ וְלֵית לָךְ פָּרִיקָן: בְּנָךְ וּבְנָתָךְ מְסִירִין לְעַם אָחֳרִי וְעֵינָיִךְ חָזָאן וְיסוֹפָן כָּל יוֹמָא וְלֵית חֵילָא בִּידָךְ: וְאִיבָּא דְאַרְעָךְ וְכָל יְגִיעַ יְדָיִךְ יֵיכוֹל עַם דִּי לָא יְדַעְתָּא וְתֵהֵי לְחוֹד עָשִׁיק וְרָצִיץ כָּל יוֹמַיָּא: וְתֵהֵי מְשֻׁתָּטֵי מֵחֵיזוּ עֵינָיִךְ דְּתֶחֱזֵי: יְחֵיכָךְ יְיָ בְּשׁוּעָא בִּישָׁא עַל רְכוּבֵּין וְעַל שֻׁקִּין דִּי לָא תֵּיכוּל לְאִתְּסָאָה מִפַּרְסַת רַגְלָךְ וְעַד מִדְּאָן: יְגַלֵּי יְיָ יָתָךְ וְיָת מַלְכָּךְ דְּתָקֵים עֲלָךְ לְעַמָּא דִּי לָא יְדַעְתָּא אַתְּ וַאֲבָהָתָךְ וְתִפְלַח תַּמָּן לְצַלְמַיָּא פְּלָחִי כַּעֲוָתָא אָעָא וְאַבְנָא: וְתֵהֵי לְצֵדוּ לִסְתָּם וְלִשְׁתּוּי בְּכֹל עַמְמַיָּא דְּאַרְעָא דְּיַבְּרִינָּךְ יְיָ תַּמָּן: זַרְעָא סַגִּי תַּפֵּיק לְתִקְלָא וְעִירָא תִּכְנוֹשׁ אֲרֵי יְחַסְּלִנֵּיהּ נוּבָאָה: כַּרְמִין תַּנְצֵיב וְתִפְלַח וְחַמְרָא לָא תִשְׁתֵּי וְלָא תְכַנּוֹשׁ אֲרֵי תְּכָלִינֵיהּ תּוֹלְעָתָא: זֵיתִין

Transla.Chal.

בֵּיתָא תִּבְנֵי וְלָא תִתֵּיב בֵּיהּ כַּרְמָא תִּנְצֵיב וְלָא תְחַלְּנִיהּ תּוֹרָךְ יְהֵי נְכִיס לְעֵינָךְ וְלָא תֵיכוֹל מִנֵּיהּ חֲמָרָךְ יְהֵי גְזִיל מִן קֳדָמָךְ וְלָא יְתוּב לָךְ עָנָךְ יְהוֹן מְסִירִין לְבַעֲלֵי דַבָּבָךְ וְלֵית לָךְ פָּרִיקָן: בְּנָךְ וּבְנָתָךְ מְסִירִין לְעַם אָחֳרִי וְעֵינָיִךְ חָזָאן וְיסוֹפָן כָּל יוֹמָא וְלֵית חֵילָא בִּידָךְ: וְאִיבָּא דְאַרְעָךְ וְכָל יְגִיעַ יְדָיִךְ יֵיכוֹל עַם דִּי לָא יְדַעְתָּא וְתֵהֵי לְחוֹד עָשִׁיק וְרָצִיץ כָּל יוֹמַיָּא: וְתֵהֵי מְשֻׁתָּטֵי מֵחֵיזוּ עֵינָיִךְ דְּתֶחֱזֵי: יְחֵיכָךְ יְיָ בְּשׁוּעָא בִּישָׁא עַל רְכוּבֵּין וְעַל שֻׁקִּין דִּי לָא תֵּיכוּל לְאִתְּסָאָה מִפַּרְסַת רַגְלָךְ וְעַד מִדְּאָן: יְגַלֵּי יְיָ יָתָךְ וְיָת מַלְכָּךְ דְּתָקֵים עֲלָךְ לְעַמָּא דִּי לָא יְדַעְתָּא אַתְּ וַאֲבָהָתָךְ וְתִפְלַח תַּמָּן לְצַלְמַיָּא פְּלָחִי כַּעֲוָתָא אָעָא וְאַבְנָא: וְתֵהֵי לְצֵדוּ לִסְתָּם וְלִשְׁתּוּי בְּכֹל עַמְמַיָּא דְּאַרְעָא דְּיַבְּרִינָּךְ יְיָ תַּמָּן: זַרְעָא סַגִּי תַּפֵּיק לְתִקְלָא וְעִירָא תִּכְנוֹשׁ אֲרֵי יְחַסְּלִנֵּיהּ נוּבָאָה: כַּרְמִין תַּנְצֵיב וְתִפְלַח וְחַמְרָא לָא תִשְׁתֵּי וְלָא תְכַנּוֹשׁ אֲרֵי תְּכָלִינֵיהּ תּוֹלְעָתָא: זֵיתִין

Interp.chal.

Domũ edificabis: ⁊ nõ habitabis in ea. vineã plantabis ⁊ nõ vindemiabis eã. Bos tuꝰ erit iugulatus ⁊ nõ comedes ex eo. Asinus tuꝰ raptꝰ a facie tua: ⁊ nõ reuertet ad te. Oues tuæ dabũtur inimicis tuis: ⁊ nõ erit qui saluet te. Filii tui ⁊ filiæ tuæ tradentur ꝑplo alieno: ⁊ oculi tui videbũt & deficiẽt ꝓ eis tota die: ⁊ nõ erit fortitudo in manu tua. fructus terræ tuæ ⁊ oĩs labores tuos comedet populus quẽ nõ cognouisti: ⁊ eris semp calumniã sustinẽs ⁊ oppressus oĩbus diebus. Et eris stupẽs ꝓpter visionẽ oculoꝝ tuoꝝ quã videbis. Percutiet te dñs vlcere pessimo in genib⁹ ⁊ in femoribꝰ: ex quo nõ poteris sanari: a plãta pedis tui ⁊ vsq; ad cerebrũ tuũ. Migrare te faciet dñs ⁊ regẽ tuũ quẽ ꝓstitues sup te ad ꝑplm quẽ ignorauit tu ⁊ ꝓres tui: ⁊ fules ibi ꝑplis seruiẽtib⁹ idolis ligneis ⁊ lapideis. et eris in desolationẽ ⁊ in ꝓuerbiũ ⁊ in fabulã in oĩbus ꝑplis ad q̃s trãsmigrare te faciet dñs. Semẽtẽ multã educes ad agrũ: ⁊ parum cõgregabis: quoniã deuorabit eam locusta. Vineas plantabis ⁊ coles: ⁊ vinũ non bibes nec colliges: quoniam comedet illud vermis. Oliue

Pritiua beb. Ter.Heb. Deuc. Ca.xxviii.

עַזַבְתָּנִי: יַדְבֵּק יְהוָה בְּךָ אֶת הַדֶּבֶר עַד כַּלֹּתוֹ אֹתְךָ מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: יַכְּךָ יְהוָה בַּשַּׁחֶפֶת וּבַקַּדַּחַת וּבַדַּלֶּקֶת וּבַחַרְחֻר וּבַחֶרֶב וּבְשִׁדָּפוֹן וּבְיֵרָקוֹן וְרָדְפוּךָ עַד אָבְדֶךָ: וְהָיוּ שָׁמֶיךָ אֲשֶׁר עַל רֹאשְׁךָ נְחֹשֶׁת וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר תַּחְתֶּיךָ בַּרְזֶל: יִתֵּן יְהוָה אֶת מְטַר אַרְצְךָ אָבָק וְעָפָר מִן הַשָּׁמַיִם יֵרֵד עָלֶיךָ עַד הִשָּׁמְדֶךָ: יִתֶּנְךָ יְהוָה נִגָּף לִפְנֵי אֹיְבֶיךָ בְּדֶרֶךְ אֶחָד תֵּצֵא אֵלָיו וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים תָּנוּס לְפָנָיו וְהָיִיתָ לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ: וְהָיְתָה נִבְלָתְךָ לְמַאֲכָל לְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם וְלִבְהֵמַת הָאָרֶץ וְאֵין מַחֲרִיד: יַכְּךָ יְהוָה בִּשְׁחִין מִצְרַיִם וּבָעְפָלִים וּבַגָּרָב וּבַחֶרֶס אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהֵרָפֵא: יַכְּךָ יְהוָה בְּשִׁגָּעוֹן וּבְעִוָּרוֹן וּבְתִמְהוֹן לֵבָב: וְהָיִיתָ מְמַשֵּׁשׁ בַּצָּהֳרַיִם כַּאֲשֶׁר יְמַשֵּׁשׁ הָעִוֵּר בָּאֲפֵלָה וְלֹא תַצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶיךָ וְהָיִיתָ אַךְ עָשׁוּק וּגְזוּל כָּל הַיָּמִים וְאֵין מוֹשִׁיעַ: אִשָּׁה תְאָרֵשׂ וְאִישׁ אַחֵר יִשְׁגָּלֶנָּה בַּיִת תִּבְנֶה וְלֹא תֵשֵׁב בּוֹ כֶּרֶם תִּטַּע וְלֹא תְחַלְּלֶנּוּ שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ וְלֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ חֲמֹרְךָ גָּזוּל מִלְּפָנֶיךָ וְלֹא יָשׁוּב לָךְ צֹאנְךָ נְתֻנוֹת לְאֹיְבֶיךָ וְאֵין לְךָ מוֹשִׁיעַ בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ נְתֻנִים לְעַם אַחֵר וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְכָלוֹת אֲלֵיהֶם כָּל הַיּוֹם וְאֵין לְאֵל יָדֶךָ: אֹדֶמְתְּךָ וְכָל יְגִיעַ כַּפֶּיךָ יֹאכַל עַם אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ וְהָיִיתָ רַק עָשׁוּק וְרָצוּץ כָּל הַיָּמִים: וְהָיִיתָ מְשֻׁגָּע מִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: יַכְּךָ יְהוָה בִּשְׁחִין רָע עַל הַבִּרְכַּיִם וְעַל הַשֹּׁקַיִם אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהֵרָפֵא מִכַּף רַגְלְךָ וְעַד קָדְקֳדֶךָ: יוֹלֵךְ יְהוָה אֹתְךָ וְאֶת מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תָּקִים עָלֶיךָ אֶל גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ וְעָבַדְתָּ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וָאָבֶן: וְהָיִיתָ לְשַׁמָּה לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר יְנַהֲגֶךָ יְהוָה שָׁמָּה: זֶרַע רַב תּוֹצִיא הַשָּׂדֶה וּמְעַט תֶּאֱסֹף כִּי יַחְסְלֶנּוּ הָאַרְבֶּה: כְּרָמִים תִּטַּע וְעָבָדְתָּ וְיַיִן לֹא תִשְׁתֶּה וְלֹא תֶאֱגֹר כִּי תֹאכְלֶנּוּ תֹּלַעַת: זֵיתִים

Pritiua chal.

דְּבַקְתָּךְ לְרַחֲלָתִי: יְדַבֵּק יְיָ בָּךְ יָת מוֹתָנָא עַד דְּיִשֵׁצִי יָתָךְ מֵעַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלַיל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ: יְמְחִינָךְ יְיָ בְּשַׁחְפָּתָא וּבְקַדְחָתָא וּבְדַלְקָתָא וּבְחַרְחוּרָא וּבְחַרְבָּא וּבְשִׁדָּפוֹנָא וּבְיַרְקוֹנָא וְיִרְדְּפוּנָךְ עַד דְּתֵיבַד: וְיִהוֹן שְׁמַיָּא דְּעִלְוֵי רֵאשָׁךְ נְחָשָׁא וְאַרְעָא דְּתַחְתָּךְ פַּרְזְלָא: יִתֵּן יְיָ יָת מְטַר אַתָּא מֵיבְרָא וְאָבָא דְּתִתְּחוֹתָךְ תַּקְיְפָא לְפַרְזְלָא מִלְּמֶעְבַּד: יְמֵירִין יָת תֵּת מְטַר אַרְעָךְ אַבָּקָא וְעָפָרָא מִן שְׁמַיָּא יְחוֹת עֲלָךְ עַד דְּתִתְשֵׁצֵי: יִתְּנִנָּךְ יְיָ תְּבִיר קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבָךְ בְּאוֹרְחָא חַד תִּפּוֹק לְוָתְהוֹן וּבְשַׁבְעָא אוֹרְחִין תְּעָרוֹק מִן קֳדָמוֹהִי וְתְהֵי לְזַעֲוָה לְכֹל מַלְכְוָת אַרְעָא: וְתְהֵי נְבִלְתָּךְ מְשַׁבְּרָא לְמֵיכַל לְכֹל עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וְלִבְעִירָא דְּאַרְעָא וְלֵית דְּמָנֵיד: יְמְחִנָּךְ יְיָ בִּשְׁחִנָּא דְּמִצְרָאֵי וּבְטְחוֹרֵי וּבְגָרְבָא וּבְחַרְסָא דְּלָא יְכִישׁ דִּי לָא תֵיכוּל לְאִתְּסָאָה: יְמְחִינָךְ יְיָ בְּשִׁגְעוֹנָא וּבְסַמְאוּתָא וּבְתַשָּׁעֲמוּת לִבָּא: וְתְהֵי מְמַשֵּׁשׁ כְּמָא דְּמְמַשֵּׁשׁ עִוְרָא בְּאַפֵּלָא וְלָא תַצְלַח יָת אוֹרַח מֵבָּךְ וְתְהֵי לְחוֹד עָשִׁיק וְאָנִיס כָּל יוֹמַיָּא וְלֵית דְּפָרֵיק: אִתְּתָא תֵּרוֹס וּבַר אֲחָרָן יִשְׁכְּבִנַּהּ בַּיִת תִּבְנֵי וְלָא תִתֵּיב בֵּיהּ כַּרְמָא תִּנְצֵיב וְלָא תְחַלְּנִיהּ תּוֹרָךְ יְהֵי נְכִיס לְעֵינָךְ וְלָא תֵיכוֹל מִנֵּיהּ חֲמָרָךְ יְהֵי גְזִיל מִן קֳדָמָךְ וְלָא יְתוּב לָךְ עָנָךְ יְהוֹן מְסִירִין לְבַעֲלֵי דַבָּבָךְ וְלֵית לָךְ פָּרִיקָן: בְּנָךְ וּבְנָתָךְ מְסִירִין לְעַם אָחֳרִי וְעֵינָיִךְ חָזָאן וְיסוֹפָן כָּל יוֹמָא וְלֵית חֵילָא בִּידָךְ: וְאִיבָּא דְאַרְעָךְ וְכָל יְגִיעַ יְדָיִךְ יֵיכוֹל עַם דִּי לָא יְדַעְתָּא וְתֵהֵי לְחוֹד עָשִׁיק וְרָצִיץ כָּל יוֹמַיָּא: וְתֵהֵי מְשֻׁתָּטֵי מֵחֵיזוּ עֵינָיִךְ דְּתֶחֱזֵי: יְחֵיכָךְ יְיָ בְּשׁוּעָא בִּישָׁא עַל רְכוּבֵּין וְעַל שֻׁקִּין דִּי לָא תֵּיכוּל לְאִתְּסָאָה מִפַּרְסַת רַגְלָךְ וְעַד מִדְּאָן: יְגַלֵּי יְיָ יָתָךְ וְיָת מַלְכָּךְ דְּתָקֵים עֲלָךְ לְעַמָּא דִּי לָא יְדַעְתָּא אַתְּ וַאֲבָהָתָךְ וְתִפְלַח תַּמָּן לְצַלְמַיָּא פְּלָחִי כַּעֲוָתָא אָעָא וְאַבְנָא: וְתֵהֵי לְצֵדוּ לִסְתָּם וְלִשְׁתּוּי בְּכֹל עַמְמַיָּא דְּאַרְעָא דְּיַבְּרִינָּךְ יְיָ תַּמָּן: זַרְעָא סַגִּי תַּפֵּיק לְתִקְלָא וְעִירָא תִּכְנוֹשׁ אֲרֵי יְחַסְּלִנֵּיהּ נוּבָאָה: כַּרְמִין תַּנְצֵיב וְתִפְלַח וְחַמְרָא לָא תִשְׁתֵּי וְלָא תְכַנּוֹשׁ אֲרֵי תְּכָלִינֵיהּ תּוֹלְעָתָא: זֵיתִין

Transla.Chal.

דְּבַקְתָּךְ לְרַחֲלָתִי: יְדַבֵּק יְיָ בָּךְ יָת מוֹתָנָא עַד דְּיִשֵׁצִי יָתָךְ מֵעַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלַיל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ: יְמְחִינָךְ יְיָ בְּשַׁחְפָּתָא וּבְקַדְחָתָא וּבְדַלְקָתָא וּבְחַרְחוּרָא וּבְחַרְבָּא וּבְשִׁדָּפוֹנָא וּבְיַרְקוֹנָא וְיִרְדְּפוּנָךְ עַד דְּתֵיבַד: וְיִהוֹן שְׁמַיָּא דְּעִלְוֵי רֵאשָׁךְ נְחָשָׁא וְאַרְעָא דְּתַחְתָּךְ פַּרְזְלָא: יִתֵּן יְיָ יָת מְטַר אַתָּא מֵיבְרָא וְאָבָא דְּתִתְּחוֹתָךְ תַּקְיְפָא לְפַרְזְלָא מִלְּמֶעְבַּד: יְמֵירִין יָת תֵּת מְטַר אַרְעָךְ אַבָּקָא וְעָפָרָא מִן שְׁמַיָּא יְחוֹת עֲלָךְ עַד דְּתִתְשֵׁצֵי: יִתְּנִנָּךְ יְיָ תְּבִיר קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבָךְ בְּאוֹרְחָא חַד תִּפּוֹק לְוָתְהוֹן וּבְשַׁבְעָא אוֹרְחִין תְּעָרוֹק מִן קֳדָמוֹהִי וְתְהֵי לְזַעֲוָה לְכֹל מַלְכְוָת אַרְעָא: וְתְהֵי נְבִלְתָּךְ מְשַׁבְּרָא לְמֵיכַל לְכֹל עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וְלִבְעִירָא דְּאַרְעָא וְלֵית דְּמָנֵיד: יְמְחִנָּךְ יְיָ בִּשְׁחִנָּא דְּמִצְרָאֵי וּבְטְחוֹרֵי וּבְגָרְבָא וּבְחַרְסָא דְּלָא יְכִישׁ דִּי לָא תֵיכוּל לְאִתְּסָאָה: יְמְחִינָךְ יְיָ בְּשִׁגְעוֹנָא וּבְסַמְאוּתָא וּבְתַשָּׁעֲמוּת לִבָּא: וְתְהֵי מְמַשֵּׁשׁ כְּמָא דְּמְמַשֵּׁשׁ עִוְרָא בְּאַפֵּלָא וְלָא תַצְלַח יָת אוֹרַח מֵבָּךְ וְתְהֵי לְחוֹד עָשִׁיק וְאָנִיס כָּל יוֹמַיָּא וְלֵית דְּפָרֵיק: אִתְּתָא תֵּרוֹס וּבַר אֲחָרָן יִשְׁכְּבִנַּהּ בַּיִת תִּבְנֵי וְלָא תִתֵּיב בֵּיהּ כַּרְמָא תִּנְצֵיב וְלָא תְחַלְּנִיהּ תּוֹרָךְ יְהֵי נְכִיס לְעֵינָךְ וְלָא תֵיכוֹל מִנֵּיהּ חֲמָרָךְ יְהֵי גְזִיל מִן קֳדָמָךְ וְלָא יְתוּב לָךְ עָנָךְ יְהוֹן מְסִירִין לְבַעֲלֵי דַבָּבָךְ וְלֵית לָךְ פָּרִיקָן: בְּנָךְ וּבְנָתָךְ מְסִירִין לְעַם אָחֳרִי וְעֵינָיִךְ חָזָאן וְיסוֹפָן כָּל יוֹמָא וְלֵית חֵילָא בִּידָךְ: וְאִיבָּא דְאַרְעָךְ וְכָל יְגִיעַ יְדָיִךְ יֵיכוֹל עַם דִּי לָא יְדַעְתָּא וְתֵהֵי לְחוֹד עָשִׁיק וְרָצִיץ כָּל יוֹמַיָּא: וְתֵהֵי מְשֻׁתָּטֵי מֵחֵיזוּ עֵינָיִךְ דְּתֶחֱזֵי: יְחֵיכָךְ יְיָ בְּשׁוּעָא בִּישָׁא עַל רְכוּבֵּין וְעַל שֻׁקִּין דִּי לָא תֵּיכוּל לְאִתְּסָאָה מִפַּרְסַת רַגְלָךְ וְעַד מִדְּאָן: יְגַלֵּי יְיָ יָתָךְ וְיָת מַלְכָּךְ דְּתָקֵים עֲלָךְ לְעַמָּא דִּי לָא יְדַעְתָּא אַתְּ וַאֲבָהָתָךְ וְתִפְלַח תַּמָּן לְצַלְמַיָּא פְּלָחִי כַּעֲוָתָא אָעָא וְאַבְנָא: וְתֵהֵי לְצֵדוּ לִסְתָּם וְלִשְׁתּוּי בְּכֹל עַמְמַיָּא דְּאַרְעָא דְּיַבְּרִינָּךְ יְיָ תַּמָּן: זַרְעָא סַגִּי תַּפֵּיק לְתִקְלָא וְעִירָא תִּכְנוֹשׁ אֲרֵי יְחַסְּלִנֵּיהּ נוּבָאָה: כַּרְמִין תַּנְצֵיב וְתִפְלַח וְחַמְרָא לָא תִשְׁתֵּי וְלָא תְכַנּוֹשׁ אֲרֵי תְּכָלִינֵיהּ תּוֹלְעָתָא: זֵיתִין

Interp.chal.

dereliquisti timorẽ meũ. Mittet ſũ te dñs pestilentiã donec cõſumat te de terra ad q̃ ingrederis poſſidẽdam. Percutiet te dñs egeſtate ⁊ febri ⁊ incendio et ſiccitate ⁊ gladio ⁊ aere corrupto ⁊ rubigine: ⁊ perſequẽtur te donec pereas. Et erunt celi qui ſunt ſup caput tuũ fortes quaſi ærei: vt nõ deducãt pluuiã: ⁊ terra que eſt ſubter te erit fortis ſicut ferrũ. ne faciat fructus. Dabit dñs pluuiam terræ tuæ fauillam ⁊ puluerem: de celis deſcendet ſuper te donec diſperdat te. Tradet te dñs confractũ in cõſpectu inimicoꝝ tuoꝝ: per viam vnã egrediẽris in eos: ⁊ per ſeptẽ vias fugies a facie eoꝝ. Et eris in cõmotionem omnibus regnis terræ. Et erit cadauer tuũ proiectus in cibum omni volatili celi ⁊ tumentis terræ: ⁊ non erit qui cõmoueat. Percutiet te dñs vlcere peſſimo egyptioꝝ: et emorroidis ⁊ ſcabie ⁊ prurigine ſicca: ex quibus non poteris ſanari. Percutiet te dñs amentia ⁊ ceci tate ⁊ cõturbatione cordis. Et eris palpans in meridie ſicut palpat cecus in tenebris: ⁊ non proficies in via tua. Et eris vtiq; oppreſſus ⁊ vim patiens omnibus diebus: ⁊ non erit qui liberet te. Mulierem deſponſabis: ⁊ vir alius cubabit cum ea.

Pritiua chal.

דְּבַקְתָּךְ לְרַחֲלָתִי: יְדַבֵּק יְיָ בָּךְ יָת מוֹתָנָא עַד דְּיִשֵׁצִי יָתָךְ מֵעַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלַיל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ: יְמְחִינָךְ יְיָ בְּשַׁחְפָּתָא וּבְקַדְחָתָא וּבְדַלְקָתָא וּבְחַרְחוּרָא וּבְחַרְבָּא וּבְשִׁדָּפוֹנָא וּבְיַרְ

יִהְיוּ לָךְ לְנֶגֶד וּבָנֶיךָ וּבִתֶּיךָ לֹא יִתֵּן לְעַמִּים אֲחֵרִים וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְכָלוּ אֶל־אַהֲבָתָם וְאֵין לְיַד זְרוֹעֶךָ וְעֹשֶׂה לֹא תִרְעֶה וְלֹא תַעֲבֹד מֵהֶם

°hẽbis°in omnibus ᵗter=minis ᵘin terminis °& non ∞∞∞∞ ᵘvngeris° oleo: ᵗquia °de fluet & deperibũt. ᵇFilios °gñabis ᵇ& filias °& nõ ᶜfruerís eis: °qm̃ ducen=tur ᶠin captiuitatẽ. ᵇOẽs ᶠarbores tuas ᵐ& fruges ᵘterre tue ᵖrubigo °con=sumet. ᵍ Aduena ᵍqui ᵖte cum versatur in terra: ᵗ ascẽdet ᵘsuper te eritq; ᵗsublimior: ᵗtu aũt ᵗdesce des & cris ᵍiferio r. ° Ipse ᶠfenerabit tibi: & tu °nõ ᵇfenerabis ei. ᶠIpse ∞∞∞ ᵇerit ᶠi caput: ᵐ& tu ᵘeris °in caudam. ∞∞∞∞∞∞∞ ᵖEt veniẽt ᵘsuper te ᶜoẽs °maledictiões ᶜiste: ∞∞ ᵘ& pꝛecutes ᵗapphẽdẽt te ᶜdonec ᶠintereas. ∞∞∞ °quia ᵇnon audisti ᵖvocẽ ᵍdñi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶠdei tui ᵉnec seruasti ᵇmã data eius ᶠ& cerimonias ᵏquas ᵍpcepit tibi. ᵐEt erunt ᵘin te °signa ∞∞∞ ᵖatq; ꝓdigia ᵍ& in semĩe tuo ᶜvsq; in ᵍsẽpiternũ.

ᶜeo ᵍq nõ ᵍseruieris ᵃdño ᵇdeo tuo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶜin gaudio ᶜcordiſq; ᵇleti cia ᵃpropter ᵉrerũ ᵍoĩm ᶠabundantiã. ᵇServies ᶜinimico tuo ᶠquem ∞∞∞ ᵐemittet ᵉtibi ° dñs ᶠin fa me ᵍ& siti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶠ& nuditate ᵍ& ᶜoi ᵍpenu ria: ᵘ& ponet ᶜiugum ∞∞ ᶠferreum ᵘsup ᵃceruicem tuã: ᵇdonec ᵉte ᶜconterat

ᵃAdducet ᵈdñs ᵉ super te ᵇgentem ᶠde longinquo & ᶜde extremis ᵉterre fini bus ᵐ in ſilitudinẽ ∞∞∞∞ ᵃaquile ᵘvolãtis cũ ipetu ᵃcuius ᶠlinguã ᵍ intelligere ᶜnõ poſſis ᵇgentẽ ᵃproca ciſſimã: ᶠq; non ∞∞∞∞∞ ᵇdeferat ᵃfeni ᶠnec ᵍ miſe reatur ᶜpuuli: ᵇ& deuoret ᶠfructũ ᶠiumẽtorũ tuorũ ᶠac fruges ᵐterre tue ∞∞∞

erũt in oĩbus terminis tuis: ᵗ oleo nõ vn ᵗ ctes in omnibus finibus tuis: ᵗ oleum non ungeris: ᵗ & vinum non bibes: ᵗ & greges tuos non pascent. ᵗ & ſi Deut. 28.c. ἔσονται ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου, καὶ ἔλαιον οὐ χρί Aggei 1.c. σῃ, ὅτι ἐκρυσιεῖται ἡ ἐλαία σου. υἱοὺς καὶ θυγατέ

λιας ſiue ſenectutis: ᵗ ſenectus non ſuperueniet tibi. ᵗ & ſi ſenectus ſuperuenerit tibi

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	Ca. xxviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
	וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃			[a]& terribile. [b]hoc [c]dñm [b]deum tuum:	nomẽ glorioſũ τ admirabile hoc: dñm
בָּלָא נְגַע	וְהִפְלָא יְהוָה אֶת מַכֹּתְךָ וְאֶת מַכּוֹת			[c]augebit [d]dñs plagas tuas: & [e]plagas	τὸ ὄνομα τὸ ἔνδοξον καὶ τὸ θαυμαστὸν τοῦτο, κύριος τὸν
אֶמֶן חָלָה	זַרְעֶךָ מַכּוֹת נְדֹלֹת וְנֶאֱמָנוֹת וְחֹלָיִם			[e]femínis tui: [f]plagas [g]magnas [h]& pſeuerãtes [i]infirmitates [k]peſſimas [l]& perpetuas: [m]& cõuertet [n]i te [o]omnes [p]afflictiões [q]egyptí [r]quas timuiſti [s]& adherebũt [t]tibi. [u]In	deũ tuũ: τ admirabiles faciet dñs plagas tuas:
רָעִים וְנֶאֱמָנִים׃ וְהֵשִׁיב בְּךָ אֵת				ſup & [v]vniuerſos [w]lãgno-	θεόν σου, καὶ παραδοξάσει κύριος τὰς πληγάς σου, τ
כָּל מַדְוֵה מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָגֹרְתָ				res [x]& plagas [y]q nõ ſunt [z]ſcripte [aa]in volumine [bb]	plagas feminis tui: plagas ma-
מִפְּנֵיהֶם וְדָבְקוּ בָּךְ׃ גַּם כָּל חֳלִי				legis huius: [cc]inducet	gnas τ mirabiles: τ infirmitates malas τ ppetuas. τ
וְכָל מַכָּה אֲשֶׁר לֹא כָתוּב סֵפֶר	כְּתֹב			[dd]dominus [ee]ſuper te	redu-
הַתּוֹרָה הַזֹּאת יַעֲלֵם יְהוָה עָלֶיךָ	יַרֵד עָלֵימוֹ			[ff]donec te conterat. [gg]Et	cet te dñs in egyptũ in nauib: τ in
עַד הִשָּׁמְדֶךָ׃ וּנְשְׁאַרְתֶּם מְתֵי	שָׁמֵד שֶׁאֵר			remanebitis [hh] [ii]pauci nũero [jj]quí prius	ſρέψει σε κύριος εἰς αἴγυπτον ἐν πλοίοις, καὶ ἐν
מְעַט תַּחַת אֲשֶׁר הֱיִיתֶם כְּכוֹכְבֵי	סָתָם הָרֵב כַּכֹּכָב			[kk]ceratis ſicut aſtra [ll] [mm]celi [nn]p multitudie: [oo]q	via quã dixi nõ adijcietis vltra videre eã.
הַשָּׁמַיִם לָרֹב כִּי לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל	רָב			[pp]nõ audiſtis [qq]vocem [rr]	τῇ ὁδῷ ᾗ εἶπα οὐ προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν αὐτήν.
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׂשׂ	שׂוּשׂ			[ss]domini dei veſtri. [tt] Et [uu]ſicut ante [vv]letatus eſt [ww]	τ vendemini ibi inimicis vſis in ſeruos
יְהוָה עָלֵיכֶם לְהֵיטִיב אֶתְכֶם				[xx]dominus [yy]ſuper vos [zz]bñ [aaa]vobis faciens [bbb]	καὶ πραθήσεσθε ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν εἰς παῖδας
וּלְהַרְבּוֹת אֶתְכֶם כֵּן יָשִׂישׂ יְהוָה	רָבָה			[ccc]voſq [ddd]multiplicãs [eee]ſic le	τ ancillas: τ nõ erit qui emat.
עֲלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וְהִשַּׁמְּיד	אָבַד שָׁמַד			tabitur [fff] [ggg]diſperdens [hhh]vos [iii]atq; [jjj]ſubuertens: [kkk] [lll]vt auferamini [mmm]de [nnn]terra	καὶ παιδίσκας, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ κτήμενος. Ca. 29.
אֶתְכֶם וְנִסַּחְתֶּם מֵעַל הָאֲדָמָה				ad [ooo] [ppp]quam ingredieris poſ-	Ec verba federis: q̃ ꝓcepit
אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לָרִשְׁתָּהּ׃	יוֹרִישׁ			ſidendam. [qqq] [rrr]Diſperget te [sss]dominus [ttt]in oēs [uuu]populos [vvv]a ſũmi	῞Ηδε οὗτοι οἱ λόγοι τῆς διαθήκης, οὓς ἐνετείλατο
וְהֵפִיצְךָ יְהוָה בְּכֹל הָעַמִּים מִקְצֵה	פּוּץ			tate [www]terre [xxx]vſq ad termi	κύριος τῷ μωυσῆ, ſἧσαι τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἐν γῇ
הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ וְעָבַדְתָּ				nos eius: [yyy]& ſeruies [zzz] [aaaa]idiis [bbbb]alienis [cccc]quos &	moab: ꝓter fedus qꝫ pepigit eis in
שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר				[dddd]tu [eeee]ignoras [ffff]& pres tui:	μοάβ, πλὴν τῆς διαθήκης ἧς διέθετο αὐτοῖς ἐν
לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ עֵץ				[gggg]ligno [hhhh] [iiii]& lapidibus. [jjjj]In gentibus quoq; [kkkk]illis nõ [llll]qeſces: [mmmm]neq; [nnnn]erit [oooo]requies	oreb. τ vocauit moyſes oẽs filios
וָאָבֶן׃ וּבַגּוֹיִם הָהֵם לֹא תַרְגִּיעַ	רָגַע			[pppp]veſtigio [qqqq]pedis tui. [rrrr]	χωρήβ. καὶ ἐκάλεσε μωυσῆς πάντας τοὺς υἱοὺς
וְלֹא יִהְיֶה מָנוֹחַ לְכַף רַגְלֶךָ וְנָתַן	מָנוֹחַ			[ssss]Dabit [tttt]tibi [uuuu]dñs [vvvv]ibi [wwww]cor [xxxx]pauidum [yyyy]& deficiẽtes [zzzz]oculos [aaaaa]& [bbbbb]aiam [ccccc]conſumptã merore: [ddddd]& erit	ἰσραὴλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς ἑωράκατε πάν
יְהוָה לְךָ שָׁם לֵב רַגָּז וְכִלְיוֹן	כָּלָה			[eeeee]vita tua ſuſpẽſa [fffff]	τα ὅσα ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐν γῇ αἰγύ-
עֵינַיִם וְדַאֲבוֹן נָפֶשׁ׃ וְהָיוּ חַיֶּיךָ				[ggggg]oculo tuo. τ timebis die τ no	pti coꝛã vobis pharaoni τ oῖϐ
תְּלָאִים לְךָ וּפָחַדְתָּ לַיְלָה וְיוֹמָם	אָמַן			cte τῶν ὀφθαλμῶν σου. καὶ φοβηθήσῃ ἡμέρας καὶ νυ	ser
וְלֹא תַאֲמִין בְּחַיֶּיךָ׃				[hhhhh]nocte [iiiii]& die: [jjjjj]& nõ [kkkkk]credes [lllll]vite tue.	τῶν ἐνώπιον ὑμῶν φαραὼ καὶ πᾶσι τοῖς θερά-
					πουσιν αὐτοῦ, καὶ πᾶσι τῇ γῇ αὐτοῦ, τοὺς πει-
					ρασμοὺς οὓς εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, τὰ σημεῖα
					καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκεῖνα, τὴν χεῖρα
					τὴν κραταιὰν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν. καὶ
					οὐκ ἔδωκε κύριος ὁ θεὸς ὑμῖν καρδίαν εἰδέναι, καὶ
					ὀφθαλμοὺς βλέπειν, καὶ ὦτα ἀκούειν, ἕως τῆς ἡ-
					μέρας ταύτης. καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς τεσσαρακονταέτη
					ἐν τῇ ἐρήμῳ. οὐκ ἐπαλαιώθησαν τὰ ἱμάτια ὑμῶν,
					καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν οὐκ ἀπετρίβη ἀπὸ
					ποδὸς σου. καὶ φόσει σοι κύριος ἐκεῖ καρδίαν
					παιδίᾳ· καὶ ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ
					ἀκούειν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἤγαγεν ὑμᾶς
					ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη· τὰ ἱμάτια ὑμῶν
					οὐ συνεπαλαιώθη ἐπὶ σοί, καὶ τὰ ὑποδήματα οὐ
					συνεπαλαιώθη ἐπὶ τοῦ ποδός σου. καὶ ἄρτον οὐκ ἐφάγετε, οἶνον καὶ
					σικέραν οὐκ ἐπίετε, ἵνα γνῶτε, ὅτι ἔστος κύρι-
					ος ὁ θεὸς ὑμῶν· καὶ ἤλθετε

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אֲמַר נְתַן	וְתֵחֲלָא דַּיְיָ יֵרֵי אֱלָהָךְ׃ וְיַבְּרִישׁ יֵרֵי יָת מַחַת בְּנָךְ מֵחָן סַגִּיאָן וְהֵימְנָן	צְבָרָא תֵּימַר מַן יְהַב רְמָשָׁא וּפַרְמָשָׁא תֵּימַר מַן יְהַב
חָזֶה תּוֹב יָסַף	וְעָרְעָן בִּישִׁין וְהֵמְיָנִין וְיַחֲתֵי בְּרָא יָת כָּל מַכְתָּשַׁי מִצְרָאֵי דְּרְחֵלְתָּא מִן קֳדָמָךְ	מִטְרִין לְאַרְעָא דְּתִסְגֵּי לְמִזְרַע וְיֵתֵי מִטְרָא בְּעִדָּנֵיהּ
עָבַר נָתַן	וְיִדְבְּקוּן בָּךְ׃ גַּם כָּל מָחָא וְכָל מַכְתָּשָׁא דְּלָא כְתִיב בְּסִפְרָא	וְתִתְבָּרֵךְ כָּל עוֹבָדָא דִּידָךְ וְתִפְרוֹק עַמְמִין
קוּם גְּזַר	דְּאוֹרָיְתָא הָדָא יַסְקִנֵּיהּ דַּיְיָ עֲלָךְ עַד דְּתִשְׁתֵּיצֵי׃	סַגִּיאִין וְלָא תִפְרוֹק אַתְּ מִן עַמְמַיָּא וְלָא
חָזָה	וְתִשְׁתְּאַרוּן בְּמִנְיָן זְעִיר תְּחוֹת דְּהֲוֵיתוּן כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא לְסַגִּיאִין אֲרֵי לָא	יִשְׁלְטוּן עַמְמַיָּא בָּךְ וְלָא יִשְׁלְטוּן בְּאַרְעָךְ וְלָא
כָּסָא רָבַב אוֹת	קַבֶּלְתָּ בְּקָלָא דַּיְיָ יֵרֵי אֱלָהָךְ׃ וְיְהֵי כְּמָא דְּחֵדִי יֵרֵי עֲלֵיכוֹן לְאַבָּדָא	יִשְׁלְטוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּחַיָּיךְ וְלָא בְּחַיֵּי
יָצָא חָזָה	וּלְשֵׁיצָאָה יְתִכּוֹן וְתִתְלַקְטוּן מֵעַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָלָא לְאֵירָתָהּ׃ וּפַזַּרְכָּ	בְּנָיִךְ וְלָא יִשְׁלְטוּן בְּחֵילָךְ וְלָא יְהֵי בְּרָא
שָׁנָה רַבָּא	יְיָ בְּכָל עַמְמַיָּא מִסְיָפֵי אַרְעָא וְעַד סְיָפֵי אַרְעָא וְתִפְלַח	בְּעִדָּנָךְ וְלָא בְּזַרְעָךְ וְלָא בְּבִירָךְ וְלָא בְּבִירֵי
דִּבֵּר בָּלָה	תַּמָּן לְטָעֳיָתָא דִּי לָא יְדַעְתָּא אַתְּ וַאֲבָהָתָךְ אָעָא וַאֲבָנָא׃ וּבְעַמְמַיָּא	בְּעִירָךְ וְלָא בְּבִירֵי בְּעִירָךְ וְלָא בְּעִדָּנָךְ וְלָא
סָנָא רָנַן שָׁתָה	לָא תְנוּחִין וְלָא יְהֵי מְנָח לְפַרְסַת רַגְלָךְ וְיִתֶּן יְיָ לָךְ תַּמָּן לֵב תָּהֵי וְחָשְׁכוּ עֵינִין וּפְחַן	בְּחֵילָךְ וְלָא בְּזַרְעָךְ וְלָא בְּבִירָךְ וְלָא בְּבִירֵי
	נַפְשָׁא׃ וְיְהוֹן חַיָּיךְ תְּלָן לָךְ מִלְקֳבֵל וְתֵהֵי פָחֵד לֵילְיָא וּיְרַחֲמָא וְלָא תְהֵימִן בְּחַיָּיךְ׃	בְּעִירָךְ וְלָא בְּעִדָּנָךְ וְלָא בְּחֵילָךְ וְלָא בְּזַרְעָךְ

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	Ca. xxix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
אָמַר נָתַן	בַּבֹּקֶר תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֶרֶב וּבָעֶרֶב			[a]Mane [b]dices: [c]quis mi- hi [d]det [e]vesperum: [f]& ve- spere: [g]qs mihi [h]det [i]ma- ne [k]propter [l]cordis tui [m]formidinẽ [n]q [o]terrebe- ris. [p]& propter ea [q]q [r]uis [s]videbis [t]oculis. [u]Redu- cet te [v]dominus [w]in [x]classibus [y]in egyptũ [z]p viam de [aa]qua [bb]dixit [cc]tibi vt [dd]eam: am- pliꝰ [ee]non [ff]videres. [gg] [hh]Ibi [ii]venderis [jj]inimicis tuis [kk]in ſeruos [ll] [mm]& ancillas: [nn]& non erit [oo]qui emat. Ca. 29.	
בָּחֹד רָאָה	תֹּאמַר מִי יִתֵּן בֹּקֶר מִפַּחַד לִבְּךָ				
שׁוּב	אֲשֶׁר תִּפְחָד וּמִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ				
אָנָה	אֲשֶׁר תִּרְאֶה׃ וֵהֱשִׁיבְךָ יְהוָה				
יָסַף רָאָה	מִצְרַיִם בָּאֳנִיּוֹת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר				
עָבַר	אָמַרְתִּי לְךָ לֹא תֹסִיף עוֹד לִרְאֹתָהּ				
	וְהִתְמַכַּרְתֶּם שָׁם לְאֹיְבֶיךָ לַעֲבָדִים				
	וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה׃				
	אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר צִוָּה		Ca. xxix.		
נְגִי	יְהוָה אֶת מֹשֶׁה לִכְרֹת אֶת בְּנֵי				
בְּדַד	יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מוֹאָב מִלְּבַד				
	הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אִתָּם בְּחֹרֵב׃				
קָרָא	וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל				
אָמַר רָאָה	וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם רְאִיתֶם אֵת				
	כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְעֵינֵיכֶם				
	בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל				
נָסָה	עֲבָדָיו וּלְכָל אַרְצוֹ הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת				
רָאָה אוֹת נָכָה	אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ הָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים				
	הַגְּדֹלִים הָהֵם׃ וְלֹא נָתַן יְהוָה				
יָדַע רָאָה	לָכֶם לֵב לָדַעַת וְעֵינַיִם לִרְאוֹת				
	וְאָזְנַיִם לִשְׁמֹעַ עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃				
בָּלָה נָגַע	וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה				
דִּבֵּר בָּלָה	בַּמִּדְבָּר לֹא בָלוּ שַׂלְמֹתֵיכֶם				
	מֵעֲלֵיכֶם וְנַעַלְךָ לֹא בָלְתָה מֵעַל				
סָנָא רָנַן שָׁתָה	רַגְלֶךָ׃ לֶחֶם לֹא אֲכַלְתֶּם וְיַיִן				
יָדַע חָזָה	וְשֵׁכָר לֹא שְׁתִיתֶם לְמַעַן תֵּדְעוּ				
בּוֹא	כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וַתָּבֹאוּ				

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
אֲמַר נְתַן	Mane dices: quis mihi det vesperũ. τ vespere dices:	צְבָרָא תֵּימַר מַן יְהַב רְמָשָׁא וּפַרְמָשָׁא תֵּימַר מַן יְהַב
חָזֶה תּוֹב יָסַף	q̃s mihi det mane: ꝓpter pauoꝛẽ cordis tui quo pane	מִטְרִין לְאַרְעָא דְּתִסְגֵּי לְמִזְרַע וְיֵתֵי מִטְרָא בְּעִדָּנֵיהּ
עָבַר נָתַן	bis: τ ꝓpter viſionẽ oculoꝝ tuoꝝ q̃s videbis. Et redu	וְתִתְבָּרֵךְ כָּל עוֹבָדָא דִּידָךְ וְתִפְרוֹק עַמְמִין
קוּם גְּזַר	cet te dñs in egyptũ in nauib: ꝓ viã de q̃ dixi tibi: nõ	סַגִּיאִין וְלָא תִפְרוֹק אַתְּ מִן עַמְמַיָּא וְלָא
חָזָה	adꝺes vltra videre eas: τ vẽdemini ibi inimicis tuis	יִשְׁלְטוּן עַמְמַיָּא בָּךְ וְלָא יִשְׁלְטוּן בְּאַרְעָךְ וְלָא
כָּסָא רָבַב אוֹת	in ſeruos τ ancillas: τ nõ erit qui emat. Ca. 29.	יִשְׁלְטוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּחַיָּיךְ וְלָא בְּחַיֵּי
יָצָא חָזָה	Hec verba federis quod ꝓcepit dñs moyſi: vt feriret cum filiis iſrael in terra moab: ꝓter fedus qꝫ pepigit eis in	בְּנָיִךְ וְלָא יִשְׁלְטוּן בְּחֵילָךְ וְלָא יְהֵי בְּרָא
שָׁנָה רַבָּא	oreb. τ vocauit moyſes oẽs filios iſrael: τ dixit ad eos: vos vidiſtis oĩa q̃ fecit dñs	בְּעִדָּנָךְ וְלָא בְּזַרְעָךְ וְלָא בְּבִירָךְ וְלָא בְּבִירֵי
דִּבֵּר בָּלָה	ante oculos vſos in terra egypti pharaõi τ oĩbus ſer	בְּעִירָךְ וְלָא בְּעִדָּנָךְ וְלָא בְּחֵילָךְ וְלָא בְּזַרְעָךְ
סָנָא רָנַן שָׁתָה	uis eius τ vniuerſe terre illius: tentationes magnas	וְלָא בְּבִירֵי בְּעִירָךְ וְלָא בְּעִדָּנָךְ וְלָא
יָדַע חָזָה	quas viderunt oculi tui τ ſigna atq; portenta magna illa. Et nõ dedit vobis dñs cor ad ſciendũ neq; oculos	בְּחֵילָךְ וְלָא בְּזַרְעָךְ וְלָא בְּבִירָךְ וְלָא בְּבִירֵי
שָׁמַע רָבַע שָׁנָה	ad videndũ neq; aures ad audiendũ vſq; in diẽ hanc.	בְּעִירָךְ וְלָא בְּעִדָּנָךְ וְלָא בְּחֵילָךְ וְלָא בְּזַרְעָךְ
דִּבֵּר בָּלָה כְּסָא	Et duxit vos quadraginta annis per deſertũ: nõ in-	וְלָא בְּבִירֵי בְּעִירָךְ וְלָא בְּעִדָּנָךְ וְלָא בְּחֵילָךְ
סָנָא רָנַן שָׁתָה	ueterata ſunt veſtimẽta veſtra in vobis: τ calciamẽta	וְלָא בְּזַרְעָךְ וְלָא בְּבִירָךְ וְלָא בְּבִירֵי בְּעִירָךְ
	veſtra non ſunt attrita in pedibus veſtris. ꝑanẽ non	וְלָא בְּעִדָּנָךְ וְלָא בְּחֵילָךְ וְלָא בְּזַרְעָךְ וְלָא
	comediſtis: τ vinũ τ quicqd inebriare poteſt nõ bibi-	בְּבִירֵי בְּעִירָךְ וְלָא בְּעִדָּנָךְ וְלָא בְּחֵילָךְ
	ſtis: vt ſcíretis qñ ego ſum dñs de veſter. Et veniſtis	וְלָא בְּזַרְעָךְ וְלָא בְּבִירָךְ וְלָא בְּבִירֵי

Pritiua beb.	Ter. Heb.	Deut.	La. xxix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Mn. 21
קוּם	אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיֵּצֵא סִיחֹן מֶלֶךְ			ad hunc locũ egressus	νῶν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· καὶ ἐξῆλθε σηων βασιλεὺς	
	חֶשְׁבּוֹן וְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן לִקְרָאתֵנוּ			est seon rex	ἑως τοῦ τόπου τούτου· καὶ ἐξῆλθε σηὼν βασιλεὺς	
	לַמִּלְחָמָה וַנַּכֵּם׃ וַנִּקַּח אֶת־אַרְצָם			esebon & og rex	εσεβὼν· καὶ ὼγ βασιλεὺς τῆς βασανίτις συνάντη	
לָתֵת נְתָנָהּ	וַנִּתֵּנָה לִנְחָלָה לִרְאוּבֵנִי וְלַגָדִי			basa in occurrẽtes	σεν ἡμῖν εἰς πόλεμον· καὶ παρετάξαμεν αὐτοῖς·	
חֲצִי	וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשִּׁי׃ וּשְׁמַרְתֶּם			nobis in pugna	σὺν ἡμῖν ἐν πολέμῳ· καὶ ἐπαρετάξαμεν αὐτοῖς, καὶ	
עֲשֹׂת	אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם			ad pugnam: &	παρεδόμεν τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ἐδώκαμεν αὐτὴν ἐν κλη	
כֹּל	אֹתָם לְמַעַן תַּשְׂכִּילוּ אֵת כָּל			percussimus eos:	ρονομίαν τοῖς	
עֲשֹׂה נגר	אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן׃ אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם			& tulimus eos	φυλῇ ῥουβὴν καὶ τῇ φυλῇ γαδδὶ καὶ τῷ ἡμίσει φυ	
נצב	כֻּלְּכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם רָאשֵׁיכֶם			terrã eorũ: ac	λῆς μανασσῆ· καὶ φυλάξεσθε πάντας τοὺς λόγους	
	שִׁבְטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כֹּל			tradidimus	τῆς διαθήκης ταύτης, ποιεῖν αὐτούς, ἵνα συνῆτε	
	אִישׁ יִשְׂרָאֵל׃ טַפְּכֶם נְשֵׁיכֶם וְגֵרְךָ			possidendam	σύνεσιν ἃ ἐὰν ποιῆτε· ὑμεῖς ἐστήκατε σήμερον πάν	
	אֲשֶׁר בְּקֶרֶב			ruben & gad &	τες ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, οἱ ἀρχίφυλοι	
	מַחֲנֶיךָ מֵחֹטֵב עֵצֶיךָ עַד שֹׁאֵב			dimidie tribu	ὑμῶν, καὶ ἡ γερουσία ὑμῶν, καὶ οἱ κριταὶ ὑμῶν,	
	מֵימֶיךָ׃ לְעָבְרְךָ בִּבְרִית יְהוָה			manasse. &	καὶ οἱ γραμματοεισαγωγεῖς ὑμῶν, πᾶς ἀνὴρ Ἰσρα	
אֱלֹהֶיךָ וּבְאָלָתוֹ אֲשֶׁר יְהוָה				custodietis ea:	ηλ· οἱ γυναῖκες ὑμῶν, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, καὶ	
אֱלֹהֶיךָ כֹּרֵת עִמְּךָ הַיּוֹם׃ לְמַעַן				vt intelligatis	ἀλλογενὴς ὁ ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς ὑμῶν, ἀπὸ	
הָקִים אֹתְךָ הַיּוֹם לוֹ לְעָם וְהוּא				vniuersa q̃	ὁ προσκλυτὸς ὁ ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς ὑμῶν, ἀπὸ	
יִהְיֶה לְךָ לֵאלֹהִים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר				facitis. vos	ξύλου ὑδροφόρου ὑμῶν ἕως ὑδροφόρου ὑμῶν, πᾶς ἐκθεῖν	
לָךְ וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ				fictissto hodie	σεως τῶν ὑμῶν ἕως ὑδροφόρου ὑμῶν, πᾶς ἐκθεῖν	
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב׃ וְלֹא				ch=	σεως ἐν τῇ διαθήκῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ἐν ταῖς	
אִתְּכֶם לְבַדְּכֶם אָנֹכִי כֹּרֵת				ristis &	ἐπικλήσεσιν αὐτοῦ, ὅσα κύριος ὁ θεὸς σου διατίθεται πρός	
אֶת־בְּרִית הַזֹּאת וְאֶת הָאָלָה				aduene q̃	σε ἐν τῇ διαθήκῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ἐν ταῖς	
הַזֹּאת׃ כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ				tecũ mora	ἐπικλήσεσιν αὐτοῦ, ὅσα κύριος ὁ θεός σου διατίθεται πρός	
פֹּה עִמָּנוּ עֹמֵד הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה				tur in castris:	σε σήμερον, ἵνα ᾖς σὺ σε αὐτῷ εἰς λαόν, καὶ αὐτὸς	
אֱלֹהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה עִמָּנוּ				exceptis lignorũ	ἔσται σου θεός, ὃν τρόπον εἶπέ σοι, καὶ ὃν τρόπον ὤμο	
הַיּוֹם׃ כִּי אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֵת אֲשֶׁר				ceforib? & his	σεν τοῖς πατράσι σου Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰα	
יָשַׁבְנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת אֲשֶׁר				q̃ cõportãt	κωβ. καὶ οὐχ ὑμῖν μόνοις διατίθεμαι ἐγὼ τὴν διαθή	
עָבַרְתֶּם בְּקֶרֶב גּוֹיִם אֲשֶׁר				aquas. q̃t	κην ταύτην καὶ τὴν ἀρὰν ταύτην, ἀλλὰ καὶ τοῖς	
עֲבַרְתֶּם׃ וַתִּרְאוּ אֶת שִׁקּוּצֵיהֶם וְאֶת גִּלֻּלֵיהֶם				transeas in federe	hic erstib? vobisc̃ hodie cord dio	
עֵץ וְאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶם׃				dñi tui: & in	ὧδε ὄυσι μεθ' ὑμῶν σήμερον ἔναντι κυρίου τοῦ	
פֶּן יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אוֹ				iurciuran=	θεοῦ ὑμῶν, καὶ τοῖς μὴ ὄυσιν ὧδε μεθ' ὑμῶν σήμε	
מִשְׁפָּחָה אוֹ שֵׁבֶט אֲשֶׁר לְבָבוֹ				do qd hodie	ρον· ὅτι ὑμεῖς οἴδατε ὡς κατῳκήσαμεν ἐν γῇ	
פֹנֶה הַיּוֹם מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ				dominus	egypti: & quõ trãsierim in medio	C
לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם				deus tuus	ἀγυπτίου, καὶ ὡς παρῆλθομεν ἐν μέσῳ τῶν	
פֶּן יֵשׁ בָּכֶם שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ				percutit te:	ἐθνῶν ὃς	
וְלַעֲנָה׃ וְהָיָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת דִּבְרֵי				cum: &		
הָאָלָה הַזֹּאת וְהִתְבָּרַךְ בִּלְבָבוֹ				suscitet te		
לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לִּי כִּי בִשְׁרִרוּת				tibi in popu		
לִבִּי אֵלֵךְ לְמַעַן סְפוֹת הָרְוָה אֶת				lum: & ipse		
הַצְּמֵאָה׃ לֹא יֹאבֶה יְהוָה סְלֹחַ לוֹ				it dominus deus tuus		
כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יְהוָה וְקִנְאָתוֹ				sicut locutus		
בָּאִישׁ הַהוּא וְרָבְצָה בּוֹ כָּל הָאָלָה				est tibi: &		
הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה וּמָחָה יְהוָה				sicut iurauit		
אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם׃ וְהִבְדִּילוֹ				patribus tuis		
יְהוָה לְרָעָה מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל				abraam isaac & iacob.		
כְּכֹל אָלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה				nec vobis folis ego		
בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה׃ וְאָמַר הַדּוֹר				hoc fedus ferio		
הָאַחֲרוֹן בָּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ				& hec iuramenta cõfir		
מֵאַחֲרֵיכֶם וְהַנֵּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא				mo:		
מֵאֶרֶץ רָחוֹקָה וְרָאוּ אֶת				sed cũctis presentibus		
מַכּוֹת הָאָרֶץ הַהִוא וְאֶת תַּחֲלֻאֶיהָ				& absentibus.		
אֲשֶׁר חָלָה יְהוָה בָּהּ׃ גָּפְרִית וּמֶלַח שְׂרֵפָה כָּל אַרְצָהּ				Vos enim nostis quo		
לֹא תִזָּרַע וְלֹא תַצְמַח וְלֹא				modo habitauerimus in terra egypti & quomõ		

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
נָגַח	ad locus hunc: & egressus est seon rex esebon & og rex	וּפְקַדְתְּ יָתְהוֹן׃ וְתֵיתוּן לְגַבָּא דְּחִשְׁבּוֹן מַלְכָּא דְּסִיחוֹן וְעוֹג מַלְכָּא דְּבָשָׁן לְאַנָּחָא קְרָבָא
חָמָא חֲמָן	basan in occursum nostrũ ad pugnam: & percussimus	לְמֶחֱתְיִן׃ וּנְבַזְעִנָּה יָת אַרְעֲהוֹן וְיהַבְנָה לְאַחֲסָנָא לְשִׁבְטָא דְּרְאוּבֵן וּלְשִׁבְטָא דְּגָד
עָטַר קוּם עֲבַד	eos: & fubiecimus terram eorum: & dedimus eam in	וּלְפַלְגוּת שִׁבְטָא דְּמַנַשֶּׁה׃ וְתִטְּרוּן יָת פִּתְגָמֵי קְיָמָא הָדָא וְתַעְבְּדוּן יָתְהוֹן בְּדֵיל
שָׁכַל קוּם רֵאשׁ	possessionem tribui ruben & tribui gad & dimidie tri	לְמִשְׂכַּל דְּתִתְבְּרוּן יָת כָּל דְּתַעְבְּדוּן׃ אַתּוּן קָיְמִין יוֹמָא דֵין כֻּלְּכוֹן קֳדָם יְיָ
שׁוּב נָשָׂה נוּר	bui manasse. Et custodietis verba pacti huius & facie	אֱלָהֲכוֹן רֵישֵׁיכוֹן אִלֵּנֵיכוֹן וְסָרְכֵיכוֹן כָּל אִינְשֵׁי יִשְׂרָאֵל
סָלָא עוֹל קוּם	tis ea: vt intelligatis vniuersa que facitis. Vos statis	טַפְלְכוֹן נְשֵׁיכוֹן וְגִיּוֹרְכוֹן דִּי בְגוֹ מְשִׁרְיָתְכוֹן מִדַּלְּפֵי עֵיצְכוֹן עַד שָׁאֲבֵי
אֱתָם הָוָה	hodie cuncti coram domino deo vestro: principes vestri &	מֵיכוֹן׃ לְמֶעְבַּרְכוֹן בִּקְיָמָא דַּייָ אֱלָהָכוֹן וּבְאָלָתֵהּ דַּייָ אֱלָהָכוֹן דִּי הוּא כָּרֵת
קוּם	tribus vestre: senes vestri & prefecti vestri offices viri	עִמָּכוֹן יוֹמָא דֵין׃ בְּדֵיל לְמֶקְמָא יָתְכוֹן יוֹמָא דֵין לֵיהּ לְעַם וְהוּא יְהֵי לָךְ לֶאֱלָהָא כְּמָא
	israel: paruuli vestri & vxores vestre & aduene q̃ tecũ	דְּמַלֵּל לָךְ וְכְמָא דְּקַיֵּם לַאֲבָהָתָךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב׃ וְלָא עִמְּכוֹן בְּלָחוֹדֵיכוֹן
	morã tur in castris: exceptis lignorũ ceforib? & his	אֲנָא גָּזַר קְיָמָא הָדָא וְתָא מַרְעֵיתָא הָדָא׃ אֲרֵי יָת דְּאִיתֵהִי הָכָא עִמָּנָא יוֹמָא דֵין
	q̃ cõportãt aquas. q̃t transeas in federe dñi	וְיָת דְּלֵית הָכָא עִמָּנָא יוֹמָא דֵין׃ דְּחֶזְיָא עֵינָךְ יָת פִּתְגָמֵי כַּיְנָיָא הָדָא

Pritiua. beb.	Ter. Heb.	Deut.	La. xxix.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.	Mn. 22
	עָבְרנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עֲבַרְתֶּם׃			per medium populorum per quos transistis et vidi=	διήλθομεν διὰ μέσου τῶν ἐθνῶν, οὓς διήλθετε· καὶ	
רָאָה	וַתִּרְאוּ אֶת שִׁקּוּצֵיהֶם וְאֶת גִּלֻּלֵיהֶם			stis abominationes eorum & idola eorum lignea et	εἴδετε τὰ βδελύγματα αὐτῶν, καὶ	
אִישׁ	עֵץ וְאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶם׃			lapidea argentea & aurea que sunt in eis. Ne forte	τὰ εἴδωλα αὐτῶν, ξύλον καὶ λίθον ἀργύριον καὶ χρυ	
שָׁרָשׁ	פֶּן יֵשׁ בָּכֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אוֹ			sit in vobis vir aut mulier aut familia aut tribus cuius	σίον, ἃ ἐστι παρ' αὐτοῖς· μή τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν ἀνὴρ ἢ	
פָּרָה	מִשְׁפָּחָה אוֹ שֵׁבֶט אֲשֶׁר לְבָבוֹ			cor auersum est hodie a domino deo nostro. & vt vadat & seruiat dijs illarum gentium & sit inter vos radix	γυνὴ ἢ πατριὰ ἢ φυλή, τίνος ἡ διάνοια ἐξέκλινεν	
רֹאשׁ	פֹנֶה הַיּוֹם מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ			germinans fel & amaritudinẽ. Cũq audierit verba	ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, πορεύεσθαι λατρεύειν	
לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם				iuramenti huius benedicat sibi in corde suo, dicens:	τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν ἐκείνων· μή τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν ῥί	
בָּרַךְ	פֶּן יֵשׁ בָּכֶם שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ			pax erit mihi: & ambulabo in prauitate cordis mei:	ζα φύουσα χολὴ καὶ πικρία· καὶ ἔσται ἐὰν ἀ	
שָׁלוֹם הָיָה	וְלַעֲנָה׃ וְהָיָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת דִּבְרֵי			vt addatur ebrietati ebria	κούσῃ τὰ ῥήματα τῆς ἀρᾶς ταύτης, καὶ ἐπιφή	
	הָאָלָה הַזֹּאת וְהִתְבָּרַךְ בִּלְבָבוֹ			non ignoscat ei. sed furor eius fumet? & zelus eius	cat in corde suo: dicẽs: ſcẽa mihi ſint:	
	לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לִּי כִּי בִשְׁרִרוּת			ardebit in homine illum: & adherebũt ei oes male=	μήσηται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, λέγων, ὅσιά μοι ἔσ	
	לִבִּי אֵלֵךְ לְמַעַן סְפוֹת הָרְוָה אֶת			dictiões scripte in libro hui⁹ legis: & delebit dñs	σῃ μοι ἐν τῇ πλάνῃ τῆς καρδίας μου πο	
	הַצְּמֵאָה׃ לֹא יֹאבֶה יְהוָה סְלֹחַ לוֹ			nomen eius de sub celo: & disiungẽt eũ dñs in ma=	τὸ, ὅτι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς καρδίας μου πο	
	כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יְהוָה וְקִנְאָתוֹ			lam ex omnibus tribubus israel: iuxta oes male=	ρεύσομαι, ἵνα μὴ συναπολέσῃ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν ἀ	
	בָּאִישׁ הַהוּא וְרָבְצָה בּוֹ כָּל הָאָלָה			dictiones federis que scripte sunt in libro legis	μαρτητὸν, οὐ μὴ θελήσῃ ὁ θεὸς ἱλατεύσει αὐτῷ,	
	הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה וּמָחָה יְהוָה			huius. & dicẽt generatio sequẽs & filij vestri qui	ἀλλ' ἢ τότε ἐγκαυθήσεται ὀργὴ κυρίου, καὶ ὁ ζῆλος αὐ	
	אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם׃ וְהִבְדִּילוֹ			nascentur post vos & filij alienigene qui venerit de	τοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ· καὶ κολλήσονται ἐν	
	יְהוָה לְרָעָה מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל			terra longinqua: videntes plagas terre illius & infir=	co oes maledictiões federis huius: scri=	
	כְּכֹל אָלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה			mitates eius quibus afflixerit eam dñs: fulphure &	ptæ in volumie legis huius.	
	בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה׃ וְאָמַר הַדּוֹר			sale combusta erit omnis terra eius: non seminabitur:	γραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου.	
	הָאַחֲרוֹן בָּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ			neq̃ germinabit: neq̃	καὶ ἐξαλείψει κύριος τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑπὸ	
	מֵאַחֲרֵיכֶם וְהַנֵּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא			ascendet in ea: neq̃	τῆς διαθήκης τῆς γεγραμμένης ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ	
	מֵאֶרֶץ רָחוֹקָה וְרָאוּ אֶת			omnis herba	νόμου τούτου· καὶ ἐροῦσιν ἡ γενεὰ ἡ ἑτέρα οἱ υἱοὶ	
	מַכּוֹת הָאָרֶץ הַהִוא וְאֶת תַּחֲלֻאֶיהָ			germinabit in ea:	ὑμῶν, οἱ ἀναστήσονται μεθ' ὑμᾶς, καὶ ὁ ἀλλότριος, ὃς	
	אֲשֶׁר חָלָה יְהוָה בָּהּ׃ גָּפְרִית וּמֶלַח שְׂרֵפָה כָּל אַרְצָהּ			neq̃ omnis	ἐλεύσεται ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ ὄψονται τὰς πλη	
	לֹא תִזָּרַע וְלֹא תַצְמַח וְלֹא			herba	γὰς τῆς γῆς ἐκείνης καὶ τὰς νόσους αὐτῆς, ἃς	
					ἐνέπνευσεν κύριος ἐν αὐτῇ, θεῖον καὶ ἅλας κα	
					τακεκαυμένον, πᾶσα ἡ γῆ αὐτῆς οὐ σπαρήσε	
					ται· καὶ οὐκ ἀνατελεῖ, οὐδὲ μὴ	

Pritiua. chal.	Interp. chal.	Transla. Chal.
חֲזָה כְּוָה	per medium populorum per quos transistis et vidi=	בֵּינֵי עַמְמַיָּא דְּעֲבַרְתּוּן׃ וְחֵית טֻעֲוֵיהוֹן וְיָת גֻּלֵּיהוֹן עָא וְאַבְנָא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא
אִנְתָּא כֵּנָה	stis abominationes eorum & idola eorum lignea et	דְּעִמְּהוֹן׃ דִּילְמָא אִית גְּבַר אוֹ אִתְּתָא אוֹ זַרְעִית אוֹ שִׁבְטָא דְּלִבֵּיהּ כְּנִי יוֹמָא דֵין
יְהַךְ כָּלַח	lapidea argentea & aurea que sunt in eis. Ne forte	מִתַּחְוֵי לְמֵיזַל לְפוּלְחָנָא דְּאִלָּנֵיגָא הָהִנָּא דִּילְמָא אִית בְּכוֹן גַּבְרָא
יְהַרְהֵר זוּד הָוָה	sit in vobis vir aut mulier aut familia aut tribus cui⁹	דְּמַרְהֵר חֲטָאִין אֲזֵדִין׃ וְיְהֵי כְּמִשְׁמְעֵיהּ יָת פִּתְגָמֵי מוֹמָתָא הָדָא וְיִתְחַשַּׁב בְּלִבֵּיהּ
שַׁע חָשַׁב אֲמַר	cor auersus est hodie a timore dñi dei nostri: vt vadat	לְמֵימַר שְׁלָמָא יְהֵי לִי אֲרֵי בְּרְהוּרָא לִבִּי אֲנָא אֲזֵיל בְּדִיל לְאוֹסָפָא לֵיהּ חֲטָאִי
יָסַף שָׁלַח אָבַה	et seruiat idolis populoq illorũ: ne forte sit in vobis	לְמֵיהַב עַל זְדוֹנְתָא׃ לָא יְבִי יְיָ לְמִשְׁבַּק לֵיהּ אֲרֵי יְבִי יְיָ לְמִשְׁבַּק בְּכֵין יִתְקַף רוּגְזֵהּ דַּייָ וְחֵימְתֵּיהּ
שָׁבַק תָּקַף חֵמָה	vir cogitãs peccata aut fuphiam. Et cum audierit ver	בְּגַבְרָא הָהוּא וְיִתְקוֹן בֵּיהּ כָּל לְוָטַיָּא דִּכְתִיבָן בְּסֵפְרָא הָדֵין וְיִמְחֵי יְיָ יָת שְׁמֵיהּ
רָבַק מָחָה כָּרַשׁ	ba turamẽti huius cogitet in corde suo dicens. Pax	מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא׃ וְיַפְרֵשׁ יְיָ יָתֵיהּ לְבִישׁ מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל לְוָטֵי
קוּם	erit mihi qñ in cogitatione cordis mei ego ambula=	קְיָמָא דִּכְתִיבָא בְּסִפְרָא הָדֵין וְיִסַּר יְיָ בִּישִׁין וְבַר מִכָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
אֲתָא חָזָה עָבַר	bo: vt addãtur et peccata ignoscãtur peccatis fupbie.	מִפְרַשׁ אוֹרַיְתָא הָדֵין׃ וְיֵמַר דָּרָא בַּתְרָאָה בְּנַיכוֹן דִּי יְקוּמוּן מִן בָּתְרֵיכוֹן וּבַר עַמְמִין דִּיֵתֵי
עָבַר עָצַם	Non volet dñs vimittere ei: sed tunc irascetur furor	מֵאַרְעָא רְחִיקָא וְחָזַיִן יָת מַתְוָתָא הָדָא וְיָת מַרְעֲיָתָא הָהִיא דִּי אַרְעָא הָהִיא
	dñi & zelus eius cõtra virũ illum: & adherebunt	וּמְלְחָא יְקִידָתָא כָּל אַרְעָהּ לָא תִזְדְרַע וְלָא תַצְמַח וְלָא
	ei oes maledictiones que scripte sunt in libro legis	
	huius: & delebit dñs nomen eius sub celo. Et disiget	
	eum dñs in malũ de oibus tribubus israel iuxta oes	
	maledictiones federis que scripte sunt in libro legis	
	huius. Et dicet generatio sequẽs & filij vestri qui sur	
	gent post vos & filij alienigenæ qui venerit de terra	
	longinqua: videntes plagas terre eius & infirmitates	
	eius quibus afflixerit eam dñs: fulphure & fale com=	
	busta erit omnis terra eius: non seminabitur: neq̃	
	germinabit neq̃	

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	La. xxx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hebr. lxx. cũ interp̃. latina.
עָלָה הַבָּבֶד	מַהֲפֶכֶת			in exemplum subuersionis sodome & gomorre: & dame & seboim quas subuertit dominus in ira & in furore suo. & dicent omnes gentes.	εἰς ὑπόδειγμα ἀφανισμοῦ σοδομων καὶ γομορρα, ἀδαμα καὶ σεβωιμ, ἃς κατεστρεψεν κυριος ἐν θυμῷ αὐτου καὶ ὀργῆ. καὶ ἐρουσιν
סְדֹם וְעַמֹּרָה אַדְמָה וּצְבוֹיִם אֲשֶׁר					
הָפַךְ יְהוָה בְּאַפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ: וְאָמְרוּ					
כָּל הַגּוֹיִם עַל מָה עָשָׂה יְהוָה					
כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת מָה חֳרִי הָאַף					
הַגָּדוֹל הַזֶּה: וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר					
עָזְבוּ אֶת בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי					
אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאוֹ					
אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֵּלְכוּ					
וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ					
לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם					
וְלֹא חָלַק לָהֶם: וַיִּחַר אַף יְהוָה					
בָּאָרֶץ הַהוּא לְהָבִיא עָלֶיהָ אֶת					
כָּל הַקְּלָלָה הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה:					
וַיִּתְּשֵׁם יְהוָה מֵעַל אַדְמָתָם					
בְּאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל וַיַּשְׁלִכֵם					
אֶל אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה:					
הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ					
וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם					
לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה					
הַזֹּאת: וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ		Ca. xxx.			
עָלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה					
הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי					
לְפָנֶיךָ וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ בְּכָל					
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ					
שָׁמָּה: וְשַׁבְתָּ עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ					
וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר					

Pritiua chal.	Interp. chal.
חֵם	crescet in ea oīs herba: tīc subuertīs sodome & gomorre adame & seboī: ẽs subuertit dñs in ira sua & in furore suo. et dicēt oēs populi ꝓpter qđ fecit dñs sic terre huic: q̃ est ira furoris magni hui⁹? Et dicēt. qz dereliquerūt pactū dñi dei patrū suoꝝ qȝ statuit cū eis qñ eduxit eos de terra egypti: & ambulauerūt & seruierūt idolis populoꝝ & adorauerūt portēta q̃ nescierūt et q̃ non ꝓfuit bene facere eis. Et iratus est furor dñi cōtra terrā illā: vt induceret sup eā oēs maledictiōes que scripte sunt in libro hoc. Et eiecit eos dñs de terra sua in ira & in indignatione & in furore magno: et migrare fecit eos in terrā aliā: sicut in die hac. Que occulta sunt: sint coram dño deo nostro: que autē manifesta sunt: nobis & filiis nostris vsq in seculū: vt faciamus omnia verba legis huius. Ca. 30.
אֲמַר	
כְּוּם	
נֶכֶר	
עֵגֶל	
טָמַר	
נֶגֶל	
עָבַר	
יְהוָה אָתָא	
תּוּב כְּבֵד	

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hebr. lxx. cũ interp̃. latina.
in exemplum subuersionis sodome & gomorre: & dame & seboim quas subuertit dominus in ira & in furore suo. & dicent omnes gentes. Quare fecit domi⁹ terre huic? Que ē hec ira furoris eius cui⁹ immensa? Et respondebunt. Quia dereliquerunt pactum domini qđ pepigit cū patribꝰ eorum quando eduxit eos de terra egypti. & seruierunt diis alienis & adorauerunt eos quos nescierunt: & quibus nō fuerant attributi: idcirco iratus est furor dñi contra terram illā vt induceret super eam omnia maledicta que in hoc volumine scripta sunt: & eiecit eos de terra sua in ira & in indignatione magna & in furore & in dignatione maxima: & iecit eos in terram aliena sicut hodie comprobatur. Abscondita: dómino deo nostro: manifesta sunt: nobis & filiis nostris in sempiternū: vt faciamus verba legis huius. Cap. 30.	καὶ ἐροῦσιν πάντα τὰ ἔθνη διατί ἐποίησεν κύριος οὕτω τῇ γῇ ταύτῃ; τίς ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς ὁ μέγας οὗτος; καὶ dicent: qz vereliquerūt pactū dñi θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, ἃ διέθετο τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ὅτε ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ abeuntes fuerūt dijs alienis: & καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, οἷς οὐκ ἐπίστασαν, οὐδὲ διέστειλεν αὐτοῖς. καὶ ὀργὴν κύριος θυμὸς ἐπὶ τρᾶ illā vt induceret sup eā oēs maledictiōes scriptas in libro legis huius. καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς κύριος ἐκ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ καὶ παρῳξυσμῷ μεγάλῳ καὶ ἔρριψεν αὐτοὺς εἰς γῆν ἑτέραν ὡσεὶ ἡμέρα. καὶ τὰ κρυπτὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, τὰ δὲ φανερὰ ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιεῖν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου. Ca. 30.
Quī huius. Cap. 30. Vm ergo venerint super te omnes sermones isti: benedictio siue maledictio quam proposui coram in cōspectu tuo: & ductus penitudie cordis tui in vniuersis gentibus in quas dispersit te deus tuus: & reuersus fueris ad dñm deū tuū: & obedieris eius imperiis: sicut	καὶ ἔσται ὡς ἂν ἔλθωσιν ἐπὶ σὲ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, ἡ εὐλογία καὶ ἡ κατάρα, ἣν ἔδωκα πρὸ προσώπου σου, καὶ ἀφέξῃ εἰς τὴν καρδίαν σου ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ἂν διασκορπίσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖ, καὶ ἐπιστραφήσῃ ἐπὶ κύριον τὸν θεόν σου, καὶ ὑπακούσῃ φωνῆς αὐτοῦ κατὰ πάντα ὅσα

Trãsla. Chal.
וְיִסַּק נְהַּ כָּל עִשְׂבָא לַהַּ כַּבְּרִתָא סְדוֹם וַעֲמוֹרָה אַדְמָה וּצְבוֹיִם דְּהַפַּךְ יְיָ בִּרְגְזֵיהּ וּבְרָחֲמֵיהּ: וְיֵימְרוּן כָּל עַמְמַיָּא עַל מָה עֲבַד יְיָ כְּדֵין לְאַרְעָא הָדָא מָה תְּקוֹף רוּגְזָא דְּרָגְזָא הָדֵין: וְיֵימְרוּן עַל דְּשַׁבְקוּ יָת קְיָמָא דַּייָ אֱלָהָא דַּאֲבָהָתְהוֹן דְּגָזַר עִמְּהוֹן כַּאֲפַקוֹתֵיהּ יָתְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: וְאָזְלוּ וּפָלְחוּ לְטָעוּת עַמְמַיָּא וּסְגִידוּ לְהוֹן דְּלָא יְדָעִינוּן וְלָא אוּשְׁבַּח לְהוֹן: וְתִקֵּף רְתָּזָא דַּייָ בְּאַרְעָא הַהִיא לְאַיְתָאָה עֲלָהּ יָת כָּל לְוָטָא דְּכְתִיב בְּסִפְרָא הָדֵין: וְתַלְּעִינוּן יְיָ מֵעַל אַרְעֲהוֹן בְּרָגְזָא וּבְתָקוֹף רָבָא וּבְמָרְעָא תַּקִּיפָא וְרָמָא לְאַרְעָא אָחֳרָא כְּיוֹמָא הָדֵין: דְּמִסְתַּמְּרָן קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא וְלָנָא וְלִבְנָנָא עַד עָלְמָא לְמֶעְבַּד יָת כָּל פִּתְגָמֵי אוֹרָיְתָא הָדָא:

Ca. xxx.
וִיהֵי אֲרֵי יֵיתוֹן עָלָךְ כָּל פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּין בִּרְכָתָא וְלוֹטָא דִּיהַבִית קֳדָמָךְ וְתָתִיב לְלִבָּךְ בְּכָל עַמְמַיָּא דַּאֲנַדִּיחָךְ יְיָ אֱלָהָךְ תַּמָּן: וְתָתוּב לְדַחֲלָתָא דַּייָ אֱלָהָךְ וְתִקְבֵּל מֵימְרֵיהּ כְּכֹל

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	La. xxx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hebr. lxx. cũ interp̃. latina.
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם אֹתָה וּבָנֶיךָ				ego hodie precipio tibi cum filiis tuis in toto corde tuo & tota anima tua: reducet te dñs deus tuus de captiuitate tua: ac miserebitur tui. & rursum congregabit te de cūctis gentibus: in quas dispersit te deus tuus illuc. Si fuerit vsq ad cardines celi fueris dissipatus: inde retrahet te dominꝰ deus tuus. & assumet atq introducet te dñs deus tuus in terrā quā possederunt patres tui & obtinebis eā. & bñdicens tibi maioris numeri te eē faciet q̃m fuerunt patres tui. Circuncidet dñs deus tuus cor tuū: & cor seminis tui vt diligas dominum deum tuum ex toto corde tuo: & in tota anima tua: vt possis viuere. Oēs autem maledictiones has conuertet super inimicos tuos: & eos qui oderunt te & persequūntur. Tu aūt reuerteris & audies vocem domini dei tui: faciesq vniuersa mandata que ego precipio tibi hodie. & abundare te faciet dñs deus tuus in cunctis opibus manuū tuarum in fobole vteri tui: & i fructu fumentorum tuorum: in vbertate terre tue: & in rum oim largitate. Reuertetur ei dñs vt gaudeat sup te in oib⁹ bois sicut gauisus est patribus tuis si tñ audieris vocē dñi dei tui & custodieris precepta eius: & cerimonias q̃ in hac lege scripta sunt. &
כִּי קָרֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ					
וּבִלְבָבְךָ לַעֲשֹׂתוֹ: רְאֵה נָתַתִּי					
לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב					
וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע: אֲשֶׁר אָנֹכִי					
מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה					
אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וְלִשְׁמֹר					
מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחָיִיתָ					
וְרָבִיתָ וּבֵרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ					
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה					
לָרֶשֶׁת אֹתָהּ: וְאִם יִפְנֶה לְבָבְךָ					
וְלֹא תִשְׁמָע וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ					
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבַדְתָּם: הִגַּדְתִּי					
לָכֶם הַיּוֹם כִּי אָבֹד תֹּאבֵדוּן לֹא					
תַאֲרִיכֻן יָמִים עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר					
אַתָּה עֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן בָּא שָׁמָּה					
לָרֶשֶׁת אֹתָהּ: הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם					
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הַחַיִּים					
וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה					
וְהַקְּלָלָה וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים לְמַעַן					
תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ: לְאַהֲבָה אֶת					
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה					
בּוֹ כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ					
לָשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע					
יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק					
וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם:					

Pritiua chal.	Interp. chal.
בָּקַד	q̃ ego precipio tibi hodie tu⁊ filij tui in toto corde tuo et in tota alia tua. Et reducet dñs deus tuꝰ captiuitatē tuā⁊ in fletu lumētorum tuoꝝ ⁊ in fructu terre tue in bonum: quoniā conuertetur dñs vt gaudeat super te in bonū sicut gauisus est sup patres tuos. Si obedieris verbo domini dei tui vt custodias preceptos eius ⁊ mandata eius q̃ scripta sunt in libro legis huiꝰ: qñ
רַחֵם	
סוּף	
יְרַת	
עֲדָה	
נָתַן	
אָמַר	
יָלַד	
טוּב	
שָׁמַע	
חָקַק	
יָרֵה	

Trãsla. Chal.
דְּאַנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין יָת אָרְחָתָא וְיָת פָּקוֹדָא וְיָת קְיָמַיָּא וְיָת דִּינַיָּא וְתֵיחֵי וְתִסְגֵּי וְיִבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּאַרְעָא דְּאַתְּ עָלָךְ לְתַחֲסָנָהּ: וְאִם יִסְטֵי לִבָּךְ וְלָא תְקַבֵּל וְתִתְדַּחֵי וְתִסְגֵּד לְפוּלְחַן טָעֲוָת עַמְמַיָּא וְתִפְלְחִנּוּן: אֲחֵוֵית לְכוֹן יוֹמָא דֵּין דְּמֵיבַד תֵּיבְדוּן לָא תְאָרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דְּאַתּוּן עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא לְמֵיעַל לְתַחֲסָנָהּ: סָהֲדִית בְּכוֹן יוֹמָא דֵּין יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא חַיַּיָא וּמוֹתָא יְהַבִית קֳדָמָךְ בִּרְכָתָא וְלוֹטָא וְתִבְחַר בְּחַיַּיָא בְּדִיל דְּתֵיחֵי אַתְּ וּבְנָךְ: לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ לְמִקְבַּל בְּמֵימְרֵיהּ וּלְמִדְבַּק בֵּיהּ אֲרֵי הוּא חַיַּיךְ וְאוֹרֶךְ יוֹמָךְ לְמִתַּב עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמִתַּן לְהוֹן:

Ca. xxx.
וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: וְשַׁבְתָּ עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְקֹלוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	La. xxx.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Hebr. lxx. cũ interp̃. latina.
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם אַתָּה וּבָנֶיךָ				ego hodie precipio tibi cum filiis tuis in toto corde tuo & in tota anima tua: & reducet te dñs deus tuus de captiuitate tua: & miserebitur tui. & rursum congregabit te de cūctis gentibus: in quas dispersit te deus tuus illuc. Si fuerit vsq ad cardines celi fueris dissipatus: inde retrahet te dominꝰ deus tuus. & assumet atq introducet te dñs deus tuus in terrā quā possederunt patres tui & obtinebis eā. & bñdicens tibi maioris numeri te eē faciet q̃m fuerunt patres tui. Circuncidet dñs deus tuus cor tuū: & cor seminis tui vt diligas dominum deum tuum ex toto corde tuo: & in tota anima tua: vt possis viuere. Oēs autem maledictiones has conuertet super inimicos tuos: & eos qui oderunt te & persequūntur. Tu aūt reuerteris & audies vocem domini dei tui: faciesq vniuersa mandata que ego precipio tibi hodie. & abundare te faciet dñs deus tuus in cunctis opibus manuū tuarum in fobole vteri tui: & i fructu fumentorum tuorum: in vbertate terre tue: & in rum oim largitate. Reuertetur ei dñs vt gaudeat super te in oib⁹ bois sicut gauisus est patribus tuis si tñ audieris vocē dñi dei tui & custodieris precepta eius: & cerimonias q̃ in hac lege scripta sunt. &
כִּי קָרֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ					
וּבִלְבָבְךָ לַעֲשֹׂתוֹ: רְאֵה נָתַתִּי					
לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב					
וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע: אֲשֶׁר אָנֹכִי					
מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה					
אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וְלִשְׁמֹר					
מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחָיִיתָ					
וְרָבִיתָ וּבֵרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ					
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה					
לָרֶשֶׁת אֹתָהּ: וְאִם יִפְנֶה לְבָבְךָ					
וְלֹא תִשְׁמָע וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ					
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבַדְתָּם: הִגַּדְתִּי					
לָכֶם הַיּוֹם כִּי אָבֹד תֹּאבֵדוּן לֹא					
תַאֲרִיכֻן יָמִים עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר					
אַתָּה עֹבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן בָּא שָׁמָּה					
לָרֶשֶׁת אֹתָהּ: הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם					
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הַחַיִּים					
וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה					
וְהַקְּלָלָה וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים לְמַעַן					
תִּחְיֶה אַתָּה וְזַרְעֶךָ: לְאַהֲבָה אֶת					
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה					
בּוֹ כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ					
לָשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע					
יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק					
וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם:					

Pritiua chal.	Interp. chal.
בָּקַד	q̃ ego precipio tibi hodie tu⁊ filij tui in toto corde tuo et in tota alia tua. Et reducet dñs deus tuꝰ captiuitatē tuā⁊ in fletu lumētorum tuoꝝ ⁊ in fructu terre tue in bonum: quoniā conuertetur dñs vt gaudeat super te in bonū sicut gauisus est sup patres tuos. Si obedieris verbo domini dei tui vt custodias preceptos eius ⁊ mandata eius q̃ scripta sunt in libro legis huiꝰ: qñ
רַחֵם	
סוּף	
יְרַת	
עֲדָה	
נָתַן	
אָמַר	
יָלַד	
טוּב	
שָׁמַע	
חָקַק	
יָרֵה	

Trãsla. Chal.
דְּאַנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין יָת אָרְחָתָא וְיָת פָּקוֹדָא וְיָת קְיָמַיָּא וְיָת דִּינַיָּא וְתֵיחֵי וְתִסְגֵּי וְיִבָרְכִנָּךְ יְיָ אֱלָהָךְ בְּאַרְעָא דְּאַתְּ עָלָךְ לְתַחֲסָנָהּ: וְאִם יִסְטֵי לִבָּךְ וְלָא תְקַבֵּל וְתִתְדַּחֵי וְתִסְגֵּד לְפוּלְחַן טָעֲוָת עַמְמַיָּא וְתִפְלְחִנּוּן: אֲחֵוֵית לְכוֹן יוֹמָא דֵּין דְּמֵיבַד תֵּיבְדוּן לָא תְאָרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דְּאַתּוּן עָבְרִין יָת יַרְדְּנָא לְמֵיעַל לְתַחֲסָנָהּ: סָהֲדִית בְּכוֹן יוֹמָא דֵּין יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא חַיַּיָא וּמוֹתָא יְהַבִית קֳדָמָךְ בִּרְכָתָא וְלוֹטָא וְתִבְחַר בְּחַיַּיָא בְּדִיל דְּתֵיחֵי אַתְּ וּבְנָךְ: לְמִרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ לְמִקְבַּל בְּמֵימְרֵיהּ וּלְמִדְבַּק בֵּיהּ אֲרֵי הוּא חַיַּיךְ וְאוֹרֶךְ יוֹמָךְ לְמִתַּב עַל אַרְעָא דְּקַיֵּים יְיָ לַאֲבָהָתָךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמִתַּן לְהוֹן:

Pritiua beb.	Ter.Heb.	Deut. Ca.xxx.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grec.lxx.cũ interp̃.latina.
	וְשַׁבְתָּ	תָּשׁוּב	reuertaris ad dominũ	cõuersus fueris ad dñm
	אֶל	אֶל	deum tuum in toto	deũ tuũ ex toto
	יְהוָה	יְהוָה	corde tuo: & in	cor=
	אֱלֹהֶיךָ	אֱלֹהֶיךָ	tota anima tua. Manda	ἐπιστραφῆς ἐπὶ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ
	וְשַׁבְתָּ	וְשַׁבְתָּ	tum hoc quod ego	ὅλης τῆς καρ
	בְּכָל	בְּכָל	precipio tibi hodie	de tuo τ ex tota ala
	לְבָבְךָ	לְבָבֶךָ	hoc qđ ego	δίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, ὅτι ἡ ἐντο=
	וּבְכָל	וּבְכָל	nõ	datũ hoc qđ ego
	נַפְשֶׁךָ	נַפְשֶׁךָ	supra te est: nec	λὴ αὕτη ἣν ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, οὐχ ὑπέ
	כִּי	כִּי	pcul a te est: nõ in	te est: nec pcul a te est: nõ in
	אַתָּה	אַתָּה	celo	ρογκός ἐστιν, οὐδὲ μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἐστίν, οὐκ ἐν τῷ οὐ
	מְצַוְּךָ	מְצַוְּךָ	situm: nec in	lo est: dicẽs: qs ascendet nfm in ce
	הַיּוֹם	הַיּוֹם	celo situm:	ραγῶ ἐστί, λέγων, τίς ἀναβήσεται ἡμῖν εἰς τὸν οὐρα
	לֵאמֹר	לֵאמֹר	vt possis dicere qs	λῦ: τ accipiet nobis illud: τ audiẽtes il=
	מִי	מִי	nostrum valet ad celũ ascẽ	τόν, καὶ λήψεται ἡμῖν αὐτήν, καὶ ἀκούσαντες αὐ=
	יַעֲלֶה	יַעֲלֶה	dere vt deferat illud ad	lud faciemus. nec trãs mare est: dicẽs:
	לָּנוּ	לָּנוּ	nos vt audiamus	τὴν ποιήσομεν. οὐδὲ πέραν τῆς θαλάσσης ἐστί, λέγων,
	הַשָּׁמַיְמָה	הַשָּׁמַיְמָה	atq opere compleam:	τίς διαπεράσει εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, καὶ λήψ
	וְיִקָּחֶהָ	וְיִקָּחֶהָ	nec trans mare positũ	piet nobis illud: τ audientes illud faciemus.
	לָּנוּ	לָּנוּ	vt causeris & dicas: qs	φεται ἡμῖν αὐτήν, καὶ ἀκούσαντες αὐτὴν ποιήσομεν.
	וְיַשְׁמִעֵנוּ	וְיַשְׁמִעֵנוּ	nobis poterit mare	iuxta te est ῥ῾ῆμα σφόδρα ἐν τῷ στόματί σου,
	אֹתָהּ	אֹתָהּ	trãsfretare: & illud ad	ἐγγύς σου ἐστὶ τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐν τῷ στόματί σου,
	וְנַעֲשֶׂנָּה	וְנַעֲשֶׂנָּה	nos vsq deferre: vt pos=	τ in corde tuo τ in manib tuis vt facias
	כִּי	כִּי	simus audire & facere	καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ταῖς χερσί σου ποιεῖν
	קָרוֹב	קָרוֹב	quod pceptũ ẽ: sed iux=	illud. ecce dedi ante facie tuã hodie
	אֵלֶיךָ	אֵלֶיךָ	ta te est sermo valde in	αὐτό. ἰδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου σου σήμερον τὴν
	הַדָּבָר	הַדָּבָר	ore tuo & in corde tuo	ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. ἐὰν δὲ
	מְאֹד	מְאֹד	vt facias illũ. Cõsidera	ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ὅσας
	בְּפִיךָ	בְּפִיךָ	q hodie ppofueri mi cõ	ego precipio vobis hodie: vt diligatis dñm deũ tuũ:
	וּבִלְבָבְךָ	וּבִלְבָבֶךָ	spectu tuo vitam & bo	ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου,
	לַעֲשֹׂתוֹ	לַעֲשֹׂתוֹ	num: & e cõtrario mor	ambuletis in oibus vijs eius: τ custo
	רְאֵה	רְאֵה	tem & malum:	πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ φυλάσ
	נָתַתִּי	נָתַתִּי	vt diligas dominũ deũ	diarũ iustificatiões eius τ mãdata eius τ
	לְפָנֶיךָ	לְפָנֶיךָ	tuum & ambules	σειν τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ
	הַיּוֹם	הַיּוֹם	in viis eius: & custodi=	iudicia: τ multi critis: τ
	אֶת	אֶת	as mandata illius & ceri	τὰς κρίσεις, καὶ ζήσεσθε, καὶ πολλοὶ ἔσεσθε, καὶ
	הַחַיִּים	הַחַיִּים	monias atq iudicia: &	βλόγησέ σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ, εἰς ἣν
	וְאֶת	וְאֶת	vitas: atq multiplicet	ingrederis illuc possidẽdã eã. τ si auerſũ fuerit
	הַטּוֹב	הַטּוֹב	te benedicatq tibi in	ἐπιστρεψῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν· καὶ ἐὰν μεταση
	וְאֶת	וְאֶת	terra ad	co: tuſi: τ nõ audieris: τ errore de
	הַמָּוֶת	הַמָּוֶת	quam ingredieris pos=	ἡ καρδία σου, καὶ μὴ ἐισακούσῃς, καὶ πλανη=
	אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	sidendam.	ceptus adoraueris deos alienos: τ ſeruieris
	אָנֹכִי	אָנֹכִי	Si at auerſũ fuerit cor	θεὶς προσκυνήσῃς θεοῖς ἑτέροις, καὶ λατρεύσῃς
	מְצַוְּךָ	מְצַוְּךָ	tuũ & audire noluerís	eis: annũcio tibi hodie q pditiõe peri
	הַיּוֹם	הַיּוֹם	atq errore deceptus ad	αὐτοῖς, ἀναγγέλλω σοι σήμερον, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπω
	לְאַהֲבָה	לְאַהֲבָה	oraueris deos	bitis: τ nõ logẽui eritis in tra:
	אֶת	אֶת	alienos & ſeruieris eis:	λεῖσθε, καὶ οὐ μὴ πολυήμεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς,
	יְהוָה	יְהוָה	predico tibi hodie q peas &	in q vos trãſitis iordanẽ illuc vt
	אֱלֹהֶיךָ	אֱלֹהֶיךָ	paruo tempore moreris in terra ad	εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κλη=
	לָלֶכֶת	לָלֶכֶת	quam fiordanẽ trãſmiſ	ρονομῆσαι αὐτήν. διαμαρτύρομαι
	בִּדְרָכָיו	בִּדְרָכָיו	ſo	
	וְלִשְׁמֹר	וְלִשְׁמֹר	ingrederis possidẽdã.	
	מִצְוֹתָיו	מִצְוֹתָיו	Teſtes inuoco	
	וְחֻקֹּתָיו	וְחֻקֹּתָיו		
	וּמִשְׁפָּטָיו	וּמִשְׁפָּטָיו		
	וְחָיִיתָ	וְחָיִיתָ		
	וְרָבִיתָ	וְרָבִיתָ		
	וּבֵרַכְךָ	וּבֵרַכְךָ		
	יְהוָה	יְהוָה		
	אֱלֹהֶיךָ	אֱלֹהֶיךָ		
	בָּאָרֶץ	בָּאָרֶץ		
	אֲשֶׁר	אֲשֶׁר		
	אַתָּה	אַתָּה		
	בָא	בָא		
	שָׁמָּה	שָׁמָּה		
	לְרִשְׁתָּהּ	לְרִשְׁתָּהּ		
	וְאִם	וְאִם		
	תִּפְנֶה	תִּפְנֶה		
	לְבָבְךָ	לְבָבֶךָ		
	וְלֹא	וְלֹא		
	תִשְׁמָע	תִשְׁמָע		
	וְנִדַּחְתָּ	וְנִדַּחְתָּ		
	וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ	וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ		
	לֵאלֹהִים	לֵאלֹהִים		
	אֲחֵרִים	אֲחֵרִים		
	וַעֲבַדְתָּם	וַעֲבַדְתָּם		
	הִנַּדְתִּי	הִנַּדְתִּי		
	לָכֶם	לָכֶם		
	הַיּוֹם	הַיּוֹם		
	כִּי	כִּי		
	אָבֵד	אָבֵד		
	תֹּאבֵדוּן	תֹּאבֵדוּן		
	לֹא	לֹא		
	תַאֲרִיכֻן	תַאֲרִיכֻן		
	יָמִים	יָמִים		
	עַל	עַל		
	הָאֲדָמָה	הָאֲדָמָה		
	אֲשֶׁר	אֲשֶׁר		
	אַתָּה	אַתָּה		
	עֹבֵר	עֹבֵר		
	אֶת	אֶת		
	הַיַּרְדֵּן	הַיַּרְדֵּן		
	לָבוֹא	לָבוֹא		
	שָׁמָּה	שָׁמָּה		
	לְרִשְׁתָּהּ	לְרִשְׁתָּהּ		
	הַעִדֹתִי	הַעִדֹתִי		

Pritiua chal.	Interp̃.chal.
תְּתוּב לְחַלָּא דַּיֵּי אֱלָהָךְ בְּכָל לִבָּךְ וּבְכָל נַפְשָׁךְ׃ אֲרֵי תַּפְקִידְתָּא הָדָא דַּאֲנָא מְפַקֵּד	conuerteris ad tinotẽ oſit deꝰ tuꝰ in toto corde tuo et
לָךְ יוֹמָא דֵּין לָא מְפָרְשָׁא הִיא מִינָּךְ וְלָא רְחִיקָא הִיא׃ לָא בְּשָׁמַיָּא הִיא לְמֵימַר מַן	in tota aia tua. Quoniã preceptũ hoc qđ ego preciptio
יִסַּק לָנָא לִשְׁמַיָּא וְיִסְבְּרָהּ לָנָא וְיַשְׁמְעִנָּהּ לָנָא וְנַעֲבֵד יָתַהּ׃ וְלָא מֵעִבְרָא הִיא	tibi hodie nõ eſt ſeparatũ a te: nec longe eſt. Non eſt
לְמֵימַר מַן יְעִבַּר לָנָא לְעִבְרָא יַמָּא וְיִסְבְּרָהּ לָנָא וְיַשְׁמְעִנָּהּ לָנָא וְנַעֲבֵד יָתַהּ׃ אֲרֵי קָרִיב	in celis: vt dicas. Quis aſcendet pro nobis in celũ vt
לָךְ פִּתְגָמָא לַחֲדָא בְּפוּמָךְ וּבְלִבָּךְ לְמֶעְבְּדֵיהּ׃ חֲזֵי דְּיָהַבִּית קֳדָמָךְ יוֹמָא דֵּין יָת חַיֵּי וְיָת	deferat illud nobis: τ audiãꝰ illud τ faciamus illũ.
מוֹתָא וְיָת בִּישָׁא׃ דַּאֲנָא מְפַקֵּד לָךְ יוֹמָא דֵּין לְמֶרְחַם יָת יְיָ אֱלָהָךְ וּלְמֶהֱךָ	nec eſt trans mare: vt dicas. Quis trãſibit ꝓ nobis
בְּאוֹרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָמוֹהִי וּלְמִטַּר פִּקּוֹדוֹהִי וְדִינוֹהִי וְתֵחֵי וְתִסְגֵּי וְיָבָרְכִנָּךְ	trans mare: τ afferet illud nobis: τ audiemus illud τ
יְיָ אֱלָהָךְ בְּאַרְעָא דְּאַתְּ עָלַיִל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ׃ וְאִם תְּסַטֵּי לִבָּךְ וְלָא תְקַבֵּל	faciemus illud. Sed iuxta te eſt ſermo valde in ore tuo
וְתִסְגּוֹד לְטָעוּת עַמְמַיָּא וְתִפְלְחִנּוּן׃ חַוֵּיתִי לְכוֹן יוֹמָא דֵּין אֲרֵי מֵיבַד תֵּיבְדוּן לָא	et in corde tuo: vt facias illũ. Gide q poſui coꝝ te ho=
תְּרִיכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דְּאַתְּ עָבַר יָת יַרְדְּנָא לְמֵיעַל לְתַמָּן לְמֵירְתַהּ׃ אַסְהֵדִית	die vitam τ bonũ: τ mortẽ τ malũ. quod ego precipio
	tibi hodie eſt: vt diligas dñm deum tuũ: τ vt ambules
	in vijs que recte ſunt coram eo: τ cuſtodias precepta
	eius τ mãdata eius τ iudicia eius: vt viuas τ multipli=
	ceris: τ benedicat tibi dñs deus tuus in terra ad quã
	tu ingrederis poſſidendã. Et ſi auerſaꝰ fuerit cor tuũ
	et non obedieris: τ errauerís τ adoraueris idola po
	pulorũ τ ſeruieris eis: annuncio vobis hodie q per=
	ditione perbitis: non prolongabũtur dies veſtri ſu=
	per terrã propter quaꝰ tu tranſis iordanem vt ingre=
	diaris τ poſſideas eam. Conteſtor

Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Grec.lxx.cũ interp̃.latina.
terram q propoſueri vobis vitam & bonũ.	vobis hodie et celũ τ trã: vitã τ
bñdictionem & maledi	ὑμῖν σήμερον τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν ζωὴν καὶ
ctionẽ. Elige ergo vitã	mortẽ dedi ante facie vtaꝰ: bñdic=
tu & ſemẽ tuũ: vt diligas	τὸν θάνατον δέδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, τὴν εὐλο
dñm deũ tuũ:	γίαν καὶ τὴν κατάραν· καὶ ἐκλεξαι τὴν ζωὴν, ἵνα ζῆς
vt adhereas timori	τυ τ semẽ tuũ: vt diligas dñm deũ tuũ:
dominum deum tuum	σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου, ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου,
atq obedias	audias voce eius: τ adhereas ei:
voci eius: & illi adhere	ἐισακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἔχεσθαι αὐτοῦ,
as. Ipſe eſt enim vita	qñ hoc vita tua. τ logitudo dierũ
tua & logitudo dierum	ὅτι τοῦτο ἡ ζωή σου. καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν
tuorũ. vt habites in	tuoꝰ: vt habites tu in tra: quã turauit dñs
terra pro qua turauit dñs	σου, κατοικεῖν σε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ὤμοσε κύριος
patribus tuis abrahã τ iſaac τ iacob	pribus tuis abrahã τ iſaac τ iacob
vt daret eis.	τοῖς πατράσιν σου ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ
	δοῦναι αὐτοῖς. Ca. 31.
Fine fecit moyſes loquẽdi	Καὶ συνετέλισε μωυσῆς λαλῶν πάντας τοὺς
verba hec ad oẽs filios iſrael. τ dixit	verba hec ad oẽs filios iſrael. τ dixit
λόγους τούτους πρὸς πάντας υἱοὺς ἰσραὴλ· καὶ εἶπε	ad eos: cẽtũ τ viginti annoꝝ ego ſum hodie:
ad eos: cẽtũ τ viginti annoꝝ ego ſum hodie:	πρὸς αὐτούς, ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐγώ εἰμι σήμερον,
Centum viginti annoꝝ ego ſum hodie. non	πῶ ποτερο ultra ingredi egredi. dñs
poſſum vltra egredi &	οὐ δυνήσομαι ἔτι ἐισπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι· κὺ
ingredi: preterea cum &	ἄτ dixit ad me nõ trãſibis iordanẽ hunc.
dominus dixerit mihi:	δὲ εἶπεν πρός με οὐ διαβήσῃ τὸν Ἰορδάνην τοῦτον.
non trãſibis iordanẽ iſtum. Dñs er	dñs deus tuus qui pcit ãñ facié
go deus tuus transibit	κύριος ὁ θεός σου ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου
ante te. Ipſe delebit	tuã: ipſe delebit gẽtes has a fa
omnes gentes has in cõſpectu tuo: &	σου, αὐτὸς ἐξολοθρεύσει τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώ
poſſidebis eas. Et ioſue	cie tua: τ poſſidebis eos: τ ioſue
iſte transibit ãñ te. ſic	που σου, καὶ κατακληρονομήσεις αὐτούς, καὶ ἰησοῦς
locutus eſt dñs	qui pcit ãñ facié tuã: ſicut locutus ẽ
deus tuus in oi tra: ad q	ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου σου, καθὰ ἐλάλησε
ἐυλογήσει σε κύριος ὁθεός σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ, εἰς ἣν	dñs. τ facies dñs eis: ſicut fecit fe
ingrederis illuc poſſidẽdã eã. τ ſi auerſũ fuerit	κύριος· καὶ ποιήσει κύριος αὐτοῖς, καθὼς ἐποίησε σή
ἐπιστρεψῃ ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν· καὶ ἐὰν μεταση	on τ og duobus regibus amorreoꝝ:
co: tuſi: τ nõ audieris: τ errore de	ὼν καὶ ὤγ τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι τῶν ἀμορραίων,
ἡ καρδία σου, καὶ μὴ ἐισακούσῃς, καὶ πλανη=	qui fuerũt vltra iordanẽ: τ tre eo=
ceptus adoraueris deos alienos: τ ſeruieris	οἱ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ τὴ γὴ αὐ=
θεὶς προσκυνήσῃς θεοῖς ἑτέροις, καὶ λατρεύσῃς	τῶν, καθότι ἐξολόθρευσεν αὐτούς, καὶ παρέ=
eis: annũcio tibi hodie q pditiõe peri	didit eos dñs coꝝ vobis. τ facie=
αὐτοῖς, ἀναγγέλλω σοι σήμερον, ὅτι ἀπωλείᾳ ἀπω	δωκεν αὐτοὺς κύριος ἐιὼπιον ὑμῶν· καὶ ποιή=
bitis: τ nõ logẽui eritis in tra:	tis eis: ſicut pcepi vobis. viriliter age:
λεῖσθε, καὶ οὐμὴ πολυήμεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς,	σετε αὐτοῖς, καθὰ ἐνετειλάμην ὑμῖν. ἀνδρίζου,
in q vos trãſitis iordanẽ illuc vt	τ cõfortare: ne timeas: neq paueas: neq ter
εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κλη=	reariꝰ a cõſpectu eoꝝ: qñ dñs deꝰ
ρονομῆσαι αὐτήν. διαμαρτύρομαι	ὃς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι κύριος ὁ θεός
	σου ὁ προπορευόμενος

Trãsla.B.Hiero.	Ter.Heb.	Deut. Ca.xxxi.	Pritiua beb.
hodie celum & terrã: vitam & mortẽ poſui coꝝ	הַיּוֹם	נָכֹם הַיּוֹם	
te: benedictiones & maledictiones: eliges ante vitam	אֶת	אֶת	
vt viuas tu & filij tui: vt diligas dñm deum tuũ: vt obe	הַשָּׁמַיִם	הַשָּׁמַיִם	
dias verbo eius: τ vt adhereas timori eius. Quoniã	וְאֶת	וְאֶת	
ipſe eſt vita tua & prolongatio dierũ tuoꝝ: vt habites	הָאָרֶץ	הָאָרֶץ	
in terra pro qua turauit dñs patribus tuis abrahã	הַחַיִּים	הַחַיִּים	חַיָּה חיה
iſaac & iacob: vt daret eam illis. Ca.31.	וְהַמָּוֶת	וְהַמָּוֶת	
But itaq moyſes & locutus eſt verba hec ad oẽm	נָתַתִּי	נָתַתִּי	
iſrael: τ dixit ad eos. Centũ & viginti annoꝝ eta	לְפָנֶיךָ	לְפָנֶיךָ	
tis ſum hodie: nõ poſſũ vltra egredi & ingredi: τ dñs	הַבְּרָכָה	הַבְּרָכָה	
dixit ad me. Non trãſibis iordanẽ iſtum. Dñs deus	וְהַקְּלָלָה	וְהַקְּלָלָה	
tuus ipſe trãſibit ante te: τ ipſe diſperdet populos	וּבָחַרְתָּ	וּבָחַרְתָּ	
iſtos in cõſpectu tuo: τ poſſidebis eos. Joſue aũt ipſe	בַּחַיִּים	בַּחַיִּים	חיה
tranſibit ante te: ſic locutus eſt dñs. Et faciet dñs eis	לְמַעַן	לְמַעַן	יום רָשַׁע
ſicut fecit ſeon τ og regibus amorreoꝝ τ terre eoꝝ:	תִּחְיֶה	תִּחְיֶה	שבע
quia diſperdidit eos. et tradet eos dñs in conſpectu	וְזַרְעֶךָ	וְזַרְעֶךָ	נתן
veſtro: τ facietis eis iuxta omnia precepta que ꝓce	לְאַהֲבָה	לְאַהֲבָה	
pi vobis. Confortamini τ roborami: ne timeatis	אֶת	אֶת	קול חיה
neq formidetis a facie eoꝝ: quoniam verbum do	יְהוָה	יְהוָה	יום ישב
mini dei tui dux erit	אֱלֹהֶיךָ	אֱלֹהֶיךָ	שבע
	לִשְׁמֹעַ	לִשְׁמֹעַ	נתן
	בְּקֹלוֹ	בְּקֹלוֹ	
	כִּי	כִּי	
	הוּא	הוּא	
	חַיֶּיךָ	חַיֶּיךָ	
	וְאֹרֶךְ	וְאֹרֶךְ	
	יָמֶיךָ	יָמֶיךָ	
	לָשֶׁבֶת	לָשֶׁבֶת	
	עַל	עַל	
	הָאֲדָמָה	הָאֲדָמָה	
	אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	
	נִשְׁבַּע	נִשְׁבַּע	
	יְהוָה	יְהוָה	
	לַאֲבֹתֶיךָ	לַאֲבֹתֶיךָ	
	לְאַבְרָהָם	לְאַבְרָהָם	
	לְיִצְחָק	לְיִצְחָק	
	וְלִיעֲקֹב	וְלִיעֲקֹב	
	לָתֵת	לָתֵת	
	לָהֶם׃	לָהֶם׃	
	וַיֵּלֶךְ	וַיֵּלֶךְ	Ca.xxxi.
	מֹשֶׁה	מֹשֶׁה	דבר
	וַיְדַבֵּר	וַיְדַבֵּר	
	אֶת	אֶת	אמר
	כָּל	כָּל	
	הַדְּבָרִים	הַדְּבָרִים	
	הָאֵלֶּה	הָאֵלֶּה	
	אֶל	אֶל	
	כָּל	כָּל	
	יִשְׂרָאֵל׃	יִשְׂרָאֵל׃	
	וַיֹּאמֶר	וַיֹּאמֶר	
	אֲלֵהֶם	אֲלֵהֶם	
	בֶּן	בֶּן	
	מֵאָה	מֵאָה	
	עֶשְׂרִים	עֶשְׂרִים	
	שָׁנָה	שָׁנָה	
	אָנֹכִי	אָנֹכִי	
	הַיּוֹם	הַיּוֹם	
	לֹא	לֹא	
	אוּכַל	אוּכַל	יכל יצא
	עוֹד	עוֹד	
	לָצֵאת	לָצֵאת	
	וְלָבוֹא	וְלָבוֹא	עבר
	וַיהוָה	וַיהוָה	
	אָמַר	אָמַר	
	אֵלַי	אֵלַי	
	לֹא	לֹא	
	תַעֲבָר	תַעֲבָר	
	אֶת	אֶת	
	הַיַּרְדֵּן	הַיַּרְדֵּן	
	הַזֶּה׃	הַזֶּה׃	
	יְהוָה	יְהוָה	
	אֱלֹהֶיךָ	אֱלֹהֶיךָ	
	הוּא	הוּא	
	עֹבֵר	עֹבֵר	
	לְפָנֶיךָ	לְפָנֶיךָ	
	הוּא	הוּא	
	יַשְׁמִיד	יַשְׁמִיד	
	אֶת	אֶת	
	הַגּוֹיִם	הַגּוֹיִם	
	הָאֵלֶּה	הָאֵלֶּה	
	מִלְּפָנֶיךָ	מִלְּפָנֶיךָ	
	וְיָרַשְׁתָּם	וְיָרַשְׁתָּם	
	יְהוֹשֻׁעַ	יְהוֹשֻׁעַ	
	הוּא	הוּא	
	עֹבֵר	עֹבֵר	
	לְפָנֶיךָ	לְפָנֶיךָ	
	כַּאֲשֶׁר	כַּאֲשֶׁר	
	דִּבֶּר	דִּבֶּר	
	יְהוָה׃	יְהוָה׃	
	וְעָשָׂה	וְעָשָׂה	
	יְהוָה	יְהוָה	
	לָהֶם	לָהֶם	
	כַּאֲשֶׁר	כַּאֲשֶׁר	
	עָשָׂה	עָשָׂה	
	לְסִיחֹן	לְסִיחֹן	
	וּלְעוֹג	וּלְעוֹג	
	מַלְכֵי	מַלְכֵי	
	הָאֱמֹרִי	הָאֱמֹרִי	
	וּלְאַרְצָם	וּלְאַרְצָם	
	אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	
	הִשְׁמִיד	הִשְׁמִיד	
	אֹתָם׃	אֹתָם׃	
	וְנָתַן	וְנָתַן	
	יְהוָה	יְהוָה	
	לִפְנֵיכֶם	לִפְנֵיכֶם	
	וַעֲשִׂיתֶם	וַעֲשִׂיתֶם	
	לָהֶם	לָהֶם	
	כְּכָל	כְּכָל	
	הַמִּצְוָה	הַמִּצְוָה	
	אֲשֶׁר	אֲשֶׁר	
	צִוִּיתִי	צִוִּיתִי	
	אֶתְכֶם׃	אֶתְכֶם׃	
	חִזְקוּ	חִזְקוּ	
	וְאִמְצוּ	וְאִמְצוּ	
	אַל	אַל	
	תִּירְאוּ	תִּירְאוּ	
	וְאַל	וְאַל	
	תַּעַרְצוּ	תַּעַרְצוּ	
	מִפְּנֵיהֶם	מִפְּנֵיהֶם	
	כִּי	כִּי	
	יְהוָה	יְהוָה	
	אֱלֹהֶיךָ	אֱלֹהֶיךָ	
	הוּא	הוּא	
	הַהֹלֵךְ	הַהֹלֵךְ	

Pritiua chal.	Interp̃.chal.
חַיֵּה	vobis hodie celum τ terrã: vitam τ mortẽ poſui coꝝ
אֲמַר	te: benedictiones τ maledictiones: eliges ante vitam
קְרֵב	vt viuas tu τ filij tui: vt diligas dñm deum tuũ: vt obe
יְתֵב קוּם יְתַן	dias verbo eius: τ vt adhereas timori eius. Quoniã
שְׁנָה	ipſe eſt vita tua τ prolongatio dierũ tuoꝝ: vt habites
גְּבַךְ עוֹל עֲבַר	in terra pro qua turauit dñs patribus tuis abrahã
עֲבַד יְרֵת	iſaac τ iacob: vt daret eam illis. Ca.31.
עֲבַד	But itaq moyſes τ locutꝰ eſt verba hec ad oẽm
מְסַר פְּקַד רְחֵל	iſrael: τ dixit ad eos. Centũ & viginti annoꝝ eta
תַּגַּר אֲמַר דְּבַר	tis ſum hodie: nõ poſſuꝫ vltra egredi τ ingredi: τ dñs
	dixit ad me. Non trãſibis iordanẽ iſtum. Dñs deus
	tuus ipſe trãſibit ante te: τ ipſe diſperdet populos
	iſtos in cõſpectu tuo: τ poſſidebis eos. Joſue aũt ipſe
	trãſibit ante te: ſic locutus eſt dñs. Et faciet dñs eis
	ſicut fecit ſeon τ og regibus amorreoꝝ τ terre eoꝝ:
	quia diſperdidit eos. et tradet eos dñs in conſpectu
	veſtro: τ facietis eis iuxta omnia precepta que ꝓce
	pit vobis. Confortamini τ roborami: ne timeatis
	neq formidetis a facie eoꝝ: quoniam verbum do
	mini dei tui dux erit

Prittiua heb.	Ter.Heb.	Deut. Ca.xxxi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Hre.lxx.cũ interp.latina
	עִמָּךְ׃ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ׃ וַיִּקְרָא	[a]tuꝰ &[c]nōꝰ dimittet [d]nec [e]dereliq̃t te.[f] Vocauitq̃	vobiscũ: nō te dimittet neq; te derelinq̃t. τ
	מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי	[g]moyses [h]iosue [i]& dixit [k]ei [l]coram	μεθ'ὑμῶν, ὁυ μή σε ἀῆ ὐυδὲ μὴ σε ἐγκαταλίπῃ. καὶ
	כָּל יִשְׂרָאֵל חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה	[m]oꝰ [n]israel.[o]Cõfortare [p]&	vocauit moysen iosue: τ dixit ei coꝝ om
	תָּבוֹא אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ	esto robustus.[q]Tu[r]enim [s]introduces [t] populum	ἐκάλεσε μωυσῆς Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐναντι παγ=
	אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתָם לָתֵת	[u]istũ [v]in [w]terram	νὶ israel: γίνεσθε ἀγε τ ἔστο rubustꝰ: τu enī introꝺuces
	לָהֶם וְאַתָּה תַּנְחִיל אוֹתָם׃ וַיהוָה	[x]quã [y]daturũ sc̃ patrib̃	populum huius in tr̃ã: ꝗ turaut
	הוּא הַהֹלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ	corũ [z]iurauit dñs: [aa]& tu	προσώπου τοῦ λαοῦ τούτου εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε
	לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ לֹא תִירָא	eam diuides sorte.	dñs ꝓtibus vr̃is: se daturũ eis. τ
	וְלֹא תֵחָת׃ וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה	[b]Et dominus [c]qui [d]uctor est [e]vr̃: [f]ipse	κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν, δοῦναι αὐτοῖς· καὶ
	הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי	[g]erit [h]tecum [i]nō dimittet [k]nec [l]dereli	tu sorte diuides eã eis. τ dñs
	לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה	quet tę.[m]Noli[n]timere [o]nec [p]paueas.[q] Scripsit i=	σὺ κατακληρονομήσεις αὐτὴν αὐτοῖς· καὶ κύριος
	וְאֶל כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְצַו מֹשֶׁה	taq̃ [r]moyses [s]legem [t]hanc [u]& tradidit eam [v]sa=	progrediẽs tecũ: nō dimittet te neq;
	אוֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים	cerdotibus [w]filiis [x]Ieu [y]qui portabãt [z]arcã	ὁ συμπορευόμενος μετὰ σοῦ, οὐκ ἀήσει σε ὐυδὲ
	בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת׃	[aa]federis [bb]dñi: [cc]& [dd]cunctis[ee] senioribus	derelinq̃t te, nō timeas neq; paueas. τ
	בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת	[ff]israel. [gg]Precepitq̃ moyses	μὴ ἐγκαταλίπῃ σε· μὴ φοβοῦ μηδὲ ὀιειλίας· καὶ
	אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם	[hh]eis [ii]dicens.[kk] Post [ll]septẽ	scripsit moyses τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου
	אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת	[mm]annos remissiõis [nn]in so=	in libꝺ: τ ꝺeꝺit illꝺ sacerꝺotibus
	נֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם׃	lẽnitate [oo]tabernaculorũ	εἰς βιβλίον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς
	הַקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים	[pp]cõueniẽtib[qq]cunctis ex	filijs leui q̃ tollũt arcã federis ꝺñi:
	וְהַנָּשִׁים וְטַף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר	[rr]israel: [ss]vt appareant coꝝ	υἱοῖς λευὶ τοῖς αἴρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυ·
	בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן	[tt]in [uu]cõspectu [vv]dñi [ww]dei tui	τ senioribus filioꝝ israel. τ pce
	יִלְמְדוּ וְיָרְאוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם	[xx]in loco [yy]quem [zz]elegerit dñs: [aaa]le	καὶ τοῖς πρεσβυτέροις υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἐνετεί=
	וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי	ges verba [bbb]legis [ccc]huius: [ddd]& audiẽtis [eee]eis	put moyses eis in ꝺie illo: ꝺicẽs:
	הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃ וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ	omni [fff]populo [ggg]congre=	λατο μωυσῆς αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγων,
	יִשְׁמְעוּ וְלָמְדוּ לְיִרְאָה אֶת יְהוָה	gato: tam [hhh]viris [iii]& mulieribus [jjj]parulis	post septẽ ἀnos in tpe anni remissiõis: in
	אֱלֹהֵיכֶם כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל	[kkk]& aduenis [lll]qui sunt [mmm]intra portas tuas [nnn]vt au=	μετὰ ἑπτὰ ἔτη ἐν καιρῷ ἐνιαυτοῦ ἀφέσεως ἐν
	הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת	dientes [ooo]discant: [ppp]& timeant [qqq] do=	[rrr]folẽnitate [sss]cõgregaret [ttt]omnẽ
	הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה	minum [uuu]deum vestrum: [vvv]& custodiant [www]implent	ἰσραὴλ ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἐν
	אֶל מֹשֶׁה הֵן קָרְבוּ יְמֵיךָ לָמוּת	q̃ [xxx]omnes [yyy]sermones [zzz] legis [aaaa]huius. [bbbb]Filij quoq̃	loco quẽ elegerit ꝺñs ꝺeus tuus: le
	קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל	eorum [cccc]qui nunc [dddd]ignorant vt [eeee]audire possint [ffff]& [gggg]ci=	τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος ὁθεὸς σου, ἀναγ
	מוֹעֵד וַאֲצַוֶּנּוּ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ	[hhhh]timeant [iiii]dominum [jjjj]de=	γεῖς legẽ hãc coꝝ omn̄i
	וַיִּתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה	um suum [kkkk]cunctis [llll]diebus [mmmm]quibus	νάσεσθε τὸν νόμον τοῦτον ἐναντίον παντὸς Ἰσ=
	אֶל מֹשֶׁה הִנְּךָ שֹׁכֵב עִם אֲבֹתֶיךָ וְקָם	versantur [nnnn]in [oooo]terra	rael in aurẽs coꝝ. cõgrega populũ
	הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרֵי אֱלֹהֵי נֵכַר		ραὴλ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν· ἐκκλησίασαι τὸν λαὸν
	הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ		τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ ἔκγονα,
	וְעָזַב אֹתִי וְהֵפֵר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי		τ aduenã ꝺ in vrbibus tuis:
	אִתּוֹ׃ וְחָרָה אַפִּי בּוֹ בַיּוֹם הַהוּא וַעֲזַבְתִּים		καὶ τὸν προσήλυτον τὸν ἐν ταῖς πόλεσί σου,
	וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם וְהָיָה לֶאֱכֹל		ὑνα ἀκούσωσι, καὶ ἵνα μάθωσι φοβεῖσθαι κύριον
	וּמְצָאֻהוּ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת		ὸν θεὸν ὑμῶν, καὶ ἀκούσονται ποιεῖν πάντας
	וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הֲלֹא עַל כִּי אֵין		τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου. καὶ οἱ υἱοὶ αὐ
	אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת		τῶν οἱ ὐυκ ὶδασιν, ἀκούσονται, καὶ μαθήσον=
	הָאֵלֶּה וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי		ται φοβεῖσθαι κύριον ὸν θεὸν ὑμῶν πάσας τὰς
	בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר		ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς

Prittiua.chal.	Interp.chal.
שׁוּם קֳדָם יְיָ	cozam te: nõ relinquet te nec ꝺimittet te. Et vocauit
עִמָּךְ לָא יַשְׁבְּקִנָּךְ וְלָא	moyses iosue τ ꝺixit ei ante oculos oñis israel. Con
יְשָׁבְקִנָּךְ לָא תִדְחַל וְלָא	fortare τ esto robustus: qñ tu introꝺuces populum
תִתְבָּר׃ וּכְתַב מֹשֶׁה יָת אוֹרָיְתָא	istũ in tr̃ã quã turaut ꝺñs nare patribus eoꝝ: τ tu
הָדָא וִיהַבָהּ לְכָהֲנַיָּא בְּנֵי לֵוִי	ꝺabis eis eaꝝ in possessionẽ. Ds aũt ipse ꝺuc erit co
דְּנָטְלִין יָת אֲרוֹן קְיָמָא דַיְיָ וּלְכָל	ram te: verbũ ei erit in auriliũ tuũ: nõ ꝺerelinquet te
סָבֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּפַקִּיד מֹשֶׁה יָתְהוֹן	nec ꝺimittet te: ne timeas neq; formiꝺes. Et scripsit
לְמֵימַר מִסּוֹף שְׁבַע שְׁנִין בְּזִמַּן	moyses legẽ hanc: τ tradiꝺit eam [a]sacerꝺotibus filijs
שְׁנַת שְׁמִטְתָּא בְּחַג מַטְלַלְתָּא׃	leui q̃ portabant [b]arcã [c]federis ꝺñi [d]cunctis [e]seniorib⁹
בְּמֵיתֵי כָל יִשְׂרָאֵל לְאִתְחֲזָאָה	[f]israel. [g]Precepitq̃ moyses eis ꝺicens. [h]Post [i]septẽ
קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּאַתְרָא דְיִתְרְעֵי	[k]annos [l]remissiõis [m]in so=
תִּקְרֵי יָת אוֹרָיְתָא הָדָא קֳדָם כָּל יִשְׂרָאֵל	lẽnitate [n]tabernaculorũ [o]cõueniẽtib[p]cunctis ex
בְּאׇזְנֵיהוֹן׃ כְּנוֹשׁ יָת עַמָּא גּוּבְרַיָּא	[q]israel: [r]vt appareant coꝝ
וְטַפְלָא וְנָשַׁיָּא וְגִיּוֹרָךְ דִּי	[s]in [t]cõspectu [u]ꝺñi [v]ꝺei tui
בְּקִרְוָךְ דִּידְחֲלִין יְרְחֲלוּן קֳדָם יְיָ	[w]in loco [x]quem [y]elegerit ꝺñs: [z]le
אֱלָהֲכוֹן וְיִטְּרוּן לְמֶעְבַּד יָת כָּל פִּתְגָמֵי	ges verba [aa]legis [bb]huius: [cc]& audiẽtis [ꝺꝺ]eis in vnũ
אוֹרָיְתָא הָדָא׃ וּבְנֵיהוֹן דְּלָא יְדְעוּ	omni [ee]populo [ff]congre=
יִשְׁמְעוּן וְיִלְפּוּן לְמִדְחַל קֳדָם יְיָ	gato: tam [gg]viris [hh]& mulieribus [ii]parulis
אֱלָהֲכוֹן כָּל יוֹמַיָּא דְּאַתּוּן קַיָּמִין עַל	[jj]& aduenis [kk]qui sunt [ll]intra portas tuas [mm]vt au=
	ꝺiant [nn]ꝺiscant: [oo]& timeant [pp] ꝺo=
	minum [qq]ꝺeum vestrum: [rr]& custoꝺiant [ss]implent
	q̃ [tt]omnes [uu]sermones [vv] legis [ww]huius. [xx]Filij quoq̃
	eorum [yy]qui nunc [zz]ignorant vt [aaa]audire possint [bbb]& [ccc]ci=
	[ꝺꝺꝺ]timeant [eee]ꝺominum [fff]ꝺe=
	um suum [ggg]cunctis [hhh]ꝺiebus [iii]quibus
	versantur [jjj]in [kkk]terra

Prittiua heb.	Ter.Heb.	Deut. Ca.xxxi.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Hre.lxx.cũ interp.latina
יְרֵשׁ אֹתָר	הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת	fra: ad quã vos transitis [a]ꝺorꝺanẽ illuc vt pos=	Pterra: [a]ad quã vos [b]ior=	γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς ꝺιαβαίνετε γὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονο
יוֹם	הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה	ꝺanẽ [b]trãsmisso pergitis [c]obtinendam. [d]Et ait [e]do	ꝺanẽ: [b]trãsmisso pergitis [c]obtinendam. [d]Et ait [e]do	μήσαι αὐτήν. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μωυσῆν, ἰδοὺ ἡγ=
יָצַג	אֶל מֹשֶׁה הֵן קָרְבוּ יָמֶיךָ לָמוּת	minus [f]ad [g]moysen. [h]Ecce [i]pro	minus [f]ad [g]moysen. [h]Ecce [i]pro	γικασιν ὰι ἡμέραι τ θανάτου σου, κάλεσον Ἰησοῦν,
יעד צִיָּה	קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל	pe sunt [k]ꝺies [l]mortis tuę. [m]Voca [n]iosue: [o]& state [p]in	pe sunt [k]ꝺies [l]mortis tuę. [m]Voca [n]iosue: [o]& state [p]in	γε στε παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου, καὶ
רָאָה	מוֹעֵד וַאֲצַוֶּנּוּ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ	tabernaculo [q]testimonii [r]vt preciptã [s]eis. [t]Abiit [u]moyses τ iosue.	tabernaculo [q]testimonii [r]vt preciptã [s]eis. [t]Abierũt ergo [u]moy=	ἐντελοῦμαι αὐτῷ· καὶ ἐπορεύθη μωυσῆς καὶ Ἰησοῦς
עָמַר	וַיִּתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיֵּרָא יְהוָה	ἐντελοῦμαι αὐτῷ· καὶ ἐπορεύθη μωυσῆς καὶ Ἰησοῦς	ses [v]& iosue: [w]& steterunt	in tabernaculo testimonij: τ steterũt ad por
הִנֵּה	בָּאֹהֶל בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד עַמּוּד	in tabernaculo testimonij: τ steterũt ad por	[x]in tabernaculo [y]testimo=	εἰς τὴν σκηνὴν τ μαρτυρίου, καὶ ἔγησαν παρὰ τὰς θύ=
קוּם	הֶעָנָן עַל פֶּתַח הָאֹהֶל וַיֹּאמֶר	tas tabernaculi testimonij. τ ꝺeꝺit ꝺñs i colũ=	nii. [z]appuit q̃ [aa]ꝺñs ibi [bb]in	ρας τῆς σκηνῆς τ μαρτυρίου· καὶ κατέβη ἐν στύλῳ
בּוֹא	יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הִנְךָ שֹׁכֵב עִם	nubis: τ stetit in portis tabernaculi testimo=	[cc]in colũna [ꝺꝺ]nubis [ee]stetit	nubis: τ stetit in portis tabernaculi testimo=
קוּם	אֲבֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה וְזָנָה אַחֲרֵי	nij: τ stetit colũna nubis ad portas tabna	[ff]in [gg]introitu tabernacu=	νεφέλης, καὶ ἔση ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τ μαρτυρί
בּוֹא	אֱלֹהֵי נֵכַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא	culi. τ ꝺixit ꝺñs ad moysen: ecce tu ꝺormies cũ	li. [hh]ꝺixit q̃ [ii]ꝺñs [jj]ad [kk]moy=	νῆς· καὶ εἶπε κ̃ς πρὸς μωυσῆν, ἰδοὺ σὺ κοιμᾶ μετὰ τῶν
בְּקֶרֶב	שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ וְעָזַבנִי וְהֵפֵר אֶת	patribus tuis: τ surgẽs populus iste fornicabitur	sen. [ll]Ecce tu [mm]ꝺormies [nn] cum	πατέρων σου. καὶ ἀναστὰς ὁ λαὸς οὗτος ἐκπορνεύ=
בְּרִית	בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ׃ וְחָרָה	post ꝺeos alienos ꝺc: ad q̃ ipse ingrediꝺ	[oo]patribus tuis: [pp]& popu=	σει ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων τῆς γῆς, εἰς ἣν οὗτος ἐισπορεύε
בְּרִית	אַפִּי בּוֹ בַיּוֹם הַהוּא וַעֲזַבְתִּים	tur illuc in eã: τ ꝺerelinquẽt me τ irri=	lus [qq]iste [rr]cõsurgẽs [ss]forni=	tur illuc in eã: τ ꝺerelinquẽt me τ irri=
בָּרַר	וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם וְהָיָה לֶאֱכֹל	tũ faciẽt fedus meũ: qꝫ pepigi eis. τ	cabitur [tt]post [uu]ꝺeos [vv]alie=	τῷ faciẽt fedus meũ: qꝫ pepigi eis. τ
בָּרַח	וּמְצָאֻהוּ רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת	exꝺespabit furor meus [a]contra	nos in [ww]terra ad [xx]quã [yy]in	σκεδάσουσι γὴν ꝺιαθήκην μου, ἣν ꝺιεθέμην αὐτοῖς· καὶ
בָּרַךְ	וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הֲלֹא עַל כִּי אֵין	eũ [b]in ꝺie [c]illo [ꝺ]& ꝺerelin=	gredictur vt habitet [zz]ea	trascar furore meo in eos in ꝺie illo: τ
בָּשַׂר	אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת	quã eũ [e]in [f]ꝺie illo [g]& ꝺerelin=	[aaa]ibi [bbb]ꝺerelinquet me: [ccc]&	ἐγκαταλείψω γὸν προσώπου μου ἀπ' αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
גֵּר	הָאֵלֶּה וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי	quã eũ [e]in [f]ꝺie illo [g]& ꝺerelin=	irritũ faciet [ꝺꝺꝺ]fedus [eee]quod	ῥγ οὲσ nefcius: ꝺ̃ fecerũt: qz cõuerſi ſũt
גָּלָה	בַּיּוֹם הַהוּא עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר	quã eũ [e]in [f]ꝺie illo [g]& ꝺerelin=	[fff]pepigi [ggg]cũ eo. [hhh]Et trafce	ὁλα τὰσας τὰς κακὰς, ὰς ἐποίησαν, ὅτι ἐπέστρε-ψαν
גָּלַל	עָשָׂה כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃	quã eũ [e]in [f]ꝺie illo [g]& ꝺerelin=	tur [iii]furor meus [jjj]contra	ad ꝺeos alienos. τ nũc scribite ὰba
דָּבָר	וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה	quã eũ [e]in [f]ꝺie illo [g]& ꝺerelin=	eũ [kkk]in [lll]ꝺie illo: [mmm]& ꝺerelin=	ἐπὶ θεοὺς ἀλλοτρίους· καὶ νῦν γρ̃ψατε τὸ ῥ̃μα τα
דָּבַק	הַזֹּאת וְלַמְּדָהּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	quã eũ [e]in [f]ꝺie illo [g]& ꝺerelin=	quã [nnn]eis [ooo]scribite [ppp]vo=	cãtici huius. τ voceꝺe illꝺ filios iſr̃: τ
דָּגָה	שִׂימָהּ בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה לִי הַשִּׁירָה	quã eũ [e]in [f]ꝺie illo [g]& ꝺerelin=	bis [qqq]canticum [rrr]istud: [sss]& ꝺocete [ttt] filios	τῆς ὰδῆς ταύτης, καὶ ὶδάξατε αὐτὸν τοὺς υἱοὺς ἰσ̃λ', καὶ
דֶּגֶל	הַזֹּאת לְעֵד כִּי בְּפִי כָל זַרְעוֹ כִּי	quã eũ [e]in [f]ꝺie illo [g]& ꝺerelin=	[uuu]israel [vvv]ꝺocete [www]filios [xxx]iſr̃:	ὰδῆ αὕτη εἰς τὸ μαρτύριον ἐν υἱοὶς ἰσ̃λ'. ἐισάξω γὰρ αὐτὸ
דָּלָה	אֶדְרְשֶׁנּוּ מִלְּפָנַי הַיּוֹם הַזֶּה בְּרָעָתוֹ	quã eũ [e]in [f]ꝺie illo [g]& ꝺerelin=	[yyy]introꝺucã [zzz]eos [aaaa]in terrã quã	εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, ὴν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν,
דָּמָה	כִּי פָנָה אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃ וְעַתָּה	quã eũ [e]in [f]ꝺie illo [g]& ꝺerelin=	[bbbb]iurauí [cccc]patribus [ꝺꝺꝺꝺ]eius	

זֹאת תּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
עַל פִּי יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה

Ca.xxxii.

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי
יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי כִּשְׂעִירִם עֲלֵי דֶשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב
כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ
הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא
שִׁחַת לוֹ לֹא בָּנָיו מוּמָם דּוֹר עִקֵּשׁ וּפְתַלְתֹּל
הֲלַיהוָה זוֹ תִגְמְלוּ זֹאת עַם נָבָל וְלֹא חָכָם הֲלוֹא הוּא אָבִיךָ קָנָךְ הוּא עָשָׂךְ וַיְכֹנְנֶךָ
זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ
בְּהָנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יַצֵּב גְּבֻלֹת לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ
יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ
כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ
יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר
יַרְכִּבֵהוּ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבֹת שָׂדָי וַיֹּנִקֵהוּ דְבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר
חֶמְאַת בָּקָר וַחֲלֵב צֹאן עִם חֵלֶב כָּרִים וְאֵילֵי בְּנֵי בָשָׁן וְעַתּוּדִים עִם חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה
וְדַם עֵנָב תִּשְׁתֶּה חָמֶר וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ כָּשִׂיתָ וַיְנַבֵּל צוּר יְשׁוּעָתוֹ
יַקְנִאֻהוּ בְּזָרִים בְּתוֹעֵבֹת יַכְעִיסֻהוּ יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם חֲדָשִׁים מִקָּרוֹב בָּאוּ לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם
צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחֹלְלֶךָ
וַיַּרְא יְהוָה וַיִּנְאַץ מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו וַיֹּאמֶר אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם
כִּי דוֹר תַּהְפֻּכֹת הֵמָּה בָּנִים לֹא אֱמוּן בָּם
הֵמָּה קִנְאוּנִי בְלֹא אֵל כִּעֲסוּנִי בְּהַבְלֵיהֶם וַאֲנִי אַקְנִיאֵם בְּלֹא עָם בְּגוֹי נָבָל אַכְעִיסֵם
כִּי אֵשׁ קָדְחָה בְאַפִּי וַתִּיקַד עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּית וַתֹּאכַל אֶרֶץ וִיבוּלָהּ וַתְּלַהֵט מוֹסְדֵי הָרִים
אַסְפֶּה עָלַי אֲסַפֵּי חִצַּי אִכַּלֶּה בָּם
מְזֵי רָעָב וּלְחֻמֵי רֶשֶׁף וְקֶטֶב מְרִירִי וְשֶׁן בְּהֵמוֹת אֲשַׁלַּח בָּם עִם חֲמַת זֹחֲלֵי עָפָר
מִחוּץ תְּשַׁכֵּל חָרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימָה גַּם בָּחוּר גַּם בְּתוּלָה יוֹנֵק עִם אִישׁ שֵׂיבָה
אָמַרְתִּי אַפְאֵיהֶם אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם
לוּלֵי כַּעַס אוֹיֵב אָגוּר פֶּן יְנַכְּרוּ צָרֵימוֹ פֶּן יֹאמְרוּ יָדֵנוּ רָמָה וְלֹא יְהוָה פָּעַל כָּל זֹאת
כִּי גוֹי אֹבַד עֵצוֹת הֵמָּה וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנָה
לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם
אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלֶף וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רְבָבָה אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם וַיהוָה הִסְגִּירָם
כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרָם וְאוֹיְבֵינוּ פְלִילִים
כִּי מִגֶּפֶן סְדֹם גַּפְנָם וּמִשַּׁדְמֹת עֲמֹרָה עִנָּבֵמוֹ עִנְּבֵי רוֹשׁ אֶשְׁכְּלוֹת מְרֹרֹת לָמוֹ
חֲמַת תַּנִּינִם יֵינָם וְרֹאשׁ פְּתָנִים אַכְזָר
הֲלֹא הוּא כָּמוּס עִמָּדִי חָתוּם בַּאֲצָרוֹתָי
לִי נָקָם וְשִׁלֵּם לְעֵת תָּמוֹט רַגְלָם כִּי קָרוֹב יוֹם אֵידָם וְחָשׁ עֲתִדוֹת לָמוֹ
כִּי יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם כִּי יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד וְאֶפֶס עָצוּר וְעָזוּב
וַיֹּאמֶר אֵי אֱלֹהֵימוֹ צוּר חָסָיוּ בּוֹ
אֲשֶׁר חֵלֶב זִבְחֵימוֹ יֹאכֵלוּ יִשְׁתּוּ יֵין נִסְכָּם יָקוּמוּ וְיַעְזְרוּכֶם יִהְיוּ עֲלֵיכֶם סִתְרָה
רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא
וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל כִּי אָרִים אֶל שָׁמַיִם יָדִי וְאָמַרְתִּי חַי אָנֹכִי לְעוֹלָם
אִם שָׁנַנְתִּי בְּרַק חַרְבִּי וְתֹאחֵז בַּמִּשְׁפָּט יָדִי אָשִׁיב נָקָם לְצָרָי וְלְמְשַׂנְאַי אֲשַׁלֵּם
אַשְׁכִּיר חִצַּי מִדָּם וְחַרְבִּי תֹּאכַל בָּשָׂר מִדַּם חָלָל וְשִׁבְיָה מֵרֹאשׁ פַּרְעוֹת אוֹיֵב
הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ

Ca.xxxiii.

וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ
וַיֹּאמַר יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָה מֵרִבְבוֹת קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אשדת לָמוֹ
אַף חֹבֵב עַמִּים כָּל קְדֹשָׁיו בְּיָדֶךָ וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשָּׂא לְאָמָרֶיךָ
תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב
וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
יִחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמוּת וְיִהִי מְתָיו מִסְפָּר
וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו רָב לוֹ וְעֶזְרַת מִצָּרָיו תִּהְיֶה
וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרִיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְמַסָּה תְּרִיבֵהוּ עַל מֵי מְרִיבָה
הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיהוּ וְאֶת אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת בָּנָיו לֹא יָדָע
כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ
יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ קְטֹרֶת בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ
בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן יְקוּמוּן
וּלְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכַן
וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרַכַת יְהוָה אַרְצוֹ מֶגֶד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת
וּמֶגֶד תְּבוּאוֹת שָׁמֶשׁ וּמֶגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים
וּמֵרֹאשׁ הָרֵי קֶדֶם וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם
וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וְרָצוֹן שֹׁכְנִי סְנֶה תָּבוֹא לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקָּדְקֹד נְזִיר אֶחָיו
בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו אַפְסֵי אָרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אַלְפֵי מְנַשֶּׁה
וּלְזְבוּלֻן אָמַר שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶיךָ וְיִשָּׂשכָר בְּאֹהָלֶיךָ
עַמִּים הַר יִקְרָאוּ שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק כִּי שֶׁפַע יַמִּים יִינָקוּ וּשְׂפוּנֵי טְמוּנֵי חוֹל
וּלְגָד אָמַר בָּרוּךְ מַרְחִיב גָּד כְּלָבִיא שָׁכֵן וְטָרַף זְרוֹעַ אַף קָדְקֹד
וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ כִּי שָׁם חֶלְקַת מְחֹקֵק סָפוּן וַיֵּתֵא רָאשֵׁי עָם צְדָקוֹת יְהוָה עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל
וּלְדָן אָמַר דָּן גּוּר אַרְיֵה יְזַנֵּק מִן הַבָּשָׁן
וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן וּמָלֵא בִּרְכַּת יְהוָה יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה
וּלְאָשֵׁר אָמַר בָּרוּךְ מֵבָנִים אָשֵׁר יְהִי רְצוּי אֶחָיו וְטֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ
בַּרְזֶל וּנְחוּשָׁה מִנְעָלֶךָ וּכְיָמֶיךָ דָּבְאֶךָ
אֵין כָּאֵל יְשֻׁרוּן רֹכֵב שָׁמַיִם בְּעֶזְרֶךָ וּבְגַאֲוָתוֹ שְׁחָקִים
מְעוֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם וּמִתַּחַת זְרֹעֹת עוֹלָם וַיְגָרֶשׁ מִפָּנֶיךָ אוֹיֵב וַיֹּאמֶר הַשְׁמֵד
וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב אֶל אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ אַף שָׁמָיו יַעַרְפוּ טָל
אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאוֹנֶךָ
וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִדְרֹךְ

Ca.xxxiv.

וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעַרְבוֹת מוֹאָב אֶל הַר נְבוֹ רֹאשׁ הַפִּסְגָּה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרִיחוֹ וַיַּרְאֵהוּ יְהוָה אֶת כָּל הָאָרֶץ
אֶת הַגִּלְעָד עַד דָּן וְאֵת כָּל נַפְתָּלִי וְאֵת אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּל אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן
וְאֶת הַנֶּגֶב וְאֶת הַכִּכָּר בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד צֹעַר
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתְּנֶנָּה
הִרְאִיתִיךָ בְעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר
וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל פִּי יְהוָה
וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַּגַּיְא בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה
וּמֹשֶׁה בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֹתוֹ לֹא כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא נָס לֵחֹה
וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה בְּעַרְבוֹת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ יְמֵי בְכִי אֵבֶל מֹשֶׁה
וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מָלֵא רוּחַ חָכְמָה כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה
וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יְדָעוֹ יְהוָה פָּנִים אֶל פָּנִים
לְכָל הָאֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל עֲבָדָיו וּלְכָל אַרְצוֹ
וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל

עֵד אֶת כָּל זִקְנֵי שִׁבְטֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם
וְאֲדַבְּרָה בְאָזְנֵיהֶם אֶת הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וְאָעִידָה בָּם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי
תַשְׁחֵתוּן וְסַרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ
אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם וְקָרָאת אֶתְכֶם
הָרָעָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים כִּי תַעֲשׂוּ
אֶת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ
בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
בְּאָזְנֵי כָל קְהַל יִשְׂרָאֵל אֶת דִּבְרֵי
הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תֻּמָּם

Ca.xxxii.

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע
הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי
יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי כִּשְׂעִירִם עֲלֵי דֶשֶׁא וְכִרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב
כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ
הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא
שִׁחַת לוֹ לֹא בָּנָיו מוּמָם דּוֹר עִקֵּשׁ וּפְתַלְתֹּל
הֲלַיהוָה זוֹ תִגְמְלוּ זֹאת עַם נָבָל וְלֹא חָכָם הֲלוֹא הוּא אָבִיךָ קָנָךְ הוּא עָשָׂךְ וַיְכֹנְנֶךָ
זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֶּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ
בְּהָנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יַצֵּב גְּבֻלֹת לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ
יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ
כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ
יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר
יַרְכִּבֵהוּ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבֹת שָׂדָי וַיֹּנִקֵהוּ דְבַשׁ מִסֶּלַע וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר
חֶמְאַת בָּקָר וַחֲלֵב צֹאן עִם חֵלֶב כָּרִים וְאֵילֵי בְּנֵי בָשָׁן וְעַתּוּדִים עִם חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה
וְדַם עֵנָב תִּשְׁתֶּה חָמֶר וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ כָּשִׂיתָ וַיְנַבֵּל צוּר יְשׁוּעָתוֹ
יַקְנִאֻהוּ בְּזָרִים בְּתוֹעֵבֹת יַכְעִיסֻהוּ יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ אֱלֹהִים לֹא יְדָעוּם חֲדָשִׁים מִקָּרוֹב בָּאוּ לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם
צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחֹלְלֶךָ
וַיַּרְא יְהוָה וַיִּנְאַץ מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו וַיֹּאמֶר אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם
כִּי דוֹר תַּהְפֻּכֹת הֵמָּה בָּנִים לֹא אֱמוּן בָּם
הֵמָּה קִנְאוּנִי בְלֹא אֵל כִּעֲסוּנִי בְּהַבְלֵיהֶם וַאֲנִי אַקְנִיאֵם בְּלֹא עָם בְּגוֹי נָבָל אַכְעִיסֵם
כִּי אֵשׁ קָדְחָה בְאַפִּי וַתִּיקַד עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּית וַתֹּאכַל אֶרֶץ וִיבוּלָהּ וַתְּלַהֵט מוֹסְדֵי הָרִים
אַסְפֶּה עָלַי אֲסַפֵּי חִצַּי אִכַּלֶּה בָּם
מְזֵי רָעָב וּלְחֻמֵי רֶשֶׁף וְקֶטֶב מְרִירִי וְשֶׁן בְּהֵמוֹת אֲשַׁלַּח בָּם עִם חֲמַת זֹחֲלֵי עָפָר
מִחוּץ תְּשַׁכֵּל חָרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימָה גַּם בָּחוּר גַּם בְּתוּלָה יוֹנֵק עִם אִישׁ שֵׂיבָה
אָמַרְתִּי אַפְאֵיהֶם אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם
לוּלֵי כַּעַס אוֹיֵב אָגוּר פֶּן יְנַכְּרוּ צָרֵימוֹ פֶּן יֹאמְרוּ יָדֵנוּ רָמָה וְלֹא יְהוָה פָּעַל כָּל זֹאת
כִּי גוֹי אֹבַד עֵצוֹת הֵמָּה וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנָה
לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם
אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלֶף וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רְבָבָה אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם וַיהוָה הִסְגִּירָם
כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרָם וְאוֹיְבֵינוּ פְלִילִים
כִּי מִגֶּפֶן סְדֹם גַּפְנָם וּמִשַּׁדְמֹת עֲמֹרָה עִנָּבֵמוֹ עִנְּבֵי רוֹשׁ אֶשְׁכְּלוֹת מְרֹרֹת לָמוֹ
חֲמַת תַּנִּינִם יֵינָם וְרֹאשׁ פְּתָנִים אַכְזָר
הֲלֹא הוּא כָּמוּס עִמָּדִי חָתוּם בַּאֲצָרוֹתָי
לִי נָקָם וְשִׁלֵּם לְעֵת תָּמוֹט רַגְלָם כִּי קָרוֹב יוֹם אֵידָם וְחָשׁ עֲתִדוֹת לָמוֹ
כִּי יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם כִּי יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד וְאֶפֶס עָצוּר וְעָזוּב
וַיֹּאמֶר אֵי אֱלֹהֵימוֹ צוּר חָסָיוּ בּוֹ
אֲשֶׁר חֵלֶב זִבְחֵימוֹ יֹאכֵלוּ יִשְׁתּוּ יֵין נִסְכָּם יָקוּמוּ וְיַעְזְרוּכֶם יִהְיוּ עֲלֵיכֶם סִתְרָה
רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא
וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל כִּי אָרִים אֶל שָׁמַיִם יָדִי וְאָמַרְתִּי חַי אָנֹכִי לְעוֹלָם
אִם שָׁנַנְתִּי בְּרַק חַרְבִּי וְתֹאחֵז בַּמִּשְׁפָּט יָדִי אָשִׁיב נָקָם לְצָרָי וְלְמְשַׂנְאַי אֲשַׁלֵּם
אַשְׁכִּיר חִצַּי מִדָּם וְחַרְבִּי תֹּאכַל בָּשָׂר מִדַּם חָלָל וְשִׁבְיָה מֵרֹאשׁ פַּרְעוֹת אוֹיֵב
הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ

Ca.xxxiii.

וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ
וַיֹּאמַר יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָה מֵרִבְבוֹת קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אשדת לָמוֹ
אַף חֹבֵב עַמִּים כָּל קְדֹשָׁיו בְּיָדֶךָ וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשָּׂא לְאָמָרֶיךָ
תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב
וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
יִחִי רְאוּבֵן וְאַל יָמוּת וְיִהִי מְתָיו מִסְפָּר
וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו רָב לוֹ וְעֶזְרַת מִצָּרָיו תִּהְיֶה
וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרִיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְמַסָּה תְּרִיבֵהוּ עַל מֵי מְרִיבָה
הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיהוּ וְאֶת אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת בָּנָיו לֹא יָדָע
כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ
יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ קְטֹרֶת בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ
בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן יְקוּמוּן
וּלְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכַן
וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרַכַת יְהוָה אַרְצוֹ מֶגֶד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת
וּמֶגֶד תְּבוּאוֹת שָׁמֶשׁ וּמֶגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים
וּמֵרֹאשׁ הָרֵי קֶדֶם וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם
וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וְרָצוֹן שֹׁכְנִי סְנֶה תָּבוֹא לְרֹאשׁ יוֹסֵף וְלִקָּדְקֹד נְזִיר אֶחָיו
בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו אַפְסֵי אָרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אַלְפֵי מְנַשֶּׁה
וּלְזְבוּלֻן אָמַר שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶיךָ וְיִשָּׂשכָר בְּאֹהָלֶיךָ
עַמִּים הַר יִקְרָאוּ שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק כִּי שֶׁפַע יַמִּים יִינָקוּ וּשְׂפוּנֵי טְמוּנֵי חוֹל
וּלְגָד אָמַר בָּרוּךְ מַרְחִיב גָּד כְּלָבִיא שָׁכֵן וְטָרַף זְרוֹעַ אַף קָדְקֹד
וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ כִּי שָׁם חֶלְקַת מְחֹקֵק סָפוּן וַיֵּתֵא רָאשֵׁי עָם צְדָקוֹת יְהוָה עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל
וּלְדָן אָמַר דָּן גּוּר אַרְיֵה יְזַנֵּק מִן הַבָּשָׁן
וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן וּמָלֵא בִּרְכַּת יְהוָה יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה
וּלְאָשֵׁר אָמַר בָּרוּךְ מִבָּנִים אָשֵׁר יְהִי רְצוּי אֶחָיו וְטֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ
בַּרְזֶל וּנְחוּשָׁה מִנְעָלֶךָ וּכְיָמֶיךָ דָּבְאֶךָ
אֵין כָּאֵל יְשֻׁרוּן רֹכֵב שָׁמַיִם בְּעֶזְרֶךָ וּבְגַאֲוָתוֹ שְׁחָקִים
מְעוֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם וּמִתַּחַת זְרֹעֹת עוֹלָם וַיְגָרֶשׁ מִפָּנֶיךָ אוֹיֵב וַיֹּאמֶר הַשְׁמֵד
וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב אֶל אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ אַף שָׁמָיו יַעַרְפוּ טָל
אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאוֹנֶךָ
וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ תִדְרֹךְ

Ca.xxxiv.

וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעַרְבוֹת מוֹאָב אֶל הַר נְבוֹ רֹאשׁ הַפִּסְגָּה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרִיחוֹ וַיַּרְאֵהוּ יְהוָה אֶת כָּל הָאָרֶץ
אֶת הַגִּלְעָד עַד דָּן וְאֵת כָּל נַפְתָּלִי וְאֵת אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּל אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן
וְאֶת הַנֶּגֶב וְאֶת הַכִּכָּר בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד צֹעַר
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתְּנֶנָּה
הִרְאִיתִיךָ בְעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר
וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל פִּי יְהוָה
וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַּגַּיְא בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה
וּמֹשֶׁה בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנ

Psittua beb.	Ter.Heb.	Deut.	Ca.xxxii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina
	כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל			iacob funiculus hereditatis eius. Inuenit eũ in terra deserta: in loco horroris & vaste solitudis. Circũduxit eũ & docuit: & custodiuit ut pupillã oculi sui. Sicut aquila prouocãs ad volãdũ pullos suos: & sup eos volitãs expandit alas suas & assũpsit eũ atq portauit in humeris suis. Dñs solus dux eius fuit: & nõ erat cũ eo deus alienus. Cõstituit eũ sup excellã terrã: vt comederet fructus agrorũ: vt sugeret mel de petra: oleũq de saxo durissimo: Butyrũ de armẽto: & lac de ouibus cũ adipe agnorũ & arietũ filiorũ basan: Et hircos cũ medulla tritici: & sanguine vue biberet meracissimũ. Incrassatus est dilectus & recalcitrauit: incrassatus: dilatatus. Dereliquit deũ factorẽ suũ: & recessit a deo salutari suo. Prouocauerũt eũ in diis alienis: & in abominatiõibus iracũdiã cõcitauerunt. Immolauerũt demõiis & nõ deo: diis quos ignorabãt. Noui recẽtes venerũt: quos nõ coluerãt patres eorũ. Deũ q te genuit dereliquisti: & oblitus es dei creatoris tui. Vidit dñs & ad iracũdiã cõcitauerunt eũ filii & filie. Et ait. Abscondã faciẽ meã ab eis: & considerabo nouissima eorũ. Generatio ci puersa est: & infideles filii. Ipsi me prouocauerunt in eo qui non erat deus: &	iacob funiculus hereditatis eius. Inuenit eũ in terra deserta: in loco horroris & vastæ solitudis. Circũduxit eũ & docuit: & custodiuit ut pupillã oculi sui. Sicut aquila prouocãs ad volãdũ pullos suos: & sup eos volitãs expandit alas suas & assũpsit eũ atq portauit in humeris suis. Dñs solus dux eius fuit: & nõ erat cũ eo deus alienus. Cõstituit eũ sup excellã terrã: vt comederet fructus agrorũ: vt sugeret mel de petra: oleũq de saxo durissimo: Butyrũ de armẽto: & lac de ouibus cũ adipe agnorũ & arietũ filiorũ basan: Et hircos cũ medulla tritici: & sanguine vue biberet meracissimũ. Incrassatus est dilectus & recalcitrauit: incrassatus: dilatatus. Dereliquit deũ factorẽ suũ: & recessit a deo salutari suo. Prouocauerũt eũ in diis alienis: & in abominatiõibus iracũdiã cõcitauerunt. Immolauerũt demõiis & nõ deo: diis quos ignorabãt. Noui recẽtes venerũt: quos nõ coluerãt patres eorũ. Deũ q te genuit dereliquisti: & oblitus es dei creatoris tui. Vidit dñs & ad iracũdiã cõcitauerunt eũ filii & filie. Et ait. Abscondã faciẽ meã ab eis: & considerabo nouissima eorũ. Generatio ci puersa est: & infideles filii. Ipsi me prouocauerunt in eo qui non erat deus: &	τ fuit pars dñi ppls eius iacob. funiculus κὰι ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτ ἰακὼβ. σχοίνισμα hereditatis eius israel. sufficientia vedit eũ in κληρονομίας αὐτ ἰσραὴλ. αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήto: in siti estus in inaqso. circũduxit eũ μω, ἐν διέξ κ αύματος ἐν αὐὸ δρω. ἐκύκλωσεν αὐτὸν τ vocuit eũ: τ custodiuit eũ: ὡς pu κὰι ἐπαίδευσεν αὐτόν, κὰι διεφύλαξεν αὐτὸν, ὡς κόpillã oculi. sicut aqla cooptat nidũ sũ: τ φην ὀφθαλμοῦ. ὡς ἀετὸς σκεπάσαι νοσιὰν ἑαυτ, κὰι sup pullos suos volauit: expãdẽs ἐπὶ τοῖς νεοσοῖς αὐτ ἐπετώθησε, διεῖς τὰς πτέρυgas suas. suscepit eos: τ assũpsit eos in γας αὐτ ἐδέξατο αὐτ, κὰι ἀνέλαβεν αὐτ ἐπὶ τῶν scapulis suis. dñs solus duxit eos: τ nõ erat cũ μεταφρένων αὐτ. κ μόνος ἦγεν αὐτ, κὰι οὐκ ἦν μετ eis deo alienus. cõstituit eos sup fortitudinẽ αὐτῶν θεὸς ἀλλότριος. ἀνεβίβασεν αὐτ ἐπὶ τὴν ἰσχὺν fruc eius cibauit eos fructib agrou. suxit τῆς γῆς. ἐψώμισεν αὐτ γεννήματα ἀγρῶν. ἐθήλασε mel de petra: τ oleũ de duro saxo: buty μέλι ἐκ πέτρας, κὰι ἔλαιον ἐκ στερρᾶς πέτρας, βούτυrũ bou τ lac ouiũ: cũ adipe agnoru τ ρου βοῶν κὰι γάλα προβάτων, μετὰ στέατος ἀρνῶν κὰι arietũ: filioq tauroꝝ τ hircoꝝ: cũ adipe renũ tri κριῶν, υἱῶν ταύρων κὰι τράγων, μετὰ στέατος νεφρῶν πυtici: τ sãguine vue biberũt vinũ. τ comedit iacob πων. κὰι ἔπιεν αἷμα σταφυλῆς ἔπινον οἶνον. κὰι ἔφαγεν ἰακὼβ fruc eius cibauit eos fructib agrou. suxit τ repletus ε: τ recalcitrauit dilectus: impi κὰι ἐνεπλήσθη, κὰι ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημένος, ἐλιguasq incrassatus ε dilatatus ε: τ dereliquit deũ πάνων ἐπαχύνθη ἐπλατύνθη, κὰι ἐγκατέλιπε θεὸν qui fecit eũ: τ recessit a deo saluatore τὸν ποιήσαντα αὐτόν, κὰι ἀπέστη ἀπὸ θεοῦ σωτῆρος suo. prouocauerũt me in alienis. τ in abominatio αὐτ. παρῴξυναν με ἐπ ἀλλοτρίοις. κὰι ἐν βδελύγmibꝫ eoꝝ exacerbauerũt me: immolauerũt demoniis: τ μασιν αὐτῶν ἐξεπίκραναν με, ἔθυσαν δαιμονίοις, κὰι nõ deo. diis: quos nõ cognouerũt. noui τ recẽtes venε οὐ θεῷ. θεοῖς, οἷς οὐκ ᾔδεισαν. καινοὶ κὰι πρόσφατοι ἦκα rũt: qs nõ cognouerũt pres eoꝝ. deũ q genuit te de σαν, οἷς οὐκ ᾔδεισαν οἱ πατ̃ρες αὐτῶν. θεὸν τὸν γεννήσαντά σε ἐγ reliquisti: τ oblitus es dei q nutrit te: τ vidisti dñs: τ κατέλιπες, κὰι ἐπελάθου θεοῦ τροφοντός σε, κὰι εἶδεν κύ zelauit. τ cõcitatus ε ppter filioꝝ suoꝝ τ filiaꝝ. ἐζήλωσε. κὰι παρῳξύνθη διὰ τὴν ὀργὴν υἱῶν αὐτῶν κὰι θυγατέρων. τ ait: abscondã faciẽ meã ab eis. τ. ostendã κὰι ἔπεσεν, ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ̓ αὐτῶν. κὰι δείξω dd erit eis in nouissimis: qm̃ gnatio puersa est. filij dὸ τί ἔσται αὐτοῖς ἐπ̓ ἐσχάτων, ὅτι γενεὰ ἐξεστραμμένη ἐστὶ. υἱοὶ οἷς nõ est fides in eis. ipi prouocauerũt me in nõ deo: οὐκ ἔστι πίστις ἐν αὐτοῖς. αὐτοὶ παρεζήλωσάν με ἐπ̓ οὐ θεῷ,

Transla.Chal.

ארי חולקא דיוי עמיה יעקב אחסנתיה ׀ סדיכיהון בארעא מדברא ובית
יתנונא אתר דלית מיא אשרינון סחור סחור לשכינתיה אלפינון בתגבי אורתיה
יערנון לבבית עיניהון ׀ כנשרא ימחיש לקוניה על בנוהי מתהוף בפריס בדפוהי
יקבליהון ינטול הון על תקוף אברוהי ויהוי פלחודיהון עתיד לאשרייתהון בעלמא דהוה
עתיד לאתחתא ולא יתקיים קדמוהי פולחן סענאן ׀ אשרינון על תוקפי ארעא
אוכלינון פירית סנאיהון וגיבא להון בירת שליטי קרוין וגכסי לתברן בכרכין תקיפין
וכל ילהון בירת סלקוהון ושלילתהון עם עתיד רבריהון ותקיפיהון עמא לארעהון
ואסתפנתון עם בירת חילהון ותשרי תתהון ולם בזיזיהון איתשוד כמיא ועתר ישראל
ונעק אצלח תקוף קנא נכסין שבקן פולחן אלהא דעבדיה ואדחיז קדמוהי פקודיהון
אמיגיאו קדמוהי בפולחן סענאן תעויבתא אדחיזו קדמוהי בחוי לשדין בהון
צורו בחלן דלא ידעיזון חדתן דקריב אתעדיא לא אתעסקו בהון אבהתהון וחלת
תקיפא די ברו את יתישיתך שבקתא פולחן אלהא דברך ׀ ותגלי קדם יוי תקיף רוגזיה
מדקדהוי בנין ובנן ואמר אסלוק שכינתי מנהון גלי קדמי מה יהי סופיהון
ארי דרא מסלפין אינון בנין לית בהון היכנואין אקלוסין קדמי לא ידכרון

Interp.chal.

Par ẽ cnĩ dñi ẽ ppls eius: iacob sors hereditatis eiꝰ. Tribuit eis necessaria in ira defecta τ: loco ficiẽti: vbi nõ erat aq. Collocauit eos in circuitu maiestatis suæ: vocuit eos verba legis suæ: custodiuit eos sicẽ pupillã oculi sui. sicẽ aqla q fœtũ suũ: τ sup filios suos in cubat: expãdit alas suas suscepit eos: portat eos in fortitudine pẽnarũ suaꝝ. Dñs collocabit eos scorsuꝫ in seculo illo qñ ipse renouatur ẽ: τ nõ stabit in ꝺspectu eiꝰ cultus idoloꝝ. Collocauit eos sup fortitudinẽ tre: cibauit eos ꝺdã itmicoꝝ suoꝝ: τ dedit eis ꝺdã potẽtiã vbili τ subias hitantiũ in ciuitatib fortissimis. Dedit eis ꝺdã regũ ipaꝝ τ dñatoꝝ eaꝝ cũ diutitijs pũcipũ eoꝝ τ fortiũ ppkitre coꝝ: τ possessionẽ eoꝝcũ prẽda exercitꝰ eoꝝ τ castroꝝ eoꝝ τ sãguinẽ fortiũ eoꝝ effusum est sicẽ aq. τ dines fcks ẽ israel: τ recalcitrauit: pspatusq τ ꝺfortat possedit subam: τ reliqt cultũ dei qui fecit eũ: τ irritauit coã fortissimo redẽptore suo. Prouocauerũt coã eo i cultu idoloꝝ: in abominatiõibus irritauerũt coã eo. Sacrificauerũt demoniꝭ: in q̃ bus nõ est vtilitas: τ portẽtis q̃ nescierũt: nouus q nup facta sunt: non coluerũt eas patres vꝝi. Terribilis et fortis qui te. creauit oblitus es: τ reliquisti cultũ dei qui fecit te. Et manifestũ fuit coram dño: τ iratus est furor eius: eo q̃ ad iram prouocauerũt coram eo filij et filie: et ait. Auferam maiestatẽ meã ab eis: notum est coram me qñd erit in nouissimis eoꝝ: quoniã generatio peruersa est: τ filij in quibus non est fides. Ipsi prouocauerũt coã me in eo qd nõ erat timendũ:

Interp.chal.

דברי	
צחה שרא	
הוש חפך	
כבל נטל	
חדה קום טעת	
אכל רחז קרה	
רכב	
חסן שרא אשד	
צלח קנה רנז	
מא טעה תעב	
ברא נשה גלה	
סלק רהה	
דור שנה	

Psittua beb.	Ter.Heb.	Deut.	Ca.xxxii.	Trãsla.B.Hiero.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina
קנא	כְּעַסוּנִי בְּרַבְלֵיהֶם ׀ וְאֲנִי אַקְנִיאֵם			irritauerũt me in idolis suis. Et ego puto populus & ignobilis vocabor eis: quia nõ populus mihi. irritabo illos. Ignis succẽsus est in furore meo: & ardebit vsq ad inferni nouissimũ. Deuorabit terrã cũ germine suo: & mõtiũ fundamenta cõburet. Cõgrebabo sup eos mala: sagittas meas cõplebo in eis. Cõsumẽtur fame: & deuorabũt eos aues morsu amarissimo. Dẽtes bestiarũ immittã in eos cũ furore trahẽtiũ sup terrã atq serpentiũ. Foris vastabit eos gladius & itus pauor: iuuenẽ simul ac virginẽ lactẽtẽ cũ homine senẽ. Et dixi. Vbi nã sũt: cessare facia ex hoibus memoria eoꝝ. Sed pp irã inimicoꝝ: vt nõ longeum sint: τ vt nõ insurgãt qui reptant in puluere. Foris absq liberis faciet eos gladius: τ in cubiculis timor mortis: iuuenes simul ac puelas: lactẽtes cum senibus eoꝝ. Vbi ergo sunt dii eorũ. Petra in qua habebãt fiduciã. Quorũ comedebant adipes victimarũ: & bibebãt vinum libamiñ eorũ. Surgant et opitulentur vobis: & sint in vobis protectores. Videte q ego sum solus: & non sit deus mecũ. Ego occidam & viuificabo: percutiam & sanabo: & non est qui de manu mea possit eruere. Leuabo ad cẽlum manum meã: & dicam. Viuo ego in æternũ. Si acuero vt fulgur gladium meum: & arripuerit manus mea iudicium: reddam vindictam hostibus meis: & his qui oderunt me retribuam. Inebriabo sagittas meas sanguine: & gladius meus deuorabit carnes. De sanguine occisorum & captiuorum: a capite principum inimicorum. Laudate gentes populum eius: quia sanguinem seruorum suorum vindicabit: & vindictam retribuet hostibus eius: & propitiabitur terræ populi sui. Et venit Moyses & locutus est omnia verba cantici huius in auribus populi: ipse & Osee filius Nun. Postquam autem complesset Moyses loquens omnia verba hæc ad vniuersum Israel: dixit ad eos. Ponite corda vestra in omnibus sermonibus quos ego testificor hodie vobis: vt præcipiatis filiis vestris custodire & facere omnia verba legis huius. Quia non vana sunt in præceptis vestris: sed ipsa sunt vita vestra: & in hac re longo tempore habitabitis in terra pro qua transmigrabitis Iordanem & possidebitis eam. Locutus est quoque Dominus ad Moysen in die illo dicens: Ascende in montem Abarim istum: & videbis terram Chanaan quam ego dabo filiis Israel in possessionem: & morere in monte ad quem ascendis: & adiungere populo tuo: sicut mortuus est Aaron frater tuus in monte Hor & adiunctus est populo suo: eo quod peccaueritis in me in medio filiorum Israel ad aquas contradictionis in deserto Cades: & non sanctificaueritis me in medio filiorum Israel. Videbis ergo terram e contra: & illuc non ingredieris eam quam dabo filiis Israel. Hæc est benedictio qua benedixit Moyses homo Dei: antequam moreretur filiis Israel. Et ait. Dominus de Sina venit: & ortus est nobis de Seir: apparuit de monte Pharan: & cum eo sanctorum millia: in dextera eius ignea lex. Etenim diligis populos: omnes sanctificati sub manu tua sunt: & ipsi iuxta pedes tuos proximabunt: & accipient de doctrina tua legem quam præcepit nobis Moyses hereditatem cœtui Iacob. Et fuit in Iesurun rex: cum congregati fuerint principes populi: simul omnes tribus Israel. Viuat Ruben & non moriatur: & sit parvus numero suorum. Hæc autem Iudæ: & dixit. Audi Domine vocem Iudæ: & ad populum suum introduces eum. Manus eius pugnabunt pro eo: & auxiliator contra aduersarios eius eris. Leui quoque dixit. Perfectio tua & doctrina tua viro sancto tuo: quem tentasti in tentatione: & iuxta aquas contradictionis conferuisti eum. Qui dixit patri suo & matri suæ. Nescio vos: & fratres suos non agnouit: & filios suos ignorauit. Hi custodierunt eloquium tuum: & pactum tuum obseruauerunt. Iudicia tua Iacob & legem tuam Israel. Ponent incensum in furore tuo: & holocaustum super altare tuum. Benedic Domine fortitudini eius: & opera manuum illius suscipe. Percute dorsum resistentium ei: & qui oderunt eum non resurgant. Beniamin amabilis Dei habitabit confidenter in eo: protegit eum quasi paterfamilias: & inter humeros illius requiescit. Ioseph quoque dixit. De benedictione Domini terra eius: de pomis cæli & rore: de abysso quæ deorsum cubat: de germinibus fructuum solis & lunæ: de vertice montium antiquorum: de pomis collium æternorum: de frugibus terræ & plenitudine eius: & beneplacito habitantis in rubo. Veniat benedictio super caput Ioseph: & super verticem nazaræi inter fratres suos. Primogenitum tauri pulchritudo eius: cornua rhinocerotis cornua eius: in ipsis populos simul usque ad terminos terræ. Hæ multitudines Ephraim: & hæ milia Manasse. Et de Zabulon dixit. Lætare Zabulon in introitu tuo: & Issachar in tabernaculis tuis. Populos ad montem vocabunt: ibi immolabunt victimas iustitiæ. Quia abundantiam maris sugent: & thesauros absconditos arenæ. Et de Gad dixit. Benedictus qui dilatat Gad. Quasi leæna requiescit: & rapit brachium cum vertice. Et prouidit principatum sibi: quia ibi pars legislatoris abscondita est: & abiit post principes populi: iustitiam Domini fecit & iudicia eius cum Israel. Et de Dan dixit. Catulus leonis Dan: fluet ex Basan. Et de Nephthali dixit. Nephthali satiabitur complacentia: & plenus erit benedictione Domini: mare & meridiem possidebit. Et de Aser dixit. Benedictus in filiis Aser: erit placabilis fratribus suis: & intinget in oleo pedem suum. Ferrum & æs calceamentum eius: sicut dies senectutis tuæ: ita & fortitudo tua. Non est alius sanctus ut Deus noster: & non est alius extra te: & non est fortis sicut Deus noster. Non est sanctus sicut tu Domine: quia non est alius præter te: & non est fortis quasi Deus noster. Ne multiplicetis loqui sublimia superba: non egrediatur vetustum de ore vestro: quia Deus scientiarum Dominus est: & ipsi præparantur cogitationes. Arcus fortium superatus est: & infirmati sunt accincti robore. Saturati prius pro panibus se locauerunt: & esurientes hactenus non comederunt. Donec sterilis peperit plurimos: & quæ habebat filios infirmata est. Dominus mortificat & viuificat: deducit ad inferos & reducit. Dominus pauperem facit & ditat: humiliat & sublimat. Suscitans de puluere egenum: & de stercore erigens pauperem. Vt sedeat cum principibus populi: & solium gloriæ teneat. Domini enim sunt cardines terræ: & posuit super eos orbem. Pedes sanctorum custodiet: & impii in tenebris conticescent. Quia non in fortitudine sua confortabitur vir. Dominum formidabunt aduersarii eius: & super ipsos in cælis tonabit. Dominus iudicabit fines terræ: & dabit imperium regi suo: & sublimabit cornu christi sui. Et surgens Samuel abiit Ramatha: omnis autem populus Israel ascendit post eum. Et adorauerunt Dominum in tabernaculo suo. Filii autem Belial absque timore Dei fuerunt: & non habebant notitiam Domini: neque officium sacerdotum erga populum. Quicumque immolabat victimas: veniebat puer sacerdotis dum coquerentur carnes: & habebat fuscinulam tridentem in manu sua: & mittebat eam in lebetem aut in ollam aut in cacabum: & quidquid tollebat fuscina sumebat sacerdos sibi. Sic faciebant omni Israeli venienti in Silo. Sed & antequam adolerent adipem: veniebat puer sacerdotis: & dicebat immolanti. Da carnes coquendas sacerdoti: non enim accipiam a te carnem coctam: sed crudam. Si autem dixisset homo: Adolere nunc oportet adipem: & postea tolle quantum desiderat anima tua: respondebat ei. Nequaquam: sed nunc dabis: alioquin tollam per vim. Erat ergo peccatum puerorum grande nimis coram Domino: quia retrahebant homines a sacrificio Domini. Samuel autem ministrabat coram Domino puer accinctus ephod lineo. Tunicam quoque parvulam faciebat ei mater sua: quam deferebat ad eum per singulos dies: cum ascenderet cum viro suo immolare victimam solemnem. Et benedicebat Helcanæ & uxori eius: dicens. Reddat tibi Dominus semen de muliere hac pro fœnore quod commodauit Domino. Et ibant in locum suum. Visitauit autem Dominus Annam: & concepit & peperit tres filios & duas filias: & magnificatus est puer Samuel apud Dominum. Helcana autem cognouit uxorem suam Annam: & memor fuit ei Dominus. Et crescebat puer Samuel: & proficiebat & placebat tam Domino quam hominibus. Filii autem Heli filii Belial: nescientes Dominum: &

Tertia hebd.	Ter. Heb.	Deut. Ca. xxxii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Grec. lxx. cũ interp. latina.
מוט	לִשְׁתָּמוּט רַגְלָם כִּי קָרוֹב יוֹם		d vltio: & ego retribuã e is s in tpe vt labatur m pes	in tpe qñ labat pes eox. qñ tũrta dies p
אידם	אֵידָם וְחוּשׁ עֲתִדֹת לָמוֹ כִּי		corũ. l Iuxta est dies p	ἐν καιρῷ ὅταν σφαλῇ ὁ πούς αὐτῶν. ὅτι ἐγγύς ἡμέρα ἀπ
חוש דין			ditiõis eox. t adsũt	ditiõis eox. t adsũt parata vobi: qñ tudicabit dñs po
נחם	יְהוָה עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם כִּי		pulũ suũ: a & in s ferus su	πωλείας αὐτῶν, καὶ παρεστὶν ἕτοιμα ὑμῖν, ὅτι κρινεῖ κς τὸν λα
נאה עצר	יִרְאָה כִּי אָזְלַת יָד וְאֶפֶס עָצוּר		is s miserebitur. c Videbit	pulũ suũ. t in suis suis cõsolabit. vidit enim
עזב	וְעָזוּב וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵימוֹ צוּר		q ifirmata fit h man? &	ὁ αὐτ. καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτ παρακληθήσεται. ἔιδε γὰρ
חסה אבל	חָסָיוּ בּוֹ אֲשֶׁר חֵלֶב זִבְחֵימוֹ יֹאכֵלוּ		k clausũ quoq; defecerũt:	eos dissolutos t deficientes in captiuitate t
	יָשְׁתּוּ יֵין נְסִיכֵם יָקוּמוּ וְיַעְזְרֻכֶם		l residuq; cõsumpti fũt.	αὐτῆς παραλελυμένους καὶ ἐκλελοιπότας ἐν ἀπαγωγῇ καὶ
שתה נסך קום			m Et dicet. n Vbi sunt o dii	remissos. t dixit dñs: vbi sũt dii eox: ubi cõ
עזר היה לאה	יְהִי עֲלֵיכֶם סִתְרָה׃ רְאוּ עַתָּה		corũ in quibus p hõbant	παφευμένους. καὶ εἶπε κς, ποῦ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν, ἐφ οἷς ἐπε
	כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים		fiduciã. De q quorũ r victi	fisi erãt in tpis. quor adipe sacrificior eox cõedebat:
מות חיה	עִמָּדִי אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי		mis s comedebãt t adipes:	ποίθησαν ἐπ' αὐτοῖς· ὧν τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἤσθιετε,
	וַאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל׃ כִּי		& u bibebãt v vinũ w libami	t bibebatis vinũ libaminũ eox. surgãt t
רפא נעל	אֲשָׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי וְאָמַרְתִּי חַי		nũ. p Surgãt & opitulen	καὶ ἐπίνετε τὸν οἶνον τῶν ασπονδῶν αὐτῶν. ἀναστήτωσαν καὶ
נשא	אָנֹכִי לְעֹלָם׃ אִם שַׁנּוֹתִי בָּרָק		tur vobis: & in necessita	opitulẽtur vobis: t fiãt vti protectores. videte
שפט	חַרְבִּי וְתֹאחֵז בַּמִּשְׁפָּט יָדִי אָשִׁיב		te x vos y ptegãt. z Videte	βοηθησάτωσαν ὑμῖν, καὶ γενηθήτωσαν ὑμῶν σκεπασταί. ἴδετε
שוב צור ענא	נָקָם לְצָרָי וְלִמְשַׂנְאַי אֲשַׁלֵּם׃		a quoniã ego sũ: & non est	videte ϕ ego sũ: t nõ est deus pter me. ego occi
שלם שכר	אַשְׁכִּיר חִצַּי מִדָּם וְחַרְבִּי תֹּאכַל		alius b deus c preter me.	ἴδετε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ δυνάστης πλὴν ἐμοῦ. ἐγὼ ἀποκτεί
אכל	בְּשַׂר מִדַּם חָלָל וְשִׁבְיָה מֵרֹאשׁ		d Ego occidã: e & viuere	νῶ καὶ ζῆν ποιήσω. πατάξω, κἀγὼ ἰάσομαι· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξε
שה נה	פַּרְעוֹת אוֹיֵב׃ הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ		f uiuificabo: & nõ est qui	at de manibus meis. qñ leuabo in celũ manũ
אויב רנן	כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם וְנָקָם יָשִׁיב		de manu mea possit eruere.	λείψει ἐκ τῶν χειρῶν μου. ὅτι ἀρῶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρά
נקם שוב	לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ׃ וַיָּבֹא		g Leuabo ad celũ manũ	μου· καὶ ἐρῶ, ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα.
צור בוא	מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת כָּל דִּבְרֵי הַשִּׁירָה		meã & dicã. h Viuo ego	ἐὰν ὀξύνω ὡς ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν μου, καὶ ἀνθέξεται
הזאת בְּאָזְנֵי הָעָם הוּא וְהוֹשֵׁעַ			in eternũ. i Si acuero	ἡ κρίσις μου χειρί μου. καὶ ἀνταποδώσω δίκην τοῖς ἐχθροῖς,
בן נון וַיְכַל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת כָּל			vt fulgur gladiũ meum	τοῖς μισοῦσί με ἀνταποδώσω. μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ
הדברים האלה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל׃			& arripuerit iudiciũ	αἵματος, καὶ ἡ μάχαιρά μου φάγεται κρέα ἀφ' αἵματος τραυ
ויאמר אֲלֵהֶם שִׂימוּ לְבַבְכֶם			manus mea: o Reddã vl	ματιῶν καὶ ἀιχμαλωσίας ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐχθρῶν. εὐ
אמר שום	לְכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵעִיד		tionẽ p hostibus meis: &	φράνθητε οὐρανοί ἅμα αὐτῷ· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάν
עוד	בָּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר תְּצַוֶּם אֶת		his q oderũt me retribu	τες ἄγγελοι θεοῦ. εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτ. καὶἰσχύ
צוה			am. r Inebriabo p sagittas	σατωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ θεοῦ. ὅτι τὸ αἷμα τῶν υἱῶν αὐ
			meas s gladius: & gladius	τῶν ἐκδικεῖται· καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει δίκην τοῖς ἐχ
			meus t deuorabit u carnes	θροῖς, καὶ τοῖς μισοῦσιν αὐτὸν ἀνταποδώσει· καὶ ἐκκαθαρεῖ
			de cruore x occisorum &	κς τὴν γῆν τ λαοῦ αὐτ. καὶ γράψε μωυσῆς τὴν ὠδὴν ταύτην
			y de captiuitate z nudati	ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ. καὶ
			a nimicorũ capitis. m Lau	ἀκούσατω μωυσῆς τ λοιπὸς ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτ. καὶἐξι
			date b gentes c populũ eius	λάσατω ἡ γῆ τ ἀγγέλους θεοῦ. εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτ. καὶἐνι
			d quia e sanguinẽ f seruorũ	σχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ θεοῦ. ὅτι τὸ αἷμα τῶν υἱῶν αὐ
			g suorũ h vlciscetur. i Et vidi	τῶν ἐκδικεῖται· καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει δίκην τοῖς ἐχ
			cta k retribuet l hostes co	θροῖς, καὶ τοῖς μισοῦσιν αὐτὸν ἀνταποδώσει· καὶ ἐκκαθαρεῖ
			rum. n & ppiti o crit p terre	κς τὴν γῆν τ λαοῦ αὐτ. καὶ γράψε μωυσῆς τὴν ὠδὴν ταύτην
			q populi sui. r Venit ergo	ἐν τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ. καὶ
			s moyses & locut t cũcta hoc	ἀκούσατω μωυσῆς καὶ ἐλαλησε πάντας τοὺς λόγους τ τού
			u verba v cãtici huius in au	τοις εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, αὐτὸς καὶ ἰησοῦς ὁ τ ναυὴ
			rib w populi. x ipse & ioſue	τ cõpleuit moyses loq̃ns fermões illos vniuerso
			filius y nun. z Cõpleuit	καὶ συνετέλεσε μωυσῆς λαλῶν τοὺς λόγους τούτους πάντι

Tertia chal.	Interp. chal.
נְגִיד דון	in tẽpore quo migrabũt de terra sua: qñ ppe est dies
קָרֵב עֲתָא	interitus eox: t festinabit qõ futurũ est eis. a Qñ iudi
קְרִיב קְרָבָא	cabit dñs iudiciũ populi sui t vltionẽ seruoꝝ suoꝝ iu
טְעֵי אֲמַר הֲוָה	stoꝝ vlciſ. et: qñ manifestũ est eozum eo q in tpe quo
שַׁלְהָה קוּם חֲזֵה	pualebit & tra eos plaga inimici: erũt istabiles t dere
מוֹת חֵיֵה מָחֵא	licti. t dicet vbi e terribilis eox: t fortis in quo habe
אֲסָא שֵׁזֵב תַּקֵּן	bãt fiduciã: de quoꝝ victimis comedebãt adipẽ: t bi
קוּם חֲזֵה גְּלֵה	bebãt vinũ libaminũ eox: surgãt nũc t auxiliẽt vos:
תַּקֵּף דִּין תּוּב	et sint sup vos in protectionẽ. Videte nũc qñ ego ego
שְׁלֵם שְׁכַר חֲמַל	sum: t nõ est deus pter me. Ego occido t viuificabo:
שָׁבָא אֲמַר הֲוָה	percutio t etiã sano: t nõ est qui de manu mea possit
תּוּב כְּפַר שְׁבָח	eruere. b Qñ preparat in celis domũ maiestatis mee:
שְׁצָא שְׁוָה	et dixit vino ego in sempiternũ. Si in vupilũ pluſq; ful
סְהַד עֲמַד	gur apparet a fummitate celi t vſq; ad ſummitatẽ eius
	reuelabit gladius meus: t apprehẽdet iudiciũ man
	mea: reddã vltionẽ hostibus meis: t inimicis meis
	retribuã. Inebriabo sagittas meas sanguine: t gladi
	me occidet populos: de cruore occisoꝝ t captiuoꝝ:
	vt auferã cozonas de capite hostis z vlcis. Laudate gẽtes populũ eius: qñ vindicta seruoꝝ suoꝝ tuſtoꝝ
	vlciſcetur: t vltionẽ reddet inimicis ſuis: t propicius
	erit terre ſue t populo ſuo. Et venit moyses t locutus
	est oia ẏba cantice huiꝰ corã populo: ipse t ioſue filiꝰ
	nun. Et cõſumauit moyses loq̃ns oia verba hec cũ omni
	israel: t dixit ad eos. Ponite coz vestrum ad omnia
	verba que ego teſtificoꝝ vobis hodie: que precipietis

	israel. t dixit ad eos: attẽdite cor
	Ἰσραὴλ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, προσέχετε τὴ καρ
	de vro in oia ẏba hec: que
	δίαν ὑμῶν ἐπὶ πάντας τοὺς λόγους τούτους, οὓς
	ego testificoꝝ vobis hodie. q mãdetis
	ἐγὼ διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον· ἃ ἐντελεῖσθε
	filiis vris: custodire t facere oẽa
	τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντας τὰς
	ferm̃ões legis huius: qñ nõ fermo vanus hic
	λόγους τοῦ νόμου τούτου, ὅτι οὐχὶ λόγος κενὸς ὑπ
	vobis: qñ hec vita vra: t pp
	τος ὑμῖν, ὅτι αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν, καὶ ἐνεκεν τ λόγου
	hunc lõgum eritis in tra: in q̃ vos trã
	τούτου μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑμεῖς δια
	ſitis iordanẽ illuc vt possideatis illã,
	βαίνετε τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν.
	t locutus ẽ dñs ad moysen in die
	καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς μωυσῆν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
	hac: dicẽs: ascẽde in mõte abarim.
	ταύτῃ, λέγων, ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ ἀβαρίμ.
	hũc mõte nebo q̃ est in tra moab cõ
	τοῦτο ὄρος ναβαὺ ὅ ἐστιν ἐν γῇ μωάβ κατὰ πρό
	tra hiericho. t vide trã chanaã: q̃ ego
	σωπον ἱεριχώ· καὶ ὄψε τὴν γῆν χαναάν, ἣν ἐγὼ
	do filiis israel in possſiones. t mo
	δίδωμι τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ εἰς κατάσχεσιν· καὶ τε
	rere in mõte in quẽ ascendis illuc. t iunge
	λεύτα ἐν τῷ ὄρει εἰς ὃ ἀναβαίνεις ἐκεῖ· καὶ προσέ
Ra. d.	te ad pplm tuũ: quẽadmodũ mortuꝰ est aarõ
	ντι πρὸς τὸν λαόν σου, ὃν τρόπον ἀπεθανεν Ἀαρὼν
	ff tuꝰ in hor mõte: t appositus ẽ ad
	ὁ ἀδελφός σου ἐν ὄρ τῷ ὄρει, καὶ προσετέθη πρὸς
	pplm ſuũ: qz incredulit fuiſtis verbo meo
	τὸν λαὸν αὐτοῦ, διότι ἠπειθήσατε τῷ ῥήματί μου
	in filiis israel ad aquã cõtradi
	ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἀντιλογί
	ctiõis cades in deserto ſin. qñ nõ ſanctificaſtis me
	ας κάδης ἐν τῇ ἐρήμῳ σὶν. διότι οὐκ ἡγιάσατέ με
	in filiis israel. qñ egregiõe videbis
	ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. ὅτι ἀπέναντι ὄψει τὴν
	trã: t illuc nõ ingrediẽris in trã quã
	γῆν, καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ εἰς τὴν γῆν ἣν
	ego do filiis israel.
	ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ca. 33.
A	Hec bñdictio q̃ bñdixit moyſes hõ
	αὕτη ἡ εὐλογία, ἣν εὐλόγησε μωυσῆς ἄνθρω
	det filiis israel añ mor
	πος τοῦ θεοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ πρὸ τῆς τελευ
	tem suã. t ait: dñs de sina venit
	τῆς αὐτοῦ. καὶ εἶπε, κύριος ἐκ σινὰ ἦκεν
	t apparuit de seir nobis: t festinauit
	καὶ ἐπέφαυεν ἐκ σηὶρ ἡμῖν, καὶ κατέσπευ
	de monte pharan: cũ
	σεν ἐξ ὄρους φαράν, σὺν

עשה			tis ca filiis vestris o custo
			dire & facere: & implere
ירה דיק			x vniuersa q̃ scripta sunt
			in volumine legis huius.
חיה			b qui in nõ i cassũ ꝑcepta
			sunt c vobis: sed vt sigu
אבך יום			lũ eis d viuerẽt: q̃ facien
			tes longo ꝑseueretis e tẽ
			pore f in terra ad quam
ארש			g iordane trãsmisſo igre
			dimini possidẽdã. h Lo
			cutusq; est dñs ad oõo
			o moyſen in eadem die:
			p dicens. oõoooooooooooo
			q Ascende in mõte istũ
			r abarim. i. transitũ i o mõ
			tẽ nebo q̃ qui est in terra
			s moab u contra oõoooooo
			t hiericho: & vide v terrã
פנה			w chanaan oõoooooooooo
			x quam ego tradam y fili
			is z israel oõoooooooooo
			a obtinendam b & morere
			c in monte. d Quem oõo
סות			e conscendens f iungeris
			g populis tuis: oõoooooo
אסף			h sicut i mortuus est aarõ
			k frater tuus l in oõoooooo
			m monte hor & apposit?
			n populis suis. o quia oõo
			p preuaricati estis q contra
			me in medio r filiorũ s isꝛ
			t ael u ad aquas v contradi
רוב דבר			ctionis in x cades y deserti
			z sin: & a nõ b sanctificastis
את			c me oõoooooooooooooo
			d inter filios e israel. f Eõ
			g videbis terram & h non
			i ingredieris k in l eã: m quã
			n ego o dabo p filiis q israel.
			Cap. 33.
			Hec est a bñdictio q̃
			b benedixit c moyses ho
			mo d dei oõoooooooooo
			e filiis f israel ante m mortẽ
			suam. n Et ait. oõoooooo
			o Dominus de sina p ve
			nit: & de seir q rtus est
			r nobis. s Appuit t de mõ
			te pharan: u & cum eo

Tertia chal.	Trãsla. Chal.
עבד	לְמֶעְבַּד יַת כָּל פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא הָדָא׃ אֲרֵי לָא פִּתְגָם רֵיקָן הוּא מִנָּכוֹן אֲרֵי
חיה אמר	הוּא חַיֵּיכוֹן וּבְפִתְגָמָא הָדֵין תּוֹרִיכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דְּאַתּוּן עָבְרִין יַת יַרְדְּנָא
ארך	לְמֵירְתָהּ׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּיוֹמָא הָדֵין לְמֵימָר׃ סַק לְטוּרָא דְּעַבָרֵי הָדֵין
נשא	לְטוּרָא דְּנְבוֹ דִּי בְּאַרְעָא דְּמוֹאָב דְּעַל אַפֵּי יְרֵחוֹ וְחֲזִי יַת אַרְעָא דִּכְנַעַן
פנה	יִשְׂרָאֵל לְאַחֲסָנָא׃ וּמוּת בְּטוּרָא דְּאַתְּ סָלִיק לְתַמָּן וְאִתְכַּנַּשׁ לְעַמָּךְ כְּמָא
סות	דְּמִית אַהֲרֹן אָחוּךְ בְּהֹר טוּרָא וְיִתְכַּנַּשׁ לְעַמָּהּ׃ עַל דְּסָרְבְתּוּן בְּמֵימְרִי בְּגוֹ בְּנֵי
אסף	יִשְׂרָאֵל עַל מֵי מְצוֹת רְכִם קָדֵשׁ בְּמַדְבְּרָא דְּצִן עַל דְּלָא קַדֶּשְׁתּוּן יָתִי בְּגוֹ בְּנֵי
	יִשְׂרָאֵל תֶּחֱזֵי יַת אַרְעָא וּלְתַמָּן לָא תֵיעוֹל לְאַרְעָא דַּאֲנָא יְהֵיב לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
	Ca. xxxiii. וְדָא בִּרְכְתָא
	דְּבָרִיךְ מֹשֶׁה גְּבַר יְיָ יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם מוֹתֵיהּ׃ וַאֲמַר יְיָ מִסִּינַי אִתְגְּלִי
	וְקָרְיָה מִשְׁעִיר אִתְחֲזִי לָנָא אִתְגְּלִי בְּגַבּוּרְתֵּיהּ עַל טוּרָא דְּפָארָן וְעִמֵּהּ

filiis vestris: vt custodiant t faciãt oia verba legis hu
iꝰ. a Quia verba nõ vana sunt vobis: sed hec est vita
vestra: t in verbo hoc prolongabũtur dies vri sup ter
ra, ꝑpter quã transitis iordanem vt possideatis eam.
Et locutus est dñs cum moyſe in hac die dicẽs. Ascen
de in mõte istum transeuntiũ in monte nebo: qui est
in terra moab que est cõtra faciẽ hiericho: t vide terã
chanaan: quaꝫ ego dabo filiis israel in possſionem. Et mioꝛere in monte in quẽ ascendes: t colliges
ris ad populũ tuũ: sicut mortuꝰ est aaron frater tuus
in monte hoꝛ t collectus ẽ ad populũ suũ. eo q̃ prena
ricati estis in verbũ meũ in medio filioꝝ israel in aqꝭ
cõtradictionis in cades deserti sin: t quia nõ sancti
ficastis me in medio filioꝝ israel. a Quoniaꝫ e contra
videbis terram: t illuc non ingredieris in terrã quã
ego dabo filiis israel. Ca. 33.
a Et hec est bñdictio: q̃ bñdixit moyſes ꝓpheta dei
filiis israel ante mortẽ suã: t ait. Dñs de sinai re
uelatus ẽ: t splendoꝛ gloꝛie eiꝰ appuit nobis de seir:
reuelatus est in foꝛtitudine sua sup monte pharan:

Prittiua heb.	Ter. Heb.	Deut.	La. xxviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	מִדִּבְנַת׃ קָדֵשׁ׃ מִימִינוֹ׃ אֵשׁ׃ דָּת׃ לָמוֹ׃			[b]fctorũ[a]milia.[c] In dexte ra eius[a]ignea[c]lex.	militib[o] cades a dextris eius angeli cũ eo:
יָמֵן	אַף׃ חֹבֵב׃ עַמִּים׃ כָּל׃ קְדֹשָׁיו׃ בְּיָדֶךָ			[b]dilexit[b]populos. [c] Oẽs [a]sancti in manu illi? sũt	μυριάσι κάδης ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ,
	וְהֵם׃ תַּכּוּ לְרַגְלֶךָ׃ יִשָּׂא׃ מִדַּבְּרֹתֶיךָ׃			[m]& q[n] appropiquãt[n] pe	τ pepercit populo suo: τ οἱ ὅσι
תֵּבֵא׃ נֵשֵׂא׃ תֵּבֵר	תּוֹרָה׃ צִוָּה׃ לָנוּ׃ מֹשֶׁה׃ מוֹרָשָׁה׃ קְהִלַּת			dibus eius[a]accipiẽt[c]de	ἐφείσατο τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἡγία
יָרָה׃ יָרַשׁ	יַעֲקֹב׃ וַיְהִי׃ בִּישֻׁרוֹן׃ מֶלֶךְ׃ בְּהִתְאַסֵּף			doctrina illius. [c]Legẽ[n] p	cificati in manibus tuis. hi sub te sũt. τ
רָיָה׃ יָרַשׁ	רָאשֵׁי׃ עָם׃ יַחַד׃ שִׁבְטֵי׃ יִשְׂרָאֵל׃			cepit[n]obis[m]oyses:	σμένοι ἐπὶ τοὺς χείρας σου. οὗτοι ὑπὸ σὲ εἰσί. καὶ
תַּיָּה׃ מוּת	יְחִי׃ רְאוּבֵן׃ וְאַל׃ יָמֹת׃ וְיִהִי׃ מְתָיו			[a]hereditatẽ[r] multitudis	fuscepit de finibus eius legẽ: ᾧ ἐκ
	מִסְפָּר׃ וְזֹאת׃ לִיהוּדָה׃ וַיֹּאמַר׃ שְׁמַע			[i]acob.[a]Erit[b]apud rectif	ἐδέξατο ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ νόμον, ὃν ἐνετείλα
בּוֹא	יְהוָה׃ קוֹל׃ יְהוּדָה׃ וְאֶל׃ עַמּוֹ׃ תְּבִיאֶנּוּ			fimũ[c]rex:[c]congregatis	pit nobis moyses: hereditatẽ multitudinis iacob. τ
רַבַּת צוּר רָיָה	יָדָיו׃ רַב׃ לוֹ׃ וְעֵזֶר׃ מִצָּרָיו׃ תִּהְיֶה׃			[c]principibus[r]populi[n]cũ	τοῦ ἡμῖν μωυσῆς, κληρονομίαν συναγωγῆς ἰακὼβ. καὶ
תָּמִם	וּלְלוֹי׃ אָמַר׃ תֻּמֶּיךָ׃ וְאוּרֶיךָ׃ לְאִישׁ			[b]tribubus[i]sfrael. [k] Viuat	erit in amato pinceps: cõgregatis pin
חָסִידֶךָ׃ אֲשֶׁר׃ נִסִּיתוֹ׃ בְּמַסָּה	תְּרִיבֵהוּ׃ עַל׃ מֵי׃ מְרִיבָה׃ וְלֹא׃ רָאִיתִיו׃ וְאֶת			[r]ruben[m]& nõ[n] moriatur	ἔσαι ἐν τῷ ἠγαπημένῳ ἄρχων, συναχθέντων ἀρ=
חֲסַד נָסָה	לְאָבִיו׃ וְלְאִמּוֹ׃ לֹא׃ רְאִיתִיו׃ וְאֶת			[o]& sit[p]puus in[n]numero.	cipibus pplox tribus cũ tribub[o] israel. viuat rubẽ: τ
רוּב רוּם	אֶחָיו׃ לֹא׃ הִכִּיר׃ וְאֶת בָּנָיו׃ לֹא׃ יָדָע			[r]Hec est [a]iude bñdictio.	χόντων λαῶν ἅμα φυλαῖς ἰσραήλ. ζήτω ρουβὴν, καὶ
	כִּי׃ שָׁמְרוּ׃ אִמְרָתֶךָ׃ וּבְרִיתְךָ׃ יִנְצֹרוּ׃			[u]Audi[d]ñe[v]oc[c] iude:	nõ moriatur: τ ἡμεῖς sit multus in numero. τ
נָצַר שָׁפַט	לְיַעֲקֹב׃ מִשְׁפָּטֶיךָ׃ וְיִשְׂרָאֵל׃ תּוֹרָתֶךָ׃ יָשִׂימוּ			[&] ad[p]populũ suũ[i]intro	μὴ ἀποθανέτω, καὶ συμεὼν ἔσω πολὺς ἐναριθμῶ. καὶ
רֵיחַ שׂוּם קְטֹרֶת	אַפֶּךָ׃ וְכָלִיל׃ עַל׃ מִזְבְּחֶךָ׃ בּוֹ׃ יָדָם			duc cũ.[p]Manus ei? [q]pu	hec iude. audi vocẽ iude: τ ad
בָּאַפֶּךָ כָּלִיל	וְחֵילוֹ׃ תִּרְצֶה׃ וּפֹעַל׃ יָדָיו׃ תְּרַצֶּה			gnabũt[r]p eo:[s]& aduitor	ἄυτὴ ἰούδα. εἰσάκουσον κύριε φωνῆς ἰούδα, καὶ εἰς
רֵיחַ שׂוּם קְטֹרָה	מִמְתְנַיִם׃ קָמָיו׃ וּמְשַׂנְאָיו׃ מִן׃ יָקוּמוּן׃ לֹא			illius[b]cõtra aduersarios	populũ suũ introducãtur: manus eius ὁτιδι
קוּם שִׂנְא	יְדֵיד׃ יְהוָה׃ לְבָנְיָמִן׃ אָמַר׃ יִשְׁכֹּן׃ לָבֶטַח׃ עָלָיו׃ חֹפֵף			eius s[t]erit.[l]Leui quoq; [a]	γὸν λαοῦ αὐτοῦ εἰσέλθοισαν, αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἔσον
קוּם יָדִד	כָּל׃ הַיּוֹם׃ וּבֵין׃ כְּתֵפָיו׃ שָׁכַן׃ וּלְיוֹסֵף			it.[m]Perfectio tua[n]& do	cabit ei. τ adiutor ex aduersariis eius erto.
	אָמַר׃ מְבֹרֶכֶת׃ יְהוָה׃ אַרְצוֹ׃ יְרַד			ctrina tua[a]a viro[f]sancto	νοῦσιν αὐτῷ. καὶ βοηθὸς ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἔσα.
	מִמֶּגֶד׃ שָׁמַיִם׃ מִטָּל׃ וּמֵהְתְהוֹם׃ רֹבֵץ			tuo[q]uẽ[p]basti[r] i tẽpta	τ leui ait: date leui manifestatiões ei[o]. τ
	תַּחַת			tiõe:[&]iudicasti[n]ad[s] aqs	καὶ τῷ λευὶ εἶπεν, δότε λευὶ δήλους αὐτοῦ. καὶ
				[c]ótradictiõis. [u]Qui di	veritatẽ eius viro sctõ: quẽ tẽtauerũt ẽ
				xit[p]ri suo:[&] matri fue	ἀληθείαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὁσίῳ, ὃν ἐπείρασας αὐ
				[c]nescio vos:[&] fratrib?	um in tẽtatiõe. cõueciasti ũt ei ad aquã cõtradictiõta. qui
				fuis:[q]ignoro illos:[&] ne	γὸν ἐν πειρασμῷ ἐλοιδόρησας αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας. ὁ λέ
				fcierũt[r]filios suos. Hi[c]cu	γων τῷ πρὶ αὐτ καὶ τῇ μητρὶ αὐτ εἶπεν οὐκ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελ
				stodierũt[s]eloquiũ tuũ:	φοὺς αὐτ οὐκ ἐπέγνω, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτ οὐκ ἔγνω. ἐφύλαξεν
				[&] pactũ tuum [t]ernaue	eloquia tua: τ pactũ tuũ ἐυαυτι. οὗτοὶ ὑπὸ
				rũt:[u]udicia tua o[n]iacob	τὰ λόγιά σου, καὶ τὴν διαθήκην σου ἐτήρησαν. δηλώσουσι τὰ δι
				[&] legẽ tuã o[r]israel. [v]Po	ficatiões tuas iacob: τ legẽ tuã israel. ponẽt
				nent[w]thymiama ꝏꝏꝏꝏꝏ	καιώματά σου τῷ ἰακὼβ, καὶ νόμον σου τῷ ἰηλ'. ἐπιθήσου
				[x]i furore tuo:[&] holo=	thymiama coràte semp in altari tuo.
				causta[y]sup altare tuum.	σι θυμίαμα ἐνωπιόν σου διαπαντὸς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου ὁλο
				[z]Bñdic[a]dñe[b]fortitudini	καύστους ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου. εὐλόγησον κύριε τὴν ἰσχὺν αὐτ· καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτ δέξου
				ci?.[&] opa[a]matiũ illius	σαι. [z]πάταξον ὀσφὺς ἐναντίων καὶ τῶν μισούν
				[b]fuscipe. [w]Percute[n]dorsa	των σε ἐκ προσώπου ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ μισοῦν
				[c]inimicoru ũ ei?.[&] q ode	τες σὲ οὐ μὴ ἀναστήσωσιν. καὶ τῷ βενιαμὶν εἶπεν, ἠγαπη
				rũt cũ[d]nõ[c]cõsurgãt. Et	μένος ὑπὸ κυρίου κατασκηνώσει ἐπ' αὐτῷ· σκιάζει
				[e]benami[n]ait. [x] Amãtiſſi	ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτ
				mus[c]dñi[d]hitabit[e]cõfidẽ	κατέπαυσε. καὶ τῷ ἰωσὴφ εἶπεν, ἀπ' εὐλογίας κυρίου ἡ γῆ
				ter[f]in eo,[g]quasi in thala	αὐτ ἐξαι. καὶ ὡς αἱ ἡμέραι σου ἡ ἰσχύς σου. ἔτι ὑπερο θεὸς
				mo[h]tota[g]die[i]morabitur	ἀυτ ἐξαι. καὶ ὡς αἱ ἡμέραι σου ἡ ἰσχύς σου. ἔτι ὑπερο θεὸς
				[&] iter[k]hũeros illi? [l]reqe	
				fcet.[l]Ioseph quoq; [m]ait.	
				[n]De bñdictiõe[m]dñi[n] ter	
				ra eius:[o]de pomis[p]celi &	
				[q]rore[r]atq; abyſſo ꝏꝏꝏ	

Prittiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
	et cum eo sancto[r] milia: legẽ scriptã vertera eius de	[r]רִבְבָת קַדִּישִׁין עִמֵּהּ מִלְּיָכָא יַמִּינֵיהּ נְפִיקַת אֵשָׁתָא אוֹרַיְתָא לְהוֹן׃
[r]רִבְבָ	dit nobis de medio ignis. Dilexit vtiq; tribus:[t] o[s]	קַדִּישֵׁי עַמְמַיָּא כָּל גְּבוּרַיָּא[s]אַף רָחֲמִין עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּל אִנּוּן מְדַבְּרִין תְּחוֹת עַנְפָךְ יָתְבִין
[t]דִּבֵּר	sanctos dom[u] israel: in fortitudine eius et[u] os de egy	עַל טוּרֵיהוֹן׃[t]אוֹרַיְתָא יְהַב לָנָא מֹשֶׁה מַסֵּרֶת יְרוּתָא לִכְנִשְׁת יַעֲקֹבְ[u]וַהֲוָה בְּיִשְׁרָאֵל מַלְכָּא
[u]אֲמַר[v]כְּנֵשׁ[w]רֹאשׁ	pto: [t] ipſi ducebãtur sub nube tua: τ profi tafcebãtur	בְּאִתְכַּנָּשׁוּת[v]רֵישֵׁי עַמְמַיָּא כַּחֲדָא שִׁבְטַיָּא דְּיִשְׂרָאֵל׃[w]יְחִי רְאוּבֵן וְלָא יְמוּת וּלְהֵוֵי מִנְיָנֵיהּ
[x]חֲיָה[y]תְּנָה[z]נְפַל	ad verbũ tuũ. Legẽ dedit nobis moyſes:[x] tradidit eã	לָא יְמוּתוּן[x]וְקַבֵּל אוֹרַיְתָא מִן מֵימְרָא דַּיְיָ עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה נְבִיָּא קַדִּישָׁא לְמֵיהַב חוּלָקָא לְיִשְׂרָאֵל
[a]חֲסִין[b]סְנֵה[c]צְלָא	in hereditatẽ cetuĩ iacob. Et fuit in ifrael rex cum cõ	דְּאִנּוּן מְקַבְּלִין יוֹמָא דְּדִינָא לְמֵיהַב אַגְרָא לְצַדִּיקַיָּא וּלְמִתְבָּעָא דְּמֵהוֹן מִן חַיָּבַיָּא׃
[d]נְפַק[e]תּוּב[f]תַּמָּם	gregarẽtur[y]pncipes[z]ppli simul cũ tribub[a] israel. Et[b]hoc	וְדֵין הוּא דְּאָמַר לְשִׁבְטָא דִּבְנְיָמִן רְחִים דְּיָ יִשְׁרֵי עֲלוֹהִי בְּטִחוּתָא עֲלוֹהִי מְגִנָּא בְּכָל יוֹמָא
[g]לְבַשׁ[h]שְׁכַח[i]נְסָה	viuat ruben[c]in vita eterna:[d] nõ moriat[e] morte fecũda:[f]	וּבֵין כְּתֵפוֹהִי שְׁכִינְתֵּיהּ׃[y]וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבָרְכָא יְיָ מִן קֳדָם יְיָ אַרְעֵיהּ מִשְׁתַּבְּחָא לֵיהּ מִן טַלָּא
[k]נְצָא[l]בְּקַע[m]תּוֹב	acciptant filij sui hereditatẽ suã iurta numerũ eoꝝ.	וּמִן תְּהוֹמָא רָבְעָא תְּחוֹת[z]וּמִן אִבֵּי שִׁמְשָׁא וְיַרְחָא׃[a]וּמִן רֵישׁ טוּרֵי מַדְנְחָא וְתַלְגָּא׃
[n]חָסַן[o]נְחַל[p]כְּנַשׁ	Et hoc dixit iude. Suscipe dñe oratiõnẽ iude:[g] et egref	[b]וּמִן עִבּוּרֵי אַרְעָא וּמִלְיָנָהָא׃[c]וּמִן רֵישׁ טוּרֵי קַדְמָאֵי וּמִן תִּלְעֵי עָלְמָא׃[d]וּמִן עִבּוּרֵי אַרְעָא
[q]נְפַק[r]תּוּב[s]תַּמָּם	sus fuerit ad bellũ:[h] ad populũ eius reduces eum in	וּמִלְיָנָהָא׃[e]וְרַעֲוָא דִּשְׁכִינְתָּא דַּהֲוָת בְּסִנְיָא תֵּיתֵי עַל רֵישׁ יוֹסֵף וְעַל קָדְקֹד רֵישׁ נְזִירָא דְּאַחֲוָהִי
[t]לְבַשׁ[u]שְׁכַח[v]נְסָה	pace: manus eius facient vltionẽ de inimicis suis:[i]	בֵּין אֲחוֹהִי׃[f]בְּכוֹר תּוֹרֵיהּ הַדְרָא לֵיהּ וְקַרְנֵי רְאֵמִין קַרְנוֹהִי בְּהוֹן עַמְמַיָּא יְנַגַּח כַּחֲדָא עַד סִיפֵי
[w]נְצָא[x]בְּקַע[y]תּוֹב	auxiliator:[k] cõtra hostes eius ers et. Ad leui quoq; di	אַרְעָא וְאִינוּן רִבְוָתָא דְּאֶפְרַיִם וְאִינוּן רִבְוָתָא דִּמְנַשֶּׁה׃[g]וּלְזַבּוּלֻן אָמַר שְׁפַר זְבוּלֻן בְּנָפְקוּתָךְ
[z]חָסַן[a]נְחַל[b]כְּנַשׁ	xit.[l]Perfectione tua lumine induiſti virũ q[m] inuẽtus eſt	וְיִשָּׂשכָר בְּמַשְׁכְּנָךְ׃[h]עַמְמַיָּא לְטוּרָא יִקְרְבוּן תַּמָּן יִכְּסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין לְרַעֲוָא אֲרֵי נְכְסֵי עַמְמַיָּא
[c]נְפַק[d]תּוּב[e]תַּמָּם	ſanctus coram te:[n] quẽ probaſti in tẽtatione:[o] tu[n]ẽtus	יִתְבְּנַשׁוּן תַּמָּן יִכְּסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין לְרַעֲוָא אֲרֵי נִכְסֵי עַמְמַיָּא׃[i]וְלִזְבוּלֻן וְסִיכְוֵי
[f]לְבַשׁ[g]שְׁכַח[h]נְסָה	eſt ſpectus: probaſti eum apud aquã cõtradictionis:	מַקְדְּשָׁא׃[j]יִתְנַשְׂיוּן תַּמָּן יִכְּסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין לְרַעֲוָא אֲרֵי נִכְסֵי עַמְמַיָּא׃[k]וְלִזְבוּלֻן וְסִיכְוֵי
[i]נְצָא[k]בְּקַע[l]תּוֹב	et[u] inuẽtus eſt fidelis. [m]Qui nõ eſt miſertus patris ſui	דְּמִסְחַרְן בְּמִסְחַר יַמָּא וְיַנְקוּ כְּעִין דְּיַנְקִין מִבֵּי מַרְגְּלָנִין טָבִין דְּמִתְגַּלְגְּלִין בְּיַמָּא׃[l]וְלִגָד אָמַר בָּרִיךְ
[o]חָסַן[p]נְחַל[q]כְּנַשׁ	& matris ſue in iudicio:[q] ſi peccauerunt:[r] p genus fra	דְּמַרְחִיב גַּד כְּלָבְיָא שַׁרְיָא וְיָכִיל לְמִגְזַר זְרוֹעָא עִם קָדְקָדָא׃[m]וְחָזֵי קַדְמָתָא אֲרֵי תַּמָּן
[r]נְפַק[s]תּוּב[t]תַּמָּם	tres et filij ſui non accepit:[s] qñ cuſtodier ũt cuſtodiã verbi	אִתְחֲזִיאַת מְחוֹקְקָא דְּסָפְרָא דִּמְסִתַּר לֵיהּ וְאָתָא עִם רֵישֵׁי עַמָּא צִדְקַת יְיָ עֲבַד וְדִינוֹהִי עִם
[u]לְבַשׁ[v]שְׁכַח[w]נְסָה	tui:[t] pacti tuũ non mutauerũt. Digni ſunt illi vt do	יִשְׂרָאֵל׃[n]וְלִנְפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן וּמָלֵא בִּרְכַת יְיָ יְרַת יַמָּא וְדָרוֹמָא׃
[x]נְצָא[y]בְּקַע[z]תּוֹב	ceant iudicia tua iacob[x] legem tuã israel: ponẽt thy=	[o]וּלְאָשֵׁר אָמַר בָּרִיךְ מִבְּנַיָּא אֲשֵׁר יְהֵי רְעוּתָא לֶאֱהוֹרֵי יְתְרַבֵּי כְּמִשְׁחָא וְקַרְנוֹהִי כְּקַרְנֵי רְאֵמָא
[a]חָסַן[b]נְחַל[c]כְּנַשׁ	miama aromati coram te:[y] holocausta volũtaria ſup	בְּמִרְבַּת בְּנֵי אֱנָשָׁא אֲשֵׁר׃[p]יְהֵי רְעוּתָא לֶאֱהוֹרֵי יְתְרַבֵּי כְּמִשְׁחָא וְקַרְנוֹהִי כְּקַרְנֵי רְאֵמָא
[e]נְפַק[f]תּוּב[g]תַּמָּם	altare tuũ. Benedic dñe ſubſtantie eius:[z] oblationẽ	בְּמִרְבַּת בְּנֵי אֱנָשָׁא אֲשֵׁר׃[q]בְּהוֹן יְנַגַּח עַמְמַיָּא לְאַפְסֵי אַרְעָא וְאִלֵּין רִבְוָתָא דְּאֶפְרַיִם
[h]לְבַשׁ[i]שְׁכַח[k]נְסָה	manuũ ſuarũ ſuſcipe volũtarie:[a] cõtere dorſum hoſtiũ	וְאִלֵּין אַלְפֵי דִּמְנַשֶּׁה׃[r]וּלְזַבּוּלֻן אָמַר שְׁפַר זְבוּלֻן בְּנָפְקוּתָךְ וְיִשָּׂשכָר בְּמַשְׁכְּנָךְ׃
[l]נְצָא[m]בְּקַע[n]תּוֹב	ſuoꝝ[b] et inimicoꝝ ſuoꝝ vt nõ cõſurgãt. Ad benIamin	[s]עַמְמַיָּא לְטוּרָא יִקְרְבוּן תַּמָּן יִכְּסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין אֲרֵי נִכְסֵי עַמְמַיָּא יִתְבְּנַשׁוּן תַּמָּן
[o]חָסַן[p]נְחַל[q]כְּנַשׁ	dixit.[c] Dilectus dñi habitabit cõfidẽter:[d] ſup eum erit	יִכְּסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין אֲרֵי נִכְסֵי עַמְמַיָּא׃[t]וְלִזְבוּלֻן וְסִיכְוֵי מַקְדְּשָׁא׃[u]יִתְנַשְׂיוּן תַּמָּן
[r]נְפַק[s]תּוּב[t]תַּמָּם	protegẽs eũ[e] oibus diebus:[f] et in terra eius habitabit	יִכְּסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין אֲרֵי נִכְסֵי עַמְמַיָּא׃[v]וְלִזְבוּלֻן וְסִיכְוֵי מַקְדְּשָׁא׃[w]יִתְנַשְׂיוּן תַּמָּן
[u]לְבַשׁ[v]שְׁכַח[w]נְסָה	mateſtas dñi. ad ioſeph quoq; ait. Benedicta a facie	יִכְּסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין אֲרֵי נִכְסֵי עַמְמַיָּא׃[x]וְלִזְבוּלֻן וְסִיכְוֵי מַקְדְּשָׁא׃[y]יִתְנַשְׂיוּן תַּמָּן
[x]נְצָא[y]בְּקַע[z]תּוֹב	domini terra eius:[g] faciens fructũ erit:[h] de roze cũ de	יִכְּסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין אֲרֵי נִכְסֵי עַמְמַיָּא׃[z]וְלִזְבוּלֻן וְסִיכְוֵי מַקְדְּשָׁא׃[a]יִתְנַשְׂיוּן תַּמָּן
[a]חָסַן[b]נְחַל[c]כְּנַשׁ	ſuper[i] & de ventis fonttum abyſſi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	יִכְּסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין אֲרֵי נִכְסֵי עַמְמַיָּא׃[b]וְלִזְבוּלֻן וְסִיכְוֵי מַקְדְּשָׁא׃[c]יִתְנַשְׂיוּן תַּמָּן

Prittiua heb.	Ter. Heb.	Deuf.	La. xxviii.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
	רְנָצַת תַּחְתֶּיהָ׃ וּמַמְגֶּד׃ תְּבוּאוֹת׃ שָׁמֶשׁ			[a]ſubiacente. [b]De pomis	fontib[o] ab infra. τ ἀπὸ
יְרֵחַ	וּמִמֶּגֶד׃ גֶּרֶשׁ׃ יְרָחִים׃ וּרְאשׁ׃ הָרֵרֵי			[a]fructũ[b]folis[a]c hũc: [c]d	καρπῶν καὶ ἀπὸ
עוֹלָם	קֶדֶם׃ וּמִמֶּגֶד׃ נִבְעוֹת׃ עוֹלָם׃ וּמִמֶּגֶד			vertice[c]ãtiquorũ[a]mõtiũ	ουῆ: τ de fructib[o] celi τ roze: τ de abyſſo
	אֶרֶץ׃ וּמְלֹאָהּ׃ וּרְצוֹן׃ שֹׁכְנִי׃ סְנֶה			[c]de pomis[a] colliũ[b] eter	ὑτοῦ, ἐπὸ ὡρῶν οὐρανοῦ καὶ ἀρίσου, καὶ ἀπὸ ἀβύσσων
בָּרַךְ	תָּבוֹא׃ לְרֹאשׁ׃ יוֹסֵף׃ וּלְקָדְקֹד			norũ:[&] de frugibus[a]ter	μυριάσι κάδης ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ,
הָיָה	נְזִיר׃ אֶחָיו׃ בְּכוֹר׃ שׁוֹרוֹ׃ הָדָר׃ לוֹ			re:[&] de plenitudie eius.	τ pepercit populo suo: τ οἱ ὅσι
גֶּזֶר בְּכֹר	וְקַרְנֵי׃ רְאֵם׃ קַרְנָיו׃ בָּהֶם׃ עַמִּים			[m]Bñdictio illius[q]appa	ηκαὶ ἐφείσατο τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἡγία
בּוֹא	תְּנַגַּח׃ יַחְדָּו׃ אַפְסֵי׃ אֶרֶץ׃ וְהֵם׃ רִבְבוֹת			ruit in[r]rubo[s]veiat[t]sup	σμένοι ἐπὶ τοὺς χείρας σου. οὗτοι ὑπὸ σὲ εἰσί. καὶ
נָגַח	אֶפְרַיִם׃ וְהֵם׃ אַלְפֵי׃ מְנַשֶּׁה׃ וְלִזְבוּלֻן			caput[u]ioſeph:[&] ſup vert	fuſcepit de finibus eius legẽ: ᾧ ἐκ
יָצָא	אֲשֶׁר׃ שְׂמַח׃ זְבוּלֻן׃ בְּצֵאתֶךָ׃ וְיִשָּׂשכָר			icẽ[v]nazarei inter[w]frẽs	ἐδέξατο ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ νόμον, ὃν ἐνετείλα
קָרָא	בְּאָהֳלֶיךָ׃ עַמִּים׃ הַר׃ יִקְרָאוּ׃ שָׁם			suos. Quaſi primogeni	pit nobis moyses: hereditatẽ multitudinis iacob. τ
	יִזְבְּחוּ׃ זִבְחֵי׃ צֶדֶק׃ כִּי׃ שֶׁפַע׃ יַמִּים			ti[x]tauri pulchritudo ei?	τοῦ ἡμῖν μωυσῆς, κληρονομίαν συναγωγῆς ἰακὼβ. καὶ
יָנַק[y]סָפוֹן טְמוּן	יִינָקוּ׃ וּשְׂפֻנֵי׃ טְמוּנֵי׃ חוֹל׃ וְלַנְּ			[y]cornua[z]rhinocerotis	erit in amato pinceps: cõgregatis pin
בָּרוּךְ[z]מְחַבֵּב לָבָא	אָמַר׃ בָּרוּךְ מַרְחִיב גָּד׃ כְּלָבְיָא שָׁכֵן			[a]cornua illius. [c]In ipſis	ἔσαι ἐν τῷ ἠγαπημένῳ ἄρχων, συναχθέντων ἀρ=
	וְטָרַף׃ זְרוֹעַ׃ אַף׃ קָדְקֹד׃ וַיַּרְא׃ רֵאשִׁית			[b]vẽtilabit[c]gẽtes vſq; ad	cipibus pplox tribus cũ tribub[o] israel. viuat rubẽ: τ
חָקַק[a]חֹנֵן אִתָּה	לוֹ׃ כִּי׃ שָׁם׃ חֶלְקַת׃ מְחֹקֵק׃ סָפוּן׃ יוּתָא			[d]termios[e]terre. [f]He ſunt	χόντων λαῶν ἅμα φυλαῖς ἰσραήλ. ζήτω ρουβὴν, καὶ
	רָאשֵׁי׃ עַם׃ צִדְקַת׃ יְהוָה׃ עָשָׂה			[g]multitudies[h]effrai: [&]	nõ moriatur: τ ἡμεῖς sit multus in numero. τ
	וּמִשְׁפָּטָיו׃ עִם׃ יִשְׂרָאֵל׃ וְלִדְן׃ אָמַר			hec[i]milia[k]manaſſe. [l]Et	μὴ ἀποθανέτω, καὶ συμεὼν ἔσω πολὺς ἐναριθμῶ. καὶ
	דָּן׃ גּוּר׃ אַרְיֵה׃ יְזַנֵּק׃ מִן׃ הַבָּשָׁן			zabulõ[m]ait.[l]Letare[n]za	hec iude. audi vocẽ iude: τ ad
נָפַק	אֲשֶׁר׃ לְנַפְתָּלִי׃ אָמַר׃ נַפְתָּלִי׃ שְׂבַע רָצוֹן			bulõ[o]in exitu tuo:[p]&ifa	ἄυτὴ ἰούδα. εἰσάκουσον κύριε φωνῆς ἰούδα, καὶ εἰς
	וּמָלֵא׃ בִּרְכַת יְיָ יָרַשׁ׃ וְיָם׃ וְדָרוֹם			char[q]in tabernaculis tuis.	populũ suũ introducãtur: manus eius ὁτιδι
	יְרָשָׁה׃ וְלְאָשֵׁר׃ אָמַר׃ בָּרוּךְ מִבָּנִים			[r]pplos[s]vocabunt ad	γὸν λαοῦ αὐτοῦ εἰσέλθοισαν, αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἔσαι
	אָשֵׁר׃ לְרָצוֹי׃ אֶחָיו׃ וְטֹבֵל׃ אֶשֶׁר			[t]mõte:[u]ibi[r]molabũt[s]vi	cabit ei. τ adiutor ex aduersariis eius erto.
	בַּשֶּׁמֶן׃ רַגְלוֹ׃ בָּרְזֶל׃ וּנְחֹשֶׁת׃ מִנְעָלֶיךָ			ctimas[t]iuſticie.[u]q[v]nũda	νοῦσιν αὐτῷ. καὶ βοηθὸς ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἔσα.
	וְכִימֶיךָ׃ דְּבָאֵךְ׃ אֵין׃ כָּאֵל			tiõem[w]maris q̃si lac[x]fug	τ leui ait: date leui manifestatiões ei[o]. τ
				gent[w]& theſauros[y]ab=	καὶ τῷ λευὶ εἶπεν, δότε λευὶ δήλους αὐτοῦ. καὶ
				ſconditos[z]arenarũ. [a]Et	veritatẽ eius viro sctõ: quẽ tẽtauerũt ẽ
				gad[b]ait.[c]Bñdictus in[d]la	ἀληθείαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὁσίῳ, ὃν ἐπείρασας αὐ
				titudine[e]gad. [f]Quaſi leo	um in tẽtatiõe. cõueciasti ũt ei ad aquã cõtradictiõta. qui
				[g]requiet:[h]cepit[q]brachi	γὸν ἐν πειρασμῷ ἐλοιδόρησας αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας. ὁ λέ
				um[i]& verticẽ. [k]Et vidit	γων τῷ πρὶ αὐτ καὶ τῇ μητρὶ αὐτ εἶπεν οὐκ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελ
				[l]principatũ[m]ſuũ[q] in[n]pte	φοὺς αὐτ οὐκ ἐπέγνω, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτ οὐκ ἔγνω. ἐφύλαξεν
				fua[o]doctor eẽt[p]reponẽt.	eloquia tua: τ pactũ tuũ ἐυαυτι. οὗτοὶ ὑπὸ
				q[r]fuit cũ[s]principib[t]ppli	τὰ λόγιά σου, καὶ τὴν διαθήκην σου ἐτήρησαν. δηλώσουσι τὰ δι
				&[u]fecit[v]iuſticias[w]dñi[x]&	ficatiões tuas iacob: τ legẽ tuã israel. ponẽt
				iudiciũ ſuũ[y]cum[z]iſrael.	καιώματά σου τῷ ἰακὼβ, καὶ νόμον σου τῷ ἰηλ'. ἐπιθήσου
				[a]Dã quoq; [b]ait.[c]Dã[d] catu	thymiama coràte semp in altari tuo.
				lus[e]leõis : [f]fluct largiter	σι θυμίαμα ἐνωπιόν σου διαπαντὸς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου· ὑ
				[g]de[h]baſa.[i]Et neptali[k]di	καύστους ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου. εὐλόγησον κύριε τὴν ἰσχὺν αὐτ· καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτ δέξου
				xit.[l]Neptali[m]abũdãtia[n]p	σαι. [z]πάταξον ὀσφὺς ἐναντίων καὶ τῶν μισούν
				fruetur.[&] plen?erit[o]bñ	των σε ἐκ προσώπου ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ μισοῦν
				dictiõi[p]o[q]dñi.[r]Mare[&]	τες σὲ οὐ μὴ ἀναστήσωσιν. καὶ τῷ βενιαμὶν εἶπεν, ἠγαπη
				meridiẽ[s]poſſidebit.[t]A=	μένος ὑπὸ κυρίου κατασκηνώσει ἐπ' αὐτῷ· σκιάζει
				ſer quoq; [u]ait.[v]Bñdictus	ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἀναμέσον τῶν ὤμων αὐτ
				[w]i filiis[x]afer.[y]Sit[z]placẽs i	κατέπαυσε. καὶ τῷ ἰωσὴφ εἶπεν, ἀπ' εὐλογίας κυρίου ἡ γῆ
				[a]frib?[b]ſus.[&]tigat[c]i oleo	αὐτ ἐξαι. καὶ ὡς αἱ ἡμέραι σου ἡ ἰσχύς σου. ἔτι ὑπερο θεὸς
				[d]pedẽ ſuũ. [e]Ferrũ[&] es	
				[f]calciamẽtũ eius.[g]Sicut	
				dies iuuẽtutis tue :ita[&]	
				[h]ſenectus tua.[i]Nõ ẽ ali?	

Prittiua chal.	Interp. chal.	Trãsla. Chal.
	que fluũt a[p]fundis terre:[r] facies poma[s] fruct[t] q̃ fol	דְּנָבְעִין מִמַּעַבְקֵי אַרְעָא׃[r]וְעַבְדָא מִנְּהוֹן עֲלָלָן מְפוֹל שְׁמֶשָׁא וְעִדָּנָא מִתְרִישׁ יַרְחָא׃
[u]רֹאשׁ	germinare facit:[r] facies poma in[p]ncipio meſſiũ:[s] de	בִּירַח׃[s]וּמֵרֵישׁ טוּרַיָּא קַדְמָא

Pritiua beb. | Ter.Heb. | Deut. Ca.xxxiiii. | Trãsla.B.Hiero.

וְיָרֹשׁ | יְרֵשִׁין | רִכְבוּ | שָׁמַיִם | בְּעֶזְרֶךָ
וּבְגַאֲוָתוֹ | שְׁחָקִים | מְעֹנָה | אֱלֹהֵי
קֶדֶם | וּמִתַּחַת | זְרֹעוֹת | עוֹלָם | וַיְגָרֶשׁ
מִפָּנֶיךָ | אוֹיֵב | וַיֹּאמֶר | הַשְׁמֵד | וַיִּשְׁכֹּן
יִשְׂרָאֵל | בָּטַח | בָּדָד | עַיִן | יַעֲקֹב | אֶל
אֶרֶץ | דָּגָן | וְתִירוֹשׁ | אַף | שָׁמָיו | יַעְרְפוּ
טָל | אַשְׁרֶיךָ | יִשְׂרָאֵל | מִי | כָמוֹךָ | עַם
נוֹשַׁע | בַּיהוָה | מָגֵן | עֶזְרֶךָ | וַאֲשֶׁר
חֶרֶב | גַּאֲוָתֶךָ | וְיִכָּחֲשׁוּ | אֹיְבֶיךָ | לָךְ
וְאַתָּה | עַל | בָּמוֹתֵימוֹ | תִּדְרֹךְ׃

Ca.xxxiiii

וַיַּעַל | מֹשֶׁה | מֵעַרְבֹת | מוֹאָב
אֶל | הַר | נְבוֹ | רֹאשׁ | הַפִּסְגָּה | אֲשֶׁר
עַל | פְּנֵי | יְרֵחוֹ | וַיַּרְאֵהוּ | יְהוָה
אֶת | כָּל | הָאָרֶץ | אֶת | הַגִּלְעָד | עַד
דָּן | וְאֶת | כָּל | נַפְתָּלִי | וְאֶת | אֶרֶץ
אֶפְרַיִם | וּמְנַשֶּׁה | וְאֶת | כָּל | אֶרֶץ
יְהוּדָה | עַד | הַיָּם | הָאַחֲרוֹן | וְאֶת
הַנֶּגֶב | וְאֶת | הַכִּכָּר | בִּקְעַת | יְרֵחוֹ
עִיר | הַתְּמָרִים | עַד | צֹעַר | וַיֹּאמֶר
יְהוָה | אֵלָיו | זֹאת | הָאָרֶץ | אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי | לְאַבְרָהָם | לְיִצְחָק | וּלְיַעֲקֹב | לֵאמֹר | לְזַרְעֲךָ | אֶתְּנֶנָּה
הֶרְאִיתִיךָ | בְעֵינֶיךָ | וְשָׁמָּה | לֹא
תַּעֲבֹר | שָׁם | מֹשֶׁה | עֶבֶד | יְהוָה
בְּאֶרֶץ | מוֹאָב | עַל | פִּי | יְהוָה
וַיִּקְבֹּר | אֹתוֹ | בַּגַּי | בְּאֶרֶץ | מוֹאָב
מוּל | בֵּית | פְּעוֹר | וְלֹא | יָדַע | אִישׁ | אֶת

Pritiua beb.: עֲלַת | עֵבֶר | עֵבֶר | עֵבֶר

Quoniam inter imprimendū quedam perperam impressa esse reprendimus, sic emendentur vt est infrascriptum.

Prima pars: translatio.lxx.

Genesis.

Capitulo. 2. littera. d. θες pro θεὸς. ca. 5. b. ἐθρόνον p ἐθρόνωσ. ca. 9. a. ἰδοὺ p ἰδοὺ. ca. 10. b. ἐξῆλθεν p ἐξῆλθον. ca. 11. c. ὄνομα p ὄνομα. ca. 16. b. ϛ p ϛ. ca. 20. a. ἐπεῖν p ἐπεῖν. ca. 22. b. πρόβαγον p προβάγον. ca. 24. f. ἀντισεῖν p ἀντεῖπεῖν. ca. 27. a. ὸ p ὸν. ca. 30. c. υἄριον p ἄυριον. ca. 41. b. ἐπαράχθη p ἐταράχθη. ca. 48. d. ἐποθνήσκω p ἀποθνήσκω. ca. 49. c. ἀνιμόν p ἀνεμόν. ca. 50. b. συγθώσιν p συγθώσιαν.

Exodos.

Capitulo. 1. c. μαίας p μαίαις. ca. 16. f. ἡμᾶς p ὑμᾶς. ca. 19. c. φωαὶ p φωαὶς ca. 20. a. πάτας p πάτας. ca. 21. b. ταξουσι p ταξουσι. ca. 23. c. καθελεῖς p καθελεῖς. ca. 23. d. πάντα p πάντας. ca. 24. c. ἴδη p ἴδι. & φλέγων p φλέγον. ca. 25. a. χαλχὸν p χαλκὸν. & σαρδίου p σαρδίους. ca. 26. g. χαλκᾶς p χαλκᾶς. ca. 27. b. ἔκοσι p ἴκοσι. ca. 28. c. ἀρυθμὸν p ἀριθμὸν. ca. 28. e. καὶ φωταὶ ἀαρὼν sup est. ca. 29. ἀπῶν p ὥτων. ca. 30. b. παραπορεύου τω p παραπορεύωνται. & κωρίω p κυρίω. ca. 34. f. ἔφεγεν p ἔφαγεν. ca. 35. d. χαλκοῦν p χαλκοῦ.

Leuiticus.

Ca. 3. a. δύους p δύο. ca. 4. f. θήλυαν p θήλειαν. ca. 6. b. καταναλώσει p καταναλάσει. ca. 7. b. θησία p θυσία. ca. 8. e. ἀπαντίον p ἐναντίον. ca. 10. a. προσέλθατε p προσέλθετε. ca. 10. b. μωμσῆ p μωυσῆ. ca. 13. g. πλυθήσεται p πλυνθήσεται. ca. 15. a. ὸ p τῶ. ca. 15. d. θηλύα p θηλεία. ca. 21. d. μῶνος p μῶμος. ca. 35. b. ἀρθμὸν p ἀριθμὸν. ca. 35. c. ἀφορισμένοι p ἀφωρισμένοι. ca. 35. f. δουλίαν p δουλείαν. ca. 26. e. ψιχὴ p ψυχὴ. & παισοῦνται p πεσοῦνται. ca. 37. c. ἀφορισμένη p ἀφωρισμένη. & δυκ p δυχ.

Numeri.

Capi. 1. g. ἐναντίοι p ἐναντίον. ca. 2. c. καθηγεμονίαν p καθ' ἡγεμονίαν. ca. 2. d. παρεμπολῆς p παρεμβολῆς. ca. 3. g. δεκοσίων p διακοσίων. ca. 4. d. κατ' ὄκους p κατ' ὄικους. ca. 6. c. ἱρεὺς p ἱερεὺς. ca. 10. c. μεθ' ὑμῶν p μεθ' ἡμῶν. ca. 11. c. ἀτερίσει p ἀναιρίσει. & κάκοσιν p κάκωσιν. ca. 12. b. αἰνιγμάτων pro αἰνιγμάτων. ca. 12. c. ἀγιωσάμθ pro ὑγιωσάμθ. ca. 14. a. ἀπεθάνωμθ pro ἀπεθάνομθ bis. ca. 14. c. ἡμῶν pro ὑμῶν. & ἡμᾶς pro ὑμᾶς. ca. 16. d. ἀφ' ἱμαυτοῦ pro ἀπ' ἐμαυτοῦ. ca. 26. d. σουταλα pro σουταλαί ca. 28. a. ποιητε pro ποιησετε. ca. 31. c. ἀπωσεῖσαι pro. ἀπωσῆσαι. ca. 31. f. καθεξάμενοι pro καθισάμθοι. ca. 35. c. ἰδὼς pro ἰδὼς.

Deuteronomiū.

Capi. 1. a. βασιλέα pro βασιλέα. ca. 1. f. δ' ἡμᾶς pro δ' ὑμᾶς. ca. 2. e. κλέιρονομεῖν pro κληρονομεῖν. ca. 3. a. ἐξολοθρεύσομθ pro ἐξωλοθρεύσαμθ bis. ca. 4. c. ὐραφοῦ pro ὐραγοῦ. ca. 4. d. ἀπολεία pro ἀπωλεία. & ἐυρίσετε pro ἐυρήσετε bis. ca 4. f. διδὰς pro ἰδὼς. ca. 5. c. ὑμᾶς pro ἡμᾶς. ca. 5. d. ποιήτωσαν p ποιείτωσαν. ca. 6. b. δικίων pro δικιῶν. & πλήρεις pro πλήρεις. ca. 6. c. δίκυ p δίκου. ca. 6. d. ἀπολεία pro ἀπωλεία. ca. 10. c. κληρονομήτωσαν pro κληρονομείτωσαν. ca. 10. d. σκληρευῆτε pro σκληρυνεῖτε. ca. 11. a. παιδίαν pro παιδείαν. ca. 11. c. καθημδ́νους pro καθημένους. ca. 12. d. παδ́ημεῖ pro παιδήμεί. ca. 17. a. ἀνραυοῦ pro ὐρανοῦ. ca. 22. b. δικοδομήσεις pro δικοδομήσης. ca. 28. a θυσαυρὸν pro θησαυροί. ca. 28. f. αλείψει pro αλίψει. ca. 29. d. ὀργίδη pro ὀργίδη. ca. 31. e. παραξυνοῦσί pro παροξυνοῦσι. ca. 31. f. ἐπιλανῆ pro ἐπιλανῆ ca. 32. b. ἐπεπόθησε pro ἐπεποίησε. ca. 33. a. δυκ pro δυχ. & κάπαξον pro πάταξον. ca. 33. b. πληρόσιως pro πληρώσιως. & πρωτότοκος pro πρωτότοκος. ca. 33. c. πορία pro πορεία.

Errores translationis latine interlinearis.

Genesis.

Ca. 4. d. vendicatū pro vindicatū. ca. 7. a. sexaginta pro sexcentorū. ca. 9. c. erst pro est. & dūs pro dñs. ca. 12. a. ot pro lot. ca. 12. b. possiderunt pro possederūt. ca. 13. b. tnū pro tuū. ca. 19. c. preterierūt pro fatigati sunt. ca. 23. b. ingredientibus pro ingredientibus. ca. 25. b. agro pro agrū. ca. 26. a. aacta pro facta. ca. 28. d. decima pro decimā. ca. 33. d. attulit pro tulit. ca. 31. c. suppelletilē pro suppellectilē. ca. 35. c. descēdens. pro discedens. & at pro āt. ca. 35. d. monumenti pro monumēto. ca. 36. d. habitauit pro habitabat. ca. 41. f. oē pro oēs. ca. 45. b. est pro erit. & ascēde pro descēde. ca. 46. d. abhominatio p abominatio.

Errores qui incuria librariorū contigerunt in hoc volumine in hebreo & in chaldeo sic castigādi sunt.

Geñ. cap. 1. a. in margine. עָשָׂה pro עָשָׁה

Et in eodē. b. i margine דָּשָׂא pro דָּשָׁא

Et in eo. b. in chal. לִרְקִיעָא p לִרְקִיעָא

Et in eo. c. i chal. דְּשָׂמַיָּא pro דְּשָׁמַיָּא

Et in eodem, d. נָפֵשׂ pro נָפֵשׁ

Et in eo. d. in chal. וְנוּקְבָא pro וְנוּקְבָא

Et in eodē. d. i chal. עִשְׂבָא pro עִשְׂבָא

Et in eo. d. in chal. עִשְׂבָא pro עִשְׂבָא

Cap. 2. b. deficit colū p in heb. ē sic אֲשֶׁר שָׂם הַזָּהָב coma latinū.

Et in co. b. in chal. תִּנְיָנָא pro תִּנְיָנָא

Et in eodē. c. in margie. עָשָׂה pro עָשָׂה

Et in eodē. c. וְיִקְרָא pro וְיִקְרָא

Et in eodem. d. in chal. in margine. בָּנָה pro בָּנָה

Et in eodem. d. in chal. אֲשְׂכַח p אֲשְׂכַח

Et in eo. d. in chal. בְּשָׂרָא pro בְּשָׂרָא

Et in eo. d. in chal. מִבְּשָׂרִי pro מִבְּשָׂרִי

Et in eo. d. in chal. לְבְשָׂרָא p לְבְשָׂרָא

Cap. 3. c. חַשָּׂדָה pro חַשָּׂדָה

Et in eodem. c. in chal. in margine. צַמַּח pro צַמַּח

Et in eodē. d. in margie. עָשָׂה pro עָשָׂה

Et in eō. d. in chal. עִשְׂבָא pro עִשְׂבָא

Cap. 4. a. לְלָדַת pro לְלָדַת

Et in eodem. a. חָרָה pro חָרָה

Et in eo. b. וְאֵלַיִךְ pro וְאֵלַיִךְ

Et in co. d. וְיָלַד לְחַבְרַתִּי deficit colus.

Et in eodem. d. יְלַד pro יְלַד

Et in eo. d. in chal. וְיִלְדַת pro וְיִלְדַת

Et in eodem. d. in chal. זַרְעִי pro זַרְעִי

Cap. 5. a. in chal. עֲשָׂרָה pro עֲשָׂרָה

Et in eodem. d. וְיוֹלֶד pro וְיוֹלֶד

Et in eo. d. מַמַּעֲשֵׂנוּ p מַמַּעֲשֵׂנוּ

Cap. 6. a. וְעֶשְׂרִים p וְעֶשְׂרִים

Et in eo. b. in chal. נְשָׂרָא pro נְשָׂרָא

Et in eo. d. in chal. נְשָׂרָא pro נְשָׂרָא

Cap.7.b.in chal. עַשְׂרָא pro עֶשְׂרָה

Et in co.b.in chal. בְּשְׂרָא pro בְּשָׂרָה

Cap.8.a.in chal. עַשַׂר pro עֲשַׂר

Et in co.a.i chal. עַשִׂירָאָה ꝑ עֲשִׂירָאָה

Et eo.a.i chal. בַּעֲשִׂירָאָה ꝑ בַּעֲשִׂירָאָה

Et in eo.a.in chal. בְּשְׂרָא pro בְּשָׂרָה

Cap.9.a.in chal לְמִיכַל pro לְמִיכָל

Et in eodē.b.in chal. בְּשְׂרָא pro בְּשָׂרָה

Et in eodē.d.in chal. בְּשְׂרָא pro בְּשָׂרָה

Et in eo.d.in chal. בְּשְׂרָא pro בְּשָׂרָה

Et in eo.d. יְהוֹה pro יְהוֹה

Cap. 11. in quibusdā libris. וְנִשְׂרְפָה ꝑ וְנִשְׂרְפָה

Et in eodem.a. in chalin margine. פָּרַע pro פָּרַע

Cap.12.d. הַאשָׁה pro הָאִשָּׁה

Cap.13.a. וְאִבְרָם pro וְאַבְרָם

Et i eo.b. וְאַשְׁמְאֵילָה ꝑ וְאַשְׁמְאֵילָה

Cap.14.a כֶּלֶךְ pro כֶּלֶךְ

Et in codē.b.in chal. דְּשָׂעִיר ꝑ דְּשָׂעִיר

Et in eodem.b. וְהֵם pro וְהֵם

Et in eodem.c.in chal. שַׂנְאַךְ pro שַׂנְאַךְ

Et in eo.c.in chal. עַשְׂרָה pro עַשְׂרָה

Cap.15.d. עָשָׁן pro עָשָׁן

Et in eodem, c. in chal.in margine. שׂוּב pro שׂוּב

Cap.17.c.in chal. שָׂרַי pro שָׂרַי

Et in eodem.c.in chal. שָׂרָה pro שָׂרָה

Et in eodem.d. נִמְלוּ pro נִמְלוּ

Cap.18.a. אֲנַשִׁים pro אֲנָשִׁים

Et in eodem.a. יִקַּח pro יִקַּח

Et in eodem.d. אָעֲשֶׂה pro אֶעֱשֶׂה

Cap.20.b. עָשִׂיתָ pro עָשִׂיתָ

Cap.22.c.in chal. שְׁמַיָא pro שְׁמַיָּא

Et in eodem.c. מְכַדֵּךְ pro מִכַּדֵּךְ

Cap.24.a.in chal.in mar. שׂוּב pro שׂוּב

Et in eodem.d. דְּבַרִי pro דְּבָרַי

Et in eodem.g.in chal. בְּיִשׁ pro בִּישׁ

Cap.25.g. וַתְּתַצַּם vbi deficit colum.

Exodus.

Ca.1.a. quī pro que. ca.1.b. abhominatio pro abominatio. ca.3.a. pfectos pro prefectos. ca.5.d. quī pro que. & egyptios pro egyptiis. ca.4 d. deest tibi. ca.4.c. hablit pro ablit. ca.6.d. det ꝑ daretis. ca.6.d. hic pro ipse. ca.8.f. sacrificauerim9 pro sacrificabimus. & sacrificabimus pro sacrificaueritmus. ca.9.d. cumcꝫ protū. ca.12.a. illa pro illos. ca. 12.g. quatringentos pro quadringentos. & precpit pro precepit. ca. ca.13.b. eī pro et. ca.16.a. sedebamus pro sedimus. ca.16.e. aliquerunt pro reliquerūt. ca.18.b. mugnus pro magnus. ca.19.b. deest ipsis. ca. 19.c. descendes pro descendens. ca.21.b. furit pro fuerit. & sliquis pro aliqs. & iaceurit pro iacuerit & quid pro quod. ca.23.a. cecediſſe pro cecidiſſe. ca.23. consummationis pro cōsumationis. ca. 23.c. extendā pro extendo. ca.23.d. erga pro in. ca.24.b. israele pro israel. ca. 24. c. nabes pro nubes. ca.25.d. corene pro corone. ca.25.f. cyphi pro scyphi ter. ca.26.c. longitudinem pro longitudine. ca.26.g. hyſſo pro byſſo. & variegatū pro variegatoris. ca.27.b. laterea pro latera. ca. 28.b. biſſo pro byſſo. & variegatorie pro variegatoris. ca.28.f. rumpetur pro rumpatur. ca.28.g. fecies pro facies. ca. 29. a. aplibis pro aplicabis. ca.29.c. altare pro altari. ca.29.f. veſperi pro veſpere. ca.29 g. cōgnoſcar pro cognoſcar. ca.30.c. holocauſti pro holocauſtorum. ca.31. c. poluerit pro polluerit. ca.32.a. cūflatilē pro conflatilē. & ſalintare pro ſalutaris. ca.36.b. acto. pro octo. ca.37.c. cyphi pro scyphi. quater. ca.28.d. quadringinti pro quadringenti. ca.39.a. hiacinthū pro hyacinthū. ca.29.c. ſuphumerale pro ſuperhumerali. ca.40.b. earū pro eorū. ca.40.d. altere pro altare. ca.40.d. tabernaculi pro tabernaculo.

Leuiticus.

Ca.1.b. ſciſa pro ſciſſa. ca.2.d. eū pro id. ca.4.b. ſanguienē pro ſanguinē. ca.4.f. faciendū pro faciendo. ca.5.b. contra eū pro in eo. ca.7.c. ſacrificiū pro ſacrificii. ca.10.d. quid pro quod. ca.11.a. camedetis pro comedetis. ca.11.c. halicetū pro halietū. ca.11.f. deeſt āt. ca.12.c. turtur pro turturē. ca.13.c. ſecerdos pro ſacerdos. ca.13.e. paſtcꝫ pro poſtcꝫ. ca.14.e. linita pro deleta. ca.15.c. egreſſa pro egreſſus. & concubitū pro concubitus. ca.16.a. velo pro velū. ca.16.c. ſanguinē pro ſanguine. ca.16.c. velo pro velū. ca.17.b. teſtimonū pro teſtimonii ca.18.c ſeceſſu pro ſeceſſu. ca.18.d. pulluaris pro polluaris. ca.19.c. calumniabit pro calumnia bitur. ca.21.c. meritricē pro meretricē. ca.23.e. quā pro que. ca.24.a. ardeāt pro incendāt. ca.24.b. ſanctificatis pro ſacrificatis. ca.25.c. multiplicat pro multiplicabit.

Numeri.

Ca.1.b. accipit pro accepit. ca.1.d. ſexaginta pro ſeptuaginta. & maſculina pro maſculini. & deeſt a prepoſitio. & quadraginta pro quadringenta. ca.4.b. ſup pro ſup. ca.4.d. tabernaculo pro tabernaculo. ca.7.a. conſummauit pro conſumauit. ca.8.c. aſumpſi pro aſſumpſi. ca.9.b. nun pro nū. ca.10.b. veſtrarū pro veſtrorū. ca.13.d. cū pro eū. ca.14.a. vre pro nre. ca.15.d. facietis pro faciatis. ca.19.a. vacā pro vaccā. ca.19.b. mortui omnē animā pro mortuū omnis anime. ca.28 a. libertionē pro libationē. ca.29.c. peccatū pro peccato. ca.32.g. terrē pro terre. ca.33.a. ſepelierbant pro ſepeliebant. ca.33.b. deeſt. de. prepoſitio. ca.34.a. ſcorpionis pro ſcorpionū.

Deuteronomiū.

ca.1.f. filius pro filiū. & mare pro mari. ca.2.d. poſſiderūt pro poſſederunt. ca.4.g. qui pro quod. & eccifum pro excſſum. ca.5.b. aduxit pro eduxit. ca.5.c. addim9 pro addamus. ca.7.c. quas proque. ca.14 a. incidetis pro incidemini. ca.15.b. dimiſſeris pro dimiſeris. ca.5.b. monſtrua pro monſtra. &. decē.a. prepoſitio. ca.18.d. timebitis pro abſtinebitis. ca.19.d. ꝑſcrutauerint pro perſcrutati fuerint. ca.23. d. nouiſti pro vouiſti. & eſt pro es. ca.28.e. confidiſti pro confiſus es. & molicie pro molliciē. ca.32.a. antiqꝫ pro ſeculi. ca.32.a. ſagitas pro ſagittas.

Errores translationis chaldaice.

Geneſis.

Ca.14. fraier pro frater. & ieruſalem pro hieruſalem. ca.18. pauxillū ꝑ pauxillum. ca.24. vadadam ꝑ vadam ad. ca.27. conſummaſſet ꝑ conſumaſſet. & eſt ꝑ es. ca.29. iocob ꝑ iacob. & abhuc ꝑ adhuc. ca.30. abū dat oues. cap. 41. oiis pro ois. cap. 45. vtā ꝑ vtam.

Exodus.

Cap.1. inient pro inſbunt. cap.8. ciniſes pro ciniſes. cap.10. poſſint pro poſſent. cap.13. mauu pro manu. cap.17. fecie pro facie. cap. 18. grauis pro grauis. cap.21. egredieur pro egredietur. cap.22. affligeris pro affligeris. cap.25. cyphi pro ſcyphi. bis. cap.25. funt pro ſunt. cap.26. trauſiet pro tranſibit. cap.31. lingnarii pro lignarii. cap.33. depuſuerunt pro depoſuerunt. ca.34. ſeripſit pro ſcripſit. cap.35. offerent pro offerrent. Et vi pro vt. cap.36. ſampientem pro ſapientem. cap.37. churubim pro cherubim. & cyphi pro ſcyphi. ter. cap.38. quagdrangulum ꝑ quadrangulum. & baſſes pro baſes.

Leuiticus.

Cap.2. cofractis pro confractis. cap.4. ſecerdos pro ſacerdos. cap.5. paſtea pro poſtea. cap.6. extinguetur pro extinguetur. cap.7. offerent pro offerrent. cap.11. cameleon pro chameleon. cap.12. immundtia pro immunditia. cap.14. n caſtra pro in caſtra. & proiclandum pro ppiclandū. cap.17. cemedent pro comedent. cap.18. mulieriem pro mulierem. & popoli pro populi. & olluamini pro non polluamini. & non pomni pro omni. cap.19. nee pro nec. cap.20. perigrinantur pro peregrinantur. cap.22. perbit pro peribit. cap.23. congragaueritis pro congregaueritis. cap.24. fratūram pro fratura pro fracturam pro fractura. cap.25. redimerit pro redemerit. cap.26. veſtrer pro veſter. & conſumen pro conſumerem. cap.27. ſune pro ſue. & ergenti pro argenti. & redimerit pro redemerit. & pertem pro partem.

Numeri.

Cap.4. conſummabit pro conſumabit. & mariantur pro moriantur. & culumne pro columne. cap.6. fecerdos pro ſacerdos. cap.7. ſanctuaii ꝑ ſanctuarii. cap.9. veſperam per veſperam. cap.11. illd pro illud. & foritudine pro fortitudine. cap.15. fecieritis pro feceritis. & abundat. et. & augulus pro angulus. cap.16. inſenſum pro incenſum. ica. cap.21. traideris ꝑ tradideris. cap.27. conationis ꝑ cognationis. cap.36. ſinguli ꝑ ſinguli.

Deuteronomium.

Cap.9. pillo pro pila. cap.13. diligeter pro diligenter. cap.14. mundum pro mundam. cap.17. ſarcerdotes ꝑ ſacerdotes. cap.24. quod pro quid cap.27. liuite pro leuite. ca.38. relinquerit pro reliquerit. ca.29. filiis ꝑ filiis. cap.30. ſed ꝑ ſed. cap.32. conſummabo ꝑ conſummabo. & colubrus pro colubrorum. cap.33. ieruſalem pro hieruſalem. & puelas ꝑ puellas.

Et in eodē.d.in margie. שָׂבַע pro שָׂבַע

Cap.27.g.in chaldeo. עֵשָׂו pro עֵשָׂו

Et in eodē.g.in chal. בַּשְׂמַת pro בָּשְׂמַת

Et in eodem.f. וַיִּעְקְבֵנִי pro וַיַּעְקְבֵנִי

Et in eodem מָה אֶעֱשֶׂה בְנִי deficit colum

Cap.29.a.in chal.i mar. עֲשָׂקָה pro עֲשָׂקָה

Et in eodem.c. עֲשִׂיתָ pro עֲשִׂיתָ

Cap.30.a.in chal.in mar. עֲדַה pro עֲדָה

Et in eodē.c.i chal. פִּיתְנַמָא ꝑ פִּיתְנָמָא

Et in eodem.c.in chal. כַּל pro כָּל

Cap.31.a. שִׁכְרֵךְ pro שִׂכָרְךָ

Cap.32.b.in chal. עֲשִׂרִין pro עֶשְׂרִין

Cap.34.c.in chal. נִיטַפַּם pro נִיטְּפָם

Cap.35.d. וַיִּשְׁמַע pro וַיִּשְׁמַע

Cap.36.c.in chal. בִּשְׂמַת pro בָּשְׂמַת

Et in eo.c.in chal. דְּשַׂעִיר pro דְּשָׂעִיר

Et in eo.c.in chal. דְּשַׂעִיר pro דְּשָׂעִיר

Cap.28.c.in mar. לְכַח הַיָה vbi trāſmutātiones i alia.

Et in eo..d.in chal. דְּשַׂכִינְתִיה pro דְּשָׁכִינְתִיה

Cap.20.d.in chal.in margine. נַכַם pro נָכָם

Cap.23.c.in chal. תְּכוֹם pro תָּכוֹם

Cap.26..d.in chal.in margine. שַׂלַב pro שָׂלָב

Cap.28.g.in chal.in margine. נַתְ pro נָתָן

Cap.29.a.in chal. מַשְׂכַן pro מִשְׁכַּן

Et in eodem.e. הַקְדַשׁ pro הַקֹּדֶשׁ

Cap.32.c.in chal. עֲגַלָא por עֶגְלָא

Et in eodē.e.in margine. עֲמַד pro עָמַד

Cap.33.c.in chal. אַשְׂכַחִית pro אַשְׁכַּחְתִּי

Cap.34.c.in chal. וְחַתַאי pro וְחִתָּאִי

Cap.35.d.in chal. וּבְמַרַע pro וּבְמַרְעֵ

Cap.36.b. חַשַׂב pro חָשַׁב

Cap.38.d.in chal. וְחַמְשַׂין pro וְחֲמִשִּׁין

Cap.40.b. מַשַׂחְתְ pro מַשַּׁחְתָּ

Leuiticus.

Cap.1.d.in chal. וְיִכַם pro וְיִכַּס

Cap.2.b.in chal. נְרִיצַן pro נְרִיצָן

*Cap.59.b.in margine. מַאן pro מָאן

Cap.41.a.in chaldeo. בְּשַׂר pro בָּשָׂר

Cap.42.b.in chaldeo. יִשְׂרַאל pro יִשְׂרָאֵל

Cap.44.b. נַחַשׁ pro נָחָשׁ

Cap.46.b.in chaldeo. נַד pro נָד

Et in eodem.c. וַשַׁשׁ pro וָשֵׁשׁ

Et in eodem .c.in chal. עַשַׂר pro עָשָׂר

Cap.48.a. וּמַנַשָׂה pro וּמְנַשֶּׁה

Exodus.

Cap.1.a.in chal. יְשַׁשכַר pro יִשָּׂשכָר

Ca. 7 .d.in chal.in margine. דַבַר pro דָּבָר

Cap.10.a.in chal. שְׂאַר pro שְׂאֹר

Et in eodem.b. כִּי חַג יהוה לָנוּ vbi deficit colum

Cap.11.a. מַשַׂה pro מֹשֶׁה

Cap.13.a. in chal. בְּאִינַשָׂא pro בְּאִינָשָׁא

Cap.16.c. לַמַחַנָה pro לַמַּחֲנֶה

Ca.17.d. יְהוֹשַׁע pro יְהוֹשֻׁעַ

Et in eodem.c.in chal. דְּיִשְׂרַאל pro דְּיִשְׂרָאֵל

Et in eodem.b.in chal. אֵינָשָׁא pro אֵינָשָׁא

Et in eodem.d.in margine. צִיָּה pro צִיחָה

Cap̃.16.a.in chaldeo. בַּר pro בַּר

Cap̃.18.d.in chaldeo. בְּנֵי pro בְּנֵי

Et in eo.d.in chal. מַעְשַׂרְתִּכוֹן pro מַעְשַׂרְתִּכוֹן

Et in eodem.d. in chal. בְּתְבוּאַת pro בִּתְבוּאַת

Cap̃.19.b. עַד pro עַד

Et in eodem.b.in chaldeo. וְיִכְנוּשׁ pro וְיִכְנוּשׁ

Cap̃.20.c.in chal. וְלִשְׁמָאלָא pro וְלִשְׁמָאלָא

Cap̃.21.e.in chaldeo. דְאָמוֹרָאָה p דְאָמוֹרָאָה

Cap̃.23.a.in quibusdam libris. בְּלָעָם pro בִּלְעָם

Cap̃.27.a.in chaldeo. מְנַשֶּׁה pro מְנַשֶּׁה

Cap̃.29.b.in chal. אַרְבְּעָה עֲשַׂר vbi pria dictio.f. ar bea transmutatur – post tres dictiones sequentes & littera he finalis preponitur sola.

Ca.31.c.in margine. יוֹם pro יוֹם

Deuteronomium.

Cap̃.4.b. אַשֶּׁר pro אֲשֶׁר

Et in eodem.g.in chaldeo. בֵּיף pro בֵּיף

Cap̃.5.c.in margine. בַּזַב pro בַּזָב

Ca.7.b.in chaldeo. לְשַׂנְאוֹהִי pro לְשַׂנְאוֹהִי

Cap̃.8.c. וְשַׁבְעַת por וְשָׂבְעָתָ

Cap̃.11.b. דְרַשׁ pro דָּרַשׁ

Et in eodem.c.in chaldeo. יַתְכוֹן pro יַתְכוֹן

Cap̃.12.c.in chaldeo. אַרִי pro אַרְיֵי

Cap̃.13.c.in margine. חוּם pro חוֹם

Cap̃.14.b.in chal. נַעֲמִיתָא pro נַעֲמִיתָא

Cap̃.21.a. in chal. עֲגַלְתָא pro עֶגְלָתָא

Et in eodem.d.in margine. תָלָה pro תָלָה

Cap̃.24.a.in chaldeo in margine. שָׂכַת pro שָׂכַת

Cap̃.25.a.in chaldeo. נְבִרִין pro נְבִרִין

Cap̃.27.a.in chaldeo. כְּרַם pro כְּרַם

Cap̃.28.a.in chaldeo. דְמַיְמִין pro דְמַיְמִין

Et in eodem.b. לְרִשְׁתָה pro לְרִשְׁתָהּ

Et in eodem.c.in chaldeo. וְאָנִים pro וְאָנִים

Cap̃.32.b.in margine. שָׂדֶה pro שָׂדֶה

Et in eodem.e. מְבַעַם pro מְבַעַם

Ca.4.b.in chaldeo. בְּשָׂרִיה pro בְּשָׂרִיה

Et in eodem.f. בְּשָׁנָה pro בְּשָׁנָה

Ca.6.b.in chaldeo. אִישַׁתָא pro אִישַׁתָא

Ca.8.c.in chaldeo in margine. נָעַם pro נָעַם

Ca.11.f.in margine. קָוֶה pro קָוֶר

Ca.12.b. וְכֶפֶר pro וְכֻפַּת

Et in eodem.b. זאת pro זֹאר

Et in eodem.b.in chaldeo. וְשִׁיתִין pro וְשִׁיתִין

Ca.14.c.in chal. שְׁמָאלִיתָא pro שְׁמָאלִיתָא

Et in eodem.c.in chaldeo. בְּמֶשַׁח pro בְּמֶשַׁח

Ca.21.d.in chaldeo. מְקוּדְשִׁי pro מְקוּדְשִׁי

Ca.21ii.f.in chaldeo. נְכָסַת pro נְכָסַת

Ca.26.c. אָז pro אָז

Ca.27.c.in chaldeo. קוּדְשָׁא pro קוּדְשָׁא

Et in eodem.d.in chaldeo. קְדָשׁ pro קְדָשׁ

Numeri.

Cap̃.2.a.in chaldeo. טְקָסְיה pro טְקָסְיה

Ca.2.d. כָּל pro כָּל

Ca.iii.a.in chaldeo. עַל אַפֵּי pro עַל אַפֵּי

Et in eodem.b. in chaldeo. מַשְׁכַּן pro מַשְׁכַּן

Et in eodem.b.in chal. in mar. שִׁמֵּשׁ pro שִׁמֵּשׁ

Ca.4.d.in chal. לְזַרְעִיתְהוֹן pro לְזַרְעִיתְהוֹן

Ca.5.d. הָאשָׁה pro הָאִשָּׁה

Et in eode.d.in chal. שְׁנִינְתִיה pro שְׁנִינְתִיה

Ca.7.a.in margine. זָבַח pro זָבַח

Et in eobem.c. לְחַטַאת pro לְחַטָאת

Ca.9.b. בְּדָרְךָ pro בִּדְרָךְ

Ca.10.c.in chaldeo. שְׁבָטָא pro שְׁבָטָא

Et in eodem.d.in chal. מֵישְׁרָא pro מֵישְׁרָא

Ca.11.a.in chaldeo. בִישְׁרָא pro בִישְׁרָא

Cap̃.13.a. אַנָשִׁים pro אֲנָשִׁים

Et in eodem.a.in chal. דִישַׁשְׁנַר pro דִישַׁשְׁנַר

Et in eodem.b.in chal. דְשַׁלַח pro דִשְׁלַח

Cap̃.14.g.in chaldeo. מְטָר pro מָטָר

Cap̃.15.b.in chal. קְהַלָא pro קְהַלָא

Et in eodem.b.in margine. חָצָה pro צָה

Et in eodem.b.in chaldeo. בְּשָׁלוּ pro בְּשָׁלוּ

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinqz dierum.
Namqz instrumētum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinqz receptat vtrunqz.

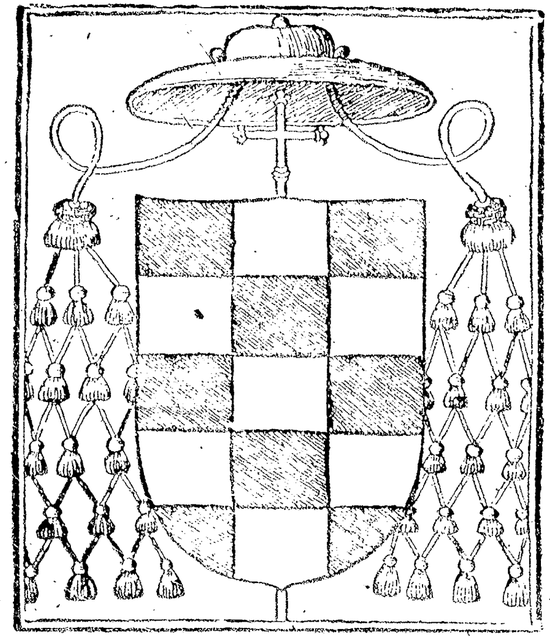

Secūda pars Veteris testamenti He-
braico Grecoqz idiomate nunc
primum impressa: adiun-
cta vtriqz sua latina
interpreta-
tione.

Ad sanctissimum ac clemētissimum dominum

nostrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D. F. Francisci Simenti de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorum Castellæ Archicancellarii &c. In libros veteris ac noui testamēti multiplici lingua impressos.

Prologus.

Alta sunt beatissime Pater: quæ ad excudendas impressoriis formis originales sacræ scripturæ linguas nos incitarūt. Atq; hæc imprimis. Q; cum vniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborum proprietates: quarum totam vim non possit quamtumlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: per quam os domini locutum est. Cuius littera q̄nis ex se mortua sit & velut caro: quæ non prodest quicq̄ (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Christus verborum figuris velatus intra eius vterum manet in clusus: nō dubium: quin tam admiranda sit fœcunditate repleta: tam exuberāti mysteriorū copia cumulata: vt cum plena semper sit & redundās: flumina de ventre eius fluāt aquæ viuæ: vnde hi quibus datum est reuelata facie gloriā dñi speculari: vt in eādem imaginē trāsformentur: possint assidue hanrire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cūm nulla dictio nulla litterarum connexio esse possit: ex qua non emergant & veluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cum non possit eruditissimus quisq; interpres nisi vnicum explicare: necesse est vt post interpretationē maneat adhuc scriptura grauida: variisq; ac sublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde q̄ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q; vbicūq; latinorum codicum varietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorū imperitia simul & negligentia frequentissime accidere videmus) ad primam scripturæ originem recurrēdum est: sicut beatus Hieronymus & Augustinus ac cæteri ecclesiastici tractatores admonent: ita vt librorū Veteris testamēti syncerita ex Hebraica veritate: Noui autem ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in promptu haberet quicūq; diuinarū litterarū studiosus: posset; non solis riuulis esse contētus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in vitam æternā sitim pectoris extinguere: iussimus archetypas sacræ scripturæ linguas cum adiunctis variarū linguarū translationibus: impressioni mādari Sanctitatis tuæ nomini dedicādas. Atq; imprimis Nouū testamentum Græco Latinoq; sermone excudendum curauimus simul cum Lexico Græcarum omnium dictionum: quæ possint in eo legentibus occurrere: vt his quoq; qui nō integram linguæ cognitionem adepti sunt pro viribus consuleremus. Deinde vero antecq̄ Vetus testamentum aggrederemur: Dictionarium præmissimus Hebraicorum Chaldaicorumq; totius veteris instrumēti vocabulorū. Vbi non tantū multiplex significatio cuiusq; dictionis exprimitur: sed (quod studiosis vtilissimū fore credimus) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cum nō solus litterarum occidentis cortex sed introrsus latitans spiritus viuificātis nucleus maxime sit a studioso diuinæ scripturæ requirendus: atq; huius præcipua pars ex propriorū nominū interpretatione depēdeat: quorū ab æterno præuisa impositio incredibilē opē affert ad propalādos spirituales abstrusosq; sensus & detegēda arcana mysteria: quæ subipso litteralis textus vmbraculo spiritus sanctus velauit. Idcirco interpretationes propriorū nominum a viris linguarū peritia præcellētibus maxima diligētia fuisse elucubrari: & secūdum Alphabeticā serie dispositas Dictionario adiungi. Quibus succedit legendorū Hebræorū characterū instructio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex pluribus receptæ fidei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus veluti p̄ præludio ita peractis: ad excussionem diuersarum veteris testamēti linguarum nos conuertimus: adiicientes etiam singulis earum suam latinam translationē. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximam laboris nostri partē in eo præcipue fuisse versatā: vt & virorū in linguarum cognitione eminentissimorum opera vteremur: & castigatissima omni ex parte vetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberemus: quorū quidē tā Hebræorū q̄ Græcorū ac latinorū multiplicē copiā variis ex locis nō sine summo labore conquisiuimus. Atq; ex ipsis quidē Græca Sanctitati tuæ debemus: qui ex ista apostolica Bibliotheca antiquissimos tum Veteris tum Noui testāmēti codices perq̄ humane ad nos missisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerunt adiumento. Consumata itaq; excussione Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiā Hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grammatica cum nominum propriorum interpretationibus. Absolutis præterea annotationib⁹ differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas ediderisset: eas nos per viros linguarum peritissimos multis in locis addi fecimus. Tādem diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nūc ad Sanctitatē tuam mittimus. Nā cui potius vniuersæ vigiliæ nostræ dicandæ sunt: q̄ Apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libētius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̄ sacer Christi vicarius? Accipiat igitur Sanctitas tua læta fronte munusculum: quod in dominī gazophylatium offerimus: vt incipiant diuinarum litterarum studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecramus autē Beatitudinē tuam enixissime: vt libros hosce: qui nunc se sactis istis vestigiis supplices aduolūt: examines: & ad seuerissimi iuditii tui cēsuram renoces: vt si Christianæ relp. vtiles fore videbuntur: editionis beneficium a Sanctitate tua recipiant. Nā eos nos hucusq; continuimus: sacrum istū Apostolici fastigii oraculum consulturi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nūc ad instruendum de operis artificio lectorem conuertimus.

BIBLIOTHEK DER CANTONAL LEHR ANSTALT ZU ZÜRICH

Prologus.

Ad lectorem. De his que ad lectionem Veteris

testamenti diuersis linguis nunc primum impressi: sunt prænotanda.

Vt intelligas studiose Lector modū & ordinem: quē in hac veteris testamēti impressione seruauimus: ac inde possis hoc libro facile vti: nōnullorum te admonitū priūs esse oportet. Imprimis igitur id est præmittendū: q; cū Vetus testamentū a sacris doctoribus trifariā diuidatur: hoc est in legē: quā Pentateuchum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac demum in eos qui dicūtur Prophetales: in his oibus nō est idē numerus linguarū. Sed Pētateuchus quidē triplicēlinguam habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: quas imprimēdas iussimus cū aliis tribus latinis interpretationibus iuxta correspondentibus: ita vt Hebraicæ veritati respōdeat latina beati Hieronymi trāslatio: Chaldaicæ vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris eius linguæ peritissimis elaborata; Græcæ aūt septuaginta interpretum editioni interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excuduntur: hoc est Hebræa & Græca cū aliis duabus latinis trāslationibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris præterq̄ in Pētateucho corrupta est aliquib⁹ in locis: & fabulis meriſq; Thalmudistarū magis cōsperſa: indigna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis vbi integra est littera & incorrupta: mirū in modum fauet Christianæ religioni. Idcirco reliquos libros totius Veteris testamēti e Chaldaica lingua in latinā vertimus: & diligētissime cū sua latina traductione cōscriptos in publica Gymnasio Complutensis nostræ Vniuersitatis Bibliotheca reponi. At vero libri extra canonē: quos Ecclesia potius ad ædificationē populi: q̄ ad autoritatē ecclesiasticorum dogmatū confirmandā recipit: Græcā tm̄ habēt scripturā sed cū duplici latina interpretatione: altera beati Hieronymi: altera interlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum huius libri oportuit in vniuersum præliba sse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso disposuimus: breuibus agendum est. Primum itaq; aperto codice duæ se tibi chartarum facies hinc & inde offerent: quarum vnaquæq; tres columnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginem exteriorem sita est: Hebraicā cōtinet veritatē. Quæ vero interiori margini adhæret. Græca est septuaginta interpretū editio: cui superponitur latina interlinearis traductio de verbo ad verbum. Media aūt inter has latinā beati Hieronymi trāslationē velut inter Synagogā & Oriētalē Ecclesiam posuimus: tanq̄ duos hinc & inde latrones medium autē Iesum hoc est Romanā siue latinā Ecclesiā collocātes. Hæc em̄ sola supra firmā petrā ædificata (reliquis a recta Scripturæ intelligētia q̄nq; deuiantibus) immobilis semper in veritate permanſit. Disponuntur vero colūnæ ipsæ hoc modo: vt singulis lineis Hebraicis correspondeant binæ lineæ latinæ e regione: hoc tamē semper obseruato: vt omnes colūnæ tam in principio q̄ in fine cōsentiant: nisi vbi loci angustia nō patitur: quod rarissime deprehēdes.

Deinde quia institutū nostrum est: nō solū his cōsulere: qui absolutā linguarum peritiā sunt assecuti: sed his etiam opem ferre qui parum in eis profecerunt: vtriſq; enim debitores sumus: neminēq; esse cupimus: quē peregrinorū idiomatum difficultas absterreat a diuinorum librorum penetralibus adeūdis. Idcirco vt Hebraicas dictiones facile possit quicūq; distinguere: & suā latinā interpretationē quicq; assignare: inter singulas dictiones Hebraicas ſuperponuntur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine procedētes: quibus cōsimiles aliæ in latina proxima colūna correspōdent: vt per similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referenda. Quādo vero interpres per circulocutionem pluribus dictionibus vnicam interpretatur: aut e diuerſo vnica dictione plures amplectitur: tunc vnica litterula toti circulocutioni vel etiā cōpendio deseruiet. Ex his præterea litterulis nōnullas reperies: quibus tenue punctū subscribitur hoc modo ̣. Quod quidē punctū designat: vel dictionē Hebraicā subiacentem multiplicē esse & æquiuocā: ac proinde recondi tum aliquod secretæ intelligētiæ mysteriū claudere: quod possit facile cōsulto Dictionario a perspicacibus mentibus inuestigari: vel denotat saltē: ipsam eius significationē in latina colūna positā potius translatitiam esse & soli sensui subseruientem: q̄ propriam omnino & litteralē. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionum Hebraicarum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est perquā necessaria ad reperiēda in Dictionario vocabula: sedtātæ difficultatis: vt homines eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nonnunq̄ etiā labantur: artificium excogitauimus q̄ vtilissimum: quo possit quispiam vel primis dūtaxat Hebraicis rudimentis imbutus radicē cuiusq; dictionis in promptu habere: vt iam his adminiculis adiuti: Hebræorum (vt ait beatus Hieronymus) nauseam & fastidium fastidiētes: præceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertendū itaq; est: q; cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignoſces ex simili litterula vtriq; dictioni impoſita) Tūc dictio ipsa sicut est in margine notata: quærēda est in vocabulario. Illæ em̄ sunt primæ litteræ substantiales primitiui. Reliquæ vero dictiones Hebraici textus: quib⁹ nulla dictio primitiua respōdet in margine: ex primis earum tribus aut quādoq; etiā solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Preterq̄ vbi precesserit aliqua ex his quinq; litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq; apice subiecto: dū modo sit apice desuper notata hoc modo. ב ה כ ל מ. Tunc enim talis littera pro articulo seu præpositione sumitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferenda est: & proximæ tres vel quandoq; etiā solæ duæ litteræ sequentes erunt primæ litteræ primitiui: ex quibus dictio ipsa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si nunq̄ tali signo notetur. Vbicunq; em̄ alicui dictioni præponitur: semper pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. Atq; hæc quidē succincte dicta sunt: vt legentibus Hebraicam litterā statim absq; arte seu consideratione vlla pateat dictionis primitiuum. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artē reperiendarū radicum nosse desiderat: legat vltimum capitulū nostræ Hebraicæ Grammaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen vt absq; librorum reuolutione facile occurreret: in principio Pētateuchi duximus apponendū. Illud est etiā considerandū: q; in hebraicis characteribus sciēter omissimus apices illos:

Prologus.

quibus nunc vtūtur Hebræi pro accentibus. Nam hi cum ad nullā vel significati vel pronunciationis differentiam pertineant: sed ad solā cantus ipsorū modulationē: meritó a veteribus Hebræis relecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verū ne locus accētus cuiuscq dictionis ignoraretur: hoc modo prouidimus: vt quoniā dictiones Hebraicæ vt plurimū in vltima habēt accentū: oēs huiusmodi dictiones nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero nō habentes accentū in vltima (quæ rarissime occurrunt) super syllabam vbi prædominatur accentus: apice signarentur hoc modo אַרְצָה. Cæterum in distinctione clausularum colo etiā vtuntur Hebræi & cōmate: sed ita: vt colum sit duplex punctum: sicut cōma apud latinos: hoc modo: Cōma vero tale signū, Quod autē ad Græcam scripturā attinet: illud te nō latere volumus: nō vulgaria seu temere oblata exēplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul & emēdatissima: quæ sanctissimi Dñs noster Leo Decimus Pontifex maximus cæptis nostris aspirans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: reliqui nulli esse videantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiā adiūximus alia nō pauca: quorum partē ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligentia transcriptā Illustris Venetorū Senatus ad nos misit: partē ipsi magnis laboribus & expēsis vndiq cōquisiuimus: vt copia emendatorū codicū abunde superesset. Latinā itidē beati Hieronymi translationē cōtulimus cū ꝑplurimis exēplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Cōplutēsi nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra octingētesimū abhinc annū litteris Gothicis conscripta: ea sunt syncēritate: vt nec apicis lapsus possit in eis deprehendi. Aliqua tamen nomina propria vitio scriptorū aliter scripta ꝑ in originalibus vtriusq testamēti habentur: intacta dimisimus: atq id quidem cōsulto. Nā si nūc in eis litterā aliquā mutassemus: nequaq possent reperiri in tractatu interpretationū: quē iuxta vulgatā horū nominum scripturā alphabetico ordine pridē cōfeceramus. Adnotauimus tamē in ipsis interpretationib? cadē nomina propria nō solū ponētes ea sicut cōmuniter scribūtur: sed etiā prout habētur ad litterā in suis originalibus. Demū in libro psalmorum illud est admonendū: cōmunē translationem latinam: qua vtimur: positam esse pro interlineari supra græcam septuagintā interpretum editionem: quia ei de verbo ad verbum fere correspōdet. Eā autem quā beatus Hieronymus iuxta hebraicā trāstulit veritatem in medio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit Prologus beati Hieronymi

presbyteri in librum Iosue.

Andē finito Pentateucho Moysi velut grandi fœnore liberati ad Iesum filiū naue manū mittimus quem Hebræi Iosue bēnun id est Iosue filium nun vocant: & ad Iudicum librum quem Soptim appellant: ad Ruth quoq & Hester quos iisdem nominibus efferunt. Monemusq lectorem vt siluam hebraicorum nominū & distinctiones per mēbra diuisas diligēs scriptura cōseruet: ne & noster labor & illius studiū pereat. Et vt imprimis (quod sepe testatus sum) sciat me nō in reprehēsionem veterū nūa cudere: sicut amici mei criminātur: sed pro viribus portione offerre linguæ meæ hominibus: quos tamen nostra delectāt: vt pro Græcorū hexaplis: quæ & sumptu & labore maximo indigent: editionem nostram habeant. Et sicubi in antiquorū voluminū lectione dubitarint: hæc illis conferentes inueniant quod requirūt. Maxime cū apud latinos tot sint exēplaria: quot codices: & vnusquisq ꝓ arbitrio suo vel addiderit vel subtraxerit quod ei visum est: & vtiq non possit verum esse quod dissonat. Vnde cesset arcuato vulnere contra nos insurgere scorpius: & sanctū opus venenata carpere lingua desistat: vel suscipiens si placet: vel contemnēs si displicet. Meminerit illorū versuū. Os tuum abundauit malitia: & lingua tua cōcinnabat dolos. Sedēs aduersus fratrē tuū loquebaris: & aduersus filium matris tuæ ponebas scandalum. Hæc fecisti: & tacui. Existimasti iniq ꝙ ero tui similis. Arguā te & statuam illa contra faciem tuam. Quæ enim audiētis vel legentis vtilitas est: nos labōrādo suda re: & alios detrahē do laborare: dolere iudæos ꝙ calūnianda eis & irridendi christianos sit ablata occasio: & ecclesiæ homines id despicere immo lacerare: vnde aduersarii toti queātur? Quod si vetus eis tantū interpretatio placet: quæ & mihi nō displicet: & nil extra recipiēdum putant: cur ea quæ sub asteriscis & obelis vel addita sunt vel amputata legunt & negligunt? Quare Danielem iuxta Theodotionis traditionē Ecclesiæ susceperūt? Cur Originē mirantur & Eusebium Pamphili; cunctas editiones similiter differentes? Aut quæ fuit stultitia: posthāc vera dixerint: pferre quæ falsa sunt? Vnde autē in nouo testamēto probare poterunt assumpta testimonia: quæ in libris veteribus nō habētur? Hæc dicimus: ne oīno calumniātibus tacerē videamur. Cæterum post sanctæ Paulæ dormitionē: cuius vita virtutis exemplum est: & hos libros quos Eustochio virgini Christi negare non potui: decreuimus dū spiritus hos regit artus: prophetarū explanationi incūbere: & omissum iam diu opus quasi quodā postliminio repetere: præsertim cū & admirabilis sanctusq vir Pammachius hoc idem litteris flagitet: & nos ad patriam festinantes mortiferos syrenarum cantus surda debeamus aure transire.

Explicit Prologus.

Incipit Argumentum.

Esus filiūs naue: typum dñi nō solū in gestis verūetiam in nomine gerēs: trāsit iordanem: hostiū regna subuertit: diuidit terrā victori populo: & per singulas vrbes: viculos: montes: flumina: torrentes atq confinia ecclesiæ cœlestisq Hierusalē spiritalia regna describit.

Explicit Argumentum.

Trāſl. Gre. lex. cū interp. latina. Trāsla. B. Hie. Tex. heb. Iosue. ca. i. Prima. he.

IOSVE. IHΣOYE.

A

Et factū est post mortē moy
Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸν τελευτῆσαι μωυ
Et fuit dñi
σῆ δούλου κυρίου, καὶ ἔπτε κύριος τῷ
Iosue filio nun ministro moysi
Ἰησοῦ υἱῷ ναυῆ τῷ ὑπουργῷ μωυσῆ

dicēs: moyses seruus meus mortuus est: nunc igit sur
λέγων, μωυσῆς ὁ θεράπων μου τετελεύτηκεν, νῦν οὖν ἀνα
gēs: transi iordanē tu & omis ppls hīc in
στὰς διάβηθι τὸν Ἰορδάνην σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν

Deut. 11. c. terrā: quā ego do eis. omē locus ad quē pulauerit
γῆν, ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς. πᾶς ὁ τόπος ἐφ' ὃν ἂν ἐπιβῇ τὸ
vestigia pedū vestroꝝ: vobis dabo eā: sicut lo
ἴχνη τῶν ποδῶν ὑμῶν, ὑμῖν δώσω αὐτόν, ὃν τρόπον εἶ
cutus sum moysi, deserti & antilibani vsq ad
πον τοῖς μωυσῆ. τὴν ἔρημον καὶ τὸν ἀντιλίβανον ἕως τοῦ
fluuiū magnū fluuiū euphratē: oēm trā
ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ Εὐφράτου, πᾶσαν γῆν
etheorū vsq ad mare
ἐτεῶν καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, ἀφ' ἡλίου δυ
casu erit terminus vr. nō resistet hō co
σμῶν ἔσται τὰ ὅρια ὑμῶν. οὐκ ἀντισταθήσεται ἄνθρωπος κα
ram vobis cūctis diēb? vite tue. & si
τενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ
cut fui cum moyse: ita ero & tecum:
ὡσπερ ἦμην μετὰ μωυσῆ, οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ,
& nō dereliquā te. Confortare & esto robustus.
τ οὐ μὴ ἐγκαταλείψω σε, οὐδὲ ὑστερήσω σε. ἴσχυε καὶ
esto robustus: tu enī diuides ppls huic terrā:
ἀνδρίζου. σὺ γὰρ κατακληρονομεῖς τῷ λαῷ τούτῳ τὴν γῆν,

Infra. 3. b. Hebr. 13. a. IS quā iurauī patribus eoꝝ vt traderē eis & possidere
ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς. ἴσχυε
Infra. eo. Deut. 31. b. 32. c. 2 u. igit & esto robustus: vt custodias & facias secūdm omnē legē
οὖν καὶ ἀνδρίζου, φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν κατὰ τὰ ἐντε
quā ꝓcepit tibi moyses seruus meus. & nō declinabis
ταλκότα σοι μωυσῆς ὁ παῖς μου. καὶ οὐκ ἐκκλινεῖς
ab eis ad dexterā vel ad sinistrā: vt intelligas in cūcta
ἀπ' αὐτῶν εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερά, ἵνα συνῇς ἐν πᾶσιν
que feceris. & nō recedet liber
οἷς ἐὰν πράξῃς. καὶ οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ
legis huius de ore tuo: sed meditaberis
νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου, καὶ μελετή
eo die ac nocte: vt intelligas facere
σεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νύκτός, ἵνα συνῆς ποιεῖν
cūcta quæ scripta sunt in eo. tūc prosperabis
πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν αὐτῷ· τότε εὐοδώσεις

Gen. 24. c. viā tuā: & tūc intelliges. ecce præcipio
τὰς ὁδούς σου, καὶ τότε σύνῃσεις. ἰδοὺ ἐντέλλο
tibi: confortare & esto robustus: nō timeas ne
μαί σοι· ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ φοβηθῇς μὴ
C
quā terrearis: quī tecum dñs deus tuus in
δὲ πτοηθῇς, ὅτι μετὰ σοῦ κύριος ὁ θεός σου εἰς
oēm locum quo proceris. & præcepit Io
πάντα τόπον οὗ ἐὰν πορεύσῃ. καὶ ἐνετείλατο Ἰη
sue scribis ppli dicēs: tran
σοῦς τοῖς γραμματεῦσι τοῦ λαοῦ λέγων, εἰσέλ
site per mediū castroꝝ ppli: &
θέτε κατὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τοῦ λαοῦ. καὶ
impate ppło ac dicite.
ἐντείλασθε τῷ λαῷ λέγοντες, ἑτοιμάζεσθε ἐπὶ σι
Preparate vobis cibaria: quī post diem tertiū
τισμόν, ὅτι ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ ὑμεῖς διαβαί
transibitis iordanem: & intrabitis
νετε τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, εἰσελεύσεσθε κατασχεῖν
ad possidēdā terrā quā dñs deus vester
τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δί
daturus est vobis. Rube
δωσιν ὑμῖν. καὶ τῷ Ῥουβὴν καὶ τῷ Γαδὶ καὶ τῷ ἡμίσει
nitis quoq & gadditis
Iiii. v. tribui manasse ait iosue: memētote sermonis dñi: quē
φυλῆς μανασσῆ εἶπεν Ἰησοῦς, μνήσθητε τοῦ λόγου κυρίου, ὃ
& dimidie tribui manasse
b. infra 4. c.

Incipit liber Iosue.
Cap. i.

Factū est post mortē moysi serui dñi vt loqueretur dñs ad Iosue filium nun minister moysi: & dixeret ei. Moyses seruus meus mortuus est. Surge & trāsi iordanem istum: tu & oīs ppls tecū: in terram quam ego dabo filiis israel. Omnem locum qui calcauerit vestigiū pedis vestri: dabo vobis tradā: sicut locutus sum moysi. A deserto & libano vsq ad fluuiū magnū euphratē omnis terra etheorū vsq ad mare magnū cōtra solis occasum erit terminus vester. Nullus poterit vobis resistere cunctis diebus vite tue. Sicut fui cum moyse: ita ero & tecum: nec dereliquā te. Confortare & esto robustus. Tu enim sorte diuides populo huic terrā. pro qua iurauī patribus suis vt traderem eam illis. Cōfortare igitur & esto robustus: valde vt custodias & facias secūdm omnē legē quā ꝓcepit tibi moyses seruus meus. Ne declines ab ea ad dexterā vel ad sinistrā: vt intelligas cuncta q agis. Non recedat volume legis huius: sed meditaberis in eo die ac nocte: vt custodias & facias oīa que scripta sunt in eo. Tunc diriges viā tuā & intelliges cā. Ecce ꝓcipio tibi: confortare & esto robustus. Noli metuere & noli tiere: quī tecū ē dñs deus tuus in oībus ad quē queq prexeris. Precepitq iosue ꝑ principibus ppli dicēs. Transite p medium castrorū: & impate ppło ac dicite. Preparate vobis cibaria: quī post diem tertiū transibitis iordanem: & intrabitis ad possidēdā terrā quā dñs deus vester daturus est vobis. Rubenitis quoq & gadditis & dimidie tribui manasse locutus est iosue. Mementote sermonis quem

ה֔	וַיְהִי֙ אַחֲרֵ֣י מ֣וֹת מֹשֶׁ֔ה עֶ֖בֶד יְהוָ֑ה	
	וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֗ה אֶל־ יְהוֹשֻׁ֤עַ בִּן־נ֙וּן֙	
שֵׁרֵת	מְשֶׁרֵ֣ת מֹשֶׁ֔ה לֵאמֹֽר׃ מֹשֶׁ֥ה עַבְדִּ֖י	
מות	מֵ֑ת וְעַתָּה֙ קוּם֙ עֲבֹ֣ר אֶת־הַיַּרְדֵּ֣ן הַזֶּ֔ה	
	אַתָּ֖ה וְכָל־הָעָ֣ם הַזֶּ֑ה אֶל־הָאָ֕רֶץ אֲשֶׁ֥ר	
	אֲנִ֛י נֹתֵ֥ן לָהֶ֖ם לִבְנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל׃ כָּל־	
קום	מָק֕וֹם אֲשֶׁ֥ר תִּדְרֹ֛ךְ כַּף־רַגְלְכֶ֖ם בּ֣וֹ	
נתן	לָכֶ֑ם נָתַ֙תִּי֙ כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבַּ֔רְתִּי אֶל	
דבר	מֹשֶׁ֖ה׃ מִן־הַמִּדְבָּ֥ר וְהַלְּבָנ֖וֹן הַזֶּ֑ה וְעַ֣ד	
גדל	הַנָּהָ֤ר הַגָּדוֹל֙ נְהַר־ פְּרָ֔ת כֹּ֖ל אֶ֥רֶץ	
בוא	הַחִתִּ֑ים וְעַד־הַיָּ֣ם הַגָּד֔וֹל מְבֹ֖א הַשָּׁמֶֽשׁ	
היה גבל	יִהְיֶ֥ה גְבוּלְכֶֽם׃ לֹא־ יִתְיַצֵּ֥ב אִישׁ	
נצב פנה	לְפָנֶ֖יךָ כֹּ֣ל יְמֵ֣י חַיֶּ֑יךָ כַּאֲשֶׁ֥ר הָיִ֛יתִי	
יום חיה	עִם־ מֹשֶׁ֖ה אֶהְיֶ֣ה עִמָּ֑ךְ לֹא־ אַרְפְּךָ֖	
רפה	וְלֹא אֶעֶזְבֶֽךָּ׃ חֲזַ֥ק וֶאֱמָ֖ץ כִּי־ אַתָּ֣ה	
עזב	תַנְחִיל֙ אֶת־ הָעָ֣ם הַזֶּ֔ה אֶת־הָאָ֕רֶץ	
נחל	אֲשֶׁר־ נִשְׁבַּ֥עְתִּי לַאֲבֹתָ֖ם לָתֵ֥ת לָהֶֽם׃	
שבע נתן	רַק֩ חֲזַ֨ק וֶאֱמַ֜ץ מְאֹ֗ד לִשְׁמֹ֤ר לַעֲשׂוֹת	
עשה	כְּכֹל֙ הַתּוֹרָ֔ה אֲשֶׁ֥ר צִוְּךָ֖ מֹשֶׁ֣ה עַבְדִּ֑י	
ירה צוה	אַל־תָּס֥וּר מִמֶּ֛נּוּ יָמִ֖ין וּשְׂמֹ֑אל לְמַ֣עַן	
סור ימן	תַּשְׂכִּ֔יל בְּכֹ֖ל אֲשֶׁ֥ר תֵּלֵֽךְ׃ לֹא־ יָמ֗וּשׁ	
שמל שבל	סֵ֚פֶר הַתּוֹרָ֣ה הַזֶּ֔ה מִפִּ֖יךָ וְהָגִ֣יתָ בּ֑וֹ	
הלך מוש	יוֹמָ֣ם וָלָ֔יְלָה לְמַ֣עַן תִּשְׁמֹ֔ר לַעֲשׂ֖וֹת	
הגה	כְּכָל־ הַכָּת֣וּב בּ֑וֹ כִּ֣י אָ֣ז תַּצְלִ֔יחַ אֶת	
שמר כתב	דַּרְכֶּ֖ךָ וְאָ֥ז תַּשְׂכִּֽיל׃ הֲלֹ֥א צִוִּיתִ֖יךָ חֲזַ֣ק	
צלח	וֶאֱמָ֑ץ אַל־תַּ֥עֲרֹ֛ץ וְאַל־ תֵּ֖חַת כִּ֣י עִמְּךָ֣	
ערץ חתת	יְהוָ֧ה אֱלֹהֶ֛יךָ בְּכֹ֥ל אֲשֶׁ֖ר תֵּלֵֽךְ׃ וַיְצַו	
צוה	יְהוֹשֻׁעַ֙ אֶת־שֹׁטְרֵ֣י הָעָ֔ם לֵאמֹֽר׃ עִבְרוּ	
חנה	בְּקֶ֖רֶב הַֽמַּחֲנֶ֑ה וְצַוּ֙וּ אֶת־ הָעָ֣ם לֵאמֹ֔ר	
כון צוד	הָכִ֥ינוּ לָכֶ֖ם צֵדָ֑ה כִּ֣י ׀ בְּע֣וֹד שְׁלֹ֣שֶׁת	
יום בוא	יָמִ֗ים אַתֶּ֤ם עֹבְרִים֙ אֶת־ הַיַּרְדֵּ֣ן הַזֶּ֔ה לָבֹ֕א	
ירש	לָרֶ֥שֶׁת אֶת־ הָאָ֖רֶץ אֲשֶׁ֣ר יְהוָ֧ה אֱלֹהֵיכֶ֛ם	
נתן	נֹתֵ֥ן לָכֶ֖ם לִרְשָׁתָֽהּ׃ וְלִרְאוּבֵנִ֣י ׀ וְלַגָּדִ֣י	
חצה	וְלַחֲצִ֣י שֵׁ֣בֶט הַֽמְנַשֶּׁ֔ה אָמַ֥ר ׀ יְהוֹשֻׁ֖עַ	
דבר	לֵאמֹ֑ר׃ זְכ֗וֹר אֶת־ הַדָּבָר֙ אֲשֶׁ֣ר	

צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה לֵאמֹר
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מַנִּיחַ לָכֶם וְנֹתֵן לָכֶם
אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת׃ נְשֵׁיכֶם טַפְּכֶם
וּמִקְנֵיכֶם יֵשְׁבוּ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן
לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם
תַּעַבְרוּ חֲמֻשִׁים לִפְנֵי אֲחֵיכֶם כָּל
גִּבּוֹרֵי הַחָיִל וְעֲזַרְתֶּם אֹתָם׃ עַד אֲשֶׁר
יָנִיחַ יְהוָה לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם וְיָרְשׁוּ גַם
הֵמָּה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
נֹתֵן לָהֶם וִישַׁבְתֶּם לְאֶרֶץ יְרֻשַּׁתְכֶם
וִירִשְׁתֶּם אוֹתָהּ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם
מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָח
הַשָּׁמֶשׁ׃ וַיַּעֲנוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר כֹּל
אֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ נַעֲשֶׂה וְאֶל כֹּל אֲשֶׁר
תִּשְׁלָחֵנוּ נֵלֵךְ׃ כְּכֹל אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ
אֶל מֹשֶׁה כֵּן נִשְׁמַע אֵלֶיךָ רַק יִהְיֶה
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה
עִם מֹשֶׁה׃ כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יַמְרֶה אֶת
פִּיךָ וְלֹא יִשְׁמַע אֶת דְּבָרֶיךָ לְכֹל
אֲשֶׁר תְּצַוֶּנּוּ יוּמָת רַק חֲזַק וֶאֱמָץ׃

Cap.ii.

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן
מִן הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים
חֲרֵשׁ לֵאמֹר לְכוּ רְאוּ אֶת הָאָרֶץ
וְאֶת יְרִיחוֹ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית אִשָּׁה
זוֹנָה וּשְׁמָהּ רָחָב וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁמָּה׃
וַיֵּאָמֶר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה
אֲנָשִׁים בָּאוּ הֵנָּה הַלַּיְלָה מִבְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לַחְפֹּר אֶת הָאָרֶץ׃ וַיִּשְׁלַח
מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל רָחָב לֵאמֹר
הוֹצִיאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלַיִךְ
אֲשֶׁר בָּאוּ לְבֵיתֵךְ כִּי לַחְפֹּר אֶת כָּל
הָאָרֶץ בָּאוּ׃ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת שְׁנֵי
הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנָהוּ וַתֹּאמֶר כֵּן בָּאוּ
אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאַיִן
הֵמָּה׃ וַיְהִי הַשַּׁעַר לִסְגּוֹר בַּחֹשֶׁךְ
וְהָאֲנָשִׁים יָצָאוּ לֹא יָדַעְתִּי אָנָה הָלְכוּ

praecepit vobis moyses famulus dñi: dicēs: dñs
deus vr dedit requiē vobis: & dedit vobis terrā hanc.
Vxores vestre & filii vestri & iumenta vestra manebūt in
terra quā tradidit vobis moyses: trans Iordanem. Vos autem
transite armati ante fratres vestros omnes fortes manu: & pugnate
pro eis. Donec det requiē dñs deus vr fratribus
vestris: sicut & vobis: & possideant ipsi quoq; terrā quā dñs deus vr
daturus est eis: & sic reuertemini in terrā possessiōis vre: & habitabitis in
ea: quam vobis dedit moyses famulus dñi trans Iordanem cōtra
solis ortū. Rūderunt; ad iosue: atq; dixerunt.
Oia q̄ precepisti nobis facie-
mus: & quocunq; miseris ibimus. Sicut obe-
diuimus in cunctis moysi: ita obediemus & tibi: tantum sit
dominus deus tecum sicut fuit cum moyse. Qui cōtra
dixerit ori tuo: & non obedierit cunctis sermonibus quos precepis ei moria
tur. Tu tantum confortare & viriliter age.

Cap. ii.

Misit igitur iosue filius nun de sethim duos viros exploratores in
abscondito. Et dixit eis. Ite & considerate terrā
vrbēq; hiericho. Qui pergētes ingressi sunt domū
mulieris meretricis noie raab: & quieuerūt apud
eā. Nūciatūq; ē regi hiericho: & dictū. Ecce
viri ingressi sunt huc de
noctem de filiis
israel: vt explorent terram. Misitq; rex hiericho ad raab dicēs
Educ viros qui venerūt ad te & ingressi sunt domū tuā.
Exploratores quippe sūt & oēm terrā cōsiderare
venerunt. Tollensq; mulier viros abscondit & ait. Fateor venerunt
ad me: sed nesciebam vnde essent. Cūq; porta clauderetur in tenebris
& illi pariter exierūt: ne scio quo abierunt.

Τ Καὶ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ ἐκ σατιὴν δύο
ἄνδρας κατασκοπεῦσαι. λέγων, ἀνέβητε καὶ ἴδε-
τε τὴν γῆν καὶ τὴν Ἱεριχώ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλ-
θον εἰς οἰκίαν γυναικὸς πόρνης, ᾗ ὄνομα ῥαὰβ· καὶ
κατέλυσαν ἐκεῖ, καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ Ἱερι-
χω· λέγοντες, ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπορεύνται ὧδε τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν· καὶ ἀπέστει-
λεν ὁ βασιλεὺς Ἱεριχὼ καὶ εἶπεν πρὸς ῥαὰβ λέγων,
ἐξαγαγε τοὺς ἄνδρας τοὺς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν
οἰκίαν σου τὴν νύκτα, κατασκοπεῦσαι γὰρ τὴν
γῆν ἥκασιν· καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ τοὺς δύο ἄνδρας
ἀπέκρυψεν αὐτούς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα, εἰ-
σεπορεύθησαν πρός με οἱ ἄνδρες, καὶ οὐκ οἶδα πό-
θεν ἦσαν· ὡς δὲ ἡ πύλη ἐκλείετο ἐν τῷ σκότει,
καὶ οἱ ἄνδρες ἐξῆλθον, οὐκ ἐπίσαμαι ποῦ πεπό-
ρευνται.

precepit vobis moyses famulus dñi: dicēs: dñs
deus vr dedit requiē vobis: & dedit vobis terrā hanc.
Vxores vestre & filii vestri & iumenta vestra habitent in terra: quā dedit vobis moyses trās
Iordanē, vos aūt trāsibitis armati precedētes
fratribus vris oīs fortis. & auxiliabimini e-
is: quoad det requiē dñs deus vr fratribus
vestris: sicut & vobis: & possideant etiā illi
terrā: quā dñs deus vr dat eis. & reuerte-
mini gliber in possessionē suā: quā dedit vobis
moyses trans Iordanē ab oriu solis.

Ἐμνήσθητε τοῦ λόγου οὗ ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου λέγων, κύριος ὁ
θεὸς ὑμῶν κατέπαυσεν ὑμᾶς, καὶ ἔδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν ταύ-
την· αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ παιδία ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη
ὑμῶν κατοικήσαι ἐν τῇ γῇ, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν μωυσῆς πε-
ραν τοῦ Ἰορδάνου. ὑμεῖς δὲ διαβήσεσθε ἔνοπλοι πρότεροι
τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν πᾶς ὀχυρὸς· καὶ συμμαχήσετε αὐ-
τοῖς· ἕως ἂν κατασκῶσιν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς
ὑμῶν· ὡς καὶ ὑμᾶς, καὶ κληρονομήσωσιν καὶ οὗτοι τὴν
γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς· καὶ ἀπελεύ-
σεσθε ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν ἑαυτοῦ, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν
μωυσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου.
καὶ κατῴκησαν Ἰησοῦς καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν λέγοντες,
πάντα ὅσα ἐνετείλω ἡμῖν ποιήσομεν, καὶ εἰς πάντα τόπον, οὗ ἐὰν ἀπο-
στείλῃς ἡμᾶς, πορευσόμεθα· κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσα-
μεν μωυσῆ, ἀκουσόμεθά σου· πλὴν ἔσω κύριος ὁ θεός σου
μετὰ σοῦ, ὃν τρόπον ἦν μετὰ μωυσῆ· ὃ δὲ ἄνθρω-
πος ὃς ἂν ἀπειθήσῃ σοί, καὶ ὃς ἂν μὴ ἀκούσῃ τῶν
ῥημάτων σου καθότι ἂν ἐντείλῃ αὐτῷ, ἀποθανέτω.
σὺ δὲ ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου.

Ca. 2.

Καὶ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ ἐκ σατιὴν δύο
ἄνδρας κατασκοπεῦσαι. λέγων, ἀνέβητε καὶ ἴδε-
τε τὴν γῆν καὶ τὴν Ἱεριχώ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλ-
θον εἰς οἰκίαν γυναικὸς πόρνης, ᾗ ὄνομα ῥαὰβ· καὶ
κατέλυσαν ἐκεῖ, καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ Ἱερι-
χω· λέγοντες, ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπορεύνται ὧδε τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν· καὶ ἀπέστει-
λεν ὁ βασιλεὺς Ἱεριχὼ καὶ εἶπεν πρὸς ῥαὰβ λέγων,
ἐξαγαγε τοὺς ἄνδρας τοὺς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν
οἰκίαν σου τὴν νύκτα, κατασκοπεῦσαι γὰρ τὴν
γῆν ἥκασιν· καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ τοὺς δύο ἄνδρας
ἀπέκρυψεν αὐτούς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα, εἰ-
σεπορεύθησαν πρός με οἱ ἄνδρες, καὶ οὐκ οἶδα πό-
θεν ἦσαν· ὡς δὲ ἡ πύλη ἐκλείετο ἐν τῷ σκότει,
καὶ οἱ ἄνδρες ἐξῆλθον, οὐκ ἐπίσαμαι ποῦ πεπό-
ρευνται.

Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre. lxx.cũ interp̃.latina. Tex.heb.Iosue.ca.ij. Prima.he.

Perſequimini cito & com-
prehendetis eos. Ipſa
aũt fecit: aſcēdere viros: &
ſolarit domus ſue: opuit
eos ſtipula: & lini q̄ ibi e-
rat. Hi aũt q̄ miſſi fuerant
ſecuti ſunt viam q̄ ducit ad vadum Iordanis. & oēs
Illiſq; egreſſis ſtati porta: clauſa eſt. & nēdum
Necdum obdormierāt qui latebāt
& ecce mulier aſcēdit ad
eos: & ait. Noui
q̄ tradidit dñs tradiderit vobis
terram. Etenim
irruit in nos terror ve-
ſter: & elanguerunt
omnes habitatores terre.
Audiuimus
q̄ ſiccauerit dñs aquas
maris
rubri ad veſtrũ introitũ
q̄n egreſſi eſtis ex egypto: & que feceritis duo-
bus ammorreorũ regib⁹
qui erant trans Iordanē:
ſeon & og
quos interfeciſtis. Et
hec audientes ptimuimus
& clāguit cor nr̃m: nec
remanſit in nobis ſpūs
ad introitum veſtrũ. Do-
minus enim deus veſter
ipſe eſt deus in celo ſur-
ſum & in
terra deorſum. Nunc er
go iurate
mihi per dñm: vt quō e-
go miſericordia feci vo-
biſcũ: ita & vos faciatis
cum domo patris mei:
detiſq; mihi verum ſig-
num: vt saluetis
patrem meũ & matrē:
fratres ac
ſorores meas & oīa q̄ il
lorum ſũt: & eruatis ani
mas nr̃as a morte. Qui
reſponderunt ei.
Anima nostra ſit pro vo
bis in mortem:
ſi tamen non prodide-
ris nos.
Cunq; tradiderit nobis
dominus terrā: faciem
in te miam & veritatem.
Demiſit ergo eos per funē
de fenestra. Domus eni
eius hereat muro.
Dixitq; ad eos.

Ἀναμνήσθητε τὸν λόγον ὃν ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς παῖς κυρίου λέγων, κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἀναπαύει ὑμᾶς καὶ δώσει ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην· αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν καθησθε ἐν τῇ γῇ, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν μωυσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου· ὑμεῖς δὲ διαβήσεσθε ἔνοπλοι ἔμπροσθεν τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν πᾶς ὁ ἰσχύων· καὶ συμμαχήσετε αὐτοῖς· ἕως ἂν κατασκῶσιν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ὡς καὶ ὑμᾶς, καὶ κατακληρονομήσωσιν καὶ οὗτοι τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς· καὶ ἀπελεύσεσθε ἕκαστος εἰς τὴν κατάσχεσιν αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν ὑμῖν μωυσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου.

Iacob. 1.d. Epho. 11.f.

Ἐγὼ οἶδα ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὑμῖν τὴν γῆν, ἐπιπε-
σεῖται γὰρ φόβος ὑμῶν ἐφ' ἡμᾶς καὶ κατέπτηκεν πᾶσα
ἡ κατοικοῦσα τὴν γῆν ἀφ' ὑμῶν. ἀκηκόαμεν γὰρ ὅτι κατε-
ξήρανεν κύριος ὁ θεὸς τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν ἀπὸ προσώπου
ὑμῶν ἡνίκα ἐξεπορεύεσθε ἐξ αἰγύπτου· καὶ ὅσα ἐποίησατε
τοῖς δυσὶ βασιλεῦσιν τῶν ἀμορραίων, οἵτινας ἦραν πέραν τοῦ
Ἰορδάνου, τῷ σηὼν καὶ τῷ ὤγ, οὓς ἐξωλοθρεύσατε αὐτούς.
καὶ ἀκηκόαμεν καὶ ἐτάκη ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ οὐκ
ἔστι ἔτι πνεῦμα ἐν ὑμῖν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ὅτι
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
κάτω. καὶ νῦν ὀμόσατέ μοι κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, ὅτι
ποιῶ ὑμῖν ἔλεος, καὶ ποιήσετε καὶ ὑμεῖς ἔλεος ἐν
οἴκῳ πατρός μου· καὶ δώσετέ μοι σημεῖον
ἀληθινὸν· ζωγρήσετε τὸν πατέρα μου, καὶ τὴν
μητέρα μου, καὶ τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ τὰς ἀδελ-
φὰς μου, καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτῶν, καὶ ῥύσεσθε τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐκ
θανάτου. καὶ εἶπαν αὐτῇ οἱ ἄνδρες, ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀν-
θ' ὑμῶν εἰς θάνατον· ἐὰν μὴ μὴ ἐκφέρητε τὸ ῥῆμα τοῦτο
ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἔσται ὅταν δῷ κύριος ὁ θεὸς ἡμῖν τὴν γῆν, ποιήσομεν
μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν. καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς διὰ τῆς θυρίδος, ὅτι
ἡ οἰκία αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ
κατῴκει. καὶ εἶπεν αὐτοῖς εἰς τὸ ὄρος ἀπέλθατε
μήποτε ὑπαντήσωσιν ὑμῖν οἱ καταδιώκοντες· καὶ κρύ-
βητε ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας, ἕως ἂν ἐπιστρέψωσιν οἱ
διωκόντες ὀπίσω ὑμῶν, καὶ μετὰ ταῦτα
πορεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν.

Tex.heb.Iosue.ca.ij. Prima.he. Trãsla.B.Hie. Trãs.Gre. lxx.cũ interp̃.latina.

וְאַתֶּם דְּרַפְתֶּם אַחֲרֵיהֶם כִּי
נְשֹׂג עָלֶה תְּשִׁיגוּם וְהֵיא הֶעֱלָתָם הַגָּגָה
וַתִּטְמְנֵם בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ הָעֲרוּכוֹת
לָהּ עַל הַגָּג׃ וְהָאֲנָשִׁים רָדְפוּ
אַחֲרֵיהֶם דֶּרֶךְ הַיַּרְדֵּן עַד הַמַּעְבָּרוֹת
וְהַשַּׁעַר סֻגַּר אַחֲרֵי כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ
הָרֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם וְהֵמָּה לֹא
יָשְׁכְּבוּ עָלָה וְהִיא עֲלָתָה עֲלֵיהֶם עַל
הַגָּג׃ וַתֹּאמֶר אֶל הָאֲנָשִׁים יָדַעְתִּי
כִּי נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת הָאָרֶץ וְכִי
נָפְלָה אֵימַתְכֶם עָלֵינוּ וְכִי נָמֹגוּ
כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם׃ כִּי שָׁמַעְנוּ
אֵת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת מֵי יַם
סוּף מִפְּנֵיכֶם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם
וְאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי
אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחוֹן וּלְעוֹג
אֲשֶׁר הֶחֱרַמְתֶּם אֹתָם׃ וַנִּשְׁמַע
וַיִּמַּס לִבֵּנוּ וְלֹא קָמָה עוֹד רוּחַ
בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל
הָאָרֶץ מִתָּחַת׃ וְעַתָּה הִשָּׁבְעוּ נָא
לִי בַּיהוָה כִּי עָשִׂיתִי עִמָּכֶם חָסֶד
וַעֲשִׂיתֶם גַּם אַתֶּם עִם בֵּית אָבִי
חֶסֶד וְנָתַתֶּם לִי אוֹת אֱמֶת׃ וְהַחֲיִתֶם
אֶת אָבִי וְאֶת אִמִּי וְאֶת אַחַי וְאֶת
אַחְיוֹתַי וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וְהִצַּלְתֶּם
אֶת נַפְשֹׁתֵינוּ מִמָּוֶת׃ וַיֹּאמְרוּ לָהּ
הָאֲנָשִׁים נַפְשֵׁנוּ תַּחְתֵּיכֶם לָמוּת
אִם לֹא תַגִּידוּ אֶת דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיָה
בְּתֵת יְהוָה לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְעָשִׂינוּ
עִמָּךְ חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ וַתֹּרִדֵם בְּחֶבֶל בַּעַד
הַחַלּוֹן כִּי בֵיתָהּ בְּקִיר הַחוֹמָה
וּבַחוֹמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת׃ וַתֹּאמֶר לָהֶם
הָהָרָה לְכוּ פֶּן יִפְגְּעוּ בָכֶם הָרֹדְפִים
וְנַחְתֶּם שָׁמָּה שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד
שׁוּב הָרֹדְפִים וְאַחַר תֵּלְכוּ לְדַרְכְּכֶם׃

"Perſequimini cito & com-
prehendetis eos. Ipſa
aũt fecit aſcēdere viros: &
ſolarit domus ſue: opuit
eos ſtipula & lini q̄ ibi e-
rat. Hi aũt q̄ miſſi fuerant
ſecuti ſunt viam q̄ ducit ad vadum Iordanis. & oēs
Illiſq; egreſſis ſtati porta: clauſa eſt. & nēdum
Necdum obdormierāt qui latebāt
& ecce mulier aſcēdit ad
eos: & ait. Noui
q̄ tradidit dñs tradiderit vobis
terram. Etenim
irruit in nos terror ve-
ſter: & elanguerunt
omnes habitatores terre.
Audiuimus
q̄ ſiccauerit dñs aquas
maris
rubri ad veſtrũ introitũ
q̄n egreſſi eſtis ex egypto: & que feceritis duo-
bus ammorreorũ regib⁹
qui erant trans Iordanē:
ſeon & og
quos interfeciſtis. Et
hec audientes ptimuimus
& clāguit cor nr̃m: nec
remanſit in nobis ſpūs
ad introitum veſtrũ. Do-
minus enim deus veſter
ipſe eſt deus in celo ſur-
ſum & in
terra deorſum. Nunc er
go iurate
mihi per dñm: vt quō e-
go miſericordia feci vo-
biſcũ: ita & vos faciatis
cum domo patris mei:
detiſq; mihi verum ſig-
num: vt saluetis
patrem meũ & matrē:
fratres ac
ſorores meas & oīa q̄ il
lorum ſũt: & eruatis ani
mas nr̃as a morte. Qui
reſponderunt ei.
Anima nostra ſit pro vo
bis in mortem:
ſi tamen non prodide-
ris nos.
Cunq; tradiderit nobis
dominus terrā: faciem
in te miam & veritatem.
Demiſit ergo eos per funē
de fenestra. Domus eni
eius hereat muro.
Dixitq; ad eos.

וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הָאֲנָשִׁים נְקִים
אֲנַחְנוּ מִשְּׁבֻעָתֵךְ הַזֹּאת אֲשֶׁר
הִשְׁבַּעְתָּנוּ הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים בָּאָרֶץ
אֶת תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה תְּקַשְּׁרִי
בַּחַלּוֹן אֲשֶׁר הוֹרַדְתָּנוּ בּוֹ וְאֶת אָבִיךְ
וְאֶת אִמֵּךְ וְאֶת אַחַיִךְ וְאֶת כָּל בֵּית
אָבִיךְ תַּאַסְפִי אֵלַיִךְ הַבָּיְתָה וְהָיָה
כֹּל אֲשֶׁר יֵצֵא מִדַּלְתֵי בֵיתֵךְ הַחוּצָה
דָּמָיו בְּרֹאשׁוֹ וַאֲנַחְנוּ נְקִים וְכֹל
אֲשֶׁר יִהְיֶה אִתָּךְ בַּבַּיִת דָּמוֹ בְרֹאשֵׁנוּ
אִם יָד תִּהְיֶה בּוֹ וְאִם תַּגִּידִי אֶת
דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיִינוּ נְקִים מִשְּׁבֻעָתֵךְ
אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ וַתֹּאמֶר כְּדִבְרֵיכֶם
כֵּן הוּא וַתְּשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ וַתִּקְשֹׁר אֶת
תִּקְוַת הַשָּׁנִי בַּחַלּוֹן וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ
הָהָרָה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד
שָׁבוּ הָרֹדְפִים וַיְבַקְשׁוּ הָרֹדְפִים
בְּכָל הַדֶּרֶךְ וְלֹא מָצָאוּ וַיָּשֻׁבוּ
הָאֲנָשִׁים וַיֵּרְדוּ מֵהָהָר וַיַּעַבְרוּ וַיָּבֹאוּ
אֶל יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וַיְסַפְּרוּ לוֹ אֵת כָּל
הַמֹּצְאוֹת אוֹתָם וַיֹּאמְרוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ
כִּי נָתַן יְהוָה בְּיָדֵנוּ אֶת כָּל הָאָרֶץ
וְגַם נָמֹגוּ כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפָּנֵינוּ׃

Cap.iij.

וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּסְעוּ
מֵהַשִּׁטִּים וַיָּבֹאוּ עַד הַיַּרְדֵּן הוּא
וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּלִינוּ שָׁם טֶרֶם
יַעַבְרוּ׃ וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים
וַיַּעַבְרוּ הַשֹּׁטְרִים בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה׃ וַיְצַוּוּ
אֶת הָעָם לֵאמֹר כִּרְאֹתְכֶם
אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהַכֹּהֲנִים
הַלְוִיִּם נֹשְׂאִים אֹתוֹ וְאַתֶּם תִּסְעוּ
מִמְּקוֹמְכֶם וַהֲלַכְתֶּם אַחֲרָיו׃ אַךְ
רָחוֹק יִהְיֶה בֵּינֵיכֶם וּבֵינָיו כְּאַלְפַּיִם
אַמָּה בַּמִּדָּה אַל תִּקְרְבוּ אֵלָיו לְמַעַן
אֲשֶׁר תֵּדְעוּ אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
תֵּלְכוּ בָהּ כִּי לֹא עֲבַרְתֶּם בַּדֶּרֶךְ

Trāsla.B.Vie. Trāsl.Gre. lxx.cū interp.latina.

(Cui dixerunt ad eā. In noxil crimus a iuramento hoc : quo adiurasti nos: si igredi tibus nobis terrā signū non fuerit funiculus iste coccineus: & ligaueris eū in fenestra per quam de misisti nos & patrē tuum ac matrem fratres & omnem cognationem tuā congregaueris in domum tuam. Quicūq; ostium domus tue egressus fuerit: sanguis ipsius erit in caput eius: & nos erimus a ieni. Cūctorū autē signis qui fuerit cū domo fuerit: redundabit in caput nostrum: si eos aliquis tetigerit. Si nos pderg voueris & sermonē istū p ferre in medium : erimus mūdi ab hoc iuramento quo adiurasti nos. Et illa rndit. Sicut locuti estis ita fiat. Dimittens eos vt pgerēt: appēdit funiculū coccineū in fenestra. Illi vero abulates puenerūt ad mōtana: & mānserunt ibi tres dies donec reuerterentur qui fuerāt pſecuti. Querētes ei per oēm viā nō repererunt eos. Quibus vrbem igressis: reuersi sūt & descēderūt exploratores de monte & trānsmisso iordāe reuerūt ad iosue filiū nun. narraueruntq; ei oia q̄ acciderāt sibi: atq; dixerūt. Tradidit dns omnē terrā hāc in mānus nras: & timore pstrati sunt cuncti habitatores eius. 3.

Igitur iosue de nocte cōsurgēs mouit castra: egredieteseq; de fethi veneruntq; ad iordanē: ipe & oēs filii israel: & morati sunt ibi p tres dies. Quibus euolutis transierunt precōes p castrorū mediū: & clamare cepe runt. Quando videritis arcā federis dñi dei vestri: & sacerdotes stirpis leuitice portātes eā: vos quoq; cōsurgite & sequimini precedētes. inter vos & arcam spacium cubitorū duo milium: vt procul magis videre possitis: & nosse p quam viam ingrediami ni: quia prius no abulastis per eam. & cauete ne appropinqueris ad arcā.

τ dixerūt viri ad eā: innoxii sumꝰ iuramēto ti, καὶ ἔπταιμ οἱ ἄνδρες πρὸς αὐτήν, ἀθῶοι ἐσμὲν τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἐισπορευόμεθα εἰς μέρος τῆς πόλεως, τ ponēo signū: funiculū coccineū hunc li καὶ θήσεις τὸ σημεῖον, τὸ σπαρτίον τὸ κόκκινον τοῦτο ἐκδήσ gabis ad fenestrā p quā demisisti nos per ēē. τ σεις εἰς τὴν θυρίδα ἧς κατεβίβασας ἡμᾶς δι' αὐτῆς· καὶ pfem pnā τ mnem tuā τ ffres τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς tuos: τ oēm domū pris tui cōgregabis apū σου, καὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου συνάξεις πρὸς tetipam in domū tuā τ erit oīs qui egressus fuerit σεαυτήν εἰς τὴν οἰκίαν σου· καὶ ἔσαι πᾶς ὃς ἂν ἐξέλθη portam domus tue extra: reus sibi ipi erit: nos τὴν θύραν τῆς οἰκίας σου ἔξω, ἔνοχος ἑαυτῷ ἔσαι, ἡμεῖς sūt innocētes iuramēto tuo hoc. τ dēlīq fuerit tecum ἀθῶοι τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ· καὶ ὅσοι ἂν ᾖ μεθ' σοῦ in domo tua: nos rei erimus: si manꝰ tetigerit e ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, ἡμεῖς ἔνοχοι ἐσόμεθα, ἐὰν χεὶρ ἅψηται αὐτ um. si āliquis nos iniuria affecerit: τ reuelauerit ser τοῦ ἐάν δέ τις ἡμᾶς ἀδικήσῃ, καὶ ἐκκαλύψῃ τοὺς λό monēs nros hos: crimus in ocētes a iuramēto tuo hoc: γους ἡμῶν τούτους, ἐσόμεθα ἀθῶοι τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ, quo adiurasti nos. τ dixit ſm vbū rēz: sic fit. ὡ ὤρκισας ἡμᾶς. καὶ ἔπτιν κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν, οὕτως ἔσω τ dimīsit eos: τ iuerunt. τ ligauit si καὶ ἐξέπεμψεν αὐτούς, καὶ ἐπορεύθησαν· καὶ ἔδησε τὸ σημ gnū coccineū in fenestra. τ fuerunt τ pue μεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι· καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἦλθο nerūt ad mōtana: τ mānserūt ibi tres dies donec σαν εἰς τὴν ὀρεινήν, καὶ κατέμειναν ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας ἕως reuersi sunt pſequētes. τ quesierūt perlequē ἐπέστρεψαν οἱ διώκοντες· καὶ ἐξεζήτησαν οἱ καταδιώκον tes oēs vias τ nō repererūt. τ reuersi sunt τες πάσας τὰς ὁδοὺς καὶ οὐχ ηὗρον· καὶ ἀπέστρεψαν οἱ duo iuuenes τ descenderūt de mōte: τ trāsierūt: δύο νεανίσκοι καὶ κατέβησαν ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ διέβησαν, τ venerūt ad iosue filiū nun. τ narrauerūt ei καὶ ἦλθοσαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν υἱὸν Ναυῆ· καὶ διηγήσαντο αὐ οīa q̄ acciderāt sibi: τ dixerūt ad io τῷ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς, καὶ ἔπταν πρὸς Ἰη sue: q̄ tradidit dns in manu nra oēm trā: τ σοῦν, ὅτι παρέδωκεν ὁ θεὸς ἐν χειρὶ ἡμῶν πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ timore pstrati sūt oīs habitātes trā illā a nobis. κατέπηκε πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν γῆν ἐκείνην ἀφ' ὑμῶν. Ca. 3

Mane cautē iosue mane τ pfecti sunt de sethin: Καὶ ὤρθρισεν Ἰησοῦς τὸ πρωῒ καὶ ἀπῆραν ἐκ σαττίν, τ venerūt vsq; ad iordanē ipe τ oēs filii israel. καὶ ἦλθον ἕως τοῦ Ἰορδάνου αὐτὸς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. τ morati sunt ibi ante q̄ trāsirēt. τ factū est post καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ πρὸ τοῦ διαβῆναι· καὶ ἐγένετο μετὰ tres dies τ trāslatū scribe per media τρεῖς ἡμέρας καὶ διῆλθον οἱ γραμματεῖς διὰ μέσης τῆς castra: τ preceperūt pplo: dicētes: q̄n παρεμβολῆς, καὶ ἐνετείλαντο τῷ λαῷ, λέγοντες, ὅταν videritis arcā federis dñi dei no ἴδητε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡ strī: τ sacerdotes t leuitas portātes eμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας αἴροντας αὐ am: t vos cōsurgetis a locis vrīs: τὴν, καὶ ὑμεῖς ἀπαρεῖτε τὰ ἀπὸ τῶν τόπων ὑμῶν, τ ite post eā. sed lōge sit in καὶ πορεύεσθε ὀπίσω αὐτῆς· ἀλλὰ μακρὰν ἔσω ἀπὸ ter vos τ illam: quātū duo milia cubitoꝝ sta μέσον ὑμῶν καὶ ἐκείνης, ὅσον δισχίλιοι πήχεις σή bitis. ne apppropinquitis ad eā: vt sciatis; σεσθε. μὴ προσεγγίσητε αὐτῇ, ἵνα ἐπίσησθε τὴν viam: quam ingrediamini ea. nō em ambulastis ὁδόν, ἣν πορεύεσθε ἐν αὐτῇ· οὐ γὰρ πεπορεύσθε τὴν ὁδὸν

A

B

Xcul. 10.b. Ro.11. d. 1.Re. 16.b.

C

D

Ecclē. 14.c.

τheri τ tertio die. τ dixit iosue ρπορ: fortificamini in crāstinū: qđ cras fecet do ad populum. Sanctificamini: cras enim faciet dominus inter vos mirabilia. τ ait iosue sacerdotib: ρios ἐν ὑμῖν θαυμάσια. καὶ ἔπτεν Ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσι, dicēs: tollite arcā federis: τ prece λέγων, ἄρατε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ πρόπορευέ dite ante pplm. τ tulerūt sacerdotes arcā ἐξῆρε ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν τῆς federis dñi: τ ambulauerūt ante pplm. διαθήκης κυρίου, καὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. τ dixit dns ad iosue: in die hac incī καὶ ἔπτεν κύριος πρὸς Ἰησοῦν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἄρχο pio exaltare te coram oībus filiis is μαι τοῦ ὑψῶσαί σε κατενώπιον πάντων τῶν υἱῶν Ἰσ rael: et sciant q̄ sicut fui cum moyse: sic ραηλ, ἵνα γνῶσιν καθότι ἤμην μετὰ μωυσῆ, οὕτως, ero τ tecum. τ tu precipe sacerdotib ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ· καὶ νῦν ἔντειλαι τοῖς ἱερεῦσι qui portāt arcā federis: dicēs: cū ingref τοῖς ἄιρουσι τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, λέγων, ὡς ἂν ἐι si fueritis in partē aque iordanis: τ in σέλθητε ἐπὶ μέρους τοῦ ὕδατος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐν iordane stabitis. τ dixit iosue filiis isra ὦ Ἰορδάνῃ στήσεσθε· καὶ ἔπτεν Ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς Ἰσρα el: accedite huc: τ audite vbā dñi ηλ, προσαγάγετε ὧδε, καὶ ἀκούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου τ dei nri. τ dixit iosue: in hoc scietis: q̄ θεοῦ ἡμῶν. καὶ ἔπτεν Ἰησοῦς, ἐν τούτῳ γνώσεσθε, ὅτι deus viuēs in vobis: τ dispērdēs dispērdet o fa θεὸς ζῶν ἐν ὑμῖν, καὶ ὀλοθρεύων ὀλοθρεύσει ἀπὸ προσώ ete nra chananeū τ ethеum τ eue που ἡμῶν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν χετταῖον καὶ τὸν εὐ um τ pherezeū τ amoreū τ gerga αῖον καὶ τὸν φερεζαῖον καὶ τὸν ἀμορραῖον καὶ τὸν γεργε seum τ iebuseum. ecce arca fede σαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον. ἰδοὺ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθή ris dñi oīs trāsit ante vos κης κυρίου πάσης τῆς γῆς διαβαίνει ἔμπροσθεν ὑμῶν iordanē. τ nūc parate vobis duodecī viros τὸν Ἰορδάνην. καὶ νῦν προχειρίσασθε ὑμῖν δώδεκα ἄνδρας de filiis israel: virū vnū a singula tribu. τ erit ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἄνδρα ἕνα ἀφ' ἑκάστης φυλῆς· καὶ ἔσαι cū quieuerint pedes sacerdotū qui portant ὡς ἂν καταπαύσωσιν οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων arcā federis dñi oīs terre in aqua τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυ πάσης τῆς γῆς ἐν τῷ ὕδατι τ iordanis aqua iordanis deficiet: at aqua de Ἰορδάνου, τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἐκλεί ται, τὸ δὲ ὕδωρ τὸ κα fcedēs stabit supra et cumul. τ factū ē postq̄ egressus ē καταβαῖνον στήσεται ἄνωθεν ὡς σωρός· καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον ppls de tabernaculis suis vt trāsirēt iordanē: ipi ἐκ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν διαβῆναι τὸν Ἰορδάνην, ar sacerdotes tulerūt arcā federis dñi ante οἱ δὲ ἱερεῖς ἦραν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου πρὸ τοῦ pplm. cūq; ingressi sunt sacerdotes portātes ar λαοῦ. ὡς δὲ εἰσεπορεύοντο οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβω cā federis in iordanē: τ pedes sacerdoti τὸν τῆς διαθήκης ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, καὶ οἱ πόδες τῶν ἱερέων portātiū arcā tincti sunt in parte a τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν θεβαίρησαν εἰς τὸ μέρος τοῦ ὕδα que iordanis: at iordanis implebatur ſm tota τος τοῦ Ἰορδάνου, ὁδὲ Ἰορδάνης ἐπλήρουτο κατὰ πᾶσαν τὴν ripam suā vt in diebus messis. τ steterūt ηρηπίδα αὐτοῦ ὡς ἐν ἡμέραις θερισμοῦ· καὶ ἔστησαν τὰ aque descēdētes desup: stetit ꝑgelatio vna recedēs ὕδατα καταβαίνοντα ἄνωθεν, ἔστη πῆγμα ἓν ἀφεστηκὸς procul valde vehemēter ab adam vrbe vsq; ad μακρὰν σφόδρα σφοδρῶς ἀπὸ Ἀδὰμ τῆς πόλεως ἕως parte fartham. at defluens descēdit in μέρους καριαθιαρίμ· τὸ δὲ καταβαῖνον κατέβη εἰς co tem inferiores erant in

Dixitq; iosue ad populum. Sanctificamini: cras enim faciet dominus inter vos mirabilia. Et ait iosue sacerdotib: tollite arcā federis: & precedite populum. Qui tulla cōpientes tulerūt & ambulauerunt ante eos. Dixitq; dominus ad iosue. Hodie incipiam exaltare te coram omni israel: vt sciant q̄ sicut cum moyse fui: ita & tecū sim. Tu autem precipe sacerdotibus qui portāt arcam federis & dic eis. Cū ingressi fueritis ptē aq̄ iordanis state in eo. Dixitq; iosue ad filios israel. Accedite huc & audite verbum dñi dei vri. Et rursum: in hoc inquit scietis q̄ dñs deus viuens in medio vestri est: & disperdet cōspectu vro chananeum antecedet vos per iordanem. Parate duodecim viros de duodecim tribubꝰ ifil: singulos per singulas tribus. Et cū posuerit vestigia pedū nostrorū sacerdotes q portāt arcā federis dñi dñi vniuerse terre in aqs iordanis: aq̄ q̄ inferiores sūt decurrēt atq; deficiēt. q̄ ārt defup venient in vna mole cōsistēt. Igitur cgressus ē ppls de tabernaculis suis vt transirent iordanē: & sacerdotes q portabant arcam federis pergebant ante eum. Ingressiq; eis iordanem & pedibus eorum in pte aq̄ tinctis: iordānis ārt ripas alueī sui: tpe messis ipleuerat: steterūntq; descendētes in vno & ad instar montis intumescentes appare bant procul ab vrbe que vocatur edom vsq; ad latus farthan: queadam inferiores erant in

יִם הָעֲרָבָה יְרֵחוֹ נִגְּדָה יְרֵחוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃ הַיּוֹם הַזֶּה אָחֵל רוֹמֵם אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית לֵאמֹר עֲלוּ מִן הַיַּרְדֵּן׃ וַיַּעֲלוּ נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית יְהוָה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן וַיְהִי כְּהַנּוֹחַ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים בֶּחָרָבָה וַיָּשֻׁבוּ מֵי הַיַּרְדֵּן אֶל מְקוֹמָם וַיֵּלְכוּ כְּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם עַל כָּל גְּדוֹתָיו׃ וְהָעָם עָלוּ מִן הַיַּרְדֵּן בֶּעָשׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיִּחֲנוּ בַּגִּלְגָּל בִּקְצֵה מִזְרַח יְרִיחוֹ׃ וְאֵת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר לָקְחוּ מִן הַיַּרְדֵּן הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל׃ וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁר יִשְׁאֲלוּן בְּנֵיכֶם מָחָר אֶת אֲבוֹתָם לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה׃ וְהוֹדַעְתֶּם אֶת בְּנֵיכֶם לֵאמֹר עָבַר יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה בֶּחָרָבָה׃ אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵיכֶם עַד עָבְרָכֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

mare' solitudinis qđ nūc vocatur mortuū defecē derunt vsq; quo oino" defice rent. Populus ãt 'incede bar" cōtra" hiericho: & a cerdotes' qui portabant "arcā" federis" dñi' flabant "sup ficcā humū" in medio 'iordanis" accicti 'omnis populus' p arentem alue um' pertransibat. 4.

Vibus 'transgressis dixit" dominus ad" iosue. 'Elige duodecim" viros" singu los 'per tribus tribus: & p cipe' eis vt rollant" de medio 'iordanis aluco vbi" steterūt" pedes 'facer dotū" duodecim" lapides' quos" ponetis" in loco castrorū vbi" fixeritis hac" nocte" torta. 'Vocauitq; iosue ad duodecim" viros 'quos' legerat" de filis" israel" singulos de singulis tribub": & ait ad eos. 'Ite ante" arcam" domini 'dei vestri' ad' iordanis' mediū & portate inde' singuli singulos' lapides in humeris vestris' iuxtā numerum" filiorū" israel: vt" sit" signum" inter vos. Et' quando interrogauerit vos' filii ve stri' cras' dicētes. 'quid sibi volunt" isti' lapides!' re spondebitis' eis. 'Defecerunt 'aque' iordanis" ante" arcam" domini' cum trā firet eū. idcirco positi sunt" lapides" isti" in mo numentum filiorum' israel' vsq; in' eternum. 'Fecerunt ergo' filii' israel' sicut' precepit e is" iosue: 'portantes de medio' iordanis aluco duodecim' lapides vt' dominus' ei 'imperarat' iuxta numerum filiorum' israel' vsq; 'Locū i quo castrametati fr" ibiq; posuerūt eos. Alios quoq; duodeci' lapides posuit' iosue' in me dio' iordanis aluco " vbi steterunt' sacerdotes

mare' arabr. mare. fallo: vsq; ad fit ἐν τὴν θάλασσαν ἀραβὰ θάλασσαν τῶν ἁλῶν, ἕως εἰς τὸ τέλος deficit. τ ppfa stetit cōta hiericho. ἔστη ἐξέναντι Ἰερειχώ. καὶ ὁ λαὸς εἰσῆκεν ἀπέναντι Ἰερειχώ. καὶ ἔσκη rūt sacerdotes portātes arcā federis dñi σαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυ in humi in sicco in medio iordanis prōpte. τ ρίου ἐπὶ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τοῦ Ἰορδάνου ἑτοίμως. καὶ filij israel trāsierūt per aridā vsq; quo per πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ διέβησαν διὰ ξηρᾶς ἕως οὗ συ fecit effectus ppfa trāsire iordanē. τελέσειν πᾶς ὁλαὸς διαβαίνων τὸν Ἰορδάνην. Ca. 4.

Vt postq; perfecit oia ppfa trāsire Καὶ ἐπεὶ συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν iordanē. τ ait dñs ad iosue: dicēs: sum Ἰορδάνην, καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰησοῦν, λέγων, λάβε mens duodecim viros de ppīs virū vnū de im σεαυτῷ δώδεκα ἄνδρας ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἄνδρα ἕνα ἀφ' ἑ gula tribu: precipe eis: dicēs: tollite vo κάστης φυλῆς, σύνταξον αὐτοῖς, λέγων, ἀπολάβετε αὐ bis hinc de medio iordanis de ipso pe τοῖς ἐντεῦθεν ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ στάσεως πο dū sacerdotū paratos duodecim lapides: τ hos δῶν τῶν ἱερέων ἑτοίμους δώδεκα λίθους, καὶ τούτους cōportātes simul vobiscū i ipso: ponite eos in συναρπάσαντες ἅμα ὑμῖν καὶ αὐτοῖς, οὗτε αὐτοὺς ἐν diacrimisantes ἅμα ὑμῖν καὶ αὐτοῖς, οὗτε αὐτοὺς ἐν exercitu vso: vbi castrametati fuerītis illic τῷ στρατοπεδίᾳ ὑμῶν, ἐν ἐκείνῃ τῇ μεμβολῇ ἐκεῖ τὴν nocte. τ vocauit iosue duodecim viros: νύκτα. καὶ ἐκάλεσεν Ἰησοῦς δώδεκα ἄνδρας, ex honoratis de filijs israel vnū vnū de im τῶν ἐνδόξων ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἄνδρα ἕνα ἀφ' ἑκά gula tribu: dixit eis iosue: accedite ante fa στης φυλῆς, εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς, προσαγάγετε πρὸ προ ciem dñi dei vri. in mediū iordanis: τ σώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν εἰς μέσον τοῦ Ἰορδάνου, καὶ colligēs tollat vnusquisq; lapidē vnū in ἀιελόμενος ἀράτω ἑκάστου λίθον ἕνα ἐπὶ τῶν humeru suum iuxta numerū tribuū israhel: ὤμων αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ, vt sint vobis hi in signū positi in ἵνα ὑπάρχωσιν ὑμῖν οὗτοι εἰς σημεῖον κείμενοι ἐν sempiternū. vt cū interrogauerit te cras filius tuus: οἱ παντός· ἵνα ὅταν ἐρωτᾷ σε ἄριον ὁ υἱός σου, λέ dicēs: qđ sunt lapides isti vobis! τ tu declarabis. γων, τί ἐστιν οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν; καὶ σὺ διαλύσεις τῷ filio tuo: dicēs: qñ siccauit iordanis aquas a υἱῷ σου, λέγων, ὅτι ἐξέλιπεν ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς ἀπὸ facie arce federis dñi eius προσώπου τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίου ποτὲ τῆς τε trāsiret ipm iordanē τ defecit διαβῆναι αὐτὸν τὸν Ἰορδάνην καὶ ἐξέλιπεν τὸ aqua iordanis: τ erunt lapides hi vobis ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἔσονται οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν memoriale filijs israel vsq; in eternū. τ fece μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἕως τ αἰῶνος. καὶ ἐποίη rūt sic filij israel: sicut precepit' phs σαν οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καθότι ἐνετείλατο κύριος Deut. iosue. τ acceptēs duodecim lapides de medio 27.a. τῷ Ἰησοῦ· καὶ λαβόντες δώδεκα λίθους ἐκ μέσου τοῦ B iordanis: sicut imperarat dñs iosue in Ἰορδάνου, καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ Ἰησοῦ ἐν τῷ fine transitus filioꝝ israel: τ cōpo συντελείᾳ τῆς διαβάσεως τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ διεκό tauerūt simul secū ad castra: τ posue σαν ἅμα ἑαυτοῖς εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀπέθε rūt eos ibi. statuit ãt iosue τ alios duo καν αὐτοὺς ἐκεῖ· ἔστησεν δὲ Ἰησοῦς καὶ ἄλλους δώ decim lapides in ipso iordane in loco δεκα λίθους ἐν αὐτῷ τῷ Ἰορδάνῃ ἐν τῷ γεωμήλῳ Exo.14 fixi pedes sacerdotum 8. τόπῳ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἱερέων τῶν

qui portabāt arcā federis dñi. τ sunt ἀροῦντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου· καὶ εἰσὶν ibi vsq; ad hodiernū diē. ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. εἰσήκεισαν δὲ οἱ ἱε dorco qui portabāt arcā in medio iordane: donec ρεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἐν μέσῳ τῷ Ἰορδάνῃ, ἕως perfecit oia verba: que precepe perfecit οἷα verba: quæ præceperat ὃν συνετέλεσεν πάντα τὰ ῥήματα, ἃ ἐνετείλατο dñs iosue vt loqueret ppło: iuxta oia que κύριος τῷ Ἰησοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ λαῷ, κατὰ πάντα ὅσα precepit moyses iosue. τ festinauit ppło: τ ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἔσπευσεν ὁ λαός, καὶ trāsierūt. τ facta ē postq; cōsummauit oia ppło trā διέβησαν· καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διε sire: τ trāsiit arca federis dñi: τ βῆναι, καὶ διέβη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ sacerdotes ppłoies eis. τ trāsierūt filij rubē ἱερεῖς πρότεροι αὐτῶν· καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ ῥουβὴν τ filij gad τ dimidij tribus manasse arma nu.32.f ti ante filios israel: sicut prece σειόνοι ἐμαφοδεῖ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καθάπερ ἐνετείλα pit moyses eis: quadraginta milia accincti in pugnā το μωυσῆς αὐτοῖς, τετρακισμύριοι εὐζωνοι εἰς μάχην trāsierūt coram dño in bellū ad hiericho ad διέβησαν ἔναντι κυρίου εἰς πόλεμον πρὸς Ἰεριχὼ εἰς τὸ pla. in illo die magnificauit dñs iosue coā βέ. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμεγάλυνεν κύριος τὸν Ἰησοῦν ἐναντίον lū. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμεγάλυνεν κύριος τὸν Ἰησοῦν ἐναντίον omni israel. τ timebāt eum sicut timebāt παντὸς τ Ἰσραήλ· καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ὥσπερ ἐφοβοῦν morsen: quāto tpe vixit. τ ait dñs io τὸ μωυσῆν, ὅσον χρόνον ζῇ· καὶ εἶπεν κύριος τῷ Ἰη fue: dicēs: precipe sacerdotibus q portant σοῦ, λέγων, ἐντείλαι τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς αἴρουσιν τὴν arcā federis testimonij: vt ascēdāt de κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ μαρτυρίου, ἐκβαίνειν ἐκ τοῦ Ior. τ precepit iosue sacerdotibus: dī iordanē. τ precepit iosue sacerdotibus: dī Ἰορδάνου· καὶ ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσι, λέ ascēdite de iordane. τ factū est postq; ascēderūt γων, ἐκβαίνετε ἐκ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἐγένετο ὡς ἐξέβησαν sacerdotes portātes arcā federis dñi de οἱ ἱερεῖς οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐκ medio iordanis: τ posuerūt pedes sa μέσου τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἔθηκαν τοὺς πόδας οἱ ἱε cerdotes in sicco: τ reuersa est aqua iordanis ρεῖς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, καὶ ὥρμησε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ad locū suū: τ ibat sicut τ heri τ nu καὶ χώραν, καὶ ἐπορεύετο καθὰ καὶ ἐχθὲς καὶ τρί diuꝰ tertius pertotā ripā suā. τ ppło την ἡμέραν ὅλης τῆς κατακλύσεως αὐτοῦ· καὶ ὁ λαὸς ascēdit de iordane decima mēsis primi. ἀνέβη ἐκ τοῦ Ἰορδάνου δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τ πρώτου. τ castrametati sunt filij israel in galgalis D καὶ κατεστρατοπέδευσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν γαλγάλοις cōtra partē q̄ ciuitat solis ortum ab hieri κατὰ μέρος τὸ πρὸς ἥλιου ἀνατολὰς ἀπὸ τῆς ἱερι cho. τ duodeciz lapides hos: quos sūpserat de χώ. καὶ τοὺς δώδεκα λίθους τούτους, οὓς ἔλαβεν ἐκ Ἰορδάνου: statuit iosue in galgalis. τ ait ad τοῦ Ἰορδάνου, ἔστησεν Ἰησοῦς ἐν γαλγάλοις. καὶ εἶπεν πρὸς filios israel: dicēs: qñ interrogauerit filij vri cras τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγων, ὅταν ἐρωτῶσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν αὔ vos: dicētes: qđ sunt lapides hi? annūciabi ριον ὑμᾶς, λέγοντες, τί ἐστιν οἱ λίθοι οὗτοι; ἀναγγελεῖ tis filijs vris: dicētes: qñ p aridā trāsiit israel τε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, λέγοντες, ὅτι ἐπὶ ξηρᾶς διέβη Ἰσραὴλ iordanē hunc: siccante dño deo nro τὸν Ἰορδάνην τοῦτον, ἐξηράναντος κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν aquā iordanis in cōspectu ipor: donec ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἐκ τοῦ ἐμπροσθεν αὐτῶν, μέχρι trāsierūt, sicut fecit dñs deus ου διέβησαν, καθάπερ ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς

בְּנֵי
לְמִסְפָּר אֲשֶׁר הוֹבִישׁ מִפְּנֵיהֶם עַד
עֲבָרָנוּ׃ לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ
אֶת יַד יְהוָה כִּי חֲזָקָה הִיא לְמַעַן
יִרְאֲתֶם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל
הַיָּמִים׃ Cap.v. וַיְהִי כְּשָׁמְעַ כָּל
מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה
וְכֹל מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל הַיָּם אֵת
אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת מֵי הַיַּרְדֵּן
מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עָבְרָם נָמַס
לְבָבָם וְלֹא הָיָה בָם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ בָּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה
אֶל יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צֻרִים
וְשׁוּב מוֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית׃
וַיַּעַשׂ לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חַרְבוֹת צֻרִים
וַיָּמָל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל גִּבְעַת
הָעֲרָלוֹת׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר מָל
יְהוֹשֻׁעַ כָּל הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם
הַזְּכָרִים כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ
בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃
כִּי מוּלִים הָיוּ כָּל הָעָם הַיֹּצְאִים וְכָל
הָעָם הַיְלִידִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם
מִמִּצְרַיִם לֹא מָלוּ׃ כִּי מְאַרְבָּעִים שָׁנָה
הָלְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד תֹּם
כָּל הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים
מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם
לְהַרְאוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת
חָלָב וּדְבָשׁ׃ וְאֶת בְּנֵיהֶם הֵקִים
תַּחְתָּם אֹתָם מָל יְהוֹשֻׁעַ כִּי עֲרֵלִים הָיוּ כִּי לֹא מָלוּ
אֹתָם בַּדָּרֶךְ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּמּוּ כָל
הַגּוֹי לְהִמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם בַּמַּחֲנֶה
עַד חֲיוֹתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גַּלּוֹתִי אֶת חֶרְפַּת
מִצְרַיִם מֵעֲלֵיכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם

in mari rubro: quod sic
cauit donec ooooooooooo
transiremus: vt discãt
omnes terrarum populi
fortissimam domini ma
num: vt & vos ooooooooo
timeatis dominum de
um vestrum omni oooooo
tempore. 5.
Postq̃ ergo audierũt
omnes reges amor
reorũ qui habitabãt trãs
iordanẽ adoccidẽtalẽ pla
gã: & cũcti reges chana
an qui ꝓpinqua possidẽ
bãt magni maris loca q̃
ficcasset dñs fluenta iordanis coram filiis israel donec trãsirẽt: dissolutũ est
cor eorũ & nõ remansit
in eis spũs timẽtiũ itroi
tũ filiorũ israel. Eo tpe
dixit dñs ad iosue. Fac tibi cultros lapideos: ooo
& circuncide secũdo filios israel. ooooooooooooo
Fecitq̃ quod iusserat dominus ooooooooooooo
& circuncidit filios israel in colle ooooooooooo
preputiorum. Hec autẽ
causa est fedẽ circũcisionis. Omnis populus q̃
egressus est de egypto ge
neris masculini vniuersi
bellatores viri mortui
sunt in deserto per lõgissimos vie circuitus: ooo
qui omnes circuncisi
erant. Populus autem oo
qui natus est in deserto
per ooooooooooooooooo
quadraginta annos itine
neris latissime ooooooo
solitudinis incircuncisus
fuit: donec cõsumerẽtur
ooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooo
qui non audierunt vocẽ
domini: & quibus ante
iurauerat ooooooooooo
vt nõ ostẽderet eis terrã
ooooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooo
lacte & melle manantẽ.
Horum filii ooooooooo
loco successerũt patꝛ:
& circũcisi sunt a iosue:
qui sicut nati fuerant in
preputio erant: nec ooooo
eos in via aliquis circun
ciderat. Postq̃ ãt omnes
circũcisi sunt: manserunt
in eodem castrorũ loco
donec sanarẽtur. Dixit
dominus ad ooooooooo
iosue. Hodie abstuli op
probrium oooooooooooo
egypti a vobis. Vocatũ
est nomen oooooooooo

uꝭ imare rubrũ: qđ ficcauit dñs deus ⁊ co
ἡμῶν τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν, ἣν ἀπεξήρανεν κ̃ς ὁ θς ἡμῶν
rã nobis: donec trãsiuimus. vt discãt oẽs gẽtes
ἕως ἡμῶν, ἕως παρῆλθομεν, ὅπως γνῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς
terre: q̃ potestas dñi fortis est: ⁊ vt vos colu
γῆς, ὅτι ἡ δύναμις τ̃ κυρίου ἰσχυρά ἐστι, καὶ ἵνα ὑμεῖς σέβη
tis dñm deũ uestrum in oñi ꝛpe.
σθε κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν ἐν παντὶ χρόνῳ. Ca.5.
De regibus ergo amorreorum: ⁊ regibus chanaan q̃ habitabãt iuxta mare: audierũt quia siccauit dñs aquas iordanis ante filios israel donec trãsirent: ⁊ dissolutus est cor eorum & non remansit in eis spũs ante aduentum filiorum israel.
Ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσαν πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων, οἱ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου παρὰ τὴν θάλασσαν, οἱ ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου παρὰ τὴν θάλασσαν, ὅτι ἀπεξήρανε κύριος ὁ θεὸς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ἐκ τοῦ ἐμπροσθεν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἕως παρῆλθομεν, ἐτάκησαν αὐτῶν αἱ καρδίαι, καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς φρόνησις οὐδεμία ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν εἶπε κύριος τῷ Ἰησοῦ· ποίησον σεαυτῷ μαχαίρας πετρίνας, καὶ καθίσας περίτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ τὸ δεύτερον. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ Ἰησοῦς μαχαίρας πετρίνας ἀκροτόμους, καὶ περιέτεμε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει τῶν ἀκροβυστιῶν. καὶ οὗτος ὁ λόγος ὃν περιέτεμεν Ἰησοῦς. πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐκπορευόμενοι ex egypto masculi: vniuersi viri bellimanet ex egypto: q̃ circuciti erãt oia ppls egressa ex egypto masculi: vniuersi viri bellimanet in deserto in via
ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου οὐ περιετμήθησαν. quadraginta ẽm annis versatus est israel in deserto.
τεσσαράκοντα γὰρ ἔτη ἀνέστραπται Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· quapꝓpter icircuciti erant plurimi ipsoꝝ bellatoꝝ
ὃ διὰ τοῦτο περιτμηθῆναι ἦσαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τῶν μαχίμων τῶν qui egressi sunt de tra egypti: q̃ nõ obedierũt mã
ἐξελθόντων ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οἳ ἀπειθήσαντες τῶν ἐν datis dñi dei. qb̃ ⁊ determinauit dñs eis nõ videre c
τολῶν κυρίου τ̃ θεοῦ, οἷς καὶ διώρισε κ̃ς αὐτοῖς μὴ ἰδεῖν αὐ os terrã: q̃ turauit dñs patribus nr̃is vt daret nob:
τοῖς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσε κ̃ς τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν, terrã manãtẽ lacte ⁊ melle. filios eoꝝ suscita
γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀντὶ ἐκείνων tuit loco illoꝝ: quos circũcidit iosue: q̃ nõ preputiosi
ἀνέστησεν ἀντὶ τούτων, οὓς περίτεμεν Ἰησοῦς, ὅτι ἀκρόβυστοι fuerãt: eo quod ipsi nati erant in via nõ circũci
ἦσαν, διὰ τὸ αὐτοὺς γεγεννῆσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπεριτμήτους. circũcisi ãt tota gens quietẽ habuerũt: &
τους. περιτμηθέντες δὲ πᾶν τὸ ἔθνος ἡσυχίαν εἶχον, ἀν bi sedentes in castris: donec sanati sunt. ⁊ di
τοῦ καθιδόντες ἐν τῇ παρεμβολῇ, ἕως ὑγιάσθησαν. καὶ εἶπε xit dñs iosue: in hodierno die abstuli
κύριος τῷ Ἰησοῦ, ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἀφεῖλον τὸν ὀνειδισμὸν Αἰγύπτου ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
egypti a vobis. ⁊ vocauit nomẽ
ciſt nomen

loci illius galgala vsq̃ in diem hanc. ⁊
τοῦ τόπου ἐκείνου γάλγαλα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ
castrametati sunt filii israel in galgalis. ⁊ fecerũt
παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν γαλγάλοις. καὶ ἐποίησαν
pascha quarta decima die mẽsis
τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἀφ' ἑσ
vespera in campestribꝰ hiericho. ⁊ comederũt de
περας ἐν πεδίῳ Ἰερειχὼ ⁊ ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ἔφαγον ἀπὸ
frugibus terre pstriꝫ. azymos ⁊ nouos. in
τ̃ σίτου τῆς γῆς τῆς ἐπαύριον ⁊ ἄζυμα καὶ νέα ἐν τῇ
die hac defecit manna ⁊ sequẽti die postq̃ co
ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξέλιπεν τὸ μαννᾶ ⁊ οὐκέτι ἐγένετο ἀπὸ τοῦ σίτου
mederũt ipi de frugibꝰ ter
βρωθέναι αὐτοὺς ἐκ τοῦ σίτου τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔτι ὑπῆρξεν
re: ⁊ cũcti reges phoenicie q̃ prope
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μάννα· ἐκαρπήσαντο δὲ τὸν χρό
mare: q̃ siccauit dñs deus iordanẽ
νον τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς ἐκείνης. καὶ ἐγένετο ὡς ἦν ἐν
fluuiũ coram filiis israel: donec trã
Ἰερειχώ, ἀνέβλεψεν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ εἶδεν ἄνδρα ἑστηκότα ἐναντίον αὐτοῦ· καὶ ἡ
siret ipsi: ⁊ dissolute sũt mentes eoꝝ: ⁊
ῥομφαία αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ προσε
non fuit in ipsis intellectus vllus
ἐλθὼν Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἡμέτερος εἶ σὺ ἢ τῶν ὑπεναντί
a facie filioꝝ israel. sub ãt hoc
ων ἡμῖν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· οὐχί, ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνά
tẽpꝰ ait dñs iosue: fac tibi cul
μεως κυρίου, νυνὶ παραγέγονα. καὶ Ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ
tros lapideos: ⁊ sedẽs circũcide filios israel
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν, καὶ εἶ
facẽtem suam in terrã: ⁊ adorauit: ⁊ di
πεν αὐτῷ, ὁ ἐστὼς μου τί προστάξεις τῷ σῷ δούλῳ;
xit ei: dñe mi quid iubes tuo seruo:
⁊ dixit princeps milicie dñi ad iosue: solue calcia
μένος ἐξ αἰγύπτου τὸ ἀρσενικόν, πάντες ἄνδρες πολεμισταὶ
mẽtũ tuũ de pedibus tuis: nã locus in quo tu stas
μά σου ἐκ τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ σὺ ἕστηκας
in ipso: sctus est. ⁊ fecit iosue sic.
ἐπ' αὐτ', ἅγιός ἐστι. καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως. Ca.6.
Hiericho aũt clausa erat atq̃ munita a
Καὶ Ἰερειχὼ συγκεκλεισμένη καὶ ὀχυρωμένη ἀπὸ
facie filioꝝ israel. ⁊ nullus egrediebãt de ea:
προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ οὐδεὶς ἐξεπορεύετο ἐξ αὐτῆς,
⁊ nullus ingrediebatur. ⁊ dixit dñs ad iosue: ecce
καὶ οὐδεὶς εἰσεπορεύετο. καὶ εἶπεν κ̃ς πρὸς Ἰησοῦν, ἰδοὺ
trado tibi subiectã tibi hiericho: ⁊ re
παράδ|δωμί σοι ὑποχείριόν σοι τὴν Ἰεριχὼ, καὶ τὸν βα
gem eius q̃ est in ea ⁊ potẽtes fortitudine. ⁊ cir
σιλέα αὐτῆς τὸν ἐν αὐτῇ καὶ τοὺς δυναμένους ἰσχύειν. καὶ κυ
cuĩdate ciuitatẽ oẽs viri belli in circuitu
κλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολεμισταὶ κυκλῶ τῆς
vrbis: semel sic facietis sex diebꝰ. ⁊ septẽ sacerdotes
πόλεως, ἅπαξ οὕτω ποιήσετε ἑξ ἡμέρας. καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς
acciptẽt septẽ buccinas tobel coꝝ arca.
λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τ̃ ἰωβὴλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ.
⁊ die septima circumdate vrbẽ septies: ⁊
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἑπτάκις, καὶ
sacerdotes clangent buccinis. ⁊ erit vt
οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσιν ταῖς κερατίναις. καὶ ἔσται ὡς ἂν
clanguerint tuba tobel ciẽ audierit
σαλπίσωσιν τῇ σάλπιγγι τοῦ ἰωβὴλ ἐν τῷ ἀκοῦσαι
vos vocẽ buccine cõclamẽt ois po
ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, ἀναβοήσεται πᾶς ὁ λα
pulus: ⁊ clamãtibus eis corruent sua sponte mu
ὸς, καὶ ἀναβοήσονται αὐτῶν πεσοῦνται αὐτόματα τὰ τεί
ri ciuitatis sub ipis. ⁊ ingredietur ois
χη τῆς πόλεως ὑποκάτω αὐτῶν. καὶ εἰσελεύσεται πᾶς ὁ
ppls ipetũ facies q̃libꝫ cregione in vrbẽ. ⁊
λαὸς ὁρμήσας ἕκαστος κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν πόλιν. καὶ
intrauit iosue filius nun ad sacerdotes: ⁊ dixit ad eos:
εἰσῆλθεν Ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
Exo.3. b. Deutũ. 7. d.

מְקוֹם הַהוּא גִּלְגָּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
מִחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת
הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
בָּעֶרֶב בָּעַרְבֹת יְרִיחוֹ׃ וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר
הָאָרֶץ מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח מַצּוֹת וְקָלוּי
בָּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן מִמָּחֳרָת
כַּאֲכָלָם מֵעֲבוּר הָאָרֶץ וְלֹא הָיָה עוֹד
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מָן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת
אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשָּׁנָה הַהִיא׃ וַיְהִי
בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא
וְהִנֵּה אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדּוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה
בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ
הֲלָנוּ אַתָּה אִם לְצָרֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר לֹא
כִּי אֲנִי שַׂר צְבָא יְהוָה עַתָּה בָּאתִי
וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ עַל פָּנָיו אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ
וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אֲדֹנִי מְדַבֵּר אֶל עַבְדּוֹ׃
וַיֹּאמֶר שַׂר צְבָא יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ
שַׁל נַעֲלְךָ מֵעַל רַגְלֶךָ כִּי הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אַתָּה עֹמֵד עָלָיו קֹדֶשׁ הוּא
וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כֵּן׃ Cap.vi. וִיְרִיחוֹ
סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
יְהוֹשֻׁעַ רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת יְרִיחוֹ
וְאֶת מַלְכָּהּ גִּבּוֹרֵי הַחָיִל׃ וְסַבֹּתֶם אֶת
הָעִיר כָּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַקֵּף
אֶת הָעִיר פַּעַם אַחַת כֹּה תַּעֲשֶׂה שִׁשֶּׁת
יָמִים׃ וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה
שֹׁפְרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי הָאָרֹן
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר שֶׁבַע
פְּעָמִים וְהַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃
וְהָיָה בִּמְשֹׁךְ נְקַרֶן הַיֹּבֵל בְּשְׁמַעֲכֶם
אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר יָרִישׁ כָּל הָעָם
תְּרוּעָה גְּדוֹלָה וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר
תַּחְתֶּיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ נֶגְדּוֹ וַיִּקְרָא
יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן אֶל הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם שְׂאוּ אֶת אֲרוֹן הַבְּרִית

locũ illius galgala vsq̃ in diem hanc. ⁊
τοῦ τόπου ἐκείνου γάλγαλα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ
castrametati sunt filii israel in galgalis. ⁊ fecerũt
παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν γαλγάλοις. καὶ ἐποίησαν
pascha quarta decima die mẽsis
τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἀφ' ἑσ
vespera in campestribꝰ hiericho. ⁊ comederũt de
περας ἐν πεδίῳ Ἰερειχὼ ⁊ ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ἔφαγον ἀπὸ
frugibus terre pstriꝫ. azymos ⁊ nouos. in
τ̃ σίτου τῆς γῆς τῆς ἐπαύριον ⁊ ἄζυμα καὶ νέα ἐν τῇ
die hac defecit manna ⁊ sequẽti die postq̃ co
ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξέλιπεν τὸ μαννᾶ ⁊ οὐκέτι ἐγένετο ἀπὸ τοῦ σίτου
mederũt ipi de frugibꝰ ter
βρωθέναι αὐτοὺς ἐκ τοῦ σίτου τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔτι ὑπῆρξεν
re: ⁊ cũcti reges phoenicie q̃ prope
τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ μάννα· ἐκαρπήσαντο δὲ τὸν χρό
mare: q̃ siccauit dñs deus iordanẽ
νον τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς ἐκείνης. καὶ ἐγένετο ὡς ἦν ἐν
fluuiũ coram filiis israel: donec trã
Ἰερειχώ, ἀνέβλεψεν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ εἶδεν ἄνδρα ἑστηκότα ἐναντίον αὐτοῦ· καὶ ἡ
siret ipsi: ⁊ dissolute sũt mentes eoꝝ: ⁊
ῥομφαία αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ προσε
non fuit in ipsis intellectus vllus
ἐλθὼν Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἡμέτερος εἶ σὺ ἢ τῶν ὑπεναντί
a facie filioꝝ israel. sub ãt hoc
ων ἡμῖν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· οὐχί, ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνά
tẽpꝰ ait dñs iosue: fac tibi cul
μεως κυρίου, νυνὶ παραγέγονα. καὶ Ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ
tros lapideos: ⁊ sedẽs circũcide filios israel
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν, καὶ εἶ
facẽtem suam in terrã: ⁊ adorauit: ⁊ di
πεν αὐτῷ, ὁ ἐστὼς μου τί προστάξεις τῷ σῷ δούλῳ;
xit ei: dñe mi quid iubes tuo seruo:
⁊ dixit princeps milicie dñi ad iosue: solue calcia
μένος ἐξ αἰγύπτου τὸ ἀρσενικόν, πάντες ἄνδρες πολεμισταὶ
mẽtũ tuũ de pedibus tuis: nã locus in quo tu stas
μά σου ἐκ τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ σὺ ἕστηκας
in ipso: sctus est. ⁊ fecit iosue sic.
ἐπ' αὐτ', ἅγιός ἐστι. καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως. Ca.6.
Hiericho aũt clausa erat atq̃ munita a
Καὶ Ἰερειχὼ συγκεκλεισμένη καὶ ὀχυρωμένη ἀπὸ
facie filioꝝ israel. ⁊ nullus egrediebãt de ea:
προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ οὐδεὶς ἐξεπορεύετο ἐξ αὐτῆς,
⁊ nullus ingrediebatur. ⁊ dixit dñs ad iosue: ecce
καὶ οὐδεὶς εἰσεπορεύετο. καὶ εἶπεν κ̃ς πρὸς Ἰησοῦν, ἰδοὺ
trado tibi subiectã tibi hiericho: ⁊ re
παράδ|δωμί σοι ὑποχείριόν σοι τὴν Ἰεριχὼ, καὶ τὸν βα
gem eius q̃ est in ea ⁊ potẽtes fortitudine. ⁊ cir
σιλέα αὐτῆς τὸν ἐν αὐτῇ καὶ τοὺς δυναμένους ἰσχύειν. καὶ κυ
cuĩdate ciuitatẽ oẽs viri belli in circuitu
κλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολεμισταὶ κυκλῶ τῆς
vrbis: semel sic facietis sex diebꝰ. ⁊ septẽ sacerdotes
πόλεως, ἅπαξ οὕτω ποιήσετε ἑξ ἡμέρας. καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς
acciptẽt septẽ buccinas tobel coꝝ arca.
λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τ̃ ἰωβὴλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ.
⁊ die septima circumdate vrbẽ septies: ⁊
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἑπτάκις, καὶ
sacerdotes clangent buccinis. ⁊ erit vt
οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσιν ταῖς κερατίναις. καὶ ἔσται ὡς ἂν
clanguerint tuba tobel ciẽ audierit
σαλπίσωσιν τῇ σάλπιγγι τοῦ ἰωβὴλ ἐν τῷ ἀκοῦσαι
vos vocẽ buccine cõclamẽt ois po
ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης, ἀναβοήσεται πᾶς ὁ λα
pulus: ⁊ clamãtibus eis corruent sua sponte mu
ὸς, καὶ ἀναβοήσονται αὐτῶν πεσοῦνται αὐτόματα τὰ τεί
ri ciuitatis sub ipis. ⁊ ingredietur ois
χη τῆς πόλεως ὑποκάτω αὐτῶν. καὶ εἰσελεύσεται πᾶς ὁ
ppls ipetũ facies q̃libꝫ cregione in vrbẽ. ⁊
λαὸς ὁρμήσας ἕκαστος κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν πόλιν. καὶ
intrauit iosue filius nun ad sacerdotes: ⁊ dixit ad eos:
εἰσῆλθεν Ἰησοῦς υἱὸς ναυῆ πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
Tollite arcã federis.

וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת
יובלים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה: ויאמר אל
הָעָם עִבְרוּ וְסֹבּוּ אֶת הָעִיר וְהֶחָלוּץ
יַעֲבֹר לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה: ויהי כַּאֲמֹר
יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים
נֹשְׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים
לִפְנֵי יְהוָה עָבְרוּ וְתִקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת
וַאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם:
וְהֶחָלוּץ הוֹלֵךְ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים תֹּקְעִי
הַשּׁוֹפָרוֹת וּמְאַסֵּף הוֹלֵךְ אַחֲרֵי
הָאָרוֹן הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת: ויאת
הָעָם צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר לֹא תָרִיעוּ
וְלֹא תַשְׁמִיעוּ אֶת קוֹלְכֶם וְלֹא יֵצֵא
מִפִּיכֶם דָּבָר עַד יוֹם אֲמִרִי אֲלֵיכֶם
הָרִיעוּ וַהֲרִיעֹתֶם: ויסב אֲרוֹן יְהוָה
אֶת הָעִיר הַקֵּף פַּעַם אֶחָת וַיָּבֹאוּ
הַמַּחֲנֶה וַילינו בַּמַּחֲנֶה: וישכם יְהוֹשֻׁעַ
בַּבֹּקֶר וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אֲרוֹן
יְהוָה: וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאִים שִׁבְעָה
שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה
הֹלְכִים הָלוֹךְ וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת
וְהֶחָלוּץ הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם וּמְאַסֵּף הֹלֵךְ אַחֲרֵי
אֲרוֹן יְהוָה הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת:
וַיְסֹבּוּ אֶת הָעִיר הַיּוֹם הַשֵּׁנִי פַּעַם
אַחַת וַיָּשֻׁבוּ הַמַּחֲנֶה כֹּה יַעֲשׂוּ שֵׁשֶׁת
יָמִים: ויהי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַישְׁכִּמוּ
כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר כַּמִּשְׁפָּט
הַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים רַק בַּיּוֹם הַהוּא
סַבּוּ אֶת הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים: ויהי
בַּפַּעַם הַשְּׁבִיעִית תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים
בַּשּׁוֹפָרוֹת: ויאמר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם
הָרִיעוּ כִּי נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת הָעִיר:
והיתה הָעִיר חֵרֶם הִיא וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ
לַיהוָה רַק רָחָב הַזּוֹנָה תִּחְיֶה הִיא וְכָל
אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבַּיִת כִּי הֶחְבֵּאתָה אֶת
הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלָחְנוּ: ורק אַתֶּם

'Et septem alii sacerdotes tollant septem buccinas iubileorum buccinas: & incedant ante arcā dñi. "Ad pp'm quoq; ait. Ite & circuite ciuitate armati. Precedētes arcā dñi. 'Cumq; iosue verba finisset: & septē sacerdotes septem buccinis clangerent ante arcā federis dominiq populus precederet armati exercitus: reliquū vulgus arcam seq̄batur: ac buccinis omnia" concrepabant. Precepat ait iosue populo dicēs. 'Nō clamabitis nec audietur vox vestra: neq; vllus sermo ex ore vro egredietur. Docc die quo dicā vobis. 'Clamate & vociferamini. "Circuite igitur ciuitatē semel p diē. & reuerse castra mā sitibi. Igitur iosue de nocte, cōsurgentes tulerunt sacerdotes arcā domini. & septem ex eis septem buccinas q̄rū in iubileo vsus est. Precedebāt arcā ambulātes atq; clangentes. & armatus populus ibat ante eos. vulgus autem reliquum sequebatur arcam & buccinis personabat. Circuierūtq; ciuitatē secundo die semel: & reuersi sunt in castra. sic fecerunt sex diebus. Die autem septimo mane surgentes: circuierunt vrbem sicut dispositum erat cōpositis. septies. Cunq; septimo circuitu sacerdotes clangerent buccinis. dixit iosue ad omnem israel. Vociferamini. Tradidit enim vobis dñs ciuitatem. Sitq; ciuitas hec anathema: & oia q̄ in ea sunt dño. Sola raab meretrix viuat cū vniuersis q̄ cū ea in domo sunt. Abscondit enim nuncios quos direximus. Vos autem

tollite arcam federis: & septē sacerdotes tollant septē buccinas iobel ante faciem arce dñi. Et locutus est ad populum dicēs. Procedite pparati et circuite ciuitatē: & bellatores precedant armati arcā dñi. Et facta est ita. Et septem sacerdotes ferentes septē tubas quas portabant in manibus suis ante arcam dñi incedebant. & clangebant tubis. Et exercitus qui armatus erat ibat ante eos. populus autem reliquus sequebatur arcam dñi. Et clangebant tubis. Et reuersus est populus in castra. & mansit ibi. Et surrexit iosue de nocte. & tulerunt sacerdotes arcam dñi. Et septem sacerdotes portantes septem tubas quas portabant in manibus suis ante arcam dñi incedebant. & clangebant tubis. Et exercitus qui armatus erat ibat ante eos. populus autem reliquus sequebatur arcam dñi. Et clangebant tubis. Et reuersus est populus in castra. & mansit ibi. Et factum est die secundo. circuierunt vrbem semel. & reuersi sunt in castra. Et fecerunt sic sex diebus. Et factum est die septimo. surrexerunt de nocte. & circuierunt vrbem secundum ritum istum. septies tantum. in die illa circuierunt vrbem septies. Et factum est in

אַף יְהוָה בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ שָׁלַח
אֲנָשִׁים מִיְּרִיחוֹ הָעַי אֲשֶׁר עִם בֵּית
אָוֶן מִקֶּדֶם לְבֵית אֵל וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֵמֹר
לֵאמֹר עֲלוּ וְרַגְּלוּ אֶת הָאָרֶץ וַיַּעֲלוּ
הָאֲנָשִׁים וַיְרַגְּלוּ אֶת הָעַי וַיָּשׁוּבוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַל יַעַל כָּל
הָעָם כְּאַלְפַּיִם אִישׁ אוֹ כִשְׁלֹשֶׁת אַלְפִים עֲלֵה אֶל הָעַי וְיַכּוּ אֶת הָעַי
תִּינַע שָׁמָּה אֶת כָּל הָעָם כִּי מְעַט הֵמָּה וַיַּעֲלוּ מִן הָעָם שָׁמָּה כְּשִׁלֹּשֶׁת אַלְפִים
אִישׁ וַיָּנֻסוּ לִפְנֵי אַנְשֵׁי הָעָי וַיַּכּוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי הָעַי כְּשִׁלֹּשִׁים וְשִׁשָּׁה
אִישׁ וַיִּרְדְּפוּם מִלִּפְנֵי הַשַּׁעַר עַד הַשְּׁבָרִים וַיַּכּוּם בַּמּוֹרָד וַיִּמַּס לֵבָב
הָעָם וַיְהִי לְמָיִם וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ שִׁמְלֹתָיו וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו אַרְצָה לִפְנֵי
אֲרוֹן יְהוָה עַד הָעֶרֶב הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עָפָר עַל רָאשָׁם
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה לָמָּה הַעֲבַרְתָּ הַעֲבֵר אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל עֵבֶר
הַיַּרְדֵּן לָתֵת אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַאֲבִידֵנוּ וּלוּ הוֹאַלְנוּ וַנֵּשֶׁב בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן בִּי אֲדֹנָי מָה אֹמַר אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָפַךְ יִשְׂרָאֵל עֹרֶף לִפְנֵי אֹיְבָיו וַיִּשְׁמְעוּ
הַכְּנַעֲנִי וְכֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְנָסַבּוּ עָלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמָה
תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ קוּם לְךָ לָמָּה זֶּה אַתָּה
נֹפֵל עַל פָּנֶיךָ חָטָא יִשְׂרָאֵל וְגַם עָבְרוּ אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְהֶם
וְגַם לָקְחוּ מִן הַחֵרֶם וְגַם גָּנְבוּ וְגַם כִּחֲשׁוּ וְגַם שָׂמוּ בִּכְלֵיהֶם וְלֹא יָכְלוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקוּם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם עֹרֶף לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם יִפֹּלוּ כִּי הָיוּ לְחֵרֶם לֹא
אוֹסִיף לִהְיוֹת עִמָּכֶם אִם לֹא תַשְׁמִידוּ הַחֵרֶם מִקִּרְבְּכֶם קוּם קַדֵּשׁ אֶת הָעָם

'dñs"contra filios'israel.
r Cũq; mitteret'iosue ꝯ
bde hiericho "viros cõtra
'hay: ° que est ' iuxta'be-
thauē"ad orientalē plagam
oppidi"bethel:" dixit'eis.
"Ascendite"& explorate"ter-
ram. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
° Qui ꝑcepta complẽtes
'explorauerũt'hay.'Et re
uersi"dixerũt'ei.'Non'a-
scendat'eis °populus: sed
bduo"vel'tria ' milia ꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
"virorũ°pgãt'& deleãt ci-
uitatẽ.°Quare ꝯꝯꝯꝯꝯ
'eis°pps frustra'vexabi-
tur cõtra hostes ' pauciſſi
mos! ° Ascenderunt ergo
"tria'milia pugnatorum.
Qui ſtatim 'terga vertẽ-
tes"peuſſi ſunt a ꝯꝯꝯꝯꝯ
°viris vrbis' hay & corrue
rũt°ex eis'triginta° & ſex
bhoies. ' Perſecutiq; ſunt
eos aduerſarii°de'porta
'"vſq; ad"fabarī:& cecide
rũt°p pna fugiẽtes. °Per-
timuitq; cor°populi '&
"ad inſtar aq °liq̃factũ eſt.
'Ioſue vero'ſcidit'veſtimẽ
ta ſua:°& pronus cecidit
bin terrã°corã°arca°domi
ni°vſq; ad°veſperã:tã° ipe
q̃ oēs'ſenes°iſrael.'Mile-
rũtq;"puluerẽ°ſup °capi
ta ſua°& dixit°ioſue.'Heu
°dñe°deus.°Quid voluiſti
'traducere' populum°iſtũ
'iordanẽ fluuiũ: °vt trade
res'nos'in manus°amo-
rei°& pderes!°Vtinã vt°ce
pimus'mãſiſſemus"trans
"iordanẽ.°Mi dñe de°qd
'dicã: vidẽs °iſraelẽ °hoſti-
bus ſuis'terga"vertẽtem:
bAudient ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'chananei ° & oẽs°hitato-
res'terre:°& pariter cõglo
batiº circũdabũt°nos'atq;
delebunt'nomẽ nr̃m"de
"terra.°Et qd° facies'ma-
gno°noi tuo:°dixitq; dñs
"ad'ioſue.'Surge:°cur. ꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
°iaces'ꝓnus in terra!
°Peccauit'iſrael'& ꝯꝯꝯꝯ
°preuaricatus eſt"pactum
meum. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'tulerũtq;°de'anathema-
te"&°furati ſunt' atq; ꝯꝯ
'mẽtiti:°&°aſcõderũt°iter
vaſa ſua.°Nec°poterit ꝯꝯ
°iſrael°ſtare'ante° hoſtes
ſuos:coſq; fugiet: ꝯꝯꝯꝯꝯ
°quia pollutus°eſt°anathe
mate.°Non ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
"ero°vltra'vobiſcum:'do
nec°conteratis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
°eũ q hui? ſceleris reus ẽ.
°Surge°ſctifica° populum

ira dñs in filios iſrael. r miſit ioſue ‡
ὀργὴν κύριος τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ· καὶ ἀπέστειλεν Ἰησοῦς ἄνδ-
ρας ab hiericho in gai; eſt iuxta bethauẽ ad orie
ὁρας ἀπὸ ἱεριχὼ εἰς γαί, ἥ ἐστιν κατὰ βηθαυὲν κατὰ ἀνα-
tem bethel. r locutus ẽ ad eos dicẽs: aſcẽden
τολὰς βαιθήλ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς λέγων, ἀναβαί-
tes explorate terrã. r aſcẽderũt, viri: r
τες κατασκέψασθε τὴν γῆν· καὶ ἀνέβησαν οἱ ἄνδρες, καὶ
explorauerũt gai. r reuerſi ſunt ad ioſue: r
κατεσκέψαντο τὴν γαΐ καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς Ἰησοῦν, καὶ
dixerũt ad eum: nõ aſcẽdat eis ppls: ſyncẽter
εἶπαν πρὸς αὐτόν, μὴ ἀναβάτω πᾶς ὁ λαός, ἀλλ᾽ ὡσεὶ
duo milia vel tria milia virorũ aſcẽdant: r obſi
δύο χίλιοι ἢ τρισχίλιοι ἄνδρες ἀναβάτωσαν, καὶ ἐκπολιορκη-
deant ciuitatẽ. ne adducas illuc oẽs ppũm:
σάτωσαν τὴν πόλιν· μὴ ἀναγάγῃς ἐκεῖ πάντα τὸν λαόν,
pauci eſt ſunt. r aſcẽderũt de ppło illuc ẽſi
ὀλίγοι γάρ εἰσιν· καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἐκεῖ ὡσεὶ
tria milia virorũ. r fugerũt a facie viroꝝ gai:
τρισχίλιοι ἄνδρες· καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου ἀνδρῶν γαΐ,
r occiderũt ab eis viri gai q̃ſi triginta r
καὶ ἀπέκτειναν ἀπ᾽ αὐτῶν ἄνδρες γαΐ ὡς τριάκοντα· καὶ
ſexy virou: r ꝑſequti ſunt eos a porta vſq; ad
ἐξ ἄνδρας, καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης ἕως
cõtriuerſũ eos. r percuſſerũt eos per ꝓ
συντρίμμα αὐτούς· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐπὶ τῇ κατα-
mum. r ptimuit cor ppli: r factũ eſt quaſi aqua.
φορᾷ· καὶ ἐτοπάσθη ἡ καρδία τοῦ λαοῦ, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ ὕδωρ.
r ſcidit ioſue veſtimẽta ſua: r cecidit in
καὶ διέρρηξεν Ἰησοῦς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ
faciem ſuã ſup trã coꝝ arca dñi vſq; ad
πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἔναντι κιβωτοῦ κυρίου ἕως
veſperã: ipſe r ſeniores iſrael. r ꝑcerũt
ἑσπέρας, αὐτὸς καὶ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ· καὶ ἐπεβάλοντο
puluerẽ ſup caput ſuũ. r dixit ioſue: o
χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν· καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, ὀῖμοι
dñe dñe vrãd traduces traduxit famulus tuus
κύριε κύριε ἵνατί διαβιβάζων διεβίβασεν ὁ παῖς σου τὸν
ppłm hunc iordanẽ: vt traderet eũ amor
λαὸν τοῦτον τὸν Ἰορδάνην, τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν τῷ ἀμορραί
reo: vt ꝑderet nos: r vtinã mãſiſſemus r habita
ῳ, ἀπολέσαι ἡμᾶς; καὶ εἰ κατεμείναμεν καὶ κατῳκί-
uiſſemus apud iordanẽ: in me dñe. r dd dicã
ὡσαμεν παρὰ τὸν Ἰορδάνην, ἐν ἐμοὶ κύριε· καὶ τί ἐρῶ
q̃ſi auertit iſrael ceruicẽ a facie inimici
ἐπεὶ μετέβαλεν Ἰσραὴλ αὐχένα ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ
ſui? r audiẽs chananeus r oẽs habi
αὐτοῦ; καὶ ἀκούσας ὁ χαναναῖος καὶ πάντες οἱ κατοι
tantes trã circũdabũt nos: r delebũt
κοῦντες τὴν γῆν περικυκλώσουσιν ἡμᾶς, καὶ ἐκτρι-βοῦσιν
nos de trã. r dd facies noi tuo ma
ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ τί ποιήσεις τὸ ὄνομά σου τὸ μέ
gnũ? r dixit dñs ad ioſue: ſurge: cur tu
γα; καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰησοῦν, ἀνάστηθι, ἵνατί σὺ
hoc cecidiſti in facie tuã? peccauit
τοῦτο πέπτωκας ἐπὶ πρόσωπόν σου; ἡμάρτηκεν ὁ
ppłs: r ꝑuaricauit ẽ pactũ meũ: q̃ ꝑcepit ad e-
λαός, καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου, ἣν διεθέμην πρὸς αὐ
um. r tulerũt de anathemate: r fu
τόν· καί γε ἔλαβον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, καὶ κλέ
rati mẽtiti ſunt: r poſuerũt in vaſa ſua.
ψαντες ἐψεύσαντο, καὶ ἔβαλον εἰς τὰ σκεύη αὐτῶν.
r nõ poterint filij iſrael ſuſtinere ante fa
καὶ οὐ μὴ δύνωνται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὑποσῆναι κατὰ πρόσω
ciẽ hoſtiũ ſuor. ceruicẽ conuertent coꝝ
πον τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ· αὐχένα ἐπιστρέψουσιν ἐνώπιον
inimicis ſuis: q̃ñ factiſ ſunt anathema: nõ ad
τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἐγενήθησαν ἀνάθεμα, οὐ προ-
dam vltra eſſe vobiſcũ: niſi abſtuleritis anathema
σθήσω ἔτι ἔσομαι μεθ᾽ ὑμῶν, ἐὰν μὴ ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα
de vobis ipſis. ſurgens ſctifica ppłm:
ἐξ ὑμῶν αὐτῶν· ἁγιάσας ἅγνισον τὸν λαόν, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

B

C

τ die ſanctificari in craſtinũ:qm hec dicit dñs deus iſ
κὴ εἶπεν ἁγιάθητε εἰς αὔριον, ὅτι τάδε λέγει ὁ θεὸς Ἰσ-
rael: anathema eſt in vobis iſrael: nõ poteritis reſi
ραήλ, ἀνάθεμα ἐστιν ἐν ὑμῖν Ἰσραήλ, οὐ δυνήσεσθε ἀντι-
ſtere coꝝ hoſtibus veſtis: donec tollatur ꝯ
στῆναι ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, ἕως ἂν ἐξαρθῇ τὸ ἀνά-
thema de vobis. r cõgregabuntur oẽs' mane per
θεμα ἐξ ὑμῶν· καὶ συναχθήσεσθε πάντες τοπρωὶ κατὰ
tribus vras. r crit tribus:q̃ demõſtrauerit dñs:r addu
φυλὰς ὑμῶν· καὶ ἔσται φυλή, ἣν ἂν δείξῃ κύριος, καὶ προ
ctis per ppłos. r ppłm: quẽ ollẽgerit dñs addu
σχθήσεται κατὰ δήμους· καὶ δῆμον, ὃν ἂν δείξῃ κύριος προ
ctis per domũ. r domũ:quã demõſtrauerit dñs:p
σχθήσεται κατὰ οἶκον· καὶ τὸν οἶκον, ὃν ἂν δείξῃ κύριος, κατὰ
hoies adducẽtis. r qui demõſtrat'fuerit in anathemate:
ἄνδρα προσχθήσεται· καὶ ὃς ἂν ἐνδιαιχθῇ ἐν τῷ ἀναθέματι,
cõburetur in ignẽ ipſe: r oĩa q̃cũq; ſunt ipſi:
κατακαυθήσεται ἐν τῷ πυρὶ αὐτός, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ,
q̃ñ ꝓuaricati'eſt pactũ dñi: r q̃ñ fecit nephas
ὅτι παρέβη τὴν διαθήκην κυρίου, καὶ ὅτι ἐποίησεν ἀνόμημα
in iſrael. r ſurrexit ioſue mane: r adduxit
ἐν Ἰσραήλ· καὶ ὠρθρίσεν Ἰησοῦς τοπρωὶ, καὶ προσήγαγεν τὸν
ppłm per tribus ſuas. r oſtẽſa eſt tribus iuda: r
λαὸν κατὰ φυλὰς αὐτοῦ· καὶ ἀνεδείχθη φυλὴ Ἰούδα, καὶ
oſtẽſus eſt ppłs zarai: r adduct'ẽ ppłs zarai per
ἀνεδείχθη δῆμος ζαραΐ, καὶ προσήχθη δῆμος ζαραΐ κατὰ
viri: r oſtẽſa eſt zabdi. r adducta ẽ dom' eius
ἄνδρα, καὶ ἀνεδείχθη ζαβδί· καὶ προσήχθη οἶκος αὐτοῦ
per viri: r oſtẽſus eſt achan filius charmi filij zabdi fi
κατὰ ἄνδρα, καὶ ἀνεδείχθη Ἀχαρ υἱὸς χαρμὶ υἱοῦ ζαβδὶ υἱ-
lij zare tribus iuda. r ait ioſue achan: fili
οῦ ζαρὰ τῆς φυλῆς Ἰούδα· καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ Ἀχαρ, υἱέ
mi hodie da gloriã dño deo iſrael: r da ei
μου σήμερον δὸς δὴ δόξαν τῷ κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ, καὶ δὸς αὐ
cõfeſſionẽ: r indica mihi dd fecerꝭ:
τῷ· τὴν ἐξομολόγησιν, καὶ ἀνάγγειλόν μοι τί ἐποίησας,
r ne abſcondas a me. r reſpondit achan ioſue:
καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ· καὶ ἀπεκρίθη Ἀχαρ τῷ Ἰησοῦ,
r dixit: vere ego peccaui coꝝ dño deo iſ
καὶ εἶπεν, ἀληθῶς ἐγὼ ἥμαρτον ἐναντίον κυρίου θεοῦ Ἰσ-
rael: ſic r ſic feci. vidi in ſpoliis
ραήλ, οὕτως καὶ οὕτως πεποίηκα· εἶδον ἐν τῇ προνομῇ
palliũ varii vnũ bonũ: r decẽtas didrachmas ar
φιλὴν ποικίλην μιᾶγκαλὴν, καὶ δλακόσια δίδραχμα ἀρ-
gẽti: r lingũ aureã vnã quinquagita didrach-
γυρίου, καὶ γλῶσαν χρυσῆν μίαν πεντήκοντα δίδραχ-
mãs pondus eius. r cõcupiui illa r accepi. r
μων ὅλκη αὐτῆς· καὶ ἐπεθύμησα αὐτῶν καὶ ἔλαβον· καὶ
ecce hec abſcõdita ſũt in terra in tabernaculo meo:r
ἰδοὺ ταῦτα κέκρυπται ἐν τῇ γῇ ἐν τῇ σκηνῇ μου, καὶ τὸ
argẽtũ occultatũ ẽ ſub eis. r miſit io
ἀργύριον κέκρυπται ὑποκάτω αὐτῶν· καὶ ἀπέστειλεν Ἰη-
ſue nũctios: r cucurrerũt ad tabernaculũ ad ea
σοῦς ἀγγέλους, καὶ ἔδραμον εἰς τὴν σκηνὴν εἰς τὴν παρεμ
ſtra. r hec erãt abſcõdita in tabernaculo eius:
βολήν· καὶ ταῦτα ἦν κεκρυμμένα εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ,
r argẽtũ ſub eis. r eduxerũt ea de
καὶ τὸ ἀργύριον ὑποκάτω αὐτῶν· καὶ ἐξήνεγκαν αὐτὰ ἐκ τῆς
tabernaculi: r tulerũt ea ad ioſue r ad om
σκηνῆς, καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς πάν
nes filios iſrael: r poſuerũt ea in
τας πρεσβυτέρους Ἰσραήλ· καὶ ἔθηκαν αὐτὰ ἐναν-
te dñi. r accepit ioſue achã filiũ zare:
τι κυρίου· καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς τὸν Ἄχαρ υἱὸν Ζαρέ,
r argentũ r pallia r lingã
καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὴν φιλὴν καὶ τὴν γλῶσαν
aureã: r filios eius r fili
τὴν χρυσῆν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέ-
as eius r
ρας αὐτοῦ καὶ τοὺς ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

D

לוז
בֵּית־אֵל וּבֵין ״ הָעַי ״ מִיָּם ° לָעַי ״ וְלֶחֶם
יְהוֹשֻׁעַ בַּלַּיְלָה ״ הַהוּא ׳ בְּתוֹךְ ״ הָעָם׃
שָׁכַם כִּכּוּר
וַיַּשְׁכֵּם ׳ יְהוֹשֻׁעַ ״ בַּבֹּקֶר ״ וַיִּפְקֹד ״ אֶת
עֲלָה
הָעָם ״ וַיַּעַל ״ הוּא ״ וְזִקְנֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ״ לִפְנֵי
לֹחֶם
הָעָם ״ וַיַּעֲלוּ ״ כָּל ״ הָעָם ״ הַמִּלְחָמָה ״ אֲשֶׁר
עָנָם בּוֹא
עִמּוֹ ׳ וַיִּגְּשׁוּ ״ וַיָּבֹאוּ ״ נֶגֶד ׳ הָעִיר
חָצַן לִפְנֵי
וַיַּחֲנוּ ״ מִצָּפוֹן ״ לָעַי ׳ וּבֵינָיו ׳ וּבֵין ״ הָעָי׃
לִקְרַאת שׁוּם
וַיִּקַּח ״ כַּחֲמֵשֶׁת ׳ אֲלָפִים ׳ אִישׁ ׳ וַיָּשֶׂם
״ אֹתָם ״ אֹרֵב ״ בֵּין ״ בֵּית ״ אֵל ׳ וּבֵין ״ הָעַי ״ מִיָּם
חָנָה
לָעִיר ׳ וַיִּשְׁימוּ ״ הָעָם ״ אֶת ״ כָּל ״ הַמַּחֲנֶה
אֲשֶׁר ״ מִצָּפוֹן ״ לָעִיר ׳ וְאֵת ״ עֲקָבָו ״ מִיָּם
לָעִיר ׳ וַיֵּלֶךְ ׳ יְהוֹשֻׁעַ ״ בַּלַּיְלָה ״ הַהוּא
נָתוֹן הָיָה רָאָה
וַיְהִי כִּרְאוֹת ״ מֶלֶךְ ״ הָעַי ׳ וַיְמַהֲרוּ
וַיַּשְׁכִּימוּ ׳ וַיֵּצְאוּ ״ אַנְשֵׁי ״ הָעִיר ״ לִקְרַאת ״ יִשְׂרָאֵל ״ לַמִּלְחָמָה ״ הוּא ״ וְכָל
עֲרָבָה נָגַע
״ עַמּוֹ ״ לַמּוֹעֵד ״ לִפְנֵי ״ הָעֲרָבָה ״ וְהוּא ״ לֹא
יָדַע כִּי ״ אֹרֵב ״ לוֹ ״ מֵאֲחֹרֵי ״ הָעִיר ׳ וַיִּנָּגְפוּ
נוּס יְהוֹשֻׁעַ וְכָל
״ יִשְׂרָאֵל ״ לִפְנֵיהֶם ״ וַיָּנֻסוּ
דֶּרֶךְ עֵץ דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר ׳ וַיִּתְעַקְּבוּ ״ כָּל ״ הָעָם ״ אֲשֶׁר
בְּעֵי לְרֹדֶף ״ אַחֲרֵיהֶם ״ וַיִּרְדְּפוּ ״ אֶת
עָנָע יְהוֹשֻׁעַ וְנִתְקוּ ״ מִן ״ הָעִיר ׳ וְלֹא ״ עָשָׂר ״ אִישׁ ״ בָּעֵי ״ וּבֵיתְאֵל ״ אֲשֶׁר ״ לֹא
עָנָם בּוֹא יָצְאוּ ״ אַחֲרֵי ״ יִשְׂרָאֵל ״ וַיַּעַזְבוּ ״ אֶת
חָצַן פֶּתַח רֶדֶף ״ הָעִיר ׳ פְּתוּחָה ״ וַיִּרְדְּפוּ ״ אַחֲרֵי
יְהוֹשֻׁעַ וְיִשְׂרָאֵל ׳ וַיֹּאמֶר ״ יְהוָה ״ אֶל ״ יְהוֹשֻׁעַ
נָטָה צָפַן ״ בַּכִּידוֹן ׳ אֲשֶׁר ״ בְּיָדְךָ ׳ כִּי ״ בְּיָדְךָ ׳ אֶתְּנֶנָּה ׳ וַיֵּט ״ יְהוֹשֻׁעַ
נָתַן נָטָה
״ בְּכִידוֹן ׳ אֲשֶׁר ״ בְּיָדוֹ ׳ אֶל ״ הָעִיר׃
קוּם קָמָה
״ וַיָּקָם ״ מְמַקּוֹמוֹ ׳ וַיָּרוּצוּ
רוּץ נָטָה
״ כְּנֶטוֹת ׳ יָדוֹ ׳ וַיָּבֹאוּ ״ הָעִיר ׳ וַיִּלְכְּדוּהָ
בּוֹא לָכַד
״ וַיְמַהֲרוּ ׳ וַיְצִיתוּ ״ אֶת ״ הָעִיר ׳ בָּאֵשׁ׃
עָלָה צִית
וַיִּפְנוּ ״ אַנְשֵׁי ״ הָעַי ״ אֲחֲרֵיהֶם ״ וַיִּרְאוּ
פָּנָה רָאָה
וְהִנֵּה ״ עָלָה ״ עָשָׁן ״ הָעִיר ״ הַשָּׁמָיְמָה
שָׁם
״ וְלֹא ״ הָיָה ״ בָהֶם ״ יָדַיִם ״ לָנוּס ׳ וְכָל
נוּס הָפַךְ
״ וְהָעָם ״ הַנָּס ״ הַמִּדְבָּר ׳ נֶהְפַּךְ
״ אֶל ״ הָרֹדֵף ׳ ״ וְיהוֹשֻׁעַ ״ וְכָל ׳ יִשְׂרָאֵל

bethel t inter gai a mari gai. t mānt
βαιθηλ καὶ ἀναμέσον γαὶ ἕστω θαλάσσης τῆς γαὶ· καὶ ὑυλίδη
iosue nocte illa in medio ippi. t mantelo
ἰησοῦς τὴν νύυϛα ἐκείνην ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ· καὶ ὀρθρίσας
iosue diluculo: recēsuit pplm. t afcēderūt ipſe
ἰησοῦς τοπρωΐ, ἐπισκέψατο τὸν λαόν· καὶ ἀνέβησαν αὐτὸς
t seniores israel in fronte ppli ad
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ ἐπὶ
gai. t oīs ppls bellator ꝯ cū eo afcēderūt: t
γαΐ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμικὸς ὁμετ' αὐτοῦ ἀνέβησαν, καὶ
cuntes venerūt ex aduerso diuitatis ab oriente:
προῆλθον ἐξ ἐναντίας τῆς πόλεως ἀπὸ ἀνατολῶν,
t insidie vbis a mari. t castrametā
καὶ τὰ ἐνέδρα τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάσσης· καὶ παρενέβα
tissit ſeptēriōe gai. t vallis inter eum t
λον ἀπὸ βορρᾶ τῆς γαΐ· καὶ ἡ κοιλὰς ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τῆς
gai. t cepit ex oīs quinq; milia vīroꝝ: t posuit eoꝝ
γαΐ· καὶ ἔλαβεν ὡς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτὸς
insidias inter bethauē t gai mare gai.
ἐνέδρον ἀναμέσον τῆς βηθαὴλ καὶ τῆς γαΐ θαλάσσαν τῆς γαΐ·
t ordinauit ppls oēm aciem: ꝯ cruta ſeptēriōe
καὶ τέταχεν ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολήν, ἣν ἀπὸ βορρᾶ
vrbi: t nouissima illius mare ꝯ vrbis. t abi
τῆ πόλει· καὶ τὰ ἔσχατα αὐτῆ θάλασσαν τῆς πόλεως· καὶ ἐπο
it iosue nocte illa in medio vallis. t fa
ρεύθη ἰησοῦς τὴν νύυϛα ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος· καὶ γέ
ctū est vt vidit rex gai t festinauit t mane cauit:
νετο ὡς ἴδεν ὁ βασιλεὺς τῆς γαΐ καὶ ἔσπευσεν καὶ ὤρθρισεν,
t egressi sūt viri vrbis in occursum eis e di
καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἐπ'
recto in preliū: ipse t oīs ppls eius in
ευθείας εἰς τὸν πόλεμον, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς τὸν
tēpus: fin cōſpectū araba. t ipse ignorabat q
καιρόν, κατὰ πρόσωπον τῆς ἀραβᾶ· καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει ὅτι
insidie cor sunt a tergo vrbis. t vidit t recef
ἐνέδρα αὐτῶν ἐστιν ὀπίσω τῆς πόλεως· καὶ ἴδεν καὶ ἀνέχωρη
sit iosue t oīs israel a facie eoꝝ: t fu
σεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔφυ
gat p vīā ſolitudinis. t inualuit oīs ppls qui ve p
γεν ὁδὸν τῆς ἐρήμου· καὶ ἐνίσχυσεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γαΐ τοῦ κα
ſeqūretur poſt ipſos filios israel. t ipſi receſſerūt
ταδιῶξαι ὀπίσω αὐτῶν τῶν υἱῶν ἰσρ. καὶ αὐτοὶ ἀπέστησαν
ab vrbe nō remāſit neq; vnus in gai t in be
ἀπὸ τῆς πόλεως οὐ κατελείφθη οὐδὲ εἷς ἐν τῇ γαΐ καὶ ἐν βαι
thel: q nō perſecutus eſt poſt iſrael. t reliquerūt ciuita
θηλ, ὃς οὐ κατεδίωξεν ὀπίσω ἰσραήλ· καὶ κατέλιπον τὴν πό
tē apertā: t perſecuti ſunt poſt iſrael. t ſteri
λιν ἀνεῳγυῖαν, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω ἰσραήλ· καὶ ἔπε
uīs ad iosue: extende manū tuā clypeū q̄ eſt
κύριος πρὸς ἰησοῦν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου τῷ γαισῷ τῷ
in manu tua cōtra vrbē. in manus eīs tuas tra
ἐν τῇ χειρί σου ἐπὶ τὴν πόλιν· εἰς ὴν τὰς χεῖράς σου ἐδω
didi eā. t inſidie exurgent cīt feſtinatiōe de loco
κα αὐτήν· καὶ τὰ ἐνέδρα ἐξαναστήσονται τάχει ἐκ τοῦ τόπου
cor. t extēdit iosue clypeū t manū ſuā
σου. t ἐξέτεινεν ὁ ἰησοῦς τὸν γαίσον τὸν καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
in vrbē: t inſidie exurrexerūt cōfeſtim de lo
ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ τὰ ἐνέδρα ἐξανέστησαν ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου
co ſuo: t exierūt q̄ extēdit manū ſuā
σου· καὶ ἐξῆλθον ὃν ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ
in vrbē: t ceperūt eā: t feſtinātes
εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατελάβοντο αὐτήν· καὶ ἔσπευσαν τες
ſuccēderūt ciuitatē in igne. t reſpiciētes habi
ἐνέπρησαν τὴν πόλιν ἐν πυρί· καὶ ἐπιβλεψάμενοι οἱ κάτοι
tatores gai ad tergū ſuū: t viderūt fumū vr
καὶ γαΐ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ἀνέβαινεν ὁ καπνὸν τῆς πόλε
bis cōſcēdēte in celū: t nō vltra poterant quo
ως ἀναβαίνοντα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οὐκ ἔτι οὐκ εἶχον ποῦ
fugere hucvel huc. t ppls fugiēs in ſolitudinē cōuerſi
φυγεῖν ὧδε ἢ ὧδε. καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἔρημον ἐστράφη
ſunt cōtra perſequētes. t iosue t oīs israel
σαν ἐπὶ τοὺς διώκοντας· καὶ ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ

וְאֵת שׁוֹטְרָו וְאֵת חַמֹּרָו וְאֵת צֹאנָו וְאֵת
אָהֳלוֹ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר ״ לוֹ ״ וְכָל ״ יִשְׂרָאֵל
עִמּוֹ ׳ וַיַּעֲלוּ ״ אֹתָם עִמָּק ״ עָמוֹר ׳ וַיֹּאמֶר
״ יְהוֹשֻׁעַ ׳ מַה ״ עִכַּרְתָּנוּ ׳ יַעְכָּרְךָ ״ יְהוָה
בַּיּוֹם ״ הַזֶּה ״ וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ ׳ כָּל ״ יִשְׂרָאֵל
אֶבֶן ׳ וַיִּשְׂרְפוּ ״ אֹתָם ׳ בָּאֵשׁ ״ וַיִּסְקְלוּ
״ אֹתָם ״ בָּאֲבָנִים ׳ וַיָּקִימוּ ״ עָלָיו ׳ עַל ״ אַבְנַיִם
נָדוֹל ״ עַד ״ הַיּוֹם ״ הַזֶּה ׳ וַיָּשָׁב ״ יְהוָה ״ מֵחֲרוֹן
אַפּוֹ ״ עַל ״ כֵּן ״ קָרָא ״ שֵׁם ״ הַמָּקוֹם ״ הַהוּא
עֲמֶק ״ עָכוֹר ״ עַד ״ הַיּוֹם ״ הַזֶּה׃

Cap.viij. יָרֵא אַל תִּתְחַת
וַיֹּאמֶר ״ יְהוָה ״ אֶל ״ יְהוֹשֻׁעַ ׳ אַל ״ תִּירָא
לְקַח
״ וְאַל ״ תֵּחָת ׳ קַח ׳ עִמְּךָ ׳ אֶת ״ כָּל ״ עַם
הַמִּלְחָמָה ״ וְקוּם ״ עֲלֵה ״ הָעַי ׳ רְאֵה ״ נָתַתִּי
בְּיָדְךָ ״ אֶת ״ מֶלֶךְ ״ הָעַי ״ וְאֶת ׳ עַמּוֹ ״ וְאֶת
עָשָׂה עִירוֹ ״ וְאֶת ״ אַרְצוֹ ׳ וְעָשִׂיתָ ״ לָעַי ״ וּלְמַלְכָּהּ
כַּאֲשֶׁר ״ עָשִׂיתָ ״ לִירִיחוֹ ״ וּלְמַלְכָּהּ ׳ רַק
בָּזַז שׁוּם שְׁלָלָהּ ״ וּבְהֶמְתָּהּ ״ תָּבְזּוּ ״ לָכֶם ״ שִׂים ״ לְךָ
קוּם אֹרֵב ״ לָעִיר ״ מֵאֲחֹרֶיהָ ׃ וַיָּקָם
״ יְהוֹשֻׁעַ ׳ וְכָל ׳ עַם ״ הַמִּלְחָמָה ״ לַעֲלוֹת
עָלָה בָּחַר
הָעַי ׳ וַיִּבְחַר ׳ יְהוֹשֻׁעַ ״ שְׁלֹשִׁים ״ אֶלֶף
גִּבּוֹרֵי ״ חַיִל ״ וַיְשַׁלְּחֵם ״ לַיְלָה׃
צִוָּה אֹרֵב
וַיְצַו ״ אֹתָם ״ לֵאמֹר ׳ רְאוּ ״ אַתֶּם ״ אֹרְבִים
לָעִיר ״ מֵאֲחֹרֵי ״ הָעִיר ׳ אַל ״ תִּרְחִיקוּ
מְן ״ הָעִיר ״ מְאֹד ׳ וִהְיִיתֶם ״ כֻּלְּכֶם
נָכוֹן קָרַב
״ נְכֹנִים׃ וְאֲנִי ״ וְכָל ״ הָעָם ׳ אֲשֶׁר ״ אִתִּי
נִקְרַב ״ אֶל ״ הָעִיר ׳ וְהָיָה ״ כִּי ״ יֵצְאוּ
לִקְרָאתֵנוּ ״ כָּאֲשֶׁר ״ בָּרִאשֹׁנָה ׳ וְנָסְנוּ ״ לִפְנֵיהֶם׃
נוּס פָּנָה נָתַק
״ וְיָצְאוּ ״ אַחֲרֵינוּ ״ עַד ״ הִתַּקְנוּ
״ אֹתָם ״ מִן ״ הָעִיר ״ כִּי ״ יֹאמְרוּ ״ נָסִים ״ לִפְנֵינוּ
אָמַר כַּאֲשֶׁר ״ בָּרִאשֹׁנָה ׳ וְנָסְנוּ ״ לִפְנֵיהֶם׃
״ וְאַתֶּם ״ תָּקוּמוּ ״ מֵהָאֹרֵב ״ וְהוֹרַשְׁתֶּם
קוּם יָרַשׁ
״ אֶת ״ הָעִיר ׳ וּנְתָנָהּ ״ יְהוָה ״ אֱלֹהֵיכֶם
בְּיֶדְכֶם׃ וְהָיָה ״ כְּתָפְשְׂכֶם ״ אֶת ״ הָעִיר
צִית תַּצִּיתוּ ״ אֶת ״ הָעִיר ׳ בָּאֵשׁ ׃ כִּדְבַר ״ יְהוָה
עָשָׂה רָאָה תַּעֲשׂוּ ׳ רְאוּ ״ צִוִּיתִי ״ אֶתְכֶם׃ וַיְשַׁלְּחֵם
שָׁלַח בֵּין ״ יְהוֹשֻׁעַ ״ וַיֵּלְכוּ ״ אֶל ״ הַמַּאְרָב ״ וַיֵּשְׁבוּ
אָרַב

boues et asios & oues
ſpmq; tabernaculū & cūcta ſupellectilem & oīs israel cū eo: duxert eos ad vallem achor vbi dixit iosue. Quia turbaſti nos? exturbet te dñs in die hac. Lapidauerūtq; eum oīs israel: & cūcta que illius erant igne cōſumpta ſunt. Cōgregauerūtq; ſup eū acerui magni lapidū: qui pmanet vſq; in pñtem die. Et auerſus eſt furor dñi ab eis. Vocatūq; eſt nomen loci illius vallis achor vſq; hodie.

8. Dixit at dñs ad iosue. Ne timeas: neq; formides. Tolle tecum omnem multitudinem pugnatoriū & cōſurgens aſcende iordānē hay. Ecce tradidi in manū tuā regem ei⸗ jus & ppl̄m & vrbem & terrā. Faciesq; vrbi hay & regi eius: ſicut feciſti hiericho & regi illius. Predam vero & oīa aiantia diripietis vobis. Pone inſidias vrbi poſt eā. Surrexitq; iosue & oīs israel cū eo: & duxerunt eos ad vallem achor vespere. Et electa triginta milia virorum fortiū miſit nocte: precepitq; eis: dicens. Ponite inſidias oppidi poſt ciuitatem. Nec longe recedatis: omnes & eritis omnes parati. Ego aūt & reliq; multitudo q̄ mecū eſt: accedemus ex aduerſo cōtra vrbem. Cūq; exierint contra nos: ſicut ante fecimus fugiemus & terga vertemus: dōec ſequentes ab vrbe longius putent fugere. Putabūt enim nos fugere ſicut prius. Nobis ergo fugientibus & illis ſequentibus cōſurgetis de inſidiis & vaſtabitis ciuitatem. Tradetq; eam dñs deus veſter in manus veſtras. Cūq; ceperitis succendite eam: & ſic omnia facietis vt iuſſi. Dimiſitq; eos

virtutis eius t iubugalis eius t omes ceteꝛ
μοχους αὐτοῦ, καὶ τὰ ὑποζύγια αὐτῆ, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῆ,
t tabnaculū eius t cūcta ſupellectilē eius. t
καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ· καὶ
oīs israel ſū eo. t diuerſūt eos ad vallē achor.
πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἀνήγαγον αὐτοὺς εἰς ἐμεκαχώρ.
t dixit iosue cur turbaſti nos? exturbet te dñs:
καὶεἶπεν ἰησοῦς τί ὠλόθρευσας ἡμᾶς; ἐξολοθρεύσαι σε κύριος,
ſicut t hodie: t lapidauerūt eū oīs israel la
καθὰ καὶ σήμερον, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ λί
pidib: t cōbuſſerūt eū in igne. t lapidauerūt
θοις, καὶ κατέκαυσαν αὐτὸ ἐν πυρί· καὶ ἐλιθοβόλησαν
illos in lapidib: t ꝓgregauerūt ſup eū acerū lapidū magnū
αὐτοὺς ἐν λίθοις· καὶ ἐπέστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων μέγαν
vſq; ad diē hanc. t ceſſauit dñs ab ira
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐπαύσατο κς̄ τοῦ θυμοῦ τῆς
furoris ſui. ob hoc cognominauit illud vallis achor
ὀργῆς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἐπωνόμασεν αὐτὸ ἐμεκαχώρ
vſq; in diē hanc.
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Ca. 8.

Dixit dñs ad iosue: ne timeas: neq; for
Καὶεἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν, μὴ φοβηθῇς, μηδὲ δε
midēs: tolle tecum oēs viros
σιδαιμονήσῃς· τὸν μετὰ σεαυτοῦ πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς
bellatores: t ſurgēs aſcēde in gai. ecce tradi
πολεμοῦντας, καὶ ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς γαΐ· ἰδοὺ δέδω
di in manus tuas regem gai: t ppl̄m
κα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν βασιλέα γαΐ, καὶ τὸν λαὸν
eius: t vrbē eius: t terrā eius. t fa
αὐτοῦ, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ· καὶ ποιή
ces gai t regi ei: ſicut feciſti
σεις γαὶ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐποίησας τῇ
hiericho t regi illius. t predā eius
ἱεριχὼ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς· καὶ τὴν προνομὴν αὐτῆς
t tumēta eius diripiet tibi. po
καὶ τῶν κτηνῶν αὐτῆς διαρπεύσεις σεαυτῷ· κατάστη
ne ät tibi ſpī inſidias vrbi poſt eā.
σον δὲ σεαυτῷ ἐνέδρα τῇ πόλει ἐκ τοῦ ὀπίσω αὐτῆς.
t ſurrexit iosue t oīs ppls bellator yt aſcēde
καὶ ἀνέστη ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμικὸς ὥςε ἀναβῆ
rēt in gai. elegit ät iosue triginta milia vi
ναι εἰς γαΐ· ἐπέλεξεν δὲ ἰησοῦς τριάκοντα χιλιάδας ἀν
rorū potētes in viribus: t miſit eos nocte.
δρῶν δυνατοὺς ἐν ἰσχύει, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς νυκτός.
t precepit eis dicēs: videte q vos inſidiamini
καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς, λέγων, ἰδετέοτιὑμεῖς ἐνεδρεύετε τὴν
vrbi poſt ciuitatē valde: t eritis oēs para
πόλιν ὀπίσω τῆς πόλεως σφόδρα, καὶἔσεσθε πάντες ἕτοι
ti: t ego t oēs q mecū accedem cōtra vr
μοι, καὶ ἐγὼ καὶ πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ προσελεύσομεν πρὸς τὴν πό
bē. t erit cū exierit habitatōes gai in occur
λιν· καὶ ἔσεται ὡς ἂν ἐξέλθωσιν οἱ κατοικοῦντες γαὶ εἰς συνάντη
sum nobis ſicut t ante: t fugiemus a facie
σιν ἡμῖν, καθάπερ καὶ πρώην, καὶφευξόμεθα ἀπὸ προσώπου
illoꝝ: t cū exierit poſt nos abducemus
αὐτῶν, καὶ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν ὀπίσω ἡμῶν ἀποσπάσομεν
eos ab vrbe, t dicēt: fugiūt ipī a
αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶἐροῦσιν, φεύγουσιν αὐτοι ἀπὸ
facie nra ſicut prius: t fugiemus ab
προσώπου ἡμῶν ὃν τρόπον ἔμπροσθεν, καὶφευξόμεθα ἀπ' αὐ
eis. vos ät exurgetis de inſidijs t ibitis
τῶν· ὑμεῖς δὲ ἐξαναστήσεσθε ἐκ τῆς ἐνέδρας καὶ πορεύσεσθε
in vrbē t vaſtate ciuitatē. t tradet eam dñs
εἰς τὴν πόλιν καὶἐκτρίψατε τὴν πόλιν· καὶδώσει αὐτὴν κς̄
deus nr in manibus nris. t erit vt ceperitis
ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χερσὶν ἡμῶν· καὶἔσται ὡς ἂν συλλάβητε τὴν
vrbē ſuccēdite eam in igne: iuxta ꝟbū hoc facti
πόλιν ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί, κατὰ ῥῆμα κυ τοῦ ποιή
te: ecce precepi vobis. t dimiſit eos iosue:
σατε, ἰδοὺ ἐντέταλμαι ὑμῖν· καὶἀπέστειλεν αὐτοὺς ἰησοῦς,
t perrexerūt ad inſidias: t ſederūt inter
καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐνέδραν, καὶἐνεκάθησαν ἀναμέσον

bethel t inter gai a mari gai. t mānt
βαιθηλ καὶ ἀναμέσον γαΐ ἕστω θαλάσσης τῆς γαΐ· καὶ ὑυλίδη
iosue nocte illa in medio ippi. t mantelo
ἰησοῦς τὴν νύυϛα ἐκείνην ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ· καὶ ὀρθρίσας
iosue diluculo: recēſuit pplm. t afcēderūt ipſe
ἰησοῦς τοπρωΐ, ἐπισκέψατο τὸν λαόν· καὶ ἀνέβησαν αὐτὸς
t seniores israel in fronte ppli ad
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ ἐπὶ
gai. t oīs ppls bellator ꝯ cū eo afcēderūt: t
γαΐ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμικὸς ὁμετ' αὐτοῦ ἀνέβησαν, καὶ
cuntes venerūt ex aduerſo diuitatis ab oriente:
προῆλθον ἐξ ἐναντίας τῆς πόλεως ἀπὸ ἀνατολῶν,
t inſidie vbis a mari. t castrametā
καὶ τὰ ἐνέδρα τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάσσης· καὶ παρενέβα
tissit ſeptēriōe gai. t vallis inter eum t
λον ἀπὸ βορρᾶ τῆς γαΐ· καὶ ἡ κοιλὰς ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τῆς
gai. t cepit ex oīs quinq; milia vīroꝝ: t posuit eoꝝ
γαΐ· καὶ ἔλαβεν ὡς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτὸς
insidias inter bethauē t gai mare gai.
ἐνέδρον ἀναμέσον τῆς βηθαὴλ καὶ τῆς γαΐ θαλάσσαν τῆς γαΐ·
t ordinauit ppls oēm aciem: ꝯ cruta ſeptēriōe
καὶ τέταχεν ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολήν, ἣν ἀπὸ βορρᾶ
vrbi: t nouissima illius mare ꝯ vrbis. t abi
τῆ πόλει· καὶ τὰ ἔσχατα αὐτῆ θάλασσαν τῆς πόλεως· καὶ ἐπο
it iosue nocte illa in medio vallis. t fa
ρεύθη ἰησοῦς τὴν νύυϛα ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος· καὶ γέ
ctū est vt vidit rex gai t festinauit t mane cauit:
νετο ὡς ἴδεν ὁ βασιλεὺς τῆς γαΐ καὶ ἔσπευσεν καὶ ὤρθρισεν,
t egressi sūt viri vrbis in occursum eis e di
καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἐπ'
recto in preliū: ipse t oīs ppls eius in
ευθείας εἰς τὸν πόλεμον, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς τὸν
tēpus: fin cōſpectū araba. t ipse ignorabat q
καιρόν, κατὰ πρόσωπον τῆς ἀραβᾶ· καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει ὅτι
insidie cor sunt a tergo vrbis. t vidit t recef
ἐνέδρα αὐτῶν ἐστιν ὀπίσω τῆς πόλεως· καὶ ἴδεν καὶ ἀνέχωρη
sit iosue t oīs israel a facie eoꝝ: t fu
σεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἔφυ
gat p vīā ſolitudinis. t inualuit oīs ppls qui ve p
γεν ὁδὸν τῆς ἐρήμου· καὶ ἐνίσχυσεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γαΐ τοῦ κα
ſeqūretur poſt ipſos filios israel. t ipī receſſerūt
ταδιῶξαι ὀπίσω αὐτῶν τῶν υἱῶν ἰσρ. καὶ αὐτοὶ ἀπέστησαν
ab vrbe nō remāſit neq; vnus in gai t in be
ἀπὸ τῆς πόλεως οὐ κατελείφθη οὐδὲ εἷς ἐν τῇ γαΐ καὶ ἐν βαι
thel: q nō perſecutus eſt poſt iſrael. t reliquerūt ciuita
θηλ, ὃς οὐ κατεδίωξεν ὀπίσω ἰσραήλ· καὶ κατέλιπον τὴν πό
tē apertā: t perſecuti ſunt poſt iſrael. t ſteri
λιν ἀνεῳγυῖαν, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω ἰσραήλ· καὶ ἔπε
uīs ad iosue: extende manū tuā clypeū q̄ eſt
κύριος πρὸς ἰησοῦν, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου τῷ γαισῷ τῷ
in manu tua cōtra vrbē. in manus eīs tuas tra
ἐν τῇ χειρί σου ἐπὶ τὴν πόλιν· εἰς ὴν τὰς χεῖράς σου ἐδω
didi eā. t inſidie exurgent cīt feſtinatiōe de loco
κα αὐτήν· καὶ τὰ ἐνέδρα ἐξαναστήσονται τάχει ἐκ τοῦ τόπου
cor. t extēdit iosue clypeū t manū ſuā
σου. t ἐξέτεινεν ὁ ἰησοῦς τὸν γαίσον τὸν καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
in vrbē: t inſidie exurrexerūt cōfeſtim de lo
ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ τὰ ἐνέδρα ἐξανέστησαν ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου
co ſuo: t exierūt q̄ extēdit manū ſuā
σου· καὶ ἐξῆλθον ὃν ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ
in vrbē: t inſidie exurrexerūt cōfeſtim de lo
εἰς τὴν πόλιν· καὶ κατελάβοντο αὐτήν· καὶ ἔσπευσαν τες
ſuccēderūt ciuitatē in igne. t reſpiciētes habi
ἐνέπρησαν τὴν πόλιν ἐν πυρί· καὶ ἐπιβλεψάμενοι οἱ κάτοι
tatores gai ad tergū ſuū: t viderūt fumū vr
καὶ γαΐ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ ἀνέβαινεν ὁ καπνὸν τῆς πόλε
bis cōſcēdēte in celū: t nō vltra poterant quo
ως ἀναβαίνοντα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οὐκ ἔτι οὐκ εἶχον ποῦ
fugere hucvel huc. t ppls fugiēs in ſolitudinē cōuerſi
φυγεῖν ὧδε ἢ ὧδε. καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἔρημον ἐστράφη
ſunt cōtra perſequētes. t iosue t oīs israel
σαν ἐπὶ τοὺς διώκοντας· καὶ ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ

וַיַּרְא֣וּ כִי֩ לָכַ֨ד הָאוֹרֵ֜ב אֶת־ הָעִ֗יר וַיִּ֙
עֲל֣וּ עָשָׁן֮ הָעִיר֒ וַיָּשֻׁ֣בוּ אַנְשֵׁי֮ הָעַי֒ וַיַּכּוּ֙ אֶת־ אַנְשֵׁ֣י
הָעַ֔י וְאֵ֖לֶּה יָצְא֣וּ מִן־ הָעִ֑יר לִקְרָאתָ֔ם
וַיְהִי֙ לְיִשְׂרָאֵ֔ל בְּת֥וֹךְ זֶ֖ה מִזֶּ֑ה אֵ֚לֶּה מִכֶּ֔ה
וְאֵ֖לֶּה מַכִּ֣ים אוֹתָ֑ם עַד־ בִּלְתִּ֖י
הַשְׁאִ֣יר לוֹ־ שָׂרִ֔יד וּפָלִ֑יט וְאֶת־ מֶ֣לֶךְ
הָעַ֔י תָּפְשׂוּ֙ חַ֔י וַיִּקְרְב֥וּ אֹת֖וֹ אֶל־ חֲנֵ֥ה
יְהוֹשֻׁ֛עַ וַיִּרְא֥וּ כָל־ יִשְׂרָאֵ֖ל לַחֲרֹ֣ן
אֶת־ כָּל־ יֹשְׁבֵ֣י הָעַ֔י בַּשָּׂדֶ֖ה בַּמִּדְבָּ֣ר
אֲשֶׁר־ רָדְפ֣וּם בּ֑וֹ וַיִּפְּל֣וּ כֻלָּ֥ם לְפִי־ חָ֖רֶב
עַד־ תַּמָּ֣ם וַיָּשֻׁ֔בוּ כָּל־ יִשְׂרָאֵ֖ל
הָעַ֑י וַיַּכּ֥וּ אֹתָ֖הּ לְפִי־ חָֽרֶב׃ וַיְהִי֙ כָּל־
הַנֹּפְלִ֔ים בַּיּ֥וֹם הַה֖וּא מֵאִ֣ישׁ וְעַד־ אִשָּׁ֑ה
שְׁנֵ֥ים עָשָׂ֖ר אֶ֣לֶף כָּל־ אַנְשֵׁ֑י הָעָֽי׃
וַיהוֹשֻׁ֗עַ לֹא־ הֵשִׁ֤יב יָדוֹ֙ אֲשֶׁר־ נָטָ֣ה
בַּכִּידוֹן֮ עַד־ אֲשֶׁר֒ הֶחֱרִ֣ים אֵת־ כָּל־
יֹשְׁבֵ֣י הָעַ֔י רַ֚ק הַבְּהֵמָ֣ה וּשְׁלַ֔ל הָעִ֖יר
הִנְהִ֑יא בָּזְז֥וּ לָהֶ֖ם יִשְׂרָאֵ֔ל כִּדְבַ֣ר
יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה אֶת־ יְהוֹשֻׁ֑עַ וַיִּשְׂרֹ֖ף
יְהוֹשֻׁ֛עַ אֶת־ הָעַ֥י וַיְשִׂימֶ֖הָ תֵּ֣ל עוֹלָ֑ם
שְׁמָמָ֥ה עַד־ הַיּ֖וֹם הַזֶּֽה׃ וְאֶת־ מֶ֣לֶךְ
הָעַ֔י תָּלָ֥ה עַל־ הָעֵ֖ץ עַד־ עֵ֣ת הָעָ֑רֶב
וּכְבֹא֙ הַשֶּׁ֔מֶשׁ צִוָּ֥ה יְהוֹשֻׁ֖עַ וַיּוֹרִ֣ידוּ
אֶת־ נִבְלָת֗וֹ מִן־ הָעֵץ֙ וְיַשְׁלִ֣יכוּ אוֹתָ֔הּ
אֶל־ פֶּ֥תַח שַׁ֖עַר הָעִ֑יר וַיָּקִ֣ימוּ עָלָ֔יו
גַּ֥ל אֲבָנִ֖ים גָּד֣וֹל עַר־ הַיּ֥וֹם הַזֶּֽה׃ אָ֣ז
יִבְנֶ֤ה יְהוֹשֻׁעַ֙ מִזְבֵּ֔חַ לַיהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖י
יִשְׂרָאֵ֑ל בְּהַ֕ר עֵיבָ֖ל׃ כַּאֲשֶׁ֣ר צִוָּ֣ה מֹשֶׁ֔ה
עֶ֥בֶד יְהוָ֖ה אֶת־ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל כַּכָּת֣וּב
בְּסֵ֣פֶר תּוֹרַ֣ת מֹשֶׁ֔ה מִזְבַּ֥ח אֲבָנִ֖ים שְׁלֵמ֥וֹת
אֲשֶׁר־ לֹא־ הֵנִ֥יף עֲלֵיהֶ֖ם בַּרְזֶ֑ל וַיַּעֲל֣וּ
עָלָ֔יו עֹל֥וֹת לַיהוָ֖ה וַיִּזְבְּח֥וּ שְׁלָמִֽים׃
וַיִּכְתֹּ֣ב שָׁ֔ם עַל־ הָאֲבָנִ֖ים אֶת־ מִשְׁנֵ֣ה תּוֹרַ֑ת
מֹשֶׁ֕ה אֲשֶׁ֥ר כָּתַ֖ב לִפְנֵ֥י בְנֵי־ יִשְׂרָאֵֽל׃
וְכָל־ יִשְׂרָאֵ֣ל וְזִקְנָיו֩ וְשֹׁטְרִ֨ים וְשֹׁפְטָיו֜
עֹמְדִ֣ים מִזֶּ֣ה וּמִזֶּ֗ה לִפְנֵי֙ הָאָרֹ֣ן נֶגֶד֮ הַכֹּהֲנִים֒
הַנֹּשְׂאִ֣ים אֶת־ אֲר֣וֹן בְּרִית־ יְהוָ֔ה כַּגֵּ֖ר
כָּאֶזְרָ֑ח חֲצִ֤י אֵלָה֙ אֶל־ מוּל֣ הַר־ גְּרִזִ֔ים
וַהֲחֵצִ֖י אֵ֣לָה אֶל־ מוּל֣ הַר־ עֵיבָ֑ל כַּאֲשֶׁ֣ר
צִוָּ֣ה מֹשֶׁ֣ה עֶֽבֶד־ יְהוָ֗ה לְבָרֵךְ֙ אֶת־ הָעָ֣ם
יִשְׂרָאֵ֔ל בָּרִ֥אשׁנָֽה׃ וְאַחֲרֵי־ כֵ֕ן קָרָ֖א
אֵת֙ כָּל־ דִּבְרֵ֣י הַתּוֹרָ֔ה הַבְּרָכָ֖ה וְהַקְּלָלָ֑ה
כְּכֹ֖ל הַכָּת֥וּב בְּסֵ֖פֶר הַתּוֹרָֽה׃ לֹא־ הָיָ֣ה
דָבָר֮ מִכֹּל֒ אֲשֶׁ֣ר צִוָּ֣ה מֹשֶׁ֔ה אֲשֶׁ֥ר לֹא־
קָרָ֖א יְהוֹשֻׁ֑עַ נֶ֚גֶד כָּל־ קְהַ֣ל יִשְׂרָאֵ֔ל
וְהַנָּשִׁ֖ים וְהַטַּ֣ף וְהַגֵּ֔ר הַהֹלֵ֖ךְ בְּקִרְבָּֽם׃

וַיְהִי֙ כְּשָׁמְעָ֔ם כָּל־ הַמְּלָכִ֖ים אֲשֶׁר
בְּעֵ֣בֶר הַיַּרְדֵּ֑ן בָּהָ֣ר וּבַשְּׁפֵלָ֗ה וּבְכֹל֙ חוֹף֙
הַיָּ֣ם הַגָּד֔וֹל מ֖וּל הַלְּבָנ֑וֹן הַחִתִּ֤י
הָאֱמֹרִי֙ הַכְּנַעֲנִ֣י הַפְּרִזִּ֔י הַחִוִּ֖י וְהַיְבוּסִֽי׃
וַיִּתְקַבְּצ֣וּ יַחְדָּ֔ו לְהִלָּחֵ֖ם עִם־ יְהוֹשֻׁ֣עַ
וְעִם־ יִשְׂרָאֵ֑ל פֶּ֥ה אֶחָ֖ד׃ וְיֹשְׁבֵ֣י גִבְע֔וֹן
שָׁמְע֖וּ אֵ֣ת אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֣ה יְהוֹשֻׁ֔עַ לִּ֖ים
לְיֵרִיחוֹ֙ וְלָעָ֔י וַיַּעֲשׂ֣וּ גַם־ הֵ֔מָּה
וַיִּלְכְּד֖וּ עָרִ֑ים וַיֵּלְכ֣וּ גִבְעוֹנִ֔ים וַיִּקְח֥וּ שְׂקִ֖ים בָּלִ֑ים
לַחֲמ֣וֹר וְנֹאדוֹת֙ יַ֔יִן בָּלִ֖ים וּמְבֻקָּעִֽים
וְצִמְּדִ֥ים וְנַעֲל֖וֹת בָּלֽוֹת וְטִלְאֽוֹת׃
וּבִגְדֵיהֶ֥ם בָּלִ֖ים וְיִבֶ֣שׁ לַחְמָ֑ם הָיָ֖ה נִקּוּדִֽים׃
וַיֵּלְכ֣וּ אֶל־ יְהוֹשֻׁ֗עַ אֶל־ אִ֙ישׁ֙ יִשְׂרָאֵל֙ הַֽמַּחֲנֶ֔ה
וַיֹּאמְר֣וּ אֲלֵיהֶ֔ם וְאֵ֖ישׁ יִשְׂרָאֵ֑ל לֹ֥א
כְרֹ֖ת יְהוֹשֻׁ֣עַ וְלֹא־ אֲבָדִ֔ים וְהִכָּלְלָֽה׃
וַיֹּאמְר֣וּ אֵלָ֔יו וְאֵ֖ישׁ יִשְׂרָאֵ֑ל לֹ֥א
כְרֹ֖ת יְהוֹשֻׁ֣עַ וְלֹא־ אֲבָדִ֔ים וְהִכָּלְלָֽה׃
וַיֹּאמְר֣וּ אֵלָ֔יו וְאֵ֖ישׁ יִשְׂרָאֵ֑ל לֹ֥א
כְרֹ֖ת יְהוֹשֻׁ֣עַ וְלֹא־ אֲבָדִ֔ים וְהִכָּלְלָֽה׃
וַיֹּאמְר֣וּ אֵלָ֔יו וְאֵ֖ישׁ יִשְׂרָאֵ֑ל לֹ֥א
כְרֹ֖ת יְהוֹשֻׁ֣עַ וְלֹא־ אֲבָדִ֔ים וְהִכָּלְלָֽה׃

Exo. 10.d. Deut. 17.a.

Ca.ix.

Quibus auditis cūcti reges amorreorum trans iordanē qui versabantur in montanis & cāpestribus in maritimis ac littore magni maris. Hi quoq; q hitabant iuxta hiabānī etheus & amorreo: chananeus: pherezeus & euseus & iebuseus congregati sūt pariter vt pugnarēt cōtra iosue & israel vno animo cadēq; mia. At hi q hitabāt in gabaō audientes cūcta q fecerat iosue hiericho & hay callide cogitātes tulerunt sibi cibaria: taccos veteres asinis iponētes & vtres vinarios fissos & attq cōsutos: calciamēta q pantiq q ad indicīū vetustatis pitaciis cōsuta: erant: iduti veteribus vestimētis, pānes quoq; quos portabāt ob viaticū duri erant & in fruſtra cōminuti. Perrexerūtq; ad iosue q tūc morabatur & castris galgale: & dixerunt ei atq; filiis israel: De terra lōginq venimus: pacē vobiscū facere cupientes. Rūderūtq; filii israel ad eos: atq; dixerūt. Ne forte q terra q nobis forte debetur hitetis: & nō possim fedus inire vobiscū. At illi ad iosue: Ferui in quiunt tur sum. Quib iosue ait. Qui nā estis vos: aut vñ venistis? Rūdeūt. De terra lōginq valde venerūt ferui tui in nomie dñi dei tui. Audiuimus ei famā potentie eius cuncta que fecit in egypto & duobus regibus ammorreorū qui fuerūt trans iordanem sehon

וַיִּרְא֣וּ כִי֩ לָכַ֨ד הָאוֹרֵ֜ב אֶת־ הָעִ֗יר וַיִּ֙
עֲל֣וּ עָשָׁן֮ הָעִיר֒ וַיָּשֻׁ֣בוּ אַנְשֵׁי֮ הָעַי֒ וַיַּכּוּ֙ אֶת־ אַנְשֵׁ֣י
הָעַ֔י וְאֵ֖לֶּה יָצְא֣וּ מִן־ הָעִ֑יר לִקְרָאתָ֔ם
וַיְהִי֙ לְיִשְׂרָאֵ֔ל בְּת֥וֹךְ זֶ֖ה מִזֶּ֑ה אֵ֚לֶּה מִכֶּ֔ה
וְאֵ֖לֶּה מַכִּ֣ים אוֹתָ֑ם עַד־ בִּלְתִּ֖י
הַשְׁאִ֣יר לוֹ־ שָׂרִ֔יד וּפָלִ֑יט וְאֶת־ מֶ֣לֶךְ
הָעַ֔י תָּפְשׂוּ֙ חַ֔י וַיִּקְרְב֥וּ אֹת֖וֹ אֶל־ חֲנֵ֥ה
יְהוֹשֻׁ֛עַ וַיִּרְא֥וּ כָל־ יִשְׂרָאֵ֖ל לַחֲרֹ֣ן
אֶת־ כָּל־ יֹשְׁבֵ֣י הָעַ֔י בַּשָּׂדֶ֖ה בַּמִּדְבָּ֣ר
אֲשֶׁר־ רָדְפ֣וּם בּ֑וֹ וַיִּפְּל֣וּ כֻלָּ֥ם לְפִי־ חָ֖רֶב
עַד־ תַּמָּ֣ם וַיָּשֻׁ֔בוּ כָּל־ יִשְׂרָאֵ֖ל
הָעַ֑י וַיַּכּ֥וּ אֹתָ֖הּ לְפִי־ חָֽרֶב׃ וַיְהִי֙ כָּל־
הַנֹּפְלִ֔ים בַּיּ֥וֹם הַה֖וּא מֵאִ֣ישׁ וְעַד־ אִשָּׁ֑ה
שְׁנֵ֥ים עָשָׂ֖ר אֶ֣לֶף כָּל־ אַנְשֵׁ֑י הָעָֽי׃
וַיהוֹשֻׁ֗עַ לֹא־ הֵשִׁ֤יב יָדוֹ֙ אֲשֶׁר־ נָטָ֣ה
בַּכִּידוֹן֮ עַד־ אֲשֶׁר֒ הֶחֱרִ֣ים אֵת־ כָּל־
יֹשְׁבֵ֣י הָעַ֔י רַ֚ק הַבְּהֵמָ֣ה וּשְׁלַ֔ל הָעִ֖יר
הִנְהִ֑יא בָּזְז֥וּ לָהֶ֖ם יִשְׂרָאֵ֔ל כִּדְבַ֣ר
יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה אֶת־ יְהוֹשֻׁ֑עַ וַיִּשְׂרֹ֖ף
יְהוֹשֻׁ֛עַ אֶת־ הָעַ֥י וַיְשִׂימֶ֖הָ תֵּ֣ל עוֹלָ֑ם
שְׁמָמָ֥ה עַד־ הַיּ֖וֹם הַזֶּֽה׃ וְאֶת־ מֶ֣לֶךְ
הָעַ֔י תָּלָ֥ה עַל־ הָעֵ֖ץ עַד־ עֵ֣ת הָעָ֑רֶב
וּכְבֹא֙ הַשֶּׁ֔מֶשׁ צִוָּ֥ה יְהוֹשֻׁ֖עַ וַיּוֹרִ֣ידוּ
אֶת־ נִבְלָת֗וֹ מִן־ הָעֵץ֙ וְיַשְׁלִ֣יכוּ אוֹתָ֔הּ
אֶל־ פֶּ֥תַח שַׁ֖עַר הָעִ֑יר וַיָּקִ֣ימוּ עָלָ֔יו
גַּ֥ל אֲבָנִ֖ים גָּד֣וֹל עַר־ הַיּ֥וֹם הַזֶּֽה׃ אָ֣ז
יִבְנֶ֤ה יְהוֹשֻׁעַ֙ מִזְבֵּ֔חַ לַיהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖י
יִשְׂרָאֵ֑ל בְּהַ֕ר עֵיבָ֖ל׃ כַּאֲשֶׁ֣ר צִוָּ֣ה מֹשֶׁ֔ה
עֶ֥בֶד יְהוָ֖ה אֶת־ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל כַּכָּת֣וּב
בְּסֵ֣פֶר תּוֹרַ֣ת מֹשֶׁ֔ה מִזְבַּ֥ח אֲבָנִ֖ים שְׁלֵמ֥וֹת
אֲשֶׁר־ לֹא־ הֵנִ֥יף עֲלֵיהֶ֖ם בַּרְזֶ֑ל וַיַּעֲל֣וּ
עָלָ֔יו עֹל֥וֹת לַיהוָ֖ה וַיִּזְבְּח֥וּ שְׁלָמִֽים׃
וַיִּכְתֹּ֣ב שָׁ֔ם עַל־ הָאֲבָנִ֖ים אֶת־ מִשְׁנֵ֣ה תּוֹרַ֑ת
מֹשֶׁ֕ה אֲשֶׁ֥ר כָּתַ֖ב לִפְנֵ֥י בְנֵי־ יִשְׂרָאֵֽל׃
וְכָל־ יִשְׂרָאֵ֣ל וְזִקְנָיו֩ וְשֹׁטְרִ֨ים וְשֹׁפְטָיו֜
עֹמְדִ֣ים מִזֶּ֣ה וּמִזֶּ֗ה לִפְנֵי֙ הָאָרֹ֣ן נֶגֶד֮ הַכֹּהֲנִים֒
הַנֹּשְׂאִ֣ים אֶת־ אֲר֣וֹן בְּרִית־ יְהוָ֔ה כַּגֵּ֖ר
כָּאֶזְרָ֑ח חֲצִ֤י אֵלָה֙ אֶל־ מוּל֣ הַר־ גְּרִזִ֔ים
וַהֲחֵצִ֖י אֵ֣לָה אֶל־ מוּל֣ הַר־ עֵיבָ֑ל כַּאֲשֶׁ֣ר
צִוָּ֣ה מֹשֶׁ֣ה עֶֽבֶד־ יְהוָ֗ה לְבָרֵךְ֙ אֶת־ הָעָ֣ם
יִשְׂרָאֵ֔ל בָּרִ֥אשׁנָֽה׃ וְאַחֲרֵי־ כֵ֕ן קָרָ֖א
אֵת֙ כָּל־ דִּבְרֵ֣י הַתּוֹרָ֔ה הַבְּרָכָ֖ה וְהַקְּלָלָ֑ה
כְּכֹ֖ל הַכָּת֥וּב בְּסֵ֖פֶר הַתּוֹרָֽה׃ לֹא־ הָיָ֣ה
דָבָר֮ מִכֹּל֒ אֲשֶׁ֣ר צִוָּ֣ה מֹשֶׁ֔ה אֲשֶׁ֥ר לֹא־
קָרָ֖א יְהוֹשֻׁ֑עַ נֶ֚גֶד כָּל־ קְהַ֣ל יִשְׂרָאֵ֔ל
וְהַנָּשִׁ֖ים וְהַטַּ֣ף וְהַגֵּ֔ר הַהֹלֵ֖ךְ בְּקִרְבָּֽם׃

וַיְהִי֙ כְּשָׁמְעָ֔ם כָּל־ הַמְּלָכִ֖ים אֲשֶׁר
בְּעֵ֣בֶר הַיַּרְדֵּ֑ן בָּהָ֣ר וּבַשְּׁפֵלָ֗ה וּבְכֹל֙ חוֹף֙
הַיָּ֣ם הַגָּד֔וֹל מ֖וּל הַלְּבָנ֑וֹן הַחִתִּ֤י
הָאֱמֹרִי֙ הַכְּנַעֲנִ֣י הַפְּרִזִּ֔י הַחִוִּ֖י וְהַיְבוּסִֽי׃
וַיִּתְקַבְּצ֣וּ יַחְדָּ֔ו לְהִלָּחֵ֖ם עִם־ יְהוֹשֻׁ֣עַ
וְעִם־ יִשְׂרָאֵ֑ל פֶּ֥ה אֶחָ֖ד׃ וְיֹשְׁבֵ֣י גִבְע֔וֹן
שָׁמְע֖וּ אֵ֣ת אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֣ה יְהוֹשֻׁ֔עַ לִּ֖ים
לְיֵרִיחוֹ֙ וְלָעָ֔י וַיַּעֲשׂ֣וּ גַם־ הֵ֔מָּה
וַיִּלְכְּד֖וּ עָרִ֑ים וַיֵּלְכ֣וּ גִבְעוֹנִ֔ים וַיִּקְח֥וּ שְׂקִ֖ים בָּלִ֑ים
לַחֲמ֣וֹר וְנֹאדוֹת֙ יַ֔יִן בָּלִ֖ים וּמְבֻקָּעִֽים
וְצִמְּדִ֥ים וְנַעֲל֖וֹת בָּלֽוֹת וְטִלְאֽוֹת׃
וּבִגְדֵיהֶ֥ם בָּלִ֖ים וְיִבֶ֣שׁ לַחְמָ֑ם הָיָ֖ה נִקּוּדִֽים׃
וַיֵּלְכ֣וּ אֶל־ יְהוֹשֻׁ֗עַ אֶל־ אִ֙ישׁ֙ יִשְׂרָאֵל֙ הַֽמַּחֲנֶ֔ה
וַיֹּאמְר֣וּ אֲלֵיהֶ֔ם וְאֵ֖ישׁ יִשְׂרָאֵ֑ל לֹ֥א
כְרֹ֖ת יְהוֹשֻׁ֣עַ וְלֹא־ אֲבָדִ֔ים וְהִכָּלְלָֽה׃
וַיֹּאמְר֣וּ אֵלָ֔יו וְאֵ֖ישׁ יִשְׂרָאֵ֑ל לֹ֥א
כְרֹ֖ת יְהוֹשֻׁ֣עַ וְלֹא־ אֲבָדִ֔ים וְהִכָּלְלָֽה׃
וַיֹּאמְר֣וּ אֵלָ֔יו וְאֵ֖ישׁ יִשְׂרָאֵ֑ל לֹ֥א
כְרֹ֖ת יְהוֹשֻׁ֣עַ וְלֹא־ אֲבָדִ֔ים וְהִכָּלְלָֽה׃
וַיֹּאמְר֣וּ אֵלָ֔יו וְאֵ֖ישׁ יִשְׂרָאֵ֑ל לֹ֥א
כְרֹ֖ת יְהוֹשֻׁ֣עַ וְלֹא־ אֲבָדִ֔ים וְהִכָּלְלָֽה׃

Exo. 10.d. Deut. 17.a.

Ca.ix.

Quibus auditis cūcti reges amorreorum trans iordanē qui versabantur in montanis & cāpestribus in maritimis ac littore magni maris. Hi quoq; q hitabant iuxta hiabānī etheus & amorreo: chananeus: pherezeus & euseus & iebuseus congregati sūt pariter vt pugnarēt cōtra iosue & israel vno animo cadēq; mia. At hi q hitabāt in gabaō audientes cūcta q fecerat iosue hiericho & hay callide cogitātes tulerunt sibi cibaria: taccos veteres asinis iponētes & vtres vinarios fissos & attq cōsutos: calciamēta q pantiq q ad indicīū vetustatis pitaciis cōsuta: erant: iduti veteribus vestimētis, pānes quoq; quos portabāt ob viaticū duri erant & in fruſtra cōminuti. Perrexerūtq; ad iosue q tūc morabatur & castris galgale: & dixerunt ei atq; filiis israel: De terra lōginq venimus: pacē vobiscū facere cupientes. Rūderūtq; filii israel ad eos: atq; dixerūt. Ne forte q terra q nobis forte debetur hitetis: & nō possim fedus inire vobiscū. At illi ad iosue: Ferui in quiunt tur sum. Quib iosue ait. Qui nā estis vos: aut vñ venistis? Rūdeūt. De terra lōginq valde venerūt ferui tui in nomie dñi dei tui. Audiuimus ei famā potentie eius cuncta que fecit in egypto & duobus regibus ammorreorū qui fuerūt trans iordanem sehon

מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר
בְּעַשְׁתָּרוֹת׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ זִקְנֵינוּ וְכֹל
יֹשְׁבֵי אַרְצֵנוּ לֵאמֹר קְחוּ בְיֶדְכֶם צֵדָה
לַדָּרֶךְ וְלְכוּ לִקְרָאתָם וְאִמַרְתֶּם אֲלֵיהֶם
עֲבָדֵיכֶם אֲנָחְנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ לָנוּ בְּרִית׃
זֶה לַחְמֵנוּ חַם הִצְטַיַּדְנוּ אֹתוֹ מִבָּתֵּינוּ
בְּיוֹם צֵאתֵנוּ לָלֶכֶת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה
יָבֵשׁ וְהָיָה נְקוּדִים׃ וְאֵלֶּה נֹאדוֹת הַיַּיִן
אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ חֲדָשִׁים וְהִנֵּה הִתְבַּקָּעוּ
וְאֵלֶּה שַׂלְמוֹתֵינוּ וּנְעָלֵינוּ בָּלוּ מֵרֹב
הַדֶּרֶךְ מְאֹד׃ וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם
וְאֶת פִּי יְהוָה לֹא שָׁאָלוּ׃ וַיַּעַשׂ לָהֶם
יְהוֹשֻׁעַ שָׁלוֹם וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית
לְהַחֲיוֹתָם וַיִּשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה׃
וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַחֲרֵי אֲשֶׁר
כָּרְתוּ לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁמְעוּ כִּי קְרֹבִים
הֵם אֵלָיו וּבְקִרְבּוֹ הֵם יֹשְׁבִים׃ וַיִּסְעוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל עָרֵיהֶם בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וְעָרֵיהֶם גִּבְעוֹן וְהַכְּפִירָה
וּבְאֵרוֹת וְקִרְיַת יְעָרִים׃ וְלֹא הִכּוּם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי נִשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי
הָעֵדָה בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלֹנוּ
כָּל הָעֵדָה עַל הַנְּשִׂיאִם׃ וַיֹּאמְרוּ כָּל
הַנְּשִׂיאִם אֶל כָּל הָעֵדָה אֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ
לָהֶם בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לֹא
נוּכַל לְנָגַּע בָּהֶם׃ זֹאת נַעֲשֶׂה לָהֶם
וְהַחֲיֵה אוֹתָם וְלֹא יִהְיֶה עֲלֵינוּ קֶצֶף
עַל הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם׃
וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַנְּשִׂיאִם יְחִיוּ וְיִהְיוּ
חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי מַיִם לְכָל הָעֵדָה
כַּאֲשֶׁר דִּבְּרוּ לָהֶם הַנְּשִׂיאִם׃ וַיִּקְרָא
לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר
לָמָּה רִמִּיתֶם אֹתָנוּ לֵאמֹר רְחֹקִים
אֲנַחְנוּ מִכֶּם מְאֹד וְאַתֶּם נֹכְנִים אֹתָנוּ
יֹשְׁבִים׃ וְעַתָּה אְרוּרִים אַתֶּם וְלֹא
יִפָּרֵת מִכֶּם עֶבֶד וְחֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי

'regi efebon: '& og regi
"basan" qui erat
"i astaroth: dixerũtq; in o
bis" feniores' & omnes
"habitatores' terre nostre.
"Tollite' in manib? veis' ci
baria" ob lógisſimā" vi-
occurrite' eis" & dicite.
'Seruí vñ' fumus: " fedus
"inite" nobiſcum.
"En' panes qñ' egreſſi ſu
mus' de domibus noſtris:
'vt' veniremꝰ ad vos' cal
dos" fumſimus:' nũc' ſic
ci facti ſũt' & vetuſtate ni
mia' cõmiuti. " Vtres' vini
'nouos' ipleimus:" nunc
"rupti ſunt & ſoluti.
" Veſtes' & calciamẽta qui
bus iduimur: & q̃ habemꝰ
in pedibus" ob lógitudinẽ
lõgioris' vie' trita ſũt' & pe
ne cõſũpta.' Suſceperunt
igitur" de cibariis corũ: & '
os" dñi' no' interrogauerũt
" Feciſq; ſoſiue' cũ eis' pacẽ
& inito" federe pollicitus
ẽ' vt nõ occideret̃ur. ' Prin
cipes quoq; " mi' ſtitudis" iu
rauerũt" eis. " Poſt' dies aũt
'tres' initi' federis:' audie
rũt' q̃ in' vicino
"habitarẽt' & iter eos futu
ri" cent. ' Mouerunt q; ca
ſtra' filii' iſrael: & venerunt
" in' ciuitates corũ" die' ter
tio: ' q̃rũ hec vocabula ſũt:
' gabaon" & caphira
& beroth" & cariathiarim
' Et' nõ' peuſſerũt eos' eo q
' iurauſſent" eis" principes
' multitudinis' in noie dñi
' dei' iſrael. " Murmurauit
ta q̃
'omꝰe' vulgus' cõtra' princi
pes iſrael. ' Quꝰ' rñderunt
eis. ' Iuramus
'cis' in noie dñi' dei' iſrael
" & idcirco' non
p' possumus' cos' cõtigere.
Sed' hoc' faciemus" eis.
Refeructur quidẽ' vt viuãt
" ne' cõtra nos' ira dñi" cõ
citetur' ſi' peierauerimus:
ſed ſic" viuãt' vt
'i vſus' vniuerſe" multitudi
nis' ligna' cedãt: ' aquaſq;
' cõportẽt. Quibus hec' lo
quẽtibus ' vocauit gabao
nitas' ioſue: ' & dixit' eis.
'Cur' nos' decipere fraude
voluiſtis!" vt' diceretis" p-
cul' valde' habitamus' a vo
bis: ' cũ' i medio noſtri
'ſitis" Iraq; ſub' maledicto
ne' eritis: ' & non' deficiet
' de ſtirpe veſtra' ligna' ce
dẽs: ' aquaſq; ' cõportans

regi eſebon: τ ωg regi basan: qui
βασιλεῖ ἐσεβών, καὶ τῷ ὢγ βασιλεῖ τῆς βασὰν, ὃς
habitabat in astaroth τ in adram. τ dixerũt ad nos,
κατῴκει ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν ἀδραΐν. καὶ εἶπαν πρὸς ἡμᾶς
feniores ñri: τ oẽs habitantes terrã
οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν
nras dicẽtes: tollite vobis cibaria ad
ἡμῶν λέγοντες, λάβετε ἑαυτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν
vñ: τ ite in occursum eoꝝ. τ dicetis
ὁδὸν· καὶ πορεύεσθε εἰς συνάντησιν αὐτῶν· καὶ ἐρεῖτε
ad eos: ferui vñ sumus: ja nunc inite nobiſcũ fe
πρὸς αὐτούς, δοῦλοι ὑμῶν ἐσμέν, καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν δια
dus. hi panes ñri: calidos ſumpſimꝰ ad iter eos
θήκην. οὗτοι οἱ ἄρτοι ἡμῶν, θερμοὺς ἐφωδιάσθημεν αὐτοὺς
a domibus nſris in die: qua exiimꝰ
ἐκ τῶν οἴκων ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐξήλθομεν πορεύεσθαι
ad vos. nunc aũt ecce ſicci facti ſũt τ facti ſunt co
πρὸς ὑμᾶς· νῦν δὲ ἰδοὺ ἐξηράνθησαν καὶ γεγόνασιν βε
mmti. τ hi vtres vini: quos impleuimus
ῤῳγδηκότι· καὶ οὗτοι οἱ ἀσκοὶ τοῦ οἴνου, οὓς ἐπλήσαμεν
nouos: τ hi rupti ſũt. τ he veſtes no
καινούς, καὶ οὗτοι ἐῤῥάγησαν· καὶ ταῦτα τὰ ἱμάτια ἡ
ſtre inueterate ſunt et
μῶν πεπαλαίωται ἀπὸ τῆς πολλῆς ὁδοῦ σφόδρα· καὶ
multo nimis valde. τ
ſuſceperũt principes ciboria eoꝝ: τ
ἔλαβον οἱ ἄρχοντες τοὺς ἐπισιτισμοὺς αὐτῶν, καὶ τὸ
os dñi nõ interrogauerũt.
στόμα κυρίου οὐκ ἐπηρώτησαν· καὶ ἐποίησεν πρὸς αὐτ
is ioſue pacẽ: τ iniit eũ eis fedus:
τοὺς ἰησοῦς εἰρήνην, καὶ ἔθετο πρὸς αὐτοὺς διαθήκην,
τ iurauerũt eis principes cõgregatiõis.
τ ὤμοσαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς·
facti ſunt poſt tres dies poſtq̃
ἐγένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸ διαθέσθαι πρὸς αὐ
is fedus: audierũt: q̃ in vicino ſint
τοὺς διαθήκην, ἤκουσαν, ὅτι ἐγγύθεν εἰσὶν αὐτῶν, καὶ ὅτι
in ipſis habitãt.
ἐν αὐτοῖς κατοικοῦσιν· καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ
ꝑfecti ſunt filii iſrael τ
ἦλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ· αἱ
venerũt in ciuitates eoꝝ die tertio.
δὲ πόλεις αὐτῶν γαβαὼν καὶ καφιρὰ καὶ βηρώθ· καὶ τὸ
Et nõ' peuſſerũt eos' eo q̃
ἔθνος οὐκ ἐπάταξαν αὐτοὺς διὰ τὸν ὅρκον, ὃν ὤμοσαν αὐτοῖς
iurauerũt' eis' principes'
ἄρχοντες τοῦ συναγωγῆς· καὶ
multitudinis' in noie dñi
συνεγόγγυσεν πᾶσα ἡ συνα
dei' iſrael. " Murmurauit
gatio cõtra' principes. τ dixerũt eis' prin
ta q̃
cipes oi cõgregatiõis: nos iuramus eis' dñm
'omꝰe' vulgus' cõtra' princi
τες πᾶσι τῇ συναγωγῇ, ἡμεῖς ὠμόσαμεν αὐτοῖς κύρι
pes iſrael. ' Quꝰ' rñderunt
ῳ θεῷ ἰσραήλ· καὶ νῦν οὐ δυνησόμεθα ἅψασθαι αὐτῶν,
eis. ' Iuramus
hoc faciamus eis viuere ꝑmittere illos τ poſſidea
τοῦτο ποιήσωμεν αὐτοῖς ζωγρῆσαι αὐτοὺς καὶ πᾶσι ποιη
mus eos: τ nõ erit cõtra nos ira ꝑ iuramẽtũ:
σώμεθα αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσαι καθ' ἡμῶν ὀργὴ διὰ τὸν ὅρκον,
q̃ iurauimus eis. τ dixerũt eis principes: vt
ὃν ὠμόσαμεν αὐτοῖς· καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες ζήσον
uẽt τ crent ligna cedẽtes τ aquã portãtes oi cõgrega
ται καὶ ἔσονται ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι πάσῃ τῇ συναγω
tiõi: ſicut dixerũt eis principes. τ cõuocauit
γῇ, καθάπερ ἐλάλησαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες· καὶ συνεκάλεσεν
illos ioſue: ' & locut' eſt eis' dicẽs: cur
αὐτοὺς ἰησοῦς, καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων, διατί παρελογίσα
ſtis me dicẽtes: de lõge ſumus a te valde: vos
σθέ με λέγοντες, μακρὰν ἐσμὲν ἀπὸ σοῦ σφόδρα, ὑμεῖς
ãt de regione eſtis habitãtes inter nos: ' nunc maledi
δὲ ἐγγὺς ἐστε τῶν κατοικούντων ἐν ἡμῖν· καὶ νῦν ἐπικατά
cti eſtis: nõ deerit ex vobis ſeruus nec̃ ligna cedẽs
ρατοι ἐστέ, οὐ μὴ ἐκλείπῃ ἐξ ὑμῶν δοῦλος οὐδὲ ξυλοκόπος

עֲנָה מַיִם לְבֵית אֱלֹהָי׃ וַיַּעֲנוּ אֹתָ יְהוֹשֻׁעַ
וַיֹּאמְרוּ כִּי הֻגֵּד הֻנַּד לַעֲבָדֶיךָ אֵת
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת מֹשֶׁה
עַבְדּוֹ לָתֵת לָכֶם אֶת כָּל הָאָרֶץ
נָתַן וְלְהַשְׁמִיד אֶת כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
מִפְּנֵיכֶם וַנִּירָא מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵינוּ
בָּבָ מִפְּנֵיכֶם וַנַּעֲשֶׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה׃
עָשָׂה וְעַתָּה הִנֵּנוּ בְיָדֶךָ כַּטּוֹב וְכַיָּשָׁר
בְּעֵינֶיךָ לַעֲשׂוֹת לָנוּ עֲשֵׂה וַיַּעַשׂ לָהֶם
כֵּן וַיַּצֵּל אוֹתָם מִיַּד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא
נָתַן הָרְגוּם יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא
עָרַר וַיִּתְּנֵם יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם לְעֵדָה
זָבַח וְלַמִּזְבֵּחַ יְהוָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אֶל
קוּם בַּחַר הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר׃
חָנָה וַיְהִי כְּשׁוֹמְעַ אֲדֹנִי צֶדֶק מֶלֶךְ Cap. x.
הָיָה יְרוּשָׁלַם כִּי לָכַד יְהוֹשֻׁעַ אֶת
חָרַם הָעַר וַיַּחֲרִימָהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לַיְרִיחוֹ
לִירִיחוֹ וּלְמַלְכָּהּ כֵּן עָשָׂה לָעַי
וּלְמַלְכָּהּ וְכִי הֵשִׁלִּימוּ יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת
שָׁלַם יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְּקִרְבָּם׃ וַיִּרְאוּ מְאֹד
יָרֵא כִּי עִיר גְּדוֹלָה גִּבְעוֹן כְּאַחַת עָרֵי
כֶּלֶב גָּדֵל הַמְּלוּכָה וְכִי הִיא גְּדוֹלָה כֵּן הָעַי
שָׁלָה וְכָל אֲנָשֶׁיהָ גִּבֹּרִים׃ וַיִּשְׁלַח אֲדֹנִיצֶדֶק
מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶל הוֹהָם מֶלֶךְ חֶבְרוֹן
וְאֶל פִּרְאָם מֶלֶךְ יַרְמוּת וְאֶל יָפִיעַ
מֶלֶךְ לָכִישׁ וְאֶל דְּבִיר מֶלֶךְ עֶגְלוֹן
לֵאמֹר עֲלוּ אֵלַי וְעִזְרֻנִי וְנַכֶּה אֶת
נִבְעוֹן כִּי הִשְׁלִימָה אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּאָסְפוּ וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת
אֶמֹרִי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם מֶלֶךְ
חֶבְרוֹן מֶלֶךְ יַרְמוּת מֶלֶךְ לָכִישׁ
מֶלֶךְ עֶגְלוֹן הֵם וְכָל מַחֲנֵיהֶם וַיִּחֲנוּ
חָנָה עַל גִּבְעוֹן וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ וַיִּשְׁלְחוּ אַנְשֵׁי
לָחַם גִּבְעוֹן אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַמַּחֲנֶה
גִּלְגָּל שְׁלַח לְאמֹר אַל תִּרְפֶּה יָדְךָ מֵעֲבָדֶיךָ
רָפָה עֲלֵה אֵלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹשִׁיעָה לָנוּ
יָשַׁע

'in' domum' dei mei. Qui
'reſponderunt.
"Nũciatum eſt nobis" ſer-
uis tuis
q' promiſſit' dñs' deus
tuus' moyſi
ſeruo ſuo: ' vt traderet' vo
bis' omnem' terram:
& diſperderet" cunctos
"habitatores' eius. " Timui
mus igitur' valde: & pro-
uidimus" aiabus nr̃is: ' vñ
terrore cõpulſi: " & hoc' cõ
filiũ" iniuimus.
" Nũc aũt' in manu tua' ſu
mꝰ' qd' tibi' bonũ' & rectũ
videtur: " fac' nobis. ' Fecit
ergo ioſue vt dixerat
& liberauit" eos' de mãu
' filiorꝰ' iſrael: ' vt non
"occideꝛ̃tur. ' Deerquitq;
' in' illo' die
eos eſſe in miſterio cũcti
' populi
& altaris' dñi: ' cedentes
eligna' & aquas' cõportã-
tes' vſq; i' pl's' tps' i' loco
' quẽ' dñs' elegiſſet. Io.
Vẽ' cum audiſſet' a
' iſrael' & eſſent federati co
rum: ' tumuit' valde.
' Vrbs' enim' magna erat
' gabaon: & vna' ciuitatũ
' regalium: " & ' maior op-
pido' hay:
' oẽsq; bellatores eius' for
tiſſimi. " Miſit ergo' adoni
ſedech' rex' ieruſalẽ' ad' o-
ham' regem' hebron
& ad' pharã' regem' hieri-
mouth' ad' iaphie' quoq;
" regem' lachis' & ad' da-
bir' regem' eglon:
' dices: " ad me' aſcẽdite' &
ferte ꝑſidiũ: ' vt expugne-
mus' gabaõ: ' q̃re' tranſfu
gerit' ad' ioſue' & ad
filios' iſrael. " Cõgregati
gitur' aſcenderunt" quin-
q; " reges' amorreoꝝ.
' Rex
' ieruſalẽ: ' rex
' hebron: ' rex' hierimoth:
' rex' lachis:
' rex' eglõ: ' ſimul' cũ' exer-
citibus ſuis: ' & caſtrameta
ti ſunt' circa' gabaon' op-
pugnãtes' eã. " Hitatores
ãt' gabaon vrbis obſeſſe
' miſerũt' ad' ioſue: q tunc
morabatur' in' caſtris apd
' galgalã' & ' dixerũt ei. " Ne
' retrahas' manus tuas' ab
auxilio ſeruorũ tuorum:
' Aſcende' cito' & libera

ἀρὰ ἀμὴ portãs mihi τ deo meo. τ reſpõderũt
οὐκ ἔσται ἐν σοὶ ἀρὰ ἐν τῷ θεῷ μου. καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ
ioſue dicẽtes: q̃ vñi
ἰησοῦ λέγοντες, ὅτι ἀγγελίᾳ ἀπηγγέλη ἡμῖν, ὅσα συνε
nũciatum eſt nobis
τάξατο κύριος ὁ θεὸς σου μωυσῆ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, δοῦ
ferui tui
ναι ὑμῖν τὴν γῆν, καὶ ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς καὶ πάν
q' promiſſet' dñs' deus
tuus' moyſi
τας τοὺς κατοικοῦντας ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.
ſeruo ſuo: ' vt traderet' vo
τ timuimus valde pro aiabus nr̃is a fa
bis' omnem' terram:
& diſperderet" cunctos
ciem vñã: τ fecimus rem hãc: τ nũc
"habitatores' eius.
σάπου ὑμῶν, καὶ ἐποιήσαμεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ νῦν
" Nũc aũt' in manu tua' ſu
ἴδε ἐσόμεθα ὑποχείριοι ὑμῖν, ὡς ἀρέσκει ὑμῖν καὶ ὡς δοκεῖ
mꝰ' qd' tibi' bonũ' & rectũ
facere nobis: facite. τ fecerũt eis ſic:
videtur: " fac' nobis. ' Fecit
ποιῆσαι ἡμῖν, ποιήσατε· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς οὕτως,
ergo ioſue vt dixerat
τ liberauit eos ioſue in die illa de manꝰ
& liberauit" eos' de mãu
καὶ ἐξείλατο αὐτοὺς ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χει
' filiorꝰ' iſrael: ' vt non
buas filiorum iſrael: τ nõ occiderũt eos τ ſtatuit eos
"occideꝛ̃tur. ' Deerquitq;
ἀῤῥωδίαν υἱοῦ, καὶ οὐκ ἀνεῖλον αὐτούς· καὶ κατέῤῥησεν αὐτὸ
' in' illo' die
ioſue in die illo ligna cedẽtes τ aquã cõportãtes ei
eos eſſe in miſterio cũcti
ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυλοκόπους καὶ ὑδροφόρους πά
' populi
σῃ τῇ συναγωγῇ καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ ἕως ἔρχονται τῆς ἡμέρας
& altaris' dñi: ' cedentes
hodierñ τ ad locñ quẽ elegiſſet.
eligna' & aquas' cõportã-
τῆς σήμερον καὶ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξηται. Ca.10.
tes' vſq; i' pl's' tps' i' loco
' quẽ' dñs' elegiſſet. Io.
Ὡς δὲ ἤκουσεν ἀδωνισεδὲκ βασιλεὺς ἱερουσαλήμ,
Vẽ' cum audiſſet' a
ᾗ ἐφοβήθη ἰησοῦς, μὴ ἐκλείπωσιν ἀπ' αὐτοῦ ἄνδρες
' doniſedech' rex
δυνατοὶ ἰσχύι, καὶ ἦν ἐκλείπουσα ἡ γαβαών· καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ
' ieruſalẽ' & ſubuerſſet eam:
ioſue dicẽtes: q̃ vñi
' ſicut' enim' fecerat
ἰησοῦ λέγοντες, ὅτι ἀγγελίᾳ ἀπηγγέλη ἡμῖν, ὅσα συνε
' hay' & ſubuerſſet eam:
τάξατο κύριος ὁ θεὸς σου μωυσῆ τῷ παιδὶ αὐτοῦ, δοῦ
' ſicut' enim' fecerat
ναι ὑμῖν τὴν γῆν, καὶ ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς καὶ πάν
' hiericho' & regi eius: ' ſic
τας τοὺς κατοικοῦντας ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.
' fecit hay
τ timuimus valde pro aiabus nr̃is a fa
" & regi illius: " & q̃ tranſſu
ciem vñã: τ fecimus rem hãc: τ nũc
giſſet' gabaonite' ad
ſicut ecce ſicci facti ſũt τ facti ſunt co
' iſrael' & eſſent federati co
ſcalceamenta qui
rum: ' tumuit' valde.
bus iduimur: & q̃ habemꝰ
' Vrbs' enim' magna erat
in pedibus" ob lógitudinẽ
' gabaon: & vna' ciuitatũ
lõgioris' vie' trita ſũt' & pe
' regalium: " & ' maior op-
ne cõſũpta.' Suſceperunt
pido' hay:
igitur" de cibariis corũ: & '
' oẽsq; bellatores eius' for
os" dñi' no' interrogauerũt
tiſſimi. " Miſit ergo' adoni
" Feciſq; ſoſiue' cũ eis' pacẽ
ſedech' rex' ieruſalẽ' ad' o-
& inito" federe pollicitus
ham' regem' hebron
ẽ' vt nõ occideret̃ur. ' Prin
& ad' pharã' regem' hieri-
cipes quoq; " mi' ſtitudis" iu
mouth' ad' iaphie' quoq;
rauerũt" eis. " Poſt' dies aũt
" regem' lachis' & ad' da-
'tres' initi' federis:' audie
bir' regem' eglon:
rũt' q̃ in' vicino
dices: " ad me' aſcẽdite' &
"habitarẽt' & iter eos futu
ferte ꝑſidiũ: ' vt expugne-
ri" cent. ' Mouerunt q; ca
mus' gabaõ: ' q̃re' tranſfu
ſtra' filii' iſrael: ' & venerunt
gerit' ad' ioſue' & ad
" in' ciuitates corũ" die' ter
filios' iſrael. " Cõgregati
tio: ' q̃rũ hec vocabula ſũt:
gitur' aſcenderunt" quin-
' gabaon' & caphira
q; " reges' amorreoꝝ.
& beroth" & cariathiarim
' Rex
' Et' nõ' peuſſerũt eos' eo q
' ieruſalẽ: ' rex
' iurauſſent" eis" principes
' hebron: ' rex" hierimoth:
' multitudinis' in noie dñi
' rex' lachis:
' dei' iſrael. " Murmurauit
' rex' eglõ: ' ſimul' cũ' exer-
ta q̃
citibus ſuis: ' & caſtrameta
'omꝰe' vulgus' cõtra' princi
ti ſunt' circa' gabaon' op-
pes iſrael. ' Quꝰ' rñderunt
pugnãtes' eã. " Hitatores
eis. ' Iuramus
ãt' gabaon vrbis obſeſſe
' miſerũt' ad' ioſue: q tunc
morabatur' in' caſtris apd
' galgalã' & ' dixerũt ei. " Ne
' retrahas' manus tuas' ab
auxilio ſeruorũ tuorum:
' Aſcende' cito' & libera

לָנוּ ׀ וְעֶזְרֵנוּ ׀ כִּי ׀ נִקְבְּצוּ אֵלֵינוּ כָּל־ קֹבֵץ
מַלְכֵי ״ הָאֱמֹרִי ׀ יֹשְׁבֵי ׀ הָהָר׃ ׀ וַיַּעַל ׀ עֲלֵה
יְהוֹשֻׁעַ ׀ מִן ׀ הַגִּלְגָּל ״ הוּא ׀ וְכָל ׀ עַם
הַמִּלְחָמָה ׀ עִמּוֹ ׀ וְכֹל ׀ גִּבּוֹרֵי ׀ הֶחָיִל׃ ׀ לַחַם־ גִּבּוֹר
וַיֹּאמֶר ׀ יְהוָה ׀ אֶל ׀ יְהוֹשֻׁעַ ׀ אַל ׀ תִּירָא אָמַר יָרֵא
מִפְּנֵיהֶם ״ כִּי ׀ בְיָדְךָ ׀ נְתַתִּים ׀ לֹא ׀ יַעֲמֹד ׀ אִישׁ ׀ מִתָּן עָמֹד
מִפָּנֶיךָ ׀׀ בְּגִבְעוֹן׃ ׀ וַיָּבֹא ׀ אֲלֵיהֶם ״ פָּנָה בּוֹא
יְהוֹשֻׁעַ ׀ פִּתְאֹם ׀ כָּל־ הַלַּיְלָה ׀ עָלָה מִן
הַגִּלְגָּל׃ ׀׀ וַיהָמֵם ׀ יְהוָה ׀ לִפְנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל הָמַם
וַיַּכֵּם־ מַכָּה ׀ גְּדוֹלָה ׀ בְּגִבְעוֹן ׀ וַיִּרְדְּפֵם ״׀ נָגַף
דֶּרֶךְ ׀ מַעֲלֵה ׀ בֵּית־חוֹרֹן ׀ וַיַּכֵּם ׀ עַד־ עֲזֵקָה כֶּדֶךְ עֲלֵה
וְעַד ׀ מַקֵּדָה׃ ׀ וַיְהִי ׀ בְּנֻסָם ׀ מִפְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל הָיָה נוּס
הֵם ׀ בְּמוֹרַד ׀ בֵּית־חוֹרֹן ׀ וַיהוָה ׀ הִשְׁלִיךְ יָרַד שָׁלַךְ
״׀ עֲלֵיהֶם ״אֲבָנִים ׀ גְּדֹלוֹת ׀ מִן ׀ הַשָּׁמָיִם
עַד־ עֲזֵקָה ׀ וַיָּמֻתוּ ״ רַבִּים ׀ אֲשֶׁר ׀ מֵתוּ מוּת־ רַבִּים
בַּאֲבָנֵי ׀ הַבָּרָד ׀ מֵאֲשֶׁר ׀ הָרְגוּ ״ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל ׀ בַּחָרֶב׃ ׀ אָז ׀ יְדַבֵּר ׀ יְהוֹשֻׁעַ דִּבֶּר
לַיהוָה ״׀ בְּיוֹם ״ תֵּת ׀ יְהוָה ״ אֶת ׀ הָאֱמֹרִי ״׀ נָתַן
לִפְנֵי ׀ בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ״ וַיֹּאמֶר ׀ לְעֵינֵי ׀ כָּנָה
יִשְׂרָאֵל ׀ שֶׁמֶשׁ ׀ בְּגִבְעוֹן ׀ דּוֹם ״׀ וְיָרֵחַ
בְּעֵמֶק ׀ אַיָּלוֹן׃ ׀ וַיִּדֹּם ׀ הַשֶּׁמֶשׁ ׀ וְיָרֵחַ
עַמַד ״ עַד ״׀ יִקֹּם ״׀ גּוֹי ״ אֹיְבָיו ׀ הֲלֹא ׀ הִיא נָקָם
כָּתוּב ״ עַל־ סֵפֶר ׀ הַיָּשָׁר ׀ וַיַּעֲמֹד הַשֶּׁמֶשׁ כָּתַב עָמַד
בַּחֲצִי ׀ הַשָּׁמַיִם ״ וְלֹא ׀ אָץ ׀ לָבוֹא כְּיוֹם חֲצָה אוֹץ
תָּמִים׃ ׀ וְלֹא ׀ הָיָה ״ כַיּוֹם ׀ הַהוּא ״׀ לְפָנָיו בּוֹא תָּמִם
וְאַחֲרָיו ״׀ לִשְׁמֹעַ ״׀ יְהוָה ׀ בְּקוֹל ׀ אִישׁ ׀ כִּי
יְהוָה ׀ נִלְחָם ׀ לְיִשְׂרָאֵל׃ ׀ וַיָּשָׁב ׀ יְהוֹשֻׁעַ לֶחֱם שוּב
וְכָל־ יִשְׂרָאֵל ׀ עִמּוֹ ׀ אֶל ׀ הַמַּחֲנֶה ׀ הַגִּלְגָּלָה׃ ׀ חֲנָה
וַיְנַסוּ ׀ חֲמֻשֶׁת ׀ הַמְּלָכִים ׀ הָאֵלֶּה ״׀ וַיִּחָבְאוּ נוּס ״׀ חָבָא
בַּמְּעָרָה ׀ בְּמַקֵּדָה׃ ׀ וַיֻּגַּד ׀ לִיהוֹשֻׁעַ ׀ לֵאמֹר נֻגַּד
נִמְצְאוּ ׀ חֲמֻשֶׁת ״ הַמְּלָכִים ׀ נֶחְבָּאִים מָצָא
בַּמְּעָרָה ׀ בְּמַקֵּדָה׃ ׀ וַיֹּאמֶר ׀ יְהוֹשֻׁעַ ״׀ גֹּלּוּ נָגַל
אֲבָנִים ׀ גְּדוֹלוֹת ״׀ אֶל־ פִּי ׀ הַמְּעָרָה ׀ וְהַפְקִידוּ פָּה בְּפֶקֶד
עָלֶיהָ ״׀ אֲנָשִׁים ״׀ לְשָׁמְרָם ׀ וְאַתֶּם ׀ אַל
תַּעֲמֹדוּ ׀ רְדְפוּ ׀ אֹיְבֵיכֶם ״ וְזַנַּבְתֶּם
אֹתָם ׀ אַל ׀ תִּתְּנוּם ׀ לְבֹא ״׀ אֶל ׀ עָרֵיהֶם בּוֹא עִיר

nos ᵉferoꝫ presidiū. ᶠ Con
uenerūtᵍ enīʰ aduersū nos
ⁱoēs ᵐ reges ⁿ ammorreoꝝ
ᵒ qui habitant ᵖ i mōtāis.
ᵍ Ascēditꝫ ʳ iosue ˢ de ᵗ gal-
galis: ᵘ & omnis ᵛ exercitus
ʷ bellatorum ˣ cum eo viri
ʸ fortissimi. ᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵇ dixitꝫ ᶜ dīs ᵈ ad ᵉ iosue.
ᶠ ne ᵍ timeas ʰ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ⁱ ᵐ cos. ᵏ In manus ˡ ei ᵐ tuas
ⁿ tradidi illos. ᵒ Nullus eni
ᵖ ex eis ᵠ tibi ʳ resistere pote
rit. ˢ Irruit itaqꝫ ᵗ iosue ᵘ sup
eos ᵛ repente: ʷ tota ˣ nocte
ʸ ascendens ᶻ de ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵇ galgalis. ᶜ Et conturbauit
eos ᵈ dīs ᵉ a facie ᶠ israel: ᵃᵃᵃ
ᵍ cōtriuitꝫ ʰ " plaga ⁱ ma-
gna ʲ in gabaon: ᵏ ac pfecu
tus ē eos ˡ p ᵐ uiā ⁿ ascensus
ᵒ bethoron ᵖ & peussit ᵠ usqꝫ
ʳ azecha ˢ & ᵗ maceda. ᵘ Cūꝫ
fugerent filiosᵛ israel: &
ʷ essentˣ in descensu ʸ betho
ron: ᶻ dominus ᵃ misit ᵃᵃᵃᵃ
ᵇ super eos ᶜ " lapides ᵈ ma-
gnos ᵉ de ᶠ celo ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵍ usqꝫ ad ʰ azecha. ⁱ Et mor-
tui sunt multo ʲ " plures ᵃᵃᵃ
ᵏ lapidibus ˡ grādinis ᵐ quā
quos ⁿ gladio ᵒ peussерāt ᵖ fi
lii ᵠ israel. ʳ Tunc ˢ locutus ē
ᵗ iosue ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵘ domino ᵛ " in die qua ʷ tra-
didit ˣ ammorreum ᵃᵃᵃᵃᵃ
ʸ in conspectu ᶻ filiorū ᵃ isra
el. ᵇ " Dixitꝫ ᶜ coram eis ᵃᵃᵃ
ᵈ Sol ᵉ contra gabaon ᶠ ne
mouearis: ᵍ & luna ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ʰ contra vallem ⁱ haylon.
ʲ Steteruntꝫ ᵏ fol ˡ & luna
ᵐ dōec ᶰ " vlciscereturꝫ se ᵒ gēs
de ᵖ inimicis suis. ᵠ Nonne
ʳ scriptū est ˢ hoc ᵗ " in ᵘ libro
ᵛ iustorū! ʷ Stetit itaqꝫ ˣ sol
ʸ in medio ᶻ celi: ᵃ & nō ᵇ festi
nauit ᶜ occūbere ᵈ spacio ve-
nius ᵉ dieī. ᶠ Non ᵍ fuit ᶰ " an-
tea ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ʰ & ⁱ posteā ʲ tā lōga ᵏ dies: ˡ o-
bediente ᵐ dīo ⁿ voci ᵃᵃᵃᵃ
ᵒ hois: & ᵖ " pugnāte ᵠ pro if-
rael. ʳ Reuersusqꝫ est ˢ iosue
ᵗ cum omni ᵘ israel ˣ i ʸ castra
ᶻ galgale. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵇ Fugerāt enim ᶜ quinqꝫ ᵈ re
gesᵉ " & se abscōderant
ᶠ in spelunca vrbis ᵍ mace-
da. ʰ Nunciatūꝫ est ⁱ iosue
ʲ q ᵏ inuenti essent ˡ quinqꝫ
ᵐ reges ⁿ latentes ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵒ in spelunca vrbis ᵖ maceda.
Qui precepit ſocijs ᵍ & ait.
ʳ Voluite ˢ saxa ᵗ ingētia ᵘ ad
ᵛ os ʷ spelunceˣ & ponite
ʸ viros idustrios qui claus-
ſos ᶻ custodiāt. ᵃ Vos āt ᵇ no
liteᶜ stare: sed ᵈ psequimini
ᵉ hostes: ᶠ & extremos quoſ
qꝫ fugientiū cedite. ᵍ Ne ʰ di
mittatis eos ⁱ vrbiū suaꝝ ʲ i

tradidit eis eos dīs deus nr in manus nras.
παρέδωκεν γὰρ αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν.
ᵉ tacti est vt cessaūt iosue: ᶠ filij israel ce
καὶ ἐφύετο ὡς κατεπαυσεν Ἰησοῦς, καὶ οἱ υἱοὶ Ισραὴλ κό-
dere eos plaga magna valde vsqꝫ in internitiōē ᵍ: ʰ
πτοντες αὐτοὺς κοπὴ μεγάλη σφόδρα ἕως τέλους, καὶ
liberati saluati fūt ab ipsis: ⁱ intrauerūt in
οἱ διασωζόμενοι διεσώθησαν ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἰσῆλθον εἰς
ciuitates munitas. ʲ reuerſus est ois ppls ad to-
τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς· καὶ ἀπεστράφη πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Ἰη-
sue in maceda in castra sani: ᵏ nō mutuit
σοῦν εἰς μακηδὰ εἰς τὴν παρεμβολὴν ὑγιεῖς, καὶ οὐκ ἐγρύξει
filioꝫ ſsrl neqꝫ vn ˡ lingua sua. ᵐ dixit iosue: ape
τῶν υἱῶν Ἰηλ οὐδεὶς τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, ἀνοί
rite spelūcā ⁿ producite ad me quinqꝫ re
ξατε τὸ στόμαιον καὶ ἐξαγάγετε πρός με τοὺς πέντε βασι
ges hos de spelūca. ᵒ fecerūt sic: ᵖ adduxe
λεῖς τούτους ἐκ τοῦ στομαίου. καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἐξήγα
rūt ad eū quinqꝫ reges hos de spelūca:
γον πρὸς αὐτὸν τοὺς πέντε βασιλεῖς τούτους ἐκ τοῦ στομαίου,
regē hierusalē: ᵠ regē hebrō: ʳ
τὸν βασιλέα Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸν βασιλέα Χεβρών, καὶ τὸν
regem hierimoth: ˢ regem lachis: ᵗ regem
βασιλέα Ἱεριμούθ, καὶ τὸν βασιλέα Λαχίς, καὶ τὸν βασιλέα
eglom. ᵘ postꝫ eduerſit eos ad iosue: ˣ cōuo
Ἐγλώμ. καὶ ἐπεὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς πρὸς Ἰησοῦν, καὶ συνε-
cauit iosue oēm vīrū israel dicēs eis: ʸ
κάλεσεν Ἰησοῦς πάντα ἄνδρα Ισραὴλ λέγων αὐτοῖς, καὶ τοῖς
principes belli qui ibant cū eo
ἐναρχιοδήκους τοῦ πολέμου τοὺς συμπορευομένους αὐτῷ
dicēs eis: ᶻ ite ᵃ ſupponite pedes vros
λέγων αὐτοῖς, προπορεύεσθε καὶ ἐπίθετε τοὺς πόδας ὑμῶν
sup colla eoꝝ. ᵇ accedētes ſupposuerūt
ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν. καὶ προσελθόντες ἐπέθηκαν τοὺς
pedes suos sup colla eoꝝ: ᶜ dixit ad
πόδας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν, καὶ εἶπεν πρὸς
eos iosue: nolite timere eos neqꝫ pauceatis: cōfor-
αὐτοὺς Ἰησοῦς, μὴ φοβηθῆτε αὐτοὺς μηδὲ θαλαίσητε, ἀνδρίζε-
tamini ᵈ & estote robusti:
σθε καὶ ἰσχύετε, ὅτι οὕτως ποιήσει κύριος πᾶσι τοῖς ἐχ
ſsitibus vſis: quos vos oppugnaturiis eos, ᵉ occidit
θροῖς ὑμῶν, οὓς ὑμεῖς καταπολεμῆτε αὐτούς· καὶ ἀπέκτεινε
eos iosue post hoc: ᶠ interfecit eoꝝ: ᵍ ſuſpē-
αὐτοὺς Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα, καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς, καὶ ἐπεκρε
dit eos ſup quinqꝫ ligna. ʰ fuerūt ſuſpēſi in
μασεν αὐτοὺς ἐπὶ πέντε ξύλων. καὶ ἦσαν κρεμάμενοι ἐπὶ
lignis vſqꝫ ad veſpꝛ. ⁱ fuit ad occasum ſolis: ʲ
τῶν ξύλων ἕως ἑσπέρας. καὶ ἐγενήθη πρὸς δυσμὰς ἡλίου, καὶ
precepit iosue: ᵏ dimiſſerūt eos de lignis. ˡ
ἐνετείλατο Ἰησοῦς, καὶ καθείλοσαν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ξύλων. καὶ
proiecerūt eos in spelūcā: in ᵐ quā fugerūt illuc. ⁿ
ἔρριψαν αὐτοὺς εἰς τὸ στόμαιον, εἰς ὃ κατέφυγοσαν ἐκεῖ· καὶ
aduoluerūt sara ingētia ad spelūcā vſqꝫ in diē
ἐπεκύλισαν λίθους μεγάλους ἐπὶ τὸ στόμαιον ἕως τῆς ἡμέ-
hodiernū. ᵒ maceda cepit iosue in die illa
ρας τῆς σήμερον. καὶ τὴν μακηδὰ ἔλαβεν Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ᵖ occidit eā in ore gladij: ᵠ regem illi ᵍ. ʳ de
καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς· καὶ ἐξο
struxit eos ˢ offe reſpirās qō erat in ea. ᵗ nō relictus est in
λόθρευσεν αὐτῆς καὶ πᾶνέμπνεον ὃ ἦν ἐν αὐτῇ· καὶ οὐκ ἐγκατελείφθη ἐν
ea vllus vīuus. ᵘ fecerūt ſi regi maceda: ˣ ſi
αὐτῇ οὐδεὶς ζῶν σωζόμενος· καὶ ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ μακηδά, ὃν τρό
cut fecerūt regi hiericho. ʸ trāſiuit iosue ᶻ ois iſrl
πον ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ Ἱερειχώ· καὶ διῆλθεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς Ἰηλ
cū illo de maceda in lebna. ᵃ pugnabat cōtra lebna. ᵇ tradi
μετ' αὐτοῦ ἐκ μακηδὰ εἰς Λεβνά· καὶ ἐπολιόρκει ἐπὶ Λεβνά· καὶ παρέδω
dit dūs ᶜ illā in manu iſrl ᵈ ceperūt eā: ᵉ regē eius:
κεν κύριος καὶ αὐτὴν ἐν χειρὶ Ἰηλ· καὶ ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς,
ᶠ occiderūt eā in ore gladij ᵍ ois ſpīrās: qō erat i ea. ʰ nō
καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους καὶ πᾶν ἔμπνευν, ὃ ἦν ἐν αὐτῇ. οὐ
relictus est in ea neqꝫ vnus vīuus ᵗ qui fugerit ᵗ
κατελείφθη ἐν αὐτῇ οὐδὲ εἷς σωζόμενος καὶ διαφεύγων

trare pīdia ᵘ quos ᵛ tradi
dit ʷ dūs ˣ de ʸ i manꝫ vrās.
ᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵇ Cesis ergo aduersariis
ᶜ plaga ᵈ magna: ᵉ et vsqꝫ
ad ᶠ " internitionē pene cō
ſūptis ᵍ hi q ʰ ſir effugere
potuerūt: ⁱ igreſſi ſūt ʲ ci-
uitates ᵏ munitas. ˡ Reuer
fusqꝫ est ᵐ ois exercitus
ⁿ ad ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵒ " iosue i ᵖ maceda vbi tūc
erat ᵠ castra: ʳ sani & inte-
gro numero. ˢ Nullusqꝫ
ᵗ cōtra filios ᵘ israel ᵛ mutī
re ausʷ ē. ˣ Precepitꝫ ʸ io-
sue: dicēs. ᶻ apite ᵃ os ᵇ spe-
lunce: ᶜ & ᵈ producite ᵉ ad me
ᶠ quinqꝫ ᵍ reges ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ʰ q ⁱ ea latitāt. ᵏ Feceruntꝫ
ministri yt ſibi ˡ fuerat im
peratū: ᵐ & adduxerunt
ⁿ ad eū quinqꝫ ᵒ reges ᵖ de
ᵠ spelunca: ʳ regem ˢ hieru
salem: ᵗ regem ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵘ hebron: ᵛ regem ʷ hieri
moth: ˣ " regē ʸ lachis: ᵃᵃᵃ
ᶻ regem ᵃ eglō. ᵇ " Cūꝫ ad-
ducti eſſent ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᶜ ad eum ᵈ vocauit ᵃᵃᵃᵃ
ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵉ os ᶠ viros ᵍ israel: ʰ & ait
ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ⁱ ad ʲ principes ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵏ exercitus
ˡ qui ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵐ fecū erāt. ⁿ Ite & ᵒ ponite
ᵖ pedes ᵠ super ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ʳ colla ˢ regū ᵗ istorū. Qui
ᵘ cum ᵛ terrexiſſent ᵃᵃᵃᵃ
ʷ et ſubiectorū ˣ colla ʸ pe-
dibus calcarent ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᶻ rursum ait ᵃ ad eos. ᵇ No
lite ᶜ timere: ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵈ ᵉ nec ᶠ paucatis: ᵍ confor-
tamini ʰ & estote robusti.
ⁱ Sic ʲ cūꝫ faciet ᵏ dīs ˡ cun
ctis ᵐ hostibus vestris ᵃᵃᵃ
ⁿ aduersū quos ᵒ dimica-
bitis: ᵖ Percussitꝫ ᵠ Iosue
ʳ & interfecit eos ˢ atꝫ fu-
ſpē ᵗ dit ᵘ sup ˣ qnqꝫ ʸ stipites
ᶻ " fueruntꝫ ᵃ ſuſpēſi ᵇ vsqꝫ ad
ᶜ vesperum. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵈ ᵉ Cūꝫ ᶠ occumberet ᵍ sol:
ʰ precepit ſocijs ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ⁱ vt deponerēt eos ʲ de ᵏ pa
tibulis: ˡ depositos ᵐ pie-
cerūt ⁿ ſi ᵒ spelunca ᵖ in qua
ᵠ latuerant: ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ʳ & ˢ posuerūt ᵗ sup ᵘ os ei ᵛ
ʷ saxa ˣ ingētia: ʸ q pmanēt
ᶻ vsqꝫ i ᵃ pīs. ᵇ Eodem ᶜ die
ᵈ macedam ᵉ quoqꝫ ᵃᵃᵃᵃᵃ
ᶠ cepit ᵍ iosue ᵃᵃᵃ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ʰ & ⁱ pcussit ʲ in ore ʲ gladii:
ᵏ regēꝫ illius ˡ interfecit:
ᵐ & ⁿ os habitatores eī.
ᵒ Nō ᵖ dimisit ᵠ ea ſaltē par
uas ʳ reliquias. ˢ Fecitꝫ ᵗ re
gi ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ

הַיָּה כֹּל	כִּי ׀ נֹתֵן ״ יְהוָה ״ אֱלֹהֵיכֶם ׀ בְּיֶדְכֶם ׀׃
נָגַף גֶּבֶל	וַיהִי ׀ כְּכֹלוֹת ״׀ יְהוֹשֻׁעַ ״ וּבְנֵי ״ יִשְׂרָאֵל
שָׁרַד	לְהַכּוֹתָם ״ מַכָּה ׀ גְּדוֹלָה ״ מְאֹד ׀ עַד
בָּצַר אָוֹר חָנָה	תֻּמָּם ׀ וְהַשְּׂרִידִים ״ שָׂרְדוּ ״ מֵהֶם ׀׃
שָׁלֵם	וַיָּבֹאוּ ״ אֶל ״ עָרֵי ׀ הַמִּבְצָר ׀׃ ״ וַיִּשָּׁנוּ
	כָּל ״ הָעָם ׀ אֶל ׀ הַמַּחֲנֶה ׀ אֶל ׀׃ ״
	״׀ יְהוֹשֻׁעַ ״ מַקֵּדָה ׀ נָשָׁלוֹם ״׀ לֹא ״ חָרַץ
	לִבְנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ לְאִישׁ ׀ אֶת ׀ לְשֹׁנוֹ ׀׃
אָבַד פֶּה	וַיֹּאמֶר ״׀ יְהוֹשֻׁעַ ״ פִּתְחוּ ׀ אֶת־ פִּי ׀ הַמְּעָרָה ׀
יָצָא	וְהוֹצִיאוּ ׀ אֵלַי ׀ אֶת ׀ חֲמֻשֶׁת ׀ הַמְּלָכִים
	הָאֵלֶּה ״׀ מִן ׀ הַמְּעָרָה ׀׃ וַיַּעֲשׂוּ ״׀ כֵן ״׀ וַיּוֹצִיאוּ
	אֵלָיו ׀ אֶת ׀ חֲמֻשֶׁת ׀ הַמְּלָכִים ׀ הָאֵלֶּה ׀ מִן
	הַמְּעָרָה ׀ אֶת ׀ מֶלֶךְ ״׀ יְרוּשָׁלִַם ׀ אֶת ׀ מֶלֶךְ
	חֶבְרוֹן ׀ אֶת ׀ מֶלֶךְ ׀ יַרְמוּת ׀ אֶת ׀ מֶלֶךְ ׀ לָכִישׁ
הָיָה	אֶת ׀ מֶלֶךְ ׀ עֶגְלוֹן ׀׃ וַיְהִי ״ כְּהוֹצִיאָם ׀ אֶת
קָרָא	הַמְּלָכִים ׀ הָאֵלֶּה ׀ אֶל ״ יְהוֹשֻׁעַ ״׀ וַיִּקְרָא
	יְהוֹשֻׁעַ ׀ אֶל ׀ כָּל ׀ אִישׁ ״ יִשְׂרָאֵל ״׀ וַיֹּאמֶר
קָצִין לֶחֶם	אֶל ׀ קְצִינֵי ׀ אַנְשֵׁי ״׀ הַמִּלְחָמָה ״׀ הַהֹלְכִים
שׂוּם	אִתּוֹ ״׀ קִרְבוּ ״ שִׂימוּ ׀ אֶת ״ רַגְלֵיכֶם ׀ עַל
צַוָּאר כֶּרֶב	צַוְּארֵי ׀ הַמְּלָכִים ׀ הָאֵלֶּה ״ ׀ וַיִּקְרְבוּ
	וַיָּשִׂימוּ ״׀ אֶת־ רַגְלֵיהֶם ׀ עַל ׀ צַוְּארֵיהֶם ׀׃
יָרֵא	וַיֹּאמֶר ״׀ אֲלֵיהֶם ״ יְהוֹשֻׁעַ ״ אַל ׀ תִּירְאוּ
חָתַת	״׀ וְאַל ״׀ תֵּחָתּוּ ״ חִזְקוּ ״ וְאִמְצוּ ״ כִּי ׀ כָּזֶה
עָשָׂה	״׀ יַעֲשֶׂה ״ יְהוָה ״׀ לְכָל ״ אֹיְבֵיכֶם ״ אֲשֶׁר ״ אַתֶּם
לָחַם ״ מוּת	נִלְחָמִים ״ אוֹתָם ׀׃ ״ וְכֵן ״ יְהוֹשֻׁעַ ״׀ אַחֲרֵי
נָכָה ״ מוּת	כֵּן ״׀ וַיִּמְּיתֵם ״׀ וַיִּתְלֵם ״ עַל ״ חֲמִשָּׁה ״׀ עֵצִים
תָּלָה	״׀ וַיִּהְיוּ ״ תְלוּיִם ״ עַל ״ הָעֵצִים ״ עַד ״ הָעָרֶב ׀׃
הָיָה	״ וַיְהִי ״ לְעֵת ״ בֹּא ״ הַשֶּׁמֶשׁ ״ צִוָּה ״ יְהוֹשֻׁעַ
בּוֹא	״׀ וַיּוֹרִידוּם ״ מֵעַל ״ הָעֵצִים ״׀ וַיַּשְׁלִיכוּם
יָרַד שָׁלַךְ	אֶל ״ הַמְּעָרָה ״ אֲשֶׁר ״ נֶחְבְּאוּ ״ שָׁם
חָבָא	״׀ וַיָּשִׂימוּ ״ אֲבָנִים ״ גְּדֹלוֹת ״ עַל ״ פִּי
שׂוּם פֶּה	הַמְּעָרָה ״ עַד ״ עֶצֶם ״ הַיּוֹם ״ הַזֶּה ׀׃ ״ וְאֶת
	מַקֵּדָה ״ לָכַד ״ יְהוֹשֻׁעַ ״ בַּיּוֹם ״ הַהוּא
נָכָה חֶרֶם	״׀ וַיַּכֶּהָ ״ לְפִי ״ חָרֶב ״ וְאֶת ״ מַלְכָּהּ ״ הֶחֱרִים
	״ אֶתְהֶם ״ וְאֶת ״ כָּל ״ הַנֶּפֶשׁ ״ אֲשֶׁר ״ בָּהּ
עָשָׂה שְׁאִיר	לֹא ״ הִשְׁאִיר ״ שָׂרִיד ״ וַיַּעַשׂ ״ לְמֶלֶךְ
עָשָׂה	

מַמְקֵדָה כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִלֶּכֶךְ יְרִיחוֹ וְעַיָ עָבַר
יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִמַּקֵּדָה
לִבְנָה וַיִּלָּחֶם עִם לִבְנָה וַיִּתֵּן יְהוָה גַּם
אוֹתָהּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְאֶת מַלְכָּהּ וַיַּכֵּהָ
לְפִי חָרֶב וְאֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ עָנָה
לֹא הִשְׁאִיר בָּהּ שָׂרִיד וַיַּעַשׂ לְמַלְכָּהּ
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ : וַיַּעֲבֹר
יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלִּבְנָה
לְלָכִישׁ וַיַּחַן עָלֶיהָ וַיִּלָּחֶם בָּהּ: וַיִּתֵּן חָמָה
יְהוָה אֶת לָכִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכְּדָהּ
בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּכֵּהָ לְפִי חָרֶב וְאֶת כָּל
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
לִלִבְנָה: אָז עָלָה הָרָם מֶלֶךְ גֶּזֶר לְעֶזֶר
אֶל לָכִישׁ וַיַּכֵּהוּ יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת עַמּוֹ
עַד בִּלְתִּי הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד: וַיַּעֲבֹר
יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלָּכִישׁ
עֶגְלוֹנָה וַיִּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ:
וילכדה ביום ההוא ויכהו לפי חרב
ואת כל הנפש אשר בה ביום ההוא
החרים ככל אשר עשה ללכיש:

maceda sicut fecerat regi hierícho. Trāſiuit aũt cum omni issael de maceda
in lebna: et pugnabat cōtra eā, quā tradidit domin? cum rege suo
in manus issrl. Percusseruntq; vrbem in ore gladii & omnes habitatores eius. Non
dimiserūt ei a vllas reliquias. fecerūtq; regi lebna sicut fecerant regi hiericho. De lebna trā
siuit in lachis cū omni cō issrl: et exercitu p gyrū disposito oppugnabat eam: tradiditq; dñs lachis
in manu? filiorū issrl & cepit eā die altero:
atq; percussit in ore gladii
eam: siciut fecerat lebna. Eo tpe ascendit hyrā rex gazer vt auxiliaretur lachis: quē p
cussit iosue cū omi populo eius vsq; ad interniti
onē. Transiitq; de lachis
de lebna in eglō: & circumdedit atq; expugnauit eā
in eadē die: percussitq;
in ore gladii omnes aias que erant
in ea
iuxta omia que fecerat
lachis.

Ascendit quoq; cū omi issrael de eglō in hebrō & pugnauit contra eam: cepitq; & percussit
gladii: regē quoq; eius & oīa oppida regionis
illius vniuersaq; aias q̄
in ea fuerāt commorate.
Nō reliquit ea vllas reliquias. Sicut fecerat eglō: sic fecit & hebrō: cūcta q̄ in ea reperit cōsu
mens gladio. Inde reuer
sus in dabir
cepit eam atq; vastauit:
regē quoq; eius atq; p
circuitum oppida per
cussit in ore gladii.
Nō dimisit ea vllas reliquias. Sicut
fecerat hebron & lebna & regibus earū: sic
fecit dabir & regi illius
Percussit itaq;
iosue cōm terrā montanā & meridianam
atq; campestrem & aseroth cū regibus suis.
Nō dimisit ea vllas reliquias: sed oīe q̄ spirare poterat

fecit regi eius & sicut fecit
ἐποίησεν τῷ βασιλεῖ αὐτῆς ὃν τρόπον ἐποίησεν τῷ
regi hiericho. & transiuit iosue & oīs israel
βασιλεῖ ἱεριχώ. καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ
cū eo de lebna in lachis: & circūdedit eam
μετ' αὐτοῦ ἐκ λεβνὰ εἰς λαχίς, καὶ παρεμβάλλων ἐπ'
& oppugnabat eam. & tradidit dñs
αὐτὴν καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν. καὶ παρέδωκεν κύριος τὴν
lachis in manus israel. & cepit eā secū
λαχὶς εἰς τὰς χεῖρας ἰσραήλ· καὶ ἔλαβεν αὐτὴν τῇ δευ
da die: & occidit eam in ore gladij: &
τέρᾳ ἡμέρᾳ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ
cuerrit illā sicut fecit lebnæ: sic
ἐξωλόθρευσεν αὐτὴν ὃν τρόπον ἐποίησεν τῇ λεβνά· τότε
ascēdit ela rex gazer vt auxiliaretur lachis: &
ἀνέβη ἐλὰμ βασιλεὺς γαζὲρ βοηθῆσαι τῇ λαχίς, καὶ
percussit eū iosue in ore gladij: & popu
ἐπάταξεν αὐτὸν ἰησοῦς ἐν στόματι ῥομφαίας, καὶ τὸν λαὸν
lū eius: ita vt nō relict esset ex eis sal
ὃν αὐτοῦ, ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν σεσωσμέ
uus & q̄fugerit. & trāsiuit iosue & oīs isra
νον καὶ διαπεφευγότα· καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσρα
el cū illo de lachis in eglon: & circūdedit
ὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκ λαχὶς εἰς ἐγλών, καὶ παρεμβάλλων ἐπ'
eam & expugnauit eam: & tradidit eā
αὐτὴν καὶ ἐξεπολιόρκησεν αὐτήν, καὶ παρέδωκεν αὐ
am dñs in manu israel. & cepit eā in
τὴν κύριος ἐν χειρὶ ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν τῇ ἡ
die illa: & occidit eam in ore gladij
μέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας
& oīe spīrāū in ea. in die illa occidēt
καὶ πᾶν ἔμπνευον ἐν αὐτῇ· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐφόνευσεν
sicut fecerat lachis. & profect cit iosue
αὐτὸν τρόπον ἐποίησεν τὴν λαχίς· καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς
& oēs trā mōtanā: & nageb: &
καὶ πᾶσαν γὴν τῆς ὀρινῆς, καὶ τὴν ναγέβ, καὶ τὴν
cāpestrē: & aseroth: & oēs re
πεδινήν, καὶ τὴν ἀσιδώθ, καὶ τοὺς πάντας βα
ges eius: nō reliquerūt in ipsa saluum:
σιλεῖς αὐτῆς, οὐ κατέλιπον ἐν αὐτῇ σεσωσμένον,
& oīe spīrans
καὶ πᾶν ἔμπνευον

vite destruxerūt: sicut preceperat dñs deus israel.
ζωῆς ἐξωλόθρευσαν, ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ.
& occidit eos iosue de cades barne vsq; gazā:
καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἰησοῦς ἀπὸ κάδης βαρνὴ ἕως γάζης,
& oēm terrā gosen vsq; gabaon: & vniuersos
καὶ πᾶσαν τὴν γῆν γοσὲν ἕως τῆς γαβαών, καὶ πάντας τοὺς
reges hos. & trā cep cepit iosue vno in
βασιλεῖς τούτους. καὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἔλαβεν ἰησοῦς εἰσά
petu: quia dñs deus israel pugnabat pro israel. & reuer
παξ, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ συνεπολέμει τῷ ἰσραήλ. καὶ ἀνέ
sus é iosue in galgala.
στρεψεν ἰησοῦς εἰς γάλγαλα. Ca.xi.

Cūm aũt audisset iabin rex asor: misit ad
Ὡς δὲ ἤκουσεν ἰαβὶν βασιλεὺς ἀσώρ, ἀπέστειλεν πρὸς
iobab regē madā: & ad regē semerō: &
ἰωβὰβ βασιλέα μαδών, καὶ πρὸς βασιλέα σομερών, καὶ
ad regem achsaph: & ad regem
πρὸς βασιλέα χασάφ, καὶ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τοὺς κατὰ
ad regē magnā: q̄ in mōtanis & ad regem
ἀπὸ μεσημβρίας τὴν μεγάλην, ἐν εἰς τὴν ὀρεινὴν καὶ εἰς τὴν ἄραβα κατέ
semerō & cāpestrib? & in naphethdor: & in
ναντι χερεὲθ καὶ τὸ πεδίον κὰν εἰς ναφεθδώρ, καὶ εἰς τοὺς
maritimos chananeos ab oriēte & in mari
πρὸς θαλασσίους χαναναίους ἀπ' ἀνατολῶν καὶ εἰς τοὺς πρὸς
montis amorreos: & hetheos & pherezeos: &
λίους ἀμορραίους, καὶ τοὺς χετταίους καὶ φερεζαίους, καὶ
iebuseos q̄ in mōte & eucos sub hermon
ἰεβουσαίους τοὺς ἐν τῷ ὄρει καὶ τοὺς εὐαίους ὑπὸ τὴν ἀερμὼν
in terra maspha. & egressi sūt ipsi & reges eor
εἰς γῆν μασηφά· καὶ ἐξῆλθον αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν
cū ipsis: pplus multus sicut arena q̄ in labio
μετ' αὐτῶν, λαὸς πολὺς ὡσεὶ ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τὸ χεῖλος
maris multitudine: & equi & currus multi
τῆς θαλάσσης τῷ πλήθει, καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα πολλὰ
valde. & cōuenerūt oēs reges isti: &
σφόδρα· καὶ συνέβαλον πάντες οἱ βασιλεῖς οὗτοι, καὶ
venerūt & castrametati sūt in idipsum ad
παρεγένοντο· καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ ἐπὶ τοῦ ὕδα
quā merō vt pugnarēt cōtra israel. & dixit dñs ad
τος μερὸμ πολεμῆσαι τῷ ἰσραήλ. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς
me: ne timeas a facie eor: q̄n cras hora
σὲ ὧν, μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι αὔριον τὴν ὥραν
hac ego trado oēs ipos vulnera
ταύτην ἐγὼ παραδίδωμι πάντας αὐτοὺς τετρωμέ
tos coram filijs israel. equos eor subner
νους ἐναντίον υἱῶν ἰσραήλ· τοὺς ἵππους αὐτῶν νευροκο
nerabis: & currus eor cōbures igne. &
πήσεις, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν κατακαύσεις πυρί· καὶ
venit iosue & oīs pplus bellator cū eo aduersus
ἦλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστὴς μετ' αὐτοῦ ἐπ' αὐ
illos ad aquā merō subito. & irruerūt in eos in
τοὺς ἐπὶ τὸ ὕδωρ μερὸμ ἐξαπίνα· καὶ ἐπέπεσεν αὐτοῖς ἐν τῇ
mōtana. & tradidit illos dñs subditos israel.
ὀρεινῇ· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ὑποχείριους ἰσραήλ.
& percucientes eos persecuti sunt eos vsq; ad sidoné
καὶ κόπτοντες αὐτοὺς κατεδίωκον αὐτοὺς ἕως σιδῶνος τῆς
magnā & vsq; masserephoth aquas: & vsq; cāpos maſ
μεγάλης καὶ ἕως μασρεφὼθ μαΐμ, καὶ ἕως τῶν πεδίων μα
phe ad orientē. & percussit eos & nō
σφὲ κατ' ἀνατολάς· καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως τοῦ μὴ
relictus esset ex eis saluus. & fecit eis
καταλειφθῆναι αὐτῶν διασεσωσμένον. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς
iosue sicut preceperat ei dñs. equos
ὁ ἰησοῦς καθότι ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος· τοὺς ἵππους
eor subnernauit: & currus eor cōbussit
αὐτῶν ἐνευροκόπησεν, καὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν ἐνέπρησεν
in igne. & reuersus est iosue in tpe illo: & ce
ἐν πυρί· καὶ ἀπέστρεψεν ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ κα
pit asor: & regē eius occi
τελάβετο τὴν ἀσώρ, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς ἀπέκτει
dit in gladio. fuit aũt asor antiquitus
νεν ἐν ῥομφαίᾳ· ἦν δὲ ἀσὼρ τοπρότερον

interfecit: sicut precepat dñs deus
rat ei dñs deus
israel: & cadesbarne vsq; gazā: omnē terrā gesen vsq; gabaō: vniuersos reges eorū vno ipetu: cepit atq; vastauit.
Dñs cū deus israel pugnauit pro eo & reuersus est cū omi israel ad locum galgala.

Cap. xi.

Qve cum audisset iabin rex asor: misit ad iobab regē madā & ad regem semerō atq; ad regem achsaph: & ad reges q̄ in mōtanis et in plani tie cōtra meridiē & cene roth: & cāpestrib? quoq; & regionib? dor & iuxta mare: & chananeū quoq; ab oriente & occidente: & ammorreum & hetheum & pherezeum: & iebuseum in montanis: & eucum quoq; qui habitabat ad radices hermon in terra maspha. Egressiq; sunt omnes cum turmis suis. pplus multus nimis sicut arena q̄ est in littore maris. & equoq; & currus nimis
Quib? percussis eos & persecuti sunt vsq; ad sidonem magnā & vsq; masserephoth: cāpūq; maspheq est ad orientalem illius ptem. Itaq; percussit omes vt nullas dimitteret ex eis reliquas. Fecitq; sicut precepat ei dominus. Equos eor subnernauit: currusq; cōbussit igni. Reuersusq; statim cepit asor: & regem eius occidit gladio. Asor enim antiquitus inter

יְהוָה בְּחֵרִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל: וַיִּכֹּם יְהוֹשֻׁעַ מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ
וְעַד עַזָּה וְאֵת כָּל אֶרֶץ גֹּשֶׁן וְעַד
גִּבְעוֹן: וְאֵת כָּל הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֵת
אַרְצָם לָכַד יְהוֹשֻׁעַ בְּפַעַם אַחַת כִּי
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל:
וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל
הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה : וַיְהִי
כִּשְׁמֹעַ יָבִין מֶלֶךְ חָצוֹר אֶל
יוֹבָב מֶלֶךְ מָדוֹן וְאֶל מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן וְאֶל
מֶלֶךְ אַכְשָׁף : וְאֶל הַמְּלָכִים אֲשֶׁר
מִצָּפוֹן בָּהָר וּבָעֲרָבָה נֶגֶב כִּנְרוֹת
וּבַשְּׁפֵלָה וּבְנָפוֹת דּוֹר מִיָּם : כְּנַעֲנִי
מִמִּזְרָח וּמִיָּם הָאֱמֹרִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי
וְהַיְבוּסִי בָּהָר וְהַחִוִּי תַּחַת חֶרְמוֹן
בְּאֶרֶץ הַמִּצְפָּה : וַיֵּצְאוּ הֵם וְכָל
מַחֲנֵיהֶם עִמָּם עַם רַב כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל
שְׂפַת הַיָּם לָרֹב וְסוּס וְרֶכֶב רַב מְאֹד:
וַיִּוָּעֲדוּ כֹּל הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיָּבֹאוּ
וַיַּחֲנוּ יַחְדָּו אֶל מֵי מְרוֹם לְהִלָּחֶם עִם
יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ אַל
תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי מָחָר כָּעֵת הַזֹּאת
אָנֹכִי נֹתֵן אֹתָם חֲלָלִים לִפְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת סוּסֵיהֶם תְּעַקֵּר וְאֶת
מֶרְכְּבֹתֵיהֶם תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ : וַיָּבֹא
יְהוֹשֻׁעַ וְכָל עַם הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ עֲלֵיהֶם
עַל מֵי מְרוֹם פִּתְאֹם וַיִּפְלוּ בָּהֶם:
וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּם
וַיִּרְדְּפוּם עַד צִידוֹן רַבָּה וְעַד מִשְׂרְפוֹת
מַיִם וְעַד בִּקְעַת מִצְפֵּה מִזְרָחָה וַיַּכֻּם
עַד בִּלְתִּי הִשְׁאִיר לָהֶם שָׂרִיד:
וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ
יְהוָה אֶת סוּסֵיהֶם עִקֵּר וְאֶת
מֶרְכְּבֹתֵיהֶם שָׂרַף בָּאֵשׁ: וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ
בָּעֵת הַהִיא וַיִּלְכֹּד אֶת חָצוֹר וְאֶת
מַלְכָּהּ הֵכָה לְפִי חָרֶב כִּי חָצוֹר לְפָנִים

יָרִיא רֹאשׁ כָּל הַמְּלָכוֹת הָאֵלֶּה וַיִּכּוּ נֵכָּה
אֶת כָּל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּהּ לְפִי חָרֶב פֶּה
הַחֲרֵם לֹא נוֹתַר כָּל נְשָׁמָה וְאֵת חָרֵם יַתִּר
חָצוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ׃ וְאֵת כָּל עָרֵי עִיר
הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וְאֶת כָּל מַלְכֵיהֶם
לָכַד יְהוֹשֻׁעַ וַיַּכֵּם לְפִי חָרֶב הַחֲרֵם
אֹתָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה
רַק כָּל הֶעָרִים הָעֹמְדוֹת עַל תִּלָּם לֹא תָלָל
שָׂרַפְּם יִשְׂרָאֵל זוּלָתִי אֶת חָצוֹר זֹאת
לְבַדָּהּ שָׂרַף יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל שְׁלַל הָעָרִים בַּזְּזוּ
הָאֵלֶּה וְהַבְּהֵמָה בָּזְזוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
רַק אֶת כָּל הָאָדָם הִכּוּ לְפִי חָרֶב עַד
הַשְׁמִדָם אֹתָם לֹא הִשְׁאִירוּ כָּל נְשָׁמָה׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה
עַבְדּוֹ כֵּן צִוָּה מֹשֶׁה אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְכֵן
עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לֹא הֵסִיר דָּבָר מִכֹּל
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַיַּכֵּה
יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל הָאָרֶץ הַזֹּאת הָהָר
וְאֶת כָּל הַנֶּגֶב וְאֶת כָּל אֶרֶץ הַגֹּשֶׁן
וְאֶת הַשְּׁפֵלָה וְאֶת הָעֲרָבָה וְאֶת הָהָר
יִשְׂרָאֵל וְשְׁפַלָתוֹ׃ מִן הָהָר הֶחָלָק
הָעֹלֶה שֵׂעִירָה וְעַד בַּעַל גָּד בְּבִקְעַת
הַלְּבָנוֹן תַּחַת הַר חֶרְמוֹן וְאֶת כָּל
מַלְכֵיהֶם לָכַד וַיַּכֵּם וַיְמִיתֵם׃ יָמִים
רַבִּים עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל הַמְּלָכִים
הָאֵלֶּה מִלְחָמָה׃ לֹא הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר
הִשְׁלִימָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּלְתִּי
הַחִוִּי יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת הַכֹּל לָקָחוּ
בַּמִּלְחָמָה׃ כִּי מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה לְחַזֵּק
אֶת לִבָּם לִקְרַאת הַמִּלְחָמָה אֶת
יִשְׂרָאֵל לְמַעַן הַחֲרִימָם לְבִלְתִּי הֱוֹת
לָהֶם תְּחִנָּה כִּי לְמַעַן הַשְׁמִידָם
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה׃ וַיֵּצֵא
יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא וַיַּכְרֵת אֶת
הָעֲנָקִים מִן הָהָר מִן חֶבְרוֹן מִן דְּבִר
מִן עֲנָב וּמִכֹּל הַר יְהוּדָה וּמִכֹּל הַר

[a]oia[b]regna'hec'pricipa-
tũ[c]tenebat. [k]Percussitq;
[m]oēs[n]aias[q]ī ibidē mo-
rabantur
[c]Nō[m]dimisit i ea vllas re-
liquas: sed vsq; ad interni-
tionē vniuersa[a] vastauit:
ipamq; vrbē[c]pemit incē
dio'&[o]oēs p circūitū[g] ci-
uitates. [m]Reges [k]quoq;
[m]earū[a]cepit[p]percussit atq;
[a]deleuit:
[s]icut [c]ceperat[c] moyses
[a]famulus[b]dñi.
[c]Absq; [v]rbibus[q]erant
[c]collib'& [i]tumulis[s]ite:ceteras [k]succēdit'ifrl:
vnā[t]tm[o]afor mūtitissimā
flāma[c]consūpsit.[o]Omnēq;[p]dā[i]starū[v]rbium
[a]ac ūmēta[a]diuiserunt[b]fi
bi[c]filii[i]israel
[c]cunctis[k]hominibus'in-
terfectis.
[s]Sicut[p]preceperat[d]domi
nus[m]moysi [c]seruo suo:[s]ita[p] precepit
[m]oyses[i]osue:[b]&illeuni
uersa[c]cōpleuit.[n]Nō[m]pre
terijit[d]e vniuersis māda
tis:nec vnū qdē[m] verbū
[q]dē[m]insferat[d]dñs[m]moysi
[m]Cepit itaq;[i]osue[m]om-
nē[b]terrā[m]ōtanā
[c]et[m]meridianam: [k]terrā
[c]gesen
[m]&[p]planitiē[q]&[p] occiden
talē plagā:[m]ōtemq;
[k]iſrl'& cāpestria eius: &
[p]axtem
[m]ōtis[q]ascendit[b]seyr
vsq;[p] baalgath'[p] plani-
tiē[l]ibani[s]ubter'montē
[h]hermon:[m]oēs
[r]reges eorum[c] cepit:
[p]cussit'& occidit.[m]Mul
to'tpe'[p]pugnauit[i]osue
[c]contra[r]reges
[i]stos.[n]Non'fuit'ciuitas
[q]ue
[p]ce non traderet[k]filiis'israel:[m]ptер
[e]ueum[q]qui habitabat
in[g]abaon.'Oēs enim
'bellādo[c]cepit.'Dñi[m]eni
nia[a]fuerat[b]ut iduarentur
[c]corda eorum &[p]u-
gnarent[e] contra
[i]srl'&[c]caderent'& non
[m]mererē tur vllā
[c]clementiā[a]c'perirent:
[s]icut'preceperat[m]dñs
'moysi.'In tpe[i]illo[v]ēit
[i]osue'& interfecit
[e]nachim[d]e'montanis
[h]hebron &[d]dabir et
[a]nab:[q]& de omni[m]on
te[i]uda'&

princeps oium regnoꝝ hoy. t occi
ἄρχουσα πασῶν τῶν βασιλειῶν τούτων· καὶ ἀπώκτει-
dit oē spirāꝫ in ea in ore gladij: t dele
νεν πᾶν ἔμπνευον ἐν αὐτῇ ἐν στόματι ῥίφους, καὶ ἐξωλό-
uit oēs: t nō relictus ẽ in ea spirans. t
θρευσεν πάντας, καὶ οὐ κατελείφθην ἐν αὐτῇ ἔμπνουν· καὶ
sicut cōburserāt in igne: t oēs vrbes
τὴν ἀσὼρ ἐνέπρησαν ἐν πυρί, καὶ πάσας τὰς πόλεις
regnoꝝ hoy: t oēs reges co-
τῶν βασιλειῶν τούτων, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐ-
rū cepit iosue: t occidit eos in ore gla-
τῶν ἔλαβεν Ἰησοῦς, καὶ ἀνεῖλεν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥί-
dij. t deleuit' eū quēadmodū precepit mo
φους· καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ὃν τρόπον συνέταξεν μωυ
ses famul⁹ dñi. sed oēs vrbes i colli-
σῆς ὁ παῖς κυρίου· ἀλλὰ πάσας τὰς πόλεις τὰς κεχω-
bus stas eoꝝ nō succēdit israel. verūtā aſo:
ματισμένας αὐτῶν οὐκ ἐνέπρησεν Ἰσραήλ· πλὴν τὴν ἀσὼρ
solā cōbusit illā iosue: t oēm predā e
μόνην ἐνέπρησεν αὐτὴν Ἰησοῦς, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐ-
ius t iumēta diuiserūt sibi filij israel.
τῆς καὶ τὰ κτήνη ἐκρονόμευσαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ·
eos ãt cĩctos interemit in ore gladij: t per
αὐτοὺς δὲ πάντας ἐξωλόθρευσεν ἐν στόματι ῥίφους, καὶ ἀπώ
didit illos: nō reliquerūt eoꝝ quicqꝫ spirāꝫ, ſi
λεσεν αὐτούς, οὐ κατέλιπον αὐτῶν οὐδὲν ἔμπνευον·ὃν τρό
cut preceperat dñs moysi seruo suo:
πον συνέταξεν κύριος τῷ μωυσῆ τῷ θεράποντι αὐτοῦ, ὡ-
ita precepit moyses iosue: t sic fe
σαύτως ἐνετείλατο μωυσῆς τῷ Ἰησοῦ, καὶ οὕτως ἐποί
cit iosue: nō preterijt qcq̃ ab oibus que inſerat
ησεν Ἰησοῦς, οὐ παρέβη οὐδὲν ἀπὸ πάντων ὧν συνέταξεν
ei moyses. t cepit iosue oēm terrā hāc
αὐτῷ μωυσῆς. καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς τὴν πᾶσαν γῆν ταύτην
mōtanā t oēm terrā negeb: t oēm terrā
τὴν ὀρεινὴν καὶ τὴν πᾶσαν γῆν νεγέβ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν
gosen: t planitiē: t ḡelt ad occidētē: t
γοσόμ, καὶ τὴν πεδινήν, καὶ τὴν πρὸς δυσμαῖς, καὶ τὸ
mōtē israel: t cāpestria ẽ ad mōtē a mō-
ὄρος Ἰσραήλ, καὶ τὰ ταπεινὰ τὰ πρὸς τῷ ὄρει ἀπὸ ὄ-
te aalac: t qꝫ ascēdit ad seir: t vsq; ad ba
ρους ἀκλάκ, καὶ ὃ προσαναβαίνει εἰς σηειρά, καὶ ἕως Βα
algath: t planitiē libani subter mōtē
αλγαθ, καὶ τὸ πεδίον τοῦ λιβάνου ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ
hermō. t oēs reges eoꝝ cepit: t
ἑρμών· καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἔλαβεν, καὶ
occidit eos t interemit eos. t dixit' plu
ἀνεῖλεν αὐτοὺς καὶ ἐπάταξεν αὐτούς· καὶ ἡμέρας πολλὰς
ribus fecit iosue cōtra oēs reges
ους ἐποίησεν Ἰησοῦς πρὸς πάντας τοὺς βασιλεῖς
istos bellū: t nō fuit ciuitas quā nō tra
τούτους πόλεμον, καὶ οὐκ ἦν πόλις ἣν οὐ πα
didit filijs israel. preterq̃ eueus habi
ρέδωκεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· πλὴν ὁ ἐναῖος ὁ κατοι
tans in gabaō. oēs cepit in bello: qñ
κῶν ἐν γαβαών· πάντας ἔλαβεν ἐν πολέμῳ, ὅτι
per dñm factū ẽ vt indurarētur corda illoꝝ
διὰ κυρίου ἐγένετο κατισχύσαι τὴν καρδίαν αὐτῶν·
vt occurrerēt in bellū cōtra israel: vt interfice
συναντᾶν εἰς πόλεμον πρὸς Ἰσραήλ, ἵνα ἐξωλοθρευ-
rentur: vt nō paretur eis mia: sed vt pe
θῶσιν, ὅπως μὴ δοθῇ αὐτοῖς ἔλεος, ἀλλὰ ἵνα ἐξολο
rirent: sicut dixit dñs ad moysen. t
θρευθῶσιν, ὃν τρόπον εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν· καὶ
venit iosue in tpe illo: t interfecit
ἦλθεν Ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἐξωλόθρευσεν
enachim de mōtana ex hebron t ex dabir:
τοὺς ἐνακὶμ ἐκ τῆς ὀρινῆς ἐκ χεβρών καὶ ἐκ δαβίρ,
t ex anab: t de oī mōte iuda: t de
καὶ ἐξ ἀναβ, καὶ ἐκ παντὸς ὄρους ἰούδα, καὶ ἐκ
omni monte
παντὸς ὄρους

israel cum vrbibus eoꝝ. t deleuit
ἰσραὴλ σὺν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν· καὶ ἐξωλόθρευσεν
eos iosue: nō relictus eſt ex enachim a
αὐτοὺς Ἰησοῦς, οὐ κατελείφθη τῶν ἐνακὶμ ἀπὸ τῶν
filijs israel: nisi in gaza t in geth t in a-
υἱῶν Ἰσραήλ, ἀλλὰ πλὴν ἐν γάζῃ καὶ ἐν γὲθ καὶ ἐν ἀσ
soro relictus eſt. t cepit iosue oēm trā
σεδὼθ κατελείφθη· καὶ ἔλαβεν Ἰησοῦς πᾶσαν τὴν γῆν
sicut precepit dñs moysi. t tradidit eā
καθότι ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ· καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς
iosue in possessionē israel in diuisiōe eoꝝ per tri
Ἰησοῦς ἐν κληρονομίᾳ Ἰσραὴλ ἐν μερισμῷ αὐτῶν κατὰ φυ
bus eoꝝ: t terra quieuit a prelijs
λὰς αὐτῶν, καὶ ἡ γῆ κατέπαυσεν πολεμουδίων. Ca.12.

Θ Καὶ hi reges terre quos occiderūt filij i
Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οὓς ἀνεῖλον υἱοὶ Ἰσ
rael: t possederūt terrā eoꝝ trans
ραὴλ, καὶ κατεκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐτῶν πέραν τ
iordanē ab ortū solis a valle arnō
Ἰορδάνου ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἀπὸ φάραγγος ἀρνὼ
vsq; ad mōtē hermon: t oēm araba ab
ἕως τοῦ ὄρους ἀερμών, καὶ πᾶσαν τὴν ἀραβὰ ἀπὸ
oriente. sed regē amorreoꝝ: qui
ἀνατολῶν· τὸν σηὼν τὸν βασιλέα τῶν ἀμορραίων, ὃς
habitabat in esebon: dominās ab aroer q̃ eſt in
κατῴκει ἐν ἐσεβών, κυριεύων ἀπὸ ἀροὴρ ἣ ἐστιν ἐπὶ τ
labio in valle arnon in medio val
χείλους ἐν τῇ φάραγγι ἀρνὼν κατὰ μέσον τῆς φάραγ
lis: t dimidiū galaad vsq; ad ieboc to-
γος, καὶ τὸ ἥμισυ τῆς γαλααδ ἕως ἰαβὸκ τοῦ χε
rentis:terminī filioꝝ ămon. araba vsq; ad mare
μάρρου, ὅρια υἱῶν ἀμμών· καὶ ἡ ἀραβὰ ἕως τῆς θαλάσσης
ceneroth cōtra orientē: t vsq; ad mare araba
χενερὲθ κατ᾽ ἀνατολάς, καὶ ἕως τῆς θαλάσσης ἀραβα
mare salis ab oriētē in viam q̃ ad
θαλάσσης τῶν ἁλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς ὁδὸν τὴν κατὰ
bethsimoth t de themā q̃ sub asedoth phasga.
βησιμώθ, καὶ ἀπὸ νότου ὑπὸ τὰς ἀσεδὼθ φασγα-
t termini ag regiꝰ basan: qui reliquus eſt de
τ termini og regis basan: qui reliquus eſt de
καὶ ὅρια ὢγ βασιλέως βασάν, ὃς ὑπελείφθη ἐν τῶν
gigantibus: habitās in astaroth t in edrai: de
γιγάντων, ὁ κατοικῶν ἐν ἀσταρώθ καὶ ἐν ἀδραεὶ ἀφ
mōte hermon t a falecha t om
ὄρους ἑρμὼν καὶ ἀπὸ σελχὰς καὶ πᾶ
nem basan vsq; ad terminos gessuri t macha-
σαν τὴν βασὰν ἕως ὁρίων γεσουρεὶ καὶ τὴν μαχαε
ti: t dimidiū galaad vsq; ad terminos reon regis
θί, καὶ τὸ ἥμισυ γαλααδ ἕως ὁρίων σηὼν βασιλέως
esebon. moyses famulus dñi t filij israel
ἐσεβών. μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
percusserūt eos: t tradidit eā moyses famul⁹
ἐπάταξαν αὐτούς, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν μωυσῆς ὁ παῖς
dñi in possessionē ruben t gad t dimidie tribui ma
κυ ἐν κληρονομίᾳ ρουβὴν καὶ γαδ καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μα
nasse. t hi reges amorreoꝝ quos occidit io
νασσῆ. καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων οὓς ἀνεῖλεν Ἰη
sue: t filij ifrl trans iordanē apud ma
σοῦς, καὶ οἱ υἱοὶ ἰηλ ἐν τῷ πέραν τ Ἰορδάνου πρὸς ἀνατολὰς
re baalgad in cāpo libani t vsq; ad mōtē
σαν βααλγαδ ἐν τῷ πεδίῳ τ λιβάνου καὶ ἕως τοῦ ὄρους
aloch ascēdētiꝫ in seir. t tradidit eā Ios
τ ἀλὼκ ἀναβαινόντων εἰς σηειρά· καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰη
sue tribubus ifrl in possessionē ſm sortē eoꝝ
σοῦς ταῖς φυλαῖς ἰηλ κληρονομίαν κατὰ κλῆρον αὐτῶν
in mōte t in cāpo t in araba t in asedoth t
ἐν τῷ ὄρει καὶ ἐν τῷ πεδίῳ καὶ ἐν ἀραβὰ καὶ ἐν ἀσεδὼθ καὶ
in eremo t in meridie: etheū t amor-
ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐν νεγέβ, τὸν χετταῖον καὶ τὸν ἀμορ
reum t chananeū t pherezeū t
ραῖον καὶ τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον καὶ τὸν
eueum t iebuseum.
ευαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον.

עִיר עָיר
יָתֵר יָתַר
שֵׁאָר שָׁאַר
לֶקַח לָקַח
נָתַן נָתָן
חֶלֶק חָלָק
Cap.xij.
נֶגֶב נֶגֶב
זֶרֶת זָרַת
שֶׁבֶט שָׁבַט
מַשַּׂל מָשַׁל
שֶׁפֶה שָׂפָה
חֲצַר חָצַר
בְּנֵי בָּנַי
עֲמֹן עַמּוֹן
כִּנְרוֹת כִּנֶּרֶת
הַמֶּלַח מֶלַח
נְמֹן נָמָן
גּוֹבָל גִּבְלִי
לֶחֶשׁ לָחַשׁ
דְּאֵרַעִי אֶדְרֶעִי

יִשְׂרָאֵל עִם עָרֵיהֶם הַחֲרִימָם יְהוֹשֻׁעַ
לֹא נוֹתַר עֲנָקִים בְּאֶרֶץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
רַק בְּעַזָּה בְּנַת וּבְאַשְׁדּוֹד נִשְׁאָרוּ׃
וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל הָאָרֶץ כְּכֹל
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וַיִּתְּנָהּ
יְהוֹשֻׁעַ לְנַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמַחְלְקֹתָם
לְשִׁבְטֵיהֶם וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה מִמִּלְחָמָה׃
וְאֵלֶּה מַלְכֵי הָאָרֶץ
אֲשֶׁר הִכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת
אַרְצָם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ
מִנַּחַל אַרְנֹן עַד הַר חֶרְמוֹן וְכָל
הָעֲרָבָה מִזְרָחָה׃ סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי
הַיּוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן מוֹשֵׁל מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר
עַל שְׂפַת נַחַל אַרְנֹן וְתוֹךְ הַנַּחַל וַחֲצִי
הַגִּלְעָד וְעַד נַחַל יַבֹּק גְּבוּל
בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְהָעֲרָבָה וְעַד יָם
כִּנְרוֹת מִזְרָחָה וְעַד יָם הָעֲרָבָה יָם
הַמֶּלַח מִזְרָחָה דֶּרֶךְ בֵּית הַיְשִׁמֹת
וּמִתֵּימָן תַּחַת אַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה׃
וּגְבוּל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן מִיֶּתֶר
הָרְפָאִים הַיּוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרוֹת
וּבְאֶדְרֶעִי׃ וּמֹשֵׁל בְּהַר חֶרְמוֹן
וּבְסַלְכָה וּבְכָל הַבָּשָׁן עַד גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי
וְהַמַּעֲכָתִי וַחֲצִי הַגִּלְעָד גְּבוּל סִיחוֹן
מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן׃ מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל הִכּוּם וַיִּתֵּן מֹשֶׁה עֶבֶד
יְהוָה יְרוּשָּׁה לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי
שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה׃ וְאֵלֶּה מַלְכֵי הָאָרֶץ
אֲשֶׁר הִכָּה יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה מַעֲרָבָה כָּל
בִּקְעַת הַלְּבָנוֹן וְעַד הַר הֶחָלָק
הָעֹלֶה שֵׂעִירָה וַיִּתְּנָהּ יְהוֹשֻׁעַ
לִשְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל יְרֻשָּׁה נַחֲלֹתָם׃
בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבָעֲרָבָה וּבָאֲשֵׁדוֹת
וּבַמִּדְבָּר וּבַנֶּגֶב חִתִּי אֱמֹרִי
וְכַנַּעֲנִי פְּרִזִּי חִוִּי וְיִבוּסִי׃

שָׂרַף
יָרַשׁ פָּנֶה
נָבַל צָנֶה
חָצָה
עָבַר נֶגֶב
עָשָׂה

"משרפת" מים "כל "צידנים "אנכי
'אורישם "מפני "בני "ישראל רק "הפלה
'לישראל "בנחלה "כאשר "צויתיך:
'ועתה "חלק "את "הארץ "הזאת "בנחלה
'לתשעת "השבטים "וחצי "השבט
"המנשה: "עמו "הראובני "והגדי "לקחו
"נחלתם "אשר "נתן "להם "משה "בעבר
"הירדן "מזרחה "כאשר "נתן "להם "משה
'עבד "יהוה: "מערוער "אשר "על "שפת
'נחל "ארנון "והעיר "אשר "בתוך "הנחל
'וכל "המישור "מידבא "עד "דיבן: "וכל
'ערי "סיחון "מלך "האמרי "אשר "מלך
"בחשבון "עד "גבול "בני "עמון: "והגלעד
"וגבול "הגשורי "והמעכתי "וכל "הר "חרמון
"וכל "הבשן "עד "סלכה: "כל "ממלכות "עוג
"בבשן "אשר "מלך "בעשתרות "והאדרעי
"הוא "נשאר "מיתר "הרפאים "ויכם
"משה "וירשם: "ולא "הורישו "בני
"ישראל "את "הגשורי "ואת "המעכתי
"וישב "גשור "ומעכת "בקרב "ישראל
"עד "היום "הזה: "רק "לשבט "הלוי "לא
"נתן "נחלה "אשי "יהוה "אלהי "ישראל
"הוא "נחלתו "כאשר "דבר "לו: "ויתן
"משה "למטה "בני "ראובן "למשפחתם:
"ויהי "להם "הגבול "מערוער "אשר "על
"שפת "נחל "ארנון "והעיר "אשר "בתוך
"הנחל "וכל "המישר "על "מידבא:
"חשבון "וכל "עריה "אשר "במישור
"דיבון "ובמות "בעל "ובית "בעל "מעון:
"וידצה "וקדמת "ומיפעת: "וקריתים
"ושבמה "וצרת "השחר "בהר "העמק:
"ובית "פעור "ואשדות "הפסגה "ובית
"הישימות: "וכל "ערי "המישר "וכל
"ממלכות "סיחון "מלך "האמרי "אשר
"הכה "משה "את "נשיאי "מדין "את

Rex'hiericho"vnus cc
"rex"hay q̃ est" ex latere
"bethel'vnus cccccc
"Rex'hierusalem" vnus
'Rex'hebrō"vnus. "Rex
'hierimoth"vnus. cccccc
'Rex'lachis"vnꝰ. "Rex'e
glon"vnus. cccccccccc
'Rex"gazer"vnus. "Rex
"dabir"vnus. cccccc
'Rex"gader'vnus. "Rex
'herma'vnus. ccccccccc
"Rex"hereth'vnꝰ. "Rex
'lebna'vnus. ccccccccc
"Rex"adollã'vnus. "Rex
'maceda"vnus. cccccc
"Rex"bethel'vnꝰ. "Rex
'taphua"vnus. ccccccc
'Rex"ofer'vnus. "Rex'af
fec"vnus. ccccccccccc
'Rex"faron'vnus. 'Rex
"madan"vnus. ccccccc
'Rex"afor'vnus. ccccc
cccccccccccccccccc
"Rex"fameröl"vnus. cc
cccccccccccccccccc
"Rex'acfaph"vnuſ. 'Rex
"thenac'vnus. ccccccc
'Rex"mageddo"vnus.
'Rex"cedes'vnus. ccccc
'Rex"iachanem"carmeli
'vnus. ccccccccccccc
"Rex'dor'" & prouincie
"dor'vnus. ccccccc
"Rex'gentium"galgal
'vnus. ccccccccccccc
"Rex'therſa"vnus. "Oes
'reges ccccccccccccc
'triginta'vnus. 45
cccccccccccccccccc

IOsue"senex'proue
ctꝰq; etatis erat:"&
dixit'dñs"ad eũ. 'Senuiſ
ti"&'longeuus es: ccccc
"terraꝝ"latiſſima" de
relicta e q̃ negotiũ ſorte di
uiſa eſt:"omnis videlicet
ccccccccccccccccccc
'galilea'philiſtiim'& vni
uerſa'geſſuri: ccccccccc
'a fluuio"turbido'qui ir
rigat"egyptum ccccccc
'vſq; ad'termios'accarõ
"cõtra aquilonem terra
"chanaã q̃ in'f quinqꝫ re
gulos'philiſtiim" diuiſdi
tur:"gazeos'& azotios:
"aſcalonitas: 'getheos
'& accaronitas." Ad me
ridiẽ vero ſũt'euei'oiscc
"terra'chanaã:'& maara
'ſidoniorum ccccccccc
'vſq; afeca:et"terminos
"ammorrei eiuſq; ccccc
'cõfinia:'libãi'quoqꝫ re
gio cõtra'orientem ccc
"a baalgad'ſub'monte
'hermõ'donec'ingredia
ris'emath. 'Omniũ'qui
habitabant'in monte'a
'libano'vſq; ad"aquas

regem hiericho vnũ: t regem gai:
τὸν Βασιλέα ἱεριχὼ ἕνα, καὶ τὸν Βασιλέα τῆς γαΐ,
ἣ ἐστι πλησίον Βαιθὴλ ἕνα. Βασιλέα ἱερουσαλὴμ ἕνα,
regem hebrõ vnũ: regem hierimoth vnũ: re-
Βασιλέα χιεβρὼν ἕνα, Βασιλέα γεριμοὺθ ἕνα, Βασι-
gem lachis vnũ: regẽ eglõ vnũ: regem
λέα λαχὶς ἕνα, Βασιλέα ἰγλὼμ ἕνα, Βασιλέα
gazer vnũ: regẽ dabir vnũ: regem gader
γαζὲρ ἕνα, Βασιλέα δαβὶρ ἕνα, Βασιλέα γαδὲρ
vnũ: regem herma vnũ: regẽ gared vnũ: re
ἕνα, Βασιλέα ἑρμὰ ἕνα, Βασιλέα ἀρὲδ ἕνα, Βασ-
gem lebna vnũ: regem odollam vnũ: re
σιλέα λεβνὰ ἕνα, Βασιλέα ὀδολλὰμ ἕνα, Βασι-
gem maceda vnũ: regem bethel vnũ: regem
λέα μακηδὰ ἕνα, Βασιλέα Βαιθὴλ ἕνα, Βασιλέα
taphua vnũ: regẽ epher vnũ: regem aphec
Ταπφοῦ ἕνα, Βασιλέα ἐφὲρ ἕνα, Βασιλέα ἀφὲκ
vnũ: regem lefaron vnũ: regẽ madan vnũ:
ἕνα, Βασιλέα λεσαρὼν ἕνα, Βασιλέα μαδὼν ἕνα,
regem aſſor vnũ: regem amerõ vnũ: re
Βασιλέα ἀσὼρ ἕνα, Βασιλέα ἀμαρὼν ἕνα, Βασι-
gem aclaph vnũ: regem thenach vnũ: regem ma
λέα ἀχασαφ ἕνα, Βασιλέα θαναὰχ ἕνα, Βασιλέα μα
geddo vnũ: regem cedes vnũ: regem iacha
γεδδὼ ἕνα, Βασιλέα κεδὲς ἕνα, Βασιλέα ἰεκο-
nam carmeli vnũ: regem dor naphathdoz
νὰμ τοῦ Καρμὴλ ἕνα, Βασιλέα δὼρ τοῦ ναφαθδὼρ
vnũ: regem gẽtil galgal vnũ: regem
ἕνα, Βασιλέα γωὶμ τῆς γαλγὰλ ἕνα, Βασιλέα
therſa vnũ. oẽs hi reges triginta
θερσὰ ἕνα, πάντες οὗτοι οἱ Βασιλεῖς τριακοντα
τ vnus.
καὶ εἷς.

Ca. 13.

ΘΕ tofue fenex prouectus die
Καὶ Ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς τῶν ἡμε
bus. t dixit dñs ad tofue: tu fenuiſti pro
ρῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰησοῦν, σὺ γεγήρακας προ
uectus die-bus: t terra relicta eſt mul
βεβηκὼς τῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ γῆ ὑπολέλειπται πολ
ta valde in poſſeſſionẽ: t hec terra reli
λὴ σφόδρα εἰς κληρονομίαν, καὶ αὕτη ἡ γῆ ἡ κατα
cta oẽs terminꝰ phyliſtiim: t vniuerſa ge
λελειμμένη πάντα ὅρια φυλιστιείμ, καὶ πᾶς ὁ γε
ſuri t chananeus a fra inhabitatus que ere
σουρὶ καὶ ὁ χαναναῖος ἀπὸ γῆς αἰνικητου τῆς κα
gione egypti vſq; ad terminos accaron a ſi
τὰ πρόσωπον ἀγύπτου ἕως τῶν ὁρίων ακκαρὼν ἐξ εὐ
niſtris chananeoꝝ: cõputatur quin
ωνύμων τῶν Χαναναίων, προσλογίζεται τοῖς πέν-
q̃ ſatrapiis phyliſtiim: gazeo t
τε σατραπείαις τῶν φυλιστιείμ, τῷ γαζαίῳ καὶ τῷ
azotio t aſcalonite t getheo: t
ἀζωτίῳ καὶ τῷ ἀσκαλωνίτῃ καὶ τῷ γεθθαίῳ, καὶ τῷ
accaronite: t euco. ex themã t omni
ακχαρωνίτῃ, καὶ τῷ ευαίῳ. ἐκ θεμὰν καὶ πάσης τῆ
terre chanaã q̃ gaza: t ſidonij vſq; ad afeca
γῆ χαναὰν ἀπὸ γαζης, καὶ οἱ σιδόνιοι ἕως ἀφεκκὰ
vſq; ad terminos amorreoꝝ. t oẽm terrã
ἕως τῶν ὁρίων τῶν ἀμορραίων. καὶ πᾶσαν τὴν γῆν
gabe phyliſtiim iuxta oẽm libanũ ab ori
γαβαὶ φυλιστιείμ κατὰ πάντα τὸν λίβανον ἀπὸ ἀνα
ente ſolis ab baalgad ſub mõte her
τολῶν ἡλίου ἀπὸ βαιλγαδ ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ ἀερ-
mon vſq; ad introitũ emath oĩs habitãs
μὼν ἕως τῆς εἰσόδου ἐμὰθ πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν
mõtana a libano vſq; ad
ὀρεινὴν ἀπὸ τοῦ λιβάνου ἕως

masſerephoth aquaſ vniuerſos ſidonios ego euer
μασεριφὼθ μαίμ. πάντας τοὺς σιδονίους ἐγὼ ἐξολο-
tam eos a facie filioꝝ iſrael. ſed tra
θρεύσω αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραήλ. ἀλλὰ διά-
de eam iſrael in ſorte: ſicut precept
δος αὐτὴν τῷ ἰσραὴλ ἐν κλήρῳ, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην
tibi. t nũc itaque terrã hanc in poſſeſſionẽ nouẽ
σοι. καὶ νῦν μέρισον τὴν γῆν ταύτην ἐν κληρονομίᾳ ταῖς ἐννέα
tribubus t dimidie tribui manaſſe qui eſt eo
φυλαῖς καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ τοῖς μετ' αὐτοῦ
ruben t gad acceperũt poſſeſſionẽ eoꝝ: q̃m tra
τῶν υἱῶν ρουβὴν καὶ τῷ γὰδ ἐλάβοσαν κληρονομίαν αὐτῶν, ἣν ἔ
didit eis moyſes trans iordanẽ: ad
δωκεν αὐτοῖς μωυσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, κατὰ
ortum ſolis dedit eis moyſes famulus dñi: ab
ανατολὰς ἡλίου ἔδωκεν αὐτοῖς μωυσῆς θεραπὼν κυ, ἀπὸ
aroer q̃ eſt in labio torrẽtis arnon: t vſq;
ἀροὴρ ἣ ἐστιν ἐπὶ τ χείλους χειμάρρου ἀρνών, καὶ τὴν πό-
bẽ que in medio vallis: t oẽm meſoꝝ a
λιν τὴν ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος, καὶ πᾶσαν τὴν μισὼρ ἕως
medaba vſq; ad dibon: t cũctas ciuitates ſeon re
μεδαβὰ ἕως διβών, καὶ πάσας τὰς πόλεις σιὼν βασι-
gis amorreoꝝ: qui regnauit in eſebon vſq; ad terminos
λέως ἀμορραίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἐσεβὼν ἕως τῶν ὁρίων
filioꝝ ammõ. t galaad t terminos geſſuri t
υἱῶν ἀμμών. καὶ τὴν γαλααδῖτιν καὶ τὰ ὅρια γεσουρὶ καὶ τ
machati oẽm mõtẽ hermon: t vniuerſã baſan
μαχατὶ πᾶν ὄρος ἀερμών, καὶ πᾶσαν τὴν βασανῖτιν
vſq; ad ſelecha: oĩe regnũ og in ba
ἕως σελχά, πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὢγ ἐν τῇ βασαν
ſan: qui regnauit in aſtaroth t in edrai. ipſe reli
τιδὶ, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἀσταρὼθ καὶ ἐν ἐδραΐ· οὗτος κατε
ctus eſt de reliquijs gigantũ: t pereuſ
λείφθη ἀπὸ τοῦ λείμματος τῶν γιγάντων, καὶ ἐπάτα
ſit eũ moyſes: t delerunt eum. t nõ dele
ξεν αὐτὸν μωυσῆς, καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν· καὶ οὐκ ἐξώ-
uerant filij iſrael geſſuri t machа
λόθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸν γεσουρὶ καὶ τὸν μαχα
ti. t habitabat rex geſſuri t machati in
βί. καὶ κατῴκει Βασιλεὺς γεσουρὶ καὶ ὁ μαχαθὶ ἐν
ter filios iſrael vſq; ad diem hanc verũtã
τοῖς υἱοὺς ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· πλὴν τῆ
tribui leui nõ dedit poſſeſſionẽ: dñs deus
φυλὴ λευὶ οὐκ ἔδωκεν κληρονομίαν, κύριος ὁ θεὸς
iſrael hic poſſeſſio eorũ: ſicut dixit eis
ἰσραὴλ οὗτος κληρονομία αὐτῶν, καθὰ εἶπεν αὐτοῖς
dñs. t dedit moyſes tribui filioꝝ ruben per
κύριος· καὶ ἔδωκεν μωυσῆς τῇ φυλῇ υἱῶν ρουβὴν κα-
ppoſos eoꝝ. t fuerũt eoꝝ termini ab aro
τὰ δήμους αὐτῶν· καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ ἀρο
er que eſt cõtra facie vallis arnõ: t ciui
ὴρ ἣ ἐστιν κατὰ πρόσωπον φάραγγος ἀρνών, καὶ ἡ πό
tas que in valle. t vniuerſã miſoꝝ t me
λις ἡ ἐν τῇ φάραγγι· καὶ πᾶσαν τὴν μισὼρ καὶ με
daba vſq; ad eſebon: t cũctas vrbes eoꝝ
δαβὰ ἕως σεβών, καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν
exiſtes in miſoꝝ t dibõ t bamoth baal:
τὰς οὔσας ἐν τῇ μισὼρ καὶ δεβὼν καὶ βαμὼθ βαάλ,
t domuꝝ baalmeõ t teſſa t cedimoth t me
καὶ βαιθμαοὼν καὶ ἐασὰν καὶ κεδιμὼθ καὶ μαὶ
phet t cariathaim: ſabama t ſarath t aſar in
φὲθ καὶ καριαθαΐμ, καὶ σεβαμὰ καὶ σαρὼθ καὶ σιὼρ ἐν τῷ
mõte emach. t bethphogor t aſedoth phaſga t
ὄρει ἐμὰκ. καὶ βαθφογὼρ καὶ ἀσιδὼθ φασγὰ καὶ
bethaſimoth: t oẽs vrbes miſoꝝ t
βηθσιμούθ, καὶ πάσας τὰς πόλεις τοῦ μισοὺρ καὶ
vniuerſum regnũ ſeon regis amoꝝ
πᾶσαν τὴν βασιλείαν τοῦ σηὼν βασιλέως τῶν ἀμορ
reoꝝ: qui regnauit in eſebõ: quẽ peuſſit moy
ραίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἐσεβών, ὃν ἐπάταξεν μωυ
ſes ipſum t principes madian: t
σῆς αὐτὸν καὶ τοὺς ἡγουμένους μαδιάμ, καὶ

"masſerephot."vniuerſi
qꝫ'ſidonii. 'Ego ſũ qui
'delebo eos"a facie'filio
rũ"iſrael.' Veniat 'ergo
in partẽ"hereditatis" if
rael'ſicut"precepi tibi.
'Et nũc'diuide" terram
"in poſſeſſionem ccccc
'nouem"tribubus"& di
midie"tribui ccccccccc
"manaſſe"cũ qua'ruben
"& gad'poſſederunt cccc
"terrã'quam'tradidit'eis
"moyſes 'famulus" dñi
'trãs fluẽta" iordãis 'ad
orientalem plagam: cccc
'ab aroer"q̃ ſita eſt"in'ri
pa ccccccccccccccccc
'torrentis"arnon' & 'in
"vallis'medio: ccccccc
'vniuerſaqꝫ' campeſtria
"medaba:"vſqꝫ'dibõ:"&
cũctas'ciuitates'ſeon're
gis'ammorrei:'q"regna
uit'in eſebõ"vſqꝫ ad"ter
minos"filiorũ'ammõ: "&
galaad'ac terminũ" geſ
ſuri'& machati"& omnẽ
'mõtẽ'hermõ'& vniuer
ſam'baſan'vſqꝫ ad"ſalec
cha: cõ'regnũ'og"i ba
ſan'qui"regnauit'i aſta
roth"'& edrai. "ipſe"fuit
"de reliquijs'raphaĩ:"per
cuſſitq; eos"moyſes'at
qꝫ deleuit." Noluerũtqꝫ
'diſpdere'filii'iſrl'geſſu
ri"&'machati: ccccccc
'& habitauerunt'in me
dio"iſrael ccc ccccccc
'vſqꝫ in"pñtẽ"die. "Tri
bui"ãt"leui'non"dedit
'poſſeſſionem: ſed"ſacri
ficia & victime'dñi' dei
"iſrl: "ipſa ẽ'ei' hereditas
"ſicut'locutus ẽ'illi." De
dit ergo"moyſes poſſeſ
ſionẽ"tribui'filiorũ" ru
bẽ'iuxta cognatiões ſuas. "'Fuitqꝫ'termin? "eo
rũ"ab aroer"q̃ ſita ẽ'i'ri
pa'torrẽtis"arnon'& 'in
"valle eiuſdẽ'torrentis
"media'vniuerſa'planiti
em q̃ ducit'medaba &"e
ſebõ'cũctoſqꝫ 'vículos
earũ'qui ſunt'in cãpeſtri
bus: "dibon quoqꝫ" &
bamoth baal'& oppidũ
"baalmaõ:"& geſſa'& ce
dimoth'& mephet'& ca
riathaim'& ſabama"& ſa
rathaſar:'in mõte'cõual
lis'beth phogor'& aſe
roth"phaſga"& bethaſi
moth"oẽs'vrbes" cãpe
ſtres"vniuerſaqꝫ" regna
"ſeon"regis'ammorrei
'qui'regnauit"in eſebõ:
"quem'percuſſit cccccc
'moyſes'cum"principi
bus'madian ccccccccc

Cap. xiij.
יום
אמר
עשה
נגל
נחל
ירח
ים
ארץ
שמש
ירח
מלך
נוא

"מלך "יריחו "אחד
"מלך "העי "אשר "מצד "בית "אל "אחד:
"מלך "ירושלם "אחד
"מלך "חברון "אחד "מלך "ירמות "אחד
"מלך "לכיש "אחד: "מלך "עגלון "אחד
"מלך "גזר "אחד: "מלך "דביר "אחד
"מלך "גדר "אחד: "מלך "חרמה "אחד
"מלך "ערד "אחד: "מלך "לבנה "אחד
"מלך "עדלם "אחד: "מלך "מקדה "אחד
"מלך "בית "אל "אחד: "מלך "תפוח "אחד
"מלך "חפר "אחד: "מלך "אפק "אחד
"מלך "לשרון "אחד: "מלך "מדון "אחד
"מלך "חצור "אחד:
"מלך "שמרון "מראון "אחד
"מלך "אכשף "אחד: "מלך "תענך "אחד
"מלך "מגדו "אחד: "מלך "קדש "אחד
"מלך "יקנעם "לכרמל "אחד:
"מלך "דור "לנפת "דור "אחד
"מלך "גוים "לגלגל "אחד:
"מלך "תרצה "אחד "כל "מלכים
"שלשים "ואחד:

"ויהושע "זקן "בא "בימים "ויאמר
"יהוה "אליו "אתה "זקנתה "באת "בימים
"והארץ "נשארה "רבה "מאד
"לרשתה: "את "הארץ "הנשארת "כל
"גלילות "הפלשתים "וכל "הגשורי:
"מן "השיחור "אשר "על "פני "מצרים
"ועד "גבול "עקרון "צפנה "לכנעני
"תחשב "חמשת "סרני "פלשתים
"העזתי "והאשדודי "האשקלוני "הגתי
"והעקרוני "והעוים: "תימן "כל "ארץ
"הכנעני "ומערה "אשר "לצידנים
"עד "אפקה "עד "גבול "האמרי:
"הגבלי "וכל "הלבנון "מזרח "השמש
"מבעל "גד "תחת "הר "חרמון "עד "לבא
"חמת: "כל "ישבי "ההר "מן "הלבנון "עד

rex'hiericho"vnus cc
"rex"hay q̃ eſt" ex latere
'bethel'vnus cccccc
"Rex'hieruſalem" vnus
'Rex'hebrõ"vnus. "Rex
'hierimoth"vnus. cccccc
'Rex'lachis"vnꝰ. "Rex'e
glon"vnus. cccccccccc
'Rex"gazer"vnus. "Rex
"dabir"vnus. cccccc
'Rex"gader'vnus. "Rex
'herma'vnus. ccccccccc
"Rex"hereth'vnꝰ. "Rex
'lebna'vnus. ccccccccc
"Rex"adollã'vnus. "Rex
'maceda"vnus. cccccc
"Rex"bethel'vnꝰ. "Rex
'taphua"vnus. ccccccc
'Rex"ofer'vnus. "Rex'af
fec"vnus. ccccccccccc
'Rex"faron'vnus. 'Rex
"madan"vnus. ccccccc
'Rex"afor'vnus. ccccc
cccccccccccccccccc
"Rex"fameröl"vnus. cc
cccccccccccccccccc
"Rex'acfaph"vnuſ. 'Rex
"thenac'vnus. ccccccc
'Rex"mageddo"vnus.
'Rex"cedes'vnus. ccccc
'Rex"iachanem"carmeli
'vnus. ccccccccccccc
"Rex'dor'" & prouincie
"dor'vnus. ccccccc
'Rex"gentium"galgal
'vnus. ccccccccccccc
"Rex'therſa"vnus. "Oes
'reges ccccccccccccc
'triginta'vnus. 45
cccccccccccccccccc

IOsue"senex'proue
ctꝰq; etatis erat:"&
dixit'dñs"ad eũ. 'Senuiſ
ti"&'longeuus es: ccccc
"terraꝝ"latiſſima" de
relicta e q̃ negotiũ ſorte di
uiſa eſt:"omnis videlicet
ccccccccccccccccccc
'galilea'philiſtiim'& vni
uerſa'geſſuri: ccccccccc
'a fluuio"turbido'qui ir
rigat"egyptum ccccccc
'vſqꝫ ad'termios'accarõ
"cõtra aquilonem terra
"chanaã q̃ in'f quinqꝫ re
gulos'philiſtiim" diuiſdi
tur:"gazeos'& azotios:
"aſcalonitas: 'getheos
'& accaronitas." Ad me
ridiẽ vero ſũt'euei'oiscc
"terra'chanaã:'& maara
'ſidoniorum ccccccccc
'vſqꝫ afeca:et"terminos
"ammorrei eiuſqꝫ ccccc
'cõfinia:'libãi'quoqꝫ re
gio cõtra'orientem ccc
"a baalgad'ſub'monte
'hermõ'donec'ingredia
ris'emath. 'Omniũ'qui
habitabant'in monte'a
'libano'vſqꝫ ad"aquas

regem hiericho vnũ: t regem gai:
τὸν Βασιλέα ἱεριχὼ ἕνα, καὶ τὸν Βασιλέα τῆς γαΐ,
ἣ ἐστι πλησίον Βαιθὴλ ἕνα. Βασιλέα ἱερουσαλὴμ ἕνα,
regem hebrõ vnũ: regem hierimoth vnũ: re-
Βασιλέα χιεβρὼν ἕνα, Βασιλέα γεριμοὺθ ἕνα, Βασι-
gem lachis vnũ: regẽ eglõ vnũ: regem
λέα λαχὶς ἕνα, Βασιλέα ἰγλὼμ ἕνα, Βασιλέα
gazer vnũ: regẽ dabir vnũ: regem gader
γαζὲρ ἕνα, Βασιλέα δαβὶρ ἕνα, Βασιλέα γαδὲρ
vnũ: regem herma vnũ: regẽ gared vnũ: re
ἕνα, Βασιλέα ἑρμὰ ἕνα, Βασιλέα ἀρὲδ ἕνα, Βασ-
gem lebna vnũ: regem odollam vnũ: re
σιλέα λεβνὰ ἕνα, Βασιλέα ὀδολλὰμ ἕνα, Βασι-
gem maceda vnũ: regem bethel vnũ: regem
λέα μακηδὰ ἕνα, Βασιλέα Βαιθὴλ ἕνα, Βασιλέα
taphua vnũ: regẽ epher vnũ: regem aphec
Ταπφοῦ ἕνα, Βασιλέα ἐφὲρ ἕνα, Βασιλέα ἀφὲκ
vnũ: regem lefaron vnũ: regẽ madan vnũ:
ἕνα, Βασιλέα λεσαρὼν ἕνα, Βασιλέα μαδὼν ἕνα,
regem aſſor vnũ: regem amerõ vnũ: re
Βασιλέα ἀσὼρ ἕνα, Βασιλέα ἀμαρὼν ἕνα, Βασι-
gem aclaph vnũ: regem thenach vnũ: regem ma
λέα ἀχασαφ ἕνα, Βασιλέα θαναὰχ ἕνα, Βασιλέα μα
geddo vnũ: regem cedes vnũ: regem iacha
γεδδὼ ἕνα, Βασιλέα κεδὲς ἕνα, Βασιλέα ἰεκο-
nam carmeli vnũ: regem dor naphathdoz
νὰμ τοῦ Καρμὴλ ἕνα, Βασιλέα δὼρ τοῦ ναφαθδὼρ
vnũ: regem gẽtil galgal vnũ: regem
ἕνα, Βασιλέα γωὶμ τῆς γαλγὰλ ἕνα, Βασιλέα
therſa vnũ. oẽs hi reges triginta
θερσὰ ἕνα, πάντες οὗτοι οἱ Βασιλεῖς τριακοντα
τ vnus.
καὶ εἷς.

Ca. 13.

ΘΕ tofue fenex prouectus die
Καὶ Ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς τῶν ἡμε
bus. t dixit dñs ad tofue: tu fenuiſti pro
ρῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰησοῦν, σὺ γεγήρακας προ
uectus die-bus: t terra relicta eſt mul
βεβηκὼς τῶν ἡμερῶν, καὶ ἡ γῆ ὑπολέλειπται πολ
ta valde in poſſeſſionẽ: t hec terra reli
λὴ σφόδρα εἰς κληρονομίαν, καὶ αὕτη ἡ γῆ ἡ κατα
cta oẽs terminꝰ phyliſtiim: t vniuerſa ge
λελειμμένη πάντα ὅρια φυλιστιείμ, καὶ πᾶς ὁ γε
ſuri t chananeus a fra inhabitatus que ere
σουρὶ καὶ ὁ χαναναῖος ἀπὸ γῆς αἰνικητου τῆς κα
gione egypti vſq; ad terminos accaron a ſi
τὰ πρόσωπον ἀγύπτου ἕως τῶν ὁρίων ακκαρὼν ἐξ εὐ
niſtris chananeoꝝ: cõputatur quin
ωνύμων τῶν Χαναναίων, προσλογίζεται τοῖς πέν-
q̃ ſatrapiis phyliſtiim: gazeo t
τε σατραπείαις τῶν φυλιστιείμ, τῷ γαζαίῳ καὶ τῷ
azotio t aſcalonite t getheo: t
ἀζωτίῳ καὶ τῷ ἀσκαλωνίτῃ καὶ τῷ γεθθαίῳ, καὶ τῷ
accaronite: t euco. ex themã t omni
ακχαρωνίτῃ, καὶ τῷ ευαίῳ. ἐκ θεμὰν καὶ πάσης τῆ
terre chanaã q̃ gaza: t ſidonij vſq; ad afeca
γῆ χαναὰν ἀπὸ γαζης, καὶ οἱ σιδόνιοι ἕως ἀφεκκὰ
vſq; ad terminos amorreoꝝ. t oẽm terrã
ἕως τῶν ὁρίων τῶν ἀμορραίων. καὶ πᾶσαν τὴν γῆν
gabe phyliſtiim iuxta oẽm libanũ ab ori
γαβαὶ φυλιστιείμ κατὰ πάντα τὸν λίβανον ἀπὸ ἀνα
ente ſolis ab baalgad ſub mõte her
τολῶν ἡλίου ἀπὸ βαιλγαδ ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ ἀερ-
mon vſq; ad introitũ emath oĩs habitãs
μὼν ἕως τῆς εἰσόδου ἐμὰθ πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν
mõtana a libano vſq; ad
ὀρεινὴν ἀπὸ τοῦ λιβάνου ἕως

אוי ואת ארקם ואת צור ואת חור
ואת רבע נסיני סיחון שבי הארץ׃ עסך
ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני קסם
ישראל בחרב אל חלליהם ויהי יהיה
נבול בני ראובן הירדן ובול זאת נגל
נחלת בני ראובן למשפחתם הערים
וחצריהן ויתן משה לטה נד לבני נתן
נד למשפחתם ויהי להם הגבול
יעזר וכל ערי הגלעד וחצי ארץ חצה
בני עמון עד ערער אשר על פני פנה
רבה ומחשבון עד רמת המצפה
ובטנים ומחנים עד נבול לדבר׃
ובעמק בית הרם ובית נמרה וסכות
וצפון יתר ממלכות סיחון מלך חשבון עלה
הירדן ונבול עד קצה ים כנרת עבר
הירדן מזרחה׃ זאת נחלת בני גד למשפחתם הערים ויתצריהם ויתן
משה לחצי שבט בני מנשה ויהי יהיה
לחצי מטה בני מנשה למשפחתם׃
ויהי נבולם מחנים כל הבשן כל
ממלכות עוג מלך הבשן וכל חות
יאיר אשר בבשן ששים ערי׃ וחצי
הגלעד ועשתרות ואדרעי ערי ממלכת
עוג בבשן לבני מכיר בן מנשה לחצי
בני מכיר למשפחתם׃ אלה אשר
נחל משה בערבות מואב מעבר לירדן
יריחו מזרחה׃ ולשבט הלוי לא נתן
משה נחלה יהוה אלהי ישראל הוא
נחלתם כאשר דבר להם׃ ואלה ap. xiiii.
אשר נחלו בני ישראל בארץ כנען
אשר נחלו אתם אלעזר הכהן ויהושע
בן נון וראשי אבות המטות לבני נשא
ישראל׃ נחלה בגורל נחלתם כאשר נגל
צוה יהוה ביד משה לתשעת
המטות וחצי המטה׃ כי נתן משה חצה
נחלת שני המטות וחצי המטה שנה

eueũ & recen & fur & vr & rebec duces seo habitatores terre & balaã filiũ beor ariolũ occiderũt filij israel gladio cũ ceteris interfectis: factusq; est terminus filiorũ rubẽ iordãis fluuius. Hec ẽ possessio rubenitarum p cognatiões suas vrbiũ & viculorũ. Dedit q; moyses tribui gad & filiis eius p cognatiões suas possessiõẽ. cui? hec diuisio est. Terminus iazer & oẽs ciuitates galaad et dimidia ptem terre filiorũ ammon vsq; aroer q ẽ contra rabba: & ab esebõ vsq; ramoth: & maspha & bethanim & maanaim vsq; ad minos dabir. In vallẽ quoq; betharã & bethnẽra ciuitates munitas & saphõ reliquã ptẽ regni seon regis hesebõ huius quoq; finis iordãis ẽ vsq; ad extremã ptẽ maris cenereth trãs iordanẽ ad orientalẽ plagã. Hec est possessio filiorum gad p familias suas & ciuitates et ville earũ. Dedit & dimidie tribui manasse filijs eius iuxta cognatiões suas possessionem cuius hoc principiũ est. A manaim & vniuersa basa & cuncta regna og regis basa: omne sq; vicos iahir q fuit in basa sexaginta oppida & dimidiã partem galaad: & astaroth & edrai vrbes regni og in basa filiis machir filij manasse dimidie parti filiorũ machir iuxta cognationes suas. Hãc possessionem diuisit moyses i cã pestribus moab trans iordanẽ cõtra hiericho ad orientalem plagam. Tribui aũt leui nõ dedit possessionẽ: qm dñs deus israel ipe est possessio ei ut locutus e illi.

Hoc est qd possederũt filij israel in terra chanaã quã dederũt eis eleazar sacerdos & iosue filius nun & principes familiarũ per tribus israel: sorte oia diuidentes sicut pcepat dñs in manu moysi nouẽ tribub & dimidie tribui manasse. Duabus enim tribubus et dimidie dederat moyse

cueum & recen & fur & vr & rebec duces seon habitatores terrã. & balaã filiũ beor ariolũ occiderũt filij israel in gladio in fuga. fuerũt aũt termini filiorũ rubẽ & gamfadis terminus. hec possessio filiorũ rubẽ per cognationes suas. hec ciuitates & vicos eius. & dimidiã partem galaad & astaroth & edrai ciuitates regni og in basan. filijs machir filij manasse per cognationes suas. hi sunt principes familiarũ eius. & dimidie tribui manasse. hi sunt numeri eorũ. quinquaginta duo milia & septingenti. filij ioseph per familias suas. filij manasse & ephraim. hi sunt numeri eorũ. quadraginta & quinq; milia & septingenti. & separauit tribum leui in medio eorum. sicut precepit dñs moysi. filie aũt salphaad filij hepher filij galaad filij machir filij manasse de familijs manasse nupserunt filijs suis. & steterunt hereditates earum in tribu patris earum. hec sunt diuisiones manasse filij ioseph. hec sunt ergo ciuitates que date sunt in sortem filijs israel in terra chanaan. & dimidie tribui manasse. & dedit eis eleazar sacerdos & iosue filius nun & principes familiarũ per tribus israel. per sortes possederũt: sicut precepit dñs in manu moysi. nouem tribubus & dimidie tribui. dedit enim moyses possessionẽ duabus tribubus & dimidie tribui trans iordanẽ. leuitis aũt non dedit possessionẽ in medio eorum. sed ciuitates habitandi & suburbana earum tantum. & hec ciuitates habitandi. & suburbana earum. pro omnibus substantijs eorum. sicut precepit dñs moysi. & fecerunt ita filij israel. & diuiserunt terrã. Accesserunt aũt filij iuda ad iosue in galgala. & locutus est ad eũ caleb filius iephone cenezeus: tu nosti qd locutus sit dñs ad moysen hominem dei de me & de te in cades barne. quadraginta cũ annos erã qñ misit me moyses famulus dei de cades barne vt considerarem terrã. & reposderit et sermonẽ iuxta mẽtẽ eius. at fratres mei q ascẽderãt mecum dissoluerũt mentẽ populi. ego aũt decreui sequi dñm deũ meũ. & iurauit moyses in die illa dicẽs: quã terra ad quã ascẽdit pes tuus in eternũ: quia implesti sequi dñm deum meum. Concessit ergo dñs vitam mihi sicut pollicitus est vsq; in presentem diem. Quadraginta & quinq; anni sũt ex quo locutus est dñs verbũ istud ad moysen quãdiu ambulabat israel per solitudinem octoginta & quinq; annorũ sũt: sic & hodie octoginta quinq; annorũ sum valens: vt eo valebam tempore quo ad explorãdum missus sum: illius i me tpis fortitudo vsq; hodie pseurat ta ad bellandũ & ad gradiẽdũ. Da ergo mihi montem istum quem dominus te quoq; audiente: in quo enachim sunt: & vrbes magne atq; munite: si forte sit dñs mecum & potuero delere eos sicut pmisit mihi. Benedixit ei iosue: & tradidit ei hebron in possessiõem: atq; ex eo fuit hebron

a trans iordanẽ. & leuitis nõ dedit ẽsdẽ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ τοῖς λευίταις οὐκ ἔδωκεν
dit forte in ipsis: q; fuerũt filij ioseph due tri ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν υἱοὶ ἰωσὴφ δύο φυ
bus manasse & ephraim. & nõ data est pars leui λαὶ μανασσῆ καὶ ἐφραίμ· καὶ οὐκ ἐδόθη μερὶς τοῖς λευί
tis in vrbes nisi vrbes ad habitãdũ & suburbana ταις ἐν τῇ γῇ, ἀλλ' ἢ πόλεις κατοικεῖν καὶ τὰ προάστια
eaꝝ tumẽtis suis. & tumẽta eay. si ἀυτῶν τοῖς κτήνεσιν ἀυτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν. ὃν
cut preceperat dñs moysi ita fece τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυσῆ οὕτως ἐποίη
runt filij israel. & diuiserũt terrã. & ac σαν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ ἐμερίσαντο τὴν γῆν. καὶ προ
cesserũt filij iuda ad iosue in galgala. & lo σῆλθοσαν υἱοὶ ἰούδα πρὸς ἰησοῦν ἐν γαλγάλοις· καὶ ἐι
cutus est ad eũ chaleb filius iephone cenezeus: tu no πεν πρὸς αὐτὸν χαλὲβ ὁ τοῦ ἰεφωνὴ ὁ κενεζαῖος, σὺ ἐ
sti verbũ qd locutus est dñs ad moysen homi ἐπίστη τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν ἄνθρω
nem dei de me & de te in cades barne. πον τοῦ θεοῦ περὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ ἐν κάδης βαρνή.
quadraginta cũ annos erã qñ misit me moy quadraginta ἐτῶν ἦμην ὅτε ἀπέστειλέν με μωυ
ses famulus dei de cades barne vt considerarem σῆς ὁ παῖς τοῦ θεοῦ ἐκ κάδης βαρνὴ κατασκοπεῦ
rem terrã. & reposderit et sermonẽ iuxta σαι τὴν γῆν. καὶ ἀπεκρίθησαν ἀυτῷ λόγον κατὰ τὰ
mẽtẽ eius. at fratres mei q ascẽderãt mecum νοῦν ἀυτοῦ. ἐι δὲ ἀδελφοί μου οἱ ἀναβάντες μετ' ἐμοῦ
dissoluerũt mentẽ populi. ego aũt decre διέλυσαν τὴν διάνοιαν τοῦ λαοῦ. ἐγὼ δὲ προσετέ
ui sequi dñs deũ meũ. & iurauit moy θην ἐπακολουθῆσαι κυρίῳ τῷ θεῷ μου. καὶ ὤμοσεν μωυ
ses in die illa dicẽs: q; terra ad quã ascẽ σῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, ὅτι ἡ γῆ ἐφ' ἣν ἐπέ
dit pes tuus in eternũ: q; institui sequi βης ἐν αὐτῇ, σοὶ ἔσαι ἐν κλήρῳ καὶ τοῖς τέκνοις
sum in eternũ: quia implesti sequi σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι πεπλήρωκας ἐπακολουθῆσαι
post dñm deũ meũ. & nunc ecce cõcef ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ μου. καὶ νῦν ἰδοὺ διέφερε
sit vitã mihi dñs sicut dixit. hic quadrage σέν με κύριος ὃν τρόπον εἶπεν. τοῦτο τεσσαρακο
simus & quintus annus ex quo locutus est dñs ver σὸν καὶ πεμπτὸν ἔτος, ἀφ' οὗ ἐλάλησεν κύριος τὸ ῥῆ
bũ istud ad moysen: & ambulauit israel in μα τοῦτο πρὸς μωυσῆν, καὶ ἐπορεύθη ἰσραὴλ ἐν τῇ
deserto. & nunc ecce ego sum hodie filius octo ἐρήμῳ. καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι σήμερον υἱὸς ὀγδοή
ginta & quinq; annorũ. adhuc fum hodie valẽs vt κοντα καὶ πέντε ἐτῶν. ἔτι εἰμὶ σήμερον ἰσχύων ὡς
qñ misit me moyses eodẽmõ valeo nunc ad ὅτε ἀπέστειλέν με μωυσῆς ὡσαύτως ἰσχύω νῦν εἰς
bellũ egredi & ingredi. & nunc pe πόλεμον ἐξελθεῖν καὶ εἰσελθεῖν· καὶ νῦν ἀυτοῦ
to atc mõte istũ: sicut dixit dñs in die τὸ ὄρος τοῦτο, καθὼς εἶπεν κύριος ἐν τῇ ἡμέ
illa: qñ tu audiuisti vbi hoc in die ρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι σὺ ἀκήκοας τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν τῇ ἡμέ
illo. nunc ẽt enachim illic sunt vrbes magne ρᾳ ἐκείνῃ. νῦν δὲ οἱ ἐνακὶμ ἐκεῖ εἰσὶ πόλεις μεγάλαι
atq; munite. si igitur dñs mecum fuerit delebo καὶ ὀχυραί· ἐὰν οὖν κύριος μετ' ἐμοῦ ᾖ ἐξολοθρεύσω
eos: sicut dixit mihi dñs. & benedi εὐτούς, ὃν τρόπον εἶπέν μοι κύριος· καὶ ἐυλόγη
xit ei iosue: & tradidit hebron cha σεν ἀυτὸν ἰησοῦς, καὶ ἔδωκεν τὴν χεβρὼν τῷ χα
leb filio iephone in possessionẽ: propter hoc fuit hebron λὲβ υἱῷ ἰεφωνὴ ἐν κλήρῳ, διὰ τοῦτο ἐγενήθη χεβρὼν

"trãs iordanẽ" possessio nẽ absq; "leuitis q nihil re acceperũt inter fratres suos: "sed i eorũ succesrãt locũ filij ioseph & dus ait dñs tribꝰ manasse & ephraim. nec accepe runt leuite alã in terra ptẽ nisi vrbes ad habitãdũ & suburbana earũ cũ ad aleda iumenta & pecora sua. Sic pcepat dominus moysi: ita fecerũt filij israel: & diuiserũt terrã. Accesserũt itaq; filij iuda ad iosue in galgala. locutusq; est ad eũ caleph filius iephone cenezeus: Nosti qd locutus sit dñs ad moysen homi nem dei de me & te in cades barne. Quadraginta annorũ eram quando misit me moyses famulus dñi de cadesbarne vt considerarem terrã: nũciauiq; ei qd mihi verum videbatur. Fres aũt mei qui ascẽderãt mecũ dissoluerũt cor ppli & nihilominus ego secutus sum dñm deũ meũ. Iurauit q moyses in die illa dicens: Terra qua calcauit pes tuus erit possessio tua & filiorũ tuorũ in eternum: qa secutus es dñm deum meum. Concessit ergo dñs vitam mihi sicut dixit. hic quadraginta & quinq; annis ex quo locutus est dñs verbũ istud ad moysen quãdiu ambulauit israel per solitudinem octoginta quinq; annorũ sũt: sic hodie octoginta quinq; annorũ sum valens: vt eo valebam tempore quo ad explorãdum missus sũ: illius i me tpis fortitudo vsq; hodie perdurat ta ad bellandũ & ad gradiẽdũ. da ergo mihi montem istum quem dominus audiente: in quo enachim sũt: & vrbes magne atq; munite: si forte dñs mecum & potuero delere eos sicut pmisit mihi. Benedixit ei iosue: & tradidit ei hebron in possessiõem: atq; ex eo fuit hebron

מעבר לירדן וללוים לא נתן נחלה
בתוכם כי היו בני יוסף שני מטות
מנשה ואפרים ולא נתנו חלק ללוים
מנשה ואפרים הנה ישבו בארץ ערים לשבת ומגרשיהם
למקניהם ולקנינם׃ כאשר צוה
יהוה את משה כן עשו בני ישראל
ויחלקו את הארץ׃ ויגשו בני יהודה
אל יהושע בגלגל ויאמר אליו כלב
בן יפנה הקנזי אתה ידעת את הדבר
אשר דבר יהוה אל משה איש
האלהים על אודתי ועל אודתיך
בקדש ברנע בן ארבעים שנה אנכי
בשלח משה עבד יהוה אתי מקדש
ברנע לרגל את הארץ ואשב אתו
דבר כאשר עם לבבי׃ ואחי אשר
עלו עמי המסיו את לב העם ואנכי
מלאתי אחרי יהוה אלהי׃ וישבע
משה ביום ההוא לאמר אם לא
הארץ אשר דרכה רגלך בה לך
תהיה לנחלה ולבניך עד עולם כי
מלאת אחרי יהוה אלהי׃ ועתה
הנה החיה יהוה אותי כאשר דבר
זה ארבעים ושמנה שנה מאז
דבר יהוה את הדבר הזה אל משה
אשר הלך ישראל במדבר ועתה
הנה אנכי היום בן חמש ושמנים
שנה׃ עודני היום חזק כאשר ביום
שלוח אתי משה ככחי אז וככחי
לחם לצאת עתה למלחמה ולבא׃ ועתה
תנה לי את ההר הזה אשר דבר
יהוה כי אתה שמעת
יהוה ביום ההוא כי ענקים שם וערים
בצר גדלת בצורת אולי יהוה אתי
ירשתים כאשר דבר יהוה׃ ויברכהו
יהושע ויתן את חברון לכלב בן
יפנה לנחלה׃ על כן היתה חברון

לִכְלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי לְנַחֲלָה עַד
הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר מִלֵּא אַחֲרֵי
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְשֵׁם חֶבְרוֹן
לְפָנִים קִרְיַת אַרְבַּע הָאָדָם הַגָּדוֹל בָּעֲנָק
בָּעֲנָקִים הוּא וְהָאָרֶץ שָׁקְטָה
מִמִּלְחָמָה׃ וַיְהִי הַגּוֹרָל Cap. xv.
לְמַטֵּה בְּנֵי יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם אֶל
גְּבוּל אֱדוֹם מִדְבַּר צִן נֶגְבָּה מִקְצֵה
תֵימָן׃ וַיְהִי לָהֶם גְּבוּל נֶגֶב מִקְצֵה
הַמֶּלַח מִן הַלָּשׁוֹן הַפֹּנָה נֶגְבָּה׃ וְיָצָא
אֶל מַעֲלֵה עַקְרַבִּים וְעָבַר צִנָּה
וְעָלָה מִנֶּגֶב לְקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעָבַר חֶצְרֹן
וְעָלָה אַדָּרָה וְנָסַב הַקְרְקָעָה׃ וְעָבַר
עַצְמוֹנָה וְיָצָא נַחַל מִצְרַיִם וְהָיוּ
תֹּצְאוֹת הַגְּבוּל יַמָּה זֶה יִהְיֶה לָכֶם
גְּבוּל נֶגֶב׃ וּגְבוּל קֶדְמָה מִן הַמֶּלַח עַד
קְצֵה הַיַּרְדֵּן וּגְבוּל לְפֵאַת צָפוֹנָה
מִלְּשׁוֹן הַיָּם מִקְצֵה הַיַּרְדֵּן וְעָלָה הַגְּבוּל
בֵּית חָגְלָה וְעָבַר מִצְפּוֹן לְבֵית הָעֲרָבָה
וְעָלָה הָאֶבֶן בֹּהַן בֶּן רְאוּבֵן׃ וְעָלָה
הַגְּבוּל דְּבִרָה מֵעֵמֶק עָכוֹר וְצָפוֹנָה
פֹּנֶה אֶל הַגִּלְגָּל אֲשֶׁר נֹכַח מַעֲלֵה
אֲדֻמִּים אֲשֶׁר מִנֶּגֶב לַנָּחַל וְעָבַר
הַגְּבוּל אֶל מֵי עֵין רֹגֶל וְיָצָא עֵין
שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ תֹּצְאוֹתָיו
אֶל עֵין רֹגֶל וְעָלָה הַגְּבוּל גַּיְא בֶּן
הֹנֹם אֶל כֶּתֶף הַיְבוּסִי מִנֶּגֶב הִיא
יְרוּשָׁלִָם וְעָלָה הַגְּבוּל אֶל רֹאשׁ הָהָר
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי גֵּי הִנֹּם יָמָּה אֲשֶׁר בִּקְצֵה
עֵמֶק רְפָאִים צָפוֹנָה׃ וְתָאַר הַגְּבוּל
מֵרֹאשׁ הָהָר אֶל מַעְיַן מֵי נֶפְתּוֹחַ
וְיָצָא אֶל עָרֵי הַר עֶפְרוֹן וְתָאַר
הַגְּבוּל בַּעֲלָה הִיא קִרְיַת יְעָרִים וְנָסַב
הַגְּבוּל מִבַּעֲלָה יָמָּה אֶל הַר שֵׂעִיר וְעָבַר
אֶל יֶרֶךְ הַר יְעָרִים מִצָּפוֹנָה הִיא
כְּסָלוֹן וְיָרַד בֵּית שֶׁמֶשׁ וְעָבַר תִּמְנָה׃
וְיָצָא הַגְּבוּל אֶל כֶּתֶף עֶקְרוֹן צָפוֹנָה

"caleph[k]filio [l]iephone
[m]cenezeo[n] vſq; in[o] pr̄tē
[q]diem:[p]quia [r]ſecutus eſt
[s]dn̄m [t]deum [u]iſrael. [v]No-
men [w]hebron [x]ante voca
batur [y]cariathar be. [z]Adā
[a]maximus ibi [b]inter ena-
chim ſitus [c]eſt.[d] & terra
[e]ceſſauit [f]a prelis. 15.
[g]Itur [h]ors [i]filiorum
[k]inde [l]p cognationes
ſuas iſta [m]fuit: [n]a [o]termino
[p]edom vſq; ad [q]deſertū
[r]ſin: contra [s]meridiē &
vſq; ad [t]extremā ptē [u]au
ſtralis plage. Initiū [v]eius
[x]a [y]ſumitate [z]maris [a]falſiſſi
mi: & [b]a lingua eius [c]que
reſpicit [d]meridiē. [e]egredi
eturq; [f]cōtra [g]aſcēſum [h]cor
piōis: & pūabrit [i]in ſima
[k]aſcēdituq; [l]in [m]cadesbar-
ne: & [n]puenit in [o]efrom:
[p]aſcēdes [q]addarā & circū
iens [r]cariathaa: [s]atq; ide
pūabris [t]in aſemōa & [u]pe-
uenies ad [v]torrēte [x]egy-
pti. [y]erituq; [z]termini eius
mare magnū. [a]Hic [b]erit
[c]finis [d]meridianę plagę.
A [e]b [f]oriēte vero erit [g]ini
tiū [h]mare [i]ſalſiſſimū [k]vſq;
ad [l]extremā [m]iordāis:
& ea q reſpiciūt [n]ad aq-
lonē [o]a ligua [p]maris vſq;
ad eunde [q]iordāis fluuiū.
[r]aſcēdituq; [s]termīus in [t]be
thagla. [u]Et tranſit [v]ab aq
lōe [x]in betharaba: [y]aſcē-
dens ad [z]lapidē [a]boem [b]fi
lii [c]rubē: [d]& tendens vſq;
ad termino [e]debera [f]de
valle [g]achor cōtra [h]aqui
lonē: [i]reſpiciens [k]galgalā
[l]q̄ eſt ex aduerſo [m]aſcen-
ſionis [n]adommin [o]ab au
ſtrali pte [p]torrētis. [q]tran-
ſituq; [r]aq; q̄ vocāt [s]fons
[t]ſolis: [u]& erūt [x]exitus ei?
[y]ad [z]fontē [a]rogel: [b]aſcēdit
q; p [c]ōuallē [d]filii [e]ennom
[f]ex latere [g]iebuſei [h]ad me
ridiē: [i]hec eſt [k]ir [l]em: [m]&
inde ſe erigēs [n]ad [o]verti-
cē [p]mōtis [q]qui eſt [r]contra
[s]gehēnō [t]ad occidē tem [u]i
ſumitate [x]vallis [y]raphai
cōtra [z]aquilonem: [a]ptrā
ſitq; [b]a vertice [c]mōtis vſq;
[d]ad [e]fōtem [f]aq; [g]nepthoa:
[h]& puēit vſq; [i]ad [k]vicos
[l]mōtis [m]ephrō: [n]inclina-
turq; [o]i bala qui [p]eſt [q]caria
thiarim. i. vrbs ſiluarum:
[r]& circuit [s]de bala [t]con
tra occidentem vſq; [u]ad
[x]mōtem [y]seir: [z]tranſitq;
[a]iuxta [b]latus [c]montis [d]ia
rim [e]ad aquilōem i [f]chel
lon. [g]& deſcendit i [h]beth
ſames: [i]trāſitq; i [k]thamna:
[l]& puenit [m]cōtra [n]aquilo
nem [o]partis [p]accaron ooo

caleb filio iephone cenezei in poſſeſſionē vſq; ad hodier
τῷ Χαλὲβ τῷ τοῦ Ἰεφοννὴ τοῦ Κενεζαίου ἐν κλήρῳ ἕως τῆς σήμε
nū die: eo q; ipſe ſecutus eſt τοῦ
ρον ἡμέρας, διὰ τὸ αὐτὸν ἐπακολουθῆσαι τῷ προσάγμα-
ſum dñi vel iſrael. at nomē hebrō prius
τι κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ· τὸ δὲ ὄνομα Χεβρὼν τὸ πρότερον
vocabulū arbe metropolis eiuſdē enachim hec. i. terra ceſ
πόλις ἀρβαὶ μητρόπολις τῶν ἐνακίμ αὕτη. καὶ ἡ γῆ ἐκο
ſauit a bello.
πασεν τοῦ πολέμου. Ca. 15.

Et fuerūt termini tribus filiorū iuda per pplos ſu
Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς υἱῶν Ἰούδα κατὰ δήμους αὐ
os a terminis idumee ab eremo ſin cōtra
τοῦ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῆς Ἰδουμαίας ἀπὸ τῆς ἐρήμου σὶν πρὸς
meridiē vſq; ad cades. i. fuerſit eoꝝ terminꝰ ab auſtro vſq; ad
λίβα ἕως κάδης· καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ λιβὸς ἕως
parte maris ſalſi a ſumitate que eſt
μέρους θαλάσσης τῆς ἁλικῆς ἀπὸ τῆς λοφιᾶς τῆς φερούσης
ad meridiē. i. egreditur cōtra aſcēſum eoꝝ
ἐπὶ λίβα· καὶ διαπορεύεται ἀπέναντι τῆς προσαναβάσεως ἐ
pionū. i. pertranſit in ſina: i. aſcēdit a meridie
κραβίν· καὶ ἐκπορεύεται σινά, καὶ ἀναβαίνει ἀπὸ λιβὸς
ad cades barne: i. peruenit in eſron i. aſce
ἐπὶ κάδης βαρνή, καὶ ἐκπορεύεται ἐσρὼν καὶ προσαναβαί
dit in addaram: i. circuit q̄ſdē ad occidētē ca
νει εἰς ἀδδαρά, καὶ ἐκπορεύεται τὴν κατὰ δυσμὰς κά
deo: i. pertranſit in aſemona i. peruenit vſq; ad torren
δης, καὶ παρεύεται ἐπὶ ἀσεμωνᾶ καὶ διεκβάλλει ἕως χεῖμαρ
tem egypti. i. erit exitus eius terminoꝝ ad ma
ρου αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἡ ἔξοδος αὐτοῦ τῶν ὁρίων ἐπὶ τὴν θά
re. hoc eſt coꝝ terminꝰ a meridie. i. termini ab
λασσαν· τοῦτό ἐστιν αὐτῶν ὅρια ἀπὸ λιβός· καὶ τὰ ὅρια ἀπὸ
oriente oſtie mare ſalſū vſq; ad partē iordanis:
ἀνατολῶν πᾶσα θάλασσα ἁλικὴ ἕως μέρους τοῦ Ἰορδάνου,
i. termini coꝝ ad aquilonē i. a ſumitate ma
καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἀπὸ τῆς λοφιᾶς τῆς θαλάσ
ris i. a parte iordanis dūcēdūt terminꝰ in be
σης καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ Ἰορδάνου ἐπιβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ Βα
thagla: i. tranſeūt ab aq̄lone in betharaba: i. aſ
θαγλά, καὶ παρεπορεύεται ἀπὸ βορρᾶ ἐπὶ θαραβά, καὶ κα
cendūt terminꝰ ad lapidē boem filii rubē: & tendens vſq;
ταβαίνει τὰ ὅρια ἐπὶ λίθον Βαιὼν υἱοῦ ῥουβήν· καὶ προσαγα
ad termino debera de valle achor cōtra aqui
γὼν ἐκ τοῦ ἐμεκαχώρ, καὶ ἐκεῖθεν παρεύεται ἀπὸ βορρᾶ
lonē: reſpiciens galgalā q̄ eſt ex aduerſo aſcen
ἐπὶ τὸ δαβὴρ τῆς φραγγὺς ἀχώρ, καὶ κατὰ
ſionis adommin ab au ſtrali pte torrētis. tranſitq;
λονὲ ἣτις ἐστὶν ἐξ ἐναντίας ἀναβάσεως
aq̄s q̄ vocāt fons ſolis: & erūt exitus ei?
Βορρᾶν καταβαίνει ἐπὶ γαλγαλ, ἥ ἐστιν ἀπέναντι τῆς ἀναβάσε
ad fontē rogel: aſcēdit
ως Ἀδαμμείμ, ἥ ἐστι κατὰ λίβα τῆ φάραγγι· καὶ διεκβαλεῖ τὸ ὕδ
q; p cōuallē filii ennom in
ωρ ἕως πηγῆς ἡλίου· καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ πηγὴ
ſo iebuſei a meridie hec eſt hieruſalē. t perten
ρογήλ, καὶ ἀναβαίνει τὰ ὅρια εἰς φάραγγα υἱοῦ ἐννόμ ἐπὶ νό
tu ad ſchelēmon ad orientē ſolis: t tranſi
τον τοῦ Ἰεβουσὶ ἀπὸ λιβός· αὕτη ἐστὶν Ἰερουσαλήμ· καὶ διεκβάλ
bit ad auſtrū. t puenit terminus cōtra boſcum
λει τὰ ὅρια ἐπὶ κορυφὴν ὄρους ἥ ἐστιν κατὰ πρόσωπον φάραγ
accaron ad aquilonē: t tranſit terminus in ſecrona: t per
γος ἐννόμ πρὸς θαλάσσην ἥ ἐστιν ἐκ μέρους γῆς ῥαφαΐμ ἐπὶ βορρᾶ.
t pertranſit terminus a vertice mōtis ad fontē a
τ διεκβάλλει τὸ ὅριον ἀπὸ κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐπὶ πηγὴν ὕδα
que nephtoa: peruenietq; in vicos mōtis ephrō: t ducet terminꝰ
τος ναφθώ, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ κώμας ὄρους ἐφρών, καὶ κάμψει τὸ ὅριον
in baal: hec eſt vrbs iarim. t peruenietq; terminus a
εἰς βααλά, αὕτη ἐστὶν πόλις ἰαρίμ· καὶ περιελεύσεται ὅριον ἀπὸ
baal ad mare: t preteribit ad mōtē ſeir: t trā
βααλὰ ἐπὶ θάλασσαν, καὶ παρελεύσεται εἰς ὄρος σηίρ, καὶ πα
ſibit per dorſū vrbem iarim ab aq̄lone: hec eſt che
ρελεύσεται ἐπὶ νῶτον πόλεως ἰαρὶμ ἀπὸ βορρᾶ, αὕτη ἐστὶν Χα
ſlon: t deſcēdet in vrbē ſolis: t tranſi
σαλών, καὶ καταβήσεται ἐπὶ πόλιν ἡλίου, καὶ παρελεύσε
bit ad aultrū. t pueniet terminus cōtra dorſum accaron
ται ἐπὶ λίβα. καὶ διεκβαλεῖ τὸ ὅριον κατὰ νότου ἀκκαρών

ad aquilonē: t mittet terminos in ſecrona: t per
ἐπὶ Βορρᾶν, καὶ ἐκβαλεῖ τὰ ὅρια εἰς σαχαρωνά, καὶ παρε
tranſibit mōtē terre baala: t pueniet in tebneel: t
λεύσεται ὄρος γῆς Βααλών, καὶ ἐκβαλεῖ ἐπὶ ἰαμνήλ, καὶ
erit exitus terminoꝝ in mare. t termini ipſoꝝ
ἔσαι ἡ ἐξέοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ θάλασσαν. καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν
a mari mare magnū cōcludet. hi termini
ἀπὸ θαλάσσης ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁριεῖ. Ταῦτα τὰ ὅρια
filioꝝ iuda in circuitu per pplos ſuos. t caleb filio
υἱῶν Ἰούδα κυκλῶ κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ τῷ Χαλὲβ υἱῷ
iephone dedit partē in medio filioꝝ iuda per ius
Ἰεφοννὴ ἔδωκεν μερίδα ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰούδα διὰ πρόσταγμα
ſum dei. t dedit ei toſue vrbē arbe
τος τοῦ θεοῦ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἰησοῦς τὴν πόλιν ἀρβαὶ
metropolim enach: ipa eſt hebron: t delenit il
μητρόπολιν Ἑνάκ, αὕτη ἐστὶ Χεβρών, καὶ ἐξωλόθρευσεν ἐκεῖ
linc caleph filius iephone tres filios enach ſcilicet
θεν Χαλὲβ υἱὸς Ἰεφοννὴ τοὺς τρεῖς υἱοὺς Ἑνάκ· τὸν σεσὶ καὶ
D haymā t tholmai ſtirpes enach. t
τὸν Ἀχιμὰν καὶ τὸν θαλβαΐ γενήματα τοῦ Ἑνάκ· καὶ
Pudi
i.b. aſcēdit illinc caleb ad habitatores dabir:
ἀνέβη ἐκεῖθεν Χαλὲβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Δαβίρ, τὸ
at nomē dabir prius vrbs litterarū. t di
δὲ ὄνομα Δαβὶρ τὸ πρότερον πόλις γραμμάτων. καὶ εἶ
xit caleb: quicūq; cepit vrbē litterarū t do
πεν Χαλέβ, ὃς ἐὰν λάβῃ τὴν πόλιν τῶν γραμμάτων καὶ κυ
minabꝰ fuerit ei: dabo ei axā filiā meā in u
ριεύσῃ αὐτῆς, δώσω αὐτῷ τὴν Ἀχσαν θυγατέρα μου εἰς γυ
xorem. t cepit eā othoniel filius cenez frater cha
ναῖκα· καὶ ἔλαβεν αὐτὴν γοθονιὴλ υἱὸς Κενὲζ ἀδελφὸς Χα
leb iunior. t dedit ei axā uxorē. Qui
λὲβ ὁ νεώτερος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ Ἀχσαν θυγατέρα αὐτοῦ
ei vxorem. t factū eſt cū pergeret ipſa. t
αὐτῷ γυναῖκα· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτήν, καὶ
ſuaſit ei vt peteret a patre ſuo agrū ſuſpirauitq; et
ἐπῆρεν αὐτὸν λέγουσα, αἰτήσαι παρὰ τοῦ πατρὸς
ſedebat de aſino. Cui ca
σου ἀγρόν· καὶ ἐβόησεν ἀπὸ τῆς ὄνου. καὶ εἶπεν Χα
leb: q̄d tibi? t dixit ei: da mihi benedictionē: quia in
λέβ, τί ἐστί σοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ, δός μοι εὐλογίαν, ὅτι εἰς
terrā negeb dediſti me, da mihi fontē aquaꝝ. t dedit
γῆν ναγεβ δέδωκάς με· δός μοι πηγὴν γωλαθμαΐμ· καὶ ἔδωκεν
ei caleb fontē aquaꝝ que ſupra t fontē q̄ in
αὐτῷ Χαλὲβ τὴν γωλαθμαΐμ τὴν ἄνω καὶ τὴν γωλαθ τὴν κά
ſtra. hec poſſeſſio tribus filioꝝ iuda per pplos ſuos.
τω· αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Ἰούδα κατὰ δήμους αὐτῶν.
fuerūt aūt vrbes coꝝ vrbes ad tribū filioꝝ
ἐγενήθησαν δὲ πόλεις αὐτῶν πόλεις πρὸς τῇ φυλῇ υἱῶν
iuda in terminis edom in deſerto cabſeel t eder t
Ἰούδα ἐφ' ὁρίων Ἐδὼμ ἐπὶ τῆς ἐρήμου καβσὴλ καὶ Ἔδερ καὶ
iagur: t cina t dimona t adada: t cedes t aſor
Ἰαγούρ, καὶ Κινὰ καὶ Διμωνὰ καὶ Ἀδαδὰ, καὶ Κεδὲς καὶ Ἀσὼρ
t ethan: ziph t thelem t baioth: aſor noua t
καὶ Ἰεθάν, Ζὶφ καὶ Τελὲμ καὶ Βαλώθ, Ἀσὼρ τὴν καινὴν καὶ
vbes efrom: hec eſt aſſor: emā t ſima t me
αἱ πόλεις Ἐσρών, αὕτη ἐστὶν Ἀσώρ, Ἀμὰμ καὶ Σαμὰ καὶ μω
loda: t aſarſuar t aſergadda t aſemoth t beth
λαδά, καὶ Ἀσαρσουὰρ καὶ Ἀσεργαδδὰ καὶ Ἀσεμὼθ καὶ Βαι
pheleth t berſabee t baziothia: t baala t hyrim t
φελὲθ καὶ Βηρσαβεὲ καὶ Βιζιωθία, καὶ Βαλλὰ καὶ Αὐείμ καὶ
aſem: t heltolad t exul t harma: t ziceleth t
Ἀσεμ, καὶ Ἐλθωλὰδ καὶ σὶλ καὶ ἑρμὰ, καὶ σικελὲθ καὶ με
demena t ſenſenna: t labaoth t ſelim t aſhem t
δημενὰ καὶ σανσαννὰ, καὶ Λαβαὼθ καὶ σελεὶμ καὶ Αἰὶν καὶ
rēmon: oēs ciuitates viginti t nouē. t ville
Ῥεμμών, πᾶσαι αἱ πόλεις εἴκοσι καὶ ἐννέα. καὶ αἱ κῶμαι
eaꝝ in cāpeſtri: eſtaol t ſarea t aſena: t aſo
αὐτῶν ἐν τῇ πεδινῇ Ἐσθαὼλ καὶ σαρὲκ καὶ Ἀσνά, καὶ Ζα
ne t enganim taphua t enaim: t hierimoth t
νὼ καὶ Ἠγανείμ, Ταφφουὰ καὶ τὴν Ἀναΐμ, καὶ Ἱερμοὺθ καὶ
adulam
Ἀδάλαμ ooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

צְפוֹנָה וְתָאַר הַגְּבוּל שִׁבְרוֹנָה וְעָבַר
הַר הַבַּעֲלָה וְיָצָא יִבְנְאֵל וְהָיוּ תֹּצְאֹת
גְּבוּל יָמָּה הַגְּבוּל יָם הַיַּמָּה תָּאַר
גְּבוּל זֶה גְּבוּל בְּנֵי יְהוּדָה סָבִיב
לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיִּתֶּן לִי יְהוָה נַחֲלָה בְּתוֹךְ
בְּנֵי יְהוּדָה אֶל פִּי יְהוָה
לִיהוֹשֻׁעַ אֶת קִרְיַת אַרְבַּע אֲבִי
הָעֲנָק הִיא חֶבְרוֹן וַיּוֹרֶשׁ מֹשֶׁה כָּלֵב
אֶת שְׁלֹשָׁה בְּנֵי הָעֲנָק אֶת שֵׁשַׁי
וְאֶת אֲחִימַן וְאֶת תַּלְמַי יְלִידֵי הָעֲנָק׃
וַיַּעַל מִשָּׁם אֶל יֹשְׁבֵי דְּבִר וְשֵׁם דְּבִר
לְפָנִים קִרְיַת סֵפֶר וַיֹּאמֶר כָּלֵב אֲשֶׁר
יַכֶּה אֶת קִרְיַת סֵפֶר וּלְכָדָהּ וְנָתַתִּי
לוֹ אֶת עַכְסָה בִתִּי לְאִשָּׁה׃ וַיִּלְכְּדָהּ
עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז אֲחִי כָלֵב וַיִּתֶּן לוֹ אֶת
עַכְסָה בִתּוֹ לְאִשָּׁה׃ וַיְהִי בְּבֹאָהּ
וַתְּסִיתֵהוּ לִשְׁאֹל מֵאֵת אָבִיהָ שָׂדֶה
וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר לָהּ כָּלֵב
מַה לָּךְ וַתֹּאמֶר תְּנִי לִי בְּרָכָה כִּי אֶרֶץ
הַנֶּגֶב נְתַתָּנִי וְנָתַתְּ לִי גֻּלֹת מָיִם
וַיִּתֶּן לָהּ אֶת גֻּלֹת עִלִּיּוֹת וְאֶת גֻּלֹת
הַתְּחִתִּיוֹת׃ וְאֵת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי יְהוּדָה
לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וַיִּהְיוּ הֶעָרִים מִקְצֵה
לְמַטֵּה בְּנֵי יְהוּדָה אֶל גְּבוּל אֱדוֹם נֶגְבָּה
כַּבְצְאֵל וְעֵדֶר וְיָגוּר וְקִינָה וְדִימֹנָה
וְעַדְעָדָה וְקֶדֶשׁ וְחָצוֹר וְיִתְנָן וְזִיף
וְטֶלֶם וּבְעָלוֹת וְחָצוֹר חֲדַתָּה וְקִרְיוֹת
הִצְרוֹן הִיא חָצוֹר אֲמָם וּשְׁמַע וּמוֹלָדָה
וְחָצַר גַּדָּה וְחֶשְׁמוֹן וּבֵית פָּלֶט וְחָצַר
שׁוּעָל וּבְאֵרְשֶׁבַע וּבִזְיוֹתְיָה בַּעֲלָה
וְעִיִּים וְעֶצֶם וְאֶלְתּוֹלַד וְכֶסִיל וְחָרְמָה
וְצִקְלַג וּמַדְמַנָּה וְסַנְסַנָּה וְלְבָאוֹת
וְשִׁלְחִים וְעַיִן וְרִמּוֹן כָּל עָרִים עֶשְׂרִים
וְתֵשַׁע וְחַצְרֵיהֶן בַּשְּׁפֵלָה אֶשְׁתָּאוֹל
וְצָרְעָה וְאַשְׁנָה זָנוֹחַ וְעֵין
גַּנִּים תַּפּוּחַ וְהָעֵינָם יַרְמוּת וְעַדֻלָּם

וַיֵּצֵא גּוֹרָל לִבְנֵי יוֹסֵף מִיַּרְדֵּן יְרִיחוֹ לְמֵי יְרִיחוֹ מִזְרָחָה הַמִּדְבָּרָה עֹלֶה מִן בֵּית אֵל׃

לוּזָה וְעָבַר אֶל גְּבוּל הָאַרְכִּי עֲטָרוֹת׃

וְיָרַד יָפְלֵטִי עַד גְּבוּל בֵּית חוֹרוֹן תַּחְתּוֹן וְעַד גָּזֶר וְהָיוּ

נֶגֶב תֹּצְאֹתָיו וַיִּהְיוּ לִבְנֵי יוֹסֵף מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם׃

וַיֵּצֵא גְּבוּל בְּנֵי אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיִּהְיוּ גְּבוּל נַחֲלָתָם

מִזְרְחָה עֲטָרוֹת אַדָּר עַד בֵּית חוֹרוֹן

עֵלָה וְיָצְאוּ הַגְּבוּל יָמָּה מִכְמְתַת

סָפֹן וְנָסַב הַגְּבוּל מִזְרְחָה תַּאנַת

שִׁילֹה וְעָבַר אֹתוֹ מִמִּזְרָח יָנוֹחָה׃

וְיָרַד מִיָּנוֹחָה עֲטָרוֹת וְנַעֲרָתָה וּפָגַע

בִּיְרִיחוֹ וְיָצָא הַיַּרְדֵּן מִתַּפּוּחַ יִלְךָ

הַגְּבוּל יָמָּה נַחַל קָנָה וְהָיוּ תֹּצְאֹתָיו

נֶגֶב לִבְנֵי אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

עִיר בָּדָל לִבְנֵי אֶפְרַיִם וְהֶעָרִים הַמְבַדָּלוֹת לִבְנֵי

אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי מְנַשֶּׁה כָּל

יָרֵשׁ הֶעָרִים וְהַחֲצֵרֵיהֶן וְלֹא הוֹרִישׁוּ אֶת

הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב גָּזֶר וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי

בְּקִרְבּוֹ אֶפְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיְהִי

לְמַס עֹבֵד׃

Cap.xvij נֶגֶב בָּדָל לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה כִּי הוּא בְכוֹר יוֹסֵף

לַמָּכִיר בְּכוֹר מְנַשֶּׁה אֲבִי הַגִּלְעָד כִּי

הוּא הָיָה אִישׁ מִלְחָמָה וַיְהִי לוֹ הַגִּלְעָד

וְהַבָּשָׁן׃ וַיְהִי לִבְנֵי מְנַשֶּׁה הַנִּוֹתָרִים

לְמִשְׁפְּחֹתָם לִבְנֵי אֲבִיעֶזֶר וְלִבְנֵי

חֵלֶק וְלִבְנֵי אַשְׂרִיאֵל וְלִבְנֵי שְׁכֶם

וְלִבְנֵי חֵפֶר וְלִבְנֵי שְׁמִידָע אֵלֶּה בְּנֵי

מְנַשֶּׁה בֶן יוֹסֵף הַזְּכָרִים לְמִשְׁפְּחֹתָם׃

וּלְצְלָפְחָד בֶּן חֵפֶר בֶּן גִּלְעָד בֶּן מָכִיר

בֶּן מְנַשֶּׁה לֹא הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם

בְּנוֹתָיו וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מַחְלָה וְנֹעָה

חָגְלָה מִלְכָּה וְתִרְצָה׃ וַתִּקְרַבְנָה

לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ בִּן

נוּן וְלִפְנֵי הַנְּשִׂיאִם לֵאמֹר יְהוָה צִוָּה

אֶת מֹשֶׁה לָתֵת לָנוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ

de hierichō in mōtana in bethel. ↄ egrediēt̄ de ἀπὸ ἱεριχὼ εἰς τὴν ὀρεινὴν εἰς Βαιθήλ· καὶ ἐξελεύσεται ἀπὸ bethel in luzam: ↄ trāsibūt ad terminos archiatha Βαιθὴλ εἰς Λουζά, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ τὰ ὅρια τ ἀρχιατα roth. ↄ perueniēt vsq; ad mare in terminos bteph ροθ· καὶ διελεύσεται ἐπὶ τὸν θάλασσαν ἐπὶ τὰ ὅρια τ ἐφφλη tī vsq; ad terminos bethorō que tafra ↄ vsq; ad gazer: ↄ crit ττ ἕως τῶν ὁρίων Βαιθωρων τὴν κάτω καὶ ἕως γαζέρ, καὶ ἔσται B erttus coꝫ in mare. ↄ possedēbūt filij ἡ ἐξοδος αὐτῶν ἐστὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ iosep manasses ↄ ephraim. ↄ fuerūt terminī filioꝝ ephrai Ἰωσὴφ μανασσῆς καὶ ἐφραίμ· καὶ ἐγενήθη ὅρια υἱῶν ἐφραιμ per ppīos suos: ↄ fuerūt terminī possessionis eo καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια τῆς κληρονομίας αὐ rū ab oriēte ataroth addar vsq; bethorō que supra. ↄ τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἀταρὼθ ἀδδὰρ ἕως βαιθωρῶν τὴν ἄνω· καὶ peruenietꝫ termin ad mare in machmetath ab aqui διελεύσεται τὰ ὅρια ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐκ μαχθὼθ ἀπὸ βορ C lone: ↄ preterībit terminus ad oriētē in thanathselo: ρέα, καὶ παρελεύσεται τὸ ὅριον ἐπ' ἀνατολὰς εἰς θναθασηλά, ↄ pertrāsibit ipse ab oriēte in tanocha. ↄ def καὶ παρελεύσεται αὐτὸ ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς ἰανάχω· καὶ κατα cendet ab tanocha in ataroth ↄ ville caꝫ: ↄ in βήσεται ἀπὸ ἰανωχὰ εἰς ἀταρὼθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ εἰς nasratha: ↄ perueniēt ad hierichō: ↄ egredīt̄ur ad τοι ἀσαραλά, καὶ ἐλεύσεται ἐπὶ ἱεριχώ, καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ τὸν ἰορ dané. ↄ a thaphua ptrāsibūt̄ terminī vsq; ad mare ad δάνην· καὶ ἀπὸ θαπφουὲ πορεύσεται τὰ ὅρια ἐπὶ θάλασσαν ἐπὶ torrentē cana: ↄ erit exitus eius ad mare. χειμάρρουν καφά, καὶ ἔσται διέξοδος αὐτοῦ ἐπὶ θάλασσαν. D hec possessio tribus filioꝝ ephraim per ppios suos. ἕως ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἐφραὶμ κατὰ δήμους αὐτῶν. ↄ vbes ↄ vbes ↄ separate filijs ephraim in medio καὶ αἱ πόλεις αἱ ἀφορισθεῖσαι τοῖς υἱοῖς ἐφραὶμ ἀναμέσον possessiōis filioꝝ manasse: oēs vbes ↄ vil τῆς κληρονομίας υἱῶν μανασσῆ, πᾶσαι αἱ πόλεις καὶ αἱ κώ le caꝫ. ↄ nō delerūt ephraim chananeū μαι αὐτῶν· καὶ οὐκ ἀπώλεσεν ἐφραὶμ τὸν χαναναῖον τὸν habitātem gazer: ↄ habitabat chananeus in ephraim κατοικοῦντα γαζέρ, καὶ κατῴκει ὁ χαναναῖος ἐν ἐφραὶμ vsq; ad diē hanc: ↄ fuerūt tributarij ferui. ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγένοντο ὑποφόροι δοῦλοι. Ca.17

A Ⅎ fuerūt termini tribus manasse: qm̄ hic ↄ ἦν Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια φυλῆς μανασσῆ, ὅτι οὗτος πρω mogenitus ioseph: machir primogenito manasse τότοκος τῷ Ἰωσήφ, τῷ μαχεὶρ πρωτοτόκῳ μανασσῆ patri galaad. ipse eñ vir pugnator: ↄ gala πατρὶ γαλααδίτῃ· αὐτὸς γὰρ ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐν τῇ γαλα ad ↄ in basan. ↄ fuit filijs ma αδίτιδι καὶ ἐν τῇ βασανίτιδι. καὶ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς μα nasse reliquis per ppios suos filijs abiezer νασσῆ τοῖς λοιποῖς κατὰ δήμους αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ἀβιέζερ Hab.15. 3. ↄ filijs helech ↄ filijs hefriel ↄ filijs se καὶ τοῖς υἱοῖς ἑλὲκ καὶ τοῖς υἱοῖς ἐσριὴλ καὶ τοῖς υἱοῖς συ chem ↄ filij epher ↄ filijs semida. hi fi χὲμ καὶ τοῖς υἱοῖς ἐφὲρ καὶ τοῖς υἱοῖς σεμιδά· οὗτοι υἱ lij manasse filijs ioseph mares per ppios suos. ↄ οἱ μανασσῆ υἱοῦ Ἰωσὴφ οἱ ἄρσενες κατὰ δήμους αὐτῶν· καὶ salphaad filio epher filij galaad filij machir filij ma τῷ σαλπαὰδ υἱῷ ἐφὲρ υἱοῦ γαλααδ υἱοῦ μαχεὶρ υἱοῦ μα nasse nō erant ei filij sed filie. ↄ hec ναασσῆ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ ἀλλὰ θυγατέρες· καὶ ταῦτα τὰ noia filiarū salphaad maala ↄ noa ↄ ὀνόματα τῶν θυγατέρων σαλπαὰδ μααλὰ καὶ νουὰ καὶ egla ↄ melcha ↄ therſa. ↄ steterūt coꝫ elea ἔγλα καὶ μελχὰ καὶ θερσά· καὶ ἔστησαν ἐναντίον ἐλεαζ zar sacerdote. ↄ coꝫ iosue filio nun ↄ co ζὰρ τοῦ ἱερέως καὶ ἐναντίον Ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ καὶ ἐναν ram principibus dicētes: deus precepit per ma τίον τῶν ἀρχόντων λέγουσαι, ὁ θεὸς ἐνετείλατο διὰ χει nū moysi vt det nobis possessionē in medio ρὸς μωυσῆ δοῦναι ἡμῖν κληρονομίαν ἐν μέσῳ τῶν

de hierichō ad montē bethel et egrieditur de bethel luzā: ↄ trāsitꝫ ter minū archiatharoth ↄ et descēdit ad occiden tē iuxta terminū iefieti vsq; ad termios bethoro inferioris et gazer: fi nitūrꝫ regiones eius mari magno: ↄ possede rūtꝫ filij ioseph manas ses et effrai. Et fact? est terminus filiorū effrai ↄ p cognationes suas: et possessio earū cōtra ori entē aftaroth addar vsq; bethorō superiorē: ↄ egrediturꝫ confinia in mare. Machmetath ve ro aglonem respicit et circuit termios contra orientē i thanathselo: et pttāsit ab oriente ia noe: descēditꝫ de iaoe in atharoth et noaratha et puenit in hiericho: egrediturꝫ ad iordanē. de taphua ptrānsit con tra marei vallē arundi neti: fitꝫ egressus eius in mare fallissimū. Hec ē possessio tribus filiorū effrai p familias suas vr besque sepate ſt filiis ef frai in medio possessiōis filiorū manasse et ville earū. Et nō interfecerūt filii effrai chananeū qui habitabat in gazer habitauit ↄ cananeus in medio effrai vsq; in diē hāc tribu tarius. 17.

Ecidit aūt fors tri bui manasse: ipse enī ↄ primogenitus ioseph: machir primogenito manasse patri galaad. ipse enī vir pugnator: ↄ habuit ↄ filios galaad et basā et reliqs filiorū manasse iuxta familias suas filiis abiezer et filiis helech et filis hefrihel et filiis sichē et filiis epher et filiis semida. Isti sūt filii ioseph: mares p cognationes suas. Salphaad vero filio epher filii galaad filii machir filii manasse nō erāt filii sed filie. Veneruntꝫ in cōspectu eleazari sacerdotis et iosue filii nun et cōctis principibus dicētes. Dñs precepit p manū moysi ut daretur nobis possessio in medio

אֲחִיהֶם נִיתַּן לָהֶם אֶל פִּי יְהוֹשֻׁעַ נַחֲלָה
בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִיהֶן וַיַּפֵּל יְהוֹשֻׁעַ חֶבֶל מְנַשֶּׁה
עֲשָׂרָה לְבַד מֵאֶרֶץ הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן
אֲשֶׁר מֵעֲבֶר לַיַּרְדֵּן כִּי בְנוֹת מְנַשֶּׁה
נָחֲלוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ בָּנָיו וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד
הָיְתָה לִבְנֵי מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים וַיְהִי
גְּבוּל מְנַשֶּׁה מֵאָשֵׁר הַמִּכְמְתַת אֲשֶׁר
עַל פְּנֵי שְׁכֶם וְהָלַךְ הַגְּבוּל אֶל הַיְמִין
אֶל יֹשְׁבֵי עֵין תַּפּוּחַ לִמְנַשֶּׁה הָיְתָה
אֶרֶץ תַּפּוּחַ וְתַפּוּחַ אֶל גְּבוּל מְנַשֶּׁה
לִבְנֵי אֶפְרַיִם וְיָרַד הַגְּבוּל נַחַל קָנָה
נֶגְבָּה לַנָּחַל עָרִים אֵלֶּה לְאֶפְרַיִם עִיר
בְּתוֹךְ עָרֵי מְנַשֶּׁה וּגְבוּל מְנַשֶּׁה מִצְּפוֹן
לַנָּחַל וַיְהִי תֹּצְאֹתָיו הַיָּמָּה נֶגְבָּה
לְאֶפְרַיִם וְצָפוֹנָה לְמְנַשֶּׁה וַיְהִי הַיָּם
גְּבֻלוֹ וּבְאָשֵׁר יִפְגְּעוּן מִצָּפוֹן וּבְיִשָּׂשכָר
מִמִּזְרָח׃ וַיְהִי לְמְנַשֶּׁה בְּיָשָׂשכָר
וּבְאָשֵׁר בֵּית שְׁאָן וּבְנֹתֶיהָ וְיִבְלְעָם
וּבְנֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי דֹאר וּבְנֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי עֵין דֹּאר וּבְנֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי תַעְנָךְ
וּבְנֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי מְגִדּוֹ וּבְנֹתֶיהָ שְׁלֹשֶׁת
הַנָּפַתּ וְלֹא יָכְלוּ בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְהוֹרִישׁ
אֶת הֶעָרִים הָאֵלֶּה וַיּוֹאֶל הַכְּנַעֲנִי
לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ הַזֹּאת וַיְהִי כִּי חָזְקוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֶת הַכְּנַעֲנִי לָמַס
וְהוֹרֵשׁ לֹא הוֹרִישׁוּ׃ וַיְדַבְּרוּ בְּנֵי
יוֹסֵף אֶת יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר מַדּוּעַ
נָתַתָּה לִי נַחֲלַת גּוֹרָל אֶחָד וְחֶבֶל אֶחָד
וְאָנֹכִי עַם רָב עַד אֲשֶׁר עַד כֹּה בֵּרַכַנִי
יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אִם עַם
רַב אַתָּה עֲלֵה לְךָ הַיְשָׂרָה וּבְרֵאתָ לְךָ
שָׁם בְּאֶרֶץ הַפְּרִזִּי וְהָרְפָאִים כִּי
אֵין לְךָ הַר אֶפְרַיִם׃ וַיֹּאמְרוּ
בְּנֵי יוֹסֵף לֹא יִמָּצֵא לָנוּ הָהָר וְרֶכֶב
בַּרְזֶל כַּנַּעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ
הָעֵמֶק לַאֲשֶׁר בֵּית שְׁאָן וּבְנֹתֶיהָ

fratrũ nr̃oꝝ. Deditq; iuxta impiũ dñi possessionẽ i medio terrarum pris earũ :& cecideruꝝ funculi manasse decẽ: absq; terra galaad & basa trãs iordanẽ. Filie enim manasse possederũt hereditatẽ in medio filiorũ ei. Terra autẽ galaad cecidit i sorte filiorũ manasse reliqui erãt. Fuitq; terminus manasse ab aser machmatath: q est contra sichem: et egreditur ad dexteram iuxta habitatores fontis taphue. Etem in sorte manasse cecidерat terra taphue q̃ iuxta terminios manasse filioꝝ ephraim. descẽdit q; terminus iuxta vallẽ arundineti in meridie torrẽtis. Civitatũ autẽ q̃ fuerũt in medio ciuitatũ manasse. Et terminꝰ manasse ab aquilone in torrẽtem & exit eius pgit ad mare: ita vt possessio ephraim sit ab austro & ab aquilõe manasse: vt terrã q̃ claudat mare: & confugiat sibi tribꝰ aser ab aquilõe: & in tribu yssachar ab oriẽte. Fuit q̃ hereditas manasse in yssachar & aser: & in aser & in yssachar ciuitates cũ viculis suis: & habitatores thenac cũ viculis suis & habitatores mageddo cũ viculis suis: & tertia pars vrbis nophech. Nec potuerũt filii manasse has ciuitates cũ viculis suis habitare: sed cepit chananeus habitare in terra illa. Postq; autẽ cõualuerunt filii israel subiecerũt chananeos & fecerũt sibi tributarios nec interfecerũt eos. Locutiq; sunt filii ioseph ad iosue: & dixerũt. Quare dedisti michi terrã possessionẽ fortis et funiculi vnus: cũ sim tãte multitudinis & benedixerit mihi dñs. Ad quos iosue ait. Si ppls multus es: ascẽde in syluã & succide tibi spacia in terra pherezei & raphaim: quia angusta ẽ tibi possessio mõtis effraim. Cui filii ioseph. Nõ poterimus ad mõtana cõscendere cũ ferreis curribꝰ vtãtur chananei qui habitant in ra vallis in bethsan & in

fratrũ nr̃oꝝ. & data est eis possessio per prece ἀδελφῶν ἡμῶν. καὶ ἐδόθη αὐταῖς κληρονομία διὰ προσ-
ευχῆς μέσον τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. καὶ ἔπεσεν σχοινίσμα μανασσῆ
ptũ dñi: possessio inter fratres patrio cap. δέκα πλὴν τῆς γῆς γαλαάδ καὶ τῆς βασάν, ἥτις ἐστὶν πέραν τοῦ ἰορδάνου, ὅτι
matos kyrioy, κληρος ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς πατρὸς αὐτῶν.
& cecidit funiculus manasse cãpus labed de ira καὶ ἔπεσεν ὁ χοινισμὸς μανασσῆ πεδίον λαβὲδ ἐν τῇ γῇ
galaad & basan: que est trans iordanẽ: filii γαλαάδ καὶ τῆς Βασάν, ἥτις ἐστὶν πέραν τοῦ ἰορδάνου, ὅτι
filie filioy manasse possederũt possessionẽ i medio θυγατέρες υἱῶν μανασσῆ ἐκληρονόμησαν κλῆρον ἐν μέσῳ
fratrũ cap. & ira galaad fuit filiis τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. καὶ ἡ γῆ γαλαὰδ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς
manasse relictis. & fuerũt termini manas μανασσῆ τοῖς καταλελειμμένοις· καὶ ἐγενήθησαν ὅρια μανασσῆ
se ab aser machmatath: q est contra sichem: & ἀπὸ ἀσὴρ μαχμάθ, ἥτις ἐστὶν κατὰ πρόσωπον συχέμ, καὶ
vadit ad terminos vsq; ramin in tasch: & in πορεύεται ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ Ιαμὶν καὶ εἰς Ιασηβ, καὶ ἐπὶ
fontẽ taphue: in terminis manasse filijs ephraĩ. πηγὴν ναφθαβ, ἐπὶ τῶν ὁρίων μανασσῆ τοῖς υἱοῖς ἐφραίμ.
& descẽdit terminꝰ in vallẽ ad meridiẽ inxta & κατέβη ὅρια ἕως φαραγγα ἐπὶ λίβα κατὰ
vallem tair terebinthus ephraim in medio vbis φαραγγα ἰαὶρ τερέμινθος τὴν ἐφραὶμ ἀναμέσον πόλεως
manasse. & terminꝰ manasse ad aquilonẽ in torren μανασσῆ· καὶ ὅρια μανασσῆ ἐστὶ βορρᾶν εἰς τὸν χειμάρ-
tem: & erit exitus eius mare. ab austro ρουν, καὶ ἔσται ἡ ἔξοδος αὐτοῦ θάλασσα· ἀπὸ λιβὸς τῷ
ephraĩ & ad aquilonẽ manasse: & erit mare terminꝰ ἐφραὶμ καὶ ἐπὶ βορρᾶν μανασσῆ, καὶ ἔσται ἡ θάλασσα ὅρια
eius: & in aser cõtingẽtur ad aquilonẽ: & in αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ ἀσὴρ συναφοῦσιν ἐπὶ βορρᾶν, καὶ τῷ ισ
yssachar ab oriẽte. & erit manasse in yssachar & σαχὰρ ἀπὸ ἀνατολῶν· καὶ ἔσται μανασσῆ ἐν ισσαχὰρ καὶ
in aser besath & ville eius. & ibleaam & ἐν ἀσὴρ βησὰθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· καὶ ἰαβλααμ καὶ αἱ
ville eius: & in habitatẽs endor & θυγατέρες αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐνδὼρ καὶ
vicos eius: & in habitatẽs taanach & τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας θαανὰχ καὶ
vicos eius: & in habitatẽs maggedo τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας μαγγεδὼ
& vicos eius: & tertia pars nopheth & et καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ὁ τρίτον τῆς νωφὲθ καὶ τὰς κώ
cos eius. & nõ potuerũt filij manasse su μας αὐτῆς· καὶ οὐκ ἐδυνήθησαν οἱ υἱοὶ μανασσῆ ἐξο-
buertere ciuitates has. & cepit chananeus λοθρεῦσαι τὰς πόλεις ταύτας. καὶ ὑπέβη ὁ χαναναῖος
habitare in ira hac. & fuit postq; preualuerũt κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· καὶ ἐγενήθη ἐπεὶ κατίσχυσαν οἱ
filij israel: fecerũt chananeos subiectos: & dele υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ ἐποίησαν τοὺς χαναναίους ὑποχειρίους, καὶ ἐξολο
tione nõ deleuerũt eos. cõtradixerũt autẽ filij ioseph θρεῦσαι οὐκ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς. ἀντεῖπαν δὲ υἱοὶ ἰωσὴφ
iosue dicẽtes: cur i possessiõe dedisti nobꝭ possessionẽ vnã τῷ ἰησοῦ λέγοντες, διατί ἐκληρονόμησας ἡμᾶς κλῆρον ἕνα
& funiculũ vnũ: ego at ppls multus: & bñdixit mihi καὶ σχοίνισμα ἕν; ἐγὼ δὲ λαὸς πολύς, καὶ εὐλόγησέν με ὁ
deus: & dixit eis iosue: si ppls multus es tu: ascẽ θεός. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰησοῦς, εἰ λαὸς πολὺς εἶ σύ, ἀνάβα
de in syluã & succide tibi illicin ira phe δὴ εἰς τὸν δρυμὸν καὶ ἐκκάθαρον σεαυτῷ ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ τ φε
rezei & raphaĩ: si angustus fuerit nõs ephraĩm. & ρεζαῖου καὶ τ ῥαφαΐμ, εἰ στενοχωρίσει σὲ ὄρος ἐφραὶμ. καὶ
dixerũt filij ioseph nõ satis erit nobis mõs ephraĩ: εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰωσὴφ οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν τὸ ὄρος τὸ ἐφραΐμ,
& equus electus & ferrũ oi chananeo καὶ ἵππος ἐπίλεκτος καὶ σίδηρος παντὶ τῷ χαναναίῳ

habitãti in ira vallis in bethsan & in
τῷ κατοικοῦντι ἐν τῇ γῇ ἐμὶκ ἐν Βαιθσὰν καὶ ἐν ταῖς ∞

villis eius: & in valle iezrael. & ait iosue κώμαις αὐτῆς, καὶ ἐν τῇ κοιλάδι ἰεσραέλ. καὶ εἶπεν ἰησοῦς
filijs ioseph ephraim & manasse dicẽs: & τοῖς υἱοῖς ἰωσὴφ τῷ ἐφραὶμ καὶ τῷ μανασσῆ λέγων, ἐ
ppls ego multus & vires magnas habeo: nõ erit tibi pos λαὸς εἶ πολὺς καὶ ἰσχὺν μεγάλην ἔχεις, οὐκ ἔσται σοι κλῆ
sessio vna: nã filius erit tibi qñ filius est: & fue ρος εἷς, ὁ γὰρ δρυμὸς ἔσται σοι ὅτι δρυμός ἐστιν, καὶ ἐκκα
cides eam. & erit tibi exitus eius qñ dele θαριεῖς αὐτόν· καὶ ἔσται σοι ἡ ἔξοδος αὐτοῦ ὅταν ἐξολο
uerris chananeũ: qñ equus electus est ei: θρεύσῃς γὰρ χαναναῖον, ὅτι ἵππος ἐπίλεκτός ἐστιν αὐτῷ,
qñ fortis est: tu eñ pzuales ei. ὅτι ἰσχυρός ἐστιν, σὺ γὰρ ὑπερισχύεις αὐτοῦ. Ca. 18.

Θc cõgregata est oia multitudo filioꝝ israel in Καὶ ἐξεκλησιάσθη πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραὴλ εἰς
silo: & fixerũt illic tabnaculũ testimonii: & συλὰ, καὶ ἔπηξαν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ
terra subiugata est ab eis. & remanserãt filij israĩ ἡ γῆ ἐκρατύνθη ὑπ' αὐτῶν· καὶ κατελείφησαν οἱ υἱοὶ ἰσρα
el: qñ nõ possederunt possessionẽ eoꝝ ηλ, ὅτι οὐ κατεκληρονόμησαν τὴν κληρονομίαν αὐτῶν
septẽ tribus. & dixit iosue filijs israel: vsq; ἑπτὰ φυλαί. καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ, ἕως
quo vos pigri cessatis ad intrãdũ vt possideatis terrã τίνος ὑμεῖς ἐκλυόσετε τοῦ εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι τὴν γῆν,
quã dedit nobis dñs deus patrũ nr̃oꝝ. date ἣν ἔδωκεν ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν. δότε
ex vobis tres viros de tribu: & mittã eos: ἐξ ὑμῶν τρεῖς ἄνδρας ἐκ φυλῆς, καὶ ἀποστελῶ αὐτούς,
& surgẽtes perambulẽt terrã: & descri καὶ ἀναστάντες διελθέτωσαν τὴν γῆν, καὶ διαγραψάτω
bant eam coram me: sicut oportebit diuidere eã. & σαν αὐτὴν ἐνώπιόν μου, καὶ ὡς δεῖ σε διελεῖν αὐτὴν· καὶ
venerũt ad eũ: & diuisit eis septẽ pres ἦλθον πρὸς αὐτόν· καὶ διεῖλεν αὐτοῖς ἑπτὰ μερίδας
inda erigẽt terminꝰ a meridie eis: & filij ioseph ἰουδὰ στήσεται ὅριον ἐκτὸς αὐτοῖς, καὶ οἱ υἱοὶ ἰωσὴφ
erunt in terminis eoꝝ ab aquilone. vos at di στήσονται ἐπὶ τὸ ὅριον αὐτῶν ἐκτὸς βορρᾶ. ὑμεῖς δὲ με
uidite terrã in septẽ pres: & afferte ad me ρίσατε τὴν γῆν ἑπτὰ μερίδας, καὶ ἐνέγκατε πρός με
huc: & efferas vobis fortẽ hic coram dño deo ὧδε, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν κλῆρον ὧδε ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ
vr̃o: nõ eñ est pars filijs leui in vobꝭ. facerdotiũ ὑμῶν, οὐ γάρ ἐστι μερὶς τοῖς υἱοῖς λευὶ ἐν ὑμῖν. ἱερατία
eñ dñi ps eius. & gad & ruben & dimi εἰσὶν κυρίου μερὶς αὐτοῦ· καὶ γὰδ καὶ ῥουβὴν καὶ τὸ ἥμι
dia ps tribꝰ manasse accepant possessionẽ suã trans συ φυλῆς μανασσῆ ἔλαβον τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ πέραν
iordanẽ ad orientẽ: qñ dedit eis moyses τοῦ ἰορδάνου ἐπ' ἀνατολάς, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς μωυσῆς
famulus dñi. & surgẽtes viri perrexerũt. ὁ παῖς κυρίου· καὶ ἀναστάντες οἱ ἄνδρες ἐπορεύθησαν.
& precepit iosue viris eunti καὶ ἐνετείλατο ὁ ἰησοῦς τοῖς ἀνδράσιν τοῖς πορευο
bus vt pscriberẽt terrã dicẽs: circuite & cal μένοις χωροβατῆσαι τὴν γῆν λέγων, διέλθατε καὶ πο
cate terrã: & describite eam: ac re τίσατε τὴν γῆν, καὶ χωροβατήσατε αὐτήν, καὶ πα
uertimini ad me: & emittã vobis hic fortem co ραγενήθητε πρός με, καὶ ἐξοίσω ὑμῖν ὧδε κλῆρον ἔναν
ram dño deo vr̃o. & circuite terrã & describite eã: ac reuertimini ad me: vt hic coram dño deo vr̃o in silo mittã vobis fortẽ. Itaq; prexerũt & lustrãtes eã in septem ptes diuiserũt scribẽtes in volumie rẽ ad Iosue in castra silo. Qui ∞

bĭtāt'i terra cāpestri: in q̃ site sũt' berſa cum vicinis suis: & iezrael medi am possidẽs vallẽ. Dixit q; iosue ad domum ioseph & effraim & manasse. Ppls multus es & magne fortitudis: nõ habebis fortem vnã sed trãsibis ad montẽ: & succides ∞∞∞∞∞ tibi atq; purgabis ad hĭtandũ tpacia & poteris vltra pcedere cũ fuberteris chananeũq; dicis ferreos hr̃e curr? et eẽ fortissimũ. 18.

Ongregatiq; sunt oẽs filii israel i silo: & fixerũt tabernaculũ testimonii: & fuit eis terra subiecta. Remãserãt aũt filiorũ israel septẽ tribꝰ: q̃ necdum accepant possessiões suas. Ad quos iosue ait. Vsq; quo marcetis ignauia: & non intratis ad possidendam terram quam dominus deus pr̃n vr̃oꝝ dedit vobis. Eligite de singulis tribubus ternos viros vt mittã eos: & pergant atq; circumeant terrã: & describãt eam iuxta nũeꝝ vniuscuiusq; multitudinis referãt q̃ ad me q̃ descripte sunt. Dividire vobis terrã in septẽ partes. Iudas sit i terminis suis ab australi plaga & domus ioseph ab aquilõe. mediã inter hos terrã i septem ptes describite: et huc vẽietis ad me: vt coram dño deo vr̃o mittã vobis hic fortẽ: qa nõ ẽ iter vos ps leuitaꝝ: sed facerdotiũ domini est hereditas. Gad at & rubẽ & dimidia tribꝰ manasse iã accepãt possessiones suas trans iordanẽ ad orientalem plagã: qs dedit eis moyses famulus dñi. Cũq; surrexissẽt viri vt pgerẽt ad describẽdã terrã precepit eis iosue: dicens. Circuite terrã & describite eã: ac reuertimini ad me: vt hic coram dño deo vr̃o in silo mittã vobis sortẽ. Itaq; prexerũt & lustrãtes eã in septem ptes diuiserũt scribẽtes in volumie rẽ ad Iosue in castra silo. Qui ∞

וְלַאֲשֶׁר בְּעֻמְקָ יִזְרְעֶאל׃ וַיֹּאמֶר
יְהוֹשֻׁעַ אֶל בֵּית יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם
וְלִמְנַשֶּׁה לֵאמֹר עַם רַב אַתָּה וְכֹחַ
לְךָ גָּדוֹל לֹא יִהְיֶה לְךָ גּוֹרָל אֶחָד׃
כִּי הַר יִהְיֶה לָךְ כִּי יַעַר הוּא וּבֵרַאתָו
וְהָיָה תֹּצְאֹתָיו לָךְ כִּי תוֹרִישׁ אֶת
הַכְּנַעֲנִי כִּי רֶכֶב בַּרְזֶל לוֹ כִּי חָזָק הוּא׃
cap. xviiij. וַיִּקָּהֲלוּ כָל עֲדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל שִׁילֹה וַיְשַׁכְּנוּ שָׁם אֶת
אֹהֶל מוֹעֵד וְהָאָרֶץ נִכְבְּשָׁה לִפְנֵיהֶם׃
וַיִּוָּתְרוּ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא חָלְקוּ
אֶת נַחֲלָתָם שִׁבְעָה שִׁבְטִים׃ וַיֹּאמֶר
יְהוֹשֻׁעַ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אָנָה
אַתֶּם מִתְרַפִּים לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבֹתֵיכֶם׃ הָבוּ לָכֶם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים
לְשֵׁבֶט וְאֶשְׁלְחֵם וְיָקוּמוּ וְיִתְהַלְכוּ
בָאָרֶץ וְיִכְתְּבוּ אֹתָהּ לְפִי נַחֲלָתָם
וְיָבֹאוּ אֵלָי׃ וְהִתְחַלְקוּ אֹתָהּ לְשִׁבְעָה
חֲלָקִים יְהוּדָה תֵּעֹמֹד עַל גְּבוּלוֹ מִנֶּגֶב
וּבֵית יוֹסֵף יַעַמְדוּ עַל גְּבוּלָם מִצָּפוֹן׃
וְאַתֶּם תְּכִתְבוּ אֶת הָאָרֶץ שִׁבְעָה חֲלָקִים
וְהֲבֵאתֶם אֵלַי הֵנָּה וְיָרִיתִי לָכֶם גּוֹרָל
פֹּה לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ כִּי אֵין חֵלֶק
לַלְוִיִּם בְּקִרְבְּכֶם כִּי כְהֻנַּת יְהוָה
נַחֲלָתוֹ וְגָד וּרְאוּבֵן וְחֲצִי שֵׁבֶט
הַמְנַשֶּׁה לָקְחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן
מִזְרָחָה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד
יְהוָה׃ וַיָּקוּמוּ הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ וַיְצַו
יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַהֹלְכִים לִכְתֹּב אֶת הָאָרֶץ
לֵאמֹר לְכוּ וְהִתְהַלְכוּ בָאָרֶץ וְכִתְבוּ
אֹתָהּ וְשׁוּבוּ אֵלָי וּפֹה אַשְׁלִיךְ לָכֶם
גּוֹרָל לִפְנֵי יְהוָה בְּשִׁלֹה וַיֵּלְכוּ
הָאֲנָשִׁים וַיַּעַבְרוּ בָאָרֶץ וַיִּכְתְּבוּהָ
לְעָרִים לְשִׁבְעָה חֲלָקִים עַל סֵפֶר
וַיָּבֹאוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַמַּחֲנֶה שִׁלֹה׃

וַיִּשְׁלַךְ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ גּוֹרָל בְּשִׁלֹה לִפְנֵי יְהוָה וַיְחַלֵּק שָׁם יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָאָרֶץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמַהֲלֻקֹתָם׃

וַיַּעַל גּוֹרָל מַטֵּה בְנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם עֵלָה שָׁלְחָה גְּבוּל וַיֵּצֵא גְּבוּל יוֹסֵף בִּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין

בְּנֵי יוֹסֵף׃ וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל לְפֵאָה אֶל צֵפוֹן מִכָּתֵף יְרִיחוֹ מִדֵּי הַר בַּהַר וְעָלָה הַמִּדְבָּרָה יֹצֵא

וְהָיָה תֹּצְאוֹתָיו מִדְבָּרָה בֵּית אֵל וְיָצָא לוּזָה אֶל כֶּתֶף וְעָבַר מִשָּׁם הַגְּבוּל לְעָטָרוֹת אַדָּר עַל הַר אֲשֶׁר

לִבְית חורן תַּחְתּוֹן וְתָאַר הַגְּבוּל וְנָסַב לְפֵאָת יָם נֶגְבָּה מִן הָהָר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי בֵית חורן תֵּימָנָה

וְהָיוּ תֹּצְאֹתָיו אֶל קִרְיַת בַּעַל הִיא קִרְיַת יְעָרִים עִיר בְּנֵי יְהוּדָה זֹאת פְּאַת יָם׃ וּפְאַת

נֶגְבָּה מִקְּצֵה קִרְיַת יְעָרִים וְיָצָא הַגְּבוּל אֶל מְקוֹר מֵי נֶפְתּוֹחַ וְיָרַד הַגְּבוּל אֶל קְצֵה הָהָר אֲשֶׁר

עַל פְּנֵי גֵּי בֶן הִנֹּם אֲשֶׁר בָּעֵמֶק רְפָאִים צָפוֹנָה וְיָרֹד גֵּי הִנֹּם אֶל כֶּתֶף הַיְבוּסִי נֶגְבָּה וְיָרַד עֵין רֹגֵל׃ וְתָאַר

מִצָּפוֹן וְיֵצֵא עֵין שֶׁמֶשׁ וְיָצָא אֶל גְּלִילוֹת אֲשֶׁר נֹכַח מַעֲלֵה אֲדֻמִּים וְיָרַד אֶבֶן בֹּהַן בֶּן רְאוּבֵן׃ וְעָבַר אֶל

כֶּתֶף מוּל הָעֲרָבָה צָפוֹנָה וְיָרַד הָעֲרָבָתָה׃ וְעָבַר הַגְּבוּל אֶל כֶּתֶף בֵּית חָגְלָה וְהָיָה תֹּצְאוֹתָיו לִוְזָה אֶל

לְשׁוֹן יָם הַמֶּלַח צָפוֹנָה אֶל קְצֵה יַרְדֵּן נֶגְבָּה זֶה גְּבוּל נֶגֶב׃ וְהַיַּרְדֵּן יִגְבַּל אֹתוֹ לְפֵאַת קֵדְמָה זֹאת נַחֲלַת

בְּנֵי בִנְיָמִן לִגְבֻלֹתֶיהָ סָבִיב לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וַיִּהְיוּ הָעָרִים לִבְנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחֹתָם יְרִיחוֹ וּבֵית חָגְלָה

וְעֵמֶק קְצִיץ׃ וּבֵית הָעֲרָבָה וּצְמָרַיִם

'misit sortes' coꝝ dño' i
sylo ooo ooooooooooo
'diuisitq; ooooooooooo
oooooooooooooooooo
'terram' filiis' isr' in se
ptem' partes ooooooooo
'Et ascendit' fors prima
'filiorum' beniamin ooo
'p familias suas: vt posſi
derēt terrā' iter' filios' iu
da' et' filios' ioseph.' Fuit
q̄' termin' eorū' contra
' aquilonē' a' iordānē' per
gens' iuxta ooooooo ooo
'latus' hiericho' septen
trionalis plage. ' & inde
cōtra' occidētē' ad mōta
na' cōſcēdēs' & pueniēs
'ad solitudinē' bethauen
'at' q̄ trāſiēs iuxta' luzā
'ad' meridiē' i' ipa eſt' be
thel' deſcēdit' q̄ in ooooo
'aſtaroth' addar' i' mōtē
'qui eſt' ad meridiem ooo
'bethorō' inferioris: & i
clinatur' circuens ooooo
'cōtra' mare' ad meridiē
'montis' qui' reſpicit ooo
'bethorō' cōtra africum
'. Sūt' q̄' exitus eius oooo
'in cariathbaal: que vo
catur & ' cariathiarim oo
'vrbē' filiorū' iuda.' Hec
eſt' plaga cōtra' mare ad
occidētē. A' mentē aūt
' ex pte' carathiari' egre
dit' ur' termin' ' cōtra ma
re: ' et puēit vſq; ad' fōtē
'aq̄rū' nepthoa. ' Deſcē
dit' q̄' i' parte' mōtis' qui
'reſpicit' vallē' ' filiorum
'ennō: et eſt cōtra' ſeptē
trionalē plagā' in extre
ma parte vallis' raphaim
' Deſcēdit' q̄ i' gehennō
id eſt vallis ennom' iuxta
'latus' ie' busei' ad' auſtrū
' & puenit ad' fōtem' ro
gel' et' ranſiens' ad' aquilo
nem: ' & egrediens ad' en
ſemes' id eſt fontem ſolis
' et ptrāſit vſq;' ad' tumu
los' qui' ſūt' e regiōe' aſcē
ſus' adōmi:' defcendit' q̄
' habenboen id eſt lapi
dem boē' filii' ruben' et
ptrāſit' ex' latere' aquilo
nis' ad' cāpeſtria: ' defcen
dit' q̄' i' planitiē: ' & ꝓter
greditur cōtra' aquilonē
' bethagla: ' ſūt' q̄' exitus
eius' cōtra' linguā' ma
ris' ſalſiſſimi ab' aq̄lōe' in
' fine' iordānis' ad auſtralē
plagā' q' eſt' termin' us illi
us' ab' oriente. ' Hec eſt
' poſſeſſio' filiorū' beniā
mī' p tribus suos' i cir
cuitu & ' familias ſuas.
' Fuer' t q̄' citates ei' ' hie
richo' et bethagla' et val
lis' caſis' betharaba' et ſa

intecit eis ioſue ſortem in ſylo coꝝ dño: τ
ἐνέβαλεν αὐτοῖς ἰησοῦς κλῆρον ἐν σιλὼ ἔναντι κυρίου, καὶ
diuiſit illic ioſue terrā filijs iſrael per parti
διεμέρισεν ἐκεῖ ἰησοῦς τὴν γῆν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ κατὰ μερι
tiōes eoꝝ: τ aſcēdit ſors tribus filioꝝ beniami
σμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος φυλῆς υἱῶν βενιαμὶν
prima per ppꝛos ſuos. τ exierūt termini ſortis
πρῶτος κατὰ δήμους αὐτῶν· καὶ ἐγένηθεν ὅρια τοῦ κλήρου
eoꝝ inter filios iuda τ inter filios ioſeph. τ
αὐτῶν ἀναμέσον υἱῶν ἰούδα καὶ ἀναμέσον υἱῶν ἰωσὴφ· καὶ
fuerūt eoꝝ termini ab aquilone ab iordane: aſ
ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου, πρὸ
cendent termini iuxta dorſū hiericho ad boreā: τ
σαγαβίσεται τὰ ὅρια κατὰ νῶτου ἱεριχὼ τῷ βορρᾶ, καὶ
aſcēdet ad mōtē in mare: τ erit ext
ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ ὄρος ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἔσαι ἡ ἐκδο
tus eius ſolitudo bethauē. τ ptrāſibūt il
δος αὐτοῦ ἔρημος βαιθὶς βαδαουῶν· καὶ διελεύσεται ἐκεῖ
linc termini luza ab auſtro: hec eſt bethel. τ deſ
θεν τὰ ὅρια λουζὰ ἀπὸ λιβὸς, αὕτη ἐστὶν βαιθήλ· καὶ κατα
cendēt termini ataroth addar in mōtanā q̄ eſt ad
βήσεται τὰ ὅρια ἀταρὰθ ἐδδὰρ ἐπὶ τὸν ὀρινὸν τὸν κάτω
auſtrū bethorō inferior. τ ptrāſibūt termini τ cir
λίβα βαιθωρὼν ἠκάτω· καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια καὶ πε
cuibūt in parte aſpicientē q̄ ad mare
ριβοῦν ἐπὶ τὸ μέρος τὸ βλέπον τὸ πρὸς θάλασσαν
ab auſtro a mōte in facie bethorō meridiē.
ἀπὸ λιβὸς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐπὶ πρόσωπον βαιθωρὼν λίβα.
τ erit exitus eius in cariath baal: hec eſt ca
καὶ ἔσαι ἡ ἐκβολὴ αὐτοῦ εἰς καριὼθ βαάλ, αὕτη ἐστὶν κα
riathiarim: vrbs filioꝝ iuda: hec eſt pars que
ριαθιαρίμ, πόλις υἱῶν ἰούδα, τοῦτο ἐστὶν τὸ μέρος τὸ
ad mare: τ pars ꝙ ad auſtrū a parte ca
πρὸς θάλασσαν, καὶ μέρος τὸ πρὸς λίβα ἀπὸ μέρους κα
riathbaal. τ ptranſibūt in gaſen: τ egredient̄ in
ριαθβαάλ· καὶ διελεύσεται εἰς γασήν, καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ
fontē aque nepthoa. τ deſcēdēt termini i par
πηγὴν ὕδατος ναφθώ· καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ἐπὶ μέ
te mōtis q̄ eſt e regione filue filij ennō q̄
ρους τοῦ ὄρους ὃ ἐστὶ κατὰ πρόσωπον νάπης υἱοῦ ἐνομ ὃ
eſt ex parte vallis raphaim a ſeptentrione: τ deſcēdēt
ἐστὶν ἐκ μέρους ἐμεκραφαὶμ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ καταβήσεται
in gehennon in dorſum hebus ab auſtro. τ pertue
ἐπὶ γαιεννὰμ ἐπὶ νῶτον ἰεβοῦς ἀπὸ λιβός· καὶ κατα
nēt ad fontem rogel: τ ptrāſibūt in aquilonē: τ per
βήσεται ἐπὶ πηγὴν ῥογήλ, καὶ διελεύσεται ἐπὶ βορρᾶν, καὶ
trāſibūt ad fontem fameo: τ ptrāſibūt ad gali
διελεύσεται ἐπὶ πηγὴν σαμέ, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ γαλι
loth: q̄ eſt e regione ad aſcenſum adōmin. τ deſ
λώθ, ὃ ἐστὶν ἀπέναντι πρὸς ἀναβασιν ἐδωμὶν· καὶ κα
cendēt ad lapidē boen filioꝝ rubē. τ ptrāſibūt
ταβήσεται ἐπὶ λίθον βαὰν υἱῶν ῥουβήν· καὶ διελεύσεται
per dorſū betharaba ab aquilone: τ deſcendēt
κατὰ νῶτου βαιθαραβὰ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ καταβήσεται
in araba. τ ptrāſibūt ad termios in dorſum be
ἐπὶ ἀραβά· καὶ παρελεύσεται ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ νῶτον βα
thagla ab aquilone: τ erit exitus terminoꝝ in col
θαλγλὰ ἀπὸ βορρᾶ, καὶ ἔσαι ἡ ἐκβολὴ τῶν ὁρίων ἐπὶ λο
lem maris ſalſi ab aquilone in parte
φίαν τῆς θαλάσσης τῶν ἁλῶν ἀπὸ βορρᾶ εἰς μέρος τοῦ
iordanis ab auſtro. hi termini ſunt ab auſtro: τ
ἰορδάνου ἀπὸ λιβός· ταῦτα τὰ ὅρια ἐστὶν ἀπὸ λιβός, καὶ
iordanis diſtermiabit illic a pte ab oriente. hec poſ
ὁ ἰορδάνης ὁριεῖ αὐτὸ ἀπὸ μέρους ἀπ' ἀνατολῶν· αὕτη κλη
ſeſſio filioꝝ beniamin termini eius in circuitu per po
ρονομία υἱῶν βενιαμὶν τὰ ὅρια αὐτῆς κύκλω κατὰ δή
pulos suos. τ fuerunt vrbes tribus filioꝝ
μους αὐτῶν· καὶ ἐγενήθησαν αἱ πόλεις τῆς φυλῆς τῶν υἱῶν
beniamin per ppꝛos suos hiericho τ bethagla τ
βενιαμὶν κατὰ δήμους αὐτῶν ἱεριχὼ καὶ βαιθαγλὰ καὶ
vallis casis τ betharaba τ samarim
μικκασὶς καὶ βαιθαραβὰ καὶ σαμαρὶμ ooooooo

τ bethel: τ autm τ aphra τ aphara: τ capharammona
καὶ βηθὴλ, καὶ αὐὶμ καὶ ἀφρὰ καὶ ἀφαρὰ, καὶ καφαραμμωνὰ
τ aphut τ gabaa: ciuitates duodecim τ ville eaꝝ.
καὶ τὴν ἀφρὶ καὶ γαβαά, πόλεις δώδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
gabaon τ rama τ beroth: τ maſſepha τ cephira τ maſ
γαβαὼν καὶ ῥαμὰ καὶ βηρώθ, καὶ μασσηφὰ καὶ κεφιρὰ καὶ μασ
fa: τ recen τ terphel τ therala: τ ſelaclaph τ iebus:
σά, καὶ ῥεκὲμ καὶ ἰερφὴλ καὶ θερεαλὰ, καὶ σελαελὲφ καὶ ἰεβοῦς,
hec eſt hieruſalem: τ gabaoth τ vrbo tarim: tre
αὕτη ἐστὶν ἱερουσαλὴμ, καὶ γαβαὼθ καὶ πόλις ἰαρὶμ, τρεῖς
decim τ ville eaꝝ. hec poſſeſſio filioꝝ benia
καὶ δέκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· αὕτη ἡ κληρονομία υἱῶν βενια
min per populos suos.
μὶν κατὰ δήμους αὐτῶν. Ca.19.

A ΕΤ egreſſa ē ſors ſcda ſymeon
Καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ δεύτερος τῷ συμεὼν τῇ
tribui filioꝝ symeon per populos suos: τ fuit
φυλῇ υἱῶν συμεὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη ἡ
hereditas eoꝝ in medio poſſeſſionū filioꝝ iuda. τ fu
κληρονομία αὐτῶν ἀναμέσον κλήρων υἱῶν ἰούδα· καὶ ἐγε
it eis poſſeſſio berſabee τ ſabe τ mola
νήθη αὐτοῖς ὁ κλῆρος βηρσαβεὲ καὶ σαβεὲ καὶ μολα
da: τ aſerſual τ bala τ iaſom τ elthe
δά, καὶ ἀρσεσουαλὰ καὶ βαλὰ καὶ ἰασὸμ καὶ ἐλθου
lad τ bathul τ erma: τ ſiceleg τ bethamar
λαδὰ καὶ βαθουλὰ καὶ ἑρμὰ, καὶ σικελὰγ καὶ βηθαμαρ
chaboth τ aſerſuſim τ bethlebaoth: τ agri
χαβαὼθ καὶ ἀσερσουσὶμ καὶ βηλεβαὼθ, καὶ οἱ ἀγροὶ
eoꝝ vrbes tredecim: τ ville eaꝝ. am
αὐτῶν πόλεις τρεισκαίδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· ἀὶν
τ remmon. τ ether τ aſan ciuitates quattuor: τ vil
καὶ ῥεμμὼν· καὶ ἐθὲρ καὶ ἀσὰν πόλεις τέσσαρες καὶ αἱ κῶ
le eaꝝ. τ oēs vicull per circuitū vbi
μαι αὐτῶν· καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις τοῖμεικύκλω τῶν πόλε
um iſtaꝝ vſq; ad baalath berrathmoth emitū cōtra au
ων τούτων ἕως βααλὰθ βηρραθμὼθ πορευομένων κατὰ λί
ſtrū. hec hereditas tribus filioꝝ symeon per populos
βα· αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν συμεὼν κατὰ δήμους
suos. a poſſeſſione iuda poſſeſſio tribus
αὐτῶν· ἐκ τοῦ κλήρου τοῦ ἰούδα ἡ κληρονομία φυλῆς
filioꝝ symeon: qm̄ fuit pars filioꝝ iuda maior ꝙ
υἱῶν συμεών, ὅτι ἐγενήθη ἡ μερὶς υἱῶν ἰούδα μείζων τῆς
eoꝝ: τ poſſederūt filij symeon in medio
αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ συμεὼν ἐν μέσῳ τοῦ
hereditatis eoꝝ. τ exiuit ſors tertia za
κλήρου αὐτῶν· καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ τρίτος τῷ ζα
bulon per populos suos: erūt termini poſſe
βουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, ἔσαι τὰ ὅρια τῆς κλη
ſſionis eoꝝ vſq; ad farid. τ aſcēdunt
ρονομίας αὐτῶν ἕως σαρίδ· καὶ προσαναβαίνει τὰ
termini eoꝝ ꝛa mare τ marala: τ cōgregabitur i
ὅρια αὐτῶν εἰς θάλασσαν καὶ μαρεάλα, καὶ συναχθεὶ ἐπὶ
dabaſthe: τ occurrent in gallē que eſt
δαβασθέ, καὶ ἀπαντήσει εἰς τὴν φάραγγα ἣ ἐστιν
contra iecnam. τ reuertetur de farid
κατὰ πρόσωπον ἰεκνάμ. καὶ ἀνέστρεψαν ἐκεῖθεν σαρίδ
e regione ab oriente ſumes in terminos cha
ἐξ ἐναντίας ἀπ' ἀνατολῶν σαμεὲς ἐπὶ τὰ ὅρια χα
ſellathtabor: τ pertrāſibūt vſq; dabiath: τ af
σελλαθθαβώρ, καὶ διελεύσεται ἐπὶ δαβράθ, καὶ προ
cendent cōtra taphphie. τ illinc circuibūt
σαναβήσεται ἐπὶ ἰαφφιὲ· καὶ ἐκεῖθεν περιελεύσεται
e regione ad orientē in gethaepher τ ſin: τ
ἐξ ἐναντίας ἐπ' ἀνατολὰς ἐπὶ γηθαεφὲρ καὶ σίν, καὶ
egredietur in remmona amathar anoa. τ cir
διελεύσεται ἐπὶ ῥεμμωνὰ ἀμαθὰρ ἀνούα. καὶ πόρευ
cuibunt termini ad aquilonē ad anathon: τ erit
σεται ὅρια ἐπὶ βορρᾶν ἐπὶ ἀνάθων, καὶ ἔσαι ἡ
egreſſus eoꝝ in gai iephthael.
ἔξοδος αὐτῶν ἐπὶ γαὶ ἰεφθαήλ. ooooooooooooo

marim' & bethel' et a
uim' et affara' et offera
' villa' hemona' et ofni
' et gabee' ciuitates ooooo
' duodecim' & ville earū.
' Gabaō' et rama ooo ooo
' et beroth' & meſphe' ca
phara' et amoſa ooooooo
' et recē' farpheel' et the
rela' et ſela' ' heleph et oo
' iebus' que eſt' hieruſalē
' gabaad et' cariath oooo
' ciuitates' quattuorde
cim' et ville eaꝝ. ' Hec eſt
' poſſeſſio' filioꝝ' bēiami
' iuxta familias suas. 19.

ΕΤ egreſſa ē' ſors' ſe
cunda ooooooooooo
' filiorum' ſymeon oooo
ooooooooooooooooo
' p cognatiōes suas: ' fuit
q̄' hereditas eoꝝ' in me
dio' ' poſſeſſiōis ' filiorū
' iuda: ooooooooooooo
' berſabee ' ' et ſabee ' et
molada ooooooooooooo
' et aſerſual ' baala' et aſe
' et heltholad oooooooo
' bethularma ' et ſicce
lech' et bethmarchabo
th' et aſetſua' ' et bethle
baoth oooooooooooo
' et ſarohē: ' ciuitates' tre
decim oooooooooooo
' et ville eaꝝ. ' Aym' et rē
mon' et athar' et aſā' ' cita
tes' quattuor' et ville ea
rū. ' Oēs' vicull ooo ooooo
' p circuitum' vr biū' ' iſta
rū' vſq; ad' baalad oooo oo
' bercameth' ' contra aus
ſtralē plagā. ' ' Hec ē' he
reditas' filioꝝ' ſymeon
' iuxta cognatiōes suas i
' poſſeſſione et' funiculo
' filioꝝ' iuda' quia' maior
' erat. Et idcirco' filii' ſy
meō' poſſederunt ooooo
' i medio' hereditatis ei'
' Geciditq; ooooooooooo
' ſors' ' tertia' filiorū' za
bulon ooooooooooooo
' p cōgnatiōes suas: ' & fa
ct' ē' termin' ' ' poſſeſſio
nis filioꝝ zabulon ' vſq;
' farith. ' A ſcēditq;' ' d ma
ri' & medalaa: ' & puenit
' i debbaſeth vſq;' ad' tor
rentē' q̄ ē' cōtra' ieconā:
' ' et reuertitur' ' de farith
' cōtra' orientē' ' i' ſinē' ce
ſeleth' thabor: ooooooooo
' & egreditur' ad ' dabe
reth: ' afcēditq; cōtra' ia
fie: ' & ide' ptrāſit vſq; ad
' orientalē plagā' gethefer
& ' thacaſi: ' ' & egreditur
in' rēmon' amphar & oo
' noa: ' & circuit' ad aqui
lonem ooooooooooo ooooo
' & nathan. ' Sūt' q̄' egreſ
ſus ei' ' vallis' ' ieptahel'

וְקַטַּת וְנַהֲלַל וְשִׁמְרוֹן וְיִדְאֲלָה וּבֵית
לֶחֶם עָרִים שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם
הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃ לְיִשָּׂשכָר
יָצָא הַגּוֹרָל הַרְבִיעִי לִבְנֵי יִשָּׂשכָר
לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וַיְהִי גְּבוּלָם חֶרְעָאלָה
וְהַכְּסוּלֹת וְשׁוּנֵם׃ וְחַפָּרַיִם וְשִׁיאֹן
וְאַנַחֲרַת׃ וְרַבִּית וְקִשְׁיוֹן וְאַבֵּץ׃
וְרֶמֶת וְעֵין גַּנִּים וְעֵין חַדָּה וּבֵית
פַּצֵּץ׃ וְנָפַע הַגְּבוּל בֵּית דָּגוֹן וְשַׁחְצִימָה
וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ תֹצְאוֹת גְּבוּלָם
הָיַרְדֵּן עָרִים שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְּנֵי יִשָּׂשכָר
לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃ וַיֵּצֵא
הַגּוֹרָל הַחֲמִישִׁי לְמַטֵּה בְּנֵי אָשֵׁר
לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וַיְהִי גְּבוּלָם וְחֶלְקַת
וְחָלִי וּבֶטֶן וְאַכְשָׁף׃ וְאַלַמֶּלֶךְ וְעַמְעָד
וּמִשְׁאָל וּפָגַע בְּכַרְמֶל הַיָּמָּה וְשִׁחֹר
לִבְנָת׃ וְשָׁב מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ בֵּית דָּגוֹן
וּפָגַע בִּזְבוּלֻן וּגְיָא יִפְתַּחְאֵל צְפוֹנָה
בֵּית הָעֵמֶק וְנְעִיאֵל וַיֵּצֵא אֶל כָּבוּל
מִשְׁמְאל׃ וְעֶבְרֹן וְרֹחֹב וְחַמּוֹן וְקָנָה
עַד צִידוֹן רַבָּה׃ וְשָׁב הַגְּבוּל הָרָמָה
וְעַד עִיר מִבְצַר צֹר וְשָׁב הַגְּבוּל
חֹסָה וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה מֵחֶבֶל
אַכְזִיבָה׃ וְעַמָּה וַאֲפֵק וְרֹחֹב עָרִים
עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וְחַצְרֵיהֶן׃ זֹאת נַחֲלַת
מַטֵּה בְּנֵי אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם עָרִים
הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃ לִבְנֵי נַפְתָּלִי יָצָא
הַגּוֹרָל הַשִּׁשִּׁי לִבְנֵי נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
וַיְהִי גְּבוּלָם מֵחֶלֶף מֵאֲלוֹן בְּצַעֲנַנִּים
וְאַדְמִי הַנְּקֹב וְיַבְנְאֵל עַד לַקּוּם
וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו הַיַּרְדֵּן׃ וְשָׁב הַגְּבוּל
יָמָּה אַזְנוֹת תָּבוֹר וְיָצָא מִשָּׁם
חֻקֹּקָה וּפָגַע בִּזְבוּלֻן מִנֶּגֶב וּבְאָשֵׁר
פָּגַע מִמִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבִיהוּדָה הַיַּרְדֵּן מִזְרָח

& cathethet & naalol
& semron & sedaba & bethleē : ciuitates duodecim & ville earum. ⁘
Hec est hereditas tribus filiorum zabulō cognationes suas: vrbes & viculi eorum.
egressa est fors quinta tribui filiorum isachar cognationes suas: vrbes & viculi eorum.
Cecidit fors sexta tribui filiorum aser cognationes suas.
fuit terminus eorum alchat & cali & bethē & axab & elmelech & amaad & messal: & puenit vsq; ad carmelum maris & fior & labanath: ac reuertitur cōtra orientem bethdagon: & pertransit zabulō contra meridiē & iafer cōtra occidētē & iudam ad iordanem cōtra ortum ⁘

cottath t naalol t semron t sedala t bethleē : ciuitates duodecim t ville earū. hec hereditas tribus filioꝝ zabulon per pplos suos:
ρονομία φυλῆς υἱῶν ζαβουλὼν κατὰ δήμους αὐτῶν, αἱ πόλεις αὐτῶν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ζαβουλὼν κατὰ συγγένειαν αὐτῶν. καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν ἰδρειὴλ καὶ ἀχαλωθ t sumem t ephareem t scon t anereth: t σελὼ καὶ συνῆμ καὶ ἀφαρὴμ καὶ σηὼν καὶ ἀνερέθ, καὶ raboth t ceslon t abebes t ramoth t engannim: ῥαβὼθ καὶ κεσιὼν καὶ ἀεβὶς καὶ ῥαμὼθ καὶ ἐνγαννίμ, t annada t bethphases: t applicabit terminꝰ in tabor καὶ ἀνάδα καὶ βηθφασῆς. καὶ συναφεῖ τὰ ὅρια ἐπὶ Ταβωρ: t in salima t bethfamio: t erit exitus eius θαὼρ καὶ ἐπὶ σασιμὰ καὶ βηθσαμίς, καὶ ἔσαι ἡ ἐξοδος τῶν ὁρίων αὐτῶν ὁ Ἰορδάνης, πόλεις ἑκκαίδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ισσάχαρ κατὰ δήμους αὐτῶν. αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ισσάχαρ κατὰ συγγένειαν αὐτῶν, αἱ πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. t exiuit fors quinta tribui filioꝝ aser καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος πέμπτος τῇ φυλῇ υἱῶν ασὴρ per populos suos: t fuerūt termini eoꝝ meceleph t olam κατὰ δήμους αὐτῶν, καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν ελκαθ καὶ ἀλὶ καὶ βεθὲν καὶ ἀχασάφ, καὶ ἐλμέλεχ καὶ ἀμαὰδ καὶ μασάλ, καὶ συναφεῖ τῷ καρμήλῳ καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ τῷ σιὼρ t labanath. reuertētur ab oriente folio t ad carmelū maris & fior & labanath: ac reuertitur cōtra orientem bethdagon: t pertransiet ad zabulon t in guephthael βηθδαγών, καὶ συναφεῖ τῷ ζαβουλὼν καὶ ἐν γαιεφθαὴλ contra aquilonē bethemec t nael: t egredietur ad καὶ κατὰ βορρᾶν βηθεμὲκ καὶ ναιήλ, καὶ ἐλεύσεται εἰς chobol a sinistris: t achran t roob t amon t χοβωλὰ ἐκτὸς ἀριστερῶν, καὶ ἀχρὰν καὶ ῥοὼβ καὶ ἀμὼν καὶ cane vsq; ad sidonē magnā. t conuertenꝫ termini in καναὰ ἕως σιδῶνος τῆς μεγάλης. καὶ ἀναστρέψει τὰ ὅρια εἰς rama t vsq; ad ciuitatē munitissimā tyrioꝝ: t confortabit terminꝰ in ramoth ἁρμὰ καὶ ἕως πόλεως ὀχυρώματος τῶν Τυρίων, καὶ ἀναστρέψει terminꝰ in osa: t erit exitus eius ma ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ ὠσά, καὶ ἔσαι ἡ ἔξοδος αὐτοῦ θαλασσα re: t erit a funiculo achazib t amma t σα, καὶ ἔσαι ἀπὸ τοῦ χοινίματος αχαζὶβ καὶ ἀμμὰ καὶ aphec t roob: ciuitates viginti due t ville earū. ἀφὲκ καὶ ῥαὼβ, πόλεις εἰκοσιδύο καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. hec possessio tribus filioꝝ aser per populos suos: αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ασὴρ κατὰ δήμους αὐτῶν, vrbes eoꝝ t ville earū. t exiuit αἱ πόλεις αὐτῶν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθε τῷ nephtali fors sexta filiꝰ nephtali per populos suos. t fuerūt termini eoꝝ meceleph t olam νεφθαλὶ ὁ κλῆρος ὁ ἕκτος τοῖς υἱοῖς νεφθαλὶ κατὰ δήμους αὐτῶν. καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν μελεὲφ καὶ ὠλὰμ fecnanim t ademmi anneceb t iabniel vsq; ad lacum: σεεννανὶμ καὶ ἀδεμμὶ ἀννεκὲβ καὶ ἰαβνιὴλ ἕως λακκοὺμ, t fuerūt exitus eoꝝ iordanis. t cōuertetur καὶ ἐγενήθησαν αἱ ἐξέοδοι αὐτῶν ὁ Ἰορδάνης. καὶ ἐπιστρέψει terminꝰ in mare asmothaboz: t egredietur ad τὸ ὅριον εἰς θάλασσαν ἀζνὼθ θαβώρ, καὶ ἐξελεύσεται ἐκεῖlinc in ecoc: t applicabit zabulon a me θεν εἰς Ἰκὼκ, καὶ συναφεῖ τῷ ζαβουλὼν ἐκτὸς νό ridie: t asser pueniet ad mare: t tu του, καὶ ἀσὴρ συναφεῖ κατὰ θάλασσαν, καὶ Ἰουda iordanis ab oriente δα ὁ Ἰορδάνης ἀπ' ἀνατολῶν ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘

solis ciuitates munitiſſime affedim fer ammad & rechath & cenereth & edema & arama afor & cedes & edrai nafor ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ & hierō & magdithel horrē & bethanath ⁘⁘⁘ & bethfames : ciuitates decem & ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ nouē & ville earū. Hec est possessio tribus filiorū neptali cognatiōes suas vrbes & viculi earū. Tribui filiorū dā familias suas egressa est fors septima: & fuit terminus possessiōis eiꝰ faraa & helkaol vrbs eorum & selebin & elon & iethla & ielon: & themna & accaron: & eltheco & iethela & ialon, & iamna & accaran, & elθeco & gabaththon & baalath: & yd & banebarac & gathrimmon: & a mari hieracon & hereccō finiō γεθρεμμὼν, καὶ ἐξοδεύουσιν ἱερακὼν καὶ ἀρεκκὼν ὅριον propē ioppen. & erunt terminus filioꝝ dan. & fuerunt filij dan & pugnauerūt cōtra lesen: & acceperūt eam: & percusserūt eam in ore gladij: & possederūt eā & habitauerūt in ea & vocauerūt nomē lesen dan: iuxta nomē dan patris suī. Hec possessio tribus filioꝝ dan per cognationes suas vrbes & viculi earū. Cōsumpserūt ergo filij israel terminos regionis quā diuiserāt eis per sortē: & dederūt possessionem iosue filio nun in medio sui iuxta præceptū dñi. & vrbē quā postulauit : tānathsaraa in monte ephraim & edificauit ciuitatem & habitauit in ea. He sunt possessiōes quas forte diuiserūt eleazar sacerdos & iosue filius nun & principes familiarū ac tribuū filiorum israel sylo: coram dño ad ostium tabernaculi testimōnij: & ptitiq; fūt terrā.

Locutus ē dominus ad iosue dicens. Loquere filijs israel & dic eis. Separate vobis vrbes quas locuti sū ad vos per manū moysi: vt confugiat ad eas quicunq; aiam pcusserit nescius & possit euadere ira pximi q vltor ē sanguis: cū ad vnā hasx cōfugerit

Ca. 20.

Locutus est dñs iosue dicēs: loquere filijs israel dicēs: separate vobis vrbes
Καὶ ἐλάλησε κύριος τῷ ἰησοῦ λέγων, λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λέγων, δότε ὑμῖν τὰς πόλεις τῶν cōfugiorum: quas dixi ad vos per moysen. cō φυγαδευτηρίων, ἃς εἶπα πρὸς ὑμᾶς διὰ μωυσῆ. φυγα fugium homicide q percussit aiam imite δευτήριον τῷ φονευτῇ τῷ πατάξαντι ψυχὴν ἀκουσίως sine premeditēta. t erūt vobis vrbes cōfugium ἄνευ προνοίας. καὶ ἔσονται ὑμῖν αἱ πόλεις φυγαδευτήριον τ nō morietur occisor a propinquo καὶ οὐκ ἀποθανεῖται ὁ φονευτὴς ὑπὸ τοῦ ἐγγιστεύοντος sanguine t fugiet in vnā
τὸ αἷμα καὶ φεύξεται εἰς μίαν ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘

עָטָה
עֲפָחָה
גְּבַל
שָׁבַע הִיא
בְּאֵר
עָלָה
לֶחֶם לְכִד
נְבֵה פֶּה
אֶת קֶבֶא
בָּה
עִיר כְּלִיָּה
נָתָן
קְלָט
רְצַח נְבֵה
כָּל יָדַע
הָיָה
נוּס

וְקַטַּת וְנַהֲלַל וְשִׁמְרוֹן וְיִדְאֲלָה וּבֵית
לֶחֶם עָרִים שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם
הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃ לְיִשָּׂשכָר
יָצָא הַגּוֹרָל הָרְבִיעִי לִבְנֵי יִשָּׂשכָר
לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וַיְהִי גְּבוּלָם חֶרְעָאלָה
וְהַכְּסוּלֹת וְשׁוּנֵם׃ וְחַפָּרַיִם וְשִׁיאֹן
וְאַנַחֲרַת׃ וְרַבִּית וְקִשְׁיוֹן וְאַבֵּץ׃
וְרֶמֶת וְעֵין גַּנִּים וְעֵין חַדָּה וּבֵית
פַּצֵּץ׃ וְנָפַע הַגְּבוּל בֵּית דָּגוֹן וְשַׁחְצִימָה
וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ תֹצְאוֹת גְּבוּלָם
הַיַּרְדֵּן עָרִים שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְּנֵי יִשָּׂשכָר
לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃ וַיֵּצֵא
הַגּוֹרָל הַחֲמִישִׁי לְמַטֵּה בְּנֵי אָשֵׁר
לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וַיְהִי גְּבוּלָם וְחֶלְקַת
וְחָלִי וּבֶטֶן וְאַכְשָׁף׃ וְאַלַמֶּלֶךְ וְעַמְעָד
וּמִשְׁאָל וּפָגַע בְּכַרְמֶל הַיָּמָּה וְשִׁחֹר
לִבְנָת׃ וְשָׁב מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ בֵּית דָּגוֹן
וּפָגַע בִּזְבוּלֻן וּגְיָא יִפְתַּחְאֵל צְפוֹנָה
בֵּית הָעֵמֶק וְנְעִיאֵל וַיֵּצֵא אֶל כָּבוּל
מִשְׁמְאל׃ וְעֶבְרֹן וְרֹחֹב וְחַמּוֹן וְקָנָה
עַד צִידוֹן רַבָּה׃ וְשָׁב הַגְּבוּל הָרָמָה
וְעַד עִיר מִבְצַר צֹר וְשָׁב הַגְּבוּל
חֹסָה וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה מֵחֶבֶל
אַכְזִיבָה׃ וְעַמָּה וַאֲפֵק וְרֹחֹב עָרִים
עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וְחַצְרֵיהֶן׃ זֹאת נַחֲלַת
מַטֵּה בְּנֵי אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם עָרִים
הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן׃ לִבְנֵי נַפְתָּלִי יָצָא
הַגּוֹרָל הַשִּׁשִּׁי לִבְנֵי נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
וַיְהִי גְּבוּלָם מֵחֶלֶף מֵאֲלוֹן בְּצַעֲנַנִּים
וְאַדְמִי הַנְּקֹב וְיַבְנְאֵל עַד לַקּוּם
וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו הַיַּרְדֵּן׃ וְשָׁב הַגְּבוּל
יָמָּה אַזְנוֹת תָּבוֹר וְיָצָא מִשָּׁם
חֻקֹּקָה וּפָגַע בִּזְבוּלֻן מִנֶּגֶב וּבְאָשֵׁר
פָּגַע מִמִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבִיהוּדָה הַיַּרְדֵּן מִזְרָח

הַנּוֹתָרִים מִמִּשְׁפְּחֹת בְּנֵי־אֶפְרָיִם
וּמִמַּטֵּה דָן וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בְּנֵי־יִשְׂ
עָרִים עֲשָׂרֵה וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִמִּשְׁפְּחֹת
מַטֵּה יִשָּׂשכָר וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה
נַפְתָּלִי וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן
שְׁלֹשׁ עָרִים עָרִים שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה : לִבְנֵי
מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם מִמַּטֵּה רְאוּבֵן
וּמִמַּטֵּה גָד וּמִמַּטֵּה זְבוּלֻן עָרִים
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה : וַיִּתְּנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לַלְוִיִּם אֶת הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְאֶת
מִגְרְשֵׁיהֶן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד
מֹשֶׁה מִטֵּה בְּנֵי יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה בְּנֵי
שִׁמְעוֹן אֵת הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִקְרָא
אֶתְהֶן בְּשֵׁם
וַיְהִי לִבְנֵי אַהֲרֹן מִמִּשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי
כִּי לָהֶם הָיָה הַגּוֹרָל
רִאשׁוֹנָה וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת קִרְיַת אַרְבַּע
אֲבִי הָעֲנָק הִיא חֶבְרוֹן בָּהָר יְהוּדָה
וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ סְבִיבֹתֶיהָ וְאֶת שְׂדֵה
הָעִיר וְאֶת חַצֵרֶיהָ נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן
יְפֻנֶּה בַּאֲחֻזָּתוֹ וּלְבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן נָתְנוּ
אֶת עִיר מִקְלָט הֶרְצַח אֶת חֶבְרוֹן וְאֶת
מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת לִבְנָה וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ
וְאֶת יִתִּיר וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת
אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת חֹלֹן
וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת דְּבִר וְאֶת
מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת עַיִן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ
וְאֶת יֻטָּה וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ אֶת בֵּית
שֶׁמֶשׁ וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים תֵּשַׁע מֵאֵת
שְׁנֵי הַשְּׁבָטִים הָאֵלֶּה : וּמִמַּטֵּה בִּנְיָמִן
אֶת גִּבְעוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ אֶת גָּבַע וְאֶת
מִגְרְשֶׁיהָ אֶת עֲנָתוֹת וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ
וְאֶת עַלְמוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים
אַרְבַּע לְכָל עָרֵי בְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עָרִים וּמִגְרְשֵׁיהֶן :
וְלִמְשְׁפְּחֹת בְּנֵי קְהָת הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים

[1.Mos. 46.c.]

[B]

[C]

[D]

[A]

relictio ex cognatione tribus ephraim
τοῖς καταλελειμμένοις ἐκ τῆς συγγενείας φυλῆς ἐφραὶμ
t de tribu dan t de dimidia tribu manasse
καὶ ἐκ τῆς φυλῆς δὰν καὶ ἐκτὸς ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ
per fortē ciuitates decē. t filijs gerson de co
κληρωτὶ πόλεις δέκα· καὶ τοῖς υἱοῖς γερσὼν ἐκ τῆς συγ
gnatione tribus issachar t de tribu aser t de
γενείας φυλῆς ἰσσαχὰρ καὶ ἐκ τῆς φυλῆς ἀσὴρ καὶ ἐκ τῆς
tribu nephthalim t de dimidia tribu manasse in
φυλῆς νεφθαλὶμ καὶ ἀπὸ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ ἐν τῇ
basan .xiij. ciuitates tredecim. t filijs merari
βασὰν κληρωτὶ πόλεις τρεισκαίδεκα· καὶ τοῖς υἱοῖς μερα
per ppfos suos de tribu ruben t de tribu gad
κατὰ δήμους αὐτῶν ἐκτὸς φυλῆς ῥουβὴν καὶ ἀπὸ φυλῆς γὰδ
t de tribu zabulon per sortem vrbes duodecim. t
καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς ζαβουλὰν κληρωτὶ πόλεις δώδεκα· καὶ
dederūt filij israel leuitis ciuitates has
ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις τὰς πόλεις ταύτας
t suburbana eap sicut precepit dñs
καὶ τὰ προάστια αὐτῶν ἐν τρόπῳ ἐνετείλατο κύριος τῷ
moysi p sortem. t dedit tribus filiop iuda t de
μωυσῆ κληρωτί· καὶ ἔδωκεν φυλὴ υἱῶν ἰούδα καὶ ἐκ τῆς φυ
bus symeon ciuitates has: t vocate sunt in nos
λῆς συμεὼν τὰς πόλεις ταύτας, καὶ ἀπεκλήθησαν ἐν ὀνό
mine. t fuerūt filijs aaron de ppto ca
ματι· καὶ ἐγένοντο τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν ἐκτὸς τοῦ ὄρμου τοῦ κα
ath filiop leui: qñ hīs fuit sors prima. t
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ γαβὲ καὶ τὰ ἀφω
dederūt eis cariatharbe metropolim enach:
ρισμένα τοῖς τὴν καριὰθ ἀρβὲκ μητρόπολιν τῶν ἐνάκ,
hec est hebron in mōte iuda. ut suburbana e
αὕτη ἐστὶ χεβρὼν ἐν τῷ ὄρει ἰούδα· τὰ δὲ πάντοθεν αὐτῆς
ius i circuitu eius t agros vrbis t villas
τὰ προάστια κύκλῳ αὐτῆς καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πόλεως καὶ τὰς κώμας
eius dederat iosue chaleb filio iephone in possessio
αὐτῆς ἔδωκεν ἰησοῦς τῷ χαλὲβ υἱῷ ἰεφοννὴ ἐν κατα
ne eius. t filijs aaron fecerūt de suburbana
σχέσει αὐτοῦ· καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῦ ἱερέως ἔδωκεν τὴν
ciuitate confugiop homicide hebron t
πόλιν φυγαδευτηρίων τῷ φονεύσαντι τὴν χεβρὼν καὶ
fuburbana eius ca: t lebna t suburbana
τὰ ἀφωρισμένα αὐτῆ, καὶ τὴν λεβνὰ καὶ τὰ ἀφωρισ
eius que circa eā: t ether t suburbana que
μένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἰεθὲρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
circa eam: t iliimō t suburbana que circa eam:
πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἰολμὼ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ,
t helon t suburbana que circa eam: t
καὶ τὴν ἠλὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν
dabir t suburbana que circa eam: t ain t
δαβὶρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἀὶν καὶ
suburbana que circa eam: t iethan t subur
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἰεθὲμ καὶ τὰ ἀφωρισ
bana que circa eam. t bethsames t suburbana
μένα τὰ πρὸς αὐτῆ· καὶ βασαμὲς καὶ τὰ ἀφωρισμένα
que circa eam: ciuitates nouem de duab⁹ tribub⁹
τὰ πρὸς αὐτῆ, πόλεις ἐννέα παρὰ τῶν δύο φυλῶν
his. t a tribu beniamin gabaon t
τούτων. καὶ παρὰ τῆς φυλῆς βενιαμὶν τὴν γαβαὼν καὶ
suburbana que circa eam: t gabee t subur
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ γαβὲ καὶ τὰ ἀφω
bana q̄ circa eā: t anathoth t subur
ρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ ἀναθὼθ καὶ τὰ ἀφωρι
bana que circa eam: t almon t suburba
σμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἐλμὼν καὶ τὰ ἀφωρισμέ
na q̄ circa eam: ciuitates quattuor. oēs ciuitates filiop
να τὰ πρὸς αὐτῆ, πόλεις τέσσαρες· πᾶσαι αἱ πόλεις υἱῶν
aaron sacerdotū tredecim ciuitates t su
ἀαρὼν ἱερέων τρεισκαίδεκα πόλεις καὶ τὰ πρὸ
burbana eap. t pptis filiop caath leui
τὰ ἀφωρισμένα αὐτῶν· καὶ τοῖς δήμοις υἱῶν κααθ τοῖς λευί
tis relictis
ταις καταλελειμμένοις

'qui supfuerāt de tribus 'effraim &'dan & dimidie tribꝰ 'manasse :" ciuitates °decē. Porro filiis gerson egressa ē de tribu yfachar & afer & de tribu neptalim & dimidiaq; tribu manasse in basan: °ciuitates numero tredecim. Et filijs merari per cognationes suas de tribubus ruben & gad & zabulon: °vrbes duodecim. Dederūtq; filijs leuitis ciuitates has & °suburbana eap sicut precepit dñs: per manum moysi filijs gulis forte tribuū. De tribub⁹ filioꝝ iuda & symeō de tribubus filioꝝ iosue ciuitates: °quarum ista sunt nomina filijs aaron de familijs caath de °leuitici generis. Prima enim fors illis egressa ē cariatharbe °patris enach que vocatur hebron in mōte iuda & °suburbana eius. Agros vero & villas eius dederat caleph filio iephone ad possidendū. Dedit ergo filijs aaron cōfugientium homicidam hebron & suburbana eius & lobna cū suburbanis suis & iether & °iliimon & helon & dabir & °ain & bethsames cū suburbanis suis: °ciuitates nouem de duabus tribubus vt dictum est. De tribu aūt filiorū beniamin gabaon & gabee & anathoth & almon cum suburbanis suis: °ciuitates °quattuor: omnes simul ciuitates filiorum aaron sacerdotis tredecim cum suburbanis suis. °Reliquis vero de familias

[1.Mos. 46.c.]

[B]

[C]

[D]

[A]

וַיִּהְיוּ עָרֵיהֶם לְגְבוּלָם לִבְנֵי אַהֲרֹן
לְמִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי כִּי לָהֶם הָיָה הַגּוֹרָל
הָרִאשׁוֹן וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת קִרְיַת אַרְבַּע
אֲבִי הָעֲנָק הִיא חֶבְרוֹן בָּהָר יְהוּדָה
וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ סְבִיבֹתֶיהָ וְאֶת שְׂדֵה
הָעִיר וְאֶת חַצֵרֶיהָ נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן
יְפֻנֶּה בַּאֲחֻזָּתוֹ וּלְבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן נָתְנוּ
אֶת עִיר מִקְלָט הֶרְצַח אֶת חֶבְרוֹן וְאֶת
מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת לִבְנָה וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ
וְאֶת יַתִּיר וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת
אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת חֹלֹן
וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת דְּבִר וְאֶת
מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת עַיִן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ
וְאֶת יֻטָּה וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ אֶת בֵּית
שֶׁמֶשׁ וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים תֵּשַׁע מֵאֵת
שְׁנֵי הַשְּׁבָטִים הָאֵלֶּה : וּמִמַּטֵּה בִּנְיָמִן
אֶת גִּבְעוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ אֶת גָּבַע וְאֶת
מִגְרְשֶׁיהָ אֶת עֲנָתוֹת וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ
וְאֶת עַלְמוֹן וְאֶת מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים
אַרְבַּע לְכָל עָרֵי בְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עָרִים וּמִגְרְשֵׁיהֶן :
וְלִמְשְׁפַּחַת בְּנֵי קְהָת הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים

[1.Mos. 46.c.]

[B]

[C]

[D]

[A]

relictio ex cognatione tribus ephraim
τοῖς καταλελειμμένοις ἐκ τῆς συγγενείας φυλῆς ἐφραὶμ
t de tribu dan t de dimidia tribu manasse
καὶ ἐκ τῆς φυλῆς δὰν καὶ ἐκτὸς ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ
per fortē ciuitates decē. t filijs gerson de co
κληρωτὶ πόλεις δέκα· καὶ τοῖς υἱοῖς γερσὼν ἐκ τῆς συγ
gnatione tribus issachar t de tribu aser t de
γενείας φυλῆς ἰσσαχὰρ καὶ ἐκ τῆς φυλῆς ἀσὴρ καὶ ἐκ τῆς
tribu nephthalim t de dimidia tribu manasse in
φυλῆς νεφθαλὶμ καὶ ἀπὸ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ ἐν τῇ
basan .xiij. ciuitates tredecim. t filijs merari
βασὰν κληρωτὶ πόλεις τρεισκαίδεκα· καὶ τοῖς υἱοῖς μερα
per ppfos suos de tribu ruben t de tribu gad
κατὰ δήμους αὐτῶν ἐκτὸς φυλῆς ῥουβὴν καὶ ἀπὸ φυλῆς γὰδ
t de tribu zabulon per sortem vrbes duodecim. t
καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς ζαβουλὰν κληρωτὶ πόλεις δώδεκα· καὶ
dederūt filij israel leuitis ciuitates has
ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις τὰς πόλεις ταύτας
t suburbana eap sicut precepit dñs
καὶ τὰ προάστια αὐτῶν ἐν τρόπῳ ἐνετείλατο κύριος τῷ
moysi p sortem. t dedit tribus filiop iuda t de
μωυσῆ κληρωτί· καὶ ἔδωκεν φυλὴ υἱῶν ἰούδα καὶ ἐκ τῆς φυ
bus symeon ciuitates has: t vocate sunt in nos
λῆς συμεὼν τὰς πόλεις ταύτας, καὶ ἀπεκλήθησαν ἐν ὀνό
mine. t fuerūt filijs aaron de ppto ca
ματι· καὶ ἐγένοντο τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν ἐκτὸς τοῦ ὄρμου τοῦ κα
ath filiop leui: qñ hīs fuit sors prima. t
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ γαβὲ καὶ τὰ ἀφω
dederūt eis cariatharbe metropolim enach:
ρισμένα τοῖς τὴν καριὰθ ἀρβὲκ μητρόπολιν τῶν ἐνάκ,
hec est hebron in mōte iuda. ut suburbana e
αὕτη ἐστὶ χεβρὼν ἐν τῷ ὄρει ἰούδα· τὰ δὲ πάντοθεν αὐτῆς
ius i circuitu eius t agros vrbis t villas
τὰ προάστια κύκλῳ αὐτῆς καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πόλεως καὶ τὰς κώμας
eius dederat iosue chaleb filio iephone in possessio
αὐτῆς ἔδωκεν ἰησοῦς τῷ χαλὲβ υἱῷ ἰεφοννὴ ἐν κατα
ne eius. t filijs aaron fecerūt de suburbana
σχέσει αὐτοῦ· καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῦ ἱερέως ἔδωκεν τὴν
ciuitate confugiop homicide hebron t
πόλιν φυγαδευτηρίων τῷ φονεύσαντι τὴν χεβρὼν καὶ
fuburbana eius ca: t lebna t suburbana
τὰ ἀφωρισμένα αὐτῆ, καὶ τὴν λεβνὰ καὶ τὰ ἀφωρισ
eius que circa eā: t ether t suburbana que
μένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἰεθὲρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ
circa eam: t iliimō t suburbana que circa eam:
πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἰολμὼ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ,
t helon t suburbana que circa eam: t
καὶ τὴν ἠλὼν καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν
dabir t suburbana que circa eam: t ain t
δαβὶρ καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἀὶν καὶ
suburbana que circa eam: t iethan t subur
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἰεθὲμ καὶ τὰ ἀφωρισ
bana que circa eam. t bethsames t suburbana
μένα τὰ πρὸς αὐτῆ· καὶ βασαμὲς καὶ τὰ ἀφωρισμένα
que circa eam: ciuitates nouem de duab⁹ tribub⁹
τὰ πρὸς αὐτῆ, πόλεις ἐννέα παρὰ τῶν δύο φυλῶν
his. t a tribu beniamin gabaon t
τούτων. καὶ παρὰ τῆς φυλῆς βενιαμὶν τὴν γαβαὼν καὶ
suburbana que circa eam: t gabee t subur
τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ γαβὲ καὶ τὰ ἀφω
bana q̄ circa eā: t anathoth t subur
ρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ ἀναθὼθ καὶ τὰ ἀφωρι
bana que circa eam: t almon t suburba
σμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν ἐλμὼν καὶ τὰ ἀφωρισμέ
na q̄ circa eam: ciuitates quattuor. oēs ciuitates filiop
να τὰ πρὸς αὐτῆ, πόλεις τέσσαρες· πᾶσαι αἱ πόλεις υἱῶν
aaron sacerdotū tredecim ciuitates t su
ἀαρὼν ἱερέων τρεισκαίδεκα πόλεις καὶ τὰ πρὸ
burbana eap. t pptis filiop caath leui
τὰ ἀφωρισμένα αὐτῶν· καὶ τοῖς δήμοις υἱῶν κααθ τοῖς λευί
tis relictis
ταις καταλελειμμένοις

'qui supfuerāt de tribus 'effraim & 'dan & dimidie tribꝰ 'manasse :" ciuitates °decē. Porro filiis gerson egressa ē de tribu yfachar & afer & de tribu neptalim & dimidiaq; tribu manasse in basan: °ciuitates numero tredecim. Et filijs merari per cognationes suas de tribubus ruben & gad & zabulon: °vrbes duodecim. Dederūtq; filijs leuitis ciuitates has & °suburbana eap sicut precepit dñs: per manum moysi filijs gulis forte tribuū. De tribub⁹ filioꝝ iuda & symeō de tribubus filioꝝ iosue ciuitates: °quarum ista sunt nomina filijs aaron de familijs caath de °leuitici generis. Prima enim fors illis egressa ē de 'cariatharbe °patris enach que vocatur hebron in mōte iuda & °suburbana eius. Agros vero & villas eius dederat caleph filio iephone ad possidendū. Dedit ergo filijs aaron cōfugientium homicidam hebron & suburbana eius & lobna cū suburbanis suis & iether & °iliimon & helon & dabir & °ain & bethsames cū suburbanis suis: °ciuitates nouem de duabus tribubus vt dictum est. De tribu aūt filiorū beniamin gabaon & gabee & anathoth & almon cum suburbanis suis: °ciuitates °quattuor: omnes simul ciuitates filiorum aaron sacerdotis tredecim cum suburbanis suis. °Reliquis vero de familias

מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וּמִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן שְׁלֹשׁ עָרִים לְמִקְלָט לְרוֹצֵחַ׃
וְאֵת קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל בְּהַר נַפְתָּלִי וְאֵת רָמֹת בַּגִּלְעָד בְּמִן־גָּד וְאֵת גּוֹלָן בַּבָּשָׁן בְּמִן־מְנַשֶּׁה׃
אֵלֶּה הֶעָרִים הֻחְנְכָה לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לָנוּס שָׁמָּה כָּל־מַכֵּה נֶפֶשׁ בִּשְׁגָגָה וְלֹא יָמוּת בְּיַד גֹּאֵל הַדָּם עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט׃
וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִתְּנוּ לְלֵוִיִּם מִן־הַלְוִיִּם וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־עִיר מִקְלָטָם וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ׃
וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־קִרְיַת הָאַרְבַּע וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ וְאֶת־שִׁכֶּם וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ בְּהַר אֶפְרָיִם וְאֶת־גֶּזֶר וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ׃
וְאֶת־קִבְצַיִם וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ וְאֶת־בֵּית חוֹרוֹן וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמִמַּטֵּה דָן אֶת־אֶלְתְּקֵא וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ אֶת־גִּבְּתוֹן וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ׃
אֶת־אַיָּלוֹן וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ אֶת־גַּת רִמּוֹן וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמַמַּחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת־תַּעְנָךְ וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ וְאֶת־יִבְלְעָם וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהָ לְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי מְנַשֶּׁה עָרִים עֲשָׂר׃
לְבָנֵי קְהָת הַנּוֹתָרִים מִבְּנֵי לֵוִי וַיְהִי עָרֵי גוֹרָלָם מִמַּטֵּה אֶפְרַיִם׃
וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־עִיר מִקְלָט הָרֹצֵחַ אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ בְּהַר אֶפְרָיִם וְאֶת־גֶּזֶר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
וְאֶת־קִבְצַיִם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־בֵּית חוֹרוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמִמַּטֵּה דָן וְאֶת־אֶלְתְּקֵא וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־גִּבְּתוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
אֶת־אַיָּלוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־גַּת רִמּוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמַמַּחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה תַּעְנָךְ וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־יִבְלְעָם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ לְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי מְנַשֶּׁה עָרִים עֲשָׂר׃
לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִמִּשְׁפְּחוֹת הַלֵּוִי מֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן עָרֵי מִקְלָט הָרֹצֵחַ אֶת־גּוֹלָן בַּבָּשָׁן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־בְּעֶשְׁתְּרָה וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים שְׁתַּיִם׃
וּמִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר אֶת־קֶדֶשׁ וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־דָּבְרַת וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
אֶת־רָמֹת וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־עֲנֵם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר מִשְׁאָל וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־עַבְדּוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
וְאֶת־חֻקֹּק וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־רְחֹב וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת־קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־חַמֹּת דֹּאר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־קַרְתָּן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים שָׁלֹשׁ׃
כָּל עָרֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי לְמִשְׁפְּחֹתָם שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עִיר וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃
וּלְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי מְרָרִי הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים מֵהֶם עָרֵי גוֹרָלָם מִמַּטֵּה זְבוּלֻן וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וּמִמַּטֵּה גָד עָרִים שְׁתֵּים עָשָׂר׃
וַיִּתְּנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְאֶת־מִגְרְשֵׁיהֶן׃
וַיִּתְּנוּ בְּגוֹרָל מִמַּטֵּה בְּנֵי יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה בְּנֵי שִׁמְעוֹן וַיִּקְרְאוּ אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְהֶן׃
וְלִבְנֵי אַהֲרֹן כֹּהֵן הַלֵּוִי מִמִּשְׁפְּחוֹת הַקְּהָתִי בְּנֵי לֵוִי הָיָה גוֹרָלָם הָרִאשׁוֹן׃
וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־קִרְיַת הָאַרְבַּע הָאָדָם אֲשֶׁר הָעֲנָק בָּהֶר בָּהּ וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ סְבִיבֹתֶיהָ׃
וְאֶת־שְׂדֵי הָעִיר וְאֶת־חַצְרֶיהָ נָתְנוּ לְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה לַאֲחֻזָּתוֹ׃
וְלִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן נָתְנוּ אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת־חֶבְרוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־לִבְנָה וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
וְאֶת־יַתִּיר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
וְאֶת־חֹלֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־דְּבִר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
וְאֶת־עָשָׁן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים תֵּשַׁע מִשְּׁנֵי הַמַּטֹּת הָאֵלֶּה׃
וּמִמַּטֵּה בִנְיָמִן גִּבְעוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ גֶּבַע וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
עֲנָתוֹת וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְעַלְמֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים שָׁלֹשׁ׃
כָּל־עָרֵי הַכֹּהֲנִים לִבְנֵי אַהֲרֹן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עִיר וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃
וְלִמְשְׁפְּחוֹת בְּנֵי קְהָת הַלְוִיִּם שְׁאָרִית בְּנֵי קְהָת וַיְהִי עָרֵי גוֹרָלָם מִמַּטֵּה אֶפְרָיִם׃
וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ בְּהַר אֶפְרָיִם וְאֶת־גֶּזֶר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
וְאֶת־יָקְמְעָם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־בֵּית חוֹרוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
וְאֶת־אֵלְתְּקֵה וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־גִּבְּתוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
וְאֶת־אַיָּלוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־גַּת רִמּוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
וּמֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת־עָנֵר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־בִּלְעָם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ לְמִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי׃
לִבְנֵי גֵרְשֹׁם מִכֹּל מִשְׁפְּחוֹת הַלֵּוִי מִן־חֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן עָרֵי מִקְלָט הָרֹצֵחַ אֶת־גּוֹלָן בַּבָּשָׁן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־בְּעֶשְׁתְּרָה וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים שְׁתַּיִם׃
וּמִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר אֶת־קֶדֶשׁ וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־דָּבְרַת וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
אֶת־רָמֹת וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־עֲנֵם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר אֶת־מִשְׁאָל וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־עַבְדּוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
וְאֶת־חֻקֹּק וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־רְחֹב וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים אַרְבַּע׃
וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת־קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־חַמּוֹת דֹּאר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ וְאֶת־קַרְתָּן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ עָרִים שָׁלֹשׁ׃
כָּל עָרֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי לְמִשְׁפְּחֹתָם שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עָרִים וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃
וְלִמְשְׁפְּחוֹת בְּנֵי מְרָרִי יֶתֶר הַלְוִיִּם מִמַּטֵּה זְבוּלֻן אֶת־יָקְנְעָם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ כִּישׁוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
אֶת־דִּמְנָה וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־נַהֲלָל וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־שִׁמְרוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־יִדְאָלָה וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־בֵּית לָחֶם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
אֶת־כְּסָלוֹן וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־שׁוּנֵם וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
אֶת־עֵפֶר וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ אֶת־יִפְתָּח אֵל וְאֶת־מִגְרְשֶׁיהָ׃
אֶת־קַטַת

מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה נְתַן לָכֶם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים לִפְנֵי אֲחֵיכֶם חֲלוּצִים כָּל גִּבּוֹרֵי הַחָיִל׃ עַד אֲשֶׁר יָנִיחַ יְהוָה לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם וְלָקְחוּ גַם הֵם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָהֶם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַח שָׁמֶשׁ וְשַׁבְתֶּם לְאֶרֶץ יְרֻשַּׁתְכֶם וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַח שָׁמֶשׁ׃ וַיַּעֲנוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ נַעֲשֶׂה וְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנוּ נֵלֵךְ׃ כְּכֹל אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ אֶל מֹשֶׁה כֵּן נִשְׁמַע אֵלֶיךָ רַק יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם מֹשֶׁה׃ כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יַמְרֶה אֶת פִּיךָ וְלֹא יִשְׁמַע אֶת דְּבָרֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תְּצַוֶּנּוּ יוּמָת רַק חֲזַק וֶאֱמָץ׃ וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מִן הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ לֵאמֹר לְכוּ רְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְאֶת יְרִיחוֹ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית אִשָּׁה זוֹנָה וּשְׁמָהּ רָחָב וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁמָּה׃ וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אַנְשֵׁי הַלַּיְלָה בָּאוּ הֵנָּה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחְפֹּר אֶת הָאָרֶץ׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל רָחָב לֵאמֹר הוֹצִיאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלַיִךְ אֲשֶׁר בָּאוּ לְבֵיתֵךְ כִּי לַחְפֹּר אֶת כָּל הָאָרֶץ בָּאוּ׃ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנָה וַתֹּאמֶר כֵּן אֲנָשִׁים בָּאוּ אֵלָי וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאַיִן הֵמָּה׃ וְהָיָה הַשַּׁעַר לִסְגֹּר בַּחֹשֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצָאוּ לֹא יָדַעְתִּי אָנָה הָלְכוּ הַאֲנָשִׁים רִדְפוּ מְהֵרָה אַחֲרֵיהֶם כִּי תַשִּׂיגוּם׃ וְהִיא הֶעֱלַתְם הַגָּגָה וַתִּטְמְנֵם בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ הָעֲרֻכוֹת לָהּ עַל הַגָּג׃ וְהָאֲנָשִׁים רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם דֶּרֶךְ הַיַּרְדֵּן עַל הַמַּעְבָּרוֹת וְהַשַּׁעַר סָגְרוּ אַחֲרֵי יָצְאוּ הָרֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם׃ וְהֵמָּה טֶרֶם יִשְׁכָּבוּן וְהִיא עָלְתָה אֲלֵיהֶם עַל הַגָּג׃ וַתֹּאמֶר אֶל הָאֲנָשִׁים יָדַעְתִּי כִּי נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת הָאָרֶץ וְכִי נָפְלָה אֵימַתְכֶם עָלֵינוּ וְכִי נָמֹגוּ כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם׃ כִּי שָׁמַעְנוּ אֵת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת מֵי יַם סוּף מִפְּנֵיכֶם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וְאֵת אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחוֹן וּלְעוֹג אֲשֶׁר הֶחֱרַמְתֶּם אוֹתָם׃ וַנִּשְׁמַע וַיִּמַּס לְבָבֵנוּ וְלֹא קָם עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת׃ וְעַתָּה הִשָּׁבְעוּ נָא לִי בַּיהוָה כִּי עָשִׂיתִי עִמָּכֶם חֶסֶד וַעֲשִׂיתֶם גַּם אַתֶּם עִם בֵּית אָבִי חֶסֶד אֱמֶת וְנָתַתֶּם לִי אוֹת׃ וְהַחֲיִתֶם אֶת אָבִי וְאֶת אִמִּי וְאֶת אַחַי וְאֶת אַחְיוֹתַי וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וְהַצַּלְתֶּם אֶת נַפְשֹׁתֵינוּ מִמָּוֶת׃ וַיֹּאמְרוּ לָהּ הָאֲנָשִׁים נַפְשֵׁנוּ תַּחְתֵּיכֶם לָמוּת אִם לֹא תַגִּידוּ אֶת דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיָה בְּתֵת יְהוָה לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְעָשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ וַתּוֹרִדֵם בְּחֶבֶל בְּעַד הַחַלּוֹן כִּי בֵיתָהּ בְּקִיר הַחוֹמָה וּבַחוֹמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת׃ וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הָהָרָה תֵּלְכוּ פֶּן יִפְגְּעוּ בָכֶם הָרֹדְפִים וְנַחְבֵּתֶם שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד שׁוּב הָרֹדְפִים וְאַחַר תֵּלְכוּ לְדַרְכְּכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ נְקִיִּם אֲנַחְנוּ מִשְּׁבֻעָתֵךְ הַזֹּאת אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ׃ הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים בָּאָרֶץ אֶת תִּקְוַת חוּט הַשָּׁנִי הַזֶּה תִּקְשְׁרִי בַּחַלּוֹן אֲשֶׁר הוֹרַדְתֵּנוּ בּוֹ וְאֶת אָבִיךְ וְאֶת אִמֵּךְ וְאֶת אַחַיִךְ וְאֶת כָּל בֵּית אָבִיךְ תַּאַסְפִי אֵלַיִךְ הַבָּיְתָה׃ וְהָיָה כָּל אֲשֶׁר יֵצֵא מִדַּלְתֵי בֵיתֵךְ דָּמָיו בְּרֹאשׁוֹ וַאֲנַחְנוּ נְקִיִּם וְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה אִתָּךְ בַּבַּיִת דָּמָיו בְּרֹאשֵׁנוּ אִם יָד תִּהְיֶה בּוֹ׃ וְאִם תַּגִּידִי אֶת דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיִינוּ נְקִיִּם מִשְּׁבֻעָתֵךְ הַזֹּאת אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ׃ וַתֹּאמֶר כְּדִבְרֵיכֶם כֵּן הוּא וַתְּשַׁלְּחֵם וַיֵּלֵכוּ וַתִּקְשֹׁר אֶת חוּט הַשָּׁנִי בַּחַלּוֹן׃ וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ הָהָרָה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד שָׁב הָרֹדְפִים וַיְבַקְשׁוּ הָרֹדְפִים בְּכָל הַדֶּרֶךְ וְלֹא מָצָאוּ׃ וַיָּשֻׁבוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַיֵּרְדוּ מֵהָהָר וַיַּעַבְרוּ וַיָּבֹאוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וַיְסַפְּרוּ לוֹ אֵת כָּל הַמְּצָאָתַם׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ כִּי נָתַן יְהוָה בְּיָדֵנוּ אֶת כָּל הָאָרֶץ וְגַם נָמֹגוּ כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפָּנֵינוּ׃ וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּסְעוּ מִן הַשִּׁטִּים וַיָּבֹאוּ הַיַּרְדֵּן הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּלִינוּ שָׁם טֶרֶם יַעֲבֹרוּ׃ וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיַּעַבְרוּ הַשֹּׁטְרִים בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה׃ וַיְצַוּוּ אֶת הָעָם לֵאמֹר כְּרְאֹתְכֶם אֵת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם נֹשְׂאִים אֹתוֹ וְאַתֶּם תִּסְּעוּ מִמְּקֹמְכֶם וַהֲלַכְתֶּם אַחֲרָיו׃ רַק יִהְיֶה בֵּינְכֶם וּבֵינוֹ כְּאַלְפַּיִם אַמָּה בַּמִּדָּה אַל תִּקְרְבוּ אֵלָיו לְמַעַן תֵּדְעוּן אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָּהּ כִּי לֹא עְבַרְתֶּם אֶתְמוֹל שִׁלְשֹׁם׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם הִתְקַדָּשׁוּ כִּי מָחָר יַעֲשֶׂה יְהוָה בְּקִרְבְּכֶם נִפְלָאוֹת׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר שְׂאוּ אֶת אֲרוֹן הַבְּרִית וְעִבְרוּ לִפְנֵי הָעָם וַיִּשְׂאוּ אֶת אֲרוֹן הַבְּרִית וַיֵּלְכוּ לִפְנֵי הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם הַזֶּה אָחֵל גַּדֶּלְךָ בְּעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל לְמַעַן יֵדְעוּן כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ׃ וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית לֵאמֹר כְּבֹאֲכֶם עַד קְצֵה מֵי הַיַּרְדֵּן בַּיַּרְדֵּן תַּעֲמֹדוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּשׁוּ הֵנָּה וְשִׁמְעוּ אֶת דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ בְּזֹאת תֵּדְעוּן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם וְהוֹרֵשׁ יוֹרִישׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַחִוִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַיְבוּסִי׃ הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ עֹבֵר לִפְנֵיכֶם בַּיַּרְדֵּן׃ וְעַתָּה קְחוּ לָכֶם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים מִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט׃ וְהָיָה כְּנוֹחַ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן יְהוָה אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ בַּמַּיִם הַיַּרְדֵּן יִכָּרֵתוּ הַמַּיִם הַיֹּרְדִים מִלְמָעְלָה וְיַעַמְדוּ נֵד אֶחָד׃ וַיִּסְעוּ הָעָם מֵאָהֳלֵיהֶם לַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן וְהַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית לִפְנֵי הָעָם׃ וְנֹשְׂאֵי הָאָרוֹן בָּאוּ הַיַּרְדֵּן וְרַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן נִטְבְּלוּ בִּקְצֵה הַמָּיִם וְהַיַּרְדֵּן מָלֵא עַל כָּל גְּדוֹתָיו כָּל יְמֵי הַקָּצִיר׃ וַיַּעַמְדוּ הַמַּיִם הַיֹּרְדִים מִלְמָעְלָה קָם נֵד אֶחָד הַרְחֵק מְאֹד מְאֹד אָדָם הָעִיר צָרְתָן אֵצֶל וְהַיֹּרְדִים אֶל יָם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח תַּמּוּ נִכְרָתוּ וְהָעָם עָבְרוּ נֶגֶד יְרִיחוֹ׃ וַיַּעֲמֹד הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית יְהוָה עַל חָרָבָה בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן הָכֵן וְכָל יִשְׂרָאֵל עֹבְרִים בֶּחָרָבָה עַד אֲשֶׁר תַּמּוּ כָּל הַגּוֹי לְעָבְרָה אֶת הַיַּרְדֵּן׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּמּוּ כָּל הָעָם לַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃ קְחוּ לָכֶם מִן הָעָם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט׃ וְצַוּוּ אֹתָם לֵאמֹר שְׂאוּ לָכֶם מִזֶּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן מִמְּקוֹם עֹמְדֵי רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים הָכִן שְׁנֵים עָשָׂר אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם עִמָּכֶם וְהִנִּיחֻם בַּמָּלוֹן אֲשֶׁר תָּלִינוּ בּוֹ הַלָּיְלָה׃ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל שְׁנֵים עָשָׂר הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הֵכִין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהוֹשֻׁעַ עִבְרוּ לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶל תּוֹךְ הַיַּרְדֵּן וְהָרִימוּ לָכֶם אִישׁ אֶבֶן אַחַת עַל שִׁכְמוֹ כְּמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ לְמַעַן תִּהְיֶה זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי יִשְׁאָלוּן בָּנֶיךָ מָחָר לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לָכֶם׃ וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם אֲשֶׁר כָּרְתוּ מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן כָּרְתוּ מֵי הַיַּרְדֵּן וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עוֹלָם׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂאוּ שְׁנֵים עָשָׂר אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ כְּמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַבִרוּם עִמָּם אֶל הַמָּלוֹן וַיַּנִּיחוּ שָׁם׃ וְשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן תַּחַת מְקוֹם עֲמֹד רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְהַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן עֹמְדִים בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן עַד תֹּם כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֶל הָעָם כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶת יְהוֹשֻׁעַ וַיְמַהֵר הָעָם וַיַּעֲבֹר׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר עָבַר כָּל הָעָם וַיַּעֲבֹר אֲרוֹן יְהוָה וְהַכֹּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם׃ וּבְנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה עָבְרוּ חֲלוּצִים לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה׃ כְּאַרְבָּעִים אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא עָבְרוּ לִפְנֵי יְהוָה לַמִּלְחָמָה אֶל עַרְבוֹת יְרִיחוֹ׃ בַּיּוֹם הַהוּא גִּדַּל יְהוָה אֶת יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ אֹתוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו כַּאֲשֶׁר נוֹרָא אֶל מֹשֶׁה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃ צַוֵּה אֶת הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הָעֵדֻת וְיַעֲלוּ מִן הַיַּרְדֵּן׃ וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר עֲלוּ מִן הַיַּרְדֵּן׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר עָלוּ הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נָחוּ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים אֶל הַיַּבָּשָׁה וַיָּשֻׁבוּ מֵי הַיַּרְדֵּן אֶל מְקוֹמָם וַיֵּלְכוּ כְּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם עַל כָּל גְּדוֹתָיו׃ וַיָּקִימוּ הָעָם מִן הַיַּרְדֵּן בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיַּחֲנוּ בַגִּלְגָּל בִּקְצֵה מִזְרַח יְרִיחוֹ׃ וְשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים אֲשֶׁר לָקְחוּ מִן הַיַּרְדֵּן הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל׃ וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁר יִשְׁאָלוּן בְּנֵיכֶם מָחָר אֶל אֲבוֹתָם לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה׃ וְהוֹדַעְתֶּם אֶת בְּנֵיכֶם לֵאמֹר בָּא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה בֶּחָרָבָה׃ אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵיכֶם עַד עָבְרָכֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְיַם סוּף אֲשֶׁר הוֹבִישׁ מִפָּנֵינוּ עַד עָבְרֵנוּ׃ לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת יַד יְהוָה כִּי חֲזָקָה הִוא לְמַעַן יְרָאתֶם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל הַיָּמִים׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ כָּל מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה וְכָל מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל הַיָּם אֵת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עָבְרָם וַיִּמַּס לִבָּם וְלֹא הָיָה עוֹד רוּחַ בָּהֶם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ בָּעֵת הַהִוא אָמַר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צֻרִים וְשׁוּב מֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית׃ וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ לוֹ חַרְבוֹת צֻרִים וַיָּמָל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל גִּבְעַת הָעֲרָלוֹת׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר מָל יְהוֹשֻׁעַ כָּל הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כָּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃ כִּי מוּלִים הָיוּ כָּל הָעָם הַיֹּצֵאים וְכָל הָעָם הַיִּלֹּדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם לֹא מָלוּ׃ כִּי אַרְבָּעִים שָׁנָה הָלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד תֹּם כָּל הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם לְבִלְתִּי הַרְאוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃ וְאֶת בְּנֵיהֶם הֵקִים תַּחְתָּם אֹתָם מָל יְהוֹשֻׁעַ כִּי עֲרֵלִים הָיוּ כִּי לֹא מָלוּ אוֹתָם בַּדָּרֶךְ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּמּוּ כָּל הַגּוֹי לְהִמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם בַּמַּחֲנֶה עַד חֲיוֹתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גַּלּוֹתִי אֶת חֶרְפַּת מִצְרַיִם מֵעֲלֵיכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא גִּלְגָּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיַּחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ׃ וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר הָאָרֶץ מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח מַצּוֹת וְקָלוּי בָּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן מִמָּחֳרָת בְּאָכְלָם מֵעֲבוּר הָאָרֶץ וְלֹא הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מָן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשָּׁנָה הַהִוא׃ וַיְהִי בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדּוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הַלָּנוּ אַתָּה אִם לְצָרֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שַׂר צְבָא יְהוָה עַתָּה בָּאתִי וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אַרְצָה עַל פָּנָיו וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אֲדֹנִי מְדַבֵּר אֶל עַבְדּוֹ׃ וַיֹּאמֶר שַׂר צְבָא יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ שַׁל נְעָלְךָ מֵעַל רַגְלֶךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו קֹדֶשׁ הוּא וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כֵּן׃ וְיְרִיחוֹ סָגוֹר וּמְסֻגָּר מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְהוֹשֻׁעַ רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת יְרִיחוֹ וְאֶת מַלְכָּהּ גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל׃ וְסַבֹּתֶם אֶת הָעִיר כָּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הָקִיפוּ אֶת הָעִיר פַּעַם אַחַת תַּעֲשׂוּ שִׁשֶּׁת יָמִים׃ וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיֹּבֵלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים וְהַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃ וְהָיָה כִּמְשֹׁךְ בְּקֶרֶן הַיֹּבֵל כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר יָרִיעוּ כָל הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְנָפְלָה חוֹמַת הָעִיר תַּחְתֶּיהָ וְעָלָה הָעָם אִישׁ נֶגְדּוֹ׃ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן אֶל הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם שְׂאוּ אֶת אֲרוֹן הַבְּרִית וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר אֶל הָעָם עִבְרוּ וְסֹבּוּ אֶת הָעִיר וְהַחֲלוּצִים יַעַבְרוּ לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי יְהוָה עָבְרוּ וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וַאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה הָלַךְ אַחֲרֵיהֶם׃ וְהַחֲלוּצִים הֹלְכִים לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים תֹּקְעִים בַּשּׁוֹפָרוֹת וְהַמְאַסֵּף הֹלֵךְ אַחֲרֵי הָאָרוֹן הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃ וְלֹא הֵרִיעַ יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָעָם וְלֹא יִשָּׁמַע אֶת קוֹלָם וְלֹא יֵצֵא דָבָר מִפִּיו עַד יוֹם אָמְרוֹ אֵלֶיכֶם הָרִיעוּ וַהֲרִעֹתֶם׃ וַיַּעַל אֲרוֹן יְהוָה אֶת הָעִיר סָבַב פַּעַם אֶחָת וַיָּבֹאוּ הַמַּחֲנֶה וַיָּלִינוּ בַּמַּחֲנֶה׃ וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אֲרוֹן יְהוָה׃ וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיֹּבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ וְהַחֲלוּצִים הֹלְכִים לִפְנֵיהֶם וְהַמְאַסֵּף הֹלֵךְ אַחֲרֵי אֲרוֹן יְהוָה הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃ וַיָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי פַּעַם אַחַת וַיָּשֻׁבוּ הַמַּחֲנֶה כֹּה יַעֲשׂוּ שֵׁשֶׁת יָמִים׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיַּשְׁכִּימוּ כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיָּסֹבּוּ אֶת הָעִיר כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים רַק בַּיּוֹם הַהוּא סַבּוּ אֶת הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים׃ וַיְהִי בַּפַּעַם הַשְּׁבִיעִית תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל הָעָם הָרִיעוּ כִּי נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת הָעִיר׃ וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם הִיא וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ לַיהוָה רַק רָחָב הַזּוֹנָה תִּחְיֶה הִיא וְכָל אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבַּיִת כִּי הֶחְבִּאת אֶת הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלָחְנוּ׃ וְאַתֶּם אַךְ שִׁמְרוּ מִן הַחֵרֶם פֶּן תַּחֲרִימוּ וְלָקַחְתֶּם מִן הַחֵרֶם וְשַׂמְתֶּם אֶת מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל לְחֵרֶם וַעֲכַרְתֶּם אֹתוֹ׃ וְכָל כֶּסֶף וְזָהָב וּכְלֵי נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל קֹדֶשׁ הוּא לַיהוָה אוֹצַר יְהוָה יָבוֹא׃ וַיָּרִיעוּ הָעָם וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הָעָם אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר וַיָּרִיעוּ הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וַתִּפֹּל הַחוֹמָה תַּחְתֶּיהָ וַיַּעֲלוּ הָעָם הָעִיר אִישׁ נֶגְדּוֹ וַיִּלְכְּדוּ אֶת הָעִיר׃ וַיַּחֲרִימוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר בָּעִיר מֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה מִנַּעַר וְעַד זָקֵן וְעַד שׁוֹר וְשֶׂה וַחֲמוֹר לְפִי חָרֶב׃ וּלְשְׁנֵי הָאֲנָשִׁים הַמְרַגְּלִים אֶת הָאָרֶץ אָמַר יְהוֹשֻׁעַ בֹּאוּ אֶל בֵּית הָאִשָּׁה הַזּוֹנָה וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם אֶת הָאִשָּׁה וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָהּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתֶּם לָהּ׃ וַיָּבֹאוּ הַנְּעָרִים הַמְרַגְּלִים וַיּוֹצִיאוּ אֶת רָחָב וְאֶת אָבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ וְאֶת אֶחֶי

וּבְנֵיכֶם בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד אֶת
הַיַּרְדֵּן אֵין לָכֶם חֵלֶק בַּיהוָה וְהִשְׁבִּיתוּ
בְּנֵיכֶם אֶת בְּנֵינוּ לְבִלְתִּי יְרֹא אֶת
יְהוָה וַיֹּאמֶר עֲשֵׂה לָנוּ לִבְנוֹת
אֶת הַמִּזְבֵּחַ לֹא לְעֹלָה וְלֹא לְזֶבַח כִּי
עֵד הוּא בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם וּבֵין דֹּרוֹתֵינוּ
אַחֲרֵינוּ לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת יְהוָה לְפָנָיו
בְּעֹלֹתֵינוּ וּבְזִבְחֵינוּ וּבְשַׁלְמֵינוּ וְלֹא
יֹאמְרוּ בְנֵיכֶם מָחָר לִבְנֵינוּ אֵין לָכֶם
חֵלֶק בַּיהוָה וְהִשְׁבִּיתוּ בְנֵיכֶם אֶת בְּנֵינוּ
מִיִּרְאַת יְהוָה וַיֹּאמְרוּ
אֵלֵינוּ וְאֶל דֹּרֹתֵינוּ מָחָר וְאָמַרְנוּ
רְאוּ אֶת תַּבְנִית מִזְבַּח יְהוָה אֲשֶׁר
עָשׂוּ אֲבֹתֵינוּ לֹא לְעֹלָה וְלֹא לְזֶבַח
כִּי עֵד הוּא בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם הִלִּילָה
לָנוּ מֵמְּרוֹד בַּיהוָה וְלָשׁוּב הַיּוֹם
מֵאַחֲרֵי יְהוָה לִבְנוֹת מִזְבַּח לְעֹלָה
לְמִנְחָה וּלְזֶבַח מִלְבַד מִזְבַּח יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר לִפְנֵי מִשְׁכָּנוֹ וַיִּשְׁמַע
פִּינְחָס הַכֹּהֵן וְנִשִׂיאֵי הָעֵדָה וְרָאשֵׁי
אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וּבְנֵי
מְנַשֶּׁה וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם וַיֹּאמֶר
פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶל בְּנֵי רְאוּבֵן
וְאֶל בְּנֵי גָד וְאֶל בְּנֵי מְנַשֶּׁה הַיּוֹם
יָדַעְנוּ כִּי בְתוֹכֵנוּ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא
מְעַלְתֶּם בַּיהוָה הַמַּעַל הַזֶּה אָז הִצַּלְתֶּם
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיַּד יְהוָה וַיָּשָׁב
פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהַנְּשִׂיאִים
מֵאֵת בְּנֵי רְאוּבֵן וּמֵאֵת בְּנֵי גָד מֵאֶרֶץ
הַגִּלְעָד אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיָּשִׁיבוּ אוֹתָם דָּבָר וַיִּיטַב
הַדָּבָר בְּעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבָרְכוּ
אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אָמְרוּ
לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא לְשַׁחֵת אֶת
הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד
יֹשְׁבִים בָּהּ וַיִּקְרְאוּ בְנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד

& vos o filii rubē & filii gad ooooooooo: eo
iordanē flumīs: & ideir co partē nō hētis in do
mino: & p hāc occasiō nē auerterēt filii vr̃i filios nr̃os a timore domini. Putauimus itaq; melius: & dixim9. Extruamus nobis altare non in holocausta neq; ad victimas offerēdas: sed in testimoniū iter nos & vos: & eo bolem ooo
nramvr̃aq; pgeniem: vt seruiamus dño: & iuris nr̃i sit offerre & holocausta & victimas & pacificas holtias: & neq; di cāt cras filii vr̃i filiis nr̃is: nō est vobis pars in dño. Qd si voluerit dicere: respondebūt ei: Ecce altere dñi quod fecerūt pres nr̃i: nō in holocausta neq; in sacrificiū: sed in testimonii nostrũ: Absit a nobis hoc scelus: vt recedamus a dño: & eius vestigia reliq̃m9: extructo altari ad holocausta & sacrificia & victias ferēdas: pter altare dñi dei nr̃i: qđ extructū est ad tabernaculum eius. Quibus auditis phinees sacerdos & principes legatiōis israhel q erāt cū eo placati sūt: & verba filiorū ruben & gad & dimidie tribus manasse libēter illime fuscepерūt. Dixitq; phinees filii eleazari sacerdos ad eos. Nunc scimus q nobiscum sit dñs: qm alieni estis a preuaricatione hac: & liberastis filios israhel de manu dñi. Reuersusq; est phinees filius eleazar sacerdos & principes cum principibus a filiis ruben & de terra galaad in terrā chanaan ad filios israhel: & retulit eis. Placuit ergo sermo cunctis audientibus. Et laudauerunt deū filii israhel & nequaq̃ vltra dixerūt ooo eos vt ascēderet cōtra eos in pugnā: & delerēt terrā possessiōis eorū. Vocauerūtq; filii rubē & filii

τ vος υἱοὶ ρουβην τ υἱοὶ γαδ τὸν ἰορδανην· τί νῦν
ὑμεῖς οἱ υἱοὶ ρουβην καὶ οἱ υἱοὶ γαδ τὸν ἰορδάνην, καὶ ὅτι
ἐστὶ νοβις μερὶς ἐν κυρίῳ, καὶ ἀποκλείσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν
filios vr̃os: vt nō veneremur dñm. τ dixim9 face
τοὺς υἱοὺς ὑμῶν, ἵνα μὴ σέβωνται κύριον· καὶ ἔσται μεν τοῖς
re sic vt extruamus altare hoc nō causa
σαι οὕτως τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν βωμὸν τοῦτον οὐκ ἔστιν
sacrificior. neq; causa victimaꝝ: sed vt sit testimoniū hoc
καρπωμάτων οὐδ' ἕνεκεν θυσιῶν, ἀλλ' ἵνα ᾖ μαρτύριον τοῦ
inter nos τ inter vos τ inter gñatio
το ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον τῶν γενε
neꝝ nr̃as post nos vt seruiamus seruitutē dñi co
ὼν ἡμῶν μετ' ἡμᾶς τοῦ λατρεύειν τὴν λατρείαν κυρίου ἐναν
ram eo in holocaustis nr̃is τ in victimis
τίον αὐτοῦ ἐν τοῖς καρπώμασιν ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς θυσίαις
nr̃is τ in victimis salutationis nr̃aꝝ. τ nō di
ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ἡμῶν· καὶ οὐκ ἐροῦ
cent filij vr̃i cras filijs nr̃is: nō est vobis
σιν τὰ τέκνα ὑμῶν αὔριον τοῖς τέκνοις ἡμῶν, οὐκ ἔστιν ὑμῖν
pars dñi. τ dicimus ei fuerit enim cū loquen
μερὶς κυρίου· καὶ ἐπαύσαντο ἂν ἡμᾶς ποτε καὶ λαλήσου
tur ad nos vel gñationib9 nr̃is cras: τ dicemus: ec
σιν πρὸς ἡμᾶς ἢ ταῖς γενεαῖς ἡμῶν αὔριον, καὶ ἐροῦμεν, ἴδετε
ce similitudo altaris dñi: qđ fecerunt pres
τε ὁμοίωμα τ θυσιαστηρίου κυρίου, ὃ ἐποίησαν οἱ πατέρες
nr̃i nō causa holocaustoꝝ neq; causa victimaꝝ: sed testi
ἡμῶν οὐχ ἕνεκεν καρπωμάτων οὐδ' ἕνεκεν θυσιῶν, ἀλλὰ μαρ
monij est inter nos τ inter nos τ inter
τυρίου ἐστὶν ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ἀναμέσον
filios vr̃os. nō fit ḡtā nos vt recedam a dño ma vt
τῶν υἱῶν ἡμῶν· μὴ γένοιτο δὴ ἡμῖν ἐστὶ ἀφίστασθαι ἐκόπ κυρίου ὥστε
auertamur in hodiernū diebus a dño: ita vt edifi
ἀποστραφῆναι ἐν ταῖς σήμερον ἡμέραις ἀπὸ κυ, ὥστε οἰκο
cemus nos altare holocaustis τ victimis
μῆσαι ἡμᾶς θυσιαστήριον τοῖς καρπώμασιν καὶ ταῖς θυσίαις
τ sacrificio saluationis: preter altare do
καὶ θυσίᾳ σωτηρίου· πλὴν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κυ
mini dei nr̃i: qđ est coram tabernaculo eius. τ au
ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὃ ἐστὶν ἐναντίον τῆς σκηνῆς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν
dunt phinees sacerdos τ oēs principes cōcrēti.
σεν φινεὲς ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς
τ tribuni israel q fuerūt cū eo: audita
καὶ οἱ χιλίαρχοι ἰσραὴλ οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ, τοὺς λόγους
quoꝝ locuti sunt filij ruben τ filij gad τ filij ma
οὓς ἐλάλησαν οἱ υἱοὶ ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ γὰδ καὶ οἱ υἱοὶ μανασ
nasse: τ placuit eis. Dixit phinees filius eleazar sacerdos
σῆ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς· καὶ εἶπεν φινεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς
filijs ruben τ filijs gad τ filijs manasse:
τοῖς υἱοῖς ῥουβὴν καὶ τοῖς υἱοῖς γὰδ καὶ τοῖς υἱοῖς μανασσῆ,
hodie scimus q nobiscū sit dñs: qm non deliqui
σήμερον ἐγνώκαμεν ὅτι μεθ' ἡμῶν κ̄ς ὅτι οὐκ ἐπλημμελήσατε
stis hoc contra dñm delicto hoc: τ qm libe
τε ἐναντίον κυρίου πλημμέλειαν ταύτην, καὶ ὅτι ἐρρύ
rastis filios israel de manu dñi. τ reuersus
σασθε τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς κυρίου· καὶ ἀπέστρε
est phinees filius eleazar sacerdos τ principes de
ψεν φινεὲς υἱὸς ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπὸ τῶν
filijs ruben τ de filijs gad de galaad
υἱῶν ῥουβὴν καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν γὰδ ἐκ τῆς γαλααδ
in terrā chanaā ad filios israel: τ responderunt
εἰς γῆν χαναὰν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ, καὶ ἀπεκρίθησαν
eis sermonem: τ placuit sermo filijs israel.
αὐτοῖς τοὺς λόγους, καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ·
τ benedixerūt deo filioꝝ israel τ nō vltra direxit
καὶ εὐλόγησαν τὸν θεὸν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἔτι εἶπαν
vt ascēderet ad eos in bellū vt deleret terrā
ἀναβῆναι πρὸς αὐτοὺς εἰς πόλεμον ἐξολοθρεῦσαι τὴν γῆν

filioꝝ ruben τ filioꝝ gad quā habitauerūt in
τῶν υἱῶν ῥουβὴν καὶ τῶν υἱῶν γὰδ ἣν κατῴκησαν ἐπ'
ea. τ vocauerunt ruben
αὐτῆς· καὶ ἐπωνόμασαν τῷ ῥουβὴν

gad altare: τ direxit q testimonii est in
καὶ τῷ γὰδ τὸν βωμόν, καὶ ἔστιν ὅτι μαρτύριόν ἐστιν ἀναμέ
ter eos: qm dñs ipse deus eoꝝ est.
σον αὐτῶν, ὅτι κύριος αὐτὸς ὁ θεὸς αὐτῶν ἐστίν. Ca. 23.
Et factū ē post dies plures postq̃ requieſce
Καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας πλείους μετὰ τὸ κατασεῦ
re fecit dñs deus israel ab oibus inimicis eius
σαι κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτ
in circuitu. τ iosue senior processus die
κυκλόθεν· καὶ ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὼς ταῖς ἡμέ
bus: τ conuocauit iosue oēs filios israel τ
ραις, καὶ συνεκάλεσεν ἰησοῦς πάντας ἰουὸς ἰσραὴλ καὶ τὸν
seniores eoꝝ τ principes eoꝝ τ iu
γερουσίαν αὐτῶν καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς δι
dices eoꝝ τ magistros eoꝝ: τ dixit ad
κας αὐτῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ ἔπτην πρὸς
eos: ego senui τ pgressio nis etatis mee vosq̃ & erudi
τις ὁμοίως ἐγὼ γεγήρακα καὶ προβέβηκα ταῖς ἡμέραις ἡμείς
alia videlicet q̃ fecit dñs deus mr̃
ἃ ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
oibus gentibus his a facie vra: qm do
πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν τούτοις ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, ὅτι κύ
minus deus nr̃ ipse q̃ pugnabat p vobis: videte quod di
ριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς ἐπολέμησεν ὑμῖν, ἴδετε ὅπερ ἔλα
ri: proiecit vobis gētes relictas vobis has
βεν ἐπ' ἐμοῦ ὑμῖν ἔθνη τὰ καταλελειμμένα ὑμῖν ταῦτα
in sortibus in tribus vr̃as a iordane: om
ἐν τοῖς κλήροις ὑμῶν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου, πάν
nes gētes deleui. τ a mari ma
τα τὰ ἔθνη ἐξωλόθρευσα· καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς μεγά
gno termin abit ad occidentē solis. hīt deus vr̃
λης δύσεως ἐπὶ δυσμὰς ἡλίου· κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὅτος
dispersit eos a facie tua: τ possidebitis
ἐξαλλάξουσι τοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἐξληρονο
bit eos a facie tua: τ possidebitis
σεῖ αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου, καὶ κατακληρονομήσετε
terrā eoꝝ: sicut locutus est dñs deus vr̃ vobis. cō
τὴν γῆν αὐτῶν, καθὰ ἐλάλησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὑμῖν. κα
fortamini igitur valde vt custodiatis & facipis cuncta
τισχύσατε οὖν σφόδρα φυλάξειν καὶ ποιεῖν σύμπαντα
que scripta sunt in volumine legis moysi: vt nō de
τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τ νόμου μωυσῆ, ἵνα μὴ ἐκ
clinetis ab eo in dexterā vel in sinistrā: vt nō ingre
κλινῆτε ἀπ' αὐτοῦ εἰς δεξιὰ ἢ εἰς εὐώνυμα, ὅπως μὴ εἰσέλ
diamini in gētes relictas has vobiscū: τ
θητε εἰς τὰ ἔθνη τὰ καταλελειμμένα ταῦτα μεθ' ὑμῶν, καὶ
nomia deum ipsoꝝ nō nuncupabitis in vobis.
τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν αὐτῶν οὐκ ὀνομασθήσεται ἐν ὑμῖν.
τ nō iuretis neq; seruetis: neq; adore
καὶ οὐκ ὀμεῖτε οὐδὲ μὴ λατρεύσητε, οὐδὲ μὴ προσκυνή
tis illos: sed dño deo vr̃o adhe
σητε αὐτοῖς, ἀλλὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν προσκολ
rebitis: sicut fecistis vsq; ad diē hāc.
λᾶσθε δέ, καθάπερ ἐποιήσατε ἕως τῆς ἡμέρας ταύ
τ delebit deus dñs a facie
της· καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς κύριος ἀπὸ προσώπου
nra gentes magnas τ fortes: τ vobis nullus restitit
ὑμῶν ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρά, καὶ ὑμῖν οὐ θελεῖς ἀντέστη
coram vobis vsq; ad diem hāc: vir vnus
κατενώπιον ὑμῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀνὴρ εἷς
vestrum persequetur mille: qm dñs deus nr̃ ipse pro
ὑμῶν ἐδίωξεν χιλίους, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς ἐξε
pugnabat p vobis: sicut dixit vobis. τ cauebitis
πολέμει ὑμῖν, καθάπερ εἶπεν ὑμῖν. καὶ φυλάξε
valde animabus vr̃is vt diligatis dñm
σθε σφόδρα ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν τοῦ ἀγαπᾶν κύριον τὸν
deū vestrum. Si enī auerſi fueritis τ cōsenserit
θεὸν ὑμῶν. ἐὰν γὰρ ἀποστραφῆτε καὶ προσεθῆτε τοῖς
reliquis gētibus his vobiscū τ cōiu
ὑπολειφθεῖσιν ἔθνεσιν τούτοις μεθ' ὑμῶν καὶ ἐπιγα
gia feceritis

μίας ποιήσητε δέ

"gad altare' qđ extruxe
rūt: & testimoniū nr̃m q̃ eo
'dñs ipse sit deus. 23.
Voluto aūt multo
'tempore postq̃ eo
'pacem dederat dominus
'israeli subiectis in gyro
natiōibus' vniuersis ooo
'& iosue iā 'ingeuo & p
fensilis etatis: vocauit oo
'Iosue' oēm 'israelē: 'ma
iores q̃ natu' & pricipes
'ac indices' ac magistros
'dixit q̃ ad eos. oooooooo
Ego' senui & pgressio
nis etatis sū' vos q̃ & erudi
tis' omnia' q̃ fecerit' do
minus ooooooooooooooo
deus vr̃ cūctis p circui
tū' natiōib9: quo p vo
bis' ipse pugnauerit. Et
nūc quia ooooooo ooooo
vobis forte diuisi om
nem terram: ooooooooo
ooooooooooooooooo
ooooooooooooooooo
ooooooooooooooooo
aboriētali parte' iorda
nis vsq; ad occidentalē partē' mare magnū: multeq;
adhuc' supsūt' natiōes:
dñs' deus vr̃ p vo
bis' ipe' pugnabit' sicut
'pollicit' ē: hoc tantū di
ligētissime' precauete oo
vt diligatis' dominum
'deum vestrum.' Quod
si voluerit' ooo ooooooo
gentium' harum ooooo
ooooooooooooooooooo
q̃' inter vos habitāt er
ror' adherere' & ooo

בַּהֶם וּבָאתֶם בָּהֶם וְהֵם בָּכֶם יִדְּעוּ
תֵּדְעוּ כִּי לֹא יוֹסִיף יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
לְהוֹרִישׁ אֶת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵיכֶם
וְהָיוּ לָכֶם לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ וְלִשְׁטָט
בְּצִדֵּיכֶם וְלִצְנִנִים בְּעֵינֵיכֶם עַד
אֲבַדְכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַטֹּבָה הַזֹּאת
אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וְהִנֵּה
אָנֹכִי הוֹלֵךְ הַיּוֹם בְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ
וִידַעְתֶּם בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם
כִּי לֹא נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל הַדְּבָרִים
הַטּוֹבִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
עֲלֵיכֶם הַכֹּל בָּאוּ לָכֶם לֹא נָפַל
מִמֶּנּוּ דָּבָר אֶחָד׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר בָּא
עֲלֵיכֶם כָּל הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כֵּן יָבִיא יְהוָה
עֲלֵיכֶם אֵת כָּל הַדָּבָר הָרָע עַד
הַשְׁמִידוֹ אֶתְכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַטֹּבָה
הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
בְּעָבְרְכֶם אֶת בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם וְהָלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם
וְחָרָה אַף יְהוָה בָּכֶם וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה
מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם׃

cap.xxiiii. וַיֶּאֱסֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁכֶמָה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי
יִשְׂרָאֵל וּלְרֹאשָׁיו וּלְשֹׁפְטָיו וּלְשֹׁטְרָיו
וַיִּתְיַצְּבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר
יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תֶּרַח אֲבִי
אַבְרָהָם וַאֲבִי נָחוֹר וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים
אֲחֵרִים׃ וָאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת הַדָּבָר הָרָע עַד
אַבְרָהָם מֵעֲבֶר הַנָּהָר וָאוֹלֶךְ אֹתוֹ
בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן וָאַרְבֶּה אֶת זַרְעוֹ
וָאֶתֵּן לוֹ אֶת יִצְחָק׃ וָאֶתֵּן לְיִצְחָק
אֶת יַעֲקֹב וְאֶת עֵשָׂו וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו
אֶת הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אֹתוֹ וְיַעֲקֹב

"cum eis"miſcere cõnubia atq; amicitias copulare:ſi tñ"ſcitote"q̃ dominus"deus veſter ooooo "non"eas deleat"'ante faciem veſtram:ooooooooo "ſed erũt"vobis"' i foueã "ac laqueũ'& offediculũ "ex latere vr̃o:'& ſudes "in oculis veſtris "donec 'vos auferat atq; "de"terra hac"optima oo 'quam 'tradidit"vobis. "Ecce ooooooooooooo 'ego"hodie"'igredior"viam"vniuerſe"terre: ooo "'&"toto"animo "cognoſcetis oooooooooo oooooo 'q;"de omnibus 'verbis ooooooooooooooo ooooo "que"ſe"dominus preſtitit"vobis eſſe"pollicit"? eſt: "vnũ"non"pterieriti caſſum.'Sicut ergo impleuit opere oooooooooo oooo "q;"promiſit:& "proſpacta"venerunt: ooooo 'ſic"adducet ooooooooooo ooooooooooooooo "ſup vos "q;cquid"malorũ cõminat"? eſt: 'donec "vos auferat atq;"diſperdat"de"terra hac"optima "quam 'tradidit'vobis: ooooooooooooooooo 'co"q; pretericeritis'pactũ "domini"dei veſtri ooo "quod"pepigit"vobiſcũ "& ſeruieritis ooooooo 'diis"alienis'& adoraueritis'eos.'Cito atq; velociter"cõſurget"i vos"furor'dñi: '& auferemini "ab hac"terra'optima'quã 'tradidit"vobis. 24. Congregauitq; "ioſue "omnes ooooooo 'tribus 'iſrl"in ſychẽ:"& vocauit 'maiores natu 'ac principes"' & iudices ooooooooooooooooo "& magiſtros :'ſteteritq; "in conſpectu "dei : ooo '&'ad'populũ ſic' locuta eſt. 'Hec"dicit ooooooo oo "dñs"deus"iſrael.'Trans "fluuium oooooooooooo "habitauerũt"preſvr̃i'ab initio:'thare'pater oooo "abraã"& "nachor:" ſeruierũtq;"dijs oooo ooooo 'alienis. "Tuli ergo" patrem veſtrum oooooooo 'abraã"de meſopotamie finibus:'& adduxi"eũ oo 'in'terrã"chanaan:"multiplicauiq;"ſemẽ eius oo '& dedi"' ci "iſaac: "illiq; rursum oooooooooooooo "dedi" iacob'& " eſau. E quibus'Eſau'dedi ooooo

ad eos t cõmixti fuerittio eis: t ipſi vobis: ἀρὸς αὐτοὺς καὶ συγκαταμιγῆτε αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ὑμῖν, cognitõe ſcitote q̃ nõ apponet dñs deus vr̃ γνώσει γινώσκεσθε ὅτι ἐν μὴ προσθῇ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν delere gentes has a facie vra. t ἐξολοθρεῦσαι τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν. καὶ erunt vobis in laqueos t in ſcandala t in clauoos ἔσονται ὑμῖν εἰς παγίδας καὶ εἰς σκάνδαλα καὶ εἰς ἥλους in calcaneis vſtis t in fuſcibus in oculis ἐν ταῖς πτέρναις ὑμῶν καὶ εἰς βολίδας ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς vſtis quoad peraſtis a terra bona hac: quã ὑμῶν ἕως ἂν ἐκτριβῆτε ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς tradidit vobis dñs deus vr̃. ego ãt recurro ἔδωκεν ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ἐγὼ δὲ ἀναστρέχω σήμερον die vią ſicut t οδὸν πᾶσα τοῦ in terra. t ſcietis in ἐν τῇ ὁδῷ καθὰ καὶ πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ γνώσεσθε ἐν toto corde vr̃o t in tota ala vra q̃ nõ ex ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν ἀφ' ἑνὸς ὀνή cidit fermo vnus de oibus ſermonibus bonis ῥῆσις λόγος ἓις ἀπὸ πάντων τῶν λόγων τῶν ἀγαθῶν quos dtit dñs deus nr̃ ad vos: oia ꝓtinẽ ὧν ἐλάλησεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, πάντα τὰ ἐνήκοντα tia vobis.nõ diſſonuit ex eis xbũ vnũ. t erit ſi τα ὑμῖν. οὐ διεφώνησεν ἐξ αὐτῶν ῥῆμα ἕν. καὶ ἔσται ἐὰν τρέ cueuenerit ſup vos cuncta verba bona que locu- πον ἥκῃ ἐφ' ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ καλὰ ἃ ἐλά tus eſt dñs deus vr̃ ſup vos: ſic adducet dñs λησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, οὕτως ἐπαξάγει κύριος ſup vos vniuerſa verba mala:quouſq; diſperdat ἐφ' ὑμᾶς πάντα τὰ ῥήματα τὰ πονηρά, ἕως ἐξολοθρεύσῃ vos a terra bona hac: quã tradidit vobis ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκεν ὑμῖν dñs deus vr̃: coꝝ preterieritis pactũ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τῷ παραβῆναι ὑμᾶς τὴν διαθήκην dñi vr̃ quod precepit vobis: t eũ κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν, καὶ πορευ tes ſeruietis dijs alienis t adorabitis eos θέντες λατρεύσετε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσετε αὐ οο. t irafcetur furoꝛ dñs in vos t perdi τοῖς, καὶ ὀργισθήσεται ὑμῶ κύριος ἐν ὑμῖν καὶ ἐξολεῖ tis cito a terra bona: quã tradidit vobis dñs. ὑμᾶς τάχος ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκεν ὑμῖν κύριος.

Ca.24.

A

Congregauit ioſue oẽs tribus iſrael Καὶ συνήγαγεν Ἰησοῦς πάσας τὰς φυλὰς Ἰσραὴλ in ſychem: t conuocauit maiores natu iſra ἐις συχέμ, καὶ συνεκάλεσεν τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσρα el t principes eorũ t iudices eo ηλ καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς δικαστὰς αὐ rum. t magiſtros eoꝝ: t ſteterũt in eõ τῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ ἔστησαν ἀπέ ſpectu dei. t dixit ioſue ad vniuerſũ θεσαν θεοῦ. καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν populũ ſic' locutus eſt. 'Hec dicit oooooo oo λαὸν, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, πέραν τοῦ dñs'deus'iſrael.'Trans fluuium habitauerũt preſvr̃i ab ποταμοῦ κατῴκησαν οἱ πατέρες ὑμῶν τοασαραχῆς, initio:'thare pater oooo nachor: t ſeruierũt dijs alienis: t tuli pfem vr̃m θρα ὁ πατὴρ ἀβραὰμ καὶ ὁ πατὴρ ναχώρ, καὶ ἐλά abraã & nachor: t ſeruierũt dijs alienis: t tuli pfem vr̃m τρευσαν θεοῖς ἑτέροις, καὶ ἔλαβον τὸν πατέρα ὑμῶν abraam ex trãs fluuium: t duxi τὸν ἀβραὰμ ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὡδή gnauit eũ in oꝛbi terra chanaã: t multiplicaui γησα αὐτὸν ἐν πάσῃ τῇ γῇ χαναάν, καὶ ἐπλήθυνα τὸ Ḃcñ. 21.a. ſemen eius: t dedi ei iſaac. t dedi iſaac. t dedi σπέρμα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκα αὐτῷ τὸν Ἰσαάκ. καὶ ἔδωκα Ḃcñ. 25.c. iſaac iacob t eſau. t dedit eſau τῷ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. καὶ ἔδωκα τῷ Ἠσαῦ

montẽ'ſeyr"ad poſſidendum:'iacob vero oooooo "& filii eius"deſcẽderũt in 'egyptũ."Miſiq;"moyſe "& "aaro:'& "peuſſi"egyptum multis ſignis atq; portentis:'eduxiq;"vos oooooooooooooooo "& "pres vros"de egypto oooooooooooooooo '& "veniſtis"ad "hiericho'pugnauerũtq; "cõtra vos "viri citatis et ſus"amorre"'& phereze' & chananeus'& etheus '& gergeeus &'rueus oo 'pres vros"' cũ curribus "& equitatu vſq; ad" mare "rubrũ. "Clamauerunt aũt"ad"dñm filii iſrael q 'poſuit" tenebras 'inter vos'& "egyptios."Et adduxit'ſup eos"mare'& opuit eos."Viderũt"oculi vr̃i cũcta"q̃"' i egypto'fecerim : "& habitaſti ; ooo "in ſolitudie"multo"tpe: '& introduxi"vos oooo "in"terrã'amorrei' q habitabat"trãs"iordanẽ. oo 'Cũq; pugnarẽt"contra vos:'tradidi'eos"i manꝰ vr̃as:"& poſſediſtis" terrã eoꝝ atq; interfeciſtis eos."Surrexit aũt"balach"filius"ſephor'rex oooo "moab'& pugnauit"contra iſrl. "Miſitq;'& vocauit"balaã"filiũ" beor " vt malediceret"vobis:'& ego 'nolui"audire'eũ: ſed ecõtrario p illũ" bñdixit "vobis"& liberauit"vos'd manu ei?.Trãſiſtiq; ooo "iordanẽ'& veniſtis"ad 'hiericho'pugnauerũtq; "cõtra vos "viri citatis et ſus"amorre"'& phereze' & chananeus'& etheus '& gergeeus &'rueus oo "& iebuſe": & "tradidi"' il los"i manꝰ vr̃as. "Miſiq; "ante vos"fcabrones: "& eieci"eos de locis ſuis ooo 'duos'reges"ammorreorum:"non oooooooooooo 'in gladio"& 'i arcu tuo: 'dediq;"vobis"terrã oooo "in qꝫ"non laboraſtis:" & vrbes"quas"non ooooo "edificaſtis"vt habitaretis."Ieis : 'vineas"& oliueta'que'non'plãtaſtis . oo oooooooooooooooooooo "Nũc ergo'timete"dñm '& ſuite'eĩ"pfecto corde ãtq; veriſſimo:'& auferte"deos ooo:ooooooooo "quibus"ſeruierũt"pres viri'in meſopotamia ooo '& iegypto"ac ſuite'dño "Sinaute"malũ"vobis videtur"vt' dño"ſuiatis :o ptio"vobis"datur."Eligite'hodie quẽ placeꝛ'cui "ſeruire potiſſimum de beatis:" vtrum" dijs

בְּנֵי עֵשָׂו לָרֶשֶׁת אֹתוֹ וְיַעֲקֹב וַיְרֵדוּ מִצְרַיִם׃ וָאֶשְׁלַח אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן וָאֶגֹּף אֶת מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְקִרְבּוֹ וְאַחֲרֵי כֵן הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם׃ וָאוֹצִיא אֶת אֲבֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם וַתָּבֹאוּ הַיָּמָּה וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵי אֲבֹתֵיכֶם בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים יַם סוּף׃ וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה וַיָּשֶׂם מַאֲפֵל בֵּינֵיכֶם וּבֵין הַמִּצְרִים וַיָּבֵא עָלָיו אֶת וַיְכַס אֶת מִצְרַיִם וַתִּרְאֶינָה עֵינֵיכֶם אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וַתֵּשְׁבוּ בַּמִּדְבָּר יָמִים רַבִּים׃ וָאָבִיא אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּלָּחֲמוּ אִתְּכֶם וָאֶתֵּן אֶתְכֶם בְּיֶדְכֶם וַתִּרְשׁוּ אֶת אַרְצָם וָאַשְׁמִידֵם מִפְּנֵיכֶם׃ וַיָּקָם בָּלָק בֶּן צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לְבִלְעָם בֶּן בְּעוֹר לְקַלֵּל אֶתְכֶם׃ וְלֹא אָבִיתִי לִשְׁמֹעַ לְבִלְעָם וַיְבָרֵךְ בָּרוֹךְ אֶתְכֶם וָאַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ׃ וַתַּעַבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן וַתָּבֹאוּ אֶל יְרִיחוֹ וַיִּלָּחֲמוּ בָּכֶם בַּעֲלֵי יְרִיחוֹ הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי וָאֶתֵּן אוֹתָם בְּיֶדְכֶם׃ וָאֲשַׁלַּח לִפְנֵיכֶם אֶת הַצִּרְעָה וַתְּגָרֶשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי לֹא מִפָּנֶיךָ וְלֹא בְחַרְבְּךָ וְאֶתֵּן לָכֶם אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָגַעְתָּ בָּהּ וְעָרִים אֲשֶׁר לֹא בְנִיתֶם וַתֵּשְׁבוּ בָּהֶם כְּרָמִים וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא נְטַעְתֶּם אַתֶּם אֹכְלִים׃ וְעַתָּה יְרָאוּ אֶת יְהוָה וְעִבְדוּ אֹתוֹ בְּתָמִים וּבֶאֱמֶת וְהָסִירוּ אֶת אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבֹתֵיכֶם בְּעֵבֶר הַנָּהָר וּבְמִצְרַיִם עִבְדוּ אֶת יְהוָה׃ וְאִם רַע בְּעֵינֵיכֶם לַעֲבֹד אֶת יְהוָה בַּחֲרוּ לָכֶם הַיּוֹם אֶת מִי תַּעֲבֹרוּן אִם אֶת

c

יא וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׁאֲלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּיהוָה לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה־לָּנוּ אֶל־הַכְּנַעֲנִי בַּתְּחִלָּה לְהִלָּחֶם בּוֹ׃ יב וַיֹּאמֶר יְהוָה יְהוּדָה יַעֲלֶה הִנֵּה נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ בְּיָדוֹ׃ יג וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־שִׁמְעוֹן אָחִיו עֲלֵה אִתִּי בְגוֹרָלִי וְנִלָּחֲמָה בַּכְּנַעֲנִי וְהָלַכְתִּי גַם־אֲנִי אִתְּךָ בְּגוֹרָלֶךָ וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ שִׁמְעוֹן׃ יד וַיַּעַל יְהוּדָה וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי בְּיָדָם וַיַּכּוּ בְּבֶזֶק עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ׃ טו וַיִּמְצְאוּ אֶת־אֲדֹנִי בֶזֶק בְּבֶזֶק וַיִּלָּחֲמוּ בּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַפְּרִזִּי׃ טז וּבְנֵי קֵינִי חֹתֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים אֶת־בְּנֵי יְהוּדָה מִדְבַּר יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּנֶגֶב עֲרָד וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב אֶת־הָעָם׃ יז וַיֵּלֶךְ יְהוּדָה אֶת־שִׁמְעוֹן אָחִיו וַיַּכּוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב צְפָת וַיַּחֲרִימוּ אֹתָהּ וַיִּקְרְאוּ אֶת־שֵׁם הָעִיר חָרְמָה׃ יח וַיִּלְכֹּד יְהוּדָה אֶת־עַזָּה וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־אַשְׁקְלוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־עֶקְרוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ׃ יט וַיְהִי יְהוָה אֶת־יְהוּדָה וַיֹּרֶשׁ אֶת־הָהָר כִּי לֹא הוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵי הָעֵמֶק כִּי־לָהֶם רֶכֶב בַּרְזֶל׃ כ וַיִּתְּנוּ לְכָלֵב אֶת־חֶבְרוֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיֹּרֶשׁ מִשָּׁם אֶת־שְׁלֹשֶׁת בְּנֵי הָעֲנָק׃ כא וְאֶת־הַיְבוּסִי יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם לֹא הוֹרִישׁוּ בְּנֵי בִנְיָמִן וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּנֵי בִנְיָמִן בִּירוּשָׁלַ͏ִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ כב וַיַּעֲלוּ בֵּית יוֹסֵף גַּם־הֵם בֵּית אֵל וַיְהוָה הָיָה עִמָּם׃ כג וַיָּתוּרוּ בֵּית יוֹסֵף בְּבֵית אֵל לוּז הוּא שֵׁם הָעִיר בָּרִאשֹׁנָה׃ כד וַיִּרְאוּ הַשֹּׁמְרִים אִישׁ יוֹצֵא מִן־הָעִיר וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַרְאֵנוּ נָא אֶת־מְבוֹא הָעִיר וְעָשִׂינוּ עִמְּךָ חָסֶד׃ כה וַיַּרְאֵם אֶת־מְבוֹא הָעִיר וַיַּכּוּ אֶת־הָעִיר לְפִי־חָרֶב וְאֶת־הָאִישׁ וְאֶת־כָּל־מִשְׁפַּחְתּוֹ שִׁלְּחוּ׃ כו וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ אֶרֶץ הַחִתִּים וַיִּבֶן עִיר וַיִּקְרָא שְׁמָהּ לוּז הוּא שְׁמָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ כז וְלֹא הוֹרִישׁ מְנַשֶּׁה אֶת־בֵּית שְׁאָן וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־תַּעְנַךְ וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי דֹאר וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי יִבְלְעָם וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי מְגִדּוֹ וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ כִּי הוֹאִיל הַכְּנַעֲנִי לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃ כח וַיְהִי כִּי־חָזַק יִשְׂרָאֵל וַיָּשֶׂם אֶת־הַכְּנַעֲנִי לָמַס וְהוֹרֵשׁ לֹא הוֹרִישׁוֹ׃ כט וְאֶפְרַיִם לֹא הוֹרִישׁ אֶת־הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּגָזֶר וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ בְּגָזֶר׃ ל זְבוּלֻן לֹא הוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵי קִטְרוֹן וְאֶת־יוֹשְׁבֵי נַהֲלוֹל וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ וַיִּהְיוּ לָמַס׃ לא אָשֵׁר לֹא הוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵי עַכּוֹ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאַחְלָב וְאַכְזִיב וְחֶלְבָּה וַאֲפִיק וְרְחֹב׃ לב וַיֵּשֶׁב הָאֲשֵׁרִי בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ כִּי לֹא הוֹרִישׁוּ׃ לג נַפְתָּלִי לֹא הוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵי בֵית שֶׁמֶשׁ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי בֵית עֲנָת וַיֵּשֶׁב בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְיוֹשְׁבֵי בֵית שֶׁמֶשׁ וּבֵית עֲנָת לָהֶם הָיוּ לָמַס׃ לד וַיָּלַחַץ הָאֱמֹרִי אֶת־בְּנֵי דָן הָהָרָה כִּי לֹא נְתָנָהּ לָרֶדֶת הָעֵמֶקָה׃ לה וַיּוֹאֶל הָאֱמֹרִי לָשֶׁבֶת בְּהַר חֶרֶס בְּאַיָּלוֹן וּבְשַׁעַלְבִים וַתִּכְבַּד יַד בֵּית יוֹסֵף וַיִּהְיוּ לָמַס׃ לו וּגְבוּל הָאֱמֹרִי מֵמַעֲלֵה עַקְרַבִּים מִן־הַסֶּלַע וָמָעְלָה׃

IVDICES.

KPITAI. Ca.i.

Et factū est post mortem iosue ꝛ
Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸν τελευτὴν ἰησοῦ καὶ
Et interrogauerunt filii israel in dño dicē
ἐπηρώτησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ λέγον
tes: quis ascendet nobis cōtra chana
τες· τίς ἀναβήσεται ἡμῖν πρὸς τὸν χανα
neum prr bellū in ipsū: ꝛ dixit dño:
ναῖον πρῶτος ἐν τῷ πολεμεῖν ἐν αὐτῷ· καὶ εἶπε κύ
ριος· ἰούδας ἀναβήσεται· ἰδοὺ δέδωκα τὴν γῆν ἐν χειρὶ αὐτοῦ· καὶ
dixit iudas ad fratrē suū: ascende
εἶπεν ἰούδας πρὸς σιμεὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνάβηθι
mecū in sorte mea ꝛ pugnabimus in chana
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ κλήρῳ μου καὶ πολεμήσομεν ἐν τῷ χαναα
neū. ꝛ perrexit ꝛ ego ibi cū in sorte tua.
ναῖῳ, καὶ πορεύσομαι κἀγὼ μετὰ σοῦ ἐν τῷ κλήρῳ σου.
ꝛ abiit cū eo symeō: ꝛ ascēdit iudas. ꝛ tra
καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτοῦ συμεών, καὶ ἀνέβη ἰούδας· καὶ ἔδω
didit dñs chananeū ꝛ pherezeū in manu eorū
κεν κύριος τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον ἐν χερὶ αὐτῶν, καὶ
percussit eos in bezec decē milia viroꝝ. ꝛ inue
ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν βεζὲκ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν· καὶ εὗ
nerūt adonibezec in bezec ꝛ pugnauerūt cōtra eū: ꝛ
ρον τὸν ἀδωνιβεζὲκ ἐν βεζὲκ καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ, καὶ
percusserūt chananeū ꝛ pherezeū. ꝛ fugit a
ἐπάταξαν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον· καὶ ἔφυγεν ἀδω
donibezec: ꝛ persecuti sūt post eū. ꝛ cōprehēderūt e
νιβεζὲκ, καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἐλάβοσαν αὐ
tum ꝛ absciderūt sūmitates pedū eius ꝛ manuū
τὸν καὶ ἀπέκοψαν τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ τῶν χειρῶν
eius. ꝛ dixit adonibezec: septuaginta reges sūmitates
αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ἀδωνιβεζέκ, ἑβδομήκοντα βασιλεῖς τὰ ἄκρα
pedū eor ꝛ manuū eor abscisi
τῶν ποδῶν αὐτῶν καὶ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐξεκεκομμένοι

audierit omnia verba domini ꝛ quę fecerat in israel. ꝛ Obiit quoq; ioseph ꝛ qui erat filii israel de egypto: ꝛ sepelierunt eū in tyche finibus possessionis eius in monte effraim a septentrionali plaga montis gaas. ꝛ fuerūt in eo tempore centum decem annoꝝ. ꝛ sepelierūt eum circa terminos possessionis suę in thamnathsare quę est sita in monte effraim a septentrionali plaga montis gaas. ꝛ Seruiuit quoq; israel domino cūctis diebus quibus vixerāt ꝛ tempore post ioseph ꝛ qui viderāt omnia opera domini ꝛ quę fecerat in israel. ꝛ Obiit quoq; ioseph ꝛ qui erat filii israel de egypto: ꝛ sepelierunt eum in tyche finibus possessionis eius in agro quę emerat iacob ab filiis emmor patris tyche centum nouellis ouibus: ꝛ fuit in possessione filioru ioseph. ꝛ Eleazar quoq; filius aaron mortuus est: ꝛ sepelierūt eū in gabaath phinees filii eius quę data est ei in monte effraim.

Explicit liber Iosue. Incipit liber sophti quem nos Iudicū appellamus.

DOmino autē iosue cōsūluerūt filii israel dñm dicentes. Quis ascendet ad nos contra chananeū & erit dux belli? Dixitq; dominus: iudas ascendet: ecce tradidi terram manibus eius. ꝛ dixit iudas ad fratrē suū simeō: ascende mecū in sorte mea: & pugna contra chananeū: vt & ego pugnem tecū in sortem tuam. Et abiit cū eo symeon. Ascenditq; iudas & tradidit dñs chananeū ac pherezeū in manus eorū & percusserunt ibi bezech decē milia virorū. In uenertq; adonibezech in bezech & pugnauerūt contra eū ac percusserūt chananeū & pherezeū. Fugit aut adonibezech quę persecuti cōprehenderūtq; eum: & præcisis summitatibus manuū eius ac pedū. Dixitq; adonibezech. Septuaginta reges absutatis manuū ac pedū summitatibus

אֲשֶׁר עָבְדוּ אֲבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַנָּהָר וְאִם אֶת־אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בְּאַרְצָם וְאָנֹכִי וְבֵיתִי נַעֲבֹד אֶת־יְהוָה׃ טז וַיַּעַן הָעָם וַיֹּאמֶר חָלִילָה לָּנוּ מֵעֲזֹב אֶת־יְהוָה לַעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃ יז כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוּא הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ וְאֶת־אֲבֹתֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְעֵינֵינוּ אֶת־הָאֹתֹת הַגְּדֹלוֹת הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמְרֵנוּ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַכְנוּ בָהּ וּבְכֹל הָעַמִּים אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בְקִרְבָּם׃ יח וַיְגָרֶשׁ יְהוָה אֶת־כָּל־הָעַמִּים וְאֶת־הָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ מִפָּנֵינוּ גַּם־אֲנַחְנוּ נַעֲבֹד אֶת־יְהוָה כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ׃ יט וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם לֹא תוּכְלוּ לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה כִּי אֱלֹהִים קְדֹשִׁים הוּא אֵל קַנָּא הוּא לֹא־יִשָּׂא לְפִשְׁעֲכֶם וּלְחַטֹּאותֵיכֶם׃ כ כִּי תַעַזְבוּ אֶת־יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהֵי נֵכָר וְשָׁב וְהֵרַע לָכֶם וְכִלָּה אֶתְכֶם אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֵיטִיב לָכֶם׃ כא וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ כִּי אֶת־יְהוָה נַעֲבֹד׃ כב וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם עֵדִים אַתֶּם בָּכֶם כִּי אַתֶּם בְּחַרְתֶּם לָכֶם אֶת־יְהוָה לַעֲבֹד וַיֹּאמְרוּ עֵדִים׃ כג וְעַתָּה הָסִירוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וְהַטּוּ אֶת־לְבַבְכֶם אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ כד וַיֹּאמְרוּ הָעָם אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַעֲבֹד וּבְקֹלוֹ נִשְׁמָע׃ כה וַיִּכְרֹת יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית לָעָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּשֶׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט בִּשְׁכֶם׃ כו וַיִּכְתֹּב יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּסֵפֶר תּוֹרַת אֱלֹהִים וַיִּקַּח אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְקִימֶהָ שָׁם תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר בְּמִקְדַּשׁ יְהוָה׃ כז וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם הִנֵּה הָאֶבֶן הַזֹּאת תִּהְיֶה־בָּנוּ לְעֵדָה כִּי הִיא שָׁמְעָה אֵת כָּל־אִמְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עִמָּנוּ וְהָיְתָה בָכֶם לְעֵדָה פֶּן־תְּכַחֲשׁוּן בֵּאלֹהֵיכֶם׃ כח וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ׃ כט וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים׃ ל וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּגְבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת סֶרַח אֲשֶׁר בְּהַר אֶפְרָיִם מִצְּפוֹן לְהַר גָּעַשׁ׃ לא וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָאֲרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ וַאֲשֶׁר יָדְעוּ אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃ לב וְאֶת־עַצְמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בִשְׁכֶם בְּחֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה יַעֲקֹב מֵאֵת בְּנֵי חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה וַיִּהְיוּ לִבְנֵי יוֹסֵף לְנַחֲלָה׃ לג וְאֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן מֵת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּגִבְעַת פִּינְחָס בְּנוֹ אֲשֶׁר נִתַּן־לוֹ בְּהַר אֶפְרָיִם׃

quibus seruierunt patres vr̄i trans mesopotamia: an dīis amorreorum ꝛ quorū terra habitatis Ego aūt & domus mea seruiemus dño. Respōditq; populus: & dixit. Absit a nobis vt relinquam dñm & seruiam dīis alienis. Dñs deus noster ipse eduxit nos & patres nostros de terra egypti & de domo seruitutis: fecitq; vidētib nobis signa ingētia hec: ꝛ custodiuit nos in omni via qua ambulauimus in qua gentium ammorreū habitatorē terre quā nos intrauimus. Seruiemus igitur domino: quia ipse est deus noster. Dixitq; Iosue ad populū. Non poteritis seruire dño: deus enim sanctus & fortis emulator est: nec ignoscet scelerib⁹ vestris ꝛ peccatis vr̄is. Si dimiseritis dñm & seruieritis dīis alienis: conuertet se & affliget vos ꝛ subuertet: postq; vobis prestiterit bona. Dixitq; populus ad eum. Nequaq; ita vt loqris erit: sed dño seruiemus. Et iosue ad populū: testes inquit vos estis quia elegeritis vobis dñm vt seruiatis ei. Respōderunt: Testes. Nūc ergo aufer te deos alienos de medio vestri: & inclinate corda vr̄a ad dominū deū israel. Dixitq; populus ad iosue. Domino deo nr̄o seruiemus: & obediētes erimus ꝑceptis eius. Percussit ergo iosue die illo fedus & posuit ppl̄o ꝑcepta ꝛ iudicia ꝛ iyche. Et scripsit quoq; omnia verba hec i volumie legis dī et tulit lapidē pgrandē & posuit eum subter quercū q erat in sanctuario dñi & dixit ad omnem populū: Ecce lapis iste erit vobis in testimonium

patrū vestrorū qui trans fluuiū: siue τῶν πατέρων ὑμῶν τοῖς ἐν τῷ πέραν τ ποταμοῦ, εἴτε
dīis amorreoꝝ in quoꝝ habitatis in
τοῖς θεοῖς τῶν ἀμορραίων ἐν οἷς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπὶ
terra eoꝝ. ego aūt ꝛ domus mea seruiamus
τῆς γῆς αὐτῶν· ἐγὼ δὲ καὶ οἶκός μου λατρεύσομεν
dño. ꝛ respōdit ppl̄s dixit: nō fiat no
τῷ κυρίῳ· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ λαὸς εἶπεν, μὴ γένοιτο ἡ
bis vt reliquam dñm vt seruiamus dīis alīis.
μῖν καταλιπεῖν τὸν κύριον ὥστε λατρεύειν θεοῖς ἑτέροις.
dño deus nr̄ ipse eduxit nos ꝛ pa
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς ἀνήγαγεν ἡμᾶς καὶ τοὺς πατέ
tres nr̄os de terra egypti de domo seruitutis: ꝛ fe
ρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ὅσα
cit ꝓbis signa ingētia hec: ꝛ cu
ἐποίησεν ἡμῖν τὰ σημεῖα τὰ μεγάλα ταῦτα, καὶ διε
stodiuit nos in oīi via qua ambulauimus in ipa
φύλαξεν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ᾗ ἐπορεύθημεν ἐν αὐτῇ,
ꝛ in cūctis gētib⁹ quas trāsiuimus per ipsos. ꝛ
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν οὓς παρῆλθομεν δι' αὐτῶν. καὶ
eiecit dñs vniuersas gētes ꝛ amorreū
ἐξέβαλεν κύριος σύμπαντα τὰ ἔθνη καὶ τὸν ἀμορραῖον τὸν
habitantē terrā a facie nr̄a. sed ꝛ
κατοικοῦντα τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ἡμῶν· ἀλλὰ καὶ
nos seruiamus dño: hic enī est deus
ἡμεῖς λατρεύσομεν τῷ κυρίῳ, οὗτος γὰρ ἐστιν ὁ θεὸς
noster. ꝛ dixit iosue ad oēm ppl̄m: nō pote
ἡμῶν. καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν λαόν, οὐχὶ δύ
ritis seruire dño: qui sctus est ꝛ deus emu
νασθε λατρεύειν τῷ κυρίῳ, ὅτι ἅγιός ἐστιν καὶ θεὸς ζηλω
lator est: hic nō dimittet iniq̄tates vr̄as ꝛ
τὴς ἐστιν, οὗτος οὐκ ἀνήσει τὰ ἀνομήματα ὑμῶν καὶ
peccata vr̄a. qñ dimiseritis dīs
τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν· ὅταν οὖν ἐγκαταλίπητε κύ
alienis: ꝛ cōuertēs se
ριον καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ ἐπιστρέψας
affliget vos ꝛ subuertet vos ꝑ dños bene fe
κακώσει ὑμᾶς καὶ ἐξαφανίσει ὑμᾶς ἀνθ' ὧν ἠγαθύνεν
cit vobis. ꝛ dixit ppl̄s ad iosue: nequaq̄ sed
σεν ὑμῖν· καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ἰησοῦν, οὐχί, ἀλ
dño seruiamus. ꝛ dixit iosue ad
λὰ κυρίῳ λατρεύσωμεν· καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς τὸν
ppl̄m: testes vos cōtra vos: quī elegistis
λαόν, μάρτυρες ὑμεῖς καθ' ὑμῶν, ὅτι ἐξελέξασθε ὑ
vos vobis ipsi vt seruatis ei. ꝛ di
μεῖς ἑαυτοῖς τὸν κύριον λατρεύειν αὐτῷ· καὶ εἶ
xerūt: testes: ꝛ nunc auferte deos
παν, μάρτυρες· καὶ νῦν περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς
alienos qui in vobis: ꝛ dirigite cor
ἀλλοτρίους τοὺς ἐν ὑμῖν, καὶ ἐνδύνατε τὴν καρδί
ad ipm deū israel. ꝛ dixit ppl̄s ad io
αν πρὸς κύριον θεὸν ἰσραήλ· καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ἰη
sue: dño deo nr̄o seruiamus ꝛ
σοῦν, κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν λατρεύσωμεν καὶ τῇ
voci eius audiamus. ꝛ pcussit iosue fe
φωνῇ αὐτοῦ ἀκουσόμεθα· καὶ διέθετο ἰησοῦς διαθή
dus cū ppl̄o in die illa: ꝛ de
κην πρὸς τὸν λαὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔδω
dit ei legem ꝛ iudicia in sychem. ꝛ scripsit
κεν αὐτῷ νόμον καὶ κρίσιν ἐν συχίμ· καὶ ἔγραψεν
iosue verba hec in libruꝫ legis
ἰησοῦς τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς βιβλίον νόμου τοῦ
dei. ꝛ tulit lapidē pgrādē: ꝛ statuit eū ꝛ to
θεοῦ, καὶ ἔλαβεν λίθον μέγαν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἰη
sue illic subter terebinthū que erat coram dño.
σοῦς ἐκεῖ ὑπὸ τὴν τερέβινθον τὴν οὖσαν ἐν κυρίου.
ꝛ dixit iosue ad oēm ppl̄m: ecce la
καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς πάντα τὸν λαόν, ἰδοὺ ὁ λί
pis iste erit vobis in testimoniū:
θος οὗτος ἔσται ὑμῖν εἰς μαρτύριον,

audierit enim omnia verba domini quę locutus est ad vos hodie. ꝛ erit ille in vobis in testimoniū in nouissimis diebus: qñ mētiti fuerit⁹ deo strō vr̄o. ꝛ dimisit iosue ppl̄m singulos in possessionē suā. Et post hec mortuus est iosue filius nun famulus dñi: centum decem annoꝝ. sepelieruntq; eū in finibus possessionis suę in thamnathsare quę est sita in monte effraim a septentrionali plaga montis gaas. ꝛ Seruiuit quoq; israel dño cūctis diebus iosue & senioꝝ qui vixerāt tēporib⁹ post iosue & qui nouerāt omnia opera domini quę fecerat in israel. ꝛ Obiit quoq; ioseph ꝛ qui erat filii israel de egypto: ꝛ sepelierunt ossa eius quę asportauerāt filii israel de egypto in parte agri quem emit iacob ab amorreis pretio centum agnoꝝ: ꝛ facta est possessio filioru ioseph. ꝛ Eleazar quoq; filius aaron mortuus est: ꝛ sepelierūt eū in gabaath phinees filii sui quę data est ei in monte effraim.

Explicit liber iosue. Incipit liber iudicū.

Postquā autē mortuus est iosue ꝛ cōsuluerūt filii israel dñm dicentes. Quis ascendet ad nos contra chananeū & erit dux belli? Dixitq; dominus: iudas ascendet: ecce tradidi terram in manus eius. ꝛ dixit iudas ad fratrē suū simeō: ascende mecū in sorte mea ꝛ pugnabimus in chananeū: & ego pugnabo tecū in sorte tua. Et abiit cū eo simeon. ꝛ ascendit iudas. ꝛ tradidit dñs chananeū ac pherezeū in manus eorū & percusserunt in bezech decē milia virorū. ꝛ inuenerūt adonibezech in bezech & pugnauerūt cōtra eū: ꝛ percusserunt chananeū & pherezeū. ꝛ fugit adonibezech: persecutiq; sunt eum. ꝛ cōprehēsum capiunt eum: ꝛ præcisis extremitatibus manuū ac pedū eius. Dixitq; adonibezech. Septuaginta reges ablatis extremitatibus manuū ac pedū

Pūtūa.he.	Tex.heb. Judi.ca.i.	Trāsla.B.Vic.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.
	הֵ֣יוּ מַלְקֹטִ֔ים תַּחַת֙ שִׁלְחָנִ֔י כַּאֲשֶׁר֙	colligebant sub mensa mea ciborū reliquas sicut	fuerſut colligētes ἡ sub mensa meā. ſicut
לָמַדְתִּ֑	עָשִׂ֣יתִי כֵּ֔ן שָׁלַ֥ם לִ֖י אֱלֹהִ֑ים וַיְבָאֲר֣וּ	feci: ita reddidit mihi deus. Adduxerūtq; eū	ἐποίησα, οὕτως ἀντ᾽ετέδωκέμοι ὁ θεός· καὶ ἤγαγον
עֲשׂ֥וֹת	יְרוּשָׁלַ֖͏ִם וַיָּמָ֣ת שָׁ֑ם וַיִּלָּחֲמ֣וּ בְנֵי	in hierusalem: & ibi mortuus eſt. Oppugnātes	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
לָחֶם	יְהוּדָ֤ה בִֽירוּשָׁלַ֙͏ִם֙ וַיִּלְכְּד֣וּ אוֹתָ֔הּ וְלִכְּד֥וּ	filii iuda cōtra hierusalē ceperunt eā &	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
יְהוּדָה֮	אוֹתָ֣הּ לְפִי־חָ֒רֶב֒ וְאֶת־הָעִ֣יר שִׁלְּח֣וּ	percuſſerūt eā in ore gladij: & vrbem cō	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
וַיִּלָּחֲמ֣וּ	לָ֔אֵשׁ וְאַחַ֕ר יָרְד֖וּ בְּנֵ֣י יְהוּדָ֑ה לְהִלָּחֵ֖ם	dilī tradentes cunctam ciuitatē cōcitatē. Et poſt	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
בַּכְּנַעֲנִ֗י	בַּכְּנַעֲנִי֙ יוֹשֵׁ֣ב הָהָ֔ר וְהַנֶּ֖גֶב וְהַשְּׁפֵלָֽה׃	ca defecēdētes pugnauerūt cōtra chananēū habitabat i mōtanis &	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
וַיֵּ֣לֶךְ	וַיֵּ֣לֶךְ יְהוּדָה֮ אֶל־הַכְּנַעֲנִי֒ הַיּוֹשֵׁב֙ בְּחֶבְרוֹן֙	ad meridiē i cāpestribus	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
שֵׁם	וְשֵׁם֙ חֶבְרוֹן֙ לְפָנִ֣ים קִרְיַ֣ת אַרְבַּ֔ע וַיַּכּ֖וּ	Pergēſq; iudas contra	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
כָּלֵב	אֶת־שֵׁשַׁ֥י וְאֶת־אֲחִימַ֖ן וְאֶת־תַּלְמָֽי׃	chananēū q habitabat in hebrō cuius nomē fuit	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
	וַיַּ֣עַל מִשָּׁ֔ם אֶל־יֹשְׁבֵ֖י דְּבִ֑יר וְשֵׁם	antiquit: cariatharbe	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
	דְּבִ֣יר לְפָנִ֔ים קִרְיַ֥ת סֵ֖פֶר וַיֹּ֣אמֶר כָּלֵ֑ב	pcuſſit ſcfai & hayman	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
	אֲשֶׁ֣ר יַכֶּ֔ה אֶת־קִרְיַ֥ת סֵ֖פֶר וּלְכָדָ֑הּ	& tholmai: atq; inde	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
	וַיִּתֶּן־לוֹ֙ אֶת־עַכְסָ֣ה בִתּ֔וֹ לְאִשָּׁ֖ה	pfect abiit ad hitatores	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
	וַתְּהִי־לָ֣הּ עָתְנִיאֵ֔ל בֶּן־קְנַ֖ז אֲחִ֥י כָלֵֽב׃	dabir: cuius nomē	αὐτὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἐπολέμησαν
	וַתְּהִי֙ בְּבוֹאָ֔הּ וַתְּסִיתֵ֖הוּ לִשְׁאֹ֣ל	yet erat cariatsepher. i.	Josue.
	מֵאֵ֣ת אָבִ֑יהָ וַתִּצְנַ֣ח מֵעַ֔ל הַחֲמֹ֖ר וַיֹּ֥אמֶר	citas frarū. Dixitq;	15. d.
	לָ֖הּ כָּלֵ֑ב מַה־לָּ֥ךְ וַתֹּ֣אמֶר לֹ֔ה	leph. Qui pcuſſerit	
	נְתָתַ֥נִי אֶ֖רֶץ נֶ֣גֶב וְנָתַתָּ֣ה לִּ֔י גֻּלֹ֥ת מָ֖יִם	riathſepher & vaſtauerit	
	וַיִּתֶּן־לָ֥הּ אֶת־גֻּלֹּ֖ת עִלִּ֥ית וְאֶת־גֻּלֹּ֖ת תַּחְתִּֽית׃	eā. dabo ei axā filiā	
	וּבְנֵ֣י קֵינִ֗י חֹתֵן֙ מֹשֶׁ֔ה עָל֖וּ מֵעִ֣יר הַתְּמָרִ֑ים	meā vxorē. Gūq; cepit	
	אֶת־בְּנֵ֣י יְהוּדָ֔ה מִדְבַּ֣ר יְהוּדָ֔ה אֲשֶׁ֖ר	feri eā othoniel filius ce	
	בַּנֶּ֣גֶב עֲרַ֑ד וַיֵּ֣לֶךְ וַיֵּ֣שֶׁב אֶת־הָעָ֔ם וַיֵּ֖לֶךְ	nez frater caleph. Qui	
	יְהוּדָ֤ה אֶת־שִׁמְעוֹן֙ אָחִ֔יו וַיַּכּ֖וּ	dedit ei axā filiam ſuā	
	הַכְּנַעֲנִ֗י יוֹשֵׁ֣ב צְפָ֔ת וַיַּחֲרִ֥ימוּ אוֹתָ֖הּ	cōiugē. Quā pgentem	
	וַיִּקְרָא֙ אֶת־שֵׁ֣ם הָעִ֔יר חָרְמָֽה׃ וַיֵּ֣לֶךְ	in itinere mōut vir ſu:	
	יְהוּדָ֗ה אֶת־עַזָּה֙ וְאֶת־גְּבוּלָ֔הּ וְאֶת־אַשְׁקְל֖וֹן	vt peteret a pre ſuo	
	וְאֶת־גְּבוּלָ֑הּ וַיְהִ֣י יְהוָ֔ה אֶת־יְהוּדָ֖ה וַיּ֣וֶרֶשׁ	& irriguā aqs. Dedit	
	אֶת־הָהָ֔ר כִּ֥י לֹ֖א לְהוֹרִ֣ישׁ אֶת־יֹשְׁבֵ֣י	ergo filii iuda hierusalē	
	הָעֵ֑מֶק כִּ֥י רֶ֖כֶב בַּרְזֶ֥ל לָהֶֽם׃ וַיִּתְּנ֣וּ	ceperunt eam: &	
	לְכָלֵב֙ אֶת־חֶבְרֹ֔ון כַּאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר מֹשֶׁ֑ה	percuſſerūt in ore gla	
	וַיּ֣וֹרֶשׁ מִשָּׁ֔ם אֶת־שְׁלֹשָׁ֖ה בְּנֵ֣י הָעֲנָֽק׃	dij tradentes cunctam	
	וְאֶת־יֹשְׁבֵ֣י יְבוּסִ֔י יֹשְׁבֵ֖י יְרוּשָׁלַ֑͏ִם לֹ֣א	ciuitatē cōcitatē. Et poſt	
		ca defecēdētes pugnauerūt cōtra chananēū habitabat i mōtanis &	
		ad meridiē i cāpestribus	
		Pergēſq; iudas contra	
		chananēū q habitabat in hebrō cuius nomē fuit	
		antiquit cariatharbe	
		pcuſſit ſcfai & hayman	
		& tholmai atq; inde	
		pfect abiit ad hitatores	
		dabir cuius nomē	
		yet erat cariatsepher. i.	
		citas frarū. Dixitq;	
		leph. Qui pcuſſerit	
		riathſepher & vaſtauerit eā. dabo ei axā filiā	
		meā vxorē. Gūq; cepit	
		feri eā othoniel filius	
		nez frater caleph	
		dedit ei axā filiam ſuā	
		cōiugē. Quā pgentem	
		in itinere mōut vir ſu:	
		vt peteret a pre ſuo	
		& irriguā aqs. Dedit	
		ergo filii iuda hierusalē	
		ceperunt eam: &	
		percuſſerūt in ore gla	
		dij tradentes cunctam	

וַתִּכְבַּד יַד בֵּית יוֹסֵף וַיִּהְיוּ לְמַס וְנִבְוּל
domꝰ ioseph: ⁊ fctũ ē ei ⁊ tributarius. Fuit ⁊ terminus ꝑ amorreũ ab ascensu scorpionis petra & superiora loca. z.

בֵּית יוֹסֵף׃ וַיַּעַל מַלְאַךְ יְהוָה מִן
Cap.ii. הַגִּלְגָּל אֶל הַבֹּכִים וַיֹּאמֶר אַעֲלֶה
אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וָאָבִיא אֶתְכֶם אֶל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם
וָאֹמַר לֹא אָפֵר בְּרִיתִי אִתְּכֶם לְעוֹלָם׃
וְאַתֶּם לֹא תִכְרְתוּ בְרִית לִישְׁבֵי
הָאָרֶץ הַזֹּאת מִזְבְּחֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּן וְלֹא
שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי מַה זֹּאת עָשִׂיתֶם׃
וְגַם אָמַרְתִּי לֹא אֲגָרֵשׁ אוֹתָם
מִפְּנֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְצִדִּים וֵאלֹהֵיהֶם
יִהְיוּ לָכֶם לְמוֹקֵשׁ׃ וַיְהִי כְּדַבֵּר מַלְאַךְ
יְהוָה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ הָעָם אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ׃
וַיִּקְרְאוּ שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֹּכִים
וַיִּזְבְּחוּ שָׁם לַיהוָה׃ וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ
אֶת הָעָם וַיֵּלְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ
לְנַחֲלָתוֹ לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ׃ וַיַּעַבְדוּ
הָעָם אֶת יְהוָה כֹּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי
הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָאֲרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי
יְהוֹשׁוּעַ אֲשֶׁר רָאוּ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה
יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃
וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן עֶבֶד יְהוָה בֶּן
מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
בְּנִבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת חֶרֶס נָהָר
אֶפְרַיִם מִצְּפוֹן לְהַר גָּעַשׁ׃ וְגַם כָּל
הַדּוֹר הַהוּא נֶאֶסְפוּ אֶל אֲבֹתָיו וַיָּקָם
דּוֹר אַחֵר אַחֲרֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ
אֶת יְהוָה וְגַם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה
לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּעַבְדוּ אֶת הַבְּעָלִים׃
וַיַּעַזְבוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם
הַמּוֹצִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֵּלְכוּ
אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים
אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם

Etaggrauata ē manus dom̃ ioseph: ⁊ fctũ ē ei tributarius. Fuit ⁊ terminus ꝑ amorreũ ab ascensu scorpionis petra & superiora loca. z.

Ascendit angelus dñi de galgalis ad locũ flẽtũ: & ait. Eduxi vos de egypto ⁊ introduxi in terrã ꝓ qua iurauit patribus vestris: & pollicitus sum vt non facerẽ irritũ pactũ meum vobiscũ in ꝑpetrum: & vos quidẽ nõ feriretis fedus cũ habitatoribus terre huius & aras eorũ subverteretis. ⁊ noluistis audire vocem meã. Cur hoc fecistis? Quãobrẽ nolui delere eos a facie vestra: vt habeãtis hostes: & dii eorũ sint vobis in ruinã. Cũq; loqueretur angelus dñi hec verba ad omnes filios israel: eleuauerunt vocem suam & fleuerunt. Et vocatũ ē nomẽ loci illius locus fletuum & lachrymarum: & immolauerunt ibi hostias dño. Dimisit ergo ioſue populũ: & abierũt filii israel vnusquisq; in possessionẽ suã: vt obtinerẽt eã: seruieruntq; dño cũctis diebus eius & senioribus: qui longo ꝓpost eum vixerũt ꝑtẽpore: & nouerant omnia opera domini que fecerat cũ israel. Mortuus est aũt ioſue filius nun famulus dñi centum & decẽ annorum: & sepeliertunt eũ in finibus possessionis suẽ in thanathsare in mõte effrai a septẽtrionali plaga mõtis gaas. Oĩs illa ꝗ̃ gñatio cõgregata est ad patres suos: & surrexerũt alii qui nõ nouerunt dominum: & opera ꝗ̃ fecerat israel. Fecerunt ꝗ̃ filii israel coram dño & seruierũt baalim: ac dimiserunt dominum deũ patrũ suorũ ꝗ eduxerat eos de terra egypti: & secuti sunt deos alienos de gẽtibus populorum qui habitabant in circuitu eorũ: & adorauerunt eos:

τ ωggraunta est manꝰ dom̃ ꝟ ioſeph ſup amorreũ: τ fa
καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ ϝκυου ἰωσὴφ ἐπὶ τὸν ἀμορραῖον, καὶ ἐγέ
ει ei tributarius. τ terminus amorrei ſup scrabin
νετο εἰς φόρον· καὶ τὸ ὅριοτοῦ ἀμορραίου ἐπανω σκαγαβὶν
a petra τ ſupra.
ἀπὸ τῆσ πέτρας καὶ ἐπάνω. Ca. 2.

Ascẽdit angelus dñi τ galgal ad
Καὶ ἀνέβη ἄγγελος κυρίου ἀπὸ γαλγὰλ ἐπὶ τὸν
loch flentiũ. τ dixit ad eos: dño educit
κλαυθμῶνα· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, κύριος ἀνεβίβασεν
vos de egypto τ introduxit vos in terrã ꝗ̃ iurauit
ὑμᾶς ἐξ αἰγύπτου καὶ εἰσήγαγεν ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν
patribus vestris: τ dixit nõ irri
τοῖς πατράσιν ὑμῶν τοῦ δοῦναι ὑμῖν· καὶ εἶπεν οὐ δια
tũ facti pactũ meũ vobiscũ in ꝑpeternũ. τ vos
σκεδάσω τὴν διαθήκην μου μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὑμεῖς
nõ ferietis fedus cũ habitatoribus in
μὴ διαθήσεσθε διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις εἰς τὴν
terra hac: τ altaria eorũ subuertite. τ
γῆν ταύτην· καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν κα
noluistis audire vocẽ meã: quã fecistis hec. τ ego dixi nõ addam vt
τείλατε· καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου, ὅτε
eiciam eos a facie vestra: vt habeãtis hostes: & dii eorũ sint vobis in ruinã. τ
ταῦτα ἐποιήσατε· καὶ ἐγὼ εἶπα οὐ προσθήσω τοῦ με
ego loquerer angelus dñi hec verba ad omnes filios israel: eleuauerunt vocem suam & fleuerunt.
γαλύνειν τὰ ἀρὰν ὃν εἶπα τοῦ ἐξῶσαι αὐτοὺς ἀπὸ προσώ
Et vocatũ ē nomẽ loci illius locus fletuum & lachrymarum: & immolauerunt ibi hostias dño.
που ὑμῶν, καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς σκάνδαλον· καὶ ἐθύετο ὡς ἐλάλησεν ὁ ἄγ
Dimisit ergo ioſue populũ: & abierũt filii israel vnusquisq; in possessionẽ suã: vt obtinerẽt eã: seruieruntq; dño cũctis diebus eius & senioribus: qui longo ꝓpost eum vixerũt ꝑtẽpore: & nouerant omnia opera domini que fecerat cũ israel.
γελος κυρίου τοὺς λόγους τούτους πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς Ισ
raelꝰ ϝ eleuauerũt ꝑpls vocẽ suã ϝ fleuerunt.
ραήλ, καὶ ἐπῆραν ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν.
ꝓpter hoc vocatũ ē nomẽ loci illius locus fletuum & lachrymarum: & immolauerunt ibi hostias dño. Dimisit ergo ioſue populũ: & abierũt filii israel vnusquisq; in possessionẽ suã: vt obtinerẽt eã: seruieruntq; dño cũctis diebus eius & senioribus: qui longo ꝓpost eum vixerũt ꝑtẽpore: & nouerant omnia opera domini que fecerat cũ israel.
διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κλαυθμών,
τ immolauerũt ibi dño. τ dimisit ioſue
καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τῷ κυρίῳ. καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ ἰησοῦς τὸν
ꝓpls: τ abierũt filii israel vnusquisq; in
λαόν, καὶ ἀπῆλθον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐ
domũ suã: τ in possessionẽ suã ad possidẽdã
τοῦ καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ κατακληρονομῆσαι τὴν
terrã. τ seruiuit ꝓpls dño cũctis
γῆν· καὶ ἐδούλευσεν ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας
ioſue τ cũctis diebus ſenioꝝ: qui lõ
Ἰησοῦ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων, ὅσοι ἐμα
geuit fuerũt post ioſue: qui nouerãt opus dñi
κρομέρευσαν μετὰ Ἰησοῦν, ἅσοι ἔγνωσαν πᾶν τὸ ἔργον κυ
magnũ qd̃ fecit israel. τ mortuus est ioſue
ῤῥὸ μέγα ὃ ἐποίησεν τῷ ἰσραήλ. καὶ ἐτελεύτησεν ὁ Ἰησοῦς
filius nun famulus dñi filius cẽtũ decẽ annoꝝ. τ sepelierũt eũ
υἱὸς ναυὴ δοῦλος κυ υἱὸς ἑκατὸν δέκα ἐτῶν· καὶ ἐθάφη αὐ
in finibus possessionis suẽ in thamathsare
τὸν ἐν ὁρίοις τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν θαμναθαρὲς ἐν ὄρει
in mõte effrai a septẽtrione mõtis gaas. τ oĩs ꝗ̃ illa gñatio
ephraim ἀ βορρᾶ τοῦ ὄρους γαάς· καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐκεί
congregata est ad patres suos. τ surrexerũt
νη προσετέθησαν πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν. καὶ ἀνέστη γε
neratio altera post eos: nõ nouerãt dñm: τ opus qd̃
νεὰ ἑτέρα μετ' αὐτούς, οἳ οὐκ ἔγνωσαν τὸν κν, καὶ τὸ ἔργον ὃ
fecerat israel. τ fecerũt filii isrl malũ
ἐποίησεν τῷ ἰσραήλ. καὶ ἐποίησαν υἱοὶ ἰσλ τὸ πονηρὸν
in cõspectu dñi: τ seruierũt baalim: τ reliquerũt
ἐναντίον κυ, καὶ ἐλάτρευον τῇ Βααλίμ, καὶ ἐγκατέλιπον
dñm deũ patrũ suoꝝ: qui eduxerat eos de
κν τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ
terra egypti: τ secuti sunt deos alienos de
γῆς αἰγύπτου, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω θεῶν ἑτέρων ἐκ τῶ
gẽtibus populorũ qui in circuitu eorũ: τ adorauerũt eos: τ irritauerũt dñm:
ἐθνῶν τῶν λαῶν τῶν κυκλόθεν αὐτῶν, καὶ προσεκύνησ

Infra. 3. 9. τ 4. 8. τ 6. 8.

runt eos: τ irritauerũt dñm: τ dimiserunt
σαν αὐτούς, καὶ παρώργισαν τὸν κύριον, καὶ ἐγκατέλιπον
dñm: τ seruierũt baal τ astaroth.
τὸν κύριον, καὶ ἐλάτρευσαν τῷ Βαὰλ καὶ ταῖς ἀσταρταις.
τ iratꝰ est furor dñi cõtra israel: τ tradidit il
καὶ ὠργίσθη θυμῷ κυρίου τῷ ἰσραήλ, καὶ παρέδωκεν αὐτὸν
los in manu diripientiũ: τ expugnauerũt il
τοὺς ἐν χειρὶ προνομευόντων, καὶ κατεπολέμησαν αὐ
los. τ tradidit illos in manu inimicoꝝ suoꝝ in
τοὺς· καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυ
circuitu. τ nõ potuerũt resistere in facie
κλόθεν· καὶ οὐκ ἠδυνήσαν ἀντισταναι κατὰ πρόσωπον
inimicoꝝ suoꝝ in oĩb' dꝫ' fornicati sũt. τ manꝰ dñi fuit
τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύοντο· καὶ χεὶρ κυρίου ἦν
in illis in mala: sicut locutus est dñs τ sicut in
ἐν αὐτοῖς εἰς κακά, καθὼς ἐλάλησεν κύριος καὶ καθὼς ὤμο
rauit dñs eis: τ afflixit eos vehemẽter. τ fue
σεν κύριος αὐτοῖς, καὶ ἐξέθλιψεν αὐτοὺς σφόδρα· καὶ ἔγε
runt in angustijs eos. τ suscitauit dñs iudices
νοντο ἐν θλίψεσιν αὐτούς. καὶ ἤγειρεν κύριος κριτάς,
qui liberarent eos de manu vastantiũ illos. τ iudices non
καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν προνομευόντων αὐτούς· καὶ τῶν κριτῶν οὐκ
audierũt: quia fornicati sunt post deos alie
ἐπήκουσαν, ὅτι ἐπορνευσαν ὀπίσω θεῶν ἑτέ
nos: τ adorauerunt eos: τ irritauerunt dom
ρων, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ ταχὺς ὠργίσθη τὸν κύ
rum: vñ p'quã ingressi fuerãt patres eorum: & audientes mandata dñi
ριον ἐν τῷ ἐπακοῦσαι αὐτοὺς τὰς ἐντολὰς κυ οἷς ἐνετείλατο τοῖς
quibꝰ precepit patribus eorũ: ipsi fecere cõtraria. Cũq; dominus suscitaret eis iudices: & adorantes illos.
πατράσιν αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ οὐκ ἐποίησαν κατὰ ταῦτα. καὶ ὅτε ἤγειρεν αὐτοῖς κύριος κριτάς,
Nõ dimiserũt adinuentiones suas & viã duriſſimã p quã ibulare consueuerãt. Iratusq; est furor dñi in israel & ait.
καὶ ἦν κύριος μετὰ τοῦ κριτοῦ, καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν
Quia iritũ fecit gens iſta pactũ meũ qd̃ pepigerã cũ patribus eorũ & non vocẽ meã audire cõtẽpſit: & ego nõ deleo
ἐχθρῶν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ κριτοῦ· ὅτι παρεκλήθη κς
gentes qs dimisit ioſue
ὑπὸ προσώπου τῶν στεναγμῶν αὐτῶν ἀπὸ προσώπου τῶν πολιορκούν
mortuus est:
των αὐτὴν καὶ πιεζόντων αὐτήν. καὶ ἐβδελύσσετο ὡς ἐποίησεν ὁ
vt in ipsis experiar
θεὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν ἕως τοῦ νῦν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς
israel vtrum custodiãt viam dñi: & ambulẽt in ea: ſicut custodierũt prẽs eorũ:
καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτῇ. καὶ ἐξέστησεν κς τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου
an non. Dimisit ergo dñs omnes nationes
τοῦ λαοῦ καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὰ ἐν χειρὶ Ἰησοῦ. Ca. 3.
has: & cito subuertere noluit. nec tradidit eas in manus ioſue.

These sunt gentes quas dñs dereliquit vt erudiret in eis omnes qui non nouerant bella chanaan: & posteri discerent

Pritiua.he. Ter.heb. Judi.cap.iii. | Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina

זרות׀ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְלַמְּדָם מִלְחָמָה רַק
אֲשֶׁר לִפְנִים לֹא יְדָעֻם׃ חֲמֵשֶׁת סַרְנֵי
פְלִשְׁתִּים וְכָל הַכְּנַעֲנִי וְהַצִּידֹנִי וְהַחִוִּי
יֹשֵׁב הַר הַלְּבָנוֹן מֵהַר בַּעַל חֶרְמוֹן עַד
לְבוֹא חֲמָת׃ וַיִּהְיוּ לְנַסּוֹת בָּם אֶת
יִשְׂרָאֵל לָדַעַת הֲיִשְׁמְעוּ אֶת מִצְוֹת יְהוָה
אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה׃ וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל יָשְׁבוּ בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי
וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃ וַיִּקְחוּ
אֶת בְּנֹתֵיהֶם לָהֶם לְנָשִׁים וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם
נָתְנוּ לִבְנֵיהֶם וַיַּעַבְדוּ אֶת אֱלֹהֵיהֶם׃
וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
וַיַּעַבְדוּ אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת הָאֲשֵׁרוֹת׃ וַיִּחַר
אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד כּוּשַׁן
רִשְׁעָתַיִם מֶלֶךְ אֲרָם נַהֲרָיִם וַיַּעַבְדוּ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כּוּשַׁן רִשְׁעָתָיִם שְׁמֹנֶה
שָׁנִים׃ וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה
וַיָּקֶם יְהוָה מוֹשִׁיעַ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹשִׁיעֵם
אֶת עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז אֲחִי כָלֵב
צָעִיר מִמֶּנּוּ׃ וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ יְהוָה
וַיִּשְׁפֹּט אֶת יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא לַמִּלְחָמָה
וַיִּתֵּן יְהוָה בְּיָדוֹ אֶת כּוּשַׁן רִשְׁעָתַיִם מֶלֶךְ
אֲרָם וַתַּעַז יָדוֹ עַל כּוּשַׁן רִשְׁעָתָיִם׃
וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיָּמָת
עָתְנִיאֵל בֶּן קְנַז׃ וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְחַזֵּק יְהוָה
אֶת עֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב עַל יִשְׂרָאֵל
עַל כִּי עָשׂוּ אֶת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
וַיֶּאֱסֹף אֵלָיו אֶת בְּנֵי עַמּוֹן וְעֲמָלֵק
וַיֵּלֶךְ וַיַּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת
עִיר הַתְּמָרִים׃ וַיַּעַבְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
עֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה
שָׁנָה׃ וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה
וַיָּקֶם יְהוָה לָהֶם מוֹשִׁיעַ אֶת אֵהוּד בֶּן
גֵּרָא בֶּן הַיְמִינִי אִישׁ אִטֵּר יַד יְמִינוֹ

filli eorũ certare cũ ho
stibus: & hæc cõsuetudi
nẽ prelãdi. quicq; fatra
pas ooooooooooooooo
philistinorum: oẽmq;
chananeũ & sidonium
atq; eueũ q habitabat i
mote libano de monte
baal hermõ vsq; ad in
troitũ emath. Dimisitq;
eos vt ipsis expiretur
israelẽ. vtrũ audirent
mãdata dñi q̃ pceperat
pribus eorũ p manum
moysi: an nõ. Itaq; filii
israel habitauerũt in me
dio chananei & ethei &
amorrei & pherezei &
euei & iebusei: & duxe
rũt vxores filias eorum
ipsiq; filias suas filiis eo
rũ. tradiderunt & seruie
runt diis eorũ. Fecerũ
q malũ in cõspectu
domini: & obliti sunt
dei sui ooooooooooooo
seruietes baalim & a
staroth. Iratusq; oooooo
contra israel dñs: tradi
dit eos in manus chusa
rasathaim regis mesopotamie: seruieruntq; eis octo ooooooooooooo
annis. Et clamauerunt
ad dominum: ooooooo
qui fuscitauit eis saluatorem: ooooooooo
& liberauit eos otho
niel ydelicet filium
cenez frm caleph miorẽ. fuit
q̃ in eo spiritus dñi oo
& iudicauit israel. Egre
fusq; est adpugnã & tra
didit dñs in manus eius
chusarsathaim regẽ syrie. & oppressit cum
Quieuitq; terra q̃dra
ginta anis: et mortuus
est othoniel filius cenez.
Addiderũt aũt filii israel
facere malum in cõspe
ctu dñi: quo confortauit
aduersum eos eglon re
gem moab: ooooooooo
quia fecerũt malũ i cõ
spectu eius. ooooooo
Et copulauit ei filios
ammon & amalech: oo
abiitq; & pcussit israel
atq; possedit ooooooo
vrbẽ palmarũ. Seruie
rũtq; filii israel oooooooo
eglon regi moab decẽ
& octo ooooooooooooo
annis: & postea clama
uerũt ad dominum oooo
Quo fuscitauit eis salua
torẽ vocabulo aioth filĩ
um gera filii gemini q
vtraq; manu dexter a

B

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

filiorũ israel vt doceret eos bellũ: verũ qui
τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τοῦ διδάξαι αὐτοὺς πόλεμον, πλὴν οἱ
ante ipsos nõ cognouerũt ea: quinq; satra
ἔμπροσθεν αὐτῶν οὗτε ἐγνώσαν αὐτά, τοὺς πέντε σατρά
pas ooooooooooooo
philistinorum: oẽmq;
chananeũ & sidonium
atq; eueũ q habitabat i
mote libano de monte
baal hermõ vsq; ad in
troitũ emath. Dimisitq;
eos vt ipsis expiretur
israelẽ. vtrũ audirent
mãdata dñi q̃ pceperat
pribus eorũ p manum
moysi: an nõ. Itaq; filii
israel habitauerũt in me
dio chananei & ethei &
amorrei & pherezei &
euei & iebusei: & duxe
rũt vxores filias eorum
ipsiq; filias suas filiis eo
rũ. tradiderunt & seruie
runt diis eorũ. Fecerũ
q malũ in cõspectu
domini: & obliti sunt
dei sui ooooooooooooo
seruietes baalim & a
staroth. Iratusq; oooooo
contra israel dñs: tradi
dit eos in manus chusa
rasathaim regis mesopotamie: seruieruntq; eis octo ooooooooooooo
annis. Et clamauerunt
ad dominum: ooooooo
qui fuscitauit eis saluatorem: ooooooooo
liberauit eos otho
niel ydelicet filium
cenez fratris caleph
miorẽ. fuit q̃ in eo
spiritus dñi oo
& iudicauit israel. Egre
fusq; est adpugnã & tra
didit dñs in manu eius
chusarsathaim re
gẽ syrie. & fortificata est manus eius in
chusarsathaim. & quieuit terra quadraginta annis. &
mortuus est gothoniel filius cenez. & addiderũt filii israel
facere malũ in cõspectu dñi: & cõfortauit eglon regẽ moab aduersus israel: quia fece
runt ipsi malũ in cõspectu dñi. & copulauit
ad se filios ammon & amalec: & pcussit israel: & possedit vrbẽ
palmarũ. & seruierũt filii israel eglon re
gi moab decẽ & octo annis. & clamauerũt filii israel
ad dñm: & suscitauit dñs saluatorẽ
eis ehud filium gera filii gemini virũ ambidexterũ

τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τοῦ διδάξαι αὐτοὺς πόλεμον, πλὴν οἱ
ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐγνώσαν αὐτά, τοὺς πέντε σατρά
παις ἀλλοφύλων καὶ πάντα τὸν χαναναῖον καὶ τὸν σι
δώνιον καὶ τὸν εὐαῖον τὸν κατοικοῦντα τὸν λίβανον ἀπὸ τοῦ
ὄρους τοῦ βαὰλ ἑρμὰν ἕως λαβωθμάθ· καὶ ἐπέιρασε κύριος
αὐτούς, τοῦ πειράσαι ἐν αὐτοῖς τὸν ἰσραὴλ εἰ ἀκούσονται τῶν ἐντο
λῶν κυρίου, ἃς ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν χειρὶ
μωυσῆ. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κατῴκησαν ἐν μέσῳ τοῦ χανα
ναίου καὶ τοῦ χετταίου καὶ τοῦ ἀμορραίου καὶ τοῦ φερεζαί
ου καὶ τοῦ εὐαίου καὶ τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ ἔλαβον τὰς θυγα
τέρας αὐτῶν ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκας, καὶ τὰς ἑαυτῶν θυγατέρας ἔδω
καν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς θεοῖς
αὐτῶν καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυ
ὀβλ. ἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ βαα
λὰ καὶ τοῖς ἄλσεσιν. καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ ἰσρα
ήλ: καὶ παρέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας χουσαρσαθαὶμ
regis syrie mesopotamie: & seruierunt
βασιλέως συρίας μεσοποταμίας, καὶ ἐδούλευσαν
filii israel ei octo annis. & clamauerũt filii israel
ad dñm: & suscitauit dñs saluatorẽ
eis υἱοῖς ἰσραὴλ αὐτῷ ὀκτὼ ἔτη. καὶ ἐκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
πρὸς κύριον, καὶ ἤγειρεν κύριος σωτῆρα τῷ ἰσραὴλ, καὶ ἐ
berauit eos gothoniel filiũ cenez fratris chaleb
σωσεν αὐτοὺς γοθονιὴλ υἱὸν κενὲζ ἀδελφοῦ χαλεβ
iunior eo. & fuit in eo spũs dñi
ὁ νεώτερος αὐτοῦ· καὶ ἐκρίνετο ἐν αὐτῷ πνεῦμα κυρίου
& iudicauit israel. & egressus est in pugnã:
καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ. καὶ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ
tradidit dñs in manu eius chusarsathaim re
παρέδωκεν κύριος ἐν χειρὶ αὐτῷ τὸν χουσαρσαθαὶμ βασι
gẽ syrie. & fortificata est manus eius in
λέα τῆς συρίας· καὶ ἐκραταιώθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν χου
sarsathaim. & quieuit terra quadraginta annis. &
σαρσαθαίμ· καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ
mortuus est gothoniel filius cenez. & addiderũt filii israel
ἀπέθανεν γοθονιὴλ υἱὸς κενέζ· καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσρα
el facere malũ in cõspectu dñi: & cõfortauit eglon
ὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἔναντι κυρίου, καὶ ἐνίσχυσεν εγ
minus eglon regẽ moab aduersus israel: quia fece
γλων βασιλέα μωὰβ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ, διὰ τὸ πεποιη
runt ipsi malũ in cõspectu dñi. & copulauit
κέναι αὐτοὺς τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου· καὶ προσήγαγεν
cõtra eos oẽs filios ammon & amalec: &
πρὸς αὐτοὺς πάντας τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν καὶ ἀμαλὴκ, καὶ
abiit & pcussit israel: & possedit vrbẽ
ἐπορεύθη καὶ ἐπάταξεν τὸν ἰσραὴλ, καὶ ἐκληρονόμησεν πόλιν
palmarũ. & seruierũt filii israel eglon re
τῶν φοινίκων· καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τῷ ἐγλὼν βα
gi moab decẽ & octo annis. & clamauerũt filii israel
σιλεῖ μωὰβ δεκαοκτὼ ἔτη. καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴ
el ad dñm: & suscitauit dñs eis saluatorẽ
λ πρὸς κύριον, καὶ ἤγειρεν κύριος αὐτοῖς σωτῆρα τὸν
aod filiũ gera filij semini virũ ambidexterũ
ἀὼδ υἱὸν γηρᾶ υἱοῦ τοῦ ἰεμινὶ ἄνδρα ἀμφοτεροδέξιον.

Trãsla.B.Vie. | Ter.heb.Judi.ca.iij. Pritiua.heb.

vtebatur. Miserũtq; filii israel munera i manu eius eglon re
gi moab. & fecit sibi god gladiũ ancipitẽ habẽtem
gladiũ ancipitẽ hãtem
i medio capulũ longitu
dinis palme manꝰ & ac
cictus eo fubter fagũ
ti dextro femore. Obtulitq; munera eglõ regi moab: erat aũt eglon
crassus nimis. Cumq;
obtulisset ei munera p
fecutus ẽ socios qui cum
eo venerãt: & reuerfus
de galgalis vbi crant si
dola: dixit ad regẽ. Verbũ secretũ habeo
ad te o rex. Et ille ipe
rauit silẽtium. Egressiq; oibus qui circa eum
erãt. ingressus ẽ aioth
ad eũ. Sedebat aũt in
cenaculo solus:
dixitq;. Verbum dei hẽo ad te
Qui statim surrexit de
throno. Extenditq; ia
oth finistram manũ: &
tulit sicã de dextero femore fuo
infixitq; eã in ventrem
eius tã valide vt capulus
sequeretur ferrũ in vul
nere. ac pinguissimo adi
pe strigeretur. Nec edu
xit gladiũ: sed ita vt pos
ferat reliquit i corpe. fa
timq; p secreta nature al
ui stercora pruperunt.
Aioth aũt clausis dilige
tissime ostiis cenacu
li & obfirmatis sera per
posticũ egressus ẽ. Ser
uiq; regis ingressi vide
runt claustas fores cena
culi. atq; dixerũt. Forsitã purgat aluũ in cenaculo. Expectan
tesq; diu donec erubescerẽt. & videtes q nullus aperiret: tulerunt cla
uẽ & aperiẽtes inuenerunt dñm suũ in terra iacentẽ mortuũ. Aioth autẽ
diu illi turbarẽtur effugit & ptrãsiit locũ idolorũ vnde reuerfus fuerat. Venitq; in seyrath:
& fatis iſonuit buccina
in monte effrai: descendẽrũtq; cũ eo filii israel. ipse
autẽ gradiẽbat ante eos. & dixit ad eos: sequimini
me. Tradidit enim dñs
inimicos nros moabitas in manꝰ nras. Descẽderũtq; post eũ & occu
pauerũt vada iordanis q̃
trãsmittit moab & nõ
dimiserũt trãsire. & pcusserũt

ὑτεβατεύων. Ἀπεστάλκασιν τὰ δῶρα ἐν χειρὶ αὐτοῦ τῷ ἐγλὼν βα
σιλεῖ μωάβ. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἀὼδ μάχαιραν δίστομον
palmi lõgitudo eius: & accinctus est eo subter
σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ περιεζώσατο αὐτὴν ὑπὸ τὴν
fagum sub femore dextro suo. & obtulit
μασθύλην ὑπὸ τὸν μηρὸν τὸν δεξιὸν αὐτοῦ· καὶ προσήνεγκεν
munera eglon regi moab. & eglon vir vzban
τὰ δῶρα τῷ ἐγλὼν βασιλεῖ μωάβ· καὶ ἐγλὼν ἀνὴρ εὐεσὴς
nimis. & factũ est postq; perfecit god offerre
σφόδρα· καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ἀὼδ προσφέρων τὰ
munera: & misit eos q attulerũt munera: & rever
δῶρα, καὶ ἐξαπέστειλεν τοὺς ἀίροντας τὰ δῶρα, καὶ ὑποστρέφει
sus est ab scalptilibus q̃ apud galgal. & dixit ad eũ:
ψεν ἀπὸ τῶν γλυπτῶν μετὰ τῆς γαλγαλ· καὶ εἶπεν ἀὼδ,
sermo mihi secretus ad te rex. & dixit eglon ad
λόγος μοι κρυφίος πρὸς σέ βασιλεῦ· καὶ εἶπεν ἐγλὼν πρὸς
eum tace: & egressi sunt ab eo oẽs qui astite
αὐτὸν σιώπα, καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτοῦ πάντες οἱ παρεστηκό
rant illi. & aod ingressus est ad eũ: & ipse sedebat
τες αὐτῷ· καὶ ἀὼδ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο
in cenaculo estiuo suo solitissimo. & dixit aod:
ἐν τῷ ὑπερῴῳ τῷ θερινῷ αὐτοῦ μονώτατος. καὶ εἶπεν ἀὼδ,
sermo dei mihi ad te rex: & surrexit ex throno
λόγος θεοῦ μοι πρὸς σέ βασιλεῦ, καὶ ἐξανέστη ἐκ τοῦ θρόνου
eglon prope eum. & facta est simul ac surrexerat: & extẽ
ἐγλὼν ἐγγὺς αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀναστῆναι, καὶ ἐξέτει
dit aod manũ sinistrã suã: & cepit
νεν ἀὼδ τὴν χεῖρα τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν τὴν μάχαι
cum a femore dextero: & infixit eam in vẽ
ραν ἐκ τοῦ μηροῦ τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὴν εἰς τὴν κοι
tre eglon. & intromisit etiam capulũ post
λίαν ἐγλὼν· καὶ ἐπεισῆνεγκεν καί γε τὴν λαβὴν ὀπίσω τῆς
lãmã: & occludit adipe in lãmã: qñ nõ
φλογὸς, καὶ κατέκλεισεν τὸ σὶδηρα κατὰ τῆς φλογός, ὅτι οὐκ
edurit gladiũ ex vētre eius. & exuit in
ἐξέσπασεν τὴν μάχαιραν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ· καὶ ἐξέλαθεν εἰς
portich: & pterijt aod fatellites
τὴν πύλα ἔξω, καὶ ἐξῆλθεν ἀὼδ τοὺς διατεταγμένους καὶ
clausit portas cenacull sup eum: & obfirma
ἀπέκλεισεν τὰς θύρας τοῦ ὑπερῴου ἐπ' αὐτόν, καὶ ὑσφήνω
uit fera. & ipe egressus ẽ: & ser
σεν· καὶ αὐτὸς ἐξῆλθεν, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ εἰσῆλθον, καὶ
ecce fores cenaculi clause. & direxit:
ἰδοὺ αἱ θύραι τοῦ ὑπερῴου ἐσφηκεκλεισμέναι· καὶ εἶπαν,
fort ẽ in fedibus sedet in secessu cubicu
μήποτε περὶ δίφρους κάθηται ἐν τῷ ἀσφοχωρήσει τοῦ κοιτῶ
li: & expectauerũt erubescẽtes. & ecce nõ erat q̃ aperet
νος, καὶ παρεμείναν αἰσχυνόμενοι· καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἀνοίγων τὰς
portas cenaculi. & accepunt dauĕ & aperuẽt.
θύρας τοῦ ὑπερῴου· καὶ ἔλαβον τὴν κλεῖδα καὶ ἤνοιξαν.
& ecce dñs suus iacens in terra mortuus. &
καὶ ἰδοὺ κύριος αὐτῶν πεπτωκὼς ἐπὶ τὴν γῆν τεθνηκώς. καὶ
aod liberauit eos dum turbabãtur. & nõ erat q̃ attẽderet illi:
ἀὼδ διεσώθη ἕως ἐθορυβοῦντο· καὶ ἐν τῷ μὴ προσέχειν αὐτῷ,
& ipse ptrãsiit sculptilia: & euasit ẽ in fro
καὶ αὐτὸς παρῆλθεν τὰ γλυπτά, καὶ διεσώθη εἰς σειρω
tha: & factũ est q̃ venit & clangebat buccina in monte
θά, καὶ ἐγένετο ὅτι ἦλθεν καὶ ἐσάλπισεν κερατίνῃ ἐν ὄρει
ephraim: & descẽderũt cum eo filii israel a mõte:
ἐφραὶμ, καὶ κατέβησαν σὺν αὐτῷ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ ὄρους,
& ipse ante eos. & dixit ad eos: descẽdit
καὶ αὐτὸς ἔμπροσθεν αὐτῶν· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, κατάβη
te post me: qñ tradidit dñs deus inimicos nros
τε ὀπίσω μου, ὅτι παρέδωκεν κὺ ὁ θεὸς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν
moab in manu nra. & descẽderũt post eũ & pre
τὴν μωὰβ ἐν χειρὶ ἡμῶν· καὶ κατέβησαν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ προ
occupauerũt vada iordanis moab. & nõ
κατελάβοντο τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου τῆς μωάβ· καὶ
nõ dimiserũt virũ transire. & pcusserũt
ἐυκ ἀφῆκαν ἄνδρα διαβῆναι· καὶ ἐπάταξαν

Pritiua.heb.

שָׁלַח
וַיִּשְׁלְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְחָה
לְעֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב וַיַּעַשׂ לוֹ אֲהוּד
חֶרֶב וְלָהּ שְׁנֵי פִיוֹת גֹּמֶד אָרְכָּהּ וַיַּחְגֹּר
אֹתָהּ מִתַּחַת לְמַדְיֵהוּ עַל יֶרֶךְ יְמִינוֹ׃
וַיַּקְרֵב אֶת הַמִּנְחָה לְעֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב
וְעֶגְלוֹן אִישׁ בָּרִיא מְאֹד וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
כִּלָּה לְהַקְרִיב אֶת הַמִּנְחָה וַיְשַׁלַּח אֶת
שׁוּב
הָעָם נְשָׂאֵי הַמִּנְחָה׃ וְהוּא שָׁב מִן
הַפְּסִילִים אֲשֶׁר אֶת הַגִּלְגָּל וַיֹּאמֶר
דָּבָר סָתֶר לִי אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
הַס וַיֹּצְאוּ מֵעָלָיו כָּל הָעֹמְדִים עָלָיו׃
בּוֹא עֲלִיָּה וְאֵהוּד בָּא אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בַּעֲלִיַּת
הַמְקֵרָה אֲשֶׁר לוֹ לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר אֵהוּד
קוּם דָּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל
שְׁלַח הַכִּסֵּא׃ וַיִּשְׁלַח אֵהוּד אֶת יַד שְׂמֹאלוֹ
לַקַּח יָמִין וַיִּקַּח אֶת הַחֶרֶב מֵעַל יֶרֶךְ יְמִינוֹ
תָּקַע וַיִּתְקָעֶהָ בְּבִטְנוֹ וְגַם הַנִּצָּב אַחַר
סָגַר הַלָּהַב בַּעַד הַלַּהַב כִּי
לֹא שָׁלַף הַחֶרֶב מִבִּטְנוֹ וַיֵּצֵא
פֶּרֶשׁ הַפַּרְשְׁדֹנָה׃ וַיֵּצֵא אֲהוּד הַמִּסְדְּרוֹנָה
וַיִּסְגֹּר דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה בַּעֲדוֹ וְנָעַל
יָצָא וְהוּא בָּא וְעַבְדָיו וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה
דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה נְעוּלוֹת וַיֹּאמְרוּ אַךְ
סוּךְ מֵסִיךְ הוּא אֶת רַגְלָיו בַּחֲדַר הַמְּקֵרָה׃
בּוֹשׁ וַיִּתְהֲלוּ עַד בּוֹשׁ וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ פֹתֵחַ
פָּתַח דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה וַיִּקְחוּ אֶת הַמַּפְתֵּחַ
לָקַח וַיִּפְתָּחוּ וְהִנֵּה אֲדֹנֵיהֶם נֹפֵל אַרְצָה
מוּת מֵת וְאֵהוּד נִמְלָט עַד רָתְמָתָם
וְהוּא עָבַר אֶת הַפְּסִילִים וַיִּמָּלֵט
הֵחִישׁ בּוֹא וַיְהִי בְּבֹאוֹ וַיִּתְקַע בְּשֹׁפָר
נָהָר בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֵּרְדוּ עִמּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
קוּם וְהוּא לִפְנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר
דְּבַר אֱלֹהִים לִי אֵלֶיךָ וַיָּקָם מֵעַל
שְׁלַח הַכִּסֵּא׃ וַיִּשְׁלַח אֵהוּד אֶת יַד שְׂמֹאלוֹ
לַקַּח יָמִין וַיִּקַּח אֶת הַחֶרֶב מֵעַל יֶרֶךְ יְמִינוֹ
תָּקַע וַיִּתְקָעֶהָ בְּבִטְנוֹ וְגַם הַנִּצָּב אַחַר
סָגַר הַלָּהַב בַּעַד הַלַּהַב כִּי
לֹא שָׁלַף הַחֶרֶב מִבִּטְנוֹ וַיֵּצֵא
פֶּרֶשׁ הַפַּרְשְׁדֹנָה׃ וַיֵּצֵא אֲהוּד הַמִּסְדְּרוֹנָה
וַיִּסְגֹּר דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה בַּעֲדוֹ וְנָעַל
יָצָא וְהוּא בָּא וְעַבְדָיו וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה
דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה נְעוּלוֹת וַיֹּאמְרוּ אַךְ
לְגַד עֵבֶר סוּךְ מֵסִיךְ הוּא אֶת רַגְלָיו בַּחֲדַר הַמְּקֵרָה׃
בּוֹשׁ וַיִּתְהֲלוּ עַד בּוֹשׁ וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ פֹתֵחַ
פָּתַח דַּלְתוֹת הָעֲלִיָּה וַיִּקְחוּ אֶת הַמַּפְתֵּחַ
לָקַח וַיִּפְתָּחוּ וְהִנֵּה אֲדֹנֵיהֶם נֹפֵל אַרְצָה
מוּת מֵת וְאֵהוּד נִמְלָט עַד רָתְמָתָם
וְהוּא עָבַר אֶת הַפְּסִילִים וַיִּמָּלֵט
הֵחִישׁ בּוֹא וַיְהִי בְּבֹאוֹ וַיִּתְקַע בְּשׁוֹפָר
נָהָר בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֵּרְדוּ עִמּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
קוּם וְהוּא לִפְנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר
אֵלֵיהֶם רִדְפוּ אַחֲרַי כִּי נָתַן יְהוָה אֶת
אֹיְבֵיכֶם אֶת מוֹאָב בְּיֶדְכֶם וַיֵּרְדוּ
לֶגֶד עֵבֶר אַחֲרָיו וַיִּלְכְּדוּ אֶת מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן
נְפָה לְמוֹאָב וְלֹא נָתְנוּ אִישׁ לַעֲבֹר וַיַּכּוּ

Pūtina.he.	Tex.heb.Judi.cap.iiij.	Trāsla.B.Hie.	Trās.Gre.lxx.cū interp.latina
		"fed pcusserunt" moabi	moab in tpe illo circiter decē milia viroꝝ
	°אֶת °מוֹאָב °בְּעֵת °הַהִיא °כַּעֲשֶׂרֶת °אֲלָפִים	tas°i tpe°illo°circiter de	τὴν μωὰβ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὡσεὶ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν
	°אִישׁ °כָּל °שָׁמֶן °וְכָל °אִישׁ °חַיִל °וְלֹא	cē°milia °oēs° robustos	oēs bellatores τ oēm virū potēte: τ
	°נִמְלַט °אִישׁ: °וַתִּכָּנַע °מוֹאָב °בַּיּוֹם °הַהוּא	°&°fortes°viros. °Null?	πάντες τοὺς μαχητὰς καὶ πᾶν τὰ ἄνδρα δυνάμεως, καὶ
°כָּנַע	°תַּחַת °יַד °יִשְׂרָאֵל °וַתִּשְׁקֹט °הָאָרֶץ	corum°euadere potuit.	οὐ σωθῆ οὐδὲ εἷς. καὶ ἐπεσεν μωὰβ ὑπὸ
°שָׁקַט	°שְׁמֹנִים °שָׁנָה: °וְאַחֲרָיו °הָיָה °שַׁמְגַּר °בֶּן	°Humiliatus°ē° moab	χεῖρα ἰσραήλ, καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ὀγδοήκοντα ἔτη. καὶ
	°עֲנָת °וַיַּךְ °אֶת °שׁשׁ °מֵאוֹת	'in dē°illo°fili°manu °if	μετὰ τοῦτον ἀνέστη σαμεγὰρ υἱὸς ἀνάθ καὶ ἐπάταξεν τοὺς
°שֵׁשׁ°מֵאָה	°אִישׁ °בְּמַלְמַד °הַבָּקָר °וַיּוֹשַׁע °גַּם °הוּא	rael:°& quieuit°terra ooo	allophylos ad fercētos viros vomere boum:
°לְמַד°יָשַׁע	Cap. iiij. °וַיִּסְפוּ °בְּנֵי	°octoginta°ānis.a plīs.	ἀλλοφύλους ἐις ἑξακοσίους ἄνδρας ἀροτροπόδῃ τῶν βοῶν,
Cap. iiij.	°יִשְׂרָאֵל °לַעֲשׂוֹת °הָרַע °בְּעֵינֵי °יְהוָה	°Post hūc°fuit°fāgar °fi	τ liberauit ipse israel.
°יָסַף	°וַיהוָה °יְמְכְּרֵם °בְּיַד °יָבִין °מֶלֶךְ	lius°anath q° peussit°de	Ca. 4.
°עָשָׂה °רַע	°וְאֹהוֹרֵ °מֵת: °בְּיַד °יָבִין °מֶלֶךְ °כְּנַעַן °אֲשֶׁר	°philistiim°sexcētos ooo	καὶ ἔσωσεν αὐτὸς τὸν ἰσραήλ.
°מוּת °מָכַר	°מָלַךְ °בְּחָצוֹר °וְשַׂר °צְבָאוֹ °סִיסְרָא °וְהוּא °יוֹשֵׁב	°viros°vomere.Et ipse	
°שִׁוּחַ	°בַּחֲרֹשֶׁת °הַגּוֹיִם: °וַיִּצְעֲקוּ °בְּנֵי °יִשְׂרָאֵל °אֶל °יְהוָה	°quoq°lefecit°iſrl. 4.	
°יָשַׁע	°כִּי °תִשַּׁע °מֵאוֹת °רֶכֶב °בַּרְזֶל °לוֹ °וְהוּא	H Ddideruntq°filii°if	
°צָעַק	°לָחַץ °אֶת °בְּנֵי °יִשְׂרָאֵל °בְּחָזְקָה °עֶשְׂרִים	rael°facere°malum°in cō	
°אִישׁ °עֵבֶר	°שָׁנָה: °וּדְבוֹרָה °אִשָּׁה °נְבִיאָה °אֵשֶׁת °לַפִּידוֹת °הִיא	spectu°domini post ooo	
	°שָׁפְטָה °אֶת °יִשְׂרָאֵל °בָּעֵת °הַהִיא: °וְהִיא °יוֹשֶׁבֶת °תַּחַת °תֹּמֶר	'mortē°aioth°& tradidit	
	°דְּבוֹרָה °בֵּין °הָרָמָה °וּבֵין °בֵּית °אֵל °בְּהַר °אֶפְרָיִם °וַיַּעֲלוּ	illos°dñs°m°i manus°iabin	
°עָלָה	°אֵלֶיהָ °בְּנֵי °יִשְׂרָאֵל °לַמִּשְׁפָּט: °וַתִּשְׁלַח °וַתִּקְרָא °לְבָרָק °בֶּן	°regis°chanaā°q°regna	
°שִׁלַּח °קֶדֶשׁ	°אֲבִינֹעַם °מִקֶּדֶשׁ °נַפְתָּלִי °וַתֹּאמֶר °אֵלָיו °הֲלֹא °צִוָּה	uit°in afor:habuitq°du	
°קָרָא °אֵבֶר	°יְהוָה °אֱלֹהֵי °יִשְׂרָאֵל °לֵךְ °וּמָשַׁכְתָּ °בְּהַר °תָּבוֹר	cē°exercitus fui nomine	
°לֵךְ	°וְלָקַחְתָּ °עִמְּךָ °עֲשֶׂרֶת °אֲלָפִים °אִישׁ °מִבְּנֵי °נַפְתָּלִי	°Syfarā.°I pe aūt °habita	
°יָסַף	°וּמִבְּנֵי °זְבוּלֻן: °וּמָשַׁכְתִּי °אֵלֶיךָ °אֶל °נַחַל °קִישׁוֹן °אֶת	bat°in arofeth °gētium.	
°יָסַף	°סִיסְרָא °שַׂר °צְבָא °יָבִין °וְאֶת °רִכְבּוֹ °וְאֶת °הֲמוֹנוֹ °וְנָתַתִּיהוּ	°Clamauerūtq°filii °isrl	
°הֵסֵב°יָתַן	°בְּיָדֶךָ: °וַתֹּאמֶר °אֵלָיו °דְּבוֹרָה °אָסֹף °אֵלֵךְ °עִמָּךְ	°ad°dñm. °Nōgētos°cm	
°אָצַר°לֵב	°אִם °תֵּלְכִי °עִמִּי °וְהָלַכְתִּי °וְאִם °לֹא °תֵּלְכִי °עִמִּי	°habebat °falcatos °cur	
°יָשַׁב	°לֹא °אֵלֵךְ: °וַתֹּאמֶר °הָלֹךְ °אֵלֵךְ °עִמָּךְ °אֶפֶס	rus:°& per°vigīti°annos	
°תִּהְיֶה °פְּאֵר	°כִּי °לֹא °תִהְיֶה °תִּפְאַרְתְּךָ °עַל °הַדֶּרֶךְ °אֲשֶׁר	°vehemēter°oppreſſe	
°הָלַךְ°מָכַר	°אַתָּה °הוֹלֵךְ °כִּי °בְּיַד °אִשָּׁה °יִמְכֹּר °יְהוָה °אֶת °סִיסְרָא	rat°eos . Erat aūt °del	
°קוּם	°וַתָּקָם °דְּבוֹרָה °וַתֵּלֶךְ °עִם °בָּרָק °קֶדְשָׁה: °וַיַּזְעֵק °בָּרָק °אֶת	bora°prophetes° vxor	
°עָצַק	°זְבוּלֻן °וְאֶת °נַפְתָּלִי °קֶדְשָׁה °וַיַּעַל °בְּרַגְלָיו °עֲשֶׂרֶת	°lapidoth °q° udicabat	
°עָלָה	°אֲלָפִים °אִישׁ °וַיַּעַל °עִמּוֹ °גַּם °בָּרָק °אֶת °יָעֵל	populum ooooooooooo	
		°in°illo°tpe:°&°sedebat	
		°sub°palma q̄ noie illius	
		vocabatur:°inter °rama	
		°&°bethel°in mōte ooooo	
		°effraim: °afcēdebantq°	
		°ad eam°filii°q°israel ooooo	
		°iudiciū.Quē°mi	
		sit°& vocaut°barach° fi	
		lū°abinoē°de cades °°ne	
		ptalim:°dixitq°°ad eum	
		°Precepit tibi°dñs°deus	
		°isrl.°Vade°& duc exerci	
		tū°i montē°thabor:° tol	
		leſq°tecum ooooooo ooo	
		°decem°milia pugnato	
		rū°de filiis°neptalim ooo	
		°& de filiis°zabulō. Ego	
		aūt°adducā°°ad te° in lo	
		co°torrentis°cyson °iſra	
		rā°principē°exercitus oo	
		°iabin°&°currus eius °°at	
		q̄ omnē°multitudinem	
		&tradā eos°i manu tua.	
		°dixitq°°ad eam °barach	
		°Si vēs°mecū:°vadā: °°ſi	
		°noluerīs°venire° mecū	
		°non°pergā.Quē° dixit	
		ad eū:°°ibo quidē°tecum	
		°ſed°in hac vice°victoria	
		°non°reputabitur° tibi:	
		°quia°i manu °° mulieris	
		°°tradetur oooooooooooo	
		°iſyſara . °Surrexit itaq°	
		°delbora°& prexit oooo	
		°°cū°barach°i cades.Qui	
		°accerſitis oooooooooo ooo	
		°zabulō°&°neptalim °af	
		cendit oooooooooooooooo	

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Judi.ca.iiij.	Pūtina.heb.
	'cū°decem'milibus pu	°בָּרַגְלָיו °עֲשֶׂרֶת °אַלְפֵי °אִישׁ °°וַתַּעַל	
post ipſum decē milia viroꝝ: τ aſcēdit cū	gnatorū hīs°delboram	°עִמּוֹ °דְּבוֹרָה: °וְחֶבֶר °הַקֵּינִי °נִפְרָד °מִקַּיִן	°פָּרַד
κατ᾽ πόδας αὐτοῦ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν, καὶ ἀνέβη με	°in comitatu suo.°Aber	°מִבְּנֵי °חֹבָב °חֹתֵן °מֹשֶׁה °°וַיֵּט °אָהֳלוֹ °עַד	°נָטָה
eo debbora. τ ἡ ῥομφαία ἐπορεύετο ἐν τῷ στρατοπέδῳ	autē°cineus° recēſſerat	°אֵלוֹן °בְּצַעֲנַנִּים °°אֲשֶׁר °אֵת °°קֶדֶשׁ:	
τ᾽ αὐτοῦ. δὲ βεβωρὰ· καὶ οἱ πανσιοὶ τοῦ κιναίου ἐχωρίσθη	quondā°a ceteris cineis	°וְיַגֵּד °לְסִיסְרָא °°כִּי °עָלָה °בָּרָק °בֶּן	°נָגַד
runt a cenai a filijs obab cognati moyſi. τ	fribus ſuis°filiis°iobab.	°אֲבִינֹעַם °הַר °תָּבוֹר: °וַיִּזְעַק °סִיסְרָא	°זָעַק
σαν ἀπὸ κενὰ ἀπὸ τῶν υἱῶν ὀβὰβ γαμβροῦ μωυσῆ· καὶ	°cognati°moyſi: °& tetē	°אֶת °כָּל °רִכְבּוֹ °תְּשַׁע °מֵאוֹת °רֶכֶב °בַּרְזֶל	°שֵׁשׁ°מֵאָה
fixit tabernaculū ſuū vſq ad querctū quieſcentiū: ꝺ eſt	derat°tabernacula °vſq	°וְאֶת °כָּל °הָעָם °אֲשֶׁר °אִתּוֹ °מֵחֲרֹשֶׁת	°לְמַד°יָשַׁע
ἔπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἕως δρυὸς ἀναπαυομένων, ἥ ἐστιν	ad°vallē q̄ vocat° ſēni:&	°הַגּוֹיִם °אֶל °נַחַל °קִישׁוֹן: °וַיֹּאמֶר	°אָמַר
cōgnia cedeo. τ ηὐξήνατο ſiſara: q aſcēdit	erat°iuxta°cedes.°Nūcia	°דְּבוֹרָה °אֶל °בָּרָק °קוּם °כִּי °זֶה °הַיּוֹם °אֲשֶׁר	
ἐχόμενα κεδές· καὶ ἀνήγγειλαν τῷ σισάρᾳ, ὅτι ἀνέβη	tū ē°ſyſare°q°aſcēdiſſet	°נָתַן °יְהוָה °אֶת °סִיסְרָא °בְּיָדֶךָ °הֲלֹא	°נָתַן
barac filius abinoem in mōte thabor. τ vocauit ſiſa	°barach°filiū°abinoem	°יְהוָה °יָצָא °לְפָנֶיךָ °°וַיֵּרֶד °בָּרָק °מֵהַר	°יָצָא
βρὰκ υἱὸς ἀβινεὲμ εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅβωρ· καὶ ἐκάλεσεν σισάρα	in°mōte°thabor:°et con	°תָּבוֹר °וַעֲשֶׂרֶת °אֲלָפִים °אִישׁ °אַחֲרָיו	°יָרַד
τὸν ὀκτὼ ἑκατὸν σιδηρᾶ,	greguit°nōgentos°fal	°וַיְהֻם °יְהוָה °אֶת °סִיסְרָא °וְאֶת °כָּל °רִכְבּוֹ	°הָמַם
τ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ᾽ αὐτοῦ ἀπὸ ἁρισῶθ τῶν ἐθνῶν	catos°currus:°et°oēm°e	°וְאֶת °כָּל °הָעָם °אֲשֶׁר °אִתּוֹ °לְפִי °חָרֶב °לִפְנֵי	°חָנַן°בָּה
in torrēte cīſon. τ dixit debbora ad barac:	xercitū°de aroſeth ooo oo	°בָּרָק: °וְסִיסְרָא °נָס °בְּרַגְלָיו °אֶל °אֹהֶל	°רֶכֶב
εἰς τὸν χειμάρρουν κισών. καὶ εἶπεν ꝺ βεβωρὰ πρὸς βαβάκ,	°gentiū°ad° torrentem	°יָעֵל °אֵשֶׁת °חֶבֶר °הַקֵּינִי °כִּי °שָׁלוֹם	°נוּס
surge: qū hec dies in qua tradidit dñs ſiſara	°cyſon.°Dixitq° delbo	°בֵּין °יָבִין °מֶלֶךְ °חָצוֹר °וּבֵין °בֵּית	°שָׁלֵם
ἀνάστηθι, ὅτι ταύτη ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ παρέδωκεν κς̄ τὸν σισάρα	ra°ad ° barach : °° surge:	°חֶבֶר °הַקֵּינִי: °°וַתֵּצֵא °יָעֵל °לִקְרַאת	°יָצָא
in manu tua. nōne dñs ibit ante tē τ	°hec eſt°em°dies in °qua	°סִיסְרָא °וַתֹּאמֶר °אֵלָיו °סוּרָה °אֲדֹנִי	
ἐν χερσίν σου. οὐκ ἰδοὺ κύριος ἐξελεύσεται ἔμπροσθέν σου; καὶ	°tradidit°dñs° iſyſarā °in	°סוּרָה °אֵלַי °אַל °תִּירָא °וַיָּסַר °אֵלֶיהָ	°סוּר
descēdit barac a mōte thabor τ decē milia vi	manus°tuas. °Eñ°ipe° du	°הָאֹהֳלָה °וַתְּכַסֵּהוּ °בַּשְּׂמִיכָה: °וַיֹּאמֶר	°כָּסָה
κατέβη βαρὰκ ἀπὸ τοῦ ὄρους θαβὼρ καὶ δέκα χιλιάδες ἀν	ctor eſt°tuus .°° Deſcēdit	°אֵלֶיהָ °הַשְׁקִינִי °נָא °מְעַט °°מַיִם °כִּי	°שָׁקָה
rum post eum. τ perturbauit dñs ſiſara τ omnes	itaq°°barach° de mōnte	°צָמֵאתִי °וַתִּפְתַּח °אֶת °נְאוֹד °חָלָב	°פָּתַח°נוֹד
δῶμι· ὁπίσω αὐτοῦ· καὶ ἐξέστησεν κς̄ τὸν σισάρα καὶ πάντα τὰ	°thabor°& decem°milia	°וַתְּשַׁקֵהוּ °וַתְּכַסֵּהוּ: °וַיֹּאמֶר °אֵלֶיהָ °עֲמֹד	
currus eius τ vniuerſa caſtra eius in oie	pugnato°ꝝ°cum eo. ooo	°פֶּתַח °הָאֹהֶל °וְהָיָה °אִם °אִישׁ °יָבֹא	°בּוֹא
ἄρματα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ ἐν στόματι	°Perterruitq°dñs °iſyſa	°וְשָׁאֲלָךְ °וְאָמַר °הֲיֵשׁ °פֹּה °°אִישׁ °וְאָמַרְתְּ	
gladij ad cōſpectū barac. τ dēſilijt ſiſara de cur	rā°& °oēs°currus eius: oo	°אַיִן: °וְתִקַּח °יָעֵל °אֵשֶׁת °חֶבֶר °אֶת °יְתֵד	
ρμάτος ἐνώπιον βαρὰκ· καὶ κατέβη σισάρα ἀπὸ τ ἅρμα	°vniuerſaq°°multitudinē	°הָאֹהֶל °וְתָשֶׂם °אֶת °הַמַּקֶּבֶת °בְּיָדָהּ	
τος καὶ ἔφυγεν τοῖς ποσὶν αὐτ·· καὶ βαρὰκ διώκων ὀπίσω	°in ore °gladii°ad cōſpec	°וַתָּבוֹא °אֵלָיו °בַּלְאַט °°וַתִּתְקַע °אֶת	
currus τ poſt caſtra vſq ad iſrl	tum°barach:intantū°°vt	°הַיְתֵד °בְּרַקָּתוֹ °וַתִּצְנַח °°בָּאָרֶץ °°וְהוּא	
τῶν ἁρμάτων καὶ ὀπίσω τῆς παρεμβολῆς ἕως θρυμοῦ	°°vt°iſyſara°de°curru°° deſili	°נָתֵד °בְּרַקָּתוֹ °וַתָּמָת: °וְהִנֵּה °בָּרָק	
gētiū: τ ecciderūt oia caſtra ſiſare in ore	ens°pedib°q°fugeret: °&	°רֹדֵף °אֶת °סִיסְרָא °וַתֵּצֵא °יָעֵל °לִקְרָאתוֹ	
τῶν ὁμῶν, καὶ ἔπεσεν πᾶσα ἡ παρεμβολὴ σισάρᾳ ἐν στό	barach°pfeq°retur fugiēs	°וַתֹּאמֶר °אֵלָיו °לֵךְ °וְאַרְאֶה °אֶת °°הָאִישׁ	
gladi: nō relictus eſt vſq ad vnū. τ ſiſara per	tes°currus°& °exercitum	°אֲשֶׁר °אַתָּה °מְבַקֵּשׁ °וַיָּבֹא °אֵלֶיהָ	
ματι ῥομφαίας, οὐ κατελείφθη ἕως ἑνός· καὶ σισάρα ἀνε	°vſq ad°aroſeth° gentiū	°וְהִנֵּה °רָדַם °°תָּקוּעַ °בָּאֹהֶל °וְהַיָּתֵד	
nent pedibus ſuis in tabnaculū iael vxoris ha	°&°ois hoſtiū°multitudo	°בְּרַקָּתוֹ °וַתָּמֹת: °וַיַּכְנַע °אֱלֹהִים	
χώρησεν τοῖς ποσὶν αὐτ᾽ εἰς σκηνὴν ἰαὴλ γυναικὸς χα	vſq°ad interritionē°ca	°בַּיּוֹם °הַהוּא °אֶת °יָבִין °מֶלֶךְ °כְּנָעַן	
ber cineī: qñ qꝺ inter iabin regē	deret.°Syſara aūt°fugiēs	°לִפְנֵי °בְּנֵי °יִשְׂרָאֵל: °וַתֵּלֶךְ °יַד	
βὲρ τοῦ κιναίου· ἀνὰ μέσον ἰαβὶν βασιλέως	puenit°ad °°°°°°°°°°°°	°בְּנֵי °יִשְׂרָאֵל °הוֹלֶכֶת °וְקָשָׁה °עַל	
afor τ inter ° domū chaber cineī. τ egreſſa ēſa	°tentoriū° iabel °vxoris	°יָבִין °מֶלֶךְ °כְּנָעַן °עַד °אֲשֶׁר °הִכְרִית	
ασὰρ καὶ ἀνὰ μέσον ἀνὰ μέσον χαβὲρ τ ιαὶου· καὶ ἐξῆλθεν ἰα	°aber°cineī.°Egreſſa igi	°אֶת °יָבִין °מֶלֶךְ °כְּנָעַן:	
el in occurſū ſiſara: τ dixit ad eum intra	tur°iabel°in ocurſum°eo		
ὴλ εἰς ἀπαντησιν σισάρα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἔκκλινον	°ſyſare°q°dixit°ad eū. °In		
ρὸς με nū tuūra ꝫ ad me ne timeas. τ intrauit ad	tra°ad me° domie mi:°ne		
κυρίε μου ἔκκλινον πρός με μὴ φοβοῦ. καὶ ἐξέκλινεν πρὸς	°timeas.Quī°ingreſſus		
eam in tabernaculū: τ cooperuit eum in pallio ſuo.	°tabernaculū eius ° &° o		
αὐτὸν εἰς τὴν σκηνήν, καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῷ ἱματίῳ αὐ	pertus ab ea°pallio°dixit		
τ dixit ſiſara ad eā: pota mī° mepaululo	°ad eam: 'Da mihi° obſe		
τῆς· καὶ ἔπτεν σισάρα πρὸς αὐτήν, ποτίσον ὀλίγον με μικρὸν	cro°paulul°ū°°aque°quia		
aque: qñ ſitio. τ apuit vtrē lactis τ	°ſitio valde. Que° ape		
ὕδωρ, ὅτι ἐδίψησα· καὶ ἤνοιξεν τὸν ἀσκὸν τ γάλακτος καὶ	ruit° vtrem°lactis: ooooo		
potauit illū: τ cooperuit facié illiꝰ. τ	°& dedit ei bibere:°& o		
ἐπότισεν αὐτόν, καὶ συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτ· καὶ	peruit illū. °Dixitq° ſyſa		
dixit ad illā: ſta in porta tabnaculi. τ erit ſi quis	ra°ad eā. °Sta aūt° hoſtiū		
ἔπεσεν πρὸς αὐτήν, σῆθι ἐν τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς· καὶ ἔσται ἐάν τις	°tabernaculi°& °cū°vene		
venerit adhe τ interrogauerit te τ dixerit tibi:elt hic	rit°aliquis°interrogās te		
ἔλθη πρὸς σε καὶ ἐπερωτήσῃ σε καὶ ἔπτῃ σοι, ἔστι ἐνταῦθα	°et dicēs:°nunq̄ hic°eſt		
vir? τ dices nō eſt. τ accepit iael vxor chaber	°aliquis!°rndebis.° Nul		
ἀνήρ; καὶ ἐρεῖς οὐκ ἔστιν· καὶ ἔλαβεν ἰαὴλ γυνὴ χαβὲρ τὸν	lus eſt. Tulit° ijtaq°iahel		
palum tabnaculi τ poſuit malleū in manu	°vxor°aber°clauū°taber		
πάσσαλον τῆς σκηνῆς καὶ ἔβαλεν τὴν σφῦραν ἐν τῇ χειρὶ	naculi:°aſſumēs piter &		
ſua: τ intrauit ad eum tacite: τ infixit	°malleū. °& ingreſſa°ab		
αὐτῆς, καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἡσυχῇ, καὶ ἐνέκρουσεν τὸν	ſcōdite & cū ſilētio:°po		
palum in tpe eius τ tranſiuit in tra. τ tp	ſuit°ſup° tpis capitis eius		
πάσσαλον ἐν τῇ γναθῳ αὐτοῦ καὶ διῆλασεν ἐν τῇ γῇ· καὶ αὐ	°clauū: pcuſſūq° malleo		
ſe cecidit palpitās inter pedes eius. τ expirā	°defixit i cerebrum vſq		
τὸς ἀπεσκάρισεν ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς· καὶ ἐξέλυ	°°ad terram:°q°foporem		
nit τ mortuus eſt. τ ecce barac perſequens	morti ſocias° defecit°&		
ξεν καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἰδοὺ βαρὰκ διώκων	°mortuus ē.°Et ecce°ba		

Pātiua.he. Tex.heb. Judi.cap.v.

Cap. v.

Trāsla.B.Vlc.

Trās.Grc.lxx.cū interp.latina

Trās.Grc.lxx.cū interp.latina. Trāsla.B.Vlc. Tex.heb. Judi.ca.v. Pātiua.he.

תַּעֲנֵנִי אַף רֹאשׁ תָּשִׁיב בְּאַבְרֵיהֶם לָהּ׃ הֲלֹא עָנָה
יְמֹצְאוּ יְחַלְּקוּ שָׁלָל רֶחֶם רְחֻמָתַיִם
לְרֹאשׁ גֶּבֶר שָׁלָל צְבָעִים לְסִיסְרָא
שָׁלָל צְבָעִים וְקִמְמָה צְבַע רִקְמָתַיִם
לְצַוְּארֵי שָׁלָל׃ כֵּן יֹאבְדוּ כָל אוֹיְבֶיךָ יְהוָה וְאֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ
וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה׃

Cap.vi.

וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד מִדְיָן שֶׁבַע שָׁנִים׃
וַתַּעַז יַד מִדְיָן עַל יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי מִדְיָן
עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמְנָהֳרוֹת
אֲשֶׁר בֶּהָרִים וְאֶת הַמְּעָרוֹת וְאֶת
מִבְצָרוֹת׃ וְהָיָה אִם זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה
מִדְיָן וְעַמְלֵק וּבְנֵי קֶדֶם וְעָלוּ עָלָיו׃
וַיִּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיְשַׁחֲתוּ אֶת יְבוּל
הָאָרֶץ עַד בֹּאֲךָ עַזָּה וְלֹא יַשְׁאִירוּ
מָחְיָה בְּיִשְׂרָאֵל וְשֶׂה וְשׁוֹר וְחֲמוֹר׃
כִּי הֵם וּמִקְנֵיהֶם יַעֲלוּ וְאָהֳלֵיהֶם וּבָאוּ
כְּדֵי אַרְבֶּה לָרֹב וְלָהֶם וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין
מִסְפָּר וַיָּבֹאוּ בָאָרֶץ לְשַׁחֲתָהּ׃ וַיִּדַּל
יִשְׂרָאֵל מְאֹד מִפְּנֵי מִדְיָן וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה׃ וַיְהִי כִּי זָעֲקוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה עַל אדות מִדְיָן׃
וַיִּשְׁלַח יְהוָה אִישׁ נָבִיא אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם
מִמִּצְרַיִם וְאוֹצֵיא אֶתְכֶם מִבֵּית עֲבָדִים׃
וְאַצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד כָּל
לְהַצִּיקִים וְאגָרֵשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם
וְאֶתְּנָה לָכֶם אֶת אַרְצָם׃ וָאֹמַר לָכֶם
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִירְאוּ אֶת אֱלֹהֵי
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בְּאַרְצָם
וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי׃ וַיָּבֹא מַלְאַךְ
יְהוָה וַיֵּשֶׁב תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר
לְיוֹאָשׁ אֲבִי הָעַזְרִי וְגִדְעוֹן בְּנוֹ חֹבֵט חִטִּים בַּגַּת לְהָנִיס

hec fecrui verba resp̄ondit. Forsitā nūc diuidit spolia etpulcherrima femininarum eligitur ei. Vestes diuersorū colorum syfare tradūtur in pdā & supellex varia ad ornāda colla congeritur. Sic pereāt oēs inimici tui dñe: qui autē diligūt te: ficut sol in ortu suo splēdet: ita rutilent. Quieuitq; terra p q draginta annos: 6.

Fecerūt aūt filii israel malū in conspectu dñi: quē tradidit illos in manu madiā septē annis & oppressit valde eos. Fecerūtq; sibi antra & speluncas in montibus & munitissima loca. Cūq; seminassent israhel ascēdebat madian & amalech ceteriq; orientales filii orientis & ascēdebat contra eos & castrametabāt contra eos: & vastabāt cūcta fructa terre vsq; ad introitū gaze: nihil q; omnino relinquebāt in israel: neq; oues: neq; boues: neq; asinos. Ipsi enim & vniuersa multitudo hoim & camelorū quicquid tetigerant deuastabāt. Humiliatusq; est israel valde in conspectu madiā. Et clamauit ad dñm postulās auxilium contra madianitas. Qui misit ad eos virū propheta: & locutus est. Hec dicit dominus deus israel: Ego vos feci conscendere de egyptio & eduxi vos de domo seruitutis & liberaui de manu egyptiorū: & omnium inimicorum qui affligebāt vos. Eiecisq; eos ad introitū vestrū: & tradidi vobis terrā eorū & dixi Ego dñs deus vester. Ne timueritis deos amorreorum in quorum terra habitatis. Et noluistis audire vocē meā. Venit aūt angelus dñi & sedit sub quercu que erat in effra & pertinebat ad ioas patre familie ezri. Cūq; gedeō filius eius excuteret atq; purgaret frumenta in torculari vt fugeret

respōderūt ad illū. & illa dē respōdit

ἀνταπεκρίναντο πρὸς αὐτήν· καὶ αὐτὴ δὲ ἀνταπεκρίνατο
in verbis suis: nonne inuenīt eū diuidētes spo
ἐν ῥήμασιν αὐτῆς· οὐχὶ εὑρήσουσιν αὐτὸν διαμερίζοντα σκύ
lia? amicus amicū in caput potētis spolia tinctu
λα; φιλιεῖται φίλος ἐις κεφαλὴν δυνατοῦ σκῦλα βεβαμέ
ra? vel fare: spolia tincturarū variegatioris fictura. tin
νων τῷ σισάρᾳ, σκῦλα βαμμάτων ποικιλίας βαφῆ· βαμ
ctura variegatior collo ceruicis spolia. sic pereant
μὰ ποικιλῶν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ σκῦλα· οὕτως ἀπόλλυν
oēs inimici tui dñe. & qui amant eū si
το πάντες ὁ ἐχθροί σου κύριε· καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν κα
cut oriens solis in potētatibus suis. & quieuit
θὼς ἀνατολὴ ἡλίου ἐν δυνάμεσις αὐτοῦ· καὶ ἡσύχασεν ἡ
terra quadraginta annos.
γῆ τεσσαράκοντα ἔτη.

Ca.6.

Fecerūt filii israel malū coram dño: Καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου,
& tradidit eos dñs in manu madiā septē annis. τ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ μαδιὰμ ἑπτὰ ἔτη.
& fortificata ē manus madiā sup̄ israel. a facie τ ἐκραταιώθη ἡ χεὶρ μαδιὰμ ἐπὶ Ἰσραήλ· ἀπὸ προσώπου
madiā fecerūt sibi ipsis filii israel antra & μαδιὰμ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μάνδρας ἐν τοῖς
montibus & speluncas & munitissima loca. & factū ὄρεσιν καὶ τοῖς σπηλαίοις καὶ τοῖς ὀχυρώμασιν. καὶ ἐγένε
est q̄n seminauit vir ifl & ascendebat madiā & amalec το ὅτε ἔσπειρεν ἄνθρ Ἰσρ καὶ ἀνέβαινεν μαδιὰμ καὶ ἀμαλὴκ
& filii orientis & ascendebat contra eos: & castrametabātur καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν, καὶ παρεμέβαλον
contra eos: & vastabāt cūcta fructa terre vsq; ad ventū in ἐπ' αὐτούς, καὶ διέφθειραν τὰ ἐφόρια τῆς γῆς ἕως ἔλθωσιν ἐις
gazā: & nō relinquebāt substantiā vite in israel gazā· καὶ οὐκ ὑπελίποντο ὑπόστασιν ζωῆς ἐν Ἰσραὴλ
neq; ouem & vitulū & asinū q̄m ipsi & tabernacula eorū afferebāt: & οὐδὲ πρόβατον καὶ μόσχον καὶ ὄνον, ὅτι αὐτοὶ καὶ τὰ κτήνη αὐ
ascendebāt & tabernacula eorū afferebāt: & ce τῶν ἀνέβαινον καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρεφέροσαν, καὶ πα
nebāt tāq; locuste in multitudine: & cor & ca ρεγίνοντο ὡσεὶ ἀκρίδες ἐις πολλὰς, καὶ αὐτοῖς καὶ ταῖς κα
melor eorū nō erat numerus: & veniebāt in terrā ut μήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμός, καὶ παρεγίνοντο ἐν τῇ γῇ ὥσ
ingrederent eam & vastarēt illā: & humiliatus est israel valde πε εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν καὶ διαφθεῖραι αὐτήν· καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σφόδρα
a facie madiā: & clamauerūt filii israel ad ἀπὸ προσώπου μαδιὰμ, καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς
dñm. & factū ē postq̄ clamauerūt filii israel ad dñm κύριον· καὶ ἐγένετο ἐπεὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον
pp madiā: misit dñs virū prophetā ad διὰ μαδιὰμ, ἐξαπέστειλεν κύριος ἄνδρα προφήτην πρὸς
filios israel. & dixit illis: hec dicit τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τάδε λέγει
deus israel: ego sum q̄ eduxi vos de e κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ἐγώ εἰμι ὁ ἀναβιβάσας ὑμᾶς ἐξ αἰ
gypto & eduxi vos de domo seruitutis: & liberaui γύπτου, καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ἐξειλάμην
vos de manu egyptii & de manu oīum affligē ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόν
tiū vos: & eieci eos a facie vestra: & tradi των ὑμᾶς, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν, καὶ ἔδω
di vobis terrā illorū. & dixi vobis ego sum dñs deus vr: κα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν· καὶ εἶπα ὑμῖν ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν,
Ego dñs deus vr. Ne timueritis deos amorreorum nō φοβηθήσεσθε τοὺς θεοὺς τοῦ ἀμορραίου ἐν οἷς ὑμεῖς κα
in quorum terra habitatis. Et noluistis audire θητε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φω
vocē meā. Venit aūt angelus dñi & sedit νῆς μου. καὶ ἦλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ ἐκάθισεν ὑπὸ τὴν
sub quercu que erat in ephra q̄ erat ioas patris familie ezri. Cūq; δρῦν τὴν οὖσαν ἐν ἐφρὰ τὴν τοῦ Ἰωὰς πατρὸς ἐζρί· καὶ
gedeon filius eius excuciebat frumēta in torculari vt fugeret gedeon filius eius excutiebat frumēta in torculari vt fugeret

a facie madiā: & apparuit ei angelus dñi: & di ἐκ προσώπου μαδιὰμ, καὶ ὤφθη αὐτῷ ἄγγελος κυρίου καὶ εἶ
xit ad eum: dñs tecū virorū fortissime. & ait. Dñs tecū viroꝝ πεν πρὸς αὐτόν, κύριος μετὰ σοῦ δυνατὸς τῇ ἰσχύι. καὶ
fortissime. Dixitq; ei gedeō. Obsecro mi dñe si dñs εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεών, ἐν ἐμοὶ κύριέ μου, καὶ εἰ ἔστιν κύ
nobiscū est: & quare inuenerūt nos oīa mala hec ριος μεθ' ἡμῶν· καὶ ἵνατί εὗρεν ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα;
& vbi sunt oīa mirabilia eius: q̄ narrauerūt pres ποῦ ἐστὶν πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ὅσα διηγήσαν
nūt nobis patres nri dicētes: nonne ex egypto edu το ἡμῖν οἱ πατέρες ἡμῶν λέγοντες, οὐχὶ ἐξ αἰγύπτου ἀνή
xit nos dñs? & nunc reputit nos dñs & tra γαγεν ἡμᾶς κύριος; καὶ νῦν ἀπώσατο ἡμᾶς κύριος καὶ πα
didit nos in manu madiā. & respexit ad eum ρέδωκεν ἡμᾶς ἐν χειρὶ μαδιὰμ· καὶ ἐπέβλεψεν πρὸς αὐτὸν ὁ
angelus dñi: & dixit ei: ambula in fortitudine hac ἄγγελος κυρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου ἐν τῇ ἰσχύι σου ταύ
& saluabis israel: ecce missi te. & dixit τῃ, καὶ σώσεις τὸν Ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε· καὶ εἶπεν
ad eū gedeon: in me dñe mi. in quo liberabo israh πρὸς αὐτὸν γεδεών, ἐν ἐμοὶ κύριέ μου ἐν τίνι σώσω τὸν Ἰσρα
el: ecce familia mea humilior in manasse: & ego ἠλ; ἰδοὺ ἡ χιλιάς μου ταπεινοτέρα ἐν μανασσῆ, καὶ ἐγώ
sum paruus in domo patris mei. & dixit ad εἰμι μικρὸς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου· καὶ εἶπεν πρὸς
eum dñs: quī ero tecum: & percuties madiā quasi αὐτὸν κύριος, ὅτι ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ πατάξεις τὴν μα
virū vnū. & dixit ad eum gedeon: si ergo inueni διὰμ ὡσεὶ ἄνδρα ἕνα· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεών, κύρι
gratiā coram te: da mihi signū q̄ tu es qui loqris ad me. Nec recedas hinc donec reuertar ad te portans sacrificiū & offerens tibi. Qui respōdit. Ego ero prestolabor aduentū tuum. Ingressus est itaq; gedeō & coxit hedum: & de farine modio azymos panes carneq; posuit in canistro & iusculum mittens in ollā: tulitq; oīa sub quercu et obtulit ei. Cui dixit angelus dei. Tolle carnes & azymos panes: & pōe supra petrā illā: & ius desuper fundē. Cūq; fecisset ita: extendit angelus dñi summitatem virge q̄ tenebat in manu & tetigit carnes & azymos: & accēsus ignis de petra & carnes azymosq; pānes cōsūpsit. Angelus autem domini euanuit ex oculis eius. Vidensq; gedeō q̄ angelus dñi esset. dixit gedeō: hei mihi dñe deus: quia vidi angelū dñi facie ad faciē. Dixitq; ei dominus. Pax tecum: ne timeas: non morieris. Edificauit ergo ibi gedeon altare dño: vocauitq; illud: dñs pax vsq; in pñtem diem. Cum adhuc esset in effra

"madiā: apparuit eī an gelus dñi & ait. "Dñs tecū viroꝝ fortissime. Dixitq; ei gedeō. Obsecro mi dñe si dñs nobiscū est: cur ergo apphendērūt nos hec oīa? Vbi sūt mirabilia eius q̄ narrauerūt pres nūa atq; dixerūt de egypto eduxit nos dominus? Nūc aūt derelquit nos dñs & tradidit in manu madiā. Respexitq; ad eū dñs & ait. Vade in hac fortitudine tua & liberabis israel de manu madiā. Scito q̄ miserim te. Quī rndens ait. Ob secro mi dñe quo libe rabo israel. Ecce familia mea infima est in manasse: & ego minus in domo pris mei. Dixitq; ei dñs. Ego ero tecum & peuties madiā quasi vnū vir. Et ille. Si inueni inquit gratiā coram te: da mihi signū q̄ tu sis qui loqris ad me. Nec recedas hinc donec reuertar ad te portans sacrificiū & offerens tibi. Qui respōdit. Ego prestolabor aduentū tuum. Ingressus est itaq; gedeō & coxit hedum: & de farine modio azymos panes carneq; posuit in canistro & iusculum mittens in ollā: tulit oīa sub quercu et obtulit ei. Cui dixit angelus dei. Tolle carnes & azymos panes: & pōe supra petrā illā: & ius desuper fundē. Cūq; fecisset ita: extendit angelus dñi summitatem virge q̄ tenebat in manu & tetigit carnes & azymos: & accēsus ignis de petra & carnes azymosq; pānes cōsūpsit. Angelus autem domini euanuit ex oculis eius. Vidensq; gedeō q̄ angelus dñi esset. dixit gedeō: hei mihi dñe deus: quia vidi angelū dñi facie ad faciē. Dixitq; ei dominus. Pax tecum: ne timeas: non morieris. Edificauit ergo ibi gedeon altare dño: vocauitq; illud: dñs pax vsq; in pñtem diem. Cum adhuc esset in effra

אבי העזרי ויהי בלילה ההוא
ויאמר לו יהוה קח את פר השור
אשר לאביך ופר השני שבע שנים
והרסת את מזבח הבעל אשר לאביך
ואת האשרה אשר עליו תכרת
ובנית מזבח ליהוה אלהיך על ראש
המעוז הזה במערכה ולקחת את הפר
השני והעלית עולה בעצי האשרה
אשר תכרת ויקח גדעון עשרה
אנשים מעבדיו ויעש כאשר דבר
אליו יהוה ויהי כאשר ירא את בית
אביו ואת אנשי העיר מעשות יומם
ויעש לילה וישבית אנשי העיר
בבקר והנה נתץ מזבח הבעל
והאשרה אשר עליו כרתה ואת הפר
השני העלה על המזבח הבנוי
ויאמרו איש אל רעהו מי עשה
הדבר הזה וידרשו ויבקשו ויאמרו
גדעון בן יואש עשה הדבר הזה
ויאמרו אנשי העיר אל יואש הוצא
את בנך ויומת כי נתץ את מזבח הבעל
וכי כרת האשרה אשר עליו ויאמר
יואש לכל אשר עמדו עליו התאם
תריבון לבעל אם אתם תושיעון אתו
אשר יריב לו יומת עד הבקר אם
אלהים הוא ירב לו כי נתץ את מזבחו
ויקרא לו ביום ההוא ירבעל לאמר
יריב בו הבעל כי נתץ את מזבחו
וכל מדין ועמלק ובני קדם נאספו
יחדו ויעברו ויחנו בעמק יזרעאל
ורוח יהוה לבשה את גדעון ויתקע
בשופר ויזעק אביעזר אחריו
ומלאכים שלח בכל מנשה ויזעק
גם הוא אחריו ומלאכים שלח באשר
ובזבולן ונפתלי ויעל לקראתם
ויאמר גדעון אל האלהים אם ישך

quęrēt familię ezri : ooo
ᵐnocte illa ooooooooo
ᵒdixitᵍ dominus ᵖ ad eū.
ᵍTolle ʳ tauru m ooooooo
ˢpris tui: ᵗ& alterū tau-
rum ᵘannorum ᵛseptem.
ʷdestruesq; ˣ aram ʸ baal
ᶻque est ᵃpatris tui : ooooo
ᵇ& ᶜⁿnemus ᵈ quod ᵉcirca
aram est ᶠsuccide: ooooooo
ᵍ& edificabis ʰaltare " do
mino ⁱdeo tuo ʲin ᵏsūmi-
tate ˡpetre ᵐhuius : ⁿsuper
quā añ sacrificiū ᵒposui-
sti: ᵖtolleſq; ᵠ taurū ʳsecūm
ˢ& offeres ᵗholocaustum
ᵘsup struē ˣlignorū ʸq; de
ᶻnemore ᵃⁿ succideris. oo
ᵇ Assūptis ergo ᶜ gedeon
ᵈdecē ᵉviris ᶠde seruis ſuis
ᵍis: ʰfecit ⁱsicut ʲpcepat ᵏei
ˡdñs. ᵐTimēs aūt ⁿdomū
ᵒpatris ſui ᵖ &ᵠhoies illíus
ʳciuitatis ˢp diem nolu
ᵗfacere: sed ᵘia ᵛnocte
ʷcōpleuit. ˣCūq; furre-
xissent ʸviri ᶻoppidi ᵃius
ᵇmane: ᶜvíderūt ᵈ destru-
ctā ᵉarā ᶠbaal ᵍhucūq; ʰfuc
císum ᵏ& ˡtaurum ooooooo
ᵐalterū ⁿipositū ᵒsup ᵖalta
re ᵠd tūc ʳedificatū erat.
ˢDixerunt q; ᵗadinuicē.
ᵘQuis ᵛhoc ʷfecit ˣooooooo
ʸCūq; pquirerēt aucto
rem facti: ᶻ dictum est.
ᵃGedeon ᵇfilius ᶜioas ᵈfe-
cit ᵉ hec omnia . ooooooo
ᶠEt dixerunt ᵍad ʰioas.
ⁱProduc ooooooooooo
ʲfiliū tuū huc: ᵏvt moria
tur: ˡquia ᵐdestruxit ⁿarā
ᵒbaal ᵖ& ᵠsuccidit ʳnemus
quibus ille ˢ respondit.
ᵗNunquid ooooooooooo
ooooooooooooooooooo
ᵘvltores estis ᵛbaal: vt pu
gnetis pro eo? ooooooooo
ʷQui ˣaduersarius ē eius
ʸmoriatur ᶻañ q; lux cra
stina vćiat. ᵃSi ᵇdeus ᶜē ᵈvi
dicet ᵉse de eo ᶠquiᵍ suffo
ditʰ arā el? ⁱ"Ex illo ʲⁿ die
ᵏvocatus ˡē gedeō ᵐhiero
baal: eo ᶜᵖ dixissetᵍ ioas:
ʳvlciscatur ˢe de eo ᵗba
al: ᵘqui ᵛ" suffodit ʷaram ej
us. Igr ˣois ʸmadiā ᶻ & a
malech ᵃ& orientales ᵇpp
ᶜcōgregati sunt ᵈ sil ᵉtran
seūtes iordanē: &ᶠ castra
metati sūt ᵍ i valle ʰiezrael
ⁱ" Spūs ʲāt ᵏdñi ˡinduit ᵐge
deō : quiⁿ clāgēs ᵒ buccia
ᵖcōuocault domū ᵠ abie
zer vt ʳ seq̄retur se. ᵃ Mi
sitq; ᵇnūcios ᶜin ynīuersū
ᵈmanasseh: quiᵉ &ᶠ ipe ᵍ se
cutus ē eū. ʰEt alios nun
cios ⁱ in aser ʲ& zabulon
ᵐ& neptalim qui ⁿ occur
rerunt ei. ᵖ Dixitq; ᵍ gede
on ʳ ad ˢ deum. ᵗ Si ooooooo

patrīs ezri. ᵗ factū est nocte illa: ᵗ dixit ei
πατρὸς τοῦ ἐζρί. καὶ ἐγενήθη τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ εἶπεν αὐ
dñs: tolle vitulū faginatū ptis tui
τῷ κύριος, λάβε τὸν μόχον τὸν σιτευτὸν τοῦ πατρός σου
ᵗ vitulū ſcdm septē ānoꝝ: ᵗ destrues
καὶ τὸν μόχον τὸν δεύτερον τὸν ἑπταετῆ, καὶ καθελεῖς τὸ βω
ram baal que est ptis tui: ᵗ nemus
σιασήριον τοῦ βααλ ὃ ἐστιν τοῦ πατρός σου, καὶ τὸ ἄλσος
qđ in illa succidēs: ᵗ edificabis
ὃ ἐπ' αὐτῷ ἐκκόψεις, καὶ οἰκοδομήσεις τὸ θυσιαστήριον κυ
mino deo tuo qui apparuit tibi in ſmilitudine mōtis
ρίῳ τῷ θεῷ σου τῷ ὀφθέντι σοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους
minoꝝ huius in acie: ᵗ accipies cū vitulo
μαζῶ τούτου ἐν τῇ παρατάξει, καὶ λήψῃ σὺν τῷ μόχῳ τῷ
secūdo: ᵗ offeres holocaustū in lignis ne
δευτέρῳ, καὶ ἀνοίσεις ὁλοκαύτωμα ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ ἄλ
mozis quē succides. ᵗ assūpsit gedeon decē viros de
σους οὓς ἐκκόψεις. καὶ ἔλαβε γεδεὼν δέκα ἄνδρας ἀπὸ
seruis suis: ᵗ fecit sicut locutus est ad e
τῶν δούλων αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν καθὼς ἐλάλησεν πρὸς αὐ
um dñs. ᵗ factū est postꝰ timuit domū
τὸν κύριος. καὶ ἐγένετο ὡς ἐφοβήθη τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐ
patris ſui ᵗ viros ciuitatis vt nō faceret die: ᵗ
τοῦ καὶ τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως τοῦ μὴ ποιῆσαι ἡμέρας, καὶ
fecit ⁻ nocte. ᵗ mane surrexerūt viri oppidi ubi
ἐποίησεν νυκτός. καὶ ὠρθρισαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως τὸ
culo: ᵗ ecce destructa ara baal:
πρωΐ, καὶ ἰδοὺ κατεσκαμμένον τὸ θυσιαστήριον τοῦ βααλ,
ᵗ lucus q̄ in ipſa succīsus: ᵗ vitulus ſaginā
καὶ τὸ ἄλσος τὸ ἐπ' αὐτῷ ἐκκεκομμένον, καὶ ὁ μόχος ὁ σιτευ
tus oblatus in holocaustū ſup altare edi
τὸς ἀνηνεγμένος εἰς ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ᾠκο
ficatū. ᵗ dixit vir ad ꝛ socios ſuos: quis
δομημένον. καὶ εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, τίς
fecit rem hanc? ᵗ pquirebāt ᵗ interrogabāt.
ἐποίησεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο; καὶ ἀνήτασαν καὶ ἐξεζήτουν.
ᵗ dixerūt: gedeon filius ioas fecit hoc. ᵗ direxit
καὶ εἶπαν, γεδεὼν υἱὸς ἰωὰς ἐποίησεν τοῦτο. καὶ εἶπαν
viri vrbis ad ioas: produc filiū tuū:
οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς ἰωάς, ἐξάγαγε τὸν υἱόν σου,
ᵗ morietur: qñ destruxit ārā ba
καὶ ἀποθανεῖται, ὅτι κατέσκαφεν τὸ θυσιαστήριον τοῦ βα
al: ᵗ qñ succidit nemus qđ in illa. ᵗ dixit ioas
αλ, καὶ ὅτι ἐκκοφεν τὸ ἄλσος τὸ ἐπ' αὐτῷ. καὶ εἶπεν ἰωὰς
ad viros qui surrexerūt cōtra se: numqđ vos
πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπαναστάντας ἐπ' αὐτόν, μὴ ὑμεῖς
nunc vltores estis pro baal: vel vos liberatis eū: qui ad
νῦν δικάζεσθε περὶ τοῦ βααλ; ἢ ὑμεῖς σώζετε αὐτόν; ὃς ἂν
uersari ᵗ est et moriatur vſq; ad mane. ſi deus ipſe est:
ἀντιδικήσῃ αὐτῷ ἀποθανέτω ἕως πρωΐ. εἰ θεός ἐστιν, ἐκ
vindicabit se ipſum: qñ ſuffodit aram eius.
δικησάτω ἑαυτόν, ὅτι κατέσκαφεν τὸ θυσιαστήριον αὐτοῦ.
ᵗ vocauit illa in die illa hieroboal dicēs: forti
καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἱεροβοὰλ λέγων, δικα
tudiciale baal: qñ ſuffodit aram eius. ᵗ
σήριον τῷ βααλ, ὅτι κατέσκαφεν τὸ θυσιαστήριον αὐτοῦ. καὶ
ois madiā ᵗ amalec ᵗ filij orientis cōgregati sūt
πᾶσα μαδιὰμ καὶ ἀμαλὴκ καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν συνήχθησαν
simul: ᵗ trāsierūt ᵗ castrametati sunt in val
ἐπιτοαυτό, καὶ διέβησαν καὶ παρενεβάλοσαν ἐν τῇ κοιλά
le iezrael. ᵗ spūs dñi fortificauit gedeon: ᵗ
δι Ἰεζραέλ. καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐνεδυνάμωσεν τὸν γεδεών, καὶ
clanxit in buccina: ᵗ clamauit abiezer post eum.
ἐσάλπισεν ἐν κερατίνῃ, καὶ ἐβόησεν Ἀβιεζὲρ ὀπίσω αὐτοῦ.
ᵗ nuncios misit in oī manasse: ᵗ clamauit
καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν ἐν παντὶ μανασσῆ, καὶ ἐβόησεν
ᵗ ipse post eū. ᵗ nuncios misit in aser
καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν ἐν ἀσὴρ
ᵗ in zabulon ᵗ in nephtali. ᵗ ascēderūt in. occur
καὶ ἐν ζαβουλὼν καὶ ἐν νεφθαλί. καὶ ἀνέβησαν εἰς ἀπάν
sum eius. ᵗ dixit gedeon ad deū: ſi
τησιν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν γεδεὼν πρὸς τὸν θεόν, εἰ ooo

ſaluū facis in manu mea israel quemadmodū locutus es:
σώζεις ἐν τῇ χειρί μου τὸν Ἰσραὴλ ὃν τρόπον ἐλάλησας,
ecce ego pono vellus lane in
ἰδοὺ ἐγὼ ἀστερίδομαι τὸν πόκον τῶν ἐρίων ἐν τῷ
area. ᵗ si ros fuerit sup vellus solū ᵗ sup
ἅλωνι. καὶ ἐὰν δρόσος γένηται ἐπὶ τὸν πόκον μόνον καὶ ἐπὶ
oēm trā siccitas: ᵗ sciam q liberabis in ma
πᾶσαν τὴν γῆν ἐμφασίᾳ, καὶ γνώσομαι ὅτι σώσεις ἐν χεί
nu mea israel sicut locutus es. ᵗ factū est i
ρί μου τὸν Ἰσραὴλ ὃν τρόπον ἐλάλησας. καὶ ἐβόητο οὕ
ta. ᵗ mane surrexit gedeō postridie ᵗ expressit vel
τως. καὶ ὠρθρισεν γεδεὼν τὴν ἐπαύριον καὶ ἀπεπίασεν τὸν πό
lus ᵗ defluxit ros ex vellere plena concha a
κον καὶ ἀπέσαξε δρόσος ἐκ τοῦ πόκου πλήρης λεκάνη ὕδ
qua. ᵗ dixit gedeon ad deū: ne irascatur
ατος. καὶ εἶπεν γεδεὼν πρὸς τὸν θεόν, μὴ ὀργισθήτω ὁ
furor tuus in me: ᵗ loquar adhuc semel ᵗ tentabo
θυμός σου ἐν ἐμοί, καὶ λαλήσω ἔτι ἅπαξ καὶ πειράσω
adhuc semel in vellere: ᵗ fiat vltra siccitas sup
ἔτι ἅπαξ ἐν τῷ πόκῳ, καὶ γενηθήτω ἔτι ἐμφασία ἐπὶ τὸν
vellus solū: sup ūt oēm trā fiat ros. ᵗ
πόκον μόνον, ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν γενηθήτω δρόσος. καὶ
fecit deus sic in nocte illa: ᵗ facta est sic
ἐποίησεν ὁ θεὸς οὕτως ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐβόητο ἐμφα
citas sup vellus solū: sup ūt oēm trā fu
σία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον, ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐγέ
it ros.
νετο δρόσος.

Ca. 7.

ΘΕ mane cōsurrexit hierobaal ipse est gedeon ᵗ ois
Καὶ ὠρθρισεν Ἱεροβοὰλ αὐτός ἐστιν γεδεὼν καὶ πᾶς
pplus q̄ cū ipso: ᵗ castrametati sūt sup fontē ared:
ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ πηγὴν ἁρέδ,
ᵗ castra madiā erāt illi a septētrīoe a col
καὶ παρεμβολὴ μαδιὰμ ἦν αὐτῷ ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ βου
le abor in valle. ᵗ dixit dñs ad ge
νοῦ τοῦ ἄβωρ ἐν τῇ κοιλάδι. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς τὸν γε
deon: multus ppls q̄ tecum ītaq; nō tradā ego
δεών, πολὺς ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ ὥστε μὴ παραδοῦναί με
madiā in manu illoꝝ: ne forte glorietur israel
τὴν μαδιὰμ ἐν χειρὶ αὐτῶν, μή ποτε καυχήσηται Ἰσραὴλ
cōtra me dicēs: manus mea liberauit me. ᵗ dixit dñs ad
ἐπ' ἐμὲ λέγων, ἡ χείρ μου ἔσωσέν με. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς
eum: ꝛloquere in aures ppli dicēs: qui formido
αὐτόν, λάλησον εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ λέγων, τίς ὁ φοβού
losus ᵗ timidus: reuertatur. ᵗ recesserūt de
μενος καὶ δειλός, ἀποστραφήτω. καὶ ἐξῴρμησαν ἀπὸ τοῦ
mōte galaad ᵗ reuersi sunt de ppło vigi
ὄρους τοῦ γαλαάδ καὶ ἀπεστράφησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ εἴκο
ti ᵗ ouo milia: ᵗ decē milia remāserūt.
σι καὶ δύο χιλιάδες, καὶ δέκα χιλιάδες ὑπελείφθησαν.
ᵗ dixit dñs ad gedeō: adhuc ppłs multus: de
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεών, ἔτι ὁ λαὸς πολύς, κατάγα
duc eos ad aquā: ᵗ pbabo illos tibi ibi. ᵗ
γε αὐτοὺς εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ δοκιμῶ αὐτοὺς σοι ἐκεῖ. καὶ
erit quem dixero ad te: hic ibit tecum: ip
ἔσται ὃν ἂν εἴπω πρός σε, οὗτος πορευσέσθω μετὰ σοῦ, αὐ
se ibit tecum. ᵗ oēm quem dixero q non
τὸς πορευσέσθω μετὰ σοῦ. καὶ πᾶς ὃν ἂν εἴπω ὅτι οὐ
ibit tecum: ᵗ ipse nō ibit. ᵗ de
πορευσέσθω μετὰ σοῦ, καὶ αὐτὸς οὐ πορευσέσθω. καὶ κατεβί
duxit pplm in aquā. ᵗ dixit dñs ad gede
βασεν τὸν λαὸν εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδε
on: ois qui lāberit lingua sua ex aqua sic
ών, πᾶς ὃς ἂν λάψῃ τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὕδατος ὡς
labuerit canis: statues eū seorsum. ᵗ ois q̄
ἂν λάψῃ ὁ κύων, στήσεις αὐτὸν καταμόνας. καὶ πᾶς ὃς
flexerit in genua sua ꝛ bibat: separabis
ἂν κάμψῃ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ τοῦ πιεῖν, μιτασήσεις
eum seorsum. ᵗ fuit numerus ois eoꝝ q̄ lāberūt
αὐτὸν καθ' αὐτόν. καὶ ἐγένετο ἀριθμὸς πᾶς τῶν λαφάντων
in lingua sua trecēti
ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν τριακόσιοι ooooooooo

	Pūtiua.he.	Trāsla.B.Wie.	Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.
	אִישׁ וְכָל יֶתֶר הָעָם פָּרְשׁוּ עָל בְּרֵכֵיהֶם	"viri: tois aũt reliq mul	viri: τ οἱς reliquus ppō sterūt in ge
	לְשִׁתּוֹת מָיִם וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל גִּדְעוֹן אֲשֶׁר	titudo flexo poplite bi	ἄνδρες, καὶ πᾶς ὁ ἐπίλοιπος τοῦ λαοῦ ἐκαμψαν ἐπὶ τὰ γό
	יָלַקְתִּי בְּלְשׁוֹנוֹ כַּאֲשֶׁר יָלַק הַכֶּלֶב יַצִּיב	berat. Et ait dñs ad ge	νατα αὐτῶν τοῦ πιεῖν ὕδωρ. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεών,
	אֹתוֹ לְבַדָּד וְכֹל אֲשֶׁר יִכְרַע עַל בִּרְכָּיו לְשָׁתוֹת	deō. In trecētis vīris q	κατα αὐτῶν τοῦ πιεῖν ὕδωρ· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεών,
	וַיִּהְיוּ הַשֹּׁלְחִים אֶת יָדָם אֶל פִּיהֶם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	labuerūt aqs liberabo	ἐν τοῖς τριακοσίοις ἀνδράσιν τοῖς λάψασιν σώσω ὑμᾶς,
	אִישׁ וְכָל יֶתֶר הָעָם כָּרְעוּ עַל בִּרְכֵיהֶם לִשְׁתּוֹת	vos & tradã illa in manu tua.	τ tradã madiã. in manu tua. τ οἱς ppō reuer
	מָיִם וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל גִּדְעוֹן בְּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת	madiã: dis aũt reliqua	κὰι δώσω τὴν μαδιὰμ ἐν χερί σου. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐπορ
	הָאִישׁ הַלֹּקִים אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וְנָתַתִּי אֶת מִדְיָן	mltitudo reuertatur in	ευέσθω ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· καὶ ἔλαβεν τὸν ἐτοιμα
	בְּיָדֶךָ וְכָל הָעָם יֵלְכוּ אִישׁ לִמְקוֹמוֹ	locũ suũ. Sūptis itaq p	σίαν τοῦ λαοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν καὶ τὰς κερατίνας αὐτῶν,
	וַיִּקְחוּ אֶת צֵדָה הָעָם בְּיָדָם וְאֶת	numero cibariis & tu	τ οἶκον ἀνδρὸς ἰσραὴλ ἐξαπέστειλεν εἰς τὸ σκηνωμα αὐτ.
	שׁוֹפְרֹתֵיהֶם וְאֶת כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל	bis: om reliquã multi	at trecentos vīros sumpsit. at castra ma
	שִׁלַּח אִישׁ לְאָהֳלָיו וּבִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת	tudinē abire pcepit ad	τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν· ἡ δὲ παρεμβολὴ μα
	הָאִישׁ הֶחֱזִיק וְמַחֲנֵה מִדְיָן הָיָה לוֹ	tabernacla sua et ipe cū	diam erãt ibi subtus in valle. τ factũ est in no
	מִתַּחַת בָּעֵמֶק וַיְהִי בַּלַּיְלָה וַיהוָה אָמַר	trecētis vīris se certami	διὰμ ἦν αὐτοῦ ὑποκάτωθεν ἐν τῇ κοιλάδι· καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυ
	אֵלָיו קוּם רֵד בַּמַּחֲנֶה כִּי נְתַתִּיו בְּיָדֶךָ וְאִם יָרֵא אַתָּה	nu dedit. Castra aũt ma	κτὶ ἐκείνῃ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν κύριος, ἀνάστα κατάβηθι εἰς τὴν
	לָרֶדֶת רֵד אַתָּה וּפוּרָה נַעֲרְךָ אֶל	diã erãt subter in valle.	castra: σὺ καὶ φαρὰ ὁ παιδάριον σου
	הַמַּחֲנֶה וְשָׁמַעְתָּ מַה יְדַבֵּרוּ וְאַחַר	Eadẽ nocte dixit dñs	τη castra: τ audies dã loquitur. τ post hec
	תֶּחֱזַקְנָה יָדֶיךָ וְיָרַדְתָּ בַּמַּחֲנֶה וַיֵּרֶד	ad eũ. Surge & descẽ	εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ ἀκούσῃ τί λαλοῦσιν· καὶ μετὰ ταῦ
	הוּא וּפוּרָה נַעֲרוֹ אֶל קְצֵה הַחֲמֻשִׁים	de in castra: quia tradi	cōfortabũtur manus tue: & securior ad hostiũ ca
	אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה וְהִנֵּה צְלוּל לֶחֶם	di eos in manu tua. Sin	stra & descẽdes. Descẽdit ergo & phara puer
	שְׂעֹרִים מִתְהַפֵּךְ בְּמַחֲנֵה מִדְיָן וְאֹהֶל	aũt solus ire formidas	eius in partẽ castrorũ:
	וַיַּכֵּהוּ וַיִּפֹּל וַיַּהֲפְכֵהוּ לְמַעְלָה וְנָפַל הָאֹהֶל	descẽdat tecum phara	vbi erãt armatorũ vigi
	וַיֹּאמֶר אֵין זֹאת בִּלְתִּי אִם חֶרֶב	puer tuus. Et cum audie	lie. Madian aũt & ama
	גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ אִישׁ יִשְׂרְאֵל נָתַן	ris qd loquãtur: tũc cō	lech & oēs oriẽtales po
	הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ אֶת מִדְיָן וְאֶת כָּל	fortabũtur manus tue:	pulifusi iacebãt in valle
	הַמַּחֲנֶה וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ גִּדְעוֹן אֶת מְסַפֵּר	& securior ad hostiũ ca	vt locustarũ multitudo
	הַחֲלוֹם וְאֶת שִׁבְרוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיָּשָׁב	stra descẽdes. Descẽdit	Gameli aũt innumera
	אֶל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר קוּמוּ כִּי	ergo ipe & phara puer	biles erãt: sicut arena q
	נָתַן יְהוָה בְּיֶדְכֶם אֶת מַחֲנֵה מִדְיָן	eius in partẽ castrorũ:	iacet in littore maris. Cũ
	וַיַּחֲלֹק שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ שְׁלֹשָׁה	vbi erãt armatorũ vigi	venisset gedeō narra
	רָאשִׁים וַיִּתֵּן שׁוֹפָרוֹת בְּיַד כֹּל בְּנֵי	lie. Madian aũt & ama	bat aliqs somniũ. pxi
	קֶדֶם וְנַבְלֵים וְכַדֵּי הָרֵקִים בְּתוֹךְ הַכַּדִּים	lech & oēs oriẽtales po	mo suo: & in hũc modũ
	וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם כְּמֹנִי תִרְאוּ וְכֵן	pulifusi iacebãt in valle	referebat qd viderat.
		vt locustarũ multitudo	Vidi somniũ & videba
		Gameli aũt innumera	tur mihi quasi subcine
		biles erãt: sicut arena q	ricius panis ex ordeo
		iacet in littore maris. Cũ	volui: & in castra ma
		venisset gedeō narra	diam descendere: cuiq
		bat aliqs somniũ. pxi	peruenisset ad taberna
		mo suo: & in hũc modũ	culum percussit illud at
		referebat qd viderat.	q subuertit: & terre fun
		Vidi somniũ & videba	ditus coequauit. Respō
		tur mihi quasi subcine	dit is cui loquebatur.
		ricius panis ex ordeo	Non est hoc aliud nisi
		volui: & in castra ma	gladius gedeonis filii
		diam descendere: cuiq	ioas viri israelitę. Tra
		peruenisset ad taberna	didit enim dominus in
		culum percussit illud at	manus eius madian
		q subuertit: & terre fun	& omnia castra eius.
		ditus coequauit. Respō	Cumq audisset gedeō
		dit is cui loquebatur.	somnium & interpre
		Non est hoc aliud nisi	tationem eius adorauit
		gladius gedeonis filii	& reuersus est ad castra
		ioas viri israelite. Tra	israel: & ait. Surgite
		didit enim dominus in	tradidit enim dñs in
		manus eius madian	manus nias castra ma
		& omnia castra eius.	dian. Diuisitq trecen
		Cumq audisset gedeō	tos vros in tres partes
		somnium & interpre	& dedit tubas in manu
		tationem eius adorauit	bus eorum: lagenasq
		& reuersus est ad castra	vacuas ac lãpades in
		israel: & ait. Surgite	medio lagenarũ. Et di
		tradidit enim dñs in	xit ad eos. Quod me fa
		manus nias castra ma	cere videritis: hoc
		dian. Diuisitq trecen	
		tos vros in tres partes	
		& dedit tubas in manu	
		bus eorum: lagenasq	
		vacuas ac lãpades in	
		medio lagenarũ. Et di	
		xit ad eos. Quod me fa	
		cere videritis: hoc	

	Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina.	Trāsla.B.Wie.	Ter.heb.Judi.ca.viij.	Pūtiua.heb.
	facietis. τ ego ecce ingredior in medio ca	facite. Ingrediar ptem	תַּעֲשׂוּ וְהִנֵּה אָנֹכִי בָּא בְּקִצֵּה הַמַּחֲנֶה	עָשָׂה בֹּא
	ποιήσετε· καὶ ἐγὼ ἰδοὺ εἰσπορεύομαι ἐν μέσῳ τῆς πα	castrorum & quod fecero sectami	וְהָיָה כַּאֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה כֵּן תַּעֲשׂוּן	
	ρεμβολῆς, καὶ ἔσται ὡς ἂν ποιήσω οὕτως ποιήσετε· καὶ σαλ	ni. Quãdo psonuerit tu	וְתָקַעְתִּי בַּשּׁוֹפָר אֲנִי וְכָל אֲשֶׁר	שָׁפַר
	πιοῦσι buccina ego τ oēs qui mecum: τ clan	bam manu mea: vos quoq	אִתִּי וְתָקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָרוֹת גַּם אַתֶּם	
	γεῖτε τὰς κερατίνας καὶ ὑμεῖς κύκλῳ ὅλης τῆς παρεμ	per castrorum circuitum p clangite &	סְבִיבוֹת כָּל הַמַּחֲנֶה וְאִמַּרְתֶּם לַיהוָה	סָבַב
	βολῆς, καὶ ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ καὶ τῷ γεδεών. καὶ εἰσῆλθεν	conclamate domino &	וְלִגְדְעוֹן וַיֵּצֵא גִּדְעוֹן וּמֵאָה אִישׁ	בֹּא
	gedeon τ cētum viri qui cū eo in parte castro	gedeōi. Ingressusq	אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּקִצֵּה הַמַּחֲנֶה רֹאשׁ	
	rum in ipsius custodia media: verū fusci	est gedeō & trecẽti viri	הָאַשְׁמֹרֶת הַתִּיכֹנָה אַךְ הֵקִם הֵקִימוּ	אַשְׁמֹרֶת תִּיכֹן
	βολῆς ἀρχομένης τῆς φυλακῆς τῆς μεσούσης, πλὴν ἐγέρ	qerãt cū eo. Et ipm ca	אֶת הַשְּׁמִרִים וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת	קוּם תָּקַע
	ται οἱ ἐξεκοίμησαν τοὺς φυλάσσοντας· καὶ ἐσάλπισαν ταῖς κερατί	strorũ incipiẽtibus vi	וְנִפּוֹץ הַכַּדִּים אֲשֶׁר בְּיָדָם וַיִּתְקְעוּ	נָפַץ
	νις οἱ ἐξέτινάξαν τὰς ὑδρίας τὰς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν,	gere: & cōplodere inter se la	שְׁלֹשֶׁת הָרָאשִׁים בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיְשַׁבְּרוּ	שָׁבַר
	τ clamarerũt tres principat buccinis: τ cō	genas. Cũq p gyrũ ca	הַנְּדִים בִּשְׂמֹאלָם וְיָד וַיִּקְעוּ שְׁמְאלָם	תָּקַע שְׂמֹאל
	σὰ ἐσάλπισαν αἱ τρεῖς ἀρχαὶ ταῖς κερατίναις, καὶ συ	strorũ in tribus pfona	לַיָּמִין וּבִיָּד יְמִינָם לְהַשּׁוֹפָרוֹת	יָמִין
	fregerũt hydrias: τ corripuerũt gladius	rent locis & hydrias cõfregisset te	וַיִּתְקְעוּ וַיִּקְרְאוּ חֶרֶב לַיהוָה וְלִגְדְעוֹן	תָּקַע קָרָא
	ὑτρίψαν τὰς ὑδρίας, καὶ ἐλάβοντο ἐν τῇ χειρὶ τῇ ἀριστερᾷ	nuerũt ministris mãibus	וַיַּעַמְדוּ אִישׁ תַּחְתָּיו סָבִיב לַמַּחֲנֶה	עָמַד תַּחַת סָבִיב
	fua lampadas: τ in dextra coꝝ bucci	lãpades & de extris fontes tubas con	וַיָּרָץ כָּל הַמַּחֲנֶה וַיָּרִיעוּ וַיָּנוּסוּ וַיִּתְקְעוּ	רוּץ
	αὐτῶν τῶν λαμπάδων, καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατί	clamauerũtq gladius	שְׁלֹשׁ מֵאוֹת בַּשּׁוֹפָר וַיָּשֶׂם יְהוָה	שָׂם
	ne ad clangendũ. τ exclamauerũt gladius duo τ	dñi & gedeonis:	אֶת חֶרֶב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ וּבְכָל הַמַּחֲנֶה	
	τὰ τοῦ σαλπίζειν· καὶ ἀνέκραξαν ῥομφαία τῷ κυρίῳ καὶ	states' singuli loco suo	וַיָּנָס הַמַּחֲנֶה עַד בֵּית הַשִּׁטָּה צְרֹרָתָה	
	gedeon. τ steterũt singulus in loco suo in circuitu ca	p circuitũ castrorũ hos	עַד שְׂפַת אָבֵל מְחוֹלָה עַל טַבָּת וַיִּצָּעֵק	שְׂפָה צָעַק
	τῷ γεδεών· καὶ ἔστησαν ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν κύκλῳ τῆς πα	tilium. Oia itaq castra	אִישׁ יִשְׂרָאֵל מִן נַפְתָּלִי וּמִן אָשֵׁר	
	στρος. τ cucurrerũt oia castra τ significauerũt:	turbata sũt & vociferãtes vlulãtesq fugerunt.	וּמִן כָּל מְנַשֶּׁה וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי מִדְיָן	בְּרַךְ
	ρεμβολῆς καὶ ὠδράμον πᾶσα ἡ παρεμβολὴ καὶ ἐσήμαναν,	Et nihilominus insiste	וּמִכָּל אֲשֵׁר וּמִכָּל נַפְתָּלִי וַיִּזָּעֲקוּ אַחֲרֵיהֶם	לָאַר
	τ fugerũt. τ clamerũt trecente buccine. τ	bãt trecenti viri buccinis psonãtes. Immisitq	לֵאמֹר רְדוּ לִקְרַאת מִדְיָן וְלִכְדוּ	יָרַד
	κὰι ἔφυγον· καὶ ἐσάλπισαν οἱ τριακόσιαι κερατίναι· καὶ	dñs gladiũ i omnibus	לָהֶם אֶת הַמַּיִם עַד בֵּית בָּרָה וְאֶת	
	posuit dñs gladiũ viri in proximo suo τ in	castris & mutua se cede	הַיַּרְדֵּן וַיִּצָּעֵק כָּל אִישׁ אֶפְרַיִם	
	ἔθετο κύριος μάχαιραν ἀνδρὸς ἐν τῷ πλησίον αὐτοῦ· καὶ ἐν	rũt fugientes vsq ad bethseca & crepidem	וַיִּלְכְּדוּ אֶת שְׁנֵי שָׂרֵי מִדְיָן אֶת	שָׁנָה שָׂרַי
	olus castra. τ fugerũt castra. vsq ad	abelmeulã & thebbath.	עֹרֵב וְאֶת זְאֵב וַיַּהַרְגוּ אֶת עֹרֵב	הָרַג
	ὅλη τῇ παρεμβολῇ· καὶ ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ ἕως τῆς	Gõdamãtes aũt viri israel de neptali & afer & omñi manasse perse	עַל צוּר עֹרֵב וְאֶת זְאֵב הָרְגוּ בְּיִקְבֵ	
	bethaserra. τ tuerũt cõgregati vsq ad crepidine abelmeula	q̃bãtur madiã. Misitq gedeõ nũcios in omne	זְאֵב וַיִּרְדְּפוּ אֶל מִדְיָן וְרֹאשׁ עֹרֵב וּזְאֵב	יָרַד
	βαθασερρᾶ. καὶ ἂν συναγάγωσιν ὕως χείλους ἀβελμεουλα	monte effrai dicẽs. De	הֵבִיאוּ אֶל גִּדְעוֹן מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן	
	τ in tabath. τ clamauit vir israel de nephthalim	scẽdite & occurrite madiã:	Cap. viij.	
	καὶ ἐπὶ ταβαθ· καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐκ νεφθαλίμ	& occupate aqs vsq	וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ	אָמַר
	τ ex aser, τ de omni manasse: τ perfecutisũt post	bethbera: & atq iordanẽ.	אֶפְרַיִם מַה הַדָּבָר הַזֶּה עָשִׂיתָ לָנוּ	עָשָׂה
	καὶ ἐξ ἀσὴρ καὶ ἐκ παγὸς μανασσῆ, καὶ κατεδίωξαν ὀπί	Clamauitq os dñs gladiũ	לִבְלְתִּי קְרֹאתְךָ לָנוּ כִּי הָלַכְתָּ לְהִלָּחֵם	לֵחֵם
	madiã. τ nũcios misit gedeon in oĩn mõte	i omnibus castris. τ fugerũt castra. vsq ad	בְּמִדְיָן וַיָּרִיבוּ אִתּוֹ בְּחָזְקָה	רוּב
	σω μαδιάμ. καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν γεδεὼν ἐν παντὶ ὄρει	ola tũ tra. τ fugerũt castra. vsq ad		
	ephraim dicẽs: descẽdite in occurſum madiã: & oc	bethasserra. τ tuerũt cõgregati vsq ad crepidinẽ abelmeula		
	ἐφραὶμ λέγων, καταβάντε εἰς συνάντησιν μαδιάμ, καὶ κα	βαθασερρᾶ. καὶ ἂν συναγάγωσιν ὕως χείλους ἀβελμεουλα		
	cupate vobis aquã vsq ad bethbera & iordanẽ.	τ in tabath. τ clamauit vir israel de nephthalim		
	ταλάβετε ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ ἕως βαιθβηρὰ καὶ τὸν ἰορδάνην.	καὶ ἐπὶ ταβαθ· καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐκ νεφθαλίμ		
	τ clamauit oĩs vir ephraim τ occupauerũt si	τ ex aser, τ de omni manasse: τ perfecutisũt post		
	καὶ ἐβόησεν πᾶς ἀνὴρ ἐφραὶμ καὶ προκατελάβοντο ἕως	καὶ ἐξ ἀσὴρ καὶ ἐκ παγὸς μανασσῆ, καὶ κατεδίωξαν ὀπί		
	bi aquã vsq ad bethbera τ iordanẽ. τ ceperũt hẽdẽrũt	madiã. τ nũcios misit gedeon in oĩn mõte		
	τοῖς ὕδωρ ἕως βαιθβηρὰ καὶ τὸν ἰορδάνην· καὶ συνέλαβον	σω μαδιάμ. καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν γεδεὼν ἐν παντὶ ὄρει		
	duos principes madiã oreb τ zeb: τ inter	ephraim dicẽs: descẽdite in occurſum madiã: & oc		
	τοὺς δύο ἄρχοντας μαδιὰμ τὸν ὀρὴβ καὶ τὸν ζὴβ, καὶ κατε	cupate vobis aquã vsq ad bethbera & iordanẽ.		
	fecerũt oreb in oĩt oreb: τ zeb interfecerũt in	ταλάβετε ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ ἕως βαιθβηρὰ καὶ τὸν ἰορδάνην.		
	ὑτρεναν τὸν ὀρὴβ ἐν σουρ ὠφὰβ, καὶ τὸν ζὴβ ἀπέκτειναν ἐν	τ clamauit oĩs vir ephraim τ occupauerũt si		
	torculari zeb. τ perfecutisũt madiam: τ ca	καὶ ἐβόησεν πᾶς ἀνὴρ ἐφραὶμ καὶ προκατελάβοντο ἕως		
	ἰακὶβ ζὴβ· καὶ κατεδίωξαν τὴν μαδιὰμ, καὶ τὴν κε	bi aquã vsq ad bethbera τ iordanẽ. τ ceperũt hẽdẽrũt		
	put oreb τ zeb portauerũtq ad gedeon ex trans	τοῖς ὕδωρ ἕως βαιθβηρὰ καὶ τὸν ἰορδάνην· καὶ συνέλαβον		
	φαλὴν ἀρὴβ καὶ ζὴβ ἤνεγκαν πρὸς γεδεὼν ἐκ τοῦ πε	duos principes madiã oreb τ zeb: τ inter		
	iordanẽ.	τοὺς δύο ἄρχοντας μαδιὰμ τὸν ὀρὴβ καὶ τὸν ζὴβ, καὶ κατε		
	ραν τοῦ ἰορδάνου. Ca. i.	fecerũt oreb in oĩt oreb: τ zeb interfecerũt in		
	Θ dixit ad eũ vir ephzaim: qđ ver	ὑτρεναν τὸν ὀρὴβ ἐν σουρ ὠφὰβ, καὶ τὸν ζὴβ ἀπέκτειναν ἐν		
	καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἀνὴρ ἐφραὶμ, τί τὸ ῥῆ	torculari zeb. τ perfecutisũt madiam: τ ca		
	bi hoc qđ fecisti nobis vt nõ vocares nos cum p	ἰακὶβ ζὴβ· καὶ κατεδίωξαν τὴν μαδιὰμ, καὶ τὴν κε		
	μα τοῦτο ὃ ἐποίησας ἡμῖν τοῦ μὴ καλέσαι ὑμᾶς ὅτε ἐξε	put oreb τ zeb portauerũt ad gedeon ex trans		
	geres ad pugnãdũ contra madiam: τ obturgabãt eum	φαλὴν ἀρὴβ καὶ ζὴβ ἤνεγκαν πρὸς γεδεὼν ἐκ τοῦ πε		
	ὠφείλῃς πολεμῆσαι ἐν τῇ μαδιάμ; καὶ ἐκρίνοντο με	iordanẽ.		
	τ' αὐτοῦ κραταιῶς.	ραν τοῦ ἰορδάνου.		

Pūtina.he.Ter.heb.Judi.cap.viii. | Trāsla.B.Hie. | Trās.Gre.lxx.cū interp.latina

Ter.heb.Judi.ca.viij.Pūtina.heb. | Trāsla.B.Hie. | Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina.

בֵּית מִלּוֹא וְיֵלְכוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת אֲבִימֶלֶךְ
לְמֶלֶךְ עִם אֵלוֹן מַצֵּב אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם:
וַיַּגִּידוּ לְיוֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲמֹד רֹאשׁ
כֻּל נְשֵׂא קוֹל הַר גְּרִזִים וַיִּשָּׂא קֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר
לָהֶם שִׁמְעוּ אֵלַי בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְיִשְׁמַע
אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים הָלוֹךְ הָלְכוּ הָעֵצִים
לִמְשֹׁחַ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לַזַּיִת
מָלְכָה עָלֵינוּ: וַיֹּאמֶר לָהֶם הַזַּיִת
חָדַלְתִּי אֶת דִּשְׁנִי אֲשֶׁר בִּי יְכַבְּדוּ
אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל
הָעֵצִים: וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַתְּאֵנָה לְכִי
אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ: וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתְּאֵנָה
הֶחְדַּלְתִּי אֶת מָתְקִי וְאֶת תְּנוּבָתִי
הַטּוֹבָה וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל הָעֵצִים:
וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַגֶּפֶן לְכִי אַתְּ מָלְכִי
עָלֵינוּ: וַתֹּאמֶר לָהֶם הַגֶּפֶן הֶחְדַּלְתִּי
אֶת תִּירוֹשִׁי הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים
וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל הָעֵצִים: וַיֹּאמְרוּ
כָל הָעֵצִים אֶל הָאָטָד לֵךְ אַתָּה מְלֹךְ
עָלֵינוּ: וַיֹּאמֶר הָאָטָד אֶל הָעֵצִים
אִם בֶּאֱמֶת אַתֶּם מְשִׁחִים אֹתִי לְמֶלֶךְ
עֲלֵיכֶם בֹּאוּ חֲסוּ בְּצִלִּי וְאִם אֵין
תֵּצֵא אֵשׁ מִן הָאָטָד וְתֹאכַל אֶת אַרְזֵי
הַלְּבָנוֹן: וְעַתָּה אִם בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים
עֲשִׂיתֶם וְתַמְלִיכוּ אֶת אֲבִימֶלֶךְ וְאִם
טוֹבָה עֲשִׂיתֶם עִם יְרֻבַּעַל וְעִם בֵּיתוֹ
וְאִם כְּמַעֲשֵׂה יָדָיו עֲשִׂיתֶם לוֹ: אֲשֶׁר
נִלְחַם אָבִי עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁלֵךְ אֶת נַפְשׁוֹ
מִנֶּגֶד וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד מִדְיָן: וְאַתֶּם
קַמְתֶּם עַל בֵּית אָבִי הַיּוֹם וַתַּרְגוּ
אֶת בָּנָיו שִׁבְעִים אִישׁ עַל אֶבֶן אֶחָת
וַתַּמְלִיכוּ אֶת אֲבִימֶלֶךְ בֶּן אֲמָתּוֹ עַל
בַּעֲלֵי שְׁכֶם כִּי אֲחֵיכֶם הוּא: וְאִם
בַּאֲמֶת וּבְתָמִים עֲשִׂיתֶם עִם יְרֻבַּעַל
וְעִם בֵּיתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה שִׂמְחוּ בַּאֲבִימֶלֶךְ
וְיִשְׂמַח גַּם הוּא בָּכֶם: וְאִם אַיִן תֵּצֵא

domus maalo: & abiẽt & regẽ fecerũt q̃
ó dixo˜ maccalo, καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἐβασίλευσαν ὸν ἀ˜
bimelech regẽ iuxta querc̃ statiõis q̃ in Si
Βιμέλεχ βασιλέα πρὸς τ̃ βαλάνω τῆς στάσεως τῆς ἐν σι
chem. & reuocauerũt forthã: & abiẽt: &
κίμοις· καὶ ἀνήγγειλαν τῷ ἰωθὰμ, καὶ ἐπορεύθη, καὶ
stetit in vertice mõtis garizim: & eleuauit
ἔστησεν ἐν τ̃ κορυφ̃ τοῦ ὄρους γαριζίν, καὶ ἐπῆρεν τὴν
uocẽ suã & vocauit & dixit illis: audi
φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἐκάλεσεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούσα
te me virt fichem: & audiat vos deus:
τέ μου ἄνδρες συκήμων, καὶ ἀκούσαι ὑμῶν θεὸς, πο
unda iuerunt ligna vt vngerẽs sup se
ρευόμενα ἐπορεύθησαν τὸ ξύλα τοῦ χρίσαι ἐφ' ἑαυτῶν
regem: & dixerũt oliue
βασιλέα· καὶ ἔπαυσαν τὴ ἐλαία βασίλευσον ἐφ' ἡμῶν· καὶ
dixit eis oliua: derelẽs pinguedinẽ meã quã i
ἔπεν αὐτοῖς ἡ ἐλαία, ἀφεὶς σασα τὴν πιότητά μου ἣν ἐν
me glorificant deus & hoies: abibo vt dominer
ἐμοὶ ἐδόξασεν ὁθεὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι, πορευθὼ ἄρχειν
inter ligna: & dixerũt ligna ad ficũ: vent re
τῶν ξύλων; καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ συκῇ, δεῦρο βασί
gna sup nos: & ait eis ficus: deserens
λευσον ἐφ' ἡμῶν· καὶ ἔπεν αὐτοῖς ἡ συκῆ, ἀφεὶσασα τὴν
dulcedinẽ meã & fructus meos bonũ: abi
γλυκύτητά μου καὶ τὰ γενήματά μου τὸ ἀγαθὸν, πορευ
bo vt imperẽ ligno: & dixerũt ligna vin:
ὦ ἄρξειν τῶν ξύλων; καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ ἀμπέλῳ,
veni regna tu super nos: & dixit eis vi
δεῦρο βασίλευσον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἔπεν αὐτοῖς ἡ ἄμπε
tis deserens & vinũ meũ fetitiam dei & t
λος ἀφεὶσασα τὸν οἶνόν μου τὸν εὐφροσύνην τ̃ θεοῦ καὶ
hoies: abibo vt imperẽ tu ligno: & dixe
τῶν ἀνθρώπων, πορευθὼ ἄρχειν ἐπὶ τῶν ξύλων; καὶ εἶ
runt oĩa ligna ad rhamũ: veni tu re
πεν πάντα τὰ ξύλα πρὸς τὴν ῥάμνον, δεῦρο σὺ βασί
gna super nos: & dixit rhamnus ad ligna: si tu ve
λευε ἡμῶν, καὶ ἔπεν ἡ ῥάμνος πρὸς τὰ ξύλα, εἰ ἐν ἀλη
re ut re coo vngitis me vt regnẽ sup eos: venite cõ
θείᾳ ὑμεῖς χρίετέ με τοῦ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς, δεῦτε πε
fidite in vmbra mea: & si no: egrediatur ignis de
ποίθατε ἐν τ̃ σκέπῃ μου, καὶ ἐμὶ, ἐξέλθοι πῦρ ἐκ τῆς ῥάμ
no & deuoret cedros libani. & nunc si
νου καὶ καταφάγοι τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου. καὶ νῦν εἰ
in veritate & in perfectione fecistis & rege pilatũ
ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν τελειότητι ἐποιήσατε καὶ ἐβασίλευσα
filiũ abimelech: & si bene egistis cũ hierobaal
τε τὸν ἀβιμέλεχ, καὶ εἰ καλῶς ἐποιήσατε μετὰ ἰεροβαὰλ
& cũ domo eius: & si secdm retributio
καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ εἰ κατὰ τὸ ἀνταπόδο
nem manus eius fecistis ei: sicut pugnauit
μα τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐποίσατε αὐτῷ, ὡς ἐπολέμησεν
pater meus pro vobis: & protexit aiam suã e
ὁ πατήρ μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἔρριψεν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξ
regione: & eruit vos de manu madiã: & vos
ναντίας, καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς μαδιάμ, καὶ ὑμεῖς
insurrexistis contra domũ pris mei hodie: &
ἐπανέστητε ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου σήμερον, καὶ
interfecistis filios eius septuaginta viros
ἀπεκτείνατε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἑβδομήκοντα ἄνδρας
sup lapidẽ vnũ: & regẽ fecistis abimelech filiũ
ἐπὶ λίθον ἕνα, καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν ἀβιμέλεχ υἱὸν τῆς
ancille eius sup viros sichem: qm fra
παιδίσκης αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας συκήμων, ὅτι ἀδελ
ter vẽ est. & si in veritate & perfectione feci
φὸς ὑμῶν ἐστιν· καὶ εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ τελειότητι ἐποι
stis cũ hierobaal & domo eius die hac:
ήσατε μετὰ ἰεροβαὰλ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ τ̃ ἡμέρα ταύ
& letemini in abimelech & letetur & ip
τ̃, καὶ εὐφρανθείητε ἐν ἀβιμέλεχ καὶ εὐφρανθείη καὶ αὐ
se in vobis. si nõ: egrediatur
τὸς ἐν ὑμῖν. εἰ μὴ, ἐξέλθοι

אַחֲרָיו שָׁם: וַיְהִי לְנִדְעָן וְלִבְרִיתוֹ הָיָה
לְמוֹקֵשׁ: וַיִּכְמְנוּ מְרֵי לְפָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְלֹא יָסְפוּ לָשֵׂאת רֹאשָׁם וַתִּשְׁקוֹט
הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה בִּימֵי גִדְעוֹן
וַיֵּלֶךְ יְרֻבַּעַל בֶּן יוֹאָשׁ וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתוֹ:
וְלִגִדְעוֹן הָיוּ שִׁבְעִים בָּנִים יֹצְאֵי
יְרֵכוֹ כִּי נָשִׁים רַבּוֹת הָיוּ לוֹ: וּפִילַגְשׁוֹ אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם יָלְדָה לוֹ גַּם
הִיא בֵּן וַיָּשֶׂם אֶת שְׁמוֹ אֲבִימֶלֶךְ: וַיָּמָת
גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ בְּשֵׂיבָה טוֹבָה וַיִּקָּבֵר
בְּקֶבֶר יוֹאָשׁ אָבִיו בְּעֶפְרָה אֲבִי הָעֶזְרִי:
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר מֵת גִּדְעוֹן וַיָּשׁוּבוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים וַיָּשִׂימוּ
לָהֶם בַּעַל בְּרִית לֵאלֹהִים: וְלֹא
זָכְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
הַמַּצִּיל אוֹתָם מִיַּד כָּל אֹיְבֵיהֶם
מִסָּבִיב: וְלֹא עָשׂוּ חֶסֶד עִם בֵּית
יְרֻבַּעַל גִּדְעוֹן כְּכָל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה
עִם יִשְׂרָאֵל: וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ
בֶּן יְרֻבַּעַל שְׁכֶמָה אֶל אֲחֵי אִמּוֹ
וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם וְאֶל כָּל מִשְׁפַּחַת בֵּית
אֲבִי אִמּוֹ לֵאמֹר: דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנֵי
כָּל בַּעֲלֵי שְׁכֶם מַה טּוֹב לָכֶם הֲמָשֵׁל
בָּכֶם שִׁבְעִים אִישׁ כָּל בְּנֵי יְרֻבַּעַל
אִם מֹשֵׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחָד וּזְכַרְתֶּם
כִּי עַצְמְכֶם וּבְשַׂרְכֶם אָנִי: וַיְדַבְּרוּ
אֲחֵי אִמּוֹ עָלָיו בְּאָזְנֵי כָּל בַּעֲלֵי שְׁכֶם
אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּט לִבָּם
אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ כִּי אָמְרוּ אֲחִינוּ הוּא:
וַיִּתְּנוּ לוֹ שִׁבְעִים כֶּסֶף מִבֵּית בַּעַל
בְּרִית וַיִּשְׂכֹּר בָּהֶם אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים
רֵיקִים וּפַחֲזִים וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו: וַיָּבֹא
בֵּית אָבִיו עָפְרָתָה וַיַּהַרְגוּ אֶת אֶחָיו
בְּנֵי יְרֻבַּעַל שִׁבְעִים אִישׁ עַל אֶבֶן
אַחַת וַיִּוָּתֵר יוֹתָם בֶּן יְרֻבַּעַל הַקָּטֹן כִּי
נֶחְבָּא וַיִּמָּלֵט: וַיֵּלְכוּ כָּל בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְכָל

m & vniuerse familie vri
bis mello: & abierũtq̃ & &
cõstituerũt regem abi
melech iuxta quercum
q̃ stabat in syche. Qd
cũ nũciatũ eẽt ionathã
iuit & stetit in vertice
mõtis garizim. eleuata
q̃ voce clamauit & di
xit. Audite me viri sy
chẽ ita vt audiat vos d
us. ierunt ligna vt
vngerent sup se re
gẽ. Dixerũtq̃ olive
Impera nobis. Que re
spondit. Nũquid possũ deserere
piguedinẽ meã q̃ & dii
vtũtur & hoies: & ve
nire vt inter ligna pro
mouear. Dixerũtq̃ li
gna ad arborẽ ficũ. Vẽi
& sup nos regnum acci
pe. Que respondit eis.
Nũquid possũ deserere
dulcedinẽ meã fructu
qs finissimos & ire vt
inter cetera ligna, pmo
uear. Locutaq̃ sunt li
gna ad vitẽ. Veni & im
pera nobis: que rndit e
is. Nũquid possum dese
rere vinũ meũ quod le
tificat deum & homies
& inter ligna cetera, p
mouerit. Dixerũtq̃
omnia ligna ad rhan
num. Veni & impera
super nos. Que respõ
dit eis.
Si vere me regem vo
bis constituitis: venite
& sub vmbra mea requiescite. Si ãt nõ:
egrediatur ignis de
rhano & deuoret
dros libani. Nũc igitur
si recte & absq̃ peccato
constituistis sup vos re
gẽ abimelech: & &
bene egistis cum hie
robaal: & cũ domo eius
& reddidistis vice bñfi
ciis eius qui
pugnauit pro vobis & a
nimã suã dedit pculis
vt crueret vos de manu
madian: qui nunc
surrexistis contra do
mũ pris mei: & iterfeci
stis filios eius septuagi
ta viros sup vnum lapi
dẽ & cõstituistis regem
abimelech filiũ ancille e
ius sup habitatores sy
chem: eo q̃ fr vẽ sit.
Si ergo recte & abs
q̃ vitio egistis cũ hiero
baal & domo eius hodie:
& ille letetur in vobis.
Sin ãt pueritia egredia

'in eo: & factũ ẽ gedeo
ni & omni domui eius
'in ruinã. Huiusmodi est
autẽ madian & corã filiis
israel: nec potuerunt vl
tra ceruices eleuare: Sex
quies terra p̃ q̃dragita
anos quib deus gedeõ pfu
it. Abiit itaq̃ hieroba
al filius ioas & hitauit i
domo sua & hũitq̃ septua
gita filios q egressi sunt
de femore ei eo q̃ plu
res hẽt vxores.
cõcubina aũt illius quã
habebat in syche genuit
ei filiũ nomine abime
lech. Mortuusq̃ est boo
gedeõ filius ioas in
cantcie bona: & sepul
tus est in sepulchro ioa
patris sui in ephra de
familia ezri. Postq̃ aũt
mortuus ẽ gedeõ: auer
si sũt filii israel: & fornica
ti sũt baalim. Percusse
rũtq̃ cũ baal fedus vt ei
set eis deũ: nec
recordati sunt domini
dei sui qui eruit eos de mani
bus inimicorũ suoq̃ oĩm
circuitũ. nec fecerũt
miã cũ domo hieroba
al gedeon iuxta omnia
bona que fecerat israel

Biit aũt
abimelech
filius hierobaal i sychẽ
ad fres matris sue
& locut ẽ ad eos & ad
oẽm cognationẽ do
mꝰ pris matris sue dicẽs
Loquimini aũ
oẽs viros sychẽ. Quid
vobis ẽ melio: vt domi
nẽtur vẽi septuaginta vi
ri oẽs filii hierobaal: eo
an vt dñetur vobis v
nus vir. Simulq̃ cõside
rate: quia os vẽm & ca
ro vra sũ. Locutiq̃ sũt
fres matris eius de eo ad
oẽs viros sychem
vniuersos hmões istos
et inclinauerũt cor eoꝝ
post abimelech dicen
tes. Frater noster est.
Dederũtq̃ illi septuagi
ta pondera argẽti de fa
no baal berith. Quib
duxit sibi ex eo viros
inopes & vagos secuti
sũt eũ. Et venit in
domũ pris sui i ephra
& occidit fratres suos
filios hierobaal septua
ginta viros sup lapidẽ
vnũ. Remãsitq̃ ioathã
filio hierobaal minus
& absc̃ditus ẽ. Cõgre
gati sũt aũt oẽs viri sychẽ

post illũ illic. & fuit gedeõ & domui ei
ὀπίσω αὐ οὗ ἐκεῖ· καὶ ἐβλήθη τῷ γεδεὼν καὶ τῷ οἴκῳ αὐ
lius in scãdalũ. & humiliat ẽ madiã corã filiis
τοῦ υἱῶ σκάνδαλον· καὶ ἐνετράπη μαδιὰμ ἐνώπιον τῶν υἱῶν
israel: & nõ addiderũt vltra eleuare caput suũ:
ἰσραὴλ, καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι ἆραι κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ
quieuit terra quadraginta anos in diebus gedeon.
ησύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη ἐν ἡμέραις γεδεών.
& abiit hierobaal filius ioas & habitauit in domo
καὶ ἐπορεύθη ἱεροβαὰλ υἱὸς ἰωὰς καὶ κατῴκησεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐ
sua. & gedeon fuerũt septuaginta filij egressi
τοῦ· καὶ τῷ γεδεὼν ἦσαν ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐκπορευόμενοι
ex femoribꝰ ei eo q̃ mlres essent vxores multe fuerũt illi. & eoꝝ
ἐκ μηρῶν αὐτ, ὅτι γυναῖκες πολλαὶ ἦσαν αὐτῷ· καὶ ἡ πα
cõcubina eius in sichem peperit ei & ipsa filiũ: & im
λλακὴ αὐτ ἐν συκήμοις ἔτεκεν αὐτῷ καὶ γε αὐτὴ υἱόν, καὶ ἐ
posuit nomẽ eius abimelech. & mortuꝰ est gedeon filꝰ
τέθηκεν τὸ ὄνομα αὐτ ἀβιμέλεχ· καὶ ἀπέθανε γεδεὼν υἱὸς
ioas in cantcie bona: & sepultꝰ ẽ in sepultura ioas pa
ἰωὰς ἐν καλῇ γήρᾳ καλῇ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ ἰωὰς τοῦ πα
tris sui in ephra patris ezri & factũ est vt mortuꝰ est ge
τρὸς αὐτοῦ ἐν ἔφρα πατρὸς ἐζρί· καὶ ἐγένετο ὡς ἀπέθανεν γε
deon: & auersi sunt filij israel: & fornicati sũt post
δεών, καὶ ἀπεστράφησαν οἱ υἱοὶ ἰσρ, καὶ ἐξεπόρνευσαν ὀπί
baalim: & posuerũt sibi baal berith in fe
σω τῶν βααλείμ, καὶ ἔθεντο αὐτοῖς ὸν βααλ βερὶθ εἰς διαθή
dus vt esset eis in ipse in deũ: & nõ recordati sũt
κην τοῦ εἶναι αὐτοῖς αὐτὸν εἰς θεόν, καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν οἱ
filij israel dñi dei sui de & liberauit eos
υἱοὶ ἰσραὴλ κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν τοῦ ῥυσαμένου αὐτοὺς
de manu oium inimicoꝝ eoꝝ per circuitũ: & nõ
ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν, καὶ οὐκ
fecerũt miam cum domo hierobaal gedeon scdm om
ἐποίησαν ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου ἱεροβαὰλ γεδεὼν κατὰ πά
nẽ bonitatẽ quã fecit ei israel.
σαν τὴν ἀγαθωσύνην ἣν ἐποίησεν μετὰ ἰσραήλ. Ca. 9.

Καὶ ἐπορεύθη ἀβιμέλεχ ὁ υἱὸς ἱεροβοὰλ εἰς συκημα
ad fratres matris sue: & locutus est ad
πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν πρὸς
ipsos & ad oẽm cognationẽ domꝰ ma
αὐτοὺς καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν συγγένειαν τοῦ οἴκου τῆς μη
tris sue dicẽs: loquimini iã in auribꝰ oium
τρὸς αὐτοῦ λέγων, λαλήσατε δὴ ἐν ὠσὶν πάντων τῶν
virorꝰ sichem: quid melius vobis aut dominẽtur vẽi septua
ἀνδρῶν συκήμων, τοῖον βέλτιον ὑμῖν ἢ κυριεύειν ὑμῶν ἑβδο
ginta viri oẽs filij hierobaal: an vt dñetur vobis
μήκοντα ἄνδρες πάντας υἱοὺς ἱεροβαὰλ, ἢ κυριεύειν ὑμῶν
vir vnus: & recordamini q os vẽs & caro vra sus
ἀνὴρ ἕνα; καὶ μνήσθητε ὅτι ὀσοῦν ὑμῶν καὶ σὰρξ ὑμῶν ἐσ
ego. locuti sunt fratres mtis eius de eo in
μὶ ἐγώ. καὶ ἐλάλησαν οἱ ἀδελφοὶ τῆς μητρὸς αὐτ πρὶ αὐτὸν ἐν
auribus oium virorꝰ sichem vniuersos. sermões
τοῖς ὠσὶν πάντων τῶν ἀνδρῶν συκήμων πάντας τοὺς λόγους
istos. & inclinauit cor eoꝝ post abimelech: qm
τούτους· καὶ ἔκλινεν ἡ καρδία αὐτῶν ὀπίσω ἀβιμέλεχ ὅτι
dixerũt frater nr est. & dederũt ei septuaginta
εἶπαν ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστιν· καὶ ἔδωκαν αὐτῷ ἑβδομήκοντα
argẽti ex domo baal berith pacti. & cõduxit
ἀργυρίου ἐκ τοῦ οἴκου βααλ βερὶθ διαθήκης· καὶ ἐμισθώσατο
in illis abimelech viros vacuos & flotidos &
ἐν αὐτοῖς ἀβιμέλεχ ἄνδρας κενοὺς καὶ θαμβουμένους καὶ
secuti sunt eum: & intrauerũt in domũ pa
ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τ̃ πα
tris eius in ephrata: & occidit fratres suos fi
τρὸς αὐτ εἰς ἐφραθά, καὶ ἀπέκτειναν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτ υἱ
lios hierobaal septuaginta viros sup lapidẽ vnũ. & remã
ους ἱεροβαὰλ ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθου ἕνα· καὶ ὑπε
sit iotham filius hierobaal iunior: qm absc̃ditꝰ ẽ. &
λείφθη ἰωὰμ υἱὸς ἱεροβαὰλ ὁ νεώτερος, ὅτι ἐκρύβη· καὶ
cõgregati sũt oẽs viri sichem: & ois
συνήχθησαν πάντες οἱ ἄνδρες συκήμων, καὶ πᾶς οοοο

אֲשֶׁ֣ר מַאֲבִימֶ֔לֶךְ וַתֹּאכַ֖ל אֶת־בַּעֲלֵ֣י
שְׁכֶ֑ם וְאֶת־בֵּ֥ית מִלּ֖וֹא וְתֵצֵ֥א אֵ֛שׁ
מִבַּעֲלֵ֥י שְׁכֶ֖ם וּמִבֵּ֣ית מִלּ֑וֹא וְתֹאכַ֖ל אֶת־
אֲבִימֶ֥לֶךְ׃ וַיֵּ֨לֶךְ יוֹתָ֜ם וַיִּבְרַ֗ח וַיֵּ֙לֶךְ
בְּאֵ֔רָה וַיֵּ֥שֶׁב שָׁ֖ם מִפְּנֵ֥י אֲבִימֶ֖לֶךְ
אָחִֽיו׃ וַיָּ֤שַׂר אֲבִימֶ֙לֶךְ֙ עַל־יִשְׂרָאֵ֔ל
שָׁל֥שׁ שָׁנִֽים׃ וַיִּשְׁלַ֤ח אֱלֹהִים֙ רוּחַ֙
רָעָ֔ה בֵּ֥ין אֲבִימֶ֖לֶךְ וּבֵ֣ין בַּעֲלֵ֣י שְׁכֶ֑ם
וַיִּבְגְּד֥וּ בַעֲלֵי־שְׁכֶ֖ם בַּאֲבִימֶֽלֶךְ׃ לָבוֹא֙
חֲמַ֣ס שִׁבְעִ֣ים בְּנֵי־יְרֻבַּ֔עַל וְדָמָ֔ם
לָשׂ֖וּם עַל־אֲבִימֶ֣לֶךְ אֲחִיהֶ֑ם אֲשֶׁ֤ר
הָרַג֙ אֹתָ֔ם וְעַל֙ בַּעֲלֵ֣י שְׁכֶ֔ם אֲשֶׁ֥ר
חִזְּק֖וּ אֶת־יָדָ֑יו לַהֲרֹ֖ג אֶת־אֲחָֽיו׃
וַיָּשִׂ֨ימוּ־לוֹ֙ בַּעֲלֵי־שְׁכֶ֜ם מְאָרְבִ֗ים עַל֙
רָאשֵׁ֣י הֶהָרִ֔ים וַיִּגְזְל֥וּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁ֖ר
יַעַבְר֣וּ עֲלֵיהֶ֑ם בַּדָּ֔רֶךְ וַיֻּגַּ֖ד לַאֲבִימֶֽלֶךְ׃
וַיָּבֹ֞א גַּ֤עַל בֶּן־עֶבֶד֙ וְאֶחָ֔יו וַיַּעַבְר֖וּ
בִּשְׁכֶ֑ם וַיִּבְטְח֥וּ בּ֖וֹ בַּעֲלֵ֥י שְׁכֶֽם׃ וַיֵּצְא֞וּ
הַשָּׂדֶ֗ה וַיִּבְצְרוּ֙ אֶת־כַּרְמֵיהֶ֔ם
וַיִּדְרְכ֣וּ וַיַּֽעֲשׂ֔וּ הִלּוּלִ֖ים וַיָּבֹ֣אוּ בֵֽית־
אֱלֹהֵיהֶ֑ם וַיֹּֽאכְל֤וּ וַיִּשְׁתּוּ֙ וַיְקַלְל֣וּ אֶת־
אֲבִימֶֽלֶךְ׃ וַיֹּ֣אמֶר גַּ֔עַל בֶּן־עֶבֶד֙ מִי־
אֲבִימֶ֔לֶךְ וּמִי־שְׁכֶ֖ם כִּֽי־נַעַבְדֶ֑נּוּ הֲלֹא֙
בֶּן־יְרֻבַּ֣עַל וּזְבֻ֔ל פְּקִידָ֖יו עִבְד֣וּ אֶת־
אַנְשֵׁ֣י חֲמ֑וֹר אֲבִי֙ שְׁכֶ֔ם וּמַדּ֥וּעַ
נַעַבְדֶ֖נּוּ אֲנָֽחְנוּ׃ וּמִי־יִתֵּ֥ן אֶת־הָעָ֖ם
הַזֶּ֣ה בְּיָדִ֑י וְאָסִ֣ירָה אֶת־אֲבִימֶ֔לֶךְ
וַיֹּ֥אמֶר לַאֲבִימֶ֖לֶךְ רַבֶּ֥ה צְבָאֶ֖ךָ וְצֵֽאָה׃
וַיִּשְׁמַ֣ע זְבֻ֔ל שַׂ֖ר הָעִ֑יר אֶת־דִּבְרֵ֣י
בֶן־עֶ֔בֶד וַיִּֽחַר־אַפּ֖וֹ׃ וַיִּשְׁלַ֤ח מַלְאָכִים֙
אֶל־אֲבִימֶ֣לֶךְ בְּתַרְמָ֔ה לֵאמֹ֕ר הִנֵּה֙
גַּ֣עַל בֶּן־עֶ֔בֶד וְאֶחָ֖יו בָּאִ֑ים וְשֹׁכְנִ֥ם
צָרִ֛ים אֶת־הָעִ֖יר עָלֶֽיךָ׃ וְעַתָּ֗ה קוּם֙
לַ֣יְלָה אַתָּ֔ה וְהָעָ֖ם אֲשֶׁר־אִתָּ֑ךְ וְאָרַ֖בְתָּ
בַּשָּׂדֶֽה׃ וְהָיָ֣ה בַבֹּ֗קֶר כְּזָרְחַ֤ הַשֶּׁ֙מֶשׁ֙
תַּשְׁכִּ֣ים וּפָשַׁטְתָּ֔ עַל־הָעִ֖יר וְהִנֵּה֙ ׀ וְהָעָ֣ם

turīignis^m ex eo: ^n& consumat^a habitatores ooooo ^qſychem^r & ^soppidū^t mello:^u egrediaturq; ^vignis ^r de viris^s ſichē^t & de oppido^u mello: ^s& deuoret ^tabimelech. Qui^r cū diſſiſſet:^s fugit^r & abiit^s in Bera:^r habitauitq; ^m ibi^n ob metum^o abimelech oooo ^pfris ſui. ^qRegnauit itaq; ^rabimelech ^ſsuper^r iſrael ^s tribus^t annis. ^r Miſitq; ^sdeus^t ſpiritum oooooooo ^upeſſimū^r inter^s abimelech^r & ^qhitatores^s ſychē qui ^upeperunt eum detestari:^s & oooooooooooo ^rſcelus iterfectlōis ^sseptuagitta^t filiorū^u hieroboal^r & effuſionē ſanguis eorū^q cōferre^r in ^sabimelech^t fratrem ſuum: ^r & in ceteros ^s ſychimorū ^tprincipes^r qui eum^s adiuuerant. oooooooooooo ^m Poſuerunt^q q^a inſidias ^raduerſum eum^t in oooo ^sſūmitate^r mōtiū:^s & dū illius p̄tolabātur aduētū: ^r exercebant latrocinia agētes p̄das de p̄tereūtibus. ^sNūciatū^q eſt^r abimelech.^t Venit^r ât^s gaal^t filius^r obed^s cū fribus ſuis: ^r & trāſiuit^m in ſychimā. Ad^r cuius aduētū^s erecti ^thitatores^u ſychē^r egreſſi ſunt^s in agros^t vaſtātes^r vites eas vualsq;^t calcātes: ^r & fctis^s cātātiū choris: ^t in greſſi ſunt^r ſanū^s dei ſui: ^r & iter ep̄ulas ^s & pocula ^tmaledicebāt^r abimelech ^sclamante^t gaal^r filio ^sobed.^t Quis^r iſte^s abimelech:^t & q̄^r ſychē^s vt^r ſeruiam^s ei!^t Nūqd nō^r ē iſte ^sfilius^t hierobaal:^r & conſtituit pricipē^s zebul^r ſuū ſuū^t ſup^s viros^r emor ^tp̄ls ^s ſychē. ^r Cur ergo ^tſuiemus^s ei! Vtinā^r daret ^taliqs^t pp̄m^s iſtū^r ſub manu mea^t vt auferrē^r d medio^s abimelech. ^r Dictūq; ē^s abimelech.^t Cōgrega ^rexercitus ^tmultitudine ^s& veni.^r zebul em^s princeps^r citatis^t auditis^s ſermonib^r gaal^t filii^s obed ^tratus eſt valde:^r et miſit ^sclā^t ad^r abimelech ^snuncios^t dicēs.^r Ecce^t gaal^s filius^r obed^t venit^r i ſychimā^s cū fribus ſuis^r & ^toppugnat^s aduerſū te^r citatē:^t Surge^r itaq;^s nocte ^mcū pp̄lo^t q^r tecū ē p^s & latita^r i agro^t & primo^s mane^r oriēte^s ſole^r irrue^t ſup ^sciuitatē. ^rIllo^s autem ooo

ignis er abimelech & deuoret viros ſichem
πῦρ ἐξ ἀβιμέλεχ καὶ καταφάγοι τοὺς ἄνδρας σικιμων
& domū mello: & exeat ignis de viris il
καὶ οἶκον βικω μαλω, καὶ ἐξέλθοι πῦρ ἐκ τῶν ἀνδρῶν σικιμ-
chem & de domo mello & deuoret abime
μων καὶ ἐκ τοῦ οἴκου μαλω καὶ καταφάγοι τὸν ἀβιμέ
lech. & receſſit tothamꝫ fugit & abijt in be
λεχ. καὶ ἀπέδρα ἰωθαμ καὶ ἔφυγεν καὶ ἐπορεύθη εἰς βη
ra: & habitauit ille a facie abimelech
ρά, καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ ἀπὸ προσώπου ἀβιμέλεχ τοῦ
fris ſui. & regnauit abimelech ſup iſrael
ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἦρξεν ἀβιμέλεχ ἐπὶ τῶ ἰσραὴλ
tres annos: & miſit deus ſpm malū in
τρία ἔτη, καὶ ἐξαπέστειλεν ὁθεὸς πνεῦμα πονηρὸν ἀναμέ
ter abimelech & inter viros ſichem: & dete
σον ἀβιμέλεχ καὶ ἀνδρῶν σικιμων, καὶ ἀθέτη
ſtati ſūt viri ſichem in domo abimelech vt inducē
σαν οἱ ἄνδρες σικιμων ἐν τῶ οἴκω ἀβιμέλεχ τοῦ ἐπαγα
rent ſcelus ſeptuaginta filiorꝫ hierobaal: & ſan
γεῖν τὴν ἀδικίαν τῶν ἑβδομήκοντα υἱῶν ἱερομβάαλ, καὶ τὸ αἷ
guin eſſilior imponeret ſup abimelech fratrē ſuum
μα αὐτῶν ἐπιθεῖναι ἐπὶ ἀβιμέλεχ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν τὸν
qui interfecerat illos: & ſup viros ſichem qui
ἀποκτείναντα αὐτούς, καὶ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας σικιμων τοὺς
fortificauerūt manus eoꝝ: vt interficerēt
κατισχύσαντες τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὥστε ἀποκτεῖναι τοὺς
fratres illius. & poſuerūt ei viri ſichem inſidias
ἀδελφοὺς αὐτῆ. καὶἔθεντο αὐτῶ οἱἄνδρες σικιμων ἐνέδρα
ſup capita mōtiū: & rapiebāt oēa
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ὀρέων, καὶ ἥρπαζον πάντας τοὺς
p̄tereuntes per illos in via. & nūciatū eſt
διαπορευομένους ἐπ' αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῶ. καὶ ἀπηγγέλη τῶ
abimelech & venit gaal filius abed & fratres eius:
ἀβιμέλεχ καὶ ἦλθεν γααλ υἱὸς ἀβεδ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
& tranſierūt in ſichem & cōfidūt in illo viri
καὶ διῆλθον εἰς σικιμα καὶ ἐπεποίθησαν ἐν αὐτῶ ἄνδρες
ſichem. & venerūt in agrū & vindemiauerūt vine
σικιμων. καὶ ἦλθον εἰς ἀγρὸν καὶ ἐτρύγησαν τοὺς ἀμπε
as illoꝝ & calcauerūt: & faciebāt choreas. & ingreſ
λῶνας αὐτῶν καὶ ἐπάτουν, καὶ ἐποίουν χορούς· καὶ εἰσῆλ
ſi ſūt in domū dei ſui: & comederūt & biberūt: & male
θον εἰς οἶκον θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον, καὶ κα
dicebāt abimelech. & dixit gaal filius abed qd
τηρῶντο τὸν ἀβιμέλεχ. καὶ εἶπεν γααλ υἱὸς ἀβὲδ τί
eſt abimelech: & quis eſt filius ſychem: q̄ ſeruie
ἐστὶν ἀβιμέλεχ, καὶ τίς ἐστὶν υἱὸς συχέμ, ὅτι δουλεύσο
mus illi? nō hic filius hierobaal & zebul ciꝰ prin
μεν αὐτῶ; οὐχ οὗτος υἱὸς ἱερομβάαλ καὶ ζεβοὺλ ὁ ὢν ἐπὶ
ceps eius: & ſeruus eius cum viris emmor
σκοπος αὐτοῦ, & δοῦλος αὐτοῦ σὺν τοῖς ἀνδράσιν ἐμμωρ
patris ſichem: & cur ſeruiamus illi nos?
πατρὸς συχέμ; καὶ τί ὅτι δουλεύσομεν αὐτῶ ἡμεῖς;
& quis det p̄pūm hunc in manu mea: & auferā
καὶ τίς δῶη τὸν λαὸν τοῦτον ἐν τῆ χειρί μου; καὶ μετα
ram de medio abimelech: & dicā abimelech: congrega
ρῶ τὸν ἀβιμέλεχ, καὶ ἐρῶ τῶ ἀβιμέλεχ, πλήθυνον τὴν
exercitū tuū & exi. & audiuit zebul princeps
δύναμίν σου καὶ ἔξελθε· καὶ ἤκουσεν ζεβοὺλ ὁ ἄρχων τῆς
ciuitatis ſermōes gaal filij abed: & iratus eſt ira.
πόλεως τοὺς λόγους γααλ υἱοῦ ἀβὲδ, καὶ ἐθυμώθη ὀργῆ.
& miſit nuncios ad abimelech cū dolo di
καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ἀβιμέλεχ μετὰ δόλου λέ
cens: ecce gaal filius abed & fratres eius ve
γων, ἰδοὺ γααλ υἱὸς ἀβὲδ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ παρα
nerūt in ſichem & ẽ obſident ciuitatē cōtra
γεγόνασιν εἰς σίκιμα καὶἰδοὺ περιοχοῦσιν τὴν πόλιν ἐπὶ
te. & nunc ſurge nocte tu & pp̄ls q̄ eſt tecum &
σέ. καὶ νῦν ἀνάστηθι νυκτὸς σὺ καὶ ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ καὶ
inſidiare agro. & erit mane ſimul cū ortu
ἐνέδρευε τῶ ἀγρῶ· καὶ ἔσται τοπρωὶ ἅμα τῶ ἀνατεῖλαι
ſolis & ſurges diluculo & tēdes cōtra ciuitatē. & ecce
τὸν ἥλιον καὶ ὀρθρίσεις καὶ ἐκτενεῖς ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶἰδοὺ

ipſe & pp̄s qui ē eo egrediēt aduerſū te: & ipſe
αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκπορεύεται πρὸς σέ, καὶ
facies ei ſicut inuenerit manꝰ tua. & ſurrexit
ποιήσεις αὐτῶ καθάτερ ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου· καὶ ἀνέστη
abimelech & oīs pp̄la qui cum illo nocte & inſi
ἀβιμέλεχ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἐνέ
diabāt ſum cētra ſichem quattuor ordines. & fuit mane
δρευσαν ἐπὶ σίκιμα τέσσαρες ἀρχαὶ· καὶ ἐγένετο πρωὶ
& egreſſus eſt gaal filius abed: & ſtetit ad fores por
καὶἐξῆλθεν γααλ υἱὸς ἀβὲδ, καὶἔστη πρὸς τὴν θύραν τῆς πύ
te ciuitatis: & ſurrexit abimelech & oīs pp̄la q
λης τῆς πόλεως, καὶ ἀνέστη ἀβιμέλεχ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ
cum eo er inſidijs. & vidit gaal filius abed
μετ' αὐτοῦ ἐν τῶν ἐνέδροις· καὶ εἶδεν γααλ υἱὸς ἀβὲδ
p̄pulū & dixit ad zebul: ecce pp̄la deſcen
τὸν λαὸν καὶ εἶπεν πρὸς ζεβούλ, ἰδοὺ λαὸς καταβαί
dens de verticibus mōtiū. & dixit ad eū
νων ἀπὸ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν
zebul: umbrā mōtiū tu vides q̄ſi viros. & ad
ζεβούλ, τὴν σκιὰν τῶν ὀρέων σὺ ὁρᾷς ὡς ἀνθρώπους· καὶ πρὸ
didit vltra gaal loqut. & dixit: ecce pp̄la deſ
σέθετο ἔτι γααλ τοῦ λαλῆσαι· καὶεἶπεν, ἰδοὺ λαὸς κα
cendens iuxta mare a contiguo vm
τα βαίνων κατὰ θάλασσαν ἀπὸ τοῦ ἐχόμενα τοῦ ὀμ
bilico terre: & cuneus vn venit a via
φαλοῦ τῆς γῆς, καὶ ἀρχὴ μία παραγίνεται ἀπὸ ὁδοῦ
dueus afpitēdū. & dixit ad eum zebul:
δρυὸς ἐμβλεπόντων. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ζεβούλ,
vbi eſt os tuū q̄ loq̄batur qd eſt abimelech: q
ποῦ ἐστὶν τὸ στόμα σου τὸ λέγον τί ἐστιν ἀβιμέλεχ, ὅτι
ſeruiemus ei? nonne hic eſt pp̄ls quē deſ
δουλεύσομεν αὐτῶ; οὐχ ἰδοὺ οὗτός ἐστιν ὁ λαὸς ὃν ἐξου
piciebas in ipſo? egredere nunc & pugna cōtra e
θένωσας ἐν αὐτῶ; ἔξελθε δὴ νῦν καὶ πολέμει πρὸς αὐ
um. & egreſſus eſt gaal a facie virorꝫ ſi
τόν· καὶ ἐξῆλθεν γααλ ἀπὸ προσώπου τῶν ἀνδρῶν σι
chem: & pugnauit cōtra abimelech. & perſe
κιμων· καὶ ἐπολέμησεν πρὸς ἀβιμέλεχ· καὶ κατε
cutus eſt eū abimelech: & fugerūt a facie ei
δίωξεν αὐτὸν ἀβιμέλεχ, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐ
ius: & ceciderūt vulnerati multi vſq; ad portas ciuita
τοῦ, καὶἔπεσον τραυματίαι πολλοὶ ἕως θυρῶν τῆς πόλε
tis. & ſedit abimelech in ruma. & expulit
ως· καὶ ἐκάθισεν ἀβιμέλεχ ἐν ἀρίμα, καὶ ἐξέβαλεν
zebul gaal & fratres eius vt nō ha
ζεβοὺλ τὸν γααλ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοῦ μὴ οἰ
bitaret in ſichem. & factū eſt ſequēti die: & egreſſus ē po
κεῖν ἐν σικιμοις· καὶ ἐγένετο τηεσαυρίσαι, καὶ ἐξῆλθεν ὁ λα
pul in cāpū: & nūciatū eſt abimelech & tu
ὸς εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἀπηγγέλη τῶ ἀβιμέλεχ καὶ πα
lit pp̄lm & diuiſit illū in tres turmas: &
ρέλαβεν τὸν λαὸν καὶ διεῖλεν αὐτὸν εἰς τρεῖς ἀρχὰς, καὶ
tetēdit inſidias in agro. & vidit: & ecce pp̄ls egred
ἐνεδρεύσει ἐν ἀγρῶ· καὶ εἶδεν, καὶἰδοὺ λαὸς ἐξῆλ
ſus ē de ciuitate & inſurrexit in eos & per
θεν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐπανέστη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐπά
cuſſit eos. & abimelech & turme ēius cētra ciuitatē extēde
ταξεν αὐτούς· καὶἀβιμέλεχ καὶ ἀρχαὶ αἱ μετ' αὐτοῦ ἐξέτει
rūt: & ſteterūt prope fores porte ciuitatis.
ναν, καὶἔστησαν παρὰ τὰς θύρας τῆς πύλης τῆς πόλεως.
& due turme cēſuſe ſunt cōtra oēs qui erāt in a
καὶαἱ δύο ἀρχαὶ ἐξεχύθησαν ἐπὶ πάντας τοὺς ἐν τῶ ἀ
gro & percuſſit eos. & abimelech pugnauit in
γρῶ καὶ ἐπάταξεν αὐτούς· καὶ ἀβιμέλεχ ἐπολέμει ἐν
vrbe tota die illam. & ceperunt
τῆ πόλει ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην· καὶ κατελάβοντο
vrbem: & pp̄lm qui in ipſa occiderūt:
τὴν πόλιν, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῆ ἀπέκτειναν,
& deſtruxit vrbē
καὶ κατέλυσεν τὴν πόλιν ooooooooooooooooooo

egrediēte aduerſum te cum populo ſuo oo
facies ei ſicut inuenerit manꝰ tua. & ſurrexit
oooooooooooooooo
Surrexit itaq; abimelech cum oīm exercitu
nocteq; & tetendit
inſidias iuxta oooooooo
ſychimā in quattuor locis. Egreſſiq; eſt gaal
filius obed: & ſtetit in
introitu porte ciuitatis
Surrexit autem abimelech & oīs exercit eius
de inſidijs. Cūq;
vidiſſet populum oooo
gaal: dixit ad zebul
ecce de mōtib⁹ multitudo
deſcendit. Cui ille reſpondit oooooooooooo
Vmbras mōtiū vides
ooooooooooooooo
q̄ſi capita hoīm: & hoc
errore decipis. Rurſuq;
gaal ait. Ecce populus
de vmbilico oooooooo
terre deſcēdit: & vn
cuneus venit p viā que reſpicit querci. Cui dixit zebul oooooooooo
vbi eſt nunc os tuum
quo loq̄baris: q̄ſis ē abimelech vt ſeruiam
ei! Nonne hic oooooooo
pp̄ls eſt quē deſpiciebas! Egredere & pugna
cōtra eū. Abiit ergo gaal expectante oooooooo
ſychimo pp̄lo: & pugnauit contra abimelech. qui pſecutus eſt eū
fugiētē: & in vrbē compulit. Ceciderunt q; ex
pte eius plurimi vſq; ad
portā citatis: & abimelech ſedit i ruma. zebul
aūt gaal & ſocios ei ex
pulit de vrbe: nec ea
paſſus ē cōmorari. Sequenti ergo die egreſſus ē
pp̄ls i cāpum: & nūciatū eſt abimelech
tulit exercitū ſuū & diuiſit in tres turmas oooo
tendēs inſidias i agris.
Videſq; q egrederetur
pp̄ls de ciuitate ſurre
xit & irruit in eo oooooo
cum cuneo oooooooooo
ſuo oppugnans & obſidens oooooooooooo
ciuitatem: due aūt turme palātes oooooooooo
p cāpū aduerſarios pſequebātur oooooooooo
Porro abimelech omī
die oooooooooooooooo
illo oppugnabat vrbē:
quā cepit oooooooooo
interfectis hitatoribus
eius ipa quoq; deſtructa:

וַיֵּרְדָּ֥ה מַלְכֵּ֖י וַיִּשְׁמְע֣וּ כָּל־ בַּעֲלֵי֩ זֶ֨רַע שֶׁ֜כֶם
מִנְדַּל־שְׁכֶ֗ם וַיָּבֹ֙אוּ֙ אֶל־ צְרִיחַ֙ בֵּ֣ית
אֵ֔ל בְּרִ֑ית וַיִּנָּ֤דֶל לַאֲבִימֶ֙לֶךְ֙ כִּי֙
הֵ֣ם אֲחִ֔יו וַיִּקַּ֥ח אֲבִימֶ֖לֶךְ הַר־ צַלְמ֥וֹן הוּא֙ וְכָל־
הָעָ֣ם אֲשֶׁר־ אִתּ֔וֹ וַיִּקְחוּ֙ אֲבִימֶ֣לֶךְ
אֶת־ הַקַּרְדֻּמוֹת֙ בְּיָדָ֔ם וַיִּכְרְת֥וּ שׂוֹכָ֖ה
עֵצִ֑ים וַיִּשְׂא֣וּ וַיָּשִׂ֔ימוּ עַל־ שִׁכְמָ֖ם
וַיֹּאמֶר֙ אֶל־ הָעָ֣ם אֲשֶׁר־ אִתּ֔וֹ מַה־ רְאִיתֶ֥ם עֲשִׂיתִ֖י מַהֵ֣רוּ
וַעֲשׂ֣וּ כָמ֑וֹנִי וַיְכִרְת֣וּ גַם־ כָּל־ הָעָ֗ם אִ֚ישׁ שׂוֹכ֔וֹ
וַיֹּלְכ֥וּ אַחֲרֵ֖י אֲבִימֶ֑לֶךְ וַיָּשִׂ֤ימוּ עַל־
הַצְּרִיחַ֙ וַיַּצִּ֣תוּ עֲלֵיהֶ֔ם אֶת־ הַצְּרִיחַ֙ בָּאֵ֔שׁ וַיָּמ֣וּתוּ גַם־ כָּל־ אַנְשֵׁי֙
מִנְדַּל־שְׁכֶ֔ם כְּאֶ֥לֶף אִ֖ישׁ וְאִשָּׁ֑ה וַיֵּ֣לֶךְ אֲבִימֶ֔לֶךְ אֶל־ תֵּבֵ֖ץ וַיִּחַן
בְּתֵבֵ֑ץ וַיִּלְכְּד֣וּ וּמִנְדַּל֩ עֹ֨ז הָיָ֜ה בְּת֣וֹךְ הָעִ֗יר וַיָּנֻ֙סוּ֙ שָׁ֣מָּה כָל־ הָאֲנָשִׁ֣ים
וְהַנָּשִׁ֔ים וְכָל־ בַּעֲלֵ֖י הָעִ֑יר וַיִּסְגְּר֤וּ בַעֲדָם֙ וַיַּעֲל֣וּ עַל־ גַּ֣ג הַמִּגְדָּ֔ל וַיֵּ֖בֶא
אֲבִימֶ֑לֶךְ עַד־ פֶּ֣תַח הַמִּגְדָּ֔ל וַיִּלָּחֶם֙ בּ֔וֹ וַיִּגַּ֥שׁ עַד־ פֶּ֖תַח הַמִּגְדָּ֑ל לְשָׂרְפ֖וֹ
בָּאֵֽשׁ׃ וַתַּשְׁלֵךְ֩ אִשָּׁ֨ה אַחַ֜ת פֶּ֣לַח רֶ֗כֶב עַל־ רֹאשׁ֙ אֲבִימֶ֔לֶךְ וַתָּ֖רֶץ
אֶת־ גֻּלְגַּלְתּ֑וֹ וַיִּקְרָ֣א מְהֵרָ֗ה אֶל־ הַנַּ֙עַר֙ נֹשֵׂ֣א כֵלָ֔יו וַיֹּ֥אמֶר לוֹ֙ שְׁלֹ֣ף חַרְבְּךָ֔ וּמוֹתְתֵ֖נִי פֶּן־ יֹאמְר֣וּ לִ֔י
אִשָּׁ֖ה הֲרָגָ֑תְהוּ וַיִּדְקְרֵ֥הוּ נַעֲר֖וֹ וַיָּמֹֽת׃ וַיִּרְא֣וּ אִ֔ישׁ יִשְׂרָאֵ֖ל כִּי־
מֵ֣ת אֲבִימֶ֑לֶךְ וַיֵּלְכ֥וּ אִישׁ֙ לִמְקוֹמ֔וֹ וַיָּשֶׁב֩ אֱלֹהִ֨ים אֶת־ רָעַ֜ת אֲבִימֶ֗לֶךְ
אֲשֶׁ֤ר עָשָׂה֙ לְאָבִ֔יו לַהֲרֹ֥ג אֶת־ שִׁבְעִ֖ים אֶחָ֑יו וְאֵת֙ כָּל־ רָעַ֣ת אַנְשֵׁ֔י
שְׁכֶ֔ם הֵשִׁ֥יב אֱלֹהִ֖ים בְּרֹאשָׁ֑ם וַתָּבֹ֗א אָלְיֵהֶם֙ קִלַּ֣ת יוֹתָ֔ם בֶּן־
יְרֻבָּ֖עַל׃

Cap.x. וַיָּקָם֙ אַחֲרֵ֣י אֲבִימֶ֔לֶךְ

ita vt salī ca dispgeret
Qd cū audisset q hita=
bāt in turre fychimorū
ingressi fūt fanum
dei sui berith: vbi fed
cū eo pepigerāt: & ex eo
locus nome accepat: qui
erat munit valde. Abi
melech quoq audiēs vi
ros turris fichimor pi=
ter cōglobatos: ascēdit
in mōte felmō cū omni
ppl o suo: & arrepta se
curi pscidit arboris ra=
mū: impositūq ferens
humero: dixit ad socios. Quod
me vidistis facere: cito
facite. Igitur certatim
ramos de arboribus
precidētes: sequebātur ducē. Qui
circūdantes
preūdū succēderūt. at
q ita factū est vt fumo &
igne mille hominū ne
carentur
viri pariter & mulie=
res hi ta orū turris fy=
chē. Abimelech aūt in
de pficiscens vēit ad op
pidū thebes: qd circun=
dās obsidebat exercitu.
Erat aūt turris excelsa
in media citate: ad quā
confugerant sil viri ac
mulieres & oēs pricipes
ciuitatis clausa firmissi
me ianua & super tur=
ris tectū stātes p propu
gnacula. Accedensq a
bimelech iuxta turrim
pugnabat fortit: & ap=
propinquās ostio igne
supponere nitebatur Et
ecce vna mulier fragi=
mē mole desup iacies il=
lisit capiti abimelech.
& cōfregit cerebrū ei.
Qui vocauit cito armi
ger suū & ait ad eum.
Euagina gladiū tuum
& percute me: ne forte
dicatur q a femia inter
fectus sim. Qui fussa pe
ficiens interfecit eum.
Illo quoq mortuo om
nes qui cū eo erāt de sūt
reuersi sūt i sedes suas.
& reddidit deus malū
qd fecerat abimelech
cōtra pēm suū interfe
ctis septuagita fratrib
suis.
Sychimitis quoq qd o
pati erāt retributū e: &
vēit sup eos maledictio
foathā filii hierobaal.

Cap.x. Osit abimelech
surrexit dux

τ feminauit eam sale. τ audierūt οἱ ἄν=
ρες πύργου στιμῶν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὀχύ=
ρωμα οἴκου τοῦ βαὰλ βριθ. καὶ ἀπηγγέλη τῷ ἀβι=
melch: ꝙ cōgregati sunt οἱ ἄνδρες τοῦ πύρ
μέλεχ, ὅτι συνήχθησαν πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πύ=
ris fichem. τ ascēdit abimelech in mōte selmon
γου στιμῶν. καὶ ἀνέβη ἀβιμέλεχ εἰς ὄρος σελμὼν
ipse τ οἱ ppīs ꝙ secum. τ cepit abi
αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν ἀβι=
melech securim in manu sua: τ excidit o=
μέλεχ τὴν ἀξίνην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκο=
pp lo suo: & arrepta se
curi pscidit arboris ra=
mū: impositūq ferens
humero: dixit ad socios. Quod
me vidistis facere: cito
facite. Igitur certatim
ramos de arboribus
precidētes: sequebātur ducē. Qui
circūdantes
preūdū succēderūt. at
q ita factū est vt fumo &
igne mille hominū ne
carentur
viri pariter & mulie=
res hi ta orū turris fy=
chē. Abimelech aūt in
de pficiscens vēit ad op
pidū thebes: qd circun=
dās obsidebat exercitu.
Erat aūt turris excelsa
in media citate: ad quā
confugerant sil viri ac
mulieres & oēs pricipes
ciuitatis clausa firmissi
me ianua & super tur=
ris tectū stātes p propu
gnacula. Accedensq a
bimelech iuxta turrim
pugnabat fortit: & ap=
propinquās ostio igne
supponere nitebatur Et
ecce vna mulier fragi=
mē mole desup iacies il=
lisit capiti abimelech.
& cōfregit cerebrū ei.
Qui vocauit cito armi
ger suū & ait ad eum.
Euagina gladiū tuum
& percute me: ne forte
dicatur q a femia inter
fectus sim. Qui fussa pe
ficiens interfecit eum.
Illo quoq mortuo om
nes qui cū eo erāt de sūt
reuersi sūt i sedes suas.
& reddidit deus malū
qd fecerat abimelech
cōtra pēm suū interfe
ctis septuagita fratrib
suis.
Sychimitis quoq qd o
pati erāt retributū e: &
vēit sup eos maledictio
foathā filii hierobaal.

Καὶ ἀνέστη μετὰ ἀβιμέλεχ Ga.10.
surrexit post abimelech

τοῦ σῶσαι τὸν Ἰσραὴλ θωλὰ υἱὸς φουὰ υἱὸς
patrū eius: vir de issachar: & ipse
habitabat in samir in mōte ephraim. τ iudicauit
κατῴκει ἐν σαμὶρ ἐν ὄρει ἐφραιμ. καὶ ἔκρινεν τὸν Ἰσ=
rael vigint & tres annos: τ mortu est
ραὴλ εἴκοσι καὶ τρία ἔτη, καὶ ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη ἐν
samir. τ furrexit post eū iair galaadites: τ
σαμίρ. καὶ ἀνέστη μετ᾽ αὐτὸν Ἰαὶρ ὁ γαλααδίτης, καὶ
iudicauit israel vigint & duos ānos. τ fuerūt
ἔκρινεν τὸν Ἰσραὴλ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. καὶ ἐγένοντο
et triginta filij ascendētes sup triginta
αὐτῷ τριάκοντα υἱοὶ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ τριάκοντα
pullos. τ triginta ciuitates illis. τ ea
πώλους. καὶ τριάκοντα πόλεις αὐτοῖς. καὶ αὐ=
uo vocauit oppida iair vsq ad die hanc:
τὰς ἐκάλεσεν ἐπαύλεις Ἰαὶρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύ=
que sunt in tra galaad. τ mortuus est iair
της, αἵ εἰσιν ἐν τῇ γῇ γαλαάδ. καὶ ἀπέθανεν Ἰαὶρ
τ sepultus est in camon. τ addiderūt filij israel
καὶ ἐτάφη ἐν κεμών. καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
facere malū coram deo: τ seruie
ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου, καὶ ἐλάτρευ=
runt baalim τ astaroth τ deis
σαν τοῖς βααλλὶμ καὶ τοῖς ἀσαρὼθ καὶ τοῖς θεοῖς
syrie τ deis sidonis τ deis moa
συρίας καὶ τοῖς θεοῖς σιδῶνος καὶ τοῖς θεοῖς μω=
ab τ deis filior ammon τ deis
ἀβ καὶ τοῖς θεοῖς υἱῶν ἀμμὼν καὶ τοῖς θεοῖς
allophylor: τ dimiserūt deū τ nō
ἀλλοφύλων, καὶ ἐγκατέλιπον τὸν κύριον καὶ οὐκ
seruierūt ei. τ iratus est furor dñi in
ἐδουλευσαν αὐτῷ. καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ κυρίου ἐν τῷ
israel: τ tradidit eos in manū allophylor
Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων
τ in manū filior ammon. τ conquerūt τ cōfre
καὶ ἐν χειρὶ υἱῶν ἀμμών. καὶ ἐσάθρωσαν καὶ ἔθλα
gerūt filios israel in anno illo: ve=
σαν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ, ὀκ=
cem τ octo ānos oēs filios israel q erant
τωκαίδεκα ἔτη πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς ἐν
trans iordanē in terra amorrei in
τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐν γῇ τοῦ ἀμορραίου ἐν
terra galaad. τ trāsierūt filij ammon ior
τῇ γαλααδίτιδι. καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν τὸν Ἰορ
danē vt expugnarēt: τ in tuda τ bema
δάνην ἐκπολεμῆσαι, καὶ ἐν τῷ Ἰούδα καὶ βενια
min τ in domo ephraim: τ afflicti sūt filij
μὶν καὶ ἐν τῷ οἴκῳ ἐφραίμ, καὶ ἐθλίβησαν οἱ υἱοὶ
israel valde. τ clamauerūt filij israel ad do
Ἰσραὴλ σφόδρα. καὶ ἐκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύ
minū dicētes: peccauimus tibi quī reliquimus
ριον λέγοντες, ἡμάρτοσάν σοι ὅτι ἐγκατελίπομεν
deū nr̄m τ seruimus baalim. τ
τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ ἐλατρεύσαμεν τοῖς βααλλίμ. καὶ
dixit dñs ad filios israel: nonne egy
εἶπεν κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, οὐχὶ οἱ ἀγὺ
pty τ amorrei τ filij ammon τ moab τ
πτιοι καὶ οἱ ἀμορραῖοι καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν καὶ μωὰβ καὶ
allophyli τ sidonij τ amalec τ chanaan
ἀλλόφυλοι καὶ σιδώνιοι καὶ ἀμαλὴκ καὶ χαναὰν
afflixerūt vos: τ clamastis ad me: τ ex
ἐθλίψαν ὑμᾶς, καὶ ἐκεκράξατε πρός με, καὶ ἐξ
ruī vos de manu eor: τ vos reli
ωσα ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν; καὶ ὑμεῖς ἐγκατε
quistis me: τ coluistis deos
λίπετέ με, καὶ ἐλατρεύσατε θεοῖς

vt liberaret israel thola filius phua filius
'in israel thola filius
'phua patrui abimelech
vir de yssachar qui
habitabat in samir in mōte ephraim. τ iudicauit
habitaut in samar mō
tis efframi
& iudicauit israel vigi=
ti
& tribus anis mortu
us q est ac sepultus in
samir. Hinc successit iair
galaadites qui
iudicauit israel per vi=
ginti
& duos annos habēs
triginta
filios sedētes super tri
ginta pullos asinarū
et principes triginta ci
uitatū q ex noīe eius sūt
appellate auoth iair i.
oppidanar vsq in pīte
diem in terra galaad.
mortuus q est iam
ac sepultus est loco cui
vocabulū camon. Filij
aūt israel peccātis veteri=
bus nouis q fecerūt malu in conspectu
dñi & seruierūt idolis
baal & astaroth & de
dis syrie ac sydonis
& moab & filiorum
ammō & philistiim: de
reliquerūt eū. Cōtra
quos dns irat trad dit
eos in manus
philistiim & filiorū a=
mon: afflictiq sunt
& veheméter oppressi
per annos decem & oc
cto omnes
qui habitabāt trās iordanem
i terra ammorrei que
est in galaad: in tantū vt
filij amon tordane trā
simisso valtarent
iudam & beniamin &
effraim.
Affligebatq est israel ni
mis. Et clamantes
ad dominū dixerunt.
Peccauimus tibi quia
derelquimus deum nr̄m: & fuimus
baalim. Quibus locutus est dominus:
Nūquid nō egyptii &
ammorrei
filiiq ammō & philis=
tiim sydonii quoq
& amalech & chanaan
oppressurunt vos & cla
mastis ad me: & erui
vos de manu eorum
Et tamē reliquistis me
& coluistis

עַשׂ יִשְׂרָאֵ֖ל אֶת־ תּוֹלָ֣ע בֶּן־
דד פּוּאָ֑ה בֶּן־ דּוֹדוֹ֙ אִ֣ישׁ יִשָּׂשכָ֔ר וְהוּא֙
יָשַׁ֣ב בְּשָׁמִ֔יר בְּהַ֖ר אֶפְרָֽיִם׃ וַיִּשְׁפֹּ֥ט
שפט אֶת־ יִשְׂרָאֵ֖ל עֶשְׂרִ֣ים
מות וְשָׁלֹ֑שׁ וַיָּ֣מָת וַיִּקָּבֵ֔ר בְּשָׁמִֽיר׃
קבר וַיָּ֤קָם אַחֲרָיו֙ יָאִ֣יר הַגִּלְעָדִ֔י
וַיִּשְׁפֹּ֖ט אֶת־ יִשְׂרָאֵ֑ל עֶשְׂרִ֣ים
וּשְׁתַּ֔יִם שָׁנִ֖ים׃ וַיְהִי־ לוֹ֙ שְׁלֹשִׁ֣ים
בָּנִ֔ים רֹכְבִ֖ים עַל־ שְׁלֹשִׁ֣ים עֲיָרִ֑ים
וּשְׁלֹשִׁ֣ים עֲיָרִ֔ים לָהֶ֖ם
קרא חוה יִקְרְא֣וּ חַוֹּ֑ת יָאִ֣יר עַד֙ הַיּ֣וֹם הַזֶּ֔ה
אֲשֶׁ֖ר בְּאֶ֣רֶץ הַגִּלְעָ֑ד וַיָּ֣מָת יָאִ֔יר
וַיִּקָּבֵ֖ר בְּקָמֹֽן׃ וּבְנֵ֤י יִשְׂרָאֵל֙ יָסִ֣פוּ
יסף עשׂה הרע לַעֲשׂ֣וֹת הָרַ֔ע בְּעֵינֵ֖י יְהוָ֑ה וַיַּעַבְדוּ
עבד אֶת־ הַבְּעָלִ֣ים וְאֶת־ הָעַשְׁתָּר֗וֹת וְאֶת־
אלהי ארם וְאֶת־ אֱלֹהֵ֣י אֲרָ֔ם וְאֶת־ אֱלֹהֵ֖י
אלהי מואב צִיד֑וֹן וְאֶת־ אֱלֹהֵ֣י מוֹאָ֔ב וְאֶת־ אֱלֹהֵ֖י
אלהי בני עמון בְּנֵ֣י עַמּ֑וֹן וְאֶת־ אֱלֹהֵ֣י פְלִשְׁתִּ֔ים
עזב חרה וַיַּעַזְב֥וּ אֶת־ יְהוָ֖ה וְלֹ֥א עָבָ֖דוּהוּ׃ וַיִּחַר֙
עבר אַ֣ף יְהוָ֔ה בְּיִשְׂרָאֵ֖ל וַיִּמְכְּרֵ֑ם בְּיַד֙
רצץ פְּלִשְׁתִּ֔ים וּבְיַ֖ד בְּנֵ֥י עַמּֽוֹן׃ וַיְרֹצְצ֥וּ
רצץ אֶת־ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בַּשָּׁנָ֥ה הַהִ֖יא שְׁמֹנֶ֣ה עֶשְׂרֵ֑ה שָׁנָ֗ה אֶת־ כָּל־
עבר בְּנֵ֤י יִשְׂרָאֵל֙ אֲשֶׁ֣ר בְּעֵ֣בֶר הַיַּרְדֵּ֔ן בְּאֶ֥רֶץ הָאֱמֹרִ֖י אֲשֶׁ֥ר בַּגִּלְעָֽד׃
חטא וַיַּעַבְר֥וּ בְנֵֽי־ עַמּ֖וֹן אֶת־ הַיַּרְדֵּ֑ן לְהִלָּחֶם֙ גַּם־
בית יהודה בְּיִהוּדָ֣ה וּבְבִנְיָמִ֔ן וּבְבֵ֖ית אֶפְרָ֑יִם
צוק וַתֵּ֣צַר לְיִשְׂרָאֵ֔ל מְאֹ֖ד׃ וַיִּזְעֲק֣וּ בְנֵֽי
עבד יִשְׂרָאֵל֮ אֶל־ יְהוָה֒ לֵאמֹ֗ר חָטָ֙אנוּ֙ לָ֔ךְ
אמר וְכִ֤י עָזַ֙בְנוּ֙ אֶת־ אֱלֹהֵ֔ינוּ וַנַּעֲבֹ֖ד אֶת־
הַבְּעָלִֽים׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל־ בְּנֵ֣י
יִשְׂרָאֵ֔ל הֲלֹא֙ מִמִּצְרַ֣יִם וּמִן־ הָאֱמֹרִ֔י
וּבְנֵ֥י עַמּ֖וֹן וּמִפְּלִשְׁתִּֽים׃ וְצִדֹנִ֣ים וַעֲמָלֵ֔ק וּמַעֹ֖ן לָחֲצ֣וּ אֶתְכֶ֑ם וַתִּצְעֲק֥וּ
צעק אֵלַ֖י וְאוֹשִׁ֥יעָה אֶתְכֶ֖ם מִיָּדָֽם׃
עזב וְאַתֶּ֤ם עֲזַבְתֶּם֙ אֹתִ֔י וַתַּעַבְד֣וּ

אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא יָדָעְתָּם וְאֹתָם לֹא הוֹרִישׁוּ׃
לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם׃ וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם בָּם הֵמָּה
יוֹשִׁיעוּ לָכֶם בְּעֵת צָרַתְכֶם׃ כִּי
וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה
חָטָאנוּ עֲשֵׂה אַתָּה לָנוּ כְּכָל הַטּוֹב
בְּעֵינֶיךָ אַךְ הַצִּילֵנוּ נָא הַיּוֹם
הַזֶּה וַיָּסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר
מִקִּרְבָּם וַיַּעַבְדוּ אֶת יְהוָה וַתִּקְצַר
נַפְשׁוֹ בַּעֲמַל יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּצַּעֲקוּ בְּנֵי
עַמּוֹן וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְעָד וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּמִּצְפָּה׃ וַיֹּאמְרוּ
הָעָם שָׂרֵי גִלְעָד אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר יָחֵל לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי
עַמּוֹן וְיִהְיֶה לְרֹאשׁ לְכֹל יֹשְׁבֵי
גִּלְעָד׃ וְיִפְתָּח הַגִּלְעָדִי הָיָה
גִּבּוֹר חַיִל וְהוּא בֶּן אִשָּׁה זוֹנָה
וַיּוֹלֶד גִּלְעָד אֶת יִפְתָּח׃ וַתֵּלֶד אֵשֶׁת
גִּלְעָד לוֹ בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ בְנֵי הָאִשָּׁה
וַיְגָרְשׁוּ אֶת יִפְתָּח וַיֹּאמְרוּ לוֹ
לֹא תִנָּחֵל בְּבֵית אָבִינוּ כִּי בֶן אִשָּׁה
אַחֶרֶת אָתָּה׃ וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפְּנֵי
אֶחָיו וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ טוֹב וַיִּתְלַקְּטוּ
אֶל יִפְתָּח אֲנָשִׁים רֵיקִים וַיֵּצְאוּ
עִמּוֹ׃ וַיְהִי מִיָּמִים וַיִּלָּחֲמוּ בְּנֵי עַמּוֹ
עִם יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִלְחֲמוּ
בְּנֵי עַמּוֹ עִם יִשְׂרָאֵל וַיֹּלְכוּ זִקְנֵי
גִלְעָד לָקַחַת אֶת יִפְתָּח מֵאֶרֶץ טוֹב׃
וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח לְכָה וְהְיִיתָה לָנוּ
לְקָצִין וְנִלְחֲמָה בִּבְנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ
יִפְתָּח לְזִקְנֵי גִלְעָד הֲלֹא אַתֶּם
שְׂנֵאתֶם אֹתִי וַתְּגָרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי
וּמַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי עַתָּה כַּאֲשֶׁר
צַר לָכֶם וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי גִלְעָד אֶל
יִפְתָּח לָכֵן עַתָּה שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ וְהָלַכְתָּ
עִמָּנוּ וְנִלְחַמְתָּ בִּבְנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ

Cap. xi.

deos alienos. Idcirco
non addam vt liberē vos:
vt vltra vos liberem.
Ite & inuocate
dos quos elegistis: ip
si
vos liberent in tempo
re angustie.
Dixerunt
filii israel
ad dñm:
mus: fac
mer,
ram
nobis qcqd tibi
cet: tm nūc
Que dicentes omnia
de finibus suis alienos
deorū idola
& seruierunt
super miseriis
Itaq
filii ammō cōcla
mātes in galaad fixere
tētoria: cōtra quos
gregati filii israel
pha castrametati sunt.
Dixerūt
galaad
mos suos.
ammon
ex nobis contra filios
ammon cepit
re erit
Iad.
Vir itaq
pthe galaadites
fortissimus atq
filius
meretri
q natus
de galaad.
Hūit
galaad
de q
postq
dicentes,
Heres
domo
nunc
Dixerūt
galaad
ad
Ob hāc
igitur cām
nūc
ad te
nim:
pficiscaris
bis cum
& pugnes
ra filios ammon;
filiq

alienos: Idcirco nō addam vt liberē vos: D
ἑτέρους, διὰ τοῦτο οὐ προδώσω τοῦ σῶσαι ὑμᾶς, βα
τε τ clamate ad deos quos elegistis vo
δίζετε καὶ βοᾶτε πρὸς τοὺς θεοὺς οὓς ἐξελέξασθε ἑαυ
τοῖς, τ ipſi liberēt vos in tpe angustie
τοῖς, καὶ αὐτοὶ σωσάτωσαν ὑμᾶς ἐν καιρῷ θλίψεως
ὑμῶν. τ dixerūt filij israel ad dñm: peccant
ὑμῶν· καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ισραηλ πρὸς κύριον, ἡμάρτο
mus: fac tu nobis iuxta oia q̄ placuerit co
μεν, ποίησον σὺ ἡμῖν κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἀρέσκη ἐνώ
ram te: verū dñe libera nos in die hac.
πιόν σου, πλὴν κύριε ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ
τ proiecerūt deos alienos de
τη· καὶ μετέστησαν τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ
medio eor τ seruierūt dño: τ doluit
μέσου αὐτῶν καὶ ἐλάτρευσαν τῷ κυρίῳ, καὶ ὀλιγοψύ
in labore israel. τ ascēderāt filij am
χησεν ἐν τῷ κόπῳ Ισραηλ· καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Αμ
mon τ fixere tētoria in galaad. τ congregāti sūt filij is
μὼν καὶ παρενέβαλον ἐν γαλαάδ· καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Ισ
rael τ castrametati sūt in speculis. τ dixerūt
ραὴλ καὶ παρεμβάλον ἐν τῇ ἀμασκιφά· καὶ εἶπον
populi principes galaad: vir ad proxi
οἱ τοῦ λαοῦ ἄρχοντες γαλαάδ, ἀνὴρ πρὸς τὸν πλη
mos suos: quis vir qui incipiet pugnare contra
σίον αὐτοῦ, τίς ἀνὴρ ὃς ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς
filios ammon τ erit in caput oibus habi
υἱοῖς Αμμὼν καὶ ἔσται εἰς κεφαλὴν πασιν τοῖς κατοι
tātibus in galaad:
κοῦσιν ἐν γαλαάδ;

Ca. xi.

Iephthae galaaditen fuit potēs i fortitudie
Καὶ Ιεφθαὲ ὁ γαλααδίτης ἦν δυνατὸς ἐν ἰσχύι
τ ipse filius mulieris meretricis. τ peperit gala
καὶ αὐτὸς υἱὸς γυναικὸς πόρνης· καὶ ἔτεκεν τῷ γαλαὰ
ad tephthae. τ peperit vxor galaad ei fi
δὰδ τὸν Ιεφθαέ· καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ γαλαὰδ αὐτῷ υἱ
lios: τ creuerūt filij mulieris. τ eiece
ους· καὶ ἀνεδράμοσαν οἱ υἱοὶ τῆς γυναικὸς· καὶ ἐξέβα
runt tephthae. τ dixerūt ei: nō eris heres in
λον τὸν Ιεφθαέ· καὶ εἶπον αὐτῷ, οὐ κληρονομήσεις ἐν
domo pris mei: qm filius mulieris mere
τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ὅτι υἱὸς γυναικὸς ἑταί
tricis tu es. τ aufugit tephthae a facie fra
ρας σύ εἶ. καὶ ἀπέδρα Ιεφθαὲ ἐκ προσώπου τῶν ἀδελ
trū suop: τ habitauit in tra tob. τ cōgregāti sūt
φῶν αὐτοῦ, καὶ κατῴκησεν ἐν γῇ τὼβ. καὶ συνελέγον
ad tephthae viri inopes: τ simul ibant
το πρὸς τὸν Ιεφθαὲ ἄνδρες λιτοί, καὶ συνεξεπορεύοντο
cū illo. τ factū est post dies τ pugnauerūt
μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο μετ' ἡμέρας καὶ ἐπολέμησαν οἱ
filij ammon cū israel. τ factū est cū pugnaue
υἱοὶ Αμμὼν μετὰ Ισραηλ· καὶ ἐγενέσθη ἡνίκα ἐπολέμη σ
rūt filij ammon cū israel: τ perrexerūt maio
σαν οἱ υἱοὶ Αμμὼν μετὰ Ισραηλ, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πρε
res natu galaad vt tollerēt tephthae tu fra tob.
σβύτεροι γαλαὰδ παραλαβεῖν τὸν Ιεφθαὲ ἐν γῇ τὼβ.
τ dixerūt ad tephthae: veni τ eris nobis in pfec
καὶ εἶπον πρὸς Ιεφθαέ, δεῦρο καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς ἡγού
pem: τ pugnabimus cōtra filios ammon. τ dixit ieph
μενον, καὶ πολεμήσομεν τοῖς υἱοῖς Αμμών. καὶ εἶπεν Ιεφ
thae senioribus galaad: nōne vos odi
θαὲ τοῖς πρεσβυτέροις γαλαάδ, οὐχ ὑμεῖς ἐμισήσα τε Beh. 16.f.
stis me τ eiecistis me de domo pris mei
τέ με καὶ ἐξεβάλετέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου
τ abiecistis me a vobis: τ quid venistis ad
καὶ ἐξαπεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν; καὶ τί ὅτι ἥκετε πρός
me nūc qñ affligor estis? τ dixerūt seniores galaad B
με νῦν ἡνίκα ἐθλίβητε; καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι γαλαὰδ
ad tephthae: nōne sic nunc cōuertimur ad te τ pro
πρὸς Ιεφθαέ, οὐχ οὕτως νῦν συνήλθομεν πρὸς σέ καὶ συμ
cisceris nobiscū τ pugnabimus cōtra filios ammon: τ eris
πορεύσῃ ἡμῖν καὶ πολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς Αμμών, καὶ ἔσῃ

nobis in caput oibus habitātibus galaad. τ
ἡμῖν εἰς κεφαλὴν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν γαλαάδ· καὶ
dixit tephthae ad senfores galaad: si cōuer
εἶπεν Ιεφθαὲ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους γαλαάδ, εἰ ἐπι
titis me vos vt pugnē cōtra filios ammō: τ
στρέφετέ με ὑμεῖς πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς Αμμών, καὶ
tradiderit dñs eos coā me: ego ero vo
παραδῷ κύριος αὐτοὺς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἐγὼ ἔσομαι ὑ
bis in caput. τ dixerūt senfores galaad
μῖν εἰς κεφαλήν· καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι γαλαὰδ
ad tephthae: dñs erit audiēs inter nos: si
πρὸς Ιεφθαέ, κύριος ἔσαι ὁ ἀκούων ἀναμέσον ἡμῶν, εἰ
non sēm verbū tuū sic faciemus. τ a
μὴ κατὰ τὸ ῥῆμά σου οὕτως ποιήσομεν· καὶ ἐπορεύ
bijt tephthae cū senfortibus galaad: τ cōsti
θη Ιεφθαὲ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων γαλαάδ, καὶ κατέ
tuerūt pplm cū super se in caput τ in prin
στησαν ὁ λαὸς ἀυτὸν ἐπ' αὐτῶν εἰς κεφαλὴν καὶ εἰς ἡγού
cipē. τ locutus ē iephthae oēs sermones su
μενον· καὶ ἐλάλησεν Ιεφθαὲ πάντας τοὺς λόγους αὐ
os coā dño in maspha. τ misit iephthae
τοῦ ἐνώπιον κυρίου ἐν μασηφά· καὶ ἀπέστειλεν Ιεφθαὲ
nūcios ad regem filiop ammon vtcēs: qd mihi t
ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱῶν Αμμὼν λέγων, τί ἐμοὶ καὶ
tibi: qm venis ad me in vt pugnes cōtra me i tra mea:
σοί, ὅτι ἥκεις πρός με σὺ πολεμῆσαί με ἐν τῇ γῇ μου;
τ dixit rex ammon ad nūcios teph
καὶ εἶπεν βασιλεὺς Αμμὼν πρὸς τοὺς ἀγγέλους Ιεφ
thae: qm accepit israel terrā meā in ascen
θαέ, ὅτι ἔλαβεν Ισραὴλ τὴν γῆν μου ἐν τῇ ἀναβάσ
su eius de egypto ab arnon vsq ad ieboc τ vsq ad
σει αὐτοῦ ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ Αρνων ἕως Ιαβὼκ καὶ ἕως
iordanem: τ nunc redde illas cū pace.
τοῦ Ιορδάνου, καὶ νῦν ἐπίστρεψον αὐτὰς μετ' εἰρήνης.
τ addidit adhuc iephthae τ misit nuncios ad
καὶ προσέθετο ἔτι Ιεφθαὲ καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς
regem filiop ammon: τ dixerūt ei: hec di
τὸν βασιλέα υἱῶν Αμμών, καὶ εἶπαν αὐτῷ, τάδε λέ
cit iephthae: nō accepit israel terrā moab τ
γει Ιεφθαέ, οὐκ ἔλαβεν Ισραὴλ τὴν γῆν μωαὰβ καὶ τὴν
terrā filiop ammō in ascensu eop de egypto: sed
γῆν υἱῶν Αμμὼν ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου, ἀλ
ambulauit israel in solitudine vsq ad mare rubrū:
λ' ἐπορεύθη Ισραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως θαλάσσης ἐρυθρᾶς,
τ venit vsq ad cades. τ misit israel nuncios
καὶ ἦλθεν ἕως Κάδης· καὶ ἐξαπέστειλεν Ισραὴλ ἀγγέλους
ad regem edom dicēs: trānsibo per
πρὸς βασιλέα Ἐδώμ λέγων, παρελεύσομαι διὰ τῆς
terrā tuā: τ nō audiuit rex edom. τ ad re
γῆς σου, καὶ οὐκ ἤκουσεν βασιλεὺς Ἐδώμ· καὶ πρὸς βα
gem moab misit: τ nō voluit. τ sedit
σιλέα μωὰβ ἀπέστειλεν, καὶ οὐκ ἠθέλησεν· καὶ ἐκάθισεν
israel in cades: τ preterijit per deserta: τ circui
Ισραὴλ ἐν Κάδης, καὶ διῆλθεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκύκλω
uit terrā edom τ terrā moab. τ venit ad
σεν τὴν γῆν Ἐδώμ καὶ τὴν γῆν μωάβ. καὶ παρεγένετο κα
orientem finis terre moab: τ castrametati sūt
τ' ἀνατολὰς πλίου τῆς γῆς μωάβ, καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ
trans arnon: τ nō intrauerūt in terminū moab: qm
πέραν Αρνων, καὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὅριον μωάβ, ὅτι
arnon erat terminꝰ moab: τ misit nūcios is
Αρνὼν ἦν ὅριον μωάβ· καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους Ισ
rael ad seon regem amorreop regem esebō
ραὴλ πρὸς σηὼν βασιλέα τῶν Αμορραίων βασιλέα Ἐσε
bon: τ dixit ei israel: trānsibo per
βών, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ισραὴλ, παρελεύσομαι διὰ
terrā tuā vsq ad
τῆς γῆς σου ἕως τοῦ

"dux "omnium qui habi
tāt in galaad. τ dixerūt
"galaad. τ dixerūt
"Iepthe quoq dixit eis
"Si vere
"venistis ad me vt pu
gnē pro vobis cōtra fili
os ammon: tradideri
t eos dñs in manꝰ me
as ego ero vester princ
ceps. Qui rñderunt ei.
dñs qui hec audit ipe
mediator ac testis est
q nostra promissa
facietis. Abiit itaq
Iepthe cū pricipib ga
laad: fecitq eum omnis
populus
pricipem sui. Locut us
q est Iepthe omnes
fermones suos coram
domino in maspha. Et
misit nuncios ad regē
filiorum ammō qui ex
pſōa sua dicer t. Quid
mihi & tibi ē: quia ve
nisti contra me vt vasta
res terrā meā? Quib il
le respondit.
quia tulit israel terrā
meam quando ascendit
de egypto: a finibus ar
non vsq ieboc atq
iordanem. Nunc ergo
cū pace redde mihi cā.
Per quos rursum māda
uit Iepthe: & iperauit eis
vt dicerent regi āmō.

ג iii

לְנוּ׃ לְרֹאשׁ לְכֹל יֹשְׁבֵי גִלְעָד׃
וַיֹּאמֶר יִפְתָּח אֶל זִקְנֵי גִלְעָד אִם
מְשִׁיבִים אַתֶּם אֹתִי לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי
עַמּוֹן וְנָתַן יְהוָה אֹתָם בְּיָדִי אֲנִכִי
אֲהִיֶה לָכֶם לְרֹאשׁ׃ וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי
גִלְעָד אֶל יִפְתָּח יְהוָה יִהְיֶה שֹׁמֵעַ
בֵּינֹתֵינוּ אִם לֹא כִּדְבָרְךָ כֵּן
נַעֲשֶׂה׃ וַיֵּלֶךְ יִפְתָּח עִם זִקְנֵי גִלְעָד
וַיָּשִׂימוּ הָעָם אֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ
וְלִקְצִין וַיְדַבֵּר יִפְתָּח אֶת כָּל
דְּבָרָיו לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּשְׁלַח
יִפְתָּח מַלְאָכִים אֶל מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יִפְתָּח לֹא לָקַח
יִשְׂרָאֵל אֶת אֶרֶץ מוֹאָב וְאֶת אֶרֶץ
בְּנֵי עַמּוֹן כִּי בַּעֲלוֹתָם מִמִּצְרַיִם וַיֵּלֶךְ
יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד הַיָּם סוּף וַיָּבֹא
קָדֵשָׁה׃ וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל
מֶלֶךְ אֱדוֹם לֵאמֹר אֶעְבְּרָה נָּא בְאַרְצֶךָ
וְלֹא שָׁמַע מֶלֶךְ אֱדוֹם וְגַם אֶל
מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלָח וְלֹא אָבָה וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל
בְּקָדֵשׁ׃ וַיֵּלֶךְ בַּמִּדְבָּר וַיִּסֹּב אֶת
אֶרֶץ אֱדוֹם וְאֶת אֶרֶץ מוֹאָב וַיָּבֹא
מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ לְאֶרֶץ מוֹאָב וַיִּחֲנוּ
בְּעֵבֶר אַרְנֹן וְלֹא בָאוּ בִּגְבוּל
מוֹאָב כִּי אַרְנֹן גְּבוּל מוֹאָב׃ וַיִּשְׁלַח
יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל סִיחוֹן מֶלֶךְ
הָאֱמֹרִי מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וַיֹּאמֶר לוֹ
יִשְׂרָאֵל נַעְבְּרָה נָּא בְאַרְצְךָ עַד

duxi omnium qui habi
tāt in galaad. τ dixerūt
galaad. τ dixerūt
Iepthe quoq dixit eis
Si vere
venistis ad me vt pu
gnē pro vobis cōtra fili
os ammon: tradideri
t eos dñs in manꝰ me
as ego ero vester prin
ceps. Qui rñderunt ei.
dñs qui hec audit ipe
mediator ac testis est
q nostra promissa
facietis. Abiit itaq
Iepthe cū pricipib ga
laad: fecitq eum omnis
populus
pricipem sui. Locut us
q est Iepthe omnes
fermones suos coram
domino in maspha. Et
misit nuncios ad regē
filiorum ammō qui ex
pſōa sua dicer t. Quid
mihi & tibi ē: quia ve
nisti contra me vt vasta
res terrā meā? Quib il
le respondit.
quia tulit israel terrā
meam quando ascendit
de egypto: a finibus ar
non vsq ieboc atq
iordanem. Nunc ergo
cū pace redde mihi cā.
Per quos rursum māda
uit Iepthe & iperauit eis
vt dicerent regi āmō.

מִקּוֹמִי׃ וְלֹא־ הֶאֱמִין סִיחוֹן אֶת־ עַמּוֹ כִּי־ הִצִּילָם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְיַד יִשְׂרָאֵל וַיַּכֻּם וַיִּירַשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת־ כָּל־ אֶרֶץ הָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ׃ וַיִּירְשׁוּ אֶת כָּל־ גְּבוּל הָאֱמֹרִי מֵאַרְנוֹן וְעַד הַיַּבֹּק וּמִן הַמִּדְבָּר וְעַד הַיַּרְדֵּן׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹרִישׁ אֶת הָאֱמֹרִי מִפְּנֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּירָשֵׁנוּ׃ הֲלֹא אֵת אֲשֶׁר יוֹרִישְׁךָ כְּמוֹשׁ אֱלֹהֶיךָ אֹתוֹ תִּירָשׁ וְאֵת כָּל־ אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִפָּנֵינוּ אֹתוֹ נִירָשׁ׃ וְעַתָּה הֲטוֹב טוֹב אַתָּה מִבָּלָק בֶּן צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב הָרֹב רָב עִם יִשְׂרָאֵל אִם נִלְחֹם נִלְחַם בָּם בַּעְשְׁתָּרֹת וּבְאֶדְרֶעִי׃ וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּחֶשְׁבּוֹן וּבִבְנֹתֶיהָ וּבְעֲרֹעֵר וּבִבְנֹתֶיהָ וּבְכָל הֶעָרִים אֲשֶׁר עַל יְדֵי אַרְנוֹן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וּמַדּוּעַ לֹא הִצַּלְתֶּם בָּעֵת הַהִיא׃ וְאָנֹכִי לֹא חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה עֹשֶׂה אִתִּי רָעָה לְהִלָּחֶם בִּי יִשְׁפֹּט יְהוָה הַשֹּׁפֵט הַיּוֹם בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבֵין בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְלֹא שָׁמַע מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן אֶל דִּבְרֵי יִפְתָּח אֲשֶׁר שָׁלַח אֵלָיו׃ וַתְּהִי עַל יִפְתָּח רוּחַ יְהוָה וַיַּעֲבֹר אֶת הַגִּלְעָד וְאֶת מְנַשֶּׁה וַיַּעֲבֹר אֶת מִצְפֵּה גִּלְעָד וּמִמִּצְפֵּה גִּלְעָד עָבַר בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּדַּר יִפְתָּח נֶדֶר לַיהוָה וַיֹּאמַר אִם נָתֹן תִּתֵּן אֶת בְּנֵי עַמּוֹן בְּיָדִי׃ וְהָיָה הַיֹּצֵא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדַּלְתֵי בֵיתִי לִקְרָאתִי בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן וְהָיָה לַיהוָה וְהַעֲלִיתִיהוּ עֹלָה׃ וַיַּעֲבֹר

fluuiū: quiſ & ipe iſrl' verba deſpiciēs nō dimiſit eū trāſire p termios ſuos: ſed ifinita multitudie cōgregata egreſſus eſt cōtra eū iſafa: & fortiter reſiſtebat. Tradiditq; eum dominus ꝯ inm anu iſrael cum ſoi exercitu ſuo: & percuſſit eum & poſſedit oēm terrā ammorreī habitatoris regionis illius & vniuerſos q fines eius de arnon vſq; iaboc: & de ſolitudine vſq; ad iordanē. Dominus ergo deus iſrl fubuertit amorreū: pugnante cōtra illū ppl'o ſuo iſrl: et tu nūc vis poſſidere terrā eius? Nonne ea q poſſedit chamos deus tus tibi iure debētur? Que ait dns deus noſter victor obtinuit: in nram cedet poſſeſſiōnē. Niſi forte melior es balac filio ſephor rege moab: aut docere potes q iurgat? ſit cōtra iſrl: & pugnauerit cōtra eū quādo litauit in efebō & viciuis eius: iaroer: & vill illius: vel in cūctis ciuitatibus iuxta arnon per trecentos annos. Quare tanto tpe? nihil ſup hac repetitione? tēptaſti. Igitur non ego pecco? i te: fed tu ꝯ cōtra me? male agis in dicēs mihi bella nō iuſta. Iudicet dns arbiter huius diei iter iſrael o & filios ammō. Noluit q? acqeſcere rex filiorū ammō verbis ſept he q p nūcios mandauerat. Factuſ eſt ergo ſup ie pthe ſpiritus domini & circuiens galaad & manaſſe: & inde tranſiens ad filios ammō vt pugnaret cōtra eos: & tradidit eos dns in manū eius: & percuſſit eos ab aroer vſq; quo veniat menith vt ſint ciuitates vſq; abel vineaꝝ plaga magna valde. Humiliati ſunt filij ammon ā facie filioꝝ iſrl. & reuertēti ait? iepthe ad filios ammō vt pugnaret cōtra eos? quos tradidit dns in manus eius: & ceciderunt ab aroer vſq; dū venias ad abel q ē vineis ciuitas plaga magna nimis: humiliati ſunt filij ammō a filiis iſrl. Reuertēti ait iepthe in maſpha domum ſuam: occurrit ei vnigenita filia ſua cū tympanis & choris. Non enim habebat alios liberos. Quā viſa ſcidit veſtimēta ſua: & ait. Heu me filia mi: decepiſti me: & ipſa decepta es. Aperui enim os meum ad dñm: & aliud facere nō potero. Quid illa rñdit. Pater miſi aperuiſti os tuū ad me: fac mihi quodcunq; pollicitus es cōceſſa tibi victoria de hoſtib? tuis. Dixit ad patrē. Hoc ſolū mihi fiat qđ deposcor. Dimittor me vt duobus mēſibus circueam montes: & plangam virginitatē meā cū ſodalibus meis. Cui ille rñdit. Vade: & dimittit eā duobus mēſibus. cūq; abiſſet cū ſociis ac ſodalib? ſuis: flebat virginitatem ſuā in mōtib?. Expletiſq; duobus mēſibus reuerſa eſt ad patrē ſuū: & feci ei ſicut vouerat. Que ignorabat virum. Exinde hic mos in iſrl: & cōſuetudo ſeruata eſt: vt poſt anni circulū cōueniāt i vnū filie iſrl & plāgant filiā iepthe galaadite diebus quatuor.

Cap. xij.

Et cōgregati ſūt filij ephraim & venerūt in ſephena: & direxerūt ad iepthae: quare imiſti ad pugnādū cōtra filios ammon: & nos nō vocaſti vt pergeremus tecū? Igitur incēdemus domū tuā. Quibus ille rñdit. Diſceptatio erat mihi cū

וַיִּפְתָּח אֶל בְּנֵי עַמּוֹן לְהִלָּחֶם בָּם וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיָדוֹ׃ וַיַּכֵּם מֵעֲרֹעֵר וְעַד בֹּאֲךָ מִנִּית עֶשְׂרִים עִיר וְעַד אָבֵל כְּרָמִים מַכָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּכָּנְעוּ בְנֵי עַמּוֹן מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא יִפְתָּח הַמִּצְפָּה אֶל בֵּיתוֹ וְהִנֵּה בִתּוֹ יֹצֵאת לִקְרָאתוֹ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלוֹת וְרַק הִיא יְחִידָה אֵין לוֹ מִמֶּנּוּ בֵּן אוֹ בַת׃ וַיְהִי כִּרְאוֹתוֹ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אֲהָהּ בִּתִּי הַכְרֵעַ הִכְרַעְתִּנִי וְאַתְּ הָיִית בְּעֹכְרָי וְאָנֹכִי פָּצִיתִי פִי אֶל יְהוָה וְלֹא אוּכַל לָשׁוּב וַתֹּאמֶר אֵלָיו אָבִי פָּצִיתָ אֶת פִּיךָ אֶל יְהוָה עֲשֵׂה לִי כַּאֲשֶׁר יָצָא מִפִּיךָ אַחֲרֵי אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ יְהוָה נְקָמוֹת מֵאיְבֶיךָ מִבְּנֵי עַמּוֹן׃ וַתֹּאמֶר אֶל אָבִיהָ יֵעָשֶׂה לִי הַדָּבָר הַזֶּה הַרְפֶּה מִמֶּנִּי שְׁנַיִם חֳדָשִׁים וְאֵלְכָה וְיָרַדְתִּי עַל הֶהָרִים וְאֶבְכֶּה עַל בְּתוּלֶיהָ אָנֹכִי וְרֵעוֹתָיהָ׃ וַיֹּאמֶר לְכִי וַיְשַׁלַּח אוֹתָהּ שְׁנֵי חֳדָשִׁים וַתֵּלֶךְ הִיא וְרֵעוֹתֶיהָ וַתִּבְךְ עַל בְּתוּלֶיהָ עַל הֶהָרִים׃ וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַיִם חֳדָשִׁים וַתָּשָׁב אֶל אָבִיהָ וַיַּעַשׂ לָהּ אֶת נִדְרוֹ אֲשֶׁר נָדָר וְהִיא לֹא יָדְעָה אִישׁ וַתְּהִי חֹק בְּיִשְׂרָאֵל׃ מִיָּמִים יָמִימָה תֵּלַכְנָה בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל לְתַנּוֹת לְבַת יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי אַרְבָּעַת יָמִים בַּשָּׁנָה׃

Cap. xij.

וַיִּצְעַק אִישׁ אֶפְרַיִם וַיַּעֲבֹר צָפֹנָה וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח מַדּוּעַ עָבַרְתָּ לְהִלָּחֶם בִּבְנֵי עַמּוֹן וְלוֹ לֹא קָרָאתָ לָלֶכֶת עִמָּךְ בֵּיתְךָ נִשְׂרֹף עָלֶיךָ בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אִישׁ רִיב הָיִיתִי אֲנִי

iephthae ad filios ammon vt pugnaret cōtra eos? quos tradidit dns in manus eius: peuſſitq; eos ab aroer vſq; quo veniat menith vt ſint ciuitates vſq; abel vineaꝝ plaga magna valde. Humiliati ſunt filij ammon a facie filioꝝ iſrl. & reuertēti ait iepthe in maſpha domum ſuam: occurrit ei vnigenita filia ſua cū tympanis & choris. Non enim habebat alios liberos. Quā viſa ſcidit veſtimēta ſua: & ait. Heu me filia mi: decepiſti me: & ipſa decepta es. Aperui enim os meum ad dñm: & aliud facere nō potero. Quid illa rñdit. Pater miſi aperuiſti os tuū ad me: fac mihi quodcunq; pollicitus es cōceſſa tibi victoria de hoſtib? tuis. Dixit ad patrē. Hoc ſolū mihi fiat qđ deposcor. Dimittor me vt duobus mēſibus circueam montes: & plangam virginitatē meā cū ſodalibus meis. Cui ille rñdit. Vade: & dimittit eā duobus mēſibus. cūq; abiſſet cū ſociis ac ſodalib? ſuis: flebat virginitatem ſuā in mōtib?. Expletiſq; duobus mēſibus reuerſa eſt ad patrē ſuū: & feci ei ſicut vouerat. Que ignorabat virum. Exinde hic mos in iſrl: & cōſuetudo ſeruata eſt: vt poſt anni circulū cōueniāt i vnū filie iſrl & plāgant filiā iepthe galaadite diebus quatuor.

Cap. xij.

Et cōgregati ſūt filij ephraim & venerūt in ſephena: & direxerūt ad iepthae: quare imiſti ad pugnādū cōtra filios ammon: & nos nō vocaſti vt pergeremus tecū? Igitur incēdemus domū tuā. Quibus ille rñdit. Diſceptatio erat mihi cū

'& populo meo c cõtra filios b ãmõ i vehemẽs: * vocauiq; vos vt p̃beretis mihi auxiliũ & " facere "noluiſtis. Qd cernens

"poſui f aiam meã i manibus meis * transiuiq; ad f filios b ãmon: & tradidit eos d nr̃s in manus meas. b Quid commerui vt a aduersũ me cõsurgatis " in preliũ? f Vocatis itaq; ad se c unctis ooooo viris de galaad f pugnabat contra a effraim. oooo b Percuſſerũt q viri galaad effraim: * quia oooo b dixerat fugitiuus es galaad de a effraim: & hablitat " in medio effraim & q manaſſe. r Occupaueŕit q galaadite " vada s iordanis per que oooooooo effraim reuerſurus erat. b Cũq; veniſſet ad ea de effraim nũero b fugiens atq; dixiſſet obſecro vt me trãſire p mittas: b dicebant ei galaadite. Nũ quid effrateus es? Quo dicẽte nõ ſũ: s interrogabãt eũ. Dic ergo ſebo leth: qd iterp̃tatur ſpica. Qui nr̃ndebat ceboleth eadẽ lra ſpica b exprimere nõ valẽs: ſtatiq; p apprehenſũ iugulabãt in ipſo iordanis trãſitu. * Et ceciderunt in illo tpe de effraim q̃draginta duo milia. r Iudicauit itaq; iepthe galaadites " iſrael ſex ãnis: & mortuus eſt ac ſepultus in citate ſua galaad. b Poſt hũc iudicauit iſrael abeſſa de bethleem: quí habuit triginta filios & totidẽ filias. Quas oooooooooo emittens foras maritis dedit: & eiuſdẽ numeri filiis ſuis accepit vxores: b introducẽs in domũ ſuã. Qui ſeptẽ annis iudicauit iſrael: mortuuſq; eſt ac ſepultus i beth leem. oooooooooooooooo r Cui ſucceſſit " ahialon zabulonites: oooooooo & iudicauit iſrael decẽ annis. oooooooooooooo mortuuſq; eſt ac ſepultus oooooooooooooooo in zabulon. Poſt hunc iudicauit oooooooooo iſrael abdon filius oooo oooooooooooooooooooo hellel pharatonites q habuit quadraginta filios & triginta ex eis nepotes aſcendentes

τ ppls meus: τ filij ammon humiliabãt me vat
καὶ ὁ λαός μου, καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμὼν ἐταπείνουν με σφό-
δε: τ clamaut ad vos: τ nõ liberaſtis me
δρα, καὶ ἐβόησα πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἐσώσατέ με
de manu eor. τ videſ q nõ erat q liberaret: τ po
ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ ἰδὼν ὅτι οὐκ ἦν ὁ σώζων, καὶ ἔθέ
ſui aiam meã in manu mea: τ trãſiui ad
μην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ διέβην πρὸς
filios ammon: τ tradidit illos dñs in
τοὺς υἱοὺς ἀμμών, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν
manũ meã. τ vt q̃d afcẽdiſtis ad me die hac
χειρί μου. καὶ ἵνατί ἀνέβητε πρός με τὴν ἡμέραν ταύ-
vt pugnaretis cõtra me: τ cõgregauit iephthae oés
την πολεμεῖν ἐν ἐμοί; καὶ συνήθροισεν ἰεφθὲ πάντας
viros galaad: τ pugnabat cõtra ephraim. τ
τοὺς ἄνδρας γαλαάδ, καὶ ἐπολέμει τὸν ἐφραίμ. καὶ
percuſſerũt viri galaad ephraim: q: dixerũt
ἔπαταξαν ἄνδρες γαλαὰδ τὸν ἐφραίμ, ὅτι εἶπαν οἱ
liberati ephraim: vos galaad in medio
διασεσωσμένοι τοῦ ἐφραίμ, ὑμεῖς γαλαὰδ ἐν μέσῳ
ephraim τ in medio manaſſe. τ occu
τοῦ ἐφραὶμ καὶ ἐν μέσῳ τοῦ μαναασσῆ. καὶ προκα
panit galaad trãſitus iordanis
τελάβετο γαλαὰδ τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου τοῦ
ephraim. τ factũ ẽ q̃ dixerũt liberati
ἐφραίμ. καὶ ἐγένετο ὅτε εἶπαν οἱ διασεσωσμένοι
ephraim: trãſeamus ĩã: τ dixerũt ei vi
τοῦ ἐφραὶμ, διαβῶμεν δή, καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄν
ri galaad: nũqd de ephraim vos: τ dixit
δρες γαλαάδ, μὴ ἐκ τοῦ ἐφραὶμ ὑμεῖς; καὶ εἶπεν
nõ ſumus. τ dixerũt eis: dicite ĩã ſpica
οὐκ ἐσμέν. καὶ εἶπον αὐτοῖς, εἴπατε δὴ σάχυς
cõpoſitio. τ dixerũt τ nõ dirigebãt vt ioꝝ
σύνθημα. καὶ εἶπον καὶ οὐ κατηύθυναν τοῦ λαλῆ-
rẽtur: ſic, τ accipiebãt eos: τ iugulabãt
σαι οὕτως. καὶ ἐπελάβοντο αὐτούς, καὶ ἔσφαζον
eos ad trãſitus iordanis. τ ecci
αὐτοὺς ἐπὶ τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἔπε-
derũt de ephraim in tpe illo quadraginta
σαν ἐξ ἐφραὶμ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τεσσαράκοντα
τ duo milia. τ iudicauit iephthae iſrael
καὶ δύο χιλιάδες. καὶ ἔκρινεν ἰεφθὲ τὸν ἰσραὴλ
ſex ãnis: τ mortuus eſt iephthae galaadites τ ſepul
ἓξ ἔτη, καὶ ἀπέθανεν ἰεφθὲ ὁ γαλααδίτης καὶ ἐτά
tus ẽ in ciuitate ſua galaad. τ iudicauit poſt
φη ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ γαλαάδ. καὶ ἔκρινεν μετ' αὐ
eũ iſrael abeſan de bethleem. τ fuerũt ei
τὸν τὸν ἰσραὴλ ἐβεσὰν ἐκ βηθλεέμ. καὶ ἐθρόντο αὐ
li triginta filij τ triginta filie q̃ miſſe
τῷ τριάκοντα υἱοὶ καὶ τριάκοντα θυγατέρες ἃς ἐξαπε-
erant foras: τ triginta vxores indurit
στειλάμεν ἔξω, καὶ τριάκοντα γυναῖκας εἰσήγαγεν
filijs ſuis ab extra. τ iudicauit iſra
τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἀπὸ ἐξωθεν, καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσρα-
el ſeptẽ ãnis: τ mortuus eſt ebeſan: τ ſepult ẽ in
ηλ ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἀπέθανεν ἐβεσάν, καὶ ἐτάφη ἐν
bethleem. τ iudicauit poſt eũ iſrael elom
βηθλεέμ. καὶ ἔκρινεν μετ' αὐτὸν τὸν ἰσραὴλ αιλὼμ ὁ
zabulonites: τ iudicauit iſrael decẽ ãnis. τ mor
ζαβουλωνίτης, καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ δέκα ἔτη. καὶ ἀπέ
tuus ẽ elom zabulonites τ ſepelierũt eũ in e
θανεν αἰλὼμ ὁ ζαβουλωνίτης καὶ ἐτάφη αὐτὸν ἐν αἰ
lim in terra zabulon. τ iudicauit poſt eũ if
λὶμ ἐν γῇ ζαβουλών. καὶ ἔκρινεν μετ' αὐτὸν τὸν ἰσ
rael abdon filij hellel epharathonites. τ fuerũt
ραὴλ ἀβδὼμ υἱὸς ἑλλὴλ ὁ ἐφραθωνίτης. καὶ ἐθρόν
ei quadraginta filij τ triginta filij
το αὐτῷ τεσσαράκοντα υἱοὶ καὶ τριάκοντα υἱοὶ τῶν
filioꝝ eius aſcẽdẽtes
υἱῶν αὐτοῦ ἐπιβαίνοντες ooooooooooooooooooooo

ſup ſeptuaginta pullos. τ iudicauit iſrael
ἐπὶ ἑβδομήκοντα πώλους. καὶ ἔκριγεν τὸν ἰσραὴλ
octo annis. τ mortuus eſt abdon filius hellel pharatho
ὀκτὼ ἔτη. καὶ ἀπέθανεν ἀβδὼν υἱὸς ἑλλὴλ ὁ φαρα-
nites: τ ſepult ẽ in pharathon in tra ephraim in mõte
θώνιτης, καὶ ἐτάφη ἐν φαραθὼν ἐν γῇ ἐφραὶμ ἐν ὄρει
lamac.
λαναάκ,

A Ca. 13.

Et addiderũt filij iſrael facere ma
Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονη-
lũ in cõſpectu dñi: τ tradidit eos dñs in ma
ρὸν ἐναντι κυρίου, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χεῖ-
nũ allophyloꝝ quadraginta ãnis. τ fuit vir
ρι ἀλλοφύλων τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ ἐγένετο ἀνὴρ
vnus de aaraa de tribu dan: τ nomẽ ei ma
εἷς ἐξ ἀρὰα ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ δάν, καὶ ὄνομα αὐτῷ μα-
noe: τ vxor eius ſterilis: τ nõ pariebat. τ ap
νωέ, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ στεῖρα, καὶ οὐκ ἔτικτεν. καὶ ὤφ
paruit angelus dñi ad vxorẽ: τ dixit ad ea
θη ἄγγελος κυρίου πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
am: ecce iam tu ſterilis τ nõ peperiſti: τ in vtero
τήν, ἰδοὺ δὴ σὺ στεῖρα καὶ οὐ τέτοκας, καὶ ἐν γαστρὶ
habebis τ paries filiũ: τ nunc caue τ ne bibas vi
ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ νῦν φύλαξαι καὶ μὴ πῖης οἶ-
nũ τ ſicerã: τ ne comedas oẽ immũdũ: q: ecce
νον καὶ σικέραν, καὶ μὴ φάγῃ πᾶν ἀκάθαρτον, ὅτι ἰδοὺ
tu in vtero habebis τ paries filiũ. τ ferrũ nõ aſ
σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξῃ υἱόν. καὶ σίδηρος οὐκ ἀνα-
cẽdet ſup caput eius: q̃m nazareus deo
βήσεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ὅτι ναζιραῖον τῷ θεῷ
erit puer ab vtero: τ ipſe incipiet li
ἔσται τὸ παιδάριον ἐκ τῆς γαστρός, καὶ αὐτὸς ἄρξεται σώ
berare iſrael de manu philiſtinoꝝ. τ venit vxor
ζειν τὸν ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων. καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ
τ locuta eſt viro ſuo dicẽs: q: hõ
καὶ εἶπεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς λέγουσα, ὅτι ἄνθρωπος τοῦ
det venit ad me: τ vultus eius vt vultus an
θεοῦ ἦλθεν πρός με, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἀγ-
geli dei ſplẽdẽs valde: τ interrogabã eũ
γέλου τοῦ θεοῦ ἐπισφανὴς σφόδρα, καὶ ἠρώτων αὐτὸν
vnde eſt: τ nomẽ eius nõ renũciauit mihi.
πόθεν ἐστίν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλέν μοι.
τ dixit ad me: ecce tu in vtero habebis τ pa
καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέ-
ries filiũ. τ nunc ne bibas vinũ τ ſicerã: τ ne
ξῃ υἱόν· καὶ νῦν μὴ πῖης οἶνον καὶ σικέραν, καὶ μὴ
comedas oẽm immũdũm: q̃m nazarens dei erit
φάγῃς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, ὅτι ναζιραῖον θεοῦ ἔσαι
puer ab vtero vſq; ad diẽ mortis
τὸ παιδάριον ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἕως ἡμέρας θανάτου
ſue. τ orauit manoe dñm. τ ait in me
αὐτοῦ· καὶ ἐδεήθη μανωὲ τοῦ κυρίου· καὶ εἶπεν ἐν ἐμοὶ
die: homo dei quẽ miſiſti ad nos
κύριε, ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὃν ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς
veniat iã iterũ ad nos: τ illuminet nos
ἐλθέτω δὴ ἔτι πρὸς ἡμᾶς, καὶ φωτισάτω ἡμᾶς
quid faciamus puero q̃ natus fuerit. τ
τί ποιήσωμεν τῷ παιδαρίῳ τῷ τικτομένῳ. καὶ
exaudiuit deus vocẽ manoe: τ venit
ἐπήκουσεν ὁ θεὸς τῆς φωνῆς μανωὲ, καὶ παρεγένετο
angelus dei iterũ ad vxorẽ eius
ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἔτι πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
ſedentẽ in agro: τ manoe maritus eius nõ
καθημένην ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ μανωὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ
erat cũ ea. τ feſtinauit mulier τ cucurrit
ἦν μετ' αὐτῆς· καὶ ἐτάχυνεν ἡ γυνὴ καὶ ἐξέδραμεν οοο

'ſup f ſeptuagita b pullos
עַל֙ שִׁבְעִ֣ים֮ עֲיָרִים֒ וַיִּשְׁפֹּ֣ט אֶת
afiuarũ: & iudicauit oooo
יִשְׂרָאֵ֔ל ''שְׁמֹנֶ֖ה "שָׁנִ֑ים ׃ וַיָּ֖מָת
'israel''octo"ãnis: omor
tuuſq; eſt ooooooooooo
וַיִּקָּבֵ֥ר ׀ בְּעַפְרֹ֖ן בֶּן־הַלֵּ֣ל הַפִּרְעָתֹנִ֑י
ac ſepultus ooooooooo
בְּפַרְעָתוֹן֙ בְּאֶ֣רֶץ ׀ אֶפְרַ֔יִם בְּהַ֖ר
oooooooooooooooooo
'in pharaton terre effra
עֲמָלֵֽק׃ ס וַיֹּסִ֣פוּ בְנֵי־ Cap. xiij.
im in monte ooooooooo
b amalech. 13.
הָעֲמָלֵקִי׃ B Vrſumq; b filii ooooo
ישְׂרָאֵל֙ לַעֲשׂ֣וֹת הָרַ֔ע בְּעֵינֵ֖י יְהוָ֑ה
israel fecerũt malũ
וַיִּתְּנֵ֣ם ׀ יְהוָ֗ה בְּיַד־ פְּלִשְׁתִּים֙
in cõſpectu dñi: qui oo
'de faraa & de ſtirpe' dã
שִׁפְחָה֙ מִמִּשְׁפַּ֣חַת ׀ הַדָּנִ֔י וּשְׁמוֹ
"nomine ooooooooooo
מָנ֣וֹחַ וְאִשְׁתּ֥וֹ עֲקָרָ֖ה וְלֹ֥א יָלָֽדָה׃
'manue habens' vxorẽ
"sterilem: oooooooooo
וַיֵּרָ֣א מַלְאַ֣ךְ יְהוָ֔ה אֶל־ הָאִשָּׁ֖ה
'cui apparuit 'angelus
'domini: ooooooooooo
וַיֹּ֣אמֶר אֵלֶ֗יהָ הִנֵּה־ נָ֤א אַתְּ֙ עֲקָרָ֣ה
'& dixit ad eã. Sterilis
"es oooooooooooooo
f & abſq liberis: 'ſed cõ
וְלֹ֣א יָלַ֔דְתְּ וְהָרִ֥ית וְיָלַ֖דְתְּ בֵּֽן׃
cipies & paries 'filium.
'Caue ergo 'ne a bibas
וְעַתָּ֣ה הִשָּׁמְרִי־ נָ֣א וְאַל־ תִּשְׁתִּ֣י יַ֔יִן
b vinum oooooooooo
'ac ſiceram: b nec i mmũ
וְשֵׁכָ֖ר וְאַל־ תֹּאכְלִ֣י כָּל־ טָמֵֽא׃ כִּ֣י
dũ quicquam 'comedas
הִנָּ֤ךְ הָרָה֙ וְיֹלַ֣דְתְּ בֵּ֔ן ׀ וּמוֹרָ֖ה לֹֽא
b quia a concipies & pari
תַעֲלֶ֣ה עַל־ רֹאשׁ֑וֹ כִּֽי־ נְזִ֤יר אֱלֹהִים֙
es "filium: 'cuius 'non oo
יִהְיֶ֣ה הַנַּ֔עַר מִן־ הַבֶּ֖טֶן וְה֣וּא יָחֵ֑ל
'tanget 'caput "nouacu
לְהוֹשִׁ֥יעַ ׀ אֶת־ יִשְׂרָאֵ֖ל מִיַּ֥ד
la. 'Erit 'ei 'nazareus 'dei
f ab iſantia ſua & ex ma
פְּלִשְׁתִּֽים׃ וַתָּבֹ֣א הָאִשָּׁה֮ וַתֹּ֣אמֶר
tri b vtero: '& ipſe incipi
לְאִישָׁהּ֒ לֵאמֹ֣ר אִ֤ישׁ הָאֱלֹהִים֙
et 'liberare 'israel de ma
בָּ֣א אֵלַ֔י וּמַרְאֵ֖הוּ כְּמַרְאֵ֣ה מַלְאַ֑ךְ
nu oooooooooooo
b amalech. 15.
הָאֱלֹהִים֙ נוֹרָ֣א מְאֹ֔ד וְלֹ֥א
"venit 'ad me hñs b vultũ
שְׁאַלְתִּ֖יהוּ אֵי֣ מִזֶּ֑ה הוּא֙ וְאֶת־
'angelicum oooooooooo
שְׁמ֣וֹ לֹ֔א הִגִּ֖יד לִֽי׃ וַיֹּ֣אמֶר לִ֔י הָרָ֥ךְ
'terribilis "nimis. ooooo
הָרָ֛ה וְיֹלַ֥דְתְּ בֵּ֖ן וְעַתָּ֣ה אַל־ תִּשְׁתִּ֣י
oooooooooooooooooooo
'Quẽ cũ interrogaſſem
יַ֔יִן וְשֵׁכָ֖ר אַל־ תֹּאכְלִ֣י כָּל־ טָמֵ֑א
quis 'eſſet & 'vnde veniſ
כִּ֣י נְזִ֤יר אֱלֹהִים֙ יִהְיֶ֣ה הַנַּ֔עַר מִן־ הַבֶּ֖טֶן
ſet 'o & 'quo noie vocare
עַ֥ד יוֹם֙ מוֹת֔וֹ ׃ וַיֹּ֣אמֶר מָנ֔וֹחַ כִּ֥י
tur 'noluit b mihi 'dicere:
אֲדֹנָ֖י אֵלֶ֣יךָ יָבֹ֑א נָ֣א
'ſed hoc 'rñdit. 'Ecce cõ
cipies & pies filiũ. Ca
ue ne vinũ bibas 'nec ſi
cerã: 'ne aliquo 'veſcaris
'imundo. 'Erit 'ei 'puer
'nazareus 'dei 'ab iſantia
ſua & ex b vtero matris
ſue vſq; ad diẽ 'mortis
ſue. Orauit itaq; manue dñm: & ait. Obſe
cro domine vt 'vir dei
q̃ miſiſti veniat
iterũ & doceat nos qd
debeamus facere d puero qui natcitturus ẽ. Ex
audiuit q deus, dep̃cãtẽ
manue & apparuit rur
ſum angelus dei
vxori eius 'ſedenti in a
gro. Manue autem ma
ritus eius nõ erat cũ ea.
Que cũ vidiſſet angelũ

הָאִשָּׁה וַתֵּרֶץ וַתְּנַגֶּד לְאִישָׁהּ רונן נגד
וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נָא אָמַרְתָּ אֵלַי ראה
הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא בַיּוֹם אֵלֶיהָ וַיָּקָם קום
וַיֵּלֶךְ מָנוֹחַ אַחֲרֵי אִשְׁתּוֹ וַיָּבֹא אֶל
הָאִישׁ וַיֹּאמֶר לוֹ הַאַתָּה הָאִישׁ
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶל הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר
אֲנִי׃ וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ עַתָּה יָבֹא דבר
דְבָרֶךָ מַה יִּהְיֶה מִשְׁפַּט הַנָּעַר היה שפט
וּמַעֲשֵׂהוּ׃ וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל עשה אסר
מָנוֹחַ מִכֹּל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶל לאך
הָאִשָּׁה תִּשָּׁמֵר׃ מִכֹּל אֲשֶׁר יצא שמר
מִגֹּפֶן הַיַּיִן לֹא תֹאכַל וְיַיִן וְשֵׁכָר אכל
אַל תֹּאכַל כָּל טָמְאָה אַל תֹּאכַל שתה
כֹּל אֲשֶׁר צִוִּיתִיהָ תִּשְׁמֹר׃ וַיֹּאמֶר צוה
מָנוֹחַ אֶל מַלְאַךְ יְהוָה נִעְצְרָה עצר
נָּא אוֹתָךְ וְנַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ גָּדִי את עשה
עִזִּים׃ וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל גבה
מָנוֹחַ אִם תַּעְצְרֵנִי לֹא אֹכַל
בִּלַחְמֶךָ וְאִם תַּעֲשֶׂה עֹלָה לַיהוָה
תַּעֲלֶנָּה כִּי לֹא יָדַע מָנוֹחַ כִּי עלה
מַלְאַךְ יְהוָה הוּא׃ וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ
אֶל מַלְאַךְ יְהוָה מִי שְׁמֶךָ כִּי יָבֹא בוא
דְבָרֶיךָ וְכִבַּדְנוּךָ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ מַלְאַךְ
יְהוָה לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי יְהוּא שאל
פֶּלִאי׃ וַיִּקַּח מָנוֹחַ אֶת נִדְבַת העזים לקח
וְאֶת הַמִּנְחָה וְיַעַל עַל הַצּוּר לַיהוָה עלה
וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ רֹאִים׃ וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַלֶּהָבָה מֵעַל
הַמִּזְבֵּחַ הַשָּׁמַיְמָה וַיַּעַל מַלְאַךְ יְהוָה בְּלַהַב הַמִּזְבֵּחַ וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ רֹאִים
וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם אַרְצָה׃ וְלֹא יָסַף עוֹד מַלְאַךְ יְהוָה לְהֵרָאֶה
אֶל מָנוֹחַ וְאֶל אִשְׁתּוֹ אָז יָדַע מָנוֹחַ כִּי מַלְאַךְ יְהוָה הוּא׃ וַיֹּאמֶר
מָנוֹחַ אֶל אִשְׁתּוֹ מוֹת נָמוּת כִּי אֱלֹהִים רָאִינוּ׃ וַתֹּאמֶר לוֹ אִשְׁתּוֹ אִם

festiauit & cucurrit ad
virũ suum: & nunciauit
ei dicens. Ecce appa-
uit mihi quem ante videra.
Qui surrexit & secutus
est uxorẽ suã:
uenitq; ad uirum dixitq; ei. Tues
qui locutus es mulieri?
Et ille respondit. Ego sum. Cui manue:
qñ ergo inquit sermo tuus fue
rit expletus: quid uis ut
faciat puer: aut a quo te
obseruare debebit. Dixitq; angelus dñi ad
manue. Ab oibus quæ locutus sum mulieri
uxori tue abstineat se:
& quicquid ex uitea
fetur non comedat: ui
nũ & siceram non bibat: nullo uescatur immundo: & quod
quod ei precepi ipleat
atq; custodiat. Dixit ita
q; manue ad angelũ: do
mini
Obsecro te ut acqescas
precibus meis: & facia-
mus tibi hedum de ca-
pris. Cui ille respondit angel?
Si me cogis nõ comedam panes tuos: si autẽ uis
holocaustum facere offer illud dño. Et nescie
bat manue q angelus domini esset.
Dixitq; ad eũ. Quid est tibi nomẽ! ut si honorifico tuus fue
rit expletus honorem?
te. Cui ille rndit
Cur queris nomẽ meum quod est mirabile:
Tulit itaq; manue hedũ de capris
& libamẽta: & posuit
sup petrã offerẽs dño
facit mirabilia. Ipse
aũt & uxor eius
intuebantur. Cumq; as-
cenderet flamma
altaris in celũ angelus
dñi pariter
in flãma ascendit. Quod
cũ uidisset manue & ux
oris eius proni
cecide-
rũt in terram:
& ultra non appa-
uit angelus dñi.
Statimq; intellexit
manue angelũ dñi esse:
& dixit
ad uxorẽ suã. Morte
moriemur quia
uidimus deũ. Cui rndit mulier.

nunciauit uiro suo & dixit ad eã:
ὡσεὶ ἀποκριθεὶς τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
ecce apparuit mihi uir qui uenit die illa ad me.
ἰδοὺ ὤφθαί μοι ὁ ἀνὴρ ὃν ἐλάβων τὴν ἡμέραν ἐκείνην πρὸς με·
& surrexit & abiit manoe post uxorẽ su
καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη μανῶε ὀπίσω τῆς γυναικὸς αὐ
am & uenit ad uirũ: & dixit ei: si tu es
τοῦ καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ σὺ εἶ
uir qui locut's es ad uxorẽ? & dixit ange-
ὁ ἀνὴρ ὁ λαλήσας πρὸς τὴν γυναῖκα; καὶ εἶπεν ὁ ἄγγε-
lus ego. & dixit manoe: nunc erpleto ver
λος ἐγώ· καὶ εἶπεν μανῶε, νῦν θελεύντος τοῦ ῥήμα-
bo tuo qd erit nadtelũ puert &
τός σου τί ἔσται τὸ σύγκριμα τοῦ παιδαρίου καὶ τὰ
opa eius? & dixit angelus dñi ad manoe:
ἔργα αὐτοῦ; καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς μανῶε,
ab oibus quæ dixi ad uxorẽ cauea:
ἀπὸ πάντων ὧν εἶπα πρὸς τὴν γυναῖκα φυλαξάσθω,
ab oibus que creunt de uinea nõ come-
ἀπὸ πάντων ὅσα ἐκπορεύεται ἐξ ἀμπέλου οὐ φάγε-
det: & uinũ & siceram nõ bibet: & omne im
ται, καὶ οἶνον καὶ σικέραν μὴ πίετω, καὶ πᾶν ἀκά-
mũdũ nõ comedat: oia q̃cũq; precepi ei
θαρτον μὴ φαγέτω, πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτῇ
custodiat. & dixit manoe ad angelũ do
φυλαξάσθω. καὶ εἶπεν μανῶε πρὸς τὸν ἄγγελον κυ
mini: cogemus nã te & faciemus coram te
ριου, βιασόμεθα δή σε καὶ ποιήσομεν ἐναντίον σου
hedũ capritu. & dixit angelus dñi ad ma
ἔριφον αἰγῶν. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς μα
noe: si cogeris me nõ comedã pane tuũ. &
νῶε, ἐὰν βιάσῃ με οὐ φάγομαι τὸν ἄρτον σου· καὶ
si feceris holocaustũ dño offeres ea:
ἐὰν ποιήσῃς ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ σοὶ σεις αὐ-
q̃si nõ cognouit manoe q̃ angelus dñi esset. & di
τά, ὅτι οὐκ ἔγνω μανῶε ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστίν. καὶ εἶ
xit manoe ad angelũ dñi: q̃s nomẽ tibi?
πεν μανῶε πρὸς τὸν ἄγγελον κυρίου, τί ὄνομά σοι;
ut cũ uenerit uerbũ tuũ glorificemus te. & dix
ἵνα ὅταν ἔλθῃ τὸ ῥῆμά σου δοξάσωμέν σε. καὶ εἶ-
it ei angelus dñi: cur hoc interrogas
πεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, ἵνατί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ
nomẽ meũ? & id est mirabile. & accepit ma
ὄνομά μου; καὶ αὐτὸ ἐστὶ θαυμαστόν· καὶ ἔλαβε μα-
noe hedũ capritu & libamẽtũ: & obtu
νῶε τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν καὶ τὴν θυσίαν, καὶ ἀνήνεγ-
lit super petrã dño & mirabilia fa-
κεν ἐπὶ τὴν πέτραν τῷ κυρίῳ τὰ θαυμαστὰ ποιοῦντι
cit: & manoe & uxor eius intuebãtur. & factũ é
ἐστι· καὶ μανῶε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν· καὶ ἐγένετο
cum ascenderet flãma super alta
ἐν τῷ ἀναβῆναι τὴν φλόγα ἐπάνωθεν τοῦ θυσιαστη-
re in celũ: & ascendit angelus dñi in
ου εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀνέβη ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν τῇ
flãma altaris. & manoe & uxor eius
φλογὶ τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ μανῶε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
aspiciebãt: & ceciderũt in factẽ sup terrã. &
ἐθεώρουν, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ
nõ addidit ultra angelus dñi apparere ad ma
οὐ προσέθηκεν ἔτι ὁ ἄγγελος κυρίου ὀφθῆναι πρὸς μα-
noe & ad uxorẽ eius. tunc cognouit manoe q
νῶε καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. τότε ἔγνω μανῶε ὅτι
angelus dñi esset. & dixit manoe ad uxorẽ
ἄγγελος κυρίου ἐστί· καὶ εἶπεν μανῶε πρὸς τὴν γυναῖκα
suam: morte
moriemur quia deũ uidimus. &
αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανούμεθα ὅτι θεὸν ἑωράκαμεν· καὶ
dixit: ei uxor eius: si uoluisset dñs
εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, εἰ ἐβούλετο κύριος

occidere nos: nõ suscepisset de manu nr̃a holo
ἀποκτεῖναι ἡμᾶς, οὐκ ἂν ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν ὅλο
caustũ & libamẽta: & nõ reuelasset nobis om
καύτωμα καὶ θυσίαν, καὶ οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς πάν-
nia hec: & sicut ipse & nõ audibilia fecisset
τα ταῦτα, καὶ κατὰ καιρὸς οὐ νῦν ἂν ἀκουσὰ ἐποίησεν
nobis hec. & peperit uxor filiũ: & uocauit no
ἡμῖν ταῦτα· καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνο
mẽ illius samson. & creuit puer & bene
μα αὐτοῦ σαμψών, καὶ ηὐξήνατο τὸ παιδάριον καὶ εὐλόγη-
dixit ei dñs. & cepit spũs dñi mouẽ
σεν αὐτὸν κύριος· καὶ ἤρξατο πνεῦμα κυρίου συμπορεύε-
re eũ eo in castris dan inter saraa & in
σθαι αὐτῷ ἐν παρεμβολῇ δὰν ἀναμέσον σαραὰ καὶ ἀσε-
ter esthaol.
μέσον ἐσθαόλ.

Ca.14.

A ΘΑ descẽdit samson in thamnatha: & uidit mu
Καὶ κατέβη σαμψὼν εἰς θαμναθά, καὶ εἶδεν γυ-
lierẽ in thamnatha de filiabus philistinoꝝ.
ναῖκα ἐν θαμναθὰ ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων.
& ascendit & nunciauit pri suo & ma
καὶ ἀνέβη καὶ ἀπήγγειλεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μη-
tri suę & dixit: mulierẽ uidi in thamnatha de
τρὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν, γυναῖκα εἶδαν ἐν θαμναθὰ ἀπὸ
filiabus philistinoꝝ: & nũc accipite eã mihi
τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ νῦν λάβετε αὐτήν μοι
uxorẽ. & dixerũt ei pater suus & mr̃ sua:
γυναῖκα· καὶ εἶπαν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐ
nũquid nõ est de filiabus fratrũ tuoꝝ:
τοῦ, μὴ οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀδελφῶν σου,
& in omni populo meo mulier: q tu ibis ad acci
καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου γυνή, ὅτι σὺ πορεύσῃ λα-
pẽdũ uxorẽ de philistiim incircũcisũ? &
βεῖν γυναῖκα ἐκ τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἀπεριτμήτων; καὶ
dixit samson ad patrem suum: hanc accipe
εἶπεν σαμψὼν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ταύτην λάβε
mihi: q̃n hec placuit in oculis meis. & pa
μοι, ὅτι αὐτὴ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ὁ πατὴρ
eius & mr̃ eius nõ sciebãt q a domi
αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ κυρί-
no est: q̃n retributionẽ ipse quærit de phi
ου ἐστίν, ὅτι ἀνταπόδομα αὐτὸς ἐκζητεῖ ἐκ τῶν ἀλλο-
listĩm. & in tpe illo philistiim dñabãtur
φύλων· καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀλλόφυλοι ἐκυρίευον τῶν
filioꝝ israel. & defecdit samson & pater eius &
υἱῶν ἰσραήλ· καὶ κατέβη σαμψὼν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ
mater eius in thamnatha: & declinauit in uineas
μήτηρ αὐτοῦ εἰς θαμναθά, καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνας
thamnatha: & ecce catulus leonis rugiens in occur
θαμναθά, καὶ ἰδοὺ σκύμνος λέοντος ὠρυόμενος εἰς ἀπάν-
sum eius: & irruit sup eũ spũs dñi
τησιν αὐτοῦ, καὶ κατηύθυνεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου
& dilacerauit illũ q̃si hedũ capritu: & nihil fuit in ma
καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡσεὶ ῥιφον αἰγῶν, καὶ οὐδὲν ἦν ἐν τῇ χει
nu eius. & nõ indicauit pri suo & ma
ρὶ αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μη
tri suę quę fecerat. & descenderũt & locuti sunt
τρὶ αὐτοῦ ἃ ἐποίησεν· καὶ κατέβησαν καὶ ἐλάλησαν τῇ
mulieri: & placuit eorum samson. & reuisit post
γυναικί, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον σαμψών· καὶ ἐπέστρεψεν μεθ'
dies: ut acciperet eam: & declinauit ut uideret cadauer leo-
ἡμέρας λαβεῖν αὐτήν, καὶ ἐξέκλινεν ἰδεῖν τὸ πτῶμα τοῦ λέ-
nis: & ecce examẽ apum in ore leonis
οντος, καὶ ἰδοὺ συσροφὴ μελισσῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ λέοντος
& mel. & sumpsit illud in os suũ: & ambulabat
καὶ μέλι· καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη
ambulans & comedẽs: & abiit ad patrem su
πορευόμενος καὶ ἐσθων, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα αὐ
um, & matrẽ suam: & dedit eis & comederũt:
τοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔφαγον,
& nõ indicauit eis: q de corpore leonis
καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι ἐκ τῆς ἐξέως τοῦ λέοντος

מוּת לוּ חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתֵנוּ לֹא לָקַח
רָאָה מִיָּדֵנוּ עֹלָה וּמִנְחָה וְלֹא הֶרְאָנוּ
שָׁמַע אֶת כָּל אֵלֶּה וְכָעֵת לֹא הִשְׁמִיעָנוּ
יָלַד אִישׁ כָּזֹאת׃ וַתֵּלֶד הָאִשָּׁה בֵּן וַתִּקְרָא
קָרָא גָּדַל אֶת שְׁמוֹ שִׁמְשׁוֹן וַיִּגְדַּל הַנַּעַר
בָּרַךְ חָלַל וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה׃ וַתָּחֶל רוּחַ יְהוָה
חנה לְפַעֲמוֹ בְּמַחֲנֵה דָן בֵּין צָרְעָה וּבֵין
אֶשְׁתָּאֹל׃ Cap.xiiij. וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן
רָאָה תִּמְנָתָה וַיַּרְא אִשָּׁה בְּתִמְנָתָה
נָגַד פְּלִשְׁתִּים׃ וַיַּעַל וַיַּגֶּד לְאָבִיו
וּלְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אִשָּׁה בְּתִמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה
לָקַח קְחוּ אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה׃ וַיֹּאמֶר לוֹ
אָבִיו וְאִמּוֹ הֲאֵין בִּבְנוֹת אַחֶיךָ וּבְכָל עַמִּי אִשָּׁה כִּי אַתָּה הוֹלֵךְ
לָקַחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֲרֵלִים וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל אָבִיו אֹתָהּ
קַח לִי כִּי הִיא יָשְׁרָה בְּעֵינָי׃ וְאָבִיו וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מֵיְהוָה
הוּא כִּי תֹאֲנָה הוּא מְבַקֵּשׁ מִפְּלִשְׁתִּים וּבָעֵת הַהִיא פְּלִשְׁתִּים
מֹשְׁלִים בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן
יָרַד וְאָבִיו וְאִמּוֹ תִּמְנָתָה וַיָּבֹאוּ עַד
כְּרָמֵי תִמְנָתָה וְהִנֵּה כְּפִיר אֲרָיוֹת
שָׁאַג לִקְרָאתוֹ׃ וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ
יְהוָה וַיְשַׁסְּעֵהוּ כְּשַׁסַּע הַגְּדִי
שָׁסַע וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ וְלֹא הִגִּיד
מָאַן נגד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה׃
וַיֵּרֶד וַיְדַבֵּר לָאִשָּׁה וַתִּישַׁר
דבר אִישׁ בְּעֵינָי שִׁמְשׁוֹן׃ וַיָּשָׁב יָמִים
שוב יָשַׁר לְקַחְתָּהּ וַיָּסַר לִרְאוֹת אֶת
יום לָקַח סור רָאָה מַפֶּלֶת הָאֲרִיֵה וְהִנֵּה עֲדַת דְּבֹרִים
נָפַל אָרָה בִּנְבֵלַת הָאֲרִיֵה וּדְבָשׁ׃ וַיְרַדֵּהוּ עַל
יָעַד יָד כַּפָּיו וַיֵּלֵךְ הָלוֹךְ וְאָכוֹל וַיֵּלֶךְ אֶל
יָרַד הלך אָבִיו וְאֶל אִמּוֹ וַיִּתֵּן לָהֶם וַיֹּאכֵלוּ
נָתַן אכל וְלֹא הִגִּיד לָהֶם כִּי מִגְוִיַּת

דָּדָה הַדְּבַשׁ ׀ וַיֵּרֶד אֲבִיהוּ ‴ אֶל
"הָאִשָּׁה וַיַּעַשׂ שָׁם שִׁמְשׁוֹן כְּמִשְׁתֶּה עֲשֵׂה שְׁתָּה
כִּי כֵן " יַעֲשׂוּ ˣ הַבַּחוּרִים ׀ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאֻהוּ
כִּרְאוֹתָם אֹתוֹ ׀ וַיִּקְחוּ ᵇ שְׁלֹשִׁים רֵעִים לֶחָח
מְרֵעִים וַיִּהְיוּ אִתּוֹ ׀ וַיֹּאמֶר לָהֶם חִידָה אָחִידָה נָא "
לָכֶם שִׁבְעַת יְמֵי ᵍ הַמִּשְׁתֶּה וְנָתַתִּי לָכֶם שְׁלֹשִׁים סְדִינִים
וּשְׁלֹשִׁים חֲלִיפֹת " בְּגָדִים ׀ וְאִם לֹא תוּכְלוּ לִי
וְהַגִּיד " לִי ׀ וּנְתַתֶּם אַתֶּם לִי
שְׁלֹשִׁים ׀ סְדִינִים " וּשְׁלֹשִׁים
חֲלִיפֹת " בְּגָדִים ׀ וַיֹּאמְרוּ ׀ לוֹ חִידָתְךָ ׀ וְנִשְׁמְעָה ׀ וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּ
מַהֹאכֵל ׀ יָצָא ᵉ מַאֹכֵל ׀ וּמֵעַז ׀ יָצָא ᵉ אֹכֶל ׀ עֵז
כָּתוֹק ‴ וְלֹא ׀ יָכְלוּ ׀ לְהַגִּיד ᵍ חִידָה כָּתָק
שִׁלְשֶׁת יָמִים ׀ וַיְהִי בַּיּוֹם ׀ הַשְּׁבִיעִי ׀ שְׁבִיעִי
וַיֹּאמְרוּ ׀ לְאֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן ᵇ פַּתִּי ׀ אֶת אִישׁ פֻּתִּי
אִישֵׁךְ ׀ וְיַגֶּד ׀ לָנוּ ᵉ אֶת ᵇ הַחִידָה ׀ פֶּן יָגֶד
נִשְׂרֹף ׀ אוֹתָךְ ‴ וְאֶת " בֵּית ᵒ אָבִיךְ ׀ שָׂרֹף אֹתָ
הֲלֹא ׀ לְכֵן ᵍ קְרָאתֶם ׀ לָנוּ ׀ הֲלֹא ׀ לְיָרֵשׁ ׀ אֹתָנוּ ׀ עַל ׀ הַנָּכְרִי
וַתִּבְךְ ׀ אֵשֶׁת ׀ שִׁמְשׁוֹן ׀ עָלָיו ׀ וַתֹּאמֶר ׀ רַק ᵒ שְׂנֵאתַנִי ׀ וְלֹא ׀ אֲמָרַי
אָהַבְתָּנִי ׀ חִידָה ׀ חָדְתָּה ׀ לִבְנֵי ׀ עַמִּי ׀ וְלִי ׀ לֹא ׀ הִגַּדְתָּה ׀ וַיֹּאמֶר ׀ לָהּ ׀ הִנֵּה
לְאָבִי ׀ וּלְאִמִּי ׀ לֹא ׀ הִגַּדְתִּי ׀ וְלָךְ ׀ אַגִּיד ׀ וַתִּבְךְ ׀ עָלָיו ׀ שִׁבְעַת ׀ הַיָּמִים יום
אֲשֶׁר ׀ הָיָה ׀ לָהֶם ׀ הַמִּשְׁתֶּה ׀ וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם ׀ הַשְּׁבִיעִי ׀ כִּי ׀
רִצִּיקָתְהוּ ׀ וַתַּגֶּד ׀ חִידָה ׀ לִבְנֵי ׀ עַמָּהּ ׀ וַיֹּאמְרוּ ׀ לוֹ ׀ אַנְשֵׁי ׀ הָעִיר
בַּיּוֹם ׀ הַשְּׁבִיעִי ׀ בְּטֶרֶם ׀ יָבֹא ׀ הַחַרְסָה ׀ מָה ׀ מָתוֹק ׀ מִדְּבַשׁ ׀ וּמָה
עַז ׀ מֵאֲרִי ׀ וַיֹּאמֶר ׀ לָהֶם ׀ לוּלֹא ׀ חֲרַשְׁתֶּם ׀ בַּעֶגְלָתִי ׀ לֹא ׀ מְצָאתֶם
חִידָתִי ׀ וַתִּצְלַח ׀ עָלָיו ׀ רוּחַ ׀ יְהוָה ׀ וַיֵּרֶד

ᵇassũpserat. ᵃDescendit itaq; ᵇpater eius ‴ad ooo
" mulierem & fecit filio suo ᵍsamſon' cõuiuium
ˣSic ᵉenim ˢmuenes ˢface re cõſueuerant. ooooooo
ᵃCũ ergo ᵈiues loci illi ᵇvidiſſet ᵉeũ: ᶜdederũt ei ᶠsodales ᵍtrigita q' eſſent ʰcũ eo. ⁱQuibus ᵇ locut eſt ᵃſamſon. ᵈProponam "vobis ᵒproblema: ooooo qđ ᶠſi ᵍfolueritis ʰmihi in tra "ſeptem ooooooooooo ᵏdies ˡconuiuii: ᵇdabo oo ooooooooooooooooooo ˣvobis ᵒtrigĩta ᵉ ſyndones & totidẽ ooooooooo ᵉtunicas. ˢSinaũt ᵏ nõ ᵖo tueritis ooooooooooooo ᵐſoluere: ᵖvos ᵒ dabitis ᵍmihi ooooooooooooo ʳ triginta ʳ ſyndones ooo ᵉ & totidẽ numeri ooooo ʳtunicas. ˢQui ʳrñderunt ʳei. ᵉPropone ooo ooooo ᵇ pblema ᶜ vt audiamus. ᵇ Dixit ᵍ eis. ooooooooooo ᶜDe comedẽte ᵉ exiuit ᵇ ci bus: & de forti ᵍ egreſſa ẽ ˡdulcedo. ᵐNec ᵑ potue rũt ᵖ tres ᵈ dies ᵍ ppoſitio nẽ ᵉ ſoluere. ᵉ Cumq; adeſ fet ᵈ dies ᵑ ſeptimus: ooooo ˢdixerũt ᵈ ad vxorẽ ᵉ ſam ſon. ᵇ Blãdire ooooooooo ᵉviro tuo: & ſuade ei vt ʳindicet tibi quid ſigni ficet ᵇ problema. Qđ ſi facere noluerit ˢ incende ʰnt ᵉ & ᵐ domũ. ᵑ patris tui. ᵍ An idcirco ʳ vocaſtis ᵑ nos ad nuptias ᵍ vt ſpoliaretis: ᵑ q̃ fũdebat ᵉ a pud ᵈ ſafõ " lachrymas ᵇ & q̃rebatur dicens. ᵇ O dis me ᶜ & nõ ᵈ diligis: idcirco ᵉ pblema qđ ᵇ ppoſuiſti ʳfilius ᵉ ppũ mei ᵐ non vis ʰmihi ᵍ exponere: ᵉ at ille rñdit. ʳ Pñ meo ᵉ & matri ʰnolui ᵍ dicere: ᵉ & tibi ᶠ in dicare potero! ᵉ Septem igitur ᵇ diebus ooooooo: ooo ᵇcõuiuii ᵉ flebat ᵇ ãte eũ. tandeq; ooooooooooo ooo ᵏdie ˡ ſeptimo ᵒ cum ᵖ ei eẽt moleſta ᵐ expoſuit: q̃ ſta tim ᵍ in dicauit ᵉ . ciuibus ſuis. ooooooooooooooo ᵐEt ᵍ illi dixerũt ᵉ ei ᵇ die oo ooooooooooooo ooooooo ᶜ ſeptimo ᵒ ante ᵍ ſolis ᵉ occubitum ooooooooom ooo ᵍquid ᵇ dulcius ᵍ melle: ᵉ & quid ooooooooooooooo ᵍ fortius ᵐ leone. Quĩ ait ᵒ ad eos. ᵖ Si non ooooooo ᵍ araſſetis ᶠ in vitula mea: ʰ nõ ᵍ inueniſſetis ooooooo ʰ ppoſitionẽ meã. ᵏ Irruit itaq; ʲ i eũ ˢ ſpũs ᵇ domini:

assumpserat mel. ᵗ descẽdit pf eius ad mu lieré: ᵗ fecit illic ſamſon cõuiuiũ ſeptẽ dies: ita. ᵗ fecit illic ſamſon cõuiuiũ ſeptẽ dies: qui fecerũt ᵗ fecit ita. ᵗ fecit illic ſamſon cõuiuiũ ſeptẽ dies: ita. ᵗ ſic enim iuuenes ſolebãt facere. ᵗ Cũ ergo ciues loci illi ſic facerẽt iuuenes. ᵗ factũ eſt cũ ſi ὅτι οὕτως ἐποίουν οἱ νεανίσκοι. καὶ ἐφύετο ἐν τῷ φο merent illi cum. ᵗ addiderũt ei tri βεῖσαι αὐτοὺς αὐτόν. καὶ προσκατέσησαν αὐτῷ τρια ginta ſocios: ᵗ erant cum illo. ᵗ dixit illis κοντα ἑταίρους, καὶ ἦσαν μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ſamſon: proponã ĩã vobis problema: ᵗ ſi ſol σαμψών, προβαλῶ δὴ ὑμῖν πρόβλημα, καὶ ἐὰν ἀπαγ uentes ſoluerĩtis mihi problema in ſeptẽ γέλοντες ἀπαγγελεῖτέ μοι τὸ πρόβλημα ἐν ταῖς ἑπτὰ diebus cõiuii ᵗ inuenerĩtis: dabo vobis trigin ἡμέραις τοῦ πότου καὶ εὕρητε, δώσω ὑμῖν τριάκον ta ſindones ᵗ trigintа tunicas veſtiũ: ᵗ ſi τα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων. καὶ ἐὰν nõ poturitis ſoluere mihi: ᵗ dabitis vos mihi μὴ δύνησθε ἀπαγγεῖλαί μοι, καὶ δώσετε ὑμεῖς ἐμοὶ triginta ſindones ᵗ triginta tunicas veſtiũ. τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων. ᵗ dixerũt ei propone problema tuũ: ᵗ audie καὶ εἶπον αὐτῷ προβαλοῦ τὸ πρόβλημά σου, καὶ ἀκου mus illud. ᵗ dixit illis: de comedẽte exi σόμεθα αὐτό. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐκ τοῦ ἔδοντος ἐξῆλ uit cibus ᵗ de forti egreſſum dulce. ᵗ nõ po θεν βρῶσις καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθεν γλυκύ, καὶ οὐκ ἠδυ tuerũt ſoluere problema per tres dies. νήθησαν ἀπαγγεῖλαι τὸ πρόβλημα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. ᵗ factũ eſt in die ſeptimo: ᵗ dixerũt ad vxo καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ εἶπαν πρὸς rẽ ſamſon: decipe ĩã virũ tuũ: ᵗ decla τὴν γυναῖκα σόν· ἀπάτησον δὴ τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἀπαγ ret tibi problema: ne forte incendamus te γειλάτω σοί τὸ πρόβλημα, μή ποτε ἐμπυρίσωμέν σε σὺν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου ἐν πυρί, ἢ πρόσκεσθε ἡμᾶς; domũ patris tui in igne: an vt pauper factaſ οὐχὶ τοῦτο κεκλήκατε ἡμᾶς; ἢ ἵνα πτωχεύσωμεν ἐκαλέσατε ἡμᾶς; vocaſtis nos: ᵗ ploranit vxor ſamſon apꝺ καὶ ἔκλαυσεν ἡ γυνὴ σαμψὼν πρὸς ἐκαλέσατε ἡμᾶς; καὶ ἔκλαυσεν ἡ γυνὴ σαμψὼν πρὸς eum: ᵗ dixit ei: odiſti me ᵗ nõ αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, μεμίσηκάς με καὶ οὐκ dilexiſti me: qm̃ pblema qđ ᵖ propoſuiſti filiis ἠγάπησάς με, ὅτι τὸ πρόβλημα ὃ προεβάλου τοῖς υἱοῖς ppũ mei ᵗ mihi nõ declaraſti illud. ᵗ vi τοῦ λαοῦ μου καὶ ἐμοὶ οὐκ ἀπήγγειλας αὐτό· καὶ εἶ xit ei ſamſon: ecce patri meo ᵗ matri πεν αὐτῇ σαμψών, ἰδοὺ τῷ πατρί μου καὶ τῇ μητρί mee nõ declarauit illud ᵗ tibi indicabo: ᵗ ploraꝝ μου οὐκ ἀπήγγειλα αὐτῷ καὶ σοὶ ἀπαγγελῶ; καὶ ἔκλαυ uit ante eum per ſeptẽ dies in qb̃ fuit in ipſis σεν ἐνώπιον αὐτοῦ ἐπὶ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας ἐν αἷς ἦν ἐν αὐταῖς cõuiuiũ. ᵗ factũ eſt in die ſeptimo expo δ πότος· καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπήγγει ſuit et quia moleſta erat illi. ᵗ ipſa indica λεν αὐτῇ ὅτι πεπόηκεν αὐτόν· καὶ αὐτὴ ἀπήγγει uit filiis populi ſui. ᵗ dixerũt ei vi λεν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ αὐτῆς· καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ ἄν ri vzbis in die ſeptimo añq; occideret δρες τῆς πόλεως ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ πρὶν δῦναι sol: qđ dulcius melle ᵗ quid fo ἥλιον, τί γλυκύτερον μέλιτος καὶ τί ἰσχυρότε rtius leone. ᵗ dixit illis ſamſon ſi nõ domuiſ ρον λέοντος· καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, εἰ μὴ κατεδα ſetis vitulam meã nõ ᵍ inuenirẽtis proble μάσατε τὴν δάμαλίν μου οὐκ ἂν εὕρετε τὸ πρόβλη ma meũ. ᵗ irruit in eum ſpũs dñi: μά μου, καὶ κατεύθυνεν ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, οο

וַיֵּרֶד אַשְׁקְלוֹן וַיַּךְ מֵהֶם שְׁלֹשִׁים
אִישׁ וַיִּקַּח אֶת חֲלִיצוֹתָם ‴ וַיִּתֵּן
‴ נָתַן חֲלָפִ הַחֲלִיפוֹת לְמַגִּידֵי הַחִידָה ᵍ וַיִּחַר
נִגְדֹּ חֲרָה אַפּוֹ וַיַּעַל בֵּית " אֲבִיהוּ ׀ וַתְּהִי אֵשֶׁת
עֲלֵה הַיְתָה אִישׁ רֵעֵהוּ שִׁמְשׁוֹן לְמֵרֵעֵהוּ אֲשֶׁר רֵעָה לוֹ׃
Cap.xv. וַיְהִי מִיָּמִים ׀ בִּימֵי קְצִיר
יום קָצִיר חִטִּים וַיִּפְקֹד שִׁמְשׁוֹן אֶת אִשְׁתּוֹ
חָתַר בָּקַד " בּוא נִגְדִּי עֵזִּים " וַיֹּאמֶר " אָבוֹאָה ᵒ אֶל
אִשְׁתִּי הַחֲדֵרָה וְלֹא נָתַנוּ ׀ אֲבִיהָ
לָבוֹא ׀ וַיֹּאמֶר ׀ אֲבִיהָ אָמֹר ׀ אָמַרְתִּי
נָתַן פִּשְׂנֹא שָׂנֵאתָהּ וָאֶתְּנֶנָּה לְמֵרֵעֶךָ
אָח הֲלֹא אֲחוֹתָהּ הַקְּטַנָּה טוֹבָה ᵐ מִמֶּנָּה
תְּהִי נָא לְךָ תַּחְתֶּיהָ ׀ וַיֹּאמֶר לָהֶם
נָקָה שִׁמְשׁוֹן נְקִיתִי הַפַּעַם ׀ מִפְּלִשְׁתִּים
רוּעַ כִּי אֶעֱשֶׂה ׀ אִתָּם ׀ עִמָּם ׀ רָעָה ׀ וּלְכַד
לְכַד מָאָה שִׁמְשׁוֹן ‴ וַיֵּלֶךְ ׀ שְׁלַשׁ ׀ מֵאוֹת
שָׁעַל לָכַד שׁוּעָלִים ‴ וַיִּקַּח לַפִּידִים וַיַּפֶּן זָנָב
פָּנָה שׁוּם אֶל זָנָב ׀ וַיָּשֶׂם ׀ לַפִּיד " אֶחָד בֵּין
שְׁנֵי ׀ הַזְּנָבוֹת בַּתָּוֶךְ ׀ וַיַּעַר ׀ אֵשׁ
שָׁלַח קוּם בַּלַּפִּידִים ׀ וַיְשַׁלַּח ᵍ בְּנִצְּוֹת ׀ וַיַּצֶּת
נָדַשׁ פְּלִשְׁתִּים ׀ וַיִּבְעַר ׀ מְנוּדִישׁ ׀ וְעַד ‴ קָמָה
אָפַר וְעַד כֶּרֶם ׀ זֵיתִ וַיֹּאמְרוּ ׀ פְּלִשְׁתִּים
מִי עָשָׂה " זֹאת ׀ וַיֹּאמְרוּ ׀ שִׁמְשׁוֹן חֲתַן
הַתִּמְנִי כִּי ׀ לָקַח ׀ אֶת אִשְׁתּוֹ ׀ וַיִּתֶּן
רֵעַ עָלָה לְמֵרֵעֵהוּ ׀ וַיַּעַל ׀ פְּלִשְׁתִּים ׀ וַיִּשָּׂרְפוּ
שָׂרַף " אֹתָהּ " וְאֵת " אֲבִיהָ ᵍ בָּאֵשׁ ׀
עָשָׂה ׀ וַיֹּאמֶר ׀ לָהֶם שִׁמְשׁוֹן " אִם ˣ תַּעֲשׂוּן
כְּזֹאת ᵍ כִּי ᵇ אִם ᶜ נִקַּמְתִּי ᵒ בָּכֶם
חָדַל נֶגֶד וְאַחַר ׀ אֶחְדַּל ׀ ᵍ וְיַךְ ᵇ אֹתָם ׀ שׁוֹק
‴ נֶגֶד עַל ׀ יָרֵךְ ‴ מַכָּה " גְדֹלָה ᵒ ׀ וַיֵּלֶךְ
פֶּסַח וַיֵּשֶׁב ᵍ בְּסֶעִף ׀ סֶלַע ᵒ עֵיטָם ׀
תָּנָה וַיַּעֲלוּ ׀ פְּלִשְׁתִּים ˣ וַיִּחֲנוּ ׀ בִּיהוּדָה ׀
נָטַשׁ אָפַר וַיִּנָּטְשׁוּ ׀ בַּלֶּחִי ׀ ˣ וַיֹּאמְרוּ ᵒ אִישׁ
יְהוּדָה לָמָּה ˢ עֲלִיתֶם עָלֵינוּ ׀ וַיֹּאמְרוּ
לֶאְסֹר ׀ אֶת ‴ שִׁמְשׁוֹן עָלִינוּ ׀ לַעֲשׂוֹת
לוֹ ᵍ כַּאֲשֶׁר ׀ עָשָׂה ᵒ לָנוּ ׀ וַיֵּרְדוּ

ᵈDescẽditq; ᵃascalonem: & percussit ibi ᵇtrigin ta viros: ᵍquorum ʰablatas ˢvestes ‴ dedit ooooooooo ʰis q ᵖ pblema ᵒ foluerant. ᵍ Iratusq; nimis ooo ᵃascendit in ᵈdomũ ᵇ pa tris ſui. ' vxor autẽ eius ᵍaccepit maritũ vnũ ᵇ de amicis ei? & pnubis. ıs.

Ca.15.

Factũ eſt poſt dies in diebus meſſis triticι: Καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν, ᵗ viſitauit ſamſon vxorẽ ſuam ferens he ᵗ ἐπεσκέψατο σαμψὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ φέρων ἔρι dum capreas: ᵗ dixit intrabo ad vxorem meã φον αἰγῶν, καὶ εἶπεν εἰσελεύσομαι πρὸς τὴν γυναῖκά μου in cubiculũ: ᵗ nõ dimiſit eum pr eius intrae εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῆς εἰσελ re. ᵗ dixit pr eius dicens dixi ꝙ odiens θεῖν· καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ αὐτῆς εἶπας εἶπα ὅτι μισῶν odiſti eam: ᵗ tradidi eam amico tuo. ἐμίσησας αὐτήν, καὶ ἔδωκα αὐτὴν τῷ συνεταίρῳ σου. nõ ecce ſoror eius iunior melior ea eſt: οὐκ ἰδοὺ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ νεωτέρα κρείσσων αὐτῆς ἐστίν, ſit tibi pro ea. ᵗ dixit ei ſamſon innocẽs fuz ἔσω σοι ἀντ᾽ αὐτῆς· καὶ εἶπεν αὐτῷ σαμψὼν ἀθῷος ἔιμι femel a philiſtheis: qm̃ facto ego vobiſcũ τοὐπαξ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων, ἐτι ποιῶ ἐγὼ μεθ᾽ ὑμῶν mala. ᵗ abiit ſamſon ᵗ cepit trecentas κακά· καὶ ἐπορεύθη σαμψὼν καὶ συνέλαβεν τριακοσίους vulpes: ᵗ caudaſq; earũ ᵗ iunxit ᵍ ad caudas: ᵗ & fa vulpes: ᵗ accepit faces ᵗ ligauit cau ces ligauit ᵗ in medio. ἀλωπέκας, καὶ ἔλαβεν λαμπάδας καὶ συνέδησεν κέρ ᵍas ignẽ ſuccedẽtes ᵈimi dam ad caudã ᵗ posuit face vnã inter ſit vt hucillucq; diſcurre κον πρὸς κέρκον καὶ ἔθηκεν λαμπάδα μίαν ἀναμέσον rẽt. Que ſtati prexerunt duas caudas in medio: ᵗ accẽdit ignẽ in ſin fegetes ᵇ philiſtinoꝝ. τῶν δύο κέρκων ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἐξῆψεν πῦρ ἐν ταῖς Quibus ſuccẽſis ᵏ & cõ facibus ᵗ miſit in manipulos phi portate iã fruges ˡ & ad λαμπάσιν καὶ ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ δράγματα τῶν ἀλ huc ᵐ ſtates i ſtipula ˡ con litinoꝝ ᵗ cõburſit ſpicas: ᵗ ante cremate ſũt: in tm̃ ᵛᵗ ꝙ vi λοφύλων καὶ ἐνεπύρισεν τοὺς σάχνας, καὶ τὰ πρότε neas quoq; & ᵖ oliueta meſſa ab herba ᵗ vſq; ad thano ᵗ vſq; ad vi flãma cõſumeret. ᵍ Dixe θερισμένα ἀπὸ χοιβῆς καὶ ἕως ἑστῶτος καὶ ἕως ἀλ rũtq; philiſtiĩ. ᵉ qs ᵍ fecit neta ᵗ oliueta. ᵗ dixerũt: philiſtiim: quis fe ʰhãc rẽ? Quibus ˢ dictũ λωνος καὶ ἐλαίας. καὶ εἶπαν, τίς ἐποίησεν ταῦτα; καὶ εἶπαν, σαμψὼν ὁ γαμβρὸς τοῦ eſt. ᵏ Samſõ ᵍ gener ᵇ thãna thaimnathei: ᵍqa ᵇ tulit ᵛ vxorẽ eius ſ.t. vxor ſamſon pronubo ſuo: qui fuit ſo θαμναθαίου, ὅτι ἔλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔδω & ᵈ alteri ᵉ tradidit: hec o gener ei? & pnubs. ıs. σεν ἡ γυνὴ σαμψὼν τῷ νυμφαγωγῷ αὐτοῦ, ὃς ἦν ἑταῖ patus eſt. ᵏ Aſcẽderuntq; ρος αὐτοῦ. dit eam amico eius. ᵗ aſcẽderũt ph ᵖ philiſtiim ˡ & cõbuſſerũt ἔκεν αὐτὴν τῷ συνεταίρῳ αὐτοῦ· καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλό tã mulierẽ ᵍq̃ ꝑm ei? φυλοι καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὴν καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς ᵍ Quib ᵇ ait ſafõ. "Licet αὐτῆς ἐν πυρί. καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψών, ἐὰν ποιήσητε ʰec vobiſ ᵉ expetã vltio ſic nõ acquieſcam: ſed vltionem meã ab vno quo nẽ ᵉ & tũc ᵍ qeſcã. ᵈ Percuſ ſitq; eos ᵑ ingẽti ᵐ plaga: ita vt ſtupẽtes ſurã ᵈ femo rĩ ᵖ ipõerẽt. ᵒ Et deſcẽdẽs ᵖ hitauit ᵍ i ſpelũca ᵗ petre ᵉ ethã ᵍ Igĩ aſcẽdẽtes ᵖ hi liſtiim ᵍ in terrã iuda: ᵗ ca ſtrametati ᵇ in loco q poſ ſtea vocat ᵉ ẽ ᵇ lechi. i. ma xilla: vbi corũ ᵉ fuſus eſt e xercitus. ᶜ Dixerũtq; ad eos de tribu ᵉ iuda. ᶠ Cur ᵍ aſcẽdiſtis ʰ aduerſũ nos: ⁱ qui ʳñderũt. ᵏ Vt ligem? ᵐ ſamſõ ᵑ vẽimus: ᵒ & red damus ᵖ ei ᵍ que ʰ in nos ᵒ patus ẽ. ᶜ Deſcẽdẽrt ergo

"שְׁלֹשֶׁת אַלְפִים אִישׁ מִיהוּדָה אֶל
סְעִיף סֶלַע עֵיטָם וַיֹּאמְרוּ
לְשִׁמְשׁוֹן הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי מֹשְׁלִים
"בָּנוּ בְּפְלִשְׁתִּים וּמַה זֹּאת עָשִׂיתָ עָשָׂה
לָנוּ וַיֹּאמֶר לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִי
כֵּן עָשִׂיתִי לָהֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ
לֶאְסָרְךָ יָרַדְנוּ לָתֵת אֹתְךָ בְּיַד נָתַן
בִּפְלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמְשׁוֹן
הַשָּׁבְעוּ לִי פֶּן תִּפְגְּעוּן בִּי אַתֶּם: שֶׁבַע פָּגַע
וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא כִּי אָסֹר אָסוֹר אֲסֵר
נַאסְרְךָ וְנִתַּנְךָ בְּיָדָם וְהָמֵת לֹא אָסַר מוּת
נְמִיתְךָ וַיַּאַסְרוּהוּ בִּשְׁנֵים "עֲבתִים שְׁנַיִם
חֲדָשִׁים וַיַּעֲלוּהוּ מִן הַסֶּלַע הוּא עֲלָה
בָּא עַד לֶחִי וּפְלִשְׁתִּים הָרְעוּ בָּוּא רוּעַ
לִקְרָאתוֹ וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה צָלַח
וַתִּהְיֶינָה "הָעֲבתִים אֲשֶׁר עַל הָיָה
זְרֹעֹתָיו כַּפְּשְׁתִּים אֲשֶׁר בָּעֲרוּ
נָאשׁ וַיִּמַּסּוּ אֲסוּרָיו מֵעַל יָדָיו: מָסַס
וַיִּמְצָא לְחִי חֲמוֹר טְרִיָּה וַיִּשְׁלַח יָדוֹ בָּצַע טָרָה
וַיִּקַּח בָּהּ וַיַּךְ בָּהּ אֶלֶף אִישׁ: וַיֹּאמֶר
שִׁמְשׁוֹן בְּלֶחִי חֲמוֹר חֲמוֹר חֲמֹר
חֲמָרְתַּיִם בְּלֶחִי הַחֲמוֹר הִכִּיתִי כָּפָה הָיָה
אֶלֶף אִישׁ: וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר כָּלָה שָׁלַךְ
וַיִּשְׁלֹךְ הַלֶּחִי מִיָּדוֹ וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם קָרָא מָקוֹם
הַהוּא רָמַת לֶחִי: וַיִּצְמָא כְּמְאֹד צָמָא
וַיִּקְרָא אֶל יְהוָה וַיֹּאמֶר אַתָּה נָתַתָּ נָתַן
בְּיַד עַבְדְּךָ אֶת תְּשׁוּעָה הַגְּדֹלָה יָשַׁע
הַזֹּאת וְעַתָּה אָמוּת בַּצְּמָא וְנָפַלְתִּי מוּת
בְּיַד הָעֲרֵלִים: וַיִּבְקַע אֱלֹהִים אֶת בָּקַע
הַמַּכְתֵּשׁ אֲשֶׁר בַּלֶּחִי וַיֵּצְאוּ בָּקַע
"מִמֶּנּוּ מַיִם וַיִּשְׁתְּ וַתָּשָׁב רוּחוֹ שָׁתָה שׁוּב
וַיְחִי עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ עֵין רְחִיא
לְקֹרְאֹתוֹ הַמַּקֵּא אֲשֶׁר בַּלֶּחִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה: קָרָא
וַיִּשְׁפֹּט "אֶת יִשְׂרָאֵל בִּימֵי שָׁפַט יוֹם
פְּלִשְׁתִּים "עֶשְׂרִים שָׁנָה:
cap.xvi. וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן עַזָּתָה וַיַּרְא רָאָה

"tria milia virorum de
fuda ad
speculm filicis ethã.
Dixerunt
ad samson. Nescis
philistiim imperent
nobis. Quare hoc fa
cere voluisti? Quibus ille ait. Sicut
fecerunt mihi: sic feci eis. Ligare in
quiunt
te venimus: & tradere
in manus
philistinorum. Quibus samson. Iurate ait & spondete
mihi
occidatis
me. Dixerunt. No te
occidemus: sed
vinctum trademus.
Ligauerunt
duobus nouis funibus
& tulerũt eũ de petra
etham. Quicum
venisset ad locũ maxil
le: & philistiim vociferã
tes occurrisset ei: irru
it spiritus domini in eũ:
& sicut solent ad ar do
rem ignis lina
menta vincula quibus li
gatus erat dissipata sunt
& soluta.

"Inuenta maxillã asini recẽtia. mã
dibulam asini
arripiens: interfecit in
ea mille viros: & ait.
In maxilla asini
in mãdibula pulli asina
rũ deleui eos & mille viros. Cunq; hec
verba canens complesset, precidit mãdibulã de
manu: & vocauit nomẽ
loci illius ramathlechi
qđ interpretatur eleuatio
maxille. Sitien
valde
clamauit ad dñm & ait. Tu dedisti in manu
serui tui salutẽ hãc magnã victoriã: & en
siti moior: incidamq;
in manus incircũcisorũ. Aperuit itaq; deus
molarẽ dentẽ in maxil
la asini: & egresse sunt
exco aq̃. Quibus hau
stis refocillauit spiritũ
& vires recepit. Idcir
co appellauit nomẽ
loci illius: fons inuocã
tus de maxilla vsq; in
presentem diem. Iudi
cauit israel in diebus
philistiim viginti annis.

Bĩt quoq; in gaza: & vidit

illic mulierẽ meretricẽ: et ingressus est ad eã: et nũcia
tũ est gazeis dicẽtes: venit samson huc
γέλη τοῖς γαζαίοις λέγοντες, ἥκει σαμψὼν ἐνταῦθα
et circũdederũt et insidiati sunt ei tota nocte
καὶ κατεκύκλωσαν καὶ ἐνήδρευσαν αὐτῷ ὅλην τὴν νύ
cte dicentes: vsq; ad lucẽ mane expectemus et occida
κτα λέγοντες, ἕως φωτὸς πρωὶ μείνωμεν καὶ ἀποκτεί
mus eum. et dormiuit samson vsq; ad mediã noc
νωμεν αὐτόν. καὶ ἐκοιμήθη σαμψὼν ἕως τοῦ μεσονυκτί
tẽ: et surrexit circa mediã nocte et apprehendit fo
ου, καὶ ἀνέστη πρὸ τοῦ μεσονυκτίου καὶ ἐπελάβετο τῶν θυ
res porte urbis et duos postes: et
ρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως καὶ τῶν δύο σταθμῶν, καὶ
sustulit eos cũ sera et imposuit sup
ἀνεβάστασεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶ
humerũ suũ et portauit ea ad verticẽ mõ
ὤμω αὐτοῦ καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄ
tis qui est in cõspectu hebrõ, et factũ est post
ρους ὃ ἐστιν ἐπὶ πρόσωπον χεβρών. καὶ ἐγένετο μετὰ
hec et amauit mulierẽ in torrente so
ταῦτα καὶ ἠγάπησεν γυναῖκα ἐπὶ τοῦ χειμάρρου σω
rec: et nomẽ ei dalila. et ascenderũt ad eã
ρήκ, καὶ ὄνομα αὐτῇ δαλιλά. καὶ ἀνέβησαν πρὸς αὐ
am principes philistinorũ. et dixerũt ei de
τὴν οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων. καὶ εἶπαν αὐτῇ ἀπά
cipe eũ: et vide in quo fortitudo illi est ma
τησον αὐτόν, καὶ ἴδε ἐν τίνι ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστιν μέ
gna et in quo poterimus cõtra eũ. et ligabimo
γαλη καὶ ἐν τίνι δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν. καὶ δήσομεν
eum ita vt humiliemus eũ. et nos dabimus tibi vir
αὐτὸν ὥστε ταπεινῶσαι αὐτόν. καὶ ἡμεῖς δώσομέν σοι ἀνὴρ
mulie et centũ argẽteos siclos. et dixit da
χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου σίκλους. καὶ εἶπεν δα
lila ad samson: nuncia mihi in quo vis tua
λιλὰ πρὸς σαμψών, ἀπάγγειλόν μοι ἐν τίνι ἡ ἰσχύς σου
magna et in quo ligaberis vt humilieris tu. et
μεγάλη καὶ ἐν τίνι δεθήσῃ τοῦ ταπεινωθῆναί σε. καὶ
dixit ad eam samson: si ligauerint me in septẽ
εἶπεν πρὸς αὐτὴν σαμψών, ἐὰν δήσωσίν με ἐν ἑπτὰ
funib humidis nõ corruptis: et infirmꝰ ero et e
νευρίαις ὑγραῖς μὴ διεφαριθείαις καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσο
ro vt vnus hoium. et attulerũt ei satra
μαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων. καὶ ἀνήνεγκαν αὐτῇ οἱ σατρά
pe philistinor septẽ funes humidos nõ corru
παι τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ νευρίας ὑγρὰς μὴ διεφαρ
ptos: et ligauit illũ in eis: et insidie sede
ίθεις, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐταῖς, καὶ ὁ ἐνεδρον ἐκά
bant illic in cubiculo. et dixit ad eum: pht
θητο αὐτοῦ ἐν τῷ ταμίῳ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἀλ
listim sup te samson: et rupit funes que
λόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών, καὶ διέρρηξεν τὰς νευρὰς ὡν
madmodũ dirrũpitur filũ stupe cum olfece
τρόπον διασπᾶται κλῶσμα στιππύου ἐν τῷ ὀσφρα
rit ea ignẽ: et nõ cognita est vis eius.
θῆναι αὐτὸ πυρός, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ.
et dixit dalila ad samson: ecce illusisti
καὶ εἶπεν δαλιλὰ πρὸς σαμψών, ἰδοὺ παρελογίσω
mihi et locutus es ad me mẽdacia. nũc igit
με καὶ ἐλάλησας πρός με ψευδῆ. νῦν οὖν ἀπάγγει
cla mihi in quo ligaberis. et dixit ad eam: si vin
λόν μοι ἐν τίνι δεθήσῃ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἐὰν δή
culis ligauerint me in funib nouis in quibus nõ fa
σωσίν με ἐν καλωδίοις καινοῖς ἐν οἷς οὐκ ἔγε
cti est opus: et infirmꝰ ero et ero sicut vn homi
νήθη ἔργον, καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι ὡς εἷς τῶν ἀνθρώ
num. et cepit illi funes
πων. καὶ ἔλαβεν αὐτῷ καλώδια

"ibi mulierẽ meretricẽ: et ingressus est ad eam.
Quod cũ audissent philis
tiim & perebuissent apud
eos intrasse vrbẽ samson: circũdederunt eũ.
positis in porta ciuita
tis custodibus: & ibi
tota nocte cũ silentio põ
lãtes: vt facto mane ex
euntẽ occiderẽt. Dor
miuit ãt samson vsq; ad
mediũ noctis. & inde
cõsurgẽs apprehendit ã
bas porte fores cũ po
stibus suis &
sera: & ipositas humeris suis portauit
ad verticẽ montis qui
respicit
hebrõ. Post hec ama
uit mulierẽ q̃ habitauit
in valle soreth: & voca
batur dalila. Venerunt
ad eam principes philistinorũ: atq; dixerunt.
Decipe eũ & disce ab il
lo in quo habeat tantã
fortitudinẽ. & quõ eũ
superemus valeamus & vin
ctũ affligere. Qđ si fece
ris dabimus tibi singul
li mille cẽtũ argẽteos.
Locuta est ergo dalila
ad samson. Dic mihi
obsecro in quo sit
tua maxima fortitu
do: & quid sit quo ligatus crumpere nequeas.
Cui rñdit samson. Si
septem neruiceis funis
necdum
siccis & adhuc humen
tibus ligatus fuero: ifir
mus ero vt ceteri homi
nes. Attulerũtq; ad eã
satrape philistinorum
septẽ funes vt dixerat:
quibus vinxit eũ: latẽ
tibus apud se. Insidiis &
in cubiculo finẽ rei ex
pectantib. Clamauitq;
ad eũ philistii sup te sa
son. Qui rupit vincula
quõ fili rũpat qs filum
de stupa tortũ sputami
ne cũ odorẽ ignis acce
pit: & nõ est cognitũ in
quo eẽt fortitudo eius.
dixitq; ad eũ dalila. Ec
ce illusisti mihi: & falsũ
locutus es. Saltẽ nũc in
dica mihi quo ligari
debeas. Cui ille rñdit.
Si ligatus fuero
nouis funibus qui nũ
q̃ fuerunt in
opere: infirmus ero: &
aliorum hominũ similis
Quibus rursum dalila

בֵּ֣ית ׀ הָאסורים ׃ וַיָּחֶל֙ שִׂשָּׂר
רֹאשׁ֔וֹ לְצַפָּ֖ה כַּאֲשֶׁר֙ נָלְח֣וּ וְסִרְנֵי
פְלִשְׁתִּ֑ים נֶֽאֱסְפ֤וּ לִזְבֹּ֨חַ֙ זֶ֣בַח גָּד֔וֹל
לְדָג֖וֹן אֱלֹהֵיהֶ֑ם וּלְשִׂמְחָ֔ה וַיֹּאמְר֗וּ
נָתַ֤ן אֱלֹהֵ֙ינוּ֙ בְּיָדֵ֔נוּ אֶת־ שִׁמְשׁ֖וֹן
רָאָ֣ה הָעָ֑ם אֹיְבֵ֔ינוּ וַיְרֹא֣וּ אֶת־ הָעָ֔ם וַיְהַלְל֖וּ
אֶת־אֱלֹהֵיהֶ֑ם כִּ֣י אָמְר֗וּ נָתַ֤ן אֱלֹהֵ֙ינוּ֙
בְּיָדֵ֔נוּ אֶת־ אֹיְבֵ֖נוּ וְאֵ֥ת מַחֲרִ֖יב
אַרְצֵ֑נוּ וַאֲשֶׁ֥ר חָלְל֖וּ אֶת־ חֲלָלֵֽינוּ׃
וַיְהִ֣י כְטוֹב֣ לִבָּ֔ם וַיֹּאמְר֖וּ קִרְא֣וּ
לְשִׁמְשׁ֑וֹן וְיִשַּׂ֥חֶק לָ֖נוּ וַיִּקְרְא֣וּ
לְשִׁמְשׁ֔וֹן מִבֵּ֖ית הָאסורים וַיְצַחֵ֣ק
לִפְנֵיהֶ֑ם וַיַּעֲמִיד֥וּ אֹתוֹ֙ בֵּ֣ין
הָעַמּוּדִֽים׃ וַיֹּ֣אמֶר שִׁמְשׁ֗וֹן אֶל־
הַנַּ֙עַר֙ הַמַּחֲזִ֣יק בְּיָדָ֔יו הָנִ֥יחָה אֹתִ֖י
וַאֲמֵשֵׁ֣ה אֶת־ הָעַמּוּדִ֑ים אֲשֶׁ֥ר
הַבַּ֣יִת נָכ֔וֹן עֲלֵיהֶ֖ם וְאֶשָּׁעֵ֥ן עֲלֵיהֶֽם׃
וְהַבַּ֣יִת מָלֵ֔א הָאֲנָשִׁ֖ים וְהַנָּשִׁ֑ים
וְכֹל֙ סַרְנֵ֣י פְלִשְׁתִּ֔ים וְעַל־ הַגָּ֥ג
כִּשְׁלֹ֣שֶׁת אֲלָפִ֗ים אִ֚ישׁ וְאִשָּׁ֔ה
הָרֹאִ֖ים בְּשִׂחֹ֥ק שִׁמְשֽׁוֹן׃ וַיִּקְרָ֤א
שִׁמְשׁוֹן֙ אֶל־ יְהוָ֔ה וַיֹּאמַ֕ר אֲדֹנָ֥י יְהוִ֖ה זָכְרֵ֣נִי נָ֑א
אַךְ־ הַפַּ֥עַם הַזֶּ֖ה וְיִתְחַזְּקֵ֣נִי נָ֔א
אֱלֹהִ֔ים וְאִנָּקְמָ֥ה נְקָמָ֛ה אַחַ֥ת מִשְּׁתֵ֖י
עֵינַ֥י מִפְּלִשְׁתִּֽים׃ וַיִּלְפֹּ֥ת שִׁמְשׁ֖וֹן
אֶת־ שְׁנֵ֣י עַמּוּדֵ֔י הַתָּוֶ֕ךְ אֲשֶׁ֥ר הַבַּ֖יִת
נָכ֣וֹן עֲלֵיהֶ֑ם וַיִּסָּמֵ֥ךְ עֲלֵיהֶ֖ם אֶחָ֥ד
בִּימִינ֔וֹ וְאֶחָ֖ד בִּשְׂמֹאלֽוֹ׃ וַיֹּ֣אמֶר
שִׁמְשׁ֔וֹן תָּמ֥וּת נַפְשִׁ֖י עִם־ פְּלִשְׁתִּ֑ים
וַיֵּ֣ט בְּכֹ֔חַ וַיִּפֹּ֖ל הַבַּ֣יִת עַל־ הַסְּרָנִ֑ים
וְעַל־ כָּל־ הָעָ֣ם אֲשֶׁר־ בּ֔וֹ וַיִּהְי֥וּ
הַמֵּתִ֛ים אֲשֶׁר־ הֵמִ֥ית בְּמוֹתֽוֹ רַבִּ֖ים
מֵאֲשֶׁ֣ר הֵמִ֑ית בְּחַיָּ֔יו וַיֵּרְד֣וּ אֹתָ֔ו
וְכָל־ בֵּ֣ית אֲבִיהוּ֮ וַיִּשְׂא֣וּ אֹתוֹ֒ וַיַּעֲל֗וּ
וַיִּקְבְּרֻ֤הוּ אֹתוֹ֙ בֵּ֣ין צָרְעָ֔ה וּבֵ֖ין אֶשְׁתָּאֹ֑ל
בְּקֶ֥בֶר מָנ֛וֹחַ אָבִ֖יו וְה֣וּא שָׁפַ֥ט

חֲדָשִׁים֙ וַתְּאַסְּרֵ֣הוּ בָּהֶ֔ם וַתֹּ֥אמֶר אֵלָ֖יו פְּלִשְׁתִּ֣ים עָלֶ֑יךָ שִׁמְשׁ֔וֹן
וְהָאֹרֵ֣ב יֹשֵׁ֣ב לָ֔הּ בַּחֶדֶר֙ וַיְנַתְּקֵ֣ם מַעַל֙ זְרֹעֹתָ֔יו כַּחוּט֙ וַתֹּ֥אמֶר
הִלִּילָ֣ה אֵלַ֔י שִׁמְשׁ֖וֹן עַד־ הֵנָּ֑ה הַתְּתַלְלָ֣בִי֙ וַתְּדַבֵּ֣ר אֵלַ֔י כְּזָבִ֖ים
הַגִּ֣ידָה לִּ֔י בַּמֶּ֥ה תֵאָסֵ֖ר וַיֹּאמֶר֙ אֵלֶ֔יהָ אִם־ אָרֹ֤ג תִּ֙אְרֹגְנָ֔ה
שִׁבְעַ֥ת מַחְלְפ֖וֹת רֹאשִׁ֑י עִם־ הַמַּסָּ֣כֶת וְתָקַ֥ע בַּיָּתֵֽד׃ וַתִּתְקַ֥ע
בַּיָּתֵ֖ד וַתֹּ֣אמֶר אֵלָ֔יו פְּלִשְׁתִּ֥ים עָלֶ֖יךָ שִׁמְשׁ֑וֹן וַיִּיָּקֵ֣ץ מִשְּׁנָתוֹ֒ וַיִּסַּ֗ע אֶת־
הַיָּתֵד֙ הָאֵ֣רֶג וְאֶת־ הַמַּסָּ֔כֶת וַתֹּ֥אמֶר אֵלָ֖יו אֵ֣יךְ תֹּאמַ֣ר אֲהַבְתִּ֔יךָ וְלִבְּךָ֖
אֵ֣ין אִתִּ֑י זֶ֣ה שָׁלֹ֥שׁ פְּעָמִ֖ים הַתַּלְתָּ֥נִי בִּ֛י וְלֹ֥א הִגַּ֖דְתָּ לִּ֑י בַּמֶּ֥ה כֹחֲךָ֖ גָּד֥וֹל
וַיְהִי֙ כִּ֣י הִצִּיקָ֣ה לוֹ֮ בְּדִבְרֶ֣יהָ כָל־ הַיָּמִים֒ וַתְּאַלְּצֵ֗הוּ וַתְּקַצַּ֥ר נַפְשׁוֹ֙
לָמ֔וּת וַיַּגֶּד־ לָ֖הּ אֶת־ כָּל־ לִבּ֑וֹ וַיֹּ֣אמֶר לָ֔הּ מוֹרָה֙ לֹא־ עָלָ֣ה עַל־ רֹאשִׁ֔י כִּי־
נְזִ֥יר אֱלֹהִ֛ים אֲנִ֖י מִבֶּ֣טֶן אִמִּ֑י אִם־ גֻּלַּ֙חְתִּי֙ וְסָ֣ר מִמֶּ֔נִּי כֹּחִ֖י וְחָלִ֣יתִי וְהָיִ֥יתִי
כְּכָל־ הָאָדָֽם׃ וַתֵּ֣רֶא דְלִילָ֗ה כִּי֩ הִגִּ֨יד לָ֤הּ אֶת־ כָּל־ לִבּוֹ֙ וַתִּשְׁלַ֣ח
וַתִּקְרָ֣א לְסַרְנֵ֣י פְלִשְׁתִּ֔ים לֵאמֹ֕ר עֲל֥וּ הַפַּ֖עַם כִּי־ הִגִּ֣יד לִ֑י אֶת־ כָּל־ לִבּ֔וֹ וַיַּעֲל֣וּ
אֵלֶ֔יהָ סַרְנֵ֥י פְלִשְׁתִּ֖ים וַיַּעֲל֥וּ הַכֶּ֛סֶף בְּיָדָֽם׃ וַתְּיַשְּׁנֵ֥הוּ עַל־ בִּרְכֶּ֖יהָ
וַתִּקְרָ֣א לָאִ֑ישׁ וַתְּגַלַּ֖ח אֶת־ שֶׁ֥בַע מַחְלְפ֖וֹת רֹאשׁ֑וֹ וַתָּ֖חֶל לְעַנּוֹתוֹ֙ וַיָּסַ֣ר כֹּחוֹ֔
מֵֽעָלָֽיו׃ וַיֹּ֣אמֶר שִׁמְשׁ֔וֹן וְיִתְנַ֖ער כְּפַ֣עַם בְּפַ֑עַם וְלֹ֥א יָדַ֖ע כִּי־ יְהוָ֥ה סָ֖ר מֵֽעָלָֽיו׃
וַיֹּאחֲזוּ֙ פְּלִשְׁתִּ֣ים בּ֔וֹ וַיְנַקְּר֖וּ אֶת־ עֵינָ֑יו וַיּוֹרִ֣דוּ אֹת֗וֹ עַזָּ֙תָה֙ בַּנְחֻשְׁתַּ֔יִם
וַיְהִי־ שָׁ֖ם אֹסֵ֥ר בֵּ֛ית הָרָֽחֵיִם׃ וַיָּחֶל֙ שְׂעַר־ רֹאשׁ֔וֹ לְצַמֵּ֖חַ כַּאֲשֶׁ֥ר נִלָּחֽוּ׃
וְסַרְנֵ֣י פְלִשְׁתִּ֗ים נֶֽאֱסְפ֤וּ לִזְבֹּ֨חַ֙ זֶ֣בַח גָּד֔וֹל לְדָג֖וֹן אֱלֹהֵיהֶ֑ם וּלְשִׂמְחָ֔ה
וַיֹּאמְר֗וּ נָתַ֤ן אֱלֹהֵ֙ינוּ֙ בְּיָדֵ֔נוּ אֶת־ שִׁמְשׁ֖וֹן אֹיְבֵֽנוּ׃ וַיִּרְא֤וּ אֹתוֹ֙ הָעָ֔ם וַיְהַלְל֖וּ
אֶת־ אֱלֹהֵיהֶ֑ם כִּ֣י אָמְר֗וּ נָתַ֤ן אֱלֹהֵ֙ינוּ֙ בְּיָדֵ֔נוּ אֶת־ אֹיְבֵ֖נוּ וְאֵ֥ת מַחֲרִ֖יב
אַרְצֵ֑נוּ וַאֲשֶׁ֥ר חָלְל֖וּ אֶת־ חֲלָלֵֽינוּ׃ וַיְהִ֣י כְטוֹב֣ לִבָּ֔ם וַיֹּאמְר֖וּ קִרְא֣וּ
לְשִׁמְשׁ֑וֹן וְיִשַּׂ֥חֶק לָ֖נוּ וַיִּקְרְא֣וּ לְשִׁמְשׁ֔וֹן מִבֵּ֖ית הָאסורים וַיְצַחֵ֣ק
לִפְנֵיהֶ֑ם וַיַּעֲמִיד֥וּ אֹתוֹ֙ בֵּ֣ין הָעַמּוּדִֽים׃ וַיֹּ֣אמֶר שִׁמְשׁ֗וֹן אֶל־
הַנַּ֙עַר֙ הַמַּחֲזִ֣יק בְּיָדָ֔יו הָנִ֥יחָה אֹתִ֖י וַאֲמֵשֵׁ֣ה אֶת־ הָעַמּוּדִ֑ים אֲשֶׁ֥ר
הַבַּ֣יִת נָכ֔וֹן עֲלֵיהֶ֖ם וְאֶשָּׁעֵ֥ן עֲלֵיהֶֽם׃ וְהַבַּ֣יִת מָלֵ֔א הָאֲנָשִׁ֖ים וְהַנָּשִׁ֑ים
וְכֹל֙ סַרְנֵ֣י פְלִשְׁתִּ֔ים וְעַל־ הַגָּ֥ג כִּשְׁלֹ֣שֶׁת אֲלָפִ֗ים אִ֚ישׁ וְאִשָּׁ֔ה
הָרֹאִ֖ים בְּשִׂחֹ֥ק שִׁמְשֽׁוֹן׃ וַיִּקְרָ֤א שִׁמְשׁוֹן֙ אֶל־ יְהוָ֔ה וַיֹּאמַ֕ר אֲדֹנָ֥י יְהוִ֖ה זָכְרֵ֣נִי נָ֑א
אַךְ־ הַפַּ֥עַם הַזֶּ֖ה וְיִתְחַזְּקֵ֣נִי נָ֔א אֱלֹהִ֔ים וְאִנָּקְמָ֥ה נְקָמָ֛ה אַחַ֥ת מִשְּׁתֵ֖י
עֵינַ֥י מִפְּלִשְׁתִּֽים׃ וַיִּלְפֹּ֥ת שִׁמְשׁ֖וֹן אֶת־ שְׁנֵ֣י עַמּוּדֵ֔י הַתָּוֶ֕ךְ אֲשֶׁ֥ר הַבַּ֖יִת
נָכ֣וֹן עֲלֵיהֶ֑ם וַיִּסָּמֵ֥ךְ עֲלֵיהֶ֖ם אֶחָ֥ד בִּימִינ֔וֹ וְאֶחָ֖ד בִּשְׂמֹאלֽוֹ׃ וַיֹּ֣אמֶר
שִׁמְשׁ֔וֹן תָּמ֥וּת נַפְשִׁ֖י עִם־ פְּלִשְׁתִּ֑ים וַיֵּ֣ט בְּכֹ֔חַ וַיִּפֹּ֖ל הַבַּ֣יִת עַל־ הַסְּרָנִ֑ים
וְעַל־ כָּל־ הָעָ֣ם אֲשֶׁר־ בּ֔וֹ וַיִּהְי֥וּ הַמֵּתִ֛ים אֲשֶׁר־ הֵמִ֥ית בְּמוֹתֽוֹ רַבִּ֖ים
מֵאֲשֶׁ֣ר הֵמִ֑ית בְּחַיָּ֔יו וַיֵּרְד֣וּ אֹתָ֔ו וְכָל־ בֵּ֣ית אֲבִיהוּ֮ וַיִּשְׂא֣וּ אֹתוֹ֒ וַיַּעֲל֗וּ
וַיִּקְבְּרֻ֤הוּ אֹתוֹ֙ בֵּ֣ין צָרְעָ֔ה וּבֵ֖ין אֶשְׁתָּאֹ֑ל בְּקֶ֥בֶר מָנ֛וֹחַ אָבִ֖יו וְה֣וּא שָׁפַ֥ט

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina. Trāsla.B.Vie. Tex.heb. Judi.ca.xvi. Pritua.he.

in domo custodie. ⁊ cepit crinis capitis ei⁹ renasci⁹ ceperāt: ⁊ pri⁹ cipes ꝯuenerunt philistinorū⁹ in vnū⁹ vt immolarēt⁹ hostias ⁊ magnificas ⁊ dagon⁹ deo suo⁹ & epu larentur⁹ dicētes. ⁹Tradi dit⁹ deus noſter ⁊ inimi cū nr̄m⁹ famſon⁹ in ma nus⁹ nostras. Quod etiā ⁹ppls⁹ vidēs ⁊ laudabat ⁹deū suū eademq⁹ dice bat. ⁹Tradidit⁹ deus no ſter⁹ aduersariū nr̄m⁹ ⁊ in manus nr̄as⁹ qui deleuit ⁹terrā nr̄am⁹ & ⁊ occidit ⁹plurimos. ⁹ Letātesq⁹ p conuiuia ſuptis tā epulis ⁹preceperūt vt⁹ vocare tur⁹ famſon: ⁹& ante eos ⁹luderet. Qui adductus ⁹de carcere⁹ ludebat ⁊ ante eos:⁹⁹ fecerūtq⁹ eum ⁹⁹stare⁹ inter duas ꝯ columnas. Qui⁹ dixit ꝯ ⁹puero⁹ regenti greſſus ſuos.⁹ Dimitte⁹ me ꝯ vt tangā⁹ colūnas⁹ qu. bus omnis ꝯ ⁹⁹imminet⁹ dom⁹: ⁹& recli ner⁹ ſup eas & paululū requeſcā.⁹ Dom⁹ autē erat ⁹⁹plca⁹ virorū⁹ ac mulier. ⁹& erāt⁹ ibi⁹ oēs⁹ princi pes⁹ philistinorū: ⁹ ac de ⁹⁹tecto & ſolario⁹ circiter tria⁹ milia vtriuſq⁹ ſexus ⁹ſpectātes⁹ ludētem⁹ ſam ſon. ⁹At ille ꝯ inuocato⁹ domino ꝯ ⁹⁹⁹⁹ ⁹⁹⁹⁹ ⁹⁹⁹⁹

'את ישראל עשרים שנה:

Cap. xvii

ויהי איש מהר אפרים ושמו
מיכיהו: ויאמר לאמו אלף ומאה
התכסף אשר לקח לך ואת אלית
ונם אמרת באזני הנה הכסף
אתי אני לקחתיו ותאמר אמו
ברוך בני ליהוה: וישב את אלף
ומאה הכסף לאמו ותאמר אמו
הקדש הקדשתי את הכסף ליהוה
מידי לבני לעשות פסל ומסכה
ועתה אשיבנו לך: וישב הכסף
לאמו ותקח אמו מאתים כסף
ותתנהו לצרף ויעשהו פסל
ומסכה ויהי בבית מיכיהו והאש
מיכה לו בית אלהים ויעש אפוד
ותרפים וימלא את יד אחד
מבניו ויהי לו לכהן: בימים
ההם אין מלך בישראל איש
הישר בעיניו יעשה: ויהי
נער מבית לחם יהודה ממשפחת
יהודה והוא לוי והוא גר שם:
וילך האיש מהעיר מבית לחם
יהודה לגור באשר ימצא ויבא
הר אפרים עד בית מיכה לעשות
דרכו: ויאמר לו מיכה מאין
תבוא ויאמר אליו לוי אנכי
מבית לחם יהודה ואנכי הולך
לגור באשר אמצא: ויאמר לו
מיכה שב עמדי והיה לי לאב
ולכהן ואנכי אתן לך עשרת
כסף לימים וערך מנדים
ותרפים וימלא את יד אחד
מבניו ויהי הלוי: וילך הלוי
לשבת את האיש ויהי הנער לו
כאחד ממבניו: ויתלא מיכה את
יד הלוי ויהי לו הנער לכהן ויהי
בבית מיכה: ויאמר מיכה עתה

'israel vigiti[i] annis. 17.

Vit eo tempore vir quidam de monte effraim nomine michas: q dixit matri sue. Mille centum argenteos quos sepa raueras: et super quib me audiēte turaueras: ecce ego habeo: & apud me sūt. Cui illa respondit. Benedictus filius meus dño. Reddidit ergo eos matri sue: q dixerat ei. Cōsecraui & voui hoc argentū dño: vt de manu mea suscipiat filius meus et faciat sculptile atq cōflatile: & nūc trado illud tibi. Reddidit igitur eos matri sue: q tulit ducentos argēteos: & dedit eos argēta rio vt faceret ex eis sculptile atq cōflatile qd fu it in domo miche. Qui ediculā quoq ea deo sepauit: & fecit ephot & theraphi. & impleuit manū vnius filiorū suo rū. Et fact est ei sacerdos. In diebus illis non erat rex in ist: sed vnusquisq qd sibi rectū videbatur hoc facie bat. Fuit quoq i tpe illo alter adolescēs de bethlē iuda ex cognatione eius: & ipe leuites & habitabat ibi. Egressusq de ciuitate bethlē: pegrinari voluit vbicūq sibi cōmodū repisset. Cumq uenisset in montē effraim iter facies: & declinasset parūp in domo miche: interrogatus ē ab eo vñ veniisset. Qui respōdit Leuita sum de bethlē iuda: & vado vt habitem vbi potuero & vti le mihi ē pspexero. Dixitq micha. Mane apd me inqt & esto mihi parēs ac sacerdos: da boq tibi p annos singulos decē argenteos & vestem & cibaria. Acceptoq leuite ingressus est micha. Et cōsecrauit manū eius leuites: & habitauit in domo eius. Et dixit micha. Nunc scio q benefaciet mihi dñs: qñ habeo leuitā sacerdotem.

israel vigīti annis. Ca. 17.

ΚΑΙ ἐγένετο ἀνὴρ ἐξ ὄρους ἐφραὶμ καὶ ὄνομα αὐτῷ michas: & dixit matri sue: mille & cētū argēteos sublatos tibi: & adiurasti & di rexisti in auribus meis: ecce argētū apud me: πας ἐν τοῖς ὠσίν μου, ἰδοὺ τὸ ἀργύριον παρ' ἐμοί, ego accepi illud. & dixit mr eius: benedi ἐγὼ ἔλαβον αὐτό· καὶ εἶπεν ἡμήτηρ αὐτοῦ, εὐλογη ctus filius meus in dño: & reddidit μένος ὁ υἱός μου ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἀπέδωκεν τοὺς mille & centū argēteos matri sue. & dixit χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου τῇ μητρὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ἡ mater sua: sctificatione sctificaui argētū dño μήτηρ αὐτοῦ, ἁγιασμὸν ἡγίασα τὸ ἀργύριον τῷ κυρίῳ de manu mea suscipiat filius meus et faciat sculptile & de manu mea susceptum ad faciendū sculptile ἐκ τῆς χειρός μου καταμένας τοῦ ποιῆσαι γλυπτὸν & cōflatile: & nunc reddā illud tibi. & reddi καὶ χωνευτόν, καὶ νῦν ἀποδώσω αὐτό σοι. καὶ ἀπέ didit argentum matri sue: & accepit ma δωκεν τὸ ἀργύριον τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔλαβεν ἡ μή ter eius ducētos ex argento: & dedit id τηρ αὐτοῦ διακοσίους τοῦ ἀργυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐ illi & cōflat & fecit illud sculptile & con τὸ τῷ χωνευτῷ καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ χω flatile. & fuit in domo micha: & domi mi νευτόν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ μιχά, καὶοὐ οἶκος μι cha illi domus dei. & fecit ephod & theraphi. χὰ αὐτῷ οἶκος θεοῦ· καὶ ἐποίησεν ἐφοὺδ καὶ θεραφὶν. & implenit manū vnius filiorū suorū: & καὶ ἐνέπλησε τὴν χεῖρα ἑνὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ fact est ei in sacerdotē. In diebus illis non ἐγένετο αὐτῷ εἰς ἱερέα. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ erat rex in ist: vir rectū in oculis ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσραὴλ, ἀνὴρ τὸ ἐνὰὲς ἐν ὀφθαλμοῖς suis faciebat. & fuit puer de bethleem iu αὐτοῦ ἐποίει. καὶ ἐγένετο παιδάριον ἐκ βηθλεὲμ ἰού da de cognatione iuda & ipse leuites: & δα ἐκ τῆς συγγενείας ἰούδα καὶ αὐτὸς λευίτης, καὶ ipse habitabat ibi. & egressus est vir de ciui αὐτὸς παρῴκει ἐκεῖ· καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς πό tate bethleem iuda vt habitet vbi inuenīret. & ve λεως βηθλεὲμ ἰούδα παροικεῖν οὗ ἂν ἕυρη· καὶ πα nit in mōtē ephraim vsq ad domū micha vt fa ρεγενήθη ἐις ὄρος ἐφραὶμ ἕως οἴκου μιχὰ τοῦ ποιῆ ceret iter suum. & venit ei micha: unde σαι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν αὐτῷ μιχά, πόθεν venis? & dixit ad eū: leuites ego sum de ἔρχῃ; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, λευίτης ἐγώ εἰμι ἐκ bethlem iuda: & ego vado vt habitē vbi βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ ἐγὼ πορεύομαι παροικεῖν οὗ ἂν inuenero. & dixit ei micha: sede mecū: & εὕρω· καὶ εἶπεν αὐτῷ μιχά, κάθου μετ' ἐμοῦ, καὶ is mihi: in patrē & in sacerdotē: & ego dabo ἔσῃ μοι εἰς πατέρα καὶ εἰς ἱερέα, καὶ ἐγὼ δώσω tibi decē argēteos in die & par vestiū σοι δέκα ἀργυρίου εἰς ἡμέρας καὶ ζεῦγος ἱματίων & que ad victū tuū. & abiit leuites & καὶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν σου. καὶ ἐπορεύθη ὁ λευίτης καὶ incepit habitare apud virū. & fuit il ἤρξατο παροικεῖν παρὰ τῷ ἀνδρί. καὶ ἐγενήθη αὐ li puer vt vnus filiorū eius. & imple τῷ τὸ παιδάριον ὡς εἷς τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ ἐνέπλη uit micha manū leuite: & fuit ei σεν μιχὰ τὴν χεῖρα τοῦ λευίτου, καὶ ἐγενήθη αὐ puer in sacerdotē: & fuit in domo mi τῷ τὸ παιδάριον εἰς ἱερέα, καὶ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ μι cha. & dixit micha: nunc χά. καὶ εἶπεν μιχά, νῦν

cognouit q benefecit mihi dñs: qñ fact est mihi ἔγνων ὅτι ἠγαθοποίησέν μοι κύριος, ὅτι ἐγενήθη μοι leuites in sacerdotem. ὁ λευίτης εἰς ἱερέα. Ca. 18.

IN diebus illis nō erat rex in ist: A ΕΝ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσ A rael. & in diebus illis tribus dan q ραὴλ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἡ φυλὴ τοῦ δὰν ἐζή rebat sibi possessionē ad habitandū: qm nō ce τει ἑαυτῇ κληρονομίαν τοῦ κατοικεῖν, ὅτι οὐκ ἐνε πε dit illi vsq ad dies illas in medio tribuū ista σεν αὐτῇ ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἐν μέσῳ φυλῶν ἰσρα el possessio. & miserūt filii dan de regio ηλ κληρονομία· καὶ ἐξαπέστειλαν οἱ υἱοὶ δὰν ἐκ τῶν συγ nibus suis quinq viros de parte sua viros fortes γενεῶν αὐτῶν πέντε ἄνδρας ἀπὸ μέρους αὐτῶν ἀνδρας υἱοὺς potētie de saraa & esthaol vt explorarēt δυνάμεως ἐκ σαρὰ καὶ ἐσθαὸλ τοῦ κατασκέψασθαι terram & diligēter inspicerēt eā. & dixerūt ad e τὴν γῆν καὶ ἐξιχνιάσαι αὐτήν· καὶ εἶπαν πρὸς αὐ os: ite & cōsiderate terrā: & ve τοὺς, πορεύεσθε καὶ ἐξερευνήσατε τὴν γῆν, καὶ πα nerunt in mōtē ephraim vsq ad domū micha & requ νηλθοντο ἐις ὄρος ἐφραὶμ ἕως οἴκου μιχὰ καὶ κατέ cuerunt ibi: eis existīb apud domū micha. πausαν ἐκεῖ, αὐτῶν ὄντων παρὰ τῷ οἴκῳ μιχά. & illi cognouerūt vocem pueri leu & ἦλθεν cognouerūt vocem puer leu καὶ αὐτοὶ ἔγνωσαν τὴν φωνὴν τοῦ παιδαρίου τοῦ λευί te & declinauerūt illic. & dixerūt ei: quis te du τε & declinauerūt illic. & dixerūt ei: quis te du του καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ· καὶ εἶπαν αὐτῷ, τίς σε ἤ xit huc? & quid tu agis hic: & quid ha γαγεν ὧδε; καὶ τί σὺ ποιεῖς ἐντεῦθεν; καὶ τί bes tibi est hic? & dixit ad eos: sic & sic σοι ἐστὶν ὧδε; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, οὕτω καὶ οὕτως fecit mihi micha: & mercede cōduxit me & factus fū ἐποίησέν μοι μιχά, καὶ ἐμισθώσατό με καὶ ἐγενήθη et in sacerdotē. & dixerūt ei: interroga tam αὐτῷ εἰς ἱερέα· καὶ εἶπον αὐτῷ, ἐπερώτησον δὴ in deo: & cognoscemus si prosperatur iter nr̄m ἐν τῷ θεῷ, καὶ γνωσόμεθα εἰ κατευοδοῖ ἡ ὁδὸς ἡμῶν quod nos imus per illud. & dixit eis ἣν ἡμεῖς πορευόμεθα ἐπ' αὐτήν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ sacerdos: ambulate in pace: cōra dño via ἱερεύς, πορεύεσθε εἰς εἰρήνην, ἐνώπιον κυρίου ἡ ὁδὸς ύμῶν καθ' ἣν πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ quinq viri & venerūt in laisa: & vi πέντε ἄνδρες καὶ παρεγένοντο εἰς λαΐσα, καὶ εἶ dērūt ppīm ci in ea: habitantē in spe se δον τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ, κατοικοῦντα ἐν ἐλπίδι κα cūdā cōsuetudinē sidoniox quietos in spe: τὰ τὴν σύγκρισιν τῶν σιδωνίων ἡσυχάζοντας ἐν ἐλ & nō poterēs loqui vbi in terra. pos τιδι, καὶ μὴ δυναμένους λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῇ· κλη sessor theburi: qñ longe sunt a sidone: ρονόμος θησαυροῦ, ὅτι μακρὰν εἰσιν ἀπὸ σιδῶνος, & fermo non erat illis cum syria. & ve καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ συρίας. καὶ παρε nerūt quinq viri ad fratres su ἦλθοντο οἱ πέντε ἄνδρες πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐ os in saraa & in esthaol: & dixerūt eis τῶν εἰς σαρὰκ καὶ εἰς ἐσθαόλ, καὶ εἶλεγον αὐτοῖς οἱ fratres eox: quid vos sedetis: & dixerūt sur ἀδελφοὶ αὐτῶν, τί ὑμεῖς καθήσθε; καὶ εἶπαν ἀνά gite & afcēdamus ad eos: qñ vidimus στητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἑωράκαμεν τὴν terrā: & ecce bona valde. & vos tacete: γῆν, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὴ σφόδρα. καὶ ὑμεῖς σιωπᾶτε, ne tardetis ad eundum & intrandū μὴ ὀκνήσητε τοῦ πορευθῆναι καὶ εἰσελθεῖν

'scio dicens q benefaci et mihi dominus habenti leuitici gene ris sacerdotem. 18.

IN diebus illis non erat rex in if rael: & tribus dā querebat sibi possessionē habitandi: qm nō ce dit illi vsq ad dies illas in medio tribuū ista el possessio. & miserūt filii dan de regio nibus suis quinq viros de parte sua viros fortes potētie de saraa & esthaol vt explorarēt terram & diligēter inspicerēt eā. & dixerūt ad eos: Ite & cōsiderate terrā: & ve nerūt in montē effraim & itrauerūt domū miche: & requie uerūt ibi: & agnoscentes vocē adolescētis leuite vtē tes q illi: & diuersorio: dixerunt ad eū. Quis hec huc adduxit? Quid hic agis? Quā obcām huc vēre voluisti? Qui respondit eis. Hec & hec pfessitit mihi dominus & me mercede conduxit vt sim ei sacerdos. Rogauerūt aūt eū vt consuleret deum & scire posset an pspe ro' itinere pergerent: & res habe ret effectum. Qui rndit eis. Ite cum pace. Dominus respicit cursum vestrū & iter quo pergitis. Euntes igitur quinq viri venerūt laisam: populū habitantē in ea abq vllo timore iuxta cōsue tudinē sidoniorū fecun & quietū: nullo cis meni tus resistente magnarū opum: & procul a sidone atq a cunctis hominibus separatū. Reuersiq ad fratres suos in sara & esthaol: & qd egissent scisciātibus eos respōderūt. Surgite & eamus ad eos. Vidimus enim terrā valde opulentam & vberem. Nolite negligere: nolite cessare. Eam &

לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ כְּבֹאכֶם תָּבֹאוּ אֶל־עַם בֹּטֵחַ וְהָאָרֶץ רַחַבַת יָדָיִם כִּי נְתָנָהּ אֱלֹהִים בְּיֶדְכֶם מָקוֹם אֲשֶׁר אֵין שָׁם מַחְסוֹר כָּל דָּבָר וְחֶסֶר אֲשֶׁר הָאָרֶץ: וַיִּסְעוּ מִשָּׁם מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּנִי מִצָּרְעָה וּמֵאֶשְׁתָּאֹל שִׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ חֲגוּרֵי כְּלֵי מִלְחָמָה: וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ בְּקִרְיַת יְעָרִים בִּיהוּדָה עַל כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנֵה דָן עַד הַיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה אַחֲרֵי קִרְיַת יְעָרִים: וַיַּעַבְרוּ מִשָּׁם הַר אֶפְרָיִם וַיָּבֹאוּ עַד בֵּית מִיכָה: וַיַּעֲנוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ לַיִשׁ וַיֹּאמְרוּ אֶל אֲחֵיהֶם הֲיֵשׁ בְּבָתִּים הָאֵלֶּה אֵפוֹד וּתְרָפִים וּפֶסֶל וּמַסֵּכָה וְעַתָּה דְּעוּ מַה תַּעֲשׂוּ: וַיָּסוֹרוּ שָׁמָּה וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּית הַנַּעַר הַלֵּוִי בֵּית מִיכָה וַיִּשְׁאֲלוּ לוֹ לְשָׁלוֹם: וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ חֲגוּרֵי כְּלֵי מִלְחַמְתָּם נִצָּבִים פֶּתַח הַשָּׁעַר אֲשֶׁר מִבְּנֵי דָן: וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ בָּאוּ שָׁמָּה לָקְחוּ אֶת הַפֶּסֶל וְאֶת הָאֵפוֹד וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת הַמַּסֵּכָה וְהַכֹּהֵן נִצָּב פֶּתַח הַשַּׁעַר וְשֵׁשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ חֲגוּרֵי כְּלֵי הַמִּלְחָמָה: וְאֵלֶּה בָּאוּ בֵּית מִיכָה וְלָקְחוּ פֶּסֶל הָאֵפוֹד וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת הַמַּסֵּכָה וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן מַה אַתֶּם עֹשִׂים: וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַחֲרֵשׁ שִׂים יָדְךָ עַל פִּיךָ וְלֵךְ עִמָּנוּ וְהֵיֵה לָנוּ לְאָב וְלְכֹהֵן הֲטוֹב בְּעֵינֶיךָ הֱיוֹת כֹּהֵן לְבֵית אִישׁ אֶחָד אוֹ הֱיוֹת כֹּהֵן

לְשֵׁבֶט וּלְמִשְׁפָּחָה בְּיִשְׂרָאֵל: וַיִּיטַב לֵב הַכֹּהֵן וַיִּקַּח אֶת הָאֵפוֹד וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת הַפֶּסֶל וַיָּבֹא בְּקֶרֶב הָעָם: וַיִּפְנוּ וַיֵּלְכוּ וַיָּשִׂימוּ אֶת הַטַּף וְאֶת הַמִּקְנֶה וְאֶת הַכְּבוּדָה לְפְנֵיהֶם: וַיִּרְחִיקוּ מִבֵּית מִיכָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּבָּתִּים אֲשֶׁר עִם בֵּית מִיכָה נוֹעָקוּ: וַיִּדְּבִיקוּ אֶת בְּנֵי דָן וַיִּקְרְאוּ אֶל בְּנֵי דָן וַיֵּפְנוּ פְנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ לְמִיכָה מַה לְךָ כִּי זָעֻקָּתָ: וַיֹּאמֶר אֶת אֱלֹהַי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לָקַחְתֶּם וְאֶת הַכֹּהֵן וַתֵּלְכוּ וּמַה לִי עוֹד וּמַה זֶּה תֹּאמְרוּ אֵלַי מַה לָּךְ: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו בְּנֵי דָן אַל תַּשְׁמַע קוֹלֵךְ עִמָּנוּ פֶּן יִפְגְּעוּ בָנֶפֶשׁ מָרֵי נַפְשֶׁךָ וְאָסַפְתָּה נַפְשְׁךָ וְנֶפֶשׁ בֵּיתֶךָ וְיֵלְכוּ בְנֵי דָן

Cap. xix.

יְהִי אִישׁ לֵוִי גָּר בִּירְכְתֵי הַר אֶפְרָיִם וַיִּקַּח לוֹ אִשָּׁה פִּילֶגֶשׁ
מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַתִּזְנֶה עָלָיו פִּילַגְשׁוֹ וַתֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ אֶל בֵּית
אֲבִיהָ אֶל בֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַתְּהִי שָׁם יָמִים אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים
וַיָּקָם אִישָׁהּ וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ לְדַבֶּר עַל לִבָּהּ לְהָשִׁיבָהּ וְנַעֲרוֹ עִמּוֹ
וְצֶמֶד חֲמוֹרִים וַתְּבִיאֵהוּ בֵּית אָבִיהָ וַיִּרְאֵהוּ אֲבִי הַנַּעֲרָה
וַיִּשְׂמַח לִקְרָאתוֹ וַיְחַזֵּק בּוֹ חֹתְנוֹ אֲבִי הַנַּעֲרָה וַיֵּשֶׁב אִתּוֹ שְׁלֹשֶׁת
יָמִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיָּלִינוּ שָׁם וַיְהִי בַּיּוֹם הָרְבִיעִי וַיַּשְׁכִּימוּ
וַיָּקָם לָלֶכֶת וַיֹּאמֶר אֲבִי הַנַּעֲרָה לְחָתְנוֹ סְעָד לִבְּךָ פַּת
לֶחֶם וְאַחַר תֵּלְכוּ וַיֹּשְׁבוּ וַיֹּאכְלוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו וַיֹּשְׁתּוּ וַיֹּאמֶר
אֲבִי הַנַּעֲרָה אֶל אִישׁ הוֹאֶל נָא וְלִין וְיִיטַב לִבֶּךָ וְקָמוּ לְלֶכֶת וַיֹּאמֶר
חָתָן אַבִּי לֹא כֵן לִין פֹּה וְלִין וְיִיטַב לִבֶּךָ וְהַשְׁכִּימוּ מָחָר
לְדַרְכְּכֶם וְהָלַכְתָּ לְאָהֳלֶךָ וְלֹא אָבָה הָאִישׁ לָלוּן וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
וַיָּבֹא עַד נֹכַח יְבוּס הִיא

fuit domus dei i sylo. ⁊ facti ē in die
ὅσας ἦν ὁ δίκας τοῦ θεοῦ ἐν συλὼ. καὶ ἐφύετο ἐν ταῖς ἡ
bus illis ⁊ rex nō erat in ifrael. Ca. 19.
μέραις ἐκείναις καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Ἰσραήλ. A

Cap. xix.

Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ λευίτης παροικῶν ἐν μηροῖς ὄ-
tis ephraim: ⁊ accepit sibi vir vxorē mere-
ρους ἐφραίμ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὁ ἀνὴρ γυναῖκα παλ-
tricē de bethleem iuda. ⁊ fratus est illi cōcubi
λακὴν ἐκ βηθλεὲμ ἰουδά. καὶ ὠργίδη αὐτῷ ἡ παλλα
na eius. ⁊ abiit ab eo in domū pa
κὴ αὐτοῦ. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα
tris sui i bethleem iuda: ⁊ mānit illic dies quat
τρὸς αὐτῆς εἰς βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ ἐμεῖνεν ἐκεῖ ἡμέρας τε
tuor mēsiū. ⁊ surrexit vir eius ⁊ abiit post
τράμηνον. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ ἐπορεύθη κατ᾽ σ
eam vt loqueret ad cor eius vt
Δεν αὐτῆς τοῦ λαλῆσαι ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς τοῦ
reconciliaret ei: ⁊ puer suus cum illo ⁊
διαλλάξαι αὐτήν, καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ καὶ
par asinor. ⁊ abiit vsq; ad domū patris eius.
ζεῦγος ὑποζυγίων. καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου πατρὸς αὐτῆς.
⁊ vidit eū pater puellę: ⁊ affuit in occur
καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος, καὶ συνῆλθεν εἰς ἀπάν
sum eius: ⁊ introduxit eū socer eius pa
τησιν αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πα
ter puellę: ⁊ sedit cum illo tres dies
τὴρ τῆς νεανίδος, καὶ ἐκάθισεν μετ᾽ αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας
⁊ comederūt ⁊ biberūt ⁊ dormierūt illic. ⁊ facti ē
καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ὑπνωσαν ἐκεῖ. καὶ ἐγενήθη
die quarto ⁊ mane surrexerūt diluculo: ⁊ surrexit vt
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἀνέστη τ
recederet. ⁊ dixit pater puellę ad
ἀπελεῖθειν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος πρὸς τὸν B
generū suum: cōfirma cor tuū fruſto pa
γαμβρὸν αὐτοῦ, στήρισον τὴν καρδίαν σου κλάσματι ἄρ
nis ⁊ post hoc proficiscimini. ⁊ federūt ⁊ co
του καὶ μετὰ τοῦτο πορευθεῖτε. καὶ ἐκάθησαν καὶ ἔ
mederūt vterq; in id ipsum ⁊ biberūt. ⁊ dixit
φαγον ἀμφότεροι ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἔπιον. καὶ εἶπεν
pater puellę ad virum: incipiens ma
ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος πρὸς τὸν ἄνδρα, ἀρξάμενος αὐλί-
ne ⁊ letetur cor tuū. ⁊ surrexit vir
σθητι καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρδία σου. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ
vt abiret. ⁊ vim fecit illi socer eius: ⁊
ἀπελθεῖν. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, καὶ
sedit ⁊ mānit illic ⁊ surrexit mane die
ἐκάθησεν καὶ ηὐλίδη ἐκεῖ καὶ ὤρθρισεν τοπρωΐ τῇ ἡμέ-
quinto vt abiret. ⁊ dixit pr
ρᾳ τῇ πέμπτῃ τοῦ ἀπελεῖθειν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς
puellę cōfirma tā cor tuū pane ⁊ prepa
νεανίδος στήρισον δὴ τὴν καρδίαν σου ἄρτῳ καὶ ῥᾳτεύ
ra donec increscat dies. ⁊ comederūt ⁊ biberūt ve-
σητι ἕως κλίνη ἡ ἡμέρα. καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀμ-
terq;. ⁊ surrexit vir vt pgeret ipe ⁊
φότεροι. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ ἀπελεῖθειν αὐτὸς καὶ ἡ
cōcubina sua ⁊ puer suus. ⁊ dix
παλλακὴ αὐτοῦ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ. καὶ εἶ-
xit ei socer eius pr puellę: ecce
πεν αὐτῷ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος, ἰδοὺ
iam⁹ declinauit dies in vesperā: mane iam hic
δὴ κέκλικεν ἡ ἡμέρα εἰς ἑσπέραν, καταλυσον δὴ ὧδε
adhuc hodie ⁊ manete hic: ⁊ letetur cor
ἔτι σήμερον καὶ μείνατε ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρ- 2.Re. 11.d.
tuū: ⁊ manicabitis cras ad viā vras: ⁊
δία σου, καὶ ὀρθριεῖτε αὔριον εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, καὶ
abibis in tabernaculū tuū. ⁊ nō voluit
ἀπελεύσῃ εἰς τὸ σκήνωμά σου. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ
vir manere. ⁊ surrexit ⁊ abiit ⁊ venit
ἀνὴρ αὐλισθῆναι. καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν καὶ παρεγένετο
vsq; ad cōtra iebus: hec est
ἕως κατέναντι ἰεβοῦς, αὕτη ἐστὶν

[1] fuit domus dei i sylo. ⁊ facti ē in die
[2] ὅσας ἦν ὁ δίκας τοῦ θεοῦ ἐν συλὼ. καὶ ἐφύετο ἐν ταῖς ἡ
[3] bus illis ⁊ rex nō erat in ifrael. Ca. 19.
[4] μέραις ἐκείναις καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Ἰσραήλ. Ca. 19.
[5] Cap. xix.
[6] Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ λευίτης παροικῶν ἐν μηροῖς ὄ-
[7] tis ephraim: ⁊ accepit sibi vir vxorē mere-
[8] ρους ἐφραίμ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὁ ἀνὴρ γυναῖκα παλ-
[9] tricē de bethleem iuda. ⁊ fratus est illi cōcubi
[10] λακὴν ἐκ βηθλεὲμ ἰουδά. καὶ ὠργίδη αὐτῷ ἡ παλλα
[11] na eius. ⁊ abiit ab eo in domū pa
[12] κὴ αὐτοῦ. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα
[13] tris sui i bethleem iuda: ⁊ mānit illic dies quat
[14] τρὸς αὐτῆς εἰς βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ ἐμεῖνεν ἐκεῖ ἡμέρας τε
[15] tuor mēsiū. ⁊ surrexit vir eius ⁊ abiit post
[16] τράμηνον. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ ἐπορεύθη κατ᾽ σ
[17] eam vt loqueret ad cor eius vt
[18] Δεν αὐτῆς τοῦ λαλῆσαι ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς τοῦ
[19] recōciliaret ei: ⁊ puer suus cum illo ⁊
[20] διαλλάξαι αὐτήν, καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ καὶ
[21] par asinor. ⁊ abiit vsq; ad domū patris eius.
[22] ζεῦγος ὑποζυγίων. καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου πατρὸς αὐτῆς.
[23] ⁊ vidit eū pater puellę: ⁊ affuit in occur
[24] καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος, καὶ συνῆλθεν εἰς ἀπάν
[25] sum eius: ⁊ introduxit eū socer eius pa
[26] τησιν αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πα
[27] ter puellę: ⁊ sedit cum illo tres dies
[28] τὴρ τῆς νεανίδος, καὶ ἐκάθισεν μετ᾽ αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας
[29] ⁊ comederūt ⁊ biberūt ⁊ dormierūt illic. ⁊ facti ē
[30] καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ὑπνωσαν ἐκεῖ. καὶ ἐγενήθη
[31] die quarto ⁊ mane surrexerūt diluculo: ⁊ surrexit vt
[32] τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἀνέστη ⁊
[33] recederet. ⁊ dixit pater puellę ad
[34] ἀπελεῖθειν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος πρὸς τὸν B
[35] generū suum: cōfirma cor tuū fruſto pa
[36] γαμβρὸν αὐτοῦ, στήρισον τὴν καρδίαν σου κλάσματι ἄρ
[37] nis ⁊ post hoc proficiscimini. ⁊ federūt ⁊ co
[38] του καὶ μετὰ τοῦτο πορευθεῖτε. καὶ ἐκάθησαν καὶ ἔ
[39] mederūt vterq; in id ipsum ⁊ biberūt. ⁊ dixit
[40] φαγον ἀμφότεροι ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἔπιον. καὶ εἶπεν
[41] pater puellę ad virum: incipiens ma
[42] ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος πρὸς τὸν ἄνδρα, ἀρξάμενος αὐλί-
[43] ne ⁊ letetur cor tuū. ⁊ surrexit vir
[44] σθητι καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρδία σου. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ
[45] vt abiret. ⁊ vim fecit illi socer eius: ⁊
[46] ἀπελεῖθειν. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, καὶ
[47] sedit ⁊ mānit illic ⁊ surrexit mane die
[48] ἐκάθησεν καὶ ηὐλίδη ἐκεῖ καὶ ὤρθρισεν τοπρωΐ τῇ ἡμέ-
[49] quinto vt abiret. ⁊ dixit pr
[50] ρᾳ τῇ πέμπτῃ τοῦ ἀπελεῖθειν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς
[51] puellę cōfirma tā cor tuū pane ⁊ prepa
[52] νεανίδος στήρισον δὴ τὴν καρδίαν σου ἄρτῳ καὶ ῥᾳτεύ
[53] ra donec increscat dies. ⁊ comederūt ⁊ biberūt ve-
[54] σητι ἕως κλίνη ἡ ἡμέρα. καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀμ-
[55] terq;. ⁊ surrexit vir vt pgeret ipe ⁊
[56] φότεροι. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ ἀπελεῖθειν αὐτὸς καὶ ἡ
[57] cōcubina sua ⁊ puer suus. ⁊ dix
[58] παλλακὴ αὐτοῦ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ. καὶ εἶ-
[59] xit ei socer eius pr puellę: ecce
[60] πεν αὐτῷ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος, ἰδοὺ
[61] iam⁹ declinauit dies in vesperā: mane iam hic
[62] δὴ κέκλικεν ἡ ἡμέρα εἰς ἑσπέραν, καταλυσον δὴ ὧδε
[63] adhuc hodie ⁊ manete hic: ⁊ letetur cor
[64] ἔτι σήμερον καὶ μείνατε ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρ- 2.Re. 11.d.
[65] tuū: ⁊ manicabitis cras ad viā vras: ⁊
[66] δία σου, καὶ ὀρθριεῖτε αὔριον εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, καὶ
[67] abibis in tabernaculū tuū. ⁊ nō voluit
[68] ἀπελεύσῃ εἰς τὸ σκήνωμά σου. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ
[69] vir manere. ⁊ surrexit ⁊ abiit ⁊ venit
[70] ἀνὴρ αὐλισθῆναι. καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν καὶ παρεγένετο
[71] vsq; ad cōtra iebus: hec est
[72] ἕως κατέναντι ἰεβοῦς, αὕτη ἐστὶν

[1] fuit domus dei i sylo. ⁊ facti ē in die ℣.17.
[2] ὅσας ἦν ὁ δίκας τοῦ θεοῦ ἐν συλὼ. καὶ ἐφύετο ἐν ταῖς ἡ ⁊.1fra:
[3] bus illis ⁊ rex nō erat in ifrael. 11.d.
[4] μέραις ἐκείναις καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν Ἰσραήλ. A

[5] Cap. xix.
[6] Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ λευίτης παροικῶν ἐν μηροῖς ὄ-
[7] tis ephraim: ⁊ accepit sibi vir vxorē mere-
[8] ρους ἐφραίμ, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὁ ἀνὴρ γυναῖκα παλ-
[9] tricē de bethleem iuda. ⁊ fratus est illi cōcubi
[10] λακὴν ἐκ βηθλεὲμ ἰουδά. καὶ ὠργίδη αὐτῷ ἡ παλλα
[11] na eius. ⁊ abiit ab eo in domū pa
[12] κὴ αὐτοῦ. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα
[13] tris sui i bethleem iuda: ⁊ mānit illic dies quat
[14] τρὸς αὐτῆς εἰς βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ ἐμεῖνεν ἐκεῖ ἡμέρας τε
[15] tuor mēsiū. ⁊ surrexit vir eius ⁊ abiit post
[16] τράμηνον. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ ἐπορεύθη κατ᾽ σ
[17] eam vt loqueret ad cor eius vt
[18] Δεν αὐτῆς τοῦ λαλῆσαι ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς τοῦ
[19] recōciliaret ei: ⁊ puer suus cum illo ⁊
[20] διαλλάξαι αὐτήν, καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ καὶ
[21] par asinor. ⁊ abiit vsq; ad domū patris eius.
[22] ζεῦγος ὑποζυγίων. καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου πατρὸς αὐτῆς.
[23] ⁊ vidit eū pater puellę: ⁊ affuit in occur
[24] καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος, καὶ συνῆλθεν εἰς ἀπάν
[25] sum eius: ⁊ introduxit eū socer eius pa
[26] τησιν αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πα
[27] ter puellę: ⁊ sedit cum illo tres dies
[28] τὴρ τῆς νεανίδος, καὶ ἐκάθισεν μετ᾽ αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας
[29] ⁊ comederūt ⁊ biberūt ⁊ dormierūt illic. ⁊ facti ē
[30] καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ὑπνωσαν ἐκεῖ. καὶ ἐγενήθη
[31] die quarto ⁊ mane surrexerūt diluculo: ⁊ surrexit vt
[32] τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ἀνέστη ⁊
[33] recederet. ⁊ dixit pater puellę ad
[34] ἀπελεῖθειν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος πρὸς τὸν B
[35] generū suum: cōfirma cor tuū fruſto pa
[36] γαμβρὸν αὐτοῦ, στήρισον τὴν καρδίαν σου κλάσματι ἄρ
[37] nis ⁊ post hoc proficiscimini. ⁊ federūt ⁊ co
[38] του καὶ μετὰ τοῦτο πορευθεῖτε. καὶ ἐκάθησαν καὶ ἔ
[39] mederūt vterq; in id ipsum ⁊ biberūt. ⁊ dixit
[40] φαγον ἀμφότεροι ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἔπιον. καὶ εἶπεν
[41] pater puellę ad virum: incipiens ma
[42] ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος πρὸς τὸν ἄνδρα, ἀρξάμενος αὐλί-
[43] ne ⁊ letetur cor tuū. ⁊ surrexit vir
[44] σθητι καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρδία σου. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ
[45] vt abiret. ⁊ vim fecit illi socer eius: ⁊
[46] ἀπελεῖθειν. καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, καὶ
[47] sedit ⁊ mānit illic ⁊ surrexit mane die
[48] ἐκάθησεν καὶ ηὐλίδη ἐκεῖ καὶ ὤρθρισεν τοπρωΐ τῇ ἡμέ-
[49] quinto vt abiret. ⁊ dixit pr
[50] ρᾳ τῇ πέμπτῃ τοῦ ἀπελεῖθειν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς
[51] puellę cōfirma tā cor tuū pane ⁊ prepa
[52] νεανίδος στήρισον δὴ τὴν καρδίαν σου ἄρτῳ καὶ ῥᾳτεύ
[53] ra donec increscat dies. ⁊ comederūt ⁊ biberūt ve-
[54] σητι ἕως κλίνη ἡ ἡμέρα. καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀμ-
[55] terq;. ⁊ surrexit vir vt pgeret ipe ⁊
[56] φότεροι. καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ ἀπελεῖθειν αὐτὸς καὶ ἡ
[57] cōcubina sua ⁊ puer suus. ⁊ dix
[58] παλλακὴ αὐτοῦ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ. καὶ εἶ-
[59] xit ei socer eius pr puellę: ecce
[60] πεν αὐτῷ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος, ἰδοὺ
[61] iam⁹ declinauit dies in vesperā: mane iam hic
[62] δὴ κέκλικεν ἡ ἡμέρα εἰς ἑσπέραν, καταλυσον δὴ ὧδε
[63] adhuc hodie ⁊ manete hic: ⁊ letetur cor
[64] ἔτι σήμερον καὶ μείνατε ὧδε, καὶ ἀγαθυνθήτω ἡ καρ- 2.Re. 11.d.
[65] tuū: ⁊ manicabitis cras ad viā vras: ⁊
[66] δία σου, καὶ ὀρθριεῖτε αὔριον εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, καὶ
[67] abibis in tabernaculū tuū. ⁊ nō voluit
[68] ἀπελεύσῃ εἰς τὸ σκήνωμά σου. καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ
[69] vir manere. ⁊ surrexit ⁊ abiit ⁊ venit
[70] ἀνὴρ αὐλισθῆναι. καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν καὶ παρεγένετο
[71] vsq; ad cōtra iebus: hec est
[72] ἕως κατέναντι ἰεβοῦς, αὕτη ἐστὶν

hierusalem: ⁊ cum eo par asinor onusto
ἱερουσαλήμ, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ζεῦγος ὑποζυγίων ἐπισεσαγ
rum: ⁊ cōcubina eius cum eo: ipsi circa
μένων, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, αὐτοὶ κατὰ
iebus: ⁊ dies declinauerat valde. ⁊ dixit
ἰεβοῦς, καὶ ἡ ἡμέρα κεκλικυῖα σφόδρα. καὶ εἶπεν τὸ
puer ad dñm suum: vent tam ⁊ declt
παιδάριον πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ, δεῦρο δὴ καὶ ἐκκλί-
nemus in vrbē hanc: ⁊ ma
νωμεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ ἰεβουσαίου ταύτην, καὶ αὐλι-
neamus in ea. ⁊ dixit ad cū dñs eius:
θῶμεν ἐν αὐτῇ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ,
non declinabimus in vrbē gētis alienę que nō est de
οὐ μὴ ἐκκλινοῦμεν εἰς πόλιν ἀλλοτρίου ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ
filiis israel: ⁊ trāsibimus vsq; ad gabaa.
τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ παρελευσόμεθα ἕως γαβαά. D
⁊ dixit puero suo: vent ⁊ appropin
καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, δεῦρο καὶ ἐγγίσω-
quem⁹ vnt locor: ⁊ manemus in gabaa vel in
μεν ἑνί τῶν τόπων, καὶ αὐλισθῶμεν ἐν γαβαὰ ἢ ἐν
rama. ⁊ trāsierūt: ⁊ occubuit eis sol iux
ραμά. ⁊ παρῆλθον, καὶ ἔδυ αὐτοῖς ὁ ἥλιος ἐχόμε
ta gabaa que est beniamin. ⁊ diuerterūt
να τῆς γαβαὰ ὅ ἐστιν τοῦ βενιαμίν. καὶ ἐξέκλιναν
illuc vt manerēt ⁊ manerēt in gabaa. ⁊ in
ἐκεῖ τοῦ εἰσελθεῖν καὶ καταλῦσαι ἐν γαβαά. καὶ εἰ
trauit ⁊ sedit in platea ciuitatis: ⁊
σῆλθεν καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως, καὶ
non est vir cōgregās eos in domū vt hospi
οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὁ συνάγων αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον τοῦ κα-
tio fruerētur. ⁊ ecce vir senex intrauit ab
ταλῦσαι. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πρεσβύτης εἰσῆλθεν ἐσσὸ τῶν
opibus suis ex agro vesperę: ⁊ vir de mō
ἔργων αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἑσπέρας, καὶ ὁ ἀνὴρ ἐξ οὗ
te ephraim: ⁊ ipse pegrinꝰ hitabat in gabaa: ⁊ vi
τε ἐφραὶμ· καὶ αὐτὸς παροίκει ἐν γαβαά, καὶ οἱ ἄν-
ri vero loci illi benianim. ⁊ aspicies
δρες τοῦ τόπου υἱοὶ βενιαμίν. καὶ ἀναβλέψας τοῖς
oculis. suis vidit virum viatorem in
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον ἐν τῇ
platea ciuitatis. ⁊ dixit vir se
πλατείᾳ τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύ-
nex: quo vadis: ⁊ vnde venis? ⁊ dixit ad
της; ποῦ πορεύῃ, καὶ πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπεν πρὸς
eum: transimus nos de bethleem iuda vsq; ad fe
αὐτόν, διαβαίνομεν ἡμεῖς ἐκ βηθλεὲμ ἰούδα ἕως μη-
mur mōtis ephraim. illinc ăt ego sum: ⁊ abij
μοῦ ὄρους τοῦ ἐφραίμ· ἐκεῖθεν δὲ ἐγώ εἰμι, καὶ ἐπο
vsq; ad bethleem iuda: ⁊ in domum meā ego
ρεύθην ἕως βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ
vado: ⁊ nō est vir qui ducat me in domum. ⁊
πορεύχω, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ συνάγων με εἰς οἰκίαν· καὶ
palee ⁊ fena sunt asinis nr̄is:
γε ἄχυρα καὶ χορτάσματα ὑπάρχει τοῖς ὄνοις ἡμῶν,
⁊ panis ⁊ vinum est mihi ⁊ ancille tue
καὶ γε ἄρτος καὶ οἶνος ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ σου
⁊ puero seruus tuus: nō est defectus
καὶ τῷ παιδαρίῳ τοῖς δούλοις σου, οὐκ ἔστιν ὑστέρημα
vllius rei. ⁊ dixit vir senex:
παντὸς πράγματος· καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης,
pax tibi: verum omnis defectus tuus super me: sed
εἰρήνη σοι, πλὴν πᾶν τὸ ὑστέρημά σου ἐπ᾽ ἐμέ, πλὴν
in platea nō diuertas. ⁊ introduxit eum in
ἐν τῇ πλατείᾳ μὴ καταλύσῃς· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς
domū suam ⁊ prebuit asinis
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ παρ᾽ ἐνέβαλεν τοῖς ὑποζυγίοις
eius: ⁊ lauerunt pedes suos ⁊ comederūt
αὐτοῦ, καὶ ἔνιψαν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔφαγον
⁊ biberunt. ipsis ăt refocillatis corde suo:
καὶ ἔπιον· αὐτῶν δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,
⁊ ecce viri ciuitatis viri filij
καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἄνδρες υἱοὶ

[1] hierusalem: ⁊ cum eo par asinor onusto
[2] ἱερουσαλήμ, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ζεῦγος ὑποζυγίων ἐπισεσαγ
[3] rum: ⁊ cōcubina eius cum eo: ipsi circa
[4] μένων, καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, αὐτοὶ κατὰ
[5] iebus: ⁊ dies declinauerat valde. ⁊ dixit
[6] ἰεβοῦς, καὶ ἡ ἡμέρα κεκλικυῖα σφόδρα. καὶ εἶπεν τὸ
[7] puer ad dñm suum: vent tam ⁊ declt
[8] παιδάριον πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ, δεῦρο δὴ καὶ ἐκκλί-
[9] nemus in vrbē hanc: ⁊ ma
[10] νωμεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ ἰεβουσαίου ταύτην, καὶ αὐλι-
[11] neamus in ea. ⁊ dixit ad cū dñs eius:
[12] θῶμεν ἐν αὐτῇ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ,
[13] non declinabimus in vrbē gētis alienę que nō est de
[14] οὐ μὴ ἐκκλινοῦμεν εἰς πόλιν ἀλλοτρίου ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ
[15] filiis israel: ⁊ trāsibimus vsq; ad gabaa.
[16] τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ παρελευσόμεθα ἕως γαβαά. D
[17] ⁊ dixit puero suo: vent ⁊ appropin
[18] καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, δεῦρο καὶ ἐγγίσω-
[19] quem⁹ vnt locor: ⁊ manemus in gabaa vel in
[20] μεν ἑνί τῶν τόπων, καὶ αὐλισθῶμεν ἐν γαβαὰ ἢ ἐν
[21] rama. ⁊ trāsierūt: ⁊ occubuit eis sol iux
[22] ραμά. ⁊ παρῆλθον, καὶ ἔδυ αὐτοῖς ὁ ἥλιος ἐχόμε
[23] ta gabaa que est beniamin. ⁊ diuerterūt
[24] να τῆς γαβαὰ ὅ ἐστιν τοῦ βενιαμίν. καὶ ἐξέκλιναν
[25] illuc vt manerēt ⁊ manerēt in gabaa. ⁊ in
[26] ἐκεῖ τοῦ εἰσελθεῖν καὶ καταλῦσαι ἐν γαβαά. καὶ εἰ
[27] trauit ⁊ sedit in platea ciuitatis: ⁊
[28] σῆλθεν καὶ ἐκάθισεν ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως, καὶ
[29] non est vir cōgregās eos in domū vt hospi
[30] οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὁ συνάγων αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον τοῦ κα-
[31] tio fruerētur. ⁊ ecce vir senex intrauit ab
[32] ταλῦσαι. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πρεσβύτης εἰσῆλθεν ἐσσὸ τῶν
[33] opibus suis ex agro vesperę: ⁊ vir de mō
[34] ἔργων αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἑσπέρας, καὶ ὁ ἀνὴρ ἐξ οὗ
[35] te ephraim: ⁊ ipse pegrinꝰ hitabat in gabaa: ⁊ vi
[36] τε ἐφραὶμ· καὶ αὐτὸς παροίκει ἐν γαβαά, καὶ οἱ ἄν-
[37] ri vero loci illi benianim. ⁊ aspicies
[38] δρες τοῦ τόπου υἱοὶ βενιαμίν. καὶ ἀναβλέψας τοῖς
[39] oculis. suis vidit virum viatorem in
[40] ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον ἐν τῇ
[41] platea ciuitatis. ⁊ dixit vir se
[42] πλατείᾳ τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύ-
[43] nex: quo vadis: ⁊ vnde venis? ⁊ dixit ad
[44] της; ποῦ πορεύῃ, καὶ πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπεν πρὸς
[45] eum: transimus nos de bethleem iuda vsq; ad fe
[46] αὐτόν, διαβαίνομεν ἡμεῖς ἐκ βηθλεὲμ ἰούδα ἕως μη-
[47] mur mōtis ephraim. illinc ăt ego sum: ⁊ abij
[48] μοῦ ὄρους τοῦ ἐφραίμ· ἐκεῖθεν δὲ ἐγώ εἰμι, καὶ ἐπο
[49] vsq; ad bethleem iuda: ⁊ in domum meā ego
[50] ρεύθην ἕως βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ
[51] vado: ⁊ nō est vir qui ducat me in domum. ⁊
[52] πορεύχω, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ συνάγων με εἰς οἰκίαν· καὶ
[53] palee ⁊ fena sunt asinis nr̄is:
[54] γε ἄχυρα καὶ χορτάσματα ὑπάρχει τοῖς ὄνοις ἡμῶν,
[55] ⁊ panis ⁊ vinum est mihi ⁊ ancille tue
[56] καὶ γε ἄρτος καὶ οἶνος ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ σου
[57] ⁊ puero seruus tuus: nō est defectus
[58] καὶ τῷ παιδαρίῳ τοῖς δούλοις σου, οὐκ ἔστιν ὑστέρημα
[59] vllius rei. ⁊ dixit vir senex:
[60] παντὸς πράγματος· καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης,
[61] pax tibi: verum omnis defectus tuus super me: sed
[62] εἰρήνη σοι, πλὴν πᾶν τὸ ὑστέρημά σου ἐπ᾽ ἐμέ, πλὴν
[63] in platea nō diuertas. ⁊ introduxit eum in
[64] ἐν τῇ πλατείᾳ μὴ καταλύσῃς· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς
[65] domū suam ⁊ preb

בְּלִיַּעַל נָבְנוּ אֶת הַבַּיִת מִתְּחַפְּקִים בָּל סָבִיב
על החלת וַיֹּאמְרוּ אֶל הָאִישׁ לַבַּעַל
בַּעַל הַבַּיִת הַזָּקֵן לֵאמֹר הוֹצֵא אֶת
הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא אֶל בֵּיתֶךָ
ונדעֵנּוּ וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם הָאִישׁ בַּעַל
הַבַּיִת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַל אַחַי
אַל תָּרֵעוּ נָא אַחֲרֵי אֲשֶׁר בָּא
הָאִישׁ הַזֶּה אֶל בֵּיתִי אַל תַּעֲשׂוּ
אֶת הַנְּבָלָה הַזֹּאת הִנֵּה בִתִּי
הַבְתולה וּפִילַגְשֵׁהוּ אוֹצִיאָה נָא
אותם וענו אותם ועשו להם
הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְלָאִישׁ הַזֶּה לֹא
תַעֲשׂוּ דְּבַר הַנְּבָלָה הַזֹּאת וְלֹא
אָבוּ הָאֲנָשִׁים לִשְׁמֹעַ לוֹ וַיַּחֲזֵק
הָאִישׁ בְּפִילַגְשׁוֹ וַיֹּצֵא אֲלֵיהֶם
וְיֹדְעוּ אוֹתָהּ וַיִּתְעַלְּלוּ בָהּ
כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וַיְשַׁלְּחוּהָ
בַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר וַתָּבֹא הָאִשָּׁה
לִפְנוֹת הַבֹּקֶר וַתִּפֹּל פֶּתַח בֵּית
הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲדֹנֶיהָ שָׁם עַד
הָאוֹר וַיָּקָם אֲדֹנֶיהָ בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח
אֶת דַּלְתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא לָלֶכֶת
לְדַרְכּוֹ וְהִנֵּה הָאִשָּׁה פִּילַגְשׁוֹ
נֹפֶלֶת פֶּתַח הַבַּיִת וְיָדֶיהָ עַל הַסַּף
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וְנֵלֵכָה וְאֵין
עוֹנֶה וַיִּקָּחֶהָ עַל חֲמוֹר וַיָּקָם
הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקֹמוֹ וַיָּבֹא אֶל
בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכֶלֶת וַיַּחֲזֵק
בְּפִילַגְשׁוֹ וַיְנַתְּחָהּ לַעַצְמֶיהָ
לִשְׁנֵים עָשָׂר נְתָחִים וַיְשַׁלְּחֶהָ
בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וַיְהִי כָּל הָרֹאֶה
וַיֹּאמֶר לֹא נִרְאְתָה וְלֹא נִרְאֲתָה
כַּזֹּאת לְמִיּוֹם עֲלוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה
שִׂימוּ לָכֶם עָלֶיהָ עֲצוּ דַבְּרוּ
וְיֵצְאוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

lij belial.i.absq̃ iugo & dc circũdãtes domũ senis:
"fores pulsare ceperunt
clamantes ad dominum domus atq̃
"dicentes. Educ virum
virum qui "ingressus ẽ
domum tuam vt abutamur eo. Egres
sus q̃ est ad eos senex
& ait. "Nolite fratres
Nolite facere malum
hoc: quia ingressus est
homo hospitium meũ:
& cessate ab hac stultitia. Habeo fi
liam virginem & hic hõ ha
bet cõcubinã: educam
cas ad vos & vtimini libidinẽ cõ
pleatis: tantum obsecro
ne scelus hoc cõtra natu
ram operamini in virum.
Nolebãt acquiescere ser
monibus illius. Qd cer
nẽs homo eduxit ad e
os concubinam suam &
eis tradidit illudendam.
Quã cum
tota nocte abusi essẽt:
dimiserunt eam
mane. At mulier rece
dentibus tenebris venit
ad ostium domus
vbi manebat domius
fugs: & ibi corruit.
Mane facto surrexit
homo & aperuit
ostium vt ceptam ex
pleret
viam: & ecce concubi
na eius
iacebat ante ostiũ spat
fis in limine manibus.
Cui ille putans eã quie
scere loq̃batur. Surge
vt ãbulemus. Qua nihil
rñdẽte intelligẽs q̃
erat mortua: tulit eã & i
posuit asino. reuersusq̃
est in domũ suã. Quam
cũ cẽt igressus arripuit
gladiũ: & cadauer vxo
ris cum ossibus suis
in duodecim partes ac
fruſta concidens misit
in oẽs terminos israel.
Quod cũ vidissent sin
guli cõclamabant. Nũ
q̃ res talis facta est in is
rael ex eo die quo ascẽ
derunt patres nostri
de egypto vsq̃ in pre
sens tps. ferte sententiã
& in cõe decernite quid
facto opus sit. 20.

Θ Gressi itaq; sunt
omnes filii israel:

iniquorum circũdederũt domũ & pulsauerũt ad
παράνομων περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν καὶ ἔκρουσαν ἐπὶ
hostiũ: & dixerũt ad virum dñm domus
τὴν θύραν, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν κύριον τῆς οἰκίας
senem dicẽtes: educ virum qui intra
τὸν πρεσβύτην λέγοντες, ἐξάγαγε τὸν ἄνδρα τὸν εἰσελθόν
uit in domũ tuã: vt cognoscam eũ.
τα εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἵνα γνῶμεν αὐτόν. καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐ
os vir dñs domus: & dixit ad eos:
τοὺς ὁ ἀνὴρ ὁ κύριος τῆς οἰκίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς,
nequaq̃ fratres mei ne malũ facitis: postq̃ intra
μηδαμῶς ἀδελφοί μου μὴ πονηρεύσησθε· μετὰ τὸ εἰσελ
uit vir hic in domũ meã: ne facitis
θεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον εἰς τὸν οἰκίαν μου, μὴ ποιήσατε
stultitiã hãc. ecce filia mea virgo &
τὴν ἀφροσύνην ταύτην. ἰδοὺ θυγάτηρ μου ἡ παρθένος καὶ
concubina: educã tã eas: & humiliate illas:
ἡ παλλακή, ἐξάξω δὴ αὐτάς, καὶ ταπεινώσατε αὐτάς,
& facite eis bonũ in oculis vris: &
καὶ ποιήσατε αὐταῖς τὸ ἀγαθὸν ἐνὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ
viro huic ne facinus verbũ iniquitatis
τῷ ἀνδρὶ τούτῳ μὴ ποιήσητε τὸ ῥῆμα τῆς ἀφροσύνης
huius. & nõ voluerũt viri audire eum:
ταύτης. καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἄνδρες ἀκοῦσαι αὐτου,
& apprehendit vir cõcubinã suã & eduxit e
καὶ ἐπελάβετο ὁ ἀνὴρ τῆς παλλακῆς αὐτοῦ καὶ ἐξήγαγεν αὐ
am ad illos extra. & cognouerũt eam: & illusе
τὴν πρὸς αὐτοὺς ἔξω. καὶ ἔγνωσαν αὐτήν, καὶ ἐνέπαι
runt ei totam nocte vsq̃ ad mane. & dimisе
ξαν αὐτὴν ὅλην τὴν νύκτα ἕως τοπρωΐ. καὶ ἐξαπέστει
runt eam simul ch ascensu auroze. & venit mulier
λαν αὐτὴν ἅμα τῷ ἀναβῆναι τὸν ὄρθρον. καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ
mane & corruit ad hostiũ portici
τοπρωΐ καὶ ἔπεσεν παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος τοῦ
domus viri vbi erat dñs suus ibi vsq̃ quo diluc
οἴκου τοῦ ἀνδρὸς οὗ ἦν ὁ κύριος αὐτῆς ἐκεῖ ἕως οὗ διέφαυ
lũ fuit. & surrexit dñs eius mane & aperuit
σεν. καὶ ἀνέστη ὁ κύριος αὐτῆς τοπρωΐ καὶ ἤνοιξεν τὰς
fores domus: & exiit vt ifederet in
θύρας τοῦ οἴκου, καὶ ἐξῆλθεν τοῦ ἀστελεῖν ἐις τὴν
viã suam. & ecce mulier concubina eius ia
ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ πε
cens apud postam: & manus eius ad
σοῦσα παρὰ τὴν θύραν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐπὶ
limen. & dixit ad eam: surge & a
τὸ πρόθυρον· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, ἀνάστηθι καὶ ἄ
bemus. & non respõdit ei sed mortua erat.
πέλθωμεν· καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἀλλὰ ἐτεθνήκει.
& tulit eam sup asinum: & surrexit
καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ὑποζύγιον, καὶ ἀνέστη ὁ
vir & reuersus est in locũ suũ. & ingres
ἀνὴρ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ εἰσελ
sus ẽt in domũ suam & arripuit gladium &
θὼν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν μάχαιραν καὶ
cepit cõcubinã suã: & mẽbratim diuisit eã
ἐπελάβετο τῆς παλλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν
per ossa eius in duodecim partes: & misit
κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς εἰς δώδεκα μερίδας, καὶ ἐξαπέστειλεν
ea in oẽs tribus israel. & factũ est oia
αὐτὰ εἰς πάσας φυλὰς ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ
videẽtes dicebat: neq̃ factũ est neq̃ visũ est sic a
ὁρῶν ἔλεγε, οὐτε ἐγενήθη οὔτε ὤφθη οὕτως ἀπὸ τῆς
die ascensionis filiorũ israel de terra egypti vsq̃ ad
ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου ἕως
diem hanc. ferte ig̃ vobis pro ipsa
τῆς ἡμέρας ταύτης. θέσθε δὴ ἑαυτοῖς περὶ αὐτῆς
sententiã & loquimini.
βουλὴν καὶ λαλήσατε. Ca.20.

Θ Egressi sũt omnes filii israel
Καὶ ἐξῆλθον πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ

& congregata est synagoga vt vir vnus de dan &
καὶ ἐξεκλησιάσθη ἡ συναγωγὴ ὡς ἀνὴρ εἷς ἀπὸ δὰν καὶ
vsq̃ bersabee: & terra galaad ad dñm in maſ
ἕως βηρσαβεὲ καὶ γῆς γαλαάδ πρὸς κύριον ἐις μασ
sepha: & stetit regio omnis populi omnes
σηφα, καὶ ἔστη ὁ κλῖμα παγὸς τοῦ λαοῦ πᾶσαι
tribus israel in congregatione populi dei
αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ
quadringenta milia virorũ pedituꝫ educentiuꝫ gla
τετρακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν πεζῶν ἀπωσιδήρων ῥομ
dium. & audierunt filij beniamin: q̃ ascenderunt
φαίαν· καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ βενιαμὶν, ὅτι ἀνέβησαν οἱ
filij israel in massepha: & dixerũt filij israel
υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς μασηφά, καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
loquimini vbi factũ ẽ malum hoc: & respondit
λαλήσατε ποῦ ἐγένετο ἡ κακία αὕτη; καὶ ἀπεκρίθη
vir leuita vir mulieris interfecte
ὁ ἀνὴρ ὁ λευίτης ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς τῆς πεφονευμένης,
& dixit: in gabaa beniamin venit ego & con
καὶ εἶπεν, εἰς γαβεὲ τῆς βενιαμὶν ἦλθον ἐγὼ καὶ ἡ
cubina mea vt diuertam: & insurrexerũt ẽ me
παλλακή μου τοῦ καταλῦσαι, καὶ ἀνέστησαν ἐπ' ἐμὲ
viri q̃ gabaa: & circũdederũt cõtra me
οἱ ἄνδρες οἱ τῆς γαβαὲ, καὶ περιεκύκλωσαν ἐπ' ἐμὲ
domum nocte: & me voluerũt occidere: &
τὴν οἰκίαν νυκτός, καὶ ἐμὲ ἠθέλησαν ἀποκτεῖναι, καὶ
concubinã meã humiliauerũt & illuserũt ei:
τὴν παλλακήν μου ἐταπείνωσαν καὶ ἐνέπαιξαν αὐ
& mortua est. & accepi cõcubinã
τῇ, καὶ ἐτεθνήκει· καὶ ἐπελαβόμην τῆς παλλακῆς
meã: & infrustã eã cidi eã & misi in oẽm
μου, καὶ ἐμέλισα αὐτὴν καὶ ἐξαπέστειλα ἐν παντὶ
terminũ possessionis israel: quia fecerũt
ὁρίῳ κληρονομίας ἰσραὴλ, ὅτι ἐποίησαν ἀφροσύνην
in israel. ecce oẽs vos filij israel date ẽ
ἐν ἰσραὴλ. ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ δότε ὧ
bis sermonẽ & cõsiliũ hic. & surrexit oĩs pplus
τοῖς λόγοις καὶ βουλὴν ὧδε. καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς
vt vir vn⁹ vnus: non ingrediemur vir in
ὡς ἀνὴρ εἷς λέγων, οὐκ εἰσελευσόμεθα ἀνὴρ εἰς τὸ
tabernaculũ suũ & non declinabimꝰ vir in domũ
σκήνωμα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐκκλινοῦμεν ἀνὴρ εἰς τὸν οἶκον
suam. & nunc verbũ hoc qd faciemus gabaa:
αὐτοῦ· καὶ νῦν τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ποιήσομεν τῇ γαβαὲ,
ascendamus cõtra eã in sorte. & accipiamus de
ἀναβησόμεθα ἐπ' αὐτὴν ἐν κλήρῳ· καὶ ληψόμεθα ἐ
cem viros centum ex oĩ⁹ tribubus
κα ἄνδρας τοῖς ἑκατὸν τοῖς πᾶσαις φυλαῖς τοῦ
israel: & centũ de mille: & mille
ἰσραὴλ, καὶ ἑκατὸν τοῖς χιλίοις, καὶ χιλίους τοῖς
de decẽ milibus ad accipiẽdũ cibaria ppter ad ꝓficiẽdũ
μυρίοις λαβεῖν ἐπισιτισμὸν τῷ λαῷ ἐποιεῖν πορεύεσθαι τοῖς
intrare: quo gabaa beniamin iuxta oĩ
ἐπιπορευσόμενοις τῇ γαβαὲ τοῦ βενιαμὶν κατὰ πᾶ
ne scelus qd fecit in israel. & progre
σαν τὴν ἀφροσύνην ἣν ἐποίησεν ἐν ἰσραὴλ. καὶ συ
gat est oĩs vir ad ciuitatẽ q̃si vir vnus cuneus.
ῳχίη πᾶς ἀνὴρ εἷς τὴν πόλιν ὡς ἀνὴρ εἷς ἐρχόμενοι.
& miserunt tribus israel viros in oẽs
καὶ ἐξαπέστειλαν αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ ἄνδρας ἐν πάσῃ
tribũ beniamin dicẽtes: quod scelus hoc fa
φυλῇ βενιαμὶν λέγοντες, τίς ἡ κακία αὕτη ἡ γενο
ctum in vobis? & nũc tradite viros im
μένη ἐν ὑμῖν, καὶ νῦν δότε τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀσε
pios qui in gabaa: & occidemus eos: & au
βεῖς τοὺς ἐν γαβαὲ, καὶ ποιήσωμεν αὐτούς, καὶ ἐξα
feremus malũ de israel. & non
ροῦμεν κακίαν ἐξ ἰσραήλ· καὶ οὐκ

& pariter cõgregati sũt
vir vnus de dan
vsq̃ bersabee: & terra
galaad
ad dñm in maſ
sepha
omnes quoq; anguli
populorũ & cuncte tri
bus israel in ecclesiam
populi dei cõuenerũt
quadringenta milia
peditum pugnatorum.
Nec latuit
filios benjamin q̃ ascẽ
dissent filii israel
in maspha. Interroga
tusq̃
leuita maritus mulieris
interfecte quo modo
gestus perpetratum esset.
respondit.
Veni in gabaa
benjamin cum vxore
mea: illucq; diuerti.
Et ecce hoies ciuitatis
illius circundederunt
nocte domũ in q̃ mane
bam volentes me
occidere: & vxorẽ meã
incredibili furore libidi
nis vexãtes dẽinde mor
tua est. Quã arreptã
frusta cõcidi: misiq; par
tes in oẽs termios pos
sessiõis vestre: quia mu
ltũ nephas & tã grã
de piaculũ factũ ẽ in is
rael. Adestis oẽs filii is
rael decernite qd facere
debeatis. Stãsq; ois po
pulus & q̃si vnius vois
fermõe rñdit. Nõ recce
demus in tabernacula
nra: nec flectemur q̃sq; in domum: sed hoc cõtra
gabaa in cõe faciemus.
Decem viri de centum
de centum ex omnibus
tribubus israel: & cẽtũ
de mille & mille de de
cem milibus: vt cõportẽt exercitui cibaria &
possimus pugnare contra gabaa beniamin &
reddere ei pro scelere qd
meretur. Gonuenitq;
vniuersus
israel ad ciuitatẽ quasi
hõ vnus eadẽ mẽte vno
q; consilio: & miserunt
viros in
omnẽ tribũ
beniamin qui dicerent.
Cur tantum nephas
vobis repertum est?
Tradite homines

de gabaa q hoc flagitiũ ppetrarũt vt moriã
tur: & auferatur malũ
de israel. Qui noluerũt

אבו בני בנימן לשמע בקול
אחיהם בני ישראל ויאספו בני
בנימן מן הערים הנבעתה עלאת
למלחמה עם בני ישראל
ויתפקדו בני בנימן ביום ההוא
ששים אלף איש שלף חרב
מהשרים ושבעה מאות איש
הנבעה התפקדו שבע מאות איש
בחור מכל העם הזה שבע מאות
איש בחור אטר יד ימינו כל
זה קלע באבן אל השערה ולא
יחטא ואיש ישראל התפקדו
לבד מבנימן ארבע מאות אלף
איש שלף חרב כל אלה איש
למלחמה ויקמו ויעלו בית אל
וישאלו באלהים ויאמרו בני
ישראל מי יעלה לנו בתחלה
למלחמה עם בני בנימן ויאמר
יהוה יהודה בתחלה ויקומו בני
ישראל בבקר ויחנו על הנבעה
ויצא איש ישראל למלחמה עם
בנימן ויערכו אתם איש ישראל
מלחמה אל הנבעה ויצאו בני
בנימן מן הנבעה וישחיתו
בישראל ביום ההוא שנים
ועשרים אלף איש ארצה ויתחזק
העם איש ישראל ויספו לערך
מלחמה במקום אשר ערכו שם
ביום הראשון ויעלו בני
ישראל ויבכו לפני יהוה עד
הערב וישאלו ביהוה לאמר
האוסיף לגשת למלחמה עם בני
בנימן אחי ויאמר יהוה עלו אליו
ויקרבו בני ישראל אל בני
בנימן ביום השני ויצא בנימן
לקראתם מן הנבעה ביום השני

'fratrum suorum
"filiorum"israel' audire
mandatum:sed
'ex cūctis"vrbibus q̄
tis sue erāt °cōuenerunt
'in gabaa:"vt illis ferret
auxiliū &'cōtra vniuer
sū pp̄lm"isr̄l'°dimicaret.
'Inuētiq̄ sunt'vigitico
"quinq̄ᵇmilia de'benia
min
"educentiū°gladiū,ᵖre
ter ᵍhabitatores
'gabaa.qui' septingēti e
rant'viri fortissimi ita
vnīuerso populo ambidexteri: omnes hi
finistra vt dextra preli
antes:& sic
"fundis°lapides ad cer
tū facientes:vt capillū
quoq̄ possent peutere:
'& nequaq̄ in altera pte
ictus lapidis°deferretur.
'Viroq̄ quoq;"israel'absq̄
filiis°bēiamī'cuenta st
"q̄dringēta°milia'educē
tiū°gladios & paratorū
ad'pugnā:q̄ "surgentes
"venerūt in°domū°dei:
hoc est in sylo:'cōsulue
rūtq̄°deū'atq̄ dixerūt.
"Quis'erit in exercitu
'nr̄o°princeps°certamis
'cōtra°filios 'beniamin:
Quibus'rn̄dit°dn̄s: ᵇiu
das sit dux vr̄: statimq̄ ᵇfi
li'"israel°surgētes "mā
°castrametati sūt ᵖ iuxta
ᵍgabaa:'& inde ꝓceden
tes"ad pugnam'contra
'beniamin:vrbem "op
pugnare ceperunt.
ᵇEgressiq̄ᵍfilii
'beniamī'de"gabaa "oc
ciderunt
°de filiis israel ᵖ die ᵍ illo
'vīginti"milia" virorū . Rursum
filii'israel'& fortitudine
& numero confidentes:
'in eodē loco i"quo "pri
us'certauer ūt 'aciem di
rexerunt:ita tamen " vt
prius"ascenderent
& flerent'corā°dn̄o'vsq̄
ad"noctē°cōsulerent
eū &'dicerēt. ᵇ Debe
mus vltra'procedere"ad
dimicādū'contra'filios
'beniamin'frēs nostros:
an nō:Quibus ille ᵇrn̄
dit.'Ascēdite'ad eos &
ínite certamē. "Cūq̄"fi
lii'isr̄l'alfa'die°cōtra'fili
os'beniamī ad plū"pro
cessissent:"eruperūt filii
'beniamin'de portis'ga
baa:& occurrentes eis

volueršt beniamin audire
ἠθέλησαν Βενιαμὶν ἐισακοὺειν
trum filiorᵒ israel. τ conuenerunt filij beniamin
φῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ · καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Βενια
min de vibibus eor in gabaa egredi vt
μὶν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν εἰς γαβαὰ ἐξελθεῖν τοῦ
pugnent cum filijs israel. τ recēsti sunt
πολεμῆσαι μετὰ υἱῶν Ἰσραὴλ · καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ
fily beniamin in die illo de ciuitatiᵇ:vrgin
υἱοὶ Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν πόλεων, ἑικο
ti τ quinq̄ milia virorᵒ educentiū gladiū
σι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν πανοπλιτῶν ῥομφαίαν
pter eos qui habitant gabaa. hi qui re
χωρὶς τῶν κατοικούντων τὴν γαβαά · οὗτοι οἱ ἐπε
censiti sunt septigenti viri iuuenes electi ex
σκέπησαν ἑπτακόσιοι ἄνδρες νεανίσκοι ἐκλεκτοὶ ἐκ
vniuerso populo ambidexteri: omnes hi
παγκὸς τοῦ λαοῦ ἀμφοτεροδέξιοι, πάντες οὗτοι
funditores iaculantes lapides ad capillum τ nō
σφενδονῆται βάλλοντες λίθους πρὸς τὴν τρίχα. καὶ οὐ
aberrantes. τ omnis vir israel recensiti
διαμαρτάνοντες · καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐπεσκέπη
sunt absq̄ filijs beniamin quadringenta milia
σαν χωρὶς τῶν υἱῶν Βενιαμὶν τετρακόσιαι χιλιάδες
virorum educentium gladium omnes hi viri
ἀνδρῶν πανοπλιτῶν ῥομφαίαν πάντες οὗτοι ἄνδρες
bellicosi. τ surrexerūt τ ascenderūt in bethel
πολεμισαί. καὶ ἀνέσησαν καὶ ἀνέβησαν εἰς Βαιθὴλ
τ interrogauerūt in deo. τ dixerūt filij isra
καὶ ἐπηρώτησαν ἐν τῷ θεῷ · καὶ εἶπαν υἱοὶ Ἰσρα
el: quis ascendet nobis prᵒ ad pugnādū cū
ὴλ, τίς ἀναβήσεται ἡμῖν ἀφηγούμενος πολεμῆσαι με
filijs beniamin: τ dixit dn̄s: iudas ascen
τὰ υἱῶν Βενιαμίν; καὶ εἶπεν κύριος, Ἰούδας ἀναβήσε
det prᵒ. τ surrexerūt filij israel ma
ται ἀφηγούμενος. καὶ ἀνέσησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ το
ne: τ castrametati sūt in gabaa. τ egressi sūt
πρωΐ, καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὴν γαβαά · καὶ ἐξῆλθον
vir israel in bellum cum beniamin. τ castre
ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον μετὰ Βενιαμίν · καὶ παρε
metati sunt cum ipsis vir israel in bellum cōtra
τάξαντο μετ' αὐτῶν ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον πρὸς
gabaa. τ exterūt filij beniamin de vibe:
τὴν γαβαά · καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ἐκ τῆς πόλεως,
τ occiderūt in israel in die illa duo τ
καὶ διέφθειραν ἐν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δύο καὶ
viginti milia virorᵒ sup terrā. τ cōfortati sunt
εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν · καὶ ἐνίσχυσαν ὁ
ppls vir israel τ adiecerunt ordinare bel
λαὸς ἀνὴρ Ἰσραὴλ καὶ προσέθεντο παρατάξαι πό
lum in loco quo ordinauerant illic in die
λεμον ἐν τῷ τόπῳ ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ ἐν τῇ ἡμέ
prima. τ ascenderūt filij israel τ ploraue
ρᾳ τῇ πρώτῃ · καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ ἔκλαυ
runt coram dn̄o vsq̄ ad vesperā. τ interrogauerūt
σαν ἐνώπιον κυρίου ἕως ἑσπέρας, καὶ ἐπηρώτησαν
in dn̄o dicētes: si addam appropinquare in bel
ἐν κυρίῳ λέγοντες, εἰ προσθῶ προσεγγίσαι εἰς πό
lum cū filijs beniamin fratris mei: τ
λεμον μετὰ υἱῶν Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου; καὶ
dixit dn̄s: ascendite ad eum. τ accesserunt
εἶπεν κύριος, ἀναβητε πρὸς αὐτόν · καὶ προσήλθοσαν
filij israel cōtra filios beniamin in die
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς υἱοὺς Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
secunda. τ exiuit beniamin in occursum eo
δευτέρᾳ · καὶ ἐξῆλθεν Βενιαμὶν εἰς ἀπάντησιν αὐ
rum de gabaa in die secunda:
τῶν ἐκ τῆς γαβαὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ,

τ occiderūt adhuc de pplo octo τ decem mi
καὶ διέφθειραν ἔτι ἐκ τοῦ λαοῦ ὀκτωκαιδέκα χιλιά
lia virorᵒ sup terrā: oēs hi educētes
δας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν, πάντες οὗτοι ἐπασπιστᾶται
gladiū. τ ascenderūt oēs filij israel
ῥομφαίαν · καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
τ oīs pplo: τ venerūt in bethel τ ploraue
καὶ πᾶς ὁ λαός, καὶ ἦλθοσαν εἰς Βαιθὴλ καὶ ἔκλαυσα
runt: τ federūt illic coram dn̄o. τ ieiuna
ν, καὶ ἐνήστευσαν ἐκεῖ ἔναντι κυρίου · καὶ ἐνήστευ
uerūt in die illo vsq̄ ad vesperā: τ obtulerūt
σαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἕως ἑσπέρας, καὶ ἀνήνεγκαν
holocaustum salutāria coram dn̄o. τ interrogauerūt
ὁλοκαυτώματα σωτηρίου ἔναντι κυρίου · καὶ ἐπηρώτησαν
filij israel in dn̄o τ illic arca testamēti
οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ καὶ ἐκεῖ ἡ κιβωτὸς διαθήκης
dn̄i in diebus illis: τ phinees filiᵖ eleā
κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ φινεὲς υἱὸς ἐλεά
zar filij aaron astāb coram ea in
ζαρ υἱοῦ ἀαρὼν παρειστήκει ἐναντίον αὐτῆς ἐν ταῖς ἡ
diebus illis dicēs: si addam vltra exire in
μέραις ἐκείναις λέγων, εἰ προσθήσω ἔτι ἐξελθεῖν εἰς
bellum cū filijs beniamin fratris mei an
πόλεμον μετὰ υἱῶν Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἢ
cessabo: τ dixit dn̄s ascēdite τ cras tra
κοπάσω; καὶ εἶπεν κύριος ἀναβητε καὶ αὔριον παρα
dam eis in manū tuā. τ posuerūt filij isra
δώσω αὐτὸν ἐν τῇ χειρί σου · καὶ ἔθηκαν οἱ υἱοὶ Ισρα
el insidias in gabaa in circuitu: τ ascenderūt filij
ὴλ ἐνέδρας ἐν τῇ γαβαὰ κύκλῳ, καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ
israel cōtra beniamin in die tertio: τ
Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ
exercitū edixerūt cōtra gabaa sicut semel τ semel in
παρεστρατέλεγκτο πρὸς τὴν γαβαὲ κατὰ ἅπαξ καὶ ἅπαξ.
τ exterūt filij beniamin in occursum populi τ
καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ καὶ
attracti sunt de ciuitate. τ ceperūt peutere
ἐξελκύσθησαν ἐκ τῆς πόλεως · καὶ ἤρξαντο τύπτειν
de pplo vulneratos sicut semel τ semel in
ἐκ τοῦ λαοῦ τραυματίας κατὰ ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐν
vijs: quaꝝ ascēdit vna ascendens in bethel τ
ταῖς ὁδοῖς, ὧν ἡ εἷς μία ἀναβαίνουσα εἰς Βαιθὴλ καὶ
vna ascendens in gabaa: quasi triginta vros
μία ἀναβαίνουσα εἰς γαβαέ, ὡσεὶ τριάκοντα ἄνδρας
in israel. τ dixerūt filij beniamin interfectū
ἐν Ἰσραὴλ · καὶ ἔπαιον οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν προκόπτον
sunt ipsi coram nobis sicut prius. τ fu
τες αὐτοὶ ἐνώπιον ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν · καὶ οἱ υἱ
gij israel dixerūt: fugiamus τ educamus eos
οἱ Ἰσραὴλ εἶπαν, φύγωμεν καὶ ἐκπασάσωμεν αὐτοὺς
de vibe in vias. τ ois vir isra
ἐν τῆς πόλεως εἰς τὰς ὁδούς · καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσρα
el surrexit de loco suo τ ediderūt aciē in
ὴλ ἀνέστη ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ παρετάξαντο ἐν
baalthamar: τ insidie israel pugnabāt de
Βααλθαμάρ, καὶ τὸ ἔνεδρον Ἰσραὴλ ἐπάλαιεν ἐκ τ
loco suo ab occidēte gabaa. τ vene
τόπου αὐτοῦ ἀπὸ δ μῶν τῆς γαβαέ · καὶ παρε
runt ex regione gabaa decē milia virorū
ἦλθοντο ἐξ ἐναντίας γαβαὲ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν
electorᵒ ex oīsi israel. τ bellum grauatū ē:
ἐκλεκτῶν ἐκ παγκὸς Ἰσραὴλ · καὶ ὁ πόλεμος ἐβαρύνθη,
τ illi nō cognouerūt quīn instabat cōtra eos ma
καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι ἀφῆκται ἐπ' αὐτοὺς ἡ κα
lum. τ confudit dn̄s beniamin in conspe
κία · καὶ ἐτρόπωσεν κύριος τὸν Βενιαμὶν κατὰ πρό
ctu israel. τ occiderūt
σωπον Ἰσραὴλ · καὶ διέφθειραν

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנְיָמִן בַּיּוֹם הַהוּא
עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף מִמַּאהַאִישׁ
כָּל אֵלֶּה שֹׁלֵף חָרֶב וְיִרְאוּ בְּנֵי רָאָה
בְּנְיָמִן מִנִּפּוּ וַיִּתְּנוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל נָתַן
מָקוֹם לְבִנְיָמִן כִּי בָטְחוּ אֶל
הָאָרֵב אֲשֶׁר שָׂמוּ עַל גִּבְעָה שׁוֹם
וְהָאֹרֵב חָחִישׁוּ וַיִּפְשְׁטוּ עַל חוּשׁ פָּשַׁט
הַגִּבְעָה וַיִּמְשֹׁךְ הָאֹרֵב וַיַּךְ אֶת כָּל עָשָׂךְ נָגַף
הָעִיר לְפִי חָרֶב וְהַמּוֹעֵד הָיָה פֶּה עָד
לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם הָאֹרֵב הֶרֶב נָבָה
לְהַעֲלוֹתָם מַשָּׂאת הָעָשָׁן מִן עָלָה נָשָׂא
הָעִיר וַיִּהְפֹּךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל פֶּה
בַּמִּלְחָמָה וּבְנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹת חָלָל נָכֶה
חֲלָלִים בְּאִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּשְׁלֹשִׁים
אִישׁ כִּי אָמְרוּ אַךְ נָנוּס נָנוּס הוּא נוּף
לִפְנֵיהֶם כַּמִּלְחָמָה הָרִאשֹׁנָה רִאשׁוֹנָה
וּבְנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹתָם מִן
הָעִיר עָמוּד עָשָׁן וַיִּפֶן בִּנְיָמִן עָפָר בָּנָה
אַחֲרָיו וְהִנֵּה עָלָה כְלִיל הָעִיר כָּלִל
הַשָּׁמָיְמָה וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הַפֵּךְ
וְיִבָּהֲלוּ אִישׁ בִּנְיָמִן כִּי רָאָה כָּהַל
כִּי נָגְעָה עָלָיו הָרָעָה וַיִּפְנוּ רֵעַ
לִפְנֵי אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר דֶּבֶר
וְהַמִּלְחָמָה הִדְבִּיקָתְהוּ וַאֲשֶׁר לֶחֶם רָבַק
מֵהֶעָרִים מַשְׁחִיתִים אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ עִיר שֵׁנִת
תְּרוּ אֶת בִּנְיָמִן הִרְדִּיפֵהוּ מְנוּחָה רָגַף נוּחַ
הִדְרִיכֻהוּ עַד נֹכַח הַגִּבְעָה דָּרַךְ
מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וַיִּפְלוּ מִבִּנְיָמִן עֶרֶב נָפַל
שְׁמֹנָה עֶשֶׂר אֶלֶף אִישׁ אֶת
כָּל אֵלֶּה אַנְשֵׁי חָיִל וַיִּפְנוּ
וַיָּנֻסוּ הַמִּדְבָּרָה אֶל סֶלַע נוּס
רִמּוֹן וַיְעַלְלוּ בַּמְסִלּוֹת עָלַל סָלַל
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיִּדְבְּקוּ דָּבַק
אַחֲרֵיהֶם עַד גִּדְעֹם וַיַּכּוּ מֵהֶם אֲלָפִים נָכָה
אִישׁ וַיְהִי כָל הַנֹּפְלִים מִבִּנְיָמִן הֵמָּה
עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אִישׁ

ex eis in illo die octo
vigīti quinq; milia & centum viros: omnes hi bellatores & edu-
centes gladiū. Filii aūt beniami cū seiferiores eſſe diſſent ceperūt fu-
gere. Qd cernentes filii iſrael dederūt eis ad fu-
giēdū locū vt ad ꝓparatas īſidias deuenirent quas inxta vrbē poſue-
rāt. Qui cū repēte de latibulis ſurrexiſſent: & bē-
iamīn terga cedēti dare ret: igreſſi ſunt ciuitatē & pcuſſerunt ea in ore gladii. Signū aūt dederant filii iſrael his quos in inſidiis collocauerant vt poſtq; vrbē cepiſſet: ignē accēderet vt aſcendēte in altū fumo captā vrbē demōſtrarēt. Qd cū cernerēt filii iſrael in ipſo certamine poſiti: putauerūt ceſſiſſe filii beniamīn eos fugere & inſtātius pſeq̄bātur ceſſis de exercitu eorum triginta viris: vt viderūt quaſi colūnā fumi de ciuitate conſcēdere: beniamī quoq; reſpiciens retro cū captā cernerēt ciuitatē & flāmas i ſublime ferri q prius ſimulauerāt fugā: verſa facie fortius reſiſtebāt. Qd cum vidiſſent filii beīamī: in fugā verſi ſunt: & ad vīa deſerti ire ceperūt: illuc quoq; eos aduerſantiis pſeq̄ntibꝰ. Sed & hi q vrbē ſucceſſerāt occurrerūt eis. atq; ita factū ē vt ex vtraq; pte ab hoſtib⁹ cederētur: nec erat vlla reqes moriēdi. Ceciderūt atq; ꝓſtrati ſunt ad oriētalē plagā vrbis gabaa. Fuerūt āt q i eo de loco interfecti ſūt de cē & octo milia virorū: oēs robuſtiſſimi pugnatores. Qd cū vidiſſet q remāſerant de beniami fugerūt in ſolitudinē: & pgebant ad petrā cuius vocabulū eſt remō. In illa quoq; fuga palantes & diuerſa tēdentes occiderūt eos quīq; milia viros. Et cū vltra tēderēt pſecuti ſūt eos: & interfecerūt et alia duo milia. Et ſic factum eſt vt oēs qui ceciderant de beniamīn in diuerſis locis eſſent vigīti quinq; milia pugnatores

filij iſrael in beniamin in die illo vigi
ὁι υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῷ Βενιαμὶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἴκο
tiquinq; milia & centū viros: omnes hi
σιπέντε χιλιάδας καὶ ἑκατὸν ἄνδρας, πάντες τὺ
educentes gladium. & viderūt filij beniamin q
τοι ὡμφόροι ῥομφαίαν. καὶ ἴδοσαν οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν ὅτι
fugati ſunt: & dedit vir iſrael locū ben
τεπρόσωπου, καὶ ἔδωκεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ τόπον τῷ Βε
iamin: qñ ſperauerūt in inſidiis ea ꝓpinquare iuxta
νιαμὶν, ὅτι πλησιασαν ἐπὶ τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν πρὸς
gabaa. & inſidie eruperūt & effuſe ſunt
τὴν γαβαά. καὶ ἐνέδρον ὥρμησεν καὶ ἐξεχύθησαν
contra gabaa: & aperſūt inſidie & per
πρὸς τὴν γαβαά. καὶ ἐπορεύθη τὸ ἔνεδρον καὶ ἔπα
cuſſerūt totā vrbē in ore gladii. & ſi
ταξαν ὅλην τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ ἦσαν
gnum erat viro iſrael ad inſidias: gladiꝰ:
σημα ἦν ἀνδρὶ Ἰσραὴλ πρὸς τὸ ἔνεδρον, μάχαιρα,
vt eleuaret ipſi flāmā fumi ab
τοῦ ἀνενέγκαι αὐτοὺς θυμὸν τοῦ καπνοῦ ἀπὸ τῆς
vrbe. & reuerſi ſunt viri iſrael in bel
πόλεως. καὶ ἀνέστρεψαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ πολέ
lo. & beniamin cepit ferire vulnera
μῳ. καὶ Βενιαμὶν ἤρξαι τοῦ τύπτειν τραυματί
tos in viris iſrael ꝗſi triginta viros qñ
ας ἐν τῷ ἀνδρὶ Ἰσραὴλ ὡς τριάκοντα ἄνδρας, ὅτι
dixerūt verū fugatus fugatur ipſe co
εἶπαν πλὴν τροπούμενος τροποῦται αὐτὸς ἐναντί
rā nobis ſicut bellū primo. & ſta
ον ἡμῶν καθὼς ὁ πόλεμος ὁ ἔμπροσθεν. καὶ ὁ πυρ
ma incepit aſcendere de vrbe columna fu
σὸς ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ τῆς πόλεως στύλος κατα
mi. & reſpexit beniamin poſt ſe: & ec
νύ. καὶ ἐπέβλεψεν Βενιαμὶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ
ce aſcēdit cōſumatio vrbis in celū.
ἐδοὺ ἀνέβη συντέλεια τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν.
& vir iſrael reuerſus eſt. & feſtinauit vir ben
καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀπέστρεψεν. καὶ ἔσπευσεν ἀνὴρ Βε
iamin: & vidit q tetigiſſet ſe malū. &
νιαμὶν, καὶ ἴδεν ὅτι ἥψαι αὐτοῦ ἡ κακία. καὶ
declinauit coā vtro iſrael in viā de
ἔκλινεν ἐνάντιον ἀνδρὸς Ἰσραὴλ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐρή
ſerti: & belli pzeuenit eum: & qui a
μου, καὶ πόλεμος κατέφθασεν αὐτόν, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν
ciuitatib⁹ interfecerūt eum in medio eoꝝ: & percuſ
πόλεων διέφθειραν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ κατέ
ſerunt beniamin. & pſecuti ſūt eum poſt
κοψαν τὸν Βενιαμὶν. καὶ ἐδίωξαν αὐτὸν κατασόδας
eum: & calcauerūt eum vſq; ad regione
αὐτ, καὶ κατεπάτησαν αὐτὸν ἕως ἐξ ἐναντίας τῆς
gabaa ab oriente ſolis. & ceciderūt de
γαβαὰ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου. καὶ ἔπεσαν ἐκ τοῦ
beniamin octo & decē milia virorū, om
Βενιαμὶν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδες ἀνδρῶν. σύμπαν
nes hi viri potētes. & declinauerūt & fuge
τες οὗτοι ἄνδρες δυνατοί. καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυ
runt in deſertū ad petram remmon.
γον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν ῥεμμών.
& diſpcierūt eōs in vīs quīq; mi
καὶ ἐκαλαμίσαγτο αὐτὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς πέντε χιλιά
lia viroꝝ. & adheſerūt poſt eōs vſq; ad
δας ἀνδρῶν. καὶ προσεκολλήθησαν ὀπίσω αὐτοῦ ἕως
gadaam: & percuſſerūt ex eo duo milia viroꝝ.
γαδαάμ, καὶ ἐπάταξαν ἐξ αὐτοῦ δὶς χιλίους ἄνδρας.
& fuerūt omnes qui ceciderūt in beniamin vi
καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ πεσόντες ἐν τῷ Βενιαμὶν ἐν
giti & quīq; milia virorū
κοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν

educentiū gladiū in die illo: οὲο
αποιθφων ῥομφαίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, οἱ πάντες
iſti viri poteātes. & declinauerūt & fugerūt in
ἔυτοι ἄνδρες δυνατοί. καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον εἰς
deſertū ad petrā remmon fercētī
τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν ῥεμμὼν ἑξακόσιοι
viri: & federūt in petra remmon q̄ttuor mē
ἄνδρες, καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πέτρᾳ ῥεμμὼν τετράμη
ſib⁹. & vir iſrael reuerſus eſt cōtra filios benia
νον. καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἀνέστρεψεν εἰς τοὺς υἱοὺς βενια
min: & percuſſit eos in ore gladij de
μίν, καὶ ἐπάτάξεν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ
vrbe cōſecutus vſq; ad tumētū vſq; ad oē
πόλεως ἑξῆς ἕως κτήνους ἕως παντὸς τ ἐυρεθέντος εἰς
omnibus ciuitatibus: & cūctatēs inuen
πάσας τὰς πόλεις, καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐυρεθείσας
tas miſerunt in ignē.
σας ἐξαπέστειλαν ἐν πυρί.

Cap. xxi.

ET vir iſrael iurauit in maſſepha dicētes:
Καὶ ἀνὴρ Ἰσραὴλ ὤμοσεν ἐν μασηφὰ λέγοντες,
vir ex nobis nō dabit filiam ſuam ben
ἀνὴρ ἐξ ἡμῶν οὐ δώσει τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ βενι
iamin in vxorē. & venerūt ppls in be
αμὶν εἰς γυναῖκα. καὶ παρεγένοντο ὁ λαὸς εἰς βαι
thel: & federūt illic vſq; ad veſperā coram deo
θηλ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ ἕως ἑσπέρας ἐνώπιον τοῦ θε
& leuauerūt vocē ſuā: & ploraūerūt
οῦ. καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, καὶ ἔκλαυσαν
fletū magnū: & dixerūt: quare die deus iſrael
κλαυθμὸν μέγαν, καὶ ἔπαν, διατί κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ
hoc malū in iſrael vt recēſeretur ho
γενέσθη τοῦτο ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοῦ ἐπισκεπῆναι σήμε
die in iſrael tribus vna. & factū eſt die craſti
ρον ἐν τῷ Ἰσραὴλ φυλὴν μίαν. καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύ
na: & mane ſurrexerūt ppls & extruxerūt illic al
ριον, καὶ ὠρθρισαν ὁ λαὸς καὶ ᾠκοδόμησαν ἐκεῖ θυ
tare: & obtulerūt holocaūſta ſalutationis.
σιαστήριον, καὶ ἀνήγαγον ὁλοκαυτώματα σωτηρίου.
& dixerūt filij iſrael de q̄ non aſcendit in ec
καὶ ἔπαν οἱ υἱοὶ Ισραὴλ, τίς ὁ μὴ ἀναβὰς ἐν τῇ ἐκ
cleſiam de omnibus tribubus iſrael ad dñm: qui
κλησίᾳ ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραὴλ πρὸς κύριον; ὅτι
iuramētū magnū erat nō aſcendēt ad dñm in maſ
ὅρκος μέγας ἦν τῷ μὴ ἀναβάντι πρὸς κύριον εἰς μασ
ſepha dicētes: morte morīet. & conſola
σηφὰ λέγοντες, θανάτῳ θανατωθήσεται. καὶ παρεκλή
ti ſunt filij iſrael de beniamin fratre ſuo.
θησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ περὶ Βενιαμὶν τοῦ ἀδελφοῦ αὐ
& dixerūt: ablata eſt hodie tribus vna de iſ
τῶν. καὶ ἔπαν, ἀφῄρηται σήμερον φυλὴ μία ἐξ Ἰσ
rael: qd faciamus ipſis relicta in
ραήλ, τί ποιήσωμεν αὐτοῖς τοῖς ὑπολελειμμένοις ἐν
vxores? & nos iurauimus dño ne nō
γυναῖκας; καὶ ἡμεῖς ὠμόσαμεν τῷ κυρίῳ τοῦ μὴ
daremus eis de filiabus nr̄is in vro
δοῦναι αὐτοῖς ἐκτὸς τῶν θυγατέρων ἡμῶν εἰς γυναῖ
res. & dixerūt que vna tribuū iſrael: que
κας. καὶ ἔπαν τίς μία τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ, ἥτις
non aſcendit ad dñm in maſſepha? & ecce non
οὐκ ἀνέβη πρὸς κύριον εἰς μασηφά; καὶ ἰδοὺ οὐκ
venerāt vir. in caſtra de iabis galaad
ἦλθον ἀνὴρ εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐκτὸς ἰαβὶς γαλααδ
in cōtionē. & recenſit eſt ppls: & ecce
εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ ἐπεσκέπη ὁ λαός, καὶ ἰδοὺ
non eſt illic vir de habitātibus iabis ga
οὐκ ἦσιν ἐκεῖ ἀνὴρ ἐκτὸς τῶν κατοικούντων ἰαβὶς γα
laad. & miſerūt illuc cōgregatio duodecim mi
λαάδ. καὶ ἀπέστειλαν ἐκεῖ ἡ συναγωγὴ δώδεκα χι
lia virōꝝ de filijs exercitus. & pre
λιάδας ἀνδρῶν ἐκτὸς τῶν υἱῶν τῆς δυνάμεως. καὶ ἐνε
ceperūt eis
τείλαντο αὐτοῖς

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּנְיָמִן בַּיּוֹם הַהוּא
עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף מִמַּאהַאִישׁ
כָּל אֵלֶּה שֹׁלֵף חָרֶב וְיִרְאוּ בְּנֵי רָאָה
בִּנְיָמִן מִנִּפּוּ וַיִּתְּנוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל נָתַן
מָקוֹם לְבִנְיָמִן כִּי בָטְחוּ אֶל
הָאָרֵב אֲשֶׁר שָׂמוּ עַל גִּבְעָה שׁוֹם
וְהָאֹרֵב חָחִישׁוּ וַיִּפְשְׁטוּ עַל חוּשׁ פָּשַׁט
הַגִּבְעָה וַיִּמְשֹׁךְ הָאֹרֵב וַיַּךְ אֶת כָּל עָשָׂךְ נָגַף
הָעִיר לְפִי חָרֶב וְהַמּוֹעֵד הָיָה פֶּה עָד
לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם הָאֹרֵב הֶרֶב נָבָה
לְהַעֲלוֹתָם מַשָּׂאת הָעָשָׁן מִן עָלָה נָשָׂא
הָעִיר וַיִּהְפֹּךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל פֶּה
בַּמִּלְחָמָה וּבִנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹת חָלָל נָכֶה
חֲלָלִים בְּאִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּשְׁלֹשִׁים
אִישׁ כִּי אָמְרוּ אַךְ נָנוּס נָנוּס הוּא נוּף
לִפְנֵיהֶם כַּמִּלְחָמָה הָרִאשֹׁנָה רִאשׁוֹנָה
וּבִנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹתָם מִן
הָעִיר עָמוּד עָשָׁן וַיִּפֶן בִּנְיָמִן עָפָר בָּנָה
אַחֲרָיו וְהִנֵּה עָלָה כְלִיל הָעִיר כָּלִל
הַשָּׁמָיְמָה וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הַפֵּךְ
וְיִבָּהֲלוּ אִישׁ בִּנְיָמִן כִּי רָאָה כָּהַל
כִּי נָגְעָה עָלָיו הָרָעָה וַיִּפְנוּ רֵעַ
לִפְנֵי אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר דֶּבֶר
וְהַמִּלְחָמָה הִדְבִּיקָתְהוּ וַאֲשֶׁר לֶחֶם רָבַק
מֵהֶעָרִים מַשְׁחִיתִים אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ עִיר שֵׁנִת
תְּרוּ אֶת בִּנְיָמִן הִרְדִּיפֵהוּ מְנוּחָה רָגַף נוּחַ
הִדְרִיכֻהוּ עַד נֹכַח הַגִּבְעָה דָּרַךְ
מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וַיִּפְלוּ מִבִּנְיָמִן עֶרֶב נָפַל
שְׁמֹנָה עֶשֶׂר אֶלֶף אִישׁ אֶת
כָּל אֵלֶּה אַנְשֵׁי חָיִל וַיִּפְנוּ
וַיָּנֻסוּ הַמִּדְבָּרָה אֶל סֶלַע נוּס
רִמּוֹן וַיְעַלְלוּ בַּמְסִלּוֹת עָלַל סָלַל
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיִּדְבְּקוּ דָּבַק
אַחֲרֵיהֶם עַד גִּדְעֹם וַיַּכּוּ מֵהֶם אֲלָפִים נָכָה
אִישׁ וַיְהִי כָל הַנֹּפְלִים מִבִּנְיָמִן הֵמָּה
עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אִישׁ

"שלף "חרב "בנימן "ביום "ההוא
"עשרים "וחמשה "אלף "ממאה "איש
"כל "אלה "שלף "חרב: "וירא "בני "רעה
"בנימן "מנפו "ויתנו "איש "ישראל "נתן
"מקום "לבנימן "כי "בטחו "אל
"הארב "אשר "שמו "על "גבעה "שום:
"והארב "חחישו "ויפשטו "על "חושׁ "פשט
"הגבעה "וימשך "הארב "ויך "את "כל "עשׂך "נגף
"העיר "לפי "חרב: "והמועד "היה "פה "עד
"לאיש "ישראל "עם "הארב "הרב "נבה
"להעלותם "משאת "העשן "מן "עלה "נשׂא
"העיר: "ויהפך "איש "ישראל "פה
"במלחמה "ובנימן "החל "להכות "חלל "נכה
"חללים "באיש "ישראל "כשלשים
"איש "כי "אמרו "אך "ננוס "ננוף "הוא "נוף
"לפניהם "כמלחמה "הראשנה: "ראשונה
"ובנימן "החל "להכותם "מן
"העיר "עמוד "עשן "ויפן "בנימן "עפר "בנה
"אחריו "והנה "עלה "כליל "העיר "כלל
"השמימה: "ואיש "ישראל "הפך
"ויבהל "איש "בנימן "כי "ראה "כהל
"כי "נגעה "עליו "הרעה: "ויפנו "רוע
"לפני "איש "ישראל "אל "דרך "המדבר "דבר
"והמלחמה "הדביקתהו "ואשר "לחם "רבק
"מהערים "משחיתים "אותו "בתוכו "עיר "שׁנת
"תרו "את "בנימן "הרדיפהו "מנוחה "רגף "נוח
"הדריכהו "עד "נכח "הגבעה "דרך
"ממזרח "שמש: "ויפלו "מבנימן "ערב "נפל
"שמנה "עשר "אלף "איש "את
"כל "אלה "אנשי "חיל: "ויפנו
"וינסו "המדברה "אל "סלע "נוס
"רמון "ויעללהו "במסלות "עלל "סלל
"חמשת "אלפים "איש "וידבקו "דבק
"אחריהם "עד "גדעם "ויכו "ממנו "אלפים "נכה
"איש: "ויהי "כל "הנפלים "מבנימן "המה
"עשרים "וחמשה "אלף "איש

וַיִּשְׂאוּ נָשִׁים מוֹאֲבִיּוֹת לָהֶם שֵׁם הָאַחַת עָרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רוּת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיָּמֻתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וְתִשָּׁאֵר הָאִשָּׁה מִשְּׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישָׁהּ׃ וַתָּקָם הִיא וְכַלֹּתֶיהָ וְתָשָׁב מִשְּׁדֵי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בִּשְׂדֵה מוֹאָב כִּי פָקַד יְהוָה אֶת עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לָחֶם׃ וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ וַתֵּלַכְנָה בַּדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל אֶרֶץ יְהוּדָה׃ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ לְכֶנָּה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּהּ יַעַשׂ יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם הַמֵּתִים וְעִמָּדִי׃ יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצֶאןָ

Cap.i.

וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לָגוּר בִּשְׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו׃ וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֳמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵה מוֹאָב וַיִּהְיוּ שָׁם׃ וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתִּשָּׁאֵר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ׃ וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מוֹאֲבִיּוֹת שֵׁם הָאַחַת עָרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רוּת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים׃ וַיָּמֻתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשָּׁאֵר הָאִשָּׁה מִשְּׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישָׁהּ׃ וַתָּקָם הִיא וְכַלֹּתֶיהָ וַתָּשָׁב מִשְּׁדֵי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בִּשְׂדֵה מוֹאָב כִּי פָקַד יְהוָה אֶת עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לָחֶם׃ וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ וַתֵּלַכְנָה בַּדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל אֶרֶץ יְהוּדָה׃ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ לְכֶנָּה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּהּ יַעַשׂ יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם הַמֵּתִים וְעִמָּדִי׃ יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצֶאןָ

'& iuxta numerū suum rapuerunt sibi de ccccc his que ducebant choros vxores singulas: a bieruntq; in possessionē fuā edificantes ccccc vrbes: & habitantes eis. Filii quoq; israel requieuerūt ccccccccc per tribus & familias ccccccccccccc in tabernacula sua. In diebus cccccccccccc illis nō erat rex in israel: sed vnusquisq; ccccc quod sibi rectum videbatur hoc faciebat.

Explicit liber Iudicum.

Incipit liber Ruth. i.

IN diebus vnius iudicis qñ iudices preerant: fcta est fames in tra. b Abiitq; hō de bethleem iuda vt pegrinaretur in regiōe moabi tide cum vxore sua ac duobus liberis. Ipse vocabatur elimelech: & vxor eius ccccccccccc noemi. & duo filii alter maalon ccccccccccc & alter chelion: effrate de bethleem ccccccc iuda. Ingressiq; regionē moabitidē morabā tur ibi. Et mortuus est elimelech maritus noemi: remāsitq; ipsa cum filiis. Qui acceperunt vxores moabitidas: qrum vna vocabatur ccccc orpha: alteraq; ruth. Manseruntq; ccccccc ibi decem annis: & ambo mortui sunt: ccccccc maalō videlicet & chelion: remansitq; ccccccc mulier orbata duobus liberis ac marito. ccccc Et surrexit vt in patriā pgeret cū vtraq; nuru sua de regione moabitide. Audierat enim qp respexisset dñs pplm suū & dedisset eis ccccc escas. Egressa est itaq; de loco pegrinationis sue cū vtraq; nuru: cc ccccccccccccccccccc & iam in via reuertēdi posita in terram ccccccc iuda: dixit ad eas. ccc ccccccccc Ite in domum ccccccc matris vre. Faciat vo biscū dñs misericordiā: sicut fecistis cum mortuis ccccccccccccccc & mecū. Det vobis in uenire ccccccccccccc

'& ceperūt vxores iuxta numerū suum a rapuerunt sibi de ccccc tripudiātibus: quas rapuerūt: & abierūt: & reuer χορευουσῶν, ὧν ἥρπασαν, καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἐπέ si sūt in possessionē suam. & edificauerūt ci στρεψαν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν αὐτῶν· καὶ ὠκοδόμησαν ἑαυ bi vrbes & habitauerūt in eis. & scalcaue τοῖς πόλεις καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς· καὶ πληρισπά runt illinc filij israel in tpe illo vir in τησαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ισραηλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνὴρ εἰς τὴν tribū suam & in cognatiōnē suam: & abiit φυλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν συγγένειαν αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλ illinc vir in possessionē suam. in die θεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέ bus illis nō erat rex in israel. vir rectū ραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν Ισραηλ· ἀνὴρ τὸ εὐθὲς in oculis suis faciebat. ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει.

RVTH. POYO. Ca.i.

Et factū est in diebus cū iudicarēt Α Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν τῷ κρίνειν iudices & fuit fames in tra: τοὺς κριτὰς καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν τῇ γῇ, & abiit vir de bethleem iu καὶ ἐπορεύθη ἀνὴρ ἀπὸ βηθλεὲμ τῆς Ιου da vt peregrinaretur in agro moab ipse & vxor δαίας τοῦ παροικῆσαι ἐν ἀγρῷ μωὰβ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ eius & duo filij eius. & nomē viro eli αὐτοῦ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ ὄνομα τῷ ἀνδρὶ ἐλι melech: & nomē vxori eius noomi. & nomē μέλεχ, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ νοομί· καὶ ὄνομα duobus filijs eius maalon & chileon: ephrathei τοῖς δυσὶν υἱοῖς αὐτοῦ μααλὼν καὶ χελεών, ἐφραθαῖοι de terra iuda. & venerūt in agrū moab: & fuerūt ibi ἐκ γῆς Ιούδα· καὶ ἦλθοσαν εἰς ἀγρὸν μωάβ, καὶ ἦσαν ἐκ lic. & mortuus est elimelech vir noomi: & remā εῖ. καὶ ἀπέθανεν ἐλιμέλεχ ἀνὴρ τῆς νοομί, καὶ κατε sit mulier ipsa & duo filij eius. & acceperūt λείφθη γυνὴ αὕτη καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτῆς· καὶ ἐλάβοσαν sibi vxores moabitidas: nomē vni orpha & ἑαυτοῖς γυναῖκας μωαβίτιδας, ὄνομα τῇ μιᾷ ὀρφὰ καὶ nomē scōe ruth. & habitauerūt ibi qñ decem ὄνομα τῇ δευτέρᾳ ῥούθ· καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ὡς δέκα annis. & mortui sunt & ambo maalon & chele ἔτη· καὶ ἀπέθανον καί γε ἀμφότεροι μααλὼν καὶ χελε on. & remāsit mulier a duob filijs suis & ών· καὶ κατελείφθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῶν δύο υἱῶν αὐτῆς καὶ a viro suo. & surrexit ipsa & due ux ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· καὶ ἀνέστη αὕτη καὶ αἱ δύο νύμ rus eius & reuerse sūt de agro moab: qñ audie φαι αὐτῆς καὶ ἀπέστρεψαν ἐξ ἀγροῦ μωάβ, ὅτι ἤκου rūt in agro moab qp visitauit dñs pplm su σαν ἐν ἀγρῷ μωὰβ ὅτι ἐπέσκεψαι κύριος τὸν λαὸν αὐ um vt daret eis panes. & egressa est de loco τοῦ δοῦναι αὐτοῖς ἄρτους· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου vbi erat illic & due nurus eius cum ipsa: & abie οὗ ἦν ἐκεῖ καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς μετ' αὐτῆς, καὶ ἔπο runt in via vt reuerterētur in terrā iuda. & di ρεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς γῆν Ιούδα. καὶεῖ rit noomi duabus nuribus suis: ite & iam πεν νοομὶ ταῖς δυσὶ νύμφαις αὐτῆς, πορεύθητε καὶ reuertimini vnaquāq in domū matris sue. faciat do ἀποστράφητε ἑκάστη εἰς οἶκον μητρὸς αὐτῆς· ποιήσαι κύ minus vobiscū misericordiam: sicut fecistis cū mor ριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος, καθὰς ἐποιήσατε μετὰ τῶν τεθνη tuis & mecum. det dñs vobis & inueniatis κότων καὶ μετ' ἐμοῦ· δῴη κύριος ὑμῖν καὶ εὕροιτε ccc

לֵאמֹר לְכוּ וְהִכִּיתֶם אֶת יוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד לְפִי חָרֶב וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּל זָכָר וְכָל אִשָּׁה יְדַעַת מִשְׁכַּב זָכָר תַּחֲרִימוּ׃ וַיִּמְצְאוּ מִיּוֹשְׁבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד אַרְבַּע מֵאוֹת נַעֲרָה בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא יָדְעָה אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר וַיְחַיּוּ לָהֶם׃ וַיִּשְׁלְחוּ כָל הָעֵדָה וַיְדַבְּרוּ אֶל בְּנֵי בִנְיָמִן אֲשֶׁר בְּסֶלַע רִמּוֹן וַיִּקְרְאוּ לָהֶם דְּבַר שָׁלוֹם׃ וַיָּשָׁב בִּנְיָמִן בָּעֵת הַהִיא וַיִּתְּנוּ לָהֶם הַנָּשִׁים אֲשֶׁר חִיּוּ מִנְּשֵׁי יָבֵשׁ גִּלְעָד וְלֹא מָצְאוּ לָהֶם כֵּן׃ וְהָעָם נִחַם לְבִנְיָמִן כִּי עָשָׂה יְהוָה פֶּרֶץ בְּשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי הָעֵדָה מַה נַּעֲשֶׂה לַנּוֹתָרִים לַנָּשִׁים כִּי נִשְׁמְדָה מִבִּנְיָמִן אִשָּׁה׃ וַיֹּאמְרוּ יְרֻשַּׁת פְּלֵיטָה לִבְנְיָמִן וְלֹא יִמָּחֶה שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל׃ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוּכַל לָתֵת לָנוּ נָשִׁים מִבְּנֹתֵינוּ כִּי נִשְׁבַּע בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אָרוּר נֹתֵן אִשָּׁה לְבִנְיָמִן׃ וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה חַג יְהוָה בְּשִׁלוֹ מִיָּמִים יָמִימָה אֲשֶׁר מִצְּפוֹנָה לְבֵית אֵל מִזְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ לְמְסִלָּה וּמִנֶּגֶב לְהָעֲלָה מִבֵּית אֵל שְׁכֶמָה וְעִבְרָה לְלִבְנוֹנָה׃ וַיְצַוּוּ אֶת בְּנֵי בִנְיָמִן לֵאמֹר לְכוּ וַאֲרַבְתֶּם בַּכְּרָמִים׃ וּרְאִיתֶם וְהִנֵּה אִם יֵצְאוּ בְּנוֹת שִׁילוֹ לָחוּל בַּמְּחֹלוֹת וִיצָאתֶם מִן הַכְּרָמִים וְחִטַּפְתֶּם לָכֶם אִישׁ אִשָּׁתוֹ מִבְּנוֹת שִׁילוֹ וְהָלַכְתֶּם אֶרֶץ בִּנְיָמִן׃ וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ אֲבוֹתָם אוֹ אֲחֵיהֶם לָרוֹב אֵלֵינוּ וְאָמַרְנוּ אֲלֵיהֶם חָנּוּנוּ אֹתָם כִּי לֹא לָקַחְנוּ אִישׁ אִשְׁתּוֹ בַּמִּלְחָמָה כִּי לֹא אַתֶּם נְתַתֶּם לָהֶם עַתָּה תֶּאְשְׁמוּ וַיַּעֲשׂוּ כֵּן בְּנֵי בִנְיָמִן וַיִּשְׂאוּ נָשִׁים כְּמִסְפָּרָם מִן

'Ite & percutite habitatores iabes galaad in ore gladij: & mulieres & pueros corū. & hoc erit qd obseruare debetis. Omne gñis masculini & mulieres q cognouerūt viros in terficite: virgines āt reseruate. Inuenteq; sūt ccc iabes galaad quadringētas puellas virgines: que non βις γαλααδ τετρακοσίας νεανίδας παρθένους, αἳ οὐκ cognouerūt virū in toro masculi. & dixerūt eas in ἔγνωσαν ἄνδρας εἰς κοίτην ἄρσενος· καὶ ἄγαγον αὐτὰς εἰς castra in silo que est in tra chanaā. & misē τὴν παρεμβολὴν εἰς σηλὼ ἥ ἐστιν ἐν γῇ χαναάν· καὶ ἀπέστ runt ois cōgregatio: & locuti sunt ad filios εἰλαν πᾶσα ἡ συναγωγή, καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς beniamin qui in petra remmon: & vocauerūt eos Βενιαμὶν τοὺς ἐν τῇ πέτρᾳ ῥεμμών, καὶ ἐκάλεσαν αὐτοὺς in pace. & reuersus e beniamin ad filios israel ἐν εἰρήνῃ· καὶ ἀπέστρεψεν Βενιαμὶν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ισραηλ in tpe illo: & dederūt eis mulieres: que ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς γυναῖκας, αἵτι erant de mulieribus iabis galaad. & placuit e ves ἦσαν ἐκ τῶν γυναικῶν ἰαβὶς γαλααδ· καὶ ἤρεσεν αὐ is sic: & pparo cōsolatus est beniamin: qm fe τοῖς οὕτως, καὶ παράκλησις ἐστὶν Βενιαμίν, ὅτι ἐποίη cit dñs dimissionē in tribub israel. & dixerūt σεν ὁ κύριος διακοπὴν ἐν ταῖς φυλαῖς Ισραήλ· καὶ εἶπον οἱ maiores natu cōgregationis: qd faciemus πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς, τί ποιήσομεν τοῖς ἐπιλοί quid in mulieres: qm deleta e de beniamin fe ποις εἰς τὰς γυναῖκας, ἐπειδὴ ἐξῃφανίσθη ἐκ τοῦ Βενιαμὶν γυ mina. & dixit possessio salua beniamin & νή. καὶ εἶπεν κληρονομία διασῳσθήσεται τῷ Βενιαμὶν καὶ non delebitur tribus de israel. & non pōterimus οὐ μὴ ἐξαλειφθῇ φυλὴ ἐξ Ισραήλ· καὶ ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα dare eis vxores de filiabus nris: qm δοῦναι αὐτοῖς γυναῖκας ἐκ τῶν θυγατέρων ἡμῶν, ὅτι iurauimus filij israel dicētes: maledictus ὠμόσαμεν οἱ υἱοὶ Ισραὴλ λέγοντες, ἐπικατάρατος qui dat mulierē beniamin. & dixerūt ecce festus ὁ διδοὺς γυναῖκα τῷ Βενιαμίν· καὶ εἶπαν ἰδοὺ ἑορτὴ dño in silo a diebus in dies q est a septentriōe τῷ κυρίῳ ἐν συλὼ ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἥτις ἐστὶν ἀπὸ βορρᾶ bethel ad orientē solis in trāitu qui ascen τῆς βαιθὴλ κατ' ἀνατολὰς ἡλίου ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀναβαινού dit de bethel in sichima & a meridie libani σῃ ἐκ βαιθὴλ εἰς σίκιμα καὶ ἀπὸ νότου τοῦ λιβάνου τῆς lebona. & precepērūt filijs beniamin dicētes: a λεβωνᾶ· καὶ ἐνετείλαντο τοῖς υἱοῖς Βενιαμὶν λέγοντες, ἀπ bite & latitate in vineis: & videbit: πέλθατε καὶ ἐνεδρεύσατε ἐν τοῖς ἀμπελῶσι, καὶ ἰδέ, & ecce vt exierint filie habitan καὶ ἰδοὺ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν αἱ θυγατέρες τῶν κατοικούν tium silo tripudiātes in choris: & exibitis & τῶν συλὼ χορεύουσαι ἐν χοροῖς, καὶ ἐξελεύσεσθε ἀπὸ τῶν vineis & rapite vobis vir vxorē sibi & ἀμπελώνων καὶ ἁρπάσατε ὑμῖν ἀνὴρ γυναῖκα ἑαυτῷ ἀπὸ filiabus silo: & abibitis in trā benia- τῶν θυγατέρων συλὼ, καὶ ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν γῆν Βενια min. & erit qñ venerint patres eor vel fratres μίν. καὶ ἔσται ὅταν ἔλθωσιν οἱ πατέρες αὐτῶν ἢ οἱ ἀδελφοὶ eor ad iudicādū ad nos: & dicemus ad eos: misere αὐτῶν κρίνεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, ἐλεήσα mini eor: qm nō cepit vir sibi vxorē in bel τε αὐτούς, ὅτι οὐκ ἔλαβεν ἀνὴρ ἑαυτῷ γυναῖκα ἐν τῷ πολέ lo: qm non vos dedistis eis filias nras: qm μῳ, ὅτι οὐχ ὑμεῖς δεδώκατε αὐτοῖς ἀπὸ τῶν θυγατέρων ὑμῶν· ὅτι peccastis. & fecerunt sic filij beniami ἐπλημμελήσατε. καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ Βενιαμὶν

מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁהּ וַתִּשְׁכָּ֫ח אִישׁ
לָהֶן וַתִּשָּׂאנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה׃ עֲשָׂק עָשַׁק
וַתֹּאמַרְנָה לָהּ כִּי אִתָּךְ נָשׁוּב נבה
לְעַמֵּךְ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי שֹׁבְנָה בְנֹתַי שוב
לָמָּה תֵלַכְנָה עִמִּי הַעוֹד לִי בָנִים הלך
בְּמֵעַי וְהָיוּ לָכֶם לַאֲנָשִׁים׃ שִׁבְנָה מעה הָיָה
בְּנֹתַי לֵכְנָה כִּי זָקַנְתִּי מִהְיוֹת לְאִישׁ נָבָה הלך
כִּי אָמַרְתִּי יֶשׁ לִי תִקְוָה גַּם הָיִיתִי
הַלַּיְלָה לְאִישׁ וְגַם יָלַדְתִּי בָנִים׃
הֲלָהֵן תְּשַׂבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדָּלוּ שָׁנַר גדל
הֲלָהֵן תֵּעָגֵנָה לְבִלְתִּי הֱיוֹת לְאִישׁ עָגַן הָיָה
אַל בְּנֹתַי כִּי מַר לִי מְאֹד מִכֶּם כִּי מָרַר
יָצְאָה בִי יַד יְהוָה׃ וַתִּשֶּׂנָה קוֹלָן נָשָׂא
וַתִּבְכֶּינָה עוֹד וַתִּשַּׁק עָרְפָּה ערפה
לַחֲמוֹתָהּ וְרוּת דָּבְקָה בָהּ׃ וַתֹּאמֶר חמה אָפַר
הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל עַמָּהּ וְאֶל שוב
אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרֵי יְבִמְתֵּךְ׃
וַתֹּאמֶר רוּת אַל תִּפְגְּעִי בִי לֶעֱזָבֵךְ פגע
לָשׁוּב מֵאַחֲרָיִךְ כִּי אֶל אֲשֶׁר תֵּלְכִי אלך
וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי׃ לון
בַּאֲשֶׁר תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָּבֵר כֹּה מות קבר
יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי וְכֹה יוֹסִיף כִּי הַמָּוֶת עשה יסף
יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵךְ׃ וַתֵּרֶא כִּי מִתְאַמֶּצֶת הִיא ראה אמץ
לָלֶכֶת אִתָּהּ וַתֶּחְדַּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ׃ חדל
וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם עַד בֹּאָנָה בֵּית לָחֶם בוא
וַיְהִי כְּבֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַתֵּהֹם כָּל הָיָה
הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמַרְנָה הֲזֹאת הים אָפַר
נָעֳמִי אַל תִּקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי קְרֶאן לִי מָרָא מָרַר
שַׁדַּי לִי מְאֹד׃ אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי
וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי יְהוָה לָמָּה שוב
תִקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי וַיהוָה עָנָה
בִּי וְשַׁדַּי הֵרַע לִי׃ וַתָּשָׁב נָעֳמִי שוב רעע
וְרוּת הַמֹּאֲבִיָּה כַלָּתָהּ עִמָּהּ הַשָּׁבָה

m requiē in domibus p v.
rorum quos fortiture e-
stis. q Et ofculata est eas.
Que e elevata voce flere
ceperunt: & dicere. s Te-
cum pergemus
ad populū tuū. qbus il-
la rndit. Reuertimini filie mi. b Cur venitis mecū.
Nū vltra hēbo filios in vtero meo: p vt vi-
ros ex me spare possitis?
Reuertimini filie mi &
abite. Iam senectute co-
fecta sum: nec apta vicu-
lo cōiugali. Etiā si posse
hac nocte concipere &
parere filios
si eos expectare velitis
donec crescāt & annos
pubertatis iplcāt: nā eri
tis vetule quam nūbatis.
Nolite qſo filie mi face
re hoc: quia vra angu-
stia magis me pmit: & e
gressa est manꝰ dñi cō
tra me. Elevata igitur
voce rursum flere cepe
runt. Orpha ofculata ē
socrū ac reuersa ē. ruth
adhesit socrui sue. Cui
dixit noemi. En reuer
sa ē cognata tua ad po-
pulū suū & ad deos suos
vade cū ea. Que rndit.
Ne aduersaris mihi vt
reliquā te & abeā. Quo
cūqꝫ enim perrexeris:
pgā: & vbi morata fue
ris: & ego piter mora-
bor. Populus tuus ppls
meus & deus tuus deus
meus. Que te terra su-
scepit morientem: in ea
moriar ibiqꝫ locū acci-
piā sepulture. Hec mi-
hi faciat dñs: & hec ad
dat si nō sola mors me
& te separauerit. Videns
ergo noemi qꝫ obstinato
ruth animo decreuisset
cū pgere: aduersari no-
luit nec ad suos vltra re-
ditū pstudere. Profecte
que sunt sit & venerūt in
bethleem. Quib vrbē
ingressis velox apud cun
ctos fama pcrebuit: dice
bātqꝫ mulieres. Hec est
illa Noemi? Quib ait.
Ne vocetis me noemi
.i. pulchra: sed vocate me
mara .i. amarā: qa ama
ritudine valde repleuit
me ops. Egressa sum
plēa: & vacuā reduxit
me dñs? Cur ergo voca
tis me noemi quā dñs
hūliauit: & afflixit oīa
potēs. Venit ergo noe
mi cum ruth moabiti
de nuru sua

requiem quelibet in domo viri sui. t oscula
ἀνάπαυσιν ἑκάστη ἐν οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτῆς· καὶ κατεφίλη-
τη ἑστὰς t ἐλεησάτω ὑμᾶς κύριος καθὼς ἐποιήσατε
σεν αὐτὰς καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν t ἔκλαυσαν
t dixerūt ei: tecum reuertemur ad pplm
καὶ εἶπαν αὐτῇ, μετὰ σοῦ ἐπιστρέψομεν ἐπὶ τὸν λαόν
tuū. t dixit noemi reuertimini iā filie mee:
σου· καὶ εἶπεν νοωμὶ ἐπιστράφητε δὴ θυγατέρες μου,
cur venitis mecū: nū vltra mihi filij in vtero
ἱνατί πορεύεσθε μετ' ἐμοῦ, μὴ ἔτι μοι υἱοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ
meo: t erunt vobis in viros: reuertimini filie
μου, καὶ γένησθε ὑμῖν εἰς ἄνδρας; ἐπιστράφητε θυγατέρες
mee abite iā qñ consenui vt non sim viro:
μου πορεύσθητε δὴ ὅτι γεγήρακα τοῦ μὴ εἶναι ἀνδρί,
quia dixi etiā mihi fiducia vt sim ego viro t
διότι εἶπα ἔστί μοι ὑπόστασις τοῦ γενηθῆναί με ἀνδρὶ καὶ
pariam filios: nū ipsos expectabitis vsqꝫ quo viri
τέξομαι υἱούς, μὴ αὐτοὺς προσδέξεσθε ἕως οὗ ἀνδρω-
fiant: vel ipsis tolerabitis vt non fitis viro:
θῶσιν; ἢ αὐτοῖς καταχεθήσεσθε τοῦ μὴ γενέσθαι ἀνδρί;
neqꝫ filie mee: qñ afflictio est mihi valde sup
μὴ θυγατέρες μου, ὅτι ἐπικράπη μοι σφόδρα ὑπὲρ
vos: qñ egressa est in me manus dñi. t eleuauerūt
ὑμᾶς, ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ χεὶρ κυρίου· καὶ ἐπῆραν τὴν
vocem suam t plorauerūt rursū. t ofculata est orpha
φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν ἔτι· καὶ κατεφίλησεν Ὀρφὰ
socrum suam: t reuersa est in pplm suū: ruth
τὴν πενθερὰν αὐτῆς, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν λαὸν αὐτῆς, Ῥοὺθ
aūt secuta est illā. t dixit noemi ad ruth: ecce re
δὲ ἠκολούθησεν αὐτῇ. καὶ εἶπεν νοωμὶ πρὸς Ῥοὺθ, ἰδοὺ ἀνέ-
uersa est consurus tua ad pplm suū t ad
στρεψεν ἡ σύνυμφός σου πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς
deos suos: reuertere iam t tu post
θεοὺς αὐτῆς, ἐπιστράφητι δὴ καὶ σὺ ὀπίσω τῆς συνύμ-
cognatā tuā. dixit aūt ruth: nō occurras mihi vt relin
φης σου, εἶπεν δὲ Ῥοὺθ, μὴ ἀπαντήσαι μοι τοῦ κατα-
quam te vel discedā a tergo tuo: qñ tu quocūqꝫ te
λιπεῖν σε ἢ ἀποστρέψαι ὄπισθέν σου, ὅτι σὺ οὗ ἐὰν πο-
ris ibo: t vbi morata fueris morabor:
ρευθῇς πορεύσομαι, καὶ οὗ ἐὰν αὐλισθῇς αὐλισθήσομαι,
pplꝰ tuus pplꝰ meus t deus tuꝰ deus meus. t vbi
ὁ λαός σου λαός μου καὶ ὁ θεός σου θεός μου· καὶ οὗ ἐὰν
mortua fueris moriar: t illic sepeliar. hec fa
ἀποθάνῃς ἀποθανοῦμαι, κἀκεῖ ταφήσομαι· τάδε μοι
ciat dñs mihi: t hec addat: qñ mors sepa
ποιήσαι κύριος μοι, καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θάνατος διαχε-
rabit inter me t te. videns aūt noemi qñ per
λεῖ ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· ἰδοῦσα δὲ νοωμὶ ὅτι κρα-
feuerat ipsa vt iret secum: cessauit
τεμοῦσα αὐτὴ τοῦ πορεύεσθαι μετ' αὐτῆς, ἐκώασεν τοῦ
loqui ad ipsaꝫ vltra. profecte sunt aūt ambe
λαλῆσαι πρὸς αὐτὴν ἔτι. ἐπορεύθησαν δὲ ἀμφότεραι
quo venerūt ipse in bethleem. t factū ē
ἕως τοῦ παραγενέσθαι αὐτὰς εἰς Βηθλεέμ. καὶ ἐγένε-
cum venirēt ipse in bethleem t perebuit ois
το ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὰς εἰς Βηθλεὲμ καὶ ἤχησεν πᾶσα
vbs de illis. t dixerūt si hec est noemi? t ipa
ἡ πόλις ἐπ' αὐταῖς· καὶ εἶπαν, εἰ αὕτη ἐστὶν νοωμί; καὶ εἶ-
xit ad eas: ne iā vocetis me noemi: vocate me
πεν πρὸς αὐτάς, μὴ δὴ καλεῖτέ με νοωμί, καλέσατέ με
amarā: qz amaritudine replet ē in me ops valde. ego
πικράν, ὅτι ἐπικράθη ἐν ἐμοὶ οἰκανὸς σφόδρα. ἐγὼ
egressa sum plena: t vacuā reduxit me dñs: t cur
ἐξεπορευόμην πλήρης, καὶ κενὴν ἀπέστρεψέ με κύριος, καὶ ἵνα
vocatis me noemi t dñs humiliauit me: t omni
τί καλεῖτέ με νοωμί, καὶ κύριος ἐταπείνωσέν με, καὶ οἰκα
potēs afflixit me. t rediit noemi t ruth mos
τὸς ἐκάκωσέ με· καὶ ἐπέστρεψε νοωμὶ καὶ Ῥοὺθ ἡ μοα
bites nurus sua secum redeūtes
βίτης ἡ νύμφη αὐτῆς μετ' αὐτῆς ἐπιστρέφουσαι

2. Re. 15. c.

de agro moab. hec aūt venerūt in bethleem
ἐξ ἀγροῦ μωάβ. ἦλθαι δὲ παρεγενήθησαν εἰς Βηθλεέμ
in principio messis ordei.
ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν. Ca. 2.

Θ Noomi vir notus mārito eius:
Καὶ τῷ νοωμὶ ἀνὴρ γνώριμος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς,
at vir potens robore de cognatione elimelech:
ὁ δὲ ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύϊ ἐκ τῆς συγγενείας ἐλιμέλεχ,
t nomē ei booz. t dixit ruth moabitis ad
καὶ ὄνομα αὐτῷ Βοόζ· καὶ εἶπεν Ῥοὺθ ἡ μωαβῖτις πρὸς
noomi: tbo iā in agrū t cōgregabo in
νοωμί, πορευθᾶ δὴ εἰς ἀγρὸν καὶ συναξω ἐν τοῖς
spicis post vbi inuenero graz in oculis
σταχυσιν κατόπισθεν οὗ ἂν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς
ipsius. dixit aūt ei: vade filia. t abi
αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῇ, πορεύου θύγατερ. καὶ ἀπο-
it. t cū venisset collegit in agro post ter
στᾶσα ἦλθοῦσα συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ κατόπι-
ga metentiū. t eccidit casu
σθεν τῶν θεριζόντων· καὶ περιέπεσεν περιστώματι
in parte agri booz de cognatione abimelech.
τῷ μερίδι τοῦ ἀγροῦ Βοόζ ἐκ συγγενείας ἀβιμέλεχ.
t ecce booz venit de bethleem. t dixit me
καὶ ἰδοὺ Βοόζ ἦλθεν ἐκ Βηθλεέμ· καὶ εἶπεν τοῖς θε
tentibus: dñs vobiscū. t dixerūt ei: benedicat
ριζουσιν, κύριος μεθ' ὑμῶν· καὶ εἶπεν αὐτῷ, εὐλογήσαι
tibi dñs. t dixit booz puero suo q
σε κύριος· καὶ εἶπεν Βοόζ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ
preerat sup metentes: cuius puella hec:
ἐφεστῶτι ἐπὶ τοὺς θερίζοντας, τίνος ἡ νεᾶνις αὕτη;
t respōdit puer q̄ preerat sup mes
καὶ ἀπεκρίθη ὁ παιδάριον ὁ ἐφεστὼς ἐπὶ τοὺς θε-
sores t dixit: puella moabitis est que re
ριζοντας καὶ εἶπεν, ἡ παῖς ἡ μωαβῖτις ἐστὶν ἡ κατοσρα
dijt cum noomi de agro moab. t dixit col
φεῖσα μετὰ νοωμὶ ἐξ ἀγροῦ μωάβ. καὶ εἶπεν συλλέ-
ligā iam t cōgregabo in manipulis post
ξω δὴ καὶ συναξω ἐν τοῖς δράγμασιν ὀπισθεν τῶν
messores. t venit t stetit a mane t vsqꝫ ad
θεριζόντων· καὶ ἦλθεν καὶ ἔστη ἀπὸ πρωὶ καὶ ἕως
vesperā nō requieuit in agro paululū. t di
ἑσπέρας οὐκ ἀπέπαυσεν ἐν τῷ ἀγρῷ μικρόν. καὶ ἐλά-
xit booz ad ruth: nō audiuisti filia: ne va
λησεν Βοόζ πρὸς Ῥοὺθ, οὐκ ἤκουσας θύγατερ, μὴ πο
das ad colligēdū in agro altero: t tu nō rece
δας ἁσυλλέξαι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ, καὶ σὺ οὐ μὴ πορεύ
des hinc: hi iungere cū puellis meis:
σῃ ἐντεῦθεν, ὧδε κολλήθητι μετὰ τῶν κοριασίων μου,
t oculi tui in agrū vbi messuerint:
καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς τὸν ἀγρὸν οὗ ἂν θερίσωσιν,
t ibis post ipsos: ecce mādaui
καὶ πορεύσῃ κατόπισθεν αὐτῶν, ἰδοὺ ἐνετειλάμην
pueris vt nō tāgant te. t quādo
τοῖς παιδαρίοις τοῦ μὴ ἅψασθαί σου. καὶ ὅτε δι-
sitieris t ibis in vasa t bibes de
ψήσεις καὶ πορεύσῃ εἰς τὰ σκεύη καὶ πίεσαι ὅθεν
aquātur pueri. t cecidit in faciē
ὑδρεύονται τὰ παιδάρια. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
suam t adorauit sup terrā: t dixit ad
αὐτῆς καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν πρὸς
eum: qd inuenī gram in oculis tuis vt co
αὐτόν, τί ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ ἐπι-
gnoscas me t ego fūpegrina: t respōdit booz t dixit
γνῶναί με καὶ ἐγώ εἰμι ξένη; καὶ ἀπεκρίθη Βοόζ καὶ εἶπεν
ei: renūtiatiōe renūciate sit mihi q̄a fe
αὐτῇ, ἀπαγγελία ἀπηγγέλη μοι πάντα ὅσα πε-
cisti cum socru tua
ποίηκας μετὰ τῆς πενθερᾶς σου

de tra pegrinatiōis sue:
ac reuersa est in bethle
em quando primū hor
dea metebantur. 2.

Θ Rat aūt viro clime
lech cōsanguineus
ho opum nomine booz.
Dixitqꝫ ruth
moabitis
ad socrum suā. Si iubes
vadam in agrum
& colligā spicas q̄ fuge
rint manus metētiū vbi
cūqꝫ clemētia in me pīt
familias reppero gratiā.
Cui illa rndit. Va-
de filia mi. abiit itaqꝫ
& colligebat spicas post
tergā metētiū. Accidit
aūt vt ager ille hret dñm
nomine booz qui erat
de cognatione climelech.
Et ecce ipse
veniebat de bethleem:
dixitqꝫ messoribus.
Dñs vobiscū. Qui rñ-
derunt ei. Bndicat tibi
dominus. Dixitqꝫ bo
oz iuueni qui
messoribus preerat. cu
ius est hec puella? Cui
respondit. Hec
est moabitis
que venit cum noemi
de regione moabitide:
& rogauit vt spicas colligeret remanentes:
sequens messorum ve-
stigia
& de mane vsqꝫ nunc
stat in agro: & nec ad
momentum quide do-
mū reuersa est. Et ait
booz ad ruth. Audi
filia.
Ne vadas in alterū ag
grum ad colligendum;
nec recedas ab hoc lo-
co: sed iungere
puellismeis: & vbi
messuerint sequere.
Mandaui ei pueris me
is vt nemo molestus sit
tibi: sed & si sitieris va
de ad sarcinulas & bibe
aqs de qb &
bibunt. Que cadens
in faciē suā: & adorās
sup terram dixit
ad eū. Vñ mihi hoc vt
inuenire gram añ oculos
tuos: & nosse me digna
reris peregrinā mulierē
Cui ille rñdit. Nūcia-
ta sunt mihi
omnia que feceris socrui tue:

וּבוֹעַז מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בוא
נָעֳמִי מוֹדַע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר
חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ Cap. ii.
בֹּעַז׃ יד גבר
וַתֹּאמֶר רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה שׁמה
אֶל נָעֳמִי אֵלְכָה נָּא הַשָּׂדֶה הלך
וַאֲלַקְטָה בַשִּׁבֳּלִים אַחַר אֲשֶׁר לקט
אֶמְצָא חֵן בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ מצא
לְכִי בִתִּי׃ וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתְּלַקֵּט בנה הלך
בַּשָּׂדֶה אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַיִּקֶר קצר
מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז אֲשֶׁר
מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ׃ וְהִנֵּה בֹעַז
בָּא מִבֵּית לֶחֶם וַיֹּאמֶר לַקֹּצְרִים אמר
יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ ברך
יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר בֹּעַז לְנַעֲרוֹ הַנִּצָּב
עַל הַקֹּצְרִים לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת׃
וַיַּעַן הַנַּעַר הַנִּצָּב עַל הַקֹּצְרִים ענה
וַיֹּאמַר נַעֲרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא
הַשָּׁבָה עִם נָעֳמִי מִשְּׂדֵי מוֹאָב׃ שוב
וַתֹּאמֶר אֲלַקֳטָה נָּא וְאָסַפְתִּי
בָעֳמָרִים אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַתָּבֹא
וַתַּעֲמֹד מֵאז הַבֹּקֶר וְעַד עַתָּה עמד
זֶה שִׁבְתָּהּ הַבַּיִת מְעָט׃ שוב
וַיֹּאמֶר בֹּעַז אֶל רוּת הֲלֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי
אַל תֵּלְכִי לְלַקֵּט בְּשָׂדֶה אַחֵר
וְגַם לֹא תַעֲבוֹרִי מִזֶּה וְכֹה תִדְבָּקִין עבר
עִם נַעֲרֹתָי׃ עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר קצר
יִקְצֹרוּן וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן הֲלוֹא צוה
צִוִּיתִי אֶת הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נָגַעֲךְ צמא
וְצָמִת וְהָלַכְתְּ אֶל הַכֵּלִים וְשָׁתִית שתה
מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים׃ וַתִּפֹּל נבל
עַל פָּנֶיהָ וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתֹּאמֶר עָנָה
אֵלָיו מַדּוּעַ מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ חן
לְהַכִּירֵנִי וְאָנֹכִי נָכְרִיָּה׃ נכר
וַיַּעַן בֹּעַז וַיֹּאמֶר לָהּ הֻגֹּד הֻגַּד לִי
כֹּל אֲשֶׁר עָשִׂית אֶת חֲמוֹתֵךְ עשה

de tra pegrinatiōis sue:
ac reuersa est in bethlem
em quando primū hor
dea metebantur. 2.
Rat aūt viro climelech cōsanguineus
ho opum nomine booz.
Dixitqꝫ ruth
moabitis
ad socrum suā. Si iubes
vadam in agrum
& colligā spicas q̄ fuge
rint manus metētiū vbi
cūqꝫ clemētia in me pīt
familias reppero gratiā.
Cui illa rndit. Va-
de filia mi. abiit itaqꝫ
& colligebat spicas post
tergā metētiū. Accidit
aūt vt ager ille hret dñm
nomine booz qui erat
de cognatione climelech.
Et ecce ipse
veniebat de bethleem:
dixitqꝫ messoribus.
Dñs vobiscū. Qui rñderunt ei. Bndicat tibi
dominus. Dixitqꝫ booz puero
messoribus preerat. cuius est hec puella? Cui
respondit. Hec
est moabitis
que venit cum noemi
de regione moabitide:
& rogauit vt spicas colligeret remanentes:
sequens messorum ve-
stigia
& de mane vsqꝫ nunc
stat in agro: & nec ad
momentum quide domū reuersa est. Et ait
booz ad ruth. Audi
filia.
Ne vadas in alterū agrum ad colligendum;
nec recedas ab hoc loco: sed iungere
puellismeis: & vbi messuerint sequere.
Mandaui ei pueris meis vt nemo molestus sit
tibi: sed & si sitieris vade ad sarcinulas & bibe
aqs de qb &
bibunt. Que cadens
in faciē suā: & adorās
sup terram dixit
ad eū. Vñ mihi hoc vt
inuenire gram añ oculos
tuos: & nosse me digna
reris peregrinā mulierē
Cui ille rñdit. Nūcia-
ta sunt mihi
omnia que feceris socrui tue:

ᵒpoſtᵖmortẽᵍviri tui : &
ᵍ reliqris ʰparẽtes tuos
ⁱ& terrã in quaᵏnata es
ˡ& veneris ad
ᵐ populumⁿ quemⁿ antea
ᵖ nesciebas.
ᵍ Reddat tibiʳ dominus
ˢ pro ᵗopere tuo :
ᵘ& ˣplenaʸ mercedeᶻ recipiasᵃ ᵃ ᵇdomino
ᶜ deoᵈ israel adᵉ quemᶠ venistiᵍ :&
ʰ ⁱsubʲ cuiusᵏ cõfugisti ˡ a
ᵐ las. Queⁿ ait.
ᵒ Inueniᵖ gramᵍ apud oculos tuos ʳ dñe mi: ˢ qui
ᵗ consolatus es me: ᵘ& loᵛ cutus es ʷ ad ˣ cor
ʸ ancille tue: ᶻ que ᵃ nõ sũ
ᵇ similis vnius
ᶜ puellarᵍ tuarũ. ᵈ Dixitᵉ
ᶠ ad ᵍ eã booz. ʰ Cũ hora
ⁱ vescẽdi fuerit ʲ veni ᵐ huc
ᵏ & comede
ˡ panẽ: ᵐ & intinge ⁿ buccellã tuã ⁿ in aceto. ᵒ Sedit itaqꝫ ᵖ ad ᵠ messorũ ʳ latus
ˢ & cõgeſſit ᵗ polẽtã ᵘ sibi:
ᵛ comeditqꝫ ʷ & saturata
ˣ ẽ: ᵐ & tulit reliquas. ʸ Atqꝫ i
ᶻ de ᵃ surrexit ᵇ vt ſpicas ex
ᶜ more ᵈ colligeret. ᵉ Precepit ᶠ booz ᵍ pueris ſuis
ʰ dicẽs. ᵐ Etiã si vobiſcum
ⁱ metere ʲ voluerit ᵏ ne ˡ phi
beatis eam. ᵐ & ⁿ de veſtris
ᵒ quoqꝫ manipulis ᵖ proiſ
cite de ᵠ idustria: ʳ & rema
nere ſ mittite ᵗ vt ᵘ absqꝫ
ᵛ rubore ʷ colligat: ˣ & colli
ʸ gentẽ nemo ᶻ corripiat.
ᵃ Collegit ergo ᵇ in agro
ᶜ vſqꝫ ad ᵈ vesperã: & ᵉ ᵐ q
ᶠ ᵍ collegerat virga cedent
ʰ & excutiens: ⁱ uenit ʲ hor
deiˡ ᵐ qſi ephi mẽſuram .i.
tres modios : quos ⁿ portãs ᵒ reuerſa eſt i ᵖ citatem
ᵍ & ñdit ʳ socrui ſue. In
ſup ˢ ptulit ᵗ & dedit ᵘ eiˣ de
ʸ reliquiis cibi ſui: ᶻ quo
ᵃ ſaturata fuerat. ᵇ Dixitqꝫ
ᶜ eiˢ socrus ſua. ᵐ Vbi ᵈ hodie ᵉ collegiſti: ᶠ & vbi ᵍ feciſti opus? ʰ Sit ⁱ bñdictus
ʲ qui miſertus eſt tui. ᵏ In
dicauitqꝫ eiˡ apud quem
eſſet ᵐ opata: ⁿ & ᵒ nomen
ᵖ dixit ᵠ viriʳ ᵍ
ʰ booz vocaretur. ˢ Cui
ᵗ reſpondit ᵘ noemi. ᵛ
ʷ Benedictus ˣ ſit ʸ a domino quoniam eandem
ᶻ gratiam quam prebuerat ᵃ viuis: ſeruauit ᵇ & ᶜ
ᵈ mortuis. ᵉ Rurſumqꝫ ait
ᶠ ᵍ propinquus ʰ noſter eſt
ⁱ homo. ʲ Et ᵏ ruth hoc ˡ quoqꝫ inquit

ᵖ precepitᵍ mihi vt tãdiu
messoribus eius
ʳ iungerer ˢ donec
ᵗ omnes ᵘ segetes meterẽ
tur. ˣ Cui ʸ dixit
ᶻ focrus. ᵃ Melius eſt ᵇ filia
mi
ᶜ vt ᵈ cum ᵉ puellis eius ᶠ ex
eas ad metẽdũ: ᵍ ne ʰ in ⁱ a
lieno ʲ agro q ᵏ pia ˡ reſiſtat
ᵐ tibi. ⁿ Iucta eſt itaqꝫ ᵒ puellis ᵖ booz: & tãdiu cum
eis ᵍ meſſuit ʳ donec ˢ ordea ᵗ & ᵘ triticũ in horreis
conderentur.

Cap. iij.

ᵃ Olitq; ãt ᵇ reuerſa ẽ
ᶜ ad ᵈ socrũ ſuã audiuit ab ea. ᵉ Filia mi
ᶠ q ᵍ rã ʰ tibi ⁱ requiẽ & prouidebo ʲ vt
ᵏ bñ ſit ˡ tibi. ᵐ Booz ille
ⁿ cuius puellis in agro iũcta ᵒ es ᵖ propinquus nr̃ eſt:
& hac ᵠ nocte ʳ aream or
deiˢ ventilat.
ᵗ Lauare igitur ᵘ & vnge
re: ˣ & induere cultioribᵘ
ʸ veſtimẽtis ᶻ & deſcende
ᵃ in aream. ᵇ Non ᶜ te videat
ᵈ hõ ᵉ donec ᶠ esum ᵍ potũ
qꝫ ʰ finierit.
ⁱ Cũ aũt ierit ad dormiendũ: ʲ nota ᵏ locum
ˡ in quo ᵐ dormiat. ⁿ Veniesq; ᵒ & diſcoopies palliũ
quo opitur ᵖ a pte pedũ:
ᵠ & ʳ icies te & ˢ ibi iacebis
ᵗ Ipſe aũt ᵘ dicet ᵛ tibi ʷ qd
ˣ agere debeas. ʸ Queᶻ ſtinãdit. ᵃ Quicquid ᵇ precepe
ris
ᶜ faciã. ᵈ Deſcenditqꝫ ᵉ in aream ᶠ & ᵍ fecit ʰ omnia
ⁱ q ʲ fibi ᵏ impauerat ˡ socrus.
ᵐ Cumqꝫ comediſſet ᵒ booz ᵖ & bibiſſet: ᵠ & factus
eẽt hilarior: ʳ ⁱſſetqꝫ ˢ ad
dormiendũ ᵗ iuxta ᵘ acerui manipulorũ : ᵛ venit
ʷ abſcõdite: ˣ & diſcooperto ʸ a pedibus eius pallio
ᶻ se proiecit. ᵃ Et ecce ᵇ noctem iam ᶜ media ᵈ expauit
ᵉ hõ ᶠ & cõturbatus eſt: ᵍ vidit ʰ qꝫ mulierẽ ⁱ iacentem
ʲ ad pedes ſuos: ᵏ & ait illi.
ˡ Quᵐ es. Illaqꝫ ⁿ rñdit.
ᵒ Ego ſũ ᵖ ruth ᵠ ancilla tua.
ʳ Expande ˢ palliũ tuũ ᵗ ſuper ᵘ famulã tuã: ᵛ quia ʷ propinquus ˣ es. ʸ Et ille.
ᶻ Benedicta ᵃ inquit ᵇ es ᶜ a domino ᵈ filia: & ᵉ
ᶠ priorẽ ᵍ miam ʰ posteriore ⁱ ſupaſti. quia ʲ non es
ᵏ ſecuta ˡ iuuenes ᵐ pauperes
ⁿ ſiue ᵒ diuites. ᵖ Noli ergo

τ qñ dixit ad me cum pueris
καὶ γε ὅτι εἶπεν πρός με μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν
meis fungere donec perficiant totam meſſem
ἐμῶν προσκολλᾶσθαι ἕως ἂν τελέσωσιν ὅλον τὸν ἀμητόν
que eſt mihi. τ dixit noemi ad ruth nu
ὃς ὑπάρχει μοι · καὶ εἶπεν νοεμὶ πρὸς ῥοὺθ τὴν νύμ
rum ſuã: bonum filia qñ egreſſa ex eã puel
φην αὐτῆς , ἀγαθὸν θύγατερ ὅτι ἐξῆλθες μετὰ τῶν κο
lis eius: τ non obuiabunt tibi in agro
ραsίων αὐτοῦ , καὶ οὐκ ἀπαντήσονταί σοι ἐν ἀγρῷ
alieno. τ tuncq; eſt ruth puellis booz
ἑτέρῳ · καὶ προσκολλᾶσθαι ῥοὺθ τοῖς κυρασίοις βόοζ
ad colligẽdũ ꝙd perfecit meſſem ordei
συλλέγειν ἕως συνετέλεσεν τὸν θερισμὸν τῶν κριθῶν
τ meſſem tritici
καὶ τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν . Ca. 3.

Θ Καὶ ἐκάθισεν μετὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς , καὶ εἶ
xit ei noomi ſocrus eius: filia non que
πεν αὐτῇ νοομὶ ἡ πενθερὰ αὐτῆς , θύγατερ οὐ μὴ ζη
ram tibi requiem vt bene ſit tibi. τ nunc
τήσω σοι ἀνάπαυσιν ἵνα εὖ γένηταί σοι . καὶ νῦν
nõne booz notus nobis cui ſuiſti eſt puel
οὐχὶ βόοζ γνάριμος ἡμῖν οὗ ἦς μετὰ τῶν κορασίω
lis eius? ecce ipſe ventilat aream — ordei
ων αὐτοῦ ; ἰδοὺ αὐτὸς λικμᾷ τὸν ἅλωνα τῶν κριθῶν
hac nocte. tu ũt lauaberi τ ungeriꝫ τ impo
ταύτῃ τῇ νυκτί · σὺ δὲ λούσῃ καὶ ἀλείψῃ. καὶ ἐπιθήσῃ
neo veſtem tuã ſup te: τ deſcende
σεις τὸν ἱματισμόν σου ἐπὶ σεαυτῇ , καὶ ἀνάβηθι
ſup aream. ne cognoſcaris viro vſq; quo per
ἐπὶ τὸν ἅλω . μὴ γνωρισθῇς τῷ ἀνδρὶ ἕως τ συν
ficiat tibi ede comedere τ bibere. τ erit cũ
τελέσαι αὐτὸν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν . καὶ ἔσαι ἐν
dormierit ipſe: τ noſces loci vbi dor
τῷ κοιμηθῆναι αὐτόν , καὶ γνώσῃ τὸν τόπον οὗ κοι
mit illic: τ tibi τ diſcooperies que ad
μᾶται ἐκεῖ , καὶ ἐλεύσῃ καὶ ἀποκαλύψεις τὰ πρὸς
pedes eius τ dormies. τ ipſe nunciabit
ποδῶν αὐτοῦ καὶ κοιμηθήσῃ . καὶ αὐτὸς ἀπαγγελεῖ
tibi que facies. dixit ũt ruth ad eam: omnia
σοι ἃ ποιήσεις · ἔπεσεν δὲ ῥοὺθ πρὸς αὐτὴν , ποιήσα
que dixeris mihi ad me factam. τ deſcẽdit in
ὅσα ἂν εἴπῃς μοι πρός με ποιήσω . καὶ κατέβη εἰς
aream: τ fecit iuxta omnia que iumpera
τὴν ἅλω , καὶ ἐποίησεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετεί
uerat ei socrus ſua. τ comedit booz τ bi
λατο αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς . καὶ ἔφαγεν βόοζ καὶ ἔ
bit τ letatꝰ eſt cor eius: τ venit ad
πιεν καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ , καὶ ἦλθεν τοῦ
dormiẽdũ in parte ꝙ erat herbar. illa ũt venit ſecreto τ
κοιμηθῆναι ἐν μερίδι τῆς σωρᾶς · ἡ δὲ ἦλθεν κρυφῇ καὶ
diſcooperuit que ad pedes eius τ dormiuit.
ἀπεκάλυψεν τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ καὶ ἐκάθευδεν .
factũ eſt ũt in media nocte τ ſurrexit vir τ tur
ἐγένετο δὲ ἐν τῷ μεσονυκτίῳ καὶ ἐξέστη ὁ ἀνὴρ καὶ ἐ
batus eſt: τ ecce mulier dormiebat ad pedes ſu
ταράχθη , καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐκοιμᾶτο πρὸς ποδῶν αὐ
os. dixitũt ꝙ ea tuzilla ũt dixit ego ſum ruth ancilla
τοῦ. εἶπεν δὲ τίς εἶ σύ; ἡ δὲ εἶπεν ἐγώ εἰμι ῥοὺθ ἡ δούλη
tua: τ expandes alam tuam ſup famu
σου, καὶ πλατυνεῖς τὸ πτερύγιόν σου ἐπὶ τὴν δού
lam tuam: quñ propinquus es tu. τ dixit booz: benedicta
λην σου, ὅτι ἀγχιστεὺς εἶ σύ· καὶ εἶπεν βόοζ, εὐλογημένη
tu filia: quñ ſetiſticaſti miam tuã
σὺ τῷ κυρίῳ θύγατερ , ὅτι ηὐφράνθης τὸ ἔλεός σου τὸ
ultimã magis ꝙ primam: τ non ires tu poſt
ἔσχατον ὑπὲρ τὸ πρῶτον ἵνα μὴ πορευθῇς σε ὀπί
iuuenes ſiue pauper ſiue diues. τ nunc fi
σω νεανίου εἴτε πτωχὸς εἴτε πλούσιος . καὶ νῦν θύ
lia ne timeas.
γατερ μὴ φοβοῦ .

אַחֲרֵי מוֹת אִישָׁהּ וְתַעֲזֹבִי אָבִיךְ וְאִמֵּךְ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֵּךְ וַתֵּלְכִי אֶל עַם אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתְּ תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם : יְשַׁלֵּם יְהוָה פָּעֳלֵךְ וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ שְׁלֵמָה מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת כְּנָפָיו : וַתֹּאמֶר אֵמְצָא חֵן בְּעֵינַיִךְ אֲדֹנִי כִּי נִחַמְתָּנִי וְכִי דִבַּרְתָּ עַל לֵב שִׁפְחָתֶךָ וְאָנֹכִי לֹא אֶהְיֶה כְּאַחַת שִׁפְחֹתֶיךָ : וַיֹּאמֶר לָהּ בְּעֵז לְעֵת הָאֹכֶל גְּשִׁי הֲלוֹם וְאָכַלְתְּ מִן הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקֹּצְרִים וַיִּצְבָּט לָהּ קָלִי וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתֹּתַר : וַתָּקָם לְלַקֵּט וַיְצַו בֹּעַז אֶת נְעָרָיו לֵאמֹר גַּם בֵּין הָעֳמָרִים תְּלַקֵּט וְלֹא תַכְלִימוּהָ : וְגַם שֹׁל תָּשֹׁלּוּ לָהּ וַעֲזַבְתֶּם וְלִקְּטָה וְלֹא תִגְעֲרוּ בָהּ וַיֹּאמֶר לָהּ בֹּעַז בִּתִּי הֲלוֹא שָׁמַעְתְּ אַל תֵּלְכִי לִלְקֹט בְּשָׂדֶה אַחֵר וְגַם לֹא תַעֲבוֹרִי מִזֶּה וְכֹה תִדְבָּקִין עִם נַעֲרֹתָי : עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר יִקְצֹרוּן וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן הֲלֹא צִוִּיתִי אֶת הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נָגְעֵךְ וְצָמִת וְהָלַכְתְּ אֶל הַכֵּלִים וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים : וַתִּפֹּל עַל פָּנֶיהָ וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתֹּאמֶר אֵלָיו מַדּוּעַ מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְהַכִּירֵנִי וְאָנֹכִי נָכְרִיָּה : וַיַּעַן בֹּעַז וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הֻגֵּד הֻגַּד לִי כֹּל אֲשֶׁר עָשִׂית אֶת חֲמוֹתֵךְ אַחֲרֵי מוֹת אִישֵׁךְ וַתַּעַזְבִי אָבִיךְ וְאִמֵּךְ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֵּךְ וַתֵּלְכִי אֶל עַם אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתְּ תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם : יְשַׁלֵּם יְהוָה פָּעֳלֵךְ וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ שְׁלֵמָה מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת כְּנָפָיו : וַתֹּאמֶר אֵמְצָא חֵן בְּעֵינַיִךְ אֲדֹנִי כִּי נִחַמְתָּנִי וְכִי דִבַּרְתָּ עַל לֵב שִׁפְחָתֶךָ וְאָנֹכִי לֹא אֶהְיֶה כְּאַחַת שִׁפְחֹתֶיךָ : וַיֹּאמֶר לָהּ בֹּעַ

וַיֹּאמֶר בֹּעַז בְּיוֹם קְנוֹתְךָ הַשָּׂדֶה
מִיַּד נָעֳמִי וּמֵאֵת רוּת הַמֹּאֲבִיָּה
אֵשֶׁת מת אֵשֶׁת הַמֵּת קָנִיתִי לְהָקִים
קום עֵשֶׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ : וַיֹּאמֶר
גאל הַגֹּאֵל לֹא אוּכַל לִגְאָל לִי פֶּן
שחת אַשְׁחִית אֶת נַחֲלָתִי גְּאַל לְךָ
אַתָּה אֶת גְּאֻלָּתִי כִּי לֹא אוּכַל
פנה לִגְאָל וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל
עיר עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה
קום לְקַיֵּם כָּל דָּבָר שָׁלַף אִישׁ
נעל נַעֲלוֹ וְנָתַן לְרֵעֵהוּ וְזֹאת
עוד רְאוּת בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר הַגֹּאֵל
שלף לְבַעַז קְנֵה לָךְ וַיִּשְׁלֹף נַעֲלוֹ
ויאמר וַיֹּאמֶר לִזְקֵנִים וְכָל הָעָם
עוד עֵדִים אַתֶּם הַיּוֹם כִּי קָנִיתִי אֶת
כל כָּל אֲשֶׁר לֶאֱלִימֶלֶךְ וְאֵת כָּל
אשר אֲשֶׁר לְכִלְיוֹן וּמַחְלוֹן מִיַּד נָעֳמִי:
גם וְגַם אֶת רוּת הַמֹּאֲבִיָּה אֵשֶׁת
איש מַחְלוֹן קָנִיתִי לִי לְאִשָּׁה
קום מת לְהָקִים שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ
כרת וְלֹא יִכָּרֵת שֵׁם הַמֵּת מֵעִם אֶחָיו
קום וּמִשַּׁעַר מְקוֹמוֹ עֵדִים אַתֶּם
היום הַיּוֹם : וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר
נתן בַּשַּׁעַר וְהַזְּקֵנִים עֵדִים יְתֵן
בוא יְהוָה אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל
בית בֵּיתֶךָ כְּרָחֵל וּכְלֵאָה אֲשֶׁר בָּנוּ
שתים שְׁתֵּיהֶם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעֲשֵׂה
חיל חַיִל בְּאֶפְרָתָה וְקְרָא שֵׁם
היה בְּבֵית לָחֶם : וִיהִי בֵיתְךָ כְּבֵית
פרץ פֶּרֶץ אֲשֶׁר יָלְדָה תָּמָר לִיהוּדָה
מן הַזֶּרַע אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה
לקח לְךָ מִן הַנַּעֲרָה הַזֹּאת : וַיִּקַּח
היה בֹּעַז אֶת רוּת וַתְּהִי לוֹ
בוא לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַיִּתֵּן יְהוָה
לָהּ הֵרָיון וַתֵּלֶד בֵּן : וַתֹּאמַרְנָה

τ dixit booz in die qua possidebis tu agrꝝ
καὶ εἶπεν Βόοζ ἐν ἡμέρᾳ τοῦ κτήσασθαί σε τὸν ἀγρὸν
de manu noemi τ a ruth moabitide vxo
ἐκ χειρὸς νοομὶ καὶ παρὰ ῥοὺθ τῆς μωαβίτιδος γυ-
re mortui: τ eam possidere te opꝝ
ναικὸς τοῦ τεθνηκότος, καὶ αὐτὴν κτήσασθαί σε δεῖ
et suscites nomẽ mortui in hereditate
ὥστε ἀναστῆσαι τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας
sua. τ dixit ppinquus booz: nõ pote
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ ἀγχιστεὺς τῷ Βοόζ, οὐ δύνασό-
ro ducere mihi: ne forte corrumpã posse
μαι ἀγχιστεῦσαι ἐμαυτῷ, μήποτε διαφθείρω τὴν κλη
ritonẽ meã. duc tibi tu propinquitatẽ
ρονομίαν μου. ἀγχίστευσον σεαυτῷ σὺ τὴν ἀγχιστείαν
meã quñ nõ potero ducere. τ hic
μου ὅτι οὐ δυνήσομαι ἀγχιστεῦσαι. καὶ τοῦτο πρὸ τοῦ
meo prius in israel ad ppinquitatẽ
καίωμα ἔμπροσθεν ἐν τῷ ἰσραὴλ ἕνεκα τῆς ἀγχιστείας
τ in cõmutatione ad cõfirmãdũ oẽ verbũ.
καὶ ἐπὶ τῷ ἀντάλλαγμα τοῦ στῆσαι πάντα λόγον.
soluebat vir calciamẽtũ suum τ dabat
ὑπελύετο ὁ ἀνὴρ τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ καὶ ἐδίδου τῷ
proprinquo suo qui ducebat ppinquitatẽ e-
πλησίον αὐτοῦ τῷ ἀγχιστεύοντι τὴν ἀγχιστείαν αὐ-
ius. τ hoc erat testimoniũ in israel. τ dixit
του. καὶ τοῦτο ἦν μαρτύριον ἐν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν
propinquus booz: posside tibi propri-
ὁ ἀγχιστεὺς τῷ βόοζ, κτῆσαι σεαυτῷ τὴν ἀγχι-
quitatẽ meã: τ solut calciamẽtũ suum τ
στείαν μου, καὶ ὑπελύσατο τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ καὶ
dedit ei. τ dixit booz maioribus natu τ
ἔδωκεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν Βόοζ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ
omni ppo: testes vos hodie: quñ pos-
παντὶ τῷ λαῷ, μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον, ὅτι κέ-
sedi omnia que abimelech τ omnia que
κτημαι πάντα τὰ τοῦ ἀβιμελὶχ καὶ πάντα ὅσα
sunt chelion τ maalon de manu noo
ὑπάρχει τῷ χελεὼν καὶ τῷ μαελὼν ἐκ χειρὸς νοο
mi. τ ruth moabitidem vxorem maalon
μί· καὶ γε ῥοὺθ τὴν μωαβίτιν τὴν γυναῖκα μαελὼν
possedi mihi in vxorem: vt suscitem
κέκτημαι ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα, τοῦ ἀναστῆσαι τὸ
nomẽ mortui in hereditate sua: ne
ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐπὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ,
τ non delebitur nomẽ mortui de
καὶ οὐκ ἐξολοθρευθήσεται τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος ἐκ τῶν
fratribus suis τ de porta loci sui:
ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς πύλης τοῦ τόπου αὐ
testes vos hodie. τ direxit eis
τοῦ, μάρτυρες ὑμεῖς σήμερον. καὶ εἶπον πᾶς ὁ
ppls qui in porta: testes. τ maiores
λαὸς οἱ ἐν τῇ πύλῃ, μάρτυρες. καὶ οἱ πρεσβύ-
natu dirẽt det dñs vxorem tuã que in
τεροι εἶπον δῴη κύριος τὴν γυναῖκά σου τὴν εἰ-
greditur in domũ tuã sicut rachel τ sicut
σπορευομένην εἰς τὸν οἶκόν σου ὡς ῥαχὴλ καὶ ὡς
lian que edificauerũt vtraq; domũ israel.
λίαν αἳ ᾠκοδόμησαν ἀμφότεραι τὸν οἶκον ἰσραήλ.
τ faciat virtutẽ in ephratha: τ erit nomẽ in
καὶ ποιήσαι δύναμιν ἐν ἐφραθά, καὶ ἔσται ὄνομα ἐν
bethlem. τ fiat domus tua vt domꝰ pharez:
βηθλέεμ. καὶ γένεσθω ὁ οἶκός σου ὡς οἶκος φαρὲς,
quẽ peperit thamar iuda. de semine tuo
ὃν ἔτεκε θάμαρ τῷ ἰούδα. ἐκ τοῦ σπέρματός σου
det tibi dñs de puella hac fi
δῴη σοι κύριος ἐκ τῆς παιδίσκης ταύτης τέκ-
lios. τ cepit booz ruth sibi vxorem τ in-
νον. καὶ ἔλαβε βόοζ τὴν ῥοὺθ ἑαυτῷ γυναῖκα καὶ εἰ-
gressus est ad eam. τ dedit ei dñs conceptiõẽ:
σῆλθεν πρὸς αὐτήν· καὶ ἔδωκε κύριος αὐτῇ κύησιν,
τ peperit ei filiũ. τ dixerũt
καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν. καὶ εἶπον αἱ

cundus fum. At ille ꝛ dixit ego agrũ emã. Cui dixit booz. Quñ emeris agrũ de manu mulieris. Ruth quoq; moabitidem ꝗ vxor defuncti suscites nomẽ mortui in hereditate eius. Respondit omnis populus qui erat in porta & maiores natu. Testes sumus. Faciat dñs hanc mulierem que ingreditur domum tuam sicut rachel & liam ꝗ ædificauerunt domum israel. vt fit exemplum virtutis in effrata & habeat celebre nomen in bethlẽ. Fiatq; domus tua sicut domus pharez quem thamar peperit iudæ. de semine tuo dederit dominus

תֵּירְאִי כָּל אֲשֶׁר תֹּאמְרִי אֶעֱשֶׂה לָּךְ כִּי יוֹדֵעַ כָּל שַׁעַר עַמִּי כִּי אֵשֶׁת חַיִל אָתְּ
ועתה כִּי אֱמֶת וְעַתָּה כִּי אִם גֹּאֵל קָרוֹב
כי גֹּאֵל אָנֹכִי וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל קָרוֹב
ממני לִי הַלְּילָה וְהָיָה בַּבֹּקֶר
לון אִם יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל וְאִם לֹא
עצל יַחְפֹּץ לִגְאָלֵךְ וְגָאַלְתִּיךְ אָנֹכִי חַי
חפץ יְהוָה שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר : וַתִּשְׁכַּב
שכב מַרְגְּלֹתָיו עַד הַבֹּקֶר וַתָּקָם
רגל קום יָכִיר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וַיֹּאמֶר אַל
עבר יִוָּדַע כִּי בָאָה הָאִשָּׁה הַגֹּרֶן
בוא וַיֹּאמֶר הַבִּי הַמִּטְפַּחַת אֲשֶׁר עָלַיִךְ וְהַחֲזִיקִי
חזק בָּהּ וַתֹּאחֶז בָּהּ וַיְמָד שֵׁשׁ
שש שְׂעֹרִים וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ וַיָּבֹא הָעִיר
שוב וַתָּבֹא אֶל חֲמוֹתָהּ וַתֹּאמֶר מִי זֶה
יתב בִּתִּי וַתַּגֶּד לָהּ אֵת כָּל אֲשֶׁר
נגד עָשָׂה לָהּ הָאִישׁ : וַתֹּאמֶר שֵׁשׁ
עשה שְׂעֹרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי אָמַר
אמר אֵלַי אַל תָּבוֹאִי רֵיקָם אֶל
בוא חֲמוֹתֵךְ : וַתֹּאמֶר שְׁבִי בִתִּי עַד
יבב אֲשֶׁר תֵּדְעִין אֵיךְ יִפֹּל דָּבָר כִּי לֹא
ישקט יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי אִם כִּלָּה הַדָּבָר
היום הַיּוֹם:

Cap. iiii. וּבֹעַז עָלָה הַשַּׁעַר
ישב וַיֵּשֶׁב שָׁם וְהִנֵּה הַגֹּאֵל עבר עֹבֵר
דבר דִּבֶּר בֹּעַז וַיֹּאמֶר סרה סוּרָה שְׁבָה
פה פֹּה וַיָּשָׁב וַיֹּאמֶר
לאל לַגֹּאֵל חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
לאח לְאָחִינוּ לֶאֱלִימֶלֶךְ מָכְרָה נָעֳמִי
שוב הַשָּׁבָה מֵמֹאָב : וַאֲנִי שוב
אמר אָמַרְתִּי אֶגְלֶה אָזְנְךָ לֵאמֹר קְנֵה נגד
נגד נֶגֶד הַיֹּשְׁבִים וְנֶגֶד זִקְנֵי עַמִּי אִם
תאל תִּגְאַל גָּאַל וְאִם לֹא יִגְאַל הַגִּידָה גאל לִי
ידע וְאֵדְעָה כִּי אֵין זוּלָתְךָ לִגְאוֹל יָדַע
ואנכי וַאֲנִכִי אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֶגְאָל:

ὅσα quæ dixeris ad me faciã
πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς πρός με ποιήσω
tibi. scit enim ois tribus populi mei qñ
σοι· οἶδεν γὰρ πᾶσα φυλὴ λαοῦ μου ὅτι
mulier virtutis es tu: τ hinc vere cogna
γυνὴ δυνάμεως εἶ σύ, καὶ νῦν ἀληθὼς ἀγχι-
tus mea es tu. τ alius quidã erat cognatus
στεύς μου εἶ σύ· ἦν δὲ καὶ ἕτερος ἀγχιστεὺς ἐγγύτερος μου
ego. quiescite nocte τ erit mane si
ἐγώ. αὐλίσθητι τὴν νύκτα καὶ ἔσται τοπρωὶ ἐὰν
ducerit te: bonũ ducat. si aũt nõ ve
ἀγχιστεύσῃ σε, ἀγαθόν, ἀγχιστευέτω· ἐὰν δὲ μὴ βού
lit ducere te ducam te ego. viuit do-
ληταί σε ἀγχιστεῦσαί σε, ἀγχιστεύσω σε ἐγώ. ζῇ κύ-
minus: dormi vsq; ad mane. τ dormiuit ad pe
ριος, κοιμήθητι ἕως πρωΐ. καὶ ἐκοιμήθη πρὸς πο-
des eius vsq; ad mãe: illa aũt surrexit ãtq; cognosceret
δῶν αὐτοῦ ἕως πρωΐ· ἡ δὲ ἀνέστη πρὸ τοῦ ἐπιγιγνώσκειν
vir proximũ suũ: τ dixit booz: ne cogno
ἄνδρα τὸν πλησίον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν Βόοζ, μὴ γνω
scatur q̃ venit mulier in aream. τ dixit
σθήτω ὅτι ἐλήλυθε γυνὴ εἰς τὴν ἅλω. καὶ ἔπεσεν
Οὕτω ὅτι ἐλήλυθε γυνὴ εἰς τὴν ἅλω. καὶ ἔπεσεν
ei: fer cinguli tui super te: τ te
αὐτῇ, ῥῖρε τὸ περίζωμα τὸ ἐπάνω σου, καὶ κρά-
ne illud. illa aũt ferunt illud τ mẽsa est fer
τησον αὐτό· ἡ δὲ ἐμέτρησεν ἀυτῷ καὶ ἐμέτρησεν ἓξ
tum eius. illa aũt ingressa est in
κριθῶν καὶ ἐπέθηκεν ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν
ciuitatẽ. τ ruth intrauit ad socrum suam.
πόλιν. καὶ ῥοὺθ εἰσῆλθεν πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
illa aũt dixit ei tu quis es filia? τ narrauit ei om
ἡ δὲ εἶπεν τίς σὺ θύγατερ; καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ σύμ
nia que fecit illi vir. τ ait ser
παντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῇ ὁ ἀνήρ. καὶ εἶπεν τὰ ἓξ τῶν
ordei hec dedit mihi: qñ dixit ad me: nõ
κριθῶν ταῦτα ἔδωκέν μοι, ὅτι εἶπεν πρός με, μὴ
eas vacua ad socrum tuã. illa aũt dixit sede fi
εἰσέλθῃς κενὴ πρὸς τὴν πενθερά σου. ἡ δὲ εἶπεν κάθου δὴ
lia quo ad cognoscas tu quomõ nõ cadet verbũ. põ. n.
γατερ ἕως ἂν γνῷς σὺ πῶς οὐ πεσεῖται ῥῆμα· ὑπερ
cessabit vir quo ad cõpleuerit verbum hodie.
μὴ ἡσυχάσει ἐὰν μὴ συντελέσῃ τὸ ῥῆμα σήμερον.

Cap. 4

booz ascẽdit ad portã τ se
Καὶ Βοόζ ἀνέβη ἐπὶ τὴν πύλην καὶ ἐκάθι-
dit ibi: τ ecce propinquus preteribat quẽ di
σεν ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ ὁ ἀγχιστεὺς παρεπορεύετο ὃν ἐ
xit booz: τ dixit ad eum booz: declĩnã
πεν Βοόζ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Βοόζ, ἐκκλίνας
sede hic abscõdite. τ diuertit τ sedit:
κάθισον ὧδε κρύφιε. καὶ ἐξέκλινεν καὶ ἐκάθισεν,
τ tollit booz decẽ viros de se nioribꝰ ciuitatis: τ dixit:
καὶ ἔλαβεν Βόοζ δέκα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυ
sedete hic. τ
τέρων τῆς πόλεως, καὶ εἶπεν, καθίσατε ὧδε. καὶ
fecerũt. τ dixit booz propinquo: par
ἐκάθισαν. καὶ εἶπεν Βόοζ τῷ ἀγχιστευτῇ, τὴν με-
tem agri q̃ est fratris nri
ρίδα τοῦ ἀγροῦ ἣ ἐστιν τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν τοῦ
elimelech: quẽ vendit noomi q̃ reuersa est de agro
ἐλιμέλεχ, ὃν ἀπέδοτο νοομὶ ἡ ἐπιστρέψασα ἐξ ἀγροῦ
moab. τ ego dixi discooperiam aurem tuã di
μωάβ. κἀγὼ εἶπα ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου λέ-
cens: posside coram sedentibus τ coram
γων, κτῆσαι ἐναντίον τῶν καθημένων καὶ ἐναντι
maioribus ppli met. si ppiquꝰ es
ον τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ μου. εἰ ἀγχιστεύεις
duc: si aũt non ducis nuncia mihi τ
ἀγχίστευε, εἰ δὲ μὴ ἀγχιστεύεις ἀπάγγειλόν μοι καὶ
sciam: qñ nõ est preter te vt ducat: τ
γνώσομαι, ὅτι οὐκ ἔστιν πάρεξ σοῦ τοῦ ἀγχιστεῦσαι, κἀ-
ego sum post te. dixit ait: ego sum: ducam.
γὼ εἰμὶ μετὰ σέ· ὁ δὲ εἶπεν, ἐγώ εἰμι, ἀγχιστεύσω.

B

C

הַנָּשִׁים אֶל נָעֳמִי בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל הַיּוֹם
וְיִקָּרֵא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל וְיִהְיֶה לָךְ לְמֵשִׁיב נֶפֶשׁ וּלְכַלְכֵּל אֶת
שֵׂיבָתֵךְ כִּי כַלָּתֵךְ אֲשֶׁר אֲהֵבַתֶךְ יְלָדַתּוּ אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה לָךְ
מִשִּׁבְעָה בָּנִים וַתִּקַּח נָעֳמִי אֶת הַיֶּלֶד וַתְּשִׁתֵהוּ בְחֵיקָהּ
וַתְּהִי לוֹ לְאֹמֶנֶת וַתִּקְרֶאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנוֹת שֵׁם לֵאמֹר יֶלֶד בֵּן
לְנָעֳמִי וַתִּקְרֶאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא אֲבִי יִשַׁי אֲבִי דָוִד וְאֵלֶּה
תּוֹלְדוֹת פֶּרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת חֶצְרוֹן וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת רָם
וְרָם הוֹלִיד אֶת עַמִּינָדָב וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת נַחְשׁוֹן
וְנַחְשׁוֹן הוֹלִיד אֶת שַׂלְמָה וְשַׂלְמוֹן הוֹלִיד אֶת בֹּעַז וּבֹעַז
הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת יִשָׁי וְיִשַׁי הוֹלִיד אֶת דָּוִד

mulieres ad noomi: Benedictus dñs: qui nō defecit tibi hodie propinquū: t vocet re fegt tibi hodie propinquū: t vocet nomē tuū in ifrael: t erit tibi in consolen
σέ σοι σήμερον τὸν ἀγχιστεύοντα, καὶ καλέσαι τὸ ὄνομά σου ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἔσαι σοι εἰς ἐπιστρέφον
tem animā t vt enutriat senectutē tuā: qñ τα ψυχὴν καὶ τοῦ διαθρέψαι τὴν πολιάν σου, ὅτι
nurus tua q̄ diligit te peperit eum q̄ est ἡ νύμφη σου ἡ ἀγαπήσασά σε ἔτεκεν αὐτὸν ἥτις
bona tibi magis q̄ septē filii. t suscepit noomi ἀγαθή σοι ὑπὲρ ἑπτὰ υἱούς. καὶ ἔλαβε νωομὶ τὸ
puerum t posuit eum in sinum suum: t παιδάριον καὶ ἐτίθηκεν αὐτὸ εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, καὶ
fuit ei in nutricē. t vocauerūt ei vicī ἐγένηθη αὐτῷ εἰς τιθήνόν. καὶ ἐκάλεσαν αὐτῷ αἱ γείτο
ne nomē dicētes: natus est filius noomi t vocaue νες ὄνομα λέγουσαι, ἐτέχθη υἱὸς τῇ νωμὶ, καὶ ἐκάλε
runt nomē illius obed. hic pater esse pa σαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὠβήδ. οὗτος πατὴρ ἰεσσαὶ πα
tris dauid. t he ghenēsis pharez. phares τρὸς δαυίδ. καὶ αὗται αἱ γενέσεις φαρὲς. φαρὶς
genuit esron: t esron genuit aram: t ἐγέννησε τὸν ἐσρώμ, καὶ ἐσρὼμ ἐγέννησε τὸν ἀράμ, καὶ
aram genuit aminadab: t aminadab genu ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν ἀμιναδάβ, καὶ ἀμιναδὰβ ἐγέννη
it naasson: t naasson genuit salmon: σε τὸν ναασσών, καὶ ναασσὼν ἐγέννησε τὸν σαλμών,
t salmon genuit booz: t booz genuit σαλμὼν ἐγέννησε τὸν βοόζ, καὶ βοὸζ ἐγέννησε
obed: t obed genuit esse: t esse τὸν ὠβήδ, καὶ ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν ἰεσσαί, καὶ ἰεσσαὶ
genuit dauid. ἐγέννησε τὸν δαυίδ.

mulieres'ad noomi'. Benedictus'dominus q̄'nō ē passus vt' defice ret'successor familie'tue & vocaretur' nomē ei' 'in israel:'& habeas 'qui consoletur' animā tuā'& enutriat 'senectutē. De' nuru ei tua'natu ē'q'te diliget & multo'tibi' melior'ē 'q̄ si septē haberes 'filios.'Susceptūq' noemi 'puerum'posuit' in sinu suo'&'nutricis ac gerula fungebatur officio.

Vicine aūt mulieres cō gratulites ei &' dicētes: 'natus est'filius'noemi: 'vocauerunt 'nomē ei' 'obed.'Hic est'pater'i' sai'patris'dauid.'He fūt 'generationes' phares'. 'Phares'genuit 'esron:'esron 'genuit'a ram. 'Aram 'genuit' amina dab: 'aminadab'genuit'naa son. 'Naason'genuit' salmō. 'Salmon'genuit 'booz: 'booz 'genuit'obed.'Obed' ge nuit 'Isai.'Isai'genuit 'dauid.

Explicit liber ruth.

Incipit prologus sancti hieronymi presbyteri i libros Regum.

Liginti & duas litteras esse apud hebreos fyrorum quoq; lingua & chaldeorum testatur: que hebree magna ex parte confinis est. Nam & ipsi viginti duo elementa habent eodem fono: sed diuersis characteribus. Samaritani etiā pentateuchum moysi totidem litteris scriptitant: figuris tantum & apicibus discrepātes. Certumq; est esdrā scribam legisq; doctorem post captam hierololymam & instaurationem templi sub zorobabel alias litteras repperisse quibus nunc vtimur: cum ad illud vsq; tempus idem samaritanorum & hebreorum characteres fuerint. In libro quoq; numerorum hec eadem fupputatio fub leuitarum ac facerdotū fen fu myſtice oſtenditur. Et nomen domini tetragrammaton in quibuſdam grecis voluminibus vſq; hodie anti quis expreſſum litteris inuenimus. Sed & pſalmi trice fimuſſextus: & centeſimuſdecimus & centeſimuſundecimus & centeſimuſdecimuſoctauus: & centeſimuſquadrageſimuſquartus: q̄q̄ diuerſo ſcribātur metro: tamen eiuſdem numeri textitur alphabeto. Et hic remie lamentationes & oratio eius: ſalomōis quoq; in fine p rouerbia: ab eo loco in quo ait. Mulierem fortē quis inuenit: eiſdem alphabetis vel inciſionibus fupputantur. Porro quinq; littere duplices apud hebreos funt: caph: mem: nun: phe: ſadich. Aliter enim ſcribuntur per has principia mediatateſq; verborum: aliter fines: vnde & a pleriſq; libri duplices eſtimantur: famuel malachim: dabreiamin: eſdras: hieremias: cum cynoth ideſt lamentationibus ſuis. Quomodo igitur viginti duo elementa ſunt per que ſcribimus hebraice omne quod loquimur: & eorum initiis vox humana comprehenditur: ita viginti duo volumina fupputantur: quibus quaſi litteris & exordiis in dei doctrina tenera adhuc & lactens virī iuſti eruditur infantia. Primus apud eos liber vocatur breſith: quem nos geneſim dicimus. ſecundus elleſmoth qui exodus appellatur: tertius vaiecra: ideſt leuiticus: quartus vaiedaber: quem numerum uocamus: quintus elleaddebarim: qui deuteronomium prenotatur. Hi ſunt quinq; libri moyſi: quos p prie thorath: ideſt legem appellant. Secūdum prophetarum ordinem faciunt: & incipiunt ab ieſu filio naue: qui apud illos ioſue bennun dicitur. Deinde ſubtexunt ſopthim ideſt iudicum librum & in eundem compungunt ruth: quia in diebus iudicum facta eius narratur hiſtoria. Tertius ſequitur famuel: quem nos regnorum primum & ſecundum dicimus: quartus malachim: ideſt regum: qui tertio & quarto regnorum uolumine cōtinetur. Meliuſq; multo eſt malachim: ideſt regum q̄ malachoth: ideſt regnorum dicere. Nō enim multarū gentium deſcribit regna: ſed unius iſraelitici populi q tribubus duodecim cōtinetur. Quintus eſt eſaias: ſextus hieremias: ſeptimus ezechiel: octauus liber duodecim prophetarum: qui apud illos uocatur thereaſar. Tertius ordo: agiographa poſſidet. Et primus liber incipit ab iob: ſecundus a dauid quem quinq; inciſionibus & uno pſalmorum uolumine comprehendunt. tertius eſt ſalomon: tres libros habens: prouerbia: que illi parabolas ideſt maſloth appellāt: quartus eccleſiaſtē: ideſt coheleth: quintus eſt cāticum canticorum: quem titulo ſiraſirim prenotant: ſextus eſt daniel: ſeptimus

dabreiamin ideſt uerba dierum: quod ſignificantius chronicon totius diuine hiſtorie poſſumus appellare: qui liber apud nos paraliſpomenon primus & ſecūdus inſcribitur. octauus eſdras: qui & ipſe ſimiliter apud grecos & latinos in duos libros diuiſus eſt. nonus heſter. Atq; ita fiunt pariter ueteris legis libri uiginti duo ideſt moyſi quinq;: & prophetarum octo: agiographorum nouem. Quamquam nōnulli ruth & cinoth inter agiographa ſcriptitent: & hos libros in fuo putent numero ſupputandos: ac per hoc eſſe priſce legis libros uiginti quattuor: quos ſub numero uiginti quattuor ſeniorum apocalypſis ioannis induit: adorantes agnum & coronas ſuas proſtratis multitudinibus offerentes: ſi antibus coram quattuor animalibus oculatis ante & retro ideſt in preteritum & in futurum reſpicientibus: & indefeſſa uoce clamantibus: ſanctus ſanctus ſanctus dominus deus omnipotens qui erat & qui eſt & qui uēturus eſt. Hic prologus ſcripturarum: quaſi galeatum principium omnibus libris quos de hebreo uertimus in latinum conuenire poteſt: ut ſcire uelimus quicquid extra hos eſt inter apocrypha eē ponēdum. Igitur ſapientia que uulgo ſalomōis inſcribitur: & ieſu filii ſyrach liber: & iudith: & thobias: & paſtor nō ſunt in canōe. Machabeorum primum librum hebraicum repperi. Secundus grecus eſt: quod ex ipſa phraſi probari poteſt. Que cum ita ſe habeant: obſecro te lector ne laborem meum reprehenſionem eſtimes antiquorum. In templo dei offert unuſquiſq; quod poteſt. Alii aurum & argentum & lapides preciofos: alii byſſum & purpuram & coccum offerunt & hyacinthū. Nobiſcum bene agitur ſi obtulerimus pelles & capraſum pilos. Et tamen apoſtolus contemptibiliora noſtra magis neceſſaria judicat. Vnde & tota illa tabernaculi pulchritudo & per ſingulas ſpecies eccleſie preſentis futureq; diſtinctio pellibus tegitur & ciliciis: ardorēq; ſolis & iniuriam imbrium ea que uiſtora ſunt prohibent. Lege ergo primum famuel & malachim meum: Meum inquam meum. Quicquid enim crebrius uertendo & emendando ſollicitius & didicim? & tenemus noſtrum eſt. Et cum intellexeris quod antea neſciebas uel interpretem me eſtimato ſi gratus es: uel paraphraſten ſi ingratus. quamquam mihi omnino conſcius nō ſim mutaſſe me quippiam de hebraica ueritate. Certe ſi incredulus es: lege grecos codices & latinos & cōfer cum his opuſculis que nuper emendauimus: & ubicunq; diſcrepare inter ſe uideris: inter roga quemlibet hebreorum cui magis accommodare debeas fidem. Et ſi noſtra firmauerit: puto q̄ eum nō eſtimes coniectorē ut in eodem loco mecum ſimiliter diuinauerit. Sed & uos famulas chriſti rogo que domini diſcumbentis p̄ ciofiſſima fidei myrrha ungitis caput: que nequaquam ſaluatorem queritis in ſepulchro quibus ad patrem chriſtus aſcendit: ut contra latrantes canes qui aduerſum me rabido ore deſeuiunt: & circueunt ciuitatem atq; in eo ſe doctos arbitrantur: ſi aliis detrahant orationum ueſtrarum clypeos opponatis. Ego ſciens humilitatem meam illius ſemper ſententie recordabor. Dixi cuſtodiam uias meas: ut non delinquam in lingua mea. Poſui ori meo cuſtodiam: cum conſiſteret peccator aduerſum me. Obmutui & humiliatus ſum & ſilui a bonis.

Explicit prologus.

Incipit liber Samuelis primus. 1.

REGNORVM. i.
ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ. α. Ca.1.

HVir virvnus de crama-
mathaim fophim de mōte effraim: & nomen eius helchana filii hieroboā: filii heliu: filii thau: filii suph de effrateus. & habuit duas vxores: nomen vni anna: & nomē ſecūde phenenne: phenenne filii: anne aūt non erant liberi. Et aſcēdebat vir ille de ciuitate ſua ſtatutis diebus vt adoraret & ſacrificaret domino exercituū in ſylo. Erāt autem ibi duo filii heli: ofni & phinees ſacerdotes domini. Venit ergo dies & immolauit helchana: & dedit partē phenenne vxori ſue & cunctis filiis eius & filiabus partes. & anne autem dedit partem vnam triſtis: quia anna diligebat. Dūs aūt cōcluſerat vuluā eius. Affligebat quoq; ea emula eius: & vehemēter angebat in tri-
ſtitiam eo quod dūs conclu-
ſiſſet vuluā eius: Sicq; faciebat p ſingulos annos cū redeūte tpe aſcēderet ad tēplū dñi: & ſic plorabat eā. Porro illa flebat & nō capiebat cibū. Dixit ergo ei helchana vir ſuus: anna cur fles: & quare non comedis & quā obrē affligitur cor tuū. Nūqd nō ego melior tibi ſum q̄ decē filii! Surrexit aūt anna poſtq̄ comederat & biberat in ſylo. Et heli ſacerdote ſedēte ſup ſellā aī poſtes dom dñi. Ea aūt anna amaro animo orauit ad dñm fleſ largiter: & votum vouit dicens. Domine exercituū ſi reſpiciens videris afflictionē ancille tue & recordatus mei fueris: nec oblitus ancille tue: & dederis ancille tue ſemen virile: dabo eū dño oībus diebus vite eius: & nouacula non aſcēdet ſup caput eius. Factū eſt aūt cū illa multiplicaret preces coram domino vt heli obſeruaret os eius. Porro anna loquebatur in corde ſuo tantūmō labia eius

Τις ἦν ἄνθρωπος ἐκ Ραμαθαιμ Σωφιμ ἐξ ὄρους Ἐφραιμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἐλκανὰ υἱὸς Ἱεροὰμ υἱοῦ Ἠλιοὺ υἱοῦ Θοὺ υἱοῦ Σὼφ ἐξ ὄρους Ἐφραίμ. καὶ τοῦτο δύο γυναῖκες ὄνομα τῇ μιᾷ Ἄννα, καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ Φεννανά. καὶ ἐγένοντο τῇ Φεννανὰ παιδία, τῇ δὲ Ἄννᾳ οὐκ ἦν παιδίον. καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐκ πόλεως εἰς προσκυνεῖν καὶ θύειν τῷ κυρίῳ σαβαὼθ ἐν Σηλώ· καὶ ἐκεῖ ἦσαν οἱ δύο υἱοὶ Ἠλὶ Ὀφνὶ καὶ Φινεὲς ἱερεῖς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἔθυσεν Ἐλκανά, καὶ ἔδωκε τῇ Φεννανὰ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς υἱοῖς αὐτῆς καὶ θυγατράσιν αὐτῆς μερίδας· τῇ δὲ Ἄννᾳ ἔδωκε μερίδα μίαν ἐκλεκτήν, ὅτι ἠγάπα τὴν Ἄννα καὶ ἐμακροθύμησεν αὐτὴν κύριος. καὶ ἐλοιδόρει αὐτὴν ἡ ἀντίπαλος αὐτῆς, καὶ γε παρωργισμῶς διὰ τοῦτο ἐνεκεν τοῦ μὴ δοῦναι αὐτὴν παιδίον· οὕτως ἐποίει κατ' ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν, ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν εἰς οἶκον κυρίου καὶ παρώργιζεν αὐτήν· καὶ ἔκλαυσεν καὶ οὐκ ἤσθιεν. καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, Ἄννα τί ἔχει σοι ὅτι κλαίεις καὶ ὅτι οὐκ ἐσθίεις; καὶ ἵνα τί οὐκ ἀγαθύνει σε ἡ καρδία σου; οὐκ ἀγαθὸς ἐγὼ σοὶ ὑπὲρ δέκα τέκνα; καὶ ἀνέστη Ἄννα μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτοὺς ἐν Σηλὼ καὶ μετὰ τὸ πιεῖν. καὶ Ἠλὶ ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ δίφρου, ἐπὶ τῆς φλιᾶς ναοῦ κυρίου. καὶ αὐτὴ κατῴδυνος ψυχῇ, καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον, καὶ κλαίουσα ἔκλαυσε. καὶ ηὔξατο εὐχὴν λέγουσα, κύριε σαβαὼθ ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐν τῇ ταπεινώσει τῆς δούλης σου, καὶ μνησθῇς καὶ οὐκ ἐπιλάθῃ τῆς δούλης σου, καὶ δῷς τῇ δούλῃ σου σπέρμα ἀνδρός, καὶ δώσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου δῶρον ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ· καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὅτι ἐπληθύνθη προσευχομένη ἐνώπιον κυρίου, καὶ Ἠλὶ ὁ ἱερεὺς ἐφύλασσε τὸ στόμα αὐτῆς· καὶ Ἄννα αὐτὴ ἐλάλει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, μόνον τὰ χείλη αὐτῆς

"וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן הָרָמָתַיִם צוֹפִים מֵהַר אֶפְרָיִם וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה בֶּן יְרֹחָם בֶּן אֱלִיהוּא בֶּן תֹּחוּ בֶן צוּף אֶפְרָתִי וּלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פְּנִנָּה וַיְהִי לִפְנִנָּה יְלָדִים וּלְחַנָּה אֵין יְלָדִים וְעָלָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעִירוֹ מִיָּמִים יָמִימָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְלִזְבֹּחַ לַיהוָה צְבָאוֹת בְּשִׁלֹה וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי עֵלִי חָפְנִי וּפִנְחָס כֹּהֲנִים לַיהוָה וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּזְבַּח אֶלְקָנָה וְנָתַן לְפִנְנָה אִשְׁתּוֹ וְלְכָל בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ מָנוֹת וּלְחַנָּה יִתֵּן מָנָה אַחַת אַפַּיִם כִּי אֶת חַנָּה אָהֵב וַיהוָה סָגַר רַחְמָהּ וְכַעַסְתָּהּ צָרָתָהּ גַּם כַּעַס בַּעֲבוּר רַחְמָהּ וְכֵן יַעֲשֶׂה שָׁנָה בְשָׁנָה מִדֵּי עֲלֹתָהּ בְּבֵית יְהוָה כֵּן תַּכְעִיסֶנָּה וַתִּבְכֶּה וְלֹא תֹאכַל וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ חַנָּה לָמָּה תִבְכִּי וְלָמָּה לֹא תֹאכְלִי וְלָמָּה יֵרַע לִבֵּךְ הֲלֹא אָנֹכִי טוֹב לָךְ מֵעֲשָׂרָה בָנִים וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלוֹ וְאֵלִי הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא עַל מְזוּזַת הֵיכַל יְהוָה וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל יְהוָה וּבָכֹה תִבְכֶּה וַתִּדֹּר נֶדֶר וַתֹּאמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם רָאֹה תִרְאֶה בָּעֳנִי אֲמָתֶךָ וּזְכַרְתַּנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲמָתֶךָ וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים וְנָתַתִּיו לַיהוָה כָּל יְמֵי חַיָּיו וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי יְהוָה וְעֵלִי שֹׁמֵר אֶת פִּיהָ וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמַע וַיְחְשְׁבֶהָ עֵלִי לְשִׁכֹּרָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עַד מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת רוּחַ אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשִׁי לִפְנֵי יְהוָה אַל תִּתֵּן אֶת אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַת בְּלִיָּעַל כִּי מֵרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי עַד הֵנָּה וַיֹּאמֶר לָהּ עֵלִי לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֶּן אֶת שֵׁלָתֵךְ אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ מֵעִמּוֹ וַתֹּאמֶר תִּמְצָא שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל וּפָנֶיהָ לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה אֶת חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ יְהוָה וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְהוָה שְׁאִלְתִּיו וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ לַיהוָה אֶת זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת נִדְרוֹ וְחַנָּה לֹא עָלָתָה כִּי אָמְרָה לְאִישָׁהּ עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִאתִיו וְנִרְאָה אֶת פְּנֵי יְהוָה וְיָשַׁב שָׁם עַד עוֹלָם וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד גָּמְלֵךְ אֹתוֹ אַךְ יָקֵם יְהוָה אֶת דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתֵּנֶק אֶת בְּנָהּ עַד גָּמְלָהּ אֹתוֹ וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר נְמָלַתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וַתְּבִאֵהוּ בֵּית יְהוָה שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר וַיִּשְׁחֲטוּ אֶת הַפָּר וַיְבִיאוּ אֶל בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיִּזְבְּרֶהָ וַיֹּאמֶר אֶל עֵלִי וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי חֵי

mouebātur & vox eius non audiebatur. & eſtimauit eum heli temulentum. & dixit ei heli: vſq quo ebria eris? aufer vinū a te. & reſpondit anna & dixit: nequaq̄ dñe. mulier in dura die ego ſum: & vinū & ſicerā non bibi: & effundā aiam meā in cōſpectu dñi: ne tā des ancillam tuā in faciem in filiam peſtilētē. q̄ ex multitudine meditatiōis mee & ex multitudie triſtitie mee: locuta ſū vſq; in pñs. Tūc heli ait ei. Vade in pace: & deus iſrael det tibi petitionē tuā: q̄ poſtulaſti. ab eo. illa aūt dixit: inueniat ancilla tua gratiā in oculis tuis. & abiit mulier & comedit: & facies eius ultra non fuerūt ei triſtes. Et adduxit eū ſecum poſtq̄ ablactauerat eū & in vitulis tribus: & tribus modiis farine & amphora vini: & adduxit eum ad domum dñi in ſylo. Puer aūt erat adhuc infātulus. Et immolauerūt vitulū & obtulerūt puerū heli. Et ait anna. Obſecro mi dñe: viuit

ἐκινεῖτο καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο· καὶ ἐλογίσατο αὐτὴν Ἠλὶ ἐσμεθύουσαν. καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἠλί, ἕως πότε ἐβρια ἔσῃ; ἄφες σεαυτὴν ἀπὸ τοῦ οἴνου σου. καὶ ἀπεκρίθη Ἄννα καὶ εἶπεν, οὐχί κύριε· γυνὴ ἐν σκληρᾷ ἡμέρᾳ ἐγώ εἰμι, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, καὶ ἐξέχεα τὴν ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου, μὴ δῷς τὴν παιδίσκην σου εἰς πρόσωπον εἰς θυγατέρα λοιμῶν· ὅτι ἐκ πολλοῦ ἀδολεσχίας μου καὶ ἐκ πλήθους ἀθυμίας μου, συμπεφύρμαι ἕως τοῦ νῦν. καὶ ἀπεκρίθη Ἠλὶ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν, πορεύου ἐν εἰρήνῃ, κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ δῴη σοι τὸ αἴτημά σου, ὃ ᾔτησω παρ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, εὕροι παιδίσκη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ τὴν ὁδὸν αὐτῆς. καὶ ἔφαγε μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ οὐκέτι ἦσαν τὸ πρόσωπον αὐτῆς οὐ συνέπεσεν ἐπὶ πᾶσιν. ἀνέστησαν δὲ τὸ πρωὶ προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ, καὶ ἀπῆλθον καὶ εἰσῆλθεν Ἐλκανὰ εἰς Ραμὰ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ ἔγνω Ἐλκανὰ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐμνήσθη αὐτῆς κύριος καὶ συνέπιε. ἔκτη δὲ ἐτέκετο ἔτη καὶ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν, καὶ ἔτεκεν ἄννα υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ σαμουὴλ λέγουσα· ὅτι παρὰ κυρίου παντοκράτορος ἠτησάμην αὐτόν. καὶ ἀνέβη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῦσαι τῷ κυρίῳ καὶ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ. καὶ Ἄννα οὐκ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἕως ἂν ἀπογαλακτίσω αὐτό, καὶ ὀφθήσεται τῷ προσώπῳ κυρίου, καὶ καθήσεται ἐκεῖ ἕως αἰῶνος. καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἐλκανὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ποίει τὸ ἀρεστόν σοι· κάθου ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃς αὐτό, πλὴν στήσαι κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ. καὶ ἐκάθητο ἡ γυνὴ καὶ ἐθήλασεν τὸν υἱὸν αὐτῆς, ἕως οὗ ἀπέγαλακτίσεν αὐτόν. καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ εἰς συλὼ ἐν μόσχῳ τριετεῖ καὶ ὀφι σεμιδάλεως καὶ νεβελ οἴνου. καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον κυρίου ἐν συλώ, καὶ τὸ παιδάριον μετ' αὐτῶν· καὶ προσήνεγκαν τὸν μόσχον καὶ προσήγαγον τὸ παιδάριον πρὸς Ἠλὶ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐν ἐμοὶ κύριε ζῇ

"נַעַר" שָׁפַע "נָעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמַע וַיְחְשְׁבֶהָ "חָשַׁב" אָבַר "עֵלִי לְשִׁכֹּרָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עַד "שָׁבַר" סוּר "מָתַי תִּשְׁתַּכָּרִין הָסִירִי אֶת "עָנָה "יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר "אִישׁ "קָשֶׁה "לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה קְשַׁת "שָׁתָה "רוּחַ אָנֹכִי וְיַיִן וְשֵׁכָר לֹא "שָׁתִיתִי וָאֶשְׁפֹּךְ "נָתַן "אֶת נַפְשִׁי לִפְנֵי יְהוָה אַל תִּתֵּן "כָּל "בַּת בְּלִיָּעַל כִּי "רַב" שׂוֹחַ "מֶרֹב שִׂיחִי וְכַעְסִי דִּבַּרְתִּי "עַד "הֵנָּה וַיֹּאמֶר לָהּ עֵלִי "הָלַךְ "לְכִי לְשָׁלוֹם וֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל "שָׁלַם יִתֶּן "אֶת שֵׁלָתֵךְ "שָׁאַל אֲשֶׁר שָׁאַלְתְּ "מֵעִמּוֹ וַתֹּאמֶר תִּמְצָא "קוּם שִׁפְחָתְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתֵּלֶךְ "יָשַׁב הָאִשָּׁה לְדַרְכָּהּ וַתֹּאכַל וּפָנֶיהָ לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד "עוֹד וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ "שׁוּב וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע "זָכַר אֶלְקָנָה "אֶת חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ יְהוָה וַיְהִי לִתְקֻפוֹת "קוּף"יוֹם הַיָּמִים וַתַּהַר "הָרָה" יָלַד חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְהוָה שְׁאִלְתִּיו "קָרָא" עָלָה וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ לַיהוָה אֶת זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת נִדְרוֹ וְחַנָּה לֹא עָלָתָה כִּי אָמְרָה לְאִישָׁהּ עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִאתִיו וְנִרְאָה "רָאָה אֶת פְּנֵי יְהוָה וְיָשַׁב שָׁם "שָׁם עַד "עוֹלָם וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ "עָשָׂה "יָשַׁב עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי עַד גָּמְלֵךְ אֹתוֹ אַךְ יָקֵם יְהוָה "קוּם אֶת דְּבָרוֹ וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה "יָשַׁב וַתֵּנֶק אֶת בְּנָהּ עַד גָּמְלָהּ אֹתוֹ וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ "עָלָה כַּאֲשֶׁר נְמָלַתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וַתְּבִאֵהוּ "בָּא בֵּית יְהוָה שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר "שָׁחַט וַיִּשְׁחֲטוּ אֶת הַפָּר וַיְבִיאוּ אֶל בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיִּזְבְּרֶהָ "זָכַר וַיֹּאמֶר אֶל עֵלִי וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי חֵי "אָמַר" חָיָה

נַפְשֶׁךָ אֲדֹנִי אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצָּבֶת אִישׁ
עִמָּכֶם בָּזֶה לְהִתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה׃ הַיֶּלֶד
אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי וַיִּתֶּן יְהוָה
יְהוָה לִי אֶת שְׁאֵלָתִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ וְגַם אֲנִי
הִשְׁאִלְתִּיהוּ לַיהוָה כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר שְׁאוּל לַיהוָה
אֲשֶׁר הָיָה הוּא שָׁם לַיהוָה׃ וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁם לַיהוָה׃ וַתִּתְפַּלֵּל
Cap.ii. חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי בַּיהוָה רָמָה קַרְנִי בַּיהוָה רָחַב פִּי
עַל אוֹיְבָי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ׃ אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ
וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ׃ אַל תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְבֹהָה גְבֹהָה יֵצֵא עָתָק
מִפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת יְהוָה וְלוֹ נִתְכְּנוּ עֲלִילוֹת׃ קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים
וְנִכְשָׁלִים אָזְרוּ חָיִל׃ שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם נִשְׂכָּרוּ וּרְעֵבִים חָדְלוּ עַד עֲקָרָה
יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה׃ יְהוָה מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל
וַיָּעַל׃ יְהוָה מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר מַשְׁפִּיל אַף מְרוֹמֵם׃ מְקִימִי מֵעָפָר דָּל
מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיב עִם נְדִיבִים וְכִסֵּא כָבוֹד יַנְחִלֵם כִּי לַיהוָה
מְצֻקֵי אֶרֶץ וַיָּשֶׁת עֲלֵיהֶם תֵּבֵל׃ רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמֹר וּרְשָׁעִים
בַּחֹשֶׁךְ יִדְּמוּ כִּי לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר אִישׁ׃ יְהוָה יֵחַתּוּ מְרִיבָיו עָלָיו בַּשָּׁמַיִם
יְרְעֵם יְהוָה יָדִין אַפְסֵי אָרֶץ וְיִתֶּן עֹז לְמַלְכּוֹ וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ׃ וַיֵּלֶךְ
אֶלְקָנָה הָרָמָתָה עַל בֵּיתוֹ וְהַנַּעַר הָיָה מְשָׁרֵת אֶת יְהוָה אֶת פְּנֵי
עֵלִי הַכֹּהֵן׃ וּבְנֵי עֵלִי בְּנֵי בְלִיַּעַל לֹא יָדְעוּ אֶת יְהוָה׃ וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים
אֵת הָעָם כָּל אִישׁ זֹבֵחַ וּבָא נַעַר הַכֹּהֵן כְּנַשֵּׁל הַמַּזְלֵג עַד עָקְרָה
שָׁכֵר בְּיָדוֹ׃ וְהִכָּה בַכִּיּוֹר אוֹ בַדּוּד אוֹ בַקַּלַּחַת אוֹ בַפָּרוּר כֹּל אֲשֶׁר
יַעֲלֶה בַּמַּזְלֵג יִקַּח הַכֹּהֵן כֵּן יַעֲשׂוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים שָׁם בְּשִׁלֹה׃ גַּם
בְּטֶרֶם יַקְטִירוּן אֶת הַחֵלֶב וּבָא נַעַר הַכֹּהֵן וְאָמַר לָאִישׁ זֹבֵחַ תְּנָה
בָשָׂר לְצְלוֹת לַכֹּהֵן וְלֹא יִקַּח מִמְּךָ בָּשָׂר מְבֻשָּׁל כִּי אִם חָי׃ וְאָמַר אֵלָיו הָאִישׁ קַטֵּר יַקְטִירוּן
כַּיּוֹם הַחֵלֶב וְקַח לְךָ כַּאֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וְאָמַר לֹא כִּי עַתָּה תִּתֵּן וְאִם לֹא לָקַחְתִּי בְּחָזְקָה׃
וַתְּהִי חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד אֶת פְּנֵי יְהוָה כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים
אֶת מִנְחַת יְהוָה וּשְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת פְּנֵי יְהוָה נַעַר חָגוּר אֵפוֹד
בָּד׃ וּמְעִיל קָטֹן תַּעֲשֶׂה לּוֹ אִמּוֹ וְהַעֲלְתָה לּוֹ מִיָּמִים יָמִימָה
בַּעֲלוֹתָהּ אֶת אִישָׁהּ לִזְבֹּחַ אֶת זֶבַח הַיָּמִים וּבָרַךְ עֵלִי אֶת אֶלְקָנָה
וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאָמַר יָשֵׂם יְהוָה לְךָ זֶרַע מִן הָאִשָּׁה הַזֹּאת תַּחַת
הַשְּׁאֵלָה אֲשֶׁר שָׁאַל לַיהוָה וְהָלְכוּ לִמְקוֹמוֹ׃ כִּי פָקַד יְהוָה אֶת
חַנָּה וַתַּהַר וַתֵּלֶד שְׁלֹשָׁה בָנִים וּשְׁתֵּי בָנוֹת וַיִּגְדַּל הַנַּעַר שְׁמוּאֵל
עִם יְהוָה׃ וְעֵלִי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע אֵת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בָּנָיו לְכָל
יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר יִשְׁכְּבוּן אֶת הַנָּשִׁים צֹבְאוֹת פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תַּעֲשׂוּן כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
שֹׁמֵעַ אֶת דִּבְרֵיכֶם רָעִים מֵאֵת כָּל הָעָם אֵלֶּה׃ אַל בָּנַי כִּי לֹא
טוֹבָה הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי

anima tua. Ego sum il la mulier q̄ steti coram te hic orans dñm pro puero isto. Orauī & dedit mihi dñs petitionem meam quam postulaui eum. Idcirco & ego commodaui eum dño cunctis diebus quibus fuerit accōmodatus dño. Et adorauerunt ibi dominum. Et oraut anna & ait. 2.

Exultauit cor meū in domino: & exaltatū est cornu meum in deo meo. Dilatatum est os meum super inimicos meos: quia lenuata sum in salutari tuo. Nō est sctūs vt est dñs neq; enim est alius extra te: & nō est fortis sicut deus noster. Nolite multiplicare loqui sublimia gloriātes. Recedāt vetera de ore vestro: quia deus scientiarū dñs: & ipsi preparatur cogitationes. Arcus fortiū superatus est: & infirmi accincti sunt robore. Repleti prius pro panibus se locauerūt: & famelici saturati sūt. Donec sterilis peperit plurimos: & que multos habebat filios infirmata est. Dñs mortificat & viuificat: deducit ad inferos & reducit. Dñs pauperē facit & ditat: humiliat & subleuat. Suscitat de puluere egenū: & de stercore eleuat pauperē: vt sedeat cū principibus & solium gloriæ teneat. Dñi sunt cardines terre: & posuit super eos orbem. Pedes sanctorū suorū seruabit: & impii in tenebris conticescēt: quia nō in fortitudine sua roborabitur vir. Dñm formidabūt aduersarii eius: & super ipsos in celis tonabit. Dñs iudicabit fines terre: & dabit imperiū regi suo & sublimabit cornu xpi sui. Et abiit helcana in ramatha in domū suā. Puer āt erat minister i cōspectu dñi ante faciē heli sacerdotis. Porro filii heli filii belial nescientes dominum neq; officii sacerdotū ad ppm: sed quicunq; immolasset victimam veniebat puer sacerdotis dū coquerētur carnes & habebat fuscinulam

antima tua: ego mulier que steti coram te hic ut orarem ad dñm: pro puero isto orauī ad dñm. & dedit mihi dñs petitionē meā q̄ petiui ab eo. & ego cōmodo eum dño cunctis diebus quibus vixerit ipse vtum dño.

Ca.2.

Et orauit anna & dixit: firmatus est cor meum in dño: exaltatū est cornu meum in deo meo: dilatatum est os meum sup inimicos meos: gñ letatus sum in salutari tuo: q: non est sctūs vt dñs. & non est alius extra te: & nō est fortis sicut deus noster. Nolite multiplicare gloriāri superbiā de ore vestro: quia deus sciarū dñs: & deo preparātur cogitationes. Arcus potentiū infirmatus est: & infirmi accincti sunt robore. Pleni prius pro panibus locauerūt se: & famelici saturati sūt. Donec sterilis peperit septē: & multa in filiis infirmata est. dñs mortificat & viuificat: deducit ad inferos & reducit. Dñs pauperē facit & ditat: humiliat & subleuat. Suscitat de puluere egenū: & de stercore eleuat pauperē: vt sedeat cū principibus & solium glorie teneat. Dñi enim sunt cardines terre: & posuit super eos orbem. Pedes sanctorū suorū seruabit: & impii in tenebris conticescēt: quia nō in fortitudine sua roborabitur vir. Dñm formidabūt aduersarii eius: & super ipsos in celis tonabit. dñs iudicabit fines terre: & dabit imperiū regi suo & sublimabit cornu xpi sui. Et abiit helchana in ramatha in domū suā. Puer erat minister i cōspectu dñi ante faciē heli sacerdotis. Porro filii heli filii belial nescientes dominum neq; officii sacerdotū ad ppm immolasset victimam veniebat puer sacerdotis dū coquerētur carnes & habebat fuscinulam

Deut. 32.f. Ecclus. 13.a. ū.16.b

B

C

tridens in manu sua. & mittebat eam in τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ καθίει αὐτὴν ἐν
lebete vel in olla vel in caldariam: τῷ λουτῆρι ἢ εἰς τὴν χύτραν ἢ εἰς τὸ χαλκεῖον,
& omne qđ asscendebat in fuscinula accipie & ὅπερ ἀν ἀνέβαινεν ἐν τῇ κρεάγρᾳ ἐλάμβα-
bat sibi sacerdos. Iuxta hec faciebāt vniuer νεν ἑαυτῷ ὁ ἱερεύς· κατὰ τάδε ἐποίουν παντὶ
sis israel in syloe veniētibus adsimolādū dño. Ἰσραὴλ ἐν Σηλὼ τοῖς ἐρχομένοις θύσαι τῷ κυρίῳ.
& antequā adoleretur adeps cozam dño: veniebat & πρὶν θυμιαθῆναι τὸ στέαρ ἐνώπιον κυρίου, ἤρχε
puer sacerdotis & dicebat vi το τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως, καὶ ἔλεγε τῷ ἀν
ro immolāti: da carnē vt asscm sacerdoti & ρὶ τῷ θύοντι, δὸς κρέας ὀπτῆσαι τῷ ἱερεῖ· καὶ
non accipiā carnē a te coctā cr le οὐμὴ λάβω κρέας παρά σοῦ ἐφθὸν ἐκ τοῦ λέ
bete. & dicebat vir immolāt: incēdatur pri βητος· καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων, θυμιαθήτω πρῶ
us adeps vt decet: & tunc accipies ti τιστον τὸ στέαρ ὡς καθήκει, καὶ τότε λάβῃ σεαυ
bi cr oibus que desiderat aia tua. & dice τῷ ἐκ πάντων ὧν ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου· καὶ ἔλε
bat mihi nequā: sed nunc dabis: alioquin tollam vi. γεν ὄυχί, ἀλλὰ νῦν δώσεις, εἰ δὲ μή, λήψο
piam vi. & erat peccatum puerorum mai μαι κραταιῶς· καὶ ἦν ἁμαρτία τῶν παιδαρίων
grande cozam dño nimis: quia detrahebāt sacrificio dñi. & samuel erat ministrans ante faciē dñi puer accinctus ephod: & tunicā paruā faciebat ei mater sua quam afferebat statutis diebus ascendens cū viro suo: vt immolaret hostiā solēnē. Et benedixit heli elcana & vxori eius. & dixit: reddat tibi dominus semen de muliere hac pro fenore quod commodasti domino. Et abierūt in locū suū. Visitauit ergo dñs annā & cōcepit: & peperit tres filios & duas filias. Et magnificatus est puer samuel apd dñm. Heli āt erat senex valde: & audiuit omnia que faciebant filii sui vniuerso israeli: & quō dormiebant cum mulieribus que obseruabant ad ostiū tabernaculi & dixit eis. Quare facitis cōres huiusce modi quas ego audio: res pessimas ab omni populo. Nolite filii mei. Non enim est bona fama quam ego

τὰ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν παρεμε
νόντων παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.
& dixit ipsis: quare facitis sm ver καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἵνατί ποιεῖτε κατὰ τὰ ῥήματα
ba hec: que ego audio dicta cōtra vos τὰ ταῦτα, ἃ ἐγὼ ἀκούω καταλαλούμενα καθ' ὑμῶν
ex ore populi dñi: nō filij nō: q: non ἐκ στόματος τοῦ λαοῦ κυρίου; μὴ τέκνα μή, ὅτι οὐκ
bona fuit auditio quā ego ἀγαθὴ ἦν ἀκοὴ ἣν ἐγὼ

שִׁמְעִי מְעַבְרִים עַם יְהוָה׃ אִם עֲבַר
יְחֶטָא אִישׁ לְאִישׁ וּפִלְלוֹ חָטָא
אֱלֹהִים וְאִם לַיהוָה יֶחֱטָא אִישׁ
מִי יִתְפַּלֵּל לוֹ וְלֹא יִשְׁמַע לְקוֹל פָּלַל
אֲבִיהֶם כִּי חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתָם׃ מות
וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל הלך וְגָדֵל וְטוֹב
גַּם עִם יְהוָה וְגַם עִם אֲנָשִׁים׃
וַיָּבֹא אִישׁ אֱלֹהִים אֶל עֵלִי בוא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הֲנִגְלֹה
נִגְלֵיתִי אֶל בֵּית אָבִיךָ בִּהְיוֹתָם
בְּמִצְרַיִם לְבֵית פַּרְעֹה׃ וּבָחַר
אֹתוֹ מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן
לַעֲלוֹת עַל מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת עלה זבח
לָשֵׂאת אֵפוֹד לְפָנָי וְאֶתְּנָה לְבֵית קטר נשא
אֲבִיךָ אֶת כָּל אִשֵּׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ בנה נתן
לָמָּה תִבְעָטוּ זִבְחִי וּמִנְחָתִי אש בעט
אֲשֶׁר צִוִּיתִי מָעוֹן תְּכַבֵּד אֶת צוה עון
בָּנֶיךָ מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאָכֶם מֵרֵאשִׁית כבד בנא
כָּל מִנְחַת יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי׃ לכן
לָכֵן נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר אמר
אָמַרְתִּי בֵּיתְךָ וּבֵית אָבִיךָ יִתְהַלְּכוּ הלך
לְפָנַי עַד עוֹלָם וְעַתָּה נְאֻם יְהוָה עלם
חָלִילָה לִּי כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי חלל כבד
יֵקָלּוּ׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִגַּדְעָתִי קלל
אֶת זְרֹעֲךָ וְאֶת זְרֹעַ בֵּית אָבִיךָ יום נוא
מִהְיוֹת זָקֵן בְּבֵיתֶךָ׃ וְהִבַּטְתָּ צַר היה נבט
מָעוֹן בְּכֹל אֲשֶׁר יֵיטִיב אֶת יִשְׂרָאֵל צור נטע
וְלֹא יִהְיֶה זָקֵן בְּבֵיתְךָ כָּל הַיָּמִים׃ היה
וְאִישׁ לֹא אַכְרִית לְךָ מֵעִם מִזְבְּחִי כרת זנח
לְכַלּוֹת אֶת עֵינֶיךָ וְלַאֲדִיב אֶת כלה דאב
נַפְשֶׁךָ וְכָל מַרְבִּית בֵּיתְךָ יָמֻתוּ רבה מות
אֲנָשִׁים׃ וְזֶה לְךָ הָאוֹת אֲשֶׁר
יָבֹא אֶל שְׁנֵי בָנֶיךָ אֶל חָפְנִי בוא שנה
וּפִינְחָס בְּיוֹם אֶחָד יָמֻתוּ שְׁנֵיהֶם׃
וַהֲקִימֹתִי לִי כֹּהֵן נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר קום אמן
בִּלְבָבִי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה וּבָנִיתִי לוֹ עשה בנה
audio vt transgredi fa-
ciatis ſpopulum domi-
ni. Si peccauerit vir ī
virum placari ei poteſt
deus: ſi aūt in dñm pec
cauerit vir ∞∞∞∞∞∞∞
qs orabit p eo? Et nō
audierunt voce ∞∞∞∞
patris ſui: quia voluit
dñs occidere eos. ∞∞∞
Puer aūt samuel proficie-
bat atq; creſcebat: & ∞
placebat etiā dño. & ho
minibus. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Veniſ autem vir dei ad
heli ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& ait ad eum. hec dicit
dñs. Nunqd nō aperte
reuelatus sum domui
pris tui cū eſſet in egy
pto in domo pharaōis?
Et elegi eum ex omni-
bus tribubus iſrael ∞∞
mihi in ſacerdotē vt a-
ſcenderet ad altare me-
um: & adoleret mihi in
cenſum: & portaret e-
phot coram me: & dedi
domui patris tui ∞∞∞
omnia de ſacrificiis fi-
liorum iſrael. Quare
calce abiecistis victimā
meā: & munera mea q̄
precepi vt offerrētur ī te
plo: & magis honoraſti
filios tuos ꝯ me: vt co
medaretis primitias ois
ſacrificii iſrl populi mei.
Propterea ait dñs deꝰ
iſrael. Loquēs locutus
ſum vt domus tua & do
mꝰ patris tui miſtraret
in cōſpectu meo vſq; i
ſēpiternū. Nūc aūt dicit
dñs. Abſit hoc a me.
Sed qcūq; honorifica-
uerit me glificabo eū:
qui aūt cōtēnūt me erūt
ignobiles. Ecce dies ve
niūt & pcidā brachium
tuū: & brachiū domus
patris tui: vt nō ſit ſenex
in domo tua. Et vide-
bis emulū tuū in templo
in vniuerſis pſpis ifra
el: & nō erit ſenex i do
mo tua oibus diebus. Ve
rūtāmen nō auferā penitus
virum ex te ab altari
meo: ſed vt deficiāt ocu
li tui & tabeſcat aīa tua:
& ps magna domꝰ tue
morietur cū adꝰ virilem
etatē venerit. Hoc aūt e-
rit tibi ſignū qd venitu-
rū eſt duobus filiis tuis
ofni & phinees. In die
vno morientur ambo.
Et ſuſcitabo mihi ſa-
cerdotē fidelē qui iux
ta cor meū & aīam meā
faciet: & edificabo ei

audio vt faciatis ppīm non ſeruire dño.
ἀκούω τοῦ ποιεῖν σὲ λαὸν μὴ λατρεύειν τῷ κυρίῳ.
ſi peccans peccauerit vir in virū: t orabunt
ἐὰν ἁμαρτῶν ἁμάρτῃ ἀνὴρ εἰς ἄνδρα, καὶ προσεύξονται
pro ipſo ad dñm. ſi aūt dño peccauerit vir:
περὶ αὐτοῦ πρὸς κύριον· ἐὰν δὲ τῷ κυρίῳ ἁμάρτῃ ἀνήρ,
quis orabit pro eo? t non audierūt vo
τίς προσεύξεται ὑπὲρ αὐτοῦ; καὶ οὐκ ἤκουον τῆς φω- Lu.1.9
cem patris ſui. volens eīs voluit
νῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν· βουλόμενος γὰρ ἐβούλετο
dño occidere eos. t puer famu
κύριος διαφθεῖραι αὐτούς· καὶ τὸ παιδάριον σαμουὴλ
el proficiebat. t magnificabatur: t erat bonus. cum
ἦλ προεκόπτετο καὶ ἐμεγαλύνετο καὶ ἦν ἀγαθὸν μετὰ
deo t hoibus. t venit hō dei
κυρίου καὶ ἀνθρώπων· καὶ ἦλθεν ἄνθρωπος θεοῦ
ad heli: t dixit ei: hec dicit dñs: reue
πρὸς ἡλί, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τάδε λέγει κύριος, ἀποκα-
latus reuelatus ſum ad domū patris
καλυφθεὶς ἀπεκαλύφθην πρὸς τὸν οἶκον τοῦ πατρός
tui cuꝰ eſſent ipſi in terra egypti ſeruī domui
σου ὄντων αὐτῶν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ δούλων τῷ οἴκῳ
pharaonis: t elegī domum patris tui ex
φαραώ, καὶ ἐξελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἐκ
oibus tribubus iſrael ſungi ſacerdotio mihi: vt aſce
πασῶν τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ ἱερατεύειν μοί, καὶ ἀνα-
deret ad altare meū: t adoleret incēſum: t
βαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου, καὶ θυμιᾶν θυμίαμα, καὶ
portaret ephud coram me. t dedi domui patris tui
αἴρειν ἐφοὺδ ἐνώπιόν μου· καὶ ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου
omnia q̄ ignis ſacrificior filioꝝ iſrael in cibus.
πάντα τὰ πυρὸς τῶν θυσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ εἰς βρῶσιν.
t quare deſperaſti in victimam meā t in
καὶ ἵνατί ἐνέβλεψας ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου καὶ ἐπὶ τὴν
ſacrificiū meū ipudenti oculo: t honoraſti filios
θυσίαν μου ἀναιδεῖ ὀφθαλμῷ; καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱούς
tuos magis ꝯ me vt būdiceretur primitiis oīs ſacrificij
σου ὑπὲρ ἐμὲ ἐν ἐυλογείᾳ τοῦ ἀπαρχὴν πάσης θυσίας
iſrael ante me? pp hoc hec ait dñs deus iſra- 3. Re.
ἸΗΛ ἔμπροσθέν μου; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσρα- 2.c.
el: dixi: domus tua t domus patris tui ve
ηλ, εἶπον, ὁ δικός σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου θελεύ-
nient coram me vſq; i ſempiternū. t nūc dicit dñs nequa-
σονται ἐνώπιόν μου ἕως αἰῶνος· καὶ νῦν φησὶ κύ- μᾶλ-
quā mihi: qm̄ glorificātes me glorificabo. t q̄ cōtē-
μῶς ἐμοί, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω· καὶ οἱ ξουδέε-
nunt me cōtemnentur. ecce dies venunt t
νοῦντές με, ἐξουθενωθήσονται· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται καὶ
diſperdam ſemen tuū t ſemen domus pa
ἐξολοθρεύσω τὸ σπέρμα σου καὶ τὸ σπέρμα τοῦ οἴκου τοῦ πα-
tris tui. t aſpiciet firmamētum tēplo in om
τρός σου· καὶ ἐπιβλέψει κραταίωμα ναῶν ἐπὶ πά-
nib dbꝰ bñfacietꝰ iſrael. t non erit ſenex in
σιν οἷς ἀγαθυνεῖ τὸν ἸΗΛ· καὶ οὐκ ἔσται πρεσβύτης ἐν τῷ
domo tua: t nō erit tibi ſenex in domo mea oi-
οἴκῳ σου, καὶ οὐκ ἔσται σοι πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ μου πά-
bus diebus. t virū quē non diſperdā tibi ab
σας τὰς ἡμέρας· καὶ ἄνδρα οὗ οὐκ ἐξολοθρεύσω σοι ἀπὸ
altari meo: factā deficere oculos
θυσιαστηρίου μου, ποιῆσαι ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμούς σου
tuos: t defluere aiam tuā: t oē abūdans
σου, καὶ καταρρεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ πλεῖστον
domꝰ tue cadet in framea virorꝝ. t hoc tibi
οἴκου σου πεσεῖται ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν· καὶ τοῦτό σοι
ſignū qđ venturū ē ſup duos filios tuos ihofni: phni
τὸ σημεῖον ὃ ἥξει ἐπὶ τοὺς δύο υἱούς σου τοὺς ὀφνὶ καὶ φι- Infra
νεες: ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἀποθανοῦνται ἀμφότεροι· καὶ ἀναστήσω 4.5.
mihi ipſi ſacerdotē fidelē: t oīa q̄ in corde meo t
ἐμαυτῷ ἱερέα πιστόν, ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ Infrs.
que in aīa mea faciet. t edificabo ei τῇ ἐν τῇ ψυχῇ μου ποιήσει· καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ 10.b.
Eſa.38

domū fidelē t ambulabit coram chriſtis meis cun
οἶκον πιστὸν καὶ διαπορεύσεται ἐνώπιον τῶν χριστῶν μου πά-
ctis diebus. t erit oīs qui remanſit in
σας τὰς ἡμέρας· καὶ ἔσται πᾶς ὁ ὑπολελειμμένος ἐν τῷ
domo tua veniet ad adorādum eū in obolo argenti
οἴκῳ σου ἥξει προσκυνῆσαι αὐτῷ ἐν ὀβολῷ ἀργυρίου
t in pane vno dicens: dimitte me ad vñū
καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνὶ λέγων, παράφερόν με ἐπί μίαν τῶν
ſacerdotū tuoꝝ vt comedā panem.
ἱερατειῶν σου τοῦ φαγεῖν ἄρτος. Ca.3.

Et puer famulꝰ erat miniſtrans
Καὶ τὸ παιδάριον σαμουὴλ ἦν λειτουργοῦν τῷ A
dño coram heli ſacerdote: t ſermo dñi erat pre
κυρίῳ ἐνώπιον ἡλὶ τοῦ ἱερέως, καὶ ῥῆμα κυρίου ἦν τί-
ciosus in diebus illis: nō erat viſio diſtin
μιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, οὐκ ἦν ὅρασις διαστέλ-
guens. t factū eſt in die illa. t heli dormie
λουσα· καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἦλι ἐκάθευ
bat in loco ſuo: t oculi eius nec
δεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρ-
perunt caligare: non poterat videre. t
ξαντο ἀμαυροῦσθαι, καὶ οὐκ ἐδύνατο βλέπειν· καὶ
lucerna dei adhū extingueretur. Samuel
ὁ λύχνος τοῦ θεοῦ πρὶν κατασβῆναι, καὶ σαμουὴλ
dormiebat in templo dñi: vbi erat arca dei. t
ἐκάθευδεν ἐν τῷ ναῷ κυρίου, οὗ ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ· καὶ
vocauit dñs samuel samuel. t dixit ecce ego: t
ἐκάλεσε κύριος σαμουὴλ σαμουήλ· καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ, καὶ
cucurrit ad heli t dixit: ecce ego quī vocaſti me.
ἔδραμε πρὸς ἡλὶ καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέκληκάς με·
illeꝛ dixit: nō vocaui te: reuertere t dormi.
ὁ δὲ εἶπεν, οὐ κέκληκά σε, ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε· καὶ
reuerſus e t dormiuit. t adiecit dño rurſum vo
ἀνέστρεψε καὶ ἐκάθευδε· καὶ προσέθετο κύριος ἔτι καλέ
care ſamuel. t abiit ad heli ſcīo
σαι τὸν σαμουήλ· καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἡλὶ τὸ δεύτερον
t dixit: ecce ego qz vocaſti me. t dixit nō vo
καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέκληκάς με· καὶ εἶπεν οὐκέ
cauī te fili. t reuertere t dormi. t ſamu
καλεσά σε τέκνον, ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε· καὶ σαμου
el ante q̄ cognoſceret dñm: t ante q̄ reuelatus
ὴλ πρὶν ἢ γνῶναι τὸν θεόν, καὶ πρὶν ἢ ἀποκαλυφθῆ-
eſſet ſermo dñi ad eum: t adiecit dño
ναι ῥῆμα κυρίου πρὸς αὐτόν, καὶ προσέθετο κύριος
vocare ſamuel tp tercio. t cōſurgēs ſamuel
καλέσαι σαμουὴλ ἐν τρίτῳ· καὶ ἀναστὰς σαμουὴλ
t abiit ad heli: t dixit: ecce ego qz vo
καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἡλί, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέ
caſti me. t intellexit heli q̄ dñs vocauit
κληκάς με· καὶ συνῆκεν ἡλὶ ὅτι κύριος κέκληκε τὸ
puerum. t dixit heli ſamuel: reuertere
παιδάριον· καὶ εἶπεν ἡλὶ τῷ σαμουήλ, ἀνάστρεφε
t domi fili. t erit ſi vocauerit te:
καὶ κάθευδε τέκνον· καὶ ἔσται ἐὰν καλέσῃ σε,
t dices loquere dñe: qz audit ſeruus tuus.
καὶ ἐρεῖς λάλει κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.
t abiit ſamuel t dormiuit in loco
καὶ ἐπορεύθη σαμουὴλ καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ
ſuo. t venit dñs t ſtetit t vocauit
αὐτοῦ. καὶ ἦλθε κύριος καὶ κατέστη καὶ ἐκάλεσεν
eum ſicut ſemel t ſemel: ſamuel ſamuel. t
αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ, σαμουὴλ σαμουήλ· καὶ
dixit ſamuel loquere dñe: qz audit ſeruus tuus.
εἶπεν σαμουὴλ λάλει κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.
t dixit dñs ad ſamuel: ecce ego facio
καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὸ
verba in iſrael: vt quicūq; audierit hec:
ῥήματα ἐν Ἰσραὴλ, ὥστε παντὸς ἀκούοντος αὐτά,
tinſent ambe aures eius
ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ

בֵּית נֶאֱמָן אֶהְתַּהֲלֵךְ לִפְנֵי מְשִׁיחִי
כָּל הַיָּמִים׃ וְהָיָה כָּל הַנּוֹתָר בְּבֵיתְךָ
יָבֹא לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לַאֲגֹרַת כֶּסֶף בוא שחה
וְכִכַּר לָחֶם וְאָמַר סְפָחֵנִי נָא אֶל יפת
אַחַת הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת לָחֶם׃ לפת
וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת Lap .iij.
יְהוָה לִפְנֵי עֵלִי וּדְבַר יְהוָה הָיָה שרת
יְקָר בַּיָּמִים הָהֵם אֵין חָזוֹן נִפְרָץ׃ יום חזה
וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וְעֵלִי שֹׁכֵב פרץ היה
וְעֵינָיו הֵחֵלּוּ כֵהוֹת לֹא חלל שכב
יוּכַל לִרְאוֹת׃ וְנֵר אֱלֹהִים טֶרֶם יכל ראה נור
יִכְבֶּה וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב בְּהֵיכַל כבה כלה
יְהוָה אֲשֶׁר שָׁם אֲרוֹן אֱלֹהִים׃ ארן
וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר קרא אמר
הִנֵּנִי׃ וַיָּרָץ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי רוץ
כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא קָרָאתִי
שׁוּב שְׁכָב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁכָּב׃ וַיֹּסֶף שוב שכב הלך
יְהוָה קְרָא עוֹד שְׁמוּאֵל וַיָּקָם קום
שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר
הִנֵּנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא קָרָאתִי
שׁוּב שְׁכָב׃ וְשְׁמוּאֵל טֶרֶם יָדַע אֶת יְהוָה גלה
וְטֶרֶם יִגָּלֶה אֵלָיו דְּבַר יְהוָה׃ וַיֹּסֶף
יְהוָה קְרָא שְׁמוּאֵל בַּשְּׁלִשִׁית וַיָּקָם
וַיֵּלֶךְ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי כִּי בז
קָרָאתָ לִי וַיָּבֶן עֵלִי כִּי יְהוָה קֹרֵא
לַנָּעַר׃ וַיֹּאמֶר עֵלִי לְשְׁמוּאֵל לֵךְ שכב
שְׁכָב וְהָיָה אִם יִקְרָא אֵלֶיךָ
וְאָמַרְתָּ דַּבֵּר יְהוָה כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ
וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל וַיִּשְׁכַּב בִּמְקוֹמוֹ׃ שכב קום
וַיָּבֹא יְהוָה וַיִּתְיַצַּב וַיִּקְרָא כַּפָּעַם בוא יצב
בַּפָּעַם שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
דַּבֵּר כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ׃ שְׁמוּאֵל דבר
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל הִנֵּה
אָנֹכִי עֹשֶׂה דָבָר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
כָּל שֹׁמְעוֹ תְּצִלֶּינָה שְׁתֵּי אָזְנָיו׃ צלל

domū fidelē & ambulabit coram chriſtis meis cun
οἶκον πιστὸν καὶ διαπορεύσεται ἐνώπιον τῶν χριστῶν μου πά-
ctis diebus. t erit oīs qui remanſit in
σας τὰς ἡμέρας· καὶ ἔσαι πᾶς ὁ ὑπολελειμμένος ἐν τῷ
domo tua veniet ad adorādum eū in obolo argenti
οἴκῳ σου ἥξει προσκυνῆσαι αὐτῷ ἐν ὀβολῷ ἀργυρίου
t in pane vno dicens: dimitte me ad vñū
καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνὶ λέγων, παράφερόν με ἐπί μίαν τῶν
ſacerdotū tuoꝝ vt comedā panem.
ἱερατειῶν σου τοῦ φαγεῖν ἄρτος. Ca.3.

Et puer famulꝰ erat miniſtrans
Καὶ τὸ παιδάριον σαμουὴλ ἦν λειτουργοῦν τῷ A
dño coram heli ſacerdote: t ſermo dñi erat pre
κυρίῳ ἐνώπιον ἡλὶ τοῦ ἱερέως, καὶ ῥῆμα κυρίου ἦν τί-
ciosus in diebus illis: nō erat viſio diſtin
μιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, οὐκ ἦν ὅρασις διαστέλ-
guens. t factū eſt in die illa. t heli dormie
λουσα· καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἦλι ἐκάθευ
bat in loco ſuo: t oculi eius nec
δεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρ-
perunt caligare: non poterat videre. t
ξαντο ἀμαυροῦσθαι, καὶ οὐκ ἐδύνατο βλέπειν· καὶ
lucerna dei adhū extingueretur. Samuel
ὁ λύχνος τοῦ θεοῦ πρὶν κατασβῆναι, καὶ σαμουὴλ
dormiebat in templo dñi: vbi erat arca dei. t
ἐκάθευδεν ἐν τῷ ναῷ κυρίου, οὗ ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ· καὶ
vocauit dñs samuel samuel. t dixit ecce ego: t
ἐκάλεσε κύριος σαμουὴλ σαμουήλ· καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ, καὶ
cucurrit ad heli t dixit: ecce ego quī vocaſti me.
ἔδραμε πρὸς ἡλὶ καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέκληκάς με·
illeꝛ dixit: nō vocaui te: reuertere t dormi. t
ὁ δὲ εἶπεν, οὐ κέκληκά σε, ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε· καὶ
reuerſus e t dormiuit. t adiecit dño rurſum vo
ἀνέστρεψε καὶ ἐκάθευδε· καὶ προσέθετο κύριος ἔτι καλέ
care ſamuel. t abiit ad heli ſcīo
σαι τὸν σαμουήλ· καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἡλὶ τὸ δεύτερον
t dixit: ecce ego qz vocaſti me. t dixit nō vo
καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέκληκάς με· καὶ εἶπεν οὐκέ
cauī te fili. t reuertere t dormi. t ſamu
κληκά σε τέκνον, ἀνάστρεφε καὶ κάθευδε· καὶ σαμου
el ante q̄ cognoſceret dñm: t ante q̄ reuelatus
ὴλ πρὶν ἢ γνῶναι τὸν θεόν, καὶ πρὶν ἢ ἀποκαλυφθῆ-
eſſet ſermo dñi ad eum: t adiecit dño
ναι ῥῆμα κυρίου πρὸς αὐτόν, καὶ προσέθετο κύριος
vocare ſamuel tp tercio. t cōſurgēs ſamuel
καλέσαι σαμουὴλ ἐν τρίτῳ· καὶ ἀναστὰς σαμουὴλ
t abiit ad heli: t dixit: ecce ego qz vo
καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἡλί, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ὅτι κέ
caſti me. t intellexit heli q̄ dñs vocauit
κληκάς με· καὶ συνῆκεν ἡλὶ ὅτι κύριος κέκληκε τὸ
puerum. t dixit heli ſamuel: reuertere
παιδάριον· καὶ εἶπεν ἡλὶ τῷ σαμουήλ, ἀνάστρεφε
t domi fili. t erit ſi vocauerit te:
καὶ κάθευδε τέκνον· καὶ ἔσαι ἐὰν καλέσῃ σε,
t dices loquere dñe: qz audit ſeruus tuus.
καὶ ἐρεῖς λάλει κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.
t abiit ſamuel t dormiuit in loco
καὶ ἐπορεύθη σαμουὴλ καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ
ſuo. t venit dñs t ſtetit t vocauit
αὐτοῦ. καὶ ἦλθε κύριος καὶ κατέστη καὶ ἐκάλεσεν
eum ſicut ſemel t ſemel: ſamuel ſamuel. t
αὐτὸν ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ, σαμουὴλ σαμουήλ· καὶ
dixit ſamuel loquere dñe: qz audit ſeruus tuus.
εἶπεν σαμουὴλ λάλει κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου.
t dixit dñs ad ſamuel: ecce ego facio
καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὸ
verba in iſrael: vt quicūq; audierit hec:
ῥήματα ἐν Ἰσραὴλ, ὥστε παντὸς ἀκούοντος αὐτά,
tinſent ambe aures eius
ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ

בֵּית נֶאֱמָן אֶהְתַּהֲלֵךְ לִפְנֵי מְשִׁיחִי
כָּל הַיָּמִים׃ וְהָיָה כָּל הַנּוֹתָר בְּבֵיתְךָ
יָבֹא לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לַאֲגֹרַת כֶּסֶף בוא שחה
וְכִכַּר לָחֶם וְאָמַר סְפָחֵנִי נָא אֶל יפת
אַחַת הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת לָחֶם׃ לפת
וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת Lap .iij.
יְהוָה לִפְנֵי עֵלִי וּדְבַר יְהוָה הָיָה שרת
יְקָר בַּיָּמִים הָהֵם אֵין חָזוֹן נִפְרָץ׃ יום חזה
וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וְעֵלִי שֹׁכֵב פרץ היה
וְעֵינָיו הֵחֵלּוּ כֵהוֹת לֹא חלל שכב
יוּכַל לִרְאוֹת׃ וְנֵר אֱלֹהִים טֶרֶם יכל ראה נור
יִכְבֶּה וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב בְּהֵיכַל כבה כלה
יְהוָה אֲשֶׁר שָׁם אֲרוֹן אֱלֹהִים׃ ארן
וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר קרא אמר
הִנֵּנִי׃ וַיָּרָץ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי רוץ
כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא קָרָאתִי
שׁוּב שְׁכָב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁכָּב׃ וַיֹּסֶף שוב שכב הלך
יְהוָה קְרָא עוֹד שְׁמוּאֵל וַיָּקָם קום
שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר
הִנֵּנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא קָרָאתִי
שׁוּב שְׁכָב׃ וְשְׁמוּאֵל טֶרֶם יָדַע אֶת יְהוָה גלה
וְטֶרֶם יִגָּלֶה אֵלָיו דְּבַר יְהוָה׃ וַיֹּסֶף
יְהוָה קְרָא שְׁמוּאֵל בַּשְּׁלִשִׁית וַיָּקָם
וַיֵּלֶךְ אֶל עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי כִּי בז
קָרָאתָ לִי וַיָּבֶן עֵלִי כִּי יְהוָה קֹרֵא
לַנָּעַר׃ וַיֹּאמֶר עֵלִי לְשְׁמוּאֵל לֵךְ שכב
שְׁכָב וְהָיָה אִם יִקְרָא אֵלֶיךָ
וְאָמַרְתָּ דַּבֵּר יְהוָה כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ
וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל וַיִּשְׁכַּב בִּמְקוֹמוֹ׃ שכב קום
וַיָּבֹא יְהוָה וַיִּתְיַצַּב וַיִּקְרָא כַּפָּעַם בוא יצב
בַּפָּעַם שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
דַּבֵּר כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ׃ שְׁמוּאֵל דבר
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל הִנֵּה
אָנֹכִי עֹשֶׂה דָבָר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
כָּל שֹׁמְעוֹ תְּצִלֶּינָה שְׁתֵּי אָזְנָיו׃ צלל

יַיּוֹם הַהוּא אִקִּים אֶל עֵלִי אֵת כֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל בֵּיתוֹ הָחֵל וְכַלֵּה: וְהִנַּדְתִּי לוֹ כִּי שֹׁפֵט אֲנִי אֶת בֵּיתוֹ עַד עוֹלָם בַּעֲוֹן אֲשֶׁר יָדַע כִּי מְקַלְלִים לָהֶם בָּנָיו וְלֹא כָהָה בָּם: וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֵלִי אִם יִתְכַּפֶּר עֲוֹן בֵּית עֵלִי בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם: וַיִּשְׁכַּב שְׁמוּאֵל עַד הַבֹּקֶר וַיִּפְתַּח אֶת דַּלְתוֹת בֵּית יְהוָה וּשְׁמוּאֵל יָרֵא מֵהַגִּיד אֶת הַמַּרְאָה אֶל עֵלִי: וַיִּקְרָא עֵלִי אֶת שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל בְּנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר מָה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל נָא תְכַחֵד מִמֶּנִּי כֹּה יַעֲשֶׂה לְךָ אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף אִם תְּכַחֵד מִמֶּנִּי דָּבָר מִכָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ: וַיַּגֶּד לוֹ שְׁמוּאֵל אֶת כָּל וְלֹא כִחֵד מִמֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה הוּא הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה: וַיִּגְדַּל שְׁמוּאֵל וַיְהוָה הָיָה עִמּוֹ וְלֹא הִפִּיל מִכָּל דְּבָרָיו אָרְצָה: וַיֵּדַע כָּל יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע כִּי נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל לִנְבִיא לַיהוָה: וַיֹּסֶף יְהוָה לְהֵרָאֶה בְּשִׁלֹה כִּי נִגְלָה יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל בְּשִׁלֹו בִּדְבַר יְהוָה: וַיְהִי דְבַר שְׁמוּאֵל לְכָל יִשְׂרָאֵל

Cap. iiij. וַיֵּצֵא יִשְׂרָאֵל לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים לַמִּלְחָמָה וַיִּחַנוּ עַל הָאֶבֶן הָעֵזֶר וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בַּאֲפֵק: וַיַּעַרְכוּ פְלִשְׁתִּים לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתֵּטֶשׁ הַמִּלְחָמָה וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּכּוּ בַּמַּעַרְכָה בָּאָרֶשׁ כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ: וַיָּבֹא הָעָם אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ זְקֵנֵי

יִשְׂרָאֵל לָמָּה נְגָפָנוּ יְהוָה הַיּוֹם לִפְנֵי פְּלִשְׁתִּים נִקְחָה אֵלֵינוּ לקח
אֲרוֹן בְּרִית מִשִּׁלֹה אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה וְיָבֹא בְּקִרְבֵּנוּ וְיוֹשִׁיעֵנוּ מִכַּף אוֹיְבֵנוּ: וַיִּשְׁלַח הָעָם שִׁלֹה וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי עֵלִי חָפְנִי וּפִינְחָס: וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה אֶל הַמַּחֲנֶה וַיָּרִעוּ כָל יִשְׂרָאֵל תְּרוּעָה גְּדוֹלָה וַתְּהֹם הָאָרֶץ: וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים אֶת קוֹל הַתְּרוּעָה הַזֹּאת בְּמַחֲנֵה הָעִבְרִים וַיֹּדְעוּ כִּי אֲרוֹן יְהוָה בָּא אֶל הַמַּחֲנֶה: וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי אָמְרוּ בָּא אֱלֹהִים אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ אוֹי לָנוּ כִּי לֹא הָיְתָה כָזֹאת אְתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם: אוֹי לָנוּ מִי יַצִּילֵנוּ מִיַּד הָאֱלֹהִים הָאַדִּירִים הָאֵלֶּה אֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים הַמַּכִּים אֶת מִצְרַיִם בְּכָל מַגֵּפָה בַּמִּדְבָּר: הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לֶאֱנָשִׁים פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעַבְדוּ לָעִבְרִים כַּאֲשֶׁר עָבְדוּ לָכֶם וְהִיִיתֶם לֶאֱנָשִׁים וְנִלְחַמְתֶּם: וַיִּלָּחֲמוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאָהֳלָיו וַתְּהִי הַמַּכָּה גְּדוֹלָה מְאֹד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רַגְלִי: וַאֲרוֹן אֱלֹהִים נִלְקָח וּשְׁנֵי בְנֵי עֵלִי מֵתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס: וּוְרַץ אִישׁ בִּנְיָמִן מִן הַמַּעֲרָכָה וַיָּבֹא שִׁלֹה בַּיּוֹם הַהוּא מד
וּמַדָּיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה עַל רֹאשׁוֹ: וַיָּבֹא וְהִנֵּה עֵלִי יֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא צפה יַד דֶּרֶךְ מְצַפֶּה כִּי הָיָה לִבּוֹ חָרֵד עַל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְהָאִישׁ בָּא

לְהַגִּיד בָּעִיר וַתִּזְעַק כָּל הָעִיר: וַיִּשְׁמַע עֵלִי אֶת קוֹל הַצְּעָקָה וַיֹּאמֶר מַה קוֹל הֲמוֹן הַקּוֹל הַזֶּה וְהָאִישׁ מִהֵר וַיָּבֹא וַיַּגֶּד לְעֵלִי: וְעֵלִי בֶּן תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה וְעֵינָיו קָמָה וְלֹא יוּכַל לִרְאוֹת: וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל עֵלִי אָנֹכִי הַבָּא מִן הַמַּעֲרָכָה וַאֲנִי מִן הַמַּעֲרָכָה נַסְתִּי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר מָה הָיָה שprocess הַדָּבָר בְּנִי: וַיַּעַן הַמְבַשֵּׂר וַיֹּאמֶר נָס יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וְגַם מַגֵּפָה גְּדוֹלָה הָיְתָה בָעָם וְגַם שְׁנֵי בָנֶיךָ מֵתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָח: וַיְהִי כְּהַזְכִּירוֹ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיִּפֹּל מֵעַל הַכִּסֵּא אָחֳרַנִּית בְּיַד הַשָּׁעַר וַתִּשָּׁבֵר מִפְרַקְתּוֹ וַיָּמֹת כִּי זָקֵן הָאִישׁ וְכָבֵד וְהוּא שָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה: וְכַלָּתוֹ אֵשֶׁת פִּינְחָס הָרָה לָלֶדֶת וַתִּשְׁמַע אֶת הַשְּׁמוּעָה אֶל אֲשֶׁר נִלְקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְאֶל מוֹת חמיה וְאִישָׁהּ וַתִּכְרַע וַתֵּלֶד כִּי נֶהְפְּכוּ עָלֶיהָ צִירֶיהָ: וּכְעֵת מוֹתָהּ אָמְרוּ הַנִּצָּבוֹת עָלֶיהָ אַל תִּירְאִי כִּי בֵן יָלָדְתְּ וְלֹא עָנָתָה וְלֹא שָׁתָה לֵב: וַתִּקְרָא לַנַּעַר אִי כָבוֹד לֵאמֹר גָּלָה כָבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל עַל לֻקַּח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְעַל חָמִיהָ וְעַל אִישָׁהּ: וַתֹּאמֶר גָּלָה כָבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים: וּפְלִשְׁתִּים לָקְחוּ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֻהוּ מֵאֶבֶן הָעֵזֶר אַשְׁדּוֹדָה: וַיִּקְחוּ פְלִשְׁתִּים אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיְבִאֻהוּ בֵּית דָּגוֹן וַיַּצִּגֻהוּ אֵצֶל דָּגוֹן: וַיַּשְׁכִּימוּ אַשְׁדּוֹדִים מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה נָפַל דָּגוֹן לְפָנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וַיִּקְחוּ אֶת דָּגוֹן וַיָּשִׁבוּ אֹתוֹ לִמְקוֹמוֹ: וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה נָפַל דָּגוֹן לְפָנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וְרֹאשׁ דָּגוֹן וּשְׁתֵּי כַפּוֹת יָדָיו כְּרֻתוֹת אֶל הַמִּפְתָּן רַק דָּגוֹן נִשְׁאַר עָלָיו: עַל כֵּן לֹא יִדְרְכוּ כֹהֲנֵי דָגוֹן וְכָל הַבָּאִים בֵּית דָּגוֹן עַל מִפְתַּן דָּגוֹן בְּאַשְׁדּוֹד עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַתִּכְבַּד יַד יְהוָה אֶל אַשְׁדּוֹד וַיְשֹׁמֵם וַיַּךְ אֹתָם בָּעֳפָלִים אֶת אַשְׁדּוֹד וְאֶת גְּבוּלֶיהָ: וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי אַשְׁדּוֹד כִּי כֵן וַיֹּאמְרוּ לֹא יֵשֵׁב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ כִּי קָשְׁתָה יָדוֹ עָלֵינוּ וְעַל דָּגוֹן אֱלֹהֵינוּ: וַיִּשְׁלְחוּ וַיַּאַסְפוּ אֶת כָּל סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים אֲלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ מַה נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ סַבִּיב יָסֹב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּסֹבּוּ אֶת אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי אַחֲרֵי סֹבָבוֹ אֹתוֹ וַתְּהִי יַד יְהוָה בָּעִיר מְהוּמָה גְדוֹלָה מְאֹד וַיַּךְ אֶת אַנְשֵׁי הָעִיר מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל וַיִּפְרְצוּ לָהֶם עֳפָלִים: וַיִּשְׁלְחוּ אֶת אֲרוֹן אֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן אֱלֹהִים עֶקְרוֹן וַיִּזְעֲקוּ הָעֶקְרֹנִים לֵאמֹר הֵסֵבּוּ אֵלַי אֶת אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְהָמִית אֹתִי וְאֶת עַמִּי: וַיִּשְׁלְחוּ וַיַּאַסְפוּ אֶת כָּל סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ שַׁלְּחוּ אֶת אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֹׁב לִמְקוֹמוֹ וְלֹא יָמִית אֹתִי וְאֶת עַמִּי כִּי הָיְתָה מְהוּמַת מָוֶת בְּכָל הָעִיר כָּבְדָה מְאֹד יַד הָאֱלֹהִים שָׁם: וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא מֵתוּ הֻכּוּ בָּעֳפָלִים וַתַּעַל שַׁוְעַת הָעִיר הַשָּׁמָיְמָה:

Cap. v. וַיְהִי אֲרוֹן יְהוָה בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה חֳדָשִׁים: וַיִּקְרְאוּ פְלִשְׁתִּים לַכֹּהֲנִים וְלַקֹּסְמִים לֵאמֹר מַה נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן יְהוָה הוֹדִיעֻנוּ בַּמֶּה נְשַׁלְּחֶנּוּ לִמְקוֹמוֹ: וַיֹּאמְרוּ אִם מְשַׁלְּחִים אֶת אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַל תְּשַׁלְּחֻהוּ רֵיקָם כִּי הָשֵׁב תָּשִׁיבוּ לוֹ אָשָׁם אָז תֵּרָפְאוּ וְנוֹדַע לָכֶם מַדּוּעַ לֹא תָסוּר יָדוֹ מֵעֲלֵיכֶם: וַיֹּאמְרוּ מָה הָאָשָׁם אֲשֶׁר נָשִׁיב לוֹ וַיֹּאמְרוּ מִסְפַּר סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים חֲמִשָּׁה עֳפָלֵי זָהָב וַחֲמִשָּׁה עַכְבְּרֵי זָהָב כִּי מַגֵּפָה אַחַת הָיְתָה לְכֻלָּם וְלִסַרְנֵיכֶם: וַעֲשִׂיתֶם צַלְמֵי עָפְלֵיכֶם וְצַלְמֵי עַכְבְּרֵיכֶם הַמַּשְׁחִתִים אֶת הָאָרֶץ וְנָתַתֶּם לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כָּבוֹד אוּלַי יָקֵל יָדוֹ מֵעֲלֵיכֶם וּמֵעַל אֱלֹהֵיכֶם וּמֵעַל אַרְצְכֶם: וְלָמָּה תְכַבְּדוּ אֶת לְבַבְכֶם כַּאֲשֶׁר כִּבְּדוּ מִצְרַיִם וּפַרְעֹה אֶת לִבָּם הֲלוֹא כַּאֲשֶׁר הִתְעַלֵּל בָּהֶם וַיְשַׁלְּחוּם וַיֵּלֵכוּ: וְעַתָּה קְחוּ וְעֲשׂוּ עֲגָלָה חֲדָשָׁה אַחַת וּשְׁתֵּי פָרוֹת עָלוֹת אֲשֶׁר לֹא עָלָה עֲלֵיהֶן עֹל וְאִסְרְתֶּם אֶת הַפָּרוֹת אֶל הָעֲגָלָה וַהֲשִׁבֹתֶם בְּנֵיהֶן מֵאַחֲרֵיהֶן הַבָּיְתָה: וְלָקַחְתֶּם אֶת אֲרוֹן יְהוָה וְנָתַתֶּם אֹתוֹ עַל הָעֲגָלָה וְאֶת כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הֲשֵׁבוֹתֶם לוֹ אָשָׁם תָּשִׂימוּ בָּאַרְגָּז מִצִּדּוֹ וְשִׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהָלַךְ: וּרְאִיתֶם אִם דֶּרֶךְ גְּבוּלוֹ יַעֲלֶה בֵּית שֶׁמֶשׁ הוּא עָשָׂה לָנוּ אֶת הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְאִם לֹא וְיָדַעְנוּ כִּי לֹא יָדוֹ נָגְעָה בָּנוּ מִקְרֶה הָיָה לָנוּ: וַיַּעֲשׂוּ הָאֲנָשִׁים כֵּן וַיִּקְחוּ שְׁתֵּי פָרוֹת עָלוֹת וַיַּאַסְרוּם אֶל הָעֲגָלָה וְאֶת בְּנֵיהֶם כָּלְאוּ בָבָיְתָה: וַיָּשִׂימוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת הָאַרְגָּז וְאֶת עַכְבְּרֵי הַזָּהָב וְאֶת צַלְמֵי עָפְלֵיהֶם: וַתִּשַּׁרְנָה הַפָּרוֹת בַּדֶּרֶךְ בְּדֶרֶךְ בֵּית שֶׁמֶשׁ בְּמִסְלָה אַחַת הָלְכוּ הָלוֹךְ וְגָעוֹת וְלֹא סָרוּ יָמִין וּשְׂמֹאל וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים הֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם עַד גְּבוּל בֵּית שֶׁמֶשׁ: וּבֵית שֶׁמֶשׁ קֹצְרִים חִטִּים בָּעֵמֶק וַיִּשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ אֶת הָאָרוֹן וַיִּשְׂמְחוּ לִרְאוֹת: וְהָעֲגָלָה בָּאָה אֶל שְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית הַשִּׁמְשִׁי וַתַּעֲמֹד שָׁם וְשָׁם אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְבַקְּעוּ אֶת עֲצֵי הָעֲגָלָה וְאֶת הַפָּרוֹת הֶעֱלוּ עוֹלָה לַיהוָה: וְהַלְוִיִּם הוֹרִידוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת הָאַרְגָּז אֲשֶׁר אִתּוֹ אֲשֶׁר שָׂמוּ בּוֹ כְּלֵי זָהָב וַיָּשִׂימוּ עַל הָאֶבֶן הַגְּדוֹלָה וְאַנְשֵׁי בֵית שֶׁמֶשׁ הֶעֱלוּ עוֹלוֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים בַּיּוֹם הַהוּא לַיהוָה: וַחֲמִשֶּׁת סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים רָאוּ וַיָּשֻׁבוּ עֶקְרוֹן בַּיּוֹם הַזֶּה: וְאֵלֶּה עָפְלֵי זָהָב אֲשֶׁר הֵשִׁיבוּ פְלִשְׁתִּים אָשָׁם לַיהוָה לְאַשְׁדּוֹד אֶחָד לְעַזָּה אֶחָד לְאַשְׁקְלוֹן אֶחָד לְגַת אֶחָד לְעֶקְרוֹן אֶחָד: וְעַכְבְּרֵי זָהָב מִסְפַּר כָּל עָרֵי פְלִשְׁתִּים לַחֲמֵשֶׁת הַסְּרָנִים מֵעִיר בְּצוּרָה וְעַד עִיר פְּרָזִי וְעַד אֶבֶן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר הִנִּיחוּ עָלֶיהָ אֶת אֲרוֹן יְהוָה אֲשֶׁר עַד הַיּוֹם הַזֶּה בִּשְׂדֵה יְהוֹשֻׁעַ בֵּית הַשִּׁמְשִׁי: וּבְבֵית שֶׁמֶשׁ הִכָּה בְּאַנְשֵׁי הַחֲמִשִּׁים אִישׁ שִׁבְעִים אִישׁ וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם כִּי הִכָּה יְהוָה בָּעָם מַכָּה גְדוֹלָה: וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי בֵית שֶׁמֶשׁ מִי יוּכַל לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֶל מִי יַעֲלֶה מֵעָלֵינוּ: וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים אֶל יוֹשְׁבֵי קִרְיַת יְעָרִים לֵאמֹר הֵשִׁיבוּ פְלִשְׁתִּים אֶת אֲרוֹן יְהוָה רְדוּ הַעֲלוּ אֹתוֹ אֲלֵיכֶם:

Cap. vi. וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי קִרְיַת יְעָרִים וַיַּעֲלוּ אֶת אֲרוֹן יְהוָה וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ אֶל בֵּית אֲבִינָדָב בַּגִּבְעָה וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנוֹ קִדְּשׁוּ לִשְׁמֹר אֶת אֲרוֹן יְהוָה: וַיְהִי מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר יָשְׁבָה הָאָרוֹן בְּקִרְיַת יְעָרִים וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַתִּהְיֶינָה עֶשְׂרִים שָׁנָה וַיִּנְהֲגוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי יְהוָה: וַיְדַבֵּר שְׁמוּאֵל אֶל כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם בְּכָל לְבַבְכֶם אַתֶּם שָׁבִים אֶל יְהוָה הָסִירוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִתּוֹכְכֶם וְהָעַשְׁתָּרוֹת וְהָכִינוּ לְבַבְכֶם אֶל יְהוָה וְעִבְדוּהוּ לְבַדּוֹ וְיַצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד פְּלִשְׁתִּים: וַיָּסִירוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת הָעַשְׁתָּרוֹת וַיַּעַבְדוּ אֶת יְהוָה לְבַדּוֹ: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל קִבְצוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּתָה וְאֶתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם אֶל יְהוָה: וַיִּקָּבְצוּ הַמִּצְפָּתָה וַיִּשְׁאֲבוּ מַיִם וַיִּסְּכוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּצוֹמוּ בַיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמְרוּ שָׁם חָטָאנוּ לַיהוָה וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּצְפָּתָה: וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי הִתְקַבְּצוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּתָה וַיַּעֲלוּ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים אֶל יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים: וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל שְׁמוּאֵל אַל תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנּוּ מִזְּעֹק אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיוֹשִׁיעֵנוּ מִיַּד פְּלִשְׁתִּים: וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל טְלֵה חָלָב אֶחָד וְהַעֲלָהוּ עוֹלָה כָּלִיל לַיהוָה וַיִּזְעַק שְׁמוּאֵל אֶל יְהוָה בְּעַד יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲנֵהוּ יְהוָה: וַיְהִי שְׁמוּאֵל מַעֲלֶה הָעוֹלָה וּפְלִשְׁתִּים נִגְּשׁוּ לְהִלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּרְעֵם יְהוָה בְּקוֹל גָּדוֹל בַּיּוֹם הַהוּא עַל פְּלִשְׁתִּים וַיְהֻמֵּם וַיִּנָּגְפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִן הַמִּצְפָּה וַיִּרְדְּפוּ אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּכּוּם עַד מִתַּחַת לְבֵית כָּר: וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶבֶן אַחַת וַיָּשֶׂם בֵּין הַמִּצְפָּה וּבֵין הַשֵּׁן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ הָאֶבֶן הָעֵזֶר וַיֹּאמֶר עַד הֵנָּה עֲזָרָנוּ יְהוָה: וַיִּכָּנְעוּ הַפְּלִשְׁתִּים וְלֹא יָסְפוּ עוֹד לָבוֹא בִּגְבוּל יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי יַד יְהוָה בְּפְלִשְׁתִּים כָּל יְמֵי שְׁמוּאֵל: וַתָּשֹׁבְנָה הֶעָרִים אֲשֶׁר לָקְחוּ פְלִשְׁתִּים מֵאֵת יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל מֵעֶקְרוֹן וְעַד גַּת וְאֶת גְּבוּלָן הִצִּיל יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי שָׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין הָאֱמֹרִי: וַיִּשְׁפֹּט שְׁמוּאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל כֹּל יְמֵי חַיָּיו: וְהָלַךְ מִדֵּי שָׁנָה בְשָׁנָה וְסָבַב בֵּית אֵל וְהַגִּלְגָּל וְהַמִּצְפָּה וְשָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הַמְּקֹמוֹת הָאֵלֶּה: וּתְשׁוּבָתוֹ הָרָמָתָה כִּי שָׁם בֵּיתוֹ וְשָׁם שָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה:

Cap. vii. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר זָקֵן שְׁמוּאֵל וַיָּשֶׂם אֶת בָּנָיו שֹׁפְטִים לְיִשְׂרָאֵל: וַיְהִי שֵׁם בְּנוֹ הַבְּכוֹר יוֹאֵל וְשֵׁם מִשְׁנֵהוּ אֲבִיָּה שֹׁפְטִים בִּבְאֵר שָׁבַע: וְלֹא הָלְכוּ בָנָיו בִּדְרָכָיו וַיַּטּוּ אַחֲרֵי הַבָּצַע וַיִּקְחוּ שֹׁחַד וַיַּטּוּ מִשְׁפָּט: וַיִּקָּבְצוּ כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ הָרָמָתָה אֶל שְׁמוּאֵל: וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה זָקַנְתָּ וּבָנֶיךָ לֹא הָלְכוּ בִּדְרָכֶיךָ עַתָּה שִׂימָה לָּנוּ מֶלֶךְ לִשְׁפְּטֵנוּ כְּכָל הַגּוֹיִם: וַיֵּרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵי שְׁמוּאֵל בַּאֲשֶׁר אָמְרוּ תְּנָה לָּנוּ מֶלֶךְ לִשְׁפְּטֵנוּ וַיִּתְפַּלֵּל שְׁמוּאֵל אֶל יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹל הָעָם לְכֹל אֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ כִּי לֹא אֹתְךָ מָאָסוּ כִּי אֹתִי מָאֲסוּ מִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם: כְּכֹל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשׂוּ מִיּוֹם הַעֲלוֹתִי אוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּעַזְבוּנִי וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים כֵּן הֵם עֹשִׂים גַּם לָךְ: וְעַתָּה שְׁמַע בְּקוֹלָם אַךְ כִּי הָעֵד תָּעִיד בָּהֶם וְהִגַּדְתָּ לָהֶם מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה אֶל הָעָם הַשֹּׁאֲלִים מֵעִמּוֹ מֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר זֹאת יִהְיֶה מִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם אֶת בְּנֵיכֶם יִקַּח וְשָׂם לוֹ לְמַרְכְּבֹתָיו וּלְפָרָשָׁיו וְרָצוּ לִפְנֵי מַרְכְּבֹתָיו: וְלָשׂוּם לוֹ שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וּלְחָרְשֵׁי חָרִישׁוֹ וְלִקְצֹר קְצִירוֹ וּלְעֲשׂוֹת כְּלֵי מִלְחַמְתּוֹ וְכֶלֶב מַרְכְּבֹתָיו: וְאֶת בְּנוֹתֵיכֶם יִקַּח לְרוֹקְחוֹת וְלָטַבָּחוֹת וְלָאֹפוֹת: וְאֶת שְׂדוֹתֵיכֶם וְאֶת כַּרְמֵיכֶם וְאֶת זֵיתֵיכֶם הַטּוֹבִים יִקַּח וְנָתַן לַעֲבָדָיו: וְזַרְעֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם יַעְשֵׂר וְנָתַן לְסָרִיסָיו וְלַעֲבָדָיו: וְעַבְדֵיכֶם וְשִׁפְחוֹתֵיכֶם וּבְחוּרֵיכֶם הַטּוֹבִים וַחֲמֹרֵיכֶם יִקַּח וְעָשָׂה מְלַאכְתּוֹ: צֹאנְכֶם יַעְשֵׂר וְאַתֶּם תִּהְיוּ לוֹ לַעֲבָדִים: וְזָעַקְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא מִפְּנֵי מַלְכְּכֶם אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם לָכֶם וְלֹא יַעֲנֶה יְהוָה אֶתְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא: וַיְמָאֲנוּ הָעָם לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי אִם מֶלֶךְ יִהְיֶה עָלֵינוּ: וְהָיִינוּ גַּם אֲנַחְנוּ כָּל הַגּוֹיִם וְשָׁפְטוּ אֹתָנוּ מַלְכֵּנוּ וְיָצָא לְפָנֵינוּ וְנִלְחַם אֶת מִלְחֲמֹתֵנוּ: וַיִּשְׁמַע שְׁמוּאֵל אֶת כָּל דִּבְרֵי הָעָם וַיְדַבְּרֵם בְּאָזְנֵי יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל שְׁמַע אֶת קוֹלָם וְהַמְלַכְתָּ לָהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל לְכוּ אִישׁ לְעִירוֹ:

Cap. viii. וַיְהִי אִישׁ מִן בִּנְיָמִן וּשְׁמוֹ קִישׁ בֶּן אֲבִיאֵל בֶּן צְרוֹר בֶּן בְּכוֹרַת בֶּן אִישׁ יְמִינִי גִּבּוֹר חָיִל: וְלוֹ בֵן וּשְׁמוֹ שָׁאוּל בָּחוּר וְטוֹב וְאֵין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ מִשִּׁכְמוֹ וָמָעְלָה גָּבֹהַּ מִכָּל הָעָם: וַתֹּאבַדְנָה הָאֲתֹנוֹת לְקִישׁ אֲבִי שָׁאוּל וַיֹּאמֶר קִישׁ אֶל שָׁאוּל בְּנוֹ קַח נָא אִתְּךָ אֶחָד מִן הַנְּעָרִים וְקוּם לֵךְ בַּקֵּשׁ אֶת הָאֲתֹנוֹת: וַיַּעֲבֹר אֶת הַר אֶפְרַיִם וְלֹא מָצָאוּ וַיַּעַבְרוּ אֶרֶץ שָׁלִשָׁה וְלֹא מָצָאוּ וַיַּעַבְרוּ אֶרֶץ יְמִינִי וְלֹא מָצָאוּ: וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ צוּף וְשָׁאוּל אָמַר אֶל נַעֲרוֹ אֲשֶׁר עִמּוֹ לְכָה וְנָשׁוּבָה פֶּן יֶחְדַּל אָבִי מֵהָאֲתֹנוֹת וְדָאַג לָנוּ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נָא בָּעִיר הַזֹּאת אִישׁ אֱלֹהִים וְהָאִישׁ נִכְבָּד כְּכֹל אֲשֶׁר יְדַבֵּר בֹּא יָבוֹא עַתָּה נֵלְכָה שָׁמָּה אוּלַי יַגִּיד לָנוּ אֶת דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ הֹלְכִים עָלֶיהָ: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל נַעֲרוֹ וְהִנֵּה נֵלֵךְ וּמַה נָּבִיא לָאִישׁ כִּי הַלֶּחֶם אָזַל מִכֵּלֵינוּ וְתִשְׁלֹשֶׁת לֶחֶם אֵין לְהָבִיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים מָה אִתָּנוּ: וַיֹּסֶף הַנַּעַר לַעֲנוֹת אֶת שָׁאוּל וַיֹּאמֶר וְהִנֵּה נִמְצָא בְיָדִי רֶבַע שֶׁקֶל כֶּסֶף וְנָתַתִּי לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וְהִגִּיד לָנוּ אֶת דַּרְכֵּנוּ: לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר הָאִישׁ בְּלֶכְתּוֹ לִדְרֹשׁ

לרגיד בעיר ותזעק כל העיר
וישמע עלי את קול ההגיון הזה ויאמר מה קול ההמון הזה האיש
מהר ויבא ויגד לעלי ויאמר בן
תשעים ושמנה שנה ועיניו
קמה ולא יכול לראות ויאמר
האיש אל עלי אנכי הבא מן
המערכה ואני מן המערכה נסתי
היום ויאמר מה היה הדבר בני
ויען המבשר ויאמר נס ישראל
לפני פלשתים וגם מגפה גדולה
היתה בעם וגם שני בניך כחפני
ופינחס ארון האלהים
נלכדה ויהי כהזכירו את ארון
האלהים ויפל מעל הכסא
אחרנית בעד יד השער ותשבר
מפרקתו ויימת כי זקן האיש
וכבד והוא שפט את ישראל
ארבעים שנה ובלתו אשת פינחס
הרה ללת ותשמע את השמועה
אל הלקח ארון האלהים ומת
חמיה ואישה ותתלד כי
נהפכו עליה צירי לדתה מותה
ותדברנה הנצבות עליה אל
תיראי כי בן ילדת ולא ענתה
ולא שתה לבה ותקרא לנער
איכבוד לאמר גלה כבוד
מישראל אל הלקח ארון האלהים
ואל חמיה ואישה ותאמר גלה
כבוד מישראל כי נלקח ארון
האלהים ופלשתים

Cap.v.

ויקחו פלשתים את ארון האלהים
מאבן העזר אשדודה: ויקחו
פלשתים את ארון האלהים
ויביאהו בית דגון ויציגהו אצל דגון:
וישכמו אשדודים

nunciauit vrbi. & vniuersus ciuitas. Et audiuit heli vocem clamoris hui⁹. & ipse stabat sup solium suum iuxta portā. Et nuncius intrauit & nunciauit in ciuitate. & ululauit tota ciuitas. Et audiuit heli vocem clamoris hui⁹. & ipse intellexit quia nuncius intrasset ad se. & nunciauit ei. Et heli erat nonagenarius & octo annorū. & oculi eius caligauerāt & non poterat videre. Et dixit nuncius ad heli. Ego sum qui veni de prelio. & ego qui de acie fugi hodie. Et dixit ille. Quid actū est fili mi? Et respondens nuncius ait. Fugit israel a facie philistiim. & plaga magna facta est in populo. Insuper & duo filii tui mortui sunt. & ofni & phinees. & arca dei capta est. Cumq; ille nominasset arcam dei. cecidit de sella retrorsum iuxta ostium. & fractis cervicibus mortuus est. Senex enim erat & grandeuus. & ipse iudicauit israel quadraginta annis. Et nurus eius uxor phinees gravida parturiebat. & audito nuncio quod capta esset arca dei. & mortuus esset socer suus. & vir suus. incuruauit se & peperit. Irruerant enim dolores subiti. In ipso autem momento mortis eius dixerūt ei qui stabāt circa eam. Ne timeas quia filiū peperisti. Et non respondit nec animaduertit. Et vocauit puerum icaboth dicens. Translata est gloria de israel. quia capta est arca dei. Et propter socerum suum & propter virum suum. Et dixit. Trāslata est gloria ab israel. eo quod capta esset arca dei.

Hilistiim autem tulerunt arcam dei & asportauerunt eam a lapide aduitorii in azotum. Tuleruntq; philistiim arcā dei & intulerunt eā in templū dagon. & statuerunt iuxta dagō. Cumq; surrexisset diluculo azotii

τ νλυλαιτ τοδ τσιτασ. τ αυδιυιτ ηελι νοcεμ clamoris τ dixit: quę vox clamoris huius? ἡν τῆς βοῆς καὶ ἔστησεν τὴς ἀφωὴν τῆς βοῆς ταύτης; τ homo festinās ingressus est: τ nunciauit heli: τ erat heli filius nonaginta τ octo annox: τ ocult cius grauati fuerāt τ non videbat. τ dixit heli viris qui aderant ei: ἔιπεν ηλι τοῖς ἀνδράσιν τοῖς παρεστηκόσιν αὐτῷ, quę vox soni huius? τ respondit vir τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου τούτου; καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ qui venit: τ dixit: ego sum qui veni de ὁ ἐληλυθώς, καὶ ἔιπεν, ἐγώ εἰμι ὁ ἥκων ἐκ τῆς παstrito: ego fugi de acie ho ρεμβολῆς, ἐγὼ πέφευγα ἐκ τῆς παρατάξεως σήμερdie. τ dixit ei heli: qđ factū est verbū fili: τ ρον. καὶ ἔιπεν αὐτῷ ηλί, τί τὸ γεγονὸς ῥῆμα τέκνου; καὶ respondit puer: τ dixit: fugit vir ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον, καὶ ἔιπεν, πέφευγεν ἀνὴρ israel a facie philistiim: τ plaga ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων, καὶ πληγὴ magna facta est in populo: τ duo filii tui μεγάλη γέγονεν ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοί σου mortui sunt: τ arca dei capta est. τ factū est vt me τέθνηκαν, καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήφθη. καὶ ἐγένετο ὡς ἐμnūtur arcam dei: τ cecidit a sel- νήσθη τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ δίla in vetro adherētia postę: τ fra φρου εἰς τὰ ὀπισθεν ἐχόμενα τῆς πύλης, καὶ συτε- cta ē scapula eius. τ mortuus est: qm̄ senex τρίβη ὁ νῶτος αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν, ὅτι πρεσβύτης erat homo τ grauis: τ ipse iudicauit israel ἦν ἄνθρωπος καὶ βαρύς, καὶ αὐτὸς ἔκρινε τὸν ἰσραὴλ quadraginta annis. τ nurus eius vxor phinees q̄ con τεσσαράκοντα ἔτη. καὶ ἡ νύμφη αὐτοῦ γυνὴ φινεὲς συτὰ cepit: vt pareret: τ audiuit nunciū q λαφεῖν τοῦ τεκεῖν, καὶ ἤκουσεν τὴν ἀγγελίαν ὅτι capta esset arca dei: τ q̄ mortuus esset so ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν ὁ πενcer suus τ vir suus: τ angustiata ἐτ pe θερὸς αὐτῆς καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἐστένωσε καὶ ἐτεperit: qui versi fuerunt in eam dolore eius: τ κεν, ὅτι ἐστράφησαν ἐπ' αὐτὴς αἱ ὠδῖνες αὐτῆς, καὶ in tpe suo moritur. τ dixerūt ei mulieres ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀπεθανέσκει. καὶ εἶπον αὐτῇ αἱ γυναῖκες que astabant ei: ne timeas qm̄ filiū peperisti. αἱ παρεστηκυῖαι αὐτῇ, μὴ φοβοῦ ὅτι υἱὸν τέτοκας. τ non rndit: τ non aduertit cor suū. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη, καὶ οὐκ ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς. τ vocauit nomē puero glorię pro καὶ ἐκάλεσεν ὄνομα τῷ παιδαρίῳ ἐχαβώδ ὑπὲρ τῆς arca dei τ pro socero suo τ pro κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς καὶ ὑπὲρ viro suo: qm̄ mortui sūt. τ dixit: trāslata ē τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ὅτι ἀπέθανον. καὶ ἔιπεν, ἀπῴκισαι gloria ab israel eo q̄ capta est arca dei. δόξα ἀπὸ ἰσραὴλ διότι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. Cap.5.

Καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, τ asportauerūt eam ex lapide aduitorii in azoti. τ tuleκαὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν ἐξ ἀβενεζὲρ εἰς ἄζωτον. καὶ ἔλαrunt philistiim arcam dei τ intuBον οἱ ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ καὶ εἰσήlerunt eam in domū dagon: τ statue νεγκαν αὐτὴν εἰς τὸν δίκον δαγών, καὶ ἔστησεν runt eam iuxta dagon. τ surrexerūt mane azotii: σαν αὐτὴν παρὰ δαγών. καὶ ὄρθρισαν οἱ ἀζώτιοι, τ ingressi sunt in domum dagon καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν δίκον δαγὼν

altera die. τ viderūt: τ ecce dagon cecidit in τῇ ἐπαύριον. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ facie suam in terrā ante arcam dei. πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. τ eleuauerūt dagon: τ restituerunt eum in καὶ ἤγειραν τὸν δαγών, καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν locum suum. τ facti est vt surrexerunt altera die τόπον αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς ὤρθρισαν τῇ ἐπαύριον τὸ mane azoti: τ ecce dagon cecidit in fa πρωὶ οἱ ἀζώτιοι, καὶ ἰδοὺ δαγὼν πεπτωκὼς ἐπὶ πρόciem suam coram arca dei. τ caσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. καὶ κεput dagon τ ambo vestigia pedū ei φαλὴ δαγὼν καὶ ἀμφότερα τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ abscisa sup anteriora liminum: τ am τοῦ ἀφηρημένα ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια τῶν σταμῶν, καὶ ἀμbe fticture manuū eius iacentes sup φότεροι οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ πεπτωκότες ἐπὶ limen. verum scapula dagon relicta est. pp hoc τὸ πρόθυρον. πλὴν ἀρχὶς δαγὼν ὑπελείφθη. διὰ τοῦτο non ascendunt sacerdotes dagō: τ omnes q̄ ingredi οὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς δαγών, καὶ πᾶς ὁ εἰσπορευόμεtur in domū dagon sup limen domus dagon in azoto νος εἰς δίκον δαγὼν ἐπὶ τὸ σταμὸν οἴκου δαγὼν ἐν ἄζωτῳ vsq; in diem hunc: sed transilientes trāsi ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀλλ' ὑπερβαίνοντες ὑπερβαί liunt. τ aggrauata ē manꝰ dñi sup azotios: τ tozνουσιν. καὶ ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ κυρίου ἐπὶ ἀζωτίους, καὶ ἐβα sit azotios: τ percussit eos in σανίσε τοὺς ἀζωτίους, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς nātibus eoꝝ azotum τ terios eius. τ viderūt ἕδρας αὐτῶν τὴν ἄζωτον καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς. καὶ εἶδον viri azoti q̄ sic factū est ipsis: τ dicunt οἱ ἄνδρες ἀζώτου ὅτι οὕτως γέγονεν αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν non sedebit arca dei israel nobiscum: qm̄ dura οὐ καθίσει ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ μεθ' ἡμῶν, ὅτι σκληρὰ manus eius sup nos τ super dagon dei nfm. τ mit ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ δαγὼν τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ ἀπο Infra. a.e. τοι τ cōgregant satrapas philistinorum σέλλουσι καὶ συνάγουσι τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων οἱ azotii ad seipsos. τ dicunt azotii quid fa ἀζώτιοι πρὸς ἑαυτούς. καὶ λέγουσιν οἱ ἀζώτιοι τί ποιή- cimus arce dei israel? τ dicunt gethei σομεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἰσραήλ; καὶ λέγουσιν οἱ γεθαῖ transeat iam arca dei. τ trāsiit ar οι, μετελθέτω δὴ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. καὶ μετῆλθεν ἡ κιβώca dei israel in geth. τ factū est cū trāsiτος τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ εἰς γέθ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μετέλ bat arca ad gethęos: τ fit manꝰ θειν τὴν κιβωτὸν πρὸς τοὺς γεθαίους, καὶ γίνεται χεὶρ dñi in ciuitate: turba magna valde: τ per κυρίου ἐν τῇ πόλει, ταραχὸς μέγας σφόδρα, καὶ ἐπά cussit ciuitatis a paruo vsq; ad magnū in na ταξε τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου εἰς πάτ tibus. τ mittunt gethei arcam dei in acaroξας. καὶ ἐξέστρεφον ἑλλουσιν οἱ γεθαῖοι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς ἀκάρω na. τ factū est vt venit arca dei in acarona: τ exclama καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ εἰς ἀκάρωνα, καὶ ἀνεβόη uerūt acaronite dicentes: quid mīsistis arcam dei σαν οἱ ἀκαρωῖται λέγοντες, τί ἀπεστρέψατε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ israel ad nos vt interficiat nos τ populū nfm: τ mitἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν; καὶ ἀποστέλλtunt τ congregant omnes satrapas philistinorum. τ λουσι καὶ συνάγουσι πάντας τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων. καὶ dixerūt: mittite arcam dei israꝫ: τ reuertatur εἶπαν, ἐξαποστείλατε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἰσραήλ, καὶ ἀποκατασταθήτω in locum suum: τ nō interficiat nos τ pplm nfm. εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ θανατώσωσιν ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν. qm̄ fiebat confusio mortis in vniuersa ciuitate grauis valde: ὅτι ἐγένετο σύγχυσις θανάτου ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα σφόδρα, vt ingressa esset arca dei israꝫ. τ vini τ qui moriebātur καὶ εἰσῆλθεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἰσραήλ. καὶ οἱ ζῶντες καὶ οἱ ἀποθνήσκοντες

'altera die: ecce 'dagon 'facebat pronus in terra 'ante arcam 'domini. Et tulerunt dagon & restituerunt eum in locum suum. Rursūq; mane die altera consurgētes inuenerunt dagon iacentem super facie suā in terra coram arca domini. Caput autem dagon & due palme manuū eius abscise erant sup limen: porro dagon solus truncꝰ remanserat in loco suo. Propter hāc cām non calcant sacerdotes dagon & oēs q̄ ingrediūtur templū eius sup limē dagon in azoto vsq; in hodiernū diē. Aggrauata est autem manus dñi sup azotios: & demolitus est eos. Et p cussit in secretiori parte nātiū azotū & fines eiꝰ. Videtes aūt viri azotii huiusce modi plagā dixerunt. Nō manent arca dei israel apud nos: qm̄ dura est manus eius sup nos & sup dagon deū nostrū. Et mittentes cōgregauerūt oēs satrapas philistinorum ad se & dixerūt. Quid faciemus de arca dei israel. Rīderuntq; gethei. Circūducatur arca dei israel: & circūduxerunt arcā dei israel. Illis aūt circūducentibus eam fiebat manus dñi per singulas ciuitates interfectionis magne nimis: & pcutiebat viros vniuscuiusq; vrbis a paruo vsq; ad maiores: & cōputrescebant pmi nētes extales eorum. Miserunt ergo arcam dei in accharon. Gunq; veniret arca dei in accharon: exclamauerūt accharonite dicentes. Adduxerunt ad nos arcam dei israel vt interficiat nos & populū nostrum. Miserunt itaq; & congregauerunt omnes satrapas philistinorum. Quid dixerunt. Dimitte arcā dei israel: & reuertatur in locum suum: vt nō interficiat nos cum populo nostro. Fiebat enim pauor mortis in singulis vrbibus & grauissima valde manus dei. Viri quoq; qui mortui non fuerant

הכו בנעפלים ותעל שושת העיר
העלה עלה
Cap. vi.
היה
השמים׃ ויהי ארון
יהוה בשדה פלשתים שבעה
חדשים׃ ויקראו לפלשתים
לכהנים ולקסמים לאמר מה
נעשה לארון יהוה הודיענו במה
נשלחנו למקומו ויאמרו אם
משלחים את ארון אלהי ישראל
אל תשלחו אתו ריקם כי השב
תשיבו לו אשם אז תרפאו
ונודע לכם למה לא תסור ידו
ממכם׃ ויאמרו מה האשם אשר
נשיב לו ויאמרו מספר סרני
פלשתים חמשה עפלי זהב
והמשה עכברי זהב כי מגפה
אחת ללכלם ולסרניכם׃ ועשיתם
צלמי עפליכם וצלמי עכבריכם
המשחיתים את הארץ ונתתם
לאלהי ישראל אולי יקל
את ידו מעליכם ומעל אלהיכם
ומעל ארצכם׃ ולמה תכבדו את
לבבכם כאשר כבדו מצרים
ופרעה את לבם הלוא כאשר
התעלל בהם וישלחום וילכו׃
ועתה קחו ועשו עגלה חדשה
אחת ושתי פרות עלות אשר
לא עלה עליהם על ואסרתם את
הפרות בעגלה והשיבתם בניהם
מאחריהם הביתה׃ ולקחתם את
ארון יהוה ונתתם אתו אל
העגלה ואת כלי הזהב אשר
השבתם לו אשם תשימו בארגז
מצדו ושלחתם אתו והלך׃
וראיתם אם דרך גבולו יעלה בית
שמש הוא עשה לנו את הרעה
הגדלה הזאת ואם לא ונדעה

Trāsla.B.Hie. Trāſ.Gre. lxx.cū interp̄.latina.

percutiebātur in secretio
ri pte natiū: & ascende-
bat vlulatus vniuscuiusq;
ciuitatis in celum. 6.

HVit ergo arca dñi in
regione philistinoꝝ
septē mēsibus. Et
post hec vocauerūt philistiim sacerdotes & diuinos dicētes. Quid
faciemus de arca dñi?
Indicate nobis quō remittamus eā in locū
suū. Qui dixerunt. Si
remittitis arcam dei israel: nolite dimittere eā vacuā: sed quocūq; qd debetis ei reddite
pctō: & tunc curabimini: & scietis quare non recedat manus eius a vobis. Qui dixerūt. Quid est qd pctō debemus reddere ei? Respōderūtq; illi. Iuxta numerū quinquiarum philistinorū quinq; aureos facietis & quinq; mures aureos: qa plaga vna fuit oibō vobis & satrapis vris. Faciētisq; similitudines murium corrumpentium terrā vram, & dabitis do israel gloriā: si forte releuet manum suam a vobis: & a diis vestris & a terra vestra. Quare grauatis corda vestra sicut egrauauit egyptus & pharao cor suū? Nonne postq; percussus est tūc dimisit eos & abierūt? Nūc ergo arripite & facite plaustrum nouum vnum: & duas vaccas fetas quibus non est ipositum iugū & iungite vaccas in plaustro & recludite vitulos earum domi. Tollētisq; arcam domini & ponetis in plaustro: & vasa aurea que exoluistis ei pro delicto ponetis in capsellam ad latus eius: & dimittite eam vt vadat: & aspicietis. Et si quidē per viā finiū suorū ascēderit contra bethsames ipse fecit nobis hoc malū grande: si nautē minime: sciemus

Ca. 6.

ΚΑΙ ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλο
φύλων μῆνας ἑπτά. καὶ καλοῦσιν οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς
ἱερεῖς καὶ τοὺς μάντεις καὶ τοὺς ἐπᾳοιδοὺς αὐτῶν,
τί ποιήσομεν τῇ κιβωτῷ τοῦ
κυρίου; γνωρίσατε ἡμῖν ἐν τίνι ἐξαποστελοῦμεν αὐτὴν
εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. καὶ εἶπον εἰ ἐξαποστέλλετε ὑμεῖς
ἀπὸ θεοῦ ἰσραὴλ δόξαν, ὅπως κουφίσῃ τὴν χεῖρα αὐ
τοῦ ἀφ' ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῆς
γῆς ὑμῶν. καὶ ἵνατί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς
ἐβάρυνεν αἴγυπτος καὶ φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτῶν; οὐ
χὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτοῖς, ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς καὶ ἀ
πῆλθον. καὶ νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅμαξαν καινὴ
νην μίαν, καὶ λάβετε δύο βόας πρωτοτοκούσας
ἀνέρρυσεν εἰς ἀκαρὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ οὗτοι
ἐπορεύοντο πορευόμενοι καὶ βοῶσαι. καὶ οἱ σατράπαι
τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν ἕως ὁρίου
μίνου bethsames. τ qui in bethsames metebant mes
σεν βαιθσαμὺς · καὶ οἱ ἐν βαιθσαμὺς ἐθέριζον θερισ
μὸν πυρῶν ἐν τῇ κυλάδι · καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλ
μοὺς αὐτῶν καὶ εἶδον τὴν κιβωτὸν κυρίου, καὶ ἐχά
ρησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς · καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν
εἰς ἀγρὸν ἰωσιὲ τοῦ βαιθσαμίτου, καὶ ἔστη ἐκεῖ
ἐκόπησαν ξύλα καὶ ἐποίησαν ὁλοκαύτωσιν τῷ κυ
ρίῳ. καὶ οἱ λευῖται ἀπέσπασαν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυ
ρίου, καὶ τὸ θέμα τὸ μετ' αὐτῆς καὶ τὰ σκεύη τὰ
χρυσᾶ, καὶ ἔθεντο ἐπὶ τὸν λίθον τὸν μέγαλον.
καὶ οἱ ἄνδρες οἱ βαιθσαμὺς ἀνήνεγκαν ὁλοκαυτώσεις,
καὶ ἔθυσαν θυσίας τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
καὶ οἱ πέντε σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων εἶδον καὶ
ἐπέστρεψαν εἰς ἀκαρὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ αὗται
αἱ ἕδραι αἱ χρυσαῖ, ἃς ἀπέδωκαν οἱ ἀλλόφυλοι
ὑπὲρ τῆς βασάνου δῶρα, καὶ τότε ἔλαβε
βιμὶν: τ placabitur vobis: ne non recedat manus
σεθε, καὶ ἐξιλασθήσεται ὑμῖν, μὴ οὐκ ἀποστῇ ἡ χεὶρ
εἰμι a vobis. τ dicunt quid pro delicto
reddere debeamus ei? τ dixerunt: iurta numerū
σετο quod reddemus ei? τ dixerunt: iurta numerū
ν ὃ ἀποδώσομεν αὐτῇ; καὶ εἶπον, κατὰ ἀριθμὸν
proquinciarum philistinoꝝ quinq; anos. gu
τῶν σατραπειῶν τῶν ἀλλοφύλων πέντε ἕδρας χρυ
reos: qui error in vobis τ principibus vris
σᾶς, ὅτι πλαίσμα ἐν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν
τ populo: τ quinq; mures aureos similitudinē
καὶ τῷ λαῷ, καὶ πέντε μῦας χρυσοῦς ὁμοίωμα τῶν
murium corrumpentium terram vram, τ dabitis
μυῶν τῶν διαφθειρόντων τὴν γῆν ὑμῶν. καὶ δώσετε
δῶο deo israel gloriam: vt releuet manum su
τῷ κῷ θεῷ ἰσραὴλ δόξαν, ὅπως κουφίσῃ τὴν χεῖρα αὐ
am a vobis τ a diis vestris τ a
τοῦ ἀφ' ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῆς
terra vestra. τ quare grauatis corda vestra: vt
γῆς ὑμῶν. καὶ ἵνατί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς
aggrauauit egypt τ pharao cor suum: non
ἐβάρυνεν αἴγυπτος καὶ φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτῶν; οὐ
ne quādo illuserint eis: miserunt eos τ
χὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτοῖς, ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς καὶ
abierunt. τ nunc accipite. τ facite plaustrum no
ἀπῆλθον. καὶ νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅμαξαν και
uum vnum: τ ac.. ue duas vaccas primo enixas
νὴν μίαν, καὶ λάβετε δύο βόας πρωτοτοκούσας
sine filiis: quę quia nō imposita ē iugum. τ iunxi
ἄνευ τῶν τέκνων, ἐφ' ἃς οὐκ ἐπετέθη ζυγός · καὶ ζεύξα
te vaccas in plaustro: τ filios earū du
τε τὰς βόας ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπα
cite a tergo earum in domum. τ accipietis
γάγετε ὄπισθεν αὐτῶν εἰς οἶκον · καὶ λήψεσθε τὴν
arcam dñi: τ pōetis eam super plaustrum:
κιβωτὸν κυρίου, καὶ θήσετε αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν,
τ vasa aurea reddite ei pro pec
καὶ τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ ἀπόδοτε αὐτῇ ὑπὲρ τῆς βα
cati: τ ponetis in capsella ex latere partis e
σάνου, καὶ θήσετε ἐν θέματι ἐκ πλαγίων μέρους αὐ
ius: τ mittetis eam. τ recedet: τ vide
τῆς, καὶ ἐξαποστελεῖτε αὐτήν. καὶ ἀπελεύσεται καὶ ὄψε
bitis si in viā finis sui ibit contra bethsames:
ται εἰς ὁδὸν ὁρίου αὐτῆς πορεύσεται κατὰ βαιθσαμύς,
ipse fecit nobis malum grande hoc,
αὐτὸς πεποίηκεν ἡμῖν τὴν κακίαν τὴν μεγάλην ταύ
τ si nō: τ cognoscemus
την. καὶ ἐὰν μή, καὶ γνωσόμεθα

q nequaquā manus eius tetigit nos: sed ea
ὅτι οὐχὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἥψατο ἡμῶν, ἀλλὰ συμπτωμα
sunt hec facta est nobis. τ fecerunt ita
μα τοῦτο γέγονεν ἡμῖν. καὶ ἐποίησαν οὕτως
stium sic: τ acceperūt duas vaccas primo enixas:
λοι οὗτος, καὶ ἔλαβον δύο βόας πρωτοτοκούσας,
τ iunxerunt eas in plaustro: τ filios earum
καὶ ἔζευξαν αὐτὰς ἐν τῇ ἁμάξῃ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν
conclusērunt in domo. τ posuerūt arcam dñi
ἀπέκλεισαν εἰς οἶκον. καὶ ἔθεντο τὴν κιβωτὸν κυρίου
super plaustrū τ capsellam τ munera
ἐπὶ τὴν ἁμαξαν καὶ τὸ θέμα καὶ τοὺς μῦας τοὺς
aureos: τ similitudines anorum eoꝝ. τ
χρυσοῦς, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἕδρων αὐτῶν · καὶ
direxerunt vacce in via in viam bethsa
κατεύθυναν αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς τὴν ὁδὸν βαιθσα
mes in semita in qua ibant laborabant: τ non
μὺς ἐν τρίβῳ ἐν ᾗ ἐπορεύοντο ἐκοπίων, καὶ οὐκ
declinabāt ad dexteram neq; ad sinistrā: in itinere vno gradie
ἐξέκλιναν δεξιὰν οὐδὲ ἀριστερᾶ, ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐπορεύ
bātur pergentes τ mugientes. τ satrape
οντο πορευόμενοι καὶ βοῶσαι. καὶ οἱ σατράπαι
philistiim ibant post ipsos vsq; ad ter
τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν ἕως ὁρίου
minos bethsames. τ qui in bethsames metebant mes
μίνου bethsames. τ qui in bethsames metebant mes
sem erutiet in valle. τ eleuauerūt ocu
σεν βαιθσαμύς · καὶ οἱ ἐν βαιθσαμὺς ἐθέριζον θερισ
los suos τ viderūt arcam dñi: τ gau
μὸν πυρῶν ἐν τῇ κυλάδι · καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλ
isi sunt in obuiatione eius. τ plaustrū venit
μοὺς αὐτῶν καὶ εἶδον τὴν κιβωτὸν κυρίου, καὶ ἐχά
in agrum iosue qui de bethsames: τ stetit ibi
ρησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς · καὶ ἡ ἅμαξα εἰσῆλθεν
in agrum iosue bethsamite: οαοοοοοοοοοοοο
εἰς ἀγρὸν ἰωσιὲ τοῦ βαιθσαμίτου, καὶ ἔστη ἐκεῖ
& stetit ibi. Erat aūt ibi
ἐκόπησαν ξύλα καὶ ἐποίησαν ὁλοκαύτωσιν τῷ κυ
lapis magnus: οοοοοοοοοοοο

הַיּוֹם הַזֶּה בְּשָׂדֶה יְהוֹשָׁעַ בֵּית
הַשֶּׁמְשִׁי וַיִּךְ בְּאַנְשֵׁי בֵית שֶׁמֶשׁ
כִּי רָאוּ בַּאֲרוֹן יְהוָה וַיִּךְ בָּעָם רַאֲה
שִׁבְעִים אִישׁ חֲמִשִּׁים אֶלֶף אִישׁ
וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם כִּי הִכָּה יְהוָה בָּעָם אֵבֶל נְבָה
מַכָּה גְדוֹלָה וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי בֵית אָמַר
שֶׁמֶשׁ מִי יוּכַל לַעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה יכל פָּנִים
הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֶל מִי יַעֲלֶה קָדַשׁ
מֵעָלֵינוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים עָלָה שָׁלַח
אֶל יוֹשְׁבֵי קִרְיַת יְעָרִים לֵאמֹר אָצַל
הֵשִׁבוּ פְלִשְׁתִּים אֶת אֲרוֹן יְהוָה שוב
רְדוּ הַעֲלוּ אֹתוֹ אֲלֵיכֶם׃ ירד
Cap. vii. וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי קִרְיַת יְעָרִים וַיַּעֲלוּ בוא
אֶת אֲרוֹן יְהוָה וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ אֶל
בֵּית אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה וְאֶת
אֶלְעָזָר בְּנוֹ קִדְּשׁוּ לִשְׁמֹר אֶת
אֲרוֹן יְהוָה׃ וַיְהִי מִיּוֹם עָשְׂתָה הָיָה נשׂה
הָאָרוֹן בְּקִרְיַת יְעָרִים וַיִּרְבּוּ רבה
הַיָּמִים וַיִּהְיוּ עֶשְׂרִים שָׁנָה וַיִּנָּהוּ יום נוח
כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי יְהוָה׃ נהה
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִם בְּכָל לְבַבְכֶם
אַתֶּם שָׁבִים אֶל יְהוָה הָסִירוּ שוב סור
אֶת אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִתּוֹכְכֶם
וְהַעַשְׁתָּרוֹת וְהָכִינוּ לְבַבְכֶם אֶל כון
יְהוָה וְעִבְדוּהוּ לְבַדּוֹ וְיַצֵּל אֶתְכֶם בָּדַד נצל
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃ וַיָּסִירוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל סור
אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת הָעַשְׁתָּרוֹת
וַיַּעַבְדוּ אֶת יְהוָה לְבַדּוֹ׃ וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל קִבְצוּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל פָּלַל
הַמִצְפָּתָה וְאֶתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם אֶל
יְהוָה׃ וַיִּקָּבְצוּ הַמִצְפָּתָה וַיִּשְׁאֲבוּ קבץ שָׁאַב
מַיִם וַיִּשְׁפְּכוּ לִפְנֵי יְהוָה שָׁפַךְ פָּנָה
וַיָּצֻמוּ בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמְרוּ צום
שָׁם חָטָאנוּ לַיהוָה וַיִּשְׁפֹּט שָׁפַט
שְׁמוּאֵל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִצְפָּה׃

illa die in agro Iosue bethsamites. Percussit ãt dñs de viris bethsamitibus eo q̃ vidissent arcã domini: & percussit de populo septuaginta viros & quinquaginta milia virorum de populo. Luxit q̃s populus eo q̃ dñs percussisset plebẽ plaga magna. Et dixerunt viri bethsamite. Quis poterit stare ĩ conspectu domini dei sancti huius? Et ad quem ascendet a nobis? Miserunt q̃s nuncios ad habitatores cariathiarim dicentes. Reduxerunt philistiim arcam de mini: descendite & reducite eam ad vos. 7.

Venerunt ergo viri cariathiarim & reduxerũt arcã dñi: & introlerunt eam in domum aminadab in gabaa: eleazarũ ãt filiũ ei⁹ sanctificauerunt vt custodiret arcã dñi. Et factũ ẽ ex qua die mansit arca dñi in cariathiari multiplicati sunt dies. Erat q̃ppe annus vicesimus. Et requieuit omnis domus israel post dominum. Ait autem samuel ad vniuersam domum israel dicens. Si in toto corde vestro convertimini ad dñm: auferte deos alienos de medio vestri baalim & astaroth: & pparate corda vestra domino & seruite ei soli: & eruet vos de manu philisthiim. Ab stulerũt ergo filii israel baalim & astaroth & seruierunt dño soli. Dixit autem samuel. Congregate vniuersum israel in maspha vt orẽ pro vobis. Et conuenerunt in maspha. Hauserũq̃ aquam & effuderunt in conspectu domini: & ieiunauerunt in die illa atq̃ dixerunt ibi. peccauimus dño. Iudicauitq̃ samuel filios israel in maspha.

. diem hunc in agro Iosue bethsamee, τῆς ἡμέρας ταύτης ἐν ἀγρῷ Ἰωσὶε τοῦ Βαισαμίς. τ percussit viros bethsamee: quia viderũt arcã κὺ ἐπάταξεν ἄνδρας Βαισαμίς, ὅτι εἶδον τὴν κιβωτὸν dñi. τ percussit in eis septuaginta τοῦ κυρίου. καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα viros: τ quinquaginta milia virorum ex τα ἄνδρας, καὶ πεντήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τ populo. τ luxit populus: quia percussit dñs in λαῷ· καὶ ἐπένθησεν ὁ λαός, ὅτι ἐπάταξε κύριος ἐν populo plaga magna valde. τ dixerũt viri τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην σφόδρα. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες qui in bethsamee: quis poterit stare in ꝓspectu τοῦ ἐν Βαισαμίς, τίς δύνησεται στῆναι ἐνώπιον dñi sancti huius? τ ad quẽ ascendet κυρίου τοῦ ἁγίου τούτου; καὶ πρὸς τίνα ἀναβήσεται arca dñi a nobis? τ miserunt ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου ἀφ' ἡμῶν; καὶ ἀπεστείλαντο nuncios ad habitatores cariathiarim ἀγγέλους πρὸς τοὺς κατοικοῦντας καριαθιαρίμ λέ centes. reduxerunt philistiim arcam γοντες, ἀπέστρεψαν οἱ ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν τοῦ dñi: τ. descendite τ reducite eam ad κυρίου, καὶ καταβήτε καὶ ἀναγάγετε αὐτὴν πρὸς vos. ὑμᾶς,

Ca. 7.

Venerunt viri cariathiarim τ reduΚαὶ ἦλθον οἱ ἄνδρες καριαθιαρίμ καὶ ἀνήγαγον cunt arcam federis dñi. τ adduxerũt eam in domum aminadab in gabaa: eleazarũ ãt filiũ eius sanctificauerunt vt custodiret arcã dñi. Et factũ ẽ ex qua die mansit arca in cariathiarim: multiplicati sunt dies. τ fuerũt ἐν καριαθιαρίμ, ἐπληθύνθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἐγέ vigintiannt: τ requieuit omis domus israel νοντο ἔτη κ' ἔτη, καὶ ἐπεζήτησε πᾶς ὁ οἶκος Ἰσρα post dominum. el ὀπίσω κυρίου. Ait autem samuel ad vniuersã domum israel dicens: si in toto corde vro vos Ioelis 14.6. ἅπαν τὸν οἶκον Ἰσραὴλ λέγων, εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς reuertimini ad dñm: auferte deos ἐπιστρέφατε πρὸς κύριον, περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς alienos de medio vri τ tuos: τ prepa ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ τὰ ἄλση, καὶ ἑτοιμά rate corda vra ad dñm τ seruite σατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς κύριον καὶ δουλεύσα te ei soli: τ eruet vos de manu τε αὐτῷ μόνῳ, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν philistiim. τ abstulerũt filii israel baalim τ ἀλλοφύλων. καὶ ἔῤῥηξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰ Βααλὶμ καὶ lucos astaroth: τ seruierunt dño soli. τ τὰ ἄλση ἀσταρώθ, καὶ ἐδούλευσαν τῷ κυρίῳ μόνῳ. καὶ dixit samuel: congregate vniuersum israel in ἔῤῥιπε σαμουήλ, συναθροίσατε πάντα Ἰσραὴλ εἰς maspha: τ orabo ad dñm pro vobis. μασηφά, καὶ προσεύξομαι πρὸς κύριον ὑπὲρ ὑμῶν. τ coenerũt ꝓpe in maspha τ hauserũt aquã: καὶ συνήχθη ὁ λαὸς εἰς μασηφά καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ, τ effundunt in cõspectu dñi super terrã. τ ieiu καὶ ἐκχέουσιν ἐνώπιον κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐνή nauerunt in die illa τ dixerunt: peccauimus στευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ εἶπον, ἡμάρτομεν τῷ dño. τ iudicauit samuel filios israel in κυρίῳ. καὶ ἐδίκασε σαμουὴλ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς maspha. μασηφά.

τ audierũt philistiim: q congregati erãt filij ĩ καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι, ὅτι συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσ israel in maspha omnes. τ ascenderunt satra ραὴλ εἰς μασηφὰ πάντες. καὶ ἀνέβησαν οἱ σατρά pe philistinorum ad israel. παι τῶν ἀλλοφύλων ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἤκουσαν οἱ filij israel: τ timuerunt a facie phi υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν ἀλ listinorum. τ dixerũt filij israel ad samuel: λοφύλων· καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς σαμουήλ, ne cesses a nobis clamare ad dñm μὴ παρασιωπήσῃς ἀφ' ἡμῶν τοῦ βοᾶν πρὸς κύριον deum tuũ: τ saluabit nos de manu phili τὸν θεόν σου, καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύ stinor. τ tulit samuel agnum lactantẽ vnum: τ λων. καὶ ἔλαβε σαμουὴλ ἄρνα γαλαθηνὸν ἕνα, καὶ obtulit eũ holocaustum dño cum vniuerso ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ σὺν παντὶ populo. τ clamauit samuel ad dñm pro τῷ λαῷ. καὶ ἐβόησε σαμουὴλ πρὸς κύριον ὑπὲρ τ israel: τ exaudiuit eum dñs. τ erat sa ἰσραὴλ, καὶ ἐπακούσεν αὐτοῦ ὁ κύριος. καὶ ἦν σα muel offerens holocaustum. τ phili μουὴλ ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν. καὶ οἱ ἀλλόφυ στῖιm iniere ꝓlium israel. τ intonuit λοι προσήγον εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἐβρόν ãt dñs fragore magno νησεν κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ in die illa sup philistiim: τσης κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τ conturbauit eos philistiim: τ contriti sunt τ ceciderũt τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ συνετρίβησαν καὶ ἔπεσαν in cõspectu israel. τ egressi sunt viri israel ex ma ἐνώπιον Ἰσραήλ. καὶ ἐξῆλθον ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ μα sepha τ persecuti sunt philisteos: τ per σηφὰ καὶ κατεδίωξε τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐπά cusserunt eos vsq; ad infra bethchor. τ tulit ταξαν αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω Βαιθχόρ. καὶ ἔλαβε samuel lapidẽ vnũ τ statuit eum inter ma samuel lapidẽ ἕνα καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀναμέσον μα sepha τ inter antiquã. τ vocauit no σηφὰ καὶ ἀναμέσον τῆς παλαιᾶς· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνο men eius abenezer: q̃ significat lapis adiutorij. τ μα αὐτοῦ ἀβενέζερ, ὃ σημαίνει λίθος τοῦ βοηθοῦ· καὶ dixit huc vsq; auxiliatus est nobis dñs. τ εἶπεν ἕως ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ἡμῖν ὁ κύριος. καὶ humiliauit dñs philistiim: τ nõ appo ἐταπείνωσε κύριος τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ οὐ προ fuerunt vltra vt venirent in terminũ israel. τ fa σέθεντο ἔτι τοῦ ἐλθεῖν εἰς ὅριον Ἰσραήλ. καὶ ἐγέ cta est manus dñi super philisteos cunctis νετο χεὶρ κυρίου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς diebus samuel. τ reddite sunt vrbes ẽs ἡμέρας τ σαμουήλ. καὶ ἀπεδόθησαν αἱ πόλεις ἃς tulerant philistiim a filijs israel: ab ἔλαβον οἱ ἀλλόφυλοι παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἀπὸ acaron vsq; geth: τ finiũ liberauerũt israel de ma ἀκαρὼν ἕως γέθ, καὶ τὸ ὅριον ἐῤῥύσαντο Ἰσραὴλ ἐκ χεί nu philistinorum. τ erat pax inter israel ρὸς τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἦν εἰρήνη ἀναμέσον Ἰσραὴλ τ inter amorreum. τ iudicauit samuel καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀμορραίου. καὶ ἔκρινε σαμουὴλ τὸν israel cunctis diebus vite suc. τ ibat Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ ἐπο per singulos annos τ circuibat bethel τ ρεύετο κατ' ἐνιαυτὸν καὶ ἐκύκλου Βαιθὴλ καὶ τὴν galgal τ maspha. τ iudicabat israel γαλγὰλ καὶ τὴν μασηφᾶ. καὶ ἐδίκαζε τὸν Ἰσραὴλ in oibus locis illis. at reuertio eius erat in ἐν πᾶσι τοῖς τόποις τούτοις. ἦδε ἐπιστροφὴ αὐτοῦ ἦν ἐν armathaim: ibi erat domus eius: τ ἁρμαθαΐμ, ὅτι ἐκεῖ ἦν ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ

Et audierũt philistiim q congregati eẽt filij israel in maspha omnes. τ ascenderunt satrapę philistinorũ ad israel. Quod cum audissent filij israel timuerũt a facie philistinorũ. Dixitq̃ ad samuelem. Ne cesses pro nobis clamare ad dominum deum tuũ: vt saluet nos de manu philistiorũ. Tulit ãt samuel agnum lactantem vnum & obtulit illum holocaustũ integrũ dño. Et clamauit samuel ad dominum pro israel: & exaudiuit eũ dñs. Factũ ẽ ãt cũ samuel offerret holocaustum dño: philistiim iniere ꝓliũ contra israel. Intonuit ãt dñs fragore magno in die illa sup philistii: & exterruit eos & cesi sunt a filiis israel. Egressiq̃ filii israel de maspha persecuti sunt philisteos & pcusserũt eos vsq; ad locũ q erat subter bethchar. Tulit ãt samuel lapidẽ vnũ & posuit cũ inter maspha & inter sen. & vocauit nomẽ loci illius lapis adiutorii. Dixitq̃. Hucusq̃ auxiliatus est nobis dñs. Et hũiliati sunt philistiim: nec apposuerunt vltra vt venirẽt in terminos israel. Facta ẽ itaq̃ manus domini sup philisteos cunctis diebus samuelis: & reddite sunt urbes quas tulerant philistiim ab israel: israeli: ab accharon vsq; geth & terminos suos. Liberauitq̃ israel de manu philistinorũ: eratq̃ pax inter israel & ammorreum. Iudicabat quoq̃ samuel israel cunctis diebus vite suc. & ibat per singulos annos circuiens bethel & galgala & maspha: & iudicabat israelem in oibus locis illis. Et reuertebatur eius in ramatha. ibi enim erat domus eius: & ibi

בָּנָיו׳ נָגִיד׳ עַל׳ יִשְׂרָאֵל׳ וּבְנוֹ׳ שְׁמוֹ׳ מִזְבֵּחַ׳ בָּנָה׳

Cap. viij.

לַיהוָה׃ וַיְהִי׳ כַּאֲשֶׁר׳ זָקֵן׳

שְׁמוּאֵל׳ וַיָּשֶׂם׳ אֶת׳ בָּנָיו׳ שֹׁפְטִים׳

לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי׳ שֵׁם׳ בְּנוֹ׳ הַבְּכוֹר׳

יוֹאֵל׳ וְשֵׁם׳ מִשְׁנֵהוּ׳ אֲבִיָּה׳ שֹׁפְטִים׳

בִּבְאֵר׳ שָׁבַע׃ וְלֹא׳ הָלְכוּ׳ בָנָיו׳

בְּדְרָכָיו׳ וַיִּטּוּ׳ אַחֲרֵי׳ הַבָּצַע׳ וַיִּקְחוּ׳ לְקַח

שֹׁחַד׳ וַיַּטּוּ׳ מִשְׁפָּט׃ וַיִּתְקַבְּצוּ׳ כֹּל׳ שׁוֹפֵט קִבְּץ

זִקְנֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ וַיָּבֹאוּ׳ אֶל׳ שְׁמוּאֵל׳ בא

הָרָמָתָה׃ וַיֹּאמְרוּ׳ אֵלָיו׳ הִנֵּה׳ אַתָּה׳

זָקַנְתָּ׳ וּבָנֶיךָ׳ לֹא׳ הָלְכוּ׳ בִּדְרָכֶיךָ׳

עַתָּה׳ שִׂימָה׳ לָנוּ׳ מֶלֶךְ׳ לְשָׁפְטֵנוּ׳ שום

כְּכָל׳ הַגּוֹיִם׃ וַיֵּרַע׳ הַדָּבָר׳ בְּעֵינֵי׳ רוע

שְׁמוּאֵל׳ כַּאֲשֶׁר׳ אָמְרוּ׳ תְּנָה׳ נתן

לָנוּ׳ מֶלֶךְ׳ לְשָׁפְטֵנוּ׳ וַיִּתְפַּלֵּל׳ פלל

שְׁמוּאֵל׳ אֶל׳ יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר׳ יְהוָה׳ אמר

אֶל׳ שְׁמוּאֵל׳ שְׁמַע׳ בְּקוֹל׳ הָעָם׳

לְכֹל׳ אֲשֶׁר׳ יֹאמְרוּ׳ אֵלֶיךָ׳ כִּי׳

לֹא׳ אוֹתְךָ׳ מָאָסוּ׳ כִּי׳ אֹתִי׳ מָאֲסוּ׳ את

מִמְלֹךְ׳ עֲלֵיהֶם׃ כְּכֹל׳ הַמַּעֲשִׂים׳ עשה

אֲשֶׁר׳ עָשׂוּ׳ מִיּוֹם׳ הַעֲלֹתִי׳ אֹתָם

מִמִּצְרַיִם׳ וְעַד׳ הַיּוֹם׳ הַזֶּה׳ וַיַּעַזְבֻנִי עזב

וַיַּעַבְדוּ׳ אֱלֹהִים׳ אֲחֵרִים׳ כֵּן׳ הֵמָּה׳ עבר

עֹשִׂים׳ גַּם׳ לָךְ׃ וְעַתָּה׳ שְׁמַע

בְּקוֹלָם׳ אַךְ׳ כִּי׳ הָעֵד׳ תָּעִיד׳ בָּהֶם׳ עוד

וְהִגַּדְתָּ׳ לָהֶם׳ מִשְׁפַּט׳ הַמֶּלֶךְ׳ אֲשֶׁר׳ נגד

יִמְלֹךְ׳ עֲלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר׳ שְׁמוּאֵל׳ לב

אֶת׳ כָּל׳ דִּבְרֵי׳ יְהוָה׳ אֶל׳ הָעָם׳

הַשֹּׁאֲלִים׳ מֵאִתּוֹ׳ מֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר׳

זֶה׳ יִהְיֶה׳ מִשְׁפַּט׳ הַמֶּלֶךְ׳ אֲשֶׁר׳ יד

יִמְלֹךְ׳ עֲלֵיכֶם׳ אֶת׳ בְּנֵיכֶם

יִקַּח׳ וְשָׂם׳ לוֹ׳ בְּמֶרְכְּבֹתָו׳ לקח שום

וְרָצוֹ׳ לְפָנֵי׳ מֶרְכַּבְתּוֹ׃ וְלָשׂוּם׳ לו רכב

שָׂרֵי׳ אֲלָפִים׳ וְשָׂרֵי׳ חֲמִשִּׁים׳ שר

וְלַחֲרֹשׁ׳ חֲרִישׁוֹ׳ וְלִקְצֹר׳ קְצִירוֹ׳ חרש

וְלַעֲשׂוֹת׳ כְּלֵי׳ מִלְחַמְתּוֹ׳ וּכְלֵי׳ עשה

'iudicabat'israelē." Edificauit etiam'ibi'altare

H'domino. 8.

Actum est aūt'cū'senuisset'samuel: posuit

'filios suos'iudices

'in isr̄ael. 'Fuit'q; nomē

'filii eius' primogeniti

"fohel:& nomen"secūdi"abia'iudicum

'in berſabee. "Et nō'ambulauerunt'filii illius in

'viis eius."sed declinauerunt'post'auaritiā:'acceperūtq;'mūera'& peruerterūt'iudiciū. 'Cōgregati ergo'vniuersi'maiores'natu"'israel:"venerūt'ad

'samuelem"in ramatha:

'dixeruntq;'ei. "Ecce"tu

'senuisti'& filii tui" non

'ambulant'in viis tuis.

'constitue'nobis'regem

'vt iudicet nos

'sicut & vniuerſe hūt'nationes. 'Displicuitq;'fermo"in oculis'samuelis

'eo q'dixissent. 'da

'nobis'regem" vt iudicet nos. 'Et orauit

'samuel'ad" dominum.

'Dixit autem'dominus

'ad'samuelē. "Audi'vocem'populi

'omnibus'que'loquūtur"tibi.

'Non'enim 'te'abiecerunt'sed'me: ne regnē'sup eos. 'Iuxta omnia"opera sua

'que'fecerunt'a die qua

'eduxi'eos

'de egypto'vsq; ad'diē

'hāc:sicut'derelinquērūt me'& seruierunt'diis'alienis:'sic

'facunt'etiam'tibi.

'Nunc ergo'vocēm eor

'audi." Verūtamen'contestare'eos:

'& predic'eis'ius'regis

'qui

'regnaturus est'sup eos.

'Dixit itaq;'samuel

'omnia"verba'domini

'ad'populum

'qui petierat'a se'regem

'& ait.

'Hoc'erit'ius'regis'qui

'imperaturus est'vobis.

'Filios vestros

'tollet'& ponet'in curribus suis:facietq;'sibi'equites"& pcursores' q̄drigārū suarū:'& cōstituet'tibi'tribunos"& cētu rsiones:

'& aratores agrorū suorum:'& messores'segetum:'& fabros'armorū

'& 'iudicabat ibi 'israel: 'edificauit ibi al

ἐδίκαζεν ἐκεῖ τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἀκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ.

Ca. 8.

Καὶ ἐγένετο ὡς ἐγήρασε σαμουήλ, καὶ κατέστησε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ δικάζειν τῷ Ἰσραήλ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ· ὁ πρωτότοκος Ἰωήλ, καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ Ἀβιά δικάζοντες ἐν Βηρσαβεέ. καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ, καὶ ἐξέκλινον ὀπίσω τῆς συντελείας, καὶ ἐλάμβανον δῶρα, καὶ ἐξέκλινον δικαίωμα. καὶ συναθροίζονται πάντες ἄνδρες Ἰσραήλ, καὶ ἦλθον πρὸς σαμουὴλ εἰς Ἁρμαθαίμ. καὶ εἶπον αὐτῷ· ἰδοὺ σὺ γεγήρακας, καὶ οἱ υἱοί σου οὐ πορεύονται ἐν τῇ ὁδῷ σου. νῦν κατάστησον ἐφ' ἡμᾶς βασιλέα κρῖναι ἡμᾶς καθὼς πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἦν πονηρὸν τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς σαμουήλ, ὅτι εἶπον δός ἡμῖν βασιλέα κρῖναι ἡμᾶς. καὶ προσηύξατο σαμουὴλ πρὸς κύριον. καὶ εἶπε κύριος πρὸς σαμουήλ, ὅσους τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ, κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσωσί σοι· οὐ γὰρ σὲ ἐξουθενήκασιν, ἀλλ' ἐμὲ ἐξουθενήκασι τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν κατὰ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησάν μοι ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ ἐγκατέλιπόν με καὶ ἐδούλευσαν θεοῖς ἑτέροις, οὕτως αὐτοὶ ποιοῦσι καὶ σοί· καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν πλὴν ὅτι διαμαρτυρόμενος διαμαρτύρῃ αὐτοῖς καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως ὃς βασιλεύσει ἐπ' αὐτοῖς· καὶ εἶπε σαμουὴλ πάντας τοὺς λόγους κυρίου πρὸς πάντα τὸν λαὸν τοὺς αἰτοῦντας παρ' αὐτοῦ βασιλέα. καὶ εἶπεν, Οὗτο ἔσται τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως τοῦ βασιλεύσοντος ἐφ' ὑμᾶς· τοὺς υἱοὺς ὑμῶν λήμψεται καὶ θήσεται αὐτοὺς ἐν ἅρμασιν αὐτοῦ καὶ ἐν ἱππεῦσιν αὐτοῦ, καὶ προτρέχοντας τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ· καὶ θήσει αὐτοὺς ἑαυτῷ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους, καὶ ἀροτριᾶν τὴν ἀροτρίαν αὐτοῦ, καὶ θερίζειν θερισμὸν αὐτοῦ, καὶ τρυγᾶν τρυγητὸν αὐτοῦ· καὶ ποιεῖν σκεύη αὐτοῦ πολεμικὰ καὶ σκεύη

A

B

C

Dieci. in. c. Bet. Ba.

currum suor. & filias vras accipiet in ἁρμάτων αὐτοῦ· καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν λήψεται εἰς

vnguentarias:& focarias & in panificas & μυρεψούς, καὶ μαγειρίσας καὶ εἰς θεωτούσας· καὶ τοὺς

agros vros & vineas & olī ἀγροὺς ὑμῶν καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ τοὺς ἐλαιῶνας

ta vra bona tollet & dabit ser ὑμῶν τοὺς ἀγαθοὺς λήψεται καὶ δώσει τοῖς δούλοις

uis suis. & femina vra addecimabit λοις αὐτοῦ· καὶ τὰ σπέρματα ὑμῶν ἀποδεκατώσει

& vineas vras & dabit eunuchis καὶ τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ δώσει τοῖς εὐνούχοις

suis. & seruis suis. & seruos αὐτοῦ· καὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ· καὶ τοὺς δούλους

vros & ancillas. vras: & armenta boū vra ὑμῶν καὶ τὰς δούλας ὑμῶν, καὶ τὰ βουκόλια ὑμῶν

bona & asinos vros accipiet: & addeci τὰ ἀγαθὰ καὶ τοὺς ὄνους ὑμῶν λήψεται, καὶ ἀποδε

mabit ad opera sua. & greges vros κατώσει εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ· καὶ τὰ ποίμνια ὑμῶν

addecimabit: & vos eritis ei in seruos. ἀποδεκατώσει, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε αὐτῷ εἰς δούλους.

& clamabitis in die illa a facie re καὶ βοήσετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου τοῦ βα

gis vri quē elegistis vobis: & non σιλέως ὑμῶν οὗ ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς, καὶ οὐκ ἐπακού

audiet vos dominus in die illa. & no σεται ὑμῶν κύριος ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. καὶ οὐκ

voluit pplis audire vocē samuel. & ἐβούλετο ὁ λαὸς ἀκούειν τὴν φωνὴν τοῦ σαμουήλ. καὶ

dixerūt ei: nequaq; sed rex erit sup nos: & εἶπον αὐτῷ· οὐχί ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεὺς ἔσται ἐφ' ἡμᾶς, καὶ

erimus & nos sicut oēs gētes. & iudicabit ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς καθὼς πάντα τὰ ἔθνη. καὶ δικάσει

nos rex nr & egredietur ante nos. ἡμᾶς ὁ βασιλεὺς ἡμῶν καὶ ἐξελεύσεται ἔμπροσθεν ἡμῶν.

& pugnabit bella nra. & audiuit samu καὶ πολεμήσει τὸν πόλεμον ἡμῶν. καὶ ἤκουσε σαμου

el oia verba pplī & locutus est ηλ πάντας τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ καὶ ἐλάλησεν

ea in aures dñi. & dixit dñs ad sa αὐτοὺς εἰς τὰ ὦτα κυρίου· καὶ εἶπε κύριος πρὸς σα

muel: audi vocem eor & facregnare e μουήλ, ἄκουσον τῆς φωνῆς αὐτῶν καὶ βασίλευσον ἐπ'

is regem. & dixit samuel ad viros αὐτοῖς βασιλέα· καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς ἄνδρας Ἰσραήλ,

israel: Vadat vnusquisq; in ci recurrite vnusquisq; in ciuitate suā. 9.

τοῖς βασιλέα· καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς ἄνδρας Ἰσραήλ, ἀποστρέχετε ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. Ca. 9.

A 1. Reg. 9. B.

Καὶ ἦν ἀνὴρ ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμίν· καὶ ὄνομα αὐτῷ

Θ Et erat vir de filijs beniamin: & nomē ei cis filius abiel filij sarar filij bechorath filij aphec τῷ κίς, υἱὸς Ἀβιὴλ υἱοῦ σαρὰρ υἱοῦ Βεχωραθ υἱοῦ ἀφὲκ

filij viri temini: vir potens robore. & hic υἱοῦ ἀνδρὸς Ἰεμιναίου, ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύι· καὶ τοῦτο

filius: & nomē ipsi saul: iuuenis vir bonus: υἱὸς, καὶ ὄνομα αὐτῷ σαοὺλ, ἐνεργέσιος ἀνὴρ ἀγαθός,

& non erat in filijs israel melior ille: hu καὶ οὐκ ἦν ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτόν, ὑπε

mero & sursum excelsus super omnē ρωμίαν καὶ ὑπάγων ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν

terrā. & perierant asine eis patris saul. & γῆν. καὶ ἀπώλοντο αἱ ὄνοι κὶς τοῦ πατρὸς σαοὺλ. καὶ

dixit cis ad saul filiū suum: tolle te εἶπε κὶς πρὸς σαοὺλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λάβε μετὰ σε

cum vnum puerorum: & cōsurgite & vadite αὐτοῦ ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ ἀναστὰντες καὶ πορεύθητε

& querite asinas. & trāslerūt per mōtē καὶ ζητήσατε τὰς ὄνους· καὶ διῆλθον διὰ ὄρους

ephraim: & trāslerūt per terrā salisa: & non fue ἐφραὶμ, καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς σαλισά, καὶ οὐκ ἦν

runt. & trāslerūt per terrā salisa: & nō inuenissēt: ἐκεῖ· καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς σαλισὰ, καὶ οὐκ ἦν

transierunt etiam

בְּנֵי׳ לָקַח׳ וְאֶת׳ בְּנוֹתֵיכֶם׳ יִקַּח׳ לְרַקָּחוֹת׳ לקח

אֲפֵיָה׳ וְלִטַבָּחוֹת׳ וְלֶאֱפוֹת׃ וְאֶת׳ שְׂדוֹתֵיכֶם׳

וְאֶת׳ כַּרְמֵיכֶם׳ וְזֵיתֵיכֶם׳ הַטּוֹבִים׳ טוב

יִקַּח׳ וְנָתַן׳ לַעֲבָדָיו׃ וְזַרְעֵיכֶם׳

וְכַרְמֵיכֶם׳ יְעַשֵּׂר׳ וְנָתַן׳ לְסָרִיסָיו׳ עשר סרס

וְלַעֲבָדָיו׃ וְאֶת׳ עַבְדֵיכֶם׳ וְאֶת׳

שִׁפְחוֹתֵיכֶם׳ וְאֶת׳ בַּחוּרֵיכֶם׳ הַטּוֹבִים׳ שׁ בחר טוב

וְאֶת׳ חֲמוֹרֵיכֶם׳ יִקַּח׃ וְעָשָׂה׳ לְמַלְאכְתּוֹ׃ עשה

צֹאנְכֶם׳ יְעַשֵּׂר׳ וְאַתֶּם׳ תִּהְיוּ׳ לוֹ׳ לַעֲבָדִים׃ וְנַעֲקְתֶּם׳ בַּיּוֹם׳ היה

הַהוּא׳ מִלִּפְנֵי׳ מַלְכְּכֶם׳ אֲשֶׁר׳

בְּחַרְתֶּם׳ לָכֶם׳ וְלֹא׳ יַעֲנֶה׳ יְהוָה׳ ענה

אֶתְכֶם׳ בַּיּוֹם׳ הַהוּא׃ וַיְמָאֲנוּ׳ הָעָם׳ מאן

לִשְׁמֹעַ׳ בְּקוֹל׳ שְׁמוּאֵל׳ וַיֹּאמְרוּ׳ לֹא׳ אמר

כִּי׳ אִם׳ מֶלֶךְ׳ יִהְיֶה׳ עָלֵינוּ׃ וְהָיִינוּ׃

גַּם׳ אֲנַחְנוּ׳ כָּכָל׳ הַגּוֹיִם׳ וְשָׁפְטָנוּ׳ שפט

מַלְכֵּנוּ׳ וְיָצָא׳ לְפָנֵינוּ׳ וְנִלְחַם׳ אֶת׳ לחם

מִלְחֲמֹתֵינוּ׃ וַיִּשְׁמַע׳ שְׁמוּאֵל׳ שמע

כֹּל׳ דִּבְרֵי׳ הָעָם׳ וַיְדַבְּרֵם׳ בְּאָזְנֵי דבר

יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר׳ יְהוָה׳ אֶל׳ שְׁמוּאֵל

שְׁמַע׳ בְּקוֹלָם׳ וְהִמְלַכְתָּ׳ לָהֶם׳ מֶלֶךְ׳ מלך

וַיֹּאמֶר׳ שְׁמוּאֵל׳ אֶל׳ אַנְשֵׁי׳ יִשְׂרָאֵל

לְכוּ׳ אִישׁ׳ לְעִירוֹ׃

Cap. ix.

וַיְהִי׳ אִישׁ׳ מִבִּנְיָמִין׳ וּשְׁמוֹ

קִישׁ׳ בֶּן׳ אֲבִיאֵל׳ בֶּן׳ צְרוֹר׳ בֶּן היה

בְּכוֹרַת׳ בֶּן׳ אֲפִיחַ׳ בֶּן׳ אִישׁ׳ יְמִינִי׳

גִּבּוֹר׳ חָיִל׃ וְלוֹ׳ הָיָה׳ בֵן׃ וּשְׁמוֹ גבר

שָׁאוּל׳ בָּחוּר׳ וְטוֹב׳ וְאֵין׳ אִישׁ בחר

מִבְּנֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ טוֹב׳ מִמֶּנּוּ׳ מִשִּׁכְמוֹ

וָמָעְלָה׳ גָּבוֹהַּ׳ מִכָּל׳ הָעָם׃ עלה גבה

וַתֹּאבַדְנָה׃ הָאֲתֹנוֹת׳ לְקִישׁ׳ אֲבִי׳ שָׁאוּל׳ אבד

וַיֹּאמֶר׳ קִישׁ׳ אֶל׳ שָׁאוּל׳ בְּנוֹ׳ קַח לקח

נָא׳ אִתְּךָ׳ אֶחָד׳ מֵהַנְּעָרִים׳ וְקוּם

לֵךְ׳ בַּקֵּשׁ׳ אֶת׳ הָאֲתֹנוֹת׳ וַיַּעֲבֹר׳ עבר

בְּהַר׳ אֶפְרַיִם׳ וַיַּעֲבֹר׳ בְּאֶרֶץ׳

שָׁלִשָׁה׳ וְלֹא׳ מָצָאוּ׳ וַיַּעַבְרוּ׳

בָּאָרֶץ שַׁעֲלִים וְאֵין וַיַּעֲבֹר בִּנְיָמִן
ימיני ולא מצאו ׃ הֵמָּה בָּאוּ בוא
בְּאֶרֶץ צוף וַיְשַׁאוּל אָמַר לְנַעֲרוֹ
אֲשֶׁר עִמּוֹ לְכָה וְנָשׁוּבָה פֶּן יֶחְדַּל לך שוב
אָבִי מִן הָאֲתֹנוֹת וְדֹאֲגִ֫ לָנוּ ׃ וַיֹּאמֶר חדל אמר
לוֹ הִנֵּה נָא אִישׁ אֱלֹהִים בָּעִיר
הַזֹּאת וְהָאִישׁ נִכְבָּד כֹּל אֲשֶׁר כבד
יְדַבֵּר בֹּא יָבֹא עַתָּה נֵלְכָה שָׁם דבר בוא
אוּלַי יַגִּיד לָנוּ אֶת דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר הלך נגד
הָלַכְנוּ עָלָיהָ ׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
לְנַעֲרוֹ הִנֵּה וְנֵלְכָה וְשָׁבְנוּ כִּי מוא
כִי הַלְּחֶם אָזַל מִכֵּלֵינוּ וְתִשּׁוּרָה שור כלה
אֵין לְהָבִיא לָאִישׁ הָאֱלֹהִים מָה בוא
אִתָּנוּ ׀ וַיֹּסֶף הַנַּעַר לַעֲנוֹת אֶת ענה
שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִמְצָא בְיָדִי מצא
רֹבַע שֶׁקֶל כֶּסֶף וְנָתַתִּי לְאִישׁ נתן
הָאֱלֹהִים וְיַגֶּד לָנוּ אֶת דַּרְכֵּנוּ ׃
לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר הָאִישׁ פנה
בְּלֶכְתּוֹ לִדְרוֹשׁ אֱלֹהִים לְכוּ הלך דרש
וְנֵלְכָה עַד הָרֹאֶה כִּי לַנָּבִיא הַיּוֹם נבא
יִקָּרֵא לְפָנִים הָרֹאֶה ׃ וַיֹּאמֶר קרא אמר
שָׁאוּל לְנַעֲרוֹ טוֹב דְּבָרֶךָ לְכָה
נֵלֵכָה וַיֵּלְכוּ אֶל הָעִיר אֲשֶׁר שָׁם
אִישׁ הָאֱלֹהִים ׀ הֵמָּה עֹלִים עלה
בְּמַעֲלֵה הָעִיר וְהֵמָּה מָצְאוּ נְעָרוֹת
יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב מָיִם וַיֹּאמְרוּ לָהֶן
הֲיֵשׁ בָּזֶה הָרֹאֶה ׃ וַתַּעֲנֹינָה אֹתָם ענה
וַתֹּאמַרְנָה יֵשׁ הִנֵּה לְפָנֶיךָ מַהֵר
עַתָּה כִּי הַיּוֹם בָּא לָעִיר כִּי זֶבַח בוא
הַיּוֹם לָעָם בַּבָּמָה ׃ כְּבֹאֲכֶם הָעִיר
כֵּן תִּמְצְאוּן אֹתוֹ ׀ בְּטֶרֶם יַעֲלֶה עלה
הַבָּמָתָה לֶאֱכֹל כִּי ׀ לֹא יֹאכַל הָעָם אכל במה
עַד בֹּאוֹ כִּי הוּא יְבָרֵךְ הַזֶּבַח ברך בוא
אַחֲרֵי כֵן יֹאכְלוּ הַקְּרוּאִים וְעַתָּה קרא
עֲלוּ כִּי אֹתוֹ כַּיּוֹם תִּמְצְאוּן אֹתוֹ ׃ עלה
וַיַּעֲלוּ הָעִיר ׀ הֵמָּה בָּאִים בְּתוֹךְ בוא

per terrā salim: & non erant: & per terram genīni: & minime reppererūt. Cū āt veniſſent in terram ſuph: dixit ſaul puerum q erat cū eo. Veni & reuertamur ne forte dimiſerit pr̄ meus aſinas & ſollicitꝰ ſit pr̄ nobis. Qui ait ei. Ecce vir dei eſt in ciuitate hic: vir nobilis: omne quod loquitur ſine ambiguitate venit. Nunc ergo ea mus illuc ſi forte indicet nobis de via noſtra propter quam venimꝰ. Dixitq; ſaul ad puerū ſuū. Ecce ibimus. Quidꝰ feremꝰ ad virū dei? Panis deficit in ſiſtartiis nr̄is: & ſportulā nō habemus vt demus hoi dei: nec quicq̄ aliud. Rurſum puer respondit ſauli & ait. Ecce inuēta eſt in manu mea quarta pars ſtateris argenti: demus homini dei: vt indicet nobis viam nr̄am. Olim in iſrael ſic loquebatur vnuſquiſq; vadens conſulere deū. Venite & eamus ad videntem. Quī enim pheta dicitur hodie: vocabatur oli videns. Et dixit ſaul ad puerū ſuum. Optimus ſermo tuus. Veni eam. Et ierūt in ciuitatē in qua erat vir dei. Cumq; aſcenderent clīuum ciuitatis: inuenerunt puellas egredientes ad hauriendā aquā: & dixerūt eis. Num hic eſt videns? Que reſpondentes dixerunt illis. Hic eſt. Ecce ante te. Feſtina nūc. Hodie ei venit in ciuitatē: quia ſacrificiū eſt hodie populi in excelſo. Ingredientes vrbē ſtati inuenietis eum anteq; aſcendat excelſū ad veſcendum. Neq; ei comeſſurus ē populus donec ille venīat: quia ipe bñdicet hoſtie: & deinceps comedēt qui vocati ſūt. Nūc ergo conſcendite: quia hodie repietis eū. Et aſcēderūt in ciuitatē. Cū q̄ ābularent in medio

per terram ſaalim: & non erant: & traſierūt per terrā ſalim: & minime reppererūt. tpūs āt veniēdi in terram ſuph: dixit ſaul puero ſuo q erat cū eo. Veni & reuertamur ne forte dimittens pr̄ meus aſinas cura & ſollicitus ſit pr̄ nobis. Qui ait ei. Ecce vir dei eſt in ciuitate vir nobilis: omne quod loquitur ſine abiguitate venit. Nunc ergo ea mus illuc ſi forte indicet nobis de via nr̄a propter quam venim. Dixitq; ſaul ad puerū ſuū. Ecce ibimus. Quid feremꝰ ad virū dei? Panis deficit in ſiſtartiis nr̄is: & ſportulā nō habemus vt demus hoi dei: nec quicq̄ aliud. Rurſum puer respondit ſauli & ait. Ecce inuēta eſt in manu mea quarta pr̄s ſicli argenti: demus homini dei: vt indicet nobis viam nr̄am. Olim in iſrael ſic loquebatur vnuſquiſq; vadens conſulere deū. Venite & eamus ad videntem. Quī enim pheta dicitur hodie: vocabatur olī videns. Et dixit ſaul ad puerū ſuum. Optimus ſermo tuus. Veni eam. Et ierūt in ciuitatē in qua erat vir dei. Cumq; aſcēderent clīuum ciuitatis: inuenerunt puellas egredientes ad hauriendā aquā: & dixerūt eis. Num hic eſt videns? Que reſpondentes dixerunt illis. Hic eſt. Ecce ante te. Feſtina nūc. Hodie ei venit in ciuitatē: quia ſacrificiū eſt hodie populi in excelſo. Ingredientes vrbē ſtati inuenietis eum anteq; aſcendat excelſū ad veſcendum. Neq; ei comeſſurus ē populus donec ille venīat: qa ipe bñdicet hoſtie: & deinceps comedēt qui vocati ſūt. Nūc ergo conſcendite: quia hodie repietis eū. Et aſcēderūt in ciuitatē. Cū q̄ ābularent in medio

per terram ſaalim: τ non erant: τ trāſierūt per terrā διὰ τῆς γῆς σααλίμ, καὶ οὐκ ἦν, καὶ διῆλθον διὰ τῆς γῆς ſemnet: τ minime reppererūt. tpūs āt veniēdi in ἰεμναίους, καὶ οὐχ εὗρον. αὐτῶν δὲ ἐλθόντων εἰς τὴν trā ſuph: τ dixit ſaul puero ſuo γῆν σιφ, καὶ εἶπεν σαοὺλ τῷ παιδαρίῳ αὐ quī cum eo: vent τ reuertamur: ne τοῦ τῶ μετ' αὐτοῦ, δεῦρο καὶ ἀναστρέψωμεν, μὴ dimittens pr̄ meus que circa aſinas cu ἀνεὶς ὁ πατήρ μου τὰς πρὶ περὶ τοὺς ὄνους φροντί ras curet de nobis. τ dixit ei puer: δας φροντίζει περὶ ἡμῶν. καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον, ecce homo dei in ciuitate hac τ hō glorio ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἔντιμος ἔνδοξ fus onīe qđ loquatur ventens aderit. τ nunc ὃς πᾶν ὃ ἂν λαλήσῃ παραγινόμενος παρέσται. καὶ τῦν eamus illuc ad eum: vt indicet nobis πορευθῶμεν ἐκεῖ πρὸς αὐτόν, ὅπως ἀναγγείλῃ ἡμῖν τὴν viam nr̄am p q̄ vadamus per eam. τ dixit ſaul ὁδὸν ἡμῶν ἐφ' ἣν πορευθῶμεν ἐπ' αὐτήν. καὶ εἶπεν σαοὺλ τῷ puero qui cum eo: τ ecce ibimus. τ dd fe παιδαρίῳ τῷ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα. καὶ τί ἐ remus homini dei: quia pauc defecerunt σοίσομεν τῷ ἀνθρώπῳ θεοῦ, ὅτι ἄρτοι ἐκλελοίπασιν de vaſis nr̄is: τ plus non eſt nobiſcum vt fe ἐκ τῶν ἀγγείων ἡμῶν, καὶ πλεῖον οὐκ ἔστι μεθ' ἡμῶν τοῦ ἐ ramus hoi dei: an hoc qđ ſuper eſt nobis? τ σενεγκεῖν τῷ ἀνθρώπῳ θεοῦ, ἢ τί τὸ ὑπάρχον ἡμῖν; καὶ appoſuit puer reſpōdere ſaul, τ vt προσέθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ σαοὺλ· καὶ ἔτι xit: ecce inuēta eſt in manu mea quarta pr̄s ſicli argέ ἰδοὺ εὕρηκα ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλου ἀργυ τ, ἰδοὺ εὕρηκα ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλου ἀργυ τ dabis homini dei: τ indicabit nobi ῶσεν, ἰδοὺ εὕρηκα ἐν τῇ χειρί μου τέταρτον σίκλου ἀργυ ti:

Prima.heb. Tex.he.i.Regū.x. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp̄ latina

לַמּוּעָד שָׁמוּר לָךְ כִּי־אָמַר הָעָם עָיֵף עָלֵינוּ וַתִּרְאֶה אֶת־הָאֲרֹנִים אֲשֶׁר אָכַל
בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּרְדְּמָה הַבָּמָה הָעִיר וַיְדַבֵּר עִם־שָׁאוּל עַל־הַגָּנוֹ וַיִּשְׁלְחוּ דִּבֶּר שָׁם
וַיְהִי כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל הַגָּנָה לֵאמֹר
קוּמָה וַאֲשַׁלְּחֲךָ וַיָּקָם שָׁאוּל וְשׁמוּאֵל שְׁנֵיהֶם הוּא וְשׁמוּאֵל
וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם חוּצָה לָרְחוֹב וַיְנַקְּצֵם הָעִיר
וְשׁמוּאֵל אָמַר אֶל שָׁאוּל אֱמֹר לַנַּעַר וְיַעֲבֹר וְאַתָּה
עֲמֹד כַּיּוֹם וְאַשְׁמִיעֲךָ אֶת דְּבַר
אֱלֹהִים וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל
אֶת פַּךְ הַשֶּׁמֶן וַיִּצֹק עַל רֹאשׁוֹ
וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיֹּאמֶר הֲלֹא כִּי מְשָׁחֲךָ
יְהוָה עַל נַחֲלָתוֹ לְנָגִיד וְאַתָּה תַּעְצֹר בְּעַם יְהוָה וְהוֹשַׁעְתָּ אוֹתָם
מִיַּד אֹיְבֵיהֶם סָבִיב וְזֶה לְךָ הָאוֹת כִּי מָשַׁח יְהוָה אוֹתְךָ
עַל נַחֲלָתוֹ לְנָגִיד עָלֶיהָ בְּלֶכְתְּךָ הַיּוֹם מֵעִמָּדִי וּמָצָאתָ שְׁנֵי
אֲנָשִׁים עַל קִבְרַת רָחֵל בִּגְבוּל בִּנְיָמִן בְּצֶלְצַח וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ
נִמְצְאוּ הָאֲתֹנוֹת אֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְבַקֵּשׁ וְהִנֵּה נָטַשׁ אֲבִיךָ אֶת
דִּבְרֵי הָאֲתֹנוֹת וְדֹאֵג לָכֶם לֵאמֹר
מָה אֶעֱשֶׂה לִבְנִי וְחָלְפָתָּ מִשָּׁם וָהָלְאָה וּבָאתָ עַד אֵלוֹן תָּבוֹר
וּמְצָאוּךָ שָׁם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים עֹלִים אֶל הָאֱלֹהִים בֵּיתְאֵל
אֶחָד נֹשֵׂא שְׁלֹשָׁה גְּדָיִים וְאֶחָד
נֹשֵׂא שְׁלֹשֶׁת כִּכְּרוֹת לָחֶם וְאֶחָד
נֹשֵׂא נֵבֶל יָיִן וְשָׁאֲלוּ לְךָ
לְשָׁלוֹם וְנָתְנוּ לְךָ שְׁתֵּי לֶחֶם וְלָקַחְתָּ מִיָּדָם אַחַר כֵּן תָּבוֹא
גִּבְעַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁם נְצִיבֵי פְלִשְׁתִּים וְיהִי כְּבֹאֲךָ שָׁם עִיר
וּפָגַעְתָּ חֶבֶל נְבִאִים יֹרְדִים מִן הַבָּמָה וְלִפְנֵיהֶם נֵבֶל וְתֹף וְחָלִיל וְכִנּוֹר
וְהֵמָּה מִתְנַבְּאִים וְצָלְחָה עָלֶיךָ

Trās.Gre.lxx.cū interp̄ latina. Trāsla.B.Vie. Tex.heb.i.Regū.x. Prima.heb.

stria scrutatum est tibi
quę populum
vocaui. Et comedit fa-
ul cum samuele
ī die illa: & descēderūt
de excelso in oppidū:
locutus est cum sau-
le in solario:
Cūq; mane surrexissēt
& iā dies lucesceret:
vocauit samuel saulē in so-
lariō dicens.
Surge & dimittā te. Et
surrexit saul.
Egressi sunt ambo: ipse videlicet & samuel.
Cūq; descēderēt in ex-
trema parte ciuitatis
samuel dixit ad saul.
Dic
puero vt ańcedat nos
& transeat. Tu autem
subsiste paulisper vt in
dicem tibi verbum
dei. 10.

Vlit autem samuel
lenticulam olei & effu-
dit super caput eius
& deosculatus est eum:
& ait. Ecce vnxit te
dñs sup hereditatē su-
am in principem:
Cūq;
abieris hodie a me:
uenies duos
viros iuxta sepulchrū
rachel in finibus
beniamin in meridie:
dicentq; tibi.
Inuente sunt asine ad
quas ieras
perquirendas: & iter
missis pater tuus
a finis solicitus est pro
vobis: & dicit.
Quid faciam de filio
meo. Cunq; abieris ide
& vltra trāieris & ve
ris ad quercū thabor:
inuenient te tres
viri
ascendentes ad deum
in bethel: vnus portans tres hedos: & alius
tres tortas panis: & ali
us
portās lagenam vini.
Cunq; te salutauerint
dabunt tibi duos pānes
& accipies de mānu eo-
rū. Post hec venies in
collem dei vbi est statio
philistinorū. Et cū in-
gressus fueris ibi vrbē:
obuiū hēbis gregē pro-
phetārū descēdentiū de
excelso: & añ eos psalte
riū & tympanū & tibi-
am & cithārā: ipsosq;
pphetātes: & īsiliet in te

בַּנָּבִיא הַהֵפָּה אִישׁ אַחֵר וְאָמַר מִי אֲבִיהֶם עַל־כֵּן הָיָה לְמָשָׁל הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים
וַיְכַל מֵהִתְנַבּוֹת וַיָּבֹא הַבָּמָה וַיֹּאמֶר דֹּד שָׁאוּל וְאֶל נַעֲרוֹ הָלְכָתֶם
וַיֹּאמֶר לְבַקֵּשׁ אֶת הָאֲתֹנוֹת וַנַּרְא כִּי אֵינָן וַנָּבוֹאָה אֶל שְׁמוּאֵל
וַיֹּאמֶר דֹּד שָׁאוּל הַגֶּד נָא לָנוּ מָה אָמַר יְהוָה לָכֶם שְׁמוּאֵל
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל דֹּדוֹ הַגֶּד הִגִּיד לָנוּ כִּי נִמְצְאוּ הָאֲתֹנוֹת וְאֶת
דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא הִגִּיד לוֹ וַיִּצְעַק
אֲשֶׁר אָמַר שְׁמוּאֵל וַיַּקְהֵל שְׁמוּאֵל אֶת הָעָם אֶל יְהוָה
הַמִּצְפָּתָה וַיֹּאמֶר אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם

Infra. 15.b.

Infra. 11.b.

C

Infra. 19.c.

B

spiritus dñi: & prophetabis cum eis: &
mutaberis in virum alium. & erit quādo venerit
signa hec in te: fac omnia quecūq; inuenerit
manus tua: quia deus tecum. descēdes ante
me in galgala: & ecce ego descendo ad te:
vt offeras holocaustum: immoles pacificas victi-
mas: septē diebus cessabis. donec veniam ego ad
te, & ostendam tibi que facies. facti est vt
auertisset humeros suos vt abiret a samue-
le: & immutauit eī deus cor aliud.
Venerūtq; ad pdictum
collem: & ecce cuneus
prophetarum obuius ei: & īsiliit sup
eum spiritus dei: & prophetauit in medio eo
rum. & factū est vt viderunt cum omnes videntes eum
heri & nudiustertius: & ecce
pphetis & pphetauit in me
dio eorū. Videtes aut
eum samuel populum ad
dominum
in maspha: & ait ad fi
lios
israel. Hec dicit dñs deus
israel. Ego eduxi israel

ספרים בתוך המלכות

ספרים בתוך המלכות

ספרים בתוך המלכות

ממצרים ואציל אתכם מיד כל
מצרים ומיד כל המלכות
הלחצים אתכם ואתם היום
מאסתם את אלהיכם אשר הוא
מושיע לכם מכל רעותיכם וצרתיכם ותאמרו לא כי מלך
תשים עלינו ועתה התיצבו לפני
יהוה לשבטיכם ולאלפיכם
ויקרב שמואל את כל שבטי
ישראל וילכד שבט בנימן
ויקרב את שבט בנימן
למשפחתיו ותלכד משפחת
המטרי וילכד שאול בן קיש
ויבקשהו ולא נמצא וישאלו
עוד ביהוה הנמצא עוד הלם איש
ויאמר יהוה הנה הוא נחבא אל
הכלים וירצו ויקחהו משם
ויתיצב בתוך העם ויגבה מכל
העם ממשכמו ומעלה ויאמר
שמואל אל כל העם הראיתם
אשר בחר בו יהוה כי אין כמהו
בכל העם וירעו כל העם ויאמרו
יחי המלך וידבר שמואל אל
העם את משפט המלוכה ויכתב
בספר ויניח לפני יהוה וישלח
שמואל את כל העם איש לביתו
וגם שאול הלך לביתו גבעתה
וילכו עמו החיל אשר נגע אלהים
בלבם ובני בליעל אמרו מה
ישענו זה ויבזהו ולא הביאו
לו מנחה ויהי כמחריש
ויעל נחש העמוני ויחן על יבישׁ
גלעד ויאמרו כל אנשי יבישׁ
אל נחש כרת לנו ברית ונעבדך
ויאמר אלהם נחש בזאת אכרת לכם בקור לכל

de egypto:& eruí vos de manu pharaōis re
gis egypti: & de manu omniū regnoꝝ
affligentium vos. & vos hodie cōtemnſ
tis deū vſm: qui ipſe eſt vſr ſaluator de vniuer
ſis malis vſris & tribulatiōibus vſris:
& dixiſtis. Nequaq̄ : ſed rege cōſtitue ſup nos. Nūc ergo ſtate coram dn̄o per tribus ve
ſtras & per familias. Et applicuit ſamuel omnes tribus iſrael: & cecidit ſors ſuper tribum beniamin.
Et applicuit tribū beniamin per familias eius: & cecidit ſors ſuper familiā matthri: & cecidit ſors ſuper cis filiū. Quesierūt ergo eū & nō ē iuctus illic. Et cōſuluerūt poſt hec dn̄m vtrū nā vēturus eēt illuc. Rn̄ditq̄ dn̄s. Ecce abſconditus eſt domi. Cucurrerūt itaq̄ & tulerūt eū inde: ſtetitq̄ in medio populi & altior fuit vniuerſo populo ab humero & ſurſum.
Et ait omnes ad omne populū. Certe videtis quē elegit dn̄s: qm̄ non ſit ſimilis illi omnis in oī pplo. Et clamauit omnis populus & ait. Viuat rex.
Locutus eſt autem ſamuel ad populum legem regni & ſcripſit in libro: & reposuit coram dn̄o. & diſmiſit ſamuel oēm populū ſingulos in domū ſuā.
Sed & saul abiit in domū ſuā in gabaa.
Et abiit cū eo ps exercitus quorum tetigerat deus corda. Filii vero belial dixerunt. Num ſaluare nos poterit iſte Et deſpexerit eū & nō attulerit ei mūera. Ille ei diſſimulabat ſe audire.

Et aſcēdit naas ammonites & pugnare cepit aduerſū iabes galaad: & dixerūt oēs viri iabes ad naas. Habeto nos federatos & ſeruiemus tibi. Et rſpdit ad eos naas ammonites. In hoc pangam vobiſcū fed vt eruā oīm ve

ἐγύπτου· καὶ ἐρυσάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου, καὶ ἐξελιμάνην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου, καὶ ἐκ χειρὸς πασῶν τῶν βασιλειῶν θλιβόντων ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς σήμερον ἐξουδενώσατε τὸν θεὸν ὑμῶν, ὃς αὐτὸς ἐστιν ὑμῶν σωτὴρ ἐκ πάντων τῶν κακῶν ὑμῶν καὶ τῶν θλίψεων ὑμῶν. καὶ εἴπατε μὴ ἀλλὰ βασιλέα κατάστησον ἐφ' ἡμᾶς. καὶ νῦν στῆτε ἐνώπιον κυρίου κατὰ φυλὰς ὑμῶν καὶ κατὰ χιλιάδας ὑμῶν. καὶ προσήγαγε σαμουὴλ πάσας τὰς φυλὰς τοῦ ἰσραήλ, καὶ κατακληροῦται φυλὴ βενιαμίν. καὶ προσήγαγε τὴν φυλὴν βενιαμὶν κατὰ πατριάς· καὶ κατακληροῦται πατριὰ ἀμαθαρὶ εἰς ἄνδρας, καὶ κατακληροῦται σαοὺλ υἱὸς κίς. καὶ ἐζήτει αὐτόν, καὶ οὐχ εὑρίσκετο. καὶ ἐπηρώτησεν ἔτι σαμουὴλ ἐν κυρίῳ· εἰ ἔρχεται ἔτι ἐνταῦθα ὁ ἀνήρ. καὶ εἶπεν κύριος, ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν τοῖς σκεύεσιν. καὶ ἔδραμε καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ κατέστη σαοὺλ ἐν μέσῳ λαοῦ, καὶ ὑψώθη ὑπὲρ πάντα τὸν λαὸν ὑπερῳμίᾳ ἀπὸ ὤμου καὶ ἐπάνω. καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς πάντα τὸν λαὸν ἰδετε ὃν ἐξελέξατο ἑαυτῷ ὁ κύριος, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅμοιος αὐτῷ ἐν πᾶσιν ὑμῖν; καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἐβόησεν πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπαν ζήτω ὁ βασιλεύς. καὶ ἐλάλησε σαμουὴλ πρὸς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα τῆς βασιλείας. καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ· καὶ ἔθηκεν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐξαπέστειλε σαμουὴλ πάντα τὸν λαὸν καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ σαμουὴλ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς γαβαά· καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ δυνάμεως, ὧν ἥψατο κύριος καρδίας αὐτῶν μετὰ σαουλ.

filiū pestilētes dixerūt: quis ſaluabit nos iſte? καὶ οἱ υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν, τίς σώσει ἡμᾶς οὗτος; καὶ ἐξουδένησαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ κωφεύων.

Ca.ii.

Et aſcendit naas ammonites: & caſtramentat ē contra iabes galaad. & dixerunt omnes viri iabes ad naas ammonitem: pange nobiſcū fedus & ſeruiemus tibi. & dixit ad eos naas ammonites: in hoc pangam vobiſcū fedus vt eruam oculum dextrū: & ponam eum in opp̄briū in vniuerſo iſrael. & dicunt ei viri iabes: remitte nos ſeptē dies & mittemus nuncios i vniuerſū terminū iſrl. & ſi nō fuerit qui defendat nos: egrediemur ad te.
Venerunt ergo nuncij in gabaa ſaulis: & locuti ſunt verba hec audiente populo. Et leuauit populus vocem ſuam & fleuit.
Et ecce ſaul veniebat poſt boues de agro: & dixit ſaul: quid eſt ppter quod plorant: & narrauerunt ei verba viroꝝ iabes.
Et inſiluit ſpiritus dei ſup ſaul vt audiuit verba hec: & iratus eſt furor eius nimis.
Et aſſumens duas vaccas & incīdens cecidit eas: & misit in oēm terminū iſrael in manu nunciorū dicens: qui non erit exiens poſt ſaulem & poſt ſamuelem. ſic hec facient boui eius.
Et cecidit exterſus timor domini ſup populū: & egreſſi ſunt quaſi vir vnus.
Et recēſuit eos in bezech. Fuerūtq; filiorum iſrael trecenta milia: & virorum iuda triginta miſ
Et dixerūt nunciis qui venerant. Sic dicetis viris q ſunt in iabes galaad. Cras erit vobis ſalus cum incalcuerit ſol.
Venerūt ergo nūcii & nūciauerunt viris iabes. Qui letati ſunt: & dixerunt. Manē exibimus ad vos & facietis nobis omne quod placuerit coram vobis.
Et factū eſt poſt cras & cōſtituit ſaul pplm in tres partes. Et ingreſſus eſt media caſtra in vigilia matutina & percuſſit amon vſq; dū incalceſceret dies. Quicūq; nō ceciderunt & ſecutus fuerit duo quaſi & ſamuel: ſic fiet bobus eius.
Et dixerūt viri iabes ad naas ammonitē. Cras exibimus ad vos: & facietis nobis ſicut placuerit vobis.
Et factū eſt poſt cras & cōſtituit ſaul pplm in tres partes. Et ingreſſus eſt media caſtra in vigilia matutina & percuſſit amon vſq; dū incalceſceret. & reliqui autē diſperſi ſunt: & non relicti ſunt in eis duo in idipſum.
Et dixit pplus ad ſamuel: quis est qui dixit ſaul non regnabit

עין ימין וישמתיה חרפה על כל
ישראל ויאמרו אליו זקני יבשׁ
הרף לנו שבעת ימים ונשלחה
מלאכים בכל גבול ישראל ואם
אין מושיע אתנו ויצאנו אליך
ויבאו המלאכים גבעת שאול
וידברו הדברים האלה באזני העם
וישאו כל העם את קולם ויבכו
והנה שאול בא אחרי הבקר מן
השדה ויאמר שאול מה לעם
כי יבכו ויספרו לו את דברי
אנשי יבישׁ ותצלחנה אלהים
על שאול וישמע את הדברים
האלה ויקח
צמד בקר ויתחהו וישלח בכל
גבול ישראל ביד המלאכים
לאמר אשר איננו יצא אחרי
שאול ואחרי שמואל כה יעשה
לבקרו ויפל פחד יהוה על
העם ויצאו כאיש אחד ויפקדם
בבזק ויהיו בני ישראל שלש
מאות אלף ואישׁ יהודה שלשים
אלף ויאמרו למלאכים הבאים
כה תאמרון לאישׁ יבישׁ גלעד
מחר תהיה לכם תשועה בחום
השמשׁ ויבאו המלאכים וינידו
לאנשי יבשׁ וישמחו ויאמרו
אנשי יבישׁ מחר נצא אליכם
ועשיתם לנו כל הטוב בעיניכם
ויהי ממחרת וישם שאול
את העם שלשה ראשים ויבאו
בתוך המחנה באשמרת הבקר
ויכו את עמון עד חם היום
ויהי הנשארים ויפצו ולא נשארו
בם שנים יחד ויאמר העם אל
שמואל מי האמר שאול ימלך

oculum: & ponam eum in opp̄briū in vniuerſo iſrael. & dicunt ei viri iabes: remitte nos ſeptē dies & mittemus nuncios i vniuerſū terminū iſrl. & ſi nō fuerit qui defendat nos: egrediemur ad te.
Venerunt ergo nuncij in gabaa ſaulis: & locuti ſunt verba hec audiente populo. Et leuauit populus vocem ſuam & fleuit.
Et ecce ſaul veniebat poſt boues de agro: & dixit ſaul: quid eſt ppter quod plorant: & narrauerunt ei verba viroꝝ iabes.
Et inſiluit ſpiritus dei ſup ſaul vt audiuit verba hec: & iratus eſt furor eius nimis.
Et aſſumens duas vaccas & incīdens cecidit eas: & misit in oēm terminū iſrael in manu nunciorū dicens: qui non erit exiens poſt ſaulem & poſt ſamuelem. ſic hec facient boui eius.
Et cecidit exterſus timor domini ſup populū: & egreſſi ſunt quaſi vir vnus.
Et recēſuit eos in bezech. Fuerūtq; filiorum iſrael trecenta milia: & virorum iuda triginta miſ
Et dixerūt nunciis qui venerant. Sic dicetis viris q ſunt in iabes galaad. Cras erit vobis ſalus cum incalcuerit ſol.
Venerūt ergo nūcii & nūciauerunt viris iabes. Qui letati ſunt: & dixerunt. Manē exibimus ad vos & facietis nobis omne quod placuerit coram vobis.
Et factū eſt poſt cras & cōſtituit ſaul pplm in tres partes. Et ingreſſus eſt media caſtra in vigilia matutina & percuſſit amon vſq; dū incalceſceret dies. Quicūq; nō ceciderunt & ſecutus fuerit duo quaſi & ſamuel: ſic fiet bobus eius.
Et dixerūt viri iabes ad naas ammonitē. Cras exibimus ad vos & facietis nobis omne quod placuerit coram vobis.
Et factū eſt poſt cras & cōſtituit ſaul pplm in tres partes. Et ingreſſus eſt media caſtra in vigilia matutina & percuſſit amon vſq; dū incalceſceret dies. & reliqui autē diſperſi ſunt: & non relicti ſunt in eis duo in idipſum.
Et dixit pplus ad ſamuel: quis est qui dixit ſaul non regnabit

ſtrū oculus dextros: & ponās vos opp̄briū i vniuerſo iſrael.
Et dixerūt ad eū ſeniores iabes. Cōcede nobis ſeptem dies vt mittamus nuncios ad vniuerſos terminos iſrael: & ſi non fuerit qui defēdat nos: egrediemur ad te.
Venerunt ergo nuncii in gabaa ſaulis: & locuti ſūt verba hec audiente populo.
Et leuauit populus vocem ſuam & fleuit.
Et ecce ſaul veniebat de agro: & dixit ſaul.
Et ecce ſaul veniebat ſequens boues de agro: & ait. Quid habet populus q̄plorat:
Et narrauerunt ei verba viroꝝ iabes.
Et inſiluit ſpiritus dei ſup ſaul & exarſit furor eius nimis.
Et aſſumens duas vaccas cecidit eas: & misit in oēs terminos iſrael per manum nunciorum dicēs. Quicūq; nō exierit & ſecutus fuerit poſt ſaul & ſamuel: ſic fiet bobus eius.
Et cecidit exterſus timor domini ſup populū: & egreſſi ſunt quaſi vir vnus.
Et recēſuit eos in bezech. Fuerūtq; filiorum iſrael trecenta milia: virorum autem iuda triginta milia.
Et dixerūt nunciis qui venerant. Sic dicetis viris q ſunt in iabes galaad. Cras erit vobis ſalus cum incalcuerit ſol.
Venerūt ergo nūcii & nūciauerunt viris iabes. Qui letati ſunt: & dixerunt. Manē exibimus ad vos & facietis nobis omne quod placuerit coram vobis.
Et factū eſt poſt cras & cōſtituit ſaul pplm in tres partes. Et ingreſſus eſt media caſtra in vigilia matutina & percuſſit amon vſq; dū incalceſceret dies. & reliqui autē diſperſi ſunt: & non relicti ſunt in eis duo in idipſum.
Et dixit pplus ad ſamuelē. Quis eſt iſte qui dixit ſaul non regnabit

"super nos. x Date[c] viros [b]& interficiemus eos. ooo
[a]Et ait[b] saul.[c] Non [b]occidetur[c] quisq̃ ooooooooo
[c]in die[b] hac: [c]quia [a]hodie [b]fecit [c]dominus ooooo
[b]"falutem" in ifrael. [c] Dixit [a]t[b] samuel ooooooooo
[a]ad [c]populũ. "Vẽite[c] & eamus "in galgala:[c] & innouemus [b]ibi[c] regnũ. [a]Et perexit[b] [c]ois populus in ooo
[b]galgala:[c] & fecerunt[b] ibi [c]regem [a]saul ooooooooo
[b]coram[c] dño [a]in galgala: [b]Et immolauerũt[c] ibi ooo
[c]victimas pacificas [b]coram[c] domino. oooooooooo
[b]Et letatus [c]ẽ [b]ibi [c]saul [a]& cũcti [c]viri ooooooooooo
[a]ifrael[c] nimis. 12.

Exit autem ooooooo
[a]samuel[c] ad [b] vniuerſum
[c]ifrael.[a] Ecce ooooooooo
[a]audiui[b] vocẽ veſtrã [c]in
ta oĩa[a] que[c] locuti eſtis
[a]ad me:[b] & cõſtitui[c] ſup
vos[a] regem. [b]Et nunc oo
[c]rex[a] graditur[b] ante vos.
ooooooooooooooooooo
[a]Ego ât[b]ſenui[c] & icanui.
[b]Porro filii mei ooooooo
[c]vobiſcũ ſũt. Itaq̃ conuerſatus[c] coram vobis
[b]ab adoleſcẽtia mea [c] vſq̃ ad[b] hãc[c] die:[b] ecce ꝓto
ſum. [c]" Loqmĩni[b] de me
[c]coram[b] dño [c]& coram[a] xp̃o
eius: vtrũ[c] bouẽ[b] cuiuſq̃
[c]tuleri[b] aut aſinũ: [c]ſi quẽ
q̃[b] calũniat[c] ſum: [b]ſi [c]oppreſſi aliquẽ: [b]ſi d mãu[c] cuiuſq̃ [b]munus[c] accepi:" & cõtẽcinã[b] illud hodie[c] reſtituãq̃ [b]vobis.[c] Et dixerũt. [b]Nõ[c] es calũniatus nos: [b]neq̃[c] oppreſſiſti:[b] neq̃ tu
[c]ſi de manu[b] alicuius oo
[c]ꝓpiã. [c]Dixitq̃[b] ad eos.
[c]aduerſum vos[b] & teſtis
[c]" xp̃s eius in" die[b] hac:
[c]quia[b] nõ[c] inueneritis[b] in manu mea[c] ꝓpiã. "Et dixerũt.[c] Teſtis.[b] Et ait[c] ſamuel[b] ad[c] pp̃m.[b] Dñs[c] q
[b]fecit[c] moyſen [b]& [c]aaron
[b]& oooooooooooooooo
[c]eduxit [b]patres noſtros
[c]de terra oooooooooo
[b]egypti adeſt.[c] Nunc[b] ergo[c] ſtate[b] vt iudicio cõtẽ
dã[c] aduerſũ vos[b] corã[c] domino [b]de[c] oĩbus[b] miſericordiis[c] domini[b] quas [c]fecit dominus[b] vobiſcum
[c]& cum[b] patribus veſtris
[c]quomodo" iacob [b]ingreſſus eſt in[c] egyptũ:[b] & clamauerunt [c]patres veſtri
[b]ad[c] dominum: [b]& miſit
[c]dominus[b] moyſen [c]& oo

saron: τ eduxit patres vſros de egyptο: τ collocauit eos in loco hoc.
Judi. 4.d. [a]ου, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
Infra. 15.c. τ [b]oblitι ſũt [a]dñi vel [c]oſti: τ tradidit eos [b]in manus [a]ſiſara magiſtri militie [c]aſor:
καὶ ἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας σισάρα ἀρχισρατήγου Ἰαβὶν βασιλέως ἀσώρ, καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων. καὶ εἰς
[a]manus regis moab τ pugnauerũt in eos. τ cla
χεῖρας βασιλέως μωὰβ καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐβό
mauerũt ad dñm τ dixerũt: peccauimus quia dereliqui
κησαν πρὸς κύριον καὶ εἶπαν, ἡμάρτομεν ὅτι ἐγκατελίπο
mus dñm τ ſeruiuimus baalim τ
μεν τὸν κύριον καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς Βααλὶμ καὶ τοῖς
Judi. 6.c. lucis. τ nunc erue nos de manu inimicoꝝ nſoꝝ
ἄλσεσι. καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
τ ſeruiemus tibi. τ miſit dñs [b]ierobaal
καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ ἐξαπέστειλε κύριος τὸν Ἰεροβαὰλ
τ barac τ tephthac τ ſamuel: τ
καὶ τὸν Βαρὰκ καὶ τὸν Ἰεφθὲ καὶ τὸν σαμουήλ, καὶ
C ẽ.ẽ.d. cruit vos [a]circuitũ de manu inimicoꝝ vſoꝝ:
ẽ.ẽ.10 c. ἐξείλετο ὑμᾶς κυκλόθεν ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν.
τ habitaſtis cõfidẽtes. τ vidiſtis q̃ naas
καὶ κατῳκήκατε πεποιθότες. καὶ εἴδετε ὅτι ναὰς
rex filioꝝ ammon venit aduerſũ vos: τ dixiſtis:
βασιλεὺς υἱῶν ἀμμὰν ἦλθεν ἐφ' ὑμᾶς καὶ εἴπατε,
nequaquã rex regnabit in nobis. τ vo
οὐχὶ ὅτι, βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ' ἡμῶν. καὶ κύ
minus deus nr̃ rex veſter. τ nunc ecce
ριος ὁ θεὸς ἡμῶν βασιλεὺς ὑμῶν. καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βα
rex quẽ elegiſtis τ quẽ petiſtis. τ ecce de
σιλεὺς ὃν ἐξελέξασθε καὶ ἣν ᾐτήσασθε. καὶ ἰδοὺ δέ
dit dñs ſup vos regem: vt timeatis
δωκε κύριος ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα, ὅπως ἂν φοβῆσθε τὸν
dñm τ ſeruiatis ei τ audiatis vocẽ
κύριον καὶ δουλεύσητε αὐτῷ καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς
eius τ nõ obſurgetis ori dñi: τ fueritis
αὐτοῦ καὶ μὴ ἐρίζητε τῷ ῥήματι κυρίου, καὶ ἦτε
τ nos τ rex regnãs ſup vos eum
καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ' ὑμᾶς πο
tes poſt dñm deum vſm: τ liberabit
ρευόμενοι ὀπίσω κυρίου θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐξελεῖται
vos. ſi ãt nõ audieritis vocem dñi: τ ob
ὑμᾶς. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου, καὶ ἐρί
ſtirgaueritis ori eius: τ crit manꝰ dñi ſup vos τ
σητε τῷ ῥήματι αὐτοῦ, καὶ ἔσαι χεὶρ κυρίου ἐφ' ὑμᾶς καὶ
ſuper regẽm veſtrũ. τ nunc ẽt ſtate τ
ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν. καὶ νῦν ἔτι κατάσητε καὶ
videte verbũ magnũ hoc qð faciet dñs in
ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο ὃ ποιήσει κύριος ἐν
oculis veſtris. nũquid nõ meſſis tritici hodie?
ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον;
inuocabo dñm τ dabit voces τ pluuiã.
ἐπικαλέσομαι κύριον καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετόν.
τ cognoſcite τ videte: quia magna malitia vſa ẽ
καὶ γνῶτε καὶ ἴδετε, ὅτι μεγάλη ἡ κακία ὑμῶν ἣν
feciſtis in cõſpectu dñi. petentes vobi ſpiſ re
ἐποιήσατε ἐνώπιον κυρίου, αἰτησάμενοι ἑαυτοῖς βα
gem. τ vocauit [a]ſamuel dñm: τ
σιλέα. καὶ ἐπεκαλέσατο σαμουὴλ τὸν κύριον, καὶ
dedit dñs voces τ pluuiã in die illa.
ἔδωκε κύριος φωνὰς καὶ ὑετὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
timuit oĩs ppls dñm nimis τ
καὶ ἐφοβήθη πᾶς ὁ λαὸς τὸν κύριον σφόδρα καὶ
Deu. 46.a. Exo.1.d. in eos.

"אַרְן וַיּוֹצִיאוּ אֶת אֲבֹתֵיכֶם
מִמִּצְרַיִם וַיֹּשְׁבֵם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם "וַיִּמְכֹּר
"אֹתָם בְּיַד סִיסְרָא שַׂר צְבָא חָצוֹר
וּבְיַד פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד מֶלֶךְ מוֹאָב
וַיִּלָּחֲמוּ בָם׃ וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָה
וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ כִּי עָזַבְנוּ אֶת
יְהוָה "וְנַעֲבֹד "אֶת הַבְּעָלִים וְאֶת
הָעַשְׁתָּרוֹת וְעַתָּה הַצִּילֵנוּ מִיַּד
"אֹיְבֵינוּ וְנַעַבְדֶךָ׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת
יְרֻבַּעַל וְאֶת בְּדָן וְאֶת יִפְתָּח וְאֶת
שְׁמוּאֵל וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד "אֹיְבֵיכֶם
מִסָּבִיב וַתֵּשְׁבוּ בֶּטַח׃ וַתִּרְאוּ כִּי
נָחָשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן בָּא עֲלֵיכֶם
וַתֹּאמְרוּ לִי לֹא כִּי מֶלֶךְ יִמְלֹךְ
עָלֵינוּ וַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם מַלְכְּכֶם׃
וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ "אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם
אֲשֶׁר שְׁאִלְתֶּם וְהִנֵּה נָתַן יְהוָה
עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ׃ אִם תִּירְאוּ אֶת
יְהוָה "וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ וּשְׁמַעְתֶּם
בְּקוֹלוֹ וְלֹא תַמְרוּ אֶת פִּי יְהוָה
וְהְיִיתֶם "גַּם אַתֶּם וְגַם הַמֶּלֶךְ
אֲשֶׁר מָלַךְ עֲלֵיכֶם אַחַר יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוָה וּמְרִיתֶם אֶת פִּי יְהוָה וְהָיְתָה
יַד יְהוָה בָּכֶם "וּבַאֲבֹתֵיכֶם׃ "גַּם
עַתָּה הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת הַדָּבָר
הַגָּדוֹל "הַזֶּה אֲשֶׁר יְהוָה
עֹשֶׂה לְעֵינֵיכֶם׃ הֲלוֹא קְצִיר
חִטִּים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל יְהוָה
וְיִתֵּן קֹלוֹת וּמָטָר וּדְעוּ "וּרְאוּ כִּי
רָעַתְכֶם רַבָּה "אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם בְּעֵינֵי
יְהוָה לִשְׁאֹל לָכֶם מֶלֶךְ׃ וַיִּקְרָא
שְׁמוּאֵל אֶל יְהוָה וַיִּתֵּן יְהוָה
קֹלֹת וּמָטָר בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּירָא
כָּל הָעָם "מְאֹד אֶת יְהוָה וְאֶת

"עֵלִינוּ תְּנוּ הָאֲנָשִׁים וְנָמִיתֵם׃ וַיֹּאמֶר
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לֹא יוּמַת אִישׁ
בַּיּוֹם הַזֶּה כִּי הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה
"תְּשׁוּעָה "בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
"אֶל הָעָם לְכוּ וְנֵלְכָה הַגִּלְגָּל וְנְחַדֵּשׁ
שָׁם הַמְלוּכָה׃ "וַיֵּלְכוּ כָל הָעָם
הַגִּלְגָּל וַיַּמְלִכוּ שָׁם אֶת שָׁאוּל
לִפְנֵי יְהוָה בַּגִּלְגָּל וַיִּזְבְּחוּ "שָׁם
"זִבְחֵים שְׁלָמִים לִפְנֵי יְהוָה
וַיְשַׂמַּח שָׁם שָׁאוּל וְכָל אַנְשֵׁי
יִשְׂרָאֵל עַד מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר
Cap. xij. שְׁמוּאֵל אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל הִנֵּה
שָׁמַעְתִּי בְּקֹלְכֶם לְכֹל אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם
לִי "וָאַמְלִיךְ עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ׃ וְעַתָּה
הִנֵּה "הַמֶּלֶךְ מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵיכֶם
וַאֲנִי זָקַנְתִּי וְשַׂבְתִּי וּבָנַי הִנָּם
אִתְּכֶם וַאֲנִי הִתְהַלַּכְתִּי לִפְנֵיכֶם
מִנְּעָרַי עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ הִנֵּנִי "עֲנוּ בִי
נֶגֶד יְהוָה וְנֶגֶד מְשִׁיחוֹ אֶת שׁוֹר מִי
לָקָחְתִּי וְחֲמוֹר מִי לָקָחְתִּי וְאֶת מִי
עָשַׁקְתִּי אֶת מִי רַצּוֹתִי וּמִיָּד מִי
לָקַחְתִּי כֹפֶר "וְאַעְלִים עֵינַי בּוֹ וְאָשִׁיב
"לָכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ לֹא עֲשַׁקְתָּנוּ וְלֹא
רַצּוֹתָנוּ וְלֹא לָקַחְתָּ מִיַּד אִישׁ
מְאוּמָה׃ וַיֹּאמֶר "אֲלֵיהֶם עֵד "יְהוָה
בָּכֶם וְעֵד "מְשִׁיחוֹ "הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא
מְצָאתֶם בְּיָדִי מְאוּמָה וַיֹּאמֶר עֵד׃
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל הָעָם יְהוָה אֲשֶׁר
עָשָׂה אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן וַאֲשֶׁר
"הֶעֱלָה "אֶת אֲבוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ וְעַתָּה הִתְיַצְּבוּ וְאִשָּׁפְטָה
אִתְּכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֶת כָּל
צִדְקוֹת יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּכֶם
וְאֶת אֲבוֹתֵיכֶם׃ כַּאֲשֶׁר בָּא יַעֲקֹב
מִצְרַיִם וַיִּצְעֲקוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֶל יְהוָה
וַיִּשְׁלַח יְהוָה "אֶת מֹשֶׁה וְאֶת

שְׁמוּאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אֶל־
שְׁמוּאֵל הִתְפַּלֵּל בְּעַד עֲבָדֶיךָ אֶל־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאַל־נָמוּת כִּי יָסַפְנוּ
עַל־כָּל־חַטֹּאתֵינוּ רָעָה לִשְׁאֹל
לָנוּ מֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־
הָעָם אַל־תִּירָאוּ אַתֶּם עֲשִׂיתֶם
אֶת־כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת אַךְ אַל־
תָּסוּרוּ מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם
אֶת־יְהוָה בְּכָל־לְבַבְכֶם׃ וְלֹא
תָסוּרוּ כִּי אַחֲרֵי הַתֹּהוּ אֲשֶׁר לֹא
יוֹעִילוּ וְלֹא יַצִּילוּ כִּי תֹהוּ הֵמָּה׃
כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה אֶת־עַמּוֹ בַּעֲבוּר
שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל יְהוָה
לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם׃ גַּם אָנֹכִי
חָלִילָה לִי מֵחֲטֹא לַיהוָה מֵחְדֵּל
לְהִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם וְהוֹרֵיתִי אֶתְכֶם
בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה׃ אַךְ יִרְאוּ
אֶת־יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ בֶּאֱמֶת בְּכָל־
לְבַבְכֶם כִּי רְאוּ אֶת אֲשֶׁר הִגְדִּיל
עִמָּכֶם׃ וְאִם הָרַע תָּרֵעוּ גַּם אַתֶּם
גַּם מַלְכְּכֶם תִּסָּפּוּ׃

Cap.xiii. בֶּן שָׁנָה
שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ וּשְׁתֵּי שָׁנִים מָלַךְ
עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּבְחַר לוֹ שָׁאוּל
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ
עִם שָׁאוּל אַלְפַּיִם בְּמִכְמָשׂ וּבְהַר
בֵּית־אֵל וְאֶלֶף הָיוּ עִם יוֹנָתָן בְּגִבְעַת
בִּנְיָמִן וְיֶתֶר הָעָם שִׁלַּח אִישׁ
לְאָהָלָיו׃ וַיַּךְ יוֹנָתָן אֶת נְצִיב
פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר בַּגָּבַע וַיִּשְׁמְעוּ
פְּלִשְׁתִּים וְשָׁאוּל תָּקַע בַּשּׁוֹפָר בְּכָל־
הָאָרֶץ לֵאמֹר יִשְׁמְעוּ הָעִבְרִים׃
יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ לֵאמֹר הִכָּה
שָׁאוּל אֶת־נְצִיב פְּלִשְׁתִּים וְגַם
נִבְאַשׁ יִשְׂרָאֵל בַּפְּלִשְׁתִּים
וַיִּצָּעֲקוּ הָעָם אַחֲרֵי שָׁאוּל הַגִּלְגָּלָה׃
וּפְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ לְהִלָּחֶם עִם אָסַף לָחֶם

samuelē.ᵉEt dixitᶠ vniuersusᵍpopulusʰadⁱ samuelem.ᵏOraᵖᵖ ᵖfruis tuisᵍad ooo ooo ooo ooo ᵖdñmᶜdeum tuū ᶠvt non ᵍmoriamur.ʳAddidimusᶠ ᵇeiᵗ vniuersis ᵐpctis nris ᵐmalum ᵒvt peteremus ᵖnobisᵍregem.ʳDixitᵃāt ᵉsamuelᶠad oooooooooo ᵍpopulum.ᶠNolite ᶜtimere.ʳVosᵉfecistis oooooo ᶜvniuersumᵍmalū ᶜhoc. ʳVerumtamenᵍnolite oo ᵇrecedereᶦa tergoᵏdomini:ᶠsed seruite ooooooooo ᵐdñoᵒin oi ᵗrde vēo: ᵍ& nolite oooooooooooo ʳdeclinareᶜpostᵖvana ˣq̄ ʳnon oooooooooooooooo ʳproderūt vobis:ᵃneqᵇe ruētvos:ᶜquiaᵈvana sūt: ʳ& ᵐnō dereliquetᵇ dñs ᵍpopulum suū ᶠpropter ᵐnomē suum ᵐ magnū: ᵒquiaᵖiurauitᵍdominus ʳfacereᵉvosᶠsibi ᵐ populum. oooooooooooooo ʳAbsit ātᵃa me hocᵇpeccatumᶜin dñoᵇvt cessem ʳorareᶜpro vobis: ᵍ& docebo ᵇvos oooooooooooooo ᶠviamᵏbonam ᵍ& rectā. ᵐIgitur ᵐtimete oooooo ᵖdominum ᵍ& seruite ᶠei ᵉin veritate & ᵗex toto ᵘcorde vēo. ᵛVidistisᵉeni ᵍmagnificaᵈq̄ ᵛivobisᵇgesferit dñs: ᵍᵖsi ᶠpseuerauerit is in malicia:ᵍ& ᵛvos ᵗ& texᵛ vester pariterᶠ pibitis. 15.

Hlius vniusᵇanni cerat ᶜsaulᵈcū regnare cepisset:ᵉduobus ātᵇānis ᶠregnauitᵈsupᶜ israel. ᵉEt elegitᶠibiᵐ saulᵘ tria ᵐmilia ᵈe israel. ᵖEt erant oo ᵍcum ʳsaul ᵉ duo milia ʳin machmas ᵍ& in monte ᵇethel: ʳ mille autem ᵉcumᵇ ionatha ᶜin gabaa ᵇbēiami. Porroᶜ ceterum ᵖpᵖᵐ remisitᵇ vnūquēq̄ ᶠi tabernacula sua. ᵉ Et pcussitᶜ ionathasᵇ statiōnē philistinorūᵈ q̄ eratᵍi gabaa. Qđ ʳcū audissēt ᵉphilistii: ʳsaulᵘ cecitᵉ buccina ʳin omni ʳterra ᵃ dicens. ᵇ Audiant ᶜ hebrei. ᵉEt vniuersusᵉ israelᶜ audiuit huiusmodi fama:ᵇ percussitᶜ saulᶠ stationem ᵐ philistinorum. ᵉEtᵒ erexitᵖ seᵖ israel ᵍ adᵘ uersus philistiim. ʳ Clamauit ergo ᵖpᵖus ʳ post ᵘsaulᶠ in galgala:ʳ& philistiim ᶜ congregati sūtᵉ ad preliandumᵇ contra

samuelem. ᵗ dixit ois ppls ad samuelem ora γὸν σαμουήλ. καὶ εἶπε πᾶς ὁ λαὸς πρὸς σαμουὴλ ἐυξαι pro ſeruis tuis ad dñm deū tuū: vt non ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς κύριον τὸν θεόν σου, ἵνα μὴ moriamur: quia additimus ſup vniuerſa pec ἀποθάνωμεν, ὅτι προσεθήκαμεν ἐπὶ πάσας τὰς ἁμαρ cata ᵗ malitiasᵘ nſas: petentes nobis ipſis regem. τίας ἡμῶν καὶ κακίας ἡμῶν, αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα. ᵗ dixit samuel ad ppm: non timeatis: vos καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς τὸν λαόν, μὴ φοβεῖσθε, ὑμεῖς feciſtis vniuerſum malū hoc: verūtū ne de ἐποιήσατε πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην πλὴν μὴ ἐκ clinetis a tergo dñi: ᵗ ſeruite do κλίνητε ἀπὸ ὄπισθεν τοῦ κυρίου, καὶ δουλεύσατε τῷ κυ mino in toto corde vēo: ᵗ non declinetis poſt eos q̄ ρίῳ ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ μὴ ἐκκλίνητε ὀπίσω τῶν nihil ſunt qui perficient nihil: ᵗ qui non eruent: μηδὲν ὄντων οἳ περανοῦσιν οὐδέν, καὶ οἳ οὐκ ἐξελοῦνται, q̄ſi nihil ſunt: quoniā nō proſiciet dñs ppm ſuū ὅτι οὐδέν εἰσιν, διότι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτ propter nomē ſuū magnū: quia accepit dñs vos διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ μέγα, ὅτι προσελάβετο κύριος ὑμᾶς vt faceret in ppm ſibi. mihi ātᵉ non fiat peccare ποιῆσαι εἰς λαὸν ἑαυτῷ. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο ἁμαρτεῖν τῷ dño vt ceſſem orare pro vobis de κυρίῳ τοῦ διαλεῖπειν προσευχόμενον ὑπὲρ ὑμῶν τῷ κυ mino: ᵗ manifeſtabo vobis viam bonam ᵗ re ρίῳ, καὶ δηλώσω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθεῖ ctam. verūtū timete dñm ᵗ ſeruite ei in αν. πλὴν φοβεῖσθε τὸν κύριον καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν veritate ᵗ in toto corde vēo: quia vidiſtis q̄ſ magnificauit dñs vobiſcum. ᵗ ſi malefacientes maleface- μαλυνε κύριος μεθ' ὑμῶν. καὶ ἐὰν κακοποιοῦντες κακοποιή- tis: ᵗ vos ᵗ rex veſter peribitis. σητε, καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν ἀπολεῖσθε. Ca.13.

ΗΥἱὸς ἐνιαυτοῦ σαοὺλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ duobᵇ ānis regnauit in iſrael. ᵗ elegit ſibi ſaδύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραήλ. καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ σα ul tria milia viroᵍ de filiis iſrael. ᵗ e οὐλ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἦ rant cum ſaule duo milia in machmas in mōte bethel: σαν μετὰ σαοὺλ δισχίλιοι ἐν μαχμὰς ἐν τῷ ὄρει βαιθήλ, ᵗ mille erant cum ionathan in gabaa beniamin. καὶ χίλιοι ἦσαν μετὰ ἰωναθὰν ἐν γαβαᾶ τοῦ βενιαμίν. ᵗ reliquum ppl remiſit vnuſquiſq; καὶ τὸ καταλοιπὸν τοῦ λαοῦ ἐξαπέστειλεν ἕκαστον in tabernaculū ſuū. ᵗ percuſſit ionathan ſta εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. καὶ ἐπάταξεν ἰωναθὰν τὸ ὑστά tionē philiſtinoᵡ q̄ in colle. ᵗ audieſt τιονᵉ philiſtinoᵡ τὸν ἐν τῷ βουνῷ. καὶ ἤκουσαν ſema τῶν ἀλλοφύλων τὸν ἐν τῷ βουνῷ. καὶ ἤκουσαν philiſtiim: ᵗ ſaul cecinit tuba in om ὁι ἀλλόφυλοι, καὶ σαοὺλ ἐσάλπισεν σάλπιγγι ἐν πᾶ ni terra dicens: inobedientes fuerᵗ ſt ferut. ᵗ vniuerſus σῃ τῇ γῇ λέγων, ἠθετήκασιν οἱ δοῦλοι. καὶ πᾶς iſrael audiuerᵗ ſt dicentes: ᵠ percuſſit ſaul ἰσραὴλ ἤκουσαν λεγόντων, ὅτι ἔκοψε σαοὺλ τὸ ſtationem philiſtinoᵡ: ᵗ cōtēpſit iſrael στήσεμα τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐξουδένωσεν ἰσραὴλ philiſtiim. ᵗ aſcendit ppls poſt ſaulem τοὺς ἀλλοφύλους. καὶ ἀνέβη ὁ λαὸς ὀπίσω σαοὺλ in galgala: ᵗ philiſtiim congregātur in prelium εἰς γαλγαλα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται εἰς πόλεμον ad iſrael. ᵗ aſcendunt contra πρὸς τὸν ἰσραήλ. καὶ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὸν

iſrael in bellum triginta milia currū ᵗ ſex mi ἰσραὴλ εἰς πόλεμον τριάκοντα χιλιάδες ἁρμάτων καὶ ἓξ χι lia equitum: ᵗ ppls ve arenaᵍ eſt in labio λιάδες ἱππέων, καὶ λαὸς ὡσεὶ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς marie multitudine. ᵗ aſcendunt ᵗ caſtrametan θαλάσσης τῷ πλήθει. καὶ ἀναβαίνουσι καὶ παρεμβάλλου tur in machmas ᵉ regione per oriēm bethaueᵇ. ᵗ σιν ἐν μαχμὰς ἐξεναντίας κατὰ τὸν βαιθαβέν. καὶ vir iſrael vidit q̄ affligunt̄ur: ᵗ receſſit ppls: ἀνὴρ ἰσραὴλ εἶδεν ὅτι ἐκλίβονται, καὶ ἀπεχώρησεν ὁ λαός, ᵗ abſcēdit ᵉ in ſpeluncis ᵗ in abditis ᵗ in καὶ ἐκρύβησαν τοῖς σπηλαίοις καὶ ἐν ταῖς μανδραις καὶ ἐν petris ᵗ in foueis ᵗ in ciſternis. ταῖς πέτραις καὶ ἐν τοῖς βόθροις καὶ ἐν τοῖς λάκκοις. ᵗ ᵗranſeuntes trāſierunt foꝛdanem in terrā gad ᵗ καὶοἱ διαβαίνοντες διέβησαν τὸν ἰορδάνην εἰς γῆν γαδ καὶ galaad. ᵗ ſaul adhuc erat in galgalis: ᵗ vniuerſus ppls p γαλαάδ. καὶ σαοὺλ ἔτι ἦν ἐν γαλγάλοις, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξε territi ſūtᵉ poſt eum. ᵗ diſtulit ſepte dies teſt σησαν ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ διέλειπεν ἕως ἡμέρας τῶν μαρτυ monio vt dixerᵗ t ſamuel. ᵗ non venit ſamuel in ρίου ὡς εἶπεν σαμουήλ. καὶ οὐ παρεγένετο σαμουὴλ εἰς galgala. ᵗ dixit ſaul nō venit ſamuel in galga γαλγαλα. καὶ εἶπε σαοὺλ ἐυνικλάσει σαμουὴλ εἰς γαλγα la ᵗ diſperſus ēᵉ ppls etus ab eo. ᵗ ait ſaul: λα καὶ διεσκορπίσθη ὁ λαὸς ἀπ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν σαούλ, afferte vt faciam holocauſtum ᵗ pacifica. προσαγάγετε ὅπως ποιήσω ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰρηνικάς. ᵗ obtulit holocauſtum. ᵗ facitiſ vt comple καὶ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκαύτωσιν. καὶ ἐτέλεσε ὡς συνετέλε ut offerens holocauſtum: ᵗ ecce ſamuel ve σεν ἀναφέρων τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ ἰδοὺ σαμουὴλ παρῆ nit. ᵗ egreſſus ē ſaul in occurſum ſamueli ἦλθετο. καὶ ἐξῆλθε σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν τῷ σαμουὴλ τοῦ vt benedicereᵗ et. ᵗ dixit ſamuel: quid feciſti? ᵗ di εὐλογῆσαι αὐτόν, καὶ εἶπε σαμουήλ, τί ἐποίησας; καὶεἶ xit ſaul: quia vidi ᵠ pllaberᵗ ur ppls a me: ᵗ tu πε σαοὺλ, διότι εἶδον ὅτι διεσκορπίσθη ὁ λαὸς ἀπ' ἐμοῦ, καὶ σὺ non venerᵃs in teſtimento diebꝰ vt cōſtituit. οὐ παρεγένου ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῶν ἡμερῶν ὡς διέταξας. ᵗ philiſtiim cōgregat̄ur in machmas. ᵗ dixit: ᵗ ſic τ φιλιστιὶμ συνήχθησαν εἰς μαχμάς. καὶ εἶπεν, νῦν καὶοἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν εἰς μαχμὰς καὶ εἶπεν, νῦν

descēdent philiſtiim ad me in galgalis: ᵗ: καταβήσονται οἱ ἀλλόφυλοι πρός με εἰς γαλγαλα. καὶ τοῦ facies dñi non deprecat̄ꝰ ſi: ᵗ confortatus ſum ᵗ πρόσωπον κυρίου οὐκ ἐδεήθην, καὶ ἐνεκρατευσάμην καὶ obtulᵗ holocauſtum. ᵗ dixit ſamuel ad ſaulem: ἀνήνεγκα τὴν ὁλοκαύτωσιν. καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς σαοὺλ, ſtulte actus es: ᵗ ne cuſtodiſti mandata mea. quę p μεματαίωται σοι ὅτι οὐκ ἐφύλαξας τὰς ἐντολάς μου, ἃς ἐνε cepit tibi dñs: vt preparaſſet re τείλατό σοι κύριος, ὡς ἡτοίμασεν ἂν τὸν βασιλέα gnū tuū ſup iſrael vſq; in ſeculū. ᵗ nunc regnum tuū σου ἐπὶ ἰσραὴλ ἕως αἰῶνος. καὶ νῦν ἡ βασιλεία σου non ſtabit. ᵗ quęret dñs ſibi ipſi hominē iuxta οὐ στήσεται. καὶ ζητήσει κύριος ἑαυτῷ ἄνθρωπον κατὰ τὴν cor ſuum. ᵗ precipiet ᵉi dñs in du καρδίαν αὐτοῦ. καὶ ἐντελεῖται αὐτῷ κύριος εἰς ἄρχον cem ſuper ppm ſuum: quia non ſeruaſti que præce τα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐφύλαξας ὅσα ἐνετεί pit tibi dñs. ᵗ ſurrexitᵗ ſamuel: ᵗ receſſit de λατό σοι ὁ κύριος. καὶ ἀνέστη σαμουήλ, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ galgalis in collem beniamin. ᵗ recenſuit ſaul γαλγάλων εἰς βουνὸν βενιαμίν. καὶ ἐπεσκέψατο σαοὺλ populum inuentum cum eo ᵴſt ſexcentos viros, τὸν λαὸν τὸν εὑρεθέντα μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακοσίους ἄνδρας. ᵗ ſaul ᵗ ionathan filius eius: ᵗ ppl q inuēti ſue καὶ σαοὺλ καὶ ἰωναθὰν υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ὁ λαὸς οἱ εὑρεθέν rāt cum eis ſederunt in gabaa beniamin ᵗ phi τες μετ' αὐτῶν ἐκάθισαν ἐν γαβαᾶ βενιαμὶν καὶ οἱ ἀλ liſtiim caſtrametati ſunt in machmas. λόφυλοι παρεμβεβλήκασιν ἐν μαχμάς.

ישׂרָאל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רֶכֶב וְשִׁשָּׁת
אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעָם כַּחוֹל אֲשֶׁר
עַל־שְׂפַת הַיָּם לָרֹב וַיַּעֲלוּ וַיַּחֲנוּ
בְכְמָשׂ קִדְמַת בֵּית אָוֶן׃ וְאִישׁ
יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי־צַר לוֹ כִּי נִגַּשׂ
הָעָם וַיִּתְחַבְּאוּ הָעָם בַּמְּעָרוֹת
וּבַחֲוָחִים וּבַסְּלָעִים וּבַצְּרָחִים
וּבְנַקִּרוֹת׃ וְעִבְרִים עָבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן
אֶרֶץ גָּד וְגִלְעָד וְשָׁאוּל עוֹדֶנּוּ
בַּגִּלְגָּל וְכָל־הָעָם חָרְדוּ אַחֲרָיו׃
וַיּוֹחֶל שִׁבְעַת יָמִים לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר
שְׁמוּאֵל וְלֹא בָא שְׁמוּאֵל הַגִּלְגָּל
וַיָּפֵץ הָעָם מֵעָלָיו׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל
הַגִּשׁוּ אֵלַי הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיַּעַל
הָעֹלָה׃ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְהַעֲלוֹת הָעֹלָה
וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל בָּא וַיֵּצֵא שָׁאוּל
לִקְרָאתוֹ לְבָרְכוֹ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל
מָה עָשִׂיתָ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כִּי רָאִיתִי
כִּי נָפֵץ הָעָם מֵעָלַי וְאַתָּה לֹא
בָאתָ לְמוֹעֵד הַיָּמִים וּפְלִשְׁתִּים
נֶאֱסָפִים מִכְמָשׂ׃ וַיֹּאמֶר עַתָּה יֵרְדוּ
פְלִשְׁתִּים אֵלַי הַגִּלְגָּל וּפְנֵי יְהוָה לֹא
חִלִּיתִי וָאֶתְאַפֵּק וָאַעֲלֶה הָעֹלָה׃
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל נִסְכַּלְתָּ
לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
אֲשֶׁר צִוָּךְ כִּי עַתָּה הֵכִין יְהוָה אֶת
מַמְלַכְתְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל עַד עוֹלָם׃
וְעַתָּה מַמְלַכְתְּךָ לֹא תָקוּם בָּקֵשׁ
יְהוָה לוֹ אִישׁ כִּלְבָבוֹ וַיְצַוֵּהוּ יְהוָה
לְנָגִיד עַל־עַמּוֹ כִּי לֹא שָׁמַרְתָּ אֵת
אֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה׃ וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיַּעַל
מִן הַגִּלְגָּל גִּבְעַת בִּנְיָמִן וַיִּפְקֹד
שָׁאוּל אֶת הָעָם הַנִּמְצְאִים עִמּוֹ
כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ׃ וְשָׁאוּל וְיוֹנָתָן
בְּנוֹ וְהָעָם הַנִּמְצָא עִמָּם יֹשְׁבִים
בְּגִבְעַת בִּנְיָמִן וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בְמִכְמָשׂ׃

וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל נַעַר נֹשֵׂא כֵּלָיו לְכָה וְנַעְבְּרָה אֶל מַצַּב אֲלֵי עֲשָׂה הָאֵלֶה אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָה לָנוּ כִּי אֵין לַיהוָה מַעְצוֹר לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוֹ בִמְעָט׃ וַיֹּאמֶר

לוֹ נֹשֵׂא כֵּלָיו עֲשֵׂה כָל אֲשֶׁר נָטִיתָ לֵךְ הִנְנִי עִמְּךָ כִּלְבָבֶךָ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֹבְרִים אֶל הָאֲנָשִׁים וְנִגְלִינוּ אֲלֵיהֶם׃

אִם כֹּה יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ עִמְדוּ עַד נַגִּיעַ אֲלֵיכֶם וְעָמַדְנוּ תַּחְתֵּינוּ וְלֹא נַעֲלֶה אֲלֵיהֶם׃ וְאִם כֹּה יֹאמְרוּ עֲלוּ עָלֵינוּ וְעָלִינוּ כִּי

נָתַן יְהוָה בְּיָדֵנוּ וְזֶה לָנוּ הָאוֹת׃ וַיִּגָּלוּ שְׁנֵיהֶם אֶל מַצַּב פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ פְּלִשְׁתִּים הִנֵּה עִבְרִים יֹצְאִים מִן הֶחֳרִים אֲשֶׁר הִתְחַבְּאוּ

שָׁם׃ וַיַּעֲנוּ אַנְשֵׁי הַמַּצָּב אֶת יוֹנָתָן וְאֶת נֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמְרוּ עֲלוּ אֵלֵינוּ וְנוֹדִיעָה אֶתְכֶם דָּבָר וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן אֶל נֹשֵׂא כֵלָיו עֲלֵה

אַחֲרַי כִּי נָתַן יְהוָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל יוֹנָתָן עַל יָדָיו וְעַל רַגְלָיו וְנֹשֵׂא כֵלָיו אַחֲרָיו וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו מְמוֹתָת

אַחֲרָיו׃ וַיְהִי הַמַּכָּה הָרִאשֹׁנָה אֲשֶׁר הִכּוּ יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו כְּעֶשְׂרִים אִישׁ בְּכַחֲצִי מַעֲנָה צֶמֶד שָׂדֶה׃ וַתְּהִי חֲרָדָה בַּמַּחֲנֶה

בַּשָּׂדֶה וּבְכָל הָעָם הַמַּצָּב וְהַמַּשְׁחִית גַּם הֵמָּה חָרְדוּ וַתִּרְגַּזְנָה הָאָרֶץ וַתְּהִי לְחָרְדַת אֱלֹהִים׃ וַיִּרְאוּ הַצֹּפִים לְשָׁאוּל בְּנִבְעַת בִּנְיָמִן הֲמוֹן

וַיִּתְמוֹגֹג וְהָלוֹךְ וְרָגֹז׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ פִּקְדוּ נָא וּרְאוּ מִי הָלַךְ מֵעָפֵנוּ וַיִּפְקְדוּ

τ dixit ionathan ad puerum gerentem
καὶ εἶπεν Ἰωναθαν πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἴροντα τὰ
arma eius: veni τ transeamus ad stationem
σκεύη αὐτοῦ, δεῦρο καὶ διαβῶμεν εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν
incircumcisorum horum si forte faciet aliquid pro
ἀπεριτμήτων τούτων εἴ πως ποιήσει τι κύριος
nobis: quia non est dño continentia saluare in
ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἔστι τῷ κυρίῳ συνεχόμενοι σῴζειν ἐν
multis vel in paucis. τ dixit ei gerens arma
πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἴρων τὰ σκεύη
eius: fac omne quod cor tuum volueris: in
αὐτοῦ, ποίει πᾶν ὃ ἂν ἡ καρδία σου βούληται, ἔγ
clina te ipsum: ecce ego tecum sum. sicut cor
κλινον σεαυτόν, ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ εἰμί. ὡς ἡ καρ
tuum cor meum. τ dixit ionathan: ecce nos
δία σου ἡ καρδία μου· καὶ εἶπεν Ἰωναθάν, ἰδοὺ ἡμεῖς
transimus ad viros τ volue
διαβαίνομεν πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ κατακυλισθήσομε
mur ad eos. si hec locuti fuerit ad nos: state
θα πρὸς αὐτούς· ἐὰν τάδε εἴπωσι πρὸς ἡμᾶς, στῆτε
ibi donec appropiñquemus vobis. τ stemus apd nos met
ἐκεῖ ἕως ἂν ἐγγίσωμεν ὑμῖν· καὶ στησόμεθα ἐφ' ἑαυ-
ipsos τ non ascendamus ad eos. τ si hec di
τούς καὶ οὐ μὴ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἐὰν τάδε εἴ
xerint ad nos: ascendite ad nos: τ ascenda
πωσι πρὸς ἡμᾶς, ἀναβῆτε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἀναβησόμε-
mus: quia tradidit eos dñs in manibus nris. hoc
θα, ὅτι παραδέδωκεν αὐτοὺς κς εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν. τ
nobis signū. τ ingressi sunt ambo in
τοῦτο ἡμῖν τὸ σημεῖον. καὶ εἰσῆλθον ἀμφότεροι εἰς τὴν
stationem philistinorū. τ dixerūt philistiim:
ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων. καὶ εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι,
ecce egrediuntur hebrei de cauernis vbi abscō
ἰδοὺ ἐκπορεύονται οἱ Ἑβραῖοι ἐκ τῶν τρωγλῶν οὗ ἐκρύ-
diti fuerāt ibi: τ responderunt viri statiō
βησαν ἐκεῖ· καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες τῆς ὑποστά-
nis philistinorum ad ionathan τ ad gerentes
σεως τῶν ἀλλοφύλων πρὸς Ἰωναθὰν καὶ πρὸς τὸν αἴροντα
arma eius τ dicunt: ascendite ad nos: τ
τὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ λέγουσιν, ἀναβᾶτε πρὸς ἡμᾶς, καὶ
ostendemus vobis verbū. τ ait ionathan ad ge
γνωρίσωμεν ὑμῖν ῥῆμα· καὶ εἶπεν Ἰωναθὰν πρὸς τὸν αἴ-
rentem arma eius: ascende post me: quia tra
ροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, ἀναβᾶθι ὀπίσω μου, ὅτι πα
didit eos dñs in manus israel. τ ascē
ρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς τὰς χεῖρας Ἰσραήλ· καὶ ἀνέ
dit ionathan per manus suas τ per pe
βη Ἰωναθὰν ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας
des eius: τ gerens arma eius post eum. τ vide
αὐτοῦ, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ ἔβαλε
runt philistiim contra faciem ionathan: τ percus
σαν οἱ ἀλλόφυλοι κατὰ πρόσωπον Ἰωναθάν, καὶ ἐπάτα-
sit in eis: τ gerens arma eius porriebat post e
ξεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπεδίδου ὀπίσω αὐ
um. τ facta est plaga prima quā percussit ionathan τ
τοῦ· καὶ ἐγένετο πληγὴ πρώτη ἣν ἔπαταξεν Ἰωναθὰν καὶ ὁ
gerēs arma eius q̄si viginti viros in iaculis τ in lapidū
αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὡς εἴκοσι ἄνδρας ἐν βολίσι καὶ ἐν πέτρα
iaculatiōe. τ silicibus cumpt. τ facē est stupor in
βολίοις καὶ ἐν κύκλῳ καὶ ἔντρομος ἐγένετο ἡ παρεμβολὴ
castris τ in campo. τ oīs pplṡ q̄si sta
τῆς καὶ ἐν τῷ πεδίῳ· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐν τῇ ὑπο-
tione: τ qui occidunt obstupuerūt τ ipsi. τ obstu
στάσει, καὶ οἱ φονεύοντες ἐξέστησαν καὶ αὐτοί· καὶ ἔσαι βρ
puit tra. τ factus ē stupor a dño. τ videūt speculatores
θη γῆ, καὶ ἐγένετο ἔκστασις παρὰ κυ· καὶ εἶδον οἱ σκοποὶ
saulis in gabaa beniamin: τ ecce castra con
τ σαουλ ἐν γαβαὰ βενιαμίν, καὶ ἰδοὺ ἡ παρεμβολὴ τεται
turbata hinc τ hinc. τ ait saul populo qui cum
φαγιδὼν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἶπε σαοὺλ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐ
eo: requirite tā τ videte quis abiit ex nobis.
τ, ἐπισκέψασθε δὴ καὶ ἴδετε τίς πεπόρευται ἐξ ἡμῶν.

"Dixit aūt ionathas ad
adolescentē armigerū
suū. "Veni "transeamus
ad stationem ccccccc
incircuncisorum horū
si forte faciat ccccccc
dñs: pro nobis: "qa nō
est dominō difficile ccc
saluare vel in multis vt
in paucis. "Dixitq; ccc
ei armiger suus. "Fac
omnia que placent ccc
animo tuo. "Perge quo
cupis & ero tecū vbicūq;
volueris. "Et ait "iona
thas. "Ecce nos "trādim
ad viros istos. "Cumq;
apparuerimus eis: ccc
si taliter locuti fuerint
ad nos: manete donec
veniamus ad vos: "sta
mus in loco nostro: ccc
nec ascēdamus ad eos.
Si autem ccccccccccc
dixerint ascendite ad
nos: ascēdamus ad eos:
quia tradidit eos dñs
in manibus nris. "Hoc
erit nobis signū. "Ap
paruit igit vterq; statioi
philistinorū. Dixerunt
q; philistiim. En hebrei
egrediuntur de cauer
nis in quibus abscondi
ti fuerāt. "Et locuti sunt
viri de statione ad ccc
ionathā & ad armige
rū eius. "Dixeruntq; cc
Ascēdite ad nos & oste
demus vobis rem. ccc
"Et ait ionathas ad ar
migerum suū. "Ascēda
mus. "Seqre me. "Tradi
dit ei dñs eos in man
israel. "Ascēdit ait iona
thas manibus & ccccc
pedibus reptans: & ar
miger eius post eū. Ita
q; alii cadebāt ante ion
athan: alios armiger e
ius interficiebat seqns eū
"Et factā est plaga prima
quā percussit ionathas
& armiger eius ccccccc
q̄si viginti virorum: "i
media pte iugeris quā
par boū in die arare cō
sueuit. "Et factū ē mira
culū i castris & p agros.
Sed & ois pplṡ stratioīs
corū q̄ ierāt ad predan
dū obstupuit: & cōtur
bata ſt castra. "Et accidit
q̄si miraculū a deo. "Et
respexerūt speculatores
saul q erāt in gabaa bē
iamī: & ecce multitudo
pstrata: & huc illucq;
diffugiens. "Et ait saul
pplo q erat cū eo. Re
quirite & videte quis
bierit ex nobis. "Cūq;

וַיֵּצֵא הַמַּשְׁחִית מַמַּחֲנֵה פְלִשְׁתִּים שְׁתֵּת חָנָה שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים אֶחָד יִפְנֶה אֶל דֶּרֶךְ עֶפְרָה אֶל אֶרֶץ שׁוּעָל וְרֹאשׁ אֶחָד יִפְנֶה דֶּרֶךְ

בֵּית חֹרוֹן וְרֹאשׁ אֶחָד יִפְנֶה דֶּרֶךְ הַגְּבוּל הַנִּשְׁקָף עַל גֵּי הַצְּבָעִים גֵּיא מִדְבָּרָה׃ וְחֶרֶשׁ לֹא יִמָּצֵא בְּכָל

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כִּי אָמְרוּ פְלִשְׁתִּים פֶּן יַעֲשׂוּ הָעִבְרִים חֶרֶב אוֹ חֲנִית׃ וַיֵּרְדוּ כָל יִשְׂרָאֵל אֶל הַפְּלִשְׁתִּים

לְלַטֵּשׁ אִישׁ אֶת מַחֲרֵשְׁתּוֹ וְאֶת אִתּוֹ וְאֶת כַּרְדֻּמּוֹ וְאֶת מַחֲרֵשְׁתּוֹ׃ וְהָיְתָה הַפְּצִירָה לַמַּחֲרֵשׁוֹת וְלָאִתִּים וְלַשְּׁלוֹשׁ קֶלְשׁוֹן

וְלַהַרְדֵּמִים וּלְהַקְשִׁיב הַדָּרְבֶן׃ וַיְהִי בְּיוֹם מִלְחֶמֶת וְלֹא נִמְצָא בְּיַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ

וַתְּנִית בְּיַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר אֶת שָׁאוּל וְאֶת יוֹנָתָן בְּנוֹ׃ וַיֵּצֵא מַצַּב פְּלִשְׁתִּים אֶל מַעֲבַר מִכְמָשׂ׃ וַיְהִי הַיּוֹם

וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל אֶל הַנַּעַר נֹשֵׂא כֵלָיו לְכָה וְנַעְבְּרָה אֶל מַצַּב פְּלִשְׁתִּים הַזֶּה אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַלָּז וְלֹא הִגִּיד

לֹא הִנִּיד׃ וְשָׁאוּל יוֹשֵׁב בִּקְצֵה הַגִּבְעָה תַּחַת הָרִמּוֹן אֲשֶׁר בְּמִגְרוֹן וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת

אִישׁ׃ וַאֲחִיָּה בֶן אֲחִיטוּב אֲחִי אִיכָבוֹד בֶּן פִּינְחָס בֶּן עֵלִי כֹּהֵן יְהוָה נֹשֵׂא אֵפוֹד וְהָעָם לֹא יָדַע כִּי הָלַךְ יוֹנָתָן׃ וּבֵין הַמַּעְבָּרוֹת

אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ יוֹנָתָן לַעֲבֹר עַל הַמַּצָּב פְּלִשְׁתִּים שֶׁן הַסֶּלַע מִזֶּה וְשֶׁן הַסֶּלַע מִזֶּה וְשֵׁם הָאֶחָד בּוֹצֵץ וְשֵׁם הָאֶחָד

סְנֵה׃ הַשֵּׁן הָאֶחָד מַצּוּץ מִפָּן מוּל מִכְמָשׂ וְהָאֶחָד מִנֶּגֶב מוּל גָּבַע׃

'Et egressi sunt ad plām
dū de castris philistinoꝝ
tres cunei. "Vnus cu
neus ccccccccccccc
pergebat contra viam
effraim ad terram ccc
saul. Porro alius igre
diebatur per viam ccccc
bethoro. Tertius āt ver
terat se ad iter ccccccc
termini imminentis
vallis seboim ccccccc
contra desertū. Porro
faber ferrarius nō inue
niebatur in oī terra israhel. Cauerant enī philistii
ne forte facerēt hebrei
gladium aut lanceam.
Descēdebat ergo ois israel ad philistiim ccccccc
vt acueret vnusquisq;
vomerem suum & ccc
ligonem & securim & ccc
falcululum. ccccccccc
Retuse itaq; erant aciēs vomerum ccccccc
& ligonum & tridentium ccccccccccccc
& securiū vsq; ad stimulum corrigendum. ccc
Cūq; venisset dies prelii non est inuētus enſis ccc
& lancea in manu totius populi qui erat cum ccc
saul & ionatha excepto
saul & ionatha filio ei.
Egressa ē aūt statio philistiim vt trāscenderet in
machmas. 14.

ΘΤ accidit in q̄dā die
vt diceret ionathas filius saul ad adolescētē armigerū suū. Veni m & trāseam ad statiōnē philistinorū q̄ ē trās locū illū. Patri aūt suo hoc ipsum nō idicauit.
Porro saul morabatur
in extrema parte gabaa sub malogranato q̄ erat in agro gabaa Et erat
ppls cū eo q̄si sexcēto
rū viroꝝ. Et achias filius achitob frīs ichabod filii phinees q ort? fuerat ex heli sacerdote
dñi in silo: portabat ephor. Sed & ppls ignorabat quo isset ionathas. Erant aūt inter ascensus p quos niteba
tur ionathas transire ad
stationē philistinorum
eminētes petre ex vtra
q̄ pte: & quasi in modū
dentiū scopuli hinc in
de prerupti. Nomē vni
boses: & nomen altri fe
nē. Vn scopulus p mi
nēs ad aquilonē ex ad
uerso machmas: & alt
ad meridiē ꝓtra gabaa

τ egressus est vt pderet et agro philist inozum in tribus cu
καὶ ἐξῆλθε Φιλιστιὶμ τριχῇ ἐξ ἀγροῦ ἀλλοφύλων ἐν τρισὶν ἀρ
neis. cuneus vnus aspiciens viam gophera ad
χαῖς· ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν γοφερα ἐπὶ τὴν
terrā sogal. τ cuneus vnus aspiciens viam betho
γῆν σωγαλ· καὶ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν βαιθω
ron: τ cuneus vnus aspiciens viam termini
ρών, καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπουσα ὁδὸν γαβὲλ
que vergit in vallem sabaim perserti. τ
τὴν ἐκκύπτουσαν ἐπὶ γαὶ τὴν σεβεὶν τὴν ἔρημον. καὶ
faber ferri nō inuenitebatur in omni terra israh
τέκτων σιδήρου οὐχ εὑρίσκετο ἐν πάσῃ τῇ γῇ Ἰσρα
el. quia dixerunt philistiim: ne forte factant
ἠλ. ὅτι εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι, μή ποτε ποιήσωσιν οἱ
hebrei gladium τ lanceam. τ descendebat ois if
Ἑβραῖοι ῥομφαίαν καὶ δόρυ. καὶ κατέβαινε πᾶς Ἰσ
rael in terrā philistiim vt fabricaret quilibet fal
ραὴλ εἰς γῆν ἀλλοφύλων χαλκεύειν ἕκασος τὸ θερισι
cem suam τ instrumēta suum: τ vnusquisq; secu
ριον αὐτοῦ καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκασος τὴν ἀξί
rim suā τ falcem suam. τ erat vindē
νην αὐτοῦ καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ. καὶ ἦν ὁ τρυγη
mia parata ad metēdū. in instrumenta aūt erāt treg
μὸς ἕτοιμος τοῦ θερίζειν. εἰς δὲ τὰ σκεύη ἦσαν τρεῖς
flexi in dentem τ securi τ fal
σίκλοι εἰς γὸν ὀδόντα καὶ τὴ ἀξίνη καὶ τῷ δρεπά
ci: τ ad corrigendū stimulū boum subtilitia erat
νῳ, καὶ τοῦ κατορθῶσαι τὸ βουκέντρον ὑπόσασις ἦν
eadem. τ factū ē in die illo belli
ἡ αὐτή. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πολέμου
τ non est inuētus ensis τ lancea in manu totius
καὶ οὐχ εὑρέθη ῥομφαία καὶ δόρυ ἐν χειρὶ παντὸς
populi qui erat cum saul τ ionathan. τ inuēt est
τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ σαοὺλ καὶ Ἰωναθάν. καὶ εὑρέθη
saul τ ionathan filio eius. τ e
τῷ σαοὺλ καὶ τῷ Ἰωναθὰν τῷ υἱῷ αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλ
gressus ē de statione philistiim trans
θεν ἐξ ὑποστάσεως τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῷ πέραν
bachmas.
βαχμάς.

Ca. 14.

ΘΚαὶ γίνεται ἡμέρα, καὶ λέγει Ἰωναθὰν υἱὸς σα
ulis puero ferenti arma eius: ve
ουλ τῷ παιδαρίῳ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη αὐτοῦ, δεῦ
ni τ trāseamus in stationem philistinorum
ρο καὶ διαβῶμεν εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων
qui sunt trās locū illum: τ patri suo
τῶν ἐν τῷ πέραν ἐκείνῳ, καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ
non dixit. τ saul demorabatur super collem:
οὐκ εἶπεν· καὶ σαοὺλ ἐνκάθητο ἐπαίω τοῦ βουνοῦ,
sub malogranato q̄ in magdon. τ ppls qui cum eo
ὑπὸ τὴν ῥοὰν τὴν ἐν μαγδών· καὶ ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ
quasi sexcēti viri τ achias filius echitob fratrie
ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες καὶ Ἀχία υἱὸς Ἐχιτὼβ ἀδελφοῦ
ie habed filij phinees filij heli sacerdos dñi in sy
Ἰωχαβὲδ υἱοῦ φινεὲς υἱοῦ ἠλὶ ἱερεὺς τοῦ κυρίου ἐν σι
lo portās ephod. τ ppls non sciuit: q abiit
λὼ αἴρων ἐφούδ. καὶ ὁ λαὸς οὐκ ᾔδη, ὅτι πεπό
fet ionathan. τ in medio transitus vbi que
ρευται Ἰωναθάν. καὶ ἀναμέσον τῆς διαβάσεως οὗ ἐζή
rebat ionathan trāsire in stationem philisti
τει Ἰωναθὰν διαβῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύ
norū eminēs petra lapidis hinc: τ eminēs pe
λων ἀκροτήριον πέτρας ἐντεῦθεν, καὶ ἀκροτήριον
lapidis hic: nomē vni boxes τ nomen
πέτρας ἐντεῦθεν, ὄνομα τῷ ἑνὶ Βοζὲς καὶ ὄνομα τῷ
alteri sena. scopulus q ab aquilone adherens ma
ἄλλῳ σενέ· τὸ ἀκροτήριον τὸ ἀπὸ βορρᾶ ἐχόμενον τῆς μα
chmas: τ scopulus alter a meridie adhe
χμᾶς, καὶ τὸ ἀκροτήριον τὸ ἄλλο ἀπὸ νότου ἐχό
rens gabaa.
μενον τῆς γαβαά.

וְהִנֵּה־אֵין יוֹנָתָן וְנֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל־אֲחִיָּה הַנִּישָׁה אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים כִּי־הָיָה אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
בַּיּוֹם הַהוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי עַד
דִּבֶּר שָׁאוּל אֶל הַכֹּהֵן וְהָהֳמוֹן
אֲשֶׁר בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיֵּלֶךְ
הָלוֹךְ וָרַב וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל
הַכֹּהֵן אֱסֹף יָדֶךָ: וַיִּזָּעֵק שָׁאוּל
וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּבֹאוּ עַד
הַמִּלְחָמָה וְהִנֵּה הָיְתָה חֶרֶב אִישׁ
בְּרֵעֵהוּ מְהוּמָה גְדֹלָה מְאֹד:
וְהָעִבְרִים הָיוּ לַפְּלִשְׁתִּים כְּאֶתְמוֹל
שִׁלְשׁוֹם אֲשֶׁר עָלוּ עִמָּם בַּמַּחֲנֶה
סָבִיב וְגַם הֵמָּה לִהְיוֹת עִם יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר עִם שָׁאוּל וְיוֹנָתָן: וְכָל
אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּתְחַבְּאִים בְּהַר
אֶפְרַיִם שָׁמְעוּ כִּי נָסוּ פְלִשְׁתִּים
וַיִּדְבְּקוּ גַם הֵמָּה אַחֲרֵיהֶם
בַּמִּלְחָמָה: וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
אֶת יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה עָבְרָה אֶת
בֵּית אָוֶן: וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נִגַּשׂ
בַּיּוֹם הַהוּא וְשָׁאוּל הִשְׁבִּיעַ אֶת
הָעָם לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר
יֹאכַל לֶחֶם עַד הָעֶרֶב וְנִקַּמְתִּי
מֵאֹיְבָי וְלֹא טָעַם כָּל הָעָם לָחֶם:
וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ בַיָּעַר וַיְהִי דְבַשׁ
עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה: וַיָּבֹא הָעָם אֶל
הַיַּעַר וְהִנֵּה הָיְתָה הָרֶב דֹּבֵשׁ וְאֵין
מַשִּׁיג יָדוֹ אֶל פִּיו כִּי יָרֵא הָעָם אֶת
הַשְּׁבֻעָה: וְיוֹנָתָן לֹא שָׁמַע
בְּהַשְׁבִּיעַ אָבִיו אֶת הָעָם וַיִּשְׁלַח
אֶת קְצֵה הַמַּטֶּה אֲשֶׁר בְּיָדוֹ
וַיִּטְבֹּל אֹתָהּ בְּיַעֲרַת הַדְּבַשׁ
וַיּוֹשֶׁב יָדוֹ אֶל פִּיו וַתָּאֹרְנָה עֵינָיו:
וַיַּעַן אִישׁ מֵהָעָם וַיֹּאמֶר הַשְׁבֵּעַ
הִשְׁבִּיעַ אָבִיךָ אֶת הָעָם לֵאמֹר

requisissent: repertū est
non adesse Ionathan &
armigerū eius. Et ait
saul ad achiam. Ap-
plica arcā dei. Erat eni
ibi arca dei in die
illa cum filiis israel.
Cunq; loqueretur saul ad sa-
cerdotē: tumultus ma-
gn? exort? est in castris
philistinorum.
Grecebatq; paulatim
& clarius resonabat. Et
ait saul ad sacerdotem.
Contrahe manū tuā.
Cōclamauit ergo saul
& omis populus q erat cū
eo & venerūt usq; ad lo
cū certaminis. Et ecce
versus fuerat gladius
vnusquisq; ad proxi-
mū suum: & cedes magna nimis. Sed & he-
brei qui fuerāt cū philistiim heri & nudiustertius afcēderantq; cū eis in
castris reuersi sunt vt essent cū israel: & his qui
erāt cū saul & ionatha.
Omis quoq; israelite
qui se abscōderāt in mōte ephraim audientes q
fugissent philistei: ooo
sociauerunt se cū suis
in prelio. & saluauit
dominus israel in die illa. Pugna
āt peruenit vsq; ad
bethauē. Et vir israel
fociati sunt sibi
in die illa. Adiurauit āt
saul populum dicens. Ma-
ledictus vir qui comederit panem vsq;
ad vesperū: dōec vlciscar de inimicis meis.
Et nō mādducauit vni-
uersus ppls panē. Oisq;
terre vulgus venit in
saltū: i quo erat mel. Fu-
p facie agri. Ingress? ē
itaq; ppls saltū & appu
it flues: mel: nō lusq; ap
plicuit manū ad os su-
um. Timebat eni ppls
iuramētū. Porro ionathas non audierat
cū adiuraret pater ei?
populum. Extenditq;
fūmitatē virge quā ha
bebat in manu ooo
& intinxit in fauum
mellis. Et cōuertit manū suā
ad os suū & illuminati
sūt oculi eius. Rūdesq;
vnus de populo ait. Iu
rās adiurauit pr̄s tu
us populum dicens. ooo

τ requirerunt: τ ecce non reptus fuit ionathan τ
καὶ ἐπεσκέψαντο, καὶ ἰδοὺ οὐχ εὑρίσκετο Ἰωναθαν καὶ
gerens arma eius. τ dixit saul achie: ap-
ὁπλοφόρος αὐτοῦ· καὶ εἶπεν σαουλ τῷ ἀχία, ἆρο
plica ephud: q̄n erat arca dei in die
σάγαγε τὸ ἐφούδ, ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἡμέ-
illa coram israel. τ factū est vt locut? est saul
ρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ· καὶ ἐγένετο ὡς ἐλάλησε σαοὺλ
ad sacerdotē: τ tumult? in castris philisti
πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύ-
norū vadens ibat τ multiplicabat. τ dixit sa
λων πορευόμενος ἐπορεύετο καὶ ἐπληθύνετο· καὶ εἶπε σα-
ul ad sacerdotē: contrahe manus tuas. τ fascedit
οὐλ πρὸς τὸν ἱερέα, συνάγαγε τὰς χεῖράς σου· καὶ ἀνέβη
saul τ ois ppls q cum eo: τ veniunt vsq; ad
σαοὺλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔρχονται ἕως
bellum. τ ecce fuerat gladius vīri ad proxi
πολέμου· καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ῥομφαία ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλη
mum suum: τ confusio magna nimis. τ ser-
σίον αὐτοῦ, καὶ σύγχυσις μεγάλη σφόδρα· καὶ οἱ δοῦ
ui crūtes heri τ nudi? tertiū cum philistiim qui as
λοι οἱ ὄντες χθὲς καὶ τρίτης μετὰ τῶν ἀλλοφύλων οἱ ἀνα
cenderūt in castra: reuersi sunt τ ipsi
βάντες εἰς τὴν παρεμβολήν, ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ
vt essent cum israel q erāt cum saul τ ionathan. τ
εἶναι μετὰ Ἰσραὴλ τῶν μετὰ σαοὺλ καὶ Ἰωναθάν· καὶ
ois vir israel absconditi in mōte ephraīs audi
πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει ἐφραὶμ ἀκου
erunt q fugierunt philistei. τ cōtinguntur τ
σαν ὅτι ἔφευγασιν οἱ ἀλλόφυλοι· καὶ συνάπτουσι καὶ
ipsi post eos in prelio: τ saluauit dns
αὐτοὶ ὀπίσω αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ ἔσωσε κύριος τὸν
israel in die illa. τ pugna pduenit bethané.
Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ὁ πόλεμος διῆλθε βηθαύν.
τ israel erat cum saul quasi decem milia virorū.
καὶ Ἰσραὴλ ἦν μετὰ σαοὺλ ὡσεὶ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν.
τ fuit bellum sparsum in tota ciuitate in
καὶ ἦν ὁ πόλεμος διεσπαρμένος εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἐν τῷ
mōte ephraim. τ saul ignorauit ignorātiā magnam
ὄρει ἐφραὶμ. καὶ σαοὺλ ἠγνόησεν ἄγνοιαν μεγάλην
in die illa: τ maleficit ppto dicens: ma
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀρᾶται τῷ λαῷ λέγων, ἐπι-
ledictus homo qui comederit panē vsq; ad vespe
κατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον ἕως ἑσπέ-
ram. τ vlciscar de inimico meo. τ non gusta-
ρας. καὶ ἐκδικήσω εἰς τὸν ἐχθρόν μου. καὶ οὐκ ἐγεύ-
uit vniuersus ppls panem: τ omnis terra venit in sal
σατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου, καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἦλθεν εἰς δρυ
tum. τ saltus erat apiarij super facie
μόν. καὶ ὁ δρυμὸς ἦν μελισσῶνος κατὰ πρόσωπον τοῦ
agri: τ ingressus est ppls in aptarium: τ ecce
ἀγροῦ, καὶ εἰσῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὸν μελισσῶνα, καὶ ἰδοὺ
fluebat mel. τ non fuit cōuertens manū
ῥεπορεύετο μέλι· καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιστρέφων τὴν χεῖρα
in os suum: quia timuit ppls iuramētū dñi.
εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν ὅρκον κυρίου.
τ ionathan nō audierat cum adiuraret pater eius
καὶ Ἰωναθὰν οὐκ ἀκηκόει ἐν τῷ ὁρκίζειν τὸν πατέρα αὐτ
populum. τ ertēdit sūmitatē sceptri sui
τὸν λαόν· καὶ ἐξέτεινεν τὸ ἄκρον τοῦ σκήπτρου αὐτοῦ
qui erat in manu eius τ tinxit ipsum in fa
τοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἐνέβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κη
uum mellis: τ conuertit manū suam
ρίον τοῦ μέλιτος, καὶ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτοῦ
in os suum: τ illuminati oculi e
εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἐνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ
ius. τ respondit vn? de ppło τ ait: adiu
τοῦ· καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ εἶπεν, ὁρκί
rans adiurauit pr̄s tuus ppls dicens:
σας ὥρκισεν ὁ πατήρ σου τὸν λαὸν λέγων,

ǧco. maledictus homo qui comederit panē hodie:
ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον σήμερον,
τ defecit ppls. τ cognouit ionathan τ dixit: contur
καὶ ἐξέλυθη ὁ λαός· καὶ ἔγνω Ἰωναθὰν καὶ εἶπεν, ἀπή-
bauit pater meus terrā: vide quia gustauit
λαχεν ὁ πατήρ μου τὴν γῆν, ἴδε δὴ ὅτι ἐγευσάμην
paululū q̄d mellis hunc: viderūt oculi
βραχύ τι τοῦ μέλιτος τούτου, εἰδὸν οἱ ὀφθαλμοί
mei: quāto magis si τ comedisset ppls hodie vesc̄ens de
μου, ἀλλ' ὅτι εἰ καὶ ἔφαγεν ὁ λαὸς σήμερον ἐδ' ἱων τῶν
spoliis inimicoꝝ suoꝝ que reppit: nūc mato: facta
σκύλων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὧν εὗρε, νῦν ἂν μείζων ἐγε-
fuisset plaga in philistiim τ percussit
γόνει ἡ πληγὴ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις· καὶ ἐπάταξεν ἂν
in die illa ex philistiim plures quā i mach-
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῶν ἀλλοφύλων πλείους ἢ ἐν μαχ
mas. defatigat? est ppls nimis: τ irruit
μαῖς. καὶ ἐκοπίασεν ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ ὥρμησεν ὁ
populus sup spolia. τ accepit ppls ouilia τ
λαὸς ἐπὶ τὰ σκύλα· καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς πρόμνια καὶ
armēta bou̇ τ filios boum: τ mactauerūt in terra:
βουκόλια καὶ τέκνα βοῶν, καὶ ἔσφαξαν ἐπὶ τὴν γῆν,
τ comedit ppls cum sanguine. τ nunciauerunt
καὶ ἤσθιεν ὁ λαὸς σὺν τῷ αἵματι· καὶ ἀπήγγειλαν τῷ
saul dicentes: peccauit populus dño in co
σαοὺλ λέγοντες, ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ τοῦ φα-
medēdo in sanguine. τ dixit saul peccauistis, vo
γεῖν ἐν τῷ αἵματι· καὶ εἶπε σαοὺλ ἠμάρτητε· κυ-
lite tā mihi hic farum grande. τ dixit sa
λίσατε δή μοι ἐνταῦθα λίθον μέγαν· καὶ εἶπε σα-
ul dispergamini in ppło τ dicite eis: ad
οὐλ διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ καὶ εἴπατε αὐτοῖς, προ-
ducite huc vnusq̄sq; vitulū suum: τ vnus
σαγάγετε ἐνταῦθα ἕκαστος τὸν μόχον αὐτοῦ, καὶ ἕκα
quisq; ouem suam: τ occidite sup lapidem
στος τὸ πρόβατον αὐτοῦ, καὶ σφάξατε ἐπὶ τοῦλίθου
hunc τ comedite: τ non peccetis dño
τούτου καὶ φάγετε, καὶ οὐ μὴ ἁμάρτητε τῷ κυρίῳ τ
comedētes cum sanguine. τ addurit ois popul?
ἐσθίειν σὺν τῷ αἵματι· καὶ προσήγαγε πᾶς ὁ λαὸς
vnusq̄sq; q̄ in manu sua nocte: τ occi-
ἕκαστος τὸ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὴν νύκτα, καὶ ἔσφα
debāt ibi. τ edificauit saul dño altare:
ξαν ἐκεῖ. καὶ ᾠκοδόμησε σαοὺλ τῷ κυρίῳ θυσιαστήριον,
hoc incepit saul̄ edificare altare do
τοῦτο ἤρξατο σαοὺλ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυ
mino: τ dixit saul: deſcēdamus post phi
ρίῳ· καὶ εἶπε σαοὺλ, καταβῶμεν ὀπίσω τῶν ἀλ
listhim nocte: τ diraptam? eos vsq; dū
λοφύλων τὴν νύκτα, καὶ διαρπάσωμεν αὐτοὺς ἕως
illucesc̄at mane: τ non relinquamus ex eis
διαφωτίσῃ τοπρωΐ, καὶ μὴ ὑπολείπωμεν ἐν αὐτοῖς
virum. τ dixerūt oīe qd placuerit i ꝓspectu tuo fac.
ἄνδρα· καὶ εἶπον πᾶν τὸ ἀρεσὸν ἐνώπιόν σου ποίει.
τ dixit sacerdos: accedamus huc ad
καὶ εἶπεν ὁ ἱερεύς, προσέλθωμεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν
deū. τ interrogauit saul deū: si deſcēderi
θεόν· καὶ ἐπηρώτησε σαοὺλ τὸν θεόν, εἰ καταβῶ
post philistiim: τ si trades eos
ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, καὶ εἰ παραδώσεις αὐ-
eos in manus israel: τ nō respondit ei in
τοὺς εἰς χεῖρας Ἰσραήλ; καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν τῇ
die illa dns. τ dixit saul: applicate
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κύριος· καὶ εἶπε σαοὺλ, προσαγάγετε ἐν
huc vniuersos angulos populi: τ cognoscite
ταῦθα πάσας τὰς γωνίας τοῦ λαοῦ, καὶ γνῶτε
τ videte in quo factū est peccatū hoc hodie.
καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον.
quia viuit dns q saluauit israel: quia si
ὅτι ζῇ κύριος ὁ σώσας τὸν Ἰσραήλ, ὅτι ἐὰν

'Maledictus vir qui comederit panem hodie: 'defecerat autē populus. Dixitq; ionathas. Turbauit pr̄s meus terram. Vidistis ipi qa illūinati sūt oculi mei: co q gustauerim paululū de melle isto: quanto magis si comedisset hodie vescens de populus de p̄da inimicorū suorū quam reppe-rit. Nōne maior plaga facta fuisset in philistiim? Percusserunt ergo in die illa ex philistheos bachmis vsq; in hailon. Defatigatus est aūt populus nimis: & versus ad predam tulit oues & boues & vitulos & mactauerūt in terra. Comedēsq; populus cū sanguine. Nunciauerūt āt fauli dicentes q populus peccasset domino: comedens cū sanguine. Qui ait quiaricati estis. Voluite ad me iam nūc: faxū grande. Et dixit dispergamini in vulgus: & dicite eis: vt adducat ad me vnusq; qs̄ bouē suū & arietē: & occidite sup lapidem hunc & comedite: & non peccabitis domino comedentes cū sanguine. Adduxit itaq; ois populus vnusquisq; bouē in manu sua vsq; ad noctē: & occiderunt ibi. Edificauit āt altare fauli altare dño. Tūcq; primū cepit edificare altare do mino. Et dixit saul: descēdamus post philisteos nocte: & vastemus eos vsq; dum illucescat mane: nec relinquamus ex eis virum. Dixitq; ppłus. Oē qd bonum videtur in oculis tuis fac. Et ait sacerdos. Accedamus huc ad deū. Et cōsuluit saul deū dicens. Num persequar philistiim? Si trades eos in manu israel: Et non rēdit ei in die illa. Dixitq; saul. Applicate huc vniuersos angulos populi: cognoscite & videte in quo factū est peccatū hoc hodie. Viuit dominus qui saluator israel: quia si

'אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יֹאכַל לֶחֶם
הַיּוֹם וְהָעָם עָיֵף: וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן
עָכַר אֲבִי אֶת הָאָרֶץ רְאוּ נָא כִּי
אָרוּ עֵינַי כִּי טָעַמְתִּי מְעַט דְּבַשׁ
הַזֶּה: אַף כִּי לוּא אָכֹל אָכַל
הַיּוֹם הָעָם מִשְּׁלַל אֹיְבָיו אֲשֶׁר
רַבָּה מַכָּה בַּפְּלִשְׁתִּים: וַיִּכּוּ בַּיּוֹם הַהוּא
בַּפְּלִשְׁתִּים מִמִּכְמָשׂ אַיָּלוֹנָה וְעָיֵף
הָעָם מְאֹד: וַיָּעָט הָעָם אֶל
הַשָּׁלָל וַיִּקְחוּ צֹאן וּבָקָר וּבְנֵי
בָקָר וַיִּשְׁחֲטוּ אַרְצָה וַיֹּאכַל הָעָם
עַל הַדָּם: וַיַּגִּידוּ לְשָׁאוּל לֵאמֹר
הִנֵּה הָעָם חֹטְאִים לַיהוָה לֶאֱכֹל
עַל הַדָּם וַיֹּאמֶר בְּגַדְתֶּם גַּלּוּ
אֵלַי הַיּוֹם אֶבֶן גְּדוֹלָה: וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל פֻּצוּ בָעָם וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם
הַגִּישׁוּ אֵלַי אִישׁ שׁוֹרוֹ וְאִישׁ
שֵׂה וְשִׁחַטְתֶּם בָּזֶה וַאֲכַלְתֶּם
וְלֹא תֶחֱטְאוּ לַיהוָה לֶאֱכֹל עַל
הַדָּם וַיַּגִּשׁוּ כָּל הָעָם אִישׁ שׁוֹרוֹ
בְּיָדוֹ הַלַּיְלָה וַיִּשְׁחֲטוּ שָׁם: וַיִּבֶן
שָׁאוּל מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֹתוֹ הֵחֵל
לִבְנוֹת מִזְבֵּחַ לַיהוָה: וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל נֵרְדָה אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים
לָיְלָה וְנָבְזֵה בָהֶם עַד אוֹר
הַבֹּקֶר וְלֹא נַשְׁאֵר בָּהֶם אִישׁ
וַיֹּאמְרוּ כָּל הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה
וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן נִקְרְבָה הֵלֹם אֶל
הָאֱלֹהִים: וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל בֵּאלֹהִים
הַאֵרֵד אַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים הֲתִתְּנֵם
בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָנָהוּ בַּיּוֹם
הַהוּא: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל פִּנּוֹת הָעָם
הֵנָּה וְדָעוּ וּרְאוּ בַּמֶּה הָיְתָה
הַחַטָּאת הַזֹּאת הַיּוֹם: כִּי חַי יְהוָה
הַמּוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי אִם

'Maledictus vir qui comederit panē hodie: 'defecerat autē populus. Dixitq; ionathas. Turbauit pr̄s meus terram. Vidistis ipi qa illūinati sūt oculi mei: co q gustauerim paululū de melle isto: quanto magis si comedisset hodie vescens de populus de p̄da inimicorū suorū quam reppe-rit. Nōne maior plaga facta fuisset in philistiim? Percusserunt ergo in die illa ex philistheos bachmis vsq; in hailon. Defatigatus est aūt populus nimis: & versus ad predam tulit oues & boues & vitulos & mactauerūt in terra. Comedēsq; populus cū sanguine. Nunciauerūt āt fauli dicentes q populus peccasset domino: comedens cū sanguine. Qui ait quiaricati estis. Voluite ad me iam nūc: faxū grande. Et dixit dispergamini in vulgus: & dicite eis: vt adducat ad me vnusq; qs̄ bouē suū & arietē: & occidite sup lapidem hunc & comedite: & non peccabitis domino comedentes cū sanguine. Adduxit itaq; ois populus vnusquisq; bouē in manu sua vsq; ad noctē: & occiderunt ibi. Edificauit āt altare fauli altare dño. Tūcq; primū cepit edificare altare domino. Et dixit saul: descēdamus post philisteos nocte: & vastemus eos vsq; dum illucescat mane: nec relinquamus ex eis virum. Dixitq; ppłus. Oē qd bonum videtur in oculis tuis fac. Et ait sacerdos. Accedamus huc ad deū. Et cōsuluit saul deū dicens. Num persequar philistiim? Si trades eos in manu israel: Et non rēdit ei in die illa. Dixitq; saul. Applicate huc vniuersos angulos populi: cognoscite & videte in quo factū est peccatū hoc hodie. Viuit dominus qui saluator israel: quia si

יְשֹׁנוֹ נְיוֹנָתָן בְּנִי כִּי מוֹת יָמוּת ׃ וַיֹּשׁ
וְאֵין עֹרֵהוּ מִכָּל הָעָם ׃ וַיֹּאמֶר אֵל
כָּל יִשְׂרָאֵל אַתֶּם תִּהְיוּ לְעֶבֶר הַיּוֹם
אֶחָד וַאֲנִי וְיוֹנָתָן בְּנִי נִהְיֶה לְעֶבֶר
אֶחָד ׃ וַיֹּאמְרוּ הָעָם אֶל שָׁאוּל
הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה ׃ וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הָבָה תְמִים ׃ וַיִּלָּכֵד יוֹנָתָן וְשָׁאוּל וְהַעָם תָּמֵם
וְהָעָם יָצָאוּ ׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הַפִּילוּ
בֵּינִי וּבֵין יוֹנָתָן בְּנִי וַיִּלָּכֵד יוֹנָתָן ׃
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל יוֹנָתָן הַגֶּד
לִי מֶה עָשִׂיתָ ׃ וַיַּגֶּד לוֹ יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר
טָעֹם טָעַמְתִּי בְּקֹצֶה הַמַּטֶּה אֲשֶׁר
בְּיָדִי מְעַט דְּבַשׁ הִנְנִי אָמוּת ׃
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כֹּה יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים
וְכֹה יוֹסִיף כִּי מוֹת תָּמוּת יוֹנָתָן ׃
וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל שָׁאוּל הֲיוֹנָתָן
יָמוּת אֲשֶׁר עָשָׂה הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה
הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל חָלִילָה חַי יְהוָה אִם
יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת רֹאשׁוֹ אַרְצָה כִּי עִם אֱלֹהִים עָשָׂה הַיּוֹם
הַזֶּה ׃ וַיִּפְדוּ הָעָם אֶת יוֹנָתָן וְלֹא
מֵת ׃ וַיַּעַל שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְלִשְׁתִּים
וּפְלִשְׁתִּים הָלְכוּ לִמְקוֹמָם ׃ וְשָׁאוּל
לָכַד הַמְלוּכָה עַל יִשְׂרָאֵל
וַיִּלָּחֶם סָבִיב בְּכָל אֹיְבָיו
בְּמוֹאָב וּבְנֵי עַמּוֹן וּבָאֱדוֹם
וּבְמַלְכֵי צוֹבָה וּבַפְּלִשְׁתִּים
וּבְכֹל אֲשֶׁר יִפְנֶה יַרְשִׁיעַ ׃ וַיַּעַשׂ
חָיִל וַיַּךְ אֶת עֲמָלֵק וַיַּצֵּל עֹשֶׂה עֹבֵר
אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד שֹׁסֵהוּ ׃ וַיִּהְיוּ
בְּנֵי שָׁאוּל יוֹנָתָן וְיִשְׁוִי וּמַלְכִּי
שׁוּעַ וְשֵׁם שְׁתֵּי בְנֹתָיו שֵׁם
הַבְּכִירָה מֵרַב וְשֵׁם הַקְּטַנָּה מִיכַל ׃
וְשֵׁם אֵשֶׁת שָׁאוּל אֲחִינֹעַם בַּת
אֲחִימַעַץ וְשֵׁם שַׂר צְבָאוֹ אַבְנֵר בֶּן

p ionathā filiū meū fa-
ctū ē absq; retractione
morietur. Ad qđ null?
cōtradixit ei" de oī" po-
pulo. Et ait ad vniuer-
sū israel. Sepamini vos
in ptē vnā: & ego cum
ionatha filio meo ero i
pte altera. Rñdit; po-
pulus ad saul. Quod
bonum videtur
in oculis tuis fac. Et di-
xit ad dñm deū israel.
Dñe deus israel
da iudicij. Et deprehen-
fus est ionathas & saul:
populus āt exiuit. Et a
it faul. Mittite fortem
iter me & iter ionathā
filiū meū: & capt ē io-
nathas. Dixit autē saul
ad ionathan. Indica
mihi qd feceris. Et in
dicauit ei ionathas: & a
it. Gustās gustaui in fū-
mitate virge que erat
in mā mea paululuṁ
mellis: & ecce ego mo-
ior & ait saul. Hec faci
at mihi deus
& hec addat: qa mor-
te morieris ionatha.
Dixit; populꝰ ad sa-
ul. Ergo ne ionathas
morietur quia fecit sa-
lutem magnā in israel?
Hoc nephas est. viuit dñs: si
ceciderit capillus de capite eius
in terrā: qz
fecit deus hodie. Liberauit ergo populꝰ
ionathan vt non
moreretur. Recessit; saul: nec psecutꝰ ē phi
listiim. Porro philistiim
abierūt in loca sua. Et
saul confirmato regno
super israel
pugnabat circuitum
aduersū oēs inimicos e
ius cōtra moab & filios
ammō & edom. &
reges soba & phili-
steos: &
& quocūq; se verterat
superabat. Congregato-
q; exercitu pcussit ama
lech: & eruit
israel de manu vastato
rū eius. Fuerunt autem
filii saul: ionathas & ie
sui & melchisua: &
& nomina duarum fi-
liarum eius: nomen
primogenite merob &
nomen minoris michol
& nomē vxoris saul a
chinoē filia achimaas.
Et nomen principis
militie eius abner filius
ſratrīgω αὐτοῦ ἀβεννὴρ υἱὸς

responderit cōtra ionathan
filiū meū: morte mo-
ἀποθνήσκων κατὰ ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ μου, θανάτῳ ἀπο-
rietur. non fuit respondens ex omni
θανεῖται. καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμενος ἐκ παντὸς τοῦ
populo. ait vniuerso viro israel: vos eritis
λαοῦ. καὶ εἶπε παντὶ ἀνδρὶ ἰσραήλ, ὑμεῖς ἔσεσθε
in vnā parte ego ionathan filius me erimus in
εἰς ἓν μέρος καὶ ἐγὼ καὶ ἰωναθὰν ὁ υἱός μου ἐσόμεθα εἰς
vnā parte. dixit populꝰ ad saulem: qđ placuerit in
ἓν μέρος. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς σαούλ, ὃ ἀρεσκὲν ἐνώ-
cōspectu tuo fac. dixit saul: dñe deus israel
πιόν σου ποίει. καὶ εἶπε σαούλ, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ
da manifestationē. sorte cōprehēdit saul ionathan:
δὸς δήλους. καὶ κατελήφθη σαοὺλ καὶ ἰωναθάν, καὶ
exiuit populus. dixit saul: mitte sortem inter me
ἐξῆλθεν ὁ λαός. καὶ εἶπε σαούλ, βάλε κλῆρον ἀναμέσον ἐμοῦ
et inter ionathan filiū meū. quē
καὶ ἀναμέσον ἰωναθὰν τὸν υἱόν μου. καὶ ὃν ἂν καταλη
henderit dñs moriatur. dixerunt populi ad
φθῇ κύριος ἀποθανέτω. καὶ βάλλουσι κλῆρους ἀνα
ter cum inter ionathan: sorte cōprehēdit
μέσον αὐτοῦ καὶ ἀναμέσον ἰωναθάν, καὶ κατελήφθη ὁ
ionathan. dixit saul ad ionathan: indica mihi
ἰωναθάν. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς ἰωναθάν, ἀπάγγειλόν μοι
quid feciſti. indicauit ei ionathan dicens: gu
τί πεποίηκας. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἰωναθὰν λέγων, γευσά
stans gustaui in fūmitate sceptri qđ in manu mea paululū
μενος ἐγευσάμην ἐν ἄκρῳ σκήπτρου ὃ ἐν τῇ χειρί μου μικρὸν
mellis: ecce ego moriot. ait ei saul:
μέλιτος, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω. καὶ εἶπεν αὐτῷ σαούλ,
hec faciat mihi deus hec addat: quia morte
τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θανάτῳ
morieturꝰ hodie ionathan. dixit populꝰ ad sau
ἀποθανεῖσθαι σήμερον ἰωναθάν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς σα-
lem: si hodie morte morietur qui fecit salu
ούλ, εἰ σήμερον θανάτῳ ἀποθανεῖται ὁ ποιήσας τὴν σω-
tem magnam hanc in israel: ppit? viuit dñs si
τηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην ἐν τῷ ἰσ, ἕλεως, ζῇ κύριος εἰ
ceciderit de capillo capitis eius in terrā: qz
πεσεῖται τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς αὐτ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ἐ-
miam deꝰ fecit in die hac. orauit po-
ποίησεν θεὸς ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ προσηύξατο ὁ λα
pulus p ionathan in vte illa: non est morturus.
ὸς περὶ ἰωναθὰν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἀποθάνεται. καὶ
ascendit saul a tergo philistheōꝝ. dixit
ἀνέβη σαοὺλ ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων. καὶ οἱ
philistiim recesserūt in
ἀλλόφυλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. καὶ σαοὺλ κατε
locū suū. saul
πορεύθη εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. καὶ σαοὺλ κατα
titus est vt regnaret saul israel. oppugnabat circuitu
κληροῦχει τὸ βασιλεύειν ἐπὶ ἰσ. καὶ ἐπολέμει κύκλω
omnes inimicos eius moab & cōtra filios am
πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὴν μοάβ καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς ἀμ
mon: & cōtra filios edom & cōtra reges
μών, καὶ εἰς τοὺς υἱοὺς ἐδὼμ καὶ εἰς τοὺς βασιλέας
suba & cōtra philistiim. quoscūq; aspiciebat
σουβὰ καὶ εἰς τοὺς ἀλλοφύλους. οὓς ἂν ἐπέβλεφεν
salvabatur. & fecit exercitū: & percussit ama
ἐσῴζετο. καὶ ἐποίησεν δύναμιν, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀμα
lec: & eruit israel de manu concul
λήκ, καὶ ἐξείλετο τὸν ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν καταπα
cantium ipsum. & fuerūt filij saulis ionathan & ie
τούντων αὐτόν. καὶ ἦσαν οἱ υἱοὶ σαοὺλ ἰωναθὰν καὶ ἰε
sui. & melchisue. & noīa duaꝝ filiarum eius. Fuerunt autem
σουί. καὶ μελχισουέ. καὶ ὀνόματα τῶν δύο θυγα
filii saul: ionathas & ie
sui & melchisua: &
& nomina duarum fi-
liarum eius: nomen
primogenite merob: &
nomē secūde mechol. & nomē vxoris saul
ὄνομα τῇ δευτέρᾳ μεχόλ. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ σα
ul achimaam filia achimaas. & nomē princi
ούλ ἀχινοὰμ θυγάτηρ ἀχιμαάς. καὶ ὄνομα τῷ ἀρχι
pi militie eius abner filius
στρατηγῷ αὐτοῦ ἀβεννὴρ υἱὸς

8.9.a. 1.Reg. 9.c.
ner cognati saul. & eis pater saul & ner pa-
τὴρ δικείου σαούλ. καὶ κὶς πατὴρ σαοὺλ καὶ νὴρ πα-
ter abener filij abiel. erat bellum potens nimis
τὴρ ἀβεννὴρ υἱοῦ ἀβιήλ. καὶ ἦν ὁ πόλεμος κραταιὸς σφόδρα
contra philistheos oibus diebus saul. &
ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας σαούλ. καὶ
videns saul quēcūq; virū fortē: & quēcūq;
ἰδὼν σαοὺλ ἄνανταν ἄνδρα δυνατόν, καὶ πάντα
virum filiū virtutis: & congregauit eos ad
ἄνδρα υἱὸν δυνάμεως, καὶ συνήθροισεν αὐτοὺς πρὸς
se ipsum.
ἑαυτόν.

Ca.15.

A Θ Dixit samuel ad saulē me misit
Καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς σαοὺλ ἐμὲ ἀπέστειλεν ὁ
dñs vt vngerē te in regem sup israel po
κύριος τοῦ χρῖσαί σε εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραὴλ ὸν λα
pulū eius. & nūc audi vocē verbi do-
ὸν αὐτοῦ. καὶ νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ ῥήματος κυ
mini. hec dixit dñs exercituū: nūc ego visitaui que
ρίου. τάδε εἶπε κύριος σαβαώθ, νῦν ἐγὼ ἐκδικήσω ἃ ἐποί
Exod. 17. d. cit amalec israel quō obtulauit ei in via
ησεν ἀμαλὴκ τῷ ἰσραὴλ ὡς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ
ascendenti ex egypto. & nūc vade & percutiō
ἀναβαίνοντι ἐξ αἰγύπτου. καὶ νῦν πορεύου καὶ πατάξεις
amalec: & disperdes eum & omnia e-
τὸν ἀμαλὴκ, καὶ ἐξολεθρεύσεις αὐτὸν καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ
ius. & ne parcas ei. & interficies a viro & vsq ad
μὴ φείσῃ αὐτοῦ. καὶ ἀποκτενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως
mulierem: & a paruulo & vsq ad lactantem. &
γυναικὸς, καὶ ἀπὸ νηπίου καὶ ἕως θηλάζοντος. καὶ
a vitulo & vsq ad ouem: & a camelo
ἀπὸ μόσχου καὶ ἕως πρόβατου, καὶ ἀπὸ καμήλου
& vsq ad asinū. & nūciauit saul populo & recē
καὶ ἕως ὄνου. καὶ διαγγέλλει σαοὺλ τῷ λαῷ καὶ ἐστι
sit eos in galgalis decenta milia
σεν αὐτοὺς ἐν γαλγάλοις δέκα χιλιάδας
pugnatorū. & decem milia virorū iude.
πεζικῶν, καὶ δέκα χιλιάδας τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἰούδα.
& venit saul vsq ad ciuitatem amalec & tetēdit insidias
καὶ ἦλθε σαοὺλ ἕως τῆς πόλεως ἀμαλὴκ καὶ ἐνήδρευσεν
in torrente.
ἐν τῷ χειμάρρῳ. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς τὸν κηναῖον, ἔπελ
bi & declina de medio amalec: & nō addā te cū
θε καὶ ἐκκλινον ἐκ μέσου τοῦ ἀμαλὴκ, καὶ οὐ προσθήσω σε μὲ
eo: & tu fecisti miam cum filijs israel:
σὺ: καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ,
cum ascēderēt ipsi de egypto. & re-
ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου. καὶ ἐξέ
cessit cinеus de medio amalec. & percus
κλινεν ὁ κηναῖος ἐκ μέσου τοῦ ἀμαλὴκ. καὶ ἐπάτα
sit saul amalec ab euilat vsq ad sur quę
ξε σαοὺλ τὸν ἀμαλὴκ ἀπὸ εὐιλὰτ ἕως σουρ τῆς
e regione egypti. & apphendit agag rē
ἐπὶ προσώπου αἰγύπτου. καὶ συνέλαβε τὸν ἀγὰγ βα
gem amalec viuum: & omnem ppłm e-
σιλέα τοῦ ἀμαλὴκ ζῶντα, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐ
ius disperdidit in ore gladij. & vē
τοῦ ἐξολόθρευσεν ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ περι
dicauit saul & ppłs agag & bonas
ποιήσατο σαοὺλ καὶ ὁ λαὸς τὸν ἀγὰγ καὶ τὰ ἀγαθὰ
greges ouiū & armēta boū & fercu
τῶν προβατίων καὶ τῶν βουκολίων καὶ τῶν ἐδισμά
la & vincta & omnia bona: &
των καὶ τῶν ἀμπελώνων καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ
non voluerūt ea disperdere. ois aūt lopus ui
οὐκ ἐβούλοντο ἀνὰ ἐξολοθρεῦσαι. πᾶν δὲ ἔργον κτί
le & reprobum id disperdiderūt. &
B μωϊθὸν καὶ ἀσθενῳωσμένον αὐτὸ ἐξωλόθρευσαν. καὶ
factū ē verbū dñi
ἐγένετο ῥῆμα κυρίου

'ner patruelis faul. Por-
ros cis fuit pater saul:
& ner pater abner filiꝰ
abiel. Erat autem
bellum potens aduer
sus philistheos oibus diebus saul. Nā
quēcunq; viderat saul
virum fortē & aptū ad
prelium: sociabat eum
sibi. 15.
Dixit samuel
ad saulē. Me misit dñs
vt vngerem te in regē
super populum eius
israel. Nunc ergo audi
vocem
domini. Hec dicit dominus exercituum. Recensui quecunq; fecit amalech israeli: quō restitit ei in
via cū ascēderet de egypto. Nūc ergo vade & percute amalech & demolire
vniuersa. Nō parcas ei: sed
interfice
a viro vsq ad mulierē:
& parualum atq; lactentē: bouē & ouē
camelum & asinum. Precepit itaq;
saul populo
& recensuit eos quasi agnos ducenta milia
peditum: & decem milia virorum
iuda. Cūq; veniſſet saul vsq ad ciuitatem
amalech: retēdit insidias in torrente. Dixitq; saul cyneo. Abite: recedite: atq; discedite ab
amalech ne forte inuoluā te cū eo. Tu enim
feciſti miam cum
bus filiis israel:
cū ascēderēt de egypto. Et recessit cyneus
de medio amalech. Per
cussitq; saul
amalech ab euila: dōec
venias ad sur que est
e regione egypti. Et
apprehendit
agag regē amalech. vi
uū. Oē autem vulgus
interfecit ore gladij.
Et pepercit saul
& ppłs agag & optimis gregibus ouium
& armentorū: vestibus
& arietibus
& vniuersis q pulchra
erant: nec voluerūt dis
pdere ea. Quicqd ergo
vile fuit & reprobū hoc
demoliti sunt. Factū est
autem verbum domini

Pritiua.heb.	Tex.be.i. Regū.xv.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
אֶל שְׁמוּאֵל לֵאמֹר׃	נָחַמְתִּי כִּי	ad samuelem dicēs. Pēnitet me	πρὸς σαμουὴλ λέγων, μεταμέλημαι ὅτι ἐβασίλευ-
הִמְלַכְתִּי אֶת שָׁאוּל לְמֶלֶךְ כִּי שָׁב	מֵאַחֲרַי	cōstituerim saul regē:	σα saul in regem: qz auersus est a ter
וְאֶת דְּבָרַי לֹא הֵקִים	וַיִּחַר	quia dereliquit me &	go meo: & non cōfirmauit verba mea. & contri
לְשְׁמוּאֵל וַיִּזְעַק אֶל יְהוָה	כָּל הַלָּיְלָה׃	verba mea opere non impleuit.	status est samuel: & clamauit ad dñm tota nocte. &
לִקְרַאת שָׁאוּל בַּבֹּקֶר וַיֻּגַּד	לְשְׁמוּאֵל לֵאמֹר	Cōtristatusq; ē samuel & clamauit ad dñm	σε σαμουὴλ, καὶ ἐβόησεν πρὸς κύριον ὅλην τὴν νύκτα· καὶ
כַּרְמֶלָה וְהִנֵּה מַצִּיב לוֹ יָד	וַיִּסֹּב	tota nocte. Cumq; de	surrexit samuel & abiit obuiam ifrl mane.
וְיַעֲבֹר וַיֵּרֶד הַגִּלְגָּל׃ וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל	אֶל שָׁאוּל וְשָׁאוּל	nocte surrexisset samu	ὤρθρισε σαμουὴλ καὶ ἐπορεύθη εἰς ἀπάντησιν τῷ ἰηλ πρω.
אָמַר לוֹ שָׁאוּל בָּרוּךְ אַתָּה	לַיהוָה הֲקִימֹתִי	el vt iret ad saul mane:	& nuctanckt samuel dicentes: venit saul in
אֶת דְּבַר יְהוָה וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל	מָה קוֹל הַצֹּאן	nunciatum est samueli	καὶ ἀνήγγειλαν τῷ σαμουὴλ λέγοντες, ἦκει σαοὺλ εἰς τὸν
הַזֶּה בְּאָזְנָי וְקוֹל הַבָּקָר	אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ	co q veniſſet saul	carmelus: & ecce erexit sibi manū. & ver
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל מֵעֲמָלֵקִי הֱבִיאוּם	אֲשֶׁר חָמַל הָעָם	carmelū: & erexisset	τit currū ſuū: & deſcēdit in galgala. & ve
עַל מֵיטַב הַצֹּאן וְהַבָּקָר	לְמַעַן זְבֹחַ	ſibi fornicē triūphalē:	ſit samuel ad saul: & dixit ei saul: be
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְיֶתֶר הֶחֱרַמְנוּ׃	וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל	& reuerſus trāſiſſet d	γένετο σαμουὴλ πρὸς σαοὺλ, καὶ εἶπεν αὐτῷ σαοὺλ, εὐ
אֶל שָׁאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁאוּל	אֶל תַּגִּיד	fcēdiſſetq; in galgala.	λογημένος σὺ τῷ κυρίῳ, ἔγησα ἅπαντα ὅσα ἐλάλησε
בָּרוּךְ אַתָּה לַיהוָה הֲקִימֹתִי אֶת	דְּבַר יְהוָה׃	Venit ergo samuel ad	δνς. & dixit samuel: & quę uox bo
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וּמָה קוֹל הַצֹּאן	הַזֶּה בְּאָזְנָי	saul. Et dixit ei saul.	κυρίος· καὶ εἶπε σαμουὴλ, καὶ τίς ἡ φωνὴ αὕτη τοῦ
וְקוֹל הַבָּקָר אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ׃	וַיֹּאמֶר שָׁאוּל	Benedictus tu domi	gregis huius in auribꝰ meis: & uox bo
מֵעֲמָלֵקִי הֱבִיאוּם כִּי חָמַל	הָעָם עַל מֵיטַב	no. Impleui uerbū domini. Dixitq; samuel. Et	σιμνίου τούτου ἐν τοῖς ὠσί μου, καὶ ἡ φωνὴ τῶν βο
הַצֹּאן וְהַבָּקָר לְמַעַן זְבֹחַ	לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ	quę eſt hec uox gregū reſōat	um ἃς ego audio: & dixit saul: ex amalec adduxit
וְיֶתֶר הֶחֱרַמְנוּ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל	אֶל שָׁאוּל הֶרֶף	in auribus meis &	ὧν ὧν ἐγὼ ἀκούω; καὶ εἶπε σαοὺλ, ἐξ ἀμαλὴκ ἤνεγκα
וְאַגִּידָה לְךָ אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר	יְהוָה אֵלַי הַלָּיְלָה	armentorū quam ego	ea ἃ φεισαμένη ἐφείσατο ὁ λαὸς τὰ κράτιστα τῶν προ
וַיֹּאמֶר לוֹ דַּבֵּר׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל	הֲלוֹא אִם קָטֹן אַתָּה	audio. Et ait saul. De amalech addu	βάτων καὶ τῶν βουκολίων, ὅπως θύσῃ κυρίῳ τῷ θεῷ
בְּעֵינֶיךָ רֹאשׁ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל	אָתָּה וַיִּמְשָׁחֲךָ יְהוָה	xerunt ea. Pepcit eni populꝰ me	σου· τὰ δὲ λοιπὰ ἐξωλόθρευσα. καὶ εἶπε σαμουὴλ
לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל׃ וַיְשַׁלַּחֲךָ	יְהוָה בְּדֶרֶךְ וַאֲנַיְךָ	lioribus ouiū & armēti	πρὸς σαοὺλ, ἄνες καὶ ἀπαγγελῶ σοι ὅσα ἐλάλησε
וְהַחֲרַמְתָּה אֶת הַחַטָּאִים אֶת עֲמָלֵק	וְנִלְחַמְתָּ בּוֹ עַד כַּלּוֹתָם	simmolarētur dño meo tuo:	δνς ad me nocte. & dixit ei: loqne
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל לָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ	בְּקוֹל יְהוָה וַתַּעַט	reliqua vero occidim?	κύριος πρός με τὴν νύκτα. καὶ εἶπεν αὐτῷ, λάλη-
אֶל הַשָּׁלָל וַתַּעַשׂ הָרַע	בְּעֵינֵי יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל	Ait autem samuel ad	σον· καὶ εἶπεν σαμουὴλ πρὸς σαοὺλ, δυχὶ μικρὸς σὺ
אֶל שָׁאוּל הֲחָפֵץ לַיהוָה בְּעֹלוֹת	וּזְבָחִים כִּשְׁמֹעַ בְּקוֹל	saul. Sine me & in	coram te in ducē sceptri tribuū iſra
יְהוָה הִנֵּה שְׁמֹעַ מִזֶּבַח טוֹב	לְהַקְשִׁיב מֵחֵלֶב אֵילִים׃	dicabo tibi quę locutus	ἐνώπιον σεαυτοῦ εἰς ἡγούμενον σκήπτρου φυλῶν ἰσρα
כִּי חַטַּאת קֶסֶם מָרִי וְאָוֶן	וּתְרָפִים הַפְצָר מָאַסְתָּ	ſit dñs ad me nocte.	el & vnxit te dñs in regē sup iſra
אֶת דְּבַר יְהוָה וַיִּמְאָסְךָ	מִמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל	Dixitq; ei. Loqre. Et	ηλ, καὶ ἔχρισέ σε κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσρα
אֶל שְׁמוּאֵל חָטָאתִי כִּי עָבַרְתִּי	אֶת פִּי יְהוָה וְאֶת דְּבָרֶיךָ	ait samuel.	el & misit te in via dñs. & dixit tibi:
כִּי יָרֵאתִי אֶת הָעָם וָאֶשְׁמַע	בְּקוֹלָם׃ וְעַתָּה שָׂא נָא אֶת	Nonne cum paruus	ηλ· καὶ ἀπέστειλέ σε ἐν ὁδῷ κύριος· καὶ εἶπεν σοι,
חַטָּאתִי וְשׁוּב עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה	לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל	esses in oculis tuis:	abi & uestrue amalec eos qui pec
שָׁאוּל לֹא אָשׁוּב עִמָּךְ כִּי מָאַסְתָּ	אֶת דְּבַר יְהוָה וַיִּמְאָסְךָ	caput in tribubus iſra	πορευθέντι καὶ ἐξολόθρευσον τὸν ἁμαλὴκ τοὺς ἁμαρτ
יְהוָה מִהְיוֹת מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל׃	וַיִּסֹּב שְׁמוּאֵל לָלֶכֶת	el factus es?	cauerūt in me: & debellabis eos donec fi
וַיַּחֲזֵק בִּכְנַף מְעִילוֹ וַיִּקָּרַע׃	וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קָרַע	Vnxitq; te dominus	κότας εἰς ἐμέ, καὶ πολεμήσεις αὐτοὺς ἕως ἂν συν
יְהוָה אֶת מַמְלְכוּת יִשְׂרָאֵל	מֵעָלֶיךָ הַיּוֹם וְנָתַנָהּ	in regem super iſrael &	νιας eos. & quare non audiſti uocem do
לְרֵעֲךָ הַטּוֹב מִמֶּךָּ׃ וְגַם נֵצַח	יִשְׂרָאֵל לֹא יָשׁוּב וְנִחַם	misit te dñs in viam	τελέσῃς αὐτούς· καὶ ἵνατί οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς κυ
כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם	כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם׃	& ait. Vade & interfice peccatores	μικοῦ ſed uerſus es ad ſpolia: & feciſti
וַיֹּאמֶר חָטָאתִי עַתָּה כַּבְּדֵנִי נָא	נֶגֶד זִקְנֵי עַמִּי וְנֶגֶד יִשְׂרָאֵל	amalech & pugnabis cōtra eos	ρίου ἀλλὰ ὥρμησας ἐπὶ τὰ σκύλα, καὶ ἐποίησας τὸ
וְשׁוּבָה עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה	אֱלֹהֶיךָ׃ וַיָּשָׁב שְׁמוּאֵל אַחֲרֵי	vſq; ad internitionē eo	malum coram dño: & dixit saul ad sa
שָׁאוּל וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁאוּל לַיהוָה׃	וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הַגִּישׁוּ אֵלַי	rum. Quare ergo non	μουὴλ· ἰδοὺ ἀπέστειλέν με κύριος, καὶ
אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמָלֵק וַיֹּאמֶר	אֲגַג אֶל מַעֲדַנֹּת וַיֹּאמֶר	audiſti uocem domini	addux ἤγαγον τὸν ἄγαγ βασιλέα ἀμαλὴκ, καὶ τὸν ἀμαλὴκ
אֲגַג אָכֵן סָר מַר הַמָּוֶת׃	וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר שִׁכְּלָה	ſed uerſus ad predā es:	ex agag regem amalec: & amalec
נָשִׁים חַרְבֶּךָ כֵּן תִּשְׁכַּל מִנָּשִׁים	אִמֶּךָ וַיְשַׁסֵּף שְׁמוּאֵל אֶת	& feciſti malum coram	ἤγαγον τὸν ἄγαγ βασιλέα ἀμαλὴκ, καὶ τὸν ἀμαλὴκ
אֲגַג לִפְנֵי יְהוָה בַּגִּלְגָּל׃ וַיִּלֶּךְ	שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה וְשָׁאוּל עָלָה	oculis dñi. Et ait	vaſtauit. & accepit ppls de ſpoliis oui
אֶל בֵּיתוֹ גִּבְעַת שָׁאוּל וְלֹא יָסַף	שְׁמוּאֵל לִרְאוֹת אֶת שָׁאוּל עַד	ſaul ad ſamuelem. Immo	ἐξωλόθρευσα. καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῶν σκύλων πρό
יוֹם מוֹתוֹ כִּי אָבַל שְׁמוּאֵל אֶל	שָׁאוּל וַיהוָה נִחָם לַמְלִיכוֹ	audiui uocem ouium	βατα & βουκόλια τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἀναθέματος
אֶת שָׁאוּל וַיהוָה נִחָם לַמְלִיכוֹ	אֶת שָׁאוּל עַל יִשְׂרָאֵל׃	& armentorū quę	μνια καὶ βουκόλια τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἀναθέματος
		reliqua vero occidim?	τοῦ θῦσαι ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου· τὰ δὲ

Trās.Gre.lxx.cū.interp̄.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.be.i. Regū.xv.	Pritiua.heb.
deo tuo in galgalis. Et	Nunquid vult domin	אֱלֹהֶיךָ בַּגִּלְגָּל׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל	
ait samuel. Nunquid vult domin	holocausta & victimas	הַחֵפֶץ לַיהוָה בְּעֹלוֹת וּזְבָחִים	עֲלֵה
holocausta & victimas	& non potius vt obedia	כִּשְׁמֹעַ בְּקוֹל יְהוָה הִנֵּה שְׁמֹעַ	
& non potius vt obedia	tur voci domini. Me	מִזֶּבַח טוֹב לְהַקְשִׁיב מֵחֵלֶב	קָשַׁב אֵיל
tur voci domini. Me	lior est enim obedientia	אֵילִים׃ כִּי חַטַּאת קֶסֶם מְרִי	מָרָה
lior est enim obedientia	quam victime: & adulte	וְאָוֶן וּתְרָפִים הַפְצָר מָאַסְתָּ	פָּצַר
quam victime: & adulte	re magis q offerre adi	מִמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל	פָּאַס
re magis q offerre adi	pem arietum: quoniā	שְׁמוּאֵל חָטָאתִי כִּי עָבַרְתִּי	
pem arietum: quoniā	quasi peccatum ariolan	אֶת פִּי יְהוָה וְאֶת דְּבָרֶיךָ כִּי	פֶּה
quasi peccatum ariolan	di est repugnare: & qua	יָרֵאתִי אֶת הָעָם וָאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם׃	שָׁמַע
di est repugnare: & qua	si scelꝰ idololatrie nolle	וְעַתָּה שָׂא נָא אֶת חַטָּאתִי וְשׁוּב	נָשָׂא
si scelꝰ idololatrie nolle	acquiescere. Pro eo er	עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר	עָבַר
acquiescere. Pro eo er	go & abiecisti fermonē	שְׁמוּאֵל לְשָׁאוּל לֹא אָשׁוּב	שׁוּב
go & abiecisti fermonē	dñi: abiecit te domi	עִמָּךְ כִּי מָאַסְתָּ אֶת דְּבַר יְהוָה	
dñi: abiecit te domi	nus ne sis rex. Dixit	וַיִּמְאָסְךָ יְהוָה מִמֶּלֶךְ עַל	
nus ne sis rex. Dixit	& samuel ad samuelē. Pec	יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּסֹּב שְׁמוּאֵל לָלֶכֶת	סָבַב
& samuel ad samuelē. Pec	caui: & prevaricatus	וַיַּחֲזֵק בִּכְנַף מְעִילוֹ וַיִּקָּרַע׃	חָזַק כָּנָף
caui: & prevaricatus	sum & ſei monem dñi	וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קָרַע יְהוָה	קָרַע
sum & ſei monem dñi	& verba tua: timens	אֶת מַמְלְכוּת יִשְׂרָאֵל מֵעָלֶיךָ הַיּוֹם	מֶלֶךְ
& verba tua: timens	populum & obediens	וְנָתַנָהּ לְרֵעֲךָ הַטּוֹב מִמֶּךָּ׃	רֵעַ נָתַן
populum & obediens	voci eius. Sed nunc	וְגַם נֵצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יְשַׁקֵּר	שָׁקַר נֶחָם
voci eius. Sed nunc	porta quęſo peccatū	וְלֹא יִנָּחֵם כִּי לֹא אָדָם הוּא	
porta quęſo peccatū	meum & reuertere me	לְהִנָּחֵם׃ וַיֹּאמֶר חָטָאתִי עַתָּה	
meum & reuertere me	cum vt adorem dñm	כַּבְּדֵנִי נָא נֶגֶד זִקְנֵי עַמִּי	כָּבֵד
cum vt adorem dñm	deum tuum. Reuerſus er	וְנֶגֶד יִשְׂרָאֵל וְשׁוּבָה עִמִּי	
go samuel ſecutus eſt	lem. Et adorauit	וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ׃	
eum samuel. Et adorauit	dñm. Dixitq; samuel.	וַיָּשָׁב שְׁמוּאֵל אַחֲרֵי שָׁאוּל	
dñm. Dixitq; samuel.	adducite ad me agag	וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁאוּל לַיהוָה׃	
adducite ad me agag	regem amalech. Et o	וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הַגִּישׁוּ אֵלַי	נָגַשׁ
regem amalech. Et o	blatus est ei agag pin	אֶת אֲגַג מֶלֶךְ עֲמָלֵק וַיֹּאמֶר	עָדַן
blatus est ei agag pin	guiſſimus tremens. Et	וַיֹּאמֶר אֲגַג אָכֵן סַר מַר הַמָּוֶת׃	סוּר מַר
guiſſimus tremens. Et	dixit agag Siccine ſepa	וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל כַּאֲשֶׁר שִׁכְּלָה	שָׁכַל
dixit agag Siccine ſepa	rat amara mors. Et ait	נָשִׁים חַרְבֶּךָ כֵּן תִּשְׁכַּל מִנָּשִׁים	נָשָׁה
rat amara mors. Et ait	ſamuel. Sicut fecit abſq;	אִמֶּךָ וַיְשַׁסֵּף שְׁמוּאֵל אֶת	שָׁכַל
ſamuel. Sicut fecit abſq;	liberis mulieres gla	אֲגַג לִפְנֵי יְהוָה בַּגִּלְגָּל׃	שָׁסַף בֶּגֶד
liberis mulieres gla	dius tuus: ſic abſq; libe	וַיִּלֶּךְ שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה וְשָׁאוּל	
dius tuus: ſic abſq; libe	ris erit inter mulieres	עָלָה אֶל בֵּיתוֹ גִּבְעַת שָׁאוּל׃	
ris erit inter mulieres	mater tua. Et i frusta	וְלֹא יָסַף שְׁמוּאֵל לִרְאוֹת אֶת	
mater tua. Et i frusta	concidit eū samuel co	שָׁאוּל עַד יוֹם מוֹתוֹ כִּי אָבַל	
concidit eū samuel co	rā dño in galgalis. A	שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל וַיהוָה נִחָם	
rā dño in galgalis. A	biit aūt saul in rama	לַמְלִיכוֹ אֶת שָׁאוּל עַל יִשְׂרָאֵל׃	
biit aūt saul in rama	tha: saul vero aſcēdit		
tha: saul vero aſcēdit	domū ſuā in gabaa. Et		
domū ſuā in gabaa. Et	non vidit samuel vltra		

וְרָאוֹת אֶת שְׁמוּאֵל עַד יוֹם מוֹתוֹ כִּי התאבל שמואל אל שָׁאוּל וַיהוָה נִחַם כִּי הִמְלִיךְ אֶת שָׁאוּל עַל יִשְׂרָאֵל׃ Cap. xvi.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל עַד מָתַי אַתָּה מִתְאַבֵּל אֶל שָׁאוּל וַאֲנִי מְאַסְתִּיו מִמֶּלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל מַלֵּא קַרְנְךָ שֶׁמֶן וְלֵךְ אֶשְׁלָחֲךָ אֶל יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי כִּי רָאִיתִי בְּבָנָיו לִי מֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵיךְ אֵלֵךְ וְשָׁמַע שָׁאוּל וַהֲרָגָנִי וַיֹּאמֶר יְהוָה עֶגְלַת בָּקָר תִּקַּח בְּיָדֶךָ וְאָמַרְתָּ לִזְבֹּחַ לַיהוָה בָּאתִי וְקָרָאתָ לִישַׁי בַּזֶּבַח וַאֲנִי אוֹדִיעֲךָ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וּמָשַׁחְתָּ לִי אֶת אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ׃ וַיַּעַשׂ שְׁמוּאֵל אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וַיָּבֹא בֵּית לֶחֶם וַיֶּחֶרְדוּ זִקְנֵי הָעִיר לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם בֹּאֶךָ׃ וַיֹּאמֶר לִזְבֹּחַ לַיהוָה בָּאתִי הִתְקַדְּשׁוּ וּבָאתֶם אִתִּי בַּזֶּבַח וַיְקַדֵּשׁ אֶת יִשַׁי וְאֶת בָּנָיו וַיִּקְרָא לָהֶם לַזָּבַח׃ וַיְהִי בְּבֹאָם וַיַּרְא אֶת אֱלִיאָב וַיֹּאמֶר אַךְ נֶגֶד יְהוָה מְשִׁיחוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל אַל תַּבֵּט אֶל מַרְאֵהוּ וְאֶל גְּבַהּ קוֹמָתוֹ כִּי מְאַסְתִּיהוּ כִּי לֹא אֲשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לָעֵינַיִם וַיהוָה יִרְאֶה לַלֵּבָב׃ וַיִּקְרָא יִשַׁי אֶל אֲבִינָדָב וַיַּעֲבִרֵהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר גַּם בָּזֶה לֹא בָחַר יְהוָה׃ וַיַּעֲבֶר יִשַׁי שַׁמָּה וַיֹּאמֶר גַּם בָּזֶה לֹא בָחַר יְהוָה׃ וַיַּעֲבֶר יִשַׁי שִׁבְעַת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל יִשַׁי לֹא בָחַר יְהוָה בְּאֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל יִשַׁי הֲתַמּוּ

saul vſq in diē mortis fuc. ooooooooooooooo
Verūtñ lugebat saul fam el saul: quoniam ooooooo dominū penitebat q ſt constituiſſet regē saul
Oſuper iſrael. 16. Ixitq dominus ad samuelē. Vſq quo tu luges ooooooooooooo saul: cum ego proiece rim eum ne regnet ooo ſup iſrael? Imple cor nu tuum oleo: ooooooo & veni vt mittā te ad iſai bethleemitem. oooo Prouidi ei in filiis eius mihi regem. Et ait ooo samuel. Quomodo vadam? Audiet enim saul: & interficiet me. Et ait dñs. Vitulū de armēto tolles in manu tua & dices. Ad imolādum dño vēi. Et vocabis iſai ad victimam: & ego oooo oſtendam tibi qd facias: oooooooooooooooo & vnges quēcūq mō ſtrauero tibi. ooooooooo Fecit ergo samuel ſicut locutus eſt ei ooooo dñs. Venitq in bethleem. Et admirati ſunt ſeniores ciuitatis: oc currētes ei. Dixerūtq. Pacificus ne ē ingreſſus tuus? Et ait. Pacifico: ad imolandū dño vēi. Sāctificamini & venite oo mecū vt imolē. Sāctifi cauit ergo iſai & ooooo filios eius: & vocauit eos ad ſacrificium. ooo Cūq ingreſſi ēent vidit heliab & ait. oooooooo Nū coram dño eſt xps e ius! Dixit ooooooooo ad samuelē. Ne reſpi cias vultum eius oooooo neq altitudinē ſtature eius: quoniam abieci é um: nec iuxta ituitum hois ego iudico. Hō ei videt ea q parēt: dñs āt intuetur cor. oooooooo Et vocauit iſai amina dab & adduxit eum oooo coram samuel. Qui dixit. Nec hunc elegit dominus. Addu xit autem iſai ooooooooo samma de quo ait. Etiam hunc non elegit oo dñs. Adduxit itaq iſai ſeptem filios suos coram samuel. Et ait samuel ooooooooooooo ad iſai. Non elegit dominus ex iſtis. Dixitq samuel ad iſai. Nunquid iam completi ſunt

videre saul vſq in diē mortis ſue: q lugebat saul ſup saul? tu vero impleto cornu tuo oleo: & veni mittam te ad iſai bethleemitem. Prouidi mihi regem in filiis eius. Et ait samuel. Quomodo vadam? audiet enim saul & interficiet me. Et dixit dñs. Vitulum de armento tolles in manu tua & dices. Ad immolandum dño venio. Et vocabis iſai ad victimam: & ostendam tibi quid facias: & vnges quem dixero tibi. Fecit ergo samuel ſicut locutus eſt ei & venit in bethleem: & admirati ſunt ſeniores ciuitatis & dixerunt. Pacificus ingreſſus tuus? Et ait. Pacifico. Sanctificamini & venite mecum ut immolem. Sanctificauit ergo iſai & filios eius & vocauit eos ad ſacrificium. Et cum ingreſſi eſſent vidit eliab & ait. Nunquid coram dño eſt chriſtus eius? Dixit autem dominus ad samuelem. Ne reſpicias vultum eius neque altitudinem ſtature eius quoniam abieci eum. Non enim iuxta intuitum hominis ego iudico. Homo enim videt ea quæ parent. Dñs autem intuetur cor. Et vocauit iſai aminadab & adduxit eum coram samuel. Qui dixit. Nec hunc elegit dominus. Adduxit autem iſai ſamma de quo ait. Etiam hunc non elegit dominus. Adduxit itaq iſai ſeptem filios suos coram samuel. Et ait samuel ad iſai. Non elegit dominus ex iſtis. Dixitq samuel ad iſai. Nunquid iam completi ſunt

ידה
ראה
בוא
בחר
עשה
בוא
חרד
בוא
ראה
משח
ראה
עבר
בוא
עבר
בוא
עבר
בנה
בנה

filij tui et dixit ieſſe: adhuc eſt minor: καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο; καὶ εἶπεν ἰεσσαί, Ἔτι ἔστιν ὁ μικρότερος. τ ecce paſcit oues in ouile. τ dixit samuel ad ecce paſcit oues in ouile. τ dixit samuel ad
ἰδοὺ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ· καὶ εἶπε σαμουὴλ πρὸς ieſſe: mitte τ accipe eū: qñ non diſcūbemus ieſſe: mitte τ accipe eū: qñ non diſcūbemus
ἰεσσαί, Ἀπόστειλον καὶ λάβε αὐτόν, ὅτι οὐμὴ κατακλιθῶμεν donec veniat ipſe huc. τ miſit τ addurit eum donec veniat ipſe huc. τ miſit τ addurit eum
ἕως ἥ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐνταῦθα· καὶ ἀπέστειλε καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν coꝝ samuel. τ ipſe erat ruffus cū pulchritudine coꝝ samuel. τ ipſe erat ruffus cū pulchritudine
τὸν ἐναντίον σαμουήλ· καὶ αὐτὸς ἦν πυρράκης μετὰ κάλλους oculoꝝ: τ bonus aſpectu. τ dixit dño ad oculoꝝ: τ bonus aſpectu. τ dixit dño ad
ὀφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς τῇ ὁράσει· καὶ εἶπε κύριος πρὸς it dominus. Surge & vnge eum: ipſe eſt enim it dominus. Surge & vnge eum: ipſe eſt enim
samuel: ſurge vnge eū: qñ ipſe eſt. τ ac samuel: ſurge vnge eū: qñ ipſe eſt. τ ac
σαμουήλ, ἀνάστα χρῖσον αὐτόν, ὅτι οὗτός ἐστι· καὶ λαβὼν cepit samuel cornu olei: τ vnxit eū in me cepit samuel cornu olei: τ vnxit eū in me
τὸ κέρας τὸ ἔλαιον, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἐν μέ dio fratrū eius. τ inſiluit ſpūs dñi dio fratrū eius. τ inſiluit ſpūs dñi
σῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· καὶ ἐφήλατο πνεῦμα κυρίου ſup dauid a die illa τ deinceps. τ ſur ſup dauid a die illa τ deinceps. τ ſur
ἐπὶ δαυὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ ἀνέ rexit samuel τ abiit in armathē. τ ſpūs dñi rexit samuel τ abiit in armathē. τ ſpūs dñi
ſη σαμουὴλ καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἁρμαθέμ. καὶ πνεῦμα κυρίου receſſit a saul: τ ſuffocabat eū ſpūs nequa receſſit a saul: τ ſuffocabat eū ſpūs nequa
ἀπέſη ἀπὸ σαοὺλ, καὶ ἐπνιγεν αὐτὸν πνεῦμα πονηρὸν a dño. τ dixerūt ſui saul ad eū: a dño. τ dixerūt ſui saul ad eū:
παρὰ κυρίου. καὶ εἶπαν οἱ παῖδες σαοὺλ πρὸς αὐτόν, ecce ſpūs malus a dño ſuffocat te: ecce ſpūs malus a dño ſuffocat te:
ἰδοὺ πνεῦμα πονηρὸν παρὰ κυρίου πνίγει σε, εἰπάτω cāt iā dñe ſerui tui coꝝ te: τ quę cāt iā dñe ſerui tui coꝝ te: τ quę
σαν δὲ κύριοι οἱ δοῦλοί σου ἐνώπιόν σου, καὶ ζητησά rant dño nro ſuo ſciēt pſallere in ci rant dño nro ſuo ſciētē pſallere in ci
τωσαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα ᾠδόντα φάλειν ἐν κι thara. τ erit cū ſit in te ſpūs malus a thara. τ erit cū ſit in te ſpūs malus a
θάρᾳ. τ ἔσται ἐν τῷ εἶναι ἐπὶ σοὶ πνεῦμα πονηρὸν παρὰ dño: τ pſallet in cithara ſua: τ bonū tibi erit. dño: τ pſallet in cithara ſua: τ bonū tibi erit.
θεοῦ, καὶ φαλεῖ ἐν τῇ κιθύρᾳ αὐτοῦ, καὶ ἀγαθόν σοί ἔσται. τ dixit saul ad ſeruos ſuos: videte tū τ dixit saul ad ſeruos ſuos: videte tū
καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἴδετε δὴ mihi virū bū pſallentē: τ adducite eū mihi virū bū pſallentē: τ adducite eū
μοι ἄνδρα ἀγαθῶς φάλλοντα, καὶ εἰσαγάγετε αὐτὸν ad me. τ ñdit vn de pueris eius τ ait: ad me. τ ñdens vn de pueris eius τ ait:
πρός με· καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ καὶ εἶπεν, ecce vidi filiū ieſſe in bethleem ſciēte ecce vidi filiū ieſſe in bethleem ſciēte
ἰδοὺ ἑώρακα υἱὸν τοῦ ἰεσσαὶ ἐν τῇ βηθλεὲμ ἐπισταμένον pſallere: τ vir prudēs: τ homo belli pſallere: τ vir prudēs: τ homo belli
ψάλλειν, καὶ ὁ ἀνὴρ συνετός, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὡραῖος cōſus potēs roboꝛe: τ ſapiēs in verbo: τ bonus cōſus potēs roboꝛe: τ ſapiēs in verbo: τ bonus
μισῆς δυνατὸς ἰσχύι, καὶ σοφὸς ἐν λόγῳ, καὶ ἀγαθὸς forma: τ dño eſt co. τ miſit ſa forma: τ dño eſt co. τ miſit ſa
τῷ εἴδει, καὶ κύριος μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε σα ul nuncios ad ieſſe dicēs: mitte ad ul nuncios ad ieſſe dicēs: mitte ad
ουὴλ ἀγγέλους πρὸς ἰεσσαὶ λέγων, ἐξαπόστειλον πρός me dauid filiū tuū q eſt in ouile. τ tu me dauid filiū tuū q eſt in ouile. τ tu
με δαυὶδ τὸν υἱόν σου τὸν ἐν τῷ προβατίῳ. καὶ ἔλα lit ieſſe aſinū: τ impoſuit ei gomoz panū τ lit ieſſe aſinū: τ impoſuit ei gomoz panū τ
βεν ἰεσσαὶ ὄνον, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ γόμορ ἄρτων καὶ vtrē vini τ hedū capraꝝ vnū: τ miſit in vtrē vini τ hedū capraꝝ vnū: τ miſit in
ἀσκὸν οἴνου καὶ ἔριφον αἰγῶν ἕνα, καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν manu dauid filij ſui ad saul. τ in manu dauid filij ſui ad saul. τ in
χειρὶ δαυὶδ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς σαούλ. καὶ εἰ greſſus dauid ad saul τ ſtetit coꝝ eo: greſſus dauid ad saul τ ſtetit coꝝ eo:
σῆλθε δαυὶδ πρὸς σαοὺλ καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ, dauid ad saul & ſtetit coram eo. dauid ad saul & ſtetit coram eo.
τ ἠγάπησεν αὐτὸν σαοὺλ σφόδρα· καὶ ἐγένετο αὐ At ille dilexit eum nimis: & factus eſt ei ar At ille dilexit eum nimis: & factus eſt ei ar
τῷ δαυὶδ ἀίρων τὰ σκεύη αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλεν σαοὺλ miger. Miſitq saul ad iſai dicens. Stet miger. Miſitq saul ad iſai dicens. Stet
ad ieſſe dicēs: adſit iā dauid i ꝓſpectu meo: dauid coꝝ in cōſpectu meo. Inuenit enim dauid coꝝ in cōſpectu meo. Inuenit enim
πρὸς ἰεσσαὶ λέγων, παρισάσθω δή δαυὶδ ἐνώπιόν μου, gratiā in oculis meis. Igitur quandocunq gratiā in oculis meis. Igitur quandocunq
ηὗρεν γὰρ χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶ ſpiritus dei malus arri ſpiritus dei malus arri
ναι α θεοῦ πονηρὸν πνεῦμα ἐπὶ σαούλ, καὶ ἐλάμβανε piebat saul: piebat saul:

דָּוִד אֶת הַמְנֹור וְנִגֵּן בְּיָדֹו וְרוּחַ
לְשָׁאוּל וְטוֹב לֹו וְסָרָה מֵעָלָיו סור
רוּחַ הָרָעָה׃ רוע

Cap. xvij וַיֶּאֱסְפוּ פְלִשְׁתִּים אֶת אסף תנה
מַחֲנֵיהֶם לַמִּלְחָמָה וַיֵּאָסְפוּ
שׂוכה אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּחֲנוּ בֵּין עזקה
שׂוכה וּבֵין עֲזֵקָה בְּאֶפֶס דַּמִּים׃
וְשָׁאוּל וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נֶאֶסְפוּ ערב
וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק הָאֵלָה וַיַּעַרְכוּ למחם
מִלְחָמָה לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים׃
וּפְלִשְׁתִּים עֹמְדִים אֶל הָהָר מִזֶּה
וְיִשְׂרָאֵל עֹמְדִים אֶל הָהָר מִזֶּה בין
וְהַגַּיְא בֵּינֵיהֶם׃ וַיֵּצֵא אִישׁ הַבֵּנַיִם
מַמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים גָּלְיָת שְׁמוֹ מִגַּת אצבע
גָּבְהוֹ שֵׁשׁ אַמּוֹת וְזֶרֶת וּמִסְפַּע נְחֹשֶׁת אמה
עַל רַאשׁוֹ וְשִׁרְיוֹן קַשְׂקַשִּׂים הוּא שרה
לָבוּשׁ וּמִשְׁקַל הַשִּׁרְיֹן חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים
שְׁקָלִים נְחֹשֶׁת׃ וּמִצְחֹת נְחֹשֶׁת עַל צנה כנע
רַגְלָיו וְכִידוֹן נְחֹשֶׁת בֵּין כְּתֵפָיו׃
וְחֵן חֲנִית כְּמְנוֹר אֹרְגִים וְלַהֲבַת חנית מנר
חֲנִיתוֹ שֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁקָלִים בַּרְזֶל מאה
וְנֹשֵׂא הַצִּנָּה הֹלֵךְ לְפָנָיו׃ וַיַּעֲמֹד צנן כנע
וַיִּקְרָא אֶל מַעַרְכֹת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר ערך קרא
לָהֶם לָמָּה תֵצְאוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה ערך יצא
הֲלֹא אָנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם עֲבָדִים
לְשָׁאוּל בְּרוּ לָכֶם אִישׁ וְיֵרֶד ברה
אֵלָי׃ אִם יוּכַל לְהִלָּחֶם אִתִּי וְהַכָּנִי יכל לחם
וְהָיִינוּ לָכֶם לַעֲבָדִים וְאִם אֲנִי
אוּכַל לוֹ וְהִכִּיתִיו וִהְיִיתֶם לָנוּ
לַעֲבָדִים וְעַבַדְתֶּם אֹתָנוּ וַיֹּאמֶר
הַפְּלִשְׁתִּי אֲנִי חֵרַפְתִּי אֶת מַעַרְכוֹת
יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה תְּנוּ לִי אִישׁ נתן
וְנִלָּחֲמָה יָחַד׃ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וְכָל לחם
יִשְׂרָאֵל אֶת דִּבְרֵי הַפְּלִשְׁתִּי
הָאֵלֶּה וַיֶּחְתּוּ וַיִּרְאוּ מְאֹד׃ וְדָוִד חתת
בֶּן אִישׁ אֶפְרָתִי הַזֶּה מִבֵּית לֶחֶם

dauid tollebat citharā & percutiebat manu sua: & refocillabatur saul & leuius habebat. Recedebat enim ab eo spiritus malus. 17.

OCongregantes autē philistiim agmina sua in prelium conuenerunt in fochor iude & castrametati sunt inter fochor & azecha in finibus domim. Porro saul & filii israel congregati conuenerūt in valle therebinthi: & direxerūt aciem ad pugnandū contra philistiim. Et philistiim stabat supra montem ex altera pte: & israel stabat supra montem ex altera pte: & vallis erat iter eos. & egressus ē vir spurius de castris philistin oriūnoie goliath de geth: altitudis sex cubitorū & palmo: & cassis ærea super caput eius: & lorica hamata induebatur. Porro pondus loricæ eius quinq; milia siclorū erat: & ocreas ærea habebat in cruribus: & clypeus æreus tegebat humeros eius. Hastile aūt hastæ ei erat quasi liciatorium texentiū. Ipsū aūt ferrū hastæ eius sexcētos siclos hēbat ferri. Et armiger eius antecedebat eum

Sāsq; clamabat aduersum phalāgas israel: & dicebat eis. Quare venistis parati ad preliū Nunquid ego nō sum philisteus & vos serui saul: Eligite ex vobis virum & descendat ad singulare certamen. Si quiuerit pugnare mecū & peusserit me: erimus vobis in seruos. Si aūt ego oppressero eum & peruerimus ad singulare certamen: vos seruietis nobis. Et aiebat philisteus. Ego exprobraui agminibus israel hodie. Date mihi virū & ineat mecū singulare certamē. Audiens aūt saul & omnes israelite sermones philistei huiusce modi: & pebāt & metuebant nimis. Dauid aūt erat filius viri ephrathei iste de bethleē

dauid citharā: & canebat in manu sua: & refocillabatur saul: & quiescebat ab eo spiritus malus.

Ca.17.

ΘΚαὶ συνάγουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς congregant philistiim castra
αὐτῶν εἰς πόλεμον, καὶ συνάγονται εἰς σοχὼ τῆς Ἰούδαι
ας. καὶ παρεμβάλλουσιν ἀναμέσον σοχὼ καὶ ἀναμέ
σου αζεκα ἐν ἀφεσδομίν. καὶ σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ
συνήχθησαν, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς
καὶ παρετάξαντο εἰς πόλεμον ἐξέναντι
τίας τῶν ἀλλοφύλων. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἵστανται ἐπὶ τὸ
μοῦ ἔνθεν, καὶ Ἰσραὴλ ἵστατο ἐκ τοῦ ὄρους ἐντεῦθεν.
καὶ ὁ αὐλὼν ἀναμέσον αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθεν ἄνηρ δυνα
τὸς ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν ἀλλοφύλων, γολιὰδ ὄνο
μα αὐτῷ ἐκ γέθ. ὕψος αὐτῷ τεσσάρων πηχέων καὶ
παλμός. καὶ περικεφαλαία χαλκῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
αὐτοῦ, καὶ θώρακα ἁλισιδωτὸν αὐτὸς ἐνδέδυκώς. καὶ ἦν
ὁ σταθμὸς τοῦ θώρακος αὐτοῦ πέντε χιλιάδες σίκλων
ἐστὶ καὶ περισκελίδες χαλκαῖ
χαλκοῦ καὶ σιδήρου. καὶ ἡ κνημίδες αὐτοῦ χαλκαῖ
quę sup crura eius. & clypeus æreus in medio
humeror eius & hastile hastę eius vt licitatorū
τῶν ὤμων αὐτοῦ καὶ ὁ κοντὸς τῆς δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μεσάντιον
texentiū: & lācea q̄ sup eū sercebat siclos sex
ὑφαινόντων, καὶ λόγχη ἐπ' αὐτῷ ἑξακοσίων σίκλων σιδή
ri. & gerēs arma eius antecedebat eū an
ρου. καὶ ὁ κύριος τὰ ὅπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ ἔμ- 1.Re.
pre. & stetit & clamauit aduersū acie & is 31.6.
προσῆλθεν. καὶ ἔστη καὶ ἐβόησεν εἰς τὴν παράταξιν Ἰσ
rael. & virit eis: quare venistis vt ordi
ραὴλ. καὶ εἶπε αὐτοῖς, ἵνατί ἐκπορεύεσθε παρα
netis acie ad bellū aduersum nos: nōne ego sum
τάξασθαι εἰς πόλεμον ἐξ ἐναντίας ὑμῶν, οὐκ ἐγώ εἰμι
philisteus: & vos hebrei saul: eligite
ἀλλόφυλος, καὶ ὑμεῖς ἐβραῖοι τοῦ σαοὺλ; ἐκλέξασθε
vobis virū & descēdat ad me. & si quis
ἑαυτοῖς ἄνδρα καὶ καταβήτω πρός με. καὶ ἐὰν δύνη
uerit pugnare mecū & peusserit me: erimus vobis
θῇ πολεμῆσαι μετ' ἐμοῦ καὶ πατάξῃ με, ἐσόμεθα ὑμῖν
in seruos. si aūt ego oppressero eum & per
εἰς δούλους. ἐὰν δὲ ἐγὼ καταδυναστεύσω αὐτοῦ καὶ πα
cussero eū: erītis nobis in seruos & seruietis
τάξω αὐτόν, ἔσεσθε ἡμῖν εἰς δούλους καὶ δουλεύσετε
nobis. & virit philisteus: ecce ego exprobraui
ἡμῖν. καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος, ἰδοὺ ἐγὼ ὠνείδισα τὴν
aciem israel in die hac. date ergo mihi
παράταξιν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. δότε οὖν μοι
virū & singulariter certabimus ambo. & audiuit
ἄνδρα καὶ μονομαχήσομεν ἀμφότεροι. καὶ ἤκουσε
saul & omnes israel verba philistei
σαοὺλ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ τὰ ῥήματα τοῦ ἀλλοφύλου
hec: & stupebāt & metuebāt nimis. & dauid
τοῦτα, καὶ ἐξέστησαν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ δαυὶδ
filius viri ephrathei iste de bethleem
υἱὸς ἀνδρὸς ἐφραθαίου οὗτος ἐκ βηθλεέμ

iude: & nomen ei isse: & et octo filij. & ישי
Ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰεσσαί, καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. καὶ
vir senex in diebus saul qui venit in an יום בוא
ὁ ἀνὴρ πρεσβύτερος ἐν ἡμέραις σαοὺλ ἐληλυθὼς ἐν ἔτε
nis. & abierūt tres filij isse maiores
σιν. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ ἰεσσαὶ οἱ μείζονες
post saul in bellum. & nomen filiorū e
ὀπίσω σαοὺλ εἰς τὸν πόλεμον. καὶ ὄνομα τῶν υἱῶν αὐ
tus qui perrexerunt ad bellum: elab pri בכר
τοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πόλεμον, ἐλιὰβ ὁ πρω
mogenitus eius: & secundus aminadab: & ter שנה
τότοκος αὐτοῦ, καὶ ὁ δεύτερος ἀμιναδάβ, καὶ ὁ τρί
tius sama: & dauid ipse iuntor. & tres
τος σαμά, καὶ δαυὶδ αὐτὸς ὁ νεώτερος. καὶ οἱ τρεῖς
maiores abierūt post saul. & dauid abi
οἱ μείζονες ἐπορεύθησαν ὀπίσω σαοὺλ. καὶ δαυὶδ ἀπῆλ
it & reuersus est a saul vt pasceret הלך
θε καὶ ἀνέστρεφεν ἀπὸ σαοὺλ ποιμαίνειν τὰ πρόβα
ues patris sui in bethleem. & procedebat שוב רעה
τα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν βηθλεέμ. καὶ προσῆγεν
philisteus mane surgēs & vesperc: & firmat & erat aduer צאן
ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων, καὶ ἐστήλωσεν ἑαυτὸ
sum israel quadraginta diebus. & dixit isse dauid נגש
σιν ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἡμέρας. καὶ εἶπεν ἰεσσαὶ δαυὶδ
filio suo: accipe tū ephi שם כם ערב
τῷ υἱῷ αὐτοῦ, λάβε δὴ τοῖς ἀδελφοῖς σου τὸ ὀφι
farine huius & decē panes i קצי
τοῦ ἀλφίτου τούτου καὶ τοὺς δέκα ἄρτους τού
stos: & curre in castra ad fra רוץ
τους, καὶ δράμε εἰς τὴν παρεμβολὴν πρὸς τοὺς ἀδελ
tres tuos. & decem formellas lactis has חנה חלב
φούς σου. καὶ τὰς δέκα τρυφαλίδας τ γάλακτος τού
deferes: tribuno & fratres tuos נוא שור
τας ἐσοίσεις τῷ χιλιάρχῳ, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου
visitabis in pacem: & pignus cognosces. פקד שלם
ἐπισκέψῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν χρήζωσιν γνώσῃ.
& saul & ipsi & omnes viri israel in val נכה אלה
καὶ σαοὺλ καὶ αὐτοὶ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐν τῇ κοι
le querens & pugnantes cum philistijm. עמק
λάδι τῆς δρυὸς πολεμοῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων.
& surrexit dauid mane & dimisit oues in נצר
καὶ ὤρθρισε δαυὶδ τοπρωὶ καὶ ἀφῆκε τὰ πρόβατα ἐπὶ
custodia: & accepit & abyt sicut precceperat שמר
φυλακῆ, καὶ ἔλαβε καὶ ἀπῆλθε καθὼς ἐνετείλατο
ei isse. & venit in rotūditate & חיל רוע
αὐτῷ ἰεσσαί. καὶ ἦλθεν εἰς τὴν σρογγύλωσιν καὶ τὴν
exercitū egreditēs in pugnam. & ערך
δύναμιν ἐκπορευομένην εἰς τὴν παράταξιν. καὶ
vociferatisūt in bello & direxerūt acie & יצא
ἠλάλαξαν ἐπὶ τῷ πολέμῳ καὶ παρετάξαντο ἰσ
rael: & philistijm direxerūt acie ex cōtraria a
ραὴλ, καὶ ἀλλόφυλοι παρέταξαν ἐκ τῆς ἐναντίας πα
cie. & dereliqt dauid vasa sua a se
ρατάξεως. καὶ ἀφῆκεν δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ' ἑαυ
ipso in manu custodis ad sarcinas: & cucurrit in שמר
τοῦ ἐπὶ χεῖρα τοῦ σκευοφύλακος, καὶ ἔδραμεν εἰς
aciem: & venit & interrogauit fra רוץ
τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθε καὶ ἠρώτησε τοὺς ἀδελ
tres suos que ad pacem. & eo loqnte cum שלם
φοὺς αὐτοῦ τὰ εἰς εἰρήνην. καὶ αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐ
eis: & ecce vir medius afcēdebat: nomen ei עלה
τῶν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὁ μεσαῖος ἀνέβαινεν, ὄνομα αὐτῷ
gahath philisteus de geth de acie
γολιὰθ ὁ φιλισταῖος ἐκ γέθ ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν
philistijm: & locutus est sm verba hec. עלה
ἀλλοφύλων, καὶ ἐλάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα.
& audiuit dauid & vis vir israel cū vidissent נוא שור
καὶ ἤκουσε δαυὶδ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἐν τῷ ἰδεῖν
ipsi virum timuerunt nimis. & fugerūt ראה
αὐτοὺς τὸν ἄνδρα ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ ἔφυγον
a facie eius.
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

וַיִּירְאוּ מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל הֲרְאִיתֶם הָאִישׁ הָעֹלֶה
הַזֶּה כִּי לְחָרֵף אֶת יִשְׂרָאֵל עֹלֶה וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר יַכֶּנּוּ יַעְשְׁרֶנּוּ
הַמֶּלֶךְ עֹשֶׁר גָּדוֹל וְאֶת בִּתּוֹ יִתֵּן לוֹ וְאֶת בֵּית אָבִיו יַעֲשֶׂה חָפְשִׁי
בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הָאֲנָשִׁים הָעֹמְדִים אִתּוֹ לֵאמֹר
מַה יֵּעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת הַפְּלִשְׁתִּי הַלָּז וְהֵסִיר חֶרְפָּה מֵעַל
יִשְׂרָאֵל כִּי מִי הַפְּלִשְׁתִּי הֶעָרֵל הַזֶּה כִּי חֵרֵף מַעַרְכוֹת אֱלֹהִים
חַיִּים׃ וַיֹּאמֶר לוֹ הָעָם כַּדָּבָר הַזֶּה לֵאמֹר כֹּה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַכֶּנּוּ׃
וַיִּשְׁמַע אֵלִיאָב אָחִיו הַגָּדוֹל בְּדַבְּרוֹ אֶל הָאֲנָשִׁים וַיִּחַר אַף אֱלִיאָב
בְּדָוִד וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה יָרַדְתָּ וְעַל מִי נָטַשְׁתָּ מְעַט הַצֹּאן בַּמִּדְבָּר
אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת זְדֹנְךָ וְאֵת רֹעַ לְבָבֶךָ כִּי לְמַעַן רְאוֹת
הַמִּלְחָמָה יָרָדְתָּ וַיֹּאמֶר דָּוִד מֶה עָשִׂיתִי עַתָּה הֲלוֹא דָבָר הוּא׃
וַיָּסֹב מֵאֵצְלוֹ אֶל מוּל אַחֵר וַיֹּאמֶר כַּדָּבָר הַזֶּה וַיְשִׁיבֻהוּ הָעָם דָּבָר
כַּדָּבָר הָרִאשׁוֹן׃ וַיִּשְׁמְעוּ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר דָּוִד וַיַּגִּידוּ לִפְנֵי
שָׁאוּל וַיִּקָּחֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל שָׁאוּל אַל יִפֹּל לֵב אָדָם עָלָיו
עַבְדְּךָ יֵלֵךְ וְנִלְחַם עִם הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל דָּוִד לֹא
תוּכַל לָלֶכֶת אֶל הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה לְהִלָּחֵם עִמּוֹ כִּי נַעַר אַתָּה וְהוּא
אִישׁ מִלְחָמָה מִנְּעוּרָיו׃ וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל שָׁאוּל רֹעֶה הָיָה עַבְדְּךָ
לְאָבִיו בַּצֹּאן וּבָא הָאֲרִי וְאֶת הַדֹּב
וְנָשָׂא שֶׂה מֵהָעֲדָרוֹ׃ וְיָצָאתִי

timetes eū valdo. Et dixit vnuſquiſpiam de iſrael. Nū viditis virū hunc qui aſcendit: ad exprobrādū enim iſrael aſcendit. Virum ergo qui pcuſſerit eum ditabit rex diuitiis magnis: & filiam ſuam dabit ei: & domum patris eius faciet liberam in iſrael. Et ait dauid ad eos qui aſtabant ſecum dicens: quid fiet viro qui percuſſerit philiſtheum illum: & abſtulerit opprobriū ab iſrael: quis quis eſt philiſtheus incircūciſus iſte qui exprobrauit actem dei viue tes? Et dixit ei populus fm verbū hoc dicens: ſic fiet viro qui percuſſerit eum. Et audiuit eliab frater eius maior cū eis loqueretur ipſe ad viros: iratus eſt furor eliab ꝛ dauid: & dixit: quare deſcendiſti: & ad quē dereliquiſti paucas oues illas in deſerto. Ego noui ſuperbiam tuam & nequitiam cordis tui: quia vt videres cōmiſtum eſt prelium deſcendiſti. Et dixit dauid. Quid feci? Nunquid non verbum eſt? Et declinauit paululū ab eo ad alium. Dixitq; eundē ſermonem. Et reſidit ei populus verbū ſicut prius. Audita ſūt autem verba que locuti eſt dauid: & annunciata in cōſpectu ſaul. Ad quē cū fuiſſet adductus locutus eſt ei. Non concidat cor cuiuſq; in eo. Ego ſeruus tuus vadam & pugnabo aduerſus philiſteum. Et ait ſaul ad dauid. Non vales reſiſtere philiſteo iſti: nec pugnare aduerſus eum quia puer es. Hic autē vir bellator eſt ab adoleſcentia ſua. Dixitq; dauid ad ſaul. Paſcebat ſeruus tuus patris ſui gregē: & veniebat leo vel vrſus & tollebat arietē de medio gregis: & perſequebar

τ dixit vir de iſrael: ſi vidiſtis virū τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἀναβαίνοντος τοῦτον, ὅτι ὀνειδίσαι τὸν Ισραὴλ ἀνέβη, καὶ ἔσται ἀνὴρ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτὸν πλούτῳ μεγάλῳ, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ δώσει αὐτῷ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ποιήσει ἐλεύθερον ἐν Ισραήλ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς συνεστηκότας αὐτῷ λέγων, τί ποιηθήσεται ἀνδρὶ τῷ πατάξαντι τὸν ἀλλόφυλον ἐκεῖνον, καὶ ἀφελεῖ ὀνειδισμὸς ἀπὸ Ισραήλ; ὅτι τίς ἐστὶν ὁ ἀλλόφυλος ἀπερίτμητος οὗτος ὃς ὠνείδισε παρατάξεις θεοῦ ζῶντος? Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λέγων, οὕτως ποιηθήσεται τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν πατάξῃ αὐτόν. Καὶ ἤκουσεν ἐλιὰβ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ μείζων ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ ὠργίσθη θυμῷ ἐλιὰβ ▫ δαυὶδ τ dixit: quare deſcendiſti: τ ἐλιὰβ ἐν τῷ δαυὶδ καὶ εἶπεν, ἵνατί τοῦτο κατέβης, καὶ πρὸς τίνα ἀφῆκας τὰ μικρὰ πρόβατα ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐρήμῳ. ego noui ſuperbiam tuam τ nequitiā cordis tui: ἐγὼ οἶδα τὴν ὑπερηφανίαν σου καὶ τὴν κακίαν τῆς καρδίας σου· ἵνα καταβῇς τοῦ ἰδεῖν τὸν πόλεμον κατέβης. τ dixit dauid: quid feci nūc: numquid nō verbū eſt? καὶ εἶπε δαυὶδ, τί ἐποίησα νῦν, οὐχὶ ῥῆμα ἐστί; τ receſſit ab eo ad alterū: τ dixit ſic. τ reſponderunt ei fm̄ verbū hoc ἐπέστρεψεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς μέρος ἕτερον, καὶ εἶπεν οὕτως· καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πρόσθεν. τ audita ſunt verba dauid que locuti⁹ eſt. τ ἤκουσθησαν οἱ λόγοι δαυὶδ οὓς ἐλάλησε· καὶ ἀνηγγέλησαν ἐνώπιον σαούλ· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς σαούλ, μὴ συμπεσέτω καρδία τοῦ κυρίου μου ἐπ' ἐμοί· ἐγὼ ὁ δοῦλός σου πορεύσομαι καὶ πολεμήσω μετὰ τοῦ ἀλλοφύλου τούτου· καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς δαυὶδ: vade τ erit dñs tecum. τ induit δαυὶδ, πορεύου καὶ ἔσαι ὁ κύριος μετὰ σοῦ· καὶ ἐνέδυσε saul dauid veſtimēto ſuo: τ galeam σαοὺλ τὸν δαυὶδ τὸν μαγδιὰν αὐτοῦ, καὶ περιέκεφαλαίαν eream imposuit ſup caput eius: τ veſtiuit χαλκῆν ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσεν eum lorica: τ accīctꝰ ē dauid gladio eiꝰ ſu τὸν θώρακα, καὶ ζώσατο δαυὶδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐπὶ per thoracem ſuum. τ laborauit circūambulās dauid τὸν θώρακα αὐτοῦ· καὶ ἐκοπίασε περιπατήσας δαυὶδ ambularet in eis: quī inceptus erat. τ dixit dñs ἐν τοῖς βαδίζειν ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἄπειρος ἦν· καὶ εἶπε δαυὶδ ad ſaul: non poſſum iucedere in iſtis: quī nō πρὸς σαούλ, οὐ μὴ δύνωμαι πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι οὐ expertus ſum: τ depoſuit ea a ſe ipſo. τ acce πεῖραμαι, καὶ ἀπεθέτο αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ· καὶ ἔλαβε pit dauid baculum ſuum in manu ſua: τ ele δαυὶδ τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐξέ git ſibi quinq; lapides de torrente. λεξατο ἑαυτῷ πέντε λίθους λείους ἐκ τοῦ χειμάρρου. τ poſuit eos in pera paſtorali que erat καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ κιβδήλῳ τῷ ποιμενικῷ τῷ ὄντι et ad collectionē. τ funda ſua in manu αὐτῷ· καὶ ἡ σφενδόνη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ ſua: τ proceſſit aduerſum ptrum philiſteum. αὐτοῦ, καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν ἀνδρὰ τὸν ἀλλόφυλον· τ ibat philiſteus icedēs τ ap̄propīquās aduerſū καὶ ἐπορεύσατο ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς dauid. τ vir gerens ſcutū ante eum. δαυίδ· καὶ ὁ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· τ inſperit philiſteus τ vidit dauid: τ καὶ ἐπέβλεψεν ὁ ἀλλόφυλος καὶ εἶδε τὸν δαυίδ, καὶ deſperit eum: quī erat puer: τ ipſe ruſ ἐξουδένωσεν αὐτόν, ὅτι ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυρράζων fus cū pulchritudine oculorum. τ dixit philiſte καὶ μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν· καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος us ad dauid: nūqd canis ego ſum ꝙ egreſſus es ad ad dauid: nūqd canis ego ſum ꝙ egreſſus es ad τοῦτον τοῦ πολεμῆσαι πρὸς αὐτόν, ὅτι σὺ παιδάριον eū: ipſe aūt vir eſt bellator ab adoleſcētia ſua. ἐγώ εἰ, αὐτὸς δὲ ἀνὴρ ἐσὶ πολεμιστὴς ἐκ νεότητος αὐτοῦ τ dixit dauid ad ſaul: paſceno erat ſeru τ dixit dauid ad ſaul: paſcēo erat ſeruꝰ τοῦ· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς σαούλ, ποιμαίνων ἦν ὁ δοῦλός tus tuus in grege patri ſuo. τ qñ λός σου ἐν τῷ ποιμνίῳ τῷ πατρὶ αὐτοῦ· καὶ ὅταν ventebat leon vel vrſus τ accipiebat ouem de veniebat leon vel vrſus τ accipiebat ouem de ἤρχετο λέων ἢ ὄρκυς καὶ ἐλάμβανε πρόβατον ἐκ grege: τ egrediebar τῆς ἀγέλης, καὶ ἐξηκολούθουν

post eum τ percutiebā eum τ eruebam de καὶ ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἐπάταξον αὐτὸν καὶ ἐξέσωσον ἐκ τοῦ ore eius: τ ſi inſurgebat aduerſū me apphēdebā eum στόματος αὐτοῦ, καὶ εἰ ἐφαίνετο ἐπ' ἐμὲ ἐκρατουν τοῦ φύλ tur eius τ percutiebam eum τ interficiebā eum: ρυγος αὐτοῦ καὶ ἐπάταξον αὐτὸν καὶ ἐθανάτουν αὐτόν, τ leonem τ vrſum pcutiebat ſeruus tuus. τ καὶ τὸν λέοντα καὶ τὸν ἄρκτον ἔτυπτεν ὁ δοῦλός σου· καὶ erit philiſtheus iſte incircūciſus vt vn⁹ horum. ἔσαι ἀλλόφυλος ὗτος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων. qui ipſoperauit actem dei viuētis. τ ait dauid: ὃς ὠνείδισε παράταξιν θεοῦ ζῶντος· καὶ εἶπε δαυίδ, dñs deus eripuit me de ore leonis τ de κύριος ὁ θεὸς ἐξεῖλετό με ἐκ στόματος τοῦ λέοντος καὶ ἐκ manu vrſi: ipſe liberabit me de manu phi χειρὸς τῆς ἄρκτου, αὐτὸς ἐξελεῖταί με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀλ listei incircūciſi huius. τ dixit ſaul ad λοφύλου τοῦ ἀπεριτμήτου τούτου. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς dauid: vade τ erit dñs tecum. τ induit δαυὶδ, πορεύου καὶ ἔσαι ὁ κύριος μετὰ σοῦ· καὶ ἐνέδυσε saul dauid veſtimēto ſuo: τ galeam σαοὺλ τὸν δαυὶδ τὸν μαγδιὰν αὐτοῦ, καὶ περιέκεφαλαίαν eream imposuit ſup caput eius: τ veſtiuit χαλκῆν ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσεν eum lorica: τ accīctꝰ ē dauid gladio eiꝰ ſu ἐπὶ τὸν θώρακα, καὶ ζώσατο δαυὶδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐπά per thoracem ſuum. τ laborauit circūambulās dauid νω τὸ θώρακος αὐτοῦ· καὶ ἐκοπίασε περιπατήσας δαὐ ambularet in eis: quī inceptus erat. τ dixit dñs cū· ambulare in eis: quī inerptus erat. τ dixit dñs ἐν τῷ βαδίζειν ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἄπειρος ἦν· καὶ εἶπε δαὐ ad ſaul: non poſſum iucedere in iſtis: quī nō πρὸς σαούλ, οὐ μὴ δύνωμαι πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι οὐ expertus ſum: τ depoſuit ea a ſe ipſo. τ acce πεῖραμαι, καὶ ἀπεθέτο αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ· καὶ ἔλαβε pit dauid baculum ſuum in manu ſua: τ ele βε δαυὶδ τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐξε git ſibi quinq; lapides de torrente. λέξατο ἑαυτῷ πέντε λίθους λείους ἐκ τοῦ χειμάρρου. τ poſuit eos in pera paſtorali que erat καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ κιβδήλῳ τῷ ποιμενικῷ τῷ ὄντι et ad collectionē. τ funda ſua in manu αὐτῷ· καὶ ἡ σφενδόνη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ ſua: τ proceſſit aduerſum ptrum philiſteum. αὐτοῦ, καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἀλλόφυλον· τ ibat philiſteus icedēs τ ap̄propīquās aduerſū καὶ ἐπορεύσατο ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς dauid. τ vir gerens ſcutū ante eum. δαυίδ· καὶ ὁ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· τ inſperit philiſteus τ vidit dauid: τ καὶ ἐπέβλεψεν ὁ ἀλλόφυλος καὶ εἶδε τὸν δαυίδ, καὶ deſperit eum: quī erat puer: τ ipſe ruſ ἐξουδένωσεν αὐτόν, ὅτι ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυρά fus cū pulchritudine oculorum. τ dixit philiſte ζων μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν· καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυ us ad dauid: nūqd canis ego ſum ꝙ egreſſus es ad λος πρὸς δαυίδ, μὴ κύων ἐγώ εἰμι ὅτι ἐξῆλθες ἐν baculo τ lapidib⁹ cōtra me: τ maledixit philiſ βάβδῳ καὶ λίθοις ἐπ' ἐμέ; καὶ κατηράσατο ὁ ἀλλόφυ steus dauid in dijs ſuis. Dixitq; ad λος τὸν δαυὶδ ἐν τοῖς θεοῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυ ſteus ad dauid: veni ad me τ dabo λος πρὸς δαυίδ, δεῦρο πρός με καὶ δώσω τὰς carnes tuas volatilibus celi τ σάρκας σου τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς bestijs terre. τ dixit dauid ad phili θηρίοις τῆς γῆς· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυ stheū: tu venis ad me in gladio τ in haſta τ λον, σὺ ἔρχῃ πρός με ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν δόρατι καὶ in clypeo: ego aūt venio ad te in noīe dom̄i ἐν ἀσπίδι, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι κυρί ni exercituū dei ciei iſrael cui exprobraſti ου σαβαὼθ θεοῦ παρατάξεως Ισραήλ, ὃν ὠνείδισας

eos & percutiebā: eruebam de καὶ ἐπάταξον αὐτὸν καὶ ἐξέσωσον ἐκ τοῦ ore eorum. Et illi cōſurgebāt ad uerſum me: & apphēdebā gut ſόματος αὐτοῦ, καὶ εἰ ἐφαίνετο ἐπ' ἐμὲ ἐκρατουν τοῦ φόβ tur eius τ percutiebam eum τ interficiebā eum: ρυγος αὐτοῦ καὶ ἐπάταξον αὐτὸν καὶ ἐθανάτουν αὐτόν, τ leonem τ vrſum pcutiebat ſeruus tuus. τ καὶ τὸν λέοντα καὶ τὸν ἄρκτον ἔτυπτεν ὁ δοῦλός σου· καὶ erit philiſtheus iſte incircūciſus vt vn⁹ horum. ἔσαι ἀλλόφυλος ὗτος ὁ ἀπερίτμητος ὡς ἓν τούτων. qui ipſoperauit actem dei viuētis. τ ait dauid: ὃς ὠνείδισε παράταξιν θεοῦ ζῶντος· καὶ εἶπε δαυίδ, dñs deus eripuit me de ore leonis τ de κύριος ὁ θεὸς ἐξεῖλετό με ἐκ στόματος τοῦ λέοντος καὶ ἐκ manu vrſi: ipſe liberabit me de manu phi χειρὸς τῆς ἄρκτου, αὐτὸς ἐξελεῖταί με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀλ listei incircūciſi huius. τ dixit ſaul ad λοφύλου τοῦ ἀπεριτμήτου τούτου· καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς dauid: vade τ erit dñs tecum. τ induit δαυὶδ, πορεύου καὶ ἔσαι ὁ κύριος μετὰ σοῦ· καὶ ἐνέδυσε saul dauid veſtimēto ſuo: τ galeam σαοὺλ τὸν δαυὶδ τὸν μαγδιὰν αὐτοῦ, καὶ περιέκεφαλαίαν eream imposuit ſup caput eius: τ veſtiuit χαλκῆν ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνέδυσεν eum lorica: τ accīctꝰ ē dauid gladio eiꝰ ſu ἐπὶ τὸν θώρακα, καὶ ζώσατο δαυὶδ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐπά per thoracem ſuum. τ laborauit circūambulās dauid νω τὸ θώρακος αὐτοῦ· καὶ ἐκοπίασε περιπατήσας δαὐ ambularet in eis: quī inceptus erat. τ dixit dñs cū· ambulare in eis: quī inerptus erat. τ dixit dñs ἐν τῷ βαδίζειν ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἄπειρος ἦν· καὶ εἶπε δαὐ ad ſaul: non poſſum iucedere in iſtis: quī nō πρὸς σαούλ, οὐ μὴ δύνωμαι πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι οὐ expertus ſum: τ depoſuit ea a ſe ipſo. τ acce πεῖραμαι, καὶ ἀπεθέτο αὐτὰ ἀπ' αὐτοῦ· καὶ ἔλαβε pit dauid baculum ſuum in manu ſua: τ ele βε δαυὶδ τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐξε git ſibi quinq; lapides de torrente. λέξατο ἑαυτῷ πέντε λίθους λείους ἐκ τοῦ χειμάρρου. τ poſuit eos in pera paſtorali que erat καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῷ κιβδήλῳ τῷ ποιμενικῷ τῷ ὄντι et ad collectionē. τ funda ſua in manu αὐτῷ· καὶ ἡ σφενδόνη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ ſua: τ proceſſit aduerſum ptrum philiſteum. αὐτοῦ, καὶ προσῆλθε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἀλλόφυλον· τ ibat philiſteus icedēs τ ap̄propīquās aduerſū καὶ ἐπορεύσατο ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς dauid. τ vir gerens ſcutū ante eum. δαυίδ· καὶ ὁ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· τ inſperit philiſteus τ vidit dauid: τ καὶ ἐπέβλεψεν ὁ ἀλλόφυλος καὶ εἶδε τὸν δαυίδ, καὶ deſperit eum: quī erat puer: τ ipſe ruſ ἐξουδένωσεν αὐτόν, ὅτι ἦν παιδάριον, καὶ αὐτὸς πυρά fus cū pulchritudine oculorum. τ dixit philiſte ζων μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν· καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυ us ad dauid: nūqd canis ego ſum ꝙ egreſſus es ad λος πρὸς δαυίδ, μὴ κύων ἐγώ εἰμι ὅτι ἐξῆλθες ἐν baculo τ lapidib⁹ cōtra me: τ maledixit philiſ βάβδῳ καὶ λίθοις ἐπ' ἐμέ; καὶ κατηράσατο ὁ ἀλλόφυ steus dauid in dijs ſuis. Dixitq; ad λος τὸν δαυὶδ ἐν τοῖς θεοῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπεν ὁ ἀλλόφυ ſteus ad dauid: veni ad me τ dabo λος πρὸς δαυίδ, δεῦρο πρός με καὶ δώσω τὰς carnes tuas volatilibus celi τ σάρκας σου τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς bestijs terre. τ dixit dauid ad phili θηρίοις τῆς γῆς· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν ἀλλόφυ stheū: tu venis ad me in gladio τ in haſta τ λον, σὺ ἔρχῃ πρός με ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν δόρατι καὶ in clypeo: ego aūt venio ad te in noīe dom̄i ἐν ἀσπίδι, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι κυρί ni exercituū dei ciei iſrael cui exprobraſti ου σαβαὼθ θεοῦ παρατάξεως Ισραήλ, ὃν ὠνείδισας

וַיִּקַּח בָּרֶד
חֲמֵשֶׁה חַלְקֵי אֲבָנִים מִן הַנַּחַל
וַיָּשֶׂם אֹתָם בַּכְּלִי הָרֹעִים אֲשֶׁר
לוֹ וּבַיַּלְקוּט וְקַלְעוֹ בְּיָדוֹ וַיִּנַּשׁ
אֶל הַפְּלִשְׁתִּי וַיֹּלֶךְ הַפְּלִשְׁתִּי
הוֹלֵךְ וְקָרֵב אֶל דָּוִד וְהָאִישׁ נֹשֵׂא
צִנָּה פָּנָיו וַיַּבֵּט הַפְּלִשְׁתִּי
וַיִּרְאֶה אֶת דָּוִד וַיִּבְזֵהוּ כִּי הָיָה
נַעַר וְאַדְמֹנִי עִם יְפֵה מַרְאֶה׃
וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל דָּוִד הֲכֶלֶב
אָנֹכִי כִּי אַתָּה בָא אֵלַי בְּמַקְלוֹת
וַיְקַלֵּל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת דָּוִד
בֵּאלֹהָיו׃ וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל
דָּוִד לְכָה אֵלַי וְאֶתְּנָה אֶת בְּשָׂרְךָ
לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלִבְהֶמֶת הַשָּׂדֶה׃
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי אַתָּה בָא
אֵלַי בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית וּבְכִידוֹן וְאָנֹכִי
בָּא אֵלֶיךָ בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חֵרַפְתָּ׃

Pritina.heb. Tex.be.i. Regū.xvii. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

הַיּוֹם הַזֶּה׃ יַסְגִּרְךָ יְהוָה בְּיָדִי סגר
וְהִכִּיתִיךָ וְהַסִרֹתִי אֶת־רֹאשְׁךָ נבה סור
מֵעָלֶיךָ וְנָתַתִּי פֶּגֶר מַחֲנֵה נתן
פְּלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה לְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וּלְחַיְתוֹ הָאָרֶץ וְיָדְעוּ כָּל
הָאָרֶץ כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל׃
וְיָדְעוּ כָּל הַקָּהָל הַזֶּה כִּי לֹא בְחֶרֶב
וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ יְהוָה כִּי לַיהוָה ישע
הַמִּלְחָמָה וְנָתַן אֶתְכֶם בְּיָדֵנוּ׃ לחם
וַיְהִי כִּי קָם הַפְּלִשְׁתִּי וַיֵּלֶךְ וַיִּקְרַב קום קרב
לִקְרַאת דָּוִד וַיְמַהֵר דָּוִד וַיָּרָץ מהר רוץ
הַמַּעֲרָכָה לִקְרַאת הַפְּלִשְׁתִּי׃
וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־יָדוֹ אֶל הַכְּלִי שלח כלה
וַיִּקַּח מִשָּׁם אֶבֶן וַיְקַלַּע וַיַּךְ אֶל לקח קלע נכה
הַפְּלִשְׁתִּי אֶל מִצְחוֹ וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן
בְּמִצְחוֹ וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו אַרְצָה׃ נפל נפה
וַיְחַזֵּק דָּוִד מִן הַפְּלִשְׁתִּי בַּקְּלַע חזק
וּבָאֶבֶן וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַיְמִיתֵהוּ מות
וְחֶרֶב אֵין בְּיַד דָּוִד׃ וַיָּרָץ דָּוִד
וַיַּעֲמֹד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֶת
חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלְפֶהָ מִתַּעֲרָהּ וַיְמִתֵהוּ שלף
וַיִּכְרֹת בָּהּ אֶת רֹאשׁוֹ וַיִּרְאוּ כרת
הַפְּלִשְׁתִּים כִּי מֵת גִּבּוֹרָם וַיָּנֻסוּ נוס
וַיָּקֻמוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה קום
וַיָּרִעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶת הַפְּלִשְׁתִּים עַד רוץ
בֹּאֲךָ גַיְא וְעַד שַׁעֲרֵי עֶקְרוֹן בוא
וַיִּפְּלוּ חַלְלֵי פְלִשְׁתִּים דֶּרֶךְ
שַׁעֲרַיִם וְעַד גַּת וְעַד עֶקְרוֹן׃
וַיָּשֻׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִדַּלֵּק אַחֲרֵי שוב
פְּלִשְׁתִּים וַיָּשֹׁסּוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם׃ שסס
וַיִּקַּח דָּוִד אֶת רֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי
וַיְבִאֵהוּ יְרוּשָׁלִַם וְאֶת כֵּלָיו בוא כלה
שָׂם בְּאָהֳלוֹ׃ וּלְנַעֲרוֹת שָׂם
אֶת דָּוִד יֹצֵא לִקְרַאת הַפְּלִשְׁתִּי
אָמַר אֶל אַבְנֵר שַׂר הַצָּבָא שור
בֶּן מִי זֶה הַנַּעַר אַבְנֵר וַיֹּאמֶר

Trāsla.B.Vie.

hodie: & dabit te dñs in manu mea: & percutiam te & auferam caput tuum a te. Et dabo cadauera castroꝝ philistiim hodie volatilibus celi & bestiis terre: vt sciat omnis ecclesia hec: quia non in gladio nec in hasta saluat dominus. Ipsius est bellum & tradet vos in manus nostras.

Cum ergo surrexisset philisteus & veniret & appropinquaret cōtra dauid: festinauit dauid & occurrit ad pugnam ex aduerso philistei.

Et misit manum suam in peram: & tulit inde lapidē & fūda iecit: & circūducēs percussit eū in fronte. Et infixus est lapis in frōte eius: & cecidit in faciē suam sup terrā.

Preualuit dauid ad uersus philisteū in funda & lapide: & percussumq philisteum interfecit.

Cūq gladiū nō haberet in manu dauid: cucurrit & stetit sup philisteum & tulit gladiū eius: & eduxit eum de vagina sua: & interfecit eū: & abscidit caput eius.

Videntes autē philistiim q mortuus eēt fortissimus eorū: fugerūt.

Et cōsurgētes viri israel & iuda vociferati sūt: & persecuti sunt philisteos vsq; dū venirēt in vallē & vsq ad portas accaron.

Ceciderūtq vulnerati de philistiim in via portaꝝ & vsq ad geth & vsq ad accaron.

Et reuertētes filii israel postq persecuti sunt philisteos inuaserūt castra eorum.

Assumēs autem dauid caput philisthei: & arma eius posuit in hierusalem: arma vero eius posuit in tabernaculo suo.

Eo ātpe quo vidit saul dauid egredientem contra philisteum ait ad abner principē militie sue. De quacunq stirpe descēdit hic adolescens.

hodie. & claudet te dñs hodie in manu mea: & percutiam te & auferam caput tuū a te: & dabo cadauera tua & cadauera castrorū philistiim hodie volatilibus & bestiis terre: & nouerit vniuersa ecclesia hec: quia non in hasta neq; in gladio saluat dñs: qm dñi bellū: & tradet vos in manus nostras.

Infra. 19.a.

Et factū est vt cōpleret loqui ad saul: & ecce dauid festinans ibat in aciem ad occurrendum philisteo.

Et misit dauid manū suam in peram: & accepit inde lapidē vnū: & funda iecit & percussit philisteū in frontem eius: & cecidit lapis in frōte eius: & corruit in faciē suam sup terrā.

Ecclē. 47.d. 1.Reg. 4.d.

Et cōcurrit dauid & stetit sup philisteum & tulit gladiū eius & eduxit eum de vagina sua & interfecit eū: & abscidit caput eius.

Videntes philistei q mortuus esset fortissimus eorū: fugerūt.

B

Et surgentes viri israel & iuda vociferati sūt & persecuti sunt philisteos vsq; dū venirēt in vallē & vsq ad portas accaron.

Et ceciderūt vulnerati philistei in via portaꝝ & vsq ad geth & vsq ad accaron.

Et reuertentes filii israel persecuti sunt philisteos & diripuerūt castra eorum.

Assumens autem dauid caput philisthei attulit illud in hierusalē: & arma eius posuit in tabernaculo suo.

C

Filius autem quis es tu adolescens: cui respondens dauid dixit: filius serui tui isai bethlehemite ego sum.

Et factū est cū complesset loqui ad saul: anima ionathe conglutinata est anime dauid: & dilexit eum ionathas quasi aiam suam.

Tulit aūt eum saul in die illa: & nō concessit ei vt reuerteretur in domum patris sui.

Iniit aūt ionathas & dauid fedus: eo quod diligeret eū quasi animan suā.

Nā & expoliauit se ionathas tunica qua erat indutus & dedit eā dauid & reliqua vestimenta sua vsq ad gladiū & arcū suū & vsq ad balteum.

Egrediebatur quoq; dauid ad omnia quecunq; mittebat eū saul: & prudenter se agebat. Posuit eū saul sup viros belli: & acceptū erat in oculis vniuersi populi: & maximeq in cōspectu famulorū saul.

Porro cū reuerteretur percussor philisthei dauid: egredientes de vniuersis vrbibus israel cātates chorosq; ducētes in occursum saul in regis: in tympanis & in sistris & precinebant mulieres ludentes atq; dicentes.

Percussit saul mille: & dauid decem milia.

Iratus est autem saul nimis & displicuit in oculis eius iste sermo. Dixitq; Dederunt dd decē milia: & mihi mille dederunt. Quid ei superest nisi solū regnū? Nō rectis ergo oculis saul aspiciebat dauid a die illa & deinceps: post diem autem alteram inuasit spiritus dei malus

Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina. Trāsla.B.Vie. Tex.heb.i. Regū.xviii. Pritina.heb.

וַיֹּאמֶר בֶּן מִי אַתָּה הַנָּעַר אבנר
וַיֹּאמֶר בֶּן אִישׁ עַבְדְּךָ יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי׃
וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר Cap.xviii
אֶל שָׁאוּל וְנֶפֶשׁ יְהוֹנָתָן נִקְשְׁרָה
בְּנֶפֶשׁ דָּוִד וַיֶּאֱהָבֵהוּ יְהוֹנָתָן
כְּנַפְשׁוֹ׃ וַיִּקָּחֵהוּ שָׁאוּל בַּיּוֹם
הַהוּא וְלֹא נְתָנוֹ לָשׁוּב בֵּית
אָבִיו׃ וַיִּכְרֹת יְהוֹנָתָן וְדָוִד בְּרִית כרת
בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ כְּנַפְשׁוֹ׃ וַיִּתְפַּשֵּׁט
יְהוֹנָתָן אֶת הַמְעִיל אֲשֶׁר עָלָיו עלה
וַיִּתְּנֵהוּ לְדָוִד וּמַדָּיו וְעַד חַרְבּוֹ
וְעַד קַשְׁתּוֹ וְעַד חֲגֹרוֹ׃ וַיֵּצֵא דָּוִד
בְּכֹל אֲשֶׁר יְשַׁלְּחֶנּוּ שָׁאוּל שלח
יַשְׂכִּיל וַיָּשֶׂם אוֹתוֹ שָׁאוּל עַל שכל שום
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַיִּיטַב בְּעֵינֵי כָל טוב
הָעָם וְגַם בְּעֵינֵי עַבְדֵי שָׁאוּל׃
וַיְהִי בְּבֹאָם בְּשׁוּב דָּוִד מַכַּאת הכה שוב
אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַתֵּצֶאנָה הַנָּשִׁים יצא
מִכָּל עָרֵי יִשְׂרָאֵל לָשִׁיר וְהַמְחֹלוֹת חול
לִקְרַאת שָׁאוּל הַמֶּלֶךְ בְּתֻפִּים
בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁלִשִׁים׃ וַתַּעֲנֶינָה שלש ענה
הַנָּשִׁים הַמְשַׂחֲקוֹת וַתֹּאמֶרְנָה
הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד בִּרְבָבֹתָיו׃
וַיִּחַר לְשָׁאוּל מְאֹד חרה
וַיֵּרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר רוע
נָתְנוּ לְדָוִד רְבָבוֹת וְלִי נָתְנוּ
הָאֲלָפִים וְעוֹד לוֹ אַךְ הַמְלוּכָה׃ מלך
וַיְהִי שָׁאוּל עֵין אֶת דָּוִד מֵהַיּוֹם עין
הַהוּא וְהָלְאָה׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת
וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה אֶל צלח רוע

"abner. Vnde es tu adolescens: cui respondens dauid dixit: filius serui tui isai bethlemite ego sum.

Et factū est cū complesset loqui ad saul: anima ionathe conglutinata est anime dauid: & dilexit eum ionathas quasi aiam suam. Tulitq; eum saul in die illa: & nō cōcessit ei vt reuerteretur in domum patris sui. Iniērūt aūt dauid & ionathas fedus.

Diligebat ei eū q̄si animam suā. Nā expoliauit se ionathas tunica qua erat indutus & reliqua vestimenta sua vsq; ad gladiū & arcū suū & vsq; ad balteum. Egrediebatur quoq; dauid ad omnia quecunq; mittebat eū saul: & prudenter se agebat. Posuit eū saul sup viros belli: & acceptū erat oculis vniuersi populi: maximeq; in cōspectu famulorū saul. Porro cū reuerteretur percussor philisthei dauid: egredientes de vniuersis vrbibus israel cātates chorosq; ducētes in occursum saul in regis: in tympanis & in sistris precinebant mulieres ludentes atq; dicentes.

Percussit saul mille: & dauid decem milia.

Iratus est autem saul nimis & displicuit in oculis eius iste sermo. Dixitq; Dederunt dd decē milia: & mihi mille dederunt. Quid ei superest nisi solū regnū? Nō rectis ergo oculis saul aspiciebat dauid a die illa & deinceps: diem autem alteram inuasit spiritus dei malus

vluit aia tua dūc mi rex nō nouit. & vixit ẓñ ἡ ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ ὃν δίδα· καὶ ἔπεμψεν rex: interroga tu filium cuius adolescēa, ille: βασιλεύς, ἐπερώτησον σὺ υἱὸς τίνος ὁ νεανίας οὗτος, & vt reuersus é dauid cū percussit philistheū: καὶ ὡς ἐπέστρεψε δαυὶδ πατάξας τὸν ἀλλόφυλον, apprehēdit eū abner & introduxit eū coram πρόλαβεν αὐτὸν ἀβενὴρ καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἐνώπιον saul. & caput philistei in manu eius. & ait ad eū saul: filius cuius es ado τοῦ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν σαοὺλ, υἱὸς τίνος εἶ νεα lescēs? & dixit dauid: filius serui tui isai bethleemite ego sum. τοῦ βηθλεεμίτου. Ca.18.

Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν λαλῶν πρὸς σαοὺλ· καὶ ἡ ψυχὴ ἰωναθαν συνεδέθη τῇ ψυχῇ δαυὶδ· καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν ἰωναθαν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν αὐτὸν σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐπιστρέψαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ διέθετο ἰωναθαν καὶ δαυὶδ διαθήκην, ὅτι ἠγάπησεν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. καὶ ἐκδυσάμενος ἰωναθαν τὸν ἐνδεδυκότα ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ δαυὶδ, καὶ τὸν μανδύαν αὐτοῦ καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ καὶ τοῦ τόξου καὶ τῆς βαλτεῦ αὐτοῦ. καὶ ἐξεπορεύετο δαυὶδ συνιὼν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ἀπέστειλεν αὐτὸν σαοὺλ· καὶ κατέστησεν αὐτὸν saul sup viros belli. & placuit eis in conspectu omnis populi & in conspectu famulorum saul. Et factū est cū reuerteretur dauid interfecto philisteo: tulit eum abner & introduxit coram saule: caput philistei in manu eius. & ait ad eum saul: filius cuius es adolescens? Cui respondens dauid dixit: filius serui tui isai bethlemite ego sum.

Et factum est cum complesset loqui ad saul: anima ionathe conglutinata est anime dauid: & dilexit eum ionathas quasi aiam suam. Tulitq; eum saul in die illa: & nō cōcessit ei vt reuerteretur in domum patris sui. Iniērūt aūt dauid & ionathas fedus. Diligebat ei eū q̄si animam suā. Nā expoliauit se ionathas tunica qua erat indutus & dedit eā dauid & reliqua vestimenta sua vsq; ad gladiū & arcū suū & vsq; ad balteum. Egrediebatur quoq; dauid ad omnia quecunq; misisset eū saul: & prudenter se agebat. Posuit eū saul sup viros belli: & acceptū erat oculis vniuersi populi: maximeq; in cōspectu famulorū saul. Porro cū reuerteretur percussor philisthei dauid: egresse sunt mulieres de vniuersis vrbibus israel cātates chorosq; ducētes in occursum saul in regis: in tympanis & in sistris & precinebant mulieres ludentes atq; dicentes.

Percussit saul mille: & dauid decem milia.

Iratus est autem saul nimis & displicuit in oculis eius iste sermo. Dixitq; Dederunt dd decē milia: & mihi mille dederunt. Quid ei superest nisi solū regnū? Nō rectis ergo oculis saul aspicie bat dauid a die illa & deinceps: post diem autem alteram inuasit spiritus dei malus

וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל דָּוִד הִנֵּה בִתִּי הַגְּדוֹלָה מֵרַב אֹתָהּ אֶתֵּן לָךְ לְאִשָּׁה אַךְ הֱיֵה לִי לְבֶן חַיִל וְהִלָּחֶם מִלְחֲמוֹת יְהוָה וְשָׁאוּל אָמַר אַל תְּהִי יָדִי בּוֹ וּתְהִי בּוֹ פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל שָׁאוּל מִי אָנֹכִי וּמִי חַיַּי מִשְׁפַּחַת אָבִי בְיִשְׂרָאֵל כִּי אֶהְיֶה חָתָן לַמֶּלֶךְ וַיְהִי בְּעֵת תֵּת מֵרַב בַּת שָׁאוּל וְהִוא נִתְּנָה לְעַדְרִיאֵל הַמְּחֹלָתִי לְאִשָּׁה וַתֶּאֱהַב מִיכַל בַּת שָׁאוּל אֶת דָּוִד וַיַּגִּידוּ לְשָׁאוּל וַיְשַׁר הַדָּבָר בְּעֵינָיו וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶתְּנֶנָּה לּוֹ וּתְהִי לוֹ לְמוֹקֵשׁ וּתְהִי בּוֹ יַד פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל דָּוִד בִּשְׁתַּיִם אַתָּה חָתָן לִי הַיּוֹם וַיְצַו שָׁאוּל אֶת עֲבָדָיו דַּבְּרוּ אֶל דָּוִד בַּסֵּתֶר לֵאמֹר הִנֵּה חָפֵץ בְּךָ הַמֶּלֶךְ וְכָל עֲבָדָיו אֹהֲבוּךָ וְעַתָּה הִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ וַיְדַבְּרוּ עַבְדֵי שָׁאוּל בְּאָזְנֵי דָוִד אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר דָּוִד נַחֲנַכְלָה בְּעֵינֵיכֶם הִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ וַאֲנִי

"saul: "& pphetabat ° in
medio° dom° sue. ° Dauid
aũt° psallebat °manu sua
'sicut°p singulos dies. Te
nebat°q; saul ˣ lãceam °&
misit eam: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
°putás q° configere° pos-
set°dauid°cũ pariete.' Et
declinauit°dauid ' a facie
eius'"fcdo. " Et timuit
°saul°dauid eo° q° °domi
nus°esset°cũ eo ∞∞∞∞
"& a se° recessisset.' Amo
uit ergo eum °saul ∞∞∞
°a se° & fecit eũ ' tribunũ
sup° mille viros. °Et egre
diebatur° & intrabat ' in
cõspectu° ppli. "In oibus
quoq;"viis suis 'dauid
°prudenter agebat: '&
dñs erat°cũ eo.' Vidit ita
q°saul°q° 'prudẽs°cẽt°ni
mis:' & cepit° cauere° eũ.
°Ois ãt° israel° & iuda ' di
ligebat° dauid. 'Ipse° aũt
'ingrediebatur & °egre-
diebatur"'añ eos. "Dixit
q°saul°ad°dauid. ∞∞∞
'Ecce°filia mea 'maior
°merob: 'ipsam° dabo ∞
'tibi°vxorem: °tantũmõ
°esto° vir 'fortis ∞∞∞∞∞
°& preliare° bella 'domi-
ni. °Saul autem ∞∞∞∞∞
'reputabat dicẽs. "' Non
"sit° manus mea° in eo:
°sed sit' sup eũ° manus
'philistinorum. "Ait aũt
°dauid° ad°saul. °Quis° e
go sum° saut q° ẽ° vita mea
aut° cognatio° ptis mei °i
israel° vt° filiã° gener' regis
"' Factũ ẽ ãt" tps cũ debe
ret° dari°merob° filia° sa-
ul° dauid: ° data est° hadrie
li ∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞
'molathite° vxor. ° Dile-
xit aut° ẽ° dauid° michol
° filiã° saul alterã. ° Et nũ-
ciatum est° saul ∞∞∞∞∞∞
°& placuit"' ei. " Dixit q;
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
°saul. ° Dabo eam° illi ' vt
fiat° ei° in scandalum: ∞∞
"& sit° super eũ° manus
°philistinorum. °Dixit q;
°saul° ad° dauid. ' In dua-
bus° gener ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
°meus° eris° hodie. ° Et
mandauit° saul° seruis su-
is. "' Loqmini" ad °dauid
°clam me° dicẽtes. ' Ecce
°places° regi: ˣ & omnes
'seruí eius° diligunt te.
°Nũc ergo° esto gener
'regis. °Et locuti sunt
'seruí° saul° in auribº dº-
uid omnia° verba ∞∞∞∞
'hec: "& ait" dauid. ° Nũ
parum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
°videtur vobis° generũ
esse° regis! ° Ego ãt sum

saul: ˣ & pphetabat ° in medio° dom° sue. ˣ
σαούλ, καὶ προεφήτευσεν ἐν μίσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ· καὶ
dauid psallebat in manu sua sic p singulos dies
δαυὶδ ἐψαλλεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ὡς καθ' ἡμέραν ἡμέρας
ˣ lãcea in manu saul: ˣ tollit saul lãceã
ˣ καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ σαούλ, καὶ ἦρε σαοὺλ τὸ δόρυ καὶ ἐ
xit penitiã in dauid ˣ in pariete. ˣ declinauit dã
τε τοιχοῦ· καὶ ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ ἐξέκλινε δαυὶ
a facie eius hic. ˣ timuit saul a fa
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ δίς. καὶ ἐφοβήθη σαοὺλ ἀπὸ προ
cie dauid: qm erat dñs cũ eo ˣ a saul
σώπου δαυίδ, ὅτι ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπὸ σαοὺλ
recessit ˣ a mouit eũ saul ∞∞∞∞
ἀπέστη. καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν σαοὺλ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ κατέστη
tuit eũ tribunũ sibi. ˣ egrediebatur ˣ ingredie
σεν αὐτὸν χιλίαρχον ἑαυτῷ. καὶ ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύ
batur coꝝ pplo. ˣ erat dñs intelligẽs in oib⁹
ετο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. καὶ ἦν δᾶδ' συνιὼν ἐν πάσαις ταῖς
vijs eius: ˣ dñs ẽt eo. ˣ vidit saul q; ipse
ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ κύριος μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶδε σαοὺλ ὡς αὐτὸς
intelligit nimis: ˣ canebat a facie eius.
συνιεὶ σφόδρα, καὶ ἐυλαβεῖτο ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.
ˣ ois israel ˣ iuda diligebat dauid: qm ip
καὶ πᾶς ἰσραὴλ καὶ ἰούδας ἠγάπα τὸν δαυίδ, ὅτι αὐ
se egrediebatur ˣ ingrediebatur añ facie ppli.
τὸς ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ.
ˣ dixit saul ad dauid: ecce filia mea ma
καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς δαυίδ, ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ μου ἡμεί-
ior merob dabo tibi ipsam in vxorẽ: cetey tñ mihi
ζων μερὸβ δώσω σοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα, πλὴν γίνου μοι
in filiũ fortitudinis: ˣ preliare bella dñi.
εἰς υἱὸν δυνάμεως, καὶ πολέμει τοὺς πολέμους κυρίου.
ˣ saul dixit: nõ sit manus mea in eo: sed
καὶ σαοὺλ εἶπε, μὴ ἔσω ἡ χείρ μου ἐπ' αὐτῷ, ἀλλ' ἔσω
in eo manus philistinoꝝ. ˣ dixit dauid
ἐν αὐτῷ ἡ χεὶρ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ εἶπε δαυὶδ
ad saul quis sum ego: ˣ que vita cogna-
πρὸς σαοὺλ τίς εἰμὶ ἐγώ, καὶ τίς ἡ ζωὴ τῆς συγγε
tionis patris mei in israel q; ero gener
νείας τοῦ πατρός μου ἐν ἰσραὴλ ὅτι ἔσομαι γαμβρὸς
regis! ˣ factũ est in tpe cũ daretur
τοῦ βασιλέως; καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ δοθῆναι τὴν
merob filia saul dauid: ˣ ipsa data est
μερὸβ θυγατέρα σαοὺλ τῷ δαυίδ, καὶ αὕτη ἐδόθη τῷ
edrieli maulahtite in vxorẽ. ˣ dilexit me
ἐδριὴλ τῷ μαουλαθίτῃ εἰς γυναῖκα. καὶ ἠγάπησεν με
chol filia saul dauid. ˣ nũciatũ est
χὸλ ἡ θυγάτηρ σαοὺλ τὸν δαυίδ. καὶ ἀπηγγέλη
saul: ˣ placuit in oculis eius verbũ.
τῷ σαοὺλ, καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ τὸ ῥῆμα.
ˣ dixit saul dabo eam illi: ˣ erit ei
καὶ εἶπεν σαοὺλ δώσω αὐτὴν αὐτῷ, καὶ ἔσαι αὐ
in scandalũ: ˣ erit sup eũ manus philisti-
τῷ εἰς σκάνδαλον, καὶ ἔσαι ἐπ' αὐτῷ χεὶρ ἀλλοφύ
norũ. ˣ dixit saul ad dauid: in duabus
λων. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς δαυίδ, ἐν ταῖς δυσὶ
ceris gener mihi hodie. ˣ mãdauit sa
ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον. καὶ ἐνετείλατο σα
ul seruis suis dicẽs: loquimini vos clã
ούλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων, λαλήσατε ὑμεῖς λά
dauid dicẽtes: ecce rex vult in
θρα τῷ δαυὶδ λέγοντες, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς θέλει ἐν
te ˣ oẽs seruí eius diligũt te: ˣ
σοὶ καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀγαπῶσί σε, καὶ
tu gener esto regi. ˣ locuti sunt
σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐλάλησαν οἱ
seruí saul verba hec in auribº dº.
παῖδες σαοὺλ τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα δαυίδ,
ˣ dixit dauid: nũ leue est in oculis vr̃is ge
καὶ εἶπε δαυὶδ, ἢ κοῦφόν ἐστιν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἐστι
nerũ esse regi! ego ãt
γαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ; ἐγὼ δὲ

vir° paup° & tenuis. ∞∞∞
'Et renũciauerunt' seruí
°saul° dicentes. ' Huiusce
modi° verba ∞∞∞∞∞∞∞∞
'locutus est° dauid. ° Dixit autem° saul. ° Sic ∞∞∞
'loqmini"' ad dauid. "Nõ
habet° rex° ꝑsõfalia ° ne-
cesse: ' nisi tantum° centũ
'preputia °philistinorũ:
'vt fiat vltio° de inimicis
'regis. °Porro saul ∞∞∞∞
°cogitabat° dauid ° trade
re' in manus ∞∞∞∞∞∞∞∞
°philistinorũ. °Cumq; re
nunciassent' seruí ei°' da-
uid' verba q̃ dixerat saul
°placuit' ei°' gener ∞∞∞∞
°in oculis° dauid ' vt fie-
ret gener" regis. ' Et post
paucos' dies' surgens' da
uid° abiit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'cũ viris q sub eo erant:
°& percussit° ex philistiim
'ducẽtos° viros: °& attu-
lit' eorũ preputia ∞∞∞∞
"& annumerauit ea" re-
gi: ° vt esset gener eius.
°Dedit itaq; °saul° ei° mí-
chol° filiam suam ∞∞∞∞
'vxorẽ.' Et vidit° saul° &
intellexit° q° dñs esset
'cum' dauid. ° Micholãt
°filia' saul ∞∞∞∞∞∞∞∞
°diligebat eum: '& "saul
°magis cepit" timere ∞∞
°dauid. ' Factusq; est ° fa
ul' inimicus ∞∞∞∞∞∞∞∞
°dauid ' cunctis' diebus.
°Et egressi sunt° principes
'philistinorũ. ' A princi-
pio ãt' egressionis corũ:
°prudẽtius se gerebat ∞∞
°dauid q̃s' oẽs viri' saul"' &
celebre factũ ẽ" nomẽ ei-
us° nimis. 19.

LOcutus est ãt° saul
°ad° ionathã° fili° suũ
'& ad° oẽs° seruos suos: vt occi
derẽt° dauid. ° ionathan filius saul diligebat
dauid valde. ˣ indicauit ionathan dauid di
cens: saul pr̃ meus q̃rit occidere te: ˣ nũc
ergo, custodi te crastino mane: ˣ abscõdere ˣ mane clam:
φύλαξαι αὔριον πρωΐ, καὶ κρύβηθι καὶ κάθισον κρυφῇ,
ˣ ego egrediar ˣ stabo inherẽs pa
καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι καὶ στήσομαι ἐχόμενος τοῦ πα
tri meo in agro vbi eris tu tbi. ˣ ego loquar
τρός μου ἐν ἀγρῷ οὗ ἂν ἦς σὺ ἐκεῖ· καὶ ἐγὼ λαλήσω
de te ad patrẽ meũ: ˣ videbo q̃ cũq;
περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄψομαι ὅτι ἂν
fuerit: ˣ nunciabo tibi. ˣ locutus est ionathan de
ã, καὶ ἀπαγγελῶ σοι. καὶ ἐλάλησεν ἰωναθὰν περὶ
dauid bona ad saul patrẽ suũ: ˣ dixit
δαυὶδ ἀγαθὰ πρὸς σαοὺλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε
ad eum: ne tã peccet rex in ser
πρὸς αὐτὸν, μὴ δὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦ
uum suũ dauid: quia nõ peccauit in te:
λον αὐτοῦ τὸν δαυίδ, ὅτι οὐχ ἥμαρτεν εἰς σέ, ∞∞∞

רֹאשׁ קָלָה אִישׁ רָשׁ וְנִקְלֶה וַיַּגִּידוּ עַבְדֵי
שָׁאוּל לוֹ לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אמר דָּבֶר דָּוִד וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כֹּה
תֹּאמְרוּ לְדָוִד אֵין חֵפֶץ לַמֶּלֶךְ
בְּמֹהַר כִּי נְמֵאָה עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים
נקם לְהִנָּקֵם בְּאֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ וְשָׁאוּל
נפל חָשַׁב לְהַפִּיל אֶת דָּוִד בְּיַד
פְּלִשְׁתִּים וַיַּגִּידוּ עַבְדֵי לְדָוִד אֶת
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשַׁר הַדָּבָר
בְּעֵינֵי דָוִד לְהִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ וְלֹא
יום כָּלוּ הַיָּמִים וַיָּקָם דָּוִד וַיֵּלֶךְ הוּא
נבה וַאֲנָשָׁיו וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים מָאתַיִם
בוא אִישׁ וַיָּבֵא דָוִד אֶת עָרְלֹתֵיהֶם
מלא וַיְמַלְאוּם לַמֶּלֶךְ לְהִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ
נתן וַיִּתֶּן לוֹ שָׁאוּל אֶת מִיכַל בִּתּוֹ
אשׁ ראה לְאִשָּׁה וַיַּרְא שָׁאוּל וַיֵּדַע כִּי יְהוָה
עִם דָּוִד וּמִיכַל בַּת שָׁאוּל אֲהֵבַתְהוּ
יסף ירא וַיּוֹסֶף שָׁאוּל עוֹד לְיִרְאָה אֶת דָּוִד
מְפִנֵי דָוִד עוד וַיְהִי שָׁאוּל אֹיֵב
הנה אֶת דָּוִד כָּל יְמֵי צָאתָם וַיְהִי
פלשׁתים כְּצֵאת פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי דָוִד מַשְׂכִּיל
יום שׁור מִכֹּל עַבְדֵי שָׁאוּל וַיִּקָּר שְׁמוֹ
יצא מְאֹד
Cap. xix. וַיְדַבֵּר שָׁאוּל אֶל יוֹנָתָן בְּנוֹ וְאֶל כָּל עֲבָדָיו
דבר לְהָמִית אֶת דָּוִד וְיוֹנָתָן בֶּן
מות שָׁאוּל חָפֵץ בְּדָוִד מְאֹד וַיַּגֶּד
נגד יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵאמֹר מְבַקֵּשׁ שָׁאוּל
בקשׁ אֲבִי לַהֲמִיתֶךָ וְעַתָּה הִשָּׁמֶר נָא
שמר בַּבֹּקֶר וְיָשַׁבְתָּ בַּסָּתֶר וְנִחְבָּאתָ
חבא וַאֲנִי אֵצֵא וְעָמַדְתִּי לְיַד אָבִי
בשׂדה אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם וַאֲנִי
אמר אֲדַבֵּר בְּךָ אֶל אָבִי וְרָאִיתִי מָה
נחר וְהִגַּדְתִּי לָךְ וַיְדַבֵּר יְהוֹנָתָן
טוב בְּדָוִד טוֹב אֶל שָׁאוּל אָבִיו
חטא וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַל יֶחֱטָא הַמֶּלֶךְ
עבד לְעַבְדּוֹ דָּוִד כִּי לֹא חָטָא לָךְ

F
vit humilia ˣ nõ honorabilis. ˣ renũciauerũt fa-
ἀνὴρ ταπεινὸς καὶ οὐκ ἔντιμος· καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σα
ul seruí eius fm ois verba q̃ locut⁹
ουλ οἱ παῖδες αὐτοῦ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ἃ ἐλάλη
est dauid. ˣ dixit saul: dicite dauid: nõ
σε δαυίδ· καὶ εἶπεν σαούλ, εἴπατε τῷ δαυίδ, οὐ βού
volt rex ꝑsõfalia: sed cẽtũ ꝓputia phili
λεται ὁ βασιλεὺς ἕνα, ἀλλ' ἢ ἑκατὸν ἀκροβυσίας ἀλλο
stinoꝝ: vt fiat vltio in inimicos regis. ˣ ci
φύλων, ἐκδικῆσαι ἐις ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως· καὶ σα
ul cogitauit mittere dauid in manus
ουλ ἐλογίσατο ἐμβαλεῖν τὸν δαυὶδ εἰς τὰς χεῖρας τῶν
philistinoꝝ. ˣ renũciauerũt seruí saul
ἀλλοφύλων· καὶ ἀπήγγειλαν οἱ παῖδες σαούλ τῷ
dauid verba hec. ˣ direxit fuit sermo in
δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐυθύνεν ὁ λόγος ἐν
oculis dauid vt fieret gener regi. ˣ nõ
ὀφθαλμοῖς δαυὶδ ἐπιγαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ· καὶ οὐκ
implete fuerũt dies: ˣ surrexit dauid ˣ abut
ἐπλήρωθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ ἐπορεύ
G ip se ˣ viri eius: ˣ percussit in phi
θη αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλο
listeis ducẽtos viros. ˣ attulit preputia
φύλοις διακόσιους ἄνδρας· καὶ ἤνεγκε τὰς ἀκροβυστίας
eoꝝ: ˣ implerunt eos regi. ˣ gener
αὐτῶν, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ καὶ ἐγαμβ
fit regi. ˣ dat ei saul me
βρεύθη τῷ βασιλεῖ· καὶ δίδωσιν αὐτῷ ὁ σαοὺλ τὴν με
1 Re. 5. c. chol filiã suã in vxorẽ. ˣ vidit saul ˣ
χὸλ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα. καὶ εἶδε σαοὺλ καὶ
cognouit q̃ dñs cũ dauid. ˣ mechol filia e-
ἔγνω ὅτι κύριος μετὰ δαυὶδ· καὶ μεχὸλ ἡ θυγάτηρ αὐ
ius ˣ ois israel diligebat eũ. ˣ addidit sa
τοῦ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἠγάπα αὐτόν· καὶ προσέθετο σα
ul timere a facie dauid adhuc. ˣ factus ẽ
ουλ φοβεῖσθαι ἀπὸ προσώπου δαυὶδ ἔτι· καὶ ἐγένετο
saul inimicus dauid oibus diebus. ˣ e-
σαοὺλ ἐχθραίνων τῷ δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας· καὶ ἐξ
gr̃ssi sunt principes philistinoꝝ: ˣ factũ est a fugi
ῆλθον οἱ ἄρχοντες τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' οὗ κα
entibus egressione eoꝝ: ˣ dauid intelligebat magis ꝑ om
τῶν τῆς ἐξόδους αὐτῶν, καὶ δαυὶδ συνῆκε πολλῷ μᾶλλ ὑπὲρ
nes ferui saul. ˣ honorat⁹ est nomẽ e-
τοὺς παῖδας σαούλ· καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐ
tus nimis.
τοῦ σφόδρα. Ca. 19.

A Θ locutus est saul ad ionathan filiũ suũ
Καὶ ἐλάλησε σαοὺλ πρὸς ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ
ˣ ad oẽs seruos suos: vt occi
καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, τοῦ θανατῶ-
derẽt dauid. ˣ ionathan filius saul diligebat
σαι τὸν δαυίδ· καὶ ἰωναθὰν υἱὸς σαοὺλ ἠγάπα τὸν
5.18.9 dauid valde. ˣ indicauit ionathan dauid di
δαυὶδ σφόδρα· καὶ ἀπήγγειλεν ἰωναθὰν τῷ δαυὶδ λέ
cens: saul pr̃ meus q̃rit occidere te: ˣ nũc
γων, σαοὺλ ὁ πατήρ μου ζητεῖ θανατῶσαί σε, καὶ νῦν
obserua te crastino mane: ˣ abscõdere ˣ mane clam:
φύλαξαι αὔριον πρωΐ, καὶ κρύβηθι καὶ κάθισον κρυφῇ,
ˣ ego egrediar ˣ stabo inherẽs pa
καὶ ἐγὼ ἐξελεύσομαι καὶ στήσομαι ἐχόμενος τοῦ πα
tri meo in agro vbi eris tu tbi. ˣ ego loquar
τρός μου ἐν ἀγρῷ οὗ ἂν ἦς σὺ ἐκεῖ· καὶ ἐγὼ λαλήσω
de te ad patrẽ meũ: ˣ videbo q̃ cũq;
περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ὄψομαι ὅτι ἂν
fuerit: ˣ nunciabo tibi. ˣ locutus est ionathan de
ã, καὶ ἀπαγγελῶ σοι. καὶ ἐλάλησεν ἰωναθὰν πρὸ
B dauid bona ad saul patrẽ suũ: ˣ dixit
δαυὶδ ἀγαθὰ πρὸς σαοὺλ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἶπε
ad eum: ne tã peccet rex in ser
πρὸς αὐτὸν, μὴ δὴ ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦ
uum suũ dauid: quia nõ peccauit in te:
λον αὐτοῦ τὸν δαυίδ, ὅτι οὐχ ἥμαρτεν εἰς σέ, ∞∞∞

וְכִי מַעֲשָׂיו טוֹב לָךְ מְאֹד ׃ וַיַּעַשׂ עָשָׂה שׂוּם
& opera eius bona fūt tibi valde: & posuit
אֶת נַפְשׁוֹ בְּכַפּוֹ וַיַּךְ אֶת הַפְּלִשְׁתִּי נֶגַּה
aiam suam in manu sua: & percussit philisteū.
וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה לְכָל יָשַׁע נֵבֶל
& fecit dominus salutē magnā vniuerso
יִשְׂרָאֵל רָאִיתָ וַתִּשְׂמָח וְלָמָּה שָׁפַח
israeli. Vidisti & letatꝰ es. Quare ergo peccas in sanguie innoxio interficies dā qui ē absq culpa? Quā cū au
תֶּחֱטָא דָּם נָקִי לְהָמִית אֶת דָּוִד חָנָם מוּת נָבָה
disset saul: placatus vo ce ionathe iurauit. Vi
וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל בְּקוֹל יְהוֹנָתָן וַיִּשָּׁבַע שָׁמַע
uit dñs: quia nō occi detur. Vocauit itaq; io nathas dauid: & indica uit ei oia verba hec. &
יְהוֹנָתָן אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּבֵא יְהוֹנָתָן אֶת דָּוִד אֶל שָׁאוּל בוא
Et introduxit iōathas dauid ad saul: & fuit añ eū sicut erat heri & nudiustertius. &
וַיְהִי לְפָנָיו כְּאֶתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם הָיָה פָּנֶה
Motū ē āt rursum bel lum: & egressus dauid
וַיּוֹסֶף תַּמִּלְחָמָה לִהְיוֹת וַיֵּצֵא דָּוִד
pugnauit aduersū phi listii: & percussit eos plaga magna: & fugerunt a facie eius. Et factus ē
וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּנֹס מַכָּה גְדוֹלָה וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו וַתְּהִי רוּחַ נוּס
spūs dei malus in saul.
יְהוָה רָעָה אֶל שָׁאוּל וְהוּא תָּוֵךְ בֵּיתוֹ וְדָוִד נֹגֵן בְּיָדוֹ
Sedebat autē in domo sua & tenebat lāccam.
וַיְבַקֵּשׁ שָׁאוּל לְהַכּוֹת בַּחֲנִית בְּדָוִד וּבַקִּיר וַיִּפְטַר מִפְּנֵי שָׁאוּל וַיַּךְ אֶת הַחֲנִית בַּקִּיר דָּוִד וְנָס וַיִּמָּלֵט בַּלַּיְלָה הוּא
Porro dauid psallebat in manu sua. Nitusq; saul cōfigere dauid lācea in pariete. Et declinauit dauid a facie saul. Lācea āt casso vulnere plata ē i pariete: & dauid fugit & saluatus est nocte illa.
וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים אֶל בֵּית דָּוִד לְשָׁמְרוֹ וְלַהֲמִיתוֹ בַּבֹּקֶר וְהִגִּיד לְדָוִד מִיכַל אִשְׁתּוֹ לֵאמֹר אִם אֵינְךָ מְמַלֵּט אֶת נַפְשְׁךָ הַלַּיְלָה מָחָר אַתָּה מוּמָת וְיָרַד לָזֹאת וַתֹּרֶד מִיכַל אֶת דָּוִד וַתִּבְרַח וַיֵּלֶךְ וַיִּמָּלֵט וַתִּקַּח מִיכַל אֶת הַתְּרָפִים וַתָּשֶׂם אֶל הַמִּטָּה וְאֵת כְּבִיר הָעִזִּים שָׂמָה מְרַאֲשֹׁתָיו וַתְּכַס בַּבָּגֶד וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים לָקַחַת אֶת דָּוִד וַתֹּאמֶר חֹלֶה הוּא וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל אֶת הַמַּלְאָכִים לִרְאוֹת אֶת דָּוִד לֵאמֹר הַעֲלוּ אֹתוֹ בַּמִּטָּה אֵלַי לַהֲרָגוֹ וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים וְהִנֵּה הַתְּרָפִים אֶל הַמִּטָּה וּכְבִיר הָעִזִּים מְרַאֲשֹׁתָיו׃

Sedebat autē in domo suā & tenebat lāccam. Porro dauid psallebat in manu sua. Nitusq; saul cōfigere dauid lācea in pariete. Et declinauit dauid a facie saul. Lācea āt casso vulnere plata ē i pariete: & dauid fugit & saluatus est nocte illa. Misit ergo saul nūcios in domū dauid vt custodirēt eū & interfi ceretur mane. Quod cū annunciasset dauid michol vxor sua dicēs. Nisi saluaueris te nocte hac: cras morieris: deposuit eum per fenestram. Porro il le abiit & aufugit: & at; saluatus est. Tulit autem michol statuam: & posuit eam super lectum: & pellem pilosā caprarum posuit ad caput eius: & operuit eam vestimētis. Misit autē saul apparitores qui eo raperent dauid: & rñ sum ē q egrotaret. Rur sumq; misit saul nuncios vt viderēt dauid dicēs. Afferte eum ad me in lecto vt occidatur. Cūq; vēisset nuncii inuentum ē simulatra vana sup lectū & stragulū pi
τ opera eius bona valde: τ posuit ani
καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ καλὰ σφόδρα, καὶ ἔθετο τὴν ψυ
mam suā in manibus suis: τ percussit
χὴν αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸν
philisteū. τ fecit dñs salutē magnā.
ἀλλόφυλον. καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην.
τ oia israel vidit τ letatꝰ funt. τ quare
καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδε καὶ ἐχάρησαν. καὶ ἵνατί
peccas in sāguine innocuo interficies dā qui ē absq culpa? Quā cū au
ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα ἀθῷον θανατῶσαι τὸν Δαυὶδ δω
B
dit saul vocē ionathan: & iura uit saul dicens: viuit dñs si mortet̄: τ vo ce ionathe iurauit. Vi uit dñs: quia nō occi detur. Vocauit itaq; io nathas dauid: & indica uit ei oia verba hec. &
καὶ ἤκουσε σαοὺλ τῆς φωνῆς Ἰωναθάν, καὶ ὤμο
σεν σαοὺλ λέγων, ζῇ κύριος εἰ ἀποθανεῖται; καὶ ἐκά
Et introduxit iōathas dauid ad saul: & fuit añ eū sicut erat heri & nudiustertius. &
λεσεν Ἰωναθὰν τὸν Δαυὶδ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ πάν
τα τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ εἰσήγαγεν Ἰωναθὰν τὸν
Motū ē āt rursum bel lum: & egressus dauid pugnauit aduersū phi listii: & percussit eos plaga magna: & fugerunt a facie eius. Et factus ē spūs dei malus in saul.
Δαυὶδ πρὸς σαοὺλ, καὶ ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ καθὼς
ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. καὶ προσετέθη γενέσθαι
Sedebat autē in domo sua & tenebat lāccam. Porro dauid psallebat in manu sua. Nitusq; saul cōfigere dauid lācea in pariete. Et declinauit dauid a facie saul. Lācea āt casso vulnere plata ē i pariete: & dauid fugit & saluatus est nocte illa. Misit ergo saul nūcios in domū dauid vt custodirēt eū & interfi ceretur mane. Quod cū annunciasset dauid michol vxor sua dicēs. Nisi saluaueris te nocte hac: cras morieris: deposuit eum per fenestram. Porro il le abiit & aufugit: & at; saluatus est. Tulit autem michol statuam: & posuit eam super lectum: & pellem pilosā caprarum posuit ad caput eius: & operuit eam vestimētis. Misit autē saul apparitores qui eo raperent dauid: & rñ sum ē q egrotaret. Rur sumq; misit saul nuncios vt viderēt dauid dicēs. Afferte eum ad me in lecto vt occidatur. Cūq; vēisset nuncii inuentum ē simulatrum pi
πόλεμος, καὶ κατίσχυσε Δαυὶδ καὶ ἐσωλέμησε τοὺς
philisthim: τ percussit eos plaga magna. τ fugerūt a facie eius. τ factꝰ est μεγάλην. καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο
spūs malus sup saul a dño: τ ip πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ σαοὺλ παρὰ κυρίου, καὶ αὐ
se in domo sua sedebat τ lācea in manu ὸς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐκάθητο καὶ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ
eius. τ dauid psallebat in manibus suis. τ αὐτοῦ. καὶ Δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. καὶ
querebat saul pcutere in lācea dauid. τ re ἐζήτει σαοὺλ πατάξαι ἐν δόρατι τὸν Δαυίδ. καὶ ἀ
cessit dauid a facie saul: τ cōfixit πέσχε Δαυὶδ ἐκ προσώπου σαοὺλ, καὶ ἐπάταξε τὸ
lācea in pariete. τ dauid fecessit τ saluatꝰ δόρυ εἰς τὸν τοῖχον. καὶ Δαυὶδ ἀπεχώρησε καὶ ἐσώθη
est in nocte illa. τ misit saul nūcios in domū dauid vt custodirēt eū & interfi ceretur mane. Quod cū annunciasset dauid michol vxor sua dicēs. Nisi saluaueris te nocte hac: cras morieris: deposuit eum per fenestram. Porro il le abiit & aufugit: & saluatus est. Tulit autem michol statuam: & posuit eam super lectum: & pellem pilosā caprarum posuit ad caput eius: & operuit eam vestimētis. Misit autē saul apparitores qui eo raperent dauid: & rñ sum ē q egrotaret. Rur sumq; misit saul nuncios vt viderēt dauid dicēs. Afferte eum ad me in lecto vt occidatur. Cūq; vēisset nuncii inuentum ē simulatra vana sup lectū & stragulū pi
ἐν νυκτὶ ἐκείνῃ. καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέλους εἰς
domū dauid vt custodirēt eū vt interficeret e
τὸν οἶκον Δαυὶδ φυλάξαι αὐτὸν τοῦ θανατῶσαι αὐ
C
tum mane. τ nunciauit michol vxori eius
τὸν τοπρωΐ. καὶ ἀπήγγειλε μελχὸλ ἀγυνὴ αὐτοῦ τῷ
dauid dicēs: nisi tu saluaueris aiam tuam Δαυὶδ λέγουσα, ἐὰν μὴ σὺ σώσῃς τὴν ψυχήν σου
nocte ista: cras tu interficieris. τ de τὴν κύκτα ταύτην, ἄριον σὺ θανατωθήσῃ. καὶ κα
ducit michol dauid per fenestrā. τ abi τάγει μελχὸλ τὸν Δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος· καὶ ἀπῶλ
it τ aufugit τ saluatus. τ accepit michol si θε καὶ ἔφυγε καὶ σώθη. καὶ ἔλαβε μελχὸλ τὰ κε
mulacra vana: τ posuit sup lectū: τ stragu νοτάφια, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τὴν κλίνην, καὶ στρογγύλω
lum pilosū capraꝝ posuit ad caput eius: τ μα τριχῶν αἰγῶν ἔθηκε πρὸς κεφαλὴς αὐτοῦ, καὶ
operuit ea vestimēto. τ misit saul nun ἐκάλυψεν αὐτὰ ἱματίῳ. καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέ
cios vt caperēt dauid. τ dixit michol infirmatꝰ est λους λαβεῖν τὸν Δαυίδ· καὶ εἶπε μελχὸλ ἐνοχλεῖσθαι
eum. τ misit saul nūcios vt viderēt dauid αὐτόν. καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ ἀγγέλους ἰδεῖν τὸν Δαυὶδ
dicens: ducite eum in lecto ad me vt oc λέγων, ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρός με τοῦ θανα
cidam eū. τ venitꝫ nūcij: τ ecce τῶσαι αὐτόν. καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἰδοὺ τὰ
simulatra vana sup lectū τ stragulū pi κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ στρογγύλωμα τῶν τρι
lozū capraꝝ ad caput eius. χῶν τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλὴς αὐτοῦ·

τ dixit saul michol quare sic illusi
καὶ εἶπε σαοὺλ τῇ μελχὸλ ἵνατί οὕτως παρελογί
sti mihi τ dimisisti inimicū meū τ saluꝰ est? τ
σω με καὶ ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου καὶ διεσώθη; καὶ
dixit michol ad saul: ipse dixit mi
εἶπε μελχὸλ πρὸς σαοὺλ, αὐτὸς εἶπεν πρός με, ἐξα
mitte me: alioquin interficiā te. τ dauid fu
πόστειλόν με, εἰ δὲμὴ θανατώσω σε. καὶ Δαυὶδ ἔφυ
git τ salua est: τ venit ad samuel in arima
γε καὶ διεσώθη, καὶ παραγίνεται πρὸς σαμουὴλ εἰς ἁρμα
thaim: τ nunciat ei omnia que fecit ei
θαίμ, καὶ ἀπαγγέλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐ
saul. τ abierunt samuel τ dauid τ
τῷ σαοὺλ· καὶ ἐπορεύθησαν σαμουὴλ καὶ Δαυὶδ καὶ
sederūt in nabath in rama. τ nūciatū est saul a di
ἐκάθισαν ἐν ναβαθὰ ἐν ῥαμα. καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ λε
centibus: ecce dauid in nabath in rama: τ misit sa
γόντων, ἰδοὺ Δαυὶδ ἐν ναβαθὰ ἐν ῥαμα, καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ
ul nūcios vt caperēt dauid. τ venientes videſſit
οὐλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυίδ. καὶ ἐλθόντες εἶδον τὴν
cetum pphaꝝ vaticinātiū: τ sa
D
ἐκκλησίαν τῶν προφητῶν τῶν προφητευόντων, καὶ σα
muel stetit supra eos. τ factꝰ est
μουὴλ ἱστήκει καθεστηκὼς ἐπ' αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς
nuncios saul spūs dei: τ prophetarūt τ
ἀγγέλους σαοὺλ πνεῦμα θεοῦ, καὶ προεφήτευσαν καὶ
ipſi. τ nūciatū est saul: τ misit nun
αὐτοί. καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέ
cios alios: τ pphauerūt τ ipſi. τ ad
λους ἑτέρους, καὶ προεφήτευσαν. καὶ αὐτοί. καὶ προ
didit saul mittere nūcios tertios: τ pro
σέθετο σαοὺλ ἀποστεῖλαι ἀγγέλους τρίτους, καὶ προε
phetauerūt τ ipſi. τ iratus est saul furore. τ abi
φήτευσαν καὶ αὐτοί. καὶ ἐθυμώθη σαοὺλ ὀργῇ· καὶ ἐπο
it τ ipse in armathaim: τ venit vsq; in cister
ρεύθη καὶ αὐτὸς εἰς ἁρμαθαίμ, καὶ ἔρχεται ἕως φρέα
nam que in sechi: τ interrogauit τ dixit: vbi
τος τῆς ἅλω τῆς ἐν σηχί, καὶ ἐπηρώτησε καὶ εἶπε, ποῦ
samuel τ dauid: τ dixerūt: ecce in nabath in ra
σαμουὴλ καὶ Δαυίδ; καὶ εἶπαν, ἰδοὺ ἐν ναβαθὰ ἐν ῥα
ma. τ abiit inde in nabath in rama. τ factꝰ
μᾶ· καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς ναβαθὰ εἰς ῥαμᾶ· καὶ ἐγένε
est sup eū spūs dei: τ abiit ambulans
το ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα θεοῦ. καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος
τ prophetauit vsq; dū veniret ipse in nabath in
καὶ προεφήτευεν ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς ναβαθὰ εἰς
rama. τ spoliauit vestimēta sua τ pphetā
ῥαμᾶ· καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ προεφήτευ
uit coꝝ samuel. τ cecidit nudus tota die
σεν ἐνώπιον σαμουὴλ· καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τὴν ἡμέ
illa τ tota nocte illa. pp hoc dice
ραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. διὰ τοῦτο ἔλε
but: nū τ saul inter pphetas?
γον, εἰ καὶ σαοὺλ ἐν προφήταις;

Ca.20.

ΘΤ fugit dauid de nabath: τ ve
Καὶ ἀπέδρα Δαυὶδ ἐξ ναβαθὰ ἐν ῥαμᾶ, καὶ ἦλ
A
nit ad facie ionathan. τ dixit ad fe
θεν ἐνώπιον Ἰωναθάν, καὶ εἶπε τί πε
ci: quid ego fecerim? quis iniquitas mea: vel q̄ peccatum coꝝ
ποίηκα, ἢ τί τὸ ἀδίκημά μου, ἢ τί ἥμαρτον ἐνώπιον
patre tuo q̄m q̄rebat aiam meā? τ dixit
πατρός σου ὅτι ζητεῖ τὴν ψυχήν μου; καὶ εἶπεν
ei ionathan: nequaq̄ tibi: nō morieris. ecce enī
αὐτῷ Ἰωναθάν, μηδαμῶς σοι, μὴ ἀποθανῇς. ἰδοὺ γὰρ
non faciet pater meus grāde rē vel paruū q̄ nō
οὐ μὴ ποιήσει ὁ πατήρ μου μέγα ῥῆμα ἢ μικρὸν ὃ οὐκ
revelet auriculā meā. τ cur abscōdet
ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον μου ἀπ' ἐμοῦ τί γὰρ ἀποκρύψει ὁ
pater meus
πατήρ μου

τ dixit saul mechol quare sic illusi
καὶ εἶπε σαοὺλ τῇ μελχὸλ ἵνατί οὕτως παρελογί
sti mihi τ dimisisti inimicū meū τ saluꝰ est? τ
σω με καὶ ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου καὶ διεσώθη; καὶ
dixit michol ad saul: ipse dixit mi
εἶπε μελχὸλ πρὸς σαοὺλ, αὐτὸς εἶπεν πρός με, ἐξα
mitte me: alioquin interficiā te. τ dauid fu
πόστειλόν με, εἰ δὲμὴ θανατώσω σε. καὶ Δαυὶδ ἔφυ
git τ salua est: τ venit ad samuel in arima
γε καὶ διεσώθη, καὶ παραγίνεται πρὸς σαμουὴλ εἰς ἁρμα
thaim: τ nunciat ei omnia que fecit ei
θαίμ, καὶ ἀπαγγέλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐ
saul. τ abierunt samuel τ dauid τ
τῷ σαοὺλ· καὶ ἐπορεύθησαν σαμουὴλ καὶ Δαυὶδ καὶ
sederūt in nabath in rama. τ nūciatū est saul a di
ἐκάθισαν ἐν ναβαθὰ ἐν ῥαμα. καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ λε
centibus: ecce dauid in nabath in rama: τ misit sa
γόντων, ἰδοὺ Δαυὶδ ἐν ναβαθὰ ἐν ῥαμα, καὶ ἀπέστειλε σαοὺλ
ul nūcios vt caperēt dauid. τ venientes videſſit
οὐλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυίδ. καὶ ἐλθόντες εἶδον τὴν
cetum pphaꝝ vaticinātiū: τ sa
ἐκκλησίαν τῶν προφητῶν τῶν προφητευόντων, καὶ σα
muel stetit supra eos. τ factꝰ est
μουὴλ ἱστήκει καθεστηκὼς ἐπ' αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς
nuncios saul spūs dei: τ prophetarūt τ
ἀγγέλους σαοὺλ πνεῦμα θεοῦ, καὶ προεφήτευσαν καὶ
ipſi. τ nūciatū est saul: τ misit nun
αὐτοί. καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ, καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέ
cios alios: τ pphauerūt τ ipſi. τ ad
λους ἑτέρους, καὶ προεφήτευσαν. καὶ αὐτοί. καὶ προ
didit saul mittere nūcios tertios: τ pro
σέθετο σαοὺλ ἀποστεῖλαι ἀγγέλους τρίτους, καὶ προε
phetauerūt τ ipſi. τ iratus est saul furore. τ abi
φήτευσαν καὶ αὐτοί. καὶ ἐθυμώθη σαοὺλ ὀργῇ· καὶ ἐπο
it τ ipse in armathaim: τ venit vsq; in cister
ρεύθη καὶ αὐτὸς εἰς ἁρμαθαίμ, καὶ ἔρχεται ἕως φρέα
nam que in sechi: τ interrogauit τ dixit: vbi
τος τῆς ἅλω τῆς ἐν σηχί, καὶ ἐπηρώτησε καὶ εἶπε, ποῦ
samuel τ dauid: τ dixerūt: ecce in nabath in ra
σαμουὴλ καὶ Δαυίδ; καὶ εἶπαν, ἰδοὺ ἐν ναβαθὰ ἐν ῥα
ma. τ abiit inde in nabath in rama. τ factꝰ
μᾶ· καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς ναβαθὰ εἰς ῥαμᾶ· καὶ ἐγένε
est sup eū spūs dei: τ abiit ambulans
το ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα θεοῦ. καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος
τ prophetauit vsq; dū veniret ipse in nabath in
καὶ προεφήτευεν ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς ναβαθὰ εἰς
rama. τ spoliauit vestimēta sua τ pphetā
ῥαμᾶ· καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ προεφήτευ
uit coꝝ samuel. τ cecidit nudus tota die
σεν ἐνώπιον σαμουὴλ· καὶ ἔπεσε γυμνὸς ὅλην τὴν ἡμέ
illa τ tota nocte illa. pp hoc dice
ραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. διὰ τοῦτο ἔλε
but: nū τ saul inter pphetas?
γον, εἰ καὶ σαοὺλ ἐν προφήταις;

Ca.20.

ΘΤ fugit dauid de nabath: τ ve
Καὶ ἀπέδρα Δαυὶδ ἐξ ναβαθὰ ἐν ῥαμᾶ, καὶ ἦλ
nit ad facie ionathan. τ dixit ad fe
θεν ἐνώπιον Ἰωναθάν, καὶ εἶπε τί πε
ci: quid ego fecerim? quis iniquitas mea: vel q̄ peccatum coꝝ
ποίηκα, ἢ τί τὸ ἀδίκημά μου, ἢ τί ἥμαρτον ἐνώπιον
patre tuo q̄m q̄rebat aiam meā? τ dixit
πατρός σου ὅτι ζητεῖ τὴν ψυχήν μου; καὶ εἶπεν
ei ionathan: nequaq̄ tibi: nō morieris. ecce enī
αὐτῷ Ἰωναθάν, μηδαμῶς σοι, μὴ ἀποθανῇς. ἰδοὺ γὰρ
non faciet pater meus grāde rē vel paruū q̄ nō
οὐ μὴ ποιήσει ὁ πατήρ μου μέγα ῥῆμα ἢ μικρὸν ὃ οὐκ
revelet auriculā meā. τ cur abscōdet
ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον μου ἀπ' ἐμοῦ τί γὰρ ἀποκρύψει ὁ
pater meus
πατήρ μου

Prima.heb.

וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל מִיכַל לָמָּה כָּכָה
Dixitq; saul ad michol. Quare sic illusisti mihi & dimisisti inimicū meū vt fugeret? Et
רִמִּיתִנִי וַתְּשַׁלְּחִי אֶת אֹיְבִי וַיְמַלֵּט
rñdit michol ad saul.
תֹּאמֶר מִיכַל אֶל שָׁאוּל הוּא
Quia ipse locutꝰ ē mihi dices. Dimitte me: alioquin interficiam te.
אָמַר אֵלַי שַׁלְּחִנִי לָמָּה אֲמִיתֶךָּ
Dauid autem fugiens
וְדָוִד בָּרַח וַיִּמָּלֵט וַיָּבֹא אֶל
saluatus est. Et veit ad samuel in ramatha: & nunciauit ei omnia q̄ fecerat sibi saul. Et abierūt ipse & samuel & morati sunt in naioth.
שְׁמוּאֵל הָרָמָתָה וַיַּגֶּד לוֹ אֵת כָּל
Nunciatum est autem
אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ שָׁאוּל וַיֵּלֵךְ הוּא
fauli a dicentibus. Ecce dauid in naioth in ramatha. Misit ergo saul lictores vt rapent dd.
וּשְׁמוּאֵל וַיֵּשְׁבוּ בְּנָיוֹת
Qui cum vidissent cuneum prophetarum vaticinantium & samuelem stantem super eos:
וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּנָיוֹת
factus est etiam spiritus dei in illis: & pphetare ceperunt etiam ipſi. Q̄d cū nunciatū esset
בָּרָמָה וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל מַלְאָכִים
fauli: misit & alios nūcios. Prophetauerūt ät & illi. Et rursum misit
לָקַחַת אֶת דָּוִד וַיִּרְא אֶת לַהֲקַת
saul tertios nuncios q & ipſi pphetauerūt. Ita
הַנְּבִיאִים נִבְּאִים וּשְׁמוּאֵל עֹמֵד
tiā etiam ipse in ramatha & venit vsq; ad cisternam magnam que est in sechoth: & interrogauit & dixit. In
נִצָּב עֲלֵיהֶם וַתְּהִי עַל מַלְאֲכֵי
quo loco sunt samuel & dauid. Dictūq; est ei. Ecce in naioth sunt in ramatha. Et abiit & ia
שָׁאוּל רוּחַ אֱלֹהִים וַתִּתְנַבֵּאנָה גַּם
hoth in ramatha. Et factus est etiam super eū spiritus dei: & ambulauit ingrediens & prophetabat vsq; dum veniret in naioth in ramatha. Et expoliauit etiam ipse se vestimentis suis & prophetauit cū
הֵמָּה וַיֹּסִפוּ שָׁאוּל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים
ceteris coram samuel: & cecidit nudus tota die illa & tota nocte illa. pp hoc dicēt
אֲחֵרִים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם
Num & saul inter prophetas:
הֵמָּה וַיֹּסֶף שָׁאוּל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים
Vgit autem dauid de naioth que est in ramatha: venientesq; locutus est coram ionatha. Quid feci? Que ē iniquitas mea: & quod peccatum meū in patrem tuum: quia querit animam meam? Qui dixit ei. Absit a te: nō morieris. Neq; enim faciet pater meus quic q̄ grāde vel paruū: nisi priusꝫ indicauerit mihi. Hunc ergo celauit
שְׁלִשִׁים וַיִּתְנַבְּאוּ גַּם הֵמָּה וַיֵּלֶךְ
גַּם הוּא הָרָמָתָה וַיָּבֹא עַד בּוֹר הַגָּדוֹל
אֲשֶׁר בַּשֵּׂכוּ וַיִּשְׁאַל וַיֹּאמֶר אֵיפֹה
שְׁמוּאֵל וְדָוִד וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּנָיוֹת
בָּרָמָה וַיֵּלֶךְ שָׁם אֶל נָיוֹת בָּרָמָה
וַתְּהִי עָלָיו גַּם הוּא רוּחַ אֱלֹהִים
וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְיִתְנַבֵּא עַד בֹּאוֹ
בְּנָיוֹת בָּרָמָה וַיִּפְשַׁט גַּם הוּא אֶת
בְּגָדָיו וַיִּתְנַבֵּא גַּם הוּא לִפְנֵי
שְׁמוּאֵל וְנָפַל עָרֹם כָּל הַיּוֹם
הַהוּא וְכָל הַלָּיְלָה עַל כֵּן יֹאמְרוּ
הֲגַם שָׁאוּל בַּנְּבִיאִים׃

Cap. xx.

וַיִּנָּרַח דָּוִד מִנָּיוֹת בָּרָמָה וַיָּבֹא
וַיֹּאמֶר לִפְנֵי יְהוֹנָתָן מָה עָשִׂיתִי מֶה
עֲוֹנִי וּמֶה חַטָּאתִי לִפְנֵי אָבִיךָ כִּי
מְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשִׁי ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ חָלִילָה
לֹא תָמוּת הִנֵּה לֹא יַעֲשֶׂה אָבִי
דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָבָר קָטֹן וְלֹא
יִגְלֶה אֶת אָזְנִי וּמַדּוּעַ יַסְתִּיר אָבִי

מְמֶּנִּי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֵין זֹאת׃
וַיִּשָּׁבַע עוֹד דָּוִד וַיֹּאמֶר יָדֹעַ יָדַע
אָבִיךְ כִּי מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
וַיֹּאמֶר אַל יֵדַע זֹאת יְהוֹנָתָן פֶּן
יֵעָצֵב וְאוּלַם חַי יְהוָה וְחֵי נַפְשֶׁךָ
כִּי כְּפֶשַׁע בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת׃ וַיֹּאמֶר
יְהוֹנָתָן אֶל דָּוִד מַה תֹּאמַר נַפְשֶׁךָ
וְאֶעֱשֶׂה לָךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל יְהוֹנָתָן
הִנֵּה חֹדֶשׁ מָחָר וְאָנֹכִי יָשֹׁב אֵשֵׁב
עִם הַמֶּלֶךְ לֶאֱכֹל וְשִׁלַּחְתַּנִי
וְנִסְתַּרְתִּי בַּשָּׂדֶה עַד הָעֶרֶב
הִשְׁלִשִׁית׃ אִם פָּקֹד יִפְקְדֵנִי
אָבִיךָ נִשֹּׂא נָשָׂא אֵלַי
מַהֵר כִּי זֶבַח יָמִים שָׁם לְכָל הַמִּשְׁפָּחָה׃
אִם כֹּה יֹאמַר טוֹב שָׁלוֹם
לְעַבְדֶּךָ וְאִם חָרֹה יִחֶרֶה לוֹ דַּע
כִּי כְלָתָה הָרָעָה מֵעִמּוֹ וְעָשִׂיתָ
חֶסֶד עַל עַבְדֶּךָ כִּי בְרִית יְהוָה
הֲבֵאתָ אֶת עַבְדְּךָ עִמָּךְ וְאִם יֶשׁ
בִּי עָוֹן הֲמִיתֵנִי אַתָּה וְעַד אָבִיךָ
לָמָּה זֶּה תְּבִיאֵנִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן
חָלִילָה לָךְ מִי אִם יָדֹעַ אֵדַע כִּי
הָרָעָה מֵעִם אָבִי לָבוֹא עָלֶיךָ וְלֹא
אֹתְךָ אַגִּיד לָךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל
יְהוֹנָתָן מִי יַגִּיד לִי אוֹ מַה יַעֲנֶךָ
אָבִיךָ קָשֶׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל
דָּוִד לְכָה וְנֵצֵא הַשָּׂדֶה וַיֵּצְאוּ
שְׁנֵיהֶם הַשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל
דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי אֶחְקֹר
אֶת אָבִי כָּעֵת מָחָר הַשִּׁלִּשִׁית
וְהִנֵּה טוֹב אֶל דָּוִד וְלֹא אָז
אֶשְׁלַח אֵלֶיךָ וְגָלִיתִי אֶת אָזְנֶךָ׃ כֹּה
יַעֲשֶׂה יְהוָה לִיהוֹנָתָן וְכֹה יוֹסִיף כִּי
יִיטִב אֶל אָבִי אֶת הָרָעָה עָלֶיךָ
וְגָלִיתִי אֶת אָזְנֶךָ וְשִׁלַּחְתִּיךָ

a me pater meus' fmo nem tantūmō ſ: Nequa qꝫ ei erit ſiſtud.⁹ Et iura uit rurſum dauid. ⁶ Et il le ait. ᵇScit pfecto ᵃpater tuus ſ ᵖm "inueni" gratiam ᵒin oculis tuis ᵍ& dicet. ᵍNeſciat ᵃhoc ſonathas: "ne forte "triſtetur. ꝯꝯ ᵛQuinimmo vuiuit' dñs ᵃ& viuit' aia tua: ſqa vno tũ: vt ita dicā: ᵍgradu ᶜe go ᵐorſqꝫ diuidimur. ⁶ Et ait ſionathas ᵃad' da uid. ᵐ Quodcūqꝫ dixe rit mihi ᵒaia tua ᵖ faciā ᵗti bi. ᵛ Dixit ᵃt dauid ᵃad ſo nathan. ᵍ Ecce calēde fūt ᵛcraſtino: ᵍ& ego ex mo re ᶜfedere foleo ᵒ iuxta re gē ᵃad veſcēdū. ᵉ Dimitte ergo me ᵇ vt abſcon dar in agro vſqꝫ ad veſpe ram diei ᵐ tertie. ᵑ Si ᵒre ſpiciens ᵖ requiſierit me ᵍpater tuus: ᵗrūdebis ei. ᵉ Rogauit ᵐme ᵃdauid ᵛ vt iret celeriter in ᵗ bethlee ᶜ ciuitatē ſuā: ᵍquia ᵒ victi me ᶠ ſolennes ᵉ ibi ſūt ᵍ vni uerſis ᶜ contribulibus ſu is. ᵑ Si' dixerit ᵐ bene ᵖ ax erit ᵒ ſeruo tuo. ᵍ Si ᵃt ᵉ fue rit ira tus: ᵍ ſcito ᵐ quia ᶜ cō plet a eſt ᵒ malicia eius. ᵍ Fac ergo ᵇ miſericordi am ᶜ in ᵖ ſeruū tuū: ᵉ quia ᵛ fedus ᵃ dñi me ᵇ famulū tu ū ᵗ tecum ᵐ inire feciſti: ᵐ Si ᵃt ᵉ eſt ᵒ iniquitas aliq ᵖ in me: ᵗ tu ᵃ me interfice ᵍ & ad ᵖ patrem tuum ꝯꝯ ᵉ ne introducas me. ᵗ Et ait ſonathas. ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵃ Absit hoc ᵇ a te. Neqꝫ ᶜ ei fieri poteſt vt ſi certe ᵉ co gnouero ᵇ cōpletā eē ᵖa tris mei ᵒ malicia ᵐ cōtra te ᵑ nō ᵑ annūcie ᵗ tibi. ᵒ Rñ dit ᵍ dauid ᵃ ad ᵛ ionathan. ᵍ Quis ᵗ enūciabit ᵇ mihi: ᵇ ſi quid forte ᵛ rñderit ti bi ᵖ pater tuus ᵍ dure de me. ᵗ Et ait ᵉ ionathas ᵇ ad ᵍ dauid. ᵖ Veni ᵗ & egredia mur foras in ᵐ agrum. ᵑ Cumqꝫ exiſſent ᵒ ambo in ᵖ agrum ᵒ ait ᵛ ionathas ᵃ ad ᵍ dauid. ᵑ Domine ᵈe us ᵛ iſrael ᵗ ſi ᵉ imeſtigauero ſententiam ᵍ patris mei ᶜ craſtino vel ᵍ perene die ᵉ & aliquid ᵇ boni fuer rit ſuper ᵃ dauid ᵍ & non ᵐ ſtatim ᵐ miſero ᵃ ad te ᵇ & notum tibi fecero: ᵇ hec ᵍ faciat ᵐ dñs ᵛ ionathe ᵍ & hec ᶜ augeat. ᵉ Sí autem ᵇ perſeuerauerit ᵖ patris mei ᵛ malicia ᵍ aduerſum te: ᵇ reuelabo ᵏ aurem tu am ᵍ & dimittam te ꝯꝯꝯꝯ

a me verbū hoc: nō eſt hoc. τ rñdit ꝺō ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο; οὐκ ἔστι τοῦτο· καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ
ſonathan: τ dixit: cognoſcēs ſcit pater tuus: ᵠ τῷ Ἰωναθάν, καὶ εἶπεν, γινώσκων γινώσκει ὁ πατήρ σου, ὅτι
inuenī gſtam in oculis tuis. τ dixit: nō ſci εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ εἶπεν, μὴ γνῷ
at hec ſonathas: vt nō ꝛ uſcitet ꝺō, τοῦτο ἵναμὴ ἀναγγείλῃ τῷ δαυὶδ.
verū viuit ꝺñs τ viuit aia tua: qñ ſicut ꝺi πλὴν ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, ὅτι καθὼς εἶ-
ri impleſti eſt inter me τ inter πον πεπλήρωται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ
patrē tuū vſqꝫ ad mortē. τ dixit ſonathan ad πατρός σου ἕως θανάτου. καὶ εἶπεν Ἰωναθὰν πρὸς
dauid: qd deſiderat aia tua: τ faciā tibi δαυὶδ, τί ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ ποιήσω σοι;
τ dixit dauid ad ſonathan: ecce tā calēde cra τ εἶπε δαυὶδ πρὸς Ἰωναθάν, ἰδοὺ δὴ νουμηνία αὔ
ſtino: τ ego ſedeno ſedebo ch re- ριον, καὶ ἐγὼ καθίσας καθήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέ-
ge ad veſcēdū. τ dimitteo me τ abſcōdar λως φαγεῖν· καὶ ἐξαποστελεῖς με καὶ κρυβήσομαι
in agro vſqꝫ ad veſperā. ſi requirēo re ἐν τῷ πεδίῳ ἕως ἑσπέρας. ἐὰν ἐπισκεπτόμενος ἐπι-
quirierit me pr tuus: vicēs regano ro σκέψηται με ὁ πατήρ σου, ἐρεῖς παρῃτούμενος πα
gauit a me dauid vt curreret vſqꝫ i bethleem ρ' ἐμοῦ δαυὶδ δραμεῖν ἕως Βηθλεὲμ τῆς
ciuitatē ſuā: qñ ſacrificiū dieꝝ ibi vniuerſe πόλεως αὐτοῦ, ὅτι ἐστὶ θυσία τῶν ἡμερῶν ἐκεῖ ὅλη τῇ
tribu. τ ſi dixerit pater tuus: bene par φυλῇ· καὶ ἐὰν εἴπῃ ὁ πατήρ σου, ἀγαθῶς εἰρήκει τῷ
ſeruo tuo. ſi āt dura rūderit tibi: ſcito qꝫ δούλῳ σου. ἐὰν δὲ σκληρὰ ἀποκριθῇ σοι, γνῶθι ὅτι
cōpleta eſt malicia ab eo. τ facies miſe συντετέλεσται ἡ κακία παρ' αὐτοῦ. καὶ ποιήσεις ἔλε
cordiā cū ſeruo tuo: qnia in fedus ꝺñi ος μετὰ τοῦ δούλου σου, ὅτι εἰς διαθήκην κυρίου
induxiſti ſeruū tuū tecum. τ ſi eſt τοῦ ἤγαγες τὸν δοῦλόν σου μετὰ σεαυτοῦ· καὶ εἰ ἔστι
iniquitas in ſeruo tuo: interfice me tu. τ vſqꝫ ad ἀδικία ἐν τῷ δούλῳ σου, θανάτωσόν με σύ. καὶ ἕως
pfem tuā cur introducas me? τ dixit ſonathā: τί πατρός σου ἵνατί ἐστὸ εἰσαγάγης με; καὶ εἶπεν Ἰωναθάν,
μηδαμῶς σοι, ὅτι ἐὰν γινώσκων γνῶ ὅτι συντετέλεσται
malicia a patre meo vt veniat cōtra te: κακία παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σέ,
τ nō nūciabo tibi? τ dixit dauid ad ſona καὶ μὴ ἀπαγγελῶ σοι; καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς Ἰωνα-
than: ꝺo ũficiabit mihi: ſi rūderit pater tu θάν, τίς ἀπαγγελεῖ μοι, ἐὰν ἀποκριθῇ ὁ πατήρ σου
ora. τ dixit ſonathā ad dauid: vade σκληρά· καὶ εἶπεν Ἰωναθὰν πρὸς δαυὶδ, πορεύου
τ exeamus in agrū. τ exeunt am καὶ ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρόν. καὶ ἐκπορεύονται ἀμφότε
bo in agrū. τ dixit ſonathan ad dauid: ꝺñs ροι εἰς ἀγρόν· καὶ εἶπεν Ἰωναθὰν πρὸς δαυίδ, κύριος
deus iſrael ſcrutt: ꝙ ſi interrogauero pfem ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ζήτει, ὅτι ἐὰν ἀπακρίνω τὸν πατέρα
meū a tēpus trib' vicib': τ ecce bonū fuerit ſup μου κατὰ καιρὸν τριῶς, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὸν ἢ ὑπὲρ
mou: τ nonne mittā ad te in agrū: hec δαυίδ, καὶ οὐμὴ ἀποστελῶ πρὸς σὲ εἰς τὸ πεδίον; τάδε
faciat deus ſonathā τ hec augeat: ſi nō ποιήσαι θεὸς τῷ Ἰωναθὰν καὶ τάδε προσθείη, ἐὰν μὴ
deferā mala ad te τ reuelabo aurictā ἀνοίσω τὰ κακά ἐπὶ σὲ καὶ ἀποκαλύψω τὸ ὠτίον
tuā: τ mittā te σου, καὶ ἀποστελῶ σε,

τ vadeo ſ in pace. τ eſto ꝺñs tecum καὶ ἀπελεύσῃ εἰς εἰρήνην· καὶ ἔσται κύριος μετὰ σοῦ
ſicut fuit cum patre meo. τ ſi et me viue ὡς ἦν μετὰ τοῦ πατρός μου. καὶ ἐὰν ἔτι ἐμοῦ ζῶν
te facies mecū miam ꝺñi: τ ſi morte τος ποιήσεις μετ' ἐμοῦ ἔλεος κυρίου, καὶ ἐὰν θανάτου
mortu' fuero nō auferes miam tuā a domo mea ἀποθάνω οὐκ ἐξαρεῖς ἔλεός σου ἀπὸ τοῦ οἴκου μου
vſqꝫ in ſeculū. τ nō: cū ceciderit ꝺñs tui: ἕως αἰῶνος· καὶ μή, ἐν τῷ ἐξαίρειν κύριον τοὺς ἐχ-
micos dauid vnuſquiſqꝫ a facie terre: au θροὺς δαυὶδ ἕκαστον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἐξαρῇ
ferēt ſonathan a domo dauid: τ requirat σεται ἀπὸ τοῦ οἴκου δαυίδ· καὶ ἐκζητήσαι
ꝺñs de manibus inimico ſ rū ꝺd. ᵉ Et addidit ſiona ꝺñς ἐκ χειρῶν ἐχθρῶν δαυίδ. καὶ προσέθετο Ἰω
thas ᵍ deierare ᵒ dauid eo ᵖ q diligeret ᵗ illum. ꝯꝯ ναθὰν ὁμόσαι τῷ δαυὶδ διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτόν, ὅτι
ˢ Sicut ci ' aiam ſuā: ita ᵗ di ligebat eū. ᵇ Dixitqꝫ ᵃ ad u ſionathas ᵉ Gras ᵈ cale de ſūr: ᵇ & reqreris. ᵍ Req reretur ᵇ eni ᵗ feſtio tua vſqꝫ ᵍ pendie. ᵐ Deſcendes er go ᵇ feſtinus ᵒ & venies ᵖ in ᵍ locum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵛ ubi ᵉ celandus es ᵒ in die qñ ᵖ operari licet: ꝯꝯꝯꝯ ᵍ & ſedebis ᶠ iuxta ᵍ lapidē cui nomē ᵉ ᵒ ezel. ᵍ Et ego ᵗ tres ᵍ ſagittas ᵐ mittā ᶠ iux ta eum: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇ & iactā qſi exercēs ᵗ me ᵏ ad ſignū. ᵐ Mittā ᵍ quo qꝫ & ᵖ puerū dicēs ei. ᵍ Va de & ᵇ affer mihi ᵍ ſagittas ᵍ Si ᵐ dixero ᵍ puero. ᵍ Ecce ᵏ ſagitte ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇ intra te ſunt: ᵇ tolle eas : tu ᵍ veni ad me: ᵍ quia ᵇ pax eſt ᵍ & nihil eſt mali : ᵍ vi uit ᵐ dñs. ᵍ Sí autem ᵒ ſic ᵖ locutus fuero ᵒ puero: ᵍ ecce ᵍ ſagitte ᵛ ltra ᵗ te ſt: ᵏ vade in pace: ᵍ quia ᵈ mi miſit te ᵈ dñs. ᵈ De ᵛ verbo ā ᵗ qd ᵍ locuti ſumꝰ ego ᵍ & tu: ſit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵛ dominus ᵍ inter me ᵏ & te ᵍ vſqꝫ i ᵐ ſcpiternum. ᵐ Ab ſcōdit ᵒ ē ergo ᵒ dauid ᵈ in agro : ᵍ & venerunt ᵗ calē de ᵛ & fedit ᵗ rex ᵏ ad come dendum ᵗ panem . ꝯꝯ ᵍ Cumqꝫ fediſſet ᵗ rex ᵏ ſup ᵍ cathedrā ſuā ᵖ ſm cōſue tudinē q̄ erat ᵍ iuxta ᵇ pa rietē : ᵍ turrexit ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈ ionathas ᵍ & fedit ᵐ abner ᵐ ex latere ᵛ ſaul : ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍ vacuuſqꝫ apparuit ᵛ lo cus ᵍ dauid. ᵍ Et non ᵗ eſt locutus ᵐ ſaul ᵍ quicqꝫ ᵈ in die ' illa. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇ Cogitabat ᵃ ei q ᵖ forte e ueniſſet ei ᵛ vt nō ᵉ cēt ᵐū dus ᵍ nec ᵇ purificat ᵑ. ᵍ Cū qꝫ illuxiſſet dies ᵒ ſecūda ᵐ poſt ᵐ calendas : rurſus ᵇ apparuit ᵍ vacuus ᵍ locus

ᵐ vt vadas ᵐ in pace: ᵍ & ſit ᵇ dominus ᵍ tecum ꝯꝯꝯ ᵍ ſicut ᵍ fuit ᵍ cum ᵐ patre ꝯꝯ meo. ᵍ Et ſi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍ vixero ᵍ facias ᵐ mihi ᵍ mi ſericordiam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈñi: ᵍ ſi vero ᵇ mortuus fuero: ᵍ non ᵇ auferes ꝯꝯꝯ ᵐ miam ᵃ a ᵒ domo mea ᵛ vſ qꝫ in ᵑ ſempiternum: ꝯꝯꝯ ᵒ quādo eradicauerit ᵍ do minus ᵍ inimicos ᵛ dauid ᵛ vnumquēqꝫ ᵈe terra: ᵍ Pepigit ergo ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈ ionathas ᵛ fedus ᵛ cū ᵍ do mo ᵇ dauid. ᵍ Et requiſiuit ᵏ dñs ᵈe manu ᵐ inimico rū ᵈd. ᵍ Et addidit ᵈiona thas ᵛ deierare ᵒ dauid eo ᵍ p diligeret ᵗ illum . ꝯꝯꝯ ᵏ Sicut ci ' aiam ſuā: ita ᵗ di ligebat eū. ᵇ Dixitqꝫ ᵃ d e um ᵍ ionathas ᵏ Gras ᵈ calē de ſūr: ᵇ & reqreris. ᵍ Req reretur ᵇ eni ᵗ feſtio tua vſqꝫ ᵍ pendie. ᵐ Deſcendes er go ᵇ feſtinus ᵒ & venies ᵖ in ᵍ locum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵛ ubi ᵉ celandus es ᵒ in die qñ ᵖ operari licet: ꝯꝯꝯꝯ ᵍ & ſedebis ᶠ iuxta ᵍ lapidē cui nomē ᵉ ᵒ ezel. ᵍ Et ego ᵗ tres ᵍ ſagittas ᵐ mittā ᶠ iux ta eum: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇ & iactā qſi exercēs ᵗ me ᵏ ad ſignū. ᵐ Mittā ᵍ quo qꝫ & ᵖ puerū dicēs ei. ᵍ Va de & ᵇ affer mihi ᵍ ſagittas ᵍ Si ᵐ dixero ᵍ puero. ᵍ Ecce ᵏ ſagitte ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇ intra te ſunt: ᵇ tolle eas : tu ᵍ veni ad me: ᵍ quia ᵇ pax eſt ᵍ & nihil eſt mali : ᵍ vi uit ᵐ dñs. ᵍ Sí autem ᵒ ſic ᵖ locutus fuero ᵒ puero: ᵍ ecce ᵍ ſagitte ᵛ ltra ᵗ te ſt: ᵏ vade in pace: ᵍ quia ᵈ mi miſit te ᵈ dñs. ᵈ De ᵛ verbo ā ᵗ qd ᵍ locuti ſumꝰ ego ᵍ & tu: ſit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵛ dominus ᵍ inter me ᵏ & te ᵍ vſqꝫ i ᵐ ſcpiternum. ᵐ Ab ſcōdit ᵒ ē ergo ᵒ dauid ᵈ in agro : ᵍ & venerunt ᵗ calē de ᵛ & fedit ᵗ rex ᵏ ad come dendum ᵗ panem . ꝯꝯ ᵍ Cumqꝫ fediſſet ᵗ rex ᵏ ſup ᵍ cathedrā ſuā ᵖ ſm cōſue tudinē q̄ erat ᵍ iuxta ᵇ pa rietē : ᵍ turrexit ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈ ionathas ᵍ & fedit ᵐ abner ᵐ ex latere ᵛ ſaul : ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍ vacuuſqꝫ apparuit ᵛ lo cus ᵍ dauid. ᵍ Et non ᵗ eſt locutus ᵐ ſaul ᵍ quicqꝫ ᵈ in die ' illa. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇ Cogitabat ᵃ ei q ᵖ forte e ueniſſet ei ᵛ vt nō ᵉ cēt ᵐū dus ᵍ nec ᵇ purificat ᵑ. ᵍ Cū qꝫ illuxiſſet dies ᵒ ſecūda ᵐ poſt ᵐ calendas : rurſus ᵇ apparuit ᵍ vacuus ᵍ locus

דָּוִד וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל יְהוֹנָתָן
בְּנוֹ מַדּוּעַ לֹא בָא בֶן יִשַׁי גַּם תְּמוֹל
גַּם הַיּוֹם אֶל הַלֶּחֶם וַיַּעַן יְהוֹנָתָן
אֶת שָׁאוּל נִשְׁאֹל נִשְׁאַל דָּוִד
מֵעִמָּדִי עַד בֵּית לָחֶם וַיֹּאמֶר
שַׁלְּחֵנִי נָא כִּי זֶבַח מִשְׁפָּחָה לָנוּ
בָּעִיר וְהוּא צִוָּה לִי אָחִי וְעַתָּה
אִם מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אִמָּלְטָה
נָּא וְאֶרְאֶה אֶת אֶחָי עַל כֵּן לֹא
בָא אֶל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ וַיִּחַר אַף
שָׁאוּל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ בֶן
נַעֲוַת הַמַּרְדּוּת הֲלֹא יָדַעְתִּי כִּי
בְחֹר אַתָּה לְבֶן יִשַׁי לְבָשְׁתְּךָ
וּלְבֹשֶׁת עֶרְוַת אִמֶּךָ כִּי כָל הַיָּמִים
אֲשֶׁר בֶּן יִשַׁי חַי עַל הָאֲדָמָה לֹא
תִכּוֹן אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ וְעַתָּה שְׁלַח
וְקַח אֹתוֹ אֵלַי כִּי בֶן מָוֶת הוּא
וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת שָׁאוּל אָבִיו וַיֹּאמֶר
אֵלָיו לָמָּה יוּמַת מֶה עָשָׂה וַיִּטֹּל
שָׁאוּל אֶת הַחֲנִית עָלָיו לְהַכֹּתוֹ
וַיֵּדַע יְהוֹנָתָן כִּי כָלָה הִיא מֵעִם
אָבִיו לְהָמִית אֶת דָּוִד וַיָּקָם יְהוֹנָתָן
מֵעִם הַשֻּׁלְחָן בָּחֳרִי אָף וְלֹא אָכַל
לֶחֶם בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי כִּי נֶעְצַב
אֶל דָּוִד כִּי הִכְלִימוֹ אָבִיו וַיְהִי
בַּבֹּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשָּׂדֶה לְמוֹעֵד
דָּוִד וְנַעַר קָטֹן עִמּוֹ וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ
רֻץ מְצָא נָא אֶת הַחִצִּים אֲשֶׁר
אֲנֹכִי מֹרֶה הַנַּעַר רָץ וְהוּא
יָרָה הַחִצִּי לְהַעֲבִרוֹ וַיָּבֹא הַנַּעַר
עַד מְקוֹם הַחִצִּי אֲשֶׁר יָרָה
יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי
הַנַּעַר וַיֹּאמֶר הֲלוֹא הַחִצִּי
מִמְּךָ וְהָלְאָה יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא
אַחֲרֵי הַנַּעַר מַהֲרָה חוּשָׁה אַל
תַּעֲמֹד וַיְלַקֵּט נַעַר יְהוֹנָתָן

'dauid.ᵈDixitq̄ saul ᵘad
'ionathan ooo ooo ooo ooo
'filiū suū.'Cur nō venit
'filius ysai nec heri ooo
ᵉnec hodie ad vescēdū?
'Rñdit q̄ ionathas ooo
'sauli.ᵍRogauit ooo ooo
ooo ooo ooo ooo ooo ooo
ᵉme obnixe vt iret 'in
ᵘbethleem:'& ait. ooo
'Dimitte me:ᵘquoniam
'sacrificium ᵛsolenne est
'in ciuitate mea.vnus de
ᵘfribus meis ᵘaccersiuit
'me.'Nūc ergo ᵐsi ᵐinueni
ᵒgrām'in oculis tuis ᵍva-
dā cito' & videbo ᵘfrēs
meos.ʳOb hāc cām'nō
ᵉvenit ᵃdᵉmēsam ᵇregis.
'Iratus autem ooo ooo oo
ᵍsaul ᵇaduersū ionathan
'dixit'ei.'Fili mulieris vl
tro virum rapientis:ᵒnū
quid ignoro ᵍquia ooo
'diligis filium ysai ⁊in cō
fusionem tuam: ooo ooo
'& i cōfusionē 'ignomi-
nioſe ᵐmatris tue:ᵒ Oib⁹
ᵉtᵈdieb⁹ ᵍqbus filiꝰ ysai
ᵇvixerit ⁊sup ᵏterram:'nō
ᵐ'stabiliēris ᵘtu ᵒ neq; re-
gnū tuū.'Itaq; iā nunc
ᵘmitte'& adduc eum ad
me:ᵘquia ᵘfilius ᵗ mortis
ᵉst.'Rñdēs ät ᵍionathas
ᵇsauli ᵍpatri suo ᵍait: ooo
ᵒQuare morietur? ooo
'Quid fecit?'Et arripuit
ᵍsaul lanceam 'vt percu
teret eum.ooo ooo ooo ooo
ᵐEt intellexit ᵘionathas
ᵒqᵘ ᵈiffinitū ᵉesset ᵗa ooo
ᵉpatre suo ᵒvt ⁊interficeret
turᵉdauid.'Surrexit er
go ᵍionathas ᵃa ᵐēsa ⁊in
ira ᵉfuroris:'& nō 'come
dit ᵐin die ᵇcalēdarū ᵍcda
ᵇpanem.ᵐ Cōtriſtatus ē
'eni ᵉsup ᵍdauid ᵉeo q ᵍcō
fudisset eū ᵖr̄ suus.ᵉ Cū
q illuxisset ᵗmane ᵘvenit
ᵍionathas in ᵗagrū ᵘiux
ta placitū ᵍdauid: ᵇ & pue
r ᵖpuius ᵇcū eo.'Et ait
'ad pueꝛ suū. ᵉ Vade &
ᵇafter mihi ⁊sagittas ᵐ q̄s
ᵘego ᵒfacio.ᵖ Cūq; puer
ᵍcucurrisset ooo ooo ooo
ᵉiecit aliā ⁊sagittā ᵘtrans
puerū.'Venit itaq; ᵖue
r ᵃdᵉlocū ᵍiaculi ᶜ quod
ᵇmiſerat ooo ooo ooo ooo
'ionathas.'Et clamauit
ᵍionathasᵇ post tergum
'pueri ᵃ & ait.'Ecce ibi ēſt
ᵐsagitta. Porro ooo ooo
ᵉvltra ᵐte.ᵖ Clamauit ite-
rum ᵍionathas ooo ooo ooo
'post tergū ᵖueri dicēs.
'Festina ᵘvelociter ᵗne
'iteteris.' Collegit autē
ᵍpuer 'ionathe ooo ooo ooo

dauid. ⁊ dixit saul ad ionathan filiū suum:
δαυίδ. καὶ εἶπε σαοὺλ πρὸς ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
cur nō venit filius ieſſe ⁊ heri ⁊ ho
τί ὅτι οὐ παραγέγονεν υἱὸς ἰεσσαὶ καὶ ἐχθὲς καὶ σή-
die ad mēſam? ⁊ rñdit ionathas ſa
μερον ἐπὶ τὴν τράπεζαν; καὶ ἀπεκρίθη ἰωναθὰν τῷ σα
ul ⁊ dixit petiit a me dauid vt curreret:
ουλ καὶ εἶπεν, παρεκάλεσέ με δαυὶδ δραμεῖν,
vſq; in bethleē ciuitatē ſuā: ⁊ dixit mihi dimit
ἕως βηθλεὲμ τῆς πόλεως αὐτοῦ, καὶ εἶπέ μοι ἐξαπό-
te ⅰā me: q̄ ſacrificiū tribus nobis ē in ciuitate:
στειλον δή με, ὅτι θυσία τῆς φυλῆς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει,
⁊ mādauerūt ad me fratres mei. ⁊ nunc ſi
καὶ ἐνετείλαντο πρός με οἱ ἀδελφοί μου. καὶ νῦν εἰ
inueni gram in oculis tuis: vadam ⅰā ⁊
εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, ἀπελεύσομαι δὴ καὶ
videbo fratres meos: pp hoc nō ve
ὄψομαι τοὺς ἀδελφούς μου, διὰ τοῦτο οὐ παραγέ-
nit ad mēſam regis. ⁊ traīus ē
γονεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως. καὶ ἐθαύμασε
saul ꝓ ionathan valde: ⁊ dixit ei: fili puel
σαοὺλ ἐπὶ ἰωναθὰν σφόδρα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, υἱὲ κο
larum ſpōte venietiū nūqd nō ſcio q̄ tu particeps
ρασίων αὐτομολούντων ἐν ἰακὼβ οἶδα ὅτι σὺ μέτοχος
es filio ieſſe in cōfuſionē tuā: ⁊ in cōfuſionē te
εἶ τῷ υἱῷ ἰεσσαὶ εἰς αἰσχύνη σου, καὶ εἰς αἰσχύνης ἀσχυ
uelationis matris tue? qui oibus
νελατίονης μητρός σου; διότι πᾶσας τὰς ἡμέρας ὁ
filius ieſſe vixerit ſup terrā: non erit⁹ paratus tu ne
υἱὸς ἰεσσαὶ ζῇ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐχ ἑτοιμασθήσῃ σὺ οὐ
q̄ regnū tuū. nūc igit mitte ⁊ accipe
δὲ ἡ βασιλεία σου. νῦν οὖν ἀπόστειλον καὶ λάβε τὸν
adoleſcētē: qm filius mortis eſt. ⁊ rñdit iona
νεανίαν, ὅτι υἱὸς θανάτου ἐστίν. καὶ ἀπεκρίθη ἰωνα-
than ſauli patri ſuo ⁊ ait: quare moritur:
θὰν τῷ σαοὺλ πατρὶ αὐτοῦ ⁊ εἶπεν, ἵνατί ἀποθνήσκει;
quid fecit: ⁊ ſuſtulit ſaul lāceā cōtra ionathā
τί πεποίηκεν; καὶ ἐπῆρε σαοὺλ τὸ δόρυ ἐπὶ ἰωναθὰν
vt occideret eū. ⁊ nouit ionathas q̄ diffinita
ut occideret eum. ⁊ intellexit ionathas quod diffinita
eſſet malicia hec a patre ſuo
λεσαι ἡ κακία αὕτη παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ
vt interficeret dauid. ⁊ ſalūt ionathan a
θανατῶσαι δαυίδ. καὶ ἀνεπήδησεν ἰωναθὰν ἀπὸ τῆς
mēſa in ira furoris. ⁊ nō comedit panē in fe
τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ. καὶ οὐκ ἔφαγεν ἄρτον ἐν τῇ δεύ
cūda die mēſis: q̄ cōtriſtat⁹ eſt ſup dauid: q
τέρᾳ ἡμέρᾳ τοῦ μηνός· ὅτι ἐθλίβη ἐπὶ τὸν δαυίδ, ὅτι
deliberauit pater ſuus finire eū. ⁊
ἐβουλεύσατο ὁ πατὴρ αὐτοῦ συντελίσαι αὐτόν. καὶ
factū ē mane ⁊ exiit ionathan in agrū: in
ἐγένετο πρωῒ καὶ ἐξῆλθεν ἰωναθὰν εἰς τὸ πεδίον, εἰς τὸ
teſtimoniū vt ꝺdinauit dauid: ⁊ puer
μαρτύριον καθὼς ἐτάξατο τῷ δαυίδ, καὶ παιδάριον
parum ēſt eo. ⁊ ait puero: curre tu
μικρὸν μετ' αὐτόν. καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ, δράμε σὺ
⁊ inueni mihi ſagittas q̄s ego iaculor. ⁊ pu
καὶ ἔυρε μοι τὰς χίβας ἃς ἐγὼ ἀκοντίζω. καὶ τὸ παι
er cucurrit ⁊ ipſe iaculatus eſt iacula: ⁊ trā
δάριον ἔδραμε καὶ αὐτὸς ἠκόντισε τὰ βέλη, καὶ πα
ſire fecit hec. ⁊ abiit puer vſq; ad locū
ρήγαγεν αὐτά· καὶ ἦλθε τὸ παιδάριον ἕως τοῦ τόπου
iaculoꝝ q̄ iaculat⁹ fuerat ionathan. ⁊ clamauit iona
τῶν βελῶν ὧν ἠκόντισεν ἰωναθάν· καὶ ἀνεβόησεν ἰωνα-
than poſt puerū: ⁊ ait: ibi ſagitta a
θὰν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου, καὶ εἶπεν, ἐκεῖ ἡ χίβα ἀπὸ
te ⁊ vlteriꝰ. ⁊ clamauit ionathas poſt
σοῦ καὶ ὑπέκεινα· καὶ ἀνεβόησε ἰωναθὰν ὀπίσω τοῦ
puerū ſuū dicēs: velociter feſtina ⁊ non
παιδαρίου αὐτοῦ λέγων, ταχύνας σπεῦσον καὶ μὴ
ſtes. ⁊ collegit puer ionathā
στῇς. καὶ ἀνέλεξε τὸ παιδάριον ἰωναθὰν σοοοοοοοοο

sagittas: ⁊ attulit ad dñm ſuū. ⁊
τὰς χίβας, καὶ ἤνεγκε πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ. καὶ τὸ
puer non nouit quicq̄: tm̄modo ionathan ⁊ dauid no
παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐδέν, πλὴν ἰωναθὰν καὶ δαυὶδ ἤ-
uerant verbū. ⁊ imposuit arma ſua ſup
δεισαν τὸ ῥῆμα. καὶ ἐπέθηκεν τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπὶ
puerū ſuū: ⁊ dixit ei: vade in
τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου εἰς τὴν
ciuitatē. ⁊ ingreſſus eſt puer in ciuitatē. ⁊
πόλιν. καὶ εἰσῆλθε τὸ παιδάριον εἰς τὴν πόλιν. καὶ
dauid ſurrexit a austro: ⁊ cecidit ſup fa
δαυὶδ ἀνέστη ἀπὸ τοῦ νεγκβ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρό
ciem ſuā ſup terrā: ⁊ adorauit cū ter
σωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρὶς
⁊ oſculantes ſe ⁊ alterū
⁊ φιλοῦντες ἑαυτοὺς ⁊ ἀλλήλους
fleuerūt pariter: dauid
ἕως ἐμεγάλυνεν δαυίδ
..item ooooooooooooooo
ᵒāplius.ᵇDixit ergo 'io
nathas ᵃad dauid. ᵍ Vade
ᵐin pace. ᵘQuecūq; ᵒ iu
rauimus ᵖambo ooooooo
'in nomine domini 'di
centes: ᵘdominus ooooo
ᵍsit 'inter me'& te: ᵃ & in
ter ᵇsemen tuum ᶜ& ᵇse
mē meū ᵛvſq; i ᵍsempiter
nū.ᵉEt ſurrexit dauid ᵇ&
abiit: ſed '& ionathas ᵏi
greſſus eſt ciuitatē. zi.
Enit autem ᵇ dauid
ᵃin ᶜnobe ᵃad achime
lech ᵇfacerdotem.ᵍRex ᵖpre
cepit mihi ᶠ fermōem ᵍ &
dixit. ᶠ Nemo ᵏ ſciat ᵉ rem
propter ᵇ quam ᶠ miſſus
es a me:ᵖ & cuiuſmodi
ᶠ precepta tibi dederim.
Nam ᵐ &ᵖ pueris meis ᵓ cō
dixi ᵃ in ᵓ illum & ᵇ illum ᵇ lo
cū. ᶠ Nunc ergo ſi ᶠ quid
ᵍ habes ᵇ ad ᵍ manum vel
ᵇ quinq̄ ᵗ panes ᵐ da ᵘ mihi
ᵒ aut ᵖ quicquid inuene
ris. ᵍ Et reſpondens ᶠ ſa
cerdos ᵍ ad ᵍ dauid: ᵘ ait il
li. ᶠ Nō habeo ᵇ laicos ᶠ pa
nes ᵍ ad ᵍ manū: ᶠ ſed tan
tum ᶠ panem ᶠ ſactum. ᵇ Si
mundi ſunt ᵍ pueri: ᶠ ma
xime ᵐ a mulieribus. ᵐ Et
reſpōdit ᵉ dauid ᵍ ſacerdo
ti & dixit ᵉ ei. Et ᵉ quidem
ſi de ᵐ mulieribus agitur
ᶜ continuimus ᵍ nos ᵃ ab
heri & ᵉ nudiuſtertius ooo
ᵇ quādo egrediebamur:
ᶜ & fuerunt ᵛ vaſa ᵍ pueros
rum ſancta. Porro ᵛ ꝺa
ᵍ hec ᶜ polluta eſt: ᵇ ſed & ip
ſa ᵐ hodie ᵉ ſctificabitur ᵍ i
vaſis. ᶠ Dedit ergo ᵉ ei ᶠ ſa
cerdos ᵍ ſanctificatū pa
nem. ᵐ Neq; ᵉ eni erat ᵗ ibi
ᵍ panis ᵉ niſi tantū ᶜ panes

ᵇ sagittas: ᶜ & attulit ad
ᵃ dominum ſuum: ᵇ & ooo
ᶠ quid ageretur, penitus
ᵍ ignorabat. ᵐ Tantūmo
do enim ᵐ ionathas ᵒ & da
uid ᵈ rē ᵉ nouerant. ᵃ Dedit
ergo ᶜ ionathas ᵈ arma ſua
ᵉ puero: ᶜ & dixit oooooo
ᵇ ei. ᶜ Vade & ᵈ defer in ᵉ ci
uitatē. Cūq; ᵃ abiiſſet ᵇ pu
er ſurrexit ᵃ dauid ᵐ de lo
co qui vergebat ad ᵉ au
ſtrū: ᵒ & cadens ᵖ pnus ᵍ in
terram ᵃ adorauit ᵉ tertio.
ᵘ Et oſculantes ſe ᵃ alteru
trum: oooooooooooooooo
ᵉ fleuerūt pariter: ᵈ dauid
...item oooooooooooooo
ᵒāplius. ᵇ Dixit ergo 'io
nathas ᵃ ad dauid. ᶠ Vade
ᵐ in pace. ᵘ Quecūq; ᵒ iu
rauimus ᵖ ambo ooooooo
'in nomine domini 'di
centes: ᵘ dominus ooooo
ᵍ sit 'inter me'& te: ᵃ & in
ter ᵇ semen tuum ᶜ& ᵇ se
mē meū ᵛ vſq; i ᵍ sempiter
nū. ᵉ Et surrexit dauid ᵇ &
abiit: ſed '& ionathas ᵏ i
greſſus eſt ciuitatē. zi.
Enit autem ᵇ dauid
ᵃ in ᶜ nobe ᵃ ad achime
lech ᵇ facerdotem. ᵍ Rex ᵖ pre
cepit mihi ᶠ fermōem ᵍ &
dixit. ᶠ Nemo ᵏ ſciat ᵉ rem
propter ᵇ quam ᶠ miſſus
es a me:ᵖ & cuiuſmodi
ᶠ precepta tibi dederim.
Nam ᵐ &ᵖ pueris meis ᵓ cō
dixi ᵃ in ᵓ illum & ᵇ illum ᵇ lo
cū. ᶠ Nunc ergo ſi ᶠ quid
ᵍ habes ᵇ ad ᵍ manum vel
ᵇ quinq̄ ᵗ panes ᵐ da ᵘ mihi
ᵒ aut ᵖ quicquid inuene
ris. ᵍ Et reſpondens ᶠ ſa
cerdos ᵍ ad ᵍ dauid: ᵘ ait il
li. ᶠ Nō habeo ᵇ laicos ᶠ pa
nes ᵍ ad ᵍ manū: ᶠ ſed tan
tum ᶠ panem ᶠ ſactum. ᵇ Si
mundi ſunt ᵍ pueri: ᶠ ma
xime ᵐ a mulieribus. ᵐ Et
reſpōdit ᵉ dauid ᵍ ſacerdo
ti & dixit ᵉ ei. Et ᵉ quidem
ſi de ᵐ mulieribus agitur
ᶜ continuimus ᵍ nos ᵃ ab
heri & ᵉ nudiuſtertius ooo
ᵇ quādo egrediebamur:
ᶜ & fuerunt ᵛ vaſa ᵍ pueros
rum ſancta. Porro ᵛ ꝺa
ᵍ hec ᶜ polluta eſt: ᵇ ſed & ip
ſa ᵐ hodie ᵉ ſctificabitur ᵍ i
vaſis. ᶠ Dedit ergo ᵉ ei ᶠ ſa
cerdos ᵍ ſanctificatū pa
nem. ᵐ Neq; ᵉ eni erat ᵗ ibi
ᵍ panis ᵉ niſi tantū ᶜ panes

ᵍ ſagittas: ⁊ attulit ad dñm ſuū. ⁊
τὰς χίβας, καὶ ἤνεγκε πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ. καὶ τὸ
puer non nouit quicq̄: tm̄modo ionathan ⁊ dauid no
παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐδέν, πλὴν ἰωναθὰν καὶ δαυὶδ ἤ-
uerant verbū. ⁊ imposuit arma ſua ſup
δεισαν τὸ ῥῆμα. καὶ ἐπέθηκεν τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπὶ
puerū ſuū: ⁊ dixit ei: vade in
τὸ παιδάριον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου εἰς τὴν
ciuitatē. ⁊ ingreſſus eſt puer in ciuitatē. ⁊
πόλιν. καὶ εἰσῆλθε τὸ παιδάριον εἰς τὴν πόλιν. καὶ
dauid ſurrexit a austro: ⁊ cecidit ſup fa
δαυὶδ ἀνέστη ἀπὸ τοῦ νεγκβ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρό
ciem ſuā ſup terrā: ⁊ adorauit cū ter
σωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρὶς
⁊ oſculantes ſe ⁊ alterū
⁊ φιλοῦντες ἑαυτοὺς ⁊ ἀλλήλους
fleuerūt pariter: dauid
ἕως ἐμεγάλυνεν δαυίδ
..item ooooooooooooooo
ᵒāplius. ᵇ Dixit ergo 'io
nathas ᵃ ad dauid. ᶠ Vade
ᵐ in pace. ᵘ Quecūq; ᵒ iu
rauimus ᵖ ambo ooooooo
'in nomine domini 'di
centes: ᵘ dominus ooooo
ᵍ sit 'inter me'& te: ᵃ & in
ter ᵇ semen tuum ᶜ& ᵇ se
mē meū ᵛ vſq; i ᵍ sempiter
nū. ᵉ Et surrexit dauid ᵇ &
abiit: ſed '& ionathas ᵏ i
greſſus eſt ciuitatē. zi.
Enit autem ᵇ dauid
ᵃ in ᶜ nobe ᵃ ad achime
lech ᵇ facerdotem. ᵍ Rex ᵖ pre
cepit mihi ᶠ fermōem ᵍ &
dixit. ᶠ Nemo ᵏ ſciat ᵉ rem
propter ᵇ quam ᶠ miſſus
es a me:ᵖ & cuiuſmodi
ᶠ precepta tibi dederim.
Nam ᵐ &ᵖ pueris meis ᵓ cō
dixi ᵃ in ᵓ illum & ᵇ illum ᵇ lo
cū. ᶠ Nunc ergo ſi ᶠ quid
ᵍ habes ᵇ ad ᵍ manum vel
ᵇ quinq̄ ᵗ panes ᵐ da ᵘ mihi
ᵒ aut ᵖ quicquid inuene
ris. ᵍ Et reſpondens ᶠ ſa
cerdos ᵍ ad ᵍ dauid: ᵘ ait il
li. ᶠ Nō habeo ᵇ laicos ᶠ pa
nes ᵍ ad ᵍ manū: ᶠ ſed tan
tum ᶠ panem ᶠ ſactum. ᵇ Si
mundi ſunt ᵍ pueri: ᶠ ma
xime ᵐ a mulieribus. ᵐ Et
reſpōdit ᵉ dauid ᵍ ſacerdo
ti & dixit ᵉ ei. Et ᵉ quidem
ſi de ᵐ mulieribus agitur
ᶜ continuimus ᵍ nos ᵃ ab
heri & ᵉ nudiuſtertius ooo
ᵇ quādo egrediebamur:
ᶜ & fuerunt ᵛ vaſa ᵍ pueros
rum ſancta. Porro ᵛ ꝺa
ᵍ hec ᶜ polluta eſt: ᵇ ſed & ip
ſa ᵐ hodie ᵉ ſctificabitur ᵍ i
vaſis. ᶠ Dedit ergo ᵉ ei ᶠ ſa
cerdos ᵍ ſanctificatū pa
nem. ᵐ Neq; ᵉ eni erat ᵗ ibi
ᵍ panis ᵉ niſi tantū ᶜ panes

ἄρτος ἅγιος, ἀλλ' ἢ οἱ ἄρτοι οοοοοοοοοοοοοοοο

הַכֹּהֲנִים הַמּוֹסְרִים מַלְפְּנֵי יְהוָה׃
לְשׁוּם לֶחֶם חם בְּיוֹם הֲלָקְחוֹ׃
וְשָׁם אִישׁ מֵעַבְדֵי שָׁאוּל בַּיּוֹם
הַהוּא עָצוּר לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁמוֹ
דֹּאֵג הָאֲדֹמִי אַבִּיר הָרֹעִים אֲשֶׁר
לְשָׁאוּל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד לַאֲחִימֶלֶךְ
וְאֵין יֵשׁ פֹּה תַּחַת יָדְךָ חֲנִית אוֹ
חֶרֶב כִּי גַם חַרְבִּי וְגַם כֵּלַי לֹא
לָקַחְתִּי בְיָדִי כִּי הָיָה דְבַר הַמֶּלֶךְ
נָחוּץ׃ וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן חֶרֶב גָּלְיַת
הַפְּלִשְׁתִּי אֲשֶׁר הִכִּיתָ בְּעֵמֶק
הָאֵלָה הִנֵּה הִיא לוּטָה בְּשִׂמְלָה
אַחֲרֵי הָאֵפֹד אִם אֹתָהּ תִּקַּח לְךָ
קַח כִּי אֵין אַחֶרֶת זוּלָתָהּ בָּזֶה
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֵין כָּמוֹהָ תְּנָהּ לִי׃
וַיָּקָם דָּוִד וַיִּבְרַח בַּיּוֹם הַהוּא
מִפְּנֵי שָׁאוּל וַיָּבֹא אֶל אָכִישׁ
מֶלֶךְ גַּת׃ וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי אָכִישׁ
אֵלָיו הֲלוֹא זֶה דָּוִד מֶלֶךְ הָאָרֶץ
הֲלוֹא לָזֶה יַעֲנוּ בַּמְּחֹלוֹת לֵאמֹר
הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד בְּרִבְבֹתָיו׃
וַיָּשֶׂם דָּוִד אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
מְאֹד וַיִּירָא מִפְּנֵי אָכִישׁ מֶלֶךְ גַּת׃ וַיְשַׁנּוֹ אֶת
טַעְמוֹ בְּעֵינֵיהֶם וַיִּתְהַלֵּל בְּיָדֵם
וַיִּתְעַל עַל דַּלְתוֹת הַשָּׁעַר וַיֵּרֶד
רִירוֹ אֶל זְקָנוֹ׃ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ
אֶל עֲבָדָיו הִנֵּה תִרְאוּ אִישׁ
מְשֻׁתָּע לָמָּה תְבִיאוּ אֹתוֹ אֵלָי׃
חֲסַר מְשֻׁגָּעִים אֲנִי כִּי הֲבֵאתֶם
אֶת זֶה לְהִשְׁתַּגֵּעַ עָלַי הַזֶּה
יָבֹא אֶל בֵּיתִי׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד
מִשָּׁם וַיִּמָּלֵט אֶל מְעָרַת עֲדֻלָּם
וַיִּשְׁמְעוּ אֶחָיו וְכָל בֵּית אָבִיו
וַיֵּרְדוּ אֵלָיו שָׁמָּה׃ וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו
כָּל אִישׁ מָצוֹק וְכָל אִישׁ

ppositionis'qui ſublati fuerant'a facie dñi ꝯ vt ponerentur'pães'calidi. Erat autem ꝯ "ibi'vir quidam'de feruis'ſaul'in die ꝯ "illa intus in tabernaculo'dñi:'& nomen eius 'doech'idumeus'potentiſſimus'paſtorum ꝯ 'ſaul.'Dixit aũt'dauid'ad achimelech, ꝯ 'Si'habes'hic'ad "manũ 'haſtam'aut ꝯ gladiũ:da mihi: 'quia 'gladiũ meum'&"arma mea'nõ'tuli mecũ. 'Sermo'enim'regis ꝯ 'vrgebat.'Et dixit'ſacerdos.Ecce hic'gladi? 'goliath'philiſtei'quem"'percuſſiſti'in valle ꝯ 'therebithi:eſt'inuolut? 'pallio ꝯ 'poſt'ephot. 'Si'iſtũ vis 'tollere:ꝯ 'tolle.'Neq;'enim'hic ẽ 'alius'abſq; eo. ꝯ 'Et ait'dauid.'Nõ eſt'huic alt'ſilis.'"Da"mihi"eũ 'Surrexit itaq;'dauid: '& fugit'in die" illa ꝯ 'a facie"ſaul'& venit'ad 'achis ꝯ 'regẽ'geth. 'Dixerũtq; 'ſerui'achis cũ vidiſſent dauid. 'Nũquid nõ"iſte eſt'dauid'rex'terre? ꝯ "Nõne"huic"cantabant 'per choros'dicentes: 'percuſſit'ſaul mille:'& dauid'decem milia'ꝯ 'Posuit autẽ'dauid'hęc mones ꝯ 'iſtos'i corde tuo: '& extimuit'valde ꝯ a facie'achis'regis ꝯ geth.'Et mutauit ꝯ "os ſuũ'coram achis:'& collabebatur'iter manꝰ eorũ:'& ipigebat'ſi'oſtia 'porte:'defluebantq; ꝯ 'ſaliue eius'in' barbam. 'Et ait'achis ꝯ 'ad'ſeruos suos. 'Vidiſtis' hominem ꝯ 'insanum:'quare'adduxiſtis"'eum"ad me? ꝯ An 'deſuꝫ nobis' furiosi?'qa' introduxiſtis"iſtũ 'vt furereꝫ me pñte. Diuertite'illũ hic ne'ingredi atur'domũ meã. zz.

H Bit ergo 'dauid ꝯ 'inde'& fugit'i' ſpelunca'odollam. Quod 'cũ audiſſent' frẽs eius '& omnis'dom'"pñs eius"deſcẽderũt'ad eũ"il luc.'Et cõuenerũt'ad eũ 'omnes qui erãt i' angu ſtia conſtituti:'& ꝯ

facies ſublenati ● facie dñi: vt τοῦ προσώπου οἱ ἀφηρημένοι ἐκ προσώπου κυρίου, τοῦ Mar.2 g. Lu. 6. ponerẽtur panes calidi in die qua accepit e s ἄρτους θερμοὺς ἐν ἡμέρᾳ ἧ ἔλαβεν αὐ a Infra, 22.b. ου. τ erat ꝺ̃ ibi seruꝰ ſaul in die τοὺς· καὶ ἦν τις ἐκεῖ τῶν δούλων σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέ illa retentus coꝝ dño: nomẽ ei ρᾳ ἐκείνῃ συνεχόμενος ἐνώπιον κυρίου, ὄνομα αὐτῷ doec idumeus paſtẽ mulas ſaul. τ di δωὴκ ὁ ἰδουμαῖος νέμων τὰς ἡμιόνους σαούλ· καὶ εἶ C xit dauid ad achimelech: vide ſi eſt hic ſub πε δαυὶδ πρὸς ἀχιμέλεχ, ἴδε εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὑπὸ manu tua haſta aut gladius: quia gladiũ τὴν χεῖρά σου δόρυ ἢ μάχαιρα, ὅτι τὴν μάχαιράν meũ τ arma mea nõ accepi in manu mea: μου καὶ τὰ σκεύη μου οὐκ ἔλαφα ἐν τῇ χειρί μου, quia verbũ regis vrgebat. τ διότι τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἦν κατὰ σπουδήν· καὶ dixit ſacerdos:ecce gladius goliath philiſtei ἔπεπεν ὁ ἱερεύς,ἰδοὺ ἡ ῥομφαία γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου quẽ peuſſiſti in valle ҭrebu. τ hic involutus ὃν ἐπάταξας ἐν τῇ κοιλάδι ηλά· καὶ ἄυτη ἐνειλυμένη in pallio poſt ſuphumeraſ.ſi hunc accipis Infra, 22.c. ἐν ἱματίῳ ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος· εἰ ταύτην λάβε tibi accipe tã eſt: q; nõ eſt alius preter σεαυτῷ λαβὲ δὴ αὐτήν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἑτέρα πάρεξ eum hic. τ dixit dauid: nõ eſt ſicut hic: αὐτῆς ὧδε· καὶ εἶπε δαυὶδ, οὐκ ἔστιν ὥσπερ αὕτη, da mihi hunc. τ dedit eum et. ſurrexit δός μοι αὐτήν· καὶ ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ· καὶ ἀνέστη dauid ⁊ fugit in die illa a facie δαυὶδ καὶ ἔφυγεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ προσώπου saul. τ abiit dauid ad acchis regẽ geth. σαοὺλ· καὶ ἀπῆλθε δαυὶδ πρὸς ἀγχὶς βασιλέα γέθ. τ dixerũt ſerui acchis ad eũ: nõne ille καὶ εἶπον οἱ παῖδες ἀγχὶς πρὸς αὐτόν, οὐχ οὗτός D eſt dauid rex terre? nõne huic canta ἐστιν δαυὶδ ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς; οὐχὶ τούτῳ ἐξῇρ bãt choros ducẽtes dicẽtes: percuſſit ſaul in χοντο ἐν χορεύουσαι λέγουσαι, ἐπάταξε σαοὺλ ἐν 1.Ri.18.b τifra. 19.b. mille ſuos: τ dauid in decẽ milia ſuos. τ po μυρίασιν αὐτοῦ, καὶ δαυὶδ ἐν μυρίασιν αὐτ. καὶ ἔθε ſuit dauid ſermones iſtos in corde ſuo. το δαυὶδ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. τ timuit valde a facie acchis re. καὶ ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου ἀγχὶς βασι Eccls. 47.a. gis geth. τ mutauit os ſuum coꝝ. λέως γέθ· καὶ ἀλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπι cis. τ collabebatur in manibus ſuis: ον αὐτῶν· καὶ παρεφέρετο ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, τ cadebat in ianuis porte. τ fa- καὶ ἐπιπτεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πύλης· καὶ τὰ σία liue eius defluebãt in barbam eius. τ di λα αὐτοῦ κατέρρει ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ· καὶ εἶ xit acchis ad ſeruos ſuos: ecce vidiſti πεν ἀγχὶς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἰδοὺ ἴδετε virũ inſanũ: τ quare adduxiſtis eũ ad me? ἄνδρα ἐπίληπτον,καὶ ἵνατί εἰσηγάγετε αὐτὸν πρός με;ἢ egeo furtoſis ego: q; introduxiſtis eum vt fu προσδέομαι ἐπιλήπτων ἐγώ,ὅτι εἰσηγάγατε αὐτὸν ἐπιλή reret in me. ſi iſte ingrediꝰ in domũ meã? ψεσθαί ἐπ' ἐμέ· εἰ οὗτος εἰσελεύσεται εἰς τὴν οἰκίαν μου;

C. 22 A

Et abiit dauid inde ⁊ ſaluat'eſt: τ ve Καὶ ἀπῆλθε δαυὶδ ἐκεῖθεν καὶ ἐσώθη, καὶ ἦλ nit in ſpelũcã odollam: τ audiũt fra θεν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ὀδολλάμ,καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀδελφοὶ tres eius τ oĩs domus patris eius: τ de φοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶς οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ κα cenduũt ad eũ illuc. τ cõuenerũt ad e καταβαίνουσι πρὸς αὐτὸν ἐκεῖ· καὶ συνήχοντο πρὸς αὐ um ḋcẽs in neceſſitate erãs: τ oĩs τὸν πᾶς ὁ ἀνάγκην ὤν, καὶ πᾶς

debitor: τ oĩs amaro aĩo: τ erat ſup ὑποχρεὼς, καὶ πᾶς κατώδυνος ψυχῇ, καὶ ἦν ἐπ' αὐ eos dux. τ erãt cũ eo ҳ̃ii quadrin τῶν ἡγούμενος· καὶ ἐγένοντο μετ' αὐτοῦ ὡσεὶ τετρακό gẽti viri: ℣ profect'eſt inde in maſſepha mo σιοι ἄνδρες,καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς μασσηφὰ τῆς μω ab. τ dixit dauid ad regẽ moab: ſint ἀβ· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν βασιλέα μωάβ,γενέσθω iam pater meus τ mater mea apud te vo σαν δή ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου παρὰ σοὶ ἕως ὅ nec ſcia: qd̃ faciet mihi deus. τ otauit του γνῶ, τί ποιήσει μοι ὁ θεός· καὶ παρεκάλεσε τὸ faciem regis moab: τ habitauerũt cũ eo πρόσωπον τοῦ βασιλέως μωάβ, καὶ κατῴκουν μετ' αὐ oĩbus diebus: exhte dauid in preſidio. τοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, ὄντος τοῦ δαυὶδ ἐν τῷ περιοχῇ. τ dixit gad. ppha ad dauid: non maneas in p καὶ εἶπε γὰδ ὁ προφήτης πρὸς δαυὶδ, μὴ κάθου ἐν τῇ πε ſidio: pficiſcere ⁊ vertes in terrã iuda. τ pfectus'e ριοχῇ, πορεύου καὶ ἥξεις εἰς γῆν ἰούδα· καὶ ἐπορεύθη dauid ⁊ venit ⁊ habitabat in ciuitate chareth. τ audi δαυὶδ καὶ ἦλθε καὶ κατῴκει ἐν πόλει χαρήθ. καὶ ἤκου Mar. ſd. Luc. ſſ. ut ſaul q̃ cognitus'e dauid: τ viri qui cum σε σαοὺλ ὅτι ἔγνωσαι δαυὶδ, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐ eo. τ ſaul manebat in colle ſub arbo qui τ. καὶ σαοὺλ ἐκάθητο ἐν τῷ βουνῷ ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν in rama: τ haſta in manu ſua: τ oĩs ἐν ῥαμᾶ, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ſerui eius aſſiſtebãt ei. τ ait ſaul παῖδες αὐτοῦ παρειστήκεισαν αὐτῷ· καὶ εἶπεν σαοὺλ ad ſeruos ſuos qui aſſiſtebãt ei: πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς παρεστηκότας αὐτῷ, audite ſ̃ filij beniamin: ſi vere oĩbus vobis da ἀκούετε δή οἱ υἱοὶ βενιαμίν, εἰ ἀληθῶς πᾶσιν ὑμῖν δώ bit filius teſſe agros ⁊ vineas: aut oĩs vos σει ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, ἢ πάντας ὑμᾶς cõſtruet tribunos ⁊ centuriones? q̃n cõuerſus τάξει χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους; ὅτι συγκλίνετε oĩs vos aduerſũ me:⁊ non eſt q̃ reuelet πάντες ὑμεῖς ἐπ' ἐμέ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀποκαλύπτων τὸ auriculã meã:eſt pepigerit filius meus fedus ẽ ὠτίον μου, ἐν τῷ διατίθεσθαι τὸν υἱόν μου διαθήκην με filio teſſe. τ nõ eſt q̃ doleat de me τὰ τοῦ υἱοῦ ἰεσσαὶ· καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν πρὸς ἐμοῦ 1.Ri. 4.a. ex vobis ⁊ qui reuelet auriculã meã. q̃n ſuſcita ἐξ ὑμῶν καὶ ἀποκαλύψων τὸ ὠτίον μου· ὅτι ἐπήγει uit filius meus ſeruũ meũ aduerſũ me inſidiãtẽ ſicut ται υἱός μου τὸν δοῦλόν μου ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν ὡς ἡ dies hec: τ rñdit doeg idumeus: q̃ ſt ἡμέρα αὕτη· καὶ ἀπεκρίνετο δοὴγ ὁ ἰδουμαῖος, ὁ ὢν 2.ri.b. lech filiũ achitob ſacerdotẽ.⁊ cõſulebat ei per ληχ υἱὸν ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα· καὶ ἐπηρώτα αὐτὸν διὰ deũ: τ cibaria dedit ei: ⁊ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπισιτισμὸν ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ τὴν gladium goliath philiſtei dedit ei. ⁊ ῥομφαίαν γολιὰθ τοῦ ἀλλοφύλου ἔδωκεν αὐτῷ· καὶ miſit rex ad accerſiendũ achimelech filiũ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τὸν ἀχιμέλεχ υἱὸν achitob ſacerdotẽ.⁊ oĩs filios pa- ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ πα tris eius ſacerdotes qui in nobe. τ vene τρὸς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἐν νοβέ· καὶ παρεγέ runt vniuerſi in regẽ. τ ait ſaul: νοντο πάντες εἰς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπε σαούλ, audi ſ̃ filij achitob. τ dixit: ecce ego loq̃re ἄκουε δὴ υἱὲ ἀχιτώβ. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ λαλῶ dñe. τ dixit κύριε· καὶ εἶπεν

oppreſſi ere alieno'& 'amaro'animo: ꝯ 'Et fctũs eſt'eorũ 'princeps. 'Fueruntq;'cũ eo "quaſi quadringenti'viri.' Et profectus eſt 'dauid'inde in'maſphat:q̃ 'moab."Et dixit 'ad ꝯ 'regẽ'moab.'Maneat'oro'pater meus'& mater mea'cvobiſcum'dõec'fciam'quid'faciat ꝯ 'mihi"deus."Et reliquit eos'ante'faciem'regis 'moab.'Mãſerũtq; 'apd cũ"cũctis'diebus quib' 'dauid'fuit 'in preſidio. 'Dixitq;'gad' ppheta 'ad'dd. 'Noli'manere'i preſidio:'proficiſcere ꝯ & vade in'terram'iuda. 'Et profectus eſt 'dauid '& venit in'ſaltũ 'areth. "Et audiuit 'ſaul ꝯ 'q'apparuiſſet'dauid' & viri'qui erant ꝯ cũ eo. 'Saul aũt cũ'maneret'in gabaa & effet 'i 'nemore qd eſt 'i rama: 'haſtã'"manu tenẽs:"cuncti'q' ferui eius 'circũſtarent'eum: 'ait ꝯ 'ad ſeruos ſuos "q aſſiſtebant'ei.' Audite'me nũc 'filij'geminj. Nũqd 'oĩbus vobis'dabit'filius 'i fai'agros'& vineas :&'v niuerſos vos'faciet"'tribunos'& 'cẽturiõs'quoniam ꝯ 'cõiuraſtis'oĩs 'aduerſũ me:"& non eſt'q̃ mihi 'renũciet:maxime'cum &'filius meus'fedus iũ xerit'cũ'filio'iſai. 'Nõ ẽ q'vicẽ meã'doleat'exvobis:nec'q annũciet mihi:eo"q'ſuſcitauerit'filius meus'ſeruũ meũ'ad uerſũ me 'iſidiantẽ mihi "vſq; hodie. 'Rñdẽs aũt 'doech'idume'q'aſſiſtebat & erat prim' 'iter 'ſuos 'ſaul.'Vidi'inq;t'filium'iſai in"nobe'apud'achimelech'filium ꝯ 'achitob facerdotẽ.Qui 'cõſuluit'p eo"dñm'&'dabaria'dedit' ei. Sed '& 'gladium'goliath 'philiſtei'dedit'illi.'Miſit er 'rex'ad accerſiendum ꝯ 'achimelech'ſacerdotẽ "filium"achitob:'& ꝯ 'oẽm'domum'pẽs eius 'ſacerdotum "qui erant 'in nobe. Qui'vniuerſi 'venerũt'ad'regẽ.'Et ait'ad achimelech. 'Audi'fili'achitob.Qui 'rñdit. 'Presto ſum'domine.'Dixitq; ꝯ

אֵלָיו שָׁאוּל לָמָּה קִשַּׁרְתֶּם עָלַי
אַתָּה בֶּן יִשַׁי נֹפֵת לוֹ לֶחֶם יָתֵן
וְחֲרָבוֹת שָׂאוּל לוֹ בְּאֵלֹהִים לָקוּם
אֶל לֵאֹרֵב כַּיּוֹם הַזֶּה וְיָשֵׁן עֵינָיו
אַחִימֶלֶךְ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר יְמִי
נָכָל עַבְדֶּיךָ כְּדָוִד נֶאֱמָן וְחָתָן אֲסוּ
הַמֶּלֶךְ וְסָר אֶל מִשְׁמַעְתֶּךָ וְנִכְבַּד סוּר שָׁמַע
בְּבֵיתֶךָ הַיּוֹם הַחִלֹתִי לִשְׁאֹל לוֹ חָלִילָה
בְּאֱלֹהִים חָלִילָה לִי אַל יָשֵׂם שׂוּם
הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ דָבָר כָּל בֵּית אָבִי
כִּי לֹא יָדַע עַבְדְּךָ כָּזֹאת דָּבָר
קָטֹן אוֹ גָדוֹל וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מוֹת נָמוּת
אֲחִי מֶלֶךְ אַתָּה וְכָל בֵּית
אָבִיךָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָרָצִים רוּץ
הַנֹּגְעִים עַל כֹּהֲנֵי יְהוָה כִּי גַם יָדָם עִם דָּוִד וְכִי יָדְעוּ כִּי בֹרֵחַ סָבַב
הוּא וְלֹא גָלָה אֹזֶן מֵהֶם וַיִּסֹּב הָרוּץ וַיִּפְגַּע
בַּכֹּהֲנִים וַיָּסָב הַיּוֹם הַהוּא
שְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ נֹשֵׂא אֵפוֹד
בָּד וְאֶת נֹב עִיר הַכֹּהֲנִים הִכָּה נָכָה
לְפִי חָרֶב מֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה פֶּה אִישׁ
מֵעוֹלֵל וְעַד יוֹנֵק וְשׁוֹר וַחֲמוֹר עָלָל יָנֵק
וַיַּשׁ לְפִי חָרֶב וַיִּמָּלֵט בֶּן אֶחָד חָסַר פָּלֵט
לְאֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֲחִיטוּב וּשְׁמוֹ
אֶבְיָתָר וַיִּבְרַח אַחֲרֵי דָוִד וַיַּגֶּד נָגַד
אֶבְיָתָר לְדָוִד כִּי הָרַג שָׁאוּל אֶת
כֹּהֲנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאֶבְיָתָר אָמַר
יָדַעְתִּי בַּיּוֹם הַהוּא כִּי שָׁם דוֵג
הָאֲדֹמִי כִּי הַגֵּד יַגִּיד לְשָׁאוּל אָנֹכִי
סַבֹּתִי בְּכָל נֶפֶשׁ בֵּית אֲבִיךָ שָׁבָה סָבַב
אִתִּי אַל תִּירָא כִּי אֲשֶׁר יְבַקֵּשׁ רֹדֵא בַּקֵּשׁ
אֶת נַפְשִׁי יְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ כִּי

ad eū saul. Quare cō
turastis aduersum me o
tu & filius isai: & dedi
sti eis panes & gladiū & cōsuluisti
pro eo deū vt cōsurge
ret aduersum me insidia
tor vsq; hodie pmanēs?
Respondensq; achime
lech regi ait, Et quis
in oibus seruis tuis fi
cut dd fidelis & gener
regis: & pgens ad ipe
rium tuum: & glorios
in domo tua: Num ho
die cepi pro eo cōsule
re deū? Absit hoc a me
Ne suspicetur
rex aduersum seruum
suū rē huiuscemodi in
vniuersa domo patris
mei. No ei sciuit seruus
tuus qcq; sup hoc negocio vel modicū vel grāde. Dixitq; rex. Morte moreris achimelech
tu & ois dom patris
tui. & ait rex emissariis
qui circūstabāt eū. Cōuertimini & interficite
sacerdotes dñi. Nam
manus eoꝝ cū dauid ē
sciētes q fugisset: & non indicauerūt mihi.
Noluerūt autem seruire
regis extendere manus suas in sacerdotes dñi. Et ait rex ad doech. Conuertere tu & irrue
in sacerdotes dñi. Cōuersusq; doech idume
irruit in sacerdotes & trucidauit in die illa
octoginta quinq; viros
vestitos ephot
lineo: nobe ault ciuita
tē sacerdotū percussit
in ore gladii viros & mulieres & paruulos & lactentes:
bouem q & asinum
& ouē in ore gladii. Euadens autem vnus filius achimelech filii achitob nomē ei abiathar: fugit ad dauid: & annunciauit
ei q occidisset saul
sacerdotes dñi. Et ait dauid ad abiathar.
Sciebam eni in die illa
q cū ibi esset doech
idumeus: proculdubio
annūciaret saul. Ego
sum reus oium animarum patris tui. Mane
mecū: ne timeas. Si
quis quesierit
animam meam queret
& animam tuam:

et saul: quare cōuraſti aduerſū me tu t filius ieſſe
αὐτῷ σαούλ, ἱνατί συνέβου κατ' ἐμοῦ σὺ καὶ ὁ υἱὸς ἰεσσαι
vt dares tu et pane t gladiū: t ꝓsuleres tu et
ἵ δοῦναί σε αὐτῷ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν, καὶ ἐρωτᾶσ σὲ αὐτῷ
per deū vt ponereres cū aduersū me in insidiis: sic di
διὰ τ θεοῦ τ θέσθαι ἀνὰ ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρόν, ὡς ἡμέ
es hec: t rndit achimelech regi t dixit:
ρα αὕτη; καὶ ἀπεκρίθη ἀχιμέλεχ τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν,
t quis in oibus seruis tuis fidelis sic dauid: t
καὶ τίς ἐν πᾶσι τοῖς δούλοις σου πιστὸς ὡς δαυίδ; καὶ
gener regis t cōples ofic impe
γαμβρὸς τοῦ βασιλέως καὶ ἄρχων παγὸς ὑπήκο
rium tuū: t gloriosꝰ in domo tua: an hodie in
γίλματός σου, καὶ ἔνδοξος ἐν τῷ οἴκῳ σου; ἢ σήμερον ἤρ
cepi cōsulere ei per deū: nequaq̄ ne det
ξαμαι ἐρωτᾶν αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ; μηδαμῶς μὴ δ' ὅτω
rex aduersū seruū suū verbū t in totā
ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ δούλου σου λόγον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν
domū patris mei: q nō sciuit seruus tuus in
οἶκον τοῦ πατρός μου, ὅτι οὐκ ἤδει ὁ δοῦλός σου ἐν
olibus istis verbū parūq; vel grāde. t dixit rex
πᾶσι τούτοις ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα. καὶ εἶπεν ὁ βασι
saul: morte morieris achimelech tu t ois
λεὺς σαούλ, θανάτῳ ἀποθανῇ ἀχιμέλεχ σὺ καὶ πᾶς 8.14.8
domus patris tui. t dixit rex
οἶκος τοῦ πατρός σου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς
emissariis qui circūstabāt apud eū: addu
ἀγγέλοις τοῖς περιεστηκόσιν ἐπ' αὐτόν, προσαγά
cite t interficite sacerdotes dñi: qñ man eo
γετε καὶ θανατώσατε τοὺς ἱερεῖς κυρίου, ὅτι ἡ χεὶρ αὐ
rum cū dauid: qñ cognouerūt q fugit ipse: t non
τῶν μετὰ δαυίδ, διότι ἔγνωσαν ὅτι φεύγει αὐτός, καὶ οὐκ
reuelauerūt auriculā meā. t non voluerūt
ἀπεκάλυψαν τὸ ὠτίον μου. καὶ οὐκ ἠβουλήθησαν οἱ παῖ
ui regis inferre manus eoꝝ irrue
δες τοῦ βασιλέως ἐπενεγκεῖν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἀπαγ
re in sacerdotes dñi. t dixit rex
γεῖν εἰς τοὺς ἱερεῖς κυρίου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ
doec: eue re tu: t irrue in sacerdotes. t
δωήκ, ἐπίστρεφε σύ, καὶ ἀπάντα εἰς τοὺς ἱερεῖς. καὶ
reuersus est doec idumeus t interfecit ipse
ἐπέστρεψε δωὴκ ὁ ἰδουμαῖος καὶ ἐπάταξεν αὐτὸς
in sacerdotes dñi. t interfecit in die illa
ἐν τοῖς ἱερεῦσι τ κυρίου. καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
octoginta quinq; viros: qꝫ gerētes ephud. t
ὀγδοήκοντα πέντε ἄνδρας, φοροῦντας ἐφούδ. καὶ τὴν
nobe ciuitate sacerdotū percussit in ore gladii
νοβὲ τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας
a viro vsq; ad mulierē & paruulū vsq; ad lactētem:
ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς ἀπὸ νηπίου καὶ ἕως θηλάζοντος,
t a vitulo t asino t oue percussit in ore
καὶ ἀπὸ μόχου καὶ ὄνου καὶ προβάτου ἐπάταξεν ἐν στόμα
gladii. t saluatur filius vn achimelech fi
τι ῥομφαίας. καὶ διασώζεται υἱὸς εἷς τοῦ ἀχιμέλεχ υἱοῦ
lii achitob: nomē ei abiathar: t fugit post
οὗ ἀχιτώβ, ὄνομα αὐτῷ ἀβιάθαρ, καὶ ἔφυγεν ὀπίσω
dauid. t nunciauit abiathar dauid: ꝙ
δαυίδ. καὶ ἀπήγγειλεν ἀβιάθαρ τῷ δαυίδ, ὅτι
occidit saul oēs sacerdotes. t dixit
ἐθανάτωσε σαοὺλ πάντας τοὺς ἱερεῖς. καὶ εἶπεν
dauid abiathar: sciui ꝙ in die illa ibi esse
δαυὶδ τῷ ἀβιάθαρ, ἤδειν ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκεῖ ὢν
doec idumeus: t nūciās nunciabit saul.
δωὴκ ὁ ἰδουμαῖος, καὶ ἀπαγγέλων ἀπαγγελεῖ τῷ σαοὺλ
ego sum causa oīaꝝ vniuerse domus
ἐγώ εἰμι ὁ αἴτιος πᾶσι ψυχῶν ὅλου τοῦ οἴκου τοῦ
patris tui. maneas mecū t ne timeas: qñ
πατρός σου. κάθησο μετ' ἐμοῦ καὶ μὴ φοβοῦ, ὅτι
vbi q̄ĩero aie mee querā t aie
οὗ ἐὰν ζητῶ τὴ ψυχὴ μου ζητήσω καὶ τὴ ψυχὴ
tue locum:
σου τόπον,

qñ seruatus es tu apud me.
ὅτι σεφύλαξαι σὺ παρ' ἐμοί. Ca.23.
A ΘΤ annunciauerūt dauid dicentes: ecce
Καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ λέγοντες, ἰδοὺ οἱ
philisthei pugnāt in ceila: t ipsi virī
ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν τῇ κειλά, καὶ αὐτοὶ διαρπά
ptiunt areas t cōsuluit dauid per dñm dī
ζουσιν τοὺς ἅλω καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου λέ
ceno: si vadam t percutiā philisteos istos?
γων, εἰ πορευθῶ καὶ πατάξω τοὺς ἀλλοφύλους τούτους;
t dixit dñs ad dauid: vade t percute
καὶ εἶπε κύριος πρὸς δαυίδ, πορεύου καὶ πατάξεις τοὺς
philisteos: t saluabis ceila. t dixerūt virī
ἀλλοφύλους, καὶ σώσεις τὴν κειλά. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες
dauid ad eū: ecce nos hic exūtes i
τοῦ δαυὶδ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὄντες ἐν
iudea timemus: t quō erit si abierimus in
τῇ ἰουδαίᾳ φοβούμεθα, καὶ πῶς ἔσται ἐὰν πορευθῶμεν εἰς
ceila aduersus valleo philistinoꝝ. t ad
τὴν κειλὰ εἰς τὰς κοιλάδας τῶν ἀλλοφύλων. καὶ προ
tecit rursum dauid & cōsulere per dñm. t ref
σέθετο ἔτι δαυὶδ ἐπερωτῆσαι διὰ τοῦ κυρίου. καὶ ἀπε
pōdit ei dñs: t dixit ad eum: surge & t def
κρίθη αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, ἀνάστηθι καὶ κατά
cede in ceila: qñ ego trado philt
βηθι εἰς κειλά, ὅτι ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀλλοφύ
steos in manus tuas. t abiit dauid t et
λους εἰς τὰς χεῖράς σου. καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ καὶ οἱ ἄν
ri qui cum eo in ceila: t debellauit
δρες οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κειλά, καὶ ἐπολέμησε τοὺς
philisteos. t fugerūt a facie eoꝝ: t per
ἀλλοφύλους. καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐπά
cussit eos plaga magna nimis. t abegit
ταξεν αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην σφόδρα. καὶ ἀπήλασε
iumēta eoꝝ t saluauit dauid habitatores
τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ ἔσωσε δαυὶδ τοὺς κατοικοῦντας
ceila. t factū ē cū fugeret abiathar filꝰ achi
κειλά. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φεύγειν ἀβιάθαρ τὸν υἱὸν ἀχι
melech ad dauid in ceila: descēderat hūs ephud in
μέλεχ πρὸς δαυὶδ εἰς κειλά, κατέβη ἔχων ἐφοὺδ ἐν τῇ
manu sua. t nūciauerūt saul dicentes:
χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σαοὺλ λέγοντες,
ꝙ venit dauid in ceila. t dixit saul: tradi
ὅτι ἦλθε δαυὶδ εἰς κειλά. καὶ εἶπε σαοὺλ, παραβε
dit eū deus in manus meas: qñ cōclusus
βλήκεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖράς μου, ὅτι ἀποκέκλει
est introgressus in vrbē portas t seratas. t pre
σται εἰσελθὼν εἰς πόλιν πύλας καὶ μοχλούς. καὶ προ
cipit saul oi pplo in pugnā vt
φαγγέλλει σαοὺλ παντὶ τῷ λαῷ εἰς πόλεμον κα
cendere in ceila & vt obsideret dauid t
ταβαίνειν ἐπὶ κειλὰ τοῦ συνέχειν τὸν δαυὶδ καὶ
viros ej cum eo. t cognouit dauid: ꝙ
τοὺς ἄνδρας τοὺς μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔγνω δαυίδ, ὅτι
mal tacebat de eo malū. t dixit
σαοὺλ ποιεῖ κατ' αὐτοῦ τὴν κακίαν. καὶ εἶπε
dauid ad abiathar sacerdotē: adduc ephud.
δαυὶδ πρὸς ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα προσάγαγε τὸ ἐφούδ. 1.Infra. 30.b.
t dixit dauid: dñe deus israel audiēs audi
καὶ εἶπε δαυίδ, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀκούων ἀκού
nit seruꝰ tuus: ꝙ qñ saul ventre ptra me
σον ὁ δοῦλός σου, ὅτι ζητεῖ σαοὺλ ἐλθεῖν ἐπ' ἐμὲ
in ceila vt euertat vrbem pp me ꝙ ercla
εἰς κειλὰ διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμέ; εἰ ἀποκλεί
dūt. t nunciā descendet saul sicut audi
σουσιν. καὶ νῦν εἰ καταβήσεται σαοὺλ καθὼς ἤκου
uit seruꝰ tuus dñe deus israel indica
σεν ὁ δοῦλός σου κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπάγγειλον
seruo tuo. t dixit dñs
τῷ δούλῳ σου. καὶ εἶπε κύριος

qui seruatus es tu apud me.
ὅτι σεφύλαξαι σὺ παρ' ἐμοί. Ca.23.
A ΘΤ annunciauerunt dauid dicentes: ecce
Καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ λέγοντες, ἰδοὺ οἱ
philisthei pugnāt in ceila: t ipsi virī
ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν τῇ κειλά, καὶ αὐτοὶ διαρπά
ptiunt areas t cōsuluit dauid per dñm dī
ζουσιν τοὺς ἅλω καὶ ἐπηρώτησε δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου λέ
ceno: si vadam t percutiā philisteos istos?
γων, εἰ πορευθῶ καὶ πατάξω τοὺς ἀλλοφύλους τούτους;
t dixit dñs ad dauid: vade t percute
καὶ εἶπε κύριος πρὸς δαυίδ, πορεύου καὶ πατάξεις τοὺς
philisteos: t saluabis ceila. t dixerūt virī
ἀλλοφύλους, καὶ σώσεις τὴν κειλά. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες
dauid ad eū: ecce nos hic exūtes i
τοῦ δαυὶδ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὄντες ἐν
iudea timemus: t quō erit si abierimus in
τῇ ἰουδαίᾳ φοβούμεθα, καὶ πῶς ἔσται ἐὰν πορευθῶμεν εἰς
ceila aduersus valleo philistinoꝝ. t ad
τὴν κειλὰ εἰς τὰς κοιλάδας τῶν ἀλλοφύλων. καὶ προ
tecit rursum dauid & cōsulere per dñm. t ref
σέθετο ἔτι δαυὶδ ἐπερωτῆσαι διὰ τοῦ κυρίου. καὶ ἀπε
pōdit ei dñs: t dixit ad eum: surge & t def
κρίθη αὐτῷ κύριος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, ἀνάστηθι καὶ κατά
cede in ceila: qñ ego trado philt
βηθι εἰς κειλά, ὅτι ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀλλοφύ
steos in manus tuas. t abiit dauid t et
λους εἰς τὰς χεῖράς σου. καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ καὶ οἱ ἄν
ri qui cum eo in ceila: t debellauit
δρες οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κειλά, καὶ ἐπολέμησε τοὺς
philisteos. t fugerūt a facie eoꝝ: t per
ἀλλοφύλους. καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἐπά
cussit eos plaga magna nimis. t abegit
ταξεν αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην σφόδρα. καὶ ἀπήλασε
iumēta eoꝝ t saluauit dauid habitatores
τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ ἔσωσε δαυὶδ τοὺς κατοικοῦντας
ceila. t factū ē cū fugeret abiathar filꝰ achi
κειλά. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φεύγειν ἀβιάθαρ τὸν υἱὸν ἀχι
melech ad dauid in ceila: descēderat hūs ephud in
μέλεχ πρὸς δαυὶδ εἰς κειλά, κατέβη ἔχων ἐφοὺδ ἐν τῇ
manu sua. t nūciauerūt saul dicentes:
χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σαοὺλ λέγοντες,
ꝙ venit dauid in ceila. t dixit saul: tradi
ὅτι ἦλθε δαυὶδ εἰς κειλά. καὶ εἶπε σαοὺλ, παραβε
dit eū deus in manus meas: qñ cōclusus
βλήκεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖράς μου, ὅτι ἀποκέκλει
est introgressus in vrbē portas t seratas. t pre
σται εἰσελθὼν εἰς πόλιν πύλας καὶ μοχλούς. καὶ προ
cipit saul oi pplo in pugnā vt
φαγγέλλει σαοὺλ παντὶ τῷ λαῷ εἰς πόλεμον κα
cendere in ceila & vt obsideret dauid t
ταβαίνειν ἐπὶ κειλὰ τοῦ συνέχειν τὸν δαυὶδ καὶ
viros ej cum eo. t cognouit dauid: ꝙ
τοὺς ἄνδρας τοὺς μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔγνω δαυίδ, ὅτι
mal tacebat de eo malū. t dixit
σαοὺλ ποιεῖ κατ' αὐτοῦ τὴν κακίαν. καὶ εἶπε
dauid ad abiathar sacerdotē: adduc ephud.
δαυὶδ πρὸς ἀβιάθαρ τὸν ἱερέα προσάγαγε τὸ ἐφούδ. 1.Infra. 30.b.
t dixit dauid: dñe deus israel audiēs audi
καὶ εἶπε δαυίδ, κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀκούων ἀκού
nit seruꝰ tuus: ꝙ qñ saul ventre ptra me
σον ὁ δοῦλός σου, ὅτι ζητεῖ σαοὺλ ἐλθεῖν ἐπ' ἐμὲ
in ceila vt euertat vrbem pp me ꝙ ercla
εἰς κειλὰ διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμέ; εἰ ἀποκλεί
dūt. t nunciā descendet saul sicut audi
σουσιν. καὶ νῦν εἰ καταβήσεται σαοὺλ καθὼς ἤκου
uit seruꝰ tuus dñe deus israel indica
σεν ὁ δοῦλός σου κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπάγγειλον
seruo tuo. t dixit dñs
τῷ δούλῳ σου. καὶ εἶπε κύριος

mecumq; seruaberis.
23.
ΘΤ annunciauerunt
Ecce philistiim oppu
gnant ceilam & eruunt
diripiunt areas. cōsul
uit ergo dauid dominum dicens. Nū
vadam & percutiam eos philisteos istos. Et ait
dominus ad dauid. Vade & percu
ties philisteos & saluabis ceilam: & di
xerunt viri qui erant cū dauid
ad eum. Ecce nos hic
iudea cōsistētes timemꝰ: quātomagis si ierimus in ceilā aduersum
agmina philistinorum.
Rursum ergo dauid cōsuluit dñm. Qui respondens ait ei. Surge & vade in ceilam. Ego enim tradam philisteos in manu tua. Abiit ergo dauid & viri eius in ceilam & pugnauit ad uersum philisteos. Et abegit iumēta eoꝝ: & percussit eos plaga magna & saluauit dauid habitatores ceile. Porro eo tpe quo fugiebat abiathar filius achimelech ad dauid in ceilam descēderat. Nūciatū est aūt dauli q̄ veniſſet dd in ceilā. Et ait saul. Tradidit deum deus in manus meas cōcluſus est introgreſſus vrbē portas & ſerratum. Et precepit saul oi pplo vt ad pugnam descenderet in ceilam & obſideret dauid & viros eius. Q̄d cū dd reſciſſet: quia ꝑparet ei saul malum dixit ad abiathar ſacerdotem. Applica ephod. Et ait dauid. Domine deus israel audiuit famam ſeruus tuus q̄ ſiſtenat ceilam ut deſtruat eam propter me. Si tradent me viri ceile in manus eius: & ſi deſcēdet saul ſicut audiuit ſeruus tuus dñe deus israel indica ſeruo tuo. Et ait dominus.

mecumq; seruaberis.
23.
ΘΤ annunciauerunt
Ecce philistiim oppugnant ceilam & eruunt
diripiunt areas. cōsuluit ergo dauid dominum dicens. Nū
vadam & percutiam eos philisteos istos. Et ait
dominus ad dauid. Vade & percuties philisteos & saluabis ceilam: & dixerunt viri qui erant cū dauid ad eum. Ecce nos hic iudea cōsistētes timemus: quātomagis si ierimus in ceilā aduersum agmina philistinorum.
Rursum ergo dauid cōsuluit dñm. Qui respondens ait ei. Surge & vade in ceilam. Ego enim tradam philisteos in manu tua. Abiit ergo dauid & viri eius in ceilam & pugnauit ad uersum philisteos. Et abegit iumēta eoꝝ: & percussit eos plaga magna & saluauit dauid habitatores ceile. Porro eo tpe quo fugiebat abiathar filius achimelech ad dauid in ceilam descēderat. Nūciatū est aūt dauli q̄ veniſſet dd in ceilā. Et ait saul. Tradidit deum deus in manus meas cōcluſus est introgreſſus vrbē portas & ſerratum. Et precepit saul oi pplo vt ad pugnam descenderet in ceilam & obſideret dauid & viros eius. Q̄d cū dd reſciſſet: quia ꝑparet ei saul malum dixit ad abiathar ſacerdotem. Applica ephod. Et ait dauid. Domine deus israel audiuit famam ſeruus tuus q̄ ſiſtenat ceilam ut deſtruat eam propter me. Si tradent me viri ceile in manus eius: & ſi deſcēdet saul ſicut audiuit ſeruus tuus dñe deus israel indica ſeruo tuo. Et ait dominus.

יָשַׁב מִשְׁמֶרֶת אֶתָּה עֲמָדִי׃
Cap.xxiij וַיַּגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה
לָחֶם פְּלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּקְעִילָה וְהֵמָּה
שֹׁסִים אֶת גָּרְנוֹת וַיִּשְׁאַל דָּוִד
יְהֹוָה לֵאמֹר הַאֵלֵךְ וְהִכִּיתִי
בְּפְלִשְׁתִּים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל דָּוִד לֵךְ וְהִכִּית בַּפְּלִשְׁתִּים
וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת קְעִילָה׃ וַיֹּאמְרוּ
אַנְשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה אֲנַחְנוּ פֹּה
בִּיהוּדָה יְרֵאִים וְאַף כִּי נֵלֵךְ
קְעִילָה אֶל מַעַרְכוֹת פְּלִשְׁתִּים׃
וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד לִשְׁאַל יְהוָה
וַיַּעֲנֵהוּ יְהוָה וַיֹּאמֶר קוּם רֵד
קְעִילָה כִּי אֲנִי נֹתֵן אֶת פְּלִשְׁתִּים
בְּיָדֶךָ׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַאֲנָשָׁיו קְעִילָה
וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּנְהַג אֶת
מִקְנֵיהֶם וַיַּךְ בָּהֶם מַכָּה גְדוֹלָה
וַיֹּשַׁע דָּוִד אֶת יֹשְׁבֵי קְעִילָה׃
וַיְהִי בְּבָרַח אֶבְיָתָר בֶּן אֲחִימֶלֶךְ
אֶל דָּוִד קְעִילָה בְּיָדוֹ אֵפוֹד יָרַד׃
וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי בָּא דָוִד קְעִילָה
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל נִכַּר אֹתוֹ אֱלֹהִים
בְּיָדִי כִּי נִסְגַּר לָבוֹא בְּעִיר
דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל
אֶת כָּל הָעָם לְמִלְחָמָה לָרֶדֶת
קְעִילָה לָצוּר אֶל דָּוִד וְאֶל
אַנְשָׁיו׃ וַיֵּדַע דָּוִד כִּי עָלָיו שָׁאוּל
מַחֲרִישׁ רָעָה וַיֹּאמֶר אֶל
אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן הַגִּישָׁה הָאֵפֹד׃
וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
שָׁמוֹעַ שָׁמַע עַבְדֶּךָ כִּי מְבַקֵּשׁ
שָׁאוּל לָבֹא אֶל קְעִילָה לְשַׁחֵת
לָעִיר בַּעֲבוּרִי׃ הֲיִסְגְּרֻנִי בַעֲלֵי
קְעִילָה בְּיָדוֹ וְשָׁאוּל יֵרֵד כַּאֲשֶׁר
שָׁמַע עַבְדֶּךָ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הַגֵּד נָא לְעַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר יְהוָה

יָשַׁב מִשְׁמֶרֶת אֶתָּה עֲמָדִי׃
Cap.xxiij וַיַּגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר הִנֵּה
לָחֶם פְּלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּקְעִילָה וְהֵמָּה
שֹׁסִים אֶת גָּרְנוֹת וַיִּשְׁאַל דָּוִד
יְהֹוָה לֵאמֹר הַאֵלֵךְ וְהִכִּיתִי
בְּפְלִשְׁתִּים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל דָּוִד לֵךְ וְהִכִּית בַּפְּלִשְׁתִּים
וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת קְעִילָה׃ וַיֹּאמְרוּ
אַנְשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה אֲנַחְנוּ פֹּה
בִּיהוּדָה יְרֵאִים וְאַף כִּי נֵלֵךְ
קְעִילָה אֶל מַעַרְכוֹת פְּלִשְׁתִּים׃
וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד לִשְׁאַל יְהוָה
וַיַּעֲנֵהוּ יְהוָה וַיֹּאמֶר קוּם רֵד
קְעִילָה כִּי אֲנִי נֹתֵן אֶת פְּלִשְׁתִּים
בְּיָדֶךָ׃ וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַאֲנָשָׁיו קְעִילָה
וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּנְהַג אֶת
מִקְנֵיהֶם וַיַּךְ בָּהֶם מַכָּה גְדוֹלָה
וַיֹּשַׁע דָּוִד אֶת יֹשְׁבֵי קְעִילָה׃
וַיְהִי בְּבָרַח אֶבְיָתָר בֶּן אֲחִימֶלֶךְ
אֶל דָּוִד קְעִילָה בְּיָדוֹ אֵפוֹד יָרַד׃
וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי בָּא דָוִד קְעִילָה
וַיֹּאמֶר שָׁאוּל נִכַּר אֹתוֹ אֱלֹהִים
בְּיָדִי כִּי נִסְגַּר לָבוֹא בְּעִיר
דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל
אֶת כָּל הָעָם לְמִלְחָמָה לָרֶדֶת
קְעִילָה לָצוּר אֶל דָּוִד וְאֶל
אַנְשָׁיו׃ וַיֵּדַע דָּוִד כִּי עָלָיו שָׁאוּל
מַחֲרִישׁ רָעָה וַיֹּאמֶר אֶל
אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן הַגִּישָׁה הָאֵפֹד׃
וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
שָׁמוֹעַ שָׁמַע עַבְדֶּךָ כִּי מְבַקֵּשׁ
שָׁאוּל לָבֹא אֶל קְעִילָה לְשַׁחֵת
לָעִיר בַּעֲבוּרִי׃ הֲיִסְגְּרֻנִי בַעֲלֵי
קְעִילָה בְּיָדוֹ וְשָׁאוּל יֵרֵד כַּאֲשֶׁר
שָׁמַע עַבְדֶּךָ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הַגֵּד נָא לְעַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר יְהוָה

יְרִדוּ וַיֹּאמֶר דָּוִד הַיִסְגְּרוּ בַּעֲלֵי סְגֹר
קְעִילָה אֹתִי וְאֶת אֲנָשַׁי בְּיַד
שָׁאוּל וַיֹּאמֶר יְהוָה יִסְגֹּרוּ׃
וַיָּקָם דָּוִד וַאֲנָשָׁיו כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת קום מצא
אִישׁ וַיֵּצְאוּ מִקְּעִילָה וַיִּתְהַלְכוּ הלך
בַּאֲשֶׁר יִתְהַלָּכוּ וּלְשָׁאוּל הֻגַּד כִּי נגד
נִמְלַט דָּוִד מִקְּעִילָה וַיֶּחְדַּל לָצֵאת׃ מלט חדל
וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמִּדְבָּר בַּמְּצָדוֹת וַיֵּשֶׁב יצא דבר
בָּהָר בְּמִדְבַּר זִיף וַיְבַקְשֵׁהוּ שָׁאוּל בקש
כָּל הַיָּמִים וְלֹא נְתָנוֹ אֱלֹהִים יום
בְּיָדוֹ׃ וַיַּרְא דָּוִד כִּי יָצָא שָׁאוּל ראה
לְבַקֵּשׁ אֶת נַפְשׁוֹ וְדָוִד בַּמִּדְבָּר בקש
זִיף בַּחֹרְשָׁה׃ וְיוֹנָתָן בֶּן קום
שָׁאוּל וַיֵּלֶךְ אֶל דָּוִד חָרְשָׁה וַיְחַזֵּק חזק
אֶת יָדוֹ בֵּאלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אַל תִּירָא כִּי לֹא ירא מצא
תִמְצָאֲךָ יַד שָׁאוּל אָבִי וְאַתָּה תִּמְלֹךְ עַל מלך
יִשְׂרָאֵל וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לְךָ לְמִשְׁנֶה שנה
גַּם שָׁאוּל אָבִי יָדַע כֵּן׃ וַיִּכְרְתוּ כרת
שְׁנֵיהֶם בְּרִית לִפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב שנה
דָּוִד בַּחֹרְשָׁה וְיהוֹנָתָן הָלַךְ לְבֵיתוֹ׃ בית
וַיַּעֲלוּ זִפִּים אֶל שָׁאוּל הַגִּבְעָתָה עלה
לֵאמֹר הֲלוֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר עִמָּנוּ סתר
בִּמְצָדוֹת בַּחֹרְשָׁה גִּבְעַת הַחֲכִילָה צוד
אֲשֶׁר מִימִין הַיְשִׁימֹן׃ וְעַתָּה לְכָל ימן
אַוַּת נַפְשְׁךָ הַמֶּלֶךְ לָרֶדֶת רד וְלָנוּ אוה
הַסְגִּירוֹ בְיַד הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל סגר
בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה כִּי חְמַלְתֶּם חמל
עָלָי׃ לְכוּ נָא הָכִינוּ עוֹד יְדַעוּ כון הלך
וּרְאוּ אֶת מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר תִּהְיֶה ראה היה
רַגְלוֹ מִי רָאָהוּ שָׁם כִּי אָמַר אֵלַי רגל
עָרוֹם יַעְרִם הוּא׃ וּרְאוּ וְדְעוּ מִכָּל ערם
הַמַּחֲבָאִים אֲשֶׁר יִתְחַבֵּא שָׁם חבא
וְשַׁבְתֶּם אֵלַי אֶל נָכוֹן וַהֲלַכְתִּי כון
אִתְּכֶם וְהָיָה אִם יֵשְׁנוֹ בָּאָרֶץ יש
וְחִפַּשְׂתִּי אֹתוֹ בְּכָל אַלְפֵי יְהוּדָה׃

[a] Descēdet. [b] Dixitq; rursum [c] dauid. [d] Si tradent [e] me [f] viri [g] ceile [h] & [i] viros qui sunt mecū [k] in manu [l] saul. [m] Et dixit [n] dñs [o] Tradent. [p] Surrexit ergo [q] dauid [r] & viri eius [s] quasi fexcenti [t] & egressi [u] de ceila [v] huc atq; illuc [w] vagabantur incerti. [x] Nūciatūq; ē [y] saul [z] q̄ fugisset [aa] dd [ab] de ceila [ac] & saluat [ad] cēt: quāobrē [ae] dissimulauit [af] exire. [ag] Morabatur āt [ah] dauid [ai] i deserto [aj] in locis firmis [ak] simis: [al] māsitq; in monte [am] solitudinis [an] ziph. [ao] Querebat eū tñ [ap] saul [aq] cūctis [ar] diebus: [as] & nō [at] tradidit eū [au] deus [av] in manus eius. [aw] Et vidit [ax] dauid [ay] q̄ egressus ēet [az] saul [ba] vt [bb] quaeret [bc] aiam ei. [bd] Porrodd e [be] rat [bf] in deserto [bg] ziph [bh] i silua. [bi] Et surrexit [bj] ioathas [bk] filius [bl] saul [bm] & abiit [bn] ad [bo] dauid in [bp] siluā: [bq] & cōfortauit [br] man [bs] eius [bt] i deo: [bu] dixitq; [bv] ei. [bw] Ne [bx] tiespecis. [by] Ne [bz] q; [ca] en [cb] iueniet te [cc] man [cd] saul [ce] patris mei. [cf] Et tu [cg] regnabis [ch] super [ci] israel: [cj] & ego [ck] ero [cl] tibi [cm] secundus. [cn] Sed [co] & [cp] saul [cq] pē me [cr] scit [cs] hoc. [ct] Percussit ergo [cu] vterq; [cv] fedus [cw] corā [cx] domino. [cy] Mansitq; [cz] dauid [da] in silua: [db] ioathas [dc] at [dd] reuersus est [de] in domū suā. [df] Ascēderūt autē [dg] zipheī [dh] ad [di] saul [dj] in gabaa [dk] dicētes. [dl] Nōne ecce [dm] dauid [dn] latitat [do] apud nos [dp] in locis tutissimis [dq] silue [dr] in colle [ds] achile [dt] q̄ est ad dextrā [du] deserti. [dv] Nunc ergo [dw] sicut [dx] desiderauit [dy] aia tua [dz] vt [ea] dscēderes: [eb] descēde: [ec] no strū autē erit [ed] vt tradam [ee] eū [ef] in manus [eg] regis. [eh] Dixitq; [ei] saul. [ej] Bñdicti [ek] vos a [el] dño: [em] quia [en] doluistis vi cē meā. [eo] Abite [ep] ergo o ro & diligētius [eq] pparate [er] & curiosius agite: [es] & cōsiderate [et] locū [eu] vbi [ev] sit [ew] pes eius: vel [ex] quis [ey] vide rit eū [ez] ibi vbi dixistis. [fa] Recogitat [fb] eni [fc] de me q [fd] callide insidier ei. [fe] Cōsiderate [ff] & videte [fg] oia [fh] latibula eius in [fi] quib [fj] ab scōditur: [fk] & reuertimini [fl] ad me [fm] ad rē [fn] certā [fo] vt vada [fp] vobiscū. [fq] Q̄d [fr] si at [fs] in terrā se obstruxerit: [ft] perscrutabor [fu] eū [fv] incūctis [fw] milibus [fx] iuda.

descendet. t dixit dauid: si tradent qui καταβήσεται. καὶ εἶπεν δαυίδ, ἐὰν παραδώσουσιν οἱ de ceila me t viros meos in manus ἄνδρες τῆς κεϊλὰ ἐμὲ καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας σα ul: t dauid t viri eius in deserto ma οὐλ, καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ μα on in vespere a dextris iesemū. t fuit ὼν καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ ἰεσεμοῦν. καὶ ἐπορεύθη saul t viri eius ad q̄rēdū dauid. t nūcia σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ζητεῖν τὸν δαυίδ. καὶ ἀπήγ th eit dauid: t descēdit ad petrā in γελη τῷ δαυίδ, καὶ κατέβη εἰς τὴν πέτραν ἐν τῇ deserto maon. t audiuit saul t persecutus est in ἐρήμῳ τῇ μαών· καὶ ἤκουσεν σαοὺλ καὶ κατεδίωξεν εἰς deserto maon post dauid. t it sa τὴν ἔρημον τὴν μαὼν ὀπίσω δαυίδ. καὶ πορεύεται σα ul t viri eius ex parte mōtis huius. οὐλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους τούτου. t dauid t viri eius ex parte mōtis καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ ὄρους τοῦ altera. t dauid erat tectus vt tret a ἑτέρου. καὶ δαυὶδ ἦν σκεπαζόμενος τοῦ πορεύεσθαι ἀπὸ facie saul. t saul t viri eius ap προσώπου σαοὺλ. καὶ σαοὺλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ πα propinquabāt sup dauid t viros eius vt περιπλαγίαζον ἐπὶ δαυὶδ καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ τοῦ caperēt eos. t ecce venit ad saul nūcius: t festina συλλαβεῖν αὐτούς. καὶ ἄγγελος παραγέγονεν πρὸς σα ul dicēs: festina t veni q; infudērunt se philistiim sup terram. Reuertus est ergo saul φιλιστιὶμ ἐπὶ τὴν γῆν. ἀναστρέψαντος οὖν σαοὺλ ἀπὸ desistens a psequi dauid: & perrexit in occursū philistinorum. propter hoc vocauerūt locum illum petram diuidentem.

οὐλ λέγων, σπεῦδε καὶ ἔκβηθι ὅτι ἐχύθησαν οἱ ἀλλόφυ θλιψι sup terrā. t reuertit saul vt nō persλοι ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἀνέστρεψε σαοὺλ ἀπὸ sequeret post dauid: t perrexit in occur τοῦ διώκειν ὀπίσω δαυίδ, καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντη sum philistinorum. pp hoc vocat est locus il σιν τῶν ἀλλοφύλων· διὰ τοῦτο ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖ le petra diuisa.

νος πέτρα ἡ μεισελτόσα. Ca. 24.

ascendit dauid inde t sedit in Καὶ ἀνέβη δαυὶδ ἐκεῖθεν καὶ ἐκάθισεν ἐν τοῖς angustiis in gaddi. t factū est vt reuertus ē saul a στενοῖς ἐν γαδδί. καὶ ἐβλήθη ὡς ἀνέστρεψε σαοὺλ ἀπὸ tergo philistinorū: t nūciauerūt ei di ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέ centes: ecce dauid in deserto in gaddi. t acce γοντες, ἰδοὺ δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γαδδί. καὶ ἔλα pit secum tria milia virorū electorū ex βι μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐκ omni israel: t perrexit ad inuestigādū dauid παντὸς τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἐπορεύθη ζητεῖν τὸν δαυίδ t viros eius q̄ aduersus petras ēlo καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τῆς πέτρας cerunt. t venit ad ormēta gre τῶν ἐλάφων. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τοὺς αὐλεῶνας τῶν προ gum que in via. t erat ibi spelūca: t μάτων τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ· καὶ ἦν ἐκεῖ σπήλαιον, καὶ ingressus ē saul vt prepararetur. t dauid t εἰσῆλθε σαοὺλ παρασκευάσασθαι. καὶ δαυὶδ καὶ οἱ viri eius in spelūca interius sedebāt in ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ ἐσώτερον ἐκάθηντο ἐν ea. t dixerūt viri dauid ad eum: ecce αὐτῷ. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες δαυὶδ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ dies hec: quā dixit dñs ad te: ecce ego tra ἡμέρα αὕτη, ὧν εἶπε κύριος πρός σέ, ἰδοὺ ἐγὼ δί do inimicū tuū in manus tuas: t fa δωμι τὸν ἐχθρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ποιή cies ei q̄d placuerit in oculis tuis. t sur σεις αὐτῷ τὸ ἀρεστὸν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἀνέ rexit dauid t abstulit oram vestimēti sa στη δαυὶδ καὶ ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς ἱματισμοῦ σα ul latēter. t factū est post hec: t percus σαοὺλ λαθραίως. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπάτα sit dauid cor suū: qm̄ abstulit ξεν τὸν δαυὶδ ἡ καρδία αὐτοῦ, ὅτι ἀφείλετο

[a] Et illi [b] furgētes [c] abierūt in [d] ziph [e] ante saul. [f] Dauid [g] āt [h] & viri ei [i] erāt [k] i deserto [l] maō [m] in cāpestribus [n] ad [o] dexterā [p] ieserimuth. [q] Iuit ergo [r] saul [s] & [t] socii eius [u] ad quere dū eū. [v] Et nunciatū est [w] dd: [x] statiq; [y] descendit ad [z] petrā: [aa] & versabatur [ab] in deserto [ac] maon. [ad] Q̄d [ae] cū audisset [af] saul [ag] psecutus ē [ah] dauid in [ai] deserto [aj] maō. [ak] Et ibat [al] saul & viri eius [am] ad latus [an] mōtis [ao] exp te vna: [ap] dd [aq] āt [ar] & viri ei [as] erāt [at] in latere [au] mōtis [av] exp te altera. Porro [aw] dauid [ax] festinabat se posse [ay] euadere [az] a facie [ba] saul. [bb] Itaq; saul [bc] & viri eius [bd] in modum [be] coronē [bf] cinge bāt [bg] dd [bh] & [bi] viros eius [bj] vt caperent eos. [bk] Et nūcius [bl] venit [bm] ad [bn] saul [bo] dicens. [bp] Festina [bq] & veni [br] qm̄ [bs] infuderunt se [bt] philistiim [bu] sup [bv] terram. [bw] Reuertus est ergo [bx] saul [by] desistens [bz] psequi dauid: [ca] & perrexit [cb] in occursū [cc] philistinorum. [cd] ppter [ce] hoc [cf] vocauerūt [cg] locum [ch] illum [ci] petram [cj] diuidentem.

24.

Scendit ergo [ck] dd [cl] de [cm] & habitauit [cn] in [co] ziph [cp] ante saul. [cq] Dauid [cr] āt [cs] & viri ei [ct] erāt [cu] i deserto [cv] maō [cw] in cāpestribus [cx] ad [cy] dexterā [cz] ieserimuth. [da] Iuit ergo [db] saul [dc] & [dd] socii eius [de] ad queren dū eū. [df] Et nunciatū est [dg] dd: [dh] statiq; [di] descendit ad [dj] petrā: [dk] & versabatur [dl] in deserto [dm] maon. [dn] Q̄d [do] cū audisset [dp] saul [dq] psecutus ē [dr] dauid in [ds] deserto [dt] maō. [du] Et ibat [dv] saul & viri eius [dw] ad latus [dx] mōtis [dy] exp te vna: [dz] dd [ea] āt [eb] & viri ei [ec] erāt [ed] in latere [ee] mōtis [ef] exp te altera. Porro [eg] dauid [eh] festinabat se posse [ei] euadere [ej] a facie [ek] saul. [el] Itaq; saul [em] & viri eius [en] in modum [eo] coronē [ep] cinge bāt [eq] dd [er] & [es] viros eius [et] vt capent eos. [eu] Et nūcius [ev] venit [ew] ad [ex] saul [ey] dicens. [ez] Festina [fa] & veni [fb] qm̄ [fc] infuderunt se [fd] philistiim [fe] sup [ff] terram. [fg] Reuertus est ergo [fh] saul [fi] desistens [fj] psequi dauid: [fk] & perrexit [fl] in occursū [fm] philistinorum. [fn] ppter [fo] hoc [fp] vocauerūt [fq] locum [fr] illum [fs] petram [ft] diuidentem.

caþ.xxiiii.

[a] Scendit dauid inde [b] & habitauit [c] in locis tutissimis [d] gaddi. [e] Cumq; [f] reuersus est [g] saul post [h] q̄ psecutus ē [i] philisteos: [j] nūciauerunt [k] ei [l] dicentes. [m] Ecce dauid [n] in deserto [o] engaddi. [p] Assumēs ergo [q] saul [r] tria [s] milia [t] electorū [u] virorum [v] ex omni [w] israel: [x] perrexit [y] ad inuestigandum [z] dauid [aa] & viros eius [ab] super [ac] petras [ad] ibicibus [ae] pueōrum. [af] Et venit [ag] ad [ah] caulas [ai] ouiū q̄ fe offerebāt [aj] uiāti: [ak] erat q; [al] ibi [am] spelūca [an] quā [ao] ingressus est [ap] saul [aq] vt purgaret ventrē. Porro [ar] dauid [as] & [at] viri eius [au] in interiore [av] pte [aw] spelūce [ax] latebāt. [ay] Et dixerūt [az] serui [ba] dauid [bb] ad eū. [bc] Ecce [bd] dies [be] qua [bf] locutus est [bg] domius [bh] ad te: [bi] ego [bj] tradam [bk] tibi [bl] inimicum tuū [bm] vt [bn] facias [bo] ei [bp] sicut [bq] placuerit [br] oculis tuis. [bs] Surrexit ergo [bt] dd [bu] & [bv] pscidit [bw] orā [bx] chlamidis [by] saul [bz] silenter. [ca] Post hec [cb] percussit [cc] cor suum [cd] dauid [ce] eo q [cf] abscidisset [cg]

קוּם וַיָּקוּמוּ וַיֵּלְכוּ זִיפָה לִפְנֵי שָׁאוּל
וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו בְּמִדְבַּר מָעוֹן בָּעֲרָבָה
אֶל יְמִין הַיְשִׁימוֹן׃ וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל
וַאֲנָשָׁיו לְבַקֵּשׁ וַיַּגִּידוּ לְדָוִד
וַיֵּרֶד הַסֶּלַע וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַּר מָעוֹן
וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי דָוִד שמע רדף
וְאַנְשָׁיו מִדְבַּר מָעוֹן וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל מִצַּד
הָהָר מִזֶּה וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו מִצַּד
הָהָר מִזֶּה וַיְהִי דָוִד נָחֵץ ללכת
מִפְּנֵי שָׁאוּל וְשָׁאוּל וַאֲנָשָׁיו
עֹטְרִים אֶל דָּוִד וְאֶל אֲנָשָׁיו
לְתָפְשָׂם׃ וַיִּמְלָאךְ בָּא אֶל שָׁאוּל בוא
לֵאמֹר מַהֲרָה וְלֵכָה כִּי פָשְׁטוּ הלך
פְלִשְׁתִּים עַל הָאָרֶץ׃ וַיָּשָׁב שוב
מֵרְדֹף אַחֲרֵי דָוִד וַיֵּלֶךְ לִקְרַאת קום
פְּלִשְׁתִּים עַל כֵּן קָרְאוּ לַמָּקוֹם חלק
הַהוּא סֶלַע הַמַּחְלְקוֹת׃

caþ.xxiiii.

וַיַּעַל דָּוִד מִשָּׁם וַיֵּשֶׁב
בְּמְכֻוָּדוֹת עֵין גֶּדִי׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
שָׁב שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים
וַיַּגִּדוּ לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד
מִדְבַּר עֵין גֶּדִי׃ וַיִּקַּח שָׁאוּל
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל
יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ לְבַקֵּשׁ אֶת דָּוִד
וַאֲנָשָׁיו עַל פְּנֵי צוּרֵי הַיְעֵלִים׃
וַיָּבֹא אֶל גְּדֵרוֹת הַצֹּאן עַל
הַדֶּרֶךְ וְשָׁם מְעָרָה וַיָּבֹא שָׁאוּל
לְהָסֵךְ אֶת רַגְלָיו וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו
יְרֵכְתֵי הַמְּעָרָה יֹשְׁבִים׃ וַיֹּאמְרוּ
אַנְשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה הַיּוֹם אֲשֶׁר
אָמַר יְהוָה אֵלֶיךָ הִנֵּה אָנֹכִי נֹתֵן
אֶת אֹיִבְךָ בְּיָדֶךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ
כַּאֲשֶׁר יִטַב בְּעֵינֶיךָ וַיָּקָם דָּוִד
וַיִּכְרֹת אֶת כְּנַף הַמְעִיל אֲשֶׁר
לְשָׁאוּל בַּלָּט׃ וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיַּךְ
לֵב דָּוִד אֹתוֹ עַל אֲשֶׁר כָּרַת אֶת

[a] At illi [b] furgētes [c] abierūt in [d] ziph [e] ante saul. [f] Dauid [g] āt [h] & viri ei [i] erāt [k] i deserto [l] maō [m] in cāpestribus [n] ad [o] dexterā [p] ieserimuth. [q] Iuit ergo [r] saul [s] & [t] socii eius [u] ad queren dū eū. [v] Et nunciatū est [w] dd: [x] statiq; [y] descendit ad [z] petrā: [aa] & versabatur [ab] in deserto [ac] maon. [ad] Q̄d [ae] cū audisset [af] saul [ag] psecutus ē [ah] dauid in [ai] deserto [aj] maō. [ak] Et ibat [al] saul & viri eius [am] ad latus [an] mōtis [ao] exp te vna: [ap] dd [aq] āt [ar] & viri ei [as] erāt [at] in latere [au] mōtis [av] exp te altera. Porro [aw] dauid [ax] festinabat se posse [ay] euadere [az] a facie [ba] saul. [bb] Itaq; saul [bc] & viri eius [bd] in modum [be] coronē [bf] cinge bāt [bg] dd [bh] & [bi] viros eius [bj] vt capent eos. [bk] Et nūcius [bl] venit [bm] ad [bn] saul [bo] dicens. [bp] Festina [bq] & veni [br] qm̄ [bs] infuderunt se [bt] philistiim [bu] sup [bv] terram. [bw] Reuertus est ergo [bx] saul [by] desistens [bz] psequi dauid: [ca] & perrexit [cb] in occursū [cc] philistinorum. [cd] ppter [ce] hoc [cf] vocauerūt [cg] locum [ch] illum [ci] petram [cj] diuidentem.

caþ.xxiiii.

[a] Scendit dauid inde [b] & habitauit [c] in locis tutissimis [d] gaddi. [e] Cumq; [f] reuersus est [g] saul post [h] q̄ psecutus ē [i] philisteos: [j] nūciauerunt [k] ei [l] dicentes. [m] Ecce dauid [n] in deserto [o] engaddi. [p] Assumēs ergo [q] saul [r] tria [s] milia [t] electorū [u] virorum [v] ex omni [w] israel: [x] perrexit [y] ad inuestigandum [z] dauid [aa] & viros eius [ab] super [ac] petras [ad] ibicibus [ae] pueōrum. [af] Et venit [ag] ad [ah] caulas [ai] ouiū q̄ fe offerebāt [aj] uiāti: [ak] erat q; [al] ibi [am] spelūca [an] quā [ao] ingressus est [ap] saul [aq] vt purgaret ventrē. Porro [ar] dauid [as] & [at] viri eius [au] in interiore [av] pte [aw] spelūce [ax] latebāt. [ay] Et dixerūt [az] serui [ba] dauid [bb] ad eū. [bc] Ecce [bd] dies [be] qua [bf] locutus est [bg] domius [bh] ad te: [bi] ego [bj] tradam [bk] tibi [bl] inimicum tuū [bm] vt [bn] facias [bo] ei [bp] sicut [bq] placuerit [br] oculis tuis. [bs] Surrexit ergo [bt] dd [bu] & [bv] pscidit [bw] orā [bx] chlamidis [by] saul [bz] silenter. [ca] Post hec [cb] percussit [cc] cor suum [cd] dauid [ce] eo q [cf] abscidisset [cg]

כַּנָּף ׀ אֲשֶׁר ׀ לְשָׁאוּל׃ וַיֹּאמֶר
לְאַנְשָׁיו חָלִילָה לִי ׀ מֵיְהוָה ׀ אִם אֶהְיֶה
אֶעֱשֶׂה אֶת ׀ הַדָּבָר ׀ הַזֶּה ׀ לַאדֹנִי
לִמְשִׁיחַ יְהוָה לִשְׁלֹחַ יָדִי ׀ בּוֹ כִּי
מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃ וַיְשַׁסַּע דָּוִד אֶת
אַנְשָׁיו בַּדְּבָרִים ׀ וְלֹא נְתָנָם לָקוּם
אֶל שָׁאוּל ׀ וְשָׁאוּל ׀ קָם מִן הַמְּעָרָה ׀ וַיֵּלַךְ
וְיֹלֵךְ בַּדָּרֶךְ׃ וַיָּקָם ׀ דָּוִד ׀ אַחֲרֵי כֵן
וַיֵּצֵא מִן הַמְּעָרָה ׀ וַיִּקְרָא אַחֲרֵי
שָׁאוּל לֵאמֹר אֲדֹנִי ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ וַיַּבֵּט
שָׁאוּל אַחֲרָיו ׀ וַיִּקֹּד דָּוִד אַפַּיִם
אָרְצָה ׀ וַיִּשְׁתָּחוּ ׀ וַיֹּאמֶר ׀ דָּוִד
לְשָׁאוּל לָמָּה ׀ תִשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי
אָדָם לֵאמֹר ׀ הִנֵּה דָוִד ׀ מְבַקֵּשׁ
רָעָתֶךָ׃ הִנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה רָאוּ עֵינֶיךָ
אֵת אֲשֶׁר נְתָנְךָ יְהוָה הַיּוֹם בְּיָדִי
בַּמְּעָרָה וַאֲמַר לַהֲרְגֶךָ וַתָּחָס עָלֶיךָ
וָאֹמַר לֹא אֶשְׁלַח יָדִי בַּאדֹנִי כִּי
מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃ וְאָבִי רְאֵה גַּם רְאֵה
אֶת כְּנַף מְעִילְךָ בְּיָדִי כִּי כָּרַתִּי
אֶת כְּנַף מְעִילְךָ וְלֹא הְרַגְתִּיךָ דַּע
וּרְאֵה כִּי אֵין בְּיָדִי רָעָה וָפֶשַׁע
וְלֹא חָטָאתִי לָךְ ׀ וְאַתָּה צֹדֶה אֶת
נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃ יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי
וּבֵינֶךָ וְנָקְמַנִי יְהוָה מִמֶּךָּ ׀ וְיָדִי
לֹא תִהְיֶה בָךְ׃ כַּאֲשֶׁר יֹאמַר מְשַׁל
הַקַּדְמֹנִי מֵרְשָׁעִים ׀ יֵצֵא רֶשַׁע
וְיָדִי לֹא תִהְיֶה בָךְ׃ אַחֲרֵי מִי ׀ יָצָא
מֶלֶךְ ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ אַחֲרֵי ׀ מִי ׀ אַתָּה
רֹדֵף ׀ אַחֲרֵי כֶּלֶב מֵת אַחֲרֵי פַּרְעֹשׁ
אֶחָד׃ וְהָיָה יְהוָה לְדַיָּן ׀ וְשָׁפַט
בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְיִרְא וְיָרֵב אֶת ׀ רִיבִי
וְיִשְׁפְּטֵנִי מִיָּדֶךָ ׀׃ וַיְהִי כְּכַלּוֹת
דָּוִד לְדַבֵּר ׀ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֶל שָׁאוּל וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הֲקֹלְךָ
זֶה בְּנִי דָוִד ׀ וַיִּשָּׂא ׀ שָׁאוּל קֹלוֹ

oram chlamidis ejus. b Dixitq; ad viros suos. Propitius mihi dominus ne faciam hanc rem do mino meo christo dñi: vt mittam manū meā in eū: b quia xps dñi est. Et confregit david viros suos sermōibus istis: & nō permisit eos vt cōsurgerēt in saul. Porro saul exurgēs de spelūca pgebat cepto itinere. Surrexit aūt dd post eū & egressus de spelūca clamauit post tergū saul dicens. b Domine mi rex. Et respexit saul post se. & inclinās se david pronus adorauit. Dixitq; ad saul. Quare audis verba hominum loquentiū: david querit malū aduersū te. Ecce hodie viderūt oculi tui q tradiderit te dñs in manu mea in spelūca: & cogitaui vt occiderē te: sed pepercit tibi oculus meus. b Dixi ei. Nō extēdā manū meā in dñm meū: quia xps dñi est. Quinpotius p̄mi vide & cognosce & chlamidis tue in manu mea: quō cū p̄scidere fimitatē chlamidis tue: noluī extēdere manū meā in te. Aiaduerte & vide q̄m nō est in malū meā: neq; in iniqtas: neq; peccauī in te. Tu aūt insidiaris aie mee vt auferas eā. Iudicet dñs inter me & te & vlciscatur me dñs ex te. manus aūt mea nō erit in te. Sicut dicitur in prouerbio antiquo. ab impijs egredietur delicti. manus aūt mea nō erit in te. Quē persequeris rex israel. Quē persequeris? Canē mortuū persequeris & pulicem vnū! Sit dñs iudex & iudicet inter me & te: & videat & iudicet cām meā: & eruat me de manu tua. Cum autem cōpleuisset dauid loquens sermones hui uscemodi ad saul: dixit saul. Nūquid vox hec tua est fili mi dauid! Et leuauit saul vocem suam

alam diploidis eius. τ dixit dauid ad τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος αὐτοῦ· καὶ ἔστω δαυὶδ πρὸς
viros suos: nequaq̄ mihi a dño. si τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ, μηδαμῶς ἐμοὶ ταῦτα κύριος, ἐι
faciam verbū hoc dño meo xpō dñi vt ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ κυρίῳ μου τῷ χριστῷ κυρίου ἐπι
inferā manū meā in eum: qm xpō dñi hic χειρεῖν χεῖρά μου ἐπ' αὐτόν, ὅτι χριστὸς κυρίου οὗτός
est. τ persuasit dauid viris suis in ser ἐστιν· καὶ ἔπεισε δαυὶδ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ἐν λό-
mōibus: τ nō permisit eos vt cōsurgerēt τ interficerēt γοις, καὶ οὐκ ἐδωκεν αὐτοῖς ἀπαρῆναι καὶ ἀναστῆσαι
saul. τ surrexit saul τ egressus ē in viam τὸν σαοὺλ· καὶ ἀνέστη σαοὺλ καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν
de spelūca. τ egressus ē dauid post saul ἐκ τοῦ αὐλῶνος. καὶ ἐξῆλθεν δαυὶδ ὀπίσω σαοὺλ
de spelūca. τ clamauit dauid post saul di ἐκ τοῦ αὐλῶνος. καὶ ἐβόησε δαυὶδ ὀπίσω σαοὺλ λέ
cens: dñe rex. τ respexit saul post se. γων, κύριε βασιλεῦ. καὶ ἐπέβλεψε σαοὺλ ὀπίσω αὐ
τοῦ· καὶ ἔκυψε δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
τ inclinauit dauid sup faciē suā sup terrā: τ adorauit eū. τ dixit dauid ad saul: γῆν, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ ἔπτε δαυὶδ πρὸς σαοὺλ,
quare audis verba ppli dicētiū: ecce ἵνατί ἀκούεις τῶν λόγων τοῦ λαοῦ λεγόντων, ἰδοὺ
dauid querit aiam tuā. τ in die ista δαυὶδ ζητεῖ τὴν ψυχήν σου· καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύ-
viderūt oculi tui q tradidit te do τῃ ἑωράκασιν οἱ ὀφθαλμοί σου ὡς παρέδωκέ σε κύ-
minus hodie in manus mea: ego abstu ριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς μου ἐν τῷ αὐλαίῳ, καὶ
li diploidis τ nō interfeci ἐλοο τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος καὶ οὐκ ἀπέκτεινά
te. τ cognosce τ vide hodie q nō est in σε· καὶ γνῶθι καὶ ἴδε σήμερον ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῇ
manu mea malū neq; iniqtas neq; impietas: τ non χειρί μου κακία οὐδὲ ἀσέβεια οὐδὲ ἀσέβεια, καὶ οὐχ
peccaui in te. τ tu insidiaris aie mee vt ἥμαρτον εἰς σέ· καὶ σὺ θηρεύεις τὴν ψυχήν μου τοῦ
auferas eā. iudicet dñs inter me τ in λαβεῖν αὐτήν· κρίναι κύριος ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀνα
ter te: τ vlciscatur me dñs ex te. ut μέσον σου, καὶ ἐκδικήσαι μοι κύριος ἐκ σοῦ· ἡ δὲ
manus mea nō erit in te sicut dicitur in prouer χείρ μου οὐκ ἔσαι ἐπὶ σέ· καθὼς λέγεται ἐν παραβο
bio antiquo. ab impijs egredietur delicti. τ λῇ ἀρχαίᾳ· ἐξ ἀσεβῶν ἐξελεύσεται παρανομία· καὶ
manus mea nō erit in te. τ nunc post quem ἡ χείρ μου οὐκ ἔσαι ἐπὶ σέ· καὶ νῦν ὀπίσω τίνος
persequeris rex israel post quē egre καταδιώκεις βασιλεῦ τοῦ ἰσραὴλ ὀπίσω τίνος ἐκ
deris? post canē mortuū τ post pulicē πορεύῃ; ὀπίσω κυνὸς τεθνηκότος καὶ ὀπίσω ψύλλου
vnū! Sit dñs in iudicē τ cēlorē inter me τ ἑνός; ἔστω κύριος εἰς κριτὴν καὶ δικαστὴν ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ
te: τ videat dñs τ iudicet causā meā τ vlciscatur me σοῦ, καὶ ἴδοι κύριος καὶ κρίναι τὴν δίκην μου καὶ δικάσαι μοι
de manu tua. τ factū ē vt cōpleuit dauid loqui ἐκ χειρός σου· καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε δαυὶδ λαλῶν
sermōes istos ad saul: τ dixit saul: vox τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς σαοὺλ, καὶ ἔπτε σαοὺλ, ἡ φωνὴ
tua hec fili dauid? τ elenauit saul vocē suā σου αὕτη τέκνον δαυίδ; καὶ ἐπῆρε σαοὺλ τὴν φωνὴν αὐτ

τ sicut. τ dixit ad dauid: iustus tu me καὶ ἔκλαυσε· καὶ ἔπτε πρὸς δαυίδ, δίκαιος σὺ ὑ-
gis q̄ ego: quia tu qdē tribuisti mihi bona: ego πὲρ ἐμέ, ὅτι σὺ μὲν ἀνταπέδωκάς μοι ἀγαθά, ἐγὼ
aūt reddidi tibi mala. τ tu nunciasti ἢ ἀνταπέδωκά σοι κακά· καὶ σὺ ἀπήγγειλάς
hodie que fecisti mihi bona: quō incluſit me σήμερον ἃ ἐποίησάς μοι ἀγαθά, ὡς ἀπέκλεισέ με
dño hodie in manus tuas: τ non interfeci κύριος σήμερον εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ οὐκ ἀπέκτει
mi me. τ quis inuenerit aliquis inimicū suū in ma νάς με· καὶ ὅτι εἰ εὕροι τὶς τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἐν ὁδῷ
nus suas: τ miserit eū in via bona: τ dño ἀγαθῇ, καὶ ἐκπέμψει αὐτὸν ἐν ὁδῷ ἀγαθῇ, καὶ κύριος
reddet ei bona: sicut fecisti tu ho ἀνταποδώσει αὐτῷ ἀγαθά, καθὼς πεποίηκας σὺ σή
die. τ nūc ecce ego cognosco: qñ regnās re μερον· καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ γινώσκω, ὅτι βασιλεύων βα
gnabis: τ cōstituet regnū israel in manu σιλεύσεις, καὶ στήσεται ἡ βασιλεία ἰσραὴλ ἐν χειρί
tua. τ nūc iura mihi in dño: vt nō dis σου· καὶ νῦν ὄμοσόν μοι κατὰ τοῦ κυρίου, ἵνα μὴ ἐξο
perdas semen meū post me: τ nō de. λοθρεύσῃς τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου, καὶ μὴ ἀφα
leas nomē meū de domo patris mei. νίσῃς τὸ ὄνομά μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου.
τ iurauit dauid saul. τ abiit saul in τ ὤμοσε δαυὶδ τῷ σαοὺλ. καὶ ἀπῆλθεν σαοὺλ εἰς
domū suā. τ dauid τ viri sui ascē τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀνέ
derūt in munitionē arctā. βησαν εἰς μεσαφὰ τὴν σειάν. Ca. 25.

A Θ Samuel mortuus est: τ cōgregatur vniuersus Καὶ σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ συναθροίζεται πᾶς
Infra israhel τ plāgūt eū τ sepelīūt eū in ἰσραὴλ καὶ κόπτονται αὐτὸν καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν τῷ
25.a. domo sua in armathaim. τ surrexit dauid descēdit οἴκῳ αὐτοῦ ἐν ἁρμαθαίμ· καὶ ἀνέστη δαυὶδ καὶ κατέβη
in desertū pharā. τ erat homo in solu εἰς τὴν ἔρημον φαράν· καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐν τῇ ἐρή-
tudine: τ possessio eius in carmelo: τ μῳ, καὶ ἡ ἐργασία αὐτοῦ ἐν τῷ καρμήλῳ, καὶ ὁ
homo magnus nimis. τ huic oues trīa ἄνθρωπος μέγας σφόδρα· καὶ τούτῳ πρόβατα τρι-
milia: τ capre mille. τ factū est cū tōderēt σχίλια, καὶ ἄιγες χίλιαι· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κείρειν
ipse oues eius in carmelo: τ nomē αὐτὸν τὰ πρόβατα αὐτοῦ ἐν τῷ καρμήλῳ, καὶ ὄνομα
homini nabal: τ vxor nomē abrgail. τῷ ἀνδρὶ ναβάλ, καὶ τῇ γυναικὶ ὄνομα ἀβυγαίλ.
τ erat mulier bona prudēta τ pulchra forma nimis. καὶ ἦν ἡ γυνὴ ἀγαθὴ συνέσει καὶ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα
τ homo durus τ malicios fus in exercitijs: τ ἄνθρωπος σκληρὸς καὶ πονηρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασι,
τ homo caninus. τ audiuit dauid in deserto τ ἄνθρωπος κυνικός· καὶ ἤκουσε δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ
q tōdēt nabal carmelus greges suos. τ ὅτι κείρει ναβὰλ ὁ καρμήλιος τὰ ποίμνια αὐτοῦ· καὶ
misit dauid decē pueros. τ dixit ad ἀπέστειλε δαυὶδ δέκα παιδάρια. καὶ ἔπτε πρὸς τὰ
pueros: ascendite in carmelū: τ venite ad παιδάρια, ἀναβαίνετε εἰς τὸν καρμήλον, καὶ ἤκατε πρὸς
nabal: τ salutate eū in nōie meo τὸν ναβάλ· καὶ ἀσπάσασθε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου
in pace: τ dicetis ei hec: ad tpm τ tu sal ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἐρεῖτε αὐτῷ τάδε, εἰς ὥρας καὶ σὺ ὑγι
nus τ omnia salua τ dom tua. αίνων καὶ πάντα τὰ ὑγιαίνοντα καὶ ὁ οἶκός σου.
τ nūc ecce audiui q tōdent tibi nunc pastores τ νῦν ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι κείρουσί σοι νῦν οἱ ποιμένες

וַיֹּאמֶר ׀ וַיֹּאמֶר אֶל דָּוִד צַדִּיק אַתָּה
מִמֶּנִּי כִּי אַתָּה גְּמַלְתַּנִי הַטּוֹבָה
וְאָנִי גְּמַלְתִּיךָ הָרָעָה׃ וְאַתָּה הִגַּדְתָּ
הַיּוֹם אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָה אִתִּי
טוֹבָה אֵת אֲשֶׁר סִגַּרְנִי יְהוָה בְּיָדֶךָ
וְלֹא הָרַגְתָּנִי׃ וְכִי יִמְצָא אִישׁ אֶת
אֹיְבוֹ ׀ וְשִׁלְּחוֹ ׀ בְּדֶרֶךְ ׀ טוֹבָה
וַיהוָה יְשַׁלֶּמְךָ תַּחַת הַיּוֹם
הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָה ׀ לִי׃ וְעַתָּה
הִנֵּה יָדַעְתִּי ׀ כִּי ׀ מָלֹךְ תִּמְלוֹךְ
וְקָמָה ׀ בְיָדְךָ ׀ מַמְלֶכֶת ׀ יִשְׂרָאֵל׃
וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִי ׀ בַּיהוָה ׀ אִם
תַּכְרִית אֶת זַרְעִי ׀׀ אַחֲרָי ׀׀ וְאִם
תַּשְׁמִיד ׀ אֶת ׀ שְׁמִי ׀ מִבֵּית ׀ אָבִי׃
וַיִּשָּׁבַע ׀׀ דָּוִד ׀ לְשָׁאוּל ׀ וַיֵּלֶךְ
שָׁאוּל אֶל בֵּיתוֹ ׀ וְדָוִד ׀ וְאַנְשָׁיו
עָלוּ עַל הַמְּצוּדָה׃

Cap.xxv.

וַיָּמָת ׀ שְׁמוּאֵל ׀ וַיִּקָּבְצוּ
כָל יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפְּדוּ לוֹ ׀ וַיִּקבְּרֻהוּ
בְּבֵיתוֹ ׀ בָּרָמָה ׀׀ וַיָּקָם ׀׀ דָּוִד ׀׀ וַיֵּרֶד
אֶל ׀ מִדְבַּר ׀ פָּארָן׃ וְאִישׁ ׀ בְּמָעוֹן
וּמַעֲשֵׂהוּ ׀ בַּכַּרְמֶל ׀ וְהָאִישׁ ׀ גָּדוֹל
מְאֹד ׀ וְלוֹ צֹאן ׀ שְׁלֹשֶׁת ׀ אֲלָפִים
וְאֶלֶף עִזִּים ׀ וַיְהִי בְּגָזֵז אֶת ׀ צֹאנוֹ
בַּכַּרְמֶל׃ ׀׀ וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל ׀ וְשֵׁם
אִשְׁתּוֹ ׀ אֲבִיגַיִל ׀ וְהָאִשָּׁה ׀ טוֹבַת
שֵׂכֶל וִיפַת ׀ תֹּאַר ׀ וְהָאִישׁ ׀ קָשֶׁה
וְרַע ׀ מַעַלְלִים ׀ וְהוּא ׀ כָּלְבִּי ׀ וַיִּשְׁמַע
דָּוִד ׀ בַּמִּדְבָּר ׀׀ נָזַז נָבָל ׀׀ אֶת צֹאנוֹ׃
וַיִּשְׁלַח ׀ דָּוִד ׀ עֲשָׂרָה ׀ נְעָרִים
וַיֹּאמֶר ׀ דָּוִד לַנְּעָרִים ׀ עֲלוּ כַרְמֶלָה
וּבָאתֶם אֶל נָבָל ׀ וּשְׁאַלְתֶּם לוֹ בִּשְׁמִי
לְשָׁלוֹם׃ וְאֲמַרְתֶּם כֹּה ׀ לְחַי ׀ וְאַתָּה
שָׁלוֹם ׀׀ וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם ׀ וְכֹל ׀ אֲשֶׁר
לְךָ שָׁלוֹם׃ ׀ וְעַתָּה ׀ שָׁמַעְתִּי ׀ כִּי
גֹזְזִים לָךְ ׀ עַתָּה ׀ הָרֹעִים ׀ אֲשֶׁר

לְךָ֙ הָיוּ֙ עִמָּ֔נוּ לֹ֥א הֲכְלִמָנֻ֖ם וְלֹא־ הָיָ֣ה בְלֹ֑ם
נִפְקַ֕ד לָהֶ֖ם מְאוּמָ֥ה כָּל־ יְמֵי֙ הֱיוֹתָ֔ם בַּכַּרְמֶ֖ל וְשָׁאַ֣ל אֶת־ נַעֲרֶ֑יךָ וְיַגִּ֣ידוּ לָ֔ךְ וְיִמְצְא֥וּ הַנְּעָרִ֛ים חֵ֥ן בְּעֵינֶ֖יךָ כִּ֣י עַל־ י֥וֹם טוֹב֙ בָּ֔נוּ תְּנָה־ נָּא֙ אֵ֣ת אֲשֶׁ֥ר תִּמְצָ֖א יָדֶ֑ךָ לְעַבְדֶ֙יךָ֙ וּלְבִנְךָ֖ לְדָוִֽד׃ וַיָּבֹ֣אוּ נַעֲרֵי֩ דָוִ֨ד וַיְדַבְּר֤וּ אֶל־ נָבָל֙ כְּכָל־ הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֔לֶּה בְּשֵׁ֥ם דָּוִ֖ד וַיִּנָּֽחוּ׃ וַיַּ֥עַן נָבָ֖ל אֶת־ עַבְדֵ֣י דָוִ֑ד וַיֹּ֣אמֶר מִי֩ דָוִ֨ד וּמִי֙ בֶּן־ יִשַׁ֔י הַיּ֥וֹם רַבּ֖וּ עֲבָדִ֣ים הַמִּתְפָּרְצִ֑ים אִ֖ישׁ מִפְּנֵ֥י אֲדֹנָֽיו׃ וְלָקַחְתִּ֣י לַחְמִ֔י וְאֶת־ מֵימַ֖י וְאֶת־ טִבְחִ֣י אֲשֶׁר־ טָבַ֔חְתִּי לְנֹֽזְזִ֖י וְנָתַתִּי֙ לַאֲנָשִׁ֔ים אֲשֶׁ֥ר לֹֽא־ יָדַ֖עְתִּי מֵאַ֥יִן הֵֽמָּה׃ וַיָּשֻׁ֙בוּ֙ לְדַרְכָּ֔ם וַיֵּלְכ֖וּ וַיָּבֹ֑אוּ וַיַּגִּ֣ידוּ לוֹ֙ כְּכָל־ הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֔לֶּה וַיֹּ֥אמֶר דָּוִ֖ד אִ֥ישׁ חִגְרוּ֙ אִ֣ישׁ אֶת־ חַרְבּ֔וֹ וַיַּחְגְּר֥וּ אִ֖ישׁ אֶת־ חַרְבּ֑וֹ וַיַּחְגֹּ֣ר גַּם־ דָּוִ֗ד אֶת־ חַרְבּוֹ֙ וַיַּעֲל֣וּ אַחֲרֵ֣י דָוִ֔ד כְּאַרְבַּ֥ע מֵא֖וֹת אִ֑ישׁ וּמָאתַ֖יִם יָשְׁב֥וּ עַל־ הַכֵּלִֽים׃ וְלַאֲבִיגַ֣יִל אֵ֣שֶׁת נָבָ֗ל הֻגַּ֤ד נַֽעַר֙ אֶחָ֣ד מִן־ הַנְּעָרִ֔ים לֵאמֹ֕ר הִנֵּ֣ה שָׁלַ֤ח דָּוִד֙ מַלְאָכִ֔ים מִן־ הַמִּדְבָּ֖ר לְבָרֵ֣ךְ אֶת־ אֲדֹנֵ֑ינוּ וַיִּ֥תְעַט בָּהֶֽם׃ וְהָאֲנָשִׁ֥ים טֹבִ֛ים לָ֖נוּ מְאֹ֑ד וְלֹא־ הֻכְלַ֙מְנוּ֙ וְלֹא־ פָקַ֣דְנוּ מְאוּמָ֔ה כָּל־ יְמֵי֙ הִתְהַלָּכֵ֣נוּ אִתָּ֔ם בִּהְיוֹתֵ֖נוּ בַּשָּׂדֶ֑ה חוֹמָ֥ה הָיוּ֙ עָלֵ֔ינוּ גַּם־ לַיְלָ֖ה גַּם־ יוֹמָ֥ם כָּל־ יְמֵ֣י הֱיוֹתֵ֔נוּ עִמָּ֖ם רֹעִֽים׃ וְעַתָּ֣ה דְעִי֩ וּרְאִ֨י מָ֜ה תַּעֲשִׂ֗י כִּ֤י כָלְתָה֙ הָרָעָ֔ה אֶל־ אֲדֹנֵ֖ינוּ וְעַל־ כָּל־ בֵּיתוֹ֙ וְה֣וּא בֶּן־ בְּלִיַּ֣עַל מִדַּבֵּ֔ר אֵ֖ין לְהִשְׁמִ֥יעַ אֵלָֽיו׃ וַתְּמַהֵ֙ר֙ אֲבִיגַ֣יִל וַתִּקַּ֔ח

'tuos q⁹erāt⁹ nobiscū ide
fto.'Nūq⁹ᵇ⁹eis molesti fuīt
m?⁹nec aliqñ⁹dfuit⁹qcq⁹
ᵇeis de grege⁹⁹oī⁹ tēpore
quo⁹fuerūt nobiscū⁹in
carmelo.⁹Interroga⁹pu
eros tuos⁹& indicabunt
⁹tibi.Nūc ergo⁹ iueniāt
⁹pueri⁹gratiā⁹i oculis tu
is.'In⁹die⁹eni⁹bōa⁹veni
mus.'Quodcunq⁹inue
nerit⁹⁹manus tua⁹da∞∞
⁹feruis tuis⁹& filio tuo
⁹dd.⁹Cūq⁹ veniſſet⁹ pue
ri⁹⁹dauid:⁹locuti sunt⁹⁹ad
ˣnabal⁹omnia⁹verba ∞∞
⁹hec⁹ex noie⁹dauid⁹& si
luerunt.'Ridens autem
'nabal⁹pueris⁹dauid⁹ait.
'Quis⁹est⁹⁹dauid ∞∞∞∞
⁹⁹& qs⁹est⁹filius⁹isai?⁹Ho
die⁹increuerunt⁹seruī
⁹qui fugiunt⁹ dominos
suos. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'Tollā ergo ᵇpānes meos
⁹& aquas meas ∞∞∞∞∞
'& carnes pecorū⁹q⁹⁹ oc
cidī⁹tōforibus meis:∞∞
⁹& dabo⁹virīs⁹⁹quos⁹ne
scio ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁹vnde⁹sint?⁹Regressi sūt
itaq⁹⁹pueri⁹dauid ∞∞∞
⁹p via sua:⁹& reuersi⁹ve
nerūt⁹& annūciauerunt
ᵇeis⁹oia⁹verba q⁹ dixerat
nabal.Tūc⁹ait⁹dauid ∞∞
ᵇpueris suis.'Accingatur
ˣvnusquisq⁹⁹⁹gladio suo
⁹Et accicti sunt⁹ singuli
⁹gladiis suis.'Accictusq⁹
est⁹& ⁹dauid⁹ense suo:⁹&
secuti sunt ∞∞∞∞∞∞∞∞
⁹dauid⁹⁹q⁹i q⁹dringēti⁹⁹vi
ri.⁹Porro ducenti ∞∞∞
⁹remāserūt⁹ad⁹farcinas.
'Abigail autem⁹ vxori
'nabal ⁹⁹ nunciauit⁹ vn⁹
⁹de⁹pueris suis: ∞∞∞∞∞
⁹dicens.⁹Ecce⁹dauid⁹mi
sit⁹⁹nuncios ∞∞∞∞∞∞∞
⁹de⁹deserto⁹vt bñdicerēt
⁹dño nostro: ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ& auersatus ē⁹eos.ᵇHo
mines isti⁹boni⁹satis fue
rūt⁹nobis⁹& non⁹mole
sti:⁹nec⁹⁹quicq⁹ aliq⁹⁹pe
rit⁹⁹oī⁹tpe⁹quo fuimus
conuersati⁹cum eis ∞∞∞
⁹in deserto.Pro⁹muro⁹e
rant ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣnobis⁹tam in⁹nocte⁹q⁹
⁹in⁹die⁹omnibus ∞∞∞∞∞
⁹diebus quibus⁹pauim?
⁹apud eos⁹greges. Quā
obrē⁹cōsidera⁹& recogi
ta⁹quid⁹⁹facias:⁹q⁹⁹cō⁹
pleta ē⁹malicia⁹⁹aduersū
virū tuū⁹ & aduersū⁹⁹do
mū tuā:⁹& ipse est⁹filius
ᵇbelial:⁹ita⁹vt nemo pos
sit⁹ei⁹loqui.ᶜ Festinauit i
gitur⁹ᵇabigail⁹& tulit ∞∞

τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα ἀδίκων, καὶ σῶσαι τὴν χεῖρά σου
σοί· καὶ νῦν ᾧοιτο ὡς. ναβαλ οἱ ἐχθροί σου καὶ οἱ
quērūt dño meo mala, ⁹ nūc accipe be
ζητοῦντες τῷ κυρίῳ μου κακά· καὶ νῦν λάβε τὴν εὐ
nedictionē hāc: quā attulit ancilla tua dño
λογίαν ταύτην, ἣν ἐνήνοχεν ἡ δούλη σου τῷ κυρίῳ
meo: ⁹ dabis pueris qui⁹⁹ assi
μου, καὶ δώσεις τοῖς παιδαρίοις τοῖς ⁹⁹παρακο⁹
lūt dño meo.⁹Auferīs⁹ iniquitatē⁹ famule
σι τῷ κυρίῳ μου· ἆραν δὴ τὸ ἀνόμημα τῆς δούλης
tue: ⁹ quia⁹ facies⁹ facies⁹ dñs dño meo do
σου, ὅτι ποιῶν ποιήσει ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου οἶ
mū fidelē: ⁹ quia
κον πιστόν, ὅτι ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ducētos panes⁹& du
os⁹ vtres⁹ vini:∞∞∞∞∞∞∞
'& quinq⁹⁹⁹ arietes⁹⁹ co⁹
ctos:⁹& quinq⁹⁹ fata ∞∞
⁹polente:⁹& centum⁹⁹ li⁹
gaturas vue⁹⁹passe:⁹& du
centas⁹⁹ massas caricarū:
⁹& posuit⁹ super⁹ asinos:
⁹dixit⁹⁹ pueris suis.
ᶜPrecedite⁹ me & ⁹ ecce e
go⁹ post tergum sequar
vos.⁹ Viro autem suo⁹ na
bal⁹ non⁹ indicauit.⁹⁹ Cū
ergo⁹ ascenderet ∞∞∞∞
⁹asinum⁹ & descenderet
⁹ad radicem⁹ montis:∞∞
ˣdauid⁹ & viri eius⁹ descē
debant⁹ in occursum ei?.
'Quibus⁹& illa ᵇoccur
rit.⁹Et⁹ ait⁹ dauid:'Vere
⁹fruſtra⁹ feruaui⁹ omnia
⁹que⁹ huius erant⁹⁹ in de
serto⁹& nō⁹ perit⁹ quic⁹
q⁹⁹ cunctis⁹⁹ que ad eū
pertinebant:⁹& reddidit
⁹mihi⁹ malum⁹ pro⁹ bo⁹
no.⁹Hec⁹ faciat⁹ deus ∞∞
⁹⁹ mimicis⁹ dauid⁹& hec
ˣaddat: ⁹si reliquero⁹ de
omnibus⁹ que⁹⁹ ad ipsum
pertinēt⁹ vſq⁹ mane⁹ mi
gentem⁹ ad parietem.
ᶜCum aūt vidisset⁹ abi⁹
gail⁹ dauid:⁹ festinauit⁹& descendit⁹ de ˣasino:⁹& procidit⁹ coram⁹ dauid ⁹ super⁹ faciem suam⁹& ado⁹ rauit super⁹ terram⁹& ce⁹ cidit⁹ ad⁹ pedes eius⁹⁹⁹& dixit.⁹⁹ In me sit⁹ domine mi hec⁹ iniquitas.'Lo⁹ quatur⁹ obsecro'ancilla tua⁹⁹ in auribꝰ tuis:⁹& au dī⁹ verba⁹ famule tue.
⁹Ne⁹ ponat⁹ oro'domi⁹ nus meus rex⁹ cor suum ⁹ super⁹ virum⁹ istum⁹ iniquum⁹⁹ nabal:⁹ quoniam ⁹ secundum nomen suū ⁹ stultus⁹ est⁹⁹ "& ⁹ est⁹ stultitia⁹ cum eo.'Ego autem 'ancilla tua⁹ nō⁹ vidi⁹ pue ros tuos⁹ domine mi ⁹ quos⁹ misisti.⁹ Nūc ergo 'domine mi⁹ viuit⁹ domi nus⁹⁹& viuit⁹⁹ anima tua ⁹ qui⁹ prohibuit te⁹ ne ve nires⁹ in sanguinem: ⁹& saluauit⁹⁹ manum tuam ⁹ tibi.⁹Et nunc⁹ fiat⁹ sicut nabal⁹ inimici tui:⁹& qui querunt ᶜ domino meo 'malum.⁹ Quapropter ⁹ suscipe ᵇ benedictionem 'hanc⁹ quam⁹ attulit⁹⁹ an⁹ cilla tua tibi⁹⁹ dño meo: ⁹& da⁹ pueris⁹ qui⁹ sequū tur te⁹ dominū meum.
ᶜ Auferˣ iniquitatē⁹ famu le tue.⁹ Faciens⁹ enim ᵇ fa ciet⁹ dominus tibi ᵇ dño meo ᶜ domum⁹ fidelē:⁹ qa

מְלַחְמוֹת יְהוָה אַתֶּם נִלְחָם וְרָעָה לַכֹּל
לא תִמָּצֵא בְךָ כָּל יָמֶיךָ וְאִם לְרָדְפְךָ אִישׁ וְלִבַּקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאֶת נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע
וְהָיָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה לַאדֹנִי כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶת הַטּוֹבָה עָלֶיךָ וְצִוָּךְ לְנָגִיד עַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא תִהְיֶה זֹאת לְךָ לִפּוֹקָה וְלִמְכְשׁוֹל לֵב לַאדֹנִי וְלִשְׁפֹּךְ דָּם חִנָּם וְהוֹשִׁיעַ אֲדֹנִי לוֹ וְהֵיטִב יְהוָה לַאדֹנִי וְזָכַרְתָּ אֶת אֲמָתֶךָ וַיֹּאמֶר דָּוִד לַאֲבִיגַיִל בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלָחֵךְ הַיּוֹם הַזֶּה לִקְרָאתִי וּבָרוּךְ טַעְמֵךְ וּבְרוּכָה אַתְּ אֲשֶׁר כְּלִתַנִי הַיּוֹם הַזֶּה מִבּוֹא בְדָמִים וְהוֹשֵׁעַ יָדִי לִי וְאוּלָם חַי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מְנָעַנִי מֵהָרַע אֹתָךְ כִּי לוּלֵי מִהַרְתְּ וַתִּבֹאתִי לִקְרָאתִי כִּי אִם נוֹתַר לְנָבָל עַד אוֹר הַבֹּקֶר וַיַּרְא לְנָבָל בַּבַּיִת וּמִשְׁתֶּה כְּמִשְׁתֵּה הַמֶּלֶךְ וְלֵב נָבָל טוֹב עָלָיו וְהוּא שִׁכּוֹר עַד מְאֹד וְלֹא הִגִּידָה לוֹ דָּבָר קָטֹן וְגָדוֹל עַד אוֹר הַבֹּקֶר וַיְהִי בַּבֹּקֶר נְצֵאת הַיַּיִן מִנָּבָל וַתַּגֶּד לוֹ אִשְׁתּוֹ אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּמָת לִבּוֹ בְקִרְבּוֹ וְהוּא יְדִי לְאֶבֶן וַיְהִי כַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת נָבָל וַיָּמֹת

prelia dñi dñe mi tu p̄liaris. Malicia ergo oo nō inuenietur in te oi bus diebus vite tue. Si eī surrexerit ialiqñ hō p sequēs te vel q̄rēs aiam tuā: erit aia dñi mei cu stodita q̄si fasciculo vi uentium apud domīnū deum tuum. Porro ini micorū tuorū aia rota bitur quasi in impetu & circulo fūde. Cū ergo fecerit tibi dñs domio meo oia hec q̄ locutus ē bona de te: oooooooo & constituerit te duce superisrael: non oooo erit tibi hoc in singul tum & in scrupulum oo cordis dño meo q effu deris sanguinē inoxiū: aut ipse te vltus fueris Et cū benefecerit dñs domino meo: recorda beris ancille tue. Et ait dauid ad abigail. Bñdi ctus dominus deus oooo israel qui misit te hodie oooooooooooooo in occursū mei: & bñ dictū eloquium tuum: & benedicta tu que p hibuisti me hodie oooo ne irem sanguinē: & vlciscerer oooooooooo me manu mea. Alioqn viuit dominus deus oo israel qui phibuit me ne malum facerem ooo tibi: nisi cito oooooooo ooooooooooooooooooo veniſſes in occursum mihi: non oooooooooo remansisset nabal vsq; ad lucē matutinā meteo ad parietē. t vomēs canē. t ascendit abigail ad nabal. t ecce erat ei q̄si cōuiuiū regis in domo eius. t cor eius gaudēs in eo: t ipse ebrius nimis. & non indicauit ei verbum oooooooo pusillum aut grāde vsq; mane. oooooooooooo Diluculo aūt cū digeſ sisset vinum nabal: oooo indicauit ei vxor sua verba hec. Et emortuum est cor eius intrinsecus: & fctus ē quasi lapis. Cū p̄terāsissēt decē dies

prelium dñi meus prelliabitur. t malicia πόλεμον κυρίου ὁ κύριός μου πολεμήσει· καὶ κακία
nō inuenietur in te vnquā. t si surrexerit ho οὐχ εὑρεθήσεται ἐν σοὶ πώποτε· καὶ ἐὰν ἀναστῇ ἄνθρω
mo persequēs te t querēs aiam tuā: t πος καταδιώκων σε καὶ ζητῶν τὴν ψυχήν σου, καὶ
erit aia dñi mei ligata in vinculo ἔσται ἡ ψυχὴ τοῦ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν δεσμῷ
vite a dño deo: t aiam τῆς ζωῆς παρὰ κυρίου τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν
inimicorū tuorū funda iaculabit eo in medio funde. ἐχθρῶν σου σφενδονήσει ἐν μέσῳ τῆς σφενδόνης.
t erit cū fecerit dñs dño meo oīa καὶ ἔσται ὅταν ποιήσει κύριος τῷ κυρίῳ μου κατὰ
omnia que locutus est bona de te: t cōstituerit πάντα ἃ ἐλάλησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σέ, καὶ ἐντελεῖται
te dñs in ducē sup israel: t nō erit σοι κύριος εἰς ἡγούμενον ἐπὶ Ισραηλ, καὶ οὐκ ἔσται
tibi hoc abominatio t scandalū cordis σοι τοῦτο βδελυγμὸς καὶ σκάνδαλον καρδίας τῷ
dño meo effūdere sanguinē inocētē gratis: t saluare κυρίῳ μου ἐκχέαι αἷμα ἀδῷον δωρεάν, καὶ σῶσαι
manū sibi mei sibi. t bñfaciet dño κύριος μοὶ ἑαυτῷ· καὶ ἀγαθυνεῖ κύριος τῷ κυ
mino meo t recordabere ancille tue: vt bñ ρίῳ μου καὶ μνηθήσῃ τῆς δούλης σου, τοῦ καλῶς
facias ei. t ait dauid ad abigail: bñdictus ποιῆσαι αὐτῇ· καὶ εἶπε Δαυὶδ τῇ Ἀβιγαίᾳ, εὐλογητὸς
deus oooo israel: q̄ misit te hodie in κύριος ὁ θεὸς Ισραηλ, ὃς ἀπέστειλέ σε σήμερον ἐν
hac in occursū mihi t benedictus: mos ταύτῃ εἰς ἀπάντησίν μοι, καὶ εὐλογητὸς ὁ τρόπος
tuus: t benedicta tu que prohibuisti me hodie σου, καὶ εὐλογημένη σύ ἡ κατακωλύσασά με σήμερον ἐν
ne irem in sanguinē: t saluasti manū meā ταύτῃ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα, καὶ σῶσαι χεῖρά μου
mihi. verū viuit dño deus israel qui prohibuit me ἐμοί· πλὴν ζῇ κύριος ὁ θεὸς Ισραηλ ὃς ἀπεκώλυσέ με
hodie malū facere tibi. q: nisi festinasses t σήμερον τοῦ κακοποιῆσαί σοι· ὅτι εἰμὴ ἔσπευσας καὶ
venisses in occursū mihi: nō remansisset ἦλθες εἰς ἀπάντησίν μοι· οὐ μὴ ὑπελείφθη τῷ
nabal vsq; ad lucē matutinā meteo ad parietē. t ναβαλ ἕως φωτὸς τοῦ πρωὶ ὑρῶν πρὸς τοῖχον· καὶ
accepit dauid oia de manu eius q̄ attu ἔλαβε Δαυὶδ πάντα τὰ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς ἃ ἤνεγ
lit ei. t dixit ei dauid: ascēde in pace κεν αὐτῷ· καὶ εἶπεν αὐτῇ Δαυίδ, ἀνάβηθι εἰς εἰρήνην
in domū tuā. aspice. tā q̄n audiui vocē εἰς τὸν οἶκόν σου· βλέπε δὴ ὅτι ἤκουσα τῆς φωνῆς
tuā: t reuerit sum facie tuā. t venit σου, καὶ ἐντεράπην τὸ πρόσωπόν σου· καὶ παρεγένετο
abigail ad nabal. t ecce erat et cōuiuiū q̄si Ἀβιγαὶλ πρὸς ναβάλ· καὶ ἰδοὺ ἦν αὐτῷ πότος ὡς ὁ
cōuiuiū regum in domo eius. t cor πότος τῶν βασιλέων ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ ἡ καρ
nabal focūdū in eo: t ipse ebrius nimis. δία ναβαλ ἀγαθὴ ἐπ' αὐτῷ, καὶ αὐτὸς μεθύων σφόδρα·
t nō nunciauit abygail nabal verbū grāde vel καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν Ἀβυγαὶλ τῷ ναβαλ ῥῆμα μέγα ἢ
pusillū vsq; ad lumē matutinū: t factū ē mane t vt μικρὸν ἕως φωτὸς τοῦ πρωΐ, καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ὡς
resipuit a vino nabal: t nūciauit ei ἐξέπνευσεν ἀπὸ τοῦ οἴνου ναβάλ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ
vxor eius oia verba hec. t imor ἡ γυνὴ αὐτοῦ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐπα
tuit est cor eius: t ipse fit vt τάχθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς γέγονεν ὡς
lapis. t facte sunt quasi decē dies: λίθος· καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ δέκα ἡμέραι,

F

G

τ percussit dñs nabal τ mortuus est. τ καὶ ἐπάταξε κύριος τὸν ναβάλ καὶ ἀπέθανεν. καὶ
audiuit dauid q̄ mortuus eēt nabal τ dixit: bene ἤκουσε Δαυὶδ ὅτι ἀπέθανε ναβάλ καὶ εἶπεν, εὐλο
dictus dñs deus qui iudicauit iudiciū obprobrii γητὸς κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔκρινε τὴν κρίσιν τοῦ ὀνειδι
mei de manu nabal: t seruū suū σμοῦ μου ἐκ χειρὸς ναβάλ, καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ
custodiuit a malo: & malicia nabal ἐφύλαξε· τὴν κακίαν ναβὰλ
reddidit dominus oooo in caput eius. Misit er ἀπέδωκε κύριος εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ
go dauid & locutus est ad abigail vt sumeret ἀπέστειλε Δαυὶδ καὶ ἐλάλησε πρὸς Ἀβιγαίλ, λαε
eā sibi in vxorē. t venerūt pue βεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα· καὶ ἦλθον οἱ παῖ
ri dauid ad abigail in carmelū. t locu δες Δαυὶδ πρὸς Ἀβιγαὶλ εἰς τὸν Καρμηλον· καὶ ἐλά
ti sunt ei dicētes: dauid misit nos ad λησαν αὐτῇ λέγοντες, Δαυὶδ ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς
te vt accipiat te sibi in vxorē. t cōsurgēs ado σὲ λαβεῖν σεαυτῷ εἰς γυναῖκα· καὶ ἀναστᾶσα προ
rauit sup faciē suā terrā. t ait: σεκύνησεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ εἶπεν,
ecce famula tua in ancillā vt lauet pe ἰδοὺ ἡ δούλη σου εἰς παιδίσκην νίπτειν τοὺς πόδας
des seruorū dñi mei. Et festinauit τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου. καὶ ἐπάχυνε καὶ
abigail & ascēdit sup asinū: t quinq; ἐπῆρεν Ἀβιγαὶλ καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ πέντε
puelle eius secute sunt eā. t abijt post παιδίσκαι αὐτῆς ἠκολούθησαν αὐτῇ· καὶ ἐπορεύθη ὀπί
nuntios dauid: t fit illi in vxorē. σω τῶν ἀγγέλων Δαυὶδ, καὶ γίνεται αὐτῷ εἰς γυναῖκα.
achinoam accepit sibi dauid ex israel: καὶ τὴν Ἀχινοὰμ ἔλαβεν ἑαυτῷ Δαυὶδ ἐξ Ἰεζραήλ,
t fuerūt et ambe in vxores. t saul dedit καὶ ἦσαν αὐτῷ ἀμφότεραι εἰς γυναῖκας· καὶ Σαοὺλ ἔδωκε
michol filiā suā vxorē dauid phalti filio τὴν Μιχὸλ θυγατέρα αὐτοῦ τὴν γυναῖκα Δαυὶδ
lais qui erat de gallim. τῷ Φαλτὶ υἱῷ Λαὶς τῷ ἐκ Γαλείμ.

Ca.26.

Et venerūt zipheī in collem ad saul Καὶ ἐγγίζουσιν οἱ Ζιφαῖοι εἰς τὸν βουνὸν πρὸς Σαοὺλ
dicētes: ecce dauid absc̄ditus est apud nos in λέγοντες, ἰδοὺ Δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν
colle echela q̄ est ex aduerso deser τῷ βουνῷ τῷ ἐχελὰ ὃ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἐρή
tum. t surrexit saul t descēdit in desertū ziph. μου. καὶ ἀνέστη Σαοὺλ καὶ κατέβη εἰς τὴν ἔρημον Ζίφ.
cum eo tria milia virorū electorū de τ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐξ
israel vt quereret dauid in deserto ziph. τ Ἰσραὴλ τοῦ ζητεῖν τὸν Δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ Ζίφ. καὶ
castrametatus est saul in colle echela ex παρεμβάλεν Σαοὺλ ἐν τῷ βουνῷ τῷ ἐχελὰ ἐπὶ
aduerso tesserūm q̄est in via. t προσώπου τεσσερῶν τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ· καὶ ὁ
dauid sedebat in deserto. t vidit dauid q̄ Δαυὶδ ἐκάθητο ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ εἶδε Δαυὶδ ὅτι
venisset saul post se in desertū. t mi ἦκει Σαοὺλ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον· καὶ ἀπε
sit dauid exploratores: t cognouit q̄ venisset sa στειλε Δαυὶδ κατασκόπους, καὶ ἔγνω ὅτι ἦκει Σα
ul paratus illuc. t surrexit dauid clam t ve οὐλ παρεμβεβλημένος ἐκεῖ. καὶ ἀνέστη Δαυὶδ λάθρα καὶ ἔστη
nit sin locū vbi dormiebat illic saul. t vi ἐπὶ τόπου οὗ ἐκάθευδε ἐκεῖ Σαοὺλ· καὶ εἶ
dit dō locum vbi dormiebat ibi saul: t δε Δαυὶδ τὸν τόπον οὗ ἐκοιμᾶτο ἐκεῖ Σαοὺλ, καὶ
abner

A

percussit dñs nabal: & mortuus est. Q̄d cū audiuisset dauid mortuum nabal: ait. Benedictus dñs qui iudicauit cām obprobrii mei de manu nabal: & seruū suū custodiuit a malo: & malicia nabal reddidit dominus oooo in caput eius. Misit ergo dauid & locutus est ad abigail vt sumeret eam sibi in vxorem. oo Et venerunt pueri dauid ad abigail oooooooo in carmelū: & locuti sūt ad eam dicentes. ooooo Dauid misit nos ad te vt accipiat te sibi oooo in vxorē. Que cōsurgens adorauit prona oo in terram: & ait. Ecce famula tua sit oooooooo in ancillā: vt lauet pedes seruorū dñi mei. Et festinauit & ascēdit abigail & accēdit super asinum: & quinq; puelle ierunt oooooooo cū ea: & secuta est nūcios dauid: & fcta est illi in vxor. Sed & achinoē oooooooo accepit dauid de iezrael: & fuit oooooo oooooooo vtraq; vxor eius. Saul autem dedit oooooooo michol filiā suā vxorē dauid phalti filio lais qui erat de gallim.

Ca.26.

Et venerunt zipheī ad saul in gabaa dicentes. ooooooo Ecce dauid absc̄ditus est in colle achile que ē ex aduerso solitudinis Et surrexit saul oooooo & descēdit in desertum ziph. & cum eo tria oooo milia virorū de electis israel: oooooooooooo vt quereret dauid in deserto ziph. oooooooooo Et castrametatus est saul in gabaa achille q̄ oo que erat ex aduerso solitudinis in via. oooo Dauid aūt hitabat in deserto. Vidēs aūt q̄ venisset saul post se in desertum: oooooooooooooo misit exploratores: & didicit q̄ illuc veniſſet certissime. Et surrexit dauid & venit oooooooo ad locum vbi erat oooo saul. Cumq; vidisset locum oooooooooooo in quo dormiebat saul & abner oooooooooo

filius ner principes milite eius & saule dormiēte in tētorio & reliquū vulgus circuitū eius:
ait dauid ad achimelech ethetheum: & abisai filium saruie fratrem ioab dicēs. Quis descendet mecum ad saul in castra? Dixitq; abisai. Ego descendā tecū. Venerit ergo dauid & abisai ad populū nocte: & inuenerunt saul iacentē & dormientē in tentorio: & hastam fixā in terra ad caput eius. Abner aūt & populum dormientes in circuitu eius. Dixitq; abisai ad dauid. Cōclusit deus inimicū tuū hodie in manus tuas. Nūc ergo perfodiam eū lācea in terra semel: & secū do opus non erit. & dixit dāud ad abisai. Ne quando occidis eum: quis extendet manum suā in xpm dñi & innocēs erit? Et dixit dauid. Viuit dñs: qa nisi dñs percusserit eum: aut dies eius veniet & morietur: vel in pugnā descēdat & apponatur: mihi ātnō fiat hoc inferre manū meā in xpm dñi. & nūc accipe hastā de capite eius & ciphum aque & abeamus. Tulit igitur dauid hastam & ciphū aq; & erat ad caput eius: & abierūt. Et nō erat qui videret & intelligeret & quigilaret sed oēs dormiebāt: qa sopor domini irruerat super eos. Cūq; trāsisset dāud ex aduerso & stetisset in vertice mōtis de lōge: & esset grāde interuallū inter eos: clamauit dauid ad pplm & ad abner filiū ner dicens. Nōne rndebis abner? & respondens abner ait. Quis es tu qui clamas & inquietas regē? Et ait dauid ad abner. Nūquid nō vir tu es? Et quis alius sicut tu in israel? Quare ergo non custodisti dñm tuum regē? Ingressus est enim vnus

filius ner princeps militie eius tbi: & saul dormiebat υἱὸς νὴρ ἀρχισράτηγος αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ σαοὺλ ἐκάθευδεν in curru. & pplis castrametatus erat p circuitū eius. ἐν λαπήκι. καὶ ὁ λαὸς παρεμβεβληκὼς κύκλω αὐτοῦ.
& rndit dauid & dixit ad achymelech καὶ ἀποκρίθη δαυὶδ καὶ εἶπε πρὸς ἀχιμέλεχ τὸν chettheū & ad abesai filiū saruie fratre ioab χεττ̃αῖον καὶ πρὸς ἀβεσαὶ υἱὸν σαρουίας ἀδελφὸν ἰω
ab dicēs: quis ingredietur mecū in ca ἀβ λέγων, τίς εἰσελεύσεται μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν πα
stra ad saul? & dixit abessa: ego in ρεμβολὴν πρὸς σαούλ; καὶ εἶπεν ἀβεσαί, ἐγὼ εἴσει
grediar tecum. & abeunt dauid & μι μετὰ σοῦ. καὶ εἰσπορεύονται δαυὶδ καὶ
abessai in pplm nocte. & ecce saul dor ἀβεσαὶ εἰς τὸν λαὸν τὴν νύκτα. καὶ ἰδοὺ σαοὺλ κα
miebat dormiunt in curru: & hasta fixa θεύδων ὕπνωσεν ἐν λαπήκι, καὶ ὁ δόρυ ἐμπεπηγὸς
in terra ad caput eius. & abner & po in terra ad caput eius. καὶ ἄβενηρ καὶ ὁ λα
pul dormiebat circuitu eī. & dixit abessai ad ὸς ἐκάθευδεν κύκλω αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ἀβεσαὶ πρὸς
dauid: cōclusit dñs inimicū tuū hodie in δαυὶδ, ἀπέκλεισε κύριος τὸν ἐχθρόν σου σήμερον εἰς
manus tuas. & nūc percutiā eū in lancea χεῖράς σου. καὶ νῦν πατάξω δὴ αὐτὸν τῷ δόρατι
semel in terra & nō secūdo percutiā eū. & dixit σάπαξ εἰς τὴν γῆν καὶ οὐ δευτερώσω αὐτῷ. καὶ εἶπε
dauid ad abessai: ne interficias eū: quis δαυὶδ πρὸς ἀβεσαί, μὴ ἀποκτείνῃς αὐτόν, ὅτι τίς
inferet manus suas in xpm dñi & inno- ἐπoίσει χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν χριστὸν κυρίου καὶ ἀθω
cēs erit? & dixit dauid viuit dñs: q nisi dñs θήσεται; καὶ εἶπε δαυὶδ ζῇ κύριος, ὅτι ἐὰν μὴ κύριος
percusserit eū: aut dies eius venerit & moriatur: vel in παίσῃ αὐτόν, ἢ ἡμέρα αὐτοῦ ἔλθῃ καὶ ἀποθάνῃ, ἢ εἰς
pugnā descēdat & apponatur: mihi ātnō fiat a πόλεμον καταβὰν καὶ προσεθῇ, ἐμοὶ δὲ μὴ ἀφοιτο τοῦτο ἀπὸ
dño inferre manū meā in xpm dñi. & κυρίου ἐπενεγκεῖν χεῖρά μου ἐπὶ χριστὸν κυρίου. καὶ
nūc accipe hastā q ad caput eius & ci νῦν λάβε δὴ τὸ δόρυ τὸ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τὸ φα
phum aque & abeamus. & tulit igi ακὸν τοῦ ὕδατος ἀπὸ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπέλθω
tur hastā & ciphū aq & abierūt. & non mus nos. & tulit δὸ hastā & ciphum μεν ἡμεῖς. καὶ ἔλαβε δαυὶδ τὸ δόρυ καὶ τὸν φακὸν
erat qui videret & intelligeret & quigilaret aque a capite eius: & abierūt τοῦ ὕδατος ἀπὸ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον
& non erat qui videret & non erat qui intelligeret ipsi. & non erat videret & nō erat qui intelligeret αὐτοί. καὶ οὐκ ἦν ὁ βλέπων καὶ οὐκ ἦν ὁ γινώσκων
& non erat qui surgeret: oēs dormiētes: quia & nō erat qui surgeret: oēs dormiētes: quia καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξεγειρόμενος, πάντες ὑπνοῦντες, ὅτι
sopor dñi irruerat super eos. & trāsiit dauid ὕπνωσις κυρίου ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς. καὶ διῆλθε δαυὶδ
ad locum ex aduerso & stetit in vertice mōtis ἐπὶ τὸν τόπον ἐξ ἐναντίας καὶ ἔστη ἐπὶ κορυφῆς ὄρους
de lōge: & multa via inter eos: & non ἀπὸ μακρόθεν, καὶ πολλὴ ἡ ὁδὸς ἀναμέσον αὐτῶν, καὶ οὐκ
cauit dauid pplm & abner filiū ner ἐσκαλίσατο δαυὶδ τὸν λαὸν, καὶ τῷ ἀβενὴρ υἱῷ νὴρ
locutus est dicēs: nō rndebis abener? & rn ἐλάλησε λέγων, οὐκ ἀποκριθήσῃ ἀβενήρ; καὶ ἀπεκρί
dit abener & dixit: quis es q vocas me: quis es tu? θη ἀβενὴρ καὶ εἶπεν, τίς εἶ ὁ καλῶν με, τίς εἶ σύ;
& dixit dauid ad abener: nūdd nō vir tu? & qs καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβενήρ, οὐχὶ ἀνὴρ σύ; καὶ τίς
in israel sicut tu? & quare nō custodisti dñm ἐν ἰσραὴλ ὡς σύ; καὶ διατί οὐ φυλάσσεις τὸν κύριόν
tuū regem? ingressus ē vnus σου τὸν βασιλέα; ὅτι εἰσῆλθε εἷς

de pplo et interficeret dñm tuū rege: ἐκ τοῦ λαοῦ διαφθεῖραι τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα,
non bonā verbū hoc qđ fecisti. viuit dñs: qm οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐποίησας. ζῇ κύριος, ὅτι
filij mortis vos q nō custoditis dñm vestm υἱοὶ θανάτου ὑμεῖς ὅτι μὴ φυλάσσητε τὸν κύριον ὑμῶν
regem xp̄m dñi. & nūc vide vbi est τὸν βασιλέα τὸν χριστὸν κυρίου. καὶ νῦν ἴδε ποῦ ἐστὶ
hasta regis: & ciphus aque q erat ad caput eius. & cognouit saul ὁ δόρυ τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ φακὸς τοῦ ὕδατος τὸ
vocē dauid & dixit: quis vox tua hec fili mi dauid? Et ait dauid: vox mea dñe mi rex. Et ait. Quā obcausam dominus meus prosequitur seruū suum? Quid feci: aut quod est malum in manu mea? Nunc ergo audi oro domine mi rex verba serui tui. Si quidem dñs incitat te aduersū me: odoretur sacrificiū tuū. Si aūt filij hoīm: maledicti sunt in conspectu dñi qui eiecerunt me hodie vt nō habitem in hereditate dñi dicēs. Vade serui deos alienos. Et nunc non effundatur sanguis meus in terra coram domino: quia egressus est rex israel vt querat pulicē vnū: sicut persequitur perdix in montibus. Et ait saul. Peccaui. Reuertere fili mi dauid. Nequaq̄ ei vltra tibi malefaciā eo q pciosa fuerit anima mea in oculis tuis hodie. Ap paret ei q stulte egerim & ignorauerim multa nimis. Et rīdens dāt ait. Ecce hasta regis: transeat q̄rat ad caput eius. vnus de pueris regis & tollat eam. Dominus ātribuet vnicuiq; fm iusticiam suam & fidē. Tradidit enim te dominus hodie manū meā: & noluit extendere manū meā in xp̄m dñi. Et sicut magnificata est aia tua hodie in oculis meis: sic magnificetur aia mea in oculis domini & liberet me de omni angustia. Ait ergo saul ad dauid. Benedictus tu

de turba vt interficeret regem ἐκ τοῦ λαοῦ διαφθεῖραι τὸν κύριόν σου τὸν βασιλέα,
non bonū verbū hoc qđ fecisti. viuit dñs: qm οὐκ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐποίησας. ζῇ κύριος, ὅτι
filij mortis estis vos: quia custodistis dominum vestrum χριστὸν κυρίου. καὶ νῦν ἴδε ποῦ ἐστὶ
christum dñi. Nūc ergo vide vbi sit hasta regis & vbi sit ciphus aque quī erat ad caput eius. Cognouit autem saul vocem dauid: & dixit. Numquid vox hec tua fili mi dauid? Et ait dauid. Vox mea dñe mi rex. Et ait. Quā obcausam dominus meus prosequitur seruū suum? Quid feci: aut quod est malum in manu mea? Nunc ergo audi oro domine mi rex verba serui tui. Si quidem dñs incitat te aduersū me: odoretur sacrificiū tuū. Si aūt filij hoīm: maledicti sunt in conspectu dñi qui eiecerunt me hodie vt nō habitem in hereditate dñi dicēs. Vade serui deos alienos. Et nunc non effundatur sanguis meus in terra coram domino: quia egressus est rex israel vt querat pulicem vnum sicut perseqtur perdix in montibus. Et ait saul. Peccaui. Reuertere fili mi dauid. Nequaq̄ ei vltra tibi malefaciā eo q pciosa fuerit anima mea in oculis tuis hodie. Ap paret ei q stulte egerim & ignorauerim multa nimis. Et rīdens dāt ait. Ecce hasta regis: transeat q̄rat ad caput eius. vnus de pueris regis & tollat eam. Dominus ātribuet vnicuiq; fm iusticiam suam & fidē. Tradidit enim te dominus hodie manū meā: & noluit extendere manū meā in xp̄m dñi. Et sicut magnificata est aia tua hodie in oculis meis: sic magnificetur aia mea in oculis domini & liberet me de omni angustia. Ait ergo saul ad dauid. Benedictus tu

בְּנֵי דָוִד ׀ גַּם עֲשָׂה תַעֲשֶׂה וְגַם יָכוֹל תּוּכָל גַּם הֹלֵךְ דָּוִד לְדַרְכּוֹ וְיִשְׁאוֹל שָׁב לִמְקוֹמוֹ׃ 27.

cap. xxvii

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל לִבּוֹ עַתָּה אֶסָּפֶה יוֹם אֶחָד בְּיַד שָׁאוּל אֵין לִי טוֹב כִּי הִמָּלֵט אִמָּלֵט אֶל אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְנוּאַשׁ מִמֶּנִּי שָׁאוּל לְבַקְשֵׁנִי עוֹד בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְנִמַּלְטָתִי מִיָּדוֹ׃ וְיָשַׁב דָּוִד אֶת אָכִישׁ גַּת הוּא וַאֲנָשָׁיו אִישׁ וּבֵיתוֹ דָּוִד וּשְׁתֵּי נָשָׁיו אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית וַאֲבִיגַיִל אֶשֶׁת נָבָל הַכַּרְמֶלִית׃ וַיֻּגַּד לְשָׁאוּל כִּי בָרַח דָּוִד גַּתָּה וְלֹא יָסַף עוֹד לְבַקְשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל אָכִישׁ אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתְּנוּ לִי מָקוֹם בְּאַחַת עָרֵי הַשָּׂדֶה וְאֶשְׁבָה שָּׁם וְלָפָּה יֵשֵׁב עַבְדְּךָ בָּעִיר הַמַּמְלָכָה עִמָּךְ׃ וַיִּתֶּן לוֹ אָכִישׁ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת צִקְלַג לָכֵן הָיְתָה צִקְלַג לְמַלְכֵי יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיְהִי מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר יָשַׁב דָּוִד בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים יָמִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים׃ וַיַּעַל דָּוִד וַאֲנָשָׁיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶל הַגְּשׁוּרִי וְהַגִּרְזִי וְהָעַמָּלֵקִי כִּי הֵנָּה יֹשְׁבוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִשּׁוּלֹם בְּאַךְ שׁוּר וְעַד אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְהִכָּה דָוִד אֶת הָאָרֶץ וְלֹא יְחַיֶּה אִישׁ וְאִשָּׁה וְלָקַח צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים וּגְמַלִּים וּבְגָדִים וַיָּשָׁב וַיָּבֹא אֶל אָכִישׁ׃ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל פְּשַׁטְתֶּם הַיּוֹם וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל נֶגֶב יְהוּדָה וְאֶל נֶגֶב הַיְרַחְמְאֵלִי וְאֶל נֶגֶב הַקֵּינִי׃

'filimi'dauid.'Et quidē
"faciens"facies:'& ꝏꝏ
"potens"poteris.'Abiit
ātē"dauid"in viam suam:
'& saul"reuersus est"i lo-
cum suum. 27.

Taitē"dauid"in "cor
de suo.'Aliqñ"inci-
dā"vna"die'in manu"fa-
ul.'Nonne"melius est
"ut"fugiam:&"saluer'in
"terra ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'philistinorum!"vt dſpe
ret'saul:cessetq; ꝏꝏꝏꝏ
'me'querere"in cunctis
'finibus"israel. ꝏꝏꝏꝏ
'Fugiā ergo'manus ei?.
"Et surrexit"dauid'& a-
biit"ipse'& sexcenti"viri
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ
'cum eo"ad'achis"filiū
'maoch"regem ꝏꝏꝏꝏ
'geth.'Et habitauit'dā
"cum"achis'in geth:ꝏꝏꝏ
'ipse'& viri eius: 'vir"&
domus eius ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'& due"vxores eius: 'a-
chinoem"iezraelites o
"& abigail"vxor"nabal
"carmeli. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'Et nūciarum est"saul"q
"fugisset"dauid'in geth:
'& nō"addidit"vltra 'que
re eū. Dixit autem'dā
'ad"achis.'Si"ueri'gra-
tiam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"i oculis tuis"detur"mi
hi"locus"in vna ꝏꝏꝏꝏ
'vrbiū"regiōis huius 'vt
habitem"ibi.'Cur enim
'manet'seru? tuus"in ci
uitate"regis"tecum. ꝏꝏ
"Dedit itaq;"ei'achis"in
die"illa ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"sicelech. Propter quā
cām"fctā est"sicelech"re
gū"iuda"vſq; in'diē"hāc
"Fuit autem "numerus
'dierū'quib?'habitauit
"dauid"in regione ꝏꝏꝏ
'philistinorum'quatru-
or"mensium. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"Et ascēdit"dā'& viri ei?
"& agebant predas'de
"gessuri'& de gezre'&
de amalechitis."Hi'enī
pagi"habitant in"terra
"antiquitus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'eūtibus'fur'vſq; ad"ter
ram"egypti. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'Et percutiebat"dā omnē
'terrā illorū;"nec relinq̄
bat"viuētē'virū"& mu-
lierē:'tollensq;"boues &
"oues"& asinos"& came
los"& vestes' reuertebā-
tur"& vēiebat"ad"achis.
"Dicebat aūt ei'achis.
'In quē"irruisti"hodie!
'Rēdebat"dauid. 'Con-
tra'meridiem"iude"&
contra'meridiem ꝏꝏꝏ

filii mi'dauid.'Et quidē
"faciens"facies:'& ꝏꝏꝏ
"potens"poteris.'Abiit
ātē"dauid"in viam suam:
'& saul"reuersus est"i lo-
cum suum. 27.

Taitē"dauid"in "cor
de suo.'Aliqñ"inci-
dā"vna"die'in manu"fa-
ul.'Nonne"melius est
"ut"fugiam:&"saluer'in
"terra ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'philistinorum!"vt dſpe
ret'saul:cessetq; ꝏꝏꝏꝏ
'me'querere"in cunctis
'finibus"israel. ꝏꝏꝏꝏ
'Fugiā ergo'manus ei?.
"Et surrexit"dauid'& a-
biit"ipse'& sexcenti"viri
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ
'cum eo"ad'achis"filiū
'maoch"regem ꝏꝏꝏꝏ
'geth.'Et habitauit'dā
"cum"achis'in geth:ꝏꝏꝏ
'ipse'& viri eius: 'vir"&
domus eius ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'& due"vxores eius: 'a-
chinoem"iezraelites o
"& abigail"vxor"nabal
"carmeli. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'Et nūciarum est"saul"q
"fugisset"dauid'in geth:
'& nō"addidit"vltra 'que
re eū. Dixit autem'dā
'ad"achis.'Si"ueri'gra-
tiam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"i oculis tuis"detur"mi
hi"locus"in vna ꝏꝏꝏꝏ
'vrbiū"regiōis huius 'vt
habitem"ibi.'Cur enim
'manet'seru? tuus"in ci
uitate"regis"tecum. ꝏꝏ
"Dedit itaq;"ei'achis"in
die"illa ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"sicelech. Propter quā
cām"fctā est"sicelech"re
gū"iuda"vſq; in'diē"hāc
"Fuit autem "numerus
'dierū'quib?'habitauit
"dauid"in regione ꝏꝏꝏ
'philistinorum'quatru-
or"mensium. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"Et ascēdit"dā'& viri ei?
"& agebant predas'de
"gessuri'& de gezre'&
de amalechitis."Hi'enī
pagi"habitant in"terra
"antiquitus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'eūtibus'fur'vſq; ad"ter
ram"egypti. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'Et percutiebat"dā omnē
'terrā illorū;"nec relinq̄
bat"viuētē'virū"& mu-
lierē:'tollensq;"boues &
"oues"& asinos"& came
los"& vestes' reuertebā-
tur"& vēiebat"ad"achis.
"Dicebat aūt ei'achis.
'In quē"irruisti"hodie!
'Rēdebat"dauid. 'Con-
tra'meridiem"iude"&
contra'meridiem ꝏꝏꝏ

filit dauid: ꝛ facies facies ꝛ potes po
τέκνον δαυιδ, καὶ ποιῶν ποιήσεις καὶ δυνάμενος δυ
teris. ꝛ abiit dauid in viā suam: ꝛ sa-
νὴσι. καὶ ἀπῆλθε δαυὶδ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ σα
ul reuersus est in locū suū. Ca.27.
οὐλ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Ca.27.

Dixit dauid in corde suo dicēs: nūc A
Καὶ εἶπε δαυὶδ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ λέγων, νῦν
apponar in die vna in manus saul: ꝛ nō
προσεθέσομαι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς χεῖρας σαούλ, καὶ οὐκ
erit mihi bonū nisi saluer in terra philistinorū ꝛ
ἔσαι μοι ἀγαθὸν εἰ μὴ διασωθῶ εἰς γῆν ἀλλοφύλων καὶ
cessēt a me saul vt querat me in cūctis finib? israe-
παύσῃ ἀπ' ἐμοῦ σαοὺλ τοῦ ζητεῖν με εἰς πᾶν ὅριον ἰσρα
el: ꝛ saluabor de manu eius. ꝛ surrexit dauid
ήλ, καὶ σωθήσομαι ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. καὶ ἀνέστη δαυὶδ
ꝛ trāsiit ipse ꝛ sexcenti viri q̄ cū eo: Fugiā
ꝛ διέβη αὐτὸς καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ,
ergo manus ei?. ꝛ abiit ad achis filiū maoch regē geth. ꝛ
ꝛ ἀπῆλθε πρὸς ἀχὶς υἱὸν μαὼχ βασιλέα γέθ. καὶ
habitauit ipse& sexcenti viri ꝙ cū eo: ꝛ
ἐκάθισε δαυὶδ πρὸς ἀχὶς βασιλέα ἐν γέθ αὐτὸς καὶ Infra.
viri ꝙ cum eo vnusquisq; ꝛ domus eius: ꝛ 30.a.
οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ
dauid ꝛ ambe vxores eius achinoam iezrahe-
δαυὶδ καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ ἀχινοὰμ ἰσραηλί-
lites ꝛ abigail vxor nabal carmeli. ꝛ B
τις καὶ ἀβιγαὶλ ἡ γυνὴ ναβαλ τοῦ καρμηλίου. καὶ
nūciatū est sauli ꝙ fugit dauid in geth:
ἀπηγγέλη τῷ σαοὺλ ὅτι πέφευγε δαυὶδ εἰς γέθ,
ꝛ nō addidit vltra querere eū. ꝛ dixit dauid
καὶ οὐ προσέθετο ἔτι ζητεῖν αὐτόν. καὶ εἶπε δαυὶδ
ad achis: Si ſīā inuenī gſam seruus tuus in ocu
πρὸς ἀχίς, εἰ δὴ εὕρηκε χάριν ὁ δοῦλός σου ἐν ὀφθαλ
lis tuis dent ſā mihi locum in vna vr-
μοῖς σου δότωσαν δή μοι τόπον ἐν μιᾷ τῶν πόλε
bib̄ que in agro ꝛ habitabo ibi. ꝛ quare ma
ων τῶν κατ' ἀγρὸν καὶ κατοικήσω ἐκεῖ. καὶ ἱνατί κα
net seruus tuus in ciuitate regali tecum?
θηται ὁ δοῦλός σου ἐν πόλει βασιλευούσῃ μετὰ σοῦ;
ꝛ dedit ei achis in die illa fece
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἀχὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν σικε-
lag. pp hoc facta est fecelag regi iu
λάγ. διὰ τοῦτο ἐγένετο Σικελὰγ τῷ βασιλεῖ τῆς Ιου-
dee vſq; in die hanc. ꝛ fuit numer
δαίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς
dierū dies māsit dauid in agro philisti-
τῶν ἡμερῶν ὧν ἐκάθισε δαυὶδ ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφυ
norū mēses quattuor. ꝛ ascēdebat dauid ꝛ vi C
λων μῆνες τέσσαρες. καὶ ἀνέβαινε δαυὶδ καὶ οἱ ἄν-
ri eius ꝛ irruebant in gessureū ꝛ
δρες αὐτοῦ καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ τὸν γεσουραῖον καὶ
iezreū ꝛ in amalecitē: qñ habitabatur
τὸν ἰεζραῖον καὶ ἐπὶ τὸν ἀμαλκιήτην, ὅτι κατῴκειτο ἡ
terra q̄ a gessur ꝛ vſq; ad terā egypti: ꝛ percu-
γῆ ἡ ἀπὸ γεσοὺρ καὶ ἕως γῆς αἰγύπτου, καὶ ἔτυ-
debat terā: ꝛ nō reliq̄bat viuētē virū ꝛ mulierē:
πτε τὴν γῆν, καὶ οὐκ ἐζωογόνει ἄνδρα καὶ γυναῖκα,
ꝛ capiebat greges ouiū ꝛ boū armēta ꝛ asinos ꝛ
καὶ ἐλάμβανον τοίχνια καὶ βουκόλια καὶ ὄνους καὶ
camelos ꝛ vestē. ꝛ reuertebātur ꝛ venie
καμήλους καὶ ἱματισμόν· καὶ ἀνέστρεφον καὶ ἤρχον-
bāt ad achis. ꝛ dixit achis ad dauid: in
το πρὸς ἀχίς· καὶ εἶπεν ἀχὶς πρὸς δαυίδ, ἐπὶ
quē irruistis hodie? ꝛ dixit dauid ad achis:
τίνα ἐπεθέσθε σήμερον; καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀχίς,
cōtra meridiē iude ꝛ cōtra meridiē
κατὰ νότον τῆς ἰουδαίας καὶ κατὰ νότον ꝏꝏꝏꝏꝏ D
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

teramiel ꝛ cōtra meridiē cenezi. ꝛ oēm virū
ἱεραμιὴλ καὶ κατὰ νότον τοῦ κενεζί. καὶ πάντα ἄνδρα
ꝛ mulierē nō viuificabat dauid vt adduceret in
καὶ γυναῖκα οὐκ ἐζωογόνει δαυὶδ τοῦ εἰσαγαγεῖν εἰς
geth: dicēs ne forte annūciēt cōtra nos dicen
γέθ, λέγων μή ποτε ἀπαγγείλασι κατ' ἡμῶν λέγον-
tes: hec facit dauid. ꝛ hec iustificatio e-
τες, τάδε ποιεῖ δαυὶδ. καὶ τοῦτο τὸ δικαίωμα αὐ
ius oībus diebus dib? māsit dauid in agro
τοῦ πᾶσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐκάθητο δαυὶδ ἐν ἀγρῷ
philistinorū. ꝛ credidit achis in dauid
τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐπίστευσεν ἀχὶς ἐν δαυὶδ
dicēs:cōfūdebat cōfusus in ppio suo in
λέγων, ἠσχύνατο ἀχυτὸν ἀφιγμένος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν τῷ
israel: ꝛ erit me'seruus in seculū.
Ισραηλ, καὶ ἔσαι μου δοῦλος εἰς τὸν αἰῶνα. Ca.28.

A Factū est in diebus illis ꝛ cōgre
Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ συνα
gant philistiim castra sua
ἀθροίζουσιν οἱ ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν τοῦ
vt egrederētur in bellū cōtra israel. ꝛ dixit achis
ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον ἐπὶ τὸν Ισραήλ. καὶ εἶπεν ἀχχὶς
ad dauid: scies cognoscesq; quī mecū egre
πρὸς τὸν δαυίδ, γινώσκων γνώσει ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐξε
dieris in bellū tu ꝛ viri tui. ꝛ
λεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον σὺ καὶ οἱ ἄνδρες σου. καὶ
dixit dauid ad achis: sic nunc scies que fa
εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀχχίς, οὕτως νῦν γνώσει ἃ ποιή
ciet seruus tuus. ꝛ dixit achis ad dauid: sic
σει ὁ δοῦλός σου. καὶ εἶπεν ἀχχὶς πρὸς δαυίδ, οὕ
corporis custodē ponā te oībus
τως ἀρχισωματοφύλακα θήσομαί σε πάσας τὰς
1.15.a. diebus. ꝛ samuel mortu'est: ꝛ planxerūt eum
ἡμέρας. καὶ σαμουὴλ ἀπέθανε, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν
omīs israel: ꝛ sepelīt eū in armathaim in
πᾶς ἰσραήλ, καὶ ἐθάψουσιν αὐτὸν ἐν ἁρμαθαὶμ ἐν τῇ
vrbe sua. ꝛ saul abstulit ventriloquos
πόλει αὐτοῦ. καὶ σαοὺλ ἐξῆρε τοὺς ἐν γαστριμύθοις
ꝛ diuinatores a terra. ꝛ congregātur
καὶ τοὺς γνώσας ἐκ τῆς γῆς. καὶ συναθροίζονται οἱ
philistiim ꝛ veniūt ꝛ castrametātur in Sū
ἀλλόφυλοι καὶ ἔρχονται καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς σου
nam. ꝛ cōgregat saul vniuersū virū israel:
νάμ. καὶ συναθροίζει σαοὺλ πάντα ἄνδρα Ισραήλ,
ꝛ castrametātur in gelbue. ꝛ vidit saul
καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς γελβουέ· καὶ εἶδε σαοὺλ
castra philistiim: ꝛ timuit ꝛ
τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐφοβήθη καὶ
expauit cor eius nimis. ꝛ cōsuluit sa-
ἐξέστη ἡ καρδία αὐτοῦ σφόδρα· καὶ ἐπηρώτησε σα-
ul p dñm. ꝛ nō respondit ei dñs
οὐλ διὰ τοῦ κυρίου· καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος
ꝛ in infomnijs ꝛ in manifestis ꝛ in
3.14.f καὶ ἐν τοῖς ἐνυπνίοις καὶ ἐν τοῖς δήλοις καὶ ἐν τοῖς
prophetis. ꝛ dixit saul seruis suis: que
προφήταις· καὶ εἶπε σαοὺλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ζη-
rite mihi mulierē vētriloquā ꝛ vadam
τήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον καὶ πορεύσομαι
Actuū 16.f. ad eam ꝛ scisciteb̄or per eā. ꝛ dixerūt ser
πρὸς αὐτὴν καὶ ἐκζητήσω ἐν αὐτῇ· καὶ εἶπαν οἱ παῖ
ui eius ad eum: ecce mulier ventriloqua in
B οἱ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν
endor. ꝛ mutat'est saul ꝛ vestitus est vestimētis
ἐνδώρ· καὶ ἀλλοιοῖται σαοὺλ καὶ περιβάλλεται ἱμάτια
alijs: ꝛ vadit ipse ꝛ duo viri cum
ἕτερα, καὶ πορεύεται αὐτὸς καὶ δύο ἄνδρες μετ'
eo: ꝛ venerūt ad mulierē nocte: ꝛ di-
αὐτοῦ, καὶ ἦλθον πρὸς τὴν γυναῖκα νυκτός, καὶ εἶ-
xit ei saul: diuina mihi in ven-
πεν αὐτῇ σαοὺλ, μάντευσόν δή μοι ἐν τῷ ἐγγα-
triloquio:
στριμύθῳ,

hieramel:'& cōtra "me
ridiem"ceni.'Virum oo
'& mulierē nō viuificaba
bat"dauid: 'nec adduce
bat in"geth!"dicens.'Ne
forte'loquātur nobis"aduer
sum nos.'Hec"fecit"dā. 'Et
hoc erat"decretū illi"oi-
bus'diebus"quibus 'ha-
bitauit"in regione ꝏꝏꝏ
philistinorū. 'Credidit
ergo"Achis"Dauid: ꝏꝏ
'dicēs. Multa'mala opa
tus ē"cōtra'ppl'm suū"if-
rael.'Erit igitur'mihi"se
uus"sempiternus. 28.

cap. xxviii

Factum est aūt"in die
bus"illis." Cōgrega
uerūt"philistiim"agmi
na sua"vt prepararentur oo
'ad bellū"contra israel.
"Dixit"achis ꝏꝏꝏꝏ
"ad"dauid."Scies nūc'sci
to"qm̄"mecum 'egredie
ris"in castris"tu'& viri
tui.'Dixit"dauid ꝏꝏꝏ
"ad"achis.Nunc'scies oo
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"q̄facturus est"seruus tu
us.'Et ait"achis ꝏꝏꝏꝏ
"ad"dauid.Et ego"custo
dem'capitis mei ꝏꝏꝏ
"ponā te"cūctis"diebus.
'Samuel autem ꝏꝏꝏꝏꝏ
"mortuus est:'plāxit"q"e
um"omnis"israel: ꝏꝏꝏ
"& "pelierūt eū"in rama
tha'vrbe sua."Et saul ꝏꝏ
"abstulit"magos'& "ario
los ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"de terra: "Congrega-
tiq̄ sunt"philistiim ꝏꝏ
'& venerunt"& castra
metati sunt'in sunam.
"Congregauit autem &
"saul'vniuersū"israel"& ve
nit'in gelboe. "Et vidit
'saul"castra ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"philistiim'& timuit"&
expauit"cor eius ꝏꝏꝏꝏ
"nimis."Cōsuluitq;"do
minum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"& nō"rndit ei:neq;"per
somnia neq; ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"p facerdotes: neq; "per
prophetas."Dixitq; ꝏꝏ
'saul"seruis suis. 'Queri
te"mihi"mulierem ꝏꝏ
'habentem"phitonē'&
vadam"ad eam"& ꝏꝏꝏ
scisciteb̄or "p illā. "Et di
xerunt"serui eius"ad eū.
"Est"mulier"phitonem
"hñs'in endor. ꝏꝏꝏꝏ
"Mutauit ergo habitum
suum:'vestitusq; est"alijs
is"vestimentis:' & abiit
"ipse'& duo'viri ꝏꝏꝏ
"cum eo.'venerūtq; "ad
"mulierem "nocte: ꝏꝏ
"& ait illi."Diuina"mihi
'in phitone: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

הַיִרְחְמְאֵלִי וְאֶל נֶגֶב הַקֵּינִי וְאִישׁ לֹא יְחַיֶּה דָּוִד לְהָבִיא גַּת וְאָשָׁה לֹא יְחַיֶּה דָּוִד לְהָבִיא גַּת לֵאמֹר פֶּן יְנַגְּדוּ עָלֵינוּ לֵאמֹר כֹּה עָשָׂה דָּוִד וְכֹה מִשְׁפָּטוֹ כָּל יְמֵי הַיִּמִים אֲשֶׁר יָשַׁב בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶן אָכִישׁ בְּדָוִד לֵאמֹר הַבָּאֹשׁ הִבְאִישׁ נַעֲמִי בְּיִשְׂרָאֵל וְהָיָה לִי לְעֶבֶד עוֹלָם׃ 28.

וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיְקַבְּצוּ פְלִשְׁתִּים אֶת מַחֲנֵיהֶם לַצָּבָא לְהִלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל דָּוִד יָדֹעַ תֵּדַע כִּי אִתִּי תֵצֵא בַּמַּחֲנֶה אַתָּה וַאֲנָשֶׁיךָ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל אָכִישׁ לָכֵן אַתָּה תֵּדַע אֵת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל דָּוִד לָכֵן אֲשִׂימְךָ לְשֹׁמֵר רֹאשִׁי כָּל הַיָּמִים׃ וּשְׁמוּאֵל מֵת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפְּדוּ לוֹ וַיִּקְבְּרֻהוּ בָּרָמָה וְנָעִירוֹ וְשָׁאוּל הֵסִיר אֹבוֹת וְהַיִּדְּעֹנִים מִן הָאָרֶץ׃ וַיִּקָּבְצוּ פְלִשְׁתִּים וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ בְּשׁוּנֵם וַיְקַבֵּץ שָׁאוּל אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְבֹּעַ׃ וַיַּרְא שָׁאוּל אֶת מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּרָא וַיֶּחֱרַד לִבּוֹ מְאֹד׃ וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל בַּיהוָה וְלֹא עָנָהוּ יְהוָה גַּם בַּחֲלֹמוֹת גַּם בָּאוּרִים גַּם בַּנְּבִיאִם׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל עֲבָדָיו בַּקְּשׁוּ לִי אֵשֶׁת בַּעֲלַת אוֹב וְאֵלְכָה אֵלֶיהָ וְאִדְרְשָׁה בָּהּ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו הִנֵּה אֵשֶׁת בַּעֲלַת אוֹב בְּעֵין דּוֹר׃ וַיִּתְחַפֵּשׂ שָׁאוּל וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים עִמּוֹ וַיָּבֹאוּ אֶל הָאִשָּׁה לָיְלָה וַיֹּאמֶר קָסְמִי נָא לִי בְּאוֹב

cap. xxviii

וַהֲעַלִי לִי אֶת אֲשֶׁר אֹמַר אֵלָיִךְ׃ עֲלָה
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁאוּל
אֲשֶׁר הִכְרִית אֶת הָאֹבוֹת וְאֶת הַיִּדְּעֹנִי מִן הָאָרֶץ וְלָמָּה אַתָּה
מְתנַקֵּשׁ בְּנַפְשִׁי לַהֲמִיתֵנִי׃ וַיִּשָּׁבַע שָׁאוּל סתם
לָהּ בַּיהוָה לֵאמֹר חַי יְהוָה
אִם יִקָּרֶךְ עָוֹן בַּדָּבָר הַזֶּה׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
אֵלָיו הִנֵּה שִׁפְחָתְךָ בְּקוֹלֶךָ וָאָשִׂים
אֶת נַפְשִׁי בְּכַפִּי וָאֶשְׁמַע אֶת דְּבָרֶיךָ
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי׃ וְעַתָּה שְׁמַע
נָא גַם אַתָּה בְּקוֹל שִׁפְחָתֶךָ
וְאָשִׂמָה לְפָנֶיךָ פַּת לֶחֶם וְאֹכַל
וִיהִי לְךָ כֹּחֲךָ כִּי תֵלֵךְ בַּדָּרֶךְ׃ וַיְמָאֵן
וַיֹּאמֶר לֹא אֹכֵל וַיִּפְרְצוּ בּוֹ
עַבְדָיו וְגַם הָאִשָּׁה וַיִּשְׁמַע
לְקוֹלָם וַיָּקָם מֵהָאָרֶץ וַיֵּשֶׁב עַל מִרְבַּד בַּיִת
וְלָאִשָּׁה עֵגֶל מָרִיא מְהֻמָּר וּמַצָּה אָפָתָה וַתְּזַמְּרֵהוּ וַתִּקַּח קֹמֶץ
וַתַּלֶשׁ וַתְּבַשֵּׁל מִצּוֹת וַתֹּגֶשׁ לִפְנֵי
שָׁאוּל וְלִפְנֵי עֲבָדָיו וַיֹּאכֵלוּ
וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ בַּלַּיְלָה הַהוּא׃

Cap. xxix

וַיְקַבְּצוּ פְלִשְׁתִּים אֶת כָּל
מַחֲנֵיהֶם אֲפֵקָה וְיִשְׂרְאֵל חֹנִים
עַיִן אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל׃ וְסַרְנֵי
פְלִשְׁתִּים עֹבְרִים לְמֵאוֹת
וְלַאֲלָפִים וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו עֹבְרִים
בָּאַחֲרֹנָה עִם אָכִישׁ׃ וַיֹּאמְרוּ
שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים מָה הָעִבְרִים
הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל שָׂרֵי
פְלִשְׁתִּים הֲלוֹא זֶה דָּוִד עֶבֶד
שָׁאוּל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיָה
אִתִּי זֶה יָמִים אוֹ זֶה שָׁנִים וְלֹא
מָצָאתִי בוֹ מְאוּמָה מִיּוֹם נָפְלוֹ
עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּקְצְפוּ עָלָיו שָׂרֵי

"& fuſcita 'mihi' quem
dixero tibi. Et ait mulier ad eum.
Ecce tu nosti quanta fecerit Saul:&
quomodo eraſerit magos &
ariolos de terra. Quare ergo
inſidiaris aie mee vt occidas
me? Et iurauit ei Saul in domino dicens. Viuit dominus:
quia nō euēniet tibi qc
malī pp hāc rē. Dixitq; mulier ad eum: Quem
ſuſcitabo tibi? Qui ait.
Samuelē mihi ſuſcita.
Cum autem vidiſſet mulier ſamuelem: exclamauit voce
magna: & dixit ad Saul:
Quare impoſuiſti mihi? Tu es enim Saul.
Dixitq; ei rex. Noli timere. Quid vidiſti? Et ait
mulier ad Saul. Deos vidi aſcendentes de terra. Dixitq; ei. Qualis eſt forma eius. Que
ait. Vir ſenex ascēdit
& ipſe amictus eſt pallio. Et intellexit Saul quē ſamuel
eſſet: & inclinauit ſe ſup
faciē ſuā in terra: & adorauit. Dixit āt Samuel ad Saul. Quare
inquietaſti me vt ſuſcitarer? Et ait Saul. Coarctor nimis.
Siquidem philiſtiim
pugnāt aduerſum me:
& deus receſſit a me
& exaudire me noluit:
neq; in manu pphetaꝝ
neq; per ſomnia. Voca
ui ergo te vt oſtenderes mihi quid
faciam. Et ait
ſamuel. Quid interrogas me cum dominꝰ receſſerit a te: & trāſierit
ad emulū tuū? Faciet ei
ſicut locutus ē
in manu mea: & ſcidet
regnum tuum de mānu
tua: & dabit illud
pximo tuo dauid: qa
non obediſti
vocī dominī: neq; feciſti iram
furoris ei in amalech.
Idcirco qd pateris
fecit tibi dominus ho
die: & dabit dominus
& ſuſcita mihi quem
dixero tibi. Et ait mulier ad eum.
Ecce tu nosti quid fecit Saul: quō diſperdetū, ἰδοὺ σὺ οἶδας ἃ ἐποίησε σαοὺλ, ὡς ἐξωλόθρευσε
rit vētriloquos & diuinatores a terra:
σε τοὺς ἐγγαστρίμύθους καὶ τοὺς γνώσας ἔξω τῆς γῆς.
quare tu illaquearis aie mee vt occidas
me? καὶ ἵνατί σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχήν μου θανατῶσαι
με; Et iurauit ei Saul per
vētriloquos: viuit
dns: si obuiabit tibi malū in ſermone hoc.
κύριος, εἰ ἀπαντήσει σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.
Dixit mulier ad Saul: quem ſuſcitabo tibi? Et
ait ei Samuelē mihi. Et dixit mulier:
εἶπε, τὸν σαμουὴλ ἀνάγαγέ μοι. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς
Saul. Et clamauit mulier voce magna. Et dixit
σαοὺλ; καὶ ἐβόησεν ἡ γυνὴ φωνῇ μεγάλῃ. καὶ εἶπεν
mulier ad Saul: quare impoſuiſti mihi? Et tu es
ἡ γυνὴ πρὸς σαοὺλ, ἱνατί παρελογίσω με; καὶ σὺ εἶ
Saul. Et dixit ei
rex: ne timeas: quem
σαοὺλ. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, μὴ φοβοῦ, τίνα
vidiſti dic. Et dixit mulier ad Saul: deos
εὑρακας εἶπόν; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς σαοὺλ, θεοὺς
vidi ego aſcēdentēs de terra. Et dixit ei:
εἶδον ἐγὼ ἀναβαίνοντας ἐκ τῆς γῆς. καὶ εἶπεν αὐτῇ,
quid cognouiſti? Et ait ei: ſenem aſcendētē
τί ἔγνως; καὶ εἶπεν αὐτῷ, γέροντα ἀναβαίνοντα
amictum pallio. Et cognouit Saul q̄ ſa
ἀναβεβλημένον διπλοΐδα. καὶ ἔγνω σαοὺλ ὅτι σα-
muel eſt hic. Et inclinauit ſup facie ſuā in
μουὴλ ἐστι οὗτος. καὶ ἔκυψεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ τὴν
terra Et adorauit eū. Et ait ſamuel: qua
γῆν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπε σαμουὴλ, ἵνα
re inquietaſti me vt ſuſcitarer ego? Et ait Saul:
τί παρηνώχλησάς μοι τοῦ ἀναβῆναί με; καὶ εἶπε σα
ul: coarctor nimis: & philiſtiim pugnāt
ουὴλ, θλίβομαι σφόδρα, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν
in me: & deus recedit a me: & nō exaudi
ἐν ἐμοί, καὶ ὁ θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἐπακού
uit me adhuc neq; in manu prophetaꝝ neq; in
σεταί μου ἔτι οὔτε ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν οὔτε ἐν
ſomnijs. Et nūc vocauit te vt oſtenderes mihi
τοῖς ἐνυπνίοις. καὶ νῦν κεκλήκασε τοῦ γνωρίσαι μοι
quid faciā. Et dixit ſamuel: quare interrogas me
τί ποιήσω. καὶ εἶπε σαμουὴλ, ἱνατί ἐπερωτᾷς με
cū dns recedit a te & factꝰ eſt cū
καὶ κύριος ἀφέστηκεν ἀπὸ σοῦ καὶ γέγονε μετὰ τοῦ πλη
ximo tuo: Et fecit ei ſicut locutus ē
σίον σου, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ καθὼς ἐλάλησεν ἐν
manu mea. Et ſcindet dns regnum de
χειρί μου. καὶ διαρρήξει κύριος τὴν βασιλείαν ἐκ
manu tua: Et dabit illud proximo tuo
χειρός σου, καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ
dauid: quia nō obediſti voci dñi:
δαυὶδ, διότι οὐχ ὑπήκουσας τῆς φωνῆς κυρίου,
& non impleſti iram furoris eius in amalec.
καὶ οὐκ ἐπλησας θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ ἐν τῷ ἀμαλήκ.
Propterea verbū hoc fecit tibi dns ſic
διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησέ σοι κύριος οὕτως τὴ
die hac. Et tradet dns iſrael
ἡμέραν ταύτην. καὶ παραδώσει κύριος τὸν Ἰσραὴλ
tecum
μετὰ σοῦ

[redacted]

C

in manus philiſtiim: & eras tu & filij tui
ἐις χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ αὔριον σὺ καὶ οἱ υἱοί σου
mecum. Et caſtra iſrael dabit in manus
μετ' ἐμοῦ. καὶ τὴν παρεμβολὴν Ἰσραὴλ καὶ σὲ δώσει
dns in manus philiſtiim. Et feſtinauit ſaul & cecidit
κύριος εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων. καὶ ἔσπευσε σαοὺλ καὶ ἔπε
ſe a ſtatione ſua ſup terrā & timuit ni
σεν ἀπὸ στάσεως αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐφοβήθη σφό
mis a verbis ſamuelis & nō erat in eo āpli
δρα ἀπὸ τῶν λόγων σαμουὴλ. καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ ἔτι
rob: quia nō comedit panē tota die illa
ἰσχύς, ὅτι οὐκ ἔφαγεν ἄρτον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην
& tota nocte. Et ingreſſa eſt mulier ad Saul: & vi
καὶ ὅλην τὴν νύκτα. καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ πρὸς σαοὺλ, καὶ εἶ
dit q̄ turbatꝰ erat Saul valde. Et dixit ad e
δεν ὅτι ἔσπευσεν σαοὺλ σφόδρα. καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
um: ecce obediuit ancilla tua
τὸν, ἰδοὺ ἤκουσεν ἡ δούλη σου
voci tue: & poſui
τῆς φωνῆς σου, καὶ ἔθε
animā meā in manu mea: & audiui
μην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί μου, καὶ ἤκουσα τοὺς
ſermōes tuos q̄s locutus es mihi. Et nūc audi Et
λόγους σου οὓς ἐλάλησας μοι. καὶ νῦν ἄκουσον καὶ
vocem ancille tue: & ponā
τῆς φωνῆς τῆς δούλης σου, καὶ παραθήσω ἐνώπιόν
buccellā panis & comede: & erit in te robur
σου ψωμὸν ἄρτου καὶ φάγε, καὶ ἔσαι ἐν σοὶ ἰσχύς
quia vadis in viā. Et renuit & nō voluit
ὅτι πορεύη ἐν ὁδῷ. καὶ ἀπειθήσε καὶ οὐκ ἐβούλετο
comedere. & coegerūt eū ſeruꝰ eius
φαγεῖν. καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ
& mulier: & audiuit vocē eoꝝ: & ſurrexit
καὶ ἡ γυνή, καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν; καὶ ἀνέστη
de terra & ſedit ſup ſellam. Et mu
ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τὴν δίφρον. τὴ δὲ γυ
lieꝛ erat vitulus ſaginatꝰ in domo: & feſtinauit
ναικὶ ἦν μοσχάριον θρεπτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἔσπευσε
& immolauit eum. Et accepit farinaꝫ & miſcuit
καὶ ἔθυσεν αὐτό. καὶ ἔλαβεν ἄλευρα καὶ ἐφύρασε
& coxit azymaꝫ: & attulit coꝝ
καὶ ἔπεψεν ἄζυμα, καὶ προσήνεγκεν ἐνώπιον σαοὺλ καὶ
coꝝ ſeruis eius: & comederūt. Et ſurgen
ἐνώπιον τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ ἔφαγον. καὶ ἀνασάν
tes abierūt nocte illa.
τες ἀπῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην. Ca.29.

Congregant philiſtiim vniuerſa agmina eoꝝ in aphec. Et iſrael caſtrametatus eſt in nemꝝ erat in iezrael. Et ſatrape q̄dē philiſtiim incedebāt in centuriis & mi
Συνάγουσιν οἱ ἀλλόφυλοι πάσας τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ἀφεκ. καὶ Ἰσραὴλ παρενέβα
λον ἐν πηγῇ τῇ ἐν Ἰεζραέλ. καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλ
λοφύλων παρεπορεύοντο εἰς ἑκατοντάδας καὶ χι
liadas. Dauid & viri eius incede
λιάδας. καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρεπο
bant in nouiſſimis cum acchis. Et dixerūt ſa
ρεύοντο ἐν ἐσχάτοις μετὰ ἀχχίς. καὶ εἶπον οἱ σα
trape philiſtiim: qui q̄ incedunt
τράπαι τῶν ἀλλοφύλων, τίνες οἱ παραπορευόμενοι
iſti: Et dixit acchis ad ſatrapas
οὗτοι; καὶ εἶπεν ἀχχὶς πρὸς τοὺς σατράπας τῶν
philiſtinoꝝ: nōne iſte eſt dauid ſeruꝰ ſaul
ἀλλοφύλων, οὐχ οὗτός ἐστι δαυὶδ ὁ δοῦλος σαοὺλ
regis iſrael: qui factꝰ eſt mecum iam
τοῦ βασιλέως Ἰσραήλ, ὃς γέγονε μετ' ἐμοῦ ἤδη
ſecundus annus hodie. Et non inuenit in eo q̄de
δεύτερος ἔτος σήμερον. καὶ οὐχ εὑρὸν ἐν αὐτῷ οὐ
quā a qua die venit ad me vſq; ad diem
δὲν ἀφ' ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε πρός με ἕως τῆς ἡμέρας
hanc. Et irati ſunt aduerſus eū ſatrape
ταύτης. καὶ ὠργίσθησαν ἐπ' αὐτῷ οἱ σατράπαι

"in manu philiſtiim.
Cras autē tu & filij tui
mecum eritis: ſed & caſtra iſrael tradet dns
dñs in manus philiſtiim. Feſtinauit ſaul & oc
cidit eum. Tollēſq; farinā miſcuit eā: & coxit azyma: & poſuit ante
ſaul & ante ſeruos eius.
Qui cū comediſſet ſurrexūt & ābulauerūt p
totā noctē illam. 29.

Congregata, ſūt ergo philiſtiim vniuerſa agmina in aphec. Sed & iſrael caſtrametatus ē ſup fontē q erat in iezrael. Et ſatrape philiſtiim incedebāt in centenis & milibus. Dauid autē & viri eius erant in nouiſſimo agmine cum achis. Dixeruntq; principes philiſtiim ad achis. Quid ſibi volunt hebreī iſti? Et ait achis ad principes philiſtiim. Nūquid ignoratis dauid q fuit ſeruus ſaul regis iſrael: & eſt apud me multis diebꝰ & annis? Et non inueni in eo quicq̄ ex die qua trāſfugit ad me vſq; ad diē hāc. Irati ſunt autem aduerſus eū principes

qui in ca a paruo vſq; ad magnū nō interfece-
rant virū neq; mulierē: ſed captiuauerīt: t
abierit in viā ſuā. t venit dauid t
virī eius ad ciuitatē: & ecce ſuccēſa eſt in igne.
et mulierēq; eor. t filie eor. t
filij eorū captiui ducti ſunt. t leuauit dauid t
populus q erat cum eo voce ſua: & plāxe-
runt: & nō erat robur in eis vt ſterēt ampli⁹. t
ambe vxores dauid captiue ducte fuerāt achi-
naam izraelites & abygail vxor nabal carme-
li. & contriſtatus ē dauid valde. Volebat enī
eū populus lapidare:
quia amara erat aia vniuſcuiuſq; virī ſuper
filiis ſuis & filiabꝫ. Cōfortatus ē aūt dauid i dō
mino deo ſuo: & ait ad
abiathar ſacerdotē filiū achimelech. Applica ad me
ephot. Et applicuit
abiathar ephot ad dauid & cōſuluit
dauid dominum dicens. Perſequar latrunculos hos & cō-
prehendā eos: an nō?
Dixitꝫ ei dñs. Perſequere: abſq; dubio ei cōprehēdes eos: & excutiendo p
dam. Abiit ergo dauid ipſe & ſexcēti viri qui erāt cū eo: & venerūt vſq; ad torrentē befor: & ſtiterūt ibi reliquiæ. Perſecutus ē aūt dauid ipſe & quadringēti viri cū eo. Subſtiterāt ei ducenti qui laſſi trāſire nō poterant torrētē befor. Et inuenerunt virū egyptiū in agro & adduxerūt eum ad dauid. Dederunt ei panē & biberet aquā: ſed & fragmēta maſſe caricarū & duas ligaturas vue paſſe. Qui cū comediſſet reuerſus ē ſpūs eius in eo: & refocillatus eſt. Nō ei comederat panē neq; biberat aquā trib⁹ die bus & trib⁹ noctibus.
Dixit itaq; dauid ei. Cuius es tu: vel vnde? Qui ait. Puer egyptius ego ſū: ſeruus virī amalechite. Dereliquit aūt me dñs meus: quia egrotare cepi nudiustertius. Siqdē nos erupimus ad auſtralē plagā cerethi

philiſthim: & dixerunt philiſthim: t dicunt ei: auerte vi
reuertatur vir: & ſede- τῶν ἀλλοφύλων, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, ἀποστρεψον τὸν ἄν-
at in loco ſuo in quo cō- δρα, καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, οὗ κατέσης-
ſtituiſti eum: & non defendat nobiſ- τι cum ibi: t nō veniat nobiſcū in prelium: t nō veniat nobis in preliū: & aduerſarius cū preliari cepimus: quō enim aliter poterit placare dominū ſuum niſi in capitibus noſtris! Nonne iſte eſt dauid cui cantabant in choris: dicētes: percuſſit ſaul in milibus ſuis: & dauid in decē milibꝫ ſuis! Vocauit ergo achis dauid & ait ei. Viuit dominus quia rectus es & bonus in oculis meis: & exitus tuus & introitus tuus mecū eſt in caſtris. Et nō inuenī in te quicq̄ malī ex die qua venisti ad me vſq; in diē hanc: t ſed fatrapis non placēs. Reuertere ergo & vade in pace: & nō offendas oculos fatraparum. Dixitq; dauid ad achis: ad feci quid ſcio quid feci & quid inueniſti in me ſeruo tuo a die qua fui in conſpectu tuo vſq; in diē hanc: vt nō veniam & pugnē contra inimicos domini mei regis! Reſpondēs ait achis locutus eſt ad dd. Scio quia bonus es tu in oculis meis ſicut angelus dei: ſed principes philiſtinorū dixerūt. Nō aſcendat nobiſcum in preliū. Igitur ſurgite mane tu & ſeruī domini tui qui venerūt cū te cecīſti: & cum de nocte ſurrexeritis & cepit diluceſcere: pgite. Surrexit itaq; de nocte dauid ipſe & viri eius vt proficiſcerētur mane: & reuerterentur ad terram philiſtiim: philiſtiim vero aſcenderunt in iezrael.

Cap. xxx.

Vnq; veniſſent dd & viri eius in ſicelech die tertia: amalechite impetū fecerant ex parte auſtrali & ceperāt ſicelech & ſuccēderāt eam in igne. et mulieres et oēs eam ſigni. Et captiuas duxerant mulieres

βασιλέως; καὶ ἀπεκρίθη ἀκχὶς καὶ εἶπε πρὸς δαυίδ,
ſcio q bonus tu in oculis meis ſicut angelus
ſida ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου καθὼς ἄγγελος
dei: ſed principes philiſthinorū dixerunt: non
θεοῦ, ἀλλ' οἱ στρατηγοὶ τῶν ἀλλοφύλων λέγουσιν, οὐχ
veniet nobiſcū in preliū. t nūc cōſurge mane
ἥξει μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον. καὶ νῦν ὄρθρισον τοπρωὶ
tu t ſeruī tui tui q venerūt te
σὺ καὶ οἱ παῖδες τοῦ κυρίου σου οἱ ἥκοντες μετὰ
cum: t vadite in locū vbi conſtituī vos ibi.
σοῦ, καὶ πορεύεσθε εἰς τὸν τόπον οὗ κατέσησά σε ἐκεῖ·
t ſurgite in viā t dilucēſcat vobis t per
καὶ ὀρθρίσατε ἐν τῇ ὁδῷ καὶ φωτισάτω ὑμῖν καὶ πο-
gite. t ſurrexit dauid ipſe t viri e
ρεύθητε. καὶ ὤρθρισε δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐ-
ius vt proficiſcerētur mane t cuſtodirēt terrā
τοῦ τοῦ ἀπελθεῖν τοπρωὶ καὶ φυλάσσειν τὴν γῆν
philiſthim. t philiſthim aſcēderūt in iz-
τῶν ἀλλοφύλων. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀνέβησαν ἐπὶ ἰσ-
rael ad pugnādū.

Ca. xxx.

Factū eſt aūt cū veniſſent dauid t
Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ παραγενέσθαι δαυὶδ καὶ
viri eius in ſicelag die tertia:
τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ εἰς σικελὰγ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
t amalec impetū fecit in auſtrū t in ſicelag.
t ἀμαλὴκ ἐπέθετο ἐπὶ τὸν νότον καὶ ἐπὶ σικελάγ.
t percuſſerāt ſicelag t ſuccēderāt eam in
καὶ ἐπάταξαν τὴν σικελὰγ καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὴν ἐν
ignē. t mulieres t oēs
πυρί. καὶ τὰς γυναῖκας καὶ πάντας

exceabᵃ minimoᶜ vſq; ad magnū nō interfeceᵉ
runt virū neq; mulierē: ſed captiuauerīt: t
abierit in viā ſuā. t venit dauid t
virī eius ad ciuitatē: & ecce ſuccēſa eſt in igne.
et mulierēq; eor. t filie eor. t
filij eorū captiui ducti ſunt. t leuauit dauid t
populus q erat cum eo voces ſuas: & plāxe-
runt: & dōec deficerēt in eis lachryme. Siquidem & due vxores dd captiue ducte fuerāt achinoem izrahelites & abigail vxor nabal carmeli. & contriſtatus ē dauid valde. Volebat enī populus lapidare:
quia amara erat aia vniuſcuiuſq; virī ſuper filiis ſuis & filiabꝫ. Cōfortatus ē aūt dauid i dō
mino deo ſuo: & ait ad
abiathar ſacerdotē filiū achimelech. Applica ad me
ephot. Et applicuit
abiathar ephot ad dauid & cōſuluit
dauid dominum dicens. Perſequar latrunculos hos & cō-
prehendā eos: an nō?
Dixitꝫ ei dñs. Perſequere: abſq; dubio ei cōprehēdes eos: & excutiendo p
dam. Abiit ergo dauid ipſe & ſexcēti viri qui erāt cū eo: & venerūt vſq; ad torrentē befor: & ſtiterūt ibi reliquiæ. Perſecutus ē aūt dauid ipſe & quadringēti viri cū eo. Subſtiterāt ei ducenti qui laſſi trāſire nō poterant torrētē befor. Et inuenerunt virū egyptiū in agro & adduxerūt eum ad dauid. Dederunt ei panē & biberet aquā: ſed & fragmēta maſſe caricarū & duas ligaturas vue paſſe. Qui cū comediſſet reuerſus ē ſpūs eius in eo: & refocillatus eſt. Nō ei comederat panē neq; biberat aquā trib⁹ die bus & trib⁹ noctibus.
Dixit itaq; dauid ei. Cuius es tu: vel vnde? Qui ait. Puer egyptius ego ſū: ſeruus virī amalechite. Dereliquit aūt me dñs meus: quia egrotare cepi nudiustertius. Siqdē nos erupimus ad auſtralē plagā cerethi

פְּלִשְׁתִּים ׀ וַיֹּאמְרוּ ׀ לוֹ שׁוּב אֲחֹר
פְּלִשְׁתִּים וְיָשֹׁב
אֶל מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר הִפְקִדְתּוֹ שָׁם
וְלֹא יַרְדְּ עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה וְלֹא יִהְיֶה
לָנוּ לְשָׂטָן ׀ בַּמִּלְחָמָה ׀ וּבַמֶּה
יִתְרַצֶּה זֶה אֶל אֲדֹנָיו ׀ הֲלוֹא
בְּרָאשֵׁי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הֲלוֹא
זֶה דָּוִד אֲשֶׁר יַעֲנוּ לוֹ בַּמְּחֹלוֹת
לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו ׀ וְדָוִד
בְּרִבְבֹתָיו וַיִּקְרָא אָכִישׁ אֶל דָּוִד
וַיֹּאמֶר אֵלָיו חַי יְהוָה כִּי יָשָׁר
אַתָּה וְטוֹב בְּעֵינַי ׀ צֵאתְךָ ׀ וּבוֹאֲךָ
אִתִּי בַּמַּחֲנֶה כִּי לֹא מָצָאתִי בְךָ
רָעָה מִיּוֹם בֹּאֲךָ אֵלַי עַד ׀ הַיּוֹם
הַזֶּה וּבְעֵינֵי הַסַּרְנִים ׀ לֹא טוֹב
אַתָּה וְעַתָּה שׁוּב וְלֵךְ בְּשָׁלוֹם
וְלֹא תַעֲשֶׂה רָע ׀ בְּעֵינֵי סַרְנֵי
פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל אָכִישׁ
כִּי מֶה עָשִׂיתִי וּמֶה מָצָאתָ בְעַבְדְּךָ
מִיּוֹם אֲשֶׁר הָיִיתִי ׀ לְפָנֶיךָ עַד
הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא אָבוֹא וְנִלְחַמְתִּי
בְּאֹיְבֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַן אָכִישׁ
וַיֹּאמֶר אֶל דָּוִד יָדַעְתִּי כִּי טוֹב
אַתָּה בְּעֵינַי כְּמַלְאַךְ אֱלֹהִים אַךְ
שָׂרֵי פְּלִשְׁתִּים אָמְרוּ לֹא יַעֲלֶה
עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה ׀ וְעַתָּה הַשְׁכֵּם
בַּבֹּקֶר וְעַבְדֵי אֲדֹנֶיךָ אֲשֶׁר בָּאוּ
אִתָּךְ וְהִשְׁכַּמְתֶּם ׀ בַּבֹּקֶר וְאוֹר
לָכֶם וְלַכוּ וַיַּשְׁכֵּם ׀ דָּוִד ׀ הוּא
וַאֲנָשָׁיו לָלֶכֶת בַּבֹּקֶר לָשׁוּב אֶל
אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים ׀ וּפְלִשְׁתִּים עָלוּ
יִזְרְעֶאל: ׀ וַיְהִי דָּוִד
וַאֲנָשָׁיו צִקְלַג בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
וְעַמָלֵקִי פָּשְׁטוּ אֶל נֶגֶב ׀ וְאֶל
צִקְלַג וַיַּכּוּ אֶת צִקְלַג וַיִּשְׂרְפוּ
אֹתָהּ בָּאֵשׁ וַיִּשְׁבּוּ אֶת הַנָּשִׁים

philiſthim: & dixerunt
ei: reuertatur vir: & ſede-
at in loco ſuo in quo cō-
ſtituiſti eum: & non defendat nobiſ-
cum in prelium: ne fiat nobis aduerſarius cū preliari cepimus: quō
enim aliter poterit placare dominū ſuum niſi in capitibus noſtris!
Nonne iſte eſt dauid cui cantabant in choris: dicētes: percuſſit ſaul in milibus ſuis: & dauid in decē milibꝫ ſuis! Vocauit ergo achis dauid & ait ei. Viuit dominus quia rectus es & bonus in oculis meis: & exitus tuus & introitus tuus mecū eſt in caſtris. Et nō inuenī in te quicq̄ malī ex die qua venisti ad me vſq; in diē hanc: t ſed fatrapis non placēs. Reuertere ergo & vade in pace: & nō offendas oculos fatraparum. Dixitq; dauid ad achis: ad feci quid ſcio quid feci & quid inueniſti in me ſeruo tuo a die qua fui in conſpectu tuo vſq; in diē hanc: vt nō veniam & pugnē contra inimicos domini mei regis! Reſpondēs ait achis locutus eſt ad dd. Scio quia bonus es tu in oculis meis ſicut angelus dei: ſed principes philiſtinorū dixerūt. Nō aſcendat nobiſcum in preliū. Igitur ſurgite mane tu & ſeruī domini tui qui venerūt cū te cecīſti: & cum de nocte ſurrexeritis & cepit diluceſcere: pgite. Surrexit itaq; de nocte dauid ipſe & viri eius vt proficiſcerētur mane: & reuerterentur ad terram philiſtiim: philiſtiim vero aſcenderunt in iezrael.

Cap. xxx.

Vnq; veniſſent dd & viri eius in ſicelech die tertia: amalechite impetū fecerant ex parte auſtrali & ceperāt ſicelech & ſuccēderāt eam igne. et mulieres et oēs eam ſigni. Et captiuas duxerant mulieres

qui in ca a paruo vſq; ad magnū nō interfeceᵉ
rant virū neq; mulierē: ſed captiuauerīt: t
abierit in viā ſuā. t venit dauid t
virī eius ad ciuitatē: & ecce ſuccēſa eſt in igne.
et mulierēq; eor. t filie eor. t
filij eorū captiui ducti ſunt. t leuauit dauid t
populus q erat cum eo voce ſua: & plāxe-
runt: & nō erat robur in eis vt ſterēt ampli⁹. t
ambe vxores dauid captiue ducte fuerāt achi-
naam izraelites & abygail vxor nabal carme-
li. & contriſtatus ē dauid valde. Volebat enī
eū populus lapidare:
quia amara erat aia vniuſcuiuſq; virī ſuper
filiis ſuis & filiabꝫ. Cōfortatus ē aūt dauid i dō
mino deo ſuo: & ait ad
abiathar ſacerdotē filiū achimelech. Applica ad me
ephot. Et applicuit
abiathar ephot ad dauid & cōſuluit
dauid dominum dicens. Perſequar latrunculos hos & cō-
prehendā eos: an nō?
Dixitꝫ ei dñs. Perſequere: abſq; dubio ei cōprehēdes eos: & excutiendo p
dam. Abiit ergo dauid ipſe & ſexcēti viri qui erāt cū eo: & venerūt vſq; ad torrentē befor: & ſtiterūt ibi reliquiæ. Perſecutus ē aūt dauid ipſe & quadringēti viri cū eo. Subſtiterāt ei ducenti qui laſſi trāſire nō poterant torrētē befor. Et inuenerunt virū egyptiū in agro & adduxerūt eum ad dauid. Dederunt ei panē & biberet aquā: ſed & fragmēta maſſe caricarū & duas ligaturas vue paſſe. Qui cū comediſſet reuerſus ē ſpūs eius in eo: & refocillatus eſt. Nō ei comederat panē neq; biberat aquā trib⁹ die bus & trib⁹ noctibus.
Dixit itaq; dauid ei. Cuius es tu: vel vnde? Qui ait. Puer egyptius ego ſū: ſeruus virī amalechite. Dereliquit aūt me dñs meus: quia egrotare cepi nudiustertius. Siqdē nos erupimus ad auſtralē plagā cerethi

וַיִּגְדַּל
אֲשֶׁר בָּהּ קָטֹן וְעַד גָּדוֹל לֹא
וַיָּמִיתוּ אִישׁ וַיְנַהֲגוּ וַיֹּלְכוּ לְדַרְכָּם׃
וַיָּבֹא דָּוִד וְאַנְשָׁיו אֶל הָעִיר
וְהִנֵּה שְׂרוּפָה בָאֵשׁ וְנָשֵׁיהֶם
וּבְנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם נִשְׁבּוּ וַיִּשָּׂא
דָּוִד וְהָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶת קוֹלָם
וַיִּבְכּוּ עַד אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם כֹּחַ
לִבְכּוֹת וַיִּשְׁתֵּי נְשֵׁי דָוִד נִשְׁבּוּ
אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֶאלִית וַאֲבִיגַיִל
אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִי וַתֵּצֶר לְדָוִד
מְאֹד כִּי אָמְרוּ הָעָם לְסָקְלוֹ כִּי
מָרָה נֶפֶשׁ כָּל הָעָם אִישׁ עַל בָּנָו
וְעַל בְּנֹתָיו וַיִּתְחַזֵּק דָּוִד בַּיהוָה
אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל אֲבִיָתָר
הַכֹּהֵן בֶּן אֲחִימֶלֶךְ הַגִּישָׁה נָא לִי
הָאֵפוֹד וַיַּגֵּשׁ אֲבִיָתָר אֶת הָאֵפוֹד
אֶל דָּוִד ׃ וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה
לֵאמֹר אֶרְדֹּף אַחֲרֵי הַגְּדוּד הַזֶּה
הַאַשִּׂיגֵנּוּ וַיֹּאמֶר לוֹ רְדֹף כִּי הַשֵּׂג
תַּשִּׂיג וְהַצֵּל תַּצִּיל וּלְךָ דָּוִד הוּא
וְשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר אִתּוֹ
וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל הַבְּשׂוֹר וְהַנּוֹתָרִים
עָמָדוּ ׃ וַיִּרְדֹּף דָּוִד הוּא וְאַרְבַּע
מֵאוֹת אִישׁ וַיַּעַמְדוּ מָאתַיִם אֲשֶׁר
אֲשֶׁר ׃ פִּגְּרוּ מֵעֲבֹר אֶת נַחַל
הַבְּשׂוֹר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִצְרִי בַּשָּׂדֶה
וַיִּקְחוּ אֹתוֹ אֶל דָּוִד וַיִּתְּנוּ לוֹ לֶחֶם
וַיֹּאכַל וַיַּשְׁקֻהוּ מָיִם ׃ וַיִּתְּנוּ לוֹ
פֶּלַח דְּבֵלָה וּשְׁנֵי צִמֻּקִים וַיֹּאכַל
וַתָּשָׁב רוּחוֹ אֵלָיו כִּי לֹא אָכַל לֶחֶם
וְלֹא שָׁתָה מַיִם שְׁלֹשָׁה יָמִים
וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד
לְמִי אַתָּה וְאֵימִזֶּה אָתָּה וַיֹּאמֶר
נַעַר מִצְרִי אֲנִכְי עֶבֶד לְאִישׁ
עֲמָלֵקִי וַיַּעַזְבֵנִי אֲדֹנִי כִּי חָלִיתִי הַיּוֹם
שְׁלֹשָׁה אֲנַחְנוּ פָּשַׁטְנוּ נֶגֶב הַכְּרֵתִי

עַל אֲשֶׁר לִיהוּדָה וְעַל נֶגֶב כָּלֵב
וְאֶת צִקְלַג שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו דָּוִד הַתּוֹרִדֵנִי אֶל הַגְּדוּד יָרַד
הִשָּׁבְעָה לִי בֵאלֹהִים אִם תְּמִיתֵנִי וְאִם תַּסְגִּרֵנִי בְּיַד מוּת סָגַר
אֲדֹנִי וְאוֹרִדְךָ אֶל הַגְּדוּד הַזֶּה יָרַד
וַיֹּרִדֵהוּ וְהִנֵּה נְטֻשִׁים עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ אֹכְלִים וְשֹׁתִים
וְחֹגְגִים בְּכָל הַשָּׁלָל הַגָּדוֹל אֲשֶׁר לָקְחוּ מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּמֵאֶרֶץ נָדַל
יְהוּדָה וַיַּכֵּם דָּוִד מִהַנַּשְׁף וְעַד עֶרֶב
הָעֶרֶב לְמָחֳרָתָם וְלֹא נִמְלַט מֵהֶם
אִישׁ כִּי אִם אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ רַכְבוּ עַל הַגְּמַלִּים
נַעַר אֲשֶׁר רָכְבוּ עַל הַגְּמַלִּים
וַיִּנְסוּ וַיַּצֵּל דָּוִד אֵת כָּל אֲשֶׁר נוּס עָצַל
לָקְחוּ עֲמָלֵק וְאֶת שְׁתֵּי נָשָׁיו נָשָׂה
דָּוִד אֶת כָּל הַצֹּאן וְהַבָּקָר נָהֲגוּ
לִפְנֵי הַמַּקְנֶה הָהֵמָּה וַיֹּאמְרוּ זֶה שְׁלַל דָּוִד וַיָּבֹא דָּוִד אֶל מָאתַיִם אָמַר בּוֹא
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פִּגְּרוּ מִלֶּכֶת
אַחֲרֵי דָּוִד וַיֹּשִׁבֵם נָחַל בְּשׂוֹר
הַבְּשׂוֹר וַיֵּצְאוּ לִקְרַאת דָּוִד
וְלִקְרַאת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּגַּשׁ דָּוִד נָגַשׁ
אֶת הָעָם וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם שָׁאַל לְשָׁלוֹם
וַיַּעַן כָּל אִישׁ רַע וּבְלִיַּעַל עָנָה רוּץ
מֵהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ עִם דָּוִד בְּלִי
וַיֹּאמְרוּ יַעַן אֲשֶׁר לֹא הָלְכוּ עִמָּנוּ
לֹא נִתֵּן לָהֶם מִן הַשָּׁלָל אֲשֶׁר
הִצַּלְנוּ כִּי אִם אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ נָצַל אִישׁ
וְאֶת בָּנָיו וּבְנֹתָיו וְיִלְכוּ וַיֹּאמֶר
דָּוִד לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן אַחַי אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה
נָתַן יְהוָה לָנוּ וַיִּשְׁמֹר אֹתָנוּ שָׁמַר

& contra iudam: & ad meridiem caleph: & ad ficelech fuccedimus ignī. Dixitq; dauid. Potes me ducere ad iſtum? Quiq; ait. Iura mihi per deum ne occidas me: & nō tradas me in manus domini mei: & ego ducam te ad cuneū iſtum. Quiq; cū duxiſſet eū: ecce illi diſcūbebāt ſup faciem vniuerſe terre: comedentes & bibentes: & feſtū celebrātes die ī, p cūcta & ſpolis q̄ ceperāt de tra philiſtiim & de terra iuda. Et percuſſit eos dauid a veſpe vſq; ad veſperā alterius diei: nō euaſit ex eis quiſq; niſi trī quadringenti viri adolescētes qui aſcenderant camelos & fugerant. Eruit ergo dauid omnia que tulerāt amalechite: & duas vxores suas eruit. Nec defuit quiſquam a paruo vſq; ad magnū tam de filiis & de filiabus & de ſpolis: & quecunq; rapuerant omnia redduxit dauid: & tulit oēs vniuerſos greges & armenta & minauit ante faciem ſuam. Dixeruntq; Hec eſt preda dauid. Venit ad dauid ad ducentos viros qui laſſi ſubſtiterant: nec ſequi poterāt ad dī: & reſidere eos iuſſerat in torrente befor. Qui egreſſi fūt obuiam dauid & populo qui erat cū eo. Accedēs aūt dauid ad populum: ſalutauit eos pacifice, omnis vir Rūdenſq; qui ierant cū dauid dixit. Quia nō venerunt nobiſcum non dabimus eis de ſpoliis q̄ de filiabus ſuis quecunq; rapuerunt omnia redu x

Trās.Gre.lxx.cū.interp̄.latina. Trāsla.B.Vie. Ter.he.ii.Regū.i. Pūtiua.heb.

ad eū: de castris ' israel fugatus fum. πρὸς αὐτόν, ἐκ τῆς παρεμβολῆς Ἰσραὴλ διασεσωσμαι. τ dixit dauid ad eū: quod verbū hoc nun quid factum eſt? Indica mihi: τ ait: fugit pplus de prelio: τ corruerūt multi de populo: τ saul τ ionathas filius eius mortui ſunt. τ dixit dauid ad puerū qui nunciabat ei: quō ſcis q̄ mortuus eſt saul τ ionathas filius eius? τ dixit puer qui nunciabat ei: casu inci dī in mōte gelboe: τ ecce saul firma tus erat ſup hāstā ſuā: τ ecce currus τ equi rixſo ſequebātur eū. τ respexit poſt ſe & vidit me & vocauit me. τ dixi: ecce ego. τ dixit mihi: quis es tu? τ dixi ad eū: amalecites ego ſum. τ dixit mihi: ſta ſuper me & interfice me: quoniam tenent me angustie: & adhuc tota anima mea in me eſt. τ ſtans ſuper eum: occidi illum. Sciebā enim q̄ viuere non poterat poſt ruinā. Et tuli diadema qđ erat in capite eius: & armillam de brachio illius: & attuli ad te domi num meum huc. Apprehendens autē dauid veſtimenta ſua ſcidit: omnes q̄ viri qui erāt cū eo: & planxerūt & fleuerunt & icunauerunt vſq; ad vesperam ſuper saul & ſuper ionathan filium eius: & ſuper populum dñi: & ſuper domū iſrael: eo q̄ corruiſſet gladio: dixitq; dauid ad iuuenē qui nunciauerat ei: vnde es tu? qui respondit. Filius hominis aduene amalechite ego ſum. Et ait ad eū dauid. Quare non timuiſti mittere manū tuam vt occideres chriſtū dñi? Vocauitq; dauid vnum de pueris ſuis: & ait. Accedēs irrue in eū. Qui percuſſit illum & mortuus eſt. Et ait ad eum dauid. Sanguis tuus ſuper caput tuū. Os enim tuū locutū eſt aduerſum te dicens: ego interfeci

אֶלְיָ֗ו מַמַּחֲנֵה֙ יִשְׂרָאֵ֔ל נִמְלַ֖טְתִּי׃
וַיֹּ֨אמֶר אֵלָ֜יו דָּוִ֗ד מָ֚ה הָיָ֣ה הַדָּבָ֔ר
הִגֶּד־נָ֥א לִ֖י וַיֹּ֑אמֶר נָ֣ס הָעָ֗ם מִן־הַמִּלְחָמָה֙ וְגַם־הַרְבֵּ֣ה נָפַ֔ל
מִן־הָעָ֖ם וַיָּמֻ֣תוּ גַּם֩ שָׁא֨וּל וְיוֹנָתָ֥ן בְּנ֖וֹ מֵתֽוּ׃
וַיֹּ֣אמֶר דָּוִ֗ד אֶל־הַנַּ֙עַר֙ הַמַּגִּ֣יד ל֔וֹ אֵ֚יךְ יָדַ֔עְתָּ כִּי־מֵ֥ת שָׁא֛וּל וְיוֹנָתָ֥ן בְּנֽוֹ׃
וַיֹּ֨אמֶר הַנַּ֜עַר הַמַּגִּ֣יד אֹתוֹ֮ נִקְרֹ֣א נִקְרֵ֣יתִי בָהָר֒ גִּלְבֹּ֗עַ וְהִנֵּה֙ שָׁא֣וּל נִשָּׁעָ֔ן
עַל־חֲנִיתוֹ֖ וְהִנֵּה֙ הָרֶ֣כֶב וּבַעֲלֵ֔י
הַפָּרָשִׁ֖ים דָּבְקִ֥ים בּֽוֹ׃ וַיִּפֶן֙ אַחֲרָ֔יו וַיִּרְאֵ֖נִי וָאֶקְרָ֣א אֵלָ֑יו וָאֹמַ֖ר הִנֵּֽנִי׃
וַיֹּ֥אמֶר לִ֖י מִי־אָ֑תָּה וָאֹמַ֥ר אֵלָ֖יו עֲמָלֵקִ֥י אָנֹֽכִי׃
וַיֹּ֨אמֶר אֵלַ֜י עֲמֹ֣ד נָ֗א עָלַי֙ וּמְתָתֵ֔נִי כִּ֥י אֲחָזַ֖נִי
הַשָּׁבָ֑ץ כִּ֥י כָל־עוֹדִ֖י נַפְשִׁ֥י בִּֽי׃
וָאַעֲמֹ֤ד עָלָיו֙ וָאֲמִתֵ֔הוּ כִּ֣י יָדַ֔עְתִּי
כִּ֥י לֹא־יִחְיֶ֖ה אַחֲרֵ֣י נָפְל֑וֹ וָאֶקַּ֗ח
הַנֵּ֙זֶר֙ אֲשֶׁר־עַל־רֹאשׁ֔וֹ וְהָאֶצְעָדָ֖ה
אֲשֶׁר־עַל־זְרֹע֑וֹ וָאָבִיאֵ֥ם אֶל
אֲדֹנִ֖י הֵֽנָּה׃ וַיַּחֲזֵ֤ק דָּוִד֙ בְּבִגְדֵ֔ו
וַיִּקְרַ֖ע אֹתָ֑ם וְגַם֙ כָּל־הָאֲנָשִׁ֔ים אֲשֶׁ֖ר
אִתּ֥וֹ׃ וַיִּסְפְּדוּ֙ וַיִּבְכּ֔וּ וַיָּצ֥וֹמוּ עַד־
הָעֶ֖רֶב עַל־שָׁא֣וּל וְעַל־יְהוֹנָתָ֣ן בְּנ֔וֹ
וְעַל־עַ֥ם יְהוָ֖ה וְעַל־בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֑ל
כִּֽי־נָפְל֖וּ בַּחָֽרֶב׃ וַיֹּ֨אמֶר דָּוִ֜ד אֶל־
הַנַּ֣עַר הַמַּגִּ֗יד ל֚וֹ אַי־מִזֶּ֣ה אָתָּ֔ה
וַיֹּ֖אמֶר בֶּן־אִ֣ישׁ גֵּ֑ר עֲמָלֵקִ֖י אָנֹֽכִי׃
וַיֹּ֨אמֶר אֵלָ֜יו דָּוִ֗ד אֵיכָ֤ כָּ֙כָה֙ לֹא־יָרֵ֣אתָ
לִשְׁלַ֣ח יָדְךָ֔ לְשַׁחֵ֖ת אֶת־מְשִׁ֣יחַ
יְהוָ֑ה׃ וַיִּקְרָ֤א דָוִד֙ לְאֶחָ֣ד
מִֽהַנְּעָרִ֔ים וַיֹּ֖אמֶר גַּ֣שׁ פְּגַ֣ע
בּ֔וֹ וַיַּכֵּ֖הוּ וַיָּמֹ֑ת וַיֹּ֨אמֶר אֵלָ֜יו
דָּוִ֗ד דָּמְךָ֙ עַל־רֹאשֶׁ֔ךָ כִּֽי־פִ֙יךָ֙
עָנָ֣ה בְךָ֔ לֵאמֹ֕ר אָנֹכִ֥י מַתְתִּי֙ אֶת־

"saul" & tres filii eius: & armiger illius: & vniuersi viri eius in die illa pariter. Videntes autem viri israel qui erant trans vallem & trans iordanem quōniā fugiſſent viri israelite: & q mortuus eſſet saul & tres filii eius: reliqrunt ciuitates ſuas & fugerūt. Venerūtq; philiſtiim & habitauerūt ibi. Facta aūt die altera venerunt philiſtiim vt expoliarent interfectos: & inuenerunt saul & tres filios eius iacentes in mōte gelboe. Et p̄cīderūt caput saul & expoliauerunt eū armis: & miſerūt in terrā philiſtinorum per circuitū vt annūciaretur in tēplis idolorū & in ppls. Et poſuerūt arma eius in templo aſtaroth. corpus vero eius ſuſpēderunt in muro bethſan. Quod cum audiſſent habitatores iabes galaad quecunq; fecerant philiſtiim saul & vniuerſi viri eius in die illa pariter. Videntes autem viri iſrael qui erant trans vallem & trans iordanem quōniā fugiſſent viri iſraelite: & q mortuus eſſet saul & tres filii eius: reliqrunt ciuitates ſuas & fugerūt. Venerūtq; philiſtiim & habitauerūt ibi. Facta aūt die altera venerunt philiſtiim vt expoliarent interfectos: & inuenerunt saul & tres filios eius iacentes in mōte gelboe. Et p̄cīderūt caput saul & expoliauerunt eū armis: & miſerūt in terrā philiſtinorum per circuitū vt annūciaretur in tēplis idolorū & in ppls. Et poſuerūt arma eius in templo aſtaroth. corpus vero eius ſuſpēderunt in muro bethſan. Quod cum audiſſent habitatores iabes galaad quecunq; fecerant philiſtiim saul & vniuerſi viri eius in die illa pariter. Videntes autem viri iſrael qui erant trans vallem & trans iordanem quōniā fugiſſent viri iſraelite: & q mortuus eſſet saul & tres filii eius: reliqrunt ciuitates ſuas & fugerūt. Venerūtq; philiſtiim & habitauerūt ibi. Facta aūt die altera venerunt philiſtiim vt expoliarent interfectos: & inuenerunt saul & tres filios eius iacentes in mōte gelboe. Et p̄cīderūt caput saul & expoliauerunt eū armis: & miſerūt in terrā philiſtinorum per circuitū annūciaretur in tēplis idolorū & in ppls. Et poſuerūt arma eius in templo aſtaroth. corpus vero eius ſuſpēderunt in muro bethſan. Quod cum audiſſent habitatores iabes galaad & combuſſerūt ea igni: & tulerunt ossa eorum & ſepelierūt in nemore iabes: & ieiunauerunt ſeptem diebus.

Explicit primus liber regum.

Incipit ſecūdus liber regum. 1.

Actū ē aūt post quā mortu ē saul: vt dd reuerteretur a cede amalech & maneret in ſicelech duos dies. In die aūt tertia apparuit homo venies de caſtris saul veſte cōſciſſa & puluere conſperſus caput. Et vt venit ad dauid cecidit ſup faciē ſuā & adorauit. Dixitq; ad eum dauid. Vnde venis? Qui ait

saul τ tres filij eius τ gerēs arma σαοὺλ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ὁ αἴρων τὰ σκεύη eius: τ vniuerſi viri eius in die illa αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί pariter. τ viderūt viri iſrael q̄ fugerant quia mortui eſſent saul & filii eius: τ relinquunt ciuitates ſuas τ fugiūt. τ veniūt philiſtiim vt expoliarēt interfectos: τ inueniūt saul & tres filios eius iacētes in mōte gelboe. τ ecce saul firma tus erat ſup hāstā ſuā: τ ecce currus τ equi rixſo ſequebātur eū. τ respexit poſt ſe & vidit me & vocauit me. τ dixi: ecce ego. τ dixit mihi: quis es tu? τ dixi ad eū: amalecites ego ſum. τ dixit mihi: ſta ſuper me & interfice me: quoniam tenent me angustie: & adhuc tota anima mea in me eſt. Stans ſuper eum: occidi illum. Sciebā enim q̄ viuere non poterat poſt ruinā. Et tuli diadema qđ erat in capite eius: & armillam de brachio illius: & attuli ad te domi num meum huc. Apprehendens autē dauid veſtimenta ſua ſcidit: & omneſq; viri qui erāt cū eo: & planxerūt & fleuerunt & icunauerunt vſq; ad vesperam ſuper saul & ſuper ionathan filium eius: & ſuper populum dñi: & ſuper domū iſrael: eo q̄ corruiſſet gladio: dixitq; dauid ad iuuenē qui nunciauerat ei: Vnde es tu? qui respondit. Filius hominis aduene amalechite ego ſum. Et ait ad eū dauid. Quare non timuiſti mittere manū tuam vt occideres chriſtū dñi? Vocauitq; dauid vnum de pueris ſuis & ait. Accedēs irrue in eū. Qui percuſſit illum & mortuus eſt. Et ait ad eum dauid. Sanguis tuus ſuper caput tuū. Os enim tuū locutū eſt aduerſum te dicens: ego interfeci

Infra 9.f. 11.Re. 15.f. 1.Re. 1.a. 9.c.

Regnorum.ii. Βασιλειῶν.β'. Ca.1.

Et factū eſt poſtq̄ mortuus eſt saul: A
κ Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν σαοὺλ,
τ dauid reuerſus eſt p cutiēs amalec. τ mānſit dauid in ſecelag dies duos. λήκ. καὶ ἐκάθισε δαυὶδ ἐν σικελαγ ἡμέρας δύο.
τ factū eſt in die tertia τ ecce vir ve καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἰδοὺ ἄνθρ ἦλ
nit de caſtris ppli qui cum ſa θεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ σα
ul: τ veſtes eius cōciſſe τ terra ſup ca οὐλ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτ διερρωγότα καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφα
put eius. factū eſt aūt cū ingrederet ipſe ad dauid: λῆς αὐτ. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτὸν πρὸς δαυίδ,
τ cecidit ſup terrā τ adorauit eum. τ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ
dixit ad eum dauid: vnde venisti? τ dixit εἶπεν πρὸς αὐτὸν δαυίδ, πόθεν παραγέγονας; καὶ εἶπε 1.Re. 9.c.

וַיְהִי֙ אַחֲרֵ֣י מ֣וֹת שָׁא֔וּל
וְדָוִ֖ד שָׁ֣ב מַכַּ֣ת עֲמָלֵ֑ק וַיֵּ֥שֶׁב דָּוִ֖ד
בְּצִקְלַ֥ג יָמִ֖ים שְׁנָֽיִם׃ וַיְהִי֙ בַּיּ֣וֹם הַשְּׁלִשִׁ֔י וְהִנֵּ֥ה
אִ֖ישׁ בָּ֣א מִן־הַֽמַּחֲנֶ֑ה מֵעִ֖ם שָׁא֣וּל
וּבְגָדָ֣יו קְרֻעִ֔ים וַאֲדָמָ֖ה עַל־
רֹאשׁ֑וֹ וַיְהִי֙ כְּבֹא֣וֹ אֶל־דָּוִ֔ד
וַיִּפֹּ֥ל אַרְצָ֖ה וַיִּשְׁתָּ֑חוּ׃ וַיֹּ֨אמֶר דָּוִ֜ד
לוֹ֙ מֵאַ֣יִן תָּבֹ֔וא וַיֹּ֥אמֶר

וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה וַיִּמְשְׁחוּ שָׁם
אֶת דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל בֵּית יְהוּדָה
וַיַּגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר אֲנְשֵׁי יָבִישׁ
גִּלְעָד אֲשֶׁר קָבְרוּ אֶת שָׁאוּל
וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל אַנְשֵׁי
יָבֵישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בְּרוּכִים
אַתֶּם לַיהוָה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם
הַחֶסֶד הַזֶּה עִם אֲדֹנֵיכֶם עִם
שָׁאוּל וַתִּקְבְּרוּ אֹתוֹ וְעַתָּה יַעַשׂ
יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד וֶאֱמֶת וְגַם
אֲנִי אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם הַטּוֹבָה הַזֹּאת
אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הַדָּבָר הַזֶּה וְעַתָּה
תֶּחֱזַקְנָה יְדֵיכֶם וִהְיוּ לִבְנֵי חַיִל
כִּי מֵת אֲדֹנֵיכֶם שָׁאוּל וְגַם אֹתִי
מָשְׁחוּ בֵּית יְהוּדָה לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם
וְאַבְנֵר בֶּן נֵר שַׂר צְבָא אֲשֶׁר
לְשָׁאוּל לָקַח אֶת אִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן
שָׁאוּל וְיַעֲבְרֵהוּ מַחֲנָיִם וַיְמַלִּיכֵהוּ
אֶל הַגִּלְעָד וְאֶל הָאַשּׁוּרִי וְאֶל
יִזְרְעֶאל וְעַל אֶפְרַיִם וְעַל בִּנְיָמִן
וְעַל יִשְׂרָאֵל כֻּלּה בֶּן אַרְבָּעִים
שָׁנָה אִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ עַל יִשְׂרָאֵל וּשְׁתַּיִם
שָׁנִים מָלַךְ אַךְ בֵּית יְהוּדָה
הָיוּ אַחֲרֵי דָּוִד וַיְהִי מִסְפָּר
הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה דָּוִד מֶלֶךְ
בְּחֶבְרוֹן עַל בֵּית יְהוּדָה שֶׁבַע
שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וַיֵּצֵא
אַבְנֵר בֶּן נֵר וַעֲבְדֵי אִישׁ
בֹּשֶׁת בֶּן שָׁאוּל מַחֲנָיִם
גִּבְעוֹנָה וַיֹּאבָ בֶן צְרוּיָה וַעֲבְדֵי
דָוִד יָצְאוּ וַיִּפְגְּשׁוּם עַל בְּרֵכַת
גִּבְעוֹן יָחַדּוּ וַיֵּשְׁבוּ אֵלֶּה עַל הַבְּרֵכָה
מִזֶּה וְאֵלֶּה עַל הַבְּרֵכָה מִזֶּה
וַיֹּאמֶר אַבְנֵר אֶל יוֹאָב יָקוּמוּ
נָא הַנְּעָרִים וְיְשַׂחֲקוּ לְפָנֵינוּ

q iiij

τ ἦλθον οἱ ἄνδρες τῆς Ἰουδαίας καὶ χρίουσι τὸν
dauid ibi vt regnaret sup domū iuda.
Δαυὶδ ἐκεῖ τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα·
τ annūciauerūt dauid dicentes: viri ia
καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Δαυὶδ λέγοντες, οἱ ἄνδρες Ἰα
bis galaad ipſi fepelierūt ſaul.
βὶς τῆς γαλααδίτιδος αὐτοὶ ἔθαψαν τὸν σαοὺλ·
τ miſit dauid nunctios ad uiros iabis
καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς ἀνθρώπους Ἰαβὶς
galaad: τ dixit ad eos: bene
τῆς γαλααδίτιδος, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, εὐλο=
dicti uos a dño: quia feciſtis miam
γημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ, ὅτι ποιεῖτε ἔλεος
ſup dñm vſm ſup ſaul τ ſepeliſtis
ἐπὶ τὸν κύριον ὑμῶν ἐπὶ τὸν σαοὺλ καὶ ἐθάψατε
eum. τ nūc faciat dñs vobiſcū miam τ veri
αὐτόν· καὶ νῦν ποιήσαι κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος καὶ ἀλή
tatē: τ ego ꝯ facīā vobiſcū bona hec:
θειαν, καὶ ἐγὼ δὲ ποιήσω μεθ' ὑμῶν τὰ ἀγαθὰ ταῦ
quia feciſtis verbū iſtud. τ nūc con
τα, ὅτι ἐποιήσατε τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ νῦν κρα
fortentur manus vre τ eſtote in filios
ταιωθήσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς
fortes: qñ mortu⁹ eſt ſaul dñs veſter: τ
δυνατούς, ὅτι τέθνηκε σαοὺλ ὁ κύριος ὑμῶν, καὶ
quia me unxit domus iuda ſup ſe in re
ὅτι ἐμὲ κέχρικεν ὁ οἶκος Ἰούδα ἐφ' ἑαυτοῦ εἰς βα=
gem. τ abner filius ner princeps exercitꝰ ſaul
σιλέα· καὶ Ἀβεννὴρ υἱὸς τοῦ ἀρχιστράτηγος σαοὺλ ἔ=
lit iſboſeth filiū ſaul: τ tranſiit
λαβε τὸν Ἰσβόσεθ υἱὸν τοῦ σαοὺλ, καὶ διεβίβασεν
cum de caſtris: τ regē cōſtituit eū
αὐτὸν ἐκ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸν
ſup galaad: τ ſup aſeri: τ ſup
ἐπὶ τὴν γαλααδίτην, καὶ ἐπὶ τὸν ἀσερί, καὶ ἐπὶ
iſrael: τ ſup ephraim: τ ſup beniā
τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν Ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ Βενια=
min: τ ſup vniuerſū iſrael. filiꝰ quadraginta
μὶν, καὶ ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. υἱὸς τεσσαράκοντα
annoꝝ erat iſboſeth filius ſaul qñ regnauit ſup
ἐτῶν ἦν Ἰσβόσεθ υἱὸς σαοὺλ ὅτε ἐβασίλευσεν ἐπὶ
iſrael: τ duobꝰ annis regnauit: preter - do
Ἰσραὴλ, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν, πλὴν τοῦ οἴ=
mū iuda: qui ſecutꝰ poſt dauid. τ fuit nu=
κου Ἰούδα, οἱ ἦσαν ὀπίσω Δαυίδ· καὶ ἐγένετο ἀρι
merus dierū dꝫ regnauit dauid in chebron
θμὸς τῶν ἡμερῶν ὃν ἐβασίλευσε Δαυὶδ ἐν Χεβρών
ſup domū iuda ſeptē annꝫ τ mēſes ſex: τ
ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνες ἕξ, καὶ
egreſſus ē abner filiꝰ ner τ pueri iſboſeth filij
ἐξῆλθεν Ἀβεννὴρ υἱὸς νὴρ καὶ οἱ παῖδες Ἰσβόσεθ υἱοῦ
ſaul de caſtris collis. τ toab filius ſa
σαοὺλ ἐκ παρεμβολῆς βαυιτοὺ· καὶ Ἰωὰβ υἱὸς σα
ruia egreſſus eſt de chebron: τ pueri dauid:
ρουία ἐξῆλθεν ἐκ Χεβρών, καὶ οἱ παῖδες Δαυίδ,
τ occurrūt ad inuicē ſup fontē gabaon.
καὶ συνήντησαν ἀλλήλοις ἐπὶ τὴν κρήνην Γαβαών·
τ ſedēt iſti ex vna pte: τ iſti ex alte
καὶ ἐκάθισαν οὗτοι ἐντεῦθεν, καὶ οὗτοι ἐντεῦ=
ra pte iuxta fontē. τ dixit abner ad toab:
θεν ἐπὶ τὴν κρήνην. καὶ εἶπεν Ἀβεννὴρ πρὸς Ἰωάβ,
ſurgant iū pueri τ ludant co
ἀναστήτωσαν δὴ τὰ παιδάρια καὶ παιξάτωσαν ἐνώ=
ram nobis.
πιον ἡμῶν.

Venerunt⁊ virꝰ iuda:
& vnxerunt ibi dauid
vt regnaret ſup domū
iuda: Et nūciatum eſt dauid
q̄m viri iabes galaad
ſepeliſſent ſaul.
Miſit ergo dauid nuncios ad viros iabes galaad. Dixit⁊
ad eos: Benedicti
vos a domino qui feciſtis miſericordiam hāc cū
domino veſtro
ſaul: & ſepeliſtis eum.
Et nunc retribuet
vobis qđē dñs miam
& veritatem: & ego reddam gratiam
eo q̄ feciſtis verbum
iſtud. Cōfortētur manꝰ vre:
& eſtote filii fortitudinis: licet ei mortuus ſit
dñs veſter: ſed me
unxit domus iuda in
regem ſibi.
Abner filius ner princeps exercitus ſaul cum
filio iſboſeth filio
ſaul de caſtris
Galaad
& circūduxit eū p
caſtra: regemq̄ conſtituit ſup galaad: & ſup
geſſuri: & ſuper
iezrael: & ſuper effraim: & ſuper beniamin:
& ſup iſrael vniuerſū.
Quadraginta
annoꝝ erat iſboſeth filius
ſaul cum regnare cepiſſet
ſuper iſrael: & duobus
annis regnauit.
Sola autem domus iuda
ſequebatur dauid.
Et fuit numerus
dierum quos commoratus eſt dauid in
hebron ſup domū
iuda ſeptem
annorum & ſex menſium.
Egreſſuſq̄ eſt
abner filiꝰ ner & pueri
iſboſeth de caſtris
gabaon.
Porro ioab
filius faruſe & pueri
egreſſi ſunt:
& occurrerūt eis iuxta piſcinā gabaō. Et cū in vnū
cōueniſſent e regione
ſederunt hi in vna pte piſcine: & illi ex altera.
Dixit⁊ abner ad ioab.
Surgant
pueri: & ludant corā
nobis.

מְשִׁיחַ יְהוָה הֵמָּה וַיְקוֹנֵן דָּוִד אֶת הַקִּינָה הַזֹּאת עַל שָׁאוּל וְעַל יְהוֹנָתָן בְּנוֹ
וְלִמַּד בְּנֵי יְהוּדָה קָשֶׁת הִנֵּה כְתוּבָה עַל סֵפֶר הַיָּשָׁר הַצְבִי יִשְׂרָאֵל עַל בָּמוֹתֶיךָ חָלָל אֵיךְ נָפְלוּ גִּבֹּרִים אַל תַּגִּידוּ בְגַת אַל תְּבַשְּׂרוּ בְּחוּצוֹת אַשְׁקְלוֹן פֶּן תִּשְׂמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעְלֹזְנָה בְּנוֹת הָעֲרֵלִים הָרֵי גִלְבֹּעַ אַל טַל וְאַל מָטָר עֲלֵיכֶם וּשְׂדֵי תְרוּמֹת כִּי שָׁם נִגְעַל מָגֵן גִּבּוֹרִים מָגֵן שָׁאוּל בְּלִי מָשִׁיחַ בַּשְּׁמָן מִדָּם חֲלָלִים מֵחֶלֶב גִּבּוֹרִים קֶשֶׁת יְהוֹנָתָן לֹא נָשׁוֹג אָחוֹר וְחֶרֶב שָׁאוּל לֹא תָשׁוּב רֵיקָם שָׁאוּל וְיְהוֹנָתָן הַנְאֲהֲבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ מִנְּשָׁרִים קַלּוּ מֵאֲרָיוֹת גָּבֵרוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל שָׁאוּל הַלְבִּישְׁכֶן שָׁנִי עִם בְּלָעֳנָה הַמַּלְבִּישׁ עֶדְיָה זָהָב עַל לְבוּשְׁכֶן אֵיךְ נָפְלוּ גִּבּוֹרִים בְּתוֹךְ הַמִּלְחָמָה יְהוֹנָתָן עַל בָּמוֹתֶיךָ חָלָל צַר לִי עָלֶיךָ אָחִי יְהוֹנָתָן נָעַמְתָּ לִי מְאֹד נִפְלְאַתְאַהֲבָתְךָ לִי מֵאַהֲבַת נָשִׁים כְּאֵם יְחִידָהּ אֹהֵב וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה בְאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עֲלֵה וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנָה אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר חֶבְרוֹנָה וַיַּעַל שָׁמָּה דָּוִד וְגַם שְׁתֵּי נָשָׁיו אֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית וַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִי וַאֲנָשָׁיו אֲשֶׁר עִמּוֹ הֶעֱלָה דָּוִד אִישׁ וּבֵיתוֹ וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֵי חֶבְרוֹן

Cap. ii.

christum dñi. Planxit
a ūr dauid planctum oo
huiuscemodi super fa
ul & sup ionathan filiū eius.
τον ἐπὶ σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωναθὰν τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ
dixit vt docerēt filios iuda. ecce ſcriptū eſt
εἶπε τοῦ διδάξαι τοὺς υἱοὺς Ἰούδα· ἰδοὺ γέγραπται
in libro iuſti. τ dixit: cōdera ſi
ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς· καὶ εἶπεν, ἀκρίβασαι Ισ=
rael ſuper mortuis tuis vulneratis quō
ραὴλ ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων σου τραυματιῶν πῶς
ceciderūt fortes. ne annūcietis in geth: neq;
ἔπεσον δυνατοί· μὴ ἀπαγγείλητε εἰς γὴθ, μηδὲ εὐαγ
nunc etis in vijs aſcalonis: vt nō leten
γελίσησθε ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀσκάλωνος, ὅπως μὴ εὐφραν
tur filie philiſtiim neq; exultent fi
θῶσι θυγατέρες ἀλλοφύλων μηδὲ γαυριάσωσι θυγατέ
lie incircūciſorū. montes q̄ in gelboe nō cadat ſup
ρες ἀπεριτμήτων· ὄρη τὰ ἐν γελβουὲ μὴ πέσοι ἐφ'
vos neq; ros neq; pluuia. τ agri primitiarū q
ὑμᾶς μήτε δρόσος μήτε ὑετός· καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν ὅτι
abiectus eſt clypeus fortiū. τ clypeus ſaul non
προσωχθίσθη θυρεὸς δυνατῶν καὶ θυρεὸς σαοὺλ οὐκ
unctus ē i oleo a ſanguine interfectorū τ ab adipe
ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ ἀφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ ἀπὸ στέατος
fortiū. arc ionathan nō reuerſus eſt vacuꝰ retroſum.
δυνατῶν· τόξον Ἰωναθὰν οὐκ ἀνέστρεψε κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω.
τ gladius ſaul nō reuerſus ē inanis. ſaul τ io
καὶ ῥομφαία σαοὺλ οὐκ ἀνέστρεψε κενή· σαοὺλ καὶ Ἰω
nathan amati τ pulchri nō diuiſi in
ναθὰν ἠγαπημένοι καὶ ὡραῖοι ἐν διαιρεχωρισμένοι ἐν
vita ſua: τ in morte ſua nō diuiſi ſunt
τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρί
runt: magis ōaquile velociꝰ magis ōleones for
σθησαν, ὑπὲρ ἀετοὺς κούφοι ὑπὲρ λέοντας δυνα=
tes. filie iſrael flete ſup ſaul qui
τοί· θυγατέρες Ἰσραὴλ κλαύσατε ἐπὶ σαοὺλ τὸν ἐν=
veſtiebat vos coccino cū ornamēto vro: qui
δύσκοντα ὑμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ὑμῶν, τὸν ἀνα
referebat ornamēti aurei ſup veſtimētū vſm.
φέροντα κόσμον χρυσοῦν ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν ὑμῶν·
quō ceciderūt fortes in medio prelio: ionathā
πῶς ἔπεσον δυνατοὶ ἐν μέσῳ πολέμων, Ἰωναθὰν
in excelſis tuis occiſus es. doleo ſup te iona
ἐν τοῖς ὑψηλοῖς σου τραυματίσθης· ἀλγῶ ἐπὶ σοὶ Ἰωνα
than frater mi: ſpecioſus fuiſti mihi nimis: admirabilis
θὰν ἀδελφέ μου, ὡραιώθης μοι σφόδρα, ἐθαυμαζόν
fuit amor tuus mihi ſuper amorē mulierū:
σθη ἡ ἀγάπησίς σου ἐμοὶ ὑπὲρ ἀγάπησιν γυναικῶν·
quō ceciderūt fortes τ perierūt arma bellica.
πῶς ἔπεσον δυνατοὶ καὶ ἀπώλοντο σκεύη πολεμικά.

Factū eſt poſt hec τ conſuluit dauid Ca.2.
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπηρώτησεν Δαὶ A
in dño dicēs: ſi aſcēdā in vnā de ciuitatibus
ἐν κυρίῳ λέγων, εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τῶν πόλεων τῆς
iuda? τ ait dñs ad eum: aſcēde.
Ἰουδαίας; καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, ἀνάβαι.
τ dixit dauid: quo aſcendā? τ dixit: i chebron.
καὶ εἶπε Δαυὶδ, ποῦ ἀναβῶ; καὶ εἶπεν, εἰς Χεβρών.
τ aſcēdit illuc dauid: τ ambe vxores
καὶ ἀνέβη ἐκεῖ Δαυίδ, καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες
eius achinoem iſraelites τ abygail vxor nas
αὐτοῦ Ἀχινοὰμ ἡ Ἰσραηλίτις καὶ Ἀβυγαὶλ ἡ γυνὴ Να
bal carmeli: τ viri eius q̄ cum
βὰλ τοῦ καρμηλίτου, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ οἱ μετ'
eo vnuſq̄ſq; τ domus ſua. τ habitāt
αὐτοῦ ἕκαστος, καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ· καὶ κατῴκουσιν
in ciuitatib chebron.
ἐν ταῖς πόλεσι Χεβρών·

Pūtiua.heb.Ter.he.ii.Regū.ii. | Trāsla.B.Vie.Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

וַיֹּאמֶר יוֹאָב וַיִּקְמוּ וַיַּעַבְרוּ
בְּמִסְפָּר שְׁנֵים עָשָׂר לְבִנְיָמִן
וְלְאִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן שָׁאוּל וּשְׁנֵים
עֲשָׂר מַעַבְדֵי דָּוִד וַיַּחֲזְקוּ אִישׁ
בְּרֹאשׁ רֵעֵהוּ וְחַרְבּוֹ בְּצַד רֵעֵהוּ
וַיִּפְּלוּ יַחְדָּו וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא
חֶלְקַת הַצֻּרִים אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן וַתְּהִי
הַמִּלְחָמָה קָשָׁה עַד מְאֹד בַּיּוֹם
הַהוּא וַיִּנָּף אַבְנֵר וְאַנְשֵׁי
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וַיִּהְיוּ
שָׁם שְׁלֹשָׁה בְּנֵי צְרוּיָה יוֹאָב
וַאֲבִישַׁי וְעֲשָׂהאֵל וְעֲשָׂהאֵל קַל
בְּרַגְלָיו כְּאַחַד הַצְּבָיִם אֲשֶׁר
בַּשָּׂדֶה וַיִּרְדֹּף עֲשָׂהאֵל אַחֲרֵי
אַבְנֵר וְלֹא נָטָה בְלֶכְתּוֹ עַל הַיָּמִין
וְעַל הַשְּׂמֹאל מֵאַחֲרֵי אַבְנֵר וַיִּפֶן
אַבְנֵר אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר הַאַתָּה זֶה
עֲשָׂהאֵל וַיֹּאמֶר אָנִי וַיֹּאמֶר
לוֹ אַבְנֵר נְטֵה לְךָ עַל יְמִינְךָ
וַעַל שְׂמֹאלֶךָ וְאֶחֱזֶה לְךָ אֶחָד
מֵהַנְּעָרִים וְקַח לְךָ אֶת חֲלִצָתוֹ
וְלֹא אָבָה עֲשָׂהאֵל לָסוּר מֵאַחֲרָיו
וַיֹּסֶף עוֹד אַבְנֵר לֵאמֹר אֶל
עֲשָׂהאֵל סוּר לְךָ מֵאַחֲרָי לָמָּה
אַכֶּנָּה אַרְצָה וְאֵיךְ אֶשָּׂא פָנַי
אֶל יוֹאָב אָחִיךָ וַיִּמְאֵן לָסוּר
וַיַּכֵּהוּ אַבְנֵר אַחֲרֵי הַחֲנִית אֶל
הַחֹמֶשׁ וְתֵצֵא הַחֲנִית מֵאַחֲרָיו
וַיִּפֹּל שָׁם וַיָּמָת תַּחְתָּיו וַיְהִי כָּל
הַבָּא אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָפַל שָׁם
עֲשָׂהאֵל וַיָּמֹת וַיַּעַמְדוּ וַיִּרְדְּפוּ
יוֹאָב וַאֲבִישַׁי אַחֲרֵי אַבְנֵר
וְהַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְהֵמָּה בָּאוּ עַד
גִּבְעַת אַמָּה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי גַיְא
דֶּרֶךְ מִדְבַּר גִּבְעוֹן וַיִּתְקַבְּצוּ
בְּנֵי בִנְיָמִן אַחֲרֵי אַבְנֵר וַיִּהְיוּ

Et rndit ioab. Surgāt. Surrexerūt ergo & trā fierunt numero duodecim de beniamin iboseth filij saul: & duodecim de pueris dauid. Et apphēdit vnusquisq; capite cōparis sui defixit gladium in latus cōtrarii: & cecidērt simul. Vocatūq; est nomē loci illius ager robustorū in gabaon. Et ortū est bellum durum satis die illa: fugatusq; est abner & viri israel a pueris dauid. Erant autem ibi tres filii saruie ab & abisai & asahel. Porro asahel cursor velocissimus fuit quasi vnus de capreis qui morantur in siluis. Persequebatur autem asahel abner: & non declinauit ad dextrā siue ad sinistram omittens persequi abner. Respexit itaq; abner post tergū suum & ait. Tu ne es asahel! Qui rndit. Ego sū. Dixitq; el abner. Vade ad dextera siue ad sinistram: & apprehende vnum de adolescētibus & tolle tibi spolia eius: Noluit at asahel omittere quin vrgeret eum: Rursumq; locutus est abner ad eum: Recede & noli me sequi: ne forte compellar cōfodere te in terram: & leuare nō potero faciē meam ad ioab fratrē tuū. Qui audire cōtēpsit: & noluit declinare. Percussit ergo eū abner auersa hasta in inguine: & transfodit: & mortuus est in eodē loco. Omnes qui trāsibāt per locū illum in quo ceciderat asahel & mortuus erat: subsistebāt. Persequēti bus autem ioab & abisai fugientem abner fol occubuit. Et vene runt vsq; ad collē aqductus: qui est ex aduerso vallis & itineris deserti in gabaon. Congregatiq; sunt filij beniamin & conglobati

Et rndit ioab: surgant. Et surrexerūt & transierūt ἰωαβ, ἀναστήτωσαν καὶ ἀνέστησαν καὶ παρῆλθον
rūt in numero duodecim de filijs beniamin iboseth ἐν ἀριθμῷ δώδεκα τῶν υἱῶν βενιαμὶν τοῦ ἰσβόσθε
filij saul: & duodecim de pueris dauid. Et apphēde υἱοῦ σαούλ, καὶ δώδεκα τῶν παίδων δαυίδ. καὶ ἐκράτη
rūt vnusq; caput proximi sui: & σαν ἕκαστος τὴν χεῖρα τῆς κεφαλῆς τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ
gladius eius in latus proximi sui: & ἡ μάχαιρα αὐτοῦ εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ
cadūt pariter. Et nomē positū est loco il ἔπεσον ἅμα. καὶ τὸ ὄνομα τῷ τόπῳ ἐκεί
li pars insidiatorū que est in gabaon. Et factū νω μερὶς τῶν ἐπιβούλων ἡ ἐστὶν ἐν γαβαών. καὶ ἐγένε
est bellū durū valde in die illa. το ὁ πόλεμος σκληρὸς ὡστε λίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνη.
Et cecidit abner & viri israel cōā καὶ ἔπεσεν ἄβενηρ καὶ οἱ ἄνδρες ἰσραὴλ ἐνώπιον
pueris dauid. Erāt ibi tres filij saruia τῶν παίδων δαυίδ. καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ τρεῖς υἱοὶ σαρουία
ioab & abessa & asahel. Et asahel le ἰωαβ καὶ ἀβεσσὰ καὶ ἀσαὴλ. καὶ ἀσαὴλ κοῦ
uis pedibus suis quasi vna capreā que in agro. φος τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ὡσεὶ μία δορκὰς τῶν ἐν ἀγρῷ.
Et persecutus est asahel post abener: & nō de καὶ κατεδίωξεν ἀσαὴλ ὀπίσω ἄβενηρ, καὶ οὐκ ἐξέ
clinauit vt ambularet ad dexterā neq; ad sinistrā κλινε τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὰ δεξιὰ οὐδὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ
a tergo abener. Et respexit abener post ἀπὸ ὀπίσω ἄβενηρ. καὶ ἐπέβλεψεν ἄβενηρ ὀπίσω
se & ait: tu es ipse asahel? Et dixit ego αὐτοῦ καὶ εἶπε, σὺ εἶ αὐτὸς ἀσαήλ; καὶ εἶπεν ἐγώ
sum. Et dixit ipse abener: declina tu ad εἰμι. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἄβενηρ, ἔκκλινον σὺ εἰς τὰ
dexterā vel ad sinistrā & apphēde tibi vnū δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ καὶ κατάσχε σεαυτῷ ἓν τῶν
de adolescētib⁹ & tolle tibi armaturā eius, παιδαρίων καὶ λάβε σεαυτῷ τὴν παγοπλίαν αὐτοῦ.
& non voluit asahel declinare ab his qui post καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἀσαὴλ ἐκκλίναι ἀπὸ τῶν ὀπίσω
eum. Et addidit abener rursū dicere asahel: αὐτοῦ. καὶ προσέθετο ἄβενηρ ἔτι εἰπεῖν τῷ ἀσαήλ,
recede tu ame: vt nō percutiā te in terrā. & ἀπόστηθι σὺ ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν. καὶ
quō leuabo faciē meā ad ioab fratrē πῶς ἀρῶ τὸ πρόσωπόν μου πρὸς ἰωαβ τὸν ἀδελφόν
tuū: & nō voluit asahel recedere. Et pcutit σου; καὶ οὐκ ἐβούλετο ἀσαὴλ ἀποστῆναι. καὶ τύπτει
eum abener posteriori parte hastę in igni cum ἄβενηρ ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τὴν φύ
ne: & trānsijt lācea de posteriorib⁹ eius: & σαν, καὶ διεξῆλθεν τὸ δόρυ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ
cadit ibi & mortuus est sub eum. Et factū πίπτει ἐκεῖ καὶ ἀποθνήσκει ὑποκάτω αὐτοῦ. καὶ ἐγένε
est ois q veniebat vsq; ad locū vbi ceciderat asahel & mortuus erat: & subsistebāt. Persequēti bus autem ioab & abisai fugientem abner fol occubuit. Et vene runt vsq; ad collē aqductus: qui est ex aduerso vallis & itineris deserti in gabaon. Congregatiq; sunt filij beniamin & conglobati

ται πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἕως τοῦ τόπου οὗ ἔπεσεν ἀσα
ηλ & mortuus est & subsistebat. Et persecut est io
σαὴλ καὶ ἀπέθανε καὶ ἔφίσατο. καὶ κατεδίωξεν ἰω
ab & abessa post abener: & sol occubuit. αβ καὶ ἀβεσσὰ ὀπίσω ἄβενηρ, καὶ ὁ ἥλιος ἔδυνε.
Et ipsi venerūt vsq; ad collē amma qui est ad καὶ αὐτοὶ εἰσῆλθον ἕως τοῦ βουνοῦ ἀμμὰ τοῦ κατα
uerso gie iter deserti gabaon. Et cōgregā πρόσωπον γαὶ ὁδὸν ἔρημον γαβαών. καὶ συναθροί
tur filij beniamin post abener: & facti sūt ζονται οἱ υἱοὶ βενιαμὶν ὀπίσω ἄβενηρ, καὶ ἐγένοντο

Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.Trāsla.B.Vie. | Ter.heb.ii.Regū.iii.Pūtiua.he.

in cōgregationē vnā: & steterūt in summitate collis ἐις συναγωγὴν μίαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ κεφαλὴν βουνοῦ
vnius. Et vocauit abener ad ioab & dixit: nū vsq; ἑνός. καὶ ἐκάλεσεν ἄβενηρ τὸν ἰωαβ καὶ εἶπε, μὴ εἰς
victoriā deuorabit mucro? nōne scis q acer νῖκος καταφάγεται ἡ ῥομφαία; οὐκ οἶδας ὅτι πι
ba erit in vltimis? & vsq; quo non dicis κρὰ ἔσαι εἰς τὰ ἔσχατα; καὶ ἕως πότε οὐ μὴ εἴπῃς
ppio vt reuertatur a tergo fratrū suo τῷ λαῷ ἐπιστρέφειν ἀπὸ ὀπισθεν τῶν ἀδελφῶν αὐ
rum. Et dixit ioab: viuit dñs: q̄n nisi locut⁹ fuisset: τῶν; καὶ εἶπεν ἰωάβ, ζῇ κύριος, ὅτι εἰμὶ ἐλάλησας,
qui tunc de mane ascēdisset pplo mane vnus ὅτι τότε ἐκ πρωΐθεν ἀνέβη ὁ λαὸς πρωΐθεν ἕκα
quisq; post fratrē suum. Et buccina στος κατόπισθεν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐσάλπι
vit ioab buccina: & recessit ois pplo & σεν ἰωαβ τῇ σάλπιγγι, καὶ ἀπέστησε πᾶς ὁ λαὸς καὶ
nō persecut est amplius post israel: & οὐ κατεδίωκεν ὀυκέτι κατόπισθεν τοῦ ἰσραὴλ, καὶ
additus est vltra pugnare. Et abener & νῦ προσέθεντο ἔτι πολεμεῖν. καὶ ἄβενηρ καὶ οἱ ἄν
ri eius abierūt in occasū tota nocte δρες αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα
illa. & transierūt iordanē: & transierunt ἐκείνην. καὶ διέβησαν τὸν ἰορδάνην, καὶ ἐπορεύθησαν
totā planitiē: & venērūt in ca ὅλην τὴν παραπεύουσαν, καὶ ἔρχονται εἰς παμβο
strā. Et ioab reuertit⁹ est ab abener: & cōgre σίτρα. καὶ ἰωαβ ἀνέστρεφεν ἀπὸ τοῦ ἄβενηρ, καὶ συνή
gauit oēm pplm. & recensuit sunt de pue γαγεν οἷον τὸν λαόν. καὶ ἐπεσκέπησαν τῶν παι
ris dauid q ceciderūt nouē & decē viri: δῶν δαυὶδ οἱ πεπτωκότες ἐννέα καὶ δέκα ἄνδρες,
& asahel & pueri dauid percusserūt de filijs καὶ ἀσαὴλ καὶ οἱ παῖδες δαυὶδ ἐπάταξαν τῶν υἱῶν
beniamin de viris abener trecentos & sexa βενιαμὶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἄβενηρ τριακοσίους καὶ ἑξήκοντα
ginta viros. & tollūt asahel & sepelierūt e ἄνδρας. καὶ αἴρουσι τὸν ἀσαὴλ καὶ θάπτουσιν αὐ
um in sepulchro patris sui in beth τὸν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ ἐν βηθλε
lē. & ambulauerūt tota nocte ioab & vi ἐμ. καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν νύκτα ἰωαβ καὶ οἱ ἄν
ri eius: & luxerūt eū ipsa in chebron. δρες αὐτοῦ, καὶ ἐθρηνήθησαν αὐτοὺς ἐν χεβρών. Ca.3.

Facta est cōcertatio multū inter ΚΑὶ ἐγένετο πόλεμος ἐπιπολὺ ἀναμέσον τοῦ
domū saul & domū dauid: & ioab & abner ibant οἴκου σαοὺλ καὶ ἀναμέσον τοῦ οἴκου δαυίδ, καὶ ὁ μὲν
mus dauid procedebat & fortificabatur. & dom⁹ οἶκος δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο. καὶ οἱ οἶκος
saul procedebat & debilitabat. & nati sunt σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἠσθένει. καὶ ἐτέχθησαν τῷ
dauid in chebron filij ser: & erat primogenitus δαυὶδ ἐν χεβρὼν υἱοὶ ἕξ, καὶ ἦν ὁ πρωτότοκος
eius amnō achinoā israelite. & αὐτοῦ ἀμνὼν τῆς ἀχινοὰμ τῆς ἰζραηλίτιδος. καὶ ὁ
secūdus eius celeab abygail carme δεύτερος αὐτοῦ κελεὰβ τῆς ἀβυγαὶλ τῆς καρμη
li. & tertius absalon filius maacha fi λίας. καὶ ὁ τρίτος ἀβεσαλὼν υἱὸς μααχὰ θυγα
lie thalmi regis geesser. & quartus τρὸς θαλμὶ βασιλέως γεεσσήρ. καὶ ὁ τέταρτος ἀ
adonia filius aggith. & quintus saphatias δωνία υἱὸς ἀγγίθ. καὶ ὁ πέμπτος σαφατίας τῆς
abithal. & sextus iethraā egal vxoris ἀβιτααλ. καὶ ὁ ἕκτος ἰεθραὰμ τῆς αἰγὰλ γυναικὸς
dauid. isti nati sunt ipsi dauid in che δαυίδ. οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ πῶ δαυὶδ ἐν χε
bron. & factū est βρών. καὶ ἐγένετο

in vnum cuneum: & steterunt in summitate collis τὸν εἷς
eius. & vocauit abener ad ioab & dixit: nū vsq; ad
victoriā deuorabit mucro? nōne scis q acerba erit in vltimis? & vsq; quo non dicis pplo vt reuertatur a tergo fratrū suo
rum. & dixit ioab: viuit dñs: q̄n nisi locut⁹ fuisset: quin tunc de mane ascēdisset pplo mane vnus quisq; post fratrē suum. & buccinatos est ioab & cessāuit pplo & nō persecut est amplius post israel: & additus est vltra pugnare. & abener & viri eius abierūt in occasū tota nocte & transierūt iordanē: & transierunt totā planitiē: & venērūt in castra. & surrexit ioab & abener de pueris dauid & ceciderūt ex seruis dauid decē & nouē viri: & asahel & pueri dauid percusserūt de filijs beniamin & de viris q erāt cū abner trecentos & sexaginta viros. & tollūt asahel & sepelierūt eum in sepulchro patris sui in bethlee: & ambulauerunt tota nocte & venerūt ioab & viri q erāt cū eo: & in ipso crepusculo pue nerunt in hebron. Cū facta esset cōcertatio iter ioab & domum dauid & iter ioab & domū dauid faulis: & dū proficiens & sp seipso ro busti or: dom⁹ ā⁹ saul decrescēs quotidie. Nati sūt filij dauid in hebrō. Fuitq; primogenitus ei amō de achinoē iezraelite: & post eum celeab de abigail vxore nabal carmelitide. Porro tertius absalom filius maacha filie tholomai regis gessur. Quartus ādonias filius agith. Et quintus saphatias filius abithal. Sextus quoq; hiet raā de egla vxore dauid. Hi nati sunt dauid in hebron. Cū ergo esset

וַיְחַזֵּק דָּוִד וְאַבְנֵר הַיָּה מִתְחַזֵּק
וּבֵית שָׁאוּל הֹלְכִים וְדָלִים׃
וַיִּוָּלְדוּ לְדָוִד בָּנִים בְּחֶבְרוֹן
וַיְהִי בְּכוֹרוֹ אַמְנוֹן לַאֲחִינֹעַם הַיִזְרְעֵאלִית׃
וּמִשְׁנֵהוּ כִּלְאָב לַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִי
וְהַשְּׁלִשִׁי אַבְשָׁלוֹם בֶּן מַעֲכָה בַּת תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר׃
וְהָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶּן חַגִּית
וְהַחֲמִשִׁי שְׁפַטְיָה בֶּן אֲבִיטָל׃
וְהַשִּׁשִּׁי יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אֵשֶׁת דָּוִד
אֵלֶּה יֻלְּדוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן׃
וַיְהִי עוֹד הַמִּלְחָמָה בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין לָחֵם
וְבֵית דָּוִד וְאַבְנֵר הָיֹה מִתְחַזֵּק
וּבֵית שָׁאוּל הֹלְכִים וְדָלִים׃
וְאִשָּׁה פִּלֶגֶשׁ וּשְׁמָהּ רִצְפָּה בַּת אַיָּה וַיֹּאמֶר אֶל
אַבְנֵר מַדּוּעַ בָּאתָ אֶל פִּלֶגֶשׁ אָבִי׃
וַיִּחַר לְאַבְנֵר מְאֹד עַל דִּבְרֵי
אִישׁ בֹּשֶׁת וַיֹּאמֶר הֲרֹאשׁ כֶּלֶב
אָנֹכִי אֲשֶׁר לִיהוּדָה הַיּוֹם אֶעֱשֶׂה
חֶסֶד עִם בֵּית שָׁאוּל אָבִיךָ אֶל
אֶחָיו וְאֶל מֵרֵעֵהוּ וְלֹא הִמְצִיתִיךָ
בְּיַד דָּוִד וַתִּפְקֹד עָלַי עֲוֹן הָאִשָּׁה
הַיּוֹם וְכֹה יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים לְאַבְנֵר
וְכֹה יֹסִיף לוֹ כִּי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לְדָוִד כֵּן אֶעֱשֶׂה לוֹ׃
לְהַעֲבִיר הַמַּמְלָכָה מִבֵּית שָׁאוּל
וּלְהָקִים אֶת כִּסֵּא דָוִד עַל יִשְׂרָאֵל
וְעַל יְהוּדָה מִדָּן וְעַד בְּאֵר שָׁבַע׃
וְלֹא יָכֹל עוֹד לְהָשִׁיב אֶת אַבְנֵר
דָּבָר מִיִּרְאָתוֹ אֹתוֹ וַיִּשְׁלַח אַבְנֵר
מַלְאָכִים אֶל דָּוִד תַּחְתָּיו לֵאמֹר
לְמִי אֶרֶץ לֵאמֹר כְּרֹתָה בְרִיתְךָ
אִתִּי וְהִנֵּה יָדִי עִמְּךָ לְהָסֵב אֵלֶיךָ
אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר טוֹב
אָנִי אִכְרֹת אִתְּךָ בְּרִית אַךְ דָּבָר
אֶחָד אָנֹכִי שֹׁאֵל מֵאִתְּךָ לֵאמֹר
לֹא תִרְאֶה אֶת פָּנַי כִּי אִם לִפְנֵי
הֲבִיאֲךָ אֶת מִיכַל בַּת שָׁאוּל
בְּבֹאֲךָ לִרְאוֹת אֶת פָּנָי׃ וַיִּשְׁלַח
דָּוִד מַלְאָכִים אֶל אִישׁ בֹּשֶׁת בֵּן
שָׁאוּל לֵאמֹר תְּנָה אֶת אִשְׁתִּי
אֶת מִיכַל אֲשֶׁר אֵרַשְׂתִּי לִי
בְּמֵאָה עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּשְׁלַח
אִישׁ בֹּשֶׁת וַיִּקָּחֶהָ מֵעִם אִישָׁהּ
מֵעִם פַּלְטִיאֵל בֶּן לָיִשׁ׃ וַיֵּלֶךְ אִתָּהּ
אִישָׁהּ הָלוֹךְ וּבָכֹה אַחֲרֶיהָ עַד
בַּחֲרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְנֵר לֵךְ שׁוּב
וַיָּלָךְ׃

prelium minter domũ faul& domũ dauid:abner fi lius ner regebat domum faul. Fuerat ãt faulí concubina nomine respha filia achía Dixitq; ísboseth ad ab ner. Quare íngreſſ es ad concubinam patris mei? Qui iratus nimis propter verba ísboseth: ait. Nũqd ca put canis ego sum aduerſum iu dam hodie qui fecerim miam cum domũ faul patris tui: & super fratres & proximos e ius: & non tradidi te in man dã: & tu requi sti me q argueres pro muliere hodie! Hec fa ciat deus abner & hec addat ei: nisi quomodo iurauit dominus dauid ſic faciam cum eo vt trãsferatur regnum de domo faul: & eleuetur thronus dauid super ísrael & super iudã & dan vſq; berſabee. Et non potuit reſpon dere ei qcq̃: quia metuebat il lum. Misit ergo abner nuncios ad dauid pro ſe dicentes. Cuius est terra? Et vt loq̃rẽtur. Fac mecũ fa micitias. & crit manus mea tecum: & reducam ad te vniuerſũ ísrael. Qui ait. Optime. Ego faciam tecum fa micitias: ſed vnã rem peto a te dicens. Non videbis faciẽ meã nisi adduxeris michol filiã faul venié te ad videndũ faciẽ meã. Misit ergo dauid nuncios ad ísboseth filiũ faul dicẽs: Restitue mihi uxorẽ meã michol: quã acce pi in cẽtũ preputijs philiſthim. Et mi sit ísboseth & accepit eam a viro suo phaltiel filio lais. Sequ baturq; eam vir eius plorans vſq; bahurim. Et dixit ad eum abner. Vade & reuertere. Qui reuerſus est. Sermone quoq; intulit abner ad ſenio res ísrael dicens. Tã heri q̃ mudi stertiũ q̃ reſtis dauid vt regnaret sup vos. Nunc ergo facite: quia dño locutus ẽ de dauid dicẽs: in manu ſeruí mei dauid ſal uabo pplm meũ ísrael de manu philistijm & de manu oim inimicor ei. Locutus est autem abner etiã ad beniamin. Et abiit vt loqueretur ad dauid in hebron quã placebãt in oculis filioꝝ ísrael: & in oculis vniuerſe domus beniamin. Venit ergo abner ad dauid in hebron & cum eo viginti viri. & fecit dauid abner & vi ris qui cum eo cõuiuiũ. Et dixit abner ad dauid. Surgam & congregabo ad me dñm meũ regẽ oem popu lum ísrael & pangã tecum fedus & regnabis in oibus q̃ deſiderat aia tua. Et dimiſit eum & abiit in pace. Ecce pueri dauid & ioab venerũt ab exitu: & ſpolia auferebãt ſecum & abe ner nõ erat cũ dauid in hebron: q̃z dimiſerat eũ: & pfectus fuit in pace. Et ioab & oes exercit qui cũ eo audierũt: & nũciauerũt ioab di centes: venit abner filius ner ad dauid: & dimiſit eũ & abiit in pace. Et ingreſſus ẽ ioab ad regem: & dixit ei: dd hoc feci ſti: ecce venit abner ad te: & quare hoc dimiſiſti eũ & abiit in pace: vel nõ ſciebas abner filij ner: qm ad decipiẽdũ te venit & ſcidũ ingreſſum tuũ & egreſſũ tuũ & ſcit oia q̃ tu agis. Egreſſus ẽ ioab a dauid & miſit nũ cios poſt abner: & reduxit eũ a ciſterna ſyra: & dauid nõ ſciuit. Et reuerſus eſt abner in hebron & diuertit ad latus vnum ad loquendũ ei ſeorſum in dolo & percuſſit eũ ibi in inguen & mortuus eſt in ſanguine asahel fratris eius. Et audiuit dauid poſtea & ait. Mundi ſum ego & regnum meum apud dñm vſq; in ſempiternũ a ſanguine abner filij ner. Veniat ſuper caput ioab & ſuper oem domũ patris eius: & non deficiat de domo ioab fluens & leprosus & tenens fuſum & cadens gladio & indigens pane. Ioab autem & abiſai frater eius interfecerũt abner: eo quod occiſiſſet asahel fratrem eorum in prelio gabaon. Dixit quoq; dauid ad ioab & ad omnem populum qui cum eo erat. Scindite vestimenta vestra & accingimini ciliciis & plangite ante exequias abner. Rex autem dauid ſequebatur feretrum. Et ſepelierunt abner in hebron: & leuauit rex vocem ſuam & flenit ſuper tumulum abner: & omnis populus ploratus eſt. Et cecinit rex lamentationem in exequiis abner & dixit. Numquid ſicut mori tur insipiens mori tur abner? Manus tue non ligate: & pedes tui non compedibus arcti ſtructi ſunt: ſed quaſi qui cadit coram filijs iniquitatis tu corruiſti. Et addidit omnis populus vt fleret eum. Et venerunt vniuerſi vt comederent panem cum dauid adhuc die. Et iurauit dauid dicens. Hec faciat mihi deus & hec addat: ſi ante occaſum ſolis gustauero panem aut aliquid aliud. Et omnis populus audiuit & placuerunt ei: ſicut placuerant cuncto populo cuncta que fecit rex in conſpectu omnis populi. Et cognouit omnis populus & vniuerſus ſrael in die illa: quod non eſſet a rege occiſus abner filius ner. Dixit autem rex ad ſeruos ſuos. Nunquid ignoratis quod dux & princeps cecidit hodie in iſrael? Ego autem adhuc tener & rex unctus ſum: viri autem filij ſarue hi duri ſunt mihi. Retribuat dñs facienti malum iuxta malitiam ſuam. Et audiuit iſboſeth filius ſaul quod mortuus eſſet abner in hebron: & manus eius dimiſſe ſunt & omnis iſrael conturbatus eſt. Duo autem viri principes latronum erant filio ſaul: nomen uni baana & nomen alteri rechab filii remmon berothite de filijs beniamin: nam & berothe reputata eſt in beniamin. Fugerunt autem berothite in gethaim & habitauerunt ibi uſque in hodiernum diem. Filius autem ionathe filij ſaul miphiboſeth nomine: quinq; annorum erat paruulus cum nuncius de iſrael venit de hebron. Et tulerunt eum nutrices eius & fugerunt. Et factum eſt dum feſtinant fugere: ille cecidit & claudus factus eſt. Et vocabatur nomen eius miphiboſeth. Filii autem remmon berothite rechab & baana ingreſſi ſunt feruentiſſimo die domum iſboſeth: & ipſe dormiebat ſuper lectum meridie. Et ingreſſa eſt ianitrix domus quã purgabat triticum & dormitauit & obdormiuit. Et rechab & baana frater eius tranſierunt. Et ingreſſi ſunt domum clam: & ipſi quaſi purgantes triticum in domo percuſſerunt inguen iſboſeth: & rechab & baana frater eius fugerunt. Et ingreſſi ſunt domum dum ille dormiret ſuper lectum ſuum in cubiculo ſuo: & percuſſerunt eum & interfecerunt: & abſciderunt caput eius & tulerunt caput eius & abierunt per viam campeſtrem tota nocte. Et obtulerunt caput iſboſeth ad dauid in hebron & dixerunt regi. Ecce caput iſboſeth filij ſaul inimici tui qui querebat animam tuam: & dedit dñs domino meo regi hodie de ſemine ſaul & de ſemine eius. Et reſpondens dauid rechab & baanã fratri eius filijs remmon berothite dixit ad eos. Viuit dñs qui redemit animam meam de omni angu ſtia. Quia nuncianti mihi & dicenti. Ecce mortuus eſt ſaul: & ipſe quaſi euangelizans putauit me dare munera ei: apprehendi eum & occidi eum in ſiceleg cui oportebat dare mercedem nuncij mei. Quanto magis viros impios interfecerunt domum in domo ſua in lectulo ſuo? Et nunc non requiram ſanguinem eius de manu veſtra & auferam vos de terra. Et precepit dauid pueris ſuis & interfecerunt eos: & abſciderunt manus & pedes eorum & ſuſpenderunt ſuper piſcinam in hebron. Caput autem iſboſeth tulerunt & ſepelierunt in ſepulchro abner in hebron.

vade & reuertere. & reuerſus eſt & ſermo abe
πορεύου καὶ ἀπόστρεφε · καὶ ἀνέστρεφεν · καὶ λόγος Ἀβε
ner fact eſt ad ſenioꝛes ísrael: & dixit: νὴρ ἐβούλετο πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους ἰσραὴλ, καὶ ἔιπεν,
hert a nudi tertiũ q̃ heri q̃ heſtern dauid vt regnaret χθὲς καὶ τρίτης ζητοῦντες ἦτε Δαυὶδ βασιλεῦσαι
ſup vos. & nũc facite: quia dño locutus ẽ de ἐφ' ὑμᾶς. καὶ νῦν ποιήσατε, ὅτι κύριος ἐλάλησε περὶ
dauid dicẽs: in manu ſeruí mei dauid ſal Δαυὶδ λέγων, ἐν χειρὶ τοῦ δούλου μου Δαυὶδ σώ
uabo pplm meũ ísrael de manu philiſthim σω τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων
& de manu oĩum inimicoꝝ eius. & locutus καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. καὶ ἐλάλη
eſt abner & in aures filioꝝ beniamin: & σεν Ἀβενὴρ καὶ εἰς τὰ ὦτα τῶν υἱῶν Βενιαμίν, καὶ
abiit abner vt loq̃retur in aures dauid in ἀπῆλθεν Ἀβενὴρ τοῦ λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα Δαυὶδ εἰς
chebron oĩa q̃ placebãt in oculis filioꝝ ísra χεβρὼν πάντα ὅσα ἤρεσκεν ἐν ὀφθαλμοῖς υἱῶν Ἰσραὴλ
el: & in oculis vniuerſe domus beniamin. & venit καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς οἴκου Βενιαμίν. καὶ ἦλθεν
ad dauid in chebron & cum eo viginti Ἀβενὴρ πρὸς Δαυὶδ εἰς χεβρὼν καὶ μετ' αὐτοῦ εἴκοσι
viri. & fecit dauid abner & vi ἄνδρες · καὶ ἐποίησε Δαυὶδ τῷ Ἀβενὴρ καὶ τοῖς ἀν
ris qui cum eo cõuiuiũ. & dixit abner ad δράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ πότον. καὶ ἔιπεν Ἀβενὴρ πρὸς
dauid: ſurgam & congregabo ad me dñm meũ regẽ oẽm popu Δαυὶδ, ἀναστήσομαι καὶ πορεύσομαι καὶ συναθροί
lum ísrael & pangã tecum fedus & regnabis σω πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα πάντα τὸν λα
in oibus q̃ deſiderat aia tua. & mi ὸν Ἰσραὴλ, καὶ διαθήσομαι μετὰ σοῦ διαθήκην καὶ βα
ſit dauid abner & iuit in pace. & σιλεύσεις ἐν πᾶσιν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου. καὶ ἐξα
πέστειλε Δαυὶδ τὸν Ἀβενὴρ καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ. καὶ
ecce pueri dauid & ioab venerũt ab ἰδοὺ οἱ παῖδες Δαυὶδ καὶ Ἰωὰβ παρεγένοντο ἐκ
exitu: & ſpolia auferebãt ſecum & abe τῆς ἐξόδου, καὶ σκῦλα ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν καὶ Ἀβε
ner nõ erat cũ dauid in chebron: q̃z dimiſerat eũ: νὴρ οὐκ ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν χεβρών, ὅτι ἀπεστάλκει αὐτόν,
& pfectus fuit in pace. & ioab & oes exercit καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ. καὶ Ἰωὰβ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ
qui cũ eo audierũt: & nũciauerũt ioab di ἡ μετ' αὐτοῦ ἤκουσαν, καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Ἰωὰβ λέ
centes: venit abner filius ner ad dauid: & di γοντες, ἦλθεν Ἀβενὴρ υἱὸς νὴρ πρὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέ
miſit eũ & abiit in pace. & ingreſſus ẽ ioab στειλεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ. καὶ εἰσῆλθεν Ἰωὰβ
ad regem: & dixit ei: dd hoc feci πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἔιπεν αὐτῷ, τί τοῦτο ἐποίη
ſti: ecce venit abner ad te: & quare hoc σας; ἰδοὺ ἦλθεν Ἀβενὴρ πρός σέ, καὶ ἵνατί τοῦτο
dimiſiſti eũ & abiit in pace: vel nõ ἐξαπέστειλας αὐτὸν καὶ ἀπελήλυθεν ἐν εἰρήνῃ; ἢ οὐκ
noſti malitiã abner filij ner: qm ad decipiẽdũ οἶδας τὴν κακίαν Ἀβενὴρ υἱοῦ νήρ, ὅτι ἀπατῆσαί
te venit & ſcidũ ingreſſum tuũ & σε ἦλθε καὶ γνῶναι τὴν εἴσοδόν σου καὶ τὴν
egreſſũ tuũ & ad ſcienduꝫ oia q̃ tu agis. ἔξοδόν σου καὶ γνῶναι ἅπαντα ὅσα σὺ ποιεῖς.
Egreſſus ẽ ioab a dauid & miſit nũ καὶ ἐξῆλθεν Ἰωὰβ ἀπὸ Δαυὶδ καὶ ἀπέστειλεν ἀγ
cios poſt abner: & reducunt eũ a γέλους ὀπίσω Ἀβενήρ, καὶ ἐπεστρέφουσιν αὐτὸν ἀπὸ
ciſterna ſyra: & dauid nõ ſciuit. cisterna fira: & dauid nõ ſciuit. τοῦ φρέατος σειρᾶ, καὶ Δαυὶδ οὐκ ἤδει.

וַיָּשָׁב וַיִּדַּבֵּר אַבְנֵר הָיָה עִם
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר גַּם תְּמֹל
גַּם שִׁלְשֹׁם הֱיִיתֶם מְבַקְשִׁים אֶת
דָּוִד לִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם וְעַתָּה עֲשׂוּ כִּי
יְהוָה אָמַר אֶל דָּוִד לֵאמֹר בְּיַד
דָּוִד עַבְדִּי הוֹשִׁיעַ אֶת עַמִּי
יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וּמִיַּד כָּל
אֹיְבֵיהֶם וַיְדַבֵּר גַּם אַבְנֵר נֶגֶד
בִּנְיָמִין וַיֵּלֶךְ גַּם אַבְנֵר לְדַבֵּר
בְּאָזְנֵי דָוִד בְּחֶבְרוֹן אֵת כָּל אֲשֶׁר
טוֹב בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי כָּל
בֵּית בִּנְיָמִן וַיֵּלֶךְ אַבְנֵר אֶל דָּוִד
חֶבְרוֹן וְאִתּוֹ עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים
וַיַּעַשׂ דָּוִד לְאַבְנֵר וְלָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אִתּוֹ מִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר אַבְנֵר
אֶל דָּוִד אָקוּמָה וְאֵלְכָה וְאֲקַבְּצָה
אֶל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל
וְיִכְרְתוּ אִתְּךָ בְרִית וּמָלַכְתָּ בְּכֹל
אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וַיְשַׁלַּח דָּוִד
אֶת אַבְנֵר וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם וְהִנֵּה
עַבְדֵי דָוִד וְיוֹאָב בָּא מֵהַגְּדוּד
וְשָׁלָל רַב עִמָּם הֲבִיאוּ וְאַבְנֵר
אֵינֶנּוּ עִם דָּוִד בְּחֶבְרוֹן כִּי שַׁלְּחוֹ
וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם וְיוֹאָב וְכָל הַצָּבָא
אֲשֶׁר אִתּוֹ בָּאוּ וַיַּגִּדוּ לְיוֹאָב
לֵאמֹר בָּא אַבְנֵר בֶּן נֵר אֶל הַמֶּלֶךְ
וַיְשַׁלְּחֵהוּ וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם וַיָּבֹא
יוֹאָב אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר מָה
עָשִׂיתָה הִנֵּה בָא אַבְנֵר אֵלֶיךָ
לָמָּה זֶּה שִׁלַּחְתּוֹ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ
אֶת אַבְנֵר בֶּן נֵר כִּי לְפִתְּתְךָ בָּא
וְלָדַעַת אֶת מֹצָאֲךָ וְאֶת מֹבוֹאֶךָ
וְלָדַעַת אֵת כָּל אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה
וַיֵּצֵא יוֹאָב מֵעִם דָּוִד וַיִּשְׁלַח
מַלְאָכִים אַחֲרֵי אַבְנֵר וַיְשִׁיבוּ
אֹתוֹ מִבּוֹר הַסִּרָה וְדָוִד לֹא יָדָע

vade & reuertere. Qui reuerſus eſt. Sermone quoq; intulit abner ad ſenio res ísrael dicens. Tã heri q̃ mudi stertiũ q̃ reſtis dauid vt regnaret ſup vos. Nunc ergo facite: quia dño locutus ẽ de dauid dicẽs: in manu ſeruí mei dauid ſalua bo populũ meũ ísrael de manu philiſtim & de manu oim inimicoꝝ eius. Locutus eſt autem abner etiã ad beniamin. Et abiit vt loqueretur ad dauid in hebron quã placebãt in oculis filioꝝ ísra el: & in oculis vniuerſe domus beniamin. Venit ergo ad dauid in hebron & cum eo viginti viris. Et fecit dauid abner & viris eius conuiuiũ. Et dixit abner ad dauid. Surgam vt congregem ad me dominũ meũ regem omnem ísrael & incant tecum fed: & imperes omnibus ſicut deſiderat aia tua. Cũ ergo deduxiſſet dauid abner & ille iſſet in pace, ſtatim pueri dauid & ioab venerũt cellis latronibus cum preda magna nimis. Abner autem non erat cum dauid hebrõ: qa iã dimiſerat eũ: & pfectus fuerat in pace: & ioab & omnis exercitus q erãt cũ eo poſtea venerat. Nũciauerunt autem ioab & narrãtibus. Venit abner filius ner ad regẽ: & dimiſit eũ: & abiit in pace. Et ingreſſus ẽ ioab ad regem & ait. Quid feciſti? Ecce venit abner ad te. Quare dimiſiſti eũ: & abiit & receſſit: Ignoras abner filij ner: qm ad hoc venit ad te vt ꝺ cipet te: & ſciret exitũ tuum & introitum tuũ: & noſſet oĩa que agis. Egreſſus itaq; ioab a dauid miſit nũcios poſt abner: & reduxit eũ cisterna fyra: ignorante dauid.

וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר בֶּן חֲבֵרוֹן וַיִּטֹּהוּ יוֹאָב
אֶל תּוֹךְ הַשַּׁעַר לְדַבֵּר אִתּוֹ בַּשֶּׁלִי
וַיַּכֵּהוּ שָׁם וַיָּמָת בְּדַם
עֲשָׂהאֵל אָחִיו׃ וַיִּשְׁמַע דָּוִד
מֵאַחַר כֵּן וַיֹּאמֶר נַקִּי אֲנִכִי
וּמַמְלַכְתִּי עִם יְהוָה עַד
עוֹלָם מִדְּמֵי אַבְנֵר בֶּן נֵר׃ יָחֹלוּ
עַל רֹאשׁ יוֹאָב וְאֶל כָּל בֵּית
אָבִיו וְאַל יִכָּרֵת מִבֵּית יוֹאָב זָב
וּמְצֹרָע וּמַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ וְנֹפֵל
בַּחֶרֶב וְח�סֵר לָחֶם׃ וַיּוֹאָב וַאֲבִישַׁי
אֲחִיו הָרְגוּ לְאַבְנֵר עַל אֲשֶׁר
הֵמִית אֶת עֲשָׂהאֵל אֲחֵיהֶם
בְּגִבְעוֹן בַּמִּלְחָמָה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל יוֹאָב וְאֶל כָּל הָעָם אֲשֶׁר
אִתּוֹ קִרְעוּ בִגְדֵיכֶם וְחִגְרוּ שַׂקִּים
וְסִפְדוּ לִפְנֵי אַבְנֵר וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד
הֹלֵךְ אַחֲרֵי מִטָּתוֹ׃ וַיִּקְבְּרוּ אֶת
אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּשָּׂא הַמֶּלֶךְ אֶת
קוֹלוֹ וַיִּבְךְּ אֶל קֶבֶר אַבְנֵר וַיִּבְכּוּ
כָּל הָעָם׃ וַיְקוֹנֵן הַמֶּלֶךְ אֶל אַבְנֵר
וַיֹּאמַר הַכְּמוֹת נָבָל יָמוּת אַבְנֵר׃
יָדֶיךָ לֹא אֲסֻרוֹת וְרַגְלֶיךָ לֹא
לְנְחֻשְׁתַּיִם הֻגָּשׁוּ כִּנְפֹל לִפְנֵי בְנֵי
עַוְלָה נָפַלְתָּ וַיֹּסִפוּ כָל הָעָם
לִבְכּוֹת עָלָיו׃ וַיָּבֹא כָל הָעָם
לְהַבְרוֹת אֶת דָּוִד לֶחֶם בְּעוֹד
הַיּוֹם וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לֵאמֹר כֹּה תַעֲשֶׂה
לִי אֱלֹהִים וְכֹה יֹסִיף כִּי אִם
לִפְנֵי בוֹא הַשֶּׁמֶשׁ אֶטְעַם לֶחֶם
אוֹ כָל מְאוּמָה׃ וְכָל הָעָם הִכִּירוּ
וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֵי כָל הָעָם טוֹב׃
וַיֵּדְעוּ כָל הָעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם
הַהוּא כִּי לֹא הָיְתָה מֵהַמֶּלֶךְ לְהָמִית
אֶת אַבְנֵר בֶּן נֵר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל עֲבָדָיו

יָבֵשׁ שׁוּר עֲבָדַיו הֲלֹא תֵדְעוּ כִּי שַׂר וְגָדוֹל
נָפַל הַיּוֹם הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַאֲנִכִי
הַיּוֹם רַךְ וּמְשׁוּחַ מֶלֶךְ וְהָאֲנָשִׁים
קָשֶׁה הָאֵלֶּה בְּנֵי צְרוּיָה קָשִׁים מִמֶּנִּי
יְשַׁלֵּם יְהוָה לְעֹשֵׂה הָרָעָה כְּרָעָתוֹ׃
Cap. iiii. וַיִּשְׁמַע בֶּן שָׁאוּל כִּי מֵת
שָׁמַע אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּרְפּוּ יָדָיו וְכָל
רָפָּה יִשְׂרָאֵל נִבְהָלוּ׃ וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים
שׁוּר גְּדוּדִים הָיוּ לְבֶן שָׁאוּל שֵׁם
הָאֶחָד בַּעֲנָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי רֵכָב
נְנִי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי מִבְּנֵי בִנְיָמִן כִּי
חָשַׁב גַּם בְּאֵרוֹת תֵּחָשַׁב עַל בִּנְיָמִן׃
בָּרַח וַיִּבְרְחוּ הַבְּאֵרֹתִים נַתַּיָּה וַיִּהְיוּ
גּוּר שָׁם גָּרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
וְלִיהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל בֶּן נָכֶה רַגְלָיִם
שְׁנֵי נוֹא בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים הָיָה בְּבֹא
שְׁמֻעַת שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן מִיזְרְעֶאל
וַתִּשָּׂאֵהוּ אֹמַנְתּוֹ וַתָּנָס וַיְהִי
הָיָה בְּפַל בְּחָפְזָהּ לָנוּס וַיִּפֹּל וַיִּפָּסַח
פָּסַח מְפִיבֹשֶׁת וּשְׁמוֹ בֶּן רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי
בּוֹא חָמֵשׁ מִבְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי רֵכָב וּבַעֲנָה
בַּיִת אִישׁ בֹּשֶׁת וְהוּא שֹׁכֵב אֶת
שָׁכַב מִשְׁכַּב הַצָּהֳרָיִם וְהִנֵּה בָּאוּ עַד
חִטָּה תּוֹךְ הַבַּיִת לָקְחֵי חִטִּים וַיַּכֵּהוּ אֶל
גָּבָה הַחֹמֶשׁ וְרֵכָב וּבַעֲנָה אֲחִיו נִמְלְטוּ׃
נָטָה וַיָּבֹאוּ הַבַּיִת וְהוּא שֹׁכֵב עַל מִטָּתוֹ
שָׁכַב בַּחֲדַר מִשְׁכָּבוֹ וַיַּכֻּהוּ וַיְמִתֻהוּ
סוּר לָקַח וַיָּסִירוּ אֶת רֹאשׁוֹ וַיִּקְחוּ אֶת
רֹאשׁוֹ וַיֹּלְכוּ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה כָּל הַלָּיְלָה
בּוֹא וַיָּבִיאוּ אֶת רֹאשׁ אִישׁ בֹּשֶׁת
דָּוִד חֶבְרוֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל הַמֶּלֶךְ
הִנֵּה רֹאשׁ אִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן שָׁאוּל
אֹיֵב אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ
וַיִּתֵּן יְהוָה לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ נְקָמוֹת
הַיּוֹם הַזֶּה מִשָּׁאוּל וּמִזַּרְעוֹ׃
וַיַּעַן דָּוִד אֶת רֵכָב וְאֶת בַּעֲנָה

seruos suos: nõne scitis q̃ princeps t
τοὺς παῖδας αὐτοῦ, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡγούμενος καὶ
magnus cecidit in die hac in israel? t
μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ισραήλ; καὶ
ego hodie ppinquus cõsultus in regem?
ἐγὼ σήμερον συγγενὴς κατεσταλθὼς εἰς βασιλέα;
t viri isti filij saruia duriores me
καὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι οἱ υἱοὶ σαρουίας σκληρότεροί μου εἰ
sunt. retribuat dñs facienti
σιν· ἀνταποδῷ κύριος τῷ ποιοῦντι τὴν πονηρὰ κατὰ
malicię suam.
τὴν κακίαν αὐτοῦ. Ca. 4.

A Θ Audiuit aũt isboseth filius saul: q̃ mortu⁹ cẽt
Καὶ ἤκουσεν Ισβοσθε υἱὸς σαοὺλ, ὅτι τέθνηκεν
abener in chebron: t dissolute sunt manus eius:
Αβενηρ ἐν χεβρων, καὶ ἐξελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ,
t oēs
τ οἷς
vir israel turbati sunt: t duo
καὶ πάντες οἱ ἄνδρες Ισραὴλ ἐταράχθησαν, καὶ δύο
viri principes turmarũ isboseth filio saul.
ἄνδρες ἡγούμενοι στρεμμάτων τῷ Ισβοσθε υἱῷ σαούλ.
nomẽ vni baana: t secundo nomẽ rechab
ὄνομα τῷ ἑνὶ βαανά, καὶ τῷ δευτέρῳ ὄνομα ῥηχάβ
filij remmõ berothei: de filijs beniami:
υἱοὶ ῥεμμὼν τοῦ βηρωθίου ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμίν,
quia t beroth reputata est filijs beniamin. t fu
ὅτι καὶ βηρὼθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς βενιαμίν· καὶ ἀπέ-
gerunt berothite in gethaim: t fuerũt ibi aduene
φυγασαν οἱ βηρωθεῖοι εἰς γεθαΐμ, καὶ ἦσαν ἐκεῖ παροικοῦν-
vsq; in die hunc. t ionathan filio sa
τες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ τῷ ἰωναθὰν υἱῷ σ ε
ul filio percussus pedes filius anos quinq;
σαὺλ υἱὸς πεπληγὼς τοὺς πόδας υἱὸς ἐτῶν πέντε
t tle cẽ venit nuncius saul t iona
καὶ δύτος ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν σαοὺλ καὶ ἰωνα
than filij eius de israel: t fugiẽtib⁹ cẽ nu
θαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐξ Ισραὴλ, καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τιθη
trix sua: t fugit. t factũ est cũ festinaret ips
νὸς αὐτοῦ, καὶ ἔφυγε· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐ
sa t fecederet: cecidit t claud⁹ effect⁹ ẽ. t nomẽ
τὴν καὶ ἀναχωρεῖν, ἔπεσε καὶ ἐχωλάνθη· καὶ ὄνομα
ei mephibosech. t abierũt filij remmõ be
αὐτῷ μεφιβόσεθ. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ ῥεμμὼν τ βη
rothite rechab t baana: t ingressi sũt in fer
ροθίου ῥηχὰβ καὶ βαανά, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καύ-
uoie diei in domũ isboseth: t ipse dor
ματι τῆς ἡμέρας εἰς τὸν οἶκον Ισβόσθ, καὶ αὐτὸς ἐκοί
miebat in lecto meridiei: t ecce hostiaria
θευδε ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημβρίας, καὶ ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς
domus purgabat triticũ: t dormitauit t dormiũt.
τοῦ οἴκου ἐκάθαιρε πυρούς, καὶ ἐνύσταξε καὶ ἐκάθευδεν·
t rechab t baana frater eius latuerũt t in
καὶ ῥηχὰβ καὶ βαανὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐλάθοσαν καὶ εἰσε
gressi sunt in domũ. t isboseth dormiebat sup
πορεύθησαν εἰς τὸν οἶκον. καὶ Ισβόσθε ἐκάθευδεν ἐπὶ
lectũ suũ in cubiculo suo. t percutiũt
τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτ· καὶ τύπτουσιν
eum t interficiũt: t auferũt caput eius.
αὐτὸν καὶ ἐθανατοῦσιν, καὶ ἀφαιροῦσιν τὴν κεφαλὴν αὐτ·
t ceperũt caput eius t abierũt uiã q̃ ad
καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτ καὶ ἐπορεύθησαν τὴν ὁδὸν τὴν κα τ
occasum tota nocte. t attulerũt caput is
τὰ δυσμὰς ὅλην τὴν νύκτα· καὶ ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν Ισ
boseth dauid in chebron. t direrũt ad regem:
βόσεθ τῷ δαυὶδ εἰς χεβρών· καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα,
ecce caput isboseth filij saul inimici tui: q̃ q̃re-
ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ Ισβόσεθ υἱοῦ σαοὺλ τ ἐχθροῦ σου, ὃς ἐζή-
bat aiam tuã: t dedit dñs dño meo regi vltio
τει τὴν ψυχήν σου, καὶ ἔδωκεν κ τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ ἐκδίκη
nem inimicoꝝ suoꝝ: vt dies hec de saul inimico tuo t de
σιν τῶν ἐχθρῶν αὐτ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἐκ σαοὺλ τ ἐχθροῦ σου καὶ ἐκ
semine eius. t rñdit dauid rechab t baana
σπέρματος αὐτ· καὶ ἀπεκρίθη δαυὶδ τῷ ῥηχὰβ καὶ τῷ βαανὰ

seruos suos. nõne scitis q̃ princeps t
τοὺς παῖδας αὐτοῦ, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡγούμενος καὶ
magnus cecidit in die hac in israel? t
μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ Ισραήλ; καὶ
ego hodie ppinquus cõsultus in regem?
ἐγὼ σήμερον συγγενὴς κατεσταλθὼς εἰς βασιλέα;
t viri isti filij saruia duriores me
καὶ οἱ ἄνδρες οὗτοι οἱ υἱοὶ σαρουίας σκληρότεροί μου εἰ
sunt. retribuat dñs facienti
σιν· ἀνταποδῷ κύριος τῷ ποιοῦντι τὴν πονηρὰ κατὰ
malicię suam.
τὴν κακίαν αὐτοῦ.

H Vdiuit aũt filij 4.
saul q̃ cecidisset
abner in hebrõ: & dis
solute sunt manus eius:
oisq; israel turbat ẽ.
Duo autem viri erãt
principes latronũ erãt
filio saul: nomen vni
banaa: & nomẽ al
teri rechab berothite:
de filijs bẽiamĩ. Siqdẽ
& beroth reputata est
in beniamin.
Et fugerunt berothite
in gethaim: fuerunt q̃
ibi aduene vsq; ad tps
illud. Erat autem
ionathe filio saul filius
debilis pedibus.
Quinquẽnis enim fuit
quãdo venit nũci de
saul & ionatha ex iez
rael.
Tollens itaq; eum nu
trix sua fugit.
Cũq; festinaret vt fuge
ret: cecidit: & claud⁹ ef
fect⁹ est: huiusq; vocа
bulũ miphiboseth.
Venẽtes igitur filij remmõ
berothite rechab & ba
naa: ingressi sũt feruen
te die domũ isboseth.
Qui dormiebat super
stratũ suũ meridie.
Ingressi sũt aũt domũ laten
ter assumẽtes spicas tri
tici: & pcusserũt eũ in i
guine rechab & banaa
fr̃es eius & fugerunt. Cũ
ãt ingressi fuissent domũ
ille dormiebat sup lec
tũ suũ in cõclaui: & p
cutientes interfecerũt eũ.
Sublatoq; capite eius:
abierunt per viam de
serti tota nocte
& attulerunt caput isboseth ad
dauid in hebrõ. Dixe
runt ad regem.
Ecce caput isboseth fi
lii saul inimici tui qui quere
bat animam tuam:
& dedit dñs dño meo
regi vltionem
hodie de saul & de se
mine eius.
Rñdens autem dauid
rechab & banaa

Cũq; rediſſet abner in
hebrõ: ſeorſũ adduxit
eum ioab ad medium
porte: vt loq̃retur ad eũ in do
lo: & percuſſit eum ibi in inguine
& mortuus eſt
in vltionẽ ſanguinis
fahel fris ei⁹. Q̃d cũ au
diſſet dauid rẽ iam ge
ſtã ait. Mũdus ego ſũ
& regnum meum apd
dominum vſq; in
ſempiternum a ſangui
ne abner filij ner: & ve
niat ſup caput ioab &
ſuper omnem domũ
patris ei⁹: nec deficiat
de domo ioab fluxum
ſeminis ſuſtinẽs & lepro
ſus & tenẽs fuſũ: & ca
dẽs gladio & indigens
pane. Igitur ioab &
biſaï frater eius interfe
cerunt abner: eo q̃
occidiſſet aſahel fratrẽ
eorum
in gabaon in plio. Dixit autem dauid
ad ioab & ad omnem
populum qui erat
cũ eo. Scindite veſti
mẽta veſtra & accingimini
ſaccis: & plangite ante
exequias abner. Porro
rex dauid ipſe ſequebatur fe
retrũ. Cũq; ſepeliſſent
abner in hebron: leua
uitq; rex dauid
vocẽ ſuã & fleuit ſuper
tumulũ abner. fleuit
aũt & oĩs ppls. Plangẽ
sq; rex & lugens abner
ait. Nequaq; vt mori
ſolet ignaui: mortuus
es abner. Manus tue
ligate: nõ ſunt: & pedes
tui nõ ſunt cõpedibus
aggrauati: ſed ſicut ſo
lẽt cadere corã filijs ini
quitatis ſic corruiſti. Con
geminãsq; ois populus
fleuit ſup eũ. Cũq; ve
niſſet vniuerſa multitu
do cibũ cape cũ dauid
adhuc die: iurauit
dauid dicens. Hec faci
at mihi deus: & hec ad
dat: ſi
ante occaſum ſolis gu
ſtauero panem
vel aliud quicq̃. Oĩsq;
populus audiuit:
& placuerũt eis cuncta
que fecit
rex in cõſpectu omnis
populi.
Et cognouit oẽ vulg?
& vniuerſus iſrael in die
illa: q̃ nõ actũ eſt a re
ge vt occideretur abner filius ner.
Dixit quoq; rex ad

τ reuersus est abener ad chebron τ declinare fecit eũ io
καὶ ἐπέστρεψεν Αβενὴρ εἰς χεβρὼν καὶ ἐξέκλινεν αὐτὸν ἰω
ab a latere porte: vt loq̃retur ad eũ in do
αβὲκ πλαγίων τῆς πύλης, λαλῆσαι πρὸς αὐτὸν ἐν πα
lo. τ percussit eum ibi in inguine
ραλογισμῷ· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ψόαν
τ mortuus est in sanguine asahel fratris eius.
καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ αἵματι Ασαὴλ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτ.
τ audiuit dauid post hec: τ dixit: mundꝰ sum
καὶ ἤκουσε δαυὶδ μετὰ ταῦτα, καὶ εἶπεν, καθαρός εἰμι
ego τ regnum meũ a dño τ vſq; in ſeculũ a
ἐγὼ καὶ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ κυρίου καὶ ἕως αἰῶνος ἀπὸ
sanguinibꝰ abener filij ner: veniant sup
τῶν αἱμάτων Αβενὴρ υἱοῦ Νήρ, καταντησάτωσαν ἐπὶ
caput ioab τ sup oẽm domũ pfis
κεφαλὴν Ἰωὰβ καὶ ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς
ei⁹: τ nõ deficiat de domo ioab fluxũ seminis ſuſtin ẽs τ
αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐκλίποι ἐκ τ οἴκου Ἰωὰβ γονορρυὴς καὶ
leprosus τ teneꝰ sentica: τ cadẽs in gladio τ
λεπρὸς καὶ κρατῶν σκυτάλης, καὶ πίπτων ἐν ῥομφαίᾳ καὶ
indigẽs panibus. ioab aũt τ abeſſai fra
ἐλαττονούμενος ἄρτοις· Ἰωὰβ δὲ καὶ Αβεσσαὶ ὁ ἀδελ
ter eius obſeruabãt abener eo q̃ occi
φὸς αὐτοῦ διετηροῦντο τὸν Αβενὴρ ἀνθ᾽ ὧν ἐθεράπευ-
dit aſſael fratrẽ eor in gabaon in
σεν τὸν Ἀσαὴλ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἐν Γαβαὼν ἐν τῷ
prelio. τ dixit dauid ad ioab τ ad oẽm
πολέμῳ. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς Ἰωὰβ καὶ πρὸς πάντα
populũ ſciuit: τ placuerũt cõſpectu eor cuncta que
τὸν λαόν· ἐπιστεύθη ἐνώπιον αὐτῶν πάντα ὅσα
fecit rex in cõſpectu ois ppli.
ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ·
τ cognouerũt ois ppls τ ois iſrael in
καὶ ἐπέγνωσαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ πᾶς Ισραὴλ ἐν
die illa: q̃ nõ actũ eſt a re
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τοῦ βασι
ge vt occideret abener filiũ ner. τ di
λέως τοῦ ἀναιρῆσαι τὸν Αβενὴρ υἱὸν Νήρ· καὶ εἶ
xit rex ad
πεν ὁ βασιλεὺς πρὸς

'fratri eius[a] filiis[b] remmō
[c]berothite:[b] dixit ∞∞∞
[c]ad eos.[c] Viuit[g] dominus
[b]qui[b] eruit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[l]aiam meā[m] de oī[n] angu-
stia:[c] qm eū[p] q annuncia
uerat[q] mihi &[r] dixerat:
[s]mortuus est[a] faul: [t]q pu
tabat se[c] prospera nūcia
re:[b] tenui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]& occidi eū[c] in sicelech:
[b]cui oportebat[e] mē[c] mer
cedē[e] dare pro [c]nuncio.
[k]Quanto magis nūc[c]cū
[m]hoies[n] ipi[i] [o]interfecerit
[q]virū[i] innoxiū[n] in domo
sua[t] super lectum suum
[c]non[u] queram ∞∞∞∞∞∞
[b]sanguinē eius [c]de mān
vestra:[p] & auferā[c] vos[t] de
[c]tra?[a] [b]Precepit itaq;[b] da
uid[p] puero suis: ∞∞∞∞∞
[m]& interfecerūt eos:[n] p-
cidētes[q] [b]manus ∞∞∞∞
[q]& [r]pedes eorū: [s]suspen-
derūt eos[t] super [u]piscinā
[c]in hebron. [c]Caput[a] aut
tem[m] [f]isboseth [c]tulerunt:
[b]& sepelierunt [c]in sepul
chro[a] abner[m] in hebrō. 5.

ΘT venerunt[b] vniuer
se[c] tribus[b] israel ∞∞∞
[c]ad[c] dauid[n] in hebron[d] di
centes. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]Ecce nos[c] os tuū[m] & ca
ro tua[n] fumus. Sed[o] & ∞∞
[p]heri[q] & [r]nudiustertius
[s]cum esset ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t]saul[a] rex[b] super nos: [c]tu
[c]eras ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[d]educens[b] & reducens[c] is
rael. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[e]Dixit autem[c] dominus
[d]ad te.[b] Tu[c] pasces ∞∞∞
[c]populum meum[d] israel:
[e]& tu[b] eris ∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]dux[e] super[d] israel. [c]Ve
nerūt quoq; & [d]seniores
[c]israel[a] ad[b] regem [c]in he
bron:[b] & pcussit ∞∞∞∞∞
[b]cū eis[c] rex[b] dauid[d] fedus
[c]in hebron ∞∞∞∞∞∞∞∞
[d]coram[b] domino: [c]vnxe
runtq;[d] dauid ∞∞∞∞∞∞∞
[m]in regem[n] super[o] israel.
[o]Filius[b] trigínta[q] anno
rum erat[a] dd[c] cū regnare
cepisset: & [d]quadraginta
[e]annis[c] regnauit. [f]In he
brō[d] regnauit[e] sup[b] iudā
[f]septē[e] annis[c] & sex[d] men
sibus. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[g]In ierusalem aūt[b] regna
uit[c] trigínta[d] tribus ∞∞
[e]annis[c] super[d] omnē [e]is-
rael[f] & iudam. ∞∞∞∞∞∞
[g]Et abiit[d] rex[e] & oēs[c] viri
qui erāt cū eo in [f]ierusa-
lem[e] ad iebuseum [f]habi-
tatorem [f]terre. ∞∞∞∞∞
[g]Dictūq; est[d] dauid ab e-
is,[f] Non[g] ingredieris ∞∞

fratris eius filijs remon berothei: τ dixit
ἀδελφοῦ αὐτοῦ υἱοῖς ῥεμὼν βηρωθίου, καὶ εἶπεν
eis: viuit dñs qui eruit aiaz meā de
αὐτοῖς, ζῇ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχήν μου ἐκ b
omni angustia: q̄ ἐν παντὶ στενοχωρίᾳ μοι ἐδεή- 2.Reg.4.b.
πάσης θλίψεως, ὅτι ὁ ἀπαγγείλας μοι λέγων ὅτι
mortuus est saul τ ionathan: huic ipse erat ὡς εὐοδούμενος
τέθνηκε saoul καὶ ἰωναθάν, κἀὰν αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγε-
nūcians[c] mihi: τ putauit eū τ occi λιζόμενος ἐνώπιόν μου, καὶ κατέσχον αὐτὸν καὶ ἀπέ-
di esse in fecetag: cui oportebat me dare premia κτειναν αὐτὸν ἐν σικελάγ, ᾧ ἔδει με δοῦναι εὐαγγε-
nūciationi: ſs τ nūc vlt malt interfecerit viros λιαν· ἀλλὰ καὶ νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπέκτειναν ἄνδρα
iustū sup lectū suū in domo sua. δίκαιον ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
τ nūc querā ſiguinē eius de manu vſa τ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς ὑμῶν
τ delebo vos de terra. τ precepit καὶ ἐξολοθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς· καὶ ἐνετείλατο
dauid pueris suis: τ interfecerūt eos δαυὶδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς
τ p̄ciderūt manꝰ eorū τ pe καὶ ἐκολόβωσαν τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πό-
des eorū: τ suſpēderūt eos sup fontē δας αὐτῶν, καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κρήνης
in chebron: τ caput ſbofeth ſepelierūt in ἐν χεβρών, καὶ τὴν κεφαλὴν ἰσβοσθὲ ἔθαψαν ἐν τῷ
ſepulchro abener filii ner in chebron. τάφῳ ἀβενὴρ υἱοῦ νὴρ ἐν χεβρών. Ca.5.

ΘT venerūt vniuerſe tribus iſrael h
Καὶ παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ ἰσραὴλ 1.Reg.
ad dauid in chebron: τ dicūt: ecce nos 11.b.
πρὸς δαυὶδ ἐν χεβρών, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ ἡμεῖς
oſſa tua τ carnes tuę: τ heri τ nudiꝰ tertiꝰ eū
ὀστᾶ σου καὶ σάρκες σου, καὶ χθὲς καὶ τρίτης ὄν-
eſſet saul rex sup nos: tu eras educens τ τος σαοὺλ βασιλέως ἐφ᾽ ἡμῶν, σὺ ἦσθα ἐξαγαγὼν καὶ
inducens iſrael. τ dixit dñs ad te tu εἰσαγαγὼν τὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρός σέ, σὺ
pasces pplm meū iſrael: τ tu eris in ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς
ducē sup iſrael. τ venerūt oēs ἡγούμενον ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ ἔρχονται πάντες οἱ
seniores iſrael in chebron ad regē. πρεσβύτεροι ἰσραὴλ εἰς χεβρὼν πρὸς τὸν βασιλέα·
τ pcpigit rex dauid fedus in chebron καὶ διεθετο ὁ βασιλεὺς δαυὶδ διαθήκην ἐν χεβρὼν
coꝝ dño. τ vnxerunt dauid in re ἐνώπιον κυρίου· καὶ χρίουσι τὸν δαυὶδ εἰς βασι-
gem sup vniuersū iſrael. filius triginta annoꝝ λέα ἐπὶ πάντα τὸν ἰσραήλ· υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν
erat dauid cū regnare cepit: ipse. τ quadragin ἦν δαυὶδ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ τεσσαράκοντα
ta ānis regnauit. τ regnauit in chebron sup ἔτη ἐβασίλευσεν· καὶ ἐβασίλευσεν ἐν χεβρὼν ἐπὶ
iudā ānis septē τ mēsibꝰ ſex. τ in hieruſalē iouδα ἔτη ἑπτὰ καὶ μῆνας ἕξ· καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ
regnauit trigita τ vnoꝰ ānis sup oēm ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐπὶ πάντα
iſrael τ iudā. τ abiit rex τ τὸν ἰσραὴλ καὶ ἰουδαν· καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ
omnes viri eius in hieruſalē ad ie πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν ἰε-
busseum habitatorem terre. τ dictū est βουσαῖον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν· καὶ ἐρρέθη τῷ
dauid: nos ingredieris δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

כִּפֻּרִ֣ים עָלָ֔יו כֵּ֖ן עָשָׂ֣ה שָׁ֑ם
הַמָּקוֹם֙ הַה֣וּא בַּעַל־פְּרָצִ֔ים וַיִּקְרָ֥א דָוִ֖ד
שֵׁ֣ם אֹתָ֔ם וַיִּשָּׂאֵ֖ם דָּוִ֑ד
וַאֲנָשָׁיו׃ וַיֹּסִ֣פוּ עוֹד֩ פְּלִשְׁתִּ֨ים
לַעֲל֖וֹת וַיִּנָּט֥שׁוּ בְּעֵ֖מֶק רְפָאִֽים׃
וַיִּשְׁאַ֤ל דָּוִד֙ בַּֽיהוָ֔ה וַיֹּאמֶר֙ לֹ֣א
תַּעֲלֶ֔ה הַסֵּ֥ב לְאַחֲרֵיהֶ֖ם וּבָאתָ֣
לָהֶ֑ם מִמּ֖וּל בְּכָאִֽים׃ וְיִהְי֡ כְּשָׁמְעֲךָ֣
אֶת־קוֹל֩ צְעָדָ֨ה בְּרָאשֵׁ֜י הַבְּכָאִ֗ים
אָ֚ז תֵּחָרֵ֔ץ כִּ֣י אָ֔ז יָצָ֥א יְהוָ֖ה
לְפָנֶ֑יךָ לְהַכּ֥וֹת בְּמַחֲנֵ֖ה פְּלִשְׁתִּ֑ים
וַיַּ֣עַשׂ דָּוִ֔ד כֵּ֖ן כַּאֲשֶׁ֣ר צִוָּ֑הוּ יְהוָ֔ה
וַיַּ֥ךְ אֶת־פְּלִשְׁתִּ֖ים מִגֶּ֥בַע עַד־בֹּאֲךָ֖
גָּזֶֽר׃ וַיֹּ֣סֶף עוֹד֩ דָּוִ֨ד אֶת־כָּל־
Cap. vj. בָּח֜וּר בְּיִשְׂרָאֵ֗ל שְׁלֹשִׁ֥ים אָֽלֶף׃
וַיָּ֣קָם וַיֵּ֣לֶךְ דָּוִ֗ד וְכָל־הָעָם֙ אֲשֶׁ֣ר
אִתּ֔וֹ מִבַּעֲלֵ֖י יְהוּדָ֑ה לְהַעֲל֗וֹת מִשָּׁם
אֵ֣ת אֲר֣וֹן הָאֱלֹהִ֔ים אֲשֶׁ֥ר נִקְרָא־
שֵׁ֛ם שֵׁ֥ם יְהוָ֖ה צְבָא֣וֹת יֹשֵׁ֑ב
הַכְּרֻבִ֖ים עָלָֽיו׃ וַיַּרְכִּ֣יבוּ אֶת־אֲר֣וֹן
הָאֱלֹהִ֗ים אֶל־עֲגָלָ֤ה חֲדָשָׁה֙ וַיִּשָּׂאֻ֔הוּ
מִבֵּ֖ית אֲבִינָדָ֑ב אֲשֶׁ֣ר בַּגִּבְעָ֔ה וְעֻזָּ֥א
וְאַחְי֖וֹ בְּנֵ֥י אֲבִינָדָ֖ב נֹהֲגִ֥ים אֶת־
הָעֲגָלָ֖ה חֲדָשָֽׁה׃ וַיִּשָּׂאֻ֡הוּ מִבֵּית֩
אֲבִינָדָ֨ב אֲשֶׁר־בַּגִּבְעָ֜ה עִ֣ם אֲר֗וֹן
הָאֱלֹהִים֮ וְאַחְיוֹ֣ הֹלֵךְ֒ לִפְנֵ֣י הָאָרֽוֹן׃
וְדָוִ֣ד וְכָל־בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל מְשַׂחֲקִ֖ים
לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה בְּכָל־עֲצֵ֣י בְרוֹשִׁ֔ים
וּבְכִנֹּר֥וֹת וּבְנֵבָלִ֖ים וּבְתֻפִּ֥ים
וּבִמְנַעֲנְעִ֖ים וּבְצֶלְצָלִֽים׃ וַיְבֹאוּ
עַד־גֹּ֣רֶן נָכ֔וֹן וַיִּשְׁלַ֥ח עֻזָּ֖א אֶל־אֲר֣וֹן
הָאֱלֹהִ֑ים וַיֹּאחֶז־בּ֖וֹ כִּ֥י שָׂמְט֖וּ
הַבָּקָֽר׃ וַיִּחַר־אַ֤ף יְהוָה֙ בְּעֻזָּ֔ה וַיַּכֵּ֥הוּ
שָׁ֖ם הָאֱלֹהִ֑ים עַל־הַשָּׁ֔ל וַיָּ֥מָת
שָׁ֖ם עִם־אֲר֥וֹן הָאֱלֹהִֽים׃ וַיִּחַר֙
לְדָוִ֔ד עַל֙ אֲשֶׁ֣ר פָּ֔רַץ יְהוָ֖ה פֶּ֣רֶץ

sicut diuiduntur aque. Propterea vocatū ē nomen loci illius baalpharasim. Et reliquerunt ibi sculptilia sua: quę tulit dauid & viri eius. Et addiderūt adhuc philistiim & ascenderet: & diffusi sunt in valle raphaim. Consuluit aūt dd dominum. Quid respondit. No ascēdas contra eos sed gyra post tergū eorū: & veies ad eos ex aduerso pirorū. Et cū audieris sonitū clamoris gradiētis in cacumine pirorū: tūc egredietur dns ante te vt percutiat castra philistiim. Fecit itaq; dauid sicut preceperat ei dominus. & percussit philistiim de gabaa vsq; dum venias gezer.

6. Congregauit aūt rursum dd oēs electos ex israel triginta milia. Surrexitq; & abiit: & vniuersus ppls q erat cū eo de viris iuda: vt adducerent arcam dei: super quā invocatum est nomen domini exercituum sedentis in cherubin sup eam. Et impoſuerūt arcam dei super plaustrū nouum. Tuleruntq; eam de domo aminadab q erat in gabaa. Oza aūt & haio filii aminadab minabant plaustrū nouū. Cumq; tulissent eā de domo aminadab q erat in gabaa custodiens arcā dei: haio precedebat arcam dei: & dauid autem & oīs israel ludebant coram domino in omnibus lignis fabrefactis & citharis & lyris & tympanis & sistris & cymbalis.

Postq; aūt venerunt ad aream nachor extendit oza manū ad arcā dei & tenuit eā: quoniam calcitrabant boues. Iratusq; est indignatiōe dns cōtra ozan & percussit eum ibi propter temeritatē: qui mortuus est ibi iuxta arcam dei. Contristatus ē aūt dauid eo q percussisset dominus

ἐν τῷ ὄρει· καὶ ἐκλιπὼν ὁ τόπος ἐκεῖνος ἐκλοσιὰν ὄρη ἐν τῷ ὄρει· καὶ ἐκλιπὼν ὁ τόπος ἐκεῖνος ἐκλοσιὰν ὄρη
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐφοβήθη δαυὶδ τὸν κύριον in monte hunc. & extimuit dauid dominum in die illa
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, πῶς εἰσελεύσεται πρός με ἡ dicens. Quomodo ingredietur ad me arca dei? & nō voluit dauid
κιβωτὸς τοῦ θεοῦ; καὶ οὐκ ἐβούλετο δαυὶδ διαστρέψαι τὴν diuertere ad se arcā federis dñi
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ πρὸς ἑαυτὸν εἰς πόλιν δαυίδ, καὶ ἐξέκλινεν in ciuitatē dauid: & diuertit eā dō in
δαυὶδ εἰς οἶκον ἀβεδδαρὰ τὸν Γεθθαῖον. καὶ ἐκάθισεν ἡ domū obed edom gethei. Et hīta uit arca dñi in domo obededom gethei tribus
κιβωτὸς κυρίου ἐν τῷ οἴκῳ ἀβεδδαρὰ τὸν Γεθθαῖον μῆνας mēsibus: & bñdixit dominus obededom
τρεῖς. καὶ εὐλόγησεν κύριος τὸν οἶκον ἀβεδδαρὰ τὸν Γεθθαῖον & oēm domum eius.
καὶ πάντα τὰ αὐτῷ. καὶ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ δαυὶδ λέγοντες, Nunciatumq; est regi dauid q benedixisset dominus obededom & oēm domum eius
τοῦ· καὶ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ δαυὶδ λέγοντες, propter arcā dei. Abiit ergo dauid & adduxit arcā dei de domo obededom in ciuitatē dauid cū gaudio.
εὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον ἀβεδδαρὰ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ ἕνεκεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ ἐπορεύθη Cūq; trāsferēdissēt qui portabant arcam dñi sex passus: immolabant
δαυὶδ καὶ ἀνήγαγεν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐν τῷ bouem & arietem.
οἴκῳ obed edom in ciuitatē dauid cū gaudio.
καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τοῦ κυ- & dñi saltabat totis viribus ante dominum.
ρίου ἑπτὰ χοροί· καὶ θυσία μόσχου καὶ ἀρνός. καὶ δαυὶδ Porro dd erat accinctus ephoth lineo. & dd & oīs domus israel ducebant arcam testamenti dñi in iubilo & in clangore buccine.
ἐψάλλετο ἐν ὀργάνοις ἡμιοσμένοις ἐνώπιον κυρίου καὶ Cūq; trasset arca dñi in ciuitatem dauid: michol filia saul prospiciēs per fenestrā vidit regē dd
ἰφὸ ἐνδεδυμένος σολὴν ἐξάλλον. καὶ δαυὶδ καὶ saltantē atq; saltantem coram domino: & despexit eū in corde suo.
οἶκος ἰσραὴλ ἀνήγαγον τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου μετὰ Et introduxerunt arcā dñi & posuerūt eam in loco suo in medio tabernaculi qd tetēderat dauid.
ἠχοῦντος καὶ σάλπιγγος. καὶ ἐγένετο τῆς κιβω- Et obtulit dd holocausta coram dño & pacifica.
τοῦ ἐλθεῖν ἕως πόλεως δαυὶδ καὶ Μελχὸλ θυγάτηρ Cūq; complesset offerens holocausta & pacifica: dñdixit populo
σαοὺλ διέκυπτε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδεν τὸν βασιλέα in noīe dñi exercituū.
δαυὶδ πηδῶντα καὶ ὀρχούμενον ἐνώπιον κυρίου, καὶ Et partitus est vniuersæ multitudini israel tam viro
ἐξουθένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ εἰσέφερουσιν τὴν κι- mulieri quā singulis collyridam panis
βωτὸν τοῦ κυρίου καὶ ἀπέθεσαν αὐτὴν ἐν τῷ τόπῳ αὐτῆς in medio tabernaculi quē intexerat ei dauid. & ob
ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ἧς ἔστησεν αὐτῇ δαυίδ· καὶ ἀνήνε- mit dauid holocausta coram dño & pa
γκεν δαυὶδ ὁλοκαυτώματα ἐνώπιον κυρίου καὶ εἰρη- cifica. & cōpleuit dauid offerēs holocau
νικά· καὶ συνετέλεσεν δαυὶδ ἀναφέρων τὰς ὁλοκαυ- sta & pacifica: & benedixit ppō in
τώσεις καὶ τὰς εἰρηνικάς, καὶ εὐλόγησε τὸν λαὸν ἐν nomine dñi exercituū. & partit est vniuersæ
ὀνόματι κυρίου τῶν δυνάμεων. καὶ ἐμέρισε παντὶ τῷ populo vniuersis.
ὁ λαὸς ἕκαστος.

in oza. & vocatus est locus ille percussio oza
usq; in diē hunc. & extimuit dauid do-
minum in die illa
dicens. Quomodo
ingredietur ad me arca
domini? & nō voluit
diuertere ad se arcam
domini
sed diuertit eā in ciuitatē dauid & deflexit eā in domū
obededom gethei.
Et hīta uit arca domini in
domo obededom
thei tribus
mēsibus: & bñdixit
dominus obededom
& oēm domum eius.
Nunciatumq; est regi
dauid q benedixisset
dominus obededom
& oēm domum eius
propter arcā dei. Abiit
& adduxit arcā dei de
domo obededom in ciuitatē
dauid cū gaudio.
Cūq; trāsferēdissēt qui
portabant arcam dñi
sex passus: immolabant
bouem & arietem.
& dd saltabat totis viribus
ante dominum.
Porro dd erat accinctus
ephoth lineo. & dd &
omis domus israel ducebant
arcam testamenti
dñi in iubilo & in clangore buccine.
Cūq; trasset arca dñi
in ciuitatem dauid:
michol filia saul prospiciēs
per fenestrā vidit regē dd
saltantē atq; saltantem coram domino: &
despexit eū in corde suo.
Et introduxerunt arcā
dñi & posuerūt eam in
loco suo in medio taber
naculi qd tetēderat dauid.
Et obtulit dd
holocausta coram dño
& pacifica.
Cūq; complesset offerens holocausta
& pacifica: dñdixit popu
lo in noīe dñi exercituū.
Et partitus est vniuersæ
multitudini israel tam
viro
mulieri singulis collyridam panis
vnā & assaturā bubalę
carnis vnā & similā frixā oleo. & abiit omnis
populus vniusquisq; co

אֲנִי לְקַחְתִּיךָ מִן־הַנָּוֶה מֵאַחַר
הֱיֵה נָגִיד הַצֹּאן עַל עַמִּי
יִשְׂרָאֵל וְאֶהְיֶה עִמְּךָ בְּכֹל אֲשֶׁר
תֵּלֵךְ וְאַכְרֵתָה אֶת כָּל אֹיְבֶיךָ
מִפָּנֶיךָ וְעָשִׂתִי לְךָ שֵׁם גָּדוֹל
כְּשֵׁם הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃
וְשַׂמְתִּי מָקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל
וּנְטַעְתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרְגַּז
עוֹד וְלֹא יֹסִיפוּ בְנֵי עַוְלָה לְעַנּוֹתוֹ
כַּאֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה׃ וּלְמִן
אֲשֶׁר צִוִּיתִי שֹׁפְטִים עַל עַמִּי
יִשְׂרָאֵל וְהִנַּחְתִּי לְךָ מִכָּל אֹיְבֶיךָ
וְהִנִּיד לְךָ יְהוָה כִּי בַיִת יַעֲשֶׂה
לְךָ יְהוָה׃ כִּי יִמְלְאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַבְתָּ
אֶת אֲבֹתֶיךָ וְהֵקִימֹתִי אֶת זַרְעֲךָ
אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ
וְהֵכַנְתִּי אֶת מַמְלַכְתּוֹ׃ הוּא יִבְנֶה
בַּיִת לִשְׁמִי וְנֵכַנְתִּי אֶת כִּסֵּא
מַמְלַכְתּוֹ עַד עוֹלָם׃ אֲנִי
לּוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה לִי לְבֵן אֲשֶׁר
בְּהַעֲוֹתוֹ וְהִכַּחְתִּיו בְּשֵׁבֶט אֲנָשִׁים
וּבְנֶגְעֵי בְנֵי אָדָם׃ וְחַסְדִּי לֹא
יָסוּר מִמֶּנּוּ כַּאֲשֶׁר הֵסַרְתִּי מֵעִם
שָׁאוּל אֲשֶׁר הֲסִרֹתִי מִלְּפָנֶיךָ׃
וְנֶאְמַן בֵּיתְךָ וּמַמְלַכְתְּךָ עַד עוֹלָם
לְפָנֶיךָ כִּסְאֲךָ יִהְיֶה נָכוֹן עַד
עוֹלָם׃ כְּכֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וּכְכֹל
הַחִזָּיוֹן הַזֶּה כֵּן דִּבֶּר נָתָן אֶל דָּוִד׃
וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי יְהוָה
וַיֹּאמֶר מִי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה וּמִי
בֵיתִי כִּי הֲבִיאֹתָנִי עַד הֲלֹם׃
וַתִּקְטַן עוֹד זֹאת בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי
יְהוִה וַתְּדַבֵּר גַּם אֶל בֵּית עַבְדְּךָ
לְמֵרָחֹק וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ וּמַה יּוֹסִיף דָּוִד עוֹד לְדַבֵּר
אֵלֶיךָ וְאַתָּה יָדַעְתָּ אֶת עַבְדְּךָ

Tās.Gre. lxx.cū interp.latina. Trāsla.B.Hie. Tex.heb.ii.Regū.vii. Pritiua.he.

1.Re. 17.b. tuli te de pascuis ex una ouium ut
Ἐγὼ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξ ἑνὸς τῶν προβάτων τοῦ
esses tu in ducē sup populū meū israel:
εἶναί σε εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ·
& fui tecum in omnibus quæ ambulasti: & interfeci
καὶ ἦμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου, καὶ ἐξώ-
struxi uniuersos inimicos tuos a facie
λόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου
tua: & feci tibi nomē grāde iuxta nomē
σου, καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα μέγα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν
magnorū qui sūt in terra. & posui locū populo
μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ
meo israel: & plātabo eū: & habitā
μου Ἰσραήλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτόν, καὶ κατασκηνώ-
bit sub eo: & nō erit sollicitus amplius. & nō
σει καθ' ἑαυτόν, καὶ οὐ μεριμνήσει οὐκ ἔτι· καὶ οὐ
addet filius iniquitatis vt humiliet eum: sicut
προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτόν, καθὼς
ab initio & ex diebus quibus iudicē sup
ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἕως τῶν ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ
populū meū israel. & requiē dabo tibi ab oib⁹
τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ· καὶ ἀναπαύσω σε ἀπὸ πασῶν
inimicis tuis. & nūciabit tibi dñs q⁹
τῶν τῶν ἐχθρῶν σου· καὶ ἀναγγελεῖ σοι κύριος ὅτι
domū edificabit tibi. & erit si cōpleti fuerint dies
οἶκον οἰκοδομήσει σοι· καὶ ἔσται ἐὰν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέ-
eo⁹ tuor⁹ & dormieris cū
ραι σου, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ
patribus tuis: & suscitabo semen tuū
ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σέ, ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοι-
post te: quod egredietur de vtero tuo: & firmabo
λίας σου, καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. οὗ-
regnū eius
τος οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου· καὶ ἀνορ-
Ipse edificabit domū nomini meo:
θώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐγὼ ἔσο-
& stabiliam thronum
μαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοί εἰς υἱόν·
regni eius vsq; in sempiternū. Ego ero
καὶ ἡ ἐλεημοσύνη μου οὐκ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ, καθὼς
ei in patrē: & ipse erit mihi in filiū. Qui cum
ἀπέστησα ἀπὸ τοῦ ἔμπροσθέν σου· καὶ πιστωθήσεται ὁ οἶκός
inique aliqd gesserit:
σου καὶ ἡ βασιλεία σου ἕως εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σου· καὶ ὁ θρό-
arguā eum in virga virorū & in plagis filiorū
νος σου ἔσται ἕτοιμος εἰς τοὺς αἰῶνας.
hoim. Miam āt meam
non auferam ab eo sicut abstuli a
Saul: quē amoui a facie tua. & fidelis
σαοὺλ, ὃν ἀπέστησα ἀπὸ προσώπου σου. καὶ πιστω-
erit domus tua & regnū tuū vsq; in eternū co-
θήσεται οἶκός σου καὶ ἡ βασιλεία σου ἕως αἰῶνος ἐνώ-
ram me. & thronus tuus erit erectus in
πιόν μου· καὶ ὁ θρόνος σου ἔσται ἀνορθωθήσεται εἰς τὸν
eternum ātē facie tuā:
αἰῶνα κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους καὶ κατὰ
& thronus tuus erit firmus in eternū.
πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην. οὕτως ἐλάλησεν ναθὰν πρὸς
Secūdm oīa verba hec & iuxta vniuersā visionē istā. sic locutus est nathā ad dā.
δαυιδ. καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ καὶ ἐκάθισεν
Ingressus ē rex dā & sedit coram dño
ἐνώπιον κυρίου καὶ εἶπεν, τίς εἰμι ἐγὼ κύριέ μου κύ-
& dixit. Quis ego fū domine deus: & quę
ριε· καὶ τίς ὁ οἶκός μου ὅτι ἠγάπησάς με ἕως τούτων;
domus mea: quā addu-
καὶ μικρὸν τοῦτο ἐνώπιόν σου κύριε
xisti me hucusq;. Sed & hoc parū visū est in cōspectu tuo domine
καὶ κατεσημείωσας τὰ μακρὰ ταῦτα ἐνώπιόν σου κύριε
deus: nisi loqreris & etiam de domo serui tui
μου κύριε, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ δούλου
in longinquū. Ista ā̄t lex hois dñe
σου εἰς μακράν. οὗτος δὲ ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου κύριε
deus. Quid addet
μου κύριε· καὶ τί προσθήσει δαυὶδ ἔτι τοῦ λαλῆ-
dauid adhuc vt loquā-
σαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ δοῦλόν σου οἶδας

'Ego tuli te de pascuis
sequentem greges vt esses dux
super populum meum
israel: & fui tecum in
omnibus vbicunq;
abulasti: & interfeci vniuersos inimicos tuos
a facie tua: feciq; tibi
nomen grande
iuxta nomē magnoꝝ
qui sunt in terra.
Et ponam locum populo meo israel:
& plātabo eum: & habitabit sub eo: & nō turbabitur aplius: nec addet
filii iniquitatis vt affligāt eū sicut prius: ex die
qua constituī iudices super populum meum
israel. Et requiē dabo tibi
ab oibus inimicis tuis: predicitq; tibi dñs
domum faciat
tibi dñs. Cūq; cōpleti fuerint dies tui: & dormieris cū patribus tuis:
suscitabo semen tuum
post te: quod egredietur de vtero tuo:
& firmabo regnū eius
Ipse edificabit domui nomini meo:
& stabiliam thronum
regni eius vsq; in sempiternū. Ego ero
ei in patrē: & ipse erit mihi in filiū.
Qui
si inique aliqd gesserit:
arguā eum in virga virorū & in plagis filioꝝ
hoim. Miam āt meam
non auferam ab eo sicut abstuli
a Saul: quē amoui a facie tua. & fidelis
erit domus tua & regnū tuū vsq; in eternū coram me. & thronus tuus erit erectus in
eternum ātē facie tuā:
& thronus tuus erit firmus in eternū. Secūdm oīa
verba hec & iuxta vniuersā visionē istā. sic locutus est nathan ad
dauid. & ingressus est rex dauid & sedit
dauid. & ingressus ē rex dā & sedit
coram dño & dixit. Quis ego fū domine deus: & quę
domus mea: quā adduxisti me hucusq;. Sed & hoc parū visū est in cōspectu tuo domine deus: nisi loqreris & etiam de domo serui tui
in longinquū. Ista ā̄t lex hois dñe deus. Quid addet dauid adhuc vt loquā-
tur ad te: & nūc tu scis tuū seruū tuū
Tu enim scis seruū tuū

בְּלִבֶּיתִי וַיַּעַשׂ דָּוִד לְמַעַן אֶת־בְּיתִי
וְתֵצֵא מִיכַל בַּת שָׁאוּל לִקְרַאת
דָּוִד וַתֹּאמֶר מַה נִכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינֵי
אַמְהוֹת עֲבָדָיו כְּהִגָּלוֹת נִגְלוֹת אַחַד
הָרֵקִים׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל מִיכַל
לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר בִּי מֵאָבִיךְ
וּמִכָּל בֵּיתוֹ לְצַוֹּת אֹתִי נָגִיד עַל
עַם יְהוָה עַל יִשְׂרָאֵל וְשִׂחַקְתִּי
לִפְנֵי יְהוָה׃ וְנִקַּלְתִּי עוֹד מִזֹּאת
וְהָיִיתִי שָׁפָל בְּעֵינָי וְעִם הָאֲמָהוֹת
אֲשֶׁר אָמַרְתְּ עִמָּם אֶכָּבֵדָה׃
וּלְמִיכַל בַּת שָׁאוּל לֹא הָיָה לָהּ
וָלָד עַד יוֹם מוֹתָהּ׃ Cap. vii.
וַיְהִי כִּי
יָשַׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וַיהוָה הֵנִיחַ
לוֹ מִסָּבִיב מִכָּל אֹיְבָיו׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ אֶל נָתָן הַנָּבִיא רְאֵה נָא
אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרָזִים וַאֲרוֹן
הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה׃
וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר
בִּלְבָבְךָ לֵךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִמָּךְ׃
וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֶל נָתָן לֵאמֹר׃ לֵךְ וְאָמַרְתָּ
אֶל עַבְדִּי אֶל דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה
הַאַתָּה תִּבְנֶה לִּי בַיִת לְשִׁבְתִּי׃
כִּי לֹא יָשַׁבְתִּי בְבַיִת לְמִיּוֹם
הַעֲלוֹתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֱהְיֶה מִתְהַלֵּךְ
בְּאֹהֶל וּבְמִשְׁכָּן׃ בְּכֹל אֲשֶׁר
הִתְהַלַּכְתִּי בְּכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הֲדָבָר דִּבַּרְתִּי אֶת אַחַד
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי
לִרְעוֹת אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
לָמָּה לֹא בְנִיתֶם לִי בֵּית
אֲרָזִים׃ וְעַתָּה כֹּה תֹאמַר לְעַבְדִּי
לְדָוִד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

in domū suā. & reuersus est dauid vt benedicēret domui suę: & egressa
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ ἀπέστρεψεν δαυὶδ τοῦ εὐλο-
filia saul in occursū dauid: & ait: quare gloriosus
γῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν μιχὸλ ἡ θυγάτηρ
fuit hodie rex israel discooperiens se ante ancillas seruoꝝ suorū:
σαοὺλ εἰς ἀπάντησιν δαυίδ, καὶ εἶπεν, τί δεδόξασ-
& nudatus ē quasi si nudetur vnus de scurris.
ται σήμερον ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ; ὃς ἀπεκαλύφθη σή-
Dixitq; dauid ad mich: coram dño
μερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδισκῶν τῶν δούλων αὐτοῦ καθὼς
qui elegit me potius q̄ patrē tuū
& q̄ oēm domū eius: & pcepit mihi vt essem
dux sup populū dñi israel: & ludā
& vilior fiam plusq; factus sum: & erō hūilis in oculis
meis: & cū ancillis de quibus locuta es gloriosior apparebo.
Igitur michol filie saul
non est natus
filius vsq; in diē mortis sue. 7.
Actū ē aūt cū sedisset rex in domo sua:
& dñs dedisset ei requiē vndiq; ab vniuersis inimicis suis:
dixit ad nathan pphetam: Vides ne ego habitē in domo cedrina: & arca
dei posita sit in medio pellium!
Dixitq; nathan ad regem: Omne quod est in corde tuo vade fac:
quia dñs tecum est.
Factū est autem in nocte illa:
nocte:
& ecce sermo dñi ad nathan dicens.
Vade & loquere ad seruum meū dauid.
Hec dicit dominus.
Nūquid tu edificabis mihi domū ad habitandum:
Neq; eni hitaui in domo ex die illa qua eduxi israel de terra egypti
vsq; in diem hanc: sed ambulabam
in tabernaculo & in tentorio per cuncta loca
tranſiui cum oibus filiis israel.
Nunquid loquens locutus sum ad vnam de tribubus israel cui precepi
vt pasceret populū meum israel dicens:
quare non edificasti mihi domum cedrinam?
Et nūc hec dices seruo meo dauid:
Hec dicit dominus exercituum.

ἐν σοί· καὶ νῦν σὺ δοῦλόν σου διέδας
σαι πρὸς σέ; καὶ νῦν σὺ δοῦλόν σου διέδας

ארני יהוה בעבור דברך וכלבבך עבר
עשית את כל הגדולה הזאת
להודיע את עבדך: על כן גדלת
יהוה אלהים כי אין כמוך ואין
אלהים זולתך בכל אשר שמענו
באזנינו: ומי כעמך כישראל גוי
אחד בארץ אשר הלכו אלהים
לפדות לו לעם ולשום לו שם
ולעשות להם הגדולה ונוראות
לארצך מפני עמך אשר פדית
לך ממצרים גוים ואלהיו: ותכונן
לך את עמך לך לעם
עד עולם ואתה יהוה היית להם
לאלהים: ועתה יהוה אלהים
הדבר אשר דברת על עבדך
ועל ביתו הקם עד עולם ועשה
כאשר דברת: ויגדל
עולם לאמר יהוה צבאות
על ישראל ובית עבדך דוד יהיה
נכון לפניך: כי אתה יהוה צבאות
אלהי ישראל נלית את אזן
עבדך לאמר בית אבנה לך על כן
מצא עבדך את לבו להתפלל אליך
את התפלה הזאת: ועתה אדני
יהוה אתה הוא האלהים ודברין
יהיו אמת ותדבר אל עבדך את
הטובה הזאת: ועתה הואל וברך
את בית עבדך להיות לעולם
לפניך כי אתה אדני יהוה דברת
ומברכתך יברך בית עבדך
לעולם: ויהי אחרי כן
Cap.viij. ויך דוד את פלשתים ויכנעם
ויקח דוד את מתג האמה מיד
פלשתים: ויך את מואב
וימדדם בחבל השכב אותם
ארצה וימדד שני חבלים

dñe deus. Propter verbum tuū & sm cor tuū
feciſti omnia magnalia
hec: ita vt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
notū faceres ſeruo tuo.
Idcirco magnificatus es dñe deus: quia nō ē
ſimilis tui: neq; eſt ꝯꝯꝯ
deus extra te in omnibus que audiuimus
auribus noſtris. Que ē
aūt vt populus tuus iſrl
gens in terra propter
quam iuit ꝯꝯꝯ deus ꝯꝯꝯ
vt redimeret eū ſibi in
populū & poneret ſibi
nomen: faceretq; eis
magnalia & horribilia
ſup terrā a facie populi
tui quem redemiſti ꝯꝯꝯ
tibi ex egypto gentem
& deū eius. Firmaſti ei
tibi populum tuum iſ
rael in populum ꝯꝯꝯꝯ
ſempiternū: & tu dñe
deus factus es eis ꝯꝯꝯ
in deū. Nunc ergo do
mine deus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
verbum quod locutus
es ſuper ſeruum tuum
& ſup domū eius fuſci
ta in ſempiternū: & fac
ſicut locutus es vt ma
gnificetur nomē tuū vſq;
in ſempiternum: atq;
dicatur. Dñs de? exer
cituū deus ſup iſrael.
Et domus ſeruí tuí dā
erit ſtabilita corā dño:
quia tu dñe exercituū
deus ſup iſrael.
Et domus ſeruí tuí dā
erit ſtabilita corā dño:
quia tu dñe exercituū
de? iſrael reuelaſti au
riculam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ſeruí tuí dicens: domū
edificabo tibi: ppter
ea inuenit ſeruus tuus
cor ſuum vt oraret ꝯꝯꝯ
te oratione hac. Nūc
ergo domine ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
deus tu es deꝰ: & ver
ba tua ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
erunt vera. Locut? es
enim ad ſeruum tuum
bōa hec. Incipe ergo
& benedic ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
domui ſeruí tuí vt ſit i
ſempiternum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
corā te: quia tu dñe mi dñe locutus es: & a
ſuo, ꝺ benedictione tua benedicetur domus ſeruí tui
in ſempiternū. 8.

Actū eſt post hec
percuſſit dauid phi
liſthiim & humiliauit eos
& tulit dauid frenū tri
butū de manu philiſthiim: & percuſſit
moab: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
& menſus eſt eos funi
culo coequans ꝯꝯꝯꝯꝯ
terre. Menſus eſt autē
duos funiculos: vnum

dñe mi dñe. pp verbū tuū & pp ſeruū
κύριέ μου κύριε. διὰ τὸν λόγον σου καὶ κατὰ τὴν δούλόν
tuū feciſti & fm cor tuū feci
σου πεποίηκας καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου. πεποίη
ſti ola magnalia tua hec: vt notū
κας πᾶσαν τὴν μεγαλοσύνην σου ταύτην, γνωρίσ
faceres ſeruo tuo: idcirco magnificaſ
σαι τῷ δούλῳ σου, ἕνεκεν τοῦ μεγαλυνθῆναι σε κύ
me mi dñe: quia nō eſt ſicut tu: & nō eſt deus
ριέ μου κύριε, ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σύ, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς
extra te in oībus q̄s audiuimus in auriſ? no
πλὴν σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν
ſtris. & quis vt ppls tuus iſrael gens alia in
μῶν. καὶ τίς ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ
terra: vt in viā duxit eū deus vt redimeret ei
γῇ; ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι σε
bi pplm: vt poneret tu nomē vt faceres ma
αὐτῷ λαόν, τοῦ θέσθαι σε ὄνομα τοῦ ποιῆσαι μεγα
gnalia & illuſtria ex eiciās tu a fa
λοσύνην καὶ ἐπιφάνειαν τοῦ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώ
cie ppli tui: quos redemiſti tibi ex e
που τοῦ λαοῦ σου, οὓς ἐλυτρώσω σεαυτῷ ἐξ Αἰ
gypto gētes & tabernacula. & preparaſti tibi
γύπτου ἔθνη καὶ σκηνώματα. καὶ ἡτοίμασας σεαυτῷ
pplm tuū iſrael in pplm vſq; in ſempiternū. & tu
λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ εἰς λαὸν ἕως αἰῶνος. καὶ σὺ
dñe fact? es eis in deū. & nūc dñe mi dñe
κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν. καὶ νῦν κύριε μου κύριε ὁ
verbū qꝫ locutus es ſup ſeruū tuū & ſup
ῥῆμα ὃ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου καὶ ὑπὲρ
domū eius cōfirmetur vſq; in ſempiternū: & tu
τοῦ οἴκου αὐτοῦ πιστωθήτω ἕως αἰῶνος, καὶ καθὼς
locutus es fac. & nūc magnificetur nomē
ἐλάλησας ποίησον. καὶ νῦν μεγαλυνθείη τὸ ὄνομα
tuū vſq; in ſempiternū dicēs: dñs ops de?
σου ἕως αἰῶνος λέγων, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς
ſup iſrael. & domus ſeruí tui dā
ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. καὶ ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου δα
erit erecta corā te: quia tu dñs omni
ἔσαι ἀνορθωθὸς ἐνώπιόν σου, ὅτι σὺ κύριος παν
potens deus iſrael reuelaſti auriculā
τοκράτωρ ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἀπεκάλυψας τὸ ὠτίον
ſeruí tui dicens: domū edificabo tibi. pp
τοῦ δούλου σου λέγων, οἶκον οἰκοδομήσω σοι. διὰ
hoc inuenit ſeruus tuus cor ſuū vt
τοῦτο ἥυρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ
oraret ad te oſonem hanc. &
προσεύξασθαι πρός σὲ τὴν προσευχὴν ταύτην. καὶ
nūc dñe mi dñe tu es deus: & verba tua
νῦν κύριε μου κύριε σὺ εἶ ὁ θεός, καὶ οἱ λόγοι σου
erunt vera: & locutus es de ſeruo tuo
ἔσονται ἀληθινοί, καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου
bona hec. & nūc incipe & benedic
τὰ ἀγαθὰ ταῦτα. καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν
domui ſeruí tui vt ſit in ſempiternū coꝝ
οἶκον τοῦ δούλου σου εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν
te: qz tu dñe mi dñe locutus es: & a
σου, ὅτι σὺ κύριέ μου κύριε ἐλάλησας, καὶ ἀπὸ τῆς
bñdictione tua bñdicetur domus ſeruí tui
εὐλογίας σου εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου
in ſempiternū.
εἰς τὸν αἰῶνα.

Ca. 8.

Factū eſt poſt hec percuſſit dauid
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἐπάταξε δαυὶδ τοὺς 1.Reg.
philiſthiim & infugā vertit eos: & tulit dauid 19.a.
ἀλλοφύλους καὶ ἐτροπάσατο αὐτούς, καὶ ἔλαβε δαὶδ
ſegregatā de manu philiſthiim. & percuſ
τὴν ἀφορισμὸν ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἐπάτα
ſit dauid moab: & mēſus eſt eos funiculo: ſter
ξε δαυὶδ τὴν μωάβ, καὶ διεμέτρησεν αὐτοὺς χοινίκι, κοι
nens eos ſup terrā: & facti ſunt duo funiculi
μίσας αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο τὰ δύο χοινίσματα

ad occidendū: & ſupplemētū tertij fuit
τοῦ ἀναιρῶσαι, καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ τρίτου χοινί
cili vnificauit. & fact? eſt moab dauid in
σματος ἐζώγρησεν· καὶ ἐγένετο μωὰβ τῷ δαυὶδ εἰς
ſeruos ferētes tributa. & percuſſit dauid adra
δούλους φέροντας ξένια· καὶ ἐπάταξε δαυὶδ τὸν ἀδρα
eſer filiū raaph regē ſuba: proficiſcēte ipſo
ζὲρ υἱὸν ῥααφ βασιλέα σουβά, πορευομένου αὐτοῦ
vt ioneret manū ſuā ſup euphratē fluuium.
ἐπιστῆσαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν εὐφράτην ποταμόν.
& cepit dauid de reb? eius mille curr? &
καὶ κρατεῖ δαυὶδ ἀπὸ τῶν αὐτοῦ χίλια ἅρματα καὶ
ſeptē milia equitū: & viginti milia viroꝝ pe
ἑπτακισχιλίους ἱππεῖς, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πε
ditū. & diſſoluit dauid oēs currus: &
ζῶν· καὶ διέρρηξεν δαυὶδ πάντα τὰ ἅρματα, καὶ
reliqui fuerūt ſibi de eis cētū currus. & ve
ὑπελείφθη ἑαυτῷ ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἅρματα· καὶ πα
nit ſyria de damaſco vt ꝓſidiū ferret adrae
ραγίνεται ἡ συρία ἐκ δαμασκοῦ βοηθῆσαι τῷ ἀδραι
zer regi ſuba. & percuſſit dauid in ſy
ζὲρ βασιλεῖ σουβά· καὶ ἐπάταξε δαυὶδ ἐν τῇ συ
ro viginti & duo milia virorū. & poſuit dā
ρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ ἔθετο δαὶδ
cuſtodiā in ſyria que in damaſco. & facti ſunt
φρουρὰν ἐν τῇ συρίᾳ τῇ κατὰ δαμασκόν· καὶ ἐγένοντο οἱ
ſyri dauid in ſeruos ferētes tributa. & ſal
σύροι τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια· καὶ ἔσω
uauit dñs dauid in oīb? ad que pfect? eſt. &
σωσε κύριος τὸν δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. καὶ
cepit dauid armillas aureas que fuerūt
ἔλαβε δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς οἳ ἦσαν
in famulis adraezer regis ſuba:
ἐπὶ τῶν παίδων ἀδραεζὲρ τοῦ βασιλέως σουβά,
& tulit ea in hieruſalē. & de ba
καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκ τῆς βα
tac & de electis ciuitatib? adraezer
τὰκ καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τοῦ ἀδραεζὲρ
cepit rex dauid eo multū nimio.
ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα.
& au-liunt thou rex emath: q̄ percuſſit
καὶ ἤκουσεν θοου βασιλεὺς ἐμάθ, ὅτι ἐπάταξε
dauid oē robur adraezer: & miſit
δαυὶδ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἀδραεζὲρ, καὶ ἀπέστει
thou filiū ſuū ad regem dauid vt in
λε θοου τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα δαυὶδ ἐρω
terrogaret eū & ad pacē: & bñdiceret ei pro eo
τῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην, καὶ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ
qꝫ expugnaſſet adraezer: & pcuſſiſſet eū: qm
οὗ ἐπολέμησε τὸν ἀδραεζὲρ, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν, ὅτι
vir aduerſarius erat adraezer. & in ma
ἀνὴρ ἀντικείμενος ἦν τῷ ἀδραεζὲρ. καὶ ἐν ταῖς χε
nib? eius erāt vaſa argētea & vaſa aurea & vaſa
σὶν αὐτοῦ ἦν σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ σκεύη χαλ
rea. & hec ſcificauit rex dauid dño cum
κᾶ· καὶ ταῦτα ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ κυρίῳ, με
argēto & auro qꝫ ſcificauit de vniuerſis
τὰ τὸ ἀργυρίου καὶ τὸ χρυσίου οὗ ἡγίασεν ἐκ πασῶν τῶν
ciuitatib? ꝗꝰ ſubegerat: & de idumea: & de
πόλεων ὧν κατεδυνάσευσεν, καὶ ἐκ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ ἐκ
moab: & de filijs ammon: & de philiſthijm:
μωάβ, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων,
& de amalec: & de manubijs adraezer filij raaph
καὶ ἐξ ἀμαλήκ, καὶ ἐκ τῶν σκύλων ἀδραεζὲρ υἱοῦ ῥαάφ
regis ſuba. & fecit dauid nomē: & cū
βασιλέως σουβά. καὶ ἐποίησε δαυὶδ ὄνομα, καὶ ἐν τῷ
reuerteretur ipſe percuſſit idumeā in valle ſa
ἀναπαύσασθαι αὐτὸν ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν γεμε
linarū ad decē octo milia: & poſuit dauid
λὲχ ἐν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας, καὶ ἔθετο δαυὶδ
in idumea cuſtodiā: in omni
ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουράν, ἐν πάσῃ

לְהָמִית וּמִלְא הַחֹבֵל לְהַחֲיוֹת
וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד לַעֲבָדִים נֹשְׂאֵי
מִנְחָה: וַיַּךְ דָּוִד אֶת הֲדַדְעֶזֶר בֶּן
רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה בְּלֶכְתּוֹ לְהָשִׁיב
יָדוֹ בְּנָהֲרַ פְּרָת: וַיִּלְכֹּד דָּוִד מִמֶּנּוּ
אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת פָּרָשִׁים
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וַיְעַקֵּר
דָּוִד אֶת כָּל הָרֶכֶב וַיּוֹתֶר מֶמֶּנּוּ
מֵאָה רֶכֶב: וַתָּבֹא אֲרָם דַּמֶּשֶׂק
לַעְזֹר לַהֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה וַיַּךְ
דָּוִד בַּאֲרָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף
אִישׁ: וַיָּשֶׂם דָּוִד נְצִבִים בַּאֲרָם
דַּמֶּשֶׂק וַתְּהִי אֲרָם לְדָוִד לַעֲבָדִים
נֹשְׂאֵי מִנְחָה וַיֹּשַׁע יְהוָה אֶת דָּוִד
בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ: וַיִּקַּח דָּוִד אֶת
שִׁלְטֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ אֶל עַבְדֵי
הֲדַדְעֶזֶר וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלִָם
וּבְבֶטַח וּמִבְּרֹתַי עָרֵי הֲדַדְעֶזֶר
לָקַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד נְחֹשֶׁת הַרְבֵּה
מְאֹד: וַיִּשְׁמַע תֹּעִי מֶלֶךְ חֲמָת כִּי
הִכָּה דָוִד אֶת כָּל חֵיל הֲדַדְעֶזֶר
וַיִּשְׁלַח תֹּעִי אֶת יוֹרָם בְּנוֹ אֶל
הַמֶּלֶךְ דָּוִד לִשְׁאֹל לוֹ לְשָׁלוֹם
וּלְבָרְכוֹ עַל אֲשֶׁר נִלְחַם בַּהֲדַדְעֶזֶר
וַיְהִי תֹּעִי אִישׁ מִלְחֲמוֹת תֹּעִי
וְיַדֵי הֲדַדְעֶזֶר וְעִמּוֹ הָיוּ כְּלֵי כֶסֶף
וּכְלֵי זָהָב וּכְלֵי נְחֹשֶׁת: גַּם אֹתָם
הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִד לַיהוָה עִם
הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ
מִכָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר כִּבֵּשׁ: מֵאֲרָם
וּמִמּוֹאָב וּמִבְּנֵי עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתִּים
וּמֵעֲמָלֵק וּמִשְּׁלַל הֲדַדְעֶזֶר בֶּן
רְחֹב מֶלֶךְ צוֹבָה: וַיַּעַשׂ דָּוִד

שֵׁם בְּשׁוּבוֹ מֵהַכּוֹתוֹ אֶת אֲרָם
בְּגֵיא מֶלַח שְׁמֹנָה עָשָׂר אָלֶף:
וַיָּשֶׂם נְצִבִים בֶּאֱדוֹם נְצִבִים נָתַן

לְהָמִית ׀ וּמִלְא ׀ הַחֹבֵל ׀ לְהַחֲיוֹת
וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד לַעֲבָדִים ׀ נֹשְׂאֵי
מִנְחָה: וַיַּךְ דָּוִד ׀ אֶת הֲדַדְעֶזֶר ׀ בֶּן
רְחֹב ׀ מֶלֶךְ ׀ צוֹבָה ׀ בְּלֶכְתּוֹ ׀ לְהָשִׁיב
יָדוֹ ׀ בְּנָהֲרַ ׀ פְּרָת: וַיִּלְכֹּד ׀ דָּוִד ׀ מִמֶּנּוּ
אֶלֶף ׀ וּשְׁבַע ׀ מֵאוֹת ׀ פָּרָשִׁים
וְעֶשְׂרִים ׀ אֶלֶף ׀ אִישׁ ׀ רַגְלִי ׀ וַיְעַקֵּר
דָּוִד ׀ אֶת כָּל ׀ הָרֶכֶב ׀ וַיּוֹתֶר ׀ מֶמֶּנּוּ
מֵאָה ׀ רֶכֶב: וַתָּבֹא ׀ אֲרָם ׀ דַּמֶּשֶׂק
לַעְזֹר ׀ לַהֲדַדְעֶזֶר ׀ מֶלֶךְ ׀ צוֹבָה ׀ וַיַּךְ
דָּוִד ׀ בַּאֲרָם ׀ עֶשְׂרִים ׀ וּשְׁנַיִם ׀ אֶלֶף
אִישׁ: וַיָּשֶׂם ׀ דָּוִד ׀ נְצִבִים ׀ בַּאֲרָם
דַּמֶּשֶׂק ׀ וַתְּהִי ׀ אֲרָם ׀ לְדָוִד ׀ לַעֲבָדִים
נֹשְׂאֵי ׀ מִנְחָה ׀ וַיֹּשַׁע ׀ יְהוָה ׀ אֶת דָּוִד
בְּכֹל ׀ אֲשֶׁר ׀ הָלָךְ: וַיִּקַּח ׀ דָּוִד ׀ אֶת
שִׁלְטֵי ׀ הַזָּהָב ׀ אֲשֶׁר ׀ הָיוּ ׀ אֶל ׀ עַבְדֵי
הֲדַדְעֶזֶר ׀ וַיְבִיאֵם ׀ יְרוּשָׁלִָם ׀
וּבְבֶטַח ׀ וּמִבְּרֹתַי ׀ עָרֵי ׀ הֲדַדְעֶזֶר ׀
לָקַח ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ דָּוִד ׀ נְחֹשֶׁת ׀ הַרְבֵּה ׀
מְאֹד: וַיִּשְׁמַע ׀ תֹּעִי ׀ מֶלֶךְ ׀ חֲמָת ׀ כִּי
הִכָּה ׀ דָוִד ׀ אֶת כָּל ׀ חֵיל ׀ הֲדַדְעֶזֶר ׀
וַיִּשְׁלַח ׀ תֹּעִי ׀ אֶת יוֹרָם ׀ בְּנוֹ ׀ אֶל
הַמֶּלֶךְ ׀ דָּוִד ׀ לִשְׁאֹל ׀ לוֹ ׀ לְשָׁלוֹם
וּלְבָרְכוֹ ׀ עַל ׀ אֲשֶׁר ׀ נִלְחַם ׀ בַּהֲדַדְעֶזֶר
וַיְהִי ׀ תֹּעִי ׀ אִישׁ ׀ מִלְחֲמוֹת ׀ תֹּעִי
וְיַדֵי ׀ הֲדַדְעֶזֶר ׀ וְעִמּוֹ ׀ הָיוּ ׀ כְּלֵי ׀ כֶסֶף
וּכְלֵי ׀ זָהָב ׀ וּכְלֵי ׀ נְחֹשֶׁת: גַּם ׀ אֹתָם
הִקְדִּישׁ ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ דָּוִד ׀ לַיהוָה ׀ עִם
הַכֶּסֶף ׀ וְהַזָּהָב ׀ אֲשֶׁר ׀ הִקְדִּישׁ
מִכָּל ׀ הַגּוֹיִם ׀ אֲשֶׁר ׀ כִּבֵּשׁ: מֵאֲרָם
וּמִמּוֹאָב ׀ וּמִבְּנֵי ׀ עַמּוֹן ׀ וּמִפְּלִשְׁתִּים
וּמֵעֲמָלֵק ׀ וּמִשְּׁלַל ׀ הֲדַדְעֶזֶר ׀ בֶּן
רְחֹב ׀ מֶלֶךְ ׀ צוֹבָה: וַיַּעַשׂ ׀ דָּוִד

שֵׁם ׀ בְּשׁוּבוֹ ׀ מֵהַכּוֹתוֹ ׀ אֶת אֲרָם ׀
בְּגֵיא ׀ מֶלַח ׀ שְׁמֹנָה ׀ עָשָׂר ׀ אָלֶף:
וַיָּשֶׂם ׀ נְצִבִים ׀ בֶּאֱדוֹם ׀ נְצִבִים ׀ נָתַן

וְאֹרֻם שָׁם נִצָּבִים וַיִּהְיוּ כָל אֲרוֹם עַבְדִים לְדָוִד וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת
דָּוִד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ׃ וַיִּמְלֹךְ דָּוִד
עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וַיְהִי דָוִד עֹשֶׂה
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ׃ וְיוֹאָב
בֶּן צְרוּיָה עַל הַצָּבָא וִיהוֹשָׁפָט
בֶּן אֲחִילוּד מַזְכִּיר׃ וְצָדוֹק בֶּן
אֲחִיטוּב וַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֶבְיָתָר
כֹּהֲנִים וְשַׂרְיָה סוֹפֵר׃ וּבְנָיָהוּ בֶן
יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וּבְנֵי
דָוִד כֹּהֲנִים הָיוּ׃ Cap.ix. וַיֹּאמֶר
דָּוִד הֲכִי יֵשׁ עוֹד אֲשֶׁר נוֹתַר
לְבֵית שָׁאוּל וְאֶעֱשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד
בַּעֲבוּר יְהוֹנָתָן׃ וּלְבֵית שָׁאוּל
עֶבֶד וּשְׁמוֹ צִיבָא וַיִּקְרְאוּ לוֹ אֶל
דָּוִד וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאַתָּה צִיבָא
וַיֹּאמֶר עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַאֶפֶס
עוֹד אִישׁ לְבֵית שָׁאוּל וְאֶעֱשֶׂה
עִמּוֹ חֶסֶד אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר צִיבָא
אֶל הַמֶּלֶךְ עוֹד בֵּן לִיהוֹנָתָן נְכֵה
רַגְלָיִם׃ וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ אַיפֹה
הוּא וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל הַמֶּלֶךְ
הִנֵּה הוּא בֵּית מָכִיר בֶּן עַמִּיאֵל
בְּלוֹ דְבָר׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ דָּוִד
וַיִּקָּחֵהוּ מִבֵּית מָכִיר בֶּן עַמִּיאֵל
מִלּוֹ דְבָר׃ וַיָּבֹא מְפִיבֹשֶׁת בֶּן
יְהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל אֶל דָּוִד וַיִּפֹּל
עַל פָּנָיו וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר דָּוִד
מְפִיבֹשֶׁת וַיֹּאמֶר הִנֵּה עַבְדֶּךָ׃
וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אַל תִּירָא כִּי עָשֹׂה
אֶעֱשֶׂה עִמְּךָ חֶסֶד בַּעֲבוּר יְהוֹנָתָן אָבִיךָ וַהֲשִׁבֹתִי לְךָ אֶת
כָּל שְׂדֵה שָׁאוּל אָבִיךָ וְאַתָּה
תֹּאכַל לֶחֶם עַל שֻׁלְחָנִי תָּמִיד׃
וַיִּשְׁתַּחוּ וַיֹּאמֶר מָה עַבְדֶּךָ כִּי
פָנִיתָ אֶל הַכֶּלֶב הַמֵּת אֲשֶׁר

'statuitq[b]pſidiū.' Et facta eſt[c]vniuerſa[a]idumea
[b]ſeruiens'dauid: [a] & ſeruauit[c]dñs ooooooo
[a]dd'in oibus ad[b]q̄cūq; ooooooo
[a]pfectus ē.' Et regnauit
[a]dauid'ſuper"oēm'iſrael: [b]faciebat quoq; dauid
[b]iudiciū'& iuſtitiam'omni'populo ſuo. [a] 'Ioab ātē filius'ſaruie erat' ſuper
'exercitū.'" Porro ioſaphat"filius'achilud erat
[a]a cōmētariis'& ſadoch
'filius'achitob' & achimelech"filius'abiathar erāt'ſacerdotes: ' & ſaraias'ſcriba. [b]Banaias ātē'filius'ioiade ſup'cerethi'&
felethi. "Filii autem ooo
[b]dd'ſacerdotes'erāt .9.

Θ[t] dixit ooooooooo
[b]dauid.'Putas ne[c]ē
aliquis'qui[a]remanſerit
[b]de domo'ſaul[c] vt faciā
'cum eo"miſericordiam
"pp'ionathan? Erat autem[b]de domo'ſaul ooo
'ſeruus"noīe'ſyba. [a]Quē
"cum vocaſſet rex[c]ad ſe:
"dixit[b]ei.'Tu ne es'ſyba?
ooooooooooooo ooooooo
'& ille'rndit. Ego ſū'ſeruus tuus. [a]Et ait[b]rex. ooo
'Nunqd[a]ſupeſt'aliquis
"de domo"ſaul: 'vt faciam[b]cū eo[c]miam'dei? "Dixitq;'ſyba ooooooooooo
[a]regi.'Supereſt'filius"ionathe[b]debilis ooooooo
'pedibus. "Vbi? inquit
ooooooooooooooo oo oo
[b]ē.'[a]Et'ſyba'ad"regem.
ooooooooo ooooooooo.
"Ecce'ait in'domo"eſt
[a]machir'filii"amihel ooo
'in lodabar. [a] Miſit ergo
'rex'dauid ooooooooooo
"& tulit eū'de domo'machir'filii"amihel ooooooo
'de lodabar. Cū'āt veniſſet 'miphiboſeth [b]filius
'ioathe"'filii"ſaul'ad[b] dauid:[a]corruit ooooooooo
'in'faciem ſuam'& adorauit." Dixitq;'dauid.
'Miphiboſeth. Qui'rn̄dit.'Adſum[b]ſeruus tu⁹.
'Et ait[b]ei'dauid. 'Ne[a]timeas:[b]quia'faciens ooo
'faciam'in te"'miſericordiam"propter ooooooo
'ionathan'patrem tuū:
'& reſtituā'tibi ooooooo
'omnes"agros'ſaul'patris tui:'& tu ooooooooo
[a]comedes[b]panē'in'mēſa mea'ſemper. Qui ooo
'adorās eū'dixit. [b]Quis
ego'ſum'ſeruus tu⁹:[a]qm̄
'reſpexiſti'" ſuper" canē
'mortuum ooooooooo

idumea poſuit preſidētes: τ facti ſūt vniuerſi τῷ Δαυμαίᾳ ἕθνει ὑπηλωβδκους, καὶ ἐφύοντο πάντες
qui in idumea ſerui dauid. τ ſaluauit dñs
οἱ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ δοῦλοι τῷ Δαυίδ. καὶ ἔσωσε κύριος
dauid in oibus ad ꝙ pfectus eſt. τ regnauit
τὸν Δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο. καὶ ἐβασίλευσε
dauid ſup iſrael. τ erat dauid faciēs iudiciū τ iu
Δαυὶδ ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἦν Δαυὶδ ποιῶν κρίμα καὶ δι
ſtitiam in oīm pplo ſuo. τ ioab filꝰ
καιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ Ἰωὰβ υἱὸς Infra
ſaruia ſup exercitū. τ ioſaphat' filius achilud 10.5.
σαρουία ἐπὶ τῆς στρατιᾶς· καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλοὺδ
in cōmētariis. τ ſadoc filius achitob τ
ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων. καὶ σαδοὺκ υἱὸς ἀχιτὼβ καὶ
achimelech filius abiathar ſacerdotes. τ ſarcas ſcri
ἀχιμέλεχ υἱὸς Ἀβιαθὰρ ἱερεῖς. καὶ σαρίας γραμμα
ba. τ banaias filius ioiada cōſiliarius. τ phelti
τεύς. καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωαδὰ σύμβουλος. καὶ οφελτὶ
τ cherethi τ filij dauid aule principes fuerūt.
καὶ ὁ χερεθὶ καὶ οἱ υἱοὶ Δαὺ' αὐλάρχαι ἦσαν. Ca.9.

Θ[t] dixit dauid: ſi eſt aliꝺs adhuc qui remāſerit A
Καὶ εἶπε Δαυίδ, εἰ ἔστι τις ἔτι ὑπολελειμμένος
domui ſaul: τ facīā cum eo miam ꝓp to
τῷ οἴκῳ σαοὺλ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν Ἰω
nathan. τ de domo ſaul erat ſeruus: τ nomē ei
ναθάν· καὶ ἐκ τοῦ οἴκου σαοὺλ ἦν παῖς, καὶ ὄνομα αὐ
iba. τ vocant eū ad dauid. τ dixit
τῷ σιβὰ· καὶ καλοῦσιν αὐτὸν πρὸς Δαυίδ· καὶ λέγει
rex ad eū: tu es iba? τ dixit ſeruus
ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτόν, σὺ εἶ σιβά; καὶ εἶπε, δοῦλος
tuus. τ ait rex: ſi ſupeſt adhuc vir de
σός· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰ ὑπολέλειπται ἔτι ἀνὴρ ἐκ
domo ſaul: τ facīā cum eo miam dei?
τοῦ οἴκου σαούλ, καὶ ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος θεοῦ;
τ dixit iba ad regem: eſt adhuc filius
καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, ἔστιν ἔτι υἱὸς
ionathā perclusus pedib⁹. τ dixit ei
τῷ Ἰωναθὰν πεπληγὼς τοὺς πόδας. καὶ εἶπεν αὐ
rex: vbi ille: τ dixit iba ad
τῷ ὁ βασιλεύς, ποῦ ἔστιν; καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς
regē: ecce in domo machir filij amiel de
τὸν βασιλέα, ἰδοὺ ἐν οἴκῳ μαχὶρ υἱοῦ ἀμιὴλ ἐκ τῆς B
lodabar. τ miſit rex dauid τ tu
λοδαβάρ. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ καὶ ἔλα
lit eū de domo machir filij amiel de loda
βεν αὐτὸν ἐξ οἴκου μαχὶρ υἱοῦ ἀμιὴλ ἐκ τῆς λοδα
bar. τ venit mephiboſeth filius ionathā filij ſa
βάρ. καὶ παρεγένετο μεφιβόσεθ υἱὸς Ἰωναθὰν υἱοῦ σα
ul ad regē domui: τ corruit ſup fa
ούλ πρὸς τὸν βασιλέα Δαυίδ, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρό
ciem ſuā: τ adorauit eū. τ dixit
σωπον αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν
et dauid: mephiboſeth. τ dixit: ecce ſer
αὐτῷ Δαυίδ, μεφιβόσεθ. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ὁ δοῦ
uus tuus. τ ait ei dauid: ne timeas: quia
λός σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Δαυίδ, μὴ φοβοῦ, ὅτι Infra
facīēs faciā miam tecum ꝓp ionathan 19.c.
ποιῶν ποιήσω ἔλεος μετὰ σοῦ ἕνεκεν Ἰωναθὰν τοῦ
patrē tuū: τ reſtituam tibi oēs
πατρός σου, καὶ ἀποδώσω σοι πάντας τοὺς
agros ſaul pſeſ tui. τ tu comedes pa
ἀγροὺς σαοὺλ τοῦ πατρός σου. καὶ σὺ φαγῇ ἄρ C
nē in mensa mea ſemper. τ adora
τον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου διαπαντός. καὶ προσε
nit eū τ dixit: quis ſum ſeruus tuus:
κύνησεν αὐτῷ καὶ εἶπεν, τίς εἰμὶ ὁ δοῦλός σου, I.Rc.
ꝙ reſpexiſti ſup canē mortuum 18.d.
ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸν κύνα τὸν τεθνηκότα ooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

similē mei? τ vocauit rex dauid
τὸν ὅμοιον ἐμοί; καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ τὸν
ſibā puerū ſaul τ dixit ad eum: oīa
σιβὰ τὸν παῖδα σαοὺλ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, πάντα
quecūq; erāt ſaul τ oēm domꝰ eius
ὅσα ὑπῆρχε τῷ σαοὺλ καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ
dedi filio dñi tui: τ opare ei
δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου, καὶ ἐργᾶ αὐτῷ τὴν
terrā tu τ filij tui τ ſerui tui: τ inferes
γῆν σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ οἱ δοῦλοί σου, καὶ εἰσοίσεις
filio dñi tui panes τ comedēt. τ mephi
τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου ἄρτους καὶ φαγέται· καὶ μεφι
boſeth filius dñi tui comedet ſemper panes
βόσεθ υἱὸς τοῦ κυρίου σου φαγέται διαπαντὸς ἄρτους
ſup mēſam meā. τ ſiba erāt quinde
ἐπὶ τῆς τραπέζης μου. καὶ τῷ σιβὰ ἦσαν πεντεκαί
cim filij τ viginti ſerui. τ dixit ſiba ad
δεκα υἱοὶ καὶ εἴκοσι δοῦλοι. καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν
regem: oīa q̄cūq; precepit dñs meus
βασιλέα, πάντα ὅσα ἐντέταλται ὁ κύριός μου
rex ſeruo ſuo: ſic facīet ſer
ὁ βασιλεὺς τῷ δούλῳ αὐτοῦ, οὕτως ποιήσει ὁ δοῦ
uus tuus. τ mephiboſeth comedebat ſup mēſam
λος σου. καὶ μεφιβόσεθ ἤσθιεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ
regis ſicut vnus de filijs regis. τ
βασιλέως καθὼς ἷς· τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως. καὶ τῷ
mephiboſeth erat filius paruus: τ nomē ei micha. τ
μεφιβόσεθ ἦν υἱὸς μικρός, καὶ ὄνομα αὐτῷ μιχά. καὶ
oīa cognatio domus ſiba ſerui mephi
πᾶσα ἡ κατοίκησις τοῦ οἴκου σιβὰ δοῦλοι τῷ μεφι
boſeth: τ mephiboſeth habitabat in hieruſalem: quia
βόσεθ. καὶ μεφιβόσεθ κατῴκει ἐν ἱερουσαλήμ, διό
ſup mēſam regis veſcebatur iugiter.
τι ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως ἤσθιε διαπαντός.
τ ipſe erat claudus vtriuſq; pedib⁹ ſuis.
καὶ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ca.10

Θ[t] factū eſt poſt hec τ mortuus eſt A
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανεν ὁ βα I.Rc.
rex filius ammō: τ regnauit ꝓ eo 11.a.
σιλεὺς υἱὸς ἀμμών, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ
ammon filius eius. τ dixit dauid faciā miam cum
ἀνὼν υἱὸς αὐτοῦ· καὶ εἶπε Δαυὶδ ποιήσω ἔλεος μετ'
ammon filio naas: ſicut fecit pater eius
τὰ ἀνὼν υἱοῦ ναάς, καθὼς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
miam mecū. τ miſit dauid adconſolādū
ἔλεος μετ' ἐμοῦ· καὶ ἀπέστειλε Δαυὶδ παρακαλέσαι
eum in manu ſeruoꝝ ſuoꝝ de pfe
αὐτὸν ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ περὶ τ πατρὸς
eius. τ venerūt ſerui dauid in terrā
αὐτοῦ· καὶ παρεγένοντο οἱ δοῦλοι Δαυὶδ εἰς γῆν
filioꝝ ammō. τ dixerūt principes filioꝝ ammon ad annō
υἱῶν ἀμμών· καὶ εἶπαν οἱ ἄρχοντες υἱῶν ἀμμὼν πρὸς ἀνὼν
dñm ſuū: nūqd honorāſ dauid pfem
τὸν κύριον αὐτῶν, ὄυχὶ δοξάζων Δαυὶδ τὸν πατέρα
tuā coꝝ te miſit tibi cōſolatores: ſs
σου ἐνώπιόν σου ἀπέσταλκέ σοι παρακαλοῦντας, ἀλ
vt inueſtigaret[c] ciuitatē tuā τ exploꝛa
λ' ὅπως ἐξερευνήσωσι τὴν πόλιν σου καὶ κατασκο
re[t] eam: q̄ vt exploraret eam mi
σωσιν αὐτήν, ὅτι κατασκέψασθαι αὐτὴν ἀπέσαλ
ſit dauid ſeruos ſuos ad te. τ tulit
κε Δαυὶδ τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς σέ. καὶ ἔλαβεν
amon ſeruos dauid τ raſit bar
ἀνὼν τοὺς δούλους Δαυὶδ καὶ ξέυρησε τοὺς πώγο
bam eoꝝ dimidiā ptē: τ preſcidit de veſtibus eoꝝ
νας αὐτῶν τὸ ἥμισυ, καὶ ἀπέκοψε τῶν μαλδύων αὐτῶν
mediā ptē veſcꝰ ad nates eoꝝ: τ dimiſit eos.
τὸ ἥμισυ ἕως τῶν ἰχίων αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς.
τ nūciatū eſt dauid de viris: τ mi
καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐξαπέ B
ſit in occurſum eoꝝ: qm̄ erant viri
στειλεν εἰς ἀπαντησιν αὐτῶν, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες oo

קְרֵא	9 כְּמוֹנִי׃ וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ אֶל צִיבָא
נַעַר	נַעַר שָׁאוּל וַיֹּאמֶר אֶלָיו כֹּל
אֲשֶׁר הָיָה לְשָׁאוּל וּלְכָל בֵּיתוֹ
נתן	נָתַתִּי לִבֶן אֲדֹנֶיךָ׃ וְעָבַדְתָּ ׀ לוֹ אֶת
הָאֲדָמָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וְעַבָדֶיךָ
וּרְבֵאתָ לְבֶן אֲדֹנֶיךָ לֶחֶם
וְאָכְלוּ וּמְפִיבֹשֶׁת בֶּן אֲדֹנֶיךָ יֹאכַל
תָּמִיד לֶחֶם עַל שֻׁלְחָנִי וּלְצִיבָא
חֲמִשָּׁה עָשָׂר בָּנִים וְעֶשְׂרִים
עֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל הַמֶּלֶךְ
צוה	כְּכֹל אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת
עשה	עַבְדּוֹ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וּמְפִיבֹשֶׁת
אכל	אֹכַל עַל שֻׁלְחָנִי כְּאַחַד מִבְּנֵי
הַמֶּלֶךְ ׃ וְלִמְפִיבֹשֶׁת בֵּן קָטֹן
ישנ	וּשְׁמוֹ מִיכָא וְכֹל מוֹשַׁב בֵּית צִיבָא
עֲבָדִים לִמְפִיבֹשֶׁת׃ וּמְפִיבֹשֶׁת
יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם כִּי עַל שֻׁלְחַן
הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אֹכֵל וְהוּא פִּסֵּחַ
Cap.x. שְׁתֵּי רַגְלָיו׃ וַיְהִי אַחֲרֵי
חנה	כֵן וַיָּמָת מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ חָנוּן
מלך	בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶעֱשֶׂה
חֶסֶד עִם חָנוּן בֶּן נָחָשׁ כַּאֲשֶׁר
עָשָׂה אָבִיו עִמָּדִי חֶסֶד וַיִּשְׁלַח
דָּוִד לְנַחֲמוֹ בְּיַד עֲבָדָיו אֶל אָבִיו׃
בוא	וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִד אֶרֶץ בְּנֵי
שור	עַמּוֹן׃ וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי בְּנֵי עַמּוֹן
בנד	אֶל חָנוּן אֲדֹנֵיהֶם הֲמְכַבֵּד
דָּוִד אֶת אָבִיךָ בְּעֵינֶיךָ כִּי
שלח	שָׁלַח לְךָ מְנַחֲמִים הֲלוֹא בַּעֲבוּר
חקר	חְקֹר אֶת הָעִיר וּלְרַגְלָהּ וּלְרַכְּלָהּ
שלח	שָׁלַח דָּוִד אֶת עֲבָדָיו אֵלֶיךָ׃
לקח	וַיִּקַּח חָנוּן אֶת עַבְדֵי דָּוִד וַיְגַלַּח
חצי	אֶת חֲצִי זִקְנָם וַיִּכְרֹת אֶת
כרת	מַדְוֵיהֶם בַּחֲצִי עַד שְׁתוֹתֵיהֶם
הנה	וַיְשַׁלְּחֵם׃ וַיַּגִּידוּ לְדָוִד וַיִּשְׁלַח
שלח	לִקְרָאתָם כִּי הָיוּ הָאֲנָשִׁים
הנה	נִכְלָמִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ

נְכַלִּים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁבוּ יְרֵחוֹ עַד צִמַּח זְקָנְכֶם וְשַׁבְתֶּם׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי עַמּוֹן כִּי נִבְאַשׁוּ בְּדָוִד וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי עַמּוֹן וַיִּשְׂכְּרוּ אֶת אֲרַם בֵּית רְחוֹב וְאֶת אֲרַם צוֹבָא עֶשְׂרִים אֶלֶף רַגְלִי וְאֶת מֶלֶךְ מַעֲכָה אֶלֶף אִישׁ וְאִישׁ טוֹב שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיִּשְׁלַח אֶת יוֹאָב וְאֶת כָּל הַצָּבָא הַגִּבֹּרִים׃ וַיֵּצְאוּ בְנֵי עַמּוֹן וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה פֶּתַח הַשָּׁעַר וַאֲרַם צוֹבָא וְרְחוֹב וְאִישׁ טוֹב וּמַעֲכָה לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה׃ וַיַּרְא יוֹאָב כִּי הָיְתָה אֵלָיו פְּנֵי הַמִּלְחָמָה מִפָּנִים וּמֵאָחוֹר וַיִּבְחַר מִכֹּל בְּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת אֲרָם׃ וְאֶת יֶתֶר הָעָם נָתַן בְּיַד אֲבִישַׁי אָחִיו וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיֹּאמֶר אִם תֶּחֱזַק אֲרָם מִמֶּנִּי וְהָיִתָה לִי לִישׁוּעָה וְאִם בְּנֵי עַמּוֹן יֶחֶזְקוּ מִמְּךָ וְהָלַמְתִּי לָךְ׃ חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי אֱלֹהֵינוּ וַיהוָה יַעֲשֶׂה הַטּוֹב בְּעֵינָיו׃ וַיִּגַּשׁ יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ לַמִּלְחָמָה בַּאֲרָם וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו׃ וּבְנֵי עַמּוֹן רָאוּ כִּי נָס אֲרָם וַיָּנֻסוּ מִפְּנֵי אֲבִישַׁי וַיָּבֹאוּ הָעִיר וַיָּשָׁב יוֹאָב מֵעַל בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּבֹא יְרוּשָׁלִָם׃ וַיַּרְא אֲרָם כִּי נִגַּף לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאָסְפוּ יַחַד׃ וַיְשַׁלַּח הֲדַדְעֶזֶר וַיֹּצֵא אֶת אֲרַם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַנָּהָר וַיָּבֹאוּ חֵילָם וְשׁוֹבַךְ שַׂר צְבָא הֲדַדְעֶזֶר לִפְנֵיהֶם׃ וַיֻּגַּד לְדָוִד וַיֶּאֱסֹף אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹא חֵילָמָה

'cōfuſi turpiter' valde. 'Et mādauit eis dd. 'Mānete' in hiericho 'donec 'creſcat' barba veſtra: '& tūc' reuertimini. 'Videntes āt' filii' ammō' q' iniuriā feciſſent' dauid: 'miſit ferūt' & cōduxerūt mercede' ſyrum' foob' & 'ſyrum' ſoba ... 'viginti' milia' peditum: '& a' rege ... 'maacha' mille' viros: ' & ab hiſtob ... 'duodecim' milia' virorum. Quod' cū audiſſet 'dd' miſit' ioab' & 'oēm 'exercitū' bellatorū. 'Egreſſi ſunt ergo' filii' ammon' & direxerunt' acie ante ipſum 'itroitū' porte. 'Syrus aūt' foba' & rob' & hiſtob ... '& maacha' ſeorſum erāt 'in campo. ' Vidēs ergo 'ioab' q' ppatū' eēt' ad uerſum ſe' prelium: & oo 'ex aduerſo' & poſt tergum' elegit ſibi' ex oib' 'electis' iſrael: '& inſtruxit aciem' contra ... 'ſyrū: 'reliquā' ūt partē 'populi' tradidit, ... 'abiſai' fratri ſuo. Qui 'direxit acie' aduerſus 'filios' ammon. 'Et ait ioab. "Si' pualuerint ... 'aduerſū me' ſyri: ' eris' mihi' in adiutoriū: 'ſi āt 'filii' ammon' prevaluerint' aduerſum te: ... 'auxiliabor' tibi. ' "Eſto vir fortis" & pugnemus 'p' ppl'o noſtro' & 'ciuitate' dei noſtri. 'Dñs aūt "faciet' qd bonū eſt' i cōſpectu ſuo. 'Iniit itaq' io ab' & populus 'qui erat 'cum eo' certamē' cōtra ſyros: q ſtati' fugerunt' a facie ei'. 'Filii āt' ammon 'vidētes' " qa' " fugiſſet' ſyri: ' fugerūt & ipſi' a facie 'abiſai: '& igreſſi ſūt' ciuitatē. ' Reuerſus q' ioab' a 'filiis' ammō: ' & venit' ierusalē. ' Videntes igitur' ſyri' q' m' corruiſſent' coram' iſrael' cōgregati ſunt' piter. ' "Miſitq' adadezer' & eduxit ... 'ſyros' qui erant' trans 'fluuium ... "& adduxit eos' exercitū. ' Sobach āt' magiſter 'militie' adadezer erat 'princeps eorū. Q.d' cū nūciatū eēt' dauid: ' contraxit' oēm' iſraelem: ' & tranſiuit' iordanē: " venitq' in helam. ...

inhonorati valde. ⁊ dixit rex: manete ἠτιμωμένοι σφόδρα· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καθίσατε in hiericho donec ... ⁊ fugit ... ⁊ fa ἐν ἱεριχὼ ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς τριχῶνας ὑμῶν καὶ reuertimini. ⁊ viderũt filii ammō ... cōfuſi ſunt ἐπῃσχύνθησαν. ⁊ ἰδόντες οἱ υἱοὶ ἀμμὼν ὅτι ἠσχύνθησαν ſerui dauid: ⁊ miſerſit filij ammō: ⁊ cō ... ⁊ quadraginta milia equi οἱ δοῦλοι δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν, καὶ ἐμ durerũt mercede ſyrũ bethzaab: ⁊ ſyrũ ſyba: ... ⁊ fobach principẽ militie eius ... tum: ⁊ fobach principẽ militie eius percuſſit: ⁊ ... ⁊ ſtati ... mortuus eſt. ... Vidētes āt' vniuerſi reges q erant in p ... ſidio' adadezer ſe' victos eſſe' ab' iſrael: ' fecerunt pacem' cum' iſrael ... '& ſeruierunt eis: ' timuerunt q' ſyri' auxiliū pbe re' filius ... ammon. ⁊ ...

Cap. xi.

'Et factū eſt vertente ... anno in ... Καὶ ἐγένετο ἐπισρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξόδιας τῶν βασιλέων, καὶ ἐξαπέστειλε ... ⁊ ſeruos ſuos ... cū eo: ... ⁊ vniuerſum iſrael: ⁊ vaſtauerunt ... filios' ammon' & obſederūt' rabba. 'Dauid autem' remāſit' in ierulalem. Dum hec agerentur ... accidit quadam die' vt ſurgeret ... 'dauid' d' ſtratu ſuo poſt meridiem' & deambularet' in' ... 'folario' domus ... regie: ' viditq' ' mulierē ... fe' lauantem' ex aduerſo 'ſuper' folarium ſuum. 'Erat autem' mulier' pulchra' Valde. 'Miſit ergo' rex' & requiſiuit quecſſet' mulier. 'Nunciatumq' eſt ei' q' ' ipſa eſſet' berſabee' filia' heliam' ' uxor' uric' ' ethei. 'Miſſis itaq' ' dauid' nuncios' tulit eam. Que' cū ingreſſa eſſet' ad illum: ' dormiuit' cum ea. Sanctificata q' ſanctificata eſt' ab immūdicia ſua: ' & reuerſa eſt' domum ſuam 'conceptō fetu. ' Miſitq' nunciauit' dauid '& ait. 'Concepi. ' "Miſit autem' dauid' ad' ioab dicens. 'Mitte' ad me" uriam' etheum. ' Miſitq' 'ioab' uriam' ad' dauid. 'Et venit' urias' ad da uid. 'Queſiuitq' ' dauid ... recte ageret' ioab' & 'populus: ' & quomodo amminiſtraretur' bellū. 'Et dixit' dauid' ad uriam. 'Vade' in domū tuam: ' & lana' pedes tuos. 'Et egreſſus eſt' urias ... ' domo' regis: ' ſecutuſq' eſt' eum' cibus' regius. ' Dormiuit autem' urias ante' portam ...

'Et direxerunt acie' ſyri ... 'ex aduerſo' dauid: ⁊ ... ⁊ fugit ſyrus a fa ... ⁊ viderũt filii ammō ... cōfuſi ſunt ... ⁊ occidit dauid de ſyris ... ſeptingẽtos' currus' & quadraginta ... ⁊ quadraginta milia equi ... ⁊ fobach principẽ militie eius percuſſit: ⁊ ... ⁊ ſtati ... mortuus eſt. ... Vidētes āt' vniuerſi reges ... ſeruierunt eis: ' timuerunt q' ſyri' auxiliū pbe re' filius ... ammon. ⁊ ...

Actum eſt autem ... vertente ... anno ... tempore quo ſolent' reges ad bella' procedere: ... miſit' dauid' ioab' & ... ſeruos ſuos ... cum eo: ... '& vniuerſum' iſrael' & ... vaſtauerunt' filios' ammon' & obſederūt' rabba. 'Dauid autem' remāſit' in ierulalem. Dum hec agerentur ... accidit quadam die' vt ſurgeret ... 'dauid' d' ſtratu ſuo poſt meridiem' & deambularet' in' ... 'folario' domus ... regie: ' viditq' ' mulierē ... fe' lauantem' ex aduerſo 'ſuper' folarium ſuum. 'Erat autem' mulier' pulchra' Valde. 'Miſit ergo' rex' & requiſiuit quecſſet' mulier. 'Nunciatumq' eſt ei' q' ' ipſa eſſet' berſabee' filia' heliam' ' uxor' uric' ' ethei. 'Miſſis itaq' ' dauid' nuncios' tulit eam. Que' cū ingreſſa eſſet' ad illum: ' dormiuit' cum ea. Sanctificata q' ſanctificata eſt' ab immūdicia ſua: ' & reuerſa eſt' domum ſuam 'conceptō fetu. ' Miſitq' nunciauit' dauid '& ait. 'Concepi. ' "Miſit autem' dauid' ad' ioab dicens. 'Mitte' ad me" uriam' etheum. ' Miſitq' 'ioab' uriam' ad' dauid. 'Et venit' urias' ad da uid. 'Queſiuitq' ' dauid ... recte ageret' ioab' & 'populus: ' & quomodo amminiſtraretur' bellū. 'Et dixit' dauid' ad uriam. 'Vade' in domū tuam: ' & lana' pedes tuos. 'Et egreſſus eſt' urias ... ' domo' regis: ' ſecutuſq' eſt' eum' cibus' regius. ' Dormiuit autem' urias ante' portam ...

עֶרֶב וַיַּעֲרֹכוּ אֲרָם לִקְרַאת דָּוִד וַיִּלָּחֲמוּ עִמּוֹ׃ וַיָּנָס אֲרָם מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּהֲרֹג דָּוִד מֵאֲרָם שִׁבְעַ מֵאוֹת רֶכֶב וְאַרְבָּעִים אֶלֶף פָּרָשִׁים וְאֶת שׁוֹבַךְ שַׂר צְבָאוֹ הִכָּה וַיָּמָת שָׁם׃ וַיִּרְאוּ כָּל הַמְּלָכִים עַבְדֵי הֲדַדְעֶזֶר כִּי נִגְּפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְשַׁלְּמוּ אֶת יִשְׂרָאֵל וַיַּעַבְדוּם וַיִּרְאוּ אֲרָם לְהוֹשִׁיעַ עוֹד אֶת בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה לְעֵת צֵאת הַמְּלָכִים וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת יוֹאָב וְאֶת עֲבָדָיו עִמּוֹ וְאֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּצֻרוּ עַל רַבָּה וְדָוִד יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיְהִי לְעֵת הָעֶרֶב וַיָּקָם דָּוִד מֵעַל מִשְׁכָּבוֹ וַיִּתְהַלֵּךְ עַל גַּג בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיַּרְא אִשָּׁה רֹחֶצֶת מֵעַל הַגָּג וְהָאִשָּׁה טוֹבַת מַרְאֶה מְאֹד׃ וַיִּדְרֹשׁ דָּוִד לָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר הֲלֹא זֹאת בַּת שֶׁבַע בַּת אֱלִיעָם אֵשֶׁת אוּרִיָּה הַחִתִּי׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים וַיִּקָּחֶהָ וַתָּבֹא אֵלָיו וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ וְהִיא מִתְקַדֶּשֶׁת מִטֻּמְאָתָהּ וַתָּשָׁב אֶל בֵּיתָהּ׃ וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתִּשְׁלַח וַתַּגֶּד לְדָוִד וַתֹּאמֶר הָרָה אָנֹכִי׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶל יוֹאָב שְׁלַח אֵלַי אֶת אוּרִיָּה הַחִתִּי וַיִּשְׁלַח יוֹאָב אֶת אוּרִיָּה אֶל דָּוִד׃ וַיָּבֹא אוּרִיָּה אֵלָיו וַיִּשְׁאַל דָּוִד לִשְׁלוֹם יוֹאָב וְלִשְׁלוֹם הָעָם וְלִשְׁלוֹם הַמִּלְחָמָה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאוּרִיָּה רֵד לְבֵיתְךָ וְרָחֹץ רַגְלֶיךָ וַיֵּצֵא אוּרִיָּה מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַתֵּצֵא אַחֲרָיו מַשְׂאַת הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּשְׁכַּב אוּרִיָּה פֶּתַח

ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ παραγενόμενοι ἦλθον εἰς Χαλααμᾶ. ...

⁊ direxit acie ſyrus ex aduerſo dauid: ⁊ pugnauit cum eo. ⁊ fugit ſyrus a fa ... ⁊ viderũt filii ammō ... cōfuſi ſunt ... ⁊ occidit dauid de ſyris ... ſeptingẽtos currus ⁊ quadraginta milia equi ... ⁊ fobach principẽ militie eius percuſſit: ⁊ ... ⁊ ſtati ... mortuus eſt. ... Vidētes āt' vniuerſi reges ... ſeruierunt eis: ' timuerunt q' ſyri' auxiliū pbe re' filius ... ammon. ⁊ ...

καὶ παρετάξατο ὁ σύρος ἐξεναντίας δαυὶδ, καὶ pugnauit cum eo. ⁊ fugit ſyrus a fa ... ⁊ viderũt filii ammō ... cōfuſi ſunt ... ⁊ occidit dauid de ſyris ... ſeptingẽtos currus ⁊ quadraginta milia equi ... ⁊ fobach principẽ militie eius percuſſit: ⁊ ... ⁊ ſtati ... mortuus eſt. ... Vidētes āt' vniuerſi reges ... ſeruierunt eis: ' timuerunt q' ſyri' auxiliū pbe re' filius ... ammon. ⁊ ...

Καὶ ἐγένετο ἐπισρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξόδιας τῶν βασιλέων, καὶ ἐξαπέστειλε ... ⁊ ſeruos ſuos ... cū eo: ... '& vniuerſum' iſrael' & ... vaſtauerunt' filios' ammon' & obſederūt' rabba. 'Dauid autem' remāſit' in ierulalem. Dum hec agerentur ... accidit quadam die' vt ſurgeret ... 'dauid' d' ſtratu ſuo poſt meridiem' & deambularet' in' ... 'folario' domus ... regie: ' viditq' ' mulierē ... fe' lauantem' ex aduerſo 'ſuper' folarium ſuum. 'Erat autem' mulier' pulchra' Valde. 'Miſit ergo' rex' & requiſiuit quecſſet' mulier. 'Nunciatumq' eſt ei' q' ' ipſa eſſet' berſabee' filia' heliam' ' uxor' uric' ' ethei. 'Miſſis itaq' ' dauid' nuncios' tulit eam. Que' cū ingreſſa eſſet' ad illum: ' dormiuit' cum ea. Sanctificata q' ſanctificata eſt' ab immūdicia ſua: ' & reuerſa eſt' domum ſuam 'conceptō fetu. ' Miſitq' nunciauit' dauid '& ait. 'Concepi. ' "Miſit autem' dauid' ad' ioab dicens. 'Mitte' ad me" uriam' etheum. ' Miſitq' 'ioab' uriam' ad' dauid. 'Et venit' urias' ad da uid. 'Queſiuitq' ' dauid ... recte ageret' ioab' & 'populus: ' & quomodo amminiſtraretur' bellū. 'Et dixit' dauid' ad uriam. 'Vade' in domū tuam: ' & lana' pedes tuos. 'Et egreſſus eſt' urias ... ' domo' regis: ' ſecutuſq' eſt' eum' cibus' regius. ' Dormiuit autem' urias ante' portam ...

בֵּ֣ית הַמֶּ֔לֶךְ אֵ֖ת כָּל עַבְדֵ֣י אֲדֹנָ֑יו
וְלֹא יָרַד אֶל בֵּיתוֹ וַיִּנְּדוּ
לְדָוִד לֵאמֹר לֹא יָרַד אוּרִיָּה
אֶל בֵּיתוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל
אוּרִיָּה הֲלוֹא מִדֶּרֶךְ אַתָּה בָּא
מַדּוּעַ לֹא יָרַדְתָּ אֶל בֵּיתֶךָ
וַיֹּאמֶר אוּרִיָּה אֶל דָּוִד
הָאָרוֹן וְיִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה יֹשְׁבִים
בַּסֻּכּוֹת וַאדנִי יוֹאָב וְעַבְדֵי אֲדֹנִי
עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה חֹנִים וַאֲנִי אָבוֹא
אֶל בֵּיתִי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁכַּב
עִם אִשְׁתִּי חַיֶּךָ וְחֵי נַפְשֶׁךָ אִם
אֶעֱשֶׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל אוּרִיָּה שֵׁב בָּזֶה גַּם הַיּוֹם
וּמָחָר אֲשַׁלְּחֶךָּ וַיֵּשֶׁב אוּרִיָּה
בִּירוּשָׁלַ͏ִם בַּיּוֹם הַהוּא וּמִמָּחֳרָת
וַיִּקְרָא לוֹ דָּוִד וַיֹּאכַל לְפָנָיו
וַיִּשְׁתְּ וַיְשַׁכְּרֵהוּ וַיֵּצֵא בָּעֶרֶב
לִשְׁכַּב בְּמִשְׁכָּבוֹ עִם עַבְדֵי אֲדֹנָיו
וְאֶל בֵּיתוֹ לֹא יָרָד וַיְהִי
בַבֹּקֶר וַיִּכְתֹּב דָּוִד סֵפֶר אֶל יוֹאָב
וַיִּשְׁלַח בְּיַד אוּרִיָּה וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר לֵאמֹר
הָבוּ אֶת אוּרִיָּה אֶל מוּל פְּנֵי
הַמִּלְחָמָה הֶחָזָקָה וְשׁוֹבְתֶם
מֵאַחֲרָיו וְנִכָּה וָמֵת וַיְהִי
בְּשֹׁמֵר יוֹאָב אֶל הָעִיר וַיִּתֵּן אֶת אוּרִיָּה אֶל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יָדַע כִּי אַנְשֵׁי חַיִל
שָׁם וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר וַיִּלָּחֲמוּ
אֶת יוֹאָב וַיִּפֹּל מִן הָעָם מֵעַבְדֵי דָוִד
וַיָּמָת גַּם אוּרִיָּה הַחִתִּי וַיִּשְׁלַח
יוֹאָב וַיַּגֶּד לְדָוִד אֶת כָּל דִּבְרֵי
הַמִּלְחָמָה וַיְצַו אֶת הַמַּלְאָךְ
לֵאמֹר כְּכַלּוֹתְךָ אֶת כָּל דִּבְרֵי
הַמִּלְחָמָה לְדַבֵּר אֶת הַמֶּלֶךְ
וְהָיָה אִם תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ
וְאָמַר לְךָ מַדּוּעַ נִגַּשְׁתֶּם אֶל

domus regis cū illis ser
τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως μετὰ πάντων τῶν παί
uis dñi sui. & nō descendit ad domū
δων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. καὶ οὐ κατέβη εἰς τὸν οἶκον
suā. & nūciauerūt dauid dicētes: q nō
αὐτοῦ. καὶ ἀπήγειλαν τῷ δαυὶδ λέγοντες, ὅτι οὐ
descendit vrias in domū suā. & ait dauid
κατέβη οὐρίας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ εἶπε δαυὶδ
ad vriā: nōne de via venisti tu;
πρὸς τὸν οὐρίαν· οὐχὶ ἐξ ὁδοῦ παραγέγονας σύ;
quare nō descendisti in domū tuā? & ait vrias
τί οὐ κατέβης εἰς τὸν οἶκόν σου; καὶ εἶπεν οὐρίας
ad dauid: arca & israel & iudas ha
πρὸς δαυίδ, ἡ κιβωτὸς καὶ ἰσραὴλ καὶ ἰούδας κα
bitant — in papiliōibꝰ: & dñs meus ioab
τοικοῦσι ἐν σκηναῖς, καὶ ὁ κύριός μου ἰωαὰβ καὶ οἱ
& serui dñi mei sup facie terre ma
παῖδες τοῦ κυρίου μου ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδί
net: & ego ingrediar & comedā
ou παρεμβεβληκότες, καὶ πῶς ἐγὼ εἰσελεύσομαι
& bibā & dormiam cū
in domū meā vt comedā & bibā & dormiā
εἰς τὸν οἶκόν μου φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ κοιμηθῆναι
uxore mea? per vitā tuā & per
μετὰ τῆς γυναικός μου; μὰ τὴν ζωήν σου καὶ μὰ
vitā aīe tue non faciā rem
τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς σου οὐ μὴ ποιήσω τὸ πρᾶγμα
hanc. & dixit dauid ad vriā: mane
τοῦτο. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν οὐρίαν, κάθισον
hic & hodie: & cras te dimittā. & mā
ὧδε καὶ σήμερον, καὶ ἄριον σὲ ἐξαποστελῶ, καὶ ἐκά
sit vrias in hierusalē in die illa &
θισεν οὐρίας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ τῇ
crastina: & vocauit eū dauid & comedit co
ἐπαύριον, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν δαυὶδ καὶ ἔφαγεν ἐνώ
ram se & bibit & inebriauit ē: & egressus ē ves
πιον αὐτοῦ καὶ ἔπιεν καὶ ἐμεθύσθη, καὶ ἐξῆλθεν ἑσπέ
pere & dormiuit vrias in cubili cū ser
ρας καὶ ἐκοιμήθη ὁ οὐρίας ἐν τῇ κοίτῃ μετὰ τῶν παί
uis dñi sui: in ād domū suā nō
δων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, εἰς δὲ τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐ
descēdit. & factū est mane: & scripsit dauid e
κατέβη. καὶ ἐγένετο πρωΐ, καὶ ἔγραψε δαυὶδ βι
pistolā ad ioab: & misit in manu vrie.
βλίον πρὸς ἰωάβ, καὶ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ οὐρίου.
scripsit āt in epla dicēs: trade v
ἔγραψε δὲ ἐν τῷ βιβλίῳ λέγων, παράδος τὸν οὐρί
riā in preliū forte: & reuertimini a
αν εἰς τὸν πόλεμον τὸν κραταιόν, καὶ ἀποστραφήσεσθε ἀπὸ
tergo eius: & percutiet & morietur.
ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ πληγήσεται καὶ ἀποθανεῖται.
& factū est cū obsideret ioab in
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πολιορκεῖσθαι τὸν ἰωὰβ ἐπὶ τὴν
vrbē & dedit vriā in locū vbi sciebat
πόλιν καὶ ἔδωκε τὸν οὐρίαν ἐπὶ τὸν τόπον οὗ ἤδει
q̄n viri fortitudinis erant ibi. & egressi sūt vi
ὅτι ἄνδρες δυνάμεως ἦσαν ἐκεῖ. καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄν
ri ciuitatis & bellabant aduersū ioab. &
δρες τῆς πόλεως καὶ ἐπολέμουν πρὸς ἰωάβ. καὶ
ceciderūt de pplo de seruis dauid: &
ἔπεσον ἐκ τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν δούλων δαυίδ, καὶ
mortuꝰ est vrias cheteus. & misit ioab &
ἀπέθανεν οὐρίας ὁ χετταῖος. καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰβ καὶ
nunciauit dauid oia verba pre
ἀπήγγειλεν τῷ δαυὶδ πάντα τὰ ῥήματα τοῦ πο
lij. & precepit ioab nūcio dicēs: cū
λέμου. καὶ ἐνετείλατο ἰωὰβ τῷ ἀγγέλῳ λέγων, ἐν
cōpleueris tu vniuersos sermones bel
τῷ συντελέσαι σε πάντα τὰ ῥήματα τοῦ πολέ
li loquens ad regē: & erit si iracūdeberit
μου λαλοῦντα πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἴσα ἐὰν ἀναβῇ
ira regis: & dixerit tibi: quare accessistis ad
ὁ θυμὸς τοῦ βασιλέως, καὶ εἴπῃ σοι, τί ὅτι ἠγγίσατε πρὸς

domus regis & dixerit: quare accessistis ad
τοῦ βασιλέως καὶ εἴπῃ· τί ὅτι ἠγγίσατε πρὸς
murū vt preliaremini: nōne sciebatis
τὴν πόλιν πολεμῆσαι; οὐκ ἤδατε ὅτι πλήσσεσθε ἀπὸ
D muro: quis percussit abimelech filiū hie
Judi. 9.g. τοῦ τείχους; τίς ἐπάταξε τὸν ἀβιμέλεχ τὸν υἱὸν ἱε
robaal? nōne mulier proiecit sup eū fragmē mole
ρροβαάλ; οὐχὶ γυνὴ ἔρριψεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου
de muro & mortuꝰ est in thebes: quare ac
ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ ἀπέθανεν ἐν θηβές; ἵνατί προ
cessistis ad murū: & dices & seruus
σηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος; καὶ ἐρεῖς καὶ γε ὁ δοῦλός
tuus vrias cheteus mortuꝰ é. & venit nun
σου οὐρίας ὁ χετταῖος τέθνηκε· καὶ παραγέγονεν ὁ ἄγγε
cius ioab ad regē in hierusalē & nūcia
λος ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπήγ
uit dauid oia que locutꝰ est ioab. & di
γειλε τῷ δαυὶδ πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἰωάβ. καὶ εἶ
xit nūcius ad dauid: q̄ prevaluerūt vir
πεν ὁ ἄγγελος πρὸς δαυὶδ ὅτι κατεπράτυνθ οἱ ἄνδρες
aduersū nos & egressi sūt vir ad nos in agrū:
ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες ἐφ' ἡμᾶς εἰς τὸ πεδίον,
& venimus cōtra eos vsq; ad portas vestibuli:
καὶ ἐγενήθημεν ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῶν θυρῶν τοῦ πυλῶνος,
& sagittauerūt sagittarij ad seruos tuos
καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξεύοντες ἐπὶ τοὺς δούλους σου
ex muro: & mortui sunt de seruis
ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανον ἀπὸ τῶν δούλων τοῦ
regis & seruus tuus vrias cheteus mor
βασιλέως καὶ γε ὁ δοῦλός σου οὐρίας ὁ χετταῖος τέθνη
tuꝰ est. & dixit dauid ad nūciū: hec dices
κεν· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον, τάδε ἐρεῖς
ad ioab: nō malū sit in oculis tuis de
πρὸς ἰωάβ, μὴ πονηρὸν ἔσῳ ἐν ὀφθαλμοῖς σου πᾶν τὸ
verbo hoc: q̄n ḡnd̄oq; dd̄e sit ḡnd̄oq; ād sic
ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ποτὲ μὲν οὕτως ποτὲ δὲ οὕ
consumet gladius. confortа bel
τως καταφαγέται ἡ ῥομφαία· κραταίωσον τὸν πόλε
lum tuū aduersus vrbē: & destrues eam: &
μόν σου ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κατάσκαψον αὐτήν, καὶ
fortifica eū. & audiuit vxor vrie q̄ mor
κραταίωσον αὐτήν· καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ οὐρίου ὅτι τε
tuus est vir suus: & plāxit sup virū
θνήκει ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐρίας, καὶ ἐκόψατο ἐπὶ τὸν ἄνδρα
suū. & trāsijt luctus: & misit dauid
αὐτῆς· καὶ διῆλθε τὸ πένθος, καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ
& accepit eā in domū suā: & fa
καὶ ἔλαβε τὴν βηρσαβεὲ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
cta est ei in vxorē: & peperit ei filiū.
ἐγένετο αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ τίκτει αὐτῷ υἱόν. Ca.12.

Θ Et visa est mala res quā fecit dauid
Καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ πρᾶγμα ὃ ἐποίησε δαυὶδ
coram dño: & misit dñs nathan prophe
ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπέστειλε κύριος ναθὰν τὸν προφή
tam ad dauid. & ingressus ē nathā ad dauid: &
την πρὸς τὸν δαυίδ· καὶ εἰσῆλθε ναθὰν πρὸς δαυίδ, καὶ
dixit ei: iudica tā mihi iudiciū hoc.
εἶπεν αὐτῷ, ἀπάγγειλόν μοι τὴν κρίσιν ταύτην.
duo viri erāt in vna ciuitate: vn̄ diues &
δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν μιᾷ πόλει, εἷς πλούσιος καὶ
vn̄ pauper: & erāt diuiti greges ouiū & armē
εἷς πένης, καὶ ἦν τῷ πλουσίῳ ποίμνια καὶ βου
ta bouū multa valde: & pauperi nō erat ḡppiā nisi
κόλια πολλὰ σφόδρα, καὶ τῷ πένητι οὐκ ἦν ὑπάρξις ἀλλ'
quā agna vna parua quā possedit & fouit
ἢ ἀμνὰς μία μικρὰ ἣν ἐκτήσατο καὶ περιεποιήσατο
& nutriuit eā & nutrita fuit cū eo & cū
καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν καὶ συνετράφη μετ' αὐτοῦ καὶ μετ'
filijs eius pariter: de pane
τῶν τέκνων αὐτοῦ κατ' αὐτό, ἐσθίουσα τοῦ ἄρτου
eius comedebat & de calice bibebat: & in
αὐτοῦ ἤσθιεν καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου ἔπινε, καὶ ἐν τῷ
sinu eius
κόλπῳ αὐτοῦ

הָעִיר לְהִלָּחֶם וְהָלוֹא יְדַעְתֶּם אֵת
אֲשֶׁר יָרוּ מֵעַל הַחוֹמָה מִי רִכָּה
אֶת אֲבִימֶלֶךְ בֶּן יְרֻבֶּשֶׁת הֲלוֹא
אִשָּׁה הִשְׁלִיכָה עָלָיו פֶּלַח רֶכֶב
מֵעַל הַחוֹמָה וַיָּמָת בְּתֵבֶץ לָמָּה
נִגַּשְׁתֶּם אֶל הַחוֹמָה וְאָמַרְתָּ גַּם
עַבְדְּךָ אוּרִיָּה הַחִתִּי מֵת וַיֹּאמֶר
הַמַּלְאָךְ וַיָּבֹא וַיַּגֶּד לְדָוִד אֵת כָּל
אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יוֹאָב וַיֹּאמֶר
הַמַּלְאָךְ אֶל דָּוִד כִּי נָגְרוּ עָלֵינוּ
הָאֲנָשִׁים וַיֵּצְאוּ אֵלֵינוּ הַשָּׂדֶה
וַנְּהִיֶה עֲלֵיהֶם עַד פֶּתַח הַשָּׁעַר
וַיֹּרוּ הַמּוֹרִים אֶל עֲבָדֶיךָ מֵעַל
הַחוֹמָה וַיָּמוּתוּ מֵעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ
גַּם עַבְדְּךָ אוּרִיָּה הַחִתִּי מֵת
וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ כֹּה
תֹאמַר אֶל יוֹאָב אַל יֵרַע
בְּעֵינֶיךָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה כִּי כָזֶה
וְכָזֶה תֹּאכַל הֶחָרֶב הַחֲזֵק
מִלְחַמְתְּךָ אֶל הָעִיר וְהָרְסָהּ
וְחַזְּקֵהוּ וְתַשְׁמֵעֵהוּ אֵשֶׁת אוּרִיָּה
כִּי מֵת אוּרִיָּה אִישָׁהּ וַתִּסְפֹּד
עַל בַּעְלָהּ וַיַּעֲבֹר הָאֵבֶל וַיִּשְׁלַח
דָּוִד וַיַּאַסְפָהּ אֶל בֵּיתוֹ וַתְּהִי לוֹ
לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ בֵּן וַיֵּרַע
הַדָּבָר אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִד בְּעֵינֵי
יְהוָה וַיִּשְׁלַח

Cap.xii.

יְהוָה אֶת נָתָן אֶל דָּוִד וַיָּבֹא
אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים
הָיוּ בְּעִיר אַחַת אֶחָד עָשִׁיר
וְאֶחָד רָאשׁ לְעָשִׁיר הָיָה
צֹאן וּבָקָר הַרְבֵּה מְאֹד וְלָרָשׁ
אֵין כֹּל כִּי אִם כִּבְשָׂה אַחַת
קְטַנָּה אֲשֶׁר קָנָה וַיְחַיֶּהָ וַתִּגְדַּל
עִמּוֹ וְעִם בָּנָיו יָחְדָּו מִפִּתּוֹ
תֹּאכַל וּמִכֹּסוֹ תִּשְׁתֶּה וּבְחֵיקוֹ

murū vt preliaremini: nōne sciebatis
τὴν πόλιν πολεμῆσαι; οὐκ ἤδατε ὅτι πλήσσεσθε ἀπὸ
muro: quis percussit abimelech filiū hie
τοῦ τείχους; τίς ἐπάταξε τὸν ἀβιμέλεχ τὸν υἱὸν ἱε
robaal? nōne mulier proiecit sup eū fragmē mole
ρροβαάλ; οὐχὶ γυνὴ ἔρριψεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου
de muro & mortuꝰ est in thebes: quare ac
ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ ἀπέθανεν ἐν θηβές; ἵνατί προ
cessistis ad murū: & dices & seruus
σηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος; καὶ ἐρεῖς καὶ γε ὁ δοῦλός
tuus vrias cheteus mortuꝰ é. & venit nun
σου οὐρίας ὁ χετταῖος τέθνηκε· καὶ παραγέγονεν ὁ ἄγγε
cius ioab ad regē in hierusalē & nūcia
λος ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπήγ
uit dauid oia que locutꝰ est ioab. & di
γειλε τῷ δαυὶδ πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἰωάβ. καὶ εἶ
xit nūcius ad dauid: q̄ prevaluerūt vir
πεν ὁ ἄγγελος πρὸς δαυὶδ ὅτι κατεπράτυνθ οἱ ἄνδρες
aduersū nos & egressi sūt vir ad nos in agrū:
ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες ἐφ' ἡμᾶς εἰς τὸ πεδίον,
& venimus cōtra eos vsq; ad portas vestibuli:
καὶ ἐγενήθημεν ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῶν θυρῶν τοῦ πυλῶνος,
& sagittauerūt sagittarij ad seruos tuos
καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξεύοντες ἐπὶ τοὺς δούλους σου
ex muro: & mortui sunt de seruis
ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ ἀπέθανον ἀπὸ τῶν δούλων τοῦ
regis & seruus tuus vrias cheteus mor
βασιλέως καὶ γε ὁ δοῦλός σου οὐρίας ὁ χετταῖος τέθνη
tuꝰ est. & dixit dauid ad nūciū: hec dices
κεν· καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον, τάδε ἐρεῖς
ad ioab: nō malū sit in oculis tuis de
πρὸς ἰωάβ, μὴ πονηρὸν ἔσῳ ἐν ὀφθαλμοῖς σου πᾶν τὸ
verbo hoc: q̄n ḡnd̄oq; dd̄e sit ḡnd̄oq; ād sic
ῥῆμα τοῦτο, ὅτι ποτὲ μὲν οὕτως ποτὲ δὲ οὕ
consumet gladius. confortа bel
τως καταφαγέται ἡ ῥομφαία· κραταίωσον τὸν πόλε
lum tuū aduersus vrbē: & destrues eam: &
μόν σου ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κατάσκαψον αὐτήν, καὶ
fortifica eū. & audiuit vxor vrie q̄ mor
κραταίωσον αὐτήν· καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ οὐρίου ὅτι τε
tuus est vir suus: & plāxit sup virū
θνήκει ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐρίας, καὶ ἐκόψατο ἐπὶ τὸν ἄνδρα
suū. & trāsijt luctus: & misit dauid
αὐτῆς· καὶ διῆλθε τὸ πένθος, καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ
& accepit eā in domū suā: & fa
καὶ ἔλαβε τὴν βηρσαβεὲ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
cta est ei in vxorē: & peperit ei filiū.
ἐγένετο αὐτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ τίκτει αὐτῷ υἱόν. Ca.12.

Θ Et visa est mala res quā fecit dauid
Καὶ ἐφάνη πονηρὸν τὸ πρᾶγμα ὃ ἐποίησε δαυὶδ
coram dño: & misit dñs nathan prophe
ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἀπέστειλε κύριος ναθὰν τὸν προφή
tam ad dauid. & ingressus ē nathā ad dauid: &
την πρὸς τὸν δαυίδ· καὶ εἰσῆλθε ναθὰν πρὸς δαυίδ, καὶ
dixit ei: iudica tā mihi iudiciū hoc.
εἶπεν αὐτῷ, ἀπάγγειλόν μοι τὴν κρίσιν ταύτην.
duo viri erāt in vna ciuitate: vn̄ diues &
δύο ἄνδρες ἦσαν ἐν μιᾷ πόλει, εἷς πλούσιος καὶ
vn̄ pauper: & erāt diuiti greges ouiū & armē
εἷς πένης, καὶ ἦν τῷ πλουσίῳ ποίμνια καὶ βου
ta bouū multa valde: & pauperi nō erat ḡppiā nisi
κόλια πολλὰ σφόδρα, καὶ τῷ πένητι οὐκ ἦν ὑπάρξις ἀλλ'
quā agna vna parua quā possedit & fouit
ἢ ἀμνὰς μία μικρὰ ἣν ἐκτήσατο καὶ περιεποιήσατο
& nutriuit eā & nutrita fuit cū eo & cū
καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν καὶ συνετράφη μετ' αὐτοῦ καὶ μετ'
filijs eius pariter: de pane
τῶν τέκνων αὐτοῦ κατ' αὐτό, ἐσθίουσα τοῦ ἄρτου
eius comedebat & de calice bibebat: & in
αὐτοῦ ἤσθιεν καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου ἔπινε, καὶ ἐν τῷ
sinu eius
κόλπῳ αὐτοῦ

[a] dormiēs: [b] eratq; [c] illi sicut filia. [c] Cū āt [c] pegrinq̄ quidā [c] veniſſet [d] ad [d] diuitem: [c] parcēs ille [b] sumere de ouibus [m] & de bobus ſuis: [m] vtexhiberet conuiuium [c] pegrino illi [q] venerat [d] ad [e]: [c] tulit [c] ouē [c] vnā paupis [c] & p̄parauit cibos [h] oi [q] qui venerat [d] ad [e]. [c] Iratus āt [c] indignatione [dd] aduersus hoiem illum [g] nimis: [h] dixit [c] ad [b] nathā. [c] Viuit [m] dñs: [q] mī [b] filius [c] mortis eſt [p] vir [q] fecit [r] hoc. ooooooooo [r] Quem [m] reddet in quadruplum: ooooooooooo [r] eo q̄ [p] fecerit [r] verbum [c] istud ooooooooooooooo [r] & [m] non [p] pepercerit. [c] Dixit autem [b] nathan ooo [d] ad [m] dd. [m] Tu es ille [r] vir. [p] Hec [q] dicit ooooooooo [r] dñs [q] deus [c] israel. [m] Ego ooo ooooooooo ooooooo [r] vnxi te in regē [c] sup [c] israel: ooo ooooooooo [b] & ego [c] eruī te [d] de manu [c] saul: ooooooooooooo [b] & dedi [c] tibi [d] domū [k] & dñi tui: [k] & ooooooooooo [m] vxores [m] dñi tui: ooooo [m] in sinu [m] tuo: [p] dediq; ooo [q] tibi [m] domū [c] israel [k] & iuda: ooo ooooooooo ooooo [k] & si parua fūt ista [d] adiicia [c] tibi multo maiora.

[k] Quare ergo [r] contemplisti [q] verbum ooo ooooooo [b] dñi: [r] vt faceres [k] malū in conſpectu meo? ooooooo [m] Vriam [m] etheum [p] percuſſiſti [m] gladio: [r] & ooooooooo [m] vxorem illius [r] accepiſti [m] in vxorem [m] tibi: ooooooo [r] & [m] interfeciſti [m] eum [m] gladio [b] filioq; [r] ammō. Quā obrē [c] non [r] recedet [r] gladius [b] de domo tua ooo ooooo [r] vſq; in [r] sempiternū: [r] eo q̄ [m] despexeris me: [r] & tuleris [q] vxorē [r] vtri [c] ethei [r] vt eſſet ooooooooo ooooo [r] vxor [m] tua. Itaq; [r] hec [c] dicit [c] dominus. ooooooo ooo [b] Ecce ego [c] ſuſcitabo [b] ſuper te [c] malum [r] de domo tua: [r] & tollam [r] vxores tuas [r] in oculis tuis: ooooooo [r] & dabo [m] p̄ximo tuo: [r] & dormiet [c] cum [p] vxoribus tuis [q] in oculis [r] ſolis [m] huius. [m] Tu enim ooooooooo ooo [r] feciſti [r] abſcondite: [r] ego autem [r] faciam ooooooooo ooo [r] verbum [m] istud [r] in cōſpectu [r] omnis ooooooooo [r] israel: [b] & in conſpectu [r] ſolis. [k] Et dixit ooooooooo [r] dauid [m] ad [d] nathā. [c] Peccauī [p] domino.

dormiebat: ꝛ erat ei ſicut filia ſua. venit āt ἐκάθευδεν, καὶν ἐν αὐτῷ ὡς θυγάτηρ αὐτοῦ· ἦλθε δὲ ὁ ἀνὴρ ὁ πλούσιος, καὶ ἐφείσατο ἀνελεῖν ἐκ τῶν ἰδίων προβάτων καὶ ἐκ τῶν βοῶν αὐτοῦ, καὶ ἑτοιμάσαι τῷ ἐπιδημοῦντι παρ' αὐτῷ· ἔλαβε δὲ τὸν ἀμνὸν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ πένητος, καὶ ἑτοίμασεν αὐτὸν καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ ἀνδρὶ ᾧ ἐπεδήμει παρ' αὐτῷ· ꝛ ἐθυμώθη Δαυὶδ σφόδρα ὀργῇ ἐπὶ τὸν ἄνδρα· καὶ εἶπεν πρὸς ναθάν· ζῇ κύριος ὅτι υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο· ꝛ ἀνταποδώσει τὸ πρόβατον τετραπλάσιον ἀνθ' ὧν ἐποίησε τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ὑπὲρ οὗ οὐκ ἐφείσατο· ꝛ εἶπεν ναθὰν πρὸς Δαυίδ, σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἐγὼ ἔχρισά σε εἰς βασιλέα ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἐγὼ ἐξειλεξάμην σε ἐκ χειρὸς σαούλ, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ κυρίου σου, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον σου, καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα· ꝛ εἰ παυρα τῦτα· καὶ τί ὅτι ἐξουδένωσας τὸν λόγον κυρίου τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον αὐτοῦ; τὸν Οὐρίαν τὸν Χεττεὶ ἐπάταξας ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔλαβες σεαυτῷ εἰς γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας ἐν μαχαίρᾳ υἱῶν Ἀμμών. καὶ νῦν οὐκ ἐξαρθῇ ἡ ῥομφαία ἀπὸ τοῦ οἴκου σου ἕως τοῦ αἰῶνος ἀνθ' ὧν ἐξουδένωσάς με, καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκα Οὐρίου τοῦ Χεττεὶ τοῦ εἶναι σοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα· τάδε λέγει κύριος, ἐγὼ ἐγείρω ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου σου, καὶ λήμψομαι τὰς γυναῖκάς σου ἐνώπιόν σου, καὶ δώσω αὐτὰς τῷ πλησίον σου, καὶ κοιμηθήσεται μετὰ τῶν γυναικῶν σου ἐνώπιον τοῦ ἡλίου τούτου· ꝛ ποιήσεις σὺ κρυπτῷ, ἐγὼ δὲ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο ἔναντι παντὸς Ἰσραὴλ καὶ ἐναντίον τοῦ ἡλίου τούτου. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς ναθάν, ἡμάρτηκα τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπε ναθὰν πρὸς Δαυίδ, καὶ κύριος ἀφεῖλετο τὸ πτῶμά σου, καὶ σὺ μὴ ἀποθάνῃς· πλὴν ὅτι ἔβλασφήμασας ἐχθροὺς κυρίου ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ, καὶ υἱὸς σου ὁ τεκτόμενός σοι θανάτῳ θανατωθήσεται. καὶ ἀπῆλθε ναθὰν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ꝛ ἔπαισε κύριος τὸ παιδάριον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ Οὐρίου τῷ Δαυίδ, καὶ ἠρρώστει. καὶ ᾔτησε Δαυὶδ τὸν κύριον ὑπὲρ τοῦ παιδαρίου, καὶ ἐνήστευσεν Δαυὶδ νηστείαν, καὶ εἰσελθὼν ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπύθοντο οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐξαναστῆναι ἀπὸ τῆς γῆς, ꝛ οὐκ ἠθέλησε καὶ οὐκ ἔφαγεν μετ' αὐτῶν ἄρτον. καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ ἀπέθανε τὸ παιδάριον· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι Δαυὶδ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ, ὅτι τέθνηκε τὸ παιδάριον· λέγοντες, ἰδοὺ ἔτι ζῶντος τοῦ παιδαρίου ἐλαλοῦμεν πρὸς αὐτόν, καὶ οὐκ ἤκουεν τῆς φωνῆς ἡμῶν, καὶ πῶς εἴπωμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι τέθνηκεν παιδάριον; καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, εἰ τέθνηκε τὸ παιδάριον; καὶ εἶπαν, τέθνηκεν. καὶ ἀνέστη Δαυὶδ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐλούσατο καὶ ἠλείψατο καὶ ἤλλαξε τὰ ἱματισμὸν αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ προσεκύνησεν· εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ᾔτησεν ἄρτον φαγεῖν. καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, τίς ὁ λόγος οὗτος ὃν ἐποίησας; ἔτι ὁ παῖς ζῶντος ἐνήστευες καὶ ἔκλαιες, καὶ ὡς ἀπέθανε τὸ παιδάριον, ἀνέστης καὶ ἔφαγες ἄρτον καὶ ἔπιες οἶνον; καὶ εἶπε Δαυίδ, ἔτι τοῦ παιδαρίου ζῶντος ἐνήστευον καὶ ἔκλαιον, ὅτι εἶπον, τίς οἶδε εἰ ἐλεήσει με κύριος, καὶ ζήσεται τὸ παιδάριον; ἀποθανὸν δὲ τί ὅτι ἐγὼ νηστεύω; μὴ δυνήσομαι τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτό; ἐγὼ πορεύσομαι πρὸς αὐτόν, αὐτὸς δὲ οὐκ ἀναστρέψει πρός με. ꝛ cōſolat [q] eſt dauid vxorē ſuā ber [m] ſabee: ꝛ ingreſſus eſt ad eam: ꝛ dormiuit cū ea: ꝛ cōcepit ꝛ peperit

[a] pe. [b] Mach. [c] a.

[q] Dixitq; [r] nathan [d] ad dauid. [r] Dñs [q] quoq; trāſtulit [r] pctm tuū. [r] Nō [b] morieris. [r] Verūtm [q] mī [r] blaſphemare feciſti [q] inimicos [r] domini [r] ppter verbum [r] hoc: [m] filius [q] qui natus eſt [p] tibi [q] morte [m] morietur. [r] Et reuerſus ē [r] nathan [m] in [r] domum ſuam. [r] Percuſſitq; dñs [q] puerū [r] quē peperit [r] vxor [r] vrie [r] dauid: [q] & deſperatus eſt. [r] Deprecatuſq; eſt [r] dauid [m] deū [p] p̄ paruulo [q] & ieiunauit [dd] ieiūio: [r] & ingreſſus ſe ꝛ manſit ſup terrā ꝛ ſurrexerūt ſenio [r] cuit [r] ſup terrā. [r] Venerūt autem [r] ſeniores [q] domus eius cogentes [r] eum [r] vt ſurgeret [q] de terra. [r] Qui [r] noluit: [q] nec comedit cū [r] eis cibum. [m] Acciditaūt [q] die ſeptima ꝛ mortuus eſt [p] puer: [r] timueruntq; [r] ſeruī [r] dauid [m] nūciare [r] ei q̄ mortuus eſt [r] paruulus: [r] dixerūt ei. [q] Ecce cū [r] puulus adhuc [r] viueret [b] loq̄bamur [r] ad eum: [r] & nō [r] audiebat [m] vocē nr̄am: [m] qntomagis ſi [q] dixerim [q] mortuus ē [r] puer ſe affliget. [q] Cū ergo [r] dd [m] audiſſet [r] ſeruos ſuos [q] muſitantes [b] intellexit [q] mortuus eſſet [r] infantulus. [s] Dixitq; [r] ad seruos ſuos. [r] Nūquid mortuus ē [m] puer? Qui [m] rūdeīt ei. [q] Mortuꝰ ē. [p] Surrexit ergo [q] dd [r] de terra: [r] & lotꝰ [r] vnctuſq; ē. [q] Cūq; mutaſſet [r] veſte: [r] igreſſus eſt [r] domū [m] dñi [r] & adorauit [r] & venit [q] in [r] domū ſuā: [r] petiuitq; [r] vt ponerēt [r] ei [r] panem: [r] & comedit. ooo [r] Dixerunt autē [m] ei [m] ſeruī ſui. [q] Quis eſt ooooooo [p] sermo [r] quem [s] feciſti?

ooooooooooooooooooooooo [r] Propter [m] infantē cū adhuc [r] viueret [r] ieiunaſti [r] & flebas: [q] mortuo aūt [r] puero [r] ſurrexiſti ooooooooo [r] & comediſti [r] panē? Qui [s] ait. Propter ooooooooo [r] infantē [q] dū adhuc [r] viueret ieiunauī [m] & fleui. [q] Dicebā [r] ei. [q] Quis [r] ſcit ſi forte [r] donet eū mihi [q] dñs [r] & viuat [m] in fās. [r] Nūc āt quia [r] mortuus eſt [r] q̄re [r] ieiūo? [q] Nūqd potero [r] reuocare eū [r] aplius? [s] Ego [b] vadā magis [r] ad eum: [m] ille vero [r] nō [m] reuerꝛtetur [m] ad me. [q] Et cōſolat [q] eſt [dd] [q] berſabee [r] vxorem ſuam: [r] ingreſſuſq; [r] ad eā [m] dormiuit [r] cū ea. Que [r] genuit

	¶ Dixitq; dñs ad nathā: Vade ad dauid seruū meū: & dices ad eū: Hec dicit dñs: Duo mihi ſunt optata: elige quod horum volueris, ut faciam tibi.	
עבר מות	הַעֲבֵר יְהוָה חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת: אֲפָס	
נגד	כִּי נָאֵץ נִאַצְתָּ אֶת אֹיְבֵי יְהוָה	
ילד	בַּדָּבָר הַזֶּה גַּם הַבֵּן הַיִּלּוֹד לְךָ מוֹת	
נגף	יָמוּת: וַיֵּלֶךְ נָתָן אֶל בֵּיתוֹ וַיִּגֹּף	
איש	יְהוָה אֶת הַיֶּלֶד אֲשֶׁר יָלְדָה אֵשֶׁת	
אנש בקש	אוּרִיָּה לְדָוִד וַיְאַנַּשׁ וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד	
בוא לבן	אֶת הָאֱלֹהִים בְּעַד הַנַּעַר וַיְצַם דָּוִד צוֹם וַיָּבֹא וַיָּלֶן וְשָׁכַב אָרְצָה:	
קום	וַיְקוּמוּ זְקְנֵי בֵיתוֹ עָלָיו לְהָקִימוֹ	
מן הארץ	מִן הָאָרֶץ וְלֹא אָבָה וְלֹא בָרָה	
היה שבע	אִתָּם לֶחֶם: וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי	
מות ראה	וַיָּמָת הַיֶּלֶד וַיִּרְאוּ עַבְדֵי דָוִד	
נגד	לְהַגִּיד לוֹ כִּי מֵת הַיֶּלֶד כִּי אָמְרוּ	
היה	הִנֵּה בְּהְיוֹת הַיֶּלֶד חַי דִּבַּרְנוּ אֵלָיו	
אמר	וְלֹא שָׁמַע בְּקוֹלֵנוּ וְאֵיךְ נֹאמַר	
ראה רוע	אֵלָיו וְהוּא לֹא יִשּׁוּב אֵלֵינוּ וְיָרַע	
חנן	דָּוִד כִּי עֲבָדָיו מִתְלַחֲשִׁים וַיָּבֶן	
	דָּוִד כִּי מֵת הַיֶּלֶד וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל	
עבד ילד	עֲבָדָיו הֲמֵת הַיֶּלֶד וַיֹּאמְרוּ מֵת:	
קום רחץ	וַיָּקָם דָּוִד מֵהָאָרֶץ וַיִּרְחַץ וַיָּסֶךְ	
סוך חלף	וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָו וַיָּבֹא בֵית	
בוא שתה	יְהוָה וַיִּשְׁתָּחוּ וַיָּבֹא אֶל בֵּיתוֹ	
שאל שום	וַיִּשְׁאַל וַיָּשִׂימוּ לוֹ לֶחֶם וַיֹּאכַל:	
אכל אמר	וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו מָה	
עשה עבר	הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ	
צום בכה	בַּעֲבוּר הַיֶּלֶד חַי צַמְתָּ וַתִּבְךְּ	
מות קום	וְכַאֲשֶׁר מֵת הַיֶּלֶד קַמְתָּ	
אכל	וַתֹּאכַל לֶחֶם: וַיֹּאמֶר בְּשֵׁד	
ידע	הַיֶּלֶד חַי צַמְתִּי וָאֶבְכֶּה כִּי אָמַרְתִּי	
	מִי יוֹדֵעַ וְחַנָּנִי יְהוָה וְחִי הַיֶּלֶד:	
שוב	וְעַתָּה מֵת לָמָּה זֶּה אֲנִי צָם	
הלך	הַאוּכַל לַהֲשִׁיבוֹ עוֹד אֲנִי הֹלֵךְ	
שוב	אֵלָיו וְהוּא לֹא יָשׁוּב אֵלָי: וַיְנַחֵם	
אשה	דָּוִד אֶת בַּת שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ	
שכב ילד	וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ וַתֵּלֶד	

וְאָמַרְתְּ אֵלָיו תָּבֹא נָא תָּמָר
אֲחוֹתִי וְתַבְרֵנִי לֶחֶם וְעָשְׂתָה
לְעֵינַי אֶת הַבְּרִיָּה לְמַעַן אֶרְאֶה
וְאֹכְלָתִי מִיָּדָהּ: וַיִּשְׁכַּב
אַמְנוֹן וַיִּתְחָל וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ
לִרְאוֹתוֹ וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל הַמֶּלֶךְ
תָּבוֹא נָא תָּמָר אֲחוֹתִי וּתְלַבֵּב
לְעֵינַי שְׁתֵּי לְבִבוֹת וְאֵרְעָה מִיָּדָהּ:
וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶל תָּמָר הַבַּיְתָה
לֵאמֹר לְכִי נָא בֵּית אַמְנוֹן אָחִיךְ
וְעֲשִׂי לוֹ הַבְּרִיָּה: וַתֵּלֶךְ תָּמָר בֵּית
אַמְנוֹן אָחִיהָ וְהוּא שֹׁכֵב וַתִּקַּח
אֶת הַבָּצֵק וַתָּלָשׁ וַתְּלַבֵּב לְעֵינָיו
וַתְּבַשֵּׁל אֶת הַלְּבִבוֹת: וַתִּקַּח אֶת
הַמַּשְׂרֵת וַתִּצֹק לְפָנָיו וַיְמָאֵן
לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן הוֹצִיאוּ כָל
אִישׁ מֵעָלָי וַיֵּצְאוּ כָל אִישׁ
מֵעָלָיו: וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל תָּמָר
הָבִיאִי הַבְּרִיָּה הַחֶדֶר וְאֵרְעָה
מִיָּדֵךְ וַתִּקַּח תָּמָר אֶת הַלְּבִבוֹת
אֲשֶׁר עָשְׂתָה וַתָּבֵא לְאַמְנוֹן
אָחִיהָ הַחֶדְרָה: וַתַּגֶּשׁ אֵלָיו לֶאֱכֹל
וַיֹּאחֶז בָּהּ וַיֹּאמֶר לָהּ בּוֹאִי שִׁכְבִי
עִמִּי אֲחוֹתִי אַל לֹא תְעַנִּנִי כִּי לֹא
יֵעָשֶׂה כֵן בְּיִשְׂרָאֵל אַל תַּעֲשֶׂה אֶת הַנְּבָלָה
הַזֹּאת: וַאֲנִי אָנָה אוֹלִיךְ אֶת
חֶרְפָּתִי וְאַתָּה תִּהְיֶה כְּאַחַד
הַנְּבָלִים בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה דַּבֶּר
נָא אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא יִמְנָעֵנִי
מִמֶּךָּ: וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָהּ
וַיְחֲזַק מִמֶּנָּה וַיְעַנֶּהָ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ:
וַיִּשְׂנָא אֹתָהּ אַמְנוֹן שִׂנְאָה גְּדוֹלָה מְאֹד
כִּי גְדוֹלָה הַשִּׂנְאָה אֲשֶׁר שְׂנֵאָהּ
מֵאַהֲבָה אֲשֶׁר אֲהֵבָהּ וַיֹּאמֶר
לָהּ אַמְנוֹן קוּמִי לְכִי וַתֹּאמֶר

'filiū:ᵉ& vocauitᶜ nomen
eius ᵇ salomon: '& dñs
'dilexit eum.ᵈ Miſitqꝫ in
manu nathan ᵏ ppbete:
'& vocauitᶜ nomen eius:
ᵉamabilis dñs:ᵇ eo q̄ dili
geret eū ᵈdñs. Igitur pu
gnabatᶠ ioab ᶜōtra raba
athᵐ filiorū ᵃmon' & ex
pugnabatᶠ vrbē ᵇregiā.
ᶠMiſitqꝫ ioab ᶜ nuncios
'ad ᵈ dauid ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇdicēs. 'Dimicaui ᵇ aduer
ſum rabba: '& ᵐcapiēda ē
ᵒvrbs ᵍaquarum, ᵍNunc
igitur congrega ∞∞∞∞
'reliquā ptē ᵐppli: '& ob
ſide ciuitatē ᶜ& cape eā:
ᵇne cū a me ᵛaſtata fue
rit ᵛrbs ᵇ noī meo ᵍaſcri
batur victoria. ᵇ Congre
gauit itaqꝫ dauid ᵒmnē
ᵐppl'm: ᵇ& ꝓfectus ē ᵍad
uerſum rabba. 'Cūqꝫ di
micaſſet ᶜ cepit eā. ᵍ Et tu
lit ᵈ yadema ᵇ regis ᵉ eorū
ᵍde ᵉ capite eius ᶜ pōdo ᶜ au
ri ᵉ talētum habēs ∞∞∞∞
ᵍgēmas ᵍ pcioſiſſimas: ᵇ&
impoſitū ē ſup ᵉ caput da
uid. Sed ᵐ& predaᵍ ciuita
tis ᵉ aſportauitᶠ multam
ᵍvalde: ᵐppl'm quoqꝫ ei?
ᵍ adducens ' ferrauit: ∞∞∞
'& circūegit ſup eos ᵇ fer
rata ᵍ carpenta. ∞∞∞∞∞∞
Diuiſitqꝫ cultris ᶜ & tra
duxit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ i typo laterū. ᵇ Sic ' fecit
ᵏ vniuerſis ' ciuitatib ᵐ' fi
liorū ᵑāmon. ᵒ Et reuer
ſus eſt ᵖ dauid ᵍ& oīs ᵉ exer
citus in ᵒ ieruſalem. 13.

Actum eſt ātᵉ poſt
hecᵉ vt abſaloᵍ filii
ᵈ dāᵍ ſororemᵇ ſpecioſiſſi
mā ᶜ vocabulo ᵉ thamar ' a
damaret ᵐ ammon ᵑ filiuſ
ᵒ dauid: ᵍ& depiret in eā
valde: ita ᶠ vtᵖ pp amorē
eius ᵉ egrotaret: ʳ quia cū
'eſſet ᵛ virgo ∞∞∞∞∞∞
ᵍ difficile ei videbatur:
ᵇ vtᵍ quippiā inhoneſte ᵃa
geret ᶜ cū ea. Erat ātᵉ am
non ᵇ amicus ᶜ noīc ᵉ iona
dab ᵍ filius ᵐ ſemñaa ᵑ fra
tris ᵒ dauid: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ vir ᶜ prudēs ᵉ valde. Qui
'dixitᵉ ad eum. ∞∞∞∞∞∞∞
ʳ Quare ᵇ ſic ᵉ attenuaris
macieᵇ filiᵉ regis ∞∞∞∞∞∞
ᵍ per ſingulos dies? Cur
'nō ᵉ indicas ᵇ mihi? ' Dixit
ꝫ ᵉ f amnon. ᵐ Thamar
ᵒ fororem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ fratris mei ᵇ abſalom ᵉ a
mo. ᵑ Cui ' reſpondit ∞∞∞
ᵒ ionadab. ᵍ Cuba ' ſuper
ᵉ lectū tuū ᵇ& languorem
ſimꝫa. 'Cūqꝫ veneritᵉ pa
ter tuus ᵉ vt viſitet te ∞∞∞

filiꝰ: τ vocauit nomē eius ſolomon.
ὑιόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ σολομών,
τ dñs dilexit eum. τ miſit in
καὶ κύριος ἠγάπησεν αὐτόν· καὶ ἀπέστειλεν ἐν
manu nathan ppbe: τ vocauit nomē eius
χειρὶ ναθὰν τ̃ προφήτου, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτ̃
iedidia in verbo dñi. τ expugnauit ioab
ἰεδιδία ἐν λόγῳ κυρίου· καὶ ἐπολέμησεν ἰωὰβ τὴν
rabbath filioꝝ ammō: τ cepit vrbē re
ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμών, καὶ προκατελάβετο τὴν πόλιν τ̃ βα
gni. τ miſit ioab nūcios 'ad dauid dī
σιλείας· καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰβ ἀγγέλους πρὸς δαυὶδ λέ
cene: expugnaui rabbath τ cepi
γων, πεπολέμηκα τὴν ῥαββὰθ καὶ κατελαβόμην τὴν
vrbem aquaꝝ. τ nūc cōgrega reliquā ptē
πόλιν τῶν ὑδάτων· καὶ νῦν συνάγαγε τὸ κατάλοιπον
ppli: τ caſtrametare cōtra ciuitatē.
τοῦ λαοῦ, καὶ παρεμβαλὲ ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ πρόκα
pe eam tu: ne preoccupem eam
ταλαβοῦ αὐτὴν σύ, ὅπως μὴ προκαταλάβωμαι αὐτὴν
ego vrbē: τ vocetur nomē meū ſup eā. τ cō
ἐγὼ τὴν πόλιν, καὶ κληθῇ τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτήν· καὶ συ
greganit dauid oēm ppl'm τ pfect ᵉ aduerſū rabbath:
ἠγαγε δαυὶδ πάντα τὸν λαὸν καὶ ἐπορεύθη εἰς ῥαββάθ,
τ expugnauit eam τ cepit eā. τ tu
καὶ ἐπολέμησεν αὐτὴν καὶ κατελάβετο αὐτήν· καὶ ἔλα
lit diadema regis eoꝝ de capite
βε τὸν στέφανον τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τ̃ κεφαλ̃ς
etus. τ pōd ᵒ eius talēti aurī τ la
αὐτοῦ· καὶ ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσίου καὶ λί
pidis pcioſi: τ erat ſup caput dauid. τ ſpolia
θου τιμίου, καὶ ἦν ἐπὶ τ̃ς κεφαλ̃ς δαυίδ· καὶ τὰ σκῦλα
ciuitatis aſportauit multam
ciuitatio aſporταuit πολλὰ σφόδρα· καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν
ea eduxit: τ poſuit in ferra τ in tribu
αὐτῇ ἐξήγαγε, καὶ ἔθηκε ἐν τῷ πρίονι καὶ ἐν τοῖς τριβό
lis ferreis τ aſcīs ferreis: τ circūegit
λοις τοῖς σιδηροῖς καὶ σκεπάρνοις σιδηροῖς, καὶ πᾶσιν ἤγαγε
eos per aciem: τ ſic faciebat vniuerſis
αὐτοὺς διὰ τοῦ πλινθίου, καὶ οὕτως ἐποίει πάσαις
ciuitatibus filioꝝ ammō. τ reuerſus eſt dauid τ
ταῖς πόλεσιν υἱῶν ἀμμών· καὶ ἀνέστρεψε δαυὶδ καὶ
oīs ppls in ieruſalem.
πᾶς ὁ λαὸς εἰς ἱερουσαλήμ.

Ca.13.

Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἦν τῷ Ἀβεσσα
fillo dauid ſoroꝛ pulchra forma nimis:
λὰμ υἱῷ δαυὶδ ἀδελφὴ καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα,
τ nomē ei thamar: τ adamauit eam amnō
καὶ ὄνομα αὐτῇ θαμάρ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν ἀμνὼν
filius dauid. τ tribulabat egritudine amnō pp thamar
υἱὸς δαυίδ· καὶ ἐθλίβετο ἀρρωστίᾳ ἀμνὼν διὰ θαμὰρ
ſororē ſuā: quia virgo erat ipſa: τ nō pote
τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ὅτι παρθένος ἦν αὕτη, καὶ ἀδυνά
rat in oculis eius ammon vt faceret aliqd ei.
τει ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἀμνὼν τοῦ ποιῆσαί τι αὐτ̃.
τ amnō amicus: τ nomē ei ionadab fili
καὶ τῷ ἀμνὼν ἑταῖρος, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰωναδὰβ υἱὸς
ſamaa fratris dauid. τ ionadab erat pru
σαμαὰ τοῦ ἀδελφοῦ δαυίδ· καὶ ἰωναδὰβ ἦν φρό
dens nimis. τ dixit amnō: qd tibi ꝙ ſic
νιμος σφόδρα· καὶ εἶπεν τῷ ἀμνών, τί σοι ὅτι οὕτως
cōtabuiſti mane mane fili regis τ nō
συντέτηκας τοπρωὶ πρωὶ υἱὲ τοῦ βασιλέως καὶ οὐκ
nunciaſ mihi? τ dixit ei amnō: thamar
ἀπαγγελεῖς μοι; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀμνών, θαμὰρ τὴν
ſororem fratris mei abſalom ego amo. τ di
ἀδελφὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου Ἀβεσαλὼμ ἐγὼ ἀγαπῶ. καὶ εἶ
xit ei ionadab: cuba ſup lectū tuū. τ
πεν αὐτῷ ἰωναδάβ, κατακλίθητι ἐπὶ τὴν κοίτην σου· καὶ
ſimula egrotare: τ veniet ꝑ tuus viſitare ea
προσποιοῦ ἐνοχλεῖσθαι, καὶ ἥξει ὁ πατ̃ σου ἐπισκέψασθαί σε,

dic ᵉ ei. ᵇ Veniat ' oro ᵇ tha
mar ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'ſoror mea ᵐ' vt det mihi
ᵉ cibum: ᵒ& faciat ∞∞∞∞
'pulmentum ∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏ vt comedam 'de mā e
ius.' Accubuit itaqꝫ ∞∞
ᵃ amnō: ᵇ& q̄ſi ᵉ egrotare
cepit. ᶜ Cūqꝫ vēiſſ ᵗ ᵉ rex
ᶜ ad viſitandū eū 'ait ᵈ am
non ᵇ ad 'regem. ∞∞∞∞∞
ᵏ Veniat ' obſecro ᵐ tha
mar ' ſoror mea ᵒ vt faciat
ᵖ in oculis meis ᵍ duas ' for
bitiūculas: ᵉ& cibū para
tū capiaᵈ de māu eiꝰ. ᵐ Miſit ergo ᵈ dd ᵃ d ' thamar
ᵃ domū ᵇ dicēs. ᶜ Vēi ī ᵈ do
mum ' amnon ᵉ fris tui:
ᵇ& facᵈ ei ᵉ cenā. τ tuit thamar
σου καὶ ποίησον αὐτῷ δεῖπνον· καὶ ἐπορεύθη θαμὰρ
in domū amnon fratris ſui: τ ipſe dor
εἰς τὸν οἶκον ἀμνὼν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτ̃ς, καὶ αὐτὸς ἐκά
miebat. τ accepit thamar farīnā τ cōmiſcuit τ fecit
θευδε· καὶ ἔλαβε θαμὰρ τὸ σίαρ καὶ ἐφύρασε καὶ ἐκολ
collyridas coꝛā eo: τ coxit collyridas.
λύρισεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἥψησε τὰς κολλυρίδας.
τ tulit in qō effundūt: τ effudit coꝛā
καὶ ἔλαβεν εἰς ὃ ἀπεχύσουσιν, καὶ ἐπέχεεν ἐνώπιον
eo: τ nō voluit comedere. τ dixit amnō: edu
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐβούλετο φαγεῖν· καὶ εἶπεν ἀμνών. ἐξά
cite a me vniuerſos viros. τ eduxerūt ab eo
γαγετε ἀπ' ἐμοῦ πάντα ἄνδρα· καὶ ἐξήγαγον ἀπ' αὐτ̃
oēs viros. τ dixit amnō ad thamar: infer
πάντα ἄνδρα· καὶ εἶπεν ἀμνὼν πρὸς θαμάρ, εἰσένεγκε
mihi cibū in cōclaue τ comedā de ma
μοι τὸ βρῶμα εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ φαγοῦμαι ἐκ τ̃ς χει
nu tua. τ accepit thamar collyridas quas fecit
ρός σου· καὶ ἔλαβε θαμὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησεν
ᵗ dixit ei: ingredere domui mecū. τ dixit ei:
καὶ εἶπεν αὐτῇ, εἴσελθε κοιμηθητι μετ' ἐμοῦ· καὶ εἶπεν αὐτ
nō frater nō humilies me: q̄ſi nō fiet
τῷ, μὴ ἀδελφὲ μὴ ταπείνωσῃς με, ὅτι οὐ ποιηθήσε
ſic in iſrael. ne facias ſtultitiā
ται οὕτως ἐν τῷ ἰσραήλ· μὴ ποίησῃς τὴν ἀφροσύνην
hanc. τ ego quo ferā obprobriū meū: τ tu
ταύτην· καὶ ἐγὼ ποῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου, καὶ σὺ
eris ᵍ ſi vnus de inſipientib ᵖ in iſrael. τ nūc loquere
ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν ἰσραήλ· καὶ νῦν λάλησον
tā ad regem: q̄ſi non prohibebit me a
δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι οὐ μὴ ἀποκωλύσει με ἀπὸ
ꝓbrobriū meū. ᵇ Et tu
te. τ nō voluit amnon audire voce e
eris ᵍ ſi quaſi vn ' de
ius. τ prevaluit magis ᵭ ea τ humiliauit
ſinſipientibus ' in iſrael.
'quinpotius ᵇ loquere
'ad ᵈ regem' & ᵐ non ' ne
gabit me
tibi. ᵖ Noluit aūt amnō
acqeſcere ᵉ pcibus eius:
ſed ᵍ pualēs virib ᵉ oppre
ſſit eā' & cubauit ᶜ ū ea.
ᵉ Et exoſam eā habuit ᶜ o
dio ᵐ magno ᵑ nimis ſta ᵗ vt
ᵍ maius eſſet ᵇ odiū ᵍ quo
ᵇ oderat eam: ∞∞∞∞∞∞
'amōre ᵐ' quo ante ᵐ dile
xerat. ᵒ Dixitqꝫ ∞∞∞∞∞
ᵖ ef ᵃ mnō. ' Surge ᵉ & va
de. Qui ᵉ reſpondit. ∞∞∞

וְאָמַרְתְּ אֵלָיו תָּבֹא נָא תָּמָר
אֲחוֹתִי וְתַבְרֵנִי לֶחֶם וְעָשְׂתָה
לְעֵינַי אֶת הַבְּרִיָּה לְמַעַן אֶרְאֶה
וְאֹכְלָתִי מִיָּדָהּ: וַיִּשְׁכַּב
אַמְנוֹן וַיִּתְחָל וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ
לִרְאוֹתוֹ וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל הַמֶּלֶךְ
תָּבוֹא נָא תָּמָר אֲחוֹתִי וּתְלַבֵּב
לְעֵינַי שְׁתֵּי לְבִבוֹת וְאֵרְעָה מִיָּדָהּ:
וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶל תָּמָר הַבַּיְתָה
לֵאמֹר לְכִי נָא בֵּית אַמְנוֹן אָחִיךְ
וְעֲשִׂי לוֹ הַבְּרִיָּה: וַתֵּלֶךְ תָּמָר בֵּית
אַמְנוֹן אָחִיהָ וְהוּא שֹׁכֵב וַתִּקַּח
אֶת הַבָּצֵק וַתָּלָשׁ וַתְּלַבֵּב לְעֵינָיו
וַתְּבַשֵּׁל אֶת הַלְּבִבוֹת: וַתִּקַּח אֶת
הַמַּשְׂרֵת וַתִּצֹק לְפָנָיו וַיְמָאֵן
לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן הוֹצִיאוּ כָל
אִישׁ מֵעָלָי וַיֵּצְאוּ כָל אִישׁ
מֵעָלָיו: וַיֹּאמֶר אַמְנוֹן אֶל תָּמָר
הָבִיאִי הַבְּרִיָּה הַחֶדֶר וְאֵרְעָה
מִיָּדֵךְ וַתִּקַּח תָּמָר אֶת הַלְּבִבוֹת
אֲשֶׁר עָשְׂתָה וַתָּבֵא לְאַמְנוֹן
אָחִיהָ הַחֶדְרָה: וַתַּגֶּשׁ אֵלָיו לֶאֱכֹל
וַיֹּאחֶז בָּהּ וַיֹּאמֶר לָהּ בּוֹאִי שִׁכְבִי
עִמִּי אֲחוֹתִי אַל לֹא תְעַנִּנִי כִּי לֹא
יֵעָשֶׂה כֵן בְּיִשְׂרָאֵל אַל תַּעֲשֶׂה אֶת הַנְּבָלָה
הַזֹּאת: וַאֲנִי אָנָה אוֹלִיךְ אֶת
חֶרְפָּתִי וְאַתָּה תִּהְיֶה כְּאַחַד
הַנְּבָלִים בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה דַּבֶּר
נָא אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא יִמְנָעֵנִי
מִמֶּךָּ: וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלָהּ
וַיְחֲזַק מִמֶּנָּה וַיְעַנֶּהָ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ:
וַיִּשְׂנָא אֹתָהּ אַמְנוֹן שִׂנְאָה גְּדוֹלָה מְאֹד
כִּי גְדוֹלָה הַשִּׂנְאָה אֲשֶׁר שְׂנֵאָהּ
מֵאַהֲבָה אֲשֶׁר אֲהֵבָהּ וַיֹּאמֶר
לָהּ אַמְנוֹן קוּמִי לְכִי וַתֹּאמֶר

'dic ᵉ ei. ᵇ Veniat ' oro ᵇ tha
mar ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'ſoror mea ᵐ' vt det mihi
ᵉ cibum: ᵒ& faciat ∞∞∞∞
'pulmentum ∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵏ vt comedam 'de mā e
ius.' Accubuit itaqꝫ ∞∞
ᵃ amnō: ᵇ& q̄ſi ᵉ egrotare
cepit. ᶜ Cūqꝫ vēiſſ ᵗ ᵉ rex
ᶜ ad viſitandū eū 'ait ᵈ am
non ᵇ ad 'regem. ∞∞∞∞∞
ᵏ Veniat ' obſecro ᵐ tha
mar ' ſoror mea ᵒ vt faciat
ᵖ in oculis meis ᵍ duas ' for
bitiūculas: ᵉ& cibū para
tū capiaᵈ de māu eiꝰ. ᵐ Miſit ergo ᵈ dd ᵃ d ' thamar
ᵃ domū ᵇ dicēs. ᶜ Vēi ī ᵈ do
mum ' amnon ᵉ fris tui:
ᵇ& facᵈ ei ᵉ cenā. τ tuit thamar
σου καὶ ποίησον αὐτῷ δεῖπνον· καὶ ἐπορεύθη θαμὰρ
in domū amnon fratris ſui: τ ipſe dor
εἰς τὸν οἶκον ἀμνὼν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτ̃ς, καὶ αὐτὸς ἐκά
miebat. τ accepit thamar farīnā τ cōmiſcuit τ fecit
θευδε· καὶ ἔλαβε θαμὰρ τὸ σίαρ καὶ ἐφύρασε καὶ ἐκολ
collyridas coꝛā eo: τ coxit collyridas.
λύρισεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἥψησε τὰς κολλυρίδας.
τ tulit in qō effundūt: τ effudit coꝛā
καὶ ἔλαβεν εἰς ὃ ἀπεχύσουσιν, καὶ ἐπέχεεν ἐνώπιον
eo: τ nō voluit comedere. τ dixit amnō: edu
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐβούλετο φαγεῖν· καὶ εἶπεν ἀμνών. ἐξά
cite a me vniuerſos viros. τ eduxerūt ab eo
γαγετε ἀπ' ἐμοῦ πάντα ἄνδρα· καὶ ἐξήγαγον ἀπ' αὐτ̃
oēs viros. τ dixit amnō ad thamar: infer
πάντα ἄνδρα· καὶ εἶπεν ἀμνὼν πρὸς θαμάρ, εἰσένεγκε
mihi cibū in cōclaue τ comedā de ma
μοι τὸ βρῶμα εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ φαγοῦμαι ἐκ τ̃ς χει
nu tua. τ accepit thamar collyridas quas fecit
ρός σου· καὶ ἔλαβε θαμὰρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησεν
ᵗ dixit ei: ingredere domui mecū. τ dixit ei:
καὶ εἶπεν αὐτῇ, εἴσελθε κοιμηθητι μετ' ἐμοῦ· καὶ εἶπεν αὐτ
nō frater nō humilies me: q̄ſi nō fiet
τῷ, μὴ ἀδελφὲ μὴ ταπείνωσῃς με, ὅτι οὐ ποιηθήσε
ſic in iſrael. ne facias ſtultitiā
ται οὕτως ἐν τῷ ἰσραήλ· μὴ ποίησῃς τὴν ἀφροσύνην
hanc. τ ego quo ferā obprobriū meū: τ tu
ταύτην· καὶ ἐγὼ ποῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου, καὶ σὺ
eris ᵍ ſi vnus de inſipientib ᵖ in iſrael. τ nūc loquere
ἔσῃ ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν ἰσραήλ· καὶ νῦν λάλησον
tā ad regem: q̄ſi non prohibebit me a
δὴ πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι οὐ μὴ ἀποκωλύσει με ἀπὸ
ꝓbrobriū meū. ᵇ Et tu
te. τ nō voluit amnon audire voce e
eris ᵍ ſi quaſi vn ' de
ius. τ prevaluit magis ᵭ ea τ humiliauit
ſinſipientibus ' in iſrael.
'quinpotius ᵇ loquere
'ad ᵈ regem' & ᵐ non ' ne
gabit me
tibi. ᵖ Noluit aūt amnō
acqeſcere ᵉ pcibus eius:
ſed ᵍ pualēs virib ᵉ oppre
ſſit eā' & cubauit ᶜ ū ea.
ᵉ Et exoſam eā habuit ᶜ o
dio ᵐ magno ᵑ nimis ſta ᵗ vt
ᵍ maius eſſet ᵇ odiū ᵍ quo
ᵇ oderat eam: ∞∞∞∞∞∞
'amōre ᵐ' quo ante ᵐ dile
xerat. ᵒ Dixitqꝫ ∞∞∞∞∞
ᵖ ef ᵃ mnō. ' Surge ᵉ & va
de. Qui ᵉ reſpondit. ∞∞∞

לוֹ אַל אוֹדוֹת הַרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת
מֵאַחֲרֵת אֲשֶׁר עָשִׂית עִמִּי
לְשַׁלְּחֵנִי וְלֹא אָבָה לִשְׁמֹעַ לָהּ׃
וַיִּקְרָא אֶת נַעֲרוֹ מְשָׁרְתוֹ וַיֹּאמֶר
שִׁלְחוּ נָא אֶת זֹאת מֵעָלַי הַחוּצָה
וּנְעל הַדֶּלֶת אַחֲרֶיהָ׃ וְעָלֶיהָ
כְּתֹנֶת פַּסִּים כִּי כֵן תִּלְבַּשְׁן בְּנוֹת
הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלֹת מְעִילִים וַיֹּצֵא
אוֹתָהּ מְשָׁרְתוֹ הַחוּץ וְנָעַל הַדֶּלֶת
אַחֲרֶיהָ׃ וְתָמָר אֵפֶר עַל
רֹאשָׁהּ וּכְתֹנֶת הַפַּסִּים אֲשֶׁר
עָלֶיהָ קָרָעָה וַתָּשֶׂם יָדָהּ עַל
רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה׃
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אַבְשָׁלוֹם אָחִיהָ
הֲאַמְנוֹן אָחִיךְ הָיָה עִמָּךְ וְעַתָּה
אֲחוֹתִי הַחֲרִישִׁי אָחִיךְ הוּא אַל
תָּשִׁיתִי אֶת לִבֵּךְ לַדָּבָר הַזֶּה
וַתֵּשֶׁב תָּמָר וְשֹׁמֵמָה בֵּית
אַבְשָׁלוֹם אָחִיהָ׃ וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד
שָׁמַע אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

ᵃMaius eſt hoc ᵇmalum
quod nunc ᶜagis ᵈaduer
ſum me: ᵉq̄ quod añ fe
ciſti: ᶠexpellēs me. ᵇEt
noluit ᵍaudire ʰeam
ⁱſed vocato ᵏpuero ˡqui
miniſtrabat eiᵐdixit. ⁿEt
ᵒEiice ᵖhanc ᵍame ʳforas
ˢ& claude ᵗoſtiū ᵘpo
ᵛcā.
ᵃQue induta erat
ᵇtalari ᶜtunica: ᵈhuiuſce
modi enim filie
ᵉregis virgines
ᶠveſtibus
ᵍutebantur. ʰEiecit itaq;
ⁱeā ᵏminiſter illius ˡforas
ᵐclauſitq; ⁿfores
ᵒpoſt eam. Que aſpḡs
ᵖcinerem
ᵍcapiti ſuo ʳſciſſa ˢtalari
ᵗtunica: ᵘimpoſitiſq; ᵛmanib ʷſu
per
ˣcaput ſuū: ʸibat ᶻingre
diens ᵃ& clamans.
ᵇDixit autem ᶜei ᵈabſalō
ᵉfrater ſuus.
ᶠNūqd āmon ᵍfrater tu?
ʰcōcubuit ⁱtecum! ᵏSed
nunc ˡſoror ᵐtace: ⁿfrater
tuus ᵒeſt. ᵖNeq
ᵍaffligas ʳcor tuum ˢpro
tuhac ᵗre.
ᵃMāſit itaq; ᵇthamar ᶜcō
tabeſcēs in ᵈdomo
ᵉabſalom ᶠfris ſui. ᵍCū āt
ʰaudiſſet ⁱrex ᵏdauid
ˡverba ᵐhec:
ⁿcontriſtatus eſt ᵒvalde.
ᵖPorro non ᵍeſt locutus
ʳabſalō ˢad ᵗamnon ᵘma
lū nec ᵛbonū.
ʷOderat ˣenim ʸabſa
lom ᶻamnon ᵃeo q
ᵇviolaſſet ᶜthamar ᵈſoro
rem ſuam.
ᵉFactum eſt aūt ᶠpoſt tps
ᵍbiennīᵗ vt ʰtonderētur
oues ⁱabſalom ᵏi balaſor
ˡque eſt
ᵐiuxta ⁿeffraim. ᵒEt voca
uit ᵖabſalom
ᵍomnes ʳfilios ˢregis: ᵗve
nitq;
ᵘad ᵛregem ʷ& ait ad eū.
ˣEcce ʸtondentur oues
ᶻſerui tui: ᵃveniat ᵇoro
ᶜrex ᵈcum ſeruis ſuis
ᵉad ᶠeruum ſuum. ᵍDixit
ʰq̄ rex ⁱad
ᵏabſalom. ˡNoli ᵐfili mi:
ⁿnoli rogare vt ᵒveniam?
ᵖomnes ᵍ& ʳgrauem? ˢte.
ᵗCum aūt cogeret ᵘeum
ᵛ& noluiſſet ʷre: ˣbenedi
xit ei. ʸEt ait
ᶻabſalō ad dd. ᵃSi nō ᵇvis
venire: ᶜveniat ᵈobiecro
ᵉnobiſcū ſalte ᶠamnō ſfr
meus. ᵍDixitq; ʰad eum

ei thamar: q̄m magnū malū vltimū magis q̄ pri
ἀυτῶ θαμάρ, ὅτι μεγάλη κακία ἡ ἐχάτη ὑπὲρ τὴν πρώ
mū q̄ feciſti mecū vt mittas me. ᵗ nō
τὴν ἣν πεποίηκας μετ' ἐμοῦ ἐξαποστεῖλαί με · καὶ οὐκ
voluit amnō audire voce eius: ᵗ voca
ἐβούλετο ἀμνὰν ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς ἀυτῆς, καὶ ἐκάλε
uit puerū ſuū aſſiſtētē in domo eiᵖ
σε τὸν παῖδα ἀυτοῦ τὸν προστήκοτα τοῦ οἴκου ἀυτοῦ
ᵗ dixit ei: emitte tā hāc a me foras:
καὶ λέγει ἀυτῶ, ἐξαπόστειλον δὴ ταύτην ἀπ' ἐμοῦ ἔξω,
ᵗ claude hoſtiū poſt eam. ᵗ ſup eā erat
καὶ κλεῖσον τὴν θύραν ὀπίσω ἀυτῆς · καὶ ἐπ' ἀυτῆς ἦν
tunica talaris: q̄m ſic induebātur
χιτὼν ἀσραγαλωτός, ὅτι οὕτως ἐστέσθυδίσκοντο αἱ
filie regis virgines tuni
θυγατέρες τοῦ βασιλέως αἱ παρθένοι τοὺς ἐπωμίδας
cis ſuis. ᵗ eiecit eā miniſter ame
τοὺς ἀυτῶν · καὶ ἐξήγαγεν ἀυτὴν ὁ λειτουργὸς τοῦ ἀμε
non foras: ᵗ clauſit hoſtiū poſt eā. ᵗ
νὼν ἔξω, καὶ ἀπέκλεισε τὴν θύραν ὀπίσω ἀυτῆς · καὶ
accepit thamar cineꝛē: ᵗ impoſuit ſup caput
ἔλαβε θαμὰρ σποδόν, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ſuū: ᵗ tunicā talarē que ſup eā
ἀυτῆς, καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ἀσραγαλωτὸν τὸν ἐπ' ἀυτῆ
ſcidit: ᵗ poſuit manus ſuas ſup caput
διέρρηξεν, καὶ ἔθηκε τὰς χεῖρας ἀυτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ſuū: ᵗ ibat vadēs ᵗ clamās. ᵗ di
ἀυτῆς, καὶ ἐπορεύετο πορευομένη καὶ βοῶσα · καὶ εἶπε
xit ei abeſalō frater eius: nūqd amnon
πρὸς ἀυτὴν ἀβεσαλὼμ ὁ ἀδελφὸς ἀυτῆς, μὴ ἀμνὼν ὁ
frater tuus fuit tecum? ᵗ nūc ſoror ta
ἀδελφός σου γέγονεν μετὰ σοῦ; καὶ νῦν ἀδελφὴ σιώ
ce: q̄m frater tuus ipſe. nō ponas cor
πησον, ὅτι ἀδελφός σου ἀυτός · μὴ θῆς τὴν καρδίαν
tuū loqui aliqđ. ᵗ fecit thamar contabeſcēs in
σου λαλῆσαί τι. καὶ ἐκάθισε θαμὰρ ἐκ-ψυχοῦσα ἐν τῶ
domo abeſalō fratris ſui. ᵗ rex
οἴκω ἀβεσαλὼμ τοῦ ἀδελφοῦ ἀυτῆς · καὶ ὁ βασιλεὺς
dauid audiuit oia verba hec: ᵗ
δαυὶδ ἤκουσε πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ
cōtriſtat ᵉ ē timis. ᵗ nō locut ᵉ eſt abeſalō am
ἐθύμωσε σφόδρα. καὶ οὐκ ἐλάλησε ἀβεσαλὼμ τῶ ἀμ
non a malo vſq; ad bonū: q̄ oderat abeſalom
νὰν ἀπὸ κακοῦ ἕως ἀγαθοῦ, ὅτι ἐμίσει ἀβεσαλὼμ
amnō eo q̄ humiliauit thamar ſororē ſuā.
ἀμνὰν ἀνθ' ὧν ἐταπείνωσε θαμὰρ τὴν ἀδελφὴν ἀυτοῦ.
ᵗ factū ē poſt duos annos dierū ᵗ fuerūt tōſen
καὶ ἐγένετο μετὰ δύο ἔτη ἡμέρων καὶ ἦσαν κείρον
tes abeſalō in baalaſor q̄ apud ephraim.
τες τῶ ἀβεσαλὼμ ἐν βααλασὼρ τὴ παρὰ ἐφραίμ.
ᵗ vocauit abeſalom oēs filios
καὶ ἐκάλεσεν ἀβεσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ
regis: ᵗ venit abeſalō ad regē
βασιλέως, καὶ ἦλθεν ἀβεσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα
ᵗ dixit: ecce tā tondūt ſeruo tuo:
καὶ εἶπεν, ἰδοὺ δὴ κείρουσιν τῶ δούλω σου, πο
eat tā rex ᵗ ſerui ſui cū
ρευθήτω δὴ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ παῖδες ἀυτοῦ με
ſeruo ſuo. ᵗ dixit rex abe
τὰ τοῦ δούλου σου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶ ἀβε
ſalom: nō fili: non ventam⁹ oēs nos:
σαλὼμ, μὴ τέκνον, οὐμὴ ἐλεύσωμεν πάντες ἡμεῖς,
ne grauemur in te. ᵗ coḡit ex
ὅπως μὴ βαρυθῶμεν ἐπὶ σέ. καὶ κατεβιάζετο ἀυ
um abeſalom: ᵗ nō voluit rex
τὸν ἀβεσαλὼμ, καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ βασιλεὺς τοῦ
ire: ᵗ benedixit ei. ᵗ dixit abe
πορευθῆναι, καὶ ηὐλόγησεν ἀυτόν. καὶ εἶπεν ἀβε
ſalom: ſed veniat tā mecū amnon frater
σαλὼμ, ἀλλὰ πορευθήτω δὴ μετ' ἐμοῦ ἀμνὼν ὁ ἀδελφός
meus. ᵗ dixit rex:
μου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς,

quare ibit tecum? ᵗ coegit eum abeſa
ἱνατί πορευθῆ μετὰ σοῦ; καὶ κατεβιάσατο ἀυτὸν ἀβε
lom: ᵗ miſit eū eo amnō: ᵗ om
σαλὼμ, καὶ ἐξαπέστειλε μετ' ἀυτοῦ τὸν ἀμνὰν, καὶ πάν
nes filios regis. ᵗ fuſſit abeſalom
τας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. καὶ ἐνετείλατο ἀβεσαλὼμ
pueris ſuis dicēs: ecce q̄n bñ habuerit cor
τοῖς παισὶν ἀυτοῦ λέγων, ἴδε ὅτ' ἂν ἓυ ἔχη ἡ καρ
amnō in vino: ᵗ dicā ad vos: percutite
δία ἀμνὰν ἐν τῶ οἴνω, καὶ ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, πατάξατε
amnon: ᵗ interficite eū: ne timcatis: q̄n ego
τὸν ἀμνών, καὶ θανατώσατε ἀυτόν, μὴ φοβεῖσθε, ὅτι ἐγὼ
precipio vobis. roboramini ᵗ eſtote in filios forti
ἐντέλλομαι ὑμῖν · κραταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνα
tudinis. ᵗ fecerūt puerī abeſalom amnō
μεως · καὶ ἐποίησαν οἱ παῖδες ἀβεσαλὼμ τῶ ἀμνὰν
ſicut preceperat eis. ᵗ ſurrexerūt oēs filij
καθὼς ἐνετείλατο ἀυτοῖς · καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ
regis ᵗ aſcenderūt vnuſq; ſup mulā ſu
τοῦ βασιλέως καὶ ἐπέβησαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἡμίονον ἀυ
am: ᵗ fugerūt. ᵗ factū eſt cū ipſi eſſent in via:
τοῦ, καὶ ἔφυγον · καὶ ἐγένετο ὡς ἀυτοὶ ἦσαν ἐν τῆ ὁδῶ,
ᵗ nūciū venit ad dauid dicēs: percuſſit
καὶ ἡ ἀγγελία ἦλθε πρὸς δαυὶδ λεγόντων, πέπαικεν
abeſalom oēs filios regis. ᵗ non
ἀβεσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως · καὶ οὐχ
remāſit in eis vſq; ad vnū. ᵗ ſurrexit rex
ὑπολελείπται ἐν ἀυτοῖς ἕως ἑνός · καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς
ii.i.b. ᵗ ſcidit veſtimēta ſua: ᵗ ſedit ſup trā.
ι.ς.ſ. καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια ἀυτοῦ, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς γῆς.
ᵗ oēs ſeruī eius aſſiſtebāt ei qui ſci
καὶ πάντες οἱ παῖδες ἀυτοῦ παρειστήκασιν ἀυτῶ διερρω
derūt veſtimēta. ᵗ rūdit ionadab filius ſamaa
γότες τὰ ἱμάτια · καὶ ἀπεκρίθη ἰωναδὰβ ὑὸς σαμαὰ
fratris dauid dicēs: nō dicat dñs meus rex:
ἀδελφοῦ δαυὶδ λέγων, μὴ εἰπάτω ὁ κύριος μου ὁ βασι
ᵍ oēs pueri filij regis mor
λεὺς, ὅτι πάντα τὰ παιδάρια οἱ υἱοὶ ᵀ βασιλέως τεθνή
tui ſūt: ſed amnon ſolus mortuꝰ eſt: q̄n in ira erat ei
κασιν, ἀλλὰ ἀμνὰν μόνος τέθνηκεν, ὅτι ἐν ὀργῆ ἦν ἀυτῶ
abeſalom ex qua die humiliauit amnō ſororem
ἀβεσαλὼμ ἐκ ἡμέρας ἧς ἐταπείνωσεν ἀμνὰν τὴν ἀδελφὴν
ſuā thamar. ᵗ nūc oñs me rex nō ponat in
ἀυτοῦ θαμάρ. καὶ νῦν ὁ κύ μου ὁ βασιλεὺς μὴ θέτω ἐπὶ τὴν
corde ſuo verbū dicēs: q̄n oēs filij
καρδίαν ἀυτοῦ ῥῆμα λέγων, ὅτι πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ
regis mortui ſunt: ſed amnon ſolus mortuꝰ eſt. ᵗ
βασιλέως τεθνήκασιν, ἀλλὰ ἀμνὰν μόνος τέθνηκεν · καὶ
fugit abeſalom. ᵗ aſcēdit puer ſpeculator:
ἀπέδρα ἀβεσαλὼμ. καὶ ἀνέβη ὁ παιδάριον ὁ σκοπός,
ᵗ eleuauit oculos ſuos ᵗ vidit: ᵗ ecce ppls
καὶ ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀυτοῦ καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ λαὸς
mult⁹ veniens in via poſt eū ex late
πολὺς πορευόμενος ἐν τῆ ὁδῶ ὄπισθεν ἀυτοῦ ἐκ πλευ
re mōtis. ᵗ dixit ionadab ad regem: ecce
ρᾶς τοῦ ὄρους. καὶ εἶπεν ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ οἱ
filij regis adſunt: ſm verbū ſerui
υἱοὶ ᵀ βασιλέως παραγεγόνασιν, κατὰ τὸ ῥῆμα ᵀ δούλου
tui ſic factū ē. ᵗ factū ē eū cōpleſſet ipſe
σου οὕτως γέγονεν · καὶ ἐθέλετο ἐν τῶ συντελέσαι ἀυτὸν
loqui: ᵗ ecce filij regis vene
λαλοῦντα, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως παραγε
runt. ᵗ leuauerūt vocē ſuā ᵗ fleuerūt: ᵗ
γόνασιν · καὶ ἦραν τὴν φωνὴν ἀυτῶν καὶ ἔκλαυσαν, καὶ
rex ᵗ oēs ſeruī eius fleuerūt
ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες ἀυτοῦ ἔκλαυσαν
ploratu magno nimis. ᵗ abeſalom fugit ᵗ
κλαυμὸν μέγαν σφόδρα. καὶ ἀβεσαλὼμ ἀπέδρα καὶ
abiit ad tholmi filiū ammiur regē geſſur.
ἐπορεύθη πρὸς θολμὶ υἱὸν ἀμιοὺδ βασιλέα γεσσήρ.

ᵒrex. ᵖNō eſt neceſſe ᵍvt
vadaʳtecū. ˢCoegit itaq;
ᵗabſalom ᵘcum ᵛ& di
miſit ʷcum eo ˣamnon
ʸ& ᶻvniuerſos ᵃfilios ᵇre
gis. ᶜPrecepat āt ᵈabſalō
ᵉpueris ſuis ᶠdicēs. ᵍObſeruate ʰcū temulēt⁹ fue
rit ⁱamnon ᵏvino: ˡ& di
xero ᵐvobis: nōnnullos
ⁿpercutite ᵒeum ᵖ& interfi
cite: ᵍnolite timere, ʳEgo ˢenim fū
qui precipio
ᵗvobis. ᵘRoboramini ᵛ&
eſtote ʷviri fortes.
ˣFecēt ergo ʸpueri ᶻab
ſalō ᵃaduersum amnon
ᵇſicut ᶜpcepat eis ᵈabſa
lom. ᵉSurgēteſq; ᶠomnes
ᵍfilii ʰregis ⁱaſcenderunt
ᵏſinguli ˡmulas ſuas
ᵐ& fugerunt. ⁿCūq; ad
huc pgerent ᵒin itinere:
ᵖfama ᵍpuenit ʳad ˢdauid
ᵗdicens. ᵘPercuſſit
ᵛabſalō ʷomnes ˣfilios ʸre
gis: ᶻ& non
ᵃremāſit ᵇex eis ſaltē ᶜvnus. ᵈSurrexit itaq; ᵉrex
dauid: ᶠ& ſcidit ᵍveſtimē
ta ſua: ʰ& cecidit ⁱſup ter
ram: ʲ& oēs ᵏſeruī illius ˡq
ᵐaſſiſtebāt eiˢ ⁿſciderūt ᵒve
ſtimēta ſua. ᵖRūdēs autē
ᵍionadab ʳfilius ˢſem maa
ᵗfris ᵘdd: ᵛdixit. ʷNe ˣelſi
met ʸdñs meᶻ rex ᵃq̄ oēs
ᵇpueri ᶜfilii ᵈregis ᵉoccīſi
ſint.
ᵃAmnō ᵇſolus ᶜmortuus
eſt: ᵈquoniā ᵉin ᶠore
ᵍabſalom ʰerat ⁱpoſitus
ʲex die qua ᵏoppreſſit eo
ˡthamar ᵐfororem eius.
ⁿNūc ergo ne ᵒponat eo
ᵖdñs meus ᵍrex ʳſup ˢcor
ſuū ᵗverbū iſtud ᵘdicens:
ᵛoēs ʷfilii ˣregis ʸoccīſi ſt:
ᶻquoniam ᵃamnon
ᵇſolus ᶜmortuus ē. ᵈFugit
aūt ᵉabſalō. ᶠEt eleuauit
ᵍpuer ʰſpeculator ⁱoculos
ʲſuos ᵏ& aſpexit:
ˡ& ecce ᵐpopulus ⁿmult⁹
ᵒveniebat ᵖper iter
ᵍdeuiū ʳex latere ˢmōtis.
ᵗDixit autem ᵘionadab
ᵛad ʷregem. ˣEcce ʸfilii ᶻre
gis ᵃadſunt:
ᵇſuxta verbū ᶜſeruī tui
ᵈſic factum ᵉeſt.
ᶠCunq; ceſſaſſet ᵍloqui:
ʰapparuerunt ⁱ& ʲfilii ᵏre
gis. ˡEt ᵐintrātes ⁿleuaue
ᵒrūt ᵖvocē ſuā ᵍ& fleuerūt.
ʳSed ˢ& ᵗrex ᵘ& oēs ᵛſeruī
eius ʷfleuerunt: ˣploratu
ʸmagno ᶻnimis. ᵃPorro
abſalō ᵇfugiēs ᶜabiit ᵈad
ᵉtholomai ᶠfiliū ᵍammiur
ʰregem ⁱgeſſur.

ᵃMaius eſt hoc ᵇmalum
ᶜquod nunc ᵈagis ᵉaduer
ſum me: ᶠq̄ quod añ fe
ciſti: ᵍexpellēs me. ʰEt
noluit ⁱaudire ʲeam
ᵏſed vocato ˡpuero ᵐqui
miniſtrabat eiⁿdixit. ᵒEt
ᵖEiice ᵍhanc ʳame ˢforas
ᵗ& claude ᵘoſtiū ᵛpo
ʷcā.
ˣQue induta erat
ʸtalari ᶻtunica: ᵃhuiuſce
modi enim filie
ᵇregis virgines
ᶜveſtibus
ᵈutebantur. ᵉEiecit itaq;
ᶠeā ᵍminiſter illius ʰforas
ⁱclauſitq; ʲfores
ᵏpoſt eam. Que aſpḡs
ˡcinerem
ᵐcapiti ſuo ⁿſciſſa ᵒtalari
ᵖtunica: ᵠimpoſitiſq; ʳmanib ˢſu
per
ᵗcaput ſuū: ᵘibat ᵛingre
diens ʷ& clamans.
ˣDixit autem ʸei ᶻabſalō
ᵃfrater ſuus.
ᵇNūqd āmon ᶜfrater tu?
ᵈcōcubuit ᵉtecum! ᶠSed
nunc ᵍſoror ʰtace: ⁱfrater
tuus ᵏeſt. ˡNeq
ᵐaffligas ⁿcor tuum ᵒpro
tuhac ᵖre.
ᵍMāſit itaq; ʳthamar ˢcō
tabeſcēs in ᵗdomo
ᵘabſalom ᵛfris ſui. ʷCū āt
ˣaudiſſet ʸrex ᶻdauid
ᵃverba ᵇhec:
ᶜcontriſtatus eſt ᵈvalde.
ᵉPorro non ᶠeſt locutus
ᵍabſalō ʰad ⁱamnon ʲma
lū nec ᵏbonū.
ˡOderat ᵐenim ⁿabſa
lom ᵒamnon ᵖeo q
ᵍviolaſſet ʳthamar ˢſoro
rem ſuam.
ᵗFactum eſt aūt ᵘpoſt tps
ᵛbiennīᵗ vt ʷtonderētur
oues ˣabſalom ʸi balaſor
ᶻque eſt
ᵃiuxta ᵇeffraim. ᶜEt voca
uit ᵈabſalom
ᵉomnes ᶠfilios ᵍregis: ʰve
nitq;
ⁱad ʲregem ᵏ& ait ad eū.
ˡEcce ᵐtondentur oues
ⁿſeruī tui: ᵒveniat ᵖoro
ᵍrex ʳcum ſeruis ſuis
ˢad ᵗeruum ſuum. ᵘDixit
ᵛq̄ rex ʷad
ˣabſalom. ʸNoli ᶻfili mi:
ᵃnoli rogare vt ᵇveniam?
ᶜomnes ᵈ& ᵉgrauem? ᶠte.
ᵍCum aūt cogeret ʰeum
ⁱ& noluiſſet ʲre: ᵏbenedi
xit ei. ˡEt ait
ᵐabſalō ad dd. ⁿSi nō ᵒvis
venire: ᵖveniat ᵍobiecro
ʳnobiſcū ſalte ˢamnō ſfr
meus. ᵗDixitq; ᵘad eum

ᵃMaius eſt hoc ᵇmalum
ᶜquod nunc ᵈagis ᵉaduer
ſum me: ᶠq̄ quod añ fe
ciſti: ᵍexpellēs me. ʰEt
noluit ⁱaudire ʲeam
ᵏſed vocato ˡpuero ᵐqui
miniſtrabat eiⁿdixit. ᵒEt
ᵖEiice ᵍhanc ʳame ˢforas
ᵗ& claude ᵘoſtiū ᵛpo
ʷcā.
ˣQue induta erat
ʸtalari ᶻtunica: ᵃhuiuſce
modi enim filie
ᵇregis virgines
ᶜveſtibus
ᵈutebantur. ᵉEiecit itaq;
ᶠeā ᵍminiſter illius ʰforas
ⁱclauſitq; ʲfores
ᵏpoſt eam. Que aſpḡs
ˡcinerem
ᵐcapiti ſuo ⁿſciſſa ᵒtalari
ᵖtunica: ᵠimpoſitiſq; ʳmanib ˢſu
per
ᵗcaput ſuū: ᵘibat ᵛingre
diens ʷ& clamans.
ˣDixit autem ʸei ᶻabſalō
ᵃfrater ſuus.
ᵇNūqd āmon ᶜfrater tu?
ᵈcōcubuit ᵉtecum! ᶠSed
nunc ᵍſoror ʰtace: ⁱfrater
tuus ᵏeſt. ˡNeq
ᵐaffligas ⁿcor tuum ᵒpro
tuhac ᵖre.
ᵍMāſit itaq; ʳthamar ˢcō
tabeſcēs in ᵗdomo
ᵘabſalom ᵛfris ſui. ʷCū āt
ˣaudiſſet ʸrex ᶻdauid
ᵃverba ᵇhec:
ᶜcontriſtatus eſt ᵈvalde.
ᵉPorro non ᶠeſt locutus
ᵍabſalō ʰad ⁱamnon ʲma
lū nec ᵏbonū.
ˡOderat ᵐenim ⁿabſa
lom ᵒamnon ᵖeo q
ᵍviolaſſet ʳthamar ˢſoro
rem ſuam.
ᵗFactum eſt aūt ᵘpoſt tps
ᵛbiennīᵗ vt ʷtonderētur
oues ˣabſalom ʸi balaſor
ᶻque eſt
ᵃiuxta ᵇeffraim. ᶜEt voca
uit ᵈabſalom
ᵉomnes ᶠfilios ᵍregis: ʰve
nitq;
ⁱad ʲregem ᵏ& ait ad eū.
ˡEcce ᵐtondentur oues
ⁿſeruī tui: ᵒveniat ᵖoro
ᵍrex ʳcum ſeruis ſuis
ˢad ᵗeruum ſuum. ᵘDixit
ᵛq̄ rex ʷad
ˣabſalom. ʸNoli ᶻfili mi:
ᵃnoli rogare vt ᵇveniam?
ᶜomnes ᵈ& ᵉgrauem? ᶠte.
ᵍCum aūt cogeret ʰeum
ⁱ& noluiſſet ʲre: ᵏbenedi
xit ei. ˡEt ait
ᵐabſalō ad dd. ⁿSi nō ᵒvis
venire: ᵖveniat ᵍobiecro
ʳnobiſcū ſalte ˢamnō ſfr
meus. ᵗDixitq; ᵘad eum

quare ibit tecum? ᵗ coegit eum abeſa
ἱνατί πορευθῆ μετὰ σοῦ; καὶ κατεβιάσατο ἀυτὸν ἀβε
lom: ᵗ miſit eū eo amnō: ᵗ om
σαλὼμ, καὶ ἐξαπέστειλε μετ' ἀυτοῦ τὸν ἀμνὰν, καὶ πάν
nes filios regis. ᵗ fuſſit abeſalom
τας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως · καὶ ἐνετείλατο ἀβεσαλὼμ
pueris ſuis dicēs: ecce q̄n bñ habuerit cor
τοῖς παισὶν ἀυτοῦ λέγων, ἴδε ὅτ' ἂν ἓυ ἔχη ἡ καρ
amnō in vino: ᵗ dicā ad vos: percutite
δία ἀμνὰν ἐν τῶ οἴνω, καὶ ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, πατάξατε
amnon: ᵗ interficite eū: ne timcatis: q̄n ego
τὸν ἀμνών, καὶ θανατώσατε ἀυτόν, μὴ φοβεῖσθε, ὅτι ἐγὼ
precipio vobis. roboramini ᵗ eſtote in filios forti
ἐντέλλομαι ὑμῖν · κραταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνα
tudinis. ᵗ fecerūt puerī abeſalom amnō
μεως · καὶ ἐποίησαν οἱ παῖδες ἀβεσαλὼμ τῶ ἀμνὰν
ſicut preceperat eis. ᵗ ſurrexerūt oēs filij
καθὼς ἐνετείλατο ἀυτοῖς · καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ
regis ᵗ aſcenderūt vnuſq; ſup mulā ſu
τοῦ βασιλέως καὶ ἐπέβησαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἡμίονον ἀυ
am: ᵗ fugerūt. ᵗ factū eſt cū ipſi eſſent in via:
τοῦ, καὶ ἔφυγον · καὶ ἐγένετο ὡς ἀυτοὶ ἦσαν ἐν τῆ ὁδῶ,
ᵗ nūciū venit ad dauid dicēs: percuſſit
καὶ ἡ ἀγγελία ἦλθε πρὸς δαυὶδ λεγόντων, πέπαικεν
abeſalom oēs filios regis. ᵗ non
ἀβεσαλὼμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως · καὶ οὐχ
remāſit in eis vſq; ad vnū. ᵗ ſurrexit rex
ὑπολελείπται ἐν ἀυτοῖς ἕως ἑνός · καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς
ii.i.b. ᵗ ſcidit veſtimēta ſua: ᵗ ſedit ſup trā.
ι.ς.ſ. καὶ διέρρηξε τὰ ἱμάτια ἀυτοῦ, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς γῆς.
ᵗ oēs ſeruī eius aſſiſtebāt ei qui ſci
καὶ πάντες οἱ παῖδες ἀυτοῦ παρειστήκασιν ἀυτῶ διερρω
derūt veſtimēta. ᵗ rūdit ionadab filius ſamaa
γότες τὰ ἱμάτια · καὶ ἀπεκρίθη ἰωναδὰβ ὑὸς σαμαὰ
fratris dauid dicēs: nō dicat dñs meus rex:
ἀδελφοῦ δαυὶδ λέγων, μὴ εἰπάτω ὁ κύριος μου ὁ βασι
ᵍ oēs pueri filij regis mor
λεὺς, ὅτι πάντα τὰ παιδάρια οἱ υἱοὶ ᵀ βασιλέως τεθνή
tui ſūt: ſed amnon ſolus mortuꝰ eſt: q̄n in ira erat ei
κασιν, ἀλλὰ ἀμνὰν μόνος τέθνηκεν, ὅτι ἐν ὀργῆ ἦν ἀυτῶ
abeſalom ex qua die humiliauit amnō ſororem
ἀβεσαλὼμ ἐκ ἡμέρας ἧς ἐταπείνωσεν ἀμνὰν τὴν ἀδελφὴν
ſuā thamar. ᵗ nūc oñs me rex nō ponat in
ἀυτοῦ θαμάρ. καὶ νῦν ὁ κύ μου ὁ βασιλεὺς μὴ θέτω ἐπὶ τὴν
corde ſuo verbū dicēs: q̄n oēs filij
καρδίαν ἀυτοῦ ῥῆμα λέγων, ὅτι πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ
regis mortui ſunt: ſed amnon ſolus mortuꝰ eſt. ᵗ
βασιλέως τεθνήκασιν, ἀλλὰ ἀμνὰν μόνος τέθνηκεν · καὶ
fugit abeſalom. ᵗ aſcēdit puer ſpeculator:
ἀπέδρα ἀβεσαλὼμ. καὶ ἀνέβη ὁ παιδάριον ὁ σκοπός,
ᵗ eleuauit oculos ſuos ᵗ vidit: ᵗ ecce ppls
καὶ ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀυτοῦ καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ λαὸς
mult⁹ veniens in via poſt eū ex late
πολὺς πορευόμενος ἐν τῆ ὁδῶ ὄπισθεν ἀυτοῦ ἐκ πλευ
re mōtis. ᵗ dixit ionadab ad regem: ecce
ρᾶς τοῦ ὄρους. καὶ εἶπεν ἰωναδὰβ πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ οἱ
filij regis adſunt: ſm verbū ſerui
υἱοὶ ᵀ βασιλέως παραγεγόνασιν, κατὰ τὸ ῥῆμα ᵀ δούλου
tui ſic factū ē. ᵗ factū eſt cū cōpleſſet ipſe
σου οὕτως γέγονεν · καὶ ἐθέλετο ἐν τῶ συντελέσαι ἀυτὸν
loqui: ᵗ ecce filij regis vene
λαλοῦντα, καὶ ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως παραγε
runt. ᵗ leuauerūt vocē ſuā ᵗ fleuerūt: ᵗ
γόνασιν · καὶ ἦραν τὴν φωνὴν ἀυτῶν καὶ ἔκλαυσαν, καὶ
rex ᵗ oēs ſeruī eius fleuerūt
ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ παῖδες ἀυτοῦ ἔκλαυσαν
ploratu magno nimis. ᵗ abeſalom fugit ᵗ
κλαυμὸν μέγαν σφόδρα. καὶ ἀβεσαλὼμ ἀπέδρα καὶ
abiit ad tholmi filiū ammiur regē geſſur.
ἐπορεύθη πρὸς θολμὶ υἱὸν ἀμιοὺδ βασιλέα γεσσήρ.

ᵒrex. ᵖNō eſt neceſſe ᵍvt
vadaʳtecū. ˢCoegit itaq;
ᵗabſalom ᵘcum ᵛ& di
miſit ʷcum eo ˣamnon
ʸ& ᶻvniuerſos ᵃfilios ᵇre
gis. ᶜPrecepat āt ᵈabſalō
ᵉpueris ſuis ᶠdicēs. ᵍObſeruate ʰcū temulēt⁹ fue
rit ⁱamnon ᵏvino: ˡ& di
xero ᵐvobis: nōnnullos
ⁿpercutite ᵒeum ᵖ& interfi
cite: ᵍnolite timere, ʳEgo ˢenim fū
qui precipio
ᵗvobis. ᵘRoboramini ᵛ&
eſtote ʷviri fortes.
ˣFecēt ergo ʸpueri ᶻab
ſalō ᵃaduersum amnon
ᵇſicut ᶜpcepat eis ᵈabſa
lom. ᵉSurgēteſq; ᶠomnes
ᵍfilii ʰregis ⁱaſcenderunt
ᵏſinguli ˡmulas ſuas
ᵐ& fugerunt. ⁿCūq; ad
huc pgerent ᵒin itinere:
ᵖfama ᵍpuenit ʳad ˢdauid
ᵗdicens. ᵘPercuſſit
ᵛabſalō ʷomnes ˣfilios ʸre
gis: ᶻ& non
ᵃremāſit ᵇex eis ſaltē ᶜvnus. ᵈSurrexit itaq;

וַיִּתְאַבֵּל עַל בְּנוֹ כָּל הַיָּמִים: וַאֲבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ גְּשׁוּר וַיְהִי שָׁם שָׁלֹשׁ שָׁנִים: וַתֶּכַל דָּוִד לָהַם אֶת הַמֶּלֶךְ לָצֵאת אֶל אַבְשָׁלוֹם כִּי נִחַם עַל אַמְנוֹן כִּי מֵת: Cap. xiiii

וַיֵּדַע יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה כִּי לֵב הַמֶּלֶךְ עַל אַבְשָׁלוֹם: וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוֹעָה וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִתְאַבְּלִי נָא וְלִבְשִׁי נָא בִגְדֵי אֵבֶל וְאַל תָּסוּכִי שֶׁמֶן וְהָיִית כְּאִשָּׁה זָה יָמִים רַבִּים מִתְאַבֶּלֶת עַל מֵת: וּבָאת אֶל הַמֶּלֶךְ וְדִבַּרְתְּ אֵלָיו כַּדָּבָר הַזֶּה וַיָּשֶׂם יוֹאָב אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיהָ: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַתְּקוֹעִית אֶל הַמֶּלֶךְ וַתִּפֹּל עַל אַפֶּיהָ אָרְצָה וַתִּשְׁתָּחוּ וַתֹּאמֶר הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה לָּךְ וַתֹּאמֶר אָבֵל אִשָּׁה אֲלְמָנָה אָנִי וַיָּמָת אִישִׁי: וּלְשִׁפְחָתְךָ שְׁנֵי בָנִים וַיִּנָּצוּ שְׁנֵיהֶם בַּשָּׂדֶה וְאֵין מַצִּיל בֵּינֵיהֶם וַיַּכֵּהוּ הָאֶחָד וַיְמִתֵהוּ: וְהִנֵּה כָּל הַמִּשְׁפָּחָה עַל שִׁפְחָתֶךָ וַיֹּאמְרוּ תְּנִי אֶת מַכֵּה אָחִיו וְנַמִתֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אָחִיו אֲשֶׁר הָרָג וְנַשְׁמִידָה גַּם אֶת הַיּוֹרֵשׁ וְכִבּוּ אֶת נַחֲלָתִי אֲשֶׁר נִשְׁאָרָה לְבִלְתִּי שִׂים לְאִישִׁי שֵׁם וּשְׁאֵרִית עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל הָאִשָּׁה אִישׁ לִכִי לְבֵיתֵךְ וַאֲנִי אֲצַוֶּה עָלַיִךְ: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַתְּקוֹעִית אֶל הַמֶּלֶךְ עָלַי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הֶעָוֹן וְעַל בֵּית אָבִי וְהַמֶּלֶךְ וְנִקְיוֹ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַמְדַבֵּר אֵלַיִךְ וַהֲבֵאתִי אֵלָיו וְלֹא יֹסִיף עוֹד

"Luxit ergo dauid 'filiũ
ſuũ amnon 'multis' die-
bus. "Abſalon aũt cũ fu
giſſet '& veniſſet in "ge-
ſur 'fuit 'ibi "tribus "ãnis:
'ceſſauitq; rex "dauid co
"perſequi "abſalõ: "eo q
"confolatus eſſet "ſuper
'amnon 'interfitu. 14.
INtelligés ãt "ioab "fi-
lius "faruie 'q "cor "re
gis verſum eſſet "ad "ab-
ſalom "miſit "thecuã "& tulit "ide "mu
lierem "ſapientem: "dixit "q "ad eã. 'Lugere
te ſimula: '& induere co
'veſte "lugubri: '& ne "vn
garis "oleo: 'vt ſis 'quaſi mulier "ſam
'plurimo "tempore "lugens "mortuũ. "Et in
gredieris "ad "regẽ "& loq̃ris 'ad eum
"ſermões "huiuſcemodi.
"Poſuit aũt "ioab "verba "i
ore eius. Itaq; cũ ingreſſa
fuiſſet "mulier "thecuites
"ad "regem "cecidit cora eo
"ſuper "terram: "& adorauit "& dixit. "Salua me "rex. "Et ait "ad eã "rex.
"Quid cauſe habes: que
"nñdit. Heu 'mulier 'vi-
dua "ego ſum. "Mortuus eſt ei "vir me "& ancille tue erant "duo
'filii: "q "rixati ſunt aduer
ſum ſe 'in agro: "nulluſq;
erat "q "eos 'ph: bere poſ
ſet: "& pcuſſit "alter "& interfecit "eũ.
'Et ecce "conſurgẽs 'vni
uerſa 'cognatio 'aduerſũ
"ancillam tuam: 'dicit.
'Trade "eũ "q pcuſſit 'fra
trẽ ſuũ "vt occidam "eũ
"p aia 'fratris ſui "quẽ "in
terfecit: "& deleamus co
"heredẽ: "& q̃rũt "extin
guere "ſcintillam meam
'que "relicta eſt: "vt non
"ſuperſit "super
'viro meo "nomen "& re
liquie "ſuper "terram. 'Et ait "rex "ad
'mulierem. "Vade 'in domum tuam
"& ego "iubebo "pro te.
"Dixitq; "mulier "thecui
tes "ad "regem. "In me 'dñe mi
'rex ſit 'iniquitas: "& in "domo "pris mei:
"rex ãt "& thronus eius
ſit 'inocens. "Et ait "rex.
'Qui cõtradixerit "tibi:
'adduc eũ "ad me: "Et "vl
tra "non "addet

τ luxit rex ſup filiũ ſuũ oib⁹
καὶ ἐπένθησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάσας τὰς
diebus. τ abeſalom fugit τ abijt in geſſer:
ἡμέρας· καὶ Ἀβεσαλὼμ ἔφυγε καὶ ἀπῆλθεν εἰς γεσὺρ,
τ fuit ibi ãnis tribus. τ ceſſauit ſpūs
καὶ ἦν ἐκεῖ ἔτη τρία· καὶ ἐκόπασε τὸ πνεῦμα τοῦ
regis dauid vt egrederet cõtra abeſalom: qñ
Βασιλέως Δαυὶδ τοῦ ἐξελθεῖν ἐπὶ Ἀβεσαλὼμ, ὅτι Infra.
cõſolatus eſt ſup ammõ filio ſuo mortuo. 13.b.
παρεκλήθη ὑπὲρ Ἀμνὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ⁋ τεθνηκότος.

Et intellexit ioab filius ſaruia q̃ cor C. 14 A
Καὶ ἔγνω Ἰωὰβ υἱὸς σαρουὶα ὅτι ἡ καρδία τοῦ
regis cõſolatẽ ad abeſalom: τ miſit
Βασιλέως παρεκλήθη ἐπὶ Ἀβεσαλὼμ, καὶ ἀπέστειλεν
ioab in thecue: τ tulit inde mulierẽ ſapiẽtẽ.
Ἰωὰβ εἰς θεκουέ, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν γυναῖκα φρονίμην.
τ dixit ei: ſuge tã τ induere veſtibus
καὶ εἶπεν αὐτῇ, πένθησον δὴ καὶ πρόβαλοῦ ἱμάτια
lugubribus: τ ne vngaris oleo. τ ſis ſicut mulier
πενθικά, καὶ μὴ χρίσῃ ἔλαιον· καὶ φρόνησον ὡς γυνὴ
diebus multis lugẽs ſup mortuũ. τ veniẽs ad
ἡμέρας πολλὰς πενθοῦσα ἐπὶ τεθνηκότι· καὶ ἥξεις πρὸς
regem τ loqueris ad eum ſm ſmonẽ
τὸν βασιλέα καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα
hunc. τ poſuit ioab verba in ore
τοῦτο· καὶ ἔθετο Ἰωὰβ τοὺς λόγους ἐπὶ τῷ στόματι
eius. τ venit mulier thecuites ad re
αὐτῆς· καὶ παρεγένετο ἡ γυνὴ ἡ θεκουῖτις πρὸς τὸν Βα
gem: τ cecidit ſup facĩ ei⁹ ad terrã:
σιλέα, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς ἐπὶ τὴν γῆν,
τ adorauit eũ. τ dixit: ſalua me
καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ εἶπεν, σῶσόν ο Βασιε
rex τ thronus eius innocẽs. τ ait rex:
σιλεὺς καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἄμωμος. καὶ εἶπεν ὁ Βασι
quillocut⁹ fuerit cõtra te verbũ: adduc eũ ad
λεύς, τὸν λαλοῦντα πρός σε ῥῆμα, ἄγαγε αὐτὸν πρός
me: τ non addet vltra
με, καὶ οὐ μὴ προσθήσῃ ἔτι

C

D

E

vt tangat te. τ dixit mulier: recordetur ti
ἅψασθαί σου· καὶ εἶπεν ἡ γυνή, μνησθήτω δὴ ὁ βα
rex dñi dei tui. ⁋ ſi multiplicauerit
σιλεὺς κυρίου τοῦ θεοῦ σου· ὅτι ἐὰν πληθύνωσιν οἱ
proximi ſanguine vt interficiãt: τ nõ diſpdãt
ἀγχιστεύοντες τὸ αἷμα τοῦ διαφθεῖραι, καὶ οὐκ ἐξάρωσι
filiũ meũ. τ ait rex: viuit dñs: ni ca
τὸν υἱόν μου· καὶ εἶπεν ὁ Βασιλεύς, ζῇ κύριος, οὐ πε
det de capillis filii tui ſup terrã.
σεῖται ἀπὸ τῶν τριχῶν τοῦ υἱοῦ σου ἐπὶ τὴν γῆν·
τ dixit: mulier: loquatur ti ancilla tua ad C. 14 A
καὶ εἶπεν ἡ γυνή, λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου πρὸς τὸν
dñm meũ regẽ verbũ. τ ait rex: lo-
κύριόν μου τὸν βασιλέα ῥῆμα· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, λά
quere. τ dixit mulier: quare cogitatũ fuit ſic cõtra populũ
λει· καὶ εἶπεν ἡ γυνή, ἵνατί ἐλογίσθη οὕτως ἐπὶ λαὸν
dei: τ vt loq̃tur rex verbũ iſtud
θεοῦ; καὶ ἐκ τοῦ λαλεῖν τὸν βασιλέα τὸν λόγον τοῦτο
quaſi delictũ: vt nõ reducat rex
ὡς πλημμέλια, τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα τὸν
electũ a ſe: qñ morte morientur: τ
ἀπωσμένον ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι θανάτῳ ἀποθανούμεθα, καὶ
ſicut aqua effuſa ſup terrã nõ cõgre-
ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκχεόμενον ἐπὶ τὴν γῆν οὐ συναχ
gabitur: τ nõ auferet deus aiam. τ cogitauit
θήσεται, καὶ οὐ λήψεται ὁ θεὸς ψυχήν· καὶ ἐλογίσατο
cogitationẽ vt nõ abijceret a ſe electũ.
λογισμὸν τοῦ μὴ ἀπώσασθαι ἀπ' αὐτοῦ ἀπωσμένον.
τ nũc pro dẽ venio vt loquar ad regem
καὶ νῦν ὑπὲρ ὧν ἦκω λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα τὸν
dñm meũ verbũ hoc: qñ aſpiciet me pplus. τ dicet
κύριόν μου τὸν λόγον τοῦτον, ὅτι ὀφεῖται με ὁ λαός. καὶ ἐρεῖ
ancilla tua: loquatur tã ancilla tua ad do 4. Re.
ἡ δούλη σου, λαλησάτω δὴ ἡ δούλη σου πρὸς τὸν κύ 6.f.
rium meũ regem: ſi forte faciat rex
ριόν μου τὸν βασιλέα, εἰ πως ποιήσει ὁ βασιλεὺς τὸ
verbũ ancille ſue: q̃ audiet rex B
ῥῆμα τῆς παιδίσκης αὐτοῦ, ὅτι ἀκούσεται ὁ βασι-
τ liberabit ancillã ſuã de manu
λεὺς καὶ ἐξελεῖται τὴν δούλην αὐτοῦ ἐκ χειρὸς τοῦ
viri quærẽtis delere me τ filiũ meũ
ἀνδρὸς τοῦ ζητοῦντος ἐξολοθρεῦσαί με καὶ τὸν υἱόν μου
ſimul de hereditate dei. τ dicet
καὶ ἅμα τὸν ἄνομον ἐκ τῆς κληρονομίας κυρίου· καὶ ἐρεῖ ἡ
ancilla tua: fiat tã verbũ dñi mei regis
δούλη σου, γενηθήτω δὴ ὁ λόγος τοῦ κυρίου τοῦ βασιλέως
in ſacrificiũ. qñ ſicut angelus dei ſic dñs meus
εἰς θυσίαν· ὅτι καθὼς ἄγγελος θεοῦ οὕτως ὁ κύριός μου
rex: vt audiat bonũ τ malũ: τ
ὁ βασιλεύς, τοῦ εἰσακοῦσαι τὸ καλὸν καὶ τὸ πονηρόν, καὶ
dñs deus tuus tecum ſit. τ ait rex
κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ ἔσω· καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασι
τ dixit mulieri: nõ tã abſcõdas a me
λεὺς καὶ εἶπε τῇ γυναικί, μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὸ
verbũ qđ ego interrogabo te. τ dixit mulier
ῥῆμα ὃ ἂν ἐγὼ ἐπερωτήσω σε· καὶ εἶπεν ἡ γυ
er: loquatur tã dñs me rex.
νή, λαλησάτω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς·
τ dixit rex: ſi tã manus ioab te
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰ δὴ ἡ χεὶρ Ἰωὰβ μετὰ
cum in oibus iſtis: τ rñdit τ ait mu
τὰ σοῦ ἐν πᾶσι τούτοις; καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν ἡ γυ
lier regi: viuit aia tua dñe mi rex
νὴ τῷ βασιλεῖ, ζῇ ἡ ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ
ſi eſt ad dexterã aut ad ſiniſtrã ex oib⁹ q̃ locutus eſt
εἰ ἔστιν εἰς τὰ δεξιὰ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκ πάντων ὧν ἐλάλησεν
dñs meus rex: qñ ſeruus tuus ioab ipſe
ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς, ὅτι ὁ δοῦλός σου Ἰωὰβ αὐτὸς
precepit mihi: τ ipſe
ἐνετείλατό μοι, καὶ αὐτὸς

שֵׁם נַפְשִׁי שִׁפְחָתְךָ אֶת כָּל הַדְּבָרִים שׁוּחַ פֶּה
הָאֵלֶּה׃ לְנַעֲבוּר סַבֵּב אֶת פְּנֵי עֲבָד
הַדָּבָר עָשָׂה עַבְדְּךָ יוֹאָב אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה וַאדֹנִי חָכָם כְּחָכְמַת
מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים לָדַעַת אֶת כָּל
אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל
יוֹאָב הִנֵּה נָא עָשִׂיתִי אֶת הַדָּבָר עָשָׂה
הַזֶּה וְלֵךְ הָשֵׁב אֶת הַנַּעַר אֶת אַבְשָׁלוֹם׃ שׁוּב
וַיִּפֹּל יוֹאָב אֶל פָּנָיו נָפַל
אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ וַיְבָרֶךְ אֶת הַמֶּלֶךְ שָׂחַה נְגִד
וַיֹּאמֶר יוֹאָב הַיּוֹם יָדַע עַבְדְּךָ כִּי
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבַר
עַבְדּוֹ׃ וַיָּקָם יוֹאָב וַיֵּלֶךְ גְּשׁוּרָה קוּם
וַיָּבֵא אֶת אַבְשָׁלוֹם יְרוּשָׁלִָם׃ בּוֹא
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יִסֹּב אֶל בֵּיתוֹ וּפָנַי אַל סָבַב
לֹא יִרְאֶה וַיָּסָב אַבְשָׁלוֹם אֶל רָאָה
בֵּיתוֹ וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה׃
וּכְאַבְשָׁלוֹם לֹא הָיָה אִישׁ יָפֶה
לְהִתְהַלֵּל מְאֹד מִכָּל יִשְׂרָאֵל
רַגְלוֹ וְעַד קָדְקֳדוֹ לֹא הָיָה בּוֹ מוּם׃ תָּמִים
וּבְגַלְחוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְהָיָה
מִקֵּץ יָמִים לְיָמִים אֲשֶׁר יְגַלַּח כִּי יוֹם גִּלַּח
כָּבֵד עָלָיו וְגִלָּחוֹ וְשָׁקַל אֶת שְׂעַר
רֹאשׁוֹ מָאתַיִם שְׁקָלִים בְּאֶבֶן מֵאָה
הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּוָּלְדוּ לְאַבְשָׁלוֹם שְׁלֹשָׁה יָלַד שָׁלֹשׁ
בָּנִים וּבַת אַחַת וּשְׁמָהּ תָּמָר
הִיא הָיְתָה אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה׃ אִישׁ
וַיֵּשֶׁב אַבְשָׁלוֹם יְרוּשָׁלִָם שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא שָׁנָה יוֹם
רָאָה׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶל יוֹאָב שָׁלַח נְגִד
לִשְׁלֹחַ אֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ וְלֹא אָבָה
לָבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁלַח שֵׁנִית שָׁנָה
וְלֹא אָבָה לָבוֹא וַיֹּאמֶר אֶל
עַבָדָיו רְאוּ חֶלְקַת יוֹאָב אֶצְלִי יַד רָאָה
לוֹ שָׁם שְׂעֹרִים לְכוּ וְהַצִּיתֶהָ אֵשׁ

posuit in os ancille tue omnia verba hec: vt verterē figurā sermonis huius. Seruus tuus ioab precepit istud. Tu aūt dñe mi rex sapies es sicut habet sapientia angelus dei: vt intelligas omnia super terrā. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus feci verbum tuum. Vade ergo & reuoca puerum absalom. Cadēsq; ioab super faciem suam in terram adorauit: & benedixit regi. Et dixit ioab. Hodie intellexit seruus tuus: quia inueni gratiā in oculis tuis domine mi rex. Fecisti enim sermonē domine mi rex serui tui. Surrexit ergo ioab & abiit i gessur & adduxit absalō in ierusalem. Dixit autem rex. Reuertatur in domū suā: & faciē meā nō videat. Reuersus est itaq; absalō in domum suam: & faciē regis non vidit.

Porro sicut absalō vir nō erat pulcher in omni israel: & decorus nimis. A vestigio pedis eius vsq; ad verticem nō erat in eo vlla macula. Et cū tōderetur capillum: tempore autem in anno tōdebatur: quia grauabat eū cesaries: ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pondere publico. Nati sunt autem absalō filii tres: & filia vna nomine thamar elegantis forme. Manſit itaq; absalom in ierusalem duobus annis: & faciē regis non vidit. Misit itaq; ad ioab vt mitteret eū ad regē Qui noluit venire ad eum. Cumq; secundo misisset venire: & ille noluisset venire ad eum: dixit seruis suis. Scitis agrū ioab iuxta agrū meum hñtem messem ite igī & succēdite eū

posuit in ore ancille tue oia verba hec vt verteret figurā sermonis huius: vt verterē figurā istius verbi. Tu aūt dñe mi rex sapiens es sicut habet sapientia angelus dei vt intelligas omnia quecūq; super terrā. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus feci verbum tuum. Vade ergo & reuoca puerum absalom. Cadēsq; ioab super faciem suam in terram adorauit: & benedixit regi. Et dixit ioab. Hodie cognouit seruus tuus: q̄ inuenī gratiā in oculis tuis domine mi rex. Fecisti enim sermonē domine mi rex serui tui. Surrexit ergo ioab & abiit i gessur & adduxit absalō in ierusalem. Dixit autem rex. Reuertatur in domū suā: & faciē meā nō videat. Reuersus est itaq; absalō in domū suā: & faciē regis non vidit. Et filii tres nati sunt absalō: & filia vna nomine thamar elegantis forme. Manſit itaq; absalom in ierusalem duobus annis: & faciē regis non vidit. Misit itaq; ad ioab vt mitteret eū ad regē Qui noluit venire ad eum. Cumq; secundo misisset venire ad eum: dixit seruis suis. Scitis agrū ioab iuxta agrū meum hñtem messem ite igī & succēdite eū

posuit in ore ancille tue oia verba hec vt verteret figurā sermonis huius: vt verterē figurā istius verbi. Tu aūt dñe mi rex sapiens es sicut habet sapientia angelus dei vt intelligas omnia quecūq; super terrā. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus feci verbum tuum. Vade ergo & reuoca puerum absalom. Cadēsq; ioab super faciem suam in terram adorauit: & benedixit regi. Et dixit ioab. Hodie cognouit seruus tuus: q̄ inuenī gratiā in oculis tuis domine mi rex. Fecisti enim sermonē domine mi rex serui tui. Surrexit ergo ioab & abiit i gessur & adduxit absalō in ierusalem. Dixit autem rex. Reuertatur in domū suā: & faciē meā nō videat. Reuersus est itaq; absalō in domum suam: & faciē regis non vidit.

Porro sicut absalō vir nō erat pulcher in omni israel laudabilis nimis a vestigio pedis eius vsq; ad verticem nō erat in eo vlla macula. Et cū tōderetur capillum: tempore autem quādo tōdebatur: quia grauabat eū cesaries: ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pondere publico. Nati sunt autem absalō filii tres: & filia vna nomine thamar elegantis forme. Manſit itaq; absalom in ierusalem duobus annis: & faciē regis non vidit. Misit itaq; ad ioab vt mitteret eū ad regē Qui noluit venire ad eum. Cumq; secundo misisset venire ad eum: dixit seruis suis. Scitis agrū ioab iuxta agrū meum hñtem messem ite igī & succēdite eū

posuit in ore ancille tue oia verba hec vt verteret figurā sermonis huius: vt verterē figurā istius verbi. Tu aūt dñe mi rex sapiens es sicut habet sapientia angelus dei vt intelligas omnia quecūq; super terrā. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus feci verbum tuum. Vade ergo & reuoca puerum absalom. Cadēsq; ioab super faciem suam in terram adorauit: & benedixit regi. Et dixit ioab. Hodie cognouit seruus tuus: q̄ inuenī gratiā in oculis tuis domine mi rex. Fecisti enim sermonē domine mi rex serui tui. Surrexit ergo ioab & abiit i gessur & adduxit absalō in ierusalem. Dixit autem rex. Reuertatur in domū suā: & faciē meā nō videat. Reuersus est itaq; absalō in domum suam: & faciē regis non vidit.

Porro sicut absalō vir nō erat pulcher in omni israel laudabilis nimis a vestigio pedis eius vsq; ad verticem nō erat in eo vlla macula. Et cū tōderetur capillum: tempore autem quādo tōdebatur: quia grauabat eū cesaries: ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pondere publico. Nati sunt autem absalō filii tres: & filia vna nomine thamar elegantis forme. Manſit itaq; absalom in ierusalem duobus annis: & faciē regis non vidit. Misit itaq; ad ioab vt mitteret eū ad regē Qui noluit venire ad eum. Cumq; secundo misisset venire ad eum: dixit seruis suis. Scitis agrū ioab iuxta agrū meum hñtem messem ite igī & succēdite eū

ignē. & succēderūt ea serui abesalō in igne. & ait abesalō ad seruos suos. Ecce ager ioab iuxta agrum meum hordeo est ibi: & succēdite ignem. Surrexit ergo abesalō & venit ad ioab in domū eius & dixit. Quare succenderunt serui tui agrum meum in ignem? Respondit ioab ad abesalom. Ecce misi ad te dicēs. Veni huc: vt mittā te ad regem & loquar ei. Quare venisti de gessur? Melius mihi erat ibi esse. Obsecro ergo vt videam faciē regis: & si memor est iniquitatis mee: interficiat me. Ingressus itaq; ioab ad regē nunciauit ei oia. Vocatusq; est absalom & intrauit ad regem: & adorauit super faciē terre coram eo. Osculatusq; est rex absalom.

Ca.14.

Factū est post hec & fecit sibi absalō currus & equites & quinquaginta viros precurrētes ei. & faciē suā. & mane consurgēs absalom stabat iuxta introitum porte & omnem virum qui habebat negociū vt veniret ad regē iudicium: vocabat absalō ad se & dicebat. De q̄ ciuitate es tu? Qui rñdens aiebat. Ex una tribu israel ego sum seruus tuus. Respondebatq; ei absalom. Videtur mihi: quod mōes tui boni & iusti: sed non est qui te audiat constitutus a rege. Dicebatq; absalom. Quis me constituat iudicem super terrā: vt ad me veniant omnes qui habent negocium? & iuste iudicem. Sed & cum accederet ad eum homo vt salutaret illū: extendebat manū suā & apprehēdēs osculabatur eū. Faciebatq; hoc omni israel veniēti ad iudiciū vt audiretur a rege: & sollicitabat

ignē. & succēderūt ea serui abesalō in igne. & ait abesalō ad seruos suos. Ecce ager ioab iuxta agrum meum hordeo est ibi: & succēdite ignem. Surrexit ergo abesalō & venit ad ioab in domū eius & dixit. Quare succenderunt serui tui agrum meum in ignem? Respondit ioab ad abesalom. Ecce misi ad te dicēs. Veni huc: vt mittā te ad regem & loquar ei. Quare venisti de gessur? Melius mihi erat ibi esse. Obsecro ergo vt videam faciē regis: & si memor est iniquitatis mee: interficiat me. Ingressus itaq; ioab ad regē nunciauit ei oia. Vocatusq; est absalom & intrauit ad regem: & adorauit super faciē terre coram eo. Osculatusq; est rex absalom.

A

Factū est post hec & fecit sibi absalō currus & equites & quinquaginta viros precurrētes ei. & faciē suā mane consurgēs absalom stabat iuxta introitum porte vie: & omnem virum qui habebat negociū vt veniret ad regem in iudicium: vocabat absalō ad se & dicebat. De q̄ ciuitate es tu? Qui rñdens aiebat. Ex una tribu israel ego sum seruus tuus. Respondebatq; ei absalom. Videtur mihi: quod mōes tui boni & iusti: sed non est qui te audiat constitutus a rege. Dicebatq; absalom. Quis me constituat iudicem super terrā: vt ad me veniant omnes qui habent negocium: & iuste iudicem. Sed & cum accederet ad eum homo vt salutaret illū: extendebat manū suā & apprehēdēs osculabatur eū. Faciebatq; hoc omni israel veniēti ad iudiciū vt audiretur a rege: & sollicitabat

ignē. & succēderūt ea serui abesalō in igne. & ait abesalō ad seruos suos. Ecce ager ioab iuxta agrum meum hordeo est ibi: & succēdite ignem. Surrexit ergo abesalō & venit ad ioab in domū eius & dixit. Quare succenderunt serui tui agrum meum in ignem? Respondit ioab ad abesalom. Ecce misi ad te dicēs. Veni huc: vt mittā te ad regem & loquar ei. Quare venisti de gessur? Melius mihi erat ibi esse. Obsecro ergo vt videam faciē regis: & si memor est iniquitatis mee: interficiat me. Ingressus itaq; ioab ad regē nunciauit ei oia. Vocatusq; est absalom & intrauit ad regem: & adorauit super faciē terre coram eo. Osculatusq; est rex absalom.

Cap. xv.

Factū est post hec & fecit sibi absalō currus & equites & quinquaginta viros qui precederent eum. Et mane consurgēs absalom stabat iuxta introitum porte vie: & omnem virum qui habebat negociū vt veniret ad regem iudicium: vocabat absalom ad se & dicebat. De q̄ ciuitate es tu? Qui rñdens aiebat. Ex una tribu israel seruus tuus. Respondebatq; ei absalom. Videtur mihi: quod mōes tui boni & iusti: sed non est qui te audiat constitutus a rege. Dicebatq; absalom. Quis me constituat iudicem super terrā: vt ad me veniant omnes qui habent negocium: & iuste iudicem. Sed & cum accederet ad eum homo vt salutaret illū: extendebat manū suā & apprehēdēs osculabatur eū. Faciebatq; hoc omni israel veniēti ad iudiciū vt audiretur a rege: & sollicitabat

אַבְשָׁלוֹם אֶת־לֵב אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל׃
וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵלְכָה
נָּא וַאֲשַׁלֵּם אֶת־נִדְרִי אֲשֶׁר נָדַרְתִּי לַיהוָה בְּחֶבְרוֹן׃ כִּי נֶדֶר
נָדַר עַבְדְּךָ בְּשִׁבְתִּי בְּגְשׁוּר בַּאֲרָם לֵאמֹר אִם־יָשׁוֹב יְשִׁיבֵנִי יְהוָה
וְעָבַדְתִּי אֶת־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר לוֹ הָלֹךְ לְשָׁלוֹם וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
חֶבְרוֹנָה׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם מְרַגְּלִים בְּכָל שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת
קוֹל הַשּׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם מָלַךְ
אַבְשָׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן׃ וְאֶת־אַבְשָׁלוֹם
הָלְכוּ מָאתַיִם אִישׁ מִירוּשָׁלַם
קְרֻאִים וְהֹלְכִים לְתֻמָּם וְלֹא
יָדְעוּ כָּל־דָּבָר׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם
אֶת־אֲחִיתֹפֶל הַגִּילֹנִי יוֹעֵץ דָּוִד
מֵעִירוֹ מִגִּלֹה בְּזִבְחוֹ אֶת
הַזְּבָחִים וַיְהִי הַקֶּשֶׁר אַיִתָן
וְהָעָם הוֹלֵךְ וָרַב אֶת אַבְשָׁלוֹם׃
וַיָּבֹא הַמַּגִּיד אֶל דָּוִד לֵאמֹר הָיָה
לְבַבְאִישׁ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם׃
וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכָל עֲבָדָיו אֲשֶׁר
אִתּוֹ בִּירוּשָׁלַם קוּמוּ וְנִבְרָחָה כִּי
לֹא תִהְיֶה לָנוּ פְלֵיטָה מִפְּנֵי
אַבְשָׁלוֹם מַהֲרוּ לָלֶכֶת פֶּן־יְמַהֵר
וְהִשִּׂגֵנוּ וְהֵדִיחַ עָלֵינוּ אֶת
הָרָעָה וְהִכָּה הָעִיר לְפִי חָרֶב׃
וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֶל
הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר יִבְחַר
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הִנֵּה עֲבָדֶיךָ׃ וַיֵּצֵא
הַמֶּלֶךְ וְכָל בֵּיתוֹ בְרַגְלָיו וַיַּעֲזֹב
הַמֶּלֶךְ אֶת עֲשֶׂר נָשִׁים
פִּילַגְשִׁים לִשְׁמֹר הַבָּיִת׃ וַיֵּצֵא
הַמֶּלֶךְ וְכָל הָעָם בְּרַגְלָיו וַיַּעֲמְדוּ

'corda' virorum 'israel.
'Post 'quadraginta autē
"annos" dixit
'absalom' ad regem da-
uid. 'Vadam
'& reddam 'vota mea' q̄
vouī' dño' in hebron.
Vonens enim
'vouit' feruus tuus 'cum
esset' in gessur' syrie
'dicēs. 'Si' reduxerit me
'dominus in
'ierusalem: 'sacrificabo
'domino.
'Dixitq; 'ei' rex dd.' Va-
de' in pace.
'Et surrexit' & abiit' in
hebron. Misit autem
'absalom 'exploratores
'in vniuersas' tribus
'israel' dicēs. Stati' vt au-
dieritis
'clangorem' buccine' di-
cite. 'Regnabit
'absalom' in hebrō. Por-
ro' cum 'absalom
'irent' ducenti' viri' de
ierusalem
'vocati' euntes 'simpli-
ci corde &
'causam' penitus 'igno-
rantes. 'Accerfiuit quo-
q; 'absalō' achitofel' gi-
lonitem' consiliariū' dd
'de ciuitate sua' gilo.
'Cunq; immolaret
'victimas' facta est 'con-
iuratio' valida:
'populusq; 'concurrens
'augebatur' cū' absaló.
'Venit igitur' nūcius' ad
'dauid' dicens. Toto
'corde vniuersus 'israel
'sequitur' absalom.
'Et ait' dauid' feruis su-
is' qui' erant
'cū eo' in ierusalē. 'Sur-
gite' & fugiam' ?' neq; 'ei
crit' nobis 'effugium' de
facie
'absalō. 'Festinate' egre-
di:' ne forte veniens
'occupet nos:' & impel
lat' super nos
'ruinā:' & peutiat' ciuita
tē' in ore' gladii.
'Dixeruntq;' serui' regis
'ad eum:
'Omnia' quecunq; 'pre
cepit
'dñs noster' rex libenter
exequimur' seruí tui. '
Egressus ē ergo' rex '& v
niuersa' domus eius' pe-
dib' suis. 'Et reliq' rex
'decem' mulieres
'cōcubinas' ad custodiē
dam' domum. 'Egressus
q̄' rex' & ois' israel' pedi-
bus suis' stetit

abesalom corda oīum viroū
ἀβεσαλὼμ τὰς καρδίας πάντων τῶν ἀνδρῶν τοῦ
israel. τ factū est post quadraginta ānos: τ a-
Ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ εἶ-
it absalom ad regē dicēs: va-
πεν ἀβεσαλὼμ πρὸς τὸν βασιλέα λέγων, πορεύσο-
dam tā τ reddā vota mea q̄ vou'
μαι δὴ καὶ ἀποδώσω τὰς εὐχάς μου ἃς ηὐξάμη-
dño in chebron. q̄n votā vouit feruus tu'
τῷ κυρίῳ ἐν χεβρών· ὅτι εὐχὴ ηὔξατο ὁ δοῦλός σου
q̄ manebā in gessur in syria dicēs: si redu
ὅτε ἐκαθέμην ἐις γεσοὺρ ἐν συρίᾳ λέγων, ἐὰν ἐπιστρέ-
cens reduxerit me dño in hierusalē: τ seruiam
φων ἐπιστρέψῃ με ὁ κύριος εἰς ἰερουσαλήμ, καὶ λατρεύσω
dño. τ dixit ei rex: vade in pace. ū.13.
τῷ κυρίῳ· καὶ εἶπεν αὐτῷ βασιλεύς, πορεύου εἰς εἰρήνην.
τ surrexit' & abiit' in chebron. τ misit
καὶ ἀνέστη καὶ ᾠχετο ἀβεσαλὼμ εἰς χεβρών· καὶ ἀπέστειλεν
absalom exploratores in vniuersas tribus
ἀβεσαλὼμ κατασκόπους εἰς πάσας τὰς φυλὰς τοῦ
israel dicēs: cū audieritis vos vocē buci
Ἰσραὴλ λέγων, ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς φωνὴν σάλπιγ-
ne τ dicetis: regnauit absalom in chebron.
γος καὶ ἐροῦτε, βεβασίλευκεν ἀβεσαλὼμ ἐν χεβρών.
τ ierunt cū absalō ducenti viri
καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ ἀβεσαλὼμ διακόσιοι ἄνδρες
de hierusalem vocati: τ ibant in simplici
ἐξ ἰερουσαλὴμ ἐπίκλητοι, καὶ ἐπορεύοντο ἁπλότη
tate: τ nō nouerūt aliq̄ verbū. τ misit abe-
τι, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲν ῥῆμα. καὶ ἀπέστειλεν ἀβε-
salom τ vocauit achitophel gelonē
σαλὼμ καὶ ἐκάλεσε τὸν ἀχιτόφελ τὸν γελωναῖον τὸν
cōsiliariū dauid de ciuitate sua gelo.
σύμβουλον δαυὶδ ἐκ τῆς πόλεως αὐτοῦ τῆς γελώ-
cū immolaret ipse victimas: τ fuit cōiuratio
ἐν τῷ θύειν αὐτὸν τὰς θυσίας, καὶ ἦν τὸ διαβούλιον
valida. τ ppls ibat τ augebatur cū
ἰσχυρὸν· καὶ ὁ λαὸς ἐπορεύετο καὶ ἐπληθύνετο μετὰ
absalom. τ venit nuncius ad
ἀβεσαλὼμ· καὶ παρεγένετο ὁ ἀπαγγέλων πρὸς
dauid dicēs: factū est cor virorū israel post
δαυὶδ λέγων, ἐγενήθη καρδία ἀνδρῶν Ἰσραὴλ ὀπίσ-
absalom. τ dixit dauid oibus
σω ἀβεσαλώμ· καὶ εἶπε δαυὶδ πᾶσι τοῖς δού-
uis suis q̄ cū eo in hierusalem: surgite
λοις αὐτοῦ τοῖς μετ' αὐτοῦ εἰς ἰερουσαλήμ, ἀνάστητε
τ fugiamus: q̄n nō est nobis salus a fa
καὶ φύγωμεν, ὅτι οὐκ ἔσται ἡμῖν σωτηρία ἀπὸ προ-
cie absalom. festinate recedere ne forte veniat
σώπου ἀβεσαλώμ· σπεύσατε ἀπελθεῖν μὴ φθάσῃ
τ occupet nos: τ impellat sup nos ma
καὶ καταλάβῃ ἡμᾶς, καὶ ἐπάσηται ἐφ' ἡμᾶς τὴν κα
litū: τ percutiat ciuitatē in ore gladij.
κίαν, καὶ πατάξῃ τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας.
τ dixerūt serui regis ad eum: in
καὶ εἶπον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτόν, ἐν
oibus' que eligit dñs nr rex: ecce
πᾶσιν οἷς αἱρεῖται κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς, ἰδοὺ οἱ
serui tui. τ egressus est rex τ vniuersa dom'
παῖδές σου. καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ οἶκος
eius pedites pedibus suis. τ reliquit
αὐτοῦ πεζοὶ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ· καὶ κατέλειπεν
rex decē mulieres de cōcubinis suis
ὁ βασιλεὺς δέκα γυναῖκας τῶν παλλακῶν αὐτοῦ
vt custodirēt domū suā. τ egressus est rex
τοῦ φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτῶν· καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασι
τ ois ppls eius pedites. τ steterūt
λεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ πεζοί· καὶ ἔστησαν

in domo lōginqua τ vniuersi serui eius p
ἐν οἴκῳ τῷ μακρὰν καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ
manū eius pterībat. τ ois cherethi τ ois
χεῖρα αὐτοῦ παρῆγον. καὶ πᾶς ὁ χερεθὶ καὶ πᾶς ὁ
phelethi τ oēs gethei fercēti viri d̄ venerūt
φελεθὶ καὶ πάντες οἱ γεθαῖοι ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ ἦκοντες
de geth pedites accedebāt aū facié re-
ἐκ γὲθ πεζοὶ παρεπορεύοντο κατὰ πρόσωπον τοῦ βα
gis. τ dixit rex ad ethi gethei:
σιλέως· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν γεθαῖον,
cur vadis τ tu nobiscū reuertere τ habita
ἱνατί πορεύῃ καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν; ἐπίστρεφε καὶ οἴκει
cum rege: q̄ peregrinus tu τ q̄ egref
μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι ἀλλοτρίως σὺ καὶ ὅτι μὲ
sus es de loco tuo. si heri venisti tu:
τάκισας ἐκ τοῦ τόπου σου. εἰ ἐχθὲς παραγέγονας σύ,
τ hodie cōpellā te vt eas nobiscū? ego
καὶ σήμερον κινήσω σε τοῦ πορεύεσθαι μεθ' ἡμῶν; ἐγὼ
aūt vadā quo vado. vade τ re
δὲ πορεύσομαι ὃν ἂν πορεύομαι· πορεύου καὶ ἀναστρε-
duc fratres tuos tecum: τ dño faciet
φε τοὺς ἀδελφούς σου μετὰ σοῦ, καὶ κύριος ποιήσει
tecum miam τ veritatē. τ rndit ethi
μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν· καὶ ἀποκρίθη ὁ ἐθὶ τῷ
regi τ dixit: viuit dño τ viuit āia tua do-
βασιλεῖ καὶ εἶπεν, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου κύ-
mine mi rex: qm in loco vbi fuerit dño
ριέ μου βασιλεῦ, ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ ἂν ᾖ ὁ κύριος
meus rex τ ſi in morte τ ſi in vita
μου ὁ βασιλεὺς καὶ ἐὰν εἰς θάνατον καὶ ἐὰν εἰς ζωὴν
qm ibi erit' seruꝰ tuus. τ dixit dauid ad ethi:
ὅτι ἐκεῖ ἔσται ὁ δοῦλός σου. καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ἐθί,
vade τ trāſi mecū. τ trāſiuit ethi gē
πορεύου καὶ διέλθε μετ' ἐμοῦ· καὶ παρῆλθεν ἐθὶ ὁ γε
theus τ oēs viri d̄ cū eo τ oēs
θαῖος καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ καὶ πάντες
ferui eius τ ois terra voce magna flen
οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ γῆ φωνῇ μεγάλῃ κλαί
tes. τ ois ppls trāſgrediebat in torrēte
οντες· καὶ πᾶς ὁ λαὸς διεπορεύετο ἐν τῷ χειμάρρῳ
cedron. τ rex trāſiuit torrentē ce-
τοῦ κεδρών· καὶ ὁ βασιλεὺς διῆλθεν τὸν χειμάρρουν κε-
dron. τ cūctus ppls incedebat ante faci
δρών. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύετο ἐπὶ πρόσω-
em eius q̄ defertū. τ ecce sadoc τ vniuer-
πον αὐτοῦ τὴν ἔρημον. καὶ ἰδοὺ σαδὼκ καὶ πᾶσ-
si leuite cū eo portātes arcā
τις οἱ λευῖται μετὰ αὐτοῦ αἴροντες τὴν κιβωτὸν τῆς
federis dei. τ depoſuerūt arcā dei,
διαθήκης τοῦ θεοῦ· καὶ ἔχησαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ·
τ ascēdit abiathar donec cessauit
καὶ ἀνέβη ἀβιαθὰρ ἕως ἐπαύσατο ὁ λαὸς διελθεῖν ἐκ
ciuitate. τ dixit rex ad sadoc:
τῆς πόλεως. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σαδώκ,
reduc arcā dei in vrbē: ſi
ἐπίστρεφον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς τὴν πόλιν, ἐὰν
inuenero gfam: cōā dño: τ reducet me: τ
ἴδω χάριν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπιστρέψει με, καὶ
ondet eā τ decoré eius. τ ſi di-
δείξει αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς. καὶ ἐὰν εἴπῃ
xerit mihi: nec̄ volut te: ecce ego: faciat mihi qđ pla
τῶν μοι, ὕυτε θέλημά σε, ἰδοὺ ἐγώ, ποιείτω μοι τὸ ἀρε
cuerit cōā se. τ dixit rex sa
δὼκ ὁ ἱερεύς· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ σαδὼκ
doc sacerdoti: vide tu reuertere in ciuitatē in
δὲκ τῷ ἱερεῖ, βλέπε σὺ ἀνάστρεφε εἰς τὴν πόλιν ἐν
pace: τ ecce achimaas filius tu' τ ionathan
εἰρήνῃ, καὶ ἰδοὺ ἀχιμαὰς ὁ υἱός σου καὶ ἰωναθὰν

'procula' domo: '& oēs
vniuersi' ferui eius 'am-
bulabāt' iuxta' eū: '& le-
giōes' cerethi' & felethi
'& oēs' gethei pugnato-
res valdi' fexcenti' viri
'qui secuti eū fuerāt' de
geth pedites 'p̄cedebāt
'regē. 'Dixit aūt' rex' ad
'ethai' getheum. 'Cur
'venis
'nobiscum ? 'Reuertere
'& habita' cū' rege: 'quia
'pegrin' es' & 'egressus
es' de loco tuo.
'Heri' venisti: '& hodie
'cōpelleris' nobiscum
'egredi?' Ego autē 'vas
dam' quo
'iturus sum. 'Reuertere
'& reduc' tecum' fres tu-
os: & dñs faciet tecū' mi
fericordiā' & veritatem.
'Et rndit' ethai' regi' dī-
cens. 'Vinit' dñs' & vinit
'dñs meus' rex: ' qm̄' in
quocunq; loco' fueris
'dñe mi' rex' siue' in mor
te' siue in vita:
'ibi' erit' ferus tuus. 'Et
ait' daud
'ethai.' Veni' & trāſi. '' Et
transiit' ethai
'getheus ' & oīs '
viri
q cū eo erāt: '& reliqua
n ultitudo. 'Oēsq; 'fle-
bant' voce
'magna: '& vniuerſ' po
pulus' transibat. 'Rex ve
ro' trāſgrediebatur' tor
rentē' cedrō: ' & cunctus
'ppls' incedebat' cōtra
'viā q̄ respicit' ad' deſer
tū. Venit aūt' fadoch sa-
cerdos '& vniuerſi' leui
te' cum eo' portantes' ar
cam' federis' dei:
'& depoſuerunt' arcam
'dei.
'Et afcendit' abiathar
'donec' expletus effet
'ois' ppls q egressus fue
rat' de' ciuitate. 'Et dixit
'rex' ad fadoch. 'Repor
ta' arcam
'def' in vrbē. 'Si' inuene
ro' gratiam
'in oculis' dñi: 'reducet
me' & oſtendet mihi
'eā' & tabernaculū ſuū.
'Si autem' dixerit mihi:
'nō' places: 'preſto ſum:
'faciat
'quod' bonum eſt' corā
ſe.
'Et dixit' rex' ad' fadoch
'ſacerdotem. O
'videns' reuertere in' ci
uitatem
'in pace:' & achimaas' fi
lius tuus '& ionathan

בֶּן אֲבִיתָר׳ שְׁנֵי בָנֶיךָ אִתָּם׃ שְׁנָה
רְאוּ׳ אֲנִי מִתְמַהְמֵהַ׳ בְּעַרְבוֹת הַמִּדְבָּר׃ עַד בּוֹא דָבָר מֵעִמָּכֶם
לְהַגִּיד לִי׃ וַיָּשָׁב צָדוֹק׳ וְאֶבְיָתָר אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ וְדָוִד עָלָה בְּמַעֲלֵה
הַזֵּיתִים עָלֶה וּבוֹכֶה וְרֹאשׁ לוֹ חָפוּי וְהוּא הֹלֵךְ יָחֵף וְכָל הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ חָפוּ רֹאשׁוֹ
וְעָלוּ עֹלֶה וּבָכֹה׃ וְדָוִד הִגִּיד לֵאמֹר אֲחִיתֹפֶל בַּקֹּשְׁרִים עִם
אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר דָּוִד סַכֶּל נָא
אֶת־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל יְהוָה וַיְהִי
דָּוִד בָּא עַד־הָרֹאשׁ אֲשֶׁר
יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁם לֵאלֹהִים וְהִנֵּה
לִקְרָאתוֹ חוּשַׁי הָאַרְכִּי קָרוּעַ
כָּתֳנְתּוֹ וַאֲדָמָה עַל־רֹאשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר
לוֹ דָּוִד אִם עָבַרְתָּ אִתִּי וְהָיִתָ
עָלַי לְמַשָּׂא׃ וְאִם הָעִיר תָּשׁוּב
וְאָמַרְתָּ לְאַבְשָׁלוֹם עַבְדְּךָ אֲנִי
הַמֶּלֶךְ אֶהְיֶה עֶבֶד אֲנִי וַאֲנִי
מֵאָז וְעַתָּה וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וְהַפַרְתָּ
לִי אֶת עֲצַת אֲחִיתֹפֶל׃ וְהֲלוֹא
עִמְּךָ שָׁם צָדוֹק וְאֶבְיָתָר
הַכֹּהֲנִים וְהָיָה כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר
תִּשְׁמַע מִבֵּית הַמֶּלֶךְ תַּגִּיד לְצָדוֹק
וְלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים׃ הִנֵּה עִמָּם
עִמָּם שְׁנֵי בְנֵיהֶם אֲחִימַעַץ
לְצָדוֹק וְיוֹנָתָן לְאֶבְיָתָר וּשְׁלַחְתֶּם
בְּיָדָם אֵלַי כָּל דָּבָר אֲשֶׁר
תִּשְׁמָעוּ׃ וַיֵּלֶךְ חוּשַׁי רֵעַ דָּוִד
הָעִיר וְאַבְשָׁלוֹם יָבוֹא יְרוּשָׁלָ͏ִם׃
וְדָוִד עָבַר מְעַט מֵרֹאשׁ
וְהִנֵּה צִיבָא נַעַר מְפִיבֹשֶׁת
לִקְרָאתוֹ וְצֶמֶד חֲמֹרִים חֲבָשִׁים
עֲלֵיהֶם מָאתַיִם לֶחֶם וּמְאָה

filius abiathar duo filii vestri sint vobiscum. Ecce ego abscondar in cāpestribus deserti: donec veniat sermo a vobis donec idicās mihi. Reportauerunt ergo sadoch & abiathar arcam dei in ierusalem: & manserunt ibi. Porro dauid ascēdebat clīuū oliuarū scādēs & flēs nudis pedibus incedēs & opto capite. Sed & omnis populus qui erat cū eo operto capite ascēdebat plorās. Nūciatū est aūt dauid q achitofel effet in coniuratione cum abfalom. Dixitq; dd. Infatua queso dīne consiliū achitofel. Cunq; ascenderet dauid summitatē mōtis in quo adorabat deū; ecce occurrit ei chusi arachites scissa veste & terra pleno capite. Et dixit dauid ei dd. Si veneris mecum: eris mihi oneri: si aūt in ciuitatem reuertaris & dixeris abfalom seruus tuus sum rex: sicut fui seruus patris tui: sic ero & seruus tuus: dissipabis consiliū achitofel. Habes autem tecum sadoch & abiathar sacerdotes: & quodcunq; audieris in domo regis: indicabis sadoch & abiathar sacerdotibus. Sunt enim cū eis duo filii eorū achimaas & ionathan: & ionathan filius abiatar: & mittetis per eos ad me quodcunq; audieritis. Veniēte ergo chusi amico dd in ciuitatē: absalō quoq; ingressus est ierusalē. 16.

Quq; dd trāsisset paululū mōtis vertice: appuit fyba puer miphiboseth occurrū eius cū duobus asinis qui onerati erāt ducētis panibus: & centum alligaturis vue

filius abiathar ambo filii vestri vobiscū. ecce υἱὸς ἀβιαθὰρ ἀμφότεροι υἱοὶ ὑμῶν μεθ' ὑμῶν. ἰδοὺ ego expecto vos in cāpestribus deserti: donec ἐγὼ προσδέχομαι ὑμᾶς ἐν ἄβρωσὶ τῆς ἐρήμου, ἕως ὃν veniat sermo a vobis et nūcietur mihi. Et re ἔλθῃ ὁ λόγος παρ' ὑμῶν τοῦ ἀπαγγελθῆναί μοι. καὶ ἀπε dierūt igitur sadoc & abiathar arcam dei in σταλκαν σαδὼκ καὶ ἀβιαθὰρ τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ in hierusalem: & māserūt ibi. & dauid ascen εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ. καὶ δαυὶδ ἀνέβαι debat sup ascēdētem olimarū & flebat: & νεν ἐπὶ τὴν ἀνάβασιν τῶν ἐλαιῶν καὶ ἔκλαιεν, καὶ caput eius operū: & ipse ha ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπικεκαλυμμένη, καὶ αὐτὸς πορεύ nudis pedib: & oīs ppls q cum eo operuit vnusq; caput suū. & τοῦ ἐπεκάλυψεν ἕκαστος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ascendebāt ascendētes & flentes. & dauid ἀνέβαινον ἀναβαίνοντες καὶ κλαίοντες. καὶ τῷ δαὶδ nunciauerūt dicentes: & achitophel in ἀπήγγειλαν λέγοντες, καὶ ἀχιτοφελ ἐν τοῖς συνε ratus cū abselom. & dixit dauid: dīne κεισθεῖσι μετὰ ἀβεσαλώμ. καὶ εἶπε δαυὶδ, κύριε infatua tā cōsiliū achitophel. & ὁ θεός μου ματαίωσον δὴ τὴν βουλὴν ἀχιτόφελ. καὶ

B 5.Re. :.b. venit rex dauid vsq ad bahurim. & ecce προῆλθεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἕως βαουρίμ. καὶ ἰδοὺ inde vir egrediebat de cognatiōe domus saul: & no ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐν πατριᾷ οἴκου σαούλ, καὶ ὄνο mē ei semei filius gera procedebat egrediēs: & μα αὐτῷ σεμεὶ υἱὸς γηρὰ ἐξεπορεύετο ἐκπορευόμενος, καὶ maledicēs & mittens lapides contra dauid & κακολογῶν καὶ βάλλων λίθους ἐπὶ τὸν δαυὶδ καὶ cōtra omnes seruos dei. & oīs ppls ἐπὶ πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς & omnes bellatores a dextris & a sinistris καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν regis. & ita dixit semei cū ma τοῦ βασιλέως. καὶ οὕτως εἶπε σεμεὶ ἐν τῷ κα ledicēret ei: egredere egredere vir sanguinū ταρᾶσθαι αὐτόν, ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ τῶν αἱμάτων & vir iniquus: redditit in te dīs vniuer καὶ ἀνὴρ ὁ παράνομος, ἐπέστρεψεν ἐπὶ σὲ κύριος πᾶν sem sanguinē domus saul: cuius regna τα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου σαούλ, ἀνθ' ὧν ἐβασίλευ sti pro eo. & dedit dīs regnum in σας ἀντ' αὐτοῦ. καὶ ἔδωκε κύριος τὴν βασιλείαν εἰς manus abselom filij tui. & indicauit tibi χεῖρας ἀβεσαλὼμ τοῦ υἱοῦ σου. καὶ ἐδείξει σοι τὴν malitiā tuā quā vir sāguinū tu es. & dixit κακίαν σου ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σύ ἐι. καὶ εἶπεν abscīla filius saruie ad regem: quare ma ἀβεσὰ υἱὸς σαρουίε πρὸς τὸν βασιλέα, ἵνατί κατ ledicit canis mortuus ille dño meo κατα ρᾶται ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς οὗτος τὸν κύριόν μου regi? vadā tā & auferā ca τὸν βασιλέα; διελεύσομαι δὴ καὶ ἀφελῶ τὴν κεφα put eius. & dixit rex ad abcīla: ifd λὴν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀβεσά, τί mihi & vobis filij saruie? & dimittite eū: ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ σαρουίε; καὶ ἄφετε αὐτόν, διό deo maledixit mihi: & oīs dixit ei vt male τι καταρᾶται μοι, ὅτι κύριος εἶπεν αὐτῷ κακολο dicerēt dauid. & quis dicet ei quare fe γεῖν τὸν δαυίδ. καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ὅτι πε

Iuſtra 19.d. Eccles. 13.c. ποίηκας οὕτως; καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς ἀβεσὰ καὶ ad vniuersos seruos suos: ecce πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἰδοὺ

C

vue passe. & centū massis palatarū. & vter vini. & φιδίων. καὶ ἑκατὸν παλάθαι. καὶ νέβελ οἴνου. καὶ εἶ passe. & centum massis palatharū. & vter vini. & πεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σιβά, τί ταῦτά σοι; καὶ εἶπε rex ad siba: qd hec tibi & dixit σιβὰ ὁ βασιλεὺς πρὸς σιβά, τί ταῦτά σοι; καὶ εἶπε siba: asini domui regis vt ascēdant: & σιβά, οἱ ὄνοι τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἐπιβαίνειν, καὶ panes & palathe & vue passe in cibū οἱ ἄρτοι καὶ αἱ παλάθαι καὶ σαφίδες εἰς βρῶσιν τοῖς pueris: & vinū vt bibat qui defecerit in παιδαρίοις, καὶ ὁ οἶνος πίνειν τῷ ἐκλελυμένῳ ἐν τῇ deserto. & dixit rex: vbi est filius do ἐρήμῳ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ποῦ ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ κυ mini tui? & dixit siba ad regem: ecce ma ρίου σου; καὶ εἶπε σιβὰ πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ κα net in hierusalē. & dixit: hodie reducēt ἧται ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ λέγει, σήμερον ἐπιστρέψουσί mihi dom̄ ifrael regnum patris mei. μοι ὁ οἶκος Ἰσραὴλ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρός μου. & ait rex ad siba: ecce tibi erūt om καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σιβά, ἰδοὺ σοι ἔσαι πάν nia q̄ erāt mephiboseth. & dixit siba: adoro: τα ἃ τοῦ μεφιβόσεθ. καὶ εἶπε σιβά, προσκυνῶ, inueniā gram in oculis tuis dñe mi rex. & τύρωμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βασιλεῦ. καὶ venit rex dauid vsq ad bahurim. & ecce προῆλθεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἕως βαουρίμ. καὶ ἰδοὺ inde vir egrediebat de cognatiōe domus saul: & no ἐκεῖθεν ἀνὴρ ἐξεπορεύετο ἐν πατριᾷ οἴκου σαούλ, καὶ ὄνο mē ei semei filius gera procedebat egrediēs: & μα αὐτῷ σεμεὶ υἱὸς γηρὰ ἐξεπορεύετο ἐκπορευόμενος, καὶ maledicēs & mittens lapides contra dauid & κακολογῶν καὶ βάλλων λίθους ἐπὶ τὸν δαυὶδ καὶ cōtra omnes seruos dei. & oīs ppls ἐπὶ πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς & omnes bellatores a dextris & a sinistris καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν regis incedebāt. & ita dixit semei cū ma τοῦ βασιλέως. καὶ οὕτως εἶπε σεμεὶ ἐν τῷ κα ledicēret ei: egredere egredere vir sanguinū ταρᾶσθαι αὐτόν, ἔξελθε ἔξελθε ἀνὴρ τῶν αἱμάτων & vir iniquus: redditit in te dīs vniuer καὶ ἀνὴρ ὁ παράνομος, ἐπέστρεψεν ἐπὶ σὲ κύριος πᾶν sem sanguinē domus saul: cuius regna τα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου σαούλ, ἀνθ' ὧν ἐβασίλευ sti pro eo. & dedit dīs regnum in σας ἀντ' αὐτοῦ. καὶ ἔδωκε κύριος τὴν βασιλείαν εἰς manus abselom filij tui. & indicauit tibi χεῖρας ἀβεσαλὼμ τοῦ υἱοῦ σου. καὶ ἐδείξει σοι τὴν malitiā tuā quā vir sāguinū tu es. & dixit κακίαν σου ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σύ ἐι. καὶ εἶπεν abscīla filius saruie ad regem: quare ma ἀβεσὰ υἱὸς σαρουίε πρὸς τὸν βασιλέα, ἵνατί κατ ledicit canis mortuus ille dño meo κατα ρᾶται ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς οὗτος τὸν κύριόν μου regi? vadā tā & auferā ca τὸν βασιλέα; διελεύσομαι δὴ καὶ ἀφελῶ τὴν κεφα put eius. & dixit rex ad abcīla: ifd λὴν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀβεσά, τί mihi & vobis filij sarue? & dimittite eū: ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ σαρουίε; καὶ ἄφετε αὐτόν, διό deo maledixit mihi: & oīs dixit ei vt male τι καταρᾶται μοι, ὅτι κύριος εἶπεν αὐτῷ κακολο dicerēt dauid. & quis dicet ei quare fe γεῖν τὸν δαυίδ. καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ὅτι πε

Iuſtra 17.c. cisti sic? & dixit dauid ad abcīla & ad vniuersos seruos suos: ecce πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ἰδοὺ

צְמוּקִים וּמֵאָה קַיִץ וְנֵבֶל יָיִן׃ צִמּוּקִים
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־צִיבָא מָה אֵלֶּה אֲשֶׁר
לָךְ וַיֹּאמֶר צִיבָא הַחֲמֹרִים לְבֵית לְרֹכֶב
הַמֶּלֶךְ וְהַלֶּחֶם וְהַקַּיִץ לֶאֱכֹל הַנְּעָרִים וְהַיַּיִן לִשְׁתּוֹת הַיָּעֵף
בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאַיֵּה בֶן־אֲדֹנֶיךָ וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ
הִנֵּה יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַ͏ִם כִּי אָמַר
הַיּוֹם יָשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת
מַמְלְכוּת אָבִי׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
לְצִיבָא הִנֵּה לְךָ כָּל אֲשֶׁר
לִמְפִיבֹשֶׁת׃ וַיֹּאמֶר צִיבָא
הִשְׁתַּחֲוֵיתִי אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד
בַּחוּרִים וְהִנֵּה מִשָּׁם אִישׁ יוֹצֵא
מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית שָׁאוּל וּשְׁמוֹ
שִׁמְעִי בֶּן גֵּרָא יוֹצֵא וְמַקֵּלֵל׃
וַיְסַקֵּל בָּאבָנִים אֶת דָּוִד וְאֶת כָּל
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל הָעָם וְכָל
הַגִּבֹּרִים מִיכִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ׃ וְכֹה
אָמַר שִׁמְעִי בְּקַלְלוֹ צֵא צֵא
אִישׁ הַדָּמִים וְאִישׁ בְּלִיָּעַל׃
הֵשִׁיב יְהוָה עָלֶיךָ כֹּל דְּמֵי
בֵּית שָׁאוּל אֲשֶׁר מָלַכְתָּ תַּחְתָּיו
וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת הַמְלוּכָה בְּיַד
אַבְשָׁלוֹם בְּנֶךָ וְהִנְּךָ בְרָעָתֶךָ
כִּי אִישׁ דָּמִים אָתָּה׃ וַיֹּאמֶר
אֲבִישַׁי בֶּן צְרוּיָה אֶל הַמֶּלֶךְ
לָמָּה יְקַלֵּל הַכֶּלֶב הַמֵּת הַזֶּה
אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶעְבְּרָה נָא
וְאָסִירָה אֶת רֹאשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ מַה לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה
כִּי יְקַלֵּל כִּי יְהוָה אָמַר לוֹ
קַלֵּל אֶת דָּוִד וּמִי יֹאמַר
מַדּוּעַ עָשִׂיתָ כֵּן׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל
אֲבִישַׁי וְאֶל כָּל עֲבָדָיו הִנֵּה

"filius meus[s] qui [r]egres-
sus est[de] vtero meo? q[uo]-
rit animam meam: "quā-
tomagis hic filius[s] gemi-
ni: [b]dimittite [c]um [v]t
maledicat iuxta p[ce]ptū
[d]ñi si [f]orte [r]spiciat [d]o-
minus [a]ffrictionē meā:
[m]& reddat[m] mihi [d]omi-
[n]o [p]bonū [p]p maledictio-
ne hac hodierna. "Am-
bulabat itaq[;] dauid [&]
socii eius[per] viā. cū eo.
[s]Semei autem per iugū
montis[s] ex latere [c]on-
tra illum [g]radiebatur
[m]aledicens[m] & mittens
lapides [s] aduersum eū:
[t]erramq[;] spargens. "Ve
nit itaq[;] rex dauid[d] & v
niuersus[p] populus[p] cum
eo[l]assus: "& refocilla
ti sunt [i]bi. [a] Abſalom
ãt[&] eius[p] populus eius
[i]ngressi sut[i] ierusalē [f]ed
[&] achitofel[c] cum eo. [c]o
[c]Cum autē[c] veniſſet[c] chu
ſi[m] arachites[m] amicus da
uid[d] ad
[a]bſalom[a] locutus est[a] ad
eum. [s]Salue[s] rex. [s]alue[a] rex.
[a]At quem[a] abſalō. [c]Hec
est
[i]nquis[i] gratia tua[a] ad [a]-
micum tuum? [q]Quare
nō[q] iuisti[i] cū amico tuo
[r]Respondit[q] [c]husi[c] ad
[a]bſalō. [c]Nequaq[;] quia
illius[s] ero[s] quem[c] elegit
dñs: [&] eis[s] hic[p] popul[s]
[&] vniuersus[s] israel: [b][&]
cum eo[c] manebo. Sed vt
& hoc inferam[c] cui[m] ego
[s]eruituras fum[s]? Non-
ne[c] filio regis[s]? Sicut[a] pa
tri[p] patri tuo: sic eo
[s]ita[c] pebo [&] tibi. [a]Dixit
autem[b] abſalom
[c]ad[a] achitofel. [c]Inite
[c]consilium[c] quid [a]ge-
re debeamus. [a] Et ait [a]-
chitofel[m] ad abſalom. [c]o
[c]Ingredere[c] ad concubi
nas[p] patris tui[p] quas[c] dī-
misit[m] ad custodiendā[d] do
mum: [v]t cum audierit
[o]mnis[i] israel[s] [q][s] fedaue
ris[s] patrem tuum; [r]obo
rentur[r] tecum[t] manus
eorum. [t]Tetenderunt er
go[m] abſalom[m] tabernacu
lum[o] in[i] solario: [q]igref
susq[;] est[i] ad concubinas
[p]patris sui[p] coram [u]nī-
uerſo[u] israel. [c]Consilium
autem[c] achitofel[c] qđ [d]a
bat[d] in diebus[i] illis: [q]ua
si si[q] quis[q] [c]consuleret[c] de
um. [m]Sic erat[m] omne[c] cō
silium[c] achitofel: [q][&] cum
esset[c] cum dauid: [e][&] cū
esset[c] cum abſalom. 17.

filius meus[s] qui egressus
est de vtero meo querit animam
meā. ſi ſat[t] nūc hic filius[s] gemmet: dimittite eū
mou, ei dē[t] κὰι νῦν ὅτος ὁ υἱὸς τοῦ ἰεμιναίου, ἀφετε αὐτον
t maledicat: qñ[t] dñs[d] dixit[t] et: ſiforte reſpiciat[r]
κὰι καταρᾶσθω, ὅτι κύριος εἶρηκεν αὐτῶ, εἴ πως ἴδῃ
humilitatē meā: t reddat[r] mihi dñs[d] bo-
τὸν ταπείνωσίν μου, κὰι ἀνταποδώσι μοι κύριος ἀγα
na pro maledictione ei⁹[m] in die illa[t] et am
θὰ ἀντὶ τῆς κατάρας αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· κὰι ἐπο-
bulabat dauid t oēs viri eius in via.
ρεύετο δαυὶδ κὰι πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.
t semei ibat per latus mōtis: ad
κὰι σεμεὶ ἐπορεύετο κατὰ τὸ πλάϊος τοῦ ὄρους, ἐχὰ
latus eius et ibat t maledicebat: t mittebat la
πλευρὰ αὐτοῦ ἐπορεύετο κὰι κατηρᾶτο, κὰι ἔβαλλε λί
pides aduersus eū t pulueres spargēs. t venit
θους ἐπ' αὐτὸν κὰι τῷ χοῒ πάσσων· κὰι πᾶς ἐγένετο
rex t vniuersus[s] ppls[p] q[;] cū eo defecientes.
ὁ βασιλεὺς κὰι πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκλελυμένοι.
t refocillati sūt ibi. t abesalom t oīs[p] pp̄s vi-
κὰι ἀνέψυξαν ἐκεῖ· κὰι ἀβεσαλὰμ κὰι πᾶς ὁ λαὸς ἀν-
rorū israel ingressi sūt in hierusalē: t achitophel
δρῶν ἰσραὴλ εἰσῆλθον εἰς ἱερουσαλήμ, κὰι ἀχιτόφελ
cum eo. t facturē cū venit chusi[h] archi amicus
μετ' αὐτοῦ· κὰι ἐλθόντο ὅτε ἦλθε χουσὶ ὁ ἀρχὶ ἑταῖρος
dauid ad abesalom: t dixit[t] chusi ad abesa-
δαυὶδ πρὸς ἀβεσαλὰμ, κὰι εἶπε χουσὶ τῷ ἀβεσα
lom: viuat rex viuat rex. t dixit[t] abesa
λὰμ, ζήτω ὁ βασιλεὺς ζήτω ὁ βασιλεύς· κὰι εἶπεν ἀβεσα
lom chusi: hec mīa tua cū ami-
λὰμ τῷ χουσί, τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τοῦ ἑταίρ⁹
co tuo? quare nō iuisti cū amico tuo? t
σου; ἱνατί οὐκ ἐπορεύθης μετὰ τοῦ ἑταίρου σου; κὰι
dixit chusi ad abesalom: nequaq[;] sed post
εἶπε χουσὶ πρὸς τὸν ἀβεσαλὰμ, οὐχί, ἀλλ' ἢ κατόπισθεν
quē elegit dñs t ppls hic t vniuersus virī
οὗ ἐξελέξατο κύριος κὰι ὁ λαὸς οὗτος κὰι πᾶς ἀνὴρ Ἰσ
rael: et ero t cū eo manebo. t
ραὴλ, αὐτῷ ἔσομαι κὰι μετ' αὐτοῦ καθίσομαι· κὰι ὁ
secundo cui ego seruiā: nōne coā filio
δεύτερον τίνι ἐγὼ δουλεύσω, οὐκ ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ
eius? sicut seruiui patri tuo sic ero te
αὐτ⁹; ὡς ἐδούλευσα τῷ πατρί σου οὕτως ἔσομαι με-
cum. t dixit abesalom ad achitophel: da
τὰ σοῦ· κὰι εἶπεν ἀβεσαλὰμ πρὸς ἀχιτόφελ, δὸ-
te nobis cōsiliū qđ agemus? t dixit achito
τε ἑαυτοῖς βουλὴν τί ποιήσομεν; κὰι εἶπεν ἀχιτό-
phel abesalom: ingredere ad cōcubinas pa
φελ πρὸς ἀβεσαλὰμ, εἰσελθὲ πρὸς παλλακὰς τ πα-
tris tui quas dimisit ad custodiēdā domū suā: t
τρός σου ἃς κατέλειπε φυλάσσειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, κὰι
audiet oīs israel: q̄ fedaueris patrē
ἀκούσεται πᾶς ἰσραὴλ, ὅτι κατήχυνας τὸν πατέρα
tuū: t roborabūtur manus oīum q̄ſūt te
σου, κὰι κραταιωθήσονται αἱ χεῖρες πάντων τῶν μετὰ
cum. t fixerūt tabernaculū abesalom in
σοῦ· κὰι ἔπηξαν σκηνὴν τῷ ἀβεσαλὰμ ἐπὶ τῷ δώμα-
reto: t ingressus est abesalō ad cōcubinas
τι, κὰι εἰσῆλθεν ἀβεσαλὰμ πρὸς τὰς παλλακὰς
patris sui in oculis vniuersi israē
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ Ἰσρα
el. s cōsiliū achitophel qđ cōsulebat in
ὴλ· κὰι ἡ βουλὴ ἀχιτόφελ ἣν ἐβουλεύσατο ἐν ταῖς
diebus priozib⁹: sicut cōsulit q̄s per
ἡμέραις ταῖς πρώταις, καθὼς ἐρωτᾶ τις διὰ τοῦ
deū: sic oē cōsiliū achitophel t
θεοῦ, οὕτως πᾶσα ἡ βουλὴ ἀχιτόφελ καὶ τῷ
dauid t abesalom.
δαυὶδ καὶ τῷ ἀβεσαλώμ. Ca.17.

"בְּנִי אֲשֶׁר־יֹצֵא מִמְּעַי מְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי וְאַף כִּי עַתָּה בֶּן־הַיְמִינִי הֶנִּיחוּ לוֹ וִיקַלֵּל כִּי אָמַר לוֹ יְהוָה: אוּלַי יִרְאֶה יְהוָה בְּעֵינִי וְהֵשִׁיב יְהוָה לִי טוֹבָה תַּחַת קִלְלָתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה: וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְאַנְשָׁיו בַּדֶּרֶךְ וְשִׁמְעִי הֹלֵךְ בְּצַלַע הָהָר לְעֻמָּתָו הָלוֹךְ וְקִלֵּל וְיַסֹּקֵל בַּאֲבָנִים לְעֻמָּתוֹ וְעַפֵּר בָּעָפָר: וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ עֲיֵפִים וַיִּפַּח שָׁם: וְאַבְשָׁלוֹם וְכָל הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלִָם וַאֲחִיתֹפֶל אִתּוֹ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּא חוּשַׁי הָאַרְכִּי רֵעֵה דָּוִד אֶל אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם יְחִי הַמֶּלֶךְ יְחִי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל חוּשַׁי זֶה חַסְדְּךָ אֶת רֵעֶךָ לָמָּה לֹא הָלַכְתָּ אֶת רֵעֶךָ: וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם לֹא כִּי אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה וְהָעָם הַזֶּה וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לוֹ אֶהְיֶה וְאִתּוֹ אֵשֵׁב: וְהַשֵּׁנִית לְמִי אֲנִי אֶעֱבֹד הֲלוֹא לִפְנֵי בְנוֹ כַּאֲשֶׁר עָבַדְתִּי לְפָנֶיךָ כֵּן אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל אֲחִיתֹפֶל הָבוּ לָכֶם עֵצָה מָה נַעֲשֶׂה: וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל אַבְשָׁלוֹם בֹּא אֶל פִּילַגְשֵׁי אָבִיךָ אֲשֶׁר הִנִּיחַ לִשְׁמוֹר הַבָּיִת וְשָׁמַע כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי נִבְאַשְׁתָּ אֶת אָבִיךָ וְחָזְקוּ יְדֵי כָּל אֲשֶׁר אִתָּךְ: וַיִּטּוּ לְאַבְשָׁלוֹם הָאֹהֶל עַל הַגָּג וַיָּבֹא אַבְשָׁלוֹם אֶל פִּילַגְשֵׁי אָבִיו לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל: וַעֲצַת אֲחִיתֹפֶל אֲשֶׁר יָעַץ בַּיָּמִים הָהֵם כַּאֲשֶׁר יִשְׁאַל אִישׁ בִּדְבַר הָאֱלֹהִים כֵּן כָּל עֲצַת אֲחִיתֹפֶל גַּם לְדָוִד גַּם לְאַבְשָׁלוֹם:

Cap.xvij

A

ΚΑὶ εἶπεν ἀχιτόφελ ad abesalō: eligam
κὰὶ εἶπεν ἀχιτόφελ πρὸς ἀβεσαλώμ, ἐκλέξομαι
tā mihi duodecim milia virop: t surgēs per
δὴ μοὶ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν, κὰὶ ἀναστὰς κα
sequar post dauid nocte: t irruam super
ταδιώξω ὀπίσω δαυὶδ τὴν νύκτα, κὰὶ ἐπελεύσομαι ἐπ' αὐ
eū. t ipse lassus t solutus manib⁹
τὸν· κὰὶ αὐτὸς κοπιῶν κὰὶ ἐκλελυμένος τὰς χεῖρας,
t terrebo eū: t fugiet oīs ppls q̄ cū
κὰὶ ἐκφόβω αὐτόν, κὰὶ ἐκφεύξεται πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ'
eo: t percutiā regē solū. t re
αὐτοῦ, κὰὶ πατάξω τὸν βασιλέα μονώτατον· κὰὶ ἐπι
ducā vniuersū ppm ad te: sicut reuertetur
στρέψω πάντα τὸν λαὸν πρὸς σέ, καθὼς ἐπιστρέφει
sponsa ad virū suum. verū aiam viri vnī
νύμφη πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς· πλὴν ψυχὴν ἀνδρὸς ἑνὸς
quere: t oēs ppls erit pax. t placuit
ἐκζητήσεις, καὶ πᾶντὶ τῷ λαῷ ἔσαι εἰρήνη. κὰὶ ἤρεσεν
sermo in oculis abesalom t in oculis oīm
ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς ἀβεσαλὰμ κὰὶ ἐν ὀφθαλμοῖς πάν
siū seniorum israel. t ait abesalom:
των τῶν πρεσβυτέρων ἰσραὴλ. κὰὶ εἶπεν ἀβεσαλώμ,
vocate tā chusi archi: t audiemus q̄d
καλέσατε δὴ τὸν χουσὶ τὸν ἀρχὶ, κὰὶ ἀκουσόμεθα τί
in oie eius t ipsius. t venit chu
ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ γε αὐτοῦ. κὰὶ πᾶς ἐλθόντο χου
si ad abesalom. t ait abesalom ad eum dī
σὶ πρὸς ἀβεσαλώμ· κὰὶ εἶπεν ἀβεσαλὰμ πρὸς αὐτὸν λέ
cens: sīm verbū hoc locutus est achitophel: si
γων, κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λελάληκεν ἀχιτόφελ, εἰ
faciemus sīm verbū eius: si ūt nō: tu loque
ποιήσομεν κατὰ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ, εἰ δὲ μή, σὺ λάλη-
re. t dixit chusi ad abesalom: nō bonū
σον· κὰὶ εἶπε χουσὶ πρὸς ἀβεσαλώμ, οὐκ ἀγαθὴ ἡ
cōsiliū qđ cōsuluit achitophel nūc istud. t di
βουλὴ ἣν βεβούλευται ἀχιτόφελ τὴν ταύτην· κὰὶ εἶ
xit chusi: tu nosti patrē tuū t vi
πεν χουσί, σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄν
ros qui cum eo: q̄ fortes sūt nimis t
δρας τοὺς μετ' αὐτοῦ, ὅτι δυνατοί εἰσι σφόδρα καὶ
amart aīe suo: t sunt velut vrsa
κατάπικροι τῇ ψυχῇ αὐτῶν, καὶ εἰσὶν ὡσεὶ ἄρκτος
filiop⁹ pturate in campo. t pater tuus vir bella-
κτεινουσῶν ἐν τῷ πεδίῳ· καὶ ὁ πατήρ σου ἀνὴρ πολε
tor: t nō sedabit pplm. t ecce ip
μιστὴς, καὶ οὐ καταπαύσει τὸν λαόν. καὶ ἰδοὺ αὐτὸς
se absēdit⁹ est in vna vallū vel in vno locorū.
ὃς κέκρυπται ἐν ἑνὶ τῶν φαλάγγων ἢ ἐν ἑνὶ τῶν τόπων.
t cū cū ceciderēt ipsi in principio: t au
κὰὶ ἔσαι ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοὺς ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀκού
diet audiēs t dicet: fedū ruina in ppo q̄
σεται ἀκούων καὶ ἐρεῖ, γέγονε πτῶσις ἐν τῷ λαῷ τῷ
post abesalom. t erit fili⁹ pugnator: cui⁹
ὀπίσω ἀβεσαλώμ· καὶ ἔσαι ὁ υἱὸς ὁ μαχητὴς, οὗ
est cor q̄si cor leonis: fractū frā
ἐστὶν ἡ καρδία ὡς καρδία λέοντος, θραυσθήσεται θραυ-
getur: q̄m cognouerit oīs israel: q̄ fortis
σθήσεται, ὅτι γνώσεται πᾶς ἰσραὴλ, ὅτι δυνατὸς
sit pater tu⁹ t bellatores oēs qui cū
εστὶν ὁ πατὴρ σου καὶ οἱ μαχηταὶ πάντες οἱ με-
eo. sic consulo ego: cōgregatus cō
τ' αὐτοῦ. οὕτως συμβουλεύω ἐγώ, συναγόμενος συ-
gregabitur ad te vniuersus israē
ναχθήσεται πρὸς σὲ πᾶς
bersabee: q̄si arena q̄ē
Βηρσαβεέ, ὡς ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ
titudiné. t facies tua tbit in medio eop:
τος· καὶ τὸ πρόσωπόν σου πορεύσεται εἰς μέσον αὐτῶν,

Oixit ergo achitofel
Εἶπεν οὖν ἀχιτόφελ
ad abesalom. Eligam mihi
πρὸς ἀβεσαλώμ. Ἐλέγξω μοι
duodecim milia
δώδεκα χιλιάδας
virorum: & cōsur
ἀνδρῶν, καὶ ἀναστὰς κα
gens persequar dauid hac
ταδιώξω ὀπίσω δαυὶδ τὴν νύκτα,
nocte: irruam sup eū: qppe
καὶ ἐπελεύσομαι ἐπ' αὐτὸν
q̄ laſſus est & ſolutis eo
māibus: pcutiā eū. Cū
ος fugerit ois ppls qui
cum eo est: percutiā re
gem defolatum: & re
& reducā vniuersū
pulum quomodo vnus
hō reuerti solet. Vnī
enim virum tu q̄rис:
omnis populus erit in
pace. Placuit
sermo eius abſalom &
cunctis maioribus natu israel.
Ait autem abſalom:
Vocate chuſi arachitē:
& audiamus q̄d & ipe
dicat. Cum
chuſi ad abſalō: ait
ad abſalō: Hunc
modi sermonem
locutus est achitofel.
Facere debemus: an
non quod das cōſi-
liū? Et dixit chuſi
ad abſalom. Non
num consilium
quod dedit achitofel
hac vice.
Et rursum itulit chuſi.
Tu nosti
patrē tuū & viros q cū
eo sunt esse fortiſſimos
& amaro animo velut
ſi vtſa raptis catulis
in ſaltu ſeuiat. Sed &
tuus vir bellator eſt: &
nec morabitur cū
pulo. Forſitan nūc lati
tat in foueis aut in
no quo voluerit loco:
& cū ceciderit vnus qui
libet
in principio audiet qui
cumq; audierit: & dicet.
Facta est plaga in po
pulo qui sequebatur
abſalō. Et fortiſſim
quiſq; cui cor ēſt leōis: pa
tiet ſeluetur. Scit eni
omnis populus israel fortem esse patrem tuum:
& robuſtos oēs qui cū
eo sunt. Sed hoc mihi
videtur rectū ec cōſiliū.
Cōgregetur ad te vni
uerſus ppls israel a dā vſq;
berſabee quaſi arena
maris inumerabilis: &
tu eris in medio eorum

וּבֹאנוּ אֵלָיו בְּאַחַת הַמָּקוֹמֹת אֲשֶׁר נִמְצָא שָׁם וּנְחַנוּ עָלָיו
כַּאֲשֶׁר יִפֹּל הַטַּל עַל הָאֲדָמָה וְלֹא נוֹתַר בּוֹ וּבְנֵי הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אִתּוֹ גַּם אֶחָד׃ וְאִם אֶל עִיר יֶאֱסֹף יִשְׂרָאֵל כָּל
אֶל הָעִיר הַהִיא חֲבָלִים וְסָחַבְנוּ אֹתוֹ עַד הַנַּחַל עַד אֲשֶׁר לֹא
נִמְצָא שָׁם גַּם צְרוֹר׃ וַיֹּאמֶר
אַבְשָׁלוֹם וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל
טוֹבָה עֲצַת חוּשַׁי הָאַרְכִּי מֵעֲצַת
אֲחִיתֹפֶל וַיהוָה צִוָּה לְהָפֵר אֶת
עֲצַת אֲחִיתֹפֶל הַטּוֹבָה לְבַעֲבוּר
הָבִיא יְהוָה אֶל אַבְשָׁלוֹם אֶת
הָרָעָה׃ וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל צָדוֹק
וְאֶל אֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים כָּזֹאת
וְכָזֹאת יָעַץ אֲחִיתֹפֶל אֶת
אַבְשָׁלוֹם וְאֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְכָזֹאת וְכָזֹאת יָעַצְתִּי אָנִי׃
וְעַתָּה שִׁלְחוּ מַהֵרָה וְהַגִּידוּ לְדָוִד

וְלִינוּ הַלַּיְלָה בְּעַרְבוֹת הַיַּרְדֵּן לְבִלְתִּי הִבָּלַע
וְהוֹנְתָן וַאֲחִימַעַץ עֹמְדִים בְּעֵין
רֹגֶל וְהָלְכָה הַשִּׁפְחָה וְהִגִּידָה
לָהֶם וְהֵם הָלְכוּ וְהִגִּידוּ לַמֶּלֶךְ דָּוִד
כִּי לֹא יוּכְלוּ לְהֵרָאוֹת לָבוֹא
הָעִירָה׃ וַיִּרְא אֹתָם נַעַר וַיַּגֶּד
לְאַבְשָׁלוֹם וְהָלְכוּ שְׁנֵיהֶם מַהֵרָה
וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּית אִישׁ בְּבַחוּרִים
וְלוֹ בְאֵר בַּחֲצֵרוֹ וַיֵּרְדוּ שָׁם׃
וַתִּקַּח הָאִשָּׁה וַתִּפְרֹשׂ אֶת הַמָּסָךְ
עַל פְּנֵי הַבְּאֵר וַתְּשַׁטַּח עָלָיו
הָרִפֹּת וְלֹא נוֹדַע דָּבָר׃ וַיָּבֹאוּ
עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם אֶל הָאִשָּׁה
הַבַּיְתָה וַיֹּאמְרוּ אַיֵּה אֲחִימַעַץ

& irruemus sup eum in quocunq; loco inuentus fuerit: & operiemus eum sicut cadere solet ros super terram: & non relinquem de viris q̄ cū eo sunt: nec vnū quidem. Quod si ccvrbē aliquā fuerit igref sus: circūdabit oīs israel ciuitati illi funes: & trahemus eam in torrentem vt non reperiatur nec calculus quidem ex ea. Dixitq; abſalom & oēs viri israel. Melius est cōſilium chuſi arachite cōſilio achitofel. Dñs autē nutu dissipatum est cōſilium achitofel vtile: vt induceret dñs sup abſalom malum. Et ait chuſi ſadoch & abiathar ſacerdotibus. Hoc modo cōſilium dedit achitofel abſalō & ſenioribus israel: & ego talc & talc dedi cōſilium. Nūc ergo mittite cito & nunciate dauid dicētes. Ne moreris nocte hac in cāpestribus deſerti: ſed absq; dilatione trāſgredere: ne forte absorbeatur rex & oīs populus q̄ cū eo est. Ionathas āt & ahimaas ſtabant iuxta fontē rogel. Abiit ancilla & nunciauit eis: & illi pfecti fūt vt referrēt ad regē dauid nūciū. Nō enī poterant videri aut introire cito ciuitatē. Viditāt eos puer & nunciauit abſalon. Illi vero concito gradu ingreſſi sunt domūcui iuſdam viri in bahurim q̄ hēbat puteum in veſtibulo suo: & deſcēderūt in eū. Tulit āt mulier & expandit velamen sup os putei quaſi ſiccans ptisanas: & ſic latuit res. Cumq; veniſſent ſeruī abſalō in domū ad mulierem dixerunt. Vbi est achimaas

& irruemus sup eum in quocunq; loco inuentus fuerit: & operiemur eum sicut cadere solet ros super terram: & non relinquemus de viris qui cum eo sunt. Quod si cccivrbem aliquam fuerit egressus circumdabit omnis israel funes ad civitatem illam: et trahemus eam in torrentem ut non reperiatur nec calculus quidem ex ea. Dixitque abſalom & omnes viri israel. Melius est consilium chusi arachite consilio achitofel. Dominus autem nutu dissipatum est consilium achitofel utile: ut induceret dominus super abſalom malum. Et ait chusi ſadoch & abiathar ſacerdotibus. Hoc modo consilium dedit achitofel abſalom & senioribus israel: et sic & hoc modo consilium dedi ego. Nunc ergo mittite cito & nunciate dauid dicentes. Ne moreris nocte hac in campestribus deſerti: sed absque dilatione trāſgredere: ne forte absorbeatur rex & omnis populus qui cum eo est. Ionathas autem & ahimaas ſtabant juxta fontem rogel. Abiit ancilla & nunciauit eis: & illi profecti sunt ut referrent ad regem dauid nunciū. Non enim poterant videri aut introire cito ciuitatem. Viditautem eos puer & nunciauit abſalon. Illi vero concito gradu ingreſſi sunt domum cuiusdam viri in bahurim habebat puteum in veſtibulo suo: & deſcenderunt in eum. Tulit autem mulier & expandit velamen sup os putei quaſi ſiccans ptisanas: & sic latuit nescitum est. Cumque veniſſent ſeruī abſalon in domum ad mulierem dixerunt. Vbi est achimaas

τ ſtruemus ſup eū in vno loco ū vbi inue κὰι ἥξομεν ἐπ' αὐτὸν εἰς ἕνα τῶν τόπων οὗ ἂν εὕρω neritm eū ibi τ caſtrametabimur aduerſus eū: ſicut μεν αὐτὸν ἐκεῖ κὰι πᾶφεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐτόν, ὡσεὶ cadit ros sup terrā: τ nō relinquemus πίπτει ἡ δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν, κὰι ἐκ τ ὑπολειφθήσεται in eo τ in oibus viris q̄ cū eo vl ἐν αὐτῷ κὰι πᾶσι τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' αὐτοῦ ὑσε lum. ſi āt in vrbē cōducetur: τ adducēt oīs ὅλον. ἐὰν δὲ εἰς πόλιν συναχθῇ, κὰι προσάξουσι πᾶς israel funes ad ciuitatē illā: τ extra ἰσραὴλ χοινία ἐπὶ τὴν πόλιν ἐκείνην, κὰι ἐπισπάσον lvent eā in torrētē: donec nō vereliquat ibi τὰι αὐτὴν εἰς τὸν χειμάρρουν, ἕως μὴ καταλιφθῇ ἐκεῖ neq; lapis. τ dixit abeſalō τ oīs vir iſ μὴ δὲ λίθος. κὰι εἶπεν ἀβεσαλὰμ κὰι πᾶς ἀνὴρ ἰσ ραὴλ: bonū cōſiliū chuſi arachi magis q̄ con ραὴλ, ἀγαθὴ ἡ βουλὴ χουσὶ τοῦ ἀραχὶ ὑπὲρ τὴν βου silliū achitophel. τ dūs precepit vt diſſipa λὴν ἀχιτόφελ. κὰι κύριος ἐνετείλατο τοῦ διασκεδά retur cōſilium achitophel bonū: vt σαι τὴν βουλὴν τοῦ ἀχιτόφελ τὴν ἀγαθὴν, ὅπως ἂν induceret dūs malū sup abeſalom. τ ait ἐπάγῃ κύριος τὰ κακὰ ἐπὶ ἀβεσαλάμ. κὰι εἶπε chuſi ad ſadoc τ ad abiathar ſacerdotes: χουσὶ πρὸς σαδὼκ κὰι πρὸς ἀβιαθὰρ τοὺς ἱερεῖς, ſic τ ſic cōſuluit achitophel abeſa οὕτω κὰι οὕτω βεβούλευται ἀχιτόφελ τῷ ἀβεσα lom τ ſenioribus iſrael: τ ſic λὼμ κὰι τοῖς πρεσβυτέροις ἰσραὴλ, κὰι οὕτω τ ſic cōſului ego, τ nunc mitti κὰι οὕτω συμβεβούλευκα ἐγώ. κὰι νῦν ἀποστείλα te cito τ nūciate dauid dicētes: τε ταχὺ κὰι ἀπαγγείλατε τῷ δαυὶδ λέγοντες, ne morer iſ nocte in occidēte deſti: μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα κατὰ δυσμὰς τῆς ἐρήμου, ſed tranſlēs trāſgredere: vt nō absorbeatur ἀλλὰ διαβαίνων διάβηθι, ὅπως μὴ κατεποθῇ ὁ βα rex τ oīs pplus q̄ cū eo. τ ionathan σιλεὺς κὰι πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. κὰι Ἰωναθὰν τ achimaas ſteterūt in fonte ro κὰι ἀχιμαὰς ἑστήκεισαν ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ῥω gel: τ abiit ancilla: τ nūciauit e γὴλ, κὰι ἐπορεύετο ἡ παιδίσκη, κὰι ἀπήγγελεν αὐ is. τ ipſi pfecti sūt. τ nūciauerūt τοῖς. κὰι αὐτοὶ ἐπορεύοντο κὰι ἀπήγγειλαν τῷ regi dauid: qm̄ nō poterāt videri τ in βασιλεῖ δαυὶδ, ὅτι οὐκ ἐδύναντο ὀφθῆναι κὰι εἰ troire in ciuitatē. τ vidit eos pu σελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. κὰι ἴδεν αὐτοὺς παιδάρι er: τ indicauit abeſalom: τ receſſerūt fe ον, κὰι ἀπήγγειλε τῷ ἀβεσαλὰμ, κὰι ἀπῆλθον τα ſtinater: τ ingreſſi sunt in domū viri in bahurim. χέως, κὰι εἰσῆλθον εἰς οἶκον ἀνδρὸς ἐν βαουρίμ. τ hoi puteus in aula: τ deſcendūt κὰι τῷ ἀνθρώπω λάκκος ἐν τῇ αὐλῇ, κὰι καταβαίνουσιν illuc. τ tulit mulier τ expādit ve ἐκεῖ. κὰι ἔλαβεν ἡ γυνὴ κὰι διεπέτασεν τὸ ἐπι lamē sup os putei τ ſiccabat κάλυμμα ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ λάκκου κὰι ἔψυχεν ſup eū palathas: τ nō cognitū fuit verbū. τ in ἐπ' αὐτῷ παλάθας, κὰι οὐκ ἐγνώσθη τὸ ῥῆμα. κὰι εἰ greſſi sūt ſeruī abeſalom ad mulierē in σῆλθον οἱ παῖδες ἀβεσαλὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα εἰς domū: τ dixerūt: vbi est achimaas τὸν οἶκον, κὰι εἶπον, ποῦ ἐστὶν ἀχιμαὰς

τ ionathan? τ dixit ad eos mulier: trā κὰι Ἰωναθάν; κὰι εἶπε πρὸς τοὺς ἄνδρας ἡ γυνή, πα ſierūt gulātes parū aque. τ queſierūt τ nō ῥαλίαν γευσάμενοι μικρὸν τ ὕδατος. κὰι ἐζήτουν κὰι οὐχ inuenerūt eos: τ reuertuntur in hieruſalem. τ ηὗρισκον αὐτούς, κὰι ἀνασρέφουσιν εἰς ἱερουσαλήμ. κὰι facti sūt poſtq̄ abierūt ipſi: aſcēderūt de ἐγένετο μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτούς, ἀνέβησαν ἐκ τοῦ puteo τ abierūt. τ nūciauerūt regi φρέατος τ ἀπῆλθον. τ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ dauid: τ dixit ei: ſurgite τ trāſite δαυὶδ, κὰι λέγουσιν αὐτῷ, ἀνάστητε κὰι διάβητε cito aquas: qm̄ hec conſuluit cōtra τοτάχος τὰ ὕδατα, ὅτι τάδε βεβούλευται κατὰ vos achitophel. τ ſurrexit dauid τ oīs pplus q̄ μῶν ἀχιτόφελ. κὰι ἀνέστη δαυὶδ κὰι πᾶς ὁ λαὸς ὁ cum eo τ trāſierūt iordanē vſq; ad lu μετ' αὐτοῦ. κὰι διέβησαν τὸν Ἰορδάνην ἕως τοῦ φω cem matutinā: vſq; ad vnū nō latuit q̄ nō trāſiuit ior φως τοῦ πρωΐ, ἕως ἑνὸς οὐκ ἔλαθεν ὃς οὐ διέβη τὸν Ἰορ danē. τ achitophel vidit: q̄ nō factū fuit cōſiliū δάνην. κὰι ἀχιτόφελ εἶδεν, ὅτι οὐ γέγονεν ἡ βουλὴ ſuū: τ ſtrauit aſinū ſuā τ surrexit. τ αὐτοῦ, κὰι ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ κὰι ἀνέστη κὰι abiit in domū ſuā in ciuitatē ſuā. ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. τ precepit domui ſue τ ſuffocauit ſe τ mor κὰι ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐτοῦ κὰι ἀπάγξατο κὰι ἀπε tuus é: τ ſepult est in ſepulchro patris ſui. τανε, κὰι ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. τ dauid venit in caſtra: τ abe κὰι δαυὶδ παρεγένετο εἰς παρεμβολάς, κὰι ἀβε ſalom trāſiit iordanē ipſe τ oīs vir iſra σαλὰμ διέβη τὸν Ἰορδάνην αὐτὸς κὰι πᾶς ἀνὴρ ἰσρα el cū eo. τ amaſſa cōſtituit abeſalom ηλ μετ' αὐτοῦ. κὰι τὸν Ἀμεσσὰ κατέστησεν ἀβεσαλὰμ pro ioab sup exercitū. at amaſſa erat filius vi ἀντὶ Ἰωὰβ ἐπὶ τὴν στρατιάν. ὁ δὲ Ἀμεσσὰ ἦν υἱὸς ἀν ri: τ nomē ei iether iſraelite: q̄ venit ad ρός, κὰι ὄνομα αὐτῷ Ἰεθὲρ τὸν Ἰσραηλίτου, ὃς ἦλθεν ἐπὶ abigail filiā reſſe ſororē ſarui ma τὴν Ἀβιγαὶλ θυγατέρα Ἰεσσαὶ ἀδελφὴν σαρουΐα μη tris ioab. τ caſtrametat est abeſalom τ oīs τρὸς Ἰωὰβ. κὰι παρενέβαλεν ἀβεσαλὰμ κὰι πᾶς vir iſrael in terra galaad. τ factū est qū ingreſſus é ἀνὴρ ἰσραὴλ εἰς γῆν γαλαάδ. κὰι ἐγένετο ὅτε εἰσῆλθε dauid in caſtra τ sobi τ filius naas de ra δαυὶδ εἰς παρεμβολὰς κὰι σωβὶ κὰι υἱὸς ναὰς ἐκ ρα bath filior ammō: τ machir filius amiel de loda βὰθ υἱῶν ἀμμῶν, κὰι μαχὶρ υἱὸς ἀμιὴλ ὁ ἐκ λοδα bar: τ berzelai galaadites q̄ de rogelim tulerūt βὰρ, κὰι βερζελλαὶ ὁ γαλααδίτης ὁ ἐκ ῥογελὶμ ἤνεγκαν cubilia τ tapetes: τ lebetes τ vaſa fi κοίτας κὰι ἀμφιτάπους, κὰι λέβητας κὰι σκεύη κε ctilia: τ frumētū τ ordeū τ farinā τ fabam ράμων, κὰι πυροὺς κὰι κριθὰς κὰι ἄλευρα κὰι κύαμον τ lētē τ ſimilā τ mel τ butyrum τ καὶ φακὸν κὰι ἄλφιτα κὰι μέλι κὰι βούτυρον κὰι oues τ lactentes vitulos. τ attulerūt πρόβατα κὰι γαλαθηνὰ μοσχάρια. κὰι προσήνεγκαν dauid τ pplo q̄ cum eo ad vescēdū: qm̄ dicebāt τῷ δαυὶδ κὰι τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ ἐδίεσεν, ὅτι ἔλεγον pplm famescere τ deficere ſitiētē in deſerto. τὸν λαὸν πεινᾶν κὰι ἐκλελυσθαι διψήσαντα ἐν τῇ ἐρήμῳ.

C.18. A

Καὶ ἐπισκέψατο δαυὶδ πάντα τὸν λαὸν τὸν cum eo. τ conſtituit ſup eos tribunos τ μετ' αὐτοῦ. κὰι κατέστησεν ἐπ' αὐτοὺς χιλιάρχους κὰι centuriones. τ miſit dauid pptē ἑκατοντάρχους. κὰι ἀπέστειλε δαυὶδ τὸν λαὸν, τὸ tertiā ptē in manu ioab: τ tertiā ptē in manu τρίτον ἐν χειρὶ Ἰωάβ, κὰι τὸ τρίτον ἐν χειρὶ

& ionathas? Et rndit eis mulier. Trāſierūt feſtināter gu ſtata paululū aq̄. At hi q̄ rebāt cū nō repperiſſent: reuerſi sunt in ieru ſalem. Cumq; abiiſſent aſcēderūt illi de puteo: & pgētes nūciauerunt regi dd & dixerūt. Surgite & tranſite cito fluuiū: quia hec consuluit cōtra nos achitofel. Surrexit ergo dd & oīs pplus q̄ cū eo et rat: & trāſierūt iordanē donec diluceſceret: & nec vnus quidē reſidu us fuit quī non trāſiret fluuiū. Porro achitofel videns q̄ non fuiſſet factū cōſilium ſuum: ſtrauit aſinū ſuū: & ſurrexit abiit in domū ſuā in ciuitatē ſuā. & diſpoſita domo ſua: ſuſpēdio ſe teriit: & ſepult est in ſepulchro patris ſui. Dauid āt venit in caſtra: & abſa lom tranſiit iordanem: ipſe & omnes viri iſrael cum eo. Amaſam vero cōſtitu it abſalom pro ioab q̄ fuit exercitū. Amaſa āt erat filius viri qui vocabatur icthra de iezra eli: qui ingreſſus est ad abigail filiā naas ſororem ſaruie q̄ fuit mater ioab. Et caſtrametat est iſrael cū abſalom in terra galaad. Cūq; veniſſet dauid in caſtra & omnes viri iſrael cum eo. Amaſam vero cōſtitu it abſalom pro ioab super exercitū. Amaſa āt erat filius viri qui vocabatur icthra de iezra eli: qui ingreſſus est ad abigail filiā naas ſororem ſaruie q̄ fuit mater ioab. Et caſtrametat est abſalom in terra galaad. Cūq; veniſſet dauid in caſtra & omnes viri iſrael cum eo.

Cap.xviiij

Gitur cōſiderato dauid populo ſuo: cōſtituit ſuper eos tribunos & centuriones: & dedit populi tertiā partem

וַיַּךְ יוֹאָב וְהַשִּׁלִשִׁית בְּיַד אַבְישַׁי בֶּן צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב וְהִשָּׁלִשִׁית בְּיַד יוֹאָב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲמַר
אֶל הָעָם וַיֵּצֵא הָעָם אֶל הַשָּׂדֶה לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה בְּיַעַר אֶפְרָיִם וַיִּנָּגְפוּ שָׁם עַם
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וַתְּהִי שָׁם הַמַּגֵּפָה גְּדוֹלָה עֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ וַתְּהִי שָׁם הַמִּלְחָמָה נָפְצֶת עַל
כָּל הָאָרֶץ וְיַרְבֶּה הַיַּעַר לֶאֱכֹל בָּעָם מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי
עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רֹכֵב עַל הַפֶּרֶד וְהַפֶּרֶד תַּחַת שׂוֹבֶךְ הָאַלָּה הַגְּדוֹלָה וַיִּתָּקַע רֹאשׁוֹ בָּאַלָּה
וַיִּתֵּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וְהַפֶּרֶד אֲשֶׁר תַּחְתָּיו עָבָר וַיָּרָא אִישׁ אֶחָד וַיַּגֶּד לְיוֹאָב וַיֹּאמֶר הִנֵּה
רָאִיתִי אֶת אַבְשָׁלוֹם תָּלוּי בָּאַלָּה וַיֹּאמֶר יוֹאָב לָאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ וְהִנֵּה רָאִיתָ וְלָמָּה לֹא הִכִּיתוֹ שָׁם

"ſub manu ioab: "& ter-
tiã ptẽ ſub manu 'abiſai
'filii 'ſaruie "fratris 'ioa-
ab: "& tertiam partem
'ſub manu 'ethai q erat
de 'geth. "Dixit q 'rex o
"ad "populum. "Egredi
ar "& "ego
"vobiſcum. 'Et mãdit "po
pulus. 'Nõ "exibis. 'Siue
'enim "fugerimus "non
magnope ad eos "de no
bis pti nebit: 'siue "me-
dia ps "eciderit e nobis
'nõ tatis "curabũt: "quia
tu vnus ſolus pro "decẽ
'milibus cõputaris. 'Me
lius eſt "igitur "vt 'ſis "no
bis 'in vrbe "p ſidio. "Ad
quos "rex "ait.
"Quod "vobis 'vi detur
rectum hoc
"faciam. 'Stetit ergo "rex
iuxta
"portã. "Egrediebatur-
q "pptis ' p turmas ſuas
'cẽteni "& milleni. 'Et p-
cepit "rex 'ioab
"& "abiſai "& "ethai dicẽs
"Seruate "mihi 'puerũ "ab
ſalom. "Et omnis
'populus audiebat 'pci-
pientẽ "regem cunctis
'principibus "pro "abſa-
lom. Itaq 'egreſſus eſt
"populus 'in cãpũ 'cõtra
'iſrael: ab exercitu
'dauid: "factaq eſt "pla-
ga
'magna "in die "illa "vigi-
ti "milium.
"Fuit autem 'ibi 'prelũ
'diſperſum "ſuper
"facie "ois "terre: "& mul-
toplures erãt quos 'ſalt?
"cõſũperſat "de populo
'q̃s hi quos "vorauerat
'gladius "in die "illa. "Ac-
cidit ãt vt occurreret "ab
ſalom 'ſeruis "dd: "ſedẽs
'mulo. 'Cunq; igreſſus
fuiſſet 'mulus "ſubter "cõ
denſam "quercũ & "ma-
gnã: 'adheſit "caput eius
"quercui "& illo ſuſpenſo
'inter 'celum "& "terram "mulus "cui inſe
defat
'ptrãſiuit. "Vidit ãt hoc
'quidã; "& nunciauit
'ioab dicens. "Vidi
"abſalom 'pendere "de
quercu. "Et ait "ioab
"viro 'qui nuncia-
uerat 'ei. "Si

abeſſa fris ioab: τ filij farule: τ ter
ἀβεσσὲ ἀδελφοῦ Ἰωάβ, καὶ υἱοῦ σαρουίε, καὶ τῷ τρί
τιᾳ πτῇ μανυ ethi gethei. τ dixit rex
τον ἐν χειρὶ ἑβὶ τοῦ γεθαίου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
ad ppũ: egrediẽs egrediar τ ego
πρὸς τὸν λαόν, ἐκπορευόμενος ἐκπορεύσομαι καὶ ἐγὼ
vobiſcum. τ dixit ppũs nõ exibis: quĩ ſi fu
μεθ' ὑμῶν. καὶ εἶπεν ὁ λαὸς οὐκ ἐξελεύσῃ, ὅτι ἐὰν φυ
gientes fugerimus: nõ ponetur in nos cor. τ ſi Infra.
γόντες φύγωμεν, οὐ γήσουσιν ἐν ἡμῖν καρδίαν. καὶ ἐὰν n.d.
mortui fuerimꝰ media ps nr nõ ponent in nos
ἀποθάνωμεν τὸ ἥμισυ ἡμῶν οὐ θήσουσιν εἰς ἡμᾶς
cor: q; tu ſicut nos decẽ milia. τ nũc be
καρδίαν, ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες. καὶ νῦν κα
lẽ eſt nobis vt ſis tu in vrbe in preſidiũ
λὸν ἐσὶν ἡμῖν τοῦ εἶναί σε ἐν τῇ πόλει εἰς βοηθὸν
nr. τ dixit eis rex: q̃d placuerit co
ἡμῶν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς, ὃ ἀρεσὸν ἐνώπι
rã vobis faciã. τ ſtetit rex iuxta latus
ον ὑμῶν ποιήσω. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς παρὰ τὸ πλάϊ τοῦ
porte: τ ois ppli egrediebatur in cẽtenis
πύλης, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο ἐν ἑκατοντάσι
τ in milleniꝭ. τ precepit rex toab
καὶ ἐν χιλιάσι. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ἰωὰβ
τ abeſſa τ ethi dicẽs: parcite mihi
καὶ τῷ ἀβεσσὲ καὶ τῷ ἐθὶ λέγων, φείσασθέ μοι τοῦ
puero abſalom. τ ois ppũs audiuit
παιδαρίου ἀβεσσαλώμ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐν
precipitẽte regẽ oibus pricipib⁹ pro
τελλαδίῳ τοῦ βασιλέως πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ
abeſſalom. τ egreſſus eſt ois ppũs in cãpũ in
ἀβεσσαλώμ. καὶ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὸ πεδίον εἰ
occurſum iſrael. τ factũ eſt prelũ in
ἀπάντησιν τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν τῷ
ſaltu ephzaim. τ cẽſus eſt ibi ppũs iſrael co
δρυμῷ Ἐφραίμ. καὶ ἔπταισεν ἐκεῖ ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ἔνώ
ram ſeruis dauid. τ factũ eſt plaga ma
πιον τῶν παίδων Δαυίδ. καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγά
gna in die illa: τ cadunt viginti mi
λη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ πίπτουσιν εἴκοσι χιλιάδες
lia virorũ. τ fuit prelũ diſperſũ ſup
ἀνδρῶν. καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος διεσπαρμένος ἐπὶ
faciem totius ſilue. τ ſup abſidault ſil
πρωσώπου ὅλου τοῦ δρυμοῦ. καὶ ἐπλεόνασεν ὁ δρυ
ua vt cõſumeret de ppo magna q̃ de vora
μὸς τοῦ καταφαγεῖν ἐν τοῦ λαοῦ ὑπὲρ οὓς κατέ
uerat gladius in die illa. τ occurrit
φαγεν ἡ ῥομφαία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ συνήντησεν
abeſſalom coꝝ ſeruis dauid: τ abe
ἀβεσσαλὼμ ἐνώπιον τῶν παίδων Δαυίδ, καὶ ἀβε
ſalom ſedebat in mulo: τ ingreſſus e
σσαλὼμ ἐπεβεβήκειν ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου, καὶ εἰσῆλθεν
mulus ſubter plãas arboris magnã: τ implica
ὁ ἡμίονος ὑπὸ φυτὸν δένδρου μέγα, καὶ συνεπλά
tũ eſt caput eius in arboze: τ ſuſpẽſus eſt
κη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐν τῷ δένδρῳ, καὶ ἀνεκρεμάσθη
in arboze inter frã τ inter
ἐν τῷ δένδρῳ ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ ἀναμέσον τῆ
celũ: τ mulus dcerat ſub eo ptrãſiuit.
δυραγοῦ, καὶ ὁ ἡμίονος ὁ ὑποκάτω αὐτοῦ παρῆλθε.
τ vidit vir vnus τ nũciauit ioab. τ dix
καὶ εἶδεν ἀνὴρ εἷς καὶ ἀπήγγειλε τῷ Ἰωάβ. καὶ εἶπε
it: ecce ego vidi abeſſalom ſuſpẽſum in
τεν, ἰδοὺ ἐγὼ ἑώρακα τὸν Ἀβεσσαλὼμ κρεμάμενον ἐπὶ
arboze. τ dixit ioab viro qui nũcia
τὸ δένδρον. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀπαγ
uerat ei: τ ecce
γείλαντι αὐτῷ, καὶ ἰδοὺ

vidiſti: τ quare nõ percuſſiſti eũ ibi ſup
ἑώρακας, καὶ διατί οὐκ ἐπάταξας αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν
terrã: τ dediſſem tibi ego decẽ ſiclos argẽti
γῆν; καὶ ἔδωκα ἂν σοι ἐγὼ δέκα σίκλους ἀργυρίου
τ balteũ vnũ. τ dixit vir ad ioab:
καὶ περιζώνην μίαν. καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸς Ἰωάβ,
τ ſi exhiberes tu in manib⁹ meis mile ar
καὶ ἐὰν ἐποίεις σὺ ἐν ταῖς χερσί μου χιλίους ἀρ
genti ſiclos non inferrẽ manus meas in
γυρίου σίκλους οὐ μὴ ἐπιβάλω τὰς χεῖράς μου ἐπὶ τὸν
filiũ regis. q̃n in auribus nr ſtis proce
υἱὸν τοῦ βασιλέως. ὅτι ἐν ταῖς ὠσὶν ὑμῶν ἐνετείλα
pit rex tibi τ abeſſa τ ethi di
το ὁ βασιλεὺς σοι καὶ τῷ ἀβεσσὲ καὶ τῷ ἐθὶ λέ
cẽs: cuſtodite mihi puerũ abeſalom. τ
γων, φυλάξατέ μοι τὸ παιδάριον τὸν Ἀβεσσαλώμ. καὶ
quõ facią in aĩa mea iniquũ: τ oẽ ver
πῶς ποιήσω ἐν τῇ ψυχῇ μου ἄδικον; καὶ πᾶς ὁλό
bũ nõ abſcõdetur a rege: τ tu ſta
γος οὐ κρυβήσεται ἀπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ σὺ στή
res ex aduerſo. τ dixit ioab pp hoc ego ag
σῃ ἐξ ἐναντίας. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ διὰ τοῦτο ἐγὼ ἀρ
grediar coꝝ te. τ tulit ioab tria tacula
χομαι ἐνώπιόν σου. καὶ ἔλαβε Ἰωὰβ τρία βέλη
in manu ſua: τ infixit ea in cor
ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐνέπηξεν αὐτὰ εἰς τὴν καρ
de abeſalom adhuc eo viuẽte in corde
δίαν Ἀβεσσαλὼμ ἔτι αὐτοῦ ζῶντος ἐν τῇ καρδίᾳ
arboris. τ circumuerſi decẽ pueri de
τοῦ δένδρου. καὶ ἐκύκλωσε δέκα παιδάρια τῶν
gerentibus arma ioab: τ percuſſerũt abeſalom:
αἰρόντων τὰ σκεύη Ἰωάβ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Ἀβεσσαλώμ,
τ interfecerũt eũ. τ cecinit ioab in
καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν. καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ ἐν
buccina: τ reuerſus eſt ppũs vt nõ perſeque
σάλπιγγι, καὶ ἐπέστρεψεν ὁ λαὸς τοῦ μὴ καταδιώ
retur poſt iſrael: q̃n pepercit ioab
κειν κατόπισθεν τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐφείσατο Ἰωὰβ τ
ppũo. τ tulit ioab abeſalom: τ proiecit
λαοῦ. καὶ ἔλαβεν Ἰωὰβ τὸν Ἀβεσσαλώμ, καὶ ἔρριψεν
Iosue. 7.f. cum in fouea magna in ſaltu in fouea
αὐτὸν εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ δρυμῷ εἰς τὸν βόθυνον τὸν
grandẽ: τ ſtauerũt ſup eũ acerũ lapidũ magnũ ni
μέγαν, καὶ ἔστησαν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν σφό
mis. τ omis iſrael fugerũt vnuſquiſq; in tabnacu
δρα. καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἔφυγον ἕκαστος εἰς τὸ σκήνω
lum ſuũ. τ abeſalom adhuc viuẽs tulit ſ cre
μα αὐτοῦ. καὶ Ἀβεσσαλὼμ ἔτι ζῶν ἔλαβε καὶ ἔστη
eit ſibi titulũ in valle regis: q̃a
σεν ἑαυτῷ στήλην ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ βασιλέως, ὅτι
dixit nõ eſt mihi filius: vt ſit memoria nomi
εἶπεν οὐκ ἔστι μοι υἱός, ἵνα ἀναμιμνήσκηται τὸ ὄνο
nis mei. τ vocauit titulũ in noie ſuo:
μά μου. καὶ ἐκάλεσε τὴν στήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτ
τ appellauerũt eũ manus abeſalom vſq; in
τοῦ, καὶ ἐπεκάλεσαν αὐτὴν χεὶρ Ἀβεσσαλὼμ ἕως τῆς
diem hunc. τ achimaas filius ſadoc ait ioab:
ἡμέρας ταύτης. καὶ Ἀχιμαὰς υἱὸς Σαδὼκ εἶπε τῷ Ἰωάβ,
currens tã nũciabo regi: q iudiciũ fecit
δραμὼν δὴ εὐαγγελιοῦμαι τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἔκρινεν
ei dñs de manu inimicorũ eius. τ dixit ei
αὐτῷ κύριος ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν αὐτ. καὶ εἶπεν αὐ
ioab: nõ vir nunci eo tu in die hac:
τῷ Ἰωάβ, οὐκ ἀνὴρ εὐαγγελισμοῦ ἦ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ,
α tu nũciabis in die alia: in ãt die
καὶ σὺ εὐαγγελιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ
hac nõ nũciabis: q̃n filius regis mortuꝰ
ταύτῃ οὐκ εὐαγγελιῇ, ὅτι υἱὸς τοῦ βασιλέως τέθνη
eſt. τ dixit ioab chuſi: vade τ nun
κε. καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ Χουσί, πορεύου καὶ ἀπάγγε
cia regi que vidiſti.
λλε τῷ βασιλεῖ ἃ εἶδας. καὶ

"מַדּוּעַ" נָבָה "רָאִיתָ "וּמַדּוּעַ "לֹא ? הִכִּיתוֹ "שָׁם
נִתַּן "אַרְצָה "וְעָלַי "לְתִתְּ "לְךָ עֲשָׂרָה "כֶּסֶף
"אָמַר "וְחֲגֹרָה "אַחַת "וַיֹּאמֶר "הָאִישׁ "אֶל
"יוֹאָב "וְלֹא "אִנֹכִי "שֹׁקֵל "עַל "כַּפַּי
שָׁלַח "אֶלֶף "כֶּסֶף "לֹא "אֶשְׁלַח "יָדִי "אֶל "בֶּן
"הַמֶּלֶךְ "כִּי "בְאָזְנֵינוּ "צִוָּה "הַמֶּלֶךְ
"אִתְּךָ "וְאֶת "אֲבִישַׁי "וְאֶת "אֹתִי
"לֵאמֹר "שִׁמְרוּ "לִי "בַּנַּעַר "בְּאַבְשָׁלוֹם:
"עָשָׂה "אוֹ "עָשִׂיתִי "בְּנַפְשׁוֹ "שֶׁקֶר "וְכָל
כָּחַד "דָּבָר "לֹא "יִכָּחֵד "מִן "הַמֶּלֶךְ "וְאַתָּה
נָצַב "תִּתְיַצַּב "מִנֶּגֶד: "וַיֹּאמֶר "יוֹאָב "לֹא
"יָחִל "פָּנֶיךָ "כֵּן "אוֹחִיל "לְפָנֶיךָ "וַיִּקַּח "שְׁלֹשָׁה
לָקַח "תְּמֻרָה "שִׁבְטִים "בְּכַפּוֹ "וַיִּתְקָעֵם "בְּלֵב
"אַבְשָׁלוֹם "עוֹדֶנּוּ "חַי "בְּלֵב "הָאֵלָה:
סָבַב "נַעֲרָה "עֲשָׂרָה "נֹשְׂאֵי "כְּלֵי
נָכָה "מוּת "יוֹאָב "וַיַּכּוּ "אֶת "אַבְשָׁלוֹם "וַיְמִתֻהוּ:
שָׁפַר "שׁוּב "וַיִּתְקַע "יוֹאָב "בַּשּׁוֹפָר "וַיָּשָׁב "הָעָם
מֵרְדֹף "אַחֲרֵי "יִשְׂרָאֵל "כִּי "חָשַׂךְ
"יוֹאָב "אֶת "הָעָם: "וַיִּקְחוּ "אֶת
"אַבְשָׁלוֹם "וַיַּשְׁלִכוּ "אֹתוֹ "בַּיַּעַר "אֶל
"שָׁלַךְ "גֹּדֶל "גָּלָל
"אַבְשָׁלוֹם "בְּחַיָּיו "לָקַח "וַיִּצֶּב "אֶת "מַצֵּבָת
"חָיָה "יָצַב "לוֹ "בְּנָיִן "אֶת "אֲשֶׁר "בְּעֵמֶק "הַמֶּלֶךְ "כִּי "אָמַר "אֵין
"עָבַר "נָכַר "לִי "בֵּן "בַּעֲבוּר "הַזְכִּיר "שְׁמִי "וַיִּקְרָא
"קָרָא "לַמַּצֵּבָת "עַל "שְׁמוֹ "וַיִּקָּרֵא "לָהּ
"יָד "אַבְשָׁלוֹם "עַד "הַיּוֹם "הַזֶּה:
רוּץ "וַאֲחִימַעַץ "בֶּן "צָדוֹק "אָמַר "אָרוּצָה
בָּשַׂר "נָא "וְאַבְשְׂרָה "אֶת "הַמֶּלֶךְ "כִּי
"אָמַר "שָׁפְטוֹ "יְהוָה "מִיַּד "אֹיְבָיו: "וַיֹּאמֶר
לוֹ "יוֹאָב "לֹא "אִישׁ "בְּשֹׂרָה "אַתָּה
"הַיּוֹם "הַזֶּה "וּבִשַּׂרְתָּ "יוֹם "אַחֵר
"וְהַיּוֹם "הַזֶּה "לֹא "תְבַשֵּׂר "כִּי "עַל "בֶּן
"מוּת "הַמֶּלֶךְ "מֵת "וַיֹּאמֶר "יוֹאָב "לַמּוּשִׁי
"נָגַד "רָאָה "לֵךְ "הַגֵּד "לַמֶּלֶךְ "אֲשֶׁר "רָאִיתָה

יוֹשַׁתְּחוּ כוּשִׁי לְיוֹאָב וַיֹּאמֶר יוֹאָב אֶל־אֲחִימַעַץ בֶּן־צָדוֹק וַיֹּאמֶר
עוֹד אֲחִימַעַץ בֶּן־צָדוֹק וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹאָב וְגַם־הָיָה אֲנִי אַחֲרֵי כּוּשִׁי וַיֹּאמֶר יוֹאָב
לָמָּה זֶּה אַתָּה רָץ בְּנִי וְלוֹ אֵין בְּשׂוֹרָה מְצֹאת וַיְהִי מָה אָרוּץ
וַיֹּאמֶר לוּ רוּץ וַיָּרָץ אֲחִימַעַץ דֶּרֶךְ הַכִּכָּר וַיַּעֲבֹר אֶת כּוּשִׁי׃ עָבַר
וְדָוִד יוֹשֵׁב בֵּין שְׁנֵי הַשְּׁעָרִים וַיֵּלֶךְ הַצֹּפֶה אֶל־גַּג הַשַּׁעַר אֶל
הַחוֹמָה וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא חָמֵשׁ נָשָׂא
וְהִנֵּה אִישׁ רָץ לְבַדּוֹ׃ וַיִּקְרָא הַצֹּפֶה וַיַּגֶּד לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ רָאָה רוּץ
אִם־לְבַדּוֹ בְּשׂוֹרָה בְּפִיו וְהָלוֹךְ הָלוֹךְ וְקָרֵב וַיַּרְא הַצֹּפֶה אִישׁ אַחֵר רָצ
רָץ וַיִּקְרָא הַצֹּפֶה אֶל־הַשַּׁעַר וַיֹּאמֶר הִנֵּה אִישׁ רָץ לְבַדּוֹ אָפַר
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גַּם־זֶה מְבַשֵּׂר׃ וַיֹּאמֶר
הַצֹּפֶה אֲנִי רָאָה אֶת מְרוּצַת הָרִאשׁוֹן כְּמְרוּצַת אֲחִימַעַץ בֶּן
צָדוֹק וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִישׁ טוֹב
הוּא וּבְשׂוֹרָה טוֹבָה יָבוֹא׃ יבוא
וַיִּקְרָא אֲחִימַעַץ וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ לאמר
שָׁלוֹם וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ לְאַפָּיו שלם
אָרוּר מְצָאת וַיהוִה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר סָגַר אֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
נָשְׂאוּ אֶת יָדָם בַּאדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם לְנַעַר
לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אֲחִימַעַץ רָאִיתִי הֲמוֹן גָּדוֹל לִשְׁלֹחַ אֶת רָאָה הָפָן
עֶבֶד הַמֶּלֶךְ יוֹאָב וְאֶת עַבְדֶּךָ וְלֹא נָבָל
יָדַעְתִּי מָה׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ סב סָבַב
הִתְיַצֵּב כֹּה וְעֲמֹד וַיִּסֹּב וַיַּעֲמֹד׃ וְהִנֵּה צָפַד
הַכּוּשִׁי בָּא וַיֹּאמֶר כּוּשִׁי יִתְבַּשַּׂר בשר
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי שְׁפָטְךָ יְהוָה הַיּוֹם מִיַּד כָּל־הַקָּמִים עָלֶיךָ׃ קום

9 Adorauit[r] chusi[n] ioab:
[t] & cucurrit. 10 Rursus aũt
[r] achimaas[s] filius[s] sadoch
[b] dixit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[ad] ioab. Quid ipedit
si [et] etiam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[g] ego [c] curro [r] post [m] chusi?
[m] Dixit[q] ei ioab. ∞∞∞∞
[g] Quid vis [s] currere fili
mi? [m] Veni huc. [s] Non eris
boni[n] nũcii [b] bailu[l]? Qui
rũdit. Quid eni si [c] cucur
rero? [s] Et ait [e]i. [r] Curre.
[g] Currẽs ergo [b] achimaa
as per [v] iam [c] compendiũ
[t] ransiuit [ch] usi. ∞∞∞∞
[d] Dauid autem [f] edebat
[i] nter [d] uas portas. ∞∞∞
[s] Speculator vero q erat
[in] fastigio [p] porte [s] uper
[m] murum: [e] leuans [o] culos [s] vidit ∞∞∞∞∞∞∞∞
[h] hominem [c] currentem
[s] olum: & exclamans ∞
[i] ndicauit [r] regi. [p] Dixit[q]
rex. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[si] si [s] olus eſt: bous [e] nũ
cius [in] ore eius. [r] Prope
rãte ãt illo & accedẽte p
[pi] vidit [s] speculator [h] o
min[e] [al]terũ [c] currentẽ:
& vociferãs in culmine
[p] ait. [A] Apparet mihi alter
[h] homo [c] currens [s] olus.
[d] Dixit[q] rex. [e] Et ifte bo
nus [e]ſt nuncius. ∞∞∞∞∞
[s] Speculator aũt [c] ontẽ
plor [ai]t [c] ursum ∞∞∞∞∞
[p] rioris [q] uaſi curſum [a]
chimaas [f] filii ∞∞∞∞∞∞
[s] adoch. [e] Et ait rex. [v] Vir
[b] bonus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[e]ſt & nũcium portans
[b] bonum [v] enit. ∞∞∞∞∞
[c] Clamãs ãt [a] chimaas [di
xit [a]d [r] egem. ∞∞∞∞∞∞
[s] Salue rex. [e] Et adorans
[r] egem [c] orã eo pronus
[in] terrã [ai]t. [b] Bñdictus
[d] ominus [d] eus tuus ∞∞
[q] qui [c] onclauſit [h] omines
[m] qui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[l] euauerũt [m] manus suas
[c] õtra dñm nr̃m regẽ.
[e] Et ait rex. [e] Eſt ne [p] ax
[p] uero ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a] bſalom? [e] Dixit[q] [a] achi
maas. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[v] Vidi [t] umultũ [m] magnũ
[c] um mitteret ∞∞∞∞∞∞∞
[io]ab [s] eruus tuus: [o] [r] ex
me [e] rũ tuum: [n] [e]scio
[a]liud. Ad quẽ [r] ex: [t] ran
ſi [a]it & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[ſt]a: [h]ic. [c] Cunq; ille tran
ſiſſet & ſtaret: [a] apparuit
[c] huſi. Et [v]eniẽs [a]it. Bo
nũ apporto [n] nuncium
[d]ſſe mi [r] ex. [i] Iudicauit
[e]nim pro te [d] ominus
[h] odie de manu [m] oĩum
[q] surrexerunt [c] õtra te

[t] adorauit chuſi ioab: [t] cucurrit. [t]
καὶ προσεκύνησε χουσὶ τῷ Ἰωάβ, καὶ ἔδραμεν. καὶ
addidit rursus achimaas filii sadoc: [t] dixit ioab:
προσέθετο ἔτι ἀχιμαας υἱὸς σαδώκ, καὶ εἶπεν τῷ Ἰωάβ,
[t] did erit si cucurrero post chusi? [t] dixit
καὶ τί ἔσται ἐὰν δράμω ὀπίσω τοῦ χουσί; καὶ εἶπεν
ioab: quare tu curris fili mi? [t] tibi nõ eſt
Ἰωάβ, ἵνατί σὺ τρέχεις τέκνον μου; καὶ σοὶ οὐκ ἔστι
boni nũcii in vtilitatẽ eunti. [t] dixit achi
εὐαγγελία εἰς ὠφέλειαν πορευομένῳ. καὶ εἶπεν ἀχι
maas: [t] did erit si cucurrero: [t] dixit [et] ioab:
μαας, καὶ τί ἔσται ἐὰν δράμω, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωάβ,
curre. [t] cucurrit achimaas per viã pla
δράμε. καὶ ἔδραμεν ἀχιμαας κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ κε
niciẽ: [t] trãſiuit chuſi. [t] autẽ dauid ſedebat in
χάρ, καὶ παρῆλθε τὸν χουσί. καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο ἀνὰ
ter ambas portas. [t] abiit ſpeculator
μέσον ἀμφοτέρων τῶν πυλῶν. καὶ ἐπορεύθη ὁ σκοπὸς
in faſtigio porte ſup murũ: [t]
ἐπὶ τῷ δώματι τῆς πύλης ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ
eleuauit oculos suos [t] vidit: [t] ecce vi
ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδε, καὶ ἰδοὺ ἄνθ
currẽs ſolus coram eo. [t] exclamauit ſpecu
τρέχων μόνος ἐναντίον αὐτοῦ. καὶ ἀνεβόησεν ὁ σκο
lator: [t] nũciauit regi. [d] [t] dixit
πὸς καὶ ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν ὁ Βα
rex: ſi ſolus currit: boni nũcii in o
σιλεύς, εἰ μόνος τρέχει, εὐαγγελισμὸς ἐν τῷ σό
re eius. [t] ibat ambulãs [t] accedebat.
ματι αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἤγγιε.
[t] vidit ſpeculator virũ alterũ currentẽ: [t] cle
[t] εἶδεν ὁ σκοπὸς ἄνδρα ἕτερον τρέχοντα, καὶ ἀνε
mauit ſpeculator ſup portã [t] dixit: ecce
βόησεν ὁ σκοπὸς ἐπὶ τὴν πύλην καὶ εἶπεν, ἰδοὺ
vir alter ſolus currẽs. [t] dixit rex [t]
ἀνὴρ ἕτερος μόνος τρέχων. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς καὶ
hic bonũ nũciũ eſt. [t] dixit [s]peculator: [p]repla
οὗτος εὐαγγελιζόμενος ἐστι. καὶ εἶπεν ὁ σκοπὸς ἐώρα
tus ſum curſũ primi q̃m curſum achimaas filii
κα τὸν δρόμον τοῦ πρώτου ὡς δρόμον ἀχιμαας υἱοῦ
sadoc. [t] dixit rex: vir bonus iſte [t]
σαδώκ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀνὴρ ἀγαθὸς οὗτος καὶ
ad nũciũ bonũ veniet. [t] clamauit achi
ἐπὶ εὐαγγελίαν ἀγαθὴν ἐλεύσεται. καὶ ἐβόησεν ἀχι
maas [t] dixit regi: pax. [t] adora
μαας καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ, εἰρήνη. καὶ προσεκύνη
uit eum ſup faciẽ ſup terrã: [t] dixit: be
σεν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν, εὐ
nedictus dñs deus tuus q̃ conclauſit viros
λογητὸς κύριος ὁ θεός σου ὃς συνέκλεισε τοὺς ἄνδρας
qui leuauerũt manus suas cõtra dñm
τοὺς ἐπαραμένους τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὸν κύριον
meũ regẽ. [t] ait rex: pax
μου τὸν βασιλέα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἰρήνη τῷ
puero abſalom? [t] dixit achimaas: vidi
παιδαρίῳ ἀβεσαλώμ; καὶ εἶπεν ἀχιμαας, εἶδον τὸ
tumultũ magnũ [l]etum cũ mitteret ioab
θλῖμμα μέγα ἐνφρασιόμενον ἐν τῷ ἀποστεῖλαι Ἰωὰβ
seruus regis [t] me ſeruũ tuũ: [t]
τὸν παῖδα τοῦ βασιλέως καί με τὸν δοῦλόν σου, καὶ
nõ noui q̃ ibi. [t] dixit rex: trãſl
οὐκ ἔγνων τὰ ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, παρέλθε
[t] ſta hic. [t] tranſiit [t] tetit poſt
καὶ παράστηθι ὧδε. καὶ παρῆλθε καὶ ἔστη ὀπίσω
eum. [t] ecce chuſi venit: [t] dixit chuſi
αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ χουσὶ παρεγένετο, καὶ εἶπεν ὁ χουσὶ
regi: bonũ nũciũ audiat dñs me [r] ex
τῷ βασιλεῖ, εὐαγγελιζήτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς
q̃m iudicauit tibi dñs hodie de manu oĩum
ὅτι ἐδίκασε σοι κύριος σήμερον ἐκ χειρὸς πάντων
qui ſurrexerũt tibi.
τῶν ἀνεστηκότων σοι. ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

[t] dixit rex ad chuſi: valet pu
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν χουσί, ὑγιαίνει τὸ παιδά
er abſalom? [t] dixit chuſi: fiãt ſic pu
ριον ἀβεσαλώμ; καὶ εἶπεν ὁ χουσί, γένοιντο ὡς τὸ παιδά
er inimici dñi mei regis: [t] om
ριον οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ πάν
nes q̃ cõſurrexerũt tibi in malũ. [t] plorauit rex
τες ὅσοι ἐπανέστησάν σοι εἰς κακά. καὶ ἐδάκρυσεν ὁ βασι
[t] aſcẽdit in cenaculũ porte [t] fleuit:
λεὺς καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης καὶ ἔκλαυσεν,
[t] hec dixit cũ lugeret ipſe: fili mi abſa
καὶ τάδε ἔλεγεν ἐν τῷ κλαίειν αὐτόν, τέκνον μου ἀβε
lom: fili mi fili mi abeſalom fili. dñs
σαλώμ, τέκνον μου τέκνον μου ἀβεσαλὼμ τέκνον. τίς
dabit mihi mortẽ pro te abſalom fili mi fili mi:
C.19. δώσει μοι θάνατον ἀντὶ σοῦ ἀβεσαλὼμ υἱέ μου υἱέ μου;
A
Et nũciauerũt ioab dicẽtes: ecce
Καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Ἰωὰβ λέγοντες, ἰδοὺ ὁ βα
rex flet [t] luget pro abſalom. [t] facta ẽ
σιλεὺς κλαίει καὶ πενθεῖ ὑπὲρ ἀβεσαλώμ. καὶ ἐγένετο
ſalus in die illa in luctũ omni ppło. qñ
σωτηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς πένθος παντὶ τῷ λαῷ. ὅτι
audiuit ppłs in die illa dicẽtes: q̃ dolet
ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λεγόντων, ὅτι λυπεῖ
rex pro filio suo. [t] declinabat
τὸν βασιλεὺς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐκλείνετο
ppłs in die illa ingredi in ciuitatẽ:
ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν,
ſicut declinat ppłs confuſi vt fugiant
καθὼς ἐκλείνουσιν ὁ λαὸς οἱ ἀκυτόμβολοι ἐν τῷ φεύγειν
ppłs in prelio. [t] rex operuit
αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ ὁ βασιλεὺς παρεκάλυπτε τὸ
faciem ſuã: [t] clamabat voce magna dicẽs: fi
πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἀνεβόα φωνῇ μεγάλῃ λέγων, τέκ
li mi abeſalom abeſalom fili mi fili mi.
νον ἐμοὶ ἀβεσαλὼμ ἀβεσαλὼμ τέκνον ἐμοὶ τέκνον ἐμοῦ.
[t] ingreſſus eſt ioab ad regem in domũ [t]
καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον καὶ
dixit: cõfudiſti tu hodie vultus oĩus
εἶπεν, κατῃσχυνας σὺ σήμερον τὰ πρόσωπα πάντων
ſeruoꝝ tuoꝝ q̃ ſaluã fecerũt ãiam tuã
τῶν παίδων σου τῶν διασωσάντων τὴν ψυχήν σου
hodie: [t] ãiam filioꝝ tuoꝝ [t] filia
σήμερον, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέ
rũ tuarũ: [t] ãiam vxoꝝ tuarũ [t] ;ant
ρων σου, καὶ τὴν ψυχὴν τῶν γυναικῶν σου καὶ τὴν ψυ
mã cõcubinarũ tuarũ: quia diligis
χὴν τῶν παλλακῶν σου, τοῦ ἀγαπᾶν τοὺς μισοῦντάς σε
[t] odio habeo diligẽtes te: quia oſtẽdiſti hodie
καὶ μισεῖν τοὺς ἀγαπῶντάς σε, ὅτι ἀπήγγελκας σήμερον
q̃ nõ ſunt tibi principes neq; ſeruꝝ: q̃ cognoui q̃ abe
ὅτι οὐκ εἰσί σοι ἄρχοντες οὐδὲ παῖδες, ὅτι ὀίδα ὅτι ἀβε
ſalom ſi viueret hodie: [t] oẽs nos mortui eſſem?
σαλὼμ εἰ ἔζη σήμερον, καὶ πάντες ἂν ἡμεῖς ἀπεθάνομεν,
quia tũc placeret coꝝ te. [t] nũc ſurge [t] lo
ὅτι τότε ἤρεσκεν ἐνώπιόν σου. καὶ νῦν ἀνάστηθι καὶ λάλ
quere ad cor ſeruoꝝ tuoꝝ: q̃m per
B λησον ἐπὶ τὴν καρδίαν τῶν παίδων σου, ὅτι κατὰ τὸ
dñm iurauerũt: q̃ ſi nõ ei exieris: neq; manebit
κυρίου ὀμνύουσιν, ὅτι εἰ μὴ σὺ ἐξελεύσῃ, οὐ μὴ μείνῃ
aliq̃ tecum nocte hac. [t] ſcias hoc
τις μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην. καὶ ἐπίγνωθι τοῦτο
tibi ſi [p]ei[us] q̃m tibi erit hoc ex oĩbus malis
σαυτῷ, ὅτι κρεῖρόν σοί ἐστι τοῦτο ἐκ πάντων τῶν κακῶν
que venerũt ſup te ex a dolecẽtia tua vſq; nũc.
τῶν ἐπελθόντων ἐπὶ σὲ ἐκ νεότητός σου ἕως τοῦ νῦν.
[t] ſurrexit rex [t] ſedit ſup portã: [t] nũciatũ eſt
καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς πύλης, καὶ ἀπηγγέλη
omni ppło dicẽtibus: ecce rex ſedet ſup portã:
παντὶ τῷ λαῷ λεγόντων, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς καθῆται ἐπὶ τὴν πύλην,
[t] venit oĩs ppłs coꝝ rege. at iſrael fugit
καὶ παρεγένετο πᾶς ὁ λαὸς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Ἰσραὴλ ἔφυγεν

אָמַר שָׁלֹם
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הַכּוּשִׁי הֲשָׁלוֹם
לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הַכּוּשִׁי
יִהְיוּ כַּנַּעַר אוֹיְבֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וְכֹל
הָיָה קוּם רַע
אֲשֶׁר קָמוּ עָלֶיךָ לָרָעָה׃ יִרְגַּז
וַיִּרְגַּז הַמֶּלֶךְ וַיַּעַל עַל עֲלִיַּת הַשַּׁעַר וַיִּבְךְּ עֲלֵה בָּכָה
וְכֹה אָמַר בְּלֶכְתּוֹ בְנִי אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי אַבְשָׁלוֹם מִי יִתֵּן מוּתִי אֲנִי
תַּחְתֶּיךָ אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי׃ בְּנִי
וַיֻּגַּד לְיוֹאָב הִנֵּה הַמֶּלֶךְ בָּכָה Cap. xix.
וַיִּתְאַבֵּל עַל אַבְשָׁלוֹם׃ וַתְּהִי אבל
הַתְּשׁוּעָה בַּיּוֹם הַהוּא לְאֵבֶל לְכָל היה ישע
הָעָם כִּי שָׁמַע הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר נֶעְצַב הַמֶּלֶךְ עַל בְּנוֹ׃ וַיִּתְגַּנֵּב עצב גנב
הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לָבוֹא הָעִיר
כַּאֲשֶׁר יִתְגַּנֵּב הָעָם הַנִּכְלָמִים כלם
בְּנָסָם בַּמִּלְחָמָה׃ וְהַמֶּלֶךְ לָאט
הָיָה עוּף לחם
פָּנָיו וַיִּזְעַק הַמֶּלֶךְ קוֹל גָּדוֹל בְּנִי זעק
בְנִי אַבְשָׁלוֹם אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי׃ וַיָּבֹא נבל נוא
יוֹאָב אֶל הַבַּיִת וַיֹּאמֶר
הֹבַשְׁתָּ הַיּוֹם אֶת פְּנֵי כָל עֲבָדֶיךָ בוש
הַמְמַלְּטִים אֶת נַפְשְׁךָ הַיּוֹם וְאֶת מלט
נֶפֶשׁ בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְנֶפֶשׁ נָשֶׁיךָ נפש נשה
וְנֶפֶשׁ פִּלַגְשֶׁיךָ׃ לְאָרְתָּה אֶת שׂנֵא
וְלִשְׂנֹא אֶת אֹהֲבֶיךָ כִּי הִגַּדְתָּ הַיּוֹם נגד
כִּי אֵין לְךָ שָׂרִים וַעֲבָדִים כִּי שרר
יָדַעְתִּי הַיּוֹם כִּי לוּ אַבְשָׁלוֹם חַי ידע
וְכֻלָּנוּ הַיּוֹם מֵתִים כִּי אָז מות
יָשַׁר נצא
בְּעֵינֶיךָ׃ וְעַתָּה קוּם צֵא וְדַבֵּר עַל
לֵב עֲבָדֶיךָ כִּי בַיהוָה נִשְׁבַּעְתִּי שבע
אִם־אֵינְךָ יוֹצֵא אִם־יָלִין אִישׁ אִתָּךְ לין
הַלָּיְלָה וְרָעָה לְךָ זֹאת מִכָּל הָרָעָה רעע
אֲשֶׁר בָּאָה עָלֶיךָ מִנְּעוּרֶיךָ עַד בוא נער
עַתָּה׃ וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בַּשָּׁעַר קום
וְלְכָל הָעָם הִנִּידוּ לֵאמֹר הִנֵּה נגד
הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בַּשָּׁעַר וַיָּבֹא כָּל ישב
הָעָם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיִשְׂרָאֵל נָס פנה נוס
אִישׁ לְאָהֳלָיו׃

1 Dixit aũt rex ad chuſi: Eſt ne pax
Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν χουσί, ὑγιαίνει τὸ παιδά
puero abſalom? [t] dixit chuſi: fiãt ſic pu
ριον ἀβεσαλώμ; καὶ εἶπεν ὁ χουσί, γένοιντο ὡς τὸ παιδά
er inimici dñi mei regis: [t] om
ριον οἱ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως, καὶ πάν
nes q̃ cõſurrexerũt tibi in malu. [t] plorauit rex
τες ὅσοι ἐπανέστησάν σοι εἰς κακά. καὶ ἐδάκρυσεν ὁ βασι
[t] aſcẽdit in cenaculũ porte [t] fleuit:
λεὺς καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς πύλης καὶ ἔκλαυσεν,
[t] hec dixit cũ lugeret ipſe: fili mi abſa
καὶ τάδε ἔλεγεν ἐν τῷ κλαίειν αὐτόν, τέκνον μου ἀβε
lom: fili mi fili mi abeſalom fili. dñs
σαλώμ, τέκνον μου τέκνον μου ἀβεσαλὼμ τέκνον. τίς
dabit mihi mortẽ pro te abſalom fili mi fili mi:
σαλαμὶ ἔζη σήμερον, καὶ πάντες ἂν ἡμεῖς ἀπεθάνομεν,
quia tũc placeret coꝝ te. [t] nũc ſurge [t] lo
ὅτι τότε ἤρεσκεν ἐνώπιόν σου. καὶ νῦν ἀνάστηθι καὶ λάλ
quere ad cor ſeruoꝝ tuoꝝ: q̃m per
λησον ἐπὶ τὴν καρδίαν τῶν παίδων σου, ὅτι κατὰ τὸ
dñm iurauerũt: q̃ ſi nõ ei exieris: neq; manebit
κυρίου ὀμνύουσιν, ὅτι εἰ μὴ σὺ ἐξελεύσῃ, οὐ μὴ μείνῃ
aliq̃ tecum nocte hac. [t] ſcias hoc
τις μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην. καὶ ἐπίγνωθι τοῦτο
tibi ſi [p]ei[us] q̃m tibi erit hoc ex oĩbus malis
σαυτῷ, ὅτι κρεῖρόν σοί ἐστι τοῦτο ἐκ πάντων τῶν κακῶν
que venerũt ſup te ex a dolecẽtia tua vſq; nũc.
τῶν ἐπελθόντων ἐπὶ σὲ ἐκ νεότητός σου ἕως τοῦ νῦν.
[t] ſurrexit rex [t] ſedit ſup portã: [t] nũciatũ eſt
καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς πύλης, καὶ ἀπηγγέλη
omni ppło dicẽtibus: ecce rex ſedet ſup portã:
παντὶ τῷ λαῷ λεγόντων, ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς καθῆται ἐπὶ τὴν πύλην,
[t] venit oĩs ppłs coꝝ rege. at iſrael fugit
καὶ παρεγένετο πᾶς ὁ λαὸς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Ἰσραὴλ ἔφυγεν

חָשַׁב צָרָה	אֶל־הַמֶּלֶךְ אַל־יַחְשֹׁב לוֹ אֶת־דָּבָר	ad regem: ne ſū putet dñs meus iniq	ad cū. Ne reputes ei miq
זָכַר עָוֹן	וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר־עָוָה עַבְדְּךָ	rās ὁ βασιλεὺς μὴ λογισάσθω ὁ κύριός μου ἀδι	hi dñe mi iniquitatem:
	בַּיּוֹם אֲשֶׁר יָצָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ	quitatē: τ nō meminerit dñs tuus regis affect fermus tuus in	neq; memineris iniquita
	מִירוּשָׁלִַם לָשׂוּם הַמֶּלֶךְ אֶל־לִבּוֹ׃	χίαν, καὶ μὴ μνησθήτω ὡν ἠδίκησεν ὁ δοῦλός σου ἐν τῇ	rum ei tui ꝛc
	כִּי יָדַע עַבְדְּךָ כִּי אָנִי חָטָאתִי	die qua egressus ē dñs meus rex de hierusalem:	in die qua egressus es
נוּא	וְהִנֵּה־בָאתִי הַיּוֹם רִאשׁוֹן לְכָל	ἡμέρα ἐξῆλθεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξ ἱερουσαλήμ,	dñe mi rex
	בֵּית יוֹסֵף לָרֶדֶת לִקְרַאת אֲדֹנִי	vt ponat rex in corde suo: qm	de ieruſalem: neq; pōas
יָרַד	הַמֶּלֶךְ׃ וַיַּעַן אֲבִישַׁי בֶּן צְרוּיָה	τοῦ θέσθαι τὸν βασιλέα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι	rex in corde tuo. ꝛc
עָנָה	וַיֹּאמֶר הֲתַחַת זֹאת לֹא־יוּמַת	cognoui ego fermus tu q peccaui: τ ecce ve	Agnoſco ei fermus tus
	שִׁמְעִי כִּי קִלֵּל אֶת־מְשִׁיחַ יְהוָה׃	γγελον ἐγὼ ὁ δοῦλός σου ὅτι ἥμαρτηκα, καὶ ἰδοὺ πα	peccatum meum: ꝛc
מָשַׁח	וַיֹּאמֶר דָּוִד מַה־לִּי וְלָכֶם בְּנֵי	ni hodie primꝰ de omni domo ioſeph vt	& idcirco hodie prim
	צְרוּיָה כִּי תִהְיוּ לִי הַיּוֹם לְשָׂטָן	ραγέγονα σήμερον πρῶτος παντὸς τοῦ οἴκου Ἰωσὴφ τ	veni de omni ꝛc
הָיָה	הֲיָמוּת בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ כִּי הֲלוֹא	defendā ego in occurſum dñi mei	domo ioſeph: τ deſcen
מוּת	יָדַעְתִּי כִּי הַיּוֹם אֲנִי מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃	καταβῆναί με εἰς τὴν ἀπαντησιν τοῦ κυρίου μου τοῦ	die in occurſum dñi
	וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְשִׁמְעִי לֹא תָמוּת	regis. τ respōdit abeſſa filius ſarui	mei regis. Rādēs vero
שָׁמַע	וַיִּשָּׁבַע לוֹ׃ וּמְפִיבֹשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל יָרַד	βασιλέως· καὶ ἀπεκρίθη Ἀβεσσὰ υἱὸς σαρουία καὶ εἶπεν,	Abiſai filius ſaruie
	לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ וְלֹא עָשָׂה רַגְלָיו	pro hoc nō occidetur ſemei: qm maledixit	dixit. Nūquid pro his
	וְלֹא עָשָׂה שִׂפְמוֹ וְאֶת־בְּגָדָיו	dñō: τοῦτον οὐ θανατωθήσεται σεμεί, ὅτι κατηράσατο	verbis non occidetur
	לֹא כִבֵּס לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר־הָלַךְ הַמֶּלֶךְ	christo dñi: τ ait dauid: qd mihi τ vobis	ſemei qui maledixit
	עַד־הַיּוֹם אֲשֶׁר־בָּא בְשָׁלוֹם׃ וַיְהִי	ὃν χριστὸν κυρίου; καὶ εἶπεν Δαυίδ, τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν	christo dñi: ꝛc
ב.16.b	כִּי־בָא יְרוּשָׁלַ͏ִם לִקְרַאת הַמֶּלֶךְ	υἱοὶ σαρουΐα, ὅτι γίνεσθέ μοι σήμερον εἰς ἐπίβουλον; εἰ	Et ait dauid: Quid mi
	וַיֹּאמֶר־לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה לֹא הָלַכְתָּ	hodie interfactetur q̄s in iſrael? nō ſcio q	hi & vobis filii ſaruie
	עִמִּי מְפִיבֹשֶׁת׃ וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי	σήμερον θανατωθήσεταί τις ἐν Ἰσραήλ; οὐκ οἶδα ὅτι	cur efficimini mihi hodie in ſathan:
	הַמֶּלֶךְ עַבְדִּי רִמָּנִי כִּי אָמַר	hodie regno ego ſup iſrael? τ ait	Ergo ne hodie interfi
	אֶחְבְּשָׁה־לִּי הַחֲמוֹר וְאֶרְכַּב עָלָיו	σήμερον βασιλεύω ἐγὼ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ; καὶ εἶπεν ὁ	cietur vir in iſrael? ꝛc
	וְאֵלֵךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ כִּי פִסֵּחַ עַבְדֶּךָ׃	rex ad ſemei: nō morieris. τ iurauit	Anignoro hodie me
	וְיִרְגַּל עַבְדְּךָ אֶל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ	βασιλεὺς πρὸς σεμεί, οὐ θανατωθήσῃ. καὶ ὤμοσεν	factum regem ꝛc
	וַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ כְּמַלְאַךְ הָאֱלֹהִים	ei rex. τ mephibōſeth filꝰ ionathā filꝰ ſa	ſuper iſrael: Et ait rex
	וַעֲשֵׂה הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃ כִּי לֹא הָיָה	αὐτῷ ὁ βασιλεύς· καὶ μεφιβόσεθ υἱὸς Ἰωναθὰν υἱοῦ σα	ſemei. Non morieris.
שׁוּת	כָּל־בֵּית אָבִי כִּי אִם אַנְשֵׁי מָוֶת	ul deſcēdit in occurſum regi: τ nō	Iurauitq; ei ꝛc
	לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַתָּשֶׁת אֶת עַבְדְּךָ	ὐλα κατέβαινεν εἰς ἀπάντησιν τῷ βασιλεῖ, καὶ οὐκ	Miphiboſeth quoq; fi
	בַּאכְלֵי שֻׁלְחָנְךָ וּמַה יֶּשׁ לִי עוֹד	curauit pedes ſuos: neq; fecit bar	lius ſaul deſcendit
	צְדָקָה וְלִזְעֹק עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ׃	ba: neq; ꝛc	in occurſum regis illo
	וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה תְדַבֵּר עוֹד	ἐκτήσατο τοὺς πόδας αὐτοῦ, οὐδὲ ἐποίησε τὸν μύ	tis pedibus & in tonſa barba: ve
	דְּבָרֶיךָ אַתָּה וְצִיבָא תְּחַלְּקוּ	δαν ſuū: τ veſtes ſuas nō lauit a	ſtesq; ſuas ꝛc
	אֶת־הַשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר מְפִיבֹשֶׁת אֶל־הַמֶּלֶךְ	σκα αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οὐκ ἔπλυνεν ἀφ'	nō lauerat a die qua es
	גַּם אֶת־הַכֹּל יִקַּח אַחֲרֵי אֲשֶׁר־בָּא	qua die egreſſus eſt rex vſq; ad	g eſſus fuerat rex ꝛc
	אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ בְּשָׁלוֹם אֶל־בֵּיתוֹ׃	ἧς ἡμέρας ἐξεπορεύθη ὁ βασιλεὺς ἕως τῆς ἡμέρας	vſq; ad diem reuerthoꝰ
	וַיְהִי בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי יָרַד	ἐλθεῖν ἐν εἰρήνῃ εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐθέσθη ὅτε	nis eius in pace. ꝛc
	מֵרֹגְלִים וַיַּעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן	venit in hierusalem in occurſum re	Cumq; occurriſſet rex:
	לְשַׁלַּח אֹתוֹ מִן־הַיַּרְדֵּן׃ וּבַרְזִלַּי	γεῖ, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ εἰς ἀπάντησιν τῷ βασι	dixit ei rex:
	זָקֵן מְאֹד בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה הוּא	λεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, τί ὅτι οὐκ ἐπορεύθης	Quare non ꝛc
	וַיְכַלְכֵּל אֶת־הַמֶּלֶךְ בַּאֲכָלוֹ	mecum mephiboſeth: τ dixit ad cū mephibo	Agnoſco ei fermus tus
	בְּמַחֲנָיִם כִּי־אִישׁ גָּדוֹל הוּא מְאֹד׃	μετ' ἐμοῦ μεφιβόσεθ; καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν μεφιβό	peccatum meum: ꝛc
	וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו אַתָּה תַּעֲבֹר	ſeth: dñe mi rex ſeruus meus deceþit	Et rīdens ait: Dñe mi
	אִתִּי וְכִלְכַּלְתִּיךָ אִתִּי וְעִמָּדִי	σέ, κύριέ μου βασιλεῦ ὁ δοῦλός μου παρελογίσατό	rex ſeruꝰ me cōtēpſit
	אֶת־יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיֹּאמֶר בַּרְזִלַּי אֶל־הַמֶּלֶךְ	me: qm dixit ſeruus meus: ſternē mihi aſinū τ	me. Dixiq; ei ego fa
	לָמָּה יִחְיֶה יְמֵי שְׁנוֹת עַבְדְּךָ	με, ὅτι εἶπεν ὁ δοῦλός σου· ἐπισάξον μοι τὸν ὄνον καὶ	mulus tuus vt ſterneret
	אֶת־הַמֶּלֶךְ׃ בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה אָנֹכִי	aſcendā ſup eū τ ibo cū re	mihi aſinū: & aſcēdens
	הַיּוֹם הֲיוֹדֵעַ בֵּין־טוֹב לְרָע אִם־יָבִין	ἀναβήσομαι ἐπ' αὐτὸν καὶ πορεύσομαι μετὰ τοῦ βα	abirē cū rege: claud
	עַבְדְּךָ אֶת־אֲשֶׁר יֹאכַל וְאֶת־אֲשֶׁר	ge: qm claudus ſeruus tuus: τ accuſauit	oei ſum ſeruus tuus. In
ב.17.d	יִשְׁתֶּה וְעוֹד אֶשְׁמַע בְּקוֹל שָׁרִים	σιλέως, ὅτι χωλὸς ὁ δοῦλός σου, καὶ κατηγόρηκε τ	ſup & accuſauit me ſer
Beh.	וְשָׁרוֹת וְלָמָּה יִהְיֶה עַבְדְּךָ עוֹד	ſeruū tuū ad dñm meū regē. at	uū tuū ad te dñm meū
33.b.	לָמָּשָׂא אֶת־עַל אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃	δοῦλου σου πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα· ὁ δὲ	regē. Tu āt dñe mi rex
Deſ.15	וְעַבְדְּךָ יַעֲבֹר מְעַט אֶת־הַיַּרְדֵּן	dñs meus rex vt angelus dei fecit bonū	ſicut angelus dei es: οο
d.	אֵת הַמֶּלֶךְ וְלָמָּה יִגְמְלֵנִי הַמֶּלֶךְ	κύριός μου ὁ βασιλεὺς ὡς ἄγγελος θεοῦ ἐποίησε καλὸν	fac qd placitū eſt tibi.
ב.9.d.	הַגְּמוּלָה הַזֹּאת׃ יָשָׁב נָא עַבְדְּךָ	in cōſpectu dei: qm nō eſt vniuerſa domus patris	Neq; enim fuit οοοοοο
	וְאָמוּתָה בְּעִירִי עִם־קֶבֶר אָבִי	μου ἐνώπιον θεοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅλος ὁ οἶκος τοῦ πατρός	domus patris mei nisi
	וְאִמִּי וְהִנֵּה עַבְדְּךָ כִּמְהָם	mei nisi viri mortis dño meo regi.	morti obnoxia οοοοοο
	יַעֲבֹר אֶת־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וְעָשָׂה־לוֹ	μου ἀλλὰ ἄνδρες θανάτου τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ.	dño meo regi: tu āt po
	אֵת אֲשֶׁר־יִבְחַר עָלָיו׃ וַיַּעֲבֹר כָּל־הָעָם	τ cōſtituiſti ſeruū tuū inter comedentes in	ſuiſti me ſeruū tuū iter
	אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ וַיִּשַּׁק	καὶ κατέσησας τὸν δοῦλόν σου ἐν τοῖς ἐσθίουσιν ἐν τῇ	conuiuas menſe tue: οο
	הַמֶּלֶךְ לִבַּרְזִלַּי וַיְבָרְכֵהוּ וַיָּשָׁב	meſa tua. τ τί ἔστι μοι ἔτι δικαίωμα, καὶ τοῦ κε	Quid ergo habeo οοοο
	לִמְקֹמוֹ׃ וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ הַגִּלְגָּלָה	κραφθαι ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα; καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βα	iuſte q̄rele; aut qd poſ
	וְכִמְהָם יַעֲבֹר עִמּוֹ וְכָל־הָעָם	rex: quare loq̄ris ꝺplꝰ verba tua? dixi:	ſum vltra vociferari ad
	יְהוּדָה הֶעֱבִירוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְגַם	σὺ καὶ σιβᾶ οοοοο

תַּחְלְקוּ אֶת הַשָּׂדֶה וַיֹּאמֶר מְפִיבֹשֶׁת חלק
אֶל הַמֶּלֶךְ גַּם אֶת כָּל יָקַח אֲחֲרֵי לקח
אֲשֶׁר בָּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ בְּשָׁלוֹם בוא שלם
אֶל בֵּיתוֹ וַיְרַדְּפֵי גַלְעָד יָרַד
מַרְנְלִים וַיַּעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן עבר
לְשַׁלְּחוֹ אֶת הַיַּרְדֵּן וּבַרְזִלַּי זָקֵן
מְאֹד בֶּן שְׁמֹנִים שָׁנָה וְהוּא שנה
כִּלְכֵּל אֶת הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְתּוֹ בְּמַחֲנָיִם יָשַׁב
כִּי אִישׁ גָּדוֹל הוּא מְאֹד וַיֹּאמֶר גדל עבר
הַמֶּלֶךְ אֶל בַּרְזִלַּי אַתָּה עֲבֹר אִתִּי
וְכִלְכַּלְתִּי אִתְּךָ בִּירוּשָׁלִָם׃ ירושלם
וַיֹּאמֶר בַּרְזִלַּי אֶל הַמֶּלֶךְ לֹא
יְמֵי שְׁנֵי חַיַּי כִּי אֶעֱלֶה אֶת יום שנה
הַמֶּלֶךְ יְרוּשָׁלִַם בֶּן שְׁמֹנִים עָנָה עלה
אֶנֹכִי הַיּוֹם הֲאֵדַע בֵּין טוֹב לָרָע יצע
אִם יִטְעַם עַבְדְּךָ אֶת אֲשֶׁר אֹכַל טעם
וְאֶת אֲשֶׁר אֶשְׁתֶּה אִם אֶשְׁמַע שתה שמע
עוֹד בְּקוֹל שָׁרִים וְשָׁרוֹת וְלָמָּה שוב
יִהְיֶה עַבְדְּךָ עוֹד לְמַשָּׂא אֶל אֲדֹנִי היה נשא
הַמֶּלֶךְ׃ וַיַּעֲבֹר כִּמְעַט יַעֲבֹר עִבְּרָךְ עבר
הַיַּרְדֵּן אֶת הַמֶּלֶךְ וַיִּשַּׁק הַמֶּלֶךְ נשק
לְבַרְזִלַּי וַיְבָרְכֵהוּ וַיָּשָׁב לִמְקוֹמוֹ׃ ברך שוב
וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ הַגִּלְגָּלָה וְכִמְהָם עבר קום
עָבַר עִמּוֹ וְכָל עַם יְהוּדָה
הֶעֱבִירוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וְגַם חֲצִי חצי
עַם יִשְׂרָאֵל׃ וְהִנֵּה כָּל אִישׁ

'diuidite 'possessiones. 'Respondit 'miphibosheth 'regi. 'Etiam 'cūcta 'accipiat 'possit ꝛc. 'reuersus est 'dñs meus 'rex' 'pacifice ꝛc. 'in 'domū suā. 'Berzellai quoq; 'galladites 'descendēs 'de rogelim 'transduxit 'regem 'iordanem paratus et vltra fluuium 'psequi eū. Erat aūt 'berzellai galaadites 'senex 'valde. i. octogenarius: & ipe 'pbuit alimēta 'regi cū moraretur in castris. Fuit quippe 'vir' diues 'nimis. "Dixit itaq; 'rex 'ad 'Berzellai. 'Veni 'mecum ꝛc. 'vt requiescas securus 'in ierusalem. "Et ait berzellai 'ad 'regem. 'Quot 'sunt 'dies 'annorū 'vite mee: 'vt ascendam 'cum 'rege in 'ierusalem. 'Octogenarius ꝛc. 'sū hodie. 'Nūqd vigēt sensus mei ad 'discernendū 'suaue aut amarū. 'aut 'delectare pōt 'seruū tuū 'cibus' aut 'potus: 'vel audire poſſum ꝛc. 'vltra 'vocē 'cantorū aut ꝛc cātatricū. 'Quare ꝛc 'seruus tu? 'sit 'oneri 'domino meo ꝛc. 'regi. 'Paululū 'procedā 'famulus tuus 'ab ꝛc 'iordane' 'tecum. 'Non ind' geo ꝛc. 'hac' vicissitudie: sed ob 'seruo vt' reuertar ꝛc. 'seruus tuus' & moriar 'in ciuitate mea: & sepeliar 'iuxta 'sepulcra 'patris mei & matris mee. 'Est aut' 'seruus tuus 'chamaā: ipe 'vadat' tecū' dñe mi ꝛc. 'rex' & fac' ei 'quicquid 'bonū' tibi videtur. "Dixit itaq; ei 'rex. "Mecum 'trāsfeat 'chamaā: "& ego faciam 'ei 'quicquid 'tibi placuerit: ꝛc. "& oē' qd 'petieris 'a me impetrabis. ꝛc. "Cunq; transisset 'populus ꝛc. & rex 'iordanem: "osculatus est 'rex ꝛc. 'berzellai' & bñdixit ei: "& ille' reuersus ē' in locū suū. 'Trāsiuit ergo 'rex 'ad galgalam' & chamaā 'cū eo. 'Ois aūt 'populus 'iuda ꝛc. 'traduxerat 'regem: "& 'media tantū pars affuerat de 'populo 'israel. ꝛc. 'Itaq; 'omnes 'viri ꝛc.

dividere agrū. t dixit mephiboseth ad regem: quia ille venit in pace in domū suā: ipse possidebit omnia. t dixit rex ad eum: quare locuta es adhuc verba tua? dixi: tu et Siba dividite possessiones. t dixit mephiboseth ad regem: etiam accipiat omnia, postquam venit dominus meus rex in pace in domum suam. t descendit galaadites de rogellim et transivit cum rege iordanem, ut prosequeretur eum in iordane. t Berzellai galaadites senex valde, filius octoginta annorum erat autem ille valde dives. t dixit rex ad Berzellai: tu transibis mecum, et pascam te apud me in Jerusalem. t dixit Berzellai ad regem: quot sunt dies annorum vitæ meæ, ut ascendam cum rege in Jerusalem? octoginta annos ego hodie sum. numquid cognoscit servus tuus inter bonum et malum? aut gustabit servus tuus quid comederit vel quid potaverit? aut audiet ultra vocem cantorum et cantatricum? quare ergo sit servus tuus onus super dominum meum regem? transibit servus tuus paululum trans Jordanem cum rege: et quare retribuet mihi hanc vicissitudinem? Βασιλεὺς ἀνταποδίδωσί μοι τοῦτο ἀνταπόδομα; reverteretur iā servus tuus: et moriatur in ἐπιστρεψάτω δὴ ὁ δοῦλός σου καὶ τελευτησάτω ἐν τῇ civitate mea: et sepeliar in sepulchro patris πόλει μου, καὶ ταφήσομαι ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρός mei et matris mee. et ecce servus tuus chi μου καὶ τῆς μητρός μου. καὶ ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου Χι maan filius meus trāsibit cum domino meo μαὰμ ὁ υἱός μου διελεύσεται μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ rege: et faciet ei quicquid placuerit coram te. Βασιλέως, καὶ ποιήσει αὐτῷ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου. et dixit rex ad eum: trāseat mecum καὶ εἶπεν ὁ Βασιλεὺς πρὸς αὐτόν, διελθέτω μετ' ἐμοῦ achimaan: et ego faciā ei quicquid placuerit coram te: Χιμααάν, καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου, et quod tuleris mihi faciā tibi. et trāsiit universus καὶ ὃ ἂν ἐπιτάξῃς μοι ποιήσω σοι. καὶ διέβη πᾶς ὁ populus iordanē: et rex restitit: et osculatus λαὸς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὁ Βασιλεὺς εἰσῆλθε, καὶ κατε est eum berzelli: et benedixit ei: φίλησεν ὁ Βασιλεὺς τὸν Βερζελλί, καὶ εὐλόγησεν αὐ et reversus est in locū suū. et trāsiuit τὸν, καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. καὶ διέβη ὁ rex in galgala et achimaan trāsiuit cū Βασιλεὺς εἰς Γαλγαλα· καὶ Χιμααὰν διέβη μετ' eo: et omnis populus iudee traduxerāt eum: et αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς Ἰούδα διεβίβασαν αὐτόν, καὶ medietas populi israel. et ecce omnis vir τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἰδοὺ πᾶς ἀνὴρ

israel venerūt ad regem. et dixerūt Ἰσραὴλ παρεγένοντο πρὸς τὸν Βασιλέα· καὶ εἶπον
regi: quare furati sūt te fratres nri τῷ Βασιλεῖ, τί ὅτι ἔκλεψάν σε οἱ ἀδελφοί ἡμῶν
viri iuda: et traduxerūt regem et οἱ ἄνδρες Ἰούδα, καὶ διεβίβασαν τὸν Βασιλέα καὶ
domū eius iordanē: et oēs vi τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην, καὶ πάντας τοὺς ἄν- 2.Re. 2.b.
ros dauid cū eo? et rndērūt viri δρας Δαυὶδ μετ' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθησαν ἄνδρες F
iuda virto israel et dixerūt: qr appropi Ἰούδα τοῖς ἀνδράσιν Ἰσραὴλ καὶ εἶπον, ὅτι ἐγγί-
quat nobis rex. et quare tratus es de ζει ἡμῖν ὁ Βασιλεύς· καὶ ἵνατί τοῦτο ἐθυμώθης περὶ τοῦ
sermone hoc: nūqd comedimus altquid ctbi λόγου τούτου; μὴ ἐσθίοντες βεβρώκαμέν τι βρῶμα
ex rege: vel mun' dedit nobis: et ref ex rege: vel munera dedit nobis? et respon-
pōderūt viri israel ad virros iuda κρίθησαν οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ πρὸς τοὺς ἄνδρας Ἰούδα
et dixerūt: decē mihi manus in rege: et καὶ εἶπον, δέκα μοι χεῖρες ἐν τῷ Βασιλεῖ, καί
in dauid sum fupra te. et cur illurlū fecisti in Δαυὶδ εἰμὶ ὑπὲρ σέ· καὶ τί ὅτι ὕβρισάς
mihi: et nō factū est verbū meū prius vt re με, καὶ οὐκ ἐζητήθη τὸ ῥῆμά μου πρότερον τοῦ ἐπα-
ducerē regē meū? et durū vīsū ē verbū vi γαγεῖν τὸν Βασιλέα μου; καὶ ἐσκληρύνθη τὸ ῥῆμα ἀν
rorū iuda magis ῥ verbū virorū israel. δρῶν Ἰούδα ὑπὲρ τὸ ῥῆμα ἀνδρῶν Ἰσραήλ. Cap.20.

A Ibi occurrit vir filius pestilēs: et nomē Καὶ ἐκεῖ ἀπήντα ἀνὴρ υἱὸς λοιμός, καὶ ὄνομα
ei sabee filius bochori vir tēmini: et cecinit αὐτῷ σαβεὲ υἱὸς Βοχορὶ ἀνὴρ Ἰεμινί, καὶ ἐσάλπισε
buccina: et ait: nō est nobis pars in dauid σάλπιγγι, καὶ εἶπεν, οὐκ ἔστιν ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυὶδ
neq; hereditas in filio iesse: eamus vnusquisq; οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί, πορευσώμεθα ἕκασος
in tabernacula sua israel. et ascēdit oia vir εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ Ἰσραήλ· καὶ ἀνέβη πᾶς ἀνὴρ
israel a tergo dauid post sabee filiū boc Ἰσραὴλ ἀπὸ ὀπισθεν Δαυὶδ ὀπίσω σαβεὲ υἱοῦ Βο
chori. at' virt iuda adheserūt ad χορί· οἱ δὲ ἄνδρες Ἰούδα προσεκολλήθησαν πρὸς τὸν
regem suū a iordane et vsq; ad hie Βασιλέα αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἕως τῆς ἐ-
rusalem: et ingressus est dauid in domū suā in ρουσαλήμ, καὶ εἰσῆλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς
hierusalem: et tulit rex decē mu Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔλαβεν ὁ Βασιλεὺς τὰς δέκα γυ-
lieres cōcubinas suas: quas dereliq̄rat ad custo ναῖκας τὰς παλλακὰς αὐτοῦ, ἃς κατέλιπε φυλάσ-
diēdā dom' suam: et tradidit eas in po σειν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτὰς εἰς δί-
stū custodie: et aluit eas: et ad eas αν φυλακῆς, καὶ διέτρεφεν αὐτάς, καὶ πρὸς αὐτὰς
nō est ingressus: et erāt conclusē vīq; ad diē mor οὐκ εἰσῆλθε, καὶ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας θανά
tis sue vidue viuētes. et dixit rex ad του αὐτῶν χήραι ζῶσαι· καὶ εἶπεν ὁ Βασιλεὺς πρὸς
amassa: cōuoca mihi viros iuda in tribus diebus: Αμασσά· βόησόν μοι ἄνδρας Ἰούδα ἐν τρισὶν ἡμέραις,
tu ꝑ hic sta. et abiit amassa vt nūcia σὺ δὲ ἐνταῦθα στῆθι. καὶ ἐπορεύθη Ἀμασσὰ παρα-
ret iuda: et moratꝰ est a tpe qō cōstitu γεῖλαι τῷ Ἰούδα, καὶ ἐχρόνισεν ἀπὸ τοῦ καιροῦ οὗ ἔτά
erat ei dauid. et ait dauid ad abessa: ξατο αὐτῷ Δαυίδ. καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἀβεσσά,
nunc malefaciet nobis νῦν κακοποιήσει ἡμᾶς

B

Accidit quoq; vt vbi esset vir belial ꝛc. 'nomine' syba 'filius 'bochri 'vir 'gemineus: ꝛc. '& cecinit 'buccina' & ait. 'Non est 'nobis ꝛc. 'pars' in dauid: 'neq; 'hereditas' in filio ꝛc. 'israel. 'Reuertere 'in tabernacula tua 'israel. "Et separatus est 'omnis 'israel 'a 'dauid: ꝛc. 'secutusq; est 'syba 'filiū 'bochri. "Viri autem ꝛc 'iuda' adheserunt 'regi suo' a 'iordane ꝛc. 'vsq; 'ierusalem. 'Cunq; venisset rex' in ꝛc. 'domum suam in 'ierusalem: 'tulit ꝛc. 'decem 'mulieres 'concubinas 'quas ꝛc. 'dereliq̄rat' ad custodien dā' domū' & tradidit eas in' custodiā 'alimenta eis prebēs. 'Et' non ꝛc. 'est ingressus' ad eas' sed erant 'clause' vsq; in 'diē 'mortis sue in 'viduitate 'viuentes. "Dixit autem 'rex' amase. 'Conuoca 'mihi omnes ꝛc. 'viros' iudā' diē' tertiū: ꝛc. & tu' adesto 'presens. 'Abiit ergo 'amasa ꝛc. 'vt conuocaret' iudā: & moratus est 'extra ꝛc. 'placitū' qd' ei cōstituerat rex. 'Ait autē' dauid 'ad' abisai. 'Nūc magis 'afflicturus est' nos ꝛc.

שְׁבַע בֶּן בִּכְרִי מִן אַבְשָׁלוֹם אַתָּה
וְקַח אֶת עַבְדֵי אֲדֹנֶיךָ וּרְדף אַחֲרָיו
פֶּן יַמְצְאָה לוֹ עָרִים בְּצֻרוֹת וְהִצִּיל עֵינֵנוּ וַיֵּצְאוּ אַחֲרָיו אַנְשֵׁי יוֹאָב
וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וְכָל הַגִּבֹּרִים
וַיֵּצְאוּ מִירוּשָׁלִַם לִרְדף אַחֲרֵי
שְׁבַע בֶּן בִּכְרִי וְהֵם עִם הָאֶבֶן
הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן וַעֲמָשָׂא נָדַל
בָּא לִפְנֵיהֶם וְיוֹאָב חָגוּר מַדּוֹ בּוּא בָּנָה
וְלָבוּשׁ עָלָיו הַנּוֹר הָרֹב מְצֻמָּדֹת תַּר צָפַד
עַל מָתְנָיו בְּתַעֲרָה וְהוּא יֹצֵא
וְתוּפַל וַיֹּאמֶר יוֹאָב לַעֲמָשָׂא נָפַל
הֲשָׁלוֹם אַתָּה אָחִי וַיִּתְחֹז יְד יָמִין אָחַז
יוֹאָב בְּזָקָן עֲמָשָׂא לִנְשֹׁק לוֹ׃
וַעֲמָשָׂא לֹא נִשְׁמַר בַּחֶרֶב אֲשֶׁר שָׁמַר
בְּיַד יוֹאָב וַיַּכֵּהוּ בָהּ אֶל הַחֹמֶשׁ נָבָה
וַיִּשְׁפֹּךְ מֵעָיו אַרְצָה וְלֹא שָׁנָה לוֹ שַׁבַּד מַעַה
וַיָּמָת וְיוֹאָב וַאֲבִישַׁי אָחִיו רָדַף מוּת
אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן בִּכְרִי וְאִישׁ עָמַד
עֲלָיו מִנַּעֲרֵי יוֹאָב וַיֹּאמֶר מִי אֲשֶׁר
חָפֵץ בְּיוֹאָב וּמִי אֲשֶׁר לְדָוִד אַחֲרֵי
יוֹאָב וְעַמָּשָׂא מִתְגֹּלֵל בַּדָּם בְּתוֹךְ גָּלַל
הַמְּסִלָּה וַיַּרְא הָאִישׁ כִּי עָמַד כָּל סָלַל עָצַת
הָעָם וַיַּסֵּב אֶת עַמָּשָׂא מִן הַמְּסִלָּה סָבַב
הַשָּׂדֶה וַיַּשְׁלֵךְ עָלָיו בֶּגֶד כַּאֲשֶׁר שָׁלַךְ
רָאָה כָּל הַבָּא עָלָיו וְעָמַד ׃ בּוּא
כַּאֲשֶׁר הֵנָּה מִן הַמְּסִלָּה עֵבֶר כָּל
אִישׁ אַחֲרֵי יוֹאָב לִרְדף אַחֲרֵי
שְׁבַע בֶּן בִּכְרִי וַיַּעֲבֹר כָּל שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל אָבֵלָה וּבֵית מַעֲכָה
וְכָל הַבֵּרִים וַיִּקָּהֲלוּ וַיָּבֹאוּ אַף יָקַהל
אַחֲרָיו וַיָּבֹאוּ וַיָּצֻרוּ עָלָיו בְּאָבֵלָה צור
בֵּית הַמַּעֲכָה וַיִּשְׁפְּכוּ סֹלְלָה
אֶל הָעִיר וַתַּעֲמֹד בַּחֵל וְכָל עָם חיל
הָעָם אֲשֶׁר אֶת יוֹאָב מַשְׁחִיתִם שָׁחַת נָפַל
לְהַפִּיל הַחוֹמָה ׃ וַתִּקְרָא חָמָה קָרָא

filius bochri de abesalō. Tolle ergo dnos tui & psequere eū: ne forte ueniat ciuitates munitas. Egressi sunt ergo cum eo uiri ioab: cerethi quoq; & plethi: & omnes robusti exierunt de ierusalē ad psequendū filiū bochri. Cumq; illi esset iuxta lapidem grandē qui est in gabaon: amasa ueniens occurrit eis. Porro ioab uestitus erat tunica stricta ad mēsuram habitus sui: & desuper accinct gladio dependente uaginā ad ilia in uagina: qui fabricatus leui motu egredi poterat & percutere. Dixit itaq; ioab ad amasam. Salue mi frater. Et tenuit māu dextra mentum amasę quasi osculans eum. Porro amasa non obseruauit gladium quem habebat ioab. Qui percussit eum in latere & effudit intestina eius in terrā & mortua ē: nec iecdm vulnus apposuit. Ioab autem & abisai frater eius persecuti sunt fba filium bochri. Interea quidam uiri cum festinarent iuxta cadauer amasę de sociis ioab: dixerunt. Ecce qui esse uoluit pro ioab comes da uid. Amasa autem consperfus sanguie iacebat in media uia. Vidit hoc quidam uir q; subsisteret omnis populus ad videndum eum: & amouit amasam de uia in agrū: operuitq; eum uestimento ne subsisterent transeuntes pro pter eum. Amoto ergo illo de uia transibat omnis uir sequens ioab ad persequendum fba filium bochri. Porro ille transierat per omnes tribus israel usq; in abelā & in bethmacha: omnesq; uiri electi cōgregati fuerāt ad eum. Venerunt itaq; & oppugnabant eum in abela & in bethmacha & circundederūt munitioni bus ciuitatē & obsessa ē vrbs. Ois aūt turba q erat cum ioab molie batur destruere muros. Et exclamauit

fabee filis bochori magis q abesalō. τ nūc tolle σαβεκαὶ υἱὸς βοχορὶ ὑπὲρ Ἀβεσαλάμ· καὶ νῦν λάβε
tecum seruos dñi tui: τ per- μετὰ σεαυτοῦ τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου σου, καὶ κατα
sequere post eū: vt nō inueniat sibi ciuitates διώκει ὀπίσω αὐτοῦ, ὅπως μὴ εὕρῃ ἑαυτῷ πόλεις
munitas: τ immūbret oculos ufos. τ egressi sunt ὀχυράς, καὶ σκιάσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν· καὶ ἐξῆλθον
post eum uiri ioab: τ cherethi τ phele ὀπίσω αὐτοῦ ἄνδρες Ἰωάβ, καὶ ὁ χερεθὶ καὶ ὁ φελε
ti τ oēs robusti ex hierusalem. τ perse- τὶ καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐξ Ἱερουσαλήμ· καὶ κατε
cuti sūt post fabee filiū bochori. τ illi erant στρεψαν ὀπίσω σαβεκαὶ υἱοῦ βοχορί· καὶ αὐτοὶ ἦσαν
turta lapide grādi q in gabaon. τ στὰς λίθον τὸν μέγαν τὸν ἐπὶ Γαβαών· καὶ
amasa uenit. cōtra facie eorū. τ to Ἀμεσὰι παρεγένετο κατὰ πρόσωπον αὐτῶν· καὶ Ἰω
ab cinctu erat tunica: ueste sua sup ab περιεζωσμένος μαχαίραν, τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἐπ'
se: τ sup cā accinctus gladio ancipi αὐτῷ, καὶ ἐπ' αὐτῷ περιεζωσμένος μάχαιραν ἀμφή-
te sup ftia sua in uagina sua. τ κη ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐν τῷ κολεῷ αὐτῆς· καὶ ἡ
gladius egressus ē τ cecidit. τ dixit ioab amef μάχαιρα ἐξῆλθε καὶ ἔπεσε· καὶ εἶπεν Ἰωὰβ τῷ Ἀμεσ
sa: si vales tu frater mi? τ tenuit ioab ma σά, εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ μου; καὶ κατέσχεν Ἰωὰβ τῇ χεῖ
nu dextra mentū amasīe vt osculatur eos. ρὶ τῇ δεξιᾷ τοῦ σαγωνίου Ἀμεσὰι τοῦ φιλῆσαι αὐ
tum. τ amasa nō custodiuit se a gladio τόν· καὶ Ἀμεσὰι οὐκ ἐφυλάξατο ἀπὸ τῆς μαχαίρας
qui erat in manu ioab. τ percussit eū in eo ioab τῆς ἐν τῇ χειρὶ Ἰωάβ· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ Ἰωὰβ
sup inguine: τ effudit intestina eius sup ἐπὶ τὴν φύαν, καὶ ἐξέχεεν τὰ ἔντερα αὐτοῦ ἐπὶ 3.Re.
terrā τ nō secūdo percussit eū: τ mortu ē eit. τ τὴν γῆν καὶ οὐκ ἐδεύτερωσεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθανε· καὶ 2.10.
ioab τ abesa frater eius psecuti sunt post Ἰωὰβ καὶ Ἀβεσὰι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κατεδίωκον ὀπί
fabee filiū bochori. τ vir stetit turta eū de pue σω σαβεκαὶ υἱοῦ βοχορί· καὶ ἀνὴρ ἔστη ἐπ' αὐτὸν τῶν παι
tis ioab. τ dixit: q̄s est q̄ vult ioab: τ δαρίων Ἰωάβ· καὶ ἔπτε, τίς ὁ βουλόμενος Ἰωάβ, καὶ
quis dauid? post ioab. τ amasa mortu ē τίς τῷ Δαυίδ; ὀπίσω τοῦ Ἰωάβ· καὶ Ἀμεσὰι τεθνηκὼς
τ cōmixtus in sāguine suo in media via. τ κεκονιμένος ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῇ ὁδῷ.
vidit vir q̄ subsisteret omis populus ad τ εἶδεν ἀνὴρ ὅτι ἐγίνετο πᾶς ὁ λαός, καὶ ἀπῆρεν
eit amessa de via in agrū: τ protecit ἀπὸ τοῦ Ἀμεσὰι ἐκ τῆς ὁδοῦ εἰς ἀγρόν, καὶ ἀπέρριψεν
sup eū vestimētū: q̄ vidit quoīs q̄ veniebat subsistebat sup ἐπ' αὐτὸν ἱμάτιον, ὅτι εἶδεν ὅτι πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἵστατο ἐπ'
eum. τ facta ē q̄ amouit amessa de via: αὐτόν· καὶ ἐγένετο ὅτε μετέστησε τὸν Ἀμεσὰι ἀπὸ τῆς τρι
transiit ois ppls post ioab vt perseqūretur post Β
fabee filiū bochori. τ trāsiit in oēs tribus σωσαβεκαὶ υἱοῦ βοχορί· καὶ διῆλθεν ἐις πάσας τὰς φυλὰς
israel: in abela τ bethmaaca. τ oēs cle Ἰσραήλ, εἰς Ἀβὲλ καὶ Βαιθμααχά· καὶ πᾶσαι αἱ τοῦ
tus cōgregate sunt: τ venīt post eū. τ ἐκλεκτοὶ συνήχθησαν, καὶ παρεγένοντο ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ
venerūt τ obsederūt eum in abel τ beth παρεγένοντο καὶ περιεκάθισαν αὐτὸν ἐν τῇ Ἀβὲλ καὶ Βαι
maaca. τ iecerūt vallū cōtra ciuitatē: τ stetit in μαακά· καὶ ἔβαλον χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ἔστη ἐν
valle. τ ois ppls q̄ erat cum ioab cogit τῷ περιτειχίσματι· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ Ἰωὰβ ἐπιε
bat destruere murū. τ exclamauit ἶσαι καταβαλεῖν τὸ τεῖχος· καὶ ἐβόησε

mulier sapiēs de ciuitate τ dixit: audite tā audi γυνὴ σοφὴ ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἔπτεν, ἀκούετε δὴ ἀκούε
te: dicite tā ioab vt appropinqt huc usq; τ lo τε, εἴπατε δὴ τῷ Ἰωὰβ ἐγγίσαι ὡς ὧδε καὶ λαλή-
quar ad eū. τ accessit ioab ad eā: τ ait σω πρὸς αὐτόν. καὶ ἤγγισεν Ἰωὰβ πρὸς αὐτήν· καὶ ἔπ-
ei mulier: tu ioab? τ dixit: ego. τ dixit: τεν ἡ γυνή, Σὺ εἶ Ἰωάβ; καὶ ἔπτεν, ἐγώ. καὶ ἔπτεν,
audi tā verba ancille tue. τ dixit: audio ἄκουε δὴ τοὺς λόγους τῆς δούλης σου· καὶ ἔπτεν, ἀκούω
ego: dic. τ dixit femina dicet? fuit in primis dicen ἐγώ, λέγε· καὶ ἔπτε λόγος λαληθὴν ἐν πρώτοις λεγόν-
tib: interrogādo interrogabit in abel: τ sic defi των, ἐρωτῶντες ἐρωτήσουσιν ἐν Ἀβέλ, καὶ οὕτως ἐξέ-
ciebāt: ego sum pacifica firmamētum israel: tu au λιπον, ἐγώ εἰμι εἰρηνικὰ στερεώματα Ἰσραήλ, σὺ δὲ
queris occidere ciuitatē τ metropolim in israel. ζητεῖς θανατῶσαι πόλιν καὶ μητρόπολιν ἐν Ἰσραήλ·
quid absorbes hereditatē dñi: τ rūdit ioab τί καταπίνεις κληρονομίαν κυρίου; καὶ ἀπεκρίθη Ἰωὰβ
& tuf queris euertere ciuitatē & euertere mēm in israel? Quare pcipitas hereditatem dñi? Rñdnsq; ioab & ait. nō mihi fiat vt absorbeā. τ si demo τ ἔπτε, μήμοι ἡθείτο εἰς καταπίομαι· καὶ εἰ ἀλλὰ
lit fuero: nō istud verbū: q̄m vir de mōte ephraim fa- ἀφῶ, οὐχ οὕτος ὁ λόγος· ἀλλ' ἢ ἐξ ὄρους ἐφραὶμ σα
bee filius bochori leuauit manū suā cōtra βεκὶ υἱὸς βοχορὶ ἀνῆκεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν
regem dauid. tradite. mihi ex solū: τ rece βασιλέα Δαυίδ· παραδότε μοι αὐτὸν μόνον, καὶ ἀπέστε
dam a ciuitate. τ dixit mulier ad te- λεύσομαι ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ ἔπτεν ἡ γυνὴ πρὸς Ἰω
ab: ecce caput eius proiectur a muro. ἀβ, ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ῥιφήσεται ἀπὸ τοῦ τείχους·
τ abuit mulier ad oēm pplm: τ locu καὶ ἐπωρεύθη γυνὴ πρὸς πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐλά
ta est ad oēm ciuitatē turta suam pudē λησε πρὸς πᾶσαν τὴν πόλιν κατὰ τὴν αὐτῆς φρόνη
tem. τ auferūt caput fabee filij bocho σιν. καὶ ἀφῃροῦσιν τὴν κεφαλὴν σαβεκαὶ υἱοῦ βοχο
ri. τ proiecūt illud ad ioab. τ cecinit ioab ρί· καὶ ἐπέρριψαν αὐτὴν πρὸς Ἰωάβ, καὶ ἐσάλπισεν Ἰωὰβ
in buccina: τ dispsus sunt ppls a ciuitate vnus ἐν σάλπιγγι, καὶ διεσκορπίσθη ὁ λαὸς ἐκ τῆς πόλεως ἕκα
quisq; in tabernaculū suū. τ ioab reuersus ē in στος εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ· καὶ Ἰωὰβ ἐπέστρεψεν εἰς
hierusalem ad regem. at ioab fuit sup Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν βασιλέα· ὁ δὲ Ἰωὰβ ἦν ἐπὶ
oēm exercitū israel. τ banaias filius ioiade πάσης τῆς στρατιᾶς Ἰσραήλ· καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωαδὲ
sup cherethi τ phleti. τ adoram sup ἐπὶ τοῦ χερεθὶ καὶ τοῦ φελετί· καὶ Ἀδωρὰμ ἐπὶ
tributa. τ iosaphat filius achilud a cōmētarijs. τῶν φόρων. καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀχιλοὺδ ὑπομιμνήσκων.
τ susa scriba. τ sadoc. τ abiathar sa- καὶ σουσὰ γραμματεύς· καὶ σαδὼκ καὶ Ἀβιαθὰρ ἱε
cerdotes. τ hra filī iari erat sacerdos dauid. ρεῖς· καὶ γε Ἴρας ὁ Ἰαρὶ ἦν ἱερεὺς τῷ Δαυίδ. Ca. 21.

A Facta est fames in diebus dauid tribꝰ Καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις Δαυὶδ τρία
annis: annus adherēs anno. τ querebat dauid ἔτη, ἐνιαυτὸς ἐχόμενος ἐνιαυτοῦ· καὶ ἐζήτει Δαυὶδ
faciem a dño. τ dixit dño: sup τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου. καὶ ἔπτε κύριος, ἐπὶ
saul τ sup domū eius iniquitas: eo q̄ occi σαοὺλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀδικία, διὰ τὸ ἀναιρεῖν
dit ipse gabaonitas. τ vocauit αὐτὸν τοὺς Γαβαωνίτας. καὶ ἐκάλεσεν

mulier sapiēs de ciuitate. Audite: audite: dicite ioab: ap propinqua huc & loquar tecum. Qui cum accessisset ad eam: dixit illi. Tu es ioab? Et ille rñdit. Ego. Audi quę loquta est. Audi sermones ancille tue. Qui rñdit. Audio. Rursumq; illa. Sermo iquit dicebatur olim in veteri puerbio. Qui interrogant interrogēt ī abela: & sic pficiebāt. Nonne ego sum que rīdeo veritatē in israel? & tu queris subuertere ciuitatē & euertere meum in israel? Quare precipitas hereditatem dñi? Rñdensq; ioab ait. Absit: absit hoc a me: non precipito neq; dmoror. Non se sic habet res. Sed homo de mōte ephraim syba filius bochri cognomine leuauit manū suā cōtra regē dd. Tradite illū & recedem? a ciuita te. Et ait mulier ad ioab. Ecce caput eius mittetur ad te per murum. Ingressa est ergo ad oēm pplm: & locuta est eis: sapiēter. Qui abscisum caput sybe filii bochri precerēt ad ioab. Et ille cecinit tuba: & recesserūt ab vbe: vnusquisq; in tabernacula sua. Joab aūt reuersus ē ierusalem ad regē. Fuit ergo ioab sup oēm exercitū israel. Banaias aūt filius ioiade super tributa. Porro iosaphat filius abilud scriba. Sadoc vero & abiathar sacerdotes: hyram autem hyraites erat sacerdos dauid.

Capꝫ xxi.

Acta est quoq; fames diebus dd tribus annis sugiter. Et cō suluit dauid oraculū dñi. Dixitq; dominus. Propter saul & domum ei sanguinum: quia occidit gabaonitas.

Vocatis ergo

הַמֶּלֶךְ לַגִּבְעֹנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
וְהַגִּבְעֹנִים לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה
כִּי אִם מִיֶּתֶר הָאֱמֹרִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
נִשְׁבְּעוּ לָהֶם וַיְבַקֵּשׁ שָׁאוּל לְהַכֹּתָם
בְּקִנְאָתוֹ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וִיהוּדָה וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הַגִּבְעֹנִים
מַה אֶעֱשֶׂה לָכֶם וּבַמֶּה אֲכַפֵּר
וּבֵרַכְתֶּם אֶת נַחֲלַת יְהוָה וַיֹּאמְרוּ
לוֹ הַגִּבְעֹנִים אֵין לָנוּ כֶּסֶף וְזָהָב
עִם שָׁאוּל וְעִם בֵּיתוֹ וְאֵין לָנוּ
אִישׁ לְהָמִית בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
מַה אַתֶּם אֹמְרִים אֶעֱשֶׂה לָכֶם
וַיֹּאמְרוּ אֶל הַמֶּלֶךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר
כִּלָּנוּ וַאֲשֶׁר דָּמָה נָלִנוּ נִשְׁמַדְנוּ
מֵהִתְיַצֵּב בִּגְבוּל יִשְׂרָאֵל
יִתֶּן לָנוּ שִׁבְעָה אֲנָשִׁים מִבָּנָיו
וְהוֹקַעֲנוּם לַיהוָה בְּגִבְעַת שָׁאוּל
בְּחִיר יְהוָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲנִי
אֶתֵּן וַיְחְמֹל הַמֶּלֶךְ עַל מְפִיבֹשֶׁת
בֶּן יְהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל עַל שְׁבוּעַת
יְהוָה אֲשֶׁר בֵּינָתָם בֵּין דָּוִד וּבֵין
יְהוֹנָתָן בֶּן שָׁאוּל וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת
שְׁנֵי בְנֵי רִצְפָּה בַת אַיָּה אֲשֶׁר
יָלְדָה לְשָׁאוּל אֶת אַרְמֹנִי וְאֶת
מְפִיבֹשֶׁת וְאֶת חֲמֵשֶׁת בְּנֵי מִיכַל
בַּת שָׁאוּל אֲשֶׁר יָלְדָה לְעַדְרִיאֵל
בֶּן בַּרְזִלַּי הַמְּחֹלָתִי וַיִּתְּנֵם בְּיַד
הַגִּבְעֹנִים וַיְקִעֵם בָּהָר לִפְנֵי
יְהוָה וַיִּפְּלוּ שִׁבְעָתָם יָחַד וְהֵמָּה
הֻמְתוּ בִּימֵי קָצִיר בִּרְאשֹׁנִים
בִּתְחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים וַתִּקַּח
רִצְפָּה בַת אַיָּה אֶת הַשָּׂק וַתֵּטֶהוּ
לָהּ אֶל הַצּוּר מִתְּחִלַּת קְצִיר עַד
נִתַּךְ מַיִם עֲלֵיהֶם מִן הַשָּׁמָיִם
וְלֹא נָתְנָה עוֹף הַשָּׁמַיִם לָנוֹחַ
עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְאֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה

gabaonitis.ʳex ᵍdixit
ᵇad eos. Porro ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜgabaonite ᵇnon ⁿ erant
ᵈde filiis ᵐisrael: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉsed ᵍreliquie ᶜ āmorreoꝝ
rum. ᵉFilij quippe ᶠisrael
ʰiurauerant ᵉ eis: ᶠ& volu
it ᶠsaul ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ
ᵉpercutere eos ᵇzelo qua
si ᵖro filiis ᵇisrael ꝯꝯꝯꝯ
ᶠ& iuda. ᶠDixit ergo ᵈda
uid ᵇad ᶜgabaonitas. ꝯꝯꝯ
ᵇQuid ᶠfaciā ᵐvobis: ᵐ&
qđ ᵉerit vestri ᵖpiaculum
ᵖvt bn̄dicatis ᵉhereditati
ᵉdomini. ᶠDixeruntq; ꝯꝯ
ᵉei ᶜgabaonite. ᶠNō ē no
bis ᵖsuper ᵉargento ᵇ & au
ro questio: ᶠsed ᶜōtra ᵉfa
ul ᵐ& cōtra ᵉdomum ei⁹:
ᶠneq; volum⁹ ᵇvt interfi
ciatur ᶠhō ᵈde ᶠisrael. Ad
quos rex ᵐait. ᵐQuid er
go ᵖvultis vt ᶠfaciam ᵛvo
bis! Qui ᵈdixerūt ᵉ regi.
ˣVirum ᶠqui ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵃattriuit nos ᵃ ᵈ& oppſſit
inim̄ica ᵗa ᵈdelere debem⁹
vt nec vnus qdē ʳesidu
us ſit de ſtirpe eius ᶠin cū
ctis ᵇfinibus ᵇisrael. ᶠDen
tur ᵇnobis ᶠseptē ᵐviri ᵈde
filiis eius ᵉvt crucifigam⁹
eos ᶜdn̄o ᵍin gabaa ᶠsaul
quondā ᵉelecti ᶠ dn̄o. ᵉEt
ait ᶠrex. ᵛEgo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇdabo. ᵉPepe citq; ʳex
ᵐmiphiboseth ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠfilio ᵛionathe ᵉfilii ᵇsaul
ᶠpropter ᵏiusiurandum
ᵈdomini ᵐ quod fuit ᵛiter
ᵉdauid ᵇ& ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ
ᶠionathan ᵉfilū ᶠsaul. ᵉTu
lit itaq; ʳex ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈduos ᵛfilios ᵗrespha ᵛfilie
ᵇahia: ᶠquos ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠpeperit ᶠsaul ᶠarmoni ᵇ &
ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐmiphiboseth: ᵐ&ᵛquin
qꝫ ᵛfilios ᶠsaul ᵐichol ꝯꝯꝯ
ᵛfilie ᶠsaul ᵐ quos ᶠ genue
rat ᵛ adriel ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠfilio ᶠberzellai q fuit de
ᶠmolathi: ᵛ& dedit eos ᵇi
manus ᶜgabaonitarū: q
ᵇcrucifixerūt eos ᶜin mō
re ᶜcorā ᵈdn̄o. ᵇEt cecide
runt hi ᵗseptem ᵏsimul ꝯꝯ
ᵐoccisi ᵛin diebus ᵒ meſ
sis ᵖprime ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍincipiente ᵛmessiōe ᵒrꝫ
dei. ᶠTollens autem ꝯꝯꝯ
ᵛrespha ᶠfilia ᶠahia ᶜciliciū
ᵇsubstrauit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜsibi ᵖsupra ᵗ petram ᵇab
initio ᵒmessis ᵇdonec ꝯꝯꝯ
ᵍstillaret ᵏaqua ᵍsuper eos
ᵐde ᵛcelo: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵛ& non ᵇdimisit ᵍaues la
cerare eos ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ
ᵛper diem ᵍneq; ᵇbestias

rex gabaonitas: ᵗ dixit ad eos.
ὁ βασιλεὺς τοὺς γαβαωίτας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.
ᵗ gabaonite nō erāt de filiis israel: ꝺ
καὶ οἱ γαβαωῖται ὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραήλ, ὅτι
ᵍ reliquiæ ammorreorum erāt: ᵗ filij
ἀπὸ τῶν καταλοίπων ἀμορραίων ἦσαν, καὶ οἱ υἱοὶ
israel iurauerāt eis. ᵗ quesiuit saul percutere
ἰσραὴλ ὤμοσαν αὐτοῖς· καὶ ἐζήτησε σαοὺλ πατάξαι
eos cū zelaret ipse filios israel ᵗ iu
αὐτοὺς ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ καὶ ἰού
da. ᵗ dixit dauid ad gabaonitas: ꝺđ fa
δα· καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς τοὺς γαβαωίτας, τί ποι
ciā vobis: ᵗ in quo placabo: ᵗ benedicetis
ήσω ὑμῖν, καὶ ἐν τίνι ἐξιλάσομαι, καὶ εὐλογήσετε
hereditati dñi? ᵗ dixerūt ei gabaoni
τὴν κληρονομίαν κυρίου; καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ γαβαωῖ
te: nō est nobis argētū neq; aurū cū saul
ται· οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀργύριον οὐδὲ χρυσίον μετὰ σαοὺλ
ᵗ cū domo eius: ᵗ nō est nobis vt iter
καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑμῖν θαναῖ
ficiamus virū de oīi israel. ᵗ dixit: ꝺđ vos
τῶσαι ἄνδρα ἐκ παντὸς ἰσραήλ· καὶ εἶπαν, τί ὑμεῖς
vultis: ᵗ facia ꝑobis? ᵗ dixerūt ad re
θέλετε, καὶ ποιήσω ὑμῖν; καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλ
gem: vir ꝺ fuerunt nos ᵗ ꝺ ꝑsecut⁹ est nos
έα, ὃ ἀνὴρ ὃς συνετέλεσεν ἡμᾶς καὶ ὃς ἐδίωξεν ἡμᾶς
ᵗ ꝺ cogitauit disperdere nos: delebimus
καὶ ὃς διελογίσατο ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς, ἀφανισθῆ
eum: vt nō remanēat ex⁹ in cūctis finib⁹ ꝺ
αὐτὸν, τοῦ μὴ ἀπολειφθῆναι ἐν παντὶ ὁρίῳ ἰσρα
el. ᵗ dentur nobis ꝑ septē viri de filijs e
ηλ. καὶ δοθήτωσαν ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρες ἐκ τῶν υἱῶν αὐτ
ius: ᵗ placabimus in eis ꝺñm in gol
τοῦ, καὶ ἐξιλασόμεθα ἐν αὐτοῖς τῷ κυρίῳ ἐν τῷ βουν
le saul electi ꝺño. ᵗ ait rex:
ῷ τοῦ σαοὺλ ἐκλεκτοῦ τῷ κυρίῳ. καὶ εἶπεν ὁ βασι
ego dabo. ᵗ pepercit rex sup
λεύς, ἐγὼ δώσω. καὶ ἐφείσατο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν
miphiboseth filiū ionathan filij saul pp iusiurādū
μεφιβόσθε υἱὸν ἰωναθὰν υἱοῦ σαοὺλ διὰ τὸν ὅρκον
ꝺñi qđ iurauerūt inter eos: inter ꝺauid
κυρίου τὸν ὅμοσαν ἀναμέσον αὐτῶν, ἀναμέσον δαυὶδ
ᵗ inter ionathā filiū saul. ᵗ tulit rex
καὶ ἀναμέσον ἰωναθὰν υἱοῦ σαούλ. καὶ ἔλαβεν ὁ βασ:
duos filios respha filie aia quos pepe
λεὺς τοὺς δύο υἱοὺς ῥισφὰ θυγατρὸς ἀΐα οὓς ἔτε
rit saul: armoni mephiboseth: ᵗ
κε τῷ σαούλ, τὸν ἀρμωνὶ καὶ μεφιβόσθε, καὶ τοὺς
quinq; filios michol filie saul: q̄ genu
πέντε υἱοὺς τῆς μεχὸλ θυγατρὸς σαούλ, τοὺς τεχ
it ſunt adriel berzellai moulathi: ᵗ de
θέντας τῷ ἀδριὴλ βερζελλὶ τῷ μουλαθί, καὶ ἔδω
dit eos in manus gabaonitaꝝ. ᵗ ꝑpicti
κεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν γαβαωιτῶν. καὶ ἐξιλέω
tione ꝺ fecerūt eos coā ꝺño in ꝺñte. ᵗ ceci
σαν αὐτοὺς ἔναντι τοῦ κυρίου ἐν τῷ ὄρει. καὶ ἔπε
derūt ibi ſeptē ſimul. ᵗ ipſi occiſi
σαν ἐκεῖ οἱ ἑπτὰ κατὰ τὸ αὐτό. καὶ αὐτοὶ ἐθανα
ſunt in ꝺiebus meſſis in primis: ꝑncipio
τώθησαν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ ἐν πρώτοις, ἐν ἀρχῇ
meſſionis ordeoꝝ. ᵗ accepit reſpha filia aia
θερισμοῦ κριθῶν. καὶ ἔλαβε ῥισφὰ θυγάτηρ ἀΐα τὸν
ſaccum ᵗ ſubſtrauit ei ſibi ſupra petrā
σάκκον καὶ ἔστρωσεν αὐτὸν ἑαυτῇ ἐπὶ τὴν πέτραν
ab initio meſſis ordeoꝝ donec ſtillauerūt aque ꝺei
ἀπ' ἀρχῆς θερισμοῦ κριθῶν ἕως οὗ ἔσταξεν ὕδατα θεοῦ
de celo. ᵗ nō dimiſit volatilia ce
ἐξ οὐρανοῦ. καὶ οὐκ ἀφῆκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα
li ſedere ſup eos ꝺie: neq; beſtias
νοῦ καθίσαι ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας, οὐδὲ τὰ ἀηρία τοῦ
agri
ἀγροῦ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

nocte. ᵗ nūciata ſūt dauid omnia que fe
νυκτὸς καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυὶδ πάντα ὅσα ἐποίη
cit respha filia aia concubina saul: ᵗ abi
σε ῥισφὰ θυγάτηρ ἀΐα ἡ παλλακὴ σαούλ, καὶ ἐπορεύ
it ꝺauid ᵗ tulit ossa saul ᵗ ossa ionā
θη ꝺαυὶδ καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ σαοὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ ἰωνα
than filij eius a viris iabes galaad
θὰν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ἰαβὴς γαλααδ
qui furati fuerāt eos a muro bethſan
τῶν κλεψάντων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους βεθσὰν
cū ſuſpēdiſſent eos ibi philisthijm in ꝺie
κρεμασάντων αὐτοὺς ἐκεῖ τῶν ἀλλοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ
qua peremerūt philisthijm saul in gelboe. ᵗ
ᾗ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυλοι τὸν σαοὺλ ἐν γελβουέ. καὶ
asportauit ꝺauid inde ossa saul ᵗ ossa
ἀνήνεγκεν ꝺαυὶδ ἐκεῖθεν τὰ ὀστᾶ σαοὺλ καὶ τὰ ὀστᾶ
ionathan filij eius: ᵗ cōgregauit ossa proiectā
ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ συνήγαγε τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξιλεασ
torum. ᵗ sepeliuit ossa saul ᵗ ionathā filij
μένων. καὶ ἔθαψε τὰ ὀστᾶ σαοὺλ καὶ ἰωναθὰν τοῦ υἱοῦ
eius ᵗ ossa proiectatorū in terra beniā
αὐτοῦ καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἐξιλεασμένων ἐν τῇ γῇ βενια
min in latere ſepulchri eius patris eius.
μὶν ἐν τῇ πλευρᾷ τοῦ τάφου κὶς τοῦ πατρὸς αὐτ
ᵗ fecerūt ſm ọia que preceperat
οῦ. καὶ ἐποίησαν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βα
rex. ᵗ ꝑpitiat⁹ est ꝺeus terre post hec.
σιλεύς. καὶ ἐξιλάσατο ὁ θεὸς τὴν γῆν μετὰ ταῦτα.
ᵗ factū est rursū bellū philisthijm ad if
καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος τοῖς ἀλλοφύλοις πρὸς ἰσρ
rael. ᵗ descēdit dauid ᵗ ſerui eius cū
αηλ. καὶ κατέβη δαυὶδ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ'
eo: ᵗ pugnauerūt cū philisthijm: ᵗ
αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ
defecit dauid. ᵗ tesbi de nob ḡenere
ἐξέλυθη δαυὶδ· καὶ ἰεσβὶ ἀπὸ νὰβ ὃς ἦν ἐκ τῶν ἀσωρ
re gigātis: ᵗ pōdus haſte eius trecento:
θ γιγάντων, καὶ ὁσαμὲς ἦ ὄργυιαι αὐτοῦ τριακοσί
rū ſiclor⁹ eris. ᵗ iste accīctus balteo:
ων σίκλων χαλκοῦ· καὶ οὗτος περιεζωσμένος καινῷ,
ᵗ cogitabat vt percuteret ꝺauid. ᵗ ꝑdidit fuit
καὶ διενοεῖτο τοῦ πατάξαι τὸν ꝺαυὶδ. καὶ ἐβοήθησεν
ei abesa filius sarue: ᵗ percussit philisteū
αὐτῷ ἀβεσὰ υἱὸς σαρουίας, καὶ ἐπάταξεν τὸν ἀλλόφυλον
ᵗ interfecit eum. tunc iurauerūt viri ꝺauid
καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. τότε ὤμοσαν οἱ ἄνδρες ꝺαυὶδ
dicētes: nō egredieris nobiſcū rurſū in bellum:
λέγοντες, οὐκ ἐξελεύσῃ μεθ' ἡμῶν ἔτι εἰς πόλεμον,
ᵗ non extingues lucernā israel. ᵗ factū est post
καὶ οὐ μὴ σβέσῃς τὸν λύχνον ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο με
hec bellū rurſū cū philisteis in
τὰ ταῦτα πόλεμος ἔτι μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν
nob. tunc percussit sobecchi afothi cōgre
νὰβ· τότε ἐπάταξε σοβεκχὶ ὁ ἀσωθὶ τοὺς ἐπισυ
gratos de stirpe gigantū. ᵗ factū est
ναγωγοὺς τῶν ἀσσαγόνων τῶν γιγάντων. καὶ ἐγένετο
rursū bellū cū philisteis in nob. ᵗ per
ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν νὰβ. καὶ ἐπά
cussit ellanan filius iare de terebithus bethlecmi:
ταξεν ελλαναὴν υἱὸς ιαρὲ τῶν ὑφαινόντων βεθλεεμί, τὸν
goliath getheū. ᵗ hastile haſte e
γολιὰθ τὸν γεθαῖον. καὶ τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐ
ius erat ꝺ liciatorū texentiū. ᵗ factū est rursū bel
τοῦ ἦν ὡς ἀντίον ὑφαινόντων. καὶ ἐγένετο ἔτι πό
lum cū philisteis in geth. ᵗ fuit vir
λεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν γέθ. καὶ ἦν ἀνὴρ
ex madon:
ἐκ μαδών,

ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

וְאֶצְבְּעֹת יָדָיו וְאֶצְבְּעֹת רַגְלָיו
שֵׁשׁ בְּשֵׁשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מִסְפָּר
וְגַם הוּא יֻלַּד לָהַרְפָּה׃ וַיֶּחֱרַף אֶת
יִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּהוּ יְהוֹנָתָן בֶּן שִׁמְעָה
אֲחִי דָוִד׃ אֵת אַרְבַּעַת אֵלֶּה יֻלְּדוּ
לְהָרְפָּה בְּגַת וַיִּפְּלוּ בְּיַד דָּוִד
וּבְיַד עֲבָדָיו׃

Cap.xxij. וַיְדַבֵּר דָּוִד לַיהוָה אֶת דִּבְרֵי
הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם הִצִּיל יְהוָה
אֹתוֹ מִכַּף כָּל אֹיְבָיו וּמִיַּד שָׁאוּל׃
וַיֹּאמַר יְהוָה סַלְעִי וּמְצוּדָתִי
וּמְפַלְטִי לִי׃ אֱלֹהֵי צוּרִי אֶחֱסֶה
בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי
וּמָנוֹסִי מֹשִׁעִי מֵחָמָס תּוֹשִׁיעֵנִי׃
מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֹיְבַי
אִוָּשֵׁעַ כִּי אֲפָפֻנִי מִשְׁבְּרֵי מָוֶת
נַחֲלֵי בְלִיָּעַל יבעתוני׃ חֶבְלֵי
שְׁאוֹל סַבּוּנִי קִדְּמוּנִי מֹקְשֵׁי
מָוֶת׃ בַּצַּר לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל
אֱלֹהַי אֶקְרָא וַיִּשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ
קוֹלִי וְשַׁוְעָתִי בְאָזְנָיו׃ וַיִּתְגָּעַשׁ
וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ מוֹסְדוֹת הַשָּׁמַיִם
יִרְגָּזוּ וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי חָרָה לוֹ׃ עָלָה
עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל
גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ׃ וַיֵּט שָׁמַיִם
וַיֵּרַד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו׃ וַיִּרְכַּב
עַל כְּרוּב וַיָּעׇף וַיֵּרָא עַל כַּנְפֵי
רוּחַ׃ וַיָּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבֹתָיו סֻכּוֹת
חַשְׁרַת מַיִם עָבֵי שְׁחָקִים׃ מִנֹּגַהּ
נֶגְדּוֹ בָּעֲרוּ גַחֲלֵי אֵשׁ׃ יַרְעֵם
בַּשָּׁמַיִם יְהוָה וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ׃
וַיְשַׁלַּח חִצִּים וַיְפִיצֵם בָּרָק וַיְהֻמֵּם
וַיִּרְאוּ אֲפִיקֵי יָם יִגָּלוּ מוֹסְדוֹת
תֵּבֵל נִגְלּוּ מִגַּעֲרַת יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ
אַפּוֹ׃ יִשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי
מַמַּיִם רַבִּים׃ יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז
מִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃ יְקַדְּמוּנִי
בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה מִשְׁעָן
לִי׃ וַיּוֹצִא לַמֶּרְחָב אֹתִי יְחַלְּצֵנִי
כִּי חָפֵץ בִּי׃ יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקָתִי
כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב לִי׃ כִּי שָׁמַרְתִּי
דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי׃
כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי וְחֻקָּתָיו
לֹא אָסוּר מִמֶּנִּי׃ וָאֱהִי תָמִים
לוֹ וָאֶשְׁתַּמְּרָה מֵעֲוֹנִי׃ וַיָּשֶׁב
יְהוָה לִי כְּצִדְקָתִי כְּבֹרִי לְנֶגֶד
עֵינָיו׃ עִם חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם
גְּבַר תָּמִים תִּתַּמָּם׃ עִם נָבר
תִּתְבָּרָ וְעִם עִקֵּשׁ תִּתַּפָּל׃ וְאֵת
עַם עָנִי תּוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ עַל רָמִים
תַּשְׁפִּיל׃ כִּי אַתָּה נֵרִי יְהוָה
וַיהוָה יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי׃ כִּי בְכָה אָרוּץ
גְּדוּד בֵּאלֹהַי אֲדַלֶּג שׁוּר׃ הָאֵל
תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה
מָגֵן הוּא לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ׃ כִּי מִי
אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר
מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ׃ הָאֵל מָעוּזִּי
חָיִל וַיִּתֵּר תָּמִים דַּרְכִּי׃ מְשַׁוֶּה
רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמֹתַי
יַעֲמִידֵנִי׃ מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה
וְנִחַת קֶשֶׁת נְחוּשָׁה זְרֹעֹתָי׃
וַתִּתֶּן לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ וְעַנְוָתְךָ
תַּרְבֵּנִי׃ תַּרְחִיב צְעָדַי תַּחְתֶּנִי
וְלֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי׃ אֶרְדְּפָה אֹיְבַי
וְאַשְׁמִידֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד
כַּלּוֹתָם׃ וָאֲכַלֵּם וָאֶמְחָצֵם וְלֹא
יְקוּמוּן וַיִּפְּלוּ תַּחַת רַגְלָי׃ וַתְּזָרֵנִי
חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי
תַּחְתָּנִי׃ וְאֹיְבַי תָּה לִי עֹרֶף
מְשַׂנְאַי וָאַצְמִיתֵם׃ יָשְׁעוּ וְאֵין
מוֹשִׁיעַ אֶל יְהוָה וְלֹא עָנָם׃
וְאֶשְׁחָקֵם כְּעָפָר אֶרֶץ כְּטִיט

חוּצוֹת אֲדַקְּקֵם אֲרִיקֵם׃ תְּפַלְּטֵנִי
מֵרִיבֵי עָם תְּשִׂימֵנִי לְרֹאשׁ גּוֹיִם
עַם לֹא יָדַעְתִּי יַעַבְדוּנִי׃ לִשְׁמוֹעַ
אֹזֶן יִשְׁמְעוּ לִי בְּנֵי נֵכָר יְכַחֲשׁוּ
לִי׃ בְּנֵי נֵכָר יִבּוֹלוּ וְיַחְגְּרוּ מִנְּתִיבוֹתָם׃
חַי יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרוּם
אֱלוֹהַּ יִשְׁעִי׃ הָאֵל נֹתֵן נְקָמוֹת לִי
וְיַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתָּי׃ מוֹצִיאִי מֵאֹיְבָי
אַף מִן קָמַי תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חֲמָסִים
תַּצִּילֵנִי׃ עַל כֵּן אוֹדְךָ בַגּוֹיִם יְהוָה
וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּרָה׃ מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת
מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד
וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם׃

Cap.xxiij. וְאֵלֶּה דִּבְרֵי דָוִד הָאַחֲרֹנִים
נְאֻם דָּוִד בֶּן יִשַׁי וּנְאֻם הַגֶּבֶר
הֻקַם עַל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְנָעִים
זְמִרוֹת יִשְׂרָאֵל׃ רוּחַ יְהוָה דִּבֶּר בִּי
וּמִלָּתוֹ עַל לְשׁוֹנִי׃ אָמַר אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל לִי דִּבֶּר צוּר יִשְׂרָאֵל
מוֹשֵׁל בָּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת
אֱלֹהִים׃ וּכְאוֹר בֹּקֶר יִזְרַח שֶׁמֶשׁ
בֹּקֶר לֹא עָבוֹת מִנִּגְהָה מִצֶּחָיִר
דֶּשֶׁא׃ כִּי לֹא כֵן בֵּיתִי עִם אֵל כִּי
בְרִית עוֹלָם שָׂם לִי עֲרוּכָה בַכֹּל
וְשָׁמוּרָה כִּי כָל יִשְׁעִי וְכָל חֵפֶץ
כִּי לֹא יַצְמִיחַ׃ וּבְלִיַּעַל כְּקוֹץ מֻנָד
כֻּלָּם כִּי לֹא בְיָד יִקָּחוּ׃ וְאִישׁ יִגַּע
בָּהֶם יִמָּלֵא בַרְזֶל וְעֹץ חֲנִית וּבָאֵשׁ
שָׂרוֹף יִשָּׂרְפוּ בָּשֶׁבֶת׃ אֵלֶּה שְׁמוֹת
הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד יוֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת
תַּחְכְּמֹנִי רֹאשׁ הַשָּׁלִשִׁים הוּא
עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי עַל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת
חָלָל בְּפַעַם אַחַת׃ וְאַחֲרָיו אֶלְעָזָר
בֶּן דֹּדוֹ בֶן אֲחוֹחִי בְּשָׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים
עִם דָּוִד בְּחָרְפָם אֶת פְּלִשְׁתִּים
וַיֵּאָסְפוּ שָׁם פְּלִשְׁתִּים לַמִּלְחָמָה
וַיַּעֲלוּ אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי׃ וַיַּעֲמֹד וַיַּךְ
בַּפְּלִשְׁתִּים עַד כִּי יָגְעָה יָדוֹ וַתִּדְבַּק
יָדוֹ אֶל הַחֶרֶב וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה
גְּדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָעָם שָׁבוּ
אַחֲרָיו אַךְ לְהַפְשִׁיט׃ וְאַחֲרָיו שַׁמָּה
בֶּן אָגֵא הַהֲרָרִי עַל לֶחִי הָעֲצָנִי
שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים עִם דָּוִד בְּחָרְפָם
אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיֵּאָסְפוּ לַמִּלְחָמָה
וַיַּעֲלוּ אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי׃ וַיַּעֲמֹד וַיַּךְ
בַּפְּלִשְׁתִּים עַד כִּי יָגְעָה יָדוֹ וַתִּדְבַּק
יָדוֹ אֶל הַחֶרֶב וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה
גְּדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָעָם שָׁבוּ
אַחֲרָיו אַךְ לְהַפְשִׁיט׃ וְאַחֲרָיו שַׁמָּה
בֶּן אָגֵא הַהֲרָרִי עַל לֶחִי הָעֲצָנִי

'fenos in'manibus'pedi busq; habebat" digitos. ideſt'viginti'quattuor: ooo ooo ooo ooo ooo ooo ooo &'erat de'origine'arafa:'& blaſphemauit ooo 'iſrael.'Percuſſit autē eū 'ionathas"filio'fammaa 'fratris'dauid. 'Hi'quattuor"nati ſunt ooo ooo ooo 'de arafa'in geth;'& cecidерunt'in manu'dauid '&'ſeruorum eius. zz.

Ocutus'ē āt'dāvid'dño 'verba'carminis'huius: 'in die qua'liberauit 'eū'dñs'" de manu'oīm 'inimicorū ſuorū'& de manu'ſaul.' Et ait.' Dñs 'petra mea'& robur meum'& ſaluator'me?.' Deus'fortis meus:'ſpabo 'in eū. 'Scutū meum'& cornu'ſalutis mee: 'eleuator meus'& refugiū meū:'ſaluator meus:'de iniquitate'liberabis me. "Laudabilē "inuocabo 'dñm:'& ab inimicis me is'ſaluus ero.'Quia'circūdederūt me'cōtritiones'mortis'torrētes'belial'terruerūt me.' Fūes 'inferni'circundederūt me:'puenerunt me'laqi 'mortis.' In tribulatione mea'inuocabo'dñm:'& ad'"deū meū "clamabo. 'Et exaudiet'de tēplo ſācto ſuo'vocē meā:'& clamor me?'vēiet'ad aures eius.'Cōmota ē'& cōtremuit 'terra:'fundamēta 'montiū 'cōcuſſa ſūt'& cōquaſſata:'quīā'irat? ē. 'Aſcēdit'fumus'de naribus eius:'& 'ignis'de ore eius'vorauit: "carbones 'ſuccēſi ſunt'ab eo. 'Et inclinauit'celos'& deſcendit:'& caligo'ſub" pedibus eius.'Et aſcēdit'ſup 'cherubin'& volauit:'& lapſus eſt'ſup'pēnas'vēti.'Poſuit'tenebras 'i circuitu ſuo'latibulum:'& crībras'aqs de"nubib'" celorū.'Pre fulgore'in cōſpectu eius:'ſuccēſi ſunt 'carbones'ignis.' Tonabit'de'celo'dñs:' & excelſus'dabit'vocē ſuam. 'Miſit'ſagittas'& diſſipauit eos:'fulgura'& cōfūſit eos. 'Et appuerūt 'effuſiões'maris:& 'reuelata ſunt'"fundamēta"orbis'ab increpatione 'dñi: 'ab ſpiratiōe'ſpūs'furoris eius.'Miſit"de excelſo &'aſſūpſit me:&' traxit me'de aquis 'multis

τ digiti manus eius τ digiti
καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν
ποδῶν eius ſex τ ſex: digiti τ quattuor numero. τ
πόδων αὐτοῦ ἓξ καὶ ἓξ, ἑκοσι καὶ τέσσαρες ἀριθμῶ. καὶ
ipſe de genere titanor: τ impperauit iſrael.
γε ἀνὴρ ἀπόγονος τιτάνων, καὶ ὠνείδισε τὸν Ισραήλ,
τ percuſſit eū ionathan filius ſamaa fratris dauid
καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἰωναθὰν υἱὸς σαμαὰ ἀδελφοῦ δαυὶδ
quattuor iſtos natos de genere
τοὺς τέσσαρας τούτους τοὺς τεχθέντας ἀπογόνους
gigātū in geth. τ ceciderūt in manu dauid τ
τῶν γιγάντων ἐν γέθ. καὶ ἔπεσον ἐν χειρὶ δαυὶδ καὶ
in manu ſeruorū eius.
ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ca. 22.

Gē locut'eſt dauid dño verba
Καὶ ἐλάλησε δαυὶδ τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς
carminis hui' in die qua liberauit eū dñs de ma
ᾠδῆς τούτης ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξεῖλετο αὐτὸν κύριος ἐκ χει
nu oīm inimicor ſuorū: τ de manu ſaul.
ρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ χειρὸς σαοὺλ
τ dixit: dñs petra mea τ munitio mea τ eru
καὶ εἶπεν, κύριος πέτρα μου καὶ ὀχύρωμά μου καὶ ῥύτης
eus me mihi deus me': cuſtos me': cōfugiū e
μου μοι θεός μου φύλαξ μου, καὶ πεποιθὼς ἔσο
ris. de inimne in cōſpectu eius ſuccēſi ſunt carbones ignis.
μαι ἐπ' αὐτῷ· ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας
mee: ſuſceptor me' τ refugiū ſalutis mee: de
μου, ἀντιλήπτωρ μου καὶ καταφυγή σωτηρίας μου, ἐξ
iniquo ſaluabis me: laudabilē inuocabo dñs: τ ab
ἀδίκου σώσεις με, αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι κύριον, καὶ ἀπὸ
inimicis meis ſaluus ero: qñ circūdederūt me cōtritio
τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι, ὅτι περιέσχον με συντρίμ
neo mortis τ torrētes tniquitatis terruerūt me. funes
μοι θανάτου, καὶ χείμαρροι ἀνομίας ἐθάμβησάν με· χοιν
inferni circūdederūt me: τ preuenerūt me laqueī mor
ᾅδου ἐκύκλωσάν με, καὶ προέφθασάν με πέδα θανά
tis: in tribulatiōe mea inuocabo dñm: τ ad
του, ἐν θλίψει μου ἐπικαλέσομαι τὸν κύριον, καὶ πρὸς
deū meū clamabo. τ audiuit de tēplo ſuo vo
τὸν θεόν μου βοήσομαι· καὶ ἤκουσεν ἐκ ναοῦ αὐτοῦ φω
cem meā: τ clamor me' in auribꝰ eius. τ cō
νῆς μου, καὶ κραυγή μου ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτοῦ· καὶ ἐσεί
mota ē τ turbata eſt terra τ fundamēta celi cōcuſ
σθη καὶ ἐταράχθη καὶ ἠγὴ καὶ τὰ θεμέλια τοῦ οὐρανοῦ συνε
ſa ſunt: qñ tratus eſt eis dñs. aſcēdit fumus in ira
ταράχθησαν, ὅτι ἐθυμώθη αὐτοῖς κύριος· ἀνέβη καπνὸς ἐν ὀρ
tus eius τ ignis ex ore eius vorauit. carbo
γῇ αὐτοῦ καὶ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ κατέφ γε· ἄνθρα
nes ſuccēſi ſunt ab eo: τ inclinauit celos τ deſ
κες ἀνάφλωσαν ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἔκλινε οὐρανοὺς καὶ κα
cēdit: τ caligo ſub pedibus eius. τ aſcēdit ſup
τέβη, καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐπέβ
dit ſup cherubin τ volauit: τ viſus ē ſup pen
η ἐπὶ χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη, καὶ ὤφθη ἐπὶ πτέρυ
nas vētoꝝ: τ poſuit tenebras latibuli ſuū. tuēr
γων ἀνέμων, καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ· κύ
cuitu ſuo tabnaculū ſuū tenebre aquarū: nubes ae
κλῳ αὐτοῦ σκηνὴ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων, νεφέλαι ἀέ
ris. de iſtnine in cōſpectu eius ſuccēſi ſunt carbones ignis.
ρος· ἐκ φέγγους ἀπέναντι αὐτοῦ ἐξεκαύθησαν ἄνθρακες πυρός·
τ intonuit de celo dñs: τ excelſus dedit vocē
καὶ ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ ὁ κύριος, καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴ
ſuā: τ miſit ſagittas τ diſſipauit eos. τ fulgu
αὐτοῦ, καὶ ἀπέῤῥηξεν· βέλη καὶ διεσκόρπισεν αὐτούς· καὶ ἀστρα
rauit coſtructiōes τ terruit eos: τ appuerūt emiſſiones maris. τ
πὴν ἀστραπὴν καὶ ἐξέστησεν αὐτούς, καὶ ὠφάνησαν ἀφέσεις θαλάσσης· καὶ
reuelata ſunt fundamēta orbis in increpatiōe dñi a
ἀπεκαλύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμήσει τοῦ κυ
ſpatiōe ſpūs furoris ei'. miſit de altitudine τ aſſūpſit me: traxit
ρίου ἐκ πνοῆς ὀργῆς αὐτοῦ· ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέ με, εἵλκυσέ
me de aquis multis: liberauit me de roboze inimicoꝝ meoꝝ:
με ἐξ ὑδάτων πολλῶν, ἐξείλατό με ἐξ ἰσχύος ἐχθρῶν μου, ccccc

de odiētibus me: qñ robuſti erāt magis q̄ ego. fuerūt
ἐκ τῶν μισούντων με, ὅτι ἴσχυον ὑπὲρ ἐμέ· προέφθα
eūt me in die perditiōis mee. τ factꝰ ē dño fir
σάν με ἐν ἡμέρᾳ ἀπωλείας μου· καὶ ἐγένετο κύριος ἀντι
mamēti mei: τ eduxit me in latitudiné. liberauit me:
στήριγμά μου, καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν· ἐξέσωσέ με,
quia voluit me. τ retribuit mihi dñs ſcām
ὅτι ἠθέλησέ με· καὶ ἀνταπέδωκέ μοι κύριος κατὰ τὴν
iuſtitiā meā τ ſm mūdiciā manuū
δικαιοσύνην μου καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν
mearū reddet mihi: τ cuſtodiui vias dñi:
μου ἀνταποδώσει μοι, ὅτι ἐφυλαξάμην ὁδοὺς κυρίου,
τ nō ipie egi coā deo meo. qñ oia iudi
καὶ οὐκ ἠνόμησα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου· ὅτι πάντα τὰ κρί
cia eius in cōſpectu meo: τ precepta eius
ματα αὐτοῦ ἀπέναντί μου, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ
nō amouebā ab me. τ ero imaculatꝰ ei τ
οὐκ ἀποστήσομαι ἀπ' ἐμοῦ· καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ καὶ
cuſtodiā me ab iniquitate mea. τ reſtituet mihi
φυλάξω με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου· καὶ ἀνταποδώσει μοι
dño ſcām iuſtitiā meā: τ ſm mūdi
κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μού, καὶ κατὰ τὴν καθαριό
ciam manuū meaꝝ in cōſpectu oculoꝝ ſuo
τητα τῶν χειρῶν μου ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐ
rū. τ cū ſcō ſcīſus eris: τ cū inocēti inocēs eris: cū
τοῦ ὁσίου ὅσιωθήσῃ, καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀδόλου ἄδολος ἔσῃ· καὶ μετὰ
electo electus eris: τ cū peruerſo ꝛ cruer
τὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ, καὶ μετὰ στρεβλοῦ στρεβλω
teris: qñ tu pplm māſuetū ſaluabꝭ: τ ocu
θήσῃ, ὅτι σὺ λαὸν πένητα σώσεις, καὶ ὀφθαλ
los excelſoꝝ humiliabis. qñ tu illuminabis lucernā meā
μοὺς ὑψηλῶν ταπεινώσεις· ὅτι σὺ φωτιεῖς λύχνον μου
dñe: τ dñs illuminabit tenebras meas: q̄ in te cur
κύριε, καὶ ὁ κύριος ἐκλάμψει ἐν σκότει μου, ὅτι ἐν σοὶ δρα
ram accinctus: τ in deo meo trāſiliā murū.
μοῦμαι στρατιάν, καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ἐξαλοῦμαι τεῖχος. ὁ
ſanctꝰ imaculata via ei'. eloq̄a dñi igne examinatū. protē
ἅγιος ἀκέραιος ὁδὸς αὐτοῦ· τὰ ῥήματα κυρίου πεπυρωμένον· ὑπέρα
ctor ipſe eſt oīb' cōfidētib' in eo. quia
σπιστής αὐτός ἐστι πᾶσι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτόν. διότι
qs deus' pter dñm. τ qs creator' pter deū no
τίς θεὸς πλὴν τοῦ κυρίου; καὶ τίς ἰσχὺς πλὴν τοῦ θεοῦ ἡ
strr? de' corroborās me fortitudine: τ poſuit imaculatā
μῶν; ὁ ὑποζώσας με δύναμιν, καὶ ἔθετο ἄμωμον τὴν
viā meā. ponēs pedes meos vt cerui: τ ſta
ὁδόν μου. τιθεὶς τοὺς πόδας μου ὡς ἐλάφου, καὶ ἐ
tuēs me ſup excelſa: docēs manus meas ad pe
σῶν με ἐπὶ τὰ ὑψηλά, ὁ διδάσκων τὰς χεῖράς μου εἰς πό
lii: τ frūgēs arcū ereū ſup brachia mea. τ
λεμον, καὶ κατάξεις τόξον χαλκοῦν ἐπὶ βραχίονές μου· καὶ
dediſti mihi clypeū ſalutis mee: τ humilitas tua mul
ἔδωκάς μοι ὅπλον τῆς σωτηρίας μου, καὶ ὑπακοή σου ἐπλή
tiplicauit me. τ dilataſti greſſus meos ſub
θυνέ με· καὶ ἐπλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑπο
tus me: τ nō defeci in vijs meis.
κάτω μου, καὶ οὐκ ἠδύνησα ἐν ταῖς τρίβοις μου.
perſequar inimicos meos: τ conterā eos. τ nō
διώξω τοὺς ἐχθρούς μου, καὶ ἀφανιῶ αὐτούς· καὶ οὐκ
conuertar donec cōſumā eos. cōfringā eos
ἀποστρέψω ἕως οὗ συντελέσω αὐτούς· θλάσω αὐτοὺς
τ non conſurgāt: τ cadent ſub pedibus
καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσι, καὶ πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας
meos. τ accinxiſti me fortitudine ut expugnē: τ incur
μου· καὶ περιέζωσάς με δύναμιν εἰς πολεμεῖν, καὶ κάμ
ubis inſurgent ꝺ cōtra me. τ inimici mei
ψεις τοὺς ἐπανιστανομένους ἐπ' ἐμέ· καὶ οἱ ἐχθροί μου
tradēti ſunt mihi. ceruices oditētiū me cōculca
παρεδόθησάν μοι· ἀυχένας μισούντων με κατεπά
ui. clamauerūt τ nō fuit q̄ ſaluaret: deus dñs τ nō
τησα· ἀπεβόησαν καὶ οὐκ ἦν ὁ σώζων, θεὸς κς καὶ οὐκ
audiuit eos. τ delebo eos vt pulueré tre: ſm iuſti
ἐπήκουσεν αὐτῶν. καὶ λεανῶ αὐτοὺς ὡς χοῦν γῆς, ὡς πηλὸν

חצות אדיקם ארקעם ותבלטני
מריבי עמי תשמרני לראש
גוים עם לא ידעתי יעבדוני
כנכר יתכחשו לי לשמוע אזן
ישמעו לי בני נכר יבלו ויחגרו
ממסגרותם חי יהוה וברוך צורי
וירם אלהי צור ישעי האל
הנתן נקמת לי ומריד עמים
תתחני ומואיבי מאבי ומקמי
תרוממני מאיש חמסים תצילני
על כן אודך יהוה בגוים ולשמך
אזמר מגדול ישועות מלכו
ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו
עד עולם ואלה דברי
Cap.xxiij
דוד בן האחרנים נאם דוד בן
ישי ונאם הגבר הקם על משיח
אלהי יעקב ונעים זמרות
ישראל רוח יהוה דבר בי ומלתו
על לשונו אמר אלהי ישראל
לי דבר צור ישראל מושל
באדם צדיק מושל יראת
אלהים וכאור בקר יזרח שמש
בקר לא עבות מנגה ממטר דשא
מארץ כי לא כן ביתי עם אל
כי ברית עולם שם לי ערוכה
כל ישעי וכל
חפץ כל כי לא יצמיח ובליעל כקץ
חפץ כולם מגדר לא ינד ידקרו ואיש
לא ינע בהם ימלא ברזל ועץ חנית
ונאש שרוף ישרפו בשבת באלה
שמות הגבורים אשר לדוד ישב
בשבת תחכמני ראש השלשי
הוא עדינו העצני על שמנה
מאות החלל בפעם אחת ואחריו
אלעזר בן דדו בן אחתי בשלשה
הגבורים עם דוד בחרפם

m& non exaudiet eos.
°Delebo eos s vt puluerē
qterre: ē ſi lutū plateaꝝ
ſcōminuā eos atq; cōfri
gā. Saluabis me a cōtra
dictiōibus populi mei.
acuſtodies me in caput
ſgentiū. bPopulus quē
ignorocſeruiet mihi: fi
liialienirefiſtent mihi:
maudituraurisobedient
lmihi. dFilii alient deflu
xerūt & cōtrahentur
anguſtiis ſuis. eViuit dō
minus & bñdictus deus
meus: & exaltabitur de
us fortis ſalutis mee.
gDeus qui das vidictas
mihi: & deiicis ppłos
msub me. "Qui educis
me a inimicis meis: & a
resiſtentibus mihi ele
uas me: qviro iniquo li
berabis me. pPropterea
cōfitebor tibi dñe ri gē
tibus: & nomini tuo cantа
bo. sMagnificās salutes
regis ſui: & faciēs miſe
ricordiā xpo ſuo dā & ſe
mini ei mi ſempiterno.

Decāt aūt verba 23.
nouiſſima q dixit
dā filius iſai. Dixit vi
cui cōſtitutū e de xpo
dei iacob: egregi pſal
tes iſrael. Spūs dñi lo
cutus eſt p me: & ſermo e
ius p liguā meā: dixit.
Deus iſrael mihi locu
tus eſt fortis iſrl. Dña
tur hoium iuſtus: dña
tur in timore oooooooo
dei. Sicut lux aurore o
riente ſole oooooooo
mane abſq; nubib ru
tilat: & ſicut pluuiis ger
minat herba de terra.
Nec tā ē domus mea
apud deū vt pactū eter
nū iniret mecū firmū
in oibus atq; munitū.
Cūcta enī hec mea &
oīs volūtas: nec ē q q
ex eo qd nō germinet.
Preuaricatores aūt q
ſpine euellētur vniuerſi
q nō tollūtur manib.
Et ſi qs tāgere voluerit
eas: armabitur ferro
& ligno lāceato. ſigne
q ſuccenſe cōburentur
vſq ad nihilū. Hec noīa
fortiū dā: ſedēs in ca
thedra ſapientiſſimi pri
ceps iter tres. Ipſe e q
torrerim ligni vermi
culi: qui octigētos iter
fecit impetu vno. Poſt
hūc eleazar filio patrui
eius ahoites inter tres
fortes qui erant cū dā
quādo exprobrauerūt

qui eſt de viis domini eos. τ libera me de τῶν ἀντιδικούντων
ppli: cuſtodies me in caput gēnū. ppłs quē nō cognoui
seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. filii alie
nti: métiti ſūt mihi: filii altem abijciétur: τ
τροιεψεύσαντό μοι, υἱοὶ ἀλλότριοι ἀπορριφήσονται, καὶ
errabūt ex anguſtijs ſuis. viuit dñs τ bene
dictus q creauit me: τ exaltabitur deus me ſaluator me.
ὁ θεός μου σωτήρ μου.
fortis dñs ꝺeus q dedit vindictas mihi: τ ſubii
ἰσχυρὸς κύριος ὁ δοὺς ἐκδικήσεις μοι, καὶ ὑποτα
ſunt pplos ſubtus me: τ eduxit me ex inimicis: τ
ἔθνη λαοὺς ὑποκάτω μου, καὶ ἐξήγαγέ με ἐξ ἐχθρῶν,
de inſurgētibus cōtra me exaltabis me: de viro iniq
ἐκ τῶν ἐπανιστανομένων ἐπ' ἐμὲ ὑψώσεις με, ἐξ ἀνδρῶν ὁσι
quis liberabis me. pp hoc cōfitebor tibi in gēnib dñe.
ῥύσῃ με. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι κύ. Rom.15
τ nomini tuo cātabo magnificās ſalutes re b.
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ μεγαλύνων τὰς σωτηρίας τ βα
gis ſui: τ facies miam xpo ſuo ꝺauid
σιλέως αὐτοῦ, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ τῷ δαυὶδ
τ ſemini eius vſq in ſempiternū.
καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. Ca.23.

Hec verba dauid nouiſſima. fidelis A
Καὶ ταῦτα οἱ λόγοι δαυὶδ οἱ ἔσχατοι. πιστὸς
dauid filii ieſſe. τ fidelis vir: qué ſuſcitauit de
δαυὶδ υἱὸς ἰεσσαί. καὶ πιστὸς ἀνήρ, ὃν ἀνέστησεν ὁ θε
us xpm dei iacob: τ pulcher pſalmus iſ
ὸς χριστὸν θεοῦ ἰακωβ, καὶ ὡραῖος ὁ ψαλμὸς τοῦ ἰσ
rael. ſpiritus dñi locutus eſt in me: τ ſermo e
ραηλ. πνεῦμα κυρίου ἐλάλησεν ἐν ἐμοί, καὶ λόγος αὐ
ius in lingua mea. dixit deꝰ iſrael mihi lo
τοῦ ἐπὶ γλώσσης μου. εἶπεν ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐμοὶ ἐλά
cutus ē plateꝰ iſrael: dñator in hoībus iu
λησε πλάτης ἰσραηλ, ἄρχων ἐν ἀνθρώποις δίκαι
ſtus dñator timore dei. τ ſicut lux matutina orte
ος, ἀρχὸς φόβῳ θεοῦ. καὶ ὡς φῶς τὸ πρωϊνὸν ἀνα
tur ſol mane τ nō obſcurtate iducet. a iu
τελεῖ ἥλιος τοπρωΐ καὶ οὐ σκοτάσει. ἐκτὸ φέγ
ce τ er pluuia v herba de terra: quīn nō ſic do
γους καὶ ἐξ ὑετῶς βοτάνη ἐκ γῆς, ὅτι οὐχ οὕτως οἶκ
mus mea cū deo: q fedus eternū pepigit mecū
κός μου μετὰ θεοῦ, ὅτι διαθήκην αἰώνιον ἔθετό μοι
vt ſaluarei me paratū in oīb tpe cuſtoditū:
σῶσαί με ἑτοίμην ἐν παντὶ καιρῷ πεφυλαγμένη,
quīn ois ſalus mea τ cis voluītas in dño:
ὅτι πᾶσα σωτηρία μου καὶ πᾶν θέλημα ἐν κυρίῳ,
quīn non germinabit preuaricator: quaſi ſpina
ὅτι οὐμὴ βλαστήσει ὁ παράνομος ὥσπερ ἄκανθα
ejecta: vniuerſi hi. τ quīnō manu tolli
ἐξωσμένη, πάντες αὐτοί· καὶ ὅτιοὐ χερὶ ληφθήσον
tur. τ vir q laborabit in eis: plenus fer
ται. καὶ ἀνὴρ ὃς κοπιάσει ἐν αὐτοῖς, πλήρης σι
ro τ ligni lācee: τ in ingne cōburētur cē
δήρου καὶ ξύλων δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ καυσθήσεται καὶ
burētur in cōfuſionē eorū. hec nomia
κατακαήσονται εἰς ἀφάνισιν αὐτῶν. ταῦτα τὰ ὀνόματα
potentiū dauid. tel baab filius thecemani pri
τῶν δυνατῶν δαυίδ. Ἰεσβαάβ υἱὸς θεκεμανὶ πρῶ
mus triū hic. adino aſoneus vſte cuagitā
τος τῶν τριῶν οὗτος. ἀδεινὸ ἀσώνεος οὗτος ἐπὶ
bat gladiū ſuū cōtra octigentos interfe
τὸν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκτακοσίους τραυμα
cros vno ipetu. τ poſt eū eleazar filio ꝺuāi filij
τίας ἐισάσαξ υἱὸς δουδὶ υἱοῦ
patrui eius inter tres fortes.
πατρὸς ἑλφου αὐτοῦ ἐν τοῖς τρισὶ τοῖς δυνατοῖς
hic. fuit cū dauid cū exprobrauit ipſe
οὗτος ἦν μετὰ δαυὶδ ἐν τῷ ὀνειδίσαι αὐτὸν. ccc

in philiſtijm. τ philiſtijm ibi cōgregati
ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐκεῖ συνήχθη
ſunt in prelio. τ aſcenderūt viri iſrael de
σαν εἰς πόλεμον. καὶ ἀνέβησαν ἄνδρες ἰσραὴλ πρὸ
facie eorū: τ ipſe ſurrexit τ percuſſit
προσώπου αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ἐξανέστη καὶ ἐπάταξε τὸς
philiſteos: donec defatigarentur manꝰ eius: τ ad
ἀλλοφύλους, ἕως οὗ ἐκοπίασεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ προ
hęſit manꝰ eius ſup gladiū. τ fe
σεκολλήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν. καὶ ἐποίησε
cit dñs ſalutē magnā in die illa. τ
σε κύριος σωτηρίαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ὁ
pplo reuerſus ē poſt eū ad ꝓdādū. τ
λαὸς ἐπέστρεψεν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὸ σκυλεύειν. καὶ
poſt hunc fameus filꝰ aga arari. τ cōgregati
μετ' αὐτὸν σαμαίας υἱὸς ἀγὰ ὁ ἀραρί· καὶ ἐπισυνήχθ
ſunt philiſthijm in marillā. τ erāt ibi pars
θησαν ἀλλόφυλοι ἐκεῖ σιαγόνα· καὶ ἦν ἐκεῖ μερὶς
agri plena lente. τ pplꝰ fugit de facie
ἀγροῦ πλήρης φακοῦ· καὶ λαὸς ἔφυγε ἐκ προσώπου
philiſthijm: τ ſtetit in medio partiu:
τῶν ἀλλοφύλων, καὶ κατέσχε ἐν μέσῳ τῆς μερίδος,
τ liberauit eā: τ percuſſit philiſteos.
καὶ ἐξείλετο αὐτήν, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους·
τ fecit dñs ſalutē magnā. τ deſcen
καὶ ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην. καὶ κατέβαι
ꝺerūt tres de triginta principib: τ venerūt
νουσι τρεῖς ἐκ τῶν τριακοντα ἀρχόντων, καὶ ἦσαν
ſi ſuper tēpus ad dauid in ſpelūcā odollā. τ
ἐπὶ καιροῦ πρὸς δαυὶδ εἰς τὸ σπήλαιον ὀδολάμ· καὶ τὰ
agmina philiſtinorū caſtrametata fuerāt in val
στρατόπεδα τῶν ἀλλοφύλων παρενεβάλετο ἐν τῇ κοι
le titanorū. τ ꝺauid erat tūc in munī
λάδι τῶν τιτάνων. καὶ δαυὶδ ἦν τότε ἐν τῷ ὀχυρώ
tione: τ ſtatio philiſtinorū erat tunc in be
ματι· καὶ τὸ σύστημα τῶν ἀλλοφύλων ἦν τότε ἐν βη
thleem. τ deſiderauit dauid: τ dixit: dō bibā potū
θλεέμ. καὶ ἐπεθύμησε δαυὶδ, καὶ εἶπε, τίς ποτιεῖ
mihi aque de ciſterna q ē in bethleem q in
με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ
porta? τ irruperūt trēs fortes ca
πύλῃ; καὶ διέρρηξαν οἱ τρεῖς δυνατοὶ τὴν παρεμβο
ſtra philiſtinorū: τ hauſerūt aquā de
λὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ
ciſterna que ē in bethleē que in porta. τ ce
λάκκου τοῦ ἐν Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ. καὶ ἦλα
pērūt venerūt ad dauid. τ nō voluit
βον καὶ ἤνεγκαν πρὸς δαυίδ. καὶ οὐκ ἐβούλετο
ꝺauid bibere ex illā. τ libauit eā dño: τ
δαυὶδ πιεῖν αὐτό· καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ, καὶ
dixit: nō mihi fiat a dño vt faciā hoc: ſi
εἶπεν, μὴ μοι ἔνοιτο παρὰ κυρίου ποιῆσαι τοῦτο, εἰ
ſanguīē viroꝝ q profecti ſūt in animis ſuis
αἷμα ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν
bibam? τ nō voluit bibere eā. hec fece
πίομαι; καὶ οὐκ ἐβούλετο πιεῖν αὐτό· ταῦτα ἐποί
runt tres bellatores. τ abeſſa frater ioab filiꝰ
ησαν οἱ τρεῖς μαχηταί· καὶ Ἀβεσσὰ ἀδελφὸς Ἰωὰβ υἱὸς
ſaruia puꝫ trīū. ille leuauit haſtā ſu
σαρουίας πρῶτος τῶν τριῶν. οὗτος ἐξῆγειρε τὸ δόρυ αὐ
am cōtra trecētos interfectos. ille erat nomi
τοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας· οὗτος ἦν ὄνομα
nat in tribus: de trib ghoſtus: τ erat
τος ἐν τοῖς τρισίν, ἐκ τῶν τριῶν ἐνδόξος, καὶ ἦν
eis in principē: τ vſq ad tres nō puene
αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχε
rat. τ baneas filius ioiada filij viri fortis:
το· καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδὰ υἱοῦ ἀνδρὸς δυνατοῦ, ccc

בְּפְלִשְׁתִּים נֵאספוּ שָׁם לַמִּלְחָמָה
וַיַּעֲלוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל הוּא קָם
וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים עַד כִּי יָגְעָה יָדוֹ
וַתִּדְבַּק יָדוֹ אֶל הַחֶרֶב וַיַּעַשׂ יְהוָה
תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָעָם
יָשֻׁבוּ אַחֲרָיו אַךְ לְפַשֵּׁט וְאַחֲרֵיו
שַׁמָּא בֶן אָגֵא הָרָרִי וַיֹּאסְפוּ
פְלִשְׁתִּים לְחַיָה וַתְּהִי שָׁם חֶלְקַת
הַשָּׂדֶה מָלְאָה עֲדָשִׁים וְהָעָם נָס
מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּתְיַצֵּב בְּתוֹךְ
הַחֶלְקָה וַיַּצִּילָהּ וַיַּךְ אֶת פְּלִשְׁתִּים
וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה
שְׁלֹשָׁה מֵהַשְּׁלֹשִׁים רֹאשׁ
וַיֵּרְדוּ וַיָּבֹאוּ אֶל קְצִיר אֶל דָּוִד אֶל
מְעָרַת עֲדֻלָּם וְחַיַּת פְּלִשְׁתִּים
חֹנָה בְּעֵמֶק רְפָאִים וְדָוִד אָז
בַּמְּצוּדָה וּמַצַּב פְּלִשְׁתִּים אָז
בֵּית לָחֶם וַיִּתְאַוֶּה דָּוִד וַיֹּאמֶר
מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבְּאֵר בֵּית
לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר וַיִּבְקְעוּ
שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים בְּמַחֲנֵה
פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ מַיִם מִבְּאֵר
בֵּית לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר וַיִּשְׂאוּ
וַיָּבִאוּ אֶל דָּוִד וְלֹא אָבָה
לִשְׁתּוֹתָם וַיִּסֵּךְ אֹתָם לַיהוָה
וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִי יְהוָה
מֶעֲשֹׂתִי זֹאת הֲדַם הָאֲנָשִׁים
הַהֹלְכִים בְּנַפְשׁוֹתָם וְלֹא אֹבֶה
לִשְׁתּוֹתָם אֵלֶּה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת
הַגִּבֹּרִים וַאֲבִישַׁי אֲחִי יוֹאָב בֶּן
צְרוּיָה הוּא רֹאשׁ הַשְּׁלֹשָׁה
וְהוּא עוֹרֵר אֶת חֲנִיתוֹ עַל שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת חָלָל וְלוֹ שֵׁם בַּשְּׁלֹשָׁה
מִן הַשְּׁלֹשָׁה הִכִּי נִכְבָּד וַיְהִי
לָהֶם לְשָׂר וְעַד הַשְּׁלֹשָׁה לֹא
בָּא וּבָנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חַיִל

"magnorum operū de capſcel. Ipſe percuſſit duos leones moab: & ipſe deſcēdit & percuſſit leonem in media cisterna in die niuis. Ipſe quo interfecit virum egyptium: virū dignū ſpectaculo habētem in manu haſtā. Itaq; cū deſcēdiſſet ad eū in virga: vi extorſit haſtā de manu egyptii: & interfecit eū haſta ſua. Hec fecit banaias filius ioiade. Et ipſe nomina tus inter tres robuſtos qui erant inter triginta nobiliores: veruntamē vſq; ad tres nō peruenerat. Fecitq; eū ſibi dd auricularium a ſecreto. Aſahel frater ioab inter triginta. Eleanan filius patrui eius de bethleē. Semma de arari. Elicha de arodi. Heles de phalti. Hyra filius ſacces de thecua. Abiezer de anathot Mobonnai de vſati. Selmon ahoites. Maharai netophathites. Heleb filius baana netophathites. ethithi fili ribai de gabeath filiorum beniamin. Banai pharatonites. Heltai de torrente gaas. Albialbon arbathites. Azamaueth de beromi. Eliaba de ſalboni. Filii iaſen: ionathan: ſemma de arodi. Haiā filius farar arothites. Elifeleth filius aaſbai filii machati. Helia filius achitofel gelonites. Eſrai de carmelo. Farai de ſobi. Igaal filii nathā de ſoba. Bonni de gaddi. Selech de ammoni. Naarai berothites armiger ioab filii farui ſe. Hira hietrites. Gareb ipſe hietrites. Vrias etheus. Omnes trigin ta ſeptem. 24.

Ta addidit furor dñi iraſci cōtra iſrael: cōmouitq; dauid in eis dicēte ad ioab. Vade numera iſrael & iudam

multa opera erāt ei de cabaſael. ille percuſ
πολλὰ ἔργα ἦν αὐτῷ ἐκεῖ καβασαήλ. οὗτος ἐπάτα
fit duos filios ariel moab. & ille deſce
ξε τοὺς δύο υἱοὺς ἀριὴλ τοῦ μωάβ. καὶ οὗτος κατέ
dit & percuſſit leonē in medio ciſterne
βη καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τοῦ λάκκου
in die nuis. & ille percuſſit virū
ἐν ἡμέρᾳ χιόνος. καὶ οὗτος ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν
egyptiū virū dignū ſpectaculo: & in manu egy
αἰγύπτιον ἄνδρα ὡραῖον, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αἰγυ
ptii haſta. & deſcēdit ad eum in virga: &
πτίου δόρυ. καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ
extorſit haſtā de manu egyptii: &
ἁφεῖλε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ αἰγυπτίου, καὶ
interfecit eū in haſta ſua. hec fe
ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ. ταῦτα ἐποί
cit banaas filius ioiade: & huic nomē inter
ησε βανέας υἱὸς ἰωιαδά, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν τοῖς
tres robuſtos ſup triginta gloſſa: &
τρισὶν δυνατοῖς ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἔνδοξος, καὶ
ad tres nō venit. & cōſtituit eū
πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦρχετο. καὶ κατέστησεν αὐτὸν
dauid ad auditus ſuos. & hec no
δαυὶδ πρὸς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνό
mina fortiū dauid regis. aſael
ματα τῶν δυνατῶν δαυὶδ τοῦ βασιλέως. ἀσαὴλ
frater ioab inter triginta. eleanon filius pa
ἀδελφὸς ἰωὰβ ἐν τοῖς τριάκοντα. ἐλεανὰν υἱὸς πα
trui eius de bethleem. ſamaias de arodi. ſe
τρὸς αὐτοῦ ἐκ βηθλεὲμ. σαμαίας ὁ ἀροδί. ἐλ
lica arodi. chalis phalti. hira filius eccis thecoi
λικὰ ὁ ἀροδί. χάλλις ὁ φαλτί. ἰρὰ υἱὸς ἐκκὶς ὁ θεκω
tes. abiezer anathothites. mebunai ſothites. ſel
της. ἀβιέζερ ὁ ἀναθωθίτης. μεβουναὶ ὁ σωθίτης. σελ
mon achoites. macharai netophathites. helab filius ba
μὼν ἀχοίτης. μαχαραὶ ὁ νετωφαθίτης. ἐλὰβ υἱὸς βα
ana netophathites. ethithi filii ribai de
αανὰ ὁ νετωφαθίτης. ἐθθὶ υἱὸς ῥιβαὶ ὁ ἐκ τοῦ βουνοῦ βε
iamin. bancas pharathōites. hedai de nachaligai
ιαμίν. βαναίας ὁ φαρααθωνίτης. ὑδαὶ ἐκ ναχαλιγαὶ
as. abi albon arabothites. azmoth barchmites.
ας. ἀβὶ ἀλβὼν ὁ ἀραβωθίτης. ἀζμὼθ ὁ βαρχμίτης.
eliaba ſalabonites. filij iaſen: ionathan: ſam
ἐλιαβὰ ὁ σαλαβωνίτης. υἱοὶ ἰασέν, ἰωναθὰν, σαμ
arorites. achiam filij ſarar gradites. eliphalat
αρωρίτης. ἀχιὰμ υἱὸς σαρὰρ ὁ ἀραδίτης. ἐλιφαλὰτ
filius achaſbai maachathi. eliam filius achitophel
υἱὸς ἀχασβαὶ τοῦ μααχαθί. ἐλιὰμ υἱὸς ἀχιτόφελ
gelonite. ſfare carmelius. phaarāi arbi.
τοῦ γελωνίτου-ἀσαρὲ ὁ καρμήλιος. φααραὶ ὁ ἀρβί.
igaal filius nathā de ſuba. bani gadi. felec
ἰγαὰλ υἱὸς ναθὰν ἐκ σουβᾶ. βανὶ ὁ γαδί. σελὲκ ὁ
ammonites. nacharai berotheus ſportabat arma
ἀμμωνίτης. ναχαραὶ ὁ βηρωθαῖος ὁ αἴρων τὰ σκεύη
ioab filij ſarule. iras iethreus. gareb ie
τοῦ ἰωὰβ υἱοῦ σαρουία. ἰρὰς ὁ ἰεθραῖος. γαρὲβ ὁ ἰε
threus. vrias etheus. omnes triginta
θραῖος. οὐρίας ὁ ἑθαῖος. οἱ πάντες τριάκοντα καὶ
ſeptem.
ἑπτά.

Ca.24.

Et addidit furor dñi iraſci cōtra iſra
Καὶ προσέθετο ὀργὴ κυρίου θυμωθῆναι ἐν ἰσρα
el: & cōmouit dauid in eis dicens:
ηλ, καὶ ἐπέσεισεν τὸν δαυὶδ ἐν αὐτοὺς λέγων,
vade numera iſrael & iudam.
πορεύθητι ἀρίθμησον τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἰούδαν.

A
1.Reg.
23.a.

dixitq; rex ad ioab principē exercitus ſui.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἰωὰβ ἄρχοντα τῶν δυνά
tuum q cū eo: pambula iſt in omnes
μεων τῶν μετ' αὐτοῦ, περίελθε δὴ εἰς πάσας τὰς
tribus iſrael & iuda & usq; ad ber
φυλὰς τοῦ ἰσραὴλ καὶ ἰούδα ἕως ἀὰν καὶ ἕως βηε
ſabee: & conſidera ppſm: & ſciam
σαβεαί, καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαὸν, καὶ γνάσομαι τὸν
numerū ppſi. & dixit ioab ad re
ἀριθμὸν τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπεν ἰωὰβ πρὸς τὸν βασιέ
gem: adaugeat dñs deus tuꝰ ſup ppſm: ſi
λεα, προσθείη κύριος ὁ θεός σου ἐπὶ τὸν λαὸν, ὡσ
cut & ipſos centuplum: & ocu
περ καὶ τούτους ἑκατονταπλασίως, καὶ οἱ ὀφθαλ
li dñi mei regis videntes. &
μοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες· καὶ
dñs meꝰ rex quare vult verbū hoc?
ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἱνατί θέλει τὸ ῥῆμα τοῦτο;
& obtinuit ſermo regis ſup
τος καὶ κατεκράτησε τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ὑπὲρ
ioab & ſuper principes exercitus. &
ἰωὰβ καὶ ὑπὲρ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως. καὶ
egreſſus eſt ioab & principes exercitus a fa
ἐξῆλθεν ἰωὰβ καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκ προσώ
cie regis vt cōſiderāret ppſm iſrael.
που τοῦ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τὸν λαὸν ἰσραήλ.
& peruenerūt iordanē: & caſtrametati ſūt in aroer
καὶ διέβησαν τὸν ἰορδάνην, καὶ παρενέβαλον ἐν ἀροὴρ
a dextra vrbis q in medio vallis gad
ἐκ δεξιῶν τῆς πόλεως τῆς ἐν μέσῳ τῆς φαραγγος γαδ
& eliezer. & venerūt in galaad & in terrā iferioré
καὶ ἐλιέζερ. καὶ ἦλθον εἰς γαλαὰδ καὶ εἰς γῆν χετθὶμ
chadeſ: & venerūt vſq; in dan. & circūierunt
χάδης, καὶ παρεγένοντο ἕως δάν· καὶ ἐκύκλωσαν τὴν
ſidonē & venīūt in munitionē tyri: & in om
σιδῶνα καὶ ἔρχονται εἰς μαβσὰρ τύρου, καὶ εἰς πάσ
nes ciuitates euei & chananei: & ex
σας τὰς πόλεις εὐαίου καὶ τοῦ χαναναίου, καὶ ἐκ
eunt ad meridiē iuda & berſabee: &
πορεύονται ἐπὶ τὸν νότον ἰούδα καὶ βηρσαβεέ· καὶ
luſtrarūt vniuerſam terrā: & venīunt, poſt
διῆλθαν πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ παραγίνονται μετὰ
nouē meſes & viginti dies in hieruſalem. & de
ἐννέα μῆνας καὶ εἴκοσι ἡμέρας εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδω
dit ioab numerū cōſiderationis ppli
δωκεν ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ
regi. & erat iſrael octingenta milia virorū
τῷ βασιλεῖ· καὶ ἦν ἰσραὴλ ὀκτακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν
fortiū ſtrictū gladiū. & vir iuda vi
δυνάμεως ἐσπασμένων ῥομφαίαν· καὶ ἄνδρες ἰούδα ἀν
rorū pugnatorū quingēta milia. & percuſ
δρῶν μαχητῶν πεντακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐπάτα
ſit cor dauid eum poſt hec: & nūcrauit
ξε καρδία δαυὶδ αὐτὸν μετὰ ταῦτα, ὅτι ἠρίθμησε
ppſm. & dixit dauid ad dñs: peccauī ni
τὸν λαόν. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς κύριον, ἡμάρτηκα σφό
mis facieꝫ verbū hoc. & nūc dñe au
δρα ποίησας τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ νῦν κύριε περίε
fer iniquitatē ſerui tui: qm ſtulte egi
λε τὴν ἀδικίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐμωράνθην
nimis. & ſurrexit dauid mane: & ſermo dñi
σφόδρα· καὶ ἀνέστη δαυὶδ τοπρωΐ, καὶ ῥῆμα κυρί
ou factuꝫ ad gad prophetā videntē dauid
ου ἐγένετο πρὸς γὰδ τὸν προφήτην τὸν ὁρῶντα δαυὶδ
dicēs: vade & loquere ad dauid dicēs.
λέγων, πορεύου καὶ λάλησον πρὸς δαυὶδ λέγων·
hec dicit dñs: tria ego porto cōtra te: eli
τάδε λέγει κύριος, τρία ἐγὼ αἴρω ἐπὶ σέ, ἔκλεξ
ge tibi vnū ex eis:
ἑαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν,

B

dixitq; rex ad ioab principē exercitus ſui.
Perambula omnes tribus iſrael a dan vſq; ad berſabee: & numera populū: vt ſciam numerum eius. Dixitq; ioab ad regē: adaugeat dñs deus tuus ſup populū ſuū q̄ntus nūc eſt: iterūq; centuplicet & oculi dñi mei regis videant. Sed quid ſibi dñs meus rex vult in re hac? Obtinuit ātē ſermo regis verba ioab & principum exercitus. Egreſſuſq; ē ioab & principes militū a facie regis vt numerarent populum iſrael. Cumq; perlūſtraſſent iordanem: venerunt in aroer ad dexteram vrbis que eſt in valle gad: & plagam transierunt in galaad & in terram feroſem hodſi & venerūt in dā ſilueſtria. Circūeūteſq; iuxta ſydonē trāſierunt ppe munitā tyri: & oēm terrā euei & chanei: venerūtq; ad meridiē iuda in berſabee: & luſtrata vniuerſa terra peruenerūt poſt nouem mēſes & viginti dies in hieruſalem. Dedit ergo ioab numerū deſcriptionis populi regi. Et inuenta ſunt de iſrael octingenta milia virorum fortium qui educerent gladium: & de iuda quingenta milia pugnatorū. Percuſſit aūt cor dauid poſt hec: & nūcrauit populum. Cumq; perlūſtraſſent vniuerſam terrā: & venerunt in hieruſalem poſt nouem mēſes & viginti dies. Dedit ergo ioab numerū deſcriptionis populi regi. Et inuenta ſunt de iſrael octingenta milia virorum fortium qui educerent gladium: & de iuda quingenta milia pugnatorū. Percuſſit aūt cor dauid eū poſtq̄ numeratus ē populus. Et dixit dauid ad dominū. Peccauī valde in hoc facto: ſed obſecro domine vt transferas iniquitatem ſerui tui: quia ſtulte egi nimis. Surrexit itaq; dauid mane: & ſermo dñi factus eſt ad gad prophetam & videntē dauid dicens: Vade & loquere ad dauid. Hec dicit dñs. Trium tibi datur optio: elige vnū qđ volueris ex his:

dixitq; rex ad ioab principē exercitus ſui. Perambula omnes tribus iſrael a dan vſq; ad berſabee: & numera populū: vt ſciam numerum eius. Dixitq; ioab ad regē: adaugeat dñs deus tuus ſup populū ſuū q̄ntus nūc eſt: iterūq; centuplicet & oculi dñi mei regis videant. Sed quid ſibi dñs meus rex vult in re hac? Obtinuit ātē ſermo regis verba ioab & principum exercitus. Egreſſuſq; ē ioab & principes militū a facie regis vt numerarent populum iſrael. Cumq; perlūſtraſſent vniuerſam terrā: & venerunt in aroer ad dexteram vrbis que eſt in valle gad: & plagam transierunt in galaad & in terram feroſem hodſi & venerūt in dā ſilueſtria. Circūeūteſq; iuxta ſydonē trāſierunt ppe munitā tyri: & oēm terrā euei & chanei: venerūtq; ad meridiē iuda in berſabee: & luſtrata vniuerſa terra peruenerūt poſt nouem mēſes & viginti dies in hieruſalem. Dedit ergo ioab numerū deſcriptionis populi regi. Et inuenta ſunt de iſrael octingenta milia virorum fortium qui educerent gladium: & de iuda quingenta milia pugnatorū. Percuſſit aūt cor dauid eū poſtq̄ numeratus ē populus. Et dixit dauid ad dominū. Peccauī valde in hoc facto: ſed obſecro domine vt transferas iniquitatem ſerui tui: quia ſtulte egi nimis. Surrexit itaq; dauid mane: & ſermo dñi factus eſt ad gad prophetam & videntē dauid dicens: Vade & loquere ad dauid. Hec dicit dñs. Trium tibi datur optio: elige vnū qđ volueris ex his:

cap. xxiiij

Et addidit furor dñi iraſci filiis iſrael: & incitauit in eis dauid dicēs: vade numera iſrael & iudam.
Καὶ προσέθετο ὀργὴ κυρίου θυμωθῆναι ἐν υἱοῖς ἰσρα
ηλ: καὶ ἐπέσεισεν τὸν δαυὶδ ἐν αὐτοῖς λέγων,
πορεύθητι ἀρίθμησον τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἰούδαν.

Et addidit furor dñi iraſci filiis iſrael: & incitauit in eis dauid dicēs: vade numera iſrael & iudam.
Καὶ προσέθετο ὀργὴ κυρίου θυμωθῆναι ἐν υἱοῖς ἰσρα
ηλ: καὶ ἐπέσεισεν τὸν δαυὶδ ἐν αὐτοῖς λέγων,
πορεύθητι ἀρίθμησον τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἰούδαν.

Ter.he. Liber Regum xxiiij. Prima.heb.

"ר֣בּ֗וֹ פְּעָלִ֤ים ׀ מַקְבְּצְאֵ֣ל ה֔וּא הַכֶּ֖ה
"את שני "ארא֥ל מוֹאָ֑ב "והוּא
"ירד "והכּה "את הָאַרְיֵ֖ה "בְּת֥וֹךְ הַבּֽאֵר
"בְּי֣וֹם הַשָּׁלֶ֑ג "והוּא הכּה "את איש
"מִצְרִ֣י "אִ֔ישׁ מַרְאֶ֖ה "וּבְיַ֣ד ׀ הַמִּצְרִ֗י
חֲנִ֤ית "וְיָרֵד֙ "אֵלָ֔יו "בְּשֵׁ֖בֶט "וְיִגְזֹ֣ל
"את הַחֲנִ֣ית "מִיַּ֣ד הַמִּצְרִ֑י "ויהרגהוּ
"בַּחֲנִיתֽוֹ׃ "אֵ֚לֶּה עָשָׂ֣ה "בְּנָיָ֣הוּ "בֶן
"יְהוֹיָדָ֔ע "ולוֹ "שֵׁ֖ם "בִּשְׁלֹשָׁ֑ה
"הַגִּבֹּרִ֔ים "מִן "הַשְּׁלֹשִׁ֖ים "נִכְבָּ֣ד
"ואֶל הַשְּׁלֹשָׁה "לֹ֣א "בָ֔א "וַיְשִׂמֵ֥הוּ
"דָוִ֖ד "אֶל "מִשְׁמַעְתּ֑וֹ "עָשָׂה אֵ֛ל
"אֲחִי "וֹאָ֥ב "בַּשְּׁלֹשִׁ֖ים "אֶלְחָנָ֣ן
"בֶּן "דּוֹדֹ֑ו "בֵּ֥ית "לָ֖חֶם "שַׁמָּ֥ה "הָחֲרֹדִ֛י
"אֲלִיקָ֥א "הַחֲרֹדִ֖י "חֶ֥לֶץ "הַפְּלֹטִֽי
"עִירָ֥א "בֶן "עִקֵּ֖שׁ "הַתְּקֹעִ֑י
"אֲבִיעֶ֥זֶר "הָעַנְּתֹתִ֖י "מְבֻנַּ֥י "הַחֻשָׁתִֽי
"צַלְמ֥וֹן "הָאֲחֹחִ֖י "מַהְרַ֥י "הַנְּטֹפָתִֽי
"חֶלֶד "בֶּן "בַּעֲנָ֖ה "הַנְּטֹפָתִ֑י "אִתַּ֞י
"בֶּן "רִיבַ֣י "מִגִּבְעַ֔ת "בְּנֵ֖י "בִנְיָמִֽן׃
"בְּנָיָ֣הוּ "פִרְעָתֹנִ֔י "הִדַּ֖י "מִנַּחֲלֵ֥י
"נָעַ֑שׁ "אֲבִ֣י "עַלְבֹ֔ון "הָעַרְבָתִ֖י
"עַזְמָ֥וֶת "הַבַּרְחֻמִ֑י "אֶלְיַחְבָּ֖א
"הַשַּׁעַלְבֹנִ֔י "בְּנֵ֖י "יָשֵׁ֑ן "יְהוֹנָתָֽן׃
"שַׁמָּ֥ה "הַהֲרֹרִ֖י "אֲחִיאָ֥ם "בֶּן "שָׂכָ֖ר
"הָאֲרָרִ֑י "אֱלִיפֶ֥לֶט "בֶּן "אֲחַסְבַּ֖י "בֶּן
"הַמַּעֲכָתִ֔י "אֱלִיעָ֥ם "בֶּן "אֲחִיתֹפֶ֖ל
"הַגִּלֹנִֽי׃ "חֶצְרַ֥י "הַכַּרְמְלִ֖י "פַּעְרַ֥י
"הָאַרְבִּ֑י "יִגְאָ֥ל "בֶּן "נָתָ֖ן "מִצֹּבָ֥ה "בְּנֵי
"הַגָּדִ֛י "צֶ֥לֶק "הָעַמֹּנִ֖י "נַחְרַ֣י "הַבְּאֵרֹתִ֑י
"נֹשֵׂ֣א "כְלֵ֔י "יוֹאָ֖ב "בֶּן "צְרוּיָֽה׃
"עִירָ֥א "הַיִּתְרִ֖י "גָּרֵ֣ב "הַיִּתְרִ֑י "אוּרִיָּ֖ה
"הַחִתִּ֔י "כָּל "שְׁלֹשִׁ֖ים "וְשִׁבְעָֽה׃
"וַיֹּ֣סֶף "אַף "יְהוָ֔ה "לַחֲרֹ֖ות "בְּיִשְׂרָאֵ֑ל "וַיָּ֣סֶת "את "דָּוִ֔ד "בָּהֶ֖ם "לֵאמֹ֑ר
"לֵ֚ךְ "מְנֵ֣ה "אֶת "יִשְׂרָאֵ֔ל "וְאֶת "יְהוּדָֽה׃ "וַיֹּ֣אמֶר

cap. xxiiij

"magnorum operū de capſcel. Ipſe percuſſit duos leones moab: & ipſe deſcēdit & percuſſit leonem in media cisterna in die niuis. Ipſe quo interfecit virum egyptium: virū dignū ſpectaculo habētem in manu haſtā. Itaq; cū deſcēdiſſet ad eū in virga: vi extorſit haſtā de manu egyptii: & interfecit eū haſta ſua. Hec fecit banaias filius ioiade. Et ipſe nomina tus inter tres robuſtos qui erant inter triginta nobiliores: veruntamē vſq; ad tres nō peruenerat. Fecitq; eū ſibi dd auricularium a ſecreto. Aſahel frater ioab inter triginta. Eleanan filius patrui eius de bethleē. Semma de arari. Elicha de arodi. Heles de phalti. Hyra filius ſacces de thecua. Abiezer de anathot Mobonnai de vſati. Selmon ahoites. Maharai netophathites. Heleb filius baana netophathites. ethithi fili ribai de gabeath filiorum beniamin. Banai pharatonites. Heltai de torrente gaas. Albialbon arbathites. Azamaueth de beromi. Eliaba de ſalboni. Filii iaſen: ionathan: ſemma de arodi. Haiā filius farar arothites. Elifeleth filius aaſbai filii machati. Helia filius achitofel gelonites. Eſrai de carmelo. Farai de ſobi. Igaal filii nathā de ſoba. Bonni de gaddi. Selech de ammoni. Naarai berothites armiger ioab filii farui ſe. Hira hietrites. Gareb ipſe hietrites. Vrias etheus. Omnes trigin ta ſeptem. 24.

Ta addidit furor dñi iraſci cōtra iſrael: cōmouitq; dauid in eis dicēte ad ioab. Vade numera iſrael & iudam

multa opera erāt ei de cabaſael. ille percuſ
πολλὰ ἔργα ἦν αὐτῷ ἐκεῖ καβασαήλ. οὗτος ἐπάτα
fit duos filios ariel moab. & ille deſce
ξε τοὺς δύο υἱοὺς ἀριὴλ τοῦ μωάβ. καὶ οὗτος κατέ
dit & percuſſit leonē in medio ciſterne
βη καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τοῦ λάκκου
in die nuis. & ille percuſſit virū
ἐν ἡμέρᾳ χιόνος. καὶ οὗτος ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν
egyptiū virū dignū ſpectaculo: & in manu egy
αἰγύπτιον ἄνδρα ὡραῖον, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αἰγυ
ptii haſta. & deſcēdit ad eum in virga: &
πτίου δόρυ. καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ
extorſit haſtā de manu egyptii: &
ἁφεῖλε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ αἰγυπτίου, καὶ
interfecit eū in haſta ſua. hec fe
ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ. ταῦτα ἐποί
cit banaas filius ioiade: & huic nomē inter
ησε βανέας υἱὸς ἰωιαδά, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν τοῖς
tres robuſtos ſup triginta gloſſa: &
τρισὶν δυνατοῖς ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἔνδοξος, καὶ
ad tres nō venit. & cōſtituit eū
πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦρχετο. καὶ κατέστησεν αὐτὸν
dauid ad auditus ſuos. & hec no
δαυὶδ πρὸς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνό
mina fortiū dauid regis. aſael
ματα τῶν δυνατῶν δαυὶδ τοῦ βασιλέως. ἀσαὴλ
frater ioab inter triginta. eleanon filius pa
ἀδελφὸς ἰωὰβ ἐν τοῖς τριάκοντα. ἐλεανὰν υἱὸς πα
trui eius de bethleem. ſamaias de arodi. ſe
τρὸς αὐτοῦ ἐκ βηθλεὲμ. σαμαίας ὁ ἀροδί. ἐλ
lica arodi. chalis phalti. hira filius eccis thecoi
λικὰ ὁ ἀροδί. χάλλις ὁ φαλτί. ἰρὰ υἱὸς ἐκκὶς ὁ θεκω
tes. abiezer anathothites. mebunai ſothites. ſel
της. ἀβιέζερ ὁ ἀναθωθίτης. μεβουναὶ ὁ σωθίτης. σελ
mon achoites. macharai netophathites. helab filius ba
μὼν ἀχοίτης. μαχαραὶ ὁ νετωφαθίτης. ἐλὰβ υἱὸς βα
ana netophathites. ethithi filii ribai de
αανὰ ὁ νετωφαθίτης. ἐθθὶ υἱὸς ῥιβαὶ ὁ ἐκ τοῦ βουνοῦ βε
iamin. bancas pharathōites. hedai de nachaligai
ιαμίν. βαναίας ὁ φαραθωνίτης. ὑδαὶ ἐκ ναχαλιγαὶ
as. abi albon arabothites. azmoth barchmites.
ας. ἀβὶ ἀλβὼν ὁ ἀραβωθίτης. ἀζμὼθ ὁ βαρχμίτης.
eliaba ſalabonites. filij iaſen: ionathan: ſam
ἐλιαβὰ ὁ σαλαβωνίτης. υἱοὶ ἰασέν, ἰωναθὰν, σαμ
arorites. achiam filij ſarar gradites. eliphalat
αρωρίτης. ἀχιὰμ υἱὸς σαρὰρ ὁ ἀραδίτης. ἐλιφαλὰτ
filius achaſbai maachathi. eliam filius achitophel
υἱὸς ἀχασβαὶ τοῦ μααχαθί. ἐλιὰμ υἱὸς ἀχιτόφελ
gelonite. ſfare carmelius. phaarāi arbi.
τοῦ γελωνίτου-ἀσαρὲ ὁ καρμήλιος. φααραὶ ὁ ἀρβί.
igaal filius nathā de ſuba. bani gadi. felec
ἰγαὰλ υἱὸς ναθὰν ἐκ σουβᾶ. βανὶ ὁ γαδί. σελὲκ ὁ
ammonites. nacharai berotheus ſportabat arma
ἀμμωνίτης. ναχαραὶ ὁ βηρωθαῖος ὁ αἴρων τὰ σκεύη
ioab filij ſarule. iras iethreus. gareb ie
τοῦ ἰωὰβ υἱοῦ σαρουία. ἰρὰς ὁ ἰεθραῖος. γαρὲβ ὁ ἰε
threus. vrias etheus. omnes triginta
θραῖος. οὐρίας ὁ ἑθαῖος. οἱ πάντες τριάκοντα καὶ
ſeptem.
ἑπτά.

Ca.24.

Et addidit furor dñi iraſci cōtra iſra
Καὶ προσέθετο ὀργὴ κυρίου θυμωθῆναι ἐν ἰσρα
el: & cōmouit dauid in eis dicens:
ηλ, καὶ ἐπέσεισεν τὸν δαυὶδ ἐν αὐτοὺς λέγων,
vade numera iſrael & iudam.
πορεύθητι ἀρίθμησον τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἰούδαν.

Ter.he. Liber Regum xxiiij. Prima.heb.

"magnorum operū de capſcel. Ipſe percuſſit duos leones moab: & ipſe deſcēdit & percuſſit leonem in media cisterna in die niuis. Ipſe quo interfecit virum egyptium: virū dignū ſpectaculo habētem in manu haſtā. Itaq; cū deſcēdiſſet ad eū in virga: vi extorſit haſtā de manu egyptii: & interfecit eū haſta ſua. Hec fecit banaias filius ioiade. Et ipſe nomina tus inter tres robuſtos qui erant inter triginta nobiliores: veruntamē vſq; ad tres nō peruenerat. Fecitq; eū ſibi dd auricularium a ſecreto. Aſahel frater ioab inter triginta. Eleanan filius patrui eius de bethleē. Semma de arari. Elicha de arodi. Heles de phalti. Hyra filius ſacces de thecua. Abiezer de anathot Mobonnai de vſati. Selmon ahoites. Maharai netophathites. Heleb filius baana netophathites. ethithi fili ribai de gabeath filiorum beniamin. Banai pharatonites. Heltai de torrente gaas. Albialbon arbathites. Azamaueth de beromi. Eliaba de ſalboni. Filii iaſen: ionathan: ſemma de arodi. Haiā filius farar arothites. Elifeleth filius aaſbai filii machati. Helia filius achitofel gelonites. Eſrai de carmelo. Farai de ſobi. Igaal filii nathā de ſoba. Bonni de gaddi. Selech de ammoni. Naarai berothites armiger ioab filii farui ſe. Hira hietrites. Gareb ipſe hietrites. Vrias etheus. Omnes trigin ta ſeptem. 24.

Ta addidit furor dñi iraſci cōtra iſrael: cōmouitq; dauid in eis dicēte ad ioab. Vade numera iſrael & iudam

multa opera erāt ei de cabaſael. ille percuſ
πολλὰ ἔργα ἦν αὐτῷ ἐκεῖ καβασαήλ. οὗτος ἐπάτα
fit duos filios ariel moab. & ille deſce
ξε τοὺς δύο υἱοὺς ἀριὴλ τοῦ μωάβ. καὶ οὗτος κατέ
dit & percuſſit leonē in medio ciſterne
βη καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τοῦ λάκκου
in die nuis. & ille percuſſit virū
ἐν ἡμέρᾳ χιόνος. καὶ οὗτος ἐπάταξε τὸν ἄνδρα τὸν
egyptiū virū dignū ſpectaculo: & in manu egy
αἰγύπτιον ἄνδρα ὡραῖον, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ αἰγυ
ptii haſta. & deſcēdit ad eum in virga: &
πτίου δόρυ. καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ, καὶ
extorſit haſtā de manu egyptii: &
ἁφεῖλε τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ αἰγυπτίου, καὶ
interfecit eū in haſta ſua. hec fe
ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ. ταῦτα ἐποί
cit banaas filius ioiade: & huic nomē inter
ησε βανέας υἱὸς ἰωιαδά, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν τοῖς
tres robuſtos ſup triginta gloſſa: &
τρισὶν δυνατοῖς ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἔνδοξος, καὶ
ad tres nō venit. & cōſtituit eū
πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦρχετο. καὶ κατέστησεν αὐτὸν
dauid ad auditus ſuos. & hec no
δαυὶδ πρὸς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνό
mina fortiū dauid regis. aſael
ματα τῶν δυνατῶν δαυὶδ τοῦ βασιλέως. ἀσαὴλ
frater ioab inter triginta. eleanon filius pa
ἀδελφὸς ἰωὰβ ἐν τοῖς τριάκοντα. ἐλεανὰν υἱὸς πα
trui eius de bethleem. ſamaias de arodi. ſe
τρὸς αὐτοῦ ἐκ βηθλεὲμ. σαμαίας ὁ ἀροδί. ἐλ
lica arodi. chalis phalti. hira filius eccis thecoi
λικὰ ὁ ἀροδί. χάλλις ὁ φαλτί. ἰρὰ υἱὸς ἐκκὶς ὁ θεκω
tes. abiezer anathothites. mebunai ſothites. ſel
της. ἀβιέζερ ὁ ἀναθωθίτης. μεβουναὶ ὁ σωθίτης. σελ
mon achoites. macharai netophathites. helab filius ba
μὼν ἀχοίτης. μαχαραὶ ὁ νετωφαθίτης. ἐλὰβ υἱὸς βα
ana netophathites. ethithi filii ribai de
αανὰ ὁ νετωφαθίτης. ἐθθὶ υἱὸς ῥιβαὶ ὁ ἐκ τοῦ βουνοῦ βε
iamin. bancas pharathōites. hedai de nachaligai
ιαμίν. βαναίας ὁ φαραθωνίτης. ὑδαὶ ἐκ ναχαλιγαὶ
as. abi albon arabothites. azmoth barchmites.
ας. ἀβὶ ἀλβὼν ὁ ἀραβωθίτης. ἀζμὼθ ὁ βαρχμίτης.
eliaba ſalabonites. filij iaſen: ionathan: ſam
ἐλιαβὰ ὁ σαλαβωνίτης. υἱοὶ ἰασέν, ἰωναθὰν, σαμ
arorites. achiam filij ſarar gradites. eliphalat
αρωρίτης. ἀχιὰμ υἱὸς σαρὰρ ὁ ἀραδίτης. ἐλιφαλὰτ
filius achaſbai maachathi. eliam filius achitophel
υἱὸς ἀχασβαὶ τοῦ μααχαθί. ἐλιὰμ υἱὸς ἀχιτόφελ
gelonite. ſfare carmelius. phaarāi arbi.
τοῦ γελωνίτου-ἀσαρὲ ὁ καρμήλιος. φααραὶ ὁ ἀρβί.
igaal filius nathā de ſuba. bani gadi. felec
ἰγαὰλ υἱὸς ναθὰν ἐκ σουβᾶ. βανὶ ὁ γαδί. σελὲκ ὁ
ammonites. nacharai berotheus ſportabat arma
ἀμμωνίτης. ναχαραὶ ὁ βηρωθαῖος ὁ αἴρων τὰ σκεύη
ioab filij ſarule. iras iethreus. gareb ie
τοῦ ἰωὰβ υἱοῦ σαρουία. ἰρὰς ὁ ἰεθραῖος. γαρὲβ ὁ ἰε
threus. vrias etheus. omnes triginta
θραῖος. οὐρίας ὁ ἑθαῖος. οἱ πάντες τριάκοντα καὶ
ſeptem.
ἑπτά.

Ca.24.

Et addidit furor dñi iraſci cōtra iſra
Καὶ προσέθετο ὀργὴ κυρίου θυμωθῆναι ἐν ἰσρα
el: & cōmouit dauid in eis dicens:
ηλ, καὶ ἐπέσεισεν τὸν δαυὶδ ἐν αὐτοὺς λέγων,
vade numera iſrael & iudam.
πορεύθητι ἀρίθμησον τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἰούδαν.

לְדָוִד עֲלֵה דָּוִד וְיִקַּח וְיַעַל אֲרִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב
בְּעֵינָיו רְאֵה הַנָּקָר לְעֹלָה
וְהַמֵּרְנִים וְכְלֵי הַנָּקָר לָעֵצִים וְהַכֹּל
נְתַן אַרְוְנָה הַמֶּלֶךְ לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
אַרְוְנָה אֶל הַמֶּלֶךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
יִרְצֶה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל אַרְוְנָה
לֹא כִּי קָנֹה אֶקְנֶה מֵאִתְּךָ בְּמְחִיר
וְלֹא אַעֲלֶה לַיהוָה אֱלֹהַי עֹלוֹת
חִנָּם וַיִּקֶן דָּוִד אֶת הַגֹּרֶן וְאֶת
הַבָּקָר בְּכֶסֶף שְׁקָלִים חֲמִשִּׁים וַיִּבֶן
שָׁם דָּוִד מִזְבַּח לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת
וּשְׁלָמִים וַיְעַתֵּר יְהוָה לָאָרֶץ
וַתֵּעָצֵר הַמַּגֵּפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל׃

Cap.j. וַיהוָה הַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַּיָּמִים
כִּסּוּ בְּגָדִים וְלֹא יֶחֱם לוֹ׃
וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲבָדָיו יְבַקְשׁוּ לַאדֹנִי
הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְתוּלָה וְעָמְדָה לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ וְתְהִי לוֹ סֹכֶנֶת וְשָׁכְבָה
בְחֵיקֶךָ וְחַם לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַיְבַקְשׁוּ
נַעֲרָה יָפָה נְעָרָה בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל
וַיִּמְצְאוּ אֶת אֲבִישַׁג הַשּׁוּנַמִּית
וַיְבִאוּ אֹתָהּ לַמֶּלֶךְ׃ וְהַנַּעֲרָה יָפָה
עַד מְאֹד וַתְּהִי לַמֶּלֶךְ סֹכֶנֶת
וַתְּשָׁרְתֵהוּ וְהַמֶּלֶךְ לֹא יְדָעָהּ׃
וַאֲדֹנִיָּה בֶן חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר
אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב
וּפָרָשִׁים וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים
לְפָנָיו׃ וְלֹא עֲצָבוֹ אָבִיו מִיָּמָיו
לֵאמֹר מַדּוּעַ עָשִׂיתָ כָּכָה וְגַם
הוּא טוֹב תֹּאַר מְאֹד וְאֹתוֹ יָלְדָה
אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם׃ וַיִּהְיוּ דְבָרָיו
עִם יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה וְעִם אֶבְיָתָר
הַכֹּהֵן וַיַּעְזְרוּ אַחֲרֵי אֲדֹנִיָּה׃
וְצָדוֹק הַכֹּהֵן וּבְנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע
וְנָתָן הַנָּבִיא וְשִׁמְעִי וְרֵעִי

dauid: accipe: ⁊ faciat dñs meus rex
δαυὶδ, λάβε, καὶ ποιησάτω ὁ κύριός μου ὁ βασι-
dño qđ placuit ei cord. eccē vi-
λεὺς τῷ κυρίῳ τῷ ἀρέσον ἐνώπιον αὐτοῦ. ἰδοὺ οἱ μό-
tuli in holocaustū ⁊ rote ⁊ instrumēta
χοι εἰς ὁλοκάυτωσιν καὶ οἱ τροχοὶ καὶ τὰ σκεύη τῶν
bou in ligna. ⁊ ola dedit. orna res
βοῶν εἰς ξύλα. καὶ τὰ πάντα ἔδωκεν ἀρνὰ τῷ βα-
xitq; arcuna ad regē. ⁊ dñs
σιλεῖ. καὶ εἶπεν ὀρνὰ πρὸς τὸν βασιλέα, κύριος ὁ θεὸς
deus tuus suscipiat votū tuū. Cui
tuus dñet votū tuū. Cui rñdēs rex dixit. Nequaquā
σου εὐλογήσαι σε. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ὀρνά,
vt vis: sed emam precio a te: nec
οὐχί ἀλλ' ἢ κτήσομαι ταῦτά σου ἐν ἀλ-
offerā dño deo meo holocausta gratuita. Exhibit
λογίᾳ, ⁊ οὐκ ἀνήσω κυρίῳ τῷ θεῷ μου ὁλο-
dauid aream & boues argenti ⁊ quinquaginta
καύτωμα δωρεάν, καὶ ἐκρήσατο δαυὶδ τὴν ἅλω καὶ
sicli qua aream & ædificauit ibi dauid altare
τοὺς βόας ἐν ἀργυρίῳ σεκλοῦ πεντήκοντα σίκλων. καὶ ᾠκο-
dño: ⁊ obtulit holocausta ⁊ pacifica. ⁊ ppciat
δόμησεν ἐκεῖ δαυὶδ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ, καὶ ἀνήνεγ-
factus ē dño terre ⁊ cessauit ruina
κεν ὁλοκαυτώσεις καὶ εἰρηνικάς. καὶ ἱλεώς ἐγένετο
fup israhel.
κύριος τῇ γῇ καὶ ἐπέσχεν ἡ πτῶσις ἐπὶ Ἰσραήλ.

Regnor tij.
Βασιλειῶν γ. Ca.i.

A Ec rex dauid fenex
Καὶ ὁ βασιλεὺς δαυὶδ πρεσβύτης
Jnfra. co. valde ꝓuectus in diebus ⁊
σφόδρα προβεβηκὼς ἐν ἡμέραις καὶ
induebāt eum vestibus: ⁊ nō calefiebat. ⁊
περιέβαλλον αὐτὸν ἱματίοις, καὶ οὐκ ἐθερμαίνετο. καὶ
dixerūt ferui ei: querāt dño
εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ αὐτῷ, ζητησάτωσαν τῷ κυρίῳ
nro regi adolescentula virginē. ⁊ assistat
ἡμῶν τῷ βασιλεῖ νεᾶνιν παρθένον. καὶ παραστήσεται
coꝝ rege ⁊ erit eꝝ fouēs: ⁊
ἐναντι τοῦ βασιλέως καὶ ἔσαι αὐτὸν θάλπουσα, καὶ
dormiet in sinu suo: ⁊ calefiet
κατακείσεται ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, καὶ θερμανθήσε-
dño nr rex. ⁊ q̄sierūt ado-
ται ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεύς. καὶ ἐζήτησαν παῖ-
lescentulā speciosā in oib⁹ finib⁹ isr̄l. ⁊ inuenīt abi
δα καλὴν ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσρ. καὶ εὗρισκευσι τὴν Ἀβι-
sag sunamitin: ⁊ adducunt eam regi. ⁊
σὰγ τὴν σουναμῖτιν, καὶ εἰσάγουσιν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ. καὶ
puella pulchra fouēs nimis: ⁊ erat regi fo-
παῖς καλὴ τῷ βασιλεῖ σφόδρα, καὶ ἦν τῷ βασιλεῖ θάλ-
uens ⁊ ministrabat ei. ⁊ rex nō co
πουσα καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ. καὶ ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔγ-
gnouit eā. ⁊ adonias filꝰ aggith elenabat dicēs: ego
νω αὐτήν. καὶ Ἀδωνίας υἱὸς ἀγγὶθ ἐπῆρτο λέγων, ἐγὼ
regnabo, ⁊ fecit sibi currus ⁊ equites
βασιλεύσω. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἅρματα καὶ ἱππεῖς
et ꝯsequentes viros precursores eius. ⁊
καὶ πεντήκοντα ἄνδρας προτρέχοντας αὐτοῦ. καὶ
nō corripuit eū pater suus aliquā dicens. Quare hoc fecisti
οὐ κατεπαίδευσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ πώποτε λέ-
ipse pulcher valde: fedsq;
γων· ἵνα τί ἐποίησας οὕτως. καὶ οὗτος καλὸς τῷ
natus est post absalom.
ἀσπίδι σφόδρα καὶ τοῦτον ἐβόησε μετὰ τὸν Ἀβεσαλώμ.
et erant sermones eius cū ioab filio saruie:
καὶ ἦσαν οἱ λόγοι αὐτοῦ μετὰ Ἰωὰβ υἱοῦ σαρουίας, καὶ
cum abiathar sacerdote: ⁊ adiuuabāt post ado-
μετὰ Ἀβιάθαρ τοῦ ἱερέως, καὶ ἐβοήθουν ὀπίσω Ἀδω-
nīā. ⁊ sadoch sacerdos ⁊ banaas filꝰ ioiade
νίᾶ. καὶ σαδὰκ ὁ ἱερεὺς καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδὰ καὶ
nathan ꝓpheta ⁊ semei ⁊ amici eius
nathan ὁ προφήτης καὶ σεμεὶ καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ

עֲשֵׂה פּוּא עֶבֶד אֲפֵר שָׁנָה לְךָ וַיֹּאמֶר לוֹ הֲתָנוּא שֶׁבַע
שָׁנִים רָעָב בְּאַרְצֶךָ וְאִם שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים נָסְךָ לִפְנֵי צָרֶיךָ וְהוּא
רֹדְפֶךָ וְאִם הֱיוֹת שְׁלֹשֶׁת יָמִים
דֶּבֶר בְּאַרְצֶךָ עַתָּה דַּע וּרְאֵה
מָה אָשִׁיב שֹׁלְחִי דָּבָר וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶל גָּד צַר לִי מְאֹד נִפְּלָה נָא
בְיַד יְהוָה כִּי רַבִּים רַחֲמָיו וּבְיַד
אָדָם אַל אֶפֹּלָה וַיִּתֵּן יְהוָה דֶּבֶר
בְּיִשְׂרָאֵל מֵהַבֹּקֶר וְעַד עֵת מוֹעֵד
וַיָּמָת מִן הָעָם מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע
שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ
הַמַּלְאָךְ יְרוּשָׁלַם לְשַׁחֲתָהּ וַיִּנָּחֶם
יְהוָה אֶל הָרָעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ
הַמַּשְׁחִית בָּעָם רַב עַתָּה הָרֶף
יָדֶךָ וּמַלְאַךְ יְהוָה הָיָה עִם גֹּרֶן
הָאָרְנָה הַיְבוּסִי׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל יְהוָה בְּרְאֹתוֹ אֶת הַמַּלְאָךְ
הַמַּכֶּה בָּעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי
חָטָאתִי וְאָנֹכִי הֶעֱוִיתִי וְאֵלֶּה
הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ תְהִי נָא יָדְךָ בִּי
וּבְבֵית אָבִי׃ וַיָּבֹא גָד אֶל דָּוִד
בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ עֲלֵה
הָקֵם לַיהוָה מִזְבֵּחַ בְּגֹרֶן אָרְנָה
הַיְבוּסִי׃ וַיַּעַל דָּוִד כִּדְבַר גָּד
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃ וַיַּשְׁקֵף אָרְנָה
וַיַּרְא אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֶת עֲבָדָיו
עֹבְרִים עָלָיו וַיֵּצֵא אָרְנָה וַיִּשְׁתַּחוּ
לַמֶּלֶךְ אַפָּיו אַרְצָה׃ וַיֹּאמֶר אָרְנָה מַדּוּעַ בָּא אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ אֶל עַבְדּוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד
לִקְנוֹת מֵעִמְּךָ אֶת הַגֹּרֶן לִבְנוֹת
מִזְבֵּחַ לַיהוָה וְתֵעָצֵר הַמַּגֵּפָה
מֵעַל הָעָם׃ וַיֹּאמֶר אָרְנָה אֶל

'vt faciā tibi. Cuncta ve-
nisset gad ad dāvid nūcia-
uit ei dicens. Aut fe-
ptem annis venient tibi fames
in terra tua: aut tribus
mensibus fugies aduer-
sarios tuos & illi
te persequētur: aut cer-
te tribus diebus erit
pestilentia in terra tua.
Nunc ergo deliberā & vide quę respōdeā ei q̄
me misit sermonē. Dixit autē dāvid ad gad. Co-
arctor nimis: sed melio ē
vt incidam in manū dñi
multe enim misericordie ei⁹ sūt
nimis: & in manu hoīm non
tradar. Immisit ergo dominus pestilē-
tiā in israel. de mane vsq; ad tempus constitu-
tū. & mortui sūt ex po-
pulo a dan vsq; bersa-
bee septuaginta milia vi-
rorū. Cūq; extendisset
manū suā angelus dñi
sup ierusalē vt dispde-
ret eā: nisertus est dñs
sup afflictione: & ait
angelo populanti pplm.
Sufficit nunc: contine
manū tuā. Erat aūt an-
gelus dñi iuxta aream
arevna iebusei. Dixit
dauid ad dominum cum vi-
disset angelum
cedentem populum.
Ego sum qui peccaui: & ego inique
egi: isti qui oues sunt qd fecerunt?
Vertatur obsecro manus tua cōtra me: & cō
tra domū patris mei. Ve-
nit aūt gad ppheta ad
dāvid in die illa: & dixit
ei. Ascende & constitue
altare dño in area arevna iebusei. Et ascendit
dāvid iuxta sermonē gad
quē preceperat ei dñs.
Conspiciensq; arevna
animaduertit regem & seruos eius
transire ad se: egressusq; ait
dño quid loquitur dñs
dño meo rex ad seruum suum?
Cui dauid ait. Vt emam a te aream: & ædificem altare domino: & cesset interfectio que grassatur in populo. Et ait arevna ad dominum

τ faciam tibi. τ venit gad ad dauid: τ nūcia
κὰι ποιήσω σοι. καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυίδ, καὶ ἀπήγ-
γειλεν αὐτῷ λέγων, ἐκλέξαι σεαυτῷ γενέσθαι ἢ τρία
annū fames sup terrā: vel tribus mēsib⁹ fugias tu de
ἔτη λιμὸς ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἐν
facie inimicor tuor: ⁊ ipse perseq̄tur
προσώπου τῶν ἐχθρῶν σου, καὶ αὐτούς καταδιώκειν
te: aut q̄ fiat trib⁹ diebꝰ pestilentia in terra. ⁊
σε, ἢ γενέσθαι τρεῖς ἡμέρας θάνατον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ
nūc delibera ⁊ vide dd rūsū quid respondeam ei qui misit me. ⁊
νῦν γνῶθι καὶ ἰδὲ τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με. καὶ
dixit dauid ad gad: arcta mihi nimis sunt tria:
εἶπε δαυὶδ πρὸς γάδ, στενά μοι σφόδρα ἐστὶν τὰ τρία,
sed melius incidam in manus dñi: quia
πλὴν ἐμπεσοῦμαι εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου, ὅτι
multe miserationes eius nimis: ⁊ in manus ho-
πολλοὶ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀν-
minū non tradā. ⁊ elegit sibi dauid
θρώπων μὴ ἐμπέσω. καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ δαυὶδ
mortē. ⁊ dedit dñs mortē in israel a
θάνατον. καὶ ἔδωκε κύριος θάνατον ἐν Ἰσραὴλ ἀπὸ
mane ⁊ vsq; ad horā prādij. ⁊ mortui sūt de po
πρωΐας καὶ ἕως ὥρας ἀρίστου. καὶ ἀπέθανον ἐκ τοῦ λα-
pulo dan ⁊ vsq; bersabee septuaginta milia vi
οῦ ἀπὸ δὰν καὶ ἕως βηρσαβεὲ ἑβδομήκοντα χιλιά-
rorū. ⁊ extēdit angelus manū suā
δες ἀνδρῶν. καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος τὴν χεῖρα αὐτ
sup ierusalem vt disperderet eam: ⁊ pen
ἐπὶ ἱερουσαλὴμ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ μετέμε
tuit dñs sup malū: ⁊ dixit angelo
λήθη κύριος ἐπὶ τῇ κακίᾳ, καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ
corrūpēti in pplo: sufficit nūc remitte ma
διαφθείροντι ἐν τῷ λαῷ, ἱκανὸν νῦν, ἄνες τὴν χεῖ-
nū tuā: ⁊ angelus dei erat thās iuxta
ρά σου, καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἦν ἐσηκὼς παρὰ τὴν
aream oma tebusei. ⁊ dixit dauid ad
ἅλω ὁρνὰ τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ εἶπε δαυὶδ πρὸς
dñm: cū videret ipse angelū cedē
κύριον, ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγγελον τὸν τύπτοντα
tem in pplo: ⁊ dixit: ecce ego peccaui: ⁊ ego
τὸν ἐν τῷ λαῷ, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ ἥμαρτον, καὶ ἐγὼ
pastor malefeci: ⁊ isti oues qd
ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί
fecerūt: fiat man⁹ tua ꝙ me ⁊ ꝙ do
ἐποίησαν; γενέσθω ἡ χείρ σου ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ οἴ-
mꝰ patris mei. ⁊ venit gad ad dauid in
κῳ τοῦ πατρός μου. καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυὶδ ἐν
die illa ⁊ dixit: ascēde ⁊ cōstitue alta
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ εἶπε, ἀνάβηθι καὶ στῆσον θυσια
re dño in area oma tebusei: ⁊ ascēdit dauid
στήριον τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἅλῳ ὁρνὰ τοῦ ἰεβουσαίου. κατὰβη δαὺ
iuxta verbū gad prophete: quēadmodū ꝑceperat
κατὰ τὸ ῥῆμα γὰδ τοῦ προφήτου, ὃν τρόπον ἐνετείλατο
ei dñs. ⁊ icliuauit oma ⁊ vidit regem ⁊
αὐτῷ κς. καὶ κλίνας ὁρνὰ καὶ εἶδε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς
seruos eius trāseuntes ad se: ⁊ egressus é or
παῖδας αὐτ διαπορευομένους ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐξελθὼν ὁρ
na ⁊ adorauit regem sup facie
νὰ καὶ προσεκύνησεν τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον
suū sup terrā. ⁊ dixit oma: cur venit dñs
αὐτ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν ὁρνὰ, τί ὅτι ἥκασεν ὁ κύριός
meus rex ad seruū suū: ⁊ dixit
μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ; καὶ εἶπεν
ei dauid: vt possideā a te aream ⁊
αὐτῷ δαυίδ, κτήσασθαι παρά σοῦ τὴν ἅλω καὶ οἰ-
edificē altare dño: vt cesset ruina
κοδομῆσαι θυσιαστήριον κυρίῳ, ὅπως ἐπίσχη ἡ πτῶσις
a pplo. ⁊ ait oma ad
ἀπὸ τ λαοῦ. καὶ εἶπεν ὁρνὰ πρὸς

Dan. 13. c. Phil. 1. c. 1. Pe. 2. b.

וְהַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד לֹא הָיוּ
עִם אֲדֹנִיָּהוּ וַיִּזְבַּח אֲדֹנִיָּהוּ צֹאן
וּבָקָר וּמְרִיא עִם אֶבֶן הַזֹּחֶלֶת אֲשֶׁר
אֵצֶל עֵין רֹגֵל וַיִּקְרָא אֶת כָּל אֲחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלִכָל אַנְשֵׁי
יְהוּדָה עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶת נָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ וְאֶת הַגִּבֹּרִים וְאֶת
שְׁלֹמֹה אָחִיו לֹא קָרָא וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל בַּת שֶׁבַע אֵם שְׁלֹמֹה
הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ כִּי מָלַךְ אֲדֹנִיָּהוּ בֶּן חַגִּית וַאדֹנֵינוּ דָוִד לֹא
יָדָע וְעַתָּה לְכִי אִיעָצֵךְ נָא עֲצָה וּמַלְטִי אֶת נַפְשֵׁךְ וְאֶת נֶפֶשׁ
בִּנֵךְ שְׁלֹמֹה לְכִי וּבֹאִי אֶל הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאָמַרְתְּ אֵלָיו הֲלֹא אַתָּה אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לְאָמָתְךָ לֵאמֹר כִּי שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא
יֵשֵׁב עַל כִּסְאִי וּמַדּוּעַ מָלַךְ אֲדֹנִיָּהוּ הִנֵּה שָׁם אֲדֹנִיָּהוּ וְעַתָּה אֲדֹנִי
עִם הַמֶּלֶךְ אַתָּה וְאַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נֶשׁ בְּעֵינֶיךָ לְהַגִּיד לָהֶם
מִי יֵשֵׁב עַל כִּסֵּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו וְהָיָה כְּשָׁכְבְךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
עִם אֲבֹתָיו וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנִי שְׁלֹמֹה חַטָּאִים וַתֹּאמֶר בַּת שֶׁבַע
אֵלָיו הַמֶּלֶךְ וְהִנֵּה עוֹדֶנָּה מְדַבֶּרֶת עִם הַמֶּלֶךְ וְנָתָן הַנָּבִיא בָּא
וַיַּגִּידוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נָתָן הַנָּבִיא וַיָּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחוּ
לַמֶּלֶךְ עַל פָּנָיו אַרְצָה וַיֹּאמֶר נָתָן אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַתָּה אָמַרְתָּ
יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל כִּסְאִי כִּי יָרַד הַיּוֹם וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא
וְצֹאן לָרֹב וַיִּקְרָא לְכָל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלַאֲבִיתָר הַכֹּהֵן וְלִשְׂרֵי הַצָּבָא
וְלִצָדוֹק הַכֹּהֵן וְהִנָּם אֹכְלִים וְשֹׁתִים לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ
אֲדֹנִיָּהוּ וְלִי אֲנִי עַבְדֶּךָ וְלִצָדוֹק הַכֹּהֵן וְלִבְנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע וְלִשְׁלֹמֹה
עַבְדְּךָ לֹא קָרָא אִם מֵאֵת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא
הוֹדַעְתָּ אֶת עַבְדֶּיךָ מִי יֵשֵׁב עַל כִּסֵּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו וַיַּעַן
הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קְרָאוּ לִי לְבַת שֶׁבַע וַתָּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹד
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר חַי יְהוָה אֲשֶׁר פָּדָה אֶת
נַפְשִׁי מִכָּל צָרָה כִּי כַאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְךָ בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כִּי שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב עַל כִּסְאִי וְעַתָּה כֵּן
עָשִׂיתִי אֶת הַיּוֹם הַזֶּה וַתִּקֹּד בַּת שֶׁבַע אַפַּיִם אָרְצָה וַתִּשְׁתַּחוּ
לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעֹלָם וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ דָּוִד קִרְאוּ לִי לְצָדוֹק הַכֹּהֵן וְלִנָתָן הַנָּבִיא וְלִבְנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע
וַיָּבֹאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ

"& omne "robur exercitus "dauid "non "erat cū "cū "adonia. "Immolatis ergo "adonias "arietibus "& vitulis "& vniuersis "pinguibus "iuxta "lapidē "zoceleth "qui erat "vicin "fōtī "rogel: "vocauit "vniuersos "fratres suos "filios "regis: "& oēs "viros "iuda "seruos "regis: "Nathan "ad "ait "ppheta "& banaiam "& "robustos quosq; "& "salomonē "fratrē suum "non "vocauit. "Dixit ita "nathan "ad "bersabee "matrem "salomonis. "Num "audisti "q "regnauerit "adonias "filius "agit "& dominus nr̄ dā hoc "ignorat "Nūc ergo "veni "accipe cōsiliū a me: "& salua "animam tuā "filiiq; tui "salomonis. "Vade "& "ingredere "ad "regem "dā "& dic" ei. "Nonne "tu "domine mi "rex "iurasti mihi "ancille tue "dicens: "q "salomon "filius tuus "regnabit "post me: "& ipse "sedebit "in "folio meo? "Quare ergo "regnat "adonias? "Et "adhuc" ibi "te "loquente "cum "rege: "ego "veniā "post te "& cōplebo "sermōes tuos. "Ingressa ē itaq; "bersabee "ad "regem "in cubiculo. "Rex aut "erat "senior "nimis "& abisac "sunamitis "ministrabat ei. "Inclinauit se "bersabee "& adorauit "regem. Ad quam "rex. "Quid "tibi "inquit vis? Que respondens ait. "Domine mi rex "tu "iurasti "p dñm "deum tuū "ancille tue: "salomon "filiꝰ tu "regnabit "post me "& ipse "sedebit "in "solio meo: "& "ecce "nūc "adonias "regnat: "te "domine mi "rex "ignorante. "Mactauit "boues "& pinguia "& "arietes "plurimos: "& vocauit "oēs "filios "regis: "abiathar quoq; "sacerdotē "& "ioab "principem "militie: "salomonē aūt "seruū suū "nō "vocauit. Verūtamē "dñe mi "rex "in te "oculi respiciunt "totius "israel: "vt indices "eis "qs "sedere debeat "in

Fortes fortes dauid nō erāt cū adonia.
οἱ ὄντες δυνατοὶ τῷ δαυὶδ οὐκ ἦσαν μετὰ ἀδωνίου.
τ immolauit adonias τ omes τ boues τ agnas
καὶ ἔθυσεν ἀδωνίας καὶ πρόβατα καὶ βόας καὶ ἄρνας
iuxta lapidē zoceleth q̄ vicinus erat fonti
παρὰ τὸν λίθον τὸν ζωλελὲθ τὸν ἐχόμενον τῆς πηγῆς τ
rogel. τ vocauit vniuersos fratres suos
ῥωγήλ. καὶ ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς
filios regis: τ omnes viros iuda
υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας ἰούδα
seruos regis, τ nathan ppham
τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως· καὶ ναθὰν τὸν προφήτην
τ banaiam τ robustos: τ salomo
καὶ τὸν βανέαν καὶ τοὺς δυνατούς, καὶ τὸν σολομῶν
nem fratrē suū nō vocauit. τ ait nathan ad
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐκάλεσεν· καὶ εἶπε ναθὰν πρὸς
bersabee mrem salomonis dices: nōne audisti
βηρσαβεὲ μητέρα σολομῶντος λέγων, οὐκ ἤκουσας
q̄ regnauit adonias filꝰ aggith: τ dñs nr
ὅτι βεβασίλευκεν ἀδωνίας υἱὸς ἀγγίθ, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν
dauid nō sciuit? τ nūc veni: cōsiliū tibi
δαυὶδ οὐκ ἔγνω; καὶ νῦν δεῦρο, συμβουλεύσω σοι
cōsiliū: vt salues aiam tuā τ ani
συμβουλίαν, ὅπως σώσῃς τὴν ψυχήν σου καὶ τὴν ψυ
mā salomonis filii tui. age ingredere ad
χὴν σολομῶντος τοῦ υἱοῦ σου. δεῦρο εἴσελθε πρὸς τὸν
regem dauid. τ dices ad eum: nōne tu dñe mi
βασιλέα δαυίδ· καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, οὐχὶ σὺ κύριέ μου
rex iurasti ancille tue dicēs: q salomon
βασιλεῦ ὤμοσας τῇ δούλῃ σου λέγων, ὅτι σολομὼν ὁ
filius tuꝰ regnabit post me: τ ipse sedebit in
υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς καθίσει ἐπὶ
solio meo: τ quare regnauit adonias? τ
θρόνου μου, καὶ τί ὅτι βεβασίλευκεν ἀδωνίας; καὶ
ecce adhuc te loquēte ibi cū rege: τ
ἰδοὺ ἔτι σου λαλούσης ἐκεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ
ego ingrediar post te: τ cōplebo ser
ἐγὼ εἰσελεύσομαι μετὰ σέ, καὶ πληρώσω τοὺς λό
mōes tuos. τ ingressa ē bersabee ad regē
γους σου. καὶ εἰσῆλθε βηρσαβεὲ πρὸς τὸν βασιλέα
in cubiculū. τ rex senex ni
εἰς τὸν κοιτῶνα· καὶ ὁ βασιλεὺς πρεσβύτης σφό
mis: τ abisac sunamitis ministrāb
δρα, καὶ ἀβισὰκ ἡ σουναμίτις λειτουργοῦσα τῷ
regi. τ inclinauit se bersabee τ adorauit
βασιλεῖ· καὶ ἔκυψεν βηρσαβεὲ καὶ προσεκύνησε
regem. τ dixit ei rex: dd est tibi?
τῷ βασιλεῖ· καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεύς, τί ἐστί σοι;
τ dixit bersabee: dñe mi rex tu iu
καὶ εἶπε βηρσαβεὲ, κύριέ μου βασιλεῦ σὺ ὤμο
rasti in dño deo tuo ancille tue dicēs: q
σας ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ σου τῇ δούλῃ σου λέγων, ὅτι
salomon filius tuꝰ regnabit post me: τ ipse se
σολομὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς κα
debit in solio meo. τ nūc ecce adonias re
θίσεται ἐπὶ θρόνου μου· καὶ νῦν ἰδοὺ ἀδωνίας βεβα
gnauit: τ tu dñe mi rex nō scisti. τ
σίλευκεν, καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ οὐκ ἔγνως· καὶ
immolauit vitulos τ agnas τ oues in multitudine: τ
ἔθυσε μόχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ
vocauit oēs filios regis τ abia
ἐκάλεσε πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ ἀβια
thar sacerdotē: τ ioab principē militie: τ salo
θὰρ τὸν ἱερέα, καὶ ἰωὰβ τὸν ἀρχισράτηγον, καὶ σολο
monē seruū suū nō vocauit. τ tu dñe
μῶντα τὸν δοῦλον σου οὐκ ἐκάλεσεν· καὶ σὺ κύριέ
mi rex oculi ois israel ad
μου βασιλεῦ οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς ἰσραὴλ πρὸς
te, nuncia eis q̄s sedere debeat in
σέ· ἀπάγγειλαι αὐτοῖς τίς καθίσεται ἐπὶ

B

C

D

E

folio dñi mei regis post eū. τ erit
θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν· καὶ ἔγω
cū dormierit dñs meus rex cū
ἐν τῷ κοιμηθῆναι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα μετὰ τῶν
patribus suis: τ erimus ego τ salomon filius
πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐσόμεθα ἐγὼ καὶ σολομὼν ὁ υἱός
meus peccatores. τ ecce ipsa loquēte adhuc cū
μου ἁμαρτωλοί. καὶ ἰδοὺ αὐτῆς λαλούσης ἔτι μετὰ
rege: τ nathā ppheta ingressus ē. τ
τοῦ βασιλέως, καὶ ναθὰν ὁ προφήτης εἰσῆλθεν· καὶ
nūciauerūt regi dicētes: ecce nathā pro
ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ λέγοντες, ἰδοὺ ναθὰν ὁ προ
pheta. τ ingressus ē nathā coram rege: τ
φήτης· καὶ εἰσῆλθε ναθὰν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
adorauit regē sup faciem suā sup
προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
terrā. τ dixit nathā: tu dñe mi rex locut' es dices:
γῆν· καὶ εἶπε ναθάν, σὺ κύ μου βασιλεῦ εἶρηκας λέγων,
adonias regnabit post me: τ ipse sedebit sup
ἀδωνίας βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς καθίσεται ἐπὶ
thronū meū? quia defecit hodie τ immolauit vitulos τ
θρόνου μου; ὅτι κατέβη σήμερον καὶ ἔθυτε μόχους καὶ
agnos τ oues in multitudine: τ vocauit vni
ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος, καὶ ἐκάλεσε πᾶν
uersos filios regis τ principē militie τ
τας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ τὸν ἀρχισράτηγον καὶ
abiathar sacerdotē: τ ecce ipsi comedūt τ bi
ἀβιαθὰρ τὸν ἱερέα, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐσθίουσι καὶ πί
bunt coram eo. τ dixerūt: vivat rex ado
νουσιν ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεὺς ἀδω
nias. τ me seruū tuū τ sadoc sacerdotē τ
νίας· καὶ ἐμὲ τὸν δοῦλόν σου καὶ σαδὼκ τὸν ἱερέα καὶ
banaiam filiū ioiada τ salomonē seruū tuū
βανέαν υἱὸν ἰωιαδὰ καὶ σολομῶντα τὸν δοῦλόν σου
nō vocauit. si per dñm meū regem fa
οὐ κέκληκε. εἰ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως γέ
ctū est verbū hoc: τ quare nō indicasti
γονε τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ διατί οὐκ ἐγνώρισας τῷ
seruo tuo: q̄s sessurus est sup thronū dñi
δούλῳ σου, τίς καθίσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου
mei regis post eū? τ respōdit rex.
μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν; καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασι
dauid τ dixit: vocate mihi bersa
λεὺς δαυὶδ καὶ εἶπεν, καλέσατέ μοι τὴν βηρσα
bee. τ ingressa est τ stetit coram rege.
βεέ· καὶ εἰσῆλθε καὶ ἔστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως·
τ iurauit rex τ dixit: viuit dñs q̄ rede
καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, ζῇ κύ ὃς ἐλυτρώ
mit aiaz meā de oi angu
σατο τὴν ψυχήν μου ἐκ πάσης θλίψεως, ὅτι καθὼς
iurau tibi per dñm deū israel dicēs: q
ὤμοσά σοι κατὰ κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ λέγων, ὅτι
salomon filius tuꝰ regnabit post me: τ ipse
σολομὼν ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμέ, καὶ αὐτὸς
sedebit sup solio meo pro me: q̄m sic
καθίσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου ἀντ' ἐμοῦ, ὅτι οὕτως
faciā tu die hac. τ inclinauit bersabee sup
ποιήσω ἐν ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ ἔκυψε βηρσαβεὲ ἐπὶ
vultum sup terrā τ adorauit re
πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσεκύνησε τῷ βασι
gē τ dixit: vivat rex dño meus dauid
λεῖ καὶ εἶπεν, ζήτω ὁ βασιλεὺς ὁ κύριός μου δαυὶδ
in eternū. τ dixit rex dauid voca
εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυίδ, καλέσα
te mihi sadoc sacerdotē: τ nathā propheta
τέ μοι σαδὼκ τὸν ἱερέα, καὶ ναθὰν τὸν προφήτην
τ banaiā filiū ioiada. τ ingressi sunt cora
καὶ βανέαν υἱὸν ἰωιαδά· καὶ εἰσῆλθον ἐνώπιον τοῦ
rege. τ dixit eis rex:
βασιλέως· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς,

Pfolio tuo qdñe mi rex
poste. Eritq; τ
cū dormierit dñs me
rex cum patribꝰ suis:
erimus ego & filij mei
pctores.
Adhuc illa loquēte cū
rege:
nathā ppheta venit.
Et nunciauerūt regi
dicētes. Adest nathan
ppheta. Cūq; introisset in conspectu regis
& adorasset eū pronus
in terrā: dixit nathan.
Domine mi
rex tu dixisti: adonias
regnet
post me: & ipse sedeat
sup thronū meū? quia
defecit hodie & immolauit boues & pinguia
& arietes plurimos: & vocauit vniuersos filios
regis & principes. Abiathar quoq;
sacerdotem: illisq; ve
scentibus & bibentibus
coram eo & dicentib":
vivat rex adonias: oo
me seruū tuū & sadoch
sacerdotem
& banaiā filiū ioiade
& famulū tuū salomonē non vocauit. Nunquid a domino meo
rege exiuit hoc verbū
& mihi non
indicasti seruo tuo
quis sessurus cēt super
thronū dñi mei regis
post eum? Et respondit
rex dauid dicens. Vocate mihi bersabee. Que cū fuisset ingressa coram rege:
& stetisset ante eum: iurauit rex & ait. Viuit dñs qui eruit
aiam meā de oi angustia: quia sicut
iurau tibi p dñm deū
israel dicēs: q
salomon filius tuus regnabit post me: & ipse sedebit
super solium meum
pro me: sic faciam hodie. Summisso q bersabee in terram vultu
adorauit regē dicens.
Viuat
dominus meus rex da
uid in eternum. Dixit
quoq; rex dd. Vocate mihi sadoch sacerdotē & nathan ppheta & banaiam filium ioiade.
Qui cū ingressi fuissent coram rege dixit

אֹתוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת צָדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶת
נָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע
וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וַיִּרְכִּבוּ אֹתוֹ עַל
פִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיְמִשְׁחוּ אֹתוֹ צָדוֹק
הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ וְנִחַן
הַכֶּרֶן וְנָתַן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ וְנִחַן
וַיַּעֲלוּ מִשָּׁם שְׂמֵחִים וְהָהָם
הַמְּהוּמָה אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם:
וְגַם יָשַׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא
הַמְלוּכָה וְגַם בָּאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ
לְבָרֵךְ אֶת אֲדֹנִינוּ הַמֶּלֶךְ דָּוִד
לֵאמֹר וַיִּיטֵב אֱלֹהִים אֶת שֵׁם
שְׁלֹמֹה מִשְׁמֶךָ וְיגְדֵּל אֶת כִּסְאוֹ
מִכִּסְאֶךָ וַיִּשְׁתַּחוּ הַמֶּלֶךְ עַל
הַמִּשְׁכָּב וְגַם כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
נָתַן הַיּוֹם יֹשֵׁב עַל כִּסְאִי וְעֵינַי
רֹאוֹת וַיִּתְרַפְּקוּ כָּל הַקְּרָאִים
אֲשֶׁר לַאדֹנִיָּהוּ וַיָּקוּמוּ אִישׁ
לְפָנָה וַיֵּלְכוּ לָהֶם אִישׁ לְדַרְכּוֹ:
וַאדֹנִיָּהוּ יָרֵא מִפְּנֵי
שְׁלֹמֹה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיַּחֲזֵק בְּקַרְנוֹת
הַמִּזְבֵּחַ: וַיֻּגַּד לִשְׁלֹמֹה לֵאמֹר הִנֵּה
אֲדֹנִיָּהוּ יָרֵא אֶת הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
וְהִנֵּה אָחַז בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר
יִשָּׁבְעֵלִי כַּיּוֹם הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אִם
יָמִית אֶת עַבְדּוֹ בֶּחָרֶב: וַיֹּאמֶר
שְׁלֹמֹה אִם יִהְיֶה לְבֶן חַיִל לֹא
יִפֹּל מִשַּׂעֲרָתוֹ אָרְצָה וְאִם רָעָה
תִּמָּצֵא בוֹ וָמֵת: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה וַיּוֹרִדֵהוּ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ
וַיָּבֹא וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁלֹמֹה לֵךְ לְבֵיתֶךָ:

Cap. ij.

וַיִּקְרְבוּ יְמֵי דָוִד לָמוּת
וַיְצַו אֶת שְׁלֹמֹה בְּנוֹ לֵאמֹר: אָנֹכִי
הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ וְחִזַּקְתָּ
וְהָיִיתָ לְאִישׁ: וְשָׁמַרְתָּ אֶת
מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת

cum eo sadoc sacerdote ↄ nathan prophetã
μετ' αὐτοῦ καὶ οἱ χερεθὶ καὶ φελεθὶ τὸν προφήτην
ↄ banaiam filiũ ioiada ↄ cherethi ↄ phe
καὶ βαγέας τὸν ἰωαδὰ καὶ τὸν χερεθὶ καὶ τὸν φε
letti: ↄ imposuerũt cum sup mulã
λεθί, καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ
regis: ↄ duxerũt cum sadoc sacerdote ↄ na
βασιλέως, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν σαδὼκ ὁ ἱερεὺς καὶ να
than propheta in regẽ in gion. ↄ ascẽderũt
θὰν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐν τῷ γιών· καὶ ἀνέβησαν
inde letantes: ↄ insonuit ciuitas. hec est
ἐκεῖθεν εὐφραινόμενοι, καὶ ἤχησεν ἡ πόλις· αὕτη ἐστὶν
vox soni quã audistis. ↄ sedit salomon sup
ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου ἣν ἠκούσατε· καὶ ἐκάθισε σολομὼν ἐπὶ
solio regni. ↄ venerũt serui
τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας· καὶ γε ἦλθον οἱ δοῦλοι τοῦ
G regis vt benedicerẽt dño nro regi
βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα
dauid dicẽtes: bonũ factũ dñs nomẽ filij
δαυὶδ λέγοντες, ἀγαθύναι κύριος τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ
tui salomõis sup nomẽ tuũ: ↄ magnifi
σου σολομῶντος ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου, καὶ μεγαλυν
cet thronũ eius super thronũ tuũ. ↄ ado
ναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον σου· καὶ προ
rauit deũ in lecto suo. ↄ sic
σεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ· καὶ οὕ
dixit rex: benedictus dño deus ista
τως εἶπεν ὁ βασιλεύς, εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσρα
el: q dedit de semine meo sedẽte in
ὴλ, ὃς ἔδωκεν ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθημένου ἐπὶ
solio meo: ↄ ocult mei vident.
θρόνου μου, καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσιν· καὶ
territi sũt ↄ surrexerũt omnes inuitati ab
ἐξέστησαν καὶ ἐξαγέστησαν πάντες οἱ κεκλημένοι ὑπὸ
adonia: ↄ abierũt vnusquisq; in
τοῦ ἀδωνίου, καὶ ἀπῆλθον ἕκασος εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν.
ↄ adonias timuit a facie salomonis:
Infra. 2.c. καὶ ἀδωνίας ἐφοβήθη ἀπὸ προσώπου σολομῶντος,
ↄ surrexit ↄ abijt ↄ tenuit cornua
καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἐκράτησε τῶν κεράτων τοῦ
altaris. ↄ nũciatũ ẽ salomoni dicens: ecce
θυσιαστηρίου· καὶ ἀπηγγέλη τῷ σολομῶντι λέγων, ἰδοὺ
adonias timuit regem salomonẽ: ↄ ecce
ἀδωνίας ἐφοβήθη τὸν βασιλέα σολομῶντα, καὶ ἰδοὺ
tenuit cornua altaris: dicẽs: iu
ἐκράτησε τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, λέγων, ὄμο
ret mihi hodie rex salomon vt nõ inter
σάτω μοι σήμερον ὁ βασιλεὺς σολομὼν τοῦ μὴ θανα
ficiat ferũ suũ in gladio. ↄ dixit sa
τῶσαι τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ εἶπε σο
lomon si fuerit in filiũ virtutis non cadet a
λομὼν ἐὰν ᾖ υἱὸς δυνάμεως οὐ μὴ πέσῃ ἀπὸ
capite eius capilli in terrã. si ãt malũ
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀρὶξ ἐπὶ τὴν γῆν· ἐὰν δὲ κακία
inuẽtũ fuerit in eo: morietur. ↄ misit rex
εὑρεθῇ ἐν αὐτῷ, ἀποθανεῖται. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασι
salomon ↄ deduxerũt eũ ab
λεὺς σολομὼν καὶ κατήγαγον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θυσια
tari. ↄ ingressus ẽ ↄ adorauit regem salo
στηρίου. καὶ εἰσῆλθε καὶ προσεκύνησε τῷ βασιλεῖ σολο
monẽ. ↄ dixit ei salomon: vade in domũ tuã.
μῶντι· καὶ εἶπεν αὐτῷ σολομών, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.

Ca..2 Θ ↄ appῖnquerũt dies dauid vt moreretur ip-
A Καὶ ἤγγισαν αἱ ἡμέραι δαυὶδ τοῦ ἀποθανεῖν αὐ
Deut. 31.b Josue. 23.d. τὸν, καὶ ἐνετείλατο τῷ υἱῷ αὐτοῦ σολομῶντι λέγων,
ego co in via vniuerse terre: ↄ con
ἐγὼ πορεύομαι ἐν ὁδῷ πάσης τῆς γῆς, καὶ κρα
fortaberis ↄ eris in viriũ ↄ obseruabis custodiã
ταιωθήσῃ καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα καὶ φυλάξῃ τὴν φυλακὴν
dñi dei tui vt ambules
κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ πορεύεσθαι
Ioſ.1.b

"cum eo"sadoch ° sacer-
dotem^p & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
^q nathan ^r prophetam^s &
banaiam^t filium "ioiade:
^x & cerethi^r & felethi:^z & i
posuerunt^a eum^b super
^c mulam^d regis. ^e Vnxe-
rũtq; ^f eum^g sadoch ∞∞∞
^h sacerdos^i & nathan ^k p-
pheta^l regem ^m in gion:
^n & ascẽderũt^o inde^p letan
tes: ^q & insonuit ∞∞∞∞
^r ciuitas. ^s Hec ẽ^t vox^u quã
^x audistis. Sed ∞∞∞∞∞∞
^z & salomon^a sedet^b super
^c solium ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
^d regni: ^e & ingressi^f sunt^g seruí
^h regis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
^i benedixerunt^k domino
nostro^m regi^n dauid ∞∞
^o dicẽtes. ^p Amplificet^q de
us^r nomen ∞∞∞∞∞∞∞∞
^s salomonis ^t sup nomen
tuũ: ^x & magnificet^z thro
nũ ei^a sup^b thronũ tuũ.
^c Et adorauit^d rex^e in ∞∞
^f lectulo suo: ^g insuper &
^h hec^i locutus est. ∞∞∞∞
^k Benedictus ^l dñs^m deus
^n israel^o qui ∞∞∞∞∞∞∞∞
^p dedit^q hodie^r sedentẽ^s i
^t solio meo^u vidẽtib^v^o ocu
lis meis. ^r Territi sunt er-
go^s & surrexerunt^a oẽs
^q q iuitati fuerãt^o ab ado
nia: ^s & iuit^t vnusquisq;
^u in viam suam. ^v Adõias
autem^t timens ∞∞∞∞∞∞∞
^l salomonẽ^m surrexit^n &
abiit in tabernaculũ dñi.
^o ẽtũtq;^p cornua^q altaris.
^r Et nunciauerunt^s salo-
moni^t dicentes. ^u Ecce^a a
donias^r timẽs^s regẽ^b salo
monem^c tenet^d cornua
^e altaris ^f dicens. ∞∞∞∞
^g Iuret^h mihi^i rex^k salomõ
^l hodie^m q non ∞∞∞∞∞∞
^n interficiat ^o seruum futũ
^p gladio. ^q Dixitq; ∞∞∞∞
^r salomon. ^s Si^t fuerit^u vir
^v bonus: ^x non ∞∞∞∞∞∞∞∞
^z cadet ne vn^a q dẽ^b capil
lus eius^c in terrã. ^d Sinaũt
^e malũ^f inuentũ fuerit^g in
eo: ^h morietur. ^k Misit er-
go^l rex^m salomon^n & edu
xit eum^o ab^p altari:^q & in
gressus^r adorauit^s regẽ
salomonem. ∞∞∞∞∞∞∞∞
^t Dixitq; ^u ei^x salomõ. ^y Va
de in^z domum tuam. 2.

H ^a Ppropinquerũt ãt
^b dies^c dauid^d vt mo-
reretur: ^e precepitq;^f salo
moni^g filio suo^h dicẽs. Ec
ce^i ego^k ingredior^m viã
^n vniuerse terre. ^p Cõfor
tare^q & esto^r vir fortis: ^s &
obserua vt custodias ∞∞
^t mandata^u domini^x dei
tui: ^y vt ambules ∞∞∞∞∞

ᵃin viis eius ᵇ& custodiāt ᶜcerimonias ei⁹:& ᵈpceptа ei⁹ & iudicia ᵉ& testimonia ᶠsicut scriptum est ᵍin lege ʰmoysi: ⁱvt intelligas ᵐvniuersa ⁿquę facis ᵒ& quocunq; ᵖte verteris: ᵠvt confirmet ʳdominus ˢsermones suos ᵗquos locutus est ᵘde me dicens. ˣSi ʸcustodierint ᶻfilii tui ᵃviā suā: & ᵇambulauerint ᶜcorā me ᵈin veritate ᵉin oī corde suo: ᶠ& in omni ᵍanima sua: ʰnon ⁱauferetur ʲtibi ᵏvir ˡde ᵐfolio ⁿisrael.

ᵒTu quoq; ᵖnosti ᵠquę fecerit ʳmihi ˢioab ᵗfilius ᵘsaruie: ᵛquę ʷfecerit ˣduob⁹ ʸprincipib⁹ ᶻexercitus ᵃisrael: ᵇabner ᶜfilio ᵈner & ᵉamasę filio ᶠiether: ᵍquos occidit: ʰ& effudit ⁱsanguinem ʲbelli ᵏin pace: ˡ& posuit ᵐcruorem ⁿbelli ᵒin balteo suo

ᵖqui erat ᵠcirca lūbos eī⁹ ʳ& in calciamēto suo ˢ erat ᵗin pedib⁹ eius. ᵘ Facies ergo ᵛiuxta sapientiā tuā: ʷ& nō deduces ˣcanitiem eius ʸpacifice ad ᶻinferos. Sed ᵃ& filiis ᵇberzellai ᶜgalaaditis ᵈreddes ᵉgratiam: ᶠerūtq; ᵍcomedentes mēsa tua. ʰOccurrerūt ⁱenim mihi: ʲquando fugiebā ᵏa facie ˡabsalō ᵐfris tui. ⁿHabes quoq; ᵒapud te ᵖsemei ᵠfiliū gera ʳfilii gemini ˢde bahurim ᵗqui ᵘmaledixit mihi ᵛmaledictione ʷpessima ˣquādo ʸibā ad ᶻcastra. ᵃSed quia ᵇdescendit mihi in occursum cū transiret ᶜiordanē: ᵈ& iurauī ᵉei ᶠper dñm ᵍdicens. ʰNon ⁱteinterficiam ʲgladio: tu ᵏnoli patі ˡeū esse inoxiū ᵐVir ⁿaūt ᵒsapiens ᵖes: ᵠvt scias ʳquę ˢfacies ᵗei: ᵘ deduces ᵛq; ʷfacies ˣei: ʸ deduces q ᶻcanos eius ᵃcū sanguine ad ᵇinferos." Dormiuit ᶜpatr⁹ ᵈsuis ᵉ& sepult⁹ est ᶠi ciuitate ᵍdā. ʰDies ā ⁱquibus regnauit ʲdauid ᵏsuper ˡisrael: ᵐquadraginta ⁿanni sunt. ᵒIn hebron ᵖregnauit ᵠseptem ʳānis: ˢin ierusalem ᵗtriginta ᵘtribus.

ᵃin vijs eius ᵇ& custodiāt ᶜcerimonias ei⁹:& ᵈpceptа ei⁹ & iudicia ᵉ& testimonia ᶠsicut scriptum est ᵍin lege ʰmoysi: ⁱvt intelligas ᵐvniuersa ⁿquę facies ᵒ& quocunq; ᵖte verteris: ᵠvt confirmet ʳdominus ˢsermones suos ᵗquos locutus est ᵘde me dicens. ˣSi ʸcustodierint ᶻfilii tui ᵃviā suā: & ᵇambulauerint ᶜcorā me ᵈin veritate ᵉin oī corde suo: ᶠ& in omni ᵍanima sua: ʰnon ⁱauferetur ʲtibi ᵏvir ˡde ᵐfolio ⁿisrael.

ᵒTu quoq; ᵖnosti ᵠquę fecerit ʳmihi ˢioab ᵗfilius ᵘsaruie: ᵛquę ʷfecerit ˣduob⁹ ʸprincipib⁹ ᶻexercitus ᵃisrael: ᵇabner ᶜfilio ᵈner & ᵉamasę filio ᶠiether: ᵍquos occidit: ʰ& effudit ⁱsanguinem ʲbelli ᵏin pace: ˡ& posuit ᵐcruorem ⁿbelli ᵒin balteo suo ᵖqui erat ᵠcirca lūbos eī⁹ ʳ& in calciamēto suo ˢ erat ᵗin pedib⁹ eius. ᵘ Facies ergo ᵛiuxta sapientiā tuā: ʷ& nō deduces ˣcanitiem eius ʸpacifice ad ᶻinferos. Sed ᵃ& filiis ᵇberzellai ᶜgalaaditis ᵈreddes ᵉgratiam: ᶠerūtq; ᵍcomedentes mēsa tua. ʰOccurrerūt ⁱenim mihi: ʲquando fugiebā ᵏa facie ˡabsalō ᵐfris tui. ⁿHabes quoq; ᵒapud te ᵖsemei ᵠfiliū gera ʳfilii gemini ˢde bahurim ᵗqui ᵘmaledixit mihi ᵛmaledictione ʷpessima ˣquādo ʸibā ad ᶻcastra. ᵃSed quia ᵇdescendit mihi in occursum cū transiret ᶜiordanē: ᵈ& iurauī ᵉei ᶠper dñm ᵍdicens. ʰNon ⁱteinterficiam ʲgladio: tu ᵏnoli patі ˡeū esse inoxiū ᵐVir ⁿaūt ᵒsapiens ᵖes: ᵠvt scias ʳquę ˢfacies ᵗei: ᵘ deduces ᵛq; ʷfacies ˣei: ʸ deduces q ᶻcanos eius ᵃcū sanguine ad ᵇinferos." Dormiuit ᶜpatr⁹ ᵈsuis ᵉ& sepult⁹ est ᶠi ciuitate ᵍdā. ʰDies ā ⁱquibus regnauit ʲdauid ᵏsuper ˡisrael: ᵐquadraginta ⁿanni sunt. ᵒIn hebron ᵖregnauit ᵠseptem ʳānis: ˢin ierusalem ᵗtriginta ᵘtribus.

in vijs eius vt custodias mādata eius τ ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολάς αὐτ̄ καὶ τὰ precepta eius τ iudicia eius τ testimonia προσάγματα αὐτ̄ καὶ τὰ κρίματα αὐτ̄ καὶ τὰ μαρτύρια eius: sicut scriptū ἐ in lege moysi: vt αὐτοῦ , καθὼς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ, ἵνα intelligas vniuersa facies τ quocunq; συνῆς πάντα ἃ ποιήσεις καὶ παγταχοῦ ἐὰν ἐπι perueris tibi: vt cōfirmet dñs sermones suos ἃ βλέψῃς ἐκεῖ , ὅπως στήσῃ κύριος τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἃ locutus est de me dicēs: si custodierint filij ἐλάλησε περὶ ἐμοῦ λέγων, ἐὰν φυλάξωνται τὰ τέκνα tui vias suas: vt ambulēt corā me in veri σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, ἵ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου ἐν ἀλη tate τ in toto corde suo τ in tota via sua θείᾳ καὶ ἐν ὅλη καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλη τῇ ψυχῇ αὐ dicēs: nō auferetur tibi vir de solio τῶν λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ θρόνου meo israel. τ nūc tu nosti q̄ fecit mihi ioab fi μου Ἰσραήλ· καὶ νῦν σὺ οἶδας ἃ ἐποίησέ μοι Ἰωὰβ υἱ lius saruia: τ q̄ fecit duob⁹ principib⁹ exercit̄ ὃς σαρουίας, καὶ ἃ ἐποίησε τοῖς δυσὶ ἀρχισράτηγοις 2.Reg. c.17.10. c. israel abener filio ner: τ amasę filio iether: Ἰσραὴλ τῷ Ἀβενὴρ υἱῷ νήρ, καὶ τῷ Ἀμεσσὰ υἱῷ Ἰεθέρ, τ occidit eos τ vitus est sāguine belli in καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς καὶ ἐξεδίκησεν αἷμα πολέμου ἐν pace: τ dedit sāguinē inocētē in balteo suo q̄ εἰρήνῃ, καὶ ἔδωκεν αἷμα ἀδῶον ἐν τῇ ζώνῃ αὐτοῦ τῇ in libro eius τ in calciamēto suo q̄s ἐν τῷ ὑποδήματι αὐτοῦ τῷ in pede eius. τ facies iuxta sapientiā ἐν τῷ ποδὶ αὐτοῦ· καὶ ποιήσεις κατὰ τὴν φρόνησίν tuā: τ nō deduces in pace canitiē eius σου, καὶ οὐ κατάξεις ἐν εἰρήνῃ τὴν πολιὰν αὐτοῦ τῷ ad inferos. τ filijs berzelli galaadite ἐις ᾅδου . καὶ τοῖς υἱοῖς Βερζελλὶ τοῦ γαλααδίτου facies mīam: τ erunt in comedētib⁹ ποιήσεις ἔλεος, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἐσθίουσι τὴν mēsam tuā: qñ sic occurrerūt mihi q̄n fugiebā 2.Re. 19.c. τράπεζάν σου, ὅτι οὕτως ἤγγισάν μοι ἐν τῷ φεύγειν ego a facie fratris tui absalom. τ με ἐκ προσώπου τοῦ ἀδελφοῦ σου Ἀβεσσαλώμ· καὶ ecce tecum semei filius gera fili⁹ iemeni q̄ de bauri: ἰδοὺ μετὰ σοῦ σεμεὶ υἱὸς γηρὰ υἱὸς Γαιμενὶ ὁ ἐκ Βαουρί , τ ipe maledixit mihi maledictiōe dolorosa in καὶ αὐτὸς κατηράσατό με κατάραν ὀδυνηρὰ ἐν τῇ die qua ibam in castra: τ ipse descē μέρᾳ ᾗ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς, καὶ αὐτὸς κα 2.Re. cēdit in occursum meū in iordane. τ iurauī τέβη εἰς ἀπάντησίν μου ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην· καὶ ὤμο 19.c. ut ei in dño dicēs: nō interficiā te in gla σα αὐτῷ ἐν κυρίῳ λέγων, οὐ θανατώσω σε ἐν ῥομ dio: τ nō relinq̄s inoriū eis: q̄ vir sapiēs φαίᾳ, καὶ οὐ μὴ ἀθῳώσῃς αὐτόν, ὅτι ἀνὴρ σοφὸς es tu: τ scies q̄ facies ei: τ deduces εἶ σύ, καὶ γνώσῃ ἃ ποιήσεις αὐτῷ, καὶ κατάξεις caniciē eius in sāguine ad inferos. τ dor τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. καὶ κοιμᾶ mit dauid cū patrib⁹ suis: τ sepult⁹ ē ται δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη in ciuitate dauid. τ dies q̄b⁹ regnauit ἐν τῇ πόλει δαυίδ· καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν dauid sup israel: quadraginta annī. in ebe δαυὶδ ἐπὶ Ἰσραήλ, τεσσαρακονταετὴς ἐτῶν· ἐν Χεβ bron regnauit septē ānis: τ in hierusalem ρὼν ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ regnauit triginta τ trib⁹ annis. ἐβασίλευσεν τριάκοντα καὶ τρία ἔτη.

ᵖSalomō āt ᵍsedit ʳsuper ˢthronū dauid ᵗpris sus: ᵘ& firmatū est ᵛregnū eius ʷnimis. ˣEt ingressus est ʸadonias ᶻfilius ᵃagith ad ᵇersabee ᶜmatrē ᵈsalomonis. Que ᵉdixit ei. ᶠPacificus ne est ᵍingressus tu? ʰQui ⁱrndit. ʲPacificus. ᵏAddiditq; ˡSermo ᵐmihi est ⁿad te. Qui ᵒait. "Loquere. ᵖEt ille. ᵠTu ingressa ʳregnū ˢmeū ᵗerat ᵘregnū: ᵛ& me ʷpropositum ˣerat ʸregnū: ᶻfratri meo: ᵃquia ᵇmeū ᶜerat ᵈregnū: ᵉ& factū ē ᶠfratri mei. ᵍA dño ʰei cōstitutū ⁱest ei. ʲNunc ergo petitionem ᵏnam ˡprecor a te: ᵐne confundas ⁿfaciē meam. Que ᵒdixit ad eū. ᵖLoqre. ᵠEt ille ʳait. ˢPrecor vt dicas ᵗsalomōi ᵘregi: ᵛnegs ʷeni ne gare tibi quicq̄ poteſt: ˣvt det ʸmihi ᶻabisac ᵃsunamitem ᵇvxorem. ᶜEt ait ᵈbersabee. ᵉBene ᶠego loquar pro te ᵍregi. ʰVenit ergo ⁱbersabee ʲad ᵏregem ˡsalomonem ᵐvt loqueretur ⁿei ᵒpro ᵖadōia. ᵠEt surrexit ʳrex ˢin occursum eius: ᵗadorauitq; ᵘeam ᵛ& sedit ʷsup ˣthronū suū. ʸPosiτusq; est ᶻthronus ᵃmatri ᵇregis: ᶜq; ᵈsedit ᵉad dextrā eius. ᶠDixitq; ei. ᵍPetitio hē ʰunā ⁱpusillā ʲego ᵏdeprecor ˡa te: ᵐne confundas ⁿfaciem meam. ᵒEt dixit ei ᵖrex. ᵠPete ʳmater mea: ˢnec enim fas est vt auertā ᵗfaciē tuam. Que ᵘait. ᵛDetur ʷabisac ˣsunamitis ʸadonie ᶻfratri tuo ᵃvxori. ᵇRespondit q; ᶜrex ᵈsalomon ᵉ& dixit ᶠmatri sue. ᵍQuare ʰpostulas ⁱabisac ʲsunamitem ᵏadōie: ˡPostula ᵐei ⁿ& regnum. ᵒIpse est ᵖei ᵠfrater meus ʳmaior ˢme: ᵗ& habet ᵘ ᵛabiathar ʷfacerdotē ˣ& ioab ʸfilium ᶻsarue. ᵃIurauit itaq; ᵇrex ᶜsalomō ᵈper dominū ᵉdicēs. ᶠHec faciat ᵍmihi ʰdeus: ⁱ& hec addat: ʲq̄ cōtra aiam suā ᵏlocutus est ˡadonias ᵐverbū ⁿhoc. ᵒEt nūc ᵖviuit ᵠdñs ʳqui ˢfirmauit me ᵗ

ᵖSalomō āt ᵍsedit ʳsuper ˢthronū dauid ᵗpris sus: ᵘ& firmatū est ᵛregnū eius ʷnimis. ˣEt ingressus est ʸadonias ᶻfilius ᵃagith ad ᵇersabee ᶜmatrē ᵈsalomonis. Que ᵉdixit ei. ᶠPacificus ne est ᵍingressus tu? ʰQui ⁱrndit. ʲPacificus. ᵏAddiditq; ˡSermo ᵐmihi est ⁿad te. Qui ᵒait. "Loquere. ᵖEt ille. ᵠTu ingressa ʳregnū ˢmeū ᵗerat ᵘregnū: ᵛ& me ʷpropositum ˣerat ʸregnū: ᶻfratri meo: ᵃquia ᵇmeū ᶜerat ᵈregnū: ᵉ& factū ē ᶠfratri mei. ᵍA dño ʰei cōstitutū ⁱest ei. ʲNunc ergo petitionem ᵏnam ˡprecor a te: ᵐne confundas ⁿfaciē meam. Que ᵒdixit ad eū. ᵖLoqre. ᵠEt ille ʳait. ˢPrecor vt dicas ᵗsalomōi ᵘregi: ᵛnegs ʷeni ne gare tibi quicq̄ poteſt: ˣvt det ʸmihi ᶻabisac ᵃsunamitem ᵇvxorem. ᶜEt ait ᵈbersabee. ᵉBene ᶠego loquar pro te ᵍregi. ʰVenit ergo ⁱbersabee ʲad ᵏregem ˡsalomonem ᵐvt loqueretur ⁿei ᵒpro ᵖadōia. ᵠEt surrexit ʳrex ˢin occursum eius: ᵗadorauitq; ᵘeam ᵛ& sedit ʷsup ˣthronū suū. ʸPosiτusq; est ᶻthronus ᵃmatri ᵇregis: ᶜq; ᵈsedit ᵉad dextrā eius. ᶠDixitq; ei. ᵍPetitio hē ʰunā ⁱpusillā ʲego ᵏdeprecor ˡa te: ᵐne confundas ⁿfaciem meam. ᵒEt dixit ei ᵖrex. ᵠPete ʳmater mea: ˢnec enim fas est vt auertā ᵗfaciē tuam. Que ᵘait. ᵛDetur ʷabisac ˣsunamitis ʸadonie ᶻfratri tuo ᵃvxori. ᵇRespondit q; ᶜrex ᵈsalomon ᵉ& dixit ᶠmatri sue. ᵍQuare ʰpostulas ⁱabisac ʲsunamitem ᵏadōie: ˡPostula ᵐei ⁿ& regnum. ᵒIpse est ᵖei ᵠfrater meus ʳmaior ˢme: ᵗ& habet ᵘ ᵛabiathar ʷfacerdotē ˣ& ioab ʸfilium ᶻsarue. ᵃIurauit itaq; ᵇrex ᶜsalomō ᵈper dominū ᵉdicēs. ᶠHec faciat ᵍmihi ʰdeus: ⁱ& hec addat: ʲq̄ cōtra aiam suā ᵏlocutus est ˡadonias ᵐverbū ⁿhoc. ᵒEt nūc ᵖviuit ᵠdñs ʳqui ˢfirmauit me ᵗ

Trāſ.Gre. lxx.cū interp.latina, Trāsla.B.Hie.Tex.heb.iii.Regū.iij. Pātina.heb.

Actus τ salomon sedit sup thronū dauid 2.Cr. καὶ σολομὼν ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου δαυὶδ patris sui: τ paratū fuit regnū eius τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία αὐτ̄ 5.Re. 16.a. berſabee matrē salomonis: τ adora βηρσαβεὶ τὴν μητέρα σολομῶντος, καὶ προσεκύνη sit eā. τ dixit ei: pax ingressus tuus? τ σεν αὐτῇ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰρήνη ἡ εἴσοδός σου; καὶ dixit: pax. τ dixit: sermo mihi ad te. τ ε εἶπεν, εἰρήνη· καὶ εἶπεν, λόγος μοι πρός σέ· καὶ εἶ it ei: loquere. τ dixit ei: tu nosti q̄ πεν αὐτῷ, λάλησον· καὶ εἶπεν αὐτῇ, σὺ οἶδας ὅτι mihi erat regnū: τ in me posiτus oīs israel ἐμοὶ ἦν ἡ βασιλεία , καὶ ἐπ' ἐμὲ ἔθετο πᾶς Ἰσραὴλ τὸ faciem suā in regem: τ trāslatū est re πρόσωπον αὐτῶν εἰς βασιλέα, καὶ ἐπεστράφη ἡ βασι gnū τ factū est fratri meo: q̄n ā dño λεία καὶ ἐγένετο τῷ ἀδελφῷ μου, ὅτι παρὰ κυρίου erat ei. τ nūc petitionē vnā ego peto a ἦν αὐτῷ. καὶ νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ te: ne auertas faciem tuā. τ dixit σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου. καὶ εἶπεν ei berſabee: loquere: τ dixit ei: sic αὐτῷ βηρσαβεὶ, λάλει, καὶ εἶπεν αὐτῇ, εἶπον is ad salomonem regem: q̄ nō auertet δὴ πρὸς σολομῶντα τὸν βασιλέα, ὅτι οὐκ ἀποστρέψει σε facies tuā: τ dabit mihi abisac τὸ πρόσωπόν σου, καὶ δώσει μοι τὴν ἀβισὰκ τὴν sunamitin in vxorē. τ dixit ei berſabee: σουναμῖτιν εἰς γυναῖκα· καὶ εἶπεν αὐτῷ βηρσαβεὶ, bene ego loquar pro te regi. τ ingref καλῶς ἐγὼ λαλήσω πρὸς σοῦ τῷ βασιλεῖ· καὶ εἰσῆλ fę berſabee ad regem salomonē vt loqret θε βηρσαβεὶ πρὸς τὸν βασιλέα σολομῶντα λαλῆσαι ei pro adonia. τ surrexit rex in occur αὐτῷ περὶ ἀδωνίου· καὶ ἐξανέστη ὁ βασιλεὺς εἰς ἀπάν sum eius τ adorauit eā: τ sedit, τησιν αὐτῆς καὶ προσεκύνησεν αὐτῇ, καὶ ἐκάθισεν sup thronū suū. τ posit⁹ ē thron⁹ matri ἐπὶ τὸν θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἐτέθη θρόνος τῇ μητρὶ τοῦ regis: τ sedit a dextris eius. τ dixit βασιλέως, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ei: petitionē vnam parvā ego peto a αὐτῷ, αἴτησιν μίαν μικρὰν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ te: ne auertas faciē meā. τ dixit ei σοῦ, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν μου· καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ rex: pete mater mea qñ nō auertā te. τ βασιλεύς, αἴτησαι μήτηρ ἐμὰ ὅτι οὐκ ἀποστρέψω σε· καὶ dixit: detur abisac sunamitis adonia εἶπεν, δοθήτω ἡ ἀβισὰκ ἡ σουναμῖτις τῷ ἀδωνίᾳ τῷ fratri tuo in vxorē. τ rndit salomon rex ἀδελφῷ σου εἰς γυναῖκα· καὶ ἀπεκρίθη σολομὼν ὁ βα τ dixit matri sue: τ quare tu petis σιλεὺς καὶ εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ ἱνατί σὺ αἰτῇ τὴν abisac adonie? τ postula et re ἀβισὰκ τῷ ἀδωνίᾳ ; καὶ αἴτησαι αὐτῷ τὴν βασι gnū: qñ ille frater me⁹ magn⁹ magq; ego: λείαν, ὅτι οὗτος ὁ ἀδελφός μου ὁ μέγας ὑπὲρ ἐμέ, τ ei abiathar sacerdos: τ ei ioab filius sa καὶ αὐτῷ Ἀβιάθαρ ὁ ἱερεύς, καὶ αὐτῷ Ἰωὰβ υἱὸς σα ruie precipo mittie amicus: τ iurauit rex ρουίας ὁ ἀρχισράτηγος ἑταῖρος, καὶ ὤμοσεν ὁ βασι salomon per dñm dicēs: hec faciat mihi λεὺς σολομὼν κατὰ τοῦ κυρίου λέγων, τάδε ποιήσαι μοι ὁ deus τ hec addat: q̄ cōtra aiam suā locut⁹ est θεὸς καὶ τάδε προσθείη, ὅτι κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτ̄ ἐλάλησεν adonias verbū hoc. τ nūc viuit dñs q̄ prepauit me ἀδωνίας τὸν λόγον τοῦτο. καὶ νῦν ζῶ κύ ὃς ἡτοίμασέ με

feminis eius vsq; in sempiternū. τ dauid τ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἕως αἰῶνος · καὶ τῷ δαυὶδ καὶ
femini ei° τ domui eius a thro τῷ σπέρματι αὐτοῦ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ τῷ θρό
no eius fiat pax a dño vsq; in eternū. τ νω αὐτοῦ ἤθωιτο εἰρήνη παρὰ κυρίου ἕως αἰῶνος. καὶ
afcēdit baneas filius ioiada τ obtulerunt ei: τ ἀνέβη βαναίας υἱὸς ἰωιαδὰ καὶ ἀπήνεγκαν αὐτῷ, καὶ ἐθα
terfecit eum: τ sepelierunt eū in domo sua. νάτωσεν αὐτόν, καὶ ἐθάφη αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
τ dedit rex salomon baneā filiū io καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὸν βαναίαν υἱὸν ἰω
iada pro eo q̄ super exercitū: & fadoch "fa ιαδὰ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν στρατιάν· καὶ τὸν σαδὼκ τὸν ἱερέα
cerdotem posuit dedit rex in sacerdotē pro abiathar. τ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς ἱερέα ἀντὶ ἀβιάθαρ· καὶ
mittens vocauit rex salomon semei. ἀποστείλας ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὸν σεμεΐ.
τ dixit ei: edifica tibi domū in hieru τ εἶπεν αὐτῷ, οἰκοδόμησον σεαυτῷ οἶκον ἐν ἱερου
salem τ habita ibi: τ nō egredieris inde σαλὴμ καὶ κατοίκει ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐκεῖθεν
nequaq̄. τ erit in die egressus tui τ οὐδαμοῦ· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐξόδου σου καὶ
trāsieris torrētē cedron: cognoscēs scies διαβήσῃ τὸν χειμάρρουν τὸν κεδρών, γινώσκων γνώσῃ
q̄ morte morieris: τ sanguis tu° erit sup ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ τὸ αἷμά σου ἔσται ἐπὶ
caput tuū. τ dixit semei ad \ regem: τὴν κεφαλήν σου · καὶ εἶπε σεμεΐ πρὸς τὸν βασιλέα,
bonus sermo quē locutus es dñe mi rex: sic ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας κύριέ μου βασιλεῦ, οὕτως
faciet seruus tuus. τ habitauit semei in hierusa ποιήσει ὁ δοῦλός σου · καὶ ἐκάθισε σεμεΐ ἐν ἱερουσα
lem trib° ānis. τ factū est post tres ānos: τ fu λὴμ τρία ἔτη. καὶ ἐγένετο μετὰ τρία ἔτη, καὶ ἀπέ
gerūt duo serui semei ad achis filiū maacha φρασαν δύο δοῦλοι σεμεΐ πρὸς ἀχὶς υἱὸν μααχὰ
regem geth. τ nūciauerūt semei dicētes: βασιλέα γέθ· καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σεμεΐ λέγοντες,
ecce serui tui in geth. τ surrexit semei τ stra ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου ἐν γέθ· καὶ ἀνέστη σεμεΐ καὶ ἐπέ
uit asinū suū τ iuit in geth ad achis σαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς γὲθ πρὸς ἀχὶς
regem geth vt quereret seruos suos. τ βασιλέα γὲθ τοῦ ζητῆσαι τοὺς δούλους αὐτοῦ· καὶ
egressus est semei: τ duxit seruos suos. ἐξεπορεύθη σεμεΐ, καὶ ἤγαγε τοὺς δούλους αὐτοῦ·
τ nūciauerūt salomoni dicentes q̄ egref καὶ ἀπήγγειλαν τῷ σολομῶντι λέγοντες ὅτι ἐξεπο
sus est semei de hierusalem in geth: τ reuersus est. ρεύθη σεμεΐ ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς γέθ, καὶ ἀνέστρεψε·
τ misit rex τ vocauit semei: καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάλεσεν τὸν σεμεΐ,
τ dixit ad eum: nōne adiurauit te per dñm καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, οὐχὶ ὅρκισά σε κατὰ τοῦ κυρίου
τ testificatus sum tibi dicēs: in qua die egref καὶ διεμαρτυράμην σοι λέγων, ἐν ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ ἐξέλ
sus fueris de hierusalē: τ abieris vsq; ad nīsi tros: θης ἐξ ἱερουσαλὴμ, καὶ πορευθῇς ἐκεῖσε ἢ ἀφιστρο
cognoscēs scies q̄ morte morieris? τ dixisti mihi: γινώσκων γνώσῃ ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ; καὶ εἶπάς μοι,
bonus sermo quē audiui. τ nūc pp q̄d nō custodi bonus sermo quē locutus eo dñe mi rex:
ti iusiurādū dñi: τ preceptū q̄d p̄ece ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἤκουσα· καὶ νῦν διατί οὐκ ἐφύ
pi cōtra. te: τ dixit rex ad semei: tu λαξας ὅρκον κυρίου, καὶ τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετειλάμ
nosti omne malū tuū q̄d cognouit cor tuū ὐδιας πᾶσαν τὴν κακίαν σου ἣν ἔγνω ἡ καρδία σου
quecūq; fecisti dauid
ὅσα ἐποίησας δαυὶδ

וְלִזְרָעוֹ לְעוֹלָם ׀ וְלִדָּוִד וְלִזְרָעוֹ וְלִבֵיתוֹ וְלִכְסָאוֹ יִהְיֶה שָׁלוֹם עַד
עוֹלָם מֵעִם יְהוָה׃ וַיַּעַל בְּנָיָהוּ בֶן
יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע בּוֹ וַיְמִתֵהוּ וַיִּקָּבֵר
בְּבֵיתוֹ בַּמִּדְבָּר׃ וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת
בְּנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע תַּחְתָּיו עַל
הַצָּבָא וְאֶת צָדוֹק הַכֹּהֵן נָתַן
הַמֶּלֶךְ תַּחַת אֶבְיָתָר׃ וַיְשַׁלַּח הַמֶּלֶךְ
וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר לוֹ בְּנֵה
לְךָ בַּיִת בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְיָשַׁבְתָּ שָׁם
וְלֹא תֵצֵא מִשָּׁם אָנָה וָאָנָה׃
וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ וְעָבַרְתָּ אֶת נַחַל
קִדְרוֹן יָרֹעַ תֵּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת
דָּמְךָ יִהְיֶה בְּרֹאשֶׁךָ׃ וַיֹּאמֶר שִׁמְעִי
לַמֶּלֶךְ טוֹב הַדָּבָר כַּאֲשֶׁר
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וַיֵּשֶׁב
שִׁמְעִי בִּירוּשָׁלַ͏ִם יָמִים רַבִּים׃
וַיְהִי מִקֵּץ שָׁלֹשׁ שָׁנִים וַיִּבְרְחוּ
שְׁנֵי עַבְדֵי שִׁמְעִי אֶל אָכִישׁ
בֶּן מַעֲכָה מֶלֶךְ גַּת וַיַּגִּידוּ לְשִׁמְעִי
לֵאמֹר הִנֵּה עֲבָדֶיךָ בְּגַת׃ וַיָּקָם
שִׁמְעִי וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ וַיֵּלֶךְ
גַּתָּה אֶל אָכִישׁ לְבַקֵּשׁ אֶת עֲבָדָיו
וַיֵּלֶךְ שִׁמְעִי וַיָּבֵא אֶת עֲבָדָיו מִגַּת׃
וַיֻּגַּד לִשְׁלֹמֹה כִּי הָלַךְ שִׁמְעִי
מִירוּשָׁלַ͏ִם גַּת וַיָּשֹׁב׃ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲלֹא
הִשְׁבַּעְתִּיךָ בַיהוָה וָאָעִד בְּךָ לֵאמֹר
בְּיוֹם צֵאתְךָ וְהָלַכְתָּ אָנָה וָאָנָה
יָדֹעַ תֵּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת וַתֹּאמֶר
אֵלַי טוֹב הַדָּבָר שָׁמַעְתִּי וְתַדּוּעַ
לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת שְׁבֻעַת יְהוָה
וְאֶת הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ׃
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל שִׁמְעִי אַתָּה
יָדַעְתָּ אֶת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר יָדַע
לְבָבֶךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְדָוִד

וַיּוֹשִׁבֵיהוּ עַל כִּסְא דָּוִד אָבִי וַאֲשֶׁר יַשֵּׁב
עָשָׂה לִי בֵּית כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר כִּי הַיּוֹם
יוּמַת אֲדֹנִיָּהוּ וּיְשַׁלַּח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מוּת שָׁלַח
בְּיַד בְּנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע בּוֹ פָּגַע
וַיֹּמֶת וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן אָמַר הַמֶּלֶךְ
עֲנָתֹת לְךָ עַל שָׂדֶיךָ כִּי אִישׁ מָוֶת יָלַל שָׂדֶה
אַתָּה וַיּוֹם הַזֶּה לֹא אֲמִיתֶךָ כִּי מוּת
נָשָׂאתָ אֶת אֲרוֹן אֲדֹנָי יְהוִה לִפְנֵי אָרוֹן
דָּוִד אָבִי וְכִי הִתְעַנִּיתָ בְּכֹל אֲשֶׁר עָנָה
הִתְעַנָּה אָבִי וַיִּנָּרֵשׁ שְׁלֹמֹה אֶת נָרַשׁ
אֶבְיָתָר מִהְיוֹת כֹּהֵן לַיהוָה לְמַלֵּא הָיָה
אֶת דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עַל בֵּית
עֵלִי בְּשִׁלֹה׃ וְהַשְּׁמֻעָה בָּאָה עַד יוֹאָב
יוֹאָב כִּי יוֹאָב נָטָה אַחֲרֵי אֲדֹנִיָּה
וְאַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם לֹא נָטָה וַיָּנָס נוּס
יוֹאָב אֶל אֹהֶל יְהוָה וַיַּחֲזֵק חָזַק
בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיֻּגַּד לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָגַד
שְׁלֹמֹה כִּי נָס יוֹאָב אֶל אֹהֶל יְהוָה
וְהִנֵּה אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה שָׁלַח
אֶת בְּנָיְהוּ בֶן יְהוֹיָדָע לֵאמֹר לֵךְ
פְּגַע בּוֹ׃ וַיָּבֹא בְנָיְהוּ אֶל אֹהֶל יְהוָה בוֹא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ צֵא יָצָא
וַיֹּאמֶר לֹא כִּי פֹה אָמוּת וַיָּשֶׁב מוּת שוּב
בְּנָיְהוּ אֶת הַדָּבָר לֵאמֹר כֹּה
דִּבֶּר יוֹאָב וְכֹה עָנָנִי וַיֹּאמֶר לוֹ עָנָה
הַמֶּלֶךְ עֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר וּפְגַע
בּוֹ וּקְבַרְתּוֹ וְהָסִרוֹתָ דְּמֵי חִנָּם סוּר
אֲשֶׁר שָׁפַךְ יוֹאָב מֵעָלַי וּמֵעַל
בֵּית אָבִי׃ וְהֵשִׁיב יְהוָה אֶת דָּמוֹ
עַל רֹאשׁוֹ אֲשֶׁר פָּגַע בִּשְׁנֵי
אֲנָשִׁים צַדִּקִים וְטוֹבִים מִמֶּנּוּ טוֹב
וַיַּהַרְגֵם בַּחֶרֶב וְאָבִי דָוִד לֹא
יָדַע אֶת אַבְנֵר בֶּן נֵר שַׂר צְבָא שַׂר
יִשְׂרָאֵל וְאֶת עֲמָשָׂא בֶן יֶתֶר
שַׂר צְבָא יְהוּדָה וְשָׁבוּ
דְמֵיהֶם בְּרֹאשׁ יוֹאָב וּבְרֹאשׁ

אָנֹכִי יְהוָה שׁוּב
בָּרְאֹשָׁךְ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ
וְכִסֵּא דָּוִד יִהְיֶה נָכוֹן לְפָנַי יְהוָה כּוֹן
עַד עוֹלָם׃ וַיֹּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת בְּנָיָהוּ עָלָה
בֶּן יְהוֹיָדָע וַיֵּצֵא וַיִּפְגַּע בּוֹ וַיָּמָת פָּגַע מוּת
Cap.iiij. וְהַמַּמְלָכָה נָכוֹנָה
בְּיַד שְׁלֹמֹה׃ וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה חָתַן
אֶת פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּקַּח אֶת לָקַח
בַּת פַּרְעֹה וַיְבִאֶהָ אֶל עִיר דָּוִד בוא
עַד כַּלֹּתוֹ לִבְנוֹת אֶת בֵּיתוֹ וְאֶת כָּלָה בָּנָה
בֵּית יְהוָה וְאֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלִָם חָמָה
סָבִיב׃ רַק הָעָם מְזַבְּחִים בַּבָּמוֹת סָבַב זָבַח
כִּי לֹא נִבְנָה בַיִת לַשֵּׁם יְהוָה עַד בָּמָה
הַיָּמִים הָהֵם׃ וַיֶּאֱהַב שְׁלֹמֹה אֶת יום אָהַב
יְהוָה לָלֶכֶת בְּחֻקּוֹת דָּוִד אָבִיו יָלַךְ חָקַק
רַק בַּבָּמוֹת הוּא מְזַבֵּחַ וּמְקַטֵּיר׃ קָטַר
וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּבְעֹנָה לִזְבֹּחַ שָׁם כִּי
הִיא הַבָּמָה הַגְּדוֹלָה אֶלֶף עֹלוֹת עָלָה
יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה עַל מִזְבְּחָהּ הַהוּא׃
בְּגִבְעוֹן נִרְאָה יְהוָה אֶל שְׁלֹמֹה רָאָה
בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים חֲלוֹם
שְׁאַל מָה אֶתֶּן לָךְ׃ וַיֹּאמֶר נָתַן אָמַר
שְׁלֹמֹה אַתָּה עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ עָשָׂה
דָּוִד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל כַּאֲשֶׁר הָלַךְ
לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְצֶדֶק וּבְיֹשֶׁר לֵבָב פָּנֶה
עִמָּךְ וַתִּשְׁמָר לוֹ אֶת הַחֶסֶד שָׁמַר
הַגָּדוֹל הַזֶּה וַתִּתֶּן לוֹ בֵּן יֹשֵׁב עַל
כִּסְאוֹ כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה יְהוָה
אֱלֹהָי אַתָּה הִמְלַכְתָּ אֶת עַבְדְּךָ עָבַד
תַּחַת דָּוִד אָבִי וְאָנֹכִי נַעַר קָטֹן
לֹא אֵדַע צֵאת וָבוֹא׃ וְעַבְדְּךָ יָדַע יָצָא
בְּתוֹךְ עַמְּךָ אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ עַם רַב בוא
אֲשֶׁר לֹא יִמָּנֶה וְלֹא יִסָּפֵר מִרֹב׃ מָנָה סָפַר
וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ לִשְׁפֹּט נָתַן
אֶת עַמְּךָ לְהָבִין בֵּין טוֹב לְרָע בִּין רָעַע
כִּי מִי יוּכַל לִשְׁפֹּט אֶת עַמְּךָ כָּלַל

patri meo: t reddidit dñs malicia
τῷ πατρί μου, καὶ ἀνταπέδωκε κύριος τὴν κακίαν
tuã in caput tuũ. t rex salomõ be
σου εἰς τὴν κεφαλήν σου. καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν εὐ
nedictus: t thronꝰ dauid erit paratus corã domi
λογημένος, καὶ ὁ θρόνος δαυὶδ ἕσαι ἕτοιμος ἐνώπιον κυρί
no in ſempiternũ. t præcepit rex salomon
ου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς σολομὼν
banea filio ioiada: t egreſſus ẽt interfecit eũ.
τῷ βαναίᾳ υἱῷ ἰωιαδά, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἀπέκτειναν αὐτόν.
t mortuus ẽt.
καὶ ἀπέθανεν.

Ca.3.

Confirmatũ eſt igi
tur regnum in
manu ſalomonis: &
affinitate conjunctus eſt
pharaoni regi egypti.
Accepit nãq; filiã eius & adduxit in
ciuitatẽ dauid donec
cõpleret edificans do
mũ ſuam: & domum domini & mu
rum hieruſalem circuitum. Attamen
populus immolabat
in excelſis. Non enim
ædificatum erat tem
plũ nomini domini vſq; in
diẽ illũ. Dilexit ãt
ſalomõ dñm ambulãs
in præceptis dauid pa
tris ſui: verũ in
excelſis immolabat & adolebat.
Abiit itaq; ſalomon in gabaon vt im
molaret ibi. Illud qp
pe erat excelſum maxi
mũ. Mille hoſtias i ho
locauſtum obtulit ſalo
mon ſup altare illud in
gabaon. Apparuit au
tem dominus ſalomo
ni per ſomnium nocte
dicens. Poſtula quod
vis vt dem tibi. Et ait
ſalomon. Tu feciſti cũ
ſeruo tuo dauid patre
meo miſericordiã ma
gnam: ſicut ambulauit
in conſpectu tuo in ve
ritate & iuſticia & recto
corde tecum. Cuſto
diſti ei miſericordiã tuã
grandẽ: & dediſti ei fi
liũ ſedentem ſuper
thronũ: ſicut ẽ hodie.
Et nũc dñe deus tu re
gnare feciſti ſeruũ tuũ
pro dauid patre meo.
Ego autẽ ſum puer parvulus & ignorãs egreſ
ſum & introitũ meum:
& ſeruus tuus in medio
eſt ppli quẽ elegiſti po
puli infiniti: q nũerari
& ſupputari nõ poteſt
pre multitudine.
Da bis ergo ſeruo tuo cor
docile vt populum tu
um iudicare poſſit & di
ſcernere inter bonũ &
malũ. Quis enim pôt
iudicare populũ iſtum
populum tuum

πρὸς πατέρα μου· t ἀνταπέδωκε κύριος τὴν κακίαν
τῷ πατρί μου, καὶ ἀνταπέδωκε κύριος τὴν κακίαν
tuã in caput tuũ. t rex salomõ be
σου εἰς τὴν κεφαλήν σου. καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν εὐ
nedictus: t thronꝰ dauid erit paratus corã domi
λογημένος, καὶ ὁ θρόνος δαυὶδ ἕσαι ἕτοιμος ἐνώπιον κυρί
no in ſempiternũ. t præcepit rex salomon
ου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς σολομὼν
banea filio ioiada: t egreſſus ẽt interfecit eũ.
τῷ βαναίᾳ υἱῷ ἰωιαδά, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἀπέκτειναν αὐτόν.
t mortuus ẽt.
καὶ ἀπέθανεν.

Ca.3.

A

Κατίσχυσε δὲ βασιλεία ἐν χειρὶ τοῦ σολομῶν
nts. t affinitate cõiũct ẽ ſalomõ pharaõ regi
τος· καὶ ἐγαμβρεύσατο σολομὼν τῷ φαραὼ βασιλεῖ
egypti. t accepit ſalomõ filiã pharaõis vxo
αἰγύπτου. καὶ ἔλαβε σολομὼν τὴν θυγατέρα φαραὼ γυ
rem. t adduxit eã in ciuitatẽ dauid: donec
ναῖκα· καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν δαυίδ, ἕως
cõpleret ipe edificare ſuam domũ:
τοῦ συντελέσαι αὐτὸν οἰκοδομῆσαι αὐτοῦ τὸν οἶκον,
t domũ dñi in primis: t murũ hieru
καὶ τὸν οἶκον κυρίου ἐν πρώτοις, καὶ τὸ τεῖχος ἱερου
ſalem p circuitũ. t ppls erãt ſacrificãtes in
σαλὴμ κύκλῳ. καὶ ὁ λαὸς ἦσαν θύοντες ἐν τοῖς ὑψη
celſiſſimis. t nõ ædificata fuit domꝰ nomini do
λοτάτοις· καὶ οὐκ ᾠκοδομήθη οἶκος τῷ ὀνόματι κυ
mini vſq; ad nũc. t dilexit ſalomõ dñm:
ρίου ἕως τοῦ νῦν. καὶ ἠγάπησε σολομὼν τὸν κύριον,
vt ambularet in præceptis dauid pa
τοῦ πορεύεσθαι ἐν τοῖς προσάγμασι δαυὶδ τοῦ πα
tris ſui: verũ in excelſis immolabat & adolebat.
τρὸς αὐτοῦ, πλὴν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἔθυεν καὶ ἐθυμία·
t surrexit ſalomõ t abiit in gabaõ vt immolaret
καὶ ἀνέστη σολομὼν καὶ ἐπορεύθη εἰς γαβαὼν θύσαι ἐκ
ibi: q erat excelſiſſimũ t magnũ. mille hoſtias
κεῖ, ὅτι ὑψηλοτάτη καὶ μεγάλη· χιλίας ὁλοκαυτώσεις
obtulit ſalomon ſup altare iqđ in gabaon.
ἀνήνεγκε σολομὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν γαβαών·
t appuit dñs ſalomoni in ſõnio: no
καὶ ὤφθη κύριος τῷ σολομῶντι ἐν ὕπνῳ τὴν νύ
cte. t ait dñs ſalomoni: pete aliquã pe
κτα. καὶ εἶπε κύριος τῷ σολομῶντι, αἴτησαί τι πα
titionẽ tibi: t dabo tibi. t dixit ſalomon:
ρά σεαυτῷ, καὶ δώσω σοί. καὶ εἶπε σολομών,
tu feciſti cũ ſeruo tuo dauid pa
σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου δαυὶδ τὸ πα
tre meo miam magnã: ſicut ãbulauit coſpectu tuo in
τρός μου ἔλεος μέγα, καθὼς ἐπορεύθη ἐνώπιόν σου ἐν
veritate & iuſticia & recto corde tecum. Cuſto
ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι καρδί
diſti ei miſericordiã tuã grandẽ: & dediſti ei filiũ ſedentem ſuper thronũ eius: ſicut ẽ hodie.
τοῦτο, δοῦναι αὐτῷ υἱὸν καθήμενον ἐπὶ τὸν θρόνον αὐ
Et nũc dñe deus tu regnare feciſti
τοῦ, ὡς ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν κύριε σὺ ἐβασίλευσας
ſeruũ tuũ pro dauid patre meo. t ego ſum
τὸν δοῦλόν σου ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρός μου· καὶ ἐγώ εἰμι
puer paruus: t nõ noui ingreſſum meũ t egreſ
παιδάριον μικρόν, καὶ οὐκ οἶδα τὴν εἴσοδόν μου καὶ τὴν ἔξο
ſum meũ. t ſeruus tuus in medio ppli tui: quẽ elegiſti
δόν μου. καὶ ὁ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐξελέξω
ppũ multũ: q nõ numerabit & multitudie t nõ re
λαὸν πολύν, ὃς οὐκ ἀριθμηθήσεται οὐδὲ τοῦ πλήθους καὶ οὐδὲ
cẽſebitur. t dabis ſeruo tuo cor ſapiens
ἐκλογισθήσεται· καὶ δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν φρονίμην
vt iudicet t iudicet ppũ tuũ in iuſticia: vt diſcer
τοῦ κρίνειν καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, τοῦ συνιέ
nat inter bonũ & malũ. qñ quis poterit iudicare
ναι ἀνὰ μέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ· ὅτι τίς δυνήσεται κρίνειν

1.Reg. 11.a
2.Reg. 1.a.
Sap.9

B

ppſin tuũ grauẽ hunc? t placuit ſermo co
τὸν λαόν σου τὸν βαρὺν τοῦτον; καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώ
ram dño: q postulauit salomon verbũ hoc.
πιον κυρίου, ὅτι ἤτησατο σολόμων τὸ ῥῆμα τοῦτο·
t ait dñs ad eum: quoniã postulaſti verbũ
καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν, ἀνθ᾽ ὧν ἤτησω τὸ ῥῆμα
hoc & me: t nõ petiſti tibi dies mul
τοῦτο καὶ ἐμοῦ· καὶ οὐκ ἤτησω σεαυτῷ ἡμέρας πολ
tos: t nõ postulaſti diuitias. neq; petiſti animas
λάς, καὶ οὐκ ἤτησω πλοῦτον οὐδὲ ἤτησω ψυχὰς τῶν
inimicorũ tuorũ: ſed postulaſti tibi intellectũ ad audiẽ
ἐχθρῶν σου, ἀλλ᾽ ἤτησω σεαυτῷ σύνεσιν τοῦ ἀκού
dum iudicia t iuſtificationes: ecce feci
σαι κρίματα καὶ δικαιώματα, ἰδοὺ πεποίηκα
ſdm verbũ tuũ: t ecce dedi tibi cor
κατὰ τὸ ῥῆμά σου, καὶ ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν
ſapiẽs & peritũ: ñẽ tibi nõ fuit ante te:
φρονίμων καὶ σοφήν, ὡς σοὶ οὐ γέγονεν ἔμπροσθέν σου,
t poſt te nõ ſurget ſimilis tibi. t
καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἀναστήσεται ὅμοιός σοι· καὶ γε ἃ οὐκ ἤτη
dedi tibi: t diuitias & gloriã: vt nõ fue
σω, δέδωκά σοι, καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν, ὡς οὐ γέ
rit vir ſimilis tibi in regibus. t ſi am
γονεν ἀνὴρ ὅμοιός σοι ἐν τοῖς βασιλεῦσι. καὶ ἐὰν πο
bulaueris in vijs meis & cuſtodieris præcepta mea & mãdata mea: ſicut ambulauit pr̃ tuus:
λεύσῃ ἐν ταῖς ὁδοῖς μου τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολάς μου
t præcepta mea: veluti ãbulauit dauid pa
καὶ τὰ προστάγματά μου, ὡς ἐπορεύθη δαυὶδ ὁ πατὴρ
ter tuus: t producã dies tuos. t expergef
τήρ σου, καὶ μακρυνῶ τὰς ἡμέρας σου· καὶ ἐξυπνί
ctꝰ eſt ſalomon: t ecce inſomniũ. t ſurrexit t abijt
σθη σολομών, καὶ ἰδοὺ ἐνύπνιον· καὶ ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν
in hieruſalem: t ſtetit ante faciẽ arcã
εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσια
tis qđ ante cõſpectũ arce federis do
στηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυ
mini: t obtulit holocauſta & fecit pacifi
ρίου, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώσεις καὶ ἐποίησεν εἰρηνι
ca: t fecit cõuiuiũ omnibꝰ ſeruis ſuis.
κάς, καὶ ἐποίησε πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ.
tunc apparuerũt due mulieres meretrices regi:
τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ,
t ſteterũt coꝝ co. t ait mulier vna:
καὶ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ μία,
in me dñe mi. ego & mulier hec habitabam in do
ἐν ἐμοὶ κύριε μου· ἐγὼ καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ᾠκοῦμεν ἐν οἰ
mo vna: t peperi in domo: t factũ eſt die
κῳ ἑνί, καὶ ἔτεκεν ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέ
tertia poſtq̃ peperi ego: t peperit & mulier hec
ρᾳ τῇ τρίτῃ τεκούσης μου, καὶ ἔτεκεν καὶ ἡ γυνὴ αὕ
filiũ: t cranus fuimꝰ. nõ erat vlius no
τη υἱόν, καὶ ἦμεν κατὰ τὸ αὐτό· οὐκ ἦν ὑμεῖς μεθ᾽
biſcũ preter ambas nos in domo. t mor
ἡμῶν πάρεξ ἀμφοτέρων ὑμῶν ἐν τῷ οἴκῳ· καὶ ἀπέθα
tuus eſt filius mulieris huius nocte: qz dor
νεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν νύκτα, ὡς ἐπεκ
miuit ſuꝑ eũ. t ſurrexit media nocte: t
οιμήθη ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ ἀνέστη μέσον τῆς νυκτός, καὶ
cepit filiũ meũ ex vltis meis: t
ἔλαβε τὸν υἱόν μου ἐκ τῶν ἀγκαλῶν μου, καὶ ἡ
ferua tua dormiebat: t collocauit eũ in ſi
δούλη σου ἐκοιμᾶτο, καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸ ἐν τῷ κόλ
nu ſuo: t filiũ mortuũ poſuit in
πῳ αὐτῆς, καὶ τὸν υἱὸν τὸν τεθνηκότα ἐκοίμισεν ἐν
ſinu meo. t ſurrexi mane ad lactãdũ fi
τῷ κόλπῳ μου· καὶ ἀνέστην πρωῒ θυλάσαι τὸν υἱόν
lũ meũ: t ille erat mortuus.
μου, καὶ ἐκεῖνος ἦν τεθνηκώς.

hunc multum. Placuit
ergo sermo coram
dño: q postulauit salomon verbũ hoc.
t dixit deus salomõi.
Quia postulaſti verbum hoc
& non petiſti tibi dies
multos: nec diuitias: aut
animas inimicorũ tuorũ:
ſed postulaſti tibi ſapiẽ
tiam ad diſcernẽdũ iu
dicium: ecce feci tibi ce
ſm ſermões tuos: & de
di tibi cor ſapiens &
intelligẽs: in tãtũ vt
nullus ante te ſimilis tui fuerit:
nec poſt te ſurrectu
ſit. Sed & hec q nõ po
ſtulaſti dedi tibi: diuitias ſcili
cet & gloriam: vt nemo fue
rit ſimilis tui omnibus
in regibus cũctis retro
diebus. Si autem ambu
laueris in vijs meis
& cuſtodieris præcepta
mea & mãdata mea: ſi
cut ambulauit pr̃ tuus:
longos faciã dies tuos.
Intellexit qd eſſet ſo
nium. Cũ venit Hieruſa
lẽ ſtetit coram arce fœ
deris domini & obtulit
holocauſta: & fecit
ctimas pacificas & gran
de cõuiuiũ vniuerſis fa
mulis ſuis. Tũc venerũt
due mulieres meretri
ces ad regem: & ſteterũt
coram eo. Quarum vna ait.
Obſecro mi domine:
ego & mulier hec
habitabamus in domo
vna: & peperi apud eã
in cubiculo. Tertia aũt
die poſtq̃ ego peperi:
pepit & hec. Et eram
ſimul: nullus
nobiſcũ in domo: excepti
nobis duab. Mortuus
ẽ aũt filius mulieris
huius nocte. Dormiens
qppe oppreſſit eũ. Et cõ
ſurgens intempeſte noctis
filiũ: tulit filiũ meum
de latere meo ancille
tue dormientis: & col
locauit in ſinu ſuo: ſuũ
aũt filiũ qui erat mor
tuus poſuit in ſinu meo.
Cumq; ſurrexiſſem mane vt darem lac filio
meo: appuit mortuus.

ואת בנון אליו בנקר ורנה לא
היה בני אשר ילדתי ותאמר
האשה האחרת לא כי בני החי
ובנך המת ובני החי והדברה
לפני המלך ואמר זאת
אמרת זה בני החי ובנך המת ובני
החי ואמר לא כי בנך המת ובנך
החי ואת אמרת לא כי בנך המת ובני
החי ויאמר המלך קחו לי חרב
ויביאו החרב לפני המלך ויאמר
גזרו את הילד החי
לשנים ותנו את החצי לאחת
ואת החצי לאחת ותאמר האשה
אשר בנה החי אל המלך כי
נכמרו רחמיה על בנה ותאמר
בי אדני תנו לה את הילוד החי
והמת אל תמיתהו ואת אמרת
נם לי נם לך לא יהיה נזרו ויען
המלך ויאמר תנו לה את הילוד
החי והמת אל תמיתהו היא
אמו ויישמעו כל ישראל את
המשפט אשר שפט המלך
ויראו מפני המלך כי ראו כי
חכמת אלהים בקרבו לעשות
משפט ׃

Cap. iiij. ויהי המלך שלמה מלך על כל
ישראל ואלה השרים אשר לו
עזריהו בן צדוק הכהן ׃ אליחרף
ואחיה בני שישא ספרים
יהושפט בן אחילוד המזכיר ׃
ובניהו בן יהוידע על הצבא
וצדוק ואביתר כהנים ׃ ועזריהו
בן נתן על הנצבים וזבוד בן
נתן כהן רעה המלך ׃ ואחישר
על הבית ואדונירם בן עבדא
על המס ׃ ולשלמה שנים

Quē diligētius ſ intuēs
clara luce b deprehēdi. nō
b eſſe meū quē genue-
ram. c Reſpondit q̄q̄ c altera d mulier. f Non eſt
ita vt dicis: g ſed q̄q̄q̄q̄q̄q̄
g filius tuus h mortuus eſt:
f meus āt v viuit. b Ecōtra-
rio illa dicebat. Mētiris.
f Filius g qppe me d viuit:
& h filiꝰ tu h mortuus eſt.
b Atq; in hūc modū con
tēdebāt coram rege. Tūc
m rex i ait. Hec dicit. Fili
us meus v viuit: & filiꝰ tu
us i mortu o ē. Et iſta rñ
dit. f Non: g ſed h filius tuus
b mortuus eſt: me d āt v vi
uit. f Dixit ergo rex. e Af
ferte b mihi gladiū. k Cūq; attuliſſet gladiū m coram
n rege. o Diuidite n inqt in
fantē v iuū n in duas ptes
& date dimidiā ptē vni
b & dimidiā ptem b alteri.
f Dixit autem d mulier q̄q̄
b cuius filius erat f viuus
b ad rege: n cōmota ſunt
m qppe v viſcera eius p ſup
p filio ſuo. q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄
o Obſecro d dñe date illi
infantem v viuum: q̄q̄q̄q̄
& nolite interficere eū
E cōtrario illa dicebat
f Nec b mihi nec t tibi m ſit:
ſed diuidatur. o Reſpōdit
p rex & ait. f Date b huic
n infantē q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄
v iuū & non occidatur.
b Hec eſt enim q̄q̄q̄q̄q̄q̄
f mater ei? p Audiuit itaq;
f omnis iſrael q̄q̄q̄q̄q̄q̄
b iudicium q d iudicaſſet
rex: q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄
m & timuerūt o regem: v vi
dentes q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄
n ſapientiā dei eſſe n in eo
ad faciendum q̄q̄q̄q̄q̄q̄
i iudicium. 4.

Rat autem b rex ſalo
mō regnans ſ ſuper
oēm iſrael: b & hi princi
pes quos habebat. q̄q̄q̄
m Azarias filius ſadoch
p ſacerdotis: q helioreph
& ahia filii ſeſa ſcribe.
q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄q̄
x Ioſaphat filius i abilud
a commentariis. q̄q̄q̄q̄
b Banaias filius d ioiade
ſuper exercitum. q̄q̄q̄q̄
e Sadoch āt b & abiathar
f ſacerdotes: h azarias q̄q̄
i filius m Nathan ſup eos
o qui aſſiſtebāt regi. f Sa-
bud q filius r nathā s facer-
dos t amic u regis: x & ahi
ſar p poſitus y domus: z &
adonirā b filius c abda d ſu-
p tributa. f Habebat au-
tē e ſalomon g duodecim

τ perſpexi eū mane: τ ecce nō erat filiꝰ
καὶ κατενόησα αὐτὸν τοπρωΐ, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ υἱός
μου ὃν ἔτεκον· καὶ ἔιπεν ἡ γυνὴ ἡ ἑτέρα, οὐχί, ἀλλὰ
filius meꝰ viuēs: τ filius tuus mortuus. τ illa di
ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, καὶ ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς· καὶ αὐτὴ ἔιπ
xit: minime: filius tuus mortuus: τ filius meꝰ viuēs,
σεν, οὐχί, ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς, καὶ υἱός μου ὁ ζῶν.
τ locute ſunt coꝝ rege. τ ait e
καὶ ἐλάλησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως· καὶ ἔιπεν αὐ
to rex: tu dicis: iſte filius meus q viuit:
τοῖς ὁ βασιλεύς, σὺ λέγεις, οὗτος υἱός μου ὁ ζῶν,
τ filius huius q mortuus eſt. τ tu dicis: nequaq̄: ſed
καὶ ὁ υἱός ταύτης ὁ τεθνηκώς· καὶ σὺ λέγεις, οὐχί, ἀλ
filius meꝰ q viuit: & filius huius q mortuꝰ eſt. τ
λὰ ὁ υἱός μου ὁ ζῶν, ὁ δὲ υἱὸς ταύτης ὁ τεθνηκώς· καὶ
dixit rex: tollite mihi gladiū. τ attule
ἔιπεν ὁ βασιλεύς, λάβετέ μοι μάχαιραν· καὶ προσή
runt gladiū in cōſpectu regis. τ a
νεγκαν τὴν μάχαιραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως· καὶ ἔι
it rex: diuidite puerū viuū in duo:
πεν ὁ βασιλεύς, διέλετε τὸ παιδίον τὸ ζῶν εἰς δύο,
τ date dimidiū ptē eius huic: τ dimidiū ptē eius
καὶ δότε τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ταύτῃ, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ
huic. τ vidit mulier cuius erat filiꝰ viuēs: τ ait
ταύτῃ· καὶ ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ ἧς ἦν υἱὸς ὁ ζῶν, καὶ ἔι
it ad regem: qm turbata ſunt viſcera eius
πεν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐταράχθη ἡ μήτρα αὐτῆς
ſup filio ſuo: τ ait: in me dñe: date ei
ἐπὶ τῷ υἱῷ αὐτῆς, καὶ ἔιπεν, ἐν ἐμοὶ κύριε, δότε αὐ
puerū: τ morte ne occidatis ipm.
τῷ τὸ παιδίον, καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό·
τ altera dixit: neq; mihi neq; huic ſit: di
καὶ ἡ ἑτέρα ἔιπεν, μήτε ἐμοὶ μήτε αὐτῇ ἔστω, διέ
uidite eū. τ rndit rex τ dixit: da
λετε αὐτό· καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ ἔιπεν, δότε
te puerū viuētē mulieri q dixit: date eum ei
τὸ παιδίον τὸ ζῶν τῇ γυναικὶ τῇ ἐιποὐσῃ, δότε αὐτῷ αὐ
τ morte ne occidatis ipm qm ipſa mi
τῇ καὶ θανάτῳ μὴ θανατώσητε αὐτό, ὅτι αὕτη ἡ μήτηρ
eius. τ audiuit vniuerſus iſrael iudiciū hoc
αὐτοῦ· καὶ ἤκουσε πᾶς ἰσραὴλ τὸ κρῖμα τοῦτο
q d iudicauit rex: τ timuerūt a fa
ὃ ἔκρινεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώ
cie regis: qz viderūt q ſapiētia dei in
που τοῦ βασιλέως, ὅτι εἶδον ὅτι φρόνησις θεοῦ ἐν
eo ad faciēdū iudicia.
αὐτῷ τοῦ ποιεῖν δικαιώματα. Ca. 4.

Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς σολομὼν βασιλεύων ἐπὶ ἰσ
erat rex ſalomō regnans ſup iſ
rael. τ hi principes q erāt ipſi. azarias fi
ραήλ· καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ ἦσαν αὐτῷ· ἀζαρίας υἱὸ
lius ſadoc ſacerdos. τ elichoreph τ achia filii ſiſa
ὸς σαδὼκ ὁ ἱερεύς· καὶ ἐλιχόρεφ καὶ ἀχία υἱοὶ σισὰ
ſcribe. ioſaphat filius achilud a cōmentariis.
γραμματεῖς· Ἰωσαφὰτ υἱὸς ὀχιλοὺδ ὑπομιμνήσκων·
τ baneas filius ioiada ſup exercitū. τ ſa
καὶ βαφέας υἱὸς Ἰωιαδὰ ἐπὶ τῆς δυνάμεως· καὶ σα
doc τ abiathar ſacerdotes. τ azarias filius nathā ſup
δὼκ καὶ ἀβιάθαρ ἱερεῖς· καὶ ἀζαρίας υἱὸς ναθὰν ἐπὶ
aſſiſtētes regi. τ zabud filius nathan amicus
τῶν καθεσαιδῶν· καὶ ζαβοὺδ υἱὸς ναθὰν ἑταῖρος
regis. τ achiſar ꝓpoſit dom. τ adoniram
τοῦ βασιλέως· καὶ ἀχισὰρ οἰκονόμος· καὶ ἀδωνιρὰμ
filius abda ſup tributa. τ ſalomoni duodecim
υἱὸς ἀβδὰ ἐπὶ τῶν φόρων· καὶ τῷ σολομῶντι δώδεκα

prefecti ſup omnē iſrael: ad ſuppeditādū re
πατεχάδοροι ἐπὶ πάντα ἰσραήλ, χορηγεῖν τῷ βασι
gi τ domui eius. menſibꝰ in anno erat vt
λεῖ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· μὴν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐφίστατο ἕκα
vnuſquiſq; ſubminiſtraret. hec nomina eorū. be
στον ἔτος χορηγεῖν· καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Be
nor in monte ephraim filius dacar in macas τ in ſalo
νὴρ ἐν ὄρει ἐφραείμ υἱὸς δεκὲρ ἐν μακὰς καὶ ἐν σαλα
bin τ bethſamis τ elon vſq; in banamā. beneſed in ara
βὶν καὶ βεθσαμὶς καὶ ἐλὼν ἕως βενααμά. βενέσεδ ἐν ἀρα
both: tpm̄ ſocho τ oīa tra opher. filij abina
βώθ, αὐτοῦ σοχὼ καὶ πᾶσα γῆ ὀφὲρ. υἱοῦ ἀβινα
dab oīs nephador: taphath filia ſalomonis
δὰβ πᾶσα νεφαδὼρ· ταφὰθ θυγάτηρ σολομῶντος
erat ei in vxorē. baana filius achilud thaanach
ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα. βαανὰ υἱὸς ἀχιλοὺδ θαανὰχ
τ mageddo τ oēs domū ſaan q̄ a far
καὶ μαγεδδὼ καὶ πάντα οἶκον σαὰν τὸν παρὰ σάρ
than ſubter iſrael a bethſaā vſq; in abelmola vſq; i
θαν ὑποκάτω ἰσραὴλ ἐκ βεθσαὰν ἕως ἀβελμολὰ ἕως
maeber iegmaam. filius gaber in ramoth galaa
μαΐβερ ἰεγμαάμ· υἱὸς γαβὲρ ἐν ῥαμὼθ τοῦ γαλαα
dite. huius erant ciuitates iaer filij manaſſe in
δίτου. τούτου ἦσαν πόλεις ἰαὴρ υἱοῦ μανασσῆ ἐν
galaad. huic funiculus argob in baſan ſexa
γαλαάδ. τούτῳ κοίσμα ἀργὰβ ἐν τῇ βασὰν ἑξήκον
ginta ciuitates magne τ murate τ vectes e
τα πόλεις μεγάλαι καὶ τετειχισμέναι καὶ μοχλοὶ χαλ
ret: achinadab filius addo maanaim achimaas in neph
κοῦ· ἀχιναδὰβ υἱὸς ἀδδὼ μααναὶμ ἀχιμαὰς ἐν νεφ
thalī. τ hic eqpit baſemmath filiam ſa
θαλί. καὶ οὗτος ἔλαβε τὴν βασεμμὰθ θυγατέρα σο
lomonis in vxorē. baneas filiꝰ chuſi in aſer
λομῶντος εἰς γυναῖκα· βαφέας υἱὸς χουσὶ ἐν ἀσὴρ
τ in baaloth. ioſaphat filius pharue. in iſachar.
καὶ ἐν βααλὼθ· Ἰωσαφὰτ υἱὸς φαρουὲ ἐν ἰσαχαρ.
ſemei filius ela in beniamin. gaber filius uri in
σεμεὶ υἱὸς ηλὰ ἐν τῷ βενιαμίν· γαβὲρ υἱὸς ὐρὶ ἐν
terra galaad terra ſeon regis amorreoꝝ
γῇ γαλαὰδ γῇ σηὼν τοῦ βασιλέως τῶν ἀμορραίων
τ og regis baſan: τ ꝓpoſitus in terra in
καὶ ὢγ βασιλέως βασάν, καὶ νασὶβ ἐν τῇ γῇ Ἰού
da vn. iudas τ iſrael multi nimis ve
δα εἷς. Ἰούδας καὶ ἰσραὴλ πολλοὶ σφόδρα ὡς ἡ
arena in mari in multitudine comedēte ſ τ bi
ἄμμος ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος ἐσθίοντες καὶ πίνον
bēte τ letātes. τ ſalomō erat ꝓnceps in cūcta
τες καὶ χαίροντες. καὶ σολομὼν ἦν ἄρχων ἐν πάσαις ταῖς
regnis a flumine terre philiſthiim τ vſq; ad
βασιλείαις ἀπὸ ποταμοῦ γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἕως
terminos egrti. τ erāt afferētes ei do
ὁρίων αἰγύπτου. καὶ ἦσαν προσφέροντες αὐτῷ δῶ
na: τ fermerūt ſalomoni cunctis die
ρα, καὶ ἐδούλευον τῷ σολομῶντι πάσας τὰς ἡ
bus vite eius. τ hoc prādiū ſa
μέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ· καὶ τοῦτο ἄριστον τῷ σο
lomoni in die vna: triginta cor ſimi
λομῶντι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, τριάκοντα κόροι σεμιδάλε
le: τ ſexaginta cor farine: decē vituli
λεως, καὶ ἑξήκοντα κόροι ἀλεύρου, δέκα μόσχοι

'prefectos ſuper omnē
iſrael: qui ſuppeditabāt annonā regi
& domui ei?. Per ſingu
los eni menſes in anno
ſinguli neceſſaria mini
ſtrabāt. Et hec noia eo
rū. Benhur
i monte effrai. Bende
car in macces
& in ſalebi & in bethſa
mes & in helom &
in bethanā. Beneſſed
in araboth. Ipius enim
erat ſocho & oīs terra
epher. Benabiadab ei?
oīs nephador: taphet
filiā ſalomonis
hēbat vxorē: bana fi
lius
ahilud regebat thā
nach & mageddo & vni
uerſam bethſā q eſt iux
ta ſarthana ſubter
iezrael a bethſan vſq;
abelmeula
e regiōe iecmaam. ben
gaber
in ramoth galaad hē
bat auothiair
filiꝰ manaſſe in galaad.
Ipe erat in oi regione
argob que eſt in baſan
ſexaginta ciuitatibus
magnis atq; muratis q̄
hēbāt feras & ereas. Abi
nadab filius addo prae
rat in manaim. Achi
maas in neptali: ſed &
ipe habebat baſemath
filiā ſalomonis in con
iugio: banaa filiꝰ huſi
in aſer & in baloth. Io
ſaphat filius
pharue in iſachar. Se
mei filius hela
in beniamin: gaber fi
lius furi in terra galaad
& in terra ſeon regis ſa
morrei & og
regis baſan: ſuper om
nia que erant
in illa terra. Iuda & if
rael innumerabiles
ſicut arena maris i mul
titudine
comedentes & biben
tes atq; letantes.
Salomon autē erat in di
ctione ſua habens om
nia regna: a flumine
terre philiſtiim
vſq; ad terminum egy
pti. offerentium ſibi
munera & ſeruientium
ei cunctis
diebus vite eius. Erat
autem cibus ſalomonis
per dies ſingulos triginta
chori ſimile:
& ſexaginta chori farine:
decem boues

כִּי שָׁמַע כִּי ־ אתו ־ מָשְׁחוּ ־ לְמֶלֶךְ
תַּחַת אָבִיהוּ כִּי אֹהֵב הָיָה ־ חִירָם
לְדָוִד כָּל הַיָּמִים׃ וּשְׁלֹחַ ־ שְׁלֹמֹה
אֶל ־ חִירָם לֵאמֹר׃ אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת ־ דָּוִד אָבִי כִּי ־ לֹא יָכֹל לִבְנוֹת ־ בַּיִת
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו מִפְּנֵי ־ הַמִּלְחָמָה
אֲשֶׁר סְבָבֻהוּ עַד ־ תֵּת ־ יְהוָה ־ אֹתָם
תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלָיו׃ וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה
אֱלֹהָי לִי ־ מִסָּבִיב ־ אֵין שָׂטָן ־ וְאֵין
פֶּגַע רָע׃ וְהִנְנִי ־ אֹמֵר ־ לִבְנוֹת בַּיִת
לְשֵׁם יְהוָה ־ אֱלֹהָי ־ כַּאֲשֶׁר ־ דִּבֶּר
יְהוָה אֶל ־ דָּוִד ־ אָבִי ־ לֵאמֹר בִּנְךָ
אֲשֶׁר ־ אֶתֵּן ־ תַּחְתֶּיךָ ־ עַל ־ כִּסְאֶךָ
הוּא ־ יִבְנֶה ־ הַבַּיִת ־ לִשְׁמִי׃ וְעַתָּה
צַוֵּה ־ וְיִכְרְתוּ ־ לִי אֲרָזִים ־ מִן ־ הַלְּבָנוֹן
וְעַבְדַי ־ יִהְיוּ ־ עִם ־ עַבְדֶיךָ ־ וּשְׂכַר
עַבְדֶיךָ אֶתֵּן לְךָ כְּכֹל ־ אֲשֶׁר ־ תֹּאמַר
כִּי ־ אַתָּה יָדַעְתָּ כִּי ־ אֵין בָּנוּ ־ אִישׁ
יֹדֵעַ לְכְרֹת עֵצִים ־ כַּצִּדֹנִים׃ וַיְהִי
כִּשְׁמֹעַ חִירָם ־ אֶת ־ דִּבְרֵי ־ שְׁלֹמֹה
וַיִּשְׂמַח מְאֹד ־ וַיֹּאמֶר ־ בָּרוּךְ ־ יְהוָה
הַיּוֹם ־ אֲשֶׁר ־ נָתַן ־ לְדָוִד ־ בֵּן ־ חָכָם
עַל ־ הָעָם ־ הָרָב ־ הַזֶּה׃ וַיִּשְׁלַח ־ חִירָם
אֶל ־ שְׁלֹמֹה ־ לֵאמֹר ־ שָׁמַעְתִּי ־ אֶת
אֲשֶׁר ־ שָׁלַחְתָּ ־ אֵלָי ־ אֲנִי ־ אֶעֱשֶׂה
אֶת ־ כָּל ־ חֶפְצְךָ ־ בַּעֲצֵי ־ אֲרָזִים
וּבַעֲצֵי ־ בְרוֹשִׁים׃ עֲבָדַי ־ יֹרְדוּ ־ מִן
הַלְּבָנוֹן ־ הַמָּה ־ וַאֲנִי ־ אֲשִׂימֵם ־ דֹּבְרוֹת
בַּיָּם ־ עַד ־ הַמָּקוֹם ־ אֲשֶׁר ־ תִּשְׁלַח
אֵלַי ־ וְנִפַּצְתִּים ־ שָׁם ־ וְאַתָּה ־ תִּשָּׂא
וְאַתָּה ־ תַּעֲשֶׂה ־ אֶת ־ חֶפְצִי ־ לָתֵת
לֶחֶם ־ בֵּיתִי׃ וַיְהִי ־ חִירוֹם ־ נֹתֵן
לִשְׁלֹמֹה ־ עֲצֵי ־ אֲרָזִים ־ וַעֲצֵי
בְרוֹשִׁים כָּל ־ חֶפְצוֹ ־ וּשְׁלֹמֹה ־ נָתַן
לְחִירָם ־ עֶשְׂרִים ־ אֶלֶף ־ כֹּר ־ חִטִּים
מַכֹּלֶת ־ לְבֵיתוֹ ־ וְעֶשְׂרִים ־ כֹּר ־ שֶׁמֶן

audiuit enī ꝙ ipsum unxissent in regem pro dauid
ἤκουσε ἰκῶ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ δαυὶδ
patre eius. q̄ diligēs erat chiram dauid
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ὅτι ἀγαπῶν ἦν χειρὰμ τὸν δαυὶδ
1.Reg. 5.a. oibus diebus: ⁊ misit salomon ad chi
πάσας τὰς ἡμέρας· καὶ ἀπέστειλε σολομὼν πρὸς χει
ram dicēs: tu nosti dauid patrē meū q
ρὰμ λέγων· σὺ οἶδας δαυὶδ τὸν πατέρα μου ὅτι
nō poterat edificare domū nomini dñi
οὐκ ἠδύνατο οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου
dei mei ꝙ facie bellorū cir
τοῦ θεοῦ μου ἀπὸ προσώπου τῶν πολέμων τῶν κυ
cuentiū eum: donec daret eos dñs
κλωσάντων αὐτόν, ἕως τοῦ δοῦναι αὐτοὺς κύριον
sub vestigia pedū eius. ⁊ nūc requie
ὑπὸ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ. καὶ νῦν ἀνέπαυ
dedit dñs deus me⁹ mihi p circuitū: nō est in
σεν κύριος ὁ θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν, οὐκ ἔστιν ἐπί
ficiator: ⁊ nō est occursus malus. ⁊ ecce ego
στιασις· καὶ οὐκ ἔστιν ἀπάντημα πονηρόν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
B loquor edificare domū nomini dñi dei
λέγω οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ,
sicut locutus est dñs ad dauid patrē meū
καθὼς ἐλάλησεν κύριος πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα μου
dicens: filius tuꝰ quē dabo pro te sup solio
λέγων, υἱός σου ὃν δώσω ἀντὶ σοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον
tuū: hic edificabit domū nomini meo.
σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου·
⁊ nūc precipe ⁊ precidant mihi ligna de
καὶ νῦν ἔντειλαι καὶ κοπήτωσάν μοι ξύλα ἐκ τοῦ
libano. ecce serui mei cū seruis tuis:
λιβάνου. ἰδοὺ οἱ δοῦλοί μου μετὰ τῶν δούλων σου,
⁊ mercedē seruoꝝ tuoꝝ dabo tibi sm om
καὶ τὸν μισθὸν τῶν δούλων σου δώσω σοι κατὰ πάν
nia que dixeris. q̄ tu scis: q̄ nō est in
τα ἃ ἐὰν εἴπῃς· ὅτι σὺ οἶδας, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν
nobis q̄ nouerit incidere ligna sicut sidonij. ⁊ factū
ἡμῖν εἰδὼς κόπτειν ξύλα καθὼς οἱ σιδώνιοι. καὶ ἐγένε
est ut audiuit chiram verba salomonis letat⁹
το ὡς ἤκουσε χειρὰμ τῶν λόγων σολομῶντος ἐχά
est valde. ⁊ ait: benedictus dñs hodie q̄
ρη σφόδρα· καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος σήμερον ὃς ἔ
dedit dauid filiū sapiētē sup ppm mul
δωκε τῷ δαυὶδ υἱὸν φρόνιμον ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν πο
tum hūc. ⁊ misit chiram ad salomonē
λὺν τοῦτον· καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ πρὸς σολομῶντα
dicēs: audiui de oibus q̄ misisti ad me:
λέγων, ἀκήκοα πᾶσι τοῖς ὅσα ἀπέσταλκας πρός με,
ego faciā voluntatē tuā in lignis cedrinis ⁊ abie
ἐγὼ ποιήσω τὸ θέλημά σου ἐν ξύλοις κεδρίνοις καὶ πεύ
ginis. serui mei deducēt ea de liba
κινα· οἱ δοῦλοί μου κατάξουσιν αὐτὰ ἐκ τοῦ λιβά
no in mare: ⁊ ego ponā ea in rati
C νου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγὼ θήσομαι αὐτὰ εἰς σχέδι
bus vsq; ad locū qué ñdicaueris ad me: ⁊ ex
ας ἕως τοῦ τόπου οὗ ἂν ἀπαγγείλῃς πρός με, καὶ ἐκ
cutiam ea ibi ⁊ tu tolles. ⁊ tu facies
τινάξω αὐτὰ ἐκεῖ καὶ σὺ ἀρεῖς. καὶ σὺ ποιήσεις τὸ
volūtatē meā vt des panes domui mee. ⁊ erat
θέλημά μου τοῦ δοῦναι ἄρτους τῷ οἴκῳ μου. καὶ ἦν
chiram dans salomoni cedros ⁊ abietes
χειρὰμ διδοὺς τῷ σολομῶντι κέδρους καὶ πεύκας
iuxta oēm volūtatē eius. ⁊ salomō dedit chiram
κατὰ πᾶν τὸ θέλημα αὐτοῦ. καὶ σολομὼν ἔδωκε τῷ χειρὰμ
viginti milia choros tritici cibū domui ei⁹
εἴκοσι χιλιάδας κόρους πυροῦ μαχαὶ τῷ οἴκῳ αὐ
tus: ⁊ viginti batus olei
τοῦ, καὶ εἴκοσι βαὶθ ἐλαίου

בְּרִאים ׀ עֶשְׂרִים בָּקָר רְעִי ׀ וּמֵאָה רָעָה
צֹאן לְבַד ׀ מַאֲיָל ׀ וּצְבִי ׀ וְיַחְמוּר חַיַּת
וּבְרִבְרִים ׀ אֲבוּסִים׃ כִּי הוּא ׀ רֹדֶה ׀ אֲנָס
בְּכָל ־ עֵבֶר ־ הַנָּהָר ־ מִתִּפְסַח ־ וְעַד ־ עַזָּה
בְּכָל ־ מַלְכֵי ־ עֵבֶר ־ הַנָּהָר ־ וְשָׁלוֹם ־ שָׁלַם
הָיָה לוֹ מִכָּל ־ עֲבָרָיו מִסָּבִיב׃ וַיֵּשֶׁב
יְהוּדָה ׀ וְיִשְׂרָאֵל ־ לָבֶטַח ־ אִישׁ ־ תַּחַת
גַּפְנוֹ ׀ וְתַחַת ־ תְּאֵנָתוֹ ׀ מִדָּן ׀ וְעַד ־ בְּאֵר
שֶׁבַע ׀ כֹּל ־ יְמֵי ־ שְׁלֹמֹה׃ וַיְהִי ־ יום ־ היה
לִשְׁלֹמֹה ־ אַרְבָּעִים ׀ אֶלֶף ־ אֻרְוֹת ־ לְרַכֶּב ־ אֲבָה
סוּסִים ׀ לְמֶרְכְּבֹתָו ׀ וּשְׁנֵים עָשָׂר ־ רַכַּב ־ שָׁנָה
אֶלֶף ־ פָּרָשִׁים׃ וְכִלְכְּלוּ ־ הַנִּצָּבִים
הָאֵלֶּה ־ אֶת ־ הַמֶּלֶךְ ־ שְׁלֹמֹה ־ וְאֵת ־ כָּל
הַקָּרֵב ־ אֶל ־ שֻׁלְחַן ־ הַמֶּלֶךְ ־ שְׁלֹמֹה
אִישׁ ־ חָדְשׁוֹ ׀ לֹא ׀ יַעְדְּרוּ ־ דָּבָר ׀ עֵדֶר
וְהַשְּׂעֹרִים ׀ וְהַתֶּבֶן ־ לַסּוּסִים ׀ וְלָרֶכֶשׁ
יָבִאוּ ־ אֶל ־ הַמָּקוֹם ־ אֲשֶׁר ־ יִהְיֶה ־ בּוֹא ־ מקום
שָׁם ־ אִישׁ ־ כְּמִשְׁפָּטוֹ׃ וַיִּתֵּן ־ אֱלֹהִים ־ נתן
חָכְמָה ׀ לִשְׁלֹמֹה ׀ וּתְבוּנָה ־ רַבָּה ־ כִּין ־ רבה
מְאֹד ־ וְרֹחַב ־ לֵבָב ־ כַּחוֹל ־ אֲשֶׁר ־ עַל
שְׂפַת ־ הַיָּם׃ וַתֵּרֶב ־ חָכְמַת ־ שְׁלֹמֹה ־ שפת ־ רבה
מֵחָכְמַת ־ כָּל ־ בְּנֵי ־ קֶדֶם ־ וּמִכֹּל ־ חָכְמַת
מִצְרָיִם׃ וַיֶּחְכַּם ׀ מִכָּל ׀ הָאָדָם ־ חכם
מֵאֵיתָן ־ הָאֶזְרָחִי ׀ וְהֵימָן ־ וְכַלְכֹּל
וְדַרְדַּע ־ בְּנֵי ־ מָחוֹל ־ וַיְהִי ־ שְׁמוֹ ־ בְּכָל
הַגּוֹיִם ־ סָבִיב׃ וַיְדַבֵּר ־ שְׁלֹשֶׁת ־ דבר
אֲלָפִים ־ מָשָׁל ־ וַיְהִי ־ שִׁירוֹ ־ חֲמִשָּׁה ־ שור
וְאֶלֶף ׀ וַיְדַבֵּר ־ עַל ־ הָעֵצִים ־ מִן
הָאֶרֶז ־ אֲשֶׁר ־ בַּלְּבָנוֹן ־ וְעַד ־ הָאֵזוֹב ־ אזב
אֲשֶׁר ־ יֹצֵא ־ בַּקִּיר ־ וַיְדַבֵּר ־ עַל
הַבְּהֵמָה ־ וְעַל ־ הָעוֹף ־ וְעַל ־ הָרֶמֶשׂ
וְעַל ־ הַדָּגִים׃ וַיָּבֹאוּ ־ מִכָּל ־ הָעַמִּים ־ תבא
לִשְׁמֹעַ ־ אֶת ־ חָכְמַת ־ שְׁלֹמֹה ־ מֵאֵת ־ כָּל
מַלְכֵי ־ הָאָרֶץ ־ אֲשֶׁר ־ שָׁמְעוּ ־ אֶת
חָכְמָתוֹ׃ Cap.v. וַיִּשְׁלַח ־ חִירָם ־ שלח
מֶלֶךְ ־ צֹר ־ אֶת ־ עֲבָדָיו ־ אֶל ־ שְׁלֹמֹה

pingues: & viginti boues pascuales: & centū
arietes: excepta venatiōe cerui: & capree & caprearū
alteꝝ bubalorū & auiū
altilium. Ipse enī obtinebat oēm regionē q̄ erat
trā fluminē a thapsa vsq; ad gazā & cūctos reges illarū regionum: &
hēbat pacē ex oi parte
in circuitu. Habitabat
q̄ iuda & isrl absq; vllo
more vllo vnusquisq;
sub vite sua: & sub fi
cu sua a dan vsq; berſa
bee cūctis diebus salo
monis. Et habebat
salomon quadraginta
milia prefepia
equorum curruum: &
duodecim
milia equitū.
Locutus est quoq; salo
mon tria milia pabolas
& fuerūt carmina eius
quinq; milia. Et disputauit sup lignis: a
cedro que est in libano
vsq; ad hyssopum
que egreditur de pariete: & disseruit de
iumentis & volucribꝰ
& reptilibus
& piscib. Et veniebāt
de cūctis populis
ad audiendā sapiam salomonis: & ab vniuersis
regib terre quī audiebant sapiētiā eius.

Ordeū quoq; & paleas equorum & iumētorū deferebant in locū
vbi erat rex

Ifit quoq; hiram rex tyri suos
ad salomonem:

cleat ⁊ viginti boues pascuales: ⁊ centū pecu
ἐκλεκτοί καὶ εἴκοσι βόες νομάδες, καὶ ἑκατὸν πρόβα
des: extra cervos ⁊ capreas ⁊ volucres electas
τα, ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν
⁊ agrestes: qm erat princeps in cūctis trans flu
καὶ νομάδων, ὅτι ἦν ἄρχων ἐν παντὶ πέραν τοῦ πο
men a thapsa vsq; ad gazam in vniuersis re
ταμοῦ ἀπὸ θαψὰχ ἕως γαλὰ ἐν πάσαις ταῖς βασι
gnis q̄ trans flumen. ⁊ erat ipsi pax ex om
λείαις ταῖς πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάν
nibus gentibus cīus in circuitu. ⁊ habitabat in
των τῶν μερῶν αὐτοῦ κυκλόθεν. καὶ κατῴκει ἰού
das ⁊ israēl confidi vnusquisq; in vite
δας καὶ ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος ἐν τῇ ἀμπέλῳ
sua ⁊ sub ficu sua a dan ⁊ vsq; ad
αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ ἀπὸ δὰν καὶ ἕως
berſabee oib diebus salomonis. ⁊ erant
βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας σολομῶντος· καὶ ἦσαν
salomoni quadraginta milia in curruū:
τῷ σολομῶντι τεσσαράκοντα χιλιάδες εἰς ἅρματα,
⁊ duodecim milia equitū. ⁊ sufficiebāt necessaria
καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων. καὶ ἐχορήγουν οἱ ἐπὶ
prefecti ſti regi salomoni sm oia
θεσσάιδης· οὗτοι τῷ βασιλεῖ σολομῶντι κατὰ πάντα
mādata sup mēſā regis:
τὰ διηγγελμένα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως,
vnu ḋsq; mēſe sue: nō mutabāt verbū. ⁊
ἕκαστος τὸν μῆνα αὐτοῦ, οὐ παρήλλασσον λόγον. καὶ
ordeū ⁊ paleas equis ⁊ cur
τὰς κριθὰς καὶ τὸ ἄχυρον τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ἅρμα
bus ferebāt in
locū vbi erat rex:
σιν ἔφερον εἰς τὸν τόπον οὗ ἦν ὁ βασιλεύς, ἕκαστος κα
ordine suū. ⁊ dedit dñs prudētiā
τὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ. καὶ ἔδωκε κύριος φρόνησιν
salomoni: ⁊ sapiētiā multā nimis: ⁊
τῷ σολομῶντι, καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα, καὶ
latitudinē cordis vt arena q̄ iuxta
χύμα καρδίας ὡς ἄμμος ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν.
⁊ multiplicata ē sapiētia salomonis magis q̄ sapie
καὶ ἐπλατύνθη ἡ σοφία σολομῶντος ὑπὲρ τὴν φρέ
tia omniū antiquoꝝ hominū: ⁊ magis q̄ om
νησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων, καὶ ὑπὲρ πάν
nes sapientes egypti. ⁊ sapiēr erat sup om
τας φρονίμους αἰγύπτιους· καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάν
nes hoies: ⁊ sapiētia adcedebat sup ethā ezrai
τας ἀνθρώπους, καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ αἰθὰμ τὸν ἐζρα
tem: ⁊ eman ⁊ chalcal ⁊ dar
ῆτην, καὶ τὸν αἰμὰν καὶ τὸν χαλκὰλ καὶ τὸν δαρ
dae filiū machol. ⁊ erat nomē eius i vniuersis
δαεὶ υἱὸν μαχόλ· καὶ ἦν ὄνομα αὐτοῦ ἐν πᾶσι
gētibus i circuitu. ⁊ locutꝰ est tria milia para
τοῖς ἔθνεσι κύκλῳ. καὶ ἐλάλησε τρεῖς χιλιάδας παρα
bolas. ⁊ erant carmina eiꝰ quinq; milia. ⁊
βολάς. καὶ ἦσαν ᾠδαὶ αὐτοῦ πεντακισχίλιαι. καὶ
locutus est de lignis a cedro q̄ in
ἐλάλησε περὶ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν
libano ⁊ vsq; ad hyssopū q̄ egreditur
τῷ λιβάνῳ καὶ ἕως τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένης
et pariete. ⁊ locutꝰ est de iumētis: ⁊
ἐκ τοῦ τοίχου· καὶ ἐλάλησε περὶ τῶν κτηνῶν, καὶ
de volucribus: ⁊ de reptilib: ⁊
περὶ τῶν πετεινῶν, καὶ περὶ τῶν ἑρπετῶν, καὶ
de piscibus. ⁊ veniebāt omnes ppli
περὶ τῶν ἰχθύων· καὶ παρεγίνοντο πάντες οἱ λαοὶ
ad audiēdā sapiētiā salomonis. ⁊ accipiebat dona
ἀκούειν τὴν σοφίας σολομῶντος· καὶ ἐλάμβανε δῶρα
a regibus terre: de q̄bus audiebāt sapiētiā eius.
παρὰ τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ὅσοι ἤκουον τῆς σοφίας αὐτ.

Ca.5. A

ΘΚαὶ ἀπέστειλε χειρὰμ βασιλεὺς τύρου τοὺς
seruos suos ad salomonem:
παῖδας αὐτοῦ πρὸς σολομῶντα,

וַיַּעַשׂ צְלָעוֹת סָבִיב׃ לְבֵית חֲמִשָּׁה בָּאַמָּה רָחְבָּהּ
וְהַתִּיכֹנָה חֲמִשָּׁה בָּאַמָּה רָחְבָּהּ וְהַשְּׁלִישִׁית שִׁבְעָה בָּאַמָּה רָחְבָּהּ כִּי מִגְרָעוֹת נָתַן לַבַּיִת סָבִיב
חוּצָה לְבִלְתִּי אֲחֹז בְּקִירוֹת הַבָּיִת׃ וְהַבַּיִת בְּנָתוּי שְׁלֵמָה מֻסָּע
נְבֻנָה כָּלָה וּמַקָּבוֹת וְהַגָּרָזֶן כָּל כְּלִי
שָׁמַע בָּרֶזֶל לֹא נִשְׁמַע בַּבַּיִת בְּהִבָּנְתוֹ׃
פֶּתַח הַצֶּלַע הַתִּיכֹנָה אֶל כֶּתֶף
עֲלֵה הַבַּיִת הַיְמָנִית וְנַלּוֹלִים יַעֲלוּ עַל
הַתִּיכֹנָה וּמִן הַתִּיכֹנָה אֶל
כָּלָה הַשְּׁלִשִׁים וַיִּבֶן אֶת הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ
וַיִּסְפֹּן אֶת הַבַּיִת גְּבִים וְשִׂדֹרֹת
בַּאֲרָזִים׃ וַיִּבֶן אֶת הַיְצִיעַ עַל
כָּל הַבַּיִת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמָתוֹ
וַיֶּאֱחֹז אֶת הַבַּיִת בַּעֲצֵי אֲרָזִים׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל שְׁלֹמֹה
לֵאמֹר׃ הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה בֹנֶה אִם תֵּלֵךְ בְּחֻקֹּתַי וְאֶת
מִשְׁפָּטַי תַּעֲשֶׂה וְשָׁמַרְתָּ אֶת כָּל מִצְוֹתַי לָלֶכֶת בָּהֶם וְהֵקַמְתִּי אֶת
דְּבָרִי אִתָּךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל דָּוִיד אָבִיךָ׃ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶעֱזֹב אֶת עַמִּי אֶת הַבַּיִת
יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ׃
וַיִּבֶן אֶת קִירוֹת הַבַּיִת מִבַּיִת מְקֻרְקַע
הַבַּיִת עַד קִירוֹת הַסִּפֻּן צִפָּה עֵץ
מִבַּיִת וַיְצַף אֶת קַרְקַע הַבַּיִת
בְּצַלְעוֹת בְּרוֹשִׁים׃ וַיִּבֶן אֶת
עֶשְׂרִים אַמָּה מֵיַרְכְתֵי הַבַּיִת
בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים מִן קַרְקַע עַד
הַקִּירוֹת וַיִּבֶן לוֹ מִבַּיִת לִדְבִיר
לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃ וְאַרְבָּעִים
בָּאַמָּה הָיָה הַבַּיִת הוּא הֵהֵיכָל

Trãſla.B.Bie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

fecit latera in circuitu. latus qȝ subter: καὶ ἐποίησε πλευρὰς κύκλῳ· ἡ πλευρὰ ἡ ὑποκάτω, quinqȝ cubitoꝝ latitudo eius. ꝛ mediũ sex cubitoꝝ πέντε πηχέων τὸ πλάτος αὐτῆς· καὶ τὸ μέσον ἓξ πηχῶν latitudo: ꝛ tertiũ septẽ cubitoꝝ latitudinis eius: qz diffidiũ fecit domui p circuitũ fossas eius, ὅτι διάσημα ἔδωκεν τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξω fecus domꝰ: vt nõ hererẽt parietes templi. ꝛ malleꝰ ꝛ fecus domꝰ: nã domꝰ cũ ædificaretur ipsa: lapidibꝰ integris dolatis ædificata est. ꝛ malleꝰ ꝛ fecus ὁλοκλήροις ἀκροτόμοις ᾠκοδομήθη· καὶ σφῦρα καὶ πέλεκυς ꝛ omneꝰ ferramentũ ꝛ nõ audiũ fuit quũ ædificabatur ipsa. ꝛ ostium lateris κοδομεῖσθαι αὐτόν· καὶ ὁ θυρεὸς τῆς πλευρᾶς τῆς inferioris ad humerũ domꝰ dextrũ: ꝛ ὑποκάτωθεν ἕστι τὴν ἀρίαν τοῦ οἴκου τὴν δεξιάν, καὶ cochlearis ascẽsus in mediũ ꝛ de medio in ἑλικρὴ ἀνάβασις εἰς τὸ μέσον καὶ ἐκ τῆς μέσης ἐπὶ culmẽ tertiũ. ꝛ ædificauit domũ ꝛ consumꝫ τὸ τρίῤῥοφα· καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσε uit eam. ꝛ laqearibꝰ texit ea in cedris. ꝛ σεν αὐτόν. καὶ ἐκοιλοστάθμει αὐτὸν ἐν κέδροις· καὶ ædificauit tabulata per totã domũ quin ᾠκοδόμησε τοὺς ἐνδέσμους δ'ὅλου τοῦ οἴκου πέν qȝ cubitoꝝ altitudo eius: ꝛ cõfudebat tabulata τε πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ συνέχευεν ἐνδέσμους in lignis cedrinis. ꝛ factꝰ est sermo dñi ad ἐν ξύλοις κεδρίνοις· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς salomonẽ dicẽs: domus hec quã tu ædificas: σολομῶντα λέγων, ὁ οἶκος οὗτος ὃν σὺ οἰκοδομεῖς, si ãbulaueris in preceptis meis: ꝛ iudi ἐὰν ὁδεύσῃς ἐν τοῖς προστάγμασί μου, καὶ τὰ κρίμα cia mea feceris: ꝛ custodieris oia mãdata τά μου ποιῆς, καὶ φυλάσῃς πάσας τὰς ἐντολάς mea gradiens in eis: firmabo sermonẽ meũ μου διαπορεύεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μου tecum quẽ locutꝰ ẽ ad dauid patrẽ tuũ μετὰ σοῦ ὃν ἐλάλησα πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα σου ꝛ habitabo in medio filiorꝫ israel: ꝛ nõ de καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ οὐ κα relinquã ppfz meũ israel. ꝛ edificauit sa ταλείψω τὸν λαόν μου ἰσραήλ. καὶ ᾠκοδόμησεν σο lomon domũ ꝛ cõsumauit eã. ꝛ edifi λομὼν τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐτόν. καὶ ᾠκοδό cauit ^ parietes domus intrifecꝰ per ligna ce μησε τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου ἔσωθεν διὰ ξύλων κε drina a pauimẽto domus ꝛ vsqȝ ad δρίνων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου καὶ ἕως τῶν parietes ꝛ vsqȝ ad trabes. ꝛ laqearibꝰ texit cõ τοίχων καὶ ἕως τῶν δοκῶν· καὶ ἐκοιλοστάθμησε συνε ffectim in lignis intrifec. ꝛ texit interiorẽ pte χόμενα ἐν ξύλοις ἔσωθεν· καὶ περιέχεν τὸ ἔσω τοῦ domꝰ in abiegnis lateribus. ꝛ edificauit vi οἴκου ἐν πευκίναις πλευραῖς· καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς ἓ ginti cubitos a fũmitate domꝰ laterũ κοσι πήχεις ἀπ'ἄκρου τοῦ οἴκου τῶν πλευρῶν τῶν cedrinorũ a pauimẽto vsqȝ ad trabes. ꝛ fe κεδρίνων ἀπὸ ἐδάφους ἕως τῶν δοκῶν· καὶ ἐποίη cit eam intrifecus de oraculo in fctũ σεν αὐτὸν ἔσωθεν ἐκ τοῦ δαβὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν sanctorũ. ꝛ quadraginta cubitoꝝ erat ipsum tẽplũ ἁγίων· καὶ τεσσαράκοντα πηχέων ἦν αὐτὸς ὁ ναός

'& fecitᵍ lateraᵇ in circuitu. Tabulatum quod subter erat qnqȝ ᵐcubitos hẽbat ⁿlatitudinis: °& mediũ tabulatũ ᵖsexᵍ cubitorũ latitudis: °& tertiũ septẽ cubitoꝝ latitudis ʳTrabes autẽ ᵉposuit ᵇ in domo ᵉper circuitum ᵒᵒᵒ ᵒforisecus vt nõ hererẽt ᵉmuris templi. ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ˢDomus autẽ ᵗcũ edifica retur de lapidib ᵘdolatis atqȝ ᵛperfectis ʷedificata est &malleꝰ &securis & ˣomneᵉ ferramentũ ʸ nõ ᶻsunt audita in domo cũ edificaretur. ᵃOstiũ ᵇlate ris ᶜmedii ᵈin ᵉpariete erat ᶠdomus dextre: ᵍ & per cochleaᵍ ʰascendebãt ⁱin ᵏmediũ cenaculum: ˡ& a ᵛmedio ᵐin ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖtertiũ. ᵍEt edificauit ᵈo mũ ᵍ & cõsumauit eã. ʰEt texit ⁱquoqȝ ᵏdomũ ˡ la quearibus ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵃcedrinis: ᵇ& edificauit ᵉtabulatum ᶠsuper ᵒᵒᵒᵒ ᵍoẽm ʰdomũ ⁱquinqȝ ᵏcu bitis ˡaltitudinis: ᵒᵒᵒᵒ ˢ& operuit ᵗdomũ ᵘlignis ᵛin preceptis meis: ʷ& ˣiudicia mea ʸfeceris: ᶻ & custodieris ᵃᵃomnia ᵒᵒᵒᵒ ᵇmandata mea ᶜ gradiẽs ᵈper ea: ᵉfirmabo ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᶠsermonẽ meũ tibi ᵍquẽ ʰlocutus fuiⁿ ad ᵒᵒᵒᵒ ⁱdauid ʲpatrem tuũ: ᵏ& ha bitabo ˡin medio ᵐfiliorũ ⁿisrael: ᵒ& nõ ᵖderelinquã ᵠpopulũ meum ᵒᵒᵒᵒ ʳisrael. Igitur ˢedificauit ᵗsalomõ ᵘdomũ ᵒᵒᵒᵒᵒ ᵛ& cõsumauit eã. ʷEt edi ficauit ˣparietes ʸdomus ᶻintrifecus ᵃtabulatis ᵇce drinis ᶜa pauimẽto ᵈo ᵉdomus ᶠvsqȝ ad fumita tẽ ᵍparietũ & ʰvsqȝ adⁱ la qãria: &ᵏ operuit ˡ lignis cedrinis ᵐintrinsecus: ⁿ & texit ᵒpauimẽtũ ᵖdomus ᵠtabulis ʳabiegnis. °Edi ficauitqȝ ˢviginti ᵗcubito rũ ᵘad posteriorẽ partem ᵛtemplı ʷtabulata ˣ cedri na ʸa ᶻpauimento ᵃvsqȝ ad supiora: ᵇ& fecit ᶜ interio rẽ domũ ᵈoraculi ᵒᵒᵒᵒᵒ ᵉin ſctũ ᶠsanctorũ. ᵍ Por ro quadraginta ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ʰcubitorum ⁱerat ʲipsum ᵏtemplum ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ

וַיַּעַשׂ צְלָעוֹת סָבִיב׃ לְבֵית חֲמִשָּׁה בָּאַמָּה רָחְבָּהּ
וְהַתִּיכֹנָה חֲמִשָּׁה בָּאַמָּה רָחְבָּהּ וְהַשְּׁלִישִׁית שִׁבְעָה בָּאַמָּה רָחְבָּהּ כִּי מִגְרָעוֹת נָתַן לַבַּיִת סָבִיב
חוּצָה לְבִלְתִּי אֲחֹז בְּקִירוֹת הַבָּיִת׃ וְהַבַּיִת בְּנָתוּי שְׁלֵמָה מֻסָּע
נְבֻנָה כָּלָה וּמַקָּבוֹת וְהַגָּרָזֶן כָּל כְּלִי
שָׁמַע בָּרֶזֶל לֹא נִשְׁמַע בַּבַּיִת בְּהִבָּנְתוֹ׃
פֶּתַח הַצֶּלַע הַתִּיכֹנָה אֶל כֶּתֶף
עֲלֵה הַבַּיִת הַיְמָנִית וְנַלּוֹלִים יַעֲלוּ עַל
הַתִּיכֹנָה וּמִן הַתִּיכֹנָה אֶל
כָּלָה הַשְּׁלִשִׁים וַיִּבֶן אֶת הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ
וַיִּסְפֹּן אֶת הַבַּיִת גְּבִים וְשִׂדֹרֹת
בַּאֲרָזִים׃ וַיִּבֶן אֶת הַיְצִיעַ עַל
כָּל הַבַּיִת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמָתוֹ
וַיֶּאֱחֹז אֶת הַבַּיִת בַּעֲצֵי אֲרָזִים׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל שְׁלֹמֹה
לֵאמֹר׃ הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה בֹנֶה אִם תֵּלֵךְ בְּחֻקֹּתַי וְאֶת
מִשְׁפָּטַי תַּעֲשֶׂה וְשָׁמַרְתָּ אֶת כָּל מִצְוֹתַי לָלֶכֶת בָּהֶם וְהֵקַמְתִּי אֶת
דְּבָרִי אִתָּךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל דָּוִיד אָבִיךָ׃ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶעֱזֹב אֶת עַמִּי אֶת הַבַּיִת
יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ׃
וַיִּבֶן אֶת קִירוֹת הַבַּיִת מִבַּיִת מְקֻרְקַע
הַבַּיִת עַד קִירוֹת הַסִּפֻּן צִפָּה עֵץ
מִבַּיִת וַיְצַף אֶת קַרְקַע הַבַּיִת
בְּצַלְעוֹת בְּרוֹשִׁים׃ וַיִּבֶן אֶת
עֶשְׂרִים אַמָּה מֵיַרְכְתֵי הַבַּיִת
בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים מִן קַרְקַע עַד
הַקִּירוֹת וַיִּבֶן לוֹ מִבַּיִת לִדְבִיר
לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃ וְאַרְבָּעִים
בָּאַמָּה הָיָה הַבַּיִת הוּא הֵהֵיכָל

Trãſla.B.Bie.Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

lei. Hec tribuebat salomon hiram ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖp singulos ānos. Dedit quoqȝ dñs sapientiam salomoni ſficut locutus est ei. Et erat ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ pax inter hiram & salomonem: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ & pcusserũt ambo fe dus. Elegitqȝ rex ᵒᵒᵒᵒ de oi israel: & erat ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ indictio triginta milia virorũ. Mittebatqȝ eos in libanũ decẽ milia per menses singulos vicissim: ita vt ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ duo mẽsib eẽnt in domibus suis. Et adonirã erat sup huiuscemodi idictionẽ. Fuerũt itaqȝ salomõi septuagita mi lia coqȝ onera portabãt & octogita milia latomorũ in mõte: ab sqȝ p positis operibus numero ᵒᵒ trium milium & trecẽtorum ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ precipientiũ populo: & his qui faciebãt opꝰ. Precepitqȝ rex vt tollerent lapides grandes: lapides pciosos in fundamentum templi: ᵒᵒᵒ & qdrãtes cosquos dolauerũt cemẽtarii salomõis & cemẽtarii hirã. Porro biblii pparauerũt ligna & lapides ad edificandã domum. 6.

Actum est ergo qdrigẽtesimo & octogesimo anno egressionis filiorum israel de terra egypti in ano quarto ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ mẽsis secundus ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ regni salomonis super israel: edificare cepit ᵒᵒ domũ dño. Domꝰ aũt quã edificabat ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ rex salomõ dño habebat sexagita cubitos in longitudine: & viginti cubitos in latitudine: & triginta cubitos in altitudine. Et porticus erat ante tẽplũ viginti cubitorum longitudinis ᵒᵒ iuxta mẽsurã latitudis tẽpli: & hẽbat decẽ cubitos latitudinis añ fa ciẽ tẽpli: fecitqȝ in tẽplo fenestras obliquas Et edificauit super ᵒᵒ parietẽ tẽpli tabulata p gyrum in parietibus domus per circuitũ tẽpli & oraculi: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ

contuli. ſcm hoc dabat salomon κεκοπαγισιδήου. κατὰ τοῦτο ἐδίδου σολομὼν τῷ chiram singulis ānis. ꝛ dñs dedit salomo χειρὰμ κατ'ἐνιαυτόν· καὶ κύριος ἔδωκε τῷ σολομῶν nt sapiaꝫ sicut locutꝰ est ei. ꝛ erat pax in τι σοφίαν καθὼς ἐλάλησεν αὐτῷ· καὶ ἦν εἰρήνη ἀνα ter chiram ꝛ inter salomonẽ. ꝛ pepigerũt μέσον χειρὰμ καὶ ἀναμέσον σολομῶντος· καὶ διέθεντο fedus inter se. ꝛ tulit rex διαθήκην ἀναμέσον ἑαυτῶν· καὶ ἀπήνεγκεν ὁ βασιλεὺς salomon tributũ de omni ſrael. ꝛ erat tributũ σολομὼν φόρου ἐκ παφυῆς ἰσραήλ. καὶ ἦν ὁ φόρος triginta milia virorꝫ. ꝛ misit eos τριάκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν· καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς in libanũ: decẽ milia in mẽse q vicissim mu λις τὸν λίβανον, δέκα χιλιάδες ἐν τῷ μηνὶ ἀλλαὸ tabãtur: mẽse vno erãt in libano: ꝛ duob mẽ μῆνα ἕνα ἦσαν ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ δύο μῆ sib in domiꝫ suis. ꝛ adonitam sup tri νας ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν· καὶ ἀδονιρὰμ ἐπὶ τοῦ φό tutũ. ꝛ fuerũt salomoni septuaginta mi ρου· καὶ ἦσαν τῷ σολομῶντι ἑβδομήκοντα χιλιάδες lia coqȝ portabãt on: ꝛ octoginta milia lato λια κοπτῶν ἄρσιν, καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες λατό mozꝫ in mõte: ablq principib qui pre μων ἐν τῷ ὄρει· ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων τῶν καθεσαμέ erãt sup opa salomõis tria milia ꝛ νων ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ σολομῶντος τριχίλιοι καὶ trecenti prefecti pplq faciebãt ope τριακόσιοι ἐπιστάται τοῦ λαοῦ τῶν ποιούντων τὰ ἔρ ra. ꝛ precepit rex: ꝛ tollũt lapides grã γα· καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεύς, καὶ ἄραυσι λίθους με des preciosos in fundamẽtũ domus ꝛ lapides γάλους τιμίους εἰς τὸ θεμέλιον τοῦ οἴκου καὶ λίθους dolatos. ꝛ dolauerãt ferut salomo σελεκητούς· καὶ ἐπελέκησαν οἱ δοῦλοι σολομῶ nis ꝛ ferui chiram ꝛ giblii: ꝛ prepa τος καὶ οἱ δοῦλοι χειρὰμ καὶ οἱ γίβλιοι, καὶ ἡτοί rauerũt lapides ꝛ ligna ad edificãdũ μασαν τοὺς λίθους καὶ τὰ ξύλα τοῦ οἰκοδομῆσαι domum.

Ca.6.

Factũ est in octogesimo ꝛ quadrtngẽte Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀγδοηκοστῷ καὶ τετρακοσιο simo ano egressiõis filiorꝫ israel de egy simo ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ τῆς αἰγύ pto anno quarto in ſcõ mẽse re πτου τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν τῷ δευτέρῳ μηνὶ βα guãte rege salomone sup ifra σιλεύοντος τοῦ βασιλέως σολομῶντος ἐπὶ τὸν ἰσρα el: ꝛ edificauit domũ dño. ꝛ domꝰ quã edi ήλ, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον τῷ κυρίῳ. καὶ ὁ οἶκος ὃν ᾠκο ficauit rex salomon dño sexaginta cu δόμησεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τῷ κυρίῳ ἑξήκοντα πή biti lõgitudo eius: ꝛ viginti cubiti latitudo χεις τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ πλάτος eius: ꝛ triginta cubiti altitudo eius. ꝛ αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ. καὶ τὸ vestibulũ añ facie tẽpli viginti cubiti ἐλάμ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ εἴκοσι πήχεις τὸ lõgitudo eius sup latitudinẽ domꝰ: ꝛ decẽ in κος αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πλάτος τοῦ οἴκου, καὶ δέκα ἐν cubito latitudo eius añ facie dա πήχει τὸ πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴ nius. ꝛ fecit domui fenestras cãcellatas fecre κου. καὶ ἐποίησεν τῷ οἴκῳ θυρίδας δεδικτυωιδώς κρυ τας. ꝛ fecit sup parietẽ domus tra τὰς. καὶ ἐποίησεν ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου μίλα bes per gyrũ tẽplo ꝛ oraculo. θρα κυκλόθεν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβίρ. ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ

לִפְנֵי׃ וְאָרֹז אֶל הַבַּיִת פָּנִיתָה
מִקְלַעַת פְּקָעִים וּפִטּוּרֵי צִצִּים
הַכֹּל אָרֹז אֵין אֶבֶן נִרְאָה׃ וּדְבִיר
בְּתוֹךְ הַבַּיִת מִפְּנִימָה הָכִין לְתִתָּן
שָׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה׃ וּלְפָנֵי אֲרוֹן בְּרִית
הַדְּבִיר עֶשְׂרִים אַמָּה אֹרֶךְ
וְעֶשְׂרִים אַמָּה וּרְחַב וְעֶשְׂרִים
אַמָּה קוֹמָתוֹ וַיְצַפֵּהוּ זָהָב סָגוּר
וַיִּצַף מִזְבַּח אָרֶז׃ וַיְצַף
אֶת הַבַּיִת מִפְּנִימָה זָהָב סָגוּר
וַיַּעֲבֵר נַרְתִּיקוֹת זָהָב לִפְנֵי הַדְּבִיר
וַיְצַפֵּהוּ זָהָב׃ וְאֵת כָּל הַבַּיִת צִפָּה
זָהָב עַד תֻּם כָּל הַבַּיִת וְכֹל הַמִּזְבֵּחַ
אֲשֶׁר לַדְּבִיר צִפָּה זָהָב׃ וַיַּעַשׂ
בַּדְּבִיר שְׁנֵי כְרוּבִים עֲצֵי שֶׁמֶן
עֶשֶׂר אַמּוֹת קוֹמָתוֹ׃ וְחֵמֶשׁ אַמּוֹת
כְּנַף הַכְּרוּב הָאֶחָד
וְחֵמֶשׁ אַמּוֹת כְּנַף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית עֶשֶׂר אַמּוֹת
מִקְצוֹת כְּנָפָיו וְעַד קְצוֹת כְּנָפָיו
וְעֶשֶׂר בָּאַמָּה הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי מִדָּה
אַחַת וְקֶצַע אֶחָד לִשְׁנֵי הַכְּרֻבִים׃
קוֹמַת הַכְּרוּב הָאֶחָד עֶשֶׂר בָּאַמָּה
וְכֵן הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי׃ וַיִּתֵּן אֶת
הַכְּרֻבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי
וַיִּפְרְשׂוּ אֶת כַּנְפֵי הַכְּרֻבִים וַתִּגַּע
כְּנַף הָאֶחָד בַּקִּיר וְכָנָף הַכְּרוּב
הַשֵּׁנִי נֹגַעַת בְּכֹתֶל הַשֵּׁנִי וְכַנְפֵיהֶם
אֶל תּוֹךְ הַבַּיִת נֹגְעוֹת כָּנָף אֶל
כָּנָף׃ וַיְצַף אֶת הַכְּרוּבִים זָהָב
וְאֵת כָּל קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב חָקַק
פִּתּוּחֵי מִקְלַעוֹת כְּרוּבִים וְתִמָרֹת
וּפִטּוּרֵי צִצִּים מִלִּפְנִים וּלְחִיצוֹן׃
וְאֶת פֶּתַח הַבַּיִת צִפָּה זָהָב
לִפְנִימָה וְלַחִיצוֹן׃ וְאֵת פֶּתַח
הַדְּבִיר עָשָׂה דַּלְתוֹת עֲצֵי שֶׁמֶן
חָמֵשׁ מְזוּזוֹת חֲמִשִׁית׃ וּשְׁתֵּי

Trāsla.B.Wie.Trāl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

p̄ foribus oraculi:9& ce
dro ois"domus'intrinſe
cus veſtiebatur:hīs"tor
naturas &'fūcturas ſuas
fabrefactas'& celaturas
'eminētes"Oia"cedrinis
tabulis veſtiebātur:nec
oīno"lapis'appere pōte
rat'i picte.'Oraculū aūt
'i medio"domus'in inte
riori pte"fecerat:'vt po
nerer"'ibi"arcā"federis
'dñi.Porro"oraculū hē.
bat'vigiti"cubitos'lōgi
tudinis"& vigiti"cubitos
"latitudis:"& vigiti'cu
bitos"altitudinis:'& o-
perunt illud atq; veſtiunt
'auro"puriſſimo. Sed"&
'altare"veſtiunt"cedro.
'Domū quoq;'ante'ora
culū'opuit"auro'puriſſi
mo:"& affixit'lamias cla
us"aureis. Nihil erat in
"templo hd nō'auro'tege
tetur.Sed'& totū"'altare
"oraculi'texit"auro.'Et
fecit
"in oraculo'duos"cheru
bin de'ligni'oliuarum
'decē"cubitorum"altitu
dinis.'Quinq;"cubitoꝝ
'ala'cherub"vna:'& qui
q;'cubitorum
'ala'cherub"'altera.i."de
cem'cubitos habentes
'a ſummitate'ala'vſq; ad
'ala alterius'ſummitatē.
"Decē quoq;'cubitorū e
rat'cherub'i'cēs in'men
ſura"pari;'& opus"vnū
erat'in duob?'cherubi:
i."altitudinē hēbat'vnus
"cherub"decem'cubito-
rū:"'& ſilr"cherub'i'cecū
dus.'Poſuitq;
'cherubin"in medio'tē-
pli"interioris.
'Extendebant aūt'alas
ſuas"cherubin"& tange
bat'ala"vna'parietem:
'& ala"cherub
'fedī'tangebat"parietē
'alterum:"'ale autem
"in'media pte"tēpli ſem
uicem"contingebant.
"Texit quoq;'cherubin
'auro.
"Et"oīes'parietes"tem
pli'p circuitū"ſculpſit va
riis"celaturis &"torno.
Et fecit in eis 'cherubin
'& palmas:'& picturas
varias q̄ſi"'pmientes"de
piete"& egredientes. S;
'& pauimentū'domus
"texit'auro"itrifecus'&
extrinſecus.'Et i'ingreſ
ſu"oraculi"fecit duo'o-
ſtiola de"ligni's'oliuarū
'poſteſq;"angulorū"qui
q;'& duo

ante facié oraculi: ⁊ cedro ope
κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀδυτοῦ, καὶ κέδρῳ πεδιοκόπα
ruit domū intrifecus,⁊ ſculpſit celaturas ⁊ exten-
ſe ὡσὰν ὄικον ἔσωθεν· καὶ ἔγλυφεν κολαπτὰς καὶ διαπε
ſas laminas: omnia cedrina: ⁊ lapis nō
πετασμία πέταλα, πάντα κέδρινα, καὶ λίθος οὐκ
apparebat. ⁊ oraculū in medio domꝰ intus ſtruxit pte:
ἐφαίνετο. καὶ τὸ ἀδυτὸν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν,
vt poneret tbi arcā federis dñi. viginti cu
βοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. εἴκοσι πή-
bitoꝝ lōgitudo ⁊ viginti cubitoꝝ latitudo: ⁊
χεων τὸ μῆκος καὶ εἴκοσι πηχέων τὸ πλάτος, καὶ
viginti cubitorū altitudo eius. ⁊ operuit illud a
εἴκοσι πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ· καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυ
uro tudinis. ⁊ fecit altare ante
σίῳ συγκεκλεισμένῳ. καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον κατὰ
faciem oraculi: ⁊ operuit illud auro.
πρόσωπον τοῦ ἀδυτοῦ, καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυσίῳ.
⁊ ſtā domū operuit auro: vſq; ad cōſummatione
καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέχε χρυσίῳ, ἕως συντελείας
totius domus. ⁊ fecit in oraculo duo
παντὸς τοῦ οἴκου. καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ ἀδυτῷ δύο
cherubim de ligno cupreſſino decē cubitoꝝ
χερουβὶμ ἐκ ξύλων κυπαρισσίνων δέκα πηχέων τὸ
magnitudo,menſurata: ⁊ quinq; cubitoꝝ u-
μέγεθος ἑξαπτερύγων, καὶ πέντε πηχέων τὸ πτέρυ-
na cherub ventus: ⁊ quinq; cubitoꝝ
γιον τοῦ χερουβὶ τοῦ ἑνός, καὶ πέντε πηχέων τὸ
ala eius tcta ad decē in cubito a
πτερύγιον αὐτοῦ τὸ δεύτερον· δέκα ἐν πήχει ἀπὸ
parte ale eius ⁊ vſq; ad parié ale ce
μέρους πτερυγίου αὐτοῦ καὶ ἕως μέρους πτερυγίου αὐ
tus. ⁊ ſcō cherub in mēſura vna cōſtru
τοῦ· καὶ τῷ δευτέρῳ χερουβὶ ἐν μέτρῳ ἑνὶ συντέ
ctio vna cum umbobus. ⁊ altitudo cherub
λεια μία μετὰ ἀμφοτέρων· καὶ τὸ ὕψος τοῦ χερουβὶ
vnius cubiti. ſic ⁊ ſcōdus che
τοῦ ἑνὸς πῆχυς· οὕτως καὶ τὸ δεύτερον χε
rub. ⁊ poſuit ambo cherubim in medio
ρουβὶ· καὶ ἔστησεν ἀμφότερα τὰ χερουβὶμ ἐν μέσῳ τῆς
domus interioris. ⁊ extēdit alas
οἴκου τοῦ ἐσωτάτου· καὶ διεπέτασε τὰς πτέρυγας
earū: ⁊ tāgebat ala vna parietē
αὐτῶν, καὶ ἥπτετο ἡ πτέρυξ ἡ μία τοῦ τοίχου τοῦ
domus: ⁊ ala cherub ſecūdi
οἴκου, καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χερουβὶ τοῦ δευτέρου
tangebat parietē alterū. ⁊ ale
ἥπτετο τοῦ τοίχου τοῦ ἑτέρου· καὶ αἱ πτέρυγες
eoꝝ in medio domꝰ ſe iūcte cōtigebāt ala ale.
αὐτῶν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἥπτοντο πτέρυξ πτέρυγος.
⁊ tertt cherubim auro: ⁊ oēs
καὶ περιέχε τὰ χερουβὶμ χρυσίῳ, καὶ πάντας
parietes domus p circuitū in celaturis ſcul-
τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου κύκλῳ ἐν κολαπτοῖς ἔγλυ
pſit in ſtilo cherubim: ⁊ palmas ⁊ ce
φεν ἐν γραφίδι χερουβὶμ, καὶ φοίνικας καὶ διε-
tenſas laminas intrifeco ⁊ extri
πετασμένα πέταλα τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξω-
ſeco. ⁊ pauimētū domus tecit auro
τέρῳ. καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου περιέχε χρυσίῳ
intꝰioris ⁊ extꝰioris. ⁊ oſtio
τοῦ ἐσωτάτου καὶ τοῦ ἐξωτάτου, καὶ τῷ θυρώματι
oraculi fecit portas de ligni tūnſperſitis.
τοῦ ναοῦ ἔθηκε θύρας ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων·
⁊ lumina quincuplicia ⁊ ſuas
καὶ φλιὰς πενταπλᾶς καὶ δύο

poſtes de ligni abiegnis. ⁊ ſculpture ſup eā
θύρας ἐκ ξύλων πευκίνων· καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ' αὐτὸν
inſculpte: in eis cherubis ⁊ palme: ⁊
ἐγκολαμμάτα, ἐπ' αὐτῶν χερουβὶμ καὶ φοίνικες, καὶ
extenſe lamine. ⁊ texit auro: ⁊
διαπεπετασμένα πέταλα. καὶ περιέχεν χρυσίῳ, καὶ
defcēdebat ſup cherubim ⁊ ſup pal
κατέβαινεν ἐπὶ τὰ χερουβὶμ καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνι-
mas gurū. ⁊ ſic fecit veſtibulo
κας τὸ χρυσίον· καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τοῦ
tēpli.limina de ligni iunipernis:poſtesq; quadrā
ναοῦ· φλιαὶ ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων, σοαὶ τετραπλᾶς, καὶ
gulatos: & duo
in ambabus tanuis ligna abiegnia due pli
ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πεύκινα δύο πτυ-
ce tanua vna ⁊ cardines earū: ⁊ due plice
χαὶ ἡ θύρα μία καὶ σροφεῖς αὐτῶν, καὶ δύο πτυχαὶ
ianua fecūda: q̄ voluebātur inſculpte cheru
ἡ θύρα ἡ δευτέρα, σροφώθρα ἐγκεκολαμμένα χερου-
bim ⁊ palme: ⁊ extenſe lamine:
βὶμ καὶ φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα,
⁊ tecte auro deducto ſup ſcul-
καὶ πεδιεχώθρα χρυσίῳ καταγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐγκό-
ptura, ⁊ edificauit atriū interius: tres
πωσιν· καὶ ᾠκοδόμησε τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, τρεῖς
ordines per politos: ⁊ ordo fabrefacte ce
σίχους διὰ πελεκητῶν, καὶ σίχος κατεργασθέντος κέ
dri in circuitu.in quarto ānō fundata eſt do
δρου κυκλόθεν. ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει ἐθεμελιώθη ὁ οἶκ-
mus dñi in mēſe zio. ⁊ in ānō vndecimo in mēſe
κος κυρίου ἐν μηνὶ ζίου· καὶ ἐν ἕτει ἑνδεκάτῳ ἐν μηνὶ
but: ipſe eſt mēſis octauus: perfect domū ſe
βούλ, δυτός ἐστι μὴν ὄγδοος, συνετέλεσε τὸν οἶκον κα
cūdū oēs rōes eius ⁊ ſcōs oīa
τὰ πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κατὰ πάντα
tudicia eius. ⁊ edificauit eam in ſcpte
τὰ κρίματα αὐτοῦ· καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ
annis.
ἔτεσιν.

Ca.7.

ΘΚαὶ edificauit ſalomon domū ſuā
Καὶ ᾠκοδόμησε σολομὼν τὸν οἶκον αὐτοῦ τῷ
tredecimo anno: ⁊ perfecit totā do
τρισκαιδεκάτῳ ἔτει, καὶ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶ-
mū ſuā: ⁊ edificauit domū ſaltus li
κον αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησεν τὸν οἶκον δρυμοῦ τοῦ λι
bani: cētū cubitorū lōgitudo eius: ⁊ quin
βάνου, ἑκατὸν πηχέων τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ πεντή
quagīta cubitorū latitudo eius: ⁊ trigin-
κοντα πηχέων τὸ πλάτος αὐτοῦ, καὶ τριάκον-
ta cubitorū altitudo eius ſup quattuor ordines co
τα πηχέων τὸ ὕψος αὐτοῦ ἐπὶ τεσσάρων σίχων σὺ
lumnarū cedrinarū: ⁊ humeri cedrini colūnis. ⁊ te
λων κεδρίνων, καὶ ὠμίαι κέδριναι τοῖς σύλοις· καὶ ἐφά
xit cedro domū deſup in lateribus
πτωσε κέδρῳ τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν
colūnarū, ⁊ numer colūnarū quīq; ⁊ qua
τῶν σύλων· καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν σύλων πέντε καὶ τεσ
draginta: ordo vnus decē ⁊ quinq;. ⁊
σαράκοντα, ὁ σίχος ὁ εἷς δέκα καὶ πέντε. καὶ
trabes tres: ⁊ regio cōtra regionē tripliciter.
μέλαθρα τρία, καὶ χώρα ἐπὶ χώραν τριστῶς.
⁊ oēs porte ⁊ regiões quadrāgulate
καὶ πάντα τὰ θυρώματα καὶ αἱ χῶραι τετράγωναι
trabibus cōnexe: ⁊ ianua ad ianuā tripliciter. ⁊
μεμελαθρωμέναι, ἀπὸ θύρας ἐπὶ θύραν τριστῶς· καὶ
porticū colūnarū quinquaginta cubitorū lōgi
τὸ ἐλάμ τῶν σύλων πεντήκοντα πηχέων τὸ μῆ
tudo: ⁊ triginta cubitorū in latitudine: cōfecta
κος, καὶ τριάκοντα πηχέων ἐν πλάτει, ξυγωμένα
porticui ante
ἐλάμ ἐπὶ

ſtia de lignis olina-
rū."Et ſculpſit'in eis 60
'pictura"cherubi'& pal-
marū ſpēs"& anaglypha
valde'prominētia:"& te
xit ea"auro:"& opuit tā
'cherubin"q̄'palmas &
cetera'auro.
'Fecit q̄'in introitu'tem
pli'poſtes de
lignis"oliuarū"quadrā-
gulatos:'& duo
'oſtia de'lignis'abiegnis
altrinſec'& vtrūq;'oſtiū
'duplex erat: & ſeinuicē
tenens aperiebatur.
'Et ſculpſit'cherubin"&
palmas
'& celaturas valde'emi-
nētes:'opuit q; oia lami-
nis"aureis ope q̄dro'ad
'regulam.' Et edificauit
'atriū'interi'"tribꝰ'ordi
nibus lapidū'politorum
'& vno'ordine'lignorū
'cedri.'Anno
'quarto'fundata eſt'do-
mus'dñi'in menſe
'zio:'& in anno'vndeci-
mo"mēſe
'ciul'ipſe eſt'mēſis'octa
uus:'perfecta eſt
'domus'in omni'opere
ſuo:'& in vniuerſis'vten
ſilibꝰ ſuis.'Edificauitq;
eam'annis'ſeptem. 7.
OOmū aūt ſuā'edifi-
cauit'ſalomon
'tredeci'annis:'& ad pfe
ctū vſq; perduxit
Edificauit quoq;'do-
mū'ſaltus'libani
'centū'cubitorū'lōgitu
dinis:"& quinq̄ginta'cu
bitorū'latitudinis:'& tri
ginta'cubitorū'altitudi
nis:& quattuor'deābu
latoria inter'colūnas'ce
drinas.'Ligna qppe'ce-
drina'excīderat'in'colū
nas:"& tabulatis"cedri
nis"veſtiuit totā camerā
'que"quadraginta'quin
q;'colūnis ſuſtentabatur
Vnus aut'ordo habe
bat colūnas'quideci con
tra ſe inuicem poſitas'&
e regione ſe reſpicientes
equali ſpatio inter colūnas:& ſup colūnas
"quadrāgulata'ligna in
eūctis equalia
'Et'porticum'colūnarū
'fecit'quinquaginta'cu
bitorū'longitudinis:
'& trigita'cubitoꝝ'latitu
dinis'& alterā'porticū'i

Cap. vii.

בַּיִת׃ וַיַּעַשׂ אֶת בֵּיתוֹ בָּנָה שְׁלֹמֹה
שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְכַל אֶת כָּל
בֵּיתוֹ׃ וַיִּבֶן אֶת בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן
מְאַת אַמָּה אָרְכּוֹ וַחֲמִשִּׁים אַמָּה
רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ עַל
אַרְבָּעָה טוּרֵי עַמּוּדִים וַאֲרָזִים
וּכְרֻתֹת אֲרָזִים עַל הָעַמּוּדִים׃
וְכָפַן בָּאֶרֶז מִמַּעַל עַל הַצְּלָעוֹת
אֲשֶׁר עַל הָעַמּוּדִים אַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה עָשָׂר טוּרִי נָזִית
וְטוּר כְּרֻתֹת אֲרָזִים בַּשָּׁנָה׃
הָרְבִיעִית יֻסַּד בֵּית יְהוָה בְּיַרְחַ
זִו וּבַשָּׁנָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה בְּיַרְחַ
בּוּל הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי כָּלָה
בֵּיתוֹ לְכָל דְּבָרָיו וּלְכָל מִשְׁפָּטוֹ
וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים׃
וְאֶת בֵּיתוֹ בָּנָה שְׁלֹמֹה
שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְכַל אֶת כָּל
בֵּיתוֹ׃ וַיִּבֶן אֶת בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן
מְאַת אַמָּה אָרְכּוֹ וַחֲמִשִּׁים אַמָּה
רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ עַל
אַרְבָּעָה טוּרֵי עַמּוּדִים וַאֲרָזִים
וּכְרֻתֹת אֲרָזִים עַל הָעַמּוּדִים׃
וְכָפַן בָּאֶרֶז מִמַּעַל עַל הַצְּלָעוֹת
אֲשֶׁר עַל הָעַמּוּדִים אַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה עָשָׂר טוּרִי נָזִית
וְטוּר כְּרֻתֹת אֲרָזִים בַּשָּׁנָה׃
הָרְבִיעִית יֻסַּד בֵּית יְהוָה בְּיַרְחַ
זִו וּבַשָּׁנָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה בְּיַרְחַ
בּוּל הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי כָּלָה
בֵּיתוֹ לְכָל דְּבָרָיו וּלְכָל מִשְׁפָּטוֹ
וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים׃
וְאֶת בֵּיתוֹ בָּנָה שְׁלֹמֹה
שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְכַל אֶת כָּל
בֵּיתוֹ׃ וַיִּבֶן אֶת בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן
מְאַת אַמָּה אָרְכּוֹ וַחֲמִשִּׁים אַמָּה
רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ עַל
אַרְבָּעָה טוּרֵי עַמּוּדִים וַאֲרָזִים
וּכְרֻתֹת אֲרָזִים עַל הָעַמּוּדִים׃
וְכָפַן בָּאֶרֶז מִמַּעַל עַל הַצְּלָעוֹת
אֲשֶׁר עַל הָעַמּוּדִים אַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה עָשָׂר טוּרִי נָזִית
וְטוּר כְּרֻתֹת אֲרָזִים בַּשָּׁנָה׃
הָרְבִיעִית יֻסַּד בֵּית יְהוָה בְּיַרְחַ
זִו וּבַשָּׁנָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה בְּיַרְחַ
בּוּל הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי כָּלָה
בֵּיתוֹ לְכָל דְּבָרָיו וּלְכָל מִשְׁפָּטוֹ
וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים׃
וְאֶת בֵּיתוֹ בָּנָה שְׁלֹמֹה
שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְכַל אֶת כָּל
בֵּיתוֹ׃ וַיִּבֶן אֶת בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן
מְאַת אַמָּה אָרְכּוֹ וַחֲמִשִּׁים אַמָּה
רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ עַל

בְּנֵיהֶם וְעַמּוּדִים וְעַב עַל פְּנֵיהֶם: פָּנָה
וְאֻלָם הַהֵכָל אֲשֶׁר יְשִׁבָּט שָׁם
אֻלָם הַמִּשְׁפָּט עָשָׂה וְסִפּוּן בָּאָרֶז שָׁבַט סָבִן
מִמַּהֲרָקַע עַד הַמְּרָקַע וּבֵיתוֹ
אֲשֶׁר יֵשֵׁב שָׁם חָצֵר הָאַחֶרֶת
מִמַּעֲשֶׂה הַזֹּאת הָיָה עָשָׂה
וּבֵית יַעֲשֶׂה לְבַת פַּרְעֹה אֲשֶׁר
לָקַח שְׁלֹמֹה הָאֻלָם הַזֶּה: כָּל
אֵלֶּה אֲבָנִים יְקָרוֹת כְּמִדּוֹת סָדֶד
גָּזִית מְנֹרָרוֹת בַּמְּנֹרָה מִבַּיִת גָּזִר
וּמִחוּץ וּמִמַּסַּד עַד הַטְּהָרוֹת יָסֹד
וּמִחוּץ עַד הֶחָצֵר הַגְּדוֹלָה: וּמִיסַּד נָכַל
אֲבָנִים יְקָרוֹת אֲבָנִים גְּדֹלוֹת
אַבְנֵי עֶשֶׂר אַמּוֹת וְאַבְנֵי שְׁמֹנֶה אַמָּה
אַמּוֹת: וּמִלְמַעְלָה אֲבָנִים יְקָרוֹת עָלָה
כְּמִדּוֹת גָּזִית וָאָרֶז: וְחָצֵר הַגְּדוֹלָה
סָבִיב שְׁלֹשָׁה מְחִירִם גָּזִית וְטוּר סָבִב
כְּיְרִיעוֹת אַרְזִים וְלַחֲצַר בֵּית יְהוָה
הַפְּנִימִית וּלְאֻלָם הַבָּיִת: וַיִּשְׁלַח שָׁלַח
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיִּקַּח אֶת חִירָם לָקַח
מִצֹּר: בֶּן אִשָּׁה אַלְמָנָה הוּא אִישׁ
מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי וְאָבִיו אִישׁ צֹרִי
חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וַיִּמָּלֵא אֶת הַחָכְמָה עָלָא
וְאֶת הַתְּבוּנָה וְאֶת הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת בִּין יָדַע
כָּל מְלָאכָה וַיָּבֹא אֶל עָשָׂה אֵלָא
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ אֶת כָּל
מְלַאכְתּוֹ: וַיְצַר אֶת שְׁנֵי הָעַמּוּדִים צוּר
נְחֹשֶׁת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת
הָעַמּוּד הָאֶחָד וְחוּט שְׁתִּים
עֶשְׂרֵה אַמָּה יָסֹב אֶת הָעַמּוּד סָבַב עָמַד
הַשֵּׁנִי: וּשְׁתֵּי כֹתָרוֹת עָשָׂה
לְתֵת עַל רָאשֵׁי הָעַמּוּדִים מְצַק נָתַן יָצַק
נְחֹשֶׁת חֲמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמֶת
הַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת כָּתַר
קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית: שְׂבָכִים
מַעֲשֵׂה שְׂבָכָה גְּדִלִים מַעֲשֶׂה עָשָׂה

facie maioris porticus & colũnas: & epistylia sup colũnas fecit. Porticũ quoq; soliũ in q̃ tribunal est fecit: & texit ligneis cedrinis a pauimẽto vsq; ad fũmitatẽ & domunculas in quas sedebatur ad iudicandum erat in medio porticu simili opere. Domũ quoq; fecit filie pharaonis quã duxerat salomõ: tali ope quali & hãc porticũ. Oia lapidib̃ pciosis q ad normã quadam atq; mẽsurã: tã intrinsecus q extrinsecus ferrati erãt a fundamento vsq; ad summitatẽ parietum & extrinsecus vsq; ad atrium maius. Fundamẽta aũt de lapidibus pciosis lapidibus magnis decem siue octo cubitorũ: & desuper lapides pciosi eq̃lis mẽsure secti erãt: similiterq; de cedro. Et atriũ mai? rotũdũ triũ ordinũ de lapidibus sectis: & vnius ordinis de dolata cedro: necnõ & in atrio domus dñi interiori: & in porticu domo. Misit quoq; rex salomon & tulit hyram de tyro filiũ mulieris vidue de tribu neptali patre tyrio artifice erarium & plenũ sapientia intelligentia & doctrina ad faciendum omne opꝰ ex ere. Qui cum venisset ad regẽ salomonem fecit omne opꝰ ei?: & finxit duas colũnas ereas decem & octo cubitorũ altitudinis colũnam vnã: & linea duodecim cubitorũ ambiebat columnam vtranq;. Duo quoq; capitella fecit que ponerentur super capita colũnarũ fusilia ex ere: quinq; cubitorũ altitudinis capitellũ vnũ: & quinq; cubitorum altitudinis capitellũ alterũ; & quasi in modum retis & catenarum sibi iuicẽ miro ope cõtexta

facies coro. & columne & crassitudo asi fa
πρόσωπον αὐτῶν. καὶ σύλοι καὶ πάχος ἐπὶ πρόσω
cies eis: & porticũ soliũ vbi tudicabit ibi:
που αὐτοῖς, καὶ ὁ ἕλαμ τοῦ θρόνου οὗ κρινεῖ ἐκεῖ,
porticũ iudicij. & tabulis texit cedrinis a
ἕλαμ τοῦ κριτηρίου. καὶ ἐφάτνωσεν κεδρίνοις ἀπὸ
pauimẽto vsq; ad fũmitatẽ. & domus eius in qua sede
ἐδάφους ἕως ὑπερῴου. καὶ οἶκος αὐτοῦ ἐν ᾧ καθή
bit ibi: & atriũ vnũ circũdatũ his fin
σεται ἐκεῖ, καὶ αὐλὴ μία ἐξελιατορδὴν τούτοις κατὰ
opus hoc. & edificauit domũ salomon fi
τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ ᾠκοδόμησεν οἶκον σολομὼν τῇ θυ
lie pharaõis quã duxit salomon: iuxta porticũ
γατρὶ φαραώ, ἣν ἔλαβεν σολομών, κατὰ τὸ ἕλαμ τοῦ
hic. hec oia ex lapidib̃ pciosis sculpta: ex
το. ταῦτα πάντα ἐκ λίθων τιμίων κεκολαμμένα, ἐκ
latera capitellũ: & malogranatoꝝ du
πλαγίων κεφαλίδος καὶ ῥοιῶν δύο
plasmatos ẽsoẽn & ẽxoẽn ex fundamẽtio vsq; ad
πλάσματος ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἐκ τῶν θεμελίων ἕως
extremitates pietũ: & extrinsec ad atriũ magnũ
τῶν γείσων, καὶ ἔξωθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην
fundatũ lapidib̃ pciosis magnis decẽ cubi
τὴν τεθεμελιωμένην λίθοις τιμίοις μεγάλοις δέκα πή
tis & octo cubitis: & desup lapidib̃ precio
χεσι καὶ ὀκταπήχεσι, καὶ ἐπάνωθεν λίθοις τιμί
sis fin cãdem mẽsurã politis & cedris:
οις κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον πελεκητοῖς καὶ κέδροις, τῆς
atrij magni i circuitu tres ordines politoꝝ:
αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλῳ τρεῖς σίχοι πελεκητῶν,
& ordo sculpte cedri: & atrio domꝰ
καὶ σίχος ἐγγεκολαμμένης κέδρου, καὶ τῇ αὐλῇ οἴκου
dñi interius & porticui domus. & mi
κυρίου τὸ ἔσωθεν καὶ τῷ ἕλαμ τοῦ ὄικου. καὶ ἀπέστε
sit rex salomon: & accepit ehiram de
λεν ὁ βασιλεὺς σολομών, καὶ ἔλαβε τὸν χειρὰμ ἐκ
tyro filiũ mulieris vidue: & iste de tri
τύρου υἱὸν γυναικὸς χήρας, καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς φυ
bu nephthalim. & pater eiꝰ vir tyrius or
λῆς νεφθαλίμ. καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ Τύριος τέ
tifex eris: & repletus sapia
κτων χαλκοῦ, καὶ πεπλησμένος τῆς σοφίας τῆς
artis & prudẽtia & scia ad faciendũ omne
τέχνης καὶ συνέσεως καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν
opus in ere. & allatꝰ est ad regem salo
ἔργον ἐν χαλκῷ. καὶ εἰσήχθη πρὸς τὸν βασιλέα σολο
monẽ: & fecit oẽ opus: & cõplauit
μῶντα, καὶ ἐποίησε πᾶν ἔργον, καὶ ἐχώνευσε τοὺς
duas colũnas: decẽ & octo cubiti altitudo co
δύο ὑλους, δέκα καὶ ὀκτὼ πήχεις τὸ ὕψος τοῦ σύ
lume: & perimetrũ duodecim cubitorũ fi
λου, καὶ τὸ περίμετρον δύο καὶ δέκα πηχέων σαφ
lum ambiebat eam. & sic colũna. scba.
τίον ἐκύκλου αὐτόν· καὶ οὕτως ὁ ὑλος ὁ δεύτερος· καὶ
duo capitella fecit: vt varet sup capi
δύο ἐπιθέματα ἐποίησε, δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφα
ta colũnarũ cõflatilia erea. & quinq; cubito
λὰς τῶν ὑλων χωνευτὰ χαλκᾶ· καὶ πέντε πήχεις
rum altitudo capitelli vnius: & quinq;
ὡν τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνός, καὶ πέντε
cubitorũ altitudo fecerat: & fecit retia
πήχεων τὸ ὕψος τοῦ δευτέρου, καὶ ἐποίησε δίκτυα

ad cooperiẽdũ capitella colũnaꝝ: septẽ
ἐπικαλύψαι τὰ ἐπιθέματα τῶν σύλων, ἑπτὰ τῷ
capitello vni: & septẽ capitello se
ἐπιθέματι τῷ ἑνί, καὶ ἑπτὰ τῷ ἐπιθέματι τῷ δευ
cũdo opꝰ pẽsile. duo ordines malograntoꝝ circũ
τέρῳ ἔργον κρεμαστόν. δύο σίχοι ῥοῶν κυκλο
dãt retib̃ cõtexti opus pẽsile: ordo
κῶν δικτυωτοῦ ἔργον κρεμαστόν, σίχος
supra ordinẽ. & sic fecit capitello
ἐπὶ σίχον. καὶ οὕτως ἐποίησε ἐπιθέματι τῷ
secundo. & capitella sup capita
δευτέρῳ. καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν
colũnaꝝ: opus lilij iuxta vestibulũ quattuor cu
σύλων, ἔργον κρίνου κατὰ τὸ ἕλαμ τεσσάρων πη
bitorũ. & trabs sup ambas colũnas: &
χέων. καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σύλων, καὶ
super latera capitellũ: & malogranatoꝝ du
ὑπὲρ τὰ πλευρὰ τῶν ἐπιθεμα, καὶ τῶν ῥοῶν δια
cẽti ordines sup capitellũ fecũdũ. & sta
κόσιοι σίχοι ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας· καὶ ἔστη
tuit colũnas vestibuli tẽpli. & statuit
σε τοὺς σύλους τοῦ ἕλαμ τοῦ ναοῦ. καὶ ἔστησε
colũnã dexterã: & vocauit nomẽ eius
τὸν σύλον τὸν δεξιόν, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
iachin. & statuit colũnã sinistrã
ἰαχίν· καὶ ἔστησε τὸν σύλον τὸν δεύτερον τὸν ἀρι
strã: & vocauit nomẽ eius boaz. &
στερόν, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ βοάζ· καὶ
sup capita colũnaꝝ opus lilij. &
ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων ἔργον κρίνου· καὶ
perfectũ est opus colũnarũ. & fecit
ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν σύλων· καὶ ἐποίησε τὴν
mare fusile decẽ in cubito a la
θάλασσαν χυτὴν δέκα ἐν πήχει ἀπὸ τοῦ χεί
bio eius vsq; ad labiũ rotũdũ per circuitũ
λους αὐτῆς ἕως τοῦ χείλους στρογγύλην κύκλῳ
eius: quinq; in cubito altitudo eius. & re
αὐτῆς, πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ σύ
ticula triginta cubitoꝝ ambiebãt illud. &
κλῳθεν τριάκοντα πήχεις ἐκύκλουτ αὐτήν· καὶ
firmamenta sub labio eius in
ὑποσηρίγματα ὑποκάτω τοῦ χείλους αὐτῆς κυ
circuitu ambiebãt illud. decẽ in cubito ãbiebãt
κλόθεν ἐκύκλουν αὐτήν· δέκα ἐν πήχει ἀνίσαν τὴν
mare in circuitu. duo ordines firmamẽtorũ fu
θάλασσαν κυκλόθεν· δύο σίχοι ὑποσηριγμάτων χυ
silij in fusorio eorũ. & duodecim boues
τῶν ἐν τῷ χωνευτηρίῳ αὐτῶν· καὶ δώδεκα βόες
sub mare: tres respicientes
ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες
aquilonẽ: & tres respicientes mare: &
βορρᾶ, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν, καὶ οἱ
tres respicientes austrũ: & tres respicie
τρεῖς ἐπιβλέποντες νότου, καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλε
tes occidẽtẽ: & mare sup eos de
πόντες ἀνατολάς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐκεῖ
super: & oium posteriora ad intus. &
νωθεν, καὶ πάντων τὰ ὀπίσθια εἰς τὸ ἔνδον· καὶ τὸ
crassitudo eius palmi: & labiũ eius
πάχος αὐτῆς παλαιστῆς, καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς
quasi opus labij calicis pullulãs lilij: duo
ὡσεὶ ἔργον χείλους ποτηρίου βλαστῶν κρίνου, δύο
milia bato capax erat. & fecit decẽ basis
χιλιάδας χόες ἐχώρει. καὶ ἐποίησε δέκα μεχωνὰθ

נְחֻשֶׁת ׀ אַרְבַּע ׀ בָּאַמָּה ׀ אֹרֶךְ רַבַּע
חֲמוֹנָה ׀ הָאַחַת ׀ וְאַרְבַּע ׀ בָּאַמָּה
רָחְבָּהּ ׀ וְשָׁלֹשׁ ׀ בָּאַמָּה קוֹמָתָהּ׃
וְזֶה ׀ מַעֲשֵׂה ׀ חַמְכוֹנָה ׀ מְסִנְרוֹת סְנַר
לָהֶם ׀ וּמְסִנְרוֹת בֵּין הַשְּׁלַבִּים׃
וְעַל ׀ הַמְּסִנְרוֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ בֵּין
הַשְּׁלַבִּים אֲרָיוֹת בָּקָר ׀ וּכְרוּבִים אָרֶה כְּרִנ
וְעַל הַשְּׁלַבִּים כֵּן ׀ מִמַּעַל ׀ וּמִתַּחַת עֲלֵה
לְאֲרָיוֹת וְלַבָּקָר ׀ לֵיוֹת ׀ מַעֲשֶׂה לָהּ עֲשֵׂה
מוֹרָד׃ וְאַרְבָּעָה ׀ אוֹפַנֵּי נְחֻשֶׁת יָרַד אפן
לַחֲמוֹנָה הָאַחַת ׀ וְסַרְנֵי ׀ נְחֻשֶׁת
וְאַרְבָּעָה ׀ פַּעֲמֹתָיו ׀ כְּתֹפֶת לָהֶם
מִתַּחַת לַכִּיֹּר ׀ הַכְּתֹפֶת ׀ יְצֻקוֹת
מֵעֵבֶר אִישׁ לְיוֹתוֹ׃ וּפִיהוּ ׀ מִבַּיִת פֶּה
לַמִּסְגֶּרֶת וָמַעְלָה בָּאַמָּה וּפִיהוּ עָגֹל עָגל
מַעֲשֵׂה ׀ כֵּן ׀ אַמָּה ׀ וָחֵצִי ׀ הָאַמָּה חֲצָה
וְגַם עַל ׀ פִּיהָ מִקְלַעֹת ׀ וּמִסְגְּרֹתֵיהֶם פָּה עָלע
מְרֻבָּעוֹת ׀ לֹא ׀ עֲגֻלוֹת׃ וְאַרְבַּעַת רָבַע
הָאוֹפַנִּים לְמִתַּחַת לַמִּסְגְּרוֹת וְיוֹדוֹת
הָאוֹפַנִּים בַּחֲמוֹנָה וְקוֹמַת הָאוֹפָן כון
הָאֶחָד ׀ אַמָּה ׀ וְחֵצִי ׀ הָאַמָּה׃
וּמַעֲשֵׂה ׀ הָאוֹפַנִּים ׀ כְּמַעֲשֵׂה
אוֹפַן ׀ הַמֶּרְכָּבָה ׀ יְדוֹתֵם ׀ וְגַבֵּיהֶם יָרֵךְ גב
וְחִשּׁוּקֵיהֶם ׀ וְחִשֻּׁרֵיהֶם ׀ הַכֹּל תָּשׁק
מוּצָק׃ וְאַרְבַּע ׀ כְּתֹפוֹת ׀ אֶל יָצַק
אַרְבַּע ׀ פִּנּוֹת ׀ לַחֲמוֹנָה ׀ הָאֶחָת פָּנָה
מִן הַחֲמוֹנָה ׀׀ כְּתֵפֶיהָ׃ וּבְרֹאשׁ
הַחֲמוֹנָה ׀ חֲצִי ׀ הָאַמָּה ׀ קוֹמָה חֲצָה
עָגוֹל ׀ סְבִיב ׀ וַחֲצִי ׀ הָאַמָּה ׀ רֹאשׁ
הַחֲמוֹנָה ׀ יְדֹתֶיהָ ׀ וּמִסְגְּרֹתֶיהָ
מִמֶּנָּה׃ וַיְפַתַּח ׀ עַל ׀ הַלֶּחֶת פָּתַח לוח
יְדֹתֶיהָ ׀ וְעַל ׀ מִסְגְּרֹתֵיהֶם כְּרוּבִים כְּרִיב
אֲרָיוֹת ׀ וְתִמֹרֹת ׀׀ כְּמַשַּׂא ׀׀ אִישׁ אָרֶה
וְלִיוֹת ׀ סָבִיב׃ מַזֵּאת ׀ עָשָׂה ׀ אֶת לָהּ סָבִב
עֶשֶׂר ׀ הַמְּכֹנוֹת מוּצַק ׀ אֶחָד ׀ מִדָּה כון
אַחַת ׀ מֻצָּק ׀ אֶחָד ׀ לְכִלָּתָנָה׃ כָּלַל

'eneas quattuor cubito
rum longitudinis ꝛ
bases singulas: & quat
tuor cubitorum ꝛ
latitudinis: & triũ cu
bitorũ altitudinis: ꝛ
& ipsum opus basium
interrasile erat. ꝛ
Et sculpture inter iun
cturas ꝛ
& inter coronulas & ꝛ
plectas: leões & boues
& cherubín: ꝛ
& in iuncturis similiter
desuper. Et subter ꝛ
leones & boues quasi
lora ex ere ꝛ
dependentia: & quattu
or rote ꝛ
per bases singulas: &
axes ereí ꝛ
& per quattuor partes
quasi humeruli ꝛ
subter luterẽ fusiles ꝛ
cõtra seinuicẽ respectã
tes. Os quoq; luteris i
trinsecus erat in capitis
fũmitate: & qđ forinse
cus apparebat vnius cu
biti erat totũ rotundũ.
piterq; hẽbat vnũ cu
bitũ & dimidiũ. In
gulis aũt colũnarũ varie
celature erãt: & media
intercolũnia qdrata nõ
rotunda. Quattuor
quoq; rote q̃ q̃ttuor
angulos basis erant co
herebant sibi subter ba
sim. Vna rota hẽbat al
titudis cubitũ & semis.
Fales aũt rote erãt qua
les solẽt in curru fieri. Et
axes earũ & radii ꝛ
& canti & modioli om
nia ꝛ
fusilia. Nã & hũeruli il
li quattuor per singulos
angulos basis vnius ꝛ
ex ipsa basi fusiles & cõ
iuncti erãt. In summita
te aũt basis erat quedã
rotũditas vnius & dí
midii cubiti ita fabrefa
cta vt luter desup posset
iponi: habens celaturas
suas varias q̃ sculpturas
ex semetipsa. Sculpsit
quoq; in tabulatis illis
q̃ erant ex ere: & in an
gulis cherubín & ꝛ
leones & palmas qua
si in similitudinẽ hois stan
tis vt nõ celata sed appo
sita per circuitũ videren
tur. In hũc modũ fecit
decẽ bases: fusura vna
& mensura sculpturaq;
consimili.

ereas quattuor cubitorũ lõgitudo basis
χαλκᾶς τεσσάρων πηχέων τὸ μῆκος μεχωνὰ τῆς
vnius & quattuor cubitorũ latitudo eius: &
μιᾶς καὶ τεσσάρων πηχέων τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ
triũ cubitorũ altitudo eius. & hoc opus
τριῶν πηχέων τὸ ὕψος αὐτῆς · καὶ τοῦτο τὸ ἔργον
basis interrasile ei⁹: & interrasile
τῆς μεχωνὰ συγκλεισὸν αὐτῆς, καὶ συγκλεισὸν
in medio tlicturarũ. & in interrasili
ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων · καὶ ἐπὶ τὰ συγκλείσματα
bus in medio tlicturarũ leones & boues & che
τὰ ἀναμέσον ἐξεχομένων λέοντες καὶ βόες καὶ χε
rubim. & in tlicturis sic & de
ρουβίμ · καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων οὕτω καὶ ἐπάνω
super: & subter leones & boues
νωθεν, καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν
regiões op⁹ , defcẽsus. & quattuor rote
χώραι ἔργον καταβάσεως · καὶ τέσσαρες τροχοὶ
eree basi vni & excedẽtia
χαλκοῖ τῇ μεχωνὰ τῇ μιᾷ καὶ τὰ προέχοντα
erea & quattuor ptes eius: humeruli eay sub
χαλκᾶ καὶ τέσσαρα μέρη αὐτῆς, ὠμίαι αὐτῶν ὑπο
ter luterea. & humeruli fusiles
κάτωθεν τῶν λ ήρων, καὶ ὠμίαι κεχυμθαι ἀπὸ
trans virũ appofite. & os eius
πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι · καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ
intrinsecus capitelli & sup in cubito. &
ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος καὶ ἄνω ἐν πήχει · καὶ τὸ
os eius rotũdũ: opus sic cubiti
στόμα αὐτοῦ στρογγυλοῦν , ποίημα οὕτω πήχεως
& dimidij cubiti. & in ore e⁹
καὶ ἡμίσεως πήχεως · καὶ ἐπὶ τοῦ στόματος αὐ
tius tornature & interrasilia eor quadrã
τοῦ διατορεύματα καὶ διάτηγα αὐτῶν τετρά
gulata nõ rotũda. & quattuor rote sub
γωνα οὐ στρογγύλα · καὶ τέσσαρες οἱ τροχοὶ ὑποκάτω
ter interrasilia. & manus in rotis
θεν τῶν διατήγων · καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς
in base. & altitudo rote vni⁹
ἐν τῇ μεχωνά · καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς
cubiti & dimidij. & opus rotaꝝ
πήχεως καὶ ἡμίσους · καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν
sic opus rotarũ currus. & manus eaꝝ
ὡς ἔργον τροχῶν ἅρματος · καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν
& humeri earũ & opera earũ
καὶ οἱ ὦμοι αὐτῶν καὶ αἱ πραγματεῖαι αὐτῶν
oia fusilia. & quattuor humeruli in
τὰ πάντα χωευτά · καὶ τέσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν
quattuor angulis basis vnius: ex ba
τεσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὰ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς με
se humeri eius. & in summitate ba
χωνὰ οἱ ὦμοι αὐτῆς · καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μεχω
sis medietas cubiti magnitudo eius rotunda
να, ἥμισυ τοῦ πήχεως μέγεθος αὐτῆς στρογγύλον
in circuitu sup caput basis. & ma
κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνά · καὶ αἱ χεῖ
nus eius & interrasilia eius ab ea.
ρες αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς ἀπ᾽αὐτῆς.
& aperiebat sup principia manũ eius.
καὶ ἠνοίγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς.
& interrasilia eius cherubim & leones
καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς χερουβὶμ καὶ λέοντες
& palme sãtia: vnãq̃q; appositũ iurta fa
καὶ φοίνικες ἐσῶτα, ἕκαστον ἐχόμενον κατὰ πρόσω
ciem eius intrisecus in circuitu. iuxta hanc
πον αὐτοῦ ἔσωθεν κυκλόθεν. κατὰ ταύτην ἐποί
cit decem bases ordine vno & mẽsura vna
ησε τὰς δέκα μεχωνὰ τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἓν
in omnibus.
ἐν πάσαις.

& fecit decẽ luteres eneos quadragin
καὶ ἐποίησε δέκα χυτρογαύλους χαλκοῦς τεσσαράκον
ta batos capace vnũ luteré mẽsura
τα χοᾶς χωροῦντα τὸν ἕνα χυτρόγαυλον μετρήσει
quattuor cubitorũ. & luter vn⁹ sup ba
τεσσάρων πηχέων · καὶ χυτρόγαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τὴν με
sim vnã decẽ basibus. & posuit decẽ
χωνὰ τὴν μίαν τὰς δέκα μεχωνάς · καὶ ἔθετο τὰς δέκα
bases quinq; ab humero domus q̃
μεχωνὰς πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ
a dextris: & quinq; ab humero domus q̃
ἐκδεξιῶν, καὶ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ
a sinistris. & mare ab humero
ἐξερισερῶν . καὶ τὴν θάλασσαν ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ
domus a dextris cõtra orieñ a la
οἴκου ἐκδεξιῶν κατὰ ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ κλί
tere aultri. & fecit chirã lebetes
τους τοῦ νίπτου · καὶ ἐποίησε χειρὰμ τοὺς λέβητας
& calfactoria & phialas. & cõple
καὶ τὰς θερμαρσείς καὶ τὰς φιάλας · καὶ συνετέ
uit chirã facere oia operacõibꝰ fe
λεσε χειρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ὅσα ἐποίη
cit regi salomoni in domo dñi.
σε τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, τοὺς
duas colũnas & vertibilia sculpturarũ exhita
δύο σύλους καὶ τὰ σφαιρωτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα
sup capitella colũnarũ duo. & retiacula
ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων δύο · καὶ δίκτυα
duo vt operirẽt vtraq; vertibilia
δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ σφαιρωτὰ τῶν
sculpturarũ exhitia sup colũnas. & malogranata
γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν σύλων. καὶ τοὺς ῥόας
ambobus retiaculis quadrigenta. duo ordi
ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις τετρακοσίας , δύο σει
nes malogranatorũ retiaculo vni: ad operiẽdũ
χοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, τοῦ περικαλύπτειν
vtraq; vertibilia erãtus sup ambobus
ἀμφότερα τὰ σφαιρωτὰ τὰ ὄντα ἐπ᾽ἀμφοτέρων τῶν
colũnis. & decẽ bases: & la
σύλων. καὶ τὰς δέκα μεχωνὰς, καὶ τοὺς χυ
teres decẽ sup bases: &
τρογαύλους τοὺς δέκα ἐπὶ τῶν μεχωνὰ, καὶ
mare vnũ: & duodecim boues qui
τὴν θάλασσαν μίαν , καὶ τοὺς δώδεκα βόας τοὺς
subter mare: & lebetes &
ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς
calfactoria & phialas: & oia vasa
θερμαρσεῖς καὶ τὰς φιάλας, καὶ πάντα τὰ σκεύη
perfecit: q̃ fecit chiram regi sa
συνετέλεσεν, ἃ ἐποίησε χειρὰμ τῷ βασιλεῖ σο
lomoni in domo dñi cuea valde. in
λομῶντι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου χαλκᾶ ἀρδην. ἐν τῷ
vicinio iordanis fudit ea rex
πεδιοίκῳ τοῦ ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασι
in crassitudine terre inter socchoth
λεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀναμέσον σοκχὼθ
& inter sarthan. & vedit salomõ rex
καὶ ἀναμέσον σαρθάν. καὶ ἔδωκε σολομὼν ὁ βασι
oia vasa: pre multitudine nimis nõ
λεὺς πάντα τὰ σκεύη, ἐκ πλήθους σφόδρα οὐκ
erat põdus eris. & fecit salomon
ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ . καὶ ἐποίησεν ὁ σολομὼν
omnia vasa in domo dñi: altare
πάντα τὰ σκεύη ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιαστήριον
aureũ: & mensa
τὸ χρυσοῦν, καὶ

'Fecit quoq; decem luteres eneos. 'Quadragita batos capiebat luter vnus: erat q̃ quattuor cubitorũ. 'Singulos q̃ luteres per singulas. ideſt decẽ bases posuit: & cõstituit decem bases: quinq; ad dexterã partem templi: & quinq; ad sinistram. Mare aũt lebetes & scutras & amulas: & perfecit omne opus regis salomonis in templo dñi. columnas duas: & funiculos capitellorum super capitella colũnarũ duos: & retiacula duo: vt operirent duos funiculos qui erant super capita columnarum & malogranata quadringenta in duobus retiaculis: duos versus malogranatorum in retiaculis singulis ad operiendos funiculos capitellorum qui erant super capita columnarũ: & bases decem: & luteres decem super bases: & mare vnum: & boues duodecim subter mare: & lebetes & scutras & amulas: omnia vasa que fecit hyram regi salomoni in domo dñi de auricalcho erant. In campestri regiõe iordanis fudit ea rex in argyllosa terra inter fochot & sarthan: & posuit salomon oia vasa in domo dñi. Propter multitudinem aũt nimiam non erat pondus eris. Fecit q̃ salomon omnia vasa in domo

הַכְּרֻבִים עַל הָאָרֹן וְעַל בַּדָּיו
מִלְמַעְלָה׃ וַיֹּאֲרִכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ
רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי
הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ
שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אֵין בָּאָרוֹן רַק
שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר רִפַּא
שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה
עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן
הַקֹּדֶשׁ וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת בֵּית
יְהוָה׃ וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד
לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן כִּי מָלֵא כְּבוֹד
יְהוָה אֶת בֵּית יְהוָה׃ אָז אָמַר
שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל׃
בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבֻל לָךְ מָכוֹן
לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים׃ וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת
פָּנָיו וַיְבָרֶךְ אֶת כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל
וְכָל קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמֵד׃ וַיֹּאמֶר
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּפִיו אֶת דָּוִד אָבִי וּבְיָדָיו
מִלֵּא לֵאמֹר׃ מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם לֹא בָחַרְתִּי בְּעִיר
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת
שָׁמִי שָׁם וָאֶבְחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת
עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי עִם לֵבָב דָּוִד
אָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל דָּוִד
אָבִי יַעַן אֲשֶׁר הָיָה עִם לְבָבְךָ
לִבְנוֹת בַּיִת לִשְׁמִי הֱטִיבֹתָ כִּי הָיָה עִם
לְבָבֶךָ׃ רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבָּיִת
כִּי אִם בִּנְךָ הַיֹּצֵא מִמָּתְנֶיךָ הוּא
יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי׃ וַיָּקֶם
יְהוָה אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר
וָאָקוּם תַּחַת דָּוִד אָבִי וָאֵשֶׁב

cherubim sup arcā & sup sctā eius
τὰ χερουβὶμ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς
desuper: & eminebāt sctificata: & appare
bant vectes & apparent
summitates eorum fo-
ris sanctuarium ante oo
oraculū: nō apparebāt
extrinsecus: qui & fuerūt ibi vsq in diem hanc. & nō erāt in ar
ca nisi due tabule lapidee tabule quas posuerat ibi moyses in choreb: ꝺe pepigit dñs cū
filijs israel cū egrederētur ipi de terra egypti.
Factū est vt egressi sūt sacerdotes de
sctuario nebula impleuit domū dñi.
dixit salomō: dñs dixit vt habi-
taret in caligine. ego edificaui domū no-
mini tuo sctū tibi & paratū: & solio tuo
vt habitet tu in eo in sēpiternū. cōuertit
rex faciem suā & bene
dixit oi ecclesie israel. oo
Ois ecclesia israel
stabat. Et ait salomon.
Bñdictus dñs deus israel
qui locut est ore suo ad
dauid patrē meū: & in
manibus eius pfecit dicens. A die qua oooo
eduxi populum meū
israel oooooooooooooo
de egypto: nō elegi ciuitatem de vniuersis oo
tribubus israel: vt edificaretur domus & cēt
nomen meū ibi: sed elegi in dauid vt esset dux
pplm meū israel. & fuit in corde
dauid pfis mei edificare domū nomi
dñi deus israel. & ait dñs ad dauid
patrē meū: qz fuit in corde tuo edi
care domū nomini meo: benefecisti: qz fu
isti in corde tuo. verūtā nō tu edificabis
domū: sed filius tuus q egressus est ex latere
tuis: ipe edificabit domū nomini meo. &
firmauit dñs sermonē suū quē locut est: & steti
pro dauid patre meo: & sedi
& ascendi super thronum israel sicut locutus est dñs: & edificaui domū nomini dñi dei israel.
& posui ibi locū arce: in quo est pactum dñi quod pepigit cū patribus nr̄is cū educeret eos de terra egypti.
Et locutus est salomō in conspectu omnis multitudinis israel: & expandit manus suas in celum.
& dixit dñe deus israel non est similis tui deus in celo & in terra custodiens pactum & misericordiam seruis tuis qui ambulant coram te in toto corde suo.
qui custodisti seruo tuo dauid patri meo quecūq locutus es ei: & os locutum es manibus tuis sicut
hodie impleuisti.
Et nunc dñe deus israel custodi seruo tuo dauid patri meo quecūq locutus es ei dicens. non auferetur de te vir coram me sedens super thronum israel: tm si custodierint filii tui viam suam vt ambulent coram me sicut ambulasti tu coram me.
Et nunc dñe deus israel fiant queso verba tua que locutus es seruo tuo dauid.
Quia vere habitabit deus cum hominibus super terram? ecce celum & celi celorum non te capiunt quanto magis domus hec quam edificaui?
Verūtā respice ad orationem serui tui & ad obsecrationem eius dñe deus meus: vt audias clamorem & orationem quam seruus tuus orat coram te hodie.
vt sint oculi tui aperti super domum hanc die ac nocte super locum de quo dixisti ponam nomen meum ibi: vt exaudias orationem quam seruus tuus orabit in loco isto.
& exaudies deprecationem serui tui & populi tui israel quecūq deprecati fuerint in loco isto: & exaudies in loco habitationis tue in celo: & cum audieris propitius eris.
Si peccauerit homo in proximum suum & dederit ei aliquis ad deprecandum: & venerit deprecatio coram altari tuo in domo hac:
exaudies de celo & facies & iudicabis seruos tuos condemnans impium vt reddas viam suam super caput eius: & iustificans iustum vt reddas ei secundum iustitiam suam.
Cum percussus fuerit populus israel coram inimico quia peccauerit tibi: & reuersus ad te confessus fuerit nomen tuum & orauerit & deprecatus te in domo hac:
exaudies de celo & dimittes peccatum populi tui israel & reduces eos in terram quam dedisti patribus eorum.
Cum clausum fuerit celum & non pluerit propter peccata eorum: & orauerint in loco isto & confessi fuerint nomen tuum & a peccatis suis conuersi fuerint cum afflixeris eos:
exaudies de celo & dimittes peccata seruorum tuorum & populi tui israel: cum ostenderis eis viam bonam in qua ambulent & dabis pluuiam super terram tuam quam dedisti populo tuo in possessionem.
Fames si fuerit in terra pestilentia si fuerit vredo aut aurugo bruchus & locusta si fuerint si obsederit inimicus eos in terra portarum eorum omnis plaga & omnis infirmitas
omnis oratio & deprecatio quecūq fuerit ab vniuerso populo tuo israel quicūq cognouerit plagam cordis sui & expanderit manus suas in domo hac:
exaudies de celo firmamento habitationis tue & propitius eris & reddes vnicuique iuxta omnes vias suas quas nosti cor eius tu enim solus nosti cor omnium filiorum hominum:
vt timeant te cunctis diebus quibus vixerint super faciem terre quam dedisti patribus nr̄is.
Etenim alienigena qui non est de populo tuo israel cum venerit de terra longinqua propter nomen tuum
audient enim nomen tuum magnum & manum tuam fortem & brachium tuum excelsum & orauerit in domo hac:
exaudies de celo firmamento habitationis tue & facies omnia pro quibus inuocauerit te alienigena
vt discant omnes populi terre nomen tuum timere sicut populus tuus israel & vt sciant quia nomen tuum inuocatum est super domum hanc quam edificaui.
Si egressus fuerit populus tuus ad bellandum contra inimicos suos per viam qua mittes eos & orauerint te contra viam ciuitatis huius quam elegisti & contra domum quam edificaui nomini tuo
exaudies de celo orationem eorum & deprecationem eorum & facies iudicium eorum.
Si peccauerint tibi quia non est homo qui non peccet & iratus tradideris eos coram inimicis & captiuauerint eos qui tenuerint in terram inimicorum procul aut prope
& egerint pnīam in corde suo in terra ad quam translati fuerint captiui & conuersi deprecati te in terra captiuitatis eorum dicentes peccauimus iniuste egimus impie fecimus
& reuersi fuerint ad te in uniuerso corde suo & in tota anima sua in terra captiuitatis eorum ad quam captiui ducti sunt & orauerint contra viam terre sue quam dedisti patribus eorum & ciuitatis quam elegisti & domus quam edificaui nomini tuo
exaudies de celo firmamento habitationis tue orationem eorum & deprecationem eorum & facies iudicium
& propitiaberis populo tuo qui peccauit tibi & omnibus iniquitatibus eorum quibus prauaricati sunt in te & dabis eos in misericordias coram eis qui tenuerint eos in captiuitate
vt misereantur eis quia populus tuus & hereditas tua sunt quos eduxisti de egypto de medio fornacis ferree.
vt sint oculi tui aperti ad deprecationem serui tui & ad deprecationem populi tui israel vt exaudias eos in omnibus pro quibus inuocauerint te.
Tu enim separasti eos tibi in hereditatem de cunctis populis terre sicut locutus es per manum moysi serui tui quando eduxisti patres nr̄os de egypto dñe deus.
Factum est autem cum complesset salomon orare dñm omnem orationem & deprecationem hanc surrexit de conspectu altaris dñi de genibus suis & manibus expansis in celum.
& stetit & benedixit omni cetui israel voce magna dicens.
Bñdictus dñs qui dedit requiem populo suo israel iuxta omnia que locutus est non cecidit sermo ex omnibus bonis quibus locutus est per manum moysi serui sui.
Sit dñs deus nr̄ noscum sicut fuit cum patribus nr̄is non derelinquat nos neque abiciat
vt inclinet corda nr̄a ad se vt ambulemus in uniuersis viis eius & custodiamus mandata eius & cerimonias & iudicia que mandauit patribus nr̄is.
Sint verba mea hec quibus deprecatus sum coram dño appropinquent dño deo nr̄o die ac nocte vt faciat iudicium seruo suo & populo suo israel per singulos dies
vt sciant omnes populi terre quia dñs ipe est deus & non est absq eo.
Sit cor nr̄m perfectum cum dño deo nr̄o vt ambulemus in mandatis eius & custodiamus cerimonias eius sicut hodie.
Et victimas immolabant coram dño rex salomon & omnis populus israel.
Immolauit rex salomon victimas pacificorum quas immolauit dño boum xxij. milia ouium & arietum cxx. milia & dedicauerunt rex & omnis populus israel domum dñi.
In die illa sctificauit rex medium atrii quod erat ante templum dñi: fecit enim ibi holocaustum & sacrificium & adipem pacificorum: quia altare æreum quod erat coram dño minus erat nec capiebat holocaustum & sacrificium & adipem pacificorum.
Tulit ergo salomon sollemnitatem in tempore illo & omnis israel cum eo cetus grandis ab introitu emath usq ad torrentem egypti coram dño deo nr̄o septem diebus & septem diebus quattuordecim dies.
Octauo autem die dimisit populum & benedixerunt regi & abierunt in tabernacula sua gaudentes & lętantes corde super omnibus bonis que fecerat dñs dauid seruo suo & israel populo suo.

mensam in qua panes appositiōis aureā:
τὴν τράπεζαν ἐφ᾽ οὗ οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως χρυσᾶν,
& candelabra quinq a dextris
& quinq ad sinistrā contra oraculū ex auro ooo
puro & quasi lilij flores
& lucernas de sup aureas
& forcipes aureos & hydrias: & fulcinulas:
& phialas: & mortariola: & thuribula de oooo
auro purissimo. Et cardines ostiorum ooooooo
domus interioris sancti sanctorum & ooooooooo
ostiorū domus tēpli ex auro erāt. Et perfecit omne opꝰ qđ faciebat
ooooooooooooooooooooo
salomon in domo dñi: & intulit ooooooo
que sctificauerat dd pater suus: argentum ooo
& aurum & vasa: repositq ooooooooooooooo
in thesauris domus dñi.

Ca. 8.

TUnc congregati sūt
maiores natu israel & oēs principes tribuū & duces familiarū filiorum israel ad regem salomonē in ierusalem: vt deferrent arcam federis dñi de ciuitate dauid. hec est sion. Cōuenitq ad regem oooooooooo
salomonē vniuersus israel in mense oooooooo
bethanim: i solēni die ipse est mēsis septimus.
Venerūtq senes israel: & tulerunt oooooo
arcā facerdotes & portauerunt oooooooooooo
arcam domini & tabernaculum federis: & oia vasa sanctuarii q erant in tabernaculo: & ferebāt ea facerdotes & leuite. Rex autem oooo
salomon & omis multitudo israel que cōuenerat ad eū gradiebatur cū illo ante arcā: & immolabant oues & boues abq estimatione oooooooo
& numero. Et intulerunt facerdotes oooooo
arcam federis & domini in locum suum oooooo
in oraculum templi in sanctum oooooooooo
sanctorum subter alas
cherubim. Siquidē cherubin expandebant ooo
alas super locū arce: & protegebant oooooo

τὴν τράπεζαν ἐφ᾽ οὗ οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως χρυσᾶν,
τὰς κανδήλας πέντε ἐκ δεξιῶν καὶ πέντε ἐξ εὐωνύμων κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ χρυσᾶς συγκλουσὰς τὰς λαμπάδια, καὶ τοὺς λύχνους τὰς ὑδρίας αὐτῶν χρυσᾶς, τὰς φιάλας καὶ τὰ πρόβουλα καὶ τὰ θυμιατήρια χρυσᾶ, καὶ τὰ πρόθυρα τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, καὶ τὰς θύρας τοῦ οἴκου ναοῦ χρυσᾶς. τὰ cōpletū est opus: qđ fecit salomō οἴκου κυρίου. τότε ἔστησε σολομὼν τὰ ἅγια ἃ ἐποίησε δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἔθηκεν εἰς τοὺς θυσαυροὺς οἴκου κυρίου.

Τότε ἐξεκλησίασεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τοὺς πρεσβυτέρους ἰσραὴλ καὶ πάντας τοὺς ἀρχιφυλίτας τοὺς ἡγουμένους πατριῶν υἱῶν ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα σολομῶντα ἐν ἱερουσαλὴμ, τοῦ ἐνεγκεῖν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως δαυὶδ: ἥτις ἐστὶ σιὼν ἐν μηνὶ ἀσὲιμ ἐν ἑορτῇ ἑβδόμῳ. καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ. καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ σκήνωμα τοῦ μαρτυρίου καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τοῦ μαρτυρίου. καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰσραὴλ ἐμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες βόες καὶ ὄνες ἀναρίθμητα. καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς εἰς τὸν δαβὶρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν χερουβίμ, ὅτι τὰ χερουβὶμ διαπεπετασμένα ταῖς πτέρυξιν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ. καὶ περιεκάλυπτον

A
2.Par. 5.a.

B

וְעַל בַּדָּיו
וְיֹאֲרִכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ
רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי
הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ
שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אֵין בָּאָרוֹן רַק
שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר רִפַּא
שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה
עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן
הַקֹּדֶשׁ וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת בֵּית
יְהוָה׃ וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד
לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן כִּי מָלֵא כְּבוֹד
יְהוָה אֶת בֵּית יְהוָה׃ אָז אָמַר
שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל׃
בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבֻל לָךְ מָכוֹן
לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים׃ וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת
פָּנָיו וַיְבָרֶךְ אֶת כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל
וְכָל קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמֵד׃ וַיֹּאמֶר
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּפִיו אֶת דָּוִד אָבִי וּבְיָדָיו
מִלֵּא לֵאמֹר׃ מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם לֹא בָחַרְתִּי בְּעִיר
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת
שָׁמִי שָׁם וָאֶבְחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת
עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי עִם לֵבָב דָּוִד
אָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל דָּוִד
אָבִי יַעַן אֲשֶׁר הָיָה עִם לְבָבְךָ
לִבְנוֹת בַּיִת לִשְׁמִי הֱטִיבֹתָ כִּי הָיָה עִם
לְבָבֶךָ׃ רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבָּיִת
כִּי אִם בִּנְךָ הַיֹּצֵא מִמָּתְנֶיךָ הוּא
יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי׃ וַיָּקֶם
יְהוָה אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר
וָאָקוּם תַּחַת דָּוִד אָבִי וָאֵשֶׁב

עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וָאָשִׂם שָׁם מָקוֹם שׁוּם לְקוֹם
לַאֲרוֹן אֲשֶׁר שָׁם בְּרִית יְהוָה
אֲשֶׁר כָּרַת עִם אֲבֹתֵינוּ בְּהוֹצִיאוֹ
אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲמֹד שְׁלֹמֹה
לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל קְהַל
יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו הַשָּׁמָיִם׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין
כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל
הָאָרֶץ מִתָּחַת שֹׁמֵר הַבְּרִית
וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ
בְּכָל לְבָבָם אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ
דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ וַתְּדַבֵּר
בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ מִלֵּאתָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר לְעַבְדְּךָ
דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ
לֵאמֹר לֹא יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מִלְּפָנַי
יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל רַק אִם
יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת דַּרְכָּם לָלֶכֶת
לִפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְפָנָי׃ וְעַתָּה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֵאָמֵן נָא דְּבָרֶיךָ
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי׃ כִּי
הַאֻמְנָם יֵשֵׁב אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ
הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא
יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר
בָּנִיתִי׃ וּפָנִיתָ אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ
וְאֶל תְּחִנָּתוֹ יְהוָה אֱלֹהָי לִשְׁמֹעַ
אֶל הָרִנָּה וְאֶל הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר עַבְדְּךָ
מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם׃
לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת אֶל הַבַּיִת
הַזֶּה לַיְלָה וָיוֹם אֶל הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אָמַרְתָּ יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם
לִשְׁמֹעַ אֶל הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל
עַבְדְּךָ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וְשָׁמַעְתָּ
אֶל תְּחִנַּת עַבְדְּךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

ſuper thronum iſrael ſicut locutus eſt dñs: & edificaui domū nomini dñi dei iſrael: & conſtitui ibi locum arce in qua fedus dñi percuſſit cū patribus noſtris qñ egreſſi ſunt de terra egypti. Stetit aūt ſalomon ante altare dñi in conſpectu eccleſie iſrael. & expādit manus ſuas in celū & ait. Dñe deus iſrael non eſt deus ſimilis tui in celo deſuper & ſuper terram deorſum: q cuſtodis pactum & miam ſeruis tuis qui ambulant coram te in toto corde ſuo: qui cuſtodiſti ſeruo tuo dāpatri meo qđ locutus es ei. Ore locutus es & manibus pfeciſti: vt hec dies probat. Nunc igitur dñe deus iſrael conſerua famulo tuo dauid patri meo qđ locutus es ei: dicēs. Nō auferetur de te vir coram me qui ſedeat ſup thronū iſrael: ita tñ ſi cuſtodierint filii tui viam ſuam vt ambulēt coram me ſicut tu ambulaſti in conſpectu meo. Et nūc dñe deus iſrael firmētur verba tua q locutus es ſeruo tuo dāpatri meo. Ergo ne putandū eſt q vere deus habitet ſuper terrā? Si ei celū & celi celorum nō poſſūt: quantomagis domus hec quam ædificaui? Sed reſpice ad orationē ſerui tui & ad preces eius deus meus. Audi hymnum & orationē quam ſeruus tuus orat coram te hodie: vt ſint oculi tui aperti ſuper domum hanc nocte ac die ſup domum de qua dixiſti: erit nomē meū ibi: vt exaudias orationem quam orat coram me in loco iſto: vt exaudias deprecationē ſerui tui & populi tui iſrael

ſup thronū iſrael: ſicut locutus eſt dñs. τ ἐπὶ τοῦ θρόνου Ἰσραὴλ, καθὼς ἐλάλησε κύριος. καὶ edificaui domū nomini dñi dei iſrael: ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ, τ cōſtitui ibi locū arce in qua ſedus dei qđ pepigit dñs cū patribus nr̄is cū ἀνῆγεν θεοῦ ἣν διέθετο κύριος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ educeret ipſe eos de terra egypti. τ ſteti ſalo- ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ ἔστη σολο mon ante faciē altaris dñi in ꝓſpectu μὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ἐνώπιον omnis eccleſie iſrael. τ expādit ma πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ· καὶ διεπέτασε τὰς χεῖ- nus ſuas in celū τ dixit: dñe deus ρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε, κύριε ὁ θεὸς τοῦ iſrael: nō eſt ſicut tu deus in celo deſup τ Ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὡς σὺ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ſup terrā deorſū: vt cuſtodias pactū τ miam ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, φυλάσσων διαθήκην καὶ ἔλεος ſeruo ſuo q ambulauit coꝛā te in ſeruo tuo ᾧ περιεπάτησάν ἐνώπιόν σου ἐν toto corde ſuo: que cuſtodiſti ſeruo tuo dō ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἃ ἐφύλαξας τῷ δούλῳ σου Δαυὶδ patri meo. que locutus es in ore tuo: τῷ πατρί μου· ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου, τ in manibus tuis impleſti vt dies hec. καὶ ἐν ταῖς χερσί σου ἐπλήρωσας ὡς ἡ ἡμέρα αὕ τ nūc dñe deꝰ iſrael: cōſerua dauid τη. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, φύλαξον Δαυὶδ τῷ ſeruo tuo patri meo q locutus es ei dicēs. δούλῳ σου τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων· nō auferetur tibi vir de facie mei ſe οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμε dēs ſup thronū iſrael: tñ ſi cuſtodierit filii νος ἐπὶ θρόνου Ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται οἱ υἱοί tui vias ſuas: vt ambulent coꝛā me σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιόν μου ſicut ambulaſti tu coꝛā me: τ nūc dñe de καθὼς ἐπορεύθης σὺ ἐνώπιόν μου, καὶ νῦν κύριε ὁ θε us iſrael firmetur iā verbū tuū dauid patri ὸς Ἰσραὴλ πιστωθήτω δή σου τὸ ῥῆμά σου Δαυὶδ τῷ πατρί meo: qz ſi vere habitauerit deus cū hominib mου, ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ſup terrā? ſi celi τ celi celoꝝ nō ſuffi ἐπὶ τῆς γῆς; εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τῶν οὐρανῶν οὐκ ἀρκέσου cient tibi: quō domus iſta quā edificaui nomi σί σοι, πῶς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόμα ni tuo: τ reſpicias τ ad oſonē meā ad τί σου; καὶ ἐπιβλέψῃ καὶ ἐπὶ τὴν προσευχὴν μου ἐπὶ deꝓcationē meā dñe deus iſrael: vt audias oꝛa τὴν δέησίν μου κύριε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἀκούειν τῆς δέη- tionē τ preces: qs ſeruus tuus o- σεως καὶ τῆς προσευχῆς, ἃς ὁ δοῦλός σου προσεύ rat coꝛā te ad te hodie: vt ſint ocu χεται ἐνώπιόν σου πρὸς σὲ σήμερον, τοῦ εἶναι ὀφ li tui aperti in domū hanc die θαλμούς σου ἀνεῳγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας τ nocte in locū iſtū: quēdmodū erit νυκτὸς εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὃν εἶπας ἔσαι τὸ nome meū: vt exaudias oſonē quā oꝛ ὄνομά μου, τοῦ ἐισακοῦσαι τῆς προσευχῆς ἃς προ rat ſeruus tuus in loco iſto: τ σεύχεται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ audias deꝓcationē ſerui tui τ ἐισακοῦσαι τῆς δεήσεως τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ ppli tui iſrael λαοῦ σου Ἰσραήλ

quecūq; oꝛauerint in loco iſto. τ tu ὅσα ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ σὺ exaudies in loco habitaculi tui in ἐισακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικήσεώς σου ἐν τῷ celo: τ facies τ ppli tui iſrael: q cūq; peccauerit οὐρανῷ, καὶ ποιήσεις καὶ ἵλεως ἔσῃ, ὅσα ἂν ἁμάρτη homo proximo ſuo. τ ſi acceperit ſup eū ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ· καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ' αὐτὸν execrationē vt execret ipſe. τ venerit τ declauerit ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσαί αὐτόν, καὶ ἔλθῃ καὶ ἐξαγορεύσῃ coꝛā facie altaris tui in domo hac: κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ D τ exaudies de celo τ facies τ τῳ, καὶ ἐισακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσεις καὶ iudicabis pplm tuū iſrael. vt cōdemnes impiū: κρινεῖς τὸν λαόν σου Ἰσραήλ. τοῦ ἀνομῆσαι ἄνομον, vt des viā ſuā in caput eius: τ vt tu δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δι- ſtifices iuſtū vt des ei ſm iuſticiā suā. cū fugerit ppls tuus iſrael co- καιῶσαι δίκαιον δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην suā. cū corruerit ppls tuꝰ iſrael co αὐτοῦ· ἐὰν πταίσωσιν τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐνώ- ram inimicis ſuis: qz peccauerint tibi: τ con- πιον ἐχθρῶν αὐτῶν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ ἐπι uertētur τ cōfitebūtur nomini tuo: τ στρέψουσι καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ oꝛabunt τ deprecabūtur in domo hac: προσεύξονται καὶ δεηθήσονται ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ, τ tu exaudies de celo: τ ppli tui ers τ σὺ ἐισακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ peccatis ppli tui iſrael: τ redu τοῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, καὶ ἀποστρέ ces eos in terrā quā dediſti patribus φεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν eoꝝ. cū clauſū fuerit celū τ nō fuerit αὐτῶν· ἐν τῷ συνέχεσθαι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γίνεσθαι pluuia: qz peccabunt tibi: τ oꝛabunt in ὑετόν, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προσεύξονται εἰς loco iſto: τ cōfitebūtur nomini τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί tuo: τ ab iniquitatib ſuis cōuertētur: σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ἀποστρέψουσιν, quādo humiliaueris eos: τ exaudies de ce ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς, καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐ lo: τ ppli tui eris peccatis ſer ρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ δού- ui tui τ ppli tui iſrael: qz oſtēs λου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ὅτι δηλώσεις eis viā bonā vt ambulēt in ea: τ da αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ, καὶ δώ bis pluuiā ſup terrā tuā: quā dediſti ppło tuo σεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου in hereditate. fames ſi fuerit: τ mors ſi fue ἐν κληρονομίᾳ. λιμὸς ἐὰν γένηται, καὶ θάνατος ἐὰν γέ rit: q̄ſ erit inedēſi: buchus rubigo ſi fue νηται, ὅτε ἔσαι ἐμπυρισμός, βροῦχος, ἐρυσίβη ἐὰν γέ rit: τ ſi afflixerit cū inimicus eius in vna νηται, καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ τῶν ciuitatū eoꝝ: oēm occurſum: oēm laborē: om πόλεων αὐτῶν, πᾶν συνάντημα, πάντα πόνον, πᾶ nis oꝛo ois deprecatio ſi fuerit oīm homi σα προσευχὴ πᾶσα δέησις ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώ ni vt cognoſcāt vnuſquiſq; cōtactū cordis: τ expā πῳ ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἁφὴν καρδίας, καὶ διαπε derit manus in domū hanc: τ tu exau τάσῃ τὰς χεῖρας εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ σὺ ἐισα dies de celo de parato habitaculo κούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου tuo: τ ppitius eris: τ facies τ dabis viro σου, καὶ ἵλεως ἔσῃ, καὶ ποιήσεις καὶ δώσεις ἀνδρὶ ſcm oēs vias ſuas: ſicut cognouerīs κατὰ πάντας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καθὼς ἂν γνῷς τὴν

עַל־נִסְא׳ יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה
וָאֶבְנֶה הַבַּיִת׳ לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וָאָשִׂם שָׁם מָקוֹם שׁוּם׳לְקוֹם
לָאָרוֹן אֲשֶׁר שָׁם בְּרִית יְהוָה
אֲשֶׁר כָּרַת׳עִם אֲבֹתֵינוּ בְּהוֹצִיאוֹ
אֹתָם מֵאֶרֶץ׳מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲמֹד׳שְׁלֹמֹה
לִפְנֵי׳מִזְבַּח׳יְהוָה נֶגֶד׳כָּל׳קְהַל
יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו הַשָּׁמָיִם׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין
כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל׳וְעַל
הָאָרֶץ׳מִתָּחַת שֹׁמֵר הַבְּרִית
וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ הַהֹלְכִים׳לְפָנֶיךָ
בְּכָל לְבָבָם׳אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ׳לְעַבְדְּךָ
דָּוִד׳אָבִי׳אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ׳וַתְּדַבֵּר
בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ מִלֵּאתָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר׳לְעַבְדְּךָ
דָּוִד׳אָבִי׳אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ
לֵאמֹר׳לֹא יִכָּרֵת׳לְךָ׳אִישׁ מִלְּפָנַי
יֹשֵׁב׳עַל כִּסֵּא׳יִשְׂרָאֵל רַק אִם
יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת דַּרְכָּם׳לָלֶכֶת
לְפָנַי כַּאֲשֶׁר׳הָלַכְתָּ לְפָנָי׃ וְעַתָּה
אֱלֹהֵי׳יִשְׂרָאֵל יֵאָמֵן נָא דְּבָרֶיךָ
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׳לְעַבְדְּךָ דָּוִד׳אָבִי׃ כִּי
הַאֻמְנָם יֵשֵׁב׳אֱלֹהִים׳עַל הָאָרֶץ
הִנֵּה הַשָּׁמַיִם׳וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא
יְכַלְכְּלוּךָ אַף כִּי הַבַּיִת הַזֶּה׳אֲשֶׁר
בָּנִיתִי׃ וּפָנִיתָ׳אֶל תְּפִלַּת׳עַבְדְּךָ
וְאֶל תְּחִנָּתוֹ יְהוָה אֱלֹהָי׳לִשְׁמֹעַ
אֶל הָרִנָּה וְאֶל הַתְּפִלָּה׳אֲשֶׁר׳עַבְדְּךָ
מִתְפַּלֵּל׳לְפָנֶיךָ הַיּוֹם׃
לִהְיוֹת׳עֵינֶיךָ׳פְּתֻחוֹת׳אֶל הַבַּיִת
הַזֶּה׳לַיְלָה׳וָיוֹם׳אֶל׳הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר׳אָמַרְתָּ׳יִהְיֶה׳שְׁמִי׳שָׁם
לִשְׁמֹעַ׳אֶל׳הַתְּפִלָּה׳אֲשֶׁר׳יִתְפַּלֵּל
עַבְדְּךָ׳אֶל׳הַמָּקוֹם׳הַזֶּה׃ וְשָׁמַעְתָּ
אֶל תְּחִנַּת׳עַבְדְּךָ׳וְעַמְּךָ׳יִשְׂרָאֵל

עַל־נִסְא׳ יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה
וָאֶבְנֶה הַבַּיִת׳ לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ וָאָשִׂם שָׁם מָקוֹם׳שׁוּם׳לְקוֹם
לָאָרוֹן׳אֲשֶׁר שָׁם בְּרִית׳יְהוָה
אֲשֶׁר כָּרַת׳עִם אֲבֹתֵינוּ׳בְּהוֹצִיאוֹ
אֹתָם׳מֵאֶרֶץ׳מִצְרָיִם׃ וַיַּעֲמֹד׳שְׁלֹמֹה
לִפְנֵי׳מִזְבַּח׳יְהוָה׳נֶגֶד׳כָּל׳קְהַל
יִשְׂרָאֵל׳וַיִּפְרֹשׂ׳כַּפָּיו׳הַשָּׁמָיִם׃
וַיֹּאמֶר׳יְהוָה׳אֱלֹהֵי׳יִשְׂרָאֵל׳אֵין
כָּמוֹךָ׳אֱלֹהִים׳בַּשָּׁמַיִם׳מִמַּעַל׳וְעַל
הָאָרֶץ׳מִתָּחַת׳שֹׁמֵר׳הַבְּרִית
וְהַחֶסֶד׳לַעֲבָדֶיךָ׳הַהֹלְכִים׳לְפָנֶיךָ
בְּכָל׳לְבָבָם׳אֲשֶׁר׳שָׁמַרְתָּ׳לְעַבְדְּךָ
דָּוִד׳אָבִי׳אֵת׳אֲשֶׁר׳דִּבַּרְתָּ׳לוֹ׳וַתְּדַבֵּר
בְּפִיךָ׳וּבְיָדְךָ׳מִלֵּאתָ׳כַּיּוֹם׳הַזֶּה׃ וְעַתָּה
יְהוָה׳אֱלֹהֵי׳יִשְׂרָאֵל׳שְׁמֹר׳לְעַבְדְּךָ
דָּוִד׳אָבִי׳אֵת׳אֲשֶׁר׳דִּבַּרְתָּ׳לוֹ
לֵאמֹר׳לֹא׳יִכָּרֵת׳לְךָ׳אִישׁ׳מִלְּפָנַי
יֹשֵׁב׳עַל כִּסֵּא׳יִשְׂרָאֵל׳רַק אִם
יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ׳אֶת דַּרְכָּם׳לָלֶכֶת
לְפָנַי׳כַּאֲשֶׁר׳הָלַכְתָּ לְפָנָי׃ וְעַתָּה
אֱלֹהֵי׳יִשְׂרָאֵל׳יֵאָמֵן נָא דְּבָרֶיךָ
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׳לְעַבְדְּךָ דָּוִד׳אָבִי׃ כִּי
הַאֻמְנָם׳יֵשֵׁב׳אֱלֹהִים׳עַל הָאָרֶץ
הִנֵּה הַשָּׁמַיִם׳וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם׳לֹא
יְכַלְכְּלוּךָ׳אַף כִּי הַבַּיִת הַזֶּה׳אֲשֶׁר
בָּנִיתִי׃ וּפָנִיתָ׳אֶל תְּפִלַּת׳עַבְדְּךָ
וְאֶל תְּחִנָּתוֹ׳יְהוָה׳אֱלֹהָי׳לִשְׁמֹעַ
אֶל הָרִנָּה׳וְאֶל הַתְּפִלָּה׳אֲשֶׁר׳עַבְדְּךָ
מִתְפַּלֵּל׳לְפָנֶיךָ׳הַיּוֹם׃
לִהְיוֹת׳עֵינֶיךָ׳פְּתֻחוֹת׳אֶל הַבַּיִת
הַזֶּה׳לַיְלָה׳וָיוֹם׳אֶל׳הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר׳אָמַרְתָּ׳יִהְיֶה׳שְׁמִי׳שָׁם
לִשְׁמֹעַ׳אֶל׳הַתְּפִלָּה׳אֲשֶׁר׳יִתְפַּלֵּל
עַבְדְּךָ׳אֶל׳הַמָּקוֹם׳הַזֶּה׃ וְשָׁמַעְתָּ
אֶל תְּחִנַּת׳עַבְדְּךָ׳וְעַמְּךָ׳יִשְׂרָאֵל

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָתַן לִי הַיּוֹם יוֹשֵׁב עַל כִּסְאִי וְעֵינַי רֹאוֹת גַּם הִנֵּה

"ſicut,videris" cōr eius: quia tu nosti ſolus oō cor hominū filiorum homi tmeant te cunctis die bus quibus viuūt ſuper facie terra quā dedi patribus noſtris. Inſu per & alienigena qui ſit de populo tuo iſrael cum venerit oōō de terra longinqua pro pter nomē tuum: oōōōō audietur eni nomē tuū magnum & oōōōōōō manū tuā fortis & bra chiū tuū extentū vbicū q̄. Cū venerit ergo & orauerit in hoc loco tu exaudies in celo in firmamēto habitaculi tui; & facies oia pro quib⁹ inuocauerit te oōōōōō alienigēa vt diſcāt vniuerſi populi terrarum nomē tuum timere ſicut populus tuus oōōōō iſrael: & probēt qa nomē tuū inuocatum eſt ſup domū hanc quam edificaui. Si oōōōōōō egreſſus fuerit populus tuus ad bellū cōtra inimicos ſuos p viā quocū q̄ miſeris eos: orabunt te contra viam ciuitatis quam oōōōōōōōōōō quā edificaui oōōōōōō nomini tuo: & exaudies in celo orationes eorū: & pre ces eorū: & facies oōōōō iudiciū eoꝝ. Q̄d ſi pec cauerit tibi: nō e enim homo qui non peccet & iratus oōōōōō:oōōōō tradideris eos inimicis ſuis: & captiui ducti fue rint in terrā inimicorū longe oōōōōōōōōōō vel ppe: & egerit peni tentiā in corde ſuo oōō in loco captiuitatis: & conuerſi oōōōōōōōōō deprecati te fuerint in captiuitate ſua oōōōōō dicētes peccauim: iniq egim: impie geſſim: & reuerſi fuerint ad te in vniuerſo corde ſuo et tota aia ſua in terra inimicorum ſuorum ad quā captiuati ducti fuerit & oraueritm te cōtra viā ē re ſue quā dediſti patribus eorū & ciuitatis quā elegiſti & tēpli qd edificaui oōōōōōōōōō noi tuo: exaudies i ce lo in firmamento oōōō

cor eius quia tu ſolus noſti cor καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν omniū filioꝝ hominū: vt timeant te om πάντων τῶν υἱῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἂν φοβῶνταί σε πά nibus diebꝰ quibꝰ ipſi viuūt ſup terrā quā ded σας τὰς ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἣς ἔδω ſti patribus nſtis. & alienigene q nō eſt de κας τοῖς πατράσιν ἡμῶν· καὶ τῶ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ pplo tuo iſrael hic: & veniet de terra longinqua τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἥξει ἐκ, γῆς μακρόθεν propter nomē tuū: qm audiēt nomē tuū magnū διὰ τὸ ὄνομά σου, διότι ἀκούσονται τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα & manū tuā fortē & brachium tuū καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονά σου excelſū: & veniet & orabit in loco hoc: τὸν ὑψηλόν, καὶ ἥξει καὶ προσεύξεται εἰς τὸν τόπον τοῦτο & tu audies de celo de pareto τον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κα habitaculo tuo: & facies ſcām oia in habitationis τοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ἃ ἐπικα quib⁹ inuocauerit te alienigena: vt cognoſcāt vniuerſi λέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως ἂν γνῶσι πάντες οἱ ppli terre nomē tuū: & timeant te: ſicut λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς pplo tuus iſrael: & cognoſcāt q nomē tuū inuo ὁ λαός σου Ἰσραήλ, καὶ γνωσῶνται ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπι catū eſt ſup domū hanc: quā edificaui. ſi κέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα· ἐὰν aūt egreſſus fuerit pplꝰ tuꝰ ad bellū cōtra inimicos ἀπ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς ſuos in via qua miſeris eos: & orauerit in αὐτοῦ ἐὰν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτούς, καὶ προσεύξωνται ἐν nomine dñi viā ciuitatis quā elegiſti in ea: ὀνόματι κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, & domꝰ quā edificaui nomini tuo: τὸν οἶκον οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου, & audies de celo de parato καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου

habitaculo tuo: & facies oōnē cor & preces κατοικητηρίου σου, τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ τῆς δεήσεως cor: & facies iudiciū eor: & ppitius eris αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν, καὶ ἵλεως ἔσῃ τοῖς omniū filioꝝ hominū: vt timeant te om ἁπάντων τῶν υἱῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἂν φοβῶνταί σε πά nibus diebꝰ quibꝰ ipſi viuūt ſup terrā quā dedi σας τὰς ἡμέρας, ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδω ſti patribus nſtis. & alienigene q nō eſt de κας τοῖς πατράσιν ἡμῶν· καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ pplo tuo iſrael hic: & veniet de terra longinqua τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ οὗτος, καὶ ἥξει ἐκ, γῆς μακρόθεν propter nomē tuū: qm audiēt nomē tuū magnū διὰ τὸ ὄνομά σου, διότι ἀκούσονται τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα & manū tuā fortē & brachium tuū καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονά σου excelſū: & veniet & orabit in loco hoc: τὸν ὑψηλόν, καὶ ἥξει καὶ προσεύξεται εἰς τὸν τόπον τοῦτο & tu audies de celo de pareto τον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κα habitaculo tuo: & facies ſcām oia in habitationis τοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ἃ ἐπικα quib⁹ inuocauerit te alienigena: vt cognoſcāt vniuerſi λέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως ἂν γνῶσι πάντες οἱ ppli terre nomē tuū: & timeant te: ſicut λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ φοβῶνταί σε, καθὼς pplo tuus iſrael: & cognoſcāt q nomē tuū inuo ὁ λαός σου Ἰσραήλ, καὶ γνωσῶνται ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπι catū eſt ſup domū hanc: quā edificaui. ſi κέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα· ἐὰν aūt egreſſus fuerit pplꝰ tuꝰ ad bellū cōtra inimicos ἀπ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς ſuos in via qua miſeris eos: & orauerit in αὐτοῦ ἐὰν ὁδῷ ᾗ ἀποστελεῖς αὐτούς, καὶ προσεύξωνται ἐν nomine dñi viā ciuitatis quā elegiſti in ea: ὀνόματι κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ, & domꝰ quā edificaui nomini tuo: τὸν οἶκον οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου, & audies de celo de parato καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου

'ſolii tui orationes eorū & preces eorum: & facies iudiciū eorū: & ppitiaberis populo tuo qui peccauit tibi: & oibus iniquitatib⁹ eorū quib⁹ preuaricati ſunt in te: & dabis miam eos corā eis qui eos captiuos habuerit vt miſereā tur eis. Populus enim tuus eſt & hereditas tua quos eduxiſti de terra egypti de medio fornacis ferree vt ſint populi tui aperti ad depreca tionē ſerui tui & populi tui iſrael: & exaudies eos in vniuerſis pro quibus inuocaue rit te. Tu enim ſepaſti eos tibi in hereditatem deviniuerſis populis terre: ſicut locutus es per moyſen ſeruū tuū quando eduxiſti patres noſtros de egy pto dñe deus.

Factū eſt aūt cū cōpleſ ſet ſalomō orās oratione & deprecationem hāc: ſurrexit de cōſpe ctu altaris dñi. Vtrunq; genu in terrā fixerat & manus expāderat ad celum. Stetit ergo & be nedixit omni eccleſie iſrael voce magna dicēs: Benedict⁹ dñs qui dit requiem populo ſuo iſrael iuxta oia que locutus eſt. Nō cecidit ne vnus qui dē ſermo ex omnibus bonis q locutus eſt per moyſen ſeruū ſuum. Sit dñs deus noſter nobiſcū ſicut fuit cū patribꝰ noſtris non derelinquēs nos neq; proficiēs: ſed inclinet corda noſtra ad ſe vt ambulemus in vniuerſis viis eius & cuſtodiamus mādata eius & cerimonias & iudicia q cūq; mādauit patribus noſtris: & ſint ſermōes mei iſti quibus deprecatus ſum corā dño: appropi quēt corā dño deo noſtro die ac nocte vt faciat iudicium ſeruo ſuo & populo ſuo iſrael omnes ſingulos dies: vt ſciāt omnes populi terre quia dñs ipſe eſt deus: & non eſt amplius

שְׁנַת־אֹתָךְ אֶת־תְּפִלָּתָם וְאֶת־תְּחִנָּתָם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטָם וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר־חָטְאוּ לָךְ וְלִכָל פִּשְׁעֵיהֶם אֲשֶׁר־פָּשְׁעוּ־בָךְ וְנָתַתָּם לִרְחָמִים לִפְנֵי שׁוֹבֵיהֶם וְרִחֲמוּם כִּי עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם מִתּוֹךְ כּוּר הַבַּרְזֶל לִהְיוֹת עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת אֶל־תְּחִנַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּחִנַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִשְׁמֹעַ אֲלֵיהֶם בְּכָל־קָרְאָם אֵלֶיךָ כִּי אַתָּה הִבְדַּלְתָּם לְךָ לְנַחֲלָה מִכָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת אֲבֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם אֲדֹנָי יְהוִה וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה אֵת כָּל הַתְּפִלָּה וְהַתְּחִנָּה הַזֹּאת קָם מִלִּפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה מִכְרֹעַ עַל בִּרְכָּיו וְכַפָּיו פְּרֻשׂוֹת הַשָּׁמָיִם וַיַּעֲמֹד וַיְבָרֶךְ אֶת כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל קוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר לֹא נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבֹתֵינוּ אַל יַעַזְבֵנוּ וְאַל יִטְּשֵׁנוּ לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבֹתֵינוּ וְיִהְיוּ דְּבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים

אֵין עוֹד׃ יְהִי לְבַבְכֶם שָׁלֵם עִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת בְּחֻקָּיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְהַמֶּלֶךְ וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ זֹבְחִים זֶבַח לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּזְבַּח שְׁלֹמֹה זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יִזְבְּחוּ לַיהוָה פָּרִים עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אֶלֶף וְצֹאן מֵאָה וְעֶשְׂרִים אָלֶף וַיַּחְנְכוּ אֶת בֵּית יְהוָה הַמֶּלֶךְ וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ בַּיּוֹם הַהוּא קִדַּשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת תּוֹךְ הֶחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵּית יְהוָה כִּי עָשָׂה שָׁם אֶת הָעוֹלָה וְאֶת מִנְחָה וְאֶת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה קָטֹן מֵהָכִיל אֶת הָעוֹלָה וְאֶת הַמִּנְחָה וְאֶת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בָּעֵת הַהִיא וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ חַג שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם קָהָל גָּדוֹל מִלְּבוֹא חֲמָת עַד נַחַל מִצְרַיִם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיֵּלְכוּ לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל כָּל הַטּוּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת בֵּית יְהוָה וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְכֹל חֵפֶץ שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָפֵץ לַעֲשׂוֹת׃ וַיֵּרָא יְהוָה אֶל שְׁלֹמֹה בַּלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתְךָ וְאֶת תְּחִנָּתְךָ אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתָּ לְפָנַי הִקְדַּשְׁתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתָ לָשׂוּם אֶת שְׁמִי שָׁם עַד עוֹלָם וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים׃ וְאַתָּה אִם תֵּלֵךְ לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִד אָבִיךָ בְּתֹם לֵבָב וּבְיֹשֶׁר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ וְחֻקַּי וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמֹר׃ וַהֲקִמֹתִי אֶת כִּסֵּא מַמְלַכְתְּךָ כַּאֲשֶׁר כָּרַתִּי לְדָוִד אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ וְאִם שׁוֹב תָּשׁוּבוּן אַתֶּם וּבְנֵיכֶם מֵאַחֲרַי וְלֹא תִשְׁמְרוּ מִצְוֹתַי וְחֻקַּי אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם וְהָלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְהִכְרַתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת הַבַּיִת אֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתִּי לִשְׁמִי אַשְׁלִיךְ מֵעַל פָּנָי וְהָיָה יִשְׂרָאֵל לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכָל הָעַמִּים׃ וְהַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר הָיָה עֶלְיוֹן לְכָל עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם וְשָׁרַק וְאָמְרוּ עַל מָה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה׃ וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיא אֶת אֲבוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיַּחֲזִיקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וַיַּעַבְדוּם עַל כֵּן הֵבִיא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת כָּל הָרָעָה הַזֹּאת׃ וַיְהִי מִקֵּץ עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת שְׁנֵי הַבָּתִּים אֶת בֵּית יְהוָה וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ וְאֵת כָּל חֵפֶץ שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָפֵץ לַעֲשׂוֹת׃ גַּם הֵשִׁיב חוּרָם לִשְׁלֹמֹה אֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר נָתַן לוֹ חִירָם וַיִּבֶן אֹתָם שְׁלֹמֹה וַיּוֹשֶׁב שָׁם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה חֲמָת צוֹבָה וַיֶּחֱזַק עָלֶיהָ׃ וַיִּבֶן אֶת תַּדְמֹר בַּמִּדְבָּר וְאֶת כָּל עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר בָּנָה לוֹ בַּחֲמָת׃ וַיִּבֶן אֶת בֵּית חוֹרוֹן הַתַּחְתּוֹן וְאֶת בֵּית חוֹרוֹן הָעֶלְיוֹן עָרֵי מָצוֹר חוֹמָה דְלָתַיִם וּבְרִיחַ׃ וְאֶת בַּעֲלָת וְאֶת כָּל עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִשְׁלֹמֹה וְאֵת כָּל רִכְבֵי הֶעָרִים וְאֵת רִכְבֵי הַפָּרָשִׁים וְאֵת כָּל חֵפֶץ שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָפֵץ לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַ͏ִם וּבַלְּבָנוֹן וּבְכֹל אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ כָּל הָעָם הַנּוֹתָר מִן הָאֱמֹרִי הַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה׃ בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נוֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא כִלּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה לָמַס עֹבֵד עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא נָתַן שְׁלֹמֹה עֹבְדִים לִמְלַאכְתּוֹ כִּי הֵמָּה אַנְשֵׁי מִלְחָמָה וְהֵמָּה שָׂרֵי שָׁלִשָׁיו וְשָׂרֵי רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו׃ וְאֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם הָרֹדִים בָּעָם׃ וַתַּעַל בַּת פַּרְעֹה מֵעִיר דָּוִד אֶל בֵּיתָהּ אֲשֶׁר בָּנָה לָהּ אָז בָּנָה אֶת הַמִּלּוֹא׃ וַיַּעַל שְׁלֹמֹה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה עֹלוֹת וּשְׁלָמִים עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בָּנָה לַיהוָה וְהַקְטִיר עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וְשָׁלַם הַבָּיִת׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה עָשָׂה אֳנִיּוֹת בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר אֲשֶׁר עַל אֵילוֹת עַל שְׂפַת יַם סוּף בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃ וַיִּשְׁלַח חוּרָם בָּאֳנִיּוֹת עֲבָדָיו אַנְשֵׁי אֳנִיּוֹת יוֹדְעֵי יָם וַיָּבֹאוּ עִם עַבְדֵי שְׁלֹמֹה אוֹפִירָה וַיִּקְחוּ מִשָּׁם זָהָב אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים כִּכָּר וַיָּבִיאוּ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃ וַתֵּרֶא מַלְכַּת שְׁבָא אֶת כָּל חָכְמַת שְׁלֹמֹה וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה׃ וּמַאֲכַל שֻׁלְחָנוֹ וּמוֹשַׁב עֲבָדָיו וּמַעֲמַד מְשָׁרְתָיו וּמַלְבּוּשָׁם וּמַשְׁקָיו וְעֹלָתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית יְהוָה וְלֹא הָיָה עוֹד בָּהּ רוּחַ׃ וַתֹּאמֶר אֶל הַמֶּלֶךְ אֱמֶת הָיָה הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּאַרְצִי עַל דְּבָרֶיךָ וְעַל חָכְמָתֶךָ׃ וְלֹא הֶאֱמַנְתִּי לַדְּבָרִים עַד אֲשֶׁר בָּאתִי וַתִּרְאֶינָה עֵינַי וְהִנֵּה לֹא הֻגַּד לִי חֲצִי הָרַב חָכְמָתְךָ וְטוּבָה עַל הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר שָׁמָעְתִּי׃ אַשְׁרֵי אֲנָשֶׁיךָ וְאַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה הָעֹמְדִים לְפָנֶיךָ תָּמִיד הַשֹּׁמְעִים אֶת חָכְמָתֶךָ׃ יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּרוּךְ אֲשֶׁר חָפֵץ בָּךְ לְשִׂמְךָ עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַעֲמִידָם לְעוֹלָם וַיְשִׂמְךָ עָלֶיהָ לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃ וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב וּבְשָׂמִים הַרְבֵּה מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה לֹא בָא כַבֹּשֶׂם הַהוּא עוֹד אֲשֶׁר נָתְנָה מַלְכַּת שְׁבָא לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃ וְגַם אֳנִיַּת חוּרָם אֲשֶׁר נָשְׂאָה זָהָב מֵאוֹפִיר הֵבִיאָה מֵאוֹפִיר עֲצֵי אַלְמֻגִּים הַרְבֵּה מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת עֲצֵי הָאַלְמֻגִּים מְסִלּוֹת לְבֵית יְהוָה וְלְבֵית הַמֶּלֶךְ וְכִנֹּרוֹת וְנְבָלִים לַשָּׁרִים וְלֹא נִרְאוּ כֵן עֲצֵי אַלְמֻגִּים לָבוֹא וְלֹא נִרְאוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת שְׁבָא אֵת כָּל חֶפְצָהּ אֲשֶׁר שָׁאָלָה מִלְּבַד אֲשֶׁר נָתַן לָהּ כְּיַד הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַתֵּפֶן וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ הִיא וַעֲבָדֶיהָ׃ וּמִשְׁקַל הַזָּהָב אֲשֶׁר בָּא לִשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה אַחַת שֵׁשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ כִּכָּר זָהָב׃ מִלְּבַד אֲשֶׁר הָיָה לוֹ מֵאַנְשֵׁי הָרְכָלִים וּמִסְחַר הָרוֹכְלִים וְכָל מַלְכֵי הָעֲרָב וּפַחוֹת הָאָרֶץ׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מָאתַיִם צִנָּה זָהָב שָׁקוּל שֵׁשׁ מֵאוֹת זָהָב יַעֲלֶה עַל הַצִּנָּה הָאֶחָת׃ וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת מָגִנֵּי זָהָב שָׁקוּל שְׁלֹשׁ מָנִים זָהָב יַעֲלֶה עַל הַמָּגֵן הָאֶחָד וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן׃ וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא שֵׁן גָּדוֹל וַיְצַפֵּהוּ זָהָב מְזֻקָּק׃ שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא וְרֹאשׁ עֵגֶל לַכִּסֵּא אָחוֹר לוֹ וְיָדֹת מִזֶּה וּמִזֶּה לְמוֹשַׁב וּשְׁנֵי אֲרָיוֹת עֹמְדִים אֵצֶל הַיָּדוֹת׃ וּשְׁנֵים עָשָׂר אֲרָיוֹת עֹמְדִים שָׁם עַל הַשֵּׁשׁ מַעֲלוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה לֹא נַעֲשָׂה כֵן לְכָל מַמְלָכוֹת׃ וְכָל כְּלֵי מַשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה זָהָב וְכָל כְּלֵי בֵית יַעַר הַלְּבָנוֹן זָהָב סָגוּר אֵין כֶּסֶף לֹא נֶחְשָׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה לְמְאוּמָה׃ כִּי אֳנִיּוֹת לַמֶּלֶךְ הֹלְכוֹת תַּרְשִׁישׁ עִם עַבְדֵי חוּרָם אַחַת לִשְׁלֹשׁ שָׁנִים תָּבוֹא אֳנִיַּת תַּרְשִׁישׁ נֹשְׂאוֹת זָהָב וָכֶסֶף שֶׁנְהַבִּים וְקֹפִים וְתֻכִיִּים׃ וַיִּגְדַּל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מִכֹּל מַלְכֵי הָאָרֶץ עֹשֶׁר וְחָכְמָה׃ וְכָל הָאָרֶץ מְבַקְשִׁים אֶת פְּנֵי שְׁלֹמֹה לִשְׁמֹעַ אֶת חָכְמָתוֹ אֲשֶׁר נָתַן הָאֱלֹהִים בְּלִבּוֹ׃ וְהֵמָּה מְבִיאִים אִישׁ מִנְחָתוֹ כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂלָמוֹת וְנֶשֶׁק וּבְשָׂמִים סוּס וָפֶרֶד דָּבָר שָׁנָה בְשָׁנָה׃ וַיֶּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַיְהִי לוֹ אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת רֶכֶב וּשְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים וַיַּנִּיחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיְהִי הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַ͏ִם כָּאֲבָנִים לָרֹב וְהָאֲרָזִים נָתַן כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב׃ וּמוֹצָא הַסּוּסִים לִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרָיִם וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת׃ וְסוֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ יִקְחוּ מִקְוֵה מִמְּחִיר׃ וְיַעֲלֶה וְיוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם מֶרְכָּבָה בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְסוּס בְּחָמֵשׁ מֵאוֹת וְכֵן לְכָל מַלְכֵי הַחִתִּים וּמַלְכֵי אֲרָם בְּיָדָם יוֹצִיאוּ׃ וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְרְחַבְעָם הָלַךְ שְׁכֶמָה כִּי שְׁכֶם בָּאוּ כָל יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וְהוּא עוֹדֶנּוּ בְמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב יָרָבְעָם בְּמִצְרָיִם׃ וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ לוֹ וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל רְחַבְעָם לֵאמֹר׃ אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר נָתַן עָלֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלֶךְ הָעָם׃ וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָיוּ עֹמְדִים אֶת פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם נוֹעָצִים לְהָשִׁיב דָּבָר לָעָם הַזֶּה׃ וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם הַיּוֹם תִּהְיֶה עֶבֶד לָעָם הַזֶּה וַעֲבַדְתָּם וְעָנִיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים כָּל הַיָּמִים׃ וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעַץ אֶת הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ הָעֹמְדִים לְפָנָיו׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מָה אַתֶּם נוֹעָצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶל הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר הָקֵל מֵעַל הָעֹל אֲשֶׁר נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ׃ וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל מֵעָלֵינוּ כֹּה תֹאמַר אֲלֵהֶם קְ

'nō est vltra abscp eo.
'Sit quoq; cor nrm' pfectū cū dño 'deo nostro vt ambulemus' i decretis eius: '& custodiamus mandata eius 'ficut & hodie. Igitur rex' & oīs israel' cum eo 'immolabāt victimas corā dño.
Mactauitq; salomō hostias' pacificas' q̄s' immolauit domino: 'bouin̄ vigīti' duo' milia' & ouium centum 'vigīti milia. 'Et dedicauerunt templum 'domini rex' & filii israel.
'In die illa 'sanctificauit rex medium atrii' quod erat añ' domū dñi. Fecit' quippe holocaustum' ibi' & sacrificium & adipem pacificorū: quoniam altare 'ereum qđ erat coram dño' minus erat: & 'cape non poterat' holocaustum & sacrificium & adipem pacificorū.
Fecit ergo salomon 'in tpe' illo festiuitatē celebre: & oīs israel cum eo' multitudo' magna ab introitu 'emath vsq; ad rīuum egypti coram dño nostro 'dō septē' diebus & septem diebus. i. 'quattuordecim diebus: & in die octauo dimisit populos. Qui' benedicentes regi' profecti sunt in tabernacula sua 'letantes' & alacri' corde 'super' oibus' bonis' q̄ fecerat dominus' dauid' seruo suo' & israel populo suo.

Cap.ix.

Actū est aūt cū pfecisset' salomon' edificium' domus' domini & edificiū' regis' & in quod optauerat & quod voluerat' facere: 'apparuit ei 'dominus' fecūdo' sicut 'appuerat' ei' in gabaō.
'Dixitq; dominus ad eum. 'Exaudiui' orationem tuam' & deprecationē tuā 'quam' deprecatus es' coram me: 'sanctificaui' domū' hāc' quam 'edificasti' vt ponerē 'nomen meum' ibi' in 'sēpiternū: & erūt' oculi mei' & cor meū' ibi' cūctis

t nō est vltra. t sint corda nra perfecta
καὶ οὐκ ἔσιν ἔτι· καὶ ἔσωσαν αἱ καρδίαι ὑμῶν τέλειαι
ed dñm deū nrm: vt sancte ambulem' in
πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, τοῦ ὁσίως πορεύεσθαι ἐν τοῖς
preceptis eius t custodiamus mādata eius
προσάγμασιν αὐτοῦ καὶ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
sicut dies hec. t rex t oēs filij is
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσ
rael immolauerūt victimā corā. dño deo. t sacri
ραὴλ ἔθυσαν θυσίαν ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ· καὶ ἔθυ
ficauit rex salomon victimā pacificorū: quā
σεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τὴν θυσίαν τῶν εἰρηνικῶν, ἣν
immolauerūt dño: bou duo t viginti millia: t
ἔθυσαν τῷ κυρίῳ, βοῶν δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ
ouium cētū t vigīti milia. t dedicauit
προβάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας· καὶ ἐνεκαίνισε τὸν
domū dñi rex t oēs filij israel.
οἶκον κυρίου ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ.
In die illa sctificauit rex mediū
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡγίασεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον
atrij qđ erat añ faciem domus dñi.
τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου κυρίου.
qm fecit ibi holocaustū t sacri
ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ὁλοκάυτωσιν καὶ τὰς θυ
ficia t adipes pacificoꝝ: qm altaria
σίας καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηνικῶν, διότι τὸ θυσιαστή
rium qđ erat coram dño parū erat ve
ριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον κυρίου μικρὸν ἦν τοῦ
nō posset capere holocaustū t mu
μὴ δύνασθαι δέξασθαι τὴν ὁλοκάυτωσιν καὶ τὸ θῦσ
nus t sacrificia pacificoꝝ. t fecit sa
μον καὶ τὰς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν· καὶ ἐποίησε σο
lomon festiuitatē in die illa. t oīs isra
λομὼν ἑορτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ πᾶς Ἰσρα
el cū eo ecclesia magna ab introitu
ὴλ μετ' αὐτοῦ ἐκκλησία μεγάλη ἀπὸ τῆς εἰσόδου
emath vsq; ad rīuum egypti coram dño deo
ἡμὰθ ἕως φαραγγίου αἰγύπτου ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ
nō septē diebus t septē diebus: quattuor t de
ἡμῶν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τέσσαρες καὶ δέ
cem diebus. t in die octauo dimisit
κα ἡμέρας· καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλε τὸν
populū: t benedixerūt regi. t abierūt vnusquis
λαὸν, καὶ εὐλόγησαν τὸν βασιλέα· καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος
in tabernaculū suū letātes: t bono corde
εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ χαίροντες, καὶ ἀγαθὴ καρδία
sup bonis que fecit dño. dauid ser
ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ δαυὶδ δού
no suo t israel pplo suo.
λῳ αὐτοῦ καὶ τῷ Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτοῦ. Ca.9.

Factū est vt perfecit salomon edificiū
Καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε σολομὼν οἰκοδομῆ
re domū dñi t domū regis: t
σαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ
omne opus salomonis: q̄cūq; voluit
πᾶσαν τὴν πραγματείαν σολομῶντος, ὅσα ἠθέλησεν
facere: t apparuit dño salomoni secun
ποιῆσαι, καὶ ὤφθη κύριος τῷ σολομῶντι τοδεύτε
do sicut apparuit ei in gabaon. t dixit ad
ρον καθὼς ὤφθη αὐτῷ ἐν γαβαών· καὶ εἶπε πρὸς
eum dñs: audiui oronē tuā t deprecā
αὐτὸν κύριος, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ τῆς δέ
cationē tuā: qua deprecat' es coram me: sctificaui do
ησεώς σου, ἧς ἐδεήθης ἐνώπιόν μου, ἡγίασα τὸν οἶκ
mum hanc quā edificasti: vt ponerē nomē
κον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας, τοῦ θεῖναι τὸ ὄνομά
meū ibi in sēpiternū. t erūt oculi mei
μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί μου
t cor meū ibi cūctis
καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας

diebus. t tu si ambulaueris coram me sicut
τὰς ἡμέρας· καὶ σὺ ἐὰν πορευθῇς ἐνώπιόν μου καθὼς
ambulauit dauid pater tuus in sanctitate cordis t
ἐπορεύθη δαυὶδ ὁ πατήρ σου ἐν ὁσιότητι καρδίας καὶ
in rectitudine: vt facias ēm oīa q̄ precepi ei:
ἐν εὐθύτητι, τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐ
t precepta mea t mādata mea ser
τῷ, καὶ τὰ προσάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου φυ
ues: t tollam thronū regni tui sup
λάξῃς, καὶ ἀναστήσω τὸν ἀρίθμον τῆς βασιλείας σου ἐπὶ
israel in sēpiternū: sicut locut' sū patri
Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καθὼς ἐλάλησα τῷ πατρί
tuo dauid dicens: nō auferetur tibi vir dux
σου δαυὶδ λέγων, οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀνὴρ ἡγούμενος
in israel. si at auersione auersi fueritis vos
ἐν Ἰσραήλ· ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ὑμεῖς
t filij vri a me: t precepta
καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τὰ προσάγματά
mea q̄ dedi coram nobis nō custodieritis: t ablē
μου ἃ ἔδωκα ἐνώπιον ὑμῶν μὴ φυλάξητε, καὶ πο
ritis t seruieritis deis alienis t adoraueritis
ρευθῆτε καὶ δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσητε
eos: t auferā israel a terra quā de
αὐτοῖς, καὶ ἐξαρῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδω
di eis: t domū hanc quā sctificauit nomi
κα αὐτοῖς, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόμα
ni meo proiciā a cōspectu meo. t erit israel in
τί μου ἀποῤῥίψω ἐκ προσώπου μου· καὶ ἔσται Ἰσραὴλ εἰς
peditione t in fabulā in cūctis pplis.
ἀφανισμὸν καὶ εἰς λαλημα εἰς πάντας τοὺς λαούς.
t domus hec alta erit in exemplū. oīs
καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλὸς ἔσται εἰς παραδειγμα· πᾶς
qui transierit per eā: obstupebit t sibilabit. t
διαπορευόμενος δι' αὐτοῦ, ἐκστήσεται καὶ συριεῖ· καὶ
dicent causa cuius fecit dño sic terre
ἐροῦσιν ἕνεκεν τίνος ἐποίησε κύριος οὕτω τῇ γῇ
hute t domui hute? t dicēt: eo q̄ dere
ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ; καὶ ἐροῦσιν, ἀνθ' ὧν ἐγκα
liquerant dñm deū suū: qui eduxit
τέλιπον κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, τὸν ἐξαγαγόντα τοὺς
patres eoꝝ de domo seruitutis de egypto: t ad
πατέρας αὐτῶν ἐξ οἴκου δουλείας ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἀ
hesserunt dijs alienis t adorauerūt eos
τελάβοντο θεῶν ἀλλοτρίων καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς
t seruierūt eis: pp hoc induxit dñs
καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγαγε κύριος
sup eos omne malū hoc. t factū e
ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην. καὶ ἐγένετο
post viginti annos in q̄b edificauit salomon duas
μετὰ εἴκοσι ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησε σολομὼν τοὺς δύο
domos: domū dñi t domū regis:
οἴκους, τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως,
chiram rex tyri auxilio fuit salo
χιρὰμ βασιλεὺς τύρου ἀντελαμβάνετο τοῦ σολο
moni in lignis cedrinis t in lignis abiegnis
μῶντος ἐν ξύλοις κεδρίνοις καὶ ἐν ξύλοις πευκίνοις
t in auro t in oīti voluntate eius. tunc
καὶ ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν παντὶ θελήματι αὐτοῦ. τό
dedit rex salomon chiram viginti
τε ἔδωκε ν ὁ βασιλεὺς σολομὼν τῷ χειρὰμ εἴκοσι
ciuitates in terra galilee. t egressus est chiram
πόλεις ἐν γῇ γαλιλαίᾳ. καὶ ἐξῆλθε χειρὰμ ἐκ
tyro t abijt in galileam vt videret
τύρου καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν
ciuitates q̄s dedit ei salomō: t nō ipla
πὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ σολομών, καὶ οὐκ ἤρε
cuerūt ei.
σαν αὐτῷ.

C

ctis diebus. Tu quoq; si ambulaueris coram me
sicut ambulauit pater tuus in simplicitate cordis
& in equitate: & feceris omnia que precepi tibi: & iudicia
mea & ceremonias meas custodieris: dabo thronum regni tui super
Israel in sempiternum: sicut locutus sum
dauid patri tuo dicens. Non auferetur
vir de genere tuo de solio Israel. Si autem
auersione auersi fueritis vos & filii vestri non sequentes me: nec custodientes mandata mea & cerimonias eius, ppositi vobis: sed abieritis & coluerintis deos alienos & adoraueritis eos: auferam Israel de superficie terre quam dedi eis:
& templum quod sanctificauit nomini meo proiciam a conspectu meo: eritq; Israel in proverbium & in fabulam cunctis populis:
& domus hec erit in exemplum. Omnis qui trāsierit per eam obstupebit & sibilabit dicet. Quare fecit dominus sic terre huic & domui huic? Et respondebunt. Quia dereliquerunt dominum deum suum qui eduxit patres eorum de terra egypti: & secuti sunt deos alienos & coluerunt eos: & adorauerunt eos: idcirco induxit dominus super eos omne malum hoc. Expletis autem annis viginti quos posuit edificauerat Salomon duas domos. idest domum domini & domum regis: Hiram rege tyri prebente Salomoni ligna & cedria & abiegna & aurum iuxta quod opus habuerat: tunc dedit Salomo Hiram viginti oppida in terra galilee Et egressus est Hiram de tyro vt videret oppida que dederat ei Salomon: & non placuerunt ei

וַיֹּאמֶר מָה הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי אָחִי וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ כָּבוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיִּשְׁלַח חִירָם לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב:

וְזֶה דְּבַר הַמַּס אֲשֶׁר הֶעֱלָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְאֶת בֵּית יְהוָה וְאֶת בֵּיתוֹ וְאֶת הַמִּלּוֹא וְאֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם וְאֶת חָצֹר וְאֶת מְגִדּוֹ וְאֶת גָּזֶר: פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם עָלָה וַיִּלְכֹּד אֶת גָּזֶר וַיִּשְׂרְפָהּ בָּאֵשׁ וְאֶת הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בָּעִיר הָרָנָּ וַיִּתְּנֶהָ שִׁלְחִים לְבִתּוֹ אֶשֶׁת שְׁלֹמֹה: וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת גָּזֶר וְאֶת בֵּית חֹרֹן תַּחְתּוֹן: וְאֶת בַּעֲלַת וְאֶת תַּדְמֹר בַּמִּדְבָּר בָּאָרֶץ: וְאֶת כָּל עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִשְׁלֹמֹה וְאֶת עָרֵי הָרֶכֶב וְאֶת עָרֵי הַפָּרָשִׁים וְאֶת חֶשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָשַׁק לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַ͏ִם וּבַלְּבָנוֹן וּבְכֹל אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ: כָּל הָעָם הַנּוֹתָר מִן הָאֱמֹרִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נוֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא כִלּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַהַחֲרִימָם וַיַּעַל שְׁלֹמֹה מַס עֹבֵד עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא נָתַן שְׁלֹמֹה עֲבָד כִּי הֵם אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְעַבְדָיו וְשָׂרָיו וְשָׁלִישָׁיו וְשָׂרֵי רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו: אֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים אֲשֶׁר עַל הַמְּלָאכָה לִשְׁלֹמֹה חֲמִשִּׁים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת הָרֹדִים בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה: אַךְ בַּת פַּרְעֹה עָלְתָה מֵעִיר דָּוִד אֶל בֵּיתָהּ אֲשֶׁר בָּנָה לָהּ אָז בָּנָה אֶת הַמִּלּוֹא וְהָעֲלָה שְׁלֹמֹה

[b] & ait. [c] Heccine sunt [d] ciuitates [e] quas [f] dedisti [g] mihi frater? [h] Et appellauit eas [i] terram [k] chabul vsq; i [l] diē hāc. [m] Misit ergo [n] hiram [o] ad regē salomonē [p] cētū [q] viginti talenta auri. [r] Hec est [s] summa [t] expensarum quā [u] obtulit [v] salomon [w] rex [x] ad edificandam [y] domū [z] domini [aa] & [bb] domū suā & [cc] mello [dd] & [ee] murum [ff] ierusalem & [gg] heser & [hh] mageddo & [ii] gazer. [kk] Pharao [ll] rex [mm] egypti [nn] ascēdit & cepit [oo] gazer: [pp] succendit; q; eam [qq] igni: [rr] & [ss] chananeū [tt] qui habitabat [uu] in ciuitate [vv] iterfecit: [ww] & dedit eā in [xx] dotem filie sue [yy] vxori [zz] salomōis. [aaa] Edificauit ergo [bbb] salomon [ccc] gazer [ddd] & [eee] bethoron inferiorē [fff] & [ggg] baalath [hhh] & [iii] palmirā [kkk] in terra [lll] solitudinis: [mmm] & [nnn] omnes [ooo] vicos [ppp] qui ad se ptinebāt & erant absq; muro: [qqq] mūitis [rrr] & [sss] ciuitates [ttt] curruū [uuu] & [vvv] ciuitates [www] equitū [xxx] & [yyy] quodcunq; ei placuit: [zzz] vt edificaret [aaaa] in ierusalē [bbbb] & in libano [cccc] & in omni [dddd] terra [eeee] potētis fue. [ffff] Vniuersum [gggg] pplm [hhhh] qui remanserat [iiii] de [jjjj] āmorreis & de [kkkk] etheis & [llll] pherezeis & [mmmm] eueis [nnnn] & iebuseis [oooo] q; non [pppp] sunt [qqqq] de filiis [rrrr] israel: [ssss] horum filios [tttt] qui [uuuu] remanserant [vvvv] in [wwww] terra [xxxx] quos scilicet [yyyy] nō [zzzz] potuerant [aaaaa] filii [bbbbb] [ccccc] israel [ddddd] exterminare [eeeee] fecit [fffff] salomon [ggggg] [hhhhh] tributarios [iiiii] vsq; in [jjjjj] diē [kkkkk] hanc. [lllll] De filiis autem [mmmmm] israel nō [nnnnn] cōstituit [ooooo] salomon [ppppp] [qqqqq] [rrrrr] [sssss] [ttttt] [uuuuu] [vvvvv] [wwwww] [xxxxx] [yyyyy] [zzzzz] [aaaaaa] [bbbbbb] [cccccc] [dddddd] [eeeeee] [ffffff] [gggggg] [hhhhhh] [iiiiii] [jjjjjj] [kkkkkk] [llllll] [mmmmmm] [nnnnnn] [oooooo] [pppppp] [qqqqqq] [rrrrrr] [ssssss] [tttttt] [uuuuuu] [vvvvvv] [wwwwww] [xxxxxx] [yyyyyy] [zzzzzz] [aaaaaaa] [bbbbbbb] [ccccccc] [ddddddd] [eeeeeee] [fffffff] [ggggggg] [hhhhhhh] [iiiiiii] [jjjjjjj] [kkkkkkk] [lllllll] [mmmmmmm] [nnnnnnn] [ooooooo] [ppppppp] [qqqqqqq] [rrrrrrr] [sssssss] [ttttttt] [uuuuuuu] [vvvvvvv] [wwwwwww] [xxxxxxx] [yyyyyyy] [zzzzzzz] [aaaaaaaa] [bbbbbbbb] [cccccccc] [dddddddd] [eeeeeeee] [ffffffff] [gggggggg] [hhhhhhhh] [iiiiiiii] [jjjjjjjj] [kkkkkkkk] [llllllll] [mmmmmmmm] [nnnnnnnn] [oooooooo] [pppppppp] [qqqqqqqq] [rrrrrrrr] [ssssssss] [tttttttt] [uuuuuuuu] [vvvvvvvv] [wwwwwwww] [xxxxxxxx] [yyyyyyyy] [zzzzzzzz] [aaaaaaaaa] [bbbbbbbbb] [ccccccccc] [ddddddddd] [eeeeeeeee] [fffffffff] [ggggggggg] [hhhhhhhhh] [iiiiiiiii] [jjjjjjjjj] [kkkkkkkkk] [lllllllll] [mmmmmmmmm] [nnnnnnnnn] [ooooooooo] [ppppppppp] [qqqqqqqqq] [rrrrrrrrr] [sssssssss] [ttttttttt] [uuuuuuuuu] [vvvvvvvvv] [wwwwwwwww] [xxxxxxxxx] [yyyyyyyyy] [zzzzzzzzz] [aaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbb] [cccccccccc] [dddddddddd] [eeeeeeeeee] [ffffffffff] [gggggggggg] [hhhhhhhhhh] [iiiiiiiiii] [jjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkk] [llllllllll] [mmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnn] [oooooooooo] [pppppppppp] [qqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrr] [ssssssssss] [tttttttttt] [uuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvv] [wwwwwwwwww] [xxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbb] [ccccccccccc] [ddddddddddd] [eeeeeeeeeee] [fffffffffff] [ggggggggggg] [hhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkk] [lllllllllll] [mmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnn] [ooooooooooo] [ppppppppppp] [qqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrr] [sssssssssss] [ttttttttttt] [uuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbb] [cccccccccccc] [dddddddddddd] [eeeeeeeeeeee] [ffffffffffff] [gggggggggggg] [hhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkk] [llllllllllll] [mmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnn] [oooooooooooo] [pppppppppppp] [qqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrr] [ssssssssssss] [tttttttttttt] [uuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccc] [ddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeee] [fffffffffffff] [ggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooo] [ppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssss] [ttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccc] [dddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffff] [gggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooo] [pppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssss] [tttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccc] [ddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffff] [ggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooo] [ppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssss] [ttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccc] [dddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffff] [gggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooo] [pppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssss] [tttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffff] [ggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooo] [ppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssss] [ttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccccc] [dddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffffff] [gggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssssss] [tttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffffff] [ggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooooo] [ppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssssss] [ttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccccccc] [dddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffffffff] [gggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssssssss] [tttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffffffff] [ggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooooooo] [ppppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssssssss] [ttttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccccccccc] [dddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffffffffff] [gggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssssssssss] [tttttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffffffffff] [ggggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooooooooo] [ppppppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssssssssss] [ttttttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccccccccccc] [dddddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffffffffffff] [gggggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssssssssssss] [tttttttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffffffffffff] [ggggggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooooooooooo] [ppppppppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssssssssssss] [ttttttttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [cccccccccccccccccccccccccc] [dddddddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [ffffffffffffffffffffffffff] [gggggggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [llllllllllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [oooooooooooooooooooooooooo] [pppppppppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssssssssssssss] [tttttttttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffffffffffffff] [ggggggggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooooooooooooo] [ppppppppppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [sssssssssssssssssssssssssss] [ttttttttttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddddddddddddd] [eeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee] [fffffffffffffffffffffffffffff] [ggggggggggggggggggggggggggggg] [hhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhhh] [iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiii] [jjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjjj] [kkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkkk] [lllllllllllllllllllllllllllll] [mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm] [nnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnnn] [ooooooooooooooooooooooooooooo] [ppppppppppppppppppppppppppppp] [qqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqqq] [rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr] [ssssssssssssssssssssssssssssss] [tttttttttttttttttttttttttttttt] [uuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuuu] [vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv] [wwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwww] [xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx] [yyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyyy] [zzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzzz] [aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa] [bbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbbb] [ccccccccccccccccccccccccccccccc] [ddddddddddddddddddddddddddddddd] [ee

יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּרוּךְ אֲשֶׁר חָפֵץ בְּךָ לְתִתְּךָ עַל כִּסְאוֹ לְמֶלֶךְ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּאֲהַבַת יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַעֲמִידָם לְעוֹלָם וַיְשִׂמְךָ עָלֶיהָ לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה: וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב וּבְשָׂמִים הַרְבֵּה מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה לֹא בָא כַבֹּשֶׂם הַהוּא עוֹד לָרֹב אֲשֶׁר נָתְנָה מַלְכַּת שְׁבָא לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: וְגַם אֳנִי חִירָם אֲשֶׁר נָשָׂא זָהָב מֵאוֹפִיר הֵבִיא עֲצֵי אַלְמֻגִּים הַרְבֵּה מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת עֲצֵי הָאַלְמֻגִּים מְסִלּוֹת לְבֵית יְהוָה וּלְבֵית הַמֶּלֶךְ וְכִנֹּרוֹת וּנְבָלִים לַשָּׁרִים לֹא בָא כֵן עֲצֵי אַלְמֻגִּים וְלֹא נִרְאָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת שְׁבָא אֵת כָּל חֶפְצָהּ אֲשֶׁר שָׁאֲלָה מִלְּבַד אֲשֶׁר נָתַן לָהּ כְּיַד הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַתִּפֶן וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ הִיא וַעֲבָדֶיהָ: וַיְהִי מִשְׁקַל הַזָּהָב אֲשֶׁר בָּא לִשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה אַחַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ כִּכַּר זָהָב: לְבַד מֵאַנְשֵׁי הָרְכֻלִים וְכֶל מַלְכֵי הָעֲרָב וּפַחוֹת הָאָרֶץ: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מָאתַיִם צִנָּה זָהָב שָׁחוּט שֵׁשׁ מָאוֹת זָהָב יַעֲלֶה עַל הַצִּנָּה הָאֶחָת: וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת מָגִנִּים זָהָב שָׁחוּט שְׁלֹשׁ מָנִים זָהָב יַעֲלֶה עַל הַמָּגֵן הָאֶחָת וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ בֵּית יַעַר הַלְּבָנוֹן: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא שֵׁן גָּדוֹל וַיְצַפֵּהוּ זָהָב מְוּפָז: שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא וְרֹאשׁ עָגֹל לַכִּסֵּא מֵאֲחֹרָיו וְיָדֹת מִזֶּה וּמִזֶּה אֶל מְקוֹם

'Sit dñs'deus tuus" benedictus"cui ooooooooo complacuisti:& posuit te"super" thronum "israel:"eo q dilexerit "dominus"israel"in sempiternū"& cōstituit te"regem "vt faceres"iudicium ooo "& iustitiā. " Dedit ergo "regi"centum"viginti oo "talenta""aur: "& aromata"multa"nimis ooooooo "& gēmas"pciosas. " Nō fuit"allata"vltra "aromata"tam multa q̄ ea"q̄"dedit"regina oooooooooo "saba"regi"salomōi. Sed "&"classis ooooooooooo "hir"q̄"portabat"" aurū "de o, , ooooooooooo "attulit "ex ophir"ligna "tina ooooooooooooo "multa"nimis "& gēmas "pciosas. "Fecit q̄ ooooo "rex"de"lignis"tinis"fulcra ooo ooooooooooooo "domus"dñi"& dom"regie"& citharas ooooooo "lyras q̄"cātoribus. "" Nō "fuit allata"huiusce mōi di"ligna"q"tina"neq "visa "ysq̄ in"presentē"diem. "Rex autem"salomō "dedit"regine ooooooooo "saba"omnia"que voluit & ooooooooo ooo "petiuit ab eo: "exceptis "his"q̄ vltro"obtulerat ""ei"munere"regio. Que "reuersa est"& abiit ooo "in terrā suā"cū seruis su is. "Erat autem"pondus "auri"q̄"offerebatur"salomoni"per annos "singulos"sexcentorum "sexaginta"sex ooooooooo "talētor"auri: "excepto eo q̄ offerebāt"viri"q̄ sup vectigalia erāt"& negociatores: vniuersq̄ "scruta vendētes:"& oēs "reges"arabie" duces q̄ "terre. "Fecit quoq; "rex "salomō"ducēta"scuta d "auro"purissimo. "Sexcē tos"auri"siclos"dedit"i la minas"scuti""vnius: "& trecentas ooooooooo "peltas ex"auro"p bato. "Trecenteq; ooooooooo "mine"auri"vnam"peltā "vestiebant. ooooooo "Posuitq; eas"rex in "domo"saltus"libani. ooooo "Fecit etiā"rex salomon "thronū de"ebore"grādē "& vestiuit eū"auro"fulgore nimis:q habebat"sex "gradus. "Et summitas "throni"rotūda erat"i p te posteriori:"& due"manꝰ"hic"atq; inde tenētes

sit dñs deus benedictus: q̄ voluit in te ὡρώτο κύριος ὁ θεὸς εὐλογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ dare te sup thronū israel eo q̄ dilexerit dñs δοῦναί σε ἐπὶ θρόνου ἰσραὴλ διὰ τὸ ἀγαπᾶσαι κύριον israel vt firmaret cū in sēpiternū: τ posuit γὸν ἰσραὴλ τοῦ στῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔθη tuit te in regem sup eos: vt facias iudiciū in τό σε εἰς βασιλέα ἐπ᾽αὐτούς, τοῦ ποιεῖν κρίμα ἐν iusticia. τ in iudicijs eius. τ dedit fa δικαιοσύνη καὶ ἐν κρίμασιν αὐτοῦ· καὶ ἔδωκε τῷ σο lomoni centū τ vigīnti talenta auri τ λομῶντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσοῦ καὶ aromata multa nimis. τ lapidē pciosū multū. ἀρώματα πολλὰ σφόδρα· καὶ λίθον τίμιον πολύν. nō fuit allata ex aromata illa vltra in multi οὐκ ἐλελύθη κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἔτι εἰς πλή tudinē q̄ dedit regina saba regi salo θος ἃ ἔδωκε βασίλισσα σαβὰ τῷ βασιλεῖ σολο moni. τ nauis chiram portans aurum de μῶντι· καὶ ναῦς χειρὰμ ἡ κἀρουσα τὸ χρυσίον ἐκ sophir attulit ligna multa nimis dolata: τ σωφείρ· ἤνεγκε ξύλα πολλὰ σφόδρα πελεκητά, καὶ lapidē pciosū multū. τ fecit rex ili λίθον τίμιον πολύν· καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύ gna dolata fulcra domus dñi λα τὰ πελεκητὰ ὑποστηρίγματα τοῦ οἴκου κυρίου τ domus regis. τ citharas τ lyras καὶ τοῦ οἴκου τ βασιλέως· καὶ ναύλας καὶ κινύρας τοῖς cātoribꝰ. nō fuit allata huiusce mōi ligna dolata: neq̄ ᾠδοῖς· οὐκ ἐλελύθη τοιαῦτα ξύλα πελεκητά, οὐδὲ visa fuit vsq̄ vltra vsq̄ in diem hanc. τ rex ὤφθη ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ὁ βασι salomon dedit regine saba omnia λεὺς σολομὼν ἔδωκε τῇ βασιλίσσῃ σαβὰ πάντα quecūq; voluit: q̄cūq; petiit: absq; eo q̄ de ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ἠτήσατο, ἐκτὸς πάντων ὧν ἔδω dit ei per manū regie salomonis. τ κεν αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως σολομῶντος· καὶ reuertit se τ abiit in terrā suā ipsa τ ἀπεστράφη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς αὐτὴ καὶ οἱ ferui eius. τ erat pōdus auri παῖδες αὐτῆς· καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσίου τοῦ qd offerebat salomoni in anno vno fercenta sexagi ἐληλυθότος σολομῶντι ἐν ἐνιαυτῷ ἑνὶ ἑξακόσια ἑξήκον ta. τ sce talēta auri: absq; tributis τα καὶ ἑξτάλαντα χρυσίου, χωρὶς τῶν φόρων τῶν subditorum. τ mercatorū q̄ negociaban ὑποτεταγμένων καὶ τῶν ἐμπόρων τῶν ἐμπορευομέ tur: τ omniū regū q̄ erāt in vniuer νων, καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῶν ἐν τῇ πέ ripte: τ satrapaꝝ terre. τ fecit ραν, καὶ τῶν σατραπῶν τῆς γῆς· καὶ ἐποίησεν ὁ rex salomon ducētas lāceas aureas ductiles. βασιλεὺς σολομὼν διακόσια δόρατα χρυσᾶ ἐλατά· fercētī aurei inerāt sup lāceā vnā. τ ἑξακόσιοι χρυσοῖ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἕν. καὶ fecit trecenta scuta aurea ductilia: tres ἐποίησε τριακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς ἐλατούς, τρεῖς mine auri inerāt sup scutū vnū. τ μναῖ χρυσίου ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν θυρεὸν τὸν ἕνα· καὶ dedit ea in domū saltus libani. τ fe ἔδωκεν αὐτὰ εἰς οἶκον θρυμοῦ τοῦ λιβάνου. καὶ ἐποίη cit rex thronū eburneū grādē: τ de σεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν, καὶ ἐπέχρι auraut eū auro probato. sex gradus ἐχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ· ἓξ ἀναβαθμοὶ τῷ throno. τ eminētia vitulorū a posteriorib⁹ eius θρόνῳ· καὶ πρότομαὶ μόχων ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ throno: τ manus hinc τ hinc sup locū τῷ θρόνῳ, καὶ χεῖρες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τοῦ τόπου

sedile: τ duo leones stātes iuxta ᵖsedile:& duo leões ˢstabant ooooooooooooooo ʰiuxta manꝰ sigulas: ᵏ & manus: τ duodecim leones stātes sup sex gra duodecim""leunculi oooo "stantes ˢsuper sex ᵍ gradus hinc τ hinc. nō factū est sic in vniuersis re gnis vniuersis regnis. τ ois vasa q̄ a salomo ne facta fuerūt aurea: τ lanacra aurea: τ vni uersa vasa domus saltus libani auro in tra tra σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ λιβάνου χρυσίῳ συγ clusa. τ nō erat argētū: q̄ nō erat ar κεκλεισμένα. καὶ οὐκ ἦν ἀργύριον, ὅτι οὐκ ἦν τὸ ἀρ gentū reputatū pcio in diebus salomonis: q̄ γύριον λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις σολομῶντος, ὅτι nauis tharsis regi salomoni per ma ναῦς θαρσεὶς τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐπὶ τῆς θαλάσ re cū seruis chiram per tres annos ve σης μετὰ τῶν παίδων χειρὰμ διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρ niebat regi salomoni nauis de tharsis au χιτο τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ναῦς ἐν θαρσεὶς χρυσί ri τ argenti τ lapidū torno elaboratorū τ dolatorū. ου καὶ ἀργυρίου καὶ λίθων τορευτῶν καὶ πελεκητῶν· τ magnificatꝰ ē salomon sup oēs re καὶ ἐμεγαλύνθη σολομὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασι ges terre diuitijs τ sapia. τ omnes λεῖς τῆς γῆς πλούτῳ καὶ φρονήσει· καὶ πάντες οἱ reges terre ḡrebāt vultum salomonis βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον σολομῶντος vt audirēt prudentiā eius: quā dederat dñs in τοῦ ἀκούειν τὴν φρονησεως αὐτοῦ, ἣν ἔδωκε κύριος ἐν corde eius. τ ipſi deferebāt vnusquisq; munera corde eius. τ ipsi deferebāt vnusquisq; munera τὴ καρδίᾳ αὐτοῦ· καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα sua: vasa argētea τ vasa aurea τ vestem τ sua: vasa argētea τ vasa aureꝰ τ vestem τ αὐτοῦ, σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ ἱματισμὸν καὶ aromata τ flacr: τ equos τ mulos sin aromata τ flacr: τ equos τ mulos sin ἀρώματα καὶ σακυβὴν καὶ ἵππους καὶ ἡμιόνους τὸ κα gulis annis. τ cōgregauit salomon currus καθ᾽ ἐνιαυτόν. τ cōgregauit salomon currus τέτ ιαυτὸν εἰς ἐνιαυτόν· καὶ συνήγαγε σολομὼν ἁρματα τ equitē: τ erāt et ꝭmille τ quadringēti cur τ ἐφιππεῖς, καὶ ἦσαν αὐτῷ χίλια καὶ τετρακόσια ἅρ rus: τ duodecim milia equitū. τ posuit e rus: τ duodecim milia equitū. τ posuit e ματα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων· καὶ ἔθετο αὐ os in ciuitatib⁹ currum τ cum re τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἁρμάτων καὶ μετὰ τοῦ βα ge in hierusalem. τ dedit rex salo σιλέως ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σολο mon argētū in hierusalē vt lapides: τ ce μὼν τὸ ἀργύριον ἐν ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς κέ dros dedit ꝭsi sicomoros q̄ in cāpestrib⁹ in δρους ἔδωκεν ὡς τὰς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς multitudine. τ egressus equos salomonis de egy πλῆθος· καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων σολομῶντος ἐξ αἰγύ pto τ de ecue: negociatores regis acciptebāt πτου καὶ ἐξ ἑκουέ, οἱ ἔμποροι τ βασιλέως ἐλάμβανον de ecue in permutatiõe. τ ascēdebat egressus de egypto ἐξ ἑκουὲ ἐν ἀλλαγματι· καὶ ἀνέβαινεν ἡ ἔξοδος ἐξ αἰγύπτου currus pro sexcētis argenti: τ equus pro centū τ currus pro sexcētis argenti: τ equus pro centū τ ἅρμα ἀνὰ ἑξακοσίων ἀργυρίου, καὶ ἵππος ἀντὶ ἑκατὸν καὶ quinquaginta argenti. τ sic cūctis regi quinquaginta argenti. τ sic cūctis regi πεντήκοντα ἀργυρίου· καὶ οὕτως πᾶσι τοῖς βασιλεῦ bus ethettim τ regibus syrie per manū eo σι χετταίοις καὶ τοῖς βασιλεῦσι συρίας διὰ χειρὸς αὐ rum egrediebatur. τῶν ἐξεπορεύοντο. Ca.11.

A t.pa. 9.a. Malb. 11.d Luce. 11.d.

Et rex salomon erat amator: mulierū:τ du Καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν ἦν φιλογύναιος, καὶ ἔλα xit mulieres alienigenas: τ filiam pharaōis: τ βε γυναῖκας ἀλλοτρίας, καὶ τὴν θυγατέρα φαραώ, καὶ moabitidas:

μωαβίτιδας,

Ex autem ooooooo "salomō"adamauit "mulieres "alienigenas: "mīas. "Filiā"quoq; "pha raonis & "moabitidas oo

וְעַמֹּנִית "אֲדֹמִית "צִדְנִית ° חִתִּית׃
מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר ° אָמַר ׀ יְהוָה ׀ אֶל
בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל לֹא תְבֹאוּ ׀ בָהֶם ׀ וְהֵם
לֹא ׀ יָבֹאוּ ׀ בָּנֶם ׀ אָכֵן ׀ יַטּוּ ׀ אֶת
לְבַבְכֶם ׀ אַחֲרֵי ׀׀ אֱלֹהֵיהֶם ׀ בָּהֶם
דָּבַק ׀ שְׁלֹמֹה ° לְאַהֲבָה׃ וַיְהִי ° לוֹ
נָשִׁים ׀ שָׂרוֹת ׀ שְׁבַע ׀ מֵאוֹת
וּפִילַגְשִׁים ° שְׁלֹשׁ ° מֵאוֹת ׀ וַיִּטּוּ
נָשָׁיו ׀ אֶת־לִבּוֹ׃ וַיְהִי ° לְעֵת ׀ זִקְנַת
שְׁלֹמֹה ׀ נָשָׁיו ׀׀ הִטּוּ ׀ אֶת ° לִבּוֹ
אַחֲרֵי ׀ אֱלֹהִים ׀ אֲחֵרִים ׀ וְלֹא ׀ הָיָה
לְבָבוֹ שָׁלֵם ׀ עִם ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהָיו ° כִּלְבַב
דָּוִיד ° אָבִיו׃ וַיֵּלֶךְ ° שְׁלֹמֹה ° אַחֲרֵי
עַשְׁתֹּרֶת ׀ אֱלֹהֵי ׀ צִדֹנִים ׀ וְאַחֲרֵי
׀׀ מִלְכֹּם ° שִׁקֻּץ ׀ עַמֹּנִים ׃ ° וַיַּעַשׂ
שְׁלֹמֹה ° הָרַע ° בְּעֵינֵי ׀ יְהוָה ° וְלֹא ׀
מִלֵּא ׀ אַחֲרֵי ׀ יְהוָה ° כְּדָוִד ° אָבִיו׃
אָז ׀ יִבְנֶה ׀ שְׁלֹמֹה ° בָּמָה ° לִכְמוֹשׁ
שִׁקֻּץ ׀ מוֹאָב ׀ בָּהָר ׀׀ אֲשֶׁר ׀ עַל ° פְּנֵי
יְרוּשָׁלִָם ° וְלִמֹּלֶךְ ° שִׁקֻּץ ׀ בְּנֵי ׀ עַמּוֹן׃
וְכֵן ° עָשָׂה ׀ לְכָל ׀ נָשָׁיו ׀ הַנָּכְרִיּוֹת
מְקַטְּרוֹת ° וּמְזַבְּחוֹת ° לֵאלֹהֵיהֶן׃
וַיִּתְאַנַּף ׀ יְהוָה ׀ בִּשְׁלֹמֹה ° כִּי ° נָטָה
לְבָבוֹ ׀ מֵעִם ׀ יְהוָה ׀׀ אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל
הַנִּרְאָה ° אֵלָיו ׀ פַּעֲמָיִם ׀ וְצִוָּה ° אֵלָיו
עַל ׀ הַדָּבָר ׀ הַזֶּה ׀ לְבִלְתִּי ׀ לֶכֶת ׀ אַחֲרֵי
אֱלֹהִים ׀ אֲחֵרִים ׀ וְלֹא ׀ שָׁמַר ׀ אֵת
אֲשֶׁר ° צִוָּה ׀ יְהוָה ׀ וַיֹּאמֶר ׀ יְהוָה
׀׀ לִשְׁלֹמֹה ׀ יַעַן ° אֲשֶׁר ° הָיְתָה ° זֹּאת
עִמָּךְ ׀ וְלֹא ׀ שָׁמַרְתָּ ° בְּרִיתִי ׀ וְחֻקֹּתַי
אֲשֶׁר ׀ צִוִּיתִי ׀ עָלֶיךָ ׀ קָרֹעַ ׀ אֶקְרַע ׀ אֶת
הַמַּמְלָכָה ׀ מֵעָלֶיךָ ׀ וְנָתַתִּיהָ ׀ לְעַבְדֶּךָ׃
אַךְ ° בְּיָמֶיךָ ׀ לֹא ׀׀ אֶעֱשֶׂנָּה ° יוֹם ׀׀ עֲשֶׂה
° לְמַעַן ° דָּוִד ° אָבִיךָ ° מִיַּד ׀ בִּנְךָ
° אֶקְרָעֶנָּה׃ רַק ׀ אֶת ° כָּל ° הַמַּמְלָכָה
° לֹא ׀ אֶקְרַע ° שֵׁבֶט ׀ אֶחָד ° אֶתֵּן ° לִבְנֶךָ
° לְמַעַן ° דָּוִד ° עַבְדִּי ׀ וּלְמַעַן

&ammōthidas: "idume as &"sydonias &"cethe as:"de"gentibus sup"q "filiis"israel.'Nō"ingre diemini"ad eas:"neq"de illis"ingredīetur"ad vras "Gertissime ei"auertent "corda vra:vt"sequamini "deos eaꝝ.""His"itaq; "copulatus est"salomon ardentissimo"q amore. 'Fuerūtq;"ei'vxores q'si "regine"septingente: "& 'concubine"a trecente. 'Et auerterunt "mulieres"cor eius."Cūq; iam "esset'senex "deprauatū est"cor eius per'mulieres:vt "sequeretur"q"deos"alie nos:"nec'erat "cor eius"pfectū'cū'do mino"deo suo:"sicut cor 'dauid"patris eius. 'Sed colebat'salomon "astitherthen'deam"sido niorum:'& "moloch"idolū"ammo nitarum.'Fecitq; "salomon'qd nō placue tat"coram'dño:"& non 'adipleuit vt'sequretur 'dñm:"sicut dd"pr eius. 'Tūc"edificauit'salomō 'phanum"chamos "idolo'moab"in monte 'qui est"cōtra "ierusalem: "& moloch "idolo"filiorū"ammon. 'Atq; in hūc modū"fe cit"vniuersis'vxoribꝰ su is'alienigenis que"adole bant thura"& "immola bant"diis suis. Igitur"ira tus est"dñs'salomōi"qp"a nersa est'cōr'mēs eius"a'do mino"deo"israel "q appuerat"ei"fecu: do "& preceperat 'de"verbo"hoc'ne'fequ tur "deos"alienos: "& nō"cu stodiuit "q"mādauit ei'dñs. "Dix it itaq;'dominus "salomoni. "Quia"ha buisti"hoc "apud te"& nō'custodisti "pactū meū'& precepta mea'que'mandaui'tibi: "dirumpens"scindam "regnum tuum"& dabo illud"feruo tuo: 'verūtamē"in diebus tu is'non"facam "propter"dauid"patrem tuum."De manu'filii tui "scindam illud; 'nec'to tum'regnum "auferam:'sed'tribū'vnā "dabo "filio tuo'propter"dauid "seruum meum'& "

t ammonitidas: t idumeas: t sidonias: t χαὶ ἀμμανίτιδας, χαὶ Ἰδουμαίας, χαὶ σιδωνίας, χαὶ
chetteas: de gētib⁹ quas negauit dns filijs χετταίας, ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπεῖπε κύριος τοῖς υἱοῖς
israel vicēs: nō ingredientur ad eos: t ipsi Ἰσραὴλ λέγων, οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτούς, καὶ αὐτοὶ Exo.3. b.
nō ingredietur ad vos: ne inclinēt cor: οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς, ἵνα μὴ ἐκκλίνωσι τὰς καρ
da vra post idola eoꝝ: ad hoc copu δίας ὑμῶν ὀπίσω τῶν εἰδώλων αὐτῶν, εἰς αὐτοὺς ἐκολ
latꝰ est salomō vt amaret. t fuerūt ei vxo λήθη σολομὼν τοῦ ἀγαπῆσαι. καὶ ἦσαν αὐτῷ γυναῖ
res imperātes septingēte: t cōcubine trecente. κες ἄρχουσαι ἑπτακόσιαι, καὶ παλλακαὶ τριακόσιαι. Cam. 6.c.
t auerterūt mulieres eius cor eius. καὶ ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αὐτοῦ τὴν καρδίαν αὐτοῦ,
t factū est in tēpore senectutis salomonis mulieres καὶ ἐγένετο ἐν καιρῷ γήρους σολομῶντος αἱ γυναῖκες
eius auerterūt cor eius post deos alie αὐτοῦ ἐξέκλιναν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὀπίσω θεῶν ἑτέ
nos: t nō erat cor eius perfectū cū ρων, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ τοῦ
dño deo suo: sicut cor dauid κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία Δαυὶδ τοῦ ifraco.
patris ei. t abiit salomon post astar πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐπορεύθη σολομὼν ὀπίσω τῆς ἀσ
tēs deā sidoniōꝝ: t post melchom abominatione τῆς θεοῦ σιδωνίων, καὶ ὀπίσω μελχὰμ βδελύγματος
ammon. t fecit salomon malū coram do ἀμμών. καὶ ἐποίησε σολομὼν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ
mino: t nō est secutus dñm vt dauid pa ρίου, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου ὡς Δαυὶδ ὁ πα B
ter eius. tūc edificauit salomon excelsum cha τὴρ αὐτοῦ· τότε ᾠκοδόμησε σολομὼν ὕψηλὸν τῷ χα
mos idolo moab in mōte qui cōtra facie μὼς εἰδώλῳ μωὰβ ἐν τῷ ὄρει τῷ κατὰ πρόσωπον
hierusalem: t melchom idolo filioꝝ ammō, ἱερουσαλήμ, καὶ τῷ μελχὰμ εἰδώλῳ υἱῶν ἀμμών.
t sic fecit vniuersis vxoribus suis καὶ οὕτως ἐποίησε πάσαις ταῖς γυναιξὶν αὐτοῦ ταῖς
alienigenis: q adolebāt thura t immolabāt idolis suis: t ἀλλοτρίαις, ἐθυμίων καὶ ἔθυον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. καὶ
irat⁹ est dns contra salomonē: q auerssꝰ est cor ὠργίσθη κύριος ἐπὶ σολομῶντι, ὅτι ἐξέκλινεν ἡ καρδία
eius a dño deo ifrael q apparuerat ei αὐτοῦ ἀπὸ κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ
bis: t preceperat et de verbo hoc: δίς, καὶ ἐντειλαμένου αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου,
ommino ne sequeretur deos alienos. t ὅπως μὴ πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἑτέρων. καὶ
τοῦτο ἐποίησεν ὃ οὐ φυλάξεις. t dixit dns ad salomonē: quia facta fuit hec te οὐκ ἐφύλαξεν ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος· καὶ εἶπε
cum: t nō custodisti precepta mea t mā κύριος πρὸς σολομῶντα, ἀνθ' ὧν ἐγένετο ταῦτα μετὰ
data mea q̄ mādaui tibi: dirūpēs scin σοῦ, καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ πρό
dam regnū tuū de manu tua: t dabo σταγματά μου ἃ ἐνετειλάμην σοι, διαρρήσσων διαρρή
illud seruo tuo. verūtā in diebus tuis ξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρός σου, καὶ δώσω
αὐτὴν τῷ δούλῳ σου. πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου
nō faciā hec pp dauid patrē tuū: de οὐ ποιήσω ταῦτα διὰ Δαυὶδ τὸν πατέρα σου, ἐκ
manu filij tui capiā illud: sed totā χειρὸς τοῦ υἱοῦ σου λήψομαι αὐτήν, πλὴν ὅλην τὴν
regnū nō capiā: sceptrū vnū dabo filio βασιλείαν οὐκ λήψομαι· σκῆπτρον ἓν δώσω τῷ υἱῷ
tuo pp dauid seruū tuū: t pp σου διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, καὶ διὰ

hierusalem ciuitatē:quā elegi. t fuscitauit dom ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν, ἣν ἐξελεξάμην· καὶ ἤγειρε κύρι
nus aduersariū salomoni adar idumeū de os σατὰν τῷ σολομῶντι τὸν Ἀδὰρ τὸν Ἰδουμαῖον ἐκ τοῦ
semine regni in idumea. t factū σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. καὶ ἐγένε
est cū dispersdet dauid edom ei iret το ἐν τῷ ἐξολοθρεύειν Δαυὶδ τὸν Ἐδὰμ ἐν τῷ πορευθῆ
toab princepa militie ad sepelīdū inter ναι Ἰωὰβ τὸν ἄρχοντα τῆς στρατιᾶς θάπτειν τοὺς τραυ
fectos: t occiderāt omē masculinū in idumea: q; sex mē matίας, καὶ ἐκο-φανε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ, ὅτι ἓξ
sibus morat⁹ est ibi toab t ois israel donec in μῆνας ἐνεκάθητο ἐκεῖ Ἰωὰβ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἕως οὗ ἐξο Kam. 6.c.
teremit omē masculinū de idumea. t fu τερμίσῃ πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. καὶ ἔσωσε
git adar ipse t viri idumei seruꝰ φυγὲ Ἀδὰρ αὐτὸς καὶ ἄνδρες Ἰδουμαῖοι δοῦλοι
patris eius cū eo: vt ingrederē patris eius cū co⁹ vt ingredere φυγὲ πατρὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰ
tur egyptū. Erat autem adad puer parunꝰ: t fur tur egyptū. Erat autem adad puer parunus. t ἐλθεῖν εἰς Αἴγυπτον. καὶ Ἀδὰδ παιδάριον μικρόν, καὶ ἔτι
gunt de madiā t veniūt in pharan: t capiūt γαφὰν ἐκ μαδιὰμ καὶ ἔρχονται εἰς φαράν, καὶ λαμβάνου
viros secum: t veniūt ad pharaonē re σιν ἄνδρας μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ἔρχονται πρὸς φαραὼ βα
gem egypti. t ingressus est adar ad pharaonē: t σιλέα Αἰγύπτου. καὶ εἰσῆλθεν Ἀδὰδ πρὸς φαραώ, καὶ
dedit ei pharaō domū: t panē cōstituit ei: ἔδωκεν αὐτῷ φαραὼ οἶκον, καὶ ἄρτους διέταξεν αὐτῷ,
t terrā dedit ei. t inuenit adar gratiā coꝝ καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ· καὶ εὗρεν Ἀδὰδ χάριν ἐναντίον
pharaōe valde: t dedit ei vxorē soro φαραὼ σφόδρα, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα τὴν ἀδελ
rem vxoris sue: germanā thechephenes φὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τὴν ἀδελφὴν θεχεφενὴς τὴν
matoré. t pepert ei soror thechephenes adar μείω. καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ θεχεφενὴς τῷ Ἀδὰδ
gambath filiū suū. t nutriuit eū thechephenes γαμβὰθ υἱὸν αὐτῆς· καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν θεχεφενὴς
in medio domus pharaōis. t erat gambath in domo ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου φαραώ· καὶ ἦν γαμβὰθ ἐν τῷ οἴκῳ
pharaōis in medio filioꝝ pharaōis. t adar audiuit φαραὼ ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν φαραώ. καὶ Ἀδὰδ ἤκουσεν
in egypto q̄ dormisset dauid cum patri ἐν Αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέ
bus suis: t q̄ mortuꝰ est ioab princeps mi ρων αὐτοῦ, καὶ ὅτι τέθνηκεν Ἰωὰβ ὁ ἄρχων τῆς στρα
lide: t dixit adar ad pharaōem: dimitte me τιᾶς, καὶ εἶπεν Ἀδὰδ πρὸς φαραώ, ἐξαπόστειλόν με
t reuertar in terrā meā. t dixit pharao καὶ ἀναστρέψω εἰς τὴν γῆν μου. καὶ εἶπε φαραὼ τῷ
adar: quia facta fuit hec te cum: t dixit ei ἀδάρ· διὰ τί σὺ ἐλαττοῦσαι μετ' ἐμοῦ, ὅτι ἰδοὺ σὺ ζητεῖς
ire ad terrā tuā? t dixit ei τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ
adar:minime: q; dimittens mitte me. ἀδάρ, μηδαμῶς, ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστελεῖς με.
t fuscitauit dns aduersariū ei rezon filiū eliada: καὶ ἤγειρε θεὸς σατὰν αὐτῷ τὸν Ῥεζὼν υἱὸν Ἐλιαδά,
qui fugerat ab adarezer rege soba dño suo. ὃς ἔφυγεν ἀπὸ Ἀδραζὲρ βασιλέως σοιβὰ κυρίου αὐ
t cōgregati sūt cōtra eū viri: t erat τοῦ· καὶ συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες, καὶ ἦν E
princeps aguminū: t cepit dama ἄρχων συστρεμμάτων, καὶ προκατελάβετο τὴν Δαμα
scū: t habitauerūt in ea t regnauerūt in da σκόν, καὶ ᾐχμάτευσεν ἐν αὐτῇ καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Δα
masco. t erat aduersarius israel cūctis die μασκῷ· καὶ ἦν σατὰν τῷ Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέ
bus salomonis. hoc malū ρας σολομῶντος. αὕτη ἡ κακία

יְרוּשָׁלִַם ׀ אֲשֶׁר ׀׀ בָּחַרְתִּי ׀ בָּהּ ° יְהוָה ° שֵׁם ° לְשָׁלְמָה ׀ אֶת־הַדָּר
° הָאֲרִמִי ° מֶלֶךְ ° הָאוּא ° בֶּאֱדוֹם׃
° וַיְהִי ° הָדַד ° עֹדֶנּוּ ° רַע ° אֶת ° אֲדוֹם ° מִקְּבֹר ° אֲשֶׁר ° הָרַג ° יוֹאָב ° שַׂר ° הַצָּבָא ׀ לַקְבֹּר
° חֲלָלִים ׀׀ וַיַּךְ ° כָּל ° זָכָר ° בֶּאֱדוֹם׃ כִּי ° שִׁשָּׁה
° יוֹאָב ° שְׁלֹשֶׁת ° חֳדָשִׁים ° יָשַׁב ° שָׁם ° וְכָל ° יִשְׂרָאֵל ° עַד ° הִכְרִית ° כָּל ° זָכָר
° בֶּאֱדוֹם׃ וַיִּבְרַח ° אֲדַד ° הוּא ° וַאֲנָשִׁים
° אֲדֹמִיִּים ° מֵעַבְדֵי ׀׀ אָבִיו ° אִתּוֹ ° לָבוֹא
° מִצְרַיִם ° וַהֲדַד ° נַעַר ° קָטָן ׃ וַיָּקֻמוּ ° מִמִּדְיָן ׀ וַיָּבֹאוּ ° פָּארָן ׀ וַיִּקְחוּ
° אֲנָשִׁים ° עִמָּם ° מִפָּארָן ׀ וַיָּבֹאוּ
° מִצְרַיִם ° אֶל ° פַּרְעֹה ° מֶלֶךְ ° מִצְרַיִם ׀ וַיִּתֶּן ° לוֹ ° בַּיִת ° וְלֶחֶם ° אָמַר ° לוֹ ° וְאֶרֶץ
° נָתַן ° לוֹ ׀ וַיִּמְצָא ° הֲדַד ° חֵן ° בְּעֵינָיו
° מְאֹד ׀ וַיִּתֶּן ° לוֹ ° אֲשֶׁה ° אֶת ° אֲחוֹת
° אִשְׁתּוֹ ° אֲחוֹת ° תַּחְפְּנֵס ° הַגְּבִירָה׃
° וַתֵּלֶד ° לוֹ ° אֲחוֹת ° תַּחְפְּנֵס ° אֶת ° גְּנֻבַת
° בְּנוֹ ׀ וַתִּגְמְלֵהוּ ° תַּחְפְּנֵס ° בְּתוֹךְ ° בֵּית ° פַּרְעֹה ׀ וַיְהִי ° גְּנֻבַת ° בֵּית ° פַּרְעֹה
° בְּתוֹךְ ° בְּנֵי ° פַּרְעֹה׃ וַהֲדַד ° שָׁכַב ° עִם ° דָּוִד ° אֲבֹתָיו ׀ וְכִי
° נִטְמְנִים ° כִּי ° שָׁכַב ° דָּוִד ° עִם ° אֲבֹתָיו ׀ וְכִי
° מֵת ° יוֹאָב ° שַׂר ° הַצָּבָא ° וַיֹּאמֶר
° הֲדַד ° אֶל ° פַּרְעֹה ° שַׁלְּחֵנִי ° וְאֵלֵךְ ° אֶל
° אַרְצִי ׃ וַיֹּאמֶר ° לוֹ ° פַּרְעֹה ° כִּי ° מָה
° אַתָּה ° חָסֵר ° עִמִּי ° וְהִנְּךָ ° מְבַקֵּשׁ ° לָלֶכֶת
° אֶל ° אַרְצֶךָ ׃ וַיֹּאמֶר ° לֹא ° כִּי ° שַׁלֵּחַ
° תְּשַׁלְּחֵנִי ׃ וַיָּקֶם ° אֱלֹהִים ° לוֹ ° שָׂטָן
° אֶת ° רְזוֹן ° בֶּן ° אֶלְיָדָע ° אֲשֶׁר ° בָּרַח
° מֵאֵת ° הֲדַדְעֶזֶר ° מֶלֶךְ ° צוֹבָה
° אֲדֹנָיו ׃ וַיִּקַּבֵּץ ° עָלָיו ° אֲנָשִׁים ° וַיְהִי
° שַׂר ° גְּדוּד ° בַּהֲרְגָ ° דָּוִד ° אֹתָם ° וַיֵּלְכוּ
° דַּמֶּשֶׂק ° וַיֵּשְׁבוּ ° בָהּ ° וַיִּמְלְכוּ
° בְּדַמֶּשֶׂק׃ וַיְהִי ° שָׂטָן ° לְיִשְׂרָאֵל
° כָּל ° יְמֵי ° שְׁלֹמֹה ׀ וְאֶת ° הָרָעָה

נָתַן בְּנוֹ׳ וּנְתַתִּיהָ ׳לְךָ ׳אֶת ׳עֲשֶׂרֶת
הַשְּׁבָטִים׃ וְלִבְנוֹ ׳אֶתֵּן ׳שֵׁבֶט ׳אֶחָד
לְמַעַן ׳הֱיוֹת ׳נִיר׳ לְדָוִיד ״עַבְדִּי ׳כָּל
יָמִים ׳לְפָנַי ׳בִּירוּשָׁלַ֫ם ׳הָעִיר
אֲשֶׁר ׳בָּחַרְתִּי ׳לִי ׳לָשׂוּם ׳שְׁמִי
שָׁם׃ וְאֹתָךְ ׳אֶקַּח ׳וּמָלַכְתָּ ׳בְּכֹל
אֲשֶׁר ׳תְּאַוֶּה ׳נַפְשֶׁךָ ׳וְהָיִיתָ ׳מֶלֶךְ
עַל ״׳יִשְׂרָאֵל׃ ׳וְהָיָה ׳אִם ׳תִּשְׁמַע
אֵת ׳כָּל ׳אֲשֶׁר ׳אֲצַוֶּךָּ ״וְהָלַכְתָּ
בִּדְרָכַי ׳וְעָשִׂיתָ ׳הַיָּשָׁר ׳בְּעֵינַי ׳לִשְׁמֹר
חֻקּוֹתַי ׳וּמִצְוֹתַי ׳כַּאֲשֶׁר ׳עָשָׂה ׳דָּוִד
עַבְדִּי ׳וְהָיִיתִי ׳עִמָּךְ ׳וּבָנִיתִי ׳לְךָ ״׳בַּיִת
נֶאֱמָן ׳כַּאֲשֶׁר ׳בָּנִיתִי ׳לְדָוִד ׳וְנָתַתִּי
לְךָ ׳אֶת ׳יִשְׂרָאֵל׃ ׳וְאַעֲנֶה ׳אֶת ׳זֶרַע
דָּוִד ׳לְמַעַן ׳זֹאת ׳אַךְ ׳לֹא ׳כָּל ׳הַיָּמִים׃
׳וַיְבַקֵּשׁ ׳שְׁלֹמֹה ׳לְהָמִית ׳אֶת
״׳יָרָבְעָם ״וַיָּקָם ״יָרָבְעָם ״וַיִּבְרַח
׳מִצְרַיִם ׳אֶל ׳שִׁישַׁק ׳מֶלֶךְ ״׳מִצְרַיִם
׳וַיְהִי ׳בְּמִצְרַיִם ׳עַד ״מוֹת ״שְׁלֹמֹה׃
׳וְיֶתֶר ״דִּבְרֵי ׳שְׁלֹמֹה ׳וְכָל ״אֲשֶׁר
׳עָשָׂה׃ וְהַכְּתוּבִים ״הֲלֹא ״הֵם ״׳כְּתוּבִים
׳עַל ׳סֵפֶר ׳דִּבְרֵי ״שְׁלֹמֹה׃ ׳וְהַיָּמִים
׳אֲשֶׁר ״מָלַךְ ׳שְׁלֹמֹה ׳בִּירוּשָׁלַ֫ם ׳עַל
׳כָּל ״יִשְׂרָאֵל ״ ׳אַרְבָּעִים ׳שָׁנָה׃
׳וַיִּשְׁכַּב ׳שְׁלֹמֹה ׳עִם ״אֲבֹתָיו ״׳וַיִּקָּבֵר
׳בְּעִיר ׳דָּוִד ״אָבִיו ״׳וַיִּמְלֹךְ ״רְחַבְעָם
׳בְּנוֹ ׳תַּחְתָּיו׃ ׳וַיֵּלֶךְ ׳רְחַבְעָם
שְׁכֶם ׳כִּי ׳שְׁכֶם ׳בָּא ׳כָּל ״׳יִשְׂרָאֵל
׳לְהַמְלִיךְ ״אֹתוֹ ׃ ׳וַיְהִי ״׳כִּשְׁמֹעַ
״יָרָבְעָם ׳בֶּן ׳נְבָט ״וְהוּא ׳עוֹדֶנּוּ
׳בְּמִצְרַיִם ׳אֲשֶׁר ״׳בָּרַח ׳מִפְּנֵי ׳הַמֶּלֶךְ
׳שְׁלֹמֹה ׳וַיֵּשֶׁב ״יָרָבְעָם ׳בְּמִצְרָיִם׃
׳וַיִּשְׁלְחוּ ׳וַיִּקְרְאוּ ׳לוֹ ׳וַיָּבֹא ״יָרָבְעָם
״׳וְכָל ׳קְהַל ״׳יִשְׂרָאֵל ״׳וַיְדַבְּרוּ ״אֶל
״רְחַבְעָם ״לֵאמֹר ״אָבִיךָ ״הִקְשָׁה
׳אֶת ׳עֻלֵּנוּ ״וְאַתָּה ׳עַתָּה ׳הָקֵל ׳מֵעֲבֹדַת
׳אָבִיךָ ״הַקָּשָׁה ״וּמֵעֻלּוֹ ״הַכָּבֵד

filij eius: τ dabo tibi decē sceptra:
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δώσω σοι τὰ δέκα σκῆπτρα,
at filio eius dabo duo sceptra: vt sit po
τῷ Κ διὰ αὐτοῦ δώσω τὰ δύο σκῆπτρα, ὅπως ᾖ δε
sitio ferno meo dauid cūctis diebus co
σις τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπι
mē in hierusalem ciuitate: quā elegi mi
ὸν μου ἐν Ἰερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυ=
hi vt ponerem nomē meū ibi. τ te assumā
τῷ τοῦ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ σὲ λήψομαι
τ regnabis in dū desiderat aia tua: τ tu
καὶ βασιλεύσεις ἐν ὅις ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ σὺ
eris rex sup israel. τ erit si custodieris om
ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἔσται ἐὰν φυλάξῃς πάν
nia que precepero tibi: τ ābulaueris in
τα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁ=
vijs meis: τ feceris rectū coꝝ me vt cu
δοῖς μου, καὶ ποιήσῃς τὸ εὐθὲς ἐνώπιόν μου τοῦ φυ
stodias ois mādata mea τ precepta
λάξειν πάντα τὰ προσάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς
mea: sicut fecit dauid seruus me⁹: τ e=
μου, καθὼς ἐποίησε Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ ἔσο=
ro tecum: τ edificabo tibi domū fidelē: quo
μαι μετὰ σοῦ, καὶ οἰκοδομήσω σοι οἶκον πιστόν, κα
modo edificauī dauid: τ tradā tibi israel:
θὼς ᾠκοδόμησα τῷ Δαυὶδ, καὶ δώσω σοι τὸν Ἰσραήλ,
τ affligam semē dauid pp hec: verūtā
καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα Δαυὶδ διὰ ταῦτα, πλὴν
nō cūctis diebus. τ quesiuit salomon vt in
οὐ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐζήτησε Σολομὼν τοῦ θα
terficeret hieroboā: τ surrexit τ aufugit in egy
κατῶσαι τὸν Ἱεροβοάμ, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπέδρα εἰς Αἴγυ
ptum ad sisac regem egypti: τ fuit in egy
πτον πρὸς Σουσακεὶμ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν Αἰγύ
pto donec mo:tu⁹ est salomon. τ reliqua verbor
πτῳ ἕως ἀπέθανε Σολομών. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
salomonis τ omnia que fecit τ omnis
Σολομῶντος καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ πᾶσα ἡ
sapiēcia eius: nonne hec scripta sūt in li
φρόνησις αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βι
bro verbor dierū salomonis: τ dies quos
βλίῳ λόγων ἡμερῶν Σολομῶντος; καὶ αἱ ἡμέραι ἃς
regnauit salomon in hierusalem: quadraginta anni
βασίλευσε Σολομὼν ἐν Ἰερουσαλὴμ, τεσσαράκοντα ἔτη
sup omne israel. τ dormiuit salomō cum
ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. καὶ ἐκοιμήθη Σολομὼν μετὰ τῶν
patribus suis: τ sepelierūt eū in ciuitate dauid
πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ
patris sui: τ regnauit roboam filiꝰ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ῥοβοὰμ ὁ υἱὸς
eius pro eo.
αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.12.

ΚΑὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ εἰς Συκιμα,
quia in sicima venerāt omnis israel ad cōstituēdū regē e:
ὅτι εἰς Συκιμα ἤρχοντο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐ
tum. τ factū est vt audiuit hieroboā filius nabat τ
τόν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοὰμ υἱὸς Ναβὰτ καὶ
eo adhuc ēte in egypto: vt fugit a facie
αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου
regis salomōis: τ manebat in egypto:
τοῦ βασιλέως Σολομῶντος, καὶ ἐκάθητο ἐν Αἰγύπτῳ,
τ miserūt τ vocauerūt eū: τ venit hieroboa
καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἦλθεν Ἱεροβο
am τ ois ppīs israel. τ locutus est ppīs ad
ὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς Ἰσραήλ. καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς
regem roboam dicētes: pater tuus durū posuit
τὸν Βασιλέα Ῥοβοὰμ λέγοντες, ὁ πατήρ σου ἐσκλήρυνε τὸν
iugū nīm: τ tu nūc eleua de seruitute pīs
ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας Ϯ πρὸς
tui dura: τ de iugo eius grauī:
σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτοῦ Ϯ τοῦ βαρέως,

אֲשֶׁר ׳הַדַּד ׳וְנִקְץ ׳בְּיִשְׂרָאֵל ״וַיִּמְלֹךְ ׳קוֹץ
׳עַל ׳אֲרָם ׳וַיְרָבְעָם ׳בֶּן ׳נְבָט ׳אִפְרָתִי
׳מִן ׳הַצְּרֵדָה ׳וְשֵׁם ״אִמּוֹ ״ ׳צְרוּעָה
׳אִשָּׁה ׳אַלְמָנָה ׳עֶבֶד ״׳ יְרָבְעָם ׳אִישׁ
״׳וַיִּרֶם ׳יָד ׳בַּמֶּלֶךְ ׳וְזֶה ׳הַדָּבָר ׳אֲשֶׁר ׳רוֹם
׳הֵרִים ׳יָד ׳בַּמֶּלֶךְ ׳שְׁלֹמֹה ׳בָּנָה ׳אֶת
׳הַמִּלּוֹא ׳סָגַר ׳אֶת ׳פֶּרֶץ ׳עִיר ׳דָּוִד
׳אָבִיו׃ ׳וְהָאִישׁ ׳יָרָבְעָם ׳גִּבּוֹר ׳חַיִל ׳נַעַר
׳וַיַּרְא ׳שְׁלֹמֹה ׳אֶת ׳הַנַּעַר ״׳כִּי ״ ׳עֹשֶׂה ״מְלָאכָה
׳טַלְאִיָּה ׳הוּא ׳וַיִּפְקֹד ״ ׳אֹתוֹ ׳לְכָל ׳אֲשֶׁר ״׳בָּנָה ״בֶּדֶק
׳סֹבֶל ׳בֵּית ׳יוֹסֵף׃ ׳וַיְהִי ׳בָּעֵת ׳הַהִוא
׳וְיָרָבְעָם ׳יָצָא ׳מִירוּשָׁלִַ֫ם ׳וַיִּמְצָא ״נָבִיא
׳אֹתוֹ ׳אֲחִיָּה ״ ׳הַשִּׁילֹנִי ״ ׳הַנָּבִיא ׳בַּדֶּרֶךְ
׳וְהוּא ׳מִתְכַּסֶּה ״׳ בְּשַׂלְמָה ׳כְּסָה
׳חֲדָשָׁה ׳וּשְׁנֵיהֶם ׳לְבַדָּם ״ ׳בַּשָּׂדֶה׃ ׳וַיִּתְפֹּשׂ ׳בְּשַׂלְמַת ״ ׳הַחֲדָשָׁה ״ ׳אֲשֶׁר ׳עָלָיו ׳וַיִּקְרָעֵהוּ ׳שְׁנֵים ״ ׳עָשָׂר ׳קְרָעִים׃ ׳וַיֹּאמֶר ׳לְיָרָבְעָם ׳קַח ׳לָךְ ״׳עֲשָׂרָה ׳קְרָעִים ׳כִּי ׳כֹה ״׳אָמַר
״׳יְהוָה ׳אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל ״ ׳הִנְנִי ׳קֹרֵעַ
׳אֶת ׳הַמַּמְלָכָה ״ ׳מִיַּד ׳שְׁלֹמֹה ׳וְנָתַתִּי ׳לְךָ ׳אֶת ׳עֲשָׂרָה ׳הַשְּׁבָטִים׃ ׳וְהַשֵּׁבֶט ׳הָאֶחָד ׳יִהְיֶה ׳לוֹ ׳לְמַעַן ׳עַבְדִּי ׳דָּוִד ׳וּלְמַעַן ״׳יְרוּשָׁלַ֫ם ״׳הָעִיר
׳אֲשֶׁר ׳בָּחַרְתִּי ׳בָּהּ ׳מִכֹּל ׳שִׁבְטֵי
׳יִשְׂרָאֵל ׃ ״ ׳יַעַן ׳אֲשֶׁר ׳עָזָבוּנִי
׳וַיִּשְׁתַּחֲווּ ״ ׳לְעַשְׁתֹּרֶת ״ ׳אֱלֹהֵי ׳שִׁחֲה
׳צִדְנִים ״ ׳לִכְמוֹשׁ ״ ׳אֱלֹהֵי ׳מוֹאָב
׳וּלְמַלְכֹּם ׳אֱלֹהֵי ׳בְּנֵי ׳עַמּוֹן ׳וְלֹא
״׳הָלְכוּ ״בִּדְרָכַי ״׳לַעֲשׂוֹת ׳הַיָּשָׁר ׳בְּעֵינַי ״׳עֲשׂוֹת
׳וְחֻקַּתַי ׳וּמִשְׁפָּטַי ״ ׳כְּדָוִד ״ ׳אָבִיו ׃ ׳חֻקִּים ׳וּמִצְוֹתַי
׳וְלֹא ׳אֶקַּח ׳אֶת ׳כָּל ׳הַמַּמְלָכָה ״ ׳מִיָּדוֹ ״׳וְנָתַתִּיהָ
׳כִּי ״ ׳נָשִׂיא ״ ׳אֲנֹכִי ׳כָּל ״׳יְמֵי ״ ׳חַיָּיו ״׳לְמַעַן ״׳עֲשׂוֹת
׳לְמַעַן ׳דָּוִד ׳עַבְדִּי ״׳ אֲשֶׁר ״ ׳בָּחַרְתִּי ׳אֲשֶׁר ״ ׳שָׁמַר ״ ׳מִצְוֹתַי ׳וְחֻקָּתִי ״ ׳הַמְלוֹנָה ׳מִיַּד ״׳אֶתְּקָחֶנָּה ׳מִיָּדוֹ ׳וְנָתַתִּיהָ ״׳לְךָ ׃ ׳וְלַבְּקָתַי ״ ׳הַמְלוֹנָה ׳אֶתֵּן

adad & odium contra
israel: regnauitq; in
in syria. Hieroboam
quoq; filius nabath e
fratcus de fareda ferū
salomōis cuius mater
erat nomine ferua mu
lier vidua: Ieuauit manū cōtra re
gem. Et hec est causa
rebelliōis aduersus eū:
qa salomō edificauit
mello & coequauit vo
raginē ciuitatis dauid
patris sui. Erat aūt hiero
boā vir fortis & potēs.
Videsq; salomō adole
scētē bone indolis & in
dustriū: cōstituerat eū
p̄fectū super
tributa vniuerse dom⁹
ioseph. Factū est igitur
i tpe illo vt hieroboam
egrederetur de ierusalē
& inueniret eū ahia si
lonites ppheta
in via opertus pallio
nouo. Erāt autem duo
tantum in agro.
Appēdēs ahias pal
lium suum nouum
quo coopertus erat sci
dit in duodecim
partes: & ait ad hiero
boam. Tolle
tibi decem scissuras.
Hec enim dicit
dominus deus israel.
Ego scindam
regnum de manu salo
monis: & dabo tibi decem tri
bus. Porro
una tribus remanebit
ei propter
ferū meū dauid: & ie
rusalem ciuitatem
quā elegi ex omnibus
tribubus
israel: eo q̄ dereliq̄rit
me: & adorauerit asthērhē
deam
sidoniorum & chamos
deum moab:
& moloch deum filior
ammon: & non
abulauerit in viis meis
vt faceret iusticiam
& precepta mea
& iudicia sicut dd pr e
ius. Nec auferam omne
regnum de manu eius:
sed ducem ponā eū cū
ctis diebus vite sue
propter dauid seruum
meum quem elegi: qui
custodiuit mandata mea
& p̄cepta mea. Auferā
autem regnū de manu

filii eius: τ dabo tibi decē sceptra:
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δώσω σοι τὰ δέκα σκῆπτρα,
at filio eius dabo duo sceptra: vt sit po
τῷ Κ διὰ αὐτοῦ δώσω τὰ δύο σκῆπτρα, ὅπως ᾖ δε
sitio ferno meo dauid cūctis diebus co
σις τῷ δούλῳ μου Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπι
mē in hierusalem ciuitate: quā elegi mi
ὸν μου ἐν Ἰερουσαλὴμ τῇ πόλει, ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυ=
hi vt ponerem nomē meū ibi. τ te assumā
τῷ τοῦ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ σὲ λήψομαι
τ regnabis in dū desiderat aia tua: τ tu
καὶ βασιλεύσεις ἐν ὅις ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ σὺ
eris rex sup israel. τ erit si custodieris om
ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραήλ. καὶ ἔσται ἐὰν φυλάξῃς πάν
nia que precepero tibi: τ ābulaueris in
τα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι, καὶ πορευθῇς ἐν ταῖς ὁ=
vijs meis: τ feceris rectū coꝝ me vt cu
δοῖς μου, καὶ ποιήσῃς τὸ εὐθὲς ἐνώπιόν μου τοῦ φυ
stodias ois mādata mea τ precepta
λάξειν πάντα τὰ προσάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς
mea: sicut fecit dauid seruus me⁹: τ e=
μου, καθὼς ἐποίησε Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου, καὶ ἔσο=
ro tecum: τ edificabo tibi domū fidelē: quo
μαι μετὰ σοῦ, καὶ οἰκοδομήσω σοι οἶκον πιστόν, κα
modo edificauī dauid: τ tradā tibi israel:
θὼς ᾠκοδόμησα τῷ Δαυὶδ, καὶ δώσω σοι τὸν Ἰσραήλ,
τ affligam semē dauid pp hec: verūtā
καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα Δαυὶδ διὰ ταῦτα, πλὴν
nō cūctis diebus. τ quesiuit salomon vt in
οὐ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐζήτησε Σολομὼν τοῦ θα
terficeret hieroboā: τ surrexit τ aufugit in egy
κατῶσαι τὸν Ἱεροβοάμ, καὶ ἀνέστη καὶ ἀπέδρα εἰς Αἴγυ
ptum ad sisac regem egypti: τ fuit in egy
πτον πρὸς Σουσακεὶμ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἦν ἐν Αἰγύ
pto donec mo:tu⁹ est salomon. τ reliqua verbor
πτῳ ἕως ἀπέθανε Σολομών. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
salomonis τ omnia que fecit τ omnis
Σολομῶντος καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ πᾶσα ἡ
sapiēcia eius: nonne hec scripta sūt in li
φρόνησις αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βι
bro verbor dierū salomonis: τ dies quos
βλίῳ λόγων ἡμερῶν Σολομῶντος; καὶ αἱ ἡμέραι ἃς
regnauit salomon in hierusalem: quadraginta anni
βασίλευσε Σολομὼν ἐν Ἰερουσαλὴμ, τεσσαράκοντα ἔτη
sup omne israel. τ dormiuit salomō cum
ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ. καὶ ἐκοιμήθη Σολομὼν μετὰ τῶν
patribus suis: τ sepelierūt eū in ciuitate dauid
πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ
patris sui: τ regnauit roboam filiꝰ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσεν Ῥοβοὰμ ὁ υἱὸς
eius pro eo.
αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.12.

ΚΑὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς Ῥοβοὰμ εἰς Συκιμα,
quia in sicima venerāt omnis israel ad cōstituēdū regē e:
ὅτι εἰς Συκιμα ἤρχοντο πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐ
tum. τ factū est vt audiuit hieroboā filius nabat τ
τόν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἱεροβοάμ υἱὸς Ναβὰτ καὶ
eo adhuc ēte in egypto: vt fugit a facie
αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου
regis salomonis: τ manebat in egypto:
τοῦ βασιλέως Σολομῶντος, καὶ ἐκάθητο ἐν Αἰγύπτῳ,
τ miserūt τ vocauerūt eū: τ venit hieroboa
καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἦλθεν Ἱεροβο
am τ ois ppīs israel. τ locutus est ppīs ad
ὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς Ἰσραήλ. καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς
regem roboam dicētes: pater tuus durū posuit
τὸν Βασιλέα Ῥοβοὰμ λέγοντες, ὁ πατήρ σου ἐσκλήρυνε τὸν
iugū nīm: τ tu nūc eleua de seruitute pīs
ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας Ϯ πρὸς
tui dura: τ de iugo eius grauī:
σου τῆς σκληρᾶς, καὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτοῦ Ϯ τοῦ βαρέως,

וַאֲשֶׁר נָתַן עֲלֵינוּ וְנַעַבְדֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עַד־שְׁלֹשֶׁת יָמִים יֹום
וְשׁוּבוּ אֵלַי וְילְכוּ הָעָם׃ וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
הָיוּ עֹמְדִים אֶת־פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו הָיה
בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם שוב
נוֹעֲצִים לְהָשִׁיב אֶת הָעָם הַזֶּה
דָּבָר׃ וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם
הַיּום תִּהְיֶה עֶבֶד לָעָם הַזֶּה הָיה
וַעֲבַדְתָּם וְעִנִּיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם עָנָה
דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים
כָּל הַיָּמִים׃ וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים עָזַב
אֲשֶׁר יָעֲצוּהוּ וַיִּוָּעַץ אֶת הַיְלָדִים
אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ אֲשֶׁר עָמְדִים
לִפְנֵיו׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַה אַתֶּם בָּנָה
נוֹעָצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת הָעָם שוב
הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר הָקֵל
מִן הָעֹל אֲשֶׁר נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ׃ כָּלָה
וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ דבר
אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לָעָם הַזֶּה אמר
אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ
הִכְבִּיד אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֵל כָּבַד עָלָל
מֵעָלֵינוּ כֹּה תְדַבֵּר אֲלֵיהֶם קָטֹנִי
עָבֶה מָתְנֵי אָבִי׃ וְעַתָּה אֲנִי
הַעֲמִיס עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד וְאֲנִי אֹסִיף עָמַס יָסַף
עַל עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים שוט
וַאֲנִי אִיסַר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים׃ יָסַר
וַיָּבוֹא יָרָבְעָם וְכָל הָעָם אֶל בוא
רְחַבְעָם בַּיּום הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר שָׁלֹשׁ
דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי
בַּיּום הַשְּׁלִישִׁי וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ אֶת עָנָה
הָעָם קָשָׁה וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת עָזַב עָצָה
הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ׃ וַיְדַבֵּר דבר
אֲלֵיהֶם כְּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אָבִי
הִכְבִּיד אֶת עֻלְּכֶם וַאֲנִי אֹסִיף עָלָל
עַל עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם

uissimo qđ ipo fuit nobis: & fuiem tibi. Qui ait eis. Ite vſq; ad ter tium diem & reuertimini ad me. Cũq; abiſſet ppls ut reuerteret cũ eo. Sic loquere populo huic: qui dixerũt mihi: Iterũ fac ſeruitutẽ patris tui: & aggrauauit iugum nostrum: tu releua nos. Sic loqris ad eos. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et nũc pater meus poſuit ſup vos iugum graue: ego aũt addam ſup iugũ veſtrum. Pater meus cecidit vos flagellis: ego aute cedã vos in ſcorpionibus. Venit ergo hieroboã & omnis populus ad roboã die tertia: ſicut locut fuerat rex dicẽs. Reuertimini ad me die tertia. Rñdit q rex populo dura: & relicto cõſilio ſenioruꝫ quod dederant ei: & locutus eſt iuuenibus qui nutriti fuerant cũ eo: & aſſiſtebant ante faciẽ eius: & dixit eis: qd vos cõſulitis? & qd rñdebo ppło huic qui locutus eſt mihi: dixitq; ad eos. Quod mihi videtur datis conſilium vt rñdeam populo huic: qui dixerũt mihi: lenius fac ſeruitutẽ patris tui: & releua nos. Sic loqris ad eos. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et nũc pater meus poſuit ſup vos iugum graue: ego aũt addam ſup iugũ veſtrum. Pater meus cecidit vos flagellis: ego aute cedã vos in ſcorpionibus. Venit ergo hieroboã & omnis populus ad roboã die tertia: ſicut locutus fuerat rex dicẽs. Reuertimini ad me die tertia. Rñdit q rex populo dura: & dereliquit cõſilium ſenum qđ dederant ei: & adhibuit adoleſcentes qui nutriti fuerant cũ eo: & aſſiſtebant coram ſalomone patre eius & petitioni eorũ ceſſeris: locutuſq; fueris ad eos verba lenia: erunt tibi ſerui cunctis diebus. Quod reliqt conſilium ſenum qđ dederant ei: & adhibuit adoleſcentes qui nutriti fuerant cũ eo: & aſſiſtebant coram patre eius: & petitioni eorũ ceſſeris: locutuſq; fueris ad eos verba lenia: erunt tibi ſerui cunctis diebus. Quod mihi videtur datis conſilium vt rñdeam populo huic: qui dixerũt mihi: lenius fac ſeruitutẽ patris tui: & releua nos. Sic loqris ad eos. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et nũc pater meus poſuit ſup vos iugum graue: ego aũt addam ſup iugũ veſtrum. Pater meus cecidit vos flagellis: ego aute cedã vos in ſcorpionibus. Venit ergo hieroboã & omnis populus ad roboã die tertia: ſicut locutus fuerat rex dicẽs. Reuertimini ad me die tertia. Rñdit q rex populo dura: & relicto cõſilio ſenioruꝫ quod dederant ei: & locutus eſt iuuenibus qui nutriti fuerant cũ eo. Sic loquere populo huic: qui locuti ſunt ad te dicentes. Pater tuus aggrauauit iugũ nr̃m: tu releua nos. Sic loqris ad eos. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et nũc pater meus poſuit ſup vos iugum graue: ego aũt addam ſup iugũ veſtrum. Pater meus cecidit vos flagellis: ego aute cedã vos in ſcorpionibus.

καὶ δώσει βασιλεὺς τὰ σκῆπτρα αὐτοῦ τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ βασιλεύσει Ροβοὰμ ἀντ' αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι πάντα Ἰσραὴλ τὸν λόγον, ὃν ἐλάλησεν Σαλωμὼν ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπέστειλεν εἰς Αἴγυπτον Ιεροβοὰμ ὁ υἱὸς Ναβὰτ ἔτι ὢν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἔφυγεν Ιεροβοὰμ ἀπὸ προσώπου Σαλωμὼν καὶ κατῴκησεν ἐν Σαρειρὰ ἐν τῇ ὀρεινῇ Ἐφραίμ. καὶ ἐβασίλευσεν Ροβοὰμ ἀντὶ Σαλωμὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι πάντα Ἰσραὴλ ὅτι ἀπέθανεν Σαλωμών, καὶ ἐλάλησεν Ροβοὰμ πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραὴλ τὸν ἐν Γαλαάδ. καὶ ἦλθεν Ροβοὰμ εἰς Σικιμα, ὅτι εἰς Σικιμα ἦλθεν πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ιεροβοὰμ ὁ υἱὸς Ναβὰτ καὶ αὐτὸς ἔτι ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου Σαλωμών, καὶ κατῴκει Ιεροβοὰμ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἦλθεν Ιεροβοὰμ καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ καὶ ἐλάλησαν πρὸς Ροβοὰμ λέγοντες. ὁ πατήρ σου ἐβάρυνεν τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀφ' ἡμῶν τὴν δουλείαν τὴν σκληρὰν καὶ τὸν ζυγὸν τὸν βαρὺν ὃν ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς. ἀπέλθετε ἕως ἡμερῶν τριῶν, καὶ ἀναστρέψατε πρός με. καὶ ἀπῆλθον. καὶ ἀπήγγειλεν ὁ βασιλεὺς τῷ λαῷ. καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν τεθραμμένων μετ' αὐτοῦ τῶν παριστηκότων ἐνώπιον Σαλωμὼν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, λέγων, πῶς ὑμεῖς βουλεύεσθε καὶ ῥήσω τῷ λαῷ τούτῳ λόγον; καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν λέγοντες, εἰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ γένῃ δοῦλος τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ δουλεύσεις αὐτοῖς, καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς λόγους ἀγαθούς, καὶ ἔσονταί σοι δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐγκατέλιπεν τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἣν συνεβουλεύσαντο αὐτῷ, καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν τεθραμμένων μετ' αὐτοῦ τῶν παριστηκότων ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς. τί ὑμεῖς συμβουλεύετε; καὶ τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ τοῖς λαλήσασί μοι καὶ εἰπόντες. κούφισον ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν ὃν ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐντεθραμμένα μετ' αὐτοῦ λέγοντα. τάδε ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὁ μικρότης μου τραχυτέρα ἐστὶν τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου, καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπαχθεῖ ὑμᾶς ἐν ζυγῷ βαρεῖ, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν ζυγὸν ὑμῶν. ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ οὐ μὴ ἀκούσῃ ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι παρὰ κυρίου ἦν ἀνταπόδομα ἵνα στήσῃ κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἀχίας τοῦ προφήτου τοῦ Συλωνίτου πρὸς Ιεροβοὰμ υἱὸν Ναβάτ. καὶ εἶδε πᾶς Ἰσραὴλ, ὅτι οὐ μὴ ἀκούσῃ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ βασιλεύς. καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς τῷ βασιλεῖ λέγων, τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυίδ; καὶ οὐκ ἔστιν κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί, ἀποτρέχετε Ισραηλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. καὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ δὸς κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ιουδα: κοσιτuerũt regẽ super se roboã. καὶ ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτοῖς τὸν Ροβοάμ. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Αδωνιρὰμ ὃς ἦν ἐπὶ τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις πᾶς Ἰσραὴλ καὶ ἀπέθανεν. καὶ ὁ βασιλεὺς Ροβοὰμ ἐφιππάσατο τοῦ ἁρμα τοῦ φυγεῖν εἰς Ιερουσαλήμ. καὶ ἀπέστησεν Ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ ὅτι ἀπέστραπται Ιεροβοὰμ ἐξ αἰγυπτίου, καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ. οὐκ ἦν ὀπίσω οἴκου Δαυὶδ πλὴν σκῆπτρου Ιουδα καὶ Βενιαμὶν μόνοι. καὶ ἦλθεν Ροβοὰμ εἰς Ιερουσαλήμ, καὶ ἐξεκκλησίασε πᾶσαν τὴν συναγωγὴν Ιούδα, καὶ ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν πολεμιστῶν ἐπιλέκτων τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον Ἰσραὴλ τοῦ ἀποκαταστῆσαι τὴν βασιλείαν Ροβοὰμ τῷ υἱῷ Σαλωμών. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαμαΐαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων, εἰπὸν τῷ Ροβοὰμ τῷ υἱῷ Σαλωμὼν βασιλεῖ Ιουδα καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ιουδα καὶ Βενιαμὶν καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ λέγων τάδε λέγει κύριος, οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε μετὰ

ſunt ad eũ iuuenes qui nutriti fuerãt: & dixerũt ad eũ. Sic loquere populo huic: qui locuti ſunt ad te dicentes. Pater tuus aggrauauit iugũ nr̃m: tu releua nos. Sic loqris ad eos. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et nũc pater meus poſuit ſup vos iugum graue: ego aũt addam ſup iugũ veſtrum. Pater meus cecidit vos flagellis: ego aute cedã vos in ſcorpionibus. Venit ergo hieroboã & omnis populus ad roboã die tertia: ſicut locutus fuerat rex dicẽs. Reuertimini ad me die tertia. Rñdit q rex populo dura: & relicto cõſilio ſenioruꝫ quod dederant ei: & locutus eſt iuuenibus qui nutriti fuerant cũ eo: & aſſiſtebant coram patre eius: & petitioni eorũ ceſſeris: locutuſq; fueris ad eos verba lenia: erunt tibi ſerui cunctis diebus. Quod reliqt conſilium ſenum qđ dederant ei: & adhibuit adoleſcentes qui nutriti fuerant cũ eo: & aſſiſtebant coram patre eius: & petitioni eorũ ceſſeris: locutuſq; fueris ad eos verba lenia: erunt tibi ſerui cunctis diebus. Quod mihi videtur datis conſilium vt rñdeam populo huic: qui dixerũt mihi: lenius fac ſeruitutẽ patris tui: & releua nos. Sic loqris ad eos. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et nũc pater meus poſuit ſup vos iugum graue: ego aũt addam ſup iugũ veſtrum. Pater meus cecidit vos flagellis: ego aute cedã vos in ſcorpionibus. Venit ergo hieroboã & omnis populus ad roboã die tertia: ſicut locutus fuerat rex dicẽs. Reuertimini ad me die tertia. Rñdit q rex populo dura: & dereliquit cõſilium ſenum qđ dederant ei: & adhibuit adoleſcentes qui nutriti fuerant cũ eo: & aſſiſtebant coram patre eius: & petitioni eorũ ceſſeris: locutuſq; fueris ad eos verba lenia: erunt tibi ſerui cunctis diebus. Quod reliqt conſilium ſenum qđ dederant ei: & adhibuit adoleſcentes qui nutriti fuerant cũ eo: & aſſiſtebant coram patre eius: & petitioni eorũ ceſſeris: locutuſq; fueris ad eos verba lenia: erunt tibi ſerui cunctis diebus. Quod mihi videtur datis conſilium vt rñdeam populo huic: qui dixerũt mihi: lenius fac ſeruitutẽ patris tui: & releua nos. Sic loqris ad eos. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et nũc pater meus poſuit ſup vos iugum graue: ego aũt addam ſup iugũ veſtrum. Pater meus cecidit vos flagellis: ego aute cedã vos in ſcorpionibus. Venit ergo hieroboã & omnis populus ad roboã die tertia: ſicut locutus fuerat rex dicẽs. Reuertimini ad me die tertia. Rñdit q rex populo dura: & relicto cõſilio ſenioruꝫ quod dederant ei: & locutus eſt iuuenibus qui nutriti fuerant cũ eo. Sic loquere populo huic: qui locuti ſunt ad te dicentes. Pater tuus aggrauauit iugũ nr̃m: tu releua nos. Sic loqris ad eos. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et nũc pater meus poſuit ſup vos iugum graue: ego aũt addam ſup iugũ veſtrum. Pater meus cecidit vos flagellis: ego aute cedã vos in ſcorpionibus. Venit ergo hieroboã & omnis populus ad roboã die tertia: ſicut locutus fuerat rex dicẽs. Reuertimini ad me die tertia. Rñdit q rex populo dura: & relicto cõſilio ſenioruꝫ quod dederant ei: & locutus eſt iuuenibus qui nutriti fuerant cũ eo. Sic loquere populo huic: qui locuti ſunt ad te dicentes. Pater tuus aggrauauit iugũ nr̃m: tu releua nos. Sic loqris ad eos. Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo patris mei. Et nũc pater meus poſuit ſup vos iugum graue: ego aũt addam ſup iugũ veſtrum. Pater meus cecidit vos

ἐν μαστιγίοις τὰ δὲ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι παρὰ κυρίου ἦν ἵνα ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ λόγον; καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐντεθραμμένα μετ' αὐτοῦ λέγοντα. τάδε ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὁ μικρότης μου παχυτέρα ἐστὶν τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου, καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπεσάξατο ὑμᾶς ἐν ζυγῷ βαρεῖ, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν ζυγὸν ὑμῶν. ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ ἦλθεν Ροβοὰμ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Ροβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καθότι ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς λέγων, ἀναστρέψατε πρός με τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν λαὸν σκληρά. καὶ ἐγκατέλιπε τὴν βουλὴν ἣν συνεβουλεύσαντο αὐτῷ, καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν παιδαρίων λέγων. ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν ζυγὸν ὑμῶν. ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς

flagellis: ego aũt cedã vos in ſcorpionibus. Et non acquieuit rex populo: quia auerſatus fuerat eum dominus: vt ſuſcitaret verbũ ſuũ quod locutus fuerat in manu abie ſylonite ad roboã filiũ nabath. Videns itaq; populus quod noluiſſet eos rex audire: reſpondit ei dicens. Que nobis ps in dauid: vel q hereditas in filio iſai? Vade in tabernacula tua iſrael: nunc vide domum tuã. Et abiit iſrael in tabernacula ſua. Super filios aũt iſrael qui habitabãt in ciuitatibus iuda: regnauit roboã. Misit ergo rex roboam adurã qui erat ſup tributa: & lapidauerũt eũ lapidibus iſrael: & mortuus eſt. Porro rex roboam feſtinus aſcendit currum & fugit in ieruſalẽ. Receſſitq; iſrael a domo dauid vſq; in pñtẽ diẽ. Factũ eſt aũt cũ audiſſet ois iſrael quod reuerſus eſſet hieroboam miſerũt & vocauerũt eum congregato cetu: & conſtituerũt eũ rege ſuper omnem iſrael: nec ſecutus eſt quiſpiã domum dauid preter tribum iuda ſolã. Venit autem roboam in ieruſalem & congregauit vniuerſam domum iuda & tribum beniamin centum octoginta milia electorũ virorũ & bellatorum: vt pugnarent cõtra domũ iſrael & reducerent regnum roboã filio ſalomõis. Factus ẽ autem ſermo dei ad ſemeiam virum dei dicẽs. Loquere ad roboam filium ſalomonis regem iuda & ad omnem domum iuda & beniamin & reliquos de populo dicens. Hec dicit dñs. Nõ aſcendetis neq; bellabitis contra

בַּשּׁוֹטִים וְאֲנִי אִיסַר אֶתְכֶם׃ וְלֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל
בַּעֲקְרַבִּים וְלֹא הִקְשִׁיב הָעָם כִּי הָיְתָה סִבָּה מֵעִם יְהוָה
הָעָם כִּי הָיְתָה סִבָּה מֵעִם יְהוָה קום
לְמַעַן הָקִים אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲשֶׁר דבר
יְהוָה בְּיַד אֲחִיָּה הַשִּׁלֹנִי אֶל
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וְיִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל
כִּי לֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵיהֶם שוב
וַיָּשִׁיבוּ הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר
מַה לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה בֶּן
יִשַׁי לְאָהָלֶיךָ יִשְׂרָאֵל עַתָּה
רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל
לְאָהָלָיו וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים עיר עָלָה
בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם
רְחַבְעָם וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם שלח
אֶת אֲדֹרָם אֲשֶׁר עַל הַמַּס וַיִּרְגְּמוּ כָּל
יִשְׂרָאֵל בּו אֶבֶן וַיָּמֶת וְהַמֶּלֶךְ מות
רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה עלה
לָנוּס יְרוּשָׁלִָם וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל זלת
בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּום הַזֶּה׃ וַיְהִי בוא
כִּשְׁמֹעַ כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי שָׁב יָרָבְעָם
וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ אֶל הָעֵדָה קרא
וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל
לֹא הָיָה אַחֲרֵי בֵּית דָּוִד זולתי
כִּי אִם שֵׁבֶט יְהוּדָה לְבַדּו׃ וַיָּבֹא בוא
רְחַבְעָם יְרוּשָׁלִַם וַיִּקְהֹל אֶת קהל
כָּל בֵּית יְהוּדָה וְאֶת שֵׁבֶט
בִּנְיָמִן מֵאָה וּשְׁמֹנִים אֶלֶף בָּחוּר בחר
עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם בֵּית לחם
יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב אֶת הַמְלוּכָה
לִרְחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה׃ וַיְהִי דְּבַר שוב מלך
הָאֱלֹהִים אֶל שְׁמַעְיָה אִישׁ
הָאֱלֹהִים לֵאמֹר אֶל
רְחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה
וְאֶל כָּל בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
וְיֶתֶר הָעָם לֵאמֹר כֹּה אָמַר
יְהוָה לֹא תַעֲלוּ וְלֹא תִלָּחֲמוּן עִם עלה לחם

flagellis: ego aũt cedã vos in ſcorpionibus. Et non acquieuit rex populo: quia auerſatus fuerat eum dominus: vt ſuſcitaret verbũ ſuũ quod locutus fuerat in manu abie ſylonite ad roboã filiũ nabath. Videns itaq; populus quod noluiſſet eos rex audire: reſpondit ei dicens. Que nobis ps in dauid: vel q hereditas in filio iſai? Vade in tabernacula tua iſrael: nunc vide domum tuã. Et abiit iſrael in tabernacula ſua. Super filios aũt iſrael qui habitabãt in ciuitatibus iuda: regnauit roboã. Misit ergo rex roboam adurã qui erat ſup tributa: & lapidauerũt eũ lapidibus iſrael: & mortuus eſt. Porro rex roboam feſtinus aſcendit currum & fugit in ieruſalẽ. Receſſitq; iſrael a domo dauid vſq; in pñtẽ diẽ. Factũ eſt aũt cũ audiſſet ois iſrael quod reuerſus eſſet hieroboam miſerũt & vocauerũt eum congregato cetu: & conſtituerũt eũ rege ſuper omnem iſrael: nec ſecutus eſt quiſpiã domum dauid preter tribum iuda ſolã. Venit autem roboam in ieruſalem & congregauit vniuerſam domum iuda & tribum beniamin centum octoginta milia electorũ virorũ & bellatorum: vt pugnarent cõtra domũ iſrael & reducerent regnum roboã filio ſalomõis. Factus ẽ autem ſermo dei ad ſemeiam virum dei dicẽs. Loquere ad roboam filium ſalomonis regem iuda & ad omnem domum iuda & beniamin & reliquos de populo dicens. Hec dicit dñs. Nõ aſcendetis neq; bellabitis contra

ἐν μαστιγίοις τὰ δὲ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι παρὰ κυρίου ἦν ἵνα στήσῃ κύριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἀχίας τοῦ προφήτου τοῦ Συλωνίτου πρὸς Ιεροβοὰμ υἱὸν Ναβάτ. καὶ εἶδε πᾶς Ἰσραὴλ ὅτι οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βασιλεύς. καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς τῷ βασιλεῖ λέγων, τίς ἡμῖν μερὶς ἐν Δαυίδ; καὶ οὐκ ἔστιν κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί, ἀποτρέχετε Ισραηλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ. καὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ δὸς κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ιουδα: κοσιτuerũt regẽ super se roboã. καὶ ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτοῖς τὸν Ροβοάμ. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Αδωνιρὰμ ὃς ἦν ἐπὶ τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις πᾶς Ἰσραὴλ καὶ ἀπέθανεν. καὶ ὁ βασιλεὺς Ροβοὰμ ἐφιππάσατο τοῦ ἁρμα τοῦ φυγεῖν εἰς Ιερουσαλήμ. καὶ ἀπέστησεν Ἰσραὴλ εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε πᾶς Ἰσραὴλ ὅτι ἀπέστραπται Ιεροβοὰμ ἐξ αἰγυπτίου, καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἐπὶ πάντα Ἰσραὴλ. οὐκ ἦν ὀπίσω οἴκου Δαυὶδ πλὴν σκῆπτρου Ιουδα καὶ Βενιαμὶν μόνοι. καὶ ἦλθεν Ροβοὰμ εἰς Ιερουσαλήμ, καὶ ἐξεκκλησίασε πᾶσαν τὴν συναγωγὴν Ιούδα, καὶ ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν πολεμιστῶν ἐπιλέκτων τοῦ πολεμεῖν πρὸς οἶκον Ἰσραὴλ τοῦ ἀποκαταστῆσαι τὴν βασιλείαν Ροβοὰμ τῷ υἱῷ Σαλωμών. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Σαμαΐαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων, εἰπὸν τῷ Ροβοὰμ τῷ υἱῷ Σαλωμὼν βασιλεῖ Ιουδα καὶ πρὸς πάντα οἶκον Ιουδα καὶ Βενιαμὶν καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ λέγων τάδε λέγει κύριος, οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε μετὰ

אַחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אִישׁ
לְבֵיתוֹ כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ אֶת דִּבְרֵי יְהוָה וַיָּשׁוּבוּ
לָלֶכֶת כִּדְבַר יְהוָה וַיִּבֶן יָרָבְעָם
אֶת שְׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֵּשֶׁב בָּהּ
וַיֵּצֵא מִשָּׁם וַיִּבֶן אֶת פְּנוּאֵל:
וַיֹּאמֶר יָרָבְעָם בְּלִבּוֹ עַתָּה תָּשׁוּב אֲשַׁר שוב
הַמַּמְלָכָה לְבֵית דָּוִד: אִם יַעֲלֶה
הָעָם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת זְבָחִים בְּבֵית עֲשָׂה
יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם וְשָׁב לֵב הָעָם שוב
הַזֶּה אֶל אֲדֹנֵיהֶם אֶל רְחַבְעָם מֶלֶךְ
יְהוּדָה וְהָרְגֻנִי וְיָשֻׁבוּ אֶל רְחַבְעָם
מֶלֶךְ יְהוּדָה: וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שענ
שְׁנֵי עֶגְלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שענה
רַב לָכֶם מֵעֲלוֹת יְרוּשָׁלִַם הִנֵּה עלה
אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיָּשֶׂם אֶת הָאֶחָד שום
בְּבֵית אֵל וְאֶת הָאֶחָד נָתַן בְּדָן:
וַיְהִי הַדָּבָר הַזֶּה לְחַטַּאת וַיֵּלְכוּ היה
הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דָּן: וַיַּעַשׂ פנה עשה
אֶת בֵּית בָּמוֹת וַיַּעַשׂ כֹּהֲנִים
מִקְצוֹת הָעָם אֲשֶׁר לֹא הָיוּ מִבְּנֵי חצה
לֵוִי: וַיַּעַשׂ יָרָבְעָם חָג בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁמִינִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ שפן
כְּחָג אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וַיַּעַל עַל עלה
הַמִּזְבֵּחַ כֵּן עָשָׂה בְּבֵית אֵל לִזְבֹּחַ זנח
לָעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעֱמִיד עמד
בְּבֵית אֵל אֶת כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בפה
עָשָׂה: וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר
עָשָׂה בְּבֵית אֵל בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר
יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֹדֶשׁ אֲשֶׁר
בָּדָא מִלִּבּוֹ וַיַּעַשׂ חַג לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר: עמד
Cap .xiij. וְהִנֵּה אִישׁ אֱלֹהִים בָּא מיה
מִיהוּדָה בִּדְבַר יְהוָה אֶל בֵּית אֵל
וְיָרָבְעָם עֹמֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ

fres vros filios' ifrael.
Reuertatur vir in domū suā. A me ei factū est verbū hoc. 'Audierūt fermonē do mini:" & reuersi sunt de itinere sicut eis pcepat dñs. Edificauit aūt hieroboā fychē in mō te ephraim: & habitauit ibi. Et egressus inde edificauit phanuel. Dixitq; hieroboā cor de suo. Nūc reuertetur regnum ad domū dauid: si ascenderit populo iste vt faciat sacrificia in domo dñi in ierusalem: & cō uertetur cor populi huius ad dñm suū roboam regem iuda: interficiēt me & reuertentur ad eum. & excogitato cōsilio fecit duos vitulos aureos. & dixit eis. Nolite vltra ascendere in ierusalē. Ecce dii tui israel qui te eduxerunt de terra egypti. Posuitq; vnum in bethel & alterum in dan: & factū est verbū hoc in peccatum. Ibat enī pplo ad adorādū vitulū vsq; in dā. Et fecit phana in excelsis: & facerdotes de extremis populi non erant de filiis leui. Cōstituitq; diem solemnem in mense octauo quintadecima die mēsis iuxta solēnitatē q̄ celebratur in iuda. Et ascēdēs altare sic fecit in bethel: vt īmolaret vitulis quos fabricat fuerat. Constituitq; in bethel sacerdotes excelsorum que fecerat. & ascendit sup altare quod extruxerat in bethel quintadecima die mensis octaui quē finxerat de corde suo. Et fecit solēnitatē filiis israel: & ascēdit sup altare vt adoleret incēsū. 13. Ecce vir dei venit de iuda in fermone domini in bethel: hieroboam stante sup altare &

fratribus vris filijs israel: reuertatur vnusquisq; τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν ἰσραήλ, ἀναστρεφήτω ἕκαστος in domū suā: q a me facta est verbū hoc. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι ἐξ ἐμοῦ γέγονε τὸ ῥῆμα τοῦτο. & audierūt fermonē dñi: & cessauerūt vt καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου, καὶ κατέπαυσαν τοῦ irent sin verbū dñi. & edificauit hiero πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου· καὶ ᾠκοδόμησε Ιεροβοαμ ficema ē in mōte ephraim: & habitauit βοαὰμ τὴν σίκημα τὴν ἐν ὄρει ἐφραίμ, καὶ κατῴκησεν in ea: egressus ē inde & edificauit phanu ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν καὶ ᾠκοδόμησε τὴν φανου el. & dixit hieroboam in corde suo: ecce el· καὶ εἶπεν ἱεροβοὰμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἰδοὺ nūc reuertetur regnū ad domū dauid: si ascēderit νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία εἰς οἶκον δαυίδ, ἐὰν ἀναβῇ pplus iste vt offerat sacrificia in domū dñi ὁ λαὸς ἕτος ἀναφέρειν τὰς θυσίας εἰς οἶκον κυρίου hierusalem: & conuertetur cor pplī ad ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπιστραφήσεται ἡ καρδία τοῦ λαοῦ πρὸς dñm suū ad roboam regem iuda: & τὸν κύριον αὐτῶν πρὸς ῥοβοὰμ βασιλέα ἰούδα, καὶ interficiēt me. & reuertentur ad ἀποκτενοῦσί με· καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς καὶ eum. & excogitato cōsilio rex abijt: & ποιήσας δύο μοσχαρίδια χρυσᾶ· καὶ εἶ fecit duos vitulos aureos. & dixit ἐπορεύθη, καὶ ἐποίησε δύο δαμάλεις χρυσᾶς· καὶ εἶ populo suo: nolite vltra ascendere in πεν ἱεροβοὰμ πρὸς τὸν λαόν, ἱκαγούδσω ὑμῖν ἀναβαί ierusalem: ecce dii tui israel q eduxe dere in hierusalem: ecce dei tui israel ἡ ἐξαγα ρουσιν εἰς ἱερουσαλήμ, ἰδοὺ οἱ θεοί σου ἰσραὴλ οἱ ἀναγα runt te de terra egypti. & posuit vnū in γοντές σε ἐκ γῆς αἰγύπτου· καὶ ἔθετο τὸν μόσχον ἐν bethel: & vnū dedit in dan. & factū est βαιθήλ, καὶ τὸν μόσχον ἔδωκεν ἐν δὰν· καὶ ἐγένετο verbū hoc in peccā. & ibat pplus τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν· καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς ante faciē vnius vsq; in dan: & fecit hierobo πρὸ προσώπου τῆς μιᾶς ἕως δὰν· καὶ ἐποίησεν ἱεροβο αμ domus in excelsis: & fecit sacerdotes de ἀμ οἴκους ἐφύλλων, καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος τι ἐκ pplo q nō erant de filijs leui. & fe τοῦ λαοῦ οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν λευί· καὶ ἐποίη cit hieroboam diē solēnē mēse octauo in quin σεν ἱεροβοὰμ ἑορτὴν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ πεντ tadecima die mēsis iuxta solēnitatē q̄ celebratur in iuda. & ascēdit sup altare τεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν ἐν iuda. & ascēdit sup altare q̄ fecit τῷ ἰούδα· καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν in bethel vt īmolaret vitulis quos fecit. ἐν βαιθὴλ τοῦ θύειν ταῖς δαμάλεσιν αἷς ἐποίησεν· & cōstituit in bethel sacerdotes excelsor καὶ παρέστησεν ἐν βαιθὴλ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν que fecerat: & ascēdit sup altare q̄ fe ἃν ἐποίησεν, καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίη cit in quintadecima die in mēse octauo σεν ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ in solēnitate quā finxerat de corde suo. & ἐν τῇ ἑορτῇ ἣ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ fecit solēnitatē filijs israel: & ascēdit sup ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, καὶ ἀνέβη ἐπὶ altare vt sacrificaret. τὸ θυσιαστήριον τοῦ θύσαι. Ca.13.

Ecce homo dei venit de iu Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ παρεγένετο ἐξ ἰού da in sermōe dñi in bethel: & hieroboam ste δα ἐν λόγῳ κυρίου εἰς βαιθήλ, καὶ ἱεροβοὰμ ἐπί bat sup altare στηκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον

vt sacrificaret. & invocauit sup altare de dei in τοῦ ἐπιθύσαι· καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ ἐν fermōe dñi: & ait: altare altare: hec dicit λόγῳ κυρίου, καὶ εἶπεν, θυσιαστήριον θυσιαστήριον, τάδε λέγει dñs: ecce filius nascetur domui dauid iosias no κύριος, ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ δαυὶδ ἰωσίας ὀνο men ei: & īmolabit sup te sacerdotes excelsor μα αὐτῷ, καὶ θύσει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν & sacrificātes sup te: & ossa hoium im τῶν ἐπιθυόντων ἐπὶ σέ, καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων κα molabit super te incendet. & dedit cendent sup te. & dedit in die illa portētū di τακαύσει ἐπὶ σέ· καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας λέ cens: hoc verbū q̄ locutus est dñs. ecce alta γων, τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος· ἰδοὺ τὸ θυσιαστ re scindit: & effundetur pigued cinis sup ήριον ῥήγνυται, καὶ ἐκχυθήσεται ἡ πιότης ἡ ὑπὲρ τὸ θυσιαστ cum. & factū est vt audiuit rex hieroboam ήριον. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἱεροβοὰμ fermōem hoīs dei qui venit τῶν λόγων τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐπικαλεσα de in bethel: & ecce dei manū suā de altari dicēs: ἀφ' cault sup altare ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐν βαιθήλ, καὶ ἰδοὺ ἐκτεί ἐκείνου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθήλ, καὶ ἐξέτεινε νας ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον λέγων, συλ manū suā de altari dicēs: ἀφ' λαβέτε αὐτόν, καὶ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἣν ἐξέ ἐκείνου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον λέγων, συλ tendit cōtra eū. & nō valuit retrahere eam λήβετε αὐτόν· καὶ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, ἣν ἐξέ ad se. & altare scissum est: & effusa τεινεν ἐπ' αὐτὸν καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἐπιστρέψαι αὐτὴν tendit cōtra eū. & nō valuit retrahere eam πρὸς ἑαυτόν· καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐρράγη, καὶ ἐξεχύ ad se. & altare scissum est: & effusa θη ἡ πιότης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδω pigued de altari iuxta portētū q̄s de dit homo dei in fermōe dñi. & respon κεν ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν λόγῳ κυρίου. καὶ ἀπεκρί dit rex & dixit homi dei: depre θη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπε, τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, δεή care ta facie dei tui: & re ηθητι δὴ τοῦ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ σου, καὶ ἐπισ uertatur manus mea ad me. & orauit homo τρεψάτω ἡ χεὶρ μου πρός με· καὶ ἐδεήθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ dei faciem dñi: & reuersa est manus θεοῦ τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ χεὶρ αὐ regis ad eum: & facta est sicut pri τοῦ πρὸς αὐτόν, καὶ ἐγένετο καθὼς τὸ πρότε mus. & locutus est rex ad hoiem ρον. καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν dei: ingredere mecū in domū meā: & θεοῦ· εἴσελθε μετ' ἐμοῦ εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἄρισον, & pasce tibi munus. & dixit homo dei καὶ δῶσω σοι δῶρα· καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θε ad regem: si dederis mihi medietā ptē οὐ πρὸς τὸν βασιλέα, ἐὰν δῷσῃς μοι τὸ ἥμισυ τοῦ domus tue: nō ingrediar tecum: neq; co οἴκου σου, οὐκ εἰσελεύσομαι μετὰ σοῦ, οὐδὲ μὰ φα mediā panē neq; bibā aquā in loco hoc: γω ἄρτον οὐδὲ μὴ πίω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, q̄ sic preccpit mihi in fermōe dñs dicēs: nō ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι ἐν λόγῳ κυρίος λέγων, οὐμὴ comedas panē neq; bibas aquā neq; reuertaris φάγῃς ἄρτον οὐδὲ μὴ πίῃς ὕδωρ οὐδὲ μὴ ἐπιστρέψῃς in via in qua tuisti in ea. & abijt in ἐν τῇ ὁδῷ ἐν ᾗ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ· καὶ ἀπῆλθεν ἐν via alia: & nō reuersus est in via qua venerat i ὁδῷ ἄλλῃ, καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν ἐν ea in bethel. & prophetes vn senex habi εἰς βαιθήλ. καὶ προφήτης εἷς πρεσβύτης κατῴ tabat in bethel. & venisset filij sui & nar κει ἐν βαιθήλ· καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ διη rant ei γοὺνται αὐτῷ

thus faciente: & exclamauit contra altare in fermone domini & ait. Altare altare: hec dicit dñs. Ecce filius nascetur domui dauid iosias nomine & immolabit super te sacerdotes excelsorū qui nūc ti te thura succendunt: & ossa hoium super te incendet. & dedit q̄ illa die signū dicens. Hoc erit signū quod locutus est dñs. Ecce altare scindetur & effundetur cinis quī in eo est. Cumq; audisset rex fermonem hominis dei quem in clamasset contra altare in bethel: extendit manum suam de altari dicens. Apprehendite eū. Et exarruit manus eius quā extenderat cōtra eū: nec valuit retrahere eā ad se. Altare quoq; scissum & effusus est cinis de altari: iuxta signū quod predixerat vir dei in fermone domini. Et ait rex ad virum dei. Deprecare faciem domini dei tui & ora pro me: vt restituatur manus mea mihi. Oravit vir dei faciem domini: & reuersa est manus regis ad eū: & facta est sicut prius fuerat. Locutus est autē rex ad virum dei. Veni mecū domū vt prandeas: & dabo tibi munera. Rndit q̄ vir dei ad regē. Si dederis mihi medietatem domus tue nō veniam tecum nec comedam panem neq; bibam aquam in loco isto. Sic ei mandatum est mihi in fermōe dñi precipentis. Non comedes panem neq; bibes aquā nec reuerteris per viam qua venisti. Abiit ergo per aliam viam & non est reuersus per iter quo venerat in bethel: prophetes autē quidam senex habitabat in bethel ad quē venerūt filii sui: & narrauerūt

פוא	תָּבוֹא נַפְשְׁךָ אֶל	ingrediatur corpus tuū in sepulchrū patrū
הָיָה	בְּקִבְרָתִי וְאֶחָרַי	tuorū. t factū est postq̃ comedit ipse panē t bi
חָבַשׁ חֲמֹר	שְׁתוֹתִי וַיַּחֲבְשׁוּ לוֹ אֶת הַחֲמוֹר לַנָּבִיא	but aquā: t strauit ipſi asinū ppbe:
נָבָא שׁוּב	אֲשֶׁר הֵשִׁיבוֹ וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָאֵהוּ	tes qui reduxerat. Qui cū abiisset inuenit eum
מֵתוֹת אֲרֵה	אֲרִיֵה בַּדֶּרֶךְ וַיְמִיתֵהוּ וַתְּהִי	leo in via: t occidit: & erat corp
שָׁלַךְ	נִבְלָתוֹ מְשֻׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְהַחֲמוֹר	cadauer eius proiectū in itinere: t asin
רָאָה	עָמַד אֶצְלָה וְהָאֲרִיֵה עָמַד אֶצֶל הַנְּבֵלָה	stabat iuxta illū: t leo stabat iuxta cadauer.
נָבָא דבר	וַיִּרְאוּ אֶת הַנְּבֵלָה מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ	Et ecce viri transeuntes t uiderūt mortuū
שָׁמַע יָשַׁב בֵּית	וְאֶת הָאֲרִיֵה עֹמֵד אֶצֶל הַנְּבֵלָה	proiectū in via: t leo stetit iuxta
אָמַר	וַיָּבֹאוּ וַיְדַבְּרוּ בָּעִיר אֲשֶׁר הַנָּבִיא	corpus & leonem stantē iuxta cadauer. Et uenerūt & diuulgauerūt in ciuitate: vbi propheta senex habitabat in
	הַזָּקֵן יֹשֵׁב בָּהּ וַיִּשְׁמַע הַנָּבִיא	ciuitate: vbi propheta senex habitabat in
	אֲשֶׁר הֵשִׁיבוֹ מִן הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר	Vir dei qui inobediens fuit ore dñi: & tradidit eū leoni: & cōfregit eū & occidit eum: t abiit
פֶּה נָתַן	אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר מָרָה	homo dei ille q reduxerat eū de via: ait,
שָׁבַר	אֶת פִּי יְהוָה וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה לָאֲרִיֵה	
	וַיִּשְׁבְּרֵהוּ וַיְמִיתֵהוּ כִּדְבַר יְהוָה	
	אֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ וַיְדַבֵּר אֶל בָּנָיו	
	לֵאמֹר חֲבָשׁוּ לִי אֶת הַחֲמוֹר	
	וַיַּחְבְּשׁוּ וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָא אֶת נִבְלָתוֹ	
	מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְהַחֲמוֹר	
	וְעֹמְדִים אֶצֶל לֹא נִבְלָה לֹא שָׁבַר	
נָשָׂא נָבָא	אֶת הַחֲמוֹר וַיִּשָּׂא הַנָּבִיא אֶת	Tulit ergo prophetes cadauer viri dei: & posuit illud
נָתַן	נִבְלַת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיְנִיחֻהוּ	
שׁוּב בּוֹא	אֶל הַחֲמוֹר וַיְשִׁיבֻהוּ וַיָּבֵא אֶל	
	עִיר הַנָּבִיא הַזָּקֵן לִסְפֹּד וְלִקְבֹּרוֹ	
חֹבֶר	וַיִּתֵּן אֶת נִבְלָתוֹ בְּקִבְרוֹ וַיִּסְפְּדוּ	
הָיָה	עָלָיו הוֹי אָחִי וַיְהִי אַחֲרֵי	
	קָבְרוֹ אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֶל בָּנָיו	
אָמַר	לֵאמֹר בְּמוֹתִי וּקְבַרְתֶּם אֹתִי	
קָבַר	בַּקֶּבֶר אֲשֶׁר אִישׁ הָאֱלֹהִים קָבוּר	
	בּוֹ אֶצֶל עַצְמֹתָיו הָנִיחוּ אֶת	
	עַצְמֹתָי כִּי הָיֹה יִהְיֶה הַדָּבָר	
	אֲשֶׁר קָרָא בִּדְבַר יְהוָה עַל	
זָבַח	הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית אֵל וְעַל	

כֹּל הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה אִישׁ		el omnia opera q̃ fecerat vir dei ille die in bethel.
הָאֱלֹהִים הַיּוֹם בֵּיתְאֵל אֵת		Et verba q̃ locut⁹ fuerat rege. t locut⁹ est ad eos
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל הַמֶּלֶךְ		filios suos dicēs: quā in
וַיְסַפְּרוּם לַאֲבִיהֶם וַיְדַבֵּר		sem ascendit & abiit post
אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ		virum dei: & inuenit eū sedē
הָלַךְ וַיִּרְאוּ בָנָיו אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר		tem subtus terebinthum. Et ait
הָלַךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּא		illi. Tu nes vir dei qui venisti de iuda
מִיהוּדָה וַיֹּאמֶר אֶל בָּנָיו חֲבָשׁוּ		Rūdit ille. Ego sū. Di
לִי הַחֲמוֹר וַיַּחְבְּשׁוּ לוֹ הַחֲמוֹר		xitq̃ ad eum. Veni mecū domū & comedas panē. Quiq̃ ait,
וַיִּרְכַּב עָלָיו וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אִישׁ		Nō possum reuerti necq̃ venire tecum: nec comedam panem
הָאֱלֹהִים וַיִּמְצָאֵהוּ יֹשֵׁב תַּחַת		neq̃ bibam aquā in loco isto: q̃
הָאֵלָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאַתָּה אִישׁ		dixit ad eum. Et ego ppheta sum similis tui. Et
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּא מִיהוּדָה		angelus locutus est mihi in sermone dñi dicens.
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן כִּי		Reduc eū tecum in domum tuā: vt comedat panē. & bibat aquam. Fefellit eū
מָרִיתָ פִּי יְהוָה וְלֹא שָׁמַרְתָּ אֶת		& reduxit eū. Comedit ergo panē in domo
הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ		eius & bibit aquā. Cūq̃ federent ad
וַתָּשָׁב וַתֹּאכַל לֶחֶם וַתֵּשְׁתְּ מַיִם		mēsam factus est sermo domini ad
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ לֹא		prophetā qui reduxerat eū. Et exclamauit ad
תֹאכַל לֶחֶם וְלֹא תֵשְׁתֶּה מַיִם לֹא		virum dei qui venerat de iuda dicens. Hec dicit dominus. Quia non obedisti ori domini & nō custodisti mādatū quod precepit tibi dominus deus tuus: & reuersus es & comedisti panē & bibisti aquam in loco in quo precepit tibi ne comederes panē & nō bibas aquam: non

omnia opera que fecit homo dei in
πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν
die illa in bethel: t verba q̃ locut⁹
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν Βαιθήλ, καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησε
fuerat regi. t locut⁹ est ad eos filios
σε τῷ βασιλεῖ· καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτῶν
suos dicēs: per quā viā abiit? t oſtdit
τῶν λέγων, ποία ὁδῷ ἀπελήλυθεν; καὶ ὑπέδειξαν οἱ
ei filii sui viā p quā abierat homo
αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἣν ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος
dei q venerat de iuda. t ait filiis suis:
τοῦ θεοῦ ὁ ἐλθὼν ἐξ Ἰούδα· καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ,
sternite mihi asinū. t strauerūt ei asinū.
ἐπισάξατέ μοι τὸν ὄνον. καὶ ἐπέσαξαν αὐτῷ τὸν ὄνον.
t ascēdit sup eū t abut post ho:
καὶ ἐπέβη ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν τοῦ ἀνὴρ
mine dei. t inuenit eū sedētē sub
θρώπου τοῦ θεοῦ· καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ὑπὸ τὴν
quercū. t ait ei: tu es homo dei qui
δρῦν. καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ ἄνθρωπος ὁ τοῦ θεοῦ ὃς ἦλθες
egressus es de iuda? t ait: ego. t dixit ei:
ἐξ Ἰούδα; καὶ εἶπεν, ἐγώ· καὶ εἶπεν αὐτῷ,
veni mecū t comede panē. t dixit: non po
δεῦρο μετ' ἐμοῦ καὶ φάγε ἄρτον. καὶ εἶπεν, οὐ μὴ δύ
tero reuerti recum: neq̃ comedā panē
νωμαι τοῦ ἐπιστρέψαι μετὰ σοῦ, οὐτε φάγω ἄρτον
neq̃ bibā aquā in loco illo: q̃ ſic
οὐτε πιω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι οὕτως
precept mihi in ſmone dñi dicēs: nō cōedas
ἐντέταλταί μοι ἐν λόγῳ κυρίου λέγων, μὴ φάγῃς
panē ibi t nō bibas aquā: t nō reuertaris in
ἄρτον ἐκεῖ καὶ μὴ πίῃς ὕδωρ, καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν
via q̃ qua ueris in eā. t dixit ad eum:
τῇ ὁδῷ ἣν ἦλθες ἐν αὐτῇ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
ego propheta sum sicut & tu: t angelus locu
καὶ ἐγὼ προφήτης εἰμὶ ὡς καὶ σύ, καὶ ἄγγελος ἐλάλη
tus est mihi in ſmone dñi dicēs: reduc eū
σε πρός με ἐν λόγῳ κυρίου λέγων, ἐπίστρεψον αὐτὸν
tecum in domū tuā: t comedat panē
μετὰ σεαυτοῦ εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ φαγέτω ἄρτον
t bibat aquā. t mēdatus est ei: t redu
καὶ πιέτω ὕδωρ. καὶ ἐψεύσατο αὐτῷ, καὶ ἐπέστρε
xit eū t comedit panē t bibit aquā in
ψεν αὐτὸν καὶ ἔφαγεν ἄρτον καὶ ἔπιεν ὕδωρ ἐν τῷ
domo eius. t factū est cū ipſi federēt ad
οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο αὐτῶν καθημένων ἐπὶ τῆς
mēsam: factū est ſermo dñi ad prophe
τραπέζης, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς τὸν προφήτην
tā qui reduxerat eum: t dixit ad homi
τὸν ἐπιστρέψαντα αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρω
nem dei qui venerat de iuda dicens: hec
πον τοῦ θεοῦ τὸν ἥκοντα ἐξ Ἰούδα λέγων, τάδε
dicit dñs: quia exacerbasti verbū dñi:
λέγει κύριος, ἀνθ' ὧν παρεπικράνας τὸ ῥῆμα κυρίου,
t nō custodisti mādatū q̃ precepit tibi
καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατό σοι
dñs deus tuus: t reuersus es t comedisti pa
κύριος ὁ θεός σου, καὶ ἐπέστρεψας καὶ ἔφαγες ἄρ
nem t bibisti aquā in loco illo: in q̃
τον καὶ ἔπιες ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐν ᾧ
locut⁹ sum ad te dicēs: nō comedas panē t non
ἐλάλησα πρός σε λέγων, μὴ φάγῃς ἄρτον καὶ μὴ
bibas aquā: non
πίῃς ὕδωρ, οὐ μὴ

Trāſ.Gre.lxx.cū.interp̃.latina.Trāsla.B.Vie.Tex.he.iii.Regū.xiii.Pūtina.heb.

ingrediatur corpus tuū in sepulchrū patrū
ἐισέλθοι τὸ σῶμά σου εἰς τὸν τάφον τῶν πατέρων
tuorū. t factū est postq̃ comedit ipse panē t bi
σου. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτὸν ἄρτον καὶ πι
but aquā: t strauit ipſi asinū ppbe:
εῖν ὕδωρ, καὶ ἐπέσαξεν αὐτῷ τὸν ὄνον τῷ προφήτῃ,
t reuersus est t abut. t inuenit eū leo in
καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἀπῆλθεν. καὶ εὗρεν αὐτὸν ὁ λέων ἐν
via: t occidit eū. t erat corp⁹
τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. καὶ ἦν τὸ σῶμα
eius proiectū in itinere: t asin⁹ astabat
αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος εἱστήκει
iuxta illū: t leo stabat iuxta cadauer. t
παρ' αὐτῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει παρὰ τὸ σῶμα. καὶ
ecce viri transeuntes t uiderūt mortuū
ἰδοὺ ἄνδρες παραπορευόμενοι καὶ εἶδον τὸ θνησιμαῖ
um proiectū in via: t leo stetit iuxta
ον ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ λέων εἱστήκει ἐχόμενα
mortuum. t venūt viri t loquūtur
τοῦ θνησιμαίου. καὶ ἔρχονται οἱ ἄνδρες καὶ λαλοῦσιν
in ciuitate: vbi propheta senex habitabat in
ἐν τῇ πόλει, οὗ ὁ προφήτης ὁ πρεσβύτης κατῴκει ἐν
ea. t audiuit q̃ reduxerat eum de via:
αὐτῇ. καὶ ἤκουσεν ὁ ἐπιστρέψας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ,
t ait: homo dei ille q̃ exacer
καὶ εἶπεν, ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ οὗτος, ὃς παρεπι
bauit verbū dñi: t tradidit eū dñs
κρανεν τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν κύριος τῷ
leoni: t cōfregit eū t occidit eū
λέοντι· καὶ συνέτριψεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν
iuxta verbū dñi qđ locut⁹ est ei. t locut⁹
κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἐλάλη
est ad filios suos dicēs: sternite mihi
σεν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ λέγων, ἐπισάξατέ μοι
asinū: t strauerūt: t abut t inuenit cor
τὸν ὄνον. καὶ ἐπέσαξαν, καὶ ἐπορεύθη καὶ εὗρε τὸ σῶ
pus eius proiectū in via: t asinus t leo
μα αὐτοῦ ἐρριμμένον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὁ ὄνος καὶ ὁ λέων
steterunt iuxta corpus. t nō comedit leo
εἱστήκεισαν παρὰ τὸ σῶμα. καὶ οὐκ ἔφαγεν ὁ λέων τὸ
corpus vel asinū: t nō cōfregit asinū. t tulit
σῶμα ἢ τὸν ὄνον, καὶ οὐ συνέτριψε τὸν ὄνον. καὶ ἦρεν ὁ
propheta senex corpus hominis
προφήτης ὁ πρεσβύτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ
dei: t imposuit illud sup asinū: t redu
θεοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὸν ὄνον, καὶ ἐπέστρε
xit illud in ciuitate prophete se
ψεν αὐτὸ εἰς τὴν πόλιν τοῦ προφήτου τοῦ πρεσβυ
nis vt plāgerēt t sepelirēt eū. t posuit
τέρου τοῦ κόψασθαι καὶ θάψαι αὐτόν. καὶ ἔθηκεν τὸ
corpus eius in sepulchro suo: t plāxit
σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ, καὶ ἐκόψατο
eum: heu frater. t factū est postq̃ plāxerūt
αὐτόν, οὐαὶ ἀδελφέ· καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι
eum: t ait filiis suis dicēs: si mortu⁹
αὐτόν, καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ λέγων, ἐὰν ἀποθά
fuero: sepelite me i sepulchro illo: in quo hō
νω, θάψατέ με ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ, ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος
dei sepultus est in eo: iuxta ossa eius po
τοῦ θεοῦ τέθαπται ἐν αὐτῷ, παρὰ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ θέ
nite me: vt saluētur ossa mea cū ossibus eius:
τε με, ἵνα σωθῇ τὰ ὀστᾶ μου μετὰ τῶν αὐτοῦ,
quia factū erit verbū qđ locut⁹ est in ſmōe do
ὅτι γινόμενον ἔσαι τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ κυ
mini sup altare qđ in bethel: t cōtra
ρίου ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν Βαιθήλ, καὶ ἐπὶ

כָּל בָּתֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן
אֲשֶׁר הֶחֱרִם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיַּעַשׂ רָעִים
אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה בֵּית אַחְאָב וַיַּעַשׂ
כְּכֹל אֲשֶׁר בְּלִבָּי עָשָׂה לַעֲשׂוֹת וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל יֵהוּא יַעַן אֲשֶׁר הֱטִיבוֹתָ לַעֲשׂוֹת
הַיָּשָׁר בְּעֵינַי כְּכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבִי עָשִׂיתָ
לְבֵית אַחְאָב בָּנִים רְבֵעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל
כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל וַיֵּהוּא לֹא שָׁמַר לָלֶכֶת בְּתוֹרַת
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל לִבּוֹ לֹא סָר מֵעַל
חַטֹּאוֹת יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל
בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל
וַיַּכֵּם חֲזָאֵל בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל מִיַּרְדֵּן
מִזְרָחָה כָּל הָאָרֶץ הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהָרְאוּבֵנִי
וְהַמְנַשִּׁי מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל נַחַל אַרְנוֹן
וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֵהוּא וְכָל
אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל גְּבוּרָתוֹ הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁכַּב יֵהוּא עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו
וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ יֵהוּא עַל יִשְׂרָאֵל
עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ
יְהוֹאָחָז בֶּן יֵהוּא עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי חַטֹּאוֹת יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא
אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא סָר מִמֶּנָּה וַיִּחַר אַף יְהוָה
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם
וּבְיַד בֶּן הֲדַד בֶּן חֲזָאֵל כָּל הַיָּמִים וַיְחַל
יְהוֹאָחָז אֶת פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֵלָיו יְהוָה
כִּי רָאָה אֶת לַחַץ יִשְׂרָאֵל כִּי לָחָצָם מֶלֶךְ
אֲרָם וַיִּתֵּן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיֵּצְאוּ
מִתַּחַת יַד אֲרָם וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם
כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם וְלֹא סָרוּ מֵחַטֹּאת בֵּית
יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל בָּהֶם הָלָךְ
וְגַם הָאֲשֵׁרָה עָמְדָה בְּשֹׁמְרוֹן כִּי לֹא הִשְׁאִיר
יְהוֹאָחָז לָעָם כִּי אִם חֲמִשִּׁים פָּרָשִׁים
וַעֲשָׂרָה רִכְבֵי וְעֶשֶׂרֶת אֲלָפִים רַגְלִי כִּי
אִבְּדָם מֶלֶךְ אֲרָם וַיְשִׂמֵם כֶּעָפָר לָדִישׁ
וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָחָז וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ
הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז עִם אֲבֹתָיו
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנוֹ
תַּחְתָּיו בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְיוֹאָשׁ
מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹאָחָז בֶּן יֵהוּא עַל
יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּעַשׂ
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי חַטֹּאוֹת
יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא סָר
מִמֶּנָּה וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם
בְּיַד חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וּבְיַד בֶּן הֲדַד בֶּן
חֲזָאֵל כָּל הַיָּמִים וַיְחַל יְהוֹאָחָז אֶת פְּנֵי
יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֵלָיו יְהוָה כִּי רָאָה אֶת לַחַץ
יִשְׂרָאֵל כִּי לָחָצָם מֶלֶךְ אֲרָם וַיִּתֵּן יְהוָה
מוֹשִׁיעַ לְיִשְׂרָאֵל וַיֵּצְאוּ מִתַּחַת יַד אֲרָם
וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם כִּתְמוֹל
שִׁלְשׁוֹם וְלֹא סָרוּ מֵחַטֹּאת בֵּית יָרָבְעָם
אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל בָּהֶם הָלָךְ וְגַם

דִּבְרֵי יָרָבְעָם אֲשֶׁר נִלְחַם וַאֲשֶׁר
מָלַךְ הֵנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: וְהַיָּמִים
אֲשֶׁר מָלַךְ יָרָבְעָם עֶשְׂרִים
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה וַיִּשְׁכַּב עִם
אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ נָדָב בְּנוֹ תַּחְתָּיו:
וְרַחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה מָלַךְ בִּיהוּדָה
בֶּן אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רְחַבְעָם
בַּמָּלְכוֹ וּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלַם הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַר
יְהוָה לָשׂוּם אֶת שְׁמוֹ שָׁם
מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם אִמּוֹ
נַעֲמָה הָעַמֹּנִית: וַיַּעַשׂ יְהוּדָה הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ מִכֹּל
אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָם בְּחַטֹּאתָם
אֲשֶׁר חָטָאוּ: וַיִּבְנוּ גַם הֵמָּה לָהֶם
בָּמוֹת וּמַצֵּבוֹת וַאֲשֵׁרִים עַל כָּל
גִּבְעָה גְבֹהָה וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן:
וְגַם קָדֵשׁ הָיָה בָּאָרֶץ עָשׂוּ כְּכֹל
הַתּוֹעֵבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ
יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְהִי
בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם
עָלָה שִׁישַׁק מֶלֶךְ מִצְרַיִם עַל
יְרוּשָׁלִַם: וַיִּקַּח אֶת
אֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וְאֶת אֹצְרוֹת
בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת הַכֹּל לָקָח
וַיִּקַּח אֶת כָּל מָגִנֵּי הַזָּהָב אֲשֶׁר
עָשָׂה שְׁלֹמֹה: וְיַעַשׂ הַמֶּלֶךְ
רְחַבְעָם תַּחְתָּם מָגִנֵּי נְחֹשֶׁת
וְהִפְקִיד עַל יַד שָׂרֵי הָרָצִים
הַשֹּׁמְרִים פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ: וְהָיָה
מִדֵּי בֹּא הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה יְשָׂאוּם
הָרָצִים וְהֵשִׁיבוּם אֶל תָּא הָרָצִים:
וְיֶתֶר דִּבְרֵי רְחַבְעָם וְכָל אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלֹא הֵמָּה כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי

verborū hieroboā quō pugnauerit: & quō regnauerit: cccc scripta sunt in libro verborū dierum regum israel. Dies autem quibus regnauit hieroboam viginti duo anni sunt. Et dormiuit cū patribus suis: regnauitq; nadab filius eius pro eo. Porro roboā filius salomonis regnauit in iuda. Quadraginta & vnius anni erat roboam cū regnare cepisset: & decē & septē annis regnauit in ierusalem ciuitate quam elegit dominus vt poneret nomen suum ibi ex oibus tribubus israel. Nomē ātē matris eius Naama amanites. Et fecit iudas malum coram domino & irritauerūt eū super oibus quę fecerant patres eo rum in peccatis suis q̄ peccauerūt. Edificauerunt enī & ipsi sibi aras & statuas & lucos super omnem collē excelsum & sub ter oēm arborē frōdosam: fed & effeminati fuerunt in terra: fecerūtq; oēs abominatiōes gentiū quas attriuit dominus ante faciē filiorum israel. In quinto aūt anno regni roboam ascendit sesac rex egypti in ierusalem: & tulit

verbū hieroboā quātū bellauit & quātū regnauit: ecce ea scripta in libro verbo rum dierū regum israel. Dies quibus regnauit hieroboā viginti duo anni: & dormiuit cū patribus suis: & regnauit nadab filius eius pro eo. Roboā filius salomonis regnauit in iuda: filius quadraginta & vnius annorum roboā cū regnare cepisset: & septemdecim annis regnauit in hierusalē ciuitate in qua elegit dñs vt poneret nomē suū ibi ex oibus tribubus israel. Et nomē matris eius naama ammanitis. Et fecit iudas malū coram dño. Et emulatus est eū in oibus quibus fecerūt patres eorū: & in peccatis suis quę peccauerūt. Edificauerunt enī & ipsi sibi aras & statuas & lucos super omnem collē excelsum & sub oēm arborē frondosam: & fecerūt effeminati in terra. Fecerūtq; oēs abominationes gentiū quas abstulit dñs a facie filiorū israel. Et factū est in anno quinto regnante roboam: ascēdit susac rex egypti in ierusalem: & tulit thesauros domus dñi & thesauros domus regis: & vniuersa diripuit: & scuta quoq; aurea quę fecit salomon. Et fecit roboā

verbū hieroboā quātū bellauit & quātū regnauit: ecce ea scripta in libro verborū dierum regum israel. Et dies quibus regnauit hieroboā viginti duo annis regnauit: & dormiuit cū patribus suis: & regnauit nadab filius eius pro eo. Et roboā filius salomonis regnauit in iuda: & quadraginta annis regnauit in hierusalem ciuitate quam elegit dñs vt poneret nomē suum ibi de omnibus tribubus israel: & nomen matris eius naama ammanitis. Et fecit roboam malum in conspectu domini: & imitatus est eum in omnibus peccatis patrum suorum quę fecerant ante eum: nec erat cor eius perfectum cum domino deo suo sicut cor dauid patris eius. Sed propter dauid dedit ei dominus deus suus lucernam in ierusalem vt susciteret filium eius post eum & statueret hierusalem: eo quod fecisset dauid quę recta erant in oculis domini: & non declinasset ab omnibus quę preceperat ei cūctis diebus vitę suę: excepto fermone vrię ethei. Fuit autem bellum inter roboam & hieroboā omnibus diebus vitę eius. Reliqua autem sermonum abiā & omnia quę fecit: nonne hęc scripta sunt in libro verborum dierum regum iudą? Fuit autem bellum inter abiā & hieroboam. Et dormiuit abiā cū patribus suis: & sepelierūt eū in ciuitate dauid: regnauitq; asa filius eius pro eo. In anno octauo decimo regni hieroboā filii nabath: regnauit abia super iudam. Tribus annis regnauit in ierusalem. Nomen matris eius maacha filia abesalom. Ambulauitq; in oibus peccatis patris sui quę fecerat ante eū: nec erat cor eius perfectum cum dño deo suo sicut cor dauid patris eius. Sed propter dauid dedit ei dominus deus in hierusalem vt susciteret filium eius post eum & statueret hierusalem: eo quod fecisset dauid quę recta erant in oculis domini: & non declinasset ab omnibus quę preceperat ei cūctis diebus vitę suę: excepto fermone vrię ethei. Attamen bellū fuit inter roboam & hieroboā omnibus vitę eius. Reliqua autem sermonum abiā & omnia quę fecit: nonne hęc scripta sunt in libro verborum dierum regum iudą? Fuitq; prelium inter abiā & hieroboam. Et dormiuit abiā cū patribus suis: & sepelierūt eū in ciuitate dauid: regnauitq; asa filius eius pro eo. In anno octauo decimo regni hieroboā filii nabath: regnauit abia super iudam. Tribus annis regnauit in ierusalem. Nomen matris eius maacha filia abesalom. Ambulauitq; in oibus peccatis patris sui quę fecerat ante eū: nec erat cor eius perfectum cum dño deo suo sicut cor dauid patris eius. Sed propter dauid dedit ei dominus deus

iudæ: & bellum fuit inter roboā & hierobo
ĩ iouδα; καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον ῥοβοὰμ καὶ ἱεροβο
am cūctis diebus. & dormiuit roboā cū
ἀμ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐκοιμήθη ῥοβοὰμ μετὰ τῶν
patribus suis: & sepelitur cū patribus su
πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐ
is in ciuitate dauid. & nomē matris eius naa
τοῦ ἐν πόλει δαυίδ. καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ναα
ma ammanitis. & regnauit abia filius eius
μὰ ἡ ἀμμανῖτις. καὶ ἐβασίλευσεν ἀβιὰ υἱὸς αὐτοῦ
pro eo.
ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.15.

IN octauo decimo anno regnante hiero
ΕΝ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος ἱερο
boam filio nabat: regnat abia filius roboā sup iu
βοὰμ υἱοῦ ναβάτ, βασιλεύει ἀβιὰ υἱὸς ῥοβοὰμ ἐπὶ ἰού
dam. & trib̄ ānis regnauit in hierusalem. & no
δαν. καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνο
men matris eius maacha filia abesalom.
μα τῆς μητρὸς αὐτοῦ μααχὰ θυγάτηρ ἀβεσαλώμ. καὶ
ambulauit in oibus peccatis patris sui q̄
ἐπορεύθη ἐν πάσαις ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἃς
fecerat ante eū: & nō erat cor eius
ἐποίησεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ
perfectū cū dño deo suo: sicut cor dauid
τελεία μετὰ κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἡ καρδία δαυὶδ
patris sui: quia pp dauid dedit ei do
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι διὰ δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ κύ
minus deus sui reliquias in hierusalem: vt statueret
ριος ὁ θεὸς αὐτοῦ καταλείμμα ἐν ἱερουσαλήμ, ἵνα στήσῃ τὸ
filium eius post eū: & statueret hierusalem: vt
τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτόν, καὶ στήσῃ τὴν ἱερουσαλήμ, ὡς
fecit dauid recta coram dño: & non de
ἐποίησε δαυὶδ τὰ εὐδὲς ἐνώπιον κυρίου, καὶ οὐκ ἐξέ
clinauit ab oibus quę preceperat ei cūctis
κλινεν ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς
diebus vitę suę: ꝑter q̄ in fimōe vrię
ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἐκτὸς ἐν ῥήματι οὐρίου
ethei. & bellum fuit inter roboā & hie
τοῦ χετταίου. καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ ῥοβοὰμ καὶ με
ter hieroboam oib̄ diebus vitę eius.
ταξὺ ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.
& reliqua sermonū abia & oia que fe
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀβιὰ καὶ πάντα ὅσα ἐποί
cit: nonne hęc scripta sunt in libro sermonū
ησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων
dierū regū iudæ? & prelium fuit
ἡμερῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ πόλεμος ἦν
inter abia & inter hieroboā. & dormiuit
ἀναμέσον ἀβιὰ καὶ ἀναμέσον ἱεροβοάμ. καὶ ἐκοιμήθη
abia cū patribus suis: & sepelitur in ci
ἀβιὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ θάπτεται ἐν πό
uitate dauid. & regnauit asa filius eius pro eo. in
λει δαυίδ. καὶ ἐβασίλευσεν ἀσὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ· ἐν τῷ
anno vicesimo hieroboā regis if
ἐνιαυτῷ τῷ εἰκοστῷ τοῦ ἱεροβοὰμ βασιλέως τοῦ ἰσ
rael regnat asa sup iudā: & quadragin
ραὴλ βασιλεύει ἀσὰ ἐπὶ ἰούδαν, καὶ τεσσαράκον
ta & vno anno regnauit in hierusalem. & nomē
τα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα
matris eius maacha filia abesalom. &
τῆς μητρὸς αὐτοῦ μααχὰ θυγάτηρ ἀβεσαλώμ. καὶ
fecit asa rectū coram dño: sicut dauid
ἐποίησεν ἀσὰ τὸ εὐδὲς ἐνώπιον κυρίου, ὡς δαυὶδ ὁ
pater eius. & abstulit inicistos a terra: & ꝑ
πατὴρ αὐτοῦ. καὶ ἀφεῖλε τοὺς τετελεσμένους ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
abstulit vniuersas abominationes q̄ fecerāt pa
ἐξῆρε πάντα τὰ βδελύγματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέ
tres eius. & maacha mfem suā amo
ρες αὐτοῦ. καὶ τὴν μααχὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ με
uit vt nō esset princeps: sicut
τέστησεν τοῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην, καθότι

בְּנֵי
וְכָל גְּבוּרָתוֹ וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה
וְהֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא הֵמָּה
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לֹעֵת זְקֻנָתוֹ
חָלָה אֶת רַגְלָיו וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם
אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם אֲנָתָיו בְּעִיר
דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ
תַּחְתָּיו וְנָדָב בֶּן יָרָבְעָם מָלַךְ עַל
יִשְׂרָאֵל שְׁנַת שְׁתַּיִם לְאָסָא
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל יִשְׂרָאֵל
שְׁנָה עָשָׂה שְׁנָתַיִם וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר
חָטָא אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּקְשֹׁר עָלָיו
בַּעְשָׁא בֶן אֲחִיָּה לְבֵית יִשָּׂשכָר
וַיַּכֵּהוּ בַעְשָׁא בְּגַבְּתוֹן אֲשֶׁר
לַפְּלִשְׁתִּים וְנָדָב וְכָל יִשְׂרָאֵל
צָרִים עַל גִּבְּתוֹן וַיְמִיתֵהוּ בַּעְשָׁא
בִּשְׁנַת שְׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו וַיַּךְ כָּל בֵּית יָרָבְעָם לֹא
הִשְׁאִיר כָּל נְשָׁמָה לְיָרָבְעָם עַד הִשְׁמִדוֹ
כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ
אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי עַל חַטֹּאות
יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר
הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּנַעֲשֹׂו אֲשֶׁר
הִכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
יֶתֶר דִּבְרֵי נָדָב וְכָל אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל וּמִלְחֶמֶת הֵיתָה בֵּין אָסָא
וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כָּל
יְמֵיהֶם בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא
מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בַּעְשָׁא בֶן
אֲחִיָּה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה
עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם

& vniuerse fortitudies eius & cūcta que fecit: & ciuitates quas extruxit: nonne hec scripta sūt in libro verborū dierum regum? Verūtamen in tpe senectutis sue ægrotauit pedibus: & dormiuit cum patribus suis: & sepultus est cū eis in ciuitate dauid patris sui. Regnauitq; iosaphat filius eius pro eo. Nadab vero filius hieroboā regnauit super israel anno secūdo asa regis iuda. & regnauit duobus annis. & fecit quod malū est cōspectu dñi & ābulauit in viis patris sui: & in peccatis eius quibus peccare fecit israel. Insidiatus est autem baasa filius ahie de domo isachar: & percussit eū in gebbethon q̄ est vrbs philistinorū. Siquidē nadab & omnis israel obsidebat gebbethon. Interfecit ergo illū baasa in anno tertio asa regis iuda. & regnauit pro eo. Et regnauit p. cūctis diebus eorum. Anno tertio asa regis iuda regnauit baasa filius ahie super israel in thersa viginti & quattuor ānis. & fecit malum cōspectu dñi: ābulauitq; in viis hieroboam

τ γνιιυερſα fortitudo eius τ cuncta q̄ fecit: τ
καὶ πᾶσα δυναστεία αὐτοῦ καὶ πάντα ἃ ἐποίησε, καὶ
ciuitates quas extruxit: nonne hec scripta
αἱ πόλεις ἃς ᾠκοδόμησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπ-
sunt in libro verborū dierū re
ται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασι-
gum tuda? verūtñ in tpe senectutis sue: do-
λέων ἰούδα; πλὴν ἐν καιρῷ τοῦ γήρους αὐτοῦ, ἐπό-
luit pedes suos. τ dormiuit asa cū
νησε τοὺς πόδας αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμήθη ἀσὰ μετὰ
patribus suis: τ sepelitur cū pa
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πα-
tribus suis in ciuitate dauid patris sui.
τέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
τ regnauit iosaphat filius eius pro eo.
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
τ nabad filius hieroboā regnat sup israel in
καὶ ναβὰδ υἱὸς ἱεροβοὰμ βασιλεύει ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν
anno secūdo asa regis iuda. τ regna-
ἔτει δευτέρῳ τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα. καὶ ἐβασί-
uit nabad sup israel duobus ānis. τ fecit
λευσεν ναβὰδ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ δύο ἔτη. καὶ ἐποίησεν
malū coram dño: τ ambulauit in via
τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ τοῦ
patris sui: τ in peccatis eius in qb⁹
πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς
peccare fecerit israel. τ insidiatus est cōtra eū ba-
ἐξήμαρτον τὸν ἰσραήλ. καὶ ἐπεβουλεύσατο ἐπ' αὐτὸν βα-
asa filius ahie domo isachar: τ per
σὰ υἱὸς ἀχία ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ ἰσσαχὰρ, καὶ ἐπάτ-
cussit eū in gabathō q̄ est philistinorū. τ na
ταξεν αὐτὸν ἐν γαβαθῶν τῶν ἀλλοφύλων· καὶ να-
bad τ cūctus israel obsidebat in gabathō. τ
βὰδ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐπολιόρκουν ἐπὶ γαβαθών· καὶ
interfecit eum baasa in anno tertio asa
ἐπάταξεν αὐτὸν βαασὰ ἐν ἔτει τρίτῳ τοῦ ἀσὰ
regis iuda. τ regnauit pro eo. τ
βασιλέως ἰούδα· καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ· καὶ
factū est vt regnauit: percussit oēm domū hie
ἐγένετο ὡς ἐβασίλευσεν, ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον ἱε-
roboam: τ nō reliquit oēm ānā in
ροβοάμ, καὶ οὐκ ὑπελείπετο πνοὴ ἐν τῷ
hieroboā: donec deleret eū iuxta ver
ἱεροβοάμ, ἕως τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆ-
bum dñi q̄ locut⁹ est in manu ferui sui ahia
μα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἀχία
silonite de domo hieroboā: et
τοῦ σιλωνίτου ἐκ τοῦ οἴκου ἱεροβοάμ, ὡς
peccata quę peccauerat hieroboam que peccare fecerat israel: & propter delictum quo irritauerat dominū deum israel. Reliqua autem sermonum nadab & oia que operatus est: nōne hec scripta sunt in libro verborū dierū regū israel? Fuit q̄ bellum inter asa & baasa regem israel cunctis diebus eorum. Anno tertio asa regis iuda regnauit baasa filius ahie super omnem israel in thersa viginti & quattuor ānis. Regis iuda regnauit baasa filius ahie: & fecit malum cōspectu dñi: ābulauitq; in viis hieroboam

ἁμαρτίαις ἃς ἐξήμαρτεν ἐν αὐταῖς ὁ Ἰσραήλ, καὶ ἐν
ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτεν ὁ Ἰσραήλ, καὶ ἐν
ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτεν ὁ Ἰσραήλ, καὶ ἐν
ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτεν ὁ Ἰσραήλ, καὶ ἐν
ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτεν ὁ Ἰσραήλ, καὶ ἐν
ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτεν ὁ Ἰσραήλ, καὶ ἐν
ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἐν αἷς ἐξήμαρτεν ὁ Ἰσραήλ, καὶ ἐν

בְּנֵי
אֲשֶׁר עָשְׂתָה מִפְלֶצֶת לְאֲשֵׁרָה
וַיִּכְרֹת אָסָא אֶת מִפְלַצְתָּהּ
וַיִּשְׂרֹף בַּנַּחַל קִדְרוֹן וְהַבָּמוֹת לֹא
סָרוּ רַק לֵבַב אָסָא הָיָה שָׁלֵם
עִם יְהוָה כָּל יָמָיו וַיָּבֵא אֶת
קָדְשֵׁי אָבִיו וְקָדְשָׁיו בֵּית יְהוָה
כֶּסֶף וְזָהָב וּכְלִים וּמִלְחָמָה הָיְתָה
בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
כָּל יְמֵיהֶם וַיַּעַל בַּעְשָׁא
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עַל יְהוּדָה וַיִּבֶן
אֶת הָרָמָה לְבִלְתִּי תֵּת יוֹצֵא
וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּקַּח
אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב
הַנּוֹתָרִים בְּאוֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה
וְאֶת אֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ
וַיִּתְּנֵם בְּיַד עֲבָדָיו וַיִּשְׁלָחֵם
הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶל בֶּן הֲדַד בֶּן טַבְרִמּוֹן
בֶּן חֶזְיוֹן מֶלֶךְ אֲרָם הַיֹּשֵׁב
בְּדַמֶּשֶׂק לֵאמֹר בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶךָ
בֵּין אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי
לְךָ שֹׁחַד כֶּסֶף וְזָהָב לֵךְ הָפֵר אֶת
בְּרִיתְךָ אֶת בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וְיַעֲלֶה מֵעָלָי וְיִשְׁמַע בֶּן הֲדַד
אֶל הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיִּשְׁלַח אֶת
שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר לוֹ עַל עָרֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּךְ אֶת עִיּוֹן וְאֶת דָּן
וְאֶת אָבֵל בֵּית מַעֲכָה וְאֶת כָּל
כִּנְרוֹת עַל כָּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי
וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל
מִבְנוֹת אֶת הָרָמָה וַיֵּשֶׁב בְּתִרְצָה
וְהַמֶּלֶךְ אָסָא הִשְׁמִיעַ אֶת
כָּל יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ
אֶת אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת עֵצֶיהָ
אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּם
הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶת גֶּבַע בִּנְיָמִן וְאֶת
הַמִּצְפָּה וְיֶתֶר כָּל דִּבְרֵי אָסָא

'priapi & in luco eius quę
consecrauerat. Subuertitq; speciē eius
& confregit simulacrū
turpissimū & cōbussit i
torrente cedron. Excel-
sa aūt nō abstulit. Verū
tamen cor asa fuit pfectū
erat cum dño deo suo
cunctis diebus suis: & in-
tulit in ea q̄ sctificauerat
pater suus & vouerat in
domū dñi argētum &
aurū & vasa. Bellū aūt e-
rat inter asa & baasa
regem israel omnib⁹ diebus eorum.
Ascendit quoq; baasa
rex israel in iudam: &
edificauit
rama vt non posset q̄-
piam egredi
vel ingredi de pte asa re-
gis iude. Tollens itaq;
asa omne argētum &
aurum
q̄d remanserat in thesau-
ris domus dñi & in the-
sauris domus regis: &
& in thesaurīs domus
regie:
dedit illud in manu fe-
rorum suorum. & misit
ad benadab filiū tabri-
mon
filiu ezion regem syrie qui habitabat
in damasco dicēs. Fe-
dus est inter me & te &
inter patrē meū & pa-
trem tuum: ideo misi
tibi munera argētū & aurū: & peto vt vēias &
irritū facias fedus q̄d
habes cū baasa rege israel: & recedat a me.
Acquiescens benadab
regi asa misit

principes exercitus sui;
ciuitates
israel: & percusserunt
ahion & dan
& abel domum maa-
cha & vniuersam
cenneroth: oēm terram
neptalim. Quod
cum audisset baasa intermisit
ædificare
rama & reuertus est in thersa.
Rex autem asa nuncū
misit in
oēm iudā dicēs Nemo
excusatus. Et tulerunt
lapides de rama & ligna
eius q̄bus edificauerat
baasa: & extruxit ex eis
rex asa
gabaa beniamī & maspha.
Reliqua autē
oīum sermonum asa

fecit synodū luco eius. τ abscidit asa
ἐποίησεν σύνοδον τῷ ἄλσει αὐτῆς· καὶ ἐξέκοψε τὰσὰ
ola lustra eius: τ cōbussit in
πάσας τὰς καταδύσεις αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν ἐν
igne in torrente cedrō: at excelsa nō ab
πυρὶ ἐν τῷ χειμάρρῳ κεδρών, τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξ-
stulit. verūtñ cor asa erat pfectū cū dño cūc-
ηραν· πλὴν ἡ καρδία ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ κυρίου πά-
eius diebus suis. τ intulit asa in do-
σας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ· καὶ εἰσήνεγκεν ἀσὰ εἰς τὸν οἶ-
mum dñi
κον κυρίου τοὺς κίονας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοὺς
patris sui: τ sepelitur cū pa
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πα-
tribus suis in ciuitate dauid patris sui.
τέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
τ regnauit iosaphat filius eius pro eo.
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

G

E

נְחֹשֶׁת ׀ אַרְבַּע ׀ אַמּוֹת ׀ אֹרֶךְ רָבַע
הַמְכוֹנָה ׀ הָאֶחָת ׀ וְרֹחַב ׀ אַמָּה ׀ רָחְבָּהּ ׀ וְשָׁלֹשׁ ׀ אַמּוֹת ׀ קוֹמָתָהּ׃
וְזֶה ׀ מַעֲשֵׂה ׀ הַמְכוֹנָה ׀ מִסְגְּרוֹת ׀ לָהֶם ׀ וּמִסְגְּרוֹת ׀ בֵּין ׀ הַשַּׁלְּבִים׃
וְעַל ׀ הַמִּסְגְּרוֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ בֵּין ׀ הַשַּׁלְּבִים ׀ כְּרוּבִים ׀ וְאֲרָיוֹת ׀ בָּקָר ׀ וּכְרוּבִים
וְעַל הַשַּׁלְּבִים כֵּן ׀ מִמַּעַל ׀ וּמִתַּחַת ׀ לָאֲרָיוֹת ׀ וְלַבָּקָר ׀ לְיוֹת ׀ מַעֲשֶׂה
מֹרָד ׀ וְאַרְבָּעָה ׀ אוֹפַנֵּי ׀ נְחֹשֶׁת ׀ וְיַד ׀ אַפָּן
לַמְּכוֹנָה ׀ הָאֶחָת ׀ וְסַרְנֵי ׀ נְחֹשֶׁת ׀
וְאַרְבָּעָה ׀ פַּעֲמֹתָיו ׀ כְּתֹפֶת ׀ לָהֶם
מִתַּחַת ׀ לַכִּיֹּר ׀ הַכְּתֹפֶת ׀ יְצֻקוֹת ׀
מִמַּעֲבָר ׀ אִישׁ ׀ לְיוֹת׃ ׀ וּפִיהוּ ׀ מִבֵּית ׀ לַמִּטְרָה ׀ וּבְפִיהוּ ׀ עֲגֻל
מַעֲשֵׂה ׀ כֵּן ׀ אַמָּה ׀ וְחֵצִי ׀ הָאַמָּה ׀ וְגַם ׀ עַל ׀ פִּיהָ ׀ מִקְלַעַת ׀ וּמִסְגְּרוֹתֵיהֶם
עָשָׂר ׀ הַמְכֹנוֹת ׀ מוּצַק ׀ אֶחָד ׀ מִדָּה ׀ אַחַת ׀ לְכֻלָּהֶנָּה׃

'eneas quattuor cubito
rum longitudinis
bases singulas: & quat
tuor cubitorum
latitudinis: & triū cu
bitorū altitudinis:
& ipsum opus basium
interrasile erat.
Et sculpture inter iun
cturas
& inter coronulas &
plectas: leões &
& cherubin:
& in iuncturis similiter
desuper. Et subter
leones & boues quasi
lora ex ere
dependentia: & quattu
or rote
per bases singulas: &
axes
& per quattuor partes
quasi humeruli
subter luterē fusiles
cōtra scipsum
trinsecus erat in capitis
simitate: & qđ forinse
cus apparebat vnius
biti erat totū rotundū.
piterq; hēbat vnū
bitū & dimidiū.
In an
gulis aūt colūnarū varie
celature erāt: & media
intercolūnia
rotata
rotunda.
Quattuor
quoq; rote q̄ p q̄ttuor
angulos basis erant co
herebant sibi subter
sim.
Vna
rota hēbat
titudis
cubitū & semis.
Tales aūt
rote erāt
qua
les solēt in curru fieri. Et
axes earū & radii
canti & modioli om
nia
fusilia. Nā & hūeruli si
li quattuor per singulos
angulos
basis vnius
ex ipsa
basi fusiles & cō
iuncti erāt.
In summita
te aūt
basis erat quedā
rotūditas vnius &
midii
cubiti ita fabrefa
cta vt luter
desup posset
iponi: habens
celaturas
suas varias
sculpturas
ex semetipsa.
Sculpsit
quoq;
in
tabulatis illis
q̄ erant ex ere:
& in
angulis
cherubin &
leones
& palmas
quasi in similitudinē
hois stan
tis vt nō celata sed appo
sita
per circuitū videren
tur.
In hūc modū
fecit
decē
bases:
fusura
vna
& mensura
sculpturaq;
consimili.

ereas quattuor cubitorū lōgitudo basis
χαλκᾶς τεσσάρων πηχέων τὸ μῆκος μεχωνὰ τῆς
vnius & quattuor cubitorū latitudo eius: &
μιᾶς καὶ τεσσάρων πηχέων τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ
triū cubitorū altitudo eius. & hoc opus
τριῶν πηχέων τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ τοῦτο τὸ ἔργον
basis interrasile eī: & interrasile
τῆς μεχωνὰ συγκλειστὸν αὐτῆς, καὶ συγκλειστὸν
in medio sticturarū. & in interrasili
ἀναμέσον τῶν ἐξεχομένων· καὶ ἐπὶ τὰ συγκλείσματα
bus in medio sticturarū leones & boues & che
τὰ ἀναμέσον ἐξεχομένων λέοντες καὶβόες καὶ χε
rubim. & in sticturis sic & de
ρουβίμ· καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων οὕτω καὶ ἐπάνω
super: & subter leones & boues
νωθεν, καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν
regiões op
descēlius. & quattuor rote
χῶραι ἔργον καταβάσιος· καὶ τέσαρες τροχοὶ
ere basi vni & excedētia
χαλκοῖ τῇ μεχωνὰ τῇ μιᾷ καὶ τὰ προέχοντα
crea & quattuor pres eius: humeruli cap
χαλκᾶ καὶ τέσαρα μέρη αὐτῆς, ὠμίαι αὐτῶν ὑπο
ter luterea. & humeruli fusiles
κάτωθεν τῶν λ· ήρων, καὶ ὠμίαι κεχυδθαι ἀπὸ
trans virū apposite. & os eius
πέραν ἀνδρὸς προσκείδθαι· καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ
intrinsecus capitelli & sup in cubito. &
ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος καὶ ἄνω ἐν πήχει· καὶ τὸ
os eius rotūdū: opus sic cubiti
στόμα αὐτοῦ στρογγυλοῦν, σοίημα ὕστω πήχεως
& dimidij cubiti. & in ore e
καὶ ἡμίσεως πήχεως· καὶ ἐπὶ τοῦ στόματος αὐ
ius tornature & interrasilia eor quadrā
τοῦ διατορεύματα καὶ διάστηγα αὐτῶν τετρά
gulata nō rotūda. & quattuor rote sub
γωνα οὐ στρογγύλα· καὶ τέσαρες οἱ τροχοὶ ὑποκάτω
ter interrasilia. & manus in rotis
θεν τῶν διαπήγων· καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς
in basi. & altitudo rote vni
ἐν τῇ μεχωνά· καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἑνὸς
cubiti & dimidij. & opus rotaꝝ
πήχεως καὶ ἡμίσους· καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν
sic opus rotarū currus. & manus eaꝝ
ὡς ἔργον τροχῶν ἅρματος· καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν
& humeri earū & opera earū
καὶ οἱ ὦτοι αὐτῶν καὶ αἱ πραγματεῖαι αὐτῶν
οἷα fusilia. & quattuor humeruli in
τὰ πάντα χωνευτά· καὶ τέσαρες ὠμίαι ἐπὶ τῶν
quattuor angulis basis vnius: ex ba
τεσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνὰ τῆς μιᾶς, ἐκ τῆς με
se humeri eius. & in summitate ba
χωνὰ οἱ ὦμοι αὐτῆς· καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μεχω
sis medietas cubiti magnitudo eius rotunda
νὰ, ἡμισυ τοῦ πήχεως μέγεθος αὐτῆς στρογγύλον
in circuitu sup caput basis. & ma
κύκλῳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνά· καὶ αἱ χεῖ
nus eius & interrasilia eius ab ea.
ρες αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς.
& aperiebat sup principia manuū eius.
καὶ ἀνοίγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς·
& interrasilia eius cherubim & leones
καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς χερουβὶμ καὶ λέοντες
& palme statia: vnūquodq; appositū iurta fa
καὶ φοίνικες ἑσῶτα, ἕκαστον ἐχόμενον κατὰ πρόσω
ciem eius intrinsecus in circuitu. iuxta hanc fe
πον αὐτοῦ ἔσωθεν κυκλόθεν· κατὰ ταύτην ἐποί
cit decem bases ordine vno & mēsura vna
ησε τὰς δέκα μεχωνὰ τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἓν
in omnibus.
ἐν πᾶσιν.

עֲשָׂה ׀ וַיַּעַשׂ ׀ נְחֹשֶׁת ׀ כִּיּוֹר ׀ הַכִּיּוֹר ׀ הָאֶחָד ׀
רַבַּע עַל ׀ אַרְבָּעִים ׀ בַּת ׀ יָכִיל ׀ הַכִּיּוֹר ׀ הָאֶחָד ׀
כִּיּוֹר ׀ אַרְבָּעָה ׀ הַכִּיּוֹר ׀ הָאֶחָד ׀ כִּיּוֹר ׀
אֶחָד ׀ עַל ׀ הַמְכוֹנָה ׀ הָאֶחָת ׀ לְעָשֶׂר ׀
כָּתַן ׀ הַמְכֹנוֹת ׀ וַיִּתֵּן ׀ אֶת ׀ הַמְכֹנוֹת ׀ חָמֵשׁ
יָמִין ׀ עַל ׀ כֶּתֶף ׀ הַבַּיִת ׀ מִיָּמִין ׀ וְחָמֵשׁ ׀ עַל
שְׂמֹל ׀ כֶּתֶף ׀ הַבַּיִת ׀ מִשְּׂמֹאל ׀ וְאֶת ׀ הַיָּם
נָתַן ׀ מִכֶּתֶף ׀ הַבַּיִת ׀ הַיְמָנִית ׀ קֵדְמָה
מְמוּל ׀ נֶגֶב ׀ וַיַּעַשׂ ׀ חִירוֹם ׀ אֶת
עָנָה ׀ הַכִּיֹּרוֹת ׀ וְאֶת ׀ הַיָּעִים ׀ וְאֶת
חָזַק ׀ כְּלָה ׀ הַמִּזְרָקוֹת ׀ וַיְכַל ׀ חִירָם ׀ לַעֲשׂוֹת
אֵת ׀ כָּל ׀ הַמְּלָאכָה ׀ אֲשֶׁר ׀ עָשָׂה
לַמֶּלֶךְ ׀ שְׁלֹמֹה ׀ בֵּית ׀ יְהוָה׃ עַמּוּדִים
שְׁנַיִם ׀ וְגֻלֹּת ׀ הַכֹּתָרֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ עַל
רֹאשׁ ׀ הָעַמּוּדִים ׀ שְׁתַּיִם ׀ וּשְׂבָכוֹת
שְׁתַּיִם ׀ לְכַסּוֹת ׀ אֶת ׀ שְׁתֵּי ׀ גֻּלּוֹת
הַכֹּתָרֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ עַל ׀ רֹאשׁ ׀ הָעַמּוּדִים׃
וְאֵת ׀ הָרִמֹּנִים ׀ אַרְבַּע ׀ מֵאוֹת ׀ לִשְׁתֵּי
שְׂבָכוֹת ׀ שְׁנֵי ׀ טוּרִים ׀ רִמֹּנִים
לַשְּׂבָכָה ׀ הָאֶחָת ׀ לְכַסּוֹת ׀ אֶת ׀ שְׁתֵּי
גֻלּוֹת ׀ הַכֹּתָרֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ עַל ׀ פְּנֵי
הָעַמּוּדִים׃ וְאֶת ׀ הַמְכֹנוֹת ׀ עָשָׂר ׀ וְאֶת
כִּיּוֹרֹת ׀ עֲשֵׂרֵה ׀ עַל ׀ הַמְכֹנוֹת׃
וְאֶת ׀ הַיָּם ׀ אֶחָד ׀ וְאֶת ׀ הַבָּקָר
שְׁנֵים ׀ עָשָׂר ׀ תַּחַת ׀ הַיָּם׃ וְאֶת
סִירוֹת ׀ וְאֶת ׀ הַיָּעִים ׀ וְאֶת
הַמִּזְרָקוֹת ׀ וְאֶת ׀ כָּל ׀ הַכֵּלִים ׀ הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר ׀ עָשָׂה ׀ חִירָם ׀ לַמֶּלֶךְ ׀ שְׁלֹמֹה
בֵּית ׀ יְהוָה ׀ נְחֹשֶׁת ׀ מָרֻט׃ ׀ בְּכִכַּר
עֲבָה ׀ הַיַּרְדֵּן ׀ יְצָקָם ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ בְּמַעֲבֵה
הָאֲדָמָה ׀ בֵּין ׀ סֻכּוֹת ׀ וּבֵין ׀ צָרְתָן׃
וַיַּנַּח ׀ שְׁלֹמֹה ׀ אֶת ׀ כָּל ׀ הַכֵּלִים
חָקַר ׀ מֵרֹב ׀ מְאֹד ׀ מְאֹד ׀ לֹא ׀ נֶחְקַר
שִׁקֻּל ׀ מִשְׁקַל ׀ הַנְּחֹשֶׁת ׀ וַיַּעַשׂ ׀ שְׁלֹמֹה
אֶת ׀ כָּל ׀ הַכֵּלִים ׀ אֲשֶׁר ׀ בֵּית
זָהָב ׀ מִזְבַּח ׀ הַזָּהָב ׀ וְאֶת

'Fecit quoq; decem luteres eneos. quadragin
'Quadragita batos capiebat luter vnus: erat
quattuor cubitorū. & luter vni sup ba
sim vnā decē basibus. & posuit decē
bases posuit: & cōstitu
it decem bases: quinq;
ad dexterā partem tē
pli: & quinq;
ad sinistram. Mare aūt
posuit ad dexterā ptē
tēpli contra orientem
ad meridiem. Fecit er
go hyram
lebetes & fcutras &
amulas: & perfecit
omne opus
regis salomonis in tem
plo dñi. columnas
duas: & funiculos capi
tellorum super
capitella colūnarū du
os: & retiacula
duo: vt operirent duos
funiculos qui erant
super capita columna
rum
& malograna
decem:
luteres decem super
bases:
& mare vnum:
& bo
ues
duodecim
subter ma
re: & lebetes &
fcutras &
amulas: omnia vasa
que fecit hyram regi
salomoni in
domo dñi de auri
calcho erant. In campe
stri regiõe iordanis fu
dit ea rex
in argyllosa
terra inter
farthan. & posuit
& posuit salomon
omnia vasa
domini: altare
aureū

τ fecit decē luteres eneos quadragin
καὶ ἐποίησε δέκα χυτρογαύλους χαλκοῦς τεσσαράκον
ta batos capacē vnū luterē mēsura
τα χόας χωροῦντα χοῦ ἕνα χυτρόγαυλον μετρήσει
quattuor cubitorū. & luter vni sup ba
τεσάρων πηχέων· καὶ χυτρόγαυλος ἓν ἐπὶ τὴν με
sim vnā decē basibus. & posuit decē
χωνὰ τὴν μίαν τοῖς δέκα μεχωνῶσι· καὶ ἔθετο τὰς δέκα
bases quinq; ab humero domus q̄
μεχωνὰς πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ
a dextris: & quinq; ab humero domus q̄
ἐκδεξιῶν, καὶ πέντε ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ οἴκου τοῦ
a sinistris. & mare ab humero
ἐξαριστερῶν. καὶ τὴν θάλασσα ἀπὸ τῆς ὠμίας τοῦ
domus a dextris cōtra orientē a la
οἴκου ἐκδεξιῶν κατὰ ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ κλί
tere austri. & fecit chirā lebetes
τους τοῦτου· καὶ ἐποίησε χειρὰμ τοὺς λέβητας
& calfactoria & phialas. & cōple
καὶ τὰς θερμασρεῖς καὶ τὰς φιάλας· καὶ συνετέ
uit chirā facere opa q̄cūq; fe
λισε χειρὰμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ὅσα ἐποίη
cit regi salomoni in domo dñi.
σε τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου· τοὺς
duas colūnas & vertibilia sculpturarū exūtia
δύο σύλους καὶ τὰ σρεπτὰ τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα
sup capitalia colūnarū duo. & retiacla
ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν σύλων δύο· καὶ δίκτυα
duo vt operirēt vtraq; vertibilia
δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ σρεπτὰ τῶν
sculpturarū exūtia sup colūnas. & malogranata
γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν σύλων· καὶ τὰς ῥόας
ambobus retiaculis quadrigenta. duo ordi
ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις τετρακοσίας, δύο σί
nes malograntorū retiaculo vni: ad operiēdū
χοι ῥοῶν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, τοῦ σκεπαλύπτειν
vtraq; vertibilia exūtia sup ambobus
ἀμφότερα τὰ σρεπτὰ τὰ ὄντα ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν
colūnis. & decē bases: & lu
σύλων· καὶ τὰς δέκα μεχωνὰθ, καὶ τοὺς χυ
teres decē sup bases: &
τρογαύλους τοὺς δέκα ἐπὶ τῶν μεχωνὰθ, καὶ
mare vnū: & duodecim boues qui
τὴν θάλασσαν μίαν, καὶ τοὺς δώδεκα βόας τοὺς
subter mare: & lebetes &
ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς
calfactoria & phialas: & oia vasa
θερμασρεῖς καὶ τὰς φιάλας, καὶ πάντα τὰ σκεύη
perfecit: q̄ fecit chiram regi sa
συνετέλεσεν, ἃ ἐποίησε χειρὰμ τῷ βασιλεῖ σοσ
lomoni in domo dñi cuea valde. in
λομῶντι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου χαλκᾶ ἄρδην. ἐν τῷ
vicinio tozdanis fudit ea rex
πεδιοίκῳ τοῦ ἰορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιε
in craffitudine terre inter focchoth
λεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀναμέσον σοκχὼθ
& inter sarthan. & dedit salomō rex
καὶ ἀναμέσον σαρθάν· καὶ ἔδωκε σολομὼν ὁ βασιε
oia vasa: pre multitudine nimis nō
λεὺς πάντα τὰ σκεύη, ἐκ πλήθους σφόδρα οὐκ
erat pōdus eris. & fecit salomon
ἦν σαθμὸς τοῦ χαλκοῦ· καὶ ἐποίησεν ὁ σολομὼν
omnia vasa in domo dñi: altare
πάντα τὰ σκεύη ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, τὸ θυσιασήριον
aureū: &
τὸ χρυσοῦν, καὶ

וּבְחַטֹּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
Cap. xvi.
יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה
אֶל יֵהוּא בֶן חֲנָנִי עַל בַּעְשָׁא
לֵאמֹר׃ יַעַן אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ מִן
הֶעָפָר וְאֶתֵּנְךָ נָגִיד עַל עַמִּי
יִשְׂרָאֵל וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם
וְתַחֲטִא אֶת עַמִּי יִשְׂרָאֵל
לְהַכְעִיסֵנִי בְּחַטֹּאתָם׃ הִנְנִי מַבְעִיר
אַחֲרֵי בַּעְשָׁא וְאַחֲרֵי בֵיתוֹ וְנָתַתִּי
אֶת בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן נְבָט׃
הַמֵּת לְבַעְשָׁא בָּעִיר תֹּאכְלוּ
הַכְּלָבִים וְהַמֵּת לוֹ בַּשָּׂדֶה תֹּאכְלוּ
עוֹף הַשָּׁמָיִם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי בַּעְשָׁא
וַאֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלֹא הֵם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב בַּעְשָׁא
עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּתִרְצָה וַיִּמְלֹךְ
אֵלָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְגַם בְּיַד יֵהוּא
בֶן חֲנָנִי הַנָּבִיא דְּבַר יְהוָה הָיָה
אֶל בַּעְשָׁא וְאֶל בֵּיתוֹ וְעַל כָּל
הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעֵינֵי יְהוָה
לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת
כְּבֵית יָרָבְעָם וְעַל אֲשֶׁר הִכָּה
אֹתוֹ׃ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ שָׁנָה
לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בֶּן
בַּעְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה
שְׁנָתַיִם׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ זִמְרִי
שַׂר מַחֲצִית הָרָכֶב וְהוּא בְּתִרְצָה
שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בֵּית אַרְצָא אֲשֶׁר
עַל הַבַּיִת בְּתִרְצָה׃ וַיָּבֹא זִמְרִי
וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים
וְשֶׁבַע לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
תַּחְתָּיו׃ וַיְהִי בְמָלְכוֹ בְּשִׁבְתּוֹ עַל
כִּסְאוֹ הִכָּה אֶת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא
לֹא הִשְׁאִיר לוֹ מַשְׁתִּין בְּקִיר
וְגֹאֲלָיו וְרֵעֵהוּ וַיַּשְׁמֵד זִמְרִי אֶת

m& in peccatis eius n qui-
bus o peccare fecit ooooooo
p israel. 16.

Actus est ā b fermo
c dñi ad d iehu e filium
f anani g cōtra h baasa ooo
i dicens. k Pro eo m q exal
taui te o de ooooooooooo
p puluere q & posui te r duce m
s sup t populū meum
u israel: tu aūt x ambulasti
y in via z hieroboam: ooo
a & peccare fecisti b popu
lum meum c israel: ooooo
d vt me irritares e in pecca
tis eor: f ecce ego g deme
tam h posteriora i baasa k &
posteriora l domus eius:
m & facia n domū tuā o sicut
domū p hieroboā q filii r na
bath. s Qui mortu t fuerit
u de baasa x in ciuitate:
y comedēt eū z canes: a &
q mortuus fuerit b ex eo
c in regiõe: d comedēt eū
e volucres f celi. g Reliq aūt
h sermonū i baasa k & q cū
q m fecit n & p lia eius: o nō
ne p hec q scripta sunt r li
bro s verborum t dierum
u regum x israel: y Dormi
uit ergo z baasa ooooooo
a cū b patribus suis: c sepul
tus q est d in thersa: e & regna
uit f hela g filius eius h p eo.
i Cū aūt k in manu l iehu
m filii n anani o phete p ver
bum q dñi factum r esset
s cōtra t baasa u & cōtra x do
mū eius: y & contra z ome
ne a malū q d fecerat e co-
ram b domino ooooooooo
c ad irritādū eū d in opib
e manuū suaru g vt fieret
h sicut i domus k hieroboā:
l ob hanc causam m occidit
n eū: hoc est iehu filiū ana
ni o phetā. p Anno q vice-
simo r sexto s asa t regis u iu
da x regnauit y hela z filius
a baasa b super c israel d in
thersa ooooooooooooooo
e duobus ānis. f & rebella
uit g cōtra eū h israus suus
i zambri k dux l medie p tis
m equitū. n Erat aūt hela
o in thersa p bibēs & q temu
lentus in r domo s arsa pre
fecti t thersa. u Irruens er-
go x zambri ooooooooooo
y percussit z & occidit eū
a anno b vicesimo ooooooo
c septio d asa e regis f iuda:
g & regnauit ooooooooooo
h pro eo. i Cunq; regnal
set & j sedisset k super ooo
l soliū eius: m percussit n oēm
o domum p baasa: & ooooo
q nō dereliquit ex ea mi
gentem r ad parietem oo
s & p piquos t & amicos e
ius. u Deleuitq; x zambri

filij nabat z in peccatis eius in qb a pecca-
uiuit b israel. 16.

Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἰοὺ υἱὸν ἀναγ A
ad baasa dicēs: c pro q exaltaui te de terra z
πρὸς βαασὰ λέγων, ἀνθ᾽ ὧν ὑψωσά σε ἐκ τῆς γῆς καὶ
dedi te duce sup pplm meū israel: z am-
ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραὴλ, καὶ ἐπο
bulasti in via hieroboā: z peccare fecisti pplm meū
ρεύθης ἐν ὁδῷ ἱεροβοάμ, καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν μου
israel: vt irritaret me in vanitatib cozū:
ἰσραὴλ, τοῦ παροργίσαι με ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν,
ecce ego suscitabo post baasa z post do-
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγερῶ ὀπίσω βαασὰ καὶ ὀπίσω τοῦ οἴ
mum eius mala: z dabo domū eius vt
κου αὐτοῦ κακά, καὶ δώσω τὸν οἶκον αὐτοῦ ὡς τὸν
domū hieroboā filij nabat. qui mortu fuerit de ba
οἶκον ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ· τὸν τεθνηκότα τοῦ βα
asa in ciuitate: vorabunt eū canes. z
ασὰ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται αὐτὸν οἱ κύνες· καὶ
qui mortu fuerit ex eo in agro: vorabunt
τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ, καταφάγονται
eum volucres celi. z reliqua
αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
fermonū baasa: z oia que fecit: z pre
λόγων βαασά, καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, καὶ αἱ δυ
lia eius: nonne hec scripta sūt in li
νασεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμέναι ἐπὶ βι
bro verborum dierum regum israel: z
βλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ; καὶ
dormiuit baasa cū patribus suis: z sepeli
ἐκοιμήθη βαασὰ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη
tur in thersa: z regnauit ela filius eius pro
σαν ἐν θερσᾶ· καὶ ἐβασίλευσεν ηλὰ υἱὸς αὐτοῦ ἀν
eo. z locut est dñs in manu ieu filij ana-
τ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ ἰοὺ υἱοῦ ἀνα
ni cōtra baasa z cōtra domū eius z cōtra
νὶ ἐπὶ βαασὰ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐπὶ
omne malū eius q d fecerat cozā do
πᾶσαν τὴν κακίαν αὐτοῦ ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον κυ
mino ad irritandū eū in opibus manuū
ρίου τοῦ παροργίσαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
suaru: vt esset ipse sicut domus hieroboā:
αὐτοῦ, τοῦ εἶναι αὐτὸν ὡς ὁ οἶκος ἱεροβοάμ, καὶ ὑπὲρ
& eo, q percussit eū. in sexto z vicesimo anno
τοῦ πατάξαι αὐτόν· ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει C
asa regis iuda: ela filius baasa regnauit sup
ἀσὰ βασιλέως ἰούδα, ηλὰ υἱὸς βαασὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ
israel in thersa duob ānis. z cōuersus est cōtra eū
ἰσραὴλ ἐν θερσᾶ δύο ἔτη. καὶ συνεστράφη ἐπ᾽ αὐτὸν
seruus suus zambri: dux medie ptis cur
ὁ παῖς αὐτοῦ ζαμβρί, ὁ ἄρχων τοῦ ἡμίσους τῶν ἁρ
ruum. z ipse erat in thersa bibens z temulēt in
μάτων· καὶ αὐτὸς ἦν ἐν θερσᾶ πίνων καὶ μεθύων ἐν τῷ
domo orsa pfecti dom qui in thersa. z ingressus e
οἴκῳ ὄρσα τοῦ οἰκονόμου τοῦ ἐν θερσᾶ· καὶ εἰσῆλθε
zambri z percussit eū: z occidit eū in
ζαμβρὶ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν ἐν
anno septimo z vicesimo: z regnauit pro eo. z
ἔτει ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽ αὐτοῦ· καὶ
factū e cū regnasset ipse cū sedisset ip-
ἐγένετο ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν ἐν τῷ καθίσαι αὐ
se sup soliū eius: percussit totā domū ba
τὸν ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον βα
asa: z nō dereliquit ei mingētē ad pa- 4.Re.
ασά, καὶ οὐ κατέλιπεν αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τὸν τοῖ 9.8.
rietē z propinquos z amicos eius. z de-
χον καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ ἑταίρους αὐτοῦ· καὶ ἐξο
leuit zambri
λόθρευσεν ζαμβρὶ ooooooooooooooooooooooo

totā domū baasa: iurta verbū dñi qđ locut est
ὅλον τὸν οἶκον βαασά, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησε
dño cōtra domū baasa in manu ieu filij ana
κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον βαασὰ ἐν χειρὶ ἰοὺ υἱοῦ ἀνα
nie prophete de oibus peccatis ba-
νίου τοῦ προφήτου περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν βα
asa z ela filij eius: quō peccare fecit if
ασὰ καὶ ηλὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἐξήμαρτε τὸν ἰσ
rael ad prouocādū dñm deū israel in
ραὴλ τοῦ παροργίσαι κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ ἐν τοῖς
vanitatib suis. z reliqua fermonū ela z
ματαίοις αὐτῶν· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ηλὰ καὶ D
omnia que fecit nonne hec scripta sūt
πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
in libro verboꝝ dierū regum if
ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσ
rael: in vicesimo z septimo anno asa re
ραήλ; ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει ἀσὰ βασιλ
gis iuda regnauit zambri in thersa septē die
λέως ἰούδα ἐβασίλευσε ζαμβρὶ ἐν θερσᾶ ἑπτὰ ἡμέ
bus. z castra israel sup gabathon q est
ρας· καὶ ἡ παρεμβολὴ ἰσραὴλ ἐπὶ γαβαθὼν τὴν
philistiim: vbi. z audiut pplm de ca
τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμ
stris dicētes: rebellauit zambri: z percussit
βολῇ λεγόντων, συνεστράφη ζαμβρί, καὶ πεπαικε
regem ela. z regē cōstituit ppl̄s gau
τὸν βασιλέα ηλά. καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τὸν ἡ E
bi principē militie sup israel in die
μὶ principὲ militie sup israel in die
βρὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς στρατιᾶς ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέ
illa in castris. z ascēdit ambri de
ρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ. καὶ ἀνέβη ζαμβρὶ ἐκ
gabathon: z oia israel cum eo. z ob
γαβαθὼν, καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἐπολιόρκει
sedit in thersa: z factū est vt vidit zambri q ce
σαν ἐν θερσᾶ· καὶ ἐγένετο ὡς εἶδε ζαμβρὶ ὅτι αἱρο
pugnari ciuitas sua: z ingreditur in do-
κατέλαβεν ἡ πόλις αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται εἰς τὸν οἶ
mum regis: z succendit sup ipse domū
κον βασιλέως, καὶ ἐνεπύρισεν ἐφ᾽ ἑαυτὸν τὸν οἶκον τ
regis in igne: z mortuus est pro pecca
τοῦ βασιλέως ἐν πυρί, καὶ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτι
tis suis q fecit cū faceret malū co-
ῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώ
ram dño cū ambularet in via hieroboā filij na
πιον κυρίου τοῦ περιπατῆσαι ἐν ὁδῷ ἱεροβοὰμ υἱοῦ να
bat: z in peccatis eius q fecit vt
βάτ, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν ὡς
peccare fecit israel. z reliqua sermonū zam
ἐξήμαρτε τὸν ἰσραὴλ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ζαμ
bri z cōiurationis eius quā cōiurauit: nonne
βρὶ καὶ αἱ συστάσεις αὐτοῦ ἃς συνέστρεψεν, οὐκ ἰδοὺ
hec scripta sunt in libro verboꝝ dierū
ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν
regum israel. tūc diuisus e ppls israel:
τῶν βασιλέων ἰσραήλ· τότε μερίζεται ὁ λαὸς ἰσραὴλ,
media ps ei fit post thabni filij gineth vt cō
ἥμισυ αὐτοῦ γίνεσθαι ὀπίσω θαβνὶ υἱοῦ γινηθ τοῦ βα
stituret regē eū: z media ps ppli fit post
σιλεῦσαι αὐτόν, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπί
σω ἀμβρὶ τοῦ βασιλεῦσαι αὐτόν. καὶ ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπί
ambri preualuit ppō q post thabni
σω ἀμβρὶ ὑπερεκράτησε τὸν λαὸν τὸν ὀπίσω θαβνὶ
filij gineth. z mortuꝰ est thabni. z regnauit am
υἱοῦ γινηθ· καὶ ἀπέθανε θαβνὶ· καὶ ἐβασίλευσεν ἀμ
bri in trigesimo z primo anno
βρὶ ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ πρώτῳ ἔτει ooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

omnem domum m baa-
sa n iuxta verbum o dñi
p qđ q locutus fuer at ad
r baasa s in manu t eu filij ana
u pphete x ppter vniuersa
y peccata z baasa a & hela b filij ei?
c qui d peccauerunt ooooo
e & f peccare fecerūt g isra
el ooooooooooooooooo
h prouocantes i dominū
k deum l israel ooooooooo
m in vanitatibus suis. n Re
liqua aūt o fermonū p hela
q & oia r que fecit: s nōne
t hec u scripta sunt v in ooo
x libro y verborum z dierū
a regum b israel? ooooooo
c Anno d vicesimo e septi
mo ooooooooooooooooo
f asa g regis h iuda regna-
uit i zambri ooooooooo
k septē dieb l in thersa.
Porro m exercitus obside
bat n gebbethō o vrbē p phi
listhinorum.ooooooooooo
q Cum r audiffet rebellas
se ooooooooooooooooo
s zambri t & occidisse u re
gem: v fecit sibi regem
w ois x israel y amri qui erat
z princeps a militie ooooo
b super c israel d in die illa e i
castris. ooooooooooooo
f Ascendit ergo g amri h &
omnis i israel k cum eo oo
l de gebbethon m & obsi-
debat n thersa. ooooooooo
o videns aūt p zambri q p
expugnanda esse r ciui-
tas: s igressus est t palatiū
ooooooooooooooooo
u & succendit v secum w do
mū x regiā: ooooooooooo
y & mortuus est z in p ctis
suis: a que peccauerat
b faciens c malum d coram
e dñmo: f & ambulans
g in via h hieroboā i & i pec
cato eius k quo ooooooo
l fecit r peccare s israel.oooo
ooooooooooooooooo
m Reliqua aūt n sermonū
o zambri p & insidiatiō eius
q & tyrānidis: r nonne hec
s scripta sunt t in u libro oo
v verborum w dierū x regū
y israel? ooooooooooooo
z Tunc a diuisus est b popu
lus c israel d in duas ptes.
e Media ps f populi g seq-
batur h thebni i filium k gi
neth l vt cōstitueret eum
regem: m & media ps n am
ri. o Preualuit aūt p populꝰ
q qui erat r cum s amri oo
t populo u qui q sequeba-
tur v thebni w filium oooo
x gineth: y mortuusq; est
w thebni z & regnauit a am
ri. b Anno c tricesimo d pri
mo e asa ooooooooooooo

וְגַם בְּיַד יֵהוּא בֶן חֲנָנִי הַנָּבִיא דְּבַר יְהוָה הָיָה אֶל בַּעְשָׁא וְאֶל בֵּיתוֹ וְעַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת כְּבֵית יָרָבְעָם וְעַל אֲשֶׁר הִכָּה אֹתוֹ׃ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בֶּן בַּעְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה שְׁנָתַיִם׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ זִמְרִי שַׂר מַחֲצִית הָרָכֶב וְהוּא בְּתִרְצָה שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בֵּית אַרְצָא אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת בְּתִרְצָה׃ וַיָּבֹא זִמְרִי וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וַיְהִי בְמָלְכוֹ בְּשִׁבְתּוֹ עַל כִּסְאוֹ הִכָּה אֶת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא לֹא הִשְׁאִיר לוֹ מַשְׁתִּין בְּקִיר וְגֹאֲלָיו וְרֵעֵהוּ׃ וַיַּשְׁמֵד זִמְרִי אֶת

בֶּן חֲנָנִי הַנָּבִיא דְּבַר יְהוָה הָיָה אֶל בַּעְשָׁא וְאֶל בֵּיתוֹ וְעַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו לִהְיוֹת כְּבֵית יָרָבְעָם וְעַל אֲשֶׁר הִכָּה אֹתוֹ׃ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בֶּן בַּעְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה שְׁנָתַיִם׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו עַבְדּוֹ זִמְרִי שַׂר מַחֲצִית הָרָכֶב וְהוּא בְּתִרְצָה שֹׁתֶה שִׁכּוֹר בֵּית אַרְצָא אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת בְּתִרְצָה׃ וַיָּבֹא זִמְרִי וַיַּכֵּהוּ וַיְמִיתֵהוּ בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ וַיְהִי בְמָלְכוֹ בְּשִׁבְתּוֹ עַל כִּסְאוֹ הִכָּה אֶת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא לֹא הִשְׁאִיר לוֹ מַשְׁתִּין בְּקִיר וְגֹאֲלָיו וְרֵעֵהוּ׃ וַיַּשְׁמֵד זִמְרִי אֶת כָּל בֵּית בַּעְשָׁא כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל בַּעְשָׁא בְּיַד יֵהוּא הַנָּבִיא׃ עַל כָּל חַטֹּאות בַּעְשָׁא וְחַטֹּאות אֵלָה בְנוֹ אֲשֶׁר חָטְאוּ וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי זִמְרִי וְקֶשְׁרוֹ אֲשֶׁר קָשָׁר הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ אָז יָחַל הָעָם יִשְׂרָאֵל לְהַצִּי חֲצִי הָעָם הָיָה אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן גִּינַת לְהַמְלִיכוֹ וַחֲצִי הָעָם אַחֲרֵי עָמְרִי וְחִזַּק הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי עָמְרִי אֶת אֲשֶׁר אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן גִּינַת וַיִּמְלֹךְ עָמְרִי בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְאֶחָת שָׁנָה לְאָסָא

מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה נִתְרַצָּה
מָלַךְ שֵׁשׁ שָׁנִים וַיִּקֶן אֶת הָהָר
שֹׁמְרוֹן מֵאֵת שֶׁמֶר בִּכִּרַּיִם כֶּסֶף
וַיִּבֶן אֶת הָהָר וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הָעִיר
אֲשֶׁר בָּנָה עַל שֵׁם שֶׁמֶר
אֲדֹנֵי הָהָר שֹׁמְרוֹן וַיַּעַשׂ עָמְרִי
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיָּרַע מִכֹּל אֲשֶׁר
לְפָנָיו וַיֵּלֶךְ בְּכָל דֶּרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן
נְבָט וּבְחַטֹּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בַּהֲבָלֵיהֶם יֶתֶר דִּבְרֵי
עָמְרִי אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁכַּב עָמְרִי עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר
בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בְּנוֹ
תַּחְתָּיו וְאַחְאָב בֶּן עָמְרִי מָלַךְ
עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים
וּשְׁמֹנָה שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה
וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בֶּן עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל
בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה׃
וַיַּעַשׂ אַחְאָב בֶּן עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו׃ וַיְהִי
הֲנָקֵל לֵלֶכְתּוֹ בְּחַטֹּאת יָרָבְעָם בֶּן
נְבָט וַיִּקַּח אֶשֶׁת אִיזֶבֶל בַּת
אִתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידוֹנִים וַיֵּלֶךְ
וַיַּעֲבֹד אֶת הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ׃
וַיָּקֶם מִזְבֵּחַ לַבַּעַל בֵּית הַבַּעַל
אֲשֶׁר בָּנָה בְּשֹׁמְרוֹן וַיַּעַשׂ אַחְאָב
אֶת הָאֲשֵׁרָה וַיֹּסֶף אַחְאָב
לַעֲשׂוֹת לְהַכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל מִכֹּל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃ בְּיָמָיו בָּנָה
חִיאֵל בֵּית הָאֱלִי אֶת יְרִיחֹה
בַּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יִסְּדָהּ וּבִשְׁגוּב

regis iuda regnat ambri sup if
ρου ἀσὰ βασιλέως ἰούδα βασιλεύει ἀμβρὶ ἐπὶ ἰσ
rael vuodecim anis: τ in therſa regnat iex
ραὴλ δώδεκα ἔτη, ὡς ἐν τῇ θερσᾶ βασιλεύει ἐξ
annis. τ poſſedit ambri mōtē ſomorō a ſem
ἔτη· καὶ ἐκρήσατο ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ σωμορὼν παρὰ σεμ
mer duo mōtis huob talentis argēti.
μὴρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους δύο ταλάντων ἀργυρίου.
τ edificauit mōte: τ vocauit nomē
καὶ ὠκοδόμησε τὸ ὄρος, καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ
mōtis quē edificauit in noīe ſemmer do
ὄρους οὗ ὠκοδόμησεν ἐπὶ τῷ ὀνόματι σεμμὴρ τοῦ κυ
mini mōtis ſomorō. τ fecit ambri ma
ρίου τοῦ ὄρους σωμορών· καὶ ἐποίησεν ἀμβρὶ τὸ πο
lum in cōſpectu dñi: τ opati eſt neqter ſup om
νηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάν
nes qui fuerūt ante eum: τ ambula
τας τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύ
uit in oīi via hieroboā filii nabath: τ in
θη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ καὶ ἐν ταῖς
peccatis eius q̄bus peccare fecerat iſrael: vt iri
ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραὴλ, τοῦ πα
taret dñm deū iſrael in vanita
ροργίσαι τὸν κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ ἐν ταῖς ματαί
tib⁹ ſuis. τ reliqua ſermonū ambri τ om
οις αὐτοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀμβρὶ καὶ πάν
nia que fecit τ prelia eius: nonne
τα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυνασεῖαι αὐτοῦ, οὐκ ἰδοὺ
hec ſcripta ſūt in libro verboꝝ dierū regum
ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν
iſrael? τ dormiuit ambri cū patri
βασιλέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἀμβρὶ μετὰ τῶν πατέ
bus ſuis τ ſepelitur in ſamaria: τ regna
ρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευ
uit achaab filius eius pro eo. at achaab fil⁹
σεν ἀχαὰβ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ· ὁδὲ ἀχαὰβ υἱὸς
ambri regnauit ſup iſrael in anno trigeſimo
ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοστῷ
octauo aſa regis iuda. regnat ãt acha
ὀγδόῳ τοῦ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα· βασιλεύει δὲ ἀχαὰ
ab fil⁹ ambri ſup iſrael in ſamaria viginti
ὰβ υἱὸς ἀμβρὶ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ εἴκοσι καὶ
duob⁹ ānis. τ fecit achaab malū coram
δύο ἔτη· καὶ ἐποίησεν ἀχαὰβ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
dño: τ negter opat eſt ſup oēs qui fue
κυρίου, καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς γενο
runt ante eū. τ nō erat ei ſufficiēs vt
μένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ ἱκανὸν τοῦ
ambularet in peccatis hieroboā filij na
πορευθῆναι ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ.
bat. τ duxit vxorē iezabel filiā ethba
τ ἔλαβε γυναῖκα ἰεζάβελ τὴν θυγατέρα ἰεθ
baal regis ſidoniorū. τ abiit achaab t
βαὰλ βασιλέως σιδωνίων· καὶ ἐπορεύθη ἀχαὰβ καὶ
ſeruiuit baal τ adorauit eū: τ ſta
ἐδούλευσε τῷ βαὰλ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, καὶ ἔστη
uit ara baal in domo baal quā edifi
σε θυσιαστήριον τῷ βαὰλ ἐν οἴκῳ τοῦ βαὰλ ὃν ᾠκοδό
cauerat in ſamaria: τ fecit achaab lucum.
μησεν ἐν σαμαρείᾳ, καὶ ἐποίησεν ἀχαὰβ τὸ ἄλσος.
τ addidit achaab vt faceret irritatio
καὶ ἐπλεόνασεν ἀχαὰβ τοῦ ποιῆσαι παροργισμὸ
nes vt irritaret dñm deū iſrael
τα τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον θεὸν τοῦ ἰσραὴλ
ſup oēs reges iſrael q̄ fue
ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλέας ἰσραὴλ τοὺς γενομέ
runt ante eū. in diebus eius edifi
νους ἔμπροσθεν αὐτοῦ· ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ᾠκο
cauit chiel bethelites iericho: in abiron
δόμησε χιὴλ βαιθηλίτης τὴν ἰεριχώ, ἐν τῷ ἀβιρὼν
primogenito ſuo fundauit eā: τ in ſegub
τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθεμελίωσεν αὐτήν· καὶ ἐν τῷ σεγούβ
filio ſuo nouiſſimo poſuit portas eī: ſ
τῷ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἐπέστησε θύρας αὐτῇ κατὰ τὸ ῥῆ
dñi: qđ locut⁹ fuerat i manu ioſue filij nun.
μα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ. Ca. 17

A

Infra. 18.c. 4.Re. 8.b. Iacob. 5.d.

Καὶ εἶπεν ἠλίας ὁ θεσβίτης ὁ ἐκ θεσβιτῶν τῆς
galaad ad achaab: viuit dñs deus iſrael: cui ſ
γαλαάδ πρὸς ἀχαάβ, ζῇ κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ᾧ πα
ſtit coꝝ eo: ſi erit ānis hic ros
ρέστηκεν ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος
τ pluuia: niſi per verbū oris mei.
καὶ ὑετός, ὅτι ἐὰν μὴ διὰ λόγου στόματός μου.
τ factū eſt verbū dñi ad heliā: vade hinc
καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἠλίαν, πορεύου ἐν
cōtra orientē: τ abſcōdere in torren
τεῦθεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρ
te cherith q̄ eſt cōtra factē iordanis. τ erit
ρῳ χειρὶ τῷ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἰορδάνου· καὶ ἔσται
de torrente bibes aquā: τ coruis
ἐκ τοῦ χειμάρρου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν
precipiū vt paſcant te ibi. τ abiit
ἐντελοῦμαι τοῦ διατρέφειν σε ἐκεῖ· καὶ ἐπορεύθη
τ fecit helias iuxta verbū dñi: τ re
καὶ ἐποίησεν ἠλίας κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐκά
dit in torrente cherith qui cōtra factē ior
θισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ χειρὶ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ ἰορ
danis. τ corui deferebāt ei panes τ
δάνου· καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους καὶ
carnē mane: τ panes τ carnē veſperi:
κρέας τοπρωΐ, καὶ ἄρτους καὶ κρέας τοδείλης,
τ de torrēte bibebat aquā. τ factū eſt
καὶ ἐκ τοῦ χειμάρρου ἔπινεν ὕδωρ. καὶ ἐγένετο
poſt dies τ ſiccat⁹ eſt torrens: q⁹ nō facta
μεθ' ἡμέρας καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάρρους, ὅτι οὐκ ἐβρόχ
eſt pluuia ſup terrā. τ factū eſt ſermo dñi
τω ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου
ad heliā dicēs: ſurge τ vade in ſare
πρὸς ἠλίαν λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύου εἰς σαρέ
pham ſidoniū: τ habitabis ibi: ecce pre
πτα τῆς σιδωνίας καὶ κατοικήσεις ἐκεῖ, ἰδοὺ ἐντέ
cepi ibi mulieri vidue vt paſcat te. τ ſurrexit

B

Luce. 4.d.

ταλμαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διατρέφειν σε. καὶ ἀνέστη
helias τ abiit in sareptā ſidonis in
ἠλίας καὶ ἐπορεύθη εἰς σαρεπτὰ τῆς σιδῶνος εἰς τὸν
portā ciuitatis: τ eccē mulier tbi vidua
πυλῶνα τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐκεῖ χήρα
colligebat ligna. τ clamauit poſt eā helias:
συνέλεγεν ξύλα. καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς ἠλίας,
τ dixit ei: accipe tā mihi paululū aque in vaſe
καὶ εἶπεν αὐτῇ, λάβε δή μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος
τ bibā. τ perrexit vt acciperet: τ clamauit poſt
καὶ πίωμαι. καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπί
ipſam helias τ dixit ei: accipies tā mihi τ bu
σω αὐτῆς ἠλίας καὶ εἶπεν αὐτῇ, λαβὲ δή μοι καὶ ψω
cellā panis in manu tua τ comedā. τ dixit
μίον ἄρτου ἐν τῇ χειρί σου καὶ φάγωμαι. καὶ εἶπεν ἡ
mulier: viuit dns deus tuus: ſi eſt mihi ſubcinericiꝰ: ni
γυνή, ζῇ κύριος ὁ θεός σου, εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλ
ſi quātū pugillꝰ farine in hydria: τ paꝛū olei
λ' ἢ ὅσον δραξὶς ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον
in lecytho: τ eccē ego colligo duo ligna:
ἐν τῷ καμάκῃ, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ συλλέγω δύο ξυλάρια,
τ ingrediar τ faciā illud mihi τ ſi
καὶ εἰσελεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ καὶ τοῖς τέ
liſq̄ meis: τ comedem⁹ τ morīemur. τ di
κνοις μου, καὶ φαγόμεθα καὶ ἀποθανούμεθα. καὶ εἶπ
xit ei helias: cōfide: ingredere τ fac ſm
εν αὐτῇ ἠλίας, θάρσει, εἰσελθὲ καὶ ποίησον κατὰ
verbū tuū. ſed fac mihi inde
τὸ ῥῆμά σου. ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν

צָעַר יָצַב
אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן׃

Cap. xvij

אֲחַאב יָשַׁב
וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי
מִתּוֹשְׁבֵי גִלְעָד אֶל אַחְאָב חַי
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָמַדְתִּי
לְפָנָיו אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה
פֶּנֶה יָשַׁר פֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרָי׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר׃ לֵךְ
נָחָל מָזֶה וּפָנִיתָ לְךָ קֶדְמָה וְנִסְתַּרְתָּ
נָחָל כְּרִית אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַיַּרְדֵּן׃
שָׁתָה וְהָיָה מֵהַנַּחַל תִּשְׁתֶּה וְאֶת הָעֹרְבִים
צִוִּיתִי לְכַלְכֶּלְךָ שָׁם׃ וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ
עָשָׂה כִּדְבַר יְהוָה וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב נַחַל
כְּרִית אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַיַּרְדֵּן׃
וְהָעֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם וּבָשָׂר
בַּבֹּקֶר וְלֶחֶם וּבָשָׂר בָּעָרֶב וּמִן
הַנַּחַל יִשְׁתֶּה׃ וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים
וַיִּבַּשׁ הַנַּחַל כִּי לֹא הָיָה גֶשֶׁם
בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלָיו
לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ צָרְפַתָה
אֲשֶׁר לְצִידוֹן וְשָׁבַתָּ שָׁם הִנֵּה צִוִּיתִי
שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֵךְ׃
וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ צָרְפַתָה וַיָּבֹא אֶל
פֶּתַח הָעִיר וְהִנֵּה שָׁם אִשָּׁה
אַלְמָנָה מְקַשֶּׁשֶׁת עֵצִים וַיִּקְרָא
אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר קְחִי נָא לִי מְעַט
כְּלָה שָׁתָה מַיִם בִּכְלִי וְאֶשְׁתֶּה׃ וַתֵּלֶךְ לָקַחַת
וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר לְקְחִי נָא
לִי פַת לֶחֶם בְּיָדֵךְ וְרִסִּיס אָמַר חַי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם יֶשׁ לִי מָעוֹג כִּי
אִם מְלֵא כַף מֶמֶד בַּצַּפַּחַת וּמְעַט
שֶׁמֶן בַּצַּפַּחַת וְהִנְנִי מְקַשֶּׁשֶׁת
שְׁנַיִם עֵצִים וּבָאתִי וְעָשִׂתִיהוּ
לִי וְלִבְנִי וְאֹכַלְנֻהוּ וָמָתְנוּ׃ וַיֹּאמֶר
אֵלֶיהָ אֵלִיָּהוּ אַל תִּירְאִי בֹּאִי
עֲשִׂי כִּדְבָרֵךְ אַךְ עֲשִׂי לִי מִשָּׁם

nouiſſimo ſuo poſuit portas ei ſm verbū
τῷ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἐπέστησε θύρας αὐτῇ κατὰ τὸ ῥῆμα
dñi: qđ locut⁹ fuerat i manu ioſue filij nun.
κυρίου, ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ. mun.

Καὶ εἶπεν ἠλίας ὁ θεσβίτης ὁ ἐκ θεσβιτῶν τῆς
galaad ad achaab: viuit dñs deus iſrael: cui ſ
γαλαάδ πρὸς ἀχαάβ, ζῇ κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ᾧ πα
ſtit coꝝ eo: ſi erit ānis hic ros
ρέστηκεν ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος
τ pluuia: niſi per verbū oris mei.
καὶ ὑετός, ὅτι ἐὰν μὴ διὰ λόγου στόματός μου.
τ factū eſt verbū dñi ad heliā: vade hinc
καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἠλίαν, πορεύου ἐν
cōtra orientē: τ abſcōdere in torren
τεῦθεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρ
te cherith q̄ eſt cōtra factē iordanis. τ erit
ρῳ χειρὶ τῷ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἰορδάνου· καὶ ἔσται
de torrente bibes aquā: τ corui
ἐκ τοῦ χειμάρρου πίεσαι ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν
precipiū vt paſcant te ibi. τ abiit
ἐντελοῦμαι τοῦ διατρέφειν σε ἐκεῖ· καὶ ἐπορεύθη
τ fecit helias iuxta verbū dñi: τ re
καὶ ἐποίησεν ἠλίας κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐκά
dit in torrente cherith qui cōtra factē ior
θισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ χειρὶ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ ἰορ
danis. τ corui deferebāt ei panes τ
δάνου· καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους καὶ
carnē mane: τ panes τ carnē veſperi:
κρέας τοπρωΐ, καὶ ἄρτους καὶ κρέας τοδείλης,
τ de torrēte bibebat aquā. τ factū eſt
καὶ ἐκ τοῦ χειμάρρου ἔπινεν ὕδωρ. καὶ ἐγένετο
poſt dies τ ſiccat⁹ eſt torrens: q⁹ nō facta
μεθ' ἡμέρας καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάρρους, ὅτι οὐκ ἐβρόχ
eſt pluuia ſup terrā. τ factū eſt ſermo dñi
τω ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου
ad heliā dicēs: ſurge τ vade in ſare
πρὸς ἠλίαν λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύου εἰς σαρέ
pham ſidoniū: τ habitabis ibi: ecce pre
πτα τῆς σιδωνίας καὶ κατοικήσεις ἐκεῖ, ἰδοὺ ἐντέ
cepi ibi mulieri vidue vt paſcat te. τ ſurrexit
ταλμαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διατρέφειν σε. καὶ ἀνέστη
helias τ abiit in sareptā ſidonis in
ἠλίας καὶ ἐπορεύθη εἰς σαρεπτὰ τῆς σιδῶνος εἰς τὸν
portā ciuitatis: τ eccē mulier tbi vidua
πυλῶνα τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐκεῖ χήρα
colligebat ligna. τ clamauit poſt eā helias:
συνέλεγεν ξύλα. καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς ἠλίας,
τ dixit ei: accipe tā mihi paululū aque in vaſe
καὶ εἶπεν αὐτῇ, λάβε δή μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος
τ bibā. τ perrexit vt acciperet: τ clamauit poſt
καὶ πίωμαι. καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν, καὶ ἐβόησεν ὀπί
ipſam helias τ dixit ei: accipies tā mihi τ bu
σω αὐτῆς ἠλίας καὶ εἶπεν αὐτῇ, λαβὲ δή μοι καὶ ψω
cellā panis in manu tua τ comedā. τ dixit
μίον ἄρτου ἐν τῇ χειρί σου καὶ φάγωμαι. καὶ εἶπεν ἡ
mulier: viuit dns deus tuus: ſi eſt mihi ſubcinericiꝰ: ni
γυνή, ζῇ κύριος ὁ θεός σου, εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλ
ſi quātū pugillꝰ farine in hydria: τ paꝛū olei
λ' ἢ ὅσον δραξὶς ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον
in lecytho: τ eccē ego colligo duo ligna:
ἐν τῷ καμάκῃ, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ συλλέγω δύο ξυλάρια,
τ ingrediar τ faciā illud mihi τ ſi
καὶ εἰσελεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ καὶ τοῖς τέ
liſq̄ meis: τ comedem⁹ τ morīemur. τ di
κνοις μου, καὶ φαγόμεθα καὶ ἀποθανούμεθα. καὶ εἶπ
xit ei helias: cōfide: ingredere τ fac ſm
εν αὐτῇ ἠλίας, θάρσει, εἰσελθὲ καὶ ποίησον κατὰ
verbū tuū. ſed fac mihi inde
τὸ ῥῆμά σου. ἀλλὰ ποίησόν μοι ἐκεῖθεν

יָרֵא
אַל תִּירְאִי עֲשִׂי כִּדְבַר
עֲשִׂי לִי מִשָּׁם

עָנָה קְטַנָּה נָרְאשֹׁנָה וְהוֹצֵאת יָצָא
לִי וְלָךְ וְלִבְנֵךְ תַּעֲשִׂי בָּאַחֲרֹנָה: מִ
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּד
הַקֶּמַח לֹא תִכְלֶה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן כָּלָה
לֹא תֶחְסַר עַד יוֹם תֵּת יְהוָה מָטָר עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֵּלֶךְ וַתַּעַשׂ כִּדְבַר
אֵלִיָּהוּ וַתֹּאכַל הִיא וְהוּא וּבֵיתָהּ יָמִים: כַּד יוֹם
הַקֶּמַח לֹא כָלָתָה וְצַפַּחַת הַשֶּׁמֶן
לֹא חָסֵר כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
בְּיַד אֵלִיָּהוּ: וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָיָה
הָאִלָּה חָלָה בֶּן הָאִשָּׁה בַּעֲלַת אִישׁ
הַבַּיִת וַיְהִי חָלְיוֹ חָזָק מְאֹד עַד חָלָה
אֲשֶׁר לֹא נוֹתְרָה בּוֹ נְשָׁמָה: יתר
וַתֹּאמֶר אֶל אֵלִיָּהוּ מַה לִּי וְלָךְ אִישׁ
הָאֱלֹהִים בָּאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת בּוא
עֲוֹנִי וְלַהֲמִית אֶת בְּנִי: זכר עון
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ תְּנִי לִי אֶת מות נתן
בְּנֵךְ וַיִּקָּחֵהוּ מֵחֵיקָהּ וַיַּעֲלֵהוּ אֶל לקח עלה
הָעֲלִיָּה אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב שָׁם עלה
וַיִּשְׁכְּבֵהוּ עַל מִטָּתוֹ: וַיִּקְרָא אֶל יהוה שכב
וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהַי הֲגַם עַל קרא
הָאַלְמָנָה אֲשֶׁר אֲנִי מִתְגּוֹרֵר גור
עִמָּהּ הָרֵעוֹת לְהָמִית אֶת בְּנָהּ: רוץ
וַיִּתְמֹדֵד עַל הַיֶּלֶד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים פעם
וַיִּקְרָא אֶל יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה
אֱלֹהַי תָּשָׁב נָא נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד הַזֶּה שוב
עַל קִרְבּוֹ: וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל שמע
אֵלִיָּהוּ וַתָּשָׁב נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד עַל
קִרְבּוֹ וַיִּחְיֶה: וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ אֶת חיה
הַיֶּלֶד וַיֹּרֶד הוּ מִן הָעֲלִיָּה הַבַּיְתָה
וַיִּתְּנֵהוּ לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ נתן
רְאִי חַי בְּנֵךְ: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל
אֵלִיָּהוּ עַתָּה זֶה יָדַעְתִּי כִּי
אִישׁ אֱלֹהִים אָתָּה וּדְבַר יְהוָה
בְּפִיךְ אֱמֶת: אמת

ipſa farīnula ꝓfubcinerī-
cium panem ꝑ paruulū & affer ad me: tibi autem & filio tuo facies poſtea. Hec at dicit dñs deus ifrael. Hydria farine nō deficiet: nec lecythus olei minuetur vſq; in diē qua dabit dñs pluuiā ſup facie terre. Que abiit & fecit iuxta verbū helie. Et comedit ipſe & ipſa & domꝰ ei: & ex illa die hydria farine nō defecit: nec lecythus olei nō imminuta eſt iuxta verbū dñi qd locut fuerat in manu helye. Factū eſt aūt poſt verba hec egrotauit filius mulieris matriſfamilias & erat languor fortiſſimus: ita vt nō remaneret in eo anhelitus. Dixit ergo ad helyam. Quid mihi & tibi vir dei: ingreſſus es ad me vt rememorarētur iniquitates mee: & interficeres filiū meū. Et ait ad eā helyas. Da mihi filiū tuū. Tulitq; eū de ſinu eius & portauit in cenaculum vbi ipe manebat: & poſuit ſup lectulū ſuum & clamauit ad dñm & dixit. Dñe deus me⁹ etiā ne apud quā egovt cunq; fuſſetor afflixiſti vt interficeres filiū eius. Et expādit ſe ter ſup puerū tribus vicibus: & clamauit ad dñm & ait. Domine deus meus reuertatur obſecro anima pueri huius in viſcera ei⁹. Et exaudiuit dñs voce helye: & reuerſa eſt anima pueri intra eum & reuixit. Tulitq; helyas puerū & depoſuit eū de cenaculo in inferiorem domū: & tradidit matri ſue. Et ait illi. En viuit filius tuus. Dixitq; mulieri ad helyam. Nunc in iſto cognoui quoniam vir dei es tu: & verbū dñi in ore tuo verum eſt.

ſubcuericiū paruū in primis iude: τ αφερεσ μοι: ἐγκρυφίαν μικρὸν ἐν πρώτοις ἐκείθεν, καὶ ἐξοίσεις μοι, τῇ δὲ τέκνῳ σου ποιήσεις τελευταῖον. ἑαυτῇ δὲ ποιήσεις καὶ τοῖς τέκνοις σου ἐπ' ἐσχάτῳ. quia hec dicit dñs deus ifrael: Hydria farinę ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, Ἡ ὑδρία τῆς ἀλεύρου non deficiet: nec lecythus olei nō minuetur vſq; in diē qua dabit dñs pluuiā ſup facię terre. Et iuit helias vt oſtenderet ſe achab. Erat aūt fames vehemēs in ſamaria. Vocauitq; achab abdiā diſpēſatorē domus ſue. Abdias autem timebat dñm deū valde. Nā cum interficeret iezabel prophetas dñi: tulit ille centum prophetas & abſcondit eos quinquagenos & quinquagenos in ſpelūcis & pauit eos panē & aq̄. Dixit ergo achab ad abdiā. Vade in terram ad vniuerſos fontes aquarum: & in cūctas valles: ſi forte poſſim⁹ inuenire herbā & ſaluare equos & mulos & nō penitus iumēta amittere. Diuiſeruntq; ſibi viā vt irent in ea. achaab iuit in viā vna. τ abdias iuit in via altera ſolus: τ erat abdias in via ſolus, τ ecce helias occurſum ei. τ ſcitmauit abdias: τ cecidit ſup facię ſuā: τ ait: Tu ne es dñe mi helias? τ dixit helias ad eū: Ego ſum: vade & dic dño tuo: ecce helias. τ dixit quid peccaui: quę tu tradis ſeruū tuū in manus achaab vt interficiat me? viuit dñs deus tuus: quia non eſt gens aut regnū quo non miſerit dominus meus te requirēs. Et cū dicerent: nō eſt hic: adiurauit regna ſingula & gentes eo q̄ minime repereris. Et nūc dicis mihi vade & dic dño tuo: adeſt helyas? Cumq; recceſſero a te: τ ſpūs dñi aſportabit te in locum quem ego ignoro: & ingreſſus nunciabo achab: & nō inueniēs te interficiet me. Seruus aūt tuus timet dominū ab infantia ſua. Nunquid non indicatum eſt tibi domino meo

καὶ ἐλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς, καὶ ἀνήνεγκεν eum in cenaculū in quo ipſe ſedebat ibi: τ collocauit eū ſup lectū ſuū. τ exclamauit ad dñm deum ſuum: & dixit. Domine deus meus reuertatur obſecro anima pueri huius in eū. τ fecit ſic: τ exclamauit ad dñm: & dixit: dñe deus meus reuertatur ſit anima pueri iſtius in eo. τ exclamauit puer: τ tulit eum de cenaculo in domū: τ dedit eum matri ſue. τ ait helias: vide viuit filius tuus. τ dixit mulier ad heliam: ecce cognoui quoniam vir dei es tu: & verbū dñi in ore tuo verum eſt.

A

Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας πολλὰς, καὶ ῥῆμα κυρίου factū eſt ad heliā in anno tertio dicens: vade & oſtende te ad achab: & dabo pluuiā ſup facię terre. τ iuit helias vt oſtenderet ſe achab. Erat aūt fames vehemēs in ſamaria. Vocauitq; achab abdiā diſpēſatorē domus ſue. Abdias autem timebat dñm deū valde. Nā cum interficeret iezabel prophetas dñi: tulit ille centum prophetas & abſcondit eos quinquagenos & quinquagenos in ſpelūcis & pauit eos panē & aq̄. Dixit ergo achab ad abdiā. Vade in terram ad vniuerſos fontes aquarum: & in cūctas valles: ſi forte poſſim⁹ inuenire herbā & ſaluare equos & mulos & nō penitus iumēta amittere. Diuiſeruntq; ſibi viā vt irent in ea. achaab iuit in via vna. τ abdias iuit in via altera ſolus: τ erat abdias in via ſolus, τ ecce helias occurſum ei. τ ſcitmauit abdias: τ cecidit ſup facię ſuā: τ ait: Tu ne es dñe mi helias? τ dixit ei: Ego ſum: vade & dic dño tuo: ecce helias. τ dixit quid peccaui: quę tu tradis ſeruū tuū in manus achaab vt interficiat me? viuit dñs deus tuus: quia non eſt gens aut regnū quo non miſerit dominus meus te requirēs. Et cū dicerent: nō eſt hic: adiurauit regna ſingula & gentes eo q̄ minime repereris. Et nūc dicis mihi vade & dic dño tuo: adeſt helyas? Cumq; recceſſero a te: τ ſpūs dñi aſportabit te in locum quem ego ignoro: & ingreſſus nunciabo achab: & nō inueniēs te interficiet me. Seruus aūt tuus timet dominū ab infantia ſua. Nunquid non indicatum eſt tibi domino meo

זִרְחִי יָמִים רַבִּים דְּבַר יְהוָה הָיָה קבא חיה יום
אֶל אֵלִיָּהוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לֵאמֹר שלש
לֵךְ הֵרָאֶה אֶל אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר ראה נתן
עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּהוּ
לְהֵרָאוֹת אֶל אַחְאָב וְהָרָעָב חָזָק קבא
בְּשֹׁמְרוֹן: וַיִּקְרָא אַחְאָב אֶל עֹבַדְיָהוּ
אֲשֶׁר עַל הַבָּיִת וְעֹבַדְיָהוּ הָיָה
יָרֵא אֶת יְהוָה מְאֹד: וַיְהִי בַּהַכְרִית כרת
אִיזֶבֶל אֶת נְבִיאֵי יְהוָה וַיִּקַּח נבא לקח
עֹבַדְיָהוּ מֵאָה נְבִיאִים וַיַּחְבִּיאֵם חבא
חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְּעָרָה וְוַכַלְכְּלֵם
לֶחֶם וָמָיִם: וַיֹּאמֶר אַחְאָב אֶל
עֹבַדְיָהוּ לֵךְ בָּאָרֶץ אֶל כָּל מַעְיְנֵי ילך עין
הַמַּיִם וְאֶל כָּל הַנְּחָלִים אוּלַי אל
נִמְצָא חָצִיר וְנִחְיֶה סוס וָפֶרֶד וְלֹא חצר חיה חלק
נַכְרִית מֵהַבְּהֵמָה: וַיַּחְלְקוּ לָהֶם אֶת
הָאָרֶץ לַעֲבָר בָּהּ אַחְאָב הָלַךְ עבד
אֶחָד לְדַרְכּוֹ וְעֹבַדְיָהוּ הָלַךְ דרך
אֶחָד לְדַרְכּוֹ: וַיְהִי עֹבַדְיָהוּ בַּדָּרֶךְ
וְהִנֵּה אֵלִיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיַּכִּרֵהוּ
וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאַתָּה זֶה נפל
אֲדֹנִי אֵלִיָּהוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי לֵךְ
אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ: וַיֹּאמֶר
מָה חָטָאתִי כִּי אַתָּה נֹתֵן אֶת
עַבְדְּךָ בְּיַד אַחְאָב לַהֲמִיתֵנִי: מות
חַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם יֶשׁ גּוֹי
וּמַמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא שָׁלַח אֲדֹנִי שָׁם
לְבַקְשֶׁךָ וְאָמְרוּ אָיִן וְהִשְׁבִּיעַ שבע
אֶת הַמַּמְלָכָה וְאֶת הַגּוֹי כִּי
לֹא יִמְצָאֲךָ: וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר
לֵךְ אֱמֹר לַאדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ:
וְהָיָה אֲנִי אֵלֵךְ מֵאִתָּךְ וְרוּחַ יְהוָה נשא
יִשָּׂאֲךָ עַל אֲשֶׁר לֹא אֵדָע נשא
וּבָאתִי לְהַגִּיד לְאַחְאָב וְלֹא יִמְצָאֲךָ מות נגד
וַהֲרָגַנִי וְעַבְדְּךָ יָרֵא אֶת יְהוָה
מִנְּעוּרָיו הֲלֹא הֻגַּד לַאדֹנִי אֶת נער

B

C

D

CC

אֲשֶׁר עָשִׂיתִי נַחֲרָן אִיזֶבֶל את עשה
נְבִיאֵי יְהוָה וְאַחְבָּא מִנְּבִיאֵי נביאי נָבָא חָבָא
יְהוָה מֵאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים יהוה
חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמְּעָרָה וַאֲכַלְכְּלֵם כלכל
לֶחֶם וּמַיִם׃ וְעַתָּה אַתָּה אֱמֹר
לֵךְ אֱמֹר לְאֵדֹנֶיךָ הִנֵּה אֵלִיָּהוּ הלך
וְהָרָגַנִי וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ חַי יְהוָה אֲשֶׁר
צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו פנה
כִּי הַיּוֹם אֵרָאֶה אֵלָיו וְיָלַךְ ראה
עַכְדְיָהוּ לִקְרַאת אַחְאָב וַיַּגֶּד לוֹ נגד
וַיֵּלֶךְ אַחְאָב לִקְרַאת אֵלִיָּהוּ וַיְהִי היה
כִּרְאוֹת אַחְאָב אֶת אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר
אַחְאָב אֵלָיו הַאַתָּה זֶה עֹכֵר
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לֹא עָכַרְתִּי אֶת
יִשְׂרָאֵל כִּי אִם אַתָּה וּבֵית אָבִיךָ
בַּעֲזָבְכֶם אֶת מִצְוֹת יְהוָה וַתֵּלֶךְ צוה הלך
אַחֲרֵי הַבְּעָלִים׃ וְעַתָּה שְׁלַח קְבֹץ
אֵלַי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֶל הַר הַכַּרְמֶל
וְאֶת נְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע מֵאוֹת נָבָא
וַחֲמִשִּׁים וּנְבִיאֵי הָאֲשֵׁרָה אַרְבַּע
מֵאוֹת אֹכְלֵי שֻׁלְחַן אִיזֶבֶל׃ וַיִּשְׁלַח שלח
אַחְאָב בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְקַבֵּץ קבץ
אֶת הַנְּבִיאִים אֶל הַר הַכַּרְמֶל׃
וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ אֶל כָּל הָעָם וַיֹּאמֶר נגש
עַד מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל שְׁתֵּי פסח
הַסְּעִפִּים אִם יְהוָה הָאֱלֹהִים לְכוּ הלך
אַחֲרָיו וְאִם הַבַּעַל לְכוּ אַחֲרָיו
וְלֹא עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר ענה
אֵלִיָּהוּ אֶל הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי יתר
נָבִיא לַיהוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל נבא בָּדַד
אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אִישׁ׃
וְיִתְּנוּ לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וְיִבְחֲרוּ נתן שנה
לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וְיִנַּתְּחוּהוּ וְיָשִׂימוּ פר בתר שום
עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יָשִׂימוּ עתד שום
וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת הַפָּר הָאֶחָד עשה
וְנָתַתִּי עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אָשִׂים׃ עתן

'qđ feceri' cũ interfice-
ret' iezabel oooooooooo
b prophetas' dñi: 'qab-
scõdrim' de prophetis
m' dñi' centũ' viros' quin
quagenos & oooooooo
q quinquagenos' in spe-
luncis' & pauerim eos
r pane' & aqua!' Et nunc
's' tu' dicis oooooooooo
b vade &' dic' domio tuo:
c adest' helyas: oooooooo
d' vt interficiat me. ' Et di
xit' helyas. ' Viuit' dñs
m' exercituum' ante cuius
vultum' sto: oooooooooo
q quia' hodie' apparebo
'ei.' Abiit ergo oooooo
r abdias' i occursũ' achab
s' & indicauit' ei. oooooo
t Venitq;' achab' i occur
sum' helye. ' Et oooooooo
b cum vidisset eum: ' ait.
ooooooooooo oooooooooo
' Tu ne es' ille' qui cõtur
bas oooooooooooooooo
u israel!' Et ille' ait. " Non
ego' turbaui oooooooo
israel:' sed' tu' & domus
'patris tui oooooooooo
'qui dereliquistis' mãda-
ta' domini' & secuti' estis
m' baalim. Verũtñ " nunc
c mitte &' congrega oooo
q ad me' vniuersum' israe-
l' in' monte' carmeli oo
'& prophetas' baal' qua
dringentos oooooooooo
'quinquaginta:' prophe
tasq;' lucorũ' quadrige-
tos' qui comedũt de' mẽ
sa' iezabel. " Misit oooo
r achab' ad omnes' filios
'israel: ' & congregauit
' pphetas' in' mõte' car-
meli. oooooooooooooo
" Accedẽs' aũt' helyas' ad
b oẽm' populũ israel' ait.
c Vsq; quo' claudicatis' in
m' duas oooooooooooooo
n' partes' Si' dñs est' de'
' sequimini oooooooooo
e' cũ. ' Si autem' baal' seq=
mini' illum. oooooooo
' Et nõ' ñdit' ei' popul'
b verbum. ' Et ait rursus
' helyas' ad' populũ' Ego
' remansi oooooooooooo
' propheta' m' domini' sol'
c prophete autem' baal
q quadringenti' & quin-
quaginta. oooooooooo
" Dentur' nobis' duo' bo
ues: ' & illi' eligant oooo
b sibi' bouẽ' vnũ' & in fru
sta cedentes' ponant oo
c super' ligna: ' ignem aut'
tem' non' supponant.
m' Et ego' faciã' bouẽ' al'
terum: oooooooooooooo
r' & ipona' sup' ligna: ' ig
gnẽ aũt' non' supponã.

que fecit ohe mi cũ interficeret iezabel
ἃ πεποίηκε κύριε μου ἐν τῷ ἀποκτείνειν ἰεζάβελ τὰς C
prophetas dñi: ' accepit de prophetis dñi cen=
προφήτας κυρίου, καὶ ἔκαβεν ἐκ τῶν προφητῶν κυρίου ἑκα
tum viros: ' abscõdit eos' per quinquagenos in
τὸν ἄνδρας, καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς ἀνὰ πεντήκοντα ἐν
spẽlũcis: ' aluit eos in panibꝫ ' a=
τοῖς αὐλαίοις, καὶ διέρεψα αὐτοὺς ἐν ἄρτοις καὶ ὕδα
quis? ' nũc tu dicis: ' vade ' dic dño
σιν; καὶ νῦν σὺ λέγεις, πορεύου καὶ λέγε τῷ κυ ῳ
tuo: ecce helias: ' interficiet me. ' ait helias:
σου, ἰδοὺ ἠλίας, καὶ ἀποκτενεῖ με. καὶ εἶπεν ἠλίας, 3.Reg.
viuit dñs exercituũ cui assti in cõspectu ei': quia ho 18.b.
ζῇ κς̃ τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι σή 4.Re.
die apparebo ei. ' abiit abdias in occur 4.b.
μερον ὀφθήσομαι αὐτῷ· καὶ ἐπορεύθη ἀβδίου εἰς συνά
sum achab: ' nũciauit ei. ' ecce
τησιν τῷ ἀχαάβ, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ· καὶ ἴδρα=
rit achab ' abiit in occursum helie. ' fa=
μεν ἀχαάβ καὶ ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν ἠλίου. καὶ ἐγέ
ctũ est vt vidit achab hellam: ' ait achab ad
νετο ὡς εἶδεν ἀχαὰβ τὸν ἠλίαν, καὶ εἶπεν ἀχαὰβ πρὸς
helũ: si tu es ipe querens israel? ' ait
ἠλίαν, εἰ σὺ εἶ αὐτὸς ὁ διαστρέφων τὸν ἰσραήλ; καὶ εἶπ
rit helias: nõ perturbo israel: sed ' tu '
εν ἠλίας, οὐ διαστρέφω ἐγὼ τὸν ἰσραήλ, ἀλλ' ἢ σὺ καὶ
domus patris tui: cũ dereliquistis vos do-
ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου, ἐν τῷ καταλιπεῖν ὑμᾶς κύ
mini' vestr' ' abiistis post baa
ριον τὸν θεὸν ὑμῶν καὶ πορευθῆναι ὀπίσω τῶν βαα=
lim. ' nũc mitte ' congrega ad me vniuer
λείμ, καὶ νῦν ἀπόστειλον καὶ συναίρισον πρός με πᾶν
sum israel in mõte carmeli. ' prapho
τα ἰσραὴλ εἰς τὸ ὄρος τὸ καρμήλιον· καὶ τοὺς προφή
tas baal quadringẽtos quinquagẽta: '
τας τοῦ βααλ τετρακοσίους πεντήκοντα, καὶ τοὺς
prophetas lucorũ quadringẽtos q comedũt mẽ
προφήτας τῶν ἀλσῶν τετρακοσίους ἐσθίοντας τράπε
sam iezabel. ' misit achab ad oẽm
ζαν ἰεζάβελ· καὶ ἀπέστειλεν ἀχαὰβ εἰς πάντα τὸν ἰσ
rael: ' cõgregauit oẽ ppũs in
ραὴλ, καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς προφήτας εἰς τὸ
mõte carmeli. ' accessit helias ad oẽm
ὄρος τὸ καρμήλιον· καὶ προσῆλθεν ἠλίας πρὸς πάντα
ppm: ' ait ad eos: vsq; quo vos clau
τὸν λαόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἕως πότε ὑμεῖς χω
dicabitis in ambobus poplitib' vris: si est do
λαίνετε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις ὑμῶν, εἰ ἔστι κύ
minus de': ite post eum. si ãt baal est:
ριος ὁ θεός, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δὲ ὁ βααλ ἐστί,
ite post eũ. ' nõ rñdit ppũs ver
πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ ἐνκατέλιπεν ὁ λαὸς λό
bum. ' ait helias ad ppũm: ego remanſi
γον· καὶ εἶπεν ἠλίας πρὸς τὸν λαόν, ἐγὼ ὑπολέλειμμαι
prophẽta dñi solus ' ppũs baal
προφήτης κυρίου μοναώτατος· καὶ οἱ προφῆται τοῦ βααλ
quadringenti ' quinquaginta viri. vent igit
τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα ἄνδρες. δότωσαν δύ
vobi' duos bones: ' eligant sibi vnũ:
ὑμῖν δύο βόας, καὶ ἐκλεξάτωσαν ἑαυτοῖς τὸν ἕνα,
' in frustra cedãt: ' imponant sup ligna:
καὶ μελισάτωσαν, καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων,
' ignẽ nõ apponãt. ' ego faciã bouẽ
καὶ πῦρ μὴ ἐπιθέτωσαν· καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸν βοῦν
altum: ' ignẽ nõ apponã.
τὸν ἄλλον, καὶ πῦρ οὐ μὴ ἐπίθω.

' clamate in' noie' deor' vestror' & ego' inuocabo
καὶ βοᾶτε ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν ὑμῶν, κἀγὼ ἐπικαλέ
bo in noie dñi mei. ' erit deus q̃
σομαι ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ μου· καὶ ἔσαι ὁ θεὸς ὃς ἂν
exaudierit in igne: ille est de'. ' rñdit oĩa
ἐπακούσῃ ἐν πυρί, οὗτός ἐστι θεός· καὶ ἀποκριθὶς πᾶς ὁ
ppls' & ait: bonũ dixi: quẽ locutus es. ' di
λαὸς καὶ εἶπεν, ἀγαθὸς ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησας· καὶ εἶ
xit helias ' ppũs baal: eligite vo
πεν ἠλίας τοῖς προφήταις τοῦ βααλ, ἐκλέξασθε ἑαυ
bis bouẽ vnũ' & facite primi: q' vos
τοῖς τὸν βοῦν τὸν ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι ὑμεῖς
multi: ' invocate in noie deoꝝ vestroꝝ: ' ignẽ
πολλοί, καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ πῦρ
nõ supponatis. ' accepertũ bouẽ ' fecerũt: ' invo
μὴ ὑποβάλητε· καὶ ἔλαβον τὸν βοῦν καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπε=
cabant in noie baal de mane vsq; ad meridiẽ:
καλοῦντο ἐν ὀνόματι τοῦ βααλ ἐκ πρωΐας ἕως μεσημβρί
' dicẽtes: ' Baal
as, καὶ ἔλεγον, ἐπάκουσον ἡμῶν ὦ βααλ· ἐπάκουσον
exaudi nos. ' Et nõ erat
nos. ' nõ erat vox' ' nõ erat auditus. ' trãſiliebãt
vox: ' nec' ' qui rñderet.
ὄμενοι· καὶ οὐκ ἦ φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις· καὶ διέτρεχον
' Transiliebantq;' altare
in altare · qũ fecerũt.
ad qđ fecerãt. ' Cũq; effet
ἐπὶ τῷ θυσιαστηρίῳ οὗ ἐποίησαν· καὶ ἐβρέτο μεσημ
iam' meridies: ' illudebat
βρίας· καὶ ἐμυστήριζεν αὐτοὺς ἠλίας ὁ Θεσβίτης καὶ ἔλεγεν,
illis' helias' dicens. ' Cla=
invocate in voce magna: ne forte erectatꝰ aliqđ
mate' voce
ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ, μήποτε ἀδολεσχία τις
maiore. ' Deus' ei' est &
est ei: ' fumꝰ ne forte dormiat ipse vel ne forte
forsitã' loqtur: ' aut' in di
ἐστι αὐτῷ, καὶ ὅρα μήποτε χρηματίζει αὐτὸς ἢ μήποτε
uerſorio est: ' aut' in' itine
πορεύεται· ἐνεπαίζετο. ' invocabant in voce ma
re' aut certe' dormit
καὶ ἐβόων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, κατὰ τὸ ἐθος αὐτῶν ἐν μαχαί
vt excitetur ' Clamabãt
ραις καὶ ἐν στρεβλώσεσιν ἕως ἐκχύσεως αἵματος
ergo' voce' magna: ' & in
ἐπ' αὐτούς, καὶ προεφήτευον ἕως οὗ πᾶς ἦλθε τὸ μεσημ
cidebant se' iuxta ritum
suũ' cultris' & lãceolis' do
nec' pfunderẽtur' figuꝝ
ne. ' Postq; aũt' transiit
' meridies' & illis' pphetã
tibus: venerat tẽp' quo
' sacrificiũ' offerri solet:
' nec audiebatur' vox
' nec aliqs ' rñdebat' nec
' attẽdebat orãtes. ' Dixit
' helias' oi' populo. ' Ve=
nite' ad me. ' Et acceden
te' ad se' ppl' o' curauit' altare
' dñi' qđ destructum
fuerat: ' & tulit' duode
' lapides' iuxta numerũ
' tribuũ' filiorum' iacob:
' adquẽ' factus ẽ' sermo
' dñi' dicens: ' israel' erit
' nomẽ tuũ: ' & edificauit
' de' lapidibus ' altare' in
nõe' dñi. ' Fecit q;' aq̃ du
ctũ' q̃si p' duas aratiũcu
las' in circuitu' altaris' &
composuit' ligna: ' dissi
pitq; per membra' bouẽ:
' & posuit' sup' ligna' & a
it. ' Implete' quattuor
' hydrias' aqua: ' & fudite
' super' holocaustũ' & su
per' ligna. ' Rursumq; di
xit. Etiam' fcẽo hoc faci
te. Qui' cũ fecissẽt fcẽo
' ait. Et iã' tertio id ipsum
facite. ' Feceruntq; ter=
tio' & currebant' aque
' circum' altare' & fossa' a
que ductus ' repleta est

' ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ μου· καὶ ἔσαι ὁ θεὸς ὃς ἂν
ἐπακούσῃ ἐν πυρί, οὗτός ἐστι θεός· καὶ ἀποκριθὶς πᾶς ὁ
λαὸς καὶ εἶπεν, ἀγαθὸς ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησας· καὶ εἶ
πεν ἠλίας τοῖς προφήταις τοῦ βααλ, ἐκλέξασθε ἑαυ
τοῖς τὸν βοῦν τὸν ἕνα, καὶ ποιήσατε πρῶτοι, ὅτι ὑμεῖς
πολλοί, καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν ὑμῶν, καὶ πῦρ
μὴ ὑποβάλητε· καὶ ἔλαβον τὸν βοῦν καὶ ἐποίησαν, καὶ ἐπε=
καλοῦντο ἐν ὀνόματι τοῦ βααλ ἐκ πρωΐας ἕως μεσημβρί
ας, καὶ ἔλεγον, ἐπάκουσον ἡμῶν ὦ βααλ· ἐπάκουσον
ἡμῶν· καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις· καὶ διέτρεχον
ἐπὶ τῷ θυσιαστηρίῳ οὗ ἐποίησαν· καὶ ἐμύκλισε τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ
ἐπεπήκεισαν ἐπὶ τὰς χίδακας, καὶ ἐξοίβασεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήρι
ον· καὶ εἶπεν ἠλίας, λάβετέ μοι τέσσαρας ὑδρίας ὕδατος, καὶ
fundite ' sup holocaustũ ' sup ligna.
ἐπιχέατε ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ ἐπὶ τὰς χίδακας.
' dixit' scõ facite: ' scõ fecerũt. ' dixit
καὶ εἶπε δευτερώσατε, καὶ ἐδευτέρωσαν· καὶ εἶπεν
tertio facite: ' tertio fecerũt. ' ibat aqua
Τρίας εὑσατε, καὶ ἐτρίας ευσαν· καὶ ἐπορεύετο τὸ ὕδωρ
in circuitu altarꝰ: ' aq̃ductũ impleuit
κυκλόθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ τὴν θααλὰ ἔπλησεν

מַיִם׃ וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִוָּדַע כִּי אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרְךָ עָשִׂיתִי אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וְיֵדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הֲסִבּוֹתָ אֶת לִבָּם אֲחֹרַנִּית׃ וַתִּפֹּל אֵשׁ יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת הָעֹלָה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים וְאֶת הֶעָפָר וְאֶת הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּתְּעָלָה לִחָכָה׃ וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלִיָּהוּ תִּפְשׂוּ אֶת נְבִיאֵי הַבַּעַל אִישׁ יִמָּלֵט מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם וַיּוֹרֶד אֹתָם אֵלִיָּהוּ אֶל נַחַל קִישׁוֹן וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְאַחְאָב עֲלֵה אֱכֹל וּשְׁתֵה כִּי קוֹל הֲמוֹן הַגָּשֶׁם׃ וַיַּעַל אַחְאָב לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְאֵלִיָּהוּ עָלָה אֶל רֹאשׁ הַכַּרְמֶל וַיִּגְהַר אַרְצָה וַיָּשֶׂם פָּנָיו בֵּין בִּרְכָּיו׃ וַיֹּאמֶר אֶל נַעֲרוֹ עֲלֵה נָא הַבֵּט דֶּרֶךְ יָם וַיַּעַל וַיַּבֵּט וַיֹּאמֶר אֵין מְאוּמָה וַיֹּאמֶר שֶׁב שֶׁבַע פְּעָמִים׃ וַיְהִי בַּשְּׁבִעִית וַיֹּאמֶר הִנֵּה עָב קְטַנָּה כְּכַף אִישׁ עֹלָה מַיִם וַיֹּאמֶר עֲלֵה אֱמֹר אֶל אַחְאָב אֱסֹר וְרֵד וְלֹא יַעַצָּרְךָ הַגָּשֶׁם׃ וַיְהִי עַד כֹּה וְעַד כֹּה וְהַשָּׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ עָבִים וְרוּחַ וַיְהִי גֶּשֶׁם גָּדוֹל וַיִּרְכַּב אַחְאָב וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֶאלָה׃ וְיַד יְהוָה הָיְתָה אֶל אֵלִיָּהוּ וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב עַד בֹּאֲךָ יִזְרְעֶאלָה׃ וַיַּגֶּד אַחְאָב לְאִיזֶבֶל אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֵלִיָּהוּ וְאֵת

נָבִיא כָּל אֲשֶׁר הָרַג אֶת כָּל הַנְּבִיאִים וַתִּשְׁלַח אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל אֵלִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּן כִּי כָעֵת מָחָר אָשִׂים נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ אַחַד מֵהֶם׃ וַיַּרְא וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל נַפְשׁוֹ וַיָּבֹא בְאֵר שֶׁבַע אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיִּנַּח אֶת נַעֲרוֹ שָׁם׃ וְהוּא הָלַךְ בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יוֹם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רְתָם אֶחָד וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר רַב עַתָּה יְהוָה קַח נַפְשִׁי כִּי לֹא טוֹב אָנֹכִי מֵאֲבֹתָי׃ וַיִּשְׁכַּב וַיִּשָּׁן תַּחַת רְתָם וְהִנֵּה זֶה מַלְאָךְ נֹגֵעַ בּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלָיו קוּם אֱכֹל׃ וַיַּבֵּט וְהִנֵּה מְרַאֲשֹׁתָיו עֻגַת רְצָפִים וְצַפַּחַת מַיִם וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיָּשָׁב וַיִּשְׁכַּב׃ וַיָּשָׁב מַלְאַךְ יְהוָה שֵׁנִית וַיִּגַּע בּוֹ וַיֹּאמֶר קוּם אֱכֹל כִּי רַב מִמְּךָ הַדָּרֶךְ׃ וַיָּקָם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתְּ וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה עַד הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵבָה׃ וַיָּבֹא שָׁם אֶל הַמְּעָרָה וַיָּלֶן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לְּךָ פֹה אֵלִיָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בָחָרֶב וָאִוָּתֵר אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר צֵא וְעָמַדְתָּ בָהָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לִפְנֵי יְהוָה לֹא בָרוּחַ יְהוָה וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בָרַעַשׁ יְהוָה׃ וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה וְאַחַר

Cũq; ia tps esset vt offerretur holocaustũ ac cedens helias propheta dixit. Domine deus abraam & isaac & israel: ostende hodie quia tu es deus israel. & ego seruus tuus: & iuxta p ceptũ tuum fecī omnia verba hec. Exaudi me domine exaudi me vt discat populus iste: quia tu es dominus deus & tu conuertisti cor eorum iterum. Cecidit autem ignis dñi & vorauit holocaustũ & ligna & lapides & puluerem quoq; & aquam que erat in aductu lābes. Qđ cũ vidisset omis populus cecidit in faciem suã: & ait. Dominus ipse est deus: dominus ipse est deus. Dixitq; helias ad eos. Apprehendite pphetas baal & ne vnus quidem effugiat ex eis. Quos cũ apprehendissent dux: eos helias ad torrẽtẽ cyson. Et interfecit eos ibi. Et ait helias ad achab. Ascende comede & bibe: quia sonus multe pluie est. Ascendit achab vt comederet & biberet: helias autẽ ascendit in verticẽ carmeli. & pronus in terrã posuit faciem suam inter genua sua: & dixit ad puerũ suũ. Ascẽde & prospice contra mare. Quẽ cũ ascendisset & cõtẽplatus cẽt ait. Nõ ẽ. qcq;. Et rursũ ait illi. Reuertere vicibus. In septiã aũt vice ecce nubecula pua q̃si vestigiũ hois ascẽdebat de mari. Quẽ ait. Ascẽde & dic achab. Iũge currũ tuũ & descẽde ne occupet te pluuia. Cũq; se verteret huc at q; illuc ecce cel cõtenebrati sũt & nubes & ventus & facta est pluuia grãdis. Ascẽdēsitaq; achab abiit in iezrahel & manus dñi facta est sup helią: accinctisq; lũbis curre bat ante achab donec veniret in iezrahel. 19.

Vnciauit aũt achab iezabel omnia q̃ fecerat helias & quãq; occidit prophetas in gladio. 2 mit ὡς ἀπέκτεινε τοὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ · καὶ ἀπέστει λε iezabel ad heliã 2 dixit: hec faciat mihi dii & hec addãt nisi hac hora ponã aiam tuã: sicut aiam vnius ex eis. 2 timuit helias 2 surrexit 2 abiit pro aiam suã: 2 venit in bersabee q̃ est iuda. 2 dimisit puerũ suum ibi. 2 ipe perrexit in desertũ vie. 2 venit 2 sedit subter iuniperũ: 2 petiuit sibi animã suã: 2 dixit. Sufficit mihi modo dñe: tolle aiam meã a me: quia nõ melior sum ego patres meos. 2 dormiuit 2 obdormiuit sub plãta ibi. 2 ecce dñs angelus tetigit eum: 2 dixit illi: surge 2 comede. 2 respexit: 2 ecce ad caput suũ subcinericius panis & vas aque. 2 comedit 2 bibit: 2 reuersus dormiuit. 2 reuersus est angel dñi secundo: 2 tetigit eum: 2 dixit illi. Surge comede. Grandis enim tibi restat via. Quẽ cũ surrexisset: comedit & bibit: & ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta dies & quadraginta noctes vsq; ad montem dei oreb. Cũq; venisset illuc: mansit in spelunca. Et ecce sermo dñi ad eum: dixitq; illi. Quid hic agis helia? At ille respondit: zelo zelatus sum pro domino deo exercituum: quia dereliquerũt pactum dñi filii israel. Altaria tua destruxerunt: & prophetas tuos occiderunt gladio: & derelictus sum ego solus: & querunt animam meã vt auferant eam. Et ait ei. Egredere & sta in monte coram dño. Et ecce dñs trãsiit: & spũs grandis & fortis subuertens montes & cõtẽrens petras ante dñm. Nõ in spũ dñs: & post spũm cõmotio. Non in cõmotione dñs. Et post cõmotionẽ ignis. Nõ in igne dñs. Et post

Jone. 4.a.

Infra. 20.

B

ὕδατος · καὶ ὡς ἦν καιρὸς τοῦ προσφέρεσθαι τὴν θυσίαν: 2 accessit helias ppha 2 dixit: domine deus abraam & isaac & israel hodie cognoscat pplus iste: quia tu solus dñs es 2 tu conuertisti cor eorum retrorsum. 2 cecidit ignis dñi & deuorauit holocaustum & ligna 2 lapides 2 puluerem & aquam que erat in fossa. 2 lingens populus cecidit super facies suas: 2 dixerunt: vere dominus ipse est deus: dñs ipse est deus. 2 dixit helias ad eos: apphendite pphas baal: ne vnus quidem ex eis euadat. 2 apphenderunt eos: 2 duxit eos helias in torrentẽ cison: 2 interfecit eos ibi. 2 ait helias achaab: sur ge 2 comede 2 bibe: quia vox sonitus pluuie. 2 surrexit achaab vt comederet 2 biberet. 2 helias ascẽdit in carmelũ 2 inclinauit se sup terã: 2 posuit faciẽ suã inter genua 2 dixit puero suo: ascẽde 2 prospice viã maris. 2 ascẽdit 2 prospexit 2 dixit. Non est quicq̃. 2 ait helias: reuertere 2 aspice septẽ vicibus. 2 factũ est in septima. 2 ecce nubes parua ascendit vestigiũ viri: ascendens aquã de mari. 2 dixit: ascẽde 2 dic achaab: iũge currũ tuũ 2 descẽde: ne occupet te pluuia. 2 facta est interim nubibus & vẽto: 2 facta est pluuia grãdis. 2 equitauit achaab 2 abiit in iezrahel. 2 manus dñi facta est sup heliã: 2 accinxit lũbos suos: 2 currebat ante achaab vsq; dum veniret in iezrahel.

Καὶ ἀνήγγειλεν ἀχαὰβ τῇ ἰεζαβὲλ πάντα que fecerat helias: 2 ὅσα ἐποίησεν ἠλίας, καὶ

C.19 A

ג.ו.ח.ג Jacob. 5.d.

C

אֵלִיָּהוּ בְּכָל אֲשֶׁר הָרַג אֶת כָּל הַנְּבִיאִים בַּחֶרֶב׃ וַתִּשְׁלַח אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל אֵלִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּן כִּי כָעֵת מָחָר אָשִׂים אֶת נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ אֶחָד מֵהֶם׃ וַיַּרְא וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ עַל נַפְשׁוֹ וַיָּבֹא בְּאֵר שָׁבַע אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּנַּח אֶת נַעֲרוֹ שָׁם׃ וְהוּא הָלַךְ בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יוֹם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רֹתֶם אֶחָד וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר רַב עַתָּה יְהוָה קַח נָא אֶת נַפְשִׁי כִּי לֹא טוֹב אָנֹכִי מֵאֲבֹתָי׃ וַיִּשְׁכַּב וַיִּישָׁן תַּחַת רֹתֶם וְהִנֵּה זֶה מַלְאָךְ נֹגֵעַ בּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלָיו קוּם אֱכֹל׃ וַיַּבֵּט וְהִנֵּה מְרַאֲשֹׁתָיו עֻגַת רְצָפִים וְצַפַּחַת מַיִם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתְּ וַיָּשָׁב וַיִּשְׁכַּב׃ וַיָּשָׁב מַלְאַךְ יְהוָה שֵׁנִית וַיִּגַּע בּוֹ וַיֹּאמֶר קוּם אֱכֹל כִּי רַב מִמְּךָ הַדָּרֶךְ׃ וַיָּקָם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתְּ וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה עַד הָר הָאֱלֹהִים חֹרֵב׃ וַיָּבֹא שָׁם אֶל הַמְּעָרָה וַיָּלֶן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לְּךָ פֹּה אֵלִיָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בָחָרֶב וָאִוָּתֵר אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר צֵא וְעָמַדְתָּ בָהָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר וְרוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לִפְנֵי יְהוָה לֹא בָרוּחַ יְהוָה וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בָרַעַשׁ יְהוָה׃ וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה וְאַחַר

וַיִּשְׁלַח בֶּן־הֲדַד וַיֹּאמֶר אֵלָיו שֹׁמְרוֹן יַסְפֶּה עַפְרִי לְכָל־הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלָי וַיַּעַן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אִמְרוּ אֵל־יְהוֹשָׁפָט אַל־יִתְהַלֵּל חוֹגֵר כְּמַפְתִּיחַ כִּי־אִם־שׁוֹבֵב וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים וַיֹּאמְרוּ כֹּה אָמַר בֶּן־הֲדַד אֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ כִּי אִם־כֶּסֶף וְזָהָבְךָ וְנָשֶׁיךָ וּבָנֶיךָ אֶתֵּן לִי וְאִם־מָחָר אֶשְׁלַח אֶת־עֲבָדַי אֵלֶיךָ וְחִפְּשׂוּ אֶת־בֵּיתְךָ וְאֶת־בָּתֵּי עֲבָדֶיךָ וְהָיָה כָּל־מַחְמַד עֵינֶיךָ יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקָחוּ וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל לְכָל־זִקְנֵי הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר דְּעוּ נָא וּרְאוּ כִּי רָעָה זֹאת הוּא מְבַקֵּשׁ כִּי שָׁלַח אֵלַי לְנָשַׁי וְלִבָנַי וְלַכַּסְפִּי וְלִזְהָבִי וְלֹא מָנַעְתִּי מֵמֶנּוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל־הַזְּקֵנִים וְכָל־הָעָם אַל־תִּשְׁמַע וְלוֹא תֹאבֶה וַיֹּאמֶר לְמַלְאֲכֵי בֶן־הֲדַד אִמְרוּ לַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֶל־עַבְדְּךָ בָּרִאשֹׁנָה אֶעֱשֶׂה וְהַדָּבָר הַזֶּה לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת וַיֵּלְכוּ הַמַּלְאָכִים וַיְשִׁבוּהוּ דָּבָר וַיִּשְׁלַח אֵלָיו בֶּן־הֲדַד וַיֹּאמֶר כֹּה יַעֲשׂוּן לִי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּ אִם יִשְׁפֹּק עֲפַר שֹׁמְרוֹן לְשׁוּעָלִים לְכָל־הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלָי וַיַּעַן מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר דַּבְּרוּ אַל־יִתְהַלֵּל חוֹגֵר כְּמַפְתִּיחַ כִּי־אִם־שׁוֹבֵב וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְהוּא שֹׁתֶה הוּא וְהַמְּלָכִים סֻכּוֹת וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו וַיָּשִׂימוּ עַל־הָעִיר וַיִּגַּשׁ מַלְאָךְ אֶחָד אֶל־אַחְאָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה הֲרָאִיתָ אֶת־כָּל־הֲמוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה הִנְנִי נֹתְנוֹ בְיָדְךָ הַיּוֹם

"ignē "sibilus"aut'e tenuis.Quod"cum audiſſet "helias"opuit'vultū ſuū "pallio:"& egreſſus ꝛꝛꝛ "ſtetit in'oſtio "ſpelunce: '& ecce"vox"ad eum ꝛꝛ "dicens."Quid "hic agis "helia?'Et ille reſpondit. "zelo'zelatus ſum'p do mino'deo "exercituum: "quia"dereliquerunt"pa ctū tuum"filii'iſrael.ꝛꝛꝛ "Altaria tua'deſtruxerūt: "&'prophetas tuos'"occiderūt"gladio: "& dere lictus ſum"ego"ſolus:'& q̄rūt'aiam meā"vt auferant eam.'Et ait"dñs ꝛꝛꝛ 'ad eū."Vade &"reuerte re'in viā tuā" p deſertū i 'damaſcū.'Cūq; puene ris illuc"vnges'azahel "regem'ſuper"'ſyriā:"& 'iehu"filium"namſi ꝛꝛꝛ 'vnges"regem'ſup"iſra el.'Heliſeum'autem ꝛꝛꝛ 'filium"ſaphat qui"ē "de abelmeula ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ "vnges"prophetā'p te. "Et erit ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ "q̄cūq; fugerit'gladiū"a ſabel:'occidet eū "'iehu: "& q̄cūq; fugerit"gladi um"iehu"interficiet eū 'heliſeus.'Et dereliquā mihi'in iſrael"ſeptem "milia virorū: quorū'ge nua"non ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ 'ſunt incuruata "añ baal '& oīne'os"quod"non 'adorauerūt"eū'oſculans manū. 'Profectus ergo "'ide helias"reppſit"heli ſeū"filiū"ſaphat'arātē in "duodecim 'iugis boū: "& ipſe'in duodecī iugis boū arātibus vnus erat. "Cūq; veniſſet'helias'ad eū:"miſit"pallū ſuū'ſup eū.Qui ſtatim "relictis "bobus "cucurrit"poſt "heliam:"& ait. 'O ſci lor"oro te'patrē meū"& matrē meā:'& ſic'ſequar 'te.'Dixitq;"ei. "Vade & "reuertere." Q d'ei meū erat'feci'tibi. "Reuerſus autem"ab eo:"tulit'par "'boū"& mactauit illud: "& in aratro"boum ꝛꝛꝛ "coxit'carnes" & dedit 'populo ꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛꝛ "& comederūt."Conſur genſq;'abiit & 'ſecutus ē "heſſā"& miſtrabat ei. zo

Cap.xx. Orro "benadab ꝛꝛ "rex"ſyrie"congre gauit"oēm"exercitū ſuū '& triginta"duos 'reges "ſecum"& equos"& cur rus"& aſcendens"pugna bat'contra"ſamariam

ignē vox aure tenuia:& tbi dñs. & factū eſt vt au
ὸ πῦρ φωνὴ ἀύρας λεπτῆς, κἀκεῖ κύριος· καὶ ἐγένετο ὡς ἤ-
dīuit helias: operuit vultum ſuū in pal κουσεν Ηλίας, ἐπεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μηλω-
lio ſuo: & egreſſus ē & ſteti iuxta ſpelūcā. & ecce τῇ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθε καὶ ἔστη παρὰ τὸ στόμιον. καὶ ἰδοὺ
ad eū vox & dixit: qd tibi hic helia: & di πρὸς αὐτὸν φωνὴ καὶ εἶπε, τί σοι ἐνταῦθα Ηλίας; καὶ εἶ
xit helias: zelō zelat'ſum dño deo oipotēti: πεν Ηλίας, ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ κυρίῳ τῷ παντοκράτορι,
quia dereliquerūt pactū tuū filij iſrael: ala ὅτι ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην σου οἱ υἱοὶ Ισραήλ, τὰ θυ
taria tua deſtruxerūt: & prophetas tuos oc σιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέ
ciderūt in gladio: & derelict'ſum ego ſolus: κτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολελειμμένη ἐγὼ μονώτατος,
querūt aiam meā vt auferāt eam. & dīt καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτήν· καὶ εἶπε
dño ad eum: vade & reuertere in viam κύριος πρὸς αὐτόν, πορεύου καὶ ἀνάστρεφε εἰς τὴν ὁδόν
tuā: & venies in viā deſerti damaſci. & vnges σου, καὶ ἥξεις εἰς ὁδὸν ἐρήμου Δαμασκοῦ· καὶ χρίσεις τὸν
azael in regem ſup hīrtam: & ten filiū namel ἀζαὴλ εἰς βασιλέα ἐπὶ Συρίαν. καὶ τὸν Ιοὺ υἱὸν ναμεσ
ſi vnges in regē ſup iſrael: & eliſe σεὶ χρίσεις εἰς βασιλέα ἐπὶ Ισραήλ, καὶ τὸν Ελισε
um filiū ſaphat de abelmeula vnges in prophetā υμ υἱὸν σαφὰτ ἐξ Ἀβελμεούλα χρίσεις εἰς προφήτην
pro te. & erit q̄ ſalūat'fuerit de gladio azael:oc ἀντί σου. καὶ ἔσται ὃν σώζει ὁ Ἀζαὴλ ἐκ ῥομφαίας Ἀζαήλ, θα
cidet ieu. & q̄ ſalūat'fuerit de gladio ieu: interi νατώσει Ιού· καὶ ὃν σώζει ὁ Ιού ἐκ ῥομφαίας Ιού, θανατώ
ficiet heliſeus. & derelictā de iſrael ſeptē mi σει Ελισαιε· καὶ καταλείψω ἐξ Ισραὴλ ἑπτὰ χιλιάδας
lia virorū: oīa genua q̄ nō icuruauerūt genu ἀνδρῶν, πάντα τὰ γόνατα ἃ οὐκ ἐκαμψαν γόνυ
baal: & oīne os q̄ nō adorauit eū. & Βααλ· καὶ πᾶν στόμα ὃ οὐ προσεκύνησεν αὐτῷ. καὶ
profect'ē helias inde & reperit ibi heliſeū fi ἀπῆλθεν Ηλίας ἐκεῖθεν καὶ εὑρίσκει ἐκεῖ τὸν Ελισαιε υἱὸν
liū ſaphat: & ipſe erat arans in bobus. duodecim Σαφάτ· καὶ αὐτὸς ἦν ἀροτριῶν ἐν βουσί· δώδεκα
iuga boūm erāt coram eo: & ipſe in duo ζεύγη βοῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δώ
decim. & obiit ad heliſeū helias: & proiecit δεκα· καὶ παρῆλθεν Ηλίας πρὸς Ελισαιε, καὶ ἔρριψεν
pallū ſuū ſup eū. & dīt ei: vade & reuertere τὸν μανδύαν αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν· καὶ εἶπεν αὐτῷ· πορεύου καὶ
ſuper me. & ait ei: quid feci tibi? & reuerſus ἀνάστρεφε ὀπίσω μου. καὶ εἶπεν Ελισαιε πρὸς Ηλίαν· τί
eſt a tergo eius. & tulit iuga boū: & ma πεποίηκά σοι; καὶ ἀνέστρεψεν ὄπισθεν αὐτοῦ.
ctauit & coxit ea in ſtrumentis boū: & καὶ ἔλαβε τὰ ζεύγη τῶν βοῶν, καὶ ἔθυσεν
dedit populo & comederūt. & ſurrexit & ab αὐτὰ ἐν τοῖς σκεύεσι τῶν βοῶν, καὶ ἔδωκε τῷ λαῷ καὶ ἔφαγον. καὶ ἀνέστη καὶ ἐπο
biit poſt heliā: & miniſtrabat ei. ρεύθη ὀπίσω Ηλίου, καὶ ἐλειτούργει αὐτῷ.

Ca.20. Καὶ συνήθροισεν υἱὸς Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας πᾶ
ſyrie om nem ererciū ſuum: & triginta & duo σαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τριάκοντα καὶ δύο
reges ſecum: & equi & currus: & βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵππους καὶ ἅρματα, καὶ
aſcēderūt & obſedērūt cōtra ſamariam. ἀνέβησαν καὶ ἐπολιόρκησαν ἐπὶ Σαμαρείαν, ꝛꝛꝛꝛ

& expugnauerūt eā. & miſit nuncios ad
καὶ ἐπολέμησαν αὐτήν· καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς
achab'regem iſrael in ciuitatē. & dixit Αχααβ βασιλέα Ισραὴλ εἰς τὴν πόλιν. καὶ εἶπε
ad eū: hec dicit filī ader: argētū tuū πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει υἱὸς Ἄδερ, τὸ ἀργύριόν σου
& aurū tuū meū eſt: & vxores tue & καὶ τὸ χρυσίον σου ἐμόν ἐστι, καὶ αἱ γυναῖκές σου καὶ
filij tui pulcherrimi mei ſunt. & rūdit τὰ τέκνα σου τὰ κάλλιστα ἐμά ἐστιν. καὶ ἀπεκρίθη
rex iſrael & dixit: ſicut locutꝰ es dñe ὁ βασιλεὺς Ισραὴλ καὶ εἶπεν, καθὼς ἐλάλησας κύριέ
mi rex: tuꝰ ſum ego: & omnia mea. μου βασιλεῦ, σός εἰμι ἐγώ, καὶ πάντα τὰ ἐμά.
& reuerſi'ſunt nūcij & dixerūt: hec dicit fi καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ εἶπον, τάδε λέγει υἱὸς
lī'ader: ego mīs ad te dicēs: argētū Ἄδερ· ἐγὼ ἀπέσταλκα πρός σε λέγων, τὸ ἀργύριόν
tuū & aurū tuū & vxores tuas & filios σου καὶ τὸ χρυσίον σου καὶ τὰς γυναῖκάς σου καὶ
tuos dabis mihi. & nūc hec dicit ſeruꝰ meus τοὺς υἱούς σου δώσεις μοι. καὶ νῦν τάδε ποιήσει
& ſcrutabūtur domū tuā & domū ſeruo ὁ παῖς μου πρός σε, καὶ ἐξε
rū tuorū: & quōcūq; die ris tabūtur domus tuas & domus ser
placuerit'ponēt in ma uorum tuorum: & erūt oīa deſiderata oculo
nibus ſuis & auferent. rum tuorum: ſup q̄ iniecerint manus ſuas: de
Vocauit aūt rex iſrael μῶν αὐτῶν, ἐφ' ὃ ἂν ἐπιβάλωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν, λή
omnes ſenīores & ait. cipiēt. & vocauit rex iſrael oēs
Aiaduertite & videte: q̄m inſidiatur no φοντες· καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Ισραὴλ πάντας τοὺς
bis. Mīſit enim ad me πρεσβυτέρους τῆς γῆς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, γνῶτε δὴ καὶ
pro vxoribus meis & ſi ἴδετε, ὅτι κακίαν ὗτος ζητεῖ, ὅτι ἀπέστειλε πρός με
liis & pro argento & pro ἐνώπιον μου καὶ ἐπὶ τοῖς γυναιξί μου καὶ ἐπὶ τοῖς τέκνοις μου· καὶ τὸ ἀρ
auro. & non abnuit. γύριον μου καὶ τὸ χρυσίον μου οὐκ ἐκώλυσα ἀπ' αὐτοῦ.
Dixeruntq; oēs maio & dixerūt ei maiores natu
res natu & vniuerſus populus ad eū. Nō au
dias neq; acqeſcas illi.
Rūditq; nūciis beni
dab. Dicite dño meo
regi. Oīa pp' q̄ miſiſti
ad me ſeruum tuum
in initio faciam: hanc
autem rem nō poſſum.
facere. Reuerſi nūcii
& ait. Hec faciant mihi dīi & hec addāt: ſi ſufficerit pulue
ris ſamarie pugillus oī ppło populis qui ſequitur me.
Et reſpondens rex iſra
el ait. Dicite ei.
Ne glorietur accīctus
eque vt diſcīctus. Factū
eſt aūt cum audiſſet bena
dab verbum iſtud: bibe
bat ipſe'& reges in vm
braculis: & ait
ſeruis ſuis. Circūdate
citatē. Et circūdederūt e
am. Et ecce pphetaꝰ vn
accedens ad achab
regē iſrael: ait ei. Hec
dicit
dñs. Certe vidiſti oēm
multitudinē hāc nimi
am. Ecce ego tradā eā
in manum tuā hodie:

ידעת כי אני יהוה׃ ויאמר אחאב
בני ויאמר כה אמר יהוה הגערי
שרי המדינות ויאמר מי יאסר
המלחמה ויאמר אתה׃ ויפקד את
נערי שרי המדינות ויהיו מאתים
שנים ושלשים ואחריהם פקד
את כל העם כל בני ישראל שבעת
אלפים׃ ויצאו בצהרים ובן הדד
שתה שכור בסכות הוא והמלכים
שלשים ושנים מלך עזר אתו׃
ויצאו נערי שרי המדינות
בראשנה וישלח בן הדד ויגידו לו
לאמר אנשים יצאו משמרון׃
ויאמר אם לשלום יצאו תפשום
חיים ואם למלחמה יצאו חיים
תפשום׃ ואלה יצאו מן העיר נערי
שרי המדינות והחיל אשר
אחריהם׃ ויכו איש איש ויגסו
ארם וירדפם ישראל וימלט בן
הדד מלך ארם על סוס ופרשים׃
ויצא מלך ישראל ויך את הסוס

ידעת כי אני יהוה׃ ויאמר אחאב
בני ויאמר כה אמר יהוה הגערי
שרי המדינות ויאמר מי יאסר
המלחמה ויאמר אתה׃ ויפקד את
נערי שרי המדינות ויהיו מאתים
שנים ושלשים ואחריהם פקד
את כל העם כל בני ישראל שבעת
אלפים׃ ויצאו בצהרים ובן הדד
שתה שכור בסכות הוא והמלכים
שלשים ושנים מלך עזר אתו׃
ויצאו נערי שרי המדינות
בראשנה וישלח בן הדד ויגידו לו
לאמר אנשים יצאו משמרון׃
ויאמר אם לשלום יצאו תפשום
חיים ואם למלחמה יצאו חיים
תפשום׃ ואלה יצאו מן העיר נערי
שרי המדינות והחיל אשר
אחריהם׃ ויכו איש איש ויגסו
ארם וירדפם ישראל וימלט בן
הדד מלך ארם על סוס ופרשים׃
ויצא מלך ישראל ויך את הסוס

vt̄ scias qa ego sum dominus. Et ait achab.
Per quem ip Dixit ei.
Hec dicit dñs. Per puerosque principū prouinciarū. Et ait. Quis incipiet p̄liari? Et ille dixit: tu. Recensuit ergo pueros principū prouinciarū & reppit numerū trigintaduorū trigita duorū. Et recensuit post eos populum omnes filios israel septem milia: egressi sūt media die. Benadab autem bibebat temulētus in vmbraculo suo & reges triginta duo eū eo q ad auxilium eius venerant.
Egressi sunt aūt pueri principum prouinciarū prima fronte. Misit itaq benadab q nūciauerūt ei dicentes. Viri egressi sunt de samaria.
Atille ait. Siue p pace veniūt apphendite eos vīuos: siue vt prelientur vīnos eos capite. Egressi sunt ergo pueri principū prouinciarū: ac reliquus exercitus seqbatur. & percussit vnusquisq virū quicūtra se veniebat. fugeruntq syri & p̄secutus eos israel. Fugit quoq; benadab rex syrie in equo cū eqtibus suis. Necnō egressus rex israel percussit equos & currus. & p̄cussit syriam plaga magna nimis. Accedēs aūt ppheta ad regē israel dixit ei. Vade & cōfortare. & scito & vide quid facias. Sequēti ei anno rex syrie ascendet contra te. Serui vero regis syrie dixerunt ei. Dii montium sunt dii eorū. ideo superauerūt nos. Sed melius est vt pugnemus cōtra eos si cāpestribus & obtinebimus eos. Tu ergo verbū hoc fac. Amoue reges singulos ab exercitu tuo & pōe principes eis. & pistaura numerū militū q ceciderūt dātuis. & equos sim equos pristinos. & currus sim curr quos añ habuisti. & pugnabim cōtra eos si cāpestribus & videbis q obtiebim eos. Credidit cōsilio eox. & fecit ita. Igitur post p̄ann

in manus tuas. et scies q ego dñs. et ait ad eum
εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγώ κύριος. καὶ εἶπεν ἀχαὰβ
Αχααβ, ἐν τίνι; καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος ἐν τοῖς παιδα
quis principū puinciarū. et ait achaab: de con
ρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν. καὶ εἶπεν ἀχαάβ, τίς συνά
liget preliū? et dixit: tu. et recēsuit achaab
ξει πόλεμον; καὶ εἶπεν, σύ. καὶ ἐπεσκέψατο ἀχαὰβ
pueros principū puinciar: et fuerūt ducen
τοὺς παῖδας τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν, καὶ εὑρέθησαν διακό
ti triginta et duo et post hec recēsuit
σιοι τριάκοντα καὶ δύο. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο τὸν
pplm oēs filiū virtutis septē milia: et egressus ē me
λαὸν πάντα υἱῶν δυνάμεως ἑπτὰ χιλιάδας, καὶ ἐξῆλθεν με
ridie. et fili ader bibēs et temulēt in vmbraculis ipe
σημβρίας. καὶ υἱὸς ἄδερ πίνων καὶ μεθύων ἐν σκηναῖς αὐτοῦ
et reges: triginta et duo reges auxiliarij
καὶ οἱ βασιλεῖς, τριάκοντα καὶ δύο βασιλεῖς οἱ συμβοηθοὶ
cum eo. et egressi sunt pueri principū
μετ αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθον τὰ παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν
prouinciar primio. et misit fili abel: et nūciaue
χωρῶν ἐν πρώτοις. καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς ἄβελ, καὶ ἀνήγγει
runt ei dicētes: viri egressi sūt de samaria. et a
ῦσι αὐτῷ λέγοντες, ἄνδρες ἐξῆλθον ἐκ σαμαρείας. καὶ ἔπα
it rex: si in pace ipsi egredimini: ap
ρεν ὁ βασιλεύς, εἰ εἰς εἰρήνην αὐτοὶ ἐκπορεύονται, συλ
prehēdite eos vīuos. et si in prelio egressi sūt: ap
λάβετε αὐτοὺς ζῶντας. καὶ εἰ εἰς πόλεμον ἐξῆλθον, συλ
prehēdite eos vīuos. et egressi sūt de ciuitate
λάβετε αὐτοὺς ζῶντας. καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως τὰ
pueri principū puinciarū et exercitus post
παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν καὶ ἡ δύναμις ὀπί
eos. et percussit vnusquisq cū q iuxta se: et fuge
σω αὐτῶν. καὶ ἐπάταξεν ἕνασος τὸν παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυ
runt syri. et persecut est eos israel: et saluat
γον οἱ σύροι. καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἰσραήλ, καὶ σώζεται
fili ader rex syrius in equis equitū. et egref
υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας ἐφ' ἵπποις ἱππέων. καὶ ἐξῆλ
fus ē rex israel: et cepit equos et
θεν ὁ βασιλεὺς ἰσραήλ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἵππους καὶ τὰ
currus: et percussit plaga magna in syria. et
ἅρματα, καὶ ἐπάταξεν πληγὴν μεγάλην ἐν συρίᾳ. καὶ
accessit ppha ad regē israel dicēs:
προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραὴλ λέγων,
cōfortare et scito et vide qd facias? qz reuer
κραταιοῦ καὶ γνῶθι καὶ ἴδε τί ποιήσεις; ὅτι ἐπιστρέ
tente anno: fili ader rex syrie af
φοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας ἀνα
cendit cōtra te. et serui regis syrie dixerūt
βαίνει ἐπὶ σέ. καὶ οἱ παῖδες βασιλέως συρίας εἶπον
ad eū: de mōtū deus israel et nōde val
πρὸς αὐτόν, θεὸς ὀρέων ὁ θεὸς ἰσραὴλ καὶ οὐ θεὸς κοι
lium: pp hoc prenalauerūt sup nos. et ait pu
λάδων, διὰ τοῦτο ἐκράτησαν ὑπὲρ ἡμῶν. ἐὰν δὲ πο
gnauerimus cū eis in plano pfecto obtinebimus sup
λεμήσωμεν αὐτοὺς κατ' εὐθὺ ἢ μὴν κρατήσομεν ὑπὲρ
eos. et fac iuxta verbū hoc: amoue
αὐτούς. καὶ ποίησον κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο, ἀπόστεισον
reges vnūquemq in locū suum:
τοὺς βασιλεῖς ἕκαστον εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ,
et pone pro eis principes: et institaura in eis
καὶ θὲς ἀντ' αὐτῶν σατράπας, καὶ ἄλλαξον σὺ κατὰ
exercitū q cecidit de te: et equū
τὴν δύναμιν τὴν πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἵππον
ſcēm equum: et currus sim cur
κατὰ τὸν ἵππον, καὶ ἅρματα κατὰ τὰ ἅρμα
rus: et pugnabimus cōtra eos si in plano: et obti
τα, καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτοὺς κατ' εὐθύ, καὶ κρα
nebimus sup eos. et audiuit vocē eox: et
τήσομεν ὑπὲρ αὐτούς. καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ
fecit ita. et factū est trāseunte anno:
ἐποίησεν οὕτως. καὶ ἐγένετο ἐν παρόδῳ τοῦ ἐνιαυτοῦ,

recensuit filios ader syriam: et ascēdit in
καὶ ἐπεσκέψατο υἱὸς ἄδερ τὴν συρίαν, καὶ ἀνέβη εἰς
aphec ad pugnā cōtra israel. et fili israel recen
ἀφεκὰ εἰς πόλεμον ἐπὶ ἰσραήλ. καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπε
siti sunt: et venerūt in obuiū eis.
σκέπησαν, καὶ παρεγένοντο εἰς ἀπαντησιν αὐτῶν.
et castrametat est israel ex aduerso eox: quasi
καὶ παρεμβάλεν ἰσραὴλ ἐξ ἐναντίας αὐτῶν, ὡσεὶ
duo greges caprarū. et syria replenit terrā. et
δύο ποίμνια αἰγῶν. καὶ συρία ἔπλησεν τὴν γῆν. καὶ
accessit homo dei: et dixit regi
προσῆλθεν ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ
israel hec dicit dñs: eo q dixit syria: q
ἰσραήλ, τάδε λέγει κύριος, ἀνθ' ὧν εἶπεν συρία, ὅτι
deus mōtiū dñs ē deꝰ ifr et nō deꝰ valliū ipse:
θεὸς ὀρέων κύριός ὁ θεὸς ἰσραὴλ καὶ οὐ θεὸς κοιλάδων αὐτός,
et dabo exercitū magnū hunc in manus
καὶ δώσω τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην εἰς χεῖράς
tuas: et scies q ego dñs. et castrametātur
σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ παρεμβάλουσιν
ifst contra eos septē diebus. et factū
οὗτοι ἀπέναντι τούτων ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ ἐγένε
est die septima: et ap̄pplicuit bellū.
το τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ προσήγγισεν ὁ πόλεμος.
et percussit israel syriam cētū milia
καὶ ἐπάταξεν ἰσραὴλ τὴν συρίαν ἑκατὸν χιλιάδας
peditū vna die. et fugerūt reliqui in aphe
πεζῶν μιᾷ ἡμέρᾳ. καὶ ἔφυγον οἱ καταλοιποι εἰς ἀφε
ca: in ciuitatē. et cecidit murus sup vigi
κά, εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἔπεσε τὸ τεῖχος ἐπὶ εἴκο
ti et septē milia virorū q remāserāt. et fi
σι καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἀνδρῶν τῶν καταλοιπων. καὶ υἱ
lius ader fugit et ingressus est in domū cubicu
ὸς ἄδερ ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν δίκον τοῦ κοιτῶ
li in ciuitatē. et dixerūt serui ei
νος εἰς τὸ ταμιεῖον. καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ
ad eū: ecce nūc audiuimus: q reges do
πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ δὴ ἠκούσαμεν, ὅτι βασιλεῖς ὀί
mus israel reges mic sunt. ponamus igit
κου ἰσραὴλ βασιλεῖς ἐλέους εἰσὶν. ἐπιθώμεθα δὴ
saccos sup lūbos nros: et funiculos in ca
σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφῦς ἡμῶν, καὶ χοιλα ἐπὶ τὰς κε
pitibus nrīs: et camus ad regē israel:
φαλὰς ἡμῶν, καὶ ποιευσώμεθα πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραήλ,
si forte vīuificabit aīas nras. et accinxe
εἴ πως ζωογονήσει τὰς ψυχὰς ἡμῶν. καὶ περιεζώσαν
runt lumbos suos saccis et ligauerūt funiculis
το τὰς ὀσφύας αὐτῶν σάκκους καὶ ἔδησαν χοιλοις
capita sua: et direxerūt regi israel:
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ εἶπαν τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ,
seruꝰ tuus fili ader dixit: viuat ia aīa mea.
δοῦλός σου υἱὸς ἄδερ λέγει, ζησάτω δὴ ἡ ψυχή μου.
et dixit: si adhuc viuit: frater meus est. et viri
καὶ εἶπεν, εἰ ἔτι ζῇ, ἀδελφός μού ἐστιν. καὶ οἱ ἄνδρες
pro oie acceperūt festinauerūt et rapuerūt verbū eius
ἐθωύσαντο καὶ ἔσπευσαν καὶ ἀπελάβοντο τὸν λόγον αὐτοῦ
de ore eius: et dixerūt: frater tuus fi
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ εἶπαν, ἀδελφός σου υἱ
lius ader. et dixit: ingredimini et capite eum.
ὸς ἄδερ. καὶ εἶπεν, εἰσέλθετε καὶ λάβετε αὐτόν.
et egressus ē ad eū fili ader: et imponunt
καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν υἱὸς ἄδερ, καὶ ἀναβιβάζουσιν
eum sup currū ad eū. et dixit ad eum:
αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
ciuitates quas tulit pater meus a patre
τὰς πόλεις ἃς ἔλαβεν ὁ πατήρ μου παρὰ τοῦ πατρός
tuo reddam tibi. et exitus pones in damasco
σου ἀποδώσω σοι. καὶ ἐξόδους θήσεις ἐν δαμασκῷ
tibi: sicut posuit pater meus in samaria. et ego
σεαυτῷ, καθὼς ἔθετο ὁ πατήρ μου ἐν σαμαρείᾳ. καὶ ἐγὼ
in federe mittā te. et pepigit ei fedus:
ἐν διαθήκῃ ἐξαποστελῶ σε. καὶ διέθετο αὐτῷ διαθήκην,

ויפקד עלה בן הדד את ארם ויעל אפקה
למלחמה עם ישראל ובני ישראל נלכלו ויזלו לקראתם
ויחנו בני ישראל נגדם כשני
חשפי עזים וארם מלאו את
הארץ׃ ויגש איש האלהים ויאמר
אל מלך ישראל ויאמר כה אמר
יהוה יען אשר אמרו ארם אלהי
הרים יהוה ולא אלהי עמקים
הוא ונתתי את כל ההמון הגדול
הזה בידך וידעתם כי אני יהוה׃
ויחנו אלה נכח אלה שבעת ימים
ויהי ביום השביעי ותקרב
המלחמה ויכו בני ישראל את
ארם מאה אלף רגלי ביום אחד׃
וינסו התותרים אפקה אל העיר
ותפל החומה על עשרים ושבעה
אלף איש התותרים ובן הדד נס
ויבא אל העיר חדר בחדר׃ ויאמרו
אליו עבדיו הנה נא שמענו כי
מלכי בית ישראל מלכי חסד
נשום נתנה נא שקים במתנינו
וחבלים בראשינו ונצא אל מלך
ישראל אולי יחיה את נפשך׃
ויחגרו שקים במתניהם וחבלים
בראשיהם ויבאו אל מלך ישראל
ויאמרו עבדך בן הדד אמר תחי נא
נפשו ויאמר העודנו חי אחי הוא׃
והאנשים ינחשו וימהרו ויחלטוהו
ממנו ויאמר אחיך בן הדד
ויאמר באו קחהו ויצא אליו בן
הדד ויעלהו על המרכבה׃ ויאמר
אליו הערים אשר לקח אבי מאת
אבין תשים לך
בדמשק כאשר שם אבי בשמרון

τ dimisit eū. τ homo ꝟ de filijs
καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν · καὶ ἄνθρωπος ἐις ἐκ τῶν υἱῶν τῶν
prophetarū dixit ad proximū suū: in nōe dñi
προφητῶν εἶπεν πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἐν τῷ λόγῳ κυρίου
percute tū me: τ nō voluit homo percu
πατάξον δή με, καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἄνθρωπος πατά-
tere eū. τ dixit ad eum: eoꝫ nō audisti
ξαι αὐτόν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσας τῆς
vocē dñi: ecce tu recedis a me: τ per
φωνῆς κυρίου, ἰδοὺ σὺ ἀποστρέφεις ἀπ' ἐμοῦ, καὶ πα
cutiet te leo. τ recessit ab eo: τ inuenit e
τάξει σε ὁ λέων. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ὑπερ-
um leo τ percussit eum. τ inuenit homine
ὸν ὁ λέων καὶ ἐπάταξεν αὐτόν. καὶ ἐυρίσκει ἄνθρωπον
aliū: τ dixit ei: percute ilāme. τ percussit
ἄλλον, καὶ λέγει αὐτῷ, πάταξόν δή με. καὶ ἐπάταξεν
eum homo: τ peutées cōtruit. τ a-
αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος, καὶ πατάξας συνέτριψε. καὶ ἐπο-
bijt ppha: τ aſtitit regi ifrael ſup
ρευθὼ ὁ προφήτης καὶ ἐπέσχε τῷ βασιλεῖ Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς
via: τ ligauit in vitta oculos ſu
ὁδοῦ, καὶ κατεδήσατο ἐν τελαμῶνι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
os. τ factū ē cū rex tranſiret: τ ip
τοῦ. καὶ ἐβόητο ὡς ὁ βασιλεὺς παρεπορεύετο, καὶ αὐ-
ſe clamabat ad regē. τ ait: ſeruus tu⁹ egreſ
τὸς ἐβόα πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ εἶπεν, ὁ δοῦλός σου ἐξῆλ
ſus ē ad exercitū ꝟ pcluere: τ ecce vir ꝟ ad
θεν ἐπὶ τὴν στρατιὰν τοῦ πολεμεῖν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἤγα
duxit ad me virū: τ dixit mihi: cuſtodi mihi hunc: τ
γε πρός με ἄνδρα, καὶ εἶπε μοι, φύλαξόν μοι τοῦτον, καὶ
erit ſi fugiēs fuerit: erit ꝟ aia
ἐὰν ἐκπηδῶν ἐκπηδήσῃ, ἔσαι ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς
tua pro aia eius: aut talentū ar
ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ τάλαντον ἀργυρίου σκοῖ· καὶ ἐφρέ
gētī appēdes. Dū autē
ego turbat huc illucq;
σθη ἐπὶ τὴν στρατιὰν τοῦ πολεμεῖν, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἤγα
me verterē: ſubito non
γέ με ἐνθάδε καὶ ἐνθάδε, καὶ
cōparuit. Dixit rex ifrael
ecce ille nō erat. τ ait ad eum rex if
ad eū. Hec dicit do
ἰδοὺ οὗτος οὐκ ἦν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἰσρα
minus. Quia
ηλ· τάδε λέ
dimiſiſti virū dignum
γει κύριος, διότι ἐξαπέστειλας σὺ ἄνδρα ἄξιόν σου ἐκ τῆς
morte de manu tua:
manu tua: ecce aia tua pro aia eius: τ
erit aia tua pro anima
ψυχῆς σου, ἰδοὺ ἡ ψυχή σου ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτ̄, καὶ
eius: & populus tuus
populus tuus pro pplo eius. τ abijt rex ifrael
ὁ λαός σου ἀντὶ τ̄ λαοῦ αὐτ̄. καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ἰσρ̄λ
in domū ſuā audire cō
confuſus τ ſicus: τ venit in ſamariā.
συγκεχυσιδένος κἀκλαίων, καὶ ἐρχόμενος σαμαρίαν. C. 21

Factū eſt poſt verba hec: τ vinea
Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀμπελὼ
vna erat nabuth iſraelite iuxta domū achaab re
ὼν ἦν τῷ ναβουθ τῷ Ἰσραηλίτῃ παρὰ τὸν οἶκο ἀχαὰβ βα
gis ſamarie: τ locutus eſt achaab ad nabuth
σιλέως σαμαρείας· καὶ ἐλάλησεν ἀχαὰβ πρὸς ναβουθ
dicēs: da mihi vineā tuā: τ erit mihi in hor
λέγων, δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου, καὶ ἔσαι μοι εἰς κῆ
tum holeris: quia vicina hec domui mee: τ
πον λαχάνων, ὅτι ἐγγίζων οὗτος τῷ οἴκῳ μου, καὶ
dabo tibi pro ea vineam
δabo tibi pro ea vineam
aliā bonā magis ꝙ
aliā bonā magis ꝙ
ppe domū meā. Da
δώσω σοι ἀντ' αὐτοῦ ἀμπελῶνα ἄλλον ἀγαθὸν ὑπὲρ
bo tibi pro ea vineā
ea: ſi ãt placet vineā te dabo tibi argēti pe
meliorem: aut ſi
αὐτόν, εἰ δὲ ἀρέσκει ἐνώπιόν σου δώσω σοι ἀργύριον ἀξ
comodius tibi putas
τίμην pro vinea tua hac. τ dixit
argēti preciū ãtum di
λαγμα ἀντὶ τοῦ ἀμπελῶνός σου τούτου. καὶ εἶπεν
gna eſt. Cui reſpōdit
naboth ad achaab: nō mihi fiat a dño
ναβουθ πρὸς ἀχαάβ; μὴ μοι γένοιτο παρὰ κυρίου

fedus & dimiſit eū. Tūc
vir quidā de filijs
pphetarū dixit ad ſo
ciū ſuū in ſermone dñi.
Percute me. At ille
noluit percutere. Cui
ait: Quia noluiſti audi
re vocē dñi: ecce recedes
a me & peutiet te
leo. Cūq; paululū re
ceſſiſſet ab eo iuenit eū
leo atq; peuſſit. Sed &
alterū inueniēs virum
dixit ad eū. Percute me
Qui peuſſit eū: & vulne
rauit. Abiit ergo pphe
ta & occurrit regi i via:
& mutauit aſpliones pul
ueris os & oculos ſuos.
Cūq; rex trāſiſſet: cla
mauit ad regē: &
ait. Seruꝰ tuꝰ egreſſꝰ
eſt ad preliandum
comin⁹. cūq; fugiſſet
vir vnus: adduxit eum
qdā ad me: & ait. Cuſ
ſtodi virū iſtū q ſi
lapſus fuerit: erit ꝟ aia
tua pro
aia eius: aut talentū ar
gētī appēdes. Dū autē
ego turbat huc illucq;
me verterē: ſubito non
cōparuit. & ait rex iſrael
ad eū. Hec dicit do
minus. Quia
dimiſiſti virū dignum
morte de manu tua:
erit aia tua pro anima
eius: & populus tuus
ꝙ populus eius. Reuer
ſus eſt igitur rex
in domū ſuā audire cō
tēnēs: & furibūdus venit
in ſamariam.

Cap. xxi.

Poſt verba autem
hec vinea erat na
both iezrahelite
qui erat in iezrabel iu
xta palaciū achab
regis ſamarie. Locu
tus eſt ergo achab ad
Naboth dicēs, Da mi
hi vineā tuam
vt faciā mihi hortū ole
rū: qa vicina eſt
& ppe domū meā. Da
bo tibi pro ea
vineā meliorem: aut ſi
comodius tibi putas
argēti preciū ãtum di
gna eſt. Cui reſpōdit
naboth. Propitius ſit
mihi dñs

vt dem hereditatē patrum meoꝝ tibi. τ ve
δοῦναι τὴν κληρονομίαν τῶν πατέρων μου σοί · καὶλλε
nit achaab ad domū ſuā: cōfuſus
achab in domū ſuā in
& indignans & frēdēs ſup
verbo qđ locut⁹ eſt ad eū naboth iſrae
λόγῳ ὃ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν ναβουθ ὁ Ἰσρα
lites: τ dixit: nō dabo tibi hereditatē
λίτης, καὶ εἶπεν, οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν
patrū meoꝝ tibi. τ fiſt
πατέρων μου σοί. καὶ ἐγένετο ὁ πνεῦμα ἀχαὰβ τε
batus: τ vomuit ſup lectum ſuū
ταραγισθὲν, καὶ ἐνεμέσησεν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ καὶ
operuit faciē ſuā: nō comedit pa
συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔφαγεν χρ
nem. τ egreſſa ē ad
ἐμ. τ ἐξελθοῦσα πρὸς
eū iezabel vxor ſua: τ
τον. καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν ἰεζάβελ ὁ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ
dixit ad eū: đ ſpūs tu⁹ turbat me: τ nō es tu
εἶπε πρὸς αὐτόν, τί ὁ πνεῦ σου τετάρακται, καὶ οὐκ ἔι σὺ
comedēs panē? τ dixit ad eam: quī locut⁹ ſum ad
ἐσθίων ἄρτον; καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, ὅτι λελάληκα πρὸς
naboth iſraelite: dicēs: da mihi vineā tuā
ναβουθ τὸν Ἰσραηλίτην λέγων, δός μοι τὸν ἀμπελῶνά σου
argento: ſi ãt nō vis: dabo tibi vineā pro
ἀργυρίου, εἰ δὲ μὴ βούλει, δώσω σοι ἀμπελῶνα ἀντ'
ea. τ dixit: nō dabo tibi hereditatē
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν
patrū meoꝝ. τ triſt ad eum iezabel vxor ea
πατέρων μου. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐ
ius: tu nūc ſic facis regnū ſup iſrael: ſur
του, σὺ νῦν οὕτω ποιεῖς βασιλείαν ἐπὶ Ἰσραήλ; ἀνά
ge τ comede panē τ ad
στα φάγε ἄρτον καὶ σκωθ̄ γνωθ̄, καὶ ἐγὼ δώσω
tibi vineā naboth
σοι τὸν ἀμπελῶνα ναβουὶ τοῦ Ἰεζραηλίτου. καὶ γράψ
iezabel ſras in
ει ἰεζάβελ βιβλίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἀχαάβ, καὶ ἐσφρα
nomine achaab: τ ſigna
γίσατο τῷ σφραγῖδι αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε τὸ βιβλίον
vit ſigillo eiꝰ. τ miſit ſras
ad maiores ciuitatis τ ad liberos
πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πρὸς τοὺς ἐλευθέρους τῆς
habitantes eā naboth. τ ſcripſit erat in lris
κατοικοῦντας μετὰ ναβουί. καὶ ἐγέγραπτο ἐν τῷ βιβλίῳ
dicēs: ieiunate ieiuniū: τ federe facite naboth
λέγων, νηστεύσατε νηστείαν, καὶ καθίσατε τὸν ναβουὶ
in principio ppli: τ federe facite duos viros filios ini
ἐν ἀρχῇ τ λαοῦ, καὶ καθίσατε δύο ἄνδρας υἱοὺς παρα-
quorū ex aduerſo eius: τ teſtificentur cōtra
νόμου ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, καὶ καταμαρτυρησάτωσαν
eum dicētes: benedixiſti deo τ regi. τ educi
αὐτ̄ λέγοντες, ηὐλόγηκας θεὸν καὶ βασιλέα · καὶ ἐξαγάγε
te eū extra: τ lapidate eū τ morta
τε αὐτὸν ἔξω, καὶ λιθοβολίσατε αὐτὸν καὶ ἀποθανέ
tur. τ fecerūt viri ciuitatis maiores
τω. καὶ ἐποίησαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ πρεσβύ
natu τ libert habitātes in vrbe eiꝰ:
τεροι καὶ οἱ ἐλεύθεροι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ πόλει αὐτ̄,
ſicut miſit ad eos iezabel τ ſicut ſcriptū
καθὼς ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἰεζάβελ καὶ καθὼς γέγρα
erat in lris. τ p̄cepunt ieiunīū: τ federe fecerē
πται ἐν τῷ βιβλίῳ. καὶ ἐνετείλαντο νηστείαν, καὶ ἐκάθισαν
naboth in principio ppli: τ venerūt duo viri filij iniquo
τὸν ναβουὶ ἐν ἀρχῇ τ λαοῦ, καὶ ἦλθον δύο ἄνδρες υἱοὶ παρα-
rum: τ ſedere fecerūt eū aduerſo eiꝰ: τ teſtificati ſūt cōtra eū
νόμων, καὶ ἐκάθισαν ἐξ ἐναντίας αὐτ̄, καὶ κατεμαρτύρησαν αὐ
viri rebellionis naboth coꝝ ppło dicētes: bū
τ̄ ἄνδρες ἀποστασίας ναβουὶ κατ' ἐναντι τ̄ λαοῦ λέγοντες, ηὐ
dixiſti deo τ regi. τ educrūt eū extra ciuita
λόγηκας θεὸν καὶ βασιλέα. καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλε
tē τ lapidauerūt eū in lapidib⁹ τ mortuꝰ eſt. τ miſe
ως καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις καὶ ἀπέθανεν · καὶ ἀπέ
rūt ad iezabel dicētes: lapidat⁹ eſt naboth τ
στειλαν πρὸς ἰεζάβελ λέγοντες, λελιθοβόλη ναβουὶ καὶ

ne de hereditatē patrū
meoꝝ tibi. Vēit ergo
achab in domū ſuā in
dignans & frēdēs ſup
verbo qđ locutus fue
rat ad eū naboth iezra
helites dicēs: nō dabo
tibi hereditatem
patrū meorū. Et ſici
ens ſe in lectulū ſuū
uertit faciē ſuā ad parie
tē & nō comedit panē.
Ingreſſa ē ãt ad eū ie
zabel vxor ſua: dixit
ei. Quid ē hoc: vñ ꝙ
tua cōtriſtata ē: & q̄re
nō comedis panem!
Quī dixit ei. Locutus
ſum naboth iezrahelī
te: & dixi ei. Da mihi
vineā tuā: accepta pecu
nia: aut ſi tibi placet eo
dabo tibi vineā melio
rem. Et ille ait.
Nō dabo tibi vineā me
am. Dixit ergo ad eū
iezabel vxor ei⁹. Gran
dis autoritatis es: & bñ
regis regnum iſrl. Surge
& comede panem
& equs aio eſto. Ego
dabo tibi vineā naboth
iezrahelite. Scripſit ita
q̄ litteras ex nomine
achab: & ſignauit eas
anulo eius: & miſit
ad maiores natu & op
timates
qui erāt in ciuitate eius
& habitabant cū naboth.
Erāt aūt hec erat ſnia.
Predicate ieiunium
& ſedere facite naboth
inter primos populi:
& ſubmittite duos viros filios belial
cōtra eū & falſum teſti
moniū dicāt q̄ benedixit na
both deū & regem: &
educite eū & lapidate:
ſicq; moriatur. Fecerūt
ergo ciues eius maiores
natu & optimates q habi
tabāt cū eo in vrbe ſi
cut p̄cepat eis iezabel:
& ſicut ſcriptū erat in lit
teris q̄s miſerat ad eos.
Predicauerūt ieiunium
& ſedere fecerūt naboth
iter primos ppli: & ad
ductis duobus viris fili
is diaboli fecerunt cos
ſedere cōtra eū. At illi
ſcilicet vt viri diabolici
dixerūt cōtra eū teſti
moniū corā multitudie
Benedixit naboth deū
& regem: Quāobrem
eduxerūt eū extra ciuita
tem & lapidibus iterfe
cerūt. Miſerūtq; ad ie
zabel dicentes. Lapida

בְּרִית וַיִּשְׁלְחֵהוּ וְאִישׁ אֶחָד מִבְּנֵי
הַנְּבִיאִים אָמַר אֶל רֵעֵהוּ בִּדְבַר יְהוָה
הַכֵּינִי נָא וַיֵּמָאֵן הָאִישׁ לְהַכֹּתוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ יַעַן אֲשֶׁר לֹא שָׁמַעְתָּ
בְּקוֹל יְהוָה הִנְךָ הוֹלֵךְ מֵאִתִּי וְהִכְּךָ הָאֲרִיֵה וַיֵּלֶךְ מֵאֵצְלוֹ וַיִּמְצָאֵהוּ הָאֲרִיֵה
וַיַּכֵּהוּ וַיִּמְצָא אִישׁ אַחֵר וַיֹּאמֶר הַכֵּינִי נָא וַיַּכֵּהוּ הָאִישׁ הַכֵּה וַיַּכֵּהוּ פָּצוֹעַ
וַיֵּלֶךְ הַנָּבִיא וַיַּעֲמֹד לַמֶּלֶךְ עַל הַדָּרֶךְ וַיִּתְחַפֵּשׂ בַּאֲפֵר עַל עֵינָיו וַיְהִי
כַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ וַיִּצְעַק אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ יָצָא בְּקֶרֶב הַמִּלְחָמָה
וְהִנֵּה אִישׁ סָר וַיָּבֵא אֵלַי אִישׁ וַיֹּאמֶר שְׁמֹר אֶת הָאִישׁ הַזֶּה אִם
הִפָּקֵד יִפָּקֵד וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ תַּחַת נַפְשׁוֹ אוֹ כִכַּר כֶּסֶף תִּשְׁקוֹל וַיְהִי
עַבְדְּךָ עֹשֶׂה הֵנָּה וָהֵנָּה וְהוּא אֵינֶנּוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כֵּן
מִשְׁפָּטֶיךָ אַתָּה הָרָצְתָּ וַיְמַהֵר וַיּוֹסֶר אִתּוֹ אֶת הָאֲפֵר מֵעַל עֵינָיו וַיַּכֵּר אֹתוֹ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי מִן הַנְּבִיאִים הוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן
שִׁלַּחַתָּ אִישׁ חֶרְמִי מִיָּדֶךָ וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ תַּחַת נַפְשׁוֹ וְעַמְּךָ
תַּחַת עַמּוֹ וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עַל
בֵּיתוֹ כַּר וְנִשְׁעָן וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹנָה

Cap. xxi.

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה כֶּרֶם הָיָה לְנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי
אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל אֵצֶל הֵיכַל אַחְאָב
מֶלֶךְ שֹׁמְרוֹן וַיְדַבֵּר אַחְאָב אֶל
נָבוֹת לֵאמֹר תְּנָה לִי אֶת כַּרְמְךָ
וִיהִי לִי לְגַן יָרָק כִּי הוּא קָרוֹב
אֵצֶל בֵּיתִי וְאֶתְּנָה לְךָ תַּחְתָּיו
כֶּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ
אֶתְּנָה לְךָ כֶּסֶף מְחִיר זֶה וַיֹּאמֶר
נָבוֹת אֶל אַחְאָב חָלִילָה לִי מֵיְהוָה

fedus & dimiſit eū. Tūc
vir quidā de filiis
pphetarū dixit ad ſo
ciū ſuū in ſermone dñi.
Percute me. At ille
noluit percutere. Cui
ait. Quia noluiſti audi
re vocē dñi: ecce recedes
a me & peutiet te
leo. Cūq; paululū re
ceſſiſſet ab eo iuenit eū
leo atq; peuſſit. Sed &
alterū inueniēs virum
dixit ad eū. Percute me
Qui peuſſit eū: & vulne
rauit. Abiit ergo pphe
ta & occurrit regi i via:
& mutauit aſpliones pul
ueris os & oculos ſuos.
Cūq; rex trāſiſſet: cla
mauit ad regē: &
ait. Seruꝰ tuꝰ egreſſꝰ
eſt ad preliandum
comin⁹. cūq; fugiſſet
vir vnus: adduxit eum
qdā ad me: & ait. Cuſ
ſtodi virū iſtū q ſi
lapſus fuerit: erit ꝟ aia
tua pro
aia eius: aut talentū ar
gētī appēdes. Dū autē
ego turbat huc illucq;
me verterē: ſubito non
cōparuit. & ait rex iſrael
ad eū. Hec dicit do
minus. Quia
dimiſiſti virū dignum
morte de manu tua:
erit aia tua pro anima
eius: & populus tuus
ꝙ populus eius. Reuer
ſus eſt igitur rex
in domū ſuā audire cō
tēnēs: & furibūdus venit
in ſamariam.

Cap. xxi.

Poſt verba autem
hec vinea erat na
both iezrahelite
qui erat in iezrabel iu
xta palaciū achab
regis ſamarie. Locu
tus eſt ergo achab ad
Naboth dicēs, Da mi
hi vineā tuam
vt faciā mihi hortū ole
rū: qa vicina eſt
& ppe domū meā. Da
bo tibi pro ea
vineā meliorem: aut ſi
comodius tibi putas
argēti preciū ãtum di
gna eſt. Cui reſpōdit
naboth. Propitius ſit
mihi dñs

ne de hereditatē patrū
meoꝝ tibi. Vēit ergo
achab in domū ſuā in
dignans & frēdēs ſup
verbo qđ locutus fue
rat ad eū naboth iezra
helites dicēs: nō dabo
tibi hereditatem
patrū meorū. Et ſici
ens ſe in lectulū ſuū
uertit faciē ſuā ad parie
tē & nō comedit panē.
Ingreſſa ē ãt ad eū ie
zabel vxor ſua: dixit
ei. Quid ē hoc: vñ ꝙ
tua cōtriſtata ē: & q̄re
nō comedis panem!
Quī dixit ei. Locutus
ſum naboth iezrahelī
te: & dixi ei. Da mihi
vineā tuā: accepta pecu
nia: aut ſi tibi placet eo
dabo tibi vineā melio
rem. Et ille ait.
Nō dabo tibi vineā me
am. Dixit ergo ad eū
iezabel vxor ei⁹. Gran
dis autoritatis es: & bñ
regis regnum iſrl. Surge
& comede panem
& equs aio eſto. Ego
dabo tibi vineā naboth
iezrahelite. Scripſit ita
q̄ litteras ex nomine
achab: & ſignauit eas
anulo eius: & miſit
ad maiores natu & op
timates qui erāt in ciuitate eius
& habitabant cū naboth.
Erāt aūt hec erat ſnia.
Predicate ieiunium
& ſedere facite naboth
inter primos populi:
& ſubmittite duos viros filios belial
cōtra eū & falſum teſti
moniū dicāt q̄ benedixit na
both deū & regem: &
educite eū & lapidate:
ſicq; moriatur. Fecerūt
ergo ciues eius maiores
natu & optimates q habi
tabāt cū eo in vrbe ſi
cut p̄cepat eis iezabel:
& ſicut ſcriptū erat in lit
teris q̄s miſerat ad eos.
Predicauerūt ieiunium
& ſedere fecerūt naboth
iter primos ppli: & ad
ductis duobus viris fili
is diaboli fecerunt cos
ſedere cōtra eū. At illi
ſcilicet vt viri diabolici
dixerūt cōtra eū teſti
moniū corā multitudie
Benedixit naboth deū
& regem: Quāobrem
eduxerūt eū extra ciuita
tem & lapidibus iterfe
cerūt. Miſerūtq; ad ie
zabel dicentes. Lapida

וַיִּתֵּן
בֵּית שֵׁל
חֹרֵב
עָשָׂה
כְּלֵב
בֵּית
חֹרֵב שֵׁל
שָׁכַב נָבוֹת
מֹת אִישׁ
דְּבַר
סוּר
וַיִּתֵּן
אֲשֶׁר
בּוֹא
וְהוֹשִׁיבוּ נָבוֹת רֹאשׁ עָם
בּוֹא
שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיַּעַל
עָשָׂה
וַיֵּשְׁבוּ
שָׁנָה
נָבוֹת וַיִּרְגְּמוּ אֲנָשֵׁי הַבְלִיַּעַל אֶת
נָבוֹת נָגַד הָעָם לֵאמֹר בֵּרַךְ נָבוֹת
אֱלֹהִים וָמֶלֶךְ וַיּוֹצִאֻהוּ מִחוּץ לָעִיר
וַיִּסְקְלֻהוּ בָאֲבָנִים וַיָּמֹת וַיִּשְׁלְחוּ
אֶל אִיזֶבֶל לֵאמֹר סֻקַּל נָבוֹת

וַיְמֹת׃ וַיְהִי כְּשָׁמְעַ אִיזֶבֶל כִּי סְקַל
נָבוֹת וַיָּמֹת ׀ וַתֹּאמֶר אִיזֶבֶל אֶל אַחְאָב
קוּם רֵשׁ אֶת כֶּרֶם נָבוֹת יִזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר מָאֵן לָתֶת לְךָ
בְּכֶסֶף כִּי אֵין נָבוֹת חַי כִּי מֵת׃ וַיְהִי
כְּשָׁמְעַ אַחְאָב כִּי מֵת נָבוֹת ׀ וַיָּקָם
אַחְאָב לָרֶדֶת אֶל כֶּרֶם נָבוֹת יִזְרְעֵאלִי לְרִשְׁתּוֹ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה
אֶל אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר׃ קוּם רֵד
לִקְרַאת אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
בְּשֹׁמְרוֹן הִנֵּה בְּכֶרֶם נָבוֹת אֲשֶׁר
יָרַד שָׁם לָרִשְׁתּוֹ׃ וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הֲרָצַחְתָּ ׀ וְגַם
יָרַשְׁתָּ דִּבַּרְתָּ אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה
אָמַר יְהוָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לִקְקוּ
הַכְּלָבִים אֶת דַּם נָבוֹת יְלַקְּקוּ
הַכְּלָבִים אֶת דָּמְךָ גַּם אָתָּה׃ וַיֹּאמֶר
אַחְאָב אֶל אֵלִיָּהוּ הַמְצָאתַנִי אֹיְבִי
וַיֹּאמֶר מָצָאתִי יַעַן הִתְמַכֶּרְךָ
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃ הִנְנִי
מֵבִיא אֲלֶיךָ רָעָה וּבֵעַרְתִּי אַחֲרֶיךָ
וְהִכְרַתִּי לְאַחְאָב מַשְׁתִּין בְּקִיר
וְעָצוּר וְעָזוּב בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְנָתַתִּי אֶת
בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וּכְבֵית
בַּעְשָׁא בֶּן אֲחִיָּה אֶל הַכַּעַס אֲשֶׁר
הִכְעַסְתָּ וְעַל חַטֵּאתִי אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וְגַם
אֶל אִיזֶבֶל דִּבֶּר יְהוָה לֵאמֹר לַכְּלָבִים
יֹאכְלוּ אֶת אִיזֶבֶל בְּחֵל יִזְרְעֶאל׃
הַמֵּת לְאַחְאָב בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים
וְהַמֵּת בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם׃
רַק לֹא הָיָה כְּאַחְאָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר
הֲסִתָּתְהוּ אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ׃ וַיִּתְעַב
מְאֹד לָלֶכֶת אַחֲרֵי הַגִּלֻּלִים כְּכֹל אֲשֶׁר
עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה
מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי כְּשָׁמְעַ

tus est naboth: & mortuus ē. Factū est aūt cū audisset iezabel lapidatū naboth & mortuū: locuta est ad achab. Surge posside vineā naboth iezrahelite: q̄ noluit tibi acq̄scere: & dare eā accepta pecunia. nō ei viuit naboth sed mortuus ē. Quod cū audisset achab mortuū videlicet naboth: surrexit & descēdebat in vineā naboth iezrahelite vt possideret eam. Factus ē igitur fmo dñi ad heliā thesbitē dicēs. Surge & descende in occursum achab regis israel q̄ est in samaria. Ecce ip se in vinea naboth: q̄ descendit vt possideat eā. & dices ad eū: hec dicit dñs: occidisti & possedisti: pp hoc hec addes. Hec dicit dñs. In loco hoc in quo linxerunt canes sanguinē naboth lambent & tua. Et ait achab ad heliā. Num inuenisti me inimicū tibi? Qui dixit. Inueni: eo q̄ venundatus sis vt faceres malū in conspectu dñi. Ecce ego inducā sup te malum: & demetam posteriora tua & interficiā de achab mingentē ad parietem & clausum & vltimum in israel. Et dabo domū tuā sicut domū hieroboā filii nabath & sicut domū baasa filii achia: pro irritationibus q̄b irritasti & peccare fecisti israel. Sed & de iezabel locutus est dñs dicēs. Cānes comedent iezabel in agro. Si mortuus fuerit achab in ciuitate: comedēt eū canes. Si at mortuus fuerit in agro: comedēt eū volucres celi. Igit nō fuit alter talis achab qui venūdat? est: vt faceret malū in cōspectu dñi. Cōcitauit eni eū iezabel vxor sua: & abominabilis factus ē intātū vt seq̄retur idola quecūq̄ fecerant ammorrei quos consumpsit dñs a facie filiorū israel. Ita q̄ cum audisset achab

mortuū est. & factū est vt audiuit iezabel dicētes: τέθνηκεν. καὶ ἐβόησεν ὡς ἤκουσεν ἰεζάβελ τῶν λεγόντων, lapidatus est naboth & mortuus est: dixit iezabel ad λελιθοβόληται ναβουθ καὶ τέθνηκεν, εἶπεν ἰεζάβελ πρὸς achaab: surge. & possside vineā naboth iezrahelite: quā nō dedit tibi argēto: quia οὐκ ἔζη ναβουθ ζῶν ἀλλὰ τέθνηκεν. καὶ ἐβόησεν ὡς ἤκουσεν achaab q̄ mortuus est naboth: surrexit achaab & descēdit in vineā naboth iezrahelite vt possideret eā. & dixit dñs ad heliā thesbitē dicēs. Surge & descende in occursum achaab regis israel q̄ est in samaria. ecce ip se in vinea naboth: q̄ descendit vbi ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς ἀπάντησιν achaab regis israel q̄ est in samaria. ecce ip ἀχαὰβ βασιλέως ἰσραὴλ τοῦ ἐν σαμαρείᾳ. ἰδοὺ γὰρ ἐν no tertio. & descēdit iosaphat rex in- ωτῷ τῷ τρίτῳ καὶ κατέβη ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰού da ad achaab regē israel. & dixit rex δαία πρὸς ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραὴλ. καὶ εἶπεν ὁ βασι- israel ad seruos suos: si scitis q̄ λεὺς ἰσραὴλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, εἰ γίδατε ὅτι nra sit ramoth galaad: & nos tacem⁹ vt ἡμῶν ἐστὶ ῥαμὰθ γαλαάδ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν τοῦ nō capiam⁹ eam de manu regis syrie? & μὴ λαβεῖν αὐτὴν ἐκ χειρὸς βασιλέως συρίας; καὶ dixit rex israel ad iosaphat: ascē- εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἀναβὰ deo mecum in ramoth galaad & bellū: & σκ μετ' ἐμοῦ εἰς ῥαμὰθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον; καὶ dixit iosaphat: sicut tu: ita & ego. & εἶπεν ἰωσαφάτ, καθὼς σύ, οὕτως καὶ ἐγώ. καὶ sicut ppls tuus: sic & ppls meus. & si καθὼς ὁ λαός σου, οὕτως καὶ ὁ λαός μου. καὶ κα cut equi tui equi mei. & dixit iosa- ὡς οἱ ἵπποι σου οἱ ἵπποι μου. καὶ εἶπεν ἰωσα- phat rex iuda ad achaab regem israe- φὰτ βασιλεὺς ἰούδα πρὸς ἀχαὰβ βασιλέα ἰσρα el: cōsulamus hī hodie dñm. & cōgrega ηλ, ἐπερωτήσωμεν δὴ σήμερον τὸν κύριον. καὶ συνήγαγ uit rex israel oēs pphetas ον ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πάντας τοὺς προφήτας ās quadringētos viros. & ait eis: si e- ὡσ τετρακοσίους ἄνδρας. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ πο am in ramoth galaad ad bellū: vel cessem? ρευθῶ εἰς ῥαμὰθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίχω; & dixerūt: ascēde: quia tradēs dabit dñs in καὶ εἶπαν, ἀνάβαινε, ὅτι διδοὺς δώσει κύριος εἰς manus regis. & dixit iosaphat ad χεῖρας τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν ἰωσαφὰτ πρὸς regē israel: nō est hic pphēta ὁν βασιλέα ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ dñi: & interrogabimꝰ dñm per eū? & dī κυρίου, καὶ ἐπερωτήσομεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ; καὶ εἶ xit rex israel ad iosaphat: adhuc vn' est πεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἔτι εἷς ἐστὶν vir vt cōsulam⁹ dñm per eū. & ego o- ἀνὴρ τοῦ ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον δι' αὐτοῦ· καὶ ἐγὼ μ di eū: quia nō loquit̄ de me bona: sed ἐμίσησα αὐτόν, ὅτι οὐ λαλεῖ περὶ ἐμοῦ ἀγαθά, ἀλ mala: michęas filī iamla. & dixit iosaphat: λὰ κακά, μιχαίας υἱὸς ἰαμλά. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, ne dicat rex sic. & vocauit rex μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕτω. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασι israel eunuchū vnū: & dixit velociter mi- λεὺς ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε τοτάχος με cheam filiū iamla. & iosaphat rex χαίαν υἱὸν ἰαμλά. καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς

achaab fermōes istos: scidit vestē suā & ἀχαὰβ τὰ ῥήματα ταῦτα, διέρρηξε τὸν χιτῶνα αὐτοῦ καὶ operuit se cilicio & tetinauit & dormiuit in sac- περιεβάλετο σάκκον καὶ ἐνηστεύσατο καὶ ἐκοιμᾶθ ἐν σάκ co: & ābulabat demisso capite. & fact̄ est fmo dñi ad κω, καὶ ἐπορεύετο κεκυφὼς· καὶ ἐβόησε ῥῆμα κυρίου πρὸς heliam thesbitē: & dixit: videsti vt cōfūsa ἨΛΙΑΝ τὸν θεσβίτην, καὶ εἶπεν, ἑώρακας ὡς κατῃσ est achaab a facie mea? eo q̄ cōfūsa χύνθη ἀχαὰβ ἀπὸ προσώπου μου; ἀνθ' οὗ ὅτι κατῃσ est a facie mea: nō inducā malū in χύνθη ἀπὸ προσώπου μου, οὐκ ἐπάξω τὸν κακὸν ἐν ταῖς diebus eius: sed in diebus filij sui ἡμέραις αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ αὐ inducā malū sup̄ domū eius. τοῦ ἐπάξω τὸν κακὸν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Cap.22.

Fedit trib⁹ āno: & nō erat bellū in Καὶ ἐκάθισεν τρία ἔτη, καὶ οὐκ ἦν πόλεμος ἀναμέ ter syriā & inter israel. & factū est in an- σον συρίας καὶ ἀναμέσον ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνι no tertio & descēdit iosaphat rex iu- αυτῷ τῷ τρίτῳ καὶ κατέβη ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰού da ad achaab regē israel. & dixit rex δαία πρὸς ἀχαὰβ βασιλέα ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ βασι- israel ad seruos suos: si scitis q̄ λεὺς ἰσραὴλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ, εἰ γίδατε ὅτι nra sit ramoth galaad: & nos tacem⁹ vt ἡμῶν ἐστὶ ῥαμὰθ γαλαάδ, καὶ ἡμεῖς σιωπῶμεν τοῦ nō capiam⁹ eam de manu regis syrie? & μὴ λαβεῖν αὐτὴν ἐκ χειρὸς βασιλέως συρίας; καὶ dixit rex israel ad iosaphat: ascē- εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἀναβὰ deo mecum in ramoth galaad & bellū? & σκ μετ' ἐμοῦ εἰς ῥαμὰθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον; καὶ dixit iosaphat: sicut tu: ita & ego. & εἶπεν ἰωσαφάτ, καθὼς σύ, οὕτως καὶ ἐγώ. καὶ sicut ppls tuus: sic & ppls meus. & si καθὼς ὁ λαός σου, οὕτως καὶ ὁ λαός μου. καὶ κα cut equi tui equi mei. & dixit iosa- ὡς οἱ ἵπποι σου οἱ ἵπποι μου. καὶ εἶπεν ἰωσα- phat rex iuda ad achaab regem israe- φὰτ βασιλεὺς ἰούδα πρὸς ἀχαὰβ βασιλέα ἰσρα el: cōsulamus hī hodie dñm. & cōgrega ηλ, ἐπερωτήσωμεν δὴ σήμερον τὸν κύριον. καὶ συνήγαγ uit rex israel oēs pphetas ον ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πάντας τοὺς προφήτας ās quadringētos viros. & ait eis: si e- ὡσ τετρακοσίους ἄνδρας. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ πο am in ramoth galaad ad bellū: vel cessem? ρευθῶ εἰς ῥαμὰθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίχω; & dixerūt: ascēde: quia tradēs dabit dñs in καὶ εἶπαν, ἀνάβαινε, ὅτι διδοὺς δώσει κύριος εἰς manus regis. & dixit iosaphat ad χεῖρας τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν ἰωσαφὰτ πρὸς regē israel: nō est hic pphēta ὁν βασιλέα ἰσραήλ, οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ dñi: & interrogabimꝰ dñm per eū? & dī κυρίου, καὶ ἐπερωτήσομεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ; καὶ εἶ xit rex israel ad iosaphat: adhuc vn' est πεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἔτι εἷς ἐστὶν vir vt cōsulam⁹ dñm per eū. & ego o- ἀνὴρ τοῦ ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον δι' αὐτοῦ· καὶ ἐγὼ μ di eū: quia nō loquit̄ de me bona: sed ἐμίσησα αὐτόν, ὅτι οὐ λαλεῖ περὶ ἐμοῦ ἀγαθά, ἀλ mala: michęas filī iamla. & dixit iosaphat: λὰ κακά, μιχαίας υἱὸς ἰαμλά. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, ne dicat rex sic. & vocauit rex μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕτω. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασι israel eunuchū vnū: & dixit velociter mi- λεὺς ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἕνα, καὶ εἶπε τοτάχος με cheam filiū iamla. & iosaphat rex χαίαν υἱὸν ἰαμλά. καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς

"achab' fermones' istos: & "scidit vestimenta sua: & operuit' cilicio' carnē suā: & "ie iunauit' & dormiuit' & facco' & ābulauit' demisso capite. "Et factus est "fermo" dñi" ad "heliam 'tesbitē' dicēs. 'Nōne vi disti' hūiliatū' achab' coram me? "Quia' igitur' humiliatus est" mei cā. 'Nō 'inducā' malū' in diebus eius: sed' i diebus' filii sui 'inferā' malū' domui eius.

Rāsierūt igitur .zz. "tres' ānis' absq; bello' iter' syriam & israel. 'In anno" tertio "descendit' iosaphat rex "iuda' ad regem 'israel. "Dixit' rex' israel' ad "seruos suos. "Ignoratis' nostra sit 'ramoth' galaad: & "negligimus' tollere' eā 'de manu" regis" syrie! "Et ait' ad' iosaphat. 'Venies ne' mecum "ad preliādū in "ramoth 'galaad?' Dixit' 'iosaphat' ad' regem' israel. 'Sicut ego sum: "ita & tu. 'Ppl's meus' & ppl's tuus vnū sunt: & "equites mei' eqtes tui. 'Dixit' iosaphat" ad" regē 'israel. 'Quere' oro te 'hodie' sermonē" domini. 'Congregauit ergo 'rex' israel' prophetas "quadringentos circiter 'viros' & ait "ad eos. 'Ire debeo' ri' ramoth' galaad "ad bellādū: "an' quiesce re? Qui' responderunt. 'Ascende' & dabit eā' dominus' in manu" regis. 'Dixit āt' iosaphat. 'Nō est' hic' propheta "domini' quispiam' vt in terrogemus' per eum! 'Et ait' rex' israel' ad' iosaphat. Remansit "vir' vnus' p quē possi mus' interrogare "domīnum: 'sed ego" odi eum: 'quia "non' prophetat' mihi 'bonum' sed 'malum: "micheas' filius' iela. Cui 'iosaphat' ait. "Ne" loquaris' ita" rex. 'Vocauit ergo "rex' israel' eunuchū' "ān dam "Rex autem' israel' & 'iosaphat' rex

אַחְאָ֣ב בֶּן־עָמְרִ֗י וַיַּ֤רַע בְּעֵינֵי֙ יְהוָ֔ה מִכֹּ֖ל אֲשֶׁ֥ר לְפָנָֽיו׃
וַיֵּלֶךְ֙ בְּכָל־דֶּ֣רֶךְ יָרָבְעָ֔ם בֶּן־נְבָ֖ט וּבְחַטֹּאתָ֑ו אֲשֶׁ֥ר הֶחֱטִ֖יא אֶת־יִשְׂרָאֵֽל׃
וַיַּעֲבֹ֣ד אֶת־הַבַּ֔עַל וַיִּשְׁתַּחוּ־לֹ֑ו וַיַּכְעֵ֗ס אֶת־יְהוָה֙ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל כְּכֹ֖ל אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֥ה אָבִֽיו׃
וַיַּ֣עֲמֹד אֲחָזְיָ֣ה בְנֹֽו־אַחְאָ֔ב עַל־יִשְׂרָאֵ֖ל בְּשֹׁמְר֑וֹן וַיִּמְלֹךְ֙ שְׁנָתַ֣יִם עַל־יִשְׂרָאֵֽל׃
וַיַּ֣עַשׂ הָרַ֔ע בְּעֵינֵ֖י יְהוָ֑ה וַיֵּ֣לֶךְ בְּדֶ֣רֶךְ אָבִ֗יו וּבְדֶ֙רֶךְ֙ אִמּ֔וֹ וּבִדְרֶ֖ךְ יָרָבְעָ֥ם בֶּן־נְבָ֖ט אֲשֶׁ֥ר הֶחֱטִ֖יא אֶת־יִשְׂרָאֵֽל׃
וַיַּעֲבֹ֣ד אֶת־הַבַּ֔עַל וַיִּשְׁתַּחוּ־לֹ֑ו וַיַּכְעֵ֗ס אֶת־יְהוָה֙ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל כְּכֹ֖ל אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֥ה אָבִֽיו׃
וַיִּפֹּ֣ל מוֹאָ֔ב בְּיַד־יִשְׂרָאֵ֖ל אַחֲרֵ֥י מ֖וֹת אַחְאָֽב׃
וַיִּפְשַׁ֥ע מוֹאָ֖ב בְּמֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֑ל וַיַּ֣עַל אֲחַזְיָ֔ה בְּשִׁכְבָתֹ֖ו בַּעֲלִיָּת֥וֹ אֲשֶׁר־לְשֹׁמְר֖וֹן וַיֵּחָ֑ל וַיִּשְׁלַ֣ח מַלְאָכִ֗ים וַיֹּ֤אמֶר אֲלֵהֶם֙ לְכ֣וּ דִרְשׁ֔וּ בְּבַ֥עַל זְבוּ֖ב אֱלֹהֵ֣י עֶקְרֹ֑ון אִם־אֶחְיֶ֖ה מֵחֳלִ֥י זֶֽה׃
וּמַלְאַ֣ךְ יְהוָ֗ה אָמַר֙ אֶל־אֵ֣לִיָּ֔הוּ הַתִּשְׁבִּ֖י עֲלֵ֣ה לִקְרַ֣את מַלְאֲכֵ֔י שֹׁמְר֑וֹן וְדִבַּרְתָּ֣ אֲלֵהֶ֔ם הֲמִבְּלִ֥י אֵין־אֱלֹהִ֖ים בְּיִשְׂרָאֵ֑ל אַתֶּ֗ם הֹלְכִ֛ים לִדְרֹ֥שׁ בְּבַ֥עַל זְבוּ֖ב אֱלֹהֵ֣י עֶקְרֹֽון׃
וְלָכֵ֗ן כֹּ֤ה אָמַר֙ יְהוָ֔ה הַמִּטָּה֙ אֲשֶׁ֣ר עָלִ֔יתָ שָׁ֖ם לֹ֣א תֵרֵ֑ד כִּ֥י מ֖וֹת תָּמֽוּת׃
וַיֵּלֶךְ֙ אֵ֣לִיָּ֔הוּ וַיַּגִּ֖דוּ לַמַּלְאָכִ֑ים וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם מַדּ֛וּעַ שַׁ֥בְתֶּ֖ם הֵֽנָּה׃
וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם אִ֣ישׁ עָלָ֤ה לִקְרָאתֵ֙נוּ֙ וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵ֔ינוּ לְכ֣וּ שׁ֔וּבוּ אֶל־הַמֶּ֖לֶךְ אֲשֶׁ֣ר שְׁלָחָ֑כֶם וְדַבֵּרְתֶּ֣ם אֵלָ֔יו כֹּ֥ה אָמַ֖ר יְהוָ֑ה הֲמִבְּלִ֥י אֵין־אֱלֹהִ֖ים בְּיִשְׂרָאֵ֑ל אַתָּ֗ה שֹׁלֵ֛חַ לִדְרֹ֥שׁ בְּבַ֥עַל זְבוּ֖ב אֱלֹהֵ֣י עֶקְרֹ֑ון לָכֵ֗ן הַמִּטָּה֙ אֲשֶׁ֣ר עָלִ֔יתָ שָׁ֖ם לֹ֣א תֵרֵ֑ד כִּ֥י מ֖וֹת תָּמֽוּת׃
וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם אִ֣ישׁ עָלָ֤ה לִקְרָאתֵ֙נוּ֙ וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵ֔ינוּ לְכ֣וּ שׁ֔וּבוּ אֶל־הַמֶּ֖לֶךְ אֲשֶׁ֣ר שְׁלָחָ֑כֶם וְדַבֵּרְתֶּ֣ם אֵלָ֔יו כֹּ֥ה אָמַ֖ר יְהוָ֑ה הֲמִבְּלִ֥י אֵין־אֱלֹהִ֖ים בְּיִשְׂרָאֵ֑ל אַתָּ֗ה שֹׁלֵ֛חַ לִדְרֹ֥שׁ בְּבַ֥עַל זְבוּ֖ב אֱלֹהֵ֣י עֶקְרֹ֑ון לָכֵ֗ן הַמִּטָּה֙ אֲשֶׁ֣ר עָלִ֔יתָ שָׁ֖ם לֹ֣א תֵרֵ֑ד כִּ֥י מ֖וֹת תָּמֽוּת׃
וַיֹּ֣אמֶר אֲלֵהֶ֗ם מַדּ֛וּעַ שַׁ֥בְתֶּ֖ם הֵֽנָּה

לְרַכְבּוֹ "הַכֵּךְ "יָדֶךָ "וְהוֹצִיאֵנִי °מִן °יָצָא
°הַמַּחֲנֶה כִּי °רָחֹלִיתִי וַתַּעַל °הַמִּלְחָמָה
°בַּיּוֹם °הַהוּא ׳ וְהַמֶּלֶךְ °הָיָה °מֵעֲמַד °עָלָה °לָחֵם
°בַּמֶּרְכָּבָה °נִכַּח "אֲרָם ׳ וַיָּמָת °בָּעֶרֶב ׳ °רֹכֶב °מות
°וַיִּצְקַד °דָּם °הַמַּכָּה "אֶל "חֵיק °הָרֶכֶב: °עָבָה
°וַיַּעֲבֹר °הָרִנָּה °בַּמַּחֲנֶה ׳ °כְּבוֹא °הַשֶּׁמֶשׁ °עָבַר °בֵּינוֹ
°לֵאמֹר "אִישׁ "אֶל °עִירוֹ "וְאִישׁ "אֶל °בוא
°אַרְצוֹ: °וַיָּמָת °הַמֶּלֶךְ °וַיָּבוֹא °שֹׁמְרוֹן
°וַיִּקְבְּרוּ "אֶת °הַמֶּלֶךְ °בְּשֹׁמְרוֹן: °וַיִּשְׁטֹף °קבר °שָׁטַף
°אֶת "הָרֶכֶב °עַל °בְּרֵכַת °שֹׁמְרוֹן °וַיִּלְקוּ °לָקַק
°הַכְּלָבִים ׳ אֶת °דָּמוֹ °וְהִזְנוֹת °רָחֲצוּ °זָנָה
°כִּדְבַר °יְהוָה °אֲשֶׁר °דִּבֶּר: °וְיֶתֶר °דִּבְרֵי
°אֲחָאָב °וְכָל °אֲשֶׁר °עָשָׂה °וּבֵית °הַשֵּׁן
°אֲשֶׁר "בָּנָה ׳ °וְכָל °הֶעָרִים °אֲשֶׁר °בָּנָה °עיר
°הֲלֹא °הֵם °כְּתוּבִים °עַל °סֵפֶר °דִּבְרֵי °כתב
׳ °הַיָּמִים °לְמַלְכֵי ׳ יִשְׂרָאֵל: ׳ וַיִּשְׁכַּב °יום °שָׁכַב
°אֲחָאָב °עִם °אֲבֹתָיו ׳ °וַיִּמְלֹךְ °אֲחַזְיָהוּ °עָלָה
°בְּנוֹ °תַּחְתָּיו: ׳ וִיהוֹשָׁפָט "בֶּן "אָסָא
°מָלַךְ °עַל °יְהוּדָה ׳ °בִּשְׁנַת °אַרְבַּע °מָלַךְ
°לְאַחְאָב °מֶלֶךְ °יִשְׂרָאֵל ׳ °וַיהוֹשָׁפָט "בֶּן
°שְׁלֹשִׁים °וְחָמֵשׁ ׳ שָׁנָה °בְּמָלְכוֹ
°וְעֶשְׂרִים °וְחָמֵשׁ °שָׁנָה °מָלַךְ °בִּירוּשָׁלָם
°וְשֵׁם °אִמּוֹ "עֲזוּבָה °בַּת °שִׁלְחִי: °וַיֵּלֶךְ
°בְּכָל °דֶּרֶךְ ׳ אָסָא ׳ אָבִיו "לֹא °סָר °סור
°מִמֶּנּוּ ׳ °לַעֲשׂוֹת ׳ °הַיָּשָׁר °בְּעֵינֵי ׳ °עָשָׂה
°יְהוָה: °אַךְ °הַבָּמוֹת °לֹא °סָרוּ "עוֹד °עמד
°הָעָם °מְזַבְּחִים °וּמְקַטְּרִים "בַּבָּמוֹת: °זָבַח °קָטַר
"וַיַּשְׁלֵם ׳ יְהוֹשָׁפָט ׳ °עִם °מֶלֶךְ °שָׁלַם
°יִשְׂרָאֵל: °וְיֶתֶר ׳ °דִּבְרֵי °יְהוֹשָׁפָט
°וּגְבוּרָתוֹ ׳ °אֲשֶׁר ׳ °עָשָׂה °וְאֲשֶׁר °גבר
°נִלְחָם °הֲלֹא °הֵם °כְּתוּבִים °עַל °סֵפֶר °לָחַם °כָּתַב
°דִּבְרֵי °הַיָּמִים °לְמַלְכֵי °יְהוּדָה: "וְיֶתֶר °יום
"הַקְּדֵשׁ °אֲשֶׁר °נִשְׁאַר °בִּימֵי °אָסָא °שָׁאַר
°אָבִיו ׳ °בֵּעֵר °מִן °הָאָרֶץ: °וּמֶלֶךְ °אֵין
°בֶּאֱדוֹם °נִצָּב °מֶלֶךְ: ׳ °יְהוֹשָׁפָט °עָשָׂה
°אֳנִיּוֹת ׳ °תַּרְשִׁישׁ °לָלֶכֶת °אוֹפִירָה °אָנָה °הָלַךְ

aurige suo. "Verte" manũ tuã: °&eiice me° de° exercitu: °quia grauit° vulneratus sum. °Cõmissũ ẽ ergo° prelium° in die illa. °Et rex° fiabat ꝯꝯꝯꝯ °in curru suo° cõtra °syros. °Et mortu° ẽ° vespe. °Fluebat ãt° sanguis° plage "Nomẽ" mẽis eius "azuba° filia° salaí. °Et ambulauit° in oĩ° via° asa° patris sui &" non° declinauit ꝯꝯ °ex ea. °Fecitq; °quod rectum est° in conspectu °dñi: °verũtñ° excelsa° nõ °abstulit. °Adhuc enim °ppls° sacrificabat° & adolebat incensũ" i excelsis. "Pacemq; habuit °iosaphat° cum °rege ꝯꝯꝯꝯ °israel. °Reliqua autem °verborũ° iosaphat ꝯꝯ °& opera eius° que° gessit °& ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ °prelia: °nonne° hec° scripta sunt° in° libro ꝯꝯꝯꝯ °verborũ° dierũ° regũ° iuda? Sed" & reliquias ꝯꝯ "effeminatorũ° q° remanserant° in diebus °asa ꝯꝯ °pñs ei° abstulit "de °terra. °Nec erat tunc ꝯꝯꝯ °rex° constitutus° in edõ. °Rex vero° iosaphat °fecerat° classes in °mari que nauigarent° in ophir ꝯꝯꝯ

rex aurige suo: verte manũ tuã ὁ βασιλεὺς τῷ ἡνιόχῳ αὐτοῦ, ἐπίστρεψον τὴν χεῖρά σου
τ educ me de pcho: qz vulneratus sum. καὶ ἐξάγαγέ με ἐκ τοῦ πολέμου, ὅτι τετραυμάτισμαι.
τ retrouersũ est preliũ in die illa. τ rex καὶ ἐτροπώθη ὁ πόλεμος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ὁ βασι
erat ilions in curru ex aduerso syrie λεὺς ἦν ἑστηκὼς ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἐξ ἐναντίας συρίας ἕως
mane vsq; ad vesperã. τ egrediebatur sanguis de plage πρωῒ ἕως ἑσπέρας· καὶ ἐξεπορεύετο τὸ αἷμα τῆς πληγῆς
stragie in sinũ currus: τ mor ἐκ τῆς τροπωτίδος εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἅρματος, καὶ ἀπέ
tuꝰ° est rex vespert. τ stetit exercit° preco i ca θανεν ὁ βασιλεὺς ἑσπέρας· καὶ ἔστη κραυκήρυξ ἐν τῇ παρεμ
stris occidẽte° sole: τ dixit: vnusquisq; i βολῇ δύναντος τοῦ ἡλίου, καὶ εἶπεν, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυ
sm ciuitatẽ: τ vnusquisq; in suam hereditatẽ: qz τοῦ πόλιν, καὶ ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ κληρονομίαν, ὅτι
mortuꝰ° est rex. τ venerũt in samariã: τ sepe τέθνηκεν ὁ βασιλεύς· καὶ ἦλθον εἰς σαμαρείαν, καὶ ἔθα
lierũt regem achab in samaria. τ lauerũt ψαν τὸν βασιλέα αχαὰβ εἰς σαμαρείαν· καὶ ἀπενίψαντο
sanguinẽ° a curru in fonte samarie. τὸ αἷμα ἀπὸ τοῦ ἅρματος ἐπὶ τὴν κρήνην σαμαρείας.
τ lauerũt canes° sanguinẽ: τ meretrices° lote sunt ὃ.21.f.
καὶ ἐλάκτισαν οἱ κύνες τὸ αἷμα, καὶ αἱ πόρναι ἐλούσαντο
in sanguine eius iuxta verbũ dñi: qđ locuꝰ° fuit. ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν.
τ reliqua ſmõis achaab τ vniuersa que fe καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων αχαὰβ καὶ πάντα ὅσα ἐποίη
cit: τ domũ eburneã quã edificauit: τ cunctas σε, καὶ οἶκον ἐλεφάντινον ὃν ᾠκοδόμησε, καὶ πόσας πό
vrbes quas fecit: nonne hec scripta sũt in λεις ἃς ἐποίησε, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ
libro ſmonũ dierũ regum israel? τ dor βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοι
miuit achaab cũ pribus suis: τ regna μήθη αχαὰβ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασί
uit ochozias filius eius pro eo. τ iosaphat λευσεν ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. καὶ ἰωσαφὰτ
filius asa regnauit in tuda in ãno quarto υἱὸς ἀσὰ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰούδᾳ ἐν ἔτει τῷ τετάρτῳ
achaab regis israel. τ iosaphat erat qua τοῦ αχαὰβ βασιλέως ἰσραήλ. καὶ ἰωσαφὰτ ἦν τετρα
dragintaꝰ τ quinq; ãnoꝝ cũ regnaret ipse. τ κοντούτης καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ
viginti τ quinq; ãnos regnauit in hierusalem. εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ·
τ nomẽ mri eius azuba filia salaí. τ am καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀζουβὰ θυγάτηρ σαλαί· καὶ ἔπο
bulauit in oĩ via asa patris eius. nõ declinauit ab ea: vt faceret rectũ in oculis domi ne. τ excelsa nõ ablata sunt: adhuc ppls sacrificabat τ adolebat in excelsis. τ pacẽ habuit iosaphat cũ re
gibus israel. τ reliqua verbor iosaphat τ prelia eius q fecit: nonne hec scripta in li bro verbor dierũ regũ iuda? τ reli quos inteatoꝰ qui remanserãt in die bus asa pñs eius ablulit de terra. τ rex nõ erat pñs in idumea. τ iosaphat rex constituit in edõ. τ iosaphat fecit naues maris vt irent in ophir

propter aurum. τ nõ ibant: qz confracte ἕνεκεν τοῦ χρυσίου· καὶ οὐκ ἐπορεύοντο, ὅτι συνετρίβη
sunt naues in gesion gaber. tunc ait ochozias filius σαν αἱ ναῦς ἐν γασιων γάβερ. τότε εἶπεν ὁ χοζίας υἱὸς
achab ad iosaphat: vadant serui mei cũ ἀχαὰβ πρὸς ἰωσαφάτ, πορευέσθωσαν οἱ δοῦλοί μου μετὰ
seruis tuis. τ nõ voluit iosaphat. τ dor τῶν δούλων σου· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἰωσαφάτ. καὶ ἐκοι
miuit iosaphat cũ pribus suis: τ sepeliꝰ ẽ μήθη ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη
apud patres suos in ciuitate dauid pfis πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τ πρὸς
fui. τ regnauit ioram filius eius pro eo: τ αὐτ· καὶ ἐβασίλευσεν ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ
ochozias filiꝰ° achaab regnauit sup israel in sama ὀχοζίας υἱὸς° αχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμα
ria. in anno septimo decimo iosaphat regis iu ρείᾳ. ἐν ἔτει ἑπταικαιδεκάτῳ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰου
da ochozias filiꝰ° achaab regnauit sup israel in sa δα ὀχοζίας υἱὸς° αχαὰβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σα
maria duob° ãnis: τ fecit malũ in cõspectu dñi: μαρείᾳ δύο ἔτη, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου,
τ ambulauit in via achaab patris sui τ in καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ αχαὰβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν
via iezabel mris ei°: τ in peccatis dom°roboã filii nabath qui pecare fecit israel. Seruiuit quoq; baal ꝯꝯꝯ °& adorauit° eum: °& irritauit° dñm° deũ israel° iuxta oĩa que° fecerat° pater eius.

Explicit primus liber malachi.i.Regũ tertius.

Incipit fedꝰ liber malachi.i.quartꝰ Regũ. i.

Reuariçat° ẽ ãt° moab °in israel° postq̃ °mortuꝰ ẽ° achab. °Ecce° dítq; °ochozias° p° cãcelos° cenaculi sui "qđ hẽ bat° i samaria° & egrotauit. ° Misitq; °nũcios° dicẽs° ad eos. °Ite °cõsulite °beelzebub° deũ° accaro: °vtrũ° viuere queã° de infirmitate mea° hac. ° Angelus ãt° dñi °locutus est °ad °helia° thesbite: dicẽs. "Surge° ascẽde° in° occursũ° nũciorũ° regis° samarie: °& dices° ad eos. "Nũqd nõ est° deus° in israel° vt °eatis° ad cõsulẽdũ° beelzebub° deum° accaron?

°quã obrẽ° hec° dicit° dominus. ° De" lectulo sup "quẽ° ascẽdisti° nõ° descẽdes: °sed "morte° morie° ris. °Et abiit° helias: ° re uersiq; sunt "nunci° ad eos. °Et dixit° eis °Quare° reuersi estis? At illi° respondẽrũt° ei. ° Vir "occurrit" nobis: °& dixit° ad nos. °Ite ꝯꝯꝯꝯ °reuertimini° ad° regẽ "q "misit° vos: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ °& dicetis° ei. °Hec° dicit °dominus. °Nũquid qa °nõ erat° deus °in israel: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ "mittis° vt cõsulatur "beelzebub° deus ꝯꝯꝯꝯꝯ

°pp aurũ: °&"mẽ° nõ po tuerũt: "qa° cõfracte sunt °in asiongaber. °Tũc ait °ochozias° filius ꝯꝯꝯꝯꝯ °achab° ad° iosaphat. °Vadant° serui mei° cũ ꝯꝯꝯꝯ °seruis tuis °in nauibus. °Et noluit° iosaphat. ꝯꝯ °Dormiuitq; ' iosaphat "cũ° patribus suis: °& sepꝰ tus eſt° cũ° eis° in ciuitate °dauid patris sui: °regnauitq;° ioraꝰ filius eius° p co. °Ochozias aũt° filius °achab° regnare ceperat °super° israel° in samaria °ãno° septio° decimo° iosaphat° regis° iuda: ° regnauitq;° sup° isr° duoꝝ bꝰ ãnis. °Et fecit° malũ° i cõspectu° dñi: °& ãbulauit° in via° patris sui ° & °matris sue: °& i via° hieroboã° filii °nabath ° qui °peccare fecit° israel. °Seruiuit quoq; °baal ꝯꝯꝯ °& adorauit° eum: °& irritauit° dominum° deum °israel° iuxta oĩa° que° fecerat° pater eius.

Cap.i.

°וַיִּפְשַׁע °מוֹאָב °בְּיִשְׂרָאֵל °אַחֲרֵי °מוֹת
°אַחְאָב: °וַיִּפֹּל °אֲחַזְיָה ׳ °בְּעַד ׳ °הַשְּׁבֻכָה
°בַּעֲלִיָּתוֹ °אֲשֶׁר °בְּשֹׁמְרוֹן °וַיֵּחַל °וישלח
°וַיְמַלְאָכִים °וַיֹּאמֶר °אֲלֵהֶם °לְכוּ °דִרְשׁוּ
°בְּבַעַל °זְבוּב °אֱלֹהֵי °עֶקְרוֹן °אִם °אהיה
°מַחֲלִי °זֶה: °וּמַלְאַךְ °יְהוָה °דִּבֶּר °אֶל
°אֵלִיָּה °הַתִּשְׁבִּי "קוּם "עֲלֵה °לִקְרַאת
°מַלְאֲכֵי °מֶלֶךְ °שֹׁמְרוֹן ׳ °וְדִבַּרְתָּ °אֲלֵהֶם
"הֲמִבְּלִי °אֵין °אֱלֹהִים °בְּיִשְׂרָאֵל °אַתֶּם
°הֹלְכִים °לִדְרֹשׁ °בְּבַעַל °זְבוּב °אֱלֹהֵי זנב
°עֶקְרוֹן: °וְלָכֵן °כֹּה °אָמַר ׳ יְהוָה "הַמִּטָּה
°אֲשֶׁר °עָלִיתָ °שָׁם °לֹא °תֵרֵד °כִּי "מוֹת °תָּמוּת °עלה °ירד
°וַיֵּלֶךְ °אֵלִיָּה: °וַיָּשׁוּבוּ °שוב
°הַמַּלְאָכִים °אֵלָיו ׳ °וַיֹּאמֶר °אֲלֵיהֶם
°מַה °זֶּה °שַׁבְתֶּם: °וַיֹּאמְרוּ °אֵלָיו ׳ °אִישׁ
"עָלָה °לִקְרָאתֵנוּ °וַיֹּאמֶר °אֲלֵינוּ °לְכוּ
°שׁוּבוּ °אֶל °הַמֶּלֶךְ "אֲשֶׁר °שָׁלַח °אֶתְכֶם
°וְדִבַּרְתֶּם °אֵלָיו °כֹּה °אָמַר °יְהוָה °הַמִּבְּלִי
°אֵין ׳ °אֱלֹהִים ׳ °בְּיִשְׂרָאֵל ׳ אַתָּה
°שֹׁלֵחַ °לִדְרֹשׁ "בְּבַעַל ׳ °זְבוּב ׳ °אֱלֹהֵי

Cap.i.

dd iij

עֶקְרוֹן׃ לָכֵן ׀ הַמִּטָּה ׀ אֲשֶׁר ׀ עָלִיתָ
שָּׁם ׀ לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי ׀ מוֹת ׀ תָּמוּת׃
וַיִּדְבַּר אֲלֵיהֶם ׀ מָה ׀ מִשְׁפַּט ׀ הָאִישׁ ׀ דִּבֶּר־שָׁפָט
אֲשֶׁר ׀ עָלָה ׀ לִקְרַאתְכֶם ׀׀ וַיְדַבֵּר
אֲלֵיכֶם ׀ אֶת־הַדְּבָרִים ׀ הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו ׀ אִישׁ ׀ בַּעַל ׀ שֵׂעָר ׀ וְאֵזוֹר ׀ עוֹר ׀ אָזוֹר
אָזוֹר ׀ בָּמָתְנָיו ׀ וַיֹּאמֶר ׀ אֵלִיָּה ׀ הַתִּשְׁבִּי
הוּא׃ וַיִּשְׁלַח ׀ אֵלָיו ׀ שַׂר ׀ חֲמִשִּׁים ׀ שָׁלַח־שׂוּר
וַחֲמִשָּׁיו ׀׀ וַיַּעַל ׀ אֵלָיו ׀ וְהִנֵּה ׀ יֹשֵׁב ׀ עַל ׀׀ עָלָה
רֹאשׁ ׀ הָהָר ׀ וַיְדַבֵּר ׀ אֵלָיו ׀ אִישׁ
הָאֱלֹהִים ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ דִּבֶּר ׀ רָדָה׃ וַיַּעַן ׀ יָרַד־עָנָה
אֵלִיָּהוּ ׀ וַיְדַבֵּר ׀ אֶל ׀ שַׂר ׀ הַחֲמִשִּׁים
וְאִם ׀ אִישׁ ׀ אֱלֹהִים ׀׀ אָנִי ׀ תֵּרֶד ׀
אֵשׁ ׀ מִן ׀ הַשָּׁמַיִם ׀ וְתֹאכַל ׀ אֹתְךָ ׀ אֵשׁ־נָבַל
וְאֶת ׀׀ חֲמִשֶּׁיךָ ׀ וַתֵּרֶד ׀ אֵשׁ ׀ מִן
הַשָּׁמַיִם ׀ וַתֹּאכַל ׀ אֹתוֹ ׀ וְאֶת ׀ חֲמִשָּׁיו׃
וַיֹּסֶף ׀ עוֹד ׀ וַיִּשְׁלַח ׀ אֵלָיו ׀ שַׂר ׀ שׁוּב
חֲמִשִּׁים ׀ אַחֵר ׀׀ וַיַּעַן ׀׀ וַיְדַבֵּר
אֵלָיו ׀ אִישׁ ׀ הָאֱלֹהִים ׀ כֹּה ׀ אָמַר ׀ הַמֶּלֶךְ
מְהֵרָה ׀ רְדָה׃ וַיַּעַן ׀ וַיְדַבֵּר ׀ אֵלִיָּה ׀ וַיְדַבֵּר ׀ דַּבֵּר
אֶלֹהִים ׀ אִם־אִישׁ ׀ הָאֱלֹהִים ׀ אָנִי
תֵּרֶד־אֵשׁ ׀ מִן ׀ הַשָּׁמַיִם ׀ וְתֹאכַל ׀ אֹתְךָ
וְאֶת ׀׀ חֲמִשֶּׁיךָ ׀ וַתֵּרֶד ׀ אֵשׁ ׀ מִן ׀ הַשָּׁמַיִם ׀ שׁוּב
וַתֹּאכַל ׀ אֹתוֹ ׀ וְאֶת ׀ חֲמִשָּׁיו׃
וַיִּשְׁלַח ׀ עוֹד ׀ שַׂר ׀ חֲמִשִּׁים ׀ שְׁלִשִׁים
וַחֲמִשָּׁיו ׀ וַיַּעַל ׀ וַיָּבֹא ׀ שַׂר ׀ הַחֲמִשִּׁים ׀ הַשְּׁלִשִׁי ׀ וַיִּכְרַע ׀ עַל ׀ בִּרְכָּיו ׀ לִנֶגֶד ׀ שְׁלשׁ־כָּרַע
אֵלִיָּהוּ ׀ וַיִּתְחַנֶּן ׀ אֵלָיו ׀ וַיְדַבֵּר ׀ אֵלָיו ׀ חַנֵּן
אִישׁ ׀ הָאֱלֹהִים ׀ תִּיקַר ׀ נָא ׀ נַפְשִׁי ׀ וְנֶפֶשׁ ׀ יָקַר
וְנֶפֶשׁ ׀ עֲבָדֶיךָ ׀ אֵלֶּה ׀ חֲמִשִּׁים ׀ בְּעֵינֶיךָ׃
הִנֵּה ׀ יָרְדָה ׀ אֵשׁ ׀׀ מִן ׀ הַשָּׁמַיִם ׀
וַתֹּאכַל ׀ אֶת ׀ שְׁנֵי ׀ שָׂרֵי ׀ הַחֲמִשִּׁים ׀ שָׁנָה
הָרִאשֹׁנִים ׀׀ וְאֶת ׀ חֲמִשֵּׁיהֶם ׀ וְעַתָּה
תִּיקַר־נַפְשִׁי ׀ בְּעֵינֶיךָ׃ וַיְדַבֵּר ׀ מַלְאַךְ ׀ דַּבֵּר ׀ לְאַךְ
יְהוָה ׀ אֶל ׀ אֵלִיָּהוּ ׀ רֵד ׀ אִתּוֹ ׀ אַל ׀ יָרֵד־יָרֵא
תִּירָא ׀׀ מִפָּנָיו ׀׀ וַיָּקָם ׀ וַיֵּרֶד ׀ אִתּוֹ ׀ אֶל ׀׀ פָּנָה־קוּם

accaron. Idcirco de lectulo sup quẽ ascendisti non descendes ab eo: qz morte morieris. Et dixit eis. Cuius figure & habitus est vir ille qui occurrit vobis: Et locutus est verba hec? At illi dixerunt. Vir pilosus & zona pellicea accinctus renidet. Qui ait. Helias tesbites est. Misit ad eũ quinquagenariũ principem & quinq̃gita qui erant sub eo. Qui ascendit ad eũ sedẽtiq̃m in vertice montis: ait. Homo dei rex pcepit vt descendas. Respondensq; helias: dixit quinquagenario. Si homo dei fum: descendat ignis de celo: & deuoret te & quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo: & deuorauit eum & quinq̃ginta qui erãt cũ eo. Rursumq; misit ad eũ principẽ quinquagenariũ alterũ: & quinquagita cũ eo. Quiq locutus est illi. Homo dei. Hec dicit rex. Festina descende. Rñdẽs helias ait. Si homo dei ego sum: descendat ignis de celo & deuoret te & quinq̃gita tuos. Descendit ergo ignis de celo & deuorauit quinquaginta tuos. Rursumq; misit principẽ quinquagenariũ alterũ & quinquagita qui erãt cũ eo. Quiq locutus est illi. Homo dei. Hec dicit rex. Festina descende. Rñdens helias ait. Si homo dei ego sum: descendat ignis de celo & deuoret te & quinq̃gita tuos. De scẽdit ergo ignis de celo & deuorauit quinquaginta tuos. Iterũ misit principem quinq̃genariũ tertium: & quinq̃gita qui erãt cũ eo. Quiq cum veniffet ascendit genua contra heliam: & precatus est eum: & ait. Homo dei noli despicere animam meam: & animas seruorũ tuorum qui mecum funt. Ecce descẽdit ignis de celo: & deuoret te & quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo: & deuorauit duos principes quinquagenarios primos & quinquagẽtos qui cũ eis erant. Sed nũc obsecro vt miserearis anime mee. Locutq; est angelus dñi ad heliã dicẽs. Descẽde cũ eo. Ne timeas. Surrexit igit & descendit cũ eo ad regem: & locutus est ei dicens. Hec dicit dñs: eo qz misisti nuncios ad consulendum deum accaron quasi nõ esset deus in israel vt interrogares sermonẽ eius: ideo de lecto sup quẽ ascendisti non descendes ab eo: qz morte morieris. Et dixit eis. Cuius figure & habitus est vir ille qui occurrit vobis: & locutus est verba hec? At illi dixerunt. Vir pilosus & zona pellicea accinctus renidet. Qui ait. Helias tesbites est. Misit ad eũ quinquagenariũ principem & quinq̃gita qui erant sub eo. Quiq cum veniffet ascendit genua contra heliam: & precatus est eum: & ait. Homo dei noli despicere animam meam: & animas seruorũ tuorum qui mecum funt. Ecce descẽdit ignis de celo: & deuoret te & quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo: & deuorauit duos quinquagenarios primos & quinquagẽtos qui cũ eis erant. Sed nũc obsecro vt miserearis anime mee. Locutq; est angelus dñi ad heliã dicẽs. Descẽde cũ eo ne timeas a facie eius. Surrexitq; igit & descendit cũ eo ad regem: & locutus est ei dicens. Hec dicit dñs: eo qz misisti nuncios ad consulendum deum accaron quasi nõ esset deus in israel a quo posses interrogare sermonẽ eius: ideo de lecto sup quem ascendisti non descendes: sed morte morieris. Mortuq; est iuxta sermonẽ dñi quẽ locutus est helias: & regnauit iorã fr eius pro eo: anno secundo ioram filii iosaphat regis iude. Nõ erat hẽ filiũ. Reliqua autem verborum ochozie que operatus est nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel?

Ca.2.

A Factũ est aũt cũ leuare vellet dñs heliã in turbinem in celum: ibant helias & heliseus de galgalis. Dixitq; helias ad heliseũ. Sede hic: quia dominus misit me vsq; in bethel. Cui ait heliseus. Viuit dñs & viuit anima tua: quia nõ derelinquã te. Egressiq; sunt filii prophetarũ qui erãt in bethel ad heliseũ & dixerũt ei. Nũquid nosti: quia dominus hodie tollet dominum tuum a te? Et ait. Et ego noui. Silete. Dixit autem ei helias. Sede hic: quia dñs misit me vsq; ad iordanem. Qui ait. Viuit dñs & viuit anima tua: quia nõ derelinquã te. Ierũt igitur ambo & quinq̃ viri de filiis prophetarũ

הַמֶּלֶךְ׃ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהוּ כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה
יַעַן ׀ אֲשֶׁר ׀ שָׁלַחְתָּ ׀ מַלְאָכִים ׀ לִדְרֹשׁ
בְּבַעַל ׀ זְבוּב ׀ אֱלֹהֵי ׀׀ עֶקְרוֹן ׀ הֲמִבְלִי ׀ זָבַל
אֵין ׀ אֱלֹהִים ׀׀ בְּיִשְׂרָאֵל ׀׀ לִדְרֹשׁ
בִּדְבָרוֹ ׀ לָכֵן ׀ הַמִּטָּה ׀ אֲשֶׁר ׀ עָלִיתָ ׀ שָּׁם ׀ עָלָה
יָרֹד ׀ תֵּרֵד ׀ מִמֶּנָּה ׀ כִּי ׀ מוֹת ׀ תָּמוּת׃ וַיֵּלֶךְ
כִּדְבַר ׀ יְהוָה ׀ אֲשֶׁר ׀ דִּבֶּר ׀ אֵלִיָּהוּ
וַיִּמְלֹךְ ׀ יְהוֹרָם ׀ תַּחְתָּיו ׀׀ בִּשְׁנַת ׀ שְׁתַּיִם ׀ לִשְׁנָה
לִיהוֹרָם ׀ בֶּן־יְהוֹשָׁפָט ׀ מֶלֶךְ ׀ יְהוּדָה
כִּי ׀ לֹא ׀ הָיָה ׀ לוֹ ׀ בֵּן ׀ וַיֶּתֶר ׀ דִּבְרֵי
אֲחַזְיָהוּ ׀ אֲשֶׁר ׀ עָשָׂה ׀ הֲלוֹא ׀ הֵמָּה
כְּתֻבִים ׀ עַל ׀ סֵפֶר ׀ דִּבְרֵי ׀ הַיָּמִים
לְמַלְכֵי ׀ יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי ׀ בְּהַעֲלוֹת ׀ יְהוָה ׀ אֶת ׀ אֵלִיָּהוּ Cap.ij.
בַּסְּעָרָה ׀ הַשָּׁמַיְמָה ׀ וְאֵלִיָּהוּ ׀ וֶאֱלִישָׁע ׀ הָלְכוּ ׀ מִן־הַגִּלְגָּל׃
וַיֹּאמֶר ׀ אֵלִיָּהוּ ׀ אֶל ׀ אֱלִישָׁע ׀ שֶׁב ׀ נָא ׀ פֹּה ׀ כִּי ׀ יְהוָה ׀ יָשַׁב
שְׁלָחַנִי ׀ עַד־בֵּית־אֵל ׀ וַיֹּאמֶר ׀ אֱלִישָׁע ׀ חַי
יְהוָה ׀ וְחֵי ׀ נַפְשְׁךָ ׀ אִם ׀ אֶעֶזָבֶךָ ׀ וַיֵּרְדוּ ׀ בֵּית־אֵל׃
וַיֵּצְאוּ ׀ בְּנֵי ׀ הַנְּבִיאִים ׀ אֲשֶׁר ׀ בְּבֵית־אֵל ׀ אֶל־אֱלִישָׁע ׀ וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו ׀׀ הֲיָדַעְתָּ ׀ כִּי ׀ הַיּוֹם ׀ יְהוָה ׀ לֹקֵחַ
אֶת־אֲדֹנֶיךָ ׀ מֵעַל ׀ רֹאשֶׁךָ ׀ וַיֹּאמֶר ׀ גַּם
אֲנִי ׀ יָדַעְתִּי ׀ הַחֲשׁוּ ׀׀ וַיֹּאמֶר ׀ לוֹ
אֱלִישָׁע ׀ שֵׁב ׀ נָא ׀ פֹּה ׀ כִּי ׀ יְהוָה ׀׀ שְׁלָחַנִי
יְרִיחוֹ ׀׀ וַיֹּאמֶר ׀׀ חַי ׀ יְהוָה ׀ וְחֵי
נַפְשְׁךָ ׀ אִם ׀ אֶעֶזָבֶךָ ׀ וַיָּבֹאוּ
יְרִיחוֹ׃ וַיִּגְּשׁוּ ׀ בְּנֵי ׀ הַנְּבִיאִים ׀ אֲשֶׁר
בִּירִיחוֹ ׀ אֶל־אֱלִישָׁע ׀ וַיֹּאמְרוּ ׀ אֵלָיו
הֲיָדַעְתָּ ׀ כִּי ׀ הַיּוֹם ׀ יְהוָה ׀ לֹקֵחַ ׀ אֶת
אֲדֹנֶיךָ ׀ מֵעַל ׀ רֹאשֶׁךָ ׀ וַיֹּאמֶר ׀ גַּם
אֲנִי ׀ יָדַעְתִּי ׀ הַחֲשׁוּ ׀׀ וַיֹּאמֶר ׀ לוֹ
אֱלִישָׁע ׀ שֵׁב ׀ נָא ׀ פֹּה ׀ כִּי ׀ יְהוָה ׀ שְׁלָחַנִי
הַיְרְדֵּנָה ׀ וַיֹּאמֶר ׀ חַי ׀ יְהוָה ׀ וְחֵי
נַפְשְׁךָ ׀׀ אִם־אֶעֶזָבֶךָ ׀׀ וַיֵּלְכוּ ׀׀ שְׁנֵיהֶם׃
וַחֲמִשִּׁים ׀ אִישׁ ׀ מִבְּנֵי ׀ הַנְּבִיאִים

וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֶל־אֱלִישָׁע שֶׁב־נָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלָחַנִי עַד־הַיַּרְדֵּן וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֱזָבֶךָ וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם׃

וַיְהִי הֵמָּה הֹלְכִים הָלוֹךְ וְדַבֵּר וְהִנֵּה רֶכֶב־אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וַיַּפְרִדוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיְמָה׃

וֶאֱלִישָׁע רֹאֶה וְהוּא מְצַעֵק אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו וְלֹא רָאָהוּ עוֹד וַיֶּחֱזַק בְּבִגְדָּיו וַיִּקְרָעֵם לִשְׁנַיִם קְרָעִים׃

וַיָּרֶם אֶת־אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר נָפְלָה מֵעָלָיו וַיָּשָׁב וַיַּעֲמֹד עַל־שְׂפַת הַיַּרְדֵּן׃

וַיִּקַּח אֶת־אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר נָפְלָה מֵעָלָיו וַיַּךְ אֶת־הַמַּיִם וַיֹּאמַר אַיֵּה יְהוָה אֱלֹהֵי אַף הוּא וַיַּךְ אֶת־הַמַּיִם וַיֵּחָצוּ הֵנָּה וְהֵנָּה וַיַּעֲבֹר יְשֻׁעַ׃

וַיִּרְאֻהוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בִּירִיחוֹ מִנֶּגֶד וַיֹּאמְרוּ נָחָה רוּחַ אֵלִיָּהוּ עַל־אֱלִישָׁע וַיָּבֹאוּ לִקְרָאתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ אָרְצָה׃

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה נָא יֵשׁ אֶת־עַבְדֶיךָ חֲמִשִּׁים אַנְשִׁים בְּנֵי חַיִל יֵלְכוּ נָא וִיבַקְשׁוּ אֶת־אֲדֹנֶיךָ פֶּן־נְשָׂאוֹ רוּחַ יְהוָה וַיַּשְׁלְכֵהוּ אֶחָד הֶהָרִים אוֹ אֶחָת הַגְּאָיוֹת וַיֹּאמֶר לֹא תִשְׁלָחוּ׃

וַיִּפְצְרוּ בוֹ עַד בּוֹשׁ וַיֹּאמֶר שִׁלָּחוּ וַיִּשְׁלְחוּ חֲמִשִּׁים אִישׁ וַיְבַקְשׁוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים

'secuti sunt eos. Qui & steterūt ecōtra ilōge. Il lāt' ābo stabāt sup̄ for dane. Tulitq; helias oo pallīū suū & inuoluit illud: & percussit aquas: q̄ diuise sunt in vtramq; partē: & trāsierūt ā bo p̄ ticcū. Cunq; transisset: helias dixit oooo ad' helisēū. Postula q̄d vis: vt faciam tibi oooo anteq; tollar a te. Dixitq; heliseus. oooooooo Obsecro vt fiat p in me duplex spūs tuus. Qui rē dit. Rem difficilē postulasti. Attamē si videris me q̄ tollar a te: erit quod petisti. Si autē non videris: non erit.

Cunq; pergerent & oo incedētes fermocinarētur: ecce currus igne & equi ignei diuiserūt vtrūq;. Et ascendit oo helias p turbinē in celū: heliseus autem oooo videbat & clamabat.

Pater mi: pater mi oooo currus israel & auriga eius. Et non vidit cum amplius. Apphēditq; vestimēta sua: et scidit illa in duas partes. Et leuauit pallium oooooo helie quod ceciderat ei. Reuersusq; oooooo stetit sup̄ ripā iordānis & oooooooooooo pallio helie quod ceciderat ei oooooooooooo aquas. Et dixit. Vbi est oooooooo deus helie etiam nūc. Percussitq; oooooo aquas & diuise sūt huc atq; illuc: & transiit oo helisēus. Videntes autē filii prophetarum oooo qui erant in hiericho de contra dixerunt. oo Requieuit spūs helie sup̄ helisēū. Et venientes in occursū ei adorauerunt eum p̄ terrā: dixerūtq; illi. Ecce cū oooooooooooo seruis tuis sunt quīquaginta viri fortes: qui possunt ire & q̄rere dominum tuum: ne forte oooo tulerit eū spūs dñi & proiecerit eum in vnum oooo montiū aut in vnā vallium. Qui oooooo aiūt. Nolite mittere. coegeruntq; eum donec acquiesceret & diceret. Mittite. Et miserunt quinq̄gita viros. Qui cū q̄siissent tribꝰ diebꝰ

B

C

venerūt: et steterūt contra ilōge. ambo aūt steterūt sup̄ iordanē. et tulit helias pallium suū et inuoluit illud: et percussit aquas: et diuisa sunt hūc et illuc: et trāsierūt ambo per siccū. et factū est trāsiūt: helias ad helisēum: postula q̄d vis ut faciam tibi antequā tollar a te. et dixit helisēus: fiat ita spūs duplex tuus in me. et dixit helias rē dura postulasti: attamē si videris me recedētem a te: erit tibi sic. si aūt nō videris: non fiet. et factū est ipsis pergentibus et loquentibus: et ecce currus ignis et equi ignei: et diuiserūt inter ambos. et assumpsit helias in commotione per ydūmea ad celū. et elisē videbat et ipse clamabat: pater pater: currus israel et equites eius: et non vidit eū amplius. et apprehendit vestimēta sua et scidit illa in duas ptes: et leuauit pallium helie quod ceciderat super eū. et reuersus est elisē et stetit sup̄ ripā iordanis. et tulit pallium helie quod ceciderat super eū: et percussit aquas et nō fuit diuisa. et dixit elisēus: vbi est deus helie etiam ipse: et percussit aquas: et diuisa sunt huc et illuc: et transiit elisēus. et videntes eū filii prophetarum qui erant ex aduerso in hiericho dixerunt: requieuit spūs helie super elisēum. et obtulerunt ei occursum et adorauerunt eū super terrā. et dixerūt ad eum: ecce cū seruis tuis quīquaginta viri fortes: eāmus et quērāmus dñm tuū ne forte tulerit eū spūs dñi et proiecerit eū in vnū montiū vel in vnā vallium. et ait elisēus: nō mittetis. et coegerunt eū donec erubesceret. et dixit. mittite. et miserūt quinquaginta viros. et quesierūt tribus diebus:

D

τ nō inuenerūt. τ reuersi sunt ad eum. τ elisēus καὶ οὐχ εὗρον· καὶ ἀνέστρεφαν πρὸς αὐτὸν· καὶ ἐλισαὲ fedebat in hiericho: τ dixit eis: nōne dixi vobis ἐκάθητο ἐν ἱεριχώ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ εἶπον ὑμῖν nō ea? τ dixerūt viri ciuitatis ad eli- μὴ πορεύεσθε; καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς ἐλι seum: ecce trā habitatio ciuitatis huius bo σαιέ, ἰδοὺ δὴ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ταύτης ἀγα na sicut tu vides pspicis: τ aque male: τ θὴ καθὼς σὺ κύριε ὁρᾷς, καὶ τὰ ὕδατα πονηρά, καὶ ἡ terra sterilis. τ ait elisēus: tollite mihi hydri γῆ ἀτεκνοῦμένη. καὶ εἶπεν ἐλισαέ, λάβετέ μοι ὑδρί- am nouā: τ posuerūt ei. τ fudē. τ tulerūt ei σκην καινήν, καὶ ἐμβάλετε ἐκεῖ ἅλας· καὶ ἔλαβον αὐ τ egressus est ad trāsitū aquarū τ mi- τῶ, καὶ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων καὶ ἔρρι sit ibi salē. τ ait: hec dicit dñs: sa- ψεν ἐκεῖ τὸ ἅλας· καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος, ἴα nam aquas has: nō erit ampli' inde mo- σμαι τὰ ὕδατα ταῦτα, οὐκ ἔσαι ἔτι ἐκεῖθεν ἀποθνή rtes neq; sterilis. τ sanate sūt aque vsq; ad di σκων ὑδὲ ἀτεκνοῦσθαι. καὶ ἰάθη τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέ em hanc iuxta verbum helisei q̄d locut' est eliseus. τ ascē ρας ταύτης κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐλισαέ· καὶ ἀνέ dit eliseus inde in bethel: τ ipso ascēde βη ἐλισαὲ ἐκεῖθεν εἰς Βαιθήλ, καὶ αὐτοῦ ἀναβαίνον te in via: egressi sūt pueri parui de ciuitate τος ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξῆλθε παιδάρια μικρὰ ἐκ τῆς πόλεως τ illudebāt ei: τ dicebāt ei: ascēde cal καὶ κατέσαιζον αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, ἀνάβαινε φα ue ascēde calue. τ respexit post se: Iustin. 13.c. λακρὲ ἀνάβαινε φαλακρέ· καὶ ἐξέτεινεν ὀπίσω αὐτοῦ, τ vidit eos: τ maledixit eis in nōie dñi καὶ εἶδεν αὐτά, καὶ κατηράσατο αὐτὰ ἐν ὀνόματι κυ mini. τ egressi sūt duo vrsi de saltu: τ lacera ρίου· καὶ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ ἀνέρρη uerūt eis quadraginta duos pueros. τ tūle ξαν ἐξ αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο παιδάρια· καὶ διέλα sit inde in mōte carmeli: τ inde reuersus ϑεν ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ καρμήλιον, καὶ ἐκεῖθεν ἐπέστρε est in samariam.

φεν εἰς σαμάρειαν·

Ca.3.

A

ΘΕ toram filius a.hab regnauit in israel in Καὶ Ιωραμ υἱὸς Αχααβ ἐβασίλευσεν ἐν Ισραὴλ ἐν samaria in octauo decimo ano iosaphat regis σαμαρείᾳ ἐν ἐνὶ καὶ δεκάτῳ ἔτει Ιωσαφὰτ βασιλέως iuda. τ regnauit duodecim annis: τ fecit Ιούδα· καὶ ἐβασίλευσεν δώδεκα ἔτη, καὶ ἐποίησε τὸ malū coram dño: sed nō sicut pater su malὸν ἐνώπιον κυρίου, πλὴν οὐχ ὡς ὁ πατὴρ αὐ- i operū matris sue. τ ammouit statuas ba τοῦ καὶ μητρὸς αὐτοῦ· καὶ μετέστησε τὰς στήλας τοῦ βα al: quas fecit pater eius: verūtamen in pecca al, ἃς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πλὴν ἐν ταῖς ἁμαρ tis hieroboā filij nabat q̄ peccare fecit israel: τίαις ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ισραὴλ, adhesit: τ nō recessit abeis. τ mesa rex ἐκολλήθη, καὶ οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν. καὶ μισὰ βασιλεὺς moab erat hīs pecora: τ erat afferēs tributū: τ reddēs μωὰβ ἦν ἰσκηνῆ, καὶ ἦν φέρων φόρον, καὶ ἀποδιδοὺς τῷ regi israel cētum milia agnoꝝ τ cētum βασιλεῖ Ισραὴλ ἑκατὸν χιλιάδας ἀρνῶν καὶ ἑκατὸν milia arietū in velleribus. τ factū ē post χιλιάδας κριῶν ἐπὶ τόκων. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ mortu' est achaab: ptauricat' ē moab in rege is ἀποθανεῖν Ἀχαάβ, ἠθέτησεν μωὰβ ἐν βασιλεῖ Ισ raeł. τ egressus ē igitur rex israel de sa- ραὴλ· καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς Ισραὴλ ἐκ σα maria in die illa: τ recensuit ifir. μαρείας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐπισκέψατο τοὺς υἱοὺς'.

שׁוב וְלֹא מְצָאֻהוּ וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו וְהוּא
יֹשֵׁב בִּירִיחוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲלֹא
אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם אַל־תֵּלֵכוּ וַיֹּאמְרוּ
אֶל־הָעִיר אֶל־אֲדֹנֵיכֶם הִנֵּה נָא
מוֹשַׁב הָעִיר טוֹב כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי רֹאֶה
וְהַמַּיִם רָעִים וְהָאָרֶץ מְשַׁכֶּלֶת׃
וַיֹּאמֶר קְחוּ לִי צְלֹחִית חֲדָשָׁה
וְשִׂימוּ שָׁם מֶלַח וַיִּקְחוּ אֵלָיו וַיֵּצֵא
אֶל־מוֹצָא הַמַּיִם וַיַּשְׁלֵךְ שָׁם מֶלַח
וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה רִפֵּאתִי לַמַּיִם
הָאֵלֶּה לֹא יִהְיֶה מִשָּׁם עוֹד מָוֶת
וּמְשַׁכֶּלֶת׃ וַיֵּרְפְּאוּ הַמַּיִם עַד הַיּוֹם
הַזֶּה כִּדְבַר אֱלִישָׁע אֲשֶׁר דִּבֶּר
וַיַּעַל מִשָּׁם בֵּית אֵל וְהוּא עֹלֶה
בַּדֶּרֶךְ וּנְעָרִים קְטַנִּים יָצְאוּ מִן
הָעִיר וַיִּתְקַלְּסוּ בּוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ
עֲלֵה קָרֵחַ עֲלֵה קָרֵחַ׃ וַיִּפֶן אַחֲרָיו
וַיִּרְאֵם וַיְקַלְלֵם בְּשֵׁם יְהוָה וַתֵּצֶאנָה
שְׁתַּיִם דֻּבִּים מִן הַיַּעַר וַתְּבַקַּעְנָה
מֵהֶם אַרְבָּעִים וּשְׁנֵי יְלָדִים׃ וַיֵּלֶךְ
מִשָּׁם אֶל־הַר הַכַּרְמֶל וּמִשָּׁם שָׁב
שֹׁמְרוֹן׃ Cap.iij.
מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת
שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ
יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא
כְּאָבִיו וְכְאִמּוֹ וַיָּסַר אֶת מַצֵּבַת
הַבַּעַל אֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו׃ רַק בַּחַטֹּאת
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
יִשְׂרָאֵל דָּבַק לֹא סָר מִמֶּנָּה׃ וּמֵישַׁע
מֶלֶךְ מוֹאָב הָיָה נֹקֵד וְהֵשִׁיב לְמֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל מֵאָה אֶלֶף כָּרִים וּמֵאָה אֶלֶף
אֵילִים צֶמֶר׃ וַיְהִי כְּמוֹת אַחְאָב
וַיִּפְשַׁע מֶלֶךְ מוֹאָב בְּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
וַיֵּצֵא בַּמֶּלֶךְ יְהוֹרָם בַּיּוֹם הַהוּא
מִשֹּׁמְרוֹן וַיִּפְקֹד אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל׃

'nō inuenerūt. Et reuersi sunt ad eum. Atille habitabat in hiericho: & dixit eis. Nunquid non dixi vobis: nolite mittere? Dixerunt quoq; viri ciuitatis ad helisē um. Ecce oooooooooo habitatio ciuitatis huius optima est sicut tuple dñe pspicis. Sed aque pessime sūt & terra sterilis. At ille ait. Afferte mihi vas nouum oooo & mittite in illud sal. Q̄d cū attulissent: egressus ad fōtē aquārū misit in illum sal: oooooooooo & ait. Hec dicit dominus. Sanaui aquas oooo has: & non erit vltra sterilitas. Sanate sunt aque vsq; in diem hanc iuxta verbum helisei q̄d locutus est. Ascēdit ait inde helise? in bethel. Cūq; ascenderet p viā: pueri parui de egressi sunt de oooooo ciuitate & illudebāt ei dicentes. ooooooxxxim A'scēde calue: ascende calue. Quī cū respexisset vidit eos: & maledixit eis in nōie dñi. Egressi sunt duo vrsi de saltu & lacerauerunt oooo ex eis quadraginta duos pueros. Abiit autē inde in mōtem carmeli: & inde reuersus est in samariam.

Cap.iij.

Oram vero filius achab regnauit sup israel in samaria: anno decimo octauo iosaphat regis iude. Regnauitq; duodecim annis. oooooooooo & fecit malū coram dño: sed nō sicut pater su- & mittite in illud sal. matris sue. Tulit enim statuas baal quas fecerat pater eius. Verūtamen in pctis hieroboā filii nabat q peccare fecit oooooooo israel adhesit nec recessit ab eis. Porro mesa rex moab nutriebat pecora multa: & soluebat regi israel cētū milia agnorū & cētū milia arietū cū velleribus suis. Cūq; mortuus fuisset achab: puaricatus ē moab in rege israel. Egressus ē igitur rex israel de samaria in die illa & recensuit vniuersum israel oooooo

וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ
יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב פָּשַׁע בִּי
הֲתֵלֵךְ אִתִּי אֶל מוֹאָב לַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר
כָּמוֹנִי כָּמוֹךָ כְּעַמִּי עַמֶּךָ כְּסוּסַי
כְּסוּסֶיךָ וַיֹּאמֶר אֵי
זֶה הַדֶּרֶךְ נַעֲלֶה וַיֹּאמֶר דֶּרֶךְ מִדְבַּר
אֱדוֹם וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ
יְהוּדָה וּמֶלֶךְ אֱדוֹם וַיָּסֹבּוּ דֶּרֶךְ שִׁבְעַת
יָמִים וְלֹא הָיָה מַיִם לַמַּחֲנֶה וְלַבְּהֵמָה
אֲשֶׁר לְרַגְלֵיהֶם וַיֹּאמֶר
אֵין פֹּה נָבִיא לַיהוָה וְנִדְרְשָׁה אֶת יְהוָה
מֵאוֹתוֹ וַיַּעַן אֶחָד מֵעַבְדֵי מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֹּה אֱלִישָׁע בֶּן
שָׁפָט אֲשֶׁר יָצַק מַיִם עַל יְדֵי אֵלִיָּהוּ
וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט יֶשׁ אִתּוֹ דְּבַר
יְהוָה וַיֵּרְדוּ אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וְיְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וּמֶלֶךְ אֱדוֹם וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע
אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מַה לִּי וְלָךְ לֵךְ אֶל
נְבִיאֵי אָבִיךָ וְאֶל נְבִיאֵי אִמֶּךָ
וַיֹּאמֶר לוֹ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַל כִּי
קָרָא יְהוָה לִשְׁלֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה
לָתֵת אוֹתָם בְּיַד מוֹאָב וַיֹּאמֶר
אֱלִישָׁע חַי יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עָמַדְתִּי
לְפָנָיו כִּי לוּלֵי פְּנֵי יְהוֹשָׁפָט נֹשֵׂא
יְהוּדָה אֲנִי נֹשֵׂא אִם אַבִּיט אֵלֶיךָ
וְאִם אֶרְאֶךָ וְעַתָּה קְחוּ לִי מְנַגֵּן
וְהָיָה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וַתְּהִי עָלָיו יַד
יְהוָה וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה עֲשֹׂה
הַנַּחַל הַזֶּה גֵּבִים גֵּבִים כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה לֹא תִרְאוּ רוּחַ וְלֹא תִרְאוּ גֶּשֶׁם
וְהַנַּחַל הַהוּא יִמָּלֵא מַיִם וּשְׁתִיתֶם
אַתֶּם וּמִקְנֵיכֶם וּבְהֶמְתְּכֶם וְנָקַל
זֹאת בְּעֵינֵי יְהוָה וְנָתַן אֶת מוֹאָב

'misitq̃ ad iosaphat 'regem 'iuda dicens. 'Rex' mo' ab' recessit a me. 'vem' mecum 'cõtra cũ 'ad prelium. Qui 'rñdit. A scendam. Qui 'meus ē. 'tuus est: 'popu lus me' ppls tuus: & 'eq met' eq tui. 'Dixitq̃ "per "quã' viã' ascẽdem? 'Et ille' rñdit. Per 'desertum 'idumee. "Perrexerũt igi tur' rex' israel' & rex 'iuda' & rex' edõ: & cir cuierunt p' viam' septem 'dierum: 'nec' erat aqua 'exercitui' & iumentis "que' sequebantur eos. 'Dixitq̃ 'rex 'israel. "Heu heu heu. "Cõ gregauit nos' dñs' tres 'reges: 'vt traderet' i ma nu 'moab. 'Et ait' iosaphat. 'Est ne' hic 'prophetа' dñi' vt dep' cemur' dominum 'p cũ. 'Et rñdit' vnus' de 'seruis 'regis 'israel. Est' hic 'heliseus 'filius 'iaphat qui' fũdebat' a quã' sup' man' helie. 'Et ait' Iosaphat. 'Est' apud eum' sermo 'dñi. 'Descẽditq̃ ad cũ 'rex' israel '& iosaphat rex iuda' & rex' edõ. 'Dixit autẽ he liseus' ad' regem 'israel. 'Quid' mihi' & tibi est! 'Vade' ad' pphetas' pa tris tui' & matris tue. 'Et ait' rex' israel. 'Quare 'congregauit' dñs' tres 'reges' hos 'vt traderet' eos' in ma nus' moab. 'Dixitq̃ ad cũ' heliseus. 'Viuit dñs 'exercituũ' in cuius con spectu' sto: 'q' si nõ 'vultũ' iosaphat' regis 'iude' erubescerẽ: 'nõ' at tẽdissem quidem' te: 'nec' respexissem. 'Nũc aũt' adducite' mihi' psal tem. 'Cũq̃ caneret' psal tes: 'facta est' sup cũ' ma nus' dñi. 'Et ait. 'Hec' di cit' dominus. 'Facite al ueũ' torrẽtis' huius' fos sas & fossas. 'Hec' ci' dit' dñs. 'Non 'videbitis 'ventum' neq; pluuiam: & 'aluc' ipse' replebitur 'aquis: & bibetis 'vos' & familie vẽ' & iu menta vestra. 'Parũq̃ ẽ 'hoc' in cõspectu' dñi: in sup' tradet etiam' moab

τ ἀβιὰτ τ πιστὶ ad ἰωσαφὰτ regem iu
καὶ ἐπορεύθη καὶ διὰ σῦ ἐγένετο πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰού
da dicẽs: rex moab quarteat' ẽ in me: ⁊ ἐ
δὰ λέγων, βασιλεὺς μωὰβ κὰ' ἔστησε ἐν ἐμοί, εἰ πορεύ
bis mecũ ptra moab in preliũ? ⁊ dixit: ἐ σὺ μετ' ἐμοῦ ἐπὶ μωὰβ εἰς πόλεμον; καὶ εἶπεν, πορεύ
bo. ſimilis tibi: ſimilis mihi: ⁊ vt pplꝰ tuus pplꝰ σομαι· ὅμοιός σοι, ὅμοιος ἐμοί, καὶ ὡς ὁ λαός σου ὁ λαός
meus: ⁊ vt equi tui equi mei. ⁊ dixit qua μου, καὶ ὡς οἱ ἵπποι σου οἱ ἵπποι μου· καὶ εἶπεν ποία
via aſcẽdemus? ⁊ dixit: via deſerti edom. ⁊ ὁδῷ ἀναβησόμεθα; καὶ εἶπεν, ὁδὸν ἐρήμου ἐδώμ. καὶ
abiit rex iſrael ⁊ rex iuda ⁊ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ὁ βασιλεὺς ἰούδα καὶ
rex edom: ⁊ ibant circũdãtes viã ſeptẽ ὁ βασιλεὺς ἐδώμ, καὶ περιῆλθον τὴν ἀποσκευὴν ἑπτὰ
dierũ: ⁊ nõ erat aqua caſtris ⁊ iumẽ ἡμερῶν, καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ καὶ τοῖς κτήνε
tis q̃ sequebãtur eos. ⁊ dixit rex σι τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
iſrael: heu q̃ vocauit dñs tres ἰσραὴλ, ὠὸτι κέκληκεν κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς τοῦ
ſtos vt traderet eos in manu moab. ⁊ ait παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖρα μωὰβ· καὶ εἶπεν
iosaphat ad eũ: ſi eſt hic pphẽs dñi: ἰωσαφὰτ πρὸς αὐτόν, εἰ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου,
⁊ cõſulemus dñm per eũ? ⁊ rñdit καὶ ἐπερωτήσωμεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ; καὶ ἀπεκρίθη
vnꝰ de ſeruis regis iſrael. ⁊ ait: eſt εἷς τῶν παίδων τοῦ βασιλέως ἰσραήλ· καὶ εἶπεν, ὧδε
hic eliſeus filius ſaphat: q̃ fundebat aquã ſup ἐστὶν ἐλισαὲ υἱὸς σαφάτ, ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ
manus helie. ⁊ ait iosaphat: eſt in eo ſmo χεῖρας ἠλίου· καὶ εἶπεν. ἰωσαφάτ, ἔστιν ἐν αὐτῷ ῥῆμα
dñi? ⁊ deſcendit ad eum rex iſrael ⁊ κυρίου; καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ
iosaphat rex iuda ⁊ rex edom. ⁊ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα καὶ ὁ βασιλεὺς ἐδώμ. καὶ
dixit eliſeus ad regem iſrael: q̃d mihi ⁊ εἶπεν ἐλισαὲ πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραήλ, τί ἐμοὶ καὶ
tibi? vade ad pphetas patris tui σοί, ἄπελθε πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρός σου
& ad pphetas matris tue. ⁊ ait καὶ πρὸς τοὺς προφήτας τῆς μητρός σου. καὶ εἶπεν
ei rex iſrael: nequid vocauit dñs αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἰσραήλ, μὴ ὅτι κέκληκε κύριος τοὺς
tres reges istos vt traderet eos in τρεῖς βασιλεῖς τούτους τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς
manus moab: ⁊ dixit eliſeus: viuit dñs ex χεῖρας μωάβ; καὶ εἶπεν ἐλισαὲ, ζῇ κύριος ὧν ἐξ
citũ cui adſtũ eo: q̃ ſi nõ vultum μιῶν ᾧ παρέστηκα ἐνώπιον αὐτοῦ, ὅτι εἰμὴ πρόσωπον
iosaphat regis iuda ego acciperẽ: ſi aſpe τοῦ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα ἐγὼ λαμβάνω, εἰ ἐπε
rissem ad te vel vidissẽ te. ⁊ nũc accipite mihi pſal βλεφα πρὸς σὲ ἢ εἶδόν σε· καὶ νῦν λάβετέ μοι ψάλ
tem. ⁊ factũ ẽ vt caneret pſaltes: ⁊ fa λοντα. καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλλεν ὁ ψάλλων, καὶ ἐγέ
cta est sup eũ manꝰ dñi: ⁊ ait: hec dicit dñs: νετο ἐπ' αὐτὸ χεὶρ κυρίου, καὶ εἶπεν, τάδε λέγει κύριος,
facite torrentẽ hunc foſſas fos ποιήσατε τὸν χειμάρρουν τοῦτον βοθύους βοθύ
sas: q̃ hec dicit dñs: nõ videbitis vẽtum: νους, ὅτι τάδε λέγει κύριος, οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα,
neq; videbitis pluuiã. ⁊ torrens iſte reple οὐτε μὴ ἴδητε ὑετόν· καὶ ὁ χειμάρρους οὗτος πλη
bitur aqua: ⁊ bibetis vos ⁊ ca σθήσεται ὕδατος, καὶ πίεσθε ὑμεῖς καὶ αἱ παρεμ
ſtra vſa: ⁊ poſſeſſiões vſe ⁊ tumẽta vſa. βολαὶ ὑμῶν, καὶ αἱ κτήσεις ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν.
⁊ leue hoc i ſpectu dñi: ⁊ dabit dñs moab καὶ κοῦφον τοῦτο ἐνώπιον κυρίου, καὶ δώσει κύριος τὸν μωὰβ

in manus vras. ⁊ percutite oẽm ciuitatẽ muni ἐις χεῖρας ὑμῶν· καὶ πατάξετε πᾶσαν πόλιν ὀχυ
tam ⁊ oẽm vrbẽ electã: ⁊ vniuerſũ lignũ bonũ ρὰν καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν
ſuccidetis: ⁊ oẽs fontes aque obturabitis: καταβαλεῖτε, καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος ἐμφράξετε,
⁊ oẽm ptẽ bonã inutilẽ reddetis in lapidib'. ⁊ καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἀχρειώσετε ἐν λίθοις· καὶ
factũ est in mane hec ſacrificij: ⁊ ecce ἐγένετο ἐν τῷ πρωΐ ἀναβαινούσης τῆς θυσίας, καὶ ἰδοὺ
aque veniebãt de viã edom: ⁊ repleta est terra ὕδατα ἤρχετο ἐξ ὁδοῦ ἐδώμ, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ τῶν
aquis. ⁊ vniuerſa moab audiuit q̃ aſcẽderũt ὑδάτων· καὶ πᾶσα μωὰβ ἤκουσεν ὅτι ἀνέβησαν οἱ
reges vt pugnarẽt cõtra eos: ⁊ clamauerũt de oĩi βασιλεῖς πολεμῆσαι αὐτούς, καὶ ἐβόησαν ἐκ παντὸς
accinto balteum ⁊ ſuperior: ⁊ ſteterũt in περιζωνιδίου ταραχθῆναι καὶ ἐπάνω, καὶ ἔστησαν ἐπὶ
terio: ⁊ furrexerũt mane: ⁊ ſol oriꝰ eſt τὸ ὅριον· καὶ ὤρθρισαν τοπρωΐ, καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν
aduerſus aquas. ⁊ vidit moab aquas ecõtra ἐπὶ τὰ ὕδατα· καὶ εἶδε μωὰβ τὰ ὕδατα ἐξεναντίας,
rubras q̃si ſanguinẽ. ⁊ dixit ſanguis iſte gladij, pu ὑπυρρα ὡσεὶ αἷμα· καὶ εἶπεν αἷμα τοῦτο δομφαίας, ἐμα
gnauerũt reges: ⁊ percutite vnuſquiſq; proxi χαιρωθησαν οἱ βασιλεῖς, καὶ ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν πλησί
mũ ſuum: ⁊ nũc ad ſpolia moab. ⁊ veniũt ον αὐτοῦ, καὶ νῦν ἐπὶ τὰ σκῦλα μωάβ· καὶ παρεγένοντο
in caſtra iſrael. ⁊ ſurgit iſrael ⁊ εἰς τὴν παρεμβολὴν ἰσραήλ· καὶ ἀνέστη ἰσραὴλ καὶ
percutit moab. ⁊ fugit moab a facie eoꝝ πατάσσει μωάβ. ⁊ ἔφυγε μωὰβ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν
⁊ ingreſſi ſũt ingrediẽtes ⁊ percutiẽtes moab: τυπτόμενοι τὸν μωάβ, καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι καὶ τυπτόντες τὸν μωάβ,
⁊ ciuitates deſtruxerũt: ⁊ oẽm partẽ bonã: pro καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον, καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν, ἔρ
iecerũt vir lapidẽ ſuũ ⁊ repleuerũt eã: ⁊ vni ριψεν ἀνὴρ τὸν λίθον αὐτοῦ καὶ ἐπλήρωσαν αὐτήν, καὶ πᾶ
uerſũ fontẽ aque obturauerũt: ⁊ oĩe lignũ bonũ ſσαν πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν, καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέ
cidũt: donec remanerent lapides in muro ope edifi κοψαν· ἕως τοῦ καταλιπεῖν λίθον ἐν τείχῳ τειχήρη
catilos. ⁊ circũdederũt fundibularij: ⁊ percuſ τους· καὶ περιεκύλωσαν οἱ σφενδονῆται, καὶ ἔπαι
serunt eam. ⁊ vidit rex moab q̃ preua σαν αὐτήν. καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς μωὰβ ὅτι κέκρα
luit sup eũ bellum: ⁊ tulit ſecum ταικεν ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος, καὶ ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ
septingẽtos viros educẽtes gladium: vt irrũperẽt ἑπτακοσίους ἄνδρας παῳδίους ξυρφαίαν, διακό ψαι
ad regem edom: ⁊ nõ potuerũt. ⁊ tu ad regem edom· καὶ οὐ δυνήθησαν. καὶ ἔλα
kit filiũ ſuũ primogenitũ q̃ regnaturus erat pro eo: ⁊ obtulit eũ holocauſtũ ſup mu rum. ⁊ facta est pnſa magna in iſrael. ⁊ receſſe runt ab eo ⁊ reuerſi ſunt in terrã ſuam.

βεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον ὃν ἐβασίλευσεν
ἀντ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὁλοκαύτωσιν ἐπὶ τὸ τεῖ
χος· ⁊ ἐγένετο μετάμελος μέγας ἐν ἰσραήλ· καὶ ἀπε
χώρησαν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν αὐτῶν. Ca.4.

A Θ Ec mulier vna de filijs pphetaꝝ clamabat ad eliſeũ dicẽs: ſeruus tuus vir meus mortuꝰ est: ⁊ tu nosti: q̃ seruus tuus erat timẽs dñm. ⁊ creditor venit vt tollat duos filios meos ad seruiẽdũ sibi. ⁊ Cui' dixit' heliseus. 'Quid vis vt

Καὶ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἐβόα πρὸς ἐλισαὲ λέγουσα, ὁ δοῦλός σου ὁ ἀνήρ μου τέθνη
κεν· καὶ σὺ οἶδας, ὅτι ὁ δοῦλός σου ἦν φοβούμενος τὸν κύριον· καὶ ὁ δανιστὴς ἦλθε λαβεῖν τοὺς δύο υἱούς μου εἰς δούλους ἑαυτῷ. καὶ εἶπεν αὐτῇ ἐλισαὲ, τί

ſtraeo.

ואישה זקן ויאמר קראלה ויקרא
עמד נערה ותעמד לפתח ויאמר למועד
החזה כעת חיה אתי חבקת בן ותאמר
כזב אל אדני איש האלהים אל תכזב
הרה אישה בשפחתך ותהר האשה ותלד בן
ילד למועד הזה כעת חיה אשר דבר
נבל מה אלישע ויגדל הילד ויהי
היום ויצא אל אביו אל הקצרים
ויאמר אל אביו ראשי ראשי
ויאמר אל הנער שאהו ויביאהו אל אמו
נשא בוא ויושב על ברכיה עד הצהרים וימת
מות על ותעל ותשכבהו על מטת איש
עלה שכב האלהים ותסגר בעדו ותצא
קרא סגר ותקרא אל אשה ותאמר שלחה
נא לי אחד מן הנערים ואחת
רוץ האתנות ויאץ עד איש האלהים
שוב מדע ואשובה ויאמר מדוע אתי הלכתי
אליו היום לא חדש ולא שבת
חגש אתן ותאמר שלום ותחבש האתון
ילך ותאמר אל נערה נהג ילך אל
עצר תעצר לי לרכב כי אם אמרתי
בוא ילך ותלך ותבא אל איש האלהים
הר אישו אל הר הכרמל ויהי כראות איש
ילד האלהים את מגד ויאמר
אליו יחזי נערו הנה השונמית
הלז עתה רוץ נא לקראתה
שלם ואמר לה השלום לך השלום
אמר לאישך השלום ? לילד ותאמר
שלום ותבא אל איש
חזק האלהים אל ההר ותחזק
נגש נרנליו וינש יחזי להדפה
רפה ויאמר איש האלהים הרפה לה כי
מר עלם נפשה מרה לה יהוה העלים
נגד ממני ולא הגיד לי ויאמר
השאלתי בן מאת אדני

ואישה זקן ויאמר קרא לה ויקרא
עמד נערה לה ותעמד בפתח: ויאמר למועד
החזה כעת חיה אתי חבקת בן ותאמר
כזב אל אדני איש האלהים אל תכזב
הרה אישה בשפחתך ותהר האשה ותלד בן
ילד למועד הזה כעת חיה אשר דבר
נבל מה אלישע ויגדל הילד ויהי
היום ויצא אל אביו אל הקצרים
ויאמר אל אביו ראשי ראשי
ויאמר אל הנער שאהו אל אמו
נשא בוא ישאהו ויביאהו אל אמו ויושב
מות על ברכיה עד הצהרים וימת
עלה שכב ותעל ותשכבהו על מטת איש
סגר האלהים ותסגר בעדו ותצא
קרא אמר ותקרא אל אשה ותאמר שלחה
נא לי אחד מן הנערים ואחת
רוץ האתנות ויאץ עד איש האלהים
שוב מדע ואשובה: ויאמר מדוע אתי הלכתי
אליו היום לא חדש ולא שבת
חגש אתן ותאמר שלום: ותחבש האתון
ילך ותאמר אל נערה נהג ילך אל
עצר תעצר לי לרכב כי אם אמרתי
בוא ילך ותלך ותבא אל איש האלהים
הר אישו אל הר הכרמל ויהי כראות איש
ילד האלהים את מגד ויאמר
אליו יחזי נערו הנה השונמית
הלז עתה רוץ נא לקראתה
שלם ואמר לה השלום לך השלום
אמר לאישך השלום ? לילד ותאמר
שלום ותבא אל איש
חזק האלהים אל ההר ותחזק
נגש נרנליו וינש יחזי להדפה
רפה ויאמר איש האלהים הרפה לה כי
מר עלם נפשה מרה לה יהוה העלים
נגד ממני ולא הגיד לי ויאמר
השאלתי בן מאת אדני

אעשה לך מה אישלך לי הנידי בית כל אמר
בבית כי אם אסוך שמן: ויאמר סוך
לכי שאלי לך כלים מן החוץ מאת כלה
כל שכניך כלים רקים אל ריק
תמעיטי: ובאת וסגרת הדלת בעד בוא
בעדך ובנך ויצקת על כל
הכלים האלה והמלא תסיעי: נסע
ותלך מאתו ותסגר הדלת בעדה בעד סגר
ובניה מגישים אליה והיא נגש
מוצקת: ויהי כמלאת הכלים יצק היה
ותאמר אל בנה הגישה אלי עוד נגש
כלי ויאמר אליה אין עוד כלי
ויעמד השמן ותבא ותגד לאיש עמד בוא
האלהים ויאמר לכי מכרי את
השמן ושלמי את נשיך ואת ובנך חיה
תהיי בנותר: ויהי היום ויעבר
אלישע אל שונם ושם אשה עבר
גדולה ותחזק בו לאכל לחם ויהי חזק
מדי עברו יסוף שמה לאכל לחם סוב
ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי
כי איש אלהים קדוש הוא עבר
עלינו תמיד: נעשה נא עלית קיר
קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן
וכסא ומנורה והיה בנאו אלינו
יסור שמה: ויהי היום ויבא שמה
ויסר אל העליה וישכב שמה שכב
ויאמר אל נערו קרא
לשונמית הזאת ויקרא לה קרא
ותעמד לפניו: ויאמר לו אמר
אנא אליה רגזת אלינו את
כל החרדה הזאת מה לעשות לך עשה
היש לדבר לך אל המלך או אל
שר הצבא ותאמר בתוך עמי אנכי שר
ויאמר מה לעשות לה
ויאמר גיחזי אבל בן אין לה

facam tibi: mihi. Quid habes
i domo tua? At illa rñdit. Non habeo ancilla
tua quicq̄ i domo mea
nisi parū olei quo vngar. Cui ait. Vade pete
mutuo ab
oibus vicinis tuis vasa vacua non pauca
claude ostiū tuum: & ingredere & claude ostiū tuum:
& infunde vasa hec: & cū plena fuerint tolles. Illa
abiit a muliere & clausit ostium super se & super filios suos. Illi offerebant vasa: & illa infundebat. Cūq̄ plena fuissent vasa: dixit ad filiū suū. Affer mihi adhuc vas. Et ille rñdit. Non habeo. Stetitq̄ oleū. Venit illa & indicauit homini dei. Et ille. Vade ingt vende oleum: & redde creditori tuo: tu aut & filii tui viute de reliquo. Factū est autē quedā die: & trāsibat heliseus per ciuitatē. Erat aut ibi mulier magna: que tenuit eum vt comederet panē. Cūq̄ frequēter ideo trāsiret: diuertebat ad eā vt comederet panē. Que dixit ad virū suū. Aiaduerto q̄ vir iste sctūs est: qui transit p nos frequēter. Faciamus ergo ei cenaculū paruū: & ponamus ei in eo lectulū: & mēsam & sellā: & candelabrū: vt cum venerit ad nos maneat ibi. Factā ergo die q̄dā venit & diuertit in cenaculū & requieuit ibi. Dixitq̄ ad giezi puerū suū. Voca
sunamitē istā: qui cum vocasset eam: & illa stetisset corā eo dixit ad puerū suū. Loquere ad eā. Ecce sedule in oibus mistrasti nobis: quid vis vt faciā tibi? Nunqd hēs negociū & vis vt loquar regi siue principi militie? Que rñdit. In medio populi mei habito. Et ait giezi. Quid ergo vult vt faciam ei? Dixitq̄ giezi. Ne quid quidem filium enim nō habet:

faciam tibi nuncla mihi: dixitq̄ ei in domo ifra.c
ποιήσω σοι; ἀπαγγειλάτω μοι, τί σοι ἔστιν ἐν τῷ οἴκῳ
mulier dixit: nō est ancille tue quicq̄: nisi vas
σου; οὐκ ἔστιν, ὅτι ἐστὶ τῇ δούλῃ σου ὑδρία, ἀλλ' ἢ ἄγγειον
olei in domo quo vngar. Et ait ad eam:
ἐλαίου ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ἀλείφομαι· καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν,
vade pete tibi vasa forinsecus ab olibus
βάδισον αἴτησαι σεαυτῇ ἀγγεῖα ἔξωθεν παρὰ πάντων τῶν
vicinis tuis vasa vacua: & nō pauca tolles: & ingredere
γειτόνων σου σκεύη κενά, καὶ μὴ ὀλιγώσῃς, καὶ εἰσελεύ-
ges & claudes hostiū sup te & sup
σῃ καὶ ἀποκλείσεις τὴν θύραν ἐπὶ σεαυτὴν καὶ ἐπὶ
filios tuos: & effūdes in vasa hec: &
τὰ τέκνα σου, καὶ ἐκχεῖς εἰς τὰ ἀγγεῖα ταῦτα, καὶ
quū plenū fuerit tolles. & recessit ab eo mulier & fe-
ὃ ἂν πληρωθέν ἀρεῖς· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ γυνὴ καὶ ἔπαυ-
cit sic. Et ait filio suo: adhuc
σεν υἱοῦ αὐτῆς· καὶ ἀπεκλείσθη ἡ θύρα ἐφ' ἑαυτὴν καὶ
sup filios suos: & illi adducebāt ei: &
ἐπὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ προσῆγον αὐτῇ, καὶ
ipsa effundebat oleū. Et factū est vt repleta fuerit
αὐτὴ ἐξέχεεν τὸ ἔλαιον· καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθη
omnia vasa: & dixit ad filios suos:
πάντα τὰ ἀγγεῖα, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῆς,
adpp̄inquate mihi vas: & dixerunt ei nō est adhuc vas.
ἐγγίσατέ μοι σκεῦος, καὶ εἶπαν αὐτῇ οὐκ ἔστιν ἔτι ἀγ
& stetit oleū. & venit: & nun-
γεῖον, καὶ ἔστη τὸ ἔλαιον· καὶ παραγίνεται, καὶ ἀπαγ
ciat homini dei. ipe aut dixit ei: va
γέλλει τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, πορ
de & redde oleū: & solue mu-
ευθεῖσα καὶ ἀπόδου τὸ ἔλαιον, καὶ ἀπότισον τὸ δάνει
tuum: & tu & filii tui viuetis in reliquo.
σμόν σου· καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου ζήσεσθε ἐν τῷ καταλοίπῳ.
& facta est dies: & trāsit heliseus in sonam:
καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ διῆλθεν ἐλισαὶε εἰς σωνάμ,
& ibi mulier magna: & tenuit eū vt comederet
καὶ ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη, καὶ ἐκράτησεν αὐτοῦ φαγεῖν
panē. & factū est frequēter ut transiret ille
ἄρτον· καὶ ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τοῦ εἰσπορεύεσθαι αὐτόν,
inclinauit eū vt comederet panē. & dixit mulier ad
ἐξέκλινεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον· καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς
virū suū: ecce iā scio q̄ homo dei
τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἰδοὺ δὴ οἶδα ὅτι ἄνθρωπος θεοῦ
iste sctus transit per nos frequenter: facia-
οὗτος ἅγιος διαπορεύεται ἐφ' ἡμᾶς διαπαντός, ποιή-
mus tā et cenaculū paruū: & ponamus
σωμεν δὴ αὐτῷ ὑπερῷον μικρόν, καὶ θῶμεν αὐτῷ ἐκεῖ
lectū & mensam & sellam & candelabrū: &
λέκτρον καὶ τράπεζαν καὶ δίφρον καὶ λυχνίαν, καὶ
erit cū ipse venerit ad nos & ideo manebit ibi.
ἔσται ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν ἔρχεσθαι πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐκκλινεῖ ἐκεῖ·
& factū est die: & venit elisens illuc: &
καὶ ἐγένετο ἡμέρα, καὶ ἔρχεται ἐλισαὶε ἐκεῖ, καὶ
diuertit in cenaculū: & dormiuit ibi. & misit
ἐξέκλινεν εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ· καὶ ἔπεμψεν
elisens ad giezi puerū suū: voca
ἐλισαὲ πρὸς γιεζὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ καλέσατον τὴν
sunamitē istā. & vocauit eā. & stetit eo
σωναμίτιν ταύτην· καὶ ἐκάλεσεν αὐτήν, καὶ ἔστη ἐν
ram eo. & dixit puero: dic ad eam:
πίον αὐτοῦ· καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ, εἰπὲ πρὸς αὐτήν,
ecce pparasti nobis oēm pparationē istā: qd facie
ἰδοὺ ἐξέτασας ἡμῖν πᾶσαν τὴν ἔκτασιν ταύτην, τί ποιή-
mus tibi? si est tibi verbū vt loquar ad
σωμέν σοι; εἰ ἔστι σοι λόγος λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα ἢ
ad principē militie? ipa at dixit: in medio
πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως; ἡ δὲ εἶπεν, ἐν μέσῳ τοῦ
ppli mei ego habito. & ait elisens ad giezi: qd erg
λαοῦ μου ἐγὼ κατοικῶ· καὶ εἶπεν ἐλισαὲ πρὸς γιεζί, τί δεῖ
vt faciā ei: & dixit giezi: profecto nō est ei fili:
ποιῆσαι αὐτῇ; καὶ εἶπε γιεζί, καὶ μάλα οὐκ ἔστιν αὐτῇ υἱός,

& vir eius senex est. Precepit itaq̄ vt vocaret eā
Que cū vocata fuisset & stetisset ante ostiū: dixit
ad eā. In tpe isto & in hac eadē hora: si vita comes fuerit: habebis in vtero filiū. At illa. Noli
dñe mi vir dei: nolī mētiri ancille tue. Et cōcepit mulier & peperit filiū in tpe & in hora ea
dē q̄ dixerat heliseus.
Creuit aūt puer: & cū
esset q̄dā dies & egressus isset ad patrē suū ad messores: ait pri suo.
Caput meum doleo: caput meum doleo. At ille dixit puero.
Tolle: & duc eū ad matrē suā. Qui cū tulisset & duxisset eum ad matrem suā: posuit eū illa sup genua sua vsq ad meridiē: & mortuus est.
Ascēdit aūt & collocauit eū sup lectulū hois dei: & clausit ostiū. Et egressa vocauit virū suum. Et ait. Mitte mecū ob
secro vnū de pueris & asinā vt excurrā vsq ad hominem dei: & reuertar. Qui ait illi. Quā ob causam vadis ad eū? Hodie nō sūt calende neq̄ sabbatū: q rñdit: vadā. Strauitq̄ asinam & precepit puero. Mina & appera: ne mihi morā facias in cūdo: & hoc age q̄ precipio tibi. Profecta ē igitur: & vēit ad virū dei in monte carmeli. Cūq̄ vidisset eā vir dei de cōtra: ait ad giezi puerū suum. Ecce sunamitis illa: vade ergo & occurre ei: & dic ei. Recte ne agitur circa te & circa virū tuū & circa filiū tuū? Que rñdit. Recte. Cunq̄ venisset ad virum dei in montē apprehēdit pedes eius. & accessit giezi vt amoueret eam. Et ait hō dei. Dimitte illam. Anima eius in amaritudine est: & dñs celauit me & non indicauit mihi. Que dixit illi. Nunquid petiui filium a domino meo?

ἀνὴρ αὐτῆς πρεσβύτης· καὶ ἔπεσεν ἐλισαὲ, καλέσατον
eam. & vocauit eā: & venies stetit iuxta hos-
αὐτήν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτήν, καὶ ἐλθοῦσα ἔστη παρὰ τὴν θύ-
tium. & dixit elisens ad eā: in tpe isto:
ραν· καὶ εἶπεν ἐλισαὲ πρὸς αὐτήν, εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον,
vt hora hec: vīues tu cōcepiti filiū. illa at dixit: nō
ὡς ὥρα αὕτη, ζῶσα σὺ περιελήφθης υἱόν· ἡ δὲ εἶπεν, μὴ
dñe dñe mi nō mētiaris ancille tue. & cōce-
κύριέ μου μὴ ἐπιψεύσῃ μοι τοῦ ἐπιβῆναί με ἕως τοῦ εἰπεῖν
pit mulier & peperit filiū in tpe hoc vt hora vi
βη γυνὴ καὶ ἔτεκεν υἱὸν εἰς τὸν καιρὸν ἕτερον ὡς ἡ ὥρα ζῶ-
ues: vt locuta est ad eā elisens. & creuit pu
σα, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν ἐλισαὲ· καὶ ἐδρύνθη τὸ παιδά-
er: & fuit dies messionis: & egressus ē puer
ριον, καὶ ἐξῆλθε ἡμέρα θερισμοῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ παιδάριον
ad ptem suā ad messores. & ait ad
πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ πρὸς τοὺς θερίζοντας· καὶ εἶπε πρὸς τὸν
patrē suū: caput meū caput meū. & dixit
πατέρα αὐτοῦ, τὴν κεφαλήν μου τὴν κεφαλήν μου· καὶ εἶπε
puero: duc eum ad matrē suā. &
τῷ παιδαρίῳ, ἄγαγε αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ· καὶ
tulit eū & adduxit eū ad matrē eius: &
ἦρεν αὐτὸν καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
collocauit eū sup sua sup genua sua vsq ad
ἐκάθισεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς ἕως τοῦ
meridiē: & mortuus ē.
μεσημβρινοῦ, καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν καὶ ἐκοίμι-
Ascēdit aūt & collocauit
σεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν κλίνην τοῦ ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ· καὶ ἀπεκλείσε τὴν
eū sup lectulū hois dei: & clausit ostiū
θύραν ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐξῆλθεν, καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἄνδρα αὐτῆς,
& egressa vocauit virū suum.
& dixit: mitte ill mecū vnū puerorū: & vnam
καὶ εἶπεν, ἀπόστειλον δή μοι ἓν τῶν παιδαρίων, καὶ μίαν
asinarū: & curram vsq ad hoiem dei: & re-
ἡμιονάριν· καὶ δραμοῦμαι ἕως τοῦ ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπι-
uertar. & dixit: quare tu hodie vadis ad eum:
στρέψω· καὶ εἶπεν, τί ὅτι σὺ σήμερον πορεύῃ πρὸς αὐτόν,
& nō calende & nō sabbatū: ipa at dixit: par. &
καὶ οὐ νουμηνία καὶ οὐ σάββατον; ἡ δὲ εἶπεν, ἱερήνη· καὶ
strauit asinā & dixit puero suo: age & va-
ἐπέσαξε τὴν ὄνον καὶ εἶπε τῷ παιδαρίῳ αὐτῆς, ἄγε καὶ πο-
de & nō morā facias mihi vt adeā ego donec dīca
ρεύου καὶ μὴ ἐπισχῇς μοι τοῦ ἐπιβῆναί με ἕως τοῦ εἰπεῖν
tibi. & ibis & venies ad hoiez dei in
σοι· καὶ πορεύσῃ καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἄνδρα τοῦ θεοῦ εἰς τὸ
mōte carmeli. & exiit & pfecta est vsq ad hoiez
ὄρος τὸ καρμήλιον· καὶ ἐξῆλθε καὶ ἐπορεύθη ἕως τοῦ ἀνδρὸς τοῦ
dei in mōte. & factū est vt vidit eā homo
θεοῦ εἰς τὸ ὄρος· καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος τοῦ
dei de cōtra: & ait giezi puero suo: ecce
θεοῦ ἐξέναντίας, καὶ εἶπεν γιεζὶ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, ἰδοὺ
sunamitis illa: nūc curre in occursū eius: &
ἡ σουναμῖτις ἐκείνη, νῦν δράμε εἰς συνάντησιν αὐτῆς, καὶ
dices ei: par tibi? par vtro tuo? pat fi-
ἐρεῖς αὐτῇ, εἰρήνη σοί; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; εἰρήνη τῷ παι-
lio tuo? & cucurrit in occursum eius: & dixit
δαρίῳ σου; καὶ ἔδραμεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, καὶ εἶπεν
par tibi? par viro tuo? par fi-
εἰρήνη σοί; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; εἰρήνη τῷ παιδα-
lio tuo? ipa at dixit: par. & direxit ad hoiez
ρίῳ σου; ἡ δὲ εἶπεν, εἰρήνη. καὶ κατεύθυνε πρὸς τὸν ἄνδρα τοῦ
dei in mōte. & apphēdit pedes eius. & acces
θεοῦ εἰς τὸ ὄρος· καὶ ἐκράτησε τῶν ποδῶν αὐτοῦ· καὶ προσῆλ
sit giezi vt amoueret eā: & dixit ad eū ho
θε γιεζὶ ἀπῶσαι αὐτήν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄνθρω-
mo dei: dimitte eā: q amara ala eius:
πος τοῦ θεοῦ, ἄφες αὐτήν, ὅτι κατώδυνος ἡ ψυχὴ αὐτῆς,
& dñs celauit a me & nō indicauit
καὶ κύριος ἀπέκρυψεν ἀπ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἀπήγγειλέ μοι. καὶ
mihi. Que dixit illi. Nunquid petiui filiū a dño meo?
εἶπεν ἡ γυνή, μὴ ᾐτησάμην υἱὸν παρὰ τοῦ κυρίου μου;

הֲלֹא אָמַרְתִּי ׀ לֹא תִשָּׂלֶה אִתִּי וַיֹּאמֶר לְקַח

מִשָּׁעַנְתִּי בְיָדֶךָ וְלֵךְ כִּי תִמְצָא אִישׁ לֹא תְבָרְכֶנּוּ וְכִי יְבָרֶכְךָ אִישׁ לֹא תַעֲנֶנּוּ וְשַׂמְתָּ מִשְׁעַנְתִּי עַל פְּנֵי הַנָּעַר

וַתֹּאמֶר אֵם הַנַּעַר חַי יְהוָה וְחֵי נַפְשֶׁךָ אִם אֶעֱזָבֶךָ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ

וְגֵחֲזִי עָבַר לִפְנֵיהֶם וְשָׂם הַמִּשְׁעֶנֶת עַל פְּנֵי הַנָּעַר וְאֵין קוֹל וְאֵין מַקְשִׁיב וַיָּשָׁב לִקְרָאתוֹ וַיַּגֶּד לֵאמֹר לֹא הֵקִיץ הַנָּעַר

וַיָּבֹא אֱלִישָׁע הַבַּיְתָה וְהִנֵּה הַנַּעַר מֵת מֻשְׁכָּב עַל מִטָּתוֹ

וַיָּבֹא וַיִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בְּעַד שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה

וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל הַיֶּלֶד וַיָּשֶׂם פִּיו עַל פִּיהוּ וְעֵינָיו עַל עֵינָיו וְכַפָּיו עַל כַּפָּיו וַיִּגְהַר עָלָיו וַיִּחַם בְּשַׂר הַיֶּלֶד

וַיָּשָׁב וַיֵּלֶךְ בַּבַּיִת אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה וַיַּעַל וַיִּגְהַר עָלָיו וַיִּזְרְרוּ הַנַּעַר עַד שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּפְקַח הַנַּעַר אֶת עֵינָיו

וַיִּקְרָא אֶל גֵּחֲזִי וַיֹּאמֶר קְרָא אֶל הַשֻּׁנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָאֶהָ וַתָּבֹא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאִי בִנֵךְ

וַתָּבֹא וַתִּפֹּל עַל רַגְלָיו וַתִּשָּׂא אֶת בְּנָהּ וַתֵּצֵא

וֶאֱלִישָׁע שָׁב הַגִּלְגָּלָה וְהָרָעָב בָּאָרֶץ וּבְנֵי הַנְּבִיאִים יֹשְׁבִים לְפָנָיו וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ שְׁפֹת הַסִּיר הַגְּדוֹלָה וּבַשֵּׁל נָזִיד לִבְנֵי הַנְּבִיאִים

וַיֵּצֵא אֶחָד אֶל הַשָּׂדֶה לְלַקֵּט אֹרֶת וַיִּמְצָא גֶּפֶן שָׂדֶה וַיְלַקֵּט מִמֶּנּוּ פַּקֻּעַת שָׂדֶה מְלֹא בִגְדוֹ

וַיָּבֹא וַיְפַלַּח אֶל סִיר הַנָּזִיד כִּי לֹא יָדָעוּ וַיִּצְקוּ לַאֲנָשִׁים

Nunquid nō dixi tibi: ne illudas mihi? Et ille ait ad giezi. Accinge lūbos tuos: & tolle baculū meū in manu tua: & vade. Si occurrerit tibi homo: nō salutes eum: & si salutauerit te quispiā: nō rndeas illi. Et pones baculū meū sup faciē pueri. Porro mater pueri ait. Viuit dñs & viuit anima tua: nō dimittā te. Surrexit ergo & secut ē ea. Giezi aūt p̄cesserat ad eos: & posuerat baculū sup faciē pueri: & nō erat vox neq; sensus. Reuersus est ergo in occursū eius: & nunciauit ei dicens. Non surrexit puer. Ingressus est ergo heliseus domū. Et ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius. Ingressus clausit ostiū sup se & sup puerum: & orauit ad dominū. Et ascēdit & incubuit sup puerū posuitq; os suum sup os eius: & oculos suos sup oculos eius: & manus suas super manus eius: & incurauauit se sup eum: & calefacta est caro pueri. At ille reuersus deambulabat in domo semel huc atq; illuc: & ascendit & incubuit super eum. Et osculatus est puer septies: & peruitq; oculos. Et ille vocauit giezi: & dixit ei. Voca sunamitē hāc. Quę vocata ingressa ē ad eum. Qui ait. Tolle filium tuum. Veni til la & corruit ad pedes eius: & adorauit super terram. Tulitq; filium suum & egressa est: & heliseus reuersus est in galgalam. Erat aūt fames in terra: & filii prophetarū habitabāt coram eo: dixitq; vni de pueris suis. Pone olā grandem: & coque ulmentum filiis prophetarū. Et egressus est vnus in agrū vt colligeret herbas agrestes. Inuenitq; q̄si vitem siluestrem: & collegit ex ea colocynthidas agri & impleuit palliū suum: & reuersus consciditq; in ollā pulmēti. Nescieba t enī quid eēt. Infuderunt ergo' sociis

nō dixi nō seduces mecum? Et dixit eliseus ὄυκ ἔπου ὺ πλανήσεις μετ' ἐμοῦ; καὶ εἶπεν ἐλισαὶ τῷ giezi: accinge lūbū tuū: & tolle baculū meū in γιεζί, ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ λάβε τὴν βακτηρίαν μου ἐν 4.reg.9. manu tua & vade: & si fueneris aliquē: nō b̄dicas τῇ χειρί σου καὶ πορεύου, καὶ ἐὰν ἔυρης τινά, μὴ ἐυλογήσῃς ei: & si b̄dixerit tibi dīs piā: nō rndeas ei: & αὐτόν, καὶ ἐὰν ἐυλογήσῃ σε τις, μὴ ἀποκριθῇς αὐτῷ, καὶ pones baculum meū sup faciem puc ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ παι ri. & dixit mater puer: viuit dñs & viuit dario. καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου, ζῇ κύριος καὶ ζῇ ala tua: si relinquā te. & surrexit eliseus: & ἡ ψυχή σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε. καὶ ἀνέστη ἐλισαὶ, καὶ abiit post eā: & giezi trāsiit ante eos: ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς, καὶ γιεζὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν, & fuit baculū sup faciem pue καὶ ἐτέθη τὴν βακτηρίαν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδα ri: & nō erat vox & nō erat auditus. & reuersus est ρίου, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ ὑπέστρεψεν giezi in occursum eliseo: & dixit ei: & nunci γιεζεὶς εἰς ἀπάντησιν τῷ ἐλισαὶ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, καὶ ἀπήγ auit ei dicēs: q̄ nō surrexit puer. & γειλεν αὐτῷ λέγων, ὅτι οὐκ ἐξεγήγερται ὁ παιδάριον. καὶ ingressus eliseus ad domū: & ecce puer mor εἰσῆλθεν ἐλισαὶ εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἰδοὺ τὸ παιδάριον τε tuus iacens sup lectū suū: & ingressus clau θνηκὸς κεκοιμισμένον ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν eliseus & clausit hostiū sup ābos eos. & ἐλισαὶ καὶ ἀπέκλεισεν τὴν θύραν κατὰ τῶν δύο αὐτῶν. καὶ orauit ad dominū. Et ascēdit & incubuit sup puerū προσηύξατο πρὸς κν̄, καὶ ἀνέβη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδά posuitq; os suum sup os eius: & oculos suos sup oculos eius: & manus suas sup manus eius: & incurauauit se sup eū: & calefacta est caro pueri. At ille reuersus deambulabat in domo huc atq; illuc: & ascendit & incubuit super eum. Et osculatus est puer septies: & peruitq; oculos. Et ille vocauit giezi: & dixit ei. Voca sunamitē hāc. Quę vocata ingressa ē ad eum. Qui ait. Tolle filium tuum. Veni til la & corruit ad pedes eius: & adorauit super terram. Tulitq; filium suum & egressa est: & heliseus reuersus est in galgalam. Erat aūt fames in terra: & filii prophetarū habitabāt coram eo: dixitq; vni de pueris suis. Pone olā grandem: & coque ulmentum filiis prophetarū. Et egressus est vnus in agrū vt colligeret herbas agrestes. Inuenitq; q̄si vitem siluestrem: & collegit ex ea colocynthidas agri & impleuit palliū suum: & reuersus consciditq; in ollā pulmēti. Nescieba t enī quid eēt. Infuderunt ergo' sociis

ρσον. καὶ ἐγένετο ὡς ἀπέγνω ὁ Βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὸ litteras: fadit βιβλίον, διέρρηξε

vt comederēt: & factū ē cū comederēt ipsi de co φαγεῖν, καὶ ἐβόησαν ἐν τῷ ἐδεῖν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐδέ cione: & ipsi clamauerūt & direrūt: mors in ματος, καὶ αὐτοὶ ἀνεβόησαν καὶ εἶπον, θάνατος ἐν τῷ lebete homo dei. & nō potuerūt comedere. λέβητι ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ. καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν. & dixit eliseus: accipite farinā & mittite in καὶ εἶπεν ἐλισαὶ, λάβετε ἄλευρον καὶ ἐμβάλετε εἰς ram & ppbita in samaria: & dēpcarēt facie τὸν κ̄ρόφιτον ἐν σκαφείᾳ, καὶ ἐνεῖδεν τὸν πρόσω em eius: & auferet ab eo lepram su πον αὐτοῦ, καὶ ἀποσυλήσει ἀπ' αὐτοῦ τὴν λέπραν αὐ am. & ingressus ē & nunciauit dño suo: & τοῦ. καὶ εἰσῆλθε καὶ ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ, καὶ dixit: sic & sic locuta est puella q̄ de tra εἶπεν, οὕτω καὶ οὕτως ἐλάλησεν ἡ νεανὶς ἡ ἐκ γῆς Israel. & dixit rex syrie: age va Ἰσραήλ. καὶ εἶπεν ὁ Βασιλεὺς συρίας, δεῦρο ἄπελ de & mittam lras ad regem israel. θε καὶ ἀποστελῶ βιβλίον πρὸς τὸν Βασιλέα Ἰσραήλ. & p̄fectus est & tulit in manu sua decē ta καὶ ἐπορεύθη, καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δέκα τά lenta argenti & sex milia aureos & decē mu λαντα ἀργυρίου καὶ ἑξακισχιλίους χρυσοῦς καὶ δέκα mutatoria stolas: & detulit lras & ad στολὰς ἀλλαξοειδίας στολάς, καὶ ἤνεγκεν τὸ βιβλίον τῷ Βα gem israel dicēs: & vbi cepit allata fuerit epla σιλεῖ Ἰσραήλ λέγων, καὶ νῦν ὡς ἂν κομισθῇ τὸ βιβλίον hec ad te: ecce misi tibi seruū meū τοῦτο πρός σέ, ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι τὸν δοῦλόν μου τὸν naaman & curabis eum a lepra sua. νεεμάν καὶ ἀποσυλήσεις αὐτὸν, ἀπὸ τῆς λέπρας αὐ & factū est vt legit rex israel τοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέγνω ὁ Βασιλεὺς Ἰσραὴλ τὸ litteras: fadit βιβλίον, διέρρηξε

Aaman princeps milicie regis syrie erat homo magnus coram domino suo & honoratus: per illū enim dedit dns salutem syrie. Erat autē vir fortis & dives: sed leprosus. Porro de syria egressi fuerāt latrunculi & captiuā duxerant de terra israel puellā paruā que erat in obsequio vxoris naamā: quę ait ad dominā suā. Vtinā affectet dominus meus ad pphetā qui est in samaria: profecto curasset eum a lepra quā habet. Ingressus est ergo naaman ad dñm suū: & nūciauit ei dicēs. Sic & sic locuta est puella de terra israel. Dixitq; ei rex syrie. Vade & mitta lras ad regem israel. Qui cum p̄fectus esset & tulisset secū decē talenta argēti: & sex milia aureos & decē mutatoria vestimēto rū: detulit litteras ad regem israel in hec verba. Cum acceperis epistolam hanc scito q̄ miserim ad te naaman seruum meum vt cures eū a lepra sua. Cumq; legisset rex israel litteras: fcidit

Aaman princeps militie regis syrie erat homo magnus coram domino suo & honoratus: per illū enim dedit dns salutem syrie. Erat autē vir fortis & dives: sed leprosus. Porro de syria egressi fuerāt latrunculi & captiuā duxerant de terra israel puellā paruā que erat in obsequio vxoris naamā: quę ait ad dominā suā. Vtinā affectet dominus meus ad pphetā qui est in samaria: profecto curasset eum a lepra quā habet. Ingressus est ergo naaman ad dñm suū: & nūciauit ei dicēs. Sic & sic locuta est puella de terra israel. Dixitq; ei rex syrie. Vade & mitta lras ad regem israel. Qui cum p̄fectus esset & tulisset secū decē talenta argēti: & sex milia aureos & decē mutatoria vestimēto rū: detulit litteras ad regem israel in hec verba. Cum acceperis epistolam hanc scito q̄ miserim ad te naaman seruum meum vt cures eū a lepra sua. Cumq; legisset rex israel litteras: fcidit

Cap.v.

Naaman princeps militie regis syrie erat homo magnus coram domino suo & honoratus: per illū enim dedit dns salutem syrie. Erat autē vir fortis & dives: sed leprosus. Porro de syria egressi fuerāt latrunculi & captiuā duxerant de terra israel puellā paruā que erat in obsequio vxoris naamā: quę ait ad dominā suā. Vtinā affectet dominus meus ad pphetā qui est in samaria: profecto curasset eum a lepra quā habet. Ingressus est ergo naaman ad dñm suū: & nūciauit ei dicēs. Sic & sic locuta est puella de terra israel. Dixitq; ei rex syrie. Vade & mitta lras ad regem israel. Qui cum p̄fectus esset & tulisset secū decē talenta argēti: & sex milia aureos & decē mutatoria vestimēto rū: detulit litteras ad regem israel in hec verba. Cum acceperis epistolam hanc scito q̄ miserim ad te naaman seruum meum vt cures eū a lepra sua. Cumq; legisset rex israel litteras: fcidit

וַיְנַדֵּיו וַיֹּאמֶר הַאֱלֹהִים אֲנִי לְהָמִית מות
וּלְהַחֲיוֹת כִּי זֶה שֹׁלֵחַ אֵלַי לֶאֱסף חָרֵה
אִישׁ מְצֹרָעְתּוֹ כִּי אַךְ דָּעוּ נָא רדע
וּרְאוּ כִּי מִתְאַנֶּה הוּא לִי וְיִהְי רָצָה אָנָה
כְּשִׁכֵּב אֱלִישָׁע אִישׁ הָאֱלֹהִים
כִּי קָרַע מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת
בְּגָדָיו וַיִּשְׁלַח אֶל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שָׁלַח
לָמָּה קָרַעְתָּ בְגָדֶיךָ יָבֹא נָא בוא
אֵלַי וְיֵדַע כִּי יֵשׁ נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל נגד
וַיָּבֹא נַעֲמָן בְּסוּסוֹ וּבְרִכְבּוֹ וַיַּעֲמֹד עמד
פֶּתַח הַבַּיִת לֶאֱלִישָׁע וַיִּשְׁלַח
אֵלָיו אֱלִישָׁע מַלְאָךְ לֵאמֹר הָלוֹךְ ללך
וְרָחַצְתָּ שֶׁבַע פְּעָמִים בַּיַּרְדֵּן וְיָשֹׁב שוב
בְּשָׂרֶךָ לָךְ וּטְהָר וַיִּקְצֹף נעמן קצף
וַיֵּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָמַרְתִּי אֵלַי אמר
יָצוֹא יֵצֵא וְעָמֹד וְקָרָא בְּשֵׁם
יְהוָה אֱלֹהָיו וְהֵנִיף יָדוֹ אֶל נוף
הַמָּקוֹם וְאָסַף הֶחָרֶשׂ מקום
טוֹב אֲמָנָה וּפַרְפַּר נַהֲרוֹת דַּמֶּשֶׂק ארם
כֹּל מֵימֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא אֶרְחַץ רחץ
בָּהֶם וְטָהַרְתִּי וַיֵּפֶן וַיֵּלֶךְ בְּחֵמָה:
וַיִּגְּשׁוּ עֲבָדָיו וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ נגש דבר
אָבִי דָּבָר גָּדוֹל הַנָּבִיא דִּבֶּר אֵלֶיךָ עשה
הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאַף כִּי אָמַר אֵלֶיךָ
רְחַץ וּטְהָר: וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל בַּיַּרְדֵּן טבל
שֶׁבַע פְּעָמִים כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים
וַיָּשָׁב בְּשָׂרוֹ כִּבְשַׂר נַעַר קָטֹן
וַיִּטְהָר: וַיָּשָׁב אֶל אִישׁ הָאֱלֹהִים טהר
הוּא וְכָל מַחֲנֵהוּ וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד נחה בוא
לְפָנָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי עמד פנה
כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכָל הָאָרֶץ כִּי אִם
בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח נָא בְּרָכָה לקח
מֵאֵת עַבְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר חַי יְהוָה
אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם אֶקָּח
וַיִּפְצַר בּוֹ לָקַחַת וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר פצר
נָעַמָן וְלֹא יִתַּן נָא לְעַבְדְּךָ כֶּשֶׂא נתן

[a] vestimenta sua: [r]& ait. [b]Nūqd de [c]ego sū [d]vt oc
cidere possim [e]& viuificare: [f]qa [g]iste [h]misit [i]ad me
[k]vt curē [l]hoiem [m]a lepra sua? [n]Animaduertite
[o]& [p]videte [q]occasiones querat [r]aduersū me. Q
[s]cum audisset [t]heliseus [u]vir [v]dei: [w]scidisse videlicet [x]regē
[y]israel [z]vestimēta sua: [a]misit [b]ad [c]eum dicens. [d]Quare [e]scidisti [f]vestimē
ta tua? [g]Veniat [h]ad me: [i]& sciat [k]esse [l]prophetam [m]in israel. [n]Venit ergo [o]naamā [p]cū
equis [q]& curribus [r]& stetit ad [s]ostium [t]dom [u]heliseī. [v]Misitq; [w]ad eum [x]heliseus [y]nūciū
[z]dicēs. [a]Vade [b]& lauare [c]septies [d]in iordane: [e]& recipiet [f]sanitatē [g]caro tua: [h]atq; mūda
beris. [i]Iratus [k]naaman [l]recedebat [m]dicens. [n]Putabam [o]egredieretur [p]ad me: [q]&
stans [r]inuocaret [s]nomen [t]dñi [u]dei sui: [x]& tangeret [y]manu sua [z]locū [a]lepre. [b]& curaret
me. [c]Nunquid non [d]meliores sunt [e]abana [f]& pharfar [g]fluuii [h]damasci [i]omnibus [k]aquis [l]israel:
[m]vt [n]lauer [o]in eis [p]& munder? [q]Cū
ei go vertisset se [r]& abiret [s]indignās: [t]accesserūt ad
[u]cū [v]serui sui: [w]& locuti sūt
[x]ei. [y]Pater & si [z]rē [a]grāde
[b]dixisset [c]tibi [d]propheta:
[e]certe [f]facere debueras.
[g]Quātomagis [h]qa nunc
[i]dixit [k]tibi [l]lauare [m]& mū
daberis. [n]Defcēdit [o]& la
uit [p]septies [q]in iordāe [r]iux
ta fermonē [s]viri [t]dei; [u]& [v]restituta est [w]caro ei
[x]sicut caro [y]pueri [z]paruu
li [a]& mūdatus est. [b]Reuer
susq; [c]ad [d]virum [e]dei
[f]cū vniuerso [g]comitatu
suo: [h]venit [i]& stetit [k]coram eo: [l]& ait. [m]Vere
[n]scio [o]quia nō [p]est alius [q]deus [r]in
vniuersa [s]terra: [t]nisi tm
[u]in israel. [x]Obsecro [y]ita
q; [z]vt [a]accipias [b]benedictio
nē [c]a [d]seruo tuo. [e]At ille
[f]dixit. [g]viuit [h]dñs [i]añ quē
[k]sto: [l]qa nō [m]accipiā. [n]Cū
q; vim faceret: [o]penit [p]nō
acquieuit. [q]Dixitq; naa
man. Vtvis. Sed obsecro concede mihi [r]seruo
tuo vt [s]tollam [t]onus

[a] vestimenta sua: [b]& ait. [c]Nūqd de [d]ego sū [e]vt occidam
& [f]viuificē: [g]qa iste [h]misit [i]ad me vt cu
rem virū [k]a lepra sua? [l]Animaduertite & videte [m]occasiones
querat [n]aduersū me. Qñ [o]cum audisset heliseus [p]vir dei: [q]scidisse videlicet [r]regē
[s]israel [t]vestimēta sua: [u]misit [v]ad eum dicens. [w]Quare [x]scidisti vestimē
ta tua? [y]Veniat [z]ad me: [a]& sciat [b]esse [c]prophetam [d]in israel. [e]Venit ergo [f]naamā [g]cū
equis [h]& curribus [i]& stetit ad [k]ostium [l]dom [m]heliseī. [n]Misitq; [o]ad eum [p]heliseus [q]nūciū
[r]dicēs. [s]Vade [t]& lauare [u]septies [v]in iordane: [w]& recipiet [x]sanitatē [y]caro tua: [z]atq; mūda
beris. [a]Iratus [b]naaman [c]recedebat [d]dicens. [e]Putabam [f]egredieretur [g]ad me: [h]&
stans [i]inuocaret [k]nomen [l]dñi [m]dei sui: [n]& tangeret [o]manu sua [p]locū [q]lepre. [r]& curaret
me. [s]Nunquid non [t]meliores sunt [u]abana [v]& pharfar [x]fluuii [y]damasci [z]omnibus [a]aquis [b]israel:
[c]vt [d]lauer [e]in eis [f]& munder? [g]Cū
ei go vertisset se [h]& abiret
[i]indignās: [k]accesserūt ad
[l]cū [m]serui sui: [n]& locuti sūt
[o]ei. [p]Pater & si [q]rē [r]grāde
[s]dixisset [t]tibi [u]propheta:
[x]certe [y]facere debueras.
[z]Quātomagis [a]qa nunc
[b]dixit [c]tibi [d]lauare [e]& mū
daberis. [f]Defcēdit [g]& la
uit [h]septies [i]in iordāe [k]iux
ta fermonē [l]viri [m]dei; [n]& [o]restituta est [p]caro ei
[q]sicut caro [r]pueri [s]paruu
li [t]& mūdatus est. [u]Reuer
susq; [v]ad [w]virum [x]dei
[y]cū vniuerso [z]comitatu
suo: [a]venit [b]& stetit [c]coram eo: [d]& ait. [e]Vere
[f]scio [g]quia nō [h]est alius [i]deus [k]in
vniuersa [l]terra: [m]nisi tm
[n]in israel. [o]Obsecro [p]ita
q; [q]vt [r]accipias [s]benedictio
nē [t]a [u]seruo tuo. [x]At ille
[y]dixit. [z]viuit [a]dñs [b]añ quē
[c]sto: [d]qa nō [e]accipiā. [f]Cū
q; vim faceret: [g]penit [h]nō
acquieuit. [i]Dixitq; naa
man. Vtvis. Sed obsecro concede mihi [k]seruo
tuo vt [l]tollam [m]onus

vestimēta sua & dixit: nūqd de ego sū vt occidam
& viuificē: qa iste misit ad me vt cu
rem virū a lepra sua? Animaduertite & videte occasiones
querat aduersū me. Qñ cum audisset heliseus vir dei: q scidit ves
timēta sua: t misit ad re
C
gem israel dicēs: quare scidisti vestimēta tua?
veniat nūc ad me: & sciat esse q ipse
prophetā in israel. t venit naamā cū
equis & curribus & stetit ad ostium domus heliseī. Misitq; ad eum nūciū dicēs. Vade & lauare
septies in iordane: & recipiet sanitatē caro tua: atq; mūdaberis. Iratus naaman recedebat dicens. Putabam egredieretur ad me: & stans inuocaret nomen
dñi dei sui: & tangeret manu sua locū lepre & curaret
me. Nunquid non meliores sunt abana & pharfar fluuii damasci
omnibus aquis israel:
vt lauer in eis & munder? Cū
ei go vertisset se & abiret
indignās: accesserūt ad
cū serui sui: & locuti sūt
ei. Pater & si rē grāde
dixisset tibi propheta:
certe facere debueras.
Quātomagis qa nunc
dixit tibi lauare & mū
daberis. Defcēdit & la
uit septies in iordāe iux
ta fermonē viri dei; & restituta est caro ei
sicut caro pueri paruu
li & mūdatus est. Reuer
susq; ad virum dei
cū vniuerso comitatu
suo: venit & stetit coram eo: & ait:
Vere scio quia nō est alius deus in vniuersa terra:
nisi tm in israel. Obsecro ita
q; accipias benedictionē a seruo tuo. At ille dixit. viuit dñs añ quē
sto: qa nō accipiā. Cū q; vim faceret: penit nō
acquieuit. Dixitq; naaman. Vtvis. Sed obsecro concede mihi seruo
tuo vt tollam onus

D

tugi mularū terre: qnō faciet vltra seruus tu
us holocaustū aut victimā dīs alienis: nisi dño.
Hoc autem solum est de quo deprecetur dñm seruus tuus: qñ ingredietur dominus meus templū remō
vt adoret: & illo innitēte supmanū meā: si adoruero in templo remō
adorāte eo ieodē loco: vt ignoscat mihi dñs seruo tuo pro hac re. Qui dixit ei. Vade in pace. Abiit ergo ab eo electo tpe.
Dixitq; giezi puer viri dei. Pepercit dominus meus naamā syro vt
nō acciperet de manu eius q attulit. viuit dñs q
quia curram post eum: & accipiam
ab eo aliquid. Et secutus est giezi post
tergū naaman. Quem
cū vidisset ille currentē
ad se: desiliit de curru
i occursum eius: & ait.
Recte ne fūt oia? Et ille
ait. Recte. Dñs meus
misit me ad te: dicens:
Modo venerūt ad me
duo adolescētes de mō
te effraim: ex filiis prophetarū. Da eis talentū argenti: & vestes mutatorias
duplices. Dixitq; naaman. Melius est vt accipias duo talēta. Et coegit eū: ligauitq; duo talēta argēti in duob sacculis
& duplicia vestimēta: & imposuit duob pueris suis: qui & portauerūt ea coram eo. Cūq; venisset iam vesperi: tulit de manu eorum:
& reposuit in domo. Dimisitq; viros & abierūt: ipse autem ingressus stetit coram
dño suo. Et dixit
ei. Vnde venis
giezi? Quid respondit.
Non iuit seruus tuus
quoq;. At ille ait. Nonne cor
meum in presenti erat:
quando reuersus est de curru suo
in occursum tui? Nunc
igitur accepisti argentū & accepisti vestes: vt
emas olīueta & vineas
& oues & boues & seruos & ancillas.

[a] duorū burdonū de terra. [b]Non enim faciet
vltra seruus holocaustū aut victimā dīs
alienis: [c]nisi dño. Hoc
autem solum est de quo
deprecēris dñm seruus
tuus: qñ ingredietur dominus meus templū remō
vt adoret: & illo innitēte supmanū meā: si adoruero in templo remō
adorāte eo ieodē loco: vt ignoscat mihi dñs seruo tuo pro hac re. Qui dixit ei. Vade in pace. Abiit ergo ab eo electo tpe.
Dixitq; giezi puer viri dei. Pepercit dominus meus naamā syro vt
nō acciperet ab eo de manu eius q attulit. Viuit dñs
quia curram post eum: & accipiam
ab eo aliquid. Et secutus est giezi post
tergū naaman. Quem
cū vidisset ille currentē
ad se: desiliit de curru
i occursum eius: & ait.
Recte ne fūt oia? Et ille
ait. Recte. Dñs meus
misit me ad te: dicens:
Modo venerūt ad me
duo adolescētes de mō
te effraim: ex filiis prophetarū. Da eis talentū argenti: & vestes mutatorias
duplices. Dixitq; naaman. Melius est vt accipias duo talēta. Et coegit eū: ligauitq; duo talēta argēti in duob sacculis
& duplicia vestimēta: & imposuit duob pueris suis: qui & portauerūt ea coram eo. Cūq; venisset iam vesperi: tulit de manu eorum:
& reposuit in domo. Dimisitq; viros & abierūt: ipse autem ingressus stetit coram
dño suo. Et dixit
ei. Vnde venis
giezi? Quid respondit.
Non iuit seruus tuus
quoq;. At ille ait. Nonne cor
meum in presenti erat:
quando reuersus est de curru suo
in occursum tui? Nunc
igitur accepisti argentū & accepisti vestes: vt
emas olīueta & vineas
& oues & boues & seruos & ancillas.

[a] צָמֵד פְּרָדִים אַדְמָה כִּי לֹא יַעֲשֶׂה
עוֹד עַבְדְּךָ עֹלָה וָזֶבַח לֵאלֹהִים
אַחֵרִים כִּי אִם לַיהוָה: לַדָּבָר הַזֶּה
יִסְלַח יְהוָה לְעַבְדֶּךָ בְּבוֹא אֲדֹנִי בֵּית סלח
הִשְׁתַּחֲוֹת שָׁמָּה רִמּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת שחה רמן
עַל יָדִי וְהִשְׁתַּחֲוֵיתִי בֵּית רִמּוֹן
בְּהִשְׁתַּחֲוֹתִי בֵּית רִמּוֹן יִסְלַח נא
יְהוָה לְעַבְדְּךָ בַּדָּבָר הַזֶּה: וַיֹּאמֶר לו
אֵלָיו לֶךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ כִּבְרַת אָרֶץ הלך
וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי נַעַר אִישׁ
הָאֱלֹהִים הִנֵּה חָשַׂךְ אֲדֹנִי אֶת
נַעֲמָן הָאֲרַמִּי הַזֶּה מִקַּחַת מיד
אֵת אֲשֶׁר הֵבִיא חַי יְהוָה כִּי אִם רָצִתִּי
אַחֲרָיו וְלָקַחְתִּי מֵאִתּוֹ מְאוּמָה: אַחֲרֵי
וַיִּדְרַף גֵּיחֲזִי אַחֲרֵי נַעֲמָן וַיַּרְא רדף
נַעֲמָן רָץ אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה רכב
לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם: וַיֹּאמֶר
שָׁלוֹם אֲדֹנִי שְׁלָחַנִי לֵאמֹר הִנֵּה שלח
עַתָּה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנֵי נְעָרִים מֵהַר
אֶפְרַיִם מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים תֵּת נא
לָהֶם כִּכַּר כֶּסֶף וּשְׁתֵּי חֲלִפוֹת בְּגָדִים:
וַיֹּאמֶר נַעֲמָן הוֹאֵל קַח כִּכָּרַיִם
וַיִּפְרָץ בּוֹ וַיִּצֹר כִּכָּרַיִם כֶּסֶף בִּשְׁנֵי פרץ צור
חֲרִטִים וּשְׁתֵּי חֲלִפוֹת בְּגָדִים
וַיִּתֵּן אֶל שְׁנֵי נְעָרָיו וַיִּשְׂאוּ נתן נשא
לְפָנָיו: וַיָּבֹא אֶל הָעֹפֶל
וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּפְקֹד בַּבָּיִת וַיְשַׁלַּח שלח
אֶת הָאֲנָשִׁים וַיֵּלֵכוּ: וְהוּא
בָּא וַיַּעֲמֹד אֲדֹנָיו אֵלָיו וַיֹּאמֶר עמד
אֵלָיו אֶלִישָׁע מַאַיִן גֵּחֲזִי וַיֹּאמֶר
לֹא הָלַךְ עַבְדְּךָ אָנָה וָאָנָה:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא לִבִּי הָלַךְ
כַּאֲשֶׁר הָפַךְ אִישׁ מֵעַל מֶרְכַּבְתּוֹ
לִקְרָאתֶךָ הֲעֵת לָקַחַת אֶת הַכֶּסֶף
וְלָקַחַת בְּגָדִים וְזֵיתִים וְכְרָמִים
וְצֹאן וּבָקָר וַעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת:

וְצִלְעֹת נַעֲמָן תִּדְבַּק בְּךָ וּבְזַרְעֶךָ לְעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלְּפָנָיו מְצֹרָע כַּשָּׁלֶג׃

Cap.vi.

וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים אֶל אֱלִישָׁע הִנֵּה נָא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים שָׁם לְפָנֶיךָ צַר מִמֶּנּוּ׃ נֵלְכָה נָּא עַד הַיַּרְדֵּן וְנִקְחָה מִשָּׁם אִישׁ קוֹרָה וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שָׁם מָקוֹם לָשֶׁבֶת בָּהּ וַיֹּאמֶר לְכוּ׃ וַיֹּאמֶר הָאֶחָד הוֹאִיל נָא וְלֵךְ אֶת עֲבָדֶיךָ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֵלֵךְ׃ וַיְהִי הָאֶחָד מַפִּיל הַקּוֹרָה וְאֶת הַבַּרְזֶל נָפַל אֶל הַמָּיִם וַיִּצְעַק וַיֹּאמֶר אֲהָהּ אֲדֹנִי וְהוּא שָׁאוּל׃ וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים אָנָה נָפָל וַיַּרְאֵהוּ אֶת הַמָּקוֹם וַיְקַצַּב עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ שָׁמָּה וַיָּצֶף הַבַּרְזֶל׃ וַיֹּאמֶר שָׂא לָךְ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקָּחֵהוּ׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם הָיָה נִלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּוָּעַץ אֶל עֲבָדָיו לֵאמֹר אֶל מָקוֹם פְּלֹנִי אֲלְמֹנִי תָּהֳנֵתִי׃ וַיִּשְׁלַח אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִשָּׁמֶר מֵעֲבֹר הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי שָׁמָּה אֲרָם נֹחֲתִים׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ וְהִזְהִירֵהוּ וְנִשְׁמַר שָׁם לֹא אַחַת וְלֹא שְׁתָּיִם׃ וַיִּסְעַר לֵב מֶלֶךְ אֲרָם עַל הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּקְרָא אֶל עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלוֹא תַּגִּידוּ לִי מִי מִשֻּׁלָּנוּ אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אַחַד מֵעֲבָדָיו לוֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי אֱלִישָׁע הַנָּבִיא אֲשֶׁר בְּיִשְׂרָאֵל יַגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר

Sed & lepra Naamā adherebit tibi & semini tuo vſq; in ſempiternū. Et egreſſus eſt ab eo leprolus. 6.

Dixerunt autem filij pphetarū ad heliſeum. Ecce locus in quo habitamus coram te angustus eſt nobis. Eamus vſq; ad iordanē & tollant ſinguli de ſylua materias ſingulas: vt edificemus nobis ibi locum ad habitandū. Qui dixit. Ite. Et ait vnus ex illis. Veni ergo & tu cū ſeruis tuis. Reſpondit. Ego veniā. Et abiit cū eis. Cūq; vēiſſet ad iordanē: cedebāt ligna. Accidit aūt vt cū vnus materiā ſuccideret: caderet ferrum ſecuris in aquā. Exclamauitq; ille: & ait. Heu heu heu domine mi: & hoc ipm mutuo acceperā. Dixit autē ho dei. Vbi cecidit? Et ille mōſtrauit ei locū: Pcidit ergo lignū: & miſit illuc. Natauitq; ferrum: & ait. Tolle. Qui extendit manum: & tulit illud. Rex autem ſyrie pugnabat cōtra iſrael: cōſiliūq; iniit cū ſeruis ſuis: dicens in loco illo & illo ponamus inſidias. Miſit itaq; vir dei ad regē iſrael: dicēs. Caue ne tranſeas in locū illum: quia ibi ſyri in inſidiis ſunt. Miſit itaq; rex iſrael ad locū quem dixerat ei vir dei: & preoccupauit eū & obſeruauit ſe ibi nō ſemel neq; bis. Cōturbatumq; eſt cor regis ſyrie pro hac re: & conuocatis ſeruis ſuis: Quare non indicatis mihi: quis proditor meus eſt apud regem iſrael? Dixitq; vnus ſeruorū eius. Nequaq; domine mi rex. ſed heliſeus propheta qui eſt in iſrael indicat regi iſrael omnia verba quecunq; locutus fueris

τ λεπρα νεεμαν αδherebit in te τ in ſemi
καὶ ἡ λέπρα νεεμαν κολληθήσεται ἐν σοὶ καὶ ἐν τῷ σπέρματι
ne tuo vſq; in ſepternū: τ egreſſus ἐ giezi de facie eius
τ σου ἕως αἰῶνος, καὶ ἐξῆλθε γιεζὶ ἐκ προσώπου αὐτοῦ
λεπρὸς ὡσεὶ χιών.

Ca. 6.

ΚΑΙ εἶπαν υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς ἐλισαιε, ἰδοὺ δὴ τόπος ἐν ᾧ ἡμεῖς κατοικοῦμεν ἐνώπιόν σου, στενὸς ἀφ᾽ ἡμῶν. πορευθῶμεν δὴ ἕως τοῦ ἰορδάνου καὶ λάβωμεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ δοκὸν μίαν καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς σκέπην ἵνα κατοικήσωμεν ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ἐλισαιε, πορεύεσθε. καὶ εἶπεν εἷς· μὴ θέλητε ἐλθεῖν μετὰ τῶν δούλων σου. καὶ εἶπε ἐλισαιε, ἐγὼ πορεύσομαι μεθ᾽ ὑμῶν, καὶ ἐπορεύθη μετ᾽ αὐτῶν. καὶ ἦλθον ἕως τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἔκοπτον ξύλα. καὶ ἐγένετο τοῦ ἑνὸς καταβάλλοντος τὸν δοκόν, καὶ ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ σελέχους τὸ σίδηρον εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ καὶ εἶπεν, ὦ δέ μοι κύριε, καὶ τοῦτο μεμισθωμένος ἐλήφειν. καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ποῦ ἔπεσεν; καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον. καὶ ἀπέκοψεν ξύλον καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ, καὶ ἐπέπλευσε τὸ σίδηρον. καὶ εἶπεν ἐλισαιε, λάβε σεαυτῷ καὶ ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτό. καὶ βασιλεὺς συρίας ἦν πολεμῶν τὸν ἰσραηλ· καὶ συνεβουλεύσατο τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων, εἰς τὸν τόπον δεῖνα παρεμβαλοῦμεν. καὶ ἀπέστειλεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραηλ λέγων, πρόσεχε τοῦ μὴ διελθεῖν τὸν τόπον τοῦτον· ὅτι ἐκεῖ σύροι ἐπιδρύουσιν. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ· καὶ ὠχυρώσατο ἐκεῖθεν οὐχ ἅπαξ οὐδὲ δίς, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία τοῦ βασιλέως συρίας περὶ τοῦ λόγου τούτου. καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, οὐκ ἀπαγγελεῖτέ μοι; τίς προδίδωσί με τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ; καὶ εἶπεν εἷς ἐκ τῶν παίδων αὐτοῦ, οὐχί κύριέ μου βασιλεῦ· ἀλλ᾽ ἢ ἐλισαιε ὁ προφήτης ὁ ἐν ἰσραὴλ, ἀπαγγέλλει τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃς ἐν ταμιείῳ σου ἐν οἴκῳ σου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, πορεύθητε καὶ ἴδετε ποῦ ἐστιν οὗτος, καὶ ἀποστελῶ καὶ λήμψομαι αὐτόν. καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ λέγοντες, ἰδοὺ ἐν Δωθαιμ. καὶ ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἵππους καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν βαρεῖαν· καὶ ἦλθον νυκτὸς καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν. καὶ ὀρθρίσας ὁ ἐξυπηρετῶν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν καὶ ἵππος καὶ ἅρματα· καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον αὐτῷ πρὸς κύριον αὐτοῦ, ὦ κύριε τί ποιήσωμεν; καὶ εἶπεν ἐλισαιε, μὴ φοβοῦ, ὅτι πλείους οἱ μεθ᾽ ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ᾽ αὐτῶν. καὶ προσηύξατο ἐλισαιε καὶ εἶπεν, κύριε ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἴδέτω. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου καὶ εἶδεν· καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος πλῆρες ἵππων καὶ ἁρμάτων πυρὸς περικύκλῳ ἐλισαιε· καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν. καὶ προσηύξατο ἐλισαιε πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, πάταξον δὴ τὸ ἔθνος τοῦτο ἀορασίᾳ· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κατὰ τὸ ῥῆμα ἐλισαιε. καὶ εἶπεν ἐλισαιε πρὸς αὐτούς, οὐκ αὕτη ἡ ὁδὸς καὶ οὐκ αὕτη ἡ πόλις· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ἐγὼ ὁδηγήσω ὑμᾶς πρὸς ὃν ἄνδρα ζητεῖτε. καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς Σαμάρειαν. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν ἐλισαιε, κύριε ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτων καὶ ἰδέτωσαν· καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ εἶδον· καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ Σαμαρείας. καὶ εἶπεν βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἐλισαιε ὡς εἶδεν αὐτούς, εἰ πατάξω πατάξω πάτερ; καὶ εἶπεν ἐλισαιε, οὐ πατάξεις· οὓς ᾐχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τόξῳ σου, σὺ πατάξεις· παράθες αὐτοῖς ἄρτους καὶ ὕδωρ καὶ φαγέτωσαν καὶ πιέτωσαν καὶ ἀπελθέτωσαν πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. καὶ παρεθήκατο αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. καὶ οὐ προσέθετο ἔτι μονόζωνοι συρίας ἐλθεῖν εἰς τὴν γῆν ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ συνήθροισεν βεννάδερ ὁ βασιλεὺς συρίας πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη καὶ ἐπολιόρκησεν ἐπὶ σαμάρειαν. καὶ ἐγένετο

in conclaui cubiculo tui. τ dixit rex:
ἐν τῷ ταμιείῳ τοῦ κοιτῶνός σου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς,
ite τ videte vbi eſt ille: τ mittens ego
πορεύσατε καὶ ἴδετε ποῦ ἐστιν οὗτος, καὶ ἀποστείλας λήμ-
piam eū. τ annūciauerūt ei dicētes: ecce in do
ψομαι αὐτόν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες, ἰδοὺ ἐν Δω-
thaim. τ miſit equos τ currus τ exercitū
θαιμ. καὶ ἀπέστειλεν ἵππους καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν
grauem: τ venerūt nocte τ circūdederūt ciuitatē.
βαρεῖαν, καὶ ἦλθον νυκτὸς καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν.
τ cōſurrexit miniſter dei vt ſurgeret ma
καὶ ὠρθρίσεν ὁ ἐξυπηρετῶν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ ἀναστῆναι τὸ
ne τ egreſſus ē. τ ecce exercit̄ circuens ciuitatē
πρωΐ καὶ ἐξῆλθεν· καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν
τ equi τ currus. τ dixit puer ciuis ad
καὶ ἵπποι καὶ ἅρματα. καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον αὐτῷ πρὸς
eum: o dñe qd faciem⁹. τ dixit eliſeus: nō timeas:
αὐτόν, ὦ κύριέ τί ποιήσωμεν. καὶ εἶπεν ἐλισαιε, μὴ φοβοῦ,
quia plures ſunt nobiſcū ſuper eos q̄ ſint cū eis. τ
ὅτι πλείους οἱ μεθ᾽ ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ᾽ αὐτῶν. καὶ
orauit eliſeus τ dixit: dñe aperi
προσηύξατο ἐλισαιε καὶ εἶπεν, κύριε ἄνοιξον τοὺς
oculos eius τ videat. τ aperuit dñs
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἰδέτω. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς
oculos pueri τ vidit. τ ecce mōs
ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου καὶ εἶδεν· καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος
totus plenus equor⁹: τ currus ignis in circuitu eli
ἦν πλῆρες ἵππων καὶ ἁρμάτων πυρὸς περικύκλῳ ἐλι-
ſei: τ deſcēderunt ad eum. τ orauit
σαι· καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν· καὶ προσηύξατο
eliſeus ad dñm τ dixit: percute ꝙ gentē
ἐλισαιε πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, πάταξον δὴ τὸ ἔθνος
hanc cecitate. τ percuſſit eos dñs ceci
τοῦτο ἀορασίᾳ· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κύριος ἀορα-
tate iuxta verbū eliſei. τ dixit eliſeus ad
σίᾳ κατὰ τὸ ῥῆμα ἐλισαιε· καὶ εἶπεν ἐλισαιε πρὸς
eos: nō hec via τ nō iſta ciuitas:
αὐτούς, οὐχὶ αὕτη ἡ ὁδὸς καὶ οὐχ αὕτη ἡ πόλις·
venite poſt me: τ ducā vos ad virū
δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ἐγὼ ὁδηγήσω ὑμᾶς πρὸς ὃν ἄνδρα
quē queritis. τ duxit eos in ſamariam.
ὃν ζητεῖτε. καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς Σαμάρειαν.
Cumq; ingreſſi fuiſſent
καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν ἐλισαιε,
in ſamariā: dixit heliſe.
κύριε ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτων, καὶ ἰδέτωσαν·
Domine aperi oculos
καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ
iſtorum vt videant.
εἶδον· καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐν μέσῳ Σαμαρείας.
Aperuitq; dñs oculos
eorum: & viderunt ſe eē
in medio ſamarie. Di-
xitq; rex iſrael ad heliſeum cū
vidiſſet eos
Nūquid pcutiā eos pa
ter mi: Et ille ait. Non
pcuties. Neq; ei quos cepiſti
gladio & arcu tuo vel
pcutias. Sed pōe pa
nem & aquā coram eis:
vt comedāt & bibāt &
vadant ad dñm ſuum.
Appoſitaq; ē eis cibo
rū magna prepatio. Et
comederūt & biberūt:
& dimiſit eos: & abierūt
ad dñm ſuū. Et vl
tra nō venerūt latrōes
ſyrie in terrā iſrael.
Factū ē aūt poſt hec cōgre
gauit benadab rex ſyrie
vniuerſum exercitum
ſuū: & aſcēdit & obſide
bat ſamariam. Fctāq; eſt

Sed & lepra Naamā adherebit tibi & ſemini tuo vſq; in ſempiternū. Et egreſſus eſt ab eo leprolus. 6.

Dixerunt autem filij pphetarū ad heliſeum. Ecce locus in quo habitamus coram te angustus eſt nobis. Eamus vſq; ad iordanē & tollant ſinguli de ſylua materias ſingulas: vt edificemus nobis ibi locum ad habitandū. Qui dixit. Ite. Et ait vnus ex illis. Veni ergo & tu cū ſeruis tuis. Reſpondit. Ego veniā. Et abiit cū eis. Cūq; vēiſſet ad iordanē: cedebāt ligna. Accidit aūt vt cū vnus materiā ſuccideret: caderet ferrum ſecuris in aquā. Exclamauitq; ille: & ait. Heu heu heu domine mi: & hoc ipm mutuo acceperā. Dixit autē ho dei. Vbi cecidit? Et ille mōſtrauit ei locū: Pcidit ergo lignū: & miſit illuc. Natauitq; ferrum: & ait. Tolle. Qui extendit manum: & tulit illud. Rex autem ſyrie pugnabat cōtra iſrael: cōſiliūq; iniit cū ſeruis ſuis: dicens in loco illo & illo ponamus inſidias. Miſit itaq; vir dei ad regē iſrael: dicēs. Caue ne tranſeas in locū illum: quia ibi ſyri in inſidiis ſunt. Miſit itaq; rex iſrael ad locū quem dixerat ei vir dei: & preoccupauit eū & obſeruauit ſe ibi nō ſemel neq; bis. Cōturbatumq; eſt cor regis ſyrie pro hac re: & conuocatis ſeruis ſuis: Quare non indicatis mihi: quis proditor meus eſt apud regem iſrael? Dixitq; vnus ſeruorū eius. Nequaq; domine mi rex. ſed heliſeus propheta qui eſt in iſrael indicat regi iſrael omnia verba quecunq; locutus fueris

τ λεπρα νεεμαν adherebit in te τ in ſemi
καὶ ἡ λέπρα νεεμαν κολληθήσεται ἐν σοὶ καὶ ἐν τῷ σπέρματι
ne tuo vſq; in ſempiternū: τ egreſſus ἐ giezi de facie eius
τ σου ἕως αἰῶνος, καὶ ἐξῆλθε γιεζὶ ἐκ προσώπου αὐτοῦ
λεπρὸς ὡσεὶ χιών.

Ca. 6.

ΚΑΙ εἶπαν υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς ἐλισαιε, ἰδοὺ δὴ τόπος ἐν ᾧ ἡμεῖς κατοικοῦμεν ἐνώπιόν σου, στενὸς ἀφ᾽ ἡμῶν. πορευθῶμεν δὴ ἕως τοῦ ἰορδάνου καὶ λάβωμεν ἐκεῖθεν ἀνὴρ δοκὸν μίαν καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς σκέπην ἵνα κατοικήσωμεν ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ἐλισαιε, πορεύεσθε. καὶ εἶπεν εἷς· μὴ θέλητε ἐλθεῖν μετὰ τῶν δούλων σου. καὶ εἶπε ἐλισαιε, ἐγὼ πορεύσομαι μεθ᾽ ὑμῶν, καὶ ἐπορεύθη μετ᾽ αὐτῶν. καὶ ἦλθον ἕως τοῦ ἰορδάνου, καὶ ἔκοπτον ξύλα. καὶ ἐγένετο τοῦ ἑνὸς καταβάλλοντος τὸν δοκόν, καὶ ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ σελέχους τὸ σίδηρον εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ καὶ εἶπεν, ὦ δέ μοι κύριε, καὶ τοῦτο μεμισθωμένος ἐλήφειν. καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ποῦ ἔπεσεν; καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον. καὶ ἀπέκοψεν ξύλον καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ, καὶ ἐπέπλευσε τὸ σίδηρον. καὶ εἶπεν ἐλισαιε, λάβε σεαυτῷ καὶ ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτό. καὶ βασιλεὺς συρίας ἦν πολεμῶν τὸν ἰσραηλ· καὶ συνεβουλεύσατο τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων, εἰς τὸν τόπον δεῖνα παρεμβαλοῦμεν. καὶ ἀπέστειλεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραηλ λέγων, πρόσεχε τοῦ μὴ διελθεῖν τὸν τόπον τοῦτον· ὅτι ἐκεῖ σύροι ἐπιδρύουσιν. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ· καὶ ὠχυρώσατο ἐκεῖθεν οὐχ ἅπαξ οὐδὲ δίς, καὶ ἐξέστη ἡ καρδία τοῦ βασιλέως συρίας περὶ τοῦ λόγου τούτου. καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, οὐκ ἀπαγγελεῖτέ μοι; τίς προδίδωσί με τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ; καὶ εἶπεν εἷς ἐκ τῶν παίδων αὐτοῦ, οὐχί κύριέ μου βασιλεῦ· ἀλλ᾽ ἢ ἐλισαιε ὁ προφήτης ὁ ἐν ἰσραὴλ, ἀπαγγέλλει τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃς ἐν ταμιείῳ σου ἐν οἴκῳ σου. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, πορεύθητε καὶ ἴδετε ποῦ ἐστιν οὗτος, καὶ ἀποστελῶ καὶ λήμψομαι αὐτόν. καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ λέγοντες, ἰδοὺ ἐν Δωθαιμ. καὶ ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἵππους καὶ ἅρματα καὶ δύναμιν βαρεῖαν· καὶ ἦλθον νυκτὸς καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν. καὶ ὀρθρίσας ὁ ἐξυπηρετῶν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν καὶ ἵππος καὶ ἅρματα· καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον αὐτῷ πρὸς κύριον αὐτοῦ, ὦ κύριε τί ποιήσωμεν; καὶ εἶπεν ἐλισαιε, μὴ φοβοῦ, ὅτι πλείους οἱ μεθ᾽ ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ᾽ αὐτῶν. καὶ προσηύξατο ἐλισαιε καὶ εἶπεν, κύριε ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἰδέτω. καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου καὶ εἶδεν· καὶ ἰδοὺ τὸ ὄρος πλῆρες ἵππων καὶ ἁρμάτων πυρὸς περικύκλῳ ἐλισαιε· καὶ κατέβησαν πρὸς αὐτόν. καὶ προσηύξατο ἐλισαιε πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, πάταξον δὴ τὸ ἔθνος τοῦτο ἀορασίᾳ· καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κατὰ τὸ ῥῆμα ἐλισαιε. καὶ εἶπεν ἐλισαιε πρὸς αὐτούς, οὐκ αὕτη ἡ ὁδὸς καὶ οὐκ αὕτη ἡ πόλις· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ἐγὼ ὁδηγήσω ὑμᾶς πρὸς ὃν ἄνδρα ζητεῖτε. καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς Σαμάρειαν. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθον εἰς Σαμάρειαν, καὶ εἶπεν ἐλισαιε, κύριε ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτων καὶ ἰδέτωσαν· καὶ διήνοιξε κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ εἶδον· καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐν μέσῳ Σαμαρείας. καὶ εἶπεν βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἐλισαιε ὡς εἶδεν αὐτούς, εἰ πατάξω πατάξω πάτερ; καὶ εἶπεν ἐλισαιε, οὐ πατάξεις· οὓς ᾐχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου καὶ τόξῳ σου, σὺ πατάξεις· παράθες αὐτοῖς ἄρτους καὶ ὕδωρ καὶ φαγέτωσαν καὶ πιέτωσαν καὶ ἀπελθέτωσαν πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. καὶ παρεθήκατο αὐτοῖς παράθεσιν μεγάλην, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς, καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν. καὶ οὐ προσέθετο ἔτι μονόζωνοι συρίας ἐλθεῖν εἰς τὴν γῆν ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ συνήθροισεν βεννάδερ ὁ βασιλεὺς συρίας πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη καὶ ἐπολιόρκησεν ἐπὶ σαμάρειαν. καὶ ἐγένετο

רַעַב נָרוּל בְּשֹׁמְרוֹן וְהִנֵּה צָרִים עַד־הֱיוֹת רֹאשׁ חֲמוֹר בְּשִׁמֹנִים כֶּסֶף וְרֹבַע הַקַּב דְּיוֹנִים בַּחֲמִשָּׁה כֶּסֶף׃ וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עֹבֵר עַל הַחֹמָה וְאִשָּׁה צָעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר הוֹשִׁיעָה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אַל יוֹשִׁיעֵךְ יְהוָה מֵאַיִן אוֹשִׁיעֵךְ הֲמִן הַגֹּרֶן אוֹ מִן הַיָּקֶב׃ וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה לָּךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אָמְרָה אֵלַי תְּנִי אֶת בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ הַיּוֹם וְאֶת בְּנִי נֹאכַל מָחָר׃ וְנִבַּשֵּׁל אֶת בְּנִי וַנֹּאכְלֵהוּ וָאֹמַר אֵלֶיהָ בַּיּוֹם הָאַחֵר תְּנִי אֶת בְּנֵךְ וְנֹאכֵלָה וַתַּחְבֵּא אֶת בְּנָהּ׃ וַיְהִי כְּשָׁמְעַ הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי הָאִשָּׁה וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וְהוּא עֹבֵר עַל הַחֹמָה וַיִּרְאוּ הָעָם וְהִנֵּה הַשַּׂק עַל בְּשָׂרוֹ מִבָּיִת׃ וַיֹּאמֶר כֹּה יַעֲשֶׂה לִי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִף אִם יַעֲמֹד רֹאשׁ אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט עָלָיו הַיּוֹם׃ וְאֱלִישָׁע יֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְּקֵנִים יֹשְׁבִים אִתּוֹ וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלְּפָנָיו בְּטֶרֶם יָבֹא הַמַּלְאָךְ אֲלֵיו וְהוּא אָמַר אֶל הַזְּקֵנִים הֲרָאִיתֶם כִּי שָׁלַח בֶּן הַמְרַצֵּחַ הַזֶּה לְהָסִיר אֶת רֹאשִׁי רְאוּ בְּבֹא הַמַּלְאָךְ סִגְרוּ הַדֶּלֶת וְדַחִיתֶם אֹתוֹ בַּדֶּלֶת הֲלוֹא קוֹל רַגְלֵי אֲדֹנָיו אַחֲרָיו עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ יֹרֵד אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה זֹאת הָרָעָה מֵאֵת יְהוָה מָה אוֹחִיל לַיהוָה עוֹד׃ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כֹּה אָמַר יְהוָה כָּמָת

Cap.xvij.

מָחָר סְאָה סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל בְּשַׁעַר שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ נִשָּׁעֵן עַל יָדוֹ אֶת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה יְהוָה עֹשֶׂה אֲרֻבּוֹת בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה הַדָּבָר הַזֶּה

fames magna in samaria: & tādiu obsessa est donec venūdaretur caput asini octoginta ꝯ argenteis: & qrta pars cabi stercoris colūbaꝝ quinqꝫ argenteis. Cūq; rex israel transiret p murū: mulier quedam exclamauit ad eum dicens. Salua me dñe mi rex. Quit. Non te saluet dñs. Vnde te possum saluare: de area vel de torcular? Dixitq; ad eam rex. Quid tibi vis. Que rñdit. Mulier ista dixit ꝯ mihi. Da filiū tuū vt comedamus eū hodie: & filiū meū comedemꝰ cras. Coximꝰ ergo filium meū & comedimꝰ: dixiq; ei altera die. Da filiū tuū vt comedamus eū. Que abscondit filium suum. Qd cum audisset rex: scidit vestimēta sua: & transibat ꝯ per murū. Viditq; ops cilicio intrinsecꝰ. Et ait rex. Hec mihi faciat deus: & hec addat: si steterit caput helisei filii saphat sup ipsum hodie. Helisseus aūt sedebat in domo sua: & senes ꝯ sedebant cū eo. Premisit virum & ꝯ anteq; veniret nuncius: ille dixit ꝯ ad senes. Nūquid scitis q̄ miserit filius ꝯ homicide huc vt prescidatur caput meum. ꝯ Videte ergo cū venerit nūcius: claudite ostiū: & nō sinatis eū introire. Ecce ei sonitus pedū dñi eius post eū est. Adhuc illo loqnte ecce: appuit nūcius q̄ veniebat ad eū. Et ait. Ecce tantū malū a domino est. Quid amplius exspectabo a dño? 7. Dixit autem helisee. Audite verbū dñi: domini. Hec dicit dñs. In tpe hoc cras modius similе vno stratere erit: & duo modii hordei stratere vno in porta samarie. Rūdēs vnus de ducib sup cuius manū rex in cūbebat: homini dei a it. Si dñs fecerit etiā cataractas in celo: ꝯ nunqd poterit eē qđ loqueris?

fames magna in samaria. ꝛ ecce obsidebat cōtra limos μέγας ἐν σαμαρείᾳ · καὶ ἰδοὺ πρὶν ἀποκόπτεσθαι ἐπὶ ταλάντου κεφαλὴν ὄνου ὀγδοήκοντα σίκλων ἀργυρίου, καὶ τέταρτον τοῦ κάβου κόπρου πρὸ τοῦ ἀργυρίου πέντε σίκλων ἀργυρίου · ꝛ erat rex israel trānsiens per murū. ꝛ mulier clamauit ad eum dicens. Saluā me dñe rex. ꝛ dixit ei: nō saluet te dñs: vnde te saluabo: de area vel de torcularī? dixit ei rex: quid est tibi? ꝛ dixit et mulier: mulier hec dixit mihi: da filiū tuū ꝛ comedamus eū hodie: ego dixi mihi: da filiū tuū ꝛ comedamus eū cras. ꝛ filiū meū comedemus cras. ꝛ coximus filiū meū ꝛ comedimus eū: ꝛ dixi ei in die alia: da filiū tuū ꝛ comedamus eū: ꝛ abscōdit filium suum. Qđ cum audisset rex: scidit vestimēta sua: ꝛ ipse trānsibat per murū. ꝛ vidit pplus ꝛ ecce saccus in carne eius intrinsecꝰ. ꝛ dixit: hec faciat mihi deus ꝛ hec addat: si steterit caput elisei filii saphat sup ipsum hodie: ꝛ Heliseus aūt sedebat in domo sua: ꝛ senio res sedebāt cū eo. ꝛ misit rex virum de facie sua ad eum. ꝛ ante q̄ veniret nuncius ad eū: ꝛ ipse dixit ad senes: Nūquid scitis q̄ miserit filius homicidę iste vt auferat caput meū? videte et ꝛ cum venerit nūcius claudite ostiū: ꝛ illudite ei ꝛ ecce angelus de facie eius ꝛ ecce nūcius veniebat ad eū: ꝛ dixit: ecce tantū malum hoc a dño est: quid amplius exspectabo a dño? 7. Dixit autem eliseus: audite verbū dñi: hec dicit dñs: In tempore hoc cras modius similе siclo: ꝛ duo modii hordei siclo in porta samarie. ꝛ respondit princeps ꝛ dixit ad virum dei: Si dñs fecerit cataractas in celo: ꝛ nunquid poterit fieri iuxta verbum hoc? ꝛ dixit eliseus: ecce tu videbis in oculis tuis: ꝛ inde non comedes. ꝛ quattuor leprosi erant iuxta portam: ꝛ dixerunt ad inuicem. Quid hic sedemus donec moriamur? si dixerimus ingrediamur in ciuitatē: ꝛ fames in ciuitate: ꝛ morientur ibi: si hic mansuri sumus: ꝛ hic morientur. ꝛ nūc venite & trāsfugiamus ad castra syrie. Si pepercerint nobis viuemus: ꝛ si occiderint nos: occidere voluerint mihi et hominī? morientur. ꝛ surrexerunt ergo vespi vt venirēt ad castra syrie. ꝛ cūq; venissent ad principiū castrorū syrie nullus ibidē reppertus. Siquidē dñs fecerat audiri in castris syrie sonitū & fragorē curruū & equorū & exercitus plurimi: dixeruntq; ad inuicē. Ecce mercede coduxit aduersum nos rex israel reges getheos & egyptios & venerunt sup nos. Surrexerunt ergo & fugerunt in tenebris: & dereliquerunt tentoria sua: & equos & asinos in castris: fugerunt q; vitę causa: & ascendentes super muros ciuitatis: ꝛ ecce nō erat ibi vir neq; vox hoīs: nisi equus ligatus & asinus ligatus & tētoria eorum sicut erant. Et ingressi sunt leprosi vsq; ad partē castrorum: & ingressi sunt vsq; ad tabernaculū: & comederunt & biberunt. & tulerunt inde argentū & aurum & vestes: & abierunt & absconderunt. Et reuersi sunt ad aliud tabernaculū: & ingressi sunt in tabernaculū illud: & ceperunt inde & abierunt & absconderunt. ꝛ reuersi leprosi iste dixerunt ad inuicē. Nō recte facimus. Hec dies boni nuncii est. Si tacuerimus & noluerimus nos manere vsq; mane: sceleris arripiemur. Venite eamus & nunciemus in aula regis. Cumq; venissent ad portam ciuitatis: narrauerunt eis dicentes. Iuimus ad castra syrie: & nullum ibidem reppinimus hominem: nisi equos & asinos alligatos: & fixa tentoria. Ierūt ergo portarii: & nunciauerunt in

A

B

C

G

1.Reg. 14.a.

Deut. 28.k. Ezec. 4.b.

5.Re. 19.a.

τ ait ei eliseus: ecce tu videbis in oculis tuis: τ inde non comedes. τ quattuor leprosi erant iuxta portam: καὶ εἶπεν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ ἐκεῖθεν οὐ μὴ φάγῃς · καὶ τέσσαρες λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς πύλης · καὶ εἶπαν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, τί ἡμεῖς καθήμεθα ὧδε ἕως ἀποθανούμεθα; τί ἡμεῖς καθήμεθα ὧδε ἕως ἀποθανούμεθα; ἐὰν εἴπωμεν εἰσέλθωμεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἡ πεῖνα ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποθανούμεθα ἐκεῖ · καὶ νῦν δεῦτε καὶ ἐὰν καθήσωμεν ὧδε, ἀποθανούμεθα · καὶ νῦν δεῦτε καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας, ἐὰν ζωογονήσωσιν ἡμᾶς, καὶ ζησόμεθα · καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς, ἀποθανούμεθα · καὶ ἀνέστησαν ἐν τῷ σκότει καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας · καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἐκεῖ οὐδὲ ἄνθρωπος · καὶ ἵπποι δεδεμένοι καὶ ὄνοι δεδεμένοι καὶ σκηναὶ αὐτῶν ὡς ἔστι. τ vocauerūt portarios τ nunciant eis ꝛ dixerunt: ꝛ & nunciauerunt in Quid ait. Videbis oculis tuis & inde non comedes. ꝛ quattuor ergo viri erant leprosi iuxta portam: ꝛ dixerunt adinuicem. Quid hic esse volumus donec moriamur? Si ingrediamur in ciuitatem fame morietur: siue hic morientur: hic morientur nobis ē. Veite ergo & trāffugiamus ad castra syrie. Si pepercerint nobis viuemus: si autē occidere voluerint nos hominī morietur. Surrexerunt ergo vespi vt venirēt ad castra syrie. ꝛ ingressi sunt vsq; ad principiū castrorū syrie nullus ibidē reppertus. Siquidē dñs fonitū audiri fecerat in castris syrie currus & vocē equorū & sonitū exercitus plurimi: dixeruntq; adinuicē. Ecce mercede coduxit aduersum nos rex israel reges getheos & egyptios & venerunt sup nos. Surrexerunt ergo & fugerunt in tenebris: & dereliquerunt tentoria sua: & equos & asinos & alligatos: & fixa tentoria. Ierūt ergo portarii: & nunciauerunt

2.Reg. 14.a.

מוּת בּוֹא פֹּה עַד מָתְנוּ וְאִם אָמַרְנוּ נָבוֹא הָעִיר וְהָרָעָב בָּעִיר וָמַתְנוּ שָׁם וְאִם יְשַׁבְנוּ פֹּה וָמֵתְנוּ וְעַתָּה לְכוּ וְנִפְּלָה אֶל מַחֲנֵה אֲרָם אִם יְחַיֵּנוּ נִחְיֶה וְאִם יְמִיתֻנוּ וָמָתְנוּ וַיָּקוּמוּ בַּנֶּשֶׁף לָבוֹא אֶל מַחֲנֵה אֲרָם וַיִּבֹאוּ עַד קְצֵה מַחֲנֵה אֲרָם וְהִנֵּה אֵין שָׁם אִישׁ וְאַדְנָי הִשְׁמִיעַ אֶת מַחֲנֵה אֲרָם קוֹל רֶכֶב קוֹל סוּס קוֹל חֵיל גָּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה שָׂכַר עָלֵינוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת מַלְכֵי הַחִתִּים וְאֶת מַלְכֵי מִצְרַיִם לָבוֹא עָלֵינוּ וַיָּקוּמוּ וַיָּנוּסוּ בַּנֶּשֶׁף וַיִּעַזְבוּ אֶת אָהֳלֵיהֶם וְאֶת סוּסֵיהֶם וְאֶת חֲמֹרֵיהֶם הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר הִיא וַיָּנוּסוּ לְנַפְשָׁם וַיָּבֹאוּ הַמְצֹרָעִים הָאֵלֶּה עַד קְצֵה הַמַּחֲנֶה וַיָּבֹאוּ אֶל אֹהֶל אֶחָד וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם כֶּסֶף וְזָהָב וּבְגָדִים וַיֹּלְכוּ וַיִּטְמֹנוּ וַיְשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל אֹהֶל אַחֵר וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם וַיֹּלְכוּ וַיִּטְמֹנוּ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ לֹא כֵן אֲנַחְנוּ עֹשִׂים הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם בְּשֹׂרָה אֲנַחְנוּ וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים וְחִכִּינוּ עַד אוֹר הַבֹּקֶר וּמְצָאָנוּ עָוֹן וְעַתָּה בֹּאוּ וְנִבְאָה וְנַגִּידָה בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל שֹׁעֵר הָעִיר וַיַּגִּידוּ לָהֶם לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל מַחֲנֵה אֲרָם וְהִנֵּה אֵין שָׁם אִישׁ וְקוֹל אָדָם כִּי אִם הַסּוּס אָסוּר וְהַחֲמוֹר אָסוּר וְאֹהֲלִים כַּאֲשֶׁר הֵיא וַיִּנָּתֵדוּ הַמָּה וַיִּקְרְאוּ הַשְּׁעָרִים וַיַּגִּידוּ

Quit ait. Videbis oculis tuis & inde non comedes. Quattuor ergo viri erant leprosi iuxta portam: qui dixerunt adinuicem. Quid hic esse volumus donec moriamur? Si dixerimus ingrediamur in ciuitatem fame morietur: siue hic morientur: hic morientur nobis ē. Veite ergo & trāffugiamus ad castra syrie. Si pepercerint nobis viuemus: si autē occidere voluerint nos hominī morietur. Surrexerunt ergo vespi vt venirēt ad castra syrie. Cūq; venissent ad principiū castrorū syrie nullus ibidē reppertus. Siquidē dñs fonitū audiri fecerat in castris syrie currus & equorū & exercitus plurimi: dixeruntq; adinuicē. Ecce mercede coduxit aduersum nos rex israel reges getheos & egyptios & venerunt sup nos. Surrexerunt ergo & fugerunt in tenebris: & dereliquerunt tentoria sua: & equos & asinos alligatos: & fixa tentoria. Ierūt ergo portarii: & nunciauerunt

בֵּית הַמֶּלֶךְ פְּנִימָה׃ וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ לַיְלָה׃ פ
'palātio'regis 'intrinsece'.Qui'surrexit''nocte:
וַיֹּאמֶר אֶל עֲבָדָיו אֲנִידָה נָא לָכֶם
'&ait'ad 'seruos suos.
אֵת אֲשֶׁר עָשׂוּ לָנוּ אֲרָם יָדְעוּ כִי
'Dico''vobis 'quid''fecerit''nobis''syri.''Sciunt'quia
רְעֵבִים אֲנַחְנוּ וַיֵּצְאוּ מִן הַמַּחֲנֶה
'fame laboramus: '&idcirco''egressi sunt'de'castris'&latitant'in agris:
לְהִתָּבֵה בַּשָּׂדֶה לֵאמֹר כִּי יֵצְאוּ מִן
'dicentes.'Cum 'egressi fuerit'de'citate
הָעִיר וְנִתְפְּשֵׂם חַיִּים וְאֶל הָעִיר
'capiemus eos'viuos:'&
נָבֹא וְהָרָעָב בָּעִיר וְשָׁם נָמוּת
tūc'ciuitatē'igredi potemus.'Rūdit aūt'vnus
וְיָקְחוּ נָא חֲמִשָּׁה מִן הַסּוּסִים
'seruorū eius.'Tollam?
הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ בָהּ
'quinq;'equos 'q remanserunt'in vrbe
הִנָּם כְּכָל הֲמוֹן יִשְׂרָאֵל
quia 'ipsi tantum sunt:'in v
אֲשֶׁר תַּמּוּ וְנִשְׁלְחָה וְנִרְאֶה׃ וַיִּקְחוּ
multitudie'vltia el 'ali ei'cōsumpti sunt:'&
שְׁנֵי רִכְבֵ סוּסִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי
mittentes'explorare potermus.'Adduxerunt
מַחֲנֵה אֲרָם לֵאמֹר לְכוּ וּרְאוּ׃ וַיֵּלְכוּ
ergo''duos''equos:' mi
אַחֲרֵיהֶם עַד הַיַּרְדֵּן וְהִנֵּה כָל הַדֶּרֶךְ
sit'q'rex i'castra'ivnos
מְלֵאָה בְגָדִים וְכֵלִים אֲשֶׁר הִשְׁלִיכוּ
'dicēs.'Ite'& videte.
אֲרָם בְּרָחְזָם וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים
Qui'abierūt'post eos'vsq;
וַיַּגִּדוּ לַמֶּלֶךְ׃ וַיֵּצֵא הָעָם וַיָּבְזוּ אֶת
ad'iordanē.'Ecce aūt
מַחֲנֵה אֲרָם וַיְהִי סְאָה סֹלֶת בְּשֶׁקֶל
'ois'via'plena erat vestibus'&vasis:'que'piceserāt'fyri''cū tu. barentur.
וְסְאתַיִם שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל כִּדְבַר
''Reuerſiq;'nunci
יְהוָה׃ וְהַמֶּלֶךְ הִפְקִיד אֶת הַשָּׁלִישׁ
'indicāuerūt'regi.'Et egressus'populus'diripuit'castra'syrie:'fctūq;est
אֲשֶׁר נִשָּׁעַן עַל יָדוֹ עַל הַשַּׁעַר וַיִּרְמְסֻהוּ
''modus''simile'statere vno.'& duo modii'ordei'statere vno''inxtaverbum'dñi. 'Porro rex
הָעָם בַּשַּׁעַר וַיָּמֹת׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
'ducē illum
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל הַמֶּלֶךְ
'in'cuiu. manu'incubuerat'cōstituit'ad'portam:
לֵאמֹר סְאָה סֹלֶת בְּשֶׁקֶל וְסְאתַיִם
'quē cōculcauit''tu ba'i
שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל כָּעֵת מָחָר בְּשַׁעַר
introitu porte'& mortuus est'iuxta qd 'locutus
שֹׁמְרוֹן׃ וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֶת אִישׁ הָאֱלֹהִים
fuerat''vir'dei: 'qū defecēderat''rex'ad eum.'Factūq; est'& fm
וַיֹּאמֶר וְהִנֵּה יְהוָה עֹשֶׂה אֲרֻבוֹת
mone''viri'dei: quē dixerat''regi qū'ait.'duo
בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה דָּבָר הַזֶּה
modii'ordei'statere vno
וַיֹּאמֶר הִנְּךָ רֹאֶה בְעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם
noīt'duo modii'ordei'statere vno'hoc eodē'tpe'cras'in porta'Samarie:qū'rūderat'dux
לֹא תֹאכֵל׃ וַיְהִי לוֹ כֵּן וַיִּרְמְסוּ אֹתוֹ
ille'viro'dei:
הָעָם בַּשַּׁעַר וַיָּמֹת׃ וְאֶלִישָׁע
'&dixerat: 'etiā si''dñs
דִּבֶּר אֶל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת בְּנָהּ לֵאמֹר קוּמִי וְלְכִי אַתְּ
"fecerit'cataractas in celo'q'nunquid poterit fieri'quod loqueris'!
'& dixit ei: 'videbis'oculis tuis:'& inde
nō'comedes.'Eūcit ergo'ei'sicut p̄dictū erat:
'& cōculcauit'eū.'ppls'i porta:'& mortu's est. 8.
Elisеus autem
'locutus est'ad'mulierē'cuius'viuere fecerat'filium:'dicēs.'Surge
'vade''tu

in domo regis intrifec'.& furrexit rex
εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἔσω. καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς
nocte. & dixit seruis suis: nunciabo vobis
νυκτὸς καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ἀπαγγελῶ ὑμῖν
que fecerūt nobis syri. scieruerūt q fame la
ἃ πεποιήκασιν ἡμῖν οἱ σύροι. ἔγνωσαν ὅτι πεινῶ-
borāmus'nos: & egressi fūr de castris vt latitarēt
μεν ἡμεῖς, καὶ ἐξῆλθοσαν τῆς παρεμβολῆς κρυβῆναι
in agro dicētes: egredietur de ciuitate: &
ἐν ἀγρῷ λέγοντες, ἐξελεύσονται ἐκ τῆς πόλεως, καὶ
capiemus eos viuos & ingredientur in
συλλήμψομεθα αὐτοὺς ζῶντας καὶ εἰσελεύσονται εἰς
ciuitatē. & rūdit vnus seruorū eius
τὴν πόλιν. καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ
dicēs: capiant ū de equis reli-
λέγων, λαβέτωσαν δὴ τῶν ἵππων τῶν ὑπολελειμ-
quis hic quinq; qui remāserūt in ci-
μένων ἐνταῦθα πέντε τῶν καταλειφθέντων ἐν πα-
uit israel de reliqua: ecce sunt eis
τὶ ἰσραὴλ ἀκὰ τῶν ἐκλειπόντων, ἰδοὺ εἰσὶν πᾶν
multitudo israel q̄ reliquae: & mittemus &
τὸ πλῆθος ἰσραὴλ τὸ ἐλλεῖπον, καὶ ἀποστελοῦμεν καὶ
videbimus. & ceperūt duos aurigas equoꝝ: & mi
ὀψόμεθα. καὶ ἔλαβον δύο ἀναβάτας ἵππων, καὶ ἀπέ-
sit dñs regi israel post syrium dicēs:
στειλεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ ὀπίσω τῆς συρίας λέγων,
ite & videte. & abierūt post eos
πορεύεσθε καὶ ἴδετε. καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν
vsq; ad iordanē. & ecce ois via plena
ἕως τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ ὁδὸς πλήρης
vestibus & vasis que piceriāt syri cū ibpe
ἱματισμοῦ καὶ σκευῶν ὧν ἔρριψαν οἱ σύροι ἐν τῷ σπε-
rent ipsi. & reuersi sūt nunci & indi
ῦσαι αὐτοὺς. καὶ ἀπέστρεψαν διαγγελοι καὶ ἀνή-
cauerūt regi. & egressus est ppls & diripue-
γγειλαν τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς, καὶ διήρπασε
runt castra syrie. & facta est mēsura si
σαν τὴν παρεμβολὴν συρίας. καὶ ἐγένετο μέτρον σεμι-
mile ficli: & duo mēsure ordei ficlo tritici
δάλεως σίκλου, καὶ δύο μέτρα κριθῆς σίκλου κατὰ
verbū dñi. & rex cōstituit sup
τὸν λόγον κυρίου. καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησεν ἐπὶ
portā tribatā: supq; requiescebat sup
τῆς πύλης τὸν τριστάτην, ἐφ' ὃν ἐπανεπαύετο ἐπὶ
manū eius: & conculcauit eū ppls
τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ κατεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς
sup portā & mortuus est sicut locutus est ho
ἐπὶ τῆς πύλης καὶ ἀπέθανεν καθὼς ἐλάλησεν ὁ ἄνθρω-
mo dei: q̄ locutus est quū descēderet
πος τοῦ θεοῦ, ὃς ἐλάλησεν ἐν τῷ καταβῆναι τὸν
nuncius ad eū. & factū est sicut locutus est ei
ἄγγελον πρὸς αὐτόν. καὶ ἐγένετο καθὰ ἐλάλησεν ἐλι-
seus ad regem dicēs: mēsura simile
σσαιε πρὸς τὸν βασιλέα λέγων, μέτρον σεμιδάλεως
ficli & duo mēsure ordei ficli erūt cras &
σίκλου καὶ δύο μέτρα κριθῶν σίκλου ἔσται αὔριον ὡς ἡ
dies hec in porta samarie. & rndit
ἡμέρα αὕτη ἐν τῇ πύλῃ σαμαρείας. καὶ ἀπεκρίθη ὁ
tribata hoi dei & dixit: si
τριστάτης τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν, καὶ ἐὰν
dūs fecerit cataractas in celo: fi erit ver
κύριος ποιήσῃ καταῤῥήξεις ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰ ἔσται τὸ ῥῆ-
bum hoc & dixit homo dei: ecce videbis
μα τοῦτο, καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ἰδοὺ ὄψει τοῖς ὀφ-
cuis tuis & inde nō comedes. & factū ē sic: & cō-
θαλμοῖς σου καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ συ-
culcauit eum ppls in porta & mortu' est.
πεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πύλῃ καὶ ἀπέθανεν. Ca. 8.

A

Θ Eliseus locut' est ad mulierē cui' viuere fe
Καὶ ἐλισαιὲ ἐλάλησε πρὸς τὴν γυναῖκα ἧς ἐζωοποίη
cit filiū eius dicēs: surge & vade tu
σεν τὸν υἱὸν αὐτῆς λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύου σὺ

& domus tua & pegri-
nare'vbicūq; repperis.
Vocabit'ei'dñs "famē:
& venīet'sup'terrā: & sep-
tē'annis. Que surrexit
& fecit'iuxta verbum
hominis'dei:'& vadens
cum domo sua: ∞∞∞∞∞
pegrinata est'in terra
philistiim diebus miltis.
Cūq; finiti essent anni
septē:'reuersa est ∞∞∞∞
mulier'de terra philisti
im. Et egressa est ∞∞∞∞
vt interpellaret'regem
pro domo sua'& pro
grisfuis. Rex aūt loq-
batur'cū giezi puero
viri'dei:'dicēs. 'Narra
mihi omnia ∞∞∞∞∞∞∞
magnalia'que fecit he
liseus. Cumq; ∞∞∞∞∞∞∞
ille narraret regi quō
mortuū'fuscitasset: ∞∞∞
appuit'mulier'cuius'vi
uificauerat ∞∞∞∞∞∞∞
filiū'clamās'ad regem
pro domo sua ∞∞∞∞∞∞
& pro agris suis. Dixit
q̄ giezi. Dñe mi rex
hec est'mulier:'& hic ē
filius ei'"quē fuscitauit
heliseus. Et interroga
uit rex'mulierem. Que
narrauit'ei vera ēē. De
ditq; ei rex 'eunuchum
vnum:'dicēs. 'Restitue
ei oīa'que ∞∞∞∞∞∞∞∞
sua sunt:'& 'vniuersos
reddītus'agrorū a die
qua'relīquit'terrā vsq;
ad'pñs. 'Venit quoq; ∞
heliseus damascū'& be
nadab rex ∞∞∞∞∞∞∞∞
syrie'egrotabat. Nunci
auerūtq; ei: 'dicētes.
Venit'vir'dei huc. Et
ait ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
rex'ad azahel. Tolle
tecum munera ∞∞∞∞
& vade in occursum vi
ri'dei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& consule dñm per eū
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dicēs. Si euadere pote
ro de infirmitate mea
hac. Iuit igitur azahel
in occursū eius mūnera
cū munera & oīa bōa
damasci onera ∞∞∞∞
quadraginta camelorū. &
stetit'coram eliseo & dixit: filius tuus
benadab rex syrie ∞∞∞∞∞∞∞∞
misit me ad te: di
cens: Si vīuam de egritudine mea hac: &
dixit ad eū eliseus: vade & dic ei
vita vīues: & ipse morte morietur: os-
tendit mihi dñs. & stetit azael

"& domus tua & pegrinare vbicūq; repperis.
Vocabit ei dñs "famē:
& veniet sup terrā & sep-
tē annis. Que surrexit
& fecit iuxta verbum
hominis dei: & vadens
cum domo sua: ∞∞∞∞∞
pegrinata est in terra
philistiim diebus miltis.
Cūq; finiti essent anni
septē: reuersa est ∞∞∞∞
mulier de terra philisti
im. Et egressa est ∞∞∞∞
vt interpellaret regem
pro domo sua & pro a
grisfuis. Rex aūt loq-
batur cū giezi puero
viri dei: dicēs. Narra
mihi omnia ∞∞∞∞∞∞∞
magnalia que fecit he
liseus. Cumq; ∞∞∞∞∞∞∞
ille narraret regi quō
mortuū fuscitasset: ∞∞∞
appuit mulier cuius vi
uificauerat ∞∞∞∞∞∞∞
filiū clamās ad regem
pro domo sua ∞∞∞∞∞∞
& pro agris suis. Dixit
q̄ giezi. Dñe mi rex
hec est mulier: & hic ē
filius ei "quē fuscitauit
heliseus. Et interroga
uit rex mulierem. Que
narrauit ei vera ēē. De
ditq; ei rex eunuchum
vnum: dicēs. Restitue
ei oīa que ∞∞∞∞∞∞∞∞
sua sunt: & vniuersos
reddītus agrorū a die
qua reliquit terrā vsq;
ad pñs. Venit quoq; ∞
heliseus damascū & be
nadab rex ∞∞∞∞∞∞∞∞
syrie egrotabat. Nunci
auerūtq; ei: dicētes.
Venit vir dei huc. Et
ait ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
rex ad azahel. Tolle
tecum munera ∞∞∞∞
& vade in occursum vi
ri dei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& consule dñm per eū
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dicēs. Si euadere pote
ro de infirmitate mea
hac. Iuit igitur azahel
in occursū eius mūnera
cū munera & oīa bōa
damasci onera ∞∞∞∞
quadraginta camelorū. &
stetitq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
coram eliseo & dixit:
filius tuus benadab
rex syrie ∞∞∞∞∞∞∞∞
misit me ad te: di
cens: Si vīuam de egritudine mea hac: &
dixit ad eū eliseus: vade & dic ei
vita vīues: & ipse morte morietur: os-
tendit mihi dñs. & stetit azael

בּוֹא יְהוָה לָרָעָב וְגַם בָּא אֶל הָאָרֶץ שֶׁבַע
בּוֹא
שָׁנִים׃ וַתָּקָם הָאִשָּׁה וַתַּעַשׂ כִּדְבַר
שָׁנָה קוּם
עֲשָׂה לַיְלָה
אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתֵּלֶךְ הִיא וּבֵיתָהּ
גּוּר
וַתָּגָר בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים שֶׁבַע שָׁנִים׃
הָיָה שׁוּב
וַיְהִי מִקְצֵה שֶׁבַע שָׁנִים וַתָּשָׁב
יָצָא
הָאִשָּׁה מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וַתֵּצֵא
לִצְעֹק אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל בֵּיתָהּ וְאֶל שָׂדֶהָ׃
דִּבֶּר
וְהַמֶּלֶךְ מְדַבֵּר אֶל גֵּיחֲזִי נַעַר אִישׁ
הָאֱלֹהִים לֵאמֹר סַפְּרָה נָּא לִי אֶת כָּל
הַגְּדֹלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלִישָׁע׃ וַיְהִי
סָפַר
הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר הֶחֱיָה
מות
אֶת הַמֵּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הֶחֱיָה
אֶת בְּנָהּ צָעֲקָת אֶל הַמֶּלֶךְ עַל בֵּיתָהּ
וְעַל שָׂדֶהָ וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה בְּנָהּ אֲשֶׁר הֶחֱיָה
אֱלִישָׁע׃ וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה
סַפֵּר נתן
וַתְּסַפֶּר לוֹ וַיִּתֶּן לָהּ הַמֶּלֶךְ סָרִיס
סָרַס שׁוב
אֶחָד לֵאמֹר הָשֵׁיב אֶת כָּל אֲשֶׁר
בּוֹא
לָהּ וְאֶת כָּל תְּבוּאֹת הַשָּׂדֶה מִיּוֹם
עָזְבָה אֶת הָאָרֶץ וְעַד עַתָּה׃ וַיָּבֹא
בּוֹא
אֱלִישָׁע דַּמֶּשֶׂק וּבֶן הֲדַד מֶלֶךְ
אֲרָם חֹלֶה וַיֻּגַּד לוֹ לֵאמֹר בָּא
נָגַד
אִישׁ הָאֱלֹהִים עַד הֵנָּה׃ וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ אֶל חֲזָהאֵל קַח בְּיָדְךָ מִנְחָה
לָקַח
וְלֵךְ לִקְרַאת אִישׁ הָאֱלֹהִים
וְלֵךְ
וְדָרַשְׁתָּ אֶת יְהוָה מֵאוֹתוֹ
אָת
לֵאמֹר הַאֶחְיֶה מַחֳלִי זֶה׃
חָיָה חֳלָה
וַיֵּלֶךְ חֲזָאֵל לִקְרָאתוֹ וַיִּקַּח מִנְחָה
עָשָׂה נָתַן
בְּיָדוֹ וְכָל טוּב דַּמֶּשֶׂק מַשָּׂא
עָשָׂר עָבָה
אַרְבָּעִים גָּמָל וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד לִפָנָיו
וַיֹּאמֶר בִּנְךָ בֶן הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם
שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר הַאֶחְיֶה
מַחֳלִי זֶה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע
לֵךְ אֱמֹר לוֹ חָיֹה תִחְיֶה וְהִרְאַנִי
נָאָה
יְהוָה כִּי מוֹת יָמוּת׃ וַיַּעֲמֹד

אֶת־פָּנָיו וַיְשַׁע עַד־בֹּשׁ וַיִּבְךְּ אִישׁ
הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר חֲזָאֵל מַדּוּעַ אֲדֹנִי
בֹכֶה וַיֹּאמֶר כִּי יָדַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל רָעָה מִבְצְרֵיהֶם
תְּשַׁלַּח בָּאֵשׁ וּבַחוּרֵיהֶם בַּחֶרֶב
תַּהֲרֹג וְעֹלְלֵיהֶם תְּרַטֵּשׁ וְהָרֹתֵיהֶם
תְּבַקֵּעַ וַיֹּאמֶר חֲזָאֵל כִּי מָה עַבְדְּךָ
הַכֶּלֶב כִּי־יַעֲשֶׂה הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה
וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע הִרְאַנִי יְהוָה אֹתָךְ
מֶלֶךְ עַל־אֲרָם וַיֵּלֶךְ מֵאֵת אֱלִישָׁע
וַיָּבֹא אֶל־אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אָמַר לְךָ
אֱלִישָׁע וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר תִּחְיֶה
וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיִּקַּח הַמַּכְבֵּר וַיִּטְבֹּל
בַּמַּיִם וַיִּפְרֹשׂ עַל־פָּנָיו וַיָּמָת וַיִּמְלֹךְ
חֲזָאֵל תַּחְתָּיו וּבִשְׁנַת חֲמֵשׁ לְיוֹרָם
בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט
מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוּדָה בֶּן
יְהוֹרָם בֶּן שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
מָלַךְ וּשְׁמֹנֶה שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר
עָשָׂה בֵּית אַחְאָב כִּי בַּת אַחְאָב הָיְתָה לוֹ
לְאִשָּׁה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
וְלֹא אָבָה יְהוָה לְהַשְׁחִית אֶת יְהוּדָה
לְמַעַן דָּוִד עַבְדּוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ
לָתֵת לוֹ נִיר וּלְבָנָיו כָּל הַיָּמִים
בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד יְהוּדָה
וַיַּמְלִכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיַּעֲבֹר יוֹרָם
צְעִירָה וְכָל הָרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי הוּא
קָם לַיְלָה וַיַּכֶּה אֶת אֱדוֹם הַסֹּבְבִים
אֵלָיו וְאֶת שָׂרֵי הָרֶכֶב וְהָעָם נָס
לְאָהֳלָיו וַיִּפְשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד
יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אָז תִּפְשַׁע
לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא וַיִּתֶר דִּבְרֵי יוֹרָם
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי

cū eo: & cōturbatus ē vſq; ad fuffufionē vultꝰ. Fleuitq; vir dei. Cui azahel dixit. Quare dominus meus flet? At ille dixit. Quia ſcio que facturus es filiis israel mala. Ciuitates eorum munitas ignes ſuccendes: & iuuenes eorum interficies gladio: & pullos eorū elides: & prægnates diuides. Dixitq; azahel. Quid ei ſum ſeruus tuus canis: vt faciam rē iſtā magnā? Et ait heliseus. Often dixit mihi dominus te regē ſyrie fore. Qui cū receſſiſſet ab heliſeo: venit ad dñm ſuū. Qui ait ei. Quid dixit tibi heliſeus? At ille rndit. Dixit mihi. recipies ſanitatē. Cūq; vēiſſet dies altera: ſtulit ſtragulū & ifudit aquā: & expādit ſup faciē ei. Quo mortuo regnauit azahel pro eo. Anno quinto ioram filii achab regis iſrael regnauit ioram filius ioſaphat rex iuda. Triginta duorū annorū erat cū regnare cepiſſet: & octo annis regnauit in ieruſalē. Ambulauitq; in viis regū iſrael: ſicut fecit am bulauerat domus achab. Filia enī achab erat vxor eius. Et fecit malū coram dño. Et noluit autem dñs diſperdere iudam propter dauid ſeruū ſuū ſicut promiſerat ei. vt daret illi lucernam: & filiis eius cūctis die& 'In diebus eius receſſit edom ne eēt ſub iuda & cōſtituit ſibi regem. Venitq; ioram cū omnibus ſeyra & omnis exercitꝰ cū eo. Et ſurrexit nocte: percuſſitq; idumeos qui circūdederāt & principes currurū. Populus aūt fugit in tabernacula ſua. Receſſit ergo edom ne eēt ſub iuda vſq; ad diem hāc. Tūc receſſit & lobna in tpe illo. Reliqua aūt ſermonū ioram & vniuerſa q̄ fecit: nonne hec ſcripta ſūt in libro verboꝝ regum

ante faciem eius: & appoſuit corā eo
κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ παρέθηκεν ἐνώπιον αὐτοῦ τὰ
munera donec cōſumus eēt, & fleuit homo dei: &
δῶρα ὡς ἠχύνετο· καὶ ἔκλαυσεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, καὶ
vtrit azael: quare dñs me flet? & dixit: quia ſcio q̄
ἔστιν ἀζαὴλ, τί ὅτι ὁ κύριός μου κλαίει; καὶ εἶπεν, ὅτι οἶδα ὃ
cisq; facturꝰ es filiis iſrael mala. In ciuitates eorū
σα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ κακά· σὺ τὰς πόλεις αὐτῶν
munitas succedes in igne: & iuuenes
τὰς ἐχυρωμένας ἐμπρήσεις ἐν πυρί, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς
eorū interficies in gladio: & pullos eorū elli
αὐτῶν ἀποκτενεῖς ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ νήπια αὐτῶν ἐδά
des: & prægnates eōꝝ diuides. & vi
φεις, καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας αὐτῶν διαῤῥήξεις· καὶ ἔ
xit azael: quis eſt ſeruꝰ tuus canis mortuus: q
πεν ἀζαήλ; τίς ἐστὶν ὁ δοῦλός σου ὁ κύων ὁ τεθνηκώς, ὅτι
faciam verbū magnū hoc? & dixit ei eliſeus:
ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο; καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισαιέ,
oſtēdit mihi dñs te regnātē ſup ſyriam. & recellit
ὅτι ἔδειξέ μοι κύριος σὲ βασιλεύοντα ἐπὶ συρίαν· καὶ ἀπῆλθεν
azael ab eliſeo hoie dei: & venit ad
ἀζαὴλ ἀπὸ ἐλισαιὲ τοῦ ἀνδρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν
dñm ſuū. & dixit ei dñs ſuꝰ: q̄d dixit tibi eliſeus?
κύριον αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριός αὐτοῦ, τί εἶπέν σοι ἐλισαιέ; καὶ
ait: dixit mihi: q̄ vita vines. & facti eſt altera die:
εἶπεν, ζῇ σὺ μοι, ὅτι ζῇ ἐμοὶ κύριος· καὶ ἐγένετο τῇ ἐπαύριον,
& tulit ſtragulū & tinxit ipſum aqua: & inie
καὶ ἔλαβε τὸ ῥῆγμα καὶ ἔβαψεν αὐτὸ ὕδατι, καὶ ἐπέβα
cit ſup faciem eiꝰ & mortuꝰ eſt: & regna
λεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν, καὶ ἐβασίλευ
uit azael pro eo. In dño quinto ioram filij a-
σεν ἀζαὴλ ἀντ' αὐτοῦ· ἐν ἔτει πέμπτῳ τοῦ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀ
chaab regis iſrael regnauit ioram filiꝰ ioſa-
χαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς Ἰωσα
phat rex iuda: ſm triginta & duo annos erat io
φὰτ βασιλεὺς Ἰούδα, υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ἰω
ram cū regnaret ipſe: & octo ānis regnauit
ρὰμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν
in ieruſalem. & abulauit in via regū iſrael
ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ
ſicut fecit dom achaab: q̄ filia achaaberat
καθὼς ἐποίησεν οἶκος ἀχαάβ, ὅτι θυγάτηρ ἀχαὰβ ἦν αὐ
in vxorē. & fecit malū coram dño.
τῷ εἰς γυναῖκα· καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου·
& nō voluit dñs corrūpere iudā pp dauid
καὶ οὐκ ἠθέλησε κύριος διαφθεῖραι τὸν Ἰούδαν διὰ Δαυὶδ
ſeruū ſuū: ſicut dixit ei vt̄ogaret ei lucernā
τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καθὰ εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχνον
& filiis eius oibus diebus. in diebus
καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. ἐν ταῖς ἡμέραις
eius ꝑuaricat edō ſub manu iuda. &
αὐτοῦ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκάτωθεν χειρὸς Ἰούδα· καὶ
regnare fecit ſup ſe regem: & aſcēdit ioram in
ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτὸν βασιλέα, καὶ ἀνέβη Ἰωρὰμ εἰς
ſior ipſe & oēs currus eius. & factū e
σιὼρ αὐτὸς καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο
vt ſurrexit nocte: & percuſſit edom q̄ circūdederat ſ
ὡς ἀνέστη νυκτὸς, καὶ ἐπάταξεν τὸν Ἐδὼμ κυκλοῦντα ἐπ'
cum: & principes currurū. & fugit
αὐτόν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων· καὶ ἔφυγε ὁ
ppl̄s in tabernacula ſua: & ꝑuaricat edom ſub
λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ, καὶ ἠθέτησεν Ἐδὼμ ὑποκά
manu iuda vſq; ad diem hanc. tūc
τωθεν χειρὸς Ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· τότε
ꝑuaricat eſt lobna in tpe illo. & relt
ἠθέτησε Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ· καὶ τὰ λοι
qua ſermonū ioram & oia q̄cūq; fecit:
πὰ τῶν λόγων Ἰωρὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν,
nonne hec ſcripta ſunt in libro verboꝝ
οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων
dieꝝ regum
τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων

iuda: & dormiuit ioram cū patribus ſuis:
Ἰούδα· καὶ ἐκοιμήθη Ἰωρὰμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ·
& ſepelitur cū patribus ſuis in ciuitate dauid:
καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ·
& regnauit ochozias filius eius
καὶ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. ἐν ἔτει
duodecimo ioram filij achaab regis iſrael
δωδεκάτῳ τοῦ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ
regnauit ochozias filius ioram regis iuda: filiꝰ
ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰούδα, υἱὸς
viginti & duorū annoꝝ erat ochozias filiꝰ ioram cū regna
εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἦν Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ ἐν τῷ βασιλεύ
ret ipſe. & regnauit anno in hierusalem: &
ειν αὐτόν· καὶ ἐβασίλευσεν ἐνιαυτὸν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ
nomē matris eiꝰ gotholia filia amri regis
ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Γοθολία θυγάτηρ Ἀμρὶ βασιλέως
iſrael. & abijt in via domꝰ achaab: & fecit
Ἰσραὴλ· καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ οἴκου Ἀχαάβ, καὶ ἐποίησε
malū coram dño: ſicut domus achaab: q̄ ge
τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καθὼς οἶκος Ἀχαάβ, ὅτι γαμ
ner domus achaab eſt. & abijt ochozias cū io
βρὸς οἶκου Ἀχαὰβ ἐγένετο· καὶ ἐπορεύθη Ὀχοζίας μετὰ Ἰω
ram filio achaab in preliū cōtra azael regē ſyrie
ρὰμ υἱοῦ Ἀχαὰβ εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἀζαὴλ βασιλέα συρίας
in ramath galaad. & percuſſerūt ſyri ioram.
ἐν ῥαμὰθ γαλαάδ· καὶ ἐπάταξαν οἱ Σύροι τὸν Ἰωρὰμ·
& reuerſus eſt rex ioram vt curaretur in ie
καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς Ἰωρὰμ τοῦ ἰατρεύθηναι ἐν Ἰε
rael de plagis q̄s percuſſerūt eū ſyri in
ραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ Σύροι ἐν
ramath galaad: cū preliaret ipſe cū azael re
ῥαμὰθ γαλαάδ, ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν μετὰ Ἀζαὴλ βασι
ge ſyrie. & ochozias filiꝰ ioram rex iuda de
λέως συρίας· καὶ Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰούδα κα
ſcendit vt videret ioram filiū achaab in iezrael: egro
τέβη τοῦ ἰδεῖν τὸν Ἰωρὰμ υἱὸν Ἀχαὰβ ἐν Ἰεζραὴλ, ὅτι ἥσ
tabat ipſe.
θῃσεν αὐτός.

Ca. 9.

Et eliſeus ꝓphēta vocauit vnū filioꝝ
Καὶ Ἐλισαιὲ ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τῶν υἱῶν
ꝓphētaꝝ: & dixit ei: accinge lūbū tuū:
τῶν προφητῶν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζῶσαι τὴν ὀσφύν σου,
& tolle lēticulā olei q̄s in manu tua:
καὶ λάβε τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου τοῦτο ἐν τῇ χειρί σου,
& vade in ramath galaad: & ingrediēris &
καὶ πορεύσῃ εἰς ῥαμὰθ γαλαάδ, καὶ εἰσελεύσῃ καὶ
videbis ibi ieu filiū iofaphat filij nameſſi: & ingredie
ὄψει ἐκεῖ Ἰοὺ υἱὸν Ἰωσαφὰτ υἱοῦ ναμεσσί, καὶ εἰσελεύ
ris & ſuſcitabis eū de medio fratrū ſuoꝝ:
σῃ καὶ ἀναστήσεις αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ,
& introduces eū in cubiculū de cubiculo: & accipies
καὶ εἰσάξεις αὐτὸν εἰς τὸ ταμιεῖον ἐκ ταμιείου, καὶ λήψη
lēticulā oleī: & fundes ſup caput
τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
eius, & dices: hec dicit dñs: vnxi te in re
αὐτοῦ· καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, κέχρικά σε εἰς βα
gem ſup iſrael. & aperies hoſtiū & fugies
σιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ· καὶ ἀνοίξεις τὴν θύραν καὶ φεύξῃ
& nō ſubſtitues. & abijt puer puer
καὶ οὐχ ὑποστήσεις· καὶ ἀπῆλθε τὸ παιδάριον τὸ προ
pheta in ramath galaad: & ingreſſus ē. & ecce
φήτης εἰς ῥαμὰθ γαλαάδ· καὶ εἰσῆλθε· καὶ ἰδοὺ οἱ
principes exercitus ſedebāt. & dixit: verbū mihi
ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκάθητο· καὶ εἶπεν, λόγος μοι
ad te principe. & dixit ieu: ad quem ex
πρός σέ ὁ ἄρχων· καὶ εἶπεν Ἰού, πρὸς τίνα ἐκ
oibus nobꝭ? & dixit: ad te princeps. &
πάντων ἡμῶν; καὶ εἶπεν, πρός σέ ὁ ἄρχων. καὶ
surrexit & ingreſſus ē in domū: & effudit
ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐπέχεεν τὸ
oleum ſup caput eius.
ἔλαιον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

"iuda. Et dormiuit ioram cum patribus ſuis:
ram cum patribus ſuis:
ſepultuſq; ē cū eis in ci
uitate dauid: & regna
uit ochozias filius eius
pro eo. Anno duode
cimo ioram filij achab
regis iſrael regnauit ochozi
as filius ioram
regis iude. Vigiti duo
rum annorū erat ochozias
cū regnare cepiſſet; &
vno anno regnauit in ie
ruſalē. Nomē mris eius
athalia filia amri regis
iſrael. & ambulauit i vi
is domus achab: & fe
cit malū cōram dño
ſicut domus achab. Ge
ner enim domus achab
fuit. Abiit quoq; cum
ioram filio achab
ad preliandum cōtra a
zahel regem ſyrie
i ramoth galaad: & vul
nerauerunt ſyri
ioram. Qui reuerſus ē
vt curaretur in iez
rahel: quia vulne
rauerunt eum
ſyri in ramoth
pliantē
contra azahel
regē ſyrie. Porro ocho
zias filius ioram
rex iuda deſcendit in
uiſere ioram
filiū achab in iezrahel:
quia egrotabat ibi. 9.
Eliſeus āt vocauit
vnū de filiis prophe
rum: & ait illi.
Accige lūbos tuos: &
vide lenticulā oleī hāc
in manu tua: & vade i
ramoth galaad. Cūq;
veneris illuc: videbis ie
hu filium iofaphat filii
nāſi. Et ingreſſus ſuſci
tabis eum de medio
fratrū ſuoꝝ: & introduces
eum in cubiculū: accipies
lenticulā oleī fūdes
ſup caput eius: &
dices. Hec dicit dñs.
Vnxi te regem
ſuper
iſrael. Aperieſq; oſtiū
& fugies: & non ſubſiſtes. Abiit ergo a
doleſcēs puer pphete i
ramoth galaad: & in
greſſus ē illuc. Ecce aūt
principes exercitꝰ ſedebāt. Et ait. Verbū mihi
ad te o principe. Dixitq; Iehu. Ad quem
ex oibus nobis? At ille
dixit. Ad te o princeps.
Et ſurrexit: & igreſſus
eſt cubiculū. At ille fu
dit oleū ſup caput eiꝰ.

Cap. ix.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יֵהוּא יַעַן אֲשֶׁר הֱטִיבוֹתָ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי כְּכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבִי עָשִׂיתָ לְבֵית אַחְאָב בָּנִים רְבֵעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַד־שִׁבְעָה דֹרוֹת׃ וְיֵהוּא לֹא־שָׁמַר לָלֶכֶת בְּתוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־לִבּוֹ לֹא־סָר מֵעַל חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר הִחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם חֲזָאֵל בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃ מִן־הַיַּרְדֵּן מִזְרְחָה כָּל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהָרְאוּבֵנִי וְהַמְנַשִּׁי מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־נַחַל אַרְנוֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֵהוּא וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל־גְּבוּרָתוֹ הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יֵהוּא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ יֵהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַתִּרְאֶה עֲתַלְיָה אֵם אֲחַזְיָהוּ כִּי מֵת בְּנָהּ וַתָּקָם וַתְּאַבֵּד אֶת־כָּל־זֶרַע הַמַּמְלָכָה׃ וַתִּקַּח יְהוֹשֶׁבַע בַּת־הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָה וַתִּגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַמּוּמָתִים וַתַּסְתִּירֵהוּ הוּא וּמֵינִקְתּוֹ בַּחֲדַר הַמִּטּוֹת וַתַּסְתִּרֵהוּ יְהוֹשֶׁבַע בַּת־הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם אֵשֶׁת יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן כִּי־אֲחוֹת אַחַזְיָהוּ הִוא מִפְּנֵי עֲתַלְיָה וְלֹא הוּמָת׃ וְהָיָה עִמָּהֶם בְּבֵית־יְהוָה נֶחְבָּא שֵׁשׁ שָׁנִים וַעֲתַלְיָה מֹלֶכֶת עַל־הָאָרֶץ׃ וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת לַכָּרִי וְלָרָצִים וַיָּבֵא אֹתָם אֵלָיו הַבַּיְתָה וַיִּכְרֹת אִתָּם בְּרִית וַיַּשְׁבַּע אֹתָם בְּבֵית יְהוָה וַיַּרְא אֹתָם אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ׃ וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר זֹאת הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ שְׁלִשׁ הַבָּאִים בַּשַּׁבָּת וְשֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ שִׁלִּשׁ וּבַשַּׁעַר יְסוֹד שִׁלִּשׁ וְכָל־הָעָם בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃ וְלֹא־יָבֹאוּ בֵּית יְהוָה לְבִלְתִּי הַכֹּהֵן וְהַמְשָׁרְתִים הֵמָּה יָבֹאוּ כִּי־קֹדֶשׁ הֵם וְכָל־הָעָם יִשְׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶת יְהוָה׃ וְסַבּוּ עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ כֵּלָיו בְּיָדוֹ וְהַבָּא אֶל־הַשְּׂדֵרוֹת יוּמָת וְהָיוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּצֵאתוֹ וּבְבֹאוֹ׃ וַיַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיִּקְחוּ אִישׁ אֲנָשָׁיו בָּאֵי הַשַּׁבָּת עִם יֹצְאֵי הַשַּׁבָּת וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן׃ וַיִּתֵּן הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת אֶת־הַחֲנִיתוֹת וְאֶת־הַצִּנּוֹת וְאֶת־הַשְּׁלָטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה׃ וַיַּעֲמֹד הָרָצִים אִישׁ כֵּלָיו בְּיָדוֹ מִן־הַכָּתֵף הַיְמָנִית לַכָּתֵף הַשְּׂמָאלִית לַמִּזְבֵּחַ וְלַבַּיִת לַמֶּלֶךְ סָבִיב׃ וַיּוֹצִא אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הַנֵּזֶר וְאֶת־הָעֵדוּת וַיַּמְלִיכוּהוּ וַיִּמְשְׁחוּהוּ וַיַּכּוּ כַף וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃ וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָה אֶת־קוֹל הָרָצִים אֶת־הָעָם וַתָּבֹא אֶל־הָעָם בֵּית יְהוָה׃ וַתַּרְא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עֹמֵד עַל־הָעַמּוּד כַּמִּשְׁפָּט וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת עַל־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַם הָאָרֶץ שָׂמֵחַ וְתֹקֵעַ בַּחֲצֹצְרוֹת וַתִּקְרַע עֲתַלְיָה אֶת־בְּגָדֶיהָ וַתִּקְרָא קֶשֶׁר קֶשֶׁר׃ וַיְצַו יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת פְּקוּדֵי הַחָיִל וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם הוֹצִיאוּהָ מִבֵּית לַשּׂדֵרוֹת וְהַבָּא אַחֲרֶיהָ יוּמָת בֶּחָרֶב כִּי אָמַר הַכֹּהֵן אַל־תּוּמַת בְּבֵית יְהוָה׃ וַיָּשִׂימוּ לָהּ יָדַיִם וַתָּבֹא דֶּרֶךְ מְבוֹא הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיָּמֹת שָׁם׃ וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע בְּרִית בֵּינוֹ וּבֵין כָּל־הָעָם וּבֵין הַמֶּלֶךְ לִהְיוֹת לְעָם לַיהוָה׃ וּבֵין כָּל־הָעָם וּבֵין הַמֶּלֶךְ׃ וַיֵּלְכוּ כָל־עַם הָאָרֶץ בֵּית הַבַּעַל וַיִּתְּצוּהוּ אֶת־מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת־צְלָמָיו שִׁבְּרוּ הֵיטֵב וְאֶת־מַתָּן כֹּהֵן הַבַּעַל הָרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת וַיָּשֶׂם הַכֹּהֵן פְּקֻדּוֹת עַל־בֵּית יְהוָה׃ וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְאֶת־הַכָּרִי וְאֶת־הָרָצִים וְאֵת כָּל־עַם הָאָרֶץ וַיּוֹרִדוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה וַיָּבֹאוּ דֶּרֶךְ שַׁעַר הָרָצִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב עַל־כִּסֵּא הַמְּלָכִים׃ וַיִּשְׂמַח כָּל־עַם הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקְטָה וְאֶת־עֲתַלְיָה הֵמִיתוּ בַּחֶרֶב בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ בֶּן־שֶׁבַע שָׁנִים יוֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ׃ בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְיֵהוּא מָלַךְ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה מִבְּאֵר שָׁבַע׃ וַיַּעַשׂ יְהוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כֹּל יָמָיו אֲשֶׁר הוֹרָהוּ יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן׃ אַךְ הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָשׁ אֶל־הַכֹּהֲנִים כֹּל כֶּסֶף הַקָּדָשִׁים אֲשֶׁר יוּבָא בֵּית יְהוָה כֶּסֶף עֹבֵר אִישׁ כֶּסֶף נַפְשׁוֹת עֶרְכּוֹ כֹּל כֶּסֶף אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל־לֵב אִישׁ לְהָבִיא בֵּית יְהוָה׃ יִקְחוּ־לָהֶם הַכֹּהֲנִים אִישׁ מֵאֵת מַכָּרוֹ וְהֵם יְחַזְּקוּ אֶת־בֶּדֶק הַבַּיִת לְכֹל אֲשֶׁר יִמָּצֵא־שָׁם בֶּדֶק׃ וַיְהִי בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יוֹאָשׁ לֹא חִדְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת׃ וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ יוֹאָשׁ לִיהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וְלַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר לָהֶם מַדּוּעַ אֵין אַתֶּם מְחַזְּקִים אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת וְעַתָּה אַל־תִּקְחוּ כֶסֶף מֵאֵת מַכָּרֵיכֶם כִּי לְבֶדֶק הַבַּיִת תִּתְּנֻהוּ׃ וַיֹּאבוּ הַכֹּהֲנִים לְבִלְתִּי קַחַת כֶּסֶף מֵאֵת הָעָם וְלִבְלְתִּי חַזֵּק אֶת־בֶּדֶק הַבָּיִת׃ וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֲרוֹן אֶחָד וַיִּקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ מִיָּמִין בְּבוֹא אִישׁ בֵּית יְהוָה וְנָתְנוּ שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי הַסַּף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה׃ וַיְהִי כִּרְאוֹתָם כִּי־רַב הַכֶּסֶף בָּאָרוֹן וַיַּעַל סֹפֵר הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּצְרְרוּ וַיִּסְפְּרוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה׃ וַיִּתְּנוּ הַכֶּסֶף הַמְתֻכָּן עַל־יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה פְּקוּדֵי בֵּית יְהוָה וַיּוֹצִיאוּ אֹתוֹ הַחָרָשִׁים וְהַבֹּנִים הָעֹשִׂים בֵּית יְהוָה׃ וְהַגֹּדְרִים וְהַחֹצְבִים אֶבֶן וְלִקְנוֹת עֵצִים וְלִגְדֹּר אֲבָנִים מְגֻזָּרוֹת לְחַזֵּק אֶת־בֶּדֶק הַבַּיִת לְכָל־אֲשֶׁר יֵצֵא עַל־הַבַּיִת לְחָדְשׁוֹ׃ אַךְ לֹא־יֵעָשֶׂה בֵּית יְהוָה סִפּוֹת כֶּסֶף מְזַמְּרוֹת מִזְרָקוֹת חֲצֹצְרוֹת כָּל־כְּלִי זָהָב וּכְלִי כֶסֶף מִן־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה׃ כִּי לָהֶם יִתְּנוּ לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה וְחִזְּקוּ בּוֹ אֶת־בֵּית יְהוָה׃ מֵאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יָשִׂימוּ אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יָדָם לָתֵת לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה כִּי בֶאֱמוּנָה הֵם עֹשִׂים׃ כֶּסֶף אֲשָׁמוֹת וְכֶסֶף חַטָּאוֹת לֹא יוּבָא בֵּית יְהוָה לַכֹּהֲנִים הָיוּ׃ אָז יַעֲלֶה חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וְיִלָּחֶם עַל־גַּת וַיִּלְכְּדֶהָ וַיָּשֶׂם חֲזָאֵל פָּנָיו לַעֲלוֹת עַל־יְרוּשָׁלִָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיִּקַּח אֶת־כָּל־הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר הִקְדִּישׁוּ יְהוֹשָׁפָט וִיהוֹרָם וַאֲחַזְיָהוּ אֲבֹתָיו מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת־קָדָשָׁיו וְאֶת כָּל־הַזָּהָב הַנִּמְצָא בְּאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לַחֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וַיַּעַל מֵעַל יְרוּשָׁלִָם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיָּקוּמוּ עֲבָדָיו וַיִּקְשְׁרוּ קֶשֶׁר וַיַּכּוּ אֶת־יוֹאָשׁ בֵּית מִלּוֹא הַיֹּרֵד סִלָּא׃ וְיוֹזָכָר בֶּן־שִׁמְעָת וִיהוֹזָבָד בֶּן־שֹׁמֵר עֲבָדָיו הִכֻּהוּ וַיָּמָת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְתֵשַׁע שָׁנָה לְיוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא סָר מִמֶּנָּה׃ וַיִּחַר אַף־יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד־חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וּבְיַד בֶּן־הֲדַד בֶּן־חֲזָאֵל כָּל־הַיָּמִים׃ וַיְחַל יְהוֹאָחָז אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֵלָיו יְהוָה כִּי־רָאָה אֶת־לַחַץ יִשְׂרָאֵל כִּי־לָחַץ אֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם׃ וַיִּתֶּן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיֵּצְאוּ מִתַּחַת יַד־אֲרָם וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃ אַךְ לֹא־סָרוּ מֵחַטֹּאות בֵּית יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּהֶם הָלָךְ וְגַם הָאֲשֵׁרָה עָמְדָה בְּשֹׁמְרוֹן׃ כִּי לֹא־הִשְׁאִיר לִיהוֹאָחָז עָם כִּי אִם־חֲמִשִּׁים פָּרָשִׁים וַעֲשָׂרָה רִכְבֵי וְעֶשֶׂרֶת אַלְפֵי רַגְלִי כִּי אִבְּדָם מֶלֶךְ אֲרָם וַיְשִׂמֵם כֶּעָפָר לָדִישׁ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָחָז וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִכָּל־חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּהֶם הָלָךְ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר נִלְחַם עִם־אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ עִם־אֲבֹתָיו וְיָרָבְעָם יָשַׁב עַל־כִּסְאוֹ וְיוֹאָשׁ קֻבַּר בְּשֹׁמְרוֹן עִם־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וֶאֱלִישָׁע הָיָה חֹלֶה אֶת־חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ וְיוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז יָרַד אֵלָיו וַיִּבְךְּ עַל־פָּנָיו וַיֹּאמַר אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע קַח קֶשֶׁת וְחִצִּים וַיִּקַּח אֵלָיו קֶשֶׁת וְחִצִּים׃ וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שִׂים יָדְךָ עַל־הַקָּשֶׁת וַיָּשֶׂם יָדוֹ וַיָּשֶׂם אֱלִישָׁע יָדָיו עַל־יְדֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר פְּתַח הַחַלּוֹן קֵדְמָה וַיִּפְתָּח וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע יְרֵה וַיֹּרֶה וַיֹּאמֶר חֵץ תְּשׁוּעָה לַיהוָה וְחֵץ תְּשׁוּעָה בַּאֲרָם וְהִכִּיתָ אֶת־אֲרָם בַּאֲפֵק עַד־כַּלֹּתָם׃ וַיֹּאמֶר קַח הַחִצִּים וַיִּקָּח וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַךְ בָּאָרֶץ וַיַּךְ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיַּעֲמֹד׃ וַיִּקְצֹף עָלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר הִכִּיתָ חָמֵשׁ וְשֵׁשׁ פְּעָמִים אָז הִכִּיתָ אֶת־אֲרָם עַד־כָּלָה כִּי עַתָּה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים תַּכֶּנּוּ אֶת־אֲרָם׃ וַיָּמָת אֱלִישָׁע וַיִּקְבְּרֻהוּ וּגְדוּדֵי הַמּוֹאָבִים בָּאוּ בָאָרֶץ בְּבוֹא הַשָּׁנָה׃ וַיְהִי הֵמָּה קֹבְרִים אִישׁ וְהִנֵּה רָאוּ אֶת־הַגְּדוּד וַיַּשְׁלִכוּ אֶת־הָאִישׁ בְּקֶבֶר אֱלִישָׁע וַיֵּלֶךְ וַיִּגַּע הָאִישׁ בַּעַצְמוֹת אֱלִישָׁע וַיִּחְיֶה וַיַּעֲמֹד עַל־רַגְלָיו׃ וְחָזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם לָחַץ אֶת־יִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵי יְהוֹאָחָז׃ וַיְחָנֵּן יְהוָה וַיְרַחֲמֵם וַיִּפֶן אֲלֵיהֶם לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת־אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתָם וְלֹא־הִשְׁלִיכָם מֵעַל פָּנָיו עַד־עֵת׃ וַיָּמָת חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וַיִּמְלֹךְ בֶּן־הֲדַד בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְיוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז לָקַח עָרִים מִיַּד בֶּן־הֲדַד בֶּן־חֲזָאֵל אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד יְהוֹאָחָז אָבִיו בַּמִּלְחָמָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הִכָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשֶׁב עָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ אֲמַצְיָה בֶּן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וְתֵשַׁע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדִּין מִירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְּדָוִד אָבִיו כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה יוֹאָשׁ אָבִיו עָשָׂה׃ אַךְ הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם זֹבְחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ וַיַּךְ אֶת־עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת־הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃ וְאֶת־בְּנֵי הַמַּכִּים לֹא הֵמִית כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא־יוּמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־יוּמְתוּ עַל־אָבוֹת כִּי אִם־אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ׃ הוּא הִכָּה אֶת־אֱדוֹם בְּגֵי הַמֶּלַח עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְתָפַשׂ אֶת־הַסֶּלַע בַּמִּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ יָקְתְאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אָז שָׁלַח אֲמַצְיָה מַלְאָכִים אֶל־יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה נִתְרָאֶה פָּנִים׃ וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל־הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תְּנָה אֶת־בִּתְּךָ לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת־הַחוֹחַ׃ כִּי הִכִּיתָ אֶת־אֱדוֹם וַיִּשָּׂאֲךָ לִבֶּךָ הִתְהַלֵּל וְשֶׁב בְּבֵיתֶךָ לָמָּה תִתְגָּרֶה בָּרָעָה וְנָפַלְתָּ אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ׃ וְלֹא שָׁמַע אֲמַצְיָה וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָנִים הוּא וַאֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃ וַיִּנָּגֹף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאָהֳלָיו׃ וְאֶת־אֲמַצְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה בֶּן־יוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ לָכַד יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וַיְבִיאֻהוּ יְרוּשָׁלִַם וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם מִשַּׁעַר אֶפְרַיִם עַד שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה׃ וְאֵת כָּל־הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים הַנִּמְצָאִים בְּבֵית הָאֱלֹהִים עִם־עֹבֵד אֱדֹם וְאֵת אֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת וַיָּשָׁב שֹׁמְרוֹן׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ וְאֵיךְ נִלְחַם עִם־אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן עִם־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ יָרָבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיְחִי אֲמַצְיָה בֶּן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם וַיָּנָס לָכִישָׁה וַיִּשְׁלְחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה וַיְמִתֻהוּ שָׁם׃ וַיִּשְׂאוּהוּ עַל־הַסּוּסִים וַיִּקָּבֵר בִּירוּשָׁלִַם עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד׃ וַיִּקְחוּ כָל־עַם יְהוּדָה אֶת־עֻזִּיָּהוּ וְהוּא בֶן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו אֲמַצְיָה׃ הוּא בָנָה אֶת־אֵילוֹת וַיְשִׁבֶהָ לִיהוּדָה אַחֲרֵי שָׁכַב הַמֶּלֶךְ עִם־אֲבֹתָיו׃ בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה עֻזִּיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וּשְׁתַּיִם וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְכָלְיָה מִירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲמַצְיָה אָבִיו׃ הוּא דָרַשׁ אֱלֹהִים בִּימֵי זְכַרְיָהוּ מֵבִין בְּרָאוֹת אֱלֹהִים וּבִימֵי דָרְשׁוֹ אֶת־יְהוָה הִצְלִיחוֹ הָאֱלֹהִים׃ וַיֵּצֵא וַיִּלָּחֶם בְּפְלִשְׁתִּים וַיִּפְרֹץ אֶת־חוֹמַת גַּת וְאֶת־חוֹמַת יַבְנֶה וְאֶת־חוֹמַת אַשְׁדּוֹד וַיִּבֶן עָרִים בְּאַשְׁדּוֹד וּבִפְלִשְׁתִּים׃ וַיַּעְזְרֵהוּ אֱלֹהִים עַל־פְּלִשְׁתִּים וְעַל־הָעַרְבִיִּים הַיֹּשְׁבִים בִּגְוָר־בַּעַל וְהַמְעוּנִים׃ וַיִּתְּנוּ הָעַמּוֹנִים מִנְחָה לְעֻזִּיָּהוּ וַיֵּצֵא שְׁמוֹ עַד־לְבוֹא מִצְרַיִם כִּי־הֶחֱזִיק עַד־לְמָעְלָה׃ וַיִּבֶן עֻזִּיָּהוּ מִגְדָּלִים בִּירוּשָׁלִַם עַל־שַׁעַר הַפִּנָּה וְעַל־שַׁעַר הַגַּיְא וְעַל־הַקָּרֶן וַיְבַצְּרֵם׃ וַיִּבֶן מִגְדָּלִים בַּמִּדְבָּר וַיַּחְצֹב בֹּרוֹת רַבִּים כִּי־מִקְנֶה רַב־לוֹ וְכַרְמִים בַּשְּׁפֵלָה וּבַמִּישׁוֹר אִכָּרִים וְכֹרְמִים בָּהָרִים וּבַכַּרְמֶל כִּי אֹהֵב אֲדָמָה הָיָה׃ וַיְהִי לְעֻזִּיָּהוּ חַיִל עֹשֶׂה מִלְחָמָה יוֹצְאֵי צָבָא לִגְדוּדִים בְּמִסְפַּר פְּקֻדָתָם עַל־יַד יְעִיאֵל הַסּוֹפֵר וּמַעֲשֵׂיָהוּ הַשֹּׁטֵר עַל־יַד סִכְרְיָהוּ מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ׃ כָּל־מִסְפַּר רָאשֵׁי הָאָבוֹת גִּבּוֹרֵי חָיִל אַלְפַּיִם וְשִׁשִּׁים׃ וְעַל־יָדָם חֵיל צָבָא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת עֹשֵׂה מִלְחָמָה בְּכֹחַ לְעָזְרַת הַמֶּלֶךְ עַל־הָאוֹיְבִים׃ וַיָּכֶן לָהֶם עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ לְכָל־הַצָּבָא מָגֵן וְרֹמַח וְכוֹבַע וְשִׁרְיָן וְקֶשֶׁת וְאַבְנֵי קָלַע׃ וַיַּעַשׂ בִּירוּשָׁלִַם חֹשְׁבוֹת מַחֲשֶׁבֶת חֹשְׁבֵי יָדָיו לִהְיוֹת עַל־הַמִּגְדָּלִים וְעַל־הַפִּנּוֹת לִירוֹת חִצִּים וְאַבְנֵי סְלָעִים וַיֵּצֵא שְׁמוֹ עַד־לָרָחוֹק כִּי־נִפְלָא יֵעָזֵר עַד הֱיוֹתוֹ לְחָזָק׃ וּכְחָזְקָתוֹ גָּבַהּ לִבּוֹ עַד־לְהַשְׁחִית וַיִּמְעַל בַּיהוָה אֱלֹהָיו וַיָּבֹא עַל־הֵיכַל יְהוָה לְהַקְטִיר עַל־מִזְבַּח הַקְטֹרֶת׃ וַיָּבֹא אַחֲרָיו עֲזַרְיָהוּ הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ כֹּהֲנֵי יְהוָה בְּנֵי־חַיִל שְׁמֹנִים׃ וַיַּעַמְדוּ עַל־עֻזִּיָּהוּ ה

וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרָיו יֵהוּא וַיֹּאמֶר גַּם אֹתוֹ הַכֵּהוּ אֶל הַמֶּרְכָּבָה בְּמַעֲלֵה גּוּר אֲשֶׁר אֵת יִבְלְעָם וַיִּנָּס מְגִדּוֹ וַיָּמָת שָׁם וַיִּרְכְּבוּ אֹתוֹ עֲבָדָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּקִבְרֹתָו עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָה עַל יְהוּדָה וּבְשָׁנַת אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיוֹרָם בֶּן אַחְאָב מָלַךְ אֲחַזְיָה עַל יְהוּדָה וַיָּבוֹא יֵהוּא יִזְרְעֶאלָה וְאִיזֶבֶל שָׁמְעָה וַתָּשֶׂם אֶת עֵינֶיהָ בַּפּוּךְ וַתֵּיטֶב אֶת רֹאשָׁהּ וַתַּשְׁקֵף בְּעַד הַחַלּוֹן וַיְהִי בָּא בַּשַּׁעַר וַתֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם זִמְרִי הֹרֵג אֲדֹנָיו וַיִּשָּׂא פָנָיו אֶל הַחַלּוֹן וַיֹּאמֶר מִי זֹאת וַיִּשְׁקִפוּ אֵלָיו שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה סָרִיסִים וַיֹּאמֶר שִׂאוּהָ שְׁמִטֻהָ וַיִּשְׁמְטוּהָ וַיִּזֶּה מִדָּמָהּ אֶל הַקִּיר וְאֶל הַסּוּסִים וַיִּרְמְסֶנָּהוּ וַיָּבֹא וַיֹּאכַל וַיֵּשְׁתְּ וַיֹּאמֶר פִּקְדוּ נָא אֶת הָאֲרוּרָה הַזֹּאת וְקִבְרוּהָ כִּי בַת מֶלֶךְ הִוא וַיֵּלְכוּ לְקָבְרָהּ וְלֹא מָצְאוּ בָהּ כִּי אִם הַגֻּלְגֹּלֶת וְהָרַגְלַיִם וְכַפּוֹת הַיָּדָיִם וַיָּשֻׁבוּ וַיַּגִּידוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר יְהוָה הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר בְּחֶלְקַת יִזְרְעֶאל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים אֶת בְּשַׂר אִיזֶבֶל וְהָיְתָה נִבְלַת אִיזֶבֶל כְּדֹמֶן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּחֶלְקַת יִזְרְעֶאל אֲשֶׁר לֹא יֹאמְרוּ זֹאת אִיזֶבֶל׃

Cap.x.

וּלְאַחְאָב שִׁבְעִים בָּנִים בַּנָּה וַיִּכְתֹּב סְפָרִים וַיִּשְׁלַח שֹׁמְרוֹן אֶל שָׂרֵי יִזְרְעֶאל הַזְּקֵנִים וְאֶל הָאֹמְנִים אַחְאָב לֵאמֹר וְעַתָּה כְּבֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֲלֵיכֶם וְאִתָּכֶם בְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְאִתָּכֶם הָרֶכֶב וְהַסּוּסִים וְעִיר מִבְצָר וְהַנָּשֶׁק׃ וּרְאִיתֶם הַטּוֹב

'persecutusq; ē eū 'Iehu: & ait. 'Etiam. ooooooooo 'hunc 'percutite "in" curru suo. Et pcusserunt eū 'in ascensu 'gaber 'qui é 'iuxta 'ieblaam. Qui 'fugit in "mageddo: '& mortuus est 'ibi. 'Et imposuerunt 'eū 'Ierui eius super currū suum & tulerūt 'in ierusalē: 'sepelierūtq; 'in sepulchro 'eū 'patrib' suis 'in ciuitate 'dauid. 'Ano "vndecimo 'ioram 'filii 'achab regis israel: 'regnauit 'ochozias "super 'iudā: 'venitq; 'Iehu 'iezrabel. 'Porro iezabel in troitu eius 'audito 'depixit 'oculos suos 'stibio '& ornauit 'caput suū '& respexit 'per "fenestrā 'ingrediente "Iehu: 'per portā '& ait. 'Nunqd pax pt esse 'zamri qui 'interfecit "dñm suū: 'Leuauitq; Iehu 'faciē suam 'ad 'fenestrā: '& ait. 'Quę est ista: 'Et inclinauerunt se 'ad eum 'duo vel 'tres "eunuchi: 'at ille dixit eis. "Precipitate eam deorsum. "Et precipitauerunt eam: 'aspersusq; ē 'sanguine 'paries' & 'equorū vngule "conculcauerūt eā. 'Cumq; introgressus eēt 'vt comederet 'biberetq; 'ait. Ite & 'videte 'maledictam 'illam "& sepelite eam: 'quia 'filia 'regis 'est. "Cumq; issent "vt sepelirent eam "non "inuenerūt nisi 'caluariā "& pedes '& summas 'manus. 'Reuersiq; 'nunciauerūt 'ei. 'Et ait Iehu. 'Sermo 'domini 'est 'quem 'locutus est 'per 'seruū suum 'heliam "tesbitē: " dicēs. 'Inagro 'iezrahel 'comedent 'canes 'carnes "iezabel. 'Et erūt 'carnes 'iezabel 'sicut stercus 'sup 'faciē 'terre 'in agro 'iezrahel: 'ita 'vt nō dicāt: 'hec est illa 'iezabel?

10. Rant autem 'achab 'septuagita 'filii 'in samaria. 'Scripsit ergo 'Iehu 'litteras: '& misit i 'samariā 'ad 'optimates ciuitatis & ad "maiores natu: '& ad 'nutricios 'achab: 'dicens. 'Statim 'vt acceperitis 'litteras 'has qui 'habetis 'filios 'dñi vri '& 'currus '& equos '& ciuitates 'firmas '& arma 'eligite 'meliorē

t perfecut' est ieu post eum. t ait: etiam ip xòi κατεδίωξεν ἰοὺ ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, καὶ γε αὐ sum percutite eum in curru exitē in ascē γὸν πατάξατε αὐτὸν ἐπὶ τῶ ἅρματι ὅτα ἐν τῇ ἀναβά su gur: q̄ est ieblaam. t fugit ochozias in σει γούρ, ᾗ ἐστι τοῦ Ἰεβλαάμ· καὶ ἔφυγεν Ὀχοζίας εἰς mageddo: t mortu' est ibi. t attulerūt eū ser μαγεδδώ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὸν οἱ παῖ, ui eius in hierusalē: t sepelierūt eū cū δες αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν patribus suis in ciuitate dauid: t in ano vndecimo πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ· καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ ioram regis israel regnauit ochozias sup in Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ὀχοζίας ἐπὶ Ἰού dan. t venit ieu in iezrael. t audiuit iezabel: δαν. καὶ ἦλθεν Ἰοὺ εἰς Ἰεζραήλ· καὶ ἤκουσεν Ἰεζάβελ, t fubito depinxit oculos suos: t ornauit καὶ ἐζωγράφησε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἐκόσμησεν caput suū: t inclinauit se p fenestrā. t caput αὐτῆς, καὶ διέκυψεν διὰ τῆς θυρίδος· καὶ τὴν κεφαλὴν ieu ingressus est in ciuitatē. t ipsa dixit: si par Ἰοὺ εἰσεπορεύετο ἐν τῇ πόλει. καὶ αὐτὴ εἶπεν, εἰ εἰς zambri q̄ interfecit dñm suū: t leuauit ieu ζαμβρὶ ὁ φονεὺς τοῦ κυρίου αὐτοῦ; καὶ ἐπῆρεν Ἰοὺ 3.Re 16.a oculos suos ad fenestrā: t vidit e τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν θυρίδα, καὶ εἶδεν αὐ G am: t dixit: quis eo tu: defēde ad me. t incli τὴν, καὶ εἶπεν, τίς εἶ σύ, κατάβηθι πρός με· καὶ ἐξέ nauerūt se ad eū duo eunuchi eius. t dixit ieu: κυψαν πρὸς αὐτὸν δύο εὐνοῦχοι αὐτῆς· καὶ εἶπεν Ἰού, precipitate eam: t piecerūt eā: t aspersus ē καταπάτσατε αὐτήν, καὶ ἐξερρά[illegible]αν αὐτήν, καὶ ἐραντίσθη sanguis eius ad parietē t ad equos: τὸ αἷμα αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον καὶ πρὸς τοὺς ἵππους, t ꝯculcauerūt eā. t ingressus ē ieu t comedit τ ἐμολυσμὸν αὐτήν· καὶ εἰσῆλθεν Ἰοὺ καὶ ἔφαγε καὶ bibit: t ait: aiadvertite iā maledi καὶ ἔπιεν, καὶ εἶπεν, ἐπισκέψασθε δὴ τὴν κεκατηραc cram hanc: t sepelite eā: qr filia re ιδὴν ταύτην, καὶ θάψατε αὐτήν, ὅτι θυγάτηρ βασι gis est. t abierūt vt sepelirēt eā: t nō inuenē λέως ἐστίν· καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτήν, καὶ οὐχ εὗρον runt in ea nisi caluariā t pedes t extrema ἐν αὐτῇ ἀλλὴ τὸ κρανίον καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰ ἄκρα 3.Reg. manuū. t reuersi sunt t nunciauerūt ei. t 21.f ἀπὸ τῶν χειρῶν· καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ· καὶ ē.cod ait ieu: verbū dñi est hoc qd locut' est in manu εἶπεν Ἰού, ῥῆμα κυρίου ἐστὶ τοῦτο ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ferui sui helie thesbyte dicens: in pār τοῦ δούλου αὐτοῦ Ἠλίου τοῦ Θεσβίτου λέγων, ἐν τῇ με te iezrael comedēt canes carnes iezabel. ρίδι Ἰεζραὴλ καταφάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας Ἰεζάβελ· t erit mozticinū iezabel vt stercus sup faciem καὶ ἔσται τὸ θνησιμαῖον Ἰεζάβελ ὡς κοπρία ἐπὶ προσώπου agri in parte iezrael: vt nō dicāt: hec iezabel. τ ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι Ἰεζραήλ, ὥστε μὴ εἰπεῖν, αὕτη Ἰεζάβελ.

Καὶ τῷ Ἀχαὰβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἦσαν· Ca.10. A marta. t scripsit ieu litas: t misit in Judic. samariā· καὶ ἔγραψεν Ἰοὺ βιβλίον, καὶ ἀπέστειλεν εἰς 10.B. samariam ad principes ciuitatis t ad σαμάρειαν πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως καὶ πρὸς matores natu t ad nutricios filios τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πρὸς τοὺς τιθηνοὺς τῶν υἱῶν achaab dicēs: t nūc vt venerit littere i Ἀχαάβ λέγων, καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο ad vos: t vobiscū filii dñi πρὸς ὑμᾶς, καὶ μεθ' ὑμῶν οἱ υἱοὶ τοῦ κυρίου το vri: t vobiscū currus t equi t ὑμῶν, καὶ μεθ' ὑμῶν τὰ ἅρματα καὶ οἱ ἵπποι καὶ ciuitates munite t arma: t videbitis bonum πόλεις ἐχυραὶ καὶ ὅπλα, καὶ ὄψεσθε τὸν ἀγαθὸν

t recti in filijs dñi vri: t cōstitut καὶ εὐθεῖς ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ κυρίου ὑμῶν, καὶ κατασκή re eū sup soliū patris sui: t pu σατε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ πο gnate pro domo dñi vri. t timue ρεύεσθε ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου ὑμῶν. καὶ ἐφοβή runt nimis t dixerūt: ecce duo regco nō θησαν σφόδρα καὶ εἶπον, ἰδοὺ δὶ δύο βασιλεῖς οὐκ steterūt cōtra factē ei: t quō nos stabi ἔγησαν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πῶς ἡμεῖς ἡσυχάσο lebimus resistere! Miser μεν; misertus ergo 'ppositi 'do m9 '& p̄fecti 'ciuitatis '& maiores natu '& nutricii 'ad 'iehu: 'dicētes. 'Serui tui 'sumus: 'quecūq; 'iusseris ooooooooooooooo 'faciemus: 'nec 'cōstituemus nobis regē. 'Quecunq; 'tibi 'placent 'fac. "Rescripsit autē 'ei: 'si 'mei 'estis: '& 'obeditis "mihi: 'tollite 'capita ooooooooo 'filiorum 'domini vestri: '& venite 'ad me ooooooo 'hac eadē 'hora 'eras 'in iezrahel! 'Porro filii "regis 'septuaginta 'virī 'apud 'optiates 'ciuitatis 'nutriebantur. 'Cūq; venissent 'ad eos: 'tuleūt 'filios 'regis ooooooooooooooo '& occiderūt 'septuaginta 'viros: '& posuerunt 'capita eorū 'i cophinis: '& miserunt 'ad eum oo 'in iezrahel. 'Venit aūt 'nūcius ad eū '& indicauit 'ei: 'dicens. 'Attulerūt 'capita 'filiorum 'regis. Qui 'respondit. 'Ponite 'ea ad 'duos 'aceruos inxta 'itroitū 'porte 'vsq; 'mane. 'Cūq; diluxisset oooo 'egressus ē '& stās 'dixit 'ad 'omnem 'populum. 'Iusti 'estis. 'Si 'ego 'conspiraui ooooooooooooooo 'cōtra 'dñm meū '& interfeci eū 'quis 'percussit oo 'oēs 'hos? Videte ergo 'nunc 'qm 'non 'cecidit 'de fermōibus 'dñi 'super 'terrā 'quos 'locutus est oooo 'dñs 'sup 'domū 'achab: '& dominus oooooooo 'fecit 'quod 'locutus est 'in manu 'serui sui oooooo 'helie. 'Percussit igitur 'iehu 'oēs 'qui reliq erāt 'de domo 'achab "in iezrahel '& vniuersos oooo 'optimates eius '& notos '& sacerdotes: " dōec 'nōn 'remanerent 'ex eo 'reliquie. 'Et surrexit '& venit in 'samariam. 'Cūq; veniffet ad 'cameram 'pastorum 'in via 'muenit oooooooooooooooo

וְיֹאמֶר אֲדֹנֵיכֶם וְשִׂמְתֶּם עַל כִּסְאֵי אֲבִיו וְהִלָּחֲמוּ עַל בֵּית אֲדֹנֵיכֶם וַיִּרְאוּ מְאֹד מְאֹד וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה שְׁנֵי הַמְּלָכִים לֹא עָמְדוּ לְפָנָיו וְאֵיךְ נַעֲמֹד אֲנָחְנוּ וַיִּשְׁלַח אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת וַאֲשֶׁר עַל הָעִיר וְהַזְּקֵנִים וְהָאֹמְנִים אֶל יֵהוּא לֵאמֹר עַבְדֶּיךָ אֲנַחְנוּ וְכֹל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֵינוּ לֹא נַמְלִיךְ אִישׁ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה וַיִּכְתֹּב אֲלֵיהֶם סֵפֶר שֵׁנִית אֲלֵיהֶם לֵאמֹר אִם לִי אַתֶּם וְלִקְלִי שִׁמְעִים קְחוּ אֶת רָאשֵׁי אַנְשֵׁי בְנֵי אֲדֹנֵיכֶם וּבֹאוּ אֵלַי כָּעֵת מָחָר יִזְרְעֶאלָה וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ שִׁבְעִים אִישׁ אֹתָם גְּדֹלֵי הָעִיר מְגַדְּלִים אוֹתָם וַיְהִי כְּבֹא הַסֵּפֶר אֲלֵיהֶם וַיִּקְחוּ אֶת בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁחֲטוּ שִׁבְעִים אִישׁ אֹתָם וַיָּשִׂימוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם בַּדּוּדִים וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו יִזְרְעֶאלָה וַיְהִי כְּבֹא הַמַּלְאָךְ וַיַּגֶּד לוֹ וַיֹּאמֶר הֵבִיאוּ רָאשֵׁי בְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר שִׂימוּ אֹתָם שְׁנֵי צִבֻּרִים פֶּתַח הַשַּׁעַר עַד הַבֹּקֶר וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד וַיֹּאמֶר אֶל כָּל הָעָם צַדִּיקִים אַתֶּם הִנֵּה אֲנִי קָשַׁרְתִּי עַל אֲדֹנִי וָאַהַרְגֵהוּ וּמִי הִכָּה אֶת כָּל אֵלֶּה׃ דְּעוּ אֲפוֹא כִּי לֹא יִפֹּל מִדְּבַר יְהוָה אֶרֶצָה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עַל בֵּית אַחְאָב וַיהוָה עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֵלִיָּהוּ וַיַּךְ יֵהוּא אֶת כָּל הַנִּשְׁאָרִים לְבֵית אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל וְכָל גְּדֹלָיו וּמְיֻדָּעָיו וְכֹהֲנָיו עַד בִּלְתִּי הַשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד וַיָּקָם וַיָּבֹא וַיֵּלֶךְ שֹׁמְרוֹן הוּא בֵּית עֵקֶד הָרֹעִים בַּדָּרֶךְ וַיהוּא מָצָא

אֵת "אַחִי "אַחַזְיָהוּ ׳מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה
׳וַיֹּאמֶר ׳מִי ׳אַתֶּם ׳ וַיֹּאמְרוּ "אַחֵי
׳אַחַזְיָהוּ׳אֲנַחְנוּ ׳וַנֵּרֶד ׳לְשָׁלוֹם "בְּנֵי ׳יֶרֶד "שָׁלֵם
׳הַמֶּלֶךְ׳וּבְנֵי׳הַגְּבִירָה׃׳וַיֹּאמֶר׳תְּפֹשׂוּם ׳גֶּבֶר "תָּפַשׂ
"חַיִּים ׳וַיִּתְפְּשׂוּם "חַיִּים ׳וַיִּשְׁחָטוּם "שָׁחַט
"אֶל"בּוֹר׳בֵּית׳עֵקֶד׳אַרְבָּעִים׳וּשְׁנַיִם "רָבַע׳ עֲנָה
׳אִישׁ׳וְלֹא׳הִשְׁאִיר׳אִישׁ׳מֵהֶם׃׳וַיֵּלֶךְ "שָׁאַר
׳מֹשֶׁם׳וַיִּמְצָא׳אֶת "יְהוֹנָדָב ׳בֶּן ׳רֵכָב "מָצָא
׳לִקְרָאתוֹ "׳וַיְבָרְכֵהוּ ׳ וַיֹּאמֶר "אֵלָיו "נָגַר׳ אָמַר
׳הֲיֵשׁ"אֶת"לְבָבְךָ "יָשָׁר "כַּאֲשֶׁר "לְבָבִי
׳עִם"לְבָבִךְ ׳וַיֹּאמֶר "יְהוֹנָדָב "יֵשׁ ׳וְיֵשׁ
׳תְּנָה׳אֶת׳יָדֶךָ׳וַיִּתֵּן׳יָדוֹ׳וַיַּעֲלֵהוּ׳אֵלָיו "נָתַן׳ עָלָה
"אֶל"הַמֶּרְכָּבָה׃׳וַיֹּאמֶר "לְכָה ׳אִתִּי "רָכַב׳לְךָ
"׳וּרְאֵה "בְּקִנְאָתִי"לַיהוָה׳יֹּוֵרְכוּ"אֹתוֹ "בֹּוא׳נְבָה
׳בְּרִכְבּוֹ׃׳וַיֵּבֹא׳שֹׁמְרוֹן ׳וַיַּךְ׳אֵת ׳כֹּל
׳הַנִּשְׁאָרִים "לְאַחְאָב "בְּשֹׁמְרוֹן ׳עַד "שָׁאַר
"׳ הִשְׁמִדוֹ׳כִּדְבַר׳יְהוָה ׳אֲשֶׁר "דִּבֶּר "שָׁמַד
׳אֶל׳אֵלִיָּהוּ ׳וַיִּקְבְּצוּ"׳יְהוּא ׳אֶת׳כָּל "קָבַץ
׳הָעָם׳וַיֹּאמֶר ׳אֲלֵהֶם׳אַחְאָב ׳עָבַד׳עֲבֹד
"אֶת׳הַבַּעַל׳מְעָט׳יְהוּא׳יַעַבְדֶנּוּ׳הַרְבֵּה׃ "עָבַד"רָבָה
׳וְעַתָּה "כָּל ׳נְבִיאֵי ׳הַבַּעַל "כָּל "נָבָא
"עַבְדָיו׳וְכָל׳כֹּהֲנָיו׳"קְרָאוּ"אֵלַי "אִישׁ
"אַל"יִפָּקֵד "כִּי׳זֶבַח "גָּדוֹל׳לִי "לַבַּעַל "פָּקַד
"כֹּל"אֲשֶׁר׳יִפָּקֵד׳לֹא "יִחְיֶה ׳וַיהוּא "חָיָה
"עָשָׂה׳בְּעָקְבָּה׳לְמַעַן׳הַאֲבִיד"אֶת׳עַבְדֵי "עָבַד
׳הַבַּעַל׃ ׳ וַיֹּאמֶר "׳ יְהוּא "קַדְּשׁוּ
"עֲצָרָה "לַבַּעַל "וַיִּקְרָאוּ ׃ ׳וַיִּשְׁלַח "קָרָא
׳יְהוּא ׳בְּכָל "׳ יִשְׂרָאֵל ׳וַיָּבֹאוּ ׳כָּל
׳עַבְדֵי׳הַבַּעַל "׳וְלֹא "נִשְׁאַר "׳אִישׁ
׳אֲשֶׁר׳לֹא "בָא "׳וַיָּבֹאוּ "בֵּית "׳ הַבַּעַל "בּוֹא
"׳וַיִּמָּלֵא "בֵית "הַבַּעַל "פֶּה "לָפֶה "מָלֵא
׳וַיֹּאמֶר ׳לַאֲשֶׁר "עַל ׳ הַמֶּלְתָּחָה "לְתַח
"הוֹצֵא׳לְבוּשׁ ׳לְכָל ׳עַבְדֵי "׳הַבַּעַל "יָצָא
׳וַיֹּצֵא "לָהֶם "הַמַּלְבּוּשׁ׃׳וַיָּבֹא׳יְהוּא
׳וְיהוֹנָדָב "בֶּן ׳רֵכָב׳בֵּית ׳הַבַּעַל "׳וַיֹּאמֶר "׳לְעַבְדֵי "׳הַבַּעַל "חַפְּשׁוּ "אָמַר

"fratres"ochozie"regis ׳iuda: ϖϖϖϖϖϖϖϖϖϖϖϖ ϖϖ
"dixit"q; ad eos.'Qui nã estis"vos? Qui"ñ deruñt "Frēs"ochozie regis'ſumus:'& deſcedimus "ad ſalutãdos"filios'regis"& filios'regine. Qui"ait.
"Comprehẽdite eos "vi nos. Quos'cũ comp̃hẽdiſſent"viuos: 'iugulauerũt eos"in"ciſterna "iuxta"camerã"q; dragita 'duos"viros:'& nõ "reliquit "ex eis'quẽq;. 'Cũq; abiſſet'ide:'iuenit "ioadab 'filiũ'rechab"in occurſũ ſibi.'Et b̃ñdixit ei.'Et a it iehu'ad eum.' Nunqd eſt"cor tuũ'rectũ cũ cor de meo:'ſicut "cor meũ "cũ'corde tuo?'Et ait"io nadab.'Eſt. 'Si ẽ inquit: 'da mihi"manum tuam. Quí'dedit ei"manũ ſuã. 'Et ille leuauit eũ'ad ſe in"currũ:'dixit;q; ad eũ. "Veni'mecũ"& vide "zelũ meũ"p dño. "Et iposuerũt"in curru ſuo"duxit i 'famariã "Et peuſſit"oẽs 'qui reliqui fuerant"de a chab"in famaria"vſq; ad vnũ:'iuxta verbum 'dñi "qđ"locutus eſt'p'helię. 'Cõgregauit ergo"iehu "oẽm'populũ: "& dixit "ad eos. "Achab 'coluit 'baal'parum:ego ãt"colã eum"amplius. ϖϖϖϖϖ 'Nũc igitur "oẽs'pphetas'baal &"vniuerſos ϖϖϖ "ſeruos eius'& cunctos "ſacerdotes ipſius'vocate"ad me."Nullus ſit qui nõ veniat.'Sacrificiũ "ei "grande eſt'mihi"baal. 'Quicũq; 'defuerit'non "viuet.'Porro iehu"facie bat hoc'ſiſidioſe:'vt"diſperderet'cultores" baal:'& dixit. " Sctificate diem "ſolẽne"baal. "Vocauit "q;'& miſit ϖϖϖϖϖϖϖϖ 'in vniuerſos terminos "iſrael:'& venerũt'cũcti 'ſeruí"baal."Nõ 'fuit reſi duus ne vnus quidem "q'nõ"veniret. "Et ĩgreſſi ſunt'templum"baal.ϖϖ 'Et repleta ẽ"dom?"baal'ſumouſq;"ad ſũmũ. "Dixitq; his "q preerant "ſup'veſtes. ϖϖϖϖϖϖϖ "Proferte"veſtimenta"vniuerſis'ſeruis"baal. ϖϖϖ "Et ptulerũt"eis"veſtes. 'Ingreſſuſq;'iehu ϖϖϖϖ "&'ioadab"filius 'rechab "templum'baal: ϖϖϖϖ "ait"cultoribus "baal. "Perquirite ϖϖϖϖϖϖϖϖ

fratres ochozie regis iuda. τ dixit: qui nã ἀδελφοὺς ὀχοζίου τοῦ Βασιλέως Ἰούδα · καὶ εἶπεν, Τίνες vos: τ dixerũt: fratres ochozie nos: τ deſcedimus ὑμεῖς; καὶ εἶπαν, ἀδελφοὶ ὀχοζίου ὑμεῖς, καὶ κατέβημεν in pace filioꝝ regis τ filioꝝ regis ſlutio εἰς εἰρήνην τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν τῆς δυναστεu ne. τ dixit ieu: cõprehẽdite eos vinos. τ cõ οὐσης. καὶ εἶπεν Ἰού, συλλαβέτε αὐτοὺς ζῶντας · καὶ συνέ prehẽderũt eos: τ iugulauerũt eos in bethacad quadra λαβον αὐτούς, καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς ἐν βαιθακαδ τεσα ginta τ duos viros: τ nõ reliquit ex eis quẽ γινοντα καὶ δύο ἄνδρας, καὶ οὐ κατέλιπεν ἐξ αὐτῶν οὐ quã. τ abijt inde ieu: τ inuenit ionadab filiũ δένα · καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν Ἰού, καὶ εὗρε τὸν Ἰωναδὰβ υἱὸν rechab in via in occurſum eius: τ benedixit eo ῥηχαὰβ ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐ τ dixit ad eũ ieu: ſi eſt recta cor tuũ τόν · καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἰού, εἰ ἔστιν εὐθεῖα ἡ καρδία σου cum corde meo: ſicut eſt meũ cor cũ μετὰ τῆς καρδίας μου, καθὼς ἔστιν ἐμοῦ καρδία μετὰ τῆς corde tuo. τ dixit ionadab: eſt. τ dixit ei ieu: καρδίας σου. καὶ ἔπεσεν Ἰωναδάβ, ἔστι · καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰού, ſi eſt: da manũ tuã. τ dedit manũ ſuã. εἰ ἔστι, δός τὴν χεῖρά σου. καὶ ἔπεδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ. τ impoſuit eum ad ſe ſup currũ. τ dixit τ ἀνεβίβασεν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα · καὶ εἶπε ad eum: veni mecũ: τ videcũ zelanteri ego πρὸς αὐτόν, δεῦρο μετ' ἐμοῦ, καὶ ἴδε ἐν τῷ ζηλῶσαί με τῷ dño: τ impoſuit eũ in curru ſuo: τ in κυρίῳ, καὶ ἐπεκάθισεν αὐτὸν ἐν τῷ ἅρματι αὐτοῦ, καὶ εἰ greſſus ẽ in ſamariã: τ percuſſit oẽs qui reliqui σκλεν εἰς σαμάρειαν, καὶ ἐπάταξεν πάντας τοὺς ὑπολε tuerant achaab in ſamaria: donec deleret λειμμένους τοῦ ἀχαὰβ ἐν σαμαρείᾳ, ἕως τοῦ ἀφανίσαι ipſe iuxta verbũ dñi: qđ locut'eſt ad helią. τ cõ αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν πρὸς ἠλίαν. καὶ συ 3.Re. greganit ieu oẽm pplm. τ dixit ad eos: achaab 16.g. ϩϩϩϩϩϩϩϩϩϩ ηδείσιεν Ἰού πάντα τὸν λαὸν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, ἀχαὰβ feruiuit baal parũ: τ ego ferutam ei mu ἐδούλευσεν τῷ Βάαλ ὀλίγα, καὶ ἐγὼ δουλεύσω αὐτῷ πολ tũ. τ nũc vocate ad me oẽs pphtas λά. καὶ νῦν καλέσατε πρός με πάντας τοὺς προφήτας baal τ ſacerdotes ipſi'. τ oẽs ſeruos τοῦ Βάαλ καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ. καὶ πάντας τοὺς δούλους eius: vir nõ relinquatur ex eis: q; ſacrificiũ grã. αὐτοῦ, ἀνὴρ μὴ ἀποτλεφθήτω ἐξ αὐτῶν, ὅτι θυσίαν μεγά de ego facio baal. oia q defuerit: nõ viuet. λην ἐγὼ ποιῶ τῷ Βάαλ · πᾶς ὃς ἂν ἀσθολεφθῇ, οὐ ζησεται. τ ieu fecit in dolo: vt diſperderet oẽs καὶ Ἰού ἐποίησεν ἐν πτερισμῷ, ἵνα ἀπολέσῃ πάντας ſeruos baal. τ dixit ieu: ſanctificate cul τοὺς δούλους τοῦ Βάαλ · καὶ εἶπεν Ἰού, ἁγίασατε ἱερὰ tum baal. τ predicauit: τ miſit ieu in πανήγυριν τοῦ Βάαλ · καὶ ἐκήρυξε, καὶ ἀπέστειλεν Ἰού ἐν oẽm iſrael: τ venerũt cuncti ſeruí baal: πάντι Ἰσραήλ, καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τοῦ Βάαλ, nõ defuit vir: q nõ venit. τ ingreſſus ẽ οὐκ ἀπελείφθη ἀνὴρ, ὃς οὐ παρεγένετο · καὶ εἰσῆλθεν in domũ baal: τ repleta eſt dom' os εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ, καὶ ἐπλήσθη ὁ οἶκος στόμα ſupra os. τ dixit ieu cui ſup domũ: pro ἐπὶ στόμα. καὶ εἶπεν Ἰού τῷ ἐπὶ τῶν οἴκου, ἔξε fer veſtimẽta oib' ſeruis baal. τ protulit γκε ἐνδύματα πᾶσι τοῖς δούλοις τοῦ Βάαλ. καὶ ἐξήνεγκεν eis ꝓpoſit' veſtiũ. τ ingreſſus ẽ ieu τ ionadad filiꝰ re αὐτοῖς ὁ σολισής. καὶ εἰσῆλθεν Ἰού καὶ Ἰωναδὰβ υἱὸς ῥη chab in domũ baal. τ ait ieu χὰβ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ. καὶ εἶπεν Ἰού τοῖς ſeruis baal: perquirite δούλοις τοῦ Βάαλ, ἐρευνήσατε ϩϩϩϩϩϩϩϩϩϩ

ישראל׃ ויישכב יהואש עם אבתיו
ויקברו אתו בשמרון ויימלך יהואחז
בנו תחתיו׃ והימים אשר מלך
יהואש על ישראל עשרים ושמנה
שנה בשמרון׃ ועתליה אם
Cap.xi. אחזיהו ראתה כי מת בנה ותקם
את כל זרע הממלכה ותקח
יהושבע בת המלך יורם אחות
אחזיהו את יואש בן אחזיה ותגנב
אתו ממתוך בני המלך המומתים
אתו ואת מינקתו בחדר המטות
ויסתרו אתו מפני עתליהו ולא
הומת׃ ויהי אתה בית יהוה מתחבא
שש שנים ועתליה מלכת על
הארץ׃ ובשנה השביעית שלח
יהוידע ויקח את שרי המאות לכרי
ולרצים ויבא אתם אליו בית יהוה
ויכרת להם ברית וישבע אתם
בבית יהוה ויראם את בן
המלך׃ ויצום לאמר זה הדבר
אשר תעשון השלשית מכם
באי השבת ושמרי משמרת בית
המלך׃ והשלשית בשער סור
והשלשית בשער אחר הרצים
ושמרתם את משמרת הבית מסח׃
ושתי פרדות בכם כל יצאי
השבת ושמרו את משמרת בית
יהוה אל המלך׃ והקפתם על המלך
סביב איש כליו בידו
והבא אל המשדרות יומת והיו
את המלך בצאתו ובבאו׃
ויעשו שרי המאות ככל אשר
צוה יהוידע הכהן ויקחו
איש את אנשיו באי השבת
עם יוצאי השבת ויבאו אל
יהוידע הכהן׃ ויתן הכהן לשרי מגן

"israel.ʳEt dormiuit ʳ ie-
hu'cum ᵖpatribus suis:
ᵇsepelierũtq; ēũ ⁱn samaria: ᵏ& regnauit ˡioachaz
ᵐfilius eius ⁿp eo.ᵒDies ãt
ᵏquos ˡregnauit ooooooo
ᵐiehu ⁿsuper ᵒisrael ᵖvigi-
ti ᵠ& octo ooooooooooo
ʳãni sunt ᵉin samaria. 11.

Thalia vero ᵇmater
ochozie ᵒvidẽs quo
ᵈmortuũ ᵉfiliũ suũ ᶠsurre-
xit ᵍ& interfecit ʰoē ⁱsemẽ
ᵏregiũ. ˡTollens autem
ᵐioſaba ⁿfilia ʳ regis ᵒ ioſa
ᵖsoror ooooooooooooo
ᵍochozie ʳioas ˢfiliũ ᵒo-
chozie: ᵗburata est ooooo
ᵘeũ ᵛde medio ʷfiliorum
ˣregis ʸqui interficiebã-
tur ᶻ& ᵃnutricem eius ᵇde
triclinio: ooooooooooo
ᶜ& abscondit ᵈeũ ᵉa facie
ᶠathalie ᵍvt non ooooo
ʰ interficeretur: ⁱ eratq;
ᵏeũ ea ˡsex ᵐannis ⁿ clam i
ᵒdomo ᵖdñi. ᵠ Porro atha-
lia ʳregnauit ˢ super ooo
ᵗterram. ᵘ Anno autẽ ſe-
ptimo ᵛmisit ooooooooo
ʷioiada: ˣ& assumens ʸcẽ
turiones ooooooooooo
ᶻ& milites ᵃitroduxit ᵇad
se in ᶜtemplum ᵈdomini:
ᵉpepigitq; ᶠcũ eis ᵍfedus.
ʰEt adurans ⁱeos ooooo
ʲin domo ᵏ dñi: ˡostendit
ᵐeis ⁿfilium ooo:ooooooo
ᵒregis: ᵖ & precepit illis
ᵍdicẽs. ʳIste est ˢfermo oo
ᵗquẽ ᵘfacere ũ betis. ᵛTer-
tia pars ʷvestrum ooooo
ˣintroeat ʸsabbato ᶻ& ob
seruet ᵃexcubias ᵇdomus
ᶜregis. ᵈTertia aũt pars
ſit ᵉad portam ᶠseyr: ooo
ᵍ& tertia ps ſit ʰad portã
q̃ est ⁱpost hitaculũ ʲscu-
tariorum: ᵏ& custodietis
ˡexcubias ᵐ"domus ⁿmeſ
ſa. ᵒDue vero ᵖptes ᵠe vo
bis ʳoēs ˢegredientes oo
ᵗsabbato ᵘcustodiãt ˣ ex-
cubias ʸdomus oooooooo
ᶻdomini ᵃcirca ᵇregem:
ᶜ& vallabitis ooooooooo
ᵈeuñ habentes ᵉarma ᶠin
manibus vestris. ooo:ooo
ᵍSi quis aũt ingreſſ ʰ fue
rit ⁱseptũ tẽpli ʲinterficia-
tur. ᵏEritisq; ˡ cum ᵐ rege
ⁿintroeunte &ᵒegredien
te. ᵖEt fecerũt ᵍcenturio
nes ʳiuxta omnia ˢque eo
ᵗpcepat eis ᵘioiada ᵛfa-
cerdos. ʷ Et assumentes
ˣsinguli ʸviros suos ᶻqui i
greduntur ᵃsabbatũ
cũ his ᵇ" q egrediebãtur
ᶜ"sabbato: ᵈvenerũt ᵉ ad
ᶠioiadam ᵍsacerdotem.
Quiʰ dedit eis ooooooooo

israeli ᵗ vomuit ten cũ patribus suis: ᵗ
ⲓσραηλ ⲭαὶ ἐκοιμήθη ⲓουδιετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ , ⲭαὶ
sepelitur in samaria: ᵗ regnauit ioachas filiꝰ e-
θαπτεθη ἐν σαμαρείᾳ, ⲭαὶ ἐβασίλευσεν ⲓωαχὰς ὑὸς αὐ
ius pro eo. ᵗ dies qḋ̃ᵖ regnauit ten ſup
τοῦ ἀντ' αὐτοῦ · ⲭαὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν ⲓου ἐπὶ
israel viginti ᵗ octo anni in samaria.
ⲓσραὴλ ἓικοσι ⲭαὶ ὀκτὼ ἔτη ἐν σαμαρείᾳ. Ca.11. A

Θ Καὶ γοθολία ἡ μήτηρ ὀχοζίου ἔιδεν ὅτι ἀπέθανεν 2.Pa.
filiꝰ suus: ᵗ surrexit ᵗ diſpdidit ōne ſe- 22.d.
ὁ ὑὸς αὐτῆς , ⲭαὶ ἀνέϛη ⲭαὶ ἀπώλεσεν πᾶν τὸ σπέρ-
men regni. ᵗ accepit ioſabee filia
μα τῆς βασιλείας . ⲭαὶ ἔλαβεν ⲓωσαβεὲ ἡ θυγάτηρ
regis ioram: soror ãt ochozie ioaz filiũ
τοῦ βασιλέως ⲓωράμ, ἀδελφὴ δὲ ὀχοζίου γὸν ⲓωὰς ὑὸν
ochozie fratris sui: ᵗ furata eſt eũ de me ᵈ
ὀχοζίου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς , ⲭαὶ ἔϰλεψεν αὐτὸν ἐϰ μέ
dio filiorꝫ regis qui interficiebãtur: e-
σου τῶν ὑίων τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων , αὐτὸ
um ᵗ nutricẽ eius. ᵗ abſcõdit eũ in
γὸν ⲭαὶ τὴν τροφὴν αὐτοῦ · ⲭαὶ ἔϰρυψεν αὐτὸν ἐν τῷ
triclinio lectorũ a facie gotholie: ᵗ nõ
ταμιείῳ τῶν ϰλινῶν ἐϰ προσώπου γοθολίας , ⲭαὶ οὐϰ
interfeceꝛ̃et. ᵗ erat eũ ea in domo dñi abſcon-
ἐθανατώθη . ⲭαὶ ἦν μετ' αὐτῆς ἐν οἴϰῳ ϰυρίου ϰεϰρυμ
ditus ſexãtꝫ. ᵗ gotholia regnauit ſup tra.
μένος ἓξ ἔτη . ⲭαὶ γοθολία ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς.
ᵗ in anno ſeptimo miſit ioiada ſũdos:
ⲭαὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἀπέϛειλεν ⲓωϊαδὰ ὁ ἱερεύς,
ᵗ aſſumpſit cẽturiones militũ ᵗ
ⲭαὶ ἔλαβεν τοὺς ἑϰατοντάρχους τῶν χορῶ ⲭαὶ τῶν
curſoriũ: ᵗ introduxit eos ad ſe in domũ do-
βασημ, ⲭαὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς οἶϰον ϰυ-
mini: ᵗ pepigit cũ eis fedus: ᵗ adiurauit eos
ρίου, ⲭαὶ διέθετο αὐτοῖς διαθήϰην, ⲭαὶ ὥρϰισεν αὐτοὺς
coram dño: ᵗ oſtdit eis filiũ re
ἐνώπιον ϰυρίου , ⲭαὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν ὑὸν τοῦ βα-
gis. ᵗ precepit eis dicẽs: iſte fmo
σιλέως. ⲭαὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων , τοῦτο τὸ ῥῆμα
quẽ feciſtis: tertia pars vobis ingrediẽtes ſab-
ὃ ποιήσατε, τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ σάβ-
bato: obſeruent cuſtodiã domus re
βατον , φυλαϛήτωσαν τὴν φυλαϰὴν οἴϰου τοῦ βασιλέ
gis: ᵗ tertia ps in porta viarũ: ᵗ tertia pꝑ
ως , ⲭαὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῶν ὁδῶν, ⲭαὶ τὸ τρίτον
in porta poſt curſores: ᵗ cuſtodietis
ἐν τῇ πύλῃ ὀπίσω τῶν ταϱατρεχόντων, ⲭαὶ φυλάξετε
cuſtodiã domꝰ meſſae. ᵗ due manus in vob
τὴν φυλαϰὴν τοῦ οἴϰου μεσαέ . ⲭαὶ δύο χεῖρες ἐν ὑμῖν, B
οἱ ϗ egredietur ſabbato cuſtodiẽt cuſto-
πᾶς ὁ ἐϰπορευόμενος τὸ σάββατον φυλάξουσι τὴν φυλα
diã domꝰ dñi circa regẽ. ᵗ vallate circa
ϰὴν οἴϰου ϰυρίου ἐπὶ τὸν βασιλέα . ⲭαὶ ϰυϰλώσατε πρὸ
regem in circuitu ᵛir: ᵗ arma eius in ma
τὸν βασιλέα ϰύϰλῳ ἀνὴρ τὰ ὁπλα αὐτοῦ ἐν ταῖς χεὶ
nu eius: ᵗ ϗ ingredietur in atriũ tẽpli mozietur.
ρὶ αὐτοῦ, ⲭαὶ ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὸ σαθηρὰ ἀποθανέτω.
ᵗ filius cũ rege ϗ ingredietur ip-
ⲭαὶ γίνεσθε μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸ
ſe ᵗ ϗ egredietur. ᵗ fecerũt centurio
τὸν ⲭαὶ ἐν τῷ ἐϰπορεύεσθαι. ⲭαὶ ἐποίησαν οἱ ἑϰατόνταρ
nes iuxta oia q̃cũq; preceperat eis ioiade ſacdos.
χοι ϰατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτοῖς ⲓωϊαδὰ ὁ ἱερεύς.
ᵗ ceperũt vnuſqſq; viros ſuos qui ingredies
ⲭαὶ ἔλαβον ἑϰαστος τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ τοὺς εἰσπορευο
bantur ſabbato cũ his q egrediebãtur
μένους τὸ σάββατον μετὰ τῶν ἐϰπορευομένων τὸ
ſabbato. ᵗ ingreſſi ũt ad ioiade ſacerdotẽ: ᵗ
σάββατον . ⲭαὶ εἰσῆλθον πρὸς ⲓωϊαδὰ τὸν ἱερέα, ⲭαὶ
dedit eis ſacerdos centurionibus
ἔδωϰεν αὐτοῖς ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑϰατοντάρχοις τὰς

pharetras ᵗ haſtas dauid regis: q̃ erãt
φαρέτρας ⲭαὶ τὰ δόρατα δαυὶδ τοῦ βασιλέως , ἃ ἦν
in domo dñi: ᵗ ſteterũt curſores vnuſquiſq;
ἐν οἴϰῳ ϰυρίου , ⲭαὶ ἔϛησαν οἱ ταϱατρέχοντες ἕϰαστος,
ᵗ arma ſua in manu ſua ab humero
ⲭαὶ τὰ σϰεύη αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀϖὸ τῆς ὠμίας
domus dextero vſq; ad humerũ domus ſini-
τοῦ οἴϰου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τοῦ οἴϰου τῆς ἀρισ
ſtrã altaris ᵗ domus circa regem
ρᾶς τοῦ θυσιαϛηρίου ⲭαὶ τοῦ οἴϰου ϖερὶ τὸν βασιλέα
in circuitu: ᵗ eduxit filiũ regis: ᵗ dedit
ϰύϰλῳ , ⲭαὶ ἐξήγαγε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως , ⲭαὶ ἔδωϰεν
ſup eũ ſtificationẽs ᵗ teſtimoniũ: ᵗ vnxit e-
ἐπ' αὐτὸν τὸ ἁγίασμα ⲭαὶ τὸ μαρτύριον , ⲭαὶ ἔχρισεν αὐτ
um ᵗ regẽ cõſtituit eũ. ᵗ plauſerũt ppls
τὸν ⲭαὶ ἐβασίλευσεν αὐτόν . ⲭαὶ ἐπρότησαν ὁ λαὸς ταῖς
manib' ſuis: ᵗ dixerũt: viuat rex, ᵗ audiuit
χερσὶν αὐτῶν , ⲭαὶ ἔϊπτον, ζήτω ὁ βασιλεύς. ⲭαὶ ἤϰουσε
gotholia vocẽ curſorum ᵗ po-
γοθολία τὴν φωνὴν τῶν ταϱατρεχόντων ⲭαὶ τοῦ λα
puli. ᵗ veuit ad ppm in domũ dñi: ᵗ vidit.
οῦ , ⲭαὶ ἦλθε πρὸς τὸν λαὸν εἰς οἶϰον ϰυρίου, ⲭαὶ εἶδεν.
ᵗ ecce rex ſtabat ſup tribunal iuxta
ⲭαὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἑίϛηϰει ἐπὶ τοῦ ϛύλου ϰατὰ τὸ
morẽ. ᵗ cãtores ᵗ tube circa re-
ϰρῖμα . ⲭαὶ οἱ ᾠδοὶ ⲭαὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὸν βασι
gem: ᵗ oīs ppls terre lętãs ᵗ canẽs
λέα , ⲭαὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς χαίρων ⲭαὶ σαλπίζων
in tubis. ᵗ ſcidit veſtimẽtũ ſuũ gotho
ἐν σάλπιγξιν. ⲭαὶ διέρρηξεν τὰ ἱματισμὸν αὐτῆς γοθο
lia: ᵗ clamauit: cõiuratio cõiuratio. ᵗ precepit to-
λία, ⲭαὶ βοήσεν, σύνδεσμος σύνδεσμος. ⲭαὶ ἐνετείλατο τῷ
tade ſacerdos centurionibus ᵗ ſpeculatoribꝫ
ⲓαδὶ ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑϰατοντάρχοις ⲭαὶ τοῖς ἐπισϰόποις
exercitus: ᵗ dixit ad eos: educite e-
δυνάμεως , ⲭαὶ ἔϊπτε πρὸς αὐτούς , ἐξαγάγετε αὐ
am extra ſepta: ᵗ ϗ ingreſſus fuerit poſt e-
τὴν ἔξωθεν τῶνσαδϖράδ, ⲭαὶ ὁ ἐϰπορευόμενος ὀπίσω αὐ
am moꝛietur gladio: q; dixerat ſacerdos: nõ occida
τῆς ἀποϰτανεῖται ῥομφαίᾳ , ὅτι ἔϊπεν ὁ ἱερεύς , μὴ ἀποϰτα
tur i domo dñi. ᵗ intecerũt ei manus: ᵗ induxe
νὴν ἐν οἴϰῳ ϰυρίου . ⲭαὶ ἐπέβαλον αὐτῇ χεῖρας , ⲭαὶ εἰσήγα
runt eã via introitus equoꝫ vom̃ re-
γον αὐτὴν ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων οἴϰου τοῦ βασιλέ
gis: ᵗ interfecerũt eã ibi. ᵗ pepigit ioiade facer
ως , ⲭαὶ ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐϰεῖ . ⲭαὶ διέθετο ⲓωϊαδὰ ὁ ἱε
dos fedus inter dñm ᵗ inter re-
ρεὺς διαθήϰην ἀναμέσον ϰυρίου ⲭαὶ ἀναμέσον τοῦ βασιλέ
gẽ ᵗ inter ppls vt eſſet in ppm dño.
ως ⲭαὶ ἀναμέσον τοῦ λαοῦ τοῦ εἶναι εἰς λαὸν τῷ ϰυρίῳ.
ᵗ ingreſſus eſt oīs ppls terre in domũ baal:
ⲭαὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς τὸν οἶϰον τοῦ βάαλ,
ᵗ ſcipſerunt eũ ᵗ altaria eius: ᵗ
ⲭαὶ ϰατέσπασαν αὐτὸν ⲭαὶ τὰ θυσιαϛήρια αὐτοῦ , ⲭαὶ
imagines eius cõtriuerũt acurate. ᵗ ma
τὰς εἰϰόνας αὐτοῦ συνέτριψαν ἐπιμελῶς . ⲭαὶ τὸν μα
tthan ſacerdotẽ baal occiderunt aſi facie
ϑὰν τὸν ἱερέα τοῦ βάαλ ἀπέϰτειναν πρὸ προσώπου
altarium. ᵗ cõſtituit ſacerdos cuſtodes
τῶν θυσιαϛηρίων. ⲭαὶ ϰατέϛησεν ὁ ἱερεὺς ἐπισϰόπους
in domo dñi. ᵗ tulit centuriones
ἐν οἴϰῳ ϰυρίου . ⲭαὶ ἔλαβεν τοὺς ἑϰατοντάρχους τῶν
militũ ᵗ curſoꝝ: ᵗ oēm ppłm
χορῶ ⲭαὶ τῶν ϱασείμ , ⲭαὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς
terre: ᵗ deduxerũt regẽ de domo dñi:
γῆς , ⲭαὶ ϰατήγαγον τὸν βασιλέα ἐξ οἴϰου ϰυρίου ,
ᵗ adduxerũt eũ via porte cur
ⲭαὶ εἰσήγαγον αὐτὸν ὁδὸν τῆς ϖύλης τῶν ταϱαε
ſorum domꝰ regis. ᵗ collocauerũt e-
τρεχόντων οἴϰου τοῦ βασιλέως !. ⲭαὶ ἐϰάθισαν αὐ
um ſup thronũ regum.
τὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν βασιλέων . -ooooooooooo

'haſtas ᵍ& ʰarma ooooooo
ooooooooooo ooooooooo
ᵖregis ᵍdauid: ʳque erant
ˢin domo ᵗdomini. ooooo
ᵘEt ſteterũt ᵛſinguli habẽ
tes ʷ"arma ˣin manu ſua
ʸa parte ᶻtempli ᵃdextera
ᵇvſq; ad ptem ooooooooo
ᶜ"ſiniſtrã ᵈaltaris ᵉ& edis
ᶠcircum ᵍregem. ooooooo
ʰProduxitq; ⁱfiliũ ʲregis
ᵏ& poſuit ooooooooooo
ˡſuper eum ᵐ diadema
ⁿ& ᵒtestimonium. ooooooo
ᵖFecerunt q; ʳeũ ˢregẽ ᵗ&
vnxerũt: ᵘ& plaudentes
ᵛmanu' ʷdixerunt. ˣViuat
ʸrex. ᶻAudiuit autem oo
ᵃathalia ᵇvocem ᶜpopuli
ᵈcurrentis: ᵉ & ingreſſa
ᶠad turbas in ᵍtemplum
ʰ domini ⁱvidit ooooooo
ʲregem ᵏstantẽ ˡ ſup ᵐtri-
bunal ⁿuxta morem: oo
ᵒ& cantores ᵖ& tubas ᵠ p
per cum: ooooooooooo
ʳoēmq; ˢpp'm ᵗterre ᵘletã
tẽ ᵛ& canentem ooooooo
ʷtubis: ˣ& ſcidit ooooooo
ooooooooooooooooooo
ʸveſtimẽta ſua: ᶻclamauit
ᵃ. ᵇCõiuratio: ᶜconiura
tio. ᵈPrecepit aũt ᵉioiada
ᶠ" cẽturionibus ooooooo
ᵍqui erãt ſuper ʰexercitũ
ⁱ& ait ʲeis. ooooooooooo
ᵏEducite ˡeã extra ᵐſep-
ta ⁿtempli: ooooooooooo
ᵒ& quicunq; ᵖeam ' ſecu-
tus fuerit ᵍ feriatur ʳ gla-
dio. ˢDixerat ᵗeni ᵘfacer-
dos: ˣ non ʸoccidatur in
ᶻtẽplo ᵃdñi. ᵇImpoſuerũt
ᶜ" ᵈei ᵉ" manus ᶠ& impege
runt eam pˣ viã ʰintroit ⁱ
ʲequorũ iuxta ᵏ palaciũ
ˡ" & interfecta eſt ᵐibi. ⁿPe
pigit ergo ᵒioiada ᵖfedus
ᵠinter ʳdñm ˢ& ᵗregẽ ᵘ& in
ter ᵛpopulum: ooooooooo
ʷvt eſſet ˣpopulus ʸ dñi:
ᶻ" ᵃ inter ᵇregem ooooooo
ᶜ& ᵈpp'm. ᵉIngreſſusq; ẽ
ᶠoīs ᵍpopulus ʰterre oooo
ⁱtẽplũ ʲbaal: ᵏ& deſtruxe
runt ˡaras eius: ᵐ& ooooo
ⁿimagines ᵒ cõtriuerunt
ᵖvalide: ᵍmathan ' quoq;
ʳſacerdotẽ ˢbaal ᵗoccide-
runt coram ᵘ" altari. oooo
ᵛEt poſuit ʷſacerdos ˣcu-
ſtodias ʸin ' domo ᶻdñi.
ᵃtulitq; ᵇcenturiones ᶜ&
ᵈcerethi ᵉtaſua: ᶠclamauit
ᵍ&. ʰCõiuratio: ⁱconiura
tio. ʲPrecepit aũt ᵏioiada
ˡ" cẽturionibus ooooooo
ᵐqui erãt ſuper ⁿexercitũ
ᵒ& ait ᵖeis. ooooooooooo
ᵠEducite ʳeã extra ˢſep-
ta ᵗtempli: ooooooooooo
ᵘ& quicunq; ᵛeam ' ſecu-
tus fuerit ʷ feriatur ˣ gla-
dio. ʸDixerat ᶻeni ᵃfacer-
dos: ᵇ non ᶜoccidatur in
ᵈtẽplo ᵉdñi. ᶠImpoſuerũt
ᵍ" ʰei ⁱ" manus ʲ& impege
runt eam kˣ viã ˡintroit ᵐ
ⁿequorũ iuxta ᵒ palaciũ
ᵖ" & interfecta eſt ᵠibi. ʳPe
pigit ergo ˢioiada ᵗfedus
ᵘinter ᵛdñm ʷ& ˣregẽ ʸ& in
ter ᶻpopulum: ooooooooo
ᵃvt eſſet ᵇpopulus ' dñi:
ᶜ" ᵈ inter ᵉregem ooooooo
ᶠ& ᵍpp'm. ʰIngreſſusq; ẽ
ⁱoīs ʲpopulus ᵏterre oooo
ˡtẽplũ ᵐbaal: ⁿ& deſtruxe
runt ᵒaras eius: ᵖ& ooooo
ᵠimagines ʳ cõtriuerunt
ˢvalide: ᵗmathan ' quoq;
ᵘſacerdotẽ ᵛbaal ʷoccide-
runt coram ˣ" altari. oooo
ʸEt poſuit ᶻſacerdos ᵃcu-
ſtodias ᵇin ' domo ᶜdñi.
ᵈtulitq; ᵉcenturiones ᶠ&
ᵍcerethi ʰtaſua: ⁱclamauit
ʲ&. ᵏCõiuratio: ˡconiura
tio. ᵐPrecepit aũt ⁿioiada
ᵒ" cẽturionibus ooooooo
ᵖqui erãt ſuper ᵠexercitũ
ʳ& ait ˢeis. ooooooooooo
ᵗEducite ᵘeã extra ᵛſep-
ta ʷtempli: ooooooooooo
ˣ& quicunq; ʸeam ' ſecu-
tus fuerit ᶻ feriatur ᵃ gla-
dio. ᵇDixerat ᶜeni ᵈfacer-
dos: ᵉ non ᶠoccidatur in
ᵍtẽplo ʰdñi. ⁱImpoſuerũt
ʲ" ᵏei ˡ" manus ᵐ& impege
runt eam nˣ viã ᵒintroit ᵖ
ᵠequorũ iuxta ʳ palaciũ
ˢ" & interfecta eſt ᵗibi. ᵘPe
pigit ergo ᵛioiada ʷfedus
ˣinter ʸdñm ᶻ& ᵃregẽ ᵇ& in
ter ᶜpopulum: ooooooooo
ᵈvt eſſet ᵉpopulus ' dñi:
ᶠ" ᵍ inter ʰregem ooooooo
ⁱ& ʲpp'm. ᵏIngreſſusq; ẽ
ˡoīs ᵐpopulus ⁿterre oooo
ᵒtẽplũ ᵖbaal: ᵠ& deſtruxe
runt ʳaras eius: ˢ& ooooo
ᵗimagines ᵘ cõtriuerunt
ᵛvalide: ʷmathan ' quoq;
ˣſacerdotẽ ʸbaal ᶻoccide-
runt coram ᵃ" altari. oooo
ᵇEt poſuit ᶜſacerdos ᵈcu-
ſtodias ᵉin ' domo ᶠdñi.
ᵍtulitq; ʰcenturiones ⁱ&
ʲcerethi ᵏtaſua: ˡclamauit
ᵐ&. ⁿCõiuratio: ᵒconiura
tio. ᵖPrecepit aũt ᵠioiada
ʳ" cẽturionibus ooooooo
ˢqui erãt ſuper ᵗexercitũ
ᵘ& ait ᵛeis. ooooooooooo
ʷEducite ˣeã extra ʸſep-
ta ᶻtempli: ooooooooooo
ᵃ& quicunq; ᵇeam ' ſecu-
tus fuerit ᶜ feriatur ᵈ gla-
dio. ᵉDixerat ᶠeni ᵍfacer-
dos: ʰ non ⁱoccidatur in
ʲtẽplo ᵏdñi. ˡImpoſuerũt
ᵐ" ⁿei ᵒ" manus ᵖ& impege
runt eam qˣ viã ʳintroit ˢ
ᵗequorũ iuxta ᵘ palaciũ
ᵛ" & interfecta eſt ʷibi. ˣPe
pigit ergo ʸioiada ᶻfedus
ᵃinter ᵇdñm ᶜ& ᵈregẽ ᵉ& in
ter ᶠpopulum: ooooooooo
ᵍvt eſſet ʰpopulus ' dñi:
ⁱ" ʲ inter ᵏregem ooooooo
ˡ& ᵐpp'm. ⁿIngreſſusq; ẽ
ᵒoīs ᵖpopulus ᵠterre oooo
ʳtẽplũ ˢbaal: ᵗ& deſtruxe
runt ᵘaras eius: ᵛ& ooooo
ʷimagines ˣ cõtriuerunt
ʸvalide: ᶻmathan ' quoq;
ᵃſacerdotẽ ᵇbaal ᶜoccide-
runt coram ᵈ" altari. oooo
ᵉEt poſuit ᶠſacerdos ᵍcu-
ſtodias ʰin ' domo ⁱdñi.
ʲtulitq; ᵏcenturiones ˡ&
ᵐcerethi ⁿtaſua: ᵒclamauit
ᵖ&. ᵠCõiuratio: ʳconiura
tio. ˢPrecepit aũt ᵗioiada
ᵘ" cẽturionibus ooooooo
ᵛqui erãt ſuper ʷexercitũ
ˣ& ait ʸeis. ooooooooooo
ᶻEducite ᵃeã extra ᵇſep-
ta ᶜtempli: ooooooooooo
ᵈ& quicunq; ᵉeam ' ſecu-
tus fuerit ᶠ feriatur ᵍ gla-
dio. ʰDixerat ⁱeni ʲfacer-
dos: ᵏ non ˡoccidatur in
ᵐtẽplo ⁿdñi. ᵒImpoſuerũt
ᵖ" ᵠei ʳ" manus ˢ& impege
runt eam tˣ viã ᵘintroit ᵛ
ʷequorũ iuxta ˣ palaciũ
ʸ" & interfecta eſt ᶻibi. ᵃPe
pigit ergo ᵇioiada ᶜfedus
ᵈinter ᵉdñm ᶠ& ᵍregẽ ʰ& in
ter ⁱpopulum: ooooooooo
ʲvt eſſet ᵏpopulus ' dñi:
ˡ" ᵐ inter ⁿregem ooooooo
ᵒ& ᵖpp'm. ᵠIngreſſusq; ẽ
ʳoīs ˢpopulus ᵗterre oooo
ᵘtẽplũ ᵛbaal: ʷ& deſtruxe
runt ˣaras eius: ʸ& ooooo
ᶻimagines ᵃ cõtriuerunt
ᵇvalide: ᶜmathan ' quoq;
ᵈſacerdotẽ ᵉbaal ᶠoccide-
runt coram ᵍ" altari. oooo
ʰEt poſuit ⁱſacerdos ʲcu-
ſtodias ᵏin ' domo ˡdñi.
ᵐtulitq; ⁿcenturiones ᵒ&
ᵖcerethi ᵠtaſua: ʳclamauit
ˢ&. ᵗCõiuratio: ᵘconiura
tio. ᵛPrecepit aũt ʷioiada
ˣ" cẽturionibus ooooooo
ʸqui erãt ſuper ᶻexercitũ
ᵃ& ait ᵇeis. ooooooooooo
ᶜEducite ᵈeã extra ᵉſep-
ta ᶠtempli: ooooooooooo
ᵍ& quicunq; ʰeam ' ſecu-
tus fuerit ⁱ feriatur ʲ gla-
dio. ᵏDixerat ˡeni ᵐfacer-
dos: ⁿ non ᵒoccidatur in
ᵖtẽplo ᵠdñi. ʳImpoſuerũt
ˢ" ᵗei ᵘ" manus ᵛ& impege
runt eam wˣ viã ʸintroit ᶻ
ᵃequorũ iuxta ᵇ palaciũ
ᶜ" & interfecta eſt ᵈibi. ᵉPe
pigit ergo ᶠioiada ᵍfedus
ʰinter ⁱdñm ʲ& ᵏregẽ ˡ& in
ter ᵐpopulum: ooooooooo
ⁿvt eſſet ᵒpopulus ' dñi:
ᵖ" ᵠ inter ʳregem ooooooo
ˢ& ᵗpp'm. ᵘIngreſſusq; ẽ
ᵛoīs ʷpopulus ˣterre oooo
ʸtẽplũ ᶻbaal: ᵃ& deſtruxe
runt ᵇaras eius: ᶜ& ooooo
ᵈimagines ᵉ cõtriuerunt
ᶠvalide: ᵍmathan ' quoq;
ʰſacerdotẽ ⁱbaal ʲoccide-
runt coram ᵏ" altari. oooo
ˡEt poſuit ᵐſacerdos ⁿcu-
ſtodias ᵒin ' domo ᵖdñi.
ᵠtulitq; ʳcenturiones ˢ&
ᵗcerethi ᵘtaſua: ᵛclamauit
ʷ&. ˣCõiuratio: ʸconiura
tio. ᶻPrecepit aũt ᵃioiada
ᵇ" cẽturionibus ooooooo
ᶜqui erãt ſuper ᵈexercitũ
ᵉ& ait ᶠeis. ooooooooooo
ᵍEducite ʰeã extra ⁱſep-
ta ʲtempli: ooooooooooo
ᵏ& quicunq; ˡeam ' ſecu-
tus fuerit ᵐ feriatur ⁿ gla-
dio. ᵒDixerat ᵖeni ᵠfacer-
dos: ʳ non ˢoccidatur in
ᵗtẽplo ᵘdñi. ᵛImpoſuerũt
ʷ" ˣei ʸ" manus ᶻ& impege
runt eam aˣ viã ᵇintroit ᶜ
ᵈequorũ iuxta ᵉ palaciũ
ᶠ" & interfecta eſt ᵍibi. ʰPe
pigit ergo ⁱioiada ʲfedus
ᵏinter ˡdñm ᵐ& ⁿregẽ ᵒ& in
ter ᵖpopulum: ooooooooo
ᵠvt eſſet ʳpopulus ' dñi:
ˢ" ᵗ inter ᵘregem ooooooo
ᵛ& ʷpp'm. ˣIngreſſusq; ẽ
ʸoīs ᶻpopulus ᵃterre oooo
ᵇtẽplũ ᶜbaal: ᵈ& deſtruxe
runt ᵉaras eius: ᶠ& ooooo
ᵍimagines ʰ cõtriuerunt
ⁱvalide: ʲmathan ' quoq;
ᵏſacerdotẽ ˡbaal ᵐoccide-
runt coram ⁿ" altari. oooo
ᵒEt poſuit ᵖſacerdos ᵠcu-
ſtodias ʳin ' domo ˢdñi.
ᵗtulitq; ᵘcenturiones ᵛ&
ʷcerethi ˣtaſua: ʸclamauit
ᶻ&. ᵃCõiuratio: ᵇconiura
tio. ᶜPrecepit aũt ᵈioiada
ᵉ" cẽturionibus ooooooo
ᶠqui erãt ſuper ᵍexercitũ
ʰ& ait ⁱeis. ooooooooooo
ʲEducite ᵏeã extra ˡſep-
ta ᵐtempli: ooooooooooo
ⁿ& quicunq; ᵒeam ' ſecu-
tus fuerit ᵖ feriatur ᵠ gla-
dio. ʳDixerat ˢeni ᵗfacer-
dos: ᵘ non ᵛoccidatur in
ʷtẽplo ˣdñi. ʸImpoſuerũt
ᶻ" ᵃei ᵇ" manus ᶜ& impege
runt eam dˣ viã ᵉintroit ᶠ
ᵍequorũ iuxta ʰ palaciũ
ⁱ" & interfecta eſt ʲibi. ᵏPe
pigit ergo ˡioiada ᵐfedus
ⁿinter ᵒdñm ᵖ& ᵠregẽ ʳ& in
ter ˢpopulum: ooooooooo
ᵗvt eſſet ᵘpopulus ' dñi:
ᵛ" ʷ inter ˣregem ooooooo
ʸ& ᶻpp'm. ᵃIngreſſusq; ẽ
ᵇoīs ᶜpopulus ᵈterre oooo
ᵉtẽplũ ᶠbaal: ᵍ& deſtruxe
runt ʰaras eius: ⁱ& ooooo
ʲimagines ᵏ cõtriuerunt
ˡvalide: ᵐmathan ' quoq;
ⁿſacerdotẽ ᵒbaal ᵖoccide-
runt coram ᵠ" altari. oooo
ʳEt poſuit ˢſacerdos ᵗcu-
ſtodias ᵘin ' domo ᵛdñi.
ʷtulitq; ˣcenturiones ʸ&
ᶻcerethi ᵃtaſua: ᵇclamauit
ᶜ&. ᵈCõiuratio: ᵉconiura
tio. ᶠPrecepit aũt ᵍioiada
ʰ" cẽturionibus ooooooo
ⁱqui erãt ſuper ʲexercitũ
ᵏ& ait ˡeis. ooooooooooo
ᵐEducite ⁿeã extra ᵒſep-
ta ᵖtempli: ooooooooooo
ᵠ& quicunq; ʳeam ' ſecu-
tus fuerit ˢ feriatur ᵗ gla-
dio. ᵘDixerat ᵛeni ʷfacer-
dos: ˣ non ʸoccidatur in
ᶻtẽplo ᵃdñi. ᵇImpoſuerũt
ᶜ" ᵈei ᵉ" manus ᶠ& impege
runt eam gˣ viã ʰintroit ⁱ
ʲequorũ iuxta ᵏ palaciũ
ˡ" & interfecta eſt ᵐibi. ⁿPe
pigit ergo ᵒioiada ᵖfedus
ᵠinter ʳdñm ˢ& ᵗregẽ ᵘ& in
ter ᵛpopulum: ooooooooo
ʷvt eſſet ˣpop

יוֹאָשׁ כָּל־עַם הָאָרֶץ וַיַּעַשׂוּ שָׁם מוֹת
אֶת־עֲתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בַּבַּיִת אֶת־הַמֶּלֶךְ: בֶּן־שֶׁבַע שָׁנִים יְהוֹאָשׁ שָׁנָה
בְּמָלְכוֹ: בַּשְּׁנַת שֶׁבַע לְיֵהוּא מָלַךְ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה
מִבְּאֵר שָׁבַע: וַיַּעַשׂ יְהוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כֹּל יָמָיו אֲשֶׁר הוֹרָהוּ
יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים
בַּבָּמוֹת: וַיֹּאמֶר יְהוֹאָשׁ אֶל־הַכֹּהֲנִים כֹּל כֶּסֶף הַקָּדָשִׁים אֲשֶׁר יוּבָא בֵּית
יְהוָה כֶּסֶף עוֹבֵר אִישׁ כֶּסֶף נַפְשׁוֹת עֶרְכּוֹ כֶּל כֶּסֶף אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לֵב
אִישׁ לְהָבִיא בֵּית יְהוָה: יִקְחוּ לָהֶם הַכֹּהֲנִים אִישׁ מֵאֵת מַכָּרוֹ
וְהֵם יְחַזְּקוּ אֶת בְּדֵק הַבַּיִת לְכֹל אֲשֶׁר יִמָּצֵא שָׁם בֶּדֶק: וַיְהִי בִּשְׁנַת
עֶשְׂרִים וְשָׁלוֹשׁ שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לֹא חִזְּקוּ הַכֹּהֲנִים אֶת בֶּדֶק הַבָּיִת:
וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לִיהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וְלַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
מַדּוּעַ אֵינְכֶם מְחַזְּקִים אֶת בֶּדֶק הַבָּיִת וְעַתָּה אַל תִּקְחוּ כֶסֶף מֵאֵת
מַכָּרֵיכֶם כִּי לְבֶדֶק הַבַּיִת תִּתְּנֻהוּ: וַיֹּאתוּ הַכֹּהֲנִים לְבִלְתִּי קַחַת כֶּסֶף מֵאֵת הָעָם וְלִבְלְתִּי חַזֵּק אֶת
הַבָּיִת: וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֲרוֹן אֶחָד וַיִּקֶב חֹר בְּדַלְתּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ
אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ מִיָּמִין בְּבוֹא אִישׁ בֵּית
יְהוָה וְנָתְנוּ שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי
הַסַּף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית
יְהוָה: וְהָיוּ כִּרְאוֹתָם כִּי רַב הַכֶּסֶף בָּאָרוֹן וְיָעַל סֹפֵר הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל וַיִּצְרוּ וַיִּמְנוּ אֶת הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה: וַיִּתְּנוּ אֶת הַכֶּסֶף הַמְתֻכָּן עַל יְדֵי עֹשֵׂי
הַמְּפֻקָּדִים בֵּית יְהוָה וַיּוֹצִיאֻהוּ
לַחֹרְשֵׁי הָעֵץ וְלַבֹּנִים הָעֹשִׂים בֵּית
יְהוָה: וְלַגַּדִּים וְלַחֹצְבֵי הָאֶבֶן
וְלִקְנוֹת עֲצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵב לְחַזֵּק
אֶת בֶּדֶק בֵּית יְהוָה וּלְכֹל אֲשֶׁר יֵצֵא
עַל הַבַּיִת לְחַזְּקָהוּ וְאַךְ לֹא יֵעָשֶׂה בֵּית
יְהוָה סִפּוֹת מִזְרָקוֹת מְזַמְּרוֹת חֲצֹצְרוֹת כָּל כְּלִי זָהָב וּכְלִי כֶסֶף מִן
הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה: כִּי לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה וְחִזְּקוּ בּוֹ אֶת בֵּית
יְהוָה: וְלֹא יְחֻשְּׁבוּ אֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֶת הַכֶּסֶף עַל יָדָם
לְתִתּוֹ לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה כִּי בֶאֱמֻנָה הֵם עֹשִׂים: כֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף
חַטָּאוֹת לֹא יוּבָא בֵּית יְהוָה לַכֹּהֲנִים הָיוּ: אָז יַעֲלֶה חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם
וַיִּלָּחֶם עַל גַּת וַיִּלְכְּדָהּ וַיָּשֶׂם חֲזָאֵל פָּנָיו לַעֲלוֹת עַל יְהוּשָׁלִָם: וַיִּקַּח
יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶת כָּל הַקֳּדָשִׁים
אֲשֶׁר הִקְדִּישׁוּ יְהוֹשָׁפָט וְיהוֹרָם
וַאֲחַזְיָהוּ אֲבֹתָיו מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת
קָדָשָׁיו וְאֶת כָּל הַזָּהָב הַנִּמְצָא
בְּאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וּבֵית הַמֶּלֶךְ
וַיִּשְׁלַח לְחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּעַל
מֵעַל יְרוּשָׁלִָם: וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
יְהוּדָה: וַיָּקֻמוּ עֲבָדָיו וַיִּקְשְׁרוּ קֶשֶׁר
וַיַּכּוּ אֶת יוֹאָשׁ בֵּית מִלֹּא הַיָּרֹד
סִלָּא: וְיוֹזָכָר בֶּן שִׁמְעָת וְיהוֹזָבָד
בְּנֵי שֹׁמֵר עֲבָדָיו הִכֻּהוּ וַיָּמָת
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד
וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו:

בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְשָׁנָה לְיוֹאָשׁ בֶּן אֲחַזְיָהוּ

Trāsla.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

Letatusq; est ois populus terre: & ciuitas quieta fuit: athalia aũt occisa est gladio in domo regis: septēq; annorū erat ioas cū regnare cepisset. 12.

IN anno septimo ieu regnat ioas: & quadraginta annis regnauit in ierusalē. nomē matris eius sebia de bersabee.

Fecit ioas rectum cōctis diebus quibus docuit eum ioiada sacerdos. Verū tamen excelsa nō abstulit. Adhuc ei populus immolabat & adolebat in excelsis incēsum.

Dixitq; ioas ad sacerdotes. Oēm pecuniā sctō rū illata fuerit in templū dñi a pterentibus q offertur p pcio & quam spōte & arbitrio cordis sui inferūt in templum dñi: accipiant illam sacerdotes iuxta ordinem suum: & instaurent sartatecta domus: si quid necessariū viderint instauratione. Igitur vsq; ad vicesimum tertium annum regis ioas nō instauruerunt sacerdotes sartatecta templi. Vocauitq; rex ioas ioiadam sacerdotē & sacerdotes: dicens eis. Quare sartatecta non instauratis. nolite ergo amplius accipere pecuniā iuxta ordinē vim: sed ad instaurationē templi reddite eā. Prohibitiq; sunt sacerdotes vltra accipere pecuniā a populo & instaurare sartatecta domꝰ. Et tulit ioiada pōtifex gazophylatiū vnū: apuitq; foramē desup & posuit illud

Τ ιετατυς εστ οις πρις populus terre: τ ciuitas quiete και ἐχαρη πασ ὁ λαος της γης , και η πολις ησυχασε. τ gotholiā percussit in gladio in domo regum: filiꝰ septē annorū ioas cū regnaret ipse.

Βασιλευειν αυτον . Ca.12.

Α ΕΝ ετει εβδομω ιου βασιλευει ιωας , και τεσσαρα 2.Reg. 12. ginta anis regnauit in hierusalē. τ nomē matris eius sabia de bersabee. τ fecit ιο μητρος αυτου σαβια εκ βερσαβεε. και εποιησεν ιωας rectū cōctis diebus quibus docuit eum ioiada sacerdos. verūtamen excelsa non ablata sunt. adhuc populus immolabat & adolebat in excelsis. και ετι λαος εθυσιαζον και εθυμιων εν τοις μετεωροις. και ειπεν ιωας τοις ιερευσιν , παν το αργυριον των sctōꝝ qđ illatum est in domo dñi argētū praeagion το εισοδιαζομενον εν οικω κυριου αργυριον συντιmum virt: argentū pcium aiāꝝ: omne μισθωσεως ανδρος , αργυριον συντιμησεως ψυχων , παν argētum qđ ascenderit in cor hoīs vt inαργυριον ο αν αναβη επι καρδιαν ανθρωπου του εισενεγκειν εις οικον κυριου , λαβετωσαν εαυτοις οι ιερεις vir a vēditione cuiꝰ: τ ipsi instauraανηρ απο της πρασεως αυτων , και αυτοι κραταιωσουbunt sartatecta domꝰ dñi in oibus vbi indiσι το βεδεκ του οικου κυριου εις παντα ου αν ευρε fuerit ibi iniquitatis. τ factū est in vicesimo τ tercio ον εαν βεδεκ . και εγενετο εν τω εικοστω και τριτω anno regis ioas nō instauruerūt sacerdotes ετει του βασιλεως ιωας ουκ εκραταισωσαν οι ιερεις sartatecta domus. τ vocauit rex ioas το βεδεκ του οικου . και εκαλεσεν ο βασιλευς ιωας ioiadē sacerdotē τ sacerdotes. τ dixit ad τον ιωιαδη τον ιερεα και τους ιερεις . και ειπεν προς eos: quare nō instauratis sartatecta domꝰ? τ αυτους , τι οτι ου κραταιουτε το βεδεκ του οικου και nūc nō accipiatis argētū a vēdicoribus vtis: νυν μη λαβητε το αργυριον εκαστου των πρασεων υμων, quia ad instaurationē domus dabitis illud. τ con οτι εις το βεδεκ του οικου δωσετε αυτο . και συνueniebant sacerdotes vt nō acciperēt argētū a φωνησαν οι ιερεις του μη λαβειν αργυριον παρα του ppło: τ vt nō instauraret sartatecta domus. τ λαου , και του μη ενισχυσαι το βεδεκ του οικου . και tulit ioiade sacerdos arcā vnā: τ fecit ελαβεν ιωιαδη ο ιερευς κιβωτον μιαν , και εποιησεν in ea foramē vnū τ posuit eam iuxta alεν αυτη οπην μιαν και εθηκεν αυτην παρα το δεξtare in dextera ingredientiū virorū in domū doσιασηριον εν δεξια εισπορευομενων ανδρων εις οικον κυmini. τ dabant ibi sacerdotes custodiebant ριου . και εδιδουν εκει οι ιερεις οι φυλασσοντες πα vestibulū oīne argētū qđ deferebatur ad προθυρα παν το αργυριον το εισφερομενον εις τον pōtificē & sacerdotes: dicens eis. Quare sartatecta domus: & quid necessariū viderint instauratione. Igitur vsq; ad vicesimum tertium annum regis ioas nō instauruerūt sacerdotes sartatecta templi. Nolite ergo amplius accipere pecuniā iuxta ordinē vim: sed reddite eā ad instaurationē templi. Prohibitiq; sunt sacerdotes vltra accipere pecuniā a populo & instaurare sartatecta domꝰ. Et tulit ioiada pōtifex gazophylatiū vnū: apuitq; foramē desup & posuit illud iuxta altare ad dexterā ingredientium domū dñi: & custodiebant ostia oēm pecuniam q deferebatur ad templū dñi. Cūq; viderent nimiā pecuniā esse i gazophylatio: ascendebat scriba regis & sacerdos magnus: & colligauerūt & numerabāt pecuniam q inueniebatur in domo dñi: & dabāt eā iuxta

τ ιεροσυλα αυτου εν τω οικω κυριου: και τους ποιουντας τα εργα των επισκοπων domus dñi. τ impendebāt illud domus dñi. οικου κυριου . και εξεδιασαν αυτο τοις τεκτοσι των lignoꝝ τ edificatoribꝰ qui faciebāt opus in vo ξυλων και τοις οικοδομοις τοις ποιουσιν εργον εν οι mo dñi: τ murariis & cōmentariis & edificatoribꝰ κω κυριου , και τοις τειχισαις και τοις οικοδομοις lapidū τ hic q pollebāt saxa: vt emerent ligna των λιθων και τοις ξυσαις των λιθων , του κρισασθαι λι & lapides excīsos τ ligna vt instaurarēt sarpides ercisos τ ligna vt instaurarēt sartous λατομησιμους και ξυλα του κραταιωσαι το βε tatecta domꝰ dñi: in oibus que expēsa fūt in δικ του οικου κυριου , εις παντα οσα εξοδιασθη επι τον domo vt instaurarēt eam: verūtāmen fient vodomum του κραταιωσαι αυτον , πλην ου ποιησουσιν μυι mūi dñi porte argētee cinti phiale tube oīne κω κυριου θυραι αργυραι κυλοι φιαλαι σαλπιγγες παν vas aureū vel argēteū de argēto qđ infeσκευος χρυσουν η αργυρουν εκ του αργυριου του εισενεbatur in domū dñi. q hic q faciebat opus ηχθεντος εις οικον κυριου . οτι τοις ποιουσι τα εργα dederāt illud: τ instauraueruntin eo domū dñi. εδωκαν αυτο , και εκραταιωσαν εν αυτω τον οικον κυριου. τ nō flebat ratio virū qui dabantur ar και ουκ εξελογιζοντο τους ανδρας οις εδιδοτο το αργentū in manib suis vt darēt hic q faciebāt o γυριον επι χειρας αυτων δουναι τοις ποιουσι τα εργα pus: q in fide ipsi faciebāt. argentū aīe pro delicτου , οτι εν πιστει αυτοι εποιουν . αργυριον δ περι πλημto τ argentū pro peccato nō illatū est in μελους και αργυριον περι αμαρτιας δυκ εισηχθη εις domū dñi: q: sacerdotibus erat. tunc ascē domus dñi: q: sacerdotibus erat. tunc ascēdit azahel rex syrie: τ pugnauit cōtra gath: dit azael rex syrie: τ pugnauit cōtra getham & pugnabat contra gath: cepitq; eā & direxit faciē suā vt ascēderet in hierusalē. Quāobrem tulit ioas rex iuda oia sctā q sctificauerāt patres eius & reges iuda: & sctā eius & quę ipse obtulerat: & vniuersum aurū qđ inueniri potuit in thesauris domus dñi & in palacio regis: misitq; azahel regi syrie: & recessit ab eo. Reliq̄ aūt sermonum ioas & vniuersa q fecit: nonne hec scripta sunt in libro verborū dierū regum iuda? Surrexerunt aūt serui eius & cōiurauerūt inter se: percusserūtq; ioas in domo mello q descēdit ad sella. Iosachar filius semath & iosabath filius semner serui eius percusserunt eum: & mortuꝰ est. Et sepelierūt eū cū patribus suis in ciuitate dauid: & regnauit amasias filius eius pro eo.

Ca.13.

IN anno vicesimo & tertio ioas filii ochozie tertio ioas filii ochozie

Pmuneru atq; mēsurā qui fāmanu corū q ꝑerant cementariis his q opabantur in domo dñi: & fabricis lignorū & iacemētariis his q opabantur in domo dñi: & fabricatecta faciebāt: & his q cedebant faxa: & vt emerent ligna & lapides q excidebatur: ita vt implerent instauratio domus dñi in vniuersis q fiebāt expēsa ad munieda domum. Verūtāmen non fiebant ex eadē pecunia hydrie tēpli dñi & fuscinule & thuribula & tube & oē vas aureū & argēteū: de pecūnia q inferebatur in templū dñi. His enim q faciebant opus dabatur: vt instauraretur templū dñi & nō fiebat ratio his hoibus q accipiebāt pecuniā vt distribuerēt eā artificibus: sed in fide tractabant eā. Pecunia vero pro delicto & pecunia pro pctis nō inferebāt in templū dñi: quia sacerdotū erat. Tūc ascēdit azahel rex syrie & pugnabat contra gath: cepitq; eā & direxit faciē suā vt ascēderet in hierusalē. Quāobrem tulit ioas rex iuda oia sanctificata que consecrauerat ioſaphat & ioram & ochozias patres eius reges iuda: & quę ipse obtulerat: & vniuersum aurū qđ inueniri potuit in thesauris & in palacio regis: misitq; azahel regi syrie: & recessit ab eo. Reliq̄ aūt sermonum ioas & vniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro verborū dierū regum iuda? Surrexerunt aūt serui eius & cōiurauerūt inter se: percusserūtq; ioas in domo mello q descēdit ad sella. Iosachar nāq; filius semath & iosabath filius semner serui eius percusserunt eum: & mortuꝰ est. Et sepelierūt eū cū patribus suis in ciuitate dauid: & regnauit amasias filius eius pro eo.

Ca.13.

IN anno vicesimo & tertio ioas filii ochozie

תֵּת עָשָׂה יָדִי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה
לַאֲשֶׁר יֵצֵא הַמְּפֻקָּדִים בֵּית יְהוָה וַיּוֹצִיאֻהוּ
בְּנָה לַחֹרְשֵׁי הָעֵץ וְלַבֹּנִים הָעֹשִׂים בֵּית
יְהוָה: וְלַגַּדִּים וְלַחֹצְבֵי הָאֶבֶן
קְנָה לְחַזֵּק בֶּדֶק בֵּית יְהוָה וְכֹל אֲשֶׁר יֵצֵא
עַל הַבַּיִת לְחַזְּקָהוּ וְאַךְ לֹא יֵעָשֶׂה בֵּית
סַפָּף יְהוָה סִפּוֹת מִזְרָקוֹת מְזַמְּרוֹת כָּל כְּלִי זָהָב וּכְלִי כֶסֶף מִן
זָרַק הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה כִּי לְעֹשֵׂי
כלה בוא הַמְּלָאכָה וְחִזְּקוּ בּוֹ אֶת בֵּית
יְהוָה וְלֹא יְחֻשְּׁבוּ אֶת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֶת הַכֶּסֶף עַל יָדָם
נתן לְתִתּוֹ לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה כִּי בֶאֱמֻנָה הֵם עֹשִׂים: כֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף
בוא חַטָּאוֹת לֹא יוּבָא בֵּית יְהוָה לַכֹּהֲנִים הָיוּ: אָז יַעֲלֶה חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם
עלה וַיִּלָּחֶם עַל גַּת וַיִּלְכְּדָהּ וַיָּשֶׂם חֲזָאֵל פָּנָיו לַעֲלוֹת עַל יְרוּשָׁלִָם: וַיִּקַּח
נגד בְּנֵי לַעֲלוֹת עַל יְהוּשָׁלִָם וַיִּקַּח
יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶת כָּל הַקֳּדָשִׁים
קדש אֲשֶׁר הִקְדִּישׁוּ יְהוֹשָׁפָט יְהוֹרָם
וַאֲחַזְיָהוּ אֲבֹתָיו מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת
קָדָשָׁיו וְאֶת כָּל הַזָּהָב הַנִּמְצָא
נצא בְּאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וּבֵית הַמֶּלֶךְ
שלח וַיִּשְׁלַח לְחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּעַל
מעל מֵעַל יְרוּשָׁלִָם: וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹאָשׁ
כתב וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים
יום עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
קום יְהוּדָה: וַיָּקֻמוּ עֲבָדָיו וַיִּקְשְׁרוּ קֶשֶׁר
נכה וַיַּכּוּ אֶת יוֹאָשׁ בֵּית מִלֹּא הַיָּרֹד
סִלָּא: וְיוֹזָכָר בֶּן שִׁמְעָת וְיהוֹזָבָד
מות בְּנֵי שֹׁמֵר עֲבָדָיו הִכֻּהוּ וַיָּמָת
קבר וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד
מלך וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו:

Cap.xiij. בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְשָׁנָה לְיוֹאָשׁ בֶּן אֲחַזְיָהוּ

מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלַךְ יְהוֹאָחָז בֶּן יְהוֹ
עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁבַע עֶשְׂרֵה
שָׁנָה: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ עשה רוע
אַחַר חַטֹּאת יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר
הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא סָר מִמֶּנָּה: חטא סור
וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם
בְּיַד חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וּבְיַד בֶּן הֲדַד
בֶּן חֲזָאֵל כָּל הַיָּמִים: וַיְחַל יְהוֹאָחָז יום חלה
אֶת פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֵלָיו יְהוָה פנה שמע
כִּי רָאָה אֶת לַחַץ יִשְׂרָאֵל כִּי לָחַץ
אֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם: וַיִּתֶּן יְהוָה
לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיֵּצְאוּ מִתַּחַת יָד ישע
אֲרָם וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵיהֶם
כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם: אַךְ לֹא סָרוּ תמל
מֵחַטֹּאת בֵּית יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא
אֶת יִשְׂרָאֵל בָּהּ הָלַךְ וְגַם הָאֲשֵׁרָה
עָמְדָה בְּשֹׁמְרוֹן: כִּי לֹא הִשְׁאִיר שאר
לִיהוֹאָחָז עָם כִּי אִם חֲמִשִּׁים
פָּרָשִׁים וַעֲשָׂרָה רֶכֶב וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
רַגְלִי כִּי אִבְּדָם מֶלֶךְ אֲרָם וַיְשִׂמֵם שום
כֶּעָפָר לָדִשׁ: וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָחָז רוש
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלוֹא הֵם גבר
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי כתב יום
יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז עִם שכב
אֲבֹתָיו וַיִּקָּבְרֵהוּ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנוֹ קבר
תַּחְתָּיו: בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע שנה
שָׁנָה לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ
יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז עַל יִשְׂרָאֵל
בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה:

[a] regis iude: regnauit io achaz filius ieu sup israel in samaria decē septē āns: et fecit malū coram dño. Secutusq; est peccata hieroboā filii nabath qui peccare fecit israel: & non declinauit ab eis. Iratusq; est furor dñi contra israel: & tradidit eos in manu azahel regis syrie: & in manu benadab filii azahel cūctis diebus. Deprecatus est aut ioachaz facie dñi: & audiuit eū dominus. Vidit enī angustiā israel: quia attriuerat eos rex syrie. Et dedit dominus saluatorē israel: & liberatus est de manu regis syrie: habitauerūtq; filii israel in tabernaculis suis: sicut heri & nudiustertius. Verūtñ recesserunt a peccatis domus hieroboā qui peccare fecit israel: sed in ipsis ambulauerūt. Siquidem & lucus pmansit in samaria: & nō remansit de populo nisi quinquaginta equites & decē currus & decem milia peditū. Interfecerat enī eos rex syrie & redegerat eos quasi puluerē in triturā aree. Reliq aut sermonū ioachaz & vniuersa q fecit & fortitudo eius: nonne hec scripta sūt in libro sermonū dierum regū israel? Dormiuitq; ioachaz cū patribus suis & sepelierūt eū in samaria: & regnauit pro eo ioas filius eius. Anno tricesimo septimo ioas regis iuda regnauit ioas filius achaz super israel in samaria decē septē ānis: & fecit malū coram dño. Secutus est ioas peccata hieroboā filii nabath: q peccare fecit israel: non recessit ab eis. Et iratus furore dñi contra israel: tradidit eos in manu azahel regis syrie: & in manu benadab filii azahel cūctis diebus. Deprecatus est autem ioachaz facie dñi: & audiuit eū dominus. Vidit enī angustiā israel: quia attriuerat eos rex syrie. Et dedit dominus saluatorē israel: & liberatus est de manu regis syrie: & habitauerūt filii israel in tabernaculis suis sicut heri & nudiustertius. Verūtñ recesserunt a peccatis domus hieroboā qui peccare fecit israel: sed in ipsis ambulauerūt. Siquidem & lucus pmansit in samaria: & nō remansit de populo nisi quinquaginta equites & decē currus & decem milia peditū. Interfecerat enī eos rex syrie & redegerat eos quasi puluerē in triturā aree. Reliq aut sermonū ioas & vniuersa q fecit & fortitudo eius: nonne hec scripta sūt in libro sermonū dierum regū israel? Dormiuitq; ioas cū patribus suis & sepelierūt eū in samaria: & regnauit pro eo ioas filius eius. Anno tricesimo septimo ioas regis iuda regnauit ioas filius achaz super israel in samaria decē septē ānis: & fecit malū coram dño. Secutus est ioas peccata hieroboā filii nabath: q peccare fecit israel: non recessit ab eis. Et iratus furore dñi contra israel: tradidit eos in manu azahel regis syrie: & in manu benadab filii azahel cūctis diebus. Deprecatus est autem ioachaz facie dñi: & audiuit eū dominus. Vidit enī angustiā israel: quia attriuerat eos rex syrie. Et dedit dominus saluatorē israel: & liberatus est de manu regis syrie: & habitauerūt filii israel in tabernaculis suis sicut heri & nudiustertius. Verūtñ recesserunt a peccatis domus hieroboā qui peccare fecit israel: sed in ipsis ambulauerūt. Siquidem & lucus pmansit in samaria: & nō remansit de populo nisi quinquaginta equites & decē currus & decem milia peditū. Interfecerat enī eos rex syrie & redegerat eos quasi puluerē in triturā aree. Reliq aut sermonū ioas & vniuersa q fecit & fortitudo eius: nonne hec scripta sūt in libro sermonū dierum regum

[b] regis iuda regnauit ioachaz filius ieu sup israel in samaria decē septē ānis: et fecit malū coram dño. Secutus est peccata hieroboā filii nabath: q peccare fecit israel: non recessit ab eis. Iratus furore dñi contra israel: tradidit eos in manu azahel regis syrie: et in manu benadab filii azahel cūctis diebus. Deprecatus est autem ioachaz facie dñi: et exaudiuit eū dñs: vidit enī dñs vexationem israel: quia attriuerat eos rex syrie. Et dedit dñs saluatorē israel: et liberati sunt filii israel: et habitauerūt in tabernaculis suis sicut heri & nudiustertius. Verūtñ recesserunt a peccatis domus hieroboā qui peccare fecit israel: et ambulauerūt in ipsis. Et mansit lucus quoq; in samaria: et relicti sunt de populo quinquaginta equites & decē currus & decem milia peditū: quos interfecerat rex syrie: et redegerat eos quasi puluerē in triturā aree. Reliq aut sermonū ioachaz & vniuersa q fecit & fortitudo eius: nonne hec scripta sūt in libro sermonū dierum regū

[c] regis iuda regnauit ioas filius ioachaz super israel in samaria decē septē ānis: et fecit malū coram dño. Secutus est peccata hieroboā filii nabath: q peccare fecit israel: non recessit ab eis. Et iratus furore dñi contra israel: et tradidit eos in manu azahel regis syrie: et in manu benadab filii azahel cūctis diebus. Deprecatus est autem ioas facie dñi: et exaudiuit eū dñs: vidit enī dñs vexationem israel: quia attriuerat eos rex syrie. Et dedit dñs saluatorē israel: et liberati sunt filii israel: et habitauerūt in tabernaculis suis sicut heri & nudiustertius. Verūtñ recesserunt a peccatis domus hieroboā qui peccare fecit israel: et ambulauerūt in ipsis. Et mansit lucus quoq; in samaria: et relicti sunt de populo quinquaginta equites & decē currus & decem milia peditū: quos interfecerat rex syrie: et redegerat eos quasi puluerē in triturā aree. Reliq aut sermonū ioas & vniuersa q fecit & fortitudo eius: nonne hec scripta sūt in libro sermonū dierum regum

βασιλέως ἰούδα ἐβασίλευσεν ἰωαχαζ υἱὸς ἰου ἐπ' ισ
ραηλ ἐν σαμαρείᾳ ἑπτακαίδεκα ἔτη, καὶ ἐποίησε τὸ
κακὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῶν αμαρ
τιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβατ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ,
καὶ οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ κύριος ἐπὶ τὸν
ἰσραήλ· καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἀζαὴλ βα
σιλέως συρίας, καὶ εἰς χεῖρας υἱοῦ ἄδερ υἱοῦ ἀζαὴλ
cūctis diebus. τ ioachaz deprecat ἐ fa
πάσας τὰς ἡμέρας· καὶ ἰωαχαζ ἐδεήθη τοῦ προσώ
ciem dñi: τ exaudiuit eū dñs: q vidit
που κυρίου, καὶ ἐπῆκουσεν αὐτοῦ κύριος, ὅτι εἶδε
angustiā israel: q attriuerat eos rex
τὴν θλῖψιν τοῦ ἰσραήλ, ὅτι ἔθλιψεν αὐτοὺς βασι
syrie. τ dedit dñs salutē israe
λεὺς συρίας· καὶ ἔδωκε κύριος σωτηρίαν τῷ ἰσρα
el: τ eruit eos de sub manibus sy
ηλ, καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ὑποκάτωθεν τῶν χειρῶν συ
ri: τ federūt filij israel in tabernacu
ρίας, καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τοῖς σκηνώμα
lis suis sicut heri & nudiustertius: verūtñ nō recessi
σιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης, πλὴν οὐκ ἀπέ
runt a peccatis domus hieroboā: q peccare
στησαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν οἴκου ἱεροβοάμ, ὃς ἐξήμαρ
fecit israel: in ipsis ambulauerūt. τ
τεν τὸν ἰσραήλ, ἐν αὐταῖς ἐπορεύθησαν· καίγε τὸ
lucus pmansit in samaria: quin nō relictus est de
ἄλσος ἐξάπο ἐν σαμαρείᾳ, ὅτι οὐχ ὑπελείφθη τῷ λαῷ
populo nisi quinquaginta equites τ decē cur
χαὶ λαὸς ἀλλ' ἢ πεντήκοντα ἱππεῖς καὶ δέκα ἅρ
rus τ decē milia peditū: q destruxit ' e
ματα καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν, ὅτι ἀπώλεσεν αὐ
os rex syrie: τ posuit eos vt pulueré
τοὺς βασιλεὺς συρίας, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὡς χοῦν
in conculcationē. τ reliqua sermonū ioachaz
εἰς καταπάτησιν· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωάχαζ
τ vniuersa que fecit τ potentie eius: nō
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ ἡ δυναστεία αὐτοῦ, οὐκ
ne hec scripta sunt in libro sermoñ
ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν
dierū regum israel: τ dormiuit ioachaz
ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραήλ; καὶ ἐκοιμήθη ἰωάχαζ
cum patribus suis: τ sepelierūt eū in sa
μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐθάψαν αὐτὸν ἐν σα
maria: τ regnauit ioas filius eius pro eo.
μαρείᾳ, καὶ ἐβασίλευσεν ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
in ānō tricesimo τ septimo ioas regis iu
ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ τοῦ ἰωὰς βασιλέως ἰού
da regnauit ioas filij ioachaz sup israel in
δα ἐβασίλευσεν ἰωὰς υἱὸς ἰωάχαζ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν
samaria sexto τ decio ānō. τ fecit ioas
σαμαρείᾳ ἓξ καὶ δέκα ἔτει. καὶ ἐποίησεν ἰωὰς τὸ
malum coram dño. nō recessit ab oibus pec
πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου· οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρ
catis hieroboā filij nabat: q peccare fecit israel:
τιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ,
in eis ambulauit. τ reliqua sermonū ioas
ἐν αὐταῖς ἐπορεύθη· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωὰς
τ vniuersa q fecit τ prelia eius q
καὶ πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ἃς
fecit cū amasia rege iuda: nōne
ἐποίησε μετὰ ἀμασίου βασιλέως ἰούδα, ἰδοὺ
hec scripta sunt in libro sermonū dierū
ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμε
rum regum
ρῶν τῶν βασιλέων

israel: τ dormiuit ioas cū patribus suis.
ἰσραὴλ· καὶ ἐκοιμήθη ἰωὰς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ·
τ sepelierūt eū in samaria cū regibus israel. τ eliseus
καὶ ἐτάφη ἐν σαμαρείᾳ σὺν βασιλεῦσιν ἰσραήλ· καὶ ἐλισαιὲ
egrotauit infirmitate sua qua mortuus
ἠρρώστησεν τὴν ἀρρωστείαν αὐτοῦ ἣν ἀπέθανεν· καὶ κα
est. Descenditq; ad eum
ἐκεῖθεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς αὐτὸν καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ
facie eius: τ dixit pater pater currus israel
πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πάτερ πάτερ ἅρμα ἰσραὴλ
τ eques eius. τ ait ei eliseus: cape arcū
καὶ ἱππεῖς αὐτοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐλισαιέ, λάβε τόξον
τ sagittas. tulit ad eū arcū τ sagittas. τ
καὶ βολίδας· καὶ ἔλαβεν πρὸς αὐτὸν τόξον καὶ βέλη· καὶ
dixit eliseus regi israel: pone ma
εἶπεν ἐλισαιὲ τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ, ἐπιβίβασον τὴν χεῖ
nū tuā sup arcū. τ posuit manū suā: τ
ρά σου ἐπὶ τὸ τόξον· καὶ ἐπεβίβασεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ
imposuit eliseus manus suas sup manus re
ἐπέθηκεν ἐλισαιὲ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βα
gis. τ ait: aperi fenestrā contra orientē. τ
σιλέως· καὶ εἶπεν, ἄνοιξον τὴν θυρίδα κατὰ ἀνατολάς· καὶ
aperuit. τ dixit eliseus: iace sagittā. τ sagittauit: τ a
ἤνοιξεν· καὶ εἶπεν ἐλισαιέ, τόξευσον· καὶ ἐτόξευσεν, καὶ εἶ
it: sagitta salutis dño τ sagitta salutis ꝟ sy
πεν, βέλος σωτηρίας τῷ κυρίῳ καὶ βέλος σωτηρίας ἐν συ
rie: τ peruties syriā in aphec vsq; ad cōsumatiōē.
ρίᾳ, καὶ πατάξεις τὴν συρίαν ἐν ἀφεκὰ ἕως συντελείας.
τ ait eliseus tolle sagittas. τ cepit. τ di
καὶ εἶπεν ἐλισαιὲ τῷ ἰωὰς, λάβε βέλη· καὶ ἔλαβεν· καὶ εἶ
xit regi: percute in terrā. τ percutit
πεν τῷ βασιλεῖ, πάτεξον εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐπάταξεν
ter τ stetit. τ tristat ē sup eo hō dei. τ ait:
τρὶς καὶ ἔστη· καὶ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ ὁ ἀὴρ τοῦ θῦ· καὶ εἶπεν,
pcussisses quinquies vel sexies. tunc percussisses syr
ἐπαισας πεντάκις ἢ ἑξάκις, τότε ἂν ἐπάταξας τὴν συ
riā vsq ad cōsumationē: τ nūc ter pcutes syriam.
ρίαν ἕως συντελείας, καὶ νῦν τρὶς πατάξεις τὴν συρίαν·
τ eliseus mortuꝰ ē: τ sepeliunt eum. τ accen
καὶ ἐλισαιὲ ἀπέθανεν, καὶ ἔθαπτουσιν αὐτόν· καὶ μοιρῶν
ci moab venerūt in terrā veniēte anno. τ tacti ē
τοι μοαβῖται ἦλθον ἐν τῇ γῇ ἐλάσσονος τοῦ ἐνιαυτοῦ· καὶ ἐγένετο
dū sepelirent hoies vnū: τ ecce viderūt accensi
αὐτῶν θαπτόντων ἄνονέρα, καὶ ἰδοὺ ἐθεάσαντο τὸν μοῦζωνα,
ꝟ protexerūt virū in sepulchro elisei τ tut. τ
καὶ ἔρριψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ ἐλισαιὲ καὶ ἐπορεύθη καὶ
tetigit ossa elisei τ virit τ stetit sup pe
ἥψατο τῶν ὀστέων ἐλισαιὲ καὶ ἔζησε καὶ ἔστη ἐπὶ τοὺς πό
des suos. τ azael rex syrie afflixit
δας αὐτοῦ· καὶ ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας ἐξέθλιψε
israel cunctis diebus ioachaz. τ miser
τὸν ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας ἰωάχαζ· καὶ ἠλέη
eit dñs eos τ miserat eis: τ respe
σε κύριος αὐτοὺς καὶ ἀνέβλεψεν αὐτούς· καὶ ἐπέκ
xit ad eos propter pactū suū qđ
βλεψεν πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν
cum abrahā τ isaac τ iacob. τ nō vo
μετὰ ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ· καὶ οὐκ ἠθέ
luit dñs disperdere eos: τ nō proie
λησε κύριος διαφθεῖραι αὐτούς, καὶ οὐκ ἀπέρριψεν
cit eos a facie sua vsq; nūc. τ mor
εἰς αὐτοὺς ἐκεῖ πρόσωπον αὐτοῦ ἕως τῦν· καὶ ἀπέθ
tuꝰ ē azael rex syrie. τ regnauit fi
ανεν ἀζαὴλ βασιλεὺς συρίας· καὶ ἐβασίλευσεν υἱὸς
lius ader filius eius pro eo. τ reuersus est ioa
αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ· καὶ ἐπέστρεψεν ἰω
as filio ioachaz τ cepit ciuitates de ma
ὰς υἱὸς ἰωάχαζ καὶ ἔλαβεν τὰς πόλεις ἐκ χει
nu filij ader filij azael: quas cepit de manu
ρὸς υἱοῦ ἄδερ υἱοῦ ἀζαήλ, ἃς ἔλαβεν ἐκ χειρὸς

יְהוֹאָחָז אֲבִיו בַּמִּלְחָמָה שָׁלֹשׁ לֹחַם
פְּעָמִים הִכָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשָׁב אֶת נצב שוב
עָרֵי יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת Cap.xiiii
שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שָׁנָה
מָלַךְ אֲמַצְיָהוּ בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ
וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדִּין מִן יְרוּשָׁלִָם׃
וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא עשׂה
כְּדָוִד אָבִיו כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה יוֹאָשׁ
אָבִיו עָשָׂה׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוד בָּמָה סוּר
עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת זֶבַח קָטַר
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ הָיָה מָלַךְ
וַיַּךְ אֶת עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת הַמֶּלֶךְ נכה
אֲבִיו׃ וְאֶת בְּנֵי הַמַּכִּים לֹא הֵמִית מות
כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר כתב
צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת
עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא יוּמְתוּ עַל
אָבוֹת כִּי אִם אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ
הוּא הִכָּה אֶת אֱדוֹם בְּגֵי הַמֶּלַח נכה
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְתָפַשׂ אֶת הַסֶּלַע
בַּמִּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ יָקְתְאֵל קרא
עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אָז שָׁלַח אֲמַצְיָה
מַלְאָכִים אֶל יְהוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז בֶּן
יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה
נִתְרָאֶה פָּנִים׃ וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ ראה פנה
יִשְׂרָאֵל אֶל אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה שלח
לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל
הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תֶּנָה אֶת נתן
בִּתְּךָ לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת איש עבר
הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת חיה רמס
הַחוֹחַ׃ הִכִּיתָ הִכָּה הִכִּיתָ אֶת אֱדוֹם נכה
וּנְשָׂאֲךָ לִבֶּךָ הִכָּבֵד וְשֵׁב בְּבֵיתֶךָ כבד ישב
וְלָמָּה תִתְגָּרֶה רָעָה וְנָפַלְתָּה גרה רוע
אַתָּה וְיְהוּדָה עִמָּךְ׃ וְלֹא שָׁמַע
אֲמַצְיָהוּ וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ עלה

[A] [B] [C]

[a] ioachaz [b] patris sui in re [c] prelii. [d] Tribus [e] vicibus [f] percussit eum [g] ioas: [h] & reddidit [i] ciuitates [k] israel. 14.

[l] Anno [m] fcdo [n] ioas [o] filii [p] ioa chaz [q] regis [r] israel [s] regnauit [t] amasias [u] filius [v] ioas [w] regis [x] iuda: [y] viginti [z] quinq; annorum [aa] erat [bb] cũ regnare cepisset. [cc] Viginti aũt & nouẽ [dd] annis [ee] regnauit [ff] in ierusalẽ. [gg] Nomẽ matris eius [hh] ioaden [ii] de [kk] ierusalem. [ll] Et fecit [mm] rectũ [nn] coram domino: [oo] verũtñ [pp] non [qq] vt dauid [rr] pẽ eius. [ss] Iuxta omnia [tt] que [uu] fecit [ioas] [vv] pater suus [ww] fecit: nisi [xx] tã tũ hoc [yy] q [zz] excelsa [aaa] nõ [bbb] ab stulit. [ccc] Adhuc ei [ddd] ppls [eee] adolebat & [fff] imolabat icẽ [ggg] sum in excelsis. [hhh] Cumq; [iii] obtinuisset [jjj] regnum [kkk] peussit [lll] seruos suos [mmm] q interfecerant regem [nnn] patrẽ suũ: [ooo] filios aũt eoꝝ [ppp] qui occiderant nõ [qqq] occidit: [rrr] iuxta qd scriptũ ẽ [sss] libro [ttt] legis [uuu] moyñ [vvv] ficut [www] pcepit dñs [xxx] dicẽs. [yyy] Non [zzz] morientur [aaaa] patres [bbbb] pro [cccc] filiis [dddd] neq; [eeee] filij [ffff] p [gggg] patribus: [hhhh] sed [iiii] vnusq; [jjjj] in pctõ suo morietur. [kkkk] Ipse [llll] peussit [mmmm] edõ [nnnn] in valle [oooo] salinarum [pppp] decem [qqqq] milia [rrrr] & apphẽdit [ssss] petram [tttt] in plio: [uuuu] vocauitq; [vvvv] nomen eius [wwww] iezechel [xxxx] vsq; in [yyyy] pñtẽ diẽ. [zzzz] Tunc [aaaaa] misit [bbbbb] amasias [ccccc] nũcios [ddddd] ad [eeeee] ioas [fffff] filiũ [ggggg] ioachaz filii [hhhhh] iehu [iiiii] regis [jjjjj] israel dicẽs. [kkkkk] Veni & [lllll] videamus nos. [mmmmm] Remisit [nnnnn] ioas [ooooo] rex [ppppp] israel [qqqqq] ad [rrrrr] amasiam regẽ [sssss] iuda: [ttttt] dicens. [uuuuu] Carduus [vvvvv] libani [wwwww] misit [xxxxx] ad [yyyyy] cedrũ [zzzzz] que [aaaaaa] in [bbbbbb] libano [cccccc] dicẽs: [dddddd] da [eeeeee] filiã tuã [ffffff] filio meo in [gggggg] uxorem. [hhhhhh] Trãsierũtq; [iiiiii] bestie [jjjjjj] q in [kkkkkk] libano [llllll] & conculcauerũt [mmmmmm] carduũ. [nnnnnn] Percutiẽs [oooooo] iuste [pppppp] super [qqqqqq] edom: [rrrrrr] & subleuauit te [ssssss] cor tuum. [tttttt] Cõtentus esto gloria: [uuuuuu] & sede [vvvvvv] i domo tua. [wwwwww] Quare [xxxxxx] pronocas [yyyyyy] malũ: [zzzzzz] vt cadas [aaaaaaa] tu [bbbbbbb] & iudas [ccccccc] tecum? [ddddddd] Et non [eeeeeee] acquiescit [fffffff] amasias. [ggggggg] Ascenditq; [hhhhhhh] ioas [iiiiiii] rex

[a] ioachas patris sui in prelio. [b] Tribus [c] vicibus [d] percussit eum [e] ioas: [f] & reddidit [g] ciuitates [h] israel. Ca.14.

[i] In anno secundo ioas filij ioachaz re [k] gis israel regnauit amesias filius ioas re [l] ges iuda: [m] filius [n] viginti [o] quinq; annos amesias [p] regnauit [q] in ierusalem. [r] nomẽ matris eius [s] ioaden de ierusalem. [t] Et fecit rectũ coram [u] domino: [v] verũtñ non [w] vt dauid pẽ eius. [x] Iuxta omnia que [y] fecit ioas pater [z] suus fecit: nisi [aa] tã tũ hoc q [bb] excelsa nõ [cc] ab stulit. [dd] Adhuc ei [ee] ppls [ff] adolebat & [gg] imolabat icẽ [hh] sum in excelsis. [ii] Cumq; [jj] obtinuisset [kk] regnum [ll] in manu amesie: [mm] percussit [nn] regnum [oo] peussit [pp] seruos suos [qq] q interfecerant regem [rr] patrẽ suũ: [ss] filios aũt eoꝝ [tt] qui occiderant nõ [uu] occidit: [vv] iuxta qd scriptũ ẽ [ww] libro [xx] legis [yy] moyñ [zz] ficut [aaa] pcepit dñs [bbb] dicẽs. [ccc] Non [ddd] morientur [eee] patres [fff] pro [ggg] filiis [hhh] neq; [iii] filij [jjj] p [kkk] patribus: [lll] sed [mmm] vnusq; [nnn] in pctõ suo morietur. [ooo] Ipse [ppp] peussit [qqq] edõ [rrr] in valle [sss] salinarum [ttt] decem [uuu] milia [vvv] & apphẽdit [www] petram [xxx] in plio: [yyy] vocauitq; [zzz] nomen eius [aaaa] iezechel [bbbb] vsq; in [cccc] pñtẽ diẽ. [dddd] Tunc [eeee] misit [ffff] amasias [gggg] nũcios [hhhh] ad [iiii] ioas [jjjj] filiũ [kkkk] ioachaz filii [llll] iehu [mmmm] regis [nnnn] israel dicẽs. [oooo] Veni & [pppp] videamus nos. [qqqq] Remisit [rrrr] ioas [ssss] rex [tttt] israel [uuuu] ad [vvvv] amasiam regẽ [wwww] iuda: [xxxx] dicens. [yyyy] Carduus [zzzz] libani [aaaaa] misit [bbbbb] ad [ccccc] cedrũ [ddddd] que [eeeee] in [fffff] libano [ggggg] misit [hhhhh] ad [iiiii] cedrũ que in [jjjjj] libano [kkkkk] dicẽs: [lllll] da [mmmmm] filiam tuã [nnnnn] filio meo in [ooooo] uxorem. [ppppp] Trãsierũtq; [qqqqq] bestie [rrrrr] agri q̃ in [sssss] libano [ttttt] & conculcauerũt [uuuuu] carduus. [vvvvv] Percutiẽs [wwwww] persicum [xxxxx] idumeã: [yyyyy] & leuauit te cor tuũ: [zzzzz] gloria [aaaaaa] tua [bbbbbb] & sede [cccccc] i domo tua. [dddddd] Quare [eeeeee] prouocas [ffffff] malũ: [gggggg] vt cadas [hhhhhh] tu [iiiiii] & iudas [jjjjjj] tecum? [kkkkkk] Et non [llllll] acquiescit [mmmmmm] amasias. [nnnnnn] Ascenditq; [oooooo] ioas [pppppp] rex

[a] israel: [b] & viderunt se [c] ip se [d] & amasias [e] rex [f] iuda in bethſamis [g] iudee. [h] Percussitq; [i] fugit [k] coram [l] israel: [m] & fugerũt [n] vnus quisq; [o] i tabernacula sua. [p] Amasiã vero [q] regẽ [r] iuda [s] filium [t] ioas [u] filii [v] ochozie [w] cepit [x] ioas [y] rex [z] israel [aa] in bethſames: [bb] & adduxit eum in [cc] ierusalem. [dd] Et interrupit [ee] murũ [ff] ierusalem [gg] a porta [hh] effraim [ii] vsq; ad [jj] portã [kk] anguli: [ll] quadringentis [mm] cubitis. [nn] Tulitq; [oo] omne [pp] aurum [qq] & argẽtum [rr] & [ss] vniuersa [tt] vasa [uu] que inuenta sunt i [vv] domo dñi [ww] & in thesauris [xx] regis [yy] & obsides: [zz] & reuersus [aaa] est in samariam. [bbb] Reliqua aũt [ccc] verborum [ddd] ioas [eee] q̃ [fff] fecit [ggg] & fortitudo eius [hhh] q̃ [iii] pugnauit contra amasiam [jjj] regem [kkk] iuda: [lll] nõne hec [mmm] scripta sunt [nnn] in libro [ooo] sermonũ [ppp] dierũ [qqq] regum [rrr] israel: [sss] & dormiuit [ttt] ioas [uuu] cum [vvv] patribus suis [www] & sepultus [xxx] est [yyy] in samaria [zzz] cũ regibus [aaaa] israel: [bbbb] & regnauit [cccc] hieroboam [dddd] filius eius [eeee] pro [ffff] eo. [gggg] Vixit aũt amasias [hhhh] filius [iiii] ioas [jjjj] rex [kkkk] iuda [llll] post [mmmm] mortuum [nnnn] ioas [oooo] filium [pppp] ioachaz [qqqq] regis [rrrr] israel: [ssss] vigintiq; quinq; annis. [tttt] Reliqua aũt [uuuu] sermonũ [vvvv] amasie: [wwww] nõne hec [xxxx] scripta sunt [yyyy] in [zzzz] libro [aaaaa] sermonum [bbbbb] dierum [ccccc] regũ [ddddd] iuda? [eeeee] Fastaq; est [fffff] contra eum [ggggg] cõiuratio [hhhhh] in ierusalẽ: [iiiii] at ille fugit [jjjjj] in lachis. [kkkkk] Misseruntq; [lllll] post eũ [mmmmm] lachis: [nnnnn] & interfecerunt eum [ooooo] [ppppp] ibi: [qqqqq] & asportauerunt [rrrrr] in [sssss] equis: [ttttt] sepultusq; [uuuuu] est in ierusalẽ [vvvvv] cũ [wwwww] patribus suis [xxxxx] in ciuitate [yyyyy] dauid. [zzzzz] Tulit [aaaaaa] aũt [bbbbbb] vniuersus [cccccc] populus [dddddd] iude [eeeeee] azariam [ffffff] cum [gggggg] annos [hhhhhh] natum [iiiiii] fecerũt [jjjjjj] & constituerunt [kkkkkk] eũ [llllll] regẽ [mmmmmm] patre eius [nnnnnn] amasia. [oooooo] Ipse [pppppp] edificauit [qqqqqq] ahylam [rrrrrr] & restituit eam [ssssss] iude [tttttt] postq̃ [uuuuuu] dormiuit [vvvvvv] rex [wwwwww] cũ [xxxxxx] patribus suis. [yyyyyy] Anno [zzzzzz] quintodecimo [aaaaaaa] amasie [bbbbbbb] filii [ccccccc] ioas [ddddddd] regis [eeeeeee] iuda regnauit [fffffff] hieroboam

[a] israel: [b] & viderunt se ip [c] se [d] & amasias [e] rex iuda in bethſamis [f] iude. [g] Percussitq; [h] est [i] iuda [k] coram [l] israel: [m] & fugerũt [n] vnus quisq; [o] i tabernacula sua. [p] Amasiã vero [q] regẽ [r] iuda [s] filium [t] ioas [u] filii [v] ochozie [w] cepit [x] ioas [y] rex [z] israel [aa] in bethſames: [bb] & adduxit eum in [cc] ierusalem. [dd] Et interrupit murũ [ee] ierusalem [ff] a porta [gg] effraim [hh] vsq; ad [ii] portã [jj] anguli: [kk] quadringentis [ll] cubitis. [mm] Tulitq; [nn] omne [oo] aurum [pp] & argẽtum [qq] & [rr] vniuersa [ss] vasa [tt] que inuenta sunt i [uu] domo dñi [vv] & in thesauris [ww] regis [xx] & obsides: [yy] & reuersus [zz] est in samariam. [aaa] Reliqua aũt [bbb] verborum [ccc] ioas [ddd] q̃ [eee] fecit [fff] & fortitudo eius [ggg] q̃ [hhh] pugnauit contra amasiam [iii] regem [jjj] iuda: [kkk] nõne hec [lll] scripta sunt [mmm] in libro [nnn] sermonũ [ooo] dierũ [ppp] regum [qqq] israel: [rrr] & dormiuit [sss] ioas [ttt] cum [uuu] patribus suis [vvv] & sepultus [www] est [xxx] in samaria [yyy] cũ regibus [zzz] israel: [aaaa] & regnauit [bbbb] hieroboam [cccc] filius eius [dddd] pro [eeee] eo. [ffff] Vixit aũt amasias [gggg] filius [hhhh] ioas [iiii] rex [jjjj] iuda [kkkk] post [llll] mortuum [mmmm] ioas [nnnn] filium [oooo] ioachaz [pppp] regis [qqqq] israel: [rrrr] vigintiq; quinq; annis. [ssss] Reliqua aũt [tttt] sermonũ [uuuu] amasie: [vvvv] nõne hec [wwww] scripta sunt [xxxx] in [yyyy] libro [zzzz] sermonum [aaaaa] dierum [bbbbb] regũ [ccccc] iuda? [ddddd] Fastaq; est [eeeee] contra eum [fffff] cõiuratio [ggggg] in ierusalẽ: [hhhhh] at ille fugit [iiiii] in lachis. [jjjjj] Misseruntq; [kkkkk] post eũ [lllll] lachis: [mmmmm] & interfecerunt eum [nnnnn] [ooooo] ibi: [ppppp] & asportauerunt [qqqqq] in [rrrrr] equis: [sssss] sepultusq; [ttttt] est in ierusalẽ [uuuuu] cũ [vvvvv] patribus suis [wwwww] in ciuitate [xxxxx] dauid. [yyyyy] Tulit [zzzzz] aũt [aaaaaa] vniuersus [bbbbbb] populus [cccccc] iude [dddddd] azariam [eeeeee] cum [ffffff] annos [gggggg] natum [hhhhhh] fecerũt [iiiiii] & constituerunt [jjjjjj] eũ [kkkkkk] regẽ [llllll] patre eius [mmmmmm] amasia. [nnnnnn] Ipse [oooooo] edificauit [pppppp] ahylam [qqqqqq] & restituit eam [rrrrrr] iude [ssssss] postq̃ [tttttt] dormiuit [uuuuuu] rex [vvvvvv] cũ [wwwwww] patribus suis. [xxxxxx] Anno [yyyyyy] quintodecimo [zzzzzz] amasie [aaaaaaa] filii [bbbbbbb] ioas [ccccccc] regis [ddddddd] iuda regnauit [eeeeeee] hieroboam

יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָּנִים פָּנִים הוא ראה
וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּנֵית שֶׁמֶשׁ
אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃ וַיִּנָּגֵף יְהוּדָה לִפְנֵי נגף
יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאָהֳלָיו׃ וְאֵת נוס
אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בֶּן יְהוֹאָשׁ בֶּן
אֲחַזְיָהוּ תָּפְשׂ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִָם בוא
וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם שָׁעַר פרץ חמה
אֶפְרַיִם עַד שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע רבע
מֵאוֹת אַמָּה׃ וְלָקַח אֶת כָּל הַזָּהָב מאה
וְהַכֶּסֶף וְאֶת כָּל הַכֵּלִים הַנִּמְצָאִים כלה מצא
בֵּית יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ
וְאֶת בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת וַיָּשָׁב שוב ערב
שֹׁמְרוֹנָה׃ יֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה
וּגְבוּרָתוֹ וְאֲשֶׁר נִלְחַם עִם אֲמַצְיָהוּ גבר לחם
מֶלֶךְ יְהוּדָה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל כתב
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ יום
וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָשׁ עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר שכב קבר
בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ מלך
יָרָבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיְחִי אֲמַצְיָהוּ בֶּן חיה
יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹאָשׁ
בֶּן מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חָמֵשׁ
עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיֹּתֶר דִּבְרֵי אמצ
הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קשׁר
קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם וַיָּנָס לָכִישָׁה וימת
וַיִּשְׁלְחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה וַיְמִתֻהוּ שלח מות
שָׁם׃ וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ עַל הַסּוּסִים וַיִּקָּבֵר נשׂא
בִּירוּשָׁלִַם עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד׃
וַיִּקְחוּ כָל עַם יְהוּדָה אֶת עֲזַרְיָה לקח
וְהוּא בֶן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִכוּ
אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו אֲמַצְיָהוּ׃ הוּא בָּנָה
אֶת אֵילַת וַיְשִׁבָהּ לִיהוּדָה אַחֲרֵי
שְׁכַב הַמֶּלֶךְ עִם אֲבֹתָיו׃ בְּשָׁנַת שנה
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַאֲמַצְיָהוּ בֶן
יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרָבְעָם

בֶּן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִכָּל חַטֹּאות
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
יִשְׂרָאֵל הוּא הֵשִׁיב אֶת גְּבוּל
יִשְׂרָאֵל מִלְּבוֹא חֲמָת עַד יָם
הָעֲרָבָה כִּדְבַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶן
אֲמִתַּי הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִן הַגַּת הַחֵפֶר
כִּי רָאָה יְהוָה אֶת עֳנִי יִשְׂרָאֵל עָנֶה
מָרָה מְאֹד וְאֶפֶס עָצוּר וְאֶפֶס
עָזוּב וְאֵין עֹזֵר לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא דִבֶּר
יְהוָה לִמְחוֹת אֶת שֵׁם יִשְׂרָאֵל
מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם וַיּוֹשִׁיעֵם בְּיַד
יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יָרָבְעָם
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר
נִלְחַם וַאֲשֶׁר הֵשִׁיב אֶת דַּמֶּשֶׂק
וְאֶת חֲמָת לִיהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֲלֹא
הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁכַּב יָרָבְעָם עִם
אֲבֹתָיו עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ
זְכַרְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ בְּשָׁנַת Cap. xv. בשנה
עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנָה לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל מָלַךְ עֲזַרְיָה בֶן אֲמַצְיָה
מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה
הָיָה בְּמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְכֹלְיָהוּ
מִירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי
יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ
אָבִיו׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם
מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃ וַיִּנַּע
יְהוָה אֶת הַמֶּלֶךְ וַיְהִי מְצֹרָע עַד
יוֹם מוֹתוֹ וַיֵּשֶׁב בְּבֵית חָפְשִׁית
וְיוֹתָם בֶּן־הַמֶּלֶךְ עַל הַבַּיִת שֹׁפֵט אֶת
עַם הָאָרֶץ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי עֲזַרְיָהוּ וְכֹל
אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל

'filius"ioas'regis'israel'i samaria ooooooooo
'qdraginta'& vno'āno: 'q & fecit'quod malum est
'corā'dño. "Non'recessit 'ab omnibus 'peccatis
'hieroboā'filii'nabath 'q' peccare fecit oooooo
'israel. 'Ipse"restituit'terminos 'israel ooooooo
'ab introitu'emath'vsq; ad'mare ooooooooo
'solitudis: 'iuxta sermonem'domini'dei'israel
'quē'locutus est'p'" ser-
mum suum"ionā 'filium
'amathi'pphetā: 'q erat
'de geth'q est in 'opher.
'Vidit"eni'dñs'afflictionem'israel ooooooo
'amarā'nimis: '& q̄ consumpti'ēnt vsq; ad'clausos carceris'& extremos
'& nō'ēt' q auxiliaretur
'israel. "Nec' locutus est
'dñs'vt deleret'nomē'israel'de sub'celo: 'sed saluauit eos'in manu ooooo
'hieroboā'filii'ioas. 'Reliq̄ aūt'sermonū'hieroboā'& vniuersa'q̄ 'fecit:
'& fortitudo eius'qua oo
'preliatus est'" & quō're-
stituit'damascum ooooo
"& 'emath'iudeā'in israel:
"nonne ooooooooooo
'hec'scripta sūt'in'libro
'sermonum'dierum ooo
'regum'israel? 'Dormi-
uit'q'hieroboam'cum
'patribus'suis'regib'q "'if
rael:"& regnauit ooooo
'zacharias'filius eius' p
co. 15.

Anno'vicesimo'septimo'hieroboā'regis'israel'regnauit'azarias'regis'iuda'. Sedecī annorum ooooooo ooooo ooooo
'erat'cū regnare cepisset:"& q̄q̄ginta 'duobo'
'ānis'regnauit'i ierusalē
'Nomē'mris ei'? iecclia
'de ierusalē. 'Fecitq̄'qd
erat placitū'coram ooooo
'domio:'iuxta oia'q̄"'fecit"amasias' pater eius.
'verumtñ"excelsa' nō ē
"demolit'. 'Adhuc'ppls
'sacrificabat'& adolebat
incēsū'in excelsis. 'Percussit at"dñs'regē'& fuit'leprosus'vsq; in'diem
'mortis sue:' & habitabat
'in domo"libera. 'Ioathā vero'filij'regis
gubernabat ' palatiū &
'iudicabat'ppl'm 'terre.
'Reliq̄ āt'fmonū 'azarie
& vniuersa'q̄'fecit: 'nōne'hec'scripta sunt'in

filius ioas regis israel in samaria sup israel qua
υἱὸς ἰωὰς βασιλέως ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσραὴλ τε
draginta τ vno anno. τ fecit malū co
σαράκοντα καὶ ἓν ἔτος · καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνα-
ram dño: nō recessit a ptio hieroboā
τιον κυρίου , οὐκ ἀπέστη ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ
filij nabat: qui peccare fecit israel. ipse retu-
υἱοῦ ναβάτ , ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ · αὐτὸς ἀπεκα-
tuit terius israel a via emath vsq; ad ma
τέστησεν τὸ ὅριον ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἁιμαθ ἕως τῆς θα-
re qō ad vesperū: iuxta sermonē dñi dei is
λάσσης τῆς πρὸς ἑσπέραν, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου θεοῦ ἰσ-
rael: quē locutus ē in manu serui sui iona filij
ραὴλ , ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἰωνὰ τοῦ υἱοῦ
amathi pphetē: q erat de gethepher. quia vidit do
ἀμεθὶ τοῦ προφήτου, τοῦ ἀπὸ γεθεφέρ . ὅτι εἶδε κύ-
minus humiliatē israel amaram nimis: quia
ριος τὴν ταπείνωσιν τοῦ ἰσραὴλ πικρὰν σφόδρα, διό-
attenuat erat: τ paucos τ clausos τ de G
τι ἐλεπτύνθη , καὶ ὀλιγοὺς καὶ συνεχομένους καὶ ἔγκα-
relictos: τ nō erat qui auxiliaret israel. τ
ταλελειμμένους , καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ ἰσραήλ · καὶ
nō locut' est dñs vt deleret nomē isra
οὐκ ἐλάλησε κύριος τοῦ διαφθεῖραι τὸ ὄνομα τοῦ ἰσρα-
el de sub celo. τ saluauit eos dns
ὴλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ · καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς κύριος
in manu hieroboā filij ioas. τ reliqua fmonū
ἐν χειρὶ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωάς · καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων
hieroboā τ vniuersa que fecit τ fortitudinem e
ἱεροβοὰμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ αἱ δυνασταὶ αὐ-
ius q̄liter pugnauit q̄ reduxit damascū
τοῦ καὶ ὅσα ἐπολέμησεν καὶ ὅσα ἐπέστρεψεν τὴν δα-
maschū τ emath iude in israel: nonne hec
μασκὸν καὶ τὴν ἁμὰθ τοῦ ἰούδα ἐν ἰσραήλ, οὐκ ἰδοὺ ταῦ-
scripta sunt in libro fmonū dierū te
τα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασι-
gum israel: τ dormiuit hieroboā cū patribus
λέων ἰσραήλ ; καὶ ἐκοιμήθη ἱεροβοὰμ μετὰ τῶν πατέρων
suis cum regibus israel. τ regnauit
αὐτοῦ μετὰ τῶν βασιλέων ἰσραὴλ · καὶ ἐβασίλευσεν
zacharias filius eius pro eo.
ζαχαρίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.15. A

In anno vicesimo τ septimo hieroboā re
Ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ βδόμῳ τοῦ ἱεροβοὰμ βασι
gis israel: regnauit azarias filius amasie re
λέως ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν ἀζαρίας υἱὸς ἀμασίου βασι
gis iuda: filij fedecim annoꝝ azarias cū re
λέως ἰούδα , υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἀζαρίας ἐν τῷ βα
gnaret ipe: τ quinquaginta τ duob' ānis re
σιλεύειν αὐτόν , καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασί
gnauit in hierusalem. τ nomē matris eius
λευσεν ἐν ἱερουσαλήμ · καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ
techelia de hierusalē. τ fecit recti co
ἰεχελία ἐξ ἱερουσαλήμ . καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώ-
ram dño iuxta oia q̄cūq; fecit amasias
πιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἀμεσίας
pater eius: verūtñ de excelsis nō ē demolit:
ὁ πατὴρ αὐτοῦ , πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν,
adhuc ppls sacrificabat τ adolebat incēsū in excelsis.
ἔτι ὁ λαὸς ἔθυεν καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ·
τ percussit dns regem τ inte
καὶ ἔπαταξεν κύριος τὸν βασιλέως καὶ ἐπέβα
cit ei lepra vsq; ad diē mortis eius:
λεν αὐτῷ λέπραν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ ,
τ sedebat in domo libera. τ ioathā filij
καὶ ἐκάθητο ἐν οἴκῳ ἀχφσώθ . καὶ ἰωαθὰν υἱὸς
regis sup domū iudicās ppm
τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοῦ οἴκου κρίνων τὸν λαὸν
terre. τ reliqua fmonū azarie τ
τῆς γῆς . καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀζαρίου καὶ
vniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in
πάντα ὅσα ἐποίησεν , οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ

libro verboꝝ dierū regum iuda? τ
βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα ; καὶ
dormiuit azarias cū patribꝫ suis: τ sepe-
ἐκοιμήθη ἀζαρίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ , καὶ ἐτά-
lierūt eū cū patribus suis in ciuitate dauid:
φη αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ ,
τ regnauit toatham filius eius pro eo. anno
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαθὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ . ἔτει
tricesimo τ octauo azarie regis iuda re-
τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ ἀζαρίου βασιλέως ἰούδα ἐβα-
gnauit zacharias filiꝰ hieroboā in samaria sup if
σίλευσεν ζαχαρίας υἱὸς ἱεροβοὰμ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσ-
rael sex mēsibꝰ. τ fecit malū cora dño
ραὴλ ἓξ μῆνας . καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου
iurta oia q̄cūq; fecerūt patres eius. nō
κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ : οὐκ
recessit a peccatis hieroboā filij nabat: q̄ peccare
ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ , ὃς ἐξήμαρ-
fecit israel. τ cōiurauit eū cōtra eū sallū filiꝰ
τε τὸν ἰσραὴλ · καὶ συνεφώνησεν ἐπ' αὐτὸν σαλοὺμ υἱὸς
iabes: τ percussit eū in ceblaam: τ regna
ἰαβὴς καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν κεβλαάμ , καὶ ἐβασίλευ-
uit pro eo. τ reliqua verboꝝ zacharie: ecce
σεν ἀντ' αὐτοῦ . καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ζαχαρίου , ἰδοὺ
hec scripta sunt in libro fmonū dierū
ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν
regum israel. tlle fmo dñi qđ locut' est
βασιλέων ἰσραήλ . οὗτος ὁ λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν
ad ieu dicēs: filij quarti sedebunt tibi sup thro
πρὸς ἰοὺ λέγων , υἱοί τέταρτοι καθίσονταί σοι ἐπὶ θρό-
num israel. τ factū est ita. τ salum filius ia
νου ἰσραήλ . καὶ ἐγένετο οὕτως . καὶ σαλοὺμ υἱὸς ἰα-
bes regnauit in ūno tricesimo τ nono aza
βὴς ἐβασίλευσεν ἐν ἑνὶ τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ τοῦ ἀζα-
rie regis iuda: τ regnauit mense dierū
ρίου βασιλέως ἰούδα , καὶ ἐβασίλευσεν μῆνα ἡμερῶν
in samaria. τ ascēdit manaem filius gadi de ther
ἐν σαμαρείᾳ . καὶ ἀνέβη μαναὴμ υἱὸς γαδὶ ἐκ θερ-
sa ingressus ē in samariam: τ percussit
σὰ καὶ εἰσῆλθεν εἰς σαμάρειαν , καὶ ἐπάταξε τὸν
salum filiū tabes in samaria τ interfecit eū:
σαλοὺμ υἱὸν ἰαβὴς ἐν σαμαρείᾳ καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν,
τ regnauit pro eo. τ reliqua ver
καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ . καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό-
borū salum τ pturatio ei' quā ptuarit: ecce
γων σαλοὺμ καὶ ἡ συσροφὴ αὐτοῦ ἣν συνέτριψεν , ἰδοὺ
hec scripta sunt in libro fmonū dierū
ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν
regum israel. tūc percussit manaē thephsa
βασιλέων ἰσραήλ . τότε ἐπάταξε μαναὴμ τὴν θεφσὰ
τ oia q̄ in ea: τ terios eius de ther
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ , καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς ἐκ θερ-
sa: quia nō aperuit ei: τ pregnantes
σά , ὅτι οὐκ ἤνοιξεν αὐτῷ , καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας
scidit. in ūno tricesimo τ nono azarie re
διέρρηξεν . ἐν ἑνὶ τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ τοῦ ἀζαρίου βα
gis iuda regnauit manaem filiꝰ gadi sup if
σιλέως ἰούδα ἐβασίλευσεν μαναὴμ υἱὸς γαδὶ ἐπὶ ἰσ
rael in samaria decē ānis. τ fecit ma
ραὴλ ἐν σαμαρείᾳ δέκα ἔτη . καὶ ἐποίησεν τὸ πονη-
lum in oculis dñi. nō recessit a peccatis
ρὸν ἐνώπιον κυρίου . οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν
hieroboā filij nabat: qui peccare fecit israel. in
ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ , ὃς ἐξήμαρτε τὸν ἰσραήλ . ἐν ταῖς
diebus manaes ascēdit phul rex assyriorū
ἡμέραις τοῦ μαναὴμ ἀνέβη φοὺλ βασιλεὺς ἀσσυρίων
sup terrā. τ dedit manaem phul mil-
ἐπὶ τὴν γῆν . καὶ ἔδωκε μαναὴμ τῷ φοὺλ χί-
le talenta argenti: vt esset manus e-
λια τάλαντα ἀργυρίου , τοῦ εἶναι χεῖρα αὐτ-
ius cū eo: vt firmaret regnum
οῦ μετ' αὐτοῦ , τοῦ κραταιῶσαι τὴν βασιλείαν
τοῦ μετ' αὐτοῦ , τοῦ κραταιῶσαι τὴν βασιλείαν

בְּיָדוֹ׃ וַיְיַצֵּא מְנַחֵם אֶת כָּל הַכֶּסֶף עַל
ישְׂרָאֵל לְכָל גִּבּוֹרֵי הַחָיִל לָתֵת לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף
לְאִישׁ אֶחָד וַיָּשָׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא
עָמַד שָׁם בָּאָרֶץ׃ יֶתֶר דִּבְרֵי מְנַחֵם
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
ישְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב מְנַחֵם עִם אֲבֹתָיו
וַיִּמְלֹךְ פְּקַחְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ בִּשְׁנַת
חֲמִשִּׁים שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה
מָלַךְ פְּקַחְיָה בֶן מְנַחֵם עַל
יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שְׁנָתַיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מֵחַטֹּאות
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת
יִשְׂרָאֵל׃ בִּימֵי פֶּקַח מֶלֶךְ אַשּׁוּר בָּא
וַיִּקַּח אֶת עִיּוֹן וְאֶת אָבֵל בֵּית מַעֲכָה
וְאֶת יָנוֹחַ וְאֶת קֶדֶשׁ וְאֶת חָצוֹר וְאֶת
הַגִּלְעָד וְאֶת הַגָּלִיל כֹּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי
וַיַּגְלֵם אַשּׁוּרָה׃ וַיִּקְשֹׁר קֶשֶׁר הוֹשֵׁעַ
בֶּן אֵלָה עַל פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ וַיַּכֵּהוּ
וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בִּשְׁנַת
עֶשְׂרִים לְיוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּהוּ וַיֶּתֶר דִּבְרֵי

"cius. [b]Indixitq; [c]manahem [d]argentum [m]super
[n]ifrael [o]cunctis [p]potentis
bus & diuitibus [q]vt da
ret [r]regi [s] affyriorum [oo]
[t]quinquaginta [u]ficlos [v]ar
genti [w]per singulos. [x]Re
uersusq; est [y]rex [z] affyrio
rũ: [aa]& nõ [ab]est moratus [ac]in
terra. [ad]Reliqua aũt [ae]sermo
nũ [af]manahẽ [ag]& vniuer
sa [ah]que [ai]fecit: [aj]nõne [ak] hec
[al]scripta sunt [am]i [an]libro [ao]ser
monum [ap]dierum [aq]regum
[ar]ifrael: [as]Et dormiuit [at]ma
nahem [au]cũ [av]patrib [aw] suis.
[ax]Regnauitq; [ay]phaceia [az]fi
lius [ba]eius pro eo. [bb]Anno
[bc]quinquagesimo [bd]azarie
[be]regis [bf]iude [oo]
[bg]regnauit [bh]phaceia [bi]fi
lius [bj]manahem [bk]sup ifrael in [bl]sa
maria [bm]biennio: [bn]& fe
cit [bo]quod erat malũ [bp]corã
[bq]dño: [br]nõ [bs]recessit [bt]a pec
catis [bu]hieroboam [bv]filii [oo]
[bw]nabath [bx]qui [by]peccare fe
cit [bz]israel. [oo]
[ca]Cõiurauit [cb]t [cc]aduersus
eũ [cd]phacee [ce]filius [cf]rome
lie [cg]dux eius: [ch]& percussit e
um [ci]i samaria [cj]iturre [ck]do
mus [cl]regie [cm]iuxta [cn]argob
[co]& iuxta [cp]ariph: [cq]& cũ eo
[cr]quinq; ginta [cs]viros [ct] de fi
liis [cu]galaaditarum: [oo]
[cv]& interfecit eũ [cw]regnauit
[cx]p eo. [cy]Reliq̃ aũt [cz]sermo
nũ [da]phacee [db]& vniuersa
[dc]q fecit: [dd]nõne hec [de]scri
pta sunt [df]in [dg]libro [dh]sermo
num [di]dierum [dj]regum [oo]
[dk]israel: [dl]Anno [dm]quinqua
gesimo [dn]secundo [oo]
[do]azarie [dp]regis [dq]iude: [dr]re
gnauit [oo]
[ds]phacee [dt]filius [du]romelie
[dv]super [dw]israel [oo]
[dx]in samaria [dy]viginti [dz] an
nis: [ea]& fecit [eb]qd erat ma
lũ [ec]corã [ed]dño. [ee]Nõ [ef]recessi
t [eg]a [eh]peccatis [oo]
[ei]hieroboã [ej]filii [ek]nabath
[el] qui [em]peccare fecit [oo]
[en]israel. [eo] In diebus [ep]phace
[eq]regis [er]israel [oo]
[es]venit [et]theglatphalasar
[eu]rex [ev]assur [oo]
[ew]& cepit [ex]ahilõ: [ey]& [ez] abel
[fa]domum [fb]maacha: [oo]
[fc]& [fd]ianoe [fe]& [ff]cedes [fg]& [fh]a
sor [fi]& [fj]galaad [fk]& [fl]galileã
& [fm]vniuersam [fn]terrã [fo]nep
tali: [fp]& trãstulit eos [fq]in af
fyrios. [fr]Coniurauit ãt [fs]&
tetẽdit [ft]sidias [fu]ofee [fv] filii
[fw]hela [fx]cõtra [fy]phacee [fz]filiũ
[ga]romelie: [gb]& percussit e
um [gc]& interfecit: [gd]regna
uitq; [ge]p eo [gf]vicesimo [gg]an
no [gh]ioathã [gi]filii [gj]ozie. [gk]Re
liqua aut [gl]sermonum [oo]

eius in manu eius. [t] manahẽ edurit argẽ
αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ· καὶ μαναὴμ ἐξήνεγκε τὸ ἀργύ
rum sup [u]ifrael sup oẽm potẽte fortitudine ve
ριον ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐπὶ πάντα δυναγὸν ἰσχύι δοῦ
bares regt [v]affyriorũ quinquaginta ficlos vi
ναι τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων πεντήκοντα σίκλους τῶν
ro vni. [t] reuersus est rex [w]affyriorũ: [t]
ἀρὶ τὸ ἑνί· καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ
nõ stetit [x]pli [y]in terra. [t] reliqua [z]monũ ma
οὐκ ἔστη ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων μα
nasem [t] vniuersa [ab] fecit: nonne hec [ac]scri
ναὴμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ
pta sunt in libro [ad]monũ [ae]dierũ [af] regum
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων
[ag]israel: [t] dormiuit manasem cũ [ah]pri [ai]fu
Ἰσραὴλ; καὶ ἐκοιμήθη μαναὴμ μετὰ τῶν πατέρων αὐ
is: [t] regnauit phaceia filius eius pro eo.
τοῦ, καὶ ἐβασίλευσε φακεία υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
[aj]In anno quinq̃gesimo [ak]azarie regis [al]iude re
ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ ἀζαρίου βασιλέως Ἰούδα ἐβα
gnauit phaceia filiꝰ manasem sup ifrael in sama
σίλευσεν φακεία υἱὸς μαναὴμ ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν σαμα
ria [am]ãis viginti. [t] fecit malũ corã do
ρείᾳ ἔτη εἴκοσι· καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ
mino: nõ recessit ab oibus peccatis hiero
ρίου, οὐκ ἐξέστη ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ἱερο
boam filii nabat: q̃ peccare fecit ifrael. in die
βοὰμ υἱοῦ ναβάτ, ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ. ἐν ταῖς ἡμέ
bus phacee regis [an]israel ascẽdit theglath pha
ραις τοῦ φακεὶ βασιλέως Ἰσραὴλ ἀνέβη θεγλαθ φα
lasar rex [ao]assyriorũ: [t] cepit [ap]ain [t]
λασὰρ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἔλαβε τὴν ναὶν καὶ
abel [t] bethmaacha [t] ianoe: [t]
τὴν ἄβελ καὶ τὴν βαιθμααχὰ καὶ τὴν ἰωνὼχ καὶ τὴν
cenes [t] asor [t] galaad [t] galileam
κενεὲ καὶ τὴν ἀσὼρ καὶ τὴν γαλααδ καὶ τὴν γαλιλαίαν
vniuersã [aq]tra nephthalim: [t] trãstulit eos in affy
πᾶσαν γῆν νεφθαλείμ, καὶ ἀπῴκισεν αὐτοὺς εἰς ἀσσυ
rios. [t] cõuertit [ar]exercitũ ofee filius ela cõtra
ρίους· καὶ συπέστρεψε σύστρεμμα ὡσηὲ υἱὸς ηλὰ ἐπὶ
phacee filiũ romelie: [t] percussit eum [t] inter
φακεὶ υἱὸν ρομελίου, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἐθανά
fecit eũ: [t] regnauit pro eo in ãno
τωσεν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἐν ἔτει
vicesimo [as]iothã filii [at]ozie. [t] reliqua [au]sermonũ
εἰκοστῷ ἰωαθὰμ υἱοῦ ὀζίου· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων

G
1.Par. 17a.

phacee [t] vniuersa quę fecit: ecce hec ſcri
φακεὶ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, ἰδοὺ ταῦτα γέ
pta ſunt in libro [av]monũ dierũ [aw]re
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασι
gum ifrael. in ãno ſcdo phacee filij ro
λέων Ἰσραὴλ. ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ φακεὶ υἱοῦ ῥο
melie [ax]regis ifrael regnauit iotham filiꝰ ozie
μελίου βασιλέως Ἰσραὴλ ἐβασίλευσεν Ἰωθὰμ υἱὸς ὀζίου
regis iuda: filiꝰ viginti [t] quinq; ãnoꝝ erat cũ
βασιλέως Ἰούδα, υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ
regnaret ipſe: [t] fedecim ãnis regnauit in
βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν
hieruſalem. [t] nomẽ matris eius hieruſa fi
Ἰερουσαλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἰερουσὰ θυ
lia ſadoc: [ay]& fecit rectũ corã dño iux
γάτηρ σαδούκ· καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου κα
ta oĩa que fecit ozias pf. ſuus: verũtñ
τὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὀζίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πλὴν
excelſa nõ abſtulit: adhuc pplꝰ ſmolabat [t] adolebãt icẽſũ i
τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, ἔτι ὁλοκαὶ ἔθυεν καὶ ἐθυμία ἐν
excelſis: ipſe edificauit porta dom̃ do
τοῖς ὑψηλοῖς· αὐτὸς ᾠκοδόμησε τὴν πύλην οἴκου κυ
mini ſublimẽ. [t] reliqua [az]monũ iotham [t]
ρίου τὴν ὑψηλήν· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό [t] ν ἰωαθὰμ καὶ
vniuerſa que fecit: nonne hec ſcripta ſunt in
πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ
libro [ba]monũ dierũ [bb]regum iudꝰ in
βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων Ἰούδα; ἐν
diebus illis incepit dñs mittere in iu
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος ἀποστέλλειν ἐν Ἰού
da raſſon regẽ ſyrie: [t] phacee filiũ
δα τὸν ῥασσὼν βασιλέα συρίας, καὶ τὸν φακεὶ υἱὸν
romelie. [t] dominit iothã cũ pfib̃ ſuis:
ῥομελίου· καὶ ἐκοιμήθη Ἰωάθαμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
[t] ſepult̃ ẽ in ciuitate dauid cũ patribus ſuis: [t]
καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ
regnauit achaz filiꝰ eius pro eo.
ἐβασίλευσεν ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.16.

A
2.Par 28.a.

IN anno decimo ſeptimo phacee filij rome
Ἐν ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ τοῦ φακεὶ υἱοῦ ῥομε
lie regnauit achaz filius iothã [bc]regis iuda:
λίου ἐβασίλευσεν ἄχαζ υἱὸς Ἰωθὰμ βασιλέως Ἰούδα,
filiꝰ viginti ãnoꝝ erat achaz cũ regnaret ipſe. [t]
υἱὸς εἴκοσιν ἐτῶν ἦν ἄχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ
ſedecim ãnis regnauit in hieruſalem. [t] nõ
ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ οὐκ
fecit rectũ in [bd]oculis dñi dei ſui ſicut dauid
ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνὠφθαλμοῖς κυρίου θεοῦ, καθὼς Δαυὶδ
pater eius. [t] ãbulauit in via regũ iſrael:
ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ βασιλέων Ἰσραὴλ,
inſup [t] filiũ ſuũ trãſtulit in igne ſm abomina
καί γε τὸν υἱὸν αὐτοῦ διῆγεν ἐν πυρὶ κατὰ τὰ βδελύγ
tiones gẽtiũ: q̃ abſtulit dñs a facie
ματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν
filioꝝ ifrael: [t] ſmolabat [t] adolebat icẽſũ in excelſis
υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐθυσίαζε καὶ ἐθυμία ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
[t] in collibus [t] ſub oĩ ligno frõ
καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλ
doſo. tunc aſcẽdit raſſon rex ſyrie [t]
Eſa.7 σώδους· τότε ἀνέβη ῥασσὼν βασιλεὺς συρίας καὶ
phacee filius romelie rex iſrael cõtra hieru
Φακεὶ υἱὸς ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰερουσα
ſalem in preliũ: [t] obſidebãt achaz
σαλὴμ εἰς πόλεμον, καὶ ἐπολιόρκουν τὸν ἄχαζ
[t] nõ valuerũt pugnare. in tpe illo
καὶ οὐκ ἠδύναντο πολεμεῖν. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
reſtituit raſſon rex ſyrie ailath
ἀπέστρεψε ῥασσὼν βασιλεὺς συρίας τὴν αἴλαθ τῇ
ſyrie: [t] eiecit iudeos de ailath:
συρίᾳ, καὶ ἐξέβαλε τοὺς Ἰουδαίους ἐξ αἰλαθ,
[t] venerũt idumei in ailath:
καὶ ἦλθον οἱ Ἰδουμαῖοι εἰς αἴλαθ, οοοοοοοοοοοοοο

'phacee [bf]&vniuerſa [bg]que
'fecit: 'nonne hec [bh]ſcripta ſũt [bi]in [bj]libro [bk]ſermonũ
'dierũ [bl]regũ [bm]ifrael? [oo]
[bn]Anno [bo]ſcdo [bp]phacee fi
lii [bq] romelie [oooooooo]
[br]regis [bs]ifrl: [bt]regnauit [bu]io
athã 'filius [bv]Ozie [oooo]
'regis [bw]iuda. [bx]Viginti q̃
[by]annorum [oooooooo]
'erat [bz]cũ regnare cepiſ
ſet: [ca]& ſedecim [cb]annis 'regna
uit [cc]in ieruſalẽ. [cd]Non [oooo]
[ce]fecit [cf]qd erat placitum
[cg]in cõſpectu [ch]dñi dei ſui
[ci]ſicut dauid [cj]pater eius:
'ſed ãbulauit [ck]i via 'regũ
[cl]iſrael. [cm]Inſup & [cn]filium
ſuũ cõſecrauit [co]trãſferẽs
[cp]p ignẽ [cq]ſm idola 'gẽti
um [cr]q̃ diſſipauit [cs]dñs [oo]
[ct]corã [cu]filiis [cv]iſrael: [cw]imola
bat quoq; victimas [cx]& a
dolebat incẽſũ [cy]in excel
ſis [cz]& [da]ſ collib [db]& ſub [dc] oi
'ligno [dd]frõdoſo. [de]Tũc [df]a
ſcẽdit [dg]raſin [dh]rex [di]ſyrie [dj]&
phacee 'filius [dk]romelie
[dl]rex [dm]iſrael [dn]ad [do]plãdũ i [dp]fe
ruſalẽ. [dq]Cũq; obſiderẽt
'achaz [dr]non [ds]valuerunt
'ſupare eũ. [dt] In tpe illo
'reſtituit [du]raſin [dv]ex [oooo]
[dw]ſyrie [dx]haylam [dy]ſyrie: [dz]&
eiecit [oooooooooooo]
'iudeos [ea]de hayla. [eb]Et [ec]i
dumei [ed]venerũt in [ee]haylã

וַיִּשְׁבְּנוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּשְׁלַח אָחָז מַלְאָכִים אֶל תִּגְלַת פִּלְאסַר מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֵאמֹר׃ עַבְדְּךָ וּבִנְךָ אָנִי עֲלֵה וְהוֹשִׁיעֵנִי מִכַּף מֶלֶךְ אֲרָם וּמִכַּף מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַקָּמִים עָלָי׃ וַיִּקַּח אָחָז אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר שֹׁחַד׃ וַיִּשְׁמַע אֵלָיו מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּעַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל דַּמֶּשֶׂק וַיִּתְפְּשָׂהּ וַיִּגְלֶהָ קִירָה וְאֶת רְצִין הֵמִית׃ וַיֹּלֶךְ הַמֶּלֶךְ אָחָז לִקְרַאת תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר דַּמֶּשֶׂק וַיַּרְא אָחָז אֶת הַמִּזְבַּח אֲשֶׁר בְּדַמֶּשֶׂק וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶל אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת תַּבְנִית הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת דִּמְיֹנוֹ לְכֹל מַעֲשֵׂהוּ׃ וַיִּבֶן אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֵת כֹּל אֲשֶׁר שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק כֵּן עָשָׂה אוּרִיָּה הַכֹּהֵן עַד בּוֹא הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק׃ וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ מִדַּמֶּשֶׂק וַיַּרְא הַמֶּלֶךְ אֶת הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקְרַב עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל עָלָיו׃ וַיַּקְטֵר אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת מִנְחָתוֹ וַיִּסֹּךְ אֶת נִסְכּוֹ וַיִּזְרֹק אֶת דַּם זִבְחֵי הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וַיִּקְרֵב מִלִּפְנֵי הַבַּיִת מִבֵּין מִזְבַּחֲךָ וּמִבֵּין בֵּית יְהוָה וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ מִזְבַּחֲךָ צָפוֹנָה׃ וַיְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת אוּרִיָּה הַכֹּהֵן לֵאמֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הַקְטֵר אֶת עֹלַת הַבֹּקֶר וְאֶת מִנְחַת הָעֶרֶב וְאֶת עֹלַת הַמֶּלֶךְ וְאֶת מִנְחָתוֹ וְאֶת עֹלַת כָּל עַם הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם וְכָל דַּם עֹלָה וְכָל דַּם זָבַח עָלָיו תִּזְרֹק וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת יִהְיֶה לִי

[a]&hitauerūt ibi[b] vsq; in [c]diem hāc. [c]Misit autem [d]achaz[e] nuncios [d]ad the=glatphalasar[f] regē [m]assy riorū: [n]dicēs. [o]Seru⁹ tu⁹ [p]& filius tuus [q]egó sum. [r]Ascēde [s]& salua me ac [t]de manu [u]regis [v]syrie [s]& de manu [t]regis [w]israel q [o]cōsurrexerūt [x]aduersū me. [y]Et cū collegisset [z]ar gentum [&]& [1]aurū qđ inue nirī potuit i [2]domo [m]dñi [3]& in thesauris [2]regis cōo [4]misit regi [f] assyriorum [5]munera: [q]& acquieuit volūtati eius. [6]Ascendit [7]it [8]rex [f] assyriorum cōo [9][r] damascū: [t]& vastauit eā [&]& transtulit hitatores eius [b] cyrenen: [u]ralsin [7]aūt [8]interfecit. [m]Perrexit [q]& [9]rex [c] achaz [i] occurs⁹ [q] theglatphalasar [f] regi [f] assyriorū in [u] damascū. [r]Cūq; vidisset [7]altare cōo [b] damasci [8]misit [9]rex [c] achaz [7]ad cōoooooooooooo [9]vriam [b] facerdotē [e] exem plar eius: [m]& cōoooooooo [1]fili⁹tudinē [u]ixta oē [p]o=pus eius. [q]Extruxit [q]q [r] v rias [s] facerdos [7]altare.

[r]Iuxta oia [q]q preceperat [9]rex [c] achaz [r]d damasco: [9]ita [r]fecit cōoooooooooo [s]facerdos [9]vrias [b]dōec⁹ve niret [9]rex [c] achaz cōoooooo [m]de damasco. [n]Cūq; ve nisset [9]rex [r]de damasco [9]vidit [7]altare [&] & venerat [9] est illud. cōoooooooooo [r]Ascendit [q]q cōoooooooooo cōoooooooooo cōoooooooooo [&]& immolauit [b] holocau sta [&]& [1]sacrificium suum: [s]& libauit [1] libamina [&]& fu dit [m]sanguinem cōoooooo [n]pacificorū [q]q obtulerat [9]super [7]altare. cōoooooooo [r]Porro [7]altare [u]ereū [x] qđ erat [v]coram cōoooooooo [1]domino [9]trāstulit [r]de fa cie [9]templi & cōoooooooo [r]de loco [7]altaris [&]& de lo co [9]templi [1]dñi: [9]posuit q̄ [1]illud [m]ex latere [9] altaris [9]ad aquilonem. cōoooooo [9]Precepit quoq; [9]rex [c] achaz [u]vrie [b]facerdoti: cōo [r]dicens. [9]Super [7]altare [9]maius [r]offer cōoooooooo [r]holocaustū matutinum [&]& [n]sacrificiū [q]vespt inum [&]& [r]holocaustū [9]regis [&]& [s]sacrificia eius: [p]& cōo [9]holocaustum [r]vniuersi [9]pplī terre [&]& sacrificia eorū [&]& libamia eorū [&]& oēm [q]aguinē [9]holocausti [&]& vniuersū [q]sanguinem [9]victime [9]sup illud [7]effun des. [9]Altare vero [b]ereū [r]e

τ habitauerūt ibi vsq; ad diē hanc. τ mi= κατώκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἀπέ sit achaz nuncios ad thaglath phalasar re= στειλεν ἄχαζ ἀγγέλους πρὸς θαγλαθ φαλασὰρ βασιλέ gem assyriox dicēs: ferrus tu⁹ τ filī⁹ tuus ego: ascē α ἀσυρίων λέγων, δοῦλός σου καὶ υἱός σου ἐγώ, ἀνά de τ libera me de manu regis syrie τ de βηθι καὶ ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς βασιλέως συρίας καὶ ἐκ manu regis israel: q; surrexerūt aduersus me. τ χειρὸς βασιλέως ἰσραὴλ, ὅτι ἐπανέστησάν μοι· καὶ cepit achaz argentū τ aurum qđ inuētū fuit ἔλαβεν ἄχαζ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν thesauris domus dñi τ domus regis: τ θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ misit regi assyriox mūera. τ audiuit ἀπέστειλεν τῷ βασιλεῖ ἀσυρίων δῶρα· καὶ ἤκουσεν eum rex assyriox: τ ascēdit rex assy= αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς ἀσυρίων, καὶ ἀνέβη βασιλεὺς ἀσυ riox in damascū: τ cepit eā: τ trāstu ρίων ἐπὶ δαμασκόν, καὶ συνέλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπῴ lit vsq; ad: τ rasson interfecit. τ per κισεν τὴν πόλιν, καὶ τὸν βασὼν ἐθανάτωσεν· καὶ ἐπο rexit rex achaz in occursum thaglath pha ρεύθη ὁ βασιλεὺς ἄχαζ εἰς συνάντησιν τῷ θαγλαθ φα lasar regi assyriox in damascū. τ vidit λασὰρ βασιλεῖ ἀσυρίων εἰς δαμασκόν· καὶ εἶδε τὸ altare qđ in damasco. τ misit rex θυσιαστήριον τὸ ἐν δαμασκῷ· καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασι achaz ad vriam sacerdotē similitudinē αλεὺς ἄχαζ πρὸς οὐρίαν τὸν ἱερέα τὴν ὁμοίωσιν τοῦ θυ tarie τ rhythmik eius ẽm ofne opus e= σιαςηρίου καὶ τὸν ῥυθμὸν αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν ποίησιν αὐ tues: τ extruxit altare vrias iuxta oia τοῦ, καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαςήριον οὐρίας κατὰ πάντα quecūq; misit et rex achaz de damasco: ὅσα ἀπέστειλεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἄχαζ ἐκ δαμασκοῦ, ita fecit vrias sacerdos donec veniret rex ὕτως ἐποίησεν οὐρίας ὁ ἱερεὺς ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸν βα de damasco. τ venit rex de da σιλέα ἐκ δαμασκοῦ· καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἐκ δα= masco: τ vidit altare. τ accessit ad μασκοῦ, καὶ εἶδε τὸ θυσιαςήριον· καὶ προσῆλθε πρὸς altare rex τ ascēdit sup illud: τ τὸ θυσιαςήριον ὁ βασιλεὺς καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτό, καὶ obtulit holocaustum τ sacrificiū suū: τ ἀνήνεγκε τὴν ὁλοκάυτωσιν καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, καὶ libauit suū libauit eī: τ effudit τὴν σπονδὴν αὐτοῦ ἔσπεισεν αὐτῷ, καὶ προσέχευ sup illud sanguinē pacificoꝝ suoꝝ sup altare. ἐπ' αὐτῷ τὸ αἷμα τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαςήριον. at ereum altare qđ erat coā dño tra= τὸ δὲ χαλκοῦν θυσιαςήριον ὃ ἦν ἐναντίον κυρίου προσή dusit illud de facie dom de medio al γαγεν ἀυτὸ ἀπὸ προσώπου τοῦ οἴκου ἐκ μέσου τοῦ θυ taris τ de medio dom dñi: τ dedit illū σιαςηρίου καὶ ἐκ μέσου τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ad femur altaris ad aq̃lonē. τ precepit ἐπὶ μηρὸν τοῦ θυσιαςήριου κατὰ βορρᾶν· καὶ ἐνετείλατο ὁ rex achaz vrie facerdoti dicēs: ascēde sup al βασιλεὺς ἄχαζ τῷ οὐρίᾳ τῷ ἱερεῖ λέγων, ἀνάβηθι ἐπὶ τὸ αὐ tare magnū: τ sup illū offer holocaustū σιαςήριον τὸ μέγα, καὶ ἐπ' αὐτῷ πρόσφερε τὴν ὁλοκάυτωσιν matutinū τ sacrificiū vesptinū τ holocau τὴν πρωϊνὴν καὶ τὴν θυσίαν τὴν ἑσπερινὴν καὶ τὰς ὁλοκαυτώ sta regis τ sacrificia eī: · τ holocau σεις τ βασιλέως καὶ τὰς θυσίας αὐτῆ, καὶ τὴν ὁλοκάυτωσ stū vniuersi ppli τ sacrificia eoꝝ τ libamina σιν παντὸς τ λαοῦ καὶ τὰς θυσίας αὐτῶν καὶ τὰς σπονδὰς eorū: τ oēs sanguinē holocausti τ vniuersi sanguinē victie tī il= αὐτῶν, καὶ πᾶν αἷμα ὁλοκαυτώσεως καὶ πᾶν αἷμα θυσίας ἐν lud effundes. τ altare ereum erit mihi αὐτῷ προχεεῖς· καὶ τὸ θυσιαςήριον τὸ χαλκοῦν ἔσαι μοι

in mane. τ fecit vrias sacerdos iuxta oia q̄ſcq; εἰς τὸ πρωΐ· καὶ ἐποίησεν οὐρίας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα precepit ei achaz rex. τ ecclīt achaz ἐνετείλατο αὐτῷ ἄχαζ ὁ βασιλεύς· καὶ συνέκοψεν ἄχαζ rex celaturas baſium τ depo ὁ βασιλεὺς τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνῶ καὶ μετῆ ſuit. τ trāſtulit ab eis luterem τ ma ρε· καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν λουτῆρα καὶ τὴν θάλασ re: τ deduxit de vitulis ere σαν, καὶ κατεβίβασεν ἀπὸ τῶν μόχων τῶν χαλ os q̄ erāt sub eo: et posuit illud sup baſin lapideā. κῶν τῶν ὑπ' αὐτήν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐπὶ βάσιν λιθίνην. τ fundamētū cathedre sabbatoꝝ edifi τ θεμέλιον τῆς καθέδρας τῶν σαββάτων ᾠκοδό cauit in domo dñi: τ ingreſſum regis μησεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ βασιλέως exteriorē cōuertit in domo dñi a fa τὴν ἐξωτέραν ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ κυρίου ἀπὸ προσώ cie regis assyriox. τ reliqua ver που τοῦ βασιλέως ἀσυρίων· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λό both achaz q̄ſcq; fecit: nonne hec ſcripta ſūt γων ἄχαζ ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται in libro ſimonū diex regum iuda? ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; τ dormiuit achaz cū p̄fibus ſuis τ ſepul καὶ ἐκοιμήθη ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτά tus ē cū p̄fibus ſuis in ciuitate dauid: τ φη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυίδ, καὶ regnauit ezechias filius eius pro eo. ἐβασίλευσεν ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.17.

IN anno duodecimo achaz regis iuda re Ἐν ἔτει δωδεκάτῳ ἄχαζ βασιλέως ἰούδα ἐβασί gnauit osee filius ela in samaria ſup iſrael nouē λευσεν ὡσηὲ υἱὸς ηλὰ ἐν σαμαρείᾳ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐννέα annis. τ fecit malū coram dño: verū annus· τ ἐποίησε πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, πλὴν nō ſicut reges iſrael q̄ fuerūt ante eū. οὐχὼς οἱ βασιλεῖς ἰσραὴλ οἱ ἦσαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. cōtra eū aſcēdit ſalmanafar rex aſſyriox: τ contra eum ascendit salmanasar rex assyriorum: τ ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη σαλμαναζὰρ βασιλεὺς ἀσυρίων, καὶ facta ē ei oſee ſeruus τ reddebat ei munera. ἐγένετο αὐτῷ ὡσηὲ δοῦλος καὶ ἔφερεν αὐτῷ δῶρα. τ inuenit rex aſſyriox in oſee inſidias: τ εὗρεν ὁ βασιλεὺς ἀσυρίων ἐν ὡσηὲ ἐπιβουλήν, quia miſit nuncios ad ſua regem egy= διότι ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς σουὰ βασιλέα αἰγύ pti: τ nō attulit mūera regi aſſy πτου, καὶ οὐκ ἤνεγκεν δῶρα τῷ βασιλεῖ ἀσυ riox ſicut ſingulis annis: τ obſedit eū ριων ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτόν, καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὸν rex aſſyriox: τ ligauit eū in domo cu ὁ βασιλεὺς ἀσυρίων, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυ ſtodie. τ rex aſſyriox aſcēdit ſup om λακῆς. τ καὶ ὁ βασιλεὺς ἀσυρίων ἀνέβη ἐπὶ πᾶ= nem terrā τ aſcēdit in ſamariam: τ σαν τὴν γῆν καὶ ἀνέβη εἰς σαμάρειαν, καὶ obſedit eā [b]d ānīs. in ānō nono ἐπολιόρκησεν αὐτὴν τρία ἔτη. ἐν δὲ τῷ ἐνάτῳ anno oſee cepit ſamariam rex ἔτει ὡσηὲ συνέλαβε τὴν σαμάρειαν ὁ βασιλεὺς assyriox: τ trāſtulit iſrael in τῶν ἀσυρίων, καὶ ἀπῴκισεν τὸν ἰσραὴλ εἰς aſſyrios: τ habitare fecit eos in elas τ ἀσυρίους, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν ἐλασὰ καὶ in habor fluuiꝰ gozan in ciuitis me= ἐν ἁβὼρ ποταμοῖς γοζὰν ἐν ὁρίοις μηδῶν. καὶ ἐγέ dor. τ factū eſt eī: cū peccaſſent filii iſrael dño ετο ὅτε ἥμαρτον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ τῷ deo ſuo q̄ eduxerat eos de egypto de θεῷ αὐτῶν τῷ ἀναγαγόντι αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου ὑπο sub

κατωθεν cōoooooooooooooooooooooooooooooooooooo

fit paratū ad volūtatem [a]mei. [m]Fecit igitur [n] vri= as [o] facerdos [p] iuxta oia [q]q [r] ſcepat [s] rex achaz. [t]Tu lit ā [u] rex [v] achaz [w] celatas [x] baſes cōoooooooooooo [&]& [y] luterē q erat [z] deſup: [&]& [1] mare cōoooooooooo [2] depoſuit [m] de [3] bobus [4] e reis [5] qui cōoooooooooo [6] ſuſtentabāt illud: [7]& po ſuit [7] ſup [8] pauimentū ſtra tū [9] lapide. [r] Muſach [s] quo q̄ſ [t] fabbatī [u] quod cōoooo [v] edificauerat [w] in tēplo: [x]& ingreſſū [y] regis [z] exte rius [1] cōuertit in [2] templū [3] dñi [pp] regē [q] aſſyriox [r] Reliq̄ aūt [s] verborum [t] a chaz & oia [u] q̄ fecit: [v] nōn ne hec ſcripta ſunt [w] in [x] li bro [y] ſermonum [z] dierum [1] regū [2] iuda? [3] Dormiuitq; [4] achaz [5] cum cōoooooooooo [6] patribus ſuis: [7]& ſepul tus eſt [8] cū eis [9] in ciuitate [pp] dd: [r]& regnauit [s] ezechi as [t] filius eius [u] pro eo. [v] 17.

HNno[b] duodecimo cōoooooooooooo [c] achaz [d] regis [e] iuda [f] re gnauit [g] oſee [h] filius cōoooo [i] hela [k] in ſamaria [l] ſup [m] iſ rael [n] nouem cōoooooooo [o] annis: [p]fecitq; malū co ram domino: cōoooooooo [q] ſed [r] non [s] ſicut reges [t] if rael [u] qui [v] ante eū [w] fuerūt. [x] Contra hunc [y] aſcendit [z] ſalmanafar [1] rex cōoooo [2] aſſyriorū: [3]& [4] ctūs eſt [5] ei [6] ſeruus: [7] reddebat [8] q̄ſ [9] filli [pp] tributa. [q] Cūq; de phendiſſet [r] rex [s] aſſyrio rū [t] oſee [u] q̄ [v] rebellare ni tens [w] miſiſſet [x] nuncios cō [y] ad [z] Sua [1] regem [2] egypti [3] ne [4] preſtaret cōoooooooooo [5] tributa [6] regi [7] aſſyriorū: [8] ſicut ſin guliſ [9] annis ſoli tus erat: [pp] obſedit cum [q]& vinctum, miſit cōoooooo [r] in [s] carcere: [t] puagatuſq; eſt cōoooooooooooooo [u] oēm [v] terram: [w]& aſcen dens [x] ſamariam cōoooooo [y] obſedit [z] eam [1] tribus [2] an nis. [3] Anno autem cōooo [4] nono [5] oſee [6] cepit [7] rex co cooooooooooooooooooo [8] aſſyriorū [9] famariā: [pp]& tranſtulit cōoooooooooo [q] iſrael [r] in aſſyrios: [s] poſui tq; [t] eos cōoooooooooo [u] in haylā [v]& in abor iuxta [w] fluuiū [x] gozā in [y] ciuita tibus [z] medorū. [1] Factū eſt ei [2] cū [3] peccaſſent [4] filii iſrael [5] domino [6] deo ſuo [7] qui eduxerat cōoooooo [8] eos [9] de terra [pp] egypti [q] de cōoooooooooooooooooooooo

[a] עֲשֵׂה
[b] כָּצַץ
[c] סִנָּה כֵּן
[d] סוּר
[e] יָרַד
[f] נָתַן לְרָצִף
[g] אֲנָנִים וְאֶת מוֹסַךְ הַשַּׁבָּת אֲשֶׁר
[h] בָּנָה נְבוֹא
[i] הוֹרִיד מִבֶּנָה הַחִיצוֹנָה
[j] הָסֵב בֵּית יְהוָה מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
[k] כָּתַב יוֹם
[l] הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
[m] שָׁכַב
[n] קָבַר
[o] מָלַךְ
Cap. xvii
[p] שָׁנָה
[q] אָחָז בֶּן יְהוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה רָעָה הוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה מָלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שָׁנִים׃
[r] רַק לֹא כְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
[s] הָיָה
[t] כָּנָה
[u] שׁוּב
[v] לְפָנָיו עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיְהִי לוֹ הוֹשֵׁעַ עֶבֶד וַיָּשֶׁב
[w] לוֹ מִנְחָה׃ וַיִּמְצָא
[x] מֶלֶךְ אַשּׁוּר קֶשֶׁר אֲשֶׁר שָׁלַח מַלְאָכִים
[y] לְאַב
[z] עָלָה
[1] אֶל סוֹא מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְלֹא הֶעֱלָה
[2] מִנְחָה לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר כְּשָׁנָה בְּשָׁנָה
[3] עָצַר אָסַר וַיַּעְצְרֵהוּ מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּעַל
[4] בֵּית כָּלָא׃ וַיַּעַל
[5] בְּכָל הָאָרֶץ וַיַּעַל שֹׁמְרוֹן
[6] צוּר שָׁנָה וַיָּצַר עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ בַּשָּׁנַת
[7] הַתְּשִׁעִית לְהוֹשֵׁעַ לְכַד מֶלֶךְ
[8] אַשּׁוּר אֶת שֹׁמְרוֹן וַיַּגֶל
[9] נָלָה אֶת יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיֹּשֶׁב אוֹתָם
[10] בַּחֲלַח וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי
[11] עִיר מָדָי׃ וַיְהִי כִּי חָטְאוּ בְנֵי
[12] הָיָה יִשְׂרָאֵל לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּעֲלֶה
[13] נָלָה אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִתַּחַת
[14] אֶת

ירד יֵ֣רֶד מֶ֣לֶךְ מִצְרַ֔יִם וּוִירְא֖וּ
אלהים אֱלֹהִ֑ים וַיִּלְמְדוּ֙ נִחֻקּ֣וֹת הַגּוֹיִ֔ם חקק
אשר אֲשֶׁ֤ר יְהוָה֙ מִפְּנֵ֣י בְּנֵי־ יר״ש פָּנָֽה
תעשה יִשְׂרָאֵ֔ל וְתִלְכֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל אֲשֶׁ֥ר עָשׂ֖וּ
יחפא וַיְחַפְּא֣וּ בְנֵֽי־ יִשְׂרָאֵ֗ל דְּבָרִים֙ אֲשֶׁ֣ר חפה
לא לֹֽא־ כֵ֔ן עַ֖ל יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיהֶ֑ם וַיִּבְנ֞וּ בנה
להם לָהֶ֣ם בָּמ֗וֹת בְּכָל־ עָֽרֵיהֶם֙ מִמִּגְדַּ֣ל במה עיר
נוצרים נוֹצְרִ֔ים וְעַד־ מִבְצַ֖ר וַיַּצֵּ֣בוּ נצר
נדח לָהֶ֑ם נָ֣דֶל נָצ֔וּר
נצב כָּל־ גִּבְעָ֥ה גְבֹהָ֖ה
צור וְתַ֥חַת כָּל־ עֵ֖ץ רַעֲנָ֑ן וַיְקַטְּר֣וּ שָׁ֔ם קטר
נדל בְּכָל־ בָּמ֗וֹת כַּגּוֹיִם֙ אֲשֶׁ֣ר הָגְל֣וּ יְהוָ֔ה גלה
סור כִּכְעֲסִ֑ים וַיַּעֲשׂ֣וּ דְבָרִ֔ים רָעִ֖ים לְהַכְעִֽיס
עבד אֶת־ יְהוָ֔ה וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֔ה אֲלֵהֶ֖ם לֹ֣א תַעֲשׂ֣וּ אֶת־ הַדָּבָ֣ר
הזה הַזֶּ֑ה וַיָּעֵ֨ד יְהוָ֜ה בְּיִשְׂרָאֵ֤ל ׀ וּבִֽיהוּדָה֙
יד בְּיַ֣ד כָּל־ נְבִיא֔וֹ כָּל־ חוֹזֶ֖ה לֵאמֹ֑ר שׁוב
צוה מִדַּרְכֵיכֶ֣ם הָרָעִ֔ים וְשִׁמְר֣וּ מִצְוֹתַ֔י חקק
תורה חֻקּוֹתַ֖י כְּכָל־ הַתּוֹרָ֣ה אֲשֶׁר־ צִוִּ֑יתִי
שלח אֶת־ אֲבוֹתָ֔ם וַאֲשֶׁ֥ר שָׁלַ֖חְתִּי אֲלֵיכֶ֥ם
עבד בְּיַד־ עֲבָדַ֖י הַנְּבִיאִֽים׃ וְלֹ֣א שָׁמְע֔וּ
קשה וַיַּקְשׁ֖וּ אֶת־ עָרְפָּ֑ם כְּעֹרֶף֙ אבותם
לא אֲשֶׁ֣ר לֹֽא־ הֶאֱמִ֔ינוּ בַּיהוָ֖ה אֱלֹהֵיהֶֽם׃ אמן
מאס וַיִּמְאֲס֞וּ אֶת־ חֻקָּ֗יו וְאֶת־ בְּרִיתוֹ֙ אֲשֶׁ֣ר ברת
עוד כָּרַ֔ת אֶת־ אֲבוֹתָ֑ם וְאֶת־ עֵדוֹתָ֖יו אֲשֶׁ֥ר
רשׁ הָעִ֣יד בָּ֔ם וַיֵּלְכ֖וּ אַחֲרֵ֣י הַהֶ֑בֶל וַיִּהְבָּלְל֔וּ
סבב וְאַחֲרֵ֣י הַגּוֹיִם֙ אֲשֶׁ֣ר סְבִיבוֹתָ֔ם אֲשֶׁ֥ר
עשׂה צִוָּ֥ה יְהוָ֖ה אֹתָ֑ם לְבִלְתִּ֥י עֲשׂ֖וֹת
עזב כָּהֶ֔ם וַיַּעַזְב֖וּ אֶת־ כָּל־ מִצְוֹת֙ יְהוָ֔ה
נסך אֱלֹהֵיהֶ֑ם וַיַּעֲשׂ֣וּ לָהֶ֔ם מַסֵּכָ֖ה שְׁנֵ֥י
אשׁר עֲגָלִ֛ים וַיַּעַשׂ֥וּ אֲשֵׁרָ֖ה וַיִּשְׁתַּחֲו֣וּ
עבד לְכָל־ צְבָ֣א הַשָּׁמַ֔יִם וַיַּעַבְד֖וּ אֶת־
בעל הַבָּ֑עַל וַיַּעֲבִ֤ירוּ ׀ אֶת־ בְּנֵיהֶם֙ וְאֶת־ עבר בנה
בְּנֹתֵיהֶ֔ם בָּאֵ֑שׁ וַיִּקְסְמ֣וּ קְסָמִ֔ים קסם
נחשׁ וַיְנַחֲשׁ֖וּ וַיִּתְמַכְּר֣וּ לַעֲשׂ֣וֹת הָרַ֔ע בְּעֵינֵ֖י רוע עין
יהוה יְהוָ֑ה לְהַכְעִיסֽוֹ׃ וַיִּתְאַנַּ֣ף יְהוָ֔ה מְאֹ֖ד אנף סור
ישׂראל מִיִּשְׂרָאֵ֔ל וַיְסִרֵ֖ם מֵעַ֣ל פָּנָ֑יו לֹא פנה

manu pharaõis regis egypti colueruñt deos alienos: & ambulauerũt iuxta ritũ gentiũ quas cõsumpserat dominus filiorũ israel: & regũ israel: quia similiter fecerant. Et irritauerũt filii israel verbis quæ nõ crediderãt dño deo suo: & edificauerunt sibi excelsa in cunctis vrbibus suis a turre custodiũ vsq; ad ciuitatẽ munitã. Fecerũtq; sibi statuas & lucos in oĩ colle sublimi: & subter omnẽ lignũ nemorosũ: & adolebãt ibi cẽsum sup aras in more gẽtiũ quas transtulerat dñs a facie eorũ. Feceruntq; verba pessima ad irritãdum dñm: & coluerũt immũdicias de quib9 pcepit eis dñs ne facerent verbum hoc. Et testificatus est dñs in israel & in iuda p manũ oĩum pphetarũ & omnis videntis: dicẽs. Reuertimini a viis vestris pessimis: & custodite pcepta mea & cerimonias: iuxta oĩa legem quam precepi patribus vestris: & sicut misi ad vos in manu seruorum meorũ pphetarũ. Qui nõ audierũt: sed indurauerũt ceruicẽ suã iuxta ceruicẽ patrũ suorum q noluerunt obedire dño deo suo & abiecerunt legitima eius & pactũ q pepigit cum patribus eorũ & testificationes q9 cõtestatus est eos: secutiq; sunt vanitates & vane egerũt: & secuti sũt gẽtes q ẽrãt circuitu eorũ: sup quas pcepat dñs eis vt nõ facerẽt sicut & ille faciebãt. Et dereliq̃rũt oĩa pcepta dñi dei sui. Fecerũtq; sibi conflatiles duos vitulos & lucos: & adorauerunt oĩem vniuersam militiã cœli. Seruieruntq; baal: & cõsecrauerunt filios suos & filias suas in igne. Et diuinabãt & augurabãtur augurijs. Et vẽditi sunt vt facerẽt malũ coram dño vt irritarẽt eum. Iratusq; ẽ dñs vehemẽter israeli: & abstulit eos a facie sua: nõ remansit nisi tribus iuda sola. etiam iuda nõ custodiuit mãdata dñi dei sui. Et ambulauerũt in institutionibus israel quas fecerãt. Et proiecit dñs omne semen israel. Et afflixit eos & tradidit eos in manu diripiẽtiũ: donec proiceret eos a facie sua. Exeo iam tpe quo scissus est israel a domo dauid: & constituerũt sibi regẽ hieroboã filiũ nabath. Seduxit eos hieroboã israel a dño: & peccare eos fecit peccatũ magnũ. Et ambulauerũt filii israel in vniuersis peccatis hieroboã q fecerat: & non recesserunt ab eis vsq; quo auferret oĩem semen israel a facie sua: sicut locutus fuerat in manu oĩum seruorum suorũ pphetarũ. Trãslatusq; est israel de terra sua in assyrios vsq; in diẽ hãc. Adduxit aũt rex assyriorũ de babylone & de curtha & de abia: & de emath & de sepharuaĩ: & collocauit eos in ciuitatibus samarie pro filijs israel. Et possederũt samariã & habitauerũt in vrbibus eius. Cũq; ibi habitare cepissent nõ timebãt dñm. & misit leones q interficiebãt eos. Nũciatumq; est regi assyriorũ & dictũ. Gentes quas transtulisti & habitare fecisti in ciuitatibus samarie ignorãt legitima dei terre: & misit in eos dñs leones: & ecce interficiunt eos eo q̃ ignorent ritum dei terre. Precepit autem rex assyriorum dicens. Ducite illuc vnum de sacerdotibus quos inde captiuos adduxistis: vt vadat & habitet cũ eis: & doceat eos ritum dei terre. Igitur cũ veniffet vnus de sacerdotib9 his9 q captiui ducti fuerãt de samaria: habitauit in bethel: & docebat eos quo colerent dñm. Et vnaq̃q; gẽs fabricata ẽ deũ suũ. Posuerũtq; eos in phanis excelsis q fecerãt samarite gens & gẽs in vrbibus suis in qbus habitabãt

נשׂא נָשְׂאָ֣ר רַ֚ק שֵׁ֣בֶט יְהוּדָ֔ה לְבַדּ֖וֹ גַּם־
צוה יהודה לֹא֙ שָׁמַ֣ר יְהוּדָ֔ה אֶת־ מִצְוֹת֙ יְהוָ֔ה
חקק אֱלֹהֵיהֶ֑ם וַיֵּלְכ֖וּ בְּחֻקּ֥וֹת יִשְׂרָאֵ֖ל
אשׁר אֲשֶׁ֥ר עָשֽׂוּ׃ וַיִּמְאַ֞ס יְהוָ֣ה בְּכָל־ זֶ֣רַע
נתן יִשְׂרָאֵ֗ל וַיְעַנֵּם֙ וַיִּתְּנֵ֣ם בְּיַד־ שֹׁסִ֔ים
עד אֲשֶׁ֥ר הִשְׁלִיכָ֖ם מִפָּנָֽיו׃ כִּֽי־ קָרַ֣ע
שלך יִשְׂרָאֵ֗ל מֵעַ֤ל בֵּית־ דָּוִד֙ וַיַּמְלִ֣יכוּ אֶת־
ירבעם יָרָבְעָ֣ם בֶּן־ נְבָ֔ט וַיַּדַּ֥ח יָרָבְעָ֖ם אֶת־
חטא יִשְׂרָאֵ֑ל מֵאַחֲרֵ֣י יְהוָ֔ה וְהֶחֱטִיאָ֖ם
נדל חֲטָאָ֥ה גְדוֹלָ֖ה וַיֹּ֣לִכוּ בְנֵי־ יִשְׂרָאֵ֗ל בְּכָל־
סור חַטֹּאת֙ יָרָבְעָ֣ם אֲשֶׁר־ עָשָׂ֔ה לֹ֥א סָרוּ־
מנה מִמֶּנָּ֖הּ עַד־ אֲשֶׁ֣ר הֵסִ֣יר יְהוָ֔ה אֶת־
פנה יִשְׂרָאֵ֔ל מֵעַ֖ל פְּנֵ֑יו כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֔ר
נבא בְּיַד־ כָּל־ עֲבָדָ֖יו הַנְּבִיאִ֑ים וַיִּגֶל֩
גלה יִשְׂרָאֵ֨ל ׀ מֵעַ֜ל אַדְמָת֗וֹ אַשּׁוּרָה֙ עַד־ הַיּ֣וֹם הזה הַזֶּ֔ה וַיָּבֵ֕א
מלך מֶ֣לֶךְ אַשּׁ֔וּר מִבָּבֶ֖ל וּמִכּוּתָ֑ה וּמֵעַוָּ֞א
עיר וּמֵחֲמָ֤ת וּסְפַרְוַ֙יִם֙ וַיֹּ֣שֶׁב בְּעָרֵ֣י שֹׁמְר֔וֹן
ירשׁ תַּחַת֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וַיִּרְשׁ֖וּ אֶת־ שֹׁמְר֑וֹן
ישׁב וַיֵּשְׁב֖וּ בְּעָרֶ֑יהָ וַיְהִ֣י בַּתְּחִלַּ֔ת שבתם
ירא שָׁ֚ם לֹ֣א יָרְא֔וּ אֶת־ יְהוָ֖ה וַיְשַׁלַּ֣ח
ארה יְהוָ֔ה בָּהֶ֖ם אֶת־ הָאֲרָיוֹת֙ וַיְהִ֣י הָרְגִ֔ים
אמר בָּהֶ֑ם וַיֹּאמְר֣וּ לְמֶלֶךְ֩ אַשּׁ֨וּר ׀ לֵאמֹ֜ר
גלה גָּל֣וּ וַיֵּשְׁב֗וּ בְּעָרֵי֙ שֹׁמְר֔וֹן וְיֵֽדְע֖וּ
משׁפט אֶת־ מִשְׁפַּ֣ט אֱלֹהֵ֣י הָאָ֑רֶץ וְהִנֵּ֣ם
מות מְמִיתִ֣ים אֹתָ֗ם כַּאֲשֶׁ֤ר אֵינָם֙ יֹדְעִ֔ים
צוה אֶת־ מִשְׁפַּ֣ט אֱלֹהֵ֣י הָאָ֔רֶץ וַיְצַ֣ו מֶ֔לֶךְ
הלך אַשּׁ֖וּר לֵאמֹ֑ר הֹלִ֣יכוּ שָׁ֗מָּה אֶחָד֙
גלה מִן־ הַכֹּהֲנִ֣ים אֲשֶׁ֣ר הִגְל֣וּ מִשָּׁ֔ם וְיֵלְכ֖וּ
ירה וְיֵשְׁב֣וּ שָׁ֑ם וְיוֹרֵ֣ם אֶת־ מִשְׁפַּ֣ט אֱלֹהֵי
בוא הָאָ֔רֶץ וַיָּבֹ֞א אֶחָ֣ד מִן־ הַכֹּהֲנִ֗ים אֲשֶׁ֤ר
הגל הָגְל֙וּ מִשֹּׁמְר֔וֹן וַיֵּ֣שֶׁב בְּבֵֽית־ אֵ֔ל וַיְהִ֣י
ירה מוֹרֶ֔ה אֵ֖יךְ יִרְא֣וּ אֶת־ יְהוָ֑ה וַיְנִיחוּ֩
עשׂה עַשּׂ֨וּ ׀ גּ֜וֹי גּ֣וֹי אֱלֹהָ֗יו וַיִּנִּיחוּ֙
במה בְּבֵ֣ית הַבָּמ֔וֹת אֲשֶׁ֥ר עָשׂ֖וּ הַשֹּׁמְרֹנִ֑ים
עיר גּ֣וֹי גּ֔וֹי בְּעָרֵיהֶ֖ם אֲשֶׁ֥ר הֵ֛ם יֹשְׁבִ֖ים

remansit nisi tribus iuda sola. etiam iuda nõ custodiuit mãdata dñi dei sui. Et ambulauerũt in institutionibus israel quas fecerãt. Et proiecit dñs omne semen israel. Et afflixit eos & tradidit eos in manu diripiẽtiũ: donec proiceret eos a facie sua. Exeo iam tpe quo scissus est israel a domo dauid: & constituerũt sibi regẽ hieroboã filiũ nabath. Seduxit eos hieroboã israel a dño: & peccare eos fecit peccatũ magnũ. Et ambulauerũt filii israel in vniuersis peccatis hieroboã q fecerat: & non recesserunt ab eis vsq; quo auferret oĩem semen israel a facie sua: sicut locutus fuerat in manu oĩum seruorum suorũ pphetarũ. Trãslatusq; est israel de terra sua in assyrios vsq; in diẽ hãc. Adduxit aũt rex assyriorũ de babylone & de curtha & de abiat: & de emath & de sepharuaĩ: & collocauit eos in ciuitatibus samarie pro filijs israel. Et possederũt samariã & habitauerũt in vrbibus eius. Cũq; ibi habitare cepissent nõ timebãt dñm. & misit leones q interficiebãt eos. Nũciatumq; est regi assyriorũ & dictũ. Gentes quas transtulisti & habitare fecisti in ciuitatibus samarie ignorãt legitima dei terre: & misit in eos leones: & ecce interficiunt eos eo q̃ ignorent ritum dei terre. Precepit autem rex assyriorum dicens. Ducite illuc vnum de sacerdotibus quos inde captiuos adduxistis: vt vadat & habitet cũ eis: & doceat eos ritum dei terre. Igitur cũ veniffet vnus de sacerdotib9 his9 q captiui ducti fuerãt de samaria: habitauit in bethel: & docebat eos quo colerent dñm. Et vnaq̃q; gẽs fabricata ẽ deũ suũ. Posuerũtq; eos in phanis excelsis q fecerãt samarite gens & gẽs in vrbibus suis in qbus habitabãt.

Cap.xviij

וַיְהִי בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְהוֹשֵׁעַ
בֶּן אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ חִזְקִיָּה
בֶּן אָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה בֶּן עֶשְׂרִים
וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים
וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם
אִמּוֹ אֲבִי בַת זְכַרְיָהוּ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִד
אָבִיו הוּא הֵסִיר אֶת הַבָּמוֹת וְשִׁבֵּר
אֶת הַמַּצֵּבוֹת וְכָרַת אֶת הָאֲשֵׁרָה
וְנִתַּץ נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה
מֹשֶׁה כִּי עַד הַיָּמִים הָהֵמָּה הָיוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל מְקַטְּרִים לוֹ וַיִּקְרָא לוֹ
נְחֻשְׁתָּן צִיהוּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּטַח
וְאַחֲרָיו לֹא הָיָה כָמֹהוּ בְּכֹל מַלְכֵי
יְהוּדָה וַאֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו וַיִּדְבַּק
בַּיהוָה לֹא סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר
מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה
וַיְהִי יְהוָה עִמּוֹ בְּכֹל אֲשֶׁר יֵצֵא
יִתְכַּל וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא
עֲבָדוֹ הוּא הִכָּה אֶת פְּלִשְׁתִּים עַד
עַזָּה וְאֶת גְּבוּלֶיהָ מִמִּגְדַּל נוֹצְרִים
וְעַד עִיר מִבְצָר וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִת
לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ הִיא הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת
לְהוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עָלָה
שַׁלְמַנאסַר מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל
שֹׁמְרוֹן וַיָּצַר עָלֶיהָ וַיִּלְכְּדָהּ מִקְצֵה
שָׁלֹשׁ שָׁנִים נִלְכְּדָה שֹׁמְרוֹן לְחִזְקִיָּהוּ
הִיא שְׁנַת תְּשַׁע לְהוֹשֵׁעַ מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל לָכַד שֹׁמְרוֹן וַיֹּגֶל
אַשּׁוּר אֶת יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיֹּנַח
בַּחְלַח וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי
עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ אֶת בְּרִיתוֹ אֵת כָּל
אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה לֹא שָׁמְעוּ
וְלֹא עָשׂוּ וּבִשְׁנַת אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה
לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ עָלָה סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ

Trās.Gre.lxx.cū.interp̄.latina. Trāsla.B.Vie. Tex.he.iiii.Regū.xviii. Pritiua.heb.

Cap.xviij

ET factū ē in anno tertio osee filij hela re
Καὶ ἐγένετο ἐν ἔτει τρίτῳ τοῦ ὡσηὲ υἱοῦ ηλὰ βασι
A gis israel: regnauit ezechias filij achaz regis
lέως Ἰσραὴλ, ἐβασίλευσεν Ἐζεκίας υἱὸς Ἄχαζ βασιλέως
iuda: filius viginti t quinq; annox erat cū regnare
Ἰούδα, υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν
ipse: t viginti t nouē annis regnauit in hierusa
αὐτόν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλ
lem: t nomē mris eius abi filia zacharie. t
ὴμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀβὶ θυγάτηρ Ζαχαρίου. καὶ
fecit rectū ezechias cōā dño iuxta omnia
ἐποίησε τὸ εὐθὲς Ἐζεκίας κατὰ πάντα
quecūq; fecit dauid pater eius. ipse abstulit
ὅσα ἐποίησεν Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. αὐτὸς ἐξῆρε τὰ
excelsa t cōtriuit statuas t lucos succidit.
ὑψηλὰ καὶ συνέτριψε τὰς στήλας καὶ τὰ ἄλση ἐξέκο-
t concidit ezechias serpētē eneum: quē fe
καὶ συνέκοψεν Ἐζεκίας τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν, ὃν ἐποίη
cit moyses: q; vsq; ad dies illos fuerāt filij
σε μωυσῆς, ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ
israel adolētes icēsū ei: t vocauerūt eū ene
Ἰσραὴλ θυμιῶντες αὐτῷ, καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν νεε-
mi. in dño deo israel sperauit. nō fuit post
μι. ἐν κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ ἤλπισεν· οὐκ ἐγένετο μετ'
eum similis ipsi in regibus iuda: t in
αὐτὸν ὅμοιος αὐτῷ ἐν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα, καὶ ἐν
his q fuerūt ante eum. t adhesit deo
τοῖς ἡγουμένοις ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ ἐκολλήθη τῷ κυ
mino: nō recessit a tergo eius: t custodiuit
ρίῳ, οὐκ ἀπέστη ὄπισθεν αὐτοῦ, καὶ ἐφύλαξε
mādata eius que preceperat dñs moy
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο κύριος τῷ μωυ
si: t erat dñs cum eo: in oib; que fe
σῆ, καὶ ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ, ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίη
cit intellexit. t rebellauit ꝑ regem assyrior: t
σε συνῆκεν· καὶ ἀθέτησεν ἐν τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ
nō seruiuit ei. ipse percussit phili
οὐκ ἐδούλευσεν αὐτῷ. αὐτὸς ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύ
stheos vsq; ad gazā t vsq; ad terminū ei. ī turre
λους ἕως γάζης καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς, ἀπὸ πύργου
custodiū t vsq; ad ciuitatē munitā. t factū ē
φυλασσόντων καὶ ἕως πόλεως ὀχυρᾶς. καὶ ἐγένετο
ī anno quarto regnante ezechia: ip
ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ βασιλεύοντος Ἐζεκίου, αὐ
se ānō septimo osee filio hela regi if
τὸς ἐνιαυτὸς ἕβδομος τῷ ὡσηὲ υἱῷ ηλὰ βασιλεῖ Ισ
rael: ascēdit salmanasar rex assyrior cōtra sa
ραὴλ, ἀνέβη σαλμανασὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ σα
mariā. t obsidebat eam t cepit eā
μάρειαν, καὶ ἐπολιόρκει αὐτὴν καὶ κατελάβετο αὐ
C tā ī fine trium ānox. ī āno ferto ejus
τὴν εἰς τέλος τριῶν ἐτῶν. ἐν ἔτει ἕκτῳ τοῦ Ἐζε
chie: ipse ānus nonus osee regi if
κίου, αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἔνατος τῷ ὡσηὲ βασιλεῖ Ισ
rael: capta est samaria. t trāstulit rex
ραὴλ, συνελήφθη σαμάρεια· καὶ ἀπῴκισε βασιλεὺς
assyriosū samariā in assyrios: t collocauit eā
Ἀσσυρίων τὴν σαμάρειαν εἰς Ἀσσυρίους, καὶ ἔθετο αὐ
os in clasa t in haboz fluuij gozā t in
τοὺς ἐν ἕλαϊ καὶ ἐν ἀβὼρ ποταμοῖς γοζὰν καὶ ἐν
teris medoꝝ: eo q nō audierūt voce dñi
ὅροις μήδων, ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου
dei sui: t ptergressi sūt pactum
τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ παρέβησαν τὴν διαθήκην
eius: omnia q̄cūq; precepit moyses seruus
αὐτοῦ, πάντα ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ δοῦλος
dñi: t nō audierūt t nō fecerunt. t
κυρίου, καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ οὐκ ἐποίησαν. καὶ
in quarto decimo anno regis ezechie
ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλέως Ἐζεκίου
ascendit sennacherib rex
ἀνέβη σενναχηρὶβ βασιλεὺς

Cap.xviij

HNno tertio osee filij hela regis israel:
ascendit sennacherib rex assyriorū: t cepit
omnes ciuitates munitas iuda: t occidit eas.
Misit autē ezechias rex iuda ad regē assyriorū
in lachis dicens: Peccaui: recede a me: quod
cunq; imposueris mihi portabo. Et statuit rex
assyriorum ezechiæ regi iuda trecentos talen-
ta argenti: t triginta talenta auri. Et dedit
ezechias omne argentum quod inuentum est
in domo dñi: t in thesauris regis. In tempore
illo confregit ezechias fores templi dñi: t la-
minas auri quibus vestierat ipse: t dedit eas
regi assyriorum. Misit autem rex assyriorum
tharthan: t rabsaris: t rabsacen de lachis ad
regem ezechiam in manu grauis exercitus hie-
rusalem: t ascenderunt: t venerunt hierusalem.
Cumq; ascendissent: venerunt: t steterunt iux-
ta aquæductum piscinæ superioris: quæ est in
via agri fullonis. Et vocauerunt ad regem.
Egressus est ad eos heliacim filius helchiæ qui
erat super domum: t sobna scriba: t ioahe filius
asaph a commentariis. Et dixit ad eos rabsa-
ces: Dicite ezechiæ: Hæc dicit rex magnus rex
assyriorum: Quæ est fiducia hæc in qua confi-
dis? Dixisti: Verbum labiorum consilium est
et fortitudo ad prælium. Nunc ergo in quo
confidis: quia recessisti a me? Ecce confidis
tibi super baculum arundineum istum confrac-
tum: super egyptum: qui si quis innixus fuerit
ei: intrabit manum eius: et perforabit eam.
Sic est pharao rex egypti omnibus confidenti-
bus in eo. Quod si dixeritis mihi: In domino
deo nostro confidimus: nonne ipse est cuius
abstulit ezechias excelsa et altaria: et dixit
iudæ et hierusalem: Ante altare hoc adorabi-
tis in hierusalem? Nunc ergo date pignora
domino meo regi assyriorum: et dabo vobis
duo milia equorum: si valebitis ex vobis ex-
cendere ascensores super eos. Et quomodo
stabit facies unius satrapæ de minimis seruo-
rum domini mei? Confidis autem in egypto
propter currus et equites? Nunquid sine
domino ascendi ad locum istum ut disperdam
eum? Dominus dixit mihi: Ascende ad terram
istam et disperde eam. Dixit autem eliacim
filius helchiæ: et sobna: et ioahe ad rabsacen:
Loquere quæsumus seruis tuis syra lingua:
quia nouimus eam: et non loquaris nobis iu-
daice audiente populo qui est in muro. Dixit
autem rabsaces ad eos: Numquid ad dominum
tuum et ad te misit me dominus meus ut lo-
querer sermones istos? Nonne ad eos qui se-
dent super murum: ut comedant stercora sua
et bibant aquam pedum suorum vobiscum?
Stetit autem rabsaces: et clamauit voce magna
iudaice: et locutus est dicens: Audite sermo-
nem regis magni regis assyriorum. Hæc dicit
rex: Non decipiat vos ezechias: quia non po-
terit eruere vos de manu mea. Nec confidere
faciat vos ezechias in domino dicens: Eruendo
eruet nos dominus: et non tradetur ciuitas
hæc in manu regis assyriorum. Nolite audire
ezechiam. Hæc enim dicit rex assyriorum:
Facite mecum benedictionem: et egredimini
ad me: et comedite unusquisque de vinea sua:
et unusquisque de ficu sua: et bibite aquas de
cisterna vestra: donec veniam et tollam vos
in terram similem terræ vestræ: terram frumenti
et vini: terram panum et vinearum: terram
olei et mellis: et viuetis et non moriemini.
Nolite audire ezechiam qui decipit vos dicens:
Dominus liberabit nos. Numquid liberauerunt
dii gentium singuli terram suam de manu regis
assyriorum? Vbi est deus emath et arfath?
Vbi est deus sepharuaim? Numquid liberauit
samariam de manu mea? Quis est ex omnibus
diis terrarum istarum qui liberauerit terram
suam de manu mea? Quia liberet dominus hie-
rusalem de manu mea? Et tacuerunt et non
responderunt ei verbum: quia præceptum re-
gis erat dicens: Non respondeatis ei. Et ingressus
eliacim filius helchiæ qui erat super domum:
et sobna scriba: et ioahe filius asaph a commen-
tariis ad ezechiam scissis vestimentis: nunciauerunt
ei sermones rabsacis.

Ca.19.

וַיְהִי בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ עָלָה סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצוּרוֹת וַיִּתְפְּשֵׂם׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ חִזְקִיָּהוּ יְהוּדָה אֶל מֶלֶךְ אַשּׁוּר לָכִישָׁה לֵאמֹר חָטָאתִי שׁוּב מֵעָלָי אֵת אֲשֶׁר תִּתֵּן עָלַי אֶשָּׂא וַיָּשֶׁת מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כִּכַּר כֶּסֶף וּשְׁלֹשִׁים כִּכַּר זָהָב׃ וַיִּתֵּן חִזְקִיָּהוּ אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ בָּעֵת הַהִיא קִצַּץ חִזְקִיָּהוּ אֶת דַּלְתוֹת הֵיכַל יְהוָה וְאֶת הָאֲמֻנוֹת אֲשֶׁר צִפָּה חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת תַּרְתָּן וְאֶת רַב סָרִיס וְאֶת רַבְשָׁקֵה מִן לָכִישׁ אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּחַיִל כָּבֵד יְרוּשָׁלִַם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם וַיַּעֲמֹדוּ בְּתְעָלַת הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֲשֶׁר בְּמִסְלַת שְׂדֵה כוֹבֵס׃ וַיִּקְרְאוּ אֶל הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם אֶלְיָקִים בֶּן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר עַל הַבָּיִת וְשֶׁבְנָה הַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן אָסָף הַמַּזְכִּיר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ נָא אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מֶה בִּטְחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ׃ אָמַרְתָּ אַךְ דְּבַר שִׂפְתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל מִי בָטַחְתָּ כִּי מָרַדְתָּ בִּי׃ עַתָּה הִנֵּה בָטַחְתָּ לְךָ עַל מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוץ הַזֶּה עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסְמָךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכֹל הַבֹּטְחִים עָלָיו׃ וְכִי תֹאמְרוּן אֵלַי אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלוֹא הוּא אֲשֶׁר הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת בָּמֹתָיו וְאֶת מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלִַם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ׃

"affyriorũ"ad "vniuer
sas"ciuitates"iuda"muni
tas:"&"cepit eas.Tũc"mi
sit"ezechias"rex ꝯ
'iuda nuncios 'ad'regẽ
"affyriorũ"in"lachis:"dl
ces.'Peccaui. 'Recede"a
me:&oẽ'qđ "ipoſueris
'mihi'"feram."Indixit"i
tacꝫ"rex"affyriorum ꝯ
'ezechie"regi'iude"trce
centa'talenta 'talenta ꝯ
'argẽti:"& triginta"talẽ
ta'auri."Dediteꝫ'ezechi
as"oẽ"argentũ'qđ reper
tũ fuerat in "domo 'dñi
"& in theſauris "regis.
"In tempore"illo ꝯ
'confregit"ezechias "val
uas'templi 'domini ꝯ
'&"laminas auri"quas ip
ſe"affixerat: ꝯ
"& dedit eas"regi"affyrio
rum. ꝯ
"Miſit autem'rex"affy
riorum"tarthã'& ꝯ
"raptaris"&'rapſacen"de
'lachis ꝯ
'ad'regem'ezechiã"cum
manu'valida ꝯ
'ieruſalẽ.Qui"cũ aſcen
diſſent'venerũt"ieruſalẽ
"& ſteterunt'iuxta'aque
ductum"piſcine ꝯ
"ſuperioris"que eſt"in'ca
'agri'fullonis: ꝯ
"vocauerunt"ad"regẽ. "Et
greſſus eſt aũt'ad eos ꝯ
'eliachim'filius"helchie
'prepoſitus ꝯ
'dom?:"& ſobna"ſcriba
"& ioahe'filius"a ſaph ꝯ
'a commentariis: "dixit
ꝯ"ad eos"rapſaces. ꝯ
'Loquimini"ezechie.
'Hec"dicit ꝯ
'rex"magnus'rex"affy
riorũ."Que eſt"ſta'fidu
cia'qua'niteris?'Forſitan
"iniſti ꝯ
'conſilium: vt prepares
te ꝯ
"ad preliũ?"In"quo'con
fidis"vt audeas ꝯ
'rebellare?'An 'ſperas"i
ꝯ
'baculo"arundineo atq;
'confracto"egypto? ꝯ
"Sup quẽ"ſi"incubuerit
'hõ cõminus"tus"igredie
tur"manũ eius'& pfora
bit eam."Sic eſt 'pharao
"rex'egypti"oĩb"q cõ
fidunt'in ſe:"ſi"dixeri
tis"mihi'"in"dño'deo no
ſtro'hẽmus fiducia:"nõ
ne"iſte eſt"cuius"abſtulit
'ezechias"excelſa'& ꝯ
"altaria'& precepit'iude
"& ieruſalem ꝯ
'ante"altare'hoc'adora
biris ꝯ

assyriorũ in ciuitates iuda munitas: t ce
ἀσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις ἰούδα τὰς ὀχυρὰς, καὶ συ
pit eas: t miſit ezechias nũ
νέλαβεν αὐτάς, καὶ ἀπέστειλεν ἑζεκίας βασιλεὺς ἰού
da nuncios ad regem aſſyriorũ in las
δα ἀγγέλους πρὸς τὸν βασιλέα τῶν ἀσυρίων εἰς λα
chis dicẽs: peccaui recede a me: t ἁμαρ
χις λέγων, ἥμαρτηκα ἀποστράφηθι ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ὅσα
impoſueris ſup me feram. t iniecit rex
ἂν ἐπιθῇς ἐπ' ἐμὲ βαστάσω· καὶ ἐπέβαλε βασιλεὺς
aſſyriorũ ſup ezechiã regem iuda trecenta talen
ἀσυρίων ἐπὶ ἑζεκίαν βασιλέα ἰούδα τριακόσια τάλαν
ta argenti t triginta talenta aurĩ. t
τα ἀργυρίου καὶ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου. καὶ
dedit ezechias oẽ argẽtũ qđ reptũ fuerat i domo do
ἔδωκεν ἑζεκίας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυ
mini t in theſauris regis. in tpe
ρίου καὶ ἐν ἀπόθηκαις οἴκου τοῦ βασιλέως. ἐν τῷ καιρῷ
illo confregit ezechias rex iuda ua
ἐκείνῳ κατέκοψεν ἑζεκίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα τὰς θύ
las templi dñi ad
ρας τοῦ ναοῦ κυρίου καὶ τὰ ἐσφηγίδια ἃ ἐχρύσωσεν
ezechias rex iuda. t dedit ea re
ἑζεκίας βασιλεὺς ἰούδα· καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τῷ βα
gi aſſyriorũ. t miſit rex aſſyrio
σιλεῖ ἀσυρίων· καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς ἀσυρίων τὸν
tharthã t rapſaris t rapſacem de lachis ad
θαρθὰν καὶ τὸν ῥαψακεὶς καὶ τὸν ῥαψάκην ἐκ λαχὶς πρὸς
regem ezechiã in exercitu grauĩ in ieruſa
τὸν βασιλέα ἑζεκίαν ἐν δυνάμει βαρείᾳ εἰς ἰερουσα
lem: t aſcenderũt t venerũt in hieruſalem: t
λὴμ, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἦλθον εἰς ἰερουσαλήμ, καὶ
ſteterũt in aqueductu ſuperioris piſcine: q̃ eſt
ἔστησαν ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς ἄνω κολυμβήθρας, ἥ ἐστιν
in via agri fullonis. t clamauerũt ad
ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως· καὶ ἐβόησαν πρὸς
ezechiã: t egreſſus eſt ad eos eliacim filius chelcie
ἑζεκίαν, καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτοὺς ἐλιακὶμ υἱὸς χελκίου
ꝓpoſit' dom': t ſobnas ſcriba: t ioach
ὁ οἰκονόμος, καὶ σωβνὰς ὁ γραμματεὺς, καὶ ἰωὰχ
filius aſaph a cõmentariis. t dixit ad eos ra
υἱὸς ἀσὰφ ὑπομνηματογράφος· καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ῥα
pſaces: dicite nũ ad ezechiã: hec dicit rex
ψάκης, εἴπατε δὴ πρὸς ἑζεκίαν, τάδε λέγει ὁ βασι
magnus rex aſſyriorũ: que fiducia
λεὺς ὁ μέγας βασιλεὺς ἀσυρίων, τίς ἡ πεποίθησις
ĩce qua cõfidis? verũtñ verbis labioꝝ t cõſilio
αὕτη ἣν πέποιθας; πλὴν λόγοις χειλέων καὶ βουλῇ
acies fit in bellum. t nũc in quo cõ
παρατάξεως γίνεται εἰς πόλεμον· καὶ νῦν ἐπὶ τίνι πέ
fidis: q̃ diſcrucſt'es in me? ecce cõfidis tibi
ποιθας, ὅτι ἀθέτησας ἐν ἐμοί; ἰδοὺ πέποιθας σεαυ
ipſi in baculo arundineo fra
τῷ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν καλαμίνην τὴν τεθλασμέ
cto hoc in egypto: ꝙ ſi quis'nitatur'fuerit vir ſup
νην ταύτην ἐπ' αἰγύπτου; ὡς ἐὰν ἐπισκηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ'
eum: ingredietur in manũ eius t pforabit
αὐτὴν, εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ τρήσει
eam. ſic eſt pharao rex egypti om
αὐτὴν. οὕτως ἐστὶ φαραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου πᾶ
nib' qui confidunt in eo. t ſi dixeris ad
σι τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐὰν εἴπῃς πρὸς
me: in dño deo nro habem' fiduciã: nõne ip
με, ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποίθαμεν, οὐχὶ αὐ
ſe ezechias abſtulit excelſa eius t al
τὸς ἐξεκίας ἀπεῖσηκε τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καὶ τὰ θυ
taria eius: t dixit iuda t hieru
σιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ ἰούδα καὶ τῇ ἰερου
ſalem coꝝ altari ſto: adorate
σαλὴμ ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου, προσκυνήσατε

in hieruſalem. t nũc cõmittcas dño meo re
ἐν ἰερουσαλήμ· καὶ νῦν μίχθητι τῷ κυρίῳ μου τῷ βα
gi aſſyriorũ: t dabo tibi duo milia equor: ſi pote
σιλεῖ ἀσυρίων, καὶ δώσω σοι δισχιλίους ἵππους, εἰ δυνή
ris dare tibi aſcẽſores ſup eos. t quõ auer
σῃ δοῦναι σεαυτῷ ἐπιβάτας ἐπ' αὐτούς· καὶ πῶς ἀπο
tis faciem toparche vnius fernoꝝ
στρέφεις τὸ πρόσωπον τοπάρχου ἑνὸς τῶν δούλων τοῦ
dñi mei minimoꝝ. t ſperaſti tibi in
κυρίου μου τῶν ἐλαχίστων· καὶ ἤλπισας σεαυτῷ ἐπ'
egypto pp currus t equites. t nũc nõ fine
αἰγύπτῳ ἐπὶ ἅρματα καὶ ἱππέας· καὶ νῦν μὴ ἄνευ
dño aſcẽdimus in locum hũc vt de
τοῦ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοῦ δια
molirer eũ? dño dixit ad me: aſcẽde ad
φθεῖραι αὐτόν; κύριος εἶπεν πρός με, ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν
terrã hanc t demolire eam. t dixit eliacis fili'
γῆν ταύτην καὶ διάφθειρον αὐτήν. καὶ εἶπεν ἐλιακὶμ ὁ
chelcie t ſobnas t ioach ad rapſacem: lo
τοῦ χελκίου καὶ σουβνὰς καὶ ἰωὰχ πρὸς ῥαψάκην, λά
quere ad ſeruos tuos ſyriace: audimus eñ
λησον πρὸς τοὺς παῖδάς σου συριστί, ἀκούομεν γὰρ
nos: t ne loquaris ad nos iudaice in aurib'
ἡμεῖς, καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς ἰουδαϊστὶ εἰς τοὺς ὠσὶ τοῦ
ppli q̃ ſup murum. t dixit ad eos
λαοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ τείχους. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς
rapſaces: nũqđ ad dñm tuũ vel ad te miſit
ῥαψάκης, μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου ἢ πρός σε ἀπέσταλκέ
me dño me' vt loquerer ſermões hos: nõne ad
με κύριός μου λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους; οὐχὶ πρὸς
viros qui ſedent ſup murũ:
τοὺς ἄνδρας τοὺς καθημένους ἐπὶ τοῦ τείχους,
vt comedãt ſtercus ſuum t bibant vri
ἵνα φάγωσι τὴν κόπρον αὐτῶν καὶ πίωσι τὸν ὄυ
nam ſuã vobiſcũ ſimul: t ſtetit rapſaces t clama
ρον αὐτῶν μεθ' ὑμῶν ἅμα; καὶ ἔστη ῥαψάκης καὶ ἐβόη
uit voce magna iudaice: t locut' eſt & dixit:
σε φωνῇ μεγάλῃ ἰουδαϊστί, καὶ ἐλάλησε καὶ εἶπεν,
audite verba hec regis
ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους τοῦ βασιλέως τοῦ
magni regis aſſyriorũ: hec dicit rex:
μεγάλου βασιλέως ἀσυρίων, τάδε λέγει ὁ βασι
ne vos tollat ezechias: q̃ non po
λεύς, μὴ ὑμᾶς ὑπαιρέτω ἑζεκίας, ὅτι οὐ μὴ δυνή
terit eruere vos de manu mea. t nõ fiducia
σῃ ἐξελέσθαι ὑμᾶς ἐκ χειρός μου. καὶ μὴ ἐπελ
tribuat vobis ezechias ſup dño dicẽs: eruens
πίτω ὑμᾶς ἑζεκίας ἐπὶ κύριον λέγων, ἐξαιρούμε
liberabit nos dñs: t non tradetur
νος ἐξελεῖται ὑμᾶς ὁ κύριος, καὶ οὐ μὴ παραδωθῇ
ciuitas hec in manũ regis aſſyrior. nõ
ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως ἀσυρίων. μὴ
audiatis ezechiam: q̃ hec dicit rex aſſy
ἀκούετε ἑζεκίου, ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσυ
riorũ: facite mecum bñdictionẽ: t egredimini ad
ρίων, ποιήσατε μετ' ἐμοῦ εὐλογίαν, καὶ ἐξέλθετε πρός
me: t comedet vnuſquiſq; vineã ſuam
με, καὶ φαγέται ἕκαστος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ
t vnuſquiſq; ficũ ſuã t bibet vnuſquiſq;
καὶ ἕκαστος τὴν συκῆν αὐτοῦ καὶ πίεται ἕκαστος τὸ
aquam ciſterne ſue donec veniam: t capias
ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ ἕως ἂν ἔλθω, καὶ λάβω
vos in terrã ſic in terrã vram: terrã frumẽti t vi
ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, γῆν σίτου καὶ οἴ
ni t panis t vineaꝝ: terrã olei t mel
νου καὶ ἄρτου καὶ ἀμπελώνων, γῆν ἐλαίου καὶ μέ
lis: t viuetis t nõ moriemini. t nõ audiatis
λιτος, καὶ ζήσεσθε καὶ οὐκ ἀποθανεῖσθε· καὶ μὴ ἀκούετε

'in ieruſalem. "Nunc igi
tur"tranſite"ad ꝯ
'dñm meũ'regem"affy
riorum:"& dabo'vobis
"duo milia'equorũ: & vt
detc'"an hẽre"valeatis"a
ſcenſores'eorũ. "Et quõ
poteſtis'reſiſtere'ante ꝯ
'vnũ"ſatrapam de"ſeruis
"dñi mei'minimis. An
"fiduciam habes'in"egy
pto"propter curſus ꝯ
'& equites: "Nunqd'ſine
'"domini voluntate ꝯ
"aſcendi"ad"locũ "iſtum
'vt demolirer eum! ꝯ
"Dñs"dixit"mihi. 'Aſcẽ
de'ad'terram ꝯ
"hanc:"& demolire eam.
'Dixerunt aũt" heliachi
'filius'helchie" & ſobna
'ſcriba"& ioahe "rapſaci.
Precamur vt 'loq̃ris no
bis"ſeruis tuis"ſyriace:
"ſiquidẽ'intelligim? hãc
linguã: '& non 'loquaris
"nobis'iudaice audiente
"populo"qui eſt'ſuper
"murũ. 'Rñditq;"eis"ra
pſaces dicens. "Nũquid
ad'dñm ruũ"& ad te'miſ
ſit me"'dñs meus" vt loq̃
rer"ſermones"hos &'nõ
potius"ad ꝯ
'viros"qui ſedent'ſuper
'murum'vt comedant
"ſtercora ſua: '& bibant
"vrinam ſuam ꝯ
'vobiſcũ. "Stetit itaq;"ra
pſaces'& exclamauit"vo
ce"magna'iudaice: "'& a
it." Audite ꝯ
"verba"regis"magni're
gis"aſſyriorum. 'Hec ꝯ
"dicit"rex. 'Non'vos'fe
ducat ꝯ
"ezechias. "Non'eni'po
terit'eruere ꝯ
"vos"de manu'mea: 'ne
q̃"fiduciã"vobis"tribuat
"ſuper"dominũ"dicens.
"Eruens ꝯ
'liberabit nos"dñs: '&
non"tradetur ꝯ
'ciuitas'hec'in mãu 'regis
"aſſyrioꝝ. ꝯ
"Nolite'audire"ezechiã.
'Hec"enim"dicit ꝯ
'rex"'aſſyriorũ. "Facite
"mecũ qđ vobis ẽt'vtile:
"& egredimini"ad me.
"Et comedet'vnuſquiſ
q̃ de"vinea ſua:'& de"ſi
cu ſua:'& bibetis"aq̃s de
'ciſternis veſtris:"donec
'veniã'& trãſferã"vos"in
'terrã q̃"ſilis eſt terre vĩe
in'terrã"fructiferã & fer
tilẽ"vini:'terrã"pãis"& ꝯ
vineaꝝ: "terrã'oliuarũ
& "oleĩ'ac mellis:"& viue
tis:'& nõ'moriemini.
"Nolite"audire ꝯ

ᵉאֶל חִזְקִיָּהוּ כִּי חָלִיתָ אֶתָּם ᵍלֵאמֹר
ʰיְהוָה צִוָּה חֲזַקְיָהוּ ⁱוְצַוֵּה לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה׃
ᵏוַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה׃
ˡוַיֹּאמֶר אָנָּה יְהוָה זְכָר נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי וַיֵּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָּדוֹל׃
ᵐוַיְהִי יְשַׁעְיָהוּ לֹא יָצָא הָעִיר הַתִּיכֹנָה וּדְבַר יְהוָה הָיָה אֵלָיו לֵאמֹר׃
ⁿשׁוּב וְאָמַרְתָּ אֶל חִזְקִיָּהוּ נְגִיד עַמִּי כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת דִּמְעָתֶךָ הִנֵּה אֲנִי רֹפֵא לָךְ בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי תַּעֲלֶה בֵּית יְהוָה׃
ᵒוְיָסַפְתִּי עַל יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמִכַּף מֶלֶךְ אַשּׁוּר אַצִּילְךָ וְעַל הָעִיר הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי׃
ᵖוְזֶה לְךָ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר הִנֵּה אֲנִי מֵשִׁיב אֶת הַצֵּל הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת אָחָז בַּשֶּׁמֶשׁ אָחוֹר עֶשֶׂר הַמַּעֲלוֹת וַתָּשָׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר מַעֲלוֹת בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה׃
ᵍמִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּחָלְיוֹ וַיֶּחִי׃
ʳאֲנִי אָמַרְתִּי בִּדְמִי יָמַי אֵלְכָה בִּשְׁעָרֵי שְׁאוֹל פֻּקַּדְתִּי יֶתֶר שְׁנוֹתָי׃
ˢאָמַרְתִּי לֹא אֶרְאֶה יָהּ יָהּ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אַבִּיט אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חָדֶל׃
ᵗדּוֹרִי נִסַּע וְנָגַל מִנִּי כְּאֹהֶל רוֹעִי קָפַדְתִּי כָּאֹרֵג חַיָּי מִדַּלָּה יְבַצְּעֵנִי מִיּוֹם עַד לָיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃
ᵘשִׁוִּיתִי עַד בֹּקֶר כָּאַרְיֵה כֵּן יְשַׁבֵּר כָּל עַצְמוֹתָי מִיּוֹם עַד לָיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃
ᵛכְּסוּס עָגוּר סְיַעְתִּי כֵּן אֶצְפּוֹר אֶהְגֶּה אוֹנוּ לְמָרוֹם כָּלוּ עֵינַי אֲדֹנָי עָשְׁקָה לִּי עָרְבֵנִי׃
ʷמָה אֲדַבֵּר וְאָמַר לִי וְהוּא עָשָׂה אֶשְׁנְּחָה כָל שָׁנוֹתַי עַל מֹר נַפְשִׁי׃
ˣאֲדֹנָי עֲלֵיהֶם יִחְיוּ וּלְכָל בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי וְהַחֲיֵנִי׃
ʸהִנֵּה לְשָׁלוֹם מָר לִי מָר וְאַתָּה חָשַׁקְתָּ נַפְשִׁי מִשַּׁחַת בְּלִי כִּי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֶיךָ כָּל חֲטָאָי׃
ᶻכִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדְךָ מָוֶת יְהַלְלֶךָּ לֹא יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי בוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ׃
ᵃחַי חַי הוּא יוֹדְךָ כָּמוֹנִי הַיּוֹם אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל אֲמִתֶּךָ׃
ᵇיְהוָה לְהוֹשִׁיעֵנִי וּנְגִינֹתַי נְנַגֵּן כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ עַל בֵּית יְהוָה׃
ᶜוַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ יִקְחוּ דְבֶלֶת תְּאֵנִים וְיָמְרְחוּ עַל הַשְּׁחִין וְיִחְיֶה׃
ᵈוַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מָה אוֹת כִּי אֶעֱלֶה בֵּית יְהוָה׃
ᵉוַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ זֶה לְךָ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר הֲתֵלֵךְ הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אִם יָשׁוּב עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃
ᶠוַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ קַל הוּא לְהַטּוֹת הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלוֹת כִּי אִם יָשׁוּב הַצֵּל אָחֹר עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃
ᵍבְּעֵת הַהִיא שָׁלַח מְרֹדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חִזְקִיָּהוּ וַיֶּחֱזַק׃
ʰוַיִּשְׂמַח עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת בֵּית נְכֹתוֹ אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת הַבְּשָׂמִים וְאֶת הַשֶּׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת כָּל בֵּית כֵּלָיו וְאֵת כָּל הַנִּמְצָא בְּאוֹצְרוֹתָיו לֹא הָיָה דָּבָר אֲשֶׁר לֹא הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל מֶמְשַׁלְתּוֹ׃
ⁱוַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן בָּאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ מִבָּבֶל׃
ʲוַיֹּאמֶר מָה רָאוּ בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא הִרְאִיתִים בְּאוֹצְרוֹתָי׃
ᵏוַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת׃
ˡהִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשָּׂא כָל אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר אָצְרוּ אֲבוֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה׃
ᵐוּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקָּחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃
ⁿוַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ טוֹב דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבָּרְתָּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא טוֹב כִּי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה בְּיָמָי׃
ᵒוְיֶתֶר דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל גְּבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הַבְּרֵכָה וְאֶת הַתְּעָלָה וַיָּבֵא אֶת הַמָּיִם הָעִירָה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
ᵖוַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

ᵃבְּנֵי שְׁנָתָיו עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְּמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וַחֲמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ חֶפְצִי בָהּ׃
ᵇוַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
ᶜוַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת לַבָּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיָּעָבְדֵם׃
ᵈוַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם אָשִׂים אֶת שְׁמִי׃
ᵉוַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃
ᶠוְהוּא הֶעֱבִיר אֶת בְּנוֹ בָּאֵשׁ וַיְנַחֵשׁ וַיְעוֹנֵן וַיַּעַשׂ אוֹב וְיִדְּעֹנִי הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃
ᵍוַיָּשֶׂם אֶת פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בַּבַּיִת אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל דָּוִד וְאֶל שְׁלֹמֹה בְנוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת שְׁמִי לְעוֹלָם׃
ʰוְלֹא אוֹסִיף לְהָסִיר אֶת רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הֶעֱמַדְתִּי לַאֲבוֹתָם רַק אִם יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִים וּלְכֹל הַתּוֹרָה וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים בְּיַד מֹשֶׁה׃
ⁱוַיַּתְעֵם מְנַשֶּׁה לַעֲשׂוֹת הָרַע מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
ʲוַיְדַבֵּר יְהוָה בְּיַד עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר׃
ᵏיַעַן אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶת הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה הָרַע מִכֹּל אֲשֶׁר עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר לְפָנָיו וַיַּחֲטִא גַּם אֶת יְהוּדָה בְּגִלּוּלָיו׃
ˡלָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל יְרוּשָׁלִַם וִיהוּדָה אֲשֶׁר כָּל שֹׁמְעָהּ תִּצַּלְנָה שְׁתֵּי אָזְנָיו׃
ᵐוְנָטִיתִי עַל יְרוּשָׁלִַם אֶת קַו שֹׁמְרוֹן וְאֶת מִשְׁקֹלֶת בֵּית אַחְאָב וּמָחִיתִי אֶת יְרוּשָׁלִַם כַּאֲשֶׁר יִמְחֶה אֶת הַצַּלָּחַת מָחוּ וְהָפַךְ עַל פָּנֶיהָ׃
ⁿוְנָטַשְׁתִּי אֶת שְׁאֵרִית נַחֲלָתִי וְנָתַתִּים בְּיַד אוֹיְבֵיהֶם וְהָיוּ לָבַז וְלִמְשִׁסָּה לְכֹל אֹיְבֵיהֶם׃
ᵒיַעַן אֲשֶׁר הָרַע בְּעֵינַי וַיִּהְיוּ מַכְעִסִים אוֹתִי מִיּוֹם צֵאת אֲבוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
ᵖגַּם דַּם נָקִי שָׁפַךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת יְרוּשָׁלִַם פִּי לְבַד מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יְהוּדָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
ᵍוְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
ʳוַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּגַן בֵּיתוֹ בְּגַן עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
ˢבֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אָמוֹן בְּמָלְכוֹ וּשְׁתֵּי שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ מְשֻׁלֶּמֶת בַּת חָרוּץ מִיָּטְבָה׃
ᵗוַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו׃
ᵘוַיֵּלֶךְ בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַךְ אָבִיו וַיַּעֲבֹד אֶת הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר עָבַד אָבִיו וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם׃
ᵛוַיַּעֲזֹב אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו וְלֹא הָלַךְ בְּדֶרֶךְ יְהוָה׃
ʷוַיַּעַשׂ אָמוֹן עֹבְדָיו קָשְׁרוּ קֶשֶׁר עַל הַמֶּלֶךְ וַיָּמִיתוּ אֶת הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ׃
ˣוַיַּכּוּ עַם הָאָרֶץ אֵת כָּל הַקֹּשְׁרִים עַל הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיַּמְלִיכוּ עַם הָאָרֶץ אֶת יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
ʸוְיֶתֶר דִּבְרֵי אָמוֹן אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
ᶻוַיִּשְׁכְּבוּ אֹתוֹ בְּקִבְרוֹ בְּגַן עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
ᵃבֶּן שְׁמֹנֶה שָׁנִים יֹאשִׁיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ יְדִידָה בַּת עַדָיָה מִבָּצְקַת׃
ᵇוַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּכָל דֶּרֶךְ דָּוִד אָבִיו וְלֹא סָר יָמִין וּשְׂמֹאל׃
ᶜוַיְהִי בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת שָׁפָן בֶּן אֲצַלְיָהוּ בֶּן מְשֻׁלָּם הַסֹּפֵר בֵּית יְהוָה לֵאמֹר׃
ᵈעֲלֵה אֶל חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְיִתֹּם אֶת כֶּסֶף הַבָּא בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר אָסְפוּ שֹׁמְרֵי הַסַּף מֵאֵת הָעָם׃
ᵉוְיִתְּנוּהוּ אֶל יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַפְּקֻדִים בְּבֵית יְהוָה וְיִתְּנוּהוּ הָעֹשִׂים אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה לְחַזֵּק בֶּדֶק הַבָּיִת׃
ᶠלְחָרָשִׁים וְלַבֹּנִים וְלַקֹּנִים לִקְנוֹת עֵצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵב וְהַגִּדִים וְלַחְצֹב אֶת הָעֵצִים וְלִסְפֹּן אֶת הַבָּתִּים אֲשֶׁר הֶחֱרִיבוּ הַמַּלְכִים לְיהוּדָה׃
ᵍרַק לֹא יֵחָשֵׁב אִתָּם הַכֶּסֶף אֲשֶׁר יִנָּתֵן עַל יָדָם כִּי בֶאֱמוּנָה הֵם עֹשִׂים׃
ʰוְחִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אָמַר אֶל שָׁפָן הַסֹּפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה מָצָאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן חִלְקִיָּהוּ אֶת הַסֵּפֶר אֶל שָׁפָן וַיִּקְרָאֵהוּ׃
ⁱוַיָּבֹא שָׁפָן הַסֹּפֵר אֶל הַמֶּלֶךְ וַיָּשֶׁב אֶת הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיֹּאמֶר עֲבָדֶיךָ נָתְכוּ אֶת הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בַבַּיִת וַיִּתְּנֻהוּ אֶל יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַפְּקֻדִים בְּבֵית יְהוָה׃
ʲוַיַּגֶּד שָׁפָן הַסֹּפֵר לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וַיִּקְרָא בוֹ שָׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃
ᵏוַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו׃
ˡוַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת חִלְקִיָּהוּ וְאֶת אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן וְאֶת עַבְדּוֹן בֶּן מִיכָה וְאֶת שָׁפָן הַסֹּפֵר וְאֶת עֲשָׂיָה עֶבֶד הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר׃
ᵐלְכוּ דִרְשׁוּ אֶת יְהוָה בַּעֲדִי וּבְעַד הַנִּשְׁאָר בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה עַל דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר נִמְצָא כִּי גְדוֹלָה חֲמַת יְהוָה אֲשֶׁר נִתְּכָה בָנוּ עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת כְּכֹל הַכָּתוּב עַל הַסֵּפֶר הַזֶּה׃
ⁿוַתֵּלֶךְ חִלְקִיָּהוּ וַאֲשֶׁר אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל חֻלְדָּה הַנְּבִיאָה אֵשֶׁת שַׁלֻּם בֶּן תִּקְוָה בֶּן חַרְחַס שֹׁמֵר הַבְּגָדִים וְהִיא יוֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלִַם בַּמִּשְׁנֶה וַתְּדַבֵּר אֵלֶיהָ כָּזֹאת׃
ᵒכֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִמְרוּ לָאִישׁ אֲשֶׁר שָׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי׃
ᵖכֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲנִי מֵבִיא רָעָה עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל יֹשְׁבָיו אֵת כָּל הָאָלוֹת הַכְּתוּבוֹת עַל הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרְאוּ לִפְנֵי מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
ᵍתַּחַת אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיְקַטְּרוּ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְעִיסֵנִי בְּכֹל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם וְנִצְּתָה חֲמָתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא תִכְבֶּה׃
ʳוְאֶל מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם לִדְרֹשׁ בַּיהוָה כֹּה תֹאמְרוּן אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמָעְתָּ׃
ˢיַעַן רַךְ לְבָבְךָ וַתִּכָּנַע מִלִּפְנֵי יְהוָה בְּשָׁמְעֲךָ אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל יֹשְׁבָיו לִהְיוֹת לְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה וַתִּקְרַע אֶת בְּגָדֶיךָ וַתֵּבְךְּ לְפָנָי וְגַם אֲנִי שָׁמָעְתִּי נְאֻם יְהוָה׃
ᵗלָכֵן הִנְנִי אֹסִפְךָ אֶל אֲבֹתֶיךָ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל קִבְרֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא תִרְאֶינָה עֵינֶיךָ בְּכֹל הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל יֹשְׁבָיו וַיָּשִׁבוּ אֶת הַדָּבָר לַמֶּלֶךְ׃
ᵘוַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיַּאַסְפוּ אֵלָיו כָּל זִקְנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃
ᵛוַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה וְכָל אִישׁ יְהוּדָה וְכֹל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם עִמּוֹ וְהַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל הָעָם לְמִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵיהֶם אֵת כָּל דִּבְרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה׃
ʷוַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ עַל הָעַמּוד וַיִּכְרֹת אֶת הַבְּרִית לִפְנֵי יְהוָה לָלֶכֶת אַחֲרֵי יְהוָה וְלִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹתָיו וְאֶת עֵדְוֹתָיו וְאֶת חֻקָּיו בְּכָל לֵבָב וּבְכָל נֶפֶשׁ לְהָקִים אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת הַכְּתוּבִים עַל הַסֵּפֶר הַזֶּה וַיַּעֲמֹד כָּל הָעָם בַּבְּרִית׃
ˣוַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶת כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁנֶה וְאֶת שֹׁמְרֵי הַסַּף לְהוֹצִיא מֵהֵיכַל יְהוָה אֶת כָּל הַכֵּלִים הָעֹשִׂים לַבַּעַל וְלָאֲשֵׁרָה וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם וַיִּשְׂרְפֵם מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם בִּשְׁדֵמוֹת קִדְרוֹן וַיִּשָּׂא אֶת עֲפָרָם בֵּית אֵל׃
ʸוַיַּשְׁבֵּת אֶת הַכְּמָרִים אֲשֶׁר הִקְטִירוּ מַלְכֵי יְהוּדָה לְהַקְטִיר בָּמוֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבִמְקֹמוֹת סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלִַם וְאֶת מְקַטְּרֵי לַבַּעַל לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וְלַמַּזָּלוֹת וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמָיִם׃
ᶻוַיּוֹצֵא אֶת הָאֲשֵׁרָה מִבֵּית יְהוָה אֶל מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם אֶל נַחַל קִדְרוֹן וַיִּשְׂרֹף אֹתָהּ בְּנַחַל קִדְרוֹן וַיִּשְׂרֹף אֹתָהּ לְעָפָר וַיִּזְרֹק אֶת עֲפָרָהּ עַל קִבְרוֹת בְּנֵי הָעָם׃
ᵃוַיִּתֹּץ אֶת בָּתֵּי הַקְּדֵשִׁים אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר הַנָּשִׁים אֹרְגוֹת שָׁם בָּתִּים לָאֲשֵׁרָה׃
ᵇוַיָּבֵא אֶת כָּל הַכֹּהֲנִים מֵעָרֵי יְהוּדָה וַיְטַמֵּא אֶת הַבָּמוֹת אֲשֶׁר קִטְּרוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים מִגֶּבַע עַד בְּאֵר שָׁבַע וַיִּתֹּץ אֶת בָּמוֹת הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר פֶּתַח אִישׁ שַׁעַר יְהוֹשׁוּעַ שַׂר הָעִיר אֲשֶׁר עַל שְׂמֹאל אִישׁ בְּשַׁעַר הָעִיר׃
ᶜאַךְ לֹא עָלוּ כֹהֲנֵי הַבָּמוֹת אֶל מִזְבַּח יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם כִּי אִם אָכְלוּ מַצּוֹת בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם׃
ᵈוְאֶת הַתֹּפֶת אֲשֶׁר בְּגֵי בֶן הִנֹּם טִמֵּא לְבִלְתִּי הַעֲבִיר אִישׁ אֶת בְּנוֹ וְאֶת בִּתּוֹ בָּאֵשׁ לַמֹּלֶךְ׃
ᵉוַיִּתֹּץ אֶת הַסּוּסִים אֲשֶׁר נָתְנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה לַשֶּׁמֶשׁ בְּבוֹא בֵית יְהוָה אֶל לִשְׁכַּת נְתַן מֶלֶךְ הַסָּרִיס אֲשֶׁר בַּפַּרְוָרִים וְאֶת מֶרְכְּבוֹת הַשֶּׁמֶשׁ שָׂרַף בָּאֵשׁ׃
ᶠוְאֶת הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עַל גַּג עֲלִיַּת אָחָז אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה הָרַס הַמֶּלֶךְ וַיָּרָץ מִשָּׁם וַיִּזְרֹק עֲפָרָם אֶל נַחַל קִדְרוֹן׃
ᵍוְאֶת הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר עַל יְמִין הַר הַמַּשְׁחִית אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְעַשְׁתֹּרֶת שִׁקּוּץ הַצִּדֹנִים וּלְכְמוֹשׁ שִׁקּוּץ מוֹאָב וּלְמִלְכֹּם תּוֹעֲבַת בְּנֵי עַמּוֹן טִמֵּא הַמֶּלֶךְ׃
ʰוַיְשַׁבֵּר אֶת הַמַּצֵּבוֹת וַיְגַדַּע אֶת הָאֲשֵׁרִים וַיְמַלֵּא אֶת מְקוֹמָם עַצְמוֹת אָדָם׃
ⁱוְגַם אֶת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית אֵל הַבָּמָה אֲשֶׁר עָשָׂה יָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא וְאֶת הַבָּמָה נָתָץ שָׂרַף אֶת הַבָּמָה וַיְדַק לְעָפָר וַיִּשְׂרֹף אֶת הָאֲשֵׁרָה׃
ʲוַיִּשָּׂא יֹאשִׁיָּהוּ אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת הַקְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁם בָּהָר וַיִּשְׁלַח וַיִּקַּח אֶת הָעֲצָמוֹת מִן הַקְּבָרִים וַיִּשְׂרֹף עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיְטַמְּאֵהוּ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר קָרָא אִישׁ הָאֱלֹהִים הַקּוֹרֵא אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
ᵏוַיֹּאמֶר מַה הַצִּיּוּן הַזֶּה אֲשֶׁר אָנִי רֹאֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַנְשֵׁי הָעִיר מִקְּבֻרַת אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּא מִיהוּדָה וַיִּקְרָא אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל מִזְבַּח בֵּית אֵל׃
ˡוַיֹּאמֶר הַנִּיחוּ לוֹ אִישׁ אַל יָנַע עַצְמוֹתָיו מֵעִמּוֹ וַיְמַלְּטוּ אֶת עַצְמוֹתָיו וְאֶת עַצְמוֹת הַנָּבִיא אֲשֶׁר בָּא מִשֹּׁמְרוֹן׃
ᵐוְגַם אֵת כָּל בָּתֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס הֵסִיר יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּכֹל הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית אֵל׃
ⁿוַיִּזְבַּח אֶת כָּל כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר שָׁם עַל הַמִּזְבְּחוֹת וַיִּשְׂרֹף אֶת עַצְמוֹת אָדָם עַל הַמִּזְבְּחוֹת וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלִָם׃
ᵒוַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל הָעָם לֵאמֹר עֲשׂוּ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּכָּתוּב עַל סֵפֶר הַבְּרִית הַזֶּה׃
ᵖכִּי לֹא נַעֲשָׂה כַּפֶּסַח הַזֶּה מִימֵי הַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת יִשְׂרָאֵל וְכֹל יְמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יְהוּדָה׃
ᵍכִּי אִם בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה בִּירוּשָׁלִָם׃
ʳגַּם אֶת הָאֹבוֹת וְאֶת הַיִּדְּעֹנִים וְאֶת הַתְּרָפִים וְאֶת הַגִּלֻּלִים וְאֶת כָּל הַשִּׁקֻּצִים הָרֹאִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלִַם בִּעֵר יֹאשִׁיָּהוּ לְמַעַן הָקִים אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַכְּתוּבִים עַל הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מָצָא חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן בֵּית יְהוָה׃
ˢוְכָמֹהוּ לֹא הָיָה לְפָנָיו מֶלֶךְ אֲשֶׁר שָׁב אֶל יְהוָה בְּכָל לְבָבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ וּ

לֵאמֹר כֹּה־אָמַר יְהוּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל סַנְחֵרִיב
מֶלֶךְ אַשּׁוּר שָׁמַעְתִּי זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר
דָּבַר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ לָעֲגָה לְךָ בתו
בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ רֹאשׁ בתל
הֵנִיעָה בַּת־יְרוּשָׁלִַם אַחֲרֶיךָ נוע
וְעַל־מִי הֵרַמְתָּ קוֹל וַתִּשָּׂא רום נשא
מָרוֹם עֵינֶיךָ עַל קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל רום קדש
בְּיַד מַלְאָכֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי וַתֹּאמֶר לאב אמר
בְּרֹב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי מָרוֹם הָרִים עלה
יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת קוֹמַת אַרְזָיו בֹּרֶת
מִבְחַר בְּרוֹשָׁיו וְאָבוֹאָה מְלוֹן קִצּוֹ בחר בוא
יַעַר כַּרְמְלוֹ׃ אֲנִי קָרַתִּי וְשָׁתִיתִי לון קנה
מַיִם זָרִים וְאַחֲרֵב כַּף פְּעָמַי כל שתה
מְצוֹר׃ הֲלֹא שָׁמַעְתָּ לְמֵרָחוֹק יאר מצור
אֹתָהּ עָשִׂיתִי לִמְיֵמֵי קֶדֶם וַיְצַרְתִּיהָ בתח עשה
עַתָּה הֲבִאתִיהָ וְתִהִי לְהַשּׁוֹת גלים יום בוא
נְצִים עָרִים בְּצָרוֹת׃ וְיֹשְׁבֵיהֶן נתל נצה
קִצְרֵי יָד חַתּוּ וַיֵּבֹשׁוּ הָיוּ עֵשֶׂב עיר חתת
שָׂדֶה וְיֶרֶק דֶּשֶׁא חֲצִיר גַּגּוֹת וּשְׁדֵמָה רוש היה
לִפְנֵי קָמָה׃ וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ חצר קום
יָדַעְתִּי וְאֶת רִתְגִּזְךָ אֵלָי׃ יסן
רִתְגִּזְךָ עָלַי וְאַנְנָךְ עָלָה בְּאָזְנָי בוא
וְשַׂמְתִּי חַחִי בְּאַפֶּךָ וּמְתָגִי בִּשְׂפָתֶיךָ שום חח
וְהֵשַׁבְתִּיךָ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּאתָ שוב
בָּהּ׃ וְזֶה לְךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה בוא אכל
סָפִיחַ וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית חָחִישׁ סחש שנה
וּבַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית זִרְעוּ וְקִצְרוּ שלש
וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ פִּרְיָם׃ יוסף כרם
פְּלֵיטַת בֵּית יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה בלט עשה
שֹׁרֶשׁ לְמַטָּה וְעָשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה׃ עלה
כִּי מִירוּשָׁלַם תֵּצֵא שְׂאֵרִית יצא
וּפְלֵיטָה הַר־ ציון קִנְאַת יהוה
צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה זֹּאת׃ לָכֵן כֹּה אָמַר עשה
יְהוָה אֶל־מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֹא יָבֹא אֶל בוא
הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא יוֹרֶה שָׁם חֵץ וְלֹא יצה

dicens. Hec dicit dñs deus israel. Que depcatus es me super sennacherib rege assyriorū: audiui. Iste est sermo quem locutus est dñs de eo: spernit te & subsannauit te virgo filia syon: post tergū tuum caput mouit filia hierusalem. Cui exprobrasti. & quem blasphemasti, Cōtra quē exaltasti uocē tuā & eleuasti in excelsum oculos tuos cōtra sctm israel. Per manū seruorū tuorū exprobrasti dño & dixisti. In multitudine currū meorū ascēdi excelsa mōtiū in sūmitate libani: & succidi sublimes cedros eius & electas abietes illius. Et ingressus sum vsq; ad terminos eius: & saltū carmeli eius ego succidi. Et bibi aquas alienas. & siccaui vestigiis pedū meorū oēs aquas clausas. Nunqd nō audisti qd ab initio feceri? Ex diebꝰ antiquis plasmaui illud: & nūc adduxi. Erūtq; in ruinā collīū cōpugnantiū cītates munite. Et qui fedēt in eis mūiles manu. Cōtremuerūt & cōfusi sūt: facti sūt velut fenū agri & virēs herba tectorū q̄ arefacta cē antēq; veniret ad maturitatē. Hitaculū tuū & egressum tuū & introitū tuū & uiā tuā ego pscīui. & furorē tuū cōtra me. Insanisti in me: & superbia tua ascēdit in aures meas. Ponā itaq; circulū in naribꝰ tuis & camū in labiis tuis: & reducā te in uiā p quā uēisti. Tibi at ezechia hoc erit signū. Cōede hoc āno q̄ reperis: in scdo at āno q̄ spōte nascūtur. Porro in tertio āno seminate & comedite fructū eaꝝ. Et metite: plātate uineas & comedite fructū earū. Et quodcūq; reliquū fuerit dē domo iuda mittet radicē deorsū: & faciet fructū sursum. De ierusalē qppe egredietur reliqe: & qd saluatur de mōte syō. zelus dñi exercituū faciet hoc. ס Quāobrē hec dicit dominꝰ de rege assyriorū. No igredietur urbem hāc: nec mittet

ס

ibi cā: neq; iaculabit illuc sagittā & nō occupabit eam clypeus: neq; circūdabit cōtra eā aggerē. & qua uenit in ea reuertet: & ciuitatē hanc nō ingredietur dicit dñs. Protegā & saluabo eam propter me & propter dauid seruum meum. Factū est igitur in nocte illa & egressus angelus dñi & percussit in castris assyriorum centū octoginta & quinq; milia. Cumq; dilucularet surrexissent vidit omnia corpa mortuorū. Et recedēs abiit & reuersus est sennacherib rex assyriorū: & mansit in Niniue. Cumq; adoraret in templo nesrach deū suū & adrammelech & sarasar filii eius percussērūt eū gladio: & fugerūt in terrā armeniorū. & regnauit asaraddō filiꝰ eius. & cū ipse adhuc in domo nesrach deo suo. & adrammelech & sarasar filii eius percussērūt eū gladio: ipsi saluati sunt in terrā ararat. & regnauit asordan filius eius pro eo.

Cap.xx.

IN diebus illis egrotauit ezechias usq; ad mortem: & uenit ad eum esaias filius amos propheta: & dixit ei. Hec dicit dñs deus. Precipe domui tue. Morieris ei tu & nō uiues. Qui cōuertit faciē suā ad parietem & orauit dñm dicēs. Obsecro domine memento quesō quomodo ambulauerim coram te in ueritate & in corde perfecto: & qd placitū est cora te fecerim. Fleuit itaq; ezechias fletu magno. Et antequam egrederetur esaias medium ptē atrii: factus est sermo domini ad eum dicens. Reuertere & dic ezechie duci populi mei. Hec dicit dominus deus dauid patris tui. Audiui oratione tuā & vidi lachrymam tuam: & ecce sanaui te. Die tertio ascendes templū dñi. & addam diebus tuis quindecim annos. Sed & de manu regis assyriorū liberabo te & ciuitatem hanc: & protegam vrbē istā propter me & propter dauid seruū meum. Dixitq; esaias. Afferte massam ficorū. Quā cū attulis-

occupabit eam clypeus: neq; circūdabit cōtra eas aggerē. & qua uenit in ea reuertet: & ciuitatē hanc nō ingredietur dicit dñs. Protegā & saluabo eam propter me & propter dauid seruum meum. Factū est igitur in nocte illa & egressus angelus dñi & percussit in castris assyriorum centū octoginta & quinq; milia. Cumq; dilucularet surrexissent vidit omnia corpa mortuorū. Et recedēs abiit & reuersus est sennacherib rex assyriorū: & mansit in Niniue. Cumq; adoraret in templo nesrach deū suū & adrammelech & sarasar filii eius percussērūt eū gladio: & fugerūt in terrā armeniorū. & regnauit asaraddō filiꝰ eius pro eo.

Cap.xx.

IN diebus illis egrotauit ezechias usq; ad mortem: & uenit ad eum esaias filius amos propheta: & dixit ei. Hec dicit dñs deus. Precipe domui tue. Morieris ei tu & nō uiues. Qui cōuertit faciē suā ad parietem & orauit dñm dicēs. Obsecro domine memento quesō quomodo ambulauerim coram te in ueritate & in corde perfecto: & qd placitū est cora te fecerim. Fleuit itaq; ezechias fletu magno. Et antequam egrederetur esaias medium ptē atrii: factus est sermo domini ad eum dicens. Reuertere & dic ezechie duci populi mei. Hec dicit dominus deus dauid patris tui. Audiui oratione tuā & vidi lachrymam tuam: & ecce sanaui te. Die tertio ascendes templū dñi. & addam diebus tuis quindecim annos. Sed & de manu regis assyriorū liberabo te & ciuitatem hanc: & protegam vrbē istā propter me & propter dauid seruū meum. Dixitq; esaias. Afferte massam ficorū. Quā cū attulis-

וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ טוֹב
דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֵּרְתָּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא
אִם שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה בְּיָמָי׃ וַיֹּתֶר
דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל גְּבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר
עָשָׂה אֶת הַבְּרֵכָה וְאֶת הַתְּעָלָה
וַיָּבֵא אֶת הַמַּיִם הָעִירָה הֲלֹא הֵם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם
אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה
מְנַשֶּׁה בְּמָלְכוֹ וְחָמֵשׁ וְחֲמִשִּׁים
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ
חֶפְצִי בָהּ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
כְּתֹעֲבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה
מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת
הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו
וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת לַבָּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה
כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד
אֹתָם׃ וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר
אָמַר יְהוָה בִּירוּשָׁלַם אָשִׂים אֶת
שְׁמִי׃ וַיִּבֶן לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי
חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃ וְהֶעֱבִיר אֶת בְּנוֹ בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ
וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעֹנִי הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃ וַיָּשֶׂם אֶת
פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בַּבַּיִת
אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל דָּוִד וְאֶל שְׁלֹמֹה
בְנוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר
בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים
אֶת שְׁמִי לְעוֹלָם וְלֹא אֹסִיף לְהָנִיד
רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם רַק אִם יִשְׁמְרוּ
לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִים
וּלְכָל הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֹתָם עַבְדִּי
מֹשֶׁה׃ וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּתְעֵם מְנַשֶּׁה

Eccl. 48.b.

C

Esai. 39.a.

τ dixit ezechias ad esaiam: bonus sermo quē lo-
καὶ εἶπεν ἐζεκίας πρὸς ἡσαΐαν, ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ἐλά-
cut'ē dñs: sim̄ pax τ tullitia in
λησε κύριος, ὅτι ἔσται εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς
diebus meis. τ relicti⁹ simonis ezechie τ om
ἡμέραις μου. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἐζεκίου καὶ πάν-
nia q̄cūq; fecit τ vis fortitudo eius τ
τα ὅσα ἐποίησε καὶ πᾶσα ἡ δυνάστεια αὐτοῦ καὶ
fonte τ aque ducti q̄ fecit: τ intro-
τὴν κρήνην καὶ τὸν ὑδραγωγὸν ἃ ἐποίησε, καὶ εἰσήνε-
duxit aquā in ciuitatē: nonne hec scri
γκε τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ-
pta sunt in libro simonis dierū regum
γραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων
iuda: τ dormiuit ezechias cū patrib⁹ su-
Ἰούδα; καὶ ἐκοιμήθη ἐζεκίας μετὰ τῶν πατέρων αὐ-
is τ sepult⁹ē in ciuitate dauid: τ regnauit
τοῦ καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσε
manasses filius eius pro eo.
μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.21.

A

ΕΝιꝰ annoꝝ duodecim manasses cū regnaret
Ἐνιὸς ἐτῶν δώδεκα μανασσὴς ἐν τῷ βασιλεύειν
ipse: τ quinquaginta τ quinq; ānis regnauit
αὐτόν, καὶ πεντήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν
in hierusalem: τ nomē matris eius aphsiba. Fecitq; ma
ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἐφιβα.
τ fecit malū coram dño: τ abūt
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύ-
iurta abominatiões gētiū: q̄s abstulit dñs
θη κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῆρε κύριος
nus a facie filioꝝ israel. τ cōuertus ē ma
ος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ ἐπέστρεψε μα
nasses τ edificauit excelsa: q̄ dissipauit eze
νασσὴς καὶ ᾠκοδόμησε τὰ ὑψηλά, ἃ κατέσκαψεν ἐζε
chias pater eius: τ erexit altare baal:
κίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἀνέστησε θυσιαστήριον τῷ Βάαλ,
τ fecit lucos sicut fecit achaab rex
καὶ ἐποίησεν ἄλση καθὼς ἐποίησεν Ἀχαὰβ βασι-
israel: τ adorauit oēm militiā
λεὺς Ἰσραήλ, καὶ προσεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ
celi: τ seruiuit eis τ edificauit al
οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς καὶ ᾠκοδόμησε θυ-
tare in domo dñi: in quo dixit dñs in hierusalem po
σιαστήριον ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπεν ἐν Ἱερουσαλὴμ ὀνο-
nam nomē meū. τ edificauit altaria vniuerse
σω τὸ ὄνομά μου. καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ
militie celi in duob⁹ atrijs domus domi-
στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δύο αὐλαῖς οἴκου κυρί-
ni: τ trāsduxit filios suos in igne: τ ariola
ου, καὶ διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρί, καὶ ἐκλήδο-
tus est τ augurat⁹ est. τ fecit ventriloquos: τ
νίζετο καὶ ἐνοπίζετο. καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ
cōfectores multiplicauit vt faceret malū coram
γνώσας ἐπλήθυνε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον
dño vt irritaret eum. τ posuit sculptile
κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν. καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν
luci in domo dñi: in qua dixit dñs ad
τοῦ ἄλσους ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπε κύριος πρὸς
dauid τ ad salomonē filiū eius: in domo
Δαυὶδ καὶ πρὸς Σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴκῳ
hac elegit dñs in hierusalem de oibus tribub⁹ is
τούτῳ ἐξελέξατο κ̄ς ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσ
rael vt ponā nomē meū ibi in seculū: τ nō addā cō
ραὴλ θεῖναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς αἰῶνα, καὶ οὐ προσθήσω σα-
mouere pedē israel de tra quā dedit patri
λεῦσαι τὸν πόδα Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατρά-
bus suis: verū si custodierint vt faciāt iurta oia q̄
σιν αὐτῶν, πλὴν ἐὰν φυλάξωνται τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ
precepi eis: iurta oēm legē quē mādauit
ἐνετειλάμην αὐτοῖς, κατὰ πάντα τὸν νόμον ὃν ἐνετείλατο
eis seruus meꝰ moyses: τ nō audierūt. τ manasses
αὐτοῖς ὁ παῖς μου μωυσῆς, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ μανασσὴς

"Dixit⁹ Ezechias ad⁹ esaiam. 'Bonus ooooooo
"fermo' domini' quē' lo-
cutus est. ooooooooooo
⁹Sit tantum⁹ pax' & veri
tas' in diebus meis. 'Reli
q̄ aūt' fermontū' ezechie
'& oīs' fortitudo eius' &
quō" fecerit' pfecinā' &
⁹aqueductum ooooooo
'& introduxerit' aquas' i
ciuitatem' nonne' hec oo
'scripta sūt' in' libro' ser-
monum' dierū ooooo
'regum' iuda'. ⁸Dormi-
uitq̄ⁿ ezechias 'cum' pri
bus suis' & regnauit" ma
nasses" filiꝰ eius' ꝓ eo. zi.

Cap. xxi.

OVodecim ⁹annorū
erat ooooooooooo
'manasses' cū regnare ce
pisset' & qnquagita' qn
q̄ⁿ annis' regnauit' in ie
rusalē. "Nomē" matris e
iꝰ aphsiba'. ⁹Fecitq̄⁹ ma
lū" in cōspectu' dñi': ooo
"iuxta idola' gētiū' quas
'deleuit' dominus ooooo
⁹a facie' filiorū' israel.
'Cōuertit⁹q̄ⁿ & edifica
uit⁹ excelsa' que' dissipa
uerat' ezechias "' pr̄ eius:
"& erexit⁹ aras⁹ baal' &
fecit' lucos ooooooooo
⁹sicut' fecerat' achab ooo
'rex' israel: ooooooooo
'& adorauit⁹ oēm" militi
am' celi" & coluit oooooo
'eā. 'Extruxitq̄⁹ aras⁹ in
domo' domini de' qua
'dixit" dominus: "in ie
rusalem" ponam ooooooo
⁹nomē meum. '& extru
xit⁹ altaria' vniuerse' mi
litie' celi: 'in duobus' a
triis⁸ templi⁹ domini. ooo
'Et traduxit' filiū suū ꝓ
ignē⁶ & ariolatus⁵ ⁿ & ob
seruauit auguria' & fecit
⁹phitones: '& aruspices
"multiplicauit: "vt face
ret⁹ malū⁹ coraᵃ dño' & ir
ritaret eū. ²Posuitq̄⁹ "ido
lū' luci' quē' fecerat⁸ in tē
plo dñi: sup⁹ quo' locut⁹
est⁹ dñs' ad⁸ dd⁸ & ad⁹ salo
monē' filiū eius. ³In tem
plo' hoc" & in ierusalem
"quē' elegī⁸ de cūctis⁹ tri
bubus' israel⁹ ponā" no
men meum' in sempiter
num. '& vltra' non⁸ facia
cōmoueri⁹ pedē' israel⁹ d
'terra' quam ooooooooo
⁹dedi⁸ patribus eorum:
⁹si' custodierint ooooooo
"opere" omnia ⁹que⁹ p
cepi eis: ooooooooooo
q̄& vniuersam' legē' quā
'mandauit" eis' ꝑu? me
us' moyses, Illi vero' nō
⁹audierunt: ᵇ sed seducti
sunt a 'manasse ooooooo

וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ עַל הַשְּׁחִין וְיֶחִי וַיֹּאמֶר שׂוּם שְׂתִ
חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ מָה אוֹת כִּי
יִרְפָּא יְהוָה לִי וְעָלִיתִי בַּיּוֹם רֶבַע
הַשְּׁלִשִׁי בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ
זֶה לְךָ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה
יְהוָה אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר הֲלֵךְ
הַצֵּל עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אִם יָשׁוּב עֶשֶׂר מַעֲלוֹת
מַעֲלוֹת׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ נָקֵל לַצֵּל
לִנְטוֹת עֶשֶׂר מַעֲלוֹת לֹא כִי יָשׁוּב
הַצֵּל אָחֳרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃ וַיִּקְרָא
יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל יְהוָה וַיָּשֶׁב אֶת
הַצֵּל מַעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת
אָחָז אֲחַרְנִית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃ בָּעֵת
הַהִיא שָׁלַח בְּרֹאדָךְ בַּלאֲדָן בֶּן בַּלאֲדָן
מֶלֶךְ בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ
כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חִזְקִיָּהוּ׃ וַיִּשְׁמַע
עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת כָּל בֵּית
נְכֹתוֹ אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֵת
הַבְּשָׂמִים וְאֵת שֶׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת בֵּית
כְּלֵיו וְאֵת כָּל אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאֹצְרוֹתָיו
לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ
בְּבֵיתוֹ וּבְכָל מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ
הַנָּבִיא אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
וּמֵאַיִן יָבֹאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ
מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ מִבָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר
מָה רָאוּ בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת
כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא הָיָה דָבָר
אֲשֶׁר לֹא הֶרְאִיתִים בְּאֹצְרוֹתָי׃
וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע
דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשָּׂא
כֹּל אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר אָצְרוּ
אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא
יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה׃ וּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר
יֵצְאוּ מִמֶּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקָּחוּ
וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃

Esai. 38.a.

Esai. 39.a.

fent' & posuissent' super
⁹vlcus eius: ⁹curatus est.
'Dixerat aūt⁹ ezechias' ad
esaiā. ⁸Q̄d erit⁹ signum
'qa' dñs" me⁸ fanabit: "&
quia ascensurus sum" die
⁹tertia⁸ tēplū⁹ dñi? Cui' a
it⁸ esaias. ooooooooo
'Hoc erit' signū' a' domi
no' q̄⁹ facturus sit ooooo
⁹dñs' sermonē 'quē' lo-
cutus est. Vis vt⁸ ascēdat
⁹vmbra' decē' lineis: 'aut
vt" reuertatur" totidem
⁹gradibus? Et ait⁸ eze-
chias. 'Facile est⁹ vmbrā
'crescere" decem' lineis.
'Nec hoc volo vt fiat:
'sed vt ⁸reuertatur' re-
trorsū⁹ decē' gradibus.
'Inuocauit itaq̄⁸ esaias
⁹ppheta⁸ dñm: '& redu-
xit" vmbrā ⁹p lineas' q̄⁹
descēderat' in ho
rologio⁹ achaz' retrorsū
"decē' gradibus. 'In tpe
'illo⁸ misit⁸ merodach oo
'baladan ⁹filius' baladā
'rex⁸ babyloniorū⁹ littes
ras' & mūera⁸ ad' ezechí
am: "audierat" enim' q̄⁹
⁸egrotasset⁸ ezechias.
'Letatus est aūt' in aduē
tu eorū' ezechias: "& oñ
dit eis' domū' aromatū
⁹& aurum⁹ & argētū' &
⁹pigmenta varia: 'vnguē
ta⁹ quoq; '& " domū" va
sorū suorū: ⁹& ⁹oia⁹ q̄⁹ hē
re poterat" in thesauris
suis. ⁸Nō⁸ fuit' verbū' q̄⁸
nō ⁸monstrasset eis⁸ eze
chias 'i domo sua" & i oī
'ptāte sua. 'Venit āt⁸ esa
ias⁸ ⁹pheta' ad⁸ regē' eze
chiam: "dixit⁹ q̄ oooooo
" ei. ⁸Quid⁸ dixerūt⁸ viri
'isti: ooooooooooooo
⁸aut vnde' venerunt" ad
te! Cui' ait' ezechias. ooo
'De terra⁸ longinq̄⁸ venе
runt ad me⁸ de babylōe.
At ille⁸ rūdit. ⁸Quid' vi-
derūt⁸ i domo tua: ⁸ Ait
'ezechias. 'Oia "q̄cunq;
sunt" in domo mea⁸ vide
rūt. ⁹Nihil⁸ est ei⁸ q̄⁸ nō
"mōstraueri eis' i thesau-
ris meis. 'Dixit⁸ itaq̄⁸ esa
ias⁸ ezechie. ᶜ Audi oooo
⁹fermonē' dñi. 'Ecce⁸ di
es⁸ venient: '& auferen
tur⁸ oia' q̄ sunt" in domo
tua: "& q̄⁸ condiderunt
⁹pres tui⁹ vsq̄ in' diem
⁸hāc' in babylonem" Nō
⁸remanebit' q̄ cq̄ⁿ 'ait⁸ do
minus. Sed⁸ & de filiis tu
is⁸ q⁹ egredientur ' ex te
'quos⁸ gñabis⁹ tollētur:
'& erūt⁸ eunuchi' in pala
tio" regis" babylonis.

τ imponant sup vlcus τ sanaberis. τ vt
καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἕλκος καὶ ὑγιάσῃ. καὶ ἔῤ
xit ezechias ad esaiam: quod signū q̄ sana
πεν ἐζεκίας πρὸς ἡσαΐαν, τί τὸ σημεῖον ὅτι ἀσυ-
bit me dñs: τ ascēdā in domū dñi die
ταί με κύριος, καὶ ἀναβήσομαι εἰς οἶκον κυρίου τῇ ἡμέ-
tertia: τ dixit esaias: hoc tibi si
ρᾳ τῇ τρίτῃ; καὶ εἶπεν ἡσαΐας, τοῦτό σοι τὸ σημ
gnū a dñs: q̄ faciet dñs sermonē quē lo
μεῖον παρὰ κυρίου, ὅτι ποιήσει κύριος τὸν λόγον ὃν ἐλά
cut'ē est. ibit vmbra decē gradibus: aut reuertet
λησε. πορεύσεται ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμούς, ἢ ἀναστρέψει
decē gradibus. τ dixit ezechias: facile vmbrā
δέκα ἀναβαθμούς. καὶ εἶπεν ἐζεκίας, κοῦφον τὴν σκιὰν
inclinare decē gradibus: nō sic: sed reuerta
κλίναι δέκα ἀναβαθμούς, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἀποστρα-
tur vmbra decē gradibus in eā retrorsū. τ' clama
φήτω ἡ σκιὰ δέκα ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. καὶ ἐβόη
uit esaias ꝓpheta ad dñm: τ reuersa est
σεν ἡσαΐας ὁ προφήτης πρὸς κύριον, καὶ ἐπέστρε-ψεν ἡ
vmbra in gradibus achaz q̄b⁹ descēdit. decez
σκιὰ ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς ἃ καὶ κατ[illegible]τοὺς δέκα
gradibus in eā retrorsū. in ⁹ illo mi
ἀναβαθμοὺς εἰς τὰ ὀπίσω. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέ-
sit barodach filius baladā rex babylo
στειλε Βαρωδὰχ υἱὸς Βαλαδὰν βασιλεὺς Βαβυλῶ-
nis litteras τ munera ad ezechiā: audierat enī q̄
νος ἐπιστολὰς καὶ δῶρα πρὸς ἐζεκίαν, ἤκουσε γὰρ ὅτι
egrotauit ezechias. τ letat⁹ est in eis ezechias: τ
ἠρρώστησεν ἐζεκίας. καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς ἐζεκίας, καὶ
ostēdit eis oēm domū aromatū τ ar
ἔδειξεν αὐτοῖς πάντα τὸν οἶκον τοῦ τεχνωβὰ καὶ τὸν ἀρ
gentū τ aurum τ aromata τ oleū
γύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ ἀρώματα καὶ τὸ ἔλαιον
bonū τ domū vasorū suorū: τ om
τὸν ἀγαθὸν καὶ τὸν οἶκον τῶν σκευῶν αὐτοῦ, καὶ πάν-
nia q̄cūq; inēta sūt in thesauris: τ nō reliquit
τα ὅσα εὑρέθη ἐν τοῖς θησαυροῖς, καὶ οὐ παρέλειπεν
q̄dpiā q̄⁹ nō ostēdit eis ezechias in domo sua
οὐδὲν ὃ οὐκ ἔδειξεν αὐτοῖς ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
τ in oīsī thesauro suo. τ ingressus est esaias
καὶ ἐν παντὶ θησαυρῷ αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθεν Ἡσαΐας ὁ
propheta ad ezechiā regē τ dixit ei:
προφήτης πρὸς ἐζεκίαν τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν αὐ
quid locuti sunt ad te viri isti: τ
τῷ, τί ἐλάλησαν πρὸς σὲ οἱ ἄνδρες οὗτοι, καὶ
vnde venerūt ad te: τ dixit ezechias de fra
πόθεν ἦκον πρὸς σέ; καὶ εἶπεν ἐζεκίας ἐκ γῆς τῆς
ginqua venerūt ad me de babilone. τ dixit esai
μακρὰν ἦκον πρός με ἐκ Βαβυλῶνος. καὶ εἶπεν Ἡσαΐ
as: q̄d viderūt in domo tua? τ dixit ezechias:
ας, τί εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου; καὶ εἶπεν ἐζεκίας,
omnia q̄cūq; in domo mea viderūt: nō fuit in
πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον, οὐκ ἦν ἐ τῷ οἴκῳ
mea q̄⁹ nō mōstraui eis: τ in thesauris
μου ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς, καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς
meis. τ dixit esaias ad ezechiā: audi
μου. καὶ εἶπεν Ἡσαΐας πρὸς ἐζεκίαν, ἄκουσον τὸν
sermonē dñi: ecce dies venīūt dicit dñs:
λόγον κυρίου, ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶ κύριος,
τ auferētur oia q̄cūq; sunt in domo tua: τ q̄cūq;
καὶ ἀρθήσεται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὅσα
condiderunt patres tui vsq; in diem hanc
ἐθησαύρισαν οἱ πατέρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
in babylonē. nō remanebit verbū dicit do
εἰς Βαβυλῶνα. οὐχ ὑπολειφθήσεται ῥῆμα εἶπε κύ
minus. τ a filiis tuis q̄ egressi sunt de
ριος. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν σου τῶν ἐξελευθούτων ἐκ
te quos generasti capient: τ erunt eunuchi
σοῦ ὧν ἐγέννησας λήψονται, καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι
in domo regis babylonis.
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος.

לַעֲשׂוֹת אֶת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו
וַיַּחֲטִא גַּם אֶת יְהוּדָה בְּגִלּוּלָיו לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי
מֵבִיא רָעָה עַל יְרוּשָׁלַם וְיהוּדָה אֲשֶׁר כָּל שֹׁמְעָו תְּצַלֶּינָה שְׁתֵּי אָזְנָיו:
וְנָטִיתִי עַל יְרוּשָׁלַם קָו שֹׁמְרוֹן וְאֶת מִשְׁקֹלֶת בֵּית אַחְאָב
וּמָחִיתִי אֶת יְרוּשָׁלַם כַּאֲשֶׁר יִמְחֶה אֶת הַצַּלַּחַת מָחֹה וְהָפֵךְ עַל פָּנֶיהָ:
וְנָטַשְׁתִּי אֶת שְׁאֵרִית נַחֲלָתִי וְנָתַתִּים בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וְהָיוּ לָבַז
וְלִמְשִׁסָּה לְכָל אֹיְבֵיהֶם: יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ הָרַע בְּעֵינַי וַיִּהְיוּ מַכְעִסִים
אֹתִי מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתָם מִמִּצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְגַם דָּם נָקִי
שָׁפַךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר
מִלֵּא אֶת יְרוּשָׁלַם פֶּה לְפֶה לְבַד
מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יְהוּדָה
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וְיֶתֶר
דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וְחַטָּאתוֹ
אֲשֶׁר חָטָא הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:
וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּגַן
בֵּיתוֹ בְּגַן עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ
תַּחְתָּיו: בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
אָמוֹן בְּמָלְכוֹ וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ
בִּירוּשָׁלָם וְשֵׁם אִמּוֹ מְשֻׁלֶּמֶת בַּת
חָרוּץ מִן יָטְבָה: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינַי
יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו:
וַיֵּלֶךְ בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַךְ

לעשות את הרע מן בני ישראל: ויברח עגה אשר עשה מנשה אביו: ויעבד
את הגלולים ויזבח להם: ויעזב את יהוה אלהי אבתיו ולא הלך בדרך
יהוה: ויקשרו עבדי אמון עליו וימיתו את המלך בביתו: ויך עם הארץ
את כל הקשרים על המלך אמון ויملיכו עם הארץ את יאשיהו בנו תחתיו:
ויתר דברי אמון אשר עשה הלא הם כתובים על ספר דברי הימים
למלכי יהודה: ויקבר אתו בקברתו בגן עזא וימלך יאשיהו בנו תחתיו:
בן שמנה שנה יאשיהו במלכו ושלשים ואחת שנה מלך בירושלם
ושם אמו ידידה בת עדיה מבצקת: ויעש הישר בעיני יהוה וילך בכל דרך
דויד אביו לא סר ימין ושמאול: ויהי בשנת שמנה עשרה למלך יאשיהו
שלח המלך את שפן בן משלם בן חצליה הספר בית יהוה לאמר:
עלה אל חלקיהו הכהן הגדול ויתם את הכסף המובא בית יהוה
אשר אספו שמרי הסף מאת העם: ויתנהו על יד עשי המלאכה
המפקדים בבית יהוה ויתנו אתו לעשי המלאכה אשר בבית יהוה
לחזק הבדק הבתים: לחרשים ולבנים ולגדרים ולקנות עצים ואבני
מחצב לחזק את הבית: אך לא יחשב אתם הכסף אשר יתן על ידם כי באמונה
הם עשים: ואמר חלקיהו הכהן הגדול
אל שפן הספר ספר התורה
מצאתי בבית יהוה ויתן חלקיה
את הספר אל שפן ויקראהו:

quib⁹ seruiuit pater eius: ⁊ adorauit ea: ὃις ἐδούλευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτ⁹
⁊ dereliquit dñm deū patrum ⁊ dereliquit κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων
suorū: ⁊ nō ambulauit in via dñi: ⁊ conuer αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ κυρίου, καὶ συνεγράφ
si sunt serui amon cōtra eū: ⁊ interfecerūt ησαν οἱ παῖδες ἀμὼν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐθανάτωσαν τὸν
regem in domo sua. ⁊ percussit ppls βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς
terre eos qui insidiati sunt regi amon: ⁊ γῆς τοὺς ἐπιβουλεύσαντας τῷ βασιλεῖ ἀμών, καὶ
regē cōstituit ppls ⁊ fecit ppls terre ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ'
ro. ⁊ reliqua simonū amon ⁊ hec fecit: αὐτοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀμὼν ὅσα ἐποίησεν,
nonne hec scripta sūt in libro simonū οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν
dierū regum iuda: ⁊ sepelierūt amon in ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ ἔθαψαν τὸν ἀμὼν ἐν
sepulchro suo in horto oza. ⁊ regnauit τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ ὀζά. καὶ ἐβασίλευσεν
iosias filꝰ eius pro eo. ἰωσίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἀντ' αὐτοῦ,

Ca.22.

A Filius octo annorū iosias cū regnaret ipse: Ὑὸς ὀκτὼ ἐτῶν ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν,
1.Par 34.a. ⁊ triginta ⁊ uno anno regnauit in hierusalē: καὶ τριάκοντα καὶ ἑνὶ ἔτει ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλήμ,
⁊ nomē matri eius ydeldida filia adaia ⁊ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἰεδιδὰ θυγάτηρ ἐδεία
de basucoth: ⁊ fecit iosias rectū coram dñō: ⁊ ambulauit in oībꝰ via dauid pa κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ δαυὶδ τοῦ πα
tris sui: nō recessit ad dexterā vel ad sinistrā. ⁊ factū ē τρὸς αὐτοῦ, οὐκ ἀπέστη ἐκεῖθεν ἢ ἀριστερά. καὶ ἐγένετο
in decimo octauo anno iosie regis iuda ἐν τῷ δεκάτῳ καὶ ἑκάτῳ ἔτει ἰωσίου βασιλέως ἰούδα
misit rex saphan filiū eselie filiū ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν σαφὰν υἱὸν ἐσολαὶου υἱοῦ
mesollam scribam dom⁹ dñi dicēs: ascē μεσολλὰμ τὸν γραμματέα οἴκου κυρίου λέγων, ἀνά
de ad helchiam sacerdotē magnū: ⁊ cōflā βηθι πρὸς χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ χωνεύ
te argentū qđ illatū est in domo dñi qđ col σατε τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενηνεγμένον ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ὃ συ
legerūt custodietes limen a ppło: ἐφύλαξαν οἱ φυλάσσοντες τὸν σαφὰ παρὰ τοῦ λαοῦ,
⁊ detur in manu facientiū opa q ⁊ δοθήτω ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν
prepositi sunt in domo dñi, ⁊ dederūt illō tur καθεσταθέων ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου· καὶ ἐδόκαν αὐτὸ κα
ta verbū regis facientibꝰ opera i τὰ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἐν
domo dñi vt instaurēt fartatecta domus οἴκῳ κυρίου τοῦ κατισχύσαι τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου τοῖς
fabris lignariis ⁊ edificatorib⁹ ⁊ muratorib⁹ vt τέκτοσι· καὶ τοῖς οἰκοδόμοις καὶ τοῖς τειχισταῖς τοῦ
emant ligna ⁊ lapides excīsos: vt re κτήσασθαι ξύλα καὶ λίθους λατομητούς, τοῦ κρα
flaurent fartatecta domus. verūtāmē supputa τῶσαι τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου. πλὴν οὐκ ἐξελογίζοντ
bat eis argentū qđ dabatur eis: ⁊ in ηθησαν τὸ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν
to autoꝰ ⁊ helchias sacerdos magnus ad saphan scribam: libriū τὸ αὐτοὺς ὁ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν
fide ipsi faciebāt. ⁊ dixit helchias sacerdos μεγας πρὸς σαφὰν τὸν γραμματέα, βιβλίον τοῦ
legis reppert in domo dñi. ⁊ dedit helci νόμου εὑρον ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκε χελκί
as saphan volumē: ⁊ legit illud: ας τῷ σαφὰν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνέγνω αὐτό, καὶ

quib⁹ seruiebat pater eius: ⁊ adorauit eas: οἷς ἐδούλευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν αὐτ⁹
⁊ dereliquit dñm deū patrum ⁊ dereliquit κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων
suorū: ⁊ nō ambulauit in via dñi: ⁊ conuer αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ κυρίου, καὶ συνεστρά
si sunt serui amon cōtra eū: ⁊ interfecerūt φησαν οἱ παῖδες ἀμὼν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐθανάτωσαν τὸν
regem in domo sua. ⁊ percussit ppls βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς
terre eos qui insidiati sunt regi amon: ⁊ γῆς τοὺς ἐπιβουλεύσαντας τῷ βασιλεῖ ἀμὼν, καὶ
regē cōstituit ppls ⁊ fecit ppls terre iosiam filiū eius pro ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ'
eo. ⁊ reliqua simonū amon ⁊ hec fecit: αὐτοῦ. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀμὼν ὅσα ἐποίησεν,
nonne hec scripta sūt in libro simonū nonne hec scripta sunt in libro simonū dierū regum iuda? ⁊ sepelierūt amon in dierū regum iuda: ⁊ sepelierūt amon in
sepulchro suo in horto oza. ⁊ regnauit sepulchro suo in horto oza. ⁊ regnauit
iosias filꝰ eius pro eo. iosias filius eius pro eo.

Ca.22.

Octo annorum erat iosias cum regnare cepisset: ⁊ trigintauno anno regnauit in hierusalē: nomē matris eius ydida filia adaia de basuoth: ⁊ fecit iosias rectū coram dño: ⁊ ambulauit in oībꝰ his q̄ interrupta compo nūt: ⁊ vt emātur ligna ⁊ lapides ad instaurādū templū dñi. Verūtāmē non supputantur eis argentū qđ accipiunt: sed ī ptāte hēant ⁊ in fide. Dixit aūt helchias pontifex ad saphan scriba. Librum legis repperi in domo dñi. Deditq; helchias volumen saphā scribe: quī ⁊ legit illud.

Ὀκτὼ ἐτῶν ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ τριάκοντα καὶ ἑνὶ ἔτει ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἰεδιδὰ θυγάτηρ ἐδεία ἀπὸ βασουκώθ· καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· οὐκ ἐξέκλινεν ἐκεῖθεν ἢ ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἐπ' ἀριστερά. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει ἰωσίου βασιλέως ἰούδα ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν σαφὰν υἱὸν ἐσολαὶου υἱοῦ μεσολλὰμ τὸν γραμματέα οἴκου κυρίου λέγων, ἀνάβηθι πρὸς χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ συντελεσθήτω τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενηνεγμένον ἐν οἴκῳ κυρίου ὃ συνέλεξαν παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ δοθήτω ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιούντων τὰ ἔργα τῶν καθεσταμένων ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου· καὶ ἐδόκαν αὐτὸ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ κυρίου τοῦ κατισχύσαι τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου τοῖς τέκτοσι καὶ τοῖς οἰκοδόμοις καὶ τοῖς τειχισταῖς τοῦ κτήσασθαι ξύλα καὶ λίθους λατομητούς, τοῦ κραταιῶσαι τὸ βεδὲκ τοῦ οἴκου. πλὴν οὐκ ἐξελογίζοντο ἐπ' αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς, ὅτι ἐν πίστει αὐτοὶ ἐποίουν. καὶ εἶπε χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας πρὸς σαφὰν τὸν γραμματέα, βιβλίον τοῦ νόμου εὗρον ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκε χελκίας τὸ βιβλίον τῷ σαφὰν τὸν γραμματέα, καὶ ἀνέγνω αὐτό,

יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ יַעַן
רַךְ לְבָבְךָ וַתִּכָּנַע מִפְּנֵי יְהוָה בְּשָׁמְעֲךָ
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה ׳׳ וְעַל
יִשְׁבֵי ׳ לִהְיוֹת ׳ לְשַׁמָּה ׳ וְלִקְלָלָה
וַתִּקְרַע אֶת ׳ בְּגָדֶיךָ ׳׳ וַתִּבְךְּ ׳ לְפָנָי
גַּם אֲנִי שָׁמַעְתִּי ׳ נְאֻם ׳ יְהוָה׃ לָכֵן
הִנְנִי אֹסִפְךָ ׳ עַל ׳ אֲבֹתֶיךָ ׳ וְנֶאֱסַפְתָּ
׳׳ אֶל קִבְרֹתֶיךָ ׳׳ בְּשָׁלוֹם ׳׳ וְלֹא תִרְאֶינָה
עֵינֶיךָ בְּכֹל הָרָעָה ׳ אֲשֶׁר ׳ אֲנִי ׳׳ מֵבִיא
עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה ׳ וַיָּשִׁבוּ ׳ אֶת
הַמֶּלֶךְ דָּבָר ׳ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ ׳ וַיֶּאֱסְפוּ
אֵלָיו ׳ כָּל ׳ זִקְנֵי ׳ יְהוּדָה ׳׳ וִירוּשָׁלִָם׃
וַיַּעַל ׳ הַמֶּלֶךְ ׳׳ בֵּית ׳ יְהוָה ׳ וְכָל ׳ אִישׁ
יְהוּדָה ׳׳ וְכֹל ׳ יֹשְׁבֵי ׳ יְרוּשָׁלִַם ׳ אִתּוֹ
וְהַכֹּהֲנִים ׳ וְהַנְּבִיאִים ׳ וְכָל ׳ הָעָם
לְמִקָּטֹן ׳ וְעַד ׳ גָּדוֹל ׳ וַיִּקְרָא ׳ בְּאָזְנֵיהֶם
אֵת כָּל ׳ דִּבְרֵי ׳׳ סֵפֶר ׳׳ הַבְּרִית ׳ הַנִּמְצָא
בֵּית ׳ יְהוָה ׳׳ וַיַּעֲמֹד ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ עַל ׳ הָעַמּוּד
וַיִּכְרֹת ׳׳ אֶת ׳ הַבְּרִית ׳׳ לִפְנֵי ׳ יְהוָה ׳׳ לָלֶכֶת
אַחֲרֵי ׳ יְהוָה ׳׳ וְלִשְׁמֹר ׳ מִצְוֹתָיו ׳ וְאֵת
עֵדְוֹתָיו ׳׳ וְאֶת ׳׳ חֻקֹּתָיו ׳ בְּכָל ׳ לֵב ׳ וּבְכָל
נֶפֶשׁ ׳ לְהָקִים ׳ אֶת ׳ דִּבְרֵי ׳׳ הַבְּרִית ׳׳ הַזֹּאת ׳ הַכְּתֻבִים ׳ עַל ׳ הַסֵּפֶר ׳ הַזֶּה
וַיַּעֲמֹד ׳ כָּל ׳ הָעָם ׳ בַּבְּרִית ׳׳ וַיֵּלֶךְ ׳ הַמֶּלֶךְ ׳׳ אֶת ׳ חִלְקִיָּהוּ ׳׳ הַכֹּהֵן ׳׳ הַגָּדוֹל ׳׳ וְאֶת
כֹּהֲנֵי ׳ הַמִּשְׁנֶה ׳׳ וְאֶת ׳ שֹׁמְרֵי ׳ הַסָּף
לְהוֹצִיא ׳׳ מֵהֵיכַל ׳ יְהוָה ׳ אֶת ׳ כָּל
הַכֵּלִים ׳ הָעֲשׂוּיִם ׳ לַבַּעַל ׳ וְלָאֲשֵׁרָה
וּלְכֹל ׳ צְבָא ׳ הַשָּׁמָיִם ׳ וַיִּשְׂרְפֵם
מִחוּץ ׳ לִירוּשָׁלִַם ׳ בִּשְׁדְמוֹת ׳׳ קִדְרוֹן
וְנָשָׂא ׳ אֶת ׳ עֲפָרָם ׳ בֵּית ׳ אֵל ׃
וְהִשְׁבִּית ׳ אֶת ׳ הַכְּמָרִים ׳׳ אֲשֶׁר ׳ נָתְנוּ
מַלְכֵי ׳ יְהוּדָה ׳ וַיְקַטֵּר ׳ בַּבָּמוֹת ׳ בְּעָרֵי
׳ יְהוּדָה ׳ וּמִסְבִּי ׳ יְרוּשָׁלִַם ׳ וְאֶת
הַמְקַטְּרִים ׳ לַבַּעַל ׳ לַשֶּׁמֶשׁ ׳ וְלַיָּרֵחַ
׳׳ וְלַמַּזָּלוֹת ׳׳ וּלְכֹל ׳ צְבָא ׳ הַשָּׁמָיִם׃

israel: eo q audisti verba mea t pterritū est
Ισραηλ, ἀνθ' ὧν ἤκουσας τοὺς λόγους μου καὶ ἐπαλύνθη
cor tuū t verſus eſt a facie mea et audi
ἡ καρδία σου καὶ ἐντράπησ ἀπὸ προσώπου μου ὡς ἤκου
ſti q̄ locut' ſū cōtra loc' iſtū t cōtra
σας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς
habitātes in eo vt fiat in interritū t in ma.
ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῷ τ' γενέσθαι εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς κα
ledictionē: t ſcidiſti veſtimēta tua t fleuiſti co
τάραν, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐνώ
ram me: etiam ego audiui dicit dñs. nōne ſic
πιόν μου, καὶ γὰρ ἐγὼ ἤκουσα φησὶ κύριος. διὰ τοῦτο
ecce ego addo te ad patres tuos t col
δοὺ ἐγὼ προσλήμψομαί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ συ
ligeris ad ſepulchrū tuū in pace: t nō videbūt
ναχθήσῃ ἐπὶ τὸν τάφον σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ
oculi tui oia mala q̄ ego induco ſup
ὀφθαλμοί σου πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ
locum iſtū t ſup habitātes eum:
τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν; Ca.23.

A

ET renunciauerūt regi q̄d dixerat. Qui' milit: & congregati ſunt ad eum' omnes ſenes iuda & ieruſalē: afcenditq; rex' & omnes viri iuda & vniuerſi q̄ habitabant in ieruſalem cū eo: ſacerdotes & pphete & omnis populus a puo vſq; ad magnū: legitq; cunctis audientibus' oia verba libri federis q̄ inuentus ē in domo domini. Stetitq; rex ſuper gradum & fedus pcuſſit coram domino vt ambularet poſt dñm: & cuſtodiret precepta eius & teſtimonia & cerimonias in omni corde & in tota anima: & ſuſcitarent verba federis huius que ſcripta erant in libro illo. Acquiescq; populus pacto. Et precepit rex helchie pontifici & ſacerdotibus ſcdīs ordinis & ianitoribus vt proiicerent de templo domini omnia vaſa que facta fuerant baal & in luco & vniuerſe milicie celi: & combuſſit ea foris ieruſalem in conualle cedron & tulit puluerem eorū in bethel. Et deleuit aruſpices quos poſuerant reges iuda ad ſacrificādū in excelſis citates iuda & in circuitu ieruſalem: & eos qui adolebāt incēſum baal & ſoli & lune & duodecim ſignis & omni milicie celi.

ΚΑΙ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ ῥῆμα· καὶ ἀπέστειλεν
ſolias rex t cōgregauit ad eum oēs
Ιωσίας ὁ βασιλεὺς καὶ συνήγαγεν πρὸς αὐτὸν πάντας
ſenitores iuda t ieruſalem. t aſcēdit
τοὺς πρεσβυτέρους Ιούδα καὶ Ιερουσαλήμ· καὶ ἀνέβη
rer in domū dñi t oia vir iuda t
ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου καὶ πᾶς ἀνὴρ Ιούδα καὶ
omnes habitātes ieruſalem cū eo: t
πάντες οἱ κατοικοῦντες Ιερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ, καὶ
ſacerdotes & pphte t oia pplūs a puero
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ προφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ
vſq; ad magnū. t legit in auribꝰ eorū oia
ἕως μεγάλου· καὶ ἀνέγνω ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν πάντας
verba libri federis q̄ inuentus eſt
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος
in domo dñi. t ſtetit rex ſup columnā t
ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν σύλον καὶ
pepigit fedus coram dño vt ambularēt poſt
διέθετο τὴν διαθήκην ἐνώπιον κυρίου τοῦ πορευθῆναι ὀπίσ
dñm t vt cuſtodirēt mādata eius t
σω κυρίου καὶ τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ
teſtimonia eius t pcepta eius in toto
τὰ μαρτύρια αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ
corde t in tota ania: vt ſuſcitarēt verba
καρδίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ, τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους
federis huius que ſcripta erant in libro
τῆς διαθήκης ταύτης τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ
illo. t ſtetit oīs pplūs in federe. t pcepit
τούτῳ. καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ· καὶ ἐνετείλατο
rex helchie ſacerdoti magno t ſacerdotibus ſcdīs ordinis & ianitoribus vt proiicerent de templo domini omnia vaſa que facta fuerant baal & in luco & vniuerſe milicie celi: combuſſit ea foris ieruſalem in conualle cedron & tulit puluerem eorū in bethel. Et deleuit aruſpices quos poſuerant reges iuda ad ſacrificādū in excelſis citates iuda & in circuitu ieruſalem: & eos qui adolebāt incēſum baal & ſoli & lune & duodecim ſignis & omni milicie celi.

τῷ ἀρχιερεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ τοῖς ἱερεῖς τοῖς δευτερεύουσι καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὸν σκε
μὸν, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ κυρίου πάντα τὰ σκεύη,
que fecerāt baal t luco t vniuerſe milicie celi:
ἃ ἐποίησαν τῷ βάαλ καὶ τῷ ἄλσει καὶ πάσῃ τῇ στρατιᾷ
combuſſit ea foris ieruſalem in conualle cedron: t tulit puluerem eorū
τοῦ οὐρανοῦ· καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἔξω Ιερουσαλὴμ
in bethel. t cōbuſſit ſacerdotes ſcdīs ordinis
ἐν πεδίῳ Καιδρών, καὶ ἔλαβε τὸν χοῦν αὐτῶν
& deleuit aruſpices quos poſuerant reges iuda & adoleri icēſum in excelſis
εἰς Βαιθήλ· καὶ κατέκαυσε τοὺς ἱερεῖς οὓς κατέστη
ciuitatib' iuda t in circuitu ieruſalem:
σαν οἱ βασιλεῖς Ιούδα τοῦ θυμιᾶν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
& eos qui adolebāt incēſum baal & ſoli & lune & duodecim ſignis & omni milicie celi.
καὶ τοῖς μαζαλὼθ καὶ πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ.

וַיֵּבֵא שָׁפָן ׳׳ הַסֹּפֵר ׳׳ אֶל ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ וַיָּשֶׁב
אֶת ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ דָּבָר ׳ וַיֹּאמֶר ׳ הַתִּינוֹ ׳ עֲבָדֶיךָ
אֶת ׳ הַכֶּסֶף ׳ הִנָּצַא ׳ בַּבַּיִת ׳ וַיִּתְּנוּהוּ ׳ עַל
יַד ׳ עֹשֵׂי ׳ הַמְּלָאכָה ׳ הַמְפֻקָּדִים ׳ בֵּית
יְהוָה׃ ׳׳ וַיִּגֶּד ׳ שָׁפָן ׳ הַסֹּפֵר ׳ לַמֶּלֶךְ ׳׳
לֵאמֹר ׳ סֵפֶר ׳ נָתַן ׳ לִי ׳ חִלְקִיָּה ׳ הַכֹּהֵן
וַיִּקְרָאֵהוּ ׳ שָׁפָן ׳ לִפְנֵי ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ וַיְהִי
כִּשְׁמֹעַ ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ אֶת ׳ דִּבְרֵי ׳ סֵפֶר ׳ הַתּוֹרָה
וַיִּקְרַע ׳ אֶת ׳ בְּגָדָיו ׳׳ וַיְצַו ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ אֶת
חִלְקִיָּה ׳ הַכֹּהֵן ׳ וְאֶת ׳ אֲחִיקָם ׳ בֶּן ׳ שָׁפָן
וְאֶת ׳ עַכְבּוֹר ׳ בֶּן ׳ מִיכָיְהוּ ׳ וְאֶת ׳ שָׁפָן
הַסֹּפֵר ׳ וְאֶת ׳ עֲשָׂיָה ׳ עֶבֶד ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ לֵאמֹר׃
לְכוּ ׳ דִרְשׁוּ ׳׳ אֶת ׳ יְהוָה ׳ בַּעֲדִי ׳ וּבְעַד
הָעָם ׳ וּבְעַד ׳ כָּל ׳ יְהוּדָה ׳ עַל ׳ דִּבְרֵי
הַסֵּפֶר ׳ הַנִּמְצָא ׳ הַזֶּה ׳ כִּי ׳ גְדוֹלָה ׳ חֲמַת
יְהוָה ׳ אֲשֶׁר ׳ הִיא ׳ נִצְתָה ׳ בָּנוּ ׳ עַל ׳ עַל
אֲשֶׁר ׳׳ לֹא ׳ שָׁמְעוּ ׳ אֲבוֹתֵינוּ ׳ עַל ׳ דִּבְרֵי
הַסֵּפֶר ׳ הַזֶּה ׳ לַעֲשׂוֹת ׳ כְּכָל ׳ הַכָּתוּב
עָלֵינוּ׃ וַיֵּלֶךְ ׳ חִלְקִיָּהוּ ׳ הַכֹּהֵן ׳ וַאֲחִיקָם
וְעַכְבּוֹר ׳ וְשָׁפָן ׳ וַעֲשָׂיָה ׳׳ אֶל ׳ חֻלְדָּה
הַנְּבִיאָה ׳ אֵשֶׁת ׳ שַׁלֻּם ׳׳ בֶּן ׳׳ תִּקְוָה ׳׳ בֶּן
חַרְחַס ׳ שֹׁמֵר ׳ הַבְּגָדִים ׳ וְהִיא
יֹשֶׁבֶת ׳ בִּירוּשָׁלִַם ׳ בַּמִּשְׁנֶה ׳ וַיְדַבְּרוּ
אֵלֶיהָ׃ וַתֹּאמֶר ׳ אֲלֵיהֶם ׳ כֹּה ׳ אָמַר
יְהוָה ׳ אֱלֹהֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ אִמְרוּ ׳ לָאִישׁ
אֲשֶׁר ׳ שָׁלַח ׳׳ אֶתְכֶם ׳׳ אֵלַי ׃ כֹּה
אָמַר ׳ יְהוָה ׳ הִנְנִי ׳ מֵבִיא ׳ רָעָה ׳׳ אֶל ׳ כָּל
הַמָּקוֹם ׳ הַזֶּה ׳ וְעַל ׳ יֹשְׁבָיו ׳ אֵת ׳ כָּל
דִּבְרֵי ׳ הַסֵּפֶר ׳ אֲשֶׁר ׳ קָרָא ׳ מֶלֶךְ
יְהוּדָה ׃ תַּחַת ׳ אֲשֶׁר ׳׳ עֲזָבוּנִי
וַיְקַטְּרוּ ׳ לֵאלֹהִים ׳ אֲחֵרִים ׳ לְמַעַן ׳ הַכְעִיסֵנִי ׳ בְּכֹל ׳ מַעֲשֵׂה ׳׳ יְדֵיהֶם ׳ וְנִצְתָה ׳ חֲמָתִי ׳ בַּמָּקוֹם ׳ הַזֶּה ׳ וְלֹא
תִכְבֶּה׃ וְאֶל ׳ מֶלֶךְ ׳ יְהוּדָה ׳ הַשֹּׁלֵחַ ׳ אֶתְכֶם ׳׳ לִדְרֹשׁ ׳׳ אֶת יְהוָה ׳׳ כֹּה ׳׳ תֹּאמְרוּ
אֵלָיו ׳ כֹּה ׳ אָמַר ׳ יְהוָה ׳ אֱלֹהֵי

israel: eo q audiſti verba mea t pterritū eſt
Ισραηλ, ἀνθ' ὧν ἤκουσας τοὺς λόγους μου καὶ ἐπαλύνθη
cor tuū t verſus eſt a facie mea et audi
ἡ καρδία σου καὶ ἐντράπησ ἀπὸ προσώπου μου ὡς ἤκου
ſti q̄ locut' ſū cōtra loc' iſtū t cōtra
σας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς
habitātes in eo vt fiat in interritū t in ma.
ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῷ τ' γενέσθαι εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς κα
ledictionē: t ſcidiſti veſtimēta tua t fleuiſti co
τάραν, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐνώ
ram me: etiam ego audiui dicit dñs. nōne ſic
πιόν μου, καὶ γὰρ ἐγὼ ἤκουσα φησὶ κύριος. διὰ τοῦτο
ecce ego addo te ad patres tuos t col
δοὺ ἐγὼ προσλήμψομαί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ συ
ligeris ad ſepulchrū tuū in pace: t nō videbūt
ναχθήσῃ ἐπὶ τὸν τάφον σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ
oculi tui oia mala q̄ ego induco ſup
ὀφθαλμοί σου πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ
locum iſtū t ſup habitātes eum:
τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν; Ca.23.

A

ET renunciauerūt regi q̄d dixerat. Qui' milit: & congregati ſunt ad eum' omnes ſenes iuda & ieruſalē: afcenditq; rex' & omnes viri iuda & vniuerſi q̄ habitabant in ieruſalem cū eo: ſacerdotes & pphete & omnis populus a puo vſq; ad magnū: legitq; cunctis audientibus' oia verba libri federis q̄ inuentus ē in domo domini. Stetitq; rex ſuper gradum & fedus pcuſſit coram domino vt ambularet poſt dñm: & cuſtodiret precepta eius & teſtimonia & cerimonias in omni corde & in tota ania: & ſuſcitarent verba federis huius que ſcripta erant in libro illo. Acquiescq; populus pacto. Et precepit rex helchie pontifici & ſacerdotibus ſcdīs ordinis & ianitoribus vt proiicerent de templo domini omnia vaſa que facta fuerant baal & in luco & vniuerſe milicie celi: & combuſſit ea foris ieruſalem in conualle cedron & tulit puluerem eorū in bethel. Et deleuit aruſpices quos poſuerant reges iuda ad ſacrificādū in excelſis citates iuda & in circuitu ieruſalem: & eos qui adolebāt incēſum baal & ſoli & lune & duodecim ſignis & omni milicie celi.

ΚΑΙ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ ῥῆμα· καὶ ἀπέστειλεν
ſolias rex t cōgregauit ad eum oēs
Ιωσίας ὁ βασιλεὺς καὶ συνήγαγεν πρὸς αὐτὸν πάντας
ſenitores iuda t ieruſalem. t aſcēdit
τοὺς πρεσβυτέρους Ιούδα καὶ Ιερουσαλήμ· καὶ ἀνέβη
rer in domū dñi t oia vir iuda t
ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου καὶ πᾶς ἀνὴρ Ιούδα καὶ
omnes habitātes ieruſalem cū eo: t
πάντες οἱ κατοικοῦντες Ιερουσαλὴμ μετ' αὐτοῦ, καὶ
ſacerdotes & pphte t oia pplūs a puero
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ προφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ
vſq; ad magnū. t legit in auribꝰ eorū oia
ἕως μεγάλου· καὶ ἀνέγνω ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν πάντας
verba libri federis q̄ inuentus eſt
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑρεθέντος
in domo dñi. t ſtetit rex ſup columnā t
ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν σύλον καὶ
pepigit fedus coram dño vt ambularēt poſt
διέθετο τὴν διαθήκην ἐνώπιον κυρίου τοῦ πορευθῆναι ὀπίσ
dñm t vt cuſtodirēt mādata eius t
σω κυρίου καὶ τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ
teſtimonia eius t pcepta eius in toto
τὰ μαρτύρια αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ
corde t in tota ania: vt ſuſcitarēt verba
καρδίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ, τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους
federis huius que ſcripta erant in libro
τῆς διαθήκης ταύτης τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ
illo. t ſtetit oīs pplūs in federe. t pcepit
τούτῳ. καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ· καὶ ἐνετείλατο
rex helchie ſacerdoti magno t ſacerdotibus ſcdīs ordinis & ianitoribus vt proiicerent de templo domini omnia vaſa que facta fuerant baal & in luco & vniuerſe milicie celi: combuſſit ea foris ieruſalem in conualle cedron & tulit puluerem eorū in bethel. Et deleuit aruſpices quos poſuerant reges iuda ad ſacrificādū in excelſis citates iuda & in circuitu ieruſalem: & eos qui adolebāt incēſum baal & ſoli & lune & duodecim ſignis & omni milicie celi.

τῷ ἀρχιερεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ τοῖς ἱερεῖς τοῖς δευτερεύουσι καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὸν σκε
μὸν, τοῦ ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ κυρίου πάντα τὰ σκεύη,
que fecerāt baal t luco t vniuerſe milicie celi:
ἃ ἐποίησαν τῷ βάαλ καὶ τῷ ἄλσει καὶ πάσῃ τῇ στρατιᾷ
combuſſit ea foris ieruſalem in conualle cedron: t tulit puluerem eorū
τοῦ οὐρανοῦ· καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἔξω Ιερουσαλὴμ
in bethel. t cōbuſſit ſacerdotes ſcdīs ordinis
ἐν πεδίῳ Καιδρών, καὶ ἔλαβε τὸν χοῦν αὐτῶν
& deleuit aruſpices quos poſuerant reges iuda & adoleri icēſum in excelſis
εἰς Βαιθήλ· καὶ κατέκαυσε τοὺς ἱερεῖς οὓς κατέστη
ciuitatib' iuda t in circuitu ieruſalem:
σαν οἱ βασιλεῖς Ιούδα τοῦ θυμιᾶν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
& eos qui adolebāt incēſum baal & ſoli & lune & duodecim ſignis & omni milicie celi.
καὶ τοῖς μαζαλὼθ καὶ πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ.

וַיֹּצֵא אֶת הָאֲשֵׁרָה מִבֵּית יְהוָה
מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם אֶל נַחַל קִדְרוֹן
וַיִּשְׂרָף אֹתָהּ בְּנַחַל קִדְרוֹן וַיִּדֹּק עָפָר
וַיַּשְׁלֵךְ אֶת עֲפָרָהּ עַל קִבְרֵי בְנֵי
הָעָם: וַיִּתֵּץ אֶת בָּתֵּי הַקְּדֵשִׁים אֲשֶׁר
בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר הַנָּשִׁים אֹרְגוֹת
שָׁם בָּתִּים לָאֲשֵׁרָה: וַיָּבֵא אֶת כָּל
הַכֹּהֲנִים מֵעָרֵי יְהוּדָה וַיְטַמֵּא אֶת
הַבָּמוֹת אֲשֶׁר קִטְּרוּ שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים
מִגֶּבַע עַד בְּאֵר שָׁבַע וַיִּתֹּץ אֶת בָּמוֹת
הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר פֶּתַח שַׁעַר יְהוֹשֻׁעַ
שַׂר הָעִיר אֲשֶׁר עַל שְׂמֹאול אִישׁ
בְּשַׁעַר הָעִיר: אַךְ לֹא יָעֲלוּ כֹהֲנֵי
הַבָּמוֹת אֶל מִזְבַּח יְהוָה בִּירוּשָׁלִַם כִּי
אִם אָכְלוּ מַצּוֹת בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם:
וְטִמֵּא אֶת הַתֹּפֶת אֲשֶׁר בְּגֵי בְנֵי
הִנֹּם לְבִלְתִּי לְהַעֲבִיר אִישׁ אֶת
בְּנוֹ וְאֶת בִּתּוֹ בָּאֵשׁ לַמֹּלֶךְ: וַיִּשְׁבֹּת
אֶת הַסּוּסִים אֲשֶׁר נָתְנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה
לַשֶּׁמֶשׁ מְבֹא בֵית יְהוָה אֶל לִשְׁכַּת
נְתַן הַסָּרִיס אֲשֶׁר בַּפַּרְוָרִים
וְאֶת מַרְכֹּבוֹת הַשֶּׁמֶשׁ שָׂרַף בָּאֵשׁ:
וְאֶת הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עַל הַגַּג
עֲלִיַּת אָחָז אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי יְהוּדָה
וְאֶת הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה
בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה נָתַץ
הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ וַיָּרֶץ מִשָּׁם וְהַשְׁלִיךְ אֶת
עֲפָרָם אֶל נַחַל קִדְרוֹן: וְאֶת הַבָּמוֹת
אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר
מִימִין לְהַר הַמַּשְׁחִית אֲשֶׁר בָּנָה
שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְעַשְׁתֹּרֶת
שִׁקֻּץ צִדֹנִים וְלִכְמוֹשׁ שִׁקֻּץ מוֹאָב
וּלְמַלְכֹם תּוֹעֲבַת בְּנֵי עַמּוֹן טִמֵּא
הַמֶּלֶךְ: וַיְשַׁבֵּר אֶת מַצֵּבֹתָם וַיְגַדַּע
אֶת הָאֲשֵׁרִים וַיְמַלֵּא אֶת
מְקוֹמָם עַצְמוֹת אָדָם: וַיִּנָּם אֶת

P& efferri fecit lucũ de domo domini foras ierusalem in conuallẽ cedron: & combussit eum ibi & redegit & in puluerẽ & plecit super sepulchra vulgi. Destruxit quoq; ediculas efferminatorũ q̃ erant in domo dñi: p quibus mulieres texebãt q̃si domũculas lucis. Congregauitq; oẽs sacerdotes de ciuitatib; iuda: & contaminauit excelsa vbi sacrificabant sacerdotes de gabaa vsq; berfabee. Et destruxit aras portarum in introitu ostii iosue principis ciuitatis q̃ erat ad sinistram portẽ ciuitatis. Verũtamen nõ ascẽdebãt sacerdotes excelsorũ ad altare dñi in ierusalem: sed tm comedebant azyma in medio fratrum suorũ. Cõtamiauit quoq; thophet q̃ est in conualle filii ennom: vt nemo consecraret filiũ suum aut filiã per ignem moloch. Abstulit quoq; equos quos dederant reges iude soli in introitu templi domini iuxta exedram natamelech eunuchi qui erat in pharurim: currus autem solis cõbussit igni. Altaria quoq; que erant super tecta cenaculi achaz q̃ fecerant reges iuda & altaria q̃ fecerat manasses in duobus atriis templi domini destruxit rex: & cucurrit inde & dispersit cinerem eorum in torrentem cedron. Excelsa quoq; que erat in ierusalem ad dexterã ptẽ montis offensiõis q̃ edificauerat salomon rex israel astaroth idolo sidoniorum & chamos offensioni moab & melchon abominationi filiorum ammõ polluit rex: & contriuit statuas & succidit lucos & replenit loca eorũ ossib; hoium. Insuper &

τ extulit lucũ de domo dñi foras hierusalem in torrentem cedrõ: τ combussit σαλὴμ εἰς τὸν χειμάρρουν κεδρών, καὶ κατέκαυσεν ea in torrente cedron τ comminut ipuluerẽ: αὐτὰ ἐν τῷ χειμάρρῳ κεδρὼν καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν, τ protecit puluerẽ in sepulchra filioꝝ καὶ ἔρριψεν τὸν χοῦν εἰς τοὺς τάφους τῶν υἱῶν τοῦ ppli: τ destruxit domũ initiatorũ q̃ in do λαοῦ, καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν καθ'ὑσεὶν τὸν ἐν τῷ mo dñi in quo mulieres texebant ibi stolas in κυρίου ἐν ᾧ αἱγυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ στολὰς τῷἄλ co. τ eduxit omnes sacerdotes de ciuitatib; in σει. καὶ ἐξήγαγε πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐκ πόλεων Ιού da: τ contaminauit excelsa vbi adolebãt incẽsũ ibi sacẽdotes δα, καὶ ἐμίανε τὰ ὑψηλὰ οὗ ἐθυμίων ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς de gabaa τ vsq; ad bersabee. τ destruxit do ἀπὸ γαβαὰ καὶ ἕως βηρσαβεέ. καὶ καθεῖλε τὸν οἶ mũ excelsoꝝ q̃ iuxta ostiũ porte io κον τῶν ὑψηλῶν τὸν παρὰ τὴν θύρα τῆς πύλης Ἰω sue principis ciuitatis: q̃ erat a sinistris ci σουὲ ἄρχοντος τῆς πόλεως, τὸν ὄντα ἐξ ἀριστερῶν εἰσ ri ingredientis portã ciuitatis. verũtã nõ ρχομένου θύραν τῆς πόλεως. πλὴν οὐκ ascẽdebãt sacerdotes excelsorũ ad altare ἀνέβησαν οἱ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον dñi in hierusalem: nisi comedebãt azyma in medio κυρίου ἐν ἱερουσαλήμ, εἰ μὴ ἔφαγον ἄζυμα ἐν μέσῳ fratrum suorũ: τ contaminauit topheth q̃ ẽst in τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ ἐμίανε τόφεθ τὸν ἐν φάραγ le filii ennom: vt nẽ traduceret vir filiũ suum γι υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ μὴ διάγειν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτοῦ τ filiam suam in igne moloch. τ eduxit equos τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐν πυρὶ τῷ μολὼχ. καὶ κα bussit equos q̃s dederãt reges iu τέκαυσε τοὺς ἵππους οὓς ἀνέθηκαν βασιλεῖς Ἰού da soli in introitu dom dñi iuxta gaza δα τῷ ἡλίῳ ἐν τῇ εἰσόδῳ οἴκου κυρίου πρὸς τὸ γαζο phylacium nathã eunuchi regis q̃ in pha φυλάκιον ναθὰν εὐνούχου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν φα rurim. τ currũ solis cõbussit in igne ρουσείμ. καὶ τὸ ἅρμα τοῦ ἡλίου κατέκαυσεν ἐν πυρὶ τ altaria q̃ erãt sup tecta cenaculo καὶ τὰ θυσιαστήρια ἃ ἦν ἐπὶ τῶν δωμάτων τῶν ὑπερῴ rũ achaz: q̃ fecerãt reges iuda: τ al ων ἄχαζ, ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ τὰ θυσια taria q̃ fecit manasses in duob; atriis dom ςήρια ἃ ἐποίησε μανασσῆς ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου dñi demolit; est ea rex: τ destruxit κυρίου κατεσπάσεν αὐτὰ ὁβασιλεύς, καὶ καθεῖλεν ea inde: τ cõtriuit puluerẽ eorũ in ἀυτὰ ἐκεῖθεν, καὶ συνέτριψεν τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς τὸν torrente cedron. τ domũ q̃ in facie χειμάρρουν κεδρών. καὶ τὸν οἶκον τὸν ἐπὶ πρόσωπον hierusalem q̃ a dextris mõtis offensiõis quã edi ἱερουσαλὴμ ὃν ἐκ δεξιῶν τοῦ ὄρους μαχὶδ ὃν ὠκο ficauit salomon rex israel astarte abo δόμησε σολομὼν Βασιλεὺς ἰσραὴλ τῇ ἀσάρτη βδε minationi sidoniorũ & chamos offensioni λύγματι σιδωνίων καὶ τῷ χαμὼς πρόσοχθίσματι moab & moloch abominationi filiorũ ammon: μωὰβ καὶ τῷ μολὼχ βδελύγματι υἱῶν ἀμμών, polluit rex & cõtriuit statuas: τ ἐμίανεν ὁβασιλεὺς καὶ συνέτριψε τὰς στήλας, καὶ succidit lucos & implenit loca eorũ ἐξέκοψε τὰ ἄλση καὶ ἔπλησε τοὺς τόπους αὐτῶν ossib; hoium. insuper ὀστέων ἀνθρώπων. καί γε τὸ

C

altare qđ in bethel excelsũ qđ fecit hieroboã
θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθὴλ ὃ ὑψηλὸν ὃ ἐποίησεν ἱεροβοὰμ
filii nabat qui peccare fecit israel: τ illud al
υἱὸς ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραήλ, καίγε ἐκεῖνο τὸ θυ
tare excelsũ destruxit τ cõtriuit lapides
σιαστήριον τὸ ὑψηλὸν καθεῖλε καὶ συνέτριψε. τοὺς λίθους
eius: τ cõminuit in puluerẽ τ succẽdit lucum. τ
αὐτου, καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν καὶ κατέκαυσε τὸ ἄλσος. καὶ
cõcussa ẽ iosias τ vidit sepulchra q̃ erant
ἀπέσεισεν Ἰωσίας καὶ εἶδεν τοὺς τάφους τοὺς ὄντας
ibi in mõte: τ misit τ accepit ossa de
ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἀπέστειλε καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν
sepulchris: τ cõbussit sup altare. τ polluit
τάφων, καὶ κατέκαυσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐμίανε
altare iuxta verbũ dñi qđ locutus ẽ ho
τὸ θυσιαστήριον κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρω
mo dei cũ staret hieroboã sup altare in
πος τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἑστάναι ἱεροβοὰμ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐν
festo. τ reuersus iosias leuauit oculos suos
τῇ ἑορτῇ. καὶ ἐπιστρέψας Ἰωσίας ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτ
sup sepulchrũ hois dei q̃ locutus ẽst
ἐπὶ τὸν τάφον ἀνθρώπου τοῦ δν τοῦ λαλήσαντος τοὺς
verba hec: τ dixit: quis eopulus ille quẽ ego
λόγους τούτους, καὶ εἶπε, τίς ὁ σκοπὸς ἐκεῖνος ὃν ἐγὼ
video? dixerũt ei viri ciuitatis: hoc sepul
ὁρῶ; καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, οὗτος ὁ τά
chrũ hois dei qui venit de iuda τ
φος τοῦ ἀνθ' ου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐλθόντος ἐκ τοῦ Ἰούδα καὶ
qui locuꝰ ẽst omnia verba hec q̃ feci
ἐλάλησε πάντας τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐποίη
sti ũlcẽ sup altare qđ in bethel. τ dixit iosias:
σας τοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Βαιθήλ. καὶ εἶπεν Ἰωσίας,
dimittite cũ: nemo cõmoueat ossa eius. τ salua
ἐάσατε αὐτόν, μηδεὶς κινησάτω τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ. καὶ διεσώ
ta sũt ossa eius cũ ossibus prophete qui venit
θη τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὀστέων τοῦ προφήτου τοῦ ἥκοντος
de samaria. etiam omnes domos excelsoꝝ
ἐκ σαμαρείας. καί γε πάντας τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν
que in ciuitatib; samarie quas fecerãt reges
τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι σαμαρίας οὓς ἐποίησαν βασιλεῖς
israel et irritarẽt dñm: destruxit iosias: τ
Ἰσραὴλ τοῦ παροργίσαι τὸν κύριον, καθεῖλεν Ἰωσίας, καὶ
fecit eis secũm opa operã q̃ fecit in be
ἐποίησεν αὐτοῖς κατὰ πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ἐν Βαα
thel. τ occidit vniuersos sacerdotes excelsorũ
θὰλ. καὶ ἔθυσε πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς
qui erãt ibi sup altaria. τ combussit ossa
ὄντας ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων. καὶ κατέκαυσεν ὀστᾶ
hoium sup ea. τ reuersus ẽ iosias in hierusa
ἀνθρώπων ἐπ' αὐτά. καὶ ἀπέστρεψεν Ἰωσίας εἰς ἱερουσαλὴ
lem: τ precepit rex omni pplo di
λήμ, καὶ ἐνετείλατο ὁ Βασιλεὺς παντὶ τῷ λαῷ λέ
cens: facite pascha dño deo vro: sicut
γων, ποιήσατε τὸ πάσχα κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καθὼς
scriptũ est in libro federis huius. quia
γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς διαθήκης τούτης. ὅτι
nõ factũ ẽ sdm pascha hoc a diebus
οὐκ ἐγένετο κατὰ τὸ πάσχα τοῦτο ἀπὸ τῶν ἡμε
bus iudicũ q̃ iudicauerũt israel: τ in om
ρῶν τῶν κριτῶν οἳ ἔκριναν τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἐν πά
nibus diebus regum israel τ regum
σαις ταῖς ἡμέραις Βασιλέων Ἰσραὴλ καὶ Βασιλέων
iuda: nisi in octauo decimo ãno
Ἰούδα, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ ἐκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ
regis iosie factũ est pascha hoc do
Βασιλέως Ἰωσίου ἐγένετο τὸ πάσχα τοῦτο τῷ κυ
mino in hierusalem. etiam ventriloquos
ρίῳ ἐν Ἱερουσαλήμ. καί γε τοὺς ἐγγαστριμύθους
τ aruspices τ theraphin τ idola q̃
καὶ τοὺς γνώστας καὶ θεραφεὶν καὶ τὰ εἴδωλα καὶ
omnes abominatiões que fuerunt in
πάντα τὰ προσοχθίσματα τὰ γενόμενα ἐν τῇ

D

3.Reg. 13.a.

E

2.Para. 35.a.

יְהוּדָה וַיַּרְא שָׁלֹם בְּעֵר ‖ יֹאשִׁיָּהוּ
לְלַמֵּן הָקִים ‖ אֶת דִּבְרֵי ׀ הַתּוֹרָה הַכְּתֻבִים עַל ‖ הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מָצָא
חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן בֵּית יְהוָה׃ וְכָמֹהוּ לֹא
הָיָה לְפָנָיו מֶלֶךְ אֲשֶׁר שָׁב אֶל יְהוָה
בְּכָל לְבָבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ וּבְכָל ‖ מְאֹדוֹ
כְּכָל תּוֹרַת מֹשֶׁה ׀ וְאַחֲרָיו לֹא קָם
כָּמֹהוּ׃ אַךְ לֹא שָׁב יְהוָה מֵחֲרוֹן אַפּוֹ
הַגָּדוֹל אֲשֶׁר חָרָה אַפּוֹ בִּיהוּדָה עַל
כָּל הַכְּעָסִים אֲשֶׁר הִכְעִיסוֹ מְנַשֶּׁה׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה גַּם אֶת יְהוּדָה אָסִיר
מֵעַל פָּנַי כַּאֲשֶׁר הֵסַרְתִּי ׀ אֶת
יִשְׂרָאֵל וּמָאַסְתִּי אֶת הָעִיר הַזֹּאת
אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי אֶת יְרוּשָׁלַם וְאֶת
הַבַּיִת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם׃
וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה
הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ בְּיָמָיו עָלָה
פַרְעֹה נְכֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם עַל ׀ מֶלֶךְ
אַשּׁוּר עַל נְהַר פְּרָת ׀ וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ
יאשיה לקראתו וימיתהו במגדו
כראתו אתו׃ וַיֵּרְכְּבוּ עֲבָדָיו מֵת
מְגִדּוֹ ׀ וַיְבִאֻהוּ יְרוּשָׁלַם ׀ וַיְקַבְּרֻהוּ
בְּקִבְרָתוֹ ׀ וַיִּקַּח עַם הָאָרֶץ אֶת יְהוֹאָחָז
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ ׀ וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ ׀ וַיַּמְלִיכוּ
אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו׃ בֶּן עֶשְׂרִים ‖ וְשָׁלֹשׁ
שָׁנָה יְהוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם ׀ וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל
בַּת יִרְמְיָהוּ ׀ מִלִּבְנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה ׀ כְּכֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃
וַיַּאַסְרֵהוּ ‖ פַרְעֹה נְכֹה בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ
חֲמָת מִמְלֹךְ בִּירוּשָׁלִַם ׀ וַיִּתֵּן עָנְשׁ עַל
הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר כֶּסֶף וְכִכַּר ׀ זָהָב׃
וַיַּמְלֵךְ פַּרְעֹה נְכֹה ׀ אֶת אֶלְיָקִים בֶּן
יאשיה תחת אביו ויסב ‖ את שמו יהויקים ואת ׀ יְהוֹאָחָז

'iuda'&'ieruſalem'abſtulit'''iofias ∞∞∞∞∞∞∞∞ 'vt'ſtatueret'q verba 'legis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'q̄ ſcripta ſunt 'in 'libro 'quem 'inuenit ∞∞∞∞∞∞ 'helchias'ſacerdos in'tē plo'dñi.'Similis illi'non 'fuit'ante eū'rex 'qui'reuerteretur'ad''' dominū ''in oī'corde ſuo'&'in tota'aia ſua'&'vniuerſa'virtute ſua'iuxta oēm'legē 'moyſi'neq; 'poſt eū'ſurrexit'ſibi illi.'Verumtñ ''nó'eſt auerſus'dñs'ab ira'furoris ſui 'magni 'quo'iratus eſt'furor ei? '''cōtra iudā''pp 'irritatiōes'quibus'puocauerat eum'manaſſes.'Dixitq; ita''dñs.'Etiā'iudā'auferā'a'facie mea'ſicut'abſtuli ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'iſrael:'& proiiciā 'ciuitatem 'hanc ∞∞∞∞∞∞∞ '''quam'elegi'ieruſalem '& ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'domum de'qua'dixi:'erit'nomen meum'ibi.∞ 'Reliq̄ ät'ſermonū 'Ioſie'& vniuerſa'que'fecit 'nonne'hec'ſcripta ſunt 'in'libro'verborum ∞∞∞ '''dierū'regū'iuda? ''In diebus eius'aſcendit ∞∞ 'pharao'nechao'rex''e gypti'cōtra'regem ∞∞∞ 'aſſyriorū'ad''flumē'eu fratē'Et abiit'iofias'rex iuda 'in occurſum eius: ''& occiſus eſt'in mageddo'cū vidiſſet'eum.''Et portauerunt eū''ſui ſui 'mortuū 'de mageddo '& ptulerūt in'ieruſalē: '& ſepelierūt eū'i ſepulchro ſuo. 'Tulitq;'ppls 'terre'ioachaz''filiū'ioſie'& vnxerūt'eū: '& cōſtituerūt'eū'regē'p'patre ſuo.'Viginti ''trium ''annorum erat'ioachaz 'cū regnare cepiſſet: '& tribus''mēſibus 'regnauit'in ieru'lm.''Nomē'matris ei?'amithal'filia'ieremie'de lobna.'Et fecit 'malū'coram'dño: 'iuxta oia'q̄'fecerāt'pres ei?. 'Vinxitq; eum '''pharao ''nechao'in reblatha:'q̄ 'in terra'emath:'ne regnaret'in ieruſalē. 'Et i poſuit''mulctā 'terre'cō tū'talēt is'argēti:'& talē to'auri:'regemq; cōſtituit'pharao'nechao'eliachim'filiū'ioſie''',p''iofia 'patre eius:'vertitq; ∞∞ 'nomen eius' ioachim: 'porro'ioachaz ∞∞∞∞∞∞

terra iuda τ in hierusalem abſtulit rex ioſias: γῆ ἰούδα καὶ ἐν τῇ ἱερουσαλὴμ ἐξῆρεν ὁ βασιλεὺς ἰωσίας, vt ſtatueret verba legis q̄ ſcripta ſunt
Ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους
in libro: q̄ inuenit helcias ſacerdos i domo do
ἐπὶ τοῦ βιβλίου, οὓς εὗρε χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ κυ
mini, ſimilis ipſi nō fuit rex ante e
ρίου. ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐβούλετο βασιλεὺς ἔμπροσθεν αὐ
um: qui reuerſus eſt ad dñm in toto corde ſuo
τοῦ, ὃς ἐπεστρεψεν πρὸς κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ
τ in tota aia ſua: τ in vniuerſa virtute ſua tur
καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύι αὐτοῦ κα
ta omnē legē moyſi. τ poſt eum nō ſurrexit
τὰ πάντα νόμον μωυσῆ· καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη
ſimilis illi: verūtñ nō auerſus eſt dñs ab ira
ὅμοιος αὐτοῦ, πλὴν οὐκ ἀπεστράφη κύριος ἀπὸ ὀργῆς
furoris ſui magni: quo iratꝰ eſt furor ei⁹ in furore ſuo
θυμοῦ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου, οὗ ἐθυμώθη ἐν ὀργῇ αὐτοῦ
in iuda pp omnes irritationes: q̄bꝰ irri
ἐν τῷ ἰούδα ἐπὶ πάσας τοὺς παροργισμούς, οὓς πα
tauit eū manaſſes. τ dixit dñs: etiam τ
ρώργισεν αὐτὸν μανασσῆς· καὶ εἶπεν κύριος, καίγε καὶ
iudā auferā a facie mea: ſicut ab
τὸν ἰούδαν ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου, καθὼς ἀπέ
ſtuli iſrael τ proiectam ciuitatē hanc quā
στησα τὸν ἰσραὴλ καὶ ἀποώσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν
elegi hieruſalem: τ domū in qua dixi
ἐξελεξάμην τὴν ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸν οἶκον εἰς ὃν εἶπον
erit nomē meū ibi. τ reliqua ſimonū ſu
ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰω
ſie τ omnia q̄cūq; fecit: nōne hec ſcripta
σίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐχὶ ταῦτα γεγραμ
ſunt in libro verbor dierū regum iu
μένα ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰού
da: in diebus eius aſcēdit pharao nechao rex
δα; ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη φαραὼ νεχαὼ βα
egypti in regem aſſyriorū ad 4.Reg. 23.b.
σιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυρίων ἐπὶ
flumen euphratē. τ abut ioſias ter
τὸν ποταμὸν εὐφράτην· καὶ ἐπορεύθη ἰωσίας ὁ βασιλεὺς
in occurſum ei: τ occidit eum pharao in
εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν φαραὼ ἐν
mageddo: cū vidit ipſe eū. τ mduerunt
μαγεδδώ, ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν αὐτόν· καὶ ἀνεβίβασαν
ſeruꝰ ſui mortuū in mageddo. τ duxerūt eū
οἱ παῖδες αὐτοῦ νεκρὸν ἐν μαγεδδώ· καὶ ἤγαγον αὐτὸν
in hieruſalem: τ ſepelierūt eū in ſepulchro ſuo in
εἰς ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν
ciuitate dauid. τ tulit pplꝰ terre ioachaz filiū 2.Par.
πόλει δαυίδ. καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωαχὰζ υἱὸν 36.a.
ioſie: τ vnxerūt eū τ cōſtituerūt eū regē ꝓ
ἰωσίου, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ
patre ſuo. filiꝰ viginti τ triū ānoꝝ erat ioachaz cū re
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν ἰωάχαζ ἐν τῷ βα
gnaret ipſe: τ trib⁹ mēſib⁹ regnauit i hierlm: τ no
σιλεύειν αὐτόν, καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν ἱλὴμ, καὶ ὀνο
mē mris ei⁹ amital filia hieremie de lobna. τ
μα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱερεμίου ἐκ λοβενά· καὶ
fecit malū coram dño iuxta oia q̄cūq; fece
ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ κατὰ πάντα ὅσα ἐποί
runt pres eius. τ abſtulit eum pharao nechao i reb
σαν οἱ πρ.ες αὐτοῦ· καὶ μετέστησεν αὐτὸν φαραὼ νεχαὼ ἐν ῥεβ
laa in terra emath ut nō regnaret ipſe in hierlm. τ ipoſuit
λαὰ ἐν γῇ ἐμὰθ τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν ἱλὴμ· καὶ ἐπέβα
tributū ſup trā centū talenta argenti τ decez
λε φορον ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ δέκα
talenta auri: τ regē cōſtituit pharao nechao ſup
τάλαντα χρυσίου, καὶ ἐβασίλευσε φαραὼ νεχαὼ ἐπ' αὐ
eos eliachin filiū ioſie pro ioſia patre e
τοὺς τὸν ἐλιακὶν υἱὸν ἰωσίου ἀντὶ ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐ
ius: τ impoſuit ei nomē ioachiz. ut ioachaz
τοῦ, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα ἰωακίμ. τὸν δὲ ἰωάχαζ

'tulit'& duxit i'egyptū. 'Argentum autem ∞∞ ''& aurū'dedit' Ioachim 'pharaoni cum ∞∞∞∞∞ 'indixiſſet' terre per ſin gulos''' vt confretur oo 'iuxta''ꝑceptū 'pharaonis. Et''vnūquēq; 'iuxta vires ſuas 'exegit tā'argētū'cū''aurū''de'populo''terre'vt daret 'pharaoni'nechao. 'Viginti'qnq; annorū erat ''' ioachi ''cū regnare cepiſſet: '' & vndeci'annis 'regnauit ''in ieruſalē.'Nomē'matris eius'zebida'ffi lia'phadaia''de'ruma. 'Et fecit ''malū'corā'dño ''iuxta oia''q̄'fecerāt ''pres eius.

Cap.xxiiij

IN diebus eius 24. 'aſcēdit'nabuchodonoſor''rex 'babylōis:'& factus eſt'ei'ioachi'' ſeruus'tribus''ānis:'& rurſum'''rebellauit ''cōtra eum.'Immiſitq;''' ei''dñs ''latrunculos'chaldeorū ''&''latrunculos'ſyrie:'& ''latrunculos'moab ∞∞ '& ''latrunculos' filiorū 'ammon:'& immiſit eos''in iudam'vt diſperderent cū''iuxta verbū'dñi '''qd''locut'' fuerat''p''ſeruos ſuos''pphetas. Et cū 'eſt aūt hoc''p'verbū''domini'cōtra iudā'vt auferet eū''corā'ſc'pp pctā ''manaſſe'vniuerſa'q̄'fecit:''& pp'ſanguinē'' innoxiū'quē''effudit:''& i pleuit''ieruſalē''cruore'i nocentiū & ob hāc rem ''noluit''dñs 'propitiari. 'Reliq̄ ät'ſermonū ''ioachim''& vniuerſa'q̄''fecit 'nōne'hec''ſcripta ſūt''in 'libro''ſermonum'dierū '''regum''iuda! ∞∞∞∞∞∞ ''Et dormiuit'' ioachi''cū 'pribus ſuis:'& regnauit 'ioachin ''filius eius'pro eo.' Et'vltra'nō 'addidit 'rex'egypti''vt egrederetur'de terra ſua.''Tulerat'ei''rex' babyloīs'a rio'egypti''' vſq; ad''fluuium''euphraten''oia ''q̄'fuerant''regis'egypti. ∞∞ 'Decē &'octo'annorum erat''ioachin ''cū regnare cepiſſet'& tribus ''mēſibus 'regnauit'in ieruſalem.''Nomen''matris ei? 'noeſtha''filia'helnathan '''de ieruſalem. '' Et fecit ''malum''coram ∞∞∞∞∞ ''q̄dño:'iuxta oia''q̄'fecerat''pater ei?.'In tpe'illo 'aſcenderunt''ferni ''nabuchodonoſor'regis ∞

tulit τ duxit eū in egyptum: τ mortuus e
ἔλαβε καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς αἴγυπτον, καὶ ἀπέθανεν
ibi. τ argētū τ aurum dedit ioachim
ἐκεῖ· καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκεν ἰωακὶμ τῷ
pharaōi: ſed tributū indixit terre vt daret argē
φαραώ, πλὴν ἐφορολόγησε τὴν γῆν τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύ
tum in os pharaōis vir iuxta vires ſuas de
ριον ἐπὶ σώματος φαραώ, ἀνὴρ κατὰ δύναμιν αὐτοῦ ἔδω
derūt argētū τ aurum cū ꝓpto terre
καν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς
vt daret illud pharaōi nechao. filiꝰ viginti τ quinq
δοῦναι αὐτὸ τῷ φαραὼ νεχαώ· υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε
annoꝝ erat ioachi cū regnaret ipſe: τ vndecim ānis
ἐτῶν ἦν ἰωακὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ἑνδεκα ἔτη
regnauit in hierlm. τ nomē matris eius zabu
ἐβασίλευσεν ἐν ἱλήμ· καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ζαβου
da filia phadaia de ruma. τ fecit ma
δὰ θυγάτηρ φαδαΐα ἐκ ρουμά· καὶ ἐποίησεν τὸ πονη
lum coram dño iuxta oia q̄cūq; fecerunt
ρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ
patres eius.
πατέρες αὐτοῦ. Ca.24.

A IN diebus eius aſcēdit nabuchodonoſor
Ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη ναβουχοδονόσορ ὁ
rex babylōis: τ facꝰ ē ei ioachiz ſer
βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ ἐγένετο αὐτῷ ἰωακὶμ δοῦ
uus tribꝰānis: τ reuerſus eſt τ pugnauit''' in eo. τ
λος τρία ἔτη, καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ἠνέτησεν ἐν αὐτῷ· καὶ
miſit in ioachim dños accinctos chal
ἀπέστειλεν ἐπ' αὐτὸν ἰωακὶμ κύριος μονοζώνους τῶν χαλ
deoꝝ τ accinctos ſyre τ accinctos moabitarū
δέων καὶ μονοζώνους συρίας καὶ μονοζώνους μωαβιτῶν
τ accinctos filiorꝝ amon. τ miſit eos
καὶ μονοζώνους υἱῶν ἀμμών· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς
in iudā vt diſperderēt eum turta verbū dñi:
ἐπὶ τὸν ἰούδαν τοῦ ἀπολέσαι αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυ,
q̄ locut'eſt in manu ſeruoꝝ ſuoꝝ pphtarū. veruntñ
ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν· πλὴν
furoꝰ dñi erat cōtra iudam vt auferet eum a
θυμὸς κυρίου ἦν ἐπὶ τὸν ἰούδαν τοῦ ἀποῶσαι αὐτὸν ἀπὸ
facie ſua pp oia peccata manaſſe ſe
προσώπου αὐτοῦ διὰ πάσας τὰς ἁμαρτίας μανασσῆ κα
cūdū oia q̄cūq; fecit: τ in ſanguine inorto quē
τὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν, καὶ ἐν τῷ αἵματι τῷ ἀθῴῳ ᾧ
effudit: τ implent hierlm cruore innocēti: τ nō vo
ἐξέχεεν· καὶ ἐνέπλησεν τὴν ἱλὴμ αἵματος ἀθῴου, καὶ οὐκ ἠθέ
luit dñs ꝓpitiari. τ reliqua ſimonū ioa
λησε κύριος τοῦ ἱλασθῆναι· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωα
chiz τ oia q̄cūq; fecit: nonne hec ſcripta ſūt
κὶμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ
in libro ſimonū dierū regum iuda: τ dor
ἐπὶ βιβλίου λόγων ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰούδα; καὶ ἐκοι
miuit cum ꝓtribꝰ ſuis. τ regnauit ioachin filiꝰ eius
μήθη μετὰ τῶν πρώ αὐτοῦ· καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαχὶν υἱὸς αὐτοῦ
pro eo. τ nō addidit vltra rex egypti vt egre
ἀντ' αὐτοῦ· καὶοὐ προσέθετο ἔτι βασιλεὺς αἰγύπτου τοῦ ἐξελ
deret de terra ſua: quia cepit rex babylonis a
θεῖν ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ, διότι ἔλαβε βασιλεὺς βαβυλῶνος ἀπὸ
torrente egypti vſq; ad fluuiū euphratē oia q̄cūq;
χειμάρρου αἰγύπτου ἕως ποταμοῦ εὐφράτου πάντα ὅσα
erāt regis egypti. decē τ octo ānoꝝ erat ioachi cū
ἦν βασιλέως αἰγύπτου. δέκα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ἦν ἰωαχὶν ἐν
regnaret ipſe: τ trib⁹ mēſib⁹ regnauit in hie
τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν ἱε
ruſalem: τ nomē matri eius neeſthan filia el
ρουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ νεεσθὰν θυγάτηρ ἐλ
nathan de hieruſalem. τ fecit malū co
ναθὰν ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώ
ram dño iuxta oia q̄cūq; fecit pater ſu
πιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐ
us. in tpe illo aſcēdit nabuchodonoſor rex
τοῦ. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνέβη ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς

B

G

Dan.1.a

בָּבֶל יְהוֹשָׁלַ֑ם וַיִּתְּנָ֣א הָעִ֔יר בַּמָּצֽוֹר׃ צור

babylonis in ierusalē: & circūdata ē vrbs munitiōibus. Venitq; nabuchodonosor rex babylonis ad ciuitatē ipsam: & circumdederūt eam. Egressusq; est ioachī rex iuda ad regem babylonis: ipse & mater eius & serui eius & principes eius & eunuchi eius: & suscepit eum rex babylonis anno octauo regni sui. Et ptulit inde oēs thesauros domꝰ dñi & thesauros domus regis: & cōcidit vniuersa vasa aurea que fecerat salomō rex israel in templo domini sicut locutus est dñs. Et transtulit omnem ierusalem & omnes principes: & omnes fortes exercitus decē milia in captiuitatē: & oēm artificem & inclusorem: nihilq; relictum est exceptis pauperibus populi terre. Transtulit quoq; ioachin in babylonem & matrem regis & uxores regis & eunuchos eius & robustos terre duxit in captiuitatem de ierusalem in babylonem. & omēs viros robustos septem milia & artifices & inclusores mille & omēs viros fortes & bellatores: & duxit cos rex babylonis captiuos in babylonē. Et constituit mathathiā patruū eius pro eo: & imposuit nomen ei sedechiā. Viceſimum & primum annū etatis hēbat sedechias cū regnare cepisset: & vndecim annis regnauit in ierusalem. Nomē matris eius erat amithal filia hieremie de lobna. & fecit malū coram dño iuxta oia q̄ fecerat ioachim. Irascebatur enim dominus contra ierusalem & contra iudā: donec proiceret eos a facie sua. Rebellauit sedechias in rege babylonis.

בָּבֶל וַיִּבֶן נְצָר֣וֹ מֶֽלֶךְ־בָּבֶל׃ בבל

וַיְהִי בִּשְׁנַ֣ת Cap.xxv. שנה

הַתְּשִׁיעִ֣ית לְמָלְכ֗וֹ בַּחֹ֨דֶשׁ הָעֲשִׂירִ֜י תשע

בֶּֽעָשׂוֹר לַחֹ֣דֶשׁ בָּא־נְבֻכַדְנֶאצַּ֣ר מֶֽלֶךְ־

בָּבֶל הוּא וְכָל־חֵילוֹ עַל־יְרוּשָׁלַ֗͏ִם וַיִּחַן

עָלֶ֙יהָ֙ וַיִּבְנ֣וּ עָלֶ֔יהָ דָּ֖יֵק סָבִֽיב׃ וַתָּבֹ֣א

babylonis in ierusalē: & circūdata ē vrbs munitiōibus. Venitq; nabuchodonosor rex babylonis ad ciuitatē eā: & circumdederūt eam. Et extruxerūt in circuitu eius munitiones. Et clausa est ciuitas vsq; ad vndecimum annū regis sedechie

C

Heb. 1. a.

babylonis. in hierusalē. & venit ciuitas in obsidione: & Βαβυλῶνος εἰς Ἰερ̃λημ. καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν περιοχῇ, καὶ ἦλ

nit nabuchodonosor rex babylonis in ciuitatē eam & circumdederunt eam. & egressus ē ioachi rex iuda ad regem babylonis: ipse & mater eius & serui eius & principes eius & eunuchi eius: & cepit eos rex babylonis in octauo anno regni sui. & extulit inde omnia vasa aurea que fecerat salomō rex israel in templo domini sicut locutus est dñs. & transtulit omnem ierusalem & omnes principes & omnes fortes exercitus & decē milia captiuos & omnem artificem & inclusorem. & nō remansit quicquam nisi pauperes de populo terre. & transtulit ioachim in babylonem & matrem regis & uxores regis & eunuchos eius & robustos terre duxit in trāsmigratiōe in babylonē. & omēs viros robustos septē milia. & artifices & inclusores mille omnes fortes bellatores: & duxit eos rex babylonis captiuos in babylonē. Et constituit rex babylonis mathaniā fratrē patris eius pro eo: & imposuit nomen ei sedechiā. Viceſimum & primus annus erat sedechie cū regnare cepisset: & vndecim annis regnauit in ierusalē. & nomen matris eius amital filia hieremie de lobenna. & fecit malū coram dño iuxta oia que fecerat ioachis: donec proiceret eos a facie sua. & rebellauit sedechias in rege babylonis.

D

בָּבֶל בִּירוּשָׁלַ֑͏ִם וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּ֖הוּ בְּמֶ֥לֶךְ בבל

בַּשָּׁנָ֛ה Ca. 25. שנה

וַתְּהִ֥י בַּשָּׁנָ֛ה הַתְּשִׁיעִ֖ית לְמָלְכ֑וֹ בַּחֹ֨דֶשׁ תשע

הָעֲשִׂירִ֜י בֶּֽעָשׂוֹר לַחֹ֗דֶשׁ בָּ֠א נְבֻכַדְנֶאצַּ֨ר מֶֽלֶךְ־

בָּבֶל הוּא וְכָל־חֵילוֹ עַל־יְרוּשָׁלַ֗͏ִם וַיִּחַן

עָלֶ֙יהָ֙ וַיִּבְנ֣וּ עָלֶ֔יהָ דָּ֖יֵק סָבִֽיב׃ וַתָּבֹ֣א

A

Hiere. 39. a. 4. Reg. 25. a.

factū est in nono anno regni sedechie Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας σιδκίου

in mēse decimo vndecima mēsis: venit nabuchodono ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ ἑνδεκάτῃ τ μηνός, ἦλθε ναβουχοδ ὀνό

for rex babylonis: & omnis exercitus eius sup ierusalem. & castrametatus est in ea & τοῦ ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ. καὶ παρενέβαλεν ἐπ᾽ αὐτῇ καὶ

extruxit sup eā murū in circuitu. & venit περιῳκοδόμησεν ἐπ᾽ αὐτὴν τεῖχος κύκλῳ. καὶ ἦλθε

ciuitas in munitionē vsq; ad vndecimum annū sedeχie regis nona mēsis. & preualuit fames in ciuitate: & nō erat panis pplo terre. & μος ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἦν ἄρτος τῷ λαῷ τῆς γῆς. καὶ

interrupta est ciuitas & oēs viri bellatores exie ἐρράγη ἡ πόλις καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολέμιοι ἐξῆλ

rūt nocte via porte q̄ inter muros: q̄ est θον νυκτὸς ὁδὸν πύλης τῆς ἀναμέσον τῶν τειχῶν, ἥ ἐστι

horti regis. & chaldei obsidebāt τοῦ κήπου τοῦ βασιλέως. καὶ οἱ Χαλδαῖοι ἐκύκλουν

ciuitatē: & abierunt viā q̄ ad occasum: & τὴν πόλιν, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν ἐπὶ δυσμάς, καὶ

perfecut est ciuitatem chaldeop post re κατεδίωξε δύναμις τῶν Χαλδαίων ὀπίσω τοῦ βασι

gem: & cōprehēderūt eū cōtra occasum hiericho: & om λέως, καὶ κατέλαβον αὐτὸν κατὰ δυσμὰς Ἰεριχώ, καὶ πᾶ

nes exercꝰ eius diſperſi sunt desuper eum: σα ἡ δύναμις αὐτοῦ διεσκορπίσθη ἀπὸ ἐπάνωθεν αὐτοῦ,

& cōprehēderūt regem: & duxerūt eū ad καὶ συνέλαβον τὸν Βασιλέα, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς

regem babylonis in deblatha. & locut est eum τὸν Βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Δεβλαθά· καὶ ἐλάλησε μετ᾽ αὐ

eo iudiciū: & occidit filios eius coram eo. & τοῦ κρίσιν, καὶ ἔσφαξε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ

oculos sedechie erecauit & vinxit eum τοὺς ὀφθαλμοὺς Σεδεκίου ἐξετύφλωσε καὶ ἔδησεν αὐτὸν

in pedicis: & duxit eū in babylonē. & in ἐν πέδαις, καὶ ἐπήγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα· καὶ ἐν τῷ

mēse quinto septima mēsis: ille annus non μηνὶ τῷ πέμπτῳ ἑβδόμῃ τοῦ μηνός, οὗτος ἐνιαυτὸς ἔνατος

decimus regni nabuchodonosor regis καιδέκατος τῆς βασιλείας ναβουχοδονόσορ βασιλέως

babylonis: venit nabuzardā princeps coquoꝝ q̄ sta βαβυλῶνος, ἦλθε ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ὁ ἑστη

bat coram rege babylonis in hierusalem: κὼς ἐνώπιον βασιλέως βαβυλῶνος εἰς Ἰερουσαλήμ,

& incendit domū dñi: & domū τ incendit domū dñi: & domū

regis & oēs domos hierusalem: & καὶ ἐνέπρησεν τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ

βασιλέως καὶ πάντας τοὺς οἴκους Ἰερουσαλήμ, καὶ

oēm domū magnā cōbussit in igne: & πᾶν τὸ οἶκον μέγαν ἐνέπρησεν ἐν πυρί, καὶ τὸ

murū hierūm destruxit exercitus chaldeorū in circuitu τεῖχος Ἰλὴμ καθεῖλεν ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων κυκλό

tu: & reliquū ptē pplī in ciuitate & trāſ τῳ· καὶ τὸ καταλειφθὲν τοῦ λαοῦ ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς προ

fugas regi babylonis. & reli φυγας τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. καὶ τὸ κατάλοι

quū pplī trāſtulit nabuzardan princeps coquoꝝ πον τοῦ λαοῦ μετῴκισεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος,

& de pauperib pplī terre reliquit pin καὶ τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ τῆς γῆς ὑπελείπετο ὁ ἀρ

cepꝫ coquorū in vinitores & agricolas. χιμάγειρος εἰς ἀμπελουργοὺς καὶ γεωργούς. καὶ τοὺς

colūnas ereas q̄ in domo dñi & κίονας τοὺς χαλκοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τὰς

bases & mare ereum q̄ in domo βάσεις καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ

dñi: cōciderūt chaldei: & ceperūt κυρίου, συνέκοψαν οἱ Χαλδαῖοι, καὶ ἔλαβον τὸν

es & omne ereum quod erat in domo χαλκὸν αὐτῶν καὶ ἀπήνεγκαν εἰς Βαβυλῶνα καὶ

dñi: & confregerunt chaldei & trāſtulerunt λέβητας & fuscinulas & phialas

eos omnes in babylonē. & in τοὺς λέβητας καὶ τὰς κρέαγρας καὶ τὰς φιάλας

mortartola: & oia vasa ærea & τὰς θυίσκας, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλ

in q̄b ministrabant in eis: tulerūt: & κᾶ ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν αὐτοῖς, ἔλαβον, καὶ

thuribula & phialas τὰ πυρεῖα καὶ τὰς φιάλας τὰς

צור

הָעִ֔יר בַּמָּצ֑וֹר עַ֚ד עֲשָׂתִ֣י עָשְׂרֵ֔ה

שָׁנָ֖ה לַמֶּ֥לֶךְ צִדְקִיָּֽהוּ׃ וּבְתִשְׁעָ֥ה חזק

לַחֹ֖דֶשׁ הָרָעָ֣ב בָּעִ֑יר וְלֹא־הָיָ֥ה לֶ֖חֶם בקע

לְעַ֥ם הָאָֽרֶץ׃ וַתִּבָּקַ֥ע הָעִ֖יר וְכָל־אַנְשֵׁ֣י לחם

הַמִּלְחָמָ֗ה לָ֠יְלָה דֶּ֣רֶךְ שַׁ֤עַר בֵּין חמה

הַחֹמֹתַ֙יִם֙ אֲשֶׁ֣ר עַל־גַּ֣ן הַמֶּ֔לֶךְ וְכַשְׂדִּ֖ים שור

עַל־הָעִ֣יר סָבִ֑יב וַיֵּ֖לֶךְ דֶּ֥רֶךְ הָעֲרָבָֽה׃ דרך

וַיִּרְדְּפ֤וּ חֵיל־כַּשְׂדִּים֙ אַחַ֣ר הַמֶּ֔לֶךְ כשׂד

וַיַּשִּׂיג֖וּ אֶת־צִדְקִיָּ֑הוּ בְּעַרְבֹ֣ת יְרֵח֔וֹ וְכָל־חֵילוֹ נפץ

נָפְצ֥וּ מֵעָלָֽיו׃ וַיִּתְפְּשׂ֣וּ אֶת־הַמֶּ֔לֶךְ תפשׂ

וַיַּעֲל֥וּ אֹת֛וֹ אֶל־מֶ֥לֶךְ בָּבֶ֖ל רִבְלָ֑תָה עלה

וַיְדַבֵּ֣ר אִתּ֔וֹ מִשְׁפָּ֖ט׃ וְאֶת־בְּנֵ֥י דבר שפט

צִדְקִיָּ֛הוּ שָׁחַ֥ט לְעֵינָ֖יו וְאֶת־עֵינֵ֥י צִדְקִיָּ֖הוּ עור

עִוֵּ֑ר וַיֶּאְסְרֵ֤הוּ נְחֻשְׁתַּ֙יִם֙ וַיְבִאֵ֣הוּ בָבֶֽל׃ אסר

וּבַחֹ֨דֶשׁ הַחֲמִישִׁ֜י חמשׁ

בְּשִׁבְעָ֣ה לַחֹ֗דֶשׁ הִ֚יא שְׁנַ֣ת תִּשַּׁ֔עַ שנה

עֶשְׂרֵ֖ה שָׁנָ֣ה לַמֶּ֣לֶךְ נְבֻכַדְנֶאצַּ֣ר מֶֽלֶךְ־ עשׂר

בָּבֶ֑ל בָּ֣א נְבוּזַרְאֲדָ֣ן רַב־טַבָּחִ֗ים עבד

שֹׁרֵ֛ת לִפְנֵ֥י מֶֽלֶךְ־בָּבֶ֖ל יְרוּשָׁלָֽ͏ִם׃ וַיִּשְׂרֹ֣ף בער

אֶת־בֵּ֣ית יְהוָ֗ה וְאֶת־בֵּ֤ית הַמֶּ֙לֶךְ֙ וְאֵת֙ כָּל־

בָּתֵּ֣י יְרוּשָׁלַ֔͏ִם וְאֵ֖ת כָּל־בֵּ֣ית גָּד֑וֹל שׂרף

חֹמֹ֥ת יְרוּשָׁלַ֖͏ִם סָבִֽיב׃ וְאֶת־יֶ֣תֶר הָעָ֗ם חמת

הַנִּשְׁאָרִים֙ אֲשֶׁ֣ר נִשְׁאַ֣ר בָּעִ֔יר וְאֶת־הַנֹּפְלִ֖ים נפל

אֲשֶׁ֣ר נָפְל֑וּ עַל֙ וְאֶת־יֶ֣תֶר הֲמוֹן֙ הִגְלָ֔ה יתר

נְבוּזַרְאֲדָ֥ן רַב־טַבָּחִ֖ים׃ וּמִדַּלַּ֣ת הָאָ֔רֶץ דלל

הִשְׁאִ֥יר רַב־טַבָּחִ֛ים לְכֹרְמִ֖ים וְלֹ֣בְנִ֑ים׃ כרם

וְאֶת־עַמּוּדֵ֣י הַנְּחֹ֡שֶׁת אֲשֶׁ֣ר עמד

בֵּית־יְהוָה֩ וְאֶת־הַמְּכֹנ֨וֹת וְאֶת־יָ֜ם

הַנְּחֹ֣שֶׁת אֲשֶׁ֣ר בְּבֵית־יְהוָ֗ה שִׁבְּרוּ֙ נחשׁת

כַּשְׂדִּ֔ים וַיִּשְׂאוּ֙ אֶת־נְחֻשְׁתָּ֖ם בָּבֶֽלָה׃ נשׂא

וְאֶת־הַסִּירֹ֣ת וְאֶת־ יצה

הָעִיִּ֣ים וְאֶת־כָּל־כְּלֵ֣י הַנְּחֹ֔שֶׁת זהב כּף

אֲשֶׁ֥ר יְשָׁרְת֖וּ בָּהֶֽם׃ וְאֶת־הַמַּחְתּ֣וֹת וְאֶת־הַמִּזְרָק֔וֹת אֲשֶׁר

זָהָב זָהָב וַאֲשֶׁר כֶּסֶף כֶּסֶף לָקַח רַב
טַבָּחִים׃ הָעַמּוּדִים שְׁנֵים הַיָּם/שָׁנָה
הָאֶחָד וְהַמְּכֹנוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה
לְבֵית יְהוָה לֹא הָיָה מִשְׁקָל לִנְחֹשֶׁת שָׁכַל
כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה׃ שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה
אַמָּה קוֹמַת הָאֶחָד וְחֹמֶשׁ הָאֶחָד וְכֹתֶרֶת קוּם
עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת הַכֹּתֶרֶת שָׁלֹשׁ
אַמּוֹת וְשֹׁבָכָה וְרִמֹּנִים עַל הַכֹּתֶרֶת
סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכָאֵלֶּה לָעַמּוּד
הַשֵּׁנִי עַל הַשְּׁבָכָה׃ וַיִּקַּח רַב טַבָּחִים שָׁנָה לָקַח
אֶת שְׂרָיָה כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת צְפַנְיָהוּ
כֹּהֵן הַמִּשְׁנֶה וְאֵת שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסָּף׃ שָׁנָה
וּמִן הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר
הוּא פָקִיד עַל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
וְחָמִשָּׁה אֲנָשִׁים מְרָאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ רָאָה פָּנֶה
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בָּעִיר וְאֶת הַסֹּפֵר שַׂר צָבָא שׂוֹר
הַצָּבָא מַצְבֵּא אֶת עַם הָאָרֶץ וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ
הַנִּמְצָאִים בָּעִיר׃ וַיִּקַּח אֹתָם
נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים וַיּוֹלֶךְ אֹתָם
עַל מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה׃ וַיַּךְ אֹתָם
מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְמִיתֵם בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ
חֲמָת וַיִּגֶל יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃
וְהָעָם הַנִּשְׁאָר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׁאַר
הִשְׁאִיר נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים מֶלֶךְ בָּבֶל
וַיִּפְקֹד עֲלֵיהֶם אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶּן פְּקַר
אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן וַיִּשְׁמַע כָּל שָׂרֵי שָׂטְנֵי שׁוּר
הַחֵילִים הֵמָּה וְהָאֲנָשִׁים כִּי הִפְקִיד
מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת גְּדַלְיָהוּ וַיָּבֹאוּ אֶל גּוֹא
גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּה וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן
נְתַנְיָה וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְשְׂרָיָה בֶּן
תַּנְחֻמֶת הַנְּטֹפָתִי וְיַאֲזַנְיָהוּ בֶּן הַמַּעֲכָתִי
הֵמָּה וַאֲנָשֵׁיהֶם׃ וַיִּשָּׁבַע לָהֶם וְלַאֲנָשֵׁיהֶם גְּדַלְיָהוּ שָׁבַע
וַיֹּאמֶר לָהֶם אַל תִּירְאוּ אָמַר יָרֵא
מֵעַבְדֵי הַכַּשְׂדִּים שְׁבוּ בָאָרֶץ עָבַד
וְעִבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל וְיִטַב לָכֶם׃

laurea m aurea: & q argẽ
tea f argentea: q tulit prin
ceps s militie i. e columnas
u duas: t mare ꝯ
vnū & bases quas b fece
rat rex c salomon ꝯ
in tẽplo d dñi. t Non e erat
pondus t eris ꝯ
omnium f vasorū. g Decẽ
& octo ꝯ
cubitos h altitudinis hẽ
bat i colũna k vna & capi
tellū l ereum m sup se altí
tudinis n trium ꝯ
cubitorū & retiaculum
& malogranata o sup p ca
pitellū colũne: q oia r erea
Similem & columna ꝯ
s feda hẽbat ornatū. t Tu
lit quoq; princeps u mili
tie v saraiã w facerdotem
x primū: & sophoniam
y facerdotẽ fedm & z tres
a janitores: ꝯ
& de b ciuitate c eunuchū
vnum d qui ꝯ
e erat prefectus f sup bel
latores g viros: ꝯ
& q h sept i viros k de his q
fteterant coram l rege:
q m scribam n principis o exercitus p qui probabat
tyrones de q populo r terre: & s exagintа t viros u
vulgo ꝯ
v qui inuenti fuerãt w in ci
uitate. x Quos y tollens ꝯ
z nabuzardan a princeps
b militum c duxit ꝯ
d ad e regem f babylonis g i
reblata: h percussitq; i eos
k rex l babylõis & interfe
cit eos m in reblatha n i ter
ra o emath. p Et trãslatus
est q iuda r de s terra sua. ꝯ
t Populo aũt u qui relict?
erat v in terra w iuda x quem
y dimiserat z nabuchodo
nosor a rex b babylonis ꝯ
c prefecit d godoliã e filium
ꝯ
f aichã g filii h saphan. Qđ
i cum audissent k omnes
l duces m militũ ipſi n & vi
ri qui erant cũ eis: videli
cet q constituisset r rex
s babylonis t godoliã: u ve
nerunt v ad w godoliam in
x maſpha y hilmael z filius
a nathanie: b & iohãnã c fili
us d caree: e & saraia f filius
g thanameth h nethopha
tites: i & iezonias k filius
l maachati: m ipſi & socii
corũ. n Iurauitq; o godolia
as p ipſis & sociis eorum
q dicens. r Nolite s timere
t seruire u chaldeis. x Mane
te y in terra ꝯ
z & seruite a regi b babylo
nis: c & bñ erit d vobis. ꝯ

aureas τ argẽteas tulit prıceps coquoꝝ: τ
χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος , καὶ τοὺς
columnas duas: τ mare vnū τ bases: τ
σύλους δύο , καὶτὴν θάλασσαν τὴν μίαν καὶ τὰς βάσεις,
quas fecit salomon in domo dñi: nõ erat põdus
ἃς ἐποίησεν σολομὼν ἐν οἴκῳ κυρίου , οὐκ ἦν σαλμὸς τοῦ
eris omniũ vasoꝝ. decẽ τ octo cubitoꝝ
χαλκοῦ πάντων τῶν σκευῶν . ὀκτωκαίδεκα πήχεων ὁ
altitudo colũne vni⁹. τ capitella ereа
ὕψος τοῦ σύλου τοῦ ἑνὸς . καὶ τὰ ἐπιθέματα χαλκᾶ τῶν
colũnæ: triũ cubitoꝝ altitudo capitelli vni⁹:
σύλων, τριῶν πήχεων ὁ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνός,
τ retiaculũ τ malogranata q̃ sup capitella i circuitu om=
καὶ δίκτυον κώλυσαι αἱ ἐπὶ τὰ ἐπιθέματα κυκλω πάν=
nia erea. τ sim hec colũne fecũde sup
τα χαλκᾶ. καὶ κατὰ ταῦτα τῷ σύλῳ τῷ δευτέρῳ ἐπὶ
retiaculũ. τ tulit prıceps coquoꝝ sar ea
τοῦ δικτύου. καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν σαρέα τὸν
sacerdotẽ primũ τ saphantam sacerdotẽ secun
ἱερέα τὸν πρῶτον καὶ τὸν σαφανίαν τὸν ἱερέα τὸν δεύτε=
dũ τ tres custodietes limen. τ de
ρον καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν σαφφόν. καὶτὲκ
ciuitate tulit eunuchũ vnũ cõstitutum sup
τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα τὸν καθεσταθὲν ἐπὶ
viros bellatores. τ quinq; viros de
τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμιστὰς . καὶ πέντε ἄνδρας τῶν
videntiũ facies regis qui reperti sunt in
ὁρώντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως τοὺς εὑρεθέντας ἐν
ciuitate: τ scribam principis exer
τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμματέα τοῦ ἄρχοντος τῆς δυνά=
citus ordinãtẽ ppũm terre. τ sexaginta
μεως τὸν ἑκτάσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς. καὶ ἑξήκοντα
viros de ppło terre qui inuẽti sunt in
ἄνδρας ἀπὸ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς τοὺς εὑρεθέντας ἐν τῇ
ciuitate. τ cepit eos nabuzardã princeps
πόλει . καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμά=
coquoꝝ τ duxit eos ad regem ba
γειρος καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα βα
bylonis in deblatha. τ percussit eos rex
βυλῶνος εἰς δεβλαθά . καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς βασι=
babylonis τ interfecit eos in debla
λεὺς βαβυλῶνος καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς ἐν δεβλα=
tha in trã emath. τ trãslat⁹ est iudas de terra
θὰ ἐν γῇ ἐμαθ . καὶ ἀπῳκίσθη ἰούδας ἀπὸ τῆς γῆς
sua. τ sup ppũm qui relictus fuit in tra
αὐτοῦ . καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἐν γῇ
iuda quẽ dimisit nabuchodonosoꝝ rex ba
ἰούδα ὃν κατέλιπε ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βα
bylonis: constituit sup eũ godoliã filiũ achi
βυλῶνος , κατέστησεν ἐπ᾽αὐτὸν τὸν γοδολίαν υἱὸν ἀχι
cam filij saphan. τ audierũt omnes principes
καμ υἱοῦ σαφάν . καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες
exercitus ipsi τ viri eius: q̃ cõsti
τῆς δυνάμεως αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ , ὅτι κα=
tuit rex babylonis godoliam: τ ve
θέστησε βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν γοδολίαν , καὶ ἦλ
nerũt ad godoliam in maſpha: τ hismael filius na
θον πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφά , καὶ ἰσμαὴλ υἱὸς να=
thanie τ ioanan filius carie: τ sarcas filius tha
θανίου καὶ ἰωαναὴν υἱὸς καρὲ , καὶ σαρέας υἱὸς θα=
nemmath netophatites: τ iezonias filius ma
νεμμαὴ ὁ νετοφατίτης , καὶ ἰεζονίας υἱὸς τοῦ μα=
chathite ipſi τ viri corũ. τ iurauit
χαθίτου αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν . καὶ ὤμοσεν
eis godolias τ dixit
αὐτοῖς γοδολίας καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν , καὶ εἶ
xit eis: ne timeatis a chaldeis:
πεν αὐτοῖς , μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν χαλδαίων ,
manete in tra: τ seruite re
καθήσατε ἐν τῇ γῇ , καὶ δουλεύσατε τῷ βασι=
gi babylonis: τ bene erit vobis.
λεῖ βαβυλῶνος , καὶ καλῶς ἔσαι ὑμῖν . ꝯ

τ factũ est in mẽſe ſeptimo venit ismael filius na=
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἦλθεν ἰσμαὴλ υἱὸς να
thanie filij iſmaan de semine regni:
θανίου υἱοῦ λισμαὲν ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας,
τ decẽ viri cũ eo: τ percussit godo=
καὶ δέκα ἄνδρες μετ᾽αὐτοῦ , καὶ ἐπάταξεν τὸν γοδο=
liam τ interfecit eũ τ iudeos τ
λίαν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ τοὺς ἰουδαίους καὶ τοὺς
chaldeos qui erãt cũ eo in maſſepha. τ
χαλδαίους τοὺς ὄντας μετ᾽αὐτοῦ ἐν μασηφά . καὶ
surrexit ois pplus a paruo vsq; ad magnũ τ ẽn
ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ οἱ ἄρ
cipes exercitus: τ ingressi sunt in egyptũ: quia
χοντες τῆς δυνάμεως , καὶ εἰσῆλθον εἰς αἴγυπτον , ὅτι
timuerunt a facie chaldeorũ. τ factũ
ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν χαλδαίων . καὶ ἐγένε
est in tricesimo τ septimo anno trãsmigrationis
το ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς ἀποικεσίας
ioachin regis iuda in duodecimo mẽſe septi
ἰωαχὶν βασιλέως ἰούδα ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ ἑβδό
mo τ vicesima mẽſis ſublenauit ebil merodach rex
μῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ὕψωσεν ἐβὶλ μαροδὰχ βα
babylonis in anno regni ſui
σιλεὺς βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐ=
caput ioachin regis iuda: τ edu=
τοῦ τὴν κεφαλὴν ἰωαχὶν βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐξή=
xit eum de domo custodie: τ locut⁹ est cum
γαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκου φυλακῆς, καὶ ἐλάλησε μετ᾽αὐ=
eo bona: τ posuit thronũ ei⁹ sup thro
τοῦ ἀγαθά, καὶ ἔθηκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνω τῶν θρό
nos regum q̃ erãt cũ eo in babylone. τ
νων τῶν βασιλέων τῶν μετ᾽αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι . καὶ
mutauit vestes carceris eius: τ comedebat
μετήλλαξε τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτοῦ , καὶ ἤσθιεν
panẽ semper coram eo oĩbus diebus
ἄρτον διαπαντὸς ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας
vite sue. τ cõsumũ eius semper cõsu
τῆς ζωῆς αὐτοῦ . καὶ ἡ ἐσιατορία αὐτοῦ διαπαντὸς ἐσια
mium dabat ei de domo regis rõnẽ diei
τορία ἐδίδου αὐτῷ ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως λόγον ἡμέ=
in die⁹ eius oĩbus diebus vite sue.
ρας ἐν ἡμέραις αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Explicit Liber Quartus Regum.

Explicit ſecundus
liber Malachim . i.
regum quartus.

Prologus.

INCIPIT PRAEFATIO SANCTI HIERONYMI IN LIBRV DABREIAMIM: QVI EST PARALIPOMENON: QVOD NOS DICERE POSSVMVS VERBA DIERVM.

ANTVS AC TALIS EST LIBER iste vt absq; illo si quis scientiam scripturarum sibi voluerit arrogare semetipsum irrideat. Per singula; quippe nomina fluctuaq; verborū & preterisse in libris regum tāguntur historie & innumerabiles explicantur euangelii questiones. Sed si septuaginta interpretum pura & vt ab eis in grecum versa est editio permaneret: superflue me mi chromati episcoporum sanctissime atq; doctissime impelleres vt hebrea tibi volumina latino sermone transferrem. Quod enim semel aures hominum occupauerat & nascentis ecclesie roborauerat fidem: iustum erat etiam nostro silentio cōprobari. Nunc vero cum pro varietate regionum diuersa ferātur exemplaria & germana illa antiquaq; translatio corrupta sit atq; violata: nostri arbitrii putas aut e pluribus iudicare quid verum sit: aut nouum opus in veteri opere cudere: illudentibusq; iudeis cornicum: vt dicitur: oculos configere. Alexandria & egyptus in septuaginta suis hesychiū laudat auctorem: constantinopolis vsq; antiochiam lucianī martyris exemplaria ꝓbat. Medie inter has prouincie palestinos codices legunt: quos ab origene elaboratos eusebius & pamphilus vulgauerunt. Totusq; orbis hac inter se trifaria varietate compugnat. Et cei te origenes non solum exempla compositi quattuor editionum e regiōe singula verba describens: vt vnus dissentiens statim ceteris interse consentientibus arguatur: sed quod maioris audacie est: in editione septuaginta theodotionis editionē miscuit: asterisci designans que minus fuerint & virgulis que ex superfluo videbantur apposita. Si igitur aliis licuit nō tenere quod semel susceperant: & post septuaginta cellulas que vulgo sine auctore iactantur singulas cellulas aperuere: hocq; in ecclesiis legitur quod septuaginta nescierunt: cur me non suscipiant latini mei qui inuiolata editione veteri ita nouam condidi vt laborem meum hebreis & quod his maius est apostolis auctoribus comprobē? Scripsi nuper librum de optimo genere interpretandi ostendens illa de euangelio: ex egypto vocaui filium meum: & quoniam nazareus vocabitur: & videbunt in quem compunxerunt: & illud apostoli: q̄ oculus non vidit nec auris audiuit & in cor hominis non ascendit que preparauit deus diligentibus se ceteraq; his similia in hebreorum libris inueniri. Certe apostoli & euangeliste: septuaginta interpretes nouerāt. Et vnde eis hec que in septuaginta interpretibus non habentur? Christus dominus noster vtriusq; testamenti conditor in euangelio secundum ioannem: qui credit in quit in me sicut dicit scriptura: flumina de vētre eius fluent aque viue. Vtiq; scriptum est: quod saluator scriptum esse testatur. Vbi scriptum est? Septuaginta non habent: apocrypha nescit ecclesia. Ad hebreos igitur reuertendum est: vnde & dominus loquitur: & discipuli exempla prefumunt. Hec pace veterum loquar & obtrectatoribus meis tantum respondeo: qui canino dente me rodunt: in publico detrahentes & legentes in angulis: ideſt accusatores & defensores cum in aliis probent quod in me reprobant: quasi virtus & vitium nō in rebus sit: sed cum auctore mutetur. Ceterum memini editionem septuaginta translatorum olim de greco emendatā tribuisse me nostris: nec inimicum debere estimari eorum quos in conuentu fratrum semp edissero. Et quod nūc dabreiamim: ideſt verba dierum interpretatus sum: idcirco feci vt in extricabiles morās & syluam nominum que scriptorum confusa sunt vicio: sensuumq; barbariem apertius & per versuum cola dicerē: mihimetipsi & meis iuxta hismenium canens si aures surdi sunt ceterorum.

ITEM ALIVS PROLOGVS.

VSebius Hieronymus Dommoni & Rogatiano suis in Christo Iesu Salutem. Quomodo greco rum historias magis intelligunt qui Athenas viderint & tertiū Virgilii librum a troade per leucaten & acroceraunia ad syciliam & inde ad ostia tyberis nauigauerit. Ita sanctam scripturam lucidius intuebitur qui Iudeam oculis contemplatus est: & antiquarum vrbium memorias locorumq; vel eadem vocabula vel mutata cognouerit. Vnde & nobis cure fuit cum eruditissimis Hebreorum hūc laborem subire: vt circumcisos prouinciam quam vniuerse Christi ecclesie consonant. Fateor enim mi Dommon & rogatione charissimi nunq; me diuinis voluminibus propriis viribus credidisse nec habuisse opinionem meam: sed ea etiam de quibus scire me arbitrabar interrogare me solitum. Quanto magis de his super quibus anceps eram. Deniq; cum a me nuper literis flagitassetis: vt vobis paralipomenon latino sermone transferrem de tyberiade legis quondam auctorem qui apud Hebreos admirationi habebatur assumpsi & cōtuli cum eo a vertice: vt aiunt: vsq; ad extremum vnguem & sic confirmatus ausus sum facere quod iubebatis. Libere enim vobis loquor. Ita enim in grecis & latinis codicibus hic e nominum liber vitiosus est: vt non tam hebrea q̄ barbara quedam & sarmatica nomina confecta arbitrandum sit. Nec hoc septuaginta interpretibus qui spiritu sancto pleni ea que vera fuerunt transtulerant: sed scriptorum culpe ascribendum: dum de inemendatis inemendata scriptiant: & sepe tria nomina subtractis e medio syllabis in vnum vocabulum cogunt vel e regiōe vnum nomen propter latitudinem suam in duo vel tria vocabula diuidunt. Sed & ipse appellationes non homines vt plerisq; estimāt: sed vrbes & regiones & saltus & prouincias sonant: & obliq; sub interpretatione ꝛ: figura eorum quedam narrātur historie. de quibus in regnorum libro dicitur. Nōne ecce hec scripta sunt in libro verborum dierum regū iuda? Quę vtiq; in nostris codicibus nō habentur. Hoc primus sciendum q̄ apud Hebreos liber paralipomenon vnus sit: et apud illos vocatus dabreiamim. i. verba dierū: qui propter magnitudinem apud nos diuisus est. Deinde etiam illud attendendum q̄ frequenter noia non vocabula hoīm: sed rerum: vt dixi: significantias sonant. Ad extremum q̄ omnis eruditio scripturarum in hoc cōtinetur: et historie que vel pretermisse sunt in suis locis: vel perstricte leuiter hic per quedam verborum cōpendia explicentur. Oratio nunc itaq; vestrarum adiutus auxilio missi libruꝫ beniuolis placiturum: tū inuidis: displicituꝝ esse non ambigo. Optima enim quęq; vt ait Plinius: malunt cōtemnere plerisq; q̄ discere. Si quis ī hac interpretatiōe voluerit aliquid reprehendere interroget Hebreos suam conscientiā recolat: videat ordinem textumq; sermonis: et tunc nostro labori si potuerit detrahat. vbicunq; ergo asteriscos. i. stellas radiare in hoc volumine videritis: ibi sciatis de hebreo addidum quod i latinis codicibus nō habetur. Vbi vero obelus transuersa. f. virga prepositā est: illic signatur quid septuaginta interpretes addiderunt: vel ob decoris gratiam vel ob spiritus sancti auctoritatem licet in hebreis voluminibus non legatur.

Explicit Prefatio.

Trāſl. Gre. lxx. cū interp. latina. Trāſla. B. Hie. Tex. heb. i. Paralip. i. Prītiua. heb.

PARALIPOMENON. i.

Παραλειπομένων: α'

A

Beñ. 5. 2. Beñ. 10. c.

Adam seth enos cainan malaleel iared: ἈΔὰμ σὴθ ἐνὼς, καϊνὰν μαλελεὴλ ἰαρέδ, enoch mathusala lamech noe sem: cham ἐνὼχ μαθουσάλα λάμεχ νῶε σήμ, χὰμ iapheth. filij iapheth: gomer ⁊ magog ⁊ madai: ⁊ iauan ἰάφεθ. υἱοὶ ἰάφεθ, γομὲρ καὶ μαγὼγ καὶ μαδαΐ, καὶ ἰαυὰν ⁊ thubal ⁊ mosoch ⁊ thiras. ⁊ filij gomer: aschanaz καὶ θουβὰλ καὶ μοσὸχ καὶ θειρὰς. καὶ υἱοὶ γομὲρ, ἀσχαναζ ⁊ riphat ⁊ thogarma. ⁊ filij iauan: elisa ⁊ tharsis ⁊ καὶ ῥιφὰτ καὶ θογαρμά. καὶ υἱοὶ ἰαυάν, ἐλισὰ καὶ θαρσεῖς καὶ cethim ⁊ dodanim. filij cham: chus ⁊ mesraim phut ⁊ χεττιὶμ καὶ δωδανεῖμ. υἱοὶ χάμ, χοῦς καὶ μεσραὶμ φοὺτ ⁊ chanaā. ⁊ filij chus: saba ⁊ euela ⁊ sebatha καὶ χαναάν. καὶ υἱοὶ χοῦς, σαβὰ καὶ ἑυιλὰ καὶ σεβαθὰ ⁊ regma ⁊ sebacatha. ⁊ filij regma: seba ⁊ καὶ ῥεγμὰ καὶ σεβακαθά. καὶ υἱοὶ ῥεγμά, σεβὰ καὶ dadan. ⁊ chus genuit nemrod. iste cepit δαδάν. καὶ χοῦς ἐγέννησε τὸν νεμρόδ. οὗτος ἤρξατο esse gigas in terra. ⁊ mesraim genuit εἶναι γίγας ἐν τῇ γῇ. καὶ μεσραὶμ ἐγέννησε τοὺς ludim ⁊ enomim ⁊ labim: ⁊ λουδιεὶμ καὶ τοὺς ἀνομιὶμ καὶ τοὺς λαβίμ, καὶ nephthochim ⁊ phetrusim ⁊ chas τοὺς νεφθωχὶμ καὶ τοὺς φιτρουσὶμ καὶ τοὺς χασ floim: vnde egressi sūt illinc phylistiim: ⁊ caphtho φλωὶμ, ὁθὲν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν φυλιστιεὶμ, καὶ τοὺς καφθω rim. ⁊ chanaā genuit sidona primogenirim. ⁊ χαναὰν ἐγέννησε τὸν σιδῶνα τὸν πρωτότο tum suum: ⁊ heth ⁊ iebuseum ⁊ amor τον αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐὺ καὶ τὸν ἰεβουσὶ καὶ τὸν ἀμορ reū ⁊ gergeseum ⁊ euei: ⁊ araci ⁊ ραῖ καὶ τὸν γεργεσαῖ καὶ τὸν εὐεί, καὶ τὸν ἀρακὶ καὶ τὸν asenni ⁊ aruadi ⁊ samareon ⁊ ἀσεννὶ καὶ τὸν ἀρουαδὶ καὶ τὸν σαμαρεῶν καὶ τὸν amathi. ⁊ filij sem: elam ⁊ assur ⁊ arphaxad ἀμαθεῖ. καὶ υἱοὶ σήμ, ἐλὰμ καὶ ἀσσοὺρ καὶ ἀρφαξάδ ⁊ lud ⁊ aram ⁊ hus ⁊ vl: ⁊ gether ⁊ καὶ λοὺδ καὶ ἀρὰμ καὶ ὖς καὶ οὐλ, καὶ γεθὲρ καὶ mosoch. ⁊ arpharad genuit cainan: ⁊ cainan μοσόχ. καὶ ἀρφαξὰδ ἐγέννησε τὸν καϊνάν, καὶ καϊνὰν genuit sala: ⁊ sala: genuit heber. ⁊ ἐγέννησε τὸν σαλά, καὶ σαλὰ ἐγέννησε τὸν Ἔβερ. καὶ τῷ heber nati sunt duo filij: nomē unū phaleg: q̄ Ἔβερ ἐγενήθησαν δύο υἱοί, ὄνομα τῷ ἑνὶ φαλέγ, ὅτι in diebus eius diuisa est terra: ⁊ nomē ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἐμερίσθη ἡ γῆ. καὶ ὄνομα τῷ fratri eius iectan. ⁊ iectan genuit elmo ἀδελφῷ αὐτοῦ ἰεκτάν. καὶ ἰεκτὰν ἐγέννησε τὸν ελμω dad ⁊ saleph ⁊ asermoth: ⁊ ia δὰδ καὶ τὸν σαλὲφ καὶ τὸν ἀσερμώθ, καὶ τὸν ἰά re ⁊ adoram ⁊ vsad ⁊ decla: ρε καὶ τὸν ἀδόωραμ καὶ τὸν ὐζὰδ καὶ τὸν δικλά, ⁊ ebel ⁊ abimetl ⁊ saba ⁊ καὶ τὸν ἠβὴλ καὶ τὸν ἀβιμετὴλ καὶ τὸν σαβᾶ καὶ τὸν ophir: ⁊ euelat ⁊ iobab. οὗτοι ὑ ὠφεὶρ, καὶ τὸν ἑυηλὰτ καὶ τὸν ἰωβάβ. πάντες ὗ sūt filij iectan: sem arphaxad cainan sala heber τοι υἱοὶ ἰεκτάν, σὴμ ἀρφαξὰδ καϊνὰν σαλὰ Ἔβερ phaleg ragau serug nachor thara abram iste. abra φαλὲγ ραγαὺ σεριοὺγ ναχὼρ θάρα ἄβραμ οὗτος ἄβρα am. filij abraam: ἀμ. υἱοὶ ἄβραάμ, ∞∞∞

יצחק וישמעאל׃ אלה תולדותם
בכור ישמעאל נבית ואחר וקדר
ואדבאל ומבשם׃ משמע ודומה
משא חדד ותימא׃ יטור נפיש
וקדמה׃ אלה הם בני ישמעאל׃
ובני קטורה פילגש אברהם
ילדה את זמרן ויקשן ומדן
ומדין ומשבק ושוח ובני
יקשן שבא ודדן׃ ובני מדין
עיפה ועפר וחנוך ואבידע
ואלדעה כל אלה בני קטורה׃
ויולד אברהם את יצחק בני
יצחק עשו וישראל׃ בני עשו
אליפז רעואל ויעוש ויעלם
וקרח׃ בני אליפז תימן ואומר
צפי ונעתם קנז ותמנע ועמלק׃
בני רעואל נחת זרח שמה
ומזה׃ובני שעיר לוטן ושובל
וצבעון וענה ודישן ואצר ודישן׃
ובני לוטן חרי והומם ואחות לוטן
תמנע׃ בני שובל עלין ומנחת
ועיבל שפי ואונם׃ובני צבעון
איה ענה׃ בני ענה דישון
ובני דישון חמרן ואשבן ויתרן
וכרן׃ בני אצר בלהן וזעון ועקן
בני דישון עוץ וארן׃ואלה מלכים
אשר כלכו בארץ אדום לפני
מלך מלך לבני ישראל בלע בן בעור
ושם עירו דנהבה׃ וימת בלע
ויולך תחתיו יובב בן זרח
מבצרה׃ וימת יובב ויולך תחתיו
חושם מארץ התימני׃ וימת
חושם ויולך תחתיו הדד בן
בדד המכה את מדין בשדה מואב
ושם עירו עוית׃ וימת הדד

Isaac & ismael. Et hę generationes eorū. Primogēitus hismahelis: nabaioth & cedar & abdehel mabsam & masma & duma & massa & addad & thema iachur naphis & cedma. Hi sūt filii hismaelis. Filii aūt cethure cōcubine abraam quos genuit: zamrā iacsan madan madian iesboc & sue. Porro filii madianis: epha & epher & enoch & abida & eldaa. Oēs hi filii cethure. Genuit aūt abraam isaac: cuius fuerunt filii esau & israel. Filii Esau eliphaz rahuel iehus & ielom & chore. Filii eliphaz theman omar & sephi & gotham & cenaz & thāna & amalech. Filii rahuel: naath zara & samma & mesa. Filii seyr: lothan & sobal & sebeon & ana & dison & eser & disan. Filii lothā: horri & ahimā. Soror aūt lothā fuit thāna. Filii sobal: alian & manaath & ebal & sephi & onā. Filii sebeon: aiha & ana: filii ana: dison. Filii dison: hamarā & eseban: & iethran & charrā. Filii eser: balaan & zauā & iachan: filii disan hus & aran. Isti sunt reges qui impauerūt in terra edom: anteq̄ esset rex super filios israel. Bale filius beor: & nomē citatis eius de naba. Mortuus aūt bale: regnauit pro eo iobab filius zare de bosra. Cunq; aūt iobab fuisset mortuus regnauit pro eo husan de terra themanorū. Obiit quoq; & husan: & regnauit pro eo adad filius badad qui percussit madiā in terra moab: & nomē ciuitatis eius auith. Cunq; & adad

Isaac τ ismael. hę ghrattides eor. primoge
Ισαὰκ καὶ Ισμαὴλ. αὗται αἱ γενέσεις αὐτῶν. πρωτότο
nitus ismael: nabaioth τ cedar: τ abdeel τ
κος Ισμαὴλ, ναβαιὼθ καὶ κηδάρ, καὶ Αβδεὴλ καὶ
mansan: τ masema τ duma τ massa: τ a
μαυσάν, καὶ μασεμὰ καὶ δουμὰ καὶ μασά, καὶ Α
dad τ thama τ ietur τ naphis τ cedma. hi
δὰδ καὶ θαμὰ καὶ Ιετοὺρ καὶ ναφεὶς καὶ κεδμά. οὗ
sunt filij ismael, filij cetturas cōcubine a
τοί εἰσιν υἱοὶ Ισμαήλ. υἱοὶ κετ̄ούρας τ̄ης παλακ̄ης Α
braam τ peperit zemran τ iesan τ madan
βραὰμ καὶ ἔτεκε τὸν ζεμρὰν καὶ τὸν Ιεζὰν καὶ μαδὰν
τ madian τ iesboc τ sue. τ filij iezan: ſa
καὶ μαδιὰν καὶ Ιεσβὰκ καὶ σουέ. καὶ υἱοὶ Ιεζάν, σα
ba τ dadan, τ filij madian: gepha τ gopher
βὰ καὶ Δαδάν. καὶ υἱοὶ μαδιάν, γεφὰ καὶ γοφέρ
τ enoch τ abida τ eldaa. omnes isti filij
καὶ Ενὼχ καὶ Αβιδὰ καὶ Ελδαά. πάντες οὗτοι υἱοὶ
cetture. τ genuit habraam isaac. filij isa
κετ̄ούρας. καὶ ἐγέννησεν Αβραὰμ τὸν Ισαάκ. υἱοὶ Ισα
ac: esau τ israel. filij esau: eliphaz τ ra
ακ, Ησαῦ καὶ Ισραήλ. υἱοὶ Ησαύ, Ελιφὰζ καὶ Ῥα
guel ieſus τ ieglam τ core. filij eliphaz: the
γουὴλ Ιησοῦς καὶ Ιεγλὰμ καὶ κορέ. υἱοὶ Ελιφάζ, θαι
man τ omar ſepphue τ goothom: cenez τ tham
μὰν καὶ Ὠμὰρ σεπφοὺν καὶ γοοθώμ, κενεζ καὶ θαμ
na τ amalec. τ filij raguel: nacheth τ sam
νὰ καὶ Αμαλήκ. καὶ υἱοὶ Ῥαγουήλ, ναχὲθ καὶ σαμ
ma τ zare τ maze. τ filij seir: lotan τ su
μὰ καὶ Ζαρὲ καὶ μαζέ. καὶ υἱοὶ σηείρ, λωτὰν καὶ σου
bal τ sebegon: τ ana τ deſon τ asar
βάλ, καὶ σεβεγών, καὶ Ανὰ καὶ Δησὼν καὶ Ἀσὰρ
τ disan. τ filij lotan: chori τ imam. τ so
καὶ Δισάν. καὶ υἱοὶ λωτάν, χωρρεὶ καὶ Ἰμάμ. καὶ ἀδελ
ror lotan: thamna. filij subal: aluan τ manaath
φὴ λωτάν, θαμνά. υἱοὶ σουβάλ, ἀλουὰν καὶ μανααθ
τ ebal τ sapphi τ onam. τ filij sebegon:
τ ebal τ sapphi τ onam. τ filij sebegon:
καὶ Ἐβὰλ καὶ σαπφεὶ καὶ Ὠνάμ. καὶ υἱοὶ σεβεγών,
ana, τ ana. τ filij ana: deſon. τ filij deſon: ama
Ανὰ, καὶ Ανά. καὶ υἱοὶ Ανά, Δησὼν καὶ υἱοὶ Δησών, Ἀμα
dan τ eſeban τ iethran τ charran. τ filij a
δὰν τ εσεβὰν καὶ Ιεθρὰν καὶ Χαβρὰν. καὶ υἱοὶ Α
far: balaan τ zaan τ acan. τ filij deſō: hos
σάρ, Βαλαὰν καὶ Ζαὰν καὶ Ακὰν. καὶ υἱοὶ Δεσών, ὡς
τ aran. τ iſti reges q̄ regnauerūt
καὶ Ἀρὰν. καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες
in terra edom: anq̄ regnasset rex sup
ἐν γῇ Ἐδώμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν τοῖς
filios israel. baal filius beor: τ nomē ciuitati
υἱοῖς Ισραήλ. Βαλὰ υἱὸς Βεώρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει
eius dennaba. τ mortuꝰ est balac: τ regna
αὐτοῦ Δεινααβά. καὶ ἀπέθανε Βαλάκ, καὶ ἐβασί
uit pro eo iobab filius zara de bosson. τ
λευσεν ἀντ᾽αὐτοῦ Ιωβὰβ υἱὸς Ζαρὰ ἐκ Βοσσόῤῥας. καὶ
mortuꝰ est iobab: τ regnauit pro eo asom:
ἀπέθανεν Ιωβάβ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽αὐτοῦ Ἀσόμ,
de terra themanon. τ obiit asom τ
ἐκ τῆς γῆς τοῦ θαιμανῶν. καὶ ἀπέθανεν Ἀσὸμ καὶ
regnauit pro eo adad filius badad: q̄ per
ἐβασίλευσεν ἀντ᾽αὐτοῦ Ἀδὰδ υἱὸς Βαδάδ, ὁ πα
cussit madiam in agro moab: τ nomē
τάξας τὴν μαδιὰμ ἐν τῷ ἀγρῷ Μωάβ, καὶ ὄνομα τῇ
ciuitati eius euith. τ mortuꝰ est adad:
πόλει αὐτοῦ Εὐὶθ. καὶ ἀπέθανεν Ἀδάδ,

τ regnauit pro eo samla de masreca.
καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽αὐτοῦ Σαμλὰ ἐκ Μασρεκά.
τ mortuꝰ est samla: τ regnauit pro eo
καὶ ἀπέθανε Σαμλά, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽αὐτοῦ
saul de rooboth fluminis. τ mortuꝰ est sa
Σαοὺλ ἐκ Ῥοωβὼθ τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἀπέθανε Σα
ul: τ regnauit pro eo ballennon filiꝰ
οὺλ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ᾽αὐτοῦ Βαλλενὰν υἱὸς
achobor. τ mortuꝰ est ballennon: τ regna
Αχοβώρ. καὶ ἀπέθανεν Βαλλενὰν, καὶ ἐβασίλευ
uit pro eo adad. τ nomē ciuitati eius
σεν ἀντ᾽αὐτοῦ Ἀδάδ. καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ
phua: τ nomē uxori eius metabeel fi
Φαού, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγά
lia matreth filia mezaab. τ mortuꝰ est adad:
τηρ Ματρὴθ θυγάτηρ Μεζαάβ. καὶ ἀπέθανεν Ἀδάδ,
τ fuerunt duces edom: dux thamna: dux
καὶ ἐγένοντο ἡγεμόνες Ἐδώμ, ἡγεμὼν θαμνά, ἡγε
alua: dux iether: dux elibama: dux
μὼν Ἀλουά, ἡγεμὼν Ἰεθὲρ, ἡγεμὼν Ἐλιβαμά, ἡγεμὼν
hela: dux phinon: dux cenez: dux theman:
Ηλά, ἡγεμὼν φινών, ἡγεμὼν κενέζ, ἡγεμὼν θαιμάν,
dux mapſar: dux maugeel: dux eram. hi
ἡγεμὼν μαψάρ, ἡγεμὼν μαγεήλ, ἡγεμὼν Ἐράμ. οὗ
duces edom.
τοι ἡγεμόνες Ἐδώμ.

Ca.2.

A Hi filij israel: ruben symeon leui iuda
Beñ. Οὗτοι υἱοὶ Ισραήλ, Ἰούδαν συμεὼν Λευὶ Ἰούδα
29.g. issachar zabulon dan: ioseph beniamin nephtha
Beñ. Ισσαχὰρ Ζαβουλὼν Δὰν Ἰωσὴφ Βενιαμὶν Νεφθα
38.a. lim gad τ aſer. filij iuda er τ onan τ
Mat. λεὶμ Γὰδ καὶ Ἀσήρ. υἱοὶ Ἰούδα Ηρ καὶ Ἀουνὰν καὶ
1.a. selo. tres hi nati sunt ei de fi
Σηλώ. τρεῖς οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐκ τῆς θυ
lia sue de chananitide. τ fuit er
γατρὸς Σουὲ ἐκ τῆς Χαναανίτιδος. καὶ ἐγένετο Ηρ
primogenitus iuda malus coꝝ dño: τ
ὁ πρωτότοκος Ἰούδα πονηρὸς ἐνώπιον κυρίου, καὶ
occidit eū. τ thamar nurus eius pepe
ἐθανάτωσεν αὐτόν. καὶ θαμὰρ ἡ νύμφη αὐτοῦ ἔτε
rit ei phares τ zara, omnes hi
κεν αὐτῷ τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρά. πάντες οὗτοι
Ruth, filij iuda quinq. filij phares: efron τ chamul.
4.d. Υἱοὶ Ἰούδα πέντε. υἱοὶ Φαρὲς, Ἐσρὼν καὶ Χαμουλ.
Ius.7. τ filij zaro: bambri τ hethan: τ heman τ
a. καὶ υἱοὶ Ζαρέ, Βαμβρεὶ, καὶ Ηθὰν, καὶ Αἰμὰν καὶ
calchal τ darade: omnes hi quinq.
Χαλχὰλ καὶ Δαρασδέ, πάντες οὗτοι πέντε.
τ filij charmi: achar q̄ turbauit iſrael: qui
καὶ υἱοὶ Χαρμί, Ἀχὰρ ὁ ταράξας τὸν Ισραήλ, ὃς
peccauit in anathemate. τ filij ethan: aza
ἥσυνδέτησεν ἐν τῷ ἀναθέματι. καὶ υἱοὶ Αἰθὰν, Αζα
rias. τ filij efron q̄ nati sunt ei: hieroma
ρίας. καὶ υἱοὶ Ἐσρὼν οἱ ἐφυτεύθησαν αὐτῷ, ὁ Ιερεμα
el τ aram τ chalobi. τ aram genuit
ὴλ καὶ Ὀράμ καὶ Ὁχαλωβί. καὶ Ἀρὰμ ἐγέννησε τὸν
Mat.1 aminadab: τ aminadab genuit naaſſon pri
a. Ἀμιναδάβ, καὶ Ἀμιναδὰβ ἐγέννησε τὸν Ναασσὼν ἄρ
B cipem domꝰ iuda. τ naſſon genuit ſal
χοντα ὅμιλον Ἰούδα. καὶ Ναασσὼν ἐγέννησε τὸν Σαλ
mon: τ ſalmon genuit booz: τ booz ge
μών, καὶ Σαλμὼν ἐγέννησε τὸν Βοόζ, καὶ Βοὸζ ἐγέν
1.Reg. nuit obed: τ obed genuit eſſe: τ
16.b. νησε τὸν Ὠβήδ, καὶ Ὠβὴδ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, καὶ
Ἰεσσαὶ ἐγέννησε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ Ἐλιάβ. καὶ
abinadab: ſedꝰ. τ samaa: tertius. τ nathana
Ἀμιναδάβ, ὁ δεύτερος. καὶ Σαμαά, ὁ τρίτος. καὶ Ναθαα
el: quartus. τ raddai: quintus. τ aſam: ſextus.
ὴλ, ὁ τέταρτος. καὶ Ῥαδδαί, ὁ πέμπτος. καὶ Ἀσάμ, ὁ ἕκτος.

'fuiſſet mortuus' regna
uit'' p eo''ſemla ᵒde maſ
reca. Sed ᵖ & ᵍ ſemla ᵖ mor
tuus ē: ' & regnauit ᵖ pro
eo' saul ᵉde rooboth que
iuxta' amnē ſita ē. ' Mor
tuo quoq; ' saul ᵖ regnauit
ᵖ p eoᵒ Balaanā ᶠ filius ' a
chobor. Sed ᵍ & hic ᵖ mor
tuus ē: ' & regnauit'' pro
eo'' adad ᵖ cuius vrbis ᵒ no
mē fuit ᵖ phau: ' & appel
lata est ᵖ vxor eius ' mehe
thabel ᵉ filia ᶠ matred: ' fi
lie ' mezaab. ᶜ Addat aūt
ᵇ mortuꝰ: ' duces ᵖ regi
bus in ' edō cē ceperunt.
ᵖ Dux ᵇ thāna: ' dux ᵇ alua
' dux'' iether: '' dux ᵒ ooli
bama: ᵖ dux ᵉ hela: ' dux
ᵖ phinon: ' dux '' chenez:
ˣ dux ' theman: ' dux
ᵖ mapſar ᵇ dux ᶜ magdihel
ᵈ dux ᵇ hyram. Hi ᵉ duces ᵇ edom.

Cap.ii.

Z. Hi autem
ᶜ iſrael: ᵇ ruben ᶜ syme
on ᵈ leui
ᵉ iuda ᵇ iſachar ' & zabulō
ᵇ dan & ᵇ ioſeph
ᵇ bēiami '' nephtali ᵒ gad
ᵖ & aſer. ᵍ Filii ' iuda
ᵇ her ' onan ' & ſela. Hi
ᶜ tres ' nati ſunt ' ei
ᵈ de filia ᵇ Sue ᶜ chananiti
de. ᵉ Fuit aūt ᶜ her ' prioge
nitus ᵉ iuda ᵇ malus ' coꝝ
dño: ' & occidit eum.
'' Thamar āt '' nurus eius
ᵒ pepit '' ei ' phares ' & '
ᶜ zara. '' Oēs ergo ᵍ filii ' iu
da ' quinq; ᵈ Filii autem
ᵖ phares ᵉ frō ᵒ & camul.
ᶜ Filii quoq; ᶜ zare ᵍ zārī &
ᵇ ethan ' & emā: ᵇ chalchal
quoq; ' & darā '' ſimul
quinq. ᵒ Filii ᵉ charmi:
ᵍ achar ᵖ qui turbauit
ᵉ iſrael ' & '' peccauit ' i fur
to ' anathematis. ' Filii ' e
than ᵉ azarias: ᵇ filii āt ᵉ ef
ron ᵇ qui nati ſunt ᵉ ei:
ᵒ ieramehel ' & ᵏ rā: ' & '' ca
lubi.
'' Porro ram ᵒ genuit ᵉ a
mīadab. ᶠ Aminadab āt
ᵉ genuit '' naaſon ᵏ princi
pem ' filiorum
ᵉ iuda. ᵍ Naaſō quoq; ᵇ ge
nuit ᵉ ſalma: de quo
ᵉ ortus est ᵇ booz. ' Booz
vero
ᵉ genuit '' obed: qui ' & ip
ſe ᵉ genuit
ᵍ iſai. ' Iſai autem ᵉ genuit
ᵉ primogenitum
ᵇ heliab: ᵍ secūdū ' amina
dab: ᶜ tertiū ᵍ ſymmaha:
ᵈ quartum ᵇ nathanahel:
ᵉ quintum ' raddai: ᵍ ſextū
ᵇ aſon:

יונתן פלת זזא אלה היו בני
ירחמאל ולא היה לששן בנים
כי אם בנות ולששן עבד מצרי
ושמו ירחע ויתן ששן את בתו
לירחע עבדו לאשה ותלד לו את
עתי ועתי הוליד את נתן ונתן
הוליד את זבד וזבד הליד את
אפלל ואפלל הליד את עבד
ועבד הוליד את יהוא ויהוא הוליד
את עזריה ועזריה הוליד את חלץ
וחלץ הליד את אלעשה ואלעשה
הליד את ססמי וססמי הליד את
שלום ושלום הוליד את יקמיה
ויקמיה הליד את אלישמע ובני
כלב אחי ירחמאל מישע בכרו
הוא אבי זיף ובני מרשה אבי חברון
ובני חברון קרח ותפה ורקם
ושמע והוליד את רחם
אבי ירקעם ורקם הוליד את
שמי ובן שמי מעון ומעון אבי
בית צור ועיפה פלגש כלב
וילדה את הרן ואת מוצא ואת
גזז והרן הוליד את נזז ובני יהדי
רנם ויותם ונישן ופלט ועיפה
ששף פלגש כלב מעכה ילד
שבר ואת תרחנה ותלד ששף
אבי מדמנה את שוא אבי
מכבנה ואבי גבעא ובת
כלב עכסה אלה היו בני
כלב בן חור בכור אפרתה שובל
אבי קרית יערים שלמא
אבי בית לחם חרף אבי גית
נדר ויהיו בנים לשובל אבי קרית
יערים הראה חצי המנחות
ומשפחות קרית יערים התיתי
ותפותי והשמתי והמשרעי

septimū dauid: quoꝝ sorores fuerunt saruia & abigail. Filii sarue: abisai ioab & asahel tres. Abigail autem genuit ammasa: cuius pater fuit iether ismaelites. Caleph uero filius efrō accepit uxorē noie azuba: de q genuit hierioth: que peperit filii eius iaser & sobab & ardon. Cūq; mortua fuisset azuba accepit uxorē caleph ephrata: que peperit ei ur. Porro ur genuit uri: & uri genuit beselecel. Post hec igref sus est efron ad filiam machir patris galaad: iste accepit eā: & accepit eam cum esset annorū sexagita. Que pepit ei segub. Sed & segub genuit iair. & possedit uiginti tres ciuitates in terra galaad. Cepitq; gessur & aram oppida iair: & canath & uiculos eius sexagita ciuitatum. Omnes isti filii Machir patris galaad. Cū ātmortuus eēt efron: ingressus est caleb ad ephratha. Habuit quoq; efrō uxorē abia q peperit ei affur patrē thecue. Natiq; sunt aūt filii ieramehel primogeniti efrō: ē rā & asom & achia. Duxit quoq; uxorē alterā ieramehel nomine atthara: que fuit mater onam. Sed filii ram primogeniti ieramehel fuerunt mos ioamim & achar.

Onā aūt habuit filios semei & iadan: filii aūt semei: nadab & abisur. Nomen uero uxoris abisur abihail: que peperit ahobbā & molid. Filii autem nadab fuerunt saled & apphaim. Mortuus est āt saled absq; liberis: filii vero apphaim iesi: q iesi genuit sesan. Porro sesan genuit oholai: filii āt iadai fris semei: iether & ionathā. Sed & iether mortuꝰ ē absq; liberis. Porro

septimus. sorores eor: καὶ δαυὶδ ἕβδομος· καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτῶν, saruia & abigail. filij saruiæ: abesſalæ σαρουΐα καὶ ἀβιγαΐλ· καὶ υἱοὶ σαρουΐα, ἀβεσσαὶ & ioab & asahel: tres hi. & abigail καὶ Ἰωὰβ καὶ ἀσαὴλ, τρεῖς οὗτοι· καὶ ἀβιγαΐλ peperit amessa. pater amessa iether ismaelites. & caleb filius efron accepit azu ἔτεκεν τὸν ἀμεσσά. καὶ πατὴρ ἀμεσσὰ Ἰεθὶρ ὁ Ἰσμαηλίτης· καὶ χαλὲβ υἱὸς ἑσρὼν ἔλαβε τὴν ἄζου ba uxorem & hierioth. & hi filij eius: βὰ γυναῖκα καὶ τὴν Ἰερεὶώθ· καὶ οὗτοι υἱοὶ αὐτῆς, iasar & subab & ardon. & mortua est azu Ἰασὰρ καὶ σουβὰβ καὶ ἀρδών· καὶ ἀπέθανεν ἄζου ba: & accepit sibi caleb ephratā: & βά, καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ χαλὲβ τὴν ἐφραθ, καὶ peperit ei ur: & ur genuit uri: ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ὡρ, καὶ Ὡρ ἐγέννησε τὸν Οὐρεῖ, & uri genuit beselecel. & post hec καὶ Οὐρεῖ ἐγέννησε τὸν Βεσελεήλ· καὶ μετὰ τοῦ ingressus est efron ad filiam machir Το εἰσῆλθεν ὁ ἑσρὼν πρὸς τὴν θυγατέρα μαχεὶρ patris galaad: iste accepit eā: & ipse πατρὸς γαλαάδ, αὐτὸς ἔλαβε αὐτήν, καὶ αὐτὸς filius eius egrita annox. & peperit ei segub: υἱὸς ἐξήκοντα ἐτῶν. καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν σεγούβ, & segub genuit iair. & fuerūt ei καὶ σεγοὺβ ἐγέννησε τὸν Ἰαείρ. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ viginti & tres ciuitates in terra galaad. & εἴκοσι καὶ τρεῖς πόλεις ἐν τῇ γῇ γαλαάδ. καὶ accepit gesur & aram & auoth iair & eb ἔλαβε γεσοὺρ καὶ ἀράμ καὶ τὰς αὐλὰς Ἰαείρ καὶ ea ciuitates. & ipse iste filij machir patris τὰ πόλεις· καὶ αὐτὸς οὗτοι υἱοὶ μαχεὶρ πατρὸς galaad. & post quā mortuus esset efron: ingressus γαλαάδ· καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἑσρών, εἰσῆλ est caleb ad ephratha: & uxor efron abia θε χαλὲβ πρὸς ἐφραθά, καὶ γυνὴ ἑσρὼν ἀβία, & peperit ei asoor: patrem thecoe. & καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ἀσούρ, πατέρα θεκωέ. καὶ fuerunt filij hieramael primogeniti: efron prio ἐγένοντο υἱοὶ Ἱεραμαὴλ πρωτοτόκου, ἑσρὼν ὁ πρω genitus ram & buna & aran & asom & τοτόκος ἀρὰμ καὶ βουνὰ καὶ ἀρὼν καὶ ἀσὼμ καὶ achian. & fuit uxor altera hieramael: & ἀχιάν· καὶ ἐγένετο γυνὴ ἑτέρα τῷ Ἱεραμαὴλ, καὶ nomē ei atara: hec mater anam. & fue ὄνομα αὐτῇ Ἀταρά, αὕτη μήτηρ Ἀνάμ· καὶ ἐγένοντο runt filij raz primogeniti hieramael: maas & la τὸ υἱοὶ ῥὰμ πρωτοτόκου Ἱεραμαὴλ, μαὰς καὶ Ἰα mun & icar. & fuerunt filij tanam: semei & μὶν καὶ Ἰκάρ· καὶ ἐγένοντο υἱοὶ Ἰαφάμ, σεμεεὶ καὶ iada. & filij semei: nadab & abisur. Ἰαδά· καὶ υἱοὶ τοῦ σεμεεί, ναδὰβ καὶ ἀβισούρ· & nomē uxori abisur abiel: & pepe nomen τῇ γυναικί, ἀβισοὺρ Ἀβιήλ, καὶ ἔτε rit ei haban & molid. & filij na κεν αὐτῷ τὸν Ἀβὰν καὶ τὸν μωλίδ· καὶ υἱοὶ να dab: saled & ophis. & mortuꝰ ē saled δὰβ, σαλεὲδ καὶ ἀφεὶμ· καὶ ἀπέθανε σαρεὶδ absq; liberis. & filij ophim: iesſut. & filij ies ἄτεκνος· καὶ υἱοὶ ὠφεὶμ, Ἰεσουεῖ· καὶ υἱοὶ Ἰεσ fui: sisan. & filij sisan: ulai. & filij σουεί, σισάν· καὶ υἱοὶ σισάν, ὐλαεί· καὶ υἱοὶ iada fratris semei: iether & ionathā. & mor Ἰαδὰ ἀδελφοῦ σεμεεί, Ἰέθερ καὶ Ἰωναθάν· καὶ ἀπέ tuꝰ est iether absq; liberis. & filij θανεν Ἰέθερ ἄτεκνος· καὶ υἱοὶ

ionathan: phalat & ziza. isti fuerunt filij hiera Ἰωναθάν, φαλὰτ καὶ ζιζᾶ· οὗτοι ἐγένοντο υἱοὶ Ἱερα meel. & no fuerūt sisan filij: sed fi μεήλ· καὶ οὐκ ἦσαν τῷ σισὰν υἱοί, ἀλλ' ἢ θυγατέ lie. at sisa seruus egyptius: & nomē ei ρες· τῷ δὲ σισὰ δοῦλος Αἰγύπτιος, καὶ ὄνομα αὐ hierec. & dedit sisan filiam suā τῷ Ἱερεέ· καὶ ἔδωκε σισὰν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ hierec seruo suo in uxorem: & peperit ei Ἱερεὲ δούλῳ αὐτοῦ εἰς γυναῖκα, καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ethi: & ethei genuit nathan: & nathan ge θὶ· καὶ θεὶ ἐγέννησε τὸν ναθάν, καὶ ναθὰν ἐγέν nuit zabad: & zabad genuit ephael: νησε τὸν ζαβάδ, καὶ ζαβὰδ ἐγέννησε τὸν ἐφαήλ, & ephael genuit obed: & obed genuit καὶ ἐφαὴλ ἐγέννησε τὸν ὠβήδ, καὶ ὠβὴδ ἐγέννησε ieu: & ieu genuit azarian: & azarias τὸν Ἰηοῦ, καὶ Ἰηοῦ ἐγέννησε τὸν Ἀζαρίαν, καὶ Ἀζαρίας genuit hallas: & hallas genuit eleasa: ἐγέννησε τὸν ἀλλάς, καὶ ἀλλὰς ἐγέννησε τὸν Ἐλεασά, & eleasa genuit sisamai: & sisamai ἐλεασὰ ἐγέννησε τὸν σασαμεί, καὶ σασαμεὶ genuit sallum: & sallum genuit ἐγέννησε τὸν σαλλούμ, καὶ σαλλοὺμ ἐγέννησε τὸν iacemian: & iacemias genuit elisama. Ἰακεμίαν, καὶ Ἰακεμίας ἐγέννησε τὸν Ἐλισαμά· & filij chaleph fratris ieremael: mulā pri καὶ υἱοὶ χαλὲφ ἀδελφοῦ Ἱερεμαήλ, μουσὰ ὁ πρω mogenitus eius: ipse pater zeph. & filij mari τότοκος αὐτοῦ, αὐτὸς πατὴρ ζήφ· καὶ υἱοὶ μαρεί sa patris chebron. & filij chebron: core tha σὰ πατρὸς χεβρών· καὶ υἱοὶ χεβρών, κορὲ θα phua & rocem & fama. fama no genuit φουὲ καὶ ῥωκὲμ καὶ σαμά· σαμὰ δὲ ἐγέννησε rhaam patrē hiercam. & rocem genuit ῥαὰμ πατέρα Ἱερικάμ· καὶ ῥωκὲμ ἐγέννησε τὸν famai. & filius famai: maon. & maon pater σαμαί· καὶ υἱὸς σαμαί, μαών· καὶ μαὼν πατὴρ bethsur. & gepha cōcubina chaleb peperit βηθσούρ· καὶ ἡ γεφὰ παλλακὴ χαλὲβ ἔτεκε horon & mufe & gazez. & horō τὸν ὡρὼν καὶ τὸν μουσὴ καὶ τὸν γαζήζ· καὶ ὡρὼν genuit gazam. & filij iadi: rigma & ἐγέννησε τὸν γαζάμ· καὶ υἱοὶ Ἰαδεί, ῥεγμὰ καὶ iotham & gison & phale & gepha & saaph. Ἰωθὰμ καὶ γεισὼν καὶ φαλὲ καὶ γεφὰ καὶ σαάφ· & cōcubina chaleb maacha genuit sa καὶ ἡ παλλακὴ χαλὲβ μααχὰ ἐγέννησε τὸν σα bab & tharana. & genuit saaph βὲβ καὶ τὸν θαρανά, καὶ ἐγέννησε τὸν σαάφ patrem medmena. & sue patrē mach πατέρα μεδμηνά, καὶ τὸν σουὲ πατέρα μαχ

Josue. 15.d. Judi. 1.c. G

bana & patrē gabbaa: & filia ca βανὰ καὶ πατέρα γαββαά, καὶ θυγάτηρ τῷ κα leb ora. hi erant filij chaleb filij or pri λὲβ ἡ ὀξέ. οὗτοι ἦσαν υἱοὶ χαλὲβ υἱοὶ ὢρ πρω mogenitī ephratha: sobal pater cariathiarim: sa τοτόκου ἐφραθά, σωβὰλ πατὴρ καριαθιαρείμ, σα maa pater bethleem: areph pater bethgeddor. μὰ πατὴρ βηθλεέμ, ἀρὴφ πατὴρ βηθγεδδώρ. & fuerunt filij soba pfi cariathiarim: τ fuerunt filij σωβὰ πτεῖ καριαθιαρείμ, καὶ ἐγέννησαν υἱοὶ τῷ σωβὰ πατρὶ καριαθιαρείμ, dyidet & vimidiū & rcjectionū & cognatiōes & ἀρεὰ καὶ ἀσὺ καὶ ἀμανὶθ καὶ δυμασφαεὶ καὶ cartatharis ethri & aphphuthi & samathi & καριαθαρεὶς ὁ ἐθρὶ καὶ ἀφφουθὶ καὶ ὁ σαμαθὶ καὶ maserei. μασερεί.

Cap.iiij.

בְּנֵי מַאֲלָה צִצּוֹ וְזַכְרָתִי וְהָאֲשְׁתַּאֲלִי׃
בְּנֵי שְׁלֹמָא בֵּית לֶחֶם וְנְטוֹפָתִי
עַטְרוֹת בֵּית יוֹאָב וְחֲצִי הַמָּנַחְתִּי
הַצָּרְעִי וּמִשְׁפְּחוֹת סוֹפְרִים יוֹשְׁבֵי
יַעְבֵּץ תִּרְעָתִים שִׁמְעָתִים שׁוּבָתִים
הֵמָּה הַקֵּינִים הַבָּאִים מֵחֲמַת אֲבִי פוא
בֵּית רֵכָב׃ וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי Cap.iiij.
דָּוִיד אֲשֶׁר נוֹלַד לוֹ בְּחֶבְרוֹן הַבְּכוֹר ילד
אַמְנֹן לַאֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית שֵׁנִי שנה
דָּנִיֵּאל לַאֲבִיגָיִל הַכַּרְמְלִית׃
הַשְּׁלִישִׁי לְאַבְשָׁלוֹם בֶּן מַעֲכָה בַּת שלש
תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר הָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶּן רבע
חַגִּית׃ הַחֲמִישִׁי שְׁפַטְיָה לַאֲבִיטָל חמש
הַשִּׁשִּׁי יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אִשְׁתּוֹ׃ איש
שִׁשָּׁה נוֹלַד לוֹ בְּחֶבְרוֹן וַיִּמְלֹךְ שָׁם ילד מלך
שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם׃ וְאֵלֶּה נוֹלְדוּ לוֹ
בִּירוּשָׁלִַם שִׁמְעָא וְשׁוֹבָב וְנָתָן
וּשְׁלֹמֹה אַרְבָּעָה לְבַת שׁוּעַ בַּת
עַמִּיאֵל׃ וְיִבְחָר וְאֱלִישָׁמַע וְאֱלִיפָלֶט׃
וְנֹגַהּ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃ וֶאֱלִישָׁמָע וְאֶלְיָדָע
וֶאֱלִיפֶלֶט שִׁבְעָה׃ כָּל בְּנֵי דָוִיד
מִלְּבַד בְּנֵי פִילַגְשִׁים וְתָמָר בת
אֲחוֹתָם׃ וּבְנֵי שְׁלֹמֹה רַחַבְעָם אֲבִיָּה אח
בְּנוֹ אָסָא בְּנוֹ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ׃
יוֹרָם בְּנוֹ אֲחַזְיָהוּ בְּנוֹ יוֹאָשׁ
בְּנוֹ׃ אֲמַצְיָהוּ בְּנוֹ עֲזַרְיָה בְּנוֹ יוֹתָם
בְּנוֹ׃ אָחָז בְּנוֹ חִזְקִיָּהוּ בְּנוֹ מְנַשֶּׁה בְּנוֹ׃
אָמוֹן בְּנוֹ יֹאשִׁיָּהוּ בְּנוֹ׃ וּבְנֵי יֹאשִׁיָּהוּ
הַבְּכוֹר יוֹחָנָן הַשֵּׁנִי יְהוֹיָקִים בנו
הַשְּׁלִישִׁי צִדְקִיָּהוּ הָרְבִיעִי׃
שַׁלּוּם וּבְנֵי יְהוֹיָקִים יְכָנְיָה בְּנוֹ
צִדְקִיָּה בְּנוֹ׃ וּבְנֵי יְכָנְיָה אַסִּר
שְׁאַלְתִּיאֵל בְּנוֹ׃ וּמַלְכִּירָם וּפְדָיָה
וְשֶׁנְאַצַּר יְקַמְיָה הוֹשָׁמַע וּנְדַבְיָה׃

Exhis egressi sunt safaste & esthaholite: oooo filii salma bethleem & netophati oooooooooo corone domus ioab & dimidium requietionis farai. Cognatiõcs quo q̃ scribarum habitãtiũ in iabes canẽtes atq̃ resonãtes & in taberna culis cõmorãtes. Hi fũt cineiq̃ venerũt de calore pris dom rechab. 5.

Auid vero hos habuit filios q ei nati sunt in hebrõ. Priogẽitũ amnon: ex achinoe iezrahelitide: secũdũ daniel de abigail carmelitide: ooooooooooo tertiũ absalõ filium maacha filie oooooooooo tholomei regis iessur: quartum adonią filiũ agith: quintũ saphatiam ex abithal: oooooooo sextũ iethrahã de egla vxore sua. ooooooooo Sex ergo nati sunt ei in hebron. vbi regnauit septem annis & sex mensibus. ooooooooo Trigínta aũt & tribus annis regnauit in ierusalẽ. Porro in ierusalem nati sunt ei filii oooooo simmaa & fobab & nathan oooooooooo & salomõ quattuor de bersabee filia oooooooo famihel. Iebaar quoq̃ & helisua & eliphaleth & noge & napheg & iaphie: necnõ elisama & eliade & eliphaleg nouẽ Oẽs hi filii dauid absq̃ filiis cõcubinarũ: ha bueruntq̃ sororem thamar. Filius aũt salomõis roboaã cuiꝰ abia filius genuit asa. De hoc quo q̃ natus est iosaphat pr iorã: q iorã genuit ozi am: ex quo ortus e ioas: & huius amasias filius genuit azariã. Porro a zarie filii ioathã ꝑcea uit achaz patrẽ ezechie dequo natꝰ e manasses: sed & manasses genuit ammõ patrẽ iosie. Fi lii aũt iosie fuerunt pri mogenitus iohannã: secundus ioachim: tertiꝰ sedechias: quartus sel lũ. De ioachim natus est ieconias & sedechias.

Filii ieconie fuerunt: asir: salathiel: melchirã: phadaia: oooooooooo senneser & iecemia: fama & nadabia: oooooooo

Ex his egressi sunt saraathi & esthaoli. & filij sal ex τούτων ἐξῆλθον ὁ σαραεὶ καὶ ὁ ἐσθαολί. καὶ υἱοὶ σαλ ma: bethleem & netophathi ataroth & bethioab & μά, βηθλεὲμ καὶ νετωφαθεὶ ἀταρὼθ καὶ βηθιωὰβ καὶ manathi & sarai. & ppli sopherim ha ὁ μαναθὶ καὶ ὁ σαραΐ. καὶ δῆμοι σωφηρείμ τῶν κα bitantium iabis: tharathin samathin suchathim. τοικούντων Ἰαβὶς, θαραθεὶν σαμαθεὶν σουχαθείμ. hi cenei q venerũt ex hemath patrio dom ὗτοι δὲ κιναῖοι οἱ ἐλθόντες ἐξ ἁμὰθ πατρὸς οἴκου rechab.

ῥηχάβ. Ca.3.

Hi fuerũt filij dauid: q nati sunt ei Καὶ οὗτοι ἦσαν υἱοὶ δαυίδ, οἳ ἐτέχθησαν αὐτ A
in chebron. primogenitus amnon ex achinoam τῷ ἐν χεβρών· ὁ πρωτότοκος ἀμνὼν τῆς ἀχινοὰμ 2.Reg.
iraelitide. secũdus daniel de abigail car ἰτραηλίτιδος· καὶ ὁ δεύτερος δανιὴλ τῆς ἀβιγα 3.a.
el carmelitide. tertius abesalom fi ηλ τῆς καρμηλίτιδος· καὶ ὁ τρίτος ἀβεσαλὼμ υἱ
li maacha filie tholomi regis gessur. quar ὸς μααχὰ θυγατρὸς θολομὶ βασιλέως γεσσούρ. ὁ τέ
tus adonias filij aggith. quintus saphatias τταρτος ἀδωνίας υἱὸς ἀγγίθ· ὁ πέμπτος σαφατίας
ex abital: sextus iethraam de egla vroze dauid. ἐξ ἀβιτάλ, ὁ ἕκτος ἰεθραὰμ ἐξ ἐγλὰ γυναικὸς δαυίδ.
ser nati sunt ei in chebron. & regnauit ἑξ ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐν χεβρών· καὶ ἐβασίλευσεν B
dauid in chebron septẽ ãnis & mẽses xxxiij. & trigi δαυὶδ ἐν χεβρὼν ἑπτὰ ἔτη καὶ μῆνας ἓξ· καὶ τριά
ta & tribus ãnis regnauit in hierusalem. κοντα καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰερουσαλήμ.
& isti nati sunt ei in hierusalem samaa & ἰ καὶ οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν ἰερουσαλὴμ σαμαὰ καὶ
sobab & nathan & salomon. quattuor de ber σωβὰβ καὶ ναθὰν καὶ σαλομών. τέσσαρες τῆς βηε
sabee filia amiel: & iebaar & elisama & σαβεὲ filia ἀμιὲλ· καὶ ἰεβαὰρ καὶ ἐλισαμὰ καὶ
eliphaleth & noge & nepheg & taphie & elisama: ελιφαλὲθ καὶ νογὲ καὶ νεφὲγ καὶ ἰαφὶε καὶ ἐλισαμά,
& eliada & eliphalad. nouẽ oẽs hi fi καὶ ἐλιαδὰ καὶ ἐλιφαλάδ· ἐννέα πάντες οὗτοι υἱοὶ
lij dauid: absq̃ filijs cõcubinarũ. & thamar οἱ δαυὶδ, ἐκτὸς τῶν υἱῶν τῶν παλλακῶν· καὶ θαμαρ
soror eoꝝ. & filij salomon roboam filiꝰ e ἡ ἀδελφὴ αὐτῶν· καὶ υἱοὶ σολομὼν ῥοβοὰμ υἱὸς αὐ
ius: abia filius eius: asa filius eius: iosaphat τοῦ, ἀβία υἱὸς αὐτοῦ, ασὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἰωσαφὰτ
filius eius: ioram filius eius: ochozias filius eius: υἱὸς αὐτοῦ, ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ, ὀχοζίας υἱὸς αὐτοῦ,
ioas filius eius: amasias filius eius: ozias filius eiꝰ: ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ, ἀμασίας υἱὸς αὐτοῦ, ὀζίας υἱὸς αὐτ, C
iotham filiꝰ eius: achaz filius eius: ezechias filiꝰ e ιωθὰμ υἱὸς αὐτοῦ, ἄχαζ υἱὸς αὐτοῦ, ἐζεκίας υἱὸς αὐ Mar.
ius: manasses filius eius: amon filius eius: iosi τοῦ, μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ, ἀμὼν υἱὸς αὐτοῦ, ἰωσί t.b.
as filius eius. & filij iosie primogenit iosaman: ας υἱὸς αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ ἰωσίου πρωτότοκος ἰωαχάν,
secũdus ioachim: tertius sedecias: quar ὁ δεύτερος ἰωακεὶμ, ὁ τρίτος σεδεκίας, ὁ τε
tus sellum. & filij ioachim fuerunt iecho τταρτος σελλούμ. καὶ υἱοὶ ἰωακεὶμ ἐγένοντο ἰεχο
nias filiꝰ eius: sedecias filius eius. & filij iecho νίας υἱὸς αὐτ, σεδεκίας υἱὸς αὐτοῦ· καὶ υἱοὶ ἰεχο
nie afetr salathiel filius eius. & melchiram νίου, ἀσεὶρ σαλαθιὴλ υἱὸς αὐτοῦ· καὶ μελχιράμ
& phadaia & sanasar & iecemia & hosa καὶ φαδαΐα καὶ σαναὲσαρ καὶ ἰεκεμία καὶ ὡσα
ma & nadabia. μὰ καὶ ναδαβία· D

& filij phadaia: sorobabel & semei. & filij so τ υἱοὶ φαδαΐα, ζοροβαβὲλ καὶ σεμεΐ· καὶ υἱοὶ ζο
robabel: mosollam & ananias & solomith so ροβαβέλ, μοσολλὰμ καὶ ἀνανίας καὶ σαλωμὶθ ἀδελ
ror eorũ: & asabu & ool & barachia & asa φὼ αὐτῶν, καὶ ἁσαβὰ καὶ ὠὸλ καὶ βαραχία καὶ ἀσα
dia & iosabesed quinq̃. & filij ananie: pha δία & ἰωσαβισεδ̀ πέντε· καὶ υἱοὶ ἀνανίου, φα
latiae: & iesce filius eius: raphaia filius eius: λατίας, καὶ ἰησαὶ υἱὸς αὐτοῦ, ῥαφαΐα υἱὸς αὐτοῦ,
arnon filius eius: obdias filius eius: sechenias fili arnon υἱὸς αὐτοῦ, ὀβδίας υἱὸς αὐτοῦ, σεχενίας υἱὸς
eius. & filij sechenie samaia. & filij samaia: εἰυς. καὶ υἱοὶ σεχενίου σαμαΐα· καὶ υἱοὶ σαμαΐα,
arus & gegaal & beria & nearia & saphat ἀρούς καὶ γεγαὰλ καὶ βερία καὶ νεαρία καὶ σαφὰτ
ser filij. & filij nearie: elionai & ezechias & azi ἐξ υἱοί· καὶ υἱοὶ ναρίου, ἐλιωναῖ καὶ ἐζεκίας καὶ ἀζ
eam tres. & filij elionai: odia & elia σκὰμ τρεῖς· καὶ υἱοὶ ἐλιωναΐ, ὡδία καὶ ἐλιαε
sib & phalia & acun & ionan & delea σειβ καὶ φαλία καὶ ἀκοὺν καὶ ἰωνὰν καὶ δαλεὰ
et ananias septem. καὶ ἀνανίας ἑπτά. Ca.4.

A Filij iuda: phares efrom charmi oz sobal. Υἱοὶ ἰούδα, φαρὲς ἐσρὼμ χαρμὶ ὡρ σοβάλ. A
Gen. et reia filius sobal genuit iaoth: et iaoth ge καὶ ῥαΐα υἱὸς σοβὰλ ἐγέννησε τὸν ἰαὼθ, καὶ ἰαὼθ ἐγέν 38.g.
nuit achumai et laad. he giratiões fa νησε τὸν ἀχιμαὶ καὶ τὸν λααδ̀. οὗτοι δῆμοι τοῦ σα
rathi. et isti patres ethã iezrel cesama te ραθί. καὶ οὗτοι πατέρες ἠτὰμ ἰεζρὲλ καισαμὰ τε
debas. et nomẽ sororis eorũ afelapho δεβάς. καὶ ὄνομα τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν ἀσελαφω
ni. et phanuel pater geddor et ezer pater vo νί. καὶ φανουὴλ πατὴρ γεδδὼρ καὶ ἔζερ πατὴρ οὐ
si. & phenoẽl pater bethleem. & assur vero σα. καὶ φανοὴλ πατὴρ γεδδὼρ καὶ ἔζερ πατὴρ οὐ
rit. oẽs isti filij noera. et filij eleã: fareth σὰ. οὗτοι υἱοὶ νοερά. καὶ υἱοὶ ἐλεάς, σαρὲθ
ri. & isti filij noera. et filij elea: fareth ρεί· πάντες οὗτοι υἱοὶ νοερά. καὶ υἱοὶ ἐλεάς, σαρὲθ
et soar & ethnan. et eos genuit anob et et ioar & ethnan. et eos genuit anob et B
hasobeba. he gũrattões fratris rechal filij καὶ σωὰρ καὶ ἐθνάν. καὶ οὓς ἐγέννησε τὸν ἀνὼβ καὶ τὸν
sabeba. he gũrattões fratris rechal filij σαβεβά· αὗται αἱ πατριαὶ ἀδελφοῦ ῥηχὰλ υἱοῦ
harim: et fuit iabes inclytus supra fra ἀρὶμ, καὶ ἐγένετο ἰαβὲς ἔνδοξος ὑπὲρ τοὺς ἀδελ
tres suos. et vocauit mater eius no φοὺς αὐτοῦ· καὶ ἐκάλεσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ τὸ ὄνο
men illius iabes dicens: qz peperi in do μα αὐτοῦ ἰαβὲς λέγουσα, ὅτι ἔτεκον ἐν ὀλι
lore. et inuocauit iabes deũ isꝛ ωδύνῃ. καὶ ἐπεκαλέσατο ἰαβὲς τὸν θεὸν ἰσ
rael dicens: si bñdicẽs bñdixeris mihi et dila ραὴλ λέγων, ἐὰν εὐλογῶν εὐλογήσῃς με καὶ πλα
taueris terminos meos: et manus tua fuerit mecum: τύνῃς τὰ ὅριά μου, καὶ ἡ χεὶρ σου ἢ μετ' ἐμοῦ,
et fecerit cognitionẽ ne opprimat me. et καὶ ποιήσῃς γνῶσιν τοῦ μὴ ταπεινῶσαί με. καὶ
adduxit deus omnia ꝙcũq̃ precat est. ἐπήγαγεν ὁ θεὸς πάντα ὅσα ἠτήσατο.

וְכִלּוּב אֲבִי שׁוֹחָה הוֹלִיד אֶת מָחִיר יָלָד
הוּא אֲבִי אֶשְׁתּוֹן וְאֶשְׁתּוֹן
הוֹלִיד אֶת בֵּית רָפָא וְאֶת פַּסֵּחַ
וְאֶת תְּחִנָּה אֲבִי עִיר נָחָשׁ אֵלֶּה תֵּימַן
אַנְשֵׁי רֵכָה׃ וּבְנֵי כָּלֵב אֲחִי עֵתְנִיאֵל חֹתֵת׃
וּשְׂרָיָה וּבְנֵי עֶתְנִיאֵל חֲתַת׃
וּמְעוֹנֹתַי הוֹלִיד אֶת עֹפְרָה
וְשָׂרָיָה הוֹלִיד אֶת יוֹאָב אֲבִי גֵּיא
חֲרָשִׁים כִּי חָרָשִׁים הָיוּ וּבְנֵי כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה עִירוּ אֵלָה וְנַעַם
וּבְנֵי אֵלָה וְקָנָז׃ וּבְנֵי יְהַלְלְאֵל זִיף וְזִיפָא תִּרְיָא וַאֲשַׂרְאֵל׃ וּבֶן
עֶזְרָא יֶתֶר וּמֶרֶד וְעֵפֶר וְיָלוֹן
וַתַּהַר אֶת מִרְיָם וְאֶת שַׁמַּי וְאֶת רֶחָבָה
יִשְׁבַּח אֲבִי אֶשְׁתְּמֹעַ׃ וְאִשְׁתּוֹ יְהוּדִיָּה יָלְדָה אֶת יֶרֶד אֲבִי גְדוֹר
וְאֶת חֶבֶר אֲבִי שׂוֹכוֹ וְאֶת
יְקוּתִיאֵל אֲבִי זָנוֹחַ וְאֵלֶּה בְּנֵי
בִּתְיָה בַּת פַּרְעֹה אֲשֶׁר לָקַח מֶרֶד׃
וּבְנֵי אֵשֶׁת יְהוּדִיָּה אֲחוֹת נַחַם אֲבִי
קְעִילָה הַנַּרְמִי וְאֵשְׁתְּמֹעַ הַמַּעֲכָתִי׃
וּבְנֵי שִׁימוֹן אַמְנוֹן וְרִנָּה בֶּן חָנָן
וְתִלוֹן וּבְנֵי יִשְׁעִי זוֹחֵת וּבֶן
זוֹחֵת׃ בְּנֵי שָׁלָה בֶּן יְהוּדָה עֵר
אֲבִי לֵכָה וְלַעְדָּה אֲבִי מָרֵשָׁה
וּמִשְׁפָּחוֹת בֵּית עֲבֹדַת הַבֻּץ שְׁבָּחֲלִפְנִין
לְבִית אַשְׁבֵּעַ׃ וְיוֹקִים וְאַנְשֵׁי כֹזֵבָא וְיוֹאָשׁ וְשָׂרָף אֲשֶׁר בָּעֲלוּ
לְמוֹאָב וְיָשֻׁבִי לָחֶם וְהַדְּבָרִים
עַתִּיקִים׃ הַמָּה הַיּוֹצְרִים וְיֹשְׁבֵי
נְטָעִים וּגְדֵרָה עִם הַמֶּלֶךְ בְּמַלַאכְתּוֹ
יָשְׁבוּ שָׁם׃ בְּנֵי שִׁמְעוֹן נְמוּאֵל
וְיָמִין יָרִיב זֶרַח שָׁאוּל׃ שַׁלֻּם בְּנוֹ
מִבְשָׂם בְּנוֹ מִשְׁמָע בְּנוֹ׃ וּבְנֵי מִשְׁמָע
חַמּוּאֵל בְּנוֹ זַכּוּר בְּנוֹ שִׁמְעִי בְּנוֹ׃
וְלִשְׁמְעִי בָּנִים שִׁשָּׁה עָשָׂר וּבָנוֹת בָּנָה

Caleph aūt pater Sua genuit machir: quod est pater Esthon. qui fuit pater Esthon. Porro esthon genuit bethrapha & pheſſe & tehinna patrē vrbis naas: hi sunt viri recha. Filii aūt cenez: othoniel & saraia. Porro filii othoniel athat & maonathi. Maonathi genuit ophra. Saraias autem genuit ioab patrem vallis artificū. Ibi quippe artifices erant. Filii vero caleph filii iephōe hir & bela & nahem. Filii quoq; bela: cenez Filii quoq; ialel: elziph & zypha & thiria & asrahel. Et filii ezra iether & mereth & epher & iahalon. Genuitq; maria & famai & iesba patrem elthamo. Vxor quoq; eius iudaia peperit iareth patrem gedor & heber patrē socho & ichutiel patrē zanoa. Hi autem filii bethie filie pharaonis quam accepit mered: & filii vxoris odaie fo ris nahum patris ceila charmi & esthamo qui fuit de maachati. Filii quoq; tymon: amnon & rimma. Filius naan ethilon: & filii iesi: zoeth & benzoeth. Filii fela filii iude: her & laada pater maresa & cognationes dom opantium byssum in domo iuramēti. & q stare fecit solem: viriq; medaci & fecurus & i cendens qui principes fuerūt in moab: & q uerſe sūt in lehē. Hec ārt verba vetera. Hi sūt fi guli habitantes in pla tationibus & in sepibus apud regē ob opib eius cōmoratiq; fūt ibi. Filii symeon: namuel & iamin: harbi: zara: saul. Sellum filius eius mabsa filius ei? masma filius ei? Filii masma: amuhel filius eius: zachur filius ei?: semmei filius ei?. Filii semmei sedecim & filie

sex. Frēs aūt ei nō habuerunt filios multos et vniuersa cognatio nō potuit adequare sūmā filiorū iuda. Habitauerunt aūt in berſabee: & molada & haſarſual & in ballaa & in aſom & in tholad & in bathuel & in hormaa & in ſicelech & in bethmarchaboth & in haſarſuſim & in betheraī & in ſaarim. Hec ciuitates eorum vſq; ad regē dauid. ville quoq; eorū ethan & aen rēmon & thocē & aſan ciuitates quīq; & vniuerſi viculi eorū per circuitū ciuitatum iſtarū vſq; ad baal. Hec eſt habitatio eorū. & ſedium diſtributio. Mo ſobab quoq; & iemleth & ioſa filius amaſie & ioel & iehu filius ioſabia filii ſarea filii aſiel. & elionai & iacoba & iſuaia & aſaia & adiel & iſimihel & banaia. ziza quoq; filius ſephei filii allō: filii idaia filii ſemri: filii ſamaia. Iſti ſunt nominati principes in cognationibus ſuis: & domo affinitatū ſuarū multiplicati ſūt ve hemēter. Et p̄fecti ſunt vt igrederētur in gador vſq; ad orientē vallis: & vt quererēt paſcua gregibus ſuis. Inuenerunt paſcuas & beres & valde bōas. et terra latiſſima et quieta & fertile: in q̄ habitauerant de ſtirpe ch. Hi ergo venerūt quos ſupra dixi mus? noiatim in diebus ezechie regis iuda. & percuſſerūt tabernacula eorū. & hitatores eorū inuētos ibi & deleuerūt eos vſq; ad pūtē diem: hitauerūtq; p eis. qm vberrimas paſcuas ibi dē reperunt. De filiis quoq; ſymeō abierunt in mōtē ſeyr viri quīngēti: habentes principes phaltia et naaria et raphaia filii aſiahel & filii ſemihel & filius ieſi. & percuſſerūt reliquas q̄ euadere potuerāt ama lechitarū et hi tauerunt ibi pro eis vſq; ad diem hanc.

F

ſer. fratribus eius nō fuerūt filij multi, ſēf. καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ οὐκ ἦσαν υἱοὶ πολλοί. & vniuerſe cognatiões eor nō multiplicate ſūt ſic filios καὶ πάντες οἱ ὅμοι αὐτῶν οὐκ ἐπληθύναν ὡς υἱῶν iuda. & habitauerūt in berſabee & mola ἰούδα. καὶ κατῴκησαν ἐν βηρσαβεὲ καὶ μολα da & aferſual & in balaa & in aſom & in δὰ καὶ ἀστερσουὰλ καὶ ἐν βαλαὰ καὶ ἐν ἀσὼμ καὶ ἐν tholath: & in bathuel & in arama & in ſeceleg θολάδ, καὶ ἐν βαθουὴλ καὶ ἐν ἀραμὰ καὶ ἐν σικελὰγ & in bethmarchaboth: & i eſerſuſim & in beth καὶ ἐν βεθμαρχαβώθ, καὶ ἐν ἐσερσουσὶμ καὶ ἐν βηθ barī & in ſarim. he ciuitates eor vſq; ad βαρεὶ καὶ ἐν σαρείμ. αὗται αἱ πόλεις αὐτῶν ἕως regem dauid. & villa eorū. & ethan. regem δαυίδ. καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν, ἐταμ & aen rēmon & thocē & aſan ciuitates quinq. ain & remmō ethecen & aſan πόλεις πέντε. & vniuerſi viculi eorū in circuitu ciuitatum ιν καὶ ρεμμὼν ἐθεκὲν καὶ ἀσὰν πόλεις πέντε. per circuitū ciuitatum iſtarū vſq; ad baalaad. hec habitatio eorum: τ πάσαι αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν ἐν κύκλῳ τῶν πό λεων τούτων ἕως βαλααδ. αὕτη ἡ κατοικία αὐτῶν, baal. Hec eſt habitatio eorū: & ſedium diſtribu τ genealogia eorū ipſius et moſobab et καὶ ἡ γενεαλογία αὐτῶν αὐτοῖς καὶ μωσαβαὰβ καὶ tio Moſobab quoq; & iemleth & ioſa filius amaſſiu & ioel & eu ἀμαλὴκ καὶ ἰωσὶα υἱὸς ἀμασσίου καὶ ἰωὴλ καὶ ἠοὺ filij ioſabia filij ſarea filij aſiel: & elionai & υἱοὶ ἰωσαβία υἱοῦ σαρέα υἱοῦ ἀσιήλ, καὶ ἐλιωναεὶ καὶ teceba & iſuia: & aſaia & adiel & iſma teceba & iſuia: & aſaia & adiel & iſma ἰακεβὰ καὶ ἰεσουία, καὶ ἀσαΐα καὶ ἀδιὴλ καὶ ἰσμα el & baneas: & ziza filius ſophi filius ſelon filii ηλ καὶ βαναέας, καὶ ζιζὰ υἱὸς σωφεὶ υἱὸς σηλὼν υἱὸς iedaia: filius ſamarie filius ſamaia. iſti q̄ venerūt in ἰεδαΐα, υἱὸς σαμαρεὶ υἱὸς σαμαΐα. οὗτοι οἱ ἐλεύοντες ἐν nominib principū in cognationib ſuis & domib nόμασιν ἀρχόντων ἐν τοῖς ὅμοις αὐτῶν καὶ οἴκοις affinitatū ſuarū. & fuſi ſunt in multitudinē & pro πατριῶν αὐτῶν. καὶ ἐχύθησαν εἰς πλῆθος καὶ ἔπο fecti ſunt et ingrederētur in perara vſq; ad orientem ρευθησαν τοῦ ἐλθεῖν εἰς γεφαρα ἕως κατ᾽ ἀνατολάς vallis: vt quererēt paſcua gregibus ſu φάραγγος, τοῦ ζητῆσαι νομὴν τοῖς προιηνίοις αὐ tis. & inuenerūt paſcua pīguia & bona: & terra la τοῖς. καὶ εὑρέθη νομὴ πίονα καὶ ἀγαθήν, καὶ ἡ γῆ εὐ tiſſima ante eos & in pace & quie ρύχωρος ἐνώπιον αὐτῶν καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχιᾷ ta & fertilis: qui & habitabant illic antea. & venerūt & τατοικούντων ἐκεῖ ἔμπροσθεν. καὶ παρεγένοντο οὗτοι οἱ deſcripti ſūt in nominib in diebus ezechie regis γεγραμμένοι ἐν ὀνόμασιν ἐν ἡμέραις ἐζεκίου βασιλέ iuda. & percuſſerūt tabernacula eorū: & ως ἰούδα. καὶ ἐπάταξαν τὰς σκηνὰς αὐτῶν, καὶ mincos qui inuētus erāt ibi: & veleue τοὺς μιναίους τοὺς εὑρεθέντας ἐκεῖ, καὶ ἀνεθεμάτι runt eos vſq; ad diem hanc: & ha σαν αὐτοὺς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ κα bitauerunt pro eis: quīa paſcua gregibus τῳκίδησαν ἀντ᾽ αὐτῶν, ὅτι νομὴ τοῖς προιηνίοις eor ibi. & ex ipſis filijs ſymeon abie αὐτῶν ἐκεῖ. καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν υἱῶν συμεὼν ἐπο runt in mōtē ſeir viri quingenti: & ρεύθησαν εἰς τὸ ὄρος σηεὶρ ἄνδρες πεντακόσιοι, καὶ phaltias & naarias & raphees & oziel filij φαλτίας καὶ νααρίας καὶ ῥαφάες καὶ ὀζιὴλ υἱοὶ eſue principes eorū. & percuſſerūt reli ἰσουὲ ἄρχοντες αὐτῶν. καὶ ἐπάταξαν τὸ κατά quias q̄ ſaluate fuerāt amalec: & habitauerūt λειμμα τὸ διασωθὲν τοῦ ἀμαλὴκ, καὶ κατῴκησαν ibi vſq; ad diem hanc. ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ca.5.

G

רַבָּב שֵׁשׁ וְלֹא אֶחָיו אִין בָּנִים רַבִּים כָּל
רַבָּה מִשְׁפַּחְתָּם לֹא הִרְבּוּ עַד בְּנֵי
יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁבּוּ בְּנֵאר שָׁבַע
וּמוֹלָדָה וַחֲצַר שׁוּעָל׃ וּבִלְהָה
וְעֶצֶם וְתוֹלָד וּבְתוּאֵל וְהָרְמָה
וְצִיקְלַג׃ וּבֵית מַרְכָּבוֹת וַחֲצַר
סוּסִים וּבֵית בִּרְאִי וּשַׁעֲרַיִם
אֵלֶּה עָרֵיהֶם עַד מֶלֶךְ דָּוִיד׃
וְחַצְרֵיהֶם עֵיטָם וְעַיִן רִמּוֹן וְתֹכֶן
וְעָשָׁן עָרִים חָמֵשׁ׃ וְכָל חַצְרֵיהֶם
סָבִיב עַד אֵלֶּה עָרֵיהֶם אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁם
בַּעַל זֹאת מוֹשְׁבֹתָם וְהִתְיַחֵשׂ
לָהֶם׃ וּמְשׁוֹבָב וְיַמְלֵךְ וְיוֹשָׁה בֶּן
אֲמַצְיָה׃ וְיוֹאֵל וְיֵהוּא בֶּן יוֹשִׁבְיָה בֶּן
שְׂרָיָה בֶּן עַשִּׂיאֵל׃ וְאֶלְיוֹעֵינַי וְיַעֲקֹבָה
וְיְשׁוֹהָיָה וְעַשָּׂיָה וְעַדִּיאֵל וְיְשִׁימִיאֵל
וּבְנָיָה׃ וְזִיזָא בֶּן שִׁפְעִי בֶּן אַלּוֹן בֶּן
יְדָיָה בֶּן שִׁמְרִי בֶּן שְׁמַעְיָה׃ אֵלֶּה
הַנְּשִׂיאִים בְּמִשְׁפְּחוֹתָם וּבֵית אֲבוֹתֵיהֶם פָּרְצוּ
וּבְנֵי מָצָא הָנֵיאָ לְגַלְגַּל מִזְרָח עַד
מֶרְעָה שָׁכֵן וְטוֹב וְהָאָרֶץ רְחָבַת
יְדַיִם וְשׁוֹקֶטֶת וְשַׁלְוָה כִּי מִן חָם
הַיֹּשְׁבִים שָׁם לְפָנִים׃ וַיִּבָּאוּ אֵלֶּה
הַכְתוּבִים בְּשֵׁמוֹת בִּימֵי יְחִזְקִיָּהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיַּכּוּ אֶת אָהֳלֵיהֶם
וְאֶת הַמְעוּנִים אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁמָּה
וַיְחָרִימֵם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיֵּשְׁבוּ
תַחְתָּיהֶם כִּי מִרְעֶה לְצֹאנָם שָׁם׃
וּמֵהֶם מִבְּנֵי שִׁמְעוֹן חֲלוֹ לְהַר
שָׂעִיר אֲנָשִׁים חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וּפְלַטְיָה וּנְעַרְיָה וְרְפָיָה וְעֻזִּיאֵל
בְּנֵי יִשְׁעִי נְשָׂאִים וַיַּכּוּ אֶת
שְׁאֵרִית הַפְּלֵטָה לַעֲמָלֵק וַיֵּשְׁבוּ
שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

Cap.v.

וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל
כִּי הוּא הַבְּכוֹר וּבְחַלְלוֹ יְצוּעֵי אָבִיו
נִתְּנָה בְּכֹרָתוֹ לִבְנֵי יוֹסֵף בֶּן יִשְׂרָאֵל
וְלֹא לְהִתְיַחֵשׂ לַבְּכֹרָה׃ כִּי יְהוּדָה
גָּבַר בְּאֶחָיו וְלִנְגִיד מִמֶּנּוּ וְהַבְּכֹרָה
לִיוֹסֵף׃ בְּנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל חֲנוֹךְ
וּפַלּוּא חֶצְרוֹן וְכַרְמִי׃ בְּנֵי יוֹאֵל
שְׁמַעְיָה בְנוֹ גוֹג בְּנוֹ שִׁמְעִי בְנוֹ׃
מִיכָה בְנוֹ רָאיָה בְנוֹ בַּעַל בְּנוֹ בְּאֵרָה
בְנוֹ אֲשֶׁר הֶגְלָה תִּלְגַּת פִּלְאנְאסַר מֶלֶךְ
אַשּׁוּר הוּא נָשִׂיא לָרְאוּבְנִי׃ וְאֶחָיו
לְמִשְׁפְּחֹתָיו בְּהִתְיַחֵשׂ לְתוֹלְדוֹתָם
רֹאשׁ יְעִיאֵל וְזְכַרְיָהוּ וּבֶלַע בֶּן עַזָּז
בֶּן שֶׁמַע בֶּן יוֹאֵל הוּא יוֹשֵׁב בַּעֲרֹעֵר
עַד נְבוֹ וּבַעַל מְעוֹן׃ וּלְמִזְרָה יָשַׁב
עַד לְבוֹא מִדְבָּרָה לְמִן הַנָּהָר כִּרְתִּי כִּי
מִקְנֵיהֶם רַבּוּ בְּאֶרֶץ גִּלְעָד׃ וּבְנֵי
שָׁאוּל עָשׂוּ מִלְחָמָה עִם הַהַגְרִאִים
וַיִּפְּלוּ בְיָדָם וַיֵּשְׁבוּ בְאָהֳלֵיהֶם עַל
כָּל פְּנֵי מִזְרַח לְגִלְעָד וּבְנֵי גָד לָנֶגֶד
יֹשְׁבוּ בְּאֶרֶץ הַבָּשָׁן עַד סַלְכָה׃ יוֹאֵל
הָרֹאשׁ וְשָׁפָם הַמִּשְׁנֶה וְיַעְנַי וְשָׁפָט
בַּבָּשָׁן׃ וְאַחֵיהֶם לְבֵית אֲבוֹתָם
מִיכָאֵל וּמְשֻׁלָּם וְשֶׁבַע וְיוֹרַי וְיַעְכָּן
וְזִיעַ וְעֵבֶר שִׁבְעָה׃ אֵלֶּה בְּנֵי אֲבִיחַיִל
בֶּן חוּרִי בֶּן יָרוֹחַ בֶּן גִּלְעָד בֶּן מִיכָאֵל
בֶּן יְשִׁישַׁי בֶּן יַעְדּוֹ בֶּן בּוּז׃ אֲחִי בֶן
עַבְדִּיאֵל בֶּן נוּנִי רֹאשׁ לְבֵית אֲבֹתָם׃
וַיֵּשְׁבוּ בַּגִּלְעָד בַּבָּשָׁן וּבִבְנוֹתֶיהָ וְכָל
מִגְרְשֵׁי שָׁרוֹן עַל תּוֹצְאוֹתָם׃ כֻּלָּם
יִחְסוּ בִּימֵי יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה
וּבִימֵי יָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ בְּנֵי
רְאוּבֵן וְגָדִי וְחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה
מִן בְּנֵי חַיִל אַנְשֵׁי נְשֹׂאֵי מָגֵן
וְחֶרֶב וְדֹרְכֵי קֶשֶׁת וְלִמּוּדֵי
מִלְחָמָה אַרְבָּעִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף
לָחֶם לַצָּבָא

Hilii quoq; rubē pri
mogeniti israel: cōo
ipſe qppe fuit priō
nitus eius: ſed cū violaſ
ſet torū pris ſui: data
ſunt primogenita eius
filiis ioſeph filii israel:
& nō ē ille reputatus ī
primogenitū. Porro iu
das qui erat fortiſſimus
iter frēs suos: de ſtirpe
eius principes germinati
ſūt priogenita āt reputa
ta ſunt ioſeph. Filii er
go rubē priogeniti israe
l enoch & phallu: eſtrō
& charmi. Filii iohel
famaia filii eius: gog fi
lius ei: ſemei filius ei:
micha filius ei: rechia
filius eius: baal filius e
ius: beera filii eius: quē
captiuū duxit theglat
phalaſar rex aſſyriorū:
& fuit princeps in tribu
rubē. Frēs āt eius & ve
niuersa cognatio eius
qñ nūerabātur p fami
lias suas habuerūt prīci
pes iehihel & zachariā.
Porro bala filius azaz
filii ſāna filii iohel ipſe
hitauit in aroer vſq; ad
nebo & beelmeō. Cō
tra oriētalē quoq; plagā
hitauit vſq; ad introi
tū heremi & fluuiū eu
frate. Multū qppe iumē
torū nume; poſſidebāt
iterra galaad. Indieb;
āt ſaul pliati ſunt cōtra
agarenos & iterfecerūt
illos: hitauerūtq; p eis
in tabernaculis corū
oi plaga q̄ reſpicit ad o
rientē galaad. Filii vero
gad e regiōe corū hita
uerūt ī tra baſā vſq; ad
cha: iohel i capite: & ſa
pham ſcds ſanai āt & ſa
phat ī baſan. Frēs vero
cor ſm domos cogna
tionū ſuarū michael & ma
ſollā & ſebe: & iori
& iachā & zie & heber
ſeptē. Hi filii abihail:
filii vri: filii iara: filii
galaad: filii michael: fi
lii ieſeſi: filii geddo: fi
lii buz. Frēs quoq; filii
abdihel filii guni prīci
pes domus i familiis ſu
is: & hitauerūt ī galaad
& in baſā & in viculis e
ius & in cūctis ſuburba
nis ſarō vſq; ad termioſ
Oēs hi nūerati ſūt ī die
bus toathā regis iuda
& i diebus hieroboā re
gis iſrl. filii rubē et gad
& dimidie trib manaſ
ſe: viri bellatores ſcuta
portantes & gladios et

A

Exo.6.
b.
Nu.26.
a.

Καὶ υἱοὶ ρουβὴν πρωτοτόκου ἰσραήλ, ὅτι αὐτὸς
πρωτότοκος· ἐν δὲ τῷ βεβηλῶσαι τὴν κρεμνὴν τοῦ πα
τρὸς αὐτοῦ, ἐδόθη τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ υἱοῖς ἰωσὴφ
filij israel. et nō ēt reputatus in primogenita ru
ὑοῦ ἰσραήλ· καὶ οὐκ ἐνεγράφη εἰς πρωτοτόκια ἐπ᾽ αὐ
ben. qz iudas potens fortitudine in fratrib; ſu
τοῖς· ὅτι ἰούδας δυνατὸς ἰσχύι ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐ
is: et in ducē ex ipſo: et primogenita
τοῦ, καὶ εἰς ἡγούμενον ἐξ αὐτοῦ, καὶ τὰ πρωτοτόκια
ioſeph. et filij ruben primogenti israel: enoch
τῷ ἰωσήφ· καὶ υἱοὶ ῥουβὴν πρωτοτόκου ἰσραήλ, ἐνὼχ
et phallu afron et charmi. filij ioel: ſemei filij
καὶ φαλλοὺ ἀσρὼν καὶ χαρμί· υἱοὶ ἰωὴλ, σεμεὶ υἱὸς
eius: gog filius eius: ſamec filij eius micha filij
αὐτοῦ, γὼγ υἱὸς αὐτοῦ, σαμεὶ υἱὸς αὐτοῦ, μιχὰ υἱὸς
eius: raia filius eius: baal filius eius: bara fi
αὐτοῦ, ῥαϊὰ υἱὸς αὐτοῦ, βαὰλ υἱὸς αὐτοῦ, βαρὰ υἱ
lius eius: quē ſeduxit theglaphalaſar rex aſſy
ὸς αὐτοῦ, ὃν ἀπῴκισε θεγλαφαλασὰρ βασιλεὺς ἀσσυ
rioꝝ: ipſe princeps ruben. et fratres eius
ρίων· αὐτὸς ἄρχων ρουβήν. καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
in ppūs eius p familias suas in ge
ἐν τοῖς δήμοις αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἐν τῇ γε
neologia eorū. princeps ioel: et zacharias et ba
νεαλογίᾳ αὐτῶν· ὁ ἄρχων ἰωήλ, καὶ ζαχαρίας καὶ βα
laa filij azaz filius ſemei filius ioel: ipſe habitauit
λαὰ υἱὸς ἀζὰζ υἱὸς σεμεὶ υἱὸς ἰωήλ, αὐτὸς κατῴκησεν
in aroer et vſq; ad nabo. et beelmeon et cōtra orien
ἐν ἀροὴρ καὶ ἕως ναβώ. καὶ βεελμεὼν καὶ κατὰ ἀνατο
tem habitauit vſq; ad ingreſſū eremi a
λὰς κατῴκησεν ἕως τῆς εἰσόδου τῆς ἐρήμου ἀπὸ τοῦ
flumine euphrate: qñ iumēta eorū multiplicata
ποταμοῦ εὐφράτου, ὅτι τὰ κτήνη αὐτῶν ἐπληθύνθη
ſunt in terra galaad. et in diebus saul fec
σαν ἐν τῇ γῇ γαλαάδ· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις σαοὺλ ἐποί
runt bellum cum agarenis. et ceciderūt in ma
ησαν πόλεμον μετὰ τῶν ἀγαρηνῶν· καὶ ἔπεσον ἐν τῇ χε
nu ſua: et habitauerūt in tabernaculis eorū in
ρὶ αὐτῶν, καὶ κατῴκησαν ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν ἐπὶ
omni facie orientis galaad. et filij gad
παν τὸ πρόσωπον ἀνατολῶν τῆς γαλαάδ· καὶ υἱοὶ γὰδ
habitauerūt e regione eorū in terra baſan vſq;
κατῴκησαν ἐξεναντίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ γῇ τῆς Βασὰν ἕως
ſelcha: et ioel principe: et ſaphan in baſan et fratres eorū
σελχά· καὶ ἰωὴλ ὁ ἄρχων, καὶ σαφὰν ὁ δεύτερος, καὶ ἰω
ani ſcrība et ſaphan in baſan et fratres eorū
ανὶ γραμματεὺς καὶ σαφὰν ἐν τῇ Βασάν· καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν
ſm domos cognationū ſuarū michael et moſolam et ſabee et
κατ᾽ οἴκους πατριῶν αὐτῶν μιχαὴλ καὶ μοσολὰμ καὶ σαβεεὶ καὶ
iori et ioachan et zia et heber ſeptē. hi filij abiel filij v
ἰωρεὶ καὶ ἰωὰχαν καὶ ζιὰ καὶ Ἔβερ ἑπτά. οὗτοι υἱοὶ Ἀβιὴλ υἱοῦ οὐ
ri filij iarue filij galaad filij michael filij muſi filij ieddo fi
ρὶ υἱοῦ ἰαρουὲ υἱοῦ γαλαὰδ υἱοῦ μιχαὴλ υἱοῦ σωσὶ υἱοῦ ἰεδδοῦ υἱ
lij buz: filij abdiel filij guni principis ſm domū familie ſue.
οῦ Βοὺζ, υἱοὶ Ἀβδιὴλ υἱοῦ γουνεὶ ἀρχόντων κατὰ οἶκον πατριᾶς αὐτῶν·
et habitauerūt in terra galaad et in terra baſan et in vi
καὶ κατῴκησαν ἐν τῇ γῇ γαλαὰδ καὶ ἐν τῇ γῇ Βασὰν καὶ ἐν ταῖς κώ
culis eius et in oībus ſuburbanis saron vſq; ad ter
μαις αὐτῆς καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐξωρισμένοις σαρὼν ἕως τῶν ὁρίω
minos eox. oēs numerati ſunt in diēb; ioathā re
ν αὐτῶν· πάντες ἐγενεαλογήθησαν ἐν ἡμέραις ἰωὰθαμ βασιλέ
gis iuda: et in diebus hieroboam regis iſrl. filij ruben et
ως ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις ἱεροβοὰμ βασιλέως Ἰσρὴλ· υἱοὶ ῥουβὴν καὶ
gad et dimidiū tribus manaſſe. a filijs fortitudinis: oēs vi
γὰδ καὶ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ ἀπὸ υἱῶν δυνάμεων, πάντες ἄν
ri tollētes ſcutum et enſem et tēdētes arcū et
δρες αἴροντες ἀσπίδα καὶ μάχαιραν καὶ ἐντείνοντες τόξον καὶ
eruditi ad prelia quadraginta et quattuor milia
ἐσκλδαγιδμένοι πόλεμον τεσσαράκοντα καὶ τέσσαρες χιλιάδες

septingenti et ſeraginta procedētes ad pu
καὶ ἑπτακόσιοι καὶ ἑξήκοντα ἐκπορευόμενοι εἰς πα
gnam: et fecerūt bellum cum agarenis
ράταξιν, καὶ ἐποίησαν πόλεμον μετὰ τῶν ἀγαρηνῶν
et ueureis et naphiſeis et nedabeis et claiuane
καὶ Ἰτουραίων καὶ ναφισαίων καὶ νωδαβαίων καὶ Ἐβών
rūt cōtra eos: et traditi ſunt in manꝰ eorū aga
σαν ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ παρεδόθησαν ἐν χειρὶ αὐτῶν οἱ ἀγα
reni et vniuerſi q̄ cum eis: qñ deſiderauerūt
ρηνοὶ καὶ πάντες οἱ μετ᾽ αὐτῶν, ὅτι τῷ θεῷ ἐβόησαν
in bello: et exaudiuit eos: qñ credide
ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἐπῆκουσεν αὐτῶν, ὅτι ἐπεποί
runt in eum. et ceperūt icaptiuitatē poſſeſſiōes eo
θησαν ἐπ᾽ αὐτῷ· καὶ ἠχμαλώτευσαν τὰς κτήσεις αὐ
rum: camelorū quinquagita milia: et ouium
των, καμήλων πεντήκοντα χιλιάδας, καὶ προβάτων
ducēta et quinquaginta milia: et aſinoꝝ
διακοσίας καὶ πεντήκοντα χιλιάδας, καὶ ὄνους
duo milia: et aias hoium centū milia.
δισχιλίους, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων ἑκατὸν χιλιάδας.
vulnerati eīm multi corruerūt: qñ a deo
τρωματίαι γὰρ πολλοὶ ἔπεσον, ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ὁ
bellum: et habitauerūt pro eis vſq; ad trāſmigra
πόλεμος, καὶ κατῴκησαν ἀντ᾽ αὐτῶν ἕως τῆς ἀποικί
tionē. et dimidie tribus manaſſe hitauerūt in
ας. καὶ οἱ ἡμίσεις τῆς φυλῆς μανασσῆ ὤκησαν ἐν τῇ
terra a baſan vſq; baal hermō et ſanir et mōtē
γῇ ἀπὸ Βασὰν ἕως Βαὰλ ἑρμὼν καὶ σανεὶρ καὶ ὄρους
hermō hi multiplicati ſūt. et fuit princeps do
ἑρμών· αὐτοὶ ἐπληθύνθησαν· καὶ ἦν τοῖς ἀρχόντες οἴ
mus cognationū suaꝝ: apher et iesſi et ediel et eźri
κου πατριῶν αὐτῶν, ἄφερ καὶ ἰεσσὶ καὶ ἐδιὴλ καὶ ἐζρί
el et hieremiaꝫ et odouia et iesdihel, uiri poten
ὴλ καὶ ἱερεμίας καὶ ὡδουία καὶ ἰεδιήλ, ἄνδρες δυνα
te fortitudine viri nominati principes in domo familia
τοὶ ἰσχύι ἄνδρες ὀνομαστοὶ ἄρχοντες κατ᾽ οἶκον πατρι
rū suarū. et preuaricati ſūt in deū patrum ſuoꝝ:
ῶν αὐτῶν· καὶ ἐπλημμέλησαν ἐν τῷ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν,
et fornicati ſunt poſt deos populorū terre:
καὶ ἐπορνεύσησαν ὀπίσω τῶν θεῶν τῶν λαῶν τῆς γῆς,
quos abſtulit de a facie eorū. et ſuſcitauit
οὓς ἐξῆρεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· καὶ ἐξήγειρεν
deus iſrael ſpūm phul regis aſſyriorū
ὁ θεὸς Ἰσραὴλ τὸ πνεῦμα φοὺλ βασιλέως ἀσσυρίων
et ſpūm theglatphalaſar regis aſſy
καὶ τὸ πνεῦμα θεγλαθφαλασὰρ βασιλέως ἀσσυ
riorū. et trāſtulit ruben et gaddi et
ρίων· καὶ ἀπῴκισε τὸν ῥουβὴν καὶ τὸν γαδδὶ καὶ
dimidiā tribuꝫ manaſſe. et addurit eos
τὸ ἥμισυ φυλῆς μανασσῆ· καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς
in ala et aboz et arra et fluuium gozā
εἰς ἀλὰ καὶ ἀβὼρ καὶ ἀρρὰ καὶ ποταμὸν γοζὰν
vſq; ad diem hanc. 6.
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Cα.6.

A

Gen.
46.b.
Infra
15.b.

Hilij leui: gerſon et caath et merari. et
Υἱοὶ λευί, γερσὼν καὶ καὰθ καὶ μεραρί· καὶ
filij caath: ambzam et iſſaar chebzon et oziel.
υἱοὶ καάθ, ἀμβρὰμ καὶ ἰασὰρ Χεβρὼν καὶ ὀζιήλ.
et filij ambzam: aarō et moyſes et maria;.
καὶ υἱοὶ ἀμβρὰμ, ἀαρὼν καὶ μωυσῆς καὶ μαριάμ.
et filij aaron: nadab et abiud eleazar et
καὶ υἱοὶ ἀαρών, ναδὰβ καὶ ἀβιοὺδ ἐλεάζαρ καὶ
ithamar. et eleazar genuit phinees: et phineeſ
ἰθαμάρ. καὶ ἐλεάζαρ ἐγέννησε τὸν φινεές, καὶ φινεὲς
genuit abiſu: et abiſu genuit boci:
ἐγέννησε τὸν ἀβισού, καὶ ἀβισοὺ ἐγέννησε τὸν βοκί,
et boci genuit ozi: et ozi genuit zarea: et
καὶ βοκὶ ἐγέννησε τὸν ὀζί, καὶ ὀζὶ ἐγέννησε τὸν ζαρέα, καὶ
zarea genuit marioth: et marioth genuit
ζαρέα ἐγέννησε τὸν μαριώθ, καὶ μαριὼθ ἐγέννησε τὸν
amaria: et amaria genuit
ἀμαρία, καὶ ἀμαρία ἐγέννησε

tēdētes arcū: erudīti
ad pliā q̄dragita q̄ttuor milia & ſeptigēti ſe
xagita, pcedētes ad pugnā: dimicauerūt contra agarenos. Ithurei vero & naphis & nodab prebuerunt eis auxiliū. Traditiq; ſunt ī manꝰ corū agareni & vniuerſi q fuerant cū eis: qa deū inuocauerūt cū pliarentur & exaudiuit eos eo q credidiſſent in eū. Ceperūtq; oia q poſſederāt camelorū q̄nq; gita milia & ouiū ducē ta q̄nq; gita milia & aſinos duo milia & aias hoim centū milia. Vulnerati eīm multi corruerūt. Fuit dei bellū dei. Habitauerūtq; p eis vſq; ad trāſmigrationē. Filii quoq; dimidie tribus manaſſe habitauerūt in terra a baſan vſq; baal hermō & ſanir & mōte hermō. Ingēs qppe nūerus erat. Et hi fuerāt principes domus cognatiōis eorū: epher & iſi & helibel & ezrihel & ieremia & odoia & iedihel viri fortiſſimi & potentes & nobiles principes familiis ſuis. Reliquit āt deū patrū suorū & fornicati ſūt poſt deos populorū terre quos abſtulit deus corā eis. & ſuſcitauit deus iſrael ſpūm phul & ſpiritum regis aſſyriorū & ſpiritum theglatphalaſar regis aſſiur: & trāſtulit rubē & gad & dimidiam tribū manaſſe: & addu xit eos in ale & in abor & ara & fluuiū gozan vſq; ad diem hanc. 6.

Cap.vi.

וּבְנֵי לֵוִי גֵּרְשׁוֹן קְהָת וּמְרָרִי׃ וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם יִצְהָר
וְחֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל׃ וּבְנֵי עַמְרָם
אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וּמִרְיָם וּבְנֵי אַהֲרֹן
נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃
אֶלְעָזָר הוֹלִיד אֶת פִּינְחָס פִּינְחָס
הוֹלִיד אֶת אֲבִישׁוּעַ׃ וַאֲבִישׁוּעַ
הוֹלִיד אֶת בֻּקִּי וּבֻקִּי הוֹלִיד אֶת עֻזִּי׃
וְעֻזִּי הוֹלִיד אֶת זְרַחְיָה וּזְרַחְיָה
הוֹלִיד אֶת מְרָיוֹת׃ מְרָיוֹת הוֹלִיד

מֵאָה
עֲשָׂה
עֻזִּי עָתַן
עִם
עָתַר
שָׁבַת נָנָה
מֵאָה
חֲמִשִּׁים
נֶפֶשׁ
נָגַשׁ
חֲצִי
נוּא
שְׁמַד
פְּנֵי עִיר
נְבִיא
בַּעַל
עָנָה

Pătiua.heb. Tex.he.i.Paral.vi. | Trăsla.B.Vie. | Trăs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

בָּנָה בַּגְשִׁיר עַד־נְכוֹת שְׁלֹמֹה ׀׀ אֶת־בֵּית
עָמַד שָׁבָט יְהוָה וְיִרוּשָׁלִַם ׀ וַיַּעֲמִדוּ כְּמִשְׁפָּטָם
עַל עֲבֻדָתָם׃ וְאֵלֶּה הָעֹמְדִים וּבָנֵיהֶם
שׁור מִבְּנֵי הַקָּהָתִי הֵימָן ׀ הַמְשׁוֹרֵר ׀ בֶּן
יואל יוֹאֵל בֶּן־שְׁמוּאֵל׃ בֶּן־אֶלְקָנָה ׀ בֶּן
ירחם יְרַחְמְאֵלִי בֶּן־אֲלִיאֵל בֶּן־תֹּוחַ׃ בֶּן־צוּף בֶּן
אלקנה אֶלְקָנָה בֶּן־מַחַת ׀ בֶּן עַמָּשַׂי ׀ ׀ בֶּן
אלקנה אֶלְקָנָה בֶּן־יוֹאֵל ׀ בֶּן ׀ עֲזַרְיָה בֶּן
צפניה צְפַנְיָה׃ בֶּן ׀ תַּחַת בֶּן ׀׀׀ אַסִּיר ׀׀ בֶּן
אביסף אֶבְיָסָף בֶּן־קֹרַח ׀ בֶּן ׀ יִצְהָר בֶּן קְהָתִ
לוי ׀ לֵוִי בֶּן ׀ יִשְׂרָאֵל׃ ׀ וְאָחִיו אָסָף
ימין הָעֹמֵד עַל־יְמִינוֹ ׀׀ אָסָף בֶּן ׀ בְּרֶכְיָהוּ
בן שִׁמְעָא׃׀׀ בֶּן ׀ מִיכָאֵל ׀ בֶּן ׀ בַּעֲשֵׂיָה
בן מַלְכִּיָה׃ בֶּן ׀ אֶתְנִי ׀ בֶּן ׀ זֶרַח בֶּן
ערי עֲדָיָה׃ בֶּן־אֵיתָן בֶּן־זִמָּה בֶּן־שִׁמְעִי׃ בֶּן
יחת יַחַת בֶּן־גֵּרְשֹׁם בֶּן ׀׀׀ לֵוִי׃ ׀ וּבְנֵי מְרָרִי
אחיהם אֲחֵיהֶם ׀ עַל ׀ הַשְּׁמֹאול ׀ אֵיתָן
שמל בֶּן־קִישִׁי ׀ בֶּן ׀ עַבְדִי ׀ בֶּן ׀ מַלּוּךְ׃ ׀ בֶּן
חשביה חֲשַׁבְיָה בֶּן־אַמַצְיָה ׀ בֶּן ׀ חִלְקִיָה׃ ׀ בֶּן
אמצי אֲמַצְיָה בֶּן־בָּנִי ׀׀׀ בֶּן ׀ שָׁמֶר׃ ׀ בֶּן־מַחְלִי
בן מוּשִׁי בֶּן־מְרָרִי ׀ בֶּן־לֵוִי׃ ׀ וַאֲחֵיהֶם
ינתן הַלְוִיִם ׀ נְתוּנִים ׀ לְכָל ׀ עֲבֹדַת ׀ מִשְׁכַּן
בית ׀ הָאֱלֹהִים׃ ׀ וְאַהֲרֹן ׀ וּבָנָיו
מקטירים מַקְטִירִים ׀ עַל ׀ מִזְבַּח ׀ הָעֹלָה ׀׀׀ וְעַל
קטר זבח מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת ׀ לְכֹל ׀ מְלֶאכֶת ׀ קֹדֶשׁ
לאב הַקֳּדָשִׁים ׀ וּלְכַפֵּר ׀ עַל ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ כְּכֹל
אשר אֲשֶׁר ׀ צִוָּה ׀ מֹשֶׁה ׀ עֶבֶד ׀ הָאֱלֹהִים׃
ואלה וְאֵלֶּה בְּנֵי אַהֲרֹן ׀ אֶלְעָזָר ׀ בְּנוֹ ׀ פִּינְחָס
בנו ׀׀׀ אֲבִישׁוּעַ ׀ בְּנוֹ ׀ בֻּקִּי ׀ בְּנוֹ ׀ עֻזִּי
בנו ׀ זַרְחְיָה ׀ בְּנוֹ ׀ מְרָיוֹת ׀ בְּנוֹ
אמריה אֲמַרְיָה ׀ בְּנוֹ ׀ אֲחִיטוּב ׀ בְּנוֹ ׀ צָדוֹק ׀ בְּנוֹ
ישב אֲחִימַעַץ ׀ בְּנוֹ ׀ וְאֵלֶּה ׀ מוֹשְׁבוֹתָם
נבל לְטִירוֹתָם ׀ נְבוּלָם ׀ לִבְנֵי ׀׀׀ אַהֲרֹן
לשפחה לְמִשְׁפַּחַת ׀ הַקְּהָתִי ׀ כִּי ׀ לָהֶם ׀ הָיָה
גרל נתן הַגּוֹרָל׃ וַיִּתְּנוּ ׀ לָהֶם ׀ אֶת־חֶבְרוֹן ׀ בְּאֶרֶץ
נשׂ בנה יְהוּדָה ׀ וְאֶת ׀ מִגְרָשֶׁיהָ ׀ סְבִיבוֹתֶיהָ׃

Trăsla.B.Vie. | Trăs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

amariã & amarias genuit achitob achitob genuit fadduc fadduc genuit achimaas & fadoch genuit achimaas azariam: azarias genuit ionan: ionas genuit azariã: ille est qui fecerdotio functus est in domo quã edificauit salomõ in ierusalẽ. genuit azariã azarias genuit achitob. Achitob genuit fadoch & fadoch genuit sellũ. Sellum genuit helchiã: & helchias genuit azariam. Azarias genuit saraiã: & saraias genuit iosedech. Porro iosedech egressus est quando transtulit dominus iudã & ierusalẽ per manũ nabuchodonosor. Filii ergo leui: gerson caath & merari. Et hec nomina filiorũ gerson: lobni & semei. Filii caath: amram & isaar & hebron & ozihel. Filii merari: mooli & musi. Hec autẽ sũt cognationes leui in familias suas. Gerson lobni filius eius: iaath filius eius zamma filius eius: ioaa filius eius: addo filius eius: zara filius eius: iethrai filius eius. Filii caath: amiadab filius eius: core filius eius: asir filius eius: helchana filius eius: abiasaph filius eius. Asir filius eius: caath filius eius: oziel filius eius: safania filius eius: thaath filius eius: achimoth filius eius: elcana filius eius: amasa et achimoth elcana, elcana filius eius: sophi filius eius: naath filius eius: helcia filius eius: hieroã filius eius: elcana filius eius: samuel filius eius. et filii samuel: primogenitus eius vasseni & abia. Filii merari: mooli: lobni filius eius: semei filius eius: oza filius eius: hamaa filius eius: aggia filius eius: asaia filius eius. Isti sunt quos cõstituit dauid super cantores domus dñi: ex quo collocata est arca: & ministrabant corã tabernaculo testimonii

achitob: τ achitob genuit fadduc: τ fadduc genuit achimaas: τ achimaas genuit azariam: azarias genuit ionan: τ ionas genuit azariã: ille est qui sacerdotio fũctus est in domo quã edificauit salomon in ierusalem. τ genuit azarias amariã: τ amarias genuit achitob: τ achitob genuit sadduc: τ sadduc genuit sellum: τ sellum genuit helcian: τ helcias genuit azariã: τ azarias genuit saraian: τ saraias genuit iosedec: τ iosedec egressus ẽ qñ trãstulit dñs iudã & ierusalem in manu nabuchodonosor ad babylonem. filij leui: gerson caath τ merari. τ hec nomina filiorũ gerson: lobẽt τ semei. τ filij caath: amram τ issaar chebzon τ oziel. τ filij merari: mooli et musi. hę gẽ alterationes leui secundũ familias eor. τ fratres eorũ filios aaron in ministerio tabernaculi domus dei. τ super altare holocaustoꝝ: τ super altare thymiamatis in omnia opa sanctuarii: τ vt precarẽtur pro israel iuxta omnia que preceperat moyses famulus dei. τ hi filij aarõ: eleazar filius eius: phinees filius eius: abiasar filius eius: bocci filius eius: ozi filius eius: zarea filius eius: marioth filius eius: amaria filius eius: achitob filius eius: sadoc filius eius: achimaas filius eius. τ hec habitacula eorũ in suburbanis suis in finibus eorũ τ in termis eorũ: filijs aaron cognationũ eorũ: ipsis enim sors prima cecidit. τ dederũt eis hebron in terra iuda: τ suburbana eius per circuitum.

Trăs.Gre. lxx.cũ interp̃.latina. | Trăsla.B.Vie. | Tex.heb.i.Paral.vi. | Pătiua.heb.

in cantu: donec ædificaret salomon domum dei in hierusalem. τ stabãt iuxta ordinẽ suũ in ministerijs suis. τ isti qui assistebãt cũ filijs suis de filijs caath: hemã cantor filius ioel: filii samuel: filii helcana: filii hieram: filij eliel filij thou filij suph filij elcana: filii aamath filii amasai: filii elcana filii toel filii azaria filii sophonie: filii thaath: filii afir: filii abiasaph: filii chore: filii isaar: filii caath: filii leui: filii israel. & frater eius asaph: qui stabat a dextris eius. asaph filii barachia filii samaa filii michael filii adai filii melchia: filii ethani filii zare filii adaia: filii ethan: filii zama: filii semei: filii iaath filii gerson filii leui. τ filij merari fratres eor ad sinistram: ethan filii cusi filii abdi filii maloch filii asabia filii amasie filii helchie: filii amasai: filii boni: filii semei: filii muси: filii merari. filii leui. Fres quoq; eorũ leuite q̃ ordinati sũt in cũctũ ministeriũ tabernaculi domus dei. Aaron vero & filii eius adolebãt ĩcẽsũ sup altare holocausti: & sup altare thymiamatis in oẽ opus sanctorum & vt precarẽtur pro israel iuxta oĩa que preceperat moyses famulus dei. Hi sũt aũt filii aarõ. eleazar filius eius: phinees filius eius: abiũe filij eius: bocci filius eius zi filius eius: zaraia filius eius: meraioth filius eius: amaria filius eius: achitob filius eius: sadoch filius eius achimaas filius eius. Et hec habitacula eorũ p vicos atq; cõfinia filiorũ. f. aaron iuxta cognationes caathitarũ. Iplis enim forte contigerant. Dederunt igitur eis hebrõ i terra iuda & suburbana eius per circuitum:

canentes donec ædificaret salomon domum dñi in ierusalẽ. Stabãt aũt iuxta ordinem suũ in ministerio. Hi vero sunt qui assistebãt cũ filiis suis de filiis caath: hemã cantor filius ioel: filii samuel: filii helcana: filii hieram: filii thou: filii suph: filii helchana: filii maath: filii amasai: filii helchana: filii ioel: filii azarie filii sophonie: filii thaath: filii afir: filii abiasaph: filii chore: filii isaar: filii caath: filii leui: filii israel. & frater eius asaph: qui stabat a dextris eius. asaph filii barachie: filii famaa: filii micha el: filii basaie melchie: filii atha nai: filii zara: filii adaia: filii ethan: filii zãma: filii semei: filii iethi: filii gerson: filii leui. Filii autem merari fratres eorum ad sinistram: ethã filii chusi: filii abdi: filii maloch filii asabie filii amasie filii helchie: filii amasai: filii boni: filii somer: filii mooli: filii musi: filii merari. filii leui. Frẽs quoq; eorũ leuite q̃ ordinati sũt in cũctũ ministeriũ tabernaculi domus dei. Aaron vero & filii eius adolebãt ĩcẽsũ sup altare holocausti: & sup altare thymiamatis in oẽ opus sanctorum & vt precarẽtur pro israel iuxta oĩa que preceperat moyses famulus dei. Hi sũt aũt filii aarõ. Eleazar filius eius: finees filius eius: abiũe filij eius: bocci filius eius zi filius eius: zaraia filius eius: meraioth filius eius: amaria filius eius: achitob filius eius: sadoch filius eius achimaas filius eius. Et hec habitacula eorũ p vicos atq; cõfinia filiorũ. f. aaron iuxta cognationes caathitarũ. Ipis enim forte contigerant. Dederunt igitur eis hebrõ i terra iuda & suburbana eius per circuitum:

וְאֵת שְׂדֵה הָעִיר וְאֵת חַצֵרֶיהָ נָתְנוּ
לְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה׃ וְלִבְנֵי אַהֲרֹן נָתְנוּ
אֶת עָרֵי הַמִּקְלָט אֶת חֶבְרוֹן וְאֶת עִיר
לִבְנָה וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת יַתִּיר וְאֶת
אֶשְׁתְּמֹעַ וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת חִילֶן
וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת דְּבִיר וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת עָשָׁן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃
וּמִמַּטֵּה בִנְיָמִן אֶת גִּבְעוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת עַלְמֶת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת
עֲנָתוֹת וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ כֹּל עָרֵיהֶם
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עִיר בְּמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם׃
וְלִבְנֵי קְהָת מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה אֶפְרָיִם
הַמַּטֵּה מִמַּחֲצִית מַטֵּה חֲצִי מְנַשֶּׁה
בַּגּוֹרָל עֶשֶׂר עָרִים׃ וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹם
לְמִשְׁפְּחֹתָם מִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי
וּמִמַּטֵּה מְנַשֶּׁה בַּבָּשָׁן שְׁלֹשׁ
עֶשְׂרֵה׃ לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם
מִמַּטֵּה רְאוּבֵן וּמִמַּטֵּה גָד וּמִמַּטֵּה
זְבוּלֻן בַּגּוֹרָל עֶשְׂרִים שְׁתִּים עָרִים׃
וַיִּתְּנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַלְוִיִּם אֶת
הֶעָרִים וְאֶת מִגְרְשֵׁיהֶם׃ וַיִּתְּנוּ בְגוֹרָל
מִמַּטֵּה בְנֵי יְהוּדָה וּמִמַּטֵּה בְנֵי
שִׁמְעוֹן וּמִמַּטֵּה בְנֵי בִנְיָמִן
אֶת הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִקְרְאוּ
אִתָּם בְּשֵׁמוֹת׃ וּמִמִּשְׁפְּחוֹת בְּנֵי
קְהָת וַיְהִי עָרֵי גְבוּלָם מִמַּטֵּה
אֶפְרָיִם׃ וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת עָרֵי
הַמִּקְלָט אֶת שְׁכֶם וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ בְּהַר
אֶפְרָיִם וְאֶת גֶּזֶר וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת יָקְמְעָם וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת בֵּית חוֹרוֹן וְאֶת
מִגְרָשֶׁיהָ׃ וְאֶת אַיָּלוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֶת גַּת רִמּוֹן וְאֶת מִגְרָשֶׁיהָ׃
וּמֵחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת עֶנֶר

agros ciuitatis & uillas eius dederunt caleph filio iephone. Porro filiis aaron dederũt ciuitates adfugiendum hebron & lobna & suburbana eius. Aether quoq; & esthemo cũ suburbanis suis: & helon & dabir cum suburbanis suis: asan quoq; & bethsemes & suburbana earũ. De tribu benjamin gabee & suburbana eius & almath cũ suburbanis suis anathoth quoq; cũ suburbanis suis. Omnes ciuitates tredeci cũ suburbanis suis: per cognatiões suas. Filiis aut caath residuis de cognatiõe eius dederunt ex dimidia tribu manasse in possessionem urbes decẽ. Porro filiis gerson per cognationes suas de tribu ysachar & de tribu aser & de tribu neptalim & de tribu manasse in basan urbes tredecim. Filiis autem merari per cognationes suas de tribu ruben & de tribu gad & de tribu zabulon: dederũt forte ciuitates duodecim. Dederũt quoq; filii israel leuitis ciuitates cum suburbanis earũ. Dederunt quoq; per sortem ex tribu filiorũ iuda & ex tribu filiorũ symeõ & ex tribu filiorũ beniamin urbes has quas uocauerunt nobis suis: & his quorant ex cognatiõe filiorũ caath. Fuerũt quoq; ciuitates in terminis eorum de tribu ephraim. Dederunt ergo eis urbes ad cõfugiendũ sychẽ cũ suburbanis suis in monte ephraim & gazer cum suburbanis suis: iecmaam quoq; cum suburbanis suis & bethoron similiter: necnõ & helon cum suburbanis suis: & gethremon in eũdẽ modũ. Porro ex dimidia tribu manasse aner

at agros ciuitatis & suburbana eius dederunt caleb filio iephone. τ filiis aaron καὶ τῷ χαλὲβ υἱῷ ἰεφοννή. καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν dederũt ciuitates fugitiuorũ: che ἔδωκαν τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων, τὴν χε bron τ lobna τ suburbana eius: τ βρὼν καὶ τὴν λοβνὰ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ ether τ stemo τ suburbana eius: τ ἰαθὴρ καὶ σμὶ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν cheton τ suburbana eius: τ dabir τ χελὰν καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν δαβεὶρ καὶ suburbana eius: τ asan τ subur τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ἀσὰν καὶ τὰ περί bana eius: τ bethsames τ suburbana πολια αὐτῆς, καὶ τὴν βεθσαμὺς καὶ τὰ περίπολια eius. τ a tribu beniamin: gabee τ αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς βενιαμὶν, τὴν γαβεὲ καὶ suburbana eius: τ alamoth τ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ἀλαμὼθ καὶ τὰ suburbana eius: τ enathoth τ suburba περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐναθὼθ καὶ τὰ περίπο bana eius: omnes ciuitates cum λια αὐτῆς, πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῶν δέκα καὶ τρεῖς tredecim ciuitates in cognationibus suis. τ filiis πόλεις ἐν ταῖς συγγενείαις αὐτῶν. καὶ τοῖς υἱοῖς caath residuis de cognatione κααθ τοῖς καταλελειμμένοις ἀπὸ τῆς συγγενείας tribus ex dimidia tribu manasse τῆς φυλῆς ἀπὸ τοῦ ἡμίσους τῆς φυλῆς μανασσῆ in possessione ciuitates decẽ. τ filiis gerson per ἐν κλήρῳ πόλεις δέκα. καὶ τοῖς υἱοῖς γερσὼν κατὰ cognationes suas: de tribu isachar τ de συγγενείας αὐτῶν, ἀπὸ φυλῆς ἰασσαχὰρ καὶ ἀπὸ tribu aser τ de tribu nephthalim τ de tri φυλῆς ἀσὴρ καὶ ἀπὸ φυλῆς νεφθαλεὶμ καὶ ἀπὸ φυ bu manasse in basan ciuitates tredecim. λῆς μανασσῆ ἐν τῇ βασὰν πόλεις δέκα καὶ τρεῖς· filiis merari per cognationes suas de tri τοῖς υἱοῖς μεραρὶ κατὰ συγγενείας αὐτῶν ἀπὸ φυ bu ruben τ de tribu gad τ de tribu za λῆς ῥουβὴν καὶ ἀπὸ φυλῆς γὰδ καὶ ἀπὸ φυλῆς ζα bulon in sorte ciuitates duodecim. τ dede βουλὼν ἐν κλήρῳ πόλεις δέκα καὶ δύο. καὶ ἔδω runt filii israel leuitis ciuitates τ καν υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ suburbana earũ. τ dederũt eas in sorte de περίπολια αὐτῶν. καὶ ἔδωκαν αὐτὰς ἐν κλήρῳ ἀπὸ tribu filiorũ iuda τ de tribu filiorũ symeon φυλῆς υἱῶν ἰούδα, καὶ ἀπὸ φυλῆς υἱῶν συμεὼν τ de tribu filiorũ beniamin: ciuitates has καὶ ἀπὸ φυλῆς υἱῶν βενιαμὶν, τὰς πόλεις ταύτας quas uocant eas in nominib. τ his q ἃς καλοῦσιν αὐτὰς ἐν ὀνόμασιν. καὶ τοῖς ἀπὸ erant ex cognatiõe filiorũ caath. Fuerũtq; ciuitates in terminis eorum de tribu ephraim. τ dederũt eis τῶν υἱῶν κααθ ἐγένοντο πόλεις ὁρίων αὐτῶν ἀπὸ φυλῆς ἐφραὶμ· καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς ciuitates confugii: sichem τ πόλεις τοῦ φυγαδευτηρίου, τὴν σιχὲμ καὶ τὰ suburbana eius in mõte ephraim: τ gazer περίπολια αὐτῆς ἐν ὄρει ἐφραὶμ, καὶ τὴν γαζὲρ τ suburbana eius: τ iecmaam τ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰεκμαὰμ καὶ τὰ suburbana eius: τ bethoron τ subur περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν βεθωρὼν καὶ τὰ περίπο bana eius: τ elon τ suburbana eius. τ λια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐλὼν καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς· καὶ gethzeremmõ τ suburbana eius. τ ex τὴν γεθρεμμὼν καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς· καὶ ἀπὸ ½ dimidia tribu manasse aner ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ τὴν ἀνὴρ

τ suburbana eius: τ teblam τ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰεβλὰμ καὶ τὰ suburbana eius: cognationi filiox caath περίπολια αὐτῆς, τῇ συγγενείᾳ τῶν υἱῶν κααθ reliquis. filijs gerson de τοῖς καταλελειμμένοις. τοῖς υἱοῖς γερσὼν ἀπὸ cognatione dimidie tribus manasse: gau συγγενείας τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ, τὴν γαυ lon in basan τ suburbana eius: τ λὼν ἐν βασὰν καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν astaroth τ suburbana eius. τ de tri ἀσταρὼθ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς. καὶ ἀπὸ φυ bu ysachar cedes τ suburbana ce λῆς ἰσσαχὰρ τὴν κεδὲς καὶ τὰ περίπολια αὐ tus: τ deberoth τ suburbana eius: τῆς, καὶ τὴν δεβηρὼθ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, τ ramoth τ suburbana eius: τ enam καὶ τὴν ῥαμὼθ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐνὰμ τ suburbana eius. τ de tribu aser καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς. καὶ ἀπὸ φυλῆς ἀσὴρ τὴν masal τ suburbana eius: τ abdon τ μασὰλ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ἀβδὼν καὶ suburbana eius: huccoc τ suburbana τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ουκκωκ καὶ τὰ περίπολια eius: τ roob τ suburbana eius. αὐτῆς, καὶ τὴν ῥοὼβ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς· καὶ de tribu nephthalim cedes in galilea ἀπὸ φυλῆς νεφθαλεὶμ τὴν κάδης ἐν τῇ γαλιλαίᾳ τ suburbana eius: τ chamon τ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν χαμὼν καὶ τὰ suburbana eius: τ cariathaim τ su περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν καριαθαὶμ καὶ τὰ πε burbana eius. τ filijs merari re ριπολια αὐτῆς. καὶ τοῖς υἱοῖς μεραρὶ τοῖς κα liquis de tribu zabulon remnon ταλελειμμένοις ἀπὸ φυλῆς ζαβουλὼν τὴν ῥεμμὼν τ suburbana eius: τ thabor τ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν θαβὼρ καὶ suburbana eius. τ trãs τοz τὰ περίπολια αὐτῆς. καὶ τοῦ πέραν τοῦ ἰορ danem hiericho cõtra orientẽ tozdant de δάνου ἱεριχὼ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ ἰορδάνου ἀπὸ tribu ruben: bosor in solitu φυλῆς τοῦ ῥουβὴν, τὴν βοσὸρ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ suburbana eius: τ iessa τ suburbana τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰεσὰ καὶ τὰ περί bana eius: τ cademoth τ suburba πολια αὐτῆς, καὶ τὴν καδημὼθ καὶ τὰ περίπο na eius: τ miphaath τ suburbana λια αὐτῆς, καὶ τὴν μιφαὰθ καὶ τὰ περίπολια eius. τ de tribu gad ramath in gala αὐτῆς. καὶ ἀπὸ φυλῆς γὰδ τὴν ῥαμὰθ ἐν γαλα ad τ suburbana eius: τ manain αδ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν μαναὶν τ suburbana eius: τ esebon τ καὶ τὰ περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ἐσεβὼν καὶ τὰ suburbana eius: τ iazer τ subur περίπολια αὐτῆς, καὶ τὴν ἰαζὲρ καὶ τὰ περί bana eius. πόλια αὐτῆς. Cα.7.

A ΘΑΤ filijs issachar thala τ phua tasub Καὶ τοῖς υἱοῖς ἰσσάχαρ θαλὰ καὶ φοῦα ἰασοὺβ τ sombran quattuor. τ filij tholam: ozi τ σομβρὰν τέσσαρες. καὶ υἱοὶ ὠλὰμ, ὀζὶ καὶ raphea τ tamel τ iami τ iabsan τ sa ῥαφέα καὶ ἰαμοὺλ καὶ ἰαμὶ καὶ ἰαβσὰν καὶ σα muel: principes per domũ cognationũ suarũ. tha μουὴλ, ἄρχοντες κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν. τῶν θα la potentes fortitudine per familias eox: numer lὰ δυνατοὶ ἰσχύι κατὰ γενεὰς αὐτῶν, ὁ ἀριθμὸς eorũ in diebus dauid αὐτῶν ἐν ἡμέραις δαυὶδ

וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת בַּלְעָם
וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ לִבְנֵי מִשְׁפַּחַת יֶתֶר
קְהָת הַנּוֹתָרִים לִבְנֵי גֵרְשׁוֹם
מִמִּשְׁפַּחַת חֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת
גּוֹלָן בַּבָּשָׁן וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת
עַשְׁתָּרוֹת וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֶת מַפָּעַת
יְשַׁשכָר אֶת קֶדֶשׁ וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ
אֶת דָּבְרַת וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת
רָאמוֹת וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת
עֲנֵם וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וּמִמַּטֵּה
אָשֵׁר אֶת מַשָּׁל וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֵת עַבְדּוֹן וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֵת חוּקֹק וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת
רְחֹב וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וּמִמַּטֵּה
נַפְתָּלִי אֶת קֶדֶשׁ בַּגָּלִיל וְאֵת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת חַמּוֹן וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֵת קִרְיָתַיִם וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ
לִבְנֵי מְרָרִי הַנּוֹתָרִים מִמַּטֵּה
זְבוּלֻן אֶת רִמּוֹנוֹ וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ
וְאֵת תָּבוֹר וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ מֵעֵבֶר
לְיַרְדֵּן יְרֵחוֹ לְמִזְרַח הַיַּרְדֵּן מִמַּטֵּה
רְאוּבֵן אֶת בֶּצֶר בַּמִּדְבָּר וְאֵת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת יָהְצָה וְאֵת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת קְדֵמוֹת וְאֵת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת מֵיפַּעַת וְאֵת
מִגְרָשֶׁיהָ וּמִמַּטֵּה גָד אֶת רָאמוֹת
גִּלְעָד וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת מַחֲנַיִם
וְאֵת מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת חֶשְׁבּוֹן וְאֵת
מִגְרָשֶׁיהָ וְאֵת יַעְזֵר וְאֵת
מִגְרָשֶׁיהָ וְלִבְנֵי

Cap. vij.

יִשָּׂשכָר תּוֹלַע וּפוּאָה יָשׁוּב
וְשִׁמְרוֹן אַרְבָּעָה וּבְנֵי תּוֹלַע
עֻזִּי וּרְפָיָה וִירִיאֵל וְיַחְמַי
וְיִבְשָׁם וְשִׁמוּאֵל רָאשִׁים לְבֵית
אֲבוֹתָם לְתוֹלַע גִּבּוֹרֵי חַיִל
לְתוֹלְדוֹתָם מִסְפָּרָם לְיָמֵי דָוִיד

"&[q]fuburbana eius: [r]baalam "&[q]fuburbana eius: [r]his videlicet quĩ de cognatione filiorum caath reliq erant. [s]Filiis aũt gerson de cognatione dimidie tribus manasse: gaulõ in basan &[t]suburbana eius & iaasa cum suburbanis suis: [u]cademoth quoq; & [x]dabereth cũ suburbanis suis: ramoth & anem cum suburbanis suis. [y]De tribu vero asser masal cum suburbanis suis: & abdon similiter: & [z]ese cum suburbanis suis: [a]helcath & [b]roob cũ suburbanis suis. [c]Porro de tribu neptalim cedes in galilea & [d]carfathaim cum suburbanis suis: [e]amon cum suburbanis suis: & [f]carfathaim & suburbana eius. [g]Filiis autem merari residuis de tribu zabulon remnon & [h]thabor cum suburbanis suis. [i]Trans iordanẽ quoq; ex aduerso hiericho cõtra orientẽ [k]iordanis de tribu ruben bosor in solitudine cum suburbanis suis & iasa cum suburbanis suis: cademot quoq; & [l]mephaath cum suburbanis suis. [m]Nec non de tribu gad: [n]ramoth in galaad & suburbana eius & manaim cũ suburbanis suis: sed & [o]esebon cum suburbanis suis: & [p]iezer cum suburbanis suis. 7.

[q]Porro filii issachar thola & phua iasub & samiro quattuor. [r]Filii thola: ozi & raphaia & [s]iezi et hieriel & iemai quattuor principes per domus cognationũ suarũ. [t]Et fuerũt filii ozi: iezrahia & [u]filii iezrahia: michael & obedia & ioel & isia quinq; omnes principes. [x]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [y]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [z]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [a]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [b]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [c]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [d]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [e]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [f]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [g]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [h]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [i]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [k]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [l]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [m]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [n]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [o]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [p]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [q]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [r]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [s]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [t]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [u]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [x]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [y]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [z]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [a]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [b]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [c]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [d]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [e]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [f]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [g]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [h]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [i]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [k]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [l]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [m]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [n]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [o]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [p]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [q]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [r]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [s]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [t]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [u]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [x]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [y]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [z]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [a]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [b]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [c]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [d]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [e]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [f]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [g]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [h]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [i]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [k]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [l]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [m]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [n]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [o]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [p]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [q]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [r]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [s]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [t]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [u]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [x]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [y]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [z]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [a]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [b]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [c]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [d]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [e]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [f]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [g]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [h]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [i]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [k]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [l]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [m]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [n]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [o]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [p]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [q]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [r]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [s]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [t]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [u]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [x]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [y]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [z]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [a]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [b]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [c]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [d]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [e]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [f]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [g]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [h]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [i]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [k]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [l]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [m]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [n]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [o]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [p]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [q]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [r]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [s]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [t]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [u]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [x]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [y]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [z]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [a]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [b]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [c]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [d]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [e]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [f]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [g]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [h]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [i]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [k]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [l]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [m]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [n]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [o]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [p]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [q]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [r]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [s]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [t]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [u]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [x]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [y]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [z]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [a]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [b]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [c]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [d]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [e]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [f]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [g]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [h]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [i]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [k]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [l]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [m]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [n]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [o]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [p]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [q]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [r]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [s]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [t]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [u]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [x]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [y]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [z]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [a]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [b]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [c]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [d]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [e]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [f]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [g]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [h]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [i]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [k]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [l]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [m]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [n]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [o]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [p]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia. [q]Filii autem ozi: iezrahia & filii iezrahia: michael & abdia & ioel & isia quinq; omnes principes. [r]Et cum eis per familias & cognationes suas exercitus bellatorum ad pugnandum: [s]numerus eorum fuit sexcenti & sexaginta & sex milia.

Pūtiua.heb.	Ter.heb.	i. Paral. vij.	Trāsla. B. Vie.	Trāſ. Gre. lex. cū interp. latina.
עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃	עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃		viginti duo milia sexcenti.	vigintī duo milia sexcenti.
וּבְנֵי עֻזִּי יִזְרַחְיָה וּבְנֵי יִזְרַחְיָה מִיכָאֵל	וּבְנֵי עֻזִּי יִזְרַחְיָה וּבְנֵי יִזְרַחְיָה מִיכָאֵל		Filii ozi: izrahia. & quo nati sunt michael	Filii ozi: israhia ā quo nati sunt michael
וְעַבַדְיָה וְיוֹאֵל יִשִּׁיָּה חֲמִשָּׁה רָאשִׁים	וְעַבַדְיָה וְיוֹאֵל יִשִּׁיָּה חֲמִשָּׁה רָאשִׁים		& obadia & iohel & iesia quinq; principes	& obadia & iohel & iesia quinq; principes
כֻּלָּם׃ וְעַלֵיהֶם לְתוֹלְדֹתָם לְבֵית	כֻּלָּם׃ וְעַלֵיהֶם לְתוֹלְדֹתָם לְבֵית		oēs principes cū eis p familias & populos suos	oēs principes cū eis p familias & populos suos
אֲבוֹתָם גִּבּוֹרֵי צָבָא מִלְחָמָה שְׁלֹשִׁים	אֲבוֹתָם גִּבּוֹרֵי צָבָא מִלְחָמָה שְׁלֹשִׁים		accincti ad prelīū viri fortissimi: triginta	accincti ad prelīū viri fortissimi: triginta
וְשִׁשָּׁה אֶלֶף כִּי הִרְבּוּ נָשִׁים וּבָנִים׃	וְשִׁשָּׁה אֶלֶף כִּי הִרְבּוּ נָשִׁים וּבָנִים׃		sex milia. Multas enī habuerūt vxores & filios. Frēs quoq; eorū cōm cognationem ifachar robustissimi ad pugnādū octoginta septē milia numerati sunt. Filii beniamin: bale bochor & iadihel tres. Filii bale: ezbō & ozi & oziehel & hierimoth & vrai quinq; principes familiarū & ad pugnādū	sex milia. Multas enī habuerūt vxores & filios. Frēs quoq; eorū cōm cognationem ifachar robustissimi ad pugnādū octoginta septē milia numerati sunt. Filii beniamin: bale bochor & iadihel tres. Filii bale: ezbō & ozi & oziehel & hierimoth & vrai quinq; principes
וְאֲחֵיהֶם לְכֹל מִשְׁפְּחוֹת יִשָּׂשכָר	וְאֲחֵיהֶם לְכֹל מִשְׁפְּחוֹת יִשָּׂשכָר			
גִּבּוֹרֵי חַיִלִים שִׁמוֹנִים וְשִׁבְעָה	גִּבּוֹרֵי חַיִלִים שִׁמוֹנִים וְשִׁבְעָה			
אֶלֶף הִתְיַחֲשָׂם לְכָל׃ בְּנְיָמִן בָּלַע	אֶלֶף הִתְיַחֲשָׂם לְכָל׃ בְּנְיָמִן בָּלַע			
וָנֶכֶר וִידִיעָאֵל שְׁלֹשָׁה׃ וּבְנֵי בָלַע	וָנֶכֶר וִידִיעָאֵל שְׁלֹשָׁה׃ וּבְנֵי בָלַע			
אֶצְבֹּן וָעֻזִּי וְעִזִּיאֵל יְרִימוֹת וְעִירִי	אֶצְבֹּן וָעֻזִּי וְעִזִּיאֵל יְרִימוֹת וְעִירִי			
חֲמִשָּׁה רָאשֵׁי בֵית אָבוֹת גִּבּוֹרֵי	חֲמִשָּׁה רָאשֵׁי בֵית אָבוֹת גִּבּוֹרֵי			
חַיִלִים וְהִתְיַחֲשָׂם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם	חַיִלִים וְהִתְיַחֲשָׂם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם			
אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים וְאַרְבָּעָה׃ וּבְנֵי בֶכֶר	אֶלֶף וּשְׁלֹשִׁים וְאַרְבָּעָה׃ וּבְנֵי בֶכֶר			
זְמִירָה וְיוֹעָשׁ וֶאֱלִיעֶזֶר וְאֶלְיוֹעֵינַי	זְמִירָה וְיוֹעָשׁ וֶאֱלִיעֶזֶר וְאֶלְיוֹעֵינַי			
וְעָמְרִי וִירֵמוֹת וַאֲבִיָּה וַעֲנָתוֹת	וְעָמְרִי וִירֵמוֹת וַאֲבִיָּה וַעֲנָתוֹת			
וְעַלֶּמֶת כָּל אֵלֶּה בְּנֵי בֶכֶר׃	וְעַלֶּמֶת כָּל אֵלֶּה בְּנֵי בֶכֶר׃			
וְהִתְיַחֲשָׂם לְתוֹלְדֹתָם רָאשֵׁי בֵית	וְהִתְיַחֲשָׂם לְתוֹלְדֹתָם רָאשֵׁי בֵית			
אֲבוֹתָם גִּבּוֹרֵי חַיִל עֶשְׂרִים אֶלֶף	אֲבוֹתָם גִּבּוֹרֵי חַיִל עֶשְׂרִים אֶלֶף			
וּמָאתַיִם יוֹצְאֵי צָבָא צָבֶא לַמִּלְחָמָה׃	וּמָאתַיִם יוֹצְאֵי צָבָא צָבֶא לַמִּלְחָמָה׃			
וּבְנֵי יְדִיעַאֵל בִּלְהָן וּבְנֵי	וּבְנֵי יְדִיעַאֵל בִּלְהָן וּבְנֵי			
בִלְהָן יְעוּשׁ וּבִנְיָמִין וְאֵהוּד וּכְנַעֲנָה	בִלְהָן יְעוּשׁ וּבִנְיָמִין וְאֵהוּד וּכְנַעֲנָה			
וְזֵיתָן וְתַרְשִׁישׁ וַאֲחִישָׁחַר׃ כָּל	וְזֵיתָן וְתַרְשִׁישׁ וַאֲחִישָׁחַר׃ כָּל			
אֵלֶּה בְּנֵי יְדִיעַאֵל לְרָאשֵׁי הָאָבוֹת	אֵלֶּה בְּנֵי יְדִיעַאֵל לְרָאשֵׁי הָאָבוֹת			
גִּבּוֹרֵי חַיִלִים שִׁבְעָה עָשָׂר אֶלֶף	גִּבּוֹרֵי חַיִלִים שִׁבְעָה עָשָׂר אֶלֶף			
וּמָאתַיִם יוֹצְאֵי צָבָא לַמִּלְחָמָה׃	וּמָאתַיִם יוֹצְאֵי צָבָא לַמִּלְחָמָה׃			
וּבְנֵי בִלְהָן יְעִישׁ וּבְנֵי יְרִימוֹת וְאֲהוּד וּכְנַעֲנָה	וּבְנֵי בִלְהָן יְעִישׁ וּבְנֵי יְרִימוֹת וְאֲהוּד וּכְנַעֲנָה			

Trāſ. Gre. lex. cū interp. latina.	Trāsla. B. Vie.	Ter. he.	i. Paral. vij.	Pūtiua. heb.
elam: badan. hi filij galaad filij macher filij manasse.	vlā bedā. Hi sunt filii galaad filii machir filii manasse.			
Soror aūt eius melchath peperit	Soror aūt eius regina peperit			
tesiud & abiezer & moola. Erāt aūt filii eius galaad: heim et hyrem et lochet et eniammon. Filii autem ephraim: suthala et barad filius eius: et thaath filius eius: et elada filius eius: et thaath filius eius: et zabad filius eius: et suthala filius eius: et ezer et elaad. et occiderunt eos viri geth nati	virū decorū & abiezer & moola. Erāt aūt filii fe mida: ahin: & fechē & leci & aniā. Filii autem ephraim: suthala filius eius: thaath filius eius: elada filius eius thaath filius eius: & huius filius zadab: & huius filius suthala: & huius filius eser & elad. Occiderunt aūt eos viri geth indigene qa defecerāt vt ua de rent possessiones eorū. Luxit igitur ephraī pater eorū multis diebus: & venerūt frēs eius vt cō solarentur eū. Ingressusq; est ad vxorē suā q cōcepit & pepit filiū & vocauit nomen eius beria: eo q inmalis domus eius orus esset: filia aūt eius fuit sara q edifica uit bethoro iferiorem & superiorē & ozēzara. Porro filius eius rapha & refeph & thale: de quo natus est thalā: q genuit laadā. Huius quoq; filius amiud q genuit elisama de quo ortus est nun: q habuit filiū iosue. Possessio aūt eorū & habitatio bethel cū filiabus suis: & cōtra orientē	
et reliqui terre. et ingressa est ad eos				
thar filia ephraim. et edificauit bethoron				
superiorē et inferiorē et cepsalara. et rapha filius				
eius. et refeph filius eius: et thala filius eius: et				
thaan filius eius: et ladan filius eius: amiud filius				
eius: elisama filius eius: nun filius eius: iosue filius				
eius: et adra et vicule eius. et habitata filius				
manasse: bethlam et filie eius. Baana et				
Filii autem ephraim:				
suthala: bareth filius eius: thaath filius eius:				
elada filius eius thaath filius eius: & huius filius				
zabad: & huius filius suthala: & huius filius eser				
& elad. Occiderunt aūt eos viri geth indigene				
qa defecerāt vt uade rent possessiones eorū. Luxit igitur ephraī pater eorū multis diebus: & venerūt frēs eius vt cō solarentur eū. Ingressusq; est ad vxorē suā q cōcepit & pepit filiū & vocauit nomen eius beria: eo q inmalis domus eius orus esset: filia aūt eius fuit sara q edifica uit bethoro iferiorem & superiorē & ozēzara. Porro filius eius rapha & refeph & thale: de quo natus est thalā: q genuit laadā. Huius quoq; filius amiud q genuit elisama de quo ortus est nun: q habuit filiū iosue. Possessio aūt eorū & habitatio bethel cū filiabus suis: & cōtra orientē	
et reliqui terre. et ingressa est ad eos				
thar filia ephraim. et edificauit bethoron				
superiorē et inferiorē et cepsalara. et rapha filius				
eius. et refeph filius eius: et thala filius eius: et				
thaan filius eius: et ladan filius eius: amiud filius				
elisama filius eius: nun filius eius: iosue filius				
eius: et adra et vicule eius. et habitata filius				
manasse: bethlam et filie eius. Baana et				
Filii autem ephraim:				
suthala: bareth filius eius: thaath filius eius:				
elada filius eius thaath filius eius: & huius filius				
zabad: & huius filius suthala: & huius filius eser				
& elad. Occiderunt aūt eos viri geth indigene				
qa defecerāt vt uade rent possessiones eorū. Luxit igitur ephraī pater eorū multis diebus: & venerūt frēs eius vt cō solarentur eū. Ingressusq; est ad vxorē suā q cōcepit & pepit filiū & vocauit nomen eius beria: eo q inmalis domus eius orus esset: filia aūt eius fuit sara q edifica uit bethoro iferiorem & superiorē & ozēzara. Porro filius eius rapha & refeph & thale: de quo natus est thalā: q genuit laadā. Huius quoq; filius amiud q genuit elisama de quo ortus est nun: q habuit filiū iosue. Possessio aūt eorū & habitatio bethel cū filiabus suis: & cōtra orientē				
ad occidētalē plagā gazer & filie eius: fychē quoq; cū filiabus suis. Filii autem manasse: bethsā & filie eius: naaran & filie eius: thānā & filias eius: mageddo & filias eius: dor & filias eius. In his habitauerūt filii				
Filii ioseph filii israel. Filii afer: iemna & iesua & isui & baria & sara soror eorū. Filii aūt baria heber & melchiel. Ipse est pater barzaith. Heber aūt genuit iephlat & somer & otham & fratrē eorū: filii iephlat: phosech & chamaal & asoph: hi filii iephlat. Porro filii somer: ahi & roaga & aba & aran: filii autem helem fratris eius: supha & iemna & selles & amal. Filii supha				

וְיִשְׁלְשָׁה וְיִתְרָן וּבְאֵרָא׃ ׀ וּבְנֵי יֶתֶר
יְפֻנֶּה וּפִסְפָּא וְאָרָא׃ וּבְנֵי עֵלָא ׀׀ אֶרַח
וְחִנִיאֵל וְרִצְיָא׃ כָּל אֵלֶּה בְּנֵי אָשֵׁר
רָאשֵׁי בֵית הָאָבוֹת בְּרוּרִים ׀ גִּבּוֹרֵי יֶרֶד גֶּבֶר
חַיִל רָאשֵׁי הַנְּשִׂיאִם וְהִתְיַחְשָׂם נָשֹׂא יַחַשׂ
בַּצָּבָא בְּמִלְחָמָה ׀ מִסְפָּרָם ׀ אֲנָשִׁים לָחַם סָפַר
עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה אֶלֶף׃

Cap.viij. וּבְנְיָמִן הוֹלִיד אֶת בֶּלַע בְּכֹרוֹ בֵּלַע
אַשְׁבֵּל הַשֵּׁנִי ׀ וְאַחְרָח הַשְּׁלִישִׁי׃ שְׁנִיָּה שָׁלֵשׁ
נוֹחָה הָרְבִיעִי ׀׀ וְרָפָא הַחֲמִישִׁי׃ רְבִיעִי חֲמִישִׁי
וַיִּהְיוּ בְנֵי בָלַע אַדָּר וְגֵרָא וַיָּה
וַאֲבִיהוּד׃ וַאֲבִישׁוּעַ וְנַעֲמָן וַאֲחוֹחַ׃
וְגֵרָא וְשֶׁפוּפָן וְחוּרָם׃ וְאֵלֶּה בְּנֵי
אֵהוּד אֵלֶּה הֵם רָאשֵׁי אָבוֹת לִישְׁבֵי
גֶּבַע ׀׀ וַיְגַלוּם אֶל מָנַחַת׃ וְנַעֲמָן
וַאֲחִיָּה וְגֵרָא ׀ הוּא ׀ הֶגְלָם וְהוֹלִיד
אֶת עֻזָּא וְאֶת אֲחִיחוּד׃ וְשַׁחֲרַיִם
הוֹלִיד בְּשָׂדֵה מוֹאַב מִן שִׁלְּחוּ אֶתָם
הֻשִׁים וְאֶת בַּעֲרָא נָשָׁיו׃ וַיּוֹלֶד מִן נָשָׁה הָלַד
אִישְׁהוֹד וְאֶת בַּעֲרָא נָשָׁיו׃ וַיּוֹלֶד מִן אִישׁ
יוֹבָב וְצִבְיָא וְאֶת מֵישָׁא וְאֶת מַלְכָּם׃ וְאֶת יְעוּץ
וְאֶת שַׂכְיָא וְאֶת מִרְמָה ׀ אֵלֶּה
בָּנָיו ׀ רָאשֵׁי ׀ אָבוֹת ׀׀ וּמַחְשִׁים
הוֹלִיד אֶת אֲבִיטוּב וְאֶת אֶלְפַּעַל׃
וּבְנֵי אֶלְפַּעַל עֵבֶר וּמִשְׁעָם ׀ וְשֶׁמֶד
הוּא בָּנָה אֶת אוֹנוֹ וְאֶת לֹד
וּבְנֹתֶיהָ׃ וּבְרִעָה וְשֶׁמַע הֵמָּה רָאשֵׁי
הָאָבוֹת ׀׀ לִישְׁבֵי אַיָּלוֹן ׀ הִפָּה
הִבְרִיחוּ אֶת יֹשְׁבֵי גַּת׃ וַאֲחְיו שַׁשָּׁק בְּרִעָה
וִירֵמוֹת ׀ זְבַדְיָה וְעָרְאֵד וְעַדֶּר ׀
וּמִיכָאֵל וְיִשְׁפָּה וְיוֹחָא ׀ בְּנֵי
בְרִיעָה ׀ חֲבֶרְיָה וּמִשְׁלָם וְחִזְקִי
וְחֶבֶר׃ ׀׀ וְיִשְׁמְרַי וְיִזְלִיאָה וְיוֹבָב
בְּנֵי אֶלְפַּעַל ׀ וְיָקִים וְזִכְרִי
וְזַבְדִּי׃ וְאֶלְיְעֵינַי וְצִלְּתַי וְאֶלִיאֵל
וַעֲדָיָה וּבְרָאיָה וְשִׁמְרָת ׀׀

ᵇ& salusa ᶜ& iethrā ᵈ& bera. ᵉFilii ᶠgether: ꝯ ᵍiephone ʰ& phaspha ⁱ& ara: ᵏfilii aūt olla: ˡ aree ᵐ& anihel ⁿ& resia. ᵒOmnes ᵖhi ᵠfilii ʳafer ꝯ ˢprincipes ᵗcognationū ᵘelecti atq; ᵛfortissimi ꝯ ʷduces ˣducū. ʸNumerus aūt corū etatis que apta esset ad bellum: ꝯ ᶻviginti ᵃsex ᵇmilia. 8.

Ca.8.

ᶜBeniamin aūt ᵈgenuit bale ᵉprimogenitū suū: ᶠabal ᵍ secūdum: ʰahara ⁱtertium: ꝯ ᵏnoaba ˡquartum: ᵐ& rapha ⁿquintum. ꝯ ᵒFuerunt ᵖfilii ᵠbale ʳad doar ˢ& gera ꝯ ᵗabiud: ᵘabisue quoq; ᵛ& nemā ʷ& ahoc: sed ꝯ ˣ& gera ʸ& sephuphā ᶻ& vram. Hi sunt ᵃfilii ꝯ ᵇabod ᶜprincipes ᵈcognationum ᵉhabitantium in ᶠgabaa. quī ᵍtranslati sūt ʰin ⁱmanaath. ʲNomā āt ᵏ& achia ˡ& gera ᵐipse ⁿtrāstulit eos: ᵒ& genuit ꝯ ᵖoza ᵠ& abiud ʳPorro sarahim ꝯ ˢgenuit ᵗin regiōe ᵘmoab ᵛpostquam ʷdimisit ꝯ ˣvsim ʸ& ᶻbara ᵃ vxores suas. ᵇGenuit autē ᶜ de ᵈedes ᵉvxore sua ᶠiobab ᵍ& ʰlebia ꝯ ⁱet ᵏmosa ˡet ᵐmolchō ⁿiebus ᵒquoq; ꝯ ᵖet ᵠsethia ʳet ˢmarmach. ᵗHi sunt ꝯ ᵘfilii eius ᵛ principes i ʷfamiliis suis. ˣMehusi vero ʸgenuit ᶻachitob ᵃ& ᵇelphaal. ꝯ ᶜPorro filii ᵈelphaal ᵉheber ᶠet misaam ᵍ& samad ʰhic ⁱedificauit ᵏono ˡ& ᵐlod ꝯ ⁿ& filias eius. ᵒBara autē ᵖet sama ᵠprincipes ꝯ ʳcognationū ˢhabitanti um in ᵗahialon. ᵘHi ꝯ ᵛfugauerūt habitatores ʷgeth. ˣEt haio et ʸ sesac ᶻ& hierimoth ᵃ& zabadia ᵇet arod ᶜet beder: ꝯ ᵈmichael quoq; ᵉet iesepha ᶠet ioaa ᵍfilii ꝯ ʰbaria. ⁱEt zabadia ʲet mosollam ᵏet ezeci ˡet heber ᵐ et esamari ⁿ et iesia ᵒ et iobab ꝯ ᵖfilii ᵠelphaal: ʳet iaci ˢ et zechri ꝯ ᵗet zaddi ᵘ et elioenai ˣ et selethai ʸ et heliel ꝯ ᶻet adaia ᵃ et barala ᵇ et samarat ꝯ

τ felsa τ iethzan τ beera. τ filii iether: καὶ σελσὰ καὶ ἰεθρὰν καὶ βηρά. καὶ υἱοὶ ἰεθὲρ, τεφθὼνε τ phaspha τ arat. τ filij olla: aree ἰεφοννὴ καὶ φασφὰ καὶ ἀραί. καὶ υἱοὶ ὀλλά, ἀρεὲ τ antel τ rasia: omnes hi filii afer principes καὶ ἀνιὴλ καὶ ῥασία, πάντες οὗτοι υἱοὶ ἀσὴρ ἀρχοντες donus cognationū: electi fortes potētia τες οἴκου τῶν πατριῶν, ἐκλεκτοὶ ἰσχυροὶ δυνάμεις duces principū qui numerati sūt in sta ἀρχηγοὶ τῶν ἀρχόντων τῶν γενεαλογηθέντων ἐν τῇ σά τῃδε ad bellum: numerus eorū viri viginti σει ἐν τῷ πολέμῳ, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἄνδρες εἴκοσι τ sex milia. καὶ ἓξ χιλιάδες.

Infra 9.ū.

Καὶ βενιαμὶν ἐγέννησε τὸν βαλὲ πρωτότοκον sunm: τ asbel secundus: τ aara ter αὐτοῦ, καὶ ἀσβὲλ ὁ δεύτερος, καὶ ἀαρὰ ὁ τρί τius: τ nua quartus: et rapha quin τος, καὶ νουὰ ὁ τέταρτος, καὶ ῥαφὲ ὁ πέμ tus. et fuerūt filij bale: adar et gera πτος. καὶ ἐγένοντο υἱοὶ τῷ βαλέ, ἄδαρ καὶ γηρὰ et abiud et abisue et naaman τ aod. et hi καὶ ἀβιοὺδ καὶ ἀβισουὲ καὶ νααμὰν καὶ ἀάδ. καὶ οὗ filij aod: gera et sephpham et aram. hi τοι υἱοὶ ἀάδ, γηρὰ καὶ σεπφὰμ καὶ ἀουράμ. οὗ sunt principes cognationū habitātium ga τοι εἰσὶν ἀρχοντες πατριῶν τῶν κατοικούντων γα baa. et trāstulerūt ipsos in manuath et naa baa. καὶ ἀπῴκισαν αὐτοὺς εἰς μαγουὰθ καὶ ναα man et achia et gera: ipse trāstulit eos et μὰν καὶ ἀχιὰ καὶ γηρὰ, αὐτὸς ἀπῴκισεν αὐτοὺς καὶ genuit aza et achiud. et seozim ge ἐγέννησε τὸν ἀζὰ καὶ τὸν ἀχιούδ. καὶ σεωρεὶμ ἐγέννη nuit in campo moab: postq̄ dimiserunt ipsi σεν ἐν πεδίῳ μωάβ, μετὰ τὸ ἐξαποστεῖλαι αὐτὴ eum. et osim et baara vxores eius. et αὐτόν. καὶ ὡσεὶμ καὶ βαακρὰ γυναῖκες αὐτοῦ. καὶ genuit de ipsis vxore sua iobab ἐγέννησεν ἐκεῖ τῆς χόρες γυναικὸς αὐτοῦ τὸν ἰω bab et sabia et misa: et mel βὰβ καὶ τὸν σαβία καὶ τὸν μισά, καὶ τὸν μελ chom τ ioas τ sechia τ marmia: χὼμ καὶ τὸν ἰωὰς καὶ τὸν σεχία καὶ τὸν μαρμία, isti filij eius principes cognationū. τ me οὗτοι υἱοὶ αὐτοῦ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. καὶ με osim genuit abitob τ elphaal. ωσεὶμ ἐγέννησεν τὸν ἀβιτὼβ καὶ τὸν ἐλεφαάλ. τ filij elphaal aber τ mesoam τ samed. καὶ υἱοὶ ἐλεφαὰλ ἄβερ καὶ μεσοὰμ καὶ σαμέδ. ipse edificauit ono τ lod: τ αὐτὸς ᾠκοδόμησεν τὴν ὠνὼ καὶ τὴν λώδ, καὶ vicos eius τ barta τ samaa: hi τὰς κώμας αὐτῆς καὶ βαρία καὶ σαμαά, αὗτοί principes cognationū habitantiū asion. ἄρχοντες πατριῶν τῶν κατοικούντων αἰλών. hi pcuti sūt habitantes geth. τ οὗτοι ἐξεδίωξαν τοὺς κατοικοῦντας γεθ. καὶ fratres eoz sisach τ hierimoth τ zaba οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν σισὰχ καὶ ἱεριμὼθ καὶ ζαβα dia τ arad: τ ader τ michael τ hiesipha τ διὰ, καὶ ἀράδ. καὶ ἀδὰρ καὶ μιχαὴλ καὶ ἰεσφὰ καὶ hiocha filij baria. τ zabadia τ mesolam τ ἰωχὰ υἱοὶ βαρείὰ. καὶ ζαβαδία καὶ μεσολλὰμ καὶ ezeci τ aber τ iasemari τ hiezelia τ io ἐζεκὶ καὶ ἄβερ καὶ ἰασημαρὶ καὶ ἰεζελία καὶ ἰω bab filij aliphal. τ iacim τ zechri τ zeb βὰβ υἱοὶ ἀλιφάλ. καὶ ἰακεὶμ καὶ ζεχρὶ καὶ ζεβ di: τ elione τ selathi τ eliel τ adaia: δί, καὶ ἠλιωνὲ καὶ σελαθὶ καὶ ἐλιὴλ καὶ ἀδαία, τ barta τ samaroth καὶ βαραία καὶ σαμαρὼθ

C filij semei. τ iesphan ader τ eliel τ ab υἱοὶ σεμεΐ. καὶ ἰεσφὰν καὶ ἔλιὴλ καὶ ἀβ don: τ zechri τ aman τ anania τ elam τ δών, καὶ ζεχρὶ καὶ ἄναν καὶ ἀνανία καὶ ἠλὰμ καὶ anathothia τ iephadia τ phanuel filii sisach. τ ἀναθωθὰ καὶ ἰεφαδία καὶ φανουὴλ υἱοὶ σισάχ. καὶ sampsari τ saraia τ othoiia τ hierimoth τ elia σαμψαρὶ καὶ σαρὶα καὶ ὠθλία καὶ ἱερμὼθ καὶ ἠλία τ zechri filii hieremi. hi principes cognationū per καὶ ζεχρὶ υἱοὶ ἱερεμὶ, οὗτοι ἀρχοντες πατριῶν κατὰ gñationes eorū principes ipsi habitauerūt in bteru γενέσεις αὐτῶν ἀρχηγοὶ αὐτοὶ κατῴκησαν ἐν ἱερου salem. τ in gabaon habitauit pater gabaon: σαλὴμ. καὶ ἐν γαβαὼν κατῴκησεν πατὴρ γ-βαών, τ nomē vxori eius macha: τ filiu eius καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μαχά, καὶ ὁ υἱὸς αὐτ primogenitus abdon τ sur τ cis τ bael. ὁ πρωτότοκος ἀβδὼν καὶ σοὺρ καὶ κὶς καὶ βαὴλ. τ nadab τ geddo: τ fratres eius τ καὶ ναδὰβ καὶ γεδδὼρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ 1.Reg. 9.ū. zechri. τ maceddoth gd genuit samaa. et ζεχρί. καὶ μακεδδὼθ ὃ γεννήσας τὸν σαμαά. καὶ hi er aduerso fratrum suoy habita αὐτοὶ κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκη uerūt in hierusalem cum fratribus suis. σαν ἐν ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. et ner genuit cis: et cis genuit sa καὶ νὴρ ἐγέννησε τὸν κίς, καὶ κὶς ἐγέννησε τὸν σα nil: et saul genuit ionathan et mel ούλ, καὶ σαοὺλ ἐγέννησε τὸν ἰωναθὰν καὶ τὸν μελ D chisue et abinadab et iesbaal. et fi χισουὲ καὶ τὸν ἀβινααδὰβ καὶ τὸν ἰσβαάλ. καὶ υἱ lii ionathan meribaal: et meribaal genuit οἱ ἰωναθὰν μεριβαάλ, καὶ μεριβαὰλ ἐγέννησε τὸν micha. et filii micha: phithon et melech et tha μιχά. καὶ υἱοὶ μιχά, φιθὼν καὶ μελὲχ καὶ θα rea et achaz. et achaz genuit ioada: et io ρεὰ καὶ ἀχάζ. καὶ ἀχὰζ ἐγέννησε τὸν ἰωαδά, καὶ ἰω da genuit alemeth et azmoth et zam δὰ ἐγέννησε τὸν ἀλαμὼθ καὶ τὸν ἀσμωθ καὶ τὸν ζαμ bri: et zambri genuit moia: et moia βρί, καὶ ζαμβρὶ ἐγέννησε τὸν μωσά, καὶ μωσὰ genuit baana. rapha filius eius: eleasa fi ἐγέννησε τὸν βαάνα. ῥαφὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἐλεασᾶ υἱ lius eius: asel filius eius. et asel fex filii: et ὸς αὐτοῦ, ἀσὴλ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ τῶ ἀσὴλ ἑξ υἱοί, καὶ hec nomina eoū: ezericam primogenit ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἐζερικὰμ πρωτότοκος αὐ tno: τ ismael τ saria τ abdia τ an τοῦ, καὶ ἰσμαὴλ καὶ σαρία καὶ ἀβδία καὶ ἀν nan hi filij asel. τ filij asce fra ναὴν οὗτοι υἱοὶ ἀσὴλ. καὶ υἱοὶ ἀσὴκ τοῦ ἀδελ tris eius. vlam primogenitus eius: τ ieus φοῦ αὐτοῦ, οὐλὰμ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ἰοὺς secundus: τ eliphalet tertius. τ fuerūt ὁ δεύτερος, καὶ ἐλιφαλὲτ ὁ τρίτος. καὶ ἐγένοντο filij vlam: viri potētes fortitudine tēdētes arcū υἱοὶ οὐλάμ, ἄνδρες δυνατοὶ ἰσχύι τείνοντες τόξον τ multiplicātes filios τ filios filioy centū τ καὶ πληθύνοντες υἱοὺς καὶ υἱοὺς υἱῶν ἑκατὸν καὶ quinquaginta: oēs hi filij beniamin. πεντήκοντα, πάντες οὗτοι υἱοὶ βενιαμίν. Ca.9.

A

Θ Καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐγενεαλογήθησαν, καὶ ἰδοὺ ſunt scripti in libro regum ifra υἱοὶ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσρα el τ iuda. τ trāslati sunt ηλ καὶ ἰούδα. καὶ ἀπῳκίδησαν

filii semei. ᵗ Et iesphan ader ᵘ et eliel ᵛ et ab ʷdon: ˣ et zechri ʸ et anan ᶻ et anania ᵃ et elam ᵇ & abdō ᶜ & zechri ᵈ & hanā ᵉ & anania ᶠ & ailam ᵍ & anathothia ʰ & iephdaia ⁱ & phanuel ᵏ filii ˡ de ſelac ᵐ & ſamſari ⁿ & ſoria ᵒ & otholia ꝯ ᵖ & ierſia ᵠ & helia ʳ & zechri: ˢ filii ᵗ ieroā. ꝯ ᵘ Hi ᵛ patriarche ʷ & ˣ cognationum ꝯ ʸ principes qui ᶻ habitauerūt ᵃ in ieruſalem. ꝯ ᵇ In gabaō āt ᶜ hitauerūt ᵈ abigabaon ᵉ & nomen ᶠ vxoris eius ᵍ maacha: ʰ filiuſq; eius ⁱ primogēitus ʲ abdō ᵏ & ſur ˡ & cis ᵐ & baal ⁿ & nadab: ᵒ gedur quoq; ᵖ & ahio ᵠ & zacher ʳ & macelloth. Et macelloth ˢ genuit ᵗ famaa. ᵘ Hitauerunt q; ˣ ex aduerſo ʸ fratrū ſuorū ᶻ in ieruſalē cū ᵃ fratribus ſuis. ꝯ ᵇ Ner autem ᶜ genuit ᵈ cis: ᵉ & cis genuit ᶠ ſaul. ᵍ Porro ſaul ʰ genuit ꝯ ⁱ Jonathan ᵏ & ˡ melchiſue ᵐ & ꝯ ⁿ abiadab ᵒ & ᵖ eſbaal. ᵠ Filius autem ꝯ ʳ miribaal: ˢ & miribaal ᵗ genuit ꝯ ᵘ micha ᵛ filii ʷ micha: ˣ phithon ꝯ ʸ & melech ᶻ & thara ᵃ & haz: ᵇ & aha ꝯ ᶜ genuit ᵈ ioada: ᵉ & ioada ꝯ ᶠ genuit ᵍ almoth ʰ & ⁱ afmoth ᵏ & ˡ zamri. ᵐ Porro zamri ⁿ genuit ᵒ moſa: ꝯ ᵖ & moſa ᵠ genuit ʳ baana ˢ cuius filius fuit ᵗ rapha: de quo ortus eſt ᵘ elaſa q genuit ᵛ aſel. ʷ Porro aſel ˣ ſex ʸ filii fuerunt ᶻ his ᵃ nominibus ᵇ ezricā: ꝯ ᶜ bochru: ᵈ biſmael: ᵉ faria: ᶠ obdia: ꝯ ᵍ anā. ʰ Oēs ⁱ hi ʲ filii ᵏ aſel. ˡ Filii autem ᵐ eſech ꝯ ⁿ fratris eius ᵒ vlā ᵖ primogenitus: ᵠ & hus ʳ ſecūdus ˢ & eliphaleth ᵗ tertius: ᵘ fuerunt q; ˣ filii ꝯ ʸ vlā ᶻ viri ᵃ robuſtiſſimi: & magno ᵇ robore ᶜ tēdētes ᵈ arcū ᵉ & multos hūtes ᶠ filios ᵍ ac nepotes vſq; ad ʰ centum ⁱ quinquaginta. ᵏ Omnes ˡ hi ᵐ filii ꝯ ⁿ beniamin. 9.

Cap.ix.

ᵘ Niuerſus ergo ᵇ iſra el ᶜ dinumeratus eſt ᵈ & ſūma eoꝝ ᵉ ſcripta ſ ᵍ libro ʰ regū ⁱ ifrael ᵏ & iuda: ˡ tranſlaticq; ſunt ꝯ

Trāſ.Gre. lxx.cū interp̄.latina. Trāsla.B.Vie. Ter.heb.i.Paral.ix. Pūtiua.heb.

ואחיהם שלום הראש׃ ועד הנה
ובשער המלך מזרחה המה
השערים למחנות בני לוי׃ ושלום
בן קורא בן אביסף בן קרח
ואחיו לבית אביו הקרחים על
מלאכת העבדה שמרי הספים
לאהל ואבותיהם על מחנה
יהוה שמרי המבוא׃ ופינחס בן
אלעזר נגיד היה עליהם לפנים
יהוה עמו׃ זכריה בן משלמיה
שוער פתח לאהל מועד׃ כלם
הברורים לשערים מאתים
ושנים עשר המה
בחצריהם התיחשם המה יסד
דויד ושמואל הראה באמונתם׃
והם ובניהם על השערים לבית
יהוה לבית האהל למשמרות׃
לארבע רוחות יהיו השערים
מזרחה ימה צפונה ונגבה׃ ׃
ואחיהם בחצריהם לבוא
לשבעת הימים מעת אל עת
עם אלה׃ כי באמונה המה
ארבעת נגדי השערים רם
והלוים יהיו על הלשכות ועל
האוצרות בית האלהים׃ וסביבות
בית האלהים ילינו כי עליהם
משמרת והם על המפתח
ולבקר לבקר׃ והם על כלי
העבדה כי במספר יביאום
ובמספר יוציאום׃ והם
על הכלים ועל כל כלי
הקדש ועל הסלת והין
והלבונה והבשמים׃ ומן בני
הכהנים רקחי
לבשמים׃ ומתתיה מן הלוים
הוא הבכור לשלם
בכור

Trāſ.Gre. lxx.cū interp̄.latina. Trāsla.B.Vie. Ter.heb.i.Paral.ix. Pūtiua.heb.

& frater eorū sellū princeps vtiq; ad illud tēpus in porta regis ad orientē huc in porta regis ad orientē. hi ostiarii in castra filioy leui. & fuerāt per vices suas de filiis leui. Sellum vero filius chore filij abiasaph filij core: & fratres eius per domū cognationū suarū. ex fratribus suis & domo patris sui. Hi sunt chorite custodes vestibulorum tabernaculi & familie eorū per vices suas custodes introitū. Finees autem eleazar erat dux eorū coram domino. Porro zacharias filius mosollamia: ianitor porte tabernaculi testimonii. Oēs hi electi in ostiarios in portas ducenti duodecim: & descripti in villis suis: quos constituerunt dauid & samuel vidētes in fide sua tam ipsos q̄ filios eorū in ostiis domus domini & in tabernaculo vicibus suis. Per quattuor ventos erant ostiarij ideſt ad orientē & ad occidentem & ad aquilonē & ad austrū. Frēs aūt eorū in vicibus morabātur & vēiebant in sabbatis suis de tpe vsq; ad tēpus. His quattuor leuitis credita erat oīs numerus ianitorum: & erant super exedras & thesauros domus dei. Per gyrū quoq; templi domini morabantur in custodiis suis vt cū tps fuisset ipsi mane aperirēt fores. De eorū ge re erant & super vasa ministerij: ad numerū & inferebantur vasa & efferebātur. De ipsis & qui credita habebant vtensilia & sanctuarij preerant & sile & vino & oleo et thuri & aromatibus.

Filij autem facerdotū vnguēta ex aromatibus cōficiebāt. Et mathatias leuites primogenitus sellum chorite :prefectus erat

in babylone pp delictū suū. Qui aūt habitauerunt primi in possessionibus & in vrbibus suis israel & sacerdotes & leuite & nathinei: cōmorati sunt in ierusalē de filiis iuda & de filiis beniamin.

De filiis quoq; ephraī & manasse: othei filij amiud filij emri: filij omri: filij bonni. De filius phares filij iuda: & de filiis athaia primogenitus & filij eius.

De filiis aūt zara: iehuel & fratres eorū sexcenti nonaginta. Porro de filiis beniamin: salo filius mosollam filij oduia filij hasenaa & iobama filius zichri & helā filius ozi filij mochori & mosollā filius saphatie filij rahuel filij iebanie & fratres eorum per familias suas nongenti quinquaginta sex. Omnes hi principes cognationū p domos patrū suorū. De sacerdotib aūt iedaia & ioiarib & iachī: azarias quoq; filius helchie filij mosollā filij sadoch filij meraioth filij achitob potifex domus dei. Porro adaias filius ieroā filij phasur filij melchie. & maasi filius adiel filij mosollam filij iaddue filij meraioth filij achitob: mosollamia filius sadduc filij meraioth filij emmer: fratres eorū duces per domū familiaꝝ suarū: mile & septingenti & feraginta: fortissimi robore ad faciendū opus ministerii i domo dei.

De leuitis autē semeia filius assub & ofilij ezricā filij asebia de filiis merari. Bachachar quoq; & galal & mathania filius micha: filij zechri & obdia filius semeie filij galal filij iduthum & barachias filius asa filij elcana habitauit in atrijs nethophati.

Ianitores autem & fellum & achub & thelmon & ahiman

in babylone pp delictū suum: qđ iniuste fecerūt in babylone. Qui aūt habitauerunt primi in possessionibus suis & in vrbibus suis israel & sacerdotes & leuite & nathinei: & fuerāt in ciuitatibus suis israel: & sacerdotes & leuite & nathinei. & in hierusalē habitauerūt de filijs iuda: & de filijs beniamin. & de ephraim & manasse. & de filijs iuda: & de filijs bentamin: & de filijs phares fuerūt: & de seloni: & de filijs zara primogenitus eius: & filij eius. & de filijs bentamin: salo filius mosollam filij oduia filij hasaa: & thelmaa filij iesoram: & helā filius ozi filij machiri & mosollam filij saphatia filij raguel filij iechonie: & fratres eorū per gñationes eorū nongenti & quinquaginta sex. omnes hi principes p domos cognationū suaꝝ. & de sacerdotibus iodae & ioarib & iachin: & azarias filius helchie filij mosollam filij sadduc filij meraioth filij achitob: & maasia filius adihel filij iezra filij mosollam filij mosollamoth filij emmer: fratres quoq; eorū principes per familias suas mille septingēti & sexagita fortissimi robore ad faciendū opus ministerii i domo dei.

De leuitis autē semeia filius asub & obdia filius galal & mathania filius mycha: filij zechri & obdia filius samaia filij galal filij iduthum. & barachias filius asa filij elcana habitauit in atrijs nethophati.

Ianitores autem & fellum & achub & thelmon & ahiman

ἐν Βαβυλῶνι διὰ τὴν ἀσυνεσίαν αὐτῶν, ἣν ἐποίησαν. καὶ οἱ κατοικοῦντες πρότεροι ἐν ταῖς καταχίσεσιν αὐτῶν ἐν τῇ πόλει τοῦ βασιλέως κατὰ ἀποστολάς· αὐτοὶ ἦσαν τοπάρχοι ἐν τῇ παρεμβολῇ υἱῶν λευί· καὶ Σελλοὺμ υἱὸς κορὲ υἱοῦ Ἀβιάσαφ υἱοῦ κορέ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν. οἱ κορίται ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς δουλείας φυλάσσοντες τὰ πρόθυρα τῆς σκηνῆς, καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν κυρίου φυλάσσοντες τὴν εἴσοδον. καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ ἦν ἡγούμενος ἐν ἐπισκοπῇ αὐτῶν ἔμπροσθεν θεοῦ. καὶ Ζαχαρίας υἱὸς Μεσολλαμὶ θυρωρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. πάντες οὗτοι ἐκλελεγμένοι εἰς πυλωροὺς ἐν τοῖς πυλῶσι· δυοκαίδεκα ἦσαν ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν· καὶ μετὰ ταῦτα Ζαχαρίας υἱὸς Μεσολλαμὶ θυρωρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. πάντες οὗτοι ἐκλελεγμένοι εἰς πυλωροὺς ἐν τοῖς πυλῶσι· δυοκαίδεκα ἦσαν ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν, ἡ γενεὰ αὐτῶν καὶ ὁ καταλοχισμὸς αὐτῶν. ἃς κατέστησαν τ cōstituit ogniđ τ samuel τοὺς ἐπὶ πίστει ἀὐτῶν· καὶ ἐξ αὐτῶν ἐστὶ τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, ὅτι ἐν ἀριθμῷ εἰσοίσουσι, καὶ ἐν ἀριθμῷ ἐξοίσουσιν αὐτά· καὶ ἐξ αὐτῶν καθεσταθήσεται τὰ σκεύη· καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ ἐπὶ τὴν σεμίδαλιν καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ λίβανον καὶ τῶν ἀρωμάτων· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἦσαν μυρεψοὶ ἐν τοῖς ἀρώμασι· καὶ Ματθαίας ἐκ τῶν Λευιτῶν ὃς ἦν πρωτότοκος τῷ σελλοὺμ τῷ κορινῷ

ואחיהם שלום הראש׃ ועד הנה
ובשער המלך מזרחה המה
השערים למחנות בני לוי׃ ושלום
בן קורא בן אביסף בן קרח
ואחיו לבית אביו הקרחים על
מלאכת העבדה שמרי הספים
לאהל ואבותיהם על מחנה
יהוה שמרי המבוא׃ ופינחס בן
אלעזר נגיד היה עליהם לפנים
יהוה עמו׃ זכריה בן משלמיה
שוער פתח לאהל מועד׃ כלם
הברורים לשערים מאתים
ושנים עשר המה
בחצריהם התיחשם המה יסד
דויד ושמואל הראה באמונתם׃
והם ובניהם על השערים לבית
יהוה לבית האהל למשמרות׃
לארבע רוחות יהיו השערים
מזרחה ימה צפונה ונגבה׃ ׃
ואחיהם בחצריהם לבוא
לשבעת הימים מעת אל עת
עם אלה׃ כי באמונה המה
ארבעת נגדי השערים רם
והלוים יהיו על הלשכות ועל
האוצרות בית האלהים׃ וסביבות
בית האלהים ילינו כי עליהם
משמרת והם על המפתח
ולבקר לבקר׃ והם על כלי
העבדה כי במספר יביאום
ובמספר יוציאום׃ והם
על הכלים ועל כל כלי
הקדש ועל הסלת והין
והלבונה והבשמים׃ ומן בני
הכהנים רקחי
לבשמים׃ ומתתיה מן הלוים
הוא הבכור לשלם

לבבל בגלתם׃ והאשבים׃
הראשנים אשר באחזתם בעריהם עיר
ישראל הכהנים הלוים והנתינים׃ ויתן
ובירושלם ישבו מן בני יהודה
ומן בני בנימן ומן בני אפרים
ומנשה׃ עותי בן עמיהוד בן עמרי
בן אמרי בן בני מן בני פרץ בן יהודה׃
ומן השילוני עשיה הבכור ובניו׃ זבר
ומן בני זרח יעואל ואחיהם שש
מאות ותשעים׃ ומן בני בנימן
סלוא בן משלם בן הודויה בן
הסנאה׃ ויבניה בן ירחם ואלה
בן עזי בן מכרי ומשלם בן שפטיה
בן רעואל בן יבניה׃ ואחיהם
לתלדותם תשע מאות וחמשים כל
ושמשה כל אלה אנשים ראשי
אבות לבית אבתיהם׃ ומן הכהנים
ידעיה ויהויריב ויכין׃ ועזריה בן
חלקיה בן משלם בן צדוק בן
מריות בן אחיטוב נגיד בית
האלהים׃ ועדיה בן יהרם בן מלכיה
משלמית בן אמר׃ ואחיהם
ראשים לבית אבותם אלף
ושבע מאות וששים גבורי חיל
כלאת בית האלהים׃ ומן
הלוים שמעיה בן חשוב
בן עזריקם בן חשביה מן
בני מררי׃ ובקבקר חרש
ועלל ומתניה בן מיכא בן זכרי
בן אסף׃ ועבדיה בן
שמעיה בן גלל בן ידותון׃ וברכיה
בן אסא בן אלקנה הישוב
בחצרי נטופתי׃ ושלום עמוב ועלמון זאחיהן

ἐν Βαβυλῶνι διὰ τὴν ἀσυνεσίαν αὐτῶν, ἣν ἐποίησαν. καὶ οἱ κατοικοῦντες πρότεροι ἐν ταῖς καταχίσεσιν αὐτῶν ἐν τῇ πόλει τοῦ βασιλέως κατὰ ἀποστολάς· αὐτοὶ ἦσαν τοπάρχοι ἐν τῇ παρεμβολῇ υἱῶν λευί· καὶ Σελλοὺμ υἱὸς κορὲ υἱοῦ Ἀβιάσαφ υἱοῦ κορέ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν. οἱ κορίται ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς δουλείας φυλάσσοντες τὰ πρόθυρα τῆς σκηνῆς, καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν κυρίου φυλάσσοντες τὴν εἴσοδον. καὶ Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ ἦν ἡγούμενος ἐν ἐπισκοπῇ αὐτῶν ἔμπροσθεν θεοῦ. καὶ Ζαχαρίας υἱὸς Μεσολλαμὶ θυρωρὸς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. πάντες οὗτοι ἐκλελεγμένοι εἰς πυλωροὺς ἐν τοῖς πυλῶσι· δυοκαίδεκα ἦσαν ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν, ἡ γενεὰ αὐτῶν καὶ ὁ καταλοχισμὸς αὐτῶν. ἃς κατέστησαν τ cōstituit ogniđ τ samuel τοὺς ἐπὶ πίστει ἀὐτῶν· καὶ ἐξ αὐτῶν καθεσταθήσεται τὰ σκεύη· καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια, καὶ ἐπὶ τὴν σεμίδαλιν καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ λίβανον καὶ τῶν ἀρωμάτων· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων ἦσαν μυρεψοὶ ἐν τοῖς ἀρώμασι· καὶ Ματθαίας ἐκ τῶν Λευιτῶν ὃς ἦν πρωτότοκος τῷ σελλοὺμ τῷ κορινῷ

in babylonē pp dlictū suū. Qui aūt habitauerunt primi in possessionibus & in vrbibus suis israel & sacerdotes & leuite & nathinei: cōmorati sunt in ierusalē de filiis iuda & de filiis beniamin.

De filiis quoq; ephraī & manasse: othei filij amiud filij emri: filij omrai: filij bonni. De filius phares filij iuda: & de filiis athaia primogenitus & filij eius.

De filiis aūt zarazfehuel & fratres eorū sexcenti nonaginta. Porro de filiis beniamin: salo filius mosollam filij oduia filij hasaa & iobama filius zichri & helā filius ozi filij mochori & mosollā filius saphatie filij rahuel filij iebanie & fratres eorum per familias suas nongenti quinquaginta sex. Omnes hi principes cognationū p domos patrū suorū. De sacerdotib aūt iedaias filius ieroā filij phasur filij melchie. & maasi filius adiel filij mosollam filij iaddue filij meraioth filij achitob: mosollamia filius sadduc filij meraioth filij emmer: fratres eorū duces per domū familiaꝝ suarū: mile & septingenti & feraginta: fortissimi robore ad faciendū opus ministerii i domo dei.

De leuitis autē semeia filius asub & obdia filius galal & mathania filius micha: filij zechri & obdia filius samaia filij galal filij iduthum. & barachias filius asa filij elcana habitauit in atrijs nethophati.

Ianitores autem & fellum & achub & thelmon & ahiman

ἀχιμάν,

בָּאֲמוֹנָה עַל־מַעֲשֵׂה חֲמָתִים׃ וּמִן
בְּנֵי הַקְּהָתִי מִן־אֲחֵיהֶם עַל לֶחֶם
הַמַּעֲרֶכֶת לַהֲכִין שַׁבָּת שַׁבָּת׃ וְאֵלֶה עֶרֶךְ כֹּהֵן
הַמְשֹׁרְרִים רָאשֵׁי אָבוֹת לַלְוִיִּם שׁוֹר
בַּלְשַׁכּוֹת פְּטוּרִים כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה פֹּעֵר
עֲלֵיהֶם בַּמְּלָאכָה׃ אֵלֶּה רָאשֵׁי לַאֲבוֹת
הַלְוִיִּם לְתֹלְדוֹתָם רָאשִׁים יָלַד
אֵלֶּה יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם׃ וּבְגִבְעוֹן
יָשְׁבוּ אֲבִי גִבְעוֹן יְעִיאֵל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מַעֲכָה׃ וּבְנוֹ הַבְּכוֹר עַבְדּוֹן אִישׁ
וְצוּר וְקִישׁ וּבַעַל וְנֵר וְנָדָב׃ וּגְדוֹר
וְאַחְיוֹ זְכַרְיָה וּמִקְלוֹת׃ וּמִקְלוֹת
הוֹלִיד אֶת שִׁמְעָם וְאֵף הֵם נֶגֶד יָלַד
אֲחֵיהֶם יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלִַם עִם אֶת
אֲחֵיהֶם׃ וְנֵר הוֹלִיד אֶת קִישׁ וְקִישׁ
הוֹלִיד אֶת שָׁאוּל וְשָׁאוּל הוֹלִיד
אֶת יְהוֹנָתָן וְאֶת מַלְכִּי שׁוּעַ
וְאֶת אֲבִינָדָב וְאֶת אֶשְׁבָּעַל׃ וּבֶן
יְהוֹנָתָן מְרִיבְבַּעַל וּמְרִיבַּעַל
הוֹלִיד אֶת מִיכָה׃ וּבְנֵי מִיכָה
פִּיתוֹן וָמֶלֶךְ וְתַחְרֵעַ וְאָחָז הוֹלִיד
יְהוֹעַדָּה וְיַעְרָה וְיָעֲרָה הוֹלִיד אֶת
עַלֶמֶת וְאֶת עַזְמָוֶת וְאֶת זִמְרִי
זִמְרִי הוֹלִיד אֶת מוֹצָא׃ וּמוֹצָא
הוֹלִיד אֶת בִּנְעָא וּרְפָיָה בְנוֹ
אֶלְעָשָׂה בְנוֹ אָצֵל וְלָאָצֵל שִׁשָּׁה בָנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם
עַזְרִיקָם בְּכֹרוֹ וְיִשְׁמָעֵאל וְשְׁעַרְיָה
וְעֹבַדְיָה וְחָנָן אֵלֶּה בְּנֵי אָצֵל׃

Cap.x. וּפְלִשְׁתִּים נִלְחֲמוּ
בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנָס אִישׁ יִשְׂרָאֵל
מִפְּנֵי פְּלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים
בְּהַר גִּלְבֹּעַ׃ וַיִּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים
אַחֲרֵי שָׁאוּל וְאַחֲרֵי בָנָיו
וַיַּכּוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת יְהוֹנָתָן וְאֶת
אֲבִינָדָב וְאֶת מַלְכִּי שׁוּעַ

corũ q̃ in tartagine frã-
gebantur. Porro de ordo
filiis caath fratribus co-
rum sup panes erant
ppositiõis vt sp nouos
singula sabbata ppa-
rent. Hi sunt principes
cãtorũ p familias leui-
tarũ q in exedris morã-
bantur: ita vt die ac no
cte iugiter suo ministe-
rio deseruirent. Capita
leitarum per familias
suas principes, manserũt in ierusalem.
In gabaon autem
commorati sunt pater
gabaon iabis: & nomẽ
vxoris eius maacha. Fi
lius primogenitus eius
abdõ & sur & cis & ba
al & ner & nadab & ge-
dor quoq; & achio & za
charias & macelloth.
Porro macelloth genu
it semmaã. Isti habita
uerũt e regiõe fratrũ su
orũ in ierusalem cum
fratribus suis. Ner aũt
genuit cis; & cis genu
it saul. Et saul ge
nuit ionathã & melchisue
& abinadab & esbaal.
Filius autem
ionathan meribaal: &
miribaal genuit micha.
Porro filii micha:
phitõ & melech & thã
ra & ahaz. Ahaz autem
genuit iara: & iara ge
nuit alamath & azmoth &
zamri. zamri autem genuit
moſa: moſa vero
genuit baana cuius fili
us raphaia genuit
elasa: de quo ortus est a
sel. Porro asel
fex filios hũt his nõ-
minibus: ezrica bochru hismae
el saria
obdia anan: hi filii asel.

Ca.10.

Philistiim autem pu
gnabant
cõtra israel: fugerũtq;
filii israel
palestinos: & ceciderũt
vulnerati
in mõte gelboe. Cũq;
appropiquassent philis
tei persequentes saul
& filios eius:
percusserunt ionathan
& amiadab & melchisue

in fide sup opera sacrificij sartaginis
ἐν τῇ πίστει ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς θυσίας τοῦ τηγάνου
coꝝ q frigebãt sartagie. τ banẽas caatheres de fratri
τῶν τηγανιῶν· καὶ βαφεὰς ὁ κααθίτης ἐκ τῶν ἀδελ
bus coꝝ in partibus ppositiõis: vt
φῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, τοῦ
preparent sabbatum sc̃m sabbath. τ hi
ἑτοιμάσαι σάββατον κατὰ σάββατον· καὶ οὗτοι
cantores principes familiarũ leuitarũ:
ψαλτῳδοὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν λευιτῶν,
in palliophorio ordinati in vicis: q̃n
ἐν τῷ πασοφορίῳ διατεταγμένοι εἰς ἐφημερίας, ὅτι
die τ nocte in ipsis in opibus. hi
ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπ' αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔργοις· οὗτοι
principes cognationũ leuitarũ. per familias su
ἄρχοντες πατριῶν τῶν λευιτῶν· κατὰ γενέσεις αὐ- 8.g.c.
as principes hi habitauerũt in hierusalem.
τῶν ἄρχοντες οὗτοι κατῴκησαν εἰς ἱερουσαλήμ.
τ in gabaon habitauit pater gabaon iehiel:
καὶ ἐν γαβαὼν κατῴκησεν πατὴρ γαβαὼν ἰεϊήλ,
τ nomẽ vxori eius maacha: τ filius eius G
καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μααχά, καὶ υἱὸς αὐτοῦ
primogenitus abdon τ sur τ cis τ bael τ
ὁ πρωτότοκος ἀβδὼν καὶ σοὺρ καὶ κὶς καὶ βαὴλ καὶ
ner τ nadab: τ geddor τ fratres eius:
νηρ καὶ ναδάβ, καὶ γεδδὼρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,
τ zechri: τ macelothq genuit samaan. τ
καὶ ζεχρί, καὶ μακελὼθ ὁ γεννήσας τὸν σαμαάν· καὶ
isti in medio fratrum suorũ habitauerũt
οὗτοι ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατῴκησαν
in hierusalem cum fratribus suis. τ ner
ἐν ἱερουσαλὴμ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. καὶ νηρ
genuit cis: τ cis genuit saul: τ
ἐγέννησε τὸν κίς, καὶ κὶς ἐγέννησε τὸν σαούλ, καὶ
saul genuit ionatham τ melchi
σαοὺλ ἐγέννησε τὸν ἰωναθὰμ καὶ τὸν μελχι
sue τ abinadáb τ isbaal. τ
σουὲ καὶ τὸν ἀβινασὰβ καὶ τὸν ἰσβαάλ. καὶ
filius ionathan meribaal: τ meribaal ge
υἱὸς ἰωναθὰν μεριβάαλ, καὶ μεριβαὰλ ἐγέννη-
nuit micha. τ filij macha: phithõ τ melchiel
σε τὸν μιχά. καὶ υἱοὶ μιχά, φιθὼν καὶ μελχιὴλ
τ tharaa τ azaz. τ azaz genuit ioda:
καὶ θαρὲὰ καὶ ἀζάζ. καὶ ἀζὰζ ἐγέννησε τὸν ἰωδά,
τ ioda genuit alcmeth τ asmoth τ
καὶ ἰωδὰ ἐγέννησε τὸν ἀλεμὲθ καὶ τὸν ἀσμὼθ καὶ
zabri: τ zabri genuit moſa: τ mo
τὸν ζαβρί, καὶ ζαβρὶ ἐγέννησε τὸν μωσά, καὶ μω
sa genuit banaa. rapha filius eius: eleasa
σὰ ἐγέννησε τὸν βαναά. ῥαφὰ υἱὸς αὐτοῦ, ἐλεασὰ
filius eius: asel filius eius. τ asel ge
υἱὸς αὐτοῦ, ἀσὴλ υἱὸς αὐτοῦ· καὶ τῷ ἀσὴλ ἐξ
filij: τ hec nomina eorũ: ezricam pri-
υἱοί, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἐζρικὰμ πρω-
mogenit eius: τ ismael τ saria τ ab-
τότοκος αὐτοῦ, καὶ ἰσμαὴλ καὶ σααρία καὶ ἀβ
dia τ anan: hi filij asel.
δία καὶ ἀνάν, οὗτοι υἱοὶ ἀσήλ. Ca.10.

Philistiim pugnauerũt cõtra israel: A
Καὶ ἀλλόφυλοι ἐπολέμησαν πρὸς τὸν ἰσραήλ,
τ fugit vir israel a facie phili- 1.Reg.
καὶ ἔφυγεν ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου ἀλλοφυ- 31.b.
stiim: τ ceciderũt vulnerati in mõte gelboe.
λων, καὶ ἔπεσον τραυματίαι ἐν ὄρει γελβουέ.
τ perseuerãtes fugerũt philistei post saul τ
καὶ κατεδίωξαν οἱ ἀλλόφυλοι ὀπίσω σαοὺλ καὶ
post filios eius τ percusserũt phili
ὀπίσω τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἐπάταξαν οἱ ἀλλόφυ
stiim ionatham τ abinadab τ melchisue
λοι τὸν ἰωναθὰν καὶ τὸν ἀβιναδὰβ καὶ τὸν μελχισουὲ

filios saul. τ aggrauatũ est bellum cõtra saul:
υἱοὺς τοῦ σαούλ· καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος ἐπὶ σαούλ,
τ inuenerũt eũ sagittarij in arcubus: τ vulnerauit eũ
καὶ εὗρον αὐτὸν οἱ τοξεύοντες ἐν τόξοις, καὶ ἐπρονώθη
de arcubꝰ. τ dixit saul tollẽti arma
ἀπὸ τῶν τόξων· καὶ εἶπεν σαοὺλ τῷ αἴροντι τὰ σκεύη
sua: euagina gladium tuũ τ interfice me
αὐτοῦ, σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου καὶ ἐκκέντησόν με
in eo: ne forte veniãt incircũcisi hi: τ
ἐν αὐτῇ, μήποτε ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι, καὶ
illudãt mihi. τ nõ voluit tollens arma e-
ἐμπαίξωσί μοι· καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐ
ius: q̃n timebat valde. τ accepit saul gla
τοῦ, ὅτι ἐφοβεῖτο σφόδρα· καὶ ἔλαβε σαοὺλ τὴν ῥομ
dium τ irruit in eum. τ vidit tollẽs arma
φαίαν καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτήν· καὶ εἶδεν ὁ αἴρων τὰ σκεύη
eius: q̃ mortuꝰ cẽt saul: τ irruit τ ipse
αὐτοῦ, ὅτι ἀπέθανε σαοὺλ, καὶ ἐπέπεσεν καὶ αὐτὸς
in gladium sup: τ mortuus est. τ obiit
ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἀπέθανεν
saul τ tres filij eius τ tota domus illius pa
σαοὺλ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ὅλος ὁ οἶκος αὐτοῦ ὁμο
riter mortui sũt. τ viderũt ois vir q̃ in val
θυμαδὸν ἀπέθανον· καὶ εἶδον πᾶς ἀνὴρ οἱ ἐν τῇ κοιλάδι
le: q̃ fugit israel: τ q̃ mortuꝰ est saul τ filij
δι, ὅτι ἔφυγεν ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ἀπέθανε σαοὺλ καὶ υἱοὶ
eius: τ reliquerũt vrbes suas τ fugerũt.
αὐτοῦ, καὶ κατέλιπον τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ ἔφυγον·
τ venerũt philistiim τ habitauerũt in eis. τ fa-
καὶ ἦλθον οἱ ἀλλόφυλοι καὶ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς· καὶ ἐγέ
ctũ est in crastino venerũt philistiim vt spoliarẽt
νετο τῇ ἐπαύριον ἦλθον οἱ ἀλλόφυλοι τοῦ σκυλεῦσαι τοὺς
cesos: τ inuenerũt saul τ filios eius in tra- 1.Reg.
τραυματίας, καὶ εὗρον τὸν σαοὺλ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ πε 31.c.
centes in mõte gelbue: τ demũdauerũt eũ:
πτωκότας ἐν τῷ ὄρει τῷ γελβουέ, καὶ ἐξέδυσαν αὐτόν,
τ tulerũt caput eius τ arma eius. τ miserunt
καὶ ἦραν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ· καὶ ἐξαπέστειλαν
philistiim in terrã philistiim in circuitu vt denunciarẽt
οἱ ἀλλόφυλοι εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ τοῦ εὐαγγελίσασθαι
in domib idolorũ suorũ ppo suo. τ
ἐν τοῖς οἴκοις τῶν εἰδώλων αὐτῶν καὶ τῷ λαῷ αὐτῶν· καὶ
posuerũt arma eius in domo dei sui: τ ca
ἔθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τὴν κε
put cl affixerũt in domo dagon. τ audierũt om-
φαλὴν αὐτοῦ ἔπηξαν ἐν τῷ οἴκῳ Δαγών· καὶ ἤκουσαν πᾶν
nes habitatores iabes galaad oia q̃ fece- D
τες οἱ κατοικοῦντες ἰαβὴς τῆς γαλαάδ πάντα ἃ ἐποί
runt philistiim saul τ filijs eius τ
ησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ σαοὺλ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τῷ
israel: τ cõfugerũt de galaad ois vir fortis:
Ἰσραήλ, καὶ ἀνέστησαν ἐκ γαλαάδ πᾶς ἀνὴρ δυνατός,
τ venerũt τ tulerũt cadauer saul τ cadauera
καὶ ἦλθον καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα σαοὺλ καὶ τὰ σώματα τῶν
filiorũ eius: τ detulerũt ea in iabes: τ sepelierũt ossa
υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ εἰς ἰαβὴς, καὶ ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ
eorũ sub quercu in iabes: τ ieiunauerũt septẽ dies.
αὐτῶν ὑπὸ τὴν δρῦν ἐν ἰαβὴς, καὶ ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέρας.
τ mortuꝰ est saul in iniq̃tatib suis quas iniq̃ fecit i
καὶ ἀπέθανε σαοὺλ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτοῦ αἷς ἠνόμησεν ἐν
dño fecit q̃ dñm qd pcepat: & 1.Reg.
κυρίῳ κατὰ τὸν λόγον κυρίου, διότι οὐκ ἐφύλαξεν αὐτόν, 31.d.
τ q̃ interrogauit in ventriloqua vt consuleret: τ nõ
καὶ ὅτι ἐπηρώτησεν ἐν ἐγγαστριμύθῳ τοῦ ἐπιζητῆσαι, καὶ οὐκ
consuluit in dño: τ interfecit eum: τ trãstulit
ἐπεζήτησεν ἐν κυρίῳ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν, καὶ ἐπέστρεψε
regnum eius ad dd filiũ ysai. τ
τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τῷ Δαυὶδ υἱῷ Ἰεσσαί. Ca.11.

Congregati sunt E
Καὶ συνηθροίσθησαν πᾶς ἀνὴρ ἰσ-
tes: ecce os tuũ τ caro tua nos: etiam hers etiã nudi tertiꝰ
τις, ἰδοὺ ὀστοῦν σου καὶ σάρξ σου ἡμεῖς, καὶ γε ἐχθὲς καὶ γε τρίτης

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַתִּכֹּד הַמִּלְחָמָה עַל
עַצְמוּ יָדָה שָׁאוּל וַיִּמְצָאֵהוּ הַמּוֹרִים בַּקָּשֶׁת
חוּל אֲבִי וַיֹּחֶל מִן־הַיּוֹרִים׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל
כְּלָה נְשָׂא כֵלַיִו שְׁלֹף חַרְבְּךָ וְדָקְרֵנִי בָהּ
בוּא עָרֵל פֶּן יָבֹאוּ הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה וְהִתְעַלְּלוּ
בִי וְלֹא אָבָה נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא
מְאֹד וַיִּקַּח שָׁאוּל אֶת הַחֶרֶב וַיִּפֹּל
מת עָלֶיהָ׃ וַיַּרְא נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי מֵת
שָׁאוּל וַיִּפֹּל גַּם הוּא עַל הַחֶרֶב
וַיָּמָת שָׁאוּל וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו
וְכָל בֵּיתוֹ יַחְדָּו יָמֵתוּ׃ וַיִּרְאוּ כָּל אִישׁ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּעֵמֶק כִּי נָסוּ וְכִי מֵתוּ
עזב עיר שָׁאוּל וּבָנָיו וַיַּעַזְבוּ עָרֵיהֶם וַיָּנֻסוּ
הי וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶם׃ וַיְהִי
מִמָּחֳרָת וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים לְפַשֵּׁט
אֶת הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת שָׁאוּל
וְאֵת בָּנָיו נֹפְלִים גִּלְבֹּעַ׃
בשׁ וַיְפַשִּׁיטֻהוּ וַיִּשְׂאוּ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֵת
כְּלָיו וַיְשַׁלְּחוּ בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
סבב סָבִיב לְבַשֵּׂר אֶת עַצַּבֵּיהֶם וְאֵת
העם וְיָשִׂימוּ אֶת כֵּלָיו בֵּית עַשְׁתָּרוֹת
גלל וְאֶת גְּלָגַלְתּוֹ תָּקְעוּ בֵּית דָּגוֹן׃
שמע וַיִּשְׁמְעוּ כָל יָבִישׁ גִּלְעָד אֵת כָּל
אשר אֲשֶׁר עָשׂוּ פְּלִשְׁתִּים לְשָׁאוּל׃
קום וַיָּקֻמוּ כָּל אִישׁ חַיִל וַיִּשְׂאוּ אֶת
נפת נִפְגְּרֵי שָׁאוּל וְאֶת נִפְגְּרֵי בָנָיו וַיְבִיאֻם
ישׁה יָבִישָׁה וַיִּקְבְּרוּ אֶת עַצְמוֹתֵיהֶם תַּחַת
האלה הָאֵלָה בְּיָבֵשׁ וַיָּצֻמוּ שִׁבְעַת יָמִים׃
מות וַיָּמָת שָׁאוּל בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר מָעַל
יהוה בַּיהוָה עַל דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר לֹא
שמר שָׁמָר וְגַם לְשָׁאוּל נָאוֹב לִדְרוֹשׁ׃
ולא דרש וְלֹא דָרַשׁ בַּיהוָה וַיְמִיתֵהוּ וַיִּסֹּב אֶת
מות מַמְלָכָה דוד הַמְלוּכָה לְדָוִד בֶּן יִשָׁי׃

Cap.xi. וַיִּקָּבְצוּ כָל יִשְׂרָאֵל אֶל דָּוִד חֶבְרוֹנָה
קבץ לֵאמֹר הִנֵּה עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ
אנחנו אֲנָחְנוּ גַּם תְּמוֹל גַּם שִׁלְשׁוֹם

פְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתוֹךְ הַחֶלְקָה
philistinoꝝ. t stetit in medio partis: t
τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ
philistinorum.Hꝫ stetere
runt in medio agri
& defenderũt eã. Cũq
וַיַּצִּילוּהָ וַיַּכּוּ אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּעַשׂ
saluauit eam: t percussit philisteos: t
ἔσωσεν αὐτήν, καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ
fecit dñs saluteꝫ magnã
populo suo. Defeceꝛũt
יְהוָה תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה׃ וַיֵּרְדוּ שְׁלוֹשָׁה
ποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην· καὶ κατέβησαν
tres de tribus principũ ad petrã ad dauid:
τρεῖς ἐκ τῶν τριῶν ἀρχῶν εἰς τὴν πέτραν πρὸς Δαυ-
ad spelunca odollam.
מִן הַשְּׁלֹשִׁים רֹאשׁ עַל הַצּוּר אֶל
ίδ, ad speluncã odollam. t castra phi
εἰς τὸ σπήλαιον Ὀδολλάμ· καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν ἀλ-
listinoꝝ castrametata sunt in valle gigan
D λοφύλων παρεμβεβλήκει ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάν-
tum. t dauid tunc in presidio: t ila
2.Reg 15.b. των· καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ ὀχυρώσει, καὶ τὸ σύ-
tio philistinoꝝ tunc in bethleem. t deside
σημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ· καὶ ἐπεθύ-
rauit dauid t dixit: quis potabit me aqua de
μησε Δαυὶδ καὶ εἶπεν, τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τῆ
cisterna bethleem que in porta. t ruperũt
λάκκου Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ· καὶ διέρρηξαν οἱ
tres castra philistinoꝝ: t aquauit
τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύ-
runt aquã de cisterna bethleem: q̃ ceperat in por
σαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου Βηθλεέμ, ὃς ἦν ἐν τῇ πύ-
ta: t ceperũt t uenerũt ad dauid. t nõ uo
λῃ, καὶ ἔλαβον καὶ ἦλθον πρὸς Δαυίδ· καὶ οὐκ ἠθέ-
luit dauid ut biberet eam. t libauit eam do
λησε Δαυὶδ τοῦ πιεῖν αὐτό· καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυ-
mino t dixit: ppitius mihi deus ut facerem uerbũ
ρίῳ καὶ εἶπεν, ἱλεώς μοι ὁ θεὸς τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα
hoc: sanguinẽ uitoꝝ istoꝝ bibã in ani
τοῦτο, εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τούτων πίομαι ἐν ψυ-
mabꝰ suis? qui in periculo animaꝝ suaꝝ attulerũt mihi
χαῖς αὐτῶν; ὅτι ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἤνεγκαν αὐ-
aquã. Et ob hãc cãm no
τὸ καὶ οὐκ ἠβούλετο πιεῖν αὐτό. ταῦτα ἐποίη-
luitꝰ bibere. Hec fecerũt
σαν οἱ τρεῖς δυνατοί. καὶ Ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελφὸς Ἰω-
tres no bustissimi. Abi
αβ· οὗτος ἦν ἀρχὼν τῶν τριῶν, οὗτος ἐπάσσατο
sai quoq; frater eorũ
τὸν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας
in tpe uno. hic erat nobilis in tribus: de
ἐν καιρῷ ἑνί· οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισίν, ἀπὸ
tribus sup duos gloriosus: t factꝰ est e
τῶν τριῶν ὑπὲρ τοὺς δύο ἔνδοξος, καὶ ἐβδόητο αὐ-
is in principẽ: t usq ad tres nõ puenerat.
τοῖς εἰς ἀρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχετο·
t baneas filius ioiade filius uiri potẽtis: mul
καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδὲ υἱὸς ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολ-
ta opa eiꝰ de cabsel: ipse percussit
λὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπὸ καβσεήλ, ἀνὴρ ἐπάταξε τὸς
duos ariel moab: t hic descẽdit t percus
δύο ἀριὴλ μωάβ, καὶ οὗτος κατέβη καὶ ἐπάταξε
sit leonem in cisterna in die niuis: t
τὸν λέοντα ἐν τῷ λάκκῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος, καὶ
hic percussit uirũ egyptiũ uirũ gigã
οὗτος ἐπάταξεν τὸν Αἰγύπτιον ἄνδρα εὐ-
dem quinq; cubitoꝝ: t in manu egyptij lan
μήκη πεντεπήχη, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Αἰγυπτίου δό-
cea tãq̃ liciatoriũ texentiũ: t descẽdit ad eum
ρυ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν
baneas in uirga: t raputt hastã de ma
βαΐας ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἁρπάσας τὸ ὅπλον ἐκ τῆς χει-
nu egyptij: t interfecit eum in
ρὸς τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ
hasta sua: hec fecit baneas filius ioia
ὅπλῳ αὐτοῦ, ταῦτα ἐποίησε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδὲ
de: t huic nomẽ in tribus potẽtibus:
δέ, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς,
super
ὑπὲρ τοὺς

אֶת פְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתוֹךְ הַחֶלְקָה
philistinoꝝ. t stetit in medio partis: t
τῶν ἀλλοφύλων· καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος, καὶ
saluauit eam: t percussit philisteos: t
ἔσωσεν αὐτήν, καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ
fecit dñs saluteꝫ magnã
populo suo. Defeceꝛũt
ἐποίησε κύριος σωτηρίαν μεγάλην· καὶ κατέβησαν
tres de tribus principũ ad petrã ad dauid:
τρεῖς ἐκ τῶν τριῶν ἀρχῶν εἰς τὴν πέτραν πρὸς Δαυ-
ad spelunca odollam.
ίδ, ad speluncã odollam. t castra phi
εἰς τὸ σπήλαιον Ὀδολλάμ· καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν ἀλ-
listinoꝝ castrametata sunt in valle gigan
λοφύλων παρεμβεβλήκει ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάν-
tum. t dauid tunc in presidio: t ila
των· καὶ Δαυὶδ τότε ἐν τῇ ὀχυρώσει, καὶ τὸ σύ-
tio philistinoꝝ tunc in bethleem. t deside
σημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν Βηθλεέμ· καὶ ἐπεθύ-
rauit dauid t dixit: quis potabit me aqua de
μησε Δαυὶδ καὶ εἶπεν, τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τῆ
cisterna bethleem que in porta. t ruperũt
λάκκου Βηθλεὲμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ· καὶ διέρρηξαν οἱ
tres castra philistinoꝝ: t aquauit
τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὑδρεύ-
runt aquã de cisterna
σαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου Βηθλεέμ, ὃς ἦν ἐν τῇ πύ-
bethleem q̃ ceperat in porta
λῃ, καὶ ἔλαβον καὶ ἦλθον πρὸς Δαυίδ· καὶ οὐκ ἠθέ-
& attulerũt ad dauid vt
λησε Δαυὶδ τοῦ πιεῖν αὐτό· καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυ-
biberet. Quiꝰ noluit: eo
ρίῳ καὶ εἶπεν, ἱλεώς μοι ὁ θεὸς τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα
mo sed magisꝰ libauit illã
τοῦτο, εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τούτων πίομαι ἐν ψυ-
domino eo
χαῖς αὐτῶν; ὅτι ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἤνεγκαν αὐ-
dicẽs. Abſit vt in con
τὸ καὶ οὐκ ἠβούλετο πιεῖν αὐτό· ταῦτα ἐποίη-
spectu dei mei hoc faci
σαν οἱ τρεῖς δυνατοί. καὶ Ἀβεσσαὶ ὁ ἀδελφὸς Ἰω-
am: & sanguinẽ istoꝝ bibã in ani
αβ· οὗτος ἦν ἀρχὼν τῶν τριῶν, οὗτος ἐπάσσατο
mabꝰ suis? qui in periculo animaꝝ suaꝝ attulerũt mihi
τὸν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας
aquã. Et ob hãc cãm no
ἐν καιρῷ ἑνί· οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισίν, ἀπὸ
luitꝰ bibere. Hec fecerũt
τῶν τριῶν ὑπὲρ τοὺς δύο ἔνδοξος, καὶ ἐβδόητο αὐ-
tres no bustissimi. Abi
is in principẽ: t usq ad tres nõ puenerat.
sai quoq; frater eorũ
τοῖς εἰς ἀρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἤρχετο·
in tpe uno. hic erat nobilis in tribus: de
t baneas filius ioiade filius uiri potẽtis: mul
καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδὲ υἱὸς ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολ-
tribus sup duos gloriosus: t factꝰ est e
ta opa eiꝰ de cabsel: ipse percussit
λὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπὸ καβσεήλ, ἀνὴρ ἐπάταξε τὸς
duos ariel moab: t hic descẽdit t percus
δύο ἀριὴλ μωάβ, καὶ οὗτος κατέβη καὶ ἐπάταξε
sit leonem in cisterna in die niuis: t
τὸν λέοντα ἐν τῷ λάκκῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος, καὶ
hic percussit uirũ egyptiũ uirũ gigã
οὗτος ἐπάταξεν τὸν Αἰγύπτιον ἄνδρα εὐ-
dem quinq; cubitoꝝ: t in manu egyptij lan
μήκη πεντεπήχη, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Αἰγυπτίου δό-
cea tãq̃ liciatoriũ texentiũ: t descẽdit ad eum
ρυ ὡς ἀντίον ὑφαινόντων, καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν
baneas in uirga: t raputt hastã de ma
βαΐας ἐν ῥάβδῳ, καὶ ἁρπάσας τὸ ὅπλον ἐκ τῆς χει-
nu egyptij: t interfecit eum in
ρὸς τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ
hasta sua: hec fecit baneas filius ioia
ὅπλῳ αὐτοῦ, ταῦτα ἐποίησε Βαναίας υἱὸς Ἰωιαδὲ
de: t huic nomẽ in tribus potẽtibus:
δέ, καὶ τούτῳ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶ δυνατοῖς,
super
ὑπὲρ τοὺς

יֹצֵב	פְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתוֹךְ הַחֶלְקָה	philistinoꝝ. t stetit in medio partis: t	
נָצַל נִכָּה	וַיַּצִּילוּהָ וַיַּכּוּ אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּעַשׂ	saluauit eam: t percussit philisteos: t	
יֶשַׁע שָׁלֹשׁ	יְהוָה תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה׃ וַיֵּרְדוּ שְׁלוֹשָׁה	fecit dñs saluteꝫ magnam	
צוּר	מִן הַשְּׁלֹשִׁים רֹאשׁ עַל הַצּוּר אֶל	populo suo. Defeceꝛũt	
חָנָה	דָּוִיד ׀׀׀ אֶל מְעָרַת עֲדֻלָּם וּמַחֲנֵה	ad spelunca odollam: quando	
	פְלִשְׁתִּים חֹנָה בְּעֵמֶק רְפָאִים׃	philistiim fuerãt castra	
מָצַד	וְדָוִיד אָז בַּמְּצוּדָה וְנְצִיב פְּלִשְׁתִּים	metati in valle raphai.	
אוֹת	אָז בְּבֵית לָחֶם׃ וַיִּתְאַו דָּוִיד וַיֹּאמֶר	Porro dũ erat in preſ	
שָׁקָה	מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבּוֹר ׀׀׀ בֵּית לָחֶם	dio: & ſtatio philiſtinoꝝ	
נָבַע	אֲשֶׁר בְּשַׁעַר׃ וַיִּבְקְעוּ הַשְּׁלשָׁה	rũ in bethleē. Deſidera	
אָבַד	בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ מַיִם	uit igitur dñs aquã: & di	
	מִבּוֹר בֵּית לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר וַיִּשְׂאוּ	xit. O ſi quiſ ſtaret mihi	
שׁוּב	וַיָּבִיאוּ אֶל דָּוִיד וְלֹא אָבָה	aquã de ciſterna beth	
שָׁתָה נֶסֶךְ	דָּוִיד לִשְׁתּוֹתָם ׀׀׀ וַיִּסְּכֵהוּ לַיהוָה׃	leem que eſt in porta.	
אָמַר חָלַל	וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִי מֵאֱלֹהַי מֵעֲשׂוֹת	Treſ ergo iſti ooooooo	
עָשָׂה	זֹאת הֲדַם הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶשְׁתֶּה	p̃ predia castra philiſti	
נוּא	בְּנַפְשׁוֹתָם כִּי בְנַפְשׁוֹתָם הֵבִיאוּם	norũ p̃rexerũt & hau	
עָשָׂה	וְלֹא אָבָה לִשְׁתּוֹתָם וְאֵלֶּה עָשׂוּ	serunt aquã de ciſterna	
שְׁלֹשָׁה גִּבּוֹרִים׃ וְאַבְשַׁי	אֲחִי יוֹאָב הוּא רֹאשׁ הַשְּׁלשָׁה	bethleē q̃ ceperat in porta	
כִּכֵּר הָיָה	וְעַל הַשְּׁלֹשָׁה לֹא נָבָא	& attulerũt ad dauid vt	
שׁוּר	בְּנָיָה בֶּן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חַי רַב	biberet. Quiꝰ noluit: eo	
נָכָה	פְּעָלִים מִן קַבְצְאֵל הוּא הִכָּה אֶת	mo ſed magisꝰ libauit illã	
אָבָה	שְׁנֵי אֲרִיאֵל מוֹאָב ׀׀׀ וְהוּא יָרַד	domino eo	
	וְהִכָּה אֶת הָאֲרִי בְּתוֹךְ הַבּוֹר בְּיוֹם	dicẽs. Abſit vt in con	
שָׁלַג	הַשָּׁלֶג׃ וְהוּא הִכָּה אֶת הָאִישׁ	ſpectu dei mei hoc faci	
	הַמִּצְרִי אִישׁ מַרְאֶה חֲמֵשׁ	am: & ſanguinẽ iſtorũ	
	בַּאַמָּה וּבְיַד הַמִּצְרִי חֲנִית	virorũ bibam: eo	
מָנַר	כְּמָנוֹר אֹרְגִים ׀׀׀ וַיֵּרֶד אֵלָיו	quia in piculo animaꝝ	
גָּזַל	בַּשֹּׁבֶט וַיְגַזֵּל אֶת חֲנִית	ſuaꝝ attulerũt mihi	
הָרַג	מִיַּד הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ בַּחֲנִיתוֹ׃	aquã. Et ob hãc cãm no	
	אֵלֶּה עָשָׂה בְּנָיָהוּ בֶּן יְהוֹיָדָע וְלוֹ	luitꝰ bibere. Hec fecerũt	
שָׁלַשׁ	שֵׁם בַּשְּׁלשָׁה הַגִּבֹּרִים׃ מִן	tres no buſtiſſimi. Abi	

cum adhuc regnaret ſa
ul: tu eras qui oooooo
educebas & introduce
bas iſrael. oooooo
Tibi enĩ dixit dñs deus
tuus. Tu paſces oooo
populũ meũ iſrael: & tu eris ooo
princeps ſuper eum.
Venerunt ergo omnes
maiores natu iſrael ad
regem in hebron: oooo
& iniit dauid cũ eis fe
dus coram oooooooooo
domino. Vnxeruntq; eum regem ſuper oooo
iſrael iuxta ſermonem
dñi quẽ locutus eſt in
manu ſamuel. Abiit oo
quoq; dd & eis iſrael in
ieruſalẽ. Hec eſt iebus:
vbi erant iebuſei habi
tatores terre. Dixerũtq;
q̃ habitabãt in iebꝰ ad dd.
Nõ ingredieris huc.
Porro dauid cepit oooo
arcem ſion que eſt ci
uitas dauid. Dixitq;
Oiſ qui percuſſerit ie
buſeum in primis: oooo
erit princeps & dux.
Aſcendit igitur prim
ioab filius ſaruie & fa
ctus eſt princeps.
Habitauit aũt dauid in arce:
& idcirco appellata eſt
ciuitas dauid. Edifica
uitq; vrbẽ in circuitu oo
a mello vſq; ad gyrũ.
Ioab autem oooooooooo
reliqua vrbis extr u
xit. Proficiebatq; dd
uadẽs & creſcẽs: & do
minus exercituum erat
cũ eo. Hi principes vi
rorũ fortium dauid ooo
qui adiuuerunt eũ vt
rex fieret ſuper omnem
iſrael iuxta verbũ dñi
qd locutus ẽ oooooooo
ad iſrael. & iſte numeꝛ
rus oooooooooooooo
robuſtorũ dauid. Ieſ
baam filius oooooooo
ahamoni princeps iter
triginta. Iſte oooooooo
leuauit haſtam ſuã ſup
trecentos oooooooooo
vulneratos vna vice.
Et poſt eum oooooooo
eleazar filius patrui e
ius aboites qui erat oooo
inter tres potentes. oo
Iſte fuit cum oooooooo
dauid in aphec domim
quando philiſtiim oooo
cõgregati ſunt ad locũ
illum in prelium. Et e
rat ager regionis illius
plenus oooooooooooo
ordeo: fugeratq; populus a facie ooooooo

	נֶאֱסַפוּ שָׁם לְמִלְחָמָה וַתְּהִי	
כָּפַל הָיָה	חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה ׀׀׀	
עָשַׂר נוּס	שְׂעֹרִים וְהָעָם נָסוּ ׀׀׀ מִפְּנֵי	

ceritis ſaul rege: tu eras q̃ introducebas & edu
ὄντος σαοὺλ βασιλέως, σὺ ἦσθα ὁ εἰσάγων καὶ ἐξά- 2.Reg. 5.a.
cebas iſrael. t dixit tibi dñs deus tuus: tu pa
γων τὸν Ἰσραὴλ· καὶ εἶπέν σοι κύριος ὁ θεός σου, σὺ ποι
fces pplm meũ iſrael: t tu eris in prin
μανεῖς τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ, καὶ σὺ ἔσῃ εἰς ἡγού
cipẽ ſup pplm meũ iſrael. t venerũt omnes
μενον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. καὶ ἦλθον πάντες οἱ
ſeniores iſrael ad regem in chebron:
πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ πρὸς τὸν Βασιλέα εἰς Χεβρών,
t diſpoſuit eis rex dauid fedus in che
καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ Βασιλεὺς Δαυὶδ διαθήκην ἐν Χε
bron coꝝ dño. t unxerunt dauid in re
βρὼν ἐναντι κυρίου· καὶ ἐχρίσαντο Δαυὶδ εἰς Βα
gem ſup iſrael ſm verbũ dñi per manũ ſa
σιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ κατὰ λόγον κυρίου διὰ χειρὸς Σα
muel. t fuit rex dauid t omis iſ
μουήλ. καὶ ἐπορεύθη ὁ Βασιλεὺς Δαυὶδ καὶ πᾶς Ἰσ
rael in hieruſalem: hec ebus: t illic ebu
ραὴλ εἰς Ἱερουσαλήμ, αὕτη Ἰεβοῦς, καὶ ἐκεῖ οἱ Ἰεβουσ
ſei habitatores terre. t dixerũt habitato
σαῖοι οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν· καὶ εἶπαν οἱ κατοικοῦν
res ebus dauid: nõ ingrediẽris hũc. t ce
τες Ἰεβοῦς τῷ Δαυὶδ, οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε· καὶ πρόκα
pit dauid arcem ſion: hec ciuitas
τελάβετο Δαυὶδ τὴν προβολὴν σιών, αὕτη ἡ πόλις
dauid. t dixit dauid: oiſ q̃cunq; percuſſerit ebuſeum in
Δαυίδ· καὶ εἶπεν Δαυίδ, πᾶς τύπτων Ἰεβουσαῖον ἐν
primis: erit in principẽ t in ducem. t aſce
πρώτοις, ἔσται εἰς ἄρχοντα καὶ εἰς στρατηγόν· καὶ ἀνέ
dit in eam ioab filius ſaruie in primis: t fa
βη ἐπ' αὐτὴν Ἰωὰβ υἱὸς σαρουιὲ ἐν πρώτοις, καὶ ἐγέ
ctꝰ e in principẽ: t habitauit dauid in arce.
νετο εἰς ἄρχοντα, καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ ἐν τῇ πόλει αὐ-
pp hoc appellauit eã ciuitatẽ dauid. t edifi
τῆς διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν αὐτὴν πόλιν Δαυίδ. καὶ ὠκοδό-
cauit dauid ciuitatẽ in circuitu: ab arce
μησε Δαυὶδ τὴν πόλιν κυκλόθεν, ἀπὸ τῆς ἄκρας
t uſq ad gyrum: t ioab fouit
καὶ ἕως τοῦ κύκλου, καὶ Ἰωὰβ περιεποιήσατο τὸ
reliquũ urbis. t ibat dauid proce
λοιπὸν τῆς πόλεως· καὶ ἐπορεύετο Δαυὶδ πορευ-
dens & creſcens: t dñs omnipotens
όμενος καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ κύριος παντοκράτωρ
cum eo. t hi principes potentiũ: q̃
μετ' αὐτοῦ· καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν δυνατῶν, οἱ
fuerũt dauid: adiuuantes eum eo in
ἦσαν τῷ Δαυίδ, οἱ ἀντεχόμενοι μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ
regno eius cũ omi iſrael vt regna
βασιλείᾳ αὐτοῦ μετὰ παντὸς Ἰσραὴλ τοῦ βασ-
re facerẽt eũ ſm verbũ dñi ſup iſrael.
λεῦσαι αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον κυρίου ἐπὶ Ἰσραήλ.
t iſte numerus potẽtiũ dauid: ieſba
καὶ οὗτος ἀριθμὸς τῶν δυνατῶν Δαυίδ, Ἰεσβα-
am filius acemoni primus ex triginta: iſte cuaſ
αὶ υἱὸς Ἀκεμονὶ πρῶτος τῶν τριάκοντα, οὗτος ἐπά-
nauit gladium ſuũ in trecentos vul
σατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυ
neratos ſemel. t poſt eum eleazar filius do
ματίας ἐφάπαξ. καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλεάζαρ υἱὸς Δω-
dai patrui eius: hic fuit in tribus
δαὶ πατραδέλφου αὐτοῦ, οὗτος ἦν ἐν τοῖς τρισὶ
potentib. hic fuit cum dauid in phaſſamiꝫ.
δυνατοῖς. οὗτος ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν Φασδαμίμ.
t philiſthim cõgregati ſunt illic ad bellum:
καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον,
t erat pars agri plena ordeo t ppls
καὶ ἦν μερὶς τοῦ ἀγροῦ πλήρης κριθῶν καὶ ὁ λαὸς
fugit a facie
ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου

הַשְּׁלוֹשִׁים רֹאשׁ בָּא יְשִׁימֵהוּ דָּוִיד וְאֶל הָיָה בְּיַד
הַשְּׁלוֹשָׁה לֹא בָּא וַיְשִׁימֵהוּ דָּוִיד וְאֶל הָיָה בְּיַד
עַל מִשְׁמַשְׁתּוֹ׃ וְגִבּוֹרֵי הַחֵילִים שְׁנֵי נְגִיד
עַשָּׂהאֵל אֲחִי יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה וְיוֹנָתָן בֶּן דּוֹדוֹ
מִבֵּית לָחֶם׃ שַׁמּוֹת הַהֲרֹרִי חֶלֶץ
הַפְּלוֹנִי׃ עִירָא בֶּן עִקֵּשׁ הַתְּקוֹעִי
אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתוֹתִי׃ סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי
עִילַי הָאֲחוֹחִי׃ מַהְרַי הַנְּטוֹפָתִי חֶלֶד
בֶּן בַּעֲנָה הַנְּטוֹפָתִי׃ אִיתַי בֶּן רִיבַי
מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן בְּנָיָה הַפִּרְעָתוֹנִי׃
חוּרַי מִנַּחֲלֵי נַעַשׁ אֲבִיאֶל הָעַרְבָתִי׃
עַזְמָוֶת בַּחֲרוּמִי אֶלְיַחְבָּא׃
הַשַּׁעַלְבֹנִי׃ בְּנֵי הָשֵׁם הַגִּזֹנִי
יוֹנָתָן בֶּן שָׁגֵה הַהֲרָרִי אֲחִיאָם
בֶּן שָׂכָר הַהֲרָרִי אֲלִיפָל בֶּן אוּר׃
חֵפֶר הַמֵּכֵרָתִי אֲחִיָּה הַפְּלוֹנִי׃
חֶצְרוֹ הַכַּרְמְלִי נַעֲרַי בֶּן אֶזְבָּי׃
יוֹאֵל אֲחִי נָתָן מִבְחָר בֶּן הַגְּרִי׃
אֶלְפָּל הַמְּכֵנָתִי עוֹבֵד הַבָּנָיָה׃
וְשִׁמְעִי הַיִּזְרִעְאִלִי׃ יְחִיאֵל הַמָּעוֹנִי
וְיוֹנָה בְּנֵי אֵלִיאֵל הַמַּחֲוִים וִירִיבַי וְיוֹשַׁוְיָה
בְּנֵי אֶלְנָעַם וְיִתְמָה הַמּוֹאָבִי׃ אֱלִיאֵל
וְעוֹבֵד וְיַעֲשִׂיאֵל הַמְּצֹבָיָה׃
וְאֵלֶּה הַבָּאִים אֶל דָּוִיד לְצִיקְלַג Cap.xii.
עוֹד עָצוּר מִפְּנֵי שָׁאוּל בֶּן קִישׁ בְּנָא עָצֵר
וְהֵמָּה גִּבּוֹרִים עֹזְרֵי הַמִּלְחָמָה׃ לָחֶם
נֹשְׂאֵי קֶשֶׁת מַיְמִינִים וּמַשְׂמְאִלִים יְהוּשְׁמַעְאל
בָּאֲבָנִים וּנְהָתִים בַּקָּשֶׁת מֵאֲחֵי שָׁאוּל מִבִּנְיָמִן׃ הָרֹאשׁ אַחִיעֶזֶר

'triginta primus. Verũ tamen "ad ooooooooooo "tres vic^{9} nõ^{9} puenerat. 'Posuit autẽ eũ "dauid 'ad "auriculã suã. Porro 'fortiſſimi viri in 'exercitu "aſael "frater "ioab &"eleanã "filius "patrui eius "de bethleem: "fãmoth "arodites: "helles ooooooooo "polonites: "hiras "filius "acces^{9} thecuites: ooooooo "abiezer "anathotites "ſobochai "vſatites: ooooooo "ilai "anathotites: "marai "netophatites: "helles ooooo "filius "baaſa "netophatites: "ethai "filius "ribai ooo "de gabaath "filius "ben iamin "banaia "pirathonites: "hurai "de torrente "gaas: "abiel "arabathites: "aſmoth "bauramites "eliaba ooooooooooooo "ſalabonites: "filii "aſſem "gezonites: ooooooooo "ſonathan "filius "ſaie "aratithes: "ahiam ooooooo "filius "ſachar "aratithes "eliphal "filius "vr: oooo "epher "meheratites: "ahia "phellonites: ooooooo "ezro "carmelites " naarai "filius "azbi: oooooooo "iohel "frater "nathã: "mibaar "filius "agarai: ooooo "ſelech "ãmonites "naarai "berothites "armiger ooo "ioab "filii "ſaruie: "Phiras "iethreus: ooo.ooooooo.ooo "iareb "iethreus: "vrias "etheus: "zabab ooo.ooo.ooo "filius "ooli: "adyna "filii "ſechar oooooo.ooo.ooooo "rubenites "princeps "rubenitarum: "& cum eo "triginta: "hanan "filius "macha: "& ioſaphat ooo "mathanites: "ozias "aſtharothithes: "femma & "iahihel "filii "hotham "arorites: "iedihel oooooooo "filius "zamri "& ioha "frater eius "thoſaites: ooooooo "helihel "mahumites: "& ieribai "& ioſoia oooooooo "filii "elnaem "& iethma "moabites: "elihel oooo "& obed "& iaſiel de "maſobia.

IZ. Hi quoq; venerunt "ad "dd "ificelech cũ "adhuc "fugeret "ſaul "filium "cis: oooooooooooo "querant "fortiſſimi & egregii "pugnatores oooo "tendentes "arcũ & vtraq; manu fundis oooooo "ſaxa iacientes "& dirigẽtes "ſagittas. "De fribus "ſaul "ex tribu "beniami. "Princeps "abiezer:

triginta gloriosus: τ ad tres nõ peruenit τριάκοντα ἔνδοξος, καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦρχε rat. et cõſtituit eũ dauid in familia το· καὶ κατέστησεν αὐτὸν δαυὶδ ἐπὶ τὴν πατριὰν ſua. et potẽtes exercituũ: aſael fra αὐτοῦ· καὶ οἱ δυνατοὶ τῶν δυνάμεων, ἀσαὴλ ἀδελ ter ioab: eleana filꝰ dodi de bethleem: ſam φὸς ἰωάβ, ἐλεαὰ υἱὸς δωδὶ ἀπὸ βηθλεέμ, σαμ moth arort: chelles phellonꝰ: iras filius ce μὼθ ὁ ἀρωρεί, χελὲς ὁ φελλωνί, ἰρὰς υἱὸς ἐκ cis thecoites: abiezer anathothites: ſobochai κὶς ὁ θεκωΐτης, ἀβιέζερ ὁ ἀναθωΐτης, σοβοχαὶ ὁ huſathi: hela zachachi: marri netophathi: alad ὑσαθεί, ηλὰ ὁ ἀχαχί, μαρεὶ ὁ νετωφαθί, ἀλὰδ filius bana netophathi. ithai filius ribai de ga υἱὸς βαανὰ ὁ νετωφαθί. ἰθαὶ υἱὸς ῥιβαὶ ἀπὸ γα baath filiorꝰ beniamin banaia pharathoni: ezi de βαὰθ υἱῶν βενιαμὶν βαναΐα ὁ φαραθωνί, ὐζεὶ ἀπὸ nachali: gaas abiel arabathi: aſmoth bacharu ναχαλί, γαὰς ἀβιὴλ ὁ ἀραβαθί, ἀσμὼθ βαχαρου mi: eliba ſalabonꝰ. filii aſom gunt: io μί, ἐλιβὰ ὁ σαλαβωνί. υἱοὶ ἀσὰμ τοῦ γουνί, ἰω nathan filius sage grori: achiam filꝰ zachar ara ναθὰν υἱὸς σαγεὶ ὁ ἀρωρί, ἀχιὰμ υἱὸς ζαχὰρ ὁ ἀρα ri: eliphal filius vr: aphar mechoz athi: achia ρεί, ἐλιφὰλ υἱὸς ὔρ, αφὰρ ὁ μεχωραθί, ἀχία ὁ phelonꝰ: efri chermelꝰ: narai filius azbai: io φελλωνί, ἐσρεὶ ὁ χερμελί, ναραὶ ὁ υἱὸς ἀσβαΐ, ἰω el frater nathan: mibabar filius agerꝰ: fellec ηλ ἀδελφὸς νάθαν, μαβαβὰρ υἱὸς ἀγηρί, σελλὴκ ὁ ammani: noarai beroth tollens arma ioab filii ἀμμανί, νοαραὶ ὁ βηρωθὶ αἴρων σκεύη ἰωὰβ υἱοῦ saruia. tra iethri: gareb iethri: vzias cherithi: σαρουΐα. ἰρὰ ὁ ἰεθρί, γαρὲβ ὁ ἰεθρί, ὐρίας ὁ χετθί, zabad filius halal: adina filius ſiza rubenꝰ: pzin ζαβὰδ υἱὸς ἀλαΐ, ἀδὶνα υἱὸς σιζὰ ὁ ῥουβηνί, ἄρ cepo ruben: τ in eo triginta. anan filiꝰ χων τῶ ῥουβὴν. καὶ ἐπ' αὐτῶ τριάκοντα· ἀνὰν υἱὸς maacha: τ ioſaphat matthani: hoſias ezilharo μααχά, καὶ ἰωσαφὰτ ὁ ματθανί, ὀζίας ὁ ἐζαφαρω thi: ſamma τ ietel filii chorhan ararꝰ: ie θί, σεμμὰ καὶ ἰεθὴλ υἱοὶ χωθὰμ τοῦ ἀραρί, ἰε diel filius ſamari: τ iocha frater eius θὴλ υἱὸς σαμαρί, καὶ ἰωχὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ thoſi: eliel maoutin: τ iaribai τ ioſoia θωσί, ἐλιὴλ ὁ μαωυίμ, καὶ ἰαριβαὶ καὶ ἰωσωΐα filij elnaam: τ iethma moabites: eliel τ υἱοὶ ἐλναὰμ, καὶ ἰεθμὰ ὁ μωαβίτης, ἐλιὴλ καὶ obed: τ iſſiel maſabia. Ca.12. ὠβηδ, καὶ ἰασιὴλ ὁ μασαβία.

Hi qui venerũt ad dauid in ſiceΘΚαὶ οὗτοι οἱ ἐλθόντες πρὸς δαυὶδ εἰς σικε lag: adhuc compreſſo dauid a facie λάγ, ἔτι συνεχομένου τοῦ δαυὶδ ἀπὸ προσώπου ſaul filij cis. illi in poreẽtib^{9} auxiliatores σαοὺλ υἱοῦ κίς. αὐτοὶ ἐν τοῖς δυνατοῖς βοηθοῦν tes in bellõ extẽdẽtes arcũ dextris vel τες ἐν τῷ πολέμῳ ἐντείνοντες τόξον δεξιᾷχεῖ tes τ ſiniſtris: τ funditores ſaxa lapidib^{9} σιν καὶ ἀριστερίζοντες, καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις τ in iaculis τ arcu. de fratribus ſa καὶ ἐν βέλεσι καὶ τόξῳ· ἐκ τῶν ἀδελφῶν σαοὺλ ex beniamin: pzinceps achiezer οὐλ ἐκ τοῦ βενιαμίν, ἄρχων ἀχιέζερ

τ ioas filij aſima: gabaonite: τ eziel τ phalet καὶ ἰωὰς υἱοὶ ἀσμά, τοῦ γαβαωνί του, καὶ ἐζιὴλ καὶ φαλέτ filij aſmoth: τ baruchia τ iehu anathothi: τ υἱοὶ ἀσμώθ, καὶ βαρουχία καὶ ἰηοὺ ὁ ἀναθωθί, καὶ fameas gabaonites robuſtus iter triginta τ σαμαΐας ὁ γαβαωνίτης δυνατὸς ἐν τοῖς τριάκοντα καὶ sup triginta. hieremias τ iezziel τ ionan: ὑπὲρ τῶν τριάκοντα· ἱερεμίας καὶ ἰεζιὴλ καὶ ἰωνάν, τ iozabad gaderothites eliozai τ iarimuth baalia: καὶ ἰωζαβὰδ ὁ γαδηρωθὶ ἐλιοζὶ καὶ ἰαριμοὺθ βααλία, τ ſamarias τ ſaphatias charaphi: eleana τ καὶ σαμαρίας καὶ σαφατίας ὁ χαραφί, ἐλεαὰ καὶ ieſia τ azarel τ ioezer τ ieſbaam ceni ἰεσία καὶ ἀζαρὴλ καὶ ἰωεζὲρ καὶ ἰεσβαὰμ οἱ κερε te: τ iocla τ zabadia filij ieroam filij ged ζωὶ καὶ ἰωκλὰ καὶ ζαβαδία υἱοὶ ἱεροὰμ υἱοὶ τοῦ γεδ dor. τ de gad ſeparatiſſimi ad dauid δώρ. καὶ ἀπὸ τοῦ γὰδ διεχωρίσθησαν πρὸς δαυὶδ in deſerto robuſti fortitudine viri potentiꝰ in ἐπὶ τῆς ἐρήμου δυνατοὶ ἰσχύι ἄνδρες δυνάμεως bellũ ordinati clypeo τ haſta: τ πολέμων παρατασσόμενοι ὁπλῳ καὶ δόρατι, καὶ facies leonum facies eoꝝ: τ veloces ὀφθαλμοὶ λεόντων τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ κοῦ ceu vt capree in mõtib^{9} velocitate. exer φοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὀρέων τῷ τάχει. ἔζερ pincepꝰ: abdia ſecꝰ: eliab tertius: ma ὁ ἄρχων, ἀβδία ὁ δεύτερος, ἐλιὰβ ὁ τρίτος, μα ſmana quartus: hieremias quintus: ethfi ſextus: σμανὲ ὁ τέταρτος, ἱερεμίας ὁ πέμπτος, ἐθθὶ ὁ ἕκτος, eliel ſeptimus: ioanan octauus: elſabad no ἐλιὴλ ὁ ἕβδομος, ἰωανὲν ὁ ὄγδοος, ἐλσαβὰδ ὁ ἔνα nus: hieremias decimus: machabanai vndecimus. τος, ἱερεμίας ὁ δέκατος, μαχαβανὶ ὁ ἑνδέκατος. iſti de filijs gad principes exercitus vn̄ οὗτοι ἐκ τῶν υἱῶν γὰδ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς εἷς centũ parꝰ: τ magn^{9} ad mile. iſti τοῖς ἑκατὸν μικρός, καὶ μέγας πρὸς χιλίους. οὗτοι fuerũt ꝯ trãſierũt iordanem in mẽſe pri ἦσαν οἱ διαβάντες τὸν ἰορδάνην ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώ mo: τ ipſe erat plenus ſup oẽs ri τῳ, καὶ αὐτὸς ἦν πεπληρωκὼς ἐπὶ πᾶσαν τὴν κε pas ſuas. τ ſecuti ſunt oẽs habitã χῆν αὐτοῦ· καὶ ἐξεδίωξαν πάντας τοὺς κατοι tes vallẽ ad orientẽ τ ad occidẽtẽ. τ κοῦντας αὐλῶνας εἰς ἀνατολὰς καὶ εἰς δυσμάς· καὶ venerũt o filijs beniamin τ iuda ad aurilliũ ἦλθον ἀπὸ τῶν υἱῶν βενιαμὶν καὶ ἰούδα εἰς βοήθειαν dauid: τ egreſſus ẽ dauid in occurſum e τῷ δαυίδ, καὶ ἐξῆλθε δαυὶδ εἰς ἀπάντησιν αὐ to: τ rndit τ dixit eis: ſi in pace τῶν, καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ εἰς εἰρήνην veniſtis ad me ad auxiliãdũ mihi: ſit mihi cor ſup ἥκατε πρός με βοηθῆσαί μοι, ἔστω μοι καρδία ἐφ' vos in vnitatẽ. τ ſi vt tradatis me aduer ὑμᾶς εἰς ἕνωσιν· καὶ εἰ τοῦ παραδοῦναί με τοῖς ἐχθ farijs meis nõ in veritate manus: videat deus pa ροῖς μου οὐκ ἐν ἀληθείᾳ χειρός, ἴδοι ὁθεὸς τῶν πα trum noſtrꝝ τ arguat. τ ſpũs induit τέρων ἡμῶν καὶ ἐλέγξαι. καὶ πνεῦμα ἐνέδυσε τὸν amaſai principẽ triginta: τ dixit: va ἀμασαὶ ἄρχοντα τῶν τριάκοντα, καὶ εἶπε, πο de dauid filii ieſſai tu τ pplꝰ tuus in pace: δεύου δαυὶδ υἱὸς ἰεσσαὶ σὺ καὶ ὁλαός σου ἐν εἰρήνῃ, pax tibi τ pax adiutoribꝰ tuis: qñ adiuuauit ἐιρήνη σοι καὶ εἰρήνη τοῖς βοηθοῖς σου, ὅτι ἐβοήθησέ te deꝰ tuus. τ ſuſcepit eos σοι ὁθεός σου· καὶ προσεδέξατο αὐτοὺς

'& ioas filii' aſma: 'gabaonite: 'eziel 'phalet 'iaſus filii 'aſmoth: 'baruchia 'iehu 'anathothi: 'iſmaias 'gabaonites robuſtus 'inter triginta: 'ſup 'triginta: 'hieremias 'iezichel '& iohannan 'de iefabad 'gaderothitꝰ 'eliezai '& ierimut 'de baliaꝰ '& famaia ooooooo 'de 'ſaphatia 'araphites. 'Helcana '& ieſia ooooo 'azarel '& ioezer '& ieſbaan de 'carem ooooo 'iocla quoq; '& zabadias 'filii 'ieroam 'de ooooo 'gedor. Sed 'de 'gaddi 'trãſfugerũt 'ad 'dd cũ la 'teret 'in deſerto 'viri roꝰ buſtiſſimi & ooooooooo 'pugnatores optimi 'tenentes 'clypeũ '& haſtã. 'Facies eoꝝ ſic 'facies 'leonis: '& 'veloces 'ſic capre 'in mõtibus. 'Ezer 'princeps: 'obdias ooooooo 'ſecundus: 'eliab 'tertius: 'maſmana quartus 'hieremias' quintus: 'ethi oooooooooooo 'ſextus: 'heliel 'ſeptimus: 'johannan oooooooooo 'octauus: 'helzebad 'nonus 'hieremias ooooooo 'decimus: 'bachanaij 'vn decimus. ooooooooooo 'Hi 'de filiis 'gad 'principes 'exercitus. oooooo 'Nouiſſimus 'cẽtũ militi bꝰ pẽrat: '& maximꝰ 'mille. 'Iſti 'fuerũt 'qui 'tranſierunt ooooooooooooooo 'iordanem 'menſe 'primo 'quando ooooooooo 'inundare cõſueuit 'ſup 'ripas ſuas: '& 'oẽs 'fugauerũt qui morabãtur in 'vallib 'ad 'orientẽ 'ad occidẽtẽ. 'Venerũt autem & de 'beniamin '& de iuda 'ad preſidiũ in quo morabatur dauid. 'Egreſſuſq; eſt dd 'obuiam eis: 'ait. ooooooo 'Si 'pacifice 'venistis 'ad me: 'vt auxilij emini mihi: 'cor 'meum 'iũgatur 'vobis. ooooooooooooo 'Si aũt 'in fidiamini mihi 'pro aduerſariis meis cũ ego 'iniq tatẽ 'ñ manibus 'nõ habeã: 'videat 'deus 'patrũ noſtrꝝ '& iudicet. 'Sps vero dñi 'induit 'amaſai 'principẽ iter 'trigita: & ait. 'tui ſum? o dd '& tecũ 'filii 'iſai. Pax 'pax 'tibi: '& pax 'adiutoribus tuis. 'Te enim 'adiuuat 'deus tuus. 'Suſcepit ergo eos

יוֹאָשׁ בְּנֵי הַשְּׁמָעָה הַגִּבְעָתִי וְיִזּוּאל
וְזֶבַדְיָה בְּנֵי עַזְמָוֶת וְיֵהוּא
הָעַנְתֹתִי׃ וְיִשְׁמַעְיָה הַגִּבְעוֹנִי גִּבּוֹר
בַּשְּׁלֹשִׁים וְעַל הַשְּׁלֹשִׁים וְיִרְמְיָה
וְיַחֲזִיאֵל וְיוֹחָנָן וְיוֹזָבָד הַגְּדֵרָתִי׃
אֶלְעוּזַי וְיֶרִימוֹת וּבְעַלְיָה וּשְׁמַרְיָהוּ
וּשְׁפַטְיָהוּ הַחֲרוּפִי׃ אֶלְקָנָה וְיִשְׁעִיָּהוּ
וְעַזַרְאֵל וְיוֹעֶזֶר וְיָשֻׁבְעָם הַקָּרְחִים׃
וְיוֹאֵלָה וּזְבַדְיָה בְּנֵי יְרֹחָם מִן בְּנֵי
יְהוּדָה עַד לַמְצָד לְדָוִיד׃ וַיֵּצֵא
דָּוִיד לִפְנֵיהֶם וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לָהֶם
אִם לְשָׁלוֹם בָּאתֶם אֵלַי לְעָזְרֵנִי
יְהִיה לִי עֲלֵיכֶם לֵבָב לְיִחֻד
וְאִם לְרַמּוֹתָנִי לְצָרַי נְקִי חָמָס
בְּכַפָּי יִרְאֶה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
וְיוֹכַח׃ וְרוּחַ לָבְשָׁה אֶתעֲמָשַׂי
רֹאשׁ הַשְּׁלוֹשִׁים לְךָ דָוִיד וְעִמְּךָ
בֶּן יִשַׁי שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם
לְעֹזְרֶךָ כִּי עָזַרְךָ אֱלֹהֶיךָ וַיְקַבֵּל

דָּוִיד ׳ וַיִּתְּנֵם ׳ בְּרֹאשֵׁי ׳ הַגְּדוּד ׃ "ס
וּמִמְּנַשֶּׁה ׳ נָפְלוּ ׳ עַל ׳ דָּוִיד ׳ בְּבֹאוֹ
עִם ׳ פְּלִשְׁתִּים ׳ עַל ׳ שָׁאוּל ׀׀
לְמִלְחָמָה ׳ וְלֹא ׳ עֲזָרָם ׳ כִּי ׳ בְּעֵצָה
שִׁלְּחוּהוּ ׳ סַרְנֵי ׳ פְלִשְׁתִּים ׳ לֵאמֹר
בְּרֹאשֵׁנוּ ׳׳ יִפּוֹל ׳ אֶל ׳ אֲדֹנָיו ׳ שָׁאוּל ׃
בְּפִלְכָתוֹ ׳ אֶל ׳ צִיקְלַג ׳ נָפְלוּ ׳ עָלָיו
מִמְּנַשֶּׁה ׳ עֶדְנָה ׳ וְיוֹזָבָד ׳ וִידִיעֵאל
וּמִיכָאֵל ׳ וְיוֹזָבָד ׳ וְאֱלִיהוּא ׳ וְצִלְּתַי
רָאשֵׁי ׳ הָאֲלָפִים ׳ אֲשֶׁר ׳ לִמְנַשֶּׁה ׃
וְהֵמָּה ׳ עָזְרוּ ׳׳ עִם ׳׳ דָּוִיד ׳ עַל ׳ הַגְּדוּד
כִּי ׳ גִבּוֹרֵי ׳ חַיִל כֻּלָּם ׳ וַיִּהְיוּ ׳ שָׂרִים
בַּצָּבָא ׃ כִּי ׳ לָעֵת ׳ יוֹם ׳ בְּיוֹם ׳ יָבֹאוּ
עַל ׳ דָּוִיד ׳ לְעָזְרוֹ ׳ עַד ׳ לְמַחֲנֶה ׳ גָּדוֹל
כְּמַחֲנֵה ׳׳ אֱלֹהִים ׃ וְאֵלֶּה ׳ מִסְפְּרֵי
רָאשֵׁי ׳ חִלּוּץ ׳ לַצָּבָא ׳ בָּאוּ ׳ עַל
דָּוִיד ׳ חִבְרוֹנָה ׳ לְהַסֵּב ׳ מַלְכוּת ׀׀
שָׁאוּל ׳ אֵלָיו ׳ כְּפִי ׳ יְהוָה ׃ בְּנֵי ׳
יְהוּדָה ׳ נֹשְׂאֵי ׳ צִנָּה ׳ וְרֹמַח ׳ שִׁשָּׁת
אֲלָפִים ׳׳ וּשְׁמוֹנָה ׳׳ מֵאוֹת ׳ חֲלוּצֵי
לַצָּבָא ׃ מִן ׳ בְּנֵי ׳ שִׁמְעוֹן ׳ גִּבּוֹרֵי ׳ חַיִל
לַצָּבָא ׃ שִׁבְעַת ׳ אֲלָפִים ׳ וּמְאָה ׃
מִן ׳ בְּנֵי ׳ הֲלֵוִי ׳ אַרְבַּעַת ׳ אֲלָפִים ׳
וְשֵׁשׁ ׳ מֵאוֹת ׃ ׳ וִיהוֹיָדָע ׳ הַנָּגִיד
לְאַהֲרֹן ׳׳ וְעִמּוֹ ׳׳ שְׁלֹשֶׁת ׳ אֲלָפִים
וְשֵׁשׁ ׳ מֵאוֹת ׃ וְצָדוֹק ׳ נַעַר ׳ וְגִבּוֹר
בְּחַיִל ׳ וּבֵית ׳ אָבִיו ׳ עֶשְׂרִים ׳ שָׂרִים
וּשְׁנַיִם ׃ וּמִן ׳ בְּנֵי ׳ בִנְיָמִן ׳ אֲחֵי ׀׀
שָׁאוּל ׳ שְׁלֹשֶׁת ׳ אֲלָפִים ׳ וְעַד ׳ הֵנָּה
מַרְבִּיתָם ׳׳ שֹׁמְרִים ׳ מִשְׁמֶרֶת ׳ בֵּית
שָׁאוּל ׃ וּמִן ׳ בְּנֵי ׳ אֶפְרַיִם ׳ עֶשְׂרִים
אֶלֶף ׳ וּשְׁמוֹנָה ׳׳ מֵאוֹת ׳ גִּבּוֹרֵי ׳ חַיִל
אַנְשֵׁי ׳ שֵׁמוֹת ׳ לְבֵית ׳ אֲבוֹתָם ׃
וּמֵחֲצִי ׳ מַטֵּה ׳ מְנַשֶּׁה ׳ שְׁמוֹנָה ׀׀
עָשָׂר ׳׳ אֶלֶף ׳ אֲשֶׁר ׳ נִקְּבוּ ׳ בְּשֵׁמוֹת
לָבוֹא ׳ לְהַמְלִיךְ ׳ אֶת ׳ דָּוִיד ׃ ׳׳ וּמִבְּנֵי

mdauid"& constituit' principes' turme. ooooooo
qPorro de manasse' trāsfugerūt"ad'dd" qñ veniebat'cū'philistiim'aduersus'saul ooooooooooo
vt pugnaret:'& non'dimicauit cū eis:'qa iusto 'cōsilio'remiserūt eū'principes'philistinoꝝ' dicentes.'Periculo' capitis nr̄i ׳׳reuertetur"ad'dñm suū
pfaul.qQñ igr reuersus ē 'in'sicelech' trāsfugerūt 'ad eum' de manasse' ed nas'iosabad:' & iedihel
r& michael& ednas'& iozabath'heliu'& salathi: 'principes'milium'imanasse. ooooooooooooo
sHi' pbuerūt auxiliū" dd 'aduersus' latrunculos. 'Oēs'enī erāt viri' fortissimi:"& fcti fūt' pricipes 'in exercitu.' Sed&'p singulos dies'veniebant 'ad'dd'ad auxiliandū ei:
vsq; dū fieret'grādis numerus'qui exercit? ׳׳ dei. "Iste quoq; est' nūerus
'principū'exercitus qui 'venerunt'ad ooooooo "dauid cū essēt' in hebrō 'vt transferrent' regnū 'saul'ad eum' iuxta versum' dominī.' Filii ooooo
'iuda'portantes' clypeū '& hastam'sex ooooooooo 'milia'" octingenti' expediti ad ooooooooooooooo
'preliū.qDe'filiis'symeon virorū ' fortissimoꝝ 'ad pugnādum' septem 'milia'centum. oooooooo
rDe' filiis' leui" qttuor 'milia ooooooooooooooo
'sexcenti.'Ioiada quoq; 'princeps 'de stirpe ooo 'aaron ׳׳ & cum eo" tria 'milia ooooooooooooooo
pseptingenti.'Sadoch etiā' puer egregic indolis '& domus'pr̄is eius'principes'viginti' ooooooo
'duo.'De' filiis autē' beniamin'fratribus oooooo
'saul'tria'milia. oooooooooooooooooooo
׳׳Magna etiā pars eorū 'adhuc'seqbatur'domū
'saul.' Porro de'filiis' ephraim"viginti ooooooo
'milia'octingenti:'fortissimi'robore ooooooooo
'viri'nomīati'in'cognationibus suis. oooooooo
'& ex dimidia' tribu'manasse oooooooooooooo
'decē &' octo" milia singuli'per nomina sua: oo
'veneret'vt cōstituerēt regē' dd. " De filiis quoq;

dauid: & cōstituit eos principes turma
dauid, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν δυνάrum. & de manasse trāsfugerunt ad dauid venientes. καὶ ἀπὸ μανασσῆ προσεχώρησαν πρὸς δαυὶδ ἐρχο
ente eo cū philisthim venientib' ptra saul
μένου αὐτοῦ μετὰ ἀλλοφύλων τῶν ἐλθόντων ἐπὶ σαοὺλ
ad bellum. & nō auxiliat' est eis dō: qñ
εἰς πόλεμον · καὶ οὐκ ἐβοήθησεν αὐτοῖς δαυίδ , ὅτι
in cōsilio fuerunt principes philistinoꝝ dicen
ἐν βουλῇ ἐβουλεύσαντο οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων λέγον
tes: in capitibus nr̄is reuertetur ad do
τες , ἐν ταῖς κεφαλαῖς ἡμῶν ἐπιστρέψει πρὸς τὸν κύ
minū suū saul: & dimiserunt eū: & cū
ριον αὐτοῦ σαούλ , καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτόν · καὶ ἐντῷ
veniret dauid in seceleg: trāsfugerūt
πορεύεσθαι τὸν δαυὶδ εἰς σικελάγ , προσεχώρησαν
ad eū de manasse: edna & iozabad & iadiel
αὐτῷ ἀπὸ μανασσῆ , ἐδνὰ καὶ ἰωζαβὰδ καὶ ἰαδιὴλ
& michael: & ednas& iozabath& heliu & salathi:
καὶ μιχαήλ , καὶ ἰωζαβὰδ καὶ ἐλιοῦ καὶ σαλαθὶ οἱ
principes milium q manasse. & hi
ἄρχοντες τῶν χιλιάδων τῶν τοῦ μανασσῆ · καὶ αὐτοὶ
auxiliati sunt dauid cōtra latrunculos: qñ
τοῖ συνεμάχησαν τῷ δαυὶδ ἐπὶ τοῦ γεδοὺρ, ὅτι
robusti fortitudine oēs hi. & facti sūt pricipes
δυνατοὶ ἰσχύι πάντες αὐτοί . καὶ ἐγένοντο ἄρχον
pes exercitui in virtute: qñ per tēpus di
τες τῇ στρατιᾷ ἐν δυνάμει , ὅτι κατὰ καιρὸν ἡμέ
ei in diem veniebāt ad dauid vt auxiliarēt
ρας εἰς ἡμέραν ἤρχοντο πρὸς δαυὶδ τοῦ βοηθῆσαι
ei sic in castra magna: sic castra
αὐτῷ ὡς εἰς παρεμβολὴν μεγάλην , ὡς παρεμβολὴ
dei. & hec nomina principum exer
θεοῦ · καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων τῆς στρα
citus q venerūt ad dauid in chebron: vt
τιᾶς οἳ ἦλθον πρὸς δαυὶδ εἰς χεβρών , τοῦ
trāsferret regnum saul ad eū iuxta
μεταστῆσαι τὴν βασιλείαν σαοὺλ πρὸς αὐτὸν κατὰ
verbū dñi. & hic numer?: filij iuda
τὸν λόγον κυρίου . καὶ οὗτος ὁ ἀριθμός , υἱοὶ ἰούδα
portantes clypeū & hastā sex milia & octingenti
φορτιζόντες ἀσπίδα καὶ δόρυ ἑξακισχίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι
armati roborē. de filijs symeon robustis
καθωπλισμένοι δυνάμει . τῶν υἱῶν συμεὼν δυνατοὶ
fortitudine ad pugnam septē milia & centū. &
ἰσχύι εἰς παράταξιν ἑπτακισχίλιοι καὶ ἑκατόν . καὶ
de filijs leui: quattuor milia & sexcenti. &
τῶν υἱῶν λευί , τετρακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι . καὶ
ioada. dux aarō: & cum eo tria mil
ἰωαδὰ ὁ ἡγούμενος τῷ ἀαρών , καὶ μετ' αὐτοῦ τρισχί
lia & septingenti. & sadduc iuuenis potens for
λιοι καὶ ἑπτακόσιοι . καὶ σαδδοὺκ νέος δυνατὸς ἰσ
titudine:& domus patris ei' viginti
χύι , καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἴκοσι
& duo principes. & de filijs beniamin
καὶ δύο ἄρχοντες . καὶ ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμὶν τῶν
fratribus saul: tria milia & vsq; nūc
ἀδελφῶν σαούλ , τρισχίλιοι καὶ ἕως τοῦ νῦν ὁ
plurimi eorū custodiebāt custodiā' dom' saulis.
πλεῖστοι αὐτῶν ἐφύλασσον τὴν φυλακὴν οἴκου σαούλ.
& de filijs ephraim: viginti milia & octin
καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐφραίμ , εἴκοσι χιλιάδες καὶ ὀκτα
genti potentes fortitudine viri nobati per domos co
κόσιοι δυνατοὶ ἰσχύι ἄνδρες ὀνομαστοὶ κατ' οἴκους πα
gnationū suaꝝ. & ex dimidia tribu manas
τριῶν αὐτῶν . καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασ
se: decē & octo milia: nobati in
σῆ , δυσκαιδέκατα χιλιάδες , οἱ ὀνομασθέντες ἐν
nomine vt venirent ad cōstituēdū regē
ὀνόματι τοῦ παραγενέσθαι τοῦ βασιλεῦσαι τὸν
dauid. & de filijs
δαυὶδ . καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν

ישָׂשכָר ׳ יוֹדְעֵי ׳ בִינָה ׳ לָעִתִּים ׳ לָדַעַת
מָה ׳ יַּעֲשֶׂה ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ רָאשֵׁיהֶם
מָאתַיִם ׳ וְכָל ׳ אֲחֵיהֶם ׳ עַל ׳ פִּיהֶם ׃
מִזְּבוּלֻן ׳׳ יוֹצְאֵי ׳ צָבָא ׳ עֹרְכֵי ׳ מִלְחָמָה
בְּכָל ׳ כְּלֵי ׳ מִלְחָמָה ׳׳ חֲמִשִּׁים ׳ אֶלֶף
וְלֹעֲרֹךְ ׳ גְּדוּד ׳ לֵב ׳ וְלֵב ׃ וַחֲנֵפְתָּלִי
שָׂרִים ׳ אֶלֶף ׳ וְעִמָּהֶם ׳ בְּצִנָּה ׳ וְחֲנִית
שְׁלֹשִׁים ׳ וְשִׁבְעָה ׳ אֶלֶף ׃ ׳׳וְדָן ׳׳ הָדְרֵי
עֹרְכֵי ׳ מִלְחָמָה ׳ וְשִׁמּוֹנָה
אֶלֶף ׳ שֵׁשׁ ׳׳ מֵאוֹת ׳ וּמִאָשֵׁר ׳ יוֹצְאֵי
צָבָא ׳ לַעֲרֹךְ ׳ לַמִּלְחָמָה ׳ אַרְבָּעִים ׳ אֶלֶף ׃
וּמֵעֵבֶר ׳ לְיַרְדֵּן ׳ מִן ׳ רְאוּבֵנִי ׳ וְהַגָּדִי
וְחֲצִי ׳ שֵׁבֶט ׳׳ מְנַשֶּׁה ׳׳ מִכֹּל ׳ כְּלֵי ׳ צָבָא
מִלְחָמָה ׳ מְאָה ׳ וְעֶשְׂרִים ׳ אֶלֶף ׃ "כָּל
אֵלֶּה ׳ אַנְשֵׁי ׳ מִלְחָמָה ׳ עֹדְרֵי ׳ מַעֲרָכָה
בָּאוּ ׳ שְׁלֵמִים ׳ חֶבְרוֹנָה ׳ לְהַמְלִיךְ
אֶת ׳ דָּוִיד ׳ עַל ׳ כָּל ׳׳ יִשְׂרָאֵל ׳׳ וְגַם ׳׳ כָּל
עֶשְׁרִית ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ לֵב ׳ אֶחָד ׳ לְהַמְלִיךְ
אֶת ׳ דָּוִיד ׃ וַיִּהְיוּ ׳ שָׁם ׳ עִם ׳ דָּוִיד ׳ יָמִים
שְׁלֹשָׁה ׳ אֹכְלִים ׳ וְשׁוֹתִים ׳ כִּי ׳ הֵכִינוּ
לָהֶם ׳ אֲחֵיהֶם ׃ ׳׳ וְגַם ׳׳ הַקְּרוֹבִים ׀׀
אֲלֵיהֶם ׳ עַד ׳ יִשָּׂשכָר ׳ וּזְבוּלֻן ׳
וְנַפְתָּלִי ׳ מְבִיאִים ׳ לֶחֶם ׳ בַּחֲמֹרִים
וּבַגְמַלִּים ׳ וּבַפְּרָדִים ׳ וּבַבָּקָר ׳ מַאֲכָל
קֶמַח ׳ דְּבֵלִים ׳ וְצִמּוּקִים ׳ וְיַיִן ׳ וְשֶׁמֶן
וּבָקָר ׳ וְצֹאן ׳ לָרֹב ׳ כִּי ׳ שִׂמְחָה ׀׀
בְּיִשְׂרָאֵל ׃ ׳׳ וַיַּעַשׂ

Cap.xiij.

דָּוִיד ׳ עִם ׳ שָׂרֵי ׳ הָאֲלָפִים ׳ וְהַמֵּאוֹת
לְכָל ׳ נָגִיד ׃ וַיֹּאמֶר ׳ דָּוִיד ׳ לְכָל ׳׳ קְהַל
יִשְׂרָאֵל ׳ אִם ׳ עֲלֵיכֶם ׳ טוֹב ׳ וּמִן ׳ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ ׳ נִפְרְצָה ׳ נִשְׁלְחָה ׳ עַל
אֶחָינוּ ׳ הַנִּשְׁאָרִים ׳ בְּכָל ׳ אַרְצוֹת
יִשְׂרָאֵל ׳ וְעִמָּהֶם ׳ הַכֹּהֲנִים ׳ וְהַלְוִיִּם
בְּעָרֵי ׳ מִגְרְשֵׁיהֶם ׳ וְיִקָּבְצוּ ׳ אֵלֵינוּ ׃
וְנָסֵבָּה ׳׳ אֶת ׳ אֲרוֹן ׳ אֱלֹהֵינוּ ׳ אֵלֵינוּ
כִּי ׳ לֹא ׳ דְרַשְׁנֻהוּ ׳ בִּימֵי ׳ שָׁאוּל ׃

ישָׂשכָר ׳ יוֹדְעֵי ׳ בִינָה ׳ לָעִתִּים ׳ לָדַעַת
מָה ׳ יַּעֲשֶׂה ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ רָאשֵׁיהֶם
מָאתַיִם ׳ וְכָל ׳ אֲחֵיהֶם ׳ עַל ׳ פִּיהֶם ׃
מִזְּבוּלֻן ׳׳ יוֹצְאֵי ׳ צָבָא ׳ עֹרְכֵי ׳ מִלְחָמָה
בְּכָל ׳ כְּלֵי ׳ מִלְחָמָה ׳׳ חֲמִשִּׁים ׳ אֶלֶף
וְלֹעֲרֹךְ ׳ גְּדוּד ׳ לֵב ׳ וְלֵב ׃ וַחֲנֵפְתָּלִי
שָׂרִים ׳ אֶלֶף ׳ וְעִמָּהֶם ׳ בְּצִנָּה ׳ וְחֲנִית
שְׁלֹשִׁים ׳ וְשִׁבְעָה ׳ אֶלֶף ׃ ׳׳וְדָן ׳׳ הָדְרֵי
עֹרְכֵי ׳ מִלְחָמָה ׳ וְשִׁמּוֹנָה
אֶלֶף ׳ שֵׁשׁ ׳׳ מֵאוֹת ׳ וּמֵאָשֵׁר ׳ יוֹצְאֵי
צָבָא ׳ לַעֲרֹךְ ׳ לַמִּלְחָמָה ׳ אַרְבָּעִים ׳ אֶלֶף ׃
וּמֵעֵבֶר ׳ לְיַרְדֵּן ׳ מִן ׳ רְאוּבֵנִי ׳ וְהַגָּדִי
וְחֲצִי ׳ שֵׁבֶט ׳׳ מְנַשֶּׁה ׳׳ מִכֹּל ׳ כְּלֵי ׳ צָבָא
מִלְחָמָה ׳ מְאָה ׳ וְעֶשְׂרִים ׳ אֶלֶף ׃ "כָּל
אֵלֶּה ׳ אַנְשֵׁי ׳ מִלְחָמָה ׳ עֹדְרֵי ׳ מַעֲרָכָה
בָּאוּ ׳ שְׁלֵמִים ׳ חֶבְרוֹנָה ׳ לְהַמְלִיךְ
אֶת ׳ דָּוִיד ׳ עַל ׳ כָּל ׳׳ יִשְׂרָאֵל ׳׳ וְגַם ׳׳ כָּל
עֶשְׁרִית ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ לֵב ׳ אֶחָד ׳ לְהַמְלִיךְ
אֶת ׳ דָּוִיד ׃ וַיִּהְיוּ ׳ שָׁם ׳ עִם ׳ דָּוִיד ׳ יָמִים
שְׁלֹשָׁה ׳ אֹכְלִים ׳ וְשׁוֹתִים ׳ כִּי ׳ הֵכִינוּ
לָהֶם ׳ אֲחֵיהֶם ׃ ׳׳ וְגַם ׳׳ הַקְּרוֹבִים ׀׀
אֲלֵיהֶם ׳ עַד ׳ יִשָּׂשכָר ׳ וּזְבוּלֻן ׳
וְנַפְתָּלִי ׳ מְבִיאִים ׳ לֶחֶם ׳ בַּחֲמֹרִים
וּבַגְמַלִּים ׳ וּבַפְּרָדִים ׳ וּבַבָּקָר ׳ מַאֲכָל
קֶמַח ׳ דְּבֵלִים ׳ וְצִמּוּקִים ׳ וְיַיִן ׳ וְשֶׁמֶן
וּבָקָר ׳ וְצֹאן ׳ לָרֹב ׳ כִּי ׳ שִׂמְחָה ׀׀
בְּיִשְׂרָאֵל ׃ ׳׳ וַיַּעַשׂ

Cap.xiij.

דָּוִיד ׳ עִם ׳ שָׂרֵי ׳ הָאֲלָפִים ׳ וְהַמֵּאוֹת
לְכָל ׳ נָגִיד ׃ וַיֹּאמֶר ׳ דָּוִיד ׳ לְכָל ׳׳ קְהַל
יִשְׂרָאֵל ׳ אִם ׳ עֲלֵיכֶם ׳ טוֹב ׳ וּמִן ׳ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ ׳ נִפְרְצָה ׳ נִשְׁלְחָה ׳ עַל
אֶחָינוּ ׳ הַנִּשְׁאָרִים ׳ בְּכָל ׳ אַרְצוֹת
יִשְׂרָאֵל ׳ וְעִמָּהֶם ׳ הַכֹּהֲנִים ׳ וְהַלְוִיִּם
בְּעָרֵי ׳ מִגְרְשֵׁיהֶם ׳ וְיִקָּבְצוּ ׳ אֵלֵינוּ ׃
וְנָסֵבָּה ׳׳ אֶת ׳ אֲרוֹן ׳ אֱלֹהֵינוּ ׳ אֵלֵינוּ
כִּי ׳ לֹא ׳ דְרַשְׁנֻהוּ ׳ בִּימֵי ׳ שָׁאוּל ׃

F

ישָׂשכָρ ׳ συνιέντες συνέσιν εἰς τοὺς καιροὺς , γι
ἰσαχαρ , γινώσκοντες σύνεσιν εἰς τοὺς καιροὺς , γι
gnoscentes dd - facient ifrael in principatu eorū du
νώσκοντες τί ποιήσει Ισραὴλ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν δια
centi: et omnes fratres eorum cum eis. et
κόσιοι , καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν μετ' αὐτῶν · καὶ
de zabulon qui egrediebātur ad prelium bel
ἀπὸ ζαβουλὼν ἐκπορευόμενοι εἰς παράταξιν πολέ
li in oībus armis bellicis quinquaginta mi
μου ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς πεντήκοντα χιλιά
lia ad auxiliādū dauid: neq; cum corde et cor
δες βοηθῆσαι τῷ δαυίδ , ἐνδεὲς μετὰ καρδίας καὶ καρ
de, et de nephthali: principes mille: et cum
δίας · καὶ ἀπὸ νεφθαλεί , ἄρχοντες χίλιοι , καὶ μετ'
eis in clypeis et hastis triginta et septē
αὐτῶν ἐν ἀσπίσι καὶ δόρασιν τριάκοντα καὶ ἑπτὰ
milia. et de dan: preparati ad
χιλιάδες · καὶ ἀπὸ τοῦ δάν , παρατασσόμενοι εἰς
prelium viginti et octo milia et fercenti. et
πόλεμον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι. καὶ
de aser: egredientes ad auxiliādū ad pugnā q
ἀπὸ ἀσηρ ἐκπορευόμενοι βοηθῆσαι εἰς πόλεμον τε
draginta milia., & de trans ioz
σαράκοντα χιλιάδες · καὶ ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ Ιορ
danem de rubē & gad et de dimidia tri
δάνου ἀπὸ ῥουβὴν καὶ γὰδ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυ
bu manasse: in oībus armis bellicis in forti
λῆς μανασσῆ , ἐν πᾶσι σκεύεσι πολεμικοῖς ἐν δυνά
tudine centū viginti milia. oēs isti vir bel
μει ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες . πάντες οὗτοι ἄνδρες πο
latore: ordinati in acie: in aia
λεμισταί , παρατασσόμενοι ἐν παρατάξει , ἐν ψυχῇ
pacifica venerūt in chebrō vt cōstituerēt regē dauid
εἰρηνικῇ πάλιν εἰς χεβρών , τοῦ βασιλεῦσαι τὸν δαυὶδ
sup vniuersū israel: & reliquus israel: ant
ἐπὶ πάντα Ισραὴλ , καὶ ἐκατάλειπος Ισραὴλ , ἓν
ma vna vt cōstituerēt regē dauid. et fuerūt ibi
χὴ μία τοῦ βασιλεῦσαι τὸν δαυίδ . καὶ ἦσαν ἐκεῖ
cum dauid diebus tribus comedētes & bibentes:
μετὰ δαυὶδ ἡμέρας τρεῖς ἐσθίοντες καὶ πίνοντες,
qñ pparauerāt eis fratres eor: & con
ὅτι ἡτοίμασαν αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν , καὶ οἱ ὅμοι
fines eis vsq; ad ifachar & zabulon & nephtha
ροῦντες αὐτοῖς ἕως Ισσαχὰρ καὶ ζαβουλὰν καὶ νεφθα
lim: afferebāt eis in asinis & in came
λείμ, ἔφερον αὐτοῖς ἐπὶ τῶν ὄνων καὶ ἐπὶ τῶν καμή
lis & in mulis & in bobus cibā
λων καὶ ἐπὶ τῶν ἡμιόνων καὶ ἐπὶ τῶν μόσχων βρῶμα
ria: farinā palathas vnā passā vinū & oleū: bo
τα, ἄλευρον παλλὰς σαφίδας οἶνον καὶ ἔλαιον, μό
ues & oues in copiā: qñ gaudiū erat
χους καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος , ὅτι εὐφροσύνη ἦν
in ifrael.
τῷ Ισραήλ.

Ca.xv.

Locut' est cōsilio dauid cum principib' &
Καὶ ἐβουλεύσατο δαυὶδ μετὰ τῶν ἀρχόντων καὶ
tribuno & centurionib': & cū vniuersis
τῶν χιλιάρχων καὶ ἑκατοντάρχων , καὶ μετὰ παντὸς
ducibus. & ait dauid omni cetui israel
ἡγουμένου · καὶ εἶπεν δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ Ισ
si in vobis bonū: & a dño deo nro pspere veniet:
λ ἐφ' ὑμῖν ἀγαθόν , καὶ παρὰ κυρίου θεοῦ ἡμῶν εὐοδωθῶ,
mittamus ad fratres nros reli
ἀποστείλωμεν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς ὑπολελειμ
quos in vniuersa tra israel: & cū eis sacerdotes &
μένους ἐν πάσῃ γῇ Ισ
λ , καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ
leuite in ciuitatib' possessionū eor: & cōgregen
λευῖται ἐν πόλεσι κατασχίσεων αὐτῶν, καὶ συναχθέντα
tur ad nos: & reducamus arcam dei nr̄i
σαν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐπιστρέψωμεν τὴν κιβωτὸν τ θ ἡμῶν
ad nos: qñ nō q̄siuimus eā a diebus saul.
πρὸς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν αὐτὴν ἀφ' ἡμερῶν σαούλ.

וַיֹּאמְרוּ כָּל הַקָּהָל לַעֲשׂוֹת כֵּן כִּי יָשָׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי כָל הָעָם׃
וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל מִן שִׁיחוֹר מִצְרַיִם וְעַד לְבֹא חֲמָת
לְהָבִיא אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִקִּרְיַת
יְעָרִים׃ וַיַּעַל דָּוִיד וְכָל יִשְׂרָאֵל
בַּעֲלָתָה אֶל קִרְיַת יְעָרִים אֲשֶׁר
לִיהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים יְהוָה יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים
אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם׃ וַיַּרְכִּבוּ אֶת
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עַל עֲגָלָה חֲדָשָׁה
מִבֵּית אֲבִינָדָב וְעֻזָּא וְאַחְיוֹ נֹהֲגִים
בָּעֲגָלָה׃ וְדָוִיד וְכָל יִשְׂרָאֵל
מְשַׂחֲקִים לִפְנֵי הָאֱלֹהִים בְּכָל עֹז
וּבְשִׁירִים וּבְנֵבָלִים וְתֻפִּים וּבִמְצִלְתַּיִם וּבַחֲצֹצְרוֹת׃
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר עֵר נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֻזָּא
אֶת יָדוֹ לֶאֱחֹז אֶת הָאָרוֹן כִּי
שָׁמְטוּ הַבָּקָר׃ וַיִּחַר אַף יְהוָה
בְּעֻזָּא וַיִּכֵּהוּ עַל אֲשֶׁר שָׁלַח
יָדוֹ עַל הָאָרוֹן וַיָּמָת שָׁם לִפְנֵי
הָאֱלֹהִים׃ וַיִּחַר לְדָוִד כִּי פָּרַץ יְהוָה
פֶּרֶץ בְּעֻזָּא וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא
פָּרֶץ עֻזָּא עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּירָא
דָוִיד אֶת הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר אֵיךְ אָבִיא אֵלַי אֶת אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים׃ וְלֹא הֵסִיר דָּוִיד אֶת
אֲרוֹן אֵלָיו אֶל עִיר דָּוִיד וַיַּטֵּהוּ
אֶל בֵּית עֹבֵד אֱדֹם הַגִּתִּי׃ וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים עִם בֵּית עֹבֵד אֱדוֹם בְּבֵיתוֹ
שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת
בֵּית עֹבֵד אֱדֹם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ׃

Cap. xiiij

וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ צֹר
מַלְאָכִים אֶל דָּוִיד וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחָרָשֵׁי
קִיר וְחָרָשֵׁי עֵצִים לִבְנוֹת לוֹ בָּיִת׃
וַיֵּדַע דָּוִיד כִּי הֲכִינוֹ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל

'Et rūdit' vniuersa' multitudo' vt' ita' fieret. ooo
'Placuerat' enim' fermo
'omni' populo. ooooooo
'Congregauit ergo' da-
uid" cunctum" israel' a
'fiot' egypti' vsq; dū' in
gredíaris' emath ooooo
"vt adduceret' arcā' dei
'de cariatharim. ooooo
'Et ascēdit' dauid' & om
nis vir' israel ooooooooo
'ad collem' cariatharim
'qui est ooooooooooooo
"in iuda" vt afferret" ide
'arcam' domini ooooo
'dei' sedentis super" che-
rubim ooooooooooooo
'vbi' inuocatum est' no-
men ei?. 'Imposuerūtq;
'arcam' dei' super' plau-
strum' nouum ooooooo
'de domo' aminadab.
'Oza aūt' & fr ei'" muna
bant" plaustrum. 'Porro
dauid' & 'vniuersus' isral'
'ludebant' corā' deo" om
ni' virtute ooooooooooo
'in canticis' & in citha-
ris' & psalteriis ooooooo
'& tympanis' & cymba-
lis' & tubis. ooooooooooo
'Cū at puenissēt' ad' are
am' chidō: 'tetendit' oza
'manum suam'" vt susten
taret' arcā: 'bos quippe
lasciuiēs paululū' icliaue
rat eā. 'Irat' ē itaq; "dñs
'contra oza' & percussit
eum' eo q' tetigisset ooo
'arcam: '& mortuus est
'ibi' coram' deo. ooooo
'Cōtristatusq; est' dauid
'eo q' diuisisset' domin'
'ozam: 'vocauitq;" locū
'illum ooooooooooooo
"diuisio' oze' vsq; in' pre
sentem' diem. 'Et timuit
'deum' tunc temporis
ooooooooooooooooooo
'dicēs. 'Quō posium' ad
me' introducere" arcam
'dei' P Et ob hāc causam
'non' adduxit" eam ooo
"ad se: hoc ē' in 'ciuitatē
'dauid: "sed auertit ooo
'in' domū' obededō' ge
thei. 'Mansit ergo' arca
'dei' in' domo" obededō
ooooooooooooooooooo
'tribus' mēsibus: '& bñ-
dixit' dominus ooooooo
'domui' ei'?: & 'omnib'
'que' habebat. 14.
Ifit quoq; 'hyram
'rex' tyri ooooooooo
'nūcios' ad' dā: 'P & ligna
'cedrina' & artifices' pic-
tum" lignorūmq;' vt edi
ficarēt' ei' domū' cogno
uitq; 'dā' eo q' cōfirmal
set eū' dñs' in regē' sup

τ dixit vniuersa multitudo vt facerēt ita: B
καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία τοῦ ποιῆσαι οὕτως,
ᾗν rectus ἐνω in oculis totius ppli.
ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ.
τ congregauit dauid cunctū israel a
καὶ ἐξεκλησίασε δαυὶδ τὸν πάντα Ἰσραὴλ ἀπὸ
termīo egypti τ vsq; ad introitū emath: vt ad
ὁρίων αἰγύπτου καὶ ἕως εἰσόδου ἀμαθ, τοῦ ἐπι-
duceret arcam dei de ciuitate iarim. τ
γκεῖν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐκ πόλεως Ἰαρείμ. καὶ
ascēdit dauid τ oes vir israel in cariathia-
ἀνέβη δαυὶδ καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰς καριαθια-
rim: q̄ est iuda: vt adducerēt inde
ρείμ, ἥ ἐστι τοῦ Ἰούδα, τοῦ ἀγαγεῖν ἐκεῖθεν τὴν
arcam dei dñi sedentis sup cherubim:
κιβωτὸν θεοῦ κυρίου τοῦ καθημένου ἐπὶ χερουβίμ,
vbi inuocatū ē nomē eius ibi. τ imposuerūt
οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαν
arcam dei sup plaustrū nouū: de domo
τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἅμαξαν καινήν, ἐξ οἴκου C
abinadab. τ oza τ fratres eius ducebāt 2.Reg.
Ἀβιναδάβ. καὶ Ὀζὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἦγον 6.a.
plaustrū: τ dauid τ oes israel ludē-
τὴν ἅμαξαν, καὶ δαυὶδ καὶ πᾶς Ἰσραὴλ παίζον-
tes coram deo: in oībus virtute τ in
τες ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ ἐν
cānticis τ in cytharis τ in psalteriis τ in tym
ᾠδαῖς καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν τυμ-
panis τ in cymbalis τ in tubis: τ vene
πάνοις καὶ ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν σάλπιγξιν, καὶ ἦλ-
rūt vsq; ad aream chedon. τ tetendit oza
θον ἕως τῆς ἅλωνος Χαιδών. καὶ ἐξέτεινεν Ὀζὰ τὴν
manū suā vt susteraret arcam: qm̄ inclī
χεῖρα αὐτοῦ τοῦ κατασχεῖν τὴν κιβωτόν, ὅτι ἐξέκ-
nauit eam vitulus. τ tratus ē ira dns ozę
λινεν αὐτὴν ὁ μόσχος. καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ κύριος ἐπὶ
oza: τ percussit eū ibi: qm̄ tetendit
Ὀζά, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ, διὰ τὸ ἐκτεῖναι τὴν
manū suā in arcam: τ mortuus est ibi
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτόν, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ
coram deo. τ cōtristat' ē dauid: qm̄ di-
ἀπέναντι τοῦ θεοῦ. καὶ ἐλύπησε δαυίδ, ὅτι διέ- D
sipit dns incisionē in oza: pp hoc vocauit
κοψε κύριος διακοπὴν ἐν Ὀζά, διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν
nomē loci illius incisionē oza vsq; ad
τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου διακοπὴν Ὀζὰ ἕως τῆς
diem hanc. τ timuit dauid deū in
ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐφοβήθη δαυὶδ τὸν θεὸν ἐν τῇ
die illa dicēs: quō introducā ad me ipsum
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων, πῶς εἰσισῶ πρός ἐμαυτὸν τὴν
arcam dei? τ nō adduxit dauid
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ; καὶ οὐκ ἀπέστρεψε Δαυὶδ τὴν
arcam dei ad se in ciuitatē dauid:
κιβωτὸν τοῦ θεοῦ πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν πόλιν Δαυίδ,
τ auertit eam in domū obed edom
καὶ ἐξέκλινεν αὐτὴν εἰς οἶκον Ὠβηδ ἐδὼμ τοῦ γεθ-
thei. τ mansit arca dei in domo
θαίου. καὶ ἐκάθησεν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐν οἴκῳ
obed edom in domo sua mēsib' tribus. τ
Ὠβηδ ἐδὼμ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ μῆνας τρεῖς. καὶ
benedixit dns domui obed edom τ oībus
εὐλόγησε κύριος τὸν οἶκον Ὠβηδ ἐδὼμ καὶ πάντα
que sibi.
τὰ αὐτοῦ. Ca.14.

Et misit chiram rex tyri nuncios A
Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἀγγέλους
ad dauid τ ligna cedrina: τ artifices parietū: 2.Re.
πρὸς Δαυὶδ καὶ ξύλα κέδρινα, καὶ τέκτονας τοίχων, 5.a.
τ artifices lignor' vt edificarēt ei domū. τ cognouit
καὶ τέκτονας ξύλων, τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον. καὶ ἔγνω
dauid: q̄ cōfirmauit eū dns in regem sup
Δαυίδ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτὸν κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ

Trās.Gre. lxx.cū interp̄.latina.Trāsla.B.Hie.Ter.heb.i.Paral.xiiij.Pātīua.heb.

israel: τ q' auctā ē in altitudinē regnū sui
Ἰσραὴλ, καὶ ὅτι ὑψώθη ἐξ ὕψος ἡ βασιλεία αὐτοῦ
pp pplm suū israel. τ accepit dauid
διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἔλαβεν Δαυὶδ
adhuc vxores in hierusalem: τ nati sunt ei
ἔτι γυναῖκας ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐτέχθησαν αὐτῷ
filij τ filie. τ hec noīa eorū
υἱοὶ καὶ θυγατέρες. καὶ τοῦτο τὰ ὀνόματα αὐτῶν
qui nati sunt ei in hierusalem: samaa τ
τῶν τεχθέντων αὐτῷ ἐν Ἱερουσαλήμ, σαμαὰ καὶ
sobab nathan τ salomon τ iebaar: τ elisue
σωβὰβ ναθὰν καὶ σαλωμὼν καὶ Ἰεβαάρ, καὶ Ἐλισουὲ
τ eliphalet τ nage τ naphec τ taphia: τ
καὶ Ἐλιφαλὲτ καὶ ναγὲ καὶ ναφὲκ καὶ Ἰαφία, καὶ
elisama τ baaliada τ eliphalet. τ au. herūt
Ἐλισαμὰ καὶ Βααλιαδὰ καὶ Ἐλιφαλάτ. καὶ ἤκουσαν
philistiim q' vnct' fuit dauid in regem sup
οἱ ἀλλόφυλοι ὅτι ἐχρίσθη Δαυὶδ εἰς βασιλέα ἐπὶ
vniuersū israel: τ ascenderūt oēs philistiim
πάντα Ἰσραήλ, καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι
vt querēret dauid. τ audiuit dauid τ egressus ē
ζητῆσαι τὸν Δαυίδ. καὶ ἤκουσε Δαυὶδ καὶ ἐξῆλθεν
in occursum eis. τ philistiim venerāt: τ diffu
εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν. καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἦλθον, καὶ ἐξε-
si sunt in valle gigātum. τ cōsulit
χύθησαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων. καὶ ἠρώτησε
dauid per deū dicēs: ti ascēdā cōtra phi-
Δαυὶδ διὰ τοῦ θεοῦ λέγων, εἰ ἀναβῶ ἐπὶ τοὺς ἀλ-
listeos: τ ti trades eos in ma
λοφύλους, καὶ εἰ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖ-
nus meas: & dixit ei dns: ascende τ dabo
ράς μου; καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος, ἀνάβηθι καὶ δώσω
eos in manus tuas. τ ascēdit in baal pha
αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου. καὶ ἀνέβη εἰς Βααλ φα-
rasim: τ percussit eos dauid ibi. τ dixit
ρασείμ, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς Δαυὶδ ἐκεῖ. καὶ εἶπεν
dauid: diuisit dns inimicos meos i manu mea:
Δαυίδ, διέκοψε κύριος τοὺς ἐχθρούς μου ἐν χειρί μου,
sicut diuisionē aquę. ideirco vocauit nomē
ὡς διακοπὴν ὕδατος. διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
loci illius diuisio baal pharasim. τ re
τοῦ τόπου ἐκείνου διακοπὴ Βάαλ φερασείν. καὶ ἐγ-
liquerunt ibi philistiim deos suos. τ
κατέλιπον ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς θεοὺς αὐτῶν. καὶ
dixit dauid: τ cōbuti sunt in igne. τ addide
εἶπε Δαυίδ, καὶ ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί. καὶ προσέ-
runt vltrā philistiim: τ diffusi sunt in valle
τι οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ ἐξεχύθησαν ἐν τῇ κοιλάδι
gigantum. τ interrogauit vterū dauid in deo. τ
τῶν γιγάντων. καὶ ἠρώτησεν ἔτι Δαυὶδ ἐν θεῷ. καὶ
dixit ei deus: nō ibis post eos: re
εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, οὐ πορεύσῃ ὀπίσω αὐτῶν, ἀπο-
uertere ab eis. τ venies contra eos prope piros
στρέψας ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἥξεις αὐτοῖς πλησίον τῶν ἀπίων
τ exit cū audieris vocem terremotū eius
καὶ ἔσται ἐν τῷ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τοῦ σεισμοῦ αὐτ-
mine pirorū: tunc egredieris in bellum:
οῦ πρὸ τῶν ἀπίων, τότε ἐξελεύσῃ εἰς τὸν πόλεμον,
qm̄ egressus deus ante te: vt percutiat
ὅτι ἐξῆλθεν ὁ θεὸς ἔμπροσθέν σου, τοῦ πατάξαι τὴν
castra philistiim. τ fecit dauid
παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ἐποίησε Δαυὶδ
sicut preceperat ei deus. τ percussit
καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός. καὶ ἐπάταξε τὴν
castra philistiim a gabaon vsq; ga
παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ Γαβαὼν ἕως Γα-
zerā. τ egressū ē nomē dauid in oībus
ζηρά. καὶ ἐξῆλθε τὸ ὄνομα Δαυὶδ ἐν πάσαις ταῖς
terris: τ dns dedit pauorē eius sup
γαίαις, καὶ κύριος ἔδωκε τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ
omnes gentes.
πάντα τὰ ἔθνη. Ca.15.

israel' & preparauit ei locum' tabernacu-
'Ισραὴλ καὶ ἡτοίμασεν αὐτῷ τόπον σκηνῆς
lorum' suorum. 'Et ait' dauid' non licet
'αὐτοῦ. 'καὶ εἶπε Δαυὶδ οὐ μὴ
portare' arcā' dei' nisi' a' leuitis' quos elegit'
βαστάσωσι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰ μὴ οἱ Λευῖται οὓς ἐξελέξατο
dns' vt ministrarent' ei' vsq; in' sempiternū'
κύριος τοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ ἕως τοῦ αἰῶνος
& orarent' in' nomine' eius' in' perpetuū'
καὶ προσεύχεσθαι ἐν ὀνόματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα
& benedicerent' nomini' eius' vsq; in' sempiternū'
καὶ εὐλογεῖν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἕως τοῦ αἰῶνος
'Congregauit' dauid' omnem' israel' in' hie-
'Καὶ ἐξεκλησίασε Δαυὶδ πάντα Ἰσραὴλ εἰς Ἱε-
rusalem' vt' adduceret' arcā' dei' ad' locū'
ρουσαλήμ τοῦ ἀναγαγεῖν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς τὸν τόπον
suū' quē' parauerat' ei'. 'Congregauitq;
αὐτοῦ ὃν ἡτοίμασεν αὐτῷ. 'καὶ ἐξεκλησίασε
dauid' filios' aaron' & leuitas'
Δαυὶδ τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν καὶ τοὺς Λευίτας
de' filiis' caath' vrihel' principē' & fratres'
ἀπὸ τῶν υἱῶν Καάθ Οὐριὴλ τὸν ἄρχοντα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius' centū' & viginti'
αὐτοῦ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι
de' filiis' merari' asaia' principē' & fratres'
ἀπὸ τῶν υἱῶν Μεραρὶ Ἀσαΐαν τὸν ἄρχοντα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius' ducentos' & viginti'
αὐτοῦ διακοσίους καὶ εἴκοσι
de' filiis' gersom' ioel' principē' & fratres'
ἀπὸ τῶν υἱῶν Γεδσὼμ Ἰωὴλ τὸν ἄρχοντα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius' centū' & triginta'
αὐτοῦ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα
de' filiis' helisaphan' semeias' principē' & fratres'
ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐλισαφὰν Σαμαΐαν τὸν ἄρχοντα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius' ducentos'
αὐτοῦ διακοσίους
de' filiis' hebron' helihel' principē' & fratres'
ἀπὸ τῶν υἱῶν Χεβρὼν Ἐλιὴλ τὸν ἄρχοντα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius' octuagīta'
αὐτοῦ ὀγδοήκοντα
de' filiis' oziel' amminadab' principē' & fratres'
ἀπὸ τῶν υἱῶν Ὀζιὴλ Ἀμιναδὰβ τὸν ἄρχοντα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius' centū' & duodecim'
αὐτοῦ ἑκατὸν καὶ δώδεκα
'Et ait' dauid' ad' sadoc' & abiathar' sacer-
'καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ τοὺς ἱερεῖς
dotes' & leuitas' qui' præerant' familiis'
καὶ τοὺς Λευίτας τοὺς ἐπὶ τῶν πατριῶν
eorū' vt' sanctificarent' se' ipsos' & ascen-
αὐτῶν ἁγιάσαι ἑαυτοὺς καὶ ἀναβῆναι
derent' arcā' dei' israel' in' locū' quē' parauerat'
τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν ἡτοίμασεν
ei'. 'Quia' non' estis' vos' qui' portastis'
αὐτῷ. 'ὅτι οὐχ ὑμεῖς ἐβαστάσατε
arcā' in' principio' & irruit' dns' in nos'
τὴν κιβωτὸν ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ ἐνέπεσε κύριος ἐν ἡμῖν
eo q' non' requisiuerimus' eum' iuxta' ritum'
ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν αὐτὸν κατὰ τὸ κρίμα
'Sanctificati' ergo' sacerdotes' & leuitę'
'ἡγιάσθησαν οὖν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται
vt' portarent' arcā' dei' israel' dñi'
τοῦ ἀναβιβάσαι τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ κυρίου
'Et portauerunt' filii' leui' arcā' dei' sicut'
'καὶ ἐβάστασαν οἱ υἱοὶ Λευὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ καθὼς
præceperat' moyses' iuxta' verbum' dñi'
ἐνετείλατο Μωυσῆς κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου
in' humeris' suis' per' vectes' sibi' impositos'
ἐν τοῖς ὤμοις αὐτῶν διὰ τῶν ἀναφορέων ἐπ' αὐτούς
'Dixit' quoq; 'dauid' principibus' leuitarum'
'καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἄρχουσι τῶν Λευιτῶν
vt' constituerent' fratres' suos' cantores'
στῆσαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν ᾄδοντας
in' organis' musicis' psalteriis' & citharis'
ἐν ὀργάνοις μουσικοῖς ψαλτηρίοις καὶ κιθάραις
& tympanis' resonantibus' & cymbalis'
καὶ τυμπάνοις ἠχοῦσι καὶ κυμβάλοις
'Fecerūtq; 'leuitę' sicut' præcepit' dauid'
'καὶ ἐποίησαν οἱ Λευῖται καθὼς ἐνετείλατο Δαυὶδ
& sadoc' & abiathar' sacerdotes'
καὶ Σαδὼκ καὶ Ἀβιάθαρ οἱ ἱερεῖς
'Et' chonenias' dux' leuitarum' in' portatione'
'καὶ Χωνενίας ἄρχων τῶν Λευιτῶν ἐν τῇ ἀναφορᾷ
præerat' eis' quia' doctissimus' erat'
προεστήκει αὐτῶν ὅτι ἐπιστήμων ἦν
'Barachias' autem' & helcana' ianitores'
'καὶ Βαραχίας καὶ Ἐλκανὰ θυρωροὶ
arcę' 'Sebenias' quoq; & iosaphat' & nathanahel'
τῆς κιβωτοῦ καὶ Σεβενίας καὶ Ἰωσαφὰτ καὶ Ναθαναὴλ
& amasai' & zacharias' & banaias' & ozee'
καὶ Ἀμασαὶ καὶ Ζαχαρίας καὶ Βαναίας καὶ Ὠσηὲ
cum' psalteriis' & citharis' præcinebant'
μετὰ ψαλτηρίων καὶ κιθάρας ᾖδον
'Mathathias' autem' & eliphalu' & macenias'
'καὶ Ματταθίας καὶ Ἐλιφλὰ καὶ Μακενίας
& obededom' & iehiel' ianitores' erant'
καὶ Ὠβηδὲδ καὶ Ἰεϊὴλ θυρωροὶ ἦσαν
'Et' chonenias' princeps' cantorum' erat'
'καὶ Χωνενίας ἄρχων ᾠδῶν ἦν
'Ipse' quippe' docebat' cantare' quia' peritus'
'αὐτὸς γὰρ ἐδίδασκε τὸ ᾄδειν ὅτι ἐπιστήμων
erat'
ἦν
'Barachias' autem' & helcana' ianitores'
'καὶ Βαραχίας καὶ Ἐλκανὰ θυρωροὶ
arcę' 'Sebenias' quoq; & iosaphat' & nathanahel'
τῆς κιβωτοῦ καὶ Σεβενίας καὶ Ἰωσαφὰτ καὶ Ναθαναὴλ
& amasai' & zacharias' & banaias' & ozee'
καὶ Ἀμασαὶ καὶ Ζαχαρίας καὶ Βαναίας καὶ Ὠσηὲ
cum' psalteriis' & citharis' præcinebant'
μετὰ ψαλτηρίων καὶ κιθάρας ᾖδον
'Mathathias' autem' & eliphalu' & macenias'
'καὶ Ματταθίας καὶ Ἐλιφλὰ καὶ Μακενίας
& obededom' & iehiel' ianitores' erant'
καὶ Ὠβηδὲδ καὶ Ἰεϊὴλ θυρωροὶ ἦσαν
'Et' chonenias' princeps' cantorum' erat'
'καὶ Χωνενίας ἄρχων ᾠδῶν ἦν
'Ipse' quippe' docebat' cantare' quia' peritus'
'αὐτὸς γὰρ ἐδίδασκε τὸ ᾄδειν ὅτι ἐπιστήμων

Capv.r.

בַּיִת כֹּהֵן
קוּם אָרֹן
עֲנָה נָשָׂא

וַיַּעַשׂ לוֹ בָּתִּים בְּעִיר דָּוִיד׃
וַיָּכֶן מָקוֹם לַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּט לוֹ
אֹהֶל׃ אָז אָמַר דָּוִיד לֹא לַשַּׂאת
אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כִּי אִם הַלְוִיִּם
כִּי בָם בָּחַר יְהוָה לָשֵׂאת אֶת
אֲרוֹן יְהוָה וְלְשָׁרְתוֹ עַד עוֹלָם׃
וַיְקַהֵל דָּוִיד אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֶל
יְרוּשָׁלִַם לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן יְהוָה
אֶל מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ׃ וַיַּאֲסֹף
דָּוִיד אֶת בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶת הַלְוִיִּם׃
לִבְנֵי קְהָת אוּרִיאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו
מֵאָה וְעֶשְׂרִים׃ לִבְנֵי מְרָרִי עֲשָׂיָה
הַשַּׂר וְאֶחָיו מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים׃
לִבְנֵי גֵרְשׁוֹם יוֹאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו
מָאתַיִם וּשְׁלֹשִׁים׃ לִבְנֵי אֱלִיצָפָן
שְׁמַעְיָה הַשַּׂר וְאֶחָיו מָאתַיִם׃
לִבְנֵי חֶבְרוֹן אֱלִיאֵל הַשַּׂר וְאֶחָיו
שְׁמוֹנִים׃ לִבְנֵי עֻזִּיאֵל עַמִּינָדָב
הַשַּׂר וְאֶחָיו מֵאָה וּשְׁנֵים עֶשְׂרוּ׃
וַיִּקְרָא דָוִיד לְצָדוֹק וְלְאֶבְיָתָר
הַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם לְאוּרִיאֵל
עֲשָׂיָה וְיוֹאֵל וּשְׁמַעְיָה וֶאֱלִיאֵל
וְעַמִּינָדָב׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם רָאשֵׁי
הָאָבוֹת לַלְוִיִּם הִתְקַדְּשׁוּ אַתֶּם
וְאֲחֵיכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת אֲרוֹן
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַמְּקוֹם
אֲשֶׁר הֵכַנְתִּי לוֹ׃ כִּי לֹא אַתֶּם
בָּרִאשׁוֹנָה לֹא אֲתָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בָּנוּ כִּי לֹא דְרַשְׁנֻהוּ כַּמִּשְׁפָּט׃
וַיִּתְקַדְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֶת
אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׂאוּ
בְּנֵי הַלְוִיִּם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כִּדְבַר
יְהוָה בְּמִטֹּתָם בַּדִּים עֲלֵיהֶם׃
וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם
לְהַעֲמִיד אֶת אֲחֵיהֶם הַמְשֹׁרְרִים

Et edit quoq; sibi domos in ciutate dd̃: & edificauit locũ arce dei: tetenditq; ci tabernaculũ. Tũc dixit dd̃. Illicitũ est vt a quocunq; portetur arca dei: nisi a leuitis quos elegit dominus ad portandum eam: & ministrandũ sibi vsq; in eternum. Congregauitq; vniuersum israel in ierusalem: vt aferretur arca domini in locum suum quẽ parauerat ei: necnon & filios aaron & leuitas.

De filiis caath: vriel princeps fuit: & frẽs eius centũ viginti. De filiis merari: asaia ducenti viginti. De filiis gerson: iohel princeps: & frates eius centũ triginta. De filiis elisaphan: semeias princeps: & frẽs eius ducenti. De filiis hebrõ: eliehel princeps: & frẽs eius octoginta. De filiis oziel: aminadab princeps & frẽs eius duodecim. Vocauit quq; dauid sadoch & abiathar sacerdotes & leuitas vriel oseaia iohel semeiam eliehel & aminadab: & dixit ad eos. Vos qui estis principes familiarũ leuiticarum sanctificamini cũ fratribus vestris: & afferte arcam dñi dei israel ad locum qui ei preparatus est: ne vt a principio percussit nos dñs: sic & nũc fiat: illicitũ quid nobis agentibus. Sanctificati sunt ergo sacerdotes & leuite vt portarẽt arcã dñi dei israel. Et tulerũt homines leui arcam dei sicut preceperat moyses iuxta verbum dñi humeris suis in vectibus. Dixitq; dauid principibus leuitarũ vt cõstituerẽt de fratribus suis cãtores

Καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ οἴκους ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἡτοίμασε τόπον τῇ κιβωτῷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἔπηξεν αὐτῇ σκηνήν. τότε εἶπεν Δαυίδ, οὐκ ἔστιν αἴρειν τὴν κιβωτὸν θεοῦ εἰ μὴ Λευίτας· αὐτοὺς ἐξελέξατο κύριος αἴρειν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου, καὶ λειτουργεῖν αὐτῷ ἕως αἰῶνος, καὶ συνήγαγε Δαυὶδ πάντα Ἰσραὴλ εἰς Ἰερουσαλήμ, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν κυρίου εἰς τὸν τόπον ὃν ἡτοίμασεν αὐτῇ. καὶ συνήγαγε Δαυὶδ τοὺς υἱοὺς Ααρὼν καὶ τοὺς Λευίτας. ἀπὸ τῶν υἱῶν Καάθ· ὁ ἄρχων Οὐριὴλ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. ἀπὸ τῶν υἱῶν Μεραρί· Ἀσαΐα ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· διακόσιοι εἴκοσι. ἀπὸ τῶν υἱῶν Γερσών· Ἰωὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· διακόσιοι τριάκοντα. ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἐλισαφάν· Σαμαΐα ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· διακόσιοι. ἀπὸ τῶν υἱῶν Χεβρών· Ἐλιὴλ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· ὀγδοήκοντα. ἀπὸ τῶν υἱῶν Ὀζιήλ· Ἀμμιναδὰβ ὁ ἄρχων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἑκατὸν καὶ δώδεκα. καὶ ἐκάλεσε Δαυὶδ Σαδὼκ καὶ Ἀβιαθὰρ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευίτας· Οὐριὴλ καὶ Ἀσαΐα καὶ Ἰωὴλ καὶ Σαμαΐα καὶ Ἐλιὴλ καὶ Ἀμμιναδάβ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς οἱ ἄρχοντες πατριῶν τῶν Λευιτῶν, ἁγιάσθητε ὑμεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ ἀνοίσατε τὴν κιβωτὸν κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὸν τόπον ὃν ἡτοίμασα αὐτῇ· ὅτι οὐκ ἐν τῷ πρότερον ὑμᾶς εἶναι ἑτοίμους, διὸ ἔκοψε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν ἡμῖν, ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν αὐτὸν ἐν κρίσει. καὶ ἡγιάσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἐνεγκεῖν τὴν κιβωτὸν κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἤραν οἱ υἱοὶ Λευὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ, ὡς ἐνετείλατο Μωυσῆς ἐν λόγῳ κυρίου κατὰ τὴν γραφὴν ἐν ἀναφορεῦσιν ἐν ὤμοις αὐτῶν. καὶ εἶπε Δαυὶδ τοῖς ἄρχουσι τῶν Λευιτῶν· καταστήσατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν τοὺς ψαλτῳδοὺς

in organis musicorum: in nablis & lyris & cymbalis vt resonaret in excelsis sonitus leticie. Cõstituerunt q; leuitas hemã filiũ ioel: & de fratribus eius asaph filium barachie. & de filiis vero merari fratribus eorũ: ethan filium cusaie: & cũ eis fratres eorũ. In sedo ordine: zacharia & ben & iazihel & semiramoth & iehiel & ani: eliab & banai & maasiam & mathathia & eliphalu & maceniam & obededom & iehibel & ianitores.

Porro cantores hemã asaph & ethan in cymbalis eneis concrepantes. zacharias aũt & oziel & semiramoth & iahiel & ani & eliab & maasias & banaias in nablis arcana cantabant. Porro mathathias & eliphalu & macenias & obededom & iehibel & ozaziu in citharis pro octaua canebãt epinicion. Chonenias autẽ princeps leuitarũ ꝓphetie perat: & ad pcinendã melodiã. Erat quippe valde sapiẽs. Et barachias & helcana ianitores arce. Porro sebenias & iosaphat & nathanael & amasai & zacharias & banaias & eliezer sacerdotes clangebãt tubis coram arca dei: & obed eddom & hiechia ianitores arce. Erat q; dauid & seniores israel & tribuni eũntes ad portãdã arcam federis dñi de domo obed eddom in leticia. Cumq; adiuuisset deus leuitas qui portabant arcam federis dñi: immolauerũt septẽ vitulos & septẽ arietes. Et dauid accinctus in stola byssina & oẽs leuitã portãtes arcam federis dñi: & cantores & chonenias principes cãtoris in electione principes cãtor: qui sapiẽs erat. Et barachias & helcana ianitores arce. Et sebenias & iosaphat & nathanael & amasai & zacharias & banaias & eliezer sacerdotes clangentes in tubis coram arca

ἐν ὀργάνοις μουσικοῖς· ἐν ναύλαις καὶ ἐν κινύραις καὶ κυμβάλοις· ἀναστήσαντες τοῦ ὑψῶσαι ἐν φωνῇ εἰς ἔυφροσύνην. καὶ ἐξεπορεύοντο Λευῖται· ἡμὰν υἱὸς Ἰωὴλ, καὶ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Ἀσὰφ υἱὸς Βαραχίας, καὶ ἀπὸ υἱῶν Μεραρὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Αἰθὰν υἱὸς Κισαΐου, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν· οἱ δευτερεύοντες, Ζαχαρίας υἱὸς Ἰεϊὴλ καὶ Σεμιραμὼθ καὶ Ἰαϊὴλ καὶ Ἀνί, καὶ Ἐλιὰβ καὶ Βαναΐα καὶ Μαασία καὶ Ματταθίας καὶ Ἐλιφαλὺ καὶ Μακκανίας καὶ Ὠβὴδ Ἐδὼμ καὶ Ἰεϊὴλ οἱ πυλωροί· καὶ οἱ ᾠδοί, ἡμὰν Ἀσὰφ ἀσὰφ ἀΐδων ἐν συμβάλοις ἕνεις· ἐν ἀυδῇ ἐφθέγγοντο· καὶ Ζαχαρίας καὶ Ὀζιὴλ καὶ Σαμιραμὼθ καὶ Ἰαϊὴλ καὶ Ἀνὶ καὶ Ἐλιὰβ καὶ Μαασίας καὶ Βαναΐας ἐν ναύλαις ὑπὲρ τῶν κρυφίων· καὶ Ματταθίας καὶ Ἐλιφαλοὺ καὶ Μακκανίας καὶ Ὠβὴδ Ἐδὼμ καὶ Ἰεϊὴλ καὶ Ὀζίας ἐν κινύραις ὑπὲρ τῆς ὀγδόης τοῦ ἐπινίκιον· καὶ Χωνενίας ἄρχων τῶν Λευιτῶν ἐξηγεῖτο· ἦν γὰρ σοφὸς καὶ ἐπιστήμων περὶ ᾠδάς· καὶ Βαραχίας καὶ Ἑλκανὰ πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ. καὶ Σαβανία καὶ Ἰωσαφὰτ καὶ Ναθαναὴλ καὶ Ἀμασαὶ καὶ Ζαχαρίας καὶ Βαναΐας καὶ Ἐλιέζερ ἱερεῖς σάλπιγγες ἐμαρᾴδων ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ Ὠβὴδ Ἐδὼμ καὶ Ἰεχία πυλωροὶ τῆς κιβωτοῦ. καὶ ἦν Δαυὶδ καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πορευόμενοι τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἐξ οἴκου Ὠβὴδ Ἐδὼμ ἐν εὐφροσύνῃ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατισχύσαι τὸν θεὸν τοὺς Λευίτας βαστάζοντας τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου, καὶ ἔθυσαν ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ κριούς. καὶ Δαυὶδ ἐνδεδυκὼς στολὴν βύσσινον καὶ πάντες οἱ Λευῖται οἱ βαστάζοντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου καὶ οἱ ᾠδοὶ καὶ Χωνενίας ἄρχων τῶν ᾠδῶν ἐν τοῖς ᾠδοῖς· καὶ Δαυὶδ ἐπωμὶς βύσσινον ἐπ' αὐτόν. καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀνάγοντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἐν σημασίᾳ καὶ ἐν φωνῇ σωφὰρ

ונחצצרות ומצלתים משמשים
צלל שמע
נבלים וכנרות ויהי אהרן ברית
יהוה בא עד עיר דויד ומיכל בת
שאול נשקפה בעד החלון ותרא
את המלך דויד מרקד ומשחק
Cap.xvi. ותבז לו בלבה: ויביאו את
ארון האלהים ויציגו אתו בתוך
האהל אשר נטה לו דויד ויקריבו
עלות ושלמים לפני האלהים:
ויכל דויד מהעלות העלה ומהשלמים
ויברך את העם בשם יהוה: ויחלק
לכל איש ישראל מאיש ועד אשה
לאיש כבר ולחם ואשפה
ואשישה: ויתן לפני ארון יהוה מן
האלהים משרתים ולהזכיר ולהודות
ולהלל ליהוה אלהי ישראל: אסף
הראש ומשנהו זכריה יעיאל
שמירמות ויחיאל ומתתיה ואליאב
ובניהו ועבד אדם ויעיאל בנבל
ובכנרות ואסף במצלתים
משמיע ובניהו ויחזיאל הכהנים
חצץ תמד בחצצרות תמיד לפני ארון ברית
האלהים: ביום ההוא אז נתן דויד
ראש להודות ליהוה ביד אסף
ואחיו: הודו ליהוה קראו בשמו
הודיעו בעמים עלילתיו: שירו לו
זמרו לו שיחו בכל נפלאתיו:
התהללו בשם קדשו ישמח לב
מבקשי יהוה דרשו יהוה ועזו
בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאתיו אשר עשה
מפתיו ומשפטי פיהו: זרע
ישראל עבדו בני יעקב בחיריו:
הוא יהוה אלהינו בכל
הארץ משפטיו: זכרו לעולם ברית עלם
דבר צוה לאלף דור:

P&tubis^q & cymbalis & ^rnablis^s & citharis^t concrepantes. ^uCumq; ^vperuenisset^x arca^y federis^z ∞ ^adomini^b vsq; ad^c ciuitatem^d dauid: ^emichol^f filia ^gsaul^h prospiciens^i per^k fenestram^l vidit ∞∞∞∞∞∞ ^mregē^n dauid^o saltātē^p atq; ludētē:^r & despexit^s eū^t in

τ in tubis τ in cymbalis resonantes in παν κιθαρίζειν διεπαιγόν ἐναντίον τῆς κιβωτ̃ τῆς διαθήκης
lis τ in citharis. τ factū ē τ venit arca fede
λοις καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐ ἦλθεν ἡ κιβωτὸς διαθή
ris .vñ vsq; ad ciuitatē dñi: τ mechol filia saulis
κης κυ ἕως πόλεως δα̃δ, καὶ μεχὸλ ἡ θυγάτηρ σαοὺλ
prospexit per fenestrā: τ vidit regem dauid
παρέκυψε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα δαυὶδ
saltāte τ ludente: τ despexit eum in
ὀρχούμενον καὶ παίζοντα, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ
anima sua.
ψυχῇ αὐτῆς.

Ca.16.

Ttulerunt^a igitur ^barcam^c dei & constituerunt^d eam^e in medio ∞∞∞ ^btabernaculi^f quā^g tetēderat^h ei^i dā:^k & obtulerūt ^cholocausta^l & pacifica ^bcoram^m deo. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ^eCūq; cōpleſſet^n dā^o offerēs^p holocausta^q & pacifica:^r benedixit^s populo^t in nomine^u dñi:^x & diuisit ^vuniuersis^y per singulos ^a viro^b vsq; ad^c mulierē ^dtortam^e panis^f & partē asse carnis bubale: ∞∞∞ ^g& frixā oleo simila.^h Cōstituitq; ^icorā^k arca^l dñi ^mde^n leuitis^o q ministrarēt ^p& recordarētur opū ei^q ^b& glorificarent^r atq; laudarent^s dñm deū^t israel:^u ^vasaph^x pricipē^y & fm ei^z ^azacharia. Porro^b iabihel ^c& semiramoth^d iehihel ^e& mathathiam^f & eliab ^g& banaiam^h & obededō ^iiehel^k ^lsuper organa^m ^apsalterii^n & lyras:^o asaph autem vt^p in cymbalis ^bpsonaret:^q banaiā vero ^c& azithel^r facerdotes: canere^s tuba^t fugiter^u co^x ram^y arca^z federis ∞∞∞∞ ^adei.^b In^c illo^d die^e fecit ^gdauid ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^hprincipem^i ad confiten dum^k domino^l asaph ∞∞ ^m& fres eius.^n Cōfitemini ^odño ^p& ^qinuocate^r nomē ei?:^s notas facite^t i pplis ^uadiuētiōes eius.^x Cātate ^yei,^z & psallite^a ei ^b& narrate^c omnia^d mirabilia eius: ^elaudate^f nomen^g sanctū eius: ^hletetur^i cor ∞∞∞∞ ^kquerentium^l dominū. ^mQuerite^n dominum ∞ ^o& virtutem eius:^p queri te^q faciem eius^r semper. ^sRecordamini^t ^umirabi lium eius^x que^y fecit ∞∞ ^zsignorum illi^a ^b& iudici orum^c oris eius. ^dSemen ^eisrael^f ferui eius: ^gfilii^h ia cob^i electi eius. ∞∞∞∞ ^kIpse^l dominus^m deus no ster:^n in vniuersa ∞∞∞∞∞ ^oterra^p iudicia eus.^q Re cordamini^r a sēpiternū ^bpacti ei?:^c sermonis quē ꝑcepit^d i mille^e gnatiōes.

τ tubis τ cymbalis resonantes in nau
κιθαρίζειν διεπαιγόν ἐναντίον τῆς κιβωτ̃ τῆς διαθήκης
lis τ in citharis. τ factū ē τ venit arca fede
λοις καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐ ἦλθεν ἡ κιβωτὸς διαθή
ris .vñ vsq; ad ciuitatē dñi: τ mechol filia saulis
κης κυ ἕως πόλεως δα̃δ, καὶ μεχὸλ ἡ θυγάτηρ σαοὺλ
prospexit per fenestrā: τ vidit regem dauid
παρέκυψε διὰ τῆς θυρίδος, καὶ εἶδε τὸν βασιλέα δαυὶδ
saltāte τ ludente: τ despexit eum in
ὀρχούμενον καὶ παίζοντα, καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ
anima sua.
ψυχῇ αὐτῆς.

Ca.16.

Ttulerunt arcam dei τ cōstituerunt eam in medio tabernaculi quē tetēderat ei dā: & obtulerūt holocausta & pacifica coram deo. Cūq; cōpleſſet dā offerēs holocausta & pacifica: benedixit populo in nomine dñi: & diuisit vniuersis per singulos a viro vsq; ad mulierē tortam panis & partē asse carnis bubale: & frixā oleo similā. Cōstituitq; corā arca dñi de leuitis q ministrarēt & recordarētur opū ei & glorificarent atq; laudarent dñm deū israel: asaph pricipē & fm ei zacharia. Porro iabihel & semiramoth iehihel & mathathiam & eliab & banaiam & obededō iehel psalterii & lyras: asaph autem vt in cymbalis psonaret: banaiā vero & azithel sacerdotes: canere tuba fugiter coram arca federis dei. In illo die fecit dauid principem ad confitendum domino asaph & fres eius. Cōfitemini dño & inuocate nomē ei?: notas facite i pplis adiuētiones eius. Cātate ei, & psallite ei & narrate omnia mirabilia eius: laudate nomen sanctū eius: letetur cor querentium dominū. Querite dominum & virtutem eius: queri te faciem eius semper. Recordamini mirabilium eius que fecit & signorum illi & iudiciorum oris eius. Semen israel ferui eius: filii iacob electi eius. Ipse dominus deus noster in vniuersa terra iudicia eius. Recordamini a sēpiternū pacti ei?: sermonis quē ꝑcepit i mille gnatiōes.

A

C
psal. 104

B
psal. 95

qué pepigit cũ abraam: τ . iuramẽti illius cũ isaac:
ὃν διέθετο τῷ ἀβραάμ, καὶ τὸν ὅρκον αὐτοῦ τῷ ἰσαάκ,
τ cōstituit illi in ꝑceptū: τ israel
καὶ ἔγνωσεν αὐτὸν τῷ ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα, καὶ τῷ ἸΣΡΑΗΛ
in ꝑctū sēpiternū dicēs: tibi dabo
εἰς διαθήκην αἰώνιον λέγων, σοὶ δώσω τὴν γῆν χαναὰν χοί
cultū hereditatis vr̃e: cũ essent ipi pauci nu
σμα κληρονομίας ὑμῶν, ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ὀλιγοστοὺς ἀρι
mero: sic parui τ coloni in ea. τ trāsierūt
θμῷ, ὡς μικροὺς καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ. καὶ ἐπορεύθησαν
de gēte in gētē: τ de regno ad ꝑplm alterū.
ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος, καὶ ἀπὸ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον.
nō dimisit virū vt vim inferēt eis. et increpauit
οὐκ ἀφῆκεν ἄνδρα τοῦ συκοφαντῆσαι αὐτούς· καὶ ἤλεγξε
pro eis reges. ne tangatis xp̃os meos et in
πρὸ αὐτῶν βασιλεῖς, μὴ ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου καὶ ἐν
ꝑphtis meis ne maligneminī. cātate dño oēs
τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε. ἄσατε τῷ κῷ πᾶσα
terra: annunciate de die in diem salutare eius:
ἡ γῆ, ἀναγγέλλατε ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὸ σωτήριον αὐτοῦ,
narrate in gētib glām eius: in cūctis po
ἐξηγεῖσθε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λα
pulis mirabilia eius: quī magn dño et laudabilis nimis:
οῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα,
horribilis ē sup oēs deos: quī omnes dii
φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς, ὅτι πάντες οἱ δαί
gētiū idola: et dñs celos fecit. laus
μονες τῶν ἐθνῶν εἴδωλα, κύριος δὲ τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν. ἔπος
et magnificētia corā eo: fortitudo et gloria
καὶ μεγαλοπρέπεια ἐνώπιον αὐτοῦ, ἰσχὺς καὶ κύκνημα
in loco scō eius. date dño familie
ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ. δότε τῷ κυρίῳ οἰκογένειαι ἐθνῶν,
gētiū: date dño gām et fortitudinē: date dño
δότε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ ἰσχύν, δότε τῷ κυρίῳ
gām nōi ei. leuate sacrificia et venite co:
δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ. ἄρατε θυσίας καὶ εἰσπορεύεσθε
ram eo: et adorate dñm in habitaculo
ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν καταστήματι
scō eius. timeat a facie eius ois ter
ἁγίῳ αὐτοῦ· φοβηθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ
ra: et cīt fundauit orbem: q nō cōmouē
γῆ, καὶ γὰρ κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθή
bit. letetur celū et exultet terra: et dī
σεται· εὐφροσυνάσθω ὁ οὐρανὸς καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, καὶ εἰ
cant in gētibus dñs regnauit. to
πάτωσαν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὁ κύριος ἐβασίλευσεν. βρομή
net mare plenitudo eius: exultet ager
σάτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ συμπλήρωμα αὐτῆς, ἀγαλλιάσθω ὁ ἀγρὸς
et oīa in eo. tūc letabuntur ligna
καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ· τότε εὐφρανθήσονται τὰ ξύλα τοῦ
saltus a facie dñi: quī venit iudicare trā.
δρυμοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρχεται κρῖναι τὴν γῆν.
cōfitemini dño quī bonus: quī in eternū
ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
misericordia ei?. τ dicite: salua nos de salua
ἔλεος αὐτοῦ· καὶ εἴπατε, σῶσον ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτη
tionū nr̃a: τ cōgrega nos: τ eruc nos de
ρίων ἡμῶν, καὶ ἀθροισον ἡμᾶς, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ τῶν
gētiū vt laudem nomē tuū sctūm: vt exulte
ἐθνῶν τοῦ αἰνεῖν τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον, καὶ ἐγκαυχᾶ
mus in laudib tuis. benedict dñs deus if
σθαι ἐν ταῖς αἰνέσεσί σου. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσ
rael ab eterno τ vsq; in eternū: τ dicet ois
ραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐρεῖ πᾶς
ꝑplis: amē. τ laudauerūt dñm. τ dereliquit ibi
ὁ λαός, ἀμήν· καὶ ὕμνεσαν τῷ κυρίῳ. καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ
corā arca federis dñi asaph τ
ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου, τὸν ἀσὰφ καὶ τοὺς
fratres eius: vt ministrarēt coram arca
ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοῦ λειτουργεῖν ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ
iugiter in fermonē q diei in diem eius:
διαπαντὸς εἰς λόγον τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν αὐτοῦ,

Quē pepigit cũ abraam & iuramenti illius ∞
cũ isaac. Et cōstituit illud iacob in ꝑceptū & israel in pactum sempi
ternum: dicens. Tibi ∞
dabo terrā chanaā: funi
culū hereditatis vr̃e.
Cum essent pauci, nu
mero paru & coloni ∞
ei. Et trāsierūt de gē
te i gētē: & de regno
ad ꝑplm alterū. Non
dimisit quemquam ∞
calūniari eos: sed incte
pauit pro eis reges. ∞
Nolite tāgere christos
meos: & i ꝑphetis meis
nolite malignari. Cāta
te dño oīs terra: nūcia
te de die in diē salutar
eius. Narrate in gētib
gloriam eius: & in cun
ctis ꝑplibus mirabilia eius.
quia magn dñs & lau
dabilis nimis: & horribi
lis super omnes deos.
Omnes enim dii ∞∞∞
populorum idola: do
minus autem celos ∞∞
fecit. Cōfessio & mag
nificētia corā eo: fortitu
do & gaudiū in loco
eius. Afferte dño familie
populorū: afferte dño
gloriā & imperiū: date
dño gloriā noī ei. Le
uate sacrificiū & venite
in cōspectu eius: & ado
rate dominū in decore
sctō. Cōmoueatur a fa
cie ei? ois terra: ipse cī
fundauit orbē immo
bilem. Letentur celi &
exultet terra & dicāt in
nationibus: dominus
regnauit. Tonet mare
& plenitudo ei?: exultēt
agri: & oīa q in eis sūt.
Tunc laudabunt ligna
saltus coram domino:
quia venit iudicare trā.
Cōfitemini dño
qm bon?: q in ∞∞∞
in eternum misericordia eius.
Et dicite: salua nos ∞
de? salua tor noster: &
cōgrega nos & erue de
gentib? vt cōfiteamur
noī sctō tuo: & exulte
mus in carminib tuis.
Benedictus dominus
deus israel ab eterno
vsq; in ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
eternū: & dicat ois popu
lus amē: & hymnum
dño. Dereliqt itaq; ibi
coram arca ∞∞∞∞∞∞∞
federis dñi asaph & fra
tres ei?: vt ministrarent
i cōspectu arce iugit
singlos dies & vices suas.

שבע
עמד
נתן
היה
נגר
סבב
הלך
ינח
נגע
נבא
שור
ישע
נצל
שבח הלל
בוא
עזז
חדה
רום
רעש
כבד
גדל
יהא
עזז
עלם
כון
גול אפר
רעם עלץ
רנן
בוא
ידה

וְעַבְדּ֣ אָדֹם֮ וְאֶחָיהֶם֒ שִׁשִּׁ֔ים
וּשְׁמוֹנָ֑ה וְעֹבֵ֤ד אֱדֹם֙ בֶּן־יְדִיתוּן֙ וְחֹסָ֔ה
לִשְׁעָרִ֖ים וְאֶת־צָד֥וֹק הַכֹּהֵ֛ן וְאֲחִימֶ֖לֶךְ
הַכֹּהֲנִ֑ים לְפִ֣י מִשְׁפָּטָ֔ם לַיהוָ֖ה עַל־הַבָּמָ֥ה
אֲשֶׁר־בְּגִבְעוֹן֒ לְהַעֲל֣וֹת עֹל֗וֹת לַיהוָה֙
עַל־מִזְבַּ֣ח הָעֹלָ֔ה תָּמִ֖יד לַבֹּ֣קֶר וְלָעָ֑רֶב
וּלְכָל־הַכָּת֣וּב בְּתוֹרַ֣ת יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֥ר צִוָּ֖ה
עַל־יִשְׂרָאֵ֑ל וּלְעָשְׂרָ֥ם יְדוּתוּן֙
וּשְׁאָ֔ר נִבְחָרִ֖ים אֲשֶׁר־נִקְּב֣וּ
בְּשֵׁמ֔וֹת לְהֹד֖וֹת לַיהוָ֑ה כִּ֥י לְעוֹלָ֖ם
חַסְדּ֔וֹ וְעִמָּהֶ֣ם הֵימָ֣ן וִידוּתוּן֮ חֲצֹצְר֣וֹת
וּמְצִלְתַּ֣יִם לַמְשַׁמְּעִ֔ים וּכְלֵ֖י שִׁ֣יר
הָאֱלֹהִ֑ים וּבְנֵ֥י יְדוּתוּן֙ לַשַּׁ֣עַר׃ וַיֵּלְכ֣וּ
כָל־הָעָ֗ם אִ֚ישׁ לְבֵיתוֹ֒ וַיֵּ֣שֶׁב דָּוִ֔יד
לְבָרֵ֖ךְ אֶת־בֵּיתֽוֹ׃

Cap. xvij

וַיְהִי֙ כַּאֲשֶׁ֣ר יָשַׁ֔ב דָּוִ֖יד בְּבֵיתוֹ֑ וַיֹּ֨אמֶר֙
דָּוִ֣יד אֶל־נָתָ֔ן הַנָּבִ֖יא הִנֵּ֣ה
אָנֹכִ֗י יוֹשֵׁב֙ בְּבֵ֣ית הָאֲרָזִ֔ים וַאֲר֥וֹן
בְּרִית־יְהוָ֖ה תַּ֣חַת יְרִיעֹ֑ת׃ וַיֹּ֨אמֶר
נָתָ֜ן אֶל־דָּוִ֗יד כֹּ֚ל אֲשֶׁ֣ר בִּלְבָבְךָ֔ עֲשֵׂ֖ה
כִּ֣י הָאֱלֹהִ֑ים עִמָּֽךְ׃ וַיְהִי֙ בַּלַּ֣יְלָה הַה֔וּא
וַיְהִ֥י דְבַר־יְהוָ֖ה אֶל־נָתָ֥ן לֵאמֹֽר׃
לֵ֚ךְ וְאָמַרְתָּ֣ אֶל־דָּוִ֣יד עַבְדִּ֔י כֹּ֥ה אָמַ֖ר
יְהוָ֑ה לֹ֣א אַתָּ֤ה תִבְנֶה־לִּי֙ הַבַּ֔יִת ׀
לְשִׁבְתִּ֖י׃ כִּ֣י לֹ֤א יָשַׁ֙בְתִּי֙ בְּבַ֣יִת מִן־
הַיּ֣וֹם אֲשֶׁר־הֶעֱלֵ֣יתִי אֶת־יִשְׂרָאֵ֔ל
עַד־הַיּ֖וֹם הַזֶּ֑ה וָאֱהִ֥י מִתְהַלֵּ֖ךְ בְּאֹ֥הֶל
וּבְמִשְׁכָּֽן׃ בְּכֹ֣ל אֲשֶׁר־הִתְהַלַּ֗כְתִּי אֶת
כָּל־יִשְׂרָאֵל֙ הֲדָבָ֣ר דִּבַּ֔רְתִּי אֶת
אַחַ֣ד שֹׁפְטֵ֔י יִשְׂרָאֵל֙ אֲשֶׁ֣ר צִוִּ֔יתִי
לִרְעוֹת֙ אֶת־עַמִּ֣י לֵאמֹ֔ר לָ֥מָּה לֹא־
בְנִיתֶ֖ם לִ֣י בֵ֣ית אֲרָזִֽים׃ וְעַתָּ֣ה כֹּ֤ה
תֹאמַר֙ לְעַבְדִּ֣י לְדָוִ֔יד כֹּ֥ה אָמַ֖ר יְהוָ֣ה
צְבָא֑וֹת אֲנִי֙ לְקַחְתִּ֣יךָ מִן־הַנָּ֔וֶה
מֵאַחֲרֵ֖י הַצֹּ֑אן לִֽהְיוֹת֙ נָגִ֣יד עַל־עַמִּ֔י
עַל־יִשְׂרָאֵ֑ל׃ וָאֱהִ֣י עִמְּךָ֔ בְּכֹ֖ל

ᵐPorro obededō & fratres eius ˢsexaginta ooo ᵒocto: ᵗ obededō ᵘfiliū ᵛydithū ˣ & oza cōstituit ʸianitores. ᶻSadoch ᵃaũt ᵇsacerdotem ᶜ& frēs eius ᵈsacerdotes ᵉcorā ᶠtabernaculo ᵍdñi ʰin excelso ⁱqđ erat ᵏin gabaō: ˡvt offerrēt ᵐholocaustā ⁿdño ᵒsup ᵖaltare ᵍholocausto ʳmatiſ ˢiugit ᵗmāe ᵘ& vespe ᵛiuxtaoiā ʷq̄ ſcripta ſũt ˣ i lege ʸdñi ᶻquā ᵃprecepit ᵇisrael. ᶜEt poſt eum ᵈheman ᵉ& ydithun ooooo ᶠ& reliquos ᵍelectos vnū quemq̄ ooooooooooooo ʰvocabło ⁱsuo ʲad cōfitẽdū ᵏdño: ˡqm̄ ᵐin eternū ⁿmia eius. ᵒHemā quoq; ᵖ& ydithun canentes ᵍtuba: ʳ& q̄tētes ˢcymbala ᵗ& oīa ᵘmuſicoꝝ ᵛorgana adȷcanēdū ʷdeo. ˣfilios aũt ʸydithū ᶻfecit cẽ ᵃportarios. ᵇReuerſuſq; cẽ ᶜois ᵈpopul ᵉi domū ſuā ᶠ& ᵍdd ʰvt bñdiceret etiam ⁱdomui ſue. 17.

ᵏVm ˡautẽ ᵐhabitaret ⁿddȷ ᵒin domo ſua: ᵖdixit ᵍad ʳnathan ˢ prophetam. ᵗEcce ooooooo ᵘego habito ᵛ in domo ʷcedrina: ˣarca autem ᵍ federis ʸdñi ᶻsub ᵃpellib? eſt. ᵇ Et ait ooooooooooo ᶜnathan ᵈad ᵉdd. ᶠOia ᵍq̄ corde tuo ſunt: ʰfac: ⁱdeo ʲenim ᵏrecum eſt. Igitur ˡnocte ᵐilla ooooooooo ⁿfactus ᵒ ſermo ᵖdei ᵍ ad ʳnathan ˢdicens. ooooooo ᵗ Vade ᵘ & loquere ˣ dauid ʸ ſeruo meo. ᶻ Hec ᵃ dicit ᵇ dominus. ᶜ Non ᵈ edifica bis ᵉtu ᶠmihi ᵍdomum ooo ʰad habitādū. ⁱ Neqȝ ʲ em manſi ᵏ in domo ˡ ex eo ᵐtempore ⁿ quo ᵒ eduxi ᵖ iſ rael de terra egypti ooo ᵠ vſq; ad ʳ diē ˢ hāc: ᵗ ſed fui ſemp mutās loca ᵘ taber naculi: & ᵛ in ʷ tētorio ma nens ˣ cum omni ooooooo ʸ iſrael. ᶻ Nunquid ᵃ locut ᵇ ſum ſaltem ooooooooo ᶜ vni ᵈ iudicū ᵉ iſrael ᶠ quib ᵍ preceperam ooooo ʰ vt paſcerent ⁱ populum meū: & ᵏ dixi. ˡ Quare ᵐ nō ⁿ edificaſti ᵒ mihi ᵖ domum ᵍ cedrinā: ʳ Nunc itaqȝ ˢ ſic ᵗ loqueris ᵘ ad ſeruum me um ᵛ dd. ʷ Hec ˣ dicit ʸ dñs ᶻ exercituum. ᵃ Ego ᵇ tuli te cum in paſcuis ooooo ᶜ ſequereris ᵈ gregem ᵉ vt eſſes ᶠ dux ᵍ populi mei oo ʰ iſrael: ᵃ & fui ᵇ tecū ᶜ quocumq̄ oooooooooooooo

ᵐ obed eddā ᵗ fratres eiꝰ ſeraginta ᵗ καὶ ὠβηδ ἐδὲμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἑξήκοντα καὶ octo ᵗ obed eddō filiꝰ ydithū ᵗ oſa in ianitoꝛes. καὶ ὠβηδ ἐδὲμ υἱὸς ἰδιθοὺμ καὶ ὡσὰ εἰς πυλωρεσ: ᵃ ſaddoc ſacerdoteᵈ ᵗ fratres eius, καὶ τὸν σαδδὼκ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτου ſacerdotes corā tabernaculo dñi in τοῦ τοὺς ἱερεῖς ἐνώπιον τῆς σκηνῆς τοῦ κυρίου ἐν τῇ excelſo qđ in gabaon: vt offerrēt holocauſta βαμὰτῃ ἐν γαβαών, τοῦ ἀναφέρειν ὁλοκαυτώματα τῷ dño ſup altare holocauſtoꝛū in κυρίῳ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων διὰ giter mane ᵗ veſpere: ᵗ iuxta omnia q̄ ſcri παντὸς τοπροῦ καὶ τοεσπέρας, καὶ κατὰ πάντα τὰ γε ptaſunt in lege dñi: que precepit adfiliꝯ iſ γεγραμμένα ἐν νόμῳ κυρίου, ὅσα ἐνετείλατο ἐφ' υἱοῖς ἰσ rael. ᵗ cū eis hemā ᵗ idithū ᵗ reliqui ραήλ. καὶ μετ' αὐτῶν αἱμὰν καὶ ἰδιθοὺμ καὶ οἱ λοιποὶ electi in nomine ad laudādū dñm: qm̄ οἱ ἐκλελεγμένοι ἐπ' ὀνόματος τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον, ὅτι in eternū mia eius. ᵗ cum eis hemā εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· καὶ μετ' αὐτῶν αἱμὰν ᵗ idithū tubis ᵗ cymbalis vt reſonarent τὸν ἰδιθοὺμ σάλπιγξι καὶ κυμβάλοις τοῦ ἀναφωνεῖν ᵗ organis muſicoꝝ dei: ᵗ filij idithū vt τοῖς ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν τοῦ θεοῦ, καὶ υἱοὶ ἰδιθοὺμ εἰς eſſet ianitoreo ᵗ tutt οἱς popul' ynuſqȝ in τὸ πυλωρεῖν· καὶ ἐπορεύθη πᾶς ὁλαὸς ἕκαστος εἰς τὸν domū ſuā: ᵗ reuerſus eſt dauid vt benediceret οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψε δαυὶδ τοῦ εὐλογῆσαι τὸν domui ſue. οἶκον αὐτοῦ. Ca. 17.

ᵗ Factū ē vt habitauit dauid in domo ſua: Καὶ ἐγένετο ὡς κατῴκησε δαυὶδ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ᵗ dixit dauit ad nathā prophetā: ecce ego καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ναθὰν τὸν προφήτην, ἰδοὺ ἐγὼ habito in domo cedrina: ᵗ arca federis do κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ, καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυ mini ſub pellibus. ᵗ dixit nathā ad ρίου ὑποκάτω τῶν δέρρεων· καὶ εἶπεν ναθὰν πρὸς dauid: oia que in aīa tua fac: qm̄ de δαυίδ, πάντα ὅσα ἐν τῇ ψυχῇ σου ποίει, ὁ γὰρ θεὸς tecū. ᵗ factū eſt in nocte illa: ᵗ factꝰ eſt μετὰ σοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, καὶ ἐγένετο ſermo dei ad nathan dicēs: vade ᵗ loqre λόγος θεοῦ πρὸς ναθὰν λέγων, πορεύου καὶ εἰπὸν ad dauid ſeruū meū: ſic dixit dñs: nō πρὸς δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, οὕτως εἶπεν κύριος, οὐ tu edificabis mihi domū vt habitem ego in ea: σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί με, ἐν αὐ qm̄ nō habitaui in domo a die qua ταῖς, ὅτι οὐ κατῴκησα ἐν οἴκῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς edurt iſrael vſq; ad diem hanc: ᵗ ἀνήγαγον τὸν Ισραηλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ fui in tabnaculo in tētorio ᵗ in diuerſorio in οἰ ἤμην ἐν σκηνῇ εἰς σκέπην καὶ ἐν καταλύματι ἐν πᾶ bus q̄ trāſiui in oīi iſrael: ſi loquēs locut' σιν οἷς ἐπλάθυν ἐν παντὶ Ισραηλ, εἰ λαλῶν ἐλάλη ſum ad vnā tribū iſrael: qb' ꝑcepā vt σα πρὸς μίαν φυλὴν Ισραηλ, οἷς ἐνετειλάμην τοῦ paſcerent pplm meū dicēs: pp q̄d nō edifica ποιμαίνειν τὸν λαόν μου λέγων, διατί οὐκ ᾠκοδό ſtis mihi domū cedrinā: ᵗ iuc ſic loq̄ris μησατέ μοι οἶκον κεδρινον; καὶ νῦν οὕτως ἐρεῖς τῷ ſeruo meo dauid: hec dicit dñs exerci δούλῳ μου δαυίδ, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνά tuum: ego accepi te ex ouili a tergo μεων, ἐγὼ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξοπισθεν τῶν gregum vt eſſes in ducem in pplo ποιμνίων τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν meo iſrael. ᵗ fui tecum in oībus que μου Ισραηλ. καὶ ἦμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς οοο

A 2. Reg. 7.a.

B Iſra. 18 b. heb. t.b.

C

D

perrexiſti: ᵗ perdidi omnes inimicos tuos ἐπορεύθης, καὶ ἐξωλόθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου a facie tua: ᵗ feci tibi nomē ſm ἀπὸ προσώπου σου, καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα κατὰ τὸ nomē magnoꝝ q̄ in terra: ᵗ ponā locū ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θήσω τόπον ppło meo iſrael: ᵗ plantabo eū: ᵗ ha τῷ λαῷ μου Ισραήλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτόν, καὶ κα bitabit apud ſemetipſū: ᵗ nō perturbabitur ꝑplꝰ: ᵗ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτόν, καὶ οὐ ταραχθήσεται ἔτι, καὶ nō apponet filiꝰ iniquitie vt humiliet eum: ſi οὐ προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτόν, κα cut a principio ᵗ a diebus: qbꝰ ordinaui iudices ſup ὡς ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἀφ' ἡμερῶν, ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν pplm meū iſrael: ᵗ humiliaui oēs inimi λαόν μου Ισραήλ, καὶ ἐταπείνωσα πάντας τοὺς ἐχ cos tuos: ᵗ augebo te ᵗ edificabo tibi domū dixit θρούς σου, καὶ αὐξήσω σε καὶ οἰκοδομήσω σοι οἶκον εἶπεν dñs. ᵗ erit q̄n impleātur dies tue vt ea κύριος· καὶ ἔσται ὅταν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου τοῦ πο dau cum patribus tuis: ᵗ ſuſcitabo ſe ρευθῆναι μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρ mē tuū poſt te q̄ erit ex ventre tuo: ᵗ prepara μά σου μετὰ σέ ὃ ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου, καὶ ἑτοιμά bo regnum eius. ipſe edificabit mihi domū: σω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον, ᵗ firmabo ſoliū eius vſq; i eternū. ego ero καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. ἐγὼ ἔσομαι ei in patrē: ᵗ ipſe erit mihi filiꝰ. ᵗ mias αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτός ἔσῃ μοι εἰς υἱόν· καὶ τὸ ἔλεός meū nō auferā ab eo: ſicut abſtuli ab μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ, ὃν τρόπον ἀπέστησα ἀπὸ illoq̄ ante te. ᵗ ſtatuā eum in domo mea ᵗ in τῶν ἐμπροσθέν σου· καὶ στήσω αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν regno eius vſq; in ſēpiternū. ᵗ thronꝰ eius erit τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος· καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται firmatus vſq; in ſeculū turta omnes fermōes hos: ἑτοιμασθὸς ἕως εἰῶνος κατὰ πάντας τοὺς λόγους τοῦ ᵗ iurta vniuerſā viſionē iſtā: ᵗ ſic locutus eſt τούτους, καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὅρασιν ταύτην· οὕτως ἐλά cut' ei nathā ad dauid, ᵗ venit rex dauid: λησε γέδαν πρὸς δαυὶδ, καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ, ᵗ ſedit coꝛā dño ᵗ dixit: qs ſum ego do καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον κυρίου καὶ εἶπεν, τίς εἰμὶ ἐγὼ κύ mine de? ᵗ q̄ domus mea q̄ vſq; ditexiſti me vſq; in ſeculū? ριε ὁ θεός, καὶ τίς ὁ οἶκός μου, ὅτι ἠγάπησάς με ἕως αἰῶνος; ᵗ parua ſum' hec coram te de: ᵗ loqutus es ᵗ τὰ μικρὰ ταῦτα ἐνώπιόν σου ὁ θεός, καὶ ἐλάλησας hec ſuper domū ſerui tui a lōge: ᵗ καὶ ταῦτα ἔτι ἦν οἶκον τοῦ παιδός σου ἔξω μακρὰν, καὶ ſiperuiſti me ſicut viſo hois: ᵗ exaltaſti me dñe ἐπεῖδες με ὡσεὶ ὅρασις ἀνθρώπου, καὶ ὕψωσάς με κύριε deꝰ: q̄ apponet vltra dauid ad te vt glorificet te ὁ θεός· τί προσθήσει ἔτι δαυὶδ πρός σε τοῦ δοξάσαι σε ſeruꝰ tuus: ᵗ tu ſeruū tuū cognouiſti dñe: pro τὸν δοῦλόν σου· καὶ σὺ τὸν δοῦλόν σου οἶδας κύριε, διὰ ter ſeruū tuū ᵗ iurta coꝛ tuū feciſti τὸν δοῦλόν σου καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν omnē magnificētiā hanc: vt nota faceres oīa τοσαύτην μεγαλωσύνην ταύτην, τοῦ γνωρίσαι πάντα magna. dñe nō eſt ſimilis tibi: ᵗ nō eſt deus ꝑter τὰ μεγάλα· κύριε οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι, καὶ οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν te iurta oīa que audiuimus in auriꝰ nr̄is: ᵗ σοῦ κατὰ πάντα τὰ ἐσα ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν, καὶ nō eſt ſicut populꝰ tuꝰ iſrael gens vna in terra: ſicut οὐκ ἔστιν ὡς ὁ λαός σου Ισραηλ ἔθνος ἓν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς perrexit deꝰ vt liberaret ſibi ꝑplꝰ: vt poneret ἐπορεύθη θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι ἑαυτῷ λαόν, τοῦ θεῖναι sibi nomē magnū ᵗ illuſtre vt eiiceret a fa ἑαυτῷ ὄνομα μέγα καὶ ἐπιφανὲς τοῦ ἐκβαλεῖν ἀπὸ προ cie populū tuū: quē liberaſti ex egypto gētes. σώπου τοῦ λαοῦ σου, ὃν ἐλυτρώσω ἐξ αἰγύπτου ἔθνη

וַאֲכָרֵ֤ת אֶת־כָּל־אוֹיְבֶ֙יךָ֙ מִפָּנֶ֔יךָ וְעָשִׂ֥יתִי לְךָ֖ שֵׁ֑ם כְּשֵׁם֙
הַגְּדוֹלִ֔ים אֲשֶׁ֥ר בָּאָ֖רֶץ׃ וְשַׂמְתִּי֙ מָקוֹם֙
לְעַמִּ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וּנְטַעְתִּ֖יהוּ וְשָׁכַ֣ן תַּחְתָּ֑יו
וְלֹ֥א יִרְגַּ֖ז עוֹ֑ד וְלֹא־יֹסִ֨יפוּ בְנֵי־עַ֜וְלָה
לְבַלֹּתָ֗ו כַּאֲשֶׁ֤ר בָּרִאשֹׁנָה֙ וּלְמִיּ֣וֹם
אֲשֶׁר־צִוִּ֔יתִי שֹׁפְטִ֖ים עַל־עַמִּ֑י
וְהַכְנַעְתִּ֣י אֶת־כָּל־אוֹיְבֶ֗יךָ וַאֲנִגֶּ֤ד לְךָ֙ כִּ֣י בַ֔יִת יִבְנֶ֥ה לְךָ֖ יְהוָֽה׃ וְהָיָה֙
כִּֽי־יִמְלְא֣וּ יָמֶ֔יךָ לָלֶ֖כֶת עִם־אֲבֹתֶ֑יךָ
וְהֵקִימוֹתִ֣י אֶת־זַרְעֲךָ֣ אַחֲרֶ֔יךָ אֲשֶׁ֥ר
יִהְיֶ֖ה מִבָּנֶ֑יךָ וַהֲכִינוֹתִ֖י אֶת־מַלְכוּתֽוֹ׃
הוּא־יִבְנֶ֥ה לִּ֖י בָּ֑יִת וְכֹנַנְתִּ֥י אֶת־כִּסְא֖וֹ
עַד־עוֹלָֽם׃ אֲנִ֣י אֶהְיֶה־לּ֣וֹ לְאָ֔ב וְהוּא
יִהְיֶה־לִּ֖י לְבֵ֑ן וְחַסְדִּ֣י לֹא־אָסִ֤יר מֵֽעִמּוֹ֙
כַּאֲשֶׁ֣ר הֲסִרוֹתִ֔י מֵאֲשֶׁ֖ר הָיָ֥ה לְפָנֶֽיךָ׃
וְהַעֲמַדְתִּ֥יהוּ בְּבֵיתִ֖י וּבְמַלְכוּתִ֑י עַד
הָעוֹלָ֖ם וְכִסְא֥וֹ יִהְיֶ֖ה נָכ֥וֹן עַד־עוֹלָֽם׃
כְּכָל־הַדְּבָרִ֥ים הָאֵ֖לֶּה וּכְכָל־הַחִזָּ֥ון
הַזֶּ֖ה כֵּ֣ן דִּבֶּ֑ר נָתָ֖ן אֶל־דָּוִֽיד׃ וַיָּבֹא֙ דָּוִ֣יד
הַמֶּ֔לֶךְ וַיֵּ֖שֶׁב לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה וַיֹּ֕אמֶר מִֽי־אֲנִ֥י
יְהוָ֖ה אֱלֹהִ֑ים וּמִ֣י בֵיתִ֔י כִּ֥י הֲבִיאֹתָֽנִי
עַד־הֲלֹֽם׃ וַתְּקַטֹּ֨ן זֹ֜את בְּעֵינֶ֗יךָ אֱלֹהִים֙
וַתְּדַבֵּ֣ר עַל־בֵּ֣ית עַבְדְּךָ֔ לְמֵרָח֑וֹק
וְרְאִיתַ֨נִי֙ כְּתֹ֣ור הָֽאָדָ֔ם הַֽמַּעֲלָ֖ה יְהוָ֥ה
אֱלֹהִֽים׃ מַה־יּוֹסִ֥יף עוֹד֙ דָּוִ֣יד אֵלֶ֔יךָ
לְכָב֖וֹד אֶת־עַבְדֶּ֑ךָ וְאַתָּ֣ה אֶת־עַבְדְּךָ֣
יָדָ֔עְתָּ יְהוָ֖ה׃ בַּעֲב֣וּר עַבְדְּךָ֔ וְכִלְבָבְךָ֖
עָשִׂ֑יתָ אֶת־כָּל־הַגְּדוּלָ֖ה הַזֹּ֣את
לְהוֹדִ֔יעַ אֶת־כָּל־הַגְּדֻלּ֖וֹת׃ יְהוָ֕ה אֵ֥ין
כָּמ֖וֹךָ וְאֵ֣ין אֱלֹהִ֑ים זוּלָתֶ֔ךָ כְּכֹ֖ל
אֲשֶׁר־שָׁמַ֥עְנוּ בְאָזְנֵֽינוּ׃ וּמִי־כְעַמְּךָ֣
כְּיִשְׂרָאֵ֗ל גּ֣וֹי אֶחָד֮ בָּאָ֣רֶץ֒ אֲשֶׁ֣ר
הָלַ֣ךְ הָאֱלֹהִ֗ים לִפְדּוֹת֩ לוֹ֙ עָ֜ם לָשׂ֤וּם
לְךָ֙ גְּדֻלּ֣וֹת וְנוֹרָא֔וֹת לְגָרֵ֖שׁ מִפְּנֵ֣י
עַמְּךָ֑ אֲשֶׁ֥ר פָּדִ֖יתָ מִמִּצְרַ֥יִם גּוֹיִם׃

perrexiſti: ᵗ & interfeci ᵒomnes inimicos tuos coꝛā te: ᵗ feci tibi nomē ᵖ quaſi vnus ooo ooo ᵠmagnoꝝ ʳ q celebrābi tur ˢin tra. ᵗ Et dedi ᵘ locū ᵛppło meo ʷiſrl. ˣ Plātabi tur & habitabit ʸ in eo: ᶻ & vltra non ᵃ cōmouebi tur: ᵇnec ᶜilli ᵈiniquitatis ᵉatterent cos ᶠicut ᵍa pri cipio ʰex diebus ooooooo ⁱquibus ᵏ dedi ˡ indices ᵐpopulo meo oooooo ⁿ iſrl. ᵒ & hūiliaui ᵖvniuer ſos ᵍinimicos tuos. oooo ʳ Annuncio ergo ˢ tibi q ᵗedificatur ᵘ.ſit ᵛ tibi ʷdñs ˣdomū. ʸ Cūq; ᶻipleueris ᵃdies tuos ᵇvt vadas ᶜ ad ᵈpres tuos ᵉ fuſcitabo ᶠ ſemen tuū ᵍ poſt te ʰ q̄ quod ⁱerit ᵏde filiis tuis: ˡ & ſtabiliam ᵐregnum eius. oo ⁿ Ipe ᵒedificabit ᵖ mihi ᵍdomū: ʳ & firmabo ˢ ſoliū ei ᵗ vſq; ᵘ eternū. ᵛ Ego ʷ ero ˣ ei ʸ in patrem: ᶻ & ipſe oo ᵃ erit ᵇ mihi ᶜ ſi filiū. ᵈ Et mīa ᵉ nō auferam ᶠ ab eo: ᵍ ſicut ʰ abſtuli ⁱ ab eo qui ʲ ante te ᵏ fuit. ooo ooooo ˡ Et ſtatuā eum ᵐ in domo mea ᵑ & i regno meo ᵒ vſq; ᵖ ſēpiternū. ᵠ & thronꝰ eius ʳ erit ˢ firmiſſim ᵗ ᵘ ppe tuum. ᵛ Iuxta oīa ʷ verba ˣ hec ʸ & iuxta vniuerſā ᶻ viſionē ᵃ iſtā: ᵇ fic ᶜ locutus eſt ᵈ nathā ᵉ ad ᶠ dd. ᵍ Cūq; ve niſſet ʰ rex ⁱ dd ʲ & ſedit ᵏ coꝛā ˡ dño ᵐ dixit. ⁿ Quis ᵒ ego ſum ᵖ dñe ᵍ deus: ʳ & q ˢ domus mea ᵗ vt ꝓtares mihi talia? Sꝫ ᵘ & hoc ᵛ pa rū viſū ʷ ē ˣ incōpectu tuo. Ideoq; ʸ locut? es? ſup ᶻ do mū ᵃ ſu tui etiā ᵇ i futurū: ᶜ & feciſti me ſpectabiles ᵈ ſup oēs ᵉ hoies. ᶠ Domīe ᵍ deus ʰ quid ⁱ vltra ʲ addere poteſt ᵏ dauid ˡ cū ita ᵐ glorificaueris ⁿ ſeruum tuum ᵒ & oooooooooooo ᵖ cognoueris eū ? ᵠ Dñe ʳ p pter ˢ famulū tuū ᵗ iuxta. cor tuum ᵘ feciſti ᵛ omnes ʷ magnificentiam ˣ hāc: & ʸ nota eē ᶻ voluiſti ᵃ vniuer ſa ᵇ magnalia. ᶜ Dñe nō ᵈ ē ᵉ ſimilis tui: ᶠ & nō eſt ali? ᵍ deus ʰ abſq; te ⁱ ex oībus ʲ quos ᵏ audiuim? ˡ auribꝰ nr̄is. ᵐ Quis ei eſt aliꝰ vt ppl? ⁿ tuus ᵒ iſrael ᵖ gēs ᵍ vna ʳ in terra ad ˢ quam ooooo ᵗ perrexit ᵘ deus ᵛ vt libera ret & faceret ʷ ppl? ˣ ſibi: & magnitudie ʸ ua ᶻ at ᵃ q ter roribus ᵇ eiſceret ᶜ natiōes ᵈ a facie eius ᵉ quē ᶠ de egy pto ᵍ liberaraſt? ooo.ooo.oo

'perrexiſti: '& interfeci 'omnes 'inimicos tuos 'corā te: 'feci q̄ tibi 'no mē " quaſi vnus ooo ooo 'magnoꝝ 'q celebrābi tur 'in tra. 'Et dedi 'locū 'ppło meo 'iſrl. 'Plātabi tur & habitabit 'in eo: '& vltra non 'cōmouebi tur: 'nec 'illi 'iniquitatis 'atterent cos 'ficut 'a pri cipio 'ex diebus ooooooo 'quibus " dedi " indices 'populo meo ooooooo 'iſrl. " & hūiliaui " vniuer ſos 'inimicos tuos. oooo 'Annuncio ergo 'tibi q 'ædificatur '.ſit ' tibi 'dñs 'domū. 'Cūq; 'ipleueris 'dies tuos 'vt vadas ' ad 'pres tuos '" fuſcitabo " ſe men tuū " poſt te " quod 'erit 'de filiis tuis: " & ſta biliam 'regnum eius. oo 'Ipe 'edificabit " mihi 'do mū: '& firmabo 'ſoliū ei 'vſq; 'eternū. 'Ego 'ero 'ei '" in patrem: '& ipſe oo 'erit 'mihi 'filiū. 'Et mīa mea " nō auferam " ab eo: 'ſicut 'abſtuli ' ab eo qui ' ante te ' fuit. ooo ooooo 'Et ſtatuā eum 'in domo mea '& i regno meo 'vſq; 'ſēpiternū. '& thron? eius 'erit 'firmiſſim ' i 'ppe tuum. '" Iuxta oīa '" verba 'hec '& iuxta vniuerſā 'viſionē 'iſtā: '" fic 'locutus eſt "nathā 'ad 'dd. 'Cūq; ve niſſet 'rex 'dd ' & ſedisset 'coꝛā 'dño 'dixit. ' Quis 'ego ſum 'dñe 'deus: '& q̄ 'domus mea 'vt ꝓtares mihi talia? Sꝫ '& 'hoc 'pa rū viſū ē " incōpectu tuo. Ideoq; 'locut? es? ſup 'do mū 'ſu tui etiā 'i futurū: '& feciſti me ſpectabiles 'ſup oēs 'hoies. 'Domīe 'deus 'quid '" vltra 'addere poteſt " dauid 'cū ita 'glorificaueris ' ſeruum tuum " & oooooooooooo 'cognoueris eū ? 'Dñe 'p pter ' famulū tuū 'iuxta. cor tuum 'feciſti 'omnes 'magnificentiam 'hāc: & 'nota eē 'voluiſti ' vniuer ſa 'magnalia. '" Dñe nō ē 'ſimilis tui: ' & nō eſt ali? 'deus ' abſq; te " ex oībus 'quos " audiuim? 'auribꝰ nr̄is. 'Quis ei eſt aliꝰ vt ppl? tuus 'iſrael 'gēs 'vna 'in terra ad 'quam 'ooooo 'perrexit 'deus 'vt libera ret & faceret 'ppl? 'ſibi: & magnitudie 'ua ' at ' q ter roribus " eiſceret 'natiōes 'a facie eius 'quē 'de egy pto 'liberaraſt? ooo.ooo.oo

וַתִּתֵּן אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְךָ לְעָם עַד עוֹלָם וְאַתָּה יְהוָה הָיִיתָ לָהֶם לֵאלֹהִים: וְעַתָּה יְהוָה הַדָּבָר אֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ עַל עַבְדְּךָ וְעַל בֵּיתוֹ יֵאָמֵן אָמֵן
עַד עוֹלָם וַעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וְיֵאָמֵן וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד עוֹלָם לֵאמֹר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל וּבֵית דָּוִיד עַבְדְּךָ נָכוֹן
לְפָנָיו: כִּי אַתָּה אֱלֹהַי גָּלִיתָ אֶת אֹזֶן עַבְדְּךָ לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת עַל כֵּן מָצָא
עַבְדְּךָ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ: וְעַתָּה יְהוָה אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים וַתְּדַבֵּר עַל
עַבְדְּךָ הַטּוֹבָה הַזֹּאת וְעַתָּה הוֹאַלְתָּ לְבָרֵךְ אֶת בֵּית עַבְדֶּךָ לִהְיוֹת לְעוֹלָם
לְפָנֶיךָ כִּי אַתָּה יְהוָה בֵּרַכְתָּ וּמְבֹרָךְ
לְעוֹלָם: וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי אַתָּה דִבַּרְתָּ עַל
Ca.xviij. עַבְדְּךָ וְעַל בֵּיתוֹ הָקֵם עוֹלָם וַעֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וְיֵאָמֵן וְיִגְדַּל שִׁמְךָ עַד
עוֹלָם לֵאמֹר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי עַל יִשְׂרָאֵל וּבֵית דָּוִיד עַבְדּוֹ נָכוֹן
לְפָנָיו: כִּי אַתָּה אֱלֹהַי גָּלִיתָ לְאֹזֶן עַבְדְּךָ לִבְנוֹת לוֹ בָּתִּים עַל כֵּן מָצָא
עַבְדְּךָ אֶת לִבּוֹ לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ: וְעַתָּה אַתָּה הוּא אֱלֹהַי הַטּוֹבִים
דִּבַּרְתָּ אֶל עַבְדֶּךָ וְעַל בֵּיתוֹ הָקֵם עוֹלָם וְאַתָּה אָמַרְתָּ וְעַתָּה יְהוָה
אֱלֹהֵי אַתָּה הָאֵל וְהַנֶּאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ וַתְּדַבֵּר אֶל עַבְדְּךָ הַטּוֹבָה הַזֹּאת:
וְעַתָּה הוֹאַלְתָּ וּבָרֵךְ אֶת בֵּית עַבְדֶּךָ לִהְיוֹת לְעוֹלָם לִהְיוֹת לְפָנֶיךָ כִּי
אַתָּה יְהוָה בֵּרַכְתָּ וּמְבֹרָךְ לְעוֹלָם: וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיַּךְ דָּוִיד אֶת
פְּלִשְׁתִּים וַיַּכְנִיעֵם וַיִּקַּח דָּוִיד אֶת גַּת וּבְנֹתֶיהָ מִיַּד פְּלִשְׁתִּים:
וַיַּךְ אֶת מוֹאָב וַיִּהְיוּ מוֹאָב עַבְדִים לְדָוִיד נֹשְׂאֵי מִנְחָה: לְדָוִיד נִשְׂאוֹ מִנְחָה
הַדַּרְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה חֲמָתָה בְּנֻתְּתוֹ לְהַצִּיב יָדוֹ בְּנָהַר פְּרָת: וַיֵּלֶךְ דָּוִיד
מַמֵּנּוּ אֶלֶף רֶכֶב וְשִׁבְעַת אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי
וַיְעַקֵּר דָּוִיד אֶת כָּל הָרֶכֶב וַיּוֹתֶר מִמֶּנּוּ מֵאָה רָכֶב: וַיָּבֹא אֲרָם דַּרְמֶשֶׂק
לְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה לְהַכּוֹת בַּאֲרָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף אִישׁ: וַיָּשֶׂם דָּוִיד
נְצִיבִים בַּאֲרָם דַּרְמֶשֶׂק וַיְהִי אֲרָם לְדָוִיד עֲבָדִים נֹשְׂאֵי מִנְחָה וַיּוֹשַׁע יְהוָה
לְדָוִיד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ: וַיִּקַּח דָּוִיד אֶת שִׁלְטֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הָיוּ עַל עַבְדֵי הַדַּרְעֶזֶר
וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלִַם: וּמִטִּבְחַת וּמִכּוּן עָרֵי הַדַּרְעֶזֶר לָקַח דָּוִיד נְחֹשֶׁת
רַבָּה מְאֹד בָּהּ עָשָׂה שְׁלֹמֹה אֶת יָם

enesi: τ columnas τ vasa enea. τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς στύλους καὶ τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ· τ audiuit thou rex emath: q̄ percussit dauid καὶ ἤκουσε θωοῦ βασιλεὺς ἁμαθ, ὅτι ἐπάταξε δαυὶδ
omne exercitū adadezer regis soba: τ τὴν πᾶσαν δύναμιν ἀδαδεζὲρ βασιλέως σουβά, καὶ
misit adoram filiū suū ad dauid: vt iuste ἀπέστειλεν τὸν ἀδωράμ υἱὸν αὐτοῦ πρὸς δαυὶδ, τοῦ ἐρω
rrogaret eū q̄ ad pacē: τ vt benediceret ei τῆσαι αὐτῷ περὶ τῆς εἰρήνης, καὶ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτὸν
pro eo q̄ expugnasset adadezer τ percussisset eū: ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησε τὸν ἀδαδεζὲρ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν,
qm̄ vir bellator erat thou adadezer, τ omnia ὅτι ἀνὴρ πολεμιστὴς ἦν τῷ θωοῦ ἀδαδεζὲρ. καὶ πάντα
vasa aurea τ argētea τ enea: τ hec cōse τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ, καὶ ταῦτα ἡγία
crauit rex dauid domino cū argento τ au- σεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ κυρίῳ μετὰ τ ἀργυρίου καὶ χρυ
ro: q̄ cepit de omnib⁹ gentib⁹: τ de idumea σίου, οὗ ἔλαβεν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐξ Ἰδουμαί
τ moab τ de filiis ammō: τ de philisti ας καὶ μωὰβ καὶ ἐξ υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων
τ de amalec. τ abesai filiꝰ saruie percussit καὶ ἐξ ἀμαλήκ· καὶ ἀβεσὰι υἱὸς σαρουΐα ἐπάταξε τὴν
idumeam in valle salin̄ octo mi Ἰδουμαίαν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν ἁλῶν ὀκτωκαίδεκα χιλιά
lia: τ posuit in idumea custodiā. τ fuerūt om- δας, καὶ ἔθετο ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουράν· καὶ ἦσαν πάν
nes idumei serui dauid. τ saluauit dñs τες οἱ Ἰδουμαῖοι παῖδες τῷ δαυίδ· καὶ ἔσωσε κύριος
dauid in oibus ad q̄ perrexerat. τ regnauit τὸν δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο· καὶ ἐβασίλευσε
dauid sup oēm israel: τ fuit faciēs iudicii τ iu Δαυὶδ ἐπὶ πάντα Ἰσραήλ, καὶ ἦν ποιῶν κρίμα καὶ δι
stitiam oīi pplo suo. τ ioab filius⁹ saru- καιοσύνην πάντι τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ Ἰωὰβ υἱὸς σαρου
ia sup exercitū: τ iosaphat filius achilud a cō- ία ἐπὶ τῆς στρατιᾶς, καὶ Ἰωσαφὰτ υἱὸς ἀχιλοὺδ ὑπο
mentarijs: τ sadduc filiꝰ achitob τ achi μνηματογράφος, καὶ σαδδοὺκ υἱὸς ἀχιτὼβ καὶ ἀχι
melech filiꝰ abiathar sacerdotes: τ susa scriba: τ μέλεχ υἱὸς ἀβιάθαρ ἱερεῖς, καὶ σουσὰ γραμματεύς, καὶ
banaias filiꝰ ioiade sup cerethi τ phelethi: τ βαναίας υἱὸς Ἰωιαδὲ ἐπὶ τοῦ κερεθὶ καὶ φελεθί, καὶ οἱ
filij dauid primi successores regis. υἱοὶ δαυὶδ οἱ πρῶτοι διάδοχοι τ βασιλέως. Ca.19.

A Θ Factū ē post hēc: τ mortuꝰ est nas rex 2.Reg. 11.a.
Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανεν ναας βασι
filius ammō: τ regnauit anan filius eius λεὺς υἱῶν ἀμμών, καὶ ἐβασίλευσεν ἀναν υἱὸς αὐτοῦ
pro eo. τ dixit dauid: faciā mias cum ἀντ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν δαυίδ, ποιήσω ἔλεος μετὰ
anan filio naas: sic fecit pater eius me ἀναν υἱοῦ ναάς, ὡς ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' ἐ
cum miās. Vt misit dauid nuncios ad μοῦ ἔλεος. καὶ ἀπέστειλε δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς τὸν
anan ad cōsolādū eū de pfe ei⁹. ἀναν παρακαλέσαι αὐτὸν περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
venerūt serui dauid in terrā filioꝝ ammō ad καὶ ἦλθον οἱ παῖδες δαυὶδ εἰς γῆν υἱῶν ἀμμὼν πρὸς
anan vt cōsolarētur eū. τ dixerūt prīci ἀναν τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν· καὶ εἶπαν οἱ ἄρχον
pes filioꝝ ammon ad anan: nū honorās dauid τες υἱῶν ἀμμὼν πρὸς ἀναν, μὴ δοξάζων δαυὶδ τὸν
patrem tuū in oculis tuis misit tibi q̄ cō patrem σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἀπέστειλέν σοι πα
solarētur: nōne: vt scrutentur ῥακαλοῦντας; οὐχί, ὅπως ἐξερευνήσωσι

וַיֹּאמֶר הֲנַחֲשֹׁת וְאֶת הַמְעוּדִים וְאֶת כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת וַיִּשְׁמַע חוּשַׁי כָּל דִּבְרֵי
הַמֶּלֶךְ חָמָת כִּי הַמֶּלֶךְ בָּנוּ אֶל צוֹבָה: וַיִּשְׁלַח אֶת הֲדוֹרָם בְּנוֹ אֶל
הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לִשְׁאוֹל לוֹ לְשָׁלוֹם וְלִבָרְכוֹ עַל אֲשֶׁר נִלְחַם בַּהֲדַדְעֶזֶר
וַיִּהְיוּ כִּי אִישׁ מִלְחֲמוֹת תָּעוּ הָיָה הֲדַדְעֶזֶר וְכָל כֵּלָיו וַיִּקַּח הֲדוֹרָם
אֶת כָּל כְּלֵי זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת: גַּם אֹתָם הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לַיהוָה
עִם הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲשֶׁר נָשָׂא מִכָּל הַגּוֹיִם מֵאֱדוֹם וּמִמּוֹאָב וּמִבְּנֵי עַמּוֹן
וּמִפְּלִשְׁתִּים וּמֵעֲמָלֵק: וְאַבְשַׁי בֶּן צְרוּיָה הִכָּה אֶת אֱדוֹם בְּגֵיא הַמֶּלַח
שְׁמוֹנָה עָשָׂר אָלֶף: וַיָּשֶׂם נְצִיבִים בֶּאֱדוֹם וַיְהִי כָּל אֱדוֹם עֲבָדִים
לְדָוִיד וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת דָּוִיד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ: וַיִּמְלֹךְ דָּוִיד עַל כָּל
יִשְׂרָאֵל וַיְהִי דָוִיד עֹשֶׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ: וְיוֹאָב בֶּן צְרוּיָה עַל
הַצָּבָא וִיהוֹשָׁפָט בֶּן אֲחִילוּד מַזְכִּיר: וְצָדוֹק בֶּן אֲחִיטוּב וַאֲבִימֶלֶךְ בֶּן
אֶבְיָתָר כֹּהֲנִים וְשַׂוְשָׁא סוֹפֵר: וּבְנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע עַל הַכְּרֵתִי
וְהַפְּלֵתִי וּבְנֵי דָוִיד הָרִאשֹׁנִים
לְיַד הַמֶּלֶךְ:

Cap.xix. וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיָּמָת נָחָשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ
נָחָשׁ תַּחְתָּיו: וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶעֱשֶׂה חֶסֶד עִם חָנוֹן בֶּן נָחָשׁ כִּי עָשָׂה
אָבִיו עִמִּי חֶסֶד וַיִּשְׁלַח דָּוִיד מַלְאָכִים לְנַחֲמוֹ עַל אָבִיו וַיָּבֹאוּ
עַבְדֵי דָוִיד אֶל אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן אֶל חָנוֹן לְנַחֲמוֹ: וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי בְּנֵי
עַמּוֹן לְחָנוֹן הֲמְכַבֵּד דָּוִיד אֶת אָבִיךָ כִּי שָׁלַח לְךָ מְנַחֲמִים הֲלֹא בַּעֲבוּר לַחְקֹר

וַיִּלָּחֶם יוֹאָב וְהָעָם עַל רַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּלְכְּדֶהָ׃
וַיִּקַּח יוֹאָב אֶת כֶּתֶר מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וַיִּמְצָא מִשְׁקָלָהּ כִּכַּר זָהָב וּבָהּ אֶבֶן יְקָרָה וַתְּהִי עַל רֹאשׁ דָּוִיד וְשָׁלָל הָעִיר הוֹצִיא הַרְבֵּה מְאֹד׃
וְאֶת הָעָם אֲשֶׁר בָּהּ הוֹצִיא וַיָּשֶׂם בַּמְּגֵרוֹת וּבַמַּגֵרוֹת וּבְמַגְזְרוֹת בַּרְזֶל וְכֵן יַעֲשֶׂה דָּוִיד לְכָל עָרֵי בְנֵי עַמּוֹן וַיָּשָׁב דָּוִיד וְכָל הָעָם יְרוּשָׁלִָם׃
וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן וַיִּפָּתַח מִלְחָמָה בְּגֶזֶר עִם פְּלִשְׁתִּים אָז הִכָּה סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי אֶת סָפַי מִילִדֵי הָרְפָאִים וַיִּכָּנְעוּ׃ וַתְּהִי עוֹד מִלְחָמָה אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ אֶלְחָנָן בֶּן יָעִיר אֶת לַחְמִי אֲחִי גָלְיָת הַגִּתִּי
וְעֵץ חֲנִיתוֹ כְּמְנוֹר אֲרֹגִים׃ וַתְּהִי עוֹד מִלְחָמָה בְּגַת וַיְהִי אִישׁ מָדוֹן אֲצְבְּעֹתָיו שֵׁשׁ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרִים וְגַם הוּא נוֹלַד לָהָרָפָה׃
וַיְחָרֵף אֶת יִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּהוּ יְהוֹנָתָן

ciuitatē & vt explorent terrā venerūt ad eos
τὴν πόλιν καὶ τοῦ κατασκοπῆσαι τὴν γῆν ἦλθον πρὸς αὐτούς
ciuitas & accepti anan seruos dauid & misit
αὐτοῦ πρὸς σέ; οὐχὶ ἕλαβεν Ανὰν τοὺς παῖδας Δαυὶδ καὶ
pueros dauid & decalauit & rasit & pscidit tunicas eorū
ἐξύρησεν αὐτούς, καὶ ἀφεῖλε τὸν μαφὺλὰν αὐτῶν ἕως ἡμι
natib ad tunicā & dimisit eos & renuntiauerūt
σεὼς τῆς ἀναβολῆς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς· καὶ ἦλθον καὶ
nunciauerūt dauid de viris & misit
ἀπήγγειλαν τῷ Δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν· καὶ ἀπέστειλεν
in occursum eor & ipi erāt erubescentes
εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν Δ᾽ὶδ, ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἠτιμωμέ-
rati valde & dixit rex sedete in iericho dōec
νοι σφόδρα· καὶ εἶπε τὸ βασιλεύς, καθίσατε ἐν ἰεριχὼ ἕως
renascātur barbe vre & reuertimini & dixerūt filii ammō
τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν καὶ ἐπιστρέψατε· καὶ εἶπαν υἱοὶ
viderūt filij ammō & q cōfulus erāt pplo dauid
εἶδον υἱοὶ ἀμμὼν ὅτι κατησχύνθη ὁ λαὸς Δαυὶδ, καὶ ἀπέ-
serunt filij ammon & quan res eor & mille talen
στειλαν υἱοὶ ἀμμὼν καὶ ἀνὰ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν χίλια τάλα
ta argēti vt cōducerēt sibi de syria mesopotamia
τα ἀργυρίου τοῦ μισώσασθαι ἑαυτοῖς ἐκ συρίας μεσοποτα
tamia & de syria maacha & de soba currus
μίας καὶ ἐκ συρίας μααχὰ καὶ ἀπὸ σουβὰ ἅρματα
& eqtes. Cōduxerūt sibi triginta duo milia curruū
καὶ ἱππεῖς· καὶ ἐμισθώσαντο ἑαυτοῖς δύο καὶ τριάκοντα
& regem maacha & pplm ei⁹. Qui cū venissent
χιλιάδας ἁμάτων, καὶ τὸν βασιλέα μααχὰ καὶ τὸν λαὸν
castrametati sūt ante medaba. Filij quoq; ammō
αὐτοῦ· καὶ ἦλθον καὶ παρενέβαλον ἔμπροσθεν μηδαβά. καὶ
congregati sūt de vrbib⁹ suis & venerūt ad bellū. Q̄d cū audis
υἱοὶ ἀμμὼν συνήχθησαν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν, καὶ ἦλθον
set dauid misit ioab & oēm exercitū virorum
εἰς τὸ πολεμῆσαι· καὶ ἤκουσε Δαυὶδ, καὶ ἀπέστειλε τὸν
fortiū. Egressiq; filij ammō direxerunt aciem
Ιωὰβ καὶ πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν δυνατῶν· καὶ ἐξῆλθον
iuxta portā citatis. Reges aūt qd auxiliū eius
filij ammon cōgregant sūt de vrbib⁹ suis & venerūt
ad bellū. Q̄d cū audisset dauid misit ioab & oēm
exercitū fortitū. Egressiq; filij ammō direxerūt aciem
ante portā citatis. Reges aūt qd auxiliū eius
venerāt separati in agro steterūt. Igitur ioab intelligens
bellū ex aduerso & post tergū cōtra se
fieri elegit viros fortissimos de vniuerso israel &
perrexit cōtra syrū. Reliquā aūt ptē pplm dedit
sub manu abisai fratris sui & perrexerūt cōtra
filios ammō. Dixitq; si vicerit me
syrus auxilio eius mihi si aūt superauerit te filii
ammō ero tibi in ptm. Confortare
& agamus viriliter pro populo nro & pro vrbibus
dei nri. Dn̄s aūt qd bonū coram se fuerit faciat.
Perrexit ergo ioab & pplm qui cū eo erat contra
syrū ad prelium & fugauit eos. Porro filii
ammō videntes q fugisset syr ipi quoq; fugerūt abisai fratrē ei & ingressi sūt ciuitatē. Reuersus
q est etiā ioab in hierlm. Videns aūt syr q ceciderit
coram israel misit nuncios & adduxit

syrum qui erat trās fluuiū. & sophach
τὸν σύρον τὸν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ· καὶ σωφὰχ
princeps exercitus adadezer ante eos.
ὁ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως Ἀδραζὲρ ἔμπροσθεν αὐτῶν·
& annūciatū ē dauid. & cōgregauit vniuersū
καὶ ἀπηγγέλη τῷ Δαυίδ, καὶ συνήγαγε τὸν πάντα
israel. & trāsiuit iordanē & venit in eos. &
Ἰσραὴλ, καὶ διέβη τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτούς· καὶ
direxit aciem dauid contra syrū in bel
παρετάξατο ὁ Δαυὶδ ἐξεναντίας τοῦ σύρου εἰς πόλε
lum & bellauit cum eo. & fugit syrus
μον· καὶ ἐπολέμησε μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἔφυγεν ὁ σύρος
a facie israel & interfecit dauid a
ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ· καὶ ἀπέκτεινε Δαυὶδ ἀπὸ
syro septē milia curruū & quadraginta
τοῦ σύρου ἑπτὰ χιλιάδας ἁμάτων, καὶ τεσσαράκοντα
milia viroꝝ peditū & sophach principem
χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν, καὶ τὸν σωφὰχ ἀρχιστράτηγον
exercitus interfecit. & viderūt serui adade
τῆς δυνάμεως ἀπέκτεινεν· καὶ ἴδοσαν οἱ παῖδες Ἀδραζὲρ
zer q pcussi sunt a facie israel & misit cū
ὅτι ἐτροπώθησαν ἀπὸ προσώπου Ἰσραήλ, καὶ διέστειλε με
dauid pacē & seruierūt ei. & nō voluit sy
τὰ Δαυὶδ εἰρήνην, καὶ ἐδούλευσαν αὐτῷ· καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ σύ
rus auxiliari filijs ammon vltra.
ρος τοῦ βοηθῆσαι τοῖς υἱοῖς Ἀμμὼν ἔτι.

Ga.20.

Et factū est in sequēti anno in tpe quo
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐπιόντι ἐν τῷ καιρῷ ὧν βα
solent reges ad bella pcedere cōgregauit ioab exercitū &
σιλέων, καὶ ἀπήγαγεν Ἰωὰβ πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς στρα
vastauit terrā filiorū ammon. & obsedit
τιᾶς, καὶ ἐξέρημωσε τὴν χώραν υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἦλθεν
rabba. Porro dd manebat in ierusalē qñ ioab
Ἰωὰβ καὶ περιεκάθισε τὴν Ραββά· καὶ Δαυὶδ ἐκάθητο
percussit rabba & destruxit eā. Tulit aūt
ἐν Ἰερουσαλήμ. καὶ ἐπάταξεν Ἰωὰβ τὴν Ραββὰ καὶ κα
dauid coronā melchō de ca
θεῖλεν αὐτήν. καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὸν στέφανον τοῦ βασι
pite eius & inuenit in ea
λέως ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εὗρεν ὅσαθ
auri pōdo talentū & pciosissimas gēmas
δυς ἑνὸς ταλέντου χρυσίου· καὶ ἐν αὐτῷ λίθος τι
& fecit sibi ide diadema
μος· καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Δαυίδ. καὶ τὰ σκῦλα τῆς
Manubias quoq; vrbis
πόλεως ἐξήνεγκε πολλὰ σφόδρα, καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν
plurimas tulit populū
αὐτῇ ἐξήγαγεν, καὶ ἔπρισεν ἐν πρίοσι καὶ ἐν σκεπάρνοις
autem qui erat in ea eduxit & fecit sup
ferreis & in tribulis, & sic fecit
eos tribulas et trahas
τοῖς σιδηροῖς καὶ ἐν τοῖς τριβόλοις· καὶ οὕτως ἐποίησε
& ferratā carpenta trā
dauid oib vrbibus filioꝝ ammon. & reuersus ē
sire ita vt dissecarētur & contererentur. Sic fecit
Δαυὶδ πᾶσι τοῖς πόλεσιν υἱῶν Ἀμμών· καὶ ἐπέστρεψε
dd cūctis vrbib⁹ filio
dauid & oia pplo eius in hierusalem.
τὸν Δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ᾽ αὐτοῦ εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ ἐγένε
mō & populo suo in hie
ετο post hec
rusalem. Post hec initū
τὸ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν γαζὲρ μετὰ
est bellū in gazer aduer
philistiim. tūc percussit sobacchi vsathiten sa
sus philistheos in quo
φαὶ τὸν ἀλλοφύλων. τότε ἐπάταξε σοβακχὶ ὁ ὑσαθὶ τὸν σα
cussit adeodat filiū falt
pphi de filijs gigātum & humiliauit eū.
φὶ ἐκ τῶν υἱῶν τῶν γιγάντων, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτόν.
bethleemites fratrē go
& factū ē adhuc bellū cū philistiim & percus
liath gethei cuius ha
καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐπάτα
ste lignū erat qñ liciato
ξεν ἐλεαναν filius iair fachmi fratrē goliath gethithēξεν ἐλεαζὰρ υἱὸς Ἰαείρ τὸν Λαχμὶ ἀδελφὸν Γολιὰθ τοῦ Γεθθαί
rū texētū. Sed & aliud
ος. καὶ ξύλον δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφαντόντων. καὶ ἐγένετο
bellū accidit in geth in
adhuc bellū in geth vir pergrandis & digiti
ἔτι πόλεμος ἐν Γὲθ, καὶ ἦν ἀνὴρ ὑπερμεγέθης, καὶ οἱ δάκτυλοι
quo fuit homo ligniū manus
eius sex & viginti & quattuor. hic fuit ortus de
pedes eius sex & viginti & quattuor. hic fuit ortus de
αὐτοῦ ἓξ καὶ ἓξ εἴκοσι καὶ τέσσαρες, καὶ οὗτος ἦν ἀπόγονος τῶν
phemauit israel & pcussit eum ionathan
γιγάντων. καὶ ὠνείδισε τὸν Ἰσραήλ· καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν Ἰωναθὰν

בְּנֵי שִׁמְעָא אֲחִי דִוִד׃ אֶל נוֹלְדוּ לְדַרְפָּה בְּנָת וְיִפְלֹו בְּיַד דָּוִד וּבְיַד עַבְדָּיו׃

Cap. xxj. וַיַּעֲמֹד שָׂטָן עַל יִשְׂרָאֵל וַיֵּסֶת אֶת דָּוִיד לִמְנוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל יוֹאָב וְאֶל שָׂרֵי הָעָם לְכוּ סִפְרוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִבְּאֵר שֶׁבַע וְעַד דָּן

וְהָבִיאוּ אֵלַי וְאֵדְעָה אֶת מִסְפָּרָם׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב יֹסֶף יְהוָה עַל עַמּוֹ כָּהֵם מֵאָה פְעָמִים הֲלֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֻּלָּם לַאדֹנִי לַעֲבָדִים לָמָּה יְבַקֵּשׁ זֹאת אֲדֹנִי לְמָּה יִהְיֶה לְאַשְׁמָה לְיִשְׂרָאֵל׃ וּדְבַר הַמֶּלֶךְ חָזַק עַל יוֹאָב וַיֵּצֵא יוֹאָב וַיִּתְהַלֶּךְ בְּכָל יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹא יְרוּשָׁלִָם׃ וַיִּתֵּן יוֹאָב אֶת מִסְפַּר מִפְקַד הָעָם אֶל דָּוִיד וַיְהִי כָּל יִשְׂרָאֵל אֶלֶף אֶלְפִים וּמְאַת אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב וִיהוּדָה אַרְבַּע מֵאוֹת וְשִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב׃ וּלְוִי וּבִנְיָמִן לֹא פָקַד בְּתוֹכָם כִּי נִתְעַב דְּבַר הַמֶּלֶךְ אֶת יוֹאָב׃ וַיֵּרַע בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים עַל הַדָּבָר הַזֶּה וַיַּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל הָאֱלֹהִים חָטָאתִי מְאֹד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְעַתָּה הַעֲבֶר נָא אֶת עֲוֹן עַבְדֶּךָ כִּי נִסְכַּלְתִּי מְאֹד׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל גָּד חֹזֵה דָּוִיד לֵאמֹר׃ לֵךְ וְדִבַּרְתָּ אֶל דָּוִיד לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה שָׁלוֹשׁ אֲנִי נֹטֶה עָלֶיךָ בְּחַר לְךָ אַחַת מֵהֶנָּה וְאֶעֱשֶׂה לָךְ׃ וַיָּבֹא גָד אֶל דָּוִיד וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר יְהוָה קַבֵּל לָךְ׃ אִם שָׁלוֹשׁ שָׁנִים רָעָב וְאִם שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים נְסָפָה מִפָּנֶיךָ וְחֶרֶב צָרֶיךָ וְהַחֶרֶב סֶפַח מַלְאַךְ יְהוָה בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה רְאֵה מָה אָשִׁיב שֹׁלְחִי דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל גָּד צַר לִי מְאֹד אֶפְּלָה נָּא בְּיַד יְהוָה כִּי רַבִּים רַחֲמָיו מְאֹד וּבְיַד אָדָם אַל אֶפֹּל׃ וַיִּתֵּן יְהוָה דֶּבֶר בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁלַח הָאֱלֹהִים מַלְאָךְ לִירוּשָׁלִַם לְהַשְׁחִיתָהּ וְנִהַשְׁחִית רָאָה יְהוָה וַיִּנָּחֶם עַל הָרָעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית רַב עַתָּה הָרֶף יָדֶךָ וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד עִם גֹּרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי׃ וַיִּשָּׂא דָוִיד אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת מַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלִָם וַיִּפֹּל דָּוִיד וְהַזְּקֵנִים מְכֻסִּים בַּשַּׂקִּים עַל פְּנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל הָאֱלֹהִים הֲלֹא אֲנִי אָמַרְתִּי לִמְנוֹת בָּעָם וְאָנִי הוּא הַחָטָא הֲרֵעֹתִי וְהָרַע אֲשֶׁת הֲרֵעֹתִי וְאֵלֶּה הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ יְהוָה אֱלֹהַי תְּהִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי וּבְעַמְּךָ לֹא לְמַגֵּפָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה לְמַלְאָךְ וַיָּשֶׁב חַרְבּוֹ אֶל נִדְנָהּ׃ וְדָוִיד וְהַזְּקֵנִים מְכֻסִּים בַּשַּׂקִּים נָפְלוּ עַל פְּנֵיהֶם׃ וַיְדַבֵּר דָּוִיד אֶל הָאֱלֹהִים לֵאמֹר הֲלוֹא אֲנִי אָמַרְתִּי לִמְנוֹת בָּעָם וְאָנִי הוּא אֲשֶׁר חָטָאתִי וְהָרַע הָרֵעֹתִי וְאֵלֶּה הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ יְהוָה אֱלֹהַי תְּהִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי וּבְעַמְּךָ לֹא לְמַגֵּפָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל גָּד לֵאמֹר לֵאמֹר לְדָוִיד כִּי יַעֲלֶה דָּוִיד לְהָקִים מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּגֹרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי׃ וַיַּעַל דָּוִיד כִּדְבַר גָּד אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּשֵׁם יְהוָה׃ וַיָּשָׁב אָרְנָן וַיַּרְא אֶת הַמַּלְאָךְ וְאַרְבַּעַת בָּנָיו עִמּוֹ מִתְחַבְּאִים וְאָרְנָן דָּשׁ חִטִּים׃ וַיָּבֹא דָוִיד אֶל אָרְנָן וַיַּשְׁקֶף אָרְנָן וַיַּרְא אֶת דָּוִיד וַיֵּצֵא מִן הַגֹּרֶן וַיִּשְׁתַּחוּ לְדָוִיד אַפַּיִם אָרְצָה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְאָרְנָן תְּנָה לִי מְקוֹם הַגֹּרֶן וְאִבְנֶה בּוֹ מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּכֶסֶף מָלֵא תִּתְּנֶנּוּ לִי וְתֵעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל הָעָם׃

filius^us famae frātris^e da uid. ^d Hi^i sunt filii ooooooo ^raphaitz^in geth qui^c ciderunt^e in manu^u dd^c & Caſ. xxi. ^feruorū eius. 21. Onſurrexit^aūt^b ſatha^than^cōtra^ſiſrl^& incitauit^e dauid^d vt numeraret ^ſirael. ^d Dixit^cq^m dauid^d ad ooooooooooooooooooo ^ioab^& ad^d principes populi. ^e Ite & ^cnumerate oo ^ſirael ^a a berſabee^e vſq^b ^dan: ooooooooooooooo ^& afferte^e mihi^e numerū ^evt ſciam. ooooooooooo ^bRespondit^cq^ioab. ^a Augeat^c dom in^d ppm ſuū ^ecentuplum ^o quam ſunt. ^d Nonne^e domine mi ooo ^rex^o omnes ^f ſui tui ſūt! ^gQuare ooooooooooooo ^hoc^c querit^e dom in^e me us^d quod ooooooooooooo ^ſin pctm^reputetur^b iſrl? ^bSed ſermo^regis magis ^eprevaluit. ^e Egreſſuſq^e ē ^ioab^& circuiuit ooooo ^gvniuerſū iſrl: ^h& reuerſuſeſt^i hieruſale. ^e Dedit^q dauid^d numerum corū quos circuierat: ooooooo ^& inuctus eſt^f omnis numerus^b iſrael^g mille^c milia ^h& centū^i milia^m virorum ^educētiū^e gladiū. De^d tribu da aūt^i quadringēta^e ſeptuagita^f milia bellatorū. ^gNam ieui^g & beniamin ^hnon^c numerauit: ooooo ^ico q^p inuitus exequere^rur^b regis^s imperium. oo ^tDiſplicuit autē^e deo qđ iuſſum erat: ooooooooo ^& pcuſſit^i iſrl. ^k Dixit^cq^m dauid^d ad deū. ^l Peccaui^i nimis: ooooooooooo ^vt^c hoc^e facerem. ooooo oooooooooooooooooooo ^mObſecro^t auferⁿ iniquitatem^n ſerui tui ooooooo ^quia^n inſipiēter egi. ^r Et locutus eſt^e dominus^c ooo ^ad^d gad^d vidētem^r dauid ^ſdicens. ^t Vade ooooooo ^& loquere^c ad^b dauid & ^cdic ei. ^u Hec ooooooooooo ^bdicit^c dominus. ^x Trium oooooooooooooooooooo ^mtibi optionē do: ^p vnum qđ voluerīs^m elege^c vt faciā^e tibi. ^c Cumq; veniſſet ^bgad^d ad^d dauid^d dixit^e ei. ^b Hec^c dicit^e dñs. ^c Elige quod voluerīs. ^e Aut ooo ^btribus^s annis peſtilentiā ^hfamis: ^t aut^n tribus oooo ^mmenſibus te^e fugere^c hoſtes tuos^r & gladium eorum non poſſe eua dere: ^naut^e tribus oooooooooo

filii^e ſemae frātris dauid. hi nati ſunt ra ὑὸς σαμαὰ ἀδελφοῦ δαυίδ. οὗτοι ἐγενήθησαν τῷ φα θαὶν geth: omnes fuerūt quattuor gigātes: τ ceciderūt in manu dauid. τ in manu ſeruoꝝ ſου ἐν χειρὶ δαυὶδ καὶ ἐν χειρὶ τῶν παίδων αὐτοῦ.

Ca. 21. A

Καὶ ἀνέστη σατὰν ἐπὶ ἰσραὴλ, καὶ ἐπέθεσεν τὸν dauid vt numeraret iſrael, τ dixit rex 1.Reg. 24.a. δαυὶδ τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν ἰσραὴλ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς dauid ad ioab τ ad duces exerci δαυὶδ πρὸς ἰωὰβ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνά tus: ite τ numerate iſrael a ber μεώς, πορεύσθητε καὶ ἀριθμήσατε τὸν ἰσραὴλ ἀπὸ βηρ ſabee vſq; ad dā: τ afferte ad me: τ cognoſcā σαβεὲ ἕως δὰν, καὶ ἐπέγνωτε πρός με, καὶ γνώσομαι numerū eorū. τ dixit ioab: apponat dñs τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ἰωὰβ, προσθεῖη κύριος ad populū ſuū: vt ſint centuplum: τ ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡς εἰσὶν ἑκατονταπλασίως, καὶ oculi domini mei regis aſpicientes: οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες, mihi dñe mi rex omnes domino meo tu ὄυχὶ κύριέ μου βασιλεῦ, πάντες τῷ κυρίῳ μου εἰς ſeruos: τ quare vult hoc domin^s me^e: vt δούλους; καὶ ἱνατὶ θέλει τοῦτο ὁ κύριός μου, ὅπως nō fiat in delictum iſrael: τ prevalūt μὴ γένηται εἰς πλημμέλειαν τῷ ἰσραὴλ; καὶ ἴσχυσεν ὁ verbū regis in ioab: τ egreſſ^s eſt ioab τ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἐπὶ ἰωάβ, καὶ ἐξῆλθεν ἰωὰβ καὶ vente in omnē iſrael: τ reuerſus eſt in hieruſa ἦλθεν ἐν παντὶ ἰσραὴλ, καὶ ἀνῆλθεν εἰς ἱερουσα lē. τ dedit ioab numerū cēſus λὴμ. καὶ ἔδωκεν ἰωὰβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως populi dauid. τ fuit oīs iſrael: milia τοῦ λαοῦ τῷ δαυὶδ. καὶ ἦν πᾶς ἰσραὴλ, χίλιαι milia τ centū milia vtorū educētium χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ςωμένων gladiū. τ iudas quadringēta octuaginta mi ῥομφαίαν. καὶ ἰούδας τετρακόσιαι ὀγδοήκοντα χι lia virorū educentiū gladium. τ leui λιάδες ἀνδρῶν ςωμένων ῥομφαίαν. καὶ τὸν λευὶ τ beniamin non numerauit in medio eorū: qñ tur καὶ βενιαμὶν οὐκ ἀριθμήσειν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅτι κα piō vilus ē ſmo regis ad ioab. τ ma τήχυτεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως πρὸς ἰωάβ. καὶ πο lum appuit coꝝ deo de ſermōe hoc: νηρὸν ἐφάνη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ λόγου τούτου ſ percuſſit iſrael. τ dixit dauid του, καὶ ἐπάταξε τὸν ἰσραὴλ. καὶ εἶπεν δαυὶδ ad deū: peccaui valde: qñ feci πρὸς τὸν θεόν, ἡμάρτηκα σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ rem hanc: τ nūc auſer iniquitatē πρᾶγμα τοῦτο, καὶ νῦν περίελε τὴν ἀδικίαν τοῦ ſerui tui: qñ ſtulte egi valde. τ locutus ē δούλου σου, ὅτι ἐφρόνησα σφόδρα. καὶ ἐλάλησε dñs ad gad videtē dauid vicēs: va κύριος πρὸς γὰδ τὸν ὁρῶντα τῷ δαυὶδ λέγων, βά de τ ioqre ad dauid vicēs: ſic ſpicit δίζε καὶ λάλησον πρὸς δαυὶδ λέγων, ὅυτως λέγει dñs: tria ego tollā cōtra te: elige tibi ipſi vnū ex κύριος, τρία ἐγὼ ἄρω ἐπὶ σοί, ἔκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ his τ faciā tibi. τ venit gad ad dauid τ αὐτῶν καὶ ποίησω σοι. καὶ ἦλθε γὰδ πρὸς δαυὶδ καὶ dixit ei: ſic dicit dñs: elige tibi tres ānos fa εἶπεν αὐτῷ, ὅυτω λέγει κς, ἔκλεξαι σεαυτῷ τρία ἔτη λοι mis: vel tres mēſes fugere te a facie inimicoꝝ μοῦ, ἢ τρεῖς μῆνας φυγεῖν σε ἐκ προσώπου τῶν ἐχθρῶν σου τ gladiꝰ inimicoꝝ tuoꝝ ꝑſequi te: aut trib σου καὶ μάχαιρα ἐχθρῶν σου καταδιώκειν σε, ἢ τρεῖς

diebus gladiū dñi τ morte in terra: τ an ἡμέρας ῥομφαίαν κυρίου καὶ θάνατον ἐν τῇ γῇ, καὶ ἄγ gelus dñi perdens in oīb hereditate iſrael. γελος κυρίου ἐξολοθρεύων ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ ἰσραήλ. τ nūc vide qd rñdeā ei q̄ miſit me verbū. καὶ νῦν ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με ῥῆμα. τ dixit dauid ad gad: āgustia mihi valde: in καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς γάδ, στενά μοι σφόδρα, ἐμ ciderim tā in manꝰ dñi: qñ multe miſera πεσοῦμαι δὴ εἰς χεῖρας κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτι tiões eius valde: τ in manus hoīum nō μοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων οὐμὴ incidam. τ dedit dñs morte in iſrael: τ 1.Reg. 14.c. ἔρπεσον. καὶ ἔδωκε κύριος θάνατον ἐν ἰσραήλ, καὶ ceciderūt de iſrael ſeptuaginta milia vīroꝝ. ἔπεσον ἐξ ἰσραὴλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. τ miſit deus angelū in hieruſalem vt per καὶ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς ἄγγελον εἰς ἱερουσαλὴμ τοῦ ἐξο deret eā. τ poſtq̄ corrupit: vidit dñs: τ λοθρεῦσαι αὐτήν. καὶ ὡς διέφθειρεν, εἶδεν κύριος, καὶ penituit eū malo. τ dixit angelo μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ. καὶ εἶπεν τῷ ἀγγέλῳ qui corripiebat: ſufficiat tibi: remitte manū tuā: τῷ διαφθείραντι, ἱκανούδωσοι, ἄφες τὴν χεῖράσου, τ angelus dñi ſtans in area ornā fe καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἱστὼς ἐν τῇ ἅλῳ ὀρνᾶ. τοῦ ἰε buſei. τ ſubſtulit dauid oculos ſuos: βουσαίου. καὶ ἐπῆρε δαυὶδ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, τ vidit angelū dñi ſtare inter terrā καὶ εἶδεν τὸν ἄγγελον κυρίου ἑστῶτα ἀναμέσον τῆς γῆς τ inter celū: τ gladiū eiꝰ καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ ῥομφαία αὐτοῦ euaginatus in manu eius extenſus cōtra hieru ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐκτεταμένη ἐπὶ ἱερου ſalem: τ cecidit dauid τ ſeniores ve σαλὴμ, καὶ ἔπεσεν δαυὶδ καὶ οἱ πρεσβύτεροι περι ſtim faccis in faciem ſuā. τ dixit βεβλημένοι σάκκους ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν. καὶ εἶπεν dauid ad deū: nōne ego dixi vt numeraret δαυὶδ πρὸς τὸν θεόν, οὐκ ἐγὼ εἶπον τοῦ ἀριθμῆσαι ſm ppō: τ ego ſum q̄ peccaui: τ malū facēs ma ἐν τῷ λαῷ, καὶ ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἁμαρτών, καὶ κακοποιῶν ἐκα lefect: τ he oues qđ fecerūt: do κοποίησα, καὶ ταῦτα τὰ πρόβατα τί ἐποίησε; κύ mine dei fiat manꝰ tua in me: τ in domū rios ὁ θεός γενηθήτω ἡ χείρσου ἐν ἐμοί, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ patris mei: τ nō in ppm tuū in pditionē. τοῦ πατρός μου, καὶ μὴ ἐν τῷ λαῷ σου εἰς ἀπόλειαν. τ angelus dñi dixit gad: vt diceret ad καὶ ἄγγελος κυρίου εἶπεν τῷ γάδ, τοῦ εἰπεῖν πρὸς dauid: vt aſcēderet vt ſtatueret altare dño in δαυίδ, ἵνα ἀναβῇ τοῦ ςῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν area ornan iebuſei. τ aſcēdit dauid ſm ἅλῳ ὀρνὰν τοῦ ἰεβουσαίου. καὶ ἀνέβη δαυὶδ κατὰ τὸν fermōē gad: quē locutꝰ eſt in noie dñi. τ cōuerſus λόγον γάδ, ὃν ἐλάλησεν ἐν ὀνόματι κυρίου. καὶ ἐπέστρε eſt ornan τ vidit regem: τ quattuor filii eius ψεν ὄρναν καὶ εἶδε τὸν βασιλέα, καὶ τέσσαρες υἱοὶ αὐτοῦ abſcōdēteꝰ cū eo: τ ornan erat triturās triticū. τ ve κρυβόμοι μετ' αὐτοῦ, καὶ ὄρναν ἦν ἅλοῶν πυρούς. καὶ ἦλ nit dauid ad ornan: τ cōſpexit ornan τ vidit ε δαυὶδ πρὸς ὄρνάν, καὶ ἐπέβλεψεν ὄρνὰν καὶ εἶδεν τὸν dauid: τ egreſſus ē ornā de| area: τ adorauit δαυίδ, καὶ ἐξῆλθεν ὄρνὰν ἐκ τῆς ἅλω, καὶ προσεκύνησε τῷ dauid in faciem in terrā. τ dixit dauid δαυὶδ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ εἶπεν δαυὶδ ad ornan: da mihi locū aree: τ edifi πρὸς ὄρνάν, δός μοι τὸν τόπον τῆς ἅλω, καὶ οἰκο cabo in ea altare dño in argento digno δομήσω ἐνἀυτῷ θυσιαστήριον κυρίῳ ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ da mihi ipſum: τ ceſſabit plaga a ppō. δός μοι αὐτόν, καὶ παύσεται ἡ πληγὴ ἐκ τοῦ λαοῦ.

יְמֵי חֶרֶב יְהוָה וְדֶבֶר בָּאָרֶץ וּמַלְאַךְ יְהוָה מַשְׁחִית בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה רְאֵה אֵת אֲשִׁיב דָּבָר אֲשֶׁר שָׁלְחִי דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל הָאֱלֹהִים צַר לִי מְאֹד אֶפְּלָה נָּא בְּיַד יְהוָה כִּי רַבִּים רַחֲמָיו מְאֹד וּבְיַד אָדָם אַל אֶפֹּל׃ וַיִּתֵּן יְהוָה דֶּבֶר בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁלַח הָאֱלֹהִים מַלְאָךְ לִירוּשָׁלִַם לְהַשְׁחִיתָהּ וְכַאֲשֶׁר דִּבֶּר נִהַם עַל הָרָעָה וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ מַשְׁחִית רַב עַתָּה הָרֶף יָדֶךָ וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד עִם גֹּרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי׃ וַיִּשָּׂא דָוִיד אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת מַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלִָם וַיִּפְּלוּ דָוִיד וְהַזְּקֵנִים מְכֻסִּים בַּשַּׂקִּים עַל פְּנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל הָאֱלֹהִים הֲלֹא אֲנִי אָמַרְתִּי לִמְנוֹת אֶת הָעָם וְאָנֹכִי הוּא אֲשֶׁר חָטָאתִי וְהָרַע הָרֵעֹתִי וְהַצֹּאן אֵלֶּה מֶה עָשׂוּ יְהוָה אֱלֹהַי תְּהִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי וְאֶל עַמְּךָ לֹא יוֹסִיף יְהוָה אֶת הָעָם כָּהֵם מֵאָה פְעָמִים וְהוּא יְהוָה אֱלֹהַי רֹאֶה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל גָּד לֵאמֹר׃ לֵאמֹר לְדָוִיד כִּי יַעֲלֶה דָּוִיד לְהָקִים מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּגֹרֶן אָרְנָן הַיְבוּסִי׃ וַיַּעַל דָּוִיד כִּדְבַר גָּד אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּשֵׁם יְהוָה׃ וַיָּשָׁב אָרְנָן וַיַּרְא אֶת הַמַּלְאָךְ וְאַרְבַּעַת בָּנָיו עִמּוֹ מִתְחַבְּאִים וְאָרְנָן דָּשׁ חִטִּים׃ וַיָּבֹא דָוִיד אֶל אָרְנָן וַיַּשְׁקֶף אָרְנָן וַיַּרְא אֶת דָּוִיד וַיֵּצֵא מִן הַגֹּרֶן וַיִּשְׁתַּחוּ לְדָוִיד אַפַּיִם אָרְצָה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְאָרְנָן תְּנָה לִי מְקוֹם הַגֹּרֶן אֲשֶׁר לְךָ וְאִבְנֶה בּוֹ מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּכֶסֶף מָלֵא תִּתְּנֶנּוּ לִי וְתֵעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל הָעָם׃

וַיֹּאמֶר דָּוִיד קְחוּ לִי אֲרִנָן אֵל דָּוִיד וַיַּעַשׂ לֶחָרוּץ
אֲתִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָיו רָאוּ מַתָּתַי
הִנֵּה הַבָּקָר לָעֹלוֹת וְהַמּוֹרִגִים לָעֲצִים
וְהַחִטִּים לַמִּנְחָה הַכֹּל נָתַתִּי וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לֹא כִי קָנֹה
אֶקְנֶה בְּכֶסֶף מָלֵא כִּי לֹא אַשְׁא אֲשֶׁר
לְךָ לַיהוָה וְהַעֲלוֹת עוֹלָה חִנָּם וַיִּתֵּן
דָּוִיד לְאֲרִנָן בַּמָּקוֹם שֶׁקְלֵי זָהָב
מִשְׁקַל שֵׁשׁ מֵאוֹת וַיִּבֶן שָׁם דָּוִיד
כִּזְבַּח לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת וּשְׁלָמִים
וַיִּקְרָא אֶל יְהוָה וַיַּעֲנֵהוּ בָּאֵשׁ מִן
הַשָּׁמַיִם עַל מִזְבַּח הָעֹלָה וַיֹּאמֶר
יְהוָה לַמַּלְאָךְ וַיָּשֶׁב חַרְבּוֹ אֶל נִדְנָהּ
בְּעֵת הַהִיא נִרְאוֹת דָּוִיד כִּי עָנָהוּ
יְהוָה בְּגֹרֶן אֲרִנָן הַיְבוּסִי וַיִּזְבַּח
שָׁם וּמִשְׁכַּן יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה
מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר וּמִזְבַּח הָעוֹלָה בְּעֵת
הַהִיא לֹא יָכֹל
דָּוִיד לָלֶכֶת לְפָנָיו לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים
כִּי נִבְעַת מִפְּנֵי חֶרֶב מַלְאַךְ יְהוָה׃

Cap.xxij. וַיֹּאמֶר דָּוִיד זֶה הוּא
בֵּית יְהוָה הָאֱלֹהִים וְזֶה מִזְבַּח לְעֹלָה
לְיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכַנֵּס אֶת
הַגֵּרִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיְצַו
לְחֹצְבִים אֲבָנִים גָּזִית לִבְנוֹת בֵּית
הָאֱלֹהִים׃ וְהַבַּרְזֶל לָרֹב לַמַּסְמְרִים
לְדַלְתוֹת הַשְּׁעָרִים וְלַמְחַבָּרוֹת הַכֵּן
דָּוִיד וּנְחֹשֶׁת לָרֹב אֵין מִשְׁקָל וְעֵצִי
אֲרָזִים אֵין מִסְפָּר כִּי הָבִיאוּ
הַצִּידֹנִים וְהַצֹּרִים עֵצִי אֲרָזִים
לְדָוִיד׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד שְׁלֹמֹה בְנִי נַעַר
וְרַךְ וְהַבַּיִת לִבְנוֹת לַיהוָה לְהַגְדִּיל
לְמַעְלָה לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת לְכָל
הָאֲרָצוֹת אֲכִינָה נָּא לוֹ וַיָּכֶן דָּוִיד
לְרֹב לִפְנֵי מוֹתוֹ׃ וַיִּקְרָא אֶל שְׁלֹמֹה
בְּנוֹ וַיְצַוֵּהוּ לִבְנוֹת בַּיִת לַיהוָה

[a] Dixit aūt [p] horman [q] ad [r] dauid. [s] Tolle [t] & faciat [u] dñs me [v] rex [s] qđ cūq; ei [w] placet. Sed & [x] boues [y] do [z] in holocaustum: [a] & tri [b] bulas [c] in ligna [d] & tritic [e] ū [f] sacrificiū [g] oīa [h] libes [i] pbebo. [k] Dixitq; ei [l] rex [m] dauid. [n] Nequaq; ita fiet: [o] sed [p] argētū dabo quātū [q] valet. [r] Neq; [s] eīm [t] ubi [u] auferre debeo: [x] & sic offerre [y] dño [z] holocausta [a] gratuita. [b] Dedit ergo [c] dd [d] hornā [e] p loco [f] ĩclos [g] aurī in [h] fissimī [i] pōderis [k] sexcentos: [l] & edificauit [m] ibi [n] altare [o] dño: [p] obtulitq; [q] holocausta [r] & pacifica: [s] & inuocauit [t] dñm [u] & exaudiuit eum in igne [x] de [y] celo sup [z] altare holocausti. [a] Precepitq; [b] dñs [c] agelo: [d] & cōuertit [e] gladiū suū in [f] vaginam. [g] Protinus ergo [h] dauid [i] vidēns [k] p [l] exaudisset eum [m] dñs in area [n] horman [o] iebusei: [p] immolauit [q] ibi victimas. [r] Tabernaculū aūt [s] dñī [t] quod fecerat [u] moyses [x] in deserto [y] & altare [z] holocaustorum [a] erat [b] ēpe stat erat [c] in excelso [d] gabaō: [e] & nō [f] pualuit [g] dd [h] ire ad altar [i] vt ibi [k] obsecraret [l] deū. [m] Nimio [n] eīm [o] fuerat timore [p] pterrit [q]: vidēs [r] gladiū [s] angeli

[a] dñi. 22. [b] Ixit [c] dd. [c] Hec est [d] domus [e] dñi [f] & hoc altare [g] in holocaustum [h] ifrl. [i] Et [k] pcepit [l] vt cōgregarentur omnes [m] proseliti [n] de terra [o] ifrael: [p] & constituit ex eis [q] latomos ad cedē dos [r] lapides & [s] polidos [t] vt edificaretur [u] dom [x] dei. [y] Ferrū quoq; [z] plurimū [a] ad clauos [b] ianuarū [c] & cōmissuras atq; iūcturas [d] pparauit [e] dd: [f] & eris pod [g] i nūerabile. [h] Ligna quoq; [i] cedrina [k] non poterant [l] estimari [m] que [n] sidonii [o] & tyrii [p] deportaueruntad [q] dauid. [r] Et dixit, [s] dauid. [t] Salomon [u] filio [x] me [y] puer parul [z] & delicat [a]. [b] Dom aūt quā [c] edificare volo [d] dño talis eē debet [e] vt [f] i cūctis [g] regiōib [h] noietur. [i] Prepabo [k] ergo [l] et necessaria. [m] Et ob hanc causā [n] aī [o] morte suā oēs [p] pauuit ipē fas. [q] Vocauitq; [r] salomō [s] filiū suū: [t] & pcepit ei [u] vt edificaret [x] domum

[a] Dixit [b] horman [c] ad [d] dauid. [e] Tolle [f] & faciat [g] dñs me [h] rex [i] qđcūq; ei [k] placet. Sed [l] & [m] boues [n] do [o] in holocaustum: [p] & tribulas [q] in ligna [r] [s] [t] & tritic [u] ū [x] sacrificiū [y] oīa [z] libes [a] pbebo. [b] Dixitq; ei [c] rex [d] dauid. [e] Nequaquā ita fiet: [f] sed [g] argētū dabo quātū [h] valet. [i] Neq; [k] eīm [l] ubi [m] auferre debeo: [n] & sic offerre [o] dño [p] holocausta [q] gratuita. [r] Dedit ergo [s] dd [t] hornā [u] p loco [x] ĩclos [y] aurī in [z] fissimī [a] pōderis [b] sexcentos: [c] & edificauit [d] ibi [e] altare [f] dño: [g] obtulitq; [h] holocausta [i] & pacifica: [k] & inuocauit [l] dñm [m] & exaudiuit eum in igne [n] de [o] celo sup [p] altare holocausti. [q] Precepitq; [r] dñs [s] agelo: [t] & cōuertit [u] gladiū suū in [x] vaginam. [y] Protinus ergo [z] dauid [a] vidēns [b] q [c] exaudisset eum [d] dñs in area [e] horman [f] iebusei: [g] immolauit [h] ibi victimas. [i] Tabernaculū aūt [k] dñī [l] quod fecerat [m] moyses [n] in deserto [o] & altare [p] holocaustorum [q] erat [r] ēpe stat erat [s] in excelso [t] gabaō: [u] & nō [x] pualuit [y] dd [z] ire ad altar [a] vt ibi [b] obsecraret [c] deū. Nimio [d] eīm [e] fuerat timore [f] pterrit [g]: vidēs [h] gladiū [i] angeli

[a] dñi. 22. [b] Ixit [c] dd. [c] Hec est [d] domus [e] dñi [f] & hoc altare [g] in holocaustum [h] ifrl. [i] Et [k] pcepit [l] vt cōgregarentur omnes [m] proseliti [n] de terra [o] ifrael: [p] & constituit ex eis [q] latomos ad cedē dos [r] lapides & [s] polidos [t] vt edificaretur [u] dom [x] dei. [y] Ferrū quoq; [z] plurimū [a] ad clauos [b] ianuarū [c] & cōmissuras atq; iūcturas [d] pparauit [e] dd: [f] & eris pod [g] i nūerabile. [h] Ligna quoq; [i] cedrina [k] non poterant [l] estimari [m] que [n] sidonii [o] & tyrii [p] deportaueruntad [q] dauid. [r] Et dixit, [s] dauid. [t] Salomon [u] filio [x] me [y] puer parul [z] & delicat [a]. [b] Dom aūt quā [c] edificare volo [d] dño talis eē debet [e] vt [f] i cūctis [g] regiōib [h] noietur. [i] Prepabo [k] ergo [l] et necessaria. [m] Et ob hanc causā [n] aī [o] morte suā oēs [p] pauuit ipē fas. [q] Vocauitq; [r] salomō [s] filiū suū: [t] & pcepit ei [u] vt edificaret [x] domum

[a] dixit oman ad dauid: accipe tibi ipſi: [b] & faci [c] ĩtur ōnia [d] quę [e] placent dño meo [f] rex: [g] boues [h] dabo in holocaustum [i] & tribulas [k] in ligna [l] & triticū in sacrificiū [m] omnia [n] dabo ei. [o] & dixit rex dauid oman: minime sed [p] argēto [q] dabo quātū [r] valet. [s] Neq; [t] offeā [u] dño holocausta gratuita [x] & gratis. [y] Dedit ergo [z] dauid [a] oman [b] argētū [c] & [d] tribulas [e] in ligna [f] & tritic [g] ū [h] sacrificiū [i] & [k] oīa [l] dedit [m] & dixit rex dauid oman: minime sed [n] argēto [o] dabo quātū [p] valet. [q] Neq; [r] offeā [s] dño holocausta gratuita. [t] Dedit ergo [u] dauid [x] oman [y] argētū [z] & [a] tribulas [b] in ligna [c] & [d] tritic [e] ū [f] sacrificiū [g] oīa [h] libes [i] pbebo. [k] Dixitq; ei [l] rex [m] dauid. [n] Nequaquā ita fiet: [o] sed [p] argētū dabo quātū [q] valet. [r] Neq; [s] eīm [t] ubi [u] auferre debeo: [x] & sic offerre [y] dño holocausta [z] gratuita. [a] Dedit ergo [b] dauid [c] oman [d] argētū [e] & [f] tribulas [g] in ligna [h] & [i] tritic [k] ū [l] sacrificiū [m] & [n] oīa [o] libes [p] pbebo. [q] Dixitq; ei [r] rex [s] dauid. [t] Nequaquā ita fiet: [u] sed [x] argētū dabo quātū [y] valet. [z] Neq; [a] eīm [b] ubi [c] auferre debeo: [d] & sic offerre [e] dño holocausta [f] gratuita. [g] Dedit ergo [h] dauid [i] oman [k] argētū [l] & [m] tribulas [n] in ligna [o] & [p] tritic [q] ū [r] sacrificiū [s] & [t] oīa [u] libes [x] pbebo. [y] Dixitq; ei [z] rex [a] dauid. [b] Nequaquā ita fiet: [c] sed [d] argētū dabo quātū [e] valet. [f] Neq; [g] eīm [h] ubi [i] auferre debeo: [k] & sic offerre [l] dño holocausta [m] gratuita. [n] Dedit ergo [o] dauid [p] oman [q] argētū [r] & [s] tribulas [t] in ligna [u] & [x] tritic [y] ū [z] sacrificiū [a] & [b] oīa [c] libes [d] pbebo. [e] Dixitq; ei [f] rex [g] dauid. [h] Nequaquā ita fiet: [i] sed [k] argētū dabo quātū [l] valet. [m] Neq; [n] eīm [o] ubi [p] auferre debeo: [q] & sic offerre [r] dño holocausta [s] gratuita. [t] Dedit ergo [u] dauid [x] oman [y] argētū [z] & [a] tribulas [b] in ligna [c] & [d] tritic [e] ū [f] sacrificiū [g] & [h] oīa [i] libes [k] pbebo. [l] Dixitq; ei [m] rex [n] dauid. [o] Nequaquā ita fiet: [p] sed [q] argētū dabo quātū [r] valet. [s] Neq; [t] eīm [u] ubi [x] auferre debeo: [y] & sic offerre [z] dño holocausta [a] gratuita. [b] Dedit ergo [c] dauid [d] oman [e] argētū [f] & [g] tribulas [h] in ligna [i] & [k] tritic [l] ū [m] sacrificiū [n] & [o] oīa [p] libes [q] pbebo. [r] Dixitq; ei [s] rex [t] dauid. [u] Nequaquā ita fiet: [x] sed [y] argētū dabo quātū [z] valet. [a] Neq; [b] eīm [c] ubi [d] auferre debeo: [e] & sic offerre [f] dño holocausta [g] gratuita. [h] Dedit ergo [i] dauid [k] oman [l] argētū [m] & [n] tribulas [o] in ligna [p] & [q] tritic [r] ū [s] sacrificiū [t] & [u] oīa [x] libes [y] pbebo. [z] Dixitq; ei [a] rex [b] dauid. [c] Nequaquā ita fiet: [d] sed [e] argētū dabo quātū [f] valet. [g] Neq; [h] eīm [i] ubi [k] auferre debeo: [l] & sic offerre [m] dño holocausta [n] gratuita. [o] Dedit ergo [p] dauid [q] oman [r] argētū [s] & [t] tribulas [u] in ligna [x] & [y] tritic [z] ū [a] sacrificiū [b] & [c] oīa [d] libes [e] pbebo. [f] Dixitq; ei [g] rex [h] dauid. [i] Nequaquā ita fiet: [k] sed [l] argētū dabo quātū [m] valet. [n] Neq; [o] eīm [p] ubi [q] auferre debeo: [r] & sic offerre [s] dño holocausta [t] gratuita. [u] Dedit ergo [x] dauid [y] oman [z] argētū [a] & [b] tribulas [c] in ligna [d] & [e] tritic [f] ū [g] sacrificiū [h] & [i] oīa [k] libes [l] pbebo. [m] Dixitq; ei [n] rex [o] dauid. [p] Nequaquā ita fiet: [q] sed [r] argētū dabo quātū [s] valet. [t] Neq; [u] eīm [x] ubi [y] auferre debeo: [z] & sic offerre [a] dño holocausta [b] gratuita. [c] Dedit ergo [d] dauid [e] oman [f] argētū [g] & [h] tribulas [i] in ligna [k] & [l] tritic [m] ū [n] sacrificiū [o] & [p] oīa [q] libes [r] pbebo. [s] Dixitq; ei [t] rex [u] dauid. [x] Nequaquā ita fiet: [y] sed [z] argētū dabo quātū [a] valet. [b] Neq; [c] eīm [d] ubi [e] auferre debeo: [f] & sic offerre [g] dño holocausta [h] gratuita. [i] Dedit ergo [k] dauid [l] oman [m] argētū [n] & [o] tribulas [p] in ligna [q] & [r] tritic [s] ū [t] sacrificiū [u] & [x] oīa [y] libes [z] pbebo. [a] Dixitq; ei [b] rex [c] dauid. [d] Nequaquā ita fiet: [e] sed [f] argētū dabo quātū [g] valet. [h] Neq; [i] eīm [k] ubi [l] auferre debeo: [m] & sic offerre [n] dño holocausta [o] gratuita. [p] Dedit ergo [q] dauid [r] oman [s] argētū [t] & [u] tribulas [x] in ligna [y] & [z] tritic [a] ū [b] sacrificiū [c] & [d] oīa [e] libes [f] pbebo. [g] Dixitq; ei [h] rex [i] dauid. [k] Nequaquā ita fiet: [l] sed [m] argētū dabo quātū [n] valet. [o] Neq; [p] eīm [q] ubi [r] auferre debeo: [s] & sic offerre [t] dño holocausta [u] gratuita. [x] Dedit ergo [y] dauid [z] oman [a] argētū [b] & [c] tribulas [d] in ligna [e] & [f] tritic [g] ū [h] sacrificiū [i] & [k] oīa [l] libes [m] pbebo. [n] Dixitq; ei [o] rex [p] dauid. [q] Nequaquā ita fiet: [r] sed [s] argētū dabo quātū [t] valet. [u] Neq; [x] eīm [y] ubi [z] auferre debeo: [a] & sic offerre [b] dño holocausta [c] gratuita. [d] Dedit ergo [e] dauid [f] oman [g] argētū [h] & [i] tribulas [k] in ligna [l] & [m] tritic [n] ū [o] sacrificiū [p] & [q] oīa [r] libes [s] pbebo. [t] Dixitq; ei [u] rex [x] dauid. [y] Nequaquā ita fiet: [z] sed [a] argētū dabo quātū [b] valet. [c] Neq; [d] eīm [e] ubi [f] auferre debeo: [g] & sic offerre [h] dño holocausta [i] gratuita. [k] Dedit ergo [l] dauid [m] oman [n] argētū [o] & [p] tribulas [q] in ligna [r] & [s] tritic [t] ū [u] sacrificiū [x] & [y] oīa [z] libes [a] pbebo. [b] Dixitq; ei [c] rex [d] dauid. [e] Nequaquā ita fiet: [f] sed [g] argētū dabo quātū [h] valet. [i] Neq; [k] eīm [l] ubi [m] auferre debeo: [n] & sic offerre [o] dño holocausta [p] gratuita. [q] Dedit ergo [r] dauid [s] oman [t] argētū [u] & [x] tribulas [y] in ligna [z] & [a] tritic [b] ū [c] sacrificiū [d] & [e] oīa [f] libes [g] pbebo. [h] Dixitq; ei [i] rex [k] dauid. [l] Nequaquā ita fiet: [m] sed [n] argētū dabo quātū [o] valet. [p] Neq; [q] eīm [r] ubi [s] auferre debeo: [t] & sic offerre [u] dño holocausta [x] gratuita. [y] Dedit ergo [z] dauid [a] oman [b] argētū [c] & [d] tribulas [e] in ligna [f] & [g] tritic [h] ū [i] sacrificiū [k] & [l] oīa [m] libes [n] pbebo. [o] Dixitq; ei [p] rex [q] dauid. [r] Nequaquā ita fiet: [s] sed [t] argētū dabo quātū [u] valet. [x] Neq; [y] eīm [z] ubi [a] auferre debeo: [b] & sic offerre [c] dño holocausta [d] gratuita. [e] Dedit ergo [f] dauid [g] oman [h] argētū [i] & [k] tribulas [l] in ligna [m] & [n] tritic [o] ū [p] sacrificiū [q] & [r] oīa [s] libes [t] pbebo. [u] Dixitq; ei [x] rex [y] dauid. [z] Nequaquā ita fiet: [a] sed [b] argētū dabo quātū [c] valet. [d] Neq; [e] eīm [f] ubi [g] auferre debeo: [h] & sic offerre [i] dño holocausta [k] gratuita. [l] Dedit ergo [m] dauid [n] oman [o] argētū [p] & [q] tribulas [r] in ligna [s] & [t] tritic [u] ū [x] sacrificiū [y] & [z] oīa [a] libes [b] pbebo. [c] Dixitq; ei [d] rex [e] dauid. [f] Nequaquā ita fiet: [g] sed [h] argētū dabo quātū [i] valet. [k] Neq; [l] eīm [m] ubi [n] auferre debeo: [o] & sic offerre [p] dño holocausta [q] gratuita. [r] Dedit ergo [s] dauid [t] oman [u] argētū [x] & [y] tribulas [z] in ligna [a] & [b] tritic [c] ū [d] sacrificiū [e] & [f] oīa [g] libes [h] pbebo. [i] Dixitq; ei [k] rex [l] dauid. [m] Nequaquā ita fiet: [n] sed [o] argētū dabo quātū [p] valet. [q] Neq; [r] eīm [s] ubi [t] auferre debeo: [u] & sic offerre [x] dño holocausta [y] gratuita. [z] Dedit ergo [a] dauid [b] oman [c] argētū [d] & [e] tribulas [f] in ligna [g] & [h] tritic [i] ū [k] sacrificiū [l] & [m] oīa [n] libes [o] pbebo. [p] Dixitq; ei [q] rex [r] dauid. [s] Nequaquā ita fiet: [t] sed [u] argētū dabo quātū [x] valet. [y] Neq; [z] eīm [a] ubi [b] auferre debeo: [c] & sic offerre [d] dño holocausta [e] gratuita. [f] Dedit ergo [g] dauid [h] oman [i] argētū [k] & [l] tribulas [m] in ligna [n] & [o] tritic [p] ū [q] sacrificiū [r] & [s] oīa [t] libes [u] pbebo. [x] Dixitq; ei [y] rex [z] dauid. [a] Nequaquā ita fiet: [b] sed [c] argētū dabo quātū [d] valet. [e] Neq; [f] eīm [g] ubi [h] auferre debeo: [i] & sic offerre [k] dño holocausta [l] gratuita. [m] Dedit ergo [n] dauid [o] oman [p] argētū [q] & [r] tribulas [s] in ligna [t] & [u] tritic [x] ū [y] sacrificiū [z] & [a] oīa [b] libes [c] pbebo. [d] Dixitq; ei [e] rex [f] dauid. [g] Nequaquā ita fiet: [h] sed [i] argētū dabo quātū [k] valet. [l] Neq; [m] eīm [n] ubi [o] auferre debeo: [p] & sic offerre [q] dño holocausta [r] gratuita. [s] Dedit ergo [t] dauid [u] oman [x] argētū [y] & [z] tribulas [a] in ligna [b] & [c] tritic [d] ū [e] sacrificiū [f] & [g] oīa [h] libes [i] pbebo. [k] Dixitq; ei [l] rex [m] dauid. [n] Nequaquā ita fiet: [o] sed [p] argētū dabo quātū [q] valet. [r] Neq; [s] eīm [t] ubi [u] auferre debeo: [x] & sic offerre [y] dño holocausta [z] gratuita. [a] Dedit ergo [b] dauid [c] oman [d] argētū [e] & [f] tribulas [g] in ligna [h] & [i] tritic [k] ū [l] sacrificiū [m] & [n] oīa [o] libes [p] pbebo. [q] Dixitq; ei [r] rex [s] dauid. [t] Nequaquā ita fiet: [u] sed [x] argētū dabo quātū [y] valet. [z] Neq; [a] eīm [b] ubi [c] auferre debeo: [d] & sic offerre [e] dño holocausta [f] gratuita. [g] Dedit ergo [h] dauid [i] oman [k] argētū [l] & [m] tribulas [n] in ligna [o] & [p] tritic [q] ū [r] sacrificiū [s] & [t] oīa [u] libes [x] pbebo. [y] Dixitq; ei [z] rex [a] dauid. [b] Nequaquā ita fiet: [c] sed [d] argētū dabo quātū [e] valet. [f] Neq; [g] eīm [h] ubi [i] auferre debeo: [k] & sic offerre [l] dño holocausta [m] gratuita. [n] Dedit ergo [o] dauid [p] oman [q] argētū [r] & [s] tribulas [t] in ligna [u] & [x] tritic [y] ū [z] sacrificiū [a] & [b] oīa [c] libes [d] pbebo. [e] Dixitq; ei [f] rex [g] dauid. [h] Nequaquā ita fiet: [i] sed [k] argētū dabo quātū [l] valet. [m] Neq; [n] eīm [o] ubi [p] auferre debeo: [q] & sic offerre [r] dño holocausta [s] gratuita. [t] Dedit ergo [u] dauid [x] oman [y] argētū [z] & [a] tribulas [b] in ligna [c] & [d] tritic [e] ū [f] sacrificiū [g] & [h] oīa [i] libes [k] pbebo. [l] Dixitq; ei [m] rex [n] dauid. [o] Nequaquā ita fiet: [p] sed [q] argētū dabo quātū [r] valet. [s] Neq; [t] eīm [u] ubi [x] auferre debeo: [y] & sic offerre [z] dño holocausta [a] gratuita. [b] Dedit ergo [c] dauid [d] oman [e] argētū [f] & [g] tribulas [h] in ligna [i] & [k] tritic [l] ū [m] sacrificiū [n] & [o] oīa [p] libes [q] pbebo. [r] Dixitq; ei [s] rex [t] dauid. [u] Nequaquā ita fiet: [x] sed [y] argētū dabo quātū [z] valet. [a] Neq; [b] eīm [c] ubi [d] auferre debeo: [e] & sic offerre [f] dño holocausta [g] gratuita. [h] Dedit ergo [i] dauid [k] oman [l] argētū [m] & [n] tribulas [o] in ligna [p] & [q] tritic [r] ū [s] sacrificiū [t] & [u] oīa [x] libes [y] pbebo. [z] Dixitq; ei [a] rex [b] dauid. [c] Nequaquā ita fiet: [d] sed [e] argētū dabo quātū [f] valet. [g] Neq; [h] eīm [i] ubi [k] auferre debeo: [l] & sic offerre [m] dño holocausta [n] gratuita. [o] Dedit ergo [p] dauid [q] oman [r] argētū [s] & [t] tribulas [u] in ligna [x] & [y] tritic [z] ū [a] sacrificiū [b] & [c] oīa [d] libes [e] pbebo. [f] Dixitq; ei [g] rex [h] dauid. [i] Nequaquā ita fiet: [k] sed [l] argētū dabo quātū [m] valet. [n] Neq; [o] eīm [p] ubi [q] auferre debeo: [r] & sic offerre [s] dño holocausta [t] gratuita. [u] Dedit ergo [x] dauid [y] oman [z] argētū [a] & [b] tribulas [c] in ligna [d] & [e] tritic [f] ū [g] sacrificiū [h] & [i] oīa [k] libes [l] pbebo. [m] Dixitq; ei [n] rex [o] dauid. [p] Nequaquā ita fiet: [q] sed [r] argētū dabo quātū [s] valet. [t] Neq; [u] eīm [x] ubi [y] auferre debeo: [z] & sic offerre [a] dño holocausta [b] gratuita. [c] Dedit ergo [d] dauid [e] oman [f] argētū [g] & [h] tribulas [i] in ligna [k] & [l] tritic [m] ū [n] sacrificiū [o] & [p] oīa [q] libes [r] pbebo. [s] Dixitq; ei [t] rex [u] dauid. [x] Nequaquā ita fiet: [y] sed [z] argētū dabo quātū [a] valet. [b] Neq; [c] eīm [d] ubi [e] auferre debeo: [f] & sic offerre [g] dño holocausta [h] gratuita. [i] Dedit ergo [k] dauid [l] oman [m] argētū [n] & [o] tribulas [p] in ligna [q] & [r] tritic [s] ū [t] sacrificiū [u] & [x] oīa [y] libes [z] pbebo. [a] Dixitq; ei [b] rex [c] dauid. [d] Nequaquā ita fiet: [e] sed [f] argētū dabo quātū [g] valet. [h] Neq; [i] eīm [k] ubi [l] auferre debeo: [m] & sic offerre [n] dño holocausta [o] gratuita. [p] Dedit ergo [q] dauid [r] oman [s] argētū [t] & [u] tribulas [x] in ligna [y] & [z] tritic [a] ū [b] sacrificiū [c] & [d] oīa [e] libes [f] pbebo. [g] Dixitq; ei [h] rex [i] dauid. [k] Nequaquā ita fiet: [l] sed [m] argētū dabo quātū [n] valet. [o] Neq; [p] eīm [q] ubi [r] auferre debeo: [s] & sic offerre [t] dño holocausta [u] gratuita. [x] Dedit ergo [y] dauid [z] oman [a] argētū [b] & [c] tribulas [d] in ligna [e] & [f] tritic [g] ū [h] sacrificiū [i] & [k] oīa [l] libes [m] pbebo. [n] Dixitq; ei [o] rex [p] dauid. [q] Nequaquā ita fiet: [r] sed [s] argētū dabo quātū [t] valet. [u] Neq; [x] eīm [y] ubi [z] auferre debeo: [a] & sic offerre [b] dño holocausta [c] gratuita. [d] Dedit ergo [e] dauid [f] oman [g] argētū [h] & [i] tribulas [k] in ligna [l] & [m] tritic [n] ū [o] sacrificiū [p] & [q] oīa [r] libes [s] pbebo. [t] Dixitq; ei [u] rex [x] dauid. [y] Nequaquā ita fiet: [z] sed [a] argētū dabo quātū [b] valet. [c] Neq; [d] eīm [e] ubi [f] auferre debeo: [g] & sic offerre [h] dño holocausta [i] gratuita. [k] Dedit ergo [l] dauid [m] oman [n] argētū [o] & [p] tribulas [q] in ligna [r] & [s] tritic [t] ū [u] sacrificiū [x] & [y] oīa [z] libes [a] pbebo. [b] Dixitq; ei [c] rex [d] dauid. [e] Nequaquā ita fiet: [f] sed [g] argētū dabo quātū [h] valet. [i] Neq; [k] eīm [l] ubi [m] auferre debeo: [n] & sic offerre [o] dño holocausta [p] gratuita. [q] Dedit ergo [r] dauid [s] oman [t] argētū [u] & [x] tribulas [y] in ligna [z] & [a] tritic [b] ū [c] sacrificiū [d] & [e] oīa [f] libes [g] pbebo. [h] Dixitq; ei [i] rex [k] dauid. [l] Nequaquā ita fiet: [m] sed [n] argētū dabo quātū [o] valet. [p] Neq; [q] eīm [r] ubi [s] auferre debeo: [t] & sic offerre [u] dño holocausta [x] gratuita. [y] Dedit ergo [z] dauid [a] oman [b] argētū [c] & [d] tribulas [e] in ligna [f] & [g] tritic [h] ū [i] sacrificiū [k] & [l] oīa [m] libes [n] pbebo. [o] Dixitq; ei [p] rex [q] dauid. [r] Nequaquā ita fiet: [s] sed [t] argētū dabo quātū [u] valet. [x] Neq; [y] eīm [z] ubi [a] auferre debeo: [b] & sic offerre [c] dño holocausta [d] gratuita. [e] Dedit ergo [f] dauid [g] oman [h] argētū [i] & [k] tribulas [l] in ligna [m] & [n] tritic [o] ū [p] sacrificiū [q] & [r] oīa [s] libes [t] pbebo. [u] Dixitq; ei [x] rex [y] dauid. [z] Nequaquā ita fiet: [a] sed [b] argētū dabo quātū [c] valet. [d] Neq; [e] eīm [f] ubi [g] auferre debeo: [h] & sic offerre [i] dño holocausta [k] gratuita. [l] Dedit ergo [m] dauid [n] oman [o] argētū [p] & [q] tribulas [r] in ligna [s] & [t] tritic [u] ū [x] sacrificiū [y] & [z] oīa [a] libes [b] pbebo. [c] Dixitq; ei [d] rex [e] dauid. [f] Nequaquā ita fiet: [g] sed [h] argētū dabo quātū [i] valet. [k] Neq; [l] eīm [m] ubi [n] auferre debeo: [o] & sic offerre [p] dño holocausta [q] gratuita. [r] Dedit ergo [s] dauid [t] oman [u] argētū [x] & [y] tribulas [z] in ligna [a] & [b] tritic [c] ū [d] sacrificiū [e] & [f] oīa [g] libes [h] pbebo. [i] Dixitq; ei [k] rex [l] dauid. [m] Nequaquā ita fiet: [n] sed [o] argētū dabo quātū [p] valet. [q] Neq; [r] eīm [s] ubi [t] auferre debeo: [u] & sic offerre [x] dño holocausta [y] gratuita. [z] Dedit ergo [a] dauid [b] oman [c] argētū [d] & [e] tribulas [f] in ligna [g] & [h] tritic [i] ū [k] sacrificiū [l] & [m] oīa [n] libes [o] pbebo. [p] Dixitq; ei [q] rex [r] dauid. [s] Nequaquā ita fiet: [t] sed [u] argētū dabo quātū [x] valet. [y] Neq; [z] eīm [a] ubi [b] auferre debeo: [c] & sic offerre [d] dño holocausta [e] gratuita. [f] Dedit ergo [g] dauid [h] oman [i] argētū [k] & [l] tribulas [m] in ligna [n] & [o] tritic [p] ū [q] sacrificiū [r] & [s] oīa [t] libes [u] pbebo. [x] Dixitq; ei [y] rex [z] dauid. [a] Nequaquā ita fiet: [b] sed [c] argētū dabo quātū [d] valet. [e] Neq; [f] eīm [g] ubi [h] auferre debeo: [i] & sic offerre [k] dño holocausta [l] gratuita. [m] Dedit ergo [n] dauid [o] oman [p] argētū [q] & [r] tribulas [s] in ligna [t] & [u] tritic [x] ū [y] sacrificiū [z] & [a] oīa [b] libes [c] pbebo. [d] Dixitq; ei [e] rex [f] dauid. [g] Nequaquā ita fiet: [h] sed [i] argētū dabo quātū [k] valet. [l] Neq; [m] eīm [n] ubi [o] auferre debeo: [p] & sic offerre [q] dño holocausta [r] gratuita. [s] Dedit ergo [t] dauid [u] oman [x] argētū [y] & [z] tribulas [a] in ligna [b] & [c] tritic [d] ū [e] sacrificiū [f] & [g] oīa [h] libes [i] pbebo. [k] Dixitq; ei [l] rex [m] dauid. [n] Nequaquā ita fiet: [o] sed [p] argētū dabo quātū [q] valet. [r] Neq; [s] eīm [t] ubi [u] auferre debeo: [x] & sic offerre [y] dño holocausta [z] gratuita. [a] Dedit ergo [b] dauid [c] oman [d] argētū [e] & [f] tribulas [g] in ligna [h] & [i] tritic [k] ū [l] sacrificiū [m] & [n] oīa [o] libes [p] pbebo. [q] Dixitq; ei [r] rex [s] dauid. [t] Nequaquā ita fiet: [u] sed [x] argētū dabo quātū [y] valet. [z] Neq; [a] eīm [b] ubi [c] auferre debeo: [d] & sic offerre [e] dño holocausta [f] gratuita. [g] Dedit ergo [h] dauid [i] oman [k] argētū [l] & [m] tribulas [n] in ligna [o] & [p] tritic [q] ū [r] sacrificiū [s] & [t] oīa [u] libes [x] pbebo. [y] Dixitq; ei [z] rex [a] dauid. [b] Nequaquā ita fiet: [c] sed [d] argētū dabo quātū [e] valet. [f] Neq; [g] eīm [h] ubi [i] auferre debeo: [k] & sic offerre [l] dño holocausta [m] gratuita. [n] Dedit ergo [o] dauid [p] oman [q] argētū [r] & [s] tribulas [t] in ligna [u] & [x] tritic [y] ū [z] sacrificiū [a] & [b] oīa [c] libes [d] pbebo. [e] Dixitq; ei [f] rex [g] dauid. [h] Nequaquā ita fiet: [i] sed [k] argētū dabo quātū [l] valet. [m] Neq; [n] eīm [o] ubi [p] auferre debeo: [q] & sic offerre [r] dño holocausta [s] gratuita. [t] Dedit ergo [u] dauid [x] oman [y] argētū [z] & [a] tribulas [b] in ligna [c] & [d] tritic [e] ū [f] sacrificiū [g] & [h] oīa [i] libes [k] pbebo. [l] Dixitq; ei [m] rex [n] dauid. [o] Nequaquā ita fiet: [p] sed [q] argētū dabo quātū [r] valet. [s] Neq; [t] eīm [u] ubi [x] auferre debeo: [y] & sic offerre [z] dño holocausta [a] gratuita. [b] Dedit ergo [c] dauid [d] oman [e] argētū [f] & [g] tribulas [h] in ligna [i] & [k] tritic [l] ū [m] sacrificiū [n] & [o] oīa [p] libes [q] pbebo. [r] Dixitq; ei [s] rex [t] dauid. [u] Nequaquā ita fiet: [x] sed [y] argētū dabo quātū [z] valet. [a] Neq; [b] eīm [c] ubi [d] auferre debeo: [e] & sic offerre [f] dño holocausta [g] gratuita. [h] Dedit ergo [i] dauid [k] oman [l] argētū [m] & [n] tribulas [o] in ligna [p] & [q] tritic [r] ū [s] sacrificiū [t] & [u] oīa [x] libes [y] pbebo. [z] Dixitq; ei [a] rex [b] dauid. [c] Nequaquā ita fiet: [d] sed [e] argētū dabo quātū [f] valet. [g] Neq; [h] eīm [i] ubi [k] auferre debeo: [l] & sic offerre [m] dño holocausta [n] gratuita. [o] Dedit ergo [p] dauid [q] oman [r] argētū [s] & [t] tribulas [u] in ligna [x] & [y] tritic [z] ū [a] sacrificiū [b] & [c] oīa [d] libes [e] pbebo. [f] Dixitq; ei [g] rex [h] dauid. [i] Nequaquā ita fiet: [k] sed [l] argētū dabo quātū [m] valet. [n] Neq; [o] eīm [p] ubi [q] auferre debeo: [r] & sic offerre [s] dño holocausta [t] gratuita. [u] Dedit ergo [x] dauid [y] oman [z] argētū [a] & [b] tribulas [c] in ligna [d] & [e] tritic [f] ū [g] sacrificiū [h] & [i] oīa [k] libes [l] pbebo. [m] Dixitq; ei [n] rex [o] dauid. [p] Nequaquā ita fiet: [q] sed [r] argēt

יְהוֹה וְלִבְנֵי עַמּוֹ׃ עַתָּה תִּנּוּ לְבַבְכֶם
וְנַפְשֹׁתֵכֶם לִדְרוֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
וְקוּמוּ וּבְנוּ אֶת מִקְדַּשׁ יְהוָה יי
הָאֱלֹהִים לְהָבִיא אֶת אֲרוֹן בְּרִית
יְהוָה וּכְלֵי קֹדֶשׁ הָאֱלֹהִים לַבַּיִת
הַנִּבְנֶה לַשֵּׁם יְהוָה׃

Cap.xxiiij
יְדוִיד זָקֵן וְשָׂבַע יָמִים וַיַּמְלֵךְ אֶת
שְׁלֹמֹה בְנוֹ עַל יִשְׂרָאֵל׃ וַיֶּאֱסֹף אֶת
כָּל שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם׃
וַיִּסָּפְרוּ הַלְוִיִּם מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וָמַעְלָה וַיְהִי מִסְפָּרָם לְגִלְגְּלֹתָם
לְגִבְרִים שְׁלֹשִׁים וּשְׁמוֹנָה אָלֶף׃
מֵאֵלֶּה לְנַצֵּחַ עַל מְלֶאכֶת בֵּית יְהוָה
עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף וְשֹׁטְרִים
וְשֹׁפְטִים שֵׁשֶׁת אֲלָפִים׃ וְאַרְבַּעַת
אֲלָפִים שֹׁעֲרִים וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים
מְהַלְלִים לַיהוָה בַּכֵּלִים אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי לְהַלֵּל׃ וַיְחַלְּקֵם דָּוִיד
מַחְלְקוֹת לִבְנֵי לֵוִי לְגֵרְשׁוֹן קְהָת
וּמְרָרִי׃ לַגֵּרְשֻׁנִּי לַעֲדָן וְשִׁמְעִי׃ בְּנֵי
לַעְדָּן הָרֹאשׁ יְחִיאֵל וְזֵתָם וְיוֹאֵל
שְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי שִׁמְעִי שְׁלֹמִית וְחָזִיאֵל
וְהָרָן שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה רָאשֵׁי אָבוֹת
לְלַעְדָּן׃ וּבְנֵי שִׁמְעִי יַחַת זִינָא
וְיעוּשׁ וּבְרִיעָה אֵלֶּה בְנֵי שִׁמְעִי
אַרְבָּעָה׃ וַיְהִי יַחַת הָרֹאשׁ וְזִיזָה
הַשֵּׁנִי וְיעוּשׁ וּבְרִיעָה לֹא הִרְבּוּ
בָנִים וַיִּהְיוּ לְבֵית אָב לְפְקֻדָּה אַחַת׃
בְּנֵי קְהָת עַמְרָם יִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל
אַרְבָּעָה׃ בְּנֵי עַמְרָם אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה
וַיִּבָּדֵל אַהֲרֹן לְהַקְדִּישׁוֹ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים
הוּא וּבָנָיו עַד עוֹלָם לְהַקְטִיר לִפְנֵי
יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמּוֹ עַד
עוֹלָם׃ וּמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּנָיו
יִקָּרְאוּ עַל שֵׁבֶט הַלֵּוִי׃ בְּנֵי מֹשֶׁה
גֵּרְשׁוֹם וְאֱלִיעֶזֶר׃ בְּנֵי גֵרְשׁוֹם שְׁבוּאֵל

dño & corã ppło eius.
mPrebete igẽ corda vra
& aias vras: vt queratis
dominum deum vm:
& cõsurgite & edificate
sanctuarium domino
deo: vt introducatur ar
ca federis: & vasa deo consecrata
in domum & edificatur nomini
domini. 23.

IGitur dd senex & plen dierũ regẽ con
stituit salomoẽ filiũ suũ
sup̃ isr̃l: & congregauit
oes principes isral & sa
cerdotes atq; leuitas. Numeratiq; sunt leuite
a viginti annis & supra: & inuẽti sunt
virorum triginta octo
milia. Ex his electi sũt & distri
buti ministeriũ dom
dñi viginti quattuor
milia: prepositorũ aũt
& iudicum sex milia.
Porro quattuor
milia ianitores & totidem psaltes
canentes domino in or
ganis que
fecerat ad canendũ. & di
stribuit eos dauid per
vices filiorũ leui: gerson videlicet & caath &
merari. Filii gerson
leedan & semei: filii
leedan principes: iehiel & zetthan & iohel
tres. Filii semei: salomith & ozihel
& aran tres. Isti principes familiarum
leedan. Porro filii semei: leeth & ziza
& iaus & baria. Isti filii
semei quattuor. Erat autem
leeth prior: ziza
fcds. Porro iaus & baria nõ habuerũt plurios
filios: & idcirco in vna
familia vnaq; domo cõputati sunt. Filii caath
amra & isaar hebrõ
& ozihel quattuor. Filii amra aarõ & moyses
Seperatusq; est aarõ vt
ministraret sctã sctorũ
ipse & filii ei in sẽpiternũ: & adoleret incensũ
dño fm ritũ suũ: ac bñ
diceret noĩ eius in
perpetuũ. Moysi quo
q; hois dei filii
annumerati sũt in tribu
leui. Filii moysi: gersam
& eliezer. Filii
gerson: subuhel

dño & corã ppło eius. nũc igit date
κυρίου καὶ ἐπαγγεῖλον τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. νῦν δὴ δότε πᾶς
corda vra & aias vras vt queratis dñm
καρδίας ὑμῶν καὶ ταὶς ψυχαὶς ὑμῶν τοῦ ἐκζητῆσαι κυ
minũ deũ vrm. & surgite & edificate
ρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν· καὶ ἀράσητε καὶ δικοδομήσατε τὸ
sanctuariũ dño deo vro: vt introducatis ar
ἁγίασμα κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, τοῦ εἰσεγκεῖν τὴν κιβω
cã federis dñi & vasa sctã dei in
τὸν διαθήκης κυρίου, καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εἰς
domũ edificatã nomini dñi.
τὸν δίκον τὸν δικοδομούμενον τῷ ὀνόματι κυρίου. Ca.23

Καὶ δαυὶδ γέρων καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ
regnare fecit salomonẽ filiũ suũ pro se in
ἐβασίλευσε σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπ' ἑαυτοῦ ἐπὶ
israel & cõgregauit oes principes israel
Ἰσραήλ, καὶ συνήγαγε πάντας τοὺς ἄρχοντας Ἰσραὴλ
sacerdotes & leuitas.
καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας, καὶ ἀριθμήθησαν
leuite a triginta annis & supra. fuit
οἱ λευῖται ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν καὶ ἐπάνω· καὶ ἐγένε
numerus eorũ per capita eorũ in viros
το ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν εἰς ἄνδρας
triginta & octo milia. ex his electi
τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας. ἀπὸ τούτων ἐργολά
operũ in opꝰ domus dñi viginti quat
βους εἰς ἔργα τοῦ οἴκου κυρίου εἴκοσι καὶ τέσσα
tuor milia: & scribe & iudices sex mi
ρες χιλιάδες, καὶ γραμματεῖς καὶ κριταὶ ἓξ χιλιάδ
lia: & ianitores quattuor milia. & laudãtes
δες, καὶ πυλωροὶ τέσσαρες χιλιάδες· καὶ αἰνοῦντες
dñi in organis: q̃ fecerat ad laudãdũ
τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς ὀργανοις, οἷς ἐποίησε τοῦ αἰνεῖν τῷ
dño quattuor milia. & distribuit eos dauid
κυρίῳ τέσσαρες χιλιάδες· καὶ ἐμέρισεν αὐτοὺς δαυὶδ
per dies filijs leui: gerson & caath
ἐφ' ἡμέρας τοῖς υἱοῖς λευί, τῷ γερσὼμ καὶ τῷ καάθ τῷ
merari gerson: laadã & semei filij leadam
μεραρὶ τῷ γερσών, λααδὰν καὶ σεμεῖ υἱοὶ λεαδάμ
principes ieiel. & zethã & ioel tres. filij semei.
ὁ ἄρχων ἰεϊὴλ· καὶ ζηθὰν καὶ ἰωὴλ τρεῖς· υἱοὶ σεμεεῖ·
salomith & oziel & aran tres. isti principes
σαλωμὶθ καὶ ὀζιὴλ καὶ ἀρὰν τρεῖς· οὗτοι ἄρχοντες
familiaꝝ laadan. & filij semei: leeth & zi
τῶν πατριῶν τῷ λααδὰν· καὶ υἱοὶ σεμεεῖ, ἰεὲθ καὶ ζι
za & ioaa & beria: isti filij semei quat
ζὰ καὶ ἰωὰς καὶ βερία, οὗτοι υἱοὶ σεμεεῖ τέσσα
tuor. & erat ieeth princeps: & ziza secundus. &
ρες· καὶ ἦν ἰεὲθ ὁ ἄρχων, καὶ ζιζὰ ὁ δεύτερος· καὶ
ioas & beria nõ multiplicauerũt filios: & facti
ἰωὰς καὶ βερία οὐκ ἐπληθυναν υἱούς, καὶ ἐγενήθη
sunt in domo familie in cõputatiõe iyna. filij ca
σαν εἰς οἶκον πατριᾶς εἰς ἐπίσκεψιν μίαν. υἱοὶ κα
ath: amram & isaar & chebron & oziel quat
άθ, ἀμρὰμ καὶ ἰσαὰρ καὶ χεβρὼν καὶ ὀζιὴλ τέσσα
tuor. filij amram: aaron & moyses. & iscpat
ρες· υἱοὶ ἀμρὰμ, ἀαρὼν καὶ μωυσῆς· καὶ διεχώ
est aaron vt sctificaret sctũ sctoꝝ ipse & filij
θη ἀαρὼν τοῦ ἁγιασθῆναι ἅγιον ἁγίων αὐτὸς καὶ υἱοὶ
eius vsq; in sẽpiternũ: vt adoleret incẽsũ coraꝫ dño: vt
αὐτοῦ ἕως αἰῶνος, τοῦ θυμιᾶν ἐναντίον κυρίου, τοῦ
ministraret & ozarent in nole
λειτουργεῖν αὐτῷ καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι
eius vsq; in ppetuũ. & moyses hõ dei:
αὐτοῦ ἕως αἰῶνος· καὶ μωυσῆς ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ;
& filij eius vocati sũt in tribu leui.
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐκλήθησαν ἐπὶ τῆς φυλῆς λευί·
filij moysi: gersam & eliezer. filij gersam: subuel
υἱοὶ μωυσῆ, γηρσὰμ καὶ ἐλιέζερ· υἱοὶ ζησάμ, σουβιὴλ

Exo.18 princeps. & fuerũt filij eliezer: rabia princeps. & ὁ ἄρχων· καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ ἐλιέζερ, ῥαβία ὁ ἄρχων· καὶ
nõ erant eliezer filij alij. & filij rabia multi οὐκ ἦσαν τῷ ἐλιέζερ υἱοὶ ἕτεροι· καὶ οἱ υἱοὶ ῥαβία ἐπλή
plicati sũt i altitudie. filij isaar: salomith princeps. filij che θυναν εἰς ὕψος· υἱοὶ ἰσσάρ, σελωμὼθ ὁ ἄρχων· υἱοὶ χε
bron: iertia princeps: amaria secũd: iaziel ter βρών, ἱερία ὁ ἄρχων, ἀμαρία δ δεύτερος, ἰαζιὴλ ὁ τρί
tius: iacamias quart. filij oziel: michas princeps τος, ἰακαμὰς ὁ τέταρτος· υἱοὶ ὀζιήλ, μιχὰς ὁ ἄρχων
& iosias secdꝰ. filij merari: mooli & musi. υἱοὶ μουσεί. ὁ δεύτερος. υἱοὶ μεραρεί, μοολὶ καὶ μουσεί.
filij mooli: eleazar & cis. & mortuꝰ est eleazar: & filij mooli: eleazar & cis.
υἱοὶ μοολλί, ἐλεάζαρ καὶ κίς· καὶ ἀπέθανεν ἐλεάζαρ, καὶ
nõ erant ei filij: sed filie. & accepertes eo
οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοί, ἀλλὰ θυγατέρες· καὶ ἔλαβον αὐ
as filij cis frẽs eoꝝ. filij musi: mooli & τὰς υἱοὶ κὶς ἀδελφοὶ αὐτῶν. υἱοὶ μουσεί, μοολλὶ καὶ
eder & hierimoth tres. hi filij leui pomos familia ἐδὲρ καὶ ἱερεμὼθ τρεῖς. οὗτοι υἱοὶ λευὶ κατ' οἴκους πατρι
rũ suarũ: principes familiaꝝ suarũ per visi ῶν αὐτῶν, ἄρχοντες τῶν πατριῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπί
tationẽ corũ per numerũ nominũ eoꝝ & per σκεψιν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν καὶ κε
capita eoꝝ faciẽtes opera ministerij φαλὴν αὐτῶν ποιοῦντες τὰ ἔργα τῆς λειτουργίας
dom dñi: a vigitiãnis & supra. q̃m dixit τοῦ οἴκου κυρίου, ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, ὅτι εἶπεν
dauid: requiẽ dedit dñs deus israel ppło suo: δαυὶδ, κατέπαυσε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐ
& habitauit in hierusalem vsq; in eternũ. & τοῦ, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν ἱερουσαλὴμ ἕως αἰῶνος· καὶ
leuitis nõ est tollere tabnaculũ & oia τοῖς λευίταις οὐκ ἔσιν ἆραι τὴν σκηνὴν καὶ πάντα
vasa eius ad ministeriũ eius: q̃m in τὰ σκεύη αὐτῆς εἰς τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, ὅτι ἐν τοῖς
fermõibꝰ dauid nouissimis est numerꝰ filioꝝ λόγοις δαυὶδ τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ἀριθμὸς τῶν υἱῶν
leui a viginti ãnis & supra. q̃m ipositis leui ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. ὅτι ἐστησεν αὐτοὺς
tabernaculũ & omnia λευὶ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω. ὅτι ἔστησεν αὐτοὺς
vasa eius ad ministrãdũ. in manu filioꝝ aaron: ad ministrãdã in domo
Iuxta pcepta quoq; da dñi in χεῖρα τῶν υἱῶν ἀαρὼν, τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκω
uid nouissima supputa dñi in aulis & in pastophorijs: & κυρίου ἐπὶ τὰς αὐλὰς καὶ ἐπὶ τὰ παστοφόρια, καὶ
bitur nũer filiorũ leui in purificatione oĩum sctõꝝ: & in
a vigiti ãnis & supra: ἐπὶ τὸν καθαρισμὸν πάντων τῶν ἁγίων, καὶ ἐπὶ τὰ
& erũt sub manu filioꝝ ἔργα τῆς λειτουργίας οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς τοὺς
aaron in cultum domus dñi: & in πάντα προποσιτίους· καὶ ἐν σεμιδάλει εἰς θυ
exedris: & in loco purificatiõis σίαστὰ καὶ εἰς τὰ λάγανα τὰ ἄζυμα, καὶ εἰς τὰ τη
& in fctuario & vniuer γανισά, καὶ εἰς τὰ πεφυρμένα, καὶ εἰς πᾶν ἀπόσκη
sis opib ministerij dei. μα καὶ μέτρου· καὶ τοῦ στῆναι πρωὶ τοῦ ἐξομολογεῖ
Sacerdotes aũt sup σθαι καὶ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ, οὕτως τοὺς ἱερατεύοντας ἐπὶ πᾶν
panes ppositiõis & ad ολοκαυτωμάτων ὁλοκαυτωμάτων τῷ κυρίῳ
sacrificiũ & ad lagana & azyma & sartagi ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις καὶ ἐν
nẽ & ad torrẽdũ: & sup ταῖς ἑορταῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν κρί
omẽ põdꝰ atq; mẽsurã. σιν ἐπ' αὐτοῖς διαπαντὸς ἐναντίον κυρίου· καὶ φυλάξουσι
Leuite vero vt stẽt mãe obseruationes tabernaculi federis: & obser
ad cõsitẽdũ & canendũ vationes sctuarii: & obseruationẽ filioꝝ aaron
dño: & sit in cp̃e & ad vesp̃as fratrum suorũ: vt mini
tã i oblatiõe holocau strẽt in domo dñi. 24.

Ca.24

הַיה הָרִאשׁוֹן וְיִהְיוּ בְנֵי אֱלִיעֶזֶר רְחַבְיָה
הָרֹאשׁ וְלֹא הָיָה לֶאֱלִיעֶזֶר בָּנִים
אֲחֵרִים וּבְנֵי רְחַבְיָה רַבּוּ לְמַעְלָה׃
בְּנֵי יִצְהָר שְׁלֹמִית הָרֹאשׁ׃ בְּנֵי
חֶבְרוֹן יְרִיָּהוּ הָרֹאשׁ אֲמַרְיָה הַשֵּׁנִי
יְחַזִּיאֵל הַשְּׁלִישִׁי יְקַמְעָם הָרְבִיעִי׃
בְּנֵי עֻזִּיאֵל מִיכָה הָרֹאשׁ וְיִשִּׁיָּה
הַשֵּׁנִי׃ בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי בְּנֵי
מַחְלִי אֶלְעָזָר וְקִישׁ׃ וַיָּמָת אֶלְעָזָר
וְלֹא הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם בָּנוֹת
וַיִּשְׂאוּם בְּנֵי קִישׁ אֲחֵיהֶם׃ בְּנֵי מוּשִׁי
מַחְלִי וְעֵדֶר וִירֵמוֹת שְׁלֹשָׁה׃ אֵלֶּה
בְּנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבוֹתָם רָאשֵׁי
הָאָבוֹת לִפְקוּדֵיהֶם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת
לְגִלְגְּלוֹתָם עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה לַעֲבֹדַת
בֵּית יְהוָה מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה׃
כִּי אָמַר דָּוִיד הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל לְעַמּוֹ וַיִּשְׁכֹּן בִּירוּשָׁלַם עַד
לְעוֹלָם׃ וְגַם לַלְוִיִּם אֵין לָשֵׂאת אֶת
הַמִּשְׁכָּן וְאֶת כָּל כֵּלָיו לַעֲבֹדָתוֹ׃ כִּי
בִדְבָרֵי דָוִיד הָאַחֲרֹנִים הֵמָּה מִסְפַּר
בְּנֵי לֵוִי מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה׃
כִּי מַעֲמָד לְיַד בְּנֵי אַהֲרֹן לַעֲבֹדַת
בֵּית יְהוָה עַל הַחֲצֵרוֹת וְעַל הַלְּשָׁכוֹת
וְעַל טָהֳרַת לְכָל קֹדֶשׁ וּמַעֲשֵׂה עֲבֹדַת
בֵּית הָאֱלֹהִים׃ וְלֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת
וְלַסֹּלֶת לְמִנְחָה וְלִרְקִיקֵי הַמַּצּוֹת
וְלַמַּחֲבַת וְלַמֻּרְבֶּכֶת וְלָכָל מִשּׂוֹרָה
וּמִדָּה׃ וְלַעֲמֹד בַּבֹּקֶר לְהֹדוֹת
וּלְהַלֵּל לַיהוָה וְכֵן לָעָרֶב׃ וּלְכָל
הַעֲלוֹת עוֹלוֹת לַיהוָה לַשַּׁבָּתוֹת
לַחֳדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדִים בְּמִסְפָּר
כְּמִשְׁפָּט עֲלֵיהֶם תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה׃
וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת
מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי אַהֲרֹן
אֲחֵיהֶם לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה׃

Ca.xxiiij.

חֵלֶק
מוֹת

בָּנִין

שֵׁנִי
שְׁלִישִׁי

רְבִיעִי

חֲמִישִׁי

שִׁשִּׁי

שְׁבִיעִי

שְׁמִינִי

תְּשִׁיעִי

עֲשִׂירִי

אַחַד עָשָׂר

שְׁנֵים עָשָׂר

שְׁלשָׁה עָשָׂר

אַרְבָּעָה עָשָׂר

חֲמִשָּׁה עָשָׂר

שִׁשָּׁה עָשָׂר

שִׁבְעָה עָשָׂר

שְׁמוֹנָה עָשָׂר

תִּשְׁעָה עָשָׂר

עֶשְׂרִים

עֶשְׂרִים וְאֶחָד

עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם

עֶשְׂרִים וְשָׁלשָׁה

עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה

עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה

עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה

עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה

עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה

עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה

שְׁלשִׁים

וְלִבְנֵי אַהֲרֹן מַחְלְקוֹתָם בְּנֵי אַהֲרֹן
נָדָב וַאֲבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃
וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי אֲבִיהֶם
וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם וַיְכַהֲנוּ אֶלְעָזָר
וְאִיתָמָר׃ וַיְחַלְקֵם דָּוִיד וְצָדוֹק מִן
בְּנֵי אֶלְעָזָר וַאֲחִימֶלֶךְ מִן בְּנֵי אִיתָמָר
לְפִקֻּדָתָם בַּעֲבֹדָתָם׃ וַיִּמָּצְאוּ בְנֵי
אֶלְעָזָר רַבִּים לְרָאשֵׁי הַגְּבָרִים מִן
בְּנֵי אִיתָמָר וַיְחַלְקוּם לִבְנֵי אֶלְעָזָר
רָאשִׁים לְבֵית אָבוֹת שִׁשָּׁה עָשָׂר
וְלִבְנֵי אִיתָמָר לְבֵית אֲבוֹתָם שְׁמֹנָה׃
וַיְחַלְקוּם בְּגוֹרָלוֹת אֵלֶּה עִם אֵלֶּה כִּי
הָיוּ שָׂרֵי קֹדֶשׁ וְשָׂרֵי הָאֱלֹהִים מִבְּנֵי
אֶלְעָזָר וּבְנֵי אִיתָמָר׃ וַיִּכְתְּבֵם שְׁמַעְיָה
בֶּן נְתַנְאֵל הַסֹּפֵר מִן הַלְוִי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְהַשָּׂרִים וְצָדוֹק הַכֹּהֵן וַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן
אֶבְיָתָר וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לַכֹּהֲנִים
וְלַלְוִיִּם בֵּית אָב אֶחָד אֶחָז לְאֶלְעָזָר
וְאֶחָז אֶחָז לְאִיתָמָר׃ וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל
הָרִאשׁוֹן לִיהוֹיָרִיב לִידַעְיָה הַשֵּׁנִי
לְחָרִם הַשְּׁלִישִׁי לִשְׂעֹרִים הָרְבִיעִי׃
לְמַלְכִּיָּה הַחֲמִשִּׁי לְמִיָּמִן הַשִּׁשִּׁי׃
לְהַקּוֹץ הַשְּׁבִיעִי לַאֲבִיָּה הַשְּׁמִינִי׃
לִישׁוּעַ הַתְּשִׁיעִי לִשְׁכַנְיָהוּ הָעֲשִׂירִי׃
לְאֶלְיָשִׁיב עֲשָׂר לְיָקִים
שְׁנִים עָשָׂר לְחֻפָּה שְׁלשָׁה עָשָׂר׃
לְיֵשְׁבְאָב אַרְבָּעָה עָשָׂר׃ לְבִלְגָּה
חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְאִמֵּר שִׁשָּׁה עָשָׂר׃
לְחֵזִיר שִׁבְעָה עָשָׂר לְהַפְצֵץ שְׁמוֹנָה
עָשָׂר׃ לְפְתַחְיָה תִּשְׁעָה עָשָׂר׃
לִיחֶזְקֵאל הָעֲשִׂרִים׃ לְיָכִין אֶחָד
וְעֶשְׂרִים לְגָמוּל שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים׃
לִדְלָיָהוּ שְׁלשָׁה וְעֶשְׂרִים לְמַעַזְיָהוּ
אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים׃ אֵלֶּה פְקֻדָּתָם
לַעֲבֹדָתָם לָבוֹא לְבֵית יְהוָה כְּמִשְׁפָּטָם
בְּיַד אַהֲרֹן אֲבִיהֶם כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה

POrro filiꝰ aaro he partitiōes erāt: filii aaron nadab & abiu eleazar & ithamar. mortuiq; sunt aũt nadab & abiu ante patrē suū absq; liberis: fuerūtq; sacerdotio functus est eleazar et ithamar. Et diuisit eos dauid et sadoch de filiis eleazari: & achimelech de filiis ithamar secundum vices suas & ministeriū. Inuentiq; sũt multo plures filii eleazar in principibus viris q̃ filii ithamar: diuisit aũt eis: hoc est filiis eleazar principes p familias & octo. Porro diuisit vtrosq; inter se & familias fortib? erāt enim principes' fortuarii et principes dom? dei: tam de filiis eleazar q̃ de filiis ithamar. De scripturaq; eos femelis filii nathanael scriba de leuites coram rege & principib? et sadoch & achimelech filio abiathar: principibq; quoq; familiarū sacerdotaliū & leuitarū vnā domū q̃ ceteris p̄erat eleazar et alterā domū q̃ sub se habebat ceteros: ithamar.
Exiuit aũt sors prima iotarib: secunda iedeie: tertia harim: quarta seorī: quinta melchia: sexta maiman: septima acchos: octaua abia. nona iesu: decima sechenia: vndecima eliasib: duodecima iacim tredecima hoppha: decima quarta ifbaab decima quinta emmer: decimasexta ezir: decimaseptima decimaoctaua aphses: decimanona apheceia: vicesima ezechiel: vicesima prima iacim vicesimasecūda gamul vicesimatertia dilaiau: vicesimaquarta naziau.
He vices eorum fm ministeria sua vt ingrediātur domū domini: & iuxta ritum suum sub manu aaron patris eorū sicut preceperat dñs

Καὶ τῶν υἱῶν ἀαρὼν διαιρέσεις, υἱοὶ ἀαρών, ναδαβ καὶ ἀβιοὺ ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανε ναδαβ καὶ ἀβιοὺ ἐναντίον τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ υἱοὶ οὐκ ἐγένοντο αὐτοῖς, καὶ ἱεράτευεν ἐλεάζαρ καὶ ἰθάμαρ υἱοὶ ααρων. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς δαυὶδ καὶ σαδδοὺκ ἐκ τῶν ἀαρών. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς δαυὶδ καὶ σαδδοὺκ ἐκ τῶν υἱῶν ἐλεάζαρ, καὶ ἀχιμέλεκ ἐκ τῶν υἱῶν ἰθάμαρ κατὰ
filii aaron partitiōes: filij arron: nadab & abiu eleazar & ithamar. mortuq; est nadab & abiu coram patre suo: & filij non fuerūt eis: sacerdotio fungebatur eleazar & ithamar filij aaron. & diuisit eos dauid & sadduc de filijs eleazar: & achimelec de filijs ithamar fm
cōputationē eor fm ministeriū eor:
τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, καὶ εὑρέθησαν υἱοὶ ἐλεάζαρ πλείους εἰς ἀρχοντας τῶν δυ
filijs eleazar in principes in domos familiaꝝ
τοῖς υἱοῖς ἐλεάζαρ εἰς ἀρχοντας εἰς οἴκους πατριῶν
sedecim. & filijs ithamar per domos familiaꝝ
ἑκκαίδεκα. καὶ τοῖς υἱοῖς ἰθάμαρ κατ' οἴκους πατρι
ũ eor octo. & diuisit eos in sortib? hos
ῶν αὐτῶν ὀκτώ. καὶ διεῖλεν αὐτοὺς ἐν κλήροις τοῦ
ad hos: q̃n erāt principes sactoꝝ:
τοὺς ἀπὸ τούτους, ὅτι ἦσαν ἄρχοντες τῶν ἁγίων,
& principes dei in filijs eleazar &
καὶ οἱ ἄρχοντες τῷ θεῷ ἐν τοῖς υἱοῖς ἐλεάζαρ καὶ
in filijs ithamar. & descripsit eos fameus filius nathana
ἐν τοῖς υἱοῖς ἰθάμαρ. καὶ ἐγράψεν αὐτοὺς σαμέας υἱὸς ναθαναὴλ
el scriba de leui: coram rege &
γραμματεὺς ἐκ τῶν λευί, κατεναντίον τοῦ βασιλέως καὶ
principib? & sadduc sacerdote & iesecel &
τῶν ἀρχόντων καὶ σαδδοὺκ τοῦ ἱερέως καὶ ἀχιμελὲκ υἱοῦ
abiathar: & principib? familiarū sacerdotū
ἀβιαθάρ, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων
& leuitaꝝ. dom? familie vna: vna eleazar.
καὶ τῶν λευιτῶν. οἶκος πατρίας εἷς, εἷς τῷ ἐλεάζαρ,
& domus familie vna: ithamar. & exiuit
καὶ οἶκος πατρίας εἷς, εἷς τῷ ἰθάμαρ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ
sors prima ioarib: secunda idcia.
κλῆρος ὁ πρῶτος τῷ ἰωαρείβ, τῷ δὲ δεύτερος
charim tertia: seorim quarta:
τῷ χαρίμ ὁ τρίτος, τῷ σεωρεὶμ ὁ τέταρτος, τῷ
melchia quinta. miamin sexta: accos
μελχία ὁ πέμπτος, τῷ μιαμεὶμ ὁ ἕκτος, τῷ ἀκκώς
septima: abia octaua: iafu nona:
ὁ ἕβδομος, τῷ ἀβία ὁ ὄγδοος, τῷ ἰασοῦ ὁ ἔνατος,
sechenia decima: eliasub vndecima:
τῷ σεχενία ὁ δέκατος, τῷ ἐλιασοὺβ ὁ ἑνδέκατος,
iacim duodecima: ophpha tredecima:
τῷ ἰακεὶμ ὁ δωδέκατος, τῷ ὀφφὰ ὁ τρισκαιδέκατος,
isbaab quarta decima: belga
τῷ ἰσβαὰβ ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος, τῷ βελγὰ ὁ
quinta decima: emmer sexta decima:
πεντεκαιδέκατος, τῷ ἐμμὴρ ὁ ἑκκαιδέκατος, τῷ
chezir septima decima: aphessi octaua de
χηζεὶρ ὁ ἑπτακαιδέκατος, τῷ ἀφεσεῖ ὁ ὀκτωκαιδέ
cima. phathia nona decima: hiezecel
κατος. τῷ φαθία ὁ ἐννεακαιδέκατος, τῷ ἰεζεκιὴλ
vicesima: iachim prima & vicesima: ga
ὁ εἰκοστός, τῷ ἰαχεὶμ ὁ πρῶτος καὶ εἰκοστός, τῷ γα
mul secũda & vicesima: dalaia tertia
μοὺλ ὁ δεύτερος καὶ εἰκοστός, τῷ δαλαΐα ὁ τρίτος
& vicesima: maasia quarta & vicesima.
καὶ εἰκοστός, τῷ μαασία ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστός.
hec cōputatio eor fm ministeriū eo
αὕτη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐ
rum: vt ingrediantur in domū dñi iuxta rit
τῶν, τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς οἶκον κυρίου κατὰ τὴν κρί
si suū: p manū aaron patris eorum: sicut
σιν αὐτῶν, διὰ χειρὸς ἀαρὼν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καθὼς

precęperat dñs deꝰ ifrael. & filijs leui
ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ, καὶ τοῖς υἱοῖς λευὶ
qui reliqui fuerāt: filijs amram: subael.
τοῖς καταλοίποις, τοῖς υἱοῖς ἀμράμ· σουβαήλ. τοῖς υἱοῖς
subael: iedaia rabia. filijs rabia: princeps to
σουβαήλ, ἰαδιὰ ἡ ἀρχὴ τῷ ῥαβία· τοῖς υἱοῖς ῥαβία, ὁ ἄρχων ὅλο
la. filijs isaar: salomith. filijs salo
σία· τοῖς υἱοῖς ἰσσάρ, σαλωμίθ. τοῖς υἱοῖς σαλω
mith. faath filijs ieddu amaria fr̃es: ia
μὶθ, ἰαάθ· τοῖς υἱοῖς ἰεδδοὺ ὁ ἀμαρία ὁ δεύτερος, ἰα
ziel tertꝰ: iacamtas quartus. filijs oziel:
ζιὴλ ὁ τρίτος, ἰακαμίας ὁ τέταρτος· τοῖς υἱοῖς ὀζιὴλ,
micha. filijs micha: semmer: frater micha fi
μιχά· τοῖς υἱοῖς μιχά, σεμμὴρ, ὁ ἀδελφὸς μιχὰ ἰσσί
as. filijs ifie: zacharias. filijs merari: moo
ας· τοῖς υἱοῖς ἰσσίου, ζαχαρίας· τοῖς υἱοῖς μεραρί, μοο
li & musi: iosias filꝰ eius. filij merari iosias
λὶ καὶ μουσί, ἰωσίας υἱὸς αὐτοῦ· υἱοὶ μεραρί, ἰωσίας
filius eius: foam & sacchur & abari. moo
υἱὸς αὐτοῦ, σοὰμ καὶ σακχοὺρ καὶ ἀβαρί· τῷ μοο
li: eleazar. & nō erāt eleazar filij: eis:
λί, ἐλεάζαρ· καὶ οὐκ ἦσαν τῷ ἐλεάζαρ υἱοί· τῷ νίς,
filijs eis hieremahel filij musi: mooli & eder & hie
υἱοὶ κὶς ἰερεμαὴλ υἱοὶ μουσί, μοολὶ καὶ ἔδερ, καὶ ἱε
rimoth. isti filij leuitaꝝ fm domos fa
ρεμώθ· οὗτοι υἱοὶ τῶν λευιτῶν κατ' οἴκους τῶν πα
miliaꝝ suaꝝ: & inuenti sũt & ipsi sortes sicut fra
τριῶν αὐτῶν· καὶ ἔβαλεν καὶ αὐτοὶ κλήρους καθὼς οἱ ἀ
tres eor. filij aaron coram dauid
δελφοὶ αὐτῶν. υἱοὶ ἀαρὼν ἐναντίον τοῦ δαυὶδ τοῦ
rege & sadduc & achimelech: & principes
βασιλέως καὶ σαδδοὺκ καὶ ἀχιμέλεχ, καὶ οἱ ἄρχοντες
familiarū sacerdotū & leuitaꝝ. & ipsi
τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν· καθὼς τοῦτο
familia primi in sorte sua fratris eius
πατριὰ τοῦ πρώτου κατενάντι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
fuerūt q̃.
τοῦ νεωτέρου.

Ca.25.

Cōstituit dauid rex & principes exer
Καὶ ἔστησε δαυὶδ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς δυ
citus sup opa filios asaph & heman & idithum:
νάμεως εἰς τὰ ἔργα τοὺς υἱοὺς ἀσὰφ καὶ αἱμὰν καὶ ἰδιθοὺμ,
qui prophetabant in citharis & in nablis & in
τοὺς προφητεύοντας ἐν κινύραις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν
cymbalis. & fuit numer eor sup capita vi
κυμβάλοις· καὶ ἐγένετο ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν ἀν
rorū operātium in seruitute eor. filij asaph: fac
δρῶν ἐργαζομένων ἐν τῇ δουλείᾳ αὐτῶν· υἱοὶ ἀσάφ, σακ
chur & ioseph & nathanias & asarela. filij asaph: adhe
χοὺρ καὶ ἰωσὴφ καὶ ναθανίας καὶ ἀσαρηλα· υἱοὶ ἀσάφ, ἐχό
rentes asaph ꝓphetãtes adherentes regi idi
μενοι ἀσὰφ ⸗προφήτου ἐχόμενοι ⸗βασιλέως· τῷ ἰδι
thum: filij idithum: godolias & suri & isaia & sa
θουμ, υἱοὶ ἰδιθοὺμ, γοδολίας καὶ σουρὶ καὶ ἰσαΐα καὶ ἀσ
abia & maththathias sex adherentes pfi suo:
σαβία καὶ ματταθίας ἓξ ἐχόμενοι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
idithũ in citharis q̃ ꝓphetabat cõfessionem &
ἰδιθοὺμ ἐν κινύραις τοῦ προφητεύοντος ἐξομολόγησιν καὶ
laudē dño. heman: filij heman: boccias &
αἴνεσιν τῷ κυρίῳ· τῷ αἱμάν, υἱοὶ αἱμάν, βοκχίας καὶ
matthanias & oziel & subael: & ierimoth & ananias
ματταθίας καὶ ὀζιὴλ καὶ σουβαὴλ, καὶ ἱερεμὼθ καὶ ἀνανίας
& anani & elitha & goddolarhi & rommathi ezer & ies
καὶ ἀνανὶ καὶ ἠλιάθα καὶ γοδολαθὶ καὶ ῥωμμαθὶ ἐζὲρ καὶ ἰσσ
bocasa: & mallithi & othir & mazioth: oēs isti
βοκασὰ καὶ μαλλιθὶ καὶ ὠθεὶρ καὶ μαζιώθ, πάντες οὗτοι
filij heman videlicet regi in fimõib? dei
υἱοὶ τοῦ αἱμὰν τοῦ ὁρῶντος τῷ βασιλεῖ ἐν λόγοις θεοῦ
vt exaltaret cornu: & dedit deus
τοῦ ὑψῶσαι κέρας· καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ

בְּנֵי בְּדֶל שׁוּר
צְלֶל
הֵיא הַפֶּר
לְאַם

יְדֵי אֵל הַנָּבִיא לְרוֹמַמְתִּי עֵזֶר יָשְׁבְּקָשָׁה
מַלּוֹתִי הוֹתִיר מַזִּיאוֹת׃ כִּי אֵל אֵלֶּה
בָּנִים לְהֵימָן חֹזֵה דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ נְדָרֵי
הָאֱלֹהִים לְהָרִים קָרֶן וַיִּתֵּן הָאֱלֹהִים

לְהֵימָן בְּנַיִם אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבָנוֹת
שָׁלֹשׁ׃ כָּל אֵלֶּה עַל יְדֵי אֲבִיהֶם
בַּשִּׁיר בֵּית יְהוָה בִּמְצִלְתַּיִם נְבָלִים
וְכִנֹּרוֹת לַעֲבֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים עַל שיר
יְדֵי הַמֶּלֶךְ אָסָף וִידוּתוּן וְהֵימָן׃ וַיְהִי
מִסְפָּרָם עִם אֲחֵיהֶם מְלֻמְּדֵי שִׁיר לַה׳ כל
כָּל הַמֵּבִין מָאתַיִם שְׁמוֹנִים בן כל
וּשְׁמוֹנָה׃ וַיַּפִּילוּ גוֹרָלוֹת מִשְׁמֶרֶת
לְשִׁמְעִית כַּבְכּוֹר לְיוֹשִׁיָּה בכר שני
לְזַכַּי הַשְּׁלִשִׁי לִיעוּשׁ הָרְבִיעִי שלשי
לִשְׁמַעְיָה הַחֲמִישִׁי לִיוֹחָנָן הַשִּׁשִּׁי חמישי
לֶאֱלוֹעֵינַי הַשְּׁבִיעִי לְעַקּוּב הַשְּׁמִינִי שבעי
לִיהוֹחָנָן הַתְּשִׁיעִי לְאֶלְיְהוֹעֵינַי הָעֲשִׂירִי עשרי
לְפְלַלְיָה אַחַד עָשָׂר לְעָמֵי שְׁנֵים עשר
עָשָׂר׃ לְנְתַנְאֵל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְיוֹסֵף
אַרְבָּעָה עָשָׂר לְמַתַּנְיָה חֲמִשָּׁה עָשָׂר
לִיְרֵמוֹת שִׁשָּׁה עָשָׂר לִיהוֹנָתָן שִׁבְעָה
עָשָׂר׃ לְיוֹסֵבְכָשָׁה שְׁמוֹנָה עָשָׂר
לְמַחֲזִיאוֹת תִּשְׁעָה עָשָׂר לְיִתְרְעָם
עֶשְׂרִים׃ לְעֻזִּיאֵל אֶחָד וְעֶשְׂרִים
לְחִלְקִיָּה שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים לִיְדַעְיָה
שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים׃ אֵלֶּה מַחְלְקוֹת
הַשֹּׁעֲרִים לִבְנֵי קֹרַח מְשֶׁלֶמְיָה בֶּן
קֹרֵא מִן בְּנֵי אָסָף׃ וּלְמְשֶׁלֶמְיָה בָּנִים
זְכַרְיָהוּ בְכוֹר יְדִיעֲאֵל הַשֵּׁנִי זְבַדְיָהוּ
הַשְּׁלִישִׁי יְתְנִיאֵל הָרְבִיעִי עֵילָם
הַחֲמִישִׁי יְהוֹחָנָן הַשִּׁשִּׁי אֶלְיְהוֹעֵינַי
לְחָמֵשׁ ׀ שִׁלְּשָׁה עָשָׂר ׀ לְאִישׁ׃ מַחְלְקוֹת
הַשֹּׁעֲרִים לָרָאשִׁים אַנְשֵׁי מִשְׁמָרוֹת
לָעֲמֹד אֲחֵיהֶם לְשָׁרְתֵי בֵּית יְהוָה וְיַפִּילוּ גורלות
גּוֹרָלוֹת לְבֵית אֲבוֹתָם לַשְּׁעָרִים
לְפָקְטָן כַּגְּדוֹל לְבֵית אֲבוֹתָם לַשְּׁעָר
וְשָׁעַר׃ וַיִּפֹּל הַגּוֹרָל מִזְרָחָה
לְשֶׁלֶמְיָהוּ וְזִכְרָהוּ בְנוֹ יוֹעֵץ בְּשֵׂכֶל
הִפִּילוּ גוֹרָלוֹת וַיֵּצֵא גּוֹרָלוֹ צָפוֹנָה׃
לְעֹבֵד אֵדֹם נֶגְבָּה וּלְבָנָיו בֵּית

vicesima tertia mazioth:filij eius & fratres eius רביע
ὁ εἰκοστὸς τρίτος μαζιώθ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ duodecim. vicesima quarta ramathiezer:filij eius &
δώδεκα. ὁ εἰκοστὸς τέταρτος ῥαμαθιέζερ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ fratres eius duodecim.
ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

Ca.26.

A TRI diuisiones ianuarij choritis:meſelemias fi חמש
Εἰς διαιρέσεις πυλῶν τοῖς κορίοις, μεσελεμίας υἱ lius core de filijs asaph: & meſelemia filij zacha
ὸς κορὲ ἐκ τῶν υἱῶν ἀσάφ, καὶ τῷ μεσελεμία υἱοὶ ζαχα ris primogenitus: iadiel secundus: zabadias
ρίας ὁ πρωτότοκος, ἰαδιὴλ ὁ δεύτερος, ζαβαδίας ὁ tertius: rathanael quartus: elam quintus: io
τρίτος, ἰαθαναὴλ ὁ τέταρτος, αἰλὰμ ὁ πέμπτος, ἰω hanan sextus: elioenai septimus. & obed ed
ναθὰν ὁ ἕκτος, ἐλιωηαὶ ὁ ἕβδομος. καὶ τῷ ὠβὴδ ἐδ dom filij semeias primogenitus: iozabad secun
δὼμ υἱοὶ σεμαΐας ὁ πρωτότοκος, ἰωζαβὰδ ὁ δεύτε- dus: ioa tertius: sachar quartus: nathana
ρος, ἰωὰ ὁ τρίτος, σάχαρ ὁ τέταρτος, ναθανα ηὲλ ὁ πέμπτος, ἀμιὴλ ὁ ἕκτος, ἰσσάχαρ ὁ ἕβδο- mus: phellathi octauus: quĩ benedixit et de
μος, φελλαθὶ ὁ ὄγδοος, ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ θεός. us filij eius & fratres eius duodecim. ter
τα zacchur: ipse & fratres eius & filij e
ius duodecim. quarta iesri: filij eius & fra
tres eius duodecim. quinta nathanias: filij eius
& fratres eius duodecim. sexta bocchias: filij
eius & fratres eius duodecim. septima iesa
rela: filij eius & fratres eius duodecim. octa
ua isaia: filij eius & fratres eius duodecim.
nona matthanias: filij eius & fratres eius
decima semei: filij eius & fratres eius
duodecim. vndecima azriel: filij eius & fra
tres eius duodecim. duodecima asabia: filij eius
& fratres eius duodecim. tertiadecima ia
biel: filij eius & fratres eius duodecim. quarta
decima mathias: filij eius & fratres eius
duodecim. quintadecima hierimuth: filij eius & fra
tres eius duodecim. sexta decima ananias: filij eius
& fratres eius duodecim. septima decima iesbocasa:
filij eius & fratres eius duodecim. octaua decima ana
ni: filij eius & fratres eius duodecim. nona deci
ma mallothi: filij eius & fratres eius duodecim. vi
cesima heliatha: filij eius & fratres eius duodecim.
vicesima prima othir: filij eius & fratres eius
duodecim. vicesima secunda goddolathi: filij eius
& fratres eius duodecim.

ἕκτος ματθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἕβδομος ἰασα
ρελὰ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ὄγ-
δοος ἰσαΐα, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
ἔνατος ματθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
δώδεκα. ὁ δέκατος σεμαεΐ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐ
τοῦ δώδεκα. ὁ ἑνδέκατος ἀσριὴλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ
φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ δωδέκατος ἀσαβία, υἱοὶ αὐτοῦ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ τρισκαιδέκατος σεη
βιὴλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ τεσσα
ρεσκαιδέκατος ματθίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
δώδεκα. ὁ πεντεκαιδέκατος ἱερεμούθ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελ
φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἑκκαιδέκατος ἀνανίας, υἱοὶ αὐτοῦ
καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἑπτακαιδέκατος ἰεσβοκασά,
υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ὀκτωκαιδέκατος ἀνα
νὶ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἐνενηκαιδέκα
τος μαλλωθὶ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ εἰ
κοστὸς ἡλιαθά, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
εἰκοστὸς πρῶτος ὠθεὶρ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐ
τοῦ δώδεκα. εἰκοστὸς δεύτερος γοδολαθὶ, υἱοὶ αὐτοῦ
καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

Ca.26.

Ἐξ διαιρέσεις πυλῶν τοῖς κορίοις, μεσελεμίας υἱ
ὸς κορὲ ἐκ τῶν υἱῶν ἀσάφ, καὶ τῷ μεσελεμία υἱοὶ ζαχα
ρίας πρωτότοκος, ἰαδιὴλ ὁ δεύτερος, ζαβαδίας ὁ
τρίτος, ἰαθαναὴλ ὁ τέταρτος, αἰλὰμ ὁ πέμπτος, ἰω
ναθὰν ὁ ἕκτος, ἐλιωηαὶ ὁ ἕβδομος. καὶ τῷ ὠβὴδ ἐδ
δὼμ υἱοὶ σεμαΐας ὁ πρωτότοκος, ἰωζαβὰδ ὁ δεύτε-
ρος, ἰωὰ ὁ τρίτος, σάχαρ ὁ τέταρτος, ναθαναὴ
ηὲλ ὁ πέμπτος, ἀμιὴλ ὁ ἕκτος, ἰσσάχαρ ὁ ἕβδο-
μος, φελλαθὶ ὁ ὄγδοος, ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ θεός.
τα ζαχχὼρ, αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ υἱοὶ αὐ-
τοῦ δώδεκα. ὁ τέταρτος ἰεσρὶ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ
φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ πέμπτος ναθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ
καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἕκτος βοκκίας, υἱοὶ
αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἕβδομος ἰασα
ρηλὰ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ὄγ-
δοος ἰσαΐα, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
ἔνατος ματθανίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
δώδεκα. ὁ δέκατος σεμαεΐ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐ
τοῦ δώδεκα. ὁ ἑνδέκατος ἀσριὴλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελ
φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ δωδέκατος ἀσαβία, υἱοὶ αὐτοῦ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ τρισκαιδέκατος σεη
βιὴλ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ τεσσα
ρεσκαιδέκατος ματθίας, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
δώδεκα. ὁ πεντεκαιδέκατος ἱερεμούθ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελ
φοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἑκκαιδέκατος ἀνανίας, υἱοὶ αὐτοῦ
καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἑπτακαιδέκατος ἰεσβοκασά,
υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ὀκτωκαιδέκατος ἀνα
νὶ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ ἐνενηκαιδέκα
τος μαλλωθὶ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα. ὁ εἰ
κοστὸς ἡλιαθά, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.
εἰκοστὸς πρῶτος ὠθεὶρ, υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐ
τοῦ δώδεκα. εἰκοστὸς δεύτερος γοδολαθὶ, υἱοὶ αὐτοῦ
καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δώδεκα.

B

C

D

"vicesima tertia מזיאות לְמַחֲזִיאוֹת
'filijs ססססססססססססס
'& fratribus eius' duode
cim:"vicesima' quarta
'romethiezer'filij'& fra
tribus eiº'duodeci. 26.
Diuisiones autem ia
onitorum ססססססס
'de choritis' meſelemia
'filius'chore'de'filijs ס
'asaph:'filij' meſelemie
"zacharias ססססססס
"primogenitus:º iadihel
'secundus:'zabadias ס
'tertius:'athanael'quar
tus:"ahilam ססססססס
'quintus:'iohannan'fex
tus:'elioenai ססססססס
'septimus. Filij autem
'obededom'semeias ס
'primogenit':'iozabad
'secundus:'iohaa' tertius
"fachar'quart':'natha-
nael'quintus: ססססס
'amithel'sextus:"isachar
'septimus: ססססססס
"phollathi'octauus: 'qa
'benedixit illi'deus. ס
"Semeie aũt'filio ei':"na
ti sunt'filij'prefecti ס
'familiarum suarũ:"erãt
'enim filij'fortissimi ס
"Filij'ergo semeia'othin
'& raphael'& obed ס
"elzabath & 'frẽs ei' viri
'fortissimi:'heliu quoq;
'& samathias.' Omes'hi
'de filijs'obededom ס
'ipi'& filij'& fratres'eorũ
'fortissimi ססס:ססס
'ad ministrandũ"fexagi
ta"duo'de obededom.
Porro meſellamie'filij
"& fratres eorum ס
"robustissimi'decem &
'octo.' De hosa aũt.i.'de
'filijs'merari'semri'prin
ceps.'Non'enim ס
'habuerat' priogenitũ
'& idcirco'posuerat eum
"pr ei'"in principẽ:'hel-
chias'secund':'tabelias
'tertij':'zacharias' quar
ti.'"Omnes hi'filij'& fra
tres'oza'tredecim.'Hi
ססס:ססס:ססס:ססס
'diuisi sunt in'ianitores
'vt'semper'principes ס
'custodiarũ'sicut et' fra
tres eorum ס:ס:ס:ס:ס
'ministrarẽt"'idomo"dñi
'Misse sunt ergo' fortes
ex equo:'& paruis'& ma
gnis'p familias suas"in
vnãquãq;"portarũ.' Ce
cidit ergo' fors'oriẽtalis
'selemie.' Porro zacha
rie'filio ei'viro'prudẽtis
simo'& erudito'fortito
'obtigit'plaga'septẽtrio
nalis.' Obededõ vero
F& filijs eius'ad austrũ in
qua parte'domus erat

וְהָאֲסַפִּים׃ לִשְׁפִּים וּלְחֹסָה לַמַּעֲרָב עִם שַׁעַר שַׁלֶּכֶת בְּמִסְלָה הָעוֹלֶה מִשְׁמָר׃ לַקֹּרֵחַ שָׁמְרֵי
סֶף לְעֵמֶת לְעֵמֶת׃ לַמִּזְרָחָה שִׁשָּׁה לַלְוִיִּם לַיּוֹם אַרְבָּעָה לַצָּפוֹנָה לַיּוֹם אַרְבָּעָה לַנֶּגְבָּה לַיּוֹם
אַרְבָּעָה וְלָאֲסָפִים שְׁנַיִם שְׁנַיִם׃ לַפַּרְבָּר לַמַּעֲרָב אַרְבָּעָה לַשֵּׁפָה שְׁנַיִם׃ לַפַּרְבָּר בְּנֵי
לְמִסְלֵמְיָה בְּנֵי קֹרֵא מִבְּנֵי אָסָף׃ וּלְמְשֶׁלֶמְיָה בָּנִים זְכַרְיָה בְּכוֹר יְדִיעֲאֵל הַזְּבָדְיָה הַשְּׁלִישִׁי
יְתַנְאֵל הָרְבִיעִי׃ עֵילָם הַחֲמִישִׁי יְהוֹחָנָן הַשִּׁשִּׁי אֶלְיְהוֹעֵינַי הַשְּׁבִיעִי׃ וּלְעֹבֵד אֱדוֹם בָּנָיו
שְׁמַעְיָה בְּכוֹר יְהוֹזָבָד הַשֵּׁנִי יוֹאָח הַשְּׁלִישִׁי וְסָכָר הָרְבִיעִי וּנְתַנְאֵל הַחֲמִישִׁי׃ עַמִּיאֵל
הַשִּׁשִּׁי יִשָּׂשכָר הַשְּׁבִיעִי פְּעֻלְּתַי הַשְּׁמִינִי כִּי בֵרַכוֹ אֱלֹהִים׃ וְלִשְׁמַעְיָה בֵּן נוֹלְדוּ בָנִים
הַמּוֹשְׁלִים אֶת בֵּית אֲבִיהֶם כִּי גִבּוֹרֵי חַיִל הָיוּ׃ בְּנֵי שְׁמַעְיָה עָתְנִי וּרְפָאֵל עוֹבֵד וְאֶלְזָבָד
אֲחָיו גִּבּוֹרֵי חַיִל אֱלִיהוּ וְסַמַכְיָהוּ׃ וּלְיוֹאָח בְּנֵי עוֹבֵד אֱדוֹם הוּא וּשְׁמַעְיָהוּ בְּנוֹ בְּכוֹרוֹ כִּי
גַם הוּא אִישׁ חַיִל הָיָה׃ וּלְיוֹזָבָד בְּנֵי וְאֱלִיהוּ וּשְׁמַכְיָהוּ וַעֲזַרְאֵל נְתַנְאֵל עֲמִיזָבָד׃ יְרֵמוֹת
יוֹזָבָד אֱלִיאָב יְהוֹזָבָד סְמַכְיָהוּ יוֹסִבְיָהוּ אֱלִיאֵל׃ יְרֵמוֹת וְיוֹזָבָד בְּנֵי שִׁמְעִי בְּנוֹ שְׁלֹמִית וּבָנָיו
עַל אֹצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וְעַל אֹצְרוֹת הַקֳּדָשִׁים׃ הֵם וּבָנֵיהֶם עַל הָאֹצָרוֹת לַקֹּדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים
אֲשֶׁר הַקְדִּישׁ דָּוִיד הַמֶּלֶךְ וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וְשָׂרֵי הַצָּבָא׃ מִן הַמִּלְחָמוֹת
וּמִן הַשָּׁלָל הִקְדִּישׁוּ לְחַזֵּק בֵּית יְהוָה׃ וְכֹל אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ שְׁמוּאֵל הָרֹאֶה וְשָׁאוּל בֶּן קִישׁ וְאַבְנֵר בֶּן נֵר
וְיוֹאָב בֶּן צְרוּיָה כֹּל הַמַּקְדִּישׁ עַל יַד שְׁלֹמִית וְאָחָיו׃ הֵמָּה לְיַד כָּנַנְיָהוּ וּבָנָיו לַמְלָאכָה הַחִיצוֹנָה עַל יִשְׂרָאֵל
לִשְׁטָרִים וְשֹׁפְטִים׃ וְחַבְרוֹנִי בְּנֵי חַיִל אֶלֶף וְשִׁבְעִים מֵאוֹת עַל פְּקֻדַּת יִשְׂרָאֵל
מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן מַעֲרָבָה לְכָל מְלֶאכֶת יְהוָה וְלַעֲבֹדַת הַמֶּלֶךְ׃ יְרִיָּה הָרֹאשׁ לַחַבְרוֹנִי לְתֹלְדֹתָיו
לְאָבוֹת בַּשָּׁנָה הָאַרְבָּעִים לְמַלְכוּת

senior̄ concilium. Sephphima & hosa ad occidentē iuxta portā que ducit ad viā ascensionis: custodia cōtra custodiā. ad orientē vero leuite sex: et ad aquilonē quattuor per diem: atq; ad meridiem similiter in die quattuor: vbi erat concilium bini & bini. In cellulis quoq; ianitorū ad occidentē: quattuor in via: bini q; in cellulas. He sunt dimisiones ianitorū filiorū chore & merari. Porro achias erat super thesauros domꝰ dei & vasa sanctificanciū. Filii quoq; ledan filii gersonni. de ledan principes familiarum: ledan & gersonni iehieli. Filii iehieli: zatham & iobel frater eius super thesauros domꝰ domini amramitis & ysaritis & hebronitis & ozielitis. Subahel aūt filius gersan filii moysi preprositus thesauris. Frater quoq; eius eliezer cuius filius raabia: & huius filius esaias et huius filius iorā: huius quoq; filii zechri & huius filii selemith. Ipe selemith & fratres eius super thesauros sanctorū dd rex & principes familiarū & tribuni & centuriones & duces exercitus de bellis & manubiis pliorū q̄ consecrauerāt ad instauratione & supellectillē templi dñi. Hec aūt vniuersa sanctificauit samuel vidēs: et saul filius cis: & abner filii ner: & ioab filii saruie: oēsq; sancti ficauerāt ea p manū salemith & fratrū eius. Isaritis vero p̄erat chonenias & filii eius ad opa forinsec sup isrl ad docēdū & iudicādum eos. Porro de hebronitis asabias & fratres eius viri fortissimi mille septingenti preerāt israel: ad transiordanē cōtra occidentē in cūctis operibus dñi & in ministeriū regis. Hebronitarū aūt princeps fuit ieria secundū familias & cognationes eorum. Quadragesimo anno regni

asaphim in ecclīs vestibulis. osa ad occidentē iuxta portā que ducit ad viā ascensionis custodia cōtra custodiā. ad orientē leuite sex per diē ad aquilonē: quattuor per diem ad meridiē. & asaphim duo duo p succession̄em. ad notū. & ad occidētē quattuor. & in semitā duo duo per successionē. he diuisiones ianitorū filiis de chore & merari. Porro achias erat super thesauros domꝰ dei & vasa sanctificanciū. Filii quoq; ledan principes familiarū: ledan & gersonni iehieli: zatham & iobel fratres eius super thesauros domꝰ domini amramitis & ysaritis & hebronitis & ozielitis. Subahel aūt filius gersan filii moysi dux sup thesauros sanctorū dd rex & principes familiarū & tribuni & centuriones & duces exercitus de bellis & manubiis pliorū q̄ consecrauerāt ad instauratione & supellectillē templi dñi. Hec aūt vniuersa sanctificauit samuel videns: et saul filius cis: & abner filii ner: & ioab filii saruie: oēsq; sanctificauerāt ea p manū salemith & fratrū eius. Isaritis vero p̄erat chonenias & filii eius ad opa forinsec sup isrl ad docēdū & iudicādum eos. Porro de hebronitis asabias & fratres eius viri fortissimi mille septingenti preerāt israel: ad transiordanē cōtra occidentē in cūctis operibus dñi & in ministeriū regis. Hebronitarū aūt princeps fuit ieria secundū familias & cognationes eorum. Quadragesimo anno regni

seniorum concilium. Sephphima & hosa ad occidentē iuxta portā que ducit ad viā ascensionis custodia cōtra custodiā. ad orientē leuite sex per diē ad aquilonē: quattuor per diem ad meridiē. & asaphim duo duo p succession̄em. ad notū. & ad occidētē quattuor. & in semitā duo duo per successionē. he diuisiones ianitorū filiis de chore & merari. Porro achias erat super thesauros domꝰ dei & vasa sanctificanciū. Filii quoq; ledan principes familiarum: ledan & gersonni iehieli: zatham & iobel fratres eius super thesauros domꝰ domini amramitis & ysaritis & hebronitis & ozielitis. Subahel aūt filius gersan filii moysi preprositus thesauris. Frater quoq; eius eliezer cuius filius raabia: & huius filius esaias et huius filius iorā: huius quoq; filii zechri & huius filii selemith. Ipe selemith & fratres eius super thesauros sanctorū dd rex & principes familiarū & tribuni & centuriones & duces exercitus de bellis & manubiis pliorū q̄ consecrauerāt ad instauratione & supellectillē templi dñi. Hec aūt vniuersa sanctificauit samuel videns: et saul filius cis: & abner filii ner: & ioab filii saruie: oēsq; sanctificauerāt ea p manū salemith & fratrū eius. Isaritis vero p̄erat chonenias & filii eius ad opa forinsec sup isrl ad docēdū & iudicādum eos. Porro de hebronitis asabias & fratres eius viri fortissimi mille septingenti preerāt israel: ad transiordanē cōtra occidentē in cūctis operibus dñi & in ministeriū regis. Hebronitarū aūt princeps fuit ieria secundū familias & cognationes eorum. Quadragesimo anno regni

ασαφιμ εις εκκλησιαστικους εξουσιαστας. οσα απο δυσμων εως ανατολων προς πυλην της αναβασεως της κατα προσωπον αυτης. και ασαφιμ εις διευθυνσιν εξ εξ. απο βορρα τεσσαρες την ημεραν προς βορραν. τεσσαρες την ημεραν προς μεσημβριαν. και προς ασυναγωγους τεσσαρες. και προς δυσμας τεσσαρες. και εις την τριβον δυο δυο κατα διαδοχην. αυλαι δε και διαιρεσεις των πυλωρων τοις υιοις κορε. και τοις υιοις μεραρι. και οι λευιται οι αδελφοι αυτων επι παντων των θησαυρων οικου κυριου και επι των θησαυρων των αγιων. υιοι λαακαν υιοι γηρσωνι τω λαακαν αρχοντες κατα πατριας λαακαν γηρσωνι τω λαακαν. και ιηιηλ. υιοι ιηιηλ. ζηθαν και ιωηλ οι αδελφοι αυτου επι θησαυρων οικου κυριου. τω αμραι και ισααρ και χεβρων και οζιηλ. sobiel filius gersam filius moyse dux sup thesauros. et fratri eius eliezer raabia filii eius: et iosee filius eius: et iozam filius eius: et zechri filius eius: et salamith filius eius: ipse erat super thesauros. και τω αδελφω αυτου ελιεζερ ρααβια υιος αυτου. και ιωσηε υιος αυτου. και ιωζαμ υιος αυτου. και ζηχρι υιος αυτου. και σαλαμιθ υιος αυτου. αυτος σαλαμιθ και οι αδελφοι αυτου επι παντων των θησαυρων των αγιων. ους ηγιασεν δαυιδ ο βασιλευς. και οι αρχοντες πατριων χιλιαρχοι και εκατονταρχοι. και οι αρχοντες της δυναμεως απ ελαβον εκ πολεμων. ηγιασαν απ αυτων του μη καθυστερησαι εις την οικοδομην του οικου κυριου. και επι παντας ος ηγιασεν δαυιδ ο βασιλευς. και οι αρχοντες πατριων χιλιαρχοι και εκατονταρχοι. και οι αρχοντες της δυναμεως ο ελαβον εκ πολεμων. ηγιασαν απ αυτων του μη καθυστερησαι εις την οικοδομην του οικου κυριου. και επι παντας

filii israel sm numerū suū principes familiarū tribuni & centuriones & ministrantes regi in omē sermonē regis sm diuisiones in omne sermonem per mensem & egredientes mēse ex mense: per omnes menses anni diuisio una viginti & quattuor milia. & in diuisione una viginti quattuor milia. principes familiarum filii israel: super thesauros regis & super omnia opera regis. Porro de filiis israel: principes familiarum & tribuni & centuriones & ministri sermonis regis: per singulos menses in anno per omnes menses anni: diuisio una viginti quattuor milia. Dux super diuisionem primi mensis: iesboam filius zabdiel: & in diuisione eius viginti quattuor milia. De filiis phares: princeps cunctorum principum exercitus mense primo. Secundi mēsis habebat turmam dudiā obitus. & in diuisione eius viginti quattuor milia. Dux quoq; turme tertie in mense tertio erat banaias filius ioiade sacerdotis. & in diuisione sua viginti quattuor milia. Ipe est banaias fortissimus inter triginta & super triginta. Precerat aūt turme ipius amizadab filius eius. Quinti mense quarto asael frater ioab & zabdeas filius eius: et fratres eius post eum: et in diuisione eius viginti quattuor milia. Quintus mense quinto princeps samoth filii izra: et in diuisione eius viginti quattuor milia. Sextus mēse sexto hyra filius acces thecuites: & in turma eius viginti quattuor milia. Septimus mense septimo helles phallonites de filiis ephraim: & in turma eius viginti quattuor milia.

δαυιδ recensiti sunt: και ηριθμησε vir fortis in ip
δαυιδ επ αυτοις και ηρξεν ainp δυναμις επ αυ-
sm in toyer galaaditidon: και οι αδελφοι αυτου
filij potēte duo milia et septingēti principes fami
υιοι δυναμεως δισχιλιοι και επτακοσιοι αρχοντες πα-
liarū. et cōstituit deus israel rex in
τριων. και κατεστησεν αυτους δαυιδ ο βασιλευς επι
ruben et gad et dimidie tribui manasse
του ρουβην και τω γαδ και του ημισους φυλης μανασση
in ordīe sermonē dei et sermonē regis.
εις πασαν λογον του θεου και λογον του βασιλεως. Ca.27.

Ca. xxvij

Filii autem israel secundū nūerum suū principes familiarū tribuni & centuriones & ministri regi in omē sermonē regis sm diuisiones in omne mensem per omnes menses anni: diuisio una viginti & quattuor milia. & in diuisione una viginti quattuor milia. principes familiarum filii israel: super thesauros regis & super omnia opera regis. Porro de filiis israel: principes familiarum & tribuni & centuriones & ministri sermonis regis: per singulos menses in anno per omnes menses anni: diuisio una viginti & quattuor milia. Dux super diuisionem primi mensis: iesboam filius zabdiel: & in diuisione eius viginti & quattuor milia. De filiis phares: princeps cunctorum principum exercitus mense primo. Secūdi mēsis habebat turmam dudiā obitus. & in diuisione eius viginti & quattuor milia. Dux quoq; turme tertie in mense tertio erat banaias filius ioiade sacerdotis. & in diuisione sua viginti quattuor milia. Ipe est banaias fortissimus inter triginta & super triginta. Precerat aūt turme ipius amizadab filius eius. Quinti mense quarto asael frater ioab & zabdeas filius eius: et fratres eius post eum: et in diuisione eius viginti & quattuor milia. Quintus mense quinto princeps samoth filii izra: et in diuisione eius viginti & quattuor milia. Sextus mēse sexto hyra filius acces thecuites: & in turma eius viginti quattuor milia. Septimus mense septimo helles phallonites de filiis ephraim: & in turma eius viginti quattuor milia.

δαυιδ recensiti sunt: και ηριθμησε vir fortis in ip
δαυιδ επ αυτοις και ηρξεν ainp δυναμις επ αυ-
sm in toyer galaaditidon: και οι αδελφοι αυτου
filij potēte duo milia et septingēti principes fami
υιοι δυναμεως δισχιλιοι και επτακοσιοι αρχοντες πα-
liarū. et cōstituit deus israel rex in
τριων. και κατεστησεν αυτους δαυιδ ο βασιλευς επι
ruben et gad et dimidie tribui manasse
του ρουβην και τω γαδ και του ημισους φυλης μανασση
in ordīe sermonē dei et sermonē regis.
εις πασαν λογον του θεου και λογον του βασιλεως. Ca.27.

Filii autem israel secundū nūerum suū principes familiarū tribuni & centuriones & ministri regi in omē sermonē regis sm diuisiones in omne mensem per omnes menses anni: diuisio una viginti & quattuor milia. & in diuisione una viginti quattuor milia. principes familiarum filii israel: super thesauros regis & super omnia opera regis. Porro de filiis israel: principes familiarum & tribuni & centuriones & ministri sermonis regis: per singulos menses in anno per omnes menses anni: diuisio una viginti & quattuor milia. Dux super diuisionem primi mensis: iesboam filius zabdiel: & in diuisione eius viginti & quattuor milia. De filiis phares: princeps cunctorum principum exercitus mense primo. Secūdi mēsis habebat turmam dudiā obitus. & in diuisione eius viginti & quattuor milia. Dux quoq; turme tertie in mense tertio erat banaias filius ioiade sacerdotis. & in diuisione sua viginti quattuor milia. Ipe est banaias fortissimus inter triginta & super triginta. Precerat aūt turme ipius amizadab filius eius. Quinti mense quarto asael frater ioab & zabdeas filius eius: et fratres eius post eum: et in diuisione eius viginti & quattuor milia. Quintus mense quinto princeps samoth filii izra: et in diuisione eius viginti & quattuor milia. Sextus mēse sexto hyra filius acces thecuites: & in turma eius viginti quattuor milia. Septimus mense septimo helles phallonites de filiis ephraim: & in turma eius viginti quattuor milia.

και τεσσαρες χιλιαδες.

דְּרֹשׁ מַצָּא דָּוִיד נִדְרְשׁוֹ וַיֵּצֵא בָּרָם גִּבּוֹרֵי
נָבַר חַיִל גִּבּוֹרֵי הָעָזְרִי גִּלְעָד וְאֶחָיו בְּנֵי חֵיל
מָאָה אֶלְפַּיִם וְשִׁבְעִ מֵאוֹת רָאשֵׁי הָאָבוֹת
פָּקַד וַיַּפְקִידֵם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל הָרְאוּבֵנִי
חָצָה וְהַגָּדִי וְחֹצִי שֵׁבֶט הַמְנַשִּׁי לְכָל
דָּבָר הָאֱלֹהִים וּדְבַר הַמֶּלֶךְ׃

Ca. xxvij

סֵפֶר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִסְפָּרָם רָאשֵׁי הָאָבוֹת וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים
שׁוֹר וְהַמֵּאוֹת וְשֹׁטְרֵיהֶם הַמְשָׁרְתִים
שָׁרַת אֶת הַמֶּלֶךְ לְכָל דְּבַר הַמַּחְלְקוֹת
חֻלָּק בָּאִים וְיוֹצְאִים חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְכָל
נוּא מַחְלְקֹת הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי הַמַּחְלָקֶת
הָאַחַת עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃
עַל הַמַּחְלָקֶת הָרִאשׁוֹנָה לַחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן יָשׁבְעָם בֶּן זַבְדִּיאֵל
וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃
מִן בְּנֵי פֶּרֶץ הָרֹאשׁ לְכָל שָׂרֵי הַצְּבָאוֹת
לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ וְשַׂר הַצָּבָא הַשְּׁלִישִׁי
לַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בְּנָיָהוּ בֶן יְהוֹיָדָע
הַכֹּהֵן רֹאשׁ וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הוּא בְּנָיָהוּ גִּבּוֹר
רבע שְׁלֹשִׁים וְעַל הַשְּׁלֹשִׁים וּמַחְלַקְתּוֹ
חלק עַמִּיזָבָד בְּנוֹ׃ הָרְבִיעִי לַחֹדֶשׁ
הָרְבִיעִי עֲשָׂהאֵל אָחִי יוֹאָב וּזְבַדְיָה
בְּנוֹ אַחֲרָיו וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַחֲמִישִׁי לַחֹדֶשׁ
חָמֵשׁ הַחֲמִישִׁי הַשַּׂר שַׁמְהוּת הַיִּזְרָחִי וְעַל
מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃
הַשִּׁשִּׁי לַחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי עִירָא בֶן
עקש הַתְּקוֹעִי וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים
נגד וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃ הַשְּׁבִיעִי לַחֹדֶשׁ
שלש הַשְּׁבִיעִי חֶלֶץ הַפְּלוֹנִי מִן בְּנֵי אֶפְרַיִם
וְעַל מַחְלַקְתּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָלֶף׃

octauus in mēſe octauo: ſubachai vſathi
ὀγδοος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ, σοβαχαὶ ὁ ουσαθι τῷ
zaraithe: τ in diuiſione eius viginti τ
ζαραϊθι, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ
quattuor mīlia. nonus in mēſe nono:
τέσσαρες χιλιάδες· ὄγδοος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ,
abiezer de anathoth de tribu bēiamin: τ in diui
ἀβιέζερ ὁ ἐξ ἀναθὼθ ἐκ τῆς βενιαμὶν, καὶ ἐπὶ τῆς δια
ſione eius viginti τ quattuor mīlia. decī
ρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες· ὁ δέκα
imus in mēſe decimo: maarī netophathi zarai:
τος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, μααρὶ ὁ νετοφαθὶ τῷ ζαραΐ,
τ in diuiſione eius viginti τ quattuor mī
καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χι
lia. vndecimus in mēſe vndecimo: ba
λιάδες· ὁ ἑνδέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ, βα
naias de pharathon de filiis ephraim: τ in
ναίας ὁ ἐκ φαραθὼν ἐκ τῶν υἱῶν ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ τῆς
diuiſione eius viginti τ quattuor mīlia. duo
διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες. ὁ δω
decimus in mēſe duodecimo: holdai nepha
δέκατος ἐν τῷ μηνὶ τῷ δωδεκάτῳ, ὀλδαὶ ὁ νεφα
thi gothoniel: τ in diuiſione ei⁹ viginti
θὶ τῷ γοθονιὴλ, καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως αὐτοῦ εἴκοσι
τ ſeptem mīlia. τ in tribu⁹ iſrael:
καὶ τέσσαρες χιλιάδες. καὶ ἐπὶ τῶν φυλῶν ἰσραὴλ,
ruben dux eliezer filius zechri. ſymeon
τῷ ῥουβὴν ἡγούμενος ἐλιέζερ υἱὸς ζεχρί· τῷ συμεὼν
ſaphatias filꝰ maacha. leui aſabia filius ca
σαφατίας ὁ τοῦ μααχά· τῷ λευὶ ἀσαβία υἱὸς κα
muel. aaron ſadduc. iuda eliu fra
μουήλ· τῷ ἀάρων σαδδούκ· τῷ ἰούδα ἐλίαβ τῶν ἀδελ
trū dauid. iſſachar ambri filius michael.
φῶν δαυίδ· τῷ ἰσσάχαρ ἀμβρὶ ὁ τοῦ μιχαήλ· τῷ
zabulon ſamaias filius audu. nephthalis hieri
ζαβουλὼν σαμαίας ὁ τοῦ ἀουδίου· τῷ νεφθαλεὶμ ἱερι
muth filius eziel. ephraim oſee filius ozin.
μουθ ὁ τοῦ ἐζιήλ· τῷ ἐφραὶμ ὡσηὲ ὁ τοῦ ὀζίου· τῷ
dimidie tribus manaſſe ioel filius phadaie.. dimi
ἡμίσει φυλῆς μανασσῆ ἰωὴλ υἱὸς φαδαίου· τῷ ἡμί
die manaſſe qui in terra galaad taddai filius
σει τοῦ μανασσῆ τῶν ἐν γῇ γαλααδ ἰαδδαὶ ὁ τοῦ
zacharie. filiop beniamin taſſiel filius abenner.
ζαχαρίου· τῶν υἱῶν βενιαμὶν ἰασιὴλ ὁ τοῦ ἀβεννήρ.
dan azriel filius hieroam. hi patriarche
τῷ δὰν ἀζριὴλ ὁ τοῦ ἱεροὰμ. οὗτοι οἱ πατριάρχαι τῶν
tribuum iſrael. τ nō accepit dauid numerū ip⁹
φυλῶν ἰσραὴλ· καὶ οὐκ ἔλαβε δαυὶδ τὸν ἀριθμὸν ἀυ
foruma viginti annis τ infra: qm̄ dixerat dñs
τῶν ἐστὶ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω, ὅτι εἶπε κύριος
vt multiplicaret iſrael quaſi ſtellas cēli. τ
πληθύναι τὸν ἰσραὴλ ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ
ioab filius ſaruia incepit numerare in ppio: τ
ἰωὰβ υἱὸς σαρουία ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ λεῷ, καὶ
nō compleuit. τ facta eſt in hoc ira in iſ
οὐ συνετέλεσεν. καὶ ἐβέβοτο ἐν τούτῳ ὀργὴ ἐπὶ ἰσ
rael: τ nō relatus eſt numerus in libro ſimoñ
ραὴλ, καὶ οὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων
dierum regis dauid. τ ſuper thеſauros
ἡμερῶν τοῦ βασιλέως δαυίδ. καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν
regis: aſmoth filius odiel. τ ſup the
τοῦ βασιλέως, ἀσμὼθ ὁ τοῦ ὠδιήλ· καὶ ἐπὶ τῶν θη
ſauros qui in agro τ in vrbibus τ
σαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ καὶ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς
vicis τ in villis τ in turribus:
κώμαις καὶ ἐν τοῖς ἐπαύλεσι καὶ ἐν τοῖς πύργοις,
ioanathan filꝰ oziæ. τ ſup agricolas
ἰωναθὰν ὁ τοῦ ὀζίου. καὶ ἐπὶ τῶν γεωργούντων τῶν
qui exercebant
ἐργαζομένων

terrā: ezrai filius chalub. τ ſup vineta: ſe
τὴν γῆν, ἐζραὶ ὁ τοῦ χαλούβ. καὶ ἐπὶ τῶν ἀμπελώνων, σε
mei ramathens. τ ſup thеſauros qui in cel
μεὶ ὁ ῥαμαθαῖος. καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν, τῶν ἐν τοῖς χωρί
lis vini: zabdi filꝰ ſaphamt. τ ſup oliueta
οις τοῦ οἴνου, ζαβδὶ ὁ τοῦ σαφαμί· καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαιώνων
τ ſup ſycomoros in cāpeſtri: balaanan geddo
καὶ ἐπὶ τῶν συκαμίνων ἐν τῇ ωεδιὴ, βαλαανὰν ὁ γεδδω
rites. τ ſup thеſauros olei: toas. τ ſup
ρίτης· καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τοῦ ἐλαίου, ἰωὰς. καὶ ἐπὶ τῶν
bouca q paſcebāt q in ſaron: fatrai ſaronites.
βοῶν τῶν νεμιόντων τῶν ἐν τῷ σαρών, σατραὶ ὁ σαρωνίτης.
τ ſup bouca qui in vallibus: ſaphat filꝰ adlai.
καὶ ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν ἐν τοῖς αὐλῶσι, σαφὰτ υἱὸς ἀδλαΐ.
τ ſup camelos: obil iſmaelites. τ ſup a
καὶ ἐπὶ τῶν καμήλων, ὠβὶλ ὁ ἰσμαηλίτης. καὶ ἐπὶ τῶν ὄ
ſinos: iadias q de meronoth: τ ſup oues: iazis
νων, ἰαδίας ὁ ἐκ μεραθών, καὶ ἐπὶ τῶν προβάτων, ἰαζὶς ὁ
agareñ. omnes hi principes ſubſtantie re
ἀγαρί. πάντες οὗτοι ἄρχοντες τῶν ὑπαρχόντων τοῦ βα
gis dauid. τ ionathā patruus dauid: con
σιλέως δαυίδ. καὶ ἰωναθὰν ὁ πατράδελφος δαυίδ, σύμ
ſiliarius homo prudēs τ litteratus ipſe. τ to
βουλος ἀνὴρ συνετὸς καὶ γραμματεὺς αὐτός. καὶ ἰω
el filꝰ nehamani cū filiis regis. τ achitophel
λὶ ὁ τοῦ ἀχαμανεὶ μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως. καὶ ἀχιτόφελ
cōſiliarius regis. τ chuſi primus amicꝰ re
σύμβουλος τοῦ βασιλέως. καὶ χουσὶ ὁ ἀρχιαίτερος τοῦ βασι
gis. τ poſt achitophel adhereſ ioiade filꝰ banaie
λέως. καὶ μετὰ ἀχιτόφελ ἐγγίζει ἰωαδὲ ὁ τοῦ βαναίου
τ abiathar. τ princeps exercitꝰ regis dauid ioab.
καὶ ἀβιάθαρ. καὶ ἀρχιστράτηγος τοῦ βασιλέως δαυὶδ ἰωὰβ.

28. A Θ Congregauit autē dauid oēs principes
Καὶ ἐξεκκλησίασεν δαυὶδ πάντας τοὺς ἄρχοντας
iſrael principes tribuū: τ principes di
ἰσραὴλ ἄρχοντας τῶν φυλῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν δι
uiſionū q̄ ſeruiebāt ei: miniſtrabant re
αιρέσεων τῶν ἐφιστανόντων τοὺς λειτουργοῦντας τῷ βασι
gi: τ principes vniuerſi⁹ τ centuria
λεῖ, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν χιλιάδων καὶ τῶν ἑκατοντά
rum: τ principes thеſaurorū: τ q erāt ſup
δων, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν θησαυρῶν, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν
ſubſtātiā & poſſeſſionē regis
ὑπαρχόντων αὐτῷ καὶ πάσης τῆς κτήσεως τοῦ βασιλέως
τ filioꝝ ſuoꝝ cū eunuchis: τ poten
καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ σὺν τοῖς εὐνούχοις, καὶ τοὺς δυνατοὺς
τ pugnatorū exercitus cōuocauit in hieru
καὶ τοὺς μαχητὰς πᾶς στρατὸς ἐξεκκλησίασεν ἐν ἱερου
ſalem. τ ſtetit ꝙdā rex in medio: cōtionis
σαλὴμ. καὶ ἔστη δαυὶδ ὁ βασιλεὺς ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας
τ dixit: audite me fratres mei τ pplus meꝰ: mihi fu
καὶ εἶπεν, ἀκούσατέ μου δὴ ἀδελφοί μου καὶ λαός μου, ἐμοὶ ἦγε
it in corde vt edificarē domū requiet ar
νετο ἐπιποθῆσαι ἐπὶ καρδίᾳ οἰκοδομῆσαι οἶκον ἀναπαύσεως τῇ κιβω
3.Reg. b. ce federis dñi: τ ſcabello pedum dei τῷ ποδαπκῆς κυ. καὶ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν τοῦ θεοῦ
nſi: τ preparaui q̄ in edificatiōne apta. τ di
ἡμῶν. καὶ ἡτοίμασα τὰ εἰς οἰκοδομήν· ἐπιτηδεια· καὶ εἶ
3.Reg. b. xit deus: nō edificabis mihi nomū vt nominem ego
πεν ὁ θεός, οὐκ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ ἐπονομάσαι με
nomē meū in ea: qm̄ hō bellator es tu: τ ſāgui
ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, ὅτι ἀνὴρ πολεμιστὴς εἶ σύ, καὶ αἷμα
nē fudiſti: τ elegit dñs de⁹ iſr̄ in me de vniuerſa domo
τα ἐξέχυσας, καὶ ἐξελέξατό με ὁ θεὸς ἸΣΡΑΗΛ ἐν ἐμοὶ ἐκ παντὸς τοῦ οἴκου
patris mei vt eſſē rex in iſr̄ in ſempiternū: τ in iuda elegit
τοῦ πατρός μου εἶναι βασιλέα ἐπὶ ΙΣΡΑΗΛ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν ἰούδᾳ ἐξελέξα
domū: τ de domo iuda domū patris mei: τ in filiis
το οἶκον τοῦ πατρός μου· καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς
patris mei in me voluit vt fieret me rege ſup ſcūctū
τοῦ πατρός μου ἠθέλησεν τοῦ γενέσθαι με βασιλέα ἐπὶ πάντα τὸ
iſrl. τ de oīb⁹ filiis meis: qm̄ multos ꝺdit mihi filios de⁹:
ΙΣΡΑΗΛ· καὶ ἐκ πάντων τῶν υἱῶν μου, ὅτι πολλοὺς ἔδωκέ μοι υἱοὺς ὁ θεός,

terram preerat ezri⁹ fi
liꝰ chelub: ⁹vinearumq̄
cultorib⁹ ⁹ſemeias roma
thites: ooooooooooooo
⁹cellis aūt⁸ vinariis ⁹zabdi
as ⁹aphonites. Nam⁸ ſup
⁹oliueta⁸ & ficeta⁸ q̄ erāt
⁹in campeſtribus ooooo
⁹balanā gederites: ⁸ſup
⁹apothecas autem⁸ olei
⁹ioas. ⁹Petro⁹armētis⁸ q̄
palcebantur ⁹in farona p
poſit⁸ fuit⁸ ſetrai ⁹aroniteſ:
⁸ſup ⁹boues ⁸ i vallib⁹
⁹ſaphat filiꝰ ⁹adli: ⁸ſup ⁸ca
melos vero ⁸vbil ooooo
⁹hiſmaelites ⁸& ſuper ⁸aſi
nos ⁸ iadias ooooooooo
⁸ meronathites: ⁸ ſuper
⁸oues quoq⁸ iazi⁸ agare
nus. ⁹ Oēs ⁸hi ⁸principes
⁸ſuſtantie ⁸regis ⁸dauid.
⁸Ionathan aut⁸ patruus
⁸dauid ⁸cōſiliari⁹ ⁸vir⁸ pru
dēs ⁸& litterat⁹: ⁸ipe⁸ & ia
dihel ⁸filius ⁸achamoni
erāt ⁸cū ⁸filiis ⁸regis. ⁸ Achitofel etiā ⁸conſiliarius
⁸regis ⁸et chuſi ⁸⁹arachites ⁸amicus ⁸regis. ⁸ Poſt ooo
⁸achitofel fuit ⁸ioiada ⁸filius ⁸banaie ⁸ & abiathar.
⁸Princeps aūt ⁸exercituſ ⁸regis erat ⁸ioab. 28.

Q Onuocauit igitur
⁸dauid ⁸omnes oooo
⁸principes ⁸iſrael: ⁸duces
⁸tribuum: ⁸& oppoſitos
⁸turmarum ⁸qui miniſtra
bāt ⁸regi: ooooooooooooo
⁸tribunos quoq⁸ & cen
turiones ⁸& qui preerant
⁸ſubſtātie ⁸& poſſeſſioni⁸
bus ⁸regis: ⁸filios q⁸ ſuos
⁸cū ⁸eunuchis ⁸& potētes
⁸& robuſtiſſimos quos
q̄ in exercitu ⁸hieruſalē.
⁸cūq̄ ſurrexiſſet ⁸rex &
ſtetiſſet: ⁸ aſt. ⁸ Audite
me⁸ fratres mei ⁸ et popu
lus meus. ⁸ Cogitaui ⁸vt
edificarē ⁸domū in q̄ ⁸re
quieſceret ⁸arca ⁸federis
⁸dñi ⁸et ſcabellū ⁸pedū do
mini⁸ dei nr̄i: ⁸& ⁸ad edifi
cādū oia ⁸preparaui. ⁸ de⁹
aūt⁸ dixit⁸ mihi: ⁸nō ⁸edi
ficabis ⁸domū noi meo:
⁸eo q̄ ſis ⁸vir ⁸bellator ⁸&
ſanguinem ⁸ fuderis: ſed
⁸& elegit⁸ dominus ⁸deus
⁸iſrael ⁸me⁸ de vniuerſa
⁸domo⁸ patriſ mei⁸ vt eſſe
⁸rex ⁸ſuper⁸⁸ iſrael ooooooo
⁸in ſempiternū. ⁸ De iuda
⁸eni⁸ elegit⁸ principes. oo
⁸Porro ⁸ domo⁸ iuda⁸ do
mū⁸ patriſ mei: ⁸& de filiiſ
⁸ patris mei⁸ placuit ei vt
⁸me eligeret⁸ rege⁸ ſuper
⁸cunctū⁸ iſrael. Sed⁸ & de
⁸filiis meis: ⁸filios⁸ eni⁸ mi
hi⁸ multos⁸⁸ dedit⁸ dñs;

ה֣שמיני ׀ לחדש ׀ ה֣שמיני ׀ סבכי שפן
ה֣חשתי ׀ לזרחי ׀ ועל ׀ מחלקתו ׀ עשרים
ואר֣בעה ׀ אלף׃ ׀׀ ה֣תשיעי ׀׀ לחדש תשע
ה֣תשיע ׀ אביעזר ׀ הענתותי ׀ לבני ימיני
ועל ׀ מחלקתו ׀ עשרים ואר֣בעה ׀ אלף׃
ה֣עשירי ׀ לחדש ׀ ה֣עשירי ׀ מהרי עשר
ה֣נטופתי ׀ לזרחי ׀ ועל ׀ מחלקתו
עשרים ואר֣בעה ׀ אלף׃ ׀׀ עשתי ׀׀ עשר
לעשתי עשר ה֣חדש ׀ בניה ה֣פרעתוני
מן בני ׀ אפרים ׀ ועל ׀ מחלקתו ׀ עשרים
ואר֣בעה ׀ אלף׃ ה֣שנים עשר לשנים שנה
עשר ׀ ה֣חדש ׀ חלדי ׀ ה֣נטופתי
לעתניאל ׀ ועל ׀ מחלקתו ׀ עשרים
ואר֣בעה ׀ אלף׃ ועל שבטי ישראל
לראובני נגיד ׀ אליעזר ׀ בן זכרי
לשמעוני ׀ שפטיהו ׀ בן מעכה׃
ללוי ׀ חשביה ׀ בן קמואל ׀ לאהרן
צדוק׃ ליהודה ׀׀ אליהו ׀׀ מאחי דויד
ליששכר ׀ עמרי ׀ בן מיכאל׃ לזבולן
ישמעיהו ׀ בן עבדיהו ׀ לנפתלי ירימות
בן עזריאל ׀ לבני ׀ אפרים ׀ הושע
בן עזזיהו ׀ לחצי שבט מנשה ׀ יואל
׀׀ בן פדיהו׃ לחצי ׀ המנשה ׀ בגלעד
ידו ׀ בן זכריהו ׀׀ לבנימן ׀ יעשיאל בן
אבנר׃ לדן ׀ עזראל ׀ בן ירחם ׀ אלה
שרי שבטי ישראל׃ ולא נשא דויד
׀׀ את מספרם למבן ׀ עשרים שנה ולמטה
כי אמר ׀ יהוה להרבות את ישראל
ככוכבי ׀ השמים׃ יואב ׀ בן צרויה
החל למנות ולא כלה ׀ ויהי בזאת
מקצף על ישראל ׀ ולא עלה המספר
במספר ׀ דברי ׀ הימים ׀ למלך ׀ דויד׃
ועל אצרות ׀ המלך עזמות ׀ בן עדיאל
ועל ׀ אצרות ׀ בשדה ׀ בערים ׀ ובכפרים
ובמגדלות ׀ יהונתן ׀ בן ׀׀ עזיהו ׀׀ ועל
עשי ׀ מלאכת ׀ השדה ׀ לעבדת ׀ לאד

octauus ⁹mēſe ⁸ octauo
⁹ſobochai ooooooooooo
⁸vſathites ⁸de ſtirpe ⁸zarai
⁸& in ⁹turma eius ⁸vigiti
⁸quattuor⁸milia. ⁹⁹ Nonꝰ
⁹menſe ooooooooooooo
⁸nonꝰ ⁸abiezer ⁸anathoꝫ
⁸tites ⁸de filiis iemini ooo
⁸& in ⁸turma eius ⁸vigiti
⁸quattuor⁸milia .ooooooo
⁹Decimꝰ ⁹menſe ⁸decimo
⁸marai & ipſe ooooooooo
⁸nethophatites ⁸de ſtirpe
⁸zaraī et in ⁸turma eius
⁸vigiti ⁸quattuor⁸milia.
⁸Vndecimus ⁸menſe ooo
⁸vndecimo⁸ banaias ⁸pha
rathonites ooooooooooo
⁸de filiis ⁸ephraim: ⁸ & in
⁸turma eius ⁸vigiti ooo
⁸quattuor⁸milia. ⁸ Duodē
cim⁹ ⁸menſe ⁸duodecimo
⁸addai ⁸nethophatites oo
ooooooooooooooooo oo
⁸de ſtirpe ⁸gothoniel ⁸ et i
⁸⁹turma ei⁹ ⁸vigiti ooo
⁸quattuor⁸milia. ⁹Porro
⁸tribu⁸ preerāt in ⁸ iſrl:
⁸rubenitis: ⁸dux ⁸eliezer
⁸filius ⁸zechri. ooooooooo
⁸Symeonitis: dux ⁸fapha
cias ⁸filius ⁸macha: ooooo
⁸leuitis ⁸a ſabias ⁸filiꝰ ⁸ cha
muel: ⁸aaronitis ooooooo
⁸ſadoch: ⁸iuda ⁸⁹heliu ⁸ fra
ter ⁸dauid: ooooooooooo
⁸yſachar ⁸amri⁸filius ⁸mi
chael: ⁸zabulonitis oooo
⁸iesmaias ⁸filiꝰ ⁸abdie: ⁸ ne
ptalitibus ⁸hierimoth oo
⁸filiꝰ ⁸oziel: ⁸filiis ⁸ephraī
⁸oſee ooooooo.ooooooo
⁸filius ⁸ozazius ⁸ dimidie
⁸tribui ⁸manaſſe: ⁸ iohel
⁸⁹filius ⁸phadaie: ⁸& dimi
die tribui ⁸manaſſe in ⁸ga
laad ⁸ iaddo ⁸filius ⁸zacha
rie: ⁸benſamī aūt ⁸ iaſibel
⁸filius ⁸abner: ⁸dan vero
⁸ezrihel ⁸filius ⁸ieroam.
⁸Hi ⁸principes filiorū ⁸iſrl
⁸Noluit autē ⁸dauid oo
⁸numerare eos ⁸a ⁸ vigiti
⁸annis ⁸inferius: oooooo
⁸quia ⁸ dixerat ⁸ dominus
⁸vt multiplicaret ⁸iſrael
⁸quaſi ſtellas ⁸celi. ⁸Ioab
⁸filius ⁸ſaruie ooooooooo
⁸ceperat ⁸numerare ⁸ nec
⁸cōpleuit: quia ſup hoc
⁸ira dei⁸ irruerat ⁸in ⁸iſrl:
⁸& idcirco⁸ numer⁹ corū
q̄ fuerāt recēſiti⁸ nō ⁸ c ⁸re
lat⁸⁹ in ⁸faſtos ⁸regis ⁸dd.
⁸Sup ⁸theſauros āt ⁸regis
fuit ⁸aſmoth ⁸filiꝰ ⁸ adihel.
His aūt ⁸theſauris q erāt
⁸in vrbib⁸⁸ & in vicis ooo
⁸& in turribus preſidebat
⁸ionathan ⁸filius⁸⁸ ozie.
⁸Operi aūt⁸ruſtico⁸ & a
gricolis qui exercebant

יַעֲבַר שְׁלֹמֹה בְנִי לָשֶׁבֶת עַל כִּסֵּא מַלְכוּת יְהוָה עַל יִשְׂרָאֵל׃

וַיֹּאמֶר לִי שְׁלֹמֹה בִנְךָ הוּא יִבְנֶה בֵיתִי וְחַצֵרוֹתָי כִּי בְחַרְתִּי בוֹ לִי לְבֵן

וְאֲנִי אֶהְיֶה לוֹ לְאָב וְהַכִינוֹתִי אֶת מַלְכוּתוֹ עַד עוֹלָם אִם יֶחֱזַק

לַעֲשׂוֹת מִצוֹתַי וּמִשְׁפָּטַי כַּיּוֹם הַזֶּה וְעַתָּה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל קְהַל

יְהוָה וְהַאֲזִנוּ אֱלֹהֵינוּ שִׁמְרוּ וְדִרְשׁוּ

כָּל מִצוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְמַעַן תִּירְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה

וְהִנְחַלְתֶּם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם עַד

עוֹלָם וְאַתָּה שְׁלֹמֹה בְנִי דַּע אֶת

אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעָבְדֵהוּ בְּלֵב שָׁלֵם

וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה כִּי כָל לִבּוֹת דּוֹרֵשׁ

יְהוָה וְכָל יֵצֶר מַחְשְׁבוֹת מֵבִין אִם

תִּדְרְשֶׁנּוּ יִמָּצֵא לָךְ וְאִם תַּעַזְבֶנּוּ

יִזְנַח לְעַד רְאֵה עַתָּה כִּי יְהוָה

בָּחַר בְּךָ לִבְנוֹת בַּיִת לְמִקְדָּשׁ חֲזַק

וַעֲשֵׂה׃ וַיִּתֵּן דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְנוֹ

אֶת תַּבְנִית הָאוּלָם וְאֶת בָּתָּיו

וְגִנְזֵיו וַעֲלִיָּתָיו וְחַדְרָיו הַפְּנִימִים

וּבֵית הַכַּפֹּרֶת׃ וְתַבְנִית כֹּל אֲשֶׁר

הָיָה רַוּחַ עִמּוֹ לְחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה

וּלְכָל הַלְּשָׁכוֹת סָבִיב לְאֹצְרוֹת בֵּית

הָאֱלֹהִים וְלֹאֹצְרוֹת הַקֳּדָשִׁים׃

וְלַמַּחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וּלְכָל

מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית יְהוָה וּלְכָל כְּלֵי

עֲבוֹדַת בֵּית יְהוָה׃ לַזָּהָב בַּמִּשְׁקָל

לְזָהָב לְכָל כְּלֵי עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה

כְּלֵי הַכֶּסֶף בַּמִּשְׁקָל וּמִשְׁקָל כְּלֵי

הַכֶּסֶף בַּמִּשְׁקָל לְכָל כְּלֵי עֲבוֹדָה

וַעֲבוֹדָה׃ וּמִשְׁקָל לִמְנֹרוֹת הַזָּהָב

וְנֵרֹתֵיהֶם זָהָב בַּמִּשְׁקָל מְנוֹרָה

וּמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ וְלִמְנֹרוֹת הַכֶּסֶף

בַּמִּשְׁקָל לִמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ בַּעֲבוֹדַת

elegit[q] salomonẽ[r] filium meum[s] vt federet[t] in ꝯ
throno[x] regni[r] domini
super[u] israel: ꝯ ꝯ ꝯ
dixit[q] mihi. Salomõ
filius tuus[s] edificabit ꝯ
domũ meã & atria mea.
Ipm̃ enim[w] elegt[q] mihi
in filiũ: & ego[x] ero[e] in
patrem: & firmabo ꝯ
regnũ eius[r] vsq; in eter-
num: si perseuerauerit[t]
facere[e] precepta mea et
iudicia[s] sicut & hodie. ꝯ
Nũc ergo[x] cora vniuer-
so cetu[w] israel ꝯ ꝯ ꝯ
audiẽte[q] deo nostro custo-
dite[e] & perquirite ꝯ
ꝯcucta[w] mãdata[x] domini
dei uestri: vt ꝯ ꝯ ꝯ
possideatis[s] terram[b] bo-
nam: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
& relinquatis eam filiis
vr̃is[s] post vos[b] vsq; ꝯ ꝯ
in[c] sempiternũ. Tu autẽ
fili mi[w] salomõ[q] scito ꝯ
deũ[q] pr̃is tui: et ſerui ei
corde perfecto ꝯ ꝯ
& animo voluntario.
Oia[e] enĩ corda[b] ſcruta-
tur dominꝰ: & vniuer-
ſas mẽtiũ[c] cogitationes
intelligit. Si[d] quieris eũ:
inuenies: si aũt dereli-
quris eũ: pficiet te[e] i eter
nũ. Nunc ergo[e] quia ꝯ
elegit te[x] dñs[r] vt edifica
res[s] domũ[w] factuarii: cõ
fortare[e] et perfice. Dedit
aũt[x] dd̃ salomõi[q] filio suo
descriptionẽ[s] portic[w] &
templi ꝯ ꝯ ꝯ
& cellariorũ[e] et cenacu-
li[b] & cubiculoꝝ[t] ũn[b] aditis
& domus propitiatio-
nis: necnõ[e] et oĩum[s] que
cogitauerat[t] atriorum
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
& exedrarũ[e] per circui-
tũ[b] in thesauris domus
dei & in theauris[s] ſan-
ctorum: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
diuiſionũ[q] ſacerdota-
liũ[e] et leuiticarum[q] in oĩa
opera dom[e] dñi: & in
vniuerſa[t] vaſa ꝯ ꝯ ꝯ
miniſterii[t] templi[e] domi
ni[c] aurum[b] in pondere
per ſingula[s] vaſa[b] mini-
ſterii: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
argenti quoq; pondus
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
pro vaſorum ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
& operũ diuerſitate: ſed
& in cãdelabra aurea
& ad lucernas aurũ[p] p
mẽſura vniuſcuiuſq; cã-
delabri et lucernarii: ſimi
liter & i cãdelabra argẽtea
& in lucernas eorũ[p] di-
uerſitate mẽſure pondus
argenti tradidit ꝯ ꝯ ꝯ

elegit in ſalomone filio meo: vt ſederet in throno re
ἐξελέξατο ἐν σολομῶντι τῷ υἱῷ μου, καθίσαι ἐπὶ θρόνου βα
gni dñi ſup iſrael. & dixit mihi deꝰ: filius
σιλείας κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραηλ. καὶ εἶπέ μοι ὁ θεός, σολομὼν ὁ υἱός
filius tuus edificabit domũ meã & atria mea: quĩ
σου οἰκοδομήσει τὸν οἶκόν μου καὶ τὰς αὐλάς μου, ὅτι
elegi in ipſo et eſſe mihi in filiũ: et ego ero ei in
ἐξελεξάμην ἐν αὐτῷ εἶναί μοι εἰς υἱόν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς
patrẽ. & preparabo regnũ eius vſq; i eternũ:
πατέρα. καὶ ἑτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἕως αἰῶνος,
ſi perſeueraueritfacere et cuſtodire precepta mea: ſi
ἐὰν ἰσχύσῃ ποιεῖν καὶ φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰ
iudicia mea ſicut dies hec. & nũc in oculis om
κρίματά μου ὡς ἡμέραι αὗται. καὶ νῦν κατ' ὀφθαλμοὺς παν
nis iſrael omnis cetus dñi: & in auribus dei noſ-
τὸς ἰσραὴλ πάσης ἐκκλησίας κυρίου, καὶ ἐνωτίζεσθε ἡμῶν,
cuſtodite & querite cuncta mãdata dñi
φυλάξατε καὶ ζητήσατε πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ
dei noſ: vt poſſideatis terrã bonã: & inde
θεοῦ ἡμῶν, ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ κατα
reditate reliquatis ipſã filiis vr̃is poſt vos vſq; i ſempiternũ.
κληρονομήσητε αὐτὴν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς ἕως αἰῶνος.
& nũc salomon filiimi ſcito deũ patrũ tuo-
καὶ νῦν σολομὼν υἱέ μου γνῶθι τὸν θεὸν τῶν πατέρων σου,
rum: & ſerui ei in corde pfecto & alio volũtario:
καὶ δούλευσον αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ καὶ ψυχῇ θελούσῃ,
quĩ oia corda ſcrutatur dñs: & oẽs cogitationẽ mẽ
ὅτι πάσας καρδίας ἐξετάζει κύριος, καὶ πᾶσαν ἐνθύμημα δια
tium cognoſcit. ſi queſieris eũ: inuenies eũ. etc. & ſi
νοιῶν γινώσκει. ἐὰν ζητήσῃς αὐτόν, εὑρεθήσεταί σοι· καὶ ἐὰν
reliqueris eũ: relinquet te in finẽ. vnde igi
καταλείπῃς αὐτόν, καταλείψει σε εἰς τέλος. ἰδὲ τοί-
tur quĩ elegit te vt edificares ei domũ in ſanctuariũ:
νυν ὅτι ἐπέρτικέν σε οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον εἰς ἁγίασμα,
& cõfortare & fac. & dedit dauid ſalomõi
καὶ ἀνδρίζου καὶ ποίει. καὶ ἔδωκεν δαυὶδ σολομῶντι τῷ
filio ſuo exemplar tẽpli & domoꝝ ex-
υἱῷ αὐτοῦ τὸ παράδειγμα τοῦ ναοῦ καὶ τῶν οἴκων αὐτοῦ
itus: & cellariorũ eius: & cenaculorũ & ꝯ
τοῦ, καὶ τῶν ἐξωθηκῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπερῴων καὶ
cubiculoꝝ eiº interioꝝ: & domus
τῶν ταμείων αὐτοῦ τῶν ἐσωτέρων, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ
propitiatorij & exemplar oĩum que fuerat in ſpũ
ἱλασμοῦ καὶ τὸ παράδειγμα πάντων ὧν ἦν ἐν πνεύματι
cum eo: & atrioꝝ domº dñi & oĩum pa-
μετ' αὐτοῦ, καὶ τῶν αὐλῶν οἴκου κυρίου καὶ πάντων πα
ſtophoꝝ q̃ i circuitu q̃ in cellariis domº dñi
σοφορίων τῶν κύκλῳ τῶν εἰς τοὺς ἐξωθήκας οἴκου κυρίου
& cellariorũ dcõr: & in diuiſionib⁹ que
καὶ τῶν ἐξωθηκῶν τῶν ἁγίων, καὶ εἰς τὰς διαιρέσεις τῶν
per vices ſacerdotũ & leuitarũ: & in oĩ
ἐφημερίων τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, καὶ εἰς πᾶσαν
opus miniſterij domº dñi: & cellariorũ
ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου κυρίου, καὶ τῶν ἐξωθηκῶν
miniſterij vaſoꝝ cultus domº dñi
τῶν λειτουργησίμων σκευῶν τῆς λατρείας οἴκου κυρίου
in auro: & pondus eius oĩbº
εἰς τὸ χρυσίον, καὶ τὸ σταθμὸν τῆς ὁλκῆς αὐτοῦ πᾶσι
vaſis miniſterij & miniſterij: & oĩbus
τοῖς σκεύεσι δουλείας καὶ δουλείας, καὶ πᾶσι τοῖς
vaſis argẽti in põdere oĩi vaſi miniſterij
σκεύεσι τοῦ ἀργυρίου ἐν σταθμῷ πᾶσι σκεύει δουλείας
& miniſterij: & põdus cãdelabroꝝ q̃ in
καὶ δουλείας, καὶ σταθμὸν ταῖς λυχνίαις ταῖς χρυ
ceis & lucernis eoꝝ: aurũ in põdere
σαῖς καὶ τοῖς λύχνοις αὐτῶν, χρυσίον ἐν σταθμῷ
cãdelabri & cãdelabri. & lucernis eius &
λυχνίας καὶ λυχνίας· καὶ τοῖς λύχνοις αὐτῆς καὶ
cãdelabris. & aureoꝝ & argẽteoꝝ cãdelabroꝝ
ταῖς λυχνίαις· τῶντε χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν λυχνιῶν
ponduſ dedit et:
τὴν ὁλκὴν ἔδωκεν αὐτῷ, ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

& cãdelabroꝝ dedit et põdus: ſimiliter põdus
καὶ τῶν λυχνιῶν ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλκήν, ὁμοίως τὸν σταθμὸν
mẽſarij. propoſitionis: ſingule mẽſe aurei: &
τῶν τραπεζῶν τῆς προθέσεως ἑκάστης τραπέζης χρυσᾶς, καὶ
ſimiliter argẽtei: & fuſcinularij & vaſoꝝ libatiõi &
ὡσαύτως τῶν ἀργυρῶν, καὶ τῶν κρεαγρῶν καὶ τῶν σπονδείων καὶ
phialaꝝ aurear. & cyathoꝝ aureoꝝ in põdere
φιαλῶν τῶν χρυσῶν· καὶ τὰ κέφφουρε τὰ χρυσᾶ εἰ σταθμῷ
in cyathũ & cyathum. & põdus aureo
εἰς κεφφῶρ καὶ κεφφῶρ. καὶ τὸν σταθμὸν τῶν χρυ
rum & argẽteoꝝ ſingulis põderibꝰ & altaris
σῶν καὶ τῶν ἀργυρῶν ἑκάστου σταθμοῦ· καὶ τὸν θυσιαστηρίου
incenſorum põdus ex auro appbato. & oſten
τῶν θυμιαμάτων σταθμὸν ἐκ χρυσίου δόκιμου. καὶ ὑπόδειγ
dit ei exemplar curruſ cherubim
ξεν αὐτῷ τὸ παράδειγμα ἅρματος τῶν χερουβίμ τῶν
extenſorum alis & obſtãtiũ ſup ar
διαπεπετασμένων ταῖς πτέρυξι καὶ σκιαζόντων ἐπὶ τῆς κι
cã federis dñi. oĩa in ſcriptura de manu dñi de
βωτοῦ διαθήκης κυ· πάντα ἐν γραφῇ ἐκ χειρὸς κυρίου ἔδω
dit dauid ſalomonẽ fm affectẽtem ei
κε δαυὶδ τῷ σολομῶντι, καὶ τὰ τῆς πρόνοιας ἔσαν αὐτῷ
pandẽtia et itelligere ꝓfectionẽ exemplaria.
σύνεσιν, τοῦ συνιέναι τὴν κατεργασίαν τοῦ παραδείγματος·
& virũ dauid ſalomoni filio ſuo: cõfortaſ & virtilis age
καὶ εἶπεν δαυὶδ σολομῶντι τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου
& face ne timeas & ne paueas: quĩ dñs deꝰ tecum:
καὶ ποίει, μὴ φοβοῦ καὶ μὴ πτοηθῇς, ὅτι κύριός ὁ θεός μετὰ σοῦ,
nõ dimittet te & non te derelinquet donec perfi
οὐκ ἀνήσει σε καὶ οὐ μήσε ἐγκαταλείπων ἕως τοῦ συντελέ
ciastu oĩe miniſterij operis domº dñi. & ecce
σαι σε πᾶσαν λειτουργίαν ἐργασίας οἴκου κυ· καὶ ἰδοὺ
diuiſiões pontificũ & ſacerdotũ & leuitaꝝ in om
αἱ διαιρέσεις τῶν ἐφημερίων τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν εἰς πᾶ
ne miniſterij domus dei. & tecum in oĩi
σαν τὴν λειτουργίαν τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· καὶ μετὰ σοῦ ἐν παντὶ
ope oĩs ꝓptus in oĩi volũtario: in ſpnia ſa
ἔργῳ πᾶς πρόθυμος ἐν παντὶ ἐπιστήμῃ, ἐν σοφίᾳ καὶ
cũdũ oẽm artẽ: & principes & oĩs ppls
τὰ πᾶσαν τέχνην, καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς
in oẽs ſinoes tuos.
εἰς πάντας τοὺς λόγους σου. Ca. 29.

Et dixit dauid rex oĩi eccleſie: ſa-
Καὶ εἶπεν δαυὶδ ὁ βασιλεὺς πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, σο
lomon filiꝰ meꝰ: iunq; elegit in eo dñs: iuuenis & te
λομὼν ὁ υἱός μου, εἷς ὃν ἐξελέξατο ἐν αὐτῷ κς, νέος καὶ ἁπα
ner & opus grãde: quĩ nõ hoi hitatio: ſed dño
λὸς καὶ τὸ ἔργον μέγα, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ἡ οἰκοδομὴ, ἀλλὰ κῷ
deo. & ego fm oẽm potẽtiã meã ꝓparaui in
θεῷ· καὶ ἐγὼ κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμίν μου ἡτοίμασα εἰς
domũ dei mei aurũ in aurũ: & argentũ
οἶκον τοῦ θεοῦ μου τὸ χρυσίον εἰς χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον
in argẽtũ: & ea in ea: & ferrum in
εἰς ἀργύρ ον, καὶ τὸν χαλκὸν εἰς χαλκ ὸν, καὶ τὸν σίδηρον εἰς
ferrum: & ligna in ligna. & lapides onychinos: & ad
σίδηρον, καὶ ξύ λεις ξύλα. καὶ λίθους ὄνυχος, καὶ πλη
copiam lapides preciosos & varios: & oẽm lapi
ρώσεως λίθους πολυτελεῖς καὶ ποικίλους, καὶ πάντα λί
dẽ pctoſũ: & lapides parios i multitudinẽ. & adhuc eũ ha
θον τίμιον, καὶ λίθους θασίους εἰς πλῆθος. καὶ ἔτι ἐν τῷ ἐυ
beo i voluntate ego i domũ dñi dei mei: eſt mihi qd̃ acqui-
δοκῆσαί με εἰς οἶκον κυ τοῦ θεοῦ μου, ἔστι μοι ὁ πόθος τοῦ πε
flui aurũ & argẽtũ: & ecce dedi in domũ dei
μαι χρυσίον καὶ ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ δέδωκα εἰς τὸν οἶκον θεοῦ
mei in altitudinẽ: exceptis q̃ ꝓparaui in domũ ſcta tria milia
μου εἰς ὕψος, ἐκτὸς ὧν ἡτοίμασα εἰς τὸν οἶκον τὸ ἅγιον τρισχί
talentoꝝ auri qd̃ ex ophir: ſeptẽ milia talẽtoꝝ
λια τάλαντα χρυσίου τοῦ ἐξ Ὀφείρ, ἑπτακισχίλια τάλαντα
argenti approbati: ad linendum in ipſis parietes tẽ
ἀργυρίου δοκίμου, τοῦ καταχρίσαι ἐν αὐτοῖς τοὺς τοίχους τοῦ ἱε
pli in aurum auro: & in argentum
ροῦ εἰς τὸ χρυσίον τῷ χρυσίῳ, καὶ εἰς τὸ ἀργύριον τῷ

"Aurum[m] quoq; dedit
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
in ꝓpoſitionis[q] ꝓpoſitiõis[s] p
diuerſitate mẽſarũ: ſimi
liter & argẽtũ: in alias mẽ
ſas argenteas. Ad' fulci-
nulas quoq; & phialas
& thuribula ex auro
puriſſimo: et leũculos
aureos: & ꝓ qualitate mẽ
ſure[e] põdus diſtribuit[t] in
leunculũ & leunculũ. Si-
militer[k] & in leones argẽ
teos diuerſũ argẽti[m] pon
dꝰ ſeparauit. Altariaute
in quo adolebatur incẽ-
ſum aurũ puriſſimũ de-
dit: et vt ex ipo fieret "ſi
militudo q̃drige cheru-
bi extẽdentiũ alas et ve
lãtiũ arcam federis dñi.
Oia inqt venerunt[b] ſcri
pta manu dñi ad me vt
intelligerem vniuerſa
opa exẽplaris. Dixit
quoq; dauid filio ſuo. Virili[r] age et
cõfortare et fac: ne time
as & ne paueas. Dñs
eni deꝰ me[s] tecũ erit: &
non dimittet te nec de
relinq̃t: donec pficias
oĩe opº miniſterii[t] do
miꝰ dñi. Ecce diuiſiões
ſacerdotũ & leuitarũ in
oĩe miniſterii[t] domus
dei aſſiſtũt[e] tibi & parati
ſũt et nouerũt ꝯ tã princi
pes q̃ populꝰ omnia ꝓ
cepta tua 29.

LOcutuſq; eſt[b] dauid
rex[s] ad oẽm ecclesiã
Salomone[s] filiũ meum
vnũ elegit[r] deus adhuc
puerũ et tenellũ. Opº
eni grãde eſt: neq;[q] eni
hoi ꝓparatur habitatio
ſed dño. Ego eni totis
viribꝰ meis ꝓparaui im
pẽſas domꝰ dñi dei mei
aurũ ad vaſa aurea: et
argentũ in argẽtea: es in
enea: ferrũ in ferrea: lig-
na ad lignea ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
lapides onychinos et
quaſi ſtibinos ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
& diuerſorũ colorũ omn
nẽq; ꝓciosum lapidẽ et
marmor pariũ abũdan
tiſſime: et ſup hec q̃ ob
tuli in domũ dei mei: de
peculio meo aurũ & ar
gẽtũ do in templũ dei
mei: exceptis his q̃ pre
paraui in edẽ ſanctam
tria milia ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
talenta auri de auro
ophir: et ſeptem ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
milia talẽtorũ argenti
ꝓbatiſſimi ad ꝺaurãdos
parietes tẽpli: et vbicũq;
opº eſt: aurũ de auro:
& vbicũq; opº eſt argẽtũ

לְכָל וּלְכֹל מְלָאכָה בְּיֵד חֲרָשִׁים
וּמִכֹּל מִתְנַדֵּב לְמַלְאוֹת יְדוֹ הַיּוֹם לַיהוָה׃
וַיִּתְנַדְּבוּ שָׂרֵי הָאָבוֹת וְשָׂרֵי שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת
וּשְׂרֵי הַמְּלָאכָה לַמֶּלֶךְ׃ וַיִּתְּנוּ לַעֲבֹדַת
בֵּית הָאֱלֹהִים זָהָב כִּכָּרִים חֲמִשֶּׁת
אֲלָפִים וְאַדְרְכֹנִים רִבּוֹ וְכֶסֶף
כִּכָּרִים עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְנְחֹשֶׁת רִבּוֹ
וּשְׁמֹנַת אֲלָפִים כִּכָּרִים וּבַרְזֶל
מֵאָה אֶלֶף כִּכָּרִים׃ וְהַנִּמְצָא אִתּוֹ
אֲבָנִים נָתְנוּ לְאוֹצַר בֵּית יְהוָה עַל
יַד יְחִיאֵל הַגֵּרְשֻׁנִי וַיִּשְׂמְחוּ הָעָם
עַל הִתְנַדְּבָם כִּי בְלֵב שָׁלֵם הִתְנַדְּבוּ
לַיהוָה וְנִם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ שָׂמַח שִׂמְחָה
גְּדוֹלָה׃ וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְהוָה לְעֵינֵי
כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם
וְעַד עוֹלָם׃ לְךָ יְהוָה הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה
וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה
וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ׃ וְהָעֹשֶׁר
וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל
וּבְיָדְךָ כֹחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל
וּלְחַזֵּק לַכֹּל׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים
אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ׃
כִּי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי נַעְצֹר כֹּחַ
לְהִתְנַדֵּב כָּזֹאת כִּי מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ
נָתַנּוּ לָךְ׃ כִּי נָרִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ
וְתוֹשָׁבִים כְּכָל אֲבוֹתֵינוּ כַּצֵּל יָמֵינוּ
עַל הָאָרֶץ וְאֵין מִקְוֶה׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
כָּל הֲמוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר הֲכִינוּנוּ לִבְנוֹת
לְךָ בַּיִת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ מִיָּדְךָ הוּא
וְלְךָ הַכֹּל׃ וְיָדַעְתִּי אֱלֹהַי כִּי אַתָּה
בֹּחֵן לֵבָב וּמֵישָׁרִים תִּרְצֶה אֲנִי
בְּיֹשֶׁר לְבָבִי הִתְנַדַּבְתִּי כָּל אֵלֶּה
וְעַתָּה עַמְּךָ הַנִּמְצְאוּ פֹה רָאִיתִי

[a] de argēto. [b] Opera fiant [c] per manus [d] artificum [e] et si quis [f] sponte offert [g] ipleat manū suā [h] hodie: et offerat quod voluerit [i] dño. [k] Pollicíti sunt itaq; [l] principes [m] familiarū & [n] ceres [o] tribuū [p] isrl. [q] Tribuni quoq; et centuriones [r] et principes [s] possessio num [t] regis. [u] dederunt q; [v] opa [w] domus [x] dei [y] auri [z] talēta [aa] q; [bb] milia: [cc] et solidos [dd] decē milia: [ee] argenti [ff] talenta [gg] decē milia: [hh] & [ii] eris [kk] talenta [ll] decem [mm] & [nn] octo [oo] milia: [pp] ferri quo q; [qq] centū [rr] milia [ss] talētorū. [tt] Et [uu] apud quēcūq; [vv] inuēti sunt lapides: [ww] dederūt [xx] in thesauros [yy] dom? [zz] dñi [aaa] p' manū [bbb] iehihel [ccc] gersonitis. [ddd] Letatusq; est [eee] populus [fff] cū vota [ggg] sponte pmitterent [hhh] qa [iii] corde [jjj] toto [kkk] offerebāt ea [lll] dño. [mmm] Sed & [nnn] david [ooo] rex [ppp] letatus est [qqq] gaudio [rrr] magno [sss] & benedixit [ttt] domino [uuu] coram [vvv] vniuersa [www] multitudine [xxx] & ait. [yyy] Benedictus [zzz] es [aaaa] dñe [bbbb] deus [cccc] israel' patris nostri [dddd] ab eterno [eeee] in eternū." Tuae [ffff] dñe [gggg] magnificētia [hhhh] et potētia [iiii] et gloria [jjjj] atq; victoria [kkkk] et tibi' la?. [llll] Cūcta [mmmm] enī q [nnnn] i celo sūt [oooo] & in terra [pppp] tua sūt. [qqqq] Tuū [rrrr] dñe [ssss] regnum: [tttt] & tu es [uuuu] sup omnes [vvvv] principes. Tue [wwww] diuitie [xxxx] et tua est [yyyy] gloria: [zzzz] tu' dominaris [aaaaa] omnium. [bbbbb] "In manu tua [ccccc] virtus [ddddd] & potentia: [eeeee] in manu tua [fffff] magnitudo [ggggg] & imperiū [hhhhh] oium. [iiiii] Nūc igitur deus nr̄ [jjjjj] cōfitemur [kkkkk] tibi [lllll] et laudam? [mmmmm] nomē tuū [nnnnn] inclytū [ooooo] Quis [ppppp] ego [qqqqq] & quis [rrrrr] ppls me [sssss] vt possimus [ttttt] hec tibi vniuersa [uuuuu] pmittere! [vvvvv] q tua sūt [wwwww] oia [xxxxx] & q̄ de manu tua accepim? [yyyyy] dedimus [zzzzz] tibi. [aaaaaa] Peregrini [bbbbbb] enī [cccccc] sum? [dddddd] & cora te [eeeeee] & aduene: [ffffff] sicut omnes [gggggg] patres nr̄i. [hhhhhh] Dies nr̄i [iiiiii] quasi vmbra [jjjjjj] sup [kkkkkk] terrā: [llllll] & nulla est [mmmmmm] mora. [nnnnnn] Dñe [oooooo] de? nr̄: [pppppp] ois [qqqqqq] hec [rrrrrr] copia [ssssss] quā [tttttt] parauimus [uuuuuu] vt edificaretur [vvvvvv] dom? [wwwwww] noī [xxxxxx] & to tuo: [yyyyyy] de manu tua [zzzzzz] est [aaaaaaa] & tua sūt oia. [bbbbbbb] Scio [ccccccc] de? meus [ddddddd] & [eeeeeee] pbes [fffffff] corda [ggggggg] et simplicitatē [hhhhhhh] diligas: vnde [iiiiiii] & ego [jjjjjjj] in simplicitate [kkkkkkk] cordis mei let? [lllllll] obtuli [mmmmmmm] vniuersa [nnnnnnn] hec: [ooooooo] & populum tuum qui' hic' reper? [ppppppp] est [qqqqqqq] vidi

argento: τ in orīc opus per manū artificū. τ qs ἀργυρίου, καὶ ὃς παῦ ἔργον δὰ χειρὸς τεχνιτῶν. καὶ τίς promptus est vt implear manus suas hodie

ὁ προθυμούμενος πλησῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ σήμερον τῷ dño: τ pr̄ōpti fuerūt principes familiarū: τ κυρίῳ, καὶ προεθυμήθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν, καὶ principes filiorisrael: τ tribuni τ centurio

οἱ ἄρχοντες τῶν υἱῶν ἰσρ̄λ', καὶ οἱ χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρ nes: τ ꝓpositi operū regis: τ dispē

χοι, καὶ οἱ πρόσαῤχοντες τῶν ἔργων τοῦ βασιλέως, καὶ οἱ οἰκο fatores: τ dederūt in opa domus dñi auri ta

νόμοι, καὶ ἔδωκαν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου κυρίου χρυσίου τά lenta quinq; milia: τ dragmas decē mille: τ argen

λαντα πεντακισχίλια, καὶ δραχμὰς μυρίας, καὶ ἀργυρί ti talēta decē milia: τ eris talenta de

ου ταλάντου δέκα χιλιάδας, καὶ χαλκοῦ τάλαντα μύ cem octo milia: τ ferri centū milia taleuto

ρια ὀκτακισχίλια, καὶ σιδήρου ἑκατὸν χιλιάδας ταλάν rum. τ ꝓs inuēti sūt apud ipsos lapides: dederūt in

των. καὶ δὶς εὑρέθησαν παῤ αὐτοῖς λίθοι, ἔδωκαν εἰς τὰς thesauros dom? dñi per manū iehiel gersoni. τ

ἐσωθήκας οἴκου κυρίου δὰ χειρὸς ἰεὶηλ τοῦ γερσωνί. καὶ letat' est ppls eī spōte vota ꝓmitterēt: quīn et corde ple

ἐυφράνθη ὁ λαὸς ἐπὶ τῷ ἑκουσιασμῷ, ὅτι ἐν καρδίας πλή no spōte offerebāt dño. τ dauid rex

ρους ἑκουσίασαν τῷ κυρίῳ· καὶ δαυὶδ ὁ βασιλεὺς letat' est gaudio magno: τ benedixit

ἐυφράνθη ἐυφροσύνη μεγάλη, καὶ ἐυλόγησεν ὁ βασιλεὺς dauid dño coꝝ ecclesia dicēs: benedi

δαυὶδ τὸν κύριον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας λέγων, ἐυλογη ctus es dñe de' israel pater nr̄ ab eterno

τὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος τ vsq; in eternū: tibi dñe magnitudo τ potētia τ

καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, σοί κε ἡ μεγαλωσύνη καὶ ἡ δύναμις καὶ magnificētia τ victoria τ cōfessio: qm̄ tu

ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ νίκη καὶ ἡ ἐξομολόγησις, ὅτι σὺ cūctorū q̄ in celo τ in terra dñaris. tibi

πάντων τῶν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς δεσπόζεις· σοὶ dñe regnū τ exaltatio in oīa τ tu om

κύριε ἡ βασιλεία καὶ ἡ ὑψωσις εἰς πάντα καὶ εἰς πᾶ nem principatū: a te diuitie τ glia a fa

σαν ἀρχήν, παῤα σοῦ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δόξα ἐκ σοῦ· ciē tua: tu oīum dñaris dñe pīcipio oīs im

που σου, σὺ πάντων ἄρχεις κύριε ὁ ἄρχων πάσης ἀρ perū: τ in manu tua fortitudo τ potētia: τ in ma

χῆς, καὶ ἐν τῇ χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ ἐν τῇ χει nu tua magnificare τ fortificare oīa. τ nūc do

ρί σου μεγαλῦναι καὶ κατισχῦσαι τὰ πάντα· καὶ νῦν κύ mine cōfitemur tibi: τ laudam? nomē gllē

ριε ἐξομολογούμεθά σοι, καὶ αἰνοῦμεν τὸ ὄνομα τῆς δόξης tue: qm̄ ds sum ego: τ ds ppls meus. τ qm̄ po

σου, ὅτι τίς εἰμὶ ἐγώ, καὶ τίς ὁ λαός μου, ὅτι ἰσχύ tuimus ꝓmittere spōte tibi sic? qm̄ tua sūt oīa

σαμεν τοῦ ἑκουσιάσασθαί σοι οὕτως; ὅτι σά ἐσι τὰ πάν nia: τ ex tuis dedimus tibi: qm̄ peregrini sumus

τα, καὶ ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι, ὅτι πάροικοι ἐσμὲν coram te τ aduene: sicut oēs patres

ἐναντίον σου καὶ πάροικοι, καθὼς πάντες οἱ πατέρες ἡ nr̄i: τ sicut vmbre dies nr̄i in terra: τ nō est

μῶν, καὶ ὡς σκιαὶ αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστι mora. dñe deus nr̄ ad oēm multitudinē hāc: quā

ὑπομονή· κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο, ὃ paraūimus tibi ad edificādū domū tuo

ητοιμάσαμέν σοι τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί σου nomini tuo

facto: de manu est tua est: τ tua sūt oīa. τ

τῶ ἁγίῳ, ἐκ χειρός γάρ σου ἐσί, καὶ σά ἐσι τὰ πάντα· καὶ scit dñe: qm̄ tu es ꝓbās corda: τ diligēs iusti

ἔγνων κύριε, ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐξετάζων καρδίας, καὶ ἀγαπᾷς δικαι tiam: τ ego in simplicitate cordis mei ꝓpte obtuli hec

οσύνην, καὶ ἐγὼ ἐν ἁπλότητι καρδίας μου ἐκουσίως ἔδωκα ταῦ omnia: τ populum tuum qui hic reperit

vniuersa: τ nūc ppls tuus qui reptus est hic vidi

τα πάντα, καὶ νῦν τὸν λαόν σου τὸν εὑρεθέντα ὧδε εἶδον

in gaudio prompte offerre tibi dñe deus abraam τ
ἐν ἐυφροσύνῃ ἑκουσιάσθέντα σοι κύριε ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ
isaac τ israel patrum nr̄oꝝ: custodi eam
ἰσαὰκ καὶ ἰσραὴλ τῶν πατέρων ἡμῶν, φύλαξον αὐτῶν τὸ
plasma cogitationū cordis ppli tui in eternū: τ di
πλάσμα διανοιῶν καρδίας λαοῦ σου εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ κα
rige corda eoꝝ ad te. τ salomonī
τεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν πρός σε· καὶ σολομῶντι τῷ
filio meo da cor bonum: vt faciat mādata tua τ
υἱῷ μου δὸς καρδίαν ἀγαθήν, τ ποιεῖν τὰς ἐντολάς σου καὶ
testimōnia tua τ precepta tua: τ vt in fi
τὰ μαρτύριά σου καὶ τὰ ꝓσάγματά σου, καὶ τ ἐσχάτῃ τέ
nem adducat oia: τ vt edificet apparatū
λους ἐαγαγεῖν πάντα, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν κατασκευὴν
domus iue: qñ paraui. τ dixit dauid oīi ec
τ οἴκου σου, ἣν ἡτοίμασα. καὶ εἶπεν δαυὶδ πάσῃ τῇ ἐκ
clesie: bñdicite ia dño deo nro. τ benedi
κλησίᾳ, ἐυλογήσατε δὴ τὸν κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ ἐυλόγη xit oīa ecclesia dño deo' patrū suoꝝ.
σε πᾶσα ἡ ἐκκλησία κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, τ flectentes genua adorauerūt dñm
καὶ κλίναντες τὰ γόνατα προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ τ regem. τ sacrificauit dño sa
καὶ τῷ βασιλεῖ. καὶ ἔθυσε δαυὶδ τῷ κυρίῳ θυ crificia: τ obtulit holocausta dño cra
σίας, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ τῇ ἐ tibus die
παυρίον τῆς πρώτης ἡμέρας μόχους χιλίους, κριοὺς χιλί primi diei vitulos mille: arietes mil
λους: agnos mille: τ libamina sua τ sacrificia
ους, κριοὺς χιλίους, καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν καὶ θυσίας cūlibaminib? suis & vni
τῶν πολλῶν παντὶ τῷ ἰσραήλ. καὶ ἔφαγον καὶ ἐ uersō ritu sabūdātissime
πὶ τὸν οἶκον ἰσrl. τ comederūt τ bi
ἐν πλήθει παντὶ τῷ ἰσραὴλ. καὶ ἔφαγον καὶ ἐ berūt coꝝ dño in die illo cū letitia
πιον ἔναντι κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μετὰ χαρᾶς grādi. τ elegerūt regē sdo salo
μεγάλης. καὶ ἐβασίλευσαν ἐκδευτέρου τὸν σολο monē filiū dauid: τ vnxerūt eum dño
μωνὶ υἱὸν δαυίδ, καὶ ἔχρισαν αὐτὸν τῷ κυρίῳ in regē: τ sadduc in sacerdotē. τ sa
εἰς βασιλέα, καὶ τὸν σαδδοὺκ εἰς ἱερέα. καὶ ἐκά dit salomō in throno dñi in regem pro
θισεν σολομὼν ἐπὶ θρόνου κυρίου εἰς βασιλέα ἀν sperē sicut
δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ εὐοδοῦτο. καὶ david patre suo: τ ꝓsp fuit. τ
παρεγένοντο τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ εὐοδοῦτο. καὶ omnes principes et potentes: & oēs
τεύθυνοι τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς σέ· καὶ σολομῶντι τῷ filii regis dd̄ dederunt manū: & subiecti fuerūt
υἱῷ μου δὸς καρδίαν ἀγαθήν, τ ποιεῖν τὰς ἐντολάς σου καὶ salomoni regi. Magnificauit
τὰ μαρτύριά σου καὶ τὰ ꝓσάγματά σου, καὶ τ ἐσχάτῃ τέ ergo dñs salomonē
λει ἐπάνω παντὸς ισραὴλ, καὶ ἔδωκεν ἐπ' super omnem israel: & de
cum gloriā regni: sicut nō fuit in oīi re
αὐτὸν δόξαν βασιλείας, ὡς οὐκ ἐγένετο ἐπὶ παντὸς βα ge ante eū fuit supra israel. τ dauid filius ies
σιλέως ἔμπροσθεν αὐτ ἐπάνω τοῦ ἰηλ. καὶ δαυὶδ υἱὸς ἰεσ se regnauit sup vniuersū israel. τ dies dñ re
σαὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντα ἰσραήλ. καὶ αἱ ἡμέραι ὃς ἐ gnauit sup israel quadraginta ānī: in chebron re
βασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη, ἐν χεβρὼν ἐ gnauit septē ānīs: τ in hierusalem triginta τ
βασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη, καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ τριάκοντα καὶ tribꝰ ānīs. τ mortuꝰ ē dauid in senectute bōa: plenus dierū
τρία ἔτη· καὶ ἀπέθανε δαυὶδ ἐν γήρᾳ καλῷ, πλήρης ἡμερῶν diuitijs τ gloria: τ regnauit salomon filius eius ꝓ
πλούτου καὶ δόξης, καὶ ἐβασίλευσεν σολομὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀν eo. τ reliquit ei nōes dauid regis ꝓio
ἀντ' αὐτοῦ· καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι τοῦ δαυὶδ τοῦ βασιλέως οἱ πρότε res τ nouissimi: nōne sunt scripti in ſmōibꝰ sa
ροι καὶ οἱ ὕστεροι, οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐπὶ λόγων σα muel videntis: τ in ſmōibus
μουὴλ τοῦ ὁρῶντος, καὶ ἐπὶ λόγων

'cum ing̃ti' gaudio tibi
offerre donaria. Dñe d
us abraā & ysaac & isrl
patrum nr̄oꝝ custodi eā
custodi in eternū hanc
voluntatem
cordis eorū: & fentp in
veneratiōne tui mēs ista
pmaneat'. Salomōi quo
q; filio meo da cor' pfe
ctū vt custodiat mādata
tua et testimonia tua et
cerimōias tuas: et faciat
vniuersa: & edificet edē
cui? ipē fas' pauī. Prece
pit aūt dd̄ vniuerse ec
clesie. Bñdicite dño
vro. Et bñdixit omnis
ecclesia dño deo patrū
suorum:
& inclinauerūt se et ado
rauerūt dñm & deinde
regē. Immolauerūtq;
victimas dño: et obtu
lerunt holocausta die
sequenti: tauros
mille: arietes mille: a
gnos mille
cū libaminib? suis & vni
uerso ritu abūdātissime
in oēm isrl. Et comede
rūt & biberūt coꝝ dño
in die illo cū grādi leti
cia: & vnxerūt secundo
falomonē filiū dauid.
Vnxerunt autē eū dño
in principē: & sadoch
in pōtificē. Seditq; falo
mō sup foliū dñi in re
gē pro dauid patre suo
& cūctis placuit: et pa
ruit illi omnis isral. Sed
et vniuersi principes &
potentes & cuncti filii
regis dd̄ dederunt ma
nū: & subiecti fuerūt falo
moni regi. Magnifica
uit ergo dñs salomonē
super omnem israel: &
dedit
illi gloriam regni qua
lem nullus habuit
ante eum rex israel. Igi
tur
dauid filius isai regna
uit sup vniuersū israel.
Et dies quibus regna
uit super israel fuerunt
quadraginta anni. In
hebron regnauit septē
annis: & in hierusalem
annis triginta
tribus. Et mortuus est
in senectute bona ple
nus dierū & diuitiis &
gloria. Et regnauit falo
mō filius eius ꝓ eo. Ge
sta autem dauid regis
priora & nouissima
scripta sunt
in libro samuel videntis:
& in libro

וַיִּתְחַזֵּק שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִיד עַל מַלְכוּתוֹ
וַיהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וַיְגַדְּלֵהוּ לְמַעְלָה׃
וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לְכָל יִשְׂרָאֵל לְשָׂרֵי
הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת לְשֹׁפְטִים וּלְכֹל
נָשִׂיא לְכֹל יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי הָאָבוֹת׃
וַיֵּלְכוּ שְׁלֹמֹה וְכָל הַקָּהָל עִמּוֹ לַבָּמָה
אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן כִּי שָׁם הָיָה אֹהֶל
מוֹעֵד הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה עֶבֶד
יְהוָה בַּמִּדְבָּר׃ אֲבָל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
הֶעֱלָה דָּוִיד מִקִּרְיַת יְעָרִים כִּי הֵכִין
לוֹ דָּוִיד כִּי נָטָה לוֹ אֹהֶל בִּירוּשָׁלִָם׃
וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה בְצַלְאֵל
בֶּן אוּרִי בֶן חוּר שָׂם לִפְנֵי מִשְׁכַּן
יְהוָה וַיִּדְרְשֵׁהוּ שְׁלֹמֹה וְהַקָּהָל׃ וַיַּעַל
שְׁלֹמֹה שָׁם עַל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת לִפְנֵי
יְהוָה אֲשֶׁר לְאֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו
עֹלוֹת אֶלֶף׃ בַּלַּיְלָה הַהוּא נִרְאָה
אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁאַל
מָה אֶתֵּן לָךְ׃ וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לֵאלֹהִים
אַתָּה עָשִׂיתָ עִם דָּוִיד אָבִי חֶסֶד
גָּדוֹל וְהִמְלַכְתַּנִי תַּחְתָּיו׃ עַתָּה
יְהוָה אֱלֹהִים יֵאָמֵן דְּבָרְךָ עִם דָּוִיד
אָבִי כִּי אַתָּה הִמְלַכְתַּנִי עַל עָם רָב
כַּעֲפַר הָאָרֶץ׃ עַתָּה חָכְמָה וּמַדָּע תֵּן
לִי וְאֵצְאָה לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְאָבוֹאָה
כִּי מִי יִשְׁפֹּט אֶת עַמְּךָ הַזֶּה הַגָּדוֹל׃
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר
הָיְתָה זֹּאת עִם לְבָבֶךָ וְלֹא שָׂאַלְתָּ
עֹשֶׁר נְכָסִים וְכָבוֹד וְאֶת נֶפֶשׁ
שֹׂנְאֶיךָ וְגַם יָמִים רַבִּים לֹא
שָׁאָלְתָּ תְּשַׁאֵל לְךָ חָכְמָה וּמַדָּע

'nathan' pphete:' atq; in volumine' gad' videtis: 'vniuersiq;' regni eius' & fortitudinis:' & tępoꝛũ' q̃ ''trãsierunt' sub co:' siue in' israel:' siue in' cunctis 'regnis' terrarum. ꝯ Explicit dabreiami .i. palipomenõ liber pm'. Incipit dabriciamun tiue Paralipomenon liber secundus. i.

Cap.i.

Oõfortat' est ergo' salomõ' filiꝰ' dd' in' regno suo' & dñs' deus eius erat' cũ eo:' et magnificauit eũ' i excelsũ:' ''ꝓcepit q̃' salomõ' vniuerso' israel' 'tribũis' & cõturionibus & 'ducibus' et iudicibus 'ois' israel' et' principibus 'familiarũ:' et abiit' cum vniuersa' multitudine' in excelsũ' gabaõ'' vbi' erat 'tabernaculũ' federis' dei 'qd' fecit' moyses' famulus' dei' in' solitudine. ª Arcam autem' dei ꝯ 'adduxerat' dauid' de ciriathiarim' in' locũ quẽ 'preparauerat' ei:' et vbi 'fixerat' illi' '' tabernaculũ: hoc est' in hierusalẽ. ° Altare quoq;' eneũ' qd 'fabricat' fuerat' beseleel filius' uri: filij' or: ubi erat' corã' tabernaculo 'dñi: quod' et requisiuit' salomõ' & ois' ecclesia. ª Accũditq;' salomõ' ad' altare ''eneũ' corã' tabernaculo' federis' dñi:' et obtulit' in eo' mille' hostias. Ecceautẽ' in' ipa' nocte 'apparuit ei' deus' dicẽs ' Postula ꝯ 'quod vis vt' dem' tibi. ' Dixit q̃' salomon' deo 'Tu'' fecisti' cũ' dauid' patre meo' misericordiam 'magnã' et cõstituisti me regẽ' pro eo. ' Nũc ergo 'dñe' deus' impleatur' ' sermo tuus qui pollicitus es' dauid' patri meo. ' Tu 'eni' me fecisti regẽ' sup 'populũ tuũ' multũ q̃ nã innũerabilis est' q̃' puluis' '' terre. ' Da' mihi' spiam' & intelligentiã' vt igrediar ' & egrediar' corã' ' ppło tuo. ' Quis' enim potest 'hunc' ppłm tuũ digne q tã' grandis est' iudicare' ' Dixit autẽ' deus' ad salomonem. ' qa' hoc magis ''placuit' cordi tuo' & nõ 'postulasti' diuitias' & substãtiã' & gliã:' neq; aias eorũ' qui te oderant:' sed ' nec' dies vite' plurimos. ' Petisti autẽ' sapientiã' & scientiam ꝯ

nathan' prophete:' atq; in volumine' gad' videtis: ' vniuerso' regni eius: ' & fortitudinis:' & tępoꝛũ' q̃ ''trãsierunt' sub co:' siue in' israel:' siue in' cunctis 'regnis' terrarum. ꝯ Explicit dabreiami .i. palipomenõ liber pm'. Incipit dabriciamun tiue Paralipomenon liber secundus. i.

Παραλειπομένων. ά.

Ἐτ ϛόρτατ' ἐ salomon filius dauid in A
regno suo: ' & dñs deus eius cũ 2. Reg 5.a.
Βασιλείαν αὐτ', καὶ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μ
eo: ' magnificauit cũ in excelsũ. ' dixit sa
τ' αὐτοῦ, καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος · καὶ ἔπτε σ=
lomon ad vniuersũ' israel tribunis ' cen
λομὼν πρὸς πάντα ' Ισραὴλ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς ἑκα
turionibus ' iudicibus ' oĩs' principib' co
τοντάρχοις καὶ τοῖς κριταῖς καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ἰλαι
ram oĩi israel principib' familiar'. ' a=
τίον πατρὸς Ἰσραὴλ τοῖς ἄρχουσι τῶν πατριῶν. καὶ ἐπο
bit salomon ' vniuersa ecclesia cũ eo in excel Ero.
ρεύθη σολομὼν καὶ πᾶσα ἐκκλησία μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ὑψη 38.a.
sum qđ in gabaon: qñ illic erat tabnaculũ federis
λὴν τὴν ἐν γαβαών, ὅτι ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ὃ
dei qđ fecit moyses seruꝰ dñi in eremo. ' at θεοῦ ὃν ἐποίησε μωυσῆς παῖς κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ. ' τὴν δὲ
aream dei addurerat dauid de ciuitate cariathi κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἀνήνεγκεν δαυὶδ ἐκ πόλεως καριαθι
rim: qñ preparauit ei dauid: qñ fixerat ei tabna ριμ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτῇ δαυίδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκη B
culũ in hierusalem. ' altare eneum qđ fe νὴν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποί
cit beselel filius uri: filij oꝛ: ubi erat corã ησε βεσελεὴλ υἱὸς ὑρεί, υἱοῦ ὢρ, ἐκεῖ ἦν ἔναντι τῆς σκη
culo dñi. ' quesiuit illud salomon ' ecclesia ' ob νῆς κυ'. καὶ ἐξεζήτησεν αὐτὸ σολομὼν καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ ἀπή
tulit illic salomon ad altare eneum qđ co νεγκεν ἐκεῖ σολομὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐποί
ram dño qđ in tabnaculo federis: ' obtulit in co ησεν βεσελεὴλ υἱὸς οὐρεὶ υἱοῦ ὢρ ἐκεῖ ἔναντι τῆς σκηνῆς κυ' τὸ ἐν τῇ σκηνῇ τ' μαρτυρίου, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτὸ
mmillia hostiarũ. ' in nocte illa appuit deus holocausta mille. in nocte illa appuit deus
ὁλοκάυτωσιν χιλίαν. ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὤφθη ὁ θεὸς τῷ
salomoni: ' postula qđ tibi dabo. σολομῶντι, καὶ εἶπεν αὐτῷ, αἴτησαι τί σοι δῶσω:
' dixit salomon ad deũ: tu fecisti cũ ' dixit σολομὼν πρὸς τὸν θεόν, σὺ ἐποίησας μετὰ
dauid patre meo miam magnã: ' cõstitu δαυὶδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα, καὶ ἐβασί=
sti regẽ me pro eo. ' nũc ergo 'dñe' deus' impleatur' ' sermo tuus qui pollicitus es dauid patri meo. ' Tu 'eni' me fecisti regẽ' sup 'populũ tuũ' multũ q̃ nã innũerabilis est' q̃' puluis' '' terre. ' Da' mihi' spiam' & intelligentiã' vt igrediar ' & egrediar' corã' ' ppło tuo. ' Quis' enim potest 'hunc' ppłm tuũ digne q tã' grandis est' iudicare' ' Dixit autẽ' deus' ad salomonem. ' qa' hoc magis ''placuit' cordi tuo' & nõ 'postulasti' diuitias' & substãtiã' & gliã:' neq; aias eorũ' qui te oderant:' sed ' nec' dies vite' plurimos. ' Petisti autẽ' sapientiã' & scientiam ꝯ
σιλεὺς τῶν γαιῶν.

Paralipomenon. ά.

Παραλειπομένων. β'.

Ἐτ ϛόρτατ' ἐ salomon filius dauid in A
regno suo: ' & dñs deus eius cũ 2. Reg 3.a.
Βασιλείαν αὐτ', καὶ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μ
eo: ' magnificauit cũ in excelsũ. ' dixit sa
τ' αὐτοῦ, καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος · καὶ ἔπτε σ=
lomon ad vniuersũ' israel tribunis ' cen
λομὼν πρὸς πάντα ' Ισραὴλ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς ἑκα
turionibus ' iudicibus ' oĩs' principib' co
τοντάρχοις καὶ τοῖς κριταῖς καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσιν ἰλαι
ram oĩi israel principib' familiar'. ' a=
τίον πατρὸς Ἰσραὴλ τοῖς ἄρχουσι τῶν πατριῶν. καὶ ἐπο
bit salomon ' vniuersa ecclesia cũ eo in excel Ero.
ρεύθη σολομὼν καὶ πᾶσα ἐκκλησία μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ὑψη 38.a.
sum qđ in gabaon: qñ illic erat tabnaculũ federis
λὴν τὴν ἐν γαβαών, ὅτι ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ὃ
dei qđ fecit moyses seruꝰ dñi in eremo. ' at θεοῦ ὃν ἐποίησε μωυσῆς παῖς κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ. ' τὴν δὲ
aream dei addurerat dauid de ciuitate cariathi κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἀνήνεγκεν δαυὶδ ἐκ πόλεως καριαθι
rim: qñ preparauit ei dauid: qñ fixerat ei tabna ριμ, ὅτι ἡτοίμασεν αὐτῇ δαυίδ, ὅτι ἔπηξεν αὐτῇ σκη B
culũ in hierusalem. ' altare eneum qđ fe νὴν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποί
cit beselel filius uri: filij oꝛ: ubi erat corã ησε βεσελεὴλ υἱὸς ὑρεί, υἱοῦ ὢρ, ἐκεῖ ἦν ἔναντι τῆς σκη
culo dñi. ' quesiuit illud salomon ' ecclesia ' ob νῆς κυ'. καὶ ἐξεζήτησεν αὐτὸ σολομὼν καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ ἀπή
tulit illic salomon ad altare eneum qđ co νεγκεν ἐκεῖ σολομὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποί
ram dño qđ in tabnaculo federis: ' obtulit in co ησεν βεσελεὴλ υἱὸς οὐρεὶ υἱοῦ ὢρ ἐκεῖ ἔναντι τῆς σκη
mille hostias. in nocte illa appuit deus νῆς κυ' τὸ ἐν τῇ σκηνῇ τ' μαρτυρίου, καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτὸ
holocausta mille. in nocte illa appuit deus

וֵאלֹהֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים וּמִי יַעְצָר עָצָר
לִי לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת כִּי הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי
הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּהוּ וּמִי אֲנִי אֲשֶׁר
אֶבְנֶה לוֹ בַּיִת כִּי אִם לְהַקְטִיר לְפָנָיו׃
וְעַתָּה שְׁלַח לִי אִישׁ חָכָם לַעֲשׂוֹת
בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל
וּבָאַרְגָּמָן וְכַרְמִיל וּתְכֵלֶת וְיֹדֵעַ
לִפְתֹּחַ פְּתוּחִים עִם חֲכָמַי אֲשֶׁר
עִמִּי בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר הֵכִין
דָּוִיד אָבִי וְשִׁלַּח לִי עֲצֵי אֲרָזִים
בְּרוֹשִׁים וְאַלְגּוּמִּים מִן הַלְּבָנוֹן כִּי
אֲנִי יָדַעְתִּי אֲשֶׁר עֲבָדֶיךָ יוֹדְעִים
לִכְרֹת עֲצֵי לְבָנוֹן וְהִנֵּה עֲבָדַי עִם
עֲבָדֶיךָ׃ וּלְהָכִין לִי עֲצִים לָרֹב כִּי
הַבַּיִת אֲשֶׁר אֲנִי בּוֹנֶה גָּדוֹל וְנִפְלָא׃
וְהִנֵּה לַחֹטְבִים לִכְרֹתֵי הָעֵצִים נָתַתִּי
חִטִּים מַכּוֹת לַעֲבָדֶיךָ כֹּרִים עֶשְׂרִים
אֶלֶף וּשְׂעֹרִים כֹּרִים עֶשְׂרִים אֶלֶף וְיַיִן בַּתִּים עֶשְׂרִים אֶלֶף וְיַיִן בַּתִּים
עֶשְׂרִים אֶלֶף וַיֹּאמֶר חוּרָם מֶלֶךְ צֹר
בִּכְתָב וַיִּשְׁלַח אֶל שְׁלֹמֹה בְּאַהֲבַת
יְהוָה אֶת עַמּוֹ נְתָנְךָ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃
וַיֹּאמֶר חוּרָם בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִיד הַמֶּלֶךְ
בֵּן חָכָם יוֹדֵעַ שֵׂכֶל וּבִינָה אֲשֶׁר
יִבְנֶה בַּיִת לַיהוָה וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ׃
וְעַתָּה שָׁלַחְתִּי אִישׁ חָכָם יוֹדֵעַ בִּינָה
לְחוּרָם אָבִיו׃ בֶּן אִשָּׁה מִן בְּנוֹת דָּן
וְאָבִיו אִישׁ צֹרִי יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב
וּבַכֶּסֶף בַּנְּחֹשֶׁת בַּבַּרְזֶל בָּאֲבָנִים
וּבָעֵצִים בָּאַרְגָּמָן בַּתְּכֵלֶת וּבַבּוּץ
וּבַכַּרְמִיל וְלִפְתֹּחַ כָּל פִּתּוּחַ וְלַחְשֹׁב
כָּל מַחֲשֶׁבֶת אֲשֶׁר יִנָּתֵן לוֹ עִם
חֲכָמֶיךָ וְחַכְמֵי אֲדֹנִי דָּוִיד אָבִיךָ׃
וְעַתָּה הַחִטִּים וְהַשְּׂעֹרִים הַיַּיִן

'Magn? & ehī de? nr? sup
oēs" deos: "quis ergo" po
terit ꝑsalere q vt edificet
'ei dignā" domū: "Si" celū
& celi" celorū" capere eū
'nequeūt: "quantus" ego
sum" vt posſim" edificare
'ei" domū: b Sed ad hoc
tantū: "vt adoleatur incē
sum' corā illo. "mitte" er
go" mihi" virū" eruditum
q nouerit" operari" in au
ro' & argento: "ere" et fer
ro: 'purpura: 'coccino
'& hyacintho: "et q sciat
'sculpere" celaturas" cum
his' artificib" quos b me
cū habeo' in iudea" & in
hierusale' quos" prepara
uit" dñs" pater meus. Sed
p & 'ligna" cedrina p mitte
9 mihi & 'arcuthia: " & pi
nea' de libano. "Scio 'enī
p q 'seruī tuī" nouerint oo
'cedere' ligna de' libano.
b Et erunt 'seruī mei' cū
'seruis tuis: " vt parētur
" mihi 'ligna" ꝑlima. " Do
mus" enī quā cupio' edi
ficare" magna eſt nimis
x & inclyta. Preterea' ope
rariis q " cesuri sūt ligna
'seruis tuis" dabo in' ciba
ria" tritici" choros" vigiti
'milia: " et ordei' choros
totidem oooooooooooo
" et vini " viginti' milia
" metretaſ: " olei quoq" fa
ta' viginti" milia. " Dixit
aūt" hyrā" rex" tyri oooooo
" per litteras quas " misе
ra" ad Salomoni. 'qa dilexit
6 dñs' populū suū: idcirco
" te" regnare" fecit' sup eū
" Et addidit" dicēs. p bñdi
ct 9 dñs' deus oooooooo
" israel' qui" fecit' celum
oooooooooooooooooo oo
'& terrā: " qui' dedit" da
uid' regi oooooooooooo
' filiū" sapientē & eruditū
et' sensatū" atq; prudētē:
'vt" edificaret" domū" do
mino: " et palatium sibi.
" Missi ergo tibi' virū" pru
dentē & " scientissimum
'hyrā" patrē meū" filium
' mulieris" de" filia b' dā:
" cui" pater fuit' tyri' qui
" nouerit' operari" in auro
" et argento: " ere & ferro
& " marmore oooooooooo
'& lignis. " In purpura
quoq; & 'hyacintho" &
byſſino' et coccino: ' &
qui sciat' celare' omnem
" sculpturā: b & adiuenire
prudent" q̄dcūq; i ope ne
cessariū ē b cū' artificibus
tuis" & cū" artificib" dñi
mei" dā" pīs tui. p triticū
" ergo 9 & ordeū' & oleū

dñs deus noster super oēs deos. t quis po
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν παρὰ πάντας τοὺς θεούς. καὶ τίς ἰσχύ
terit edificare ei domū: q̄n celū t celi
σαι δικοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον; ὅτι ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς
celi nō ferunt eum: t quis sum ego q̄ edi
τοῦ οὐρανοῦ οὐ φέρουσιν αὐτόν, καὶ τίς εἰμι ἐγὼ ὁ οἶκο
fico ei domū: sed ad adolēdū icēsū coram
δομῶν αὐτῷ οἶκον; ἀλλ' ἢ θυμίαμα κατέναντι αὐτοῦ. καὶ
me. t nūc mitte mihi virū sapientē q̄ nouerit facere in
νῦν ἀπόστειλόν μοι ἄνδρα σοφὸν καὶ εἰδότα ποιῆσαι ἐν
auro t in argēto t in ere t in ferro
τῷ χρυσίῳ καὶ ἐν τῷ ἀργυρίῳ καὶ ἐν χαλκῷ καὶ ἐν σιδήρῳ
t in purpura t in coccino t in hyacintho: t
καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ καὶ ἐν τῷ ὑακίνθῳ, καὶ
qui sciat sculpere celaturas cū sapientib" qui me
ἐπισταμένον γλύφειν γλυφὰς μετὰ τῶν σοφῶν τῶν μετ' ἐ
cum in tudea t in hierusalem: quos ꝑparauit dauid
μοῦ ἐν ἰούδᾳ καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, ὧν ἡτοίμασεν ὁ Δαυὶδ ὁ
pater meus. t mitte mihi ligna cedrina t arcu
πατήρ μου. καὶ ἀπόστειλόν μοι ξύλα κέδρινα καὶ ἀρκεύ
thina t pinea de libano. ego enī scio q̄ fer
θινα καὶ πεύκινα ἐκ τοῦ λιβάνου. ἐγὼ γὰρ οἶδα ὅτι οἱ δοῦ
ui tui sciunt cedere ligna de libano. t ecce
λοί σου οἴδασι κόπτειν ξύλα ἐκ τοῦ λιβάνου. καὶ ἰδοὺ
seruī mei ibunt cū seruis tuis vt pre
οἱ παῖδές μου πορεύσονται μετὰ τῶν παίδων σου ἕτοι
parent mihi ligna in multitudine: q̄n dom? quā ego edifi
μάσαι μοι ξύλα εἰς πλῆθος, ὅτι ὁ οἶκος ὃν ἐγὼ οἰκοδο
co magna t inclyta. t ecce operātibus qui
μῶ μέγας καὶ ἔνδοξος. καὶ ἰδοὺ τοῖς ἐργαζομένοις τοῖς
cedunt ligna in cibaria ꝑdi tritici in dona
κόπτουσι ξύλα εἰς βράματα δώσω σῖτον εἰς δόματα
seruis tuis cozoriū tritici viginti milia: t oz
τοῖς παισί σου κόρων πυροῦ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ κρι
dei cozor viginti milia: t olei mēſurarū viginti mi
θῶν κόρων εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἔλαίου μέτρων εἴκοσι χι
lia: t vini mēſurarū viginti milia. t dixit chi
λιάδας, καὶ οἴνου μέτρων εἴκοσι χιλιάδας. καὶ εἶπεν Χει
ram rex tyri in scriptura: t misit ad salo
ρὰμ βασιλεὺς Τύρου ἐν γραφῇ, καὶ ἀπέστειλε πρὸς σολο
monē: q̄n dilexit dñs ꝑplm suum: dedit
μῶντα, ἐν τῷ ἀγαπῆσαι κύριον τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἔδωκέ
te sup eos in regem. t dixit chiram: benedict
σε ἐπ' αὐτοὺς εἰς βασιλέα. καὶ εἶπεν Χειράμ, εὐλογητὸς
dñs deus israel: qui fecit celū t terrā:
κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
qui dedit regi dauit filiū sapientē t scientē ꝑdi
ὃς ἔδωκε τῷ βασιλεῖ δαυὶδ υἱὸν σοφὸν καὶ εἰδότα φρο
dentia t scientiā: q̄ edificabit domū dño t
νησιν καὶ ἐπιστήμην, ὃς οἰκοδομήσει οἶκον τῷ κυρίῳ καὶ
domū regno suo. t nūc mitti tibi virū
οἶκον τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ νῦν ἀπέσταλκά σοι ἄνδρα
sapientē t scientē prudētiā chiram ſeruū meū
σοφὸν καὶ εἰδότα σύνεσιν τὸν Χειρὰμ τὸν παῖδά μου
filiū mulieris de filiabus dan: t pater e
υἱὸν γυναικὸς ἀπὸ τῶν θυγατέρων δᾶν, καὶ πατὴρ αὐ
ius vir tyrius: scientē facere in auro t argē
τοῦ ἀνὴρ Τύριος, εἰδότα ποιεῖν ἐν χρυσίῳ καὶ ἀργυ
to t in ere t in ferro in lapidib" t lignis:
ρίῳ καὶ ἐν χαλκῷ καὶ ἐν σιδήρῳ ἐν λίθοις καὶ ξύλοις,
t tetere in purpura t in hyacintho t in
καὶ ὑφαίνειν ἐν τῇ πορφύρᾳ καὶ ἐν τῷ ὑακίνθῳ καὶ ἐν
byſſo t in coccino: t celare sculpturās:
τῇ βύσσῳ καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ, καὶ γλύφειν γλυφάς,
t excogitare adiunctionē in oibus q̄ dederis ei cū
καὶ διανοεῖσθαι διανοήσιν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν δῷς αὐτῷ με
sapientib" tuis t cū sapientibus dñi
τὰ τῶν σοφῶν σου καὶ μετὰ τῶν σοφῶν τοῦ κυρίου
mei dauid patris tui. t nūc triticū t
μου Δαυὶδ τοῦ πατρός σου. καὶ νῦν τὸν σῖτον καὶ
ordeū t vinū t oleum
τὴν κριθὴν καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον ooooooooooo

ἃ εἶπεν ὁ κύριός μου, ἀποστειλάτω τοῖς παισὶν αὐτοῦ,
t nos cedemus ligna de libano iuxta oēm
καὶ ἡμεῖς κόψομεν ξύλα ἐκ τοῦ λιβάνου κατὰ πάσαν τὴν
necessitatē tuā: t ferem" tibi ea ratibus in ma
χρείαν σου, καὶ ἄσομέν σοι αὐτὰ σχεδίας ἐπὶ τὴν θά
re ioppes: t tu trāsferes ea in hierusalem.
λασσαν Ἰόππης, καὶ σὺ ἀνοίσεις αὐτὰ εἰς ἱερουσαλήμ.
t cōgregauit salomon oēs viros proſely
καὶ συνήγαγεν σολομὼν πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς προσηλύ
tos q̄ in terra israēl post numerū quē numerauit eos
τους τοὺς ἐν τῇ γῇ Ἰσραὴλ μετὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἠρίθμησεν αὐτούς
dauid pater eius: t inuēti sūt centū quinquagīta mi
Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ εὑρέθησαν ἑκατὸν πεντηκοντα χι
lia t tria milia servienti. t fecit ex eis
λιάδες καὶ τρισχίλιοι ἐξακόσιοι. καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτῶν
septuaginta milia viros hīs portātib": t octogin
ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν ὑποφόρων, καὶ ὀγδοήκον
ta milia lapicidas in mōte: t tria milia ſercen
τα χιλιάδας λατόμων ἐν τῷ ὄρει, καὶ τρισχιλίους ἑξακο
tos opēr ꝑpositos sup populum.
σίους ἐργοδιώκτας ἐπὶ τὸν λαόν.

Ca.3.

A 3.Reg. 6.a.

Θ T incepit salomon edificare domū dñi in
Καὶ ἤρξατο σολομὼν οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου ἐν
hierusalem in mōte moria: vbi apparuit dñs dauid
ἱερουσαλὴμ ἐν ὄρει τῷ ἀμορία, οὗ ὤφθη κύριος τῷ Δαυὶ
patri eius in loco: quē parauerat dauid in
τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ, ὃν ἡτοίμασε Δαυὶδ ἐν
area ornā iebusei. t cepit edificare
τῷ ἅλῳ ὀρνᾶν τοῦ Ἰεβουσαίου. καὶ ἤρξατο οἰκοδομῆσαι
salomon in mēſe secundo in anno quar
σολομὼν ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρ
to regni sui. t hec incepit salomon
τῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ταῦτα ἤρξατο σολομὼν
vt edificaret domū dei: lōgitudo men
τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, μῆκος τῆς διαμε
ſure prime cubitor ſexaginta: t latitudo cu
τρήσεως τῆς πρώτης πηχῶν ἑξήκοντα, καὶ εὖρος πη
bitor viginti: t ꝑtich turta fronte domus
χῶν εἴκοσι, καὶ τὸ αἴλαμ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου
lōgitudo in fronte latitudinis dom" cubitor
μῆκος ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πλάτους τοῦ οἴκου πηχῶν
viginti: t altitudo cubitor centū t viginti. t de
εἴκοσι, καὶ τὸ ὕψος πηχῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. καὶ κα
auraūit eā intrisec" auro puro. t do
τεχρύσωσεν αὐτὸν ἔσωθεν χρυσίῳ καθαρῷ. καὶ τὸν οἶ
mū magnū texit lignis cedrinis: t deaura
κον τὸν μέγαν ἐξύλωσε ξύλοις κεδρίνοις, καὶ κατεχρύ
uit auro puro. t sculpſit in ea pal
σωσε χρυσίῳ καθαρῷ. καὶ ἐγλυφεν ἐπ' αὐτοῦ φοί
mas t catenas. t ornauit domū lapidib"
νικας καὶ ἁλύσεις. καὶ ἐκόσμησε τὸν οἶκον λίθοις
B preciosis in glorīā: t auro auri q̄d ex pharuim.
Τιμίοις εἰς δόξαν, καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ τοῦ ἐκ φαρουείμ.
t deaurauit domū auro t parietes
καὶ ἐχρύσωσε τὸν οἶκον χρυσίῳ καὶ τοὺς τοίχους
t vestibula t tecta t ho
καὶ τοὺς θυλῶνας καὶ τὰ δώματα καὶ τὰ θυρώ
stia eius. t celauit cherubim in pari
ματα αὐτοῦ. καὶ ἐγλυφε χερουβὶμ ἐπὶ τῶν τοί
tib". t fecit domū ſancti ſanctor:
χων. καὶ ἐποίησε τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων,
lōgitudo eius in facie latitudinis do
μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πλάτους τοῦ οἴ
mus cubitor viginti: t latitudo cubitor viginti. t
κου πηχῶν εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν εἴκοσι. καὶ
deauraūit eam auro puro in talentis
κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ ἐν ταλάντοις
ſercentis. t pondus
ἑξακοσίοις. καὶ ὁλκὴ ooo oooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

& vinum: "que" pollicit?
es' domine mi" mitte ooo
'ſeruis tuis. " Nos aūt" ce
demus" ligna" de' libano
quot' necessaria habue
ris: " & applicabim" ea' ra
tibus" per' mare in" ioppe:
" tuū at erit" trāſferre
ea in" hierusalem. ' Numerauit igitur" salomon
'omēs" viros' proselytos
' qui erant ' in terra oooo
'israel' post" dinumeratio
nem' quā" dinumerauit
'dā' p̄ceſſ: " & inuēti sūt
" centū' quinquagīta' tria
" milia" & sexcenti. oooo
ooooooooooooooooooooo oo
" Fecit q̄" ex eis' septuagi
ta" milia qui humeris ooo
" onera portarēt: " & octo
ginta' milia q lapides" de
mōtib" cederēt. " Tria aūt
' milia" & sexcētos' ꝑposi
tos" operū' ꝑpōn. 3.
Θ T" cepit oooooooooo
" salomon' edificare' do
mum' dñi" in hierusalem
" in mōte' moria" qui' de
mōſtratus fuerat" dauid
' patri ei" 9 loco" quē" pa
uerat' dauid" in area oooo
' hornan" iebusei. " Cepit
autem' edificare' menſe
' secundo' anno" quarto
' regni sui. oooooooooo
' Et hec sūt" fundamēta q̄
iecit" salomon' vt edifica
ret' domū" dei: " lōgitudi
nis" cubitos" in mensura
' prima" ſexagita: ' latitu
dinis oooooooooooooooo
" cubitos' viginti. ' Porti
cum vero oooooooooooo
" ad frōtē q̄tē debatur i" lō
gū" iuxta mēſurā' latitu
dinis" dom" cubitor" vi
gīti. " Porro altitudo" cē
tū' viginti cubitorū erat.
" Et deauraūit eā' intrīſe
cus" " auro" mundiſſimo.
" Domū" quoq; " maſore
' texit tabulis" ligneis' a
biegnif: " & laminas' auri
obrizi" affixit per totū.
' Sculpſit q; " ea" palmas:
' & q̄ſi' catenulas ſe inuicē
cōplectētes. " ſtrauit quo
q; pauimētū' tēpli" p̄cio
ſiſſimo" marmore' decor
multo. " Porro aurū erat
p batiſſimū: de cui" lamis
" texit" domū: & " trabes
ei" & poſtes: " parietes' &
oſtia: ' & celauit' cherubi
' i" parietib". " Fecit quoq;
" domū' ſcti' ſctō": " lōgi
tudinē" iuxta " latitudine
' dom" " cubitor" vigiti:
" & latitudinē ſiſ" vigiti
" cubitorū. " Et laminis
" aureis" texit eam' quaſi
talentis" ſexcentis. Sed" &

לִמְסִמְרוֹת׃ לְשִׁקָּלִים חֲמִשִּׁים זָהָב ׀ סַפֵּר
וְהָעֲלִיּוֹת חָפָה זָהָב ׃ וַיַּעַשׂ בְּבֵית עֲלָה
הַקֹּדֶשׁ הַקְּדָשִׁים ׀ כְּרוּבִים ׀ שְׁנַיִם מְנֹרָה
מַעֲשֵׂה־צָפָה וַיְצַפּוּ אֹתָם זָהָב ׃ עָשָׂה
וְכַנְפֵי ׀ הַכְּרוּבִים אָרְכָּם ׀ אַמּוֹת אָמוֹת
עֶשְׂרִים כָּנָף הָאֶחָד לָאַמּוֹת חָמֵשׁ
מַגַּעַת לְקִיר הַבַּיִת וְהַכָּנָף הָאַחֶרֶת נָגַע
אַמּוֹת חָמֵשׁ מַגַּיַע לְכָנַף ׀ הַכְּרוּב
הָאַחֵר׃ וְכָנַף הַכְּרוּב הָאֶחָד אַמּוֹת
חָמֵשׁ מַגִּיעַ לְקִיר ׀ הַבַּיִת ׀ וְהַכָּנָף
הָאַחֶרֶת אַמּוֹת חָמֵשׁ דְּבֵקָה לְכָנַף
הַכְּרוּב הָאַחֵר׃ כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים הָאֵלֶּה
פְּרֹשִׂים אַמּוֹת עֶשְׂרִים וְהֵם עֹמְדִים
עַל רַגְלֵיהֶם וּפְנֵיהֶם לַבָּיִת ׃ וַיַּעַשׂ עָנָה
אֶת פָּרֹכֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת וְשֵׁשׁ וַיַּעַשׂ
וּבוּץ ׀ וַיַּעַל עֲלֵיהֶן כְּרוּבִים ׃ וַיַּעַשׂ עָלָה
לִפְנֵי הַבַּיִת עַמּוּדִים שְׁנַיִם אַמּוֹת עָמַד
שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ אַמּוֹת אָרְכּוֹ ׀ וְהַצְּפֶת אֲשֶׁר צָפָה
עַל רֹאשׁוֹ חָמֵשׁ אַמּוֹת ׃ וַיַּעַשׂ
שַׁרְשְׁרוֹת בַּדְּבִיר וַיִּתֵּן עַל רֹאשׁ שָׂרַשׁ
הָעַמּוּדִים וַיַּעַשׂ רִמֹּנִים מֵאָה וַיִּתֵּן
בַּשַּׁרְשְׁרוֹת׃ וַיָּקֶם אֶת הָעַמּוּדִים עַל קוּם
פְּנֵי ׀ הֵהֵיכָל ׀ אֶחָד ׀ מִיָּמִין ׀ וְאֶחָד הֵכִין
מִהַשְּׂמְאוֹל וַיִּקְרָא שֵׁם הַיְמִינִי יָכִין
וְשֵׁם הַשְּׂמְאִלִי בֹּעַז ׃ Cap. iiij.
וַיַּעַשׂ מִזְבַּח נְחֹשֶׁת עֶשְׂרִים אַמָּה זֶרַח
אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים אַמָּה רָחְבּוֹ וְעֶשֶׂר
אַמּוֹת קוֹמָתוֹ׃ וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוּצָק יָצַק
עָשֶׂר בָּאַמָּה מִשְּׂפָתוֹ אֶל שְׂפָתוֹ עָגֹל שְׂפָה
סָבִיב וְחָמֵשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתוֹ וְקָו סָבֵב
שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה יָסֵב אֹתוֹ סָבִיב ׃ סָבַב
וּדְמוּת פְּקָעִים תַּחַת לוֹ סָבִיב סָבִיב דָּמָה
סֹבְבִים אוֹתוֹ עֶשֶׂר בָּאַמָּה מַקִּיפִים נָקַף
אֶת הַיָּם סָבִיב שְׁנַיִם טוּרִים הֻמָּךְ מָנָה
יְצוּקִים בְּמַצֲקֹתוֹ׃ שָׁמַד עַל שְׁנַיִם יָצוּק
עָשָׂר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פְנִים צָפוֹנָה צָפָה

* clauos fecit * aureos : ita vt ſinguli clauꝰ ſiclos
ꝑquinq; genos appenderēt.
ᵇ Cenacula quoq; ᶜ texit
ᵇauro. ᶜ Fecit et ᵈ in domo
ᵈſcti ſctoꝝ ᵉcherubin ᶠ duos
ᵉopus de lignis ꝑturibilis :ᵍ & ꝓ beauruit eos au-
texitᵉeos ᵍauro.
ᵍAle cherubin ʰvigiti cu
bitis extēdebātur : ita vt
ʰvna ᵃala habęret cubitoſ
ᵃquinq; & tangeret ᵇ pariętem ᶜ do
ᵇtangeret ᶜ pariętem ᵈ do
mus: & ᵉaltera ᶠquinq; cu
ᵉcubitos ᵍhīſ: alāꝫ tāgeret
ᵐalteri ⁱ cherub . Simil ʳ
ᵈcherub ᵉalteri ⁱ alaꝫ qui-
q; habebat ᵍcubitos : &
ʰtangebat ⁱ pariętem : ˢ &
ala eius
ᵗalteꝛa ᵘquinq; ᵛ cubitoꝝ
ʷalam
ˣcherub ʸalteri ᶻ cōtinge
bat. Igiʳale vtriuſq; ᵃcher
rub ᵇexpāſe erāt: & exten
debātur ᶜ cubitos ᵈvigiti.
ᵐ Ipſi āt ᵉ ſtabāt erectis
ᶠpedib ᵍ: & facies eorum
erāt verſꝰ ad exteriorem
ʰdomū. ⁱ Fecit quoq; ᵏve-
lū ex ˡhyacintho ᵐpurpu-
raꝝ cocco ⁿ & ᵒ byſſo: ᵖ & ite
xuit ᑫ eis ʳcherubin. ˢ Añfo
resēt ᵗ tepli ᵘ duas ᵛ colūnaꝫ
q ʷ trigita ˣ & qnq; ʸ cubitos
hēbāt ᶻ altitudinis. " Por-
ro capita earum ᵃ quinq;
ʳcubitorū: necnon ˢ & q̄li
ᵗcatenulas ᵘ in oraculo: ˣ &
ſuppoſuit eas ʸ capitibus
ᶻcolūnarū. ᵃ Malograna
ta etiam ʳ centum: que oo
ˢ catenulis ᵗ interpoſuit.
Ipas quoq ᵘ colūnas ᵛ po
ſuit ʷ in ˣ vestibulo ʸ tēpli:
ᶻ vnāꝫ a dextris; ᵃ & alteraꝫ
ᵇa ſiniſtris. Eāᵃ q̄ a dextriſ
eratᵇ vocauitᶜ iachin: oo
ᶜ & ᵈ que ad leuam ᵉ vocā-
uitᵉ booz. 4.
ᵃ Fecit quoq; ᵇ altare ᶜ e
neū ᵈ vigiti ᵉ cubitoꝝ
ᶠlōgitudinis : ᵍ & vigīti
ʰcubitoꝝ ⁱlatitudinis: ᵏ &
decē ˡcubitoum ᵐ altitudi
nis. ᵖ Mare ēt eneū ᑫ fuſile
ʳdecē ˢ cubitis ᵗa labio vſ
q; ᵘad labium: ˣ rotundū
ʸper circuitū. ᶻ Quiq; ᵃcu
bitos habebat ᵇ altitudi
nis: ᶜ & fūicul ᵈ trigita ᵉcu
bitoꝝ ᶠambiebat ᵍgyrum
ʰei ⁱ. ᵏ Sītitudo quoq; ˡbo
um erat ᵐ subter " illā. Et
ᵃdecē ᵇ cubitis q̄dā extrin
ſecꝰ celature q̄li ᵈduobus
ᵉverſib ᶠ labiū ᵍ maris ʰ cir
cuibant. ᶜ Boues aūt erāt
ᵈfuſiles: & ipſū mare ᵉ ſu-
per ᶠ duodeci ᵍ boues ſipo
ſitū erat: quorū ʰtres ⁱ reſ
picibāt " ad aquilonem:

clauoꝝ: pōdus vni⁹ quinquaginta ſicli
τῶν ἥλων, ὁλκὴ τοῦ ἑνὸς πεντήκοντα σίκλοι τοῦ C
aurꝫ: τ cenacula deaurault auro. τ fe
χρυσίου, καὶ τὰ ὑπερῷα ἐκένσωσε χρυσίῳ. καὶ ἐποί
cit in domo ſancta ſanctoꝝ cherubim duos
ησεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων χερουβὶμ δύο
opus de lignis ꝑturibilis :ᵍ & beauruit eos au
ἔργον ἐκ ξύλων ἀσκήτων, καὶ ἐχρύσωσιν αὐτὰ χρυ
ro. τ. ale cherubim lōgitudo cu
σίῳ. καὶ αἱ πτέρυγες τῶν χερουβὶμ τὸ μῆκος πη
bitoꝝ vigint τ ala vna cherub
χῶν εἴκοσι. καὶ ἡ πτέρυξ ἡμία τοῦ χερουβ τοῦ
vnis: cubitoꝝ quinq; ᵗ tangebat pariete do
ἑνός, πηχῶν πέντε ἀσσομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴκ
mꝰ: τ ala altera cubitoꝝ quinq; ᵗ tāgebat
ου, καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πηχῶν πέντε, ἀσσομένη
alam cherub alterius. τ a-
τῆς πτέρυγος τοῦ χερουβ τοῦ ἑτέρου. καὶ αἱ πτέρυ
le cherubi hoꝝ extense cu-
γες τῶν χερουβὶμ τούτων διαπεπετασμέναι πη-
bitoꝝ viginti, ipſa ſtantia in pedibus
χεις εἴκοσι. καὶ αὐτὰ ἑστήκοτα ἐπὶ τοὺς πόδας
ſuis: et facies eoꝝ in domū. τ
αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον. καὶ
fecit velum ex hyacinthꝰ & purpu-
ἐποίησε τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύ-
ra τ coccino τ byſſo. τ intexuit in eo
ρας καὶ κοκκίνου καὶ βύσσου. καὶ ὕφανεν ἐν αὐτῷ
cherubi. τ fecit ante domū
χερουβίμ. καὶ ἐποίησε κατέμπροσθεν τοῦ οἴκου
colūnas duas cubitoꝝ triginta quinq; altitudo: τ
στύλους δύο πηχῶν τριάκοντα πέντε τὸ ὕψος, καὶ τὰς
capitella eaꝝ cubitoꝝ quinq;. τ fecit ca-
κεφαλίδας αὐτῶν πηχῶν πέντε. καὶ ἐποίησεν ἁλυ
tenas in ozaculo τ posuit in capi-
σιδωτὰς ἐν τῷ δαβὶρ καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῶν κεφα-
tib⁹ colūnaꝝ. τ fecit malogranata centū, τ
λῶν τῶν στύλων. καὶ ἐποίησε ῥοΐσκους ἑκατόν. καὶ
imposuit in catenis: τ statuit colūnas
ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν ἁλύσεων, καὶ ἔστησε τοὺς στύλους
iuxta faciem tēpli: vnā a dextris: τ
κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ τὸν
vnā a ſiniſtris. τ vocauit nomē eiꝰ q̄ a dex-
ἕνα ἐξ εὐωνύμων. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ δεξι-
trīs directio: τ nomē eiꝰ q̄ a ſiniſtris fortitudo.
ῶν κατόρθωσις, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῷ ἐξαρισεῤῥωτὶ χύς. Ca.4.
ꝰ fecit altare eneum: viginti
Καὶ ἐποίησε τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, εἴκοσι
cubitoꝝ longitudo: τ viginti cubitoꝝ latitudo: τ
πηχέων τὸ μῆκος, καὶ εἴκοσι πηχέων τὸ εὖρος, καὶ
decē cubitoꝝ altitudo: τ fecit mare
δέκα πηχέων τὸ ὕψος. καὶ ἐποίησε τὴν θάλασσαν
fuſile decē cubitoꝝ mensurā a la-
χυτὴν δέκα πηχέων τὴν διαμέτρησιν ἐκτὸς τοῦ χεί
bio eius in labiū eiꝰ rotundū p circuitū
λους αὐτῆς εἰς τὸ χεῖλος αὐτῆς στρογγύλην κυκλόθεν
τ quinq; cubitoꝝ altitudo. τ circuitus tri-
καὶ πέντε πηχέων τὸ ὕψος. καὶ τὸ κύκλωμα τρία
ginta cubitoꝝ ambiebat illud ꝑcircuitū: τ similitudo
κοντα πηχῶν ἐκύκλου αὐτὴν κύκλῳ. καὶ ὁμοίωμα
vitulorꝝ subter illud ꝑcircuitū ambientes il
μόχων ὑποκάτωθεν αὐτῆς κυκλόθεν κυκλοῦντες αὐ-
lud decē in cubito ambientes mare ꝑ
τὴν δέκα ἐν πήχει κυκλοῦντες τὴν θάλασσαν κυκ
circuitū. duo ordines bouesfuſiles in effuſione eo
κλόθεν. δύο σίχοι βόες χωνευτοὶ ἐν τῇ χωνεύσει αὐ
rum: fecerunt eos: ſtans ſup duodecim: boues
τῶν, ἐποίησάν αὐτούς, ἑστῶσα ἐπὶ δώδεκα μόχους
mare. tres reſpicientes ad aquilonem:
θάλασσα. οἱ τρεῖς βλέποντες πρὸς βορρᾶν,

τ tres aſpicientes ad occidentē: τ tres
καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες πρὸς δυσμάς, καὶ οἱ τρεῖς
aſpicientes ad auſtrū: τ tres aſpicientes ad
βλέποντες πρὸς νότον, καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες πρὸς
orientem: τ mare in ipſis ſupra. τ erāt
ἀνατολάς, καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἄνω. καὶ αἱ πᾶ
poſteriora ipſoꝝ intus: τ craſſitudo maris
σαι δίδια αὐτῶν ἔσω, καὶ τὸ πάχος τῆς θαλάσσης
palmi. τ labiū eius: ſicut labiū calī
παλαιστῆς. καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς, ὡς χεῖλος ποτηρί
ces ſculpti ꝓterminū lilij: capiēs metre
ου διαγεγλυμμένου βλασοὺς κρίνου, χωροῦσα μετρη
tas tria millia: τ perfect illud τ fe-
τὰς τρισχιλίους, καὶ ἐξετέλεσεν αὐτήν. καὶ ἐποί
cit pelues decē: τ posuit quinq; a dex
ησε λουτῆρας δέκα, καὶ ἔθηκε τοὺς πέντε ἐκ δε-
tris τ quinq; a ſiniſtris: vt lauarēt in
ξιῶν καὶ τοὺς πέντε ἐξ ἀριστερῶν, τοῦ πλύνειν ἐν
ipſis opa holocauſtoꝝ τ vt illuerēt
αὐτοῖς τὰ ἔργα τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ ἀσχολεῖσθαι
in ipſis: τ mare vt lauarent ſa-
ἐν αὐτοῖς, καὶ ἡ θάλασσα εἰς τὸ νίπτεσθαι τοὺς ἱε-
cerdotes in eo. τ fecit cādelabra au-
ρεῖς ἐν αὐτῇ. καὶ ἐποίησε τὰς λυχνίας τὰς χρυ-
rea decē fm iudiciū ipſoꝝ. τ posuit in tē-
σᾶς δέκα κατὰ τὸ κρῖμα αὐτῶν. καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ
plo quinq; a dextris: τ quinq; a ſiniſtris. τ
ναῷ πέντε ἐκ δεξιῶν, καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν. καὶ
fecit mēſas decem: τ posuit quinq; a dex-
ἐποίησε τραπέζας δέκα, καὶ ἔθηκεν πέντε ἐκ δεξι-
tris τ quinq; a ſiniſtris. τ fecit phialas
ῶν καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν. καὶ ἐποίησε φιάλας
aureas centum. τ fecit atriū ſacerdotū:
χρυσᾶς ἑκατόν. καὶ ἐποίησε τὴν αὐλὴν τῶν ἱερέων,
τ atrium magnū: τ fores a-
καὶ τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην, καὶ τὰς θύρας τῆς αὐ
triū: τ hoſtia ipſoꝝ erata
λῆς, καὶ τὰ θυρώματα αὐτῶν κατακεχαλκωμένα
ere. τ mare posuit ab angulo
χαλκῷ. καὶ τὴν θάλασσαν ἔθηκεν ἐκτὸς γωνίας τοῦ
dom⁹ a dextris ad orientē partis q̄
οἴκου ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μέρους τοῦ
ad auſtrū. τ fecit chiram lebetes τ
πρὸς νότον. καὶ ἐποίησε χειρὰμ τοὺς λέβητας καὶ
creagras τ thuribula. τ perfecit chi
τὰς κρεάγρας καὶ τὰ πυρεῖα. καὶ συνετέλεσε χει
ram facere omne opus qđ fecit ſa-
ρὰμ ποιῆσαι πᾶσαν τὴν ἐργασίαν ἣν ἐποίησε σο-
lomon rex in domo dei colūnas duas
λομὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ στύλους δύο
τ baſes. τ capitella in capitibus
καὶ τὰς βάσεις. καὶ τὰς χωθαρὼθ ἐπὶ κεφαλῶν
colūnaꝝ duo. τ reticula duo vt tegerent
τῶν στύλων δύο. καὶ δίκτυα δύο συγκαλύπτειν τὰς
duas baſes capitellorꝝ: q̄ ſūt in capitib⁹
δύο βάσεις τῶν χωθαρώθ, ἃ ἐστιν ἐπὶ κεφαλῶν τῶν
colūnaꝝ. τ malogranata aurea quadrīgēta in duo
στύλων. καὶ ῥοαὶ χρυσοῦς τετρακοσίους εἰς τὰ δύο
reticula. duo q̄ſ malo granatoꝝ reticulo vno : vt tegerēt
δίκτυα. δύο χόνι ῥοῶν ἐν τῷ δικτύῳ τῷ ἑνί, ϯ συγκαλύπτειν
duas baſes capitellorꝝ: q̄ ſunt ſupra
τὰς δύο βάσεις τῶν χωθαρώθ, ἃ ἐστιν ἐπάνω τῶν
colūnaꝝ. τ baſes fecit decē. τ pe-
στύλων. καὶ τοὺς μεχωνὼθ ἐποίησε δέκα. καὶ τοὺς λου
lues fecit ſup baſes. τ ma
τῆρας ἐποίησεν ἐπὶ τῶν μεχωνώθ. καὶ τὴν θάλασ
re vnū τ vitulos duodecim ſub
σαν μίαν καὶ τοὺς μόχους τοὺς δώδεκα ὑποκάτω
eo. τ lebetes τ creagras τ phia
αὐτῆς. καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς κρεάγρας καὶ φιά
las: τ omnia vaſa eoꝝ q̄ fecit
λας, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν ἃ ἐποίησε

°& aliꝰ tres ᵍad occidētē.
'Porro tres alii
'meridiē :" & tres q reliq
erāt ᵏ oriētē: hūtes ˡ mare
ᵐ ſuppoſitum. ° Poſteriora autem boum erant oo
ⁿintrifec ᵒ ſub mari. ᵖ Por
ro vaſtitas eiꝰ hēbat men
ſuraᵍ palmi: ʳ & labiū illiꝰ
erat ˢ q̄ſ ᵗ labiū calicis vel
ᵘrepādi "lilii: ˣ capiebatq;
ʸtria ᶻ milia ᵃ metretas. ᵇ Fe
cit quoq; ᶜ cōchas ᵈ decē:
'& poſuit gnq; ᵉa dextriſ:
ᵇ& quīq; ᶜa ſiniſtris: ᵍ vt la
uarent ʰ in eis oīa que in
ⁱ holocauſtum oblaturi
erāt. ᵏ Porro ˡ mari ᵐ facer
dotes ⁿ lauabantur. ᵖ Fe
cit autem & oooooooo
ᵍcādelabra ʳaurea ˢ decem
ᵗ ſis ſpecie quā iuſſerat fie
ri: ᵘ & poſuit ea ˣ in tēplo
'quīq; ᵃa dextris ᵇ & qnq;
ᶜa ſiniſtris. Nec nō ᵈ & me
faſ decē: ᵉ & poſuit eas ᶠ in
tēplo: ᵍ quīq; ʰa dextris ᵏ &
quinq; ˡ a ſiniſtris. oooo
ᵐ Phialas quoq; ⁿ aureas
ᵒcentum. ᵖ Fecit etiam oo
ᑫatrium ʳfacerdotū ˢ & ba
ſilicam ᵗ grandem: oooo
'& oſtia ᵘ i baſilica que ᵛ te
xit oooooooooooooooo
ʷere. ˣ Porro ʸ mare ᶻ po
ſuit ᵃ in latere ᵇ dextero oo
ᶜōtra orientem ᵈ ad ᵉ me-
ridiem. ᶠ Fecit autē ᵍ hyrā
ʰlebetes ⁱ & ᵏ creagras ˡ &
oooooooooooooooo
ᵐopus ⁿ regis
oooooooooooooooo
ooooooooooooooooo
ᵒin domo ᵖ dei: hoc eſt ᑫ co
lumnas oooooooooo
ʳduas ˢ & epiſtylia ᵗ m ᵘ & capi
ta: oooooooooooooo
'& quaſi quedā ˣ retiacu
la que capita oooooooo
ʸtegerēt ᶻ ſuper ᵃ epiſtylia.
oooooooooooooooo
ᵇMalogranata ᶜquoq; oo
ooooooooooooooooo
ᵈquadrigenta & oooooooo
ooooooooooooooooo
ᵉretiacula ᶠduo ita vt bini
ᵍordines ʰ malogranato
rum ⁱ ſingulis ᵏ retiaclis iū
gerentur: q̄ ˡ protegerēt
'epiſtylia & ᵐ capita oooo
ooooooooooooooooo
ⁿcolumnarū. ᵒ Baſes ᵖ etiā
ᑫfecit: ʳ & oooooooooo
ooooooooooooooooo
ˢconchas quas ᵗ ſuper po
ſuit ᵘ baſibus. ᵛ Mare oooo
ʷvnum: ˣ boues ʸ quoq;
ᶻ duodecim oooooooo
ᵃſub mari. ᵇ Et ᶜ lebetes ᵈ &
ᵉ creagras oooooooooo
ᶠ& ᵍ phialas. ʰ Omnia ⁱ vaſa ᵏ fecit oooooooooo

חוּרָם אֲבִיו לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לִבְנֹת
יְהוָה נִשְׁתַּיִם מָרוֹם וְנִבְחַר יְרֵדֵן
יָצַקָם הַמֶּלֶךְ בְּעַבֵי הָאֲדָמָה בֵּין
סְכוֹת וּבֵין צְרֵדָתָה וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה
כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה לָרֹב מְאֹד
כִּי לֹא נֶחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת
וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֵת כָּל הַכֵּלִים אֲשֶׁר
בֵּית הָאֱלֹהִים וְאֵת מִזְבַּח הַזָּהָב
וְאֵת הַשֻּׁלְחָנוֹת וְעַלֵיהֶם לֶחֶם
הַפָּנִים וְאֵת הַמְּנֹרוֹת וּנְרוֹתֵיהֶם
לְבַעֲרָם כַּמִּשְׁפָּט לִפְנֵי הַדְּבִיר
זָהָב סָגוּר וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרוֹת
וְהַמַּלְקָחַיִם זָהָב הוּא מִכְלוֹת זָהָב
וְהַמִּזְמְרוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת
וְהַמַּחְתּוֹת זָהָב סָגוּר וּפִתְחֵי הַבַּיִת
דַּלְתוֹתֶיהָ הַפְּנִימִיוֹת לְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים
וּדְלָתֵי הַבַּיִת לְהֵיכַל זָהָב
כָּל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה
לְבֵית יְהוָה

Cap. v.

וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה
אֵת קָדְשֵׁי דָוִיד אָבִיו וְאֵת הַכֶּסֶף
וְאֵת הַזָּהָב וְאֵת כָּל הַכֵּלִים נָתַן
בַּאֲצָרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים׃ אָז יְקָהֵיל
שְׁלֹמֹה אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵת כָּל
רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשִׂיאֵי הָאָבוֹת לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל יְרוּשָׁלַם לְהַעֲלוֹת אֶת
אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה מֵעִיר דָּוִיד הִיא
צִיּוֹן׃ וַיִּקָּהֲלוּ אֶל הַמֶּלֶךְ כָּל אִישׁ
יִשְׂרָאֵל בָּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִעִי׃
וַיָּבֹאוּ כֹל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ
הַלְוִיִּם אֶת הָאָרוֹן׃ וַיַּעֲלוּ אֶת הָאָרוֹן
וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל כְּלֵי
הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל הֶעֱלוּ אֹתָם
הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
וְכָל עֲדַת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹעָדִים עָלָיו
לִפְנֵי הָאָרוֹן מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר
אֲשֶׁר לֹא יִסָּפְרוּ וְלֹא יִמָּנוּ מֵרֹב׃

Pătiua.heb.

וְיָבִיאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת אֲרוֹן בְּרִית
יְהוָה אֶל מְקוֹמוֹ אֶל דְּבִיר הַבַּיִת
אֶל קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים אֶל תַּחַת
כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים׃ וַיִּהְיוּ הַכְּרוּבִים
פֹּרְשִׂים כַּנָּפַיִם עַל מְקוֹם הָאָרוֹן
וַיִּסְכּוּ הַכְּרוּבִים עַל הָאָרוֹן וְעַל
בַּדָּיו מִלְמָעְלָה׃ וַיַּאֲרִיכוּ הַבַּדִּים
וַיִּרְאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הָאָרוֹן עַל
פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיְהִי
שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אֵין בָּאָרוֹן רַק
שְׁנֵי לֻחוֹת אֲשֶׁר נָתַן מֹשֶׁה
בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃ וַיְהִי
בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן הַקֹּדֶשׁ כִּי כָל
הַכֹּהֲנִים הַנִּמְצָאִים הִתְקַדָּשׁוּ אֵין
לִשְׁמֹר לַמַּחְלֹקוֹת׃ וְהַלְוִיִּם
הַמְשֹׁרְרִים לְכֻלָּם לְאָסָף לְהֵימָן
לִידוּתוּן וְלִבְנֵיהֶם וְלַאֲחֵיהֶם
מִלְבָשִׁים בּוּץ בִּמְצִלְתַּיִם וּבְנֵבָלִים
וּכְנֹרוֹת עֹמְדִים מִזְרַח לִמְזְבֵּחַ
וְעִמָּהֶם כֹּהֲנִים מֵאָה וְעֶשְׂרִים
מְחַצְרְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת׃ וַיְהִי כְּאֶחָד
לְהַחֲצְרִים וְלַמְשֹׁרְרִים לְהַשְׁמִיעַ
קוֹל אֶחָד לְהַלֵּל וּלְהוֹדוֹת לַיהוָה
וּכְהָרִים קוֹל בַּחֲצֹצְרוֹת וּבִמְצִלְתַּיִם
וּבִכְלֵי הַשִּׁיר וּבְהַלֵּל לַיהוָה כִּי טוֹב
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְהַבַּיִת מָלֵא עָנָן
בֵּית יְהוָה׃ וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמוֹד
לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן כִּי מָלֵא כְּבוֹד
יְהוָה אֶת בֵּית הָאֱלֹהִים׃

Cap. vi.

אָז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר
לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל׃ וְאָנִי בָּנִיתִי בֵּית
זְבוּל לָךְ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים׃
וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת פָּנָיו וַיְבָרֶךְ אֶת כָּל
קְהַל יִשְׂרָאֵל וְכָל קְהַל יִשְׂרָאֵל
עֹמֵד׃ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי

Et intulerunt sacerdotes arcam federis dñi in
locū suū: in oraculū domꝰ in
fcā sanctoꝝ: subꝫ alas cherubim.
τῶν ἁγίων, ὑποκάτω τῶν πτερύγων τῶν χερουβίμ.
τ erāt cherubi expādentia alas suas
καὶ ἦν τὰ χερουβὶμ διαπετῶντα τὰς πτέρυγας αὐτῶν
sup locū arce: τ cooperiebāt che
ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ, καὶ συνεκάλυπτε τὰ χε
rubi arcā: τ appropiabāt cherubi sup
ρουβὶμ τὴν κιβωτόν, καὶ προσήγγιζε τὰ χερουβὶμ ἐπὶ τὴν
arcā τ sup vectes eius supra. τ
κιβωτὸν καὶ ἐπὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς ἐπάνωθεν. καὶ
eminebāt vectes: τ aspiciebātur capita
ὑπερεῖχον οἱ ἀναφορεῖς, καὶ ἐβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν
vectium ab arca de fctis in faci
ἀναφορέων ἔξωθεν τῆς κιβωτοῦ ἐκ τῶν ἁγίων ἐπὶ πρόσω
em oraculi: τ nō videbātur extra: τ fuerūt illic
που τοῦ ναοῦ, καὶ οὐκ ἐβλέποντο ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ
vsq; ad diem hanc. nō erat in arca pter due
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο
tabule: ḡs posuerat moyses in choreb: que disposuit domi
πλάκες, ἃς ἔθηκε μωυσῆς ἐν χωρήβ, ὅσα διέθετο κύρι
nꝰ cū filijs israel: cū exirent ipi de tra
ος μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς
egypti. τ factū est cū egrederēt sacerdotes de sctuario:
αἰγύπτου. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξελθεῖν τοὺς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων,
q̄n oēs sacerdotes q̄ inuenti fūt: sctificati fūt: nō fue
ὅτι πάντες οἱ ἱερεῖς οἱ εὑρεθέντες, ἡγιάσθησαν, οὐκ ἦσ
rūt ordinati per vices. τ leuite
σαν διὰ τεταγμάτων κατ' ἐφημερίαν. καὶ οἱ λευῖται οἱ
cantores oēs cū filijs asaph e
ψαλτῳδοὶ πάντες σὺν τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀσὰφ τοῦ ἀι
mā: iduthū: τ filijs eoꝝ: τ fra
μάν, τῷ ἰδιθοὺμ, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ τοῖς ἀδελ
tribꝰ eoꝝ q̄ vestiti erāt stolis byssinis in cym
φοῖς αὐτῶν τοῖς ἐνδεδυμένοις στολὰς βυσσίνας ἐν κυμ
balis τ in nablis τ in citharis: stātes an
βάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις, ἑστῶτες κατέ
te altare. τ cū eis sacerdotes centū
ναντι τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἱερεῖς ἑκατὸν
τ viginti canētes in tubis. τ facta est
καὶ εἴκοσι σαλπίζοντες ἐν ταῖς σάλπιγξιν. καὶ ἐγένετο
vna vox cū tuba canerent τ cū psalterio cantarēt τ cū
μία φωνὴ ἐν τῷ σαλπίζειν καὶ ἐν τῷ ψάλλειν καὶ ἐν
vociferārēt vox vna vt laudarēt vt cōfiterentur
τῷ ἀναφωνεῖν φωνὴ μία τοῦ αἰνεῖν τοῦ ἐξομολογεῖσθαι
dño. τ vt ertulerūt voce in tubis τ
τῷ κυρίῳ. καὶ ὡς ὕψωσαν τὴν φωνὴν ἐν ταῖς σάλπιγξιν καὶ
in cymbalis τ in organis cātoꝝ τ in hymnis:
ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν τοῖς ὀργάνοις τῶν ᾠδῶν καὶ ἐν ὕμνοις,
τ dicebāt: cōfitemini dño qm bonꝰ: qm in et
καὶ ἔλεγον, ἐξομολογεῖσθε τῷ κυ. ὅτι ἀγαθὸν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ
nū mia eius: τ domꝰ plena fuit nube τ glia dñi:
να ὁ ἔλεος αὐτ. καὶ ὁ οἶκος ἐπλήσθη νεφέλης καὶ δόξης κυ.
τ nō potuerūt sacerdotes stare τ ministrare a fa
καὶ οὐκ ἠδυνάσθησαν οἱ ἱερεῖς στῆναι καὶ λειτουργεῖν ἀπὸ προ
cie nubis: qm tupleuit glia dñi domū dei.
σώπου τῆς νεφέλης, ὅτι ἐπλήσθη ἡ δόξα τοῦ κυρίου τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.

Tunc dixit salomō: dñs dixit vt habitaret in cali
Τότε εἶπεν σολομών, κύριος εἶπε τοῦ κατασκηνῶσαι ἐν γνό
gine: τ ego edificaui domū nomini tuo sancto tibi τ
φῳ, καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνόματί σου ἁγίου σοι καὶ
ꝑparatū vt habitares tu in ea in ꝑpetuū. τ con
ἑτοιμασθῆναι κατασκηνῶσαί σε ἐν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας. καὶ ἐπε
uertit rex faciem suā: τ benedixit vni
στρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐυλόγησεν πᾶσ
uerse ecclesie israel. τ oīs ecclesia isra
σαν τὴν ἐκκλησίαν ἰσραὴλ. καὶ πασα ἡ ἐκκλησία ἰσρα
el stetit. τ ait: bñdictus dñs deus
ὴλ παρεστήκει. καὶ εἶπε, ἐυλογητὸς κύριος ὁ θεὸς

salomoni hyram pater
eius in domo
dñi ex ere mūdissimo.
In regione iordanis
fudit ea rex in argillo
sa terra: inter
fochot & saredatha.
Erat autem
multitudo vasorum in
numerabilis
ita vt ignoraretur pon
dus eris.
Fecitq; salomon omnia
vasa
dom dei: & altare aureum
& mensas: & super eas
panes
propositōis.
Cādelabra
quoq; cum lucernis suis
vt lucerent ante oracu
lum iuxta ritum ex
auro purissimo: & flo
rentia quedā & lucernas
& forcipes aureos.
Oia
de auro mūdissimo fa
cta sunt.
Timiamateria
quoq; & thuribula & phi
alas & mortariola ex au
ro purissimo.
Et ostia
celauit tēpli interioris. i.
in sancta sanctorum:
& ostia tēpli foris: secus
aurea.
Sicq; cōpletū est
omne opus quod
salomon

Intulit igit salomon
oīa que vouerat dauid
pater suus argentum
& aurum & vniuersa
vasa posuit
in thesauris dom dei.
Post que congreganit
maiores natu israel: &
cunctos
principes tribuū: & ca
pita familiarum de filijs
israel in hierusalem: vt
adducerent
arcā federis dñi de ci
uitate dauid que est
syon.
Venerūt itaq; ad
regem omnes viri
israel in die solēni mē
sis septimi.
Cunq; venissent
cūcti
seniores israel: portauerūt
leuite arcam:
& intu
lerunt eam:
& omnem paraturam
tabernacli.
Porro vasa
sanctuarii que erant in
tabernaculo portauerūt
sacerdotes: cum leuitis.
Rex autem salomon
& vniuersus cet imm israel: &
oēs q fuerunt cōgregati
ante arcā immolabant
arietes & boues

absq; vllo nūero. Tanta
erat multitudo victiaꝝ.

chiram: obtulit regi salomoni in domo do
χειράμ χαρίσηται τῷ βασιλεῖ σολομῶντι ἐν οἴκῳ κυ
mini ex ere puro. in regione iordanis fu
ρίου χαλκοῦ καθαροῦ. ἐν πεδιάδι τοῦ ἰορδάνου ἐχώ
dit ea rex in crassitudine terre: in
νευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς, ἀνὰ
ter sochoth & inter saridatha. τ fecit sa
μέσον σοχὼθ καὶ ἀναμέσον σαριδαθά. καὶ ἐποίησε σο
lomon omnia vasa hec in multitudine valde.
λομὼν πάντα τὰ σκεύη ταῦτα εἰς πλῆθος σφόδρα.
q̄n nō inuestigabāt pōdus eris. τ fecit sa
ὅτι οὐκ ἠκριβάζθη ὁλκὴ τοῦ χαλκοῦ. καὶ ἐποίησε σο
lomon omnia vasa domus dñi: τ al
λομὼν πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ τὸ θυ
tare aureū: τ mēsas: τ super e
σιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὰς τραπέζας, καὶ ἐπ' αὐτ
as panes ꝓpositionis: τ cādelabra τ lucer
τῶν ἄρτους προθέσεως, καὶ τὰς λυχνίας καὶ τοὺς λύχ
nas luchs iuxta ritum ante faciem ora
νους τοῦ φωτὸς κατὰ τὸ κρῖμα κατὰ πρόσωπον τοῦ δα
culi ex auro puro. τ lucerne eoꝝ τ forci
βεὶρ χρυσίον καθαρόν. καὶ οἱ λύχνοι αὐτῶν καὶ αἱ λαβί
pes eoꝝ τ phiale τ mortariola τ thimiamateria
δες αὐτῶν καὶ αἱ φιάλαι καὶ αἱ θυίσκαι, καὶ τὰ πυρεῖα
ex auro puro. τ hostiū domus interius qs
χρυσίου καθαροῦ. καὶ ἡ θύρα τοῦ οἴκου ἡ ἐσωτέρα ἡ
in sctā sanctoꝝ: τ hostia domus tē
εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ αἱ θύραι τοῦ οἴκου τοῦ να
pli aurea. τ cōpletum est omne opus qđ
οῦ χρυσαῖ. καὶ συνετελέσθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἣν
fecit salomon in domo domini.
ἐποίησε σολομὼν ἐν οἴκῳ κυρίου.

Ca. 5.

Intulit salomon sancta dauid pa
Καὶ εἰσήνεγκε σολομὼν τὰ ἅγια δαυὶδ τοῦ πα
tris sui: τ argentum τ aurum τ vniuer
τρὸς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ πάν
sa vasa: τ dedit in thesaurum dom domꝰ
τα τὰ σκεύη, καὶ ἔδωκεν εἰς θησαυροὺς οἴκου κυρίου
ni. tunc congregauit salomon omnes se
ου. τότε ἐξεκλησίασε σολομὼν πάντας τοὺς πρε
niores israel: τ cunctos principes
βυτέρους ἰσραὴλ, καὶ πάντας τοὺς ἀρχοντας τῶν
tribuū: τ duces familiaꝝ filioꝝ
φυλῶν, καὶ τοὺς ἡγουμένους τῶν πατριῶν τῶν υἱῶν
israel in hierusalem: vt adducerent arcam
ἰσραὴλ εἰς ἱερουσαλήμ, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν
federis dñi de ciuitate dauid: hec sion. τ
διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως δαυίδ, αὕτη σιών. καὶ
congregatus est ad regem salomonē oīs vir
ἐξεκλησιάθη πρὸς τὸν βασιλέα σολομῶντα πᾶς ἀνὴρ
israel in solēnitate: hic mēsis septimus. τ ve
ἰσραὴλ ἐν τῇ ἑορτῇ, οὗτος ὁ μὴν ὁ ἕβδομος. καὶ ἦλ
nerūt cuncti seniores israel: τ acceperūt
θον πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ, καὶ ἔλαβον οἱ
leuite arcā: τ attulerunt arcam τ
λευῖται τὴν κιβωτόν, καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν καὶ
tabernaculū testimonij: τ omnia vasa
τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ
sancta q̄ in tabernaculo. τ attulerunt eā sacerdotes
ἅγια τὰ ἐν τῇ σκηνῇ· καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὴν οἱ ἱερεῖς
τ leuite: τ rex salomon: τ vniuer
καὶ οἱ λευῖται, καὶ ὁ βασιλεὺς σολομών, καὶ πᾶ
sus cetus israel: τ cū congregati sunt ad
σα ἡ συναγωγὴ ἰσραὴλ, καὶ οἱ ἐπισυνηγμένοι ἐπ' αὐ
cū ante arcam dei immolātes victimas
τὸν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ θύοντες μόχους
τ oues que nō numerabunt neq; supputabū
καὶ πρόβατα ἃ οὐκ ἀριθμηθήσεται οὐδὲ λογισθή
tur pre multitudine.
σεται ἀπὸ πλήθους.

יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּפִיו אֶת דָּוִיד פה
אָבִי וּבְיָדָיו מִלֵּא לֵאמֹר: מִן הַיּוֹם
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי מֵאֶרֶץ יצא
מִצְרַיִם לֹא בָחַרְתִּי בְּעִיר מִכֹּל
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת בנה היה
שְׁמִי שָׁם וְלֹא בָחַרְתִּי בְּאִישׁ לִהְיוֹת
נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל : וָאֶבְחַר נגד נתי
בִּירוּשָׁלַם לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם וָאֶבְחַר
בְּדָוִיד לִהְיוֹת עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל :
וַיְהִי עִם לְבַב דָּוִיד אָבִי לִבְנוֹת היה
בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל דָּוִיד אָבִי יַעַן
אֲשֶׁר הָיָה עִם לְבָבְךָ לִבְנוֹת בַּיִת
לִשְׁמִי הֱטִיבוֹתָ כִּי הָיָה עִם לְבָבֶךָ : יתב
רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבַּיִת כִּי בִנְךָ
הַיֹּצֵא מֵחֲלָצֶיךָ הוּא יִבְנֶה הַבַּיִת יצא
לִשְׁמִי: וַיָּקֶם יְהוָה אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר קום
דִּבֶּר וָאָקוּם תַּחַת דָּוִיד אָבִי וָאֵשֵׁב ישב
עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
וָאֶבְנֶה בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי בנה
יִשְׂרָאֵל : וָאָשִׂים שָׁם אֶת הָאָרוֹן
אֲשֶׁר שָׁם בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר כָּרַת ברת
עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי עמד פנה
מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל נגד
וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו : כִּי עָשָׂה שְׁלֹמֹה כִּיּוֹר פרש כיר
נְחֹשֶׁת וַיִּתְּנֵהוּ בְּתוֹךְ הָעֲזָרָה חָמֵשׁ נתן
אַמּוֹת אָרְכּוֹ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רָחְבּוֹ אמה
וְאַמּוֹת שָׁלוֹשׁ קוֹמָתוֹ וַיַּעֲמֹד עָלָיו שלש
וַיִּבְרַךְ עַל נִרְכָּיו נֶגֶד כָּל קְהַל ברך
יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו הַשָּׁמָיְמָה :
וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין
כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ
שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ
הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ בְּכָל לְבָבָם : אֲשֶׁר
שָׁמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ דָּוִיד אָבִי אֵת
אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לוֹ וַתְּדַבֵּר בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ כִּיּוֹם

"israel:'qui quod'locut'
est'dauid ꝏꝏꝏꝏꝏ
'patri meo'opere'cõple
uit'dicens." A'die ꝏꝏ
'qua'eduxi'populũ me
um'de terra ꝏꝏꝏꝏꝏ
'egypti:'nõ'elegi'ciuita
tem'de cunctis ꝏꝏꝏꝏ
'tribub'isrl'vt edificare
tur in ea'domus ꝏꝏꝏ
'nomini meo: 'neq; 'ele
gi'quẽq; aliũ'virũ'vt eẽt
'dux'in'populo meo' if
rael:'sed elegi ꝏꝏꝏꝏ
'hierusalẽ'vt sit'nomen
meum'in ea:'& elegi ꝏꝏ
'dauid'vt cõstituerẽ eum
'sup'populũ meũ'israel.
'Cũq; fuisset'volũtatis
'dd'pris mei'vt edifica
ret'domum'nomini'do
mini'dei'israel: ꝏꝏꝏꝏ
'dixit'domin'ad eum.
'Quia hec ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'fuit'voluntas tua'vt edi
ficares'domum ꝏꝏꝏ
'noi meo:'bñ qdẽ fecisti
huiuscmõi'hĩe'volũta
tẽ:'sed'nõ' tu'edificabis
mihi'domũ.' Verũtñ'fi
lius tu'q egredietur'de
lũbis tuis:'ipe'edificabit
'domũ'noi mo. 'Cõple
uit ergo'dñs'fmonẽ fuũ
'quẽ'locutus fuerat:'&
ego'surrexi'p'dd'pre
meo:'&sedi'sup'throno
'isrl'sicut'locut'ẽ'dñs:
'& edificaui'domum'no
mini'domini'dei ꝏꝏꝏ
'israel:'& posui'in ea'ar
cam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'in qua est'pactũ'domi
ni'quod'pepigit ꝏꝏ
'cũ'filiis'israel. 'Stetit er
go'coram ꝏꝏꝏꝏꝏ
'altare'dñi'exaduerso
'vniuerse'multitudinis
'isrl:'&extẽdit'manus fu
as:'fiqdẽ'fecerat'salomõ
'basim'eneã: '& posue
rat eã'in medio'basilice:
habẽtẽ'quiq;'cubitoſ'lõ
gitudinis:'&'quiq;'latitu
dinis:'&' tres'cubitos'al
titudinis.'Stetitq;'super
eã:'&'deiceps'flexis'ge
nib'ẽ'cõtra'vniuersã'ml'
titudinẽ'isrl:' &'palmis
'in celum'leuatis: ꝏꝏ
'ait.' Domine'deus'isra
el'non est ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'similis tui'deus'in celo
'& in terra: ꝏꝏꝏꝏꝏ
'qui custodis'pactum'&
miam cum'seruis tuis ꝏ
'qui ambulãt'corã te'in
toto'corde suo'qui ꝏꝏ
'prestitisti'seruo tuo'da
nid'patri meo ꝏꝏꝏꝏ
'q;ũq;'locut'fueras'ei:
'& q;'ore'pmiseras:'ope

israel:q locut'es in ore suo ad dauid patrem
ĩsrl, ὃς ἐλάλησας ἐν στόματι αὐτοῦ πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα
meũ & in manib' suis cõpleuit dicẽs: a
μου καὶ ἐν χερσὶν αὐτοῦ ἐπλήρωσε λέγων, ἀφ' ἧς ἡ
die q̃ eduxi populũ meũ de terra egypti: nõ elec
μέρας ἐξήγαγον τὸν λαόν μου ἐκ γῆς αἰγύπτου, οὐκ ἐξε
gi in ciuitate de cunctis tribub' israel: vt edi
λεξάμην ἐν πόλει ἀπὸ πασῶν φυλῶν ἰσραὴλ, τοῦ οἰκο
ficarent domũ vt esset nome meũ illic: & nõ cle
δομῆσαι οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἐξελεξά
gi in vro vt esset in duce sup populũ meũ is
μην ἐν ἀνδρὶ τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσ
rael: & elegi hierusalẽ vt sit no
ραήλ, καὶ ἐξελεξάμην τὴν ἱερουσαλὴμ τοῦ γενέσθαι τὸ ὄνο
me meũ illic: & elegi dauid vt esset su
μά μου ἐκεῖ, καὶ ἐξελεξάμην τὸν δαυὶδ ὥστε εἶναι ἐπὶ τὰ
per ppm meũ israel. & fuit in corde dauid
νω τοῦ λαοῦ μου ἰσραήλ· καὶ ἐβούλετο ἐπὶ καρδίαν δαυὶδ
patris mei vt edificaret domũ nomini do 1. Reg
τοῦ πατρός μου τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυ 7.
mini dei israel. & dixit dñs ad dauid 1. Pa.
ρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς δαυὶδ τὸν 22.
patrem meũ: ppterea qð factũ est in corde tuo vt
πατέρα μου, ἀνθ' ὧν ὅτι ἐβούλετο ἐπὶ καρδίαν σου τοῦ
edificares domũ nomini meo: bene fecisti
οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου, καλῶς ἐποίησας
qñ factũ est in corde tuo: verũtñ nõ edificabis
ὅτι ἐβούλετο ἐπὶ καρδίαν σου, πλὴν οὐκ οἰκοδομήσεις
mihi tu domũ: sed filꝰ tuꝰ q̃ egredietur ex lum
μοι σὺ οἶκον, ἀλλ' ὁ υἱός σου ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τῆς ὀσ
bis tuis: ipse edificabit domũ nomini meo:
φύος σου, αὐτὸς οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου·
& statuit dñs sermonẽ quẽ locutꝰ fuerat: & fecꝰ sũ
καὶ ἀνέστησε κύριος τὸν λόγον ὃν ἐλάλησε, καὶ ἐγενόμη
pto dauid patre meo: & sedi sup thro
ν ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τὸν θρό
nũ israel: sicut locutꝰ est dñs: & edificaui
νον ἰσραήλ, καθὼς ἐλάλησε κύριος, καὶ ᾠκοδόμησα τὸν
domũ nomini dñi dei israel: & posui ibi
οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ, καὶ ἔθηκα ἐκεῖ
arcam: in q̃ est illic pactũ dñi qð pepigit
τὴν κιβωτόν, ἐν ᾗ ἐστιν ἐκεῖ ἡ διαθήκη κυρίου ἣν διέθετο
cũ israel. & stetit coram altari domi
τῷ ἰσραήλ· καὶ ἔστη κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κυρί
ni cotã vniuersã ecclesiã israel: & extendit
ου ἐναντίον πάσης ἐκκλησίας ἰσραήλ, καὶ διεπέτασε
manꝰ suas: qñ fecit fabrefactũ hoc
τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὅτι ἐποίησε σολομὼν βάσιν χαλ 3. Reg
κῆν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, πέντε πη 8. d.
χῶν τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ πέντε πηχῶν τὸ εὖρος αὐτῆς,
& quinq; cubitoꝝ altitudo eius. & stetit sup eã: &
καὶ πέντε πηχῶν τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ ἔστη ἐπ' αὐτῆς, καὶ
flexit sup genua sua cõtra vniuersã eccle
ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ ἐναντίον πάσης ἐκκλη
siã israel: & extendit manꝰ suas in
σίας ἰσραήλ· καὶ διεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν
celum & dixit: dñe deꝰ israel nõ est sꝰ
οὐρανὸν καὶ εἶπεν, κύριε ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ οὐκ ἔστι ὁ
milis tibi deꝰ in celo & in terra: q̃ custodis
μοιός σοι θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, φυλάσσων τὴν
pactũ & miam seruis tuis q̃ ambu
διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς δούλοις σου τοῖς πορευομέ
lant cotã te in toto corde suo: q̃ custodisti
νοις ἐναντίον σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν, ἃ ἐφύλαξας
seruo tuo dauid patri meo: q̃ locutus es ei:
τῷ παιδί σου δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ ἐλάλησας αὐ
& locutus es in ore tuo & in manib' tuis
τῷ, καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί σου καὶ ἐν χερσί σου

C

"israel: quí quod'locut'
est'dauid ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'patri meo'opere'cõple
uit'dicens." A'die ꝏꝏ
'qua'eduxi'populũ me
um'de terra ꝏꝏꝏꝏꝏ
'egypti:'nõ'elegi'ciuita
tem'de cunctis ꝏꝏꝏꝏ
'tribub'isrl'vt edificare
tur in ea'domus ꝏꝏꝏ
'nomini meo: 'neq; 'ele
gi'quẽq; aliũ'virũ'vt eẽt
'dux'in'populo meo' if
rael:'sed elegi ꝏꝏꝏꝏ
'hierusalẽ'vt sit'nomen
meum'in ea:'& elegi ꝏꝏ
'dauid'vt cõstituerẽ eum
'sup'populũ meũ'israel.
'Cũq; fuisset'volũtatis
'dd'pris mei'vt edifica
ret'domum'nomini'do
mini'dei'israel: ꝏꝏꝏꝏ
'dixit'domin'ad eum.
'Quia hec ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'fuit'voluntas tua'vt edi
ficares'domum ꝏꝏꝏ
'noi meo:'bñ qdẽ fecisti
huiuscmõi'hĩe'volũta
tẽ:'sed'nõ' tu'edificabis
mihi'domũ.' Verũtñ'fi
lius tu'q egredietur'de
lũbis tuis:'ipe'edificabit
'domũ'noi mo. 'Cõple
uit ergo'dñs'fmonẽ fuũ
'quẽ'locutus fuerat:'&
ego'surrexi'p'dd'pre
meo:'&sedi'sup'throno
'isrl'sicut'locut'ẽ'dñs:
'& edificaui'domum'no
mini'domini'dei ꝏꝏꝏ
'israel:'& posui'in ea'ar
cam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'in qua est'pactũ'domi
ni'quod'pepigit ꝏꝏ
'cũ'filiis'israel. 'Stetit er
go'coram ꝏꝏꝏꝏꝏ
'altare'dñi'exaduerso
'vniuerse'multitudinis
'isrl:'&extẽdit'manus fu
as:'fiqdẽ'fecerat'salomõ
'basim'eneã: '& posue
rat eã'in medio'basilice:
habẽtẽ'quiq;'cubitoſ'lõ
gitudinis:'&'quiq;'latitu
dinis:'&' tres'cubitos'al
titudinis.'Stetitq;'super
eã:'&'deiceps'flexis'ge
nib'ẽ'cõtra'vniuersã'ml'
titudinẽ'isrl:' &'palmis
'in celum'leuatis: ꝏꝏ
'ait.' Domine'deus'isra
el'non est ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'similis tui'deus'in celo
'& in terra: ꝏꝏꝏꝏꝏ
'qui custodis'pactum'&
miam cum'seruis tuis ꝏ
'qui ambulãt'corã te'in
toto'corde suo'qui ꝏꝏ
'prestitisti'seruo tuo'da
nid'patri meo ꝏꝏꝏꝏ
'q;ũq;'locut'fueras'ei:
'& q;'ore'pmiseras:'ope

cõpleuisti: sicut diẽs hec. & nũc dñe deus isra
ἐπλήρωσας, ὡς ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἰσρα
el custodi seruo tuo dauid patri meo: q̃
ὴλ φύλαξον τῷ παιδί σου δαυὶδ τῷ πατρί μου, ἃ
locutus es ei dicens: nõ deficiet tibi vir a fa
ἐλάλησας αὐτῷ λέγων, οὐκ ἐκλείψει σοι ἀνὴρ ἀπὸ προ
cie mea q̃ sedeat sup throno israel: verũtñ si cu
σώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου ἰσραήλ, πλὴν ἐὰν φυ
stodierint filii tui viã suã vt ambulent in
λάξωνται οἱ υἱοί σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐν
lege mea sicut ambulasti corã me. & nũc dñe
τῷ νόμῳ μου ὡς ἐπορεύθης ἐναντίον μου· καὶ νῦν κύριε
deus israel firmet sñ verbũ tuũ qð locutꝰ es
ὁ θεὸς ἰσραὴλ πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου ὃ ἐλάλησας
seruo tuo dauid: qñ il vere habitabit deꝰ cũ
τῷ δούλῳ σου δαυίδ· ὅτι εἰ ἀληθῶς οἰκήσει θεὸς μετ
hoibus sup terrã: si celum & celum
τὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τῶ
celi nõ sufficient tibi: & q̃ domꝰ hec quã
οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, καὶ τίς οἶκος οὗτος ὃν
edificaui? & inspicies ad oratione ser
ᾠκοδόμησα; καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν τοῦ δού
mi tui: & ad obsecrationẽ eius dñe deꝰ me
λου σου, καὶ ἐπὶ τὴν δέησιν αὐτοῦ κύριε ὁ θεός μου
vt audias preces & orationẽ quã
τοῦ ἐπακοῦσαι τῆς δεήσεως καὶ τῆς προσευχῆς, ἧς
seruus tuus orat coram te hodie: vt
ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐναντίον σου σήμερον, τοῦ
sint oculi tui aperti sup domũ t
εἶναι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἀνεῳγυῖότους ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ
tã die & nocte: in loco hoc quẽ
τον ἡμέρας καὶ νυκτός, εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὃν
dixisti vt inuocet nomẽ tuũ illic: vt audires
εἶπας ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐκεῖ, τοῦ ἀκοῦσαι
orationem quã orat seruus tuus in
τῆς προσευχῆς ἧς προσεύχεται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν
loco hoc & exaudies preces ser
τόπον τοῦτον· καὶ ἀκούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ δού
ui tui & ppli tui israel, ἡνίκα ἂν προσεύξω
λου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἰσραήλ, ἃ ἂν προσεύξων
rit in loco isto: & tu exaudies de
ται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ σὺ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ
loco habitationis tue de celo: & exaudies
τόπου τῆς κατοικήσεώς σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀκούσῃ
& ppli' ceris si, peccauerit vir in proximũ
καὶ ἵλεως ἔσῃ. ἐὰν ἁμάρτῃ ἄνθρ εἰς τὸν πλησίον
suũ & ceperit in eũ maledictionẽ vt maledicat ei: 1. Reg
αὐτοῦ καὶ λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσασθαι αὐ 8. d.
& venerit & maledixerit ei coram al
τόν, καὶ ἔλθῃ καὶ κατάρασθαι αὐτὸν κατέναντι τοῦ θυ
tari in loco hoc: & tu exaudies
σιαστηρίου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ σὺ εἰσακούσῃ
de celo: & facies & iudicabis fac
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσεις καὶ κρινεῖς τοὺς δού
nos tuos: vt reddas impio & reddas
λους σου, τοῦ ἀποδοῦναι τῷ ἀνόμῳ καὶ ἀποδοῦ
vias suas in caput suũ: & vt iu
ναι ὁδοὺς αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦ δι
stificã deo iusto vt reddas ei sm iu
καῶσαι δίκαιον τῷ ἀποδοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δι
stitiã suam. & si fugatus ppls tus isra
καιοσύνην αὐτοῦ. καὶ ἐὰν φευσθῇ ὁ λαός σου ἰσρα
el coram inimico: si peccauerit tibi: & conuerti
ὴλ ἐνώπιον ἐχθροῦ, ἐὰν ἁμάρτωσί σοι, καὶ ἐπιστρέ
fuerit & confessi fuerint nomẽ tuũ: & ora
ψωσι καὶ ἐξομολογήσωνται τῷ ὀνόματί σου, καὶ προ
uerint & deprecati fuerit coram te in domo is
σεύξωνται καὶ δεηθῶσιν ἐναντίον σου ἐν τῷ οἴκῳ τού
ta: & tu exaudies de celo & ppli' ceris
τῳ, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἵλεως ἔσῃ
peccatis ppli tui israel:
ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ,

"cõpleuisti: sicut &' pfis' tẽ
pus ꝑhat.' Nũc ergo' do
mine'deꝰ'isrl'ple'seruo
tuo'patri meo'dauid ꝏ
'quecũq;'locutus es'" di
cens." Non'deficiet ꝏꝏ
'ex te'vir'corã me' qui
fedeat'super'thronum
'israel:'ita tamen' si' cu
stodierint'filii tui ꝏꝏꝏ
'viã suã:' & ambulauerit
'in lege mea:'sicut' & tu
'ambulasti'corã me.' Et
nunc'domine'deus ꝏ
'israel' firmetur' fermo
tuus'quem' locutus es
'seruo tuo'dauid. "Ergo
'ne credibile ẽ vt'habitet
'deus' cum' hominibus
'super'terram.' Si ꝏꝏ
'celum' & celi' celorum
'non' te capiunt: ꝏꝏꝏ
'quanto magis' domus
'ista'quã' edificaui! $s ad
hoc tãtũ facta est:' vt' resꝑ
picias'oronẽ'serui tui' &
'obsecrationẽ eius'" dñe
'deꝰ me?:' & audias' ꝓcs
'quas fundit'famulus tu
us ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'corã te:'" vt'apias'" ocu
los tuos ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'super'domum'ista'" die
bus'ac noctibus'" super
'locum i'quo'pollicitus
es' vt inuocetur ꝏꝏ
'nomen tuũ &' exaudi
res'orationem ꝏꝏꝏ
'quam'seruus tuus'orat
'in eo: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
"& exaudias' preces'" fa
muli tui ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'& ꝑpli tui'israel.' Qui
cunq;" orauerit ꝏꝏꝏ
'in' loco'isto:' exaudi ꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏ
'de' habitaculo tuo: ideſt
'de' celis: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'& propitiare.' Si' pecca
uerit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'quispiã'" in ꝓximũ fuũ:
"& iurare' cõtra eũ para
tus' venerit: seq;' maledi
cto'cõstrixerit' corã' altã
ri' in domo'ista: 'tu' audi
es'de' celo: ꝏꝏꝏꝏꝏ
'& facies' iudicii'" seruoꝝ
tuorum: ita' vt reddas ꝏ
'iniquo' viam tuam'" i ca
put ꝓprium: ꝏꝏꝏꝏ
'& vlciscaris' iustũ: retri
buẽs'ei' fcd's iusticiã suã.
'Si' fugat' fuerit' ppls tu
us' ifrl' ab' inimicis:' pec
cabũt' eñ' tibi:' & cõuer
si egerit pniam:' & obſe
crauerint' nomẽ tuũ:' & &
fuerint' deꝑcat'te' i loco
'isto:'" tu' exaudies' de
celo: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'& propitiare' peccato
'populi tui'israel: ꝏꝏꝏ

וְהִשְׁנוֹתָם אֶל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה
לָהֶם וְלַאֲבֹתֵיהֶם׃ כִּי תִהְיֶה הַשָּׁמַיִם
עָצֹר
וְלֹא יִהְיֶה מָטָר כִּי יֶחֶטְאוּ לָךְ
וְהִתְפַּלְלוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ
אֶת שְׁמֶךָ מֵחַטָּאתָם יְשׁוּבוּן כִּי
תַעֲנֵם׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
וְסַלַחְתָּ לְחַטַּאת עַבְדֶּיךָ וְעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל כִּי תוֹרֵם אֶת הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר יֵלְכוּ בָהּ וְנָתַתָּה מָטָר עַל
אַרְצְךָ אֲשֶׁר נָתַתָּה לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה׃
רָעָב כִּי יִהְיֶה בָּאָרֶץ דֶּבֶר כִּי יִהְיֶה
שִׁדָּפוֹן יֵרָקוֹן אַרְבֶּה וְחָסִיל כִּי יִהְיֶה
כִּי יָצַר לוֹ אֹיְבָיו בְּאֶרֶץ שְׁעָרָיו כָּל
נֶגַע וְכָל מַחֲלָה׃ כָּל תְּפִלָּה כָּל תְּחִנָּה
אֲשֶׁר יִהְיֶה לְכָל הָאָדָם וּלְכֹל עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּ אִישׁ נֶגַע
וּמַכְאֹבוֹ וּפָרַשׂ כַּפָּיו אֶל הַבַּיִת הַזֶּה׃
וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם מְכוֹן
שִׁבְתְּךָ וְסָלַחְתָּ וְנָתַתָּה לְאִישׁ כְּכָל
דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע אֶת לְבָבוֹ כִּי אַתָּה
לְבַדְּךָ יָדַעְתָּ אֶת לְבַב בְּנֵי הָאָדָם׃
לְמַעַן יִירָאוּךָ כָּל יְמֵי אֲשֶׁר הֵם חַיִּים
עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבֹתֵינוּ׃ וְגַם
אֶל הַנָּכְרִי אֲשֶׁר לֹא מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
הוּא וּבָא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְיָדְךָ הַחֲזָקָה וּזְרוֹעֲךָ הַנְּטוּיָה
וּבָאוּ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל הַבַּיִת הַזֶּה׃
וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם מְכוֹן
שִׁבְתְּךָ וְעָשִׂיתָ כְּכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא
אֵלֶיךָ הַנָּכְרִי לְמַעַן יֵדְעוּ כָל עַמֵּי
הָאָרֶץ אֶת שְׁמֶךָ וְיִרְאוּךָ אֶת
כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלָדַעַת כִּי שִׁמְךָ
נִקְרָא עַל הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃
כִּי יֵצֵא עַמְּךָ לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבָיו
בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵם וְהִתְפַּלְלוּ

'& reduc eos' in 'terram
'quam' dedisti oooooooo
'eis' & patribus eorum.
'Si clauso' celo' pluuia oo
'non' fluxerit' propter
'peccata populi tui ooo
'& deprecati fuerint' in' lo
co' isto: ' & confessi ooo
'nomini tuo: &' conuersi
'a peccatis suis: 'cum oo
'eos afflixeris ❧ &' doce eos' viam
'bonam ooooooooooo
'per quã' ingrediantur:
'& da' pluuiam oooooo
'terre' quam' dedisti' po-
pulo tuo' ad possidendũ.
'Fames' si orta' fuerit' in
terra: ' & pestilentia: oo
'erugo' & aurugo' & locu
sta' & bruchus: &' hostes
vastatis regiõib' portas'
'obsederit ciuitatis: "oĩs-
q̃' plaga' &' infirmitas pl
fuerit: oooooooooooo
'si quis de 'populo tuo
ooooooooo oooooooooo
'israel' fuerit' deprecat':
"cognouerit' plagam' &
infirmitatẽ suã: ' & expã
derit' manũ' sua' si' domo
'hac: 'tu' exaudies de' ce-
lo de sublimi' scilicet ooo
'hitaculo tuo: &' ppitiaꝛ
'& redde' vnicuiq' icdm
'vias suas: 'q̃s' nosti' eũ ha
bere i' cor de suo. 'Tu' ei
'solus' nosti' corda' filio-
rum' hominum: oooooo
'vt' timeant te' & ambu
lent' in viis tuis: 'cunctis
'diebus' quibus' viuunt
'super' faciem oooooooo
'terre' quã' dedisti' pribꝰ
nris. 'Externum' quoq;
'qui' non est' de populo
tuo' israel oooooooooo
'si venerit' de terra' lon-
ginq̃' ppter' nomen tuũ
'magnũ' & ppter' manũ
tuã' robustã' & brachiũ
tuum' extentũ' & adora-
uerit' in' loco' isto: oooo
"tu' exaudies' de' celo' fir
missimo oooooooooooo
'habitaculo tuo: ' & faciet
cũcta p' qb' inuocauerit
'te ille' peregrinus: 'vt' sci
ant' omnes' populi ooo
'terre' nomen tuum: 'ti
meant' te oooooooooo
'sicut ppl's tu' israel' & co
gnoscãt' quia' nomẽ tuũ
'inuocatũ est' sup' domũ
'hanc' quam' edificaui.
'Si' egressus fuerit' ppl's
tu' ad bellũ' cõtra' aduer
sarios suos' p viã in' qua
'miseris eos: ' & adorabũt

E

τ reduces eos in terrã quã dedisti eis
καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς
τ patrib' eor. cũ clausum fuerit celum
καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν. ἐν τῷ συχεῖσθαι τὸν οὐρανὸν
τ nõ sit pluuia: qñ peccabunt tibi: τ ora
καὶ μὴ γενῆται ὑετός, ὅτι ἁμαρτήσονταί σοι, καὶ προ
bunt in loco ĩsto: τ cõfitebuntur &
σεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐξομολογήσονται τῷ
nomini tuo: τ a peccatis suis cõuertẽtꝫ
ὀνόματί σου, καὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψου
tur: qñ humiliabis eos: τ tu exaudies de
σιν, ὅτι ταπεινώσεις αὐτούς, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ
celo: τ ppicꝫ eris peccatis seruoꝝ
οὐρανοῦ, καὶ ἵλεως ἔσῃ ταῖς ἁμαρτίαις τῶν δούλων
tuoꝝ τ populi tui israel: qñ manifestabis eis
σου καὶ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς
viã bonã: inq̃ ambulabũt in ea. τ da
τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθήν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν αὐτῇ· καὶ δώ
bis pluuiã sup' terrã tuã: quã dedisti ppl's tuo in
σεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου, ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου εἰς
possessionẽ. fames si fuerit in terra: mors si
κληρονομίαν. λιμὸς ἐὰν γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, θάνατος ἐὰν
fuerit: aeris corruptio: tcterritia: locusta:: bruchus si fue
γένηται, ἀπεμοφθορία, ἴκτερος, ἀκρίς, βροῦχος ἐὰν γέ
rit: τ si cõtriuerint eũ hostes eius in tra
νηται, καὶ ἐὰν θλίψωσιν αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ
corum ciuitatib' suis: fm oẽm plagã
κατέναντι τῶν πόλεων αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν πληγὴν
τ fm oẽm laborẽ τ fm oẽm plagã: τ om
καὶ κατὰ πᾶσαν πόνον καὶ κατὰ πᾶσαν ἀφ-
nem ofonem τ oẽm vepcatione: q̃ si fuerit om
σαν προσευχὴν καὶ πᾶσαν δέησιν, ἣ ἐὰν γένηται πᾶ
ni homini τ omni ppl's tuo israel: qui
τὶ ἀνθρώπῳ καὶ πανπᾶ τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ, ὅτινες
si nouerit homo plagã suã τ infirmitatẽ suã:
ἐὰν γνῷ ἄνθρωπος ἁφὴ αὐτοῦ καὶ τὴν μαλακίαν αὐτοῦ,
τ expãderit manus suas in domo hac:
καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ-
τ tu exaudies de celo de parato habi
τον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοι
taculo tuo: τ ppitaberis τ dabis viro fm vi-
κητηρίου σου, καὶ ἱλάσῃ καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁ-
as suas: sicut noueris eo: soꝰ: tu qñ
δοὺς αὐτοῦ, ὡς ἂν γνῷς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅτι σὺ
solus cognoscis eo: filioꝝ hoiũ:
μονώτατος γινώσκεις τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν ἀνθρώπων, ὅ-
vt timeant te vt ambulent in vijs suis
πως φοβῶνταί σε τ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς
tuis cũctis diebus quꝫ ipsi viuunt sup' faciẽ
σου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου
terre: quã dedisti patribus nris. et eis exter
τῆς γῆς, ἣς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν· καί γε πᾶς ἀλλό
nus q̃ nõ est de ppo tuo israel: τ venerit de terra lõ
τριος ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραήλ, καὶ ἐλθὼν ἐκ γῆς μα
gnã propter nomẽ tuũ magnũ: τ manũ tuã ro
κρόβραχίονά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κρα
buitã: τ brachium tuum excelsum: τ uenerit τ ora
τταιωμένην, καὶ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλόν, καὶ ἔλθωσι καὶ προ
uerint in loco ĩsto: τ tu exaudies de celo
σεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρα
de parato habitaculo tuo: τ facies fm cuncta
ἑτοίμου κατοικητηρίου σου, καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα
q̃ inuocauerit te peregrin': vt sciant omnes
ὅσα ἂν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος, ὅπως γνῶσι πάντες
ppli terre nomẽ tuũ: τ vt timeãt te: sicut ppls
οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου, καὶ ἵνα φοβῶνταί σε, ὡς ὁ λαός
tuꝰ israel: τ vt cognoscãt qz nomẽ tuũ inuocatũ est sup'
σου Ἰσρ̀λ, καὶ τὸ γνῶναι ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν
domũ hãc: quã edificaui. si vero egressꝰ fuerit ppls tuꝰ in bel
οἶκον τοῦτον, ὃν ᾠκοδόμησα. ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλε
lũ cõtra inimicos suos: via q̃ mittes eos: τ ora
μου ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς αὐτῶν, ἣν ὁδὸν ἂν ἀποστείλῃς αὐτούς, καὶ προ-

uerint. ad te fm viã ciuitatis huius inq̃ ele
σεύξωνται πρὸς σὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως ταύτης ἣν ἐξ
gisti in ea: τ domus quã edificaui nomini tuo:
λέξω ἐν αὐτῇ, καὶ τὸ οἶκον οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου,
τ exaudies de celo preces eoꝝ τ obse-
καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ τῆς δε
cratiõem eoꝝ: τ facies iustificationẽ eorũ: qñ pec
ήσεως αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν, ὅτι ἀφ-
cabunt tibi: qñ nõ est homo q̃ nõ pecca=
μαρτήσονταί σοι, καὶ ὀργισθεὶς θυμῷ ἐπ' αὐτούς, καὶ παραδῷς αὐ
os iuxta facẽ hostili: τ captiuos duxerint
τοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν, καὶ αἰχμαλωτεύσωσιν
eos q̃ captiuauerint in terrã lõginquã vel q̃ iuxta:
αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς,
τ cõuersi fuerit ad te in corde suo: in tra quo
καὶ ἐπιστρέψωσι πρός σε ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, ἐν τῇ γῇ οὗ
captiui ducti fuerãt illuc: τ cõuersi fuerit τ depcati fuerit te
ᾐχμαλωτεύσαν ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ δεήθῶσίσου
in tra captiuitatis fue: dicentes: peccauimus iniq̃
ἐν γῇ αἰχμαλωσίας αὐτῶν, λέγοντες, ἡμάρτομεν ἠνομή
fecimꝰ τ impie egimꝰ: τ cõuersi fuerint ad te in toto
σαμεν καὶ ἠσεβήσαμεν, καὶ ἐπιστρέψωσι πρός σὲ ἐν ὅλη
corde suo τ in tota anima sua in tra captiuan=
καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν γῇ αἰχμαλω
tium eoꝝ: quo captiuos duxerint eos illuc:
τευσάντων αὐτούς, οὗ ᾐχμαλώτευσαν αὐτοὺς ἐκεῖ,
τ orauerint viã terre sue: quã dedisti ipsis
καὶ προσεύξωνται ὁδὸν γῆς αὐτῶν, ἣς ἔδωκας αὐτοῖς
τ patribus eoꝝ: τ vrbis quã elegisti
καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω
τ domꝰ quã edificaui nomini tuo: τ eran
καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἀκού
dies de celo de parato habitaculo tuo
σῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου σου τῆς
preces eoꝝ τ vepcationẽ eorũ: τ fa
προσευχῆς αὐτῶν καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν, καὶ ποιή-
cies iudicia eorũ: τ ppicꝫ eris ppło q̃ pecca
σεις τὸ κρίμα αὐτῶν, καὶ ἵλεως ἔσῃ τῷ λαῷ σου ἁμαρ
uit tibi. τ nũc die deus sint tã oculi
τόντι σοι. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἔσωσαν δὴ οἱ ὀφθαλμοί
tui apti: τ aures tue attẽdẽtes in vepcationẽ
σου ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά σου ἐπήκοα εἰς τὴν δέησιν τοῦ
loci huius. τ nũc cõsurge die deus in requiem
τόπου τούτου. καὶ νῦν ἀνάστηθι κύριε ὁ θεὸς εἰς τὴν κατάπαυ
tuam: tu τ arca fortitudinis tue. sacerdotes tui die
σίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς ἰσχύος σου. οἱ ἱερεῖς σου κύ-
deus induent salutẽ: τ scti tui letabuntur
θεὸς ἐνδύσονται σωτηρίαν, καὶ οἱ ὅσιοί σου εὐφραν θήσονται
in bonis. die deus ne auertas facẽ chri
ἐν ἀγαθοῖς. κύριε ὁ θεὸς μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χρι
sti tui: memento miaꝝ tuaꝝ dauid serui tui.

Ca.7 A

ΘΤ vt cõpleuit salomon ozane: τ
Καὶ ὡς συνετέλεσε σολομὼν προσευχόμενος, καὶ τὸ
ignis descendit de celo: τ deuorauit holocau-
πῦρ κατέβηκε τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὁλοκαυτώ-
sta τ sacrificia: τ gloria dñi implenit domũ:
ματα καὶ τὰς θυσίας, καὶ δόξα κυρίου ἔπλησε τὸν οἶκον,
τ nõ potuerunt sacerdotes ingredi in domũ dñi in
καὶ οὐκ ἐδύναντο οἱ ἱερεῖς εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον κυ ἐν τῷ
tẽpore illo: qñ implenit gloria dñi domũ dñi: τ
καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι ἐνέπλησε δόξα κυρίου τὸν οἶκον κυ'. καὶ
omnes filij israel videbãt descendentẽ ignẽ: τ glo-
πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἑώρων καταβαίνον τὸ πῦρ, καὶ δό-
ria dñi sup' domũ. τ cozruerũt in facies suas sup' terrã
ξα κυ' ἐπὶ τὸν οἶκον, καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν
sup' pauimẽtũ lapideũ: τ adorauerunt τ laudauerũt
ἐπὶ τὸ λιθόστρωτον, καὶ προσεκύνησαν καὶ ἤνεσαν τῷ
dñm: qñ bonus qñ in seculũ mia eius.
κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

'te cõtra' viã in qua' ciui-
tas' hec est' quã' elegisti
'& domus' quam' edifica
ui' nomini tuo: oooooo
"vt exaudias' de' celo' p-
ces eorum ooooooooooo
'& obtestationem: '& vl
ciscaris. 'Si autem ooooo
'peccauerint' tibi: ' neq;
'enim est' homo" qui' nõ
'peccet: ' & iratus fueris
'eis: ' & tradideris oooo
' hostibus: " & captiuos
duxerint eos ' in' terram
"longinquam: ' vel certe
que' iuxta ẽ: '& cõuerti' i
'corde suo' in tra ad' quã
'captiui ducti fuerãt' ege
rint pniam: '" & deprecati
"te fuerit' i tra' captiuita
tis sue' dicẽtes. 'Peccaui-
mus: ' iniq̃ fecim': 'iniuste
egim': " & reuerti fuerint
'ad te' in toto' corde suo:
'& tota' aĩa sua: 'in tra' ca
ptiuitatis sue ad' quã' du
cti sunt: ' adorabũt te cõ
tra' viã' terre sue' quã' de
disti' prĩb' eoꝝ: '& vrbis
'quã' elegisti: ' & domus
'quã' edificaui' nomini
tuo' vt exaudias' de oooo
'celo: hoc est' de firmo
'hitaculo tuo' ppces eoꝝ:
'& facias' iudicium oooo
'& dimittas' pop'o tuo:
"ĝ suis" pctõri. Tu es eñ
'deus me'. ' Aperiatur' q̃
fo' oculi tui' " & aures tue
'intente sint' ad orationẽ
q̃ue fit' in loco' isto. oooo
'Nũc igr' consurge' dñe oo
'deus' in requiem tuam:
'tu' & arca' fortitudinis
tue. ' Sacerdotes tui' dñe
'deus"' induantur" salutẽ:
'& sancti tui oooooooooo
'letentur' in bonis. ' Dñe
'deus meus' ne oooooo
"auertẽris' facie' xpi tui.
'Memẽto' miseicordiaꝝ

Cap. vii.

Q'Vnq; complesset
'salomon' fundens pre-
ces: ' ignis' descẽdit oooo
'de celo' & deuorauit' ho
locausta' & victimas: ooo
'& maiestas' dominí" im
pleuit' domum: " nec oo
'poterãt' sacerdotes' in-
gredi' templum' dñi: oo
'eo q' ipleffet' maiestas
'dñi' templũ' dñi. Sed oo
'& omnes' filii' israel' vide
bãt' descẽdẽtem' ignem
"& gloriam" dñi' super
'domũ: ' & corructes pni
'i tra' sup' "pauimẽtũ stra
tũ lapide: ' adorauerũt' &
laudauerũt' dñm: 'qñ' bo
nus' qñ' in seculũ' mia ei'.

וְהַמֶּלֶךְ וְכָל־ הָעָם זֹבְחִים זָבַח לִפְנֵי׃
יְהוָה׃ וַיִּזְבַּח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אֶת־ זֶבַח
הַבָּקָר עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְצֹאן מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וַיַּחְנְכוּ אֶת־ בֵּית
הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ וְכָל־ הָעָם׃ וְהַכֹּהֲנִים
עַל־ מִשְׁמְרוֹתָם עֹמְדִים וְהַלְוִיִּם בִּכְלֵי
שִׁיר־ יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִיד לְהוֹדוֹת כִּי־ לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ בְּהַלֵּל דָּוִיד בְּיָדָם וְהַכֹּהֲנִים
מַחְצְרִים נֶגְדָּם וְכָל־ יִשְׂרָאֵל עֹמְדִים׃ וַיְקַדֵּשׁ שְׁלֹמֹה אֶת־ תּוֹךְ
הֶחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵית־ יְהוָה כִּי־ עָשָׂה
שָׁם הָעֹלוֹת וְאֶת־ הֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי־ עַל־ מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה
לֹא־ יָכוֹל לְהָכִיל אֶת־ הָעֹלָה וְאֶת־ הַמִּנְחָה וְאֶת־ חֲלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי מִזְבַּח
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה לֹא יָכוֹל לְהָכִיל׃ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה
אֶת־ הֶחָג בָּעֵת הַהִיא שִׁבְעַת יָמִים וְכָל־ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מְאֹד
מִלְּבוֹא חֲמַת עַד־ נַחַל מִצְרַיִם וַיַּעֲשׂוּ
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת כִּי חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ עָשׂוּ שִׁבְעַת יָמִים וְהֶחָג
שִׁבְעַת יָמִים׃ וּבַיּוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי שִׁלַּח אֶת־
הָעָם לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב
עַל־ כָּל־ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִיד וְלִשְׁלֹמֹה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ וַיְכַל
שְׁלֹמֹה אֶת־ בֵּית יְהוָה וְאֶת־ בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל־ הַבָּא עַל־ לֵב שְׁלֹמֹה
לַעֲשׂוֹת בְּבֵית יְהוָה וּבְבֵיתוֹ הִצְלִיחַ׃ וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־ שְׁלֹמֹה בַּלָּיְלָה וַיֹּאמֶר
לוֹ שָׁמַעְתִּי אֶת־ תְּפִלָּתֶךָ וּבָחַרְתִּי בַּמָּקוֹם הַזֶּה לִי לְבֵית זֶבַח׃ הֵן
אֶעְצֹר הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהֵן אֲצַוֶּה הָאַרְבֶּה לֶאֱכֹל הָאָרֶץ וְאִם
אֲשַׁלַּח דֶּבֶר בְּעַמִּי׃ וְיִכָּנְעוּ עַמִּי אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם וְיִתְפַּלְלוּ

'Rex ãt[e]& ois[b] ppls[c] 'imolabant[e] victimas[f] corã [g]domino." Mactauit igitur[h] rex[i] salomõ[k] hostias [l]boum[m] viginti[n] duo[o] milia:[p] arietum [q]centum[r] viginti[s] milia. [t]Et dedicauit[u] domum [v]dei[w] rex[x] & vniuersus[y] populus.[z] Sacerdotes ãt[a] stabant[b] in[c] officiis suis:[d] & leuite[e] in organis [f]carminum[g] domini.[h] q[i] fecit[k] dauid [l]rex[m] ad laudandũ[n] dominum:[o] quonia[p] in eternũ [q]mia ei[r]:[s] hymnos[t] dd[u] canẽtes[v] p manũ[x] suas.[y] Porro sacerdotes[z] canebãt tubis[a] añ eos:[b] cũctus[c] q[d] ist[e] [f]stabat.[g] Sãctificauit quoq; salomon[h] medium [i]atri[k] ante templũ[l] domini.[m] Obtulerat[n] enim [o]ibi[p] holocausta[q] & [r]adipes[s] pacificorum: [t]quia[u] altare[v] eneum[w] qd [x]fecerat [y]non[z] poterat[a] sustinere [b]holocausta[c] & [d]sacrificia[e] & [f]adipes pacificorum.[g] Fecit ergo[h] salomon[i] solennitatem[k] in tẽpore[l] illo septẽ[m] diebus[n] & ois[o] israel[p] cũ eo[q] ecclesia[r] magna[s] valde [t]ab introitu[u] emath[v] vsq; ad torrẽtem[w] egypti.[x] Fecit[y] die octauo[z] collectam[a] eo q[b] dedicasset[c] altare[d] septẽ[e] diebus:[f] & solenitatẽ celebrasset[g] diebus[h] septẽ. Igitur[i] in die [k]vicesimo [l]septimo [m]septimi[n] mensis[o] [p]dimisit[q] ad tabernacula sua [r]ppls[s] ad tabernacula sua [t]letãtes[u] atq; gaudẽtes [v]super[x] bono[y] quod[z] fecerat[a] dominus [b]dauid[c] & salomõi[d] & isrl[e] [f]pplo suo.[g] Cõpleuitq; [h]salomon[i] domum[k] dñi[l] & [m]domum [n]regis:[o] & omnia[p] quecũq; spõsuerat[q] in[r] corde suo [s]vt faceret[t] in domo[u] dñi[v] & in domo sua:[w] & [x]prosperũ.[y] [z]Apparuit autem[a] ei[b] dominus[c] nocte[d] & ait. [e]Audiui[f] orationem tuã [g]& elegi [h]locum[i] istũ[k] mihi[l] in domum[m] sacrificii.[n] Si [o]clauso[p] celum[q] & [r]pluuia[s] non[t] fluxerit[u] & [v]mãdauero & [w]pcepero locuste[x] vt deuoret[y] trã:[z] & [a]misero[b] pestilẽtia[c] in ppl'm meũ:[d] cõuersus aũt[e] ppls meus[f] super quos[g] inuocatum est[h] nomen meum [i] deprecatus me fuerit:

τ rex τ οἱς populꝰ immolãtes sacrificia co-
καὶ ὁ Βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς θύοντες θύματα ἐνώπι-
ον κυρίου. τ sacrificauit rex salomon sacrificiũ
ον κυριου· καὶ ἔθυσεν ὁ Βασιλεὺς σολομὼν τὴν θυσίαν
boum viginti τ duo milia: τ outum cen-
μόχων εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας, καὶ προβάτων ἑκα-
tũ τ viginti milia. τ dedicauit domũ
τὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας. καὶ ἐνεκαίνισεν τὸν δικον ὁ
rex τ οἱς ppls τ sacerdotes p cultο
Βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλα
dias suas stantes: τ leuite in organis carmiñ
κὰς αὐτῶν ἑστηκότες, καὶ οἱ λευῖται ἐν ὀργάνοις ᾠδῶν
domini: q̃ fecit dauid rex ad confiten-
κυρίου, ὧν ἐποίησε δαυὶδ ὁ Βασιλεὺς τοῦ ἐξομολογεῖ-
dum coram dño: qñ bonũ qñ in eternũ misert
σθαι ἐναντι κυρίου, ὅτι ἀγαθὸν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλε
cordia ei[e]: inhymnis dauid p manũ suam. τ sacer-
ος αὐτοῦ, ἐν ὕμνοις δαυὶδ διὰ χειρὸς αὐτῶν· καὶ οἱ ἱε
dotes canentes tubis ante eos: τ ois
ρεῖς σαλπίζοντες σάλπιγξιν ἐναντίον αὐτῶν, καὶ πᾶς
israel stano. τ sctificauit salomon mediũ a-
Ἰσραὴλ ἑστηκώς. καὶ ἡγίασε σολομὼν τὸ μέσον τῆς αὐ
triũ qd in domo dñi: qñ fecit ibi holocaus-
λῆς τῆς ἐν οἴκῳ κυρίου, ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυ-
ta τ adipes salutarium: qñ alta-
τώματα καὶ τὰ στέατα τῶν σωτηρίων, ὅτι τὸ θυσια
re eneũ qd fecerat salomon nõ sufficiebat su
στήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησε σολομὼν οὐκ ἐξετοίει δὲ
stinere holocausta τ sacrificia τ adi
ἐξαῦαι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰ στέα
pes pacificor. τ fecit salomon solẽnitatẽ in
τα τῶν εἰρηνικῶν. καὶ ἐποίησε σολομὼν τὴν ἑορτὴν ἐν
tẽpore illo septẽ diebꝰ. τ ois israel cũ
τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ'
eo ecclesia magna valde: ab introitu e-
αὐτοῦ ἐκκλησία μεγάλη σφόδρα, ἀπὸ εἰσόδου ἀι-
math τ vsq; ad torrentẽ egypti. τ fecit in
μαθ καὶ ἕως χειμάρρου ἀιγυπτίου. καὶ ἐποίησεν ἐν
die octauo exoditũ: qñ dedicatione al-
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἔξοδον, ὅτι ἐγκαινισμὸν τοῦ θυ
taris fecit septẽ diebꝰ: τ solẽnitatẽ septẽ
σιαστηρίου ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τὴν ἑορτὴν ἑπτὰ
diebus. τ in die vigesimo τ tertio mẽ
ἡμέρας. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ εἰκοστῇ καὶ τρίτῃ τοῦ μη
sis septimi misit salomon pplm in
νὸς τοῦ ἑβδόμου ἀπέστειλε σολομὼν τὸν λαὸν εἰς τὰ
tabernacula sua: letantes τ bonos cor-
σκηνώματα αὐτῶν, εὐφραινομένους καὶ ἀγαθοὺς τῇ καρ
de in bonis q̃ fecit dño dauid τ
δίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησε κύριος τῷ δαυὶδ καὶ
salomõi τ israel pplo suo. τ comple-
σολομῶντι καὶ Ἰσραὴλ τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ συνετέλε
uit salomon domũ dñi τ domũ re-
σε σολομὼν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασι-
gis: τ in oĩab[o] que voluit salomõ in aia
λέως, καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησε σολομὼν ἐν τῇ ψυχῇ
sua facere in dõmo dñi τ in domo sua prꝑe
αὐτοῦ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ εὐο-
rat[p] est. τ apparuit dñi salomoni in nocte:
δώθη. καὶ ὤφθη κύριος τῷ σολομῶντι ἐν τῇ νυκτί,
ait et: audiui orationem tuã τ elec-
καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου· καὶ ἐξελε
gi in loco isto mihi in domũ sacrificii. si clau
ξάμην ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμοὶ εἰς οἶκον θυσίας. ἐὰν συ
sero celũ τ nõ fiat pluuia: τ si mandauero
χῶ τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γένηται ὑετός, καὶ ἐὰν ἐντείλωμαι τῇ
locuste vt deuoret terã: τ si misero mortem
ἀκρίδι τ καταφαγεῖν τὴν γῆν, καὶ ἐὰν ἀποστείλω θάνατον
in pplm meũ: τ cõuertat ad me populꝰ meꝰ sup quos in
ἐν τῷ λαῷ μου, καὶ ἐπιτραπῶ με ὁ λαός μου ἐφ' οὓς ἐπι
uocatũ est nomẽ meũ sup eos: τ deprecati fuerint
κέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ προσευξῶνται

τ quesierit faciem meã: τ cõuersi fuerint a
καὶ ζητήσωσι τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἀποστρέψωσιν ἀπὸ
vijs suis malis: τ ego exaudiam
τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἐγὼ εἰσακούσομαι
de celo: τ ppitꝰ ero peccatis eorũ: τ
ἐκ τ οὐρανοῦ, καὶ ἱλεως ἔσομαι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, καὶ
sanabo terrã eorũ. τ nũc oculi mei erunt
ἰάσομαι τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ νῦν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσονται
aperti: τ aures mee exaudiẽtes orationem
ἀνεῳγμένοι, καὶ τὰ ὦτά μου ἐπήκοα τῆ προσευχῆ τοῦ
loci huius. τ nũc elegi τ sanctificaui domũ
τόπου τούτου· καὶ νῦν ἐξελεξάμην καὶ ἡγίακα τὸν δικον
hanc: vt sit nomẽ meũ ibi vsq in sempiternũ. τ
τοῦτον, τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ ἕως αἰῶνος. καὶ ἐ-
erunt oculi mei τ cor meũ ibi cũctis
σονται οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας
diebus[q] τ tu si ambulaueris coꝝ me sicut
τὰς ἡμέρας· καὶ σὺ ἐὰν πορευθῆς ἐνώπιόν μου ὃν τρόπον
ãbulauit dauid pater tuus: τ feceris iuxta om-
ἐπορεύθη δαυὶδ ὁ πατήρ σου, καὶ ποιήσης κατὰ πάν
nia q̃ precepi tibi: τ precepta mea τ
τα ἃ ἐνετειλάμην σοι, καὶ τὰ προσταγματά μου καὶ τὰ
iudicia mea seruaueris: τ suscitabo thronũ re-
κρίματά μου φυλάξῃς, καὶ ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασι-
gni tui: sicut pepigi cũ dauid patre tuo dicens:
λείας σου, ὡς διεθέμην δαυὶδ τῷ πατρί σου λέγων,
nõ auferetur tibi vir dux in israel. τ si
οὐκ ἐξαρθήσεταί σοι ἀπὸ ἡγουμένος ἐν Ἰσραὴλ· καὶ ἐὰν
auersi fueritis vos: τ si dereliqueritis prece-
ἀποστραφῆτε ὑμεῖς, καὶ ἐὰν καταλείπητε τὰ προσάγ-
pta mea τ mandata mea q̃ dedi coꝝ vobis:
ματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἔδωκα ἐναντίον ὑμῶν,
τ ãbulauerit is τ seruierit is dijs alienis: τ ado-
καὶ πορευθῆτε καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἑτέροις, καὶ προ-
raueritis eos: τ auferã vos de terra quã de-
σκυνήσητε αὐτοῖς, καὶ ἐξαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδω
di vobis: τ domũ hanc quã sctificaui nomini
κα ὑμῖν, καὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί
meo proiiciam ipsam a facie mea: τ dabo
μου ἀποῤῥίψω αὐτὸν ἀπὸ προσώπου μου, καὶ δώσω
ipsam in parabolã τ in narrationẽ in cũctis
αὐτὸν εἰς παραβολὴν καὶ εἰς διήγημα ἐν πᾶσι τοῖς
populis. τ domꝰ hec: q̃ erat excelsa desolabitur:
λαοῖς. καὶ ὁ οἶκος οὗτος, ὃς ἦν ὑψηλὸς ἐρημωθήσεται,
ois ptransiens eã stupebit: τ dicet: pro
πᾶς ὁ παραπορευόμενος αὐτὸν ἐκπλήσσεται, καὶ ἐροῦ, ἕνε
pter qd fecit dño terre huic τ domui
κεν τινος ἐποίησεν ὁ κύριος τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ
huic: τ dicent: qñ dereliquerũt dñm de- 3.Reg.
τούτῳ; καὶ ἐροῦσιν, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλειπον τὸν κύριον τὸν θε- 7.a.
um patrũ suorũ q̃ eduxit eos de tra
ὸν τῶν πατέρων αὐτῶν τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς
egypti: τ apprehẽderũt deos alienos τ adorauc-
ἀιγύπτου, καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἑτέρων καὶ προσεκύ-
rũt eos: τ seruierũt ipsis: idcirco indu-
σαν αὐτοῖς, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ἐπήγα
xit in eos vniuersum malũ hoc.
γεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην. Ca. 8.

A 3.Reg. 9.b.

ΚΑι factũ est post viginti annos: in qb[o] edifica-
Καὶ ἐγένετο μετὰ εἴκοσιν ἔτη, ἐν οἷς ᾠκοδόμη-
uit salomon domũ dñi τ domũ suã: τ
σε σολομὼν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
ciuitates q̃s dedit chiram salomoni: edi-
τὰς πόλεις ἃς ἔδωκε χειρὰμ τῷ σολομῶντι, ᾠκο-
ficauit ipse salomon τ habitare fecit ibi
δόμησεν αὐτὰς σολομὼν καὶ κατῴκισεν ἐκεῖ τοὺς
filios israel. τ venit salomon in emath suba τ
υἱοὺς Ἰσραὴλ. καὶ ἦλθεν σολομὼν εἰς ἐμαθ σουβα καὶ
prevaluit cõtra eã: τ edificauit thedmor in
κατίσχυσεν ἐπ' αὐτήν, καὶ ᾠκοδόμησε τὴν θεδμὸρ ἐν τῇ
deserto: τ oẽs ciuitates
ἐρήμῳ, καὶ πάσας τὰς πόλεις

בְּקֹשׁ פָּנַי וַיִּשְׁבוּ מִדְרָכֵיהֶם
הָרָעִים וְאֲנִי אֶשְׁמַע מִן הַשָּׁמַיִם
וְאֶסְלַח לְחַטָּאתָם וְאֶרְפָּא אֶת
אַרְצָם עַתָּה עֵינַי יִהְיוּ פְּתֻחוֹת וְאָזְנַי
קַשֻּׁבוֹת לִתְפִלַּת הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַתָּה
בָּחַרְתִּי וְהִקְדַּשְׁתִּי אֶת בַּיִת הַזֶּה
לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם עַד עוֹלָם וְהָיוּ
עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים וְאַתָּה אִם
תֵּלֵךְ לְפָנַי כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִיד אָבִיךָ וְחַקֵּי
וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ וְחֻקַּי
וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמֹר׃ וַהֲקִימוֹתִי אֶת
כִּסֵּא מַלְכוּתֶךָ כַּאֲשֶׁר כָּרַתִּי לְדָוִיד
אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ
מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְאִם שׁוֹב תָּשׁוּבוּן אַתֶּם
וַעֲזַבְתֶּם חֻקַּי וּמִצְוֹתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי
לִפְנֵיכֶם וְהָלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים
אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃
וְנִתַּשְׁתִּים מֵעַל אַדְמָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי
לָהֶם וְאֶת הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר
הִקְדַּשְׁתִּי לִשְׁמִי אַשְׁלִיךְ מֵעַל פָּנָי
וְאֶתְּנֶנּוּ לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה בְּכָל הָעַמִּים׃
וְהַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר הָיָה עֶלְיוֹן לְכָל
עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם וְאָמַר מַדּוּעַ עָשָׂה
יְהוָה כָּזֹאת לָאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה׃
וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם וַיַּחֲזִיקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וַיַּעַבְדוּם עַל כֵּן
הֵבִיא עֲלֵיהֶם אֵת כָּל הָרָעָה הַזֹּאת׃

Cap. viij.

וַיְהִי מִקֵּץ עֶשְׂרִים שָׁנָה
אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת בֵּית יְהוָה
וְאֶת בֵּיתוֹ וְהֶעָרִים אֲשֶׁר נָתַן חוּרָם
לִשְׁלֹמֹה בָּנָה שְׁלֹמֹה אֹתָם וַיּוֹשֶׁב
שָׁם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה
חֲמַת צוֹבָה וַיְחִזַּק עָלֶיהָ׃ וַיִּבֶן אֶת
תַּדְמֹר בַּמִּדְבָּר וְאֵת כָּל עָרֵי

[a]munitissimas[b] edificauit [c]in émath: [d]extruxitq; [e]bethoron' superiorem [f]&[g]bethoron [h]inferiorẽ: [i]ciuitates[k] munitas habentes[l] portas [m]& vectes & feras. [n]Balaath[o]etiam[p]&[q]oēs[r]vrbes [s]firmissimas[t]que fuerũt [u]salomonis [v]cũctas[w] [x]vrbes[y] quadrigarum[z]&[aa]vrbes[ab] equitũ. [ac]Oia quecunq; [ad]voluit rex[ae]salomon atq; [af]dispo fuit[ag] edificauit[ah] in hierlm [ai]& i libano[aj] & i vniuersa [ak]terra[al] ptātis sue. [am]Oēm [an]ppl'm[ao] q derelict[ap] fuerat [aq]de[ar]theis[as]& amorreif [at]& pherezeis[au]& eueis[av]& iebuseis[aw]qui[ax] nō[ay] erāt[az]de stirpe isr̃l: [ba]de'filiis eor: & de'posteris[bb] quos [bc]'non'interfecerant[bd] filii [be]israel[bf] subiugauit [bg]'salomō[bh] i tributarios[bi] vsq; i[bj]die[bk] hāc.' Porro de'filis[bl]israel' non[bm] posuit [bn]'vt seruirēt[bo] opib[bp] regis. 'Ipſi[bq] ei erāt[br] viri[bs] bellatores[bt]'& duces primi[bu]& pncipes[bv] quadrigarum [bw]'& equitū eius. Omnes autē[bx] principes exercitus 'regis' salomonis fuerūt [by]ducēti[bz] quinq;ginta[ca] qui erudiebant[cb] populum.

'Filiam[cc]vero [cd]pharaonis[ce] trāstulit[cf] de cinitate[cg] dauid [ch]in domū[ci] quā[cj] edificauerat[ck] ei.' Dixit[cl] enī rex. 'Non[cm] habitabit[cn] vxor 'mea' in domo[co]dd[cp] regis 'israel' eo q[cq] sanctificata 'sit:'[cr] quia[cs] ingressa est [ct]'in eam[cu] arca[cv] domini.' [cw]'Tunc' obtulit [cx]salomon [cy] holocausta [cz]domino [da]super[db] altare [dc]domini[dd] quod[de] extruxerat[df] ante'portícum: [dg]'vt p singl'os[dh] dies[di] offerretur in eo' iuxta p̃ceptū [dj]moysi[dk] in sabbatis[dl] & in calēdis:' & in festis die[dm]b[dn]'ter'[do]p annū.i.' in solēnitate[dp] azymorum: [dq]& solēnitate[dr] hebdomadarū:' & in solēnitate[ds] tabernaculoū. 'Et cōstituit [dt]iuxta dispositionē[du] dd [dv]'pris sui[dw] officia[dx] sacerdotū[dy]'ministeriis suis:' & leuitas[dz] ordine suo[ea] vt laudarēt[eb] & ministrarēt[ec] cora[ed] sacerdotib[ee]'iuxta ritū vniuscuiusq;[ef] die:' & [eg] ianitores[eh] diuisionibus suis in porta[ei] porta: qm sic [ej]'p porta'[ek] & porta.' Sic' ei

munitas quas edificauit in emath. τ edificauit τὰς ὀχυρὰς ἃς ᾠκοδόμησεν ἐν ἁιμάθ· καὶ ᾠκοδόμησε τὴν bethoron superiorẽ· τ bethoth inferiorẽ: ciuitates mu βαιθωρὼν τὴν ἄνω, καὶ τὴν βαιθωρὼν τὴν κάτω, πόλεις ὀχυ nitas muris portis τ vectibus. τ bulaath· τ om ρὰς τείχεσι πύλαις καὶ μοχλοῖς, καὶ τὴν βαλααθ καὶ πά nes vrbes munitas q̃ fuerũt salomonis: τ σας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς αἳ ἦσαν τῷ σολομῶντι, καὶ οἷς ciuitates curruũ: τ ciuitates πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων, καὶ τὰς πόλεις τῶν equitũ· τ ὅσα ἐπεθύμησε solomõ κατὰ τὴν ἐπιθυ desiderauit salomon fm̃ quãs ἐπιτέων, καὶ ὅσα ἐπεθύμησε σολομὼν κατὰ τὴν ἐπιθυ rit fuit: vt edificaret in hierusalẽ: τ in μίαν αὐτοῦ, τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν τῷ libano τ in omni terra potestatis sue. τ om λιβάνῳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ· καὶ πάν nē ppm̃ q derelictus fuerat de chetteo: τ τα τὸν λαὸν τὸν καταλελειμμένον ἀπὸ τοῦ χετταίου, καὶ amorreo: τ pherezeo: τ eueo: τ τοῦ ἀμορραίου, καὶ τοῦ φερεζαίου, καὶ τοῦ ευαίου, καὶ iebuseo: q̃ nō sunt de israel: q̃ fuerũt τοῦ ἰεβουσαίου, οἳ οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰσραήλ, οἳ ἦσαν de filijs eor̃ derelictis post eos ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλελειμμένων μετ' αὐτούς in terra: quos nō pdiderunt filij israel: τ in ἐν τῇ γῇ, οὓς οὐκ ἐξωλόθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ ἀνή duxit ipsos salomon in tributũ vsq; in diẽ hanc. νεγκεν αὐτοὺς σολομὼν εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύ= τ de filijs israel nō dedit salomon in τῆς· καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οὐκ ἔδωκε σολομὼν εἰς seruos in opa opera eĩ in regno su παῖδας εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐ o: q̃m ipſi viri bellatores τ principes tristata τοῦ, ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες πολεμισταὶ καὶ ἄρχοντες τριστά rũ eius potẽtes: τ pncipes curruũ eĩ τ των αὐτοῦ δυνατοί, καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων αὐτοῦ καὶ equitũ eius. τ hi principes ἱππέων αὐτοῦ· καὶ οὗτοι ἄρχοντες τῶν προσκτῶν τοῦ regis salomonis: q̃nquaginta τ ducẽti p̃po βασιλέως σολομῶντος, πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἐργο siẽt operũ in pplo. τ filiã pharonis trãstulit θιασιτοῦντες ἐν τῷ λαῷ· καὶ τὴν θυγατέρα φαραὼ ἀνήγαγεν salomon de ciuitate dauid in domũ quã edificauit ei: σολομὼν ἐκ πόλεως δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν αὐ qm̃ dixit nō habitabit vxor mea in ciuitate dauid τῇ, ὅτι εἶπεν οὐ κατοικήσει ἡ γυνή μου ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ regis israel: qm̃ sctã est quo ingressa est illuc ar βασιλέως ἰσραήλ, ὅτι ἁγία ἐστὶν ὃν εἰσῆλθεν ἐκεῖ ἡ κιβω ca dñi. tũc obtulit salomon holocausta τὸς τοῦ κυρίου. τότε ἀνήνεγκε σολομὼν ὁλοκαυτώματα dño sup altare dñi: q̃s edificauit an τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ᾠκοδόμησεν ἀπέ te tẽplũ. τ fm̃ sermonẽ diei in die vt te, ναντι τοῦ ναοῦ· καὶ κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ τοῦ offerret iuxta p̃cepta moysi in sabba ἀναφέρειν κατὰ τὰς ἐντολὰς μωυσῆ ἐν τοῖς σαββά= tis. τ in mẽsib[bm] τ in festis tria tẽpora τοις καὶ ἐν τοῖς μησὶ καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς τρεῖς καιροὺς anni: in solẽnitate azymoꝝ: τ in solẽnitate hebdo ἐνιαυτοῦ, ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδο madaꝝ: τ in solẽnitate tabnaculoꝝ: τ cõstituit iuxta iudi μάδων, καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνῶν· καὶ ἔστησε κατὰ τὴν κρί cĩa dauid p̃ris sui: τ diuisiones sacerdotũ σιν δαυὶδ τ πατρὸς αὐτοῦ, τὰς διαιρέσεις τῶν ἱερέων τ ministeria sua: τ leuitas in cu· καὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν, καὶ τοὺς λευίτας ἐπὶ τὰς φυ stodiã suis: vt laudarẽt τ ministrarẽt coꝝ sacerdo λακας αὐτῶν, τ αἰνεῖν καὶ λειτουργεῖν κατέναντι τῶν ἱερέ tib[bn] iuxta ritũ suũ die in die: τ ianitores των κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ, καὶ τὰς πυλαφούς in diuisionibus suis in porta τ porta: qm̃ sic ἐν ταῖς διαιρέσεσιν αὐτῶν εἰς πύλην καὶ πύλην, ὅτι οὕτως

sceptum dauid hois dei. nō ptergrediũt sunt hoc= ἐντολὴ δαυὶδ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ· οὐ παρελθοῦ τὰς ἐντο pta dauid regis circa sacerdotes τ leui λὰς δαυὶδ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευι tas in oẽm sermonẽ τ in thesauros. τ ppara τῶν εἰς πάντα λόγον καὶ εἰς τοὺς θησαυροὺς· καὶ ἡτοιμά tu fiũt opa quæ salomonis a quo die fundata σθη πάντα τὰ ἔργα σολομῶντος ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐθεμελιώ est domus dñi τ vsq; quo pfecta est: vsq; quo pfecit θη οἶκος κυρίου καὶ ἕως οὗ ἐτελειώθη, ἕως οὗ ἐτελείω salomon domũ dñi. tunc abiit salomon in σε σολομὼν τὸν οἶκον κυρίου· τότε ὥχετο σολομὼν εἰς gestion gabeꝝ: τ in allath maritimam in γεσιὼν γάβεϱ, καὶ εἰς τὴν ἀϊλὰθ τὴν παραθαλασσίαν ἐν terra edom. τ misit chiram salomoni in manu γῇ ἐδώμ. καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ τῷ σολομῶντι ἐν χει= seruoꝝ suoꝝ naues τ seruos gnaros maris: δούλων αὐτοῦ πλοῖα καὶ παῖδας εἰδότας θάλασσαν, τ abierunt cũ seruis salomonis in sophira. καὶ ὤχοντο μετὰ τῶν παίδων σολομῶντος εἰς σοφειρα· τ tulerũt inde quadringẽta τ cinquaginta talen καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τετρακόσια καὶ πεντήκοντα τάλα ta auri: τ attulerũt regi salomoni. τα χρυσίου, καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ σολομῶντι. Ca. 9.

A 3.Reg. 10. Mat. 12.d. Θ regina saba audiuit nomẽ salomõis: Καὶ βασίλισσα σαβὰ ἤκουσε τὸ ὄνομα σολομῶντος, τ venit vt tentaret eum in enigmatib in hierusalem καὶ ἦλθε πειράσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασιν εἰς ἱερουσαλὴμ in potẽtia grauĩ valde: τ cameli portãtes aro ἐν δυνάμει βαρείᾳ σφόδρα, καὶ κάμηλοι ἄϱουσαι ἀρώ mata τ aurum in multitudinẽ τ lapidẽ pciosũ. τ pe ματα καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος καὶ λίθον τίμιον· καὶ ἦλ nit ad salomonẽ: τ locuta est ad eum oia q̃cũq; θε πρὸς σολομῶντα, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν πάντα ὅσα erãt in ai fua. τ exposuit ei salomon om ἦν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς· καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῇ σολομὼν πᾶ nes sermones eius. τ nō pterit sermo a fa νρια τοὺς λόγους αὐτῆς· καὶ οὐ παρῆλθε λόγος ἐξαυ τὸ σο lomone: quẽ nō exposuit ei. τ vidit regina lomõtos, ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ· καὶ εἶδε βασίλισσα faba sapiam salomonis τ domũ quã edifica σαβὰ τὴν σοφίαν σολομῶντος καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδό nerat: τ cibaria mensarũ eius: τ ca μησε, καὶ τὰ βρώματα τῶν τραπεζῶν αὐτοῦ, καὶ κα thedrã sernor eius: τ stationẽ ministrorũ eius: θέδραν παίδων αὐτοῦ, καὶ στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ, τ vestimenta eius: τ pincernas eius: τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ τοὺς οἰνοχόους αὐτοῦ, τ ornatum eorum: τ holocaustũ q̃ offe καὶ τὸν κοσμισμὸν αὐτῶν· καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα ἃ ἀνέ rebat in domo dñi: τ non erat in ea vltra spũs. φερεν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ ἔτι πνεῦμα· τ dixit ad regem: verus sermo quẽ audiuerã λόγος ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα in terra mea de te: τ sermõib[bo] tuis τ sapi ἐν τῇ γῇ μου περὶ σοῦ, καὶ τῶν λόγων σου καὶ τῆς σο entia tua: τ nō credidi sermõib[bp] tui: vsq; quo φίας σου, καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λόγοις σου, ἕως οὗ veni: τ viderũt oculi mei. τ ecce nō nũcia ἦλθον, καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου. καὶ ἰδοὺ οὐκ ἀπήγ τα̃ mihi medietas multitudinis sapie tue: addi γελη μοι τὸ ἥμισυ τοῦ πλήθους τῆς σοφίας σου, προσέ disti ad famã quã audiui. beate vroꝝ θηκας ἐπὶ τὴν ἀκοὴν ἣν ἤκουσα· μακάριαι αἱ γυναῖκές tue: τ beati serui tui hi: τ bea σου, καὶ μακάριοι οἱ παῖδές σου οὗτοι, καὶ μακάρ ti viri assistentes tibi semper τ ριοι οἱ ἄνδρες οἱ παϱεστηκότες σοι διαπαντὸς καὶ audientes sapiam tuam. sit dñs deus tu[bq] bñ ἀκούοντες τὴν σοφίαν σου· ἔστω κύριος ὁ θεός σου ἐυ dictus: q̃ voluit in te vt daret te λογημένος, ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ τοῦ δοῦναί σε ꝏꝏꝏ

[a]preceperat[b] dauid' ho= mo[c] dei:[d]nec ꝏꝏꝏꝏꝏ [e]pgtergressi sunt de[f] man datis[g] regis[h] tam[i] facerdo tel[j]q̃ leuite ex[k] oib[l] que p̃ceperat:[m]et in custodiis [n]thesaurorũ[o]eis[p] impen fas[q] p̃paratas habuit[r] sa lomõ:[s]ex eo'die quo[t]fũ dauit[u] domũ[v]dñi[w] vsq; in diẽ quo'perfecit eã.' [x]Tũc [y]abiit[z]salomõ [aa]in asiõga ber[ab]& in'hailath[ac] ad' orã [ad]maris rubri: que est ꝏ [ae]in terra[af] edõ.[ag] Misit er go[ah]ei[ai]hyram ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [aj]per manus[ak] seruorũ suo rũ[al] naues[am]& nautas[an] gna ros[ao] maris:[ap]& abierũt[aq] cũ [ar]seruis[as] salomõis i[at] ophir [au]Tulerũt[av]q; inde[aw] quadri gẽta[ax] qnquaginta ꝏꝏꝏꝏ [ay]talẽta[az] auri:[ba]& attulerũt [bb]ad[bc] regẽ[bd] salomonẽ 9.

Cap. ix. [be]Egina quoq; [bf]saba cũ audisset ꝏꝏꝏꝏ famã[bg] salomonis: [bh]venit [bi]vt tentaret eum ꝏꝏꝏꝏ [bj]in enigmatibus[bk] in hie rusalem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [bl]cũ magnis[bm] opib[bn]& ca melis[bo] qui portabant ꝏꝏ [bp]aromata[bq]& auri [br]pluri mũ: [bs]gẽmasq; [bt] pretiosas [bu]Cumq; venisset[bv] ad[bw] salo monẽ:[bx]locuta est[by] ei ꝏꝏ [bz]quecunq; erãt[ca] in corde suo. 'Et exposuit[cb]' ei ꝏꝏ [cc]salomon[cd] omnia q̃ pro posuerat:[ce]nec ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [cf]quicq; fuit[cg] qd'non'per spicuum[ch] el'fecerit. Que posq;[ci] vidit[cj] sapientiam scilicet[ck]salomonis:ꝏꝏꝏꝏ [cl]& domũ[cm] quã[cn] edificaue rat:[co]necnõ[cp]& cibaria[cq] mẽ se eius:[cr]& habitacula[cs] se ruorũ:[ct]& officia ꝏꝏꝏꝏ [cu]ministrorũ eius:[cv]& vesti mẽta corũ:[cw]picernas q̃s [cx]& vestes eorum[cy] et victi mas[cz] q̃s [da]imolabat in'do mo[db] dñi:[dc]nõ erat p̃ stupo re[dd] vltra[de] in ea'spũs.' Di xit[df]q;[dg]ad'regẽ.' Verus est 'sermo'[dh]quẽ[di] audierã[dj] in terra mea:[dk]de [dl]virtutib[dm] '& sapiẽtia tua.' Non'cre debam'narrantibus:'do nec ipsa[dn] veniſſem: ꝏꝏꝏ [do]& vidiſſent[dp] oculi mei: [dq]et p̃bassem vix[dr] medie tatem[ds] sapiẽtie tue[dt] mihi fuiſſe narratam.[du] Vicisti [dv]famã virtutib[dw] tuis.' Bea ti[dx] viri tui ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ [dy]& beati[dz] serui tui:[ea]hi' qui assistunt'coram te ꝏꝏꝏꝏ [eb]omni tẽpore[ec]& audiũt [ed]sapientiã tuam.' Sit'dñs [ee]deus tuus[ef] benedict[eg]' [eh]voluit'te'ordinare ꝏꝏꝏ

עמדים	שם	על	ששׁ	המעלות		
מזה	ומזה	לא	נעשה	כן	בכל	
ממלכה׃	וכלי	כלי	משקה	המלך		עשׂה
שלמה	זהב	וכל	כלי	בית	יער	הלבנון
חשב	זהב	סגור	אין	בכסף	נחשב	בימי
יום׃מאם	שלמה	כי	אניות	למלך		
אנית	הלכות	תרשישׁ	עם	עבדי	חורם	
שׁלשׁ׃שנה	אחת	לשׁלושׁ	שנים	תבואנה	אניות	
בוא	תרשישׁ	נשׂאות	זהב	וכסף	שנהבים	
תבה ׳׳נדל	וקופים	ותוכיים׃	וינדל	המלך		
שלמה	מכל	מלכי	הארץ	לעשׁר		
וחכמה׃	וכל	מלכי	הארץ	מבקשים		בקשׁ
בנה	את	פני	שלמה	לשׁמע	את	חכמתו
אשׁר	נתן	האלהים	בלבו	ורם		
כל׃בוא	מביאים	איש	מנחתו	כלי	כסף	
וכלי	זהב	ושׂלמות	נשׁק	ובשׂמים		
סוסים	ופרדים	דבר	שׁנה	בשׁנה׃		
היה	ויהי	לשׁלמה	ארבעת	אלפים		
ארה׳ב	רכב	ואריות	וסוסים	ומרכבות	ושׁנים	
עשׂר	אלף	פרשׁים	ויניחם	בערי		
רכב	ועם	המלך	בירושׁלם׃			
עיר						
משׁל	ויהי	משׁל	בכל	המלכים	מן	
הנהר	ועד	ארץ	פלשׁתים	ועד		
גבול	מצרים׃	ויתן	המלך	את		
הכסף	בירושׁלם	כאבנים	ואת			
הארזים	נתן	כשׁקמים	אשׁר			
בשׁפלה	לרב׃	ומוציאים	סוסים			יצא
ממצרים	לשׁלמה	ומכל	הארצות׃			
ושׁאר	דברי	שׁלמה	הראשׁנים			
כתב	והאחרונים	הלא	הם	כתובים		
נבא	על	דברי	נתן	הנביא	ועל	
נבואת	אחיה	השׁילוני				
חזה	ובחזות	יעדו	חזה	על	ירבעם	
בן	נבט׃	וימלך	שׁלמה			
ירושׁלם	על	כל	ישׂראל			
ארבעים׳׳רבע׳שׁנה	שׁנה	וישׁכב	שׁלמה	עם		

על	כסאו	למלך	ליהוה	אלהיך		
באהבת	אלהיך	את	ישׂראל			
להעמידו	לעולם	ויתנך	עליהם	עשׂה		
למלך	לעשׂות	משׁפט	וצדקה׃			
ויתן	למלך	מאה	ועשׂרים	ככר		
זהב	ובשׂמים	לרב	מאד	ואבן	רבב	
יקרה	ולא	היה	כבשׂם	ההוא		
אשׁר	נתנה	מלכת	שׁבא	למלך		
שׁלמה׃	ונם	עבדי	חורם	ועבדי		
שׁלמה	אשׁר	הביאו	זהב׳׳מאופיר	בוא		
הביאו	עצי	אלנומים	ואבן	יקרה׃		לגם
ויעשׂ	המלך	את	עצי	האלנומים		עשׂה
מסלות	לבית	יהוה	ולבית	המלך		סלל
וכנרות	ונבלים	לשׁרים	ולא	נראו		שׁור׳ראה
כהם׳׳לפנים	בארץ	יהודה׃	והמלך			פנה
שׁלמה	נתן	למלכת	שׁבא	את	כל	
חפצה	אשׁר	שׁאלה	מלבד	אשׁר		חפץ
הביאה	אל	המלך	ותלך			הפך׳לך
לארצה	היא	ועבדיה׃	ויהי	משׁקל		היה׳שׁקל
הזהב	אשׁר	בא	לשׁלמה	בשׁנה		בוא
אחת	שׁש	מאות	ושׁשׁים	ששׁ		כאה
כברי	זהב	לבד	מאנשׁי	הסחרים		תור
והסחרים	מביאים	וכל	מלכי	ערב		בוא
ופחות	הארץ	מביאים	זהב	וכסף		פחה
לשׁלמה׃	ויעשׂ	המלך	את	שׁלמה		עשׂה
מאתים	צנה	זהב	שׁחוט	ששׁ	מאות	מאה׳׳ין
זהב	שׁחוט	יעלה	על	הצנה	האחת׃	עלה
וישׁלש	מאות	מנים	זהב	שׁחוט		
שׁלש	מאות	זהב	יעלה	על	המנן	
האחת	ויתנם	המלך	בבית	יער		נתן
הלבנון׃	ויעשׂ	המלך	כסא	שׁן		
גדול	ויצפהו	זהב	טהור׃	ושׁש		גדל׳צפה
מעלות׳׳לכסא	ונכשׁ	זהב	לכסא			טהר׳עלה
מאחז׃	וידות	מזה	ומזה	על		אחז
מקום	השׁבת	ושׁנים	עשׂר	אריות		קום׳שׁב
אצל	הידות	ושׁנים	עשׂר	אריות		שׁנה׳אבה

"super thronū suū regē
domini deī tu: ꝯ
Quia diligit deus israel
& vult ꝯ
seruare eū in eternū: id
circo posuit te sup eum
regem vt facias iudicia
atq; iustitiam. ꝯ
Dedit autem regi cētū
viginti talenta ꝯ
auri: & aromata multa
nimis: & gēmas ꝯ
pciosissimas. Non fue
rūt aromata talia vt hec
que dedit regina saba
regi ꝯ
salomon. Sed & serui
hyram cum seruis ꝯ
salomonis attulerūt au
rum de ophir: & ꝯ
lignā tina: & gēmas p
ciosissimas. De quibus
fecit rex de lignis silicet
tinis ꝯ
grad in domo dñi &
in domo regia: ꝯ
citharas quoq; & psalte
ria cātoribus. Nūq; visa
sunt in terra iuda ligna
talia. Rex aūt ꝯ
salomon dedit regine
saba cuncta ꝯ
q voluit et q postulauit:
et multo plura q ꝯ
attulerat ad eū. Que re
uersa abiit ꝯ
in terrā suā cū seruis suis
Erat autem pondus ꝯ
auri quod afferebatur
salomoni per ꝯ
singulos annos sexcēta
sexaginta sex ꝯ
talēta auri: excepta ea
sūma quā legati diuersa
rū gentiū & negociato
res afferre consuerant
ocsq; reges arabie & sa
trape terrarū q cōporta
bāt aurū et argentū. Fa
lomōi. Fecit igitur rex
salomō ducētas hastas
aureas: de sūma sexcēto
ru aureorū q in singu
lis hastis expendebantur.
Trecēta quoq; scuta au
rea ꝯ
trecentorum aureorū
quibus tegebantur sin
gula scuta. Posuitq; ea
rex in armamētario qd
erat cōsitū nēore. Fecit
q; rex soliū eburneū
grande: & vestiuit illud
auro mundissimo. Sex
quoq; gradus quib ascē
debatur ad solium ꝯ
scabellum aureum: & bra
chiola duo altrinsecus:
& duos leones stantes
ꝯ
iuxta brachiola: sed &
alios duodecim leunculos

sup thronū suū in regem ppō suo: ꝙ
ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ εἰς βασιλέα τῶ λαῶ αὐτοῦ, ἐν
diligit deus deus tuus israel: vt sta
τῶ ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου τὸν ἰσραὴλ, τοῦ σῆ
uit eum in eternū: & dedit te sup eos
σαι αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔδωκέ σε ἐπ' αὐτοὺς
in regem: vt faceres iudicii & iustitiam.
εἰς βασιλέα, τοῦ ποιῆσαι κρίσιν καὶ δικαιοσύνην.
& dedit regi centum talenta & vigin
καὶ ἔδωκε τῶ βασιλεῖ ἑκατὸν τάλαντα καὶ εἴκο
ti auri: & aromata in multitudine nimis: &
σι χρυσίου, καὶ ἀρώματα εἰς πλῆθος σφόδρα, καὶ
lapidē pciosum: & non erāt facta aromata illa
λίθον τίμιον, καὶ οὐκ ἦν κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα
q dedit regina saba regi salomoni.
ἃ ἔδωκε βασίλισσα σαβὰ τῶ βασιλεῖ σολομῶντι.
& serui chiram & serui salomonis
καὶ οἱ παῖδες χειρὰμ καὶ οἱ παῖδες σολομῶντος
attulerūt aurū salomoni de suphir: & li
ἔφερον χρυσίον τῶ σολομῶντι ἐκ σουφὶρ, καὶ ξύ
gnaq; pinea: & lapidē pciosum. & fecit rex
λα πεύκινα, καὶ λίθον τίμιον. καὶ ἐποίησεν ὁ βασι
ligna pinea gradus domui do
λεὺς τὰ ξύλα τὰ πεύκινα ἀναβάσεις τῶ οἴκω κυ
mini: & domui regis: & citharas &
ρίου, καὶ τῶ οἴκω τοῦ βασιλέως, καὶ κιθάρας καὶ
nablas cātoribus: & non visa fuit talia ante
νάβλας τοῖς ᾠδοῖς, καὶ οὐκ ὤφθη τοιαῦτα ἔμπροσθεν
in terra iude. & rex salomō dedit re
ἐν γῆ Ἰούδα. καὶ ὁ βασιλεὺς σολομὼν ἔδωκε τῇ βα
gine saba cuncta ꝙcūq; voluit ꝙcūq; postulauit
σιλίσσῃ σαβὰ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὅσα ἐπήσατο
extra ea q obtulit regi salomoni: &
ἐκτὸς πάντων ὧν ἤνεγκεν τῶ βασιλεῖ σολομῶντι, καὶ
reuersa est in terrā suam. & erat pondus
ἀπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς. καὶ ἦν ὁσαμὸς τοῦ
auri quod offerebatur salomoni in anno
χρυσίου τοῦ ἐνεχθέντος τῶ σολομῶντι ἐν ἐνιαυτῶ
uno sexcenta & sexaginta & sex talenta auri:
ἑνὶ ἑξακόσια καὶ ἑξήκοντα καὶ ἓξ τάλαντα χρυσίου,
preter viros ordinatos & mer
πλὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν ὑποτεταγμένων καὶ τῶν ἐμ
catores: q̄ afferebāt. & omnes reges
πορευομένων, οἳ ἔφερον. καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς
arabie & satrape terre ferebāt aurum
ἀραβίας καὶ σατράπαι τῆς γῆς ἔφερον χρυσίον
& argentū regi salomoni. & fecit
καὶ ἀργύριον τῶ βασιλεῖ σολομῶντι καὶ ἐποίησεν
rex salomon ducenta scuta aurea
ὁ βασιλεὺς σολομὼν διακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς
ductilia: sexaginta aurei puri inerāt in
ἐλατούς, ἑξακόσιοι χρυσοῖ καθαροὶ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸν
scuto vno & clypeos aureos ductiles trecen
θυρεὸν τὸν ἕνα. καὶ ἀσπίδας χρυσᾶς ἐλατὰς τρια
tos: trecenti aurei suppositi in
κοσίας, τριακόσιοι χρυσοῖ ἀναφέροντες ἐπὶ τὴν
clypeū singulū. & dedit ea rex in do
ἀσπίδα ἑκάστην. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν οἴ
mo saltus libani. & fecit rex
κῳ δρυμοῦ τοῦ λιβάνου. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς
thronū ex ebore magnū. & deaura
θρόνον ἐξ ὀδόντων ἐλεφάντων μέγαν. καὶ κατεχρύ
uit eum auro approbato. & sex gradus
σωσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ. καὶ ἓξ ἀναβαθμοὶ τῶ
throno induti auro: & scabellum suppositū
θρόνῳ ἐνδεδυμένοι χρυσίῳ, καὶ ὑποπόδιον ὑπέκειτο
in aureo throno: & brachia hinc & inde in
ἐν χρυσῶ τῷ θρόνῳ, καὶ ἀγκῶνες ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τῆ
throno cathedre: & duo leones stantes iu
θρόνου τῆς καθέδρας, καὶ δύο λέοντες ἑστῶτες πα
xta brachia: & duodecim leones
ρὰ τοὺς ἀγκῶνας, καὶ δώδεκα λέοντες

stantes illic in sex gradibus hinc & inde. nō fuit
ἑστῶτες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἓξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. οὐκ ἐγέν
simile omni regno. & omnia vasa po
το ὅμοιον πάσῃ βασιλείᾳ. καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ οἴ
mus regis salomonis aurea: & oia
κου τοῦ βασιλέως σολομῶντος χρυσᾶ, καὶ πάντα τὰ
vasa domus saltus libani auro lūita.
σκεύη οἴκου δρυμοῦ τοῦ λιβάνου χρυσίῳ κατηλειμμένα.
nō erat argentū reputatū in diebus salomonis in
οὐκ ἦν ἀργύριον λογιζόμενον ἐν ἡμέραις σολομῶντος εἰς
q̄cq; quicquid regi salomoni ibat in
οὐδέν. ὅτι ναῦς τῶ βασιλεῖ σολομῶντι ἐπορεύετο εἰς
tharsis cū seruis chiram: semel p tres an
θαρσεῖς μετὰ τῶν παίδων χειρὰμ, ἅπαξ διὰ τριῶν ἐ
nos veniebat naues de tharsis regi plene
τῶν ἤρχετο πλοῖα ἐκ θαρσεῖς τῶ βασιλεῖ γέμοντα
auro & argento: & vētibus elephātinis: &
χρυσίου καὶ ἀργυρίου, καὶ ἐσθῆτων ἐλεφαντίνων, καὶ
simijs & pauonib. magnific at est salomon sup
πιθήκων καὶ θεχείμ. καὶ ἐμεγαλύνθη σολόμων ὑπὲρ
omnes reges terre & diuitijs & sa
πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πλούτῳ καὶ σο
pientia. & omnes reges terre ḡrebāt sa
φίᾳ. καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρό
ciem salomonis vt audirēt sapiētiā eius: quā de
σωπον σολομῶντος ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ, ἃς ἔ
dit deus in corde eius. & ipſi ferebāt vnusq;
δωκεν ὁθεὸς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. καὶ αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος
dona sua vasa aurea & vasa argētea: arma
τὰ δῶρα αὐτοῦ σκεύη χρυσᾶ καὶ σκεύη ἀργυρᾶ, ὁπλα
& vestimenta: flacte & aromata: equos &
καὶ ἱματισμόν, σαγήνην καὶ ἡδύσματα, ἵππους καὶ ἡ
mulos q per annū in annū. & fuerūt
μιόνους τοὺς κατ' ἐνιαυτὸν εἰς ἐνιαυτόν. καὶ ἦσαν τῶ
salomoni quattuor mille femine eque in cur
σολομῶντι τέσσαρες χιλιάδες θήλειαι ἵπποι εἰς ἅρμα
rus: & duodecim milia equitū: & posuit ipsos in
τα, καὶ δώδεκα χιλιάδες ἱππέων, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν
ciuitatib & curruū: & cū rege in
πόλεσι τῶν ἁρμάτων, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν
hierusalē. & fuit dux oium re
ἱερουσαλήμ. καὶ ἦν ἡγούμενος πάντων τῶν βασι
gū: a flumine & vsq ad terrā philistiī: &
λέων, ἀπὸ ποταμοῦ καὶ ἕως γῆς ἀλλοφύλων, καὶ
vsq ad terminū egypti. & dedit rex ſa
ἕως ὁρίου αἰγύπτου. καὶ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σο
lomon argentū in hierusalē q̄si lapides: &
λομὼν τὸ ἀργύριον ἐν ἱερουσαλὴμ ὡς λίθους, καὶ τὰς
cedros dedit sicut sycomoros q̄ in cam
κέδρους ἔδωκεν ὡς τὰς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πε
pestri in multitudinē. & eritus equoꝝ et egy
δινῇ εἰς πλῆθος. καὶ ἡ ἔξοδος τῶν ἵππων ἐξ αἰγύ
pto salomoni & oibus terris. &
πτου τῷ σολομῶντι καὶ ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν. καὶ
reliqui sermonū salomonis primi &
οἱ καταλοιποι τῶν λόγων σολομῶντος οἱ πρῶτοι καὶ οἱ
nouissimi nōne ipsi scripti sunt in ver
ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ αὐτοὶ γεγραμμένοι ἐπὶ τῶν λό
bis nathā prophete: & in verbis achia
γων ναθὰν τοῦ προφήτου, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ἀχία
felonite: & in visionibus ioed vi
τοῦ σηλωνίτου καὶ ἐν ταῖς ὁράσεσιν ἰωὴδ τοῦ ὁ
dentis cōtra hieroboā filiū nabat: & regnauit
ρῶντος κατὰ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ; καὶ ἐβασίλευ
salomon in hierusalē sup omnē israel qua
σε σολομὼν ἐν ἱερουσαλὴμ ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ τεσ
draginta annis. & dormiuit salomon cum
σαράκοντα ἔτη. καὶ ἐκοιμήθη σολομὼν μετὰ

E

G 3.Reg. 11.g.

אבתיו ויקברהו בעיר דויד אביו
וימלך רחבעם בנו תחתיו׃

Cap.x. וילך רחבעם
שכמה כי שכם באו כל ישראל
להמליך אתו׃ ויהי כשמע ירבעם
בן נבט והוא במצרים אשר ברח
מפני שלמה המלך וישב ירבעם
ממצרים׃ וישלחו ויקראו לו ויבא
ירבעם וכל ישראל וידברו אל
רחבעם לאמר׃ אביך הקשה את
עלינו ועתה הקל מעבדת אביך
הקשה ועלינו נתן ועבדך׃ ויאמר אלהם עוד
שלשת ימים ושובו אלי וילך
העם׃ ויועץ המלך רחבעם את
הזקנים אשר היו עמדים לפני
שלמה אביו בהיותו חי לאמר
איך אתם נועצים להשיב לעם
הזה דבר׃ וידברו אליו לאמר
אם תהיה לטוב לעם הזה
ורצית אתם ודברת אליהם דברים
טובים והיו לך עבדים כל הימים׃
ויעזב את עצת הזקנים אשר
יעצהו ויועץ את הילדים אשר
גדלו אתו העמדים לפניו׃ ויאמר
אלהם מה אתם נועצים ונשיב
דבר את העם הזה אשר דברו אלי
לאמר הקל מן העל אשר נתן
אביך עלינו׃ וידברו אתו הילדים
אשר גדלו אתו לאמר כה תאמר
לעם אשר דברו אליך לאמר
אביך הכביד את עלנו ואתה הקל
מעלינו כה תאמר אליהם קטני
עבה מתני אבי׃ ועתה אבי
העמים עליכם על כבד ואני אסיף
על עלכם אבי יסר אתכם בשטים
על

patribus suis. ᵉEt sepelierũt eũ in ciuitate dauid. ᶠRegnauitq; roboam ᵍfilius eius ʰpro eo. 10.

PRofectus est autem ᵃroboam ooooooo ⁱin sychē. Illuc enī ᵇcũct' ᶜisrl' cõuenerat' vt consti tuerent ᵈeũ in regem. Qđ ᵉm cũ audisset ᶠhieroboā ᵍfili ʰnabath ⁱq erat in egy pto: ᵏfugerat' qppe illic ˡañ' salomonē: statim' re uersus est. ooooooooo ᵐVocauerunt q; eum' & venit ooooooooooooo ⁿcum vniuerso ᵒisrael: & locuti sunt ad ooooooo ᵖroboam: dicentes. ᵠPa ter tuus ʳdurissimo ooooo ˢiugo nos ᵗpsus: ᵘtu leui ora impa ᵛpre tuo qui no bis iposuit ʷgrauē ˣsuntu tē. & paululū de onere su bleua: ʸvt seruiam ᶻ tibi. Quī ᵃait ᵇ. Post ooooooo ᶜtres ᵈdies' reuertimī ᵉad me." Cunq; abisset ooo ᶠpopulus: ᵍ iniit consiliū ʰcum ooooooooooooo ⁱsenibus" qui ˡsteterāt' co ram ᵐpatre eius ooooooo ⁿsalomone ᵒ dum adhuc ᵖviueret' dicens. ooooo ᵠQuid ʳ datis consilii ˢvt respondeam ᵗpplo: ᵘQui ᵛdixerunt ʷ ei. ooooooooo ooooooooooooooooo ooo ˣSi placueris ᵗpplo ᵘhuic ooooooooooooooooo ooo ʸ& lineris eos ᶻverbis oo ᵃclemētibus: ᵇseruient ᶜ tibi ᵈomni ᵉtempore. ooo ᶠAt ille ᵍ reliquit ʰ cõsilii ⁱ senum: ooooooooooooo ᵏ& ᵐcum ⁿiuuenibus ᵒ tra ctare cepit ᵖ qui ooooooo ᵠcũ eo ʳnutriti fuerant: & erāt i cõitatu illi ˢ. Dixit ᵗq; ad eos. ᵘ Quid ᵛ vobis videtur ; ʷ respõdere ooo ˣquid debeo ʸpopulo ᶻhu ic ᵃqui ᵇ dixit ᶜ mihi ooooo ᵈ" subleua ᵉ iugum ᶠ quod ᵍ imposuit ʰ nobis ooooo ⁱpater tuus . " At illi ᵘ ref ponderunt ᵛ vt ᵗ iuuenes & ʷ nutriti ˣ cũ eo in deliciis: atq; ʸ dixerũt. ᶻ Sic loq̃ris ᵃpopulo ᵇ qui ᶜ dixit ᵈ tibi: ooooooooooooooooooo ooo ᵉpr tu ᶠ" aggrauauit ᵍ iugũ nostrum: ʰ tu ⁱ subleua : & ᵏ respondebis ˡ ei. ᵐ Mini mus digitus meus ooooo ⁿ groſſior est ᵒ lumbis ᵖ pa tris mei. ᵠ Pater meus oo ʳ imposuit ˢ vobis ᵗ graue ᵘ iugum: ᵛ& ego maius pō dus ʷ apponā. ˣ" Pater me us ʸ" cecidit ᶻ vos ᵃ flagellis:

patribus suis: ᵗ sepelierũt eũ in ciuitate dauid
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ροβοὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
patris eius. ᵗ regnauit roboā fil' ei' pro eo.
πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσε ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.10 A

ET venit roboā in sychem: qm in sychem venerat
Καὶ ἦλθε ῥοβοὰμ εἰς συχέμ, ὅτι εἰς συχέμ ἦρχετο
ois israel vt cõstituerẽt regẽ eũ. ᵗ facta est vt audiuit
πᾶς Ἰσραὴλ βασιλεῦσαι αὐτόν· καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν
hieroboā fili' nabat ᵗ tpe in egypto: qñ fugit
ἱεροβοὰμ υἱὸς ναβὰτ καὶ αὐτὸς ἐν αἰγύπτῳ, ὅτε ἀπέδρα
a facie salomontis regis: ᵗ habita
ἀπὸ προσώπου σολομῶντος τοῦ βασιλέως, καὶ κατῴκη
uit hieroboā in egypto: ᵗ reuersus est hieroboā ex egy
σεν ἱεροβοὰμ ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἀπέστρεψεν ἱεροβοὰμ ἐξ αἰγύ
pto. ᵗ miserunt ᵗ vocauerũt eũ. ᵗ venit hiero
πτου. καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν· καὶ ἦλθεν ἱερο
boam ᵗ ois ecclesia israel: ᵗ locuti sũt ad
βοὰμ καὶ πᾶσα ἐκκλησία Ἰσραὴλ, καὶ ἐλάλησαν πρὸς
roboam dicentes: pater tu' durũ iposuit iugũ nos:
roboam λέγοντες, ὁ πατὴρ σου ἐσκλήρυνε τὸν ζυγὸν ἡμῶν,
ᵗ nũc subleua tu a seruitute patris tui
καὶ νῦν κούφισον σὺ ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρός σου τῆς
dura ᵗ a iugo eius grau: qđ dedit sup
σκληρᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέως, ὃν ἔδωκεν ἐφ' ἡ
nos: ᵗ seruiemus tibi. ᵗ dixit ipsis roboā: i
μᾶς, καὶ δουλεύσομέν σοι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ῥοβοάμ, πορεύ
te vsq; in tres dies: ᵗ reuertimini ad me: ᵗ abiit
εσθε ἕως τριῶν ἡμερῶν, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με, καὶ ἀπῆλ

B

populus. ᵗ congregauit rex roboam se
θεν ὁ λαός. καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τοὺς πρε
niores qui steterũt coram salomone patre
βυτέρους τοὺς ἑστῶτας ἐναντίον σολομῶντος τοῦ πατρὸς
eius viuẽte eo: ᵗ consuluit eũ eis di
αὐτοῦ ζῶντος αὐτοῦ, καὶ συνεβουλεύσατο μετ' αὐτῶν λέ
cens: quõ vos datis cõsilii vt respõdeã ego pplo
γων, πῶς ὑμεῖς βουλεύεσθε τοῦ ἀποκριθῆναί με τῷ λαῷ
huic verbũ: ᵗ locuti sũt seniores ad eũ
τούτῳ λόγον; καὶ ἐλάλησαν οἱ πρεσβύτεροι πρὸς αὐτὸν
dicentes: si in hodierno sis in bonũ pplo huic
λέγοντες, ἐὰν ἐν τῇ σήμερον γένῃς ἀγαθὸν τῷ λαῷ τούτῳ
ᵗ placueris eis: ᵗ locut' fueris eis sermones bonos:
καὶ εὐαρεστήσῃς αὐτοῖς, καὶ λαλήσῃς αὐτοῖς λόγους ἀγαθούς,
ᵗ erũt tibi serui oibus diebus. ᵗ relꝛ
ἔσονταί σοι δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας· καὶ κατίλιε
quit cõsiliũ senioꝝ: q consuluerũt ei:
ψε τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων, οἳ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ
ᵗ consuluit eũ puerulis q nutriti
τῶν, καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν συνεκ
erant cũ eo: q steterãt coram eo. ᵗ

C

τραφέντων μετ' αὐτοῦ, τῶν ἑστώτων ἐναντίον αὐτοῦ· καὶ
dixit eis: qd vos cõsilii tis: ᵗ qđ verbũ ref
εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμεῖς βουλεύεσθε, καὶ τίνα λόγον ἀπο
põdeã pplo huic: q locuti sũt ad me dicẽtes: di
κριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ, οἳ ἐλάλησαν πρός με λέγοντες, ἄ
mitte de iugo qđ dedit pater tu' sup nos: ᵗ
ρες ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς; καὶ
locuti sunt ei pueruli q nutriti fuerãt cũ
ἐλάλησαν αὐτῷ τὰ παιδάρια τὰ συνεκτραφέντα μετ'
eo dicentes: sic loqueris populo huic: q
αὐτοῦ λέγοντα, οὕτως λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ, τῷ
locutus est ad te ᵗ dicebat: pater tu' aggrauauit
λαλήσαντι πρὸς σὲ καὶ λέγοντι, ὁ πατήρ σου ἐβάρυνεν
iugũ nfm: ᵗ tu nũc subleua de iugo nfo.
τὸν ζυγὸν ἡμῶν, καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ ἡμῶν·
sic dices ad eos. puum digitus meꝰ groſſi
οὕτως ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, ὁ μικρὸς δάκτυλός μου παχύ
or lũbis patris mei: ᵗ nũc pater meus
τερος τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου, καὶ νῦν ὁ πατήρ μου
iposuit vobis iugũ graue: ᵗ ego addã sup tu
ἐνέθηκεν ὑμῖν ζυγὸν βαρύν, καὶ ἐγὼ προθήσω ἐπὶ τὸν ζυ
gũ vfm. pater meꝰ corripuit vos in flagellis.
γὸν ὑμῶν. ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, οἱ

3.Reg. 12.a.

3.Reg. 12.c.

A 3.Reg. 12.a.

1.Reg. 2.d.

ego corripiã vos in scorpionib⁹. ᵗ venit hiero
κὰ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις. καὶ ἦλθεν ἱερο
boam ᵗ ois populꝰ ad roboā die tertia:
βοὰμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς ῥοβοὰμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ,
sicut locut' est rex dicẽs: reuertimini ad me
ὡς ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς λέγων, ἐπιστρέψατε πρός με
die tertia: ᵗ respõdit eis rex du
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς σκλη
ra: ᵗ reliquit rex roboā cõsiliꝰ
ρά, καὶ ἐγκατέλιπεν ὁ βασιλεὺς ῥοβοὰμ τὴν βουλὴν
senioꝝ: ᵗ locutusq; ē iux
των πρεσβυτέρων, καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν
cõsiliũ iuniorꝝ dicens: pater meꝰ aggrauauit
βουλὴν τῶν νεωτέρων λέγων, ὁ πατήρ μου ἐβάρυνε τὸν
iugũ vestrũ: ᵗ addã sup uos iugũ: pater meꝰ
ζυγὸν ὑμῶν, καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπ' αὐτόν· ὁ πατήρ μου
corripuit vos in flagellis: ᵗ ego corripiã vos
ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιξι, καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς
in scorpionib⁹. ᵗ nõ. audiuit rex pplm: qñ
ἐν σκορπίοις· καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ, ὅτι
erat subuersio a deo: vt statueret dñs
ἦν μεταστροφὴ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἀναστήσῃ κύριος τὸν
sermonẽ suũ: quẽ locut' est in manu achia silonꝰ
λόγον αὐτοῦ, ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἀχίᾳ τοῦ σιλωνί
te de hieroboā filio nabat. ᵗ ois israel vi
του περὶ ἱεροβοὰμ υἱοῦ ναβάτ· καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶ
dit: qm nõ audiuit eos rex: ᵗ respon
δεν, ὅτι οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βασιλεύς, καὶ ἀπεκρί
dit ois pplꝰ ad regẽ dicẽs: q nobis
θη πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα λέγων, τίς ἡμῖν
pars in dauid ᵗ hereditas in filio iessai: reuerte
μερὶς ἐν δαυὶδ καὶ κληρονομία ἐν υἱῷ Ἰεσσαί; ἀποστρέ
re vir in tabernacula tua israel: nũc aspice
χε ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματά σου Ἰσραήλ, νῦν βλέπε
domũ tuã dauid. ᵗ abijt ois israel in
τὸν οἶκόν σου δαυίδ. καὶ ἐπορεύθη πᾶς Ἰσραὴλ εἰς τὰ
tabernacula sua. ᵗ virꝰ israel q habitabant
σκηνώματα αὐτοῦ· καὶ ἀνδρες Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες
in ciuitatibꝰ iude regnare fecerũt super se robo
ἐν πόλεσιν Ἰούδα ἐβασίλευσαν ἐπ' ἑαυτοὺς τὸν ῥοβοὰ
am. ᵗ misit roboā rex adorã
μ. καὶ ἀπέστειλεν ῥοβοὰμ ὁ βασιλεὺς τὸν ἀδωράμ
q sup tributũ: ᵗ lapidauerũt eũ filiꝰ is
τὸν ἐπὶ τοῦ φόρου, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν υἱοὶ Ἰσ
rael in lapidibꝰ: ᵗ mortuꝰ est. ᵗ rex robo
ραὴλ ἐν λίθοις, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ὁ βασιλεὺς ῥοβο
am festinauit ascendere in currũ: vt fu
ὰμ ἔσπευσε τοῦ ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα, τοῦ φυ
geret in hierusalẽ: ᵗ pugnauit israel in i do
γεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἠθέτησεν Ἰσραὴλ ἐν τῷ οἴ
mo dauid vsq; ad diem hanc
κῳ δαυὶδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ca.11.

A 3.Reg. 12.a.

ET venit roboā in hierusalẽ: ᵗ congre
Καὶ ἦλθε ῥοβοὰμ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξεκλη
gauit domũ iuda ᵗ beniamī centũ octogin
σίασε τὸν οἶκον Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν ἑκατὸν ὀγδοήκον
ta milia iuuenũ facientiũ bellũ: vt
τα χιλιάδας νεανίσκων ποιούντων πόλεμον, τοῦ
dimicaret cũ israel ᵗ cõuerteret re
πολεμῆσαι μετὰ Ἰσραὴλ καὶ ἐπιστρέψαι τὴν βασι
gnũ sibi. ᵗ factꝰ est sermo dñi ad semeã
λείαν ἑαυτῷ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς σαμέα
hominẽ dei dicens: loquere ad roboā filiũ
ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων, εἰπὲ πρὸς ῥοβοὰμ τὸν τ
salomonis regẽ iuda: ᵗ ad oẽm israel
σολομῶντος βασιλέα Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα Ἰσραὴλ
q cũ iuda ᵗ beniamī dicẽs: hec dicit dñs
τὸν μετὰ Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν λέγων, τάδε λέγει κύριος,
nõ ascẽdetis ᵗ nõ pugnabitis cũ fratribus
οὐκ ἀναβήσεσθε καὶ οὐ πολεμήσετε μετὰ τῶν ἀδελφῶν
ufis: reuertimini vnusquisq; in domũ suam:
ὑμῶν, ἀποστρέφετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅτι

ego vero cedã vos ᵗ scor
piõibꝰ. ᵉ Venit ergo ᵉ hie
roboā ᵉ & vniuersus ᵉ po
pulꝰ ad ᵉ roboā die ᵉ tertio
ficut ᵉ precesserat eis. oo
ooooooooooooooooooo
ᵉ Respondit q; ᵉ rex ᵉ" dura
ooooooooooooooooooo oo
ᵉ derelicto ᵉ consilio oooo
ooooooooooooooooooo
ᵉ senioꝝ: ᵉ locutusq; ē iux
ta ᵉ iuuenũ ᵉ volũtatẽ. ᵉ Pr
me ᵉ" graue ᵉ obis ᵉ iposuit
ᵉ iugũ: qđ ᵉ ego ᵉ grauiꝰ fa
ciam. ᵉ Pater meus ᵉ cecidit ᵉ vos ᵉ flagellis: oooooo
ᵉ ego vero cedã vos ᵉ" scor
piõibꝰ. ᵉ Et nõ ᵉ acquieuit
ᵉ populi ᵉ precibus. ᵉ Erat
ᵉ enim ᵉ" voluntatis oooo
ᵉ dei: ᵉ vt ᵉ compleretur oo
ooooooooooooooooooo
ᵉ fmo ei ᵉ quẽ ᵉ locut ᵉ fue
rat ᵉ p manũ ᵉ ahie ᵉ silonitis
ᵉ ad ᵉ hieroboā ᵉ filiũ ᵉ" naba
th. Populus ãt ᵉ" vniuersus
ᵉ rege duriora dicente: sic
ᵉ locutus est ᵉ ad eum. ooo
ᵉ Non est ᵉ nobis ᵉ pars ᵉ in
dauid: oooooooooooo
ᵉ neq; ᵉ hereditas ᵉ in filio
ᵉ isai. Reuertere ᵉ i taberna
cula tua ᵉ" ᵉ isrl. Tu aũt ᵉ pa
sce ᵉ domum tuã ᵉ dauid.
ᵉ Et abiit ᵉ israel ᵉ" in taber
nacula sua. Sup ᵉ filios ãt
ᵉ israel ᵉ qui habitabant ᵉ i
ciuitatibus ᵉ iuda oooooo
ᵉ regnauit ᵉ roboam. ᵉ Mi
sitq; oooooooooooooo
ᵉ rex ᵉ" roboam ᵉ aduram
ᵉ" tributis: " & lapidauerũt
ᵉ eum ᵉ filiiꝰ ᵉ israel: oooooo
ᵉ & mortuꝰ ē. ᵉ Porro rex
ᵉ roboam ᵉ currũ festinauit
ᵉ" ascẽdere: " & fugit in ᵉ hie
rusalem. oooooooooooo
ᵉ Recessitq; ᵉ" isrl ᵉ a domo
ᵉ dd ᵉ vsq; ad ᵉ diẽ ᵉ hãc. 11.

ENit autem ᵇ roboā ooooooooooooo
ᶜ hierusalē ᵈ & conuocauit
vniuersam ᵉ domũ ᶠ iuda
ᵍ & bẽiamin ʰ cẽtũ ⁱ octogi
ta ʲ milia ᵏ" electorum oooo
ˡ atq; " bellatũ: ᵐ vt dimica
ret ⁿ contra ᵒ israel oooooo
ᵖ & conuerteret ᵠ ad se ʳ re
gnum suum. ooooooooo
ˢ Factusq; ᵗ ẽ ſmo ᵘ dñi ᵛ ad
ʷ semeiam ˣ hominem oo
ʸ dei: ᶻ dicens. ᵃ Loquere
ᵇ ad ᶜ roboam ooooooooo
ᵈ filium ᵉ salomonis" regẽ
ᶠ iuda: ᵍ & ad ʰ vniuersum
ⁱ israel qui est ʲ in iuda ᵏ &
beniamin. oooooooooo
ˡ Hec ᵐ dicit ⁿ dñs. ᵒ Nõ ᵖ ascẽ
detis ᵠ neq; ʳ pugnabitis
ˢ cõtra ᵗ fres vros: ᵘ reuerta
tur ᵛ vnusq; ʷ q ˣ in domũ sua

כִּי מֵאֲתֵי נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ
את דברי יהוה וישבו מלכת אל
ירבעם: וישב רחבעם בירושלם
ויבן ערים למצור ביהודה: ויבן את
בית לחם ואת עיטם ואת תקועו ואת
בית צור ואת שוכו ואת עדלם: ואת
גת ואת מרשה ואת זיף: ואת אדורים
ואת לכיש ואת עזקה: ואת צרעה
ואת אילון ואת חברון אשר ביהודה
ובנימן ערי מצרות: ויחזק את
המצורות ויתן בהם נגידים ואצרות
מאכל ושמן ויין: ובכל עיר ועיר
צנות ורמחים ויחזקם להרבה
מאד ויהי לו יהודה ובנימן:
והכהנים והלוים אשר בכל ישראל
התיצבו עליו ממכל גבולם: כי עזבו
הלוים את מגרשיהם ואחזתם
ויבאו ליהודה וירושלם מכי הזניחם
ירבעם ובניו מכהן ליהוה: ויעמד
לו כהנים לבמות ולשעירים
ולעגלים אשר עשה: ואחריהם
למטות אשר עשה: ואחריהם

בת שבטי ישראל הנותנים
את לבבם לבקש את יהוה אלהי
ישראל באו ירושלם לזבוח ליהוה
אלהי אבותיהם: ויחזקו את כלכות
יהודה ויאמצו את רחבעם בן
שלמה לשנים שלוש מי הלכו בדרך
דויד ושלמה לשנים שלוש: ויקח
לו רחבעם אשה את מחלת בת
ירימות בן דויד אביחיל בת אליאב
בן ישי: ותלד לו בנים את יעוש
ואת שמריה ואת זהם: ואחריה
לקח את מעכה בת אבשלום
ותלד לו את אביה ואת עתי ואת
זיזא ואת שלמית: ויאהב רחבעם

בת את מעכה מכל

vxores suas & concubinas. Nam vxores .lx. & decem & octo duxerat: & cõcubinas .lx. & sexaginta: & genuit viginti octo filios .xxxvi. & filias sexaginta. & cõstituit roboam abia filiũ maacha in principẽ & ducẽ fratrũ eius: quĩ cogitabat facere eũ regẽ. & auctus fuit abia: & pfecit super omnes fres suos: ipsũ enĩ cogitabat facere regẽ: quia sapientior fuit & potentior ois filios eius: & in cunctis finib⁹ iuda & beniamin: & in vniuersis citatib⁹ muratis. Prebuitq; eis escas in multitudine multã: & petijt eis uxores plurimas. & genuit .xxviij. filios & .lx. filias.

Ca.12.

Cum autem parasset roboam regnũ suum & cõfortatum esset: dereliquit legẽ dñi: & omnis israel cum eo. Anno autem quinto regni roboam: ascendit sesac rex egypti in hierusalem: quia peccauerãt domino: cum mille ducentis curribus: & sexaginta milib⁹ equitum. Nec erat numerus vulgi quod venerat cũ eo ex egypto: libies scy & troglodyte & ethiopes. Cepitq; ciuitates munitissimas in iuda: & venit vsq; in hierusalem. Semeias aũt propheta ingressus ad roboam & principes iuda: q cõgregati fuerãt in hierusalem fugientes sesac. Dixitq; ad eos. Hec dicit dominus. Vos reliquistis me: & ego reliqui vos in manu sesac. Conterritiq; principes israel & rex: dixerunt. Justus est dñs. Quĩ videns dñs q hũiliati essent: factũ est sermo dñi ad semeiam dicẽs. Quia hũiliati sũt non disperdam eos: dabo eis quasi pauxillũ auxilii: & non stillabit furor meus super hierlm per manũ sesac. Verũtamen seruient ei vt sciãt distãtiam seruitutis mee & seruitutis regni terrarũ. Recessit itaq; sesac rex egypti ab hierusalem & sublatis thesauris domus & domus & clypeos aureos quos fecerat salomon

הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה וְעָשָׂה
הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם תַּחְתֵּיהֶם מָגֵנֵי נְחֹשֶׁת
וְהִפְקִיד עַל יְדֵי שָׂרֵי הָרָצִים
הַשֹּׁמְרִים פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ: וְהָיָה
כְּמֹדִי־בוֹא הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה בָּאוּ
הָרָצִים וְנְשָׂאוּם וְהֵשִׁיבוּם אֶל־תָּא
הָרָצִים: וְנִכְנַע מֵהֶם אַף יְהוָה
וְלֹא לְהַשְׁחִית לְכָלָה וְגַם בִּיהוּדָה
הָיָה דְּבָרִים טוֹבִים: וַיִּתְחַזֵּק הַמֶּלֶךְ
רְחַבְעָם בִּירוּשָׁלַ ם וַיִּמְלֹךְ כִּי בֶן
אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רְחַבְעָם בְּמָלְכוֹ
וּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַ ם
הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה לָשׂוּם אֶת
שְׁמוֹ שָׁם מִכָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם
אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמֳּנִית: וַיַּעַשׂ הָרַע
כִּי לֹא הֵכִין לִבּוֹ לִדְרוֹשׁ אֶת יְהוָה:
וּדְבָרֵי רְחַבְעָם הָרִאשֹׁנִים
וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים
בְּדִבְרֵי שְׁמַעְיָה הַנָּבִיא וְעִדּוֹ הַחֹזֶה
לְהִתְיַחֵשׂ וּמִלְחָמוֹת רְחַבְעָם
וְיָרָבְעָם כָּל הַיָּמִים: וַיִּשְׁכַּב רְחַבְעָם
עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ
אֲבִיָּה בְנוֹ תַּחְתָּיו: בִּשְׁנַת
שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם וַיִּמְלֹךְ
אֲבִיָּה עַל יְהוּדָה: שָׁלוֹשׁ שָׁנִים מָלַךְ
בִּירוּשָׁלַ ם וְשֵׁם אִמּוֹ מִיכָיְהוּ בַת
אוּרִיאֵל מִן גִּבְעָה וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין
אֲבִיָּה וּבֵין יָרָבְעָם: וַיֶּאְסֹר אֲבִיָּה אֶת
הַמִּלְחָמָה בְּחַיִל גִּבּוֹרֵי מִלְחָמָה אַרְבַּע
מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר וְיָרָבְעָם עָרַךְ
עִמּוֹ מִלְחָמָה בִּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף
אִישׁ בָּחוּר גִּבּוֹר חָיִל: וַיָּקָם אֲבִיָּה
מֵעַל לְהַר צְמַרַיִם אֲשֶׁר בְּהַר אֶפְרָיִם
וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּנִי יָרָבְעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל:
הֲלֹא לָכֶם לָדַעַת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל נָתַן מַמְלָכָה לְדָוִיד עַל יִשְׂרָאֵל

aureos quos fecerat Salomon: pro quib fecit rex eneos: & tradidit illos principibus scutariorum qui custodiebat vestibulum palatii. Cuius introiret rex domū dei veniebant scutarii & tollebāt eos: iterūq referebāt eos ad armamētariū suū. Vērū tū qa hūsliati fūt a b ab eis ira dñi: nec deleti fūt penit. Siqdē & iuda iuēta fūt opa bōa. Cōfortato est ergo rex roboā in hierlm: atq regnauit. Quadragita ānis & vnius anni erat cū regnare cepisset. Et decē & septē annis regnauit in hierlz qvt be quā elegit dñs vt confirmaret nomē suū ibi de cūctis tribub isral. Nomen māt matris ei naama amanites. Fecitq malum: & non preparauit cor suum vt quereret dñm. Opera vero roboam prima & nouissima scripta sūt in libris semeie prophete: & addo videtis: & diligēter exposita. Pugnauerūtq aduersūs eos roboam & hieroboā cunctis diebus. Et dormiuit roboam cum pribus suis. Sepultusq est in ciuitate dauid. Et regnauit abia filius ei pro eo.

aureos quos fecerat salomon. & fecit roboā τοὺς χρυσοῦς οὓς ἐποίησεν σολομών. καὶ ἐποίησεν ῥοβοὰμ rex pro eis clypeos eneos & cōstituit ὁ βασιλεὺς ἀντ' αὐτῶν θυρεοὺς χαλκοῦς καὶ κατέστησεν in manus principū accurrentiū custo- ἐπὶ χεῖρας ἀρχόντων τῶν σωματοφυλάκων dientiū portas dom regis. & factū est a frequē σόντων τὰς θύρας οἴκου τοῦ βασιλέως. καὶ ἐγένετο ὅταν εἰσ introiret rex domū dei veniebant cia cū ingrederet rex in domū dñi: ingre scutarii & tollebāt eos: diebant & accurrentes: & tollebant eos iterūq referebāt eos ad armamētariū suū. Vērū tū qa hūsliati fūt a b ab eis ira dñi: nec deleti fūt penit. Siqdē & iuda iuēta fūt opa bōa. Cōfortato est ergo rex roboā in hierlm: atq regnauit. Quadragita ānis & vnius anni erat cū regnare cepisset. Et decē & septē annis regnauit in hierlz qvt be quā elegit dñs vt confirmaret nomē suū ibi de cūctis tribub isral. Nomen māt matris ei naama amanites. Fecitq malum: & non preparauit cor suum vt quereret dñm. Opera vero roboam prima & nouissima scripta sūt in libris semeie prophete: & addo videtis: & diligēter exposita. Pugnauerūtq aduersūs eos roboam & hieroboā cunctis diebus. Et dormiuit roboam cum pribus suis. Sepultusq est in ciuitate dauid. Et regnauit

θωρευόντο καὶ οἱ παρατρέχοντες, καὶ ἐλάμβανον τὰς θυ ρεοὺς καὶ ἀποκαθίσων εἰς τὴν τάξιν τῶν παρατρεχόντω. & cū humiliauit se rex: auersa est ab eo i ira & in ea ἐν τῷ ἐντραπῆναι τὸν βασιλέα, ἀπεστράφη ἀπ' αὐτοῦ ὀρ ra dñi: & nō in corruptionē in finē oibus: et ἐν κυρίου, καὶ οὐκ εἰς διαφθορὰν εἰς τέλος τοῖς πᾶσι, καί γε in iuda fuerūt formones boni. & cōfortat est rex ἐν τῷ Ἰούδα ἦσαν λόγοι ἀγαθοί. καὶ κατίσχυσεν ὁ βασι roboā in hierusalē & regnauit: filij qua λεὺς ῥοβοὰμ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐβασίλευσεν, υἱὸς τεσ draginta & vnius anni erat roboā cū regnaret σαράκοντα καὶ ἑνὸς ἔτους ἦν ῥοβοὰμ ἐν τῷ βασιλεύει ipse. & septē & decē ānis regnauit in hieru ipse. & septē & decē ānis regnauit in hieru αὐτόν. καὶ ἑπτὰ καὶ δέκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου salem: in ciuitate quā elegit dñs vt nominaret σαλήμ, ἐν τῇ πόλει ἣν ἐξελέξατο κύριος ἐπονομάσαι nomē suū ibi de cūctis tribub filiū israel: τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραήλ. & nomē matri eius naama ammanitis. & τὸ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ νααμὰ ἡ ἀμμανίτις. καὶ fecit malū: quī nō direxit cor su ἐποίησε τὸ πονηρόν, ὅτι οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν αὐ um ad q̄rendū dñm. & fermones roboā primi & τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον. καὶ οἱ λόγοι ῥοβοὰμ οἱ πρῶτοι καὶ nouissimi nōne sunt scripti in sermonib fe οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις σα meu prophete: & addo videtis vt genealogiā μαίου τοῦ προφήτου, καὶ ἀδὼ τὸ ὁρᾶτος τὸ γενεαλογῆ describeret & actus eius: & pugnauit roboā & hieroboā σαι καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ, καὶ ὁ πολέμ ῥοβοὰμ καὶ ἱεροβοὰμ cūctis diebus. & dormiuit roboā cū pa πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐκοιμήθη ῥοβοὰμ μετὰ τῶν πα tribus suis: & sepult est in ciuitate dauid: & re τέρων αὐτοῦ, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ ἐβασί gnauit abia filius eius pro eo. λευσεν ἀβία υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.13.

In octauo & decimo anno regni hieroboā Ἐν τῷ ὀγδοκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἱεροβοὰ regnauit abia sup iudā: trib annis regna am: ἐβασίλευσεν ἀβία ἐπὶ ἰούδαν, τρία ἔτη ἐβασί uit in hierusalē. & nomē matri eius maacha fi λευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ μααχὰ θυ lia abessalō. & bellū erat inter abia & in γατηρ αβεσσαλὼμ. καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον ἀβία καὶ ἀνα ter hieroboā. & ordinauit abia bellū in μέσον ἱεροβοάμ. καὶ παρετάξατο ἀβία τὸν πόλεμον ἐν exercitu potentiū bellator in quadringētis milibus δυνάμει δυνατῶν πολεμιστὴν ἐν τετρακοσίαις χιλιάσιν viroꝝ electoꝝ. & hieroboā cōstruxit cōtra eū bel ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν. καὶ ἱεροβοὰμ παρετάξατο πρὸς αὐτὸν πό lū in octingentis milibus viroꝝ electoꝝ potentiū λεμον ἐν ὀκτακοσίαις χιλιάσιν ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν δυνατῶν fortitudine vtroꝝ bellatoꝝ. & surrexit abia a monte somo ἰσχύι ἀνδρῶν πολεμιστῶν. καὶ ἀνέστη ἀβία ἀπὸ τοῦ ὄρους σομο rim: q est in monte ephrai: & dixit: audite me hie ρίμ, ὃ ἐστιν ἐν τῷ ὄρει ἐφραίμ, καὶ εἶπεν, ἀκούσατέ μου ἱε roboam & oīs isr: nōne vobis cognoscere q̄ dñs deus is ροβοὰμ καὶ πᾶς ἰσραήλ, οὐχὶ ὑμῖν γνῶναι ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἰσ rael dedit regnū dauid sup israel ραὴλ ἔδωκε βασιλείαν τῷ δαυὶδ ἐπὶ ἰσραὴλ

Regū 14.f.

Ca.13.

In octauo & decimo anno regni hieroboā regnauit abia sup iudā: trib annis regnauit in hierlz. Nomē matris eius michaia filia vriel de gabaa. Et erat bellum inter abia & hieroboam. Cū q iniisset abia certamē: & hēret belli cosissimos viros: & electorū quadrigenta milia: hieroboā cōstruxit contra aciem destingentā milia & ipi electi erat & ad bella fortissimi. Stetit ergo abia sp mōtē semeron q erat in effrai: & ait. Audi hieroboā & omnis israel. Num ignoratis q dominus deus israel dederit regnum dauid super israel

3.Regū 15.a.

in sempiternū & filijs eius in pactū salis. & surrexit hieroboā filius nabat seruus salomonis filij dauid & iroboā ὁ τοῦ ναβὰτ ὁ παῖς σολομῶντος υἱοῦ δαυὶδ & recessit a dño suo. & cōgregati sūt ad eū ἀπέστη ἀπὸ τοῦ κυρίου αὐτοῦ. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν viri pestilētes filij iniqui: & pualuerūt cōtra roboā ἄνδρες λοιμοὶ υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἐνίσχυσαν ἐπὶ ῥοβοὰμ filiū salomonis. & roboā erat iunior & pauidus υἱὸν σολομῶντος. καὶ ῥοβοὰμ ἦν νεώτερος καὶ δειλὸς τῇ corde: & nō cōfortat est cōtra facie eoꝝ. & καρδίᾳ, καὶ οὐκ ἐκραταιώθη κατὰ πρόσωπον αὐτῶν. καὶ nūc vos dicitis resistere cōtra facie regni νῦν ὑμεῖς λέγετε ἀντισταῖναι κατὰ πρόσωπον βασιλείας dñi p manū filioꝝ dauid: & vos multitudo multa κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν δαυίδ, καὶ ὑμεῖς πλῆθος πολὺ & vobiscū vitule aureę: quas fecit vobis hiero καὶ μεθ' ὑμῶν δαμάλεις χρυσαῖ, ἃς ἐποίησεν ὑμῖν ἱερο boam in deos. an nō relecistis sacerdotes dñi βοὰμ εἰς θεούς. ἢ οὐχὶ ἀπώσασθε τοὺς ἱερεῖς κυρίου τοὺς filios aaron & leuitas: & fecistis vobis ꝑpōs ὑιοὺς ἀαρὼν καὶ τοὺς λευίτας, καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς sacerdotes de ppło terre: eis veniens vt ἱερεῖς ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς; πᾶς ὁ παραγενόμενος τοῦ impleat manus suas in vitulo filio arieti & πλησῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν μόχλῳ υἱῷ βουκολίου καὶ arietib septē: & fact est in sacerdotē nō exhibēti deo. & nos κριοῖς ἑπτά, καὶ ἐγένετο εἰς ἱερέα τῷ μὴ ὄντι θεῷ. καὶ ἡμεῖς dñm deū nr̄m nō relinquimus: & sacerdotes filij aa κύριον θεὸν ἡμῶν οὐκ ἐγκαταλείπομεν, καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἀα ron ministrant dño & leuite in vtili ῥὼν λειτουργοῦσι τῷ κυρίῳ καὶ οἱ λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερί des: & adolēt dño holocausta mane αις αὐτῶν, καὶ θυμιῶσι τῷ κυρίῳ ὁλοκαυτώσεις τοπρωὶ mane & vespere vespere: & thymiama cōpositiōis & πρωὶ καὶ τοεσπέρας ἑσπέρας, καὶ θυμίαμα συνθέσεως καὶ ꝑpositionē panū in mēsa munda. & cādē πρόθεσιν ἄρτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς καθαρᾶς. καὶ ἡ λυχ labia aurea & lucerne etus vt accēdant vespere ve νία ἡ χρυσῆ καὶ οἱ λύχνοι αὐτῆς ἀνακαῖειν τοεσπέρας ἑσ spere: qm̄ custodimus nos custodiā dñi πέρας, ὅτι φυλάσσομεν ἡμεῖς τὴν φυλακὴν κυρίου τοῦ dei patrū nr̄oꝝ: vos vero reliquistis θεοῦ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὑμεῖς δὲ ἐγκαταλείψα eū. & ecce nobiscū in principatu dño: & sa τε αὐτόν. καὶ ἰδοὺ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀρχῇ κύριος, καὶ οἱ ἱε cerdotes eius: & tube significationis vt si ρεῖς αὐτοῦ, καὶ αἱ σάλπιγγες τῆς σημασίας τοῦ σή guificēt cōtra vos: filij israel nō pugnetis cōtra do μαίνειν ἐφ' ὑμᾶς, υἱοὶ ἰσραὴλ μὴ πολεμήσητε πρὸς κύ minū deū patrū vestroꝝ: quia nō expedietur vobis. ριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι οὐκ εὐοδωθήσεσθε. & hieroboā circundedit insidias vt iret post καὶ ἱεροβοὰμ περιεκύκλωσε τὸ ἔνεδρον ἐλθεῖν κατόπι cos. & fuerūt ante iuda: & insi σθεν αὐτῶν. καὶ ἦσαν ἔμπροσθεν ἰούδα, καὶ τὸ ἔνε die ab his q retro. & respexit iudas: & δρον ἐκ τῶν ὀπίσω, καὶ ἐπέβλεψεν ἰούδας, καὶ ecce bellū eis ex his q ante & ex his ἰδοὺ ὁ πόλεμος αὐτοῖς ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ἐκ q retro: & clamauerūt ad dñm. & sacer τῶν ὀπίσθεν, καὶ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον. καὶ οἱ ἱε dotes cecinerunt tubis: & vociferatus ē ρεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξιν, καὶ ἠλάλαξεν vir iudas. & factū est qñ vociferati sūt virī iu ἀνὴρ ἰούδας. καὶ ἐγένετο ὅτε ἠλάλαξαν ἄνδρες ἰού da: & dño cōfregit israel & hierobo δα, καὶ κύριος ἐθραυσεν τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἱεροβο am coram abia & iuda: & fugerūt fi am ἔναντίον τοῦ ἀβία καὶ ἰούδα, καὶ ἔφυγον υἱ lij israel οἱ ἰσραὴλ

עֹלָם לוֹ וּלְבָנָיו בְּרִית מֶלַח: וַיָּקָם
יָרָבְעָם בֶּן נְבָט עֶבֶד שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִיד
וַיִּמְרֹד עַל אֲדֹנָיו: וַיִּקָּבְצוּ עָלָיו
אֲנָשִׁים רֵקִים בְּנֵי בְלִיַּעַל וַיִּתְאַמְּצוּ
עַל רְחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה וְרְחַבְעָם הָיָה
נַעַר וְרַךְ לֵבָב וְלֹא הִתְחַזֵּק לִפְנֵיהֶם:
וְעַתָּה אַתֶּם אֹמְרִים לְהִתְחַזֵּק לִפְנֵי
מַמְלֶכֶת יְהוָה בְּיַד בְּנֵי דָוִיד וְאַתֶּם
הָמוֹן רַב וְעִמָּכֶם עֶגְלֵי זָהָב אֲשֶׁר
עָשָׂה לָכֶם יָרָבְעָם לֵאלֹהִים הַלֹא
הִדַּחְתֶּם אֶת כֹּהֲנֵי יְהוָה אֶת בְּנֵי
אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם וַתַּעֲשׂוּ לָכֶם כֹּהֲנִים
כְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת כָּל הַבָּא לְמַלֵּא יָדוֹ
פַּר בֶּן בָּקָר וְאֵילִם שִׁבְעָה וְהָיָה
כֹהֵן לְלֹא אֱלֹהִים: וַאֲנַחְנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ לֹא עֲזַבְנֻהוּ וְכֹהֲנִים מְשָׁרְתִים
לַיהוָה בְּנֵי אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם בַּמְּלָאכֶת:
וּמַקְטִרִים לַיהוָה עֹלוֹת בַּבֹּקֶר
בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב בָּעֶרֶב וּקְטֹרֶת סַמִּים
וּמַעֲרֶכֶת לֶחֶם עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר
וּמְנוֹרַת הַזָּהָב וְנֵרֹתֶיהָ לְבָע�ֵר בָּעֶרֶב
בָּעֶרֶב כִּי שֹׁמְרִים אֲנַחְנוּ אֶת
מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַתֶּם
עֲזַבְתֶּם אֹתוֹ: וְהִנֵּה עִמָּנוּ בָרֹאשׁ
הָאֱלֹהִים וְכֹהֲנָיו וְחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה
לְהָרִיעַ עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַל
תִּלָּחֲמוּ עִם יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם
כִּי לֹא תַצְלִיחוּ: וְיָרְבְעָם הֵסֵב אֶת
הַמַּאְרָב לָבוֹא מֵאֲחֵיהֶם וַיְהִי
לִפְנֵי יְהוּדָה וְהַמַּאְרָב מֵאֲחֵיהֶם:
וַיִּפְנוּ יְהוּדָה וְהִנֵּה לָהֶם הַמִּלְחָמָה פָּנִים
וְאָחוֹר וַיִּצְעֲקוּ לַיהוָה וְהַכֹּהֲנִים
מַחְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת: וַיָּרִיעוּ אִישׁ
יְהוּדָה וַיְהִי בַּהֲרִיעַ אִישׁ יְהוּדָה
וַיהוָה נָגַף אֶת יָרָבְעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל
לִפְנֵי אֲבִיָּה וִיהוּדָה: וַיָּנֻסוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

in sempiternū & filijs eius in pactū salis. & surrexit hieroboā filius nabath seruus salomonis filij dauid & recessit a dño suo. & cōgregati sūt ad eū viri pestilētes filij iniquit: & pualuerūt cōtra roboā filiū salomonis. & roboā erat iunior & pauidus & nō cōfortat est cōtra facie eoꝝ. & nūc vos dicitis resistere cōtra facie regni mei ꝑ manū filioꝝ dauid: & vos multitudo multa & vobiscū vitule aureę: quas fecit vobis hieroboam in deos. an nō relecistis sacerdotes dñi filios aaron & leuitas: & fecistis vobis ꝑpōs sacerdotes de ppło terre: eis veniens vt impleat manus suas in vitulo filio arieti & septē: & fact est in sacerdotē nō exhibēti deo. & nos dñm deū nr̄m nō relinquimus: & sacerdotes filij aa ron ministrant dño & leuite in vtili & adolēt dño holocausta mane & vespere vespere: & thymiama cōpositiōis & ꝑpositionē panū in mēsa munda. & cādē labia aurea & lucerne etus vt accēdant vespere & sacerdotes eius: & tube significationis vt si gnificēt cōtra vos: filij israel nō pugnetis cōtra dominum deū patrum vestroꝝ: quia nō expedietur vobis. & hieroboā circundedit insidias vt iret post cos. & fuerūt ante iuda: & insidiæ erant ab his q retro. & respexit iudas: & ecce bellū eis ex his q ante & ex his q retro: & clamauerūt ad dñm. & sacerdotes cecinerunt tubis: & vociferatus est vir iudas. & factū est qñ vociferati sūt virī iuda & dño cōfregit israel & hierobo am coram abia & iuda: & fugerūt filij israel coram iuda: & dño tradidit eos deus in manus eorum. & percussit eos abia & populus eius plaga magna: & ceciderunt interfecti de israel quingenta milia virorum fortium. & humiliati sūt filij israel in tempore illo: & corroborati sūt filij iuda: quia innixi sunt dño deo patrum suorum. & persecutus est abia hieroboam & tulit ab eo ciuitates has: bethel & filias eius & iesana & filias eius & ephron & filias eius. & non est confortatus hieroboam amplius in diebus abia: & percussit eum dñs & mortuus est. & confortatus est abia & accepit sibi uxores quatuordecim & genuit filios uiginti duos & filias sedecim. & reliqua sermonum abia & opera eius & uiae eius scripta sunt in libro prophetae addo in visione. & dormiuit abia cum patribus suis & sepelierunt eum in ciuitate dauid & regnauit asa filius eius pro eo in diebus eius quievit terra decem annis.

Ca.14.

Fecit autem asa quod bonum & placitum est coram domino deo suo. & abstulit altaria alienigenarum & excelsa & destruxit statuas & lucos succidit. & praecepit iudae ut quaererent dominum deum patrum suorum & facerent legem & praeceptum. & abstulit de cunctis urbibus iudae excelsa & fanos & quievit regnum coram eo. & aedificavit civitates munitas in iuda quia quievit terra & non erat cum eo bellum in annis istis quia dedit dominus requiem ei. & dixit iudae aedificemus civitates istas & circumdemus muro & turribus portis & vectibus adhuc terra coram nobis quia quaesivimus dominum deum nostrum quaesivimus & requiem dedit nobis per circuitum. & aedificaverunt & prosperati sunt in opere. fuit autem exercitus asa de filiis iuda portantium scuta & hastas trecenta milia & de filiis beniamin portantium clypeos & sagittantium in arcu ducenta octoginta milia omnes isti fortes robore. & egressus est contra eos zara aethiops cum exercitu decies centena milia & trecentos currus & venit usque maresa. & processit asa contra eum & direxerunt aciem ad praelium in valle sephata quae est iuxta maresa. & invocavit asa dominum deum suum & dixit domine non est apud te ullum discrimen inter paucos & plurimos adiuva nos domine deus noster quia in te confidimus & in nomine tuo venimus contra hanc multitudinem domine deus noster tu es non praevalebit contra te homo. & percussit dominus aethiopes coram asa & coram iuda & fugerunt aethiopes. & persecutus est eos asa & populus qui cum eo usque gerara & corruerunt aethiopes usque ad internecionem quia contriti sunt coram domino & coram castris eius & tulerunt praedam nimiam. & percusserunt omnes civitates in circuitu gerara quia irruerat timor domini super eos & vastaverunt universas civitates quia praeda erat in eis multa. & tentoria possessionis percusserunt & tulerunt oves multas & camelos & reversi sunt in hierusalem.

Ca.15.

Azarias autem filius oded fuit spiritu dei plenus. & egressus est in occursum asa & dixit ei audite me asa & omnis iuda & beniamin dominus vobiscum eritis si fueritis cum eo & si quaesieritis eum invenietur a vobis si autem dereliqueritis eum derelinquet vos. dies autem multi erunt in israel sine deo vero & sine sacerdote doctore & sine lege. & si reversi fuerint ad dominum deum israel in tribulatione sua & quaesierint eum invenietur a eis. & in temporibus illis non erit pax egredienti & ingredienti sed quasi universos habitatores terrarum conturbatio. & consurget gens contra gentem & civitas contra civitatem & conterent se invicem quia dominus conturbavit eos in omni tribulatione. & vos confortamini & non dissolvantur manus vestrae quia est merces operi vestro. & cum audisset asa verba prophetiae oded prophetae confortatus est & abstulit idola de omni terra iuda & de beniamin & de civitatibus quas ceperat de monte ephraim & renovavit altare domini quod erat ante vestibulum domini. & congregavit omnem iudam & beniamin & proselytos cum eis de ephraim & manasse & de simeon qui habitabant cum eis multi enim ex israel transierant ad eum videntes deum eius cum eo esse. & congregati sunt hierusalem mense tertio anno regni asa. & immolaverunt domino in die illa de praeda quam adduxerant boves septingentos & oves septem milia. & ingressi sunt in foedus ut quaererent dominum deum patrum suorum in toto corde suo & in tota anima sua. & omnis qui non quaesierit dominum deum israel interficiatur a parvo usque ad magnum a viro usque ad mulierem. & juraverunt domino in voce magna & in iubilo & in tubis & in buccinis. & omnis iuda laetata est super iuramento quia in toto corde suo juraverunt & in omni voluntate quaesierunt eum & invenerunt & dedit eis dominus requiem per circuitum. & maacha mater asa regis abstulit eam ne esset regina quia fecerat idolum in lucis & succidit idolum & contrivit & combussit torrente cedron. excelsa autem de israel non abstulit asa tamen cor eius perfectum fuit cunctis diebus eius. & intulit quae sanctificaverat pater eius & quae ipse sanctificaverat in domum dei argentum & aurum & vasa. & non fuit bellum usque ad annum tricesimum quintum regni asa.

Ca.16.

Anno autem tricesimo sexto regni asa ascendit baasa rex israel ad iudam & aedificavit ramatha ut non esset egressus & introitus asa regi iudae. & protulit asa argentum & aurum de thesauris domus domini & domus regis & misit ad benadad regem syriae qui habitabat in damasco dicens. foedus inter me & te & inter patrem meum & patrem tuum ecce misi tibi munera argentum & aurum vade & irrita foedus quod habes cum baasa rege israel ut recedat a me. & audivit benadad rex asa & misit principes exercitus sui contra civitates israel & percusserunt ahion & dan & abelmaim & omnes urbes munitiones nephthali. & factum est cum audisset baasa desiit aedificare ramatha & opus eius dissipatum est. & tulit asa rex universum iudam & tulerunt lapides ramatha & ligna eius quibus aedificaverat baasa & aedificavit in eis gabaa & maspha. & venit hanani videns ad asa regem iudae & dixit ei quia habuisti fiduciam in rege syriae & non habuisti fiduciam in domino deo tuo propterea evasit exercitus regis syriae de manu tua. nonne aethiopes & libyes erant in exercitu multi nimis in equitibus & curribus valde innumerabiles tamen quia habuisti fiduciam in domino tradidit eos in manu tua. oculi enim domini contemplantur universam terram ut confortet omnes qui perfecto corde credunt in eum stulte igitur egisti in hoc enim tempore habebis contra te bella. & iratus asa videntibus contra hanani furore commotus est enim contra eum propter hoc & iratus est contra plurimos de populo in tempore illo. & ecce sermones asa primi & novissimi scripti sunt in libro regum iuda & israel. & percussit asa in tempore illo quosdam de populo & occidit eos. & asa in anno quadragesimo primo regni sui infirmatus est pedibus suis & gravis valde & in infirmitate sua non quaesivit dominum sed in medicis. & dormivit asa cum patribus suis & mortuus est anno quadragesimo primo regni sui. & sepelierunt eum in sepulchris suis quae fecerat sibi in civitate david & posuerunt eum in lectulo suo quem implevit aromatibus & unguentis compositis opere pigmentarii & combusserunt ei exequias grandes nimis.

Ca.17.

Regnavit autem pro eo iosaphat filius eius & confortatus est contra israel. & misit exercitum in cunctas urbes munitas iuda & posuit praesidia in terra iuda & in civitatibus ephraim quas ceperat asa pater eius. & fuit dominus cum iosaphat quia ambulavit in viis david patris sui primis & non requisivit baalim. sed deum patris sui & in mandatis eius ambulavit & non secundum opera israel. & confirmavit dominus regnum in manu eius & dederunt universi iudae munera iosaphat & fuerunt ei divitiae & gloria plurima nimis. & elevatum est cor eius in viis domini & adhuc excelsa & lucos abstulit de iuda. & in anno tertio regni sui misit de principibus suis ben hail & abdiam & zacharian & nathanahel & michaiam ut docerent in civitatibus iuda. & cum eis levitas semeian & nathaniam & zabadiam & asahel & semiramoth & ionathan & adoniam & tobiam & tobadoniam levitas & cum eis helisama & ioram sacerdotes. & docuerunt in iuda habentes librum legis domini & circuierunt omnes civitates iuda & docebant populum. & fuit pavor domini super omnia regna terrae quae erant in circuitu iuda & non pugnaverunt contra iosaphat. & philistiim adducebant iosaphat munera & tributum argenti arabes quoque adducebant ei greges arietum septingentos & septingentos hircos totidem. & factus est iosaphat ingrediens quasi turres in iuda & civitates aedificavit ligneas. & opera multa habebat in civitatibus iuda & viros bellatores fortissimos in hierusalem. & hic est numerus eorum per domos familiarum suarum. de iuda principes milia & duces milia & filii eorum fortissimi robore trecenta milia. & post eum iohanan dux & cum eo trecenta octoginta milia. & post eum amasias filius zechri voluntarius domini & cum eo ducenta octoginta milia. & de beniamin iuvenis robore heliada & cum eo armati arcu & clypeo ducenta milia. & post eum iozabad & cum eo centum octoginta milia armatorum in praelium. hi sunt qui ministrabant regi exceptis his quos posuerat rex in urbibus munitis per universam iudam.

Ca.18.

Habuit autem iosaphat divitias & gloriam plurimam & affinitate junctus est achab. & descendit post annos ad achab samariam & immolavit ei achab oves & boves plurimos & populo qui cum eo erat & persuasit ei ut ascenderet in ramoth galaad. & dixit achab ad iosaphat rex israel ascende mecum in ramoth galaad. & dixit ad eum sicut ego sum & populus meus tecum populus tuus & erimus tecum in bello. & dixit iosaphat ad regem israel interroga hodie sermonem domini. & congregavit rex israel prophetas quadringentos viros & dixit ad eos ascendam ad ramoth galaad an quiescam. qui dixerunt ascende & dabit dominus in manu regis. & dixit iosaphat numquid non est hic propheta domini & interrogemus per eum. & dixit rex israel ad iosaphat est adhuc vir unus per quem possumus interrogare dominum sed ego odi eum quia non prophetat mihi bona sed mala omnes dies eius ipse est michaias filius iemla. & dixit iosaphat non loquatur rex sic. & vocavit rex israel eunuchum unum & dixit ei festina & adduc michaiam filium iemla. rex autem israel & iosaphat sedebant unusquisque in solio suo vestiti cultu regio sedebant autem in area iuxta portam samariae & omnes prophetae prophetabant coram eis. & fecit sibi sedecias filius chanaana cornua ferrea & dixit haec dicit dominus in his ventilabis aram donec consumas eam. & omnes prophetae similiter prophetabant dicentes ascende in ramoth galaad & prosperaberis & dabit dominus in manu regis. & nuntius qui abierat ad vocandum michaiam locutus est ei dicens ecce prophetae ore uno praedicant bona regi adhibeatur ergo sermo tuus ut sermo unius eorum & loquere bona. & dixit michaias vivit dominus quia quod dixerit deus meus hoc loquar. & venit ad regem & dixit ei rex michaia ascendimus in ramoth galaad an quiescamus. qui dixit ei ascende & prosperaberis & dabit dominus in manu regis. & dixit ei rex usquequo te adiurare cogam ut non loquaris mihi nisi verum in nomine domini. & dixit michaias vidi omnem israel dispersum in montibus sicut oves quae non habent pastorem & dixit dominus non habent isti dominum suum revertatur unusquisque in domum suam in pace. & dixit rex israel ad iosaphat nonne dixi tibi quia non prophetat mihi bona sed mala. & dixit michaias propterea audite verbum domini vidi dominum sedentem super solium suum & omnem exercitum caeli stantem a dextris eius & a sinistris. & dixit dominus quis decipiet achab regem israel ut ascendat & cadat in ramoth galaad. & dixit alius sic alius autem aliter. & egressus spiritus stetit coram domino & dixit ego decipiam eum. & dixit dominus in quo. & dixit egredietur & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum eius & dixit dominus decipies & praevalebis egredere & fac ita. & nunc ecce dedit dominus spiritum mendacii in ore prophetarum tuorum horum & dominus locutus est contra te mala. & accessit sedecias filius chanaana & percussit michaiam maxillam & dixit quam ob rem recessit spiritus domini a me ut loqueretur ad te. & dixit michaias ecce tu videbis in die illa cum ingredieris cubiculum ut abscondas te. & dixit rex israel adprehendite michaiam & reducite eum ad amon principem civitatis & ad ioas filium amelech. & dicite haec dicit rex mittite hunc in carcerem & cibate eum panis tribulationis & aquae angustiae donec revertar in pace. & dixit michaias si revertendo revertaris in pace non est locutus dominus in me. & dixit audite populi universi. & ascendit rex israel & iosaphat rex iuda in ramoth galaad. & dixit rex israel ad iosaphat accipe arma tua & vade in bellum tu autem vestire vestibus meis. & mutavit se rex israel & ingressus est bellum. rex autem syriae praecepit principibus curruum qui erant cum eo dicens nolite pugnare contra pusillum & contra magnum sed contra solum regem israel. & cum vidissent principes curruum iosaphat dixerunt ipse est rex israel & circumdederunt eum ut pugnarent & clamavit iosaphat & dominus auxiliatus est ei & avertit eos deus a se. & factum est ut videret princeps curruum quod non esset rex israel reversi sunt ab eo. & vir quidam tetendit arcum suum in simplicitate sua & percussit regem israel inter p

מִבְּנֵי יְהוּדָה וַיִּתֵּן אֱלֹהִים בְּיָדִם:
ויבו בָּהֶם אֲסָיָה וְעַמּוֹ כַּמָּה רַבָּה
וַיִּפְלוּ חֲלָלִים מִיִּשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ מֵאוֹת
אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר: וַיִּכָּנְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
בָּעֵת הַהִיא וַיֶּאֱמְצוּ בְּנֵי יְהוּדָה
עַל כִּי נִשְׁעֲנוּ עַל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם:
וַיִּרְדְּפוּ אֲסָיָה אַחֲרֵי יָרָבְעָם וַיִּלְכֹּד
מִמֶּנּוּ עָרִים אֶת בֵּית אֵל וְאֶת
בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת יְשָׁנָה וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ
וְאֶת עֶפְרֹן וּבְנוֹתֶיהָ וְלֹא עָצַר כֹּחַ
יָרָבְעָם עוֹד בִּימֵי אֲבִיָּהוּ וַיִּגָּפֵהוּ
יְהוָה וַיָּמֹת: וַיִּתְחַזֵּק אֲבִיָּהוּ וַיִּשָּׂא לוֹ
נָשִׁים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה וַיּוֹלֶד עֶשְׂרִים
וּשְׁנַיִם בָּנִים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה בָּנוֹת:
וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲבִיָּה וּדְרָכָיו וּדְבָרָיו
כְּתוּבִים בְּמִדְרַשׁ הַנָּבִיא עִדּוֹ:

Cap.xiiij.

וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּה עִם אֲבֹתָיו
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ
אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו בְּיָמָיו שָׁקְטָה
הָאָרֶץ עֶשֶׂר שָׁנִים: וַיַּעַשׂ אָסָא הַטּוֹב
וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיָּסַר אֶת
מִזְבְּחוֹת הַנֵּכָר וְהַבָּמוֹת וַיְשַׁבֵּר אֶת
הַמַּצֵּבוֹת וַיְנַתֵּץ אֶת הָאֲשֵׁרִים:
וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה לִדְרוֹשׁ אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְלַעֲשׂוֹת הַתּוֹרָה
וְהַמִּצְוָה וְעָסֶר מִכָּל עָרֵי יְהוּדָה אֶת
הַבָּמוֹת וְאֶת הַחַמָּנִים וַתִּשְׁקֹט
הַמַּמְלָכָה לְפָנָיו: וַיִּבֶן עָרֵי מְצוּרָה
בִּיהוּדָה כִּי שָׁקְטָה הָאָרֶץ וְאֵין
עִמּוֹ מִלְחָמָה בַּשָּׁנִים הָאֵלֶּה כִּי
הֵנִיחַ יְהוָה לוֹ: וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה
נִבְנֶה אֶת הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְנָסֵב חוֹמָה
וּמִגְדָּלִים דְּלָתַיִם וּבְרִיחִים עוֹדֶנּוּ
הָאָרֶץ לְפָנֵינוּ כִּי דָרַשְׁנוּ אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ דָּרַשְׁנוּ וַיָּנַח לָנוּ מִסָּבִיב
וַיִּבְנוּ וַיַּצְלִיחוּ: וַיְהִי לְאָסָא חַיִל

Cap.xiiij.

נֹשְׂאֵי צִנָּה וְרֹמַח מִיהוּדָה שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת אֶלֶף וּמִבִּנְיָמִן נֹשְׂאֵי מָגֵן
וְדֹרְכֵי קָשֶׁת מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף
כֹּל אֵלֶּה גִּבּוֹרֵי חָיִל: וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם
זֶרַח הַכּוּשִׁי נְחִיל אֶלֶף אֲלָפִים
וּמֵרְכָּבוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיָּבֹא עַד
מָרֵשָׁה: וַיֵּצֵא אָסָא לְפָנָיו וַיַּעַרְכוּ
מִלְחָמָה בְּגֵיא צְפָתָה לְמָרֵשָׁה:
וַיִּקְרָא אָסָא אֶל יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמַר
יְהוָה אֵין עִמְּךָ לַעְזֹר בֵּין רַב לְאֵין
כֹּחַ עָזְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כִּי עָלֶיךָ
נִשְׁעַנּוּ וּבִשִּׁמְךָ בָּאנוּ עַל הֲמוֹן
הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה אַל יַעְצֹר
עִמָּךְ אֱנוֹשׁ: וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת הַכּוּשִׁים
לִפְנֵי אָסָא וְלִפְנֵי יְהוּדָה וַיָּנוּסוּ
הַכּוּשִׁים: וַיִּרְדְּפֵם אָסָא וְהָעָם אֲשֶׁר
עִמּוֹ עַד לְגְרָר וַיִּפֹּל מִכּוּשִׁים לְאַיִן
לָהֶם כִּי נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי יְהוָה
וְלִפְנֵי מַחֲנֵהוּ וַיִּשְׂאוּ שָׁלָל הַרְבֵּה
מְאֹד: וַיַּכּוּ אֶת כָּל הֶעָרִים סְבִיבוֹת גְּרָר
כִּי הָיָה פַּחַד יְהוָה עֲלֵיהֶם וַיָּבֹזּוּ
אֶת כָּל הֶעָרִים כִּי בִזָּה רַבָּה הָיְתָה
בָּהֶם: וְגַם אָהֳלֵי מִקְנֶה הִכּוּ וַיִּשְׁבּוּ
צֹאן לָרֹב וּגְמַלִּים וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם:

וְעֲזַרְיָהוּ בֶּן עוֹדֵד הָיְתָה עָלָיו
רוּחַ אֱלֹהִים: וַיֵּצֵא לִפְנֵי אָסָא וַיֹּאמֶר
לוֹ שִׁמְעוּנִי אָסָא וְכָל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
יְהוָה עִמָּכֶם בִּהְיוֹתְכֶם עִמּוֹ וְאִם
תִּדְרְשֻׁהוּ יִמָּצֵא לָכֶם וְאִם תַּעַזְבֻהוּ
יַעֲזֹב אֶתְכֶם: וְיָמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל
לְלֹא אֱלֹהֵי אֱמֶת וְלֹא כֹהֵן מוֹרֶה
וְלֹא תוֹרָה: וְשָׁבֵב בַּצָּר לוֹ עַל
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבַקְשֻׁהוּ
וַיִּמָּצֵא לָהֶם: וּבָעִתִּים הָהֵם אֵין
שָׁלוֹם לַיּוֹצֵא וְלַבָּא כִּי מְהוּמוֹת
רַבּוֹת עַל כָּל יֹשְׁבֵי הָאֲרָצוֹת: וְנִכְתְּתוּ

arma portātiū virox tollentiū scuta t hastas in
ὅπλοφόρων ἀνδρῶν αἰρόντων θυρεοὺς καὶ δόρατα ἐν τῇ
Iuda trecenta milia: t in beniamin scutarii
Ἰούδα τριακόσιαι χιλιάδες, καὶ ἐν Βενιαμὶν πελτασταὶ
t sagittarii ducenta t octoginta milia: om-
καὶ τοξόται διακόσιαι καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες, πάν-
nes hi bellatores fuit potentie, t egressus e cōtra
τες οὗτοι δυνατοὶ μαχηταὶ υἱοὶ δυνάμεως. καὶ ἐξῆλθεν ἐπ' αὐ-
eos zarai ethiops exercitu in mille milibus t
τοὺς Ζαρὰ ὁ Αἰθίοψ ἐν δυνάμει ἐν χιλίαις χιλιάσιν καὶ
in curribus trecentis: t venit vsq; ad mareſa. t egreſſ' e
ἐν ἅρμασι τριακοσίοις, καὶ ἦλθεν ἕως μαρησά. καὶ ἐξῆλθεν
ea in occurſum ei: t direxit bellū in
αὐτὰ εἰς συνάντησιν αὐτῷ, καὶ παρετάξατο πόλεμον ἐν
valle cōtra aſtonem mareſa. t clamauit aſa ad
τῇ φάραγγι κατὰ Βορρᾶν μαρησά· καὶ ἐβόησεν ἀσὰ πρὸς
dñm deum ſuum. t dixit: dñe nō impoſibile ē a-
κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, κύριε οὐκ ἀδυνατεῖ παρ
pud te ſaluare in multis vel in paucis: dñe nō eſt fortitudo
ρὰ σοὶ σώζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις, βοήθησον ἡμῖν κύριε,
auxiliare nobis dñe deus noſter: quīa in te confidi
βοήθησον ἡμῖν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποίθα-
mus: t in noīe tuo venim⁹ cōtra multitudinē hanc
μεν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἤλθομεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τοῦτο
tu dñe deus noſter: tu eo venire pualeat
σὺ εἶ κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, σοὶ οὐ δέος μὴ κατισχύσῃ σου
tecum homo. t percuſſit dñs ethiopes
μετὰ σοῦ ἄνθρωπος· καὶ ἐπάταξε κύριος τοὺς Αἰθίοπας
coram aſa t coram iuda. t fugerunt ethiopes:
ἐναντίον ἀσὰ καὶ ἐναντίον Ἰούδα· καὶ ἔφυγον οἱ Αἰθίοπες,
t pſecutus eſt eos aſa t ppls eius vſq; ad gerara.
καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἀσὰ καὶ ὁ λαὸς ὁ αὐτοῦ ἕως γεδώρα.
t ruerūt ethiopes: vt nō eſſet in eis auri
καὶ ἔπεσον οἱ Αἰθίοπες, ὥστε μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς σθένος
ſium. qīa cōtriti ſunt coram dño t co
τοῦ ἰσχύειν· ὅτι συνετρίβησαν ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπι
ram exercitu eius. t ſpoliauerūt ſpolia mul
τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ· καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολ
ta: t deſtruxerunt vicos eorū p circuitū gedor.
λά· καὶ ἐξέκοψαν τὰς κώμας αὐτῶν κύκλῳ γεδώρ.
qm factus eſt ſtupor dñi in eis. t diripuerunt
ὅτι ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπ' αὐτοῖς· καὶ διήρπασαν τὰς
ciuitates eorum: qm ſpolia multa fuerūt eis. t
πόλεις αὐτῶν, ὅτι σκῦλα πολλὰ ἐγενήθη αὐτοῖς· καί γε
tabernacula iumentoꝝ deſtruxerūt: t tuleſt oues multas t
σκηνὰς κτηνῶν ἐξέκοψαν, καὶ ἔλαβον πρόβατα πολλὰ καὶ
camelos: t cōuerſi ſunt in hierulalem.
καμήλους, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ca.15.

Azarias filius oded: factus eſt in eo ſpūs
Καὶ Ἀζαρίας υἱὸς ὠδήδ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα
dei: t egreſſus eſt in occurſum aſa. t dixit ei:
θεοῦ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν τῷ ἀσά· καὶ εἶπεν αὐτῷ,
audi me aſa: t oīs iuda t beniamin: dñs
ἄκουσόν μου ἀσά, καὶ πᾶς Ἰούδα καὶ Βενιαμίν, κύριος
vobiſcū dū fuiſtis vos cum eo. t ſi q̄ſieri
μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ εἶναι ὑμᾶς μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐὰν ἐκζητήσητε
tis eum: inuenietur a vobis. t ſi dereliq̄ritis e
τε αὐτόν, εὑρεθήσεται ὑμῖν· καὶ ἐὰν ἐγκαταλείπητε αὐ
um: relinquet vos. t dies multi ie
τόν, ἐγκαταλείψει ὑμᾶς· καὶ ἡμέραι πολλαὶ τῷ Ἰσ
rael abſq; deo vero t nō ſacerdote oſtidente
ραὴλ ἄνευ θεοῦ ἀληθινοῦ καὶ δυχὶ ἱερέως ὑποδεικνύοντος
t in nō lege. t cōuertet eos i tribulatiōe ad dñs
καὶ ἐν οὐ νόμῳ. καὶ ἐπιστρέψει αὐτοὺς ἐν θλίψει ἐπὶ τὸν
deū iſrael: t q̄rent eum: t inuenietur e
θεὸν Ἰσραήλ, καὶ ζητήσουσιν αὐτόν, καὶ εὑρεθήσεται αὐ
is. t in tpibus illis nō eſt pax egredien
τοῖς. καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις οὐκ ἔστιν εἰρήνη τῷ ἐκπορευο
ti t ingredienti: qm terror dñi multus
μένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ, ὅτι ἔκστασις κυρίου πολλὴ
in oībus hitantibus regiōes. t pugnabit
ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας χώρας. καὶ πολεμήσει

iudam: & tradidit eos deus in manu eorum. ooo
Percuſſit ergo eos abia & ppls eius plaga magna: & corruerunt vulnerati ex iſrael quingenta ooo milia virorū fortiū. Humiliatiq; ſunt filii iſrael in tpe illo: & vehemēter confortati ſunt filii iuda: quīa innixi ſunt deo patrum ſuorū. Perſecut⁹ eſt aūt abia fugientē hieroboā: & cepit ciuitates eius: bethel & filias eius: & ieſana cū filiabus ſuis: & effron oo & vicos eius. & hieſana cū filiabus ſuis: & effron oo & vicos eius: & mortuus eſt. Et abia regnauit in hieroboam in diebus. Quem percuſſit oo dñs & mortuus eſt. Et abia cōfortato impio ſuo: accepit vxores ſibi duodecim: & procreauit filios duos & ſedecim filias. Reliqua aūt ſermonū abia viarūq; & operum eius: ſcripta ſunt diligētiſſime in libro addo prophete.

Ca.14.

Ormiuit aūt abia cū patribus ſuis & ſepelierūt eum in ciuitate dauid. Regnauitq; aſa filius eius pro eo. In cuius diebus requieuit terra annis decē. Fecit ergo aſa quod bonum & placitū erat i cōſpectu dñi dei ſui: & ſubuertit altaria peregrum cultus & excelſa: & cōfregit oo ſtatuas: lucoſq; luciſdit: & precepit iude vt quereret dominum deum patrū ſuorū: & faceret legem & vniuerſa mandata. Et abſtulit de ciuitis vrbibus iuda oo aras & phana: & requieuit in pace. Edificauitq; vrbes munitas in iuda: qa quies erat: & nulla temporibus eius bella ſurrexerunt: oooo pacem domino largiente. Dixit aūt iude. Edificem ciuitates iſtas & vallemus muris: oooo & roborem turribus & portis & ſeris: donec adhuc bellis queta ſunt oia: eo q̄ quefierimus dominū deū patrū nīoꝝ: & dedit nobis pacē p gyrum. Edificauerūt igit & pullulauerūt. Habuit aūt aſa in exercitu

a facie inda: t trauſdit ipſos dñs
ἀπὸ προσώπου Ἰούδα, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος
in manus eoꝝ t percuſſit in eis abia t po
εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν· καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς Ἀβία καὶ ὁ
pulus eius plaga magna: t corruerūt vulnerati ex
λαὸς αὐτοῦ πληγὴν μεγάλην, καὶ ἔπεσον τραυματίαι ἀπὸ
iſrael quingenta milia virox fortiū. t hu
Ἰσραὴλ πεντακόσιαι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνατῶν. καὶ ἐτα
miliati ſunt filij iſrael in tpe illo: t cōfor
πεινώθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ κατί-
tati ſūt filij iuda: qīa ſperauerūt in dño deo
σχυσαν οἱ υἱοὶ Ἰούδα, ὅτι ἐπῆλπισαν ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν τῶν
patrū ſuoꝝ. t pſecutus eſt abia poſt hieroboā:
πατέρων αὐτῶν· καὶ κατεδίωξεν Ἀβία ὀπίσω Ἱεροβοάμ,
t cepit ab eo ciuitates: bethel t
καὶ προκατελάβετο παρ' αὐτοῦ πόλεις, τὴν Βαιθὴλ καὶ
vicos eius: t ieſſena t vicos eius: t
τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Ἰεσηνὰ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ
epherō t vicos eius. t nō fuit ei bellū in
τὴν ἐφρὼν καὶ τὰς κώμας αὐτῆς· καὶ οὐκ ἦν ἰσχὺς Ἱεροβο
boā vltra cūctis diebus abia: t percuſſit eū do
αὰμ ἔτι πάσας τὰς ἡμέρας Ἀβία, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν κύ
minꝰ: t mortuus eſt. t cōfortatus eſt abia: t accepit ſibi
ριος, καὶ ἀπέθανεν. καὶ κατίσχυσεν Ἀβία, καὶ ἔλαβεν ἑαυ
vxores ꝛ̄ttuordecī. t genuit viginti
τῷ γυναῖκας τέσσαρας καὶ δέκα· καὶ ἐφύτευσεν εἴκοσι
duos filios: & ſedecim filias. t reli
καὶ δύο υἱούς, καὶ ἑκκαίδεκα θυγατέρας. καὶ τὰ λοι
qua ſermonū abia t opera eius t ſermo
πὰ τῶν λόγων Ἀβία καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ καὶ οἱ λό-
nes ipſius ecce ſcripti ſūt in libro in red
γοι αὐτοῦ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου ἐν τῇ ἐκλε-
ſtione addo prophete.
τήσει ἀδδὰ τοῦ προφήτου.

Ca.14.

Dormiuit aūt abia cū patribus ſuis: t ſe
Καὶ ἐκοιμήθη Ἀβία μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐθά
pelierūt eū in ciuitate dauid: t regnauit aſa filius e
ψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀσὰ υἱὸς αὐ
ius pro eo. in diebus aſa quieuit terra iuda
τοῦ ἀντ' αὐτοῦ· ἐν ταῖς ἡμέραις ἀσὰ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα
decē annis. t fecit aſa bonū t rectū coram
δέκα ἔτη. καὶ ἐποίησεν ἀσὰ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον
dño deo ſuo. t ſubuertit altaria alie
κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ· καὶ ἀπέστησε τὰ θυσιαστήρια τὰ ἀλ
na t erectla t contriuit ſtatuas t ſuccī
λότρια καὶ τὰ ὑψηλά, καὶ συνέτριψε τὰς στήλας καὶ ἐξέκο
dit lucos. t dixit iuda vt quereret dñm
ψε τὰ ἄλση· καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον
deū patrū ſuoꝝ: t vt faceret legē t
τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ ποιῆσαι τὸν νόμον καὶ
mādata: t abſtulit de ciuitis vrbibus
τὰς ἐντολάς, καὶ ἀπέστησεν ἐκ πασῶν τῶν πόλεων
iuda altaria t idola: t pacificū fuit
Ἰούδα τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ εἰρήνευσεν ἡ
regnū coꝝ eo. t edificauit vrbes mu
βασιλεία ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ᾠκοδόμησεν πόλεις τει
ratas in tra iuda: t nō fuit ei bellū in
χήρεις ἐν γῇ Ἰούδα, καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ πόλεμος ἐν τοῖς
annis hīs: qm requiē dedit ei dñs. t
ἔτεσι τούτοις, ὅτι κατέπαυσεν αὐτῷ κύριος· καὶ
dixit aſa iuda: edificemus ciuitates iſ
εἶπεν ἀσὰ τῷ Ἰούδα, δικοδομήσωμεν τὰς πόλεις ταύ
tas: t faciamus muros t turres t portas
τας· καὶ ποιήσωμεν τείχη καὶ πύργους καὶ πύλας
t vectes: in quo dominamur terre: qm ſicut que
καὶ μοχλούς, ἐν ᾧ κυριεύομεν τῆς γῆς, ὅτι καθὼς ἐξε
ſiuimus dñm deū nſm quesiuit nos t de
ζητήσαμεν κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἐξεζήτησεν ἡμᾶς καὶ κα
tem vedit nobis p gyrum. t edificauerūt t di
τέπαυσεν ἡμᾶς κυκλόθεν· καὶ ᾠκοδόμησαν καὶ κα
rexerunt. t fuit aſa exercitus
τηύθυναν· καὶ ἐγένετο τῷ ἀσὰ δύναμις

"גוי גְּנוּר וְעִיר בְּעִיר כִּי אֱלֹהִים הֲמָמָם בְּכָל צָרָה וְצָרָה:
ט וְאַתֶּם חִזְקוּ וְאַל יִרְפּוּ יְדֵיכֶם כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפָעֻלָּתְכֶם:
י וְכִשְׁמֹעַ אָסָא הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהַנְּבוּאָה עֹדֵד הַנָּבִיא הִתְחַזֵּק
וַיַּעֲבֵר הַשִּׁקּוּצִים מִכָּל אֶרֶץ יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּמִן הֶעָרִים אֲשֶׁר לָכַד
מֵהַר אֶפְרָיִם וַיְחַדֵּשׁ אֶת מִזְבַּח יְהוָה אֲשֶׁר לִפְנֵי אוּלָם יְהוָה:
יא וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַגָּרִים עִמָּהֶם מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּמִשִּׁמְעוֹן
כִּי נָפְלוּ עָלָיו מִיִּשְׂרָאֵל לָרֹב בְּרְאֹתָם כִּי יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ:
יב וַיִּקָּבְצוּ יְרוּשָׁלַם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לִשְׁנַת חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לְמַלְכוּת אָסָא:
יג וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה בַּיּוֹם הַהוּא מִן הַשָּׁלָל שִׁבְעִים אֲלָפִים בָּקָר וְשִׁבְעַת אֲלָפִים צֹאן:
יד וַיִּבְיאוּ בִּבְרִית לִדְרשׁ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם בְּכָל לְבָבָם וּבְכָל נַפְשָׁם:
טו וְכָל יְהוּדָה שָׂמְחוּ עַל הַשְּׁבוּעָה כִּי בְכָל לְבָבָם נִשְׁבָּעוּ וּבְכָל רְצוֹנָם בִּקְשׁוּהוּ וַיִּמָּצֵא לָהֶם
וַיָּנַח יְהוָה לָהֶם מִסָּבִיב: טז וְגַם מַעֲכָה אֵם אָסָא הַמֶּלֶךְ הסירה הֲסִירָהּ מִגְּבִירָה
אֲשֶׁר עָשְׂתָה לְאֲשֵׁרָה מִפְלֶצֶת וַיְכָרֹת אָסָא אֶת מִפְלַצְתָּהּ וַיְדֹךְ וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קִדְרוֹן: יז וְהַבָּמוֹת לֹא
סָרוּ מִיִּשְׂרָאֵל רַק לְבַב אָסָא הָיָה שָׁלֵם כָּל יָמָיו: יח וַיָּבֵא אֶת קָדְשֵׁי אָבִיו וְקָדָשָׁיו בֵּית הָאֱלֹהִים כֶּסֶף
וְזָהָב וְכֵלִים: יט וּמִלְחָמָה לֹא הָיְתָה עַד שְׁנַת חֲמֵשׁ וּשְׁלֹשִׁים לְמַלְכוּת אָסָא:

"gens[x] cōtra gētē: [y] et ciui
tas[z] cōtra ciuitatē: [a] qa[b] de[c]
[d]cōturbabit eos[e] in omni
angustia[f]. Vos ergo[g] cō
fortamini[h] et nō[i] diffolutā
tur[k] manus vr̄e: [l] erit[m] eni
[n] merces[o] opi vr̄o. Quod
[p]cū audisset[q] asa[r] verba.f.
et prophetiā azarie filii
[s] obed[t] pphete[u] cōfortat[x]
est: [y] et abstulit[z] idola[a] de
omī[b] terra[c] iuda
& de beniamin[d] et ex vr
bibus[e] quas[f] ceperat
[g] mōtis[h] effraim: [i] et dedi
cauit[k] altare
[l] domini[m] quod erat[n] ante
[o] porticū[p] dn̄i: [q] cōgrega
uitq; [r] vniuersum[s] iudā &
beniamin[t] & aduenas
[u] cum eis [v] de effraim & [w]
manasse[x] & de symeon.
[y] Plures[z] eni[a] ad eū confu
gerant[b] ex israel:
[c] videtes[d] q[e] dn̄s[f] de[g] illi
esset[h] cū[i] eo. [k] Cūq; venis
sent in[l] hierusalem[m] mēse
tertio[n] anno
[o] decimoquito[p] regni[q] asa:
[r] immolauerunt
[s] dn̄o[t] in die[u] illa[x] de manu
bitis & predaquam
[y] adduxerāt[z] boues[a] septi
gentos: [b] & arietes
[c] septē[d] milia. [e] Et iranit
ex more ad corroboran
dū[f] fedus[g] vt q̄rerēt[h] dn̄m
[i] deū[k] patrū suorū[l] in to
to[m] corde[n] & in tota[o] aīa
sua. Si[p] qs aūt inq̄s[q] non
[r] quesierit[s] dominū[t] deū
[u] israel: [x] moriatur
[y] a[z] minimo[a] vsq; ad[b] ma
ximum: [c] a viro[d] vsq; ad
[e] mulierē. [f] Iuraueruntq;
[g] domino[h] voce[i] magna
[k] in iubilo[l] & in clāgore
tube & in sonitu bucci
narū[m] omnes qui erāt in
[n] iuda[o] cum[p] execratione.
[q] In omī[r] cordefuo[s] iu
rauerunt: [t] et in tota
[u] volūtate[x] quesierunt eū:
[y] & inuenerūt. [z] Prestitit
q̄s[a] eis[b] dn̄s[c] requie[d] p cir
cuitū. [e] Sed[f] & maacham
[g] matrem[h] asa[i] regis[k] ex
augusto[l] depositit impio
[m] eo q̄[n] fecisset[o] in luco[p] si
mulachrū priapi q̄d[q] oē
[r] cōtriuit: [s] & in fruſta cō
minuens
[t] cōbussit[u] in torrēte [x] ce
dron. [y] Excelsa autem
[z] derelicta sunt[a] in israel.
[b] Attamē[c] cor[d] asa[e] erat
[f] pfectū[g] cūctis[h] diebꝫ ei⁹.
Eaq̄[i] que vouerat
[k] pater suus[l] et ipse: [m] intu
lit in[n] domū[o] dei[p] argentū
& aurū: [q] vasorūq; diuer
sam supellectilē. [r] Bellū
vero[s] non[t] fuit

gens cōtra gētem: [u] ciuitas cōtra ciuitatē: q̄m deus cōtur
ἔθνος πρὸς ἔθνος, καὶ πόλις πρὸς πόλιν, ὅτι ὁθεὸς ἐξέ=
bauit eos in oi tribulatiōe: [x] vos cōfortamini [y]
σησεν αὐτοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, καὶ ὑμεῖς ἰσχύσατε καὶ
non dissoluātur manus vestre: q̄m est merces ope
μὴ ἐκλυέσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν, ὅτι ἔστι μισθὸς τῇ ἐρ=
ri vestro. [z] cū audisset asa verba
γασίᾳ ὑμῶν. καὶ ὡς ἤκουσεν ὁ ἀσὰ τοὺς λόγους
hec [a] pphetiam oded pphete: cōfor
τούτους καὶ τὴν προφητείαν ὠδὴδ τοῦ προφήτου, κα
tatus est [b] et abstulit abominatiōes de oi
τίσχυσε καὶ ἐξέβαλε τὰ προσοχθίσματα ἀπὸ πάσης
terra iuda [c] et beniamin [d] de vrbibus: q̄s
τῆς γῆς ἰούδα καὶ βενιαμὶν καὶ ἀπὸ τῶν πόλεων, ὧν
habuit ab hieroboam de mōte ephraim. [e] dedica
κατέσχεν ἀπὸ ἱεροβοὰμ ἐξ ὄρους ἐφραὶμ. καὶ ἐνεκαίνι
uit asa altare dn̄i: quod erat ante
σεν ἀσὰ τὸ θυσιαστήριον κυρίου, ὃ ἦν ἔμπροσθεν τοῦ να
plā dn̄i. [f] cōgregauit asa iudā be
οῦ κυρίου. καὶ ἐξεκκλησίασεν ἀσὰ τὸν ἰούδα καὶ βε
niamin [g] aduenas peregrinantes cum
νιαμὶν καὶ τοὺς προσηλύτους τοὺς παροικοῦντας μετ'
eo: ab ephraim [h] a manasse [i] a sy
τ' αὐτοῦ, ἀπὸ ἐφραὶμ καὶ ἀπὸ μανασσῆ καὶ ἀπὸ συ=
meon: q̄m apposite erant ad eū ex israel mul
μεών, ὅτι προσετέθησαν πρὸς αὐτὸν ἐξ ἰσραὴλ πολ=
ti cum viderūt q̄ dn̄s deus illius cum
λοὶ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτούς, ὅτι κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ'
eo. [k] cōgregati sunt in hierlm in men
αὐτοῦ. καὶ συνήχθησαν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ μηνὶ
se tertio in anno quintodecimo re
τῷ τρίτῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς βα
gni asa. [l] immolauerunt dn̄o in die
σιλείας ἀσά. καὶ ἔθυσίασαν τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa de spoliis q̄ duxerāt vitulos septingē
ἐκείνῃ ἀπὸ τῶν σκύλων ὧν ἤγαγον μόσχους ἑπτακοσί=
tos: [m] ouium septē milia. [n] ingressi sūt federe vt
ους, καὶ πρόβατα ἑπτακισχίλια. καὶ διῆλθον ἐν διαθήκῃ τοῦ
q̄rerent dn̄m deum patrū suoꝝ ex toto
ἐκζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν ἐξ ὅλης τῆς
corde suo [o] et ex tota aīa sua. [p] qui
καρδίας αὐτῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν. καὶ πᾶς ὃς
nō q̄sierit dn̄m deum israel: morietur a tu
ἂν μὴ ζητήσῃ κύριον τὸν θεὸν τοῦ ἰσραὴλ, ἀποθανεῖται ἀπὸ με
nore vsq; ad seniorē: [q] a viro vsq; ad mulierē. [r] iuraueruntq;
γίστου ἕως πρεσβυτέρου, ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός. καὶ
iurauerūt dn̄o in voce magna [s] in iubilo [t] in
ὤμοσαν τῷ κυρίῳ ἐν φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἐν ἀλαλαγμῷ καὶ ἐν
tubis [u] in buccinis. [x] exultauerūt ppter iusiu
σάλπιγξιν καὶ ἐν κερατίναις. καὶ ηὐφράνθησαν πρὸ τοῦ
rādū eis iudā: q̄m ex tota aīa sua iurauerūt:
κου πᾶς ἰούδα, ὅτι ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτῶν ὤμοσαν,
[y] in oi voluntate sua q̄sierunt dn̄m: [z] in
καὶ ἐν πάσῃ θελήσει αὐτῶν ἐξεζήτησαν τὸν κύριον, καὶ εὗ
uēr̄ē eis [a] reddem̄ eis vndiq; dn̄s p circuitū. [b]
ρέθη αὐτοῖς καὶ κατέπαυσεν αὐτοῖς κύριος κυκλόθεν. καὶ
maacha matrē asa regis transtulit asa
μααχὰ τὴν μητέρα ἀσὰ τοῦ βασιλέως μετέστησεν ἀσὰ
vt nō esset astare ministrans: [c] succidit
τοῦ μὴ εἶναι τὴν ἀσάρτη λειτουργοῦσαν, καὶ κατέκοψεν τὸ
idolum: [d] cōbussit illud in torrente cedron:
εἴδωλον, καὶ κατέκαυσεν αὐτὸ ἐν τῷ χειμάρρῳ κεδρών,
verūtū excelsa nō ablulit: adhuc fuerunt in israel:
πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, ἔτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἰσραήλ,
attū cor asa pfectū erat oibus diebus suis:
πλὴν καρδία ἀσὰ τελεία ἦν πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.
[e] intulit ista patris sui: [f] et san
καὶ εἰσήνεγκεν τὰ ἅγια τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἅ
cta sua in domū dei: argentū [g] au
για αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, ἀργύριον καὶ χρυσί
rum [h] vasa. [i] bellum nō fuit
ον καὶ σκεύη. καὶ πόλεμος οὐκ ἦν

cum asa vsq; ad annū trigesimū [k] quintum
μετὰ ἀσὰ ἕως τοῦ ἔτους τοῦ τριακοστοῦ καὶ πέμπτου
regni asa.
τῆς βασιλείας ἀσά.

Ca.16.

A G[a] In anno trigesimo sexto [b] gni
Καὶὲν τῷ ἔτει τῷ τριακοστῷ ἕκτῳ τῆς βασιλείας
asa: ascendit baasa rex israel in iudam. [c]
ἀσά, ἀνέβη βαασὰ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐπὶ ἰούδαν. καὶ
edificauit rama vt nō daret ingressum [d] egressus
ᾠκοδόμησε τὴν ῥαμὰ τοῦ μὴ δοῦναι εἴσοδον καὶ ἔξοδον
asa regi iuda. [e] accepit asa argentū [f] au
τῷ ἀσὰ βασιλεῖ ἰούδα. καὶ ἔλαβεν ἀσὰ ἀργύριον καὶ χρυ
rum de thesauro domus dn̄i [g] domus regis:
σίον ἐκ θησαυροῦ οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως,
[h] misit ad filiū ader regis syrie q̄
καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ ἄδερ βασιλέως συρίας τὸν
habitabat in damasco dicēs: [i] pange fedus inter
κατοικοῦντα ἐν δαμασκῷ λέγων, διάθου διαθήκην ἀναμέσον
me [k] et inter te [l] et inter patrem tuum
ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον σοῦ καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός σου
[m] et inter patrem meū: [n] ecce misi tibi
καὶ ἀναμέσον τοῦ πατρός μου, καὶ ἰδοὺ ἀπέστειλά σοι
argentum [o] et argentum. veni [p] et dissipa fe
χρυσίον καὶ ἀργύριον. δεῦρο καὶ διασκέδασον τὴν διαθή=
dus tuū quod [q] cū baasa
κην σου τὴν μετὰ βασὰ βασιλέως ἰσραὴλ, καὶ ἀπελεύ=
rege israel: [r] re
σεται ἀπ' ἐμοῦ. καὶ ἤκουσεν υἱὸς ἄδερ βασιλεὺς συρίας
cedet a me. [s] audiuit fili⁹ ader rex syrie
reges asa: [t] misit principes
τοῦ βασιλέως ἀσά, καὶ ἀπέστειλε τοὺς ἄρχοντας τῆς
exercitus sui [u] ciuitates israel. [x] perdit
δυνάμεως αὐτοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις ἰσραὴλ. καὶ ἐπάταξεν
ion: [y] dan: [z] abelmaim: [a] oēs
τὴν ἰιών, καὶ τὴν δάν, καὶ τὴν ἀβελμαείμ, καὶ πάσας
vicos nephthalim. [b] factū est cū audiret
τὰς πόλιχωρους νεφθαλείμ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι
baasa: [c] desitt vt nō ampli⁹ edificaret ra
τὸν βαασά, καὶ ἐπέλιπε τοῦ μηκέτι οἰκοδομεῖν τὴν ῥα=
ma: [d] cessare fecit opus suum. [e] asa rex
μά, καὶ κατέπαυσε τὸ ἔργον αὐτοῦ. καὶ ἀσὰ ὁ βασιλεὺς
cepit vniuersum: [f] tulerunt lapides
ἔλαβε πάντα τὸν ἰούδαν τοῦ ἆραι πάντας τοὺς λί=
des rama: [g] et ligna eius: q̄ edificauit baasa.
θους τῆς ῥαμὰ καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, ἃ ᾠκοδόμησε βαασά.
[h] et edificauit cū eis gabaa [i] et maspha. in
καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς γαβαὰ καὶ τὴν μασφά. ἐν τῷ
tpe illo venit anani propheta ad asa regem
καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν ἀνανεὶ ὁ προφήτης πρὸς ἀσὰ βασιλέα
iuda. [k] dixit ei: q̄m cōfisus es tu in re
ἰούδα. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ βασι
ge syrie: [l] nō cōfisus es tu in dn̄o deo
λέα συρίας, καὶ μὴ πεποιθέναι σε ἐπὶ κύριον τὸν θεόν
tuo: ppter hoc [m] saluatus es exercitus regis syrie de
σου, διὰ τοῦτο διεσώθη δύναμις βασιλέως συρίας ἐκ
manu tua. [n] nōne ethiopes et libyes erāt in poten
χειρός σου. οὐχὶ αἰθίοπες καὶ λίβυες ἦσαν ἐν δυνα=
tia multa [o] et equitib⁹ in multitu
μει πολλῇ καὶ ἁρμασιν εἰς ἅρματα καὶ ἱππεῖς εἰς πλῆ=
dine valde: [p] cū cōfisus esses tu in dn̄o: tradi
θος σφόδρα, καὶ ἐν τῷ πεποιθέναι σε ἐπὶ κύριον, παρέ=
dit eos in manib⁹ tuis: [q] oculi dn̄i
δωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου; [r] ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου
inspiciunt in oēm terrā: vt confortet eum om
ἐπιβλέπουσιν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, κατισχύσαι μετὰ πά
ni corde pfecto ad eum: [s] ignoāter fecisti in hoc:
σης καρδίας τελείας πρὸς αὐτόν, ἠγνόησας ἐπὶ τούτῳ,
a modo erit tecum bellum. [t] iratus ē asa
ἀπὸ τοῦ νῦν ἕξει μετὰ σοῦ πόλεμος. καὶ ἐθυμώθη ἀσὰ
aduersus pphetam: [u] posuit eum in domū custodie:
πρὸς τὸν προφήτην, καὶ ἔθετο αὐτὸν εἰς οἶκον φυλακῆς,
q̄m iratus ē in hoc: [x] vastauit asa in populo
ὅτι ὀργίζων ἦν ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐλυμήνατο ἀσὰ ἐν τῷ λαῷ

ט עֲדֵי שְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ לְמַלְכוּת אָסָא:
Cap.xvi.
יא וְהִנֵּה דִּבְרֵי אָסָא הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר הַמְּלָכִים יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל:
יב וַיַּחֲלֶא אָסָא בְּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים לְמַלְכוּתוֹ עָלָה בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עַל יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת הָרָמָה
יג לְבִלְתִּי תֵּת יוֹצֵא וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה: יד וַיֹּצֵא אָסָא כֶּסֶף וְזָהָב מֵאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה
וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל בֶּן הֲדַד הַיֹּשֵׁב בְּדַרְמֶשֶׂק מֶלֶךְ אֲרָם לֵאמֹר: טו בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וּבֵין
אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי לְךָ כֶּסֶף וְזָהָב לֵךְ הָפֵר בְּרִיתְךָ אֶת בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְיַעֲלֶה
מֵעָלָי: טז וַיִּשְׁמַע בֶּן הֲדַד אֶל הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶת שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר לוֹ עָרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּ אֶת עִיּוֹן
וְאֶת דָּן וְאֶת אָבֵל מַיִם וְאֶת כָּל מִסְכְּנוֹת עָרֵי נַפְתָּלִי: יז וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל מִבְּנוֹת אֶת
הָרָמָה וַיִּשְׁבֹּת אֶת מְלַאכְתּוֹ: יח וְאָסָא הַמֶּלֶךְ לָקַח אֶת כָּל יְהוּדָה וַיִּשְׂאוּ אֶת אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת
עֵצֵי אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּהֶם אֶת גֶּבַע וְאֶת הַמִּצְפָּה: יט בָּעֵת הַהִוא בָּא חֲנָנִי הָרֹאֶה אֶל אָסָא
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּהִשָּׁעֲנְךָ עַל מֶלֶךְ אֲרָם וְלֹא נִשְׁעַנְתָּ עַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל כֵּן נִמְלַט
חֵיל מֶלֶךְ אֲרָם מִיָּדֶךָ: כ הֲלֹא הַכּוּשִׁים וְהַלּוּבִים הָיוּ לְחַיִל לָרֹב לָרֶכֶב וְלַפָּרָשִׁים לָהֳרֻבָּה מְאֹד
וּבְהִשָּׁעֲנְךָ עַל יְהוָה נְתָנָם בְּיָדֶךָ: כא כִּי יְהוָה עֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל
הָאָרֶץ לְהִתְחַזֵּק עִם לְבָבָם שָׁלֵם אֵלָיו נְסַכְלְתָּ עַל זֹאת כִּי מֵעַתָּה יֵשׁ עִמָּךְ מִלְחָמוֹת: כב וַיִּכְעַס אָסָא אֶל
הָרֹאֶה וַיִּתְּנֵהוּ בֵּית הַמַּהְפֶּכֶת כִּי עַל זֹאת מִפָּנָיו וַיְרַצֵּץ אָסָא מִן הָעָם

בַּעֲת ׳ הַהִיא׳ וְהִנֵּה " דִבְרֵי " אָסָא
הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר ׳ הַמְּלָכִים ׳ לִיהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל:
וַיֹּחֲלֶא אָסָא ׳ בַּשָּׁנָה שְׁלוֹשִׁים וְתֵשַׁע
לְמַלְכוּתוֹ ׳ נֶרְגְּלָיו ׳ עַד ׳ לְמַעְלָה חָלָיו
וְגַם ׳ בַּחֳלִיו " לֹא ׳ דָרַשׁ ׳ אֶת ׳ יְהוָה ׳ כִּי
בָרֹפְאִים: וַיִּשְׁכַּב ׳ אָסָא ׳ עִם ׳ אֲבֹתָיו
וַיָּמָת ׳ בַּשָּׁנָה ׳ אַרְבָּעִים ׳ וְאַחַת ׳ לְמָלְכוֹ
וַיִּקְבְּרֻהוּ ׳ בִּקְבֻרֹתָיו ׳ אֲשֶׁר ׳ כָּרָה ׳ לוֹ
בְּעִיר ׳ דָּוִיד ׳ וַיִּשְׁכִּבֻהוּ " בַּמִּשְׁכָּב
אֲשֶׁר ׳ מָלֵא ׳ בְּשָׂמִים ׳ וְזַנִּים ׳ מְרֻקָּחִים
מִמִּרְקַחַת ׳ מַעֲשֶׂה ׳ וַיִּשְׂרְפוּ לוֹ שְׂרֵפָה
גְּדוֹלָה ׳ עַד ׳ לִמְאֹד:

Cap.xvij. וַיִּמְלֹךְ ׳ יְהוֹשָׁפָט ׳ בְּנוֹ
תַּחְתָּיו ׳ וַיִּתְחַזֵּק ׳ עַל ׳ יִשְׂרָאֵל: ׳ וַיִּתֵּן
חֵיל ׳ בְּכָל ׳ עָרֵי " יְהוּדָה " הַבְּצֻרוֹת
וַיִּתֵּן ׳ נְצִיבִים ׳ בְּאֶרֶץ ׳ יְהוּדָה ׳ וּבְעָרֵי
אֶפְרַיִם ׳ אֲשֶׁר ׳ לָכַד ׳ אָסָא ׳ אָבִיו
וַיְהִי ׳ יְהוָה ׳ עִם ׳ יְהוֹשָׁפָט ׳ כִּי ׳ הָלַךְ
בְּדַרְכֵי ׳ דָּוִיד ׳ אָבִיו ׳ הָרִאשֹׁנִים
" וְלֹא " דָרַשׁ ׳ לַבְּעָלִים: ׳ כִּי ׳ לֵאלֹהֵי
אָבִיו ׳ דָּרָשׁ ׳ וּבְמִצְוֹתָיו " הָלָךְ ׳ וְלֹא ׳ צְוָה
כְּמַעֲשֵׂה ׳ יִשְׂרָאֵל: ׳ וַיָּכֶן ׳ יְהוָה ׳ אֶת ׳ מַלְכוּת
הַמַּמְלָכָה ׳ בְּיָדוֹ ׳ וַיִּתְּנוּ ׳ כָּל ׳ יְהוּדָה ׳ מַלְגִּים
מִנְחָה ׳ לִיהוֹשָׁפָט ׳ וַיְהִי " לוֹ " עֹשֶׁר
וְכָבוֹד לָרֹב: ׳ וַיִּגְבַּהּ ׳ לִבּוֹ ׳ בְּדַרְכֵי ׳ יְהוָה ׳ כָּבַד ׳ גָּבַהּ
וְעוֹד ׳ הסיר ׳ אֶת ׳ הַבָּמוֹת ׳ וְאֶת ׳ הָאֲשֵׁרִים ׳ סור ׳ בָּעָה
מִיהוּדָה: ׳ וּבַשָּׁנָה ׳ שְׁלִשׁ ׳ לְמָלְכוֹ ׳ שָׁנָה
שָׁלַח ׳ לְשָׂרָיו ׳ לְבֶן ׳ חַיִל " וּלְעַבַדְיָה ׳ שׁוּר
וּלְזְכַרְיָה " וּלְנְתַנְאֵל " וּלְמִיכָיְהוּ
לְלַמֵּד ׳ בְּעָרֵי ׳ יְהוּדָה: ׳ וְעִמָּהֶם
הַלְוִיִּם ׳ שְׁמַעְיָהוּ ׳ וּנְתַנְיָהוּ ׳ וּזְבַדְיָהוּ
וַעֲשָׂהאֵל ׳ וּשְׁמִירָמוֹת ׳ וִיהוֹנָתָן
וַאֲדֹנִיָּהוּ ׳ וְטוֹבִיָּהוּ ׳ וְטוֹב ׳ אֲדוֹנִיָּה
הַלְוִיִּם ׳ וְעִמָּהֶם ׳ אֱלִישָׁמָע ׳ וְיהוֹרָם
הַכֹּהֲנִים: ׳ וַיְלַמְּדוּ ׳ בִּיהוּדָה " וְעִמָּהֶם ׳ לַמֵּד

'in tēpore'illo plurimos. "Opera autem"asa ꝯo 'prima'et nouissima'scri pta sunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ "in'libro"regum'iuda'& israel. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'Egrotauit etiā'asa'anno 'tricesimo'nono ꝯꝯꝯ 'regni sui:dolore'pedum vehementissimum: ꝯꝯꝯ "& "nec'in ifirmitate sua "quesiuit'dñm:'sed'ma gis'in medicorū arte cō fisus est. Dormiuitq; "cū 'patrib'suis.'Et mortu' est' anno quadragesimo 'primo'regni sui: & se pelierūt eū'in sepulchro suo'qđ'foderat'sibi'in ci uitate'dauid.'Posuerunt q; eū" sup lectū suū'ple nū'aromatibus & vn guētis meretricis q̄ erāt 'pigmētariorū'arte cōfe cta" et cōbusserūt'sup eū ambitione'ingenia. 17.

Regnauit autem'iosa phat'filius eius ꝯꝯ 'pro eo:'et inualuit' con tra'israel." Constituitq; 'militū numeros'in cun ctis'vrbibus"iuda"q̄ erāt vallate murīs: "p̄sidiaq; 'disposuit'in terra'iuda '& in ciuitatibus'ephrai "quas'ceperat'asa'pater eius. "Et fuit'dñs'cū'ios saphat:'quia'ambulauit 'in vijs 'Dauid'patris sui 'primis, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ "et non"sperauit"in baa lim:'sed'in deo ꝯꝯꝯꝯꝯ 'patris sui:'et "prexit'in preceptis'illius:'& non 'iuxta peccata'israēl. "Cō firmauitq;'dominus ꝯo 'regnum'in manu eius '& dedit'omnis'iuda ꝯo 'munera'iosaphat:'facie q̄ sunt"ei infinite"diuitie '& multa'gloria. "Cūq; sumpsisset'cor ei' audaciam 'propter vias' dñi: 'etiā'excelsa'et'lucos ꝯo 'deiuda"abstulit. "Tertio autem'anno'regni sui 'misit'de'principib' suis 'benail'et obdiam ꝯꝯꝯ '& zachariam"'et natha nael"& micheam ꝯꝯꝯꝯ "vt docerēt' in ciuitatib' 'iuda:'& cum eis ꝯꝯꝯꝯꝯ 'leuitas'semeiā"& natha niam'& zabadiam ꝯꝯꝯꝯ 'asael q̄q;'& semiramoth "& ionathan ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'adoniāq; 'et tobiam' & tobadoniam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'leuitas:'& cum eis' elisa ma'& ioram ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'sacerdotes. Docebātq; pplm in'iuda: "habētes

in tpe illo. ꝯ ecce sermōes asa pri ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι ἀσὰ οἱ πρῶ= D
mi ꝯ nouissimi scripti sunt in libro sermōus τοι καὶ οἱ ἔσχατοι γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου λόγων
regum iuda ꝯ israel. ꝯ egrotauit asa βασιλέων ἰούδα καὶ ἰσραήλ. καὶ ἐμαλακίσθη ἀσὰ τῷ
anno tricesimo ꝯ nono regni sui 3.Reg.
ἔτει τῷ τριακοσῷ καὶ ἐνάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ 15.c.
in pedibus suis: vsq;ad supra infirmitas sua. ꝯ ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ἕως ἄνω ἡ ἀρρωστία αὐτοῦ. καὶ
in egritudie sua nō quesiuit dñm sed ἐν τῇ μαλακίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἐξεζήτησε τὸν κύριον ἀλλὰ
medicos. ꝯ dormiuit asa cum patrib' τοὺς ἰατροὺς, καὶ ἐκοιμήθη ἀσὰ μετὰ τῶν πατέρων
suis. ꝯ defunctus est asa in ōdragesimo ꝯ αὐτοῦ. καὶ ἐτελεύτησεν ἀσὰ ἐν τῷ τεσσαρακοσῷ καὶ
primo anno regni sui. ꝯ sepelierūt e πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἔθαψαν αὐ
um in monūmēto:quod fodit sibi in ciuitate dauid. τὸν ἐν τῷ μνήματι, ᾧ ὤρυξεν ἑαυτῷ ἐν πόλει δαυίδ.
ꝯ collocauerūt eū in lecto: ꝯ ipleuerūt καὶ ἐκοίμισαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κοίτης, καὶ ἔπλησαν
cum aromatibus: ꝯ gña vnguētoꝝ aromatarioꝝ. ꝯ fece cum aromatibus: ꝯ gῆα unguentoꝝ aromatariοꝝ. ꝯ ἔκαυσαν αὐτῷ
runt ei cremū magnū: ꝯ cōbusserūt eū cō καῦ
sumptione magna vsq; nimis. σιν μεγάλην ἕως σφόδρα. Ca.17,

Regnauit iosaphat filius eius ꝯ ce Καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφὰτ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐ A
pualuit iosaphat cōtra israel: ꝯ de τοῦ, καὶ ἐνίσχυσεν ἰωσαφὰτ ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ ἔδω=
dit exercitum in cūctis vrbibus iuda κεν δύναμιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἰούδα ταῖς
munitis: ꝯ constituit duces in terra iuda ὀχυραῖς, καὶ κατέστησεν ἡγουμένους ἐν τῇ γῇ ἰούδα
ꝯ in ciuitatib' ephraim:quas ceperat ἐν ταῖς πόλεσιν ἐφραίμ, ἃς προκατελάβετο ὁ
pater eius asa. ꝯ fuit dñs cū iosaphat: πατὴρ αὐτοῦ ἀσά. καὶ ἐγένετο κύριος μετὰ ἰωσαφάτ,
quia ambulauit in vijs dauid patris sui ὅτι ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ταῖς
primis: ꝯ nō quesiit idola: sed dñm πρώταις, καὶ οὐκ ἐξεζήτησεν τὰ εἴδωλα, ἀλλὰ κύριον
deū patris sui quesiit: ꝯ in mā τὸν θεὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξεζήτησεν, καὶ ἐν ταῖς ἐν
datis eius ābulauit: ꝯ nō iuxta opera ista ταλαις αὐτοῦ ἐπορεύθη, καὶ οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἰσρα
el. ꝯ direxit dñs regnum in manu e ηλ. καὶ κατεύθυνε κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ αὐ
ius: ꝯ dedit eis iudā dona iosaphat: του, καὶ ἔδωκε τοῖς ἰούδα δῶρα τῷ ἰωσαφάτ,
ꝯ facte sunt ei diuitie, ꝯ gloria multa. ꝯ exaltauit ē καὶ ἐγένετο αὐτῷ πλοῦτος καὶ δόξα πολλή. καὶ ὑψώθη
cor ei' in vijs dñi. ꝯ adhuc abstulit excelsa ꝯ καρδία αὐτοῦ ἐν ὁδοῖς κυρίου. καὶ ἔτι ἐξῆρε τὰ ὑψηλὰ καὶ
lucos de terra iuda. ꝯ in anno tertio re τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς ἰούδα. καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασι= B
gni sui misit duces suos ꝯ filios λείας αὐτοῦ ἀπέστειλε τοὺς ἡγουμένους αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν
potentū ꝯ abdiā ꝯ zacharīā ꝯ nathana δυνατῶν καὶ τὸν ἀβδίαν καὶ τὸν ζαχαρίαν καὶ τὸν ναθαα
el ꝯ micheam:vt docerent in ciuitatib' iuda. ꝯ cū ηλ καὶ τὸν μιχαίαν, τοῦ διδάσκειν ἐν πόλεσιν ἰούδα. καὶ με
leuite sameas ꝯ nathanias ꝯ zabdias ꝯ τ' αὐτῶν οἱ λευῖται σαμαίας καὶ ναθανίας καὶ ζαβδίας καὶ
asahel ꝯ semiramoth ꝯ ionathan ꝯ adonias ꝯ tobi asahηλ καὶ σεμιραμωθ καὶ ἰωνάθαν καὶ ἀδωνίας καὶ τωβί
as ꝯ tobadonia leuite: ꝯ cum ipsis elisama ꝯ ας καὶ τωβ ἀδωνία οἱ λευῖται, καὶ μετ' αὐτῶν ἐλισαμὰ καὶ
ioram sacerdotes: ꝯ docebant in iuda: ꝯ cum eis ιωραμ οἱ ἱερεῖς, καὶ ἐδίδασκον ἐν τῷ ἰούδα, καὶ μετ' αὐτῶν

liber legis'dñi'& cir C "βίβλος νόμου κυρίου, καὶ διῆλθον ἐν ταῖς πόλεσιν ἰούδα,
cuibant'cunctas'vrbes ἐ eruditebāt populū. ꝯ fact'o fuit pauor dñi sup καὶ ἐδίδασκον τὸν λαόν. καὶ ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπὶ
oia regna terre circuitu iuda: ꝯ nō πάσας ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς κύκλῳ ἰούδα, καὶ οὐκ
bellabant cōtra iosaphat. ꝯ de philistiī ἐπολέμουν πρὸς ἰωσαφάτ. καὶ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων
deferebāt iosaphat dona ꝯ argentū. ꝯ ara ἔφερον τῷ ἰωσαφὰτ δῶρα καὶ ἀργύριον. καί γε οἱ ἄρα
beo deferebant ei ouis articos septē milia septin βες ἔφερον αὐτῷ προβάτων κριοὺς ἑπτακισχιλίους ἑπτά
gentos: ꝯ hircos septēmilia septingentos. ꝯ κοσίους, καὶ τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους. καὶ
fuit iosaphat ꝑcedens ꝯ magnificatus vsq; i sublime. ἦν ἰωσαφὰτ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος ἕως ὑψους.
ꝯ edificauit iosaphat domos ꝯ vrbes muni ꝯ ᾠκοδόμησεν ἔτι ἐν τῷ ἰούδα βάρεις καὶ πόλεις ὀχυ
tas: ꝯ opa multa fuerūt ei in iuda. ꝯ vi ρὰς, καὶ ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῷ ἰούδα. καὶ ἄν
ri bellatores robusti potētes i hierusalē. ꝯ δρες πολεμισαὶ δυνατοὶ ἰσχύοντες ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
hic ostensa cog ꝑpomos familiaꝝ eorū. οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. τῷ
iuda tribuni ētus principū: ꝯ cum eo filii ἰούδα χιλίαρχοι ἀριθμὸς ἀρχόντων, καὶ μετ' αὐτοῦ υἱοὶ
potēte viri robusti trecenta milia. ꝯ adhe δυνάμεως ἄνδρες δυνατοὶ τριακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐχό
rentes eis: ioannan princeps: ꝯ cum eo ducēta μενοι αὐτῶν, ἰωαναὶ ὁ ἄρχων, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιαι
octoginta milia. ꝯ adherentes eis: amasias filꝰ octoginta χιλιάδες. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, ἀμασίας ὁ υἱὸς
zechri ꝓmptus ex ſio: ꝯ cum eo ducen ζεχρὶ ὁ προθυμούμενος τῷ κυρίῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσι
ta milia potētes fortitudie. ꝯ ex beniamin potētes αι χιλιάδες δυνατοὶ ἰσχύι. καὶ ἐκ τοῦ βενιαμὶν δυνατοὶ
fortitudine eliada: ꝯ cum eo sagittarii ē clypeati δυνάμει ἐλιαδὰ, καὶ μετ' αὐτοῦ τοξόται καὶ θυρεατοὶ
ducenta milia. ꝯ adherētes eis: iozabad: ꝯ διακόσιαι χιλιάδες. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, ἰωζαβὰδ, καὶ
cum eo centū octoginta milia robusti bel μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ἐνενήκοντα χιλιάδες δυνατοὶ πολε
lo. hi q̄ ministrabant regi: extra quos μου. οὗτοι οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ, ἐκτὸς ὧν ἔ
dedit rex in vrbibus munitis in vni δωκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς ὀχυραῖς ἐν πα
uersa iudea. σῃ τῇ ἰουδαίᾳ. Ca.18.

fuerunt iosaphat adhuc diuitie ꝯ gloria Καὶ ἐγένετο τῷ ἰωσαφὰτ ἔτι πλοῦτος καὶ δόξα A
multa: ꝯ affinitate cōiunct' ē in domo achaab: ꝯ de πολλή, καὶ ἐπεγαμβρεύσατο ἐν τῷ οἴκῳ ἀχαάβ, καὶ κα
scendit in fine annoꝝ ad achaab in samariā: ꝯ ma τέβη εἰς τέλος ἐτῶν πρὸς ἀχαὰβ εἰς σαμάρειαν, καὶ ἔθυ
ctauit et achaab oues ꝯ boues in multitudie: ꝯ σεν αὐτῷ ἀχαὰβ πρόβατα καὶ μόσχους εἰς πλῆθος, καὶ τῷ
populo q̄ cum eo. ꝯ achaab ꝑsuasit iosaphat vt λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀχαὰβ ἔπεισε τὸν ἰωσαφὰτ ἵ
ascenderet cum eo in ramoth galaad. ꝯ dixit ναναβῇ μετ' αὐτοῦ εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ. καὶ εἶπεν
achaab rex israel ad iosaphat regem iu ἀχαὰβ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφὰτ βασιλέα ἰού
dā: ſi venies mecum in ramoth galaad: ꝯ re δα, εἰ πορεύσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς ῥαμὼθ τῆς γαλαάδ; καὶ εἶ
spōdit ei iosaphat: vt tu sic ꝯ ego: ꝯ vt popu πεν αὐτῷ ἰωσαφάτ, ὡς σὺ οὕτω καὶ ἐγώ, καὶ ὡς ὁ λα
lus tu': ꝯ populꝰ meus: ꝯ tecum in bellū. ꝯ ὸς σου, καὶ ὁ λαός μου, καὶ μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον. καὶ
dixit iosaphat regi israel: ōre iam ho εἶπεν ἰωσαφὰτ τῷ βασιλεῖ ἰσραήλ, ζήτησον δὴ σή
die sermonē dñi. ꝯ cōgregauit μερον τὸν λόγον κυρίου. καὶ συνήγαγεν

"librum'legis'dñi'& cir cuibant'cunctas'vrbes 'iuda:'atq; erudiebāt'po pulū.'Itaq; factus est'pa uor'dñi'sup'oia'regna 'terrarum'que erant ꝯꝯ 'per gyrum'iuda'nec au debant'bellare'contra ꝯo "iosaphat.Sed"et philis tei ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'iosaphat'munera'defe rebant:"& vectigal'argē ti.'Arabes'quoq;'addu cebāt'pecora'arietum 'septem'milia'septingē tos":et hircos totidem. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'Creuit ergo ꝯꝯꝯꝯꝯ "iosaphat"et magnifica tus est"vsq;'in sublime at q̄"edificauit'in iuda" do mos admīstar turriū' vr besq;'muratas:'& "multa 'opa'patrauit"in vrbib 'iuda.' Viri q̄q;" bellato res & robusti erāt"in hie rusalē'"quorū'iste'"nūe rus"per domos atq; fa milias singulorum.' In iuda ꝰ princeps exercitus 'eduas'dux"& cū eo ꝰ ro buſtiſſimorū viri'trecēta 'milia.'Post hūc'iohanā 'princeps:"& cū eo'ducē ta'octoginta'milia.' Poſt illū quoq;"amasias" filꝰ 'zechri"confecratus'do mino"& cum eo'ducenta "milia'virorū'fortiū.Hūc sequebatur'robustus ad prelia'eliada'& cū eo'te nentū'arcū"& clypeum 'ducenta'milia.' Poſt illū "iozabad"& cum eo ꝯo 'centū'octoginta'milia 'expeditorum'multitum. "Hi oēs erant a manum 'regis:'exceptis aliis ꝯo 'quos'posuerat'in vrbi bus'munitis et'in vniuer

Ca.xviij. Hosa'iuda. 18. Vit ergo iosaphat 'dīes'et inclytus'multū '& affinitate cōiunctus est achab:' descēditq; post 'annos'ad eū'in samariā Ad cuius aduentū'mactauit'achab'arietes'& bo ues'plurimos'ipi'& po pulo'q venerat'cū eo:' p suasitq; illi'vt ascenderet 'in'ramōth'galaad.' Dixitq;'achab'rex'israēl'ad 'iosaphat'regē'"iuda. ꝯo "Veni'mecū in ramoth galaad.'Cui ille'respon dit.' Vt ego et"tu: 'sicut ppls tu?: sic'& ppls meus 'tecumq; erit?'in bello: 'dixit'iosaphat'ad' regē 'israēl.' Cōsule'obsecro'in p̄sentiarū'fermonē'"dñi. "Congregauit igitur ꝯo

מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת הַנְּבִיאִים אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲנֵלֵךְ אֶל
רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם אֶחְדָּל וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה וְיִתֵּן הָאֱלֹהִים בְּיַד
הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאֵין פֹּה נָבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרְשָׁה מֵאֹתוֹ:
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוֹשָׁפָט עוֹד אִישׁ אֶחָד לִדְרֹשׁ אֶת יְהוָה
מֵאֹתוֹ וְאֲנִי שְׂנֵאתִיהוּ כִּי אֵינֶנּוּ מִתְנַבֵּא עָלַי לְטוֹבָה כִּי כָל יָמָיו
לְרָעָה הוּא מִיכָיְהוּ בֶן יִמְלָא וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אַל יֹאמַר הַמֶּלֶךְ כֵּן:
וַיִּקְרָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל סָרִיס אֶחָד וַיֹּאמֶר מַהֵר מִיכָיְהוּ בֶן יִמְלָא:
וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה יוֹשְׁבִים אִישׁ עַל כִּסְאוֹ מְלֻבָּשִׁים
בְּגָדִים וְיוֹשְׁבִים בְּגֹרֶן פֶּתַח שַׁעַר שֹׁמְרוֹן וְכָל הַנְּבִיאִים מִתְנַבְּאִים
לִפְנֵיהֶם: וַיַּעַשׂ לוֹ צִדְקִיָּהוּ בֶן כְּנַעֲנָה קַרְנֵי בַרְזֶל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר
יְהוָה בְּאֵלֶּה תְּנַגַּח אֶת אֲרָם עַד כַּלּוֹתָם: וְכָל הַנְּבִיאִים נִבְּאִים
כֵּן לֵאמֹר עֲלֵה רָמֹת גִּלְעָד וְהַצְלַח וְנָתַן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וְהַמַּלְאָךְ
אֲשֶׁר הָלַךְ לִקְרֹא לְמִיכָיְהוּ דִּבֶּר אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה דִבְרֵי הַנְּבִיאִים
פֶּה אֶחָד טוֹב אֶל הַמֶּלֶךְ וִיהִי נָא דְבָרְךָ כְּאַחַד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ טוֹב:
וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ חַי יְהוָה כִּי אֶת אֲשֶׁר יֹאמַר אֱלֹהַי אֹתוֹ אֲדַבֵּר: וַיָּבֹא אֶל
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִיכָיְהוּ הֲנֵלֵךְ רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם אֶחְדָּל
וַיֹּאמֶר עֲלֵה וְהַצְלַח וְנִנָּתְנוּ בְּיֶדְכֶם: וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַמֶּלֶךְ עַד כַּמָּה
פְּעָמִים אֲנִי מַשְׁבִּיעֶךָ אַשֶׁר לֹא תְדַבֵּר אֵלַי רַק אֱמֶת

rex israel quadringentos viros & dixit ad eos.
In ramoth galaad ad bellandū ire debem? an q̄escere. At illi. Ascēde in quiēt: & tradet deus in manu regis. Dixitq; iosaphat. Nunqt nō est hic prophetes dñi: vt ab illo etiā requiramus. Et ait rex israel ad iosaphat. Est vir vn? a quo possum? querere dñi voluntatē. sed ego odi eum: quia non prophetat mihi? bonū: sed malum omni tpe. Eſt autē micheas filius iemla. Dixitq; iosaphat. Ne loquaris rex hoc modo. Vocauit ergo rex israel vnum de eunuchis: & dixit ei. Voca cito micheam filium iemla. Porro rex israel & iosaphat rex iuda vterq; sedebant in sedio suo vestiti cultu regio. Sedebant autē in area iuxta portā samarie: omnesq; prophetē vaticinabantur coram eis. Sedechias vero filius chanaana cornua ferrea: & ait. Hec dicit dominus. His ventilabis syriam: donec cōteras eā. Oēs q̄ prophete similr prophetabāt. atq; dicebant.

Ascende in ramoth galaad & prosperaberis: & tradet eos dñs in manu regis. Nuncius aūt qui ierat ad vocandum micheam: fait illi. En verba omnium prophetarū vno ore bona regi annunciant. Quesо ergo te vt & sermo tu ab eis nō discrepet: loquarisq; prospera. Cui respondit micheas. Viuit dñs: q̄cunq; dixerit mihi deus meus hoc loq̄r.

Venit ergo ad regem. Cui rex ait. Micheа ire debem? in ramoth galaad ad bellandum: an q̄escere: Cui ille respondit. Ascendite: cūcta enim prospera euenient: & tradetur hostes in manu vestras. Dixitq; rex. Iterum atq; iterū te adiuro: vt nihi? nō loquaris nisi quod verum est

rex israel prophetas ḋringentos vi ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ τοὺς προφήτας τετρακοσίους ἄν ros: & dixit eis: si eam in ramoth ga δρας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ πορευθῶ εἰς ῥαμὼθ γα laad in bellum: an acquiescam: & dixerūt: ascende: λαὰδ εἰς πόλεμον, ἢ ἐπίσχω; καὶ εἶπον, ἀνάβαι, & tradet deus in manus regis. & καὶ δώσει ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. καὶ dixit iosaphat: nō est hic ꝓpheta domi εἶπεν ἰωσαφάτ, οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυρί ni adhuc: & ḋremus adeo: & ait ου ἔτι, καὶ ἐπιζητήσωμεν παρ᾽ αὐτοῦ; καὶ εἶπεν ὁ rex israel ad iosaphat: est vir vn? ex ḋramus dñm ꝑcum: & ego odi eum: βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, ἔστιν ἀνὴρ εἷς ἐξ ζητῆσαι τὸν κύριον δι᾽ αὐτοῦ, κἀγὼ μεμίσηκα αὐτόν, quia nō est ꝓphetans de me in bonis: qm ὅτι οὐκ ἔστι προφητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά, ὅτι oēs dies eius in malis: ipse micheas πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακά, αὐτὸς μιχαίας filius iemla. & dixit iosaphat: ne loq̄tur υἱὸς ἰεμλά. καὶ εἶπεν ἰωσαφάτ, μὴ λαλείτω ὁ rex sic. & vocauit rex israel βασιλεὺς οὕτως. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ eunuchum vnū: & dixit: cito voca micheam συνοῦχον ἕναμ καὶ εἶπεν, ταχέως κάλεσον μιχαίαν filiū iemla. & rex israel & iosaphat υἱὸν ἰεμλά. καὶ ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφὰτ βα rex iuda sedēteo vnusq̄sq; in throno suo: σιλεὺς ἰούδα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, vestiti stolis sedebant in area poz ἐνδεδυμένοι στολὰς ἐκάθηντο ἐν τῷ ὑρυχώρῳ πρὸ portā samarie. & oēs ꝓphete vaticinabā τῆς σαμαρείας. καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον coram eis. & fecit sibi sedecias ον ἐναντίον αὐτῶν. καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ σιδηρᾶς filius chanaana cornua ferrea: & ait: hec dī υἱὸς χαναανὰ κέρατα σιδηρᾶ, καὶ εἶπεν, τάδε λέ cit dñs: in his ventilabis syriam: donec γει κύριος, ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν συρίαν, ἕως ἂν cōsumatur. & oēs ꝓphete ꝓphetabant sic συντελεσθῇ. καὶ πάντες οἱ προφῆται προεφήτευον οὕ dicentes: ascende in ramoth galaad & ꝑspera τως λέγοντες, ἀνάβηθι εἰς ῥαμὼθ γαλαὰδ καὶ εὐοδωθή beris: & tradet dñs in manibus regis. σῃ, καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως. & nūcius ḋiuit ad vocādum micheā: locutus ē καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς τ καλέσαι τὸν μιχαίαν, ἐλάλησεν ei dicēs: ecce locuti sunt ꝓphete in ore vno bo εἰ λέγων, ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆται ἐν στόματι ἑνὶ ἀγα na ve rege: & sint iam sermo θὰ πρὸς τοῦ βασιλέως, καὶ γενέσθωσαν δὴ οἱ λόγ nes tui sicut vnus ipsor: & loqueris bona. & οι σου ὡς ἑνὸς αὐτῶν, καὶ λαλήσεις ἀγαθά. καὶ dixit micheas: viuit dñs: ḋa quodcūq; dixerit deus ad εἶπεν μιχαίας, ζῇ κύριος, ὅτι ὃ ἂν εἴπῃ ὁ θεὸς πρός me: ei loquar: & venit ad regem. με, αὐτῷ λαλήσω, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. & dixit ei rex: micheа si eam in καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, μιχαία εἰ πορευθῶ εἰς ramoth galaad in bellum an acquiescam. & dixit: ῥαμὼθ γαλαὰδ εἰς πόλεμον ἢ ἐπίσχω. καὶ εἶπεν, ascende & ꝑsperaberis & tradetur in ma ἀνάβαινε καὶ εὐοδωθήσῃ καὶ παραδοθήσεται ἐν χεῖ nu vestra. & dixit ei rex: quotiēs ego ρί ὑμῶν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, ποσάκις ἐγὼ adiurauite: vt nō loquaris ad me nisi ὁρκισά σε, ἵνα μὴ λαλήσῃς πρός με πλὴν ἀλη veritatem

λῆ ἀλήθειαν

in noie dñi? & ait micheas: vidi israel ἐν ὀνόματι κυρίου; καὶ εἶπεν μιχαίας, εἶδον πᾶν Ἰσραὴλ vniuersus dispsum in mōtibus sicut oues: dixitq̄ σκόρπα διεσπαρμένον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα, οἷς οὐκ que dñs: non habent dūcē hi: εἰσὶ ποιμήν. καὶ εἶπεν κύριος, οὐκ ἔχουσιν ἡγούμενον οὐ est pastor. & dixit dñs: nō habent ducē hi: reuertātur vnusquisq; in domū suā in pa ἐπιστρεφέτωσαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρή ce. & ait rex israel ad iosaphat: nōne τοι, ἀναστρεφέτωσαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρή dixi tibi: q̄ nō ꝓphetat de me bona: sed ma νη. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφάτ, οὐκ ἐρῶ σοι, ὅτι οὐ προφητεύει περὶ ἐμοῦ ἀγαθά, ἀλλὰ κα la? & dixit micheas: nō sic, audite verbū do κά; καὶ εἶπε μιχαίας, οὐχ οὕτως. ἀκούσατε λόγον κυ mini. vidi dñm sedentē in solio suo: & om ρίου. εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ, καὶ πᾶ nis exercitus cel stetit a dextris eius: & σα δύναμις τοῦ οὐρανοῦ εἱστήκει ἐκδεξιῶν αὐτοῦ καὶ 3.Reg. a sinistris eius. & dixit dñs: q̄s decipi ἐξαριστερῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν κύριος, τίς ἀπατή 22.d. et achaab regem israel: vt ascen σει τὸν ἀχαὰβ βασιλέα Ἰσραὴλ, τοῦ ἀναβῆσε dat & cornat in ramoth galaad: & dixit ναι καὶ πεσεῖται εἰς ῥαμὼθ γαλαάδ; καὶ εἶπεν hic sic: & hic dixit sic. & egressus est ὅυτος οὕτως, καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως. καὶ ἐξῆλθε τὸ spūs & stetit coram dño: & ait: ego decipi πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου, καὶ εἶπεν, ἐγὼ ἀπατή am eū. & dixit dñs ei quo? in: dixit: egre σω αὐτόν. καὶ εἶπεν κύριος ἐν τίνι; καὶ εἶπεν, ἐξε diar & ero spūs mēdax in ore omni λεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάν um ꝓphetarū eius. & dixit: decipies & τῶν τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, ἀπατήσεις καὶ pualebis: egredere & fac ita. & nūc ecce de δυνήσῃ, ἔξελθε καὶ ποίησον οὕτως. καὶ νῦν ἰδοὺ δέδω dit dñs spūm mendacē in ore oim pro phetarū tuoy hoīs: & dñs locut? est sup te mala. φητῶν σου τούτων, καὶ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά. & accessit sedecias filius chananaa & ꝑcussit καὶ ἤγγισε σεδεκίας υἱὸς χαναανὰ καὶ ἐπάταξε τὸν michēam in maxillā: & ait ei: q̄ hac μιχαίαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ποίᾳ τῇ via trāsiuit spūs dñi a me & vt loq̄ τῇ ὁδῷ πορεύεται τὸ πνεῦμα κυρίου ἀπ᾽ ἐμοῦ τοῦ λα retur ad te? & dixit micheas: ecce tu videbis in λῆσαι πρός σέ; καὶ εἶπεν μιχαίας, ἰδοὺ σὺ ὄψῃ ἐν τῇ die illa in q̄ ingressus fueris cubiculū de cubiculo vt abscō ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν ᾗ εἰσελεύσῃ ταμιεῖον ἐν ταμιείου τοῦ κατα dare. & dixit rex israel: tollite micheā κρυβῆναι. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ, λάβετε τὸν μιχαίαν & reducite ad ānon principem ciuitatis: & καὶ ἀποστρέψατε πρὸς ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ ad ioas filiū regis: & dicetis: sic dixit πρὸς ἰωὰς υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἐρεῖτε, οὕτως εἶπεν rex: ponite hunc in domū custodie: & come ὁ βασιλεύς, θέσθε τοῦτον εἰς οἶκον φυλακῆς, καὶ ἐδώ dat panē tribulatiōis & aquā tribulatiōis: donec re σατε ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ θλίψεως, ἕως τοῦ ἐπι uertar ego in pace. & dixit micheas: si reuertēs στρέψαι με ἐν εἰρήνῃ. καὶ εἶπεν μιχαίας, ἐὰν ἐπιστρέφων reuersus fueris i pace: nō locutus est dñs in me. & ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ, οὐκ ἐλάλησε κύριος ἐν ἐμοί. καὶ ait: audite populi oēs. & ascēdit achaab rex εἶπεν, ἀκούσατε λαοὶ πάντες. καὶ ἀνέβη ἀχαὰβ βασι israel & iosaphat rex iuda in ra λεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφὰτ βασιλεὺς ἰούδα εἰς ῥα moth galaad. & dixit rex israel ad iosa μὼθ γαλαάδ. καὶ εἶπεν βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσα phat: cooperiar φάτ, κατακαλύψομαι

וַיָּבוֹא בַּמִּלְחָמָה ׀ וְאַתָּה לֹא־תִשָּׁא יָדֶךָ
וַיִּתְחַזֵּק ׀ יְהוֹשָׁפָט וַיֵּלֶךְ אַרְמוֹת רָמוֹת
בַּמִּלְחָמָה׃ וַיֵּלֶךְ אֲרָם צוֹבָה אֶת־שׁוֹרֵי
הַרֹּכֵב אֲשֶׁר־לוֹ לֵאמֹר לֹא תִלָּחֲמוּ
אֶת־הַקָּטֹן וְאֶת־הַגָּדוֹל כִּי אִם־אֶת
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת
שָׂרֵי הָרֹכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמְרוּ
כִּי־הוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּסֹבּוּ עָלָיו
לְהִלָּחֶם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט וַיהוָה עֲזָרוֹ
וַיָּסִיתֵם אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת
שָׂרֵי הָרֹכֶב כִּי־לֹא הוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו׃ וְאִישׁ מָשַׁךְ
בַּקֶּשֶׁת וַיַּךְ אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין
הַדְּבָקִים וּבֵין הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר לָרַכָּב יָדֶיךָ
וְהוֹצִאֵנִי מִן־הַמַּחֲנֶה כִּי
הָחֳלֵיתִי׃ וַתַּעַל הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא
וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָיָה
מְעֻמָּד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם עַד
הָעֶרֶב וַיָּמָת לְעֵת בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ׃
Cap. xix. וַיָּשָׁב יְהוֹשָׁפָט
מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶל בֵּיתוֹ בְּשָׁלוֹם
לִירוּשָׁלִָם׃ וַיֵּצֵא אֶל פָּנָיו
יֵהוּא בֶן חֲנָנִי הַחוֹזֶה וַיֹּאמֶר
אֶל הַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט הֲלְרָשָׁע
לַעְזֹר וְלִשְׂנאֵי יְהוָה תֹּאהֵב
וְאַנָּאת עָלֶיךָ קֶצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה׃
אֲבָל דְּבָרִים טוֹבִים נִמְצְאוּ עִמָּךְ כִּי
בִעַרְתָּ הָאֲשֵׁרוֹת מִן־הָאָרֶץ וְהֵכַנְתָּ
לְבָבְךָ לִדְרֹשׁ הָאֱלֹהִים׃ וַיֵּשֶׁב
יְהוֹשָׁפָט בִּירוּשָׁלִָם וַיָּשָׁב וַיֵּצֵא
בָּעָם מִבְּאֵר שֶׁבַע עַד־הַר אֶפְרַיִם
וַיְשִׁיבֵם אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃
וַיַּעֲמֵד שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ בְּכָל עָרֵי
יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת לְעִיר וָעִיר׃ וַיֹּאמֶר
אֶל הַשֹּׁפְטִים רְאוּ מָה אַתֶּם עֹשִׂים
כִּי לֹא לְאָדָם אַתֶּם שֹׁפְטִים וְעִמָּכֶם
בְּדָבַר מִשְׁפָּט׃ וְעַתָּה יְהִי
כְּמוֹרָא יְהוָה עֲלֵיכֶם שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ כִּי
אֵין עִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַוְלָה וּמַשָּׂא
פָּנִים וְקַחְשֹׁחַד׃ וְגַם בִּירוּשָׁלִַם
הֶעֱמִיד יְהוֹשָׁפָט מִן־הַלְוִיִּם וְהַכֹּהֲנִים
וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּט
יְהוָה וְלָרִיב וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם׃ וַיְצַו
עֲלֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה תַעֲשׂוּן בְּיִרְאַת
יְהוָה בֶּאֱמוּנָה וּבְלֵבָב שָׁלֵם׃ וְכָל־רִיב
אֲשֶׁר יָבוֹא עֲלֵיכֶם מֵאֲחֵיכֶם הַיֹּשְׁבִים
בְּעָרֵיהֶם בֵּין דָּם לְדָם בֵּין תּוֹרָה
לְמִצְוָה לְחֻקִּים וְלַמִּשְׁפָּטִים וְהִזְהַרְתֶּם
אֹתָם וְלֹא יֶאְשְׁמוּ לַיהוָה וְהָיָה קֶצֶף
עֲלֵיכֶם וְעַל אֲחֵיכֶם כֹּה תַעֲשׂוּן וְלֹא
תֶאְשָׁמוּ׃ וְהִנֵּה אֲמַרְיָהוּ כֹהֵן הָרֹאשׁ
עֲלֵיכֶם לְכֹל דְּבַר יְהוָה וּזְבַדְיָהוּ בֶן
יִשְׁמָעֵאל הַנָּגִיד לְבֵית יְהוּדָה לְכָל
דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְשֹׁטְרִים הַלְוִיִּם לִפְנֵיכֶם

וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן בָּאוּ בְנֵי מוֹאָב וּבְנֵי עַמּוֹן וְעִמָּהֶם מֵהָעַמּוֹנִים
עַל יְהוֹשָׁפָט לַמִּלְחָמָה׃ וַיָּבֹאוּ וַיַּגִּידוּ
לִיהוֹשָׁפָט לֵאמֹר בָּא עָלֶיךָ הֶמֹן רַב מֵעֵבֶר לַיָּם מֵאֲרָם וְהִנָּם בְּחַצְצֹן
תָּמָר הִיא עֵין גֶּדִי׃ וַיִּרָא וַיִּתֵּן יְהוֹשָׁפָט אֶת פָּנָיו לִדְרֹשׁ לַיהוָה
וַיִּקְרָא צוֹם עַל כָּל יְהוּדָה׃ וַיִּקָּבְצוּ יְהוּדָה לְבַקֵּשׁ מֵיְהוָה גַּם מִכָּל עָרֵי
יְהוּדָה בָּאוּ לְבַקֵּשׁ אֶת יְהוָה׃ וַיַּעֲמֹד יְהוֹשָׁפָט בִּקְהַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם
בְּבֵית יְהוָה לִפְנֵי הֶחָצֵר הַחֲדָשָׁה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא
אַתָּה הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם וּבְיָדְךָ
כֹּחַ וּגְבוּרָה וְאֵין עִמְּךָ לְהִתְיַצֵּב׃ הֲלֹא

Non enim hois exercetis iudicium sed domini: et quecūq; iudicaueritis in vos redundabit. Sit timor domini vobiscū & cū diligentia cūcta facite. Nō est apud deū nrm deū iniquitas nec personarū acceptio: nec cupido muneris. In hierusalē quoq; constituit Iosaphat leuitas & sacerdotes & principes familiarū ex israel vt iudicium & causam dñi iudicarēt habitatoribus eius: precepitq; eis dicens. Sic agetis in timore dñi fideliter & corde perfecto. Omnē causam quā venerit ad vos fratrū vestrorum qui habitant in vrbibus suis: inter cognationem & cognationem vbicūq; sanguis est de lege: de mandato: de ceremoniis: de iustificationibus: ostendite eis: vt non peccet in dñm: & ne veniat ira super vos & super fratres vestros. Sic ergo agetes nō peccabitis. Amarias sacerdos & pontifex vester in his quę ad dñm pertinent præerit. Zabadias filius ismael qui est dux in domo iuda: super opa erit quę regi solent. Habetisq; magistros leuitas coram vobis. cōfortamini & agite diligēter. & erit dñs cū bonis. 20.

POst hec congregati sunt filii moab & filii ammon & cū eis de ammonitis ad iosaphat vt pugnaret contra eū. Venerūq; nūcii: & indicauerūt iosaphat dicētes. Venit mor contra te multitudo multa trans mare de syria & ecce cōsistūt in afasonthamar: ipsa est engaddi. Timuit iosaphat: & dedit faciem suā ad querendū dñm. & pdicauit ieiunium in vniuersa iuda: congregatiq; sunt iudas vt rogaret dñm. & de cunctis ciuitatibus iuda venerūt ad obsecrādū eū. Cumq; stetisset iosaphat in medio cetu iude & hierl in domo dñi ante atriū nouū. & dixit. Dñe deus patrū nrorū tu es deus i celo: & tu dñaris cūctis regnis gentiū: & in manu tua fortitudo & potentia: & nō est apud te vt quis tibi possit resistere. Nonne deus noster iudicabit eos? nos enim

G

qm̄ nō hoī vos iudicatis sed dño: & quodcūq; iudicaueritis non vos sed dominū iudicabitis. Sit timor dñi vobiscū & cū diligentia cūcta facite: quia nō est apud dñm deū nrm iniquitas nec personarū acceptio nec cupido muneris. 8 in hierusalē quoq; constituit iosaphat de leuitis & sacerdotib⁹ & principib⁹ familiarū israel vt iudicium dñi & causam habitatoribus hierusalē iudicarēt. 9 & precepit eis dicens. Sic agetis in timore dñi in veritate & in corde perfecto. 10 omnē causam quā venerit ad vos fratrū vestrorum qui habitant in vrbibus suis: inter sanguinem & sanguinē: inter legem & mandatū: cerimonias & iustificationes: docebitis eos ne delinquant in dñm & non veniat ira sup vos & sup fratres vestros. Sic agetes & non peccabitis. 11 Amarias sacerdos pontifex vester in his quę ad dñm pertinent præerit. Zabadias filius ismael princeps in domo iuda: super opa regia quę fuerint agite: & non peccabitis.

D

φους ὑμῶν. οὕτως ποιήσατε. καὶ οὐκ ἁμαρτήσεσθε.
10 ecce amarias sacerdos pontifex in vobis in omnibus quę ad dñm pertinent præerit. Zabadias filius ismael princeps in domo iuda: super opa regia quę fuerint agite: & non peccabitis.
καὶ ἰδοὺ Ἀμαρίας ὁ ἱερεὺς ἡγούμενος ὑμῶν ἐπὶ πάντων τῶν κατὰ κύριον. καὶ Ζαβαδίας ὁ τοῦ Ἰσμαηλ ἡγούμενος τοῦ οἴκου Ἰούδα ἐπὶ πάντα λόγον τοῦ βασιλέως.
domus iuda in oē verbū regis.
μενος τῷ οἴκῳ Ἰούδα ἐπὶ πάντα λόγον τοῦ βασιλέως.
11 scribe leuite coram vobis agite viriliter & dñs sit cū bono.
γράμματεῖς οἱ Λευῖται ἐνώπιον ὑμῶν, ἀνδρίζεσθε καὶ ποιεῖτε: & erit dñs cū bono.
ποιεῖτε, καὶ ἔσαι κύριος μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ. Ca. 20.

A

ΚΑὶ μετὰ ταῦτα ἦλθον οἱ υἱοὶ μωὰβ καὶ υἱοὶ ἀμμών, & cum eis de ammanitis cōtra iosaphat in pugnā.
καὶ μετ' αὐτῶν ἐκ τῶν ἀμμανιτῶν ἐπὶ Ἰωσαφὰτ εἰς πόλεμον.
venerūt & nūciauerūt iosaphat dicētes: venit mor. & ecce multitudo multa trans mare de syria contra te & ecce sunt in afasonthamar: ipsa est engaddi.
καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Ἰωσαφὰτ λέγοντες, ἰδοὺ ὄχλος πολὺς ἐρχόμενος ἐπὶ σὲ ἀπὸ πέραν τῆς θαλάσσης ἀπὸ συρίας. καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἐν Ἀσασαγαθαμάρ, αὐτή ἐστιν Ἐνγαδί.
timuit iosaphat: & dedit faciem suā ad querendū dñm. & pdicauit ieiunium in vniuersa iuda:
καὶ ἐφοβήθη Ἰωσαφάτ, καὶ ἔδωκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον. καὶ ἐκήρυξεν νηστείαν ἐν παντὶ Ἰούδᾳ,
congregatiq; sunt iudas vt rogaret dñm. & de cunctis ciuitatibus iuda venerūt ad obsecrādū eū.
καὶ συνήχθη Ἰούδας ἐκζητῆσαι τὸν κύριον. καὶ ἦλθον ἐκ πασῶν πόλεων Ἰούδα ἐκζητῆσαι τὸν κύριον.
Cumq; stetisset iosaphat in medio cetu iude & hierl in domo dñi ante atriū nouū. & dixit.
καὶ ἔστη Ἰωσαφὰτ ἐν ἐκκλησίᾳ Ἰούδα ἐν Ἰερουσαλήμ, ἐν οἴκῳ κυρίου κατὰ πρόσωπον τῆς αὐλῆς τῆς καινῆς. καὶ εἶπε,
Dñe deus patrū nrorū tu es deus i celo: & tu dñaris cūctis regnis gentiū: & in manu tua fortitudo & potentia: & nō est apud te vt quis tibi possit resistere.
κύριε θεὸς πατρῶν ἡμῶν, οὐχὶ σὺ εἶ αὐτὸς θεὸς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐξουσιάζεις πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐθνῶν; καὶ ἐν τῇ χειρί σου ἰσχὺς καὶ δυναστεία, καὶ οὐκ ἔστι σοὶ τοῦ

B

אֱלֹהֵינוּ הֲלֹא תִשְׁפֹּט בָּנוּ כִּי אֵין בָּנוּ כֹּחַ
לִפְנֵי הֶהָמוֹן הָרַב הַזֶּה הַבָּא עָלֵינוּ
וְלֹא נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ׃
וְכָל־יְהוּדָה עֹמְדִים לִפְנֵי יְהוָה גַּם
טַפָּם נָשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם׃ וַתְּהִי רוּחַ יְהוָה
בְּתוֹךְ הַקָּהָל עַל יַחֲזִיאֵל בֶּן־זְכַרְיָהוּ
בֶּן־בְּנָיָה בֶּן־יְעִיאֵל בֶּן־מַתַּנְיָה הַלֵּוִי
מִן־בְּנֵי אָסָף׃ וַיֹּאמֶר הַקְשִׁיבוּ כָּל־יְהוּדָה
וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְהַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט כֹּה
אָמַר לָכֶם יְהוָה אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ
מִפְּנֵי הֶהָמוֹן הָרַב הַזֶּה כִּי לֹא לָכֶם
הַמִּלְחָמָה כִּי אִם־לָאֱלֹהִים׃ מָחָר רְדוּ
עֲלֵיהֶם הִנֵּה יַעֲלוּ בְּמַעֲלֵה הַצִּיץ וּמְצָאתֶם
אוֹתָם בְּסוֹף הַנַּחַל נֹכַח מִדְבַּר יְרוּאֵל׃
לֹא לָכֶם לְהִלָּחֵם בָּזֹאת הִתְיַצְּבוּ עִמְדוּ
וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה עִמָּכֶם יְהוּדָה
וִירוּשָׁלִַם אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ מָחָר
צְאוּ לִפְנֵיהֶם וַיהוָה עִמָּכֶם׃ וַיִּקֹּד
יְהוֹשָׁפָט אַפַּיִם אָרְצָה וְכָל־יְהוּדָה
וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם נָפְלוּ לִפְנֵי יְהוָה
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיהוָה׃ וַיָּקֻמוּ הַלְוִיִּם
מִן־בְּנֵי הַקָּהָתִים וּמִן־בְּנֵי הַקָּרְחִים
לְהַלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל גָּדוֹל
לְמָעְלָה׃ וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיֵּצְאוּ
בְּמִדְבַּר תְּקוֹעַ וּבְצֵאתָם עָמַד יְהוֹשָׁפָט
וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּנִי יְהוּדָה וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם
הַאֲמִינוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְתֵאָמֵנוּ
הַאֲמִינוּ בִּנְבִיאָיו וְתַצְלִיחוּ׃ וַיִּוָּעַץ
עִם־הָעָם וַיָּשֶׂם מְשֹׁרְרִים לַיהוָה
וּמְהַלְלִים לָבֻשׁ־קֹדֶשׁ בְּיָפְיָם לְפָנוֹת
הַחֲלוּצִים וְאֹמְרִים הוֹדוּ לַיהוָה כִּי
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וּבְעֵת הֵחֵלּוּ בְּרִנָּה
וּבִתְהִלָּה נָתַן יְהוָה מְאָרְבִים עַל־בְּנֵי
עַמּוֹן מוֹאָב וְהַר־שֵׂעִיר הַבָּאִים עַל־יְהוּדָה
וַיִּנָּגֵפוּ׃ וַיָּקֻמוּ בְנֵי־עַמּוֹן וּמוֹאָב עַל
יוֹשְׁבֵי הַר־שֵׂעִיר לְהַחֲרִים וּלְהַשְׁמִיד
וּכְכַלּוֹתָם לְיוֹשְׁבֵי שֵׂעִיר עָזְרוּ אִישׁ
בְּרֵעֵהוּ לְהַשְׁחִית׃ וִיהוּדָה בָּאוּ עַל
הַמִּצְפֶּה לַמִּדְבָּר וַיִּפְנוּ אֶל־הֶהָמוֹן
וְהִנֵּה פְגָרִים נֹפְלִים אָרְצָה וְאֵין
פָּלֵט׃ וַיָּבֹא יְהוֹשָׁפָט וְעַמּוֹ לָבֹז אֶת־
שְׁלָלָם וַיִּמְצְאוּ בָהֶם לָרֹב רְכוּשׁ עִם־
פְּגָרִים וְכֵלִים יְקָרִים וַיַּחְמְדוּ לָהֶם
וַיִּשְׂאוּ עַד־אֵין מַשָּׂא וַיְהִי שְׁלֹשֶׁת
יָמִים בּוֹזְזִים אֶת־הַשָּׁלָל כִּי רַב הוּא׃
וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי נֶאֶסְפוּ לְעֵמֶק בְּרָכָה
כִּי שָׁם בֵּרְכוּ אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאוּ
שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא עֵמֶק בְּרָכָה עַד
הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיָּשׁוּבוּ כָל־אִישׁ יְהוּדָה
וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְיְהוֹשָׁפָט בְּרֹאשָׁם
לָשׁוּב יְרוּשָׁלִַם בְּשִׂמְחָה כִּי־שִׂמְּחָם
יְהוָה בְּאוֹיְבֵיהֶם׃ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם
בְּנִבְלִים וּבְכִנֹּרוֹת וּבַחֲצֹצְרוֹת אֶל־בֵּית
יְהוָה׃ וַתְּהִי פַּחְדַּת אֱלֹהִים עַל כָּל־
מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת בִּשְׁמֹעַ כִּי־נִלְחַם
יְהוָה עִם־אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַתִּשְׁקֹט
מַלְכוּת יְהוֹשָׁפָט וַיָּנַח לוֹ אֱלֹהָיו מִסָּבִיב׃
וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט עַל־יְהוּדָה בֶּן־
שְׁלֹשִׁים וַחֲמֵשׁ שָׁנָה בְּמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים
וַחֲמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ
עֲזוּבָה בַּת־שִׁלְחִי׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו
אָסָא וְלֹא סָר מִמֶּנָּה לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר
בְּעֵינֵי יְהוָה׃ אַךְ הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד
וְעוֹד הָעָם לֹא־הֵכִינוּ לִבָּם לֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹשָׁפָט הָרִאשֹׁנִים
וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל־דִּבְרֵי
יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי אֲשֶׁר הוּעְתַּק עַל־סֵפֶר
מְלָכִים לְיִשְׂרָאֵל׃ וְאַחֲרֵי כֵן חִבַּר
יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶת־אֲחַזְיָהוּ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא הָרְשִׁיעַ לַעֲשׂוֹת׃
וַיְחַבְּרֵהוּ אֵלָיו לַעֲשׂוֹת אֳנִיּוֹת לָלֶכֶת
תַּרְשִׁישָׁה וַיַּעֲשׂוּ אֳנִיּוֹת בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר׃
וַיִּתְנַבֵּא אֱלִיעֶזֶר בֶּן־דֹּדָוָהוּ מִמָּרֵשָׁה
עַל־יְהוֹשָׁפָט לֵאמֹר בְּהִתְחַבֶּרְךָ אֶת־
אֲחַזְיָהוּ פָּרַץ יְהוָה אֶת־מַעֲשֶׂיךָ וַתִּשָּׁבַרְנָה
הָאֳנִיּוֹת וְלֹא יָכְלוּ לָלֶכֶת תַּרְשִׁישָׁה׃
וַיִּשְׁכַּב יְהוֹשָׁפָט עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־
אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בְּנוֹ
תַּחְתָּיו׃ וְלוֹ אַחִים בְּנֵי יְהוֹשָׁפָט עֲזַרְיָהוּ
וִיחִיאֵל וּזְכַרְיָהוּ וַעֲזַרְיָהוּ וּמִיכָאֵל וּשְׁפַטְיָהוּ
כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם מַתָּנוֹת רַבּוֹת לְכֶסֶף
וּלְזָהָב וּלְמִגְדָּנוֹת עִם־עָרֵי מִבְצָר בִּיהוּדָה
וְהַמְּלוּכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי־הוּא הַבְּכוֹר
הוּא׃ וַיָּקָם יְהוֹרָם עַל מַמְלֶכֶת אָבִיו
וַיִּתְחַזָּק וַיַּהֲרֹג אֶת־כָּל־אֶחָיו בַּחֶרֶב וְגַם
מִשָּׂרֵי יִשְׂרָאֵל׃ בֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה יְהוֹרָם
בְּמָלְכוֹ וּשְׁמוֹנֶה שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם׃
וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ
בֵּית אַחְאָב כִּי בַּת־אַחְאָב הָיְתָה־לּוֹ לְאִשָּׁה
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃ וְלֹא אָבָה יְהוָה
לְהַשְׁחִית אֶת־בֵּית דָּוִיד בִּגְלַל הַבְּרִית
אֲשֶׁר כָּרַת לְדָוִיד וְכַאֲשֶׁר אָמַר לָתֵת לוֹ
נִיר לְבָנָיו כָּל־הַיָּמִים׃ בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם
מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה וַיַּמְלִיכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃
וַיַּעֲבֹר יְהוֹרָם עִם־שָׂרָיו וְכָל־הָרֶכֶב עִמּוֹ
וַיְהִי קָם לַיְלָה וַיַּךְ אֶת־אֱדוֹם הַסֹּבְבִים
עָלָיו וְאֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב׃ וַיִּפְשַׁע אֱדוֹם
מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אָז
תִּפְשַׁע לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא מִתַּחַת יָדוֹ
כִּי עָזַב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו׃ גַּם
הוּא עָשָׂה בָּמוֹת בְּהָרֵי יְהוּדָה וַיַּזְנוֹת
יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וַיַּדַּח אֶת־יְהוּדָה׃
וַיָּבֹא אֵלָיו מִכְתָּב מֵאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִיד אָבִיךָ יַעַן אֲשֶׁר
לֹא הָלַכְתָּ בְּדַרְכֵי יְהוֹשָׁפָט אָבִיךָ וּבְדַרְכֵי
אָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל וַתַּזְנֶה אֶת־יְהוּדָה וְאֶת־יוֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם כְּזִנּוּת בֵּית אַחְאָב וְגַם אֶת־
אַחֶיךָ בֵּית אָבִיךָ הַטּוֹבִים מִמְּךָ הָרָגְתָּ׃
הִנֵּה יְהוָה נֹגֵף מַגֵּפָה גְּדוֹלָה בְּעַמְּךָ
וּבְבָנֶיךָ וּבְנָשֶׁיךָ וּבְכָל־רְכוּשֶׁךָ׃ וְאַתָּה
בַּחֳלָיִים רַבִּים בְּמַחֲלֵה מֵעֶיךָ עַד־יֵצְאוּ
מֵעֶיךָ מִיָּמִים יָמִימָה בַּחֳלִי שְׁנָתַיִם׃
וַיָּעַר יְהוָה עַל־יְהוֹרָם אֶת־רוּחַ הַפְּלִשְׁתִּים
וְהָעַרְבִים אֲשֶׁר עַל־יַד כּוּשִׁים׃ וַיַּעֲלוּ
בִיהוּדָה וַיִּבְקָעוּהָ וַיִּשְׁבּוּ אֶת־כָּל־הָרְכוּשׁ
הַנִּמְצָא לְבֵית הַמֶּלֶךְ וְגַם בָּנָיו וְנָשָׁיו
וְלֹא נוֹתַר לוֹ בֵּן כִּי אִם־יְהוֹאָחָז קְטֹן
בָּנָיו׃ וְעַל־כָּל־זֹאת נָגַף אֹתוֹ יְהוָה
בְּמַחֲלָה בְּלִתִי מַרְפֵּא לְמֵעָיו׃ וַיְהִי
מִיָּמִים מִיָּמָה וּכְמוֹ קֵץ שְׁנָתַיִם מִיָּמָיו
יָצְאוּ מֵעָיו עִם־חָלְיוֹ וַיָּמָת בְּתַחֲלֻאִים
רָעִים וְלֹא־עָשׂוּ לוֹ עַמּוֹ שְׂרֵפָה כִּשְׂרֵפַת
אֲבוֹתָיו׃ בֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּמָלְכוֹ וּשְׁמוֹנֶה
שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וַיֵּלֶךְ לְהַחֲמָדָה
וְאֵין מַחְמַד לִבּוֹ׃ וַיֵּלְכוּ בְנֵי הָעָם
וַיַּעֲשׂוּ לַאֲחַזְיָהוּ אִמּוֹ מִלְכָּה לְבַדָּהּ
כִּי הָרְגוּ כָל־בְּנֵי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים
לַמַּחֲנֶה עִם־הָעַרְבִים הָרְגוּ הַכֹּל וַיִּמְלֹךְ
אֲחַזְיָהוּ בֶּן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
בֶּן־אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ
בְּמָלְכוֹ וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם
אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ בַּת־עָמְרִי׃ גַּם־הוּא
בְּדַרְכֵי בֵית אַחְאָב הָלָךְ כִּי אִמּוֹ הָיְתָה
יוֹעַצְתּוֹ לְהַרְשִׁיעַ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי
יְהוָה כְּבֵית אַחְאָב כִּי הֵמָּה הָיוּ יוֹעֲצִים
לוֹ אַחֲרֵי מוֹת אָבִיו לְמַשְׁחִית׃ גַּם
בַּעֲצָתָם הָלָךְ וַיֵּלֶךְ עִם־יְהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־מִלְחָמָה עַל־חֲזָאֵל
מֶלֶךְ אֲרָם בְּרָמוֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ אֲרַמִּים
אֶת־יוֹרָם׃ וַיָּשָׁב לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל
כִּי הַמַּכּוֹת אֲשֶׁר הִכֻּהוּ בָרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ
אֶת־חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וְעֲזַרְיָהוּ בֶן־יְהוֹרָם
מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת־יְהוֹרָם בֶּן־
אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל כִּי חֹלֶה הוּא׃ וַיְהִי
מֵאֵת אֱלֹהִים בְּבוֹא יְהוֹרָם אֶל־יוֹרָם
וּבְצֵאתוֹ עִמּוֹ אֶל־יֵהוּא בֶן־נִמְשִׁי אֲשֶׁר
מָשַׁח יְהוָה לְהַכְרִית אֶת־בֵּית אַחְאָב׃
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נָשָׁה יֵהוּא לְשָׁפְטוֹ אֶת־בֵּית
אַחְאָב וַיִּמְצָא שָׂרֵי יְהוּדָה וּבְנֵי אֲחֵי
אֲחַזְיָהוּ מְשָׁרְתִים לַאֲחַזְיָהוּ וַיַּהַרְגֵם׃
וַיְבַקֵּשׁ אֶת־אֲחַזְיָהוּ וַיִּתָּפְשֵׂהוּ וְהוּא
מִתְחַבֵּא בְּשֹׁמְרוֹן וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ אֶל־יֵהוּא
וַיְמִיתֻהוּ וַיִּקְבְּרֻהוּ כִּי אָמְרוּ בֶּן־יְהוֹשָׁפָט
הוּא אֲשֶׁר דָּרַשׁ אֶת־יְהוָה בְּכָל־לֵבָב
וְלֹא־הָיָה לְבֵית אֲחַזְיָהוּ כֹּחַ לְהַחֲזִיק
בַּמַּמְלָכָה׃ וַעֲתַלְיָהוּ אֵם אֲחַזְיָהוּ רָאֲתָה
כִּי מֵת בְּנָהּ וַתָּקָם וַתְּאַבֵּד אֶת־כָּל־זֶרַע
הַמַּמְלָכָה לְבֵית יְהוּדָה׃ וַתִּקַּח יְהוֹשַׁבְעַת
בַּת־הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ וַתִּגְנְבֵהוּ
מִתּוֹךְ בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַמּוּמָתִים וַתִּתְּנֵהוּ
וְאֶת־מֵנִקְתּוֹ בַּחֲדַר הַמִּטּוֹת וַתַּסְתִּרֵהוּ
מִפְּנֵי עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הוּמָת׃ וַיְהִי עִמָּהּ
בֵּית יְהוָה נֶחְבָּא שֵׁשׁ שָׁנִים וַעֲתַלְיָה
מָלְכָה עַל־הָאָרֶץ׃ וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת
שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח שָׂרֵי מֵאוֹת לַכָּרִי
וְלָרָצִים וַיָּבֵא אֵלָיו הַבַּיְתָה וַיִּכְרֹת אִתָּם
בְּרִית וַיַּשְׁבַּע אוֹתָם בְּבֵית יְהוָה וַיַּרְא
אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ׃ וַיְצַו אוֹתָם לֵאמֹר זֹאת
הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן שְׁלִשִׁית הַבָּאִים
בַּשַּׁבָּת וְשֹׁמְרֵי הַמִּשְׁמֶרֶת בַּיִת הַמֶּלֶךְ
וְשֹׁמְרֵי הַשַּׁעַר וְשֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת
לַהֲרֵסָה׃ וְהָיִיתֶם עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ
וְנִשְׁקוֹ בְיָדוֹ וְהַבָּא אֶל־הַבָּתִּים יוּמָת
וְהָיִיתֶם אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּצֵאתוֹ וּבְבֹאוֹ׃
וַיַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן
וַיִּקְחוּ אִישׁ אֲנָשָׁיו הַבָּאִים בַּשַּׁבָּת עִם־
הַיֹּצְאִים בַּשַּׁבָּת וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן׃
וַיִּתֵּן הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת הָרֹמְחִים
וְהַצִּנּוֹת וְהַשְּׁלָטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִיד
אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה׃ וַיַּעֲמֹד כָּל־הָעָם אִישׁ
וְנִשְׁקוֹ בְיָדוֹ מִן־הַכָּתֵף הַיְמָנִית לַכָּתֵף
הַשְּׂמָאלִית לַבַּיִת לְעֻמַּת הַמִּזְבֵּחַ וְלַבָּיִת
לְעֻמַּת הַמֶּלֶךְ סָבִיב׃

אַתָּה אֱלֹהֵינוּ הוֹרַשְׁתָּ אֶת יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת מִלְּפְנֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
וַתִּתְּנֶהָ לְזֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ לְעוֹלָם׃ וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּבְנוּ לְךָ בָהּ מִקְדָּשׁ
לְשִׁמְךָ לֵאמֹר׃ אִם תָּבוֹא עָלֵינוּ רָעָה חֶרֶב שְׁפוֹט וְדֶבֶר וְרָעָב נַעֲמֹד לִפְנֵי
הַבַּיִת הַזֶּה וְלִפָּנֶיךָ כִּי שִׁמְךָ בַּבַּיִת הַזֶּה וְנִזְעַק אֵלֶיךָ מִצָּרָתֵנוּ וְתִשְׁמַע
וְתוֹשִׁיעַ׃ וְעַתָּה הִנֵּה בְנֵי עַמּוֹן וּמוֹאָב וְהַר שֵׂעִיר אֲשֶׁר לֹא נָתַתָּה לְיִשְׂרָאֵל
לָבוֹא בָהֶם בְּבֹאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כִּי סָרוּ מֵעֲלֵיהֶם וְלֹא הִשְׁמִידוּם׃
וְהִנֵּה הֵם גֹּמְלִים עָלֵינוּ לְמָא לְגָרְשֵׁנוּ מִירֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּנוּ אֱלֹהֵינוּ׃
הֲלֹא תִשְׁפֹּט בָּם כִּי אֵין בְּנוּ כֹּחַ לִפְנֵי הֶהָמוֹן הָרַב הַזֶּה הַבָּא עָלֵינוּ וַאֲנַחְנוּ
לֹא נֵדַע מַה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ׃ וְכָל יְהוּדָה עֹמְדִים לִפְנֵי יְהוָה גַּם טַפָּם
נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם׃ וַיִּחְזִאֵל בֶּן זְכַרְיָהוּ בֶּן בְּנָיָה בֶּן יְעִיאֵל בֶּן מַתַּנְיָה הַלֵּוִי
מִן בְּנֵי אָסָף הָיְתָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה בְּתוֹךְ הַקָּהָל׃ וַיֹּאמֶר הַקְשִׁיבוּ כָּל
יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם וְהַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט כֹּה אָמַר יְהוָה לָכֶם אַתֶּם
אַל תִּירְאוּ וְאַל תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי הֶהָמוֹן הָרַב הַזֶּה כִּי לֹא לָכֶם הַמִּלְחָמָה כִּי
לֵאלֹהִים׃ מָחָר רְדוּ עֲלֵיהֶם הִנָּם עֹלִים בְּמַעֲלֵה הַצִּיץ וּמְצָאתֶם
אֹתָם בְּסוֹף הַנַּחַל פְּנֵי מִדְבַּר יְרוּאֵל׃ לֹא לָכֶם תִּלָּחֲמוּ בְּזֹאת הִתְיַצְּבוּ
עִמְדוּ וּרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת יְהוָה עִמָּכֶם יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם אַל תִּירְאוּ וְאַל
תֵּחַתּוּ מָחָר צְאוּ לִפְנֵיהֶם וַיהוָה עִמָּכֶם׃ וַיִּקֹּד יְהוֹשָׁפָט אַפַּיִם אָרְצָה
וְכָל יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם נָפְלוּ לִפְנֵי יְהוָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיהוָה׃ וַיָּקוּמוּ

ne׳ tu׳ deus nr̃׳ interfeci-
ſti omnes׳ habitatores co
׳terre׳ huius׳ coram׳ po-
pulo tuo׳ iſrael: ooooooo
׳& dediſti eã׳ femini׳ abraã
׳amici tui׳ in ſempiternũ:
׳Habitauerũt׳ in ea: ׳ &
extruxerũt׳ in illa׳ ſctuа-
riũ׳ nomini tuo׳ dicẽtes.
׳Si׳ irruerit׳ ſup nos׳ ma-
la: ׳gladius׳ iudicij: ׳peſti-
lẽtia׳ & ׳fames: ׳ſtabimus
׳coꝝ׳ domo׳ hac׳ in con
ſpectu tuo׳ in q̃ inuocatũ
eſt׳ nomẽ tuũ׳: & clama-
bimus׳ ad te׳ in tribulatio
nib׳ nr̃is: ׳& exaudies
nos׳ ſaluoſq; facies. ׳ Nũc
igitur׳ ecce׳ filii׳ ammõ׳ &
moab׳ et mons׳ ſeyr׳ ׳per
quos׳ nõ׳ cõceſſiſti׳ iſrael
׳vt trãſirent׳ quãdo egre-
diẽbãtur׳ de׳ egypto: ׳ ׳ſed
׳declinauerũt׳ ab eis׳ & nõ
׳׳interfecerũt illos. ׳׳ Ecõ-
trario agũt et nitũtur׳ ׳ eiĩ
cere nos׳ de poſſeſſione
׳׳quã׳ tradidiſti nobis׳ ׳de׳
nr̃. ׳ Ergo non׳ ׳ iudicabis
׳eos׳? ׳ In nobis׳ q̃dẽ׳ non
eſt tãta׳ fortitudo vt poſſi
mus׳ huic׳ multitudini re
ſiſtere׳ q̃ irrue׳׳ ſup nos.
Sed cũ׳ ignorem׳ ׳ quid
׳agere debeam׳? hoc ſolũ
habem׳? reſidui׳ ׳ vt׳ oculos
nr̃o׳ ſ dirigam׳ ׳ ad te. ׳ Oꝝ
vero׳ iuda׳ ſtabat׳ coram
׳dño׳ cũ׳ puulis & ׳ vxori
b׳ & liberis ſuis. Erat aũt
׳ iazihel׳ filij׳ zacharie׳ ׳ fi
lij׳ banaie׳׳׳ filij׳׳ iehihel׳ ׳ fi
lij׳ mathanie׳ q leutes׳ de
׳filiis׳ aſaph: ׳ ſup quẽ ׳׳ fa
ctus ẽ׳ ſp̃us׳ dñi׳ in medio
׳turbe: ׳ & ait. ׳ Attendite
׳ois׳ iuda: ׳ & q habitatis i
׳hieruſalẽ: ׳ & tu׳ rex׳ ioſa
phat. ׳ Hec׳׳ dicit׳ dñs׳ ׳ vo
bis. ׳ Nolite׳ timere׳ ׳ nec
׳pauetis׳ hãc׳ multitudi
nẽ. ׳ Non eſt׳ enĩ׳ vĩa׳ ׳ pu
gna: ׳ ſed׳ dei. ׳ Gras׳ deſce
detis׳ cõtra eos. ooooooo
׳ Aſcenſuri eni ſunt׳׳׳ p cli
uũ noie׳ ſcis: ׳ & iuenietis
׳ illos׳ in ſũmitate׳ torrẽ-
tis q eſt׳ cõtra׳ ſolitudinẽ
׳ hieruhel. ׳ Nõ enim eri-
tis׳ vos qui׳ ׳ dimicabitis:
ſed tantũmodo cõfidẽter
׳ ſtate: ׳ & videbitis׳ ׳ auxi-
liũ׳ dñi׳ ׳ ſup vos. O׳ iuda
׳ & hierꝝ׳ nolite׳׳׳ timo-
re׳׳ nec׳ pauueatis. ׳ Gras
׳ egredimini׳ cõtra eos:
׳ & dñs erit׳ vobiſcũ. ׳ Ioſ
aphat ergo ooooooooo
׳ et׳ iuda׳ & oẽs׳ habitato
res׳ hierꝝ׳ ceciderũt׳ ꝓni
in terrã׳ coꝝ׳ dño׳ ׳ & ado
rauerunt eum. Porro ∞

resiſtat׳ tibi. nõne tu׳ eos׳ deus nr̃׳ ׳ interfeci-
ſti׳ omnes׳ habitatores
habitantes terrã׳ hanc׳ a facie populi
tui iſrael: ׳ dediſti eã׳ femini׳ abraã
amici tui׳ in ſempiternũ:
׳ habitauerũt׳ ׳ in ea: ׳ &
extruxerũt׳ ׳ in illa׳ ſctuа-
riũ׳ nomini tuo׳ ׳ dicẽtes.
׳ Si׳ irruerit׳ ſup nos׳ ma-
la: ׳ gladius׳ iudicij: ׳ peſti-
lẽtia׳ & ׳ fames: ׳ ſtabimus
׳ coꝝ׳ domo׳ hac׳ in con
ſpectu tuo׳ in q̃ inuocatũ
eſt׳ nomẽ tuũ׳: & clama-
bimus׳ ad te׳ ׳ in tribulatio
nib׳ nr̃is: ׳ & exaudies
nos׳ ſaluoſq; facies. ׳ Nũc
igitur׳ ecce׳ filii׳ ammõ׳ &
moab׳ et mons׳ ſeyr׳ ׳ per
quos׳ nõ׳ cõceſſiſti׳ iſrael
׳ vt trãſirent׳ quãdo egre-
diẽbãtur׳ de׳ egypto: ׳ ׳ ſed
׳ declinauerũt׳ ab eis׳ & nõ
׳׳׳ interfecerũt illos. ׳׳׳ Ecõ-
trario agũt et nitũtur׳ ׳ eiĩ
cere nos׳ de poſſeſſione
׳׳ quã׳ tradidiſti nobis׳ ׳ de׳
nr̃. ׳ Ergo non׳ ׳ iudicabis
׳ eos׳? ׳ In nobis׳ q̃dẽ׳ non
eſt tãta׳ fortitudo vt poſſi
mus׳ huic׳ multitudini re
ſiſtere׳ q̃ irrue׳׳׳ ſup nos.
Sed cũ׳ ignorem׳ ׳ quid
׳ agere debeam׳? hoc ſolũ
habem׳? reſidui׳ ׳ vt׳ oculos
nr̃o׳ ſ dirigam׳ ׳ ad te. ׳ Oꝝ
vero׳ iuda׳ ſtabat׳ coram
׳ dño׳ cũ׳ puulis & ׳ vxori
b׳ & liberis ſuis. Erat aũt
׳ iazihel׳ filij׳ zacharie׳ ׳ fi
lij׳ banaie׳׳׳ filij׳׳ iehihel׳ ׳ fi
lij׳ mathanie׳ q leutes׳ de
׳ filiis׳ aſaph: ׳ ſup quẽ ׳׳ fa
ctus ẽ׳ ſp̃us׳ dñi׳ ׳ in medio
׳ turbe: ׳ & ait. ׳ Attendite
׳ ois׳ iuda: ׳ & q habitatis i
׳ hieruſalẽ: ׳ & tu׳ rex׳ ioſa
phat. ׳ Hec׳׳ dicit׳ dñs׳ ׳ vo
bis. ׳ Nolite׳ timere׳ ׳ nec
׳ pauetis׳ hãc׳ multitudi
nẽ. ׳ Non eſt׳ enĩ׳ vĩa׳ ׳ pu
gna: ׳ ſed׳ dei. ׳ Gras׳ deſce
detis׳ cõtra eos. ooooooo
׳ Aſcenſuri eni ſunt׳׳׳ p cli
uũ noie׳ ſcis: ׳ & iuenietis
׳ illos׳ in ſũmitate׳ torrẽ-
tis q eſt׳ cõtra׳ ſolitudinẽ
׳ hieruhel. ׳ Nõ enim eri-
tis׳ vos qui׳ ׳ dimicabitis:
ſed tantũmodo cõfidẽter
׳ ſtate: ׳ & videbitis׳ ׳ auxi-
liũ׳ dñi׳ ׳ ſup vos. O׳ iuda
׳ & hierꝝ׳ nolite׳׳׳ timo-
re׳׳ nec׳ pauueatis. ׳ Gras
׳ egredimini׳ cõtra eos:
׳ & dñs erit׳ vobiſcũ. ׳ Ioſ
aphat ergo ooooooooo
׳ et׳ iuda׳ & oẽs׳ habitato
res׳ hierꝝ׳ ceciderũt׳ ꝓni
in terrã׳ coꝝ׳ dño׳ ׳ & ado
rauerunt eum. Porro ∞

ἐξολοθρεύσας τοὺς
habitantes terrã hanc a facie populi
κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ προσώπου τοῦ λαοῦ
tui iſrael: ׳ dediſti eam ſemini abraam
σου Ἰσραήλ, καὶ ἔδωκας αὐτὴν τῷ σπέρματι Ἀβραὰμ τῷ
amico tuo in ſeculũ: ׳ habitauerũt in ea: ׳ & edifi
φίλῳ σου εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ κατῴκησαν ἐν αὐτῇ, καὶ ᾠκο-
cauerũt tibi in ea ſanctuariũ noi tuo dicentes:
δόμησαν σοι ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῷ ὀνόματί σου λέγοντες,
ſi irruerint ſup nos mala: ׳ gladius׳ iudicij: mors: fa
ἐὰν ἐπέλθωσιν ἐφ' ἡμᾶς κακά, ῥομφαία, κρίσις, λιμὸς, θάνατος, ἢ
mes: ſtabimus coram domo hac ׳ coram te:
μός, στησόμεθα ἐναντίον σου ἐν οἴκῳ τούτῳ καὶ ἐναντίον σου,
qñ nomẽ tuũ innocatũ eſt in loco hoc: ׳
ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ
clamabimus ad te a tribulatiõe nr̃a: ׳ exaudies ׳
βοήσομεν πρός σε ἀπὸ τῆς θλίψεως ἡμῶν, καὶ ἀκούσῃ καὶ
ſaluabis. ׳ ulcecce filii ammon ׳ moab ׳ mõs ſeir:
σώσεις. καὶ νῦν ἰδοὺ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν καὶ Μωὰβ καὶ ὄρος Σηείρ,
in quos nõ dediſti iſrael vt trãſiret׳ p eos qñ egre
εἰς οὓς οὐκ ἔδωκας τῷ Ἰσραὴλ διελθεῖν διὰ αὐτῶν ἐν τῷ ἐκ-
diebãtur ipſi de terra egypti: qñ declinauerũt ab e
πορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι ἐξέκλιναν ἀπ' αὐ-
is ׳ non interfecerũt illos: ׳ ecce ipſi aggredũ
τῶν καὶ οὐκ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐπιχει-
tur cõtra nos venire ׳ eiicere nos a poſ
ροῦσιν ἐφ' ἡμᾶς τοῦ ἐλθεῖν καὶ ἐκβαλεῖν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς κλη
ſeſſione noſtra: quã dediſti nobis: nõe deꝰ noſter nõ ne
ρονομίας ἡμῶν, ἧς δέδωκας ἡμῖν, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ κρι
dicabis in eis: qñ nõ eſt nobis fortitudo ad reſiſtẽdũ cõtra
νεῖς ἐν αὐτοῖς; ὅτι οὐκ ἔσχυμεν ἰσχὺς τοῦ ἀντιστῆναι πρὸς τὸ
multitudinẽ multã hanc q̃ venit ſup nos: ׳ nõ ſci
πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο τὸ ἐλθὸν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἴσμεν
mus qd facturus: qñ in te oculi noſtri. ׳
τί ποιήσωμεν, ὅτι ἐπὶ σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν· καὶ
oĩs iuda ſtabat coꝝ dño: ׳ puuli eorum
πᾶς Ἰούδα ἑστηκὼς ἐναντίον κυρίου, καὶ τὰ παιδία αὐτῶν
׳ vxores eorum ׳ filii eorũ. ׳ teziel filius
καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν· καὶ Ἰεζιὴλ ὁ τοῦ
zacharie filii banaie filii iehiel filii mathathanie leui
Ζαχαρίου υἱοῦ Βαναίου υἱοῦ Ἰεϊὴλ υἱοῦ Ματθανίου Λευι-
tes de filiis aſaph: factus ẽ ſup eũ ſpũs do
της ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀσάφ, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυ
mini in cõcione: ׳ dixit: audite ois in-
ρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ εἶπεν, ἀκούσατε πᾶς Ἰούδα
׳ q̃ habitatis in hierlm: ׳ ׳ rex io
καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἰω
ſaphat. hec dicit dñs vobis: nõ timeatis nec
σαφάτ· τάδε λέγει κς ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς μηδὲ
formidetis ׳ facie turbe multe huius:
πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄχλου τοῦ πολλοῦ τούτου,
qñ nõ vobis eſt acies: ſed deo. cras de
ὅτι οὐχ ὑμῖν ἐστιν ἡ παράταξις, ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ. ἄριον κα
ſcẽdite cõtra eos: ecce aſcendunt p aſcẽſum
τάβητε ἐπ' αὐτούς, ἰδοὺ ἀναβαίνουσι κατὰ τὴν ἀνάβασιν
ipſius: ׳ inuenietis eos vos in ſũmitate torrẽtis
αὐτῆς· καὶ εὑρήσετε αὐτοὺς ὑμεῖς ἐπ' ἄκρου τοῦ χειμάρρου κα
ꝓta facies ſolitudinis tericlinõ vobis ẽ pugnare
τὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμου Ἰεριήλ, οὐχ ὑμῖν ἐστι πολεμῆσαι
in hac: ſtate ׳ intelligite ׳ videte ſalutẽ dñi q̃
ἐν ταύτῃ, στῆτε καὶ σύνετε καὶ ἴδετε τὴν σωτηρίαν κυ τὴν
vobiſcum: iuda ׳ hierlm nẽ timeatis nec pauea-
μεθ' ὑμῶν, Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ μὴ φοβεῖσθε μηδὲ δειλιᾶ-
tis egredi cras in occurſum eorum: ׳ dñs vobiſcum. ׳
τε ἐξελθεῖν αὔριον εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν, καὶ κς μεθ' ὑμῶν· καὶ
cadens ioſaphat in faciem in terrã: ׳ ois in
κύφας Ἰωσαφὰτ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶς Ἰού
da ׳ habitantes hierualem: ceciderũt in faci
δα καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσω
em coram dño vt adorarent dñm. ׳ ſurrexerũt
πον ἐναντίον κυρίου ꝓσκυνῆσαι τῷ κυρίῳ. καὶ ἀνέστησαν

leute de filiis caath ׳ de filiis core:
οἱ Λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν Καὰθ καὶ ἐκ τῶν υἱῶν τῶν πορνιῶν,
ad laudãdũ dñm iſrael in voce magna in excelſũ
τοῦ αἰνεῖν κύριον τῷ θεῷ Ἰσραὴλ ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος.
׳ ſurrexerũt mane: ׳ egreſſi ſũt in
׳ deſertũ thecue.
καὶ ὠρθρίσαν τοπρωΐ, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον θεκωέ.
cũ vero ꝓficiſcerẽtur ipſi: ſtetit ioſaphat ׳ clamauit ׳ dt
ἐν τῷ τὸ ἐξελθεῖν αὐτούς, ἔστη Ἰωσαφὰτ καὶ ἐβόησε καὶ εἶ
xit: audite me iuda ׳ habitantes in hieru-
πεν, ἀκούσατέ μου Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν Ἰερου-
ſalem: credite deo dño vr̃o: ׳ fideles
σαλὴμ, ἐμπιστεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐμπιστευθή-
critis. credite in ꝓphetis eius: ׳ ꝓſperabimini.
σεσθε· ἐμπιστεύσατε ἐν προφήταις αὐτοῦ, καὶ εὐοδωθήσεσθε.
׳ vanocõſilijs cum populo: ſtatuit cantores
καὶ συμβουλευσάμενος μετὰ τοῦ λαοῦ, ἔστησε ψάλτωδοὺς
׳ laudãtes dñm: vt cõfiteretur ׳ laudaret dñs
καὶ αἰνοῦντας τὸν κύριον, τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τὸν κύριον
ſanctũ eũ egrediretur ante exercitum. ׳
τῷ ἁγίῳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτὸν ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεως· καὶ
dicebãt: cõfitemini dño: qñ in eternũ mĩa
ἔλεγον, ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
eius. ׳ ch cepiſſent laudẽ ſuã ׳ con
αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐξο
feſſiõẽ: dedit dñs inſidias vt pugnarent cõtra
μολογήσεως, ἔδωκε κύριος ἐνέδρον τοῦ πολεμεῖν τοὺς
filios ammon ׳ moab ׳ mõtẽ ſeir q̃ egreſſi fuerãt cõtra
υἱοὺς Ἀμμὼν καὶ Μωὰβ καὶ ὄρος σηεὶρ τοὺς ἐξελθόντας ἐπὶ
tudã: ׳ cõuerſi ſunt. ׳ ſurrexerũt filii ammon ׳
Ἰούδαν, καὶ ἐτροπώθησαν· καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν καὶ
moab aduerſus hitantes montẽ ſeir: vt cõterererẽt ׳ dele
Μωὰβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ὄρος σηείρ, ἐκτρίψαι καὶ ἐξο-
rent eos ׳ poſtq̃ ꝑfecerãt hitantes
λοθρεῦσαι αὐτούς· καὶ ὡς συνετέλεσαν τοῖς κατοικοῦντας
ſeir: ſurrexerũt adinuicẽ: ׳ apphendit vir ׳ pu
σηείρ, ἀνέστησαν ἐπ' ἀλλήλους, καὶ ἐλάβετο ἀνὴρ τοῦ πλη
nus ſuus in corruptionẽ. ׳ iudas venit in ſpecu-
σίον αὐτοῦ εἰς ἐπισκοφάν· καὶ Ἰούδας ἦλθεν ἐπὶ τὸν σκε-
lam in ſolitudicm: ׳ aſperit ׳ vidit imultitudinẽ
πτὸν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐπέβλεψε καὶ εἶδε τὸ πλῆθος,
׳ ecce oẽs mortui ꝙ ceciderũt in terra: ñ erat
καὶ ἰδοὺ πάντες νεκροὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἦν
ſaluatus. ׳ venit ioſaphat ׳ popul׳ eius ad ſpoli
ἀπασωζόμενος. καὶ ἦλθεν Ἰωσαφὰτ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ σκυλεῦ
andũ ſpolia eorum: ׳ inueneſt iumẽta multa ׳ ſarci
σαι τὰ σκύλα αὐτῶν, καὶ εὗρον κτήνη πολλὰ καὶ ἀσκοὺς καὶ
nã ׳ ſpolia ׳ vaſa deſiderabilia. ׳ diripuerunt ſi
μὴν καὶ σκύλα καὶ σκεύη ἐπιθυμητὰ· καὶ ἐσκύλευσαν ἡμέ
bi. ׳ fuerunt dies ſtres predandum ſpo
τοῖς· καὶ ἐγένοντο ἡμέραι τρεῖς προνομεύοντων τὰ σκύ
lia: qñ multa erãt. ׳ die quarta cõgregati ſunt
λα, ὅτι πολλὰ ἦν. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθη
in valle bñdictiõis: illic. n. bñdixerunt
σαν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς εὐλογίας, ἐκεῖ γὰρ εὐλόγησαν τὸν
dño. ꝓpter hoc vocauerũt nomẽ loci illius val
κύριον, διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κοι
lis bñdictiõis vſq; in diẽ hanc. ׳ reuerſus ẽ ois
λὰς εὐλογίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· καὶ ἐπέστρεψε πᾶς
vir iuda in hierualem: ׳ ioſaphat dux eo
ἀνὴρ Ἰούδα εἰς Ἰερουσαλὴμ, καὶ Ἰωσαφὰτ ἡγούμενος αὐ
rum reuerſus ẽ in hierlm in letitia magna: qñ
τῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, ὅτι

'leute' de' filiis' caath ׳ et
de filiis' chore ooooooooo
'laudabant' dñm' deum
'iſrael' voce' oooooooooo
'magna' in excelſũ. ׳ Cũ
q̃ mane' ſurrexiſſent' e-
greſſi ſunt' ꝑ deſertũ' the
cue. 'profectiſq; eis' ſtãs
׳ ioſaphat in medio eorũ
'dixit. ׳ Audite me vir'iu
da: ׳׳ & omnes ׳׳ habitato
res' hieruſalẽ. ׳ Credite
׳ dño׳ deo vr̃o: ׳ & fe-
curi eritis: ׳ credite' ꝓphe
tis eius: ׳ & cũcta cueniẽt
ꝓſpera. ׳ Deditq; cõſiliũ
'popło' & ſtatuit' cãtores
'dñi ׳ vt laudarẽt eũ' i tur
mis ſuis׳ et antecederent
'exercitũ: ׳ ac voce conſo
na׳ dicerẽt. ׳ Confitemini
׳׳ dño: ׳ q̃ in eternũ' mi
ſericordia eius. ׳ Cũq; ce
piſſent' laudes' canere' ver
tit' dñs' inſidias eorũ' in ſe
metipos' filiorũ. ׳ f. ׳ ãmõ
et' moab ׳ & montis' ſe
yr׳ q egreſſi fuerãt vt pu
gnarẽt' cõtra iudã' & pcuſ
ſi ſũt. Nãq; 'filii' amon׳׳ & '
moab' cõ ſurrexerũt' ad-
uerſũ' habitatores' mon
tis' ſeyr: ׳ vt interficerent
׳ & dlerẽt eos. ׳ Cũq; hoc
ope' ꝑpetraſſent: ctiã' in
ſemetipos verſi mutuis
cõcidere vulnerib׳? Por
ro iuda' cum ׳ veniſſet' ad
'ſpeculã q respicit' ſolitu-
dinẽ' vidit pcul oĩm late
'regionẽ' plenã' cadaueri-
b׳; ׳׳ nec ׳׳ ſupeſſe quenq̃
q necẽ potuiſſet euadere.
׳׳ Venit ergo ׳׳ ioſaphat' et
ois' ꝑpl's' ci' co' ad' dtrahẽ
da' ſpolia' mortuoꝝ׳: ׳ in
ũeniẽrũtq; ׳ inf cadauera
varia׳ ſupellectilẽ veſtes
q̃q; ׳ & vaſa ׳ pciofiſſima:
׳ & dim׳ puerunt: ita׳ vt oia
׳ portare׳ nõ poſſet: nec p
׳ tres׳ dies׳ ſpolia ׳ auferre
p׳ ꝑdẽ׳׳ magnitudie: ׳ die
ãt ׳ q׳ rto׳ cõgregati ſũt׳ ׳ i
valle׳ bñdictiõis. ׳ Etem
׳ q̃ ſ׳ ibi׳ ׳ bñdixerũt׳ dño.
׳ vocauerũt׳ locũ illũ׳ valle
׳ bñdictiõis׳ vſq; in ꝑſẽ
׳ diem. ׳ Reuerſuſq; ẽ׳׳ ois
׳׳ vir׳ iuda׳ & hitatores׳ hie
rlm׳ & ioſaphat׳ ante eos
׳ hierlm׳ cum leticia ma
gna׳ eo q׳ ddiſſet eis׳ dñs׳
gaudiũ׳ de inimicis ſuis.
׳ Ingreſſiq; ſũt in ׳ hierlm
׳ cũ ꝓſalteriis ׳ et citharis
׳ & tubis ׳ in׳ domũ׳ dñi. ׳ Ir
ruitã׳׳ pauor׳ ׳ di׳ ſup׳ vni
uerſa׳ regna׳ trarũ׳ ׳ cũ au
diſſet׳ q̃׳ pugnaſſet׳ dñs
׳ cõtra׳ inimicos׳ iſrl׳ ׳ qe-
uitq; ׳ regnũ׳ ioſaphat &
׳ ꝑbuit׳ ei׳ de׳ pace׳ ꝑ cir

הַלֵּוִים מִן בְּנֵי הַקָּהָתִים וּמִן בְּנֵי הַקָּרְחִים לְהַלֵּל לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
בְּקוֹל גָּדוֹל לְמָרוֹם׃ וַיַּשְׁכִּימוּ בַּבֹּקֶר וַיֵּצְאוּ לְמִדְבַּר תְּקוֹעַ וּבְצֵאתָם עָמַד
יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּנִי יְהוּדָה וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם הַאֲמִינוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
וְתֵאָמֵנוּ הַאֲמִינוּ בִּנְבִיאָיו וְתַצְלִיחוּ׃ וַיִּוָּעַץ אֶל הָעָם וַיְעַמֵּד מְשֹׁרְרִים
לַיהוָה וּמְהַלְלִים לְהַדְרַת קֹדֶשׁ בְּצֵאת לִפְנֵי הֶחָלוּץ וְאֹמְרִים הוֹדוּ
לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וּבְעֵת הֵחֵלּוּ בְּרִנָּה וְתִהִלָּה נָתַן יְהוָה מְאֹרָבִים
עַל בְּנֵי עַמּוֹן מוֹאָב וְהַר שֵׂעִיר הַבָּאִים
לִיהוּדָה וַיִּנָּגֵפוּ׃ וַיַּעַמְדוּ בְּנֵי עַמּוֹן
וּמוֹאָב עַל יֹשְׁבֵי הַר שֵׂעִיר לְהַרְחִים
וְלְהַשְׁמִיד וּכְכַלּוֹתָם יֹשְׁבֵי שֵׂעִיר
עָזְרוּ אִישׁ בְּרֵעֵהוּ לְמַשְׁחִית׃ וִיהוּדָה
בָּא עַל הַמִּצְפֶּה לְמִדְבָּר וַיִּפְנוּ אֶל
הֶהָמוֹן וְהִנָּם פְּגָרִים נֹפְלִים אָרְצָה
וְאֵין פְּלֵיטָה׃ וַיָּבֹא יְהוֹשָׁפָט וְעַמּוֹ
לָבַז אֶת שְׁלָלָם וַיִּמְצְאוּ בָהֶם לָרֹב
וְרְכוּשׁ וּגְבָדִים וּכְלֵי חֶמְדוֹת וַיִּנְצְלוּ
לָהֶם לְאֵין מַשָּׂא וַיִּהְיוּ יָמִים שְׁלשָׁה
בְּזִזִּים אֶת הַשָּׁלָל מֵרֹב הוּא׃ וּבַיּוֹם
הָרְבִיעִי נִקְהֲלוּ לְעֵמֶק בְּרָכָה כִּי שָׁם
בֵּרְכוּ אֶת יְהוָה עַל כֵּן קָרְאוּ אֶת שֵׁם
הַמָּקוֹם הַהוּא עֵמֶק בְּרָכָה עַד הַיּוֹם׃
וַיָּשׁוּבוּ כָל אִישׁ יְהוּדָה וְיִרוּשָׁלִַם
וַיהוֹשָׁפָט בְּרֹאשָׁם לָשׁוּב אֶל
יְרוּשָׁלִַם בְּשִׂמְחָה כִּי שִׂמְּחָם יְהוָה
מֵאֹיְבֵיהֶם׃ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם נְבָלִים
וְכִנֹּרוֹת וַחֲצֹצְרוֹת אֶל בֵּית יְהוָה׃
וַתְּהִי פַּחַד אֱלֹהִים עַל כָּל מַמְלְכוֹת
הָאֲרָצוֹת כִּשְׁמֹעָם כִּי נִלְחַם יְהוָה
עִם אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַתִּשְׁקֹט מַלְכוּת
יְהוֹשָׁפָט וַיָּנַח לוֹ אֱלֹהָיו מִסָּבִיב׃

'laudabant' dñm' deum
'iſrael' voce' oooooooooo
'magna' in excelſũ. ׳ Cũ
q̃ mane' ſurrexiſſent' e-
greſſi ſunt' ꝑ deſertũ' the
cue. 'profectiſq; eis' ſtãs
׳ ioſaphat in medio eorũ
'dixit. ׳ Audite me vir'iu
da: ׳׳ & omnes ׳׳ habitato
res' hieruſalẽ. ׳ Credite
׳ dño׳ deo vr̃o: ׳ & fe-
curi eritis: ׳ credite' ꝓphe
tis eius: ׳ & cũcta cueniẽt
ꝓſpera. ׳ Deditq; cõſiliũ
'popło' & ſtatuit' cãtores
'dñi ׳ vt laudarẽt eũ' i tur
mis ſuis׳ et antecederent
'exercitũ: ׳ ac voce conſo
na׳ dicerẽt. ׳ Confitemini
׳׳ dño: ׳ q̃ in eternũ' mi
ſericordia eius. ׳ Cũq; ce
piſſent' laudes' canere' ver
tit' dñs' inſidias eorũ' in ſe
metipos' filiorũ. ׳ f. ׳ ãmõ
et' moab ׳ & montis' ſe
yr׳ q egreſſi fuerãt vt pu
gnarẽt' cõtra iudã' & pcuſ
ſi ſũt. Nãq; 'filii' amon׳׳ & '
moab' cõ ſurrexerũt' ad-
uerſũ' habitatores' mon
tis' ſeyr: ׳ vt interficerent
׳ & dlerẽt eos. ׳ Cũq; hoc
ope' ꝑpetraſſent: ctiã' in
ſemetipos verſi mutuis
cõcidere vulnerib׳? Por
ro iuda' cum ׳ veniſſet' ad
'ſpeculã q respicit' ſolitu-
dinẽ' vidit pcul oĩm late
'regionẽ' plenã' cadaueri-
b׳; ׳׳ nec ׳׳ ſupeſſe quenq̃
q necẽ potuiſſet euadere.
׳׳ Venit ergo ׳׳ ioſaphat' et
ois' ꝑpl's' ci' co' ad' dtrahẽ
da' ſpolia' mortuoꝝ׳: ׳ in
ũeniẽrũtq; ׳ inf cadauera
varia׳ ſupellectilẽ veſtes
q̃q; ׳ & vaſa ׳ pciofiſſima:
׳ & dim׳ puerunt: ita׳ vt oia
׳ portare׳ nõ poſſet: nec p
׳ tres׳ dies׳ ſpolia ׳ auferre
p׳ ꝑdẽ׳׳ magnitudie: ׳ die
ãt ׳ q׳ rto׳ cõgregati ſũt׳ ׳ i
valle׳ bñdictiõis. ׳ Etem
׳ q̃ ſ׳ ibi׳ ׳ bñdixerũt׳ dño.
׳ vocauerũt׳ locũ illũ׳ valle
׳ bñdictiõis׳ vſq; in ꝑſẽ
׳ diem.

וַיֵּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט עַל יְהוּדָה בֶּן
שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַכוֹ
וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם
וְשֵׁם אִמּוֹ עֲזוּבָה בַּת שִׁלְחִי׃ וַיֵּלֶךְ
בְּדֶרֶךְ אָבִיו אָסָא וְלֹא סָר מִמֶּנָּה סור
לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה׃ אַךְ עשה
הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ וְעוֹד הָעָם לֹא הֵכִינוּ
לִבָּם לֵאלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם׃ וַיְהִי דִּבְרֵי כון
יְהוֹשָׁפָט הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים
הִנָּם כְּתוּבִים בְּדִבְרֵי יֵהוּא בֶן חֲנָנִי הנה כתב
אֲשֶׁר הֻעֲלָה עַל סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ עלה
וְאַחֲרֵי כֵן אָחַבֵּר יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ חבר
יְהוּדָה עִם אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא
הָרְשִׁיעַ לַעֲשׂוֹת׃ וַיְחַבְּרֵהוּ עִמּוֹ רשע חבר
לַעֲשׂוֹת אֳנִיּוֹת לָלֶכֶת תַּרְשִׁישׁ אנה הלך
וַיַּעֲשׂוּ אֳנִיּוֹת בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר׃ וַיִּתְנַבֵּא עשה נבא
אֱלִיעֶזֶר בֶּן דֹּדָוָהוּ מִמָּרֵשָׁה עַל
יְהוֹשָׁפָט לֵאמֹר בְּהִתְחַבֶּרְךָ עִם חבר
אֲחַזְיָהוּ פָּרַץ יְהוָה אֶת מַעֲשֶׂיךָ עשה
וַיִּשְׁבְּרוּ אֳנִיּוֹת וְלֹא עָצְרוּ לָלֶכֶת עצר
אֶל תַּרְשִׁישׁ׃ Cap. xxi. וַיִּשְׁכַּב יְהוֹשָׁפָט עִם שכב קבר
אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בנו מלך
תַּחְתָּיו׃ וְלוֹ אַחִים בְּנֵי יְהוֹשָׁפָט אח
עֲזַרְיָהוּ וִיחִיאֵל וּזְכַרְיָהוּ וְעֲזַרְיָהוּ
וּמִיכָאֵל וּשְׁפַטְיָהוּ כָּל אֵלֶּה בְּנֵי
יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ וַיִּתֵּן לָהֶם נתן
אֲבִיהֶם מַתָּנוֹת רַבּוֹת לָכֶסֶף וְלַזָּהָב נתן רב
וּלְמִגְדָּנוֹת עִם עָרֵי מְצֻרוֹת בִּיהוּדָה עיר צור
וְאֶת הַמְּמְלָכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי הוּא מלך
הַבְּכוֹר׃ וַיָּקָם יְהוֹרָם עַל מַמְלֶכֶת קום
אָבִיו וַיִּתְחַזַּק וַיַּהֲרֹג אֶת כָּל אֶחָיו חזק הרג
בַּחָרֶב וְגַם מִשָּׂרֵי יִשְׂרָאֵל׃ שור
שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה יְהוֹרָם שנה
וּשְׁמוֹנָה שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ שמן שנה
וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר

citum. Regnauit igitur
Iosaphat super eum udam
& erat triginta anoꝝ q̃ an
norũ cũ regnare cepisset
Viginti aut & quinq; annis regnauit ũ hierusalẽ
& nomẽ matris ei azu
ba filia Selachi. Et ambu
lauit in via patris sui & asa:
nec declinauit ab ea faciens q̃ placita erat coram
dño. Veruntamen
excelsa non ablata sũt: adhuc populꝰ nõ direxerat
cor suum ad dñm deũ
patrũ suorum. Reliqua aũt gestorũ Iosaphat primorum & nouissimorum
scripta sũt in sermõibus Iehu filii hanani: quos scripsit in libro regũ
Israel. Post hec finiit amicitias
Iosaphat rex
Iuda cum Ochozia rege Israel: cuius
opera fuerunt impiissima: & particeps fuit
vt faceret naues q̃ irẽt
in tharsis.
Fecerũtq; classem in Aſiongaber. Prophetauit aũt
eliezer filius dodau de
mareſa ad
Iosaphat dicens. Quia
habuisti fedus cum
Ochozia: percussit dñs
opera tua:
contriteq; sunt naues
nec potuerunt ire
in tharsis. 21.
Ormiuit autem
Iosaphat cum patribus
suis: & sepultus est cũ eis
in ciuitate Dauid: regnauitq; ioram filius eius eo
pro eo: qui habuit fratres filios Iosaphat:
azariã & iahiel & zachariam & azariam
& michael & saphatiã.
Omnes hi filii
Iosaphat regis Iuda. De
ditq; eis
pater suus multa munera argenti & auri & pẽ
siones cũ quitatibus
munitissimis Iuda.
Regnũ autem tradidit ioram
eo q̃ esset
primogenitus. Surrexit autem ioram super regnũ patris sui. Cumq; se
cõfirmasset: occidit
fratres suos gladio &
quosdã de principib
Israel.
Triginta duorũ annorũ erat ioram cum regnare ce
pisset: & octo annis
regnauit in hierusalem:
ambulauitq; in viis regum Israel
sicut

τ regnauit Iosaphat sup Iuda filius trigin
καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ ἐπὶ τὸν Ἰούδα υἱὸς τριάκον
τα τ quinq; annoꝝ cũ regnaret ipse: τ viginti
τα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ εἴκοσι
τ quinq; annis regnauit in hierusalem: τ nomen
καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα
matri eius azuba filia seleci. τ ambulauit in
τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀζουβὰ θυγάτηρ Σελεί. καὶ ἐπορεύθη ἐν
viis asa patris sui. τ non declinauit
ταῖς ὁδοῖς Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐξέκλινεν
ab ipsis vt faceret rectũ coꝝ dño. veruntã
ἀπ' αὐτῶν τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου. πλὴν
excelsa nõ ablata sũt: τ adhuc populꝰ nõ direxerat
τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν, καὶ ἔτι ὁ λαὸς οὐκατεύθυνεν τὴν
cor suum ad dñm deũ patrũ suorũ.
καρδίαν αὐτῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν.
τ reliqui sermões Iosaphat primi τ nouissimi
καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι Ἰωσαφὰτ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι
nõne scripti sunt in sermõibꝰ Ieu filii anani:
nõne γεγραμμένοι εἰσὶν ἐν λόγοις Ἰηοὺ υἱοῦ Ἀνανεί,
quos scripsit in libro regum Israel. τ post hec
οὓς κατέγραψεν ἐν βιβλίῳ βασιλέων Ἰσραήλ. καὶ μετὰ ταῦτα
fecit Iosaphat sup
γραφὴν ἐποίησεν Ἰωσαφὰτ
Iuda cum Ochozia
τὸν Ἰούδα μετὰ Ὀχοζίου
rege Israel. τ ipse egit impie ad faciendũ.
βασιλέως Ἰσραήλ. καὶ αὐτὸς ἠνόμησεν τοῦ ποιῆσαι.
τ cõmunicauit cum ipso vt faceret naues τ
καὶ ἐκοινώνησε μετ' αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι πλοῖα καὶ πο
fecit in tharsis. τ fecit naues in gelongaꝝ
ρευθῆναι εἰς θαρσεῖς. καὶ ἐποίησε ναᾶς εἰς γασιὼν γά
ber. τ pphetauit eliezer filiꝰ dodau de mari
βερ. καὶ προεφήτευσεν Ἐλιέζερ ὁ τοῦ Δωδίου ἐκ μαρι
sa cõtra Iosaphat dicens: quia cõmunicasti ochozię:
σὰ ἐπὶ Ἰωσαφὰτ λέγων, ὡς ἐκοινώνησας τῷ Ὀχοζίᾳ,
dissipauit dñs opera tua. τ cõtrite sunt na
διέκοψε κύριος τὰ ἔργα σου, καὶ συνετρίβησαν αἱ ναῦ
ues: nõ potuerunt ire in tharsis.
ες, καὶ οὐκ ἠδυνήσαν τοῦ πορευθῆναι εἰς θαρσεῖς. Ca. 21.

Θ Dormiuit Iosaphat cũ patribus su
Κοιμήθη Ἰωσαφὰτ μετὰ τῶν πατέρων αὐ
is: τ sepult est cum patribus suis in ciuitate
τοῦ, καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει
dauid: τ regnauit Ioram filius eius p eo.
Δαυίδ, καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
τ et fratres filii Iosaphat: azarias τ Ieiel τ
καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ Ἰωσαφάτ, Ἀζαρίας καὶ Ἰεϊὴλ καὶ
zacharias τ michael τ saphatias. oẽs hi
Ζαχαρίας καὶ Μιχαὴλ καὶ Σαφατίας. πάντες οὗ
filii Iosaphat regis Iuda. τ dedit e
τοι υἱοὶ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα. καὶ ἔδωκεν αὐ
is Iosaphat pater suus dona multa: ar
τοῖς Ἰωσαφὰτ ὁ πατὴρ αὐτῶν δόματα πολλά, ἀρ
genti τ auru: τ arma cũ ciuitatibꝰ mu
γύριον καὶ χρυσίον, καὶ ὅπλα μετὰ πόλεων τει
ratis in Iuda. τ regnum dedit
χισμένων ἐν Ἰούδᾳ. καὶ τὴν βασιλείαν ἔδωκεν
Ioram: quia ipse primogenitus. τ furrexit Io
Ἰωρὰμ, ὅτι αὐτὸς ὁ πρωτότοκος. καὶ ἀνέστη Ἰω
ram sup regnũ patris sui: τ cõfir
ρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκρα
mauit ẽ: τ interfecit oẽs fratres su
τύνθη, καὶ ἀπέκτεινε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐ
os in gladio: τ de principibus Isra
τοῦ ἐν ῥομφαίᾳ, καί γε ἐκ τῶν ἀρχόντων Ἰσρα
el: filiorũ eius triginta τ duoꝝ annoꝝ iezam est
ηλ· υἱὸς ὢν τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν Ἰωρὰμ ἐν τῷ
regnare ipse: τ octo annis regnauit in hie
βασιλεύειν αὐτόν, καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰε
rusalem. τ ambulauit in via regum
ρουσαλήμ. καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδῷ βασιλέων
Israel: sicut
Ἰσραήλ, ὡς

egerat domus achaab: quã filia achaab erat ipſi vxor.
ἐποίησεν οἶκος Ἀχαάβ, ὅτι συγάτηρ ἦν Ἀχαὰβ αὐτῷ γυνή.
τ fecit malã coram dño. τ non voluit dñs
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ. καὶ οὐκ ἠβούλετο κύ
dere domũ dauid ppter pactum quod inierat cũ eo:
λοιρῶσαι τὸν οἶκον Δαυὶδ διὰ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο τῷ Δαυὶδ,
τ quẽadmodũ dixit ei vt daret cum lucerna τ fi
καὶ ὃν τρόπον εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτὸν λύχνον καὶ τοῖς υἱ
liis eius oĩbus diebus. in diebus illis rebel
οἷς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπε
lauit edom de sub manu iudã: τ cõstituit rege
στη Ἐδὼμ ἀπὸ ὑποκάτωθεν χειρὸς Ἰούδα, καὶ ἐβασίλευσεν
sup semetipsos regem. τ abiit
ἐφ' ἑαυτοῖς βασιλέα. καὶ ὦχετο Ἰωρὰμ μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ
τ oẽs
καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ δύναμις μετ' αὐτοῦ.
τ facti est τ surrexit ioram: τ percussit edom q circũ
καὶ ἐγένετο καὶ ἀνέστη Ἰωρὰμ, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ τὸν κυ
dabat se: τ oẽs principes currum. τ
κλοῦντα αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν ἁρμάτων. καὶ
diffugit edom a manu iuda vsq; ad diẽ hanc.
ἀπέστη Ἐδὼμ ἀπὸ ὑποκάτω χειρὸς Ἰούδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
tunc recessit lobna in
τότε ἀπέστη Λοβνὰ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ ὑποκάτωθεν
manu ioram: quĩ reliqt
χειρὸς Ἰωρὰμ, ὅτι ἐγκατέλιπε κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέ
dñm deũ pa
trum suoꝝ. etiã. τ ipse fecit excelsa in ciuitatib
ρων αὐτῆ· καὶ ἰδοὺ καὶ αὐτὸς ἐποίησεν ὑψηλὰ ἐν πόλεσιν
iuda. τ fornicari fecit habitantes hierusalem:
Ἰούδα. καὶ ἐξεπόρνευσεν τοὺς κατοικοῦντας Ἰερουσαλήμ,
τ fedyit iudam. τ venit ei scriptura
καὶ ἀπεπλάνησε τὸν Ἰούδαν. καὶ ἦλθεν αὐτῷ ἐγγραφὴ
ab helia pphetа dicente: hec dicit dñs
παρὰ Ἠλιοὺ τοῦ προφήτου λέγοντος, τάδε λέγει κύριος
deus dauid patris tui: quĩ nõ ambulasti in via
ὁ θεὸς Δαυὶδ τοῦ πατρός σου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδῷ
Iosaphat patris tui: τ in via ꝺ regis
Ἰωσαφὰτ τοῦ πατρός σου, καὶ ἐν ὁδοῖς ἀσὰ βασιλέως
Iuda: τ ambulasti in via regis Israel: τ for
Ἰούδα, καὶ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς βασιλέως Ἰσραήλ, καὶ ἐξε
nicari fecisti Iudam τ habitantes hierusa
πορνεύσας τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἰερουσα
lem: quẽadmodũ fornicata est domꝰ Achaab: τ fra
λήμ, ὃν τρόπον ἐξεπόρνευσεν οἶκος Ἀχαάβ, καὶ τοὺς ἀδελ
tres tuos filios patris tui: quĩ nõ bonos sup te occi
φοὺς σου υἱοὺς τοῦ πατρός σου τοὺς ἀγαθοὺς ὑπὲρ σὲ ἀπέ
dit: ꝑpter hoc ecce dñs plagiet te plaga ma
κτεινας, διὰ τοῦτο ἰδοὺ κύριος πατάξει σε πληγὴν με
gna in ppio tuo τ in filiis tuis τ in uxo
γάλην ἐν τῷ λαῷ σου καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς σου καὶ ἐν ταῖς γυ
ribus tuis τ in omni substãtia tua: τ tu egris in infir
ναιξί σου καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἀποσκευῇ σου, καὶ σὺ ἐν ἀρρω
mitatibus malis in ifirmitatib ventris tui: vsq; quo egredíat
στίαις πονηραῖς ἐν ἀρρωστίαις κοιλίας σου, ἕως οὗ ἐξέλθῃ τὰ
viscera tua ob infirmitate ex diebus in vice. τ fuscit
ἔντερά σου ἀπὸ τῆς ἀρρωστίας ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας. καὶ ἐπή
tauit dñs in ioã philistii τ arabas
γειρε κύριος ἐπὶ Ἰωρὰμ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ τοὺς ἄραβας
τ cõfines ethiopum: τ ascenderũt in tudam:
καὶ τοὺς ἐγγίους τῶν Αἰθιόπων, καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ Ἰούδαν,
τ vastauerunt eam: τ diripuerũt oẽm
καὶ κατεδυνάστευσαν αὐτοὺς, καὶ ἠχμαλώτευσαν πᾶσαν
substãtiã quã inuenerũt in domo regis: τ filios
τὴν ὕπαρξιν ἣ εὑρον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς υἱοὺς
eius τ filias eius: τ nõ relictus est ei filius
αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ, καὶ οὐ κατελείφθη αὐτῷ υἱὸς
nisi Ioachaz iunior de filiis eius. τ post hec om
εἰ μὴ Ἰοαχὰζ νεώτερος τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ μετὰ ταῦτα πᾶσα
nia percussit eum dñs in ventre eius i infirmitate i q̃ fi
τὰ ἐπάταξεν αὐτὸν κύριος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ ἐν ἀρρωστίᾳ ἐν ᾗ οὐκ
eſt curatus. τ factũ est de diebus in dies: τ postq̃
ἴσιν ἴασις. καὶ ἐγένετο ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, καὶ ὡς

egerat domꝰ achab. Filia quippe achab erat
vxor eius. Et fecit ma
lum in conſpectu dñi
Noluit aũt domin dis
perdere domum ꝯ
dauid propter pactum
quod inierat cum eo:
& quia pmiserat vt da
ret ei lucernã & filiis ei
in omne tẽpore. In die
bus illis rebellauit edõ
ne effet subditus iude:
et cõstituit sibi regem.
Cumq; trãsiret ioram cũ
principibus suis & cun
cto equitatu qui erat fe
cũ: surrexit nocte & per
cussit edõ: q̃ se circude
derat: & ducꝰ equi
tatus eius. Attamẽ rebe
llauit edõ: ne effet sub
ditione iuda vsq; ad hãc
die. eo tẽpore et lobna
recessit: ne effet sub ma
nu illi. Derelıquit eni
dñm deũ patrũ suorũ:
in supet excelsa fabrica
ut: in vribꝰ iuda et for
nicari fecit habitatores
hierlm & prauaricari iu
dã. Allate sunt aũt ei li
tere ab helia pphetа in q
bus scriptum erat. Hec
dicit dñs deꝰ dauid patris tui. quĩ non ambu
lasti in viis ioſaphat pa
tris tui: & in viis asa
regis iuda: sed inceſſi
sti per iter regum
israel: & fornicari fecisti
iudam & habitatores hierusale:
invitatus fornicationem
domus achab in sup &
fratres tuos domũ pa
tris tui melliores te occi
disti: ecce dñs peutiet te
plaga magna cũ popu
lo tuo: & filios et vxo
bꝰ tuis: vniuerſaq; sub
ſtãtia tua. Tu aũt egrõta
bis peſſimo infirmitate
ri: donec egrediatur vi
talia tua paulatim p singu
los dies. Suscitauit er
go dñs cõtra iorã ſpũm
philiſtinorum
& arabũ cõfines sunt
ethiopibus:
& aſcenderũt in terram
iuda & vaſtauerũt eam.
diripuerũtq; cũcta sub
ſtãtiã q̃ inuẽta ẽ in domo
regis: insup et filios ei
& vxores. Nec remãsit
ei filius niſi ioachaz q
minim natu erat. Et
fup hec oĩa peuſit eũ do
mino alui infanabili. Cumq; drei succe
derent dies et temporum
ſpacia voluerentur:

exit annorũ .xxiij. regnauit in hierusalem: nomine matris eius Gotholia filia Amri.
Et ipse ambulauit in uijs domus achab: quia mater eius fuit consiliatrix eius ut impie ageret.
Fecit igitur malum in conspectu dñi: sicut domus achab. Ipsi enim fuerunt ei consiliarii post mortem patris sui: in interitum eius.
Et in consiliis eorum ambulauit secundum domum achab regis israel: quia ipsi fuerunt ei in interitum.
Et in consilio eorum ambulauit: ut iret cum Ioram filio achab rege israel in bellum contra hazael regem syrie in ramoth galaad.
Vulnerauerunt autem syri Ioram:
Et reuersus est ut curaretur in iezrahel propter plagas quas acceperat in Ramoth cum pugnaret contra hazael regem syrie. Ochozias autem filius Ioram regis iuda descendit ut uideret Ioram filium achab in iezrahel: quia egrotabat.
Et a deo facta est subuersio ochozie ut ueniret ad Ioram. Et cum uenisset & egressus esset cum eo contra Ioram filium namesi quem unxit dominus ut deleret domum achab.
Cumque iudicium faceret in domo achab: inuenit principes iuda & filios fratrum ochozie ministrantes ochozie: & interfecit eos.
Et quesiuit ochoziam: & ceperunt eum latitantem in samaria: & adduxerunt eum ad Iehu: & interfecerunt eum: & sepelierunt eum: quia dixerunt filius est Iosaphat qui quesiuit dominum in toto corde suo. Et non erat in domo ochozie qui retineret uirtutem ad regnandum. Athalia autem mater ochozie uidit quod mortuus esset filius suus: surrexit & interfecit omne semen regie domus iuda.
Porro Ioseba filia regis interfecit Ioas filium ochozie & furata est eum de medio filiorum regis qui interficerentur & abscondit eum cum nutrice sua in cubiculo lectulorum. Et abscondit eum a facie Gotholie & non est interfectus.
Fuit autem Ioas apud eam in domo dei sex annis: Gotholia autem regnauit super terram.

Ca. xxiij.

Anno autem septimo confortatus est Ioiada & assumpsit centuriones azariam filium Ioram & ismahel filium Ioanan & azariam filium Obed & maasiam filium Adaie & elisaphat filium Zechri in fedus.
Qui circuentes iudam congregauerunt leuitas de ciuitatibus iuda & principes familiarum israel: & uenerunt in hierusalem.
Iniit ergo omnis multitudo pactum in domo dei cum rege. Dixitque ad eos Ioiada. Ecce filius regis regnabit sicut locutus est dominus super filios dauid.
Iste est sermo quem facietis.
Tertia pars uestrum qui uenitis ad sabbatum sacerdotes & leuite ianitores erunt in portis.
Tertia uero pars ad domum regis. & tertia ad portam fundamenti. Omnis uero populus erit in atriis domus dei.
Nec ingrediatur domum dei nisi sacerdotes & qui ministrant de leuitis. Ipsi tantummodo ingrediantur quia sanctificati sunt & omnis populus obseruet

custodias dei sui.
Et uenerunt leuite & uniuersus iuda iuxta omnia que mandauit Ioiada sacerdos: & tulerunt singuli uiros suos qui ingrediebantur sabbatum cum his qui egrediebantur sabbato: non enim dimisit classes Ioiada sacerdos.
Et exiuit centuriones & assumpserunt hastas & clypeos & pharetras regis dauid que fuerunt in templo dei.
Et constituit omnem populum: & unumquemque habere gladium in manu sua a latere templi usque ad altare & templum per circuitum regis.
Et adduxerunt filium regis & imposuerunt super eum diadema & testimonium: & constituerunt eum regem. Et unxerunt eum Ioiada & filii eius & dixerunt. Uiuat rex.
Audiuit autem Athalia uocem populi currentis & laudantis regem: & uenit ad populum in templum dei.
Et uidit & ecce rex stabat super gradum iuxta morem: & principes & tubicines iuxta regem: & omnis populus terre lętabatur & canebat tubis. Et scidit Athalia uestimenta sua & clamauit. Coniuratio coniuratio.
Et eduxit centurio Ioiada sacerdos principes exercitus & dixit ad eos. Educite eam extra septa templi: & qui sequitur eam interficite gladio. Dixerat enim sacerdos. Non occidatur in templo dei.
Et imposuerunt ei manus: & ingressa est uiam per quam ingredi solebant equi regis: & interfecta est ibi.
Pepigit autem Ioiada fedus inter se & inter omnem populum & inter regem ut esset populus dei.
Et ingressus est omnis populus templum baal & destruxerunt illud: aras autem eius & imagines confregerunt: Mathan autem sacerdotem baal occiderunt ante altaria.
Et constituit sacerdos ordines sacerdotum & leuitarum super domum dei ut offerrent holocausta domini sicut scriptum est in lege moysi in gaudio & in canticis iuxta ordinem dauid.
Et constituit ianitores ad portas templi dei: ut non introiret immundus in omni re.
Et assumpsit centuriones & fortes & principes populi & uniuersum populum terre: & deduxerunt regem de templo dei: & uenerunt per portam excelsam in domum regis: & sedit super solium regni.
Et lętatus est omnis populus terre: & ciuitas quieuit. Athalia autem interfecta est gladio in domo regis.
Filius septem annorum erat Ioas cum regnare cepisset.
Anno septimo regni Iehu regnauit Ioas: & quadraginta annis regnauit in hierusalem. Nomen matris eius Sabie de Bersabee.
Et fecit Ioas quod placitum erat coram domino cunctis diebus quibus docuit eum Ioiada sacerdos.
Uerumtamen excelsa non abstulit: adhuc enim populus immolabat & adolebat incensum in excelsis.
Dixit autem Ioas ad sacerdotes. Omnem pecuniam sanctificatorum que infertur in templum dei pecuniam transeuntium quam unusquisque pro anima sua estimauit: & omnem pecuniam quam ascendere uoluerit homini in cor suum ut inferatur in templum dei:
Tollant eam sacerdotes iuxta ordinem suum: & instaurent ruinas templi si quid uiderint indigere instauratione.
Et non fecerunt sacerdotes anno uicesimo tertio regis Ioas.
Et uocauit Ioas regem Ioiada & sacerdotes & dixit eis. Quare non instauratis ruinas templi? Nunc igitur nolite accipere pecuniam iuxta ordinem uestrum: sed reddite eam pro ruinis templi.
Consenserunt sacerdotes ut non acciperent pecuniam a populo: & ut non instaurarent ruinas templi.
Tulit autem Ioiada sacerdos gazophylacium unum: & perforauit foramen in operculo eius: & posuit illud iuxta altare ad dexteram ingredientis domum dei. Mittebantque in eo sacerdotes qui custodiebant ostium omnem pecuniam que deferebatur in templum dei.
Cumque uidissent quod multum esset argenti in gazophylacio: ascendit scriba regis & pontifex: & effundebant pecuniam que inuenta fuerat in templo dei: & numerabant eam.
Et dabant pecuniam appensam in manu factorum operis domus dei: & exigebant eam carpentariis & cementariis qui operabantur templum dei.
Et lapicidis & cęsoribus lapidum: ut emerent ligna & lapides quadratos ad instaurandas ruinas templi dei: & in omnibus que indigebant ut instaurarent templum.
Ita ut non fierent in templo dei cophini argentei & fuscine & tube & uniuersa uasa aurea & argentea de pecunia que inferebatur in templum dei.
Sed operantibus dabant eam: & instaurabant templum dei.
Et uiris in quorum manu ponebant pecuniam ut traderent operantibus: non ratiocinabantur eam: quia in fide operabantur.
Pecunia autem pro delictis & pro peccatis non inferebatur in templum dei: sacerdotum erat.
Tunc ascendit hazael rex syrie & pugnauit contra geth & cepit eam. Et direxit hazael faciem suam ut ascenderet hierusalem.
Tulit igitur Ioas rex iuda omnia sanctificata que consecrauerant Josaphat & Ioram & Ochozias patres eius reges iuda: & que ipse obtulerat: & omne aurum quod inuentum est in thesauris templi dei & domus regis: & misit hazael regi syrie: & abiit ab hierusalem.
Reliqua autem sermonum Ioas & uniuersa que fecit nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iuda?
Surrexerunt autem serui eius & coniurauerunt inter se & percusserunt Ioas in domo Mello qui descendit in Sella.
Iosacar filius Semaath & Iozabad filius Somer serui eius percusserunt eum: & mortuus est & sepelierunt eum cum patribus suis in ciuitate dauid: & regnauit Amasias filius eius pro eo.

Ca. xxiiij.

Anno secundo Ioas filii Ioachaz regis israel regnauit Amasias filius Ioas rex iuda.
Filius uiginti & quinque annorum erat cum regnare cepisset: & uiginti & nouem annis regnauit in hierusalem. Nomen matris eius Ioadan de hierusalem.
Et fecit quod placitum erat coram domino: uerumtamen non ut dauid: sed iuxta omnia que fecit Ioas pater eius fecit.
Excelsa non abstulit: adhuc enim populus immolabat & adolebat incensum in excelsis.
Factum est autem ut confortaretur regnum in manu eius: percussit seruos suos qui percusserant regem patrem suum.
Filios autem percussorum non interfecit: sicut scriptum est in libro legis moysi ubi precepit dominus dicens. Non morientur patres pro filiis: & filii non morientur pro patribus: sed unusquisque in peccato suo morietur.
Ipse percussit de idumea in ualle salinarum decem milia: & tulit petram in prelio: & uocauit nomen eius Iectahel usque in presentem diem.
Tunc misit Amasias nuncios ad Ioas filium Ioachaz filii Iehu regem israel dicens. Uenite: uideamus nos inuicem.
Et mandauit Ioas regis israel ad Amasiam regem iuda dicens. Cardus qui est in libano misit ad cedrum que est in libano dicens. Da filiam tuam filio meo uxorem: & transierunt bestie que sunt in libano & conculcauerunt cardum.
Percutiens percussisti idumeam & extulit te cor tuum: sufficiat tibi gloria hec & sede in domo tua. Quare prouocas malum tuum & cades tu & iuda tecum?
Et non acquieuit Amasias. Ascendit igitur Ioas rex israel & uiderunt se inuicem ipse & Amasias rex iuda in bethsames que est iuda.
Et percussus est iuda a facie israel: & fugit unusquisque in tabernacula sua.
Amasiam autem regem iuda filium Ioas filii Ioachaz cepit Ioas rex israel in bethsames & adduxit eum in hierusalem: & destruxit murum hierusalem a porta Ephraim usque ad portam anguli quadringentis cubitis.
Et tulit omne aurum & argentum & uniuersa uasa que inuenta sunt in domo dei apud Obededom & in thesauris domus regis: & obsides & reuersus est in samariam.
Reliqua autem sermonum Ioas que operatus est & fortitudo eius qua pugnauit contra Amasiam regem iuda nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum israel?
Dormiuit autem Ioas cum patribus suis & sepultus est in samaria cum regibus israel: & regnauit Hieroboam filius eius pro eo.
Vixit autem Amasias filius Ioas rex iuda postquam mortuus est Ioas filius Ioachaz rex israel quindecim annis.
Reliqua autem sermonum Amasie nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iuda & israel?
In ciuitate autem dauid sepultus est cum patribus suis.
Tulerunt autem omnem populus iuda Azariam qui erat annorum sexdecim & constituerunt eum regem pro patre suo Amasia.
Ipse edificauit Aelath & restituit eam iuda postquam dormiuit rex cum patribus suis.
Filius sedecim annorum erat Azarias cum regnare cepisset: & quinquaginta duobus annis regnauit in hierusalem. Nomen matris eius Iechelia de hierusalem.
Et fecit quod placitum erat coram domino iuxta omnia que fecerat Amasias pater eius.
Excelsa non abstulit: adhuc enim populus immolabat & adolebat incensum in excelsis.
Percussit autem dominus regem: & fuit leprosus usque in diem mortis sue & habitauit in domo libera. Ipse autem Ioathan filius eius erat super domum regis & iudicabat populum terre.
Reliqua autem sermonum Azarie & uniuersa que fecit nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iuda?
Dormiuit autem Azarias cum patribus suis & sepelierunt eum cum patribus suis in ciuitate dauid: & regnauit Ioathan filius eius pro eo.
Filius uiginti quinque annorum erat Ioathan cum regnare cepisset: & sedecim annis regnauit in hierusalem. Nomen matris eius Hiruse filia Sadoc.
Et fecit quod placitum erat coram domino: iuxta omnia que fecerat Azarias pater eius fecit.
Excelsa non abstulit: adhuc enim populus immolabat & adolebat incensum in excelsis. Ipse edificauit portam domus domini excelsam: & in muro ophel edificauit multa.
Ciuitates quoque montis edificauit & in saltibus condidit castella & turres.
Ipse pugnauit contra regem filiorum ammon & superauit eos: & dederunt ei filii ammon per annos tres centum talenta argenti & decem milia coros tritici & totidem hordei.
Hec dedit ei filii ammon & in secundo & in tertio anno.
Et confortatus est Ioathan quia direxit uias suas coram domino deo suo.
Reliqua autem sermonum Ioathan & uniuersa bella eius & opera que gessit nonne hec scripta sunt in libro regum israel & iuda?
Filius uiginti quinque annorum erat cum regnare cepisset: & sedecim annis regnauit in hierusalem.
Et dormiuit Ioathan cum patribus suis & sepelierunt eum in ciuitate dauid patris sui: & regnauit Achaz filius eius pro eo.
Filius uiginti annorum erat Achaz cum regnare cepisset: & sedecim annis regnauit in hierusalem. Non fecit autem quod placitum erat coram domino deo suo sicut dauid pater eius.
Sed ambulauit in uijs regum israel: insuper & statuas fecit simulacris baalim.
Ipse est qui succendit ignem in ualle filii ennom: & transire fecit filios suos per ignem iuxta abominationes gentium quas dissipauit dominus a facie filiorum israel.
Et immolauit & adolebat incensum in excelsis & in collibus & subter omnem arborem frondosam.
Tunc tradidit eum dominus deus eius in manu regis syrie: & percusserunt eum & captiuam duxerunt multitudinem eius & adduxerunt eam damascum. Tradita est quoque & in manu regis israel: & percussit eum plaga magna.
Phacee enim filius romelie occidit in iuda centum & uiginti milia uirorum fortium: eo quod dereliquissent dominum deum patrum suorum.
Zechri autem fortissimus de ephraim interfecit Maasiam filium regis & Ezricam principem domus & Elcanam qui secundus erat a rege.
Tulerunt autem filii israel de fratribus suis ducentas mulieres: omnem turbam hanc cum capissent de spoliis: non enim erat numerus eorum.
Et surrexit Obed nomine & contra exercitum qui reuertebatur de samaria dixit ad eos.
Ecce dominus deus patrum uestrorum iratus contra iuda tradidit eos in manus uestras: & occidistis ex eis in furore qui peruenit usque ad celum.
Nunc igitur dicite filios iuda & hierusalem seruos & ancillas uobis fieri: sed & uos habetis delicta in domino deo.
Surrexerunt autem principes de filiis ephraim azarias filius iohanan & azarias filius obed & iezechias filius sellum & amasa filius adalai contra eos qui ueniebant de bello.
Et dixerunt ad eos. Non introducetis huc captiuos: quia delicta nostra & nostra nimia sunt super delicta nostra & grandia peccata nostra: & ira dei super israel.
Et dimiserunt armati captiuos & spolia coram principibus & omni multitudine.
Et surrexerunt uiri qui nominati sunt per nomina & tenuerunt captiuos: & omnia spolia uestierunt de his qui nudi erant: & uestierunt eos & calciauerunt & dederunt cibum & potum & unxerunt eos: & imposuerunt omnes infirmos eorum in asinis & adduxerunt eos ad palmas iuxta fratres suos: & reuersi sunt in samariam.
Rex autem Achaz misit ad regem assyriorum ut auxiliaretur ei.
Idumei quoque uenerunt & percusserunt iudam & captiuauerunt populum.
Et philistiim diffusi sunt per ciuitates campestres & austrum iuda & ceperunt bethsames & aialon & gederoth & socho cum uillis suis & thamnam cum uillis suis & gamzo cum uillis suis & habitauerunt ibi.
Humiliauit enim dominus deus israel iuda propter Achaz regem iuda: quia nudauerat iudam & contempserat dominum.
Et uenit ad eum thelgathphalnasar rex assyriorum & tribulauit eum & non confortauit eum.
Diuisit enim Achaz domum dei & domum regis & principum & dedit regi assyriorum: & non ei auxiliatus est.
Et in tempore tribulationis suę addidit ut contemneret dominum ipse rex Achaz.
Et immolauit diis damascenorum qui percusserant eum: & dixit. Quia dii regum syrie adiuuerunt eos: ipsis immolabo & adiuuabunt me. Ipsi autem fuerunt ei in ruinam & uniuerso israel.
Et congregauit Achaz uasa domus dei & confregit uasa domus dei: & clausit ostia templi dei: & fecit sibi altaria in omni angulo hierusalem.
In omnibus quoque ciuitatibus iuda excelsa fecit ut adolerent incensum diis alienis: & ad iracundiam prouocauit dominum deum patrum suorum.
Reliqua autem sermonum eius & uniuersa opera eius nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iuda & israel?
Dormiuit autem Achaz cum patribus suis & sepelierunt eum in ciuitate hierusalem: non enim introduxerunt eum in sepulchra regum israel: & regnauit Ezechias filius eius pro eo.

Ca. xxix.

Filius uiginti quinque annorum erat Ezechias cum regnare cepisset: & uiginti & nouem annis regnauit in hierusalem. Nomen matris eius Abia filia Zacharie.
Et fecit quod placitum erat coram domino iuxta omnia que fecerat dauid pater eius.
Ipse aperuit ostia templi dei: & instauratis ruinis templi.
Et adduxit sacerdotes & leuitas & congregauit eos in platea orientali.
Et dixit ad eos. Audite me leuite: nunc sanctificamini & sanctificate templum domini dei patrum uestrorum: & auferte immunditiam de sanctuario.
Quia peccauerunt patres nostri & fecerunt malum in conspectu domini dei nostri & dereliquerunt eum: auerterunt faciem suam a tabernaculo domini & dederunt ei dorsum.
Et occluserunt ostia porticus & extinxerunt lucernas & incensum non adolebant & holocausta non offerebant in sanctuario deo israel.
Propterea iratus est furor domini super iudam & hierusalem: & dedit eos in commotionem & in uastitatem & in sibilum sicut uidetis oculis uestris.
Ecce enim ceciderunt patres nostri in gladio: filii nostri & filie nostre & uxores nostre in captiuitate sunt propter hec.
Nunc igitur placet in corde meo ut pactum faciam cum domino deo israel: & auertat furorem iracundie sue a nobis.
Filii mei nolite negligere: quia uos elegit dominus ut stetis coram eo & seruiatis ei & sitis ministri eius & adolentes incensum.
Surrexerunt igitur leuite mahath filius amasai & ioel filius azarie de filiis caath: & de filiis merari cis filius abdi & azarias filius iahalaleel: & de gersonitis ioah filius zemma & eden filius ioah.
De filiis quoque elisaphan semri & iehiel: de filiis asaph zacharias & mathanias.
De filiis aman iehiel & semei: de filiis idithun semeias & oziel.
Congregauerunt autem fratres suos & sanctificati sunt: & ingressi sunt templum domini ut mundarent sicut iussit rex per uerba domini.
Et introierunt sacerdotes templum domini ut mundarent: & omnem immunditiam quam inuenerunt in templo domini eiecerunt in atrium domus domini: & susceperunt leuite ut portarent foras in torrentem cedron.
Cęperunt autem die octauo mensis primi sanctificare: & in die octauo templi domini peruenerunt: & octo diebus templum domini sanctificauerunt: & sextodecimo die mensis primi consummauerunt.
Et intrauerunt ad Ezechiam regem & dixerunt. Mundauimus omnem domum domini & altare holocausti & omnia uasa eius & mensam propositionis & uniuersa uasa eius.
Et omnia uasa que proiecit rex Achaz in regno suo in transgressione sua parauimus & sanctificauimus: & ecce sunt coram altari domini.
Surrexit igitur Ezechias rex mane & congregauit principes ciuitatis & ascendit in domum domini.
Et obtulerunt septem uitulos & septem arietes & septem agnos & septem hircos pro peccato pro regno & pro sanctuario & pro iuda. Dixit autem ut offerrent sacerdotes filii aaron super altare domini.
Et immolauerunt pecora & susceperunt sacerdotes sanguinem & effuderunt super altare: immolauerunt autem arietes & effuderunt sanguinem super altare: immolauerunt & agnos & effuderunt sanguinem super altare.
Et applicuerunt hircos pro peccato coram rege & uniuersa multitudine & inposuerunt manus suas super eos.
Et immolauerunt sacerdotes & mundauerunt sanguine suo altare: ut expiarent omnem israel. Holocausta enim & pro peccato pro omni israel rex precepit.
Et constituit leuites in domo domini cum cymbalis & psalteriis & citharis secundum ordinem dauid & gad uidentis regis & nathan prophete: quia ordinatio erat per manum prophetarum domini.
Et leuite steterunt cum organis dauid & sacerdotes cum tubis.
Et precepit Ezechias ut offerrent holocaustum super altare. Et cum cepissent holocaustum cęperunt & canere domino & tubis & organis dauid regis israel.
Et omnis multitudo adorabat & cantores psallebant & tubicines tubis clangebant: omnia hec usque ad consummationem holocausti.
Et cum consummassent offerre holocaustum: flexerunt rex & omnes qui inuenti sunt cum eo & adorauerunt.
Et dixerunt Ezechias rex & principes leuitis ut laudarent dominum uerbis dauid & asaph uidentis: & laudauerunt usque ad lętitiam & inclinantes adorauerunt.
Et respondens Ezechias dixit. Nunc consecrastis manus uestras domino: accedite & offerte hostias & confessiones in domum domini. Et obtulit omnis multitudo hostias & confessiones & quicumque uoluntarii erant corde holocausta.
Et fuit numerus holocaustorum quod obtulit multitudo septuaginta boues centum arietes ducenti agni: omnia hec in holocaustum domino.
Sanctificata sunt autem sanctificata sexcenti boues & tria milia ouium.
Sacerdotes autem pauci erant & non sufficiebant ad exuendum omnia holocausta: propterea fratres eorum leuite adiuuerunt eos usque ad consummationem operis & donec sanctificarent sacerdotes: leuite enim rectius animum habuerunt ad sanctificandum quam sacerdotes.
Et holocausta cum adipibus pacificorum & libamina in singulis holocaustis: & constituta est ministerium domus domini.
Et lętatus est Ezechias & omnis populus pro his que parauit deus populo: subito enim res facta est.

מִשְׁמֶרֶת יְהוָה וְהִתְקִדֵּשׁ הַלְוִיִּם אֶת־הַמֶּלֶךְ
custodias dñi. Leuite ãt circūdẽt regẽ habẽtes
singuli arma sua: & si quis
alius ingressus fuerit tẽplū
interficiatur: sintq; cum
rege & intrāte & egredie-
te. Fecerũt ergo leuite
& vniuersus iuda iuxta
oĩa q̃ p̃cepat iohada pōtifex. Et assũpserũt sin-
guli viros q̃ sub se erāt: &
veniebãt pordiē sabba
ti cũ his q̃ ipleuerãt sab-
batũ: & egressi erãt. Sic-
dē iohada pōtifex nō di-
miserat abire turmas: q̃ si
bi p singulas hebdoma-
das succedere cōsueuerãt
Dedit iohada sacerdos
cēturiōib; lāceas clype
os & peltas regis dd:
q̃s cōsecrauerat idorho
dei. Cōstituitq; oēs po
pulũ tenẽtiũ pugiones a
pte tẽpli dextra vsq; ad
partẽ tẽpli sinistra corã
altari & tẽplo p circuitũ
regis: & eduxerunt filiũ
regis & iposuerũt ei dia
dema & testimoniũ: &
cōstituerũt eũ regẽ. Vn
xit q̃ illũ iohada pōtifex
& filii ei & precatiq; fũt ei
atq; dixerũt. Viuat rex.
Quod cũ audisset athalia
vocẽ scilicet currẽtiũ
atq; laudãtiũ regẽ; ingres
sa est ad ppl'm in tẽplum
dñi. Cumq; vidisset regẽ
stantẽ sup gradũ in itroi
tu: & principes turmasq;
circa eum
cumq; ppl'm terre gau
dẽtem atq; clangentem
tubis & diuersi gñis or-
ganis cōcinentẽ: vocēq;
laudantium: scidit
vestimẽta sua: & ait. In-
sidie
insidie. Egressus aũt io
iada pontifex ad
cẽturiones & principes
exercitus:
dixit eis. Educite illam
extra
septa templi: & in-
terficiatur foris gladio.
Precepitq; facerdos ne
occideretur i domo dñi
Et iposuerũt cerui cibus
eius manus. Cumq; in-
trasset portam
equorum domus regis
interfecerunt eam
ibi. Pepigit autem iohia-
da fedus
iter se & vniuersum populum & regem vt esset
populum & regem vt esset
ppls dñi. Itaq; ingressus
est ad populum domũ

custodias dñi: & circundabunt leuite regem
τὰς φυλακὰς κυ̃, καὶ κυκλώσουσιν οἱ λευῖται τὸν βασιλέα
in circuitu vir: & arma eius in manu eius: & qui
κυκλῳ ἀνήρ, καὶ τὰ σκεύος αὐτ̃ ἐν τῇ χειρὶ αὐτ̃, καὶ ὃς ἐὰν εἰσ-
gredies in domũ morietur. & erunt cum re
πορευόμενος εἰς τὸν οἶκον ἀποθανεῖται. καὶ ἔσονται μετὰ τ̃ βα-
ge ingrediente eo & egrediente. & fece-
σιλέως εἰσπορευομένου αὐτ̃ καὶ ἐκπορευομένου. καὶ ἐποίη-
runt leuite & vniuersus iuda iuxta omnia que precepe-
σαν οἱ λευῖται καὶ πᾶς ἰούδα κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλα-
rat iohade sacerdos. & assũpsit vnusquisq; viros suos in
το ἰωαδὰ ὁ ἱερεύς. καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ εἰς
gredientes sabbato vsquad exitũ sabbati: qñ
τὰ πορευομένους τ̃ σαββάτου ἕως ἐξόδου τ̃ σαββάτου, ὅτι
nõ soluit iohade sacerdos vicissitudines. & dedit
οὐ κατέλυσεν ἰωαδὰ ὁ ἱερεὺς τὰς ἐφημερίας. καὶ ἔδωκεν
iohade sacerdos centuriones ordinatos: &
ἰωαδὰ ὁ ἱερεὺς τοὺς ἑκατοντάρχους τεταγμένους, καὶ τὰς
enses & clypeos & lanceas & scuta
μαχαίρας καὶ τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀσπίδας
& arma: q̃ erãt regis david: in domo dei de-
καὶ τὰ ὅπλα, ἃ ἦν τ̃ βασιλέως δαυίδ, ἐν οἴκῳ τ̃ θεοῦ ἔδω-
dit eis. & cõstituit omnẽ pplm vnusquẽq; in armis
κεν αὐτοῖς. καὶ ἔστησε πάντα τὸν λαὸν ἕκαστον ἐν τοῖς ὅπλοις
suis: ab humero domus dextro vsq; ad humer
αὐτ̃, ἀπὸ τῆς ὠμίας τ̃ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὠμίας τ̃ οἴ-
mus sinistrũ in altari & domo iuxta re-
κου τῆς ἀριστερᾶς ἐπὶ τ̃ θυσιαστηρίου καὶ τ̃ οἴκου ἐπὶ τὸν βασι-
gẽ in circuitu. & eduxit filiũ regis: & de-
λέα κυκλῳ. καὶ ἐξήγαγεν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ἔδω-
dit sup eũ insignẽ regiũ & testimoniũ: & cõstituc-
κεν ἐπ' αὐτὸν τὸ βασιλεῖον καὶ τὸ μαρτύριον, καὶ ἐβασί-
rũt regẽ eum: & unxit eum ioiade sacerdos & filii
λευσαν αὐτόν, καὶ ἔχρισεν αὐτὸν ἰωαδὰ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ υἱοὶ
eius. & dixerũt: viuat rex. & audiunt gotholia
αὐτ̃. καὶ εἶπον, ζήτω ὁ βασιλεύς. καὶ ἤκουσε γοθολία τὴν
vocem ppli currentiũ & confitentiũ &
φωνὴν τοῦ λαοῦ τῶν τρεχόντων καὶ ἐξομολογουμένων καὶ
laudantiũ eũ rege: & ingressa est re
αἰνούντων μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸν βα-
gẽ in domũ dñi: & vidit: & ecce rex
σιλέα εἰς τὸν οἶκον κυρίου, καὶ εἶδεν, καὶ ἰδοὺ ὁ βασι-
stabat in statione sua: & in introi
λεὺς ἱστήκει ἐπὶ τ̃ στάσεως αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς εἰσό-
tu principes & tubę: & principes circa
δου οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ σάλπιγγες, καὶ οἱ ἄρχοντες περὶ τὸν
regẽ: & ois populus terre gaudentes & clangen
βασιλέα, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εὐφραινόμενοι καὶ σαλπί-
tes in tubis: & cantẽs in organis
ζοντες ἐν ταῖς σάλπιγξιν, καὶ ᾀδόντες ἐν τοῖς ὀργάνοις
cãtus cãtores & laudantes laudẽ: & scidit gotholia
τῆς ᾠδῆς. οἱ δὲ καὶ ὑμνοῦντες αἶνον, καὶ διέρρηξε γοθολία τὴν
stolã suã: & clamauit & dixit: cõiurato cõiurato.
στολὴν αὐτ̃ς, καὶ ἐβόησε καὶ εἶπε, σύνδεσμος σύνδεσμος.
& egressꝰ e iohade sacerdos & precepit centurioni
καὶ ἐξῆλθεν ἰωαδὰ ὁ ἱερεὺς καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἑκατοντάρ-
bus & episcopis & exercitꝰ. & dixit eis:
χοις καὶ τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
educite eã extra domũ: & ite post eã:
ἐξάγετε αὐτὴν ἐκτὸς τ̃ οἴκου, καὶ εἰσέλθετε ὀπίσω αὐτ̃ς,
& interficiatur in gladio: qui dixit sacerdos nõ interficia-
καὶ ἀποθανέτω ἐν ῥομφαίᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς μὴ θανατωθή-
tur in domo dñi. & iposuerũt ei manus: & trãsiuit p
τω ἐν οἴκῳ κυ̃. καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ διῆλθε διὰ τῆς
portã equitũ domꝰ regis: & interfecerũt
πύλης τῶν ἵππων οἴκου τ̃ βασιλέως, καὶ ἐθανάτωσαν
eã ibi. & pepigit iohade fedus inter se & in-
αὐτὴν ἐκεῖ. καὶ διέθετο ἰωαδὲ διαθήκην ἀναμέσον αὐτ̃ καὶ ἀνα-
ter vniuersũ populũ & inter regẽ: vt esset
μέσον παντὸς τ̃ λαοῦ καὶ ἀναμέσον τ̃ βασιλέως, τ̃ εἶναι
in populũ dño. & ingressꝰ e ois populꝰ terre in domũ
εἰς λαὸν τῷ κῷ. καὶ εἰσῆλθε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς τὸν οἶκον

בַּעַל וַיְנַתְּצוּ אֶת־מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת־צְלָמָיו
baal & destruxerũt eã:
et altaria ac simulachra
illius cõfregerũt: & mathan
sacerdotẽ baal iter
fecerũt ante aras. Cõsti
tuit aũt iohada pontifex
in domo dñi & sub ma-
nibꝰ sacerdotũ & leuita-
rum q̃s distribuit dauid
in domo dñi: vt offer-
rent holocausta dño: sic
ut scriptũ est in lege moy
si in gaudio & canticis:
iuxta dispositionẽ dd.
Cõstituit q̃q; ianitores
in portis domꝰ dñi: vt
nõ ingrederetur eã immũ
dus in oĩ re. Assũpsitq;
centuriones & fortissi-
mos viros ac principes
ppli & oẽs vulgi terre:
& fecerũt descẽdere regẽ
de domo dñi & intro
ire per medium
porte superioris i domũ
regis. & collocauerunt
eum in solio regali.
Letatusq; est oĩs popu-
lus terre & vrbs quieuit.
Porro athalia interfec
ta est gladio.
Epren annorũ erat
ioas cũ regnare ce-
pisset & quadraginta annis
regnauit in hierlm. No
matris eius febia de
bersabee. Fecitq; ioas
quod bonum est coram
domino cunctis diebus
ioiade sacerdotis. Acce
pit autem eĩ ioiada duas
vxores: eqbꝰ genu
it filios & filias:
post q̃ placuit ioas
vt instauraret domũ dñi:
congregauitq;
sacerdotes & leuitas &
dixit eis. Egredimini
ad ciuitates iuda & colli-
gite de vniuerso israꝫ pe-
cuniã ad fatatecta
tẽpli
dei nri p singulos ānos:
festinatoq; hoc facite.
Porro
leuite egere negligẽtius.
Vocauitq; rex ioiadam
principem & dixit ei.
Quare tibi nõ fuit cure:
vt cogeres leuitas: infer
re de iuda & de hierlm
pecuniã q̃ cõstituta est a
moyse fuo dñi vt infer
ret cã ois multitudo israꝫ
in tabernaculũ testimo-
nii? Athlia eni ipiissima
& filii eiꝰ destruxerũt do
mũ dei: & de vniuersis
q̃ sctificata fuerãt in tẽplo
dñi ornauerunt phanũ
baalim. Precepit ergo
rex & fecerunt arcam:

baal: & destruxerũt eã:
et altaria ac simulachra
illiꝰ cõfregerũt: matham
q̃q; sacerdotẽ baal iter
fecerũt ante aras. Cõsti
tuit aũt iohada
iohada in positos
in domo dñi & sub ma-
nibꝰ sacerdotũ & leuita-
rum q̃s distribuit dauid
in domo dñi: vt offer-
rent holocausta dño: sic
cut scriptũ est in lege moy
si in gaudio & canticis:
iuxta dispositionẽ dd.
Cõstituit q̃q; ianitores
in portis domꝰ dñi: vt
nõ ingrederetur eã immũ
dus in oĩ re. Assũpsitq;
centuriones & fortissi-
mos viros ac principes
ppli & oẽs vulgi terre:
& fecerũt descẽdere re-
gem de domo dñi & in-
troire per medium
porte superioris i domũ
regis. & collocauerunt
eum in solio regali.
Letatusq; est oĩs popu-
lus terre & vrbs quieuit.
Porro athalia interfec
ta est gladio.

Epren annorũ erat
ioas cũ regnare ce-
pisset & quadraginta annis
regnauit in hierlm. No
matris eius febia de
bersabee. Fecitq; ioas
quod bonum est coram
domino cunctis diebus
ioiade sacerdotis. Acce
pit autem eĩ ioiada duas
vxores: eqbꝰ genu
it filios & filias:
post q̃ placuit ioas
vt instauraret domũ dñi:
congregauitq;
sacerdotes & leuitas &
dixit eis. Egredimini
ad ciuitates iuda & colli-
gite de vniuerso israꝫ pe-
cuniã ad fatatecta
tẽpli
dei nri p singulos ānos:
festinatoq; hoc facite.
Porro
leuite egere negligẽtius.
Vocauitq; rex ioiadam
principem & dixit ei.
Quare tibi nõ fuit cure:
vt cogeres leuitas: infer
re de iuda & de hierlm
pecuniã q̃ cõstituta est a
moyse fuo dñi vt infer
ret cã ois multitudo israꝫ
in tabernaculũ testimo-
nii? Athlia eni ipiissima
& filii eiꝰ destruxerũt do
mũ dei: & de vniuersis
q̃ sctificata fuerãt in tẽplo
dñi ornauerunt phanũ
baalim. Precepit ergo
rex & fecerunt arcam:

baal & destruxerũt & altaria eius & imagines eius cõfregerũt & mathã sacerdotẽ baal interfecerũt coram altaribus suis. & aggressꝰ est ioiade visitationẽ domꝰ dñi in manu sacerdotũ & leuitarum q̃s distribuit dauid in domo dñi: vt offerrent holocausta dño sicut scriptũ est in lege moysi in gaudio & in canticis p manus dauid. & statuit ostiarios & ianitores ad portas domꝰ dñi: ut nõ ingrederetur eã immundus in oi re. Assũpsitq; centuriones & fortissimos viros & principes ppli & oẽs vulgi terre: & deduxerũt regem de domo dñi & intro ierunt per medium superioris portæ domũ regis. & collocauerunt eum in solio regali. Letatusq; est oĩs populus terre & ciuitas quieuit. Athaliam aũt interfecerunt gladio.

Ἐπρὲν ἐτῶν ἦν ὅτε ἐβασίλευσεν, καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ὄνομα μητρὸς αὐτοῦ Σαβεὲ ἐκ Βηρσαβεέ. καὶ ἐποίησεν Ἰωὰς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας Ἰωιαδὲ τοῦ ἱερέως. καὶ ἐλάβετο αὐτῷ Ἰωιαδὲ δύο γυναῖκας, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα, καὶ ἔθετο ὁ Ἰωὰς ἐπὶ καρδίᾳ τοῦ ἐγκαινίσαι τὸν οἶκον κυ̃. καὶ συνάγαγεν τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐξέλθετε εἰς τὰς πόλεις Ἰούδα καὶ συναγάγετε ἐκεῖθεν παρὰ τοῦ Ἰσραὴλ ἀργύριον εἰς καινισμὸν τοῦ οἴκου θεοῦ ὑμῶν ἐκεῖθεν ἱκανοῦ ἐνιαυτοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ ὑμεῖς ταχύνατε τοῦ λαλῆσαι. καὶ οὐκ ἐτάχυναν οἱ Λευῖται. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἰωιαδὲ τὸν ἄρχοντα, καὶ εἶπεν αὐτῷ, διατί οὐκ ἐξεζήτησας περὶ τῶν Λευιτῶν τοῦ εἰσενεγκεῖν ἐκεῖθεν Ἰούδα καὶ Ἰερουσαλὴμ τὸ κήρυγμα Μωυσῆ ἀνθρώπου θεοῦ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν Ἰσραὴλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ; ὅτι γοθολία ἡ ἄνομος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς κατεστασαν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ γε πάντα τὰ ἁγιάσματα οἴκου κυρίου ἐποίησαν τοῖς Βααλείμ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, γενηθήτω γλωσσόκομον

בַּעַל וַיְנַתְּצוּ אֶת־מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת־צְלָמָיו
baal: & destruxerũt eã:
et altaria ac simulachra
illius cõfregerũt: matham
q̃q; sacerdotẽ baal iter
fecerũt ante aras. Cõsti
tuit aũt iohada pontifex
in domo dñi & sub ma-
nibꝰ sacerdotũ & leuita-
rum q̃s distribuit dauid
in domo dñi: vt offer-
rent holocausta dño: sic
ut scriptũ est in lege moy
si in gaudio & canticis:
iuxta dispositionẽ dd.
Cõstituit q̃q; ianitores
in portis domꝰ dñi: vt
nõ ingrederetur eã immũ
dus in oĩ re. Assũpsitq;
centuriones & fortissi-
mos viros ac principes
ppli & oẽs vulgi terre:
& fecerũt descẽdere re-
gem de domo dñi & in-
troire per medium
porte superioris i domũ
regis. & collocauerunt
eum in solio regali.
Letatusq; est oĩs popu-
lus terre & vrbs quieuit.
Porro athalia interfec
ta est gladio.

Epren annorũ erat
ioas cũ regnare ce-
pisset & quadraginta annis
regnauit in hierlm. No
matris eius febia de
bersabee. Fecitq; ioas
quod bonum est coram
domino cunctis diebus
ioiade sacerdotis. Acce
pit autem eĩ ioiada duas
vxores eqbꝰ genuit
filios & filias:
post q̃ placuit ioas
vt instauraret domũ dñi:
congregauitq;
sacerdotes & leuitas &
dixit eis. Egredimini
ad ciuitates iuda & colli-
gite de vniuerso israꝫ pe-
cuniã ad fatatecta tẽpli
dei nri p singulos ānos:
festinatoq; hoc facite.
Porro
leuite egere negligẽtius.
Vocauitq; rex ioiadam
principem & dixit ei.
Quare tibi nõ fuit cure:
vt cogeres leuitas: infer
re de iuda & de hierlm
pecuniã q̃ cõstituta est a
moyse fuo dñi vt infer
ret cã ois multitudo israꝫ
in tabernaculũ testimo-
nii? Athlia eni ipiissima
& filii eiꝰ destruxerũt do
mũ dei: & de vniuersis
q̃ sctificata fuerãt in tẽplo
dñi ornauerunt phanũ
baalim. Precepit ergo
rex & fecerunt arcam:

וַיִּתְּנוּ בְּשַׁעַר בֵּית יְהוָה חֹזָקוֹת: וַיִּתֵּן
קוֹל בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלִַם לְהָבִיא לַיהוָה
מַשְׂאַת מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים עַל
יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר: וַיַּשְׁמִחוּ כָל הַשָּׂרִים
וְכָל הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּשְׁלִיכוּ לָאָרוֹן עַד
לְכָלָה: וַיְהִי בְּעֵת יָבִיא אֶת הָאָרוֹן אֶל
פְּקֻדַּת הַמֶּלֶךְ בְּיַד הַלְוִיִּם וּרְאוֹתָם כִּי
רַב הַכֶּסֶף וּבָא סוֹפֵר הַמֶּלֶךְ וּפְקִיד כֹּהֵן
רֹאשׁ וַיְעָרוּ אֵת הָאָרוֹן וַיִּשְׂאֵהוּ
וַיְשִׁבֻהוּ אֶל מְקוֹמוֹ כָּה עָשׂוּ לְיוֹם בְּיוֹם
וַיֹּאכַפּוּ כֶּסֶף לָרֹב: וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ לִירֹחְעָם
אֶל עֹשֶׂה מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית יְהוָה
וַיִּחְצְבוּ שְׁנַיִם וְחֲרָשִׁים לַחֲדֵשׁ
בֵּית יְהוָה וְגַם לְחַזֵּק וְנַחֲשֶׁת
לְחַזֵּק אֶת בֵּית יְהוָה: וַיַּעֲשׂוּ עֹשֵׂי
הַמְּלָאכָה וַתַּעַל אֲרוּכָה לְמַלְאכָה בְּיָדָם
וַיַּעֲמִידוּ אֶת בֵּית הָאֱלֹהִים עַל מַתְכֻּנְתּוֹ
וְיַאַמְּצֻהוּ וְכַלּוֹתָם הֵבִיאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְיוֹיָדָע אֶת שְׁאָרַן הַכֶּסֶף וַיַּעֲשֵׂהוּ
כֵּלִים לְבֵית יְהוָה כְּלֵי שָׂרֵת וְהַעֹלוֹת
וְכַפּוֹת וּכְלֵי זָהָב וָכֶסֶף וַיִּהְיוּ מַעֲלִים
עֹלוֹת בְּבֵית יְהוָה תָּמִיד כָּל יְמֵי יְהוֹיָדָע:
וַיְזַקֵּן יְהוֹיָדָע וַיִּשְׂבַּע יָמִים וַיָּמָת בֶּן
מְאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּמֹתוֹ: וַיְקַבְּרֻהוּ
בְּעִיר דָּוִיד עִם הַמְּלָכִים כִּי עָשָׂה טוֹבָה
בְּיִשְׂרָאֵל וְעִם הָאֱלֹהִים וּבֵיתוֹ: וְאַחֲרֵי
מוֹת יְהוֹיָדָע בָּאוּ שָׂרֵי יְהוּדָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ
לַמֶּלֶךְ אָז שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵיהֶם: וַיַּעַזְבוּ
אֶת בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיַּעַבְדוּ
הָאֲשֵׁרִים וְאֶת הָעֲצַבִּים וַיְהִי קֶצֶף עַל
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בְּאַשָּׁמָתָם זֹאת:
וַיִּשְׁלַח בָּהֶם נְבִיאִים לַהֲשִׁיבָם אֶל
יְהוָה וַיָּעִידוּ בָם וְלֹא הֶאֱזִינוּ: וְרוּחַ
אֱלֹהִים לָבְשָׁה אֶת זְכַרְיָה בֶן יְהוֹיָדָע
הַכֹּהֵן וַיַּעֲמֹד מֵעַל לָעָם וַיֹּאמֶר
לָהֶם כֹּה אָמַר הָאֱלֹהִים לָמָּה
אַתֶּם עֹבְרִים אֶת מִצְוֹת

"posuerūtq; eā iuxta por
tā' dom' dñi' forin fecus.
"Et pdicatū ē in uda'&
hierlm' vt deferret fungh
"preciū "dño qd cōstituit
'moyses "fu' "dei" fr oēm
"ifrl' in deserto. "Letati
cq; sunt "cūcti' principes
"& ois' ppl's; "& ingressi
"cōtulerunt' in arcā atq;
miserūt ita" vt ipleretur.
'Cūq; tps' "effet vt" deser
rēt' arcā' corā' rege" p ma
nus' leuitaꝝ: "videbāt' ei
"multā" pecuniā: 'ingredie
batur' scriba" regis' & qui
prim' sacerdos' cōstitue
rat: 'effūdebātq; pecuniā
ci erat i' arca. Porro arcā
"reportabāt' ad' locū suū
'Sicq; 'faciebāt" p singlos
dies. 'Et cōgregata est' in
finita' pecunia quā' "dede
runt" rex' & ioiada' his q
pērat' opib' "dom' dñi.
At illi' conducebāt ex ea
'cesores lapidū' & artifi
ces operū singulor' "vt in
staurarēt' domū' dñi: 'fa
bros' q; ferri' & cris" vt
qd cadere cepat fulcire
tur. "Egerūtq; hi" q opa
bātur idustrie' & obduce
batur parietū' cicatrix' p
man' eor'. 'ac fuscitauerūt
'domū' dei' in' statū pri'
stinū: "& firmiter eā stare
fecerūt. 'Cūq; cōplessent
oia opa: "detulerūt' corā
'rege' & ioiada' reliquā p
tē' pecunie: de q' facta sūt
"vasa" tēpli in' misterū
ad' holocausta: "phiale q'
q; '& cetera vasa' aurea' &
argētea. 'Et' offerebātur
'holocausta' i domo' dñi'
'iugit' "cūctis' diēb' "ioia
de. 'Senuit ātē' ioiada' ple
nus' dierū' & mortuus' cū
"cētū' trigita cēt' ānorū:
'sepelierūtq; eū' in ciuitate
"dd' cū" regibus: "eo q' fe
cisset' bonū' "cū isrl' & cū
"domo eius. 'Postq; autē
'obiit' ioiada" i gressū sunt
'pricipes' iuda: & adora
uerūt" regē. Qui delinit'
obsequiis eorū' acquesit
'eis. 'Et dereliq̄rūt' tēplū
"dñi' dei' patrū suoꝝ: 'ser
uierūtq; lucis' & 'sculpti
libꝫ: '& facta c' ira dñi' cō
tra' iudā' & hierl'm' ppter
hoc' pcm. "Mittebatq;
"eis' pphetas' vt reuerte
rētur' ad' dñm: 'qs' pteſti
tes illi' audire "nolebāt.
'Spūs itaq; dei' "induit' za
charia' filiū' ioiade' facer
dōtē: "& stetit' i cōspectu
'populi' & dixit eis. "Hec
"dicit dñs" deus. "Quare
'transgredimini' 'prece
ptum

C

D

E

τ ponatur in porta domꝰ dñi foras: τ predicent
καὶ τεθήτω ἐν τῇ πύλῃ τοῦ οἴκου κυ· τ ἐκήρυξεν, καὶ ἐκηρύξατο ἐν
in uda τ in hierusalē ut deferant dño: sicut di
ἰούδᾳ καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ εἰσενεγκεῖν τῷ κυρίῳ, καθὼς ἔ
xit moyses seruus dei sup isrl in deserto. τ le
τευεν μωυσῆς δοῦλος θεοῦ ἐπὶ τὸν ἸΗΛ ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ πᾶς
tati sunt cūcti principes τ oīs ppls: τ intule
φρόθησαν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαός, καὶ εἰσέφε
runt τ immiserūt in capsulā vsqueo impleta est. τ
ρον καὶ ἐνέβαλον εἰς τὸ γλωσσόκομον ἕως οὗ ἐπλήρωθη. καὶ
facta est in tēpore quo inferebat capsula ad pre
ἐγένετο ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἐνεγκεῖν τὸ γλωσσόκομον πρὸς τὸν προ
fectos regis p manū leuitaꝝ: τ qñ
σταγὸν τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν λευιτῶν, καὶ ὅτε
viderūt q; supabūdaūt argentū: τ venit scriba
εἶδον ὅτι ἐπλεόνασε τὸ ἀργύριον, καὶ ἦλθεν ὁ γραμματεὺς
regis: τ pfectus magnt sacerdotis: τ euacua
βασιλέως, καὶ ὁ πραγματικὸς τοῦ μεγάλου ἱερέως, καὶ ἐξεκέ
uerūt capsulam: τ tulerūt τ cōtulerunt eā in
σαν τὸ γλωσσόκομον, καὶ ἦραν καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν
loco suo. sic faciebāt die ex die: τ cōgre
τόπον αὐτοῦ· οὕτως ἐποίουν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ συνή
gauerūt argētū multū. τ dedit argentū rex
γαγον ἀργύριον πολύ· καὶ ἔδωκεν τὸ ἀργύριον ὁ βασιλεὺς
τ ioiade facerdos facientibꝰ opa in opere
καὶ ἰωιαδὰ ὁ ἱερεὺς τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα εἰς τὴν ἐργασίαν
domꝰ dñi τ cōducebāt cesores lapidū τ artifices vt
οἴκου κυρίου. καὶ ἐμισθοῦντο λατόμους καὶ τέκτονας ἐπὶ
instaurarēt domū dñi. τ ad artifices eriā τ
σκευάσαι τὸν οἶκον κυ· καὶ πρὸς τοὺς τέκτονας καὶ
ferri vt fulcirent domū dñi: τ faciebāt faciēn
σιδήρου τ κραταιῶσαι τὸν οἶκον κυ, καὶ ἐποίουν οἱ ποιοῦν
tes opa: τ ascēdit lōgitudo operū in manū eoꝝ.
τες τὰ ἔργα, καὶ ἀνέβη μῆκος τῶν ἔργων ἐν χερσὶν αὐτῶν.
τ constituerūt domū dñi in statū suū. τ firmāt ita
καὶ ἀνέστησαν τὸν οἶκον κυ ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτ· καὶ ἠσφαλί
re fecerūt eā. τ cū cōpleuerūt domū: detulerūt
σαντο αὐτόν· καὶ ἡνίκα συνετέλεσαν τὸν οἶκον, ἤνεγκαν
ad regē τ ad ioiade reliquū argē
πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς ἰωιαδὰ τὸ κατάλοιπον τοῦ ἀργυρί
ti: τ fecerūt illud vasa in domū dñi: vasa ministra
ου, καὶ ἐποίησαν αὐτὸ σκεύη εἰς τὸν οἶκον κυ, σκεύη λειτουρ
toria: τ holocaustoꝝ: τ mortariola: τ vasa au
γικά, καὶ τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καὶ θυίσκας, καὶ σκεύη χρυ
rea τ argētea. τ intulerūt holocausta in domo dñi
σᾶ καὶ ἀργυρᾶ· καὶ ἤνεγκαν ὁλοκαυτώσεις ἐν τῷ οἴκῳ κυ
semper cūctis diebus ioiade. τ senuit ioiade: τ fuit
διαπαντὸς πάσας τὰς ἡμέρας ἰωιαδά· καὶ ἐγήρασεν ἰωιαδά, καὶ ἦν
plenus dierū. τ moꝛtuus est filiꝰ cētū trigintā anorū
πλήρης ἡμερῶν· καὶ ἐτελεύτησεν υἱὸς ὢν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἐτῶν
cū fuisset ipe. τ sepelierūt eū in ciuitate dauid cum
ἐν τῷ τελευτᾶν αὐτόν· καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ μετὰ τῶν
regibus: qm fecit bonitatem cū isrl: τ cum deo τ
βασιλέων, ὅτι ἐποίησεν ἀγαθοσύνην μετὰ ἸΗΛ, καὶ μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ
domo eius. τ facti est post mortē ioiade igressi sūt pnci
τοῦ οἴκου αὐτοῦ. καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἰωιαδὰ εἰσῆλθον οἱ ἄρχον
pes iuda: τ adorauerūt regē. tūc audiuit eos re
τες ἰούδα, καὶ προσεκύνησαν τὸν βασιλέα· τότε ἤκουσεν αὐτῶν ὁ βα
τ dereliquerunt domū dñi dei patrū suoꝝ.
σιλεύς, καὶ ἐγκατέλιπον τὸν οἶκον κυ τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν.
τ seruierunt astarte τ idolis. τ facta est ira in
καὶ ἐλάτρευσαν τῇ ἀσέρτῃ καὶ τοῖς εἰδώλοις, καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπὶ
iudā τ in hierusalē in peccato suo. τ misit
ἰούδαν καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ παραπτώσει αὐτῶν. καὶ ἀπέστειλε
dñs ad eos pphetas vt cōuerterētur eos ad dñm. τ pteſtabant
κς πρὸς αὐτοὺς προφήτας ἐπιστρέψαι αὐτοὺς πρὸς κν· καὶ διεμαρτύρατο
tur eis: τ nō audierūt. τ spiritus dei induit zacha
αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν· καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐνέδυσε τὸν ζαχα
riā filiū ioiade sacerdotis: τ stetit supra ppm: τ dixit ei
ρίαν τὸν τοῦ ἰωιαδὰ τοῦ ἱερέως, καὶ ἀνέστη ἐπάνω τοῦ λαοῦ, καὶ εἶπεν αὐ
is: hec dixit dñs: quare vos transgredimini precepta
τοῖς, τάδε λέγει κύριος, ἱνατί ὑμεῖς παραπορεύεσθε τὰς ἐντολὰς

dñi: τ nō ꝓsperet tibi
dñi: τ nō ἐυοδωθήσεταί σοι, ὅτι ἐγκατέλιπατε τὸν κν, καὶ
derelinquet vos. τ surrexerūt cōtra eū: τ lapidaue
ὑμᾶς· καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ, καὶ ἐλιθοβόλη
runt eū. lapidibus p pcepti regis in atrio domꝰ
σαν αὐτὸν λίθοις ἐν προστάγματι τοῦ βασιλέως ἐν αὐλῇ οἴκου
dñi: τ nō recordat' ioas' rex' misericordie quā fecit
κυ, καὶ οὐκ ἐμνήσθη ἰωὰς ὁ βασιλεὺς τοῦ ἐλέους οὗ ἐποίησεν
ioiade pter filiū eius: qui cū moreret'ait. "Videat
ἰωιαδὰ ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶδεν ἐκτώσεις τὸν υἱὸν αὐτοῦ·
esī ait mozieb ultor: ut reddat' vobis ꝛ iudicet. τ factū est in
εσὶ λέγει ἐκδικῶν κιν, ἐπόησεν, ἰδοὺ ὑμεῖς κρίνατε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
finem annꝰ: ascendit cōtra ioas' exercitus syrie:
συντελέσαι ἐνιαυτόν, ἀνέβη ἐπὶ ἰωὰς δύναμις συρίας,
τ venerūt in iudam τ in hierusalē: τ interfecerūt
καὶ ἦλθον ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ διέφθειραν
omnes principes populi de populo: τ omnem
πάντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ πάντα τὰ
spolia eorum miserunt regi damasci: qui in
σκῦλα αὐτῶν ἀπέστειλαν τῷ βασιλεῖ δαμασκοῦ, ὅτι ἐν
pauca ex eis venerat exercitus syrie. τ dñs tradi
ὀλίγοις ἦλθεν δύναμις συρίας. καὶ κς παρέδω
dit in manibus corū exercitū multū numꝰ. qm de
κεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δύναμιν πολλὴν σφόδρα, ὅτι ἐγ
reliquerāt dñs deū patrū suoꝝ. τ cum ioas
κατέλιπον κν τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν· καὶ μετὰ ἰωὰς
fecerunt iudicia: τ postq̄ abierunt ipsi ab eo.
ἐποίησαν κρίματα, καὶ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτὸ ἀπ' αὐτοῦ,
reliq̄runt eū in egritudie magna. τ surrexerūt cōtra eo
κατέλιπον αὐτὸν ἐν ἀσθενείᾳ μεγάλῃ· καὶ ἐπέθεντο τῷ ἰω
ꝫ ferut eū in fagitte filiorū ioiade sacerdotis: τ
ὰς οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐν αἱμάσσι τῶν υἱῶν ἰωιαδὰ τοῦ ἱερέως, καὶ
interfecerūt eum in lecto suo τ mortuus ē. τ
ἐθαψαν αὐτὸν ἐν τῇ κλίνῃ αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν. καὶ
sepelierūt eū in ciuitate dauid: τ nō sepelierūt eum i sepul
ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ, καὶ οὐκ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τοῖς τα
chris regum. τ dñs furrexerūt cōtra eum serui ioabad filius
φοις τῶν βασιλέων· καὶ οἱ ἐπανέστησαν ἐπ' αὐτὸν οἱ παῖδες ἰώβαδ υἱὸς
samaath ammanitis: τ iozabed filiꝰ semarith
σαμαὰθ τῆς ἀμμανίτιδος, καὶ ἰωζαβὰδ υἱὸς σαμαρὶθ τῆς
moabitidis: τ filius eius: τ plures assumptiōes cōtra eū.
μοαβίτιδος, καὶ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ πλῆθος λήμματα κατ' αὐτοῦ·
τ fundamentū domꝰ dei. τ reliq̄ ecce sūt scri
καὶ θεμελίωσις τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ τὰ λοιπὰ ἰδοὺ ἐστὶ γε
pta in scriptura libꝛi regum: τ re
γραμμένα ἐπὶ τὴν γραφὴν βιβλίου τῶν βασιλέων, καὶ ἐβα
gnauit amelias filius eius pro eo.
σίλευσεν ἀμεσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Cap.25.

"Filiꝰ cētū viginti τ nouē annoꝝ ameslas cū
Υἱὸς ἐτῶν εἰκοσὶ καὶ πέντε ἐτῶν ἀμεσίας ἐν
regnare cepisset: τ viginti τ nouē ānis' re
τῷ βασιλεύειν αὐτόν· καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβα
gnauit in hierlm: τ nomē matri eiꝰ iodalm ex hierlm
σίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἰωδὰμ ἐξ ἱερουσα
lem. τ fecit recti coꝝ dño: sed nō in corde pfecto.
λήμ. καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυ, ἀλλὰ οὐκ ἐν καρδίᾳ πλήρει.
τ factū ē postq̄ firmatū fuit regnū ei' in manu eius: τ interfecit
καὶ ἐγένετο ὡς κατέστη ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐφόνευσεν
seruos suos q interfecerāt regem patrē suū: τ
τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς φονεύσαντας τὸν βασιλέα τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ
filios eoꝝ nō interfecit secundū scdm legis dñi: sicut
τοὺς υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἐθανάτωσεν κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ νόμου κυ, καθὼς
scriptum ē in lege moysi: sicut precpit dñs dicens: nō morientur
γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ, ὡς ἐνετείλατο κς λέγων, οὐκ ἀποθανοῦνται
patres p filiis: τ filii nō morient̄ p pribꝰ: sed vnus
οἱ πατέρες ὑπὲρ τέκνων καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἢ
quiq; in peccō suo morietur. τ cōgregauit ameslas domū
ἕκαστος ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται. καὶ συνήγαγεν ἀμεσίας τὸν οἶκον
iuda: τ cōstituit eos p domos familiaꝝ eoꝝ tribunos τ
ἰούδα καὶ ἔστησεν αὐτοὺς κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς χιλιάρχους καὶ
centuriones in vniuerso iuda τ beniamin. τ recensuit eos
ἑκατοντάρχους ἐν παντὶ ἰούδᾳ καὶ βενιαμίν· καὶ ἐπεσκέψατο αὐτούς

צָלַח יְהוָה וְלֹא תַצְלִיחוּ כִּי עֲזַבְתֶּם אֶת
עָזַב אֲשֶׁר יְהוָה וַיַּעַזֹב אִתְּכֶם: וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו
רָגַם וַיִּרְגְּמֻהוּ אֶבֶן בְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ בֶּחָצֵר בֵּית
יְהוָה: וְלֹא זָכַר יוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת הַחֶסֶד
רָאָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָדָע אֲבִיו עִמּוֹ וַיְחָרֶג
אֶת בְּנוֹ וַיִּכְמוֹת אֲמַר יְרֶא יְהוָה וְיִדְרֹשׁ:
דָּרַשׁ הָיָה וַיְהִי לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה עָלָה עָלָיו חֵיל
קוּף בּוֹא אֲרָם וַיָּבֹאוּ אֶל יְהוּדָה וּירוּשָׁלִַם
שׁוּחַ שׂוּר וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת כָּל שָׂרֵי הָעָם מֵעָם וְכָל
שְׁלַל שִׁלְחוּ לְמֶלֶךְ דַּרְמֶשֶׂק: כִּי
צָעַר נוא בִּמְצַעַר אֲנָשִׁים בָּאוּ חֵיל אֲרָם
וַיהוָה נָתַן בְּיָדָם חַיִל לָרֹב מְאֹד כִּי
עָזְבוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְאֶת
עָשָׂה שְׁפָטִים: וּבְלַמְּתֶם רָצִים הִתְקַשְּׁרוּ
חָלָה רָבַב אֹתוֹ בְּמַחֲלִיִּים רָעִים וַיְהִי עַמּוֹ יְהוֹעָשׁ הַכֹּהֵן
קָשַׁר עָלָיו עַבְדָיו קֶשֶׁר כְּדֵמִי בְנֵי יְהוֹיָדָע
הֵרַג נָחָה וַיָּמָת עַל מִשָּׁתוֹ וַיִּקְבְּרֻהוּ בָּעִיר
מוּת קָבַר דָּוִיד וְלֹא קִבְּרוּהוּ בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים:
Cap.xxv. בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ
אֲמַצְיָהוּ וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדָּן
הָיָה מִירוּשָׁלִָם: וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
מָלַךְ רַק לֹא בְלֵבָב שָׁלֵם: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
חָזְקָה הַמַּמְלָכָה עָלָיו וַיַּרְגְּ אֶת
עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת הַמֶּלֶךְ אֲבִיו: וְאֶת
מוּת כָּתַב בְּנֵיהֶם לֹא הֵמִית כִּי בַכָּתוּב בַּתּוֹרָה
יָרָה בְּסֵפֶר מֹשֶׁה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא
יָמוּתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא
יָמוּתוּ עַל אָבוֹת כִּי אִישׁ בְּחֶטְאוֹ
מוּת קָבַץ יָמוּתוּ: וַיִּקְבֹּץ אֲמַצְיָהוּ אֶת יְהוּדָה וַיַּעֲמִידֵם
שׁוּר לְבֵית אָבוֹת לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וּלְשָׂרֵי
מֵאָה כָּבַד הַמֵּאוֹת לְכָל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וַיִּפְקְדֵם

שְׁתֵּת עֶשְׂרֵה יָעַן אֱלֹהִים לְהַשְׁחִיתָךְ כִּי עָשִׂיתָ
זֹאת וְלֹא שָׁמַעְתָּ לְעֻצָתִי וַיִּוָּעַץ
אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּשְׁלַח אֶל
יוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז בֶּן יֵהוּא מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה נִתְרָאֶה פָּנִים׃
וַיִּשְׁלַח יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל
אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ
אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל אֶרֶז אֲשֶׁר
בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר תְּנָה אֶת בִּתְּךָ לִבְנִי
לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת הַחוֹחַ׃ אֲמַרְתָּ
הִנֵּה הִכִּיתָ אֶת אֱדוֹם וְנִשָּׂאֲךָ לִבֶּךָ
לְהִכָּבֵד עַתָּה שְׁבָה בְּבֵיתֶךָ לָמָּה
תִתְגָּרֶה רָעָה וְנָפַלְתָּ אַתָּה וִיהוּדָה
עִמָּךְ׃ וְלֹא שָׁמַע אֲמַצְיָהוּ כִּי
מֵהָאֱלֹהִים הָיָה לְמַעַן תִּתָּם בְּיַד כִּי
עָלָה דָרְשׁוּ אֶת אֱלֹהֵי אֱדוֹם׃ וַיַּעַל יוֹאָשׁ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָּנִים הוּא
וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ
אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃ וַיִּנָּגֶף יְהוּדָה לִפְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאָהֳלָיו׃ וְאֶת
אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בֶּן יוֹאָשׁ בֶּן
יְהוֹאָחָז תָּפַשׂ יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
בְּבֵית שֶׁמֶשׁ וַיְבִיאֻהוּ יְרוּשָׁלִַם וַיִּפְרֹץ
בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם מִשַּׁעַר
אֶפְרַיִם עַד שַׁעַר הַפִּנָּה אַרְבַּע מֵאוֹת
אַמָּה׃ וְכָל הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֶת כָּל
הַכֵּלִים הַנִּמְצָאִים בְּבֵית הָאֱלֹהִים
עִם עֹבֵד אֱדוֹם וְאֶת אוֹצְרוֹת בֵּית
הַמֶּלֶךְ וְאֶת בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת וַיָּשָׁב
שֹׁמְרוֹן׃ וַיְהִי אֲמַצְיָהוּ בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ
יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יוֹאָשׁ בֶּן יְהוֹאָחָז
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃
יִתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ הָרִאשֹׁנִים
וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל
סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּמְשְׁ

[illegible]

consiliate dño occidere te: qñ fecisti hoc:
ἐβουλεύσατο κύριος τοῦ διαφθεῖραί σε, ὅτι ἐποίησας τοῦ
τ nō audiuisti cōsilium meū. τ cōsulu-

4.Re. 14.c. Το, καὶ οὐκ ἤκουσας τῆς συμβουλίας μου· καὶ ἐβουλεύσα-
it amasias rex iuda: τ misit ad ioas το ἀμασίας βασιλεὺς ἰούδα, καὶ ἀπέστειλε πρὸς ἰωας
filiū ioachaz filii iu regem israel: dicens: veni τ υἱὸν ἰωαχαζ υἱοῦ ἰου βασιλέα ἰσραήλ, λέγων, δεῦρο καὶ
videamus facieb⁹. τ misit ioas rex ista ὀφθῶμεν πρόσωποις· καὶ ἀπέστειλεν ἰωὰς βασιλεὺς ἰσρα
et ad amasiā regem iuda dicēs: cardūus q̄d λ πρὸς ἀμασίαν βασιλέα ἰούδα λέγων, ὁ ἀκάνθ⁹ ὁ
in libano misit ad cedrum q̄ in liba ἐν τῷ λιβάνῳ ἀπέστειλε πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ λιβά
no dicens: da filiā tuā filio meo in uxo νῳ λέγων, δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖ
rem: τ ecce trāsiit bestia agri q̄ in κα, καὶ ἰδοὺ εἰσεπορεύθη τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ
libano. τ conculcauerunt cardūum. λιβάνῳ. καὶ κατεπάτησαν τὸν ἄκανθον.
hoc dic: τ dā hoc facias cardui tibi ταῦτα εἰπάτω· ἵνα τί ποιήσω τοῖς ἑκατὸν τάλαν
τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ τί ποιήσω τοῖς ἑκατὸν τα
τ ascēdit cardus q̄ in libano τοις οἳς εἶδωκα τῇ δυνάμει ἰσραήλ; καὶ ἐπῆρεν ὁ ἄνθρωπος
et conculcauit cardūm. τ dixit amasias τοις οἳς εἶδωκα τῇ δυνάμει ἰσραήλ; καὶ ἐπῆρεν ὁ ἄνθρωπος
hoi dei: τ dd faciam centū talen τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, καὶ τί ποιήσω τοῖς ἑκατὸν τάλαν
tis q̄ dedi exercitui israel? τ dixit homo τοις οἳς εἶδωκα τῇ δυνάμει ἰσραήλ; καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος
dei: est dño dare tibi plura hic. τ sc τοῦ θεοῦ, ἔστι τῷ κυρίῳ δοῦναί σοι πλείω τούτων. καὶδὲ
parauit amasias exercitū q̄ ventt ad cū παρασκευάσαι ἀμασίας τὴν δύναμιν τὴν ἐλθοῦσαν πρὸς αὐτὸν
χώρισεν ἀμασίας τὴν δύναμιν τὴν ἐλθοῦσαν πρὸς αὐτὸν
ab ephraim: reuertit in locū suū. τ iratꝰ ἀπὸ ἐφραὶμ, ἀπελθεῖν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. καὶ ὠργισθη
est furore suo valde cōtra iudā: τ reuersi σαν τῷ ὀργῇ αὐτῶν σφοδρα ἐπὶ ἰούδαν, καὶ ἐπέστρε
sunt in locū suū in ira furoris. τ amasias con ψαν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν ἐν ὀργῇ θυμοῦ, καὶ ἀμασίας κα
fortaꝰ ē τ accepit populū suū τ tulit in τίσχυσε καὶ παρέλαβε τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς
vallem salinarū: τ percussit ibi filios τὴν κοιλάδα τῶν ἁλῶν, καὶ ἐπάταξεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς
seir decem milia. τ decē milia ceperūt vinos σηὶρ δέκα χιλιάδας· καὶ δέκα χιλιάδας ἐζώγρησαν οἱ
filii iuda: τ attulerūt eos in summitate petrꝰ: υἱοὶ ἰούδα, καὶ ἤνεγκαν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ πετρώ
τ precipitauerūt eos a summitate petræ: καὶ κατεκρήμνισαν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ πετρώ
τ interrupti sunt. τ filii exercitus quos τ υἱοὶ τῆς δυνάμεως οὓς
remiserat amasias ne irent cum ipso in pre ἀπέστρεψεν ἀμασίας τοῦ μὴ πορευθῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς πό
lium: timpositi sunt in ciuitatibus iuda a samaria τ λεμον, ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις ἰούδα ἀπὸ σαμαρείας καὶ
vsq; ad bethoron. τ percusserunt in eis tria milia: ἕως βαιθωρών. καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς τρεῖς χιλιάδας,
τ spoliauerūt spolia multa. τ factū est postꝰ venit καὶ ἐσκύλευσαν σκῦλα πολλά. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἐλθεῖν
amasias q̄ percussit idumeā! τ intulit ad ἀμασίαν κατακόψαι τὸν ἰδουμαῖον, καὶ ἤνεγκε πρὸς
se deos filiorū seyr: τ cōstituit eos sibi in ἑαυτὸν τοὺς θεοὺς υἱῶν σηὶρ, καὶ ἔστησεν αὐτοὺς ἑαυτῷ εἰς
deos τ in cōspectu eox adorabat: τ eis adolebat. τ θεοὺς καὶ ἐναντίον αὐτῶν προσεκύνει, καὶ αὐτοῖς ἐθυε. καὶ
facta est ira dñi in amasiā: τ misit ei p ἐγένετο ὀργὴ κυρίου ἐπὶ ἀμασίαν, καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ προ
phetam: τ dixit ei: dd q̄ fecisti deos populi: q̄ φήτην, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί ἐζήτησας τοὺς θεοὺς τοῦ λαοῦ, οἳ
non liberauerūt populū suū de manu tua? τ factū ē dū οὐκ ἐξείλαντο τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός σου; καὶ ἐγένετο ἐν
loq̄retur ipse ad eum: τ dixit ei: nūquid cōsilia- λαλῆσαι αὐτὸν πρὸς αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, μὴ σύμβου
rii regis dedi te? attende tibi ne p̄cutiat te. λοι βασιλέως δέδωκά σε; πρόσεχε αὐτῷ, ἵνα μὴ πα
τ tacuit ppheta. τ dixit: cognoui q̄ ταξωσί σε. καὶ ἐσιώπησεν ὁ προφήτης, καὶ εἶπεν, ἔγνων ὅτι
ηλ; καὶ ἐν τῷ καιρῷ

לְמַטֵּה בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיִּמְלֹךְ עֶשְׂרִים וְתֵשַׁע
שָׁנָה בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְכָלְיָה מִירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר
בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְּדָוִד אָבִיו כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו
עָשָׂה׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם זֹבְחִים וּמְקַטְּרִים עַל
הַבָּמוֹת׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה עָלָיו וַיַּךְ אֶת עֲבָדָיו
הַמַּכִּים אֶת הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃ וְאֶת בְּנֵי הַמַּכִּים לֹא הֵמִית כַּכָּתוּב
בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת עַל
בָּנִים וּבָנִים לֹא יוּמְתוּ עַל אָבוֹת כִּי אִם אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ׃
וַעֲזַרְיָה הוּא עֻזִּיָּהוּ בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיִּמְלֹךְ חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם
שָׁנָה בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְכָלְיָה מִירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי
יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד
הָעָם זֹבְחִים וּמְקַטְּרִים עַל הַבָּמוֹת׃ וַיְהִי יְהוָה אֶת הַמֶּלֶךְ וַיְהִי
מְצֹרָע עַד יוֹם מוֹתוֹ וַיֵּשֶׁב בְּבֵית הַחָפְשִׁית מְצֹרָע וְיוֹתָם בֶּן
הַמֶּלֶךְ עַל הַבַּיִת שֹׁפֵט אֶת עַם הָאָרֶץ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי עֻזִּיָּהוּ הָרִאשֹׁנִים
וְהָאַחֲרוֹנִים כָּתַב יְשַׁעְיָהוּ בֶּן אָמוֹץ הַנָּבִיא׃ וַיִּשְׁכַּב עֻזִּיָּהוּ עִם
אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִמָּהֶם בְּשָׂדֶה בִּקְבוּרַת הַמְּלָכִים כִּי אָמְרוּ מְצֹרָע
הוּא וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יוֹתָם
בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁא בַּת
צָדוֹק׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ אָבִיו
רַק לֹא בָא בְּהֵיכַל יְהוָה וְעוֹד הָעָם מַשְׁחִתִים׃ הוּא בָּנָה שַׁעַר
בֵּית יְהוָה הָעֶלְיוֹן וּבְחוֹמַת הָעֹפֶל בָּנָה הַרְבֵּה׃ וְעָרִים בָּנָה בְּהַר
יְהוּדָה וּבַחֻרְשׁוֹת בָּנָה בִּרָנִים וּמִגְדָּלִים׃ וְהוּא נִלְחַם עִם מֶלֶךְ
בְּנֵי עַמּוֹן וַיְחָזְקֵם וַיִּתְּנוּ לוֹ בְּנֵי עַמּוֹן בַּשָּׁנָה הַהִיא כִּכַּר כֶּסֶף
מֵאָה וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים כֹּר חִטִּים וְכֹר שְׂעֹרִים וְכָזֹאת יְשִׁיבוּ לוֹ
בְּנֵי עַמּוֹן וְהוּא וְשִׁלְּשׁוֹ וַיְחַזְּקוּ בְּנֵי עַמּוֹן עַד שָׁנָה הַשְּׁלִשִׁית׃
וַיְהִי יוֹתָם הָלַךְ וְחָזַק כִּי הֵכִין דְּרָכָיו לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו׃ וְיֶתֶר
דִּבְרֵי יוֹתָם וְכָל מִלְחֲמֹתָיו וּדְרָכָיו הֵן כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃ בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וַיַּעַשׂ אָחָז הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא כְּדָוִד
אָבִיו׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם מַסֵּכָה עָשָׂה לַבְּעָלִים׃
וְהוּא הִקְטִיר בְּגֵי הִנֹּם וַיַּבְעֵר אֶת בָּנָיו בָּאֵשׁ כְּתוֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּזְבַּח וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת
וְעַל הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן׃ וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה אֱלֹהָיו בְּיַד מֶלֶךְ
אֲרָם וַיַּכּוּהוּ וַיַּשְׁבּוּ בוֹ שִׁבְיָה גְדוֹלָה וַיְבִיאוּהָ דַּמֶּשֶׂק וְגַם בְּיַד
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִתַּן וַיַּכֵּהוּ מַכָּה גְדוֹלָה׃ וַיַּהֲרֹג פֶּקַח בֶּן רְמַלְיָהוּ
בִּיהוּדָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בְּיוֹם אֶחָד כֹּל אַנְשֵׁי חַיִל בַּעֲזָבָם
אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם׃ וְזִכְרִי גִבּוֹר אֶפְרַיִם הָרַג אֶת מַעֲשֵׂיָהוּ
בֶן הַמֶּלֶךְ וְאֶת עַזְרִיקָם נְגִיד הַבַּיִת וְאֶת אֶלְקָנָה מִשְׁנֵה לַמֶּלֶךְ׃
וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲחֵיהֶם מָאתַיִם אֶלֶף נָשִׁים בָּנִים וּבָנוֹת
וְגַם בָּזְזוּ מֵהֶם שָׁלָל רָב וַיָּבִיאוּ אֶת הַשָּׁלָל דַּמֶּשֶׂק׃ וַיְהִי שָׁם
נְבִיא לַיהוָה עֹדֵד שְׁמוֹ וַיֵּצֵא לִפְנֵי הַצָּבָא הַבָּאִים לְשֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם הִנֵּה בַּחֲרוֹן אַף יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם בְּיִשְׂרָאֵל נָתַן
אוֹתָם בְּיֶדְכֶם וַתַּהַרְגוּ בָם בְּזַעַף עַד לַשָּׁמָיִם׃ וְעַתָּה אַתֶּם אֹמְרִים
לְכִבּוֹשׁ לָכֶם לְעַבְדִים וְלִשְׁפָחוֹת לִבְנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם הֲלֹא
אַךְ אַתֶּם חַטָּאִים לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וְעַתָּה שִׁמְעוּ נָא אֵלַי וְשַׁלְּחוּ
אֶת הַשִּׁבְיָה אֲשֶׁר שְׁבִיתֶם מֵאֲחֵיכֶם כִּי חֲרוֹן אַף יְהוָה עֲלֵיכֶם׃
וַיָּקֻמוּ אֲנָשִׁים מֵרָאשֵׁי בְנֵי אֶפְרַיִם עֲזַרְיָה בֶן יְהוֹחָנָן בֶּרֶכְיָה
בֶן מְשִׁלֵּמוֹת וִיחִזְקִיָּה בֶן שַׁלֻּם וַעֲמָשָׂא בֶן חַדְלָי עַל הַבָּאִים
מִן הַצָּבָא׃ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם לֹא תָבִיאוּ הֵנָּה אֶת הַשִּׁבְיָה כִּי עַל
אַשְׁמָה עַל יְהוָה אַתֶּם עֹשִׂים עַל חַטֹּאתֵינוּ וְעַל אַשְׁמָתֵנוּ כִּי רַבָּה
אַשְׁמָתֵנוּ וְחָרוֹן אַף עַל יִשְׂרָאֵל׃ וַיְקַבְּלוּ הַחֲלוּצִים וְאֶת הַשִּׁבְיָה
וְאֶת הַשָּׁלָל לִבְגָדִים הִלְבִּישׁוּ כָל עָרֹם מִתּוֹכָם וַיַּלְבִּשֻׁם וַיַּנְעִלֻם
וַיַּשְׁקוּם וַיַּסְכֻּם וַיְנַהֲלֻם בַּחֲמֹרִים לְכָל כּוֹשֵׁל וַיְבִיאֻם יְרֵחוֹ עִיר
הַתְּמָרִים אֶל אֲחֵיהֶם וַיָּשׁוּבוּ שֹׁמְרוֹנָה׃ בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח הַמֶּלֶךְ
אָחָז אֶל מַלְכֵי אַשּׁוּר לְעָזְרֵהוּ׃ וְגַם אֲדוֹמִים בָּאוּ וַיַּכּוּ בִיהוּדָה
וַיַּשְׁבּוּ שִׁבְיָה׃ וּפְלִשְׁתִּים פָּשְׁטוּ בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבַנֶּגֶב יְהוּדָה
וַיִּלְכְּדוּ בֵּית שֶׁמֶשׁ וְאַיָּלוֹן וּגְדֵרוֹת וְשׂוֹכוֹ וּבְנוֹתֶיהָ וְתִמְנָה וּבְנוֹתֶיהָ
וְגִמְזוֹ וּבְנוֹתֶיהָ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ כִּי הִכְנִיעַ יְהוָה אֶת יְהוּדָה עַל אָחָז
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי פָרַע בִּיהוּדָה וַיִּמְעֹל מָעַל בַּיהוָה׃ וַיָּבֹא עָלָיו
תִּלְגַּת פִּלְנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּצַר לוֹ וְלֹא חִזְּקוֹ׃ כִּי חִלֵּק אָחָז
אֶת בֵּית יְהוָה וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְשָׂרִים וַיִּתֵּן לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא
לְעֶזְרָה לוֹ׃ וּבְעֵת צָרָתוֹ לוֹ הוֹסִיף לִמְעֹל בַּיהוָה הוּא אָחָז הַמֶּלֶךְ׃
וַיִּזְבַּח לֵאלֹהֵי דַּמֶּשֶׂק הַמַּכִּים אֹתוֹ וַיֹּאמֶר כִּי אֱלֹהֵי מַלְכֵי אֲרָם
הֵם עֹזְרִים לָהֶם לָהֶם אֲזַבְּחָה וְיַעְזְרוּנִי וְהֵמָּה הָיוּ לוֹ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל
לְהִכָּרֵת׃ וַיְקַבֵּץ אָחָז אֶת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְקַצֵּץ אֶת כְּלֵי בֵית
הָאֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר אֶת דַּלְתוֹת בֵּית יְהוָה וַיַּעַשׂ לוֹ מִזְבְּחוֹת בְּכָל פִּנַּת
יְרוּשָׁלִָם׃ וּבְכָל עִיר וָעִיר לִיהוּדָה עָשָׂה בָמוֹת לְקַטֵּר לֵאלֹהִים אֲחֵרִים
וַיַּכְעֵס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו׃ וְיֶתֶר דְּבָרָיו וְכָל דְּרָכָיו הָרִאשֹׁנִים
וְהָאַחֲרוֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב
אָחָז עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בָּעִיר בִּירוּשָׁלִַם כִּי לֹא הֱבִיאוּהוּ
אֶל קִבְרוֹת מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ יְחִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ בֶּן עֶשְׂרִים
וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְחִזְקִיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וְתֵשַׁע וְעֶשְׂרִים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
וְשֵׁם אִמּוֹ אֲבִיָּה בַּת זְכַרְיָהוּ׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר
עָשָׂה דָּוִד אָבִיו׃ הוּא בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁנַת הָרִאשׁוֹנָה לְמָלְכוֹ
פָּתַח אֶת דַּלְתוֹת בֵּית יְהוָה וַיְחַזְּקֵם׃ וַיָּבֵא אֶת הַכֹּהֲנִים וְאֶת
הַלְוִיִּם וַיַּקְהֵם לִרְחוֹב הַמִּזְרָח׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְעוּנִי הַלְוִיִּם עַתָּה
הִתְקַדְּשׁוּ וְקַדְּשׁוּ אֶת בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם וְהוֹצִיאוּ אֶת
הַנִּדָּה מִן הַקֹּדֶשׁ׃ כִּי מָעֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ וַיַּעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וַיַּעַזְבֻהוּ וַיָּסֵבּוּ פְנֵיהֶם מִמִּשְׁכַּן יְהוָה וַיִּתְּנוּ עֹרֶף׃ גַּם
סָגְרוּ דַּלְתוֹת הָאוּלָם וַיְכַבּוּ אֶת הַנֵּרוֹת וְקִטֹּרֶת לֹא הִקְטִירוּ וְעוֹלָה
לֹא הֶעֱלוּ בַּקֹּדֶשׁ לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי קֶצֶף עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם
וַיִּתְּנֵם לְזַעֲוָה לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה כַּאֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים בְּעֵינֵיכֶם׃
וְהִנֵּה נָפְלוּ אֲבוֹתֵינוּ בֶּחָרֶב וּבָנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְנָשֵׁינוּ בַּשִּׁבְיָה עַל
זֹאת׃ עַתָּה עִם לִבָּבִי לִכְרֹת בְּרִית לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשֹׁב
מִמֶּנּוּ חֲרוֹן אַפּוֹ׃ בְּנַי עַתָּה אַל נָא תִשְׁלוּ כִּי בָכֶם בָּחַר יְהוָה
לַעֲמֹד לְפָנָיו לְשָׁרְתוֹ וְלִהְיוֹת לוֹ מְשָׁרְתִים וּמְקַטְּרִים׃ אָז יָקֻמוּ
הַלְוִיִּם מַחַת בֶּן עֲמָשַׂי וְיוֹאֵל בֶּן עֲזַרְיָהוּ מִבְּנֵי הַקְּהָתִי וּמִבְּנֵי
מְרָרִי קִישׁ בֶּן אַבְדִּי וַעֲזַרְיָהוּ בֶן יְהַלְלְאֵל וּמִבְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי יוֹאָח
בֶּן זִמָּה וְעֵדֶן בֶּן יוֹאָח׃ וּמִבְּנֵי אֱלִיצָפָן שִׁמְרִי וְיֵעוּאֵל וּמִבְּנֵי אָסָף
זְכַרְיָה וּמַתַּנְיָה׃ וּמִבְּנֵי הֵימָן יְחִיאֵל וְשִׁמְעִי וּמִבְּנֵי יְדוּתוּן שְׁמַעְיָה
וְעֻזִּיאֵל׃ וַיַּקְהִילוּ אֶת אֲחֵיהֶם וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיָּבֹאוּ כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ
בִּדְבָרֵי יְהוָה לְטַהֵר׃ וַיָּבֹאוּ הַכֹּהֲנִים לִפְנִים בְּבֵית יְהוָה לְטַהֵר
וַיּוֹצִיאוּ אֶת כָּל הַטֻּמְאָה אֲשֶׁר מָצְאוּ בְּהֵיכַל יְהוָה אֶל חֲצַר בֵּית
יְהוָה וַיְקַבְּלוּ הַלְוִיִּם לְהוֹצִיא לַחוּצָה לַנַּחַל קִדְרוֹן׃ וְהַחֵלּוּ בְּאֶחָד
לָרִאשׁוֹן לְקַדֵּשׁ וְאֶל אוּלָם יְהוָה בָּאוּ וַיְקַדְּשׁוּ אֶת בֵּית יְהוָה לִשְׁמוֹנַת
יָמִים וּבְיוֹם שְׁמוֹנָה לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן כִּלּוּ׃ וּבְיוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן בָּאוּ אֶל אוּלָם יְהוָה וַיְקַדְּשׁוּ אֶת בֵּית יְהוָה וְאֶת מִזְבַּח
הָעוֹלָה וְאֶת כָּל כֵּלָיו וְאֶת שֻׁלְחַן הַמַּעֲרֶכֶת וְאֶת כָּל כֵּלָיו׃ וְאֶת כָּל
הַכֵּלִים אֲשֶׁר הִזְנִיחַ הַמֶּלֶךְ אָחָז בְּמַלְכוּתוֹ בְּמַעֲלוֹ הֲכִינוּם וְקִדָּשׁוּם
וְהִנָּם לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה׃ וַיַּשְׁכִּימוּ יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַל אֶת שָׂרֵי
הָעִיר וַיַּעַל בֵּית יְהוָה׃ וַיָּבִיאוּ פָּרִים שִׁבְעָה וְאֵילִים שִׁבְעָה וּכְבָשִׂים
שִׁבְעָה וְעַתּוּדִים שִׁבְעָה לְחַטָּאת עַל הַמַּמְלָכָה וְעַל הַמִּקְדָּשׁ וְעַל
יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים לְהַעֲלוֹת עַל מִזְבַּח יְהוָה׃ וַיִּשְׁחֲטוּ
הַבָּקָר וַיְקַבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וַיִּזְרְקוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחֲטוּ הָאֵילִים
וַיִּזְרְקוּ הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחֲטוּ הַכְּבָשִׂים וַיִּזְרְקוּ הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ׃
וַיַּגִּישׁוּ אֶת הַשְּׂעִירִים לַחַטָּאת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַקָּהָל וַיִּסְמְכוּ אֶת
יְדֵיהֶם עֲלֵיהֶם׃ וַיִּשְׁחָטוּם הַכֹּהֲנִים וַיַּחַטְּאוּ אֶת דָּמָם עַל הַמִּזְבֵּחַ
לְכַפֵּר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי לְכָל יִשְׂרָאֵל אָמַר הַמֶּלֶךְ וְהַחַטָּאת׃
וַיַּעֲמֵד אֶת הַלְוִיִּם בְּבֵית יְהוָה בִּמְצִלְתַּיִם בִּנְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת כְּמִצְוַת
דָּוִד וְגָד חוֹזֵה הַמֶּלֶךְ וְנָתָן הַנָּבִיא כִּי בְיַד יְהוָה הַמִּצְוָה בְּיַד נְבִיאָיו׃
וַיַּעַמְדוּ הַלְוִיִּם בִּכְלֵי דָוִד וְהַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת׃ וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ
לְהַעֲלוֹת הָעוֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וּבְעֵת הָחֵלָּה הָעוֹלָה הֵחֵלָּה שִׁיר יְהוָה
וְהַחֲצֹצְרוֹת וְעַל יְדֵי כְּלֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ וְכָל הַקָּהָל מִשְׁתַּחֲוִים
וְהַשִּׁיר מְשֹׁרֵר וְהַחֲצֹצְרוֹת מְחַצְצְרוֹת הַכֹּל עַד כְּלוֹת הָעֹלָה׃ וּכְכַלּוֹת
לְהַעֲלוֹת הִכְרִיעוּ הַמֶּלֶךְ וְכָל הַנִּמְצְאִים אִתּוֹ וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃ וַיֹּאמֶר
יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לַלְוִיִּם לְהַלֵּל לַיהוָה בְּדִבְרֵי דָוִד וְאָסָף
הַחוֹזֶה וַיְהַלְלוּ עַד שָׂשׂוֹן וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃ וַיַּעַן יְחִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר
עַתָּה מִלֵּאתֶם יֶדְכֶם לַיהוָה גְּשׁוּ וְהָבִיאוּ זְבָחִים וְתוֹדוֹת בֵּית יְהוָה
וַיָּבִיאוּ הַקָּהָל זְבָחִים וְתוֹדוֹת וְכָל נְדִיב לֵב עוֹלוֹת׃ וַיְהִי מִסְפַּר
הָעוֹלָה אֲשֶׁר הֵבִיא הַקָּהָל בָּקָר שִׁבְעִים אֵילִים מֵאָה כְּבָשִׂים מָאתַיִם
לְעוֹלָה לַיהוָה כָּל אֵלֶּה׃ וְהַקֳּדָשִׁים בָּקָר שְׁשׁ מֵאוֹת וְצֹאן שְׁלֹשֶׁת
אֲלָפִים׃ כִּי יְשָׁרִים הָיוּ הַלְוִיִּם לְהַפְשִׁיט אֶת הָעוֹלוֹת מִן הַכֹּהֲנִים
כִּי עַד יוֹם כַּלּוֹת הַמְּלָאכָה וְעַד הִתְקַדֵּשׁ הַכֹּהֲנִים כִּי הַלְוִיִּם יְשָׁרִים
לְהִתְקַדֵּשׁ מִכֹּהֲנִים׃ וְגַם עוֹלוֹת בְּרֹב חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים וְנִסְכֵּי עַל
כָּל עוֹלָה וַתִּכּוֹן עֲבוֹדַת בֵּית יְהוָה׃ וַיִּשְׂמַח יְחִזְ

סוּר מֵאַחֲרֵי יְהוָה אֲשֶׁר סָרוּ מֵאַחֲרָיו לְנַסּוֹת אֶת־יְהוָה
וַיְקַנְאוּ אֹתוֹ בְּפִסִלֵיהֶם וַיְזַבְּחוּ לְבָעָלִים וַיְקַטְּרוּ לְפֶסֶל
לְהַכְעִיסוֹ וַיִּפְרֹץ בָּהֶם מַגֵּפָה וַיִּפְנְחָס וַיְכַפֵּר וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה
וַיֵּחָשֶׁב לוֹ צְדָקָה לְדֹר וָדֹר עַד־עוֹלָם וַיְקַצְפוּ עַל־מֵי מְרִיבָה
וַיֵּרַע לְמֹשֶׁה בַּעֲבוּרָם כִּי הִמְרוּ אֶת־רוּחוֹ וַיְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיו
לֹא הִשְׁמִידוּ אֶת־הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם וַיִּלְמְדוּ
וַיִּתְעָרְבוּ בַּגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם וַיַּעַבְדוּ אֶת־עֲצַבֵּיהֶם
וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ וַיִּזְבְּחוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם לַשֵּׁדִים
וַיִּשְׁפְּכוּ דָם נָקִי דַּם בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זָבְחוּ לַעֲצַבֵּי כְנָעַן
וַתֶּחֱנַף הָאָרֶץ בַּדָּמִים וַיִּטְמְאוּ בְמַעֲשֵׂיהֶם וַתִּזְנֶה בְּמַעַלְלֵיהֶם
וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּעַמּוֹ וַיְתָעֵב אֶת־נַחֲלָתוֹ וַיִּתְּנֵם בְּיַד גּוֹיִם
וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם שֹׂנְאֵיהֶם וַיִּלָּחֲצוּם וַיִּכָּנְעוּ תַּחַת יָדָם
וַיַּצִּלֵם בְּעֵתִים רַבּוֹת וְהֵם מַמְרִים בַּעֲצָתָם וַיָּמֹכּוּ בַּעֲוֹנָם
וַיַּרְא בְּצָרָתָם בְּשָׁמְעוֹ אֶת־רִנָּתָם וַיִּזְכֹּר לָהֶם אֶת־בְּרִיתוֹ
וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָיו וַיִּתְּנֵם לְרַחֲמִים נֶגֶד כָּל־שׁוֹבֵיהֶם
וַיְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוֹשִׁיעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ
לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעוֹלָם
וְיֹאמַר כָּל־הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַיהוָה

Ca.xxvj.

וַיִּקַּח כָּל־עַם יְהוּדָה אֶת־עֻזִּיָּהוּ וְהוּא בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו אֲמַצְיָהוּ
הוּא בָּנָה אֶת־אֵילוֹת וַיְשִׁיבָהּ לִיהוּדָה אַחֲרֵי שְׁכַב הַמֶּלֶךְ עִם אֲבֹתָיו בֶּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיִּמְלֹךְ
וְחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו
וַיְהִי לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים בִּימֵי זְכַרְיָהוּ הַמֵּבִין בִּרְאֹת אֱלֹהִים וּבִימֵי דְרִשׁוֹ אֶת־יְהוָה הִצְלִיחוֹ הָאֱלֹהִים
וַיֵּצֵא וַיִּלָּחֶם בְּפְלִשְׁתִּים וַיִּפְרֹץ אֶת־חוֹמַת גַּת וְאֶת־חוֹמַת יַבְנֶה וְאֶת־חוֹמַת אַשְׁדוֹד
וַיִּבֶן עָרִים בְּאַשְׁדוֹד וּבַפְּלִשְׁתִּים וַיְהוָה עֲזָרוֹ עַל־פְּלִשְׁתִּים וְעַל־הָעַרְבִיִּים הַיֹּשְׁבִים בִּגּוּר בַּעַל
וְהַמְעוֹנִים וַיִּתְּנוּ הָעַמּוֹנִים מִנְחָה לְעֻזִּיָּהוּ וַיֵּלֶךְ שְׁמוֹ עַד־לְבוֹא מִצְרַיִם כִּי הֶחֱזִיק עַד לְמַעְלָה וַיִּבֶן
מִגְדָּלִים בִּירוּשָׁלִַם עַל־שַׁעַר הַפִּנָּה וְעַל שַׁעַר הַגַּיְא וְעַל הַמִּקְצוֹעַ וַיְחַזְּקֵם וַיִּבֶן מִגְדָּלִים בַּמִּדְבָּר וַיַּחְצֹב
בֹּרוֹת רַבִּים כִּי מִקְנֶה רַב הָיָה לוֹ וּבַשְּׁפֵלָה וּבַמִּישׁוֹר אִכָּרִים וְכֹרְמִים בָּהָרִים וּבַכַּרְמֶל מְאֹהֲבֵי אֲדָמָה הָיָה
וַיְהִי לְעֻזִּיָּהוּ חַיִל עֹשֵׂי מִלְחָמָה יוֹצְאֵי צָבָא לְפֻקֻדַּת סֹפְרִים יְדִיעִי לְדָרֵשׁ בְּמִסְפַּר בְּפִקְדָּתָם בְּיַד
יְעִיאֵל הַסּוֹפֵר וּמַעֲשֵׂיָהוּ הַשּׁוֹטֵר עַל־יַד חֲנַנְיָהוּ מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ לְכָל כְּמַסַּר

'receſſit'a'domino: ꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏ
'tetēderūt'ei'in ſidias'in
hieruſalē.'Cūq; fugiſſet
'''lachis'''miſerunt ꝏꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏ
'et interfecerūt eum'ibi:
'reportāteſq;'ſup'equos
'ſepeliert'eū'cū'ptrib'
ſuis'in ciuitate dd. 26.

OMnis autem'popu
lus'iuda ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'filum eius'oziam'anno
rum'ſedecim ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'''conſtitut'regē'p'amaſ
ia'patre ſuo . ꝏꝏꝏꝏꝏ
'Ipe'edificauit'ahilat:'&
reſtituit eā ditioni'iude
'poſtq;'dormiut'rex'cū
'patribus ſuis. ꝏꝏꝏꝏꝏ
'Sedecim'annorum erat
'oziasꝰ'cū regnare cepiſ
ſet'& quinquaginta'duo
bus'''annis ''regnauit ꝏ
'in hier'm.'Nomēq; ma
tris eius'iecelia'de ꝏꝏꝏ
'hier'm.'Feciſq;'qd erat
rectū'in oculis'domin
'iuxta omnia'q; fecerat
'amaſias'pater eius:'&
'exquſiuit'deū'in die'
'zacharie'intelligentis &
'''videntis'''deum. Cunq;
'requireret ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'dñm'direxit eū in omni
bus. Deniq;'egreſſus eſt
'& pugnauit'contra phi
liſtiim'& deſtruxit'murū
'geth'et'murum'iamnie
'murumq;'azoti. ꝏꝏꝏꝏ
'Edificauit quoq;'opida
'''in azoto'''& philiſtiim:
'°& adiuuit eum'deus'cō
tra'philiſtiim'° & contra
'arabes'qui habitabāt'in
gurbaal ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'et cōtra ꝫmontas.'Ap
pēdebātq;'ꝫmonite'mu
nera'ozie:'et diuulgatū
eſt'nomē eius'vſq;'ad in
troitū'egypti'ꝓpter cre
bras victorias. ' Edifica
uitq;'ozias'turres'in hie
ruſalē:'ſup'portā'āguli:
'et ſup'portā'vallis:'& re
liqs'in eodē muri'latere
'firmauitq;'eas.'Extru
xitq;'turres'i ſolitudine
'et effodit'ciſternas'pluri
mas'eo q'''haberet'mul
ta'pecora:'tā in cāpeſtri
bus'q;'in heremi vaſtita
te.'Vineas ſcq; habuit'&
'vinitores'in mōtib'et i
carmelo:'erat'qppe ho
mo agriculture deditus.
'Fuit ār'exercit'ꝰ bellato
rū'q;'pcedebātꝰ ad plia
'ſub manu'''iehuhel'' ſcri
be:'maaſieq;'ꝓ doctoris:
&'ſub'manu'ananie qui
erat'de ducibus'regis.
'Omniſq;'numerus ꝏꝏ

quo receſſit ameſias a dño: cōuerſa ē cōtra ipm cōiu
ratio in hieruſalem: t fugit in lachis: t miſe
runt poſt eū in lachis: t interfecerūt
eum ibi. t reportauerūt eū ſup equos:
t ſepe
lierūt eum cum patribus ſuis in ciuitate dd.

Φαρ ἀυχὼν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει τοῦ Δαυίδ. Ca.26

Καὶ ἔλαβε πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς ὀζίαν, καὶ αὐτὸς υἱὸς A
ἐκκαίδεκα ἐτῶν, καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς 4.Re.
αὐτοῦ ἀμεσίου. αὐτὸς ὠκοδόμησε τὴν αἴλὰθ, αὐτὸς ἐπέστρε 4.C.
ψεν αὐτὴν τῷ Ἰούδα, μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα με
patribus ſuis, filius ſedecim annoꝝ oziasꝰ cū
τὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. υἱὸς ἐκκαίδεκα ἐτῶν ὀζίας ἐν
regnauit ipſe. t ꝺnquaginta t duobꝰ annis 4.Re.
τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη 15.ꝯ
regnauit in hieruſalem: t nomen matri ſue
ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ
iechelia ab hierm. t feciſt recti coꝝ
Ἰεχελία ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνάντιον
dño iuxta oia q̄ fecit ameſias pater e
κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἀμεσίας ὁ πατὴρ αὐ
ius. t fuit ḡrens dñm in diebus zacha
τοῦ· καὶ ἦν ἐκλιπὼν τὸν κύριον ἐν ταῖς ἡμέραις Ζαχαρί
rie intelligētis in viſione dei: t in diebus
ου τοῦ συνιέντος ἐν ὁράσει θεοῦ, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
ſuis dḡus ſfluit dñm: direxit cum dño
αὐτοῦ εἰς ἐξεζήτησε τὸν κύριον, κατευθύνειν αὐτὸν κύριος
deus. t egreſſus ē oziasꝰ t pugnauit cōtra philī
ὁ θεός. καὶ ἐξῆλθεν ὀζίας καὶ ἐπολέμησεν πρὸς τοὺς ἀλλο
ſtiū: t deſtruxit muros geth: t muros iab
φύλους, καὶ καθεῖλε τὰ τείχη γεθ, καὶ τὰ τείχη Ἰαβ
na: t muros azoti. t edificauit ciuitates in
νά, καὶ τὰ τείχη Ἀζώτου. καὶ ὠκοδόμησε πόλεις ἐν
azoto: t in philiſtiis. t adiuuit eum
Ἀζώτῳ, καὶ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. καὶ κατίσχυσεν αὐτὸν
dñs cōtra philiſtiū t cōtra arabes
κύριος ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐπὶ τοὺς Ἄραβας
q̄ habitabant in petra t cōtra mi
τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς πέτρας καὶ ἐπὶ τοὺς μι
neos. t dederūt minei dona oziꝰ: t fuit
ναίους. καὶ ἔδωκαν οἱ μιναῖοι δῶρα τῷ ὀζίᾳ, καὶ ἦν B
nomē eius vſq; ad introitū egypti: q̄n ꝓualu
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕως εἰσόδου Αἰγύπτου, ὅτι κατίχυσ
it vſq; ad ſupra. t edificauit oſtas turres in hie
σεν ἕως ἄνω. καὶ ὠκοδόμησεν ὀζίας πύργους ἐν Ἰε
ruſalem: t ſup portā anguli t ſup por
ρουσαλήμ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς γωνίας καὶ ἐπὶ τὴν πύ
tā vallis t ſup angulos: t firmauit e
λην τῆς φάραγγος καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν, καὶ κατίσχυσεν αὐ
as. t edificauit turres in ſolitudie: t effodit
τάς. καὶ ὠκοδόμησεν πύργους ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐλατόμησε
ciſternas multas: q̄n pecora multa fuerunt ei in pla
λάκκους πολλούς, ὅτι κτῆνη πολλὰ ὑπῆρχεν αὐτῷ ἐν σε
nicie t in cāpeſtri. agricultores t vinitores in
φηλᾷ καὶ ἐν τῇ πεδινῇ· γεωργοὶ καὶ ἀμπελουργοὶ ἐν τοῖς
mōtib t in carmelo: q̄n vir agriculture dedit erat. t
ὄρεσιν καὶ ἐν τῷ καρμήλῳ, ὅτι ἄνηρ φιλογεωργὸς ἦν. καὶ
fuerūt oſie exercitus facietes bellum: t egrediebā
ἐγένοντο τῷ ὀζίᾳ δυνάμεις ποιοῦσαι πόλεμον, καὶ ἐκπορευό
tur in acie. t numerus cōſiderationis eoꝝ
μεναι εἰς παράταξιν· καὶ ὁ ἀριθμὸς τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν
p manū iehiel ſcribe t maaſie iudicis: t
ꝓ manū ananie ſucceſſoris regis. oīs ñerus
ἀπὸ χειρὸς Ἰεϊὴλ τ γραμματέως καὶ μαασίου τ κριτ, καὶ
ꝓ manū ananie ſucceſſoris regis. oīs ñerus
ἀπὸ χειρὸς ἀναν[illegible] τ ἀπὸ ὄχου τ βασιλέως. πᾶς ἀριθμὸς

principiū familiarū fortium in belli duo
τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τῶν δυνατῶν εἰς πόλεμον δι
milia trecenti. t cū eis exercitus bellatores
χίλιοι ἑξακόσιοι. καὶ μετ' αὐτῶν δυνάμεις πολεμικαὶ
trecenta milia t ſeptē milie quingent. hi
τριακόσιαι χιλιάδες καὶ ἑπτακισχίλιοι πεντακόσιοι. οὗ

C

facientes bellū in potētia fortitudinis: ad auxiliādū
τοι οἱ ποιοῦντες πόλεμον ἐν δυνάμει ἰσχύος, βοηθῆσαι τῷ
regi cōtra aduerſarios. t parauit eis
βασιλεῖ ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους. καὶ ἡτοίμασεν αὐτοῖς
oziasꝰ ſcto erectū clypeos
ὀζίας ἁγίῳ. καὶ ἐκτήσατο
ἀσπίδας πᾶσι τῇ δυνάμει θυρεοὺς καὶ δόρατα καὶ πτερυγι
leas t loricas t arcus t
φαλαίας καὶ θώρακας καὶ τόξα καὶ ἐλαφόβολους σφενδό
das. t fecit oziasꝰ in hieruſalē machinas fabri
ναις· καὶ ἐποίησεν ὀζίας ἐν Ἱερουσαλὴμ μηχανὰς μεμηχα
catas artificiꝫ vt eſſet in turribus t in
νευμένας λογισμοῖς τοῦ εἶναι ἐπὶ τῶν πύργων καὶ ἐπὶ
angulis: vt ꝓiacerēt ſagittis t ſaxis grandibus.
τῶν γωνιῶν, τοῦ βαλεῖν βέλεσιν καὶ λίθοις μεγάλοις. καὶ
audita eſt preparatio eoꝝ vſq; ad ꝓcul: q̄n admirationi fuit
ἠκούσθη ἡ κατασκευὴ αὐτῶν ἕως πόρρω, ὅτι ἐθαυμάσθη
vt adiuuaret vſq; quo cōfortat' eſt. t poſtq; roboratꝰ ē oziꝰ
τοῦ βοηθηθῆναι ἕως δυνατὴ ἴσχυσεν· καὶ ὡς κατίσχυσεν ὑψή
as eraltatū ē coꝝ eius vt corruperet. t iniq; fecit
ας ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ τοῦ διαφθεῖραι· καὶ ἠδίκησεν
in dño deo ſuo: t ingreſſus ē in templū dñi
ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν κυρίου
vt adoleret incēſū ſup
τοῦ θυμιᾶσαι ἐπὶ
altare thymiamatū: Sta
ticq; egreſſus poſt eū aza
rias ''ſacerdos: '& cū eo
octogīta ſacerdotes dñi fortiſſimi: reſtite
runt regi' atq; dixerunt.
Non eſt' tui officii' ozia
vt adoleas incēſum' dño
ſed' ſacerdotū: hoc eſt' fi
lioꝝ aarō' q cōſecrati ſūt
''ad hunuſcemodi miniſte
riū. 'Egredere de' ſctūa
rio ne' cōtēpſerit: 'qa' nō
reputabitur 'tibi' i gloriā
hoc' a' dño deo' Iratuſq;
ozias' & tenēs 'in manu
'thuribulū ' vt adoleret
incēſū ' miabatur' facer
dotib'. Statiq; orta ē' lep
'in fronte ei' corā' ſacer
dotib' ' i domo' dñi' ſup
'altare' thymiamati' Cūq; reſpexiſſet' eū' azariaſ
'pōtifex' & oēs reliq' ſacer
dotes: viderūt ' lepra' in
frōte ei': & feſtinato expu
lerūt eū. ' Sed & 'ipe 'pter
ritus accelerauit' egredi:
''eo q' ſenſiſſet' ilico' pla
gā' dñi' Fuit igitur' ozias
'rex ' le'pſus' vſq; ad' diē
'mortis ſue. 'Et habitauit' i
domo' ſepata: 'plenꝰ le
pra' ob quā' eiect' fuerat
de domo' dñi'. ' Porro io
athā' filiꝰ ei' rexit ' domū
'regis & '' iudicauit' ppl'ꝫ
'fre. ' Reliq; ār' ſmonū' o
zie' priorū' & nouiſſimo
rū' ſcripſit' eſaias' filiꝰ' a
mos' ꝓpheta' Dormiuit
q;' ozias' cum' patribus
ſuis: ' & ſepelierunt' eum

'principū p'familias fuaſ
virorū' fortiū' duorū mi
lium' ſexcentorū: '& ſub
eis vniuerſus' exercitus
'trecentorū' & ſeptē' mi
lium ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'quingētorū: 'qui erant
apti ad' bella & ꝏꝏꝏꝏꝏ
'ꝓ'rege' cōtra' aduerſari
os' dimicabāt. ' Prepauit
quoq; 'eis' ozias. i. 'cūcto
'exercitui' clypleos' & ha
ſtas ' & galeas' & loricas
''arcuſq; '' & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
'fundas ad iaciēdos' lapi
des. '& feciť' in hier'm di
uerſi generis' machinas
ḡs' i' turribus collocauit:
'& in' angulis murorū' vt
mitteret' ſagittas' & faxa
'grādia. ' Egreſſumq; eſt
'nomē ei' procul: 'eo q
''auxiliaretur ei dñs & '
'corroboraſſet illū. Sed
'cū roborat' cēť eleuatū
'ē' cor ei' ' in iteritū ſuū' &
neglexit' dñi' deū ſuū: 'i
greſſuſq; 'templū' dñi: ' a
dolere voluit' iccēſum' ſup
'altare' thymiamatū. Sta
ticq; 'egreſſus' poſt eū' aza
rias ''ſacerdos: '& cū eo
'octogīta ſacerdotes' dñi' octogīta
viri' fortiſſimi: 'reſtite
runt' regi' atq; dixerunt.
'Non eſt' tui officii' ozia
'vt adoleas incēſum' dño
'ſed' ſacerdotū: hoc eſt' fi
lioꝝ' aarō' q cōſecrati ſūt
''ad hunuſcemodi miniſte
riū. 'Egredere de' ſctūa
rio ne' cōtēpſerit: 'qa' nō
reputabitur 'tibi' i gloriā
hoc' a' dño deo' Iratuſq;
'ozias' & tenēs 'in manu
'thuribulū ' vt adoleret
incēſū ' miabatur' facer
dotib'. Statiq; orta ē' lep
'in fronte ei' corā' ſacer
dotib' ' i domo' dñi' ſup
'altare' thymiamati' Cūq; reſpexiſſet' eū' azariaſ
'pōtifex' & oēs reliq' ſacer
dotes: viderūt ' lepra' in
frōte ei': & feſtinato expu
lerūt eū. ' Sed & 'ipe 'pter
ritus accelerauit' egredi:
''eo q' ſenſiſſet' ilico' pla
gā' dñi' Fuit igitur' ozias
'rex ' le'pſus' vſq; ad' diē
'mortis ſue. 'Et habitauit' i
domo' ſepata: 'plenꝰ le
pra' ob quā' eiect' fuerat
de domo' dñi'. ' Porro io
athā' filiꝰ ei' rexit ' domū
'regis & '' iudicauit' ppl'ꝫ
'fre. ' Reliq; ār' ſmonū' o
zie' priorū' & nouiſſimo
rū' ſcripſit' eſaias' filiꝰ' a
mos' ꝓpheta' Dormiuit
q;' ozias' cum' patribus
ſuis: ' & ſepelierunt' eum

D

4.Re. 5.ꝯ

'רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִגְבֹרֵי חַיִל אַלְפַּיִם
וְשֹׁשׁ מֵאוֹת וְעַל יָדָם חֵיל צָבָא
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁבְעַת אֲלָפִים
וְחָמֵשׁ מֵאוֹת מִלְחָמָה צְבָא חַיִל
עֲשָׂה לָהֶם
כּוֹבָעִים וְשִׁרְיוֹנוֹת וְקֶשָׁתוֹת וְלֹאבְנֵי
קְלָעִים וַיַּעַשׂ בִּירוּשָׁלַם חִשְׁבֹנוֹת
מַחְשֶׁבֶת חוֹשֵׁב לִהְיוֹת עַל הַמִּגְדָּלִים
וְעַל הַפִּנּוֹת לְיָרוֹא בָּהֶם וּבָאֲבָנִים
גְּדוֹלוֹת וְיֹצֵא שְׁמוֹ עַד לְמֶרְחָק כִּי
הִפְלִיא לְהֵעָזֵר עַד כִּי חָזַק
וַיְהִי לְחַזְקָתוֹ
וַיְהִי מַלְכוּתוֹ מִצְרַע כִּי נִגְזַר
מִבֵּית יְהוָה וַיּוֹתֵב נָגוּ עַל בֵּית
הַמֶּלֶךְ וְשֹׁפֵט אֶת הָאָרֶץ וַיִּתֶר
דִּבְרֵי עֻזִּיָּהוּ הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים
כָּתַב יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיִּשְׁכַּב
עֻזִּיָּהוּ עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם

'עֻזִּיָּהוּ בְּנוֹ 'יוֹתָם 'מָלַךְ 'עַל בֵּית
'הַמֶּלֶךְ 'וְיוֹתָם 'בֶּן 'עֶשְׂרִים 'וְחָמֵשׁ
'שָׁנָה 'בְּמָלְכוֹ 'וְשֵׁשׁ 'עֶשְׂרֵה 'שָׁנָה
'מָלַךְ 'בִּירוּשָׁלִַם 'וְשֵׁם 'אִמּוֹ
'יְרוּשָׁא 'בַּת 'צָדוֹק 'וַיַּעַשׂ 'הַיָּשָׁר
'בְּעֵינֵי 'יְהוָה 'כְּכֹל 'אֲשֶׁר 'עָשָׂה
'עֻזִּיָּהוּ 'אָבִיו 'לֹא 'בָא 'בְּהֵיכַל
'יְהוָה 'וְעוֹד 'הָעָם 'מַשְׁחִיתִים
'וַיִּבֶן 'אֶת 'שַׁעַר 'בֵּית 'יְהוָה
'הָעֶלְיוֹן 'וְעַל 'חוֹמַת 'הָעֹפֶל
'בָּנָה 'וְעָרִים 'בָּנָה 'בְּהַר 'יְהוּדָה
'וּבַיְעָרִים 'בָּנָה 'בִּירָנִיּוֹת 'וְחֵילוֹת
'וַיִּלָּחֶם 'עִם 'מֶלֶךְ 'בְּנֵי 'עַמּוֹן
'וַיֶּחֱזַק 'עֲלֵיהֶם 'וַיִּתְּנוּ 'לוֹ 'בְּנֵי
'עַמּוֹן 'בַּשָּׁנָה 'הַהִיא 'כִּכָּר 'כֶּסֶף
'מֵאָה 'וְכֹר 'חִטִּים 'עֲשָׂרָה 'אֲלָפִים
'וְשֹׂעֹרִים 'עֲשָׂרָה 'אֲלָפִים 'כֹּר
'וְזֶה 'יְשִׁיבוּ 'לוֹ 'בְּנֵי 'עַמּוֹן
'וְשָׁנָה 'הַשֵּׁנִית 'וְהַשְּׁלִשִׁית
'וַיִּתְחַזֵּק 'יוֹתָם 'כִּי 'הֵכִין 'דְּרָכָיו
'לִפְנֵי 'יְהוָה 'אֱלֹהָיו 'וְיֶתֶר 'דִּבְרֵי
'יוֹתָם 'וְכָל 'מִלְחֲמֹתָיו 'וּדְרָכָיו
'הֵן 'הֵמָּה 'כְּתוּבִים 'עַל 'סֵפֶר
'מַלְכֵי 'יִשְׂרָאֵל 'וִיהוּדָה

'עֻזִּיָּהוּ 'בְּנוֹ 'יוֹתָם 'מָלַךְ 'עַל 'בֵּית
'הַמֶּלֶךְ 'וְיוֹתָם 'בֶּן 'עֶשְׂרִים 'וְחָמֵשׁ
'שָׁנָה 'בְּמָלְכוֹ 'וְשֵׁשׁ 'עֶשְׂרֵה 'שָׁנָה
'מָלַךְ 'בִּירוּשָׁלִַם 'וְשֵׁם 'אִמּוֹ
'יְרוּשָׁא 'בַּת 'צָדוֹק 'וַיַּעַשׂ 'הַיָּשָׁר
'בְּעֵינֵי 'יְהוָה 'כְּכֹל 'אֲשֶׁר 'עָשָׂה
'עֻזִּיָּהוּ 'אָבִיו 'לֹא 'בָא 'בְּהֵיכַל
'יְהוָה 'וְעוֹד 'הָעָם 'מַשְׁחִיתִים
'וַיִּבֶן 'אֶת 'שַׁעַר 'בֵּית 'יְהוָה
'הָעֶלְיוֹן 'וְעַל 'חוֹמַת 'הָעֹפֶל
'בָּנָה 'וְעָרִים 'בָּנָה 'בְּהַר 'יְהוּדָה
'וּבַיְעָרִים 'בָּנָה 'בִּירָנִיּוֹת 'וְחֵילוֹת
'וַיִּלָּחֶם 'עִם 'מֶלֶךְ 'בְּנֵי 'עַמּוֹן
'וַיֶּחֱזַק 'עֲלֵיהֶם 'וַיִּתְּנוּ 'לוֹ 'בְּנֵי
'עַמּוֹן 'בַּשָּׁנָה 'הַהִיא 'כִּכָּר 'כֶּסֶף
'מֵאָה 'וְכֹר 'חִטִּים 'עֲשָׂרָה 'אֲלָפִים
'וְשֹׂעֹרִים 'עֲשָׂרָה 'אֲלָפִים 'כֹּר
'וְזֶה 'יְשִׁיבוּ 'לוֹ 'בְּנֵי 'עַמּוֹן
'וְשָׁנָה 'הַשֵּׁנִית 'וְהַשְּׁלִשִׁית
'וַיִּתְחַזֵּק 'יוֹתָם 'כִּי 'הֵכִין 'דְּרָכָיו
'לִפְנֵי 'יְהוָה 'אֱלֹהָיו 'וְיֶתֶר 'דִּבְרֵי
'יוֹתָם 'וְכָל 'מִלְחֲמֹתָיו 'וּדְרָכָיו
'הֵן 'הֵמָּה 'כְּתוּבִים 'עַל 'סֵפֶר
'מַלְכֵי 'יִשְׂרָאֵל 'וִיהוּדָה

אֲבִיתָיו׳ נְשִׂיאָה ״ הַקְּבוּרָה ״ אֲשֶׁר
לַמְּלָכִים ׳כִּי ׳אָמְרוּ ׳מְצֹרָע ׳הוּא
וַיִּמְלֹךְ ״יוֹתָם ׳בְּנוֹ ׳תַּחְתָּיו׃ ׳עָלָה
Cap.xxvii בֶּן ׳עֶשְׂרִים ׳וְחָמֵשׁ ׳שָׁנָה ׳יוֹתָם ׳בְּמָלְכוֹ
׳וְשֵׁשׁ ׳עֶשְׂרֵה ׳שָׁנָה ׳מָלַךְ ׳בִּירוּשָׁלִָם׃ ׳עָשָׂה
״וְשֵׁם ׳אִמּוֹ ׳יְרוּשָׁה ׳בַּת ׳צָדוֹק׃ ׳וַיַּעַשׂ
״הַיָּשָׁר ׳בְּעֵינֵי ׳יְהוָה ׳כְּכֹל ׳אֲשֶׁר ׳עָשָׂה
׳עֻזִּיָּהוּ ׳אָבִיו ׳רַק ׳לֹא ׳בָּא ׳אֶל ׳הֵיכַל ׳יְהוָה
׳וְעוֹד ׳הָעָם ׳מַשְׁחִיתִים׃ ׳הוּא ״בָּנָה ״אֶת
׳שַׁעַר ׳בֵּית ׳יְהוָה ׳הָעֶלְיוֹן ׳וּבְחוֹמַת ׳עֹפֶל ׳חָמָה
׳הֵחֵל ׳לָבְנוֹת׃ ׳וְעָרִים ׳בָּנָה ׳בְּהַר ׳יְעָר
׳יְהוּדָה ׳וּבַחֻרְשׁוֹת ״ בָּנָה ׳בִּירָנִיּוֹת
׳וּמִגְדָּלִים ׳וְהוּא ׳נִלְחַם ׳עִם ׳מֶלֶךְ ׳בְּנֵי ׳גֶּדֶל ׳לָתֶם
״עַמּוֹן ׳וַיְחַזֵּק ׳עֲלֵיהֶם ׳וַיִּתְּנוּ ׳לוֹ ׳בְּנֵי ׳חֹנֶק
׳עַמּוֹן ׳בַּשָּׁנָה ׳הַהִיא ׳מֵאָה ׳כִּכַּר ׳כֶּסֶף ׳נָתָן
׳וַעֲשָׂרֶת ׳אֲלָפִים ׳כֹּרִים ״ חִטִּים ׳כּוֹר ׳חִטִּין
׳וּשְׂעוֹרִים ׳עֲשֶׂרֶת ׳אֲלָפִים ׳זֹאת ׳שְׂעֹרִי
׳הַשִּׁיבוּ ׳לוֹ ׳בְּנֵי ׳עַמּוֹן ׳וּבַשָּׁנָה ׳הַשֵּׁנִית ׳שְׁנִי ׳שָׁנָה
׳וְהַשְּׁלִשִׁית׃ ׳וַיִּתְחַזֵּק ׳יוֹתָם ׳כִּי ׳הֵכִין ׳כֵּן
׳דְּרָכָיו ׳לִפְנֵי ׳יְהוָה ׳אֱלֹהָיו׃ ׳וְיֹתֶר ׳דִּבְרֵי ׳כָּנָה
׳יוֹתָם ׳וְכָל ׳מִלְחַמְתָּיו ׳וּדְרָכָיו ״ הִנָּם ׳לְחֵם ׳הִנֵּה
״כְּתוּבִים ׳עַל ׳סֵפֶר ׳מַלְכֵי ״ ׳יִשְׂרָאֵל ׳כְּתֹב
׳וִיהוּדָה׃ ׳בֶּן ׳עֶשְׂרִים ׳וְחָמֵשׁ ׳שָׁנָה ׳מָלַךְ
״הָיָה ׳בְּמָלְכוֹ ׳וְשֵׁשׁ ׳עֶשְׂרֵה ׳שָׁנָה ׳מָלַךְ
׳בִּירוּשָׁלִָם׃ ׳וַיַּעַשׂ ׳יוֹתָם ׳עִם ׳אֲבֹתָיו ׳שָׁכַב
׳וַיִּקְבְּרוּ ״אֹתוֹ ׳בְּעִיר ׳דָּוִיד ׳וַיִּמְלֹךְ ׳אָחָז ׳קְבַר ׳מָלַךְ
Ca.xxviii ׳בְּנוֹ ׳תַּחְתָּיו׃ ״בֶּן ׳עֶשְׂרִים
׳שָׁנָה ׳אָחָז ׳בְּמָלְכוֹ ׳וְשֵׁשׁ ׳עֶשְׂרֵה ״שָׁנָה
׳מָלַךְ ״בִּירוּשָׁלִָם ״ ׳וְלֹא ״עָשָׂה ״הַיָּשָׁר
׳בְּעֵינֵי ׳יְהוָה ״כְּדָוִיד ׳אָבִיו׃ ׳וַיֵּלֶךְ ׳בְּדַרְכֵי
״מַלְכֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳וְגַם ״מַסֵּכוֹת ״ ׳עָשָׂה ׳נָסַךְ
׳לַבְּעָלִים׃ ׳וְהוּא ״הִקְטִיר ׳בְּגֵיא ׳בֶּן ׳הִנֹּם ׳קָטַר
״וַיְבַעֵר ׳אֶת ׳בָּנָיו ״בָּאֵשׁ ״ ׳כְּתֹעֲבוֹת ׳הַגּוֹיִם ׳בָּעַר
׳אֲשֶׁר ״הוֹרִישׁ ׳יְהוָה ׳מִפְּנֵי ׳בְּנֵי ׳יִשְׂרָאֵל׃ ׳יָרַשׁ ״יד ׳פְּנֵה
״וַיִּזְבַּח ׳וַיְקַטֵּר ׳בַּבָּמוֹת ׳וְעַל ׳הַגְּבָעוֹת ״זָבַח ׳קָטַר ׳שְׁלִשִׁי ׳חָזַק
׳תַּחַת ״כָּל ״ עֵץ ׳רַעֲנָן ׃ ׳וַיִּתְּנֵהוּ ׳יְהוָה ׳נָתַן

in agro regalium ״sepulchrorum ooooooooooo
׳eo q᷑ effet leprosus. oooo
oooooooooooooooooo
׳regnauitq᷑ ״ioatham׳filiusq᷑ius׳pro eo. 27.

Ulgini׳qnq᷑ annorũ
erat׳ ioatham׳cũ re-
gnare cepisset: ״& fede-
cim׳anis״regnauit׳in hier׳lm.
״Nomẽ״mat̃is ei׳״hieruſa
׳filia״sadoch.׳Fecitq᷑ ooo
״quod rectum erat׳ corã
״dño״iuxta oĩa׳q᷑ ׳fecerat
׳ozias״p᷑ius: ״excepto q᷑
nõ ׳ingreſſus׳t᷑plũ״dn̄i
״& adhuc׳ populus״delin-
quebat.׳ Ipſe״ edificauit
״portam״domus״domini
׳excelſam:״& in muro oo
׳ophel׳ multa״ cõſtruxit.
׳Vrbes q᷑q᷑׳edificauit׳ in
montib״ nem״& in ſaltib״
׳caſtella oooooooooooo
׳& turres.״ Ipſe״ pugnauit
׳contra׳ regem׳filiorum
״ammon״& vicit׳eum.
״Dederuntq᷑׳ei׳filii oooo
״ammõ׳ in tempore״ illo
׳centum׳talenta׳ argenti
״& decem״milia׳choros
׳tritici:׳ ac totidẽ choros
׳ordei.״ Hec oooooooooo
oooooooooooooooooo
׳ei׳p᷑buerũt׳filii״ammon
״in anno״ ſecundo oooo
״& tertio.״ Corroboratuſ
q᷑ eſt׳ioathã :״ eo q᷑ dire-
xiſſet׳ vias ſuas׳ corã׳ dño
׳deo ſuo.״ Reliqua ãt׳ ſer
monũ׳ ioatham׳& oĩes
׳pugne eius׳& opera oooo
״ſcripta ſunt׳in״ libro׳ re-
gum:״ iſrael oooooooooo
״& iuda.״ Viginti״ quinq᷑
׳annorum oooooooooo
״erat׳ cũ regnare cepiſſet
״& fedecim׳annis׳ regnauit
״in hier׳lm.״ Dormiuitq᷑
׳ioatham״cũ ꝑtib᷑ ſuis:
״& ſepelierũt״ eũ״ in ciuitate
׳dauid:״& regnauit׳ achaz
״filij? eius״ pro eo. 28.

Ulgintiׄ annorum
erat׳ achaz׳ cum re-
gnare cepiſſet:׳ & fede-
cim״annis׳ regnauit״ in hie
ruſalẽ.׳ Non״ fecit״ rectũ
׳in cõſpectu׳ dn̄i:״ ſicut dd
׳pr ei?:״ ſed ãbulauit׳ i viis
״regum׳ iſrael:׳ inſuper &
׳ſtatuas fudit oooooooooo
״baalim.׳ Ipe eſt q᷑ adole
uit incenſũ״ in valle״ benon
״& luſtrauit׳ filios ſuos׳ in
igne״ iuxta ritũ׳ gẽtium
״quas״ interfecit ״dn̄s in
aduentu״ filiorum׳ iſrael.
״Sacrificabat q᷑q᷑׳ & thy-
miama ſuccẽdebat׳ in ex
celſis׳& in׳ collib?:״ & ſub
׳oi״ ligno׳ frondoſo.׳ Tra-
diditq᷑ eum״ dominus oo

in agro ſepulchri regum. qñ diſcreſſit leproſus eſt.
ἐν ἀγρῷ τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων· ὅτι ἔπταιν λεπρός ἐστιν.
׳ regnauit ioathã filius eius pro eo.
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαθὰμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ca.27.
A
Ἰὼθαμ ἐτῶν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἰωαθὰμ ἐν τῷ βασι- 4.Re.
λεύειν αὐτὸν, καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσα- 15.0.
λὴμ· καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰερουσὰ θυγάτηρ σαδὼκ.
׳ fedecim ãnis regnauit in hieruſa
׳ fedecim ãnis regnauit in hieruſa
׳ fedecim ãnis regnauit in hieruſa

°quos supra mẽoraui⁊
'& apprehendẽtes ᵉ capti
uos ᶠoẽs qui ᵍnudi erant
ʰvestierunt ⁱde ʲspoliis. oo
ᵏCũq; vestitissent eos ˡ& cal
ciassent: ᵐ& refecissent ci-
bo ⁿ ac potu: ᵒvnxissentq;
ppᵗ laboreˢ ᵗ& adhibuissent
eis curã: qcũq; ambulare
nõ poterãt: & erãt ᵘ ibecil
li corpe ᵛ ipo ſuerunt eos
ʷiumẽtis: ˣ& adduxerũt eos
ʸhierico ᶻ ciuitatẽ ᵃᵃ palma-
rũ ᵇᵇ ad ᶜᶜ frẽs corũ: ipſiq; ᵈᵈ re
uerſi ſũt in ᵉᵉ samariã. ᶠᶠ Tpe
ᵍᵍ illo ʰʰ miſit ⁱⁱ rex ʲʲ achaz ᵏᵏ ad
ˡˡ regẽ ᵐᵐ aſſyrioꝝ: poſtulãs
ⁿⁿ auxiliũ. ᵒᵒ Venerũtq; ᵖᵖ idu
mei ᵠᵠ & ˢˢ peuſſerũt multos
ᵗᵗ ex iuda: ᵘᵘ & ceperũt ᵛᵛ predã
magnã. ʷʷ Philiſtii qq; ˣˣ dif
fuſi ſũt ʸʸ p vrbes ᶻᶻ cãpeſtres: ᵃᵃᵃ
& ad meridiẽ ᵇᵇᵇ iuda: ᶜᶜᶜ cepe
rũtq; ᵈᵈᵈ beth ſames ᵉᵉᵉ & ahi-
lon ᶠᶠᶠ & gadiroth ᵍᵍᵍ ſocho ʰʰʰ ⁊q;
ⁱⁱⁱ & thamnã ʲʲʲ & ᵏᵏᵏ ganzo
ˡˡˡ cũ ᵐᵐᵐ viculis ſuis: ⁿⁿⁿ & bitane
rũt ᵒᵒᵒ in eis. ᵖᵖᵖ Humiliauerat
ᵠᵠᵠ enim ʳʳʳ dominus ˢˢˢ iudam
ᵗᵗᵗ propter ᵘᵘᵘ achaz ᵛᵛᵛ regem
ʷʷʷ iuda ˣˣˣ ⁊q; ʸʸʸ nudaſſet eũ
auxilio ᶻᶻᶻ & contẽptui ha-
buiſſet ᵃᵃᵃᵃ dñm: ᵇᵇᵇᵇ adduxitq;
ᶜᶜᶜᶜ cõtra eum ᵈᵈᵈᵈ Theglatpha
laſar ᵉᵉᵉᵉ regẽ ᶠᶠᶠᶠ affyriorũ q; ᵍᵍᵍᵍ &
afflixit ʰʰʰʰ eũ: ⁱⁱⁱⁱ & nullo reſi-
ſtente vaſtauit. ʲʲʲʲ Igitur ᵏᵏᵏᵏ a-
chaz ˡˡˡˡ ſpoliata ᵐᵐᵐᵐ domo ⁿⁿⁿⁿ dñi
ᵒᵒᵒᵒ & ᵖᵖᵖᵖ domo ᵠᵠᵠᵠ regũ ʳʳʳʳ ac prin-
cipum: ˢˢˢˢ dedit ᵗᵗᵗᵗ regi ooooo
ᵘᵘᵘᵘ aſſiriorũ munera: ᵛᵛᵛᵛ & tñ
ʷʷʷʷ nihil ei ꝑfuit. Inſup ˣˣˣˣ & tẽ
pore ʸʸʸʸ angustie ſue ᶻᶻᶻᶻ auxit
ᵃᵃᵃᵃᵃ contẽptũ ᵇᵇᵇᵇᵇ in dñm. ᶜᶜᶜᶜᶜ Ipſe
ᵈᵈᵈᵈᵈ ſc rex ᵉᵉᵉᵉᵉ achaz ᶠᶠᶠᶠᶠ imolauit
ᵍᵍᵍᵍᵍ dñs ʰʰʰʰʰ damaſci victimas ⁱⁱⁱⁱⁱ p
cuſſoribus ſuis: ʲʲʲʲʲ & dixit.
ᵏᵏᵏᵏᵏ Dii ˡˡˡˡˡ regum ᵐᵐᵐᵐᵐ ſyrie ooooo
ⁿⁿⁿⁿⁿ auxiliãtur ᵒᵒᵒᵒᵒ eis ᵖᵖᵖᵖᵖ q; ego ᵠᵠᵠᵠᵠ pla
cabo hoſtiis: ʳʳʳʳʳ & aderunt
ˢˢˢˢˢ mihi: ᵗᵗᵗᵗᵗ cum ecõtrario ᵘᵘᵘᵘᵘ ipſi
ᵛᵛᵛᵛᵛ fuerũt ruine ei ʷʷʷʷʷ & vniuer
ſo ˣˣˣˣˣ iſrael. ʸʸʸʸʸ Direptis itaq;
ᶻᶻᶻᶻᶻ achaz ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ vaſis ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ domus ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ dei
ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ atq; confractis ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ clauſit oo
oooooo ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ianuas ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ templi ʰʰʰʰʰʰ dñi ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ & fe-
cit ʲʲʲʲʲʲ ſibi ooooooo ooooooo
ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ altaria ˡˡˡˡˡˡ in vniuerſis ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ an-
gulis ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ hierlm. ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ In oibus q;
ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ vrbibus ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ iuda ʳʳʳʳʳʳ extruxit
ˢˢˢˢˢˢ aras ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ad cremandũ thus:
ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ atq; ad iracundiam pro
uocauit ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ dominum ooooo
ʷʷʷʷʷʷ deũ ˣˣˣˣˣˣ patrũ ſuorũ. ʸʸʸʸʸʸ Reliq;
aũt ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ſermonũ ei ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ & oim
ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ operum ſuorum ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ prio
rum ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ & nouiſſimorum oo
ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ſcripta ſũt ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ in libro ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ regũ
ʰʰʰʰʰʰʰ iuda oooooooooooooo
ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ & iſrael. ʲʲʲʲʲʲʲ Dormiuitq; ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ a-
chaz ˡˡˡˡˡˡˡ cum ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ patribus ſuis:

ᵍ vocati ſunt in nominib⁹: ᵗ apprehẽderũt captiuꝰ
οἱ ἐπικληθέντες ἐν ὀνόματι , καὶ ἀντελάβοντο τῆς αἰχμα
τατε: ᵗ oẽs nudos veſtierunt de
λωσίας, καὶ ἐνέδυσαν τοὺς γυμνοὺς ἐκ τῶν
ſpoliis ᵗ induerũt eos ᵗ calciauerũt: ᵗ dederũt
σκύλων καὶ ὑποδήσαν αὐτοὺς καὶ ὑπέδησαν, καὶ ἔδωκαν
eis vt comederẽt ᵗ biberẽt ᵗ vngerentur: ᵗ anᵘillo. fuc
αὐτοῖς φαγεῖν καὶ πεῖν καὶ ἀλείφεσθαι, καὶ ἀνέλαβον
rũt eis in infirmitis omni infirmo ᵗ cõſtituerunt
τοὺς αὐτῶν ἐν ὑποζυγίοις παντὸς ἀδυνάτου · καὶ κατέστησαν
eos in hiericho ciuitatẽ palmaꝝ ad fratres
αὐτοὺς εἰς Ἱερειχὼ τὴν πόλιν τῶν φοινίκων πρὸς ἀδελφοὺς
eos: ᵗ reuerſi ſunt in ſamariã. ᵗ in tẽpore il-
αὐτῶν, καὶ ἀπέστρεψαν εἰς σαμάρειαν. καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεί
lo miſit rex achaz ad regẽ aſſy-
νω ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυ
riox vt auxiliaret ei. ᵗ in hoc anno ᵗ idu-
ρίων τ βοηθῆσαι αὐτῷ . καὶ ἐν τούτῳ τῷ ἔτει καὶ οἱ Ἰδου
mei irruerũt ᵗ peuſſerunt in iuda: ᵗ cepe-
μαῖοι ἐπέθεντο καὶ ἐπάταξαν ἐν Ἰούδᾳ, καὶ ἐχμαλά-
runt captiuitatẽ. ᵗ philiſtii irruerũt in
τευσαν αἰχμαλωσίαν · καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ
vrbes cãpeſtri⁹: ᵗ a meridie iuda:
τὰς πόλεις τῆς πεδινῆς, καὶ ἀπὸ λιβὸς τοῦ Ἰούδα,
ᵗ ceperunt bethſames ᵗ aiiõ ᵗ gaderoth
καὶ ἔλαβον τὴν Βαιθσαμὺς καὶ τὴν Αἰλὼν καὶ τὴν Γαδηρὼθ
ᵗ ſocchoth ᵗ vicos eius: ᵗ thamnã ᵗ
καὶ τὴν Σοκχὼθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Θάμναν καὶ
vicos eius: ᵗ gãzo ᵗ vicos eius. ᵗ
τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τὴν Γαζὼ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς · καὶ
habitauerunt illic: qñ humiliauit dñs iuda ꝑ
κατῴκησαν ἐκεῖ, ὅτι ἐταπείνωσε κύριος τὸν Ἰούδαν διὰ
achaz rege iuda: qñ nudabit in iuda:
τὸν Ἀχὰζ βασιλέα Ἰούδα, ἀνθ' ὧν ἀπεκάλυψεν ἐν τῷ Ἰούδᾳ,
ᵗ rebellauit rebellione a dño. ᵗ venit cõtra achaz
καὶ ἀπέστη ἀποστασίᾳ ἀπὸ κυρίου · καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν Ἄχαζ
theglath phalſar rex aſſyrioꝝ: ᵗ pauſit eũ.
θεγλὰθ φαλσὰρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν.
ᵗ cepit achaz ⁊q; in domo dñi ᵗ ⁊q; in domo
καὶ ἔλαβεν Ἄχαζ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου καὶ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ τ
regis ᵗ principũ: ᵗ dedit regi
βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔδωκε τῷ βασιλεῖ τῶν
aſſyrioꝝ: ᵗ nõ in auxiliũ ei fuit: ſed vt tribularet
Ἀσσυρίων, καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν αὐτῷ ἦν, ἀλλὰ τοῦ θλῖψαι
ipſe: ᵗ auxit achaz rebellionẽ a dño.
αὐτόν, καὶ προσέθηκεν Ἄχαζ τοῦ ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου.
ᵗ dixit rex achaz: quẽrã deos dama-
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ, ζητήσω τοὺς θεοὺς Δαμα
ſci peuſcẽtes me. ᵗ dixit: qñ dei re-
σκοῦ τοὺς τυπτοντάς με · καὶ εἶπεν, ὅτι διὰ θεοὶ Βασι
gis ſyrie fortificant eos: igit ſacrificabo eis
λέως συρίας κατισχύουσιν αὐτούς, τοίνυν θύσω αὐτοῖς
ᵗ auxiliabũtur mihi. ᵗ fuerũt ei ipi in ſcãdalũ
καὶ ἀντιλήψονταί μου. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ αὐτοὶ εἰς σκάνδαλον
ᵗ omni iſrael. ᵗ abſtulit achaz vaſa dom⁹ dñi
καὶ παντὶ Ἰσραήλ. καὶ ἀπέστησεν Ἄχαζ τὰ σκεύη οἴκου κυρίου
ᵗ fregit ea: ᵗ clauſit achaz fores do-
καὶ κατέκοψεν αὐτά, καὶ ἀπέκλεισεν Ἄχαζ τὰς θύρας οἴ
m⁹ dñi. ᵗ fecit ſibi altare in omni angulo
κου κυρίου. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ θυσιαστήριον ἐν παντὶ γωνίᾳ
in hieruſalẽ ᵗ in omni vrbe: ᵗ in ciuitate iuda
ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν παση πόλει, καὶ ἐν πόλει Ἰούδα
fecerũt excelſa: ad adolẽdũ dñs aliene. ᵗ irrita-
ἐποίησαν ὑψηλά, ἔθυμίασε θεοῖς ἀλλοτρίοις. καὶ παρώ
uit dñm deũ patrũ ſuoꝝ. ᵗ reliqui ⁊mo
γισε κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ οἱ λοιποὶ λό
nes eius ᵗ opera eius prima ᵗ nouiſſima nõ
γοι αὐτοῦ καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ αἱ πρῶται καὶ ἔσχαται οὐκ
ne ſunt ſcripti in libro regũ iuda ᵗ
ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων Ἰούδα καὶ
iſrael: ᵗ dormiuit achaz cũ patribus ſuis:
Ἰσραήλ · καὶ ἐκοιμήθη Ἄχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ,

ᵗ ſepulᵗ ⁊ in ciuitate dauid: ᵗ nõ attulerũt eũ in
καὶ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυὶδ, καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτὸν εἰς
ſepulchra regũ iſrael: ᵗ regnauit
τοὺς τάφους τῶν βασιλέων Ἰσραήλ, καὶ βασιλεύσει
ezechias filꝰ eius pro eo.
ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Cat.29.

A 4.Re. 18.a. HIlie ᵉxviᵗᵉ vigiᵗi ᶜ qnq; ānoꝝ ezechias ᵇ ch regna-
Υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἐζεκίας ἐν τῷ βασιλεύ
ret ipſe: ᵗ vigiᵗi ᶜ nouẽānis regnauit in hieru
σαι αὐτόν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐνιαυτὸς ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερου
ſalẽ: ᵗ nomẽ matri eius abia filia zacharie.
σαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀβία θυγάτηρ Ζαχαρίου.
ſcḗlm, καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, κατὰ πάντα
ᵗ fecit ezechias rectũ coꝝ dño: iuxta omnia
ὅσα ἐποίησε Δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἔσχε
q̄ fecit dauid pater eius. ᵗ factũ eſt qñ ſtetit
ἐζεκίας τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ ἀνέῳ
regnũ ezechie ſui in menſe primo apẽ-
ἐζεκίας ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ ἀνέῳ
ruit valuas dom⁹ dñi: ᵗ inſtauranit eas. ᵗ ſtro
ξε τὰς θύρας οἴκου κυρίου, καὶ ἐπεσκεύασεν αὐτάς. καὶ εἰσή
duxit ſacerdotes ᵗ leuitas: ᵗ cõſtituit eos
γαγεν τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς Λευίτας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς
in latus q̄ ad orientẽ. ᵗ oꝛit eis: audite
εἰς τὸ πλάτος τὸ πρὸς ἀνατολάς · καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούσα
me leuite: ᵘnſecᵗificᵗe nũc ᵗ ſanctificᵗe domũ
με Λευῖται · νῦν ἁγιάσθητε, καὶ ἁγιάσατε τὸν οἶκον
τοῦ θεοῦ πατρῶν ὑμῶν, καὶ ἐκβάλετε τὴν ἀκαθαρσίαν
de ſanctuario: qui reliquerũt patres noſtri: ᵗ fece
ἀφ' ἁγίων, ὅτι ἀπέστησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἐποί
B rũt malũ coꝝ dño deo noſtro: ᵗ dereliquerunt
ησαν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐγκατέλιπον
eũ: ᵗ auerterũt facie ſua a tabernaculo
αὐτόν, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς
dñi: ᵗ dederũt ceruicẽ ᵗ clauſerunt hoſtia
κυρίου, καὶ ἔδωκαν ἀυχένα καὶ ἀπέκλεισαν τὰς θύρας τ
ꝛepᵗi: ᵗ ceſſauerũt lucernas: ᵗ thymiama nõ adole-
ταῦ, καὶ ἔσβεσαν τοὺς λύχνους, καὶ θυμίαμα οὐκ ἐθυμία
uerũt: ᵗ holocauſta nõ obtulerũt in ſacrario
σαν, καὶ ὁλοκαυτώματα οὐ προσήνεγκαν ἐν τῷ ἁγίῳ τῷ
deo iſrael. ᵗ fuit ira dñi ſup iudã ᵗ hieruſa-
θεῷ Ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ὀργὴ κυ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ Ἱερουσα=
lẽ. ᵗ tradidit eos in cõmotionẽ ᵗ in interitũ ᵗ
λήμ · καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκσασιν καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ
in ſibilũ: ᵐficut vos cernitis oculis vᵉſᵘ. ᵗ ecce
εἰς συριγμόν, ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. καὶ ἰδοὺ
cozruerũt patres ñri in gladio: ᵗ filij ñri ᵗ fi-
ἔπεσον οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν καὶ αἱ θυγατέ
lie nře: ᵗ uxores nře in captiuitate in terra nõ ſua.
ρες ἡμῶν, καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ οὐκ ἰδίᾳ
cauſa huius fuit in cozde meo vt diſponat fe-
τῶν ἕνεκεν τούτου ἐγένετο ἐπὶ καρδίας μου τ διαθέσθαι διαθ
dño deo iſrael: ᵗ auertet a nobis ira
θήκην τῷ κυρίῳ θεῷ Ἰσραήλ, καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ἡμῶν τὴν ὀρ
furoꝛis ſui. ᵗ nũc nõ relinquatis facere: qñ in vobis
γὴν τ θυμοῦ αὐτ. καὶ νῦν μὴ ὀλιγωρήσητε ποιεῖν, ὅτι ἐν ὑμῖν
elegit dñs vᵗ ſtetis coꝝ eo ad miniſtrandũ ei: ᵗ
ἐξέτικε κς τ σῆναι ἐναντίον αὐτ λειτουργεῖν αὐτῷ, καὶ
ſtis eiꝰ miniſtri ᵗ adolẽtes icẽſũ. ᵗ ſurrexerũt leu-
ἔσεσθε αὐτ λειτουργοὺς καὶ θυμιῶντας. καὶ ἀνέστησαν οἱ λευῖ
te maath filꝰ amaſi ᵉ ioel filꝰ azarie de filijs ca
ται maaθὶ ὁ τοῦ Ἀμεσὶ καὶ Ἰωὴλ ὁ τοῦ Ἀζαρίου ἐκ τῶν υἱῶν κά
ath. ᵗ de filijs merarꝰ: cis filꝰ abdi ᵗ azarias filꝰ
αθ · καὶ ἐκ τῶν υἱῶν μεραρί, κίς ὁ τοῦ Ἀβδὶ καὶ Ἀζαρίας ὁ τ
ialeel. ᵗ de filijs gerſon: ioach filius ẓẽmat ꝰ
Ἰαλαηλ. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν γερσών, Ἰωὰχ ὁ τ ζεμμὰ καὶ ὁ
dan filius toach. ᵗ de filijs eliſaphan: ſambri
Δαὰν ὁ τοῦ Ἰωὰχ · καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἐλισαφάν, σαμβρὶ
ᵗ hiᵉᵗiel. ᵗ de filijs aſaph: zacharias ᵗ mat-
καὶ Ἰεϊήλ · καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσάφ, Ζαχαρίας καὶ ματ
thanias. ᵗ de filijs eman: hiᵉᵗiel ᵗ ſemei.
θανίας. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν Αἰμάν, Ἰεϊὴλ καὶ σεμεΐ. ooo

ᵉᵗ ſepeliᵉrũt eum ⁱⁿ ciui
tate ʰ dauid ⁱⁿ. Neq; ᵍ enim
ᶠ receperũt eum ᵉ ⁱⁿ in ſepul-
chra ᵈ regũ ᶜ iſrl. ᵇ Regna-
uitq; ᵃ ezechias filius eius
ᶻ pro eo. 29.

Cap. xxix

ᵘ Igitur ᵗ ezechias ᵇ re-
gnare cepit cũ ᵃ vigiti
ᶜ qnq; ᵉᶜᵉ ānoꝝ: ᵈ & vigiti
ᵉ nouẽ annis ᶠ regnauit ⁱⁿ
hierlm. ᵍ Nome ʰ mr̄is ei?
ⁱ abia filia ʲ zacharie ᵏ fecit
q; ˡ qd erat placitũ ⁱⁿ con
ᵐ ſpectu ⁿ dñi: ᵒ iuxta oia ᵖ q;
ᵠ fecerat ʳ dauid ˢ pater ei?.
ᵗ Ipſo ᵘ anno & ᵛ menſe
ʷ primo ˣ regni ſui ʸ aperuit
ᶻ valuas ᵃᵃ domus ᵇᵇ domini:
ᶜᶜ & inſtauranit eas: ᵈᵈ adduxitq; ᵉᵉ facerdotes ᶠᶠ atq; ᵍᵍ le-
uitas ʰʰ & cõgregauit eos
ⁱⁱ in plateã orientale: ʲʲ dixitq; ᵏᵏ ad eos ˡˡ Audite me leui
te & ᵐᵐ ſanctificamini: ooo
ⁿⁿ mundate ᵒᵒ domũ ᵖᵖ domini
ᵠᵠ dei ʳʳ patrum veſtrorum:
ˢˢ & auferte oẽm ᵗᵗ immundiciam ᵘᵘ de ᵛᵛ ſanctuario.
ʷʷ Peccauerũt ˣˣ pres nũ ʸʸ & fecerũt ᶻᶻ malũ ⁱⁿ cõſpectu
ᵃᵃᵃ dñi ᵇᵇᵇ dei nr̄i ᶜᶜᶜ derelinq̄ntes
eũ ᵈᵈᵈ auerterũt ᵉᵉᵉ facies ſuas
ᶠᶠᶠ a tabernaculo ᵍᵍᵍ dñi: ʰʰʰ & p-
buerũt ⁱⁱⁱ dorſũ: ʲʲʲ clauſerũt
ᵏᵏᵏ oſtia q̄ erant in ˡˡˡ porticu
ᵐᵐᵐ & extinxerũt ⁿⁿⁿ lucernas:
ᵒᵒᵒ incẽſũq; ᵖᵖᵖ nõ ᵠᵠᵠ adoleuerũt:
ʳʳʳ & holocauſta ˢˢˢ nõ ᵗᵗᵗ obtu-
lerũt ᵘᵘᵘ in ſctuario ᵛᵛᵛ deo ʷʷʷ iſrl.
ˣˣˣ Cõcitatus ʸʸʸ eſt ira q; ᶻᶻᶻ furor
ᵃᵃᵃᵃ dñi ᵇᵇᵇᵇ ſup ᶜᶜᶜᶜ iudã ᵈᵈᵈᵈ & hierlm.
ᵉᵉᵉᵉ Tradidit q; ᶠᶠᶠᶠ eos ᵍᵍᵍᵍ in cõmo
tionẽ ʰʰʰʰ & ⁱⁱⁱⁱ in interitũ ʲʲʲʲ & in
ſibilũ: ᵏᵏᵏᵏ ſicut ipſi ˡˡˡˡ cernitis
ᵐᵐᵐᵐ oculis vr̄ſ. ⁿⁿⁿⁿ Ecce corrue-
rũt ᵒᵒᵒᵒ patres noſtri ᵖᵖᵖᵖ gladiis:
ᵠᵠᵠᵠ filij nr̄i ʳʳʳʳ & filie nr̄e ˢˢˢˢ & cõiu
ges ᵗᵗᵗᵗ captiue ducte ſunt ᵘᵘᵘᵘ p
pter hoc ſcelꝰ. ᵛᵛᵛᵛ Nũc ergo
placet mihi ʷʷʷʷ vt ineam ˣˣˣˣ fe
dus ʸʸʸʸ cũ dño ᶻᶻᶻᶻ deo ᵃᵃᵃᵃᵃ iſrael: ᵇᵇᵇᵇᵇ &
auertet ᶜᶜᶜᶜᶜ a nobis ᵈᵈᵈᵈᵈ furoꝛ
ᵉᵉᵉᵉᵉ ire ſue. ᶠᶠᶠᶠᶠ Filij mei ᵍᵍᵍᵍᵍ nolite
ʰʰʰʰʰ negligere. ⁱⁱⁱⁱⁱ Vos ooooooo
ʲʲʲʲʲ elegit ᵏᵏᵏᵏᵏ dñs ˡˡˡˡˡ vt ſtetis ᵐᵐᵐᵐᵐ coꝝ
ⁿⁿⁿⁿⁿ & miniſtretis ooooooo
ᵒᵒᵒᵒᵒ illi ᵖᵖᵖᵖᵖ colatiſq; eum ᵠᵠᵠᵠᵠ: & cre
ʳʳʳʳʳ metis ei incenſum. ooooo
ˢˢˢˢˢ Surrexerũt ergo ᵗᵗᵗᵗᵗ leuite:
ᵘᵘᵘᵘᵘ maath ᵛᵛᵛᵛᵛ filiꝰ ʷʷʷʷʷ amaſie ˣˣˣˣˣ & io
hel ʸʸʸʸʸ filius ᶻᶻᶻᶻᶻ azarie de ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ filijs ca
ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ caath. ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ Porro de ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ filijs oo
ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ merari ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ cis ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ filius ʰʰʰʰʰʰ abdi:
ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ & azarias ʲʲʲʲʲʲ filius ooooooo
ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ialalehel. ˡˡˡˡˡˡ De filijs autẽ
ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ gerſon: ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ioha ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ filiꝰ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ iemna
ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ & ʳʳʳʳʳʳ eden ˢˢˢˢˢˢ filiꝰ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ iohaha. ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ At
vero ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ de ʷʷʷʷʷʷ filiis ˣˣˣˣˣˣ eliſaphan
ʸʸʸʸʸʸ famri ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ & ſahiel. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ De ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ filiis
ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ & ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ aſaph: ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ zacharias
& mathanias: ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ necnõ de
ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ filiꝰ ʰʰʰʰʰʰʰ hemã ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ iahiel & ſemei

וּמִן בְּנֵי יְדוּתוּן שְׁמַעְיָה וְעֻזִּיאֵל׃
וְיֹאכִינוּ אֶת אֲחֵיהֶם וְיִתְקַדְּשׁוּ וַיָּבֹאוּ אֶסֶף קֹדֶשׁ
כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ בִּדְבְרֵי יְהוָה לְטַהֵר בּוּא צָוָה
בֵּית יְהוָה וַיָּבֹאוּ הַכֹּהֲנִים לְפְנִימָה פְּנֵה
בֵּית יְהוָה לְטַהֵר וַיּוֹצִיאוּ אֵת כָּל יָצָא
הַטֻּמְאָה אֲשֶׁר מָצְאוּ בְּהֵיכַל יְהוָה הֵבֵל
לַחֲצַר בֵּית יְהוָה וַיְקַבְּלוּ הַלְוִיִּם קִבֵּל
לְהוֹצִיא לַנַּחַל קִדְרוֹן חוּצָה וַיָּחִלּוּ חָלַל
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לְקַדֵּשׁ
וּבְיוֹם שְׁמוֹנָה לַחֹדֶשׁ בָּאוּ לְאוּלָם שָׁמֶן בּוּא
יְהוָה וַיְקַדְּשׁוּ אֶת בֵּית יְהוָה לְיָמִים אֲלַם יום
שְׁמוֹנָה וּבְיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן כִּלּוּ וַיָּבֹאוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ כָּלָה בּוּא
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ טִהַרְנוּ אֶת כָּל בֵּית אָמַר
יְהוָה אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל זָנַח
כְּלֵיו וְאֶת שֻׁלְחַן הַמַּעֲרֶכֶת וְאֶת כָּל כָּלָה
כְּלֵיהֶם וְאֶת כָּל הַכֵּלִים אֲשֶׁר הִזְנִיחַ זָנַח
הַמֶּלֶךְ אָחָז בְּמַלְכוּתוֹ בְּמַעֲלוֹ הִכְשִׁינוּ כּוֹן
וְהִקְדַּשְׁנוּ וְהִנָּם לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה׃ הִנֵּה יָהָה
וַיַּשְׁכִּימוּ חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאסֶף אֶת שָׁכַם
שָׂרֵי הָעִיר וַיַּעַל בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּבִיאוּ אָסַף שׁוּר
פָּרִים שִׁבְעָה וְאֵילִים שִׁבְעָה עָלָה נוּא
וּכְבָשִׂים שִׁבְעָה וְצִפִּירֵי עִזִּים שִׁבְעָה צָפַר
לְחַטַּאת עַל הַמַּמְלָכָה וְעַל הַמִּקְדָּשׁ קָדַשׁ
וְעַל יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
לְהַעֲלוֹת עַל מִזְבַּח יְהוָה׃ וַיִּשְׁחֲטוּ שָׁחַט
הַבָּקָר וַיְקַבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם קָבַל
וַיִּזְרְקוּ הַמִּזְבֵּחָה וַיִּשְׁחֲטוּ הָאֵילִים זָרַק
וַיִּזְרְקוּ הַדָּם הַמִּזְבֵּחָה וַיִּשְׁחֲטוּ
הַכְּבָשִׂים וַיִּזְרְקוּ הַדָּם הַמִּזְבֵּחָה׃ וַיְנַשְּׂאוּ נָשָׂא
אֶת שְׂעִירֵי הַחַטָּאת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַקָּהָל שָׂעִיר פָּנֶה
וַיִּסְמְכוּ יְדֵיהֶם עֲלֵיהֶם׃ וַיִּשְׁחָטוּם סָמַךְ
הַכֹּהֲנִים וַיַּחַטְּאוּ אֶת דָּמָם הַמִּזְבֵּחָה חָטָא נָזַח
לְכַפֵּר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי לְכָל
יִשְׂרָאֵל אָמַר הַמֶּלֶךְ הָעֹלָה וְהַחַטָּאת׃ עָלָה
וַיַּעֲמֵד אֶת הַלְוִיִּם בֵּית יְהוָה בִּנְבָלִים עָמַד צָלַל

Sed & de filiis idithun fc̄s me ias & ozihel. ∞∞∞∞∞
Cōgregauerūtq; frēs suos & sctificati sunt: & ingressi sunt iuxta mādatū regis & ip̄ius dñi vt expiarent domū dñi. Sacerdotes quoq; ingressi templū dñi vt sanctificarēt illud extulerūt oēm immunditiam quam in tro repererant ∞∞∞∞∞ in vestibulo domꝰ dñi: quam tulerunt leuite: & asportauerūt ad torrentem cedrō foras. Cepe runt aūt prima die mensis primi mundare ∞∞ & in die octauo eiusdem mēsis ingressi sunt porticū domꝰ tēpli dñi: exp plauerūtq; templū die octo: & in die octauo eiusdem mēsis ingressi sunt ad ezechiam regē: & dixerunt ei. Sanctificauimꝰ omnē domū domini & altare holocausti: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ vasaq; ei: necnō & mēsam ppositionis cū oib vasis suis: cunctāq; tēpli suppellectilē quā polluerat rex achaz in regno suo: postq; p̄uaricat est: & ecce expolita sunt oia coram altari dñi.
Cōsurgensq; diluculo ezechias rex adunauit oēs principes ciuitatis: & ascēdit in domū dñi: ob tuleruntq; simul tauros septē & arietes septem: & agnos septem: & hircos septem: ∞∞∞∞∞∞∞ pro peccato: pro regno: pro sanctuario: ∞∞∞ pro iuda. Dixitq; sacerdotibus filiis aaron vt offerrēt super altare dñi. Mactauerūt igitur tauros: & fusceperūt sanguinē: facerdotes ∞∞ & fuderūt illū sup altare. Mactauerūt etiā arietes & illoꝝ sanguinē sup altare fuderūt. Immolauerūt agnos & fuderūt sup altare sanguinē. Applicuerūt hircos pro peccato coram rege & vniuersa multitudine. Imposuerunt manꝰ suas sup eos: & immolauerūt illos sacerdotes & asperserūt sanguinē eoꝝ coram altari pro piaculo vniuersi israel. Pro omni qppe israel pcepat rex vt holocaustū fieret pro peccato. Cōstituit quoq; leuitas in domo dñi cum cymbalis & psalteriis & citharis & fm dispositionem dauid ∞∞∞ regis & gad vidētis & nathan pphete. Siquidē dñi preceptū fuit p manū pphetarū eius. Steterūtq; leuite tenētes organa dd & facerdotes tubas. & iussit ezechias vt offerrēt holocaustā sup altare. Cūq; offerrētur holocausta cepit laudē cantare & dño & cātere tubatoꝝ in diuersis organis q dauid rex israel. Et omnis turba adorabāt: cātores & hi q tenebāt tubas erāt in officio suo & donec complerētur holocausta. Cūq; finita esset oblatio icubuit rex & oēs qui erāt cum eo: & adorauerūt. Precepitq; ezechias ∞ & principes leuitis vt laudarent dominum ∞ in fermonibꝰ dd & asaph videntis: q laudauerit deū magna leticia & incurvato genu adorauerunt. Et ezechias aūt etiam hec addidit. Implestis ∞ manꝰ vestras in dño acce dite & offerte victimas & laudes in domo dñi. Obtulit ergo vniuersa multitudo hostias & laudes & holocausta mente deuota. Porro numer holocaustorū q obtulit multitudo hic fuit. Tauros septuagita: arietes centum: agnos ducentos: sanctificaueruntq; domino boues sexcentos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ & oues tria milia. ∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ Sacerdotes vero pauci erāt nec potuerat sufficere vt pelles holocaustorū detraherent. Vnde & leuite fres eoꝝ adiuuerūt eos donec ipleretur opus & sctificarētur animꝰ tuisites. Leuite qppe faciliori ritu sanctificatur q facerdotes. Fuerūt ergo holocausta plurima adipes pacificorum ∞∞ & libamina holocausto rū: & cōpletus est cultꝰ domusꝰ dñi. Letatusq; est ezechias & omis populus eo q ministerū dei esset expletum: ∞∞∞∞∞∞∞ de repente quippe hoc fieri placuerat. 30.
Misit quoq; ezechias ad omnē israel & iudā epistolas: & scripsit ad ephraim & manasse vt venirent ad domū dñi in hierusalē: & facerent phe ad ogama dauid regis israel. & omnis ecclesia adorabat: & cantabāt: & tota ecclesia adorauit: & cantores cantebāt & tube clangentes: donec cōpleretur holocaustū

וּמְנַשֶּׁה "לָבוֹא "לְבֵית "יְהוָה "בִּירוּשָׁלִָם
לַעֲשׂוֹת "פֶּסַח "לַיהוָה "אֱלֹהֵי "יִשְׂרָאֵל׃
וַיַּעֲצוּ "הַמֶּלֶךְ "וְשָׂרָיו "וְכָל "הַקָּהָל "בִּירוּשָׁלִָם
לַעֲשׂוֹת "פֶּסַח "בַּחֹדֶשׁ
"הַשֵּׁנִי׃כִּי־לֹא "יָכְלוּ "לַעֲשׂתוֹ "בָּעֵת "הַהִיא
כִּי "הַכֹּהֲנִים "לֹא "הִתְקַדְּשׁוּ "לְמַדַּי
וְהָעָם "לֹא־נֶאֶסְפוּ "לִירוּשָׁלִָם׃ "וַיִּשַׁר
הַדָּבָר "בְּעֵינֵי "הַמֶּלֶךְ "וּבְעֵינֵי "כָל "הַקָּהָל׃
"וַיַּעֲמִידוּ "דָבָר׃ "לְהַעֲבִיר "קוֹל "בְּכָל
"יִשְׂרָאל "מִבְּאֵר "שֶׁבַע "וְעַד "דָּן "לָבוֹא
"לַעֲשׂוֹת "פֶּסַח "לַיהוָה "אֱלֹהֵי "יִשְׂרָאל
"בִּירוּשָׁלִָם "כִּי "לֹא "לָרֹב "עָשׂוּ "כַּכָּתוּב׃
"וַיֵּלְכוּ "הָרָצִים "בָּאִגְּרוֹת "מִיַּד "הַמֶּלֶךְ
וְשָׂרָיו "בְּכָל "יִשְׂרָאל "וִיהוּדָה "וְכִמְצַוַּת
"הַמֶּלֶךְ "לֵאמֹר "בְּנֵי "יִשְׂרָאל "שׁוּבוּ
"אֶל "יְהוָה "אֱלֹהֵי "אַבְרָהָם "יִצְחָק
"וְיִשְׂרָאֵל "וְיָשָׁב "אֶל "הַפְּלֵיטָה
הַנִּשְׁאֶרֶת "לָכֶם "מִכַּף "מַלְכֵי "אַשּׁוּר׃ "וְאַל
"תִּהְיוּ "כַּאֲבוֹתֵיכֶם "וְכַאֲחֵיכֶם "אֲשֶׁר
"מָעֲלוּ "בַּיהוָה "אֱלֹהֵי "אֲבוֹתֵיהֶם "וַיִּתֵּנֵם
לְשַׁמָּה "כַּאֲשֶׁר "אַתֶּם "רֹאִים׃ "עַתָּה
"תַּקְשׁוּ "עָרְפְּכֶם "כַּאֲבוֹתֵיכֶם "תְּנוּ
"יָד "לַיהוָה "וּבֹאוּ "לְמִקְדָּשׁוֹ "אֲשֶׁר
"הִקְדִּישׁ "לְעוֹלָם "וְעִבְדוּ "אֶת "יְהוָה
"אֱלֹהֵיכֶם "וְיָשֹׁב "מִכֶּם "חֲרוֹן "אַפּוֹ׃ "כִּי
"בְשׁוּבְכֶם "עַל "יְהוָה "אֲחֵיכֶם "וּבְנֵיכֶם
"לְרַחֲמִים "לִפְנֵי "שׁוֹבֵיהֶם "וְלָשׁוּב "לָאָרֶץ
הַזֹּאת "כִּי "חַנּוּן "וְרַחוּם "יְהוָה "אֱלֹהֵיכֶם
"וְלֹא "יָסִיר "פָּנָיו "מִכֶּם "אִם "תָּשׁוּבוּ
"אֵלָיו׃וַיִּהְיוּ "הָרָצִים "עֹבְרִים "מֵעִיר "לְעִיר
"בְּאֶרֶץ "אֶפְרַיִם "וּמְנַשֶּׁה "וְעַד "זְבוּלֻן
"וַיִּהְיוּ "כַּשְׂחִיקִים "עֲלֵיהֶם "וּמַלְעִגִים
"בָּם׃ "אַךְ "אֲנָשִׁים "מֵאָשֵׁר "וּמְנַשֶּׁה "וּמִזְּבוּלֻן
"נִכְנְעוּ "וַיָּבֹאוּ "לִירוּשָׁלִָם׃ "גַּם "בִּיהוּדָה "הָיְתָה "יַד "הָאֱלֹהִים "לָתֵת
"לָהֶם "לֵב "אֶחָד "לַעֲשׂוֹת "מִצְוַת "הַמֶּלֶךְ

"et manasses" vt venirent
°ad domū" dñi" in hierlm
'& facerent" phase' domi=
no" deo' israel. ∞∞∞∞∞∞
'Unito ergo cōsilio' regis
° & principū" & vniuersi
'cetus° hierusalē decreue
runt° vt facerēt' phase' mē
se" lecūdo. ° Nec'enī' oc=
currerāt' facere" i tpe suo:
°qa° sacerdotes° q possent
sufficere' sctificati" nō fue
rāt: & ppls° nōdū° cōgre
gat° fuerat' in hierls. ° Pla
cuitq; " sermo' regi" &
'omni' multitudini ∞∞∞
° & decreuerūt' vt mitterēt
° nuncios' in vniuersum
° israel" de berlabee° vsq;
° dan:' vt venirent & ∞∞
"facerent' phase" domino
'deo' israel ∞∞∞∞∞∞∞∞
'in hierlm. ° Multa" ei" nō
'fecerāt" sicut i lege° pscri
ptū erat. ° Perrexerūtq; 'cur
sores° cū epīs° & 'regis
° iperio° & principū ei° in
vniuersū" isrl" & iudā' iux
ta id qđ° rex° iusserat° pre
dicātes. 'Filii° israel' reuer
timini" ad° dominū" deum
'abraham & isaac ∞∞∞
'& israel: ' & reuertetur
° ad° reliquias ∞∞∞∞∞∞
'q effugerunt° manus' re
gi ° assyrionum. ' Nolite
"fieri" sicut patres vestri
°& fratres:° qui ∞∞∞∞
°recesserunt' a dñō° deo
'patrū suorū :" & tradidit
cos' in interitum :' vt' ipsi
°cernitis. ' Nolite ∞∞∞∞
'indurare ' ceruices vras
'sicut patres vīi. ° Tradite
° manus vras' dñō :' & ve
nite° ad sanctuariū ei°" qđ
"sanctificauit° in eternū.
° Seruite' domino ∞∞∞∞
° deo pīm vr̄oru:' & auer=
tetur° a vobis' ira' furoris
'ei°. ' Si ei vos° reuersi fue
ritis° ad° dñm ∞: ° fres vīi' &
filii habebūt' miam° coram
dñis suis: ° q illos duxerit
captiuos' & reuertētur' in
terrā' hāc. " Pius" ei° & cle
mēs est° dñs° de° vr̄:' & nō
"auertet' faciē suā° a vobis
°si' reuersi fueritis' ad eū.
Igitur" curlores' pgebant
velocit° de ciuitate' i ciitatē
'p terrā° ephraim° & ma
nasse' vsq; ad° zabulō: illis
"irridēti b°" & subsānanti
bus° eos° Attn quida' viri
° ex afer' & manasse" & za
bulō' acquiescentes cōsi=
llo:' venerūt' hierusalem.
° In iuda vero ' facta e° ma
nus° dei' vt daret ∞∞∞∞∞
'eis° cor' vnū:" vt facerent
iuxta' preceptum" regis

τ manasse vt venirēt in domū dñi in hierusalē: vt
καὶ μαγασσῆ ἐλθεῖν εἰς ὄικον κυρίου εἰς ἱερυσαλήμ, τοῦ
facerēt phasech duo deo' israel. τ consiliu
ποιῆσαι τὸ φασεχ τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραηλ. καὶ ἐβουλεύσα
τ rex τ principes τ ὁἱς ecclesia q̄ in
το ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἐν
hierusalē: vt facerēt phasech mēse' secundo:
ἱερουσαλήμ, ποιῆσαι τὸ φασεχ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ,
nō enī poterāt illud facere in tēpore dñi:
οὐ γὰρ ἐδυνήθησαν ἀνὰ ποιῆσαι ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι
sacerdotes nō sctificati fūt sufficientes: τ pplṡ nō cōgregat' ē in
οἱ ἱερεῖς οὐκ ἡγιάθησαν ἱκανοί, καὶ ὁ λαὸς οὐ συνήχθη ἐν τ
hierusalē: τ placuit sermo coā rege τ
ρουσαλήμ· καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ
coā omni ecclesia: τ cōstituerūt fermonē vt trā
ἐναντίον πάσης τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἔστησαν λόγον τοῦ θελ
sire' ꝑeniū in omni israel a dan vsq; ad berlabee:
θεῖ κήρυγμα ἐν παντὶ ἰσραὴλ ἀπὸ δὰν ἕως βηρσαβεέ,
vt venīrēt τ facerent phasech duo deo israel in
του ἐλθεῖν καὶ ποιῆσαι τὸ φασεχ τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραὴλ ἐν
hierusalē: qm̄ multitudo nō fecit secundū scripturā.
ἱερουσαλήμ, ὅτι τὸ πλῆθος οὐκ ἐποίησε κατὰ τὴν γραφήν.
τ perrexerūt cursores cū epistolis a
καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρέχοντες σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς παρὰ
rege τ principibus in omnē israel τ in=
τ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων εἰς πάντα ἰσραὴλ καὶ ἰού
dan: secundū ꝑceptū regis dicentes: filij' fi=
δαν, κατὰ τὸ πρόσταγμα τ βασιλέως λέγοντες, υἱοὶ ἰσ
rael cōuertimini ad dñm deū abrahā τ isaac τ
ραὴλ ἐπιστρέψατε πρὸς κύριον θεὸν ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ
iacob: τ reuertet' saluatos re=
ἰακώβ, καὶ ἐπιστρέψει τοὺς ἀνασεσωσμένους τοὺς κατα
lictos a manu regis assyrior. τ nō fi=
λειφθέντας ἀπὸ χειρὸς βασιλέως ἀσυρίων· καὶ μὴ γίνε=
tis sicut patres vr̄i τ fratres vestri: q̄ recesse=
σθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, οἳ ἀπέση
runt a dño deo patrū suor: τ tradi=
σαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ παρ ἐδω
dit eos in desolationē: sicut vos videtis. τ nūc nō
κεν αὐτοὺς εἰς ἐρημωσιν, καθὼς ὑμεῖς ὁρᾶτε· καὶ νῦν μὴ
indurētis cervices vras: sicut patres vr̄i:
σκληρύνητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν,
date gloriā dño deo: τ ingrediamini in sanctuariū e=
δότε δόξαν κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ εἰσέλθετε εἰς τὰ ἁγίασμα αὐ
ius q̄s sctificauit in eternū: τ seruite dño
του, ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ δουλεύσατε κυρίῳ τῷ
deo vr̄o: τ cōuertet a vobis furoꝛ ire
θεῷ ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ἀφ ὑμῶν τὸν θυμὸν τῆς ὀργῆς
ius. qm̄ si reuersi fueritis vos ad dñm: fratres
αὐτ· ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὑμᾶς πρὸς κύριον, οἱ ἀδελφοὶ
vestri τ filij vestri erūt in miserationē coā
ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἐνώπιον ἐν οἰκτιρμοῖς ἐναντίον
omnib° q̄ vnquā ceperūt captiuos eos: τ cōuertet
πάντων τῶν αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς, καὶ ἀποστρέ=
eos in terrā hanc: qm̄ misericors τ clemēs
ψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων
dñs deꝰ noster: τ nō auertet faciē suā
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτ
a nobis: si cōuersi fuerim° ad eū. τ fuerūt curso=
ἀφ ἡμῶν, ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν· καὶ ἦσαν οἱ τρέχον
res trāscuntes ciuitatē de ciuitate in mōte ephrai
τες διασῳζομενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει ἐφραὶμ
τ manasse τ vsq; ad zabulō. τ fuerūt sicut irriden=
καὶ μαγασσῆ καὶ ἕως ζαβουλών· καὶ ἐγένοντο ὡς καταγε
tes eos: τ subsannātes eos. sed homines ab
λῶντες αὐτῶν, καὶ μυκτηρίζοντες αὐτ· ἀλλὰ ἄνθρωποι ἀπὸ
afer τ manasse τ a zabulon cōuersi sunt: τ venerūt
ἀσὴρ καὶ μαγασσῆ καὶ ἀπὸ ζαβουλὼν ἐνετράπησαν, καὶ ἦλθον
in hierls: τ in iuda facta est manꝰ dñi vt daret eis cor
εἰς ἱερμ, καὶ ἐν ἰούδᾳ ἐγένετο χεὶρ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς καρδί
vnū vt venirēt τ facerent iuxta ꝓceptū regis
αν μίαν ἐλθεῖν καὶ ποιῆσαι κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως

B

C

D

τ principū in verbo dñi. τ cōgregati sūt in
καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ κυρίου· καὶ συνήχθησαν ἐν
hierusalē populꝰ multꝰ vt facerent solēnitatē
ἱερουσαλὴμ λαὸς πολὺς τοῦ ποιῆσαι τὴν ἑορτὴν τῶν
azymoꝝ in mense' secūdo: ecclesia multa val
ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐκκλησία πολλὴ σφό
de. τ surrexerūt τ destruxerūt altaria in hierusa
δρα· καὶ ἀναστήσαντες καθεῖλον τὰ θυσιαστήρια ἐν ἱερουσα
lē: τ vniuersa in qb° adolebāt incēsū mēdacibus: subuerte
λήμ, καὶ πάντα ἐν οἷς ἐθυμίων τοῖς ψευδέσι, κατέσπα
rūt τ precipitauerūt in torrentē cedron. τ immolaue
σαν καὶ ἔρριψαν εἰς τὸν χειμάρρουν κεδρών· καὶ ἔθυσαν
rūt phasech quarta decima mēsis secun=
τὸ φασεχ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέ
di. τ sacerdotes τ leuite' cōuersi sunt τ sctificati
ρου· καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐντραπέντες καὶ ἡγιάθη
sunt τ intulerunt holocausta in domū dñi:
σαν καὶ εἰσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα εἰς τὸν ὄικον κυρίου,
τ steterunt in statione sua iuxta iudiciū sui:
καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν,
iuxta ꝓceptū moysi hominis dei. τ facer
κατὰ τὴν ἐντολὴν μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ ἱε
dotes fusciꝓiebāt' sanguinē de manu leuitarū: qm̄
ρεῖς ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν λευιτῶν, ὅτι
multitudo ecclesie nō purificati sūt. τ leuite
πλῆθος τῆς ἐκκλησίας οὐχ ἡγιάθησαν· καὶ οἱ λευῖται
fuerūt vt sacrificarēt phasech omni dnō poterat pur
ἦσαν τοῦ θύειν τὸ φασεχ παντὶ τῷ μὴ δυναιδὼ ἁγνί
ficari vno: qm̄ plurimꝰ populi ab ephraim
ζῆται τῷ κυρίῳ, ὅτι τὸ πλεῖστον τ λαοῦ ἀπὸ ἐφραὶμ
τ manasse τ issachar τ zabulō nō sctificati
καὶ μαγασσῆ καὶ ἰσσαχὰρ καὶ ζαβουλὼμ οὐκ ἡγιάθη
sunt: sed τ comederūt phasech: nō ꝓter
σαν, ἀλλὰ καὶ ἔφαγον τὸ φασέχ, οὐ παρὰ τὴν γρα
mā. τ orauit ezechias pro his dicens: do=
φήν· καὶ προσηύξατο ἐζεκίας περὶ τούτων λέγων, κύ
mine ve° bone propitiare pro omni corde di=
ριε ὁ θεὸς ἀγαθὸς ἱλάσαι ὑπὲρ πάσης καρδίας κα
rigente ad querendū dñm deū patrū
τευθύνοντος ἐκζητῆσαι τὸν κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων
suor: τ nō sicut secundū purificationē sanctor. τ
αὐτῶν, καὶ οὐχ ὡς κατὰ τὴν ἁγνείαν τῶν ἁγίων. καὶ
exaudiuit dñs ezechiam: τ sanauit populū. τ
ἐπήκουσε κύριος τοῦ ἐζεκίου, καὶ ἰάσατο τὸν λαόν. καὶ
fecerunt filij israel q̄ inuenti sūt in hierusalē
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν ἱερουσαλὴμ τὴν
solēnitatē azymoꝝ septē dieb° in letitia magna:
ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ,
τ laudabāt dñm die per die. τ leui.
καὶ καθύμνουν τῷ κυρίῳ ἡμέραν καθ ἡμέραν. καὶ ἐλευ
te τ sacerdotes in organis fortitudinis dño. τ locutus
ται καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν ὀργάνοις ἰσχύος τῷ κυρίῳ· καὶ ἐλάλη
est ezechias ad cor olum leuitas τ
σεν ἐζεκίας ἐπὶ καρδίαν πάντων τῶν λευιτῶν καὶ τῶν
intelligētiā intelligētiā bonā dño. τ perfecerunt
συνιέντων σύνεσιν ἀγαθὴν τῷ κυρίῳ· καὶ συνετέλεσαν
solēnitatē azymoꝝ septē dieb° sacrificātes sacrificia sa=
τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας θύοντες θυσίας σω
lutis τ confitentes dño deo patrū
τηρίου καὶ ἐξομολογούμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων
suoꝝ. τ consulunt ois ecclesia vt facerēt
αὐτῶν· καὶ ἐβουλεύσατο πᾶσα ἡ ἐκκλησία ποιῆσαι
septē dies alios. τ fecerūt septē dies altos:
ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας· καὶ ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας
in letitia: qm̄ ꝺedit ezechias rex iuda pinguia obtulit
ἐν εὐφροσύνῃ, ὅτι ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα ἀπήρξατο
omni ecclesie mille vitulos τ septē milia
πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ χιλίους μόχους καὶ ἑπτακισχίλια
ouiū. τ principes ꝓmittias attulerūt ꝓplo mil
πρόβατα, καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ χιλ
le vitulos τ ouiū decē milia.
λίους μόχους καὶ πρόβατα δέκα χιλιάδας· ∞∞∞

"et principū" verbū° dñi.
°q Congregatiq; sunt in
'hierusalē populi' multi:
"vt facerent' solēnitatē
'azymorum' in mense" se
cundo. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
"Et surgentes° deſtruxe=
runt' altaria' que erant ∞
'in hierls: "atq; "vniuersa
in qb° idolis° adolebatur
incensū" subuertētes" pie
cerūt' in torrētem' cedrō.
'Immolauerūt aūt" phase
'q̄rtadecima die' mēsis" se
cūdi. ° Sacerdotes q̄q; at=
q; leuite tādem ' sctificati
'obtulerūt° holocausta
in° domo' dñi: " stetērūtq;
'in" ordine suo" iuxta dis=
positionē° & legē' moysi
°hois' dei. ° Sacerdotes ve
ro fusciꝓiebāt' effudēden
dū' sanguinē de manibus
'leuitarū' eo q" multa' tur
ba' sanctificata' nō' erat:
° & idcirco ∞∞∞∞∞∞∞∞
'immolarent° leuite' pha
se' his qui" nō occurrērat
°sanctificarī' domio. ' Ma
gna etiam pars " populi
° de ephraim' & manasse
'& isachar' & zabulon q̄
°sanctificata" non" fuerat:
°comedit' phase: °non ∞
°iuxta qd scriptum est. '&
°orauit" pro eis' ezechias
"dicēs. ° Dñs° bonus° pro
pitiabitur° cūctis qui toto
'corde' requirūt' dominū
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
°deū" patrū suoꝝ: & nō i=
putabit eis q̄ minꝰ sctifi=
cati sunt. " Quē' exaudi
uit° dñs: ° & placatus est
"populo. " Fecerūtq; ° fi=
li" israel" qui inuēti sunt
'in hierusalem' solēnitate
"azymoꝝ septē dies
'diebus' in leticia' magna:
°laudantes° dominum ∞
°p singulos dies' leute q̄=
q; & sacerdotes° per orga
na q̄ suo officio° gruebāt.
° Et locutꝰ ē' ezechias" ad
° cor' oim' leuitarū: °q ha
bebāt' intelligētiā° bonā
'sup dño. " & comederunt
'septē° diebus' solēnitatis
°immolates° victimas° paci
ficorū' & laudantes' dñm
°deū" patrū suorū: 'placu
itq; " vniuerse' multitudini
"vt celebrarēt' etiā° alios
°dies" septē: qđ° & fecerūt
cum ingēti' gaudio. ' Ezechias" autem' rex' iuda ∞
°prebuerat° multitudini
°mille° tauros' & septem
'milia° ouium. ° Principes
vero' dederant ° populo
'tauros" mille: " & oues
°decem° milia. ∞∞∞∞∞∞

וַיִּתְקַדְּשׁוּ כֹהֲנִים לָרֹב וְיִשְׁמְחוּ כָל קְהַל יְהוּדָה וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל
הַקָּהָל הַבָּאִים מִיִּשְׂרָאֵל וְהַגֵּרִים הַבָּאִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַיֹּשְׁבִים
בִּיהוּדָה וַתְּהִי שִׂמְחָה גְדוֹלָה בִּירוּשָׁלִָם כִּי מִימֵי שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹא
כָזֹאת בִּירוּשָׁלִָם: וַיָּקוּמוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וַיְבָרְכוּ אֶת הָעָם וַיִּשְׁמַע בְּקוֹלָם
וַתָּבוֹא תְפִלָּתָם לְמַעוֹן קָדְשׁוֹ לַשָּׁמָיִם: כָּל זֹאת יָצָאוּ כָל יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים
בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיְשַׁבְּרוּ הַמַּצֵּבוֹת וַיְגַדְּעוּ הָאֲשֵׁרִים וַיְנַתְּצוּ אֶת כָּל הַבָּמוֹת וְאֶת
הַמִּזְבְּחוֹת מִכָּל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּבְאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה עַד לְכַלֵּה וַיָּשֻׁבוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ
לֶאֱחֻזָּתוֹ לְעָרֵיהֶם: וַיַּעֲמֵד יְחִזְקִיָּהוּ אֶת מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
עַל מַחְלְקוֹתָם אִישׁ כְּפִי עֲבוֹדָתוֹ לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם לְעֹלָה וְלִשְׁלָמִים
לְשָׁרֵת וּלְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל בִּשַּׁעֲרֵי מַחֲנוֹת יְהוָה: וּמְנָת הַמֶּלֶךְ מִן רְכוּשׁוֹ
לָעוֹלוֹת לָעוֹלוֹת הַבֹּקֶר וְהָעֶרֶב וְהָעוֹלוֹת לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים וְלַמֹּעֲדִים
כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה: וַיֹּאמֶר לָעָם לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ ם לָתֵת מְנָת הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם לְמַעַן יֶחֶזְקוּ בְּתוֹרַת יְהוָה: וּכְהִפִּיץ הַדָּבָר הִרְבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
רֵאשִׁית דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר וּדְבַשׁ וְכֹל תְּבוּאַת שָׂדֶה וַמַּעֲשַׂר הַכֹּל לָרֹב הֵבִיאוּ:
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיהוּדָה הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה גַּם הֵם מַעֲשַׂר בָּקָר וְצֹאן וּמַעֲשַׂר
קָדָשִׁים הַמְקֻדָּשִׁים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם הֵבִיאוּ וַיִּתְּנוּ עֲרֵמוֹת עֲרֵמוֹת: בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁלִישִׁי הֵחֵלּוּ הָעֲרֵמוֹת לְיָסוֹד וּבַחֹדֶשׁ

[a]Scificata est ergo[r] facerdotū[e] plurima multitudo [&]hilaritate pfufa[n]o[is] turba[m] iuda[e]tā facerdotū[e]& leuitarū[m] q̄ vniuerse[e] freq̄n tie[e] q̄venerat[e] ex ifrl[e]: [p]fe litorū quoq[e][r] defra[e] ifrael [e]& habitantium ꝯ [m]in iuda. [b]Factaq̄ est [e]grā dis[e] celebritas ꝯ [m]in hierusalem [n]qualis[a] diebus [o] salomonis [p] filii [q]dauid [r]regis[e] ifrael in ea vrbe[e] non fuerat. ꝯ [s]Surrexerunt autem[t] facerdotes[a] atq̄ leuite ꝯ [b] benedicentes [o]populo: [c]& exaudita est[f] vox eorū: [d]perueniteq̄[n] oratio[n] ha bitaculum[k] sanctum ꝯ celi.

Ca.31.

QVnq̄[s] hec fuissent rite[e] celebrata[a] egref sus est[o] is[r] ifrl[e] [q]muetus fuerat[n] in vrbibus[o] iuda:[t]& fregerunt[r] simulachra: [m]fuciderūt[q̄] lucos:[c] de molliti sunt ꝯ [q]excelsa:[t]& altaria de strū xerūt:nō solū de vniuer so[e] iuda[r] & bniamī: sed[t] & de ephraī q̄q̄[t]& manasse: [d]donec [b]penit[o] euerterēt. [c]Reuersiq̄ sunt[b] oēs[c] filii [i]sr[e] in possessiões & [c]ciui tates suas.[t] Ezechias aūt [c]constituit[e] turmas[a] facer dotales:[r]& leuiticas ꝯ [q]per diuisiones suas[e] vnū quēq̄[s] in officio ppriotā [a]facerdotū videlicet[c] q̄ le uitarū[t] ad holocausta[a]& pacifica:[r] vt ministrarent[e]& cōfiterētur[c] caneretq̄[s] in portis[e] castroꝝ[e] dñi.[b] Pars aūt[r] regis erat vt[e] de ppria [c]ei[r] substātia[n] offerretur [n]holocaustū[e] mane semp [r]& vespe:[f] sabbatis q̄q̄[a]& Kalēdis[r]& solēnitatib[b] ce teris:[n] sicut scriptū est[e] in lege[e] dñi.[r] Precepit etiam [p]pplo[b] habitātū[e] hieri[m] [v]vt darēt[e] partes[r] facerdo tib[o]& leuitis:[s] vt[p] possent vacare[a] legi[r] dñi. Quod [m]cū perebruisset in auri bus[e] mīchēnis:[c] plurimas obtulerūt[r] primitias[e] filii [i]sr[l] frumēti[e] vini[m]& ole: [r]mellis q̄q̄[s]& oīs q̄ gignit [h]um[o]decias[e] obtulerūt. Sed[r]& filii[e] israel[r]& iuda [q]qui habitabāt[e] in vrbib[o] [i]uda obtulerūt[e] decimas [b]boū[r]& ouiū: [d]decimasq̄ [s]sanctoꝝ[e] q̄ vouerāt[e] dño [d]deo suo: atq̄ vniuersa [p]portātes[e] fecerūt[r] acervos plorimos.[c] Mense[e] tertio ceperūt[r] aceruorū[e] face re fundamēta:[r]& mense

[t] scificati sunt de facerdotib[o] in multitudiné.[t] letata éloís καὶ ἡγιάσθησαν τῶν ἱερέων εἰς πλῆθος· καὶ εὐφράνθη πᾶσα ecclesia iuda [t] facerdotes[e] t leuite: [t] ois ce ἐκκλησία ἰούδα καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ πᾶσα ἡ ἐκ clesia q̄ venerūt ex israel: [t] proselyti q̄ venc κλησία οἱ ἐλθόντες ἐξ ἰσραὴλ, καὶ οἱ προσήλυτοι οἱ ἐλθόν rūt de terra israel: [t] habitantes iudā. [t] facta est τες ἐκ γῆς ἰσραὴλ, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἰούδα. καὶ ἐγένετο leitia magna in hierusalē: qm̄ a diebus salo ἐυφροσύνη μεγάλη ἐν ἱερουσαλήμ, ὅτι ἀπὸ ἡμερῶν σολο monis filij dauid regis israel nō factū est ta μῶντος υἱοῦ δαυὶδ βασιλέως ἰσραὴλ οὐκ ἐγένετο τοιαύ le festū in hierusalē. [t] surrexerūt facerdotes leuite: τη ἑορτὴ ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται, [t] benedixerūt pplo: [t] exaudita est vox eoꝝ: [t] καὶ εὐλόγησαν τὸν λαόν, καὶ ἐσηκούσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν, καὶ peruenit oratio eoꝝ in habitaculū sanctū ἦλθεν ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον τοῦ celi. θεοῦ εἰς τὸν οὐρανόν.

Ca.31.

Ὡς δὲ πολλὰ πρᾶγματα ἐγένετο ταῦτα πάντα, ἐξῆλθε πᾶς ὁ ἰσ Καὶ ὡς συνετελέσθη ταῦτα πάντα, ἐξῆλθε πᾶς ὁ ἰσ rael ἡ μυεῖν ἐυρεθέντες ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ συνέτριψαν τὰς simulachra: [t] fuciderunt lucos: [t] demoliti sunt excel σήλας, καὶ ἐξέκοψαν τὰ ἄλση, καὶ κατέλυσαν τὰ ὑψη sa: [t] destruxerūt altaria ab omni iudea λά, καὶ καθεῖλον τὰ θυσιαστήρια ἀπὸ πάσης τῆς ἰουδαίας [t] benīami [t] ecephrai: [t] a manasse vsq; ad con καὶ βενιαμὶν καὶ ἐξ ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ μανασσῆ ἕως εἰς συν sumationē. [t] conuersus e[o]is israel in hereditate τέλειαν. καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἰσραὴλ εἰς τὴν κληρονομίαν suā [t] in ciuitates suas. [t] ordinauit ezechias vs αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς πόλεις αὐτ̄. καὶ ἔταξεν ἐζεκίας τὰς ἐφη ces facerdotū [t] leuitas: [t] vices vn[o]q̄ cu μερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, καὶ τὰς ἐφημερίας ἑκά sus q̄ iuxta ministeriū suū facerdotib[o] [t] leui στου κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευί tis ad holocaustū [t] ad sacrificiū salutario: ταις εἰς τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰς τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου, [t] vt laudarēt [t] vt cōfiterentur [t] ministrarent in [t] καὶ τοῦ αἰνεῖν καὶ τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ λειτουργεῖν ἐν ταῖς portis [t] in atrijs dom[o] dñi. [t] pars re πύλαις καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου κυρίου. καὶ μερὶς τοῦ βασι gis de substantijs eius in holocaustis: que λέως ἐκ τῶν ὑπάρχοντων αὐτοῦ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις, τήν mane [t] que vespere: [t] in holocaustis τε πρωϊνὴν καὶ τὴν ἑσπερινήν, καὶ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις sabbatoꝝ: [t] in neomenijs: [t] in solēnitatib[o] τῶν σαββάτων, καὶ εἰς τὰς νουμηνίας, καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς scripto in lege dñi. [t] dixit ezechias γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ κυρίου. καὶ εἶπεν ἐζεκίας τῷ pplo habitantibus in hierusalē vt darēt parte λαῷ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν ἱερουσαλὴμ δοῦναι τὴν μερίδα facerdotū [t] leuitaꝝ: vt possint in mini τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, ὅπως κατισχύσωσιν ἐν τῇ λει sterio dom[o] dñi. [t] postq̄ iussit sermoné ezechie: τουργία οἴκου κυρίου. καὶ ὡς πρεσέταξεν τὸν λόγον ἐζεκίας, primas obtulerūt filij isr[l] primitias tritici [t] vini [t] olei ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ ἰσ[ρ]αὴλ ἀπαρχὴ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαί [t] mellis: [t] omne genimē agri [t] multitudies obtulerūt ου καὶ μέλιτος, [t] πᾶν φύτευμα ἀγροῦ εἰς πλῆθος ἤνεγκαν filii israel [t] iuda. [t] q̄ habitabāt in vrbibus οἱ υἱοὶ ἰσ[ρ]αὴλ καὶ ἰούδα· καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν iuda [t] ipsi attulerūt decimas vitulop[o] [t] ouium ἰούδα καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν ἐπιδέκατα μόχων καὶ προβάτων [t] decimas capraꝝ: [t] sanctificauerūt dño deo suo. [t] in καὶ ἐπιδέκατα αἰγῶν, καὶ ἡγίασαν τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. καὶ εἰ tulerūt [t] posuerūt aceruos acervos. in abi mēse tertio σήνεγκαν καὶ ἔθηκαν σωροὺς σωρούς. ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ceperunt acerui fundari: [t] in mēse ἤρξαντο θεμελιοῦσθαι, καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ

septimo completi sunt. [t] venit ezechias [t] primi ἑβδόμῳ συνετελέσθησαν· καὶ ἦλθεν ἐζεκίας καὶ οἱ ἄρχον pes: [t] viderūt acervos: [t] benedixerūt dño [t] populo τες, καὶ εἶδον τοὺς σωροὺς, καὶ εὐλόγησαν τῷ κῡῳ καὶ τὸν λαὸν suo israel. [t] interrogauit ezechias sacerdotes αὐτοῦ ἰσραὴλ. καὶ ἐπυνθάνετο ἐζεκίας τῶν ἱερέων [t] leuitas super acervos: [t] dixit ad eū καὶ τῶν λευιτῶν ὑπὲρ τῶν σωρῶν· καὶ εἶπεν πρὸς αὐ azarias sacerdos princeps domꝰ saddue: ex τὸν ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων τοῦ οἴκου σαδδούκ, ἐξ quo cepērūt primitie offerri in domū dñi: οὗ ἤρξαντο ἀπαρχαὶ φέρεσθαι εἰς τὸν οἶκον κυρίου, comedimꝰ [t] bibimus [t] reliquimus vsq; in multi ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν καὶ ἐγκατελείπομεν ἕως εἰς πλῆ tudine: qm̄ dñs benedixit populo suo: [t] reliqui θους· ὅτι κύριος εὐλόγησε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ κατελεί mus adhuc multitudinē hīc. [t] dixit ezechias: ve ppa μεν ἕτι τὸ πλῆθος τοῦτο. καὶ εἶπεν ἐζεκίας· ve ppa rarēt paſtophoria in domo dñi. [t] pparauerūt: μάσαι παστοφόρια εἰς τὸν οἶκον κυρίου· καὶ ἡτοίμασαν, [t] intulerūt illuc plurima [t] decimas in καὶ εἰσήνεγκαν ἐκεῖ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰ ἐπιδέκατα ἐν fide. [t] sup eos prefectus choenicas leuita: [t] πίστει· καὶ ἐπ' αὐτῶν ἡγούμενος χωνενίας ὁ λευίτης, καὶ semei frater eius successor: [t] hezziel [t] ozias σεμεεὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διάδοχος ὀπίσω, καὶ ἰεζιὴλ καὶ ὀζίας [t] nath [t] asael [t] hierimoth: [t] iozabad [t] chiel καὶ ναὰθ καὶ ἀσαὴλ καὶ ἱερμώθ, καὶ ἰωζαβὰδ καὶ ἐλιὴλ [t] samachyta [t] inaith: [t] baneas ppositi per cho- καὶ σαμαχία καὶ μαὶθ καὶ βανέας κατεστάθησαν ἐπὶ χω nentā [t] semei fratre eius: sicut iussi νευίου καὶ σεμεεὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, κατὰς προσέ sit ezechias rex [t] azarias dux domꝰ τα ξεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ ἀζαρίας ὁ ἡγούμενος οἴκου dñi. [t] core filius iemna leuita ianitor cce- κυρίου· καὶ κωρὴ ὁ τοῦ ἰεμνὰ ὁ λευίτης ὁ πυλωρὸς κα dū orientē in ponte: vt daret primi- τὰ ἀνατολὰς ἐπὶ τῶν δρομάτων, δοῦναι τὰς ἀπαρχ tias dñi: [t] sancta sctōꝝ p manū dan χὰς τ κυρίου, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων διὰ χειρὸς δόν iū [t] beniamī. [t] iesue [t] semei [t] amarias [t] καὶ βενιαμίν. καὶ ἰησοῦς καὶ σεμεεὶ καὶ ἀμαρείας καὶ fechenias in ciuitatib[o] p manū sacerdotū in σεχενίας ἐν ταῖς πόλεσι διὰ χειρὸς τῶν ἱερέων ἐν fide vt darēt fratribus suis secundū vi- πίστει δοῦναι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐφη ces: secundū magnū [t] secundū parum: er- μερίας, κατὰ τὸν μέγαν καὶ κατὰ τὸν μικρόν, ἐκ tra turi masculoꝝ a trimo [t] γὸς τῆς ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τριετοῦς καὶ supra: omni ingredienti in domū dñi: ἐπάνω, παντὶ τῷ εἰσπορευομένῳ εἰς οἶκον κυρίου, in rattone diey in die suo: in ministerio εἰς λόγον ἡμερῶν ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ, εἰς λειτουργίαν p vices ordinis sui. hic distributio ἐφημερίας διατάξεως αὐτῶν. οὗτος ὁ καταλοχισμὸς facerdotū fm domos familiaꝝ. [t] leuite in τῶν ἱερέων κατ' οἴκους πατριῶν· καὶ οἱ λευῖται ἐν ταῖς vicibus suis. a vigesimo āno [t] supra in ἐφημερίαις αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω ἐν ordine in turmis in omni fetu διατάξει ἐν τοῖς καταλοχισμοῖς ἐν πάσῃ ἐγγονῇ suo filios suos [t] filias in omni multitu- αὐτῶν υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας εἰς πᾶν τὸ πλῆ dine: qm̄ in fide sanctificauerūt scribarū: [t] filij θος, ὅτι ἐν πίστει ἡγίασαν τὸ ἅγιον, καὶ τοῖς υἱοῖς aaron sacerdotū fungēt[i]b[o] in agris [t] in ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσιν ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἐν ταῖς ciuitatibus suis: in omni ciuitate [t] ciuitate viri βόλεσιν αὐτῶν, ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἄνδρες qui nominati sūt in nomine vt darent οἱ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι δοῦναι

[a]septimo[r] cōpleuerūt cos. [t]Cūq; ingressi fuissent[m] ezechias[e] & principes eius:[r] vi derūt[e] aceruos[a]& bñdixe rūt[e] dño[r] ac[e] pplo[e] ifrael. [t]Interrogauitq; ezechi as[e] sacerdotes[c]& leuitas [c]cur ita facerent[e] acerui. [t]Respōdit[e]illi[h] azarias[a] sa cerdos[e] primus ꝯ [s]de[r]pe[m]fadoch[i] dicens. [c]Ex quo ceperunt ꝯ [q]offerri[r] primitie i[e] domo [e]dñi comedim[m] & satura ti sum[n]& remāserūt[r] plu rima:[e]eo q̄ [b]benedixerit [b]dñs[o] pplo suo.[c] Reliquārū aūt[e] copia[b] ista quā cer nis.[t]Precepit ig[r]ezechi as[e] vt ppararēt[m] horrea[e] i domo[e] dñi.qd cū fecissent: [q]itulerūt[r] tā[e] primitias[a] q̄ decimas:[n]& q̄cunq; vouerāt[r] fidelit̄er. Fuit aūt[e] p̄fectus cor[e] chonenias[b] leui ta[r]& semei[e] frat ei[e] scds: posi quē[i] chibel[e]& azarias[a] & naad[e]& asahel ꝯ [b]& hierimoth:[i] iozabar d q̄[s] [m]& chibel[n] & iesmachi as[e]& maath[r]& banaias [q]ppositi[r] sub manib[o] cho nenie[e]& semei[e] frīs ei[e] ex imperio[r] ezechie[r] regis [e]& azarie[e] pontificis[e] do mus[o] dei. [c]Chore vero [i]filij[e] iemna,[b] leuites[e]& ia nitor[r] orientalis porte pre positus erat his q̄[m] [s]pote offerebātur[e] deo:[p] primi tiis q̄[s]& cōsecratis in[e] sctā sanctoꝝ[e]& sub[n] cura eius [e]eden[r]& beniamin:[i] iesue [e]& semeia[f].[b] Amarias q̄[s] [c]& sechenias [i] ciuitatib[o] [s]sacerdotum:[r] vt[e] fideliter [d]distribuerent[b] fratribus suis[e] partes ꝯ [m]minorib[o] atq̄[s] maiorib[o]: [m]exceptis[e] maribꝰ[o] ab[a]an nis[n] tribus[e]& supra:[c] un ctis [n] qui ingrediebantur [e]templū dñi. Et[r] quicqd [b]p singulos[b] dies cōduce bāt[e] in mīsterio atq̄[o] ob seruatiōib[o][r] iuxta diuisio nes suas:[b] facerdotibus [e]per familias: ꝯ [e]& leuitis[m] a[n] vicesimo [n]anno[e]& supra ꝯ [e]per ordines &[q] turmas suas. ꝯ [s]Vniuersiq̄[s] multitudini tā[n] vxoribꝰ[q̄] liberis eoꝝ vtriusq; sexus[e] fideliter ci bi de his que ꝯ [s]sctificata fuerant p̄bebā tur. Sed[r]& filiorū[e] aaron [p]agros &[e] suburbana[i] vr bium[m] singularū dispositi erant[p] viri[q] qui ꝯ

מָנוֹת לְכָל זָכָר בַּכֹּהֲנִים וְלַלְוִי התיהשׁ
בַּלְוִיִּם: וַיַּעַשׂ יְחִזְקִיָּהוּ בְּכָל
יְהוּדָה וַיַּעַשׂ הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר וְהָאֱמֶת
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו: וּבְכָל מַעֲשֶׂה
אֲשֶׁר הֵחֵל בַּעֲבוֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים
וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה לְדָרְשׁ לֵאלֹהָיו בְּכָל
לְבָבוֹ עָשָׂה וְהִצְלִיחַ:

Ca.xxxij. אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֱמֶת הָאֵלֶּה בָּא
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּבֹא בִיהוּדָה
וַיִּחַן עַל הֶעָרִים הַבְּצוּרוֹת וַיֹּאמֶר
לִבְקָעָם אֲלֵיהֶן: וַיַּרְא יְחִזְקִיָּהוּ כִּי בָא
סַנְחֵרִיב וְכִי פָנָיו לַמִּלְחָמָה עַל
יְרוּשָׁלִָם: וַיִּוָּעַץ עִם שָׂרָיו וְגִבּוֹרָיו
לִסְתֹּם אֶת מֵימֵי הָעֲיָנוֹת אֲשֶׁר
מִחוּץ לָעִיר וַיַּעְזְרוּהוּ וַיִּקָּבְצוּ עַם
רַב וַיִּסְתְּמוּ אֶת כָּל הַמַּעְיָנוֹת וְאֶת
הַנַּחַל הַשּׁוֹטֵף בְּתוֹךְ הָאָרֶץ לֵאמֹר
לָמָּה יָבֹאוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר וּמָצְאוּ מַיִם
רַבִּים: וַיִּתְחַזַּק וּבָן אֶת כָּל הַחוֹמָה
הַפְרוּצָה וַיַּעַל עַל הַמִּגְדָּלוֹת וְלַחוּצָה
הַחוֹמָה אַחֶרֶת וַיְחַזֵּק אֶת הַמְּלוֹא
עִיר דָּוִיד וַיַּעַשׂ שְׁלַח לֹרב וּמָגנִים:
וַיִּתֵּן שָׂרֵי מַלְחָמוֹת עַל הָעָם וַיִּקְבֹּץ
אֵלָיו אֶל רְחוֹב שַׁעַר הָעִיר וַיְדַבֵּר
עַל לִבָּם לֵאמֹר: חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל
תִּירְאוּ וְאַל תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וּמִלִּפְנֵי כָּל הֶהָמוֹן אֲשֶׁר עִמּוֹ כִּי
עִמָּנוּ רַב מֵעִמּוֹ: עִמּוֹ זְרוֹעַ בָּשָׂר וְעִמָּנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעָזְרֵנוּ וְלְהִלָּחֵם
מִלְחֲמֹתֵינוּ וַיִּסָּמְכוּ הָעָם עַל דִּבְרֵי
יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה: אַחַר זֶה שָׁלַח
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְעַבְדָּיו עַל
יְרוּשָׁלִַם וְהוּא עַל לָכִישׁ וְכָל
מֶמְשַׁלְתּוֹ עִמּוֹ אֶל יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ
יְהוּדָה וְעַל כָּל יְהוּדָה אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלִַם לֵאמֹר: כֹּה אָמַר סַנְחֵרִיב

"partes distribuerẽt vniuerso sexui masculino: de sacerdotib⁹ & leuitis. Fecit ergo ezechias vniuersa q̃ dixim⁹ in omi bus da opatusq; ē bonũ & rectum & verũ coram deo suo: in vniuersa cultura ministerii domus dei iuxta legẽ & cerimõias: volẽs requirere deũ suũ in toto corde suo. Fecit q̃ & psperatus est. 32.

POst q̃ & huiusce modi veritatem venit sennacherib rex assyriorum & ingressus iudam obsedit ciuitates munitas. volens eas capere. Quod cũ vidisset ezechias venisse. sennacherib & totũ belli impetum verti contra hierusalẽ inito cũ principib⁹ cõsilio virisq; fortissimis vt obturarẽt capita fontium qui erant extra vrbẽ: & hoc oium decernẽtes sententia cõgregauit plurimã multitudinẽ: & obturauerũt cũctos fontes & riuũ q fluebat in medio terre dicẽtes. Ne veniat reges assyriorum & inueniat aquarũ abundantiã. Edificauit q̃ q̃ agens industrie omne murũ diruti & turres: & foris ante murũ qfuerat dissipat⁹: & extruxit turres desup & forinsecus alterũ munitũ. Instaurauitq; mello in ciuitate dauid & fecit vniuersũ gñis armaturã & clypeos. Cõstituitq; principes bellatorũ in exercitu. Et cõuocauit vniuersos in platea porte ciuitatis: ac locut⁹ est ad cor eorũ dicẽs. Viriliter agite & cõfortamini: nolite timere: nec paueatis regem assyriorũ & vniuersã multitudinẽ q̃ cũ eo. Multo ei plures nobiscũ sunt q̃ cũ illo. Cũ illo eni brachiũ carneũ: nobiscũ dñs deus nr q auxiliator ẽ nr: pugnatq; pro nobis. ꝓfortat⁹q; ẽ ppls huiusce modi verbis ezechie regis iuda. q̃ post hæc gesta sunt: misit sennacherib rex assyriorũ seruos suos hierlm: ipse ei cũ vniuerso exercitu obsidebat lachis: ad ezechiam regem iuda & ad omnem populum qui erat in vrbe dicens. Hec dicit sennacherib

parte omni masculo in sacerdotib⁹: & omni numerida παντὶ ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ παντὶ καὶ numerato in leuitis. & fecit ezechias sic Ταριθμουμένῳ ἐν τοῖς λευίταις. καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας οὕ in omni iuda: & fecit ezechias bonũ & τως ἐν παντὶ ἰούδᾳ, καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας τὸ καλὸν καὶ τὸ rectũ & verũ coram deo suo: & in omni ἐυθὲς καὶ τὸ ἀληθὲς ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐν παν operi in quo incepit in opere in domo dñi: & in τὶ ἔργῳ ἐν ᾧ ἤρξατο ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἐνδίκου κυρίου, καὶ ἐν lege & in preceptis quesiuit deũ suũ ex τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προσταγμασιν ἐξεζήτησε τὸν θεὸν αὐτοῦ ἐξ tota anima sua: & fecit & psperatus est. ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε καὶ εὐοδώθη. Ca.32.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτ venit sennacherib rex assyriorum: & venit in iu- A 4.Reg 18.c.
την ἦλθε σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἦλθεν ἐπὶ Ἰού dã: & castrametat⁹ est turta ciuitates muratas: δαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχήρεις, & dixit vt caperent eas. & vidit ezechias q̃ καὶ εἶπε τοῦ προκαταλαβέσθαι αὐτάς. καὶ εἶδεν ἐζεκίας ὅτι venerat sennacherib: & facies eius ad bellandũ ἥκει σενναχηρίβ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι in hierusalẽ: & consiluit cum sentiob ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέ bus suis & potentib⁹: vt obturarẽt aquas fontiũ ρων αὐτοῦ καὶ τῶν δυνατῶν, ἐμφράξαι τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν q erãt extra ciuitatẽ: & cõfortatus est eũ. & cõgrega ἃς ἦν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ συνεπίσχυσαν αὐτῷ. καὶ συνήγα uit populũ multũ: & obturauit aquas fontiũ: & uit populũ πολύν, καὶ ἐνέφραξε τὰς ὕδατα τῶν πηγῶν, καὶ torrẽtẽ qui diuidit p ciuitatẽ dicens: ne τὸν χειμάρρουν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως λέγων, μὴ forte ueniat rex assyriorũ: & inueniat aquã multã: & ποτε ἔλθοι βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ εὕρῃ ὕδωρ πολύ, καὶ corroborauit. & fortificauit ezechias & edificauit omnẽ κατισχύσῃ. καὶ κατίσχυσεν ἐζεκίας καὶ ᾠκοδόμησε πᾶν τὸ murũ diruti & turres: & fortis ante τεῖχος τὸ κατεσκαμμένον καὶ πύργους, καὶ ἔξω προτεί murale aliud: & edificauit plenitudinẽ ciuitatis χισμα ἄλλο, καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ἀνάλημμα τῆς πόλεως B
dauid: & preparauit arma multa: & posuit principi Δαυίδ, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά, καὶ ἔθετο ἄρχον
pes belli in populo. & cõgregati sũt ad eũ in peo belli in populo. & cõgregati sũt ad eũ in τας πολέμου ἐπὶ τὸν λαόν. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ
platea porte ciuitatis. & locutus est in τὴν πλατείαν τῆς πύλης τῆς πόλεως. καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ
corde eor dicens: viriliter agite & cõfortamini: nolite τὴν καρδίαν αὐτῶν λέγων, ἀνδρίζεσθε καὶ ἰσχύσατε, μὴ φο
timeatis nec paueatis a facie regis assyrio βεῖσθε μὴ δειλιᾶτε ἀπὸ προσώπου βασιλέως ἀσσυρί
rũ: & a facie omnis gentis q̃ cũ eo: quĩ ων, καὶ ἀπὸ προσώπου παντὸς τοῦ ἔθνους τοῦ μετ' αὐτοῦ, ὅτι 4.Ric. 6, d.
nobiscũ plures q̃ qui cũ eo. cũ eo brachia μεθ' ἡμῶν πλείους ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτοῦ. μετ' αὐτοῦ βραχίονες
carnea: nobiscũ vero dñs deus noster ad saluandũ & ad pu σαρκικοί, μεθ' ἡμῶν δὲ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῦ σώζειν καὶ τοῦ πο
gnandũ bella nrm. & cõfortatus est populꝰ in λεμεῖν τοὺς πολέμους ἡμῶν. καὶ κατεθαρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ
sermonib⁹ ezechie regis iuda. & post hec τοῖς λόγοις ἐζεκίου τοῦ βασιλέως ἰούδα. καὶ μετὰ ταῦ
misit sennacherib rex assyrior⁹ ser- ταπέστειλε σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων τοὺς παῖ
uos suos in hierusalẽ. ipse erat in la- δας αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλήμ. αὐτὸς δὲ ἦν ἐπὶ λα
chis: & omnis exercitus eius cũ eo. & mi- χεις, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπο C
sit ad ezechiã regem iuda: & ad omnẽ in στειλε πρὸς ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα ἰού
dã q̃ in hierusalẽ dicens: sic dicit sennacherib δαν τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ λέγων, οὕτως λέγει σενναχηρίβ

"rex assyriorum. In quo vos fiduciã habetis: & fe- 4.Re. 18.d.
"habẽtes fiduciã: & sedetis
"obsessi in hierusalem?
"Num
"ezechias "decepit vos" vt
"tradat
"morti "in fame & siti
"affirmans q̃ dominus
"deꝰ vester "liberẽt vos "de
manu regis assyriorum.
"Nunqd nõ "ipse ē ezechi
as q̃ "destruxit "excelsa illi⁹
"& altaria: "& precepit "iu
de
"& hierusalem "dicens: "co
ram "altari "vno
"adorabitis "& incẽso cõbu
retis incẽsum? An ignoratis "q̃ "ego "feci ri: "& pa
tres mei "cunctis "terrarũ
"populis? "Nunqd "prẽ ualuerunt "dii
"gentiũ. mnũq; "terrarũ
"liberare "regionẽ suam
"de manu mea? "Quis ex
"de vniuersis "diis "gẽtiũ
"quas "vastauerũt "patres
mei "qu" potuerit
"eruere "ppl'm suũ "de ma
nu mea: "vt possit etiam
"deus vester "eruere "vos
"de hac "manu?
"Nõ "vos "ergo decipiat
"ezechias "nec vana psua
sione "deludat: "neq; "cre
datis "ei.
"Si cui "nullus "potuit "de
"cunctarũ "gentiũ "atq; re
gionũ "liberare "ppl'm suũ
"de manu mea: "& de ma
nu "patrũ meorũ: "cõfe
ter "nec "deus vr̃ poterit
"eruere "vos "de hac "mãu.
Sed "& alia multa "locuti
sunt "ferui ei "cõtra "dñm
"deũ: "& cõtra "ezechiã "ser
uũ eius. "Epistolas q̃q; "scri
psit plenas "blasphemie
"in dñm "deũ "israel: "& locu
tus "est aduersum eũ. "Sicut
dii "gentiũ ceterarũ "nõ po
tuerũt "liberare "ppl'm suũ
"de manu mea: "sic & "de
"ezechie "eruere "nõ pote
rit "ppl'm suũ "de mãu ista.
Insuper "& "clamore "ma
gno "ligua "iudaica "cõtra
"ppl'm "q fedebat "in "mu
ris "hierlm "ꝑsonabat "vt
terreret eos "& "caperet "ciui
tatẽ. "Locutus "est "cõtra
"deũ "hierlm "sicut aduer
sum "deos "populorũ "tre
"opera "manuũ "hominũ.
"Oranerunt igitur "ezechias "rex "& "esaias "filius
"amos "ꝓpheta "aduersũ
"Hãc blasphemiã "ac voci
ferati sũt "vsq; in "celũ. "Et
misit "dñs "angelum: qui
"peussit "oẽs "virũ "robustũ
"bellatorẽ "& pricipẽ exer

"כֵּילַךְ אַשּׁוּר עַל מָה אַתֶּם בֹּטְחִים
וְיֹשְׁבִים בַּמָּצוֹר נְיִרוּשָׁלִַם הֲלֹא צור
יְחִזְקִיָּהוּ מֵסִית אֶתְכֶם לָתֵת אֶתְכֶם סית נתן
לָמוּת בָּרָעָב וּבַצָּמָא לֵאמֹר יְהוָה
נצל אֱלֹהֵינוּ יַצִּילֵנוּ מִכַּף מֶלֶךְ אַשּׁוּר
סור במה הֲלֹא הוּא יְחִזְקִיָּהוּ הֵסִיר אֶת בָּמֹתָיו
זבח אפר וְאֶת מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה
שחה קטר וְלִירוּשָׁלִַם לֵאמֹר לִפְנֵי מִזְבֵּחַ אֶחָד
תְּשְׁתַּחֲווּ וְעָלָיו תְּקַטְּרוּ: הֲלֹא ידע עשה תֵדְעוּ מָה עָשִׂיתִי אֲנִי וַאֲבוֹתָי לְכָל כל
עַמֵּי הָאֲרָצוֹת הֶיכוֹל יָכְלוּ אֱלֹהֵי נצל עַמֵּי הָאֲרָצוֹת לְהַצִּיל אֶת אַרְצָם
מִיָּדִי כִּי מִי בְכָל אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה חרם
אֲשֶׁר הֶחֱרִימוּ אֲבוֹתַי אֲשֶׁר יָכוֹל
לְהַצִּיל אֶת עַמּוֹ מִיָּדִי כִּי יוכל
אֱלֹהֵיכֶם לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדִי: וְעַתָּה עשׂא
אַל יַשִּׂיא אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ וְאַל אבן
יְסִית אֶתְכֶם כָּזֹאת וְאַל תַּאֲמִינוּ לוֹ יכל הלך
כִּי לֹא יוּכַל כָּל אֱלוֹהַּ כָּל גּוֹי וּמַמְלָכָה
לְהַצִּיל עַמּוֹ מִיָּדִי וּמִיָּד אֲבוֹתָי אַף
כִּי אֱלֹהֵיכֶם לֹא יַצִּילְכֶם מִיָּדִי: עשׂא
וְעוֹד דִּבְּרוּ עַבְדָּיו עַל יְהוָה הָאֱלֹהִים
וְעַל יְחִזְקִיָּהוּ עַבְדּוֹ: וְסֹפְרִים כָּתַב
לְחָרֵף לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֵאמֹר
עָלָיו לֵאמֹר כֵּאלֹהֵי גּוֹיֵי הָאֲרָצוֹת
אֲשֶׁר לֹא הִצִּילוּ עַמָּם מִיָּדִי כֵּן לֹא
יַצִּיל אֱלֹהֵי יְחִזְקִיָּהוּ עַמּוֹ מִיָּדִי: קרא
וַיִּקְרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל יְהוּדִית עַל עַם
יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר עַל הַחוֹמָה לִירְאֹם חמה
וְלִבְהֲלָם לְמַעַן יִלְכְּדוּ אֶת הָעִיר: ירא
וַיְדַבְּרוּ אֶל אֱלֹהֵי יְרוּשָׁלִַם כְּעַל דבר
אֱלֹהֵי עַמֵּי הָאָרֶץ מַעֲשֵׂה יְדֵי הָאָדָם: עשׂה
וַיִּתְפַּלֵּל יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וְיֹשַׁעְיָהוּ בֶּן פלל
אָמוֹץ הַנָּבִיא עַל זֹאת וַיִּזְעֲקוּ נבא
וְיִסְית אֶתְכֶם כָּזֹאת וְאַל תַּאֲמִינוּ לוֹ שלח לָאֹר
כִּי לֹא יוּכַל כָּל נְבוֹר חַיִל וְנָגִיד וְשָׂר יכחד נגד שור

בַּמַּחֲנֶה מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּשָׁב בִּנְשֹׁת פָּנִים חֲרֵפָה
לְאַרְצוֹ וַיָּבֹא בֵּית אֱלֹהָיו וּמֵיצִאֵי
מֵעָיו שָׁם הִפִּילוּהוּ בֶּחָרֶב וַיּוֹשַׁע
יְהוָה אֶת יְחִזְקִיָּהוּ וְאֶת יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם מִיַּד סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וּמִיַּד כֹּל וַיְנַהֲלֵם מִסָּבִיב: וְרַבִּים
מְבִיאִים מִנְחָה לַיהוָה לִירוּשָׁלִַם
וּמִנְדָּנוֹת לִיחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
וַיִּנַּשֵּׂא לְעֵינֵי כָל הַגּוֹיִם מֵאַחֲרֵי כֵן:
בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה יְחִזְקִיָּהוּ עַד לָמוּת
וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה וַיֹּאמֶר לוֹ וּמוֹפֵת
נָתַן לוֹ: וְלֹא גְמַל עָלָיו הַשִּׁיב
כִּי גָבַהּ לִבּוֹ וַיְהִי עָלָיו קֶצֶף
וְעַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם: וַיִּתְגַּבַּהּ יְחִזְקִיָּהוּ
בְּגָבַהּ לִבּוֹ הוּא וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם
וְלֹא בָא עֲלֵיהֶם קֶצֶף יְהוָה בְּיֵמֵי
יְחִזְקִיָּהוּ: וַיְהִי יְחִזְקִיָּהוּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד
הַרְבֵּה מְאֹד וְאֹצָרוֹת עָשָׂה לּוֹ לְכֶסֶף
וְלִזָּהָב וּלְאֶבֶן יְקָרָה וְלִבְשָׂמִים
וְלִמָּגִנִּים וּלְכֹל כְּלֵי חֶמְדָּה: וּמִסְכְּנוֹת
לְתִבוּאַת דָּגָן וְתִירוֹשׁ וְיִצְהָר וְאֻרוֹת
לְכָל בְּהֵמָה וּבְהֵמָה וְעֲדָרִים לָאֻרוֹת:
וְעָרִים עָשָׂה לּוֹ וּמִקְנֵה צֹאן וּבָקָר
לָרֹב כִּי נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים רְכוּשׁ רָב
מְאֹד: וְהוּא יְחִזְקִיָּהוּ סָתַם אֶת מוֹצָא
מֵימֵי גִיחוֹן הָעֶלְיוֹן וַיְיַשְּׁרֵם
מַטָּה לְמַטָּה לְעִיר דָּוִיד וַיִּצְלַח יְחִזְקִיָּהוּ
בְּכָל מַעֲשֵׂהוּ: וְכֵן נְמְלִיצֵי שָׂרֵי בָבֶל
הַמְשֻׁלְּחִים עָלָיו לִדְרשׁ הַמּוֹפֵת אֲשֶׁר
הָיָה בָּאָרֶץ עָזְבוֹ הָאֱלֹהִים לְנַסּוֹתוֹ
לָדַעַת כָּל נִבְלָבּוֹ: וְיֹתֶר דִּבְרֵי
יְחִזְקִיָּהוּ וְחַסְדָּיו הִנָּם כְּתוּבִים בְּחָזוֹן
יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא עַל סֵפֶר
מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב
יְחִזְקִיָּהוּ עִם אֲבֹתָיו וַיְקַבְּרֵהוּ בְּמַעֲלֵה
קִבְרֵי בְנֵי דָוִיד וְכָבוֹד עָשׂוּ לוֹ בְּמוֹתוֹ
בְּכָבוֹד עָשָׂה

citus regis assyriorum: reuertitq; ē cū ignominia in terrā suā. Cūq; ingressus esset domū dei sui filii q egressi fuerāt de vtero eius interfecerūt eū gladio. Saluauitq; dñs ezechiā & habitatores hierusalē de manu senacherib regis assyriorū & de manu oim; & pstitit ei quietē per circuitū. Multi etiā deferebāt dño munera & sacrificia hierusalē & munera ezechie regi iuda. Qui exaltat est post hec coram cunctis gentibus. In dieb illis egrotauit ezechias vsq ad mortē: & oravit dñm. Exaudiuitq; eum & dedit ei signū: sed non retribuit iuxta beneficia q accepat cor eius. Ettacta ē cōtra eū ira & contra iudā & hierlm. Humiliatusq; est postea eo q exaltatū fuisset cor eius: & ipse & habitatores hierlm. Idcirco nō venit sup eos ira dñi in diebus ezechie. Fuit aūt ezechias dives & inclytus valde: & thesauros fecit sibi plurimos argenti & auri & lapidis pretiosi & aromatum & armamentaria & omnis generis & vasorū magnā apothecas q̄q frumenti vini & olei & prelepta omnū iumentorū & caulas pecoribus & vrbes edificauit. Habebat quoq; greges & armentorū innumerabiles: eo q̄ dedisset ei deus substantiā multā nimis. Ipse est ezechias q obturauit fupitus fontē aque gyon & auertit eas subter ad occidentem vrbis david. Et celebrauit ei exequas

in castris regis assyrioꝝ: & reuersus est in terrā suā & ignominia facies cū ingressus esset domū dei sui filii q egressi fuerāt de vtero eius interfecerūt eū gladio. Et saluauit dñs ezechiā & habitatores hierusalē de manu senacherib & de manu omniū & dedit eis requiē in circuitu. Et multi deferebant dona dño in hierusalē & munera ezechie regi iuda. Et exaltatus est ezechias coram cunctis gentibus in diebus illis egrotauit ezechias vsq ad mortē & oravit dñm & exaudiuit eum & dedit ei signū. Et non retribuit secundum beneficium quod acceperat: quia elevatum est cor eius. Et facta est ira dñi contra eum & contra iudā & hierusalē. Et humiliatus est ezechias postea eo quod elevatum esset cor eius ipse & habitatores hierusalē. Et non venit super eos ira dñi in diebus ezechie. Et fuit ezechias dives & inclytus valde. Et thesauros fecit sibi plurimos argenti & auri & lapidis pretiosi & aromatum & armamentaria & omnis generis & vasorum magnam & apothecas frumenti & vini & olei & prelepta omnium iumentorum & caulas pecoribus & vrbes edificauit. Habebat quoque greges & armentorum innumerabiles: eo quod dedisset ei deus substantiam multam nimis. Ipse est ezechias qui obturauit fupitus fontem aque gyon & auertit eas subter ad occidentem vrbis david. Et prosperati sunt ezechie

κατὰ πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως δαυίδ. καὶ εὐοδώθη ἐζεκίας
in oibus operib fuis. & sic in legationibus
ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. καὶ οὗτος ἐν τοῖς πρεσβείαις
principū q̄ a babylone missis ad
τῶν ἀρχόντων τῶν ἐκτὸς βαβυλῶνος τοὺς ἐκτὸς ἀπαλεῖσι πρὸς
eū: vt interrogarēt ab eo portentū quod factū est in terra.
αὐτόν, πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ τὸ τέρας, ὃ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.
& dereliquit eū dñs: vt tentaret eū: vt sciret q̄ in cor
καὶ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν κύ, ἵνα πειράσῃ αὐτόν, ἵνα εἰδῇ τὰ ἐν τῇ καρ
de ctus. & reliqua simonis ezechie & mie ei: nō
δίᾳ αὐτοῦ. καὶ τὰ κατάλοιπα τῶν λόγων ἐζεκίου, καὶ τὰ ἐλεήμ αὐτοῦ, ἰδοὺ
ne scripta sunt in prophetia esaie filij ammos prophete:
ἰδοὺ γεγραμμένα ἐπὶ τῇ προφητείᾳ ἡσαΐου υἱοῦ ἀμμὼς τοῦ προφήτου,
& in libro regū iuda & israel: & dormiuit ezechias cū
καὶ ἐν βιβλίου βασιλέων ἰούδα καὶ ἰσρ. καὶ ἐκοιμήθη ἐζεκίας μετὰ
patrib fuis. & sepelierūt eū in ascensu sepulchroꝝ filio
τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν τάφων τῶν
rū dauid. & glorifā honorē dederūt ei in morte eius
υἱῶν δαυίδ. καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ

F

4.Reg 20.a. Esai. 38.a.

G

olos iuda & habitantes in hierusalē & regnauit manasses filius eius pro eo.

Ca.33.

Filius octēnis duodecim annoꝝ manasses cū regnare cepisset & quinquaginta & quinq annis regnauit in hierlm. Fecit aūt malū coram dño iuxta abominationes gentiū quas subuertit dñs coram filiis israel & cōuersus instauravit excelsa que demolit pater eius cōstruxitq; aras baalim & fecit lucos & adoravit omnē militiā celi & coluit eā. Edificauit quoq; altaria in domo dñi de qua dixerat dominus in hierusalē erit nomen meū in eternū. Edificauit altaria cuncto exercitui celi in duobus atriis domus domini transtulitq; & fecit filios suos pignē in valle benehinnō. Observabat somnia & augurabat & venefic vtebat & fecit vētriloquos & multiplicauit efferiauit & fecit signū ad dauid & ad salomonē filiū ei in domo hac & in hierlm quā elegi de cūctis tribubus israel & ponam nomen meum in sempiternū & non faciam pedem de terra quā tradidi patribus eorū dūmodo custodiant & faciant omnia q̄ precepi eis & secundū legē & cerimonias & iudicia q̄ mandauit per manū moysi. Igitur manasses seduxit iudam & habitatores hierusalē vt facerent malū sup omnes gētes q̄s abstulit dñs a facie filioꝝ israel. Locutusq; est dñs ad manasse & ad populum illius & attendere noluerūt. Idcirco adduxit sup eos principes exercitus regis assyriorum & ceperunt manassen in vinculis & ligauerūt eū in cōpedib & duxerūt eū in babylonē. Cumq; gustaret angustiā deprecatus est faciem dñi dei sui & egit penitētiā

Ca.xxxiij

A

4.Re. 22.a.

B

בֶּן שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְּמָלְכוֹ
וְחֲמִשִּׁים שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם:
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבוֹת
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל: וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת הַבָּמוֹת אֲשֶׁר
נָתַץ יְחִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת
לַבְּעָלִים וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרוֹת וַיִּשְׁתַּחוּ
לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם: וּבָנָה
מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
בִּירוּשָׁלִַם יִהְיֶה שְׁמִי לְעוֹלָם: וַיִּבֶן
לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת
בֵּית יְהוָה: וְהוּא הֶעֱבִיר אֶת
בָּנָיו בָּאֵשׁ בְּגֵי בֶן הִנֹּם וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ
וְכִשֵּׁף וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעֹנִי הִרְבָּה
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ:
וַיָּשֶׂם אֶת פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה
בַּבַּיִת אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל דָּוִיד
וְאֶל שְׁלֹמֹה בְנוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלִַם
אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת שְׁמִי
לְעוֹלָם: וְלֹא אֹסִיף לְהָסִיר אֶת רֶגֶל
יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הֶעֱמַדְתִּי
לַאֲבוֹתֵיכֶם רַק אִם יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת
אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִים לְכָל הַתּוֹרָה
וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים בְּיַד מֹשֶׁה:
וַיִּתַּע מְנַשֶּׁה אֶת יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם לַעֲשׂוֹת רַע מִן הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מְנַשֶּׁה וְאֶל עַמּוֹ וְלֹא
הִקְשִׁיבוּ: וַיָּבֵא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת
שַׂרֵי הַצָּבָא אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר
וַילְכְּדוּ אֶת מְנַשֶּׁה בַּחֹחִים וַיַּאַסְרֵהוּ
בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיּוֹלִיכֻהוּ בָּבֶלָה: וּכְהַצֵּר
לוֹ חִלָּה אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיִּכָּנַע

ὁδοὺς πατέρων αὐτοῦ. καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ
ejus & fecit eum reuerti in hierusalē in regnū suū. Et
καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς ἰερουσαλὴμ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. καὶ
cognouit manasses q dñs ipse esset deus. Et postea
ἔγνω μανασσῆς ὅτι κύριος αὐτός ἐστιν ὁ θεός. καὶ μετὰ
edificauit murū extrinsecus ciuitatis dauid ad occidentē
ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξωθεν τῆς πόλεως δαυὶδ πρὸς δυσμὰς
in gyon in conualle & vsq ad introitū portę piscium
ἐν γηων ἐν τῇ φάραγγι καὶ ἕως εἰσόδου πύλης ἰχθύων
& circuiuit ophel & exaltauit eū nimis. Et posuit
καὶ ἐκύκλωσε τὸν ὀφλὰ καὶ ὕψωσεν αὐτὸν ὑψηλὰ σφόδρα. καὶ ἔθηκε
duces exercitus in cūctis ciuitatibus munitis iuda.
ἄρχοντας δυνάμεως ἐν πάσαις πόλεσι τοῖς ὀχυροῖς ἐν ἰούδα.
Et abstulit deos alienos & idolum de domo dñi & omnia
καὶ ἀφεῖλε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους καὶ τὸ εἴδωλον ἐκ οἴκου κυ καὶ πάντα
altaria que edificauerat in monte domus dñi & in hierusalē
τὰ θυσιαστήρια ἃ ᾠκοδόμησεν ἐν τῷ ὄρει οἴκου κυ καὶ ἐν ἰερουσαλὴμ
& proiecit extra ciuitatem. Et altare dñi instauravit
καὶ ἐξέβαλεν ἔξω τῆς πόλεως. καὶ τὸ θυσιαστήριον κυ ὠκοδόμησε
& immolauit sup illud victimas & hostias & precepit
καὶ ἔθυσεν ἐπ' αὐτοῦ θυσίας καὶ σωτήρια καὶ εἶπε
iude vt seruiret dño deo israel. Verumtamen adhuc
τῷ ἰούδα δουλεύειν κυ θεῷ ἰσραήλ. πλὴν ἔτι
populus immolabat in excelsis tantum dño deo suo.
ὁ λαὸς ἔθυεν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς μόνον κυ θεῷ αὐτοῦ.
Reliqua aūt sermonum manasse & oratio eius ad deum
Τὰ δὲ λοιπὰ τῶν λόγων μανασσῆ καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ πρὸς τὸν θεὸν
& verba videntium q locuti sunt ei in nomine dñi dei
καὶ τὰ ῥήματα τῶν ὁρώντων τῶν λαλησάντων αὐτῷ ἐν ὀνόματι κυ θεοῦ
israel ecce hec scripta sunt in sermonibus osee videntis
ἰσραήλ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ τῶν λόγων ὡσηὲ τοῦ ὁρῶντος
& dormiuit manasses cū patribus suis & sepelierunt eū
καὶ ἐκοιμήθη μανασσῆ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν
in domo sua. & regnauit amon filius eius pro eo.
ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ ἐβασίλευσεν ἀμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.33.

Duodecī annoꝝ erat manasses cū regnare cepisset & quinquaginta quinq annis regnauit in hierlm. Fecit aūt malū coram dño iuxta abominationes gentiū quas subuertit dñs coram filiis israel & cōuersus instauravit excelsa que demolit pater eius construxitq; aras baalim & fecit lucos & adoravit omnē militiā celi & coluit eā. Edificauit quoq; altaria in domo dñi de qua dixerat dominus in hierusalē erit nomē meū in eternū. Edificauit altaria cuncto exercitui celi in duobus atriis domus domini & fecit filios suos pignē in valle benehinnō. Observabat somnia & augurabat & venefic vtebat & fecit vētriloquos & multiplicauit efferiauit & fecit signū ad dauid & ad salomonē filiū ei in domo hac & in hierlm quā elegi de cūctis tribubus israel & ponam nomen meum in sempiternū & non faciam pedem de terra quā tradidi patribus eorū dūmodo custodiant & faciant omnia q̄ precepi eis & secundū legē & cerimonias & iudicia q̄ mandauit per manū moysi. Igitur manasses seduxit iudam & habitatores hierusalē vt facerent malū sup omnes gētes q̄s abstulit dñs a facie filioꝝ israel. Locutusq; est dñs ad manasse & ad populum illius & attendere noluerūt. Idcirco adduxit sup eos principes exercitus regis assyriorum & ceperunt manassen in vinculis & ligauerūt eū in cōpedib & duxerūt eū in babylonē. Cumq; gustaret angustiā deprecatus est faciem dñi dei sui & egit penitētiā

מְאֹד מַלְפְּנֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃ וַיִּתְפַּלֵּל
אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ
וַיְשִׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם לְמַלְכוּתוֹ וַיֵּדַע
מְנַשֶּׁה כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃
וְאַחֲרֵי כֵן בָּנָה חוֹמָה חִיצוֹנָה לָעִיר
דָּוִיד מַעֲרָבָה לְגִיחוֹן בַּנַּחַל וְלִבְוֹא
בְּשַׁעַר הַדָּגִים וְסָבַב לָעֹפֶל וַיְגַבְּיהֵהוּ
מְאֹד וַיָּשֶׂם שָׂרֵי חַיִל בְּכָל הֶעָרִים
הַבְּצֻרוֹת בִּיהוּדָה׃ וַיָּסַר אֶת אֱלֹהֵי
הַנֵּכָר וְאֶת הַפֶּסֶל מִבֵּית יְהוָה וְכָל
הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בְּהַר בֵּית יְהוָה
וּבִירוּשָׁלַ͏ִם וַיַּשְׁלֵךְ חוּצָה לָעִיר׃
וַיִּבֶן אֶת מִזְבַּח יְהוָה וַיִּזְבַּח עָלָיו זִבְחֵי
שְׁלָמִים וְתוֹדָה וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה
לְעָבְדוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֲבָל
עוֹד הָעָם זֹבְחִים בַּבָּמוֹת רַק לַיהוָה
אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיֶּתֶר דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה
וּתְפִלָּתוֹ אֶל אֱלֹהָיו וְדִבְרֵי הַחֹזִים
הַמְדַבְּרִים אֵלָיו בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הִנָּם עַל דִּבְרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
וּתְפִלָּתוֹ וְהֵעָתֵר לוֹ וְכָל חַטָּאתוֹ
וּמַעֲלוֹ וְהַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בָהֶם
בָּמוֹת וְהַעֲמִיד הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים
לִפְנֵי הִכָּנְעוֹ הִנָּם כְּתוּבִים עַל דִּבְרֵי
חוֹזַי׃ וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם אֲבֹתָיו
וַיְקַבְּרֻהוּ בֵּיתוֹ וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אָמוֹן בְּמָלְכוֹ
וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
מְנַשֶּׁה אָבִיו וּלְכָל הַפְּסִלִים אֲשֶׁר
עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו זָבַח אָמוֹן וַיַּעַבְדֵם׃
וְלֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יְהוָה כְּהִכָּנַע מְנַשֶּׁה
אָבִיו כִּי הוּא אָמוֹן הִרְבָּה אַשְׁמָה׃
וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו עֲבָדָיו וַיְמִיתֻהוּ בְּבֵיתוֹ׃
וַיַּכּוּ עַם הָאָרֶץ אֶת כָּל הַמִּקְשְׁרִים
עַל הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיַּמְלִיכוּ עַם

[C]

bvalde coram deo patrū
fuorum.' Deprecatus est
eum & obsecrauit intente: & exaudiuit oronē ei:
reduxitq; eū hierm in
regnū suū: & cognouit
manasses q dominus
ipse esset deus. ∞∞∞∞∞
Post hec edificauit murum
extra ciuitatem oo
dauid ad occidentē gyō
in conualle ab introitu
porte piscū p circuitum
vsq; ad ophel & exaltauit illū vehementer. Cōstituitq; principes exercituū
in cūctis ciuitatib; iuda
munitis & abstulit deos
alienos & simulachrū
de domo domini: ∞∞∞
aras quoq; quas fecerat
in monte domus dñi
et in hierusalē: & iecit
omnia extra vrbē. Porro
instauravit altare dñi. & immolauit sup illud victimas & pacifica & laudē, precepitq; iude
vt seruaret domino deo
israel. Attamen ∞∞∞∞
adhuc populus immolabat in excelsis domio
deo suo. Reliqua aūt gestorum manasse ∞∞∞
& obsecratio eius ad deū
& verba quoq; videntiū
qui loquebantur ad eum
in nomine domini dei
israel: cōtinentur in fmonib; regū israel. Oro q̄q
eius & exauditio & cuncta peccata ∞∞∞∞∞∞∞
atq; contemptus: loca
in quibus edificauit
excelsa & fecit lucos &
statuas ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
anteq; ageret penitentiā
scripta sunt in fmonib;
ozai. Dormiuit ergo
manasses cū patrib; suis:
& sepelierūt eū in domo
sua. Regnauitq; p eo filius eius amō. Vigitiduorū anno erat amon cū
regnare cepisset: & duobus annis regnauit in hierusalē. Fecitq; malū in
cospectu dñi sicut fecerat
manasses pr eius: & cunctis idolis q manasses fuerat fabricat: immolauit
atq; seruiuit ∞∞∞∞∞∞∞
& nō est reueritus facie
dñi sicut reuerit est manasses pater eius & multo maiora deliquit. ∞∞
Cūq; cōiurassent aduersus eū fuit fui interfecerūt
eū i domo sua. Porro reliq; pp̄ multitudo cesis
his qui amon percusserant constituit regem

valde a facie vel patrū suoy: & ora
σφόδρα ἀπὸ προσώπου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτ, καὶ προ
υιτ ad eū: & exaudiuit eū & exaudiuit
σήυξατο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐπήκουσεν αὐτ καὶ ἐπήκουσε τῆς
clamoris ei: & reduxit eū in hierusalē in re
βοῆς αὐτ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βα
gnū suū. & cognouit manasses q dñs ipe est de
σιλείαν αὐτ· καὶ ἔγνω μανασσῆς, ὅτι κύριος αὐτός ἐστι ὁ θε
us. & post hec edificauit murū extra ciuitatē
ὸς · καὶ μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως
dauid ab aphzico gīō in torrēte egredien
δαυὶδ ἀπὸ λιβὸς τοῦ γειὼν ἐν τῷ χειμάρρῳ ἐκπορευομέ
tiū portā piscū p circuitū in ophel: & exaltauit
νων τὴν πύλην τὴν ἰχθύων κυκλώσεις τὸ ὀφέλ, καὶ ὕψωσεν
eā vehemēter. & cōstituit principes exercitus in ci
αὐτὴν σφόδρα · καὶ κατέστησεν ἄρχοντας δυνάμεως ἐν πά
ctis ciuitatib; muratis in iuda. & abstu
σαις ταῖς πόλεσι ταῖς τετειχισμέναις ἐν ἰούδᾳ. καὶ ἀπῆρεν
lit deos alienos: & sculptile de domo domi
τοὺς θεοὺς τῆς ἀλλοτρίους, καὶ τὸ γλυπτὸν ἐξ οἴκου κυρί
ni: & omnia altaria: q̄ edificauit in mōte dom
ου, καὶ πάντα τὰ θυσιαστήρια, ἃ ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει οἴκου
dñi & in hierusalē: & eiecit extra vrbē. &
κυρίου καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξέβαλεν ἔξω τῆς πόλεως · καὶ
instaurauit altare dñi. & immolauit sup illud
κατώρθωσε τὸ θυσιαστήριον κυρίου. καὶ ἐθυσίασεν ἐπ᾽ αὐτῷ
sacrificia salutis & laudis. & dixit iude: vt ser
θυσίας σωτηρίου καὶ αἰνέσεως · καὶ εἶπεν τῷ ἰούδᾳ, τοῦ δου
uiret dño deo israel. verūtamen adhuc populus im
λεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραήλ. πλὴν ἔτι ὁ λαὸς ἐπὶ τῶν ὑ
molabat in excelsis dño deo
ψηλῶν ἐθυμίαζεν, πλὴν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν. καὶ τὰ λοιπὰ
suo. Reliqua aūt ge
fermonū manasse & obsecratio eius q̄ ad deū & ver
τῶν λόγων μανασσῆ καὶ ἡ προσευχὴ αὐτ ἡ πρὸς τὸν θεὸν καὶ
ba videntiū q̄ loquebant ad eū in nomine
οἱ λόγοι τῶν ὁρώντων τῶν λαλούντων πρὸς αὐτὸν ἐν ὀνόματι
dñi dei israel: ecce in sermonibus regū israel.
κυρίου θεοῦ ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐπὶ λόγων βασιλέων ἰσραήλ.
& oratio eius: & quomō exauditus est: & cuncta
καὶ ἡ προσευχὴ αὐτ, καὶ ὡς ἐπήκουσεν αὐτ, καὶ πᾶσαι αἱ
peccata eius & rebelliones eius: & loca in qb
ἁμαρτίαι αὐτ καὶ αἱ ἀσεβήσεις αὐτοῦ, καὶ οἱ τόποι ἐφ᾽ οἷς
edificauit in eis excelsa: & cōstituit illic lucos &
ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὰ ὑψηλά, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἄλσεα καὶ
sculptilia: anteqū cōuerteret: nōne scripta sūt in fmo
γλυπτά, πρὸ τοῦ ἐπιστρέψαι, οὐκ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ λό
nibus videntiū? & dormiuit manasses cū patri
γων τῶν ὁρώντων; καὶ ἐκοιμήθη μανασσῆς μετὰ τῶν πατέ
bus suis: & sepelierūt eū in horto domus sue. & re
ρων αὐτ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν κήπῳ οἴκου αὐτ. καὶ
gnauit amon filius eius pro eo: filiꝰ cētēs vigīti &
ἐβασίλευσεν ἀμμὼν υἱὸς αὐτ ἀντ᾽ αὐτ, υἱὸς ὢν ἑκατὸν καὶ
duoꝝ annoꝝ amon cū regnaret ipse: & duobꝰ annis re
δύο ἐτῶν ἀμμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ δύο ἔτη ἐβα
gnauit in hierusalē. & fecit amon malū
σίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίησεν ἀμμὼν τὸ πονηρὸν
in cōspectu dñi: sicut fecerat manasses pater eius. &
ἐνώπιον κυρίου, καθὼς ἐποίησεν μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτ. καὶ
cūctis idolis que fecit manasses pater ei⁹: imo
πᾶσι τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐποίησε μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτ, τοῦ
iauit amō & seruiuit eis. & nō humiliatus è co
ταπεινῶσαι ἀμμὼν καὶ ἐδούλευεν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐνώ
ram dño: sicut hūiliatus est manasses pater eius:
πιον κυρίου, ὡς ἐταπεινώθη μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
qm̄ filius eius amon multiplicauit peccatū. & cōpl
ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀμμὼν ἐπλήθυνε τὰ ἁμαρτήματα · καὶ ἐπε
rauerūt serui eius & percusserūt eū in domo sua.
θεντο οἱ παῖδες αὐτ καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτ
& pcussit pp̄s terre eos q̄ cōspirauerāt cōtra
καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς ἐπιθεμένους ἐπὶ τὸν
regē ammō. & cōstituit regē populus
βασιλέα ἀμμών. καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς

[D]

terre iosiam filiū eius pro eo.
γῆς τὸν Ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ.

Ca.34.

[A]

4.Reg. 22.a.

Filij exulēs octo ānoꝝ iosias cū regnaret ipe:
Υἱὸς ὢν ὀκτὼ ἐτῶν Ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτ
et triginta & vno ānō regnauit in hieru
τόν, καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν Ἰερου
salē. & fecit iosias rectū coram deo
σαλήμ · καὶ ἐποίησεν Ἰωσίας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου,
& ambulauit in vijs dauid patris sui: & non
καὶ περιεπάτησεν ἐν ὁδοῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ
declinauit ad dexterā vel sinistrā. & in octauo ano
δὲν ἐξέκλινεν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν. καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει
regni sui: & ipse iosias adhuc puerū
τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς Ἰωσίας ἔτι παιδάριον
lus cepit querere dñm deū dauid patris
ων ἤρξατο τοῦ ζητῆσαι κύριον θεὸν δαυὶδ τοῦ πατρὸς
sui. & in duodecimo ano regni sui
αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐ
cepit mundare iudā & hierusalē
τοῦ ἤρξατο τοῦ καθαρίσαι Ἰούδαν καὶ τὴν ἱερουσαλὴμ
ab excelsis & lucis & altaribꝰ
ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καὶ τῶν ἄλσεων καὶ τῶν βωμῶν
& sculptilibꝰ & cōflatilibus. & destruxit
καὶ τῶν γλυπτῶν καὶ τῶν χωνευτῶν · καὶ κατέσκα
it q̄ ante facie eius altaria: q̄
ψε τὰ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ θυσιαστήρια, τὰ τῶ
baalim: & excelsa q̄ in eis. & fecidit
βααλείμ, καὶ τὰ ὑψηλὰ τὰ ἐπ᾽ αὐτῶν · καὶ ξέκοψε τὰ
lucos & sculptilia & cōflatilia cōtrīt:
ἄλση καὶ τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ χωνευτὰ συνέτριψε,
& cōminuit & proiecit sup facie monumē
καὶ ἐλεάνυνεν καὶ ἔρριψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνημά
tor coꝝ q̄ immolabāt eis. & ossa sacerdotū cōbus
των τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς · καὶ ὀστᾶ ἱερέων κατέκαυ
sit in altaribus coꝝ. & mundauit iudam
σεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν. καὶ ἐκαθάρισεν Ἰωσίας
et hierusalē: & in ciuitatib; ephrai
τὸν Ἰούδαν καὶ τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν πόλεσιν ἐφραὶμ
& manasse & symeon & nephthalim: & in lo
καὶ μανασσῆ καὶ συμεὼν καὶ νεφθαλείμ, καὶ ἐν τοῖς τρ
cis coꝝ in circuitu. & dissipauit lucos &
τοις αὐτῶν κύκλῳ. καὶ κατέσπασε τὰ ἄλση καὶ τὰ
altaria: & idola cōtrīuit cōminuta: & om
θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἰδώλα κατέκοψεν λεπτά, καὶ πά
nia excelsa demolitꝰ est ab omni terra israel:
τα τὰ ὑψηλὰ κατέκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς ἰσραήλ,
& reuersus est in hierusalē. & in octauo decī
καὶ ἀπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐν τῷ ὀγδοηκαιδεκά
mo ano regni sui: tussit vt munda
τῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐκέλευσε τοῦ καθαρί
rēt domū & terrā. & misit saphan filiū
σαι τὸν οἶκον καὶ τὴν γῆν. καὶ ἀπέστειλεν τὸν σαφὰν υἱὸν
esselie & maasiā principē ciuitatis: &
ἐσελιοὺ καὶ τὸν μαασίαν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ
ioa filiū ioachaz a cōmentariis vt instau
τὸν Ἰωὰ υἱὸν Ἰωάχαζ τὸν ὑπομνηματογράφον τοῦ κραῖσω
rarēt domū dñi dei sui. Qui
ῶσαι τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτ. καὶ ἦλθον πρὸς χελ
venerūt ad helchiā magnū sa
κίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰ
cerdotē: & dederūt argentū qđ il
σηνεχθὲν εἰς οἶκον κυρίου, ὃ συνήγαγον οἱ λευῖται οἱ φυ
lati fuit in domū dñi: qđ cōgregauerūt leuite custo
λάσσοντες τὴν πύλην ἐκ χειρὸς μανασσῆ καὶ ἐφραὶμ καὶ
dientes porta de manu manasse & ephraim &
παντὸς τοῦ καταλοίπου Ἰσραὴλ,
reliquo israel:
ab omni iuda & beniamin & habitanti
καὶ ἐκ παντὸς Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν καὶ τῶν κατοικούν
bus hierusalē. & dederūt illud in manu fa
των ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιη
cientiū opera q̄ p̄fecerant in domo
ούντων τὰ ἔργα τῶν καθαιρόντων ἐν οἴκῳ

[B]

ioſiam filium eius pro eo. 34.

OCto annorum erat
ioſias cum regnare cepisset: & triginta & vno
anno regnauit in hieru
salē. Fecitq; qđ erat rectū in conspectu dñi: & ambulauit in viis dāvid pa
tris sui: nō declinauit ne
q; ad dexterā neq; ad sinistrā. Octauo aūt ano regni sui cū adhuc eet puer cepit q̄rere deū patris sui dauid: & duodecimo
anno postq; regnare cepe
rat mundauit iudam ab excelsis & lucis ∞∞∞∞∞∞∞
simulachrisq; & sculptilib. Destruxerūtq; coram
aras baalim & simulachra que ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
superposita fuerant demolti sunt. Lucos etiam
& sculptilia succidit atq; comminuit: ∞∞∞∞∞∞
& super cumulos eorum
qui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
eis immolare cōsueuerant fragmēta dispersit. Ossa
sacerdotū cōbussit in altaribꝰ idolorum: mūdauitq; iudā & hierusalē. Sed in vrbib; manasse & ephraim & symeō vsq; neptalim cūcta subuertit. Cūq; altaria diffi
passet ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& lucos & sculptilia cōtriuisset ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
in frusta: cunctaq; delubra demolitꝰ esset de vniuersa terra israel reuersus est in hierusalem. Igitur anno octauo decimo regni sui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
mundata iam terra & templo domini: misit ∞∞
saphan filium ezelie & maasiam principē ciuitatis: & ioha filium ioachaz ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

יְהוָה׃ לְבִנּוֹת וּלְחַזֵּק בֵּית יְהוָה נִיתְּנוּ
לְחֹצְבִים וְלִבְנִים לִקְנוֹת אַבְנֵי
מַחְצֵב וְעֵצִים לְמַחְבָּרוֹת וּלְכָרוֹת חֲבֵרִי
אֶת חֲמָתַיִם אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ מַלְכֵי
יְהוּדָה וְהָאֲנָשִׁים עֹשִׂים בָּאֱמוּנָה
בַּמְלָאכָה וְעֲלֵיהֶם מְפַקְּדִים יַחַת
וְעֹבַדְיָהוּ הַלְוִיִּם מִן בְּנֵי מְרָרִי
וּזְכַרְיָה וּמְשֻׁלָּם מִן בְּנֵי הַקְּהָתִים
לִנַּצֵּחַ וְהַלְוִיִּם כָּל מֵבִין בִּנְגִינֵי שִׁיר׃
וְעַל הַסַּבָּלִים וּמְנַצְּחִים לְכָל עֹשֵׂה
מְלָאכָה לַעֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה וּמִהַלְוִיִּם
סוֹפְרִים וְשֹׁטְרִים וְשׁוֹעֲרִים׃ וְהוֹצִיאוּ אֵת
אֵת הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה וַיִּמְצָא
חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן אֶת סֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה
בְּיַד מֹשֶׁה׃ וַיַּעַן חִלְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר עֲנָה
אֶל שָׁפָן הַסֹּפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה
מָצָאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן חִלְקִיָּהוּ
אֶת הַסֵּפֶר אֶל שָׁפָן וַיָּבֵא שָׁפָן אֶת
הַסֵּפֶר אֶל הַמֶּלֶךְ וַיָּשֶׁב עוֹד אֶת
הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר נִתַּן
בְּיַד עֲבָדֶיךָ הֵם עֹשִׂים וַיִּתְּכוּ אֶת
הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנוּהוּ
אֶת הַסֵּפֶר אֶל שָׁפָן וַיָּבֵא שָׁפָן אֶת
הַסֵּפֶר אֶל הַמֶּלֶךְ וַיָּשֶׁב עוֹד אֶת
הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר נִתַּן
בְּיַד עֲבָדֶיךָ הֵם עֹשִׂים וַיִּתְּכוּ אֶת
הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנוּהוּ
עַל יַד הַמְפַקְּדִים וְעַל יַד עֹשֵׂי
בַּמְלָאכָה וַיְנַגֵּד שָׁפָן הַסֹּפֵר לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר
סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן
וַיִּקְרָא בוֹ שָׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיְהִי
כְּשָׁמְעַ הַמֶּלֶךְ אֶת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה
וַיִּקְרַע אֶת בְּגָדָיו וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת
חִלְקִיָּהוּ וְאֶת אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן
וְאֶת עַבְדּוֹן בֶּן מִיכָה וְאֶת שָׁפָן
הַסֹּפֵר וְאֶת עַשָׂיָה עֶבֶד הַמֶּלֶךְ
לֵאמֹר לְכוּ דִרְשׁוּ אֶת יְהוָה בַּעֲדִי
וּבְעַד הַנִּשְׁאָר בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה
עַל דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר נִמְצָא כִּי
גְדוֹלָה חֲמַת יְהוָה אֲשֶׁר נִתְּכָה בָּנוּ
עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת

vt instaurarēt templū: & in firma q̄q; fartirēt." At illi dederūt eā artificibus & cemētariis vt emerēt lapides & lapidicidii & ligna ad cōmissuras edificii & ad cōtignationē domorū quas destruxerāt reges iuda. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant autē prepositi operantium

iadab & abdias de filiis merari: zacharias & mosollam de filiis caath qui vrgebāt opus oēs leuite sciētes organis canere. Super eos vero qui ad diuersos vsus onera portabant: erant scribe & magistri de leuitis ianitores. Cūq; ef ferret pecuniā q̄ illata fuerat in templū dñi repit Helchias sacerdos librū legis dñi q datus fuerat per manus moysi: & ait

ad saphan scribam. Librum legis inueni in domo domini. Et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regem: & nunciauit ei dicens: omnia quę dedisti in manu seruorum tuorum :ecce complentur. Argentū qd reptū est in domo dñi conflauerūt: datum q est prefectis artificum & diuersa opera fabricātiū. Pretera tradidit mihi helchias sacerdos hunc librum. Quę & ait rege presente recitasset: audisset q ille verba legis scidit vestimenta sua :& precepit helchie & aicham filio saphan : & abdō filio micheę: & saphan scribe & asaie seruo regis dicēs: Ite & orate dominum pro me & pro reliquiis israel & iuda super vniuersis sermonibus libri isti q reptus ē. Magnus enī furor dñi fillatus super nos: eo q non custodierint patres nostri

dñi. & dederūt illud fabricātibus opera in domo dñi. & dederūt illud fabricātibus opera in domo do
κυρίου. καὶ ἔδωκαν ἀνὰ τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἐν ὄικῳ κυ
mini: vt prepararent & instaurarēt domū. & fa ρίου, τοῦ τοιῆσαι καὶ κατὰ πᾶσα τὰ γεγραμμένα
in libro hoc. & tuit cheleias: & qb ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. καὶ ἐπορεύθη χελκίας, καὶ οἱ
dirit rex ad oldā pphetā vroz ἕτεροι ὁ βασιλεὺς πρὸς ὁλδὰν τὴν προφῆτιν γυναῖκα
sellē filii thecoe: filij afer custodis vestiū: & σελλὴμ υἱοῦ θεκωὲ, υἱοῦ ασὲρ τοῦ ἱματιοφύλακος, καὶ
tpli habitabat in hierusalē in secunda: & locuti αὐτὴ κατῴκει ἐν ἰερουσαλὴμ ἐν μασητικῇ, καὶ ἐλά
sunt ei ꝙm hec. & dixit eis: sic λησαν αὐτῇ κατὰ ταῦτα. καὶ ἔπιεν αὐτοῖς, οὕτως
dicit dñs deus israel. Dicite viro q̄ mi εἶπε κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. Εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀπο
sit vos ad me: sic dicit dñs deus: στείλαντι ὑμᾶς πρός με, οὕτως λέγει κύριος ὁ θεός,
ecce ego induco mala sup locū hūc & sup ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ
habitantes in eo cūcta verba τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ τοὺς πάντας λόγους
q̄ scripta sunt in libro q̄ lectus est τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἀναγνωσθέντι
coram rege iuda: eo q̄ dereliquerunt ἐναντίον τοῦ βασιλέως ἰούδα, ἀνθ᾽ ὧν ἐγκατέλιπόν
me & sacrificauerūt dijs alienis: vt irrita- με καὶ ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργίσω
rēt me in cūctis operib manuū suaꝝ. & σί με ἐν πᾶσι ταῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ
succēsus est furor meꝰ in loco illo: & nō ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ
extinguet. & ad regē iuda q̄ mi σβεσθήσεται. καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἰούδα τὸν ἀπο
sit vos ad q̄rendū dñm: sic dicetis στείλαντα ὑμᾶς τοῦ ἐπισαι τὸν κύριον, οὕτως ἐρεῖτε
ad eū: sic dicit dñs deus israel: πρὸς αὐτόν, οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, τοὺς
verba q̄ audiuisti & cōterruit cor tuū λόγους οὓς ἤκουσας καὶ ἐντράπη ἡ καρδία σου καὶ
humiliatꝰ es a facie mea cū audiuisti ta ἐταπεινώθη ἔμπροσθέν μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε
verba mea cōtra locū hūc & cōtra τοὺς λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ
habitantes eū. & humiliatus eo coram τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον
me & scidisti vestimēta tua & fleuisti coꝰ μου καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐναν
ram me: & ego audiui dicit dñs. ecce appono τίον μου, καὶ ἐγὼ ἤκουσα φησὶ κύριος. ἰδοὺ προστίθη
te ad patres tuos & apponeris ad se μί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ προσθήσῃ πρὸς τὰ
pulchra tua in pace: & nō videbūt oculi tui φοῦς σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου
omnia mala: q̄ ego induco sup locum πάντα τὰ κακά, ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον
istū & sup habitantes eū. & retu- τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἀπέ
lerūt regi ꝙmodē. & misit rex 4. Reg. 22. 20.
δωκαν τῷ βασιλεῖ λόγον. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς
& cōgregauit senatores iuda & hierusalē: καὶ συνήγαγε τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδα καὶ ἰερουσαλήμ,
& ascendit rex in domū dñi: & oēs iuda & καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς ὄικον κυρίου, καὶ πᾶς ἰούδα καὶ
habitatores hierusalē & sacerdotes & leuite & οἱ κατοικοῦντες ἰερουσαλὴμ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ
oēs populꝰ a paruo & vsq; ad maiorē: & legit in au πᾶς ὁ λαὸς ἕως καὶ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω ἐν ἀ
ribus eoꝝ omnia verba voluminis federis in σὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τῆς βιβλίου τῆς διαθήκης τῆς εὑ
uenti in domo dñi. & stetit rex iosias in ρεθέντος ἐν ὄικῳ κυρίου. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἰωσίας ἐπὶ τὸν
colūna: & pcussit fedus coram dño vt ambularet στύλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐναντίον κυρίου τοῦ πορευθῆναι

עָשָׂה דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב עַל
סֵפֶר הַזֶּה׃ וַיִּלְקַח יֹאשִׁיָּהוּ וְכָל אִישׁ
נָבָא אֶל חֻלְדָּה הַנְּבִיאָה
אִשֶּׁת שַׁלּוּם בֶּן תִּקְוָת בֶּן חַרְחָס
שָׁמַר הַבְּגָדִים וְהִיא יוֹשֶׁבֶת
יָשַׁב בִּירוּשָׁלַ‍ִם בַּמִּשְׁנֶה וַיִּדְרְשׁוּ אֵלֶיהָ
אָמַר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֲשֶׁר
שָׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה
קוּם שׁוּב וְעַל יוֹשְׁבָיו וְעַל כָּל הָאָלוֹת
אֲלָה כָּתַב עַל הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרְאוּ
לִפְנֵי מֶלֶךְ יְהוּדָה וְיִרְאוּנִי
קָטַר וַיִּקְטְרוּ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן
עָשָׂה הַכְעִיסֵנִי בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם וְתִתַּךְ
עָתַר חֲמָתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא תִכְבֶּה׃ וְאֶל
כָּרַע מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם לִדְרוֹשׁ
כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ יַעַן רַךְ לְבָבְךָ וַתִּכָּנַע
מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים בְּשָׁמְעֲךָ אֶת דְּבָרָיו
עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל יֹשְׁבָיו וַתִּכָּנַע
לִפְנַי וַתִּקְרַע אֶת בְּגָדֶיךָ וַתֵּבְךְּ
לְפָנַי וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי נְאֻם יְהוָה׃
הִנְנִי אֹסִפְךָ אֶל אֲבֹתֶיךָ וְנֶאֱסַפְתָּ
אֶל קִבְרֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא תִרְאֶינָה
עֵינֶיךָ בְּכֹל הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא
עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל יֹשְׁבָיו וַיָּשִׁבוּ
אֶת הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
וַיֹּאספוּ אֶת כָּל זִקְנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלָ‍ִם׃
וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה וְכָל אִישׁ יְהוּדָה
וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ‍ִם וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל
הָעָם מִנְּדוֹל וְעַד קָטָן וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵיהֶם
אֵת כָּל דִּבְרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא
עָמַד בֵּית יְהוָה וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ עַל עַמּוּדוֹ
כָּרַת בְּרִית לִפְנֵי יְהוָה לָלֶכֶת

verba dñi: vt facerent cuncta q̄ scripta fuerāt in volumine. Abiit ergo helchias & hiq simul a rege missi fuerāt ad oldam prophetem vxorem sellum filii the cuathi filii aras custodis vestium: que habitabat in hierusalē in fcda & locuti sunt ei verba q̄ supra narrauimus. At illa rndit dixit. Hec dicit dominus deus israel. Dicite viro qui misit vos ad me. Hec dicit dominus. Ecce ego inducam malā super locū hūc & super habitatores eius: cunctaq; maledicta que scripta sunt in libro hoc: quem legerunt coram rege iuda: quia dereliquerunt me & sacrificauerunt dijs alienis vt me adiracūdiā puocarēt in cūctis opib manuū suaꝝ. & succēdit furor meus in loco isto: & nō extinguetur. Ad regē aūt iuda q̄ misit vos pro domino deprecando sic loquimini. Hec dicit dñs deus israel. Quoniā audisti verba voluminis atq; emolitum est cor tuum & humiliatus es coram dño cū audisti ea q̄ locuta sum contra locū hūc & contra habitatores hierusalē: & reuertisti faciem meam & scidisti vestimēta tua & fleuisti coram me: ego quoq; ex audiui te dicit dñs. Iam enim colligam te ad patres tuos: & inferēris in sepulchrum tuum in pace: nec videbunt oculi tui omne malū qd ego inducturus sum super locū istum & super habitatores eius. Retulerūt ita q̄ regi cuncta que dixerat. At ille

verba dñi: vt facerent cuncta q̄ scripta fuerāt in volumine. Abiit ergo helchias & hiq simul a rege missi fuerāt ad oldam prophetem vxorem sellum filii thecoe filij afer custodis vestium: que habitabat in hierusalē in secunda & locuti sunt ei verba q̄ supra narrauimus. At illa rndit dixit. Hec dicit dominus deus israel. Dicite viro qui misit vos ad me. Hec dicit dominus. Ecce ego inducam malā super locū istum & super habitatores eius. Retulerūt ita q̄ regi cuncta que dixerat. At ille

אַחֲרֵי יְהוָה וְלִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹתָיו
וְעֵדְוֹתָיו וְחֻקָּיו בְּכָל לְבָבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ
לַעֲשׂוֹת אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַכְּתוּבִים
עַל הַסֵּפֶר הַזֶּה: וַיַּעֲמֹד אֶת כָּל
תַּמְצָא נִרְשְׁלַם כִּבְנְיָמִן וַיַּעֲשׂוּ
יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם כִּבְרִית אֱלֹהִים אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיהֶם: וַיָּסַר יֹאשִׁיָּהוּ אֶת כָּל
הַתּוֹעֵבוֹת מִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֵד אֶת כָּל הִנָּצֵא
נִרְשְׁלַם כִּבְנְיָמִן בְּאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
וְעַד נַפְתָּלִי בְּעָרֵיהֶם סָבִיב: וַיְנַתְּצוּ
מִזְבְּחוֹת הַבְּעָלִים לְפָנָיו וְהַחַמָּנִים
אֲשֶׁר עַל מִזְבְּחֹתָיו גִּדַּע וְהָאֲשֵׁרִים
וְהַפְּסִלִים שִׁבַּר וְהֶעְפִּיר וְעַל קִבְרֵי
הַזֹּבְחִים לָהֶם זָרָה: וְעַצְמוֹת כֹּהֲנִים
שָׂרַף עַל מִזְבְּחֹתָם וַיְבַעֵר אֶת יְהוּדָה
וְאֶת נִרְשְׁלַם: וּבְעָרֵי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם
וְשִׁמְעוֹן וְעַד נַפְתָּלִי בַּחֲרָבוֹתָם סָבִיב
וַיְנַתְּצוּ מִזְבְּחוֹתָם וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים
הִכְתִּישׁוּ לְהָדִיק וְכָל הַחַמָּנִים גִּדְּעוּ
בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב נִרְשְׁלָם:
וַיְהִי בִּשְׁנַת שְׁמוֹנֶה לְמָלְכוֹ לִדְרֹשׁ
בֵּאלֹהֵי דָוִיד אֲבִיו וּבִשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
לְמָלְכוֹ לְטַהֵר אֶת יְהוּדָה וְנִרְשְׁלַם
מִן הַבָּמוֹת וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים
וְהַמַּסֵּכוֹת: וַיְנַתְּצוּ לְפָנָיו אֶת מִזְבְּחוֹת
הַבְּעָלִים וְהַחַמָּנִים אֲשֶׁר לְמַעְלָה
מֵעֲלֵיהֶם גִּדָּע וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים
וְהַמַּסֵּכוֹת שִׁבַּר וְהֶעְפִּיר וְזָרַק עַל
פְּנֵי הַקְּבָרִים הַזֹּבְחִים לָהֶם: וְעַצְמוֹת
כֹּהֲנִים שָׂרַף עַל מִזְבְּחֹתָם וַיְבַעֵר אֶת
יְהוּדָה וְנ

אַחֲרֵי כָל זֹאת אֲשֶׁר הֵכִין יֹאשִׁיָּהוּ כִּוֹן
אֶת הַבַּיִת עָלָה נְכוֹ מֶלֶךְ מִצְרַיִם
לְהִלָּחֶם בְּכַרְכְּמִישׁ עַל פְּרָת וַיֵּצֵא לִקְרָאתוֹ יֹאשִׁיָּהוּ׃ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו
מַלְאָכִים לֵאמֹר מַה לִּי וְלָךְ מֶלֶךְ
יְהוּדָה לֹא עָלֶיךָ אַתָּה הַיּוֹם כִּי אֶל
בֵּית מִלְחַמְתִּי וֵאלֹהִים אָמַר לְבַהֲלֵנִי
חֲדַל לְךָ מֵאֱלֹהִים אֲשֶׁר עִמִּי וְאַל
יַשְׁחִיתֶךָ׃ וְלֹא הֵסֵב יֹאשִׁיָּהוּ פָּנָיו
מִמֶּנּוּ כִּי לְהִלָּחֶם בּוֹ הִתְחַפֵּשׂ וְלֹא
שָׁמַע אֶל דִּבְרֵי נְכוֹ מִפִּי אֱלֹהִים
וַיָּבֹא לְהִלָּחֶם בְּבִקְעַת מְגִדּוֹ׃ וַיֹּרוּ
הַיֹּרִים לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
אֶל עֲבָדָיו הַעֲבִירוּנִי כִּי הֳחֳלֵיתִי מְאֹד׃
וַיַּעֲבִירוּהוּ עֲבָדָיו מִן הַמֶּרְכָּבָה
וַיַּרְכִּיבֻהוּ עַל הָרֶכֶב הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר לוֹ
וַיּוֹלִיכֻהוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר
בְּקִבְרוֹת אֲבֹתָיו וְכָל יְהוּדָה
וִירוּשָׁלַ͏ִם מִתְאַבְּלִים עַל יֹאשִׁיָּהוּ׃
וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָהוּ עַל יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמְרוּ
כָּל הַשָּׁרִים וְהַשָּׁרוֹת בְּקִינוֹתֵיהֶם
עַל יֹאשִׁיָּהוּ עַד הַיּוֹם וַיִּתְּנוּם לְחֹק
עַל יִשְׂרָאֵל וְהִנָּם כְּתוּבִים עַל
הַקִּינוֹת׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְחַסְדָּיו
כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה׃ וּדְבָרָיו
הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃

Ca. xxxvj.

וַיִּקְחוּ עַם הָאָרֶץ אֶת
יְהוֹאָחָז בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּמְלִיכֻהוּ תַּחַת
אָבִיו בִּירוּשָׁלַ͏ִם׃ בֶּן שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים
שָׁנָה יוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים
מָלַךְ בִּירוּשָׁלַ͏ִם׃ וַיְסִרֵהוּ מֶלֶךְ מִצְרַיִם
בִּירוּשָׁלַ͏ִם וַיַּעֲנֶשׁ אֶת הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר כֶּסֶף וְכִכַּר
זָהָב׃ וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֶת אֶלְיָקִים
אָחִיו עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם וַיַּסֵּב

"Poſtq̃ inſtaurauerat ioſias templum ascendit nechao rex egypti contra eum ad pugnandū in charchamis iuxta euphratē & preceſſit in occurſū ei ioſias. At ille miſſis nunciis ad eum: Quid mihi & tibi rex iuda? nō aduerſū te hodie venio: ſed contra alia pugno domū ad quā me deꝰ festinato ire precipit. Deſine aduerſum deū facere qui mecum eſt ne interfiat te. Noluit ioſias reuerti ſed preparauit contra eū bellum: nec acquieuit ſermonibus nechao ex ore dei: verū prexit vt dimicaret in campo mageddo. Ibiq̃ vulneratus a fagittarius dixit pueris ſuis. Educite me de plio: q̃a opido vulneratus ſum. Quī tranſtulerūt eū de currum in alterū currum qui ſequebatur eum more regio: & aſportauerūt eum in hieruſalē. Mortuuſq̃ eſt & ſepult in mauſoleo patrū ſuoꝝ: & vniuerſus iuda & hieruſalē luxerūt eum: hieremias maxime: cuiꝰ odes citores atq̃ cātatrices vſq̃ in p̃ſentē die memorant: ſup ioſia reſplicant: & quaſi lex ob tinuit in iſrl. Ecce ſcriptum ſertur in lamentationib̃. Reliqua aūt ſermonū ioſie & miſericordie eius q̃ lege precepta ſunt dñi: opera quoq̃ illius prima & nouiſſima ſcripta ſunt in libro regū iſrael & iuda.

Ca. xxxvj.

Vlit ergo populus terre ioachaz filiū ioſie & cōſtitut regem pro patre ſuo in hieruſalem. Viginti trium annoꝝ erat ioachaz cū regnare cepiſſet: & tribus menſibus regnauit in hieruſalē. Amouit aūt eum rex egypti cū venſſet in hieruſalē: & condēnauit terram centū talentis argenti & talento auri. Conſtituitq̃ pro eo regem eliachim fratrē eius ſuper iudā & hieruſalē: & vertit nomē eius ioachim. Ioachaz aūt frater eius ceptū tulit ſecū: & adduxit in egyptū. filius exiſtēs viginti q̃ quinq̃ annoꝝ erat ioachim cū regnare cepiſſet: & vndecim annis regnauit in hieruſalem. Fecitq̃ malum coram deo ſuo. Cōtra hūc aſcēdit nabuchodonoſor rex chaldeorum: & vinctum cathenis duxit in babylonem: ad quam & vaſa domini tranſtulit: & poſuit ea in tẽplo ſuo. Reliqua aūt verboꝝ ioachim & abominationū eius q̃s opatus eſt & que inuēta ſunt in eo cōtinētur in libro regum iuda & iſrael. Regnauit aūt ioachin filius eius pro eo. Octo annoꝝ erat ioachin cū regnare cepiſſet: & tribus mēſibus & decē diebus regnauit in hieruſalem: fecitq̃ malū in conſpectu dñi. Cūq̃ anno circuli volueretur: miſit nabuchodonoſor rex babylonis: & adduxit eū in babylonē aſportatis ſimul pciosiſſimis vaſis domꝰ dñi. Regē vero cōſtituit ſedechiā frēm eius ſup iudā & hieruſalē. Viginti & vnꝰ anni erat ſedechias cū regnare cepiſſet & vndecī ānis regnauit in hieruſalē. Fecitq̃ malū in oculis dñi dei ſui: nec erubuit facie hieremie pphete loquētis ad eū ex ore dñi. A rege quoq̃ nabuchodonoſor receſſit q̃ ſi adiurauerat eum per deum: & induratis cervicē ſuā & cor vt nō reuerteretur ad dominum deum iſrael. Sed & vniuerſi principes ſacerdotū & ppli ſpuaricati ſunt inīq̃ iuxta vniuerſas abominationes gentiū: & polluerūt domū dñi quā ſcifi cauerat ſibi in hieruſalē. Mittebat aūt dominus deus patrū ſuoꝝ ad illos per manum nūciorū ſuorū de nocte cōſurgēs & ſtudie cōmonens: eo q̃ pceret pplo & ſuo & hitaculo ſuo. At illi ſubſannabāt nūcios dei: & quipendebāt ſmones

"nomē eius "ioachim. Ipſum vero "ioachaz ceptulit ſecū: & adduxit "in egyptum. Viginti quinq̃ annoꝝ erat ioachim cū regnare cepiſſet: & vndecim annis regnauit in hieruſalem. Fecitq̃ malum coram deo ſuo. Cōtra hūc aſcēdit nabuchodonoſor rex chaldeorum: & vinctum cathenis duxit in babylonem: ad quam & vaſa domini tranſtulit: & poſuit ea in tẽplo ſuo. Reliqua aūt verboꝝ ioachim & abominationū eius q̃s opatus eſt & que inuēta ſunt in eo cōtinētur in libro regum iuda & iſrael. Regnauit aūt ioachin filius eius pro eo. Octo annoꝝ erat ioachin cū regnare cepiſſet: & tribus mēſibus & decē diebus regnauit in hieruſalem: fecitq̃ malū in conſpectu dñi. Cūq̃ anno circuli volueretur: miſit nabuchodonoſor rex babylonis: & adduxit eū in babylonē aſportatis ſimul pciosiſſimis vaſis domꝰ dñi. Regē vero cōſtituit ſedechiā frēm eius ſup iudā & hieruſalē. Viginti & vnꝰ anni erat ſedechias cū regnare cepiſſet & vndecī ānis regnauit in hieruſalē. Fecitq̃ malū in oculis dñi dei ſui: nec erubuit facie hieremie pphete loquētis ad eū ex ore dñi. A rege quoq̃ nabuchodonoſor receſſit q̃ ſi adiurauerat eum per deum: & induratis cervicē ſuā & cor vt nō reuerteretur ad dominum deum iſrael. Sed & vniuerſi principes ſacerdotū & ppli ſpuaricati ſunt inīq̃ iuxta vniuerſas abominationes gentiū: & polluerūt domū dñi quā ſcifi cauerat ſibi in hieruſalē. Mittebat aūt dominus deus patrū ſuoꝝ ad illos per manum nūciorū ſuorū de nocte cōſurgēs & ſtudie cōmonens: eo q̃ pceret pplo & hitaculo ſuo. At illi ſubſannabāt nūcios dei: & quipendebāt ſmones

בוא
אֵת שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת יוֹאָחָז אֲחִיו
לָקַח נְכוֹ וַיְבִיאֵהוּ מִצְרַיְמָה׃ בֶּן
עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים
בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלַ͏ִם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
אֱלֹהָיו עָלָיו נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם לְהוֹלִיכוֹ
בָּבֶלָה׃ וּמִכְלֵי בֵית יְהוָה הֵבִיא
נְבוּכַדְנֶאצַּר לְבָבֶל וַיִּתְּנֵם בְּהֵיכָלוֹ
בְּבָבֶל׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹיָקִים וְתוֹעֲבֹתָיו
אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִמָּצֵא עָלָיו הִנָּם
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
וְיוֹיָכִין יְהוֹיָכִין בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
וַיְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם מָעַל כָּל תַּעֲלוֹת
הַנּוֹים וַיְטַמְּאוּ אֶת בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר
הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלַ͏ִם׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם בְּיַד
מַלְאָכָיו הַשְׁכֵּם וְשֹׁלֵחַ כִּי חָמַל
עַל עַמּוֹ וְעַל מְשׁוֹנוֹ וַיְהִיוּ מַלְעִיבִים
בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים וּבֹזִים דְּבָרָיו

שוב
וּנְבִיאָיו מִתְעַתְּעִים עַד עֲלוֹת חֲמַת
יְהוָה בְּעַמּוֹ עַד אֵין מַרְפֵּא׃ וַיַּעַל
עֲלֵיהֶם אֶת מֶלֶךְ כַּשְׂדִּים וַיַּהֲרֹג
בַּחוּרֵיהֶם בֶּחָרֶב בְּבֵית מִקְדָּשָׁם
וּבָחוּר וּבְתוּלָה זָקֵן וְיָשִׁישׁ לֹא חָמַל
הַכֹּל נָתַן בְּיָדוֹ׃ וְכֹל כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים
הַגְּדֹלִים וְהַקְּטַנִּים וְאוֹצְרוֹת בֵּית
יְהוָה וְאוֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו הַכֹּל
הֵבִיא בָּבֶלָה׃ וַיִּשְׂרְפוּ אֶת בֵּית הָאֱלֹהִים
וַיְנַתְּצוּ אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַ͏ִם וְכָל
אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל כְּלֵי
מַחֲמַדֶּיהָ לְהַשְׁחִית׃ וְאֶת הַנִּשְׁאָרִים
הֶגְלָה בָבֶלָה וַיִּהְיוּ לוֹ וְלִבָנָיו
לַעֲבָדִים עַד מְלֹךְ מַלְכוּת פָּרָס׃
לְמַלֹּאת דְּבַר יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ עַד
רָצְתָה הָאָרֶץ אֶת שַׁבְּתוֹתֶיהָ כָּל יְמֵי
הָשַׁמָּהּ שָׁבָתָה לְמַלֹּאת שִׁבְעִים
שָׁנָה׃ וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס
לִכְלוֹת דְּבַר יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ
הֵעִיר יְהוָה אֶת רוּחַ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס
וַיַּעֲבֵר קוֹל בְּכָל מַלְכוּתוֹ וְגַם
בְּמִכְתָּב לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ
פָּרָס כֹּל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי
יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמָיִם וְהוּא פָקַד עָלַי
לִבְנוֹת לוֹ בַיִת בִּירוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר
בִּיהוּדָה מִי בָכֶם מִכָּל עַמּוֹ יְהִי
אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְיַעַל׃

עשה

וּמִתַּעֲתְעִים ‡ נִבְנָאָיו ‡ עַד ° עֲלוֹת חֲמַת יְהוָה בְּעַמּוֹ עַד לְאֵין מַרְפֵּא׃
וַיַּעַל עֲלֵיהֶם אֶת מֶלֶךְ כַּשְׂדִּים וַיַּהַרֹג בַּחוּרֵיהֶם בַּחֶרֶב בְּבֵית מִקְדָּשָׁם
וְלֹא חָמַל עַל בָּחוּר וּבְתוּלָה זָקֵן וְיָשִׁישׁ הַכֹּל נָתַן בְּיָדוֹ׃ וְכֹל כְּלֵי בֵית
הָאֱלֹהִים הַגְּדֹלִים וְהַקְּטַנִּים וְאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וְאֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו
הַכֹּל הֵבִיא בָבֶלָה׃ וַיִּשְׂרְפוּ אֶת בֵּית הָאֱלֹהִים וַיְנַתְּצוּ אֶת חוֹמַת
יְרוּשָׁלִַם וְכָל אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל כְּלֵי מַחֲמַדֶּיהָ לְהַשְׁחִית׃
וְגֹלֶה הִשְׁאִירִית מִן הַחֶרֶב אֶל בָּבֶל וַיִּהְיוּ לוֹ וּלְבָנָיו לַעֲבָדִים עַד מְלֹךְ
מַלְכוּת פָּרָס׃ לְמַלֹּאת דְּבַר יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ עַד רָצְתָה הָאָרֶץ אֶת
שַׁבְּתֹתֶיהָ כָּל יְמֵי הַשַּׁמָּה שַׁבָּתָה לְמַלֹּאות שִׁבְעִים שָׁנָה׃ וּבִשְׁנַת
אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס לִכְלוֹת דְּבַר יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ הֵעִיר יְהוָה אֶת
רוּחַ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס וַיַּעֲבֶר קוֹל בְּכָל מַלְכוּתוֹ וְגַם בְּמִכְתָּב לֵאמֹר׃ כֹּה
אָמַר כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרָס כָּל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמָיִם
וְהוּא פָקַד עָלַי לִבְנוֹת לוֹ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִי בָכֶם
מִכָּל עַמּוֹ יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְיָעַל׃

eius:illudebant[m] prophetis:[o]donec[c] ascenderet,oo [l]furor[q]dñi[i]n populū ei?: & esset[t] nulla[u] curatio.
[x]Adduxit ei[r]sup eos[s]regē [b]chaldeorū[c] & interfecit [b]iuuenes eorū[c] gladio[r]in domo[e]sanctuarii. oooo
[b]Non est[t]miserē[r]adolescētis[m] & virginis[n] & senis [o]nec decrepiti quidē: sed [p]oes[q]tradidit[r]in manibus eius.[s]vniuersaq;[t]vasa[u] domus[e]dei tā[r]maiora[c] q̄ mínora.[x]& thesauros [b]tepli [q]&[c]regis[r]& principum oo [b]transtulit in[t] babylonē.
[x]Incēderūt hostes[m]domū [n]dei:[o]destruxeruntq;[p]murum oooooooooooooo [q]hierusalem.[r] Vniuersas [s]turres[t] combusserunt. [u]& quicquid[x]preciosum fuerat[b]demoliti sunt. oo
[b]Si quis euaserat[r] gladiū [c]ductus[s] in[t] babylonem [t]seruuit regi[r] & filiis eius [u]donec[e]imperaret oooo [r]ex[q]perfarū:[r]& complerētur[u]sermo[x] domini oo [b]ex ore[r]hieremie:[c]& celebraret[e]terra oooooooooo [r]subbata sua.[q]Cūctis enī [r]diebus[r] desolationis[s] egit sabbatū vsq;[b]dū cōpleretur[t]septuagita[r]anni.[x] Anno aūt[m]primo[n]cyri[o]regis [p]farū[q]ad explendū[r]ſmonēs[q]dñi quē locut?[r] fuerat [t]p os[u]hieremie[t] suscitauit [r]dñs[s]spiritū[b]cyri[c] regis [q]perfarū: qui[r] iussit p̄dicari [s]in vniuerso[t]regno suo[c]t [u]p scriptura[r] dicēs.[m] Hec [n]dicit[o]cyrus[p]rex[q] pfarū. [r]Omnia[s]regna oooooooo [t]terre[c]dedit[u]mihi[x] dominus[r]deus[c] celi: oooooooo [u]et ipse[e]precepit[r]mihi[t] vt edificarem[u] ei [r]domum [s]in hierusalem[t]que est[u]in iudea.[x]Quis[r]ex vobis est [m]in oi[n]pplo ei?. Sit[o]dñs [p]de?[q]cū eo:[r]& ascēdat.

Explicit liber. Dabrefami siue Paralipomenō scds.

eius:[t] illudentes in prophetis eius:vsqquo ascēdit furor dñi in populū suū:vsqquo nō fuit curatio.[t] adduxit cō θυμὸς κῦ ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ,ἕως οὐκ ἦν ἴαμα. καὶ ἤγαγεν ἐπ' tra eos regē chaldeor: [t] interfecit [u]iuuenes αὐτοὺς βασιλέα χαλδαίων, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς νεανίσκους cor in gladio in domo sanctuarij sui. [t] nō peper cor in gladio in domo ſanctuarij ſui. [t] nō peper αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐφείcit adolescētib?:[t] virginū cor nō miser σατο τῶν νεανίσκων, καὶ τὰς παρθένους αὐτῶν οὐκ ἠλέη t?est:[t] seniores cor abdurit: omσεν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν ἀπήγαγεν, τὰ πάν nia tradidit in manib? eius:[t] omnia vasa dom? τα παρέδωκεν ἐν χερσὶν αὐτ, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου dñi magna[t] parua:[t] thesauros dom? domi κῦ τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρά, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου: [t] oēs thesauros regis: [t] prin ου, καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς τ βασιλέως, καὶ τῶν μεcipū omnia intulit in babylonē.[t] incēdit γιςάνων πάντα εἰσήνεγκεν εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐνέπρησεν τὸν dom? dñi:[t] destruxit murū hierusalē:[t] οἶκον κυρίου, καὶ κατέσκαψεν τὸ τεῖχος ἱερουσαλήμ, καὶ turres eius incēdit in igne:[t] omne vas pulchrū τὰς βάρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυρί, καὶ πᾶν σκεῦος ὡραῖον in interitū:[t] trāstulit reliquos in baεἰς ἀφανισμόν, καὶ ἀπῴκισε τοὺς καταλοίπους εἰς Βαbylonē.[t] fuerūt ei[t] filijs eius in seruos vsq; ad βυλῶνα. καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτ εἰς δούλους ἕως regnū medoꝝ:vt cōpleretur sermo dñi[p] os βασιλείας μήδων, τ πληρωθῆναι λόγον κυρίου διὰ στόμα hieremie:vsqquo fuscīperet terra sabbata ſIere. τος ἱερεμίου, ἕως τ πρόσδεξασθαι τὴν γῆν τὰ σάββατα 25.c.t sua vt ageret sabbata:cūctis diebus desolationis sue 29.c. αὐτῆς σαββατίσαι,πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐegit sabbata in cōplementū ānoꝝ septuaginta. τῆς ἐσαββάτισεν εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα. ano primo cyri regis pfar: posq; impleti ſtous πρώτου κύρου βασιλέως περσῶν, μετὰ τὸ πλερῶ est verbū dñi[p] os hieremie: ſuſcitauit dñs ſpiriσθῆναι ῥῆμα κυρίου διὰ στόματος ἱερεμίου, ἐξήγειρε κ̄ς τὸ πνεῦtū cyri regis perſar: [t] iussit p̄dicare in μα κύρου βασιλέως περσῶν, καὶ παρήγγειλε κηρύξαι ἐν omni regno suo in ſmonib? ſcriptura dicēs:hec dipασῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτ ἐν λόγοις γραφῆ λέγων, τάδε λέcit cyrus rex perſar: oibus regnis 1. Eſd. γει κύρος βασιλεὺς περσῶν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς a. terre.dedit mihi dñs deus celi: [t] ipse precegῆς ἔδωκέ μοι κύριος ὁ θεὸς τ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐνετείλα pit mihi:vt edificarē ei domū in hierusalē q̄ in iuτό μοι, οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ ἐν τῇ Ἰου dea. quis ex vobis ex omni populo suo: dñs δαίᾳ. τίς ἐξ ὑμῶν ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, κύριος deus eius erit cum eo: ascendat. ὁ θεὸς αὐτοῦ ἔσαι μετ' αὐτοῦ, ἀναβήτω.

Finis paralipomenon.
Τέλος παραλειπομένων.

Incipit oratio manasses regis iuda: que neq; in hebreo neq;in greco habetur.

GOmine deus oipotēs patrū nostrorū abraā isaac & iacob:& semini eorū: qui fecisti celū & terrā cū omni ornatu eorū: qui signasti mare verbo p̄cepti tui: q cōclusisti abyssum:et signasti terribili & laudabili noī tuo quē oēs pauēt & tremunt a vultu virtutis tue:& insustētabilis ira sup pctōres cōminationis tue:ímensa vero & ínuestigabilis mia pmissionis tue: qm tu es dñs altissimus supocm terrā lōga nimis & multū misericors & pentēs sup;malicia hoim. Tu aūt dñe fm bonitatē tuā pmisisti penitentiā remissionis peccatorū.& tu deus iustorū nō posuisti penitentiā iustis:a braā isaac & iacob his qui tibi nō peccauerūt:qm peccaui sup numerū arene maris:multiplicate sunt iniqtates mee:in curuat? sum multo vínculo ferri.& nō est respiratio mihi.qa excitaui iracūdiā tuā:& malū corā te feci statuēs abominationes:& multiplicās offensiones.Et nūc flecto genua cordis mei:p̄cans ad te bouitatē dñe.Peccaui dñe:peccaui:& iniqtatē meā agnosco.Peto rogās te dñe remitte mihi:remitte mihi: ne simul pdas me cum iniquitatib? meis neq; in eternū reserues mala mihi: quia indignū saluabis me fm magnā misericordiā tuam.& laudabo te semp oibus diēbus vite mee: quoniāte laudat ois virtus celorum: & tibi est gloria in secula seculorum. Amen.

Explicit oratio manasses regis iuda.

Registrum huius voluminis.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y z. aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ſſ tt vv.

Omnes sunt terni preter. vv. qui est duernus.

Iosue.

Ca.1.c.ταταχεῖ pro καταχεῖ. ca. 1.d.ὥπερ ꝑ ὥσπερ.ca. 2.ὅσα ἐποίησαν τε ꝑ ἃ ἐποίησατε.& ἐξολοθρεύσατε ꝑ ἐξολοθρεύσατε.ca. 6.a. πόλεως ꝑ πόλεως.ca.7.d.ὑοὺς ꝑ υἱούς.ca.10.a.ἐξολόθρευσεν pro ἐξολόθρευσεν.ca.11.d.ἐξολοθρευθῶσι ꝑ ἐξολοθρευθῶσιν.ca.12.a.αἱρμῶν pro ἁρμῶν.& ὁπλὰς ꝑ ἀνταπολὰς.ca.14.a.φωλὴς pro φυλῆς.ca.14.c.διὸρεψεν ꝑ διέτρεψεν.ca.16.f. γαμμάτων ꝑ γραμμάτων.ca.17.a.γαλαὰγ pro γαλααδ.ca.17.b.τιρίμηθος ꝑ τερέβινθος.ca.18.c.βαρρᾶ ꝑ βορρᾶ.ca.20.b.ἱρεὺς ꝑ ἱερεύς.ca. 21.a. μωσῶ pro μωυσῆ.ca. 22.a.φυλαξάσθε ꝑ φυλάξασθε.ca. 22.g.ὑιὸς ꝑ υἱούς. ca. 24.f.τῶν pro τοῦ.

Iudices.

Ca.2.b.ὑοὺς ꝑ αὐτούς.ca.3.c.κυρυφίος ꝑ κυρίους.ca.3.d.κιρατῶν ꝑ κιρατῖν ca. 4.c.κρῖναι ꝑ κρίτισε.ca. 5.d.ταλαιπόρως pro ταλαιπώρως.ca.6.d. ἱερροβὰλ pro ἱεροβαὰλ.ca.8.c.τραχίλους ꝑ τραχήλους.ca. 9.d.κατιχύσαντες pro κατισχύσαντες.ca.16.a.ἔμοι ꝑ ὤμοι.ca.16.b.σιπτεῖου pro σιτεῖου. ca 18.f. χυλῶν ꝑ φυλῶν.ca.19.d.δὶπόροι ꝑ δύοι πόροι.ca.19.g.ἐμέλησεν pro ἐμέλισεν.ca. 20.a.ἐμέλησα ꝑ ἐμέλισα.& ἑξακοσίους ἑλα pro ἑξακοσίους ἑλα.

Ruth.

Ca. 4.b.ἡμῆρα ꝑ ἡμέρα.ca. 4.c.μωαβίτην pro μωαβίτιν.& τοῦ ꝑ τοῦ.

Regū primus.

Ca. 8.ὕδρας pro ὑδρίας.ca. 4.c.βοῶς ꝑ βοῦς.ca.6.c. κυλαδὶ pro κοιλαδὶ ca.8.b.διαμαρτύρη ꝑ διαμαρτύρη.ca. 10.a.ἀλλοδίους pro ἀλλοφύλους.ca.11. b.ἐφίλαξα ꝑ ἐφύλαττο.& ἀρεῖτε pro ἐρεῖτε.ca.12.c.ἡμεῖς ꝑ ὑμεῖς.ca.13.d. ταφεμβλαὶσαν ꝑ ταφεμβλαὶσισαν.ca.14 a.ἀκροτηρίοι ꝑ ἀκροτήριον quater. ca.15.b.ἀφῶν pro ἀφῶν.ca.17.a.κιμιδίς ꝑ κνημίδες.ca.17 b. ἀροτόγλωσ pro πρωτόγλωσ.ca.17.c.ἀπερίτμικος ꝑ ἀπερίτμητος.ca.17 g.ἐκκλίνοντος ꝑ ἐκκλίνοντες.ca.18.b.χαρμοσύνη ꝑ χαρμοσύνη.ca.18.c.ἡμέρας pro ἡμέραν.ca.18.d.ἀναγγέλλω ꝑ ἀγγέλλω.ca.19.c.σάσεις pro σάσης.ca. 20.f.ἀκούκκι ꝑ ἀκούκκι.ca. 20.g.παιδάριοι pro παιδάριον.ca. 25.g.σε αὐτῶ ꝑ σε ἑαυτῶ.ca.28.a.γνώσει pro γνώσῃ.& ἐγγασριμύθους ꝑ ἐγγαστριμύθους. ca. 29.c.ἐρῆτε, ꝑ ἐρῶτε. ca. 30.b. ὑὸν pro υἱον. ca. 31.b. ἐμπαίξωσι pro ἐμπαίξωσι.

Regū secundus.

Ca. 2.d.δουὶδ pro δαυὶδ.ca.3.g. παίδας pro πήδας.& κατισχύθος ꝑ κακὶς ἐσθος.ca. 4.c.ἀδελφοῦ pro ἀδελφῶ.ca. 4.d.ἐκολάβωσαν pro ἐκολόβωσαν.ca.8.c.μεγαλ.σύν pro μεγαλωσύνην.bis.ca.11. b. ἀπάγγειλαν pro ἀπήγγειλαν.ca.12.a.καὶ ꝑ κἀι.ca.13.g.κλαυμὼν ꝑ κλαυθμὼν.ca.15.c.ἀτοῦ ꝑ αὐτοῦ.ca.17.c.χιμμάρουν ꝑ χεμάρουν.& συμβεβούλευκα ꝑ συμβεβουλεύκασι ca.19.b.ὰμμιδίκασιν ꝑ ὰμειδίκασιν.ca.19.g.διεβὴβασαν pro διεβίβασαν. ca. 20.f.ἔπειτ ꝑ ἔπειτα.ca.22.b.ἀσπολείας ꝑ ἀπωλείας.ca.24.b.λέγω ꝑ λέγει.ca.24.d.δορεὰν pro δωρεὰν. Regū tertius.

Da. 2.a.ἐνετείλατο pro ἐνετείλατο.ca.2.b.τεσσαρᾶκοσα pro τεσσαράκοντα.ca. 4.d.ἄχυρα pro ἄχυρον.ca. 6.b.πηλὸν pro πυλῶν.ca.6.c. κυπαρισσίνων pro κυπαρισσίνων.ca.7.c.διδυκτιωνῖθοι pro διδύκτυα.διόι. ca. 7 g.ὑποσαυλεῖς pro θησαυροῦς.Ca.8.b.σκήπω pro σκήπτρον.ca.8.b.ὠκοδόμησα pro ὠκοδόμησα.ca. 9.d. πρισπέγγει pro πρόσπηγεν. ca.10.a. πολὺν ꝑ πολὺ.ca.10.b.ἐλελύθη pro ἐλελύθη.ca.12.c.ἐπεσκέψαμο pro ἐπεσκέψατο.ca. 14.b.χόρασος pro χέρρωσος.ca.14.c.ἴσοσι pro ἴκεσι.ca.15.c.ἐνεκρύσει ꝑ εἰέκρησεν.ca.16.a.τεθνικότα pro τεθνηκότα.ca.16.c.ὄμοι pro οἶκον.ca.16.d. εἰσπορεύῃ pro εἰσπορεύεσθαι.& παρευθῆναι pro πορευθῆναι.ca.16. g. πορευθῶσαι pro πορευθῆναι.& ἴσοσι pro ἴκεσι.ca.18.g.συνέσφυξεν ꝑ συνέσφιξεν.ca. 20.d.ἀπόσισον ꝑ ἀποσῶσον.ca. 21.a.ἰσραηλίτης pro ἰσραηλίτης. ca. 21.f.ἰσραὴλ ῥίσραηλ.ca. 22.a.εἶδατε ꝑ εἴδατε ca. 22.f.φύλων ꝑ φύλακῶν.

Regū quartus.

Ca.1.c.πεντηκόταρχος pro πεντηκόνταρχος.ca. 2.a.καὶ pro κἀι. ca.3.a. μὴτηρ pro μήτηρ.ca.3 c.ὤρθρισαν pro ὤρθρισαν.ca.5.c.ἀτοῦ pro αὐτοῦ. ca. 5. g.κύπους pro κιθῶνας.ca. 7.d.ἐφ'ὅσι pro ἐφ'ὧν.ca.8.b.διόι pro υἱόν.ca.8.g ὑοῦ pro υἱοῦ.ca. 9.c.ἰατρευθῆναι pro ἰατρευθῆναι.ca.10.f.ὓς pro ὅς. & κκ' ꝑ κ'. ca.13.c.διχὶ pro δυχὶ.ca.14.d.ὑίος pro ὑιός.ca.14.e.ἀμεσίας ꝑ ἀμασίου.ca.17.c.ἐφυγαξε pro ἐφύλαξε.ca.17.f.ὑφυλῶ pro ὑφηλῶ. ca.17.g.δι κεκιώκατε pro δικιώματα.ca.18.f.παραδωθῆ pro παραδοθῆ.ca.18.g.ἐρύσαχο pro ἐρρύσαχο.ca.19.c.παραδωθῆ pro παραδοθῆ.ca.19.e.συνεχῆς ꝑ

Iosue.

Cap̄.1.c.in margine. וְנָר pro וְנֵר
Cap̄.4.c. עַבְרוּ pro עֲבְרוּ
Cap̄.7.d. הָאֶהֶל pro הָאֹהֶל
Cap̄. 9.c. יֹשְׁבִים pro יֹשְׁבֵי
Cap̄.12.b. הַנְשׁוּרִי pro הַנִּשּׁוֹרִי
Cap̄.16.a. יוֹכַף pro יוֹסֵף
Ca.19.b.in margine. שְׁכֹל pro שְׁמֹל
Cap̄. 23. b. לִשְׁכֹּר pro לִשְׂכֹּר
Et in codē,b.in marginie. שְׂמֹל pro שְׂכַל
Cap̄. 24.c. וְאֶשְׁלַח pro וְאֶשְׁלַת

Iudi.

Cap̄.1.a. וַיִּתֵּן pro וַיִּתֵּן
Et in eodem.b. אַתָּה pro אַתָּה
Cap̄.2.d. יְהוּה pro יְהוָה
Cap̄.9. בְּרֹאשׁ pro בְּרֹאשׁ
Et in eodem. אֶת pro אֶת
Et in eodem. אִישׁ pro אִישׁ
Et in eodem.d. בְּתוֹךְ pro בְּתוֹךְ
Ca.11.c. וַהְיָא pro וַתְּהִי
Cap̄.15.b. וַיַּעֲלוּ pro וַיַּעֲלוּ
Et in eodem,d. רַקּוֹרָא pro רַקּוֹרָא
Cap̄.16.c. דְּלִילָה pro דְּלִילָה
Cap̄.18.b. שָׁשׁ pro שָׁשׁ
Et in codē.f.in margine. עֲשָׂה pro עֲשָׂה
Cap̄.20.b. יִשְׂרָאֵל pro יִשְׂרָאֵל

Ruth.

Cap̄.4.a. וְהִנֵּה pro וְהִנֵּה

Primo regum.

Cap̄.6.d. אֲלֵיכֶם pro אֲלֵיכֶם
Cap̄.8.c. שְׁרוּתֵיכֶם pro שְׁרוּתֵינֶם
Cap̄. 9.b. הָעִיר pro הָעִיר
C.p̄ 15.b.in margine. יַעַד pro יַעַד
Cap̄.14.a. נוֹשָׁא pro נוֹשָׂא
Et in eodem.g. יִשְׂרָאֵל pro יִשְׂרָאֵל
Cap̄.16.d. לִישַׁי pro לִישַׁי
Cap̄.15.a. וְשָׂרֵין pro וְשָׂרֵין

Cap.17.e. וַיִּבְזְהוּ pro וַיְבַזְּהוּ

Cap.18.b. הַמְשַׁחֲקוֹת pro הַמְשַׂחֲקוֹת

Cap.20.d. וַיִּפְּשֵׁט pro וַיְפַשֵּׁט

Cap.25.e. אַטָּתְךָ pro אַמָּתְךָ

Cap.26.b. תַּשְׁחִיתֵהוּ pro תַּשְׁחִיתֵהוּ

Secundo regum.

Cap.30.e.in margine. עֲשָׂה pro עֲשָׂה

Cap.18.g. יוֹאב pro יוֹאב

Cap.19.c. וְלַעֲשׂוֹת pro וְלַעֲשׂוֹת

Cap.21.b. שְׁעָרִים pro שְׁעָרִים

Cap.22.a. מְשֻׁנְבִי pro מְשֻׁנְבִי

Et in eodem.c. וְנַחַת pro וְנַחַת

Cap.24.d. אֵלִיחָבָא pro אֵלִיחָבָא

Tertio regum.

Cap.18.d. תִּטְבַּע pro תִּטְבַּע

Cap.9.c.in margine. שָׂרַף pro שָׂרַף

Cap.10.b. וַיִּשְׁכֵּךְ pro וַיִּשְׁמֵךְ

Cap.11.d. מְאד pro מְאד

Et in eodem.d. וְהִנֵּךְ pro וְהִנֵּךְ

Cap.12.c. הַכְּבִיד pro הַכְבִּיד

Cap.18.b.in margine. נָכַר pro נָכַר

Quarto regum.

Cap.9.b. יִשְׂרָאֵל pro יִשְׂרָאֵל

Cap.10.b.in margine. בּוּא pro בּוּא

Cap.14.b. מֶלַח pro מֶלַח

Et in eodem.b שָׁלַח pro שָׁלַח

Cap.15.b.in margine. עָשָׂה pro עָשָׂה

Et in eodem.c. עִם pro אִם

Cap.16.a. הַיָּשָׁר pro הַיָּשָׁר

Cap.19.c. חִזְקִיָּהוּ pro חִזְקִיָּהוּ

Et in eodem.c. עֲשִׂיתָ pro עֲשִׂיתָ

Et in codē.d.in margine. שָׁלַח pro שָׁלַח

Cap.21.a. אַשִּׁים pro אַשִּׁים

Cap.23.c.in margine. סָרַס pro סָרַס

Primo paralipomenon.

Cap.1.d. אַהֲלִיבָמָה pro אַהֲלִיבָמָה

Cap.2.a בְתוֹ pro בְתוֹ

Cap.5.a. בְנוֹ pro בָנוֹ

συνοχῆς.ca.19.g.θυρεὼ pro θυρεὸς.ca.20.a.κλαθμῶ pro κλαυθμῶ.Ca.20.c. ἐ pro ἐγ.ca.20.d.δικαιοσύνη pro δικαιοσύνῃ.ca.22.c. προφήτην pro προφῆτιν.ca.23.d.κινησάτο pro κινησάτω.

Paralipomenō primꝰ.

Capí.1.a.ἐξῆλθεν pro ἐξῆλθον.ca.2.d.σαρὲδ pro σαλὲδ.ca.4.g.τατοιποὺτων pro κατοικούντων.ca.5.a.ἐδώθη pro ἐδόθη.ca.5.c.παρεδώθησαν pro παρεδόθησαν.& ἐπεωοίθησαν pro ἐπεποίθεισαν.ca.6.f.καταλελειμθνοις pro καταλελειμμένοις.ca.9.e.λειτρουργίας pro λειτουργίας.ca.10.a.ἐπωμάνσαν pro ἐπολέμησαν.ca.10.b.ἐπροπωόθη pro ἐτροπώθη.ca.10.c.σκηλεῦσαι pro σκυλεῦσαι.ca.11.g.ἄιρων pro ἄιρων.ca.12.a.δαὶδ pro δαυὶδ.ca.12.c.βοηθῆσαι pro βοηθῆσαι.ca.12.d.γρατεῖᾶ pro γρατεῖᾶ.bis.ca.12.g.ἐυφρωσύνη pro ἐυφροσύνη.ca.16.d.κυβωτοῦ pro κιβωτοῦ.ca.18.b.δαμασχὸν pro δαμασκὸν.ca.19.c.αὐτιπρόσωποι pro ἀντιπρόσωποι.ca.21.b.λοιμοῦ pro λιμοῦ.ca.21.c.ἑςὼς pro ἑως.& ἀπολέιαν pro ἀπώλειαν.& ηρυβόμοι pro κρυβάδιοι.ca.22.d.ἀτοῦ pro αὐτοῦ.ca.28.d.πλωνθῆς pro πλοινθῆς.ca.29.e. ἐυοδώθη pro ἐυωδόθη.

Paralipomenō secūdus.

Capí.2.b.ἀλὴ pro ἀλλὴ.ca.6.c.ἀλὴ pro ἀλλὴ.ca.13.c.ἐγκαταλείψατε.p ἐγκατελείψατε.ca.16.c.ὀργίδη pro ὠργίδη.ca.15.d.παραδωθήσεται pro παραδοθήσεται.ca.18.g.ἐτροπώθη pro ἐτροπώθη.ca.20.a.ἱερουσαλὴμ pro ἱερουσαλὴμ.ca.20.c.πλωνθῆτε pro πλοινθῆτε.ca.20.e.ἐτροπώσαν.p ἐτροπώθησαν.ca.21.c.τὺς pro τοὺς.ca.25.e.ἐγκαταλείψατε pro ἐγκατελείψατε.ca.31.d.ἐυοδώθη pro ἐυωδώθη.ca.32.d.ποιήτω pro ποιήτω.ca.32.g. ἐυοδώθη pro ἐυωδώθη.ca.34.b.ἀπεδώθη pro ἀπεδόθη.

Errores translationis latine interlinearis.

Iosue.

Capí.1.à.rubustus pro robustus.ca.2.a.tolles pro tollēs.& absondidit pro abscondidit.ca.3.b.nī pro vī.ca.2.c.pmitetis pro pmittetis. ca.4.b.portabunt pro portabūt.ca.6.b.fecras pro facras.ca.7.a.fugierūt pro fugerūt.& fexr pro fex.ca.7.b.posurūt pro posuerūt.ca. 7.d.archo pro achor.ca.8.f.inhabitabile pro inhabitabilem.ca.10.a. mitropolū pro metropolū.ca.10.c.feuerūt pro fuerūt.& absonderūt pro absconderūt.ca.11.c.qcq̄ pro quicq̄.ca.12.a.torrentis pro torrētem.ca.13.d.iardanē pro iordanē.ca.15.b.que pro quí.ca.15.d.asino pro assina.& que pro quí.ca.17.c.corū pro earū.& habitate pro habitare.ca.18.c.quod pro quí.ca.23.c.filiī pro filii.& filiīs pro filiīs.ca. 24.c.nr̄a pro vr̄a.ca.24.f.legē pro legis.

Iudices.

Capí.2.a.postq̄ pro postq̄.ca.3.b.sēptentrione pro septentrione. ca.3.b.filus pro filius.ca 3.c.ocludit pro occludit.ca.4.d.espirauit.p expirauit.ca.5.d.absciſa pro abſciſſa.ca.6.b.quē pro quod.ca.7.b.meum pro mecū.& interfeceerūt pro interfecerūt.ca.8.a.tuā pro meā. & filū pro filiū.ca.9.c.imponeret pro imponerent.& auferrā pro auferā.ca.9.d.qulib3 pro quilibet.ca.12.a.fílios pro filios.ca.15.a.nō ecce pro nōne.ca.15.b.que pro quí.ca.16.c.fila pro filū.ca.16.g.accepe unt pro acceperūt.ca.18.c.tarra pro terrā.& illuderūt pro illuserunt. ca.20.b.centū pro excentū.ca.30.g.ingnē pro ignē.ca.21.b.faciam9 pro faciemus.ca.21.d.corū pro earū bis.

Ruth.

Ca.2.b.hí pro hic.ca.4.a.tollit pro tolit.ca.4.d.consulentē pro consertentem.

Regum primus.

Capí.1.a.sacrificadū pro sacrificandū.ca.2.b.sucerdotis pro sacerdotis.ca.3.a.extíngeretur pro extingueretur.ca.3.b.gr pro.qr.ca.9.b. pp pro p.ca.9.d.ea pro eo.& eā pro eū.ca.10.b.intuluit pro tulit. ca.10.d.obmutenſcens pro obmutescens.ca.12.c.nos pro vos.ca.12.d porpter pro propter.cā.13.d.fderfertū pro defertū.ca.14.b.quā pro qua.& coniuguntur pro coniūguntur.ca.14.c.requírerūt pro requíſierūt.& fugierūt pro fugerunt.ca.14.d.quí pro quod.ca.14.e.deeſt et.& dírapíamus pro dírípíamus.ca.14.f.eeos pro eos.ca.15.a.lanſtantem pro lactantem.ca.15.d.sacrificetur pro sacrificentur.ca.15.f. reuerſus eſt pro conuertit.ca.16.b.ouile pro ouili.bis.ca.16.d.factū ē pro factus est.ca.17.a.ſtabat pro ſtabāt.ca.17.b.ſemetís.p ſeruietís. ca.17.d.leō pro leo.ca.17.c.egrediens pro egredientē.ca.18.a.egrídiebatur pro egrediebatur.ca.18.c.reguū pro regnū.ca.18.c.maulathite pro maulathite.ca.19.c.ſímulatra pro ſímulachra.ca.19.d.abit pro abiit.ca.20.a.díxit pro díc̄it.ca.20.d.licebat pro licebit.& puro

Cap.6.b.in margine. קַלְט pro קֶלֶט

Cap.9.g. וּמְרִיבַעַל pro וְרִיבַּעַל

Cap.12.c. עֶזְרֵךְ pro עֶזְרֵךְ

Cap.14.a. וְחַרְשִׁי pro וְחַרְשִׁי

Cap.15.a הַשָּׂר pro הַשָּׂר

Cap.16.d. אֲשֶׁר pro אֲשֶׁר

Cap.19.b.in margine. חֲצָה pro חֲצָה

Cap.21.a. שָׁבַע pro שָׁבַע

Cap.26.b.in margine. כּוֹחַ pro כּוֹחַ

Cap.27.d. וְיהוֹנָתָן pro וְיהוֹנָתָן

Cap.28.a. לְמֶלֶךְ pro לְמֶלֶךְ

Et in eodem.d. לְפַרְשִׁים pro לְפַרָשִׁים

Cap.29.d.in margine. רָאָה pro רָאָה

Secundo paralipomenon.

Cap.5.a. וְאֶת pro וְאֵת

cap.7.a. כִּי pro כִּי

Cap.19.b. לֹא pro לֹא

Cap.12.d.in margine. נָכָא pro נָכָא

Cap.15.a. לְיִשְׂרָאֵל pro לְיִשְׂרָאֵל

Cap.17.a. וְיִנְבָה pro וְיִנְבָה

Cap.20.b. לִפְנֵי pro לִפְנֵי

Et in codē.c. מִירַשְׁתְךָ pro מִירַשְׁתָךְ

Cap.22.c. אֲחַזְיָהוּ pro אֲחַזְיָהוּ

Cap.29.d.in margine. זָנַח pro זָנַח

Cap.34.a. וְשִׁמְאֵל pro וְשִׁמְאֵל

Cap.35.a. ínquíbuſdā שְׁלֹמֹה pro שְׁלֹמֹה libris.

pro puero.& ſic p hic.ca.20.f.deeſt quib9.ca.20.g.a.p ab.ca.21.c.hūc pro eum.ca.21.c.mille p millibus.ca.22.a.neciſſitate p neceſſitate.& p fectuus p profectus.& quí p que.ca.22.b.accerſendum p accerſiendū. & in p ad.ca.23.a.cūſuluit p conſuluit.ca.23.b.ſual p ſaul.ca.23.d.huiꝰ p hac.ca.24.a.íngaddi p engaddi.ter.ca.25.a.deeſt.et.ca.25.e.fumule p famule.ca.25.g.deeſt.te.ca.28.a.phiſtſtíum p philiſtíum.ca.30.e.vníutrſos p vniuerſos.ca.30.f.quod p quí.

Regū ſecundus.

Ca.1.b.vídi.p.ſcíebam.ca.1.d.mih p míhí.ca.5.c.tuí p mei.ca.5.f.tenes p tenens.ca.4.b.meridíei p meridie.ca.4.d.fratris p fratri.ca.5.a.duobus p tríbus.ca.7.d.díces p dícēs.ca.7.c.longíquum p longínquum.& quibus p que.ca.11.a.vría p vríe.ca.11.c.fortem p forte.ca.11.d.ſít p ſic. ca.12.a.ſua p ſuo.ca.13.e.ſuo p tuo.ca.14.a.quíſi p quaſi.ca.14.c.ínbebo p ínbebo.ca.14.f.pulcha p pulchra.ca.16.c.lades p lapides.ca.17.a. ſupírruam p írruam ſup.ca.17.c.dereliquatur p derelínquatur.ca.18.b factum eſt p facta eſt.ca.18.c.mile p mille.ca.20.e.velle p vallo.ca.21.b. eos p eís.ca.22.c.corroberas p corroborās.ca.22.d.cōſurgāt p cōſurgēt.ca.23.a.ingne p ígne.& octigētos p octingētos.

Regū tertíus.

Ca.2.c.rgnum p regnum.ca2.f.tranſíerís p tranſíbis.ca.3.a.fōmníis p ſomníis.ca.4.a.deeſt.et.ca.4.c.egyti p egypti.ca.6.b.confudebat p confundebat.& altitudo p altitudinem.& íntrífecus.p íntrinſecus.bís.ca.6. c.extendit p extendebant.ca.7.a.porticum p porticus.& columnne p columne.ca.7.b.hunc p hanc.ca.7.c.íntrífecus p íntrínſecus.ca.7.f. capitalla p capitella.ca.7.g.oſtium p oſtiorum.ca.8.d.longiqua p longínqua.ca.8.e.míſſerís p míſeris.ca.9.c.emíſiones p emíſſiones.ca.10 a.loquutus p loquuta.ca.10.b.abcḳ p abſcḳ.ca.10.d.ſicomoros p ſycomoros.ca.11.a.hos p eos.ca.11.c.tuū p meum.ca11.d.phalaon p pharao ca.15.g.totum p totam.ca.16.d.ſupereſt quí.ca.15.e.ſup p ſup.ca.16.g. nouiſſimo p nouiſſímo.ca.17.b.pugillum p pugíllus.ca.18.d.boſt pro poſt.ca.18.e.altere p altare.ca.21.e.poſſedeſti p poſſedíſti.ca.22.d.egredi p egredere.ca.22.e.circūdauerūt p circūdederūt.

Regū quartus.

Ca.1.b.pílícea pro pellícea.ca.3.a.ammouit pro amouit.ca.3.b.domínū pro domínus.ca.3.d.vníuerſam pro vníuerſum.ca.3.c.percutite pro pcutietis.ca.3.d.lapidem pro lapis.ca.4.a.feciem pro faciam.ca.4.b.ef fundebat pro infundebat.ca.4.f.holera pro olera.& deliquerunt pro dereliquerunt.ca.5.a.ſuam pro eius.ca.8.c.íntrífecus pro íntrínſecus. ca.8.c.duo pro duorum.ca.10.f.tuo pro meo.ca.17.b.que pro quas.ca. 17.c.ea pro eas.ca.17.e.declarbit pro declarabit.ca.17.f.quem pro quā ca.18.g.ezechíe pro ezechiam.& liberauit pro liberabit.ca.19.d.quam pro quem.ca.19.f.fecit pro faciet.ca.21.b.dedit pro dedi.ca.21.b.quem pro quam.ca.23.b.quo pro qua.ca.24.a.auferet pro auferret.ca.24.d ānorum pro annorum.ca.25.d.bobylonem pro babylonem.

Paralípomenon primus.

Ca.1.d.fluminís pro flumíne.ca.1.d.phua pro phau.ca.3.b.ex pro ſex. ca.4.b.cenz pro cenez.ca.4.d.ſemí pro ſemei.ca.5.a.cíus pro eorum ca.5.b.hierobam pro hieroboam.ca.5.d.potente pro potentes.ca.6.b. filus pro filíus.ca.6.c.cóſtíuit pro conſtituit.ca.9.c.ebdomadas pro hebdomadas.ca.9.f.híaruſalem pro hieruſalem.ca.10.a.vulnaratus pro vulneratus.ca.11.g.fratrer pro frater.ca.12.g.vnam pro vuam.ca.14.d terremoti pro terremotus.ca.16.b.ínferrent pro inferret.ca.17.a.dauit pro dauíd.ca.17.b.que pro quíbus.ca.18.a.díſoluit pro diſſoluit.ca. 19.b.edduxit pro eduxit.ca.21.b.corrupit pro corrupit.ca.21.c.abſcōdentes pro abſcondíti.ca.21.d.altarere pro altare.& eo pro ea.ca.22.a. proſelitas pro proſelytos.& comiſſuras pro commiſſuras.ca.22.c.fili pro filíi.ca.23.c.vígíti pro víginti.ca.24.a.arron pro aaron.

Paralípomenon ſecundus.

Ca.2.c.dauit pro dauíd.& ſapientbus pro ſapientibus.ca.4.c.deeſt in.ca 5.c.preter pro preterquam.ca.6'e.conuertebuntur pro conuertentur ca.6.f.mettes pro mittes.ca.8.b.induxit pro induxit.& pharonís p pharaonis.ca.8.c.tn pro in.ca.9.d.offerebatur pro afferebatur.ca.14.c.veꝰ pro deus.ca.19.b.ſecerdos facerdos.ca20.a.deeſt &.ca.26.c.eſſet pro effent.ca.26.d.loproſus pro leproſus.ca.28.d.ſcípti pro ſcripta.ca.30 a.fecerent pro facerent.& reuertet pro conuertet.ca.31.d.híc pro hec. ca.32.b.díces pro dícens.ca.34.a.offerrent pro efferrent.ca.34.c.prophetā pro prophetē.ca.35.c pharaon pro pharao.bis.ca.36.a.ſupeſt ín.

Errores tranſlatíonís beatí Hieronímí.

Ioſue.

Ca.11.a.egresi pro egressi.ca.11.d.qubus pro quibus.ca.13.d.tribui pro tribui.& congnationes pro cognationes. ca.15.c. cognationib9 pro cognationib9.bis.ca.15.d.neuē pro nouē.ca.15.g. habitauit pro habitabit.ca.16.c.i pro in.ca.17.b.filorū pro filiorū.ca.19.a.cognationes pro cognationes.ca. 20.d.cnnstitue pro constitute.ca.22.f.altere pro altare.ca.24.d.āmorreoerū pro āmorreorum.

Iudices.

Ca.1.d.cognati pro cognati.& curibus pro curribns. ca.3. illus pro illius.ca.7.egyptio pro egypto.ca.7.crepidē pro crepidinē. & tran pro trans.ca.14.d.cōuiuii pro conuiuii.ca.20.d. erūpunt pro eruperunt.

Regū primus.

Ca.6.c.erax pro erat.ca.10.d.cithārā pro cithara.ca.12.d.tex pro rex ca.14.a.eū pro cū.ca.17.a.therebinthus pro terebinthus.bis.ca.24.c.clamidis pro clamydis quater.ca.25.c.quicqꝫ pro quicq̄.ca.30.f. erumperant pro eruperant.

Regū secūdus.

ca.3.a.bebrō ꝓ hebrō.ca.6.c.dñdixit ꝓ dixit.ca.14.d.rege ꝓ regē ca.16.d.at pro ad.ca.18.g.morior pro moriar.ca 19.c.festinait pro festinauit.ca.19.c.miphiboseph ꝓ miphiboseth. ca.19.f.quod ꝓ quot.

Regū tertius.

Ca.1.f.facdos pro sacerdos.ca.2.b.cruoreu pro cruorē.ca.2.f.colocauit pro collocauit.ca.4.c.dictione pro dittoue. & ab pro ad.ca.6. b. sumitatē pro summitatē.ca.7.e.canti pro canthi.ca.8.f.cospectu pro cōspectu.ca.20.e.venerū ꝓ venerūt.ca.21.a.comodius ꝓ cōmodius.

Regū quartus.

Ca.4.e.ocursum pro occursum.ca.10.c.descedimus pro discendim9 ca.6.f.cōmedamus pro comedamus.ca. 2.b.quē pro quam.

Paralipomenō prim9.

In prologo.rogatione pro rogatiane.ca.2.g.canentēs pro canentes ca. 9.d.ostiaraīs pro ostiarios.ca.16.b.eus pro eius.ca.17.c.conpectu pro conspectu.ca.18.c.expugnaset pro expugnasset. ca.19.b.missi ꝓ missi. ca. 22.b .elege pro elige . ca.22.c.es pro est . ca.23.b. seperatus pro seperatus.ca.26.c.suppellectilē pro supellectilē.ca.27.d.sustantie pro substantie.ca.29.c.trigintam pro triginta.

Paralipomenō secūdus.

Ca.1.b.intelligetiā pro intelligentiā ca.3.b.taletis pro talentis.ca.4. a.cubitoū pro cubitorū.ca.7.d.precepit pro precepi. ca.11.b. horea pro horrea.ca.11.c.vitolorū pro vitulorū.ca.20.a. venerū pro venerūr.ca. 20.f.hitatores pro habitatores. ca.21.d . peusit pro peussit .& explectus pro expletus.ca.24.b.athlia pro thalia.ca.29.d. igressi ꝓ ingressi.ca.31.b.multitidinis ꝓ multitudinis.ca.34.f. hierulē ꝓ hierusalem.ca.35.b.sacredotibus pro sacerdotibus. ca.35.d. cātratrices pro cantatrices.ca.36.b.verboru pro verborū.ca.36.d.conbusserunt pro conbuserunt.& sinbata pro sabata.

Finis secūde partis.

Hæc tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinqz dierum.
Namqz instrumētum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur, ter quinqz receptat vtrunqz.

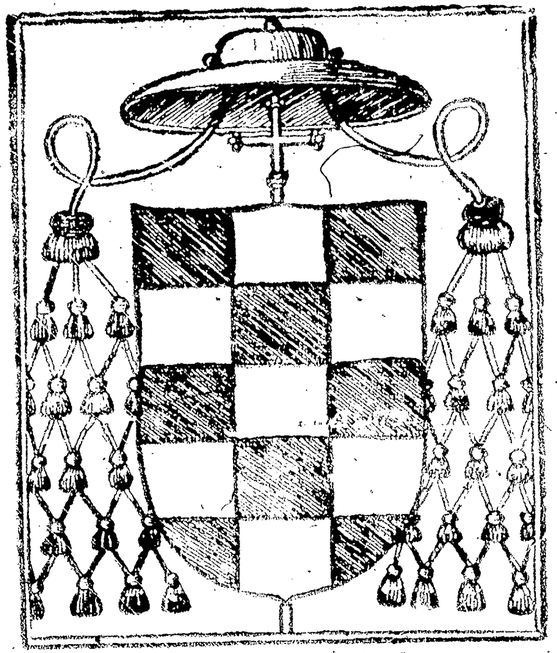

Tertia pars Veteris testamenti He-
braico Grecoqz idiomate nunc
primum impressa: adiun-
cta vtricz sua latina
interpreta-
tione.

Ad sanctissimum ac clemētissimum dominum

nostrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D. F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorum Castellæ Archicancellarii &c. In libros veteris ac noui testamenti multiplici lingua impressos.

Prologus

Ulta sunt beatissime Pater: quæ ad excudēdas impressoriis formis originales sacræ scripturæ liguas nos incitarūt. Atq; hæc imprimis. Q; cum uniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborum proprietates: quarum totam vim non possit quantumlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: per quam os domini locutum est. Cuius litteram q̄uis ex se mortua sit & velut caro: quæ non prodest quicq; (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Christus verborum figuris velatus intra eius vterum manet inclusus: non dubiū: qui tam admiranda sit fæcunditate repleta: tam exuberāti mysteriorū copia cumulata: vt cū plena semper sit & redūdans: flumina de ventre eius fluāt aquæ viuæ: vnde hi quibus datum est reuelata facie gloriā dñi speculari: vt in eandē imaginem trāsformētur: possit assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cuz nulla dictio nulla litterarum connexio esse possit in qua non emergant & veluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus: quibus cū non possit eruditissimus quisq; interpres nisi vnicum explicare: necesse est vt post interpretationē maneat adhuc scriptura grauida: variisq; ac sublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde q̄ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q; vbicūq; latinorum codicum varietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorū imperitia simul & negligentia frequentissime accidere videmus) ad primam scripture originem recurrēdum est: sicut beatus Hieronymus & Augustinus ac cæteri ecclesiastici tractatores admonent: ita vt librorū Veteris testamēti synceritas ex Hebraica veritate. Noui autem ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in promptu haberet quicūq; diuinarū litterarū studiosus: posset; non solis riuulis cē cōtentus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in vitam æternā sitim pectoris extinguere: iussimus archetypas sacræ scripturæ linguas cum adiunctis variarū linguarū translationibus impressioni mādari Sanctitatis tuæ nomini dedicādas. Atq; imprimis nouum testamētum Græco Latinoq; sermone excudendum curauimus simul cum Lexico græcarum omnium dictionum: quæ possunt in eo legētibus occurrere: vt his quoq; qui nō integram linguæ cognitionem adepti sunt pro viribus consuleremus. Deinde vero anteq; Vetus testamentum aggrederemur: Dictionarium præmissimus Hebraicorum Chaldaicorumq; totius veteris instrumētivocabulorū. Vbi non tantū multiplex significatio cuiusq; dictionis exprimitur: sed ꝙ studiosis vtilissimū fore credimus locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cū non solus litteræ occidentis: cortex sed introrsus latitans spiritus viuificātis nucleus maxime sit a studioso diuinæ scripturæ requirēdus: atq; huius præcipua pars ex propriorū nominū interpretatione depēdeat: quorū ab æterno præuisa impositio incredibilē opē afferat ad propalādos spirituales abstrusosq; sensus & delitescēdas arcana mysteria: quæ sub ipso litteralis textus umbraculo spiritus sanctus velauit. Idcirco interpretationes propriorū nominum a viris linguarū peritia præcellētibus maxima diligentia iussimus elucubrari: & secūdū Alphabeticā ferie dispositas Dictionario adiungi. Quibus succedit legendorū Hebraorū characterū instructio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex pluribus receptæ fidei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus veluti p̄præludio ita peractis: ad excussionem diuersarum veteris testamēti linguarum nos conuertimus: ad discentes etiam singulis earum suam latinam trāslationē. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximam laboris nostri partē in eo præcipue fuisse versatā: vt & virorū in linguarum cognitione eminentissimorum opera vteremur & castigatissima omni ex parte vetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberemus: quorūquidē tā Hebræorū q; Græcorū ac latinorū multiplicē copiā variis ex locis non sine summo labore cōquisiuim9. Atq; ex ipsis quidē Græca Sanctitati tuæ debem9: qui ex ista apostolica Bibliotheca antiquissimos tum Veteris tum noui testamēti codices perq; humane ad nos missisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerunt adiumento. Consumata itaq; excussiōe Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiā Hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grammatica cum nominum propriorum interpretationibus. Absolutis præterea annotationib9 differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas edidisset: eas nos per viros linguarum peritissimos multis in locis addi fecimus. Tandē diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatē tuam mittimus. Nā cui potius vniuersæ vigiliæ nostræ dicandæ sunt q; Apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libētius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q; sacer Christi vicarius? Accipiat igitur Sanctitas tua læta fronte munusculum: quod in domini gazophylacium offerimus: vt incipiant diuinarum litterarum studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecram9 autē Beatitudinem tuā enixissime: vt libros hosce: qui nunc se sacris istis vestigiis supplices aduoluūt examines: & ad seueriss̄imi iuditii tui cēsuram reuoces: vt si Christiane reip. vtiles fore videbuntur: editionis beneficium a Sanctitate tua recipiant. Nā eos nos hucusq; continuimus: sacrū istum Apostolici fastigii oraculum cōsulturi. Sed iam hæc a[illegible]atitudinem tuam satis. Nūc ad instruendum de operis artificio lectorem conuertimus

BIBLIOTHEK DER CANTONALEN LEHR- ANSTALTEN ZU ZÜRICH

Prologus
Ad lectorem De his que ad lectionem Veteris

testamenti diuersis linguis nunc primum impressi: sunt prænotanda.

T intelligas studiose Lector modū & ordinē: quez in hac veteris testamentiimpressione seruauim9: ac in de possis hoc libro facilevti: nōnullorū te admonitū prius esse oportet. Imprimis igitur id est præmittendū: q; cū Vetus testamentū a sacris doctoribus trifariā diuidatur: hoc est in legē: quā Pētateuchum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac demum in eos qui dicūtur Prophetales: in his oībus nō est idē numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidē triplicē linguaz habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: quas imprimēdas iussimus cū aliis tribus latinis interpretationibus iuxta correspondentibus: ita vt Hebraicæ veritati respondeat latina beati Hieronymi translatio: Chaldaicæ vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris ei9 linguæ peritissimis elaborata. Græcæ aūt septuaginta interpretum editioni interlineatis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excudūtur: hoc est Hebræa & Græca cū aliis duabus latinis trāslationibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris præterq; in Pētateucho corrupta est aliquibz in locis: & fabulis meriſq; Thalmudistarū nugis cōsperſa: in digna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis vbi integra est littera & incorrupta: mirū in modū fauet Christianæ religioni: idcirco reliquos libros totius veteris testamenti e Chaldaica lingua in latinā verti fecimus: & diligentissime cū sua latina traductiōe cōscriptos in publica Cōplutensis nostræ Vniuersitatis Bibliotheca reponi. At verō libri extra canonē: quos Ecclesia totius ad edificationē populi: q; ad auctoritatē ecclesiasticorū dogmatum confirmādā recipit: Græcā tm̄ habent scripturā: sed cū duplici latinā interpretatione: altera beati Hieronymi: altera interlineari de verbo adverbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum huius libri oportuit in vniuersum præfabisse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso dispositimus: breuibus agendum est. Primum itaq; aperto codice duæ se tibi chartarū facies hinc & inde offerent: quarum vna quaq; tres colūnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginem exteriorem sita est: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori margini adhæret Græca est septuaginta interpretum editio: cui superponitur latina interlinearis traductio de verbo ad verbum. Mediam autem inter has latinā beati Hieronymi trāslationē velut inter Synagogā & Orientalem Ecclesiā posuim9: tanq; duos hinc & inde latrones mediū autē Iesum hoc est Romanā siue latinā Ecclesiā collocātes. Hæc enī sola supra firmā petrā ædificata (reliquis a recta Scripturæ intelligentia q̄q; deuiātibus) immobilis semper in veritate permansit. Dispōūtur vero colūnæ ipsæ hoc mōdo: vt singulis lineis Hebraicis correspondeant binæ lineæ latinæ e regione: hoc tamē semper obseruato: vt omnes colūnæ tam in principio q; in fine cōsentiant: nisi vbi loci angustia nō patitur: quod tamen q̄m deprehēdes.

Deinde quia institutū nostrum est: nō solū his cōsulere: qui absolutā linguarum peritiā sunt assecuti: sed his etiam opem ferre qui parum in eis profecerunt: vtriq; enim debitores sumus: neminēq; esse cupimus: quē peregrinorū idiomatum difficultas absterreat a diuinorum librorum penetralibus adeūdis. Idcirco vt Hebraicas dictiones facile possit quicūq; distinguere: & suam latinā interpretationē cuiq; assignare: inter singulas dictiones Hebraicas supponuntur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine procedentes: quibus consimiles aliæ i latina proxima colūna correspōdent: vt per simili tudinē litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referenda. Quādo vero interpres per circūlocutionem pluribus dictionibus vnicam interpretatur: aut e diuerso vnica dictiōe plures amplectitur: tūc vnica litterula toti circūlocutioni vel etiā cōpendio deseruiet. Ex his præterea litterulis nōnullas reperies: quib9 tenue punctū subscribitur hoc modo: Quod quidē punctū designat: vel dictionē Hebraicā subiacentē multiplicem esse & æquiuocā: ac proinde recōditum aliquod secretæ intelligētiæ mysteriū claudere: quod possit facile consulto Dictionario a perspicacibus mētib9 inuestigari: vel denotat saltē: ipsam eius significationē in latina colūna positā potius translatitiam esse & soli sensui subseruientem: q; propriam omnino & litteralem. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionū Hebraicarum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est perquā necessaria ad reperiēda in Dictionario vocabula: sed tātæ difficultatis: vt hominēs eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nonnunq; etiā labantur: artificium excogitauimus q; vtilissimum: quo possit quispiam vel primis dūtaxat Hebraicis rudimentis imbutus radicē cuiusq; dictionis in promptu habere: vt iaz his admīniculis adiuti: Hebræorum [vt ait beatus Hieronymus] nauseam & ructum fastidiētes: præceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertendū itaq; est: q; cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignoscēs ex simili litterula vtriq; dictioni impositā) tunc dictio ipsa sicut est in margine notata: querenda est in vocabulario. Illæ enim sunt primæ litteræ substantiales primitiui. Reliquæ uero dictiones Hebraici text9: quib9 nulla dictio primitiua reponder in margine: ex primis earū tribus aut quādoq; etiā solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Preterq; vbi precesserit aliqua ex his quinq; litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq; apice subiecto: dū modo sit apice desuper notata hoc modo בהכלמ Tunc enim talis littera pro articulo seu præpositione suimitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferenda est: & proxime tres vel quandoq; etiā solæ duæ litteræ sequentes erunt primæ litteræ primitiui: ex quib9 dictio ipsa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si nunq; tali signo notetur. Vbicunq; enī alicui dictioni præponitur: semper pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. Atq; hæc quidem succincte dicta sunt: vt legētibus Hebraicā litterā statim absq; arte seu considerationē vlla pateat dictionis primitiuum. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artē reperiendarū radicum nosse desiderat: legat vltimum capitulū nostræ Hæbraicæ Grāmaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen vt absq; librorum reuolutione facile occurreret: in principio Pētateuchi duximus apponendū. Illud est etiā considerandū q; in hebraicis characteribz scīēter omisimus apices illos:

Prologus

quibus nunc vtũtur Hebræi pro accentibus. Nam hi cum ad nullã vel significati vel pronunciationis differentiam pertineant: sed ad solam cãtus ipsorũ modulationẽ: m erito a veteribus Hébræis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verũ ne locus accentus cuiuscp dictionis ignorare tur: hoc modo prouidimus: vt quoniam dictiones Hebraicæ vt plurimũ in ultima habent accentũ: oẽs huiusmodi dictiones nullo prorsus apice notarẽtur: reliquæ vero nõ habentes accentum in vltima (quæ rarissime occurrunt) super syllabam vbi prædominatur accentus: apice signarentur hoc modo אֶרֶץ. Cæterum in distinctione clausularum colo etiã vtumur Hebræi & cõmate: sed ita: vt colum sit duplex punctum: sicut coma apud latinos: hoc modo: Cõma vero tale signũ, Quod autẽ ad Græcam scripturã attinet: illud te nõ latere volumus: nõ vulgaria seu temere oblata exẽplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul & emẽdatissima: quæ sanctissimi Dñi noster Leo Decimus Pontifex maximus ceptis nostris aspirans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui esse videantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiã adiunximus alia non pauca: quorum partẽ ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligẽtia transcriptã Illustris Venetorũ Senatus ad nos misit: partẽ ipsi magnis laboribus & expensis vndicp cõquisiuimus: ut copia emẽdatorum codicũ abunde supereret. Latinã itidez beati Hieronymi translationẽ cõtulimus cũ cp plurimis exemplaribus venerãdæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Cõplutẽsi nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra octingentesimũ ab hinc annũ litteris Gotthicis conscripta ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit in eis deprehendi. Aliqua tamen nomina propria vitio scriptorũ aliter scripta cp in originalibus vtriuscp testamẽti habentur: intacta dimisimus: atcp id quidẽ consulto. Nã si nũc in eis litterã aliquã mutassemus: nequacp possent reperiri in tractatu interpretationũ: quẽ iuxta vulgatam horũ nominũ scripturã alphabetico ordine pridẽ cõfeceramus. Adnotauimus tamẽ in ipsis interpretationibus eadẽ nomina propria nõ solũ ponẽtes ea sicut cõmuniter scribũtur: sed etiã prout habẽtur ad litteram in suis originalibꝰ. Demũ in libro psalmorũ illud est admonendum: cõmunẽ translationem latinam: qua vtimur: positam esse pro interlineari super græcam septuaginta interpretum editionem: quia ei de verbo adverbum fere correspõdet. Eam autẽ quam beatus Hieronymus iuxta hebraicã transtulit veritatem i medio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit Prologus beati Hieronymi

presbyteri in librum Esdre.

TRVM DIFICILIVS SIT FACERE quod poscitis: an negare: necdũ statui. Nã vobis aliquid iperãtibꝰ ãnuere fnia est: & magnitudo oneris ipositi ita ceruices premit: vt añ sub fasce ruendũ sit cp leuandũ. Accedũt ad hoc iuidorũ studia: q oẽ quod scribimus reprehendendũ putãt. Et iterdũ contra se cõscia repugnãte publice lacerãt quæ occulte legũt: intantũ vt clamare cõpellar & dicere: Dñe libera aiam meam a labiis iniquis & a lingua dolosa. Tertius annꝰ ẽ cp sem p scribitis atcp rescribitis vt Esdre librũ & hester vobis de hebræo trãsferam: quasi non hẽatis græca & latina volumia aut quicquid illud est cp a nobis vertitur: nõ statim ab oibus cõspuẽdũ sit. Frustra autẽ (vt ait quidã) niti necp aliud fatigando nisi odiũ querere: extreme demẽtie est. Itacp obsecro vos mi dõmon & rogatiãe charissimi vt priuata lectione cõtenti libros nõ efferatis in publicũ: nec fastidiosis cibos ingeratis: vitetisqꝫ eorũ supercilium qui iudicare tñ de aliis: & ipi facere nihil nouerunt. Si qui autẽ fratrũ sunt quibꝰ nõ placẽt his tribuatis exẽplar ãmonẽtes vt hebræa noia quorũ grãdis in hoc volumine copia est: distincte & per interualla transcribãt. Nihil enĩ pderit emẽdasse librũ nisi emendatio librariorũ diligẽtia cõseruetur. Nec quẽqꝫ moueat cp vnus a nobis liber editus est: nec apocriphorũ tertii & quarti libri somniis delectetur. quia & apud hebræos esdre: necnecp sermones in vnũ volumẽ coartãtur: & quæ non habẽtur apud illos: nec de vigintiqttuor senibus sunt procul abiicienda. Si quis autẽ septuaginta vobis opponerit interptes: quorũ exẽplaria varietas ipsa lacerata & euersa demõstrat nec pt vtiqꝫ verũ asseri quod diuersũ est: mittite eũ ad euangelia: in quibus multa ponũtur quasi de veteri testamento q apud septuaginta interptes nõ habẽtur velud illud: qm nazareꝰ vocabitur: & ex egypto vocaui filiũ meum & videbunt in quẽ cõpunxerunt: multaqꝫ alia q lisũ meum & videbunt in quẽ cõpunxerunt: multaqꝫ alia q latiori operi referuam. & q rite ab eo vbi scripta sunt. Cũ cp pferre nõ potuerit: vos legite de his exẽplaribus q nup a nobis edita maledictorũ quotidie linguis cõfodiũtur. Sz vt ad cõpendiũ veniã: certe quod illaturus sum equissimũ est Edidi aliquid quod nõ hẽ in greco: aut aliter hẽ cp a me versum est. Quid interptem laniant. Interrogẽt hebræos: & ipsis autoribus trãslationi mee vel arrogẽt vel derogent fidẽ. Porro aliud est li clausis quod dicitur oclis mihi volũt maledicere: & nõ imitãtur græcorũ studium & beniuolentia: qui post septuaginta trãllatores iam xpi euangelio coruscante iudeos & hebionitas legis veteris interptes aquilam videlicet & symachũ & theodotionẽ & curiose legunt & p origenis laborẽ in hexaplois ecclĩis dedicarũt. Quanto magis latini grati esse deberent cp exultantẽ cernerent græciã a se a liquid mutuari. Primũ cñ magnor ũ sumptuum est & infinite difficultatis. exẽplaria posse habere oia deinde etiã qui habuerint: & hebræi sermonis ignari sunt magis errabũt: ignorãtes qs e multis verꝰ dixerit. Quod etiam sapientissimo cuidã nup apud græcos accidit vt iterdũ scripture sensum relinquẽs vniuscuiuslibet interptis sequerẽtur errorẽ. Nos autẽ qui hebræe lingue saltẽ puam habemus sciam: & latinus nobis vtuncp sermo non deest: & de aliis magis possumus iudicare & ea q ipsi itelligimꝰ in nostra lingua promere. Itacp licet hydra sibilet: victorcp si non incendia iactet: nuncp meũ iuuate expo silebit eloquiũ etiã pcisa lingua balbutiet. Legant qui volunt qui nolunt abiiciant. Eucntilent apices: ĩfas calũniẽtur. Magis vestra charitatẽ inuocabor ad studium cp illorum detractione & odio detererebor.

Explicit Prologus.

ESDRAS PRIMVS.
ΕΣΔΡΑΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Incipit liber esdre primꝰ. Cap. I.

Cap.j.

A

Ca.i.

Hiere. 25.c.z 29.z. 1.Para. 36.d.

Et in anno primo cyri regis persarum vt cõpleretur verbum dñi ab ore hieremie: γον κυρίου ἀπὸ στόματος ἱερεμίου, fuscitauit dñs spũm cyri regis persarum: & mãdauit vocẽ in omni regno suo: etiã in scripto dicẽs: καὶ ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα κύρου βασιλέως περσῶν, καὶ διεφώνησε φωνὴν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ γε ἐν γραπτῷ λέγων, ὅτως εἶπε κύρος ὁ rex persarum: omnia regna terre dedit mihi dñs dei celi. & ipse cõsiderauit mihi vt edificarem ei domũ in hierusalem que est in iudea. Quis est in vobis de vniuerso populo eius? Sit deus illi cũ eo. Ascẽdat in hierusalẽ que est in iudea: & edificet domum dñi dei israel: ipse est deus qui est in hierusalẽ. Et omnes reliqui in cunctis locis vbicunqꝫ habitant adiuuent eum viri de loco suo argento & auro & substãtia & pecoribꝰ: excepto quod voluntarie offerũt templo dei quod est in hierusalẽ. Et surrexerunt principes patrum de iuda & beniamin & sacerdotes & leuite: & omnis cuius suscitauit deus spiritũ vt ascẽderet ad edificandum templũ dñi: quod erat in hierlm. Vniuersiqꝫ eranti circuitu adiuuerũt manꝰ eorũ in vasis argẽteis & in auris in substãtia & in iumentis & in suppellectili: exceptis his que sponte obtulerant. Rex quoqꝫ cyrus protulit vasa templi dñi que tulerat nabuchodonosor de hierusalẽ: & posuerat ea in templo dei sui. Protulit autem ea cyrus rex persarũ per manũ mitridatis filii gazabar & annumerauit ea sasabasar principi iude. & hic est numerus eorum. Phiale auree triginta. phialæ argentee mille. cultri viginti nouem: cyphi aurei triginta: cyphi argentei quadringenti decem: vasa alia mille. Omnia vasa aurea & argentea quinqꝫ milia quadringenta. Vniuersa

Ca.j.

IN anno primo cyri regis persarum vt cõpleretur verbum dñi ex ore hieremie: suscitauit dominus spiritũ cyri regis persarum: & traduxit vocẽ in oi regno suo etiã p scripturã dicens. Hec dicit cyrus rex persarum. Omnia regna terre dedit mihi dominus deus celi: & ipse precepit mihi: vt edificarem ei domum in hierusalem: q est in iudea. Quis est in vobis de vniuerso populo eius? Sit deus illi cũ eo. Ascẽdat in hierusalẽ que est in iudea: & edificet domum dñi dei israel: ipse est deus qui est in hierusalẽ. Et omnes reliqui in cunctis locis vbicunqꝫ habitant adiuuent eum viri de loco suo argento & auro substãtia & pecoribꝰ: excepto quod voluntarie offerũt templo dei quod est in hierusalẽ. Et surrexerunt principes patrum de iuda & beniamin & sacerdotes & leuite: & omnis cuius suscitauit deus spiritũ vt ascẽderet ad edificandum templũ dñi: quod erat in hierlm. Vniuersiqꝫ eranti circuitu adiuuerũt manꝰ eorũ in vasis argẽteis & in auris in substãtia & in iumentis & in suppellectili: exceptis his que sponte obtulerant. Rex quoqꝫ cyrus protulit vasa templi dñi que tulerat nabuchodonosor de hierusalẽ: & posuerat ea in templo dei sui. Protulit autem ea cyrus rex persarũ per manũ mitridatis filii gazabar & annumerauit ea sasabasar principi iude. & hic est numerus eorum. Phiale auree triginta. phialæ argentee mille. cultri viginti nouem: cyphi aurei triginta: cyphi argentei quadringenti decem: vasa alia mille. Omnia vasa aurea & argentea quinqꝫ milia quadringenta. Vniuersa

B

C

הָעֲלָה שְׁשְׁבַּצַּר עִם הָעֹלוֹת הַגּוֹלָה עלה גלה
מִבָּבֶל לִירוּשָׁלִָם׃

Cap.ij. וְאֵלֶּה בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֹלִים מִשְּׁבִי הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הֶגְלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מדן שנה
מֶלֶךְ בָּבֶל לְבָבֶל וַיָּשֻׁבוּ לִירוּשָׁלִַם שוב
וְיִהוּדָה אִישׁ לְעִירוֹ אֲשֶׁר בָּאוּ עִם יהודה בוא
זְרֻבָּבֶל יֵשׁוּעַ נְחֶמְיָה שְׂרָיָה רְעֶלְיָה
מׇרְדְּכַי בִּלְשָׁן מִסְפָּר בִּגְוַי רְחוּם
בַּעֲנָה מִסְפַּר אַנְשֵׁי עַם יִשְׂרָאֵל׃
בְּנֵי פַרְעֹשׁ אַלְפַּיִם מֵאָה שִׁבְעִים שנה מאה
וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי שְׁפַטְיָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי אָרַח שִׁבַּע
מֵאוֹת חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים׃ בְּנֵי פַּחַת
מוֹאָב לִבְנֵי יֵשׁוּעַ יוֹאָב אַלְפַּיִם
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת וּשְׁנַיִם עָשָׂר׃ בְּנֵי
עֵילָם אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃
בְּנֵי זַתּוּא תְּשַׁע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה׃ בְּנֵי זַכָּי שִׁבַּע מֵאוֹת
וְשִׁשִּׁים׃ בְּנֵי בָנִי שֵׁשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי בֵבַי שֵׁשׁ מֵאוֹת רבע
עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי עַזְגָּד אֶלֶף
מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי אֲדֹנִיקָם שנה
שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃ בְּנֵי
בִגְוַי אַלְפַּיִם חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃ בְּנֵי
עָדִין אַרְבַּע מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃
בְּנֵי אָטֵר לִיחִזְקִיָּה תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנָה׃
בְּנֵי בֵצַי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים שנה
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי יוֹרָה מֵאָה וּשְׁנַיִם שנה
עָשָׂר׃ בְּנֵי חָשֻׁם מֵאתַיִם עֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי גִבָּר תִּשְׁעִים וְחֲמִשָּׁה׃
בְּנֵי בֵית לָחֶם מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃
אַנְשֵׁי נְטוֹפָה חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃
אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
בְּנֵי עַזְמָוֶת אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם׃ בְּנֵי
קִרְיַת עָרִים כְּפִירָה וּבְאֵרוֹת שִׁבַּע
מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי הָרָמָה מאה
אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃ בְּנֵי מִכְמָס מאה
מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם׃ אַנְשֵׁי בֵיתֵל
וְהָעַי מָאתַיִם עֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי נְבוֹ חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
בְּנֵי מַגְבִּישׁ מֵאָה חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃
בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מָאתַיִם
חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃ בְּנֵי חָרִם שְׁלֹשׁ מאה
מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃ בְּנֵי לֹד חָדִיד וְאוֹנוֹ
שֶׁבַע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה׃ בְּנֵי
יְרֵחוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
בְּנֵי סְנָאָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים׃ הַכֹּהֲנִים בְּנֵי יְדָעְיָה
לְבֵית יֵשׁוּעַ תְּשַׁע מֵאוֹת שִׁבְעִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי אִמֵּר אֶלֶף חֲמִשִּׁים
וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי פַשְׁחוּר אֶלֶף מָאתַיִם
אַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה׃ בְּנֵי חָרִם אֶלֶף
וְשִׁבְעָה עָשָׂר׃ הַלְוִיִּם בְּנֵי יֵשׁוּעַ
וְקַדְמִיאֵל לִבְנֵי הוֹדַוְיָה שִׁבְעִים שוב
וְאַרְבָּעָה׃ הַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי אָסָף מֵאָה
עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃ בְּנֵי הַשּׁוֹעֲרִים בְּנֵי שלם
שַׁלּוּם בְּנֵי אָטֵר בְּנֵי טַלְמוֹן בְּנֵי
עַקּוּב בְּנֵי חֲטִיטָא בְּנֵי שׁוֹבַי הַכֹּל
מֵאָה שְׁלֹשִׁים וְתֵשַׁע׃ הַנְּתִינִים
בְּנֵי צִיחָא בְּנֵי חֲשׂוּפָא בְּנֵי טַבָּעוֹת׃
בְּנֵי קֵרֹס בְּנֵי סִיעֲרָא בְּנֵי פָדוֹן׃ בְּנֵי
לְבָנָה בְּנֵי חֲגָבָה בְּנֵי עַקּוּב׃ בְּנֵי חָגָב
בְּנֵי שַׁמְלַי בְּנֵי חָנָן׃ בְּנֵי גִדֵּל בְּנֵי
גַּחַר בְּנֵי רְאָיָה׃ בְּנֵי רְצִין בְּנֵי נְקוֹדָא
בְּנֵי גַזָּם בְּנֵי עֻזָּא בְּנֵי פָּסֵחַ בְּנֵי בֵסַי׃
בְּנֵי אַסְנָה בְּנֵי מְעוּנִים בְּנֵי נְפוּסִים׃
בְּנֵי בַקְבּוּק בְּנֵי חֲקוּפָא בְּנֵי חַרְחוּר׃
בְּנֵי בַצְלוּת בְּנֵי מְחִידָא בְּנֵי חַרְשָׁא׃
בְּנֵי בַרְקוֹס בְּנֵי סִיסְרָא בְּנֵי תָמַח׃
בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי חֲטִיפָא׃ בְּנֵי עַבְדֵי
שְׁלֹמֹה בְּנֵי סוֹטַי בְּנֵי חַסַּפֶרֶת בְּנֵי
פְּרוּדָא׃ בְּנֵי יַעֲלָא בְּנֵי דַרְקוֹן בְּנֵי

tulit[a] salabasar: [c]cũ his[q] ascẽdebãt[e] de transmigratione[e] babylonis [s]in hierusalem. 2.

Hi sunt aũt[c] puincie[d] filii[q] ascẽderũt[e] de[ca] ptiuitate[e] quam[b] transtulerat[a] nabuchodonosor [oo] [a]rex[a] babylõis[m] in babylone[n] & reuerti sunt[e] in hierusalẽ[p] & in[dea] vnusq[ꝫ] [s]in ciuitatẽ suã: [q] venerũt [a]cum[a] zorobabel: [c]iesua: [c]neemia: [s]araia: [p]rabelaia [c]mardochai: [p]belsan[c] mesphar: [b]beguai: [e]reum. [oo] [b]baana. [f] Numerus[k] virorum populi[m] israel. [oooo] [a]Filii [p]phares: [p]duo milia [q]centum [s]septuaginta [oo] [a]duo. [c] Filii[a] saphatia: [s]trecenti [oooooooooooo] [s]septuaginta[a] duo. [b] Filii [c]area[a] septingẽti [oooo] [a]septuaginta[a] quinq̃. [b] Filii[b] phetmoab [oooooooo] [b]filiorũ[m] iosue[n] ioab[b] duo milia [oooooooooooo] [p]octingenti[e] duodecim. [f] Filii [ooo] [a]helam: [x] mille[f] ducenti [s]quinquaginta[a] quattuor. [b] Filii[c] zethua: [n]ongenti [s]quadraginta [oooooo] [s]quinq̃.[b] Filii[c] zachai: [s]eptingenti [oooooooooo] [m]sexaginta.[a] Filii[o] bani: [p]sexcenti [oooooooooo] [s]quadraginta[a] duo. [f] Filii [m]bebai.[k] [s]excenti [oooooo] [s]viginti[a] tres.[b] Filii[f] azgad [m]ille [oooooooooooo] [d]ucẽti[s] viginti[a] duo.[b] Filii [s]adonicam: [oooooooooo] [a]sexcenti[m] sexaginta[a] sex. [o] Filii [ooooooooo] [b]beguai:[k] duo milia[f] quinquaginta[a] sex.[f] Filii [oooo] [a]adin:[s] quadringẽti [s]quinquaginta[a] quattuor. [oo] [b]Filii[f] ather qui erant[s] ex ezecia:[s] nonaginta[f] octo. [a] Filii[b] besai:[f] trecẽti[s] viginti [oooooooooooooooooooo] [m]tres.[a] Filii[c] iora:[p] centus[s] duodecim. [oooooooo] [a] Filii[c] asem: [d]ucenti[s] viginti [oooooooooooooooo] [f]tres.[a] Filii[g] gebbar:[c] nongenti[c] quinq̃. [oooooooo] [b]filii[f] bethleem:[g] centum [b]viginti[f] tres. [oooooooo] [n]Viri[f] nethupha: [m]quinquaginta[n] sex. [oooooooo] [o]Viri[f] anathoth: [q]cẽtum [s]viginti[a] octo. [oooooooo] [f]Filii[a] azmaueth:[s] quadraginta[a] duo.[f] Filii [oooooo] [s]cariathiarim[m] cephira[a] & beroth:[s] septingenti [oo] [s]quadraginta[a] tres,[f] Filii [a]rama [oooooooooooooo]

tulit salabasar cũ ascensu trãsmigra
ἀνήγαγε σασαβασὰρ μετὰ τῆς ἀποικίας τῆς ἀπο
tionis ex babylone in hierusalem.
κίας ἐκ βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ. Ca. 2.

Καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνον
τες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς
μετῴκισεν ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶ
νος εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσα
λὴμ καὶ ἰούδαν ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, οἳ
ἦλθον μετὰ ζοροβαβέλ, ἰησοῦ νεεμίας σαραίας
ῥαθου μετὰ ζοροβαβέλ, ἰησοῦ νεεμίας σαραίας
ρεελίας· μαρδοχαῖος βαλασὰν μασφὰρ βα
γουὲ ῥοὺμ βαανά. ἀριθμὸς ἀνδρῶν λαοῦ ἰσρα
ηλ. υἱοὶ φόρος δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκοντα
δύο υἱοὶ σαφατία τριακόσιοι ἑβδομηκοντα
δύο. υἱοὶ ἀρὲς ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε·
δύο. υἱοὶ ἀρὲς ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε·
υἱοὶ φααθ μωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησουὲ ἰωὰβ δισχί
λιοι ὀκτακόσιοι καὶ δώδεκα. υἱοὶ ἐλὰμ χίλιοι
διακόσιοι πεντηκονταπέντε. υἱοὶ ζαθουὰ ἐννα
κόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ ζακχαῖε ἑπτα
κόσιοι ἑξήκοντα. υἱοὶ βανὶε ἑξακόσιοι τεσσαρά
κοντα καὶ δύο. υἱοὶ βαβαὶ ἑξακόσιοι εἴκοσι
τρεῖς. υἱοὶ αζιγαδ χίλιοι διακόσιοι εἰκοσιδύο.
υἱοὶ ἀδωνικὰμ ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ. υἱοὶ βαγουὲ
δισχίλιοι πεντηκονταέξ. υἱοὶ ἀδὶν τετρακόσιοι
πεντηκονταπέντε. υἱοὶ ἀτὴρ τῷ ἐζεκὶε ἐννεν
κοντα καὶ δύο. υἱοὶ βασσοὺ τριακόσιοι εἴκοσι
τρεῖς. υἱοὶ ιορὰ ἑκατὸν δώδεκα. υἱοὶ ἀσοὺμ διακόσιοι
εἴκοσι τρεῖς. υἱοὶ γαβὴρ ἐννενηκονταπέντε. υἱοὶ
βεθλεὲ ἑκατὸν εἴκοσι τρεῖς. υἱοὶ νετωφὰθ πεν
τηκονταέξ. υἱοὶ ἀναθὼθ ἑκατὸν εἴκοσιοκτώ. υἱοὶ
ασμὼθ τεσσαρακονταδύο. υἱοὶ καριαθιαρὶμ χα
φηρὰ καὶ βηρὼθ ἑπτακόσιοι τεσσαρακονταδύο.
υἱοὶ τῆς ῥαμὰ

Ca. 2.

Hi aũt filij puincie q ascẽderũt
Καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνον
τες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς
μετῴκισεν ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶ
νος εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσα
λὴμ καὶ ἰούδαν ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, οἳ
ἦλθον μετὰ ζοροβαβέλ, ἰησοῦ νεεμίας σαραίας
ῥαθου μετὰ ζοροβαβέλ, ἰησοῦ νεεμίας σαραίας
reelias: mardocheus balasan masphar ba
ρεελίας, μαρδοχαῖος βαλασὰν μασφὰρ βα
gue resi baana. nũcrus viroꝝ populi isragouὲ ῥοὺμ βαανά. ἀριθμὸς ἀνδρῶν λαοῦ ἰσρα
el. filij phoros duo milia centũ septuaginta
ηλ. υἱοὶ φόρος δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκοντα
duo filij saphatia trecenti septuaginta
δύο υἱοὶ σαφατία τριακόσιοι ἑβδομηκοντα
duo. filij ares septingẽti septuagintaquinq̃.
δύο. υἱοὶ ἀρὲς ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε·
filij phaath moab filijs iesue ioab duo mi
υἱοὶ φααθ μωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησουὲ ἰωὰβ δισχί
lia octingẽti & duodecim. filij elam mille
λιοι ὀκτακόσιοι καὶ δώδεκα. υἱοὶ ἐλὰμ χίλιοι
ducenti quinquaginta quattuor. filij zethua non
διακόσιοι πεντηκονταπέντε. υἱοὶ ζαθουὰ ἐννα
gẽti quadragintaquinq̃. filij zacchaia septi
κόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ ζακχαῖε ἑπτα
genti. ceraginta. filij banes sercẽti quadra
κόσιοι ἑξήκοντα. υἱοὶ βανὶε ἑξακόσιοι τεσσαρά
ginta & duo. filij babai sexcenti viginti
κοντα καὶ δύο. υἱοὶ βαβαὶ ἑξακόσιοι εἴκοσι
tres. filij azigad mille ducenti vigintiduo.
τρεῖς. υἱοὶ αζιγαδ χίλιοι διακόσιοι εἰκοσιδύο.
filij adonicã sexcenti sexaginta sex. filij bague
υἱοὶ ἀδωνικὰμ ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ. υἱοὶ βαγουὲ
duo milia quinquaginta sex. filij addin quadringẽti
δισχίλιοι πεντηκονταέξ. υἱοὶ ἀδὶν τετρακόσιοι
quinquaginta quattuor. filij ater ezecia nona
πεντηκονταπέντε. υἱοὶ ἀτὴρ τῷ ἐζεκὶε ἐννεν
ginta octo. filij bassu trecenti viginti tres.
κονταοκτώ. υἱοὶ βασσοῦ τριακόσιοι εἴκοσι τρεῖς.
filij iora centũ duodecim. filij asum ducenti
υἱοὶ ἰωρὰ ἑκατὸν δώδεκα. υἱοὶ ἀσοὺμ διακόσιοι
viginti tres. filij gaber nonaginta quinq̃. filij
εἴκοσι τρεῖς. υἱοὶ γαβὴρ ἐννενηκονταπέντε. υἱοὶ
bethlee centũ viginti tres. filij netophath quin
βεθλεὲ ἑκατὸν εἴκοσι τρεῖς. υἱοὶ νετωφὰθ πεν
quagita sex. filij anathoth centũ viginti octo. filij
τηκονταέξ. υἱοὶ ἀναθὼθ ἑκατὸν εἴκοσιοκτώ. υἱοὶ
asmoth quadraginta duo. filij cariathiarim cha
ασμὼθ τεσσαρακονταδύο. υἱοὶ καριαθιαρὶμ χα
phera & beroth septingenti quadraginta tres.
φηρὰ καὶ βηρὼθ ἑπτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.
filij rama
υἱοὶ τῆς ῥαμὰ

τ gabaa sexcenti viginti vn. viri machmas
καὶ γαβαὲ ἑξακόσιοι εἰκοσιεἷς. ἄνδρες μαχμᾶς
centũ viginti duo. viri bethel & hai ducen
ἑκατὸν εἰκοσιδύο. ἄνδρες βαιθὴλ καὶ αἱ διακό
ti viginti tres. filij nabo quinquaginta duo. filij
σιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ ναβὰ πεντηκονταδύο. υἱοὶ
magbis centũ quinquagita ser. filij helã alteri mil
μαγβὶς ἑκατὸν πεντηκονταἕξ. υἱοὶ ηλὰμ ἑτέρου χί
le ducenti quinquaginta quattuor. filij cram
λιοι διακόσιοι πεντηκονταπέντε. υἱοὶ ηρὰμ
trecenti viginti. filij lodadid & ono septi
τριακόσιοι εἴκοσιν. υἱοὶ λοδαδὶδ καὶ ὠνὼ ἑπτα
gẽti viginti quinq̃. filij hiericho trecenti qua
κόσιοι εἰκοσιπέντε. υἱοὶ ιεριχὼ τριακόσιοι τεσ
draginta quinq̃. filij senaa trium milia sexcen
σαρακονταπέντε. υἱοὶ σαανὰ τρισχίλιοι ἑξακόσι
ti triginta. & sacerdotes filij iedua in domo
οι τριάκοντα. καὶ ἱερεῖς υἱοὶ ιεδουὲ τῷ οἴκῳ
iesu nongenti septuaginta tres. filij emmer
ἰησοῦ ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς. υἱοὶ ἐμμὲρ
mille quinquagita duo. filij phasur mille du
χίλιοι πεντηκονταδύο. υἱοὶ φασοὺρ χίλιοι δια
cẽti ẽdraginta septẽ. filij charim mille
κόσιοι τεσσαρακονταεπτά. υἱοὶ χαρὶμ χίλιοι
& decẽ & septẽ. leuite filij iesu & cad
καὶ δεκαεπτά. καὶ οἱ λευῖται υἱοὶ ἰησοῦ καὶ κα
miel filijs odule septuagintaquatuor.
μιὴλ τοῖς υἱοῖς ὡδουὶε ἑβδομηκοντατέσσαρες
cantores: filij asaph cẽtũ viginti octo. filij ian
οἱ ἄδοντες, υἱοὶ ασὲφ ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. υἱοὶ τῶν
tor: filij selũ: filij ater: filij telmon:
πυλωρῶν, υἱοὶ σελλούμ, υἱοὶ ἀτὲρ, υἱοὶ τελμών,
filij acub: filij attita: filij sobai: oĩ
υἱοὶ ακούβ, υἱοὶ ατιτά, υἱοὶ σωβαί, οἱ πάν
nes centũ triginta nouẽ. nathinei: filij
τες ἑκατὸν τριακονταεννέα. οἱ ναθινααῖοι, υἱοὶ
esau: filij asuphat: filij tabaoth: filij ceros
σαυά, υἱοὶ ἀσουφάτ, υἱοὶ ταβαώθ, υἱοὶ κερὸς,
filij sua: filij phadon: filij batana: filij ag
υἱοὶ σιαά, υἱοὶ φαδών, υἱοὶ βαλανά, υἱοὶ ἀγα
ba: filij acub: filij agab: filij sellami. filij
βά, υἱοὶ ακούβ, υἱοὶ ἀγγάβ, υἱοὶ σελλαμί, υἱοὶ
anan: filij gaddel: filij gaer: filij rata: fi
ἀνάν, υἱοὶ γεδδήλ, υἱοὶ γαήρ, υἱοὶ ῥαιά, υἱ
lij reson: filij necoda: filij gasã: filij aza:
οἱ ῥασών, υἱοὶ νεκωδὰ, υἱοὶ γαζὰμ, υἱοὶ ἀζά,
filij phasi: filij bati: filij asna: filij mou
υἱοὶ φασὶ, υἱοὶ βασὶ, υἱοὶ ἀσενὰ, υἱοὶ μουσὶ
nim: filij nephusim: filij bagbuc: filij acu
νὶμ, υἱοὶ νεφουσεὶμ, υἱοὶ βαγβούκ, υἱοὶ ακου
pha: filij arur. filij basalodi: filij meida:
φά, υἱοὶ ἀρούρ. υἱοὶ βασαλώθ, υἱοὶ μεϊδά,
filij arsa: filij barcos: filij sisara: filij thema:
υἱοὶ ἀρσά, υἱοὶ βαρκούς, υἱοὶ σισάρα, υἱοὶ θαμά,
filij ncha: filij atiphа: filij seruoꝝ salomon:
υἱοὶ νεσία, υἱοὶ ἀτιφά, υἱοὶ τῶν δούλων σολομών,
filij sotai: filij sephera: filij pharuda: filij
υἱοὶ σωταΐ, υἱοὶ σωφρά, υἱοὶ φαρουδά, υἱοὶ
iecla. filij dercon: filij
ἰεελά. υἱοὶ δερκών, υἱοὶ

et gabaa sexcenti viginti
vnus. machmas: centũ
viginti duo. Viri bethel & hai: duocenti viginti tres. Filii nebo: quinquaginta duo. Filii megbis: centum quinquaginta sex. Filii helam alteri: mille ducenti quinquaginta quattuor. Filii arim: trecenti viginti. Filii lodadid & ono; septingẽti viginti quinq̃. Filii hiericho: trecenti quadraginta quinq̃. filii senaa tria milia sexcenti triginta. Sacerdotes filii iedaia in domo iesue: nongenti septuaginta tres. filij emmer mille quinquaginta duo. filii phasur mille duocenti septuaginta septẽ. filij charim mille decem & septem. Leuite filij iesu & cadmihel filiorũ odouie: septuaginta quattuor. Cantores. Filii asaph: centum viginti octo. filii ianitorum: filii sellum filii ather. filii thelmon: filii accub: filii athita: filii sobai: vniuersi centum triginta nouẽ. Nathinei: filii sia: filii asupha: filii thebboat: filii ceros: filii siaa: filii phadon: filii lebana: filii agaba: filii accub: filii agab: filii selmai: filii anan: filii gaddel: filii gaer: filii raabia: filii rasin. filii ucchoda: filii gazem. Filii azec: filii phasea: filii besee: filii afeinaa: filii munim: filii nephusim: filii bechuc. filii acupha. filii azur: filii besluth. filii maida. filii arsa. filii bercos. filii zizara. filii thema. filii nasia. filii athupha. Filii seruorum salomonis. filii sothei. filii sophereth. Filii pharuda. Filii iala. filii darcon. Filii

Pritina.beb.Tex.be.i.Esd.iij. Trāsla.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

'גדל׃ 'בְּנֵי 'שַׁפַטְיָה 'בְּנֵי 'חַטִּיל 'בְּנֵי
'פְּכֶרֶת 'הַצְּבָיִים 'בְּנֵי 'אָמִי׃ 'כָּל 'הַנְּתִינִים 'עַמָּן
'וּבְנֵי "עַבְדֵי "שְׁלֹמֹה "סוֹטַי 'סֹפֶרֶת 'פְּרוּדָא 'מֹצָה
'יַעֲלָה 'דַּרְקוֹן 'גִּדֵּל׃ 'שְׁפַטְיָה 'הַתִּיל 'פֹּכֶרֶת
"מִצְּבָיִם 'אָמִי׃ 'כָּל 'הַנְּתִינִים 'וּבְנֵי "עַבְדֵי
"שְׁלֹמֹה "סוֹטַי 'סֹפֶרֶת 'פְּרוּדָא 'יַעֲלָה 'דַּרְקוֹן
'גִּדֵּל׃ 'שְׁפַטְיָה 'הַתִּיל 'פֹּכֶרֶת 'הַצְּבָיִים 'אָמִי׃
'כָּל 'הַנְּתִינִים 'וּבְנֵי "עַבְדֵי "שְׁלֹמֹה "סוֹטַי
'סֹפֶרֶת 'פְּרוּדָא 'יַעֲלָה 'דַּרְקוֹן 'גִּדֵּל׃ 'שְׁפַטְיָה
'הַתִּיל 'פֹּכֶרֶת 'הַצְּבָיִים 'אָמִי׃ 'כָּל 'הַנְּתִינִים
'וּבְנֵי "עַבְדֵי "שְׁלֹמֹה "סוֹטַי 'סֹפֶרֶת 'פְּרוּדָא
'יַעֲלָה 'דַּרְקוֹן 'גִּדֵּל׃ 'שְׁפַטְיָה 'הַתִּיל 'פֹּכֶרֶת
'הַצְּבָיִים

Pātina.heb.	Tex.heb.i.Esd.iiij.	Trāsla.B.Wie.	Trās.Grec.lxx.cū interp.latina.
	ארמית: רחום בעל טעם ושמשי	tur sermone' syro. Reū beeltheem & samsai scriba' scripserunt epistolā vnā aduersus hierusalē artaxerxi regi huiusmodi. Reū beeltheem & samsai scriba & reliqui cōsiliatores eorum. dynei' & apharsathei: apharsei: herchuei: babylonii: susanachei dyei: & elamite: & ceteri de gentibus quas transtulit magnus & gloriosus: & habitare fecit eas i ciuitatib samarie: & in reliqs regionib trans fluuiū. & nūc huiusmodi exemplar epistole quā miserūt ad eū. Artaxerxi regi serui tui viri trans fluuiū. salutem dicunt. Notum sit regi: quia iudei qui ascenderunt a te ad nos venerunt in hierusalē ciuitatem rebellem & pessimā: quā edificant extruentes muros eius & parietes componentes. Nūc igitur notum sit regi: quia si ciuitas illa edificata fuerit: & muri eius instaurati: tributū & vectigal & annuos reddit: nō dabūt: & vīq ad reges hec noxa peruenit. Nos ergo memores salis qd in palacio comedimus: & qa lesiones regis videre nephas ducimus: idcirco misimus & nunciauimus regi vt recenseas in libris historiarum patrum tuorū: & inuenies scriptū in cōmentariis: & scies quoniam vrbs illa vrbs rebellis est nocens regibus & prouincijs: & bella concitantur in ea ex diebus antiqs: quamobrem & ciuitas illa destructa est. Nūciamus nos regi: quia si ciuitas illa edificata fuerit & muri ipsius instaurati fuerint: possessionē trans fluuiū non habebis. Verbum misit rex ad reum beelthem & samsai & ceteros scribā: & ad reliquos q erāt in cōsilio eorū habitatores samarie & ceteris trās fluuiū salutē dicēs	ארמית: רחום בעל טעם ושמשי
אחד	סכרא כתבו אגרה חדה על		סכרא כתבו אגרה חדה על
	ירושלם לארתחשׁשתא מלכא		ירושלם לארתחשׁשתא מלכא
	כנמא: אדין רחום בעל טעם		כנמא: אדין רחום בעל טעם
	ושמשי סכרא ושאר כנותהון		ושמשי סכרא ושאר כנותהון
	דיניא ואפרסתניא טרפליא		דיניא ואפרסתניא טרפליא
	אפרסיא ארכויא בבליא שושנכיא		אפרסיא ארכויא בבליא שושנכיא
	דהוא עלמיא: ושאר אמיא די		דהוא עלמיא: ושאר אמיא די
גלה רבב	הגלי אסנפר רבא ויקיר ויהוב		הגלי אסנפר רבא ויקיר ויהוב
תבי קרה	המו בקריא די שמרין ושאר עבר		המו בקריא די שמרין ושאר עבר
קרה	נהרא וכעת: דנה פרשגן אגרתא		נהרא וכעת: דנה פרשגן אגרתא
	די שלחו עלוהי על ארתחשׁשתא		די שלחו עלוהי על ארתחשׁשתא
	מלכא עבדיך אנש עבר נהרה		מלכא עבדיך אנש עבר נהרה
תא הוה	וכעת: ידיע להוא למלכא די		וכעת: ידיע להוא למלכא די
כל כנ	יהודיא די סלקו מן לותך עלינא		יהודיא די סלקו מן לותך עלינא
אתי	אתו לירושלם קריתא מרדתא		אתו לירושלם קריתא מרדתא
בנה	וביאשתא בנין ושורי חלין		וביאשתא בנין ושורי חלין
אשׁש חוט	ואשיא יחיטו: כען ידיע להוא		ואשיא יחיטו: כען ידיע להוא
הוה בנה	למלכא די הן קריתא דך תתבנא		למלכא די הן קריתא דך תתבנא
בדד	וישוריא תשתכללון מנדה בלו והלך		וישוריא תשתכללון מנדה בלו והלך
נתן נזק	לא יתנון ואפתם למלכין תתנזיק		לא יתנון ואפתם למלכין תתנזיק
הבל	כען כל קבל די מלח היכלא למחזא		כען כל קבל די מלח היכלא למחזא
עבה ארך	ושׁלית למלכא לא אריך לנא למחזא		ושׁלית למלכא לא אריך לנא למחזא
חזה ידע	על דנה שׁלחנא והודענא למלכא:		על דנה שׁלחנא והודענא למלכא:
בקר	די בקר בספר דכרניא די אבהתך		די בקר בספר דכרניא די אבהתך
שׁכח ירע	ותשׁכח בספר דכרניא ותנדע די		ותשׁכח בספר דכרניא ותנדע די
קרה נזק	קריא דך קרא מרדא ומהנזקת		קריא דך קרא מרדא ומהנזקת
מדי	מלכין ומדנן ואשׁ תדור עבדין		מלכין ומדנן ואשׁ תדור עבדין
	בגויה מן יומת עלמא על דנא קריתא		בגויה מן יומת עלמא על דנא קריתא
חרב ידע	דך חרבת: מהודעין אנחנה למלכא		דך חרבת: מהודעין אנחנה למלכא
בנה	די הן קריתא דך תתבנא ושוריה		די הן קריתא דך תתבנא ושוריה
שׁכלל	ישׁתכללון לקבל דנה חלק בעבר		ישׁתכללון לקבל דנה חלק בעבר
	נהרה לא איתי לך: פתגמא שלח		נהרה לא איתי לך: פתגמא שלח
	מלכא על רחום בעל טעם ושמשי		מלכא על רחום בעל טעם ושמשי
	סכרא ושאר כנותהון די יתנין		סכרא ושאר כנותהון די יתנין
	בשמרין ושאר עבר נהרה שלם		בשמרין ושאר עבר נהרה שלם

Pātina.heb.	Tex.heb.i.Esd.iiij.	Trāsla.B.Wie.	Trās.Grec.lxx.cū interp.latina.
	להלל את יהוה על ידי דויד מלך		vt laudarent dominum per manus dauid regis israel. Et cōcinebant in hymnis & cōfessiōe dño: qm bon qm in eternū misericordia eius sup isral. pois q̄b ppls vociferabatur clamore magno in laudādo dñm: eo q fundatū esset templū dñi. Plurimi et de sacerdotib & leuitis & principes pm & seniores qui viderant templum prim cū fundatū esset: & hoc templū in oculis eorum flebat voce magna: & multi vociferantes in leticia eleuabant vocem: nec potetat quisq agnoscere vocem clamoris letantiū: & vocez sset ppli. Cōmixtim ei ppls vociferabatur clamore magno: & vox audiebatur procul. 4.	vt laudarēt dñm p manus dauid regis israel. Et τοῦ αἰνεῖν γὰρ κατ' ἐπιχειρεῖσαν ἐν ὕμνοις καὶ ἐξομολογήσει τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθὸν qm in eternū misericordia eius sup israel. pois ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀλάλαξαν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῷ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ ἐπὶ τῷ θεμελιῶσαι τὸν οἶκον κυρίου. καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ leuitis & principes familiarū seniores qui τῶν λευιτῶν καὶ ἀρχόντες τῶν πατριῶν οἱ πρεσβύτεροι οἱ viderūt domū primā in fundatione eius: & hāc ἴδον τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν domū oculis suis: flebant voce magna. & multi οἶκον ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πολλοὶ in iubilo cum leticia ad eleuandū vocē. & ἐν ἀλαλαγμῷ μετ' εὐφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι φωνήν. καὶ nō fuit populꝰ cognoscēs voce significantiōis leοὐκ ἦν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων τὴν φωνὴν σημασίας τῆς εὐ ticle a voce fletus populi: nā φροσύνης ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ τοῦ λαοῦ, ὅτι populus clamauit voce magna: & vox audiebatur ὁ λαὸς ἐκραύγασεν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἡ φωνὴ ἠκούετο ἕως a longe. ἕως ἀπομακρόθεν. Ca.4.	
	וישׁמעו צרי יהודה		Audierūt autem hostes iude & beniamī: q filij trāsmigrationis edificāt domū deo israel: & accedentes ad zorobabel & ad principes patrum: dixerunt eis. Edificem⁹ vobiscū: quia ita vt vos querim⁹ deū vēm. Ecce nos imolamus victimas a diebꝰ assuradā regis assur: qui adduxit nos huc. Et dixit eis zorobabel & iosue & reliqui principes patrum israel. Non est nobis & vobis vt edificemus domum deo nostro: sicut precepit nobis cyrus rex pſarum. Factū est autē vt ppls terre impediret manus populi iude: & turbaret eos in edificādo. Cōduxerūt cōsiliatores aduersus eos cōsiliatores vt destruerēt cōsiliū eorū diebꝰ cyri regis pſarū: & vsq ad regnū darij regis pſarū. In regno autē assueri ipse scripserunt accusationē aduersus habitatores iude & hierusalē. Et in diebus artaxerxis scripsit beselleam mitridates & thabeel & reliq q erant in cōsilio eius ad artaxerxem regē pſarū. Epla autē accusatōis scripta erat syriace: & legeba	ἀκούσαντες δὲ οἱ θλίβοντες Ἰούδαν καὶ Βενιαμίν, ὅτι υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν ὄικον τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ Ἰσραηλ· καὶ προσελθόντες ἀπὸ Ζοροβαβὲλ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων πατριῶν, καὶ εἶπον αὐτοῖς, οἰκοδομήσωμεν μεθ' ὑμῶν, ὅτι ὡς ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ αὐτῷ ἡμεῖς θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμερῶν Ἀσαραδὰν βασιλέως Ἀσσυρ ἀναγαγόντος ἡμᾶς ὧδε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς Ζοροβαβὲλ καὶ Ἰησοῦς καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀρχόντων familiarū israel: nō nobis & vobis vt edificemus τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραήλ, οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ ἡμῶν· ἡμεῖς αὐτοὶ ἐσόμεθα domum deo nostro: qm nos ipsi in idipοἰκοδομήσομεν οἶκον τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐσόμεθα sum: ego habebimus deo israel: sicut preκῷ οἰκοδομήσομεν τῷ κυρίῳ θεῷ Ἰσραήλ, ὡς ἐνετείλαpit nobis cyrus rex pſarum. & fuit populꝰ terre το ἡμῖν κύρος ὁ Βασιλεὺς Περσῶν· καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς dissoluēs manus populi iude: & ipediebāt ip ἐκλύων τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ Ἰούδα, καὶ ἐκπόδιζον αὐ sis edificatione: & cōducebant aduersus eos cōτοὺς τοῦ οἰκοδομεῖν, καὶ μισθοῦμενοι ἐπ' αὐτοὺς συμ siliatores vt destruerēt cōsiliū eorū oibus di βούλους τοῦ διασκεδάσαι τὴν βουλὴν αὐτῶν πάσας. πάς ebus cyri regis pſarum: & vsq ad regnum μέρας κύρου Βασιλέως Περσῶν, καὶ ἕως τῆς Βασιλείας darij regis pſarū. & in reαρείου τοῦ Βασιλέως Περσῶν. καὶ ἐν τῇ Βασιgno assueri & in pncipio regni ipsius scripsit λείᾳ ἀσσουήρου καὶ ἐν ἀρχῇ Βασιλείας αὐτοῦ ἔγραψεν epistolā aduersus habitātes iudā & hierusalē: & ἐπιστολὴν ἐπὶ οἰκοῦντας Ἰούδαν καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ in diebus arthasastha scripsit in pace mithridates & ἐν ἡμέραις ἀρθασασθὰ ἔγραψεν ἐν εἰρήνῃ μιθριδάτης καὶ tabeel cū reliqs cōsortis suis ad arταβεὴλ σὺν τοῖς λοιποῖς συνδούλοις αὐτοῦ πρὸς Ἀρtaxerxem regē pſarū: scripsit tabellarius θασασθὰ Βασιλέα Περσῶν, ἔγραψεν ὁ φορολόγος, τὴν scripturā syriace & interpretatam. γραφὴν συριστὶ καὶ ἑρμηνευομένην.	
	ויבנין כי בני הגולה בנים היכל		
צור בלה	ליהוה אלהי ישׂראל: ויגשׁו אל		
בנה נגשׁ	זרבבל ואל ראשׁי האבות ויאמרו		
אמר	להם נבנה עמכם כי כמכם נדרוש		
	לאלהיכם ולו אנחנו זבחים מימי		
יום	אסרחדן מלך אשור המעלה אתנו		
עלה	פה: ויאמר להם זרבבל וישׁוע		
	ושׁאר ראשׁי האבות לישׂראל		
	לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו		
בנה	כי אנחנו יחד נבנה ליהוה אלהי		
	ישׂראל כאשׁר צונו המלך כורש		
צוה	מלך פרס: ויהי עם הארץ מרפים		
היה רפה	ידי עם יהודה ומבהלים אתם		
בהל	לבנות: ופכרים עליהם יעצים		
שׂכר	להפר עצתם כל ימי כורש מלך		
פור יעץ	פרס ועד מלכות דריוש מלך פרס:		
יום	ובמלכות אחשׁורוש בתחלת מלכותו		
תלל	כתבו שטנה על ישׁבי יהודה		
	וירושׁלם: ובימי ארתחשׁשׁתא		
	כתב בשׁלם מתרדת וטבאל ושׁאר		
	כנותו על ארתחשׁשׁתא מלך פרס		
כתב תרגם	וכתב התשׁתון פתוב ארמית ומתרגם		

וּכְעֵת׃ נְשִׁתְוַנָא דִּי שַׁלַּחְתּוּן עֲלֵינָא
מְפָרַשׁ קְרִי כְּדָמֵי׃ וּמִנּוֹי שִׁים טְעֵם
וּבְקָרוּ הַשְׁכָּחוּ דִּי קְרִיתָא דָךְ מִן
יוֹמַת עָלְמָא עַל מַלְכִין׃ מִתְנַשְׂאָה
וּמָרַד וְאַשְׁתַּדּוּר מִתְעֲבַד בַּהּ׃ וּמַלְכִין
תַּקִּיפִין הֲוּ עַל יְרוּשְׁלֶם וְשַׁלִּיטִין
כָּל עֲבַר נַהֲרָה וּמִדָּה בְלוֹ וְהַלְךְ
כְּתִיבִין לְהוֹן ׃ כְּעַן שִׂימוּ טְעֵם
לְבַטָּלָא גְּבְרַיָּא אִלֵךְ וְקִרְיְתָא דָךְ
לֵא תִתְבְּנָא עַד מִנִּי טַעֲמָא יְתִשַּׂם׃
וְזָהִירִין הֲווּ שָׁלוּ לְמֶעְבַּד עַל דְּנָה
לְמָה יִשְׂגֵא לְחַבָּלָה לְהַנְזָקַת מַלְכִין׃
אֵדִין מִן דִּי פַּרְשַׁנֶן נִשְׁתְוַנָא דִּי
אַרְתַּחְשַׁסְתָא מַלְכָּא קְרִי קֳדָם רְחוּם
וְשִׁמְשַׁי סָפְרָא וּכְנָוָתְהוֹן אֲזָלוּ
בְּבַהֲילוּ לִירוּשְׁלֶם עַל יְהוּדָיֵא
וּבְטִילוּ תְּמוּ בְּאַדְרָע וְהֵילוּ׃ בְּאַדְרִין
בְּטֵלַת עֲבִידַת בֵּית אֱלָהָא דִּי
בִּירוּשְׁלֶם וְהֵוַת בְּטֵלָא עַד שְׁנַת
תַּרְתֵּין לְמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא פָּרָס׃

Cap. v.

וְהַתְנַבִּי חַגַּי וּזְכַרְיָה בַּר עִדּוֹ נְבִיָּא עַל יְהוּדָיֵא
דִּי בִיהוּד וּבִירוּשְׁלֶם בְּשֻׁם אֱלָהּ
יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהוֹן׃ בֵּאדַיִן קָמוּ זְרֻבָּבֶל
בַּר שַׁאַלְתִּיאֵל וְיֵשׁוּעַ בַּר יוֹצָדָק
וְשָׂרֵיו לְמִבְנָא בֵּית אֱלָהָא דִּי
בִּירוּשְׁלֶם וְעִמְּהוֹן נְבִיָּא דִּי
אֱלָהָא מְסַעֲדִין לְהוֹן ׃ בְּהּ זִמְנָא
אָתָה עֲלֵיהוֹן תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָה
וּשְׁתַר בּוֹזְנַי וּכְנָוָתְהוֹן כֵּן אָמְרִין
לְהֹם מַן שָׂם לְכֹם טְעֵם בַּיְתָא דְנָה
לְמִבְנְיָה וְאִשַּׁרְנָא דְנָה לְשַׁכְלְלָה׃
לְבַנְיָא כְּנֵמָא אֲמַרְנָא לְהֹם מַן אִנּוּן
שְׁמָהָת גְּבְרַיָּא דִּי דְנָא בְנִינָא בְּנָיִן׃
וְעֵין אֱלָהֲהֹם הֲוָת עַל שָׁבֵי יְהוּדָיֵא
וְלָא בַטִּלוּ הֵמּוֹ עַד טַעֲמָא לְדָרְיָוֶשׁ

כְּעַן

יְהַךְ וְאֵדִין יְתִיבוּן נִשְׁתְוַנָא עַל
דְּנָה׃ פַּרְשֶׁגֶן אִגַּרְתָּא דִּי שְׁלַח
תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָה וּשְׁתַר בּוֹזְנַי
וּכְנָוָתֵה אֲפַרְסְכָיֵא דִּי בַּעֲבַר
נַהֲרָה עַל דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא׃ פִּתְגָמָא
שְׁלַחוּ עֲלוֹהִי כְּתִיב וְכִדְנָה בְּגַוֵהּ
לְדָרְיָוֶשׁ מַלְכָּא שְׁלָמָא כֹּלָּא ׃
יְדִיעַ לֶהֱוֵא לְמַלְכָּא דִּי אָזַלְנָא
לְיהוּד מְדִינְתָא לְבֵית אֱלָהָא רַבָּא
וְהוּא מִתְבְּנֵא אֶבֶן גָּלָל וְאָעָא מְתְשַׂם
בְּכְתָלַיָּא וַעֲבִידְתָא דָךְ אִסְפַּרְנָא
עֲבַד וּמְצְלַח בִּידֵיהֹם׃ אֱדַיִן
שְׁאַלְנָא לְשָׂבַיָּא אִלֵךְ כְּנֵמָא אֲמַרְנָא
לְהֹם מַן שָׂם לְכֹם טְעֵם בַּיְתָא דְנָה
לְמִבְנְיָה וְאִשַּׁרְנָא דְנָה לְשַׁכְלְלָה׃
וְאַף שְׁמָהָתְהֹם יְדַעְנָא לְהֹם
לְהוֹדָעוּתָךְ דִּי נִכְתֹּב שׁוּם גְּבְרַיָּא
בְּרֵאשֵׁיהֹם׃ וְכִנְמָא פִּתְגָמָא הֲתִיבוּנָא
לְמֵימַר אֲנַחְנָה הִמּוֹ עַבְדּוֹהִי דִּי
אֱלָהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וּבְנַיִן בֵּיתָה
דִּי הוּא בְנֵה מִן קַדְמַת דְּנָא
שְׁנִין שַׂגִּיאִן וּמֶלֶךְ לְיִשְׂרָאֵל
רַב בְּנָהִי וְשַׁכְלְלָה ׃ לְהֵן מִן דִּי
הַרְגִּזוּ אֲבָהָתַנָא לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא
יְהַב רְמוֹ בְּיַד נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ
בַּבֶל כַּסְדָּאָה וּבֵיתָה סְתַרָה
וְעַמָּה הַגְלִי לְבָבֶל ׃ בְּרַם בִּשְׁנַת
חַדָה לְכוֹרֶשׁ מַלְכָּא דִּי בָבֶל כּוֹרֶשׁ
מַלְכָּא שָׂם טְעֵם בַּיִת אֱלָהָא דְנָה
לִבְנָא׃ וְאַף מָאנַיָּא דִּי בֵית אֱלָהָא
דִּי דְהַבָא וְכַסְפָּא דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר
הַנְפַּק מִן הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם וְהֵיבֵל
הֵמּוֹ לְהֵיכְלָא דִּי בָבֶל תַּנְפֵּק הֵמּוֹ
כּוֹרֶשׁ מַלְכָּא מִן הֵיכְלָא דִּי בָבֶל
וְיִהְיְבוּ לְשֵׁשְׁבַּצַּר שְׁמֵהּ דִּי פֶּחָה
וְאָמַר לֵהּ אֵלֶּה מָנַיָּא שָׂא

תּוּב

עֲבַד אֶלָּה שׁוּם מָנָא בֵּיתָא שׁוּר בְּנֵה לְבַנָה שׁוּם

אזל אחת המו נהיכלא די בירושלם הכל
גנית אלהא יתבנא ע ל אתרה׃
אדין שתבצר דך אתא יהב אשיא
די בית אלהא די בירושלם ומן
אדין ועד כען מתבנא ולא שלם
וכען הן ׳ על מלכא טב ׳ יתבקר כותב בקר
בבית גנזיא די מלכא תמה די בבבל
הן איתי מן כורש מלכא שים שום
טעם למבנא בית אלהא דך די
בירושלם ורעות מלכא על דנה רעה
ישלח עלינא׃

Cap. vi. באדין דריוש מלכא
שם טעם ובקרו בבית ספריא
די גנזיא מהחתן תמה בבבל׃
והשתכח בבחתא בבירתא די
במדי מדינתא מלה חדה זכן כתיב
בגוה דכרונה׃ בשנת חדא לכורש
מלכא ׳ כורש מלכא שם טעם
בית אלהא בירושלם בית
יתבנא אתר ׃ די דבחין דבחין
ואשורי ׳ מטולין ׳ רומה אמין
שתין פתיה אמין שתין נדבכין
די אבן גלל תלתא ונדבך די אע
חדת ונפקתא מן בית ׳ מלכא
ותיהב ואף מאני בית אלהא
די דהבא וכספא די נבוכדנאצר
הנפק מן היכלא די בירושלם
והיבל לבבל יהך
להיכלא די בירושלם לאתרה
יתחת בבית אלהא׃ כען תתני פתה
עבר נהרא שתר בוזני וכנותהון
אפרסכיא די בעברנהרה רחיקין
הוו מן תפה׃ שבקו להעבידת בית
אלהא דך יהודיא ולשבי
יהודיא בית אלהא דך יבנון על
אתרה׃ ומני שים טעם לה די שום

et vade: & pone ea in te
plo quòd est in hierusalē
& domus dei edificetur
in loco suo. Tunc itaq; sasabasar ille
venit: & posuit fundamē
ta templi dei in hieru
salem: & ex tunc edifica
tur & necdū cōpletū est.
Nunc ergo si videtur re
gi bonum recenseat
in bibliotheca regis que
est in babylone: vtrum nam a cyro rege
iussum fuerit vt edificaretur domus
dei in hierusalē: & voluntatem regis super hoc
remittat ad nos.

6.

Tunc darius rex
precepit & recensi fuerūt
in bibliotheca librorū
qui erant repositi in ba
bylone: & inuentum est in egba
thanis quod est castrum
in medena puincia: vo
lumē vnū taliq; scriptus
erat in eo cōmentarius.
Anno primo cyri
regis: cyrus rex decre
uit vt domus dei
edificaretur ubi immolant hostias: & vt ponāt fundamēta templi dei in hierusalem: & ex eo tpe vsq; nūc edificatur & necdū cōpletū est.
Nunc ergo si videtur regi bonum recenseat in bibliotheca regis que est in babylone: vtrum nam a cyro rege iussum fuerit vt edificaretur domus dei in hierusalē: & voluntatem regis super hoc remittat ad nos.

Ca.6.

Τότε δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην καὶ ἐπεζήτησεν ἐν βιβλιοθήκαις οὗ αἱ γαζαι ἔκειντο ibi in babylone: τ inuētū est in amatha ciuitate ἐκεῖ ἐν βαβυλῶνι, καὶ εὑρέθη ἐν ἀμαθᾷ πόλει ἐν τῷ palacio medoꝝ ciuitatis capitulū vnū: τ hoc βάρει τῆς μιδῶν πόλεως κεφαλὶς μία, καὶ τοῦτο erat scriptū in eo cōmentarius. in ano primo τὴν γεγραμμένον ἐν αὐτῷ τὸ ὑπόμνημα. ἐν ἔτει πρώτῳ cyri regis: cyrus rex posuit sentē τῳ κύρου βασιλέως, κύρος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην circa domū dei que in hierusalē: domus μην περὶ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσαλήμ, ὁ οἶκος edificetur: τ locus vbi sacrificāt sacri ὁικοδομηθήτω, καὶ τόπος οὗ θυσιάουσι τὰ θυσιάσ ficia τ fundamēta ponant crassa altitudo cu σματα καὶ τὰ θεμέλια τεθήτω παχία ὕψος πή bitoꝝ sexaginta: latitudo eius cubitoꝝ sexagita: χεις ἑξήκοντα, πλάτος αὐτοῦ πηχέων ἑξήκοντα, τ domus lapidee fortes tres: τ domū lignoꝝ νοὺς δόμοι λίθινοι κραταιοὶ τρεῖς, καὶ δόμον ξύλων nouoꝝ vnū. τ sumptue de domo regis da καινῶν ἕνα· καὶ ἡ δαπάνη ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως δο bitur. τ vasa domus dei aurea τ ὑθησέται. καὶ τὰ σκεύη οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ χρυσᾶ καὶ argentea: q̄ nabuchodonosor abstulit de do τὰ ἀργυρᾶ, ἃ ναβουχοδονόσορ ἐξένεγκεν ἀπὸ τοῦ οἴ mo que in hierusalē: τ portauit in babylonē: κου τοῦ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκόμισεν εἰς βαβυλῶνα, τ ventur τ referātur in tēplū qd in hieru καὶ δοθήτω καὶ ἀποκατασταθήτω εἰς τὸν ναὸν τὸν ἐν ἱερου salē in loc suū τ ponant in domo dei. σαλὴμ ἐπὶ τόπου αὐτῶν καὶ τεθήτω ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ. nūcigit thathanae vnx et q̄ trās fluuiū νῦν οὖν θεθαναῖε σφατηγὲ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ fathrabuzanes τ cōferut eius ὀφφαρσαχεὶ q in σαφραβουζάνης καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ ἀφερσαχαῖοι οἱ ἐν co q̄ trās fluuiū lōge existētes illinc: τ τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ μακρὰν ὄντες ἐκεῖθεν, καὶ nūc dimittite opus dom dei vuices νῦν ἄφετε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ οἱ ἀφηγούμενοι iudeoꝝ τ seniores iudeoꝝ: do τῶν Ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, δί mū dei illā edificent in lo κου τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον οἰκοδομησάτωσαν ἐπὶ τοῦ τό co suo. τ per me positū ē edictum που αὐτοῦ. καὶ διʼ ἐμοῦ ἐτέθη δόγμα τοῦ

vt faciāt per fentioco indeoꝝ illoꝝ vt
ποιῆσαι διὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν Ἰουδαίων ἐκείνων ☩
edificet domus dei illa. τ a fubilā
οἰκοδομηθῆναι οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον· καὶ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόν
eis regio tributoꝝ trās flumē: ἴδι
των τοῦ βασιλέως τῶν φόρων πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἐπι diose sumptus fit datus virtis illis
μελῶς δαπάνη ἔχει δίδοσθαι τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις ☩ ne impediant:
τ qđcūq; necesse fuerit. τ filios boū τ
μὴ καταργηθῆναι, καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα· καὶ υἱοὺς βοῶν καὶ arietꝫ τ agnos in holocaustomata deo celi:
κριῶν καὶ ἀμνοὺς εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, frumētū: sal: vinū: oleū: fm vel̄ sacerdotū
πυροὺς, ἅλας, οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων qui in hierusalē: fit datū eis pingulos di
τῶν ἐν Ἰερουσαλήμ· ἔχειν διδόμενον αὐτοῖς ἡμέραν ἐν ἡ es immabiliter qđcūq; peterint: vt sint bonū
μέρα ἀπαρ αλλάκτως ὃ ἂν αἰτήσωσιν, ἵνα ὦσιν ἑυω odoꝛe offerentes deo celi: τ orent
δίας προφέροντες τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ προσεύχων pro vita regis τ filioꝝ eius. τ
ται εἰς ζωὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ a me positū ē decretū: q̄ eis homo q̄ mutaue
ἀπʼ ἐμοῦ ἐτέθη γνῶμα, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀλλάξ rit, vel̄ hoc tollet tignū de do
ῃ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰκί mo eius: τ erectus cōfiget in eo: τ
ας αὐτοῦ, καὶ ὠρθωμένος σταγισθήσεται ἐπʼ αὐτοῦ, καὶ dom eius erit in oreprone. τ deus qui habi
ὁ οἶκος αὐτοῦ ἔσται εἰς ἀφανισμόν. καὶ ὁ θεὸς οὗ κατα tat nomē illi: diſipet oēs regē
σκηνοῖ τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταστρέψαι πᾶντα βασιλέα τ pplinq extenderit manū suā: vt vastet τ
καὶ λαὸν ὃς ἐκτείνει τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἀλλάξαι καὶ diſipet domū dei illā que in hieruſa
ἀφανίσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν Ἰερουσαλ lē. ego darius posui decretū: acurate fiat.
λήμ. ἐγὼ δαρεῖος ἔθηκα γνῶμην, ἐπιμελῶς γινέσθω·

τὰς τάξεις ὑπὲρ παγὸς Ἰσραὴλ

fieri a m presbyteris iude
orum illis: vt
vt edificetur domus dei
scilicet vt de arca
regis. i. de tributis q̄ dā
tur de regione trans flu
men: studiose impensa
dentur virtis
illis ne impediatur opus.
Quod si necesse fuerit
& vitulos & agnos &
hedos in holocaustum
deo celi: frumentū sal
vinum
& oleū fm ritum facer
dotū q̄ sunt in hierusalē:
detur eis per singulos
dies ne fit in aliquo
querimonia: & offerant
oblationes
deo celi: orent q̄ pro
vita regis
& filiorū eius. A me ergo
positū ē decretū vt quis
homo quis hanc mutaue
rit iussionem:
tollatur lignū de domo
ipius: & erigatur & cōfigatur in eo: domus aūt eius
publicetur.
Deus autem qui habita
re fecit nomen suum
ibi: diſipet oīa regna &
populū qui extenderit
manū suam vt repugnet
& diſipet domum dei:
illam que est in hieru
salem. Ego darius
statui decretum: quod
studiose impiere volo.

Igitur thanthanai duxre
gionis trās flumē & star
buzanai & cōſiliarii eius
secundū quod præceperat
darius rex sic diligenter
executi sunt.
Seniores iudeoꝝ edi
ficabāt & prosperabātur iux
ta pphetiā aggei pphete
& zacharie filii addo. &
edificauerūt & cōſtruxe
runt iubente deo israel:
& iubente cyro & dario
& artaxerxe
regibus persarū. Et cōpleuerūt domū dei ilta
vsq; ad diem tertū mē
sis adar qui est
annus sextus regni da
rii regis.
Fecerunt autem filii is
rael sacerdotes & leuite
& reliq filiorū trāsmigra
tiōis dedicationē dom
dei in gaudio & obtule
rūt in dedicatione dom
dei vitulos centū: arietes ducētos: a
gnos quadringētos: hircos capras pro pecca
to pro omni
israel

עבד אלה תעבדון עם שבי יהודיא אלך
לבנא בית אלהא דך ומנכסי
מלכא די מדת עבר נהרה אספרנא
נפקתא הוא מתיהבא לגברי
אלך דילא לבטלא׃ ומה חשחן
עלה ובני תורין ודכרין ואמרין לעלון
לאלה שמיא חנטין מלח חמר
ומשוח כמאמר כהניא די בירושלם
להוא מתיהב להם יום יום דילא
שלו די להין מרקדבין ניחחין
צלא חיה לאלה שמיא ומצלין לחיי מלכא
ובנוהי ומני שים טעם די כל
אנש די יהשנא פתגמא דנה
נסח זקף יתנסח אעמן ביתה יתמחא
עבד עלוהי ובית נולו יתעבד
על דנה׃ ואלה שלח יתמר כל מלך ועם די ישלח
ידה להשניא לחבלא בית אלהא
דך די בירושלם אנא דריוש
שום טעם אספרנא יתעבד
בגו אדין תתני עבר נהרה שתר בוזני
וכנותהון לקבל די שלח
דריוש מלכא כנמא אסגרנא עבדו׃
שוב רבה ושבי יהודיא בנין ומצלחין נבואת
חגי נביאה וזכריה בר עדוא ובנו
בנה בגה ושלכלל מן טעם אלה ישראל
ומטעם כורש ודריוש וארתחששתא
מלך פרס׃ ושיציא בית דנה
עד יום תלתה לירח אדר די היא
שנת שת למלכות דריוש מלכא
ועבדו בני ישראל כהניא ולויא
ושאר בני גלותא חנכת בית אלהא
דנה בחדוה׃ ורקרבו לחנכת בית
אלהא דנה תורין מאה דכרין
מאתין אמרין ארבע מאה צפירי
עזין לחטאה על כל ישראל

תִּרְעֶ֣שֶׂר ׀ לְמִנְיָ֣ן שִׁבְטֵי־ יִשְׂרָאֵ֑ל׃
וְהַקִּימוּ֙ כַּהֲנִ֣יא נְבַלְתַּהִ֔ון וְלִוְיֵ֖א
עַל־פִּלְגַ֣ת תְּהוֹן ׀ עַ֣ל עֲבִידַ֣ת אֱלָהָ֔א דִּ֥י
בְמַחְלְקָתְהוֹן ׀ עַל־ עֲבִידַת֙ אֱלָהָ֔א דִּ֥י
בְיַהוּדְשְׁלֶ֖ם ׀ כְּכְתַ֣ב סִפַּ֣ר מֹשֶׁ֑ה׃ וְעִבְדוּ
בְנֵ֣י הַגּוֹלָ֔ה אֶת־ הַפָּ֖סַח ׀ בְּאַרְבְּעָ֣ה
עָשָׂ֑ר לְחֹ֣דֶשׁ לְחַדְתָּ֣א ׀ בְּנִ֣י הַטְּהָרָ֗ה
הַכֹּהֲנִ֤ים ׀ וְהַלְוִיִּם֙ ׀ כְּאֶחָ֔ד כֻּלָּ֖ם
טְהוֹרִ֑ים וְשָׁחֲט֤וּ הַפֶּ֙סַח֙ לְכָל־ בְּנֵ֣י
הַגּוֹלָ֔ה וְלַאֲחֵיהֶ֖ם הַכֹּהֲנִ֑ים וְלָהֶֽם׃
וְאָכְל֣וּ ׀ בְּנֵי֩ יִשְׂרָאֵ֨ל ׀ הַשָּׁבִ֜ים
מִן־הַגּוֹלָ֗ה וְכָל־ הַנִּבְדָּל֙ מִטֻּמְאַ֣ת גּוֹיֵ֣י
הָאָ֔רֶץ אֲלֵהֶ֖ם לְדָרֹ֣שׁ לַיהוָ֑ה אֱלֹהֵ֖י
יִשְׂרָאֵ֥ל׃ וַיַּעֲשׂ֗וּ חַ֚ג הַמַּצּ֔וֹת שִׁבְעַ֖ת
יָמִ֣ים בְּשִׂמְחָ֑ה כִּ֣י שִׂמְּחָ֗ם יְהוָה֙ וְהִסֵּ֣ב
לֵ֣ב מֶֽלֶךְ־ אַשּׁ֣וּר עֲלֵיהֶ֔ם לְחַזֵּ֥ק
יְדֵיהֶ֖ם בְּמְלֶ֣אכֶת בֵּ֣ית ׀ הָאֱלֹהִ֑ים
אֱלֹהֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל׃

Cap. vij.

וְאַחַ֣ר ׀ הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֗לֶּה בְּמַלְכ֣וּת
אַרְתַּחְשַׁסְתְּא֮ מֶ֣לֶךְ פָּרַס֒ עֶזְרָ֣א בֶן־
שְׂרָיָ֣ה בֶן־ עֲזַרְיָ֣ה בֶן־ חִלְקִיָּ֔ה׃ בֶּן־ שַׁלּ֖וּם
בֶּן־ צָד֑וֹק בֶּן־ אֲחִיט֖וּב׃ בֶּן־ אֲמַרְיָ֥ה בֶן־
עֲזַרְיָ֖ה בֶּן־ מְרָיוֹ֥ת׃ בֶּן־ זְרַחְיָ֖ה בֶּן־ עֻזִּ֑י
בֶּן־ בֻּקִּ֖י׃ בֶּן־ אֲבִישׁ֥וּעַ ׀ בֶּן־ פִּינְחָ֖ס בֶּן־
אֶלְעָזָ֥ר בֶּן־ אַהֲרֹ֛ן הַכֹּהֵ֥ן הָרֹֽאשׁ׃ הוּא
עֶזְרָ֣א עָלָ֗ה מִבָּבֶל֙ וְהוּא֙ סֹפֵ֣ר מָהִ֔יר
בְּתוֹרַ֥ת מֹשֶׁ֖ה אֲשֶׁ֣ר נָתַ֑ן יְהוָ֖ה אֱלֹהֵ֣י
יִשְׂרָאֵ֔ל וַיִּתֶּן־ ל֥וֹ ׀ הַמֶּ֖לֶךְ כָּל־ בַּקָּשָׁת֑וֹ ׀ וַיַּעַל֩
מִבְּנֵ֨י יִשְׂרָאֵ֜ל וּמִן־ הַכֹּהֲנִ֣ים וְהַלְוִיִּ֗ם
וְהַמְשֹׁרְרִים֙ וְהַשֹּׁעֲרִ֔ים וְהַנְתִינִ֖ים אֶל־
יְרוּשָׁלַ֑͏ִם לִשְׁנַ֥ת שְׁבַ֛ע לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּ֥א
הַמֶּֽלֶךְ׃ וַיַּ֣עַל עֶזְרָ֗א מִבָּבֶל֙ וְה֣וּא
סֵפֶ֣ר מָהִ֔יר בְּתוֹרַ֖ת מֹשֶׁ֣ה אֲשֶׁר־ נָתַ֑ן
יְהוָ֖ה אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וַיִּתֶּן־ ל֥וֹ ׀ הַמֶּ֖לֶךְ
כְּיַד־ יְהוָ֥ה אֱלֹהָ֖יו עָלָ֑יו כִּ֣י ׀ כָּל־
בַּקָּשָׁתוֹ֙ ׀ וַיַּעֲל֣וּ ׀ מִבְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל וּמִן־
הַכֹּהֲנִ֤ים וְהַלְוִיִּם֙ וְהַמְשֹׁרְרִ֔ים וְהַנְתִינִ֖ים אֶל־
יְרוּשָׁלַ֑͏ִם לִשְׁנַ֥ת שְׁבַ֛ע לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּ֥א
הַמֶּֽלֶךְ׃ וַיָּבֹ֣א ׀ יְרוּשָׁלַ֗͏ִם בַּחֹ֤דֶשׁ
הַחֲמִישִׁי֙ הִ֣יא ׀ שְׁנַ֣ת שֶׁ֔בַע לַמֶּֽלֶךְ׃ כִּ֣י ׀ בְּאֶחָ֣ד
לַחֹ֣דֶשׁ הָרִאשׁ֗וֹן הוּא֙ יְסַ֣ד הַֽמַּעֲלָ֔ה
מִבָּבֶ֖ל וּבְאֶחָ֣ד לַחֹ֣דֶשׁ הַחֲמִישִׁ֔י בָּ֖א
אֶל־ יְרוּשָׁלַ֑͏ִם כְּיַד־ אֱלֹהָ֖יו הַטּוֹבָ֥ה עָלָֽיו׃

duodecim⁽ᵐ⁾ iuxta numerum ⁽ᵖ⁾tribuum⁽ᵗ⁾israel. ⁽ᵒᵒ⁾ Et statuerũt⁽ᵉ⁾ sacerdotes in ordinib⁽ᵇ⁾ suis⁽ᵍ⁾ & leuitas in vicibus suis⁽ˢ⁾ sup⁽ᵒ⁾ opera⁽ᵃ⁾ dei ⁽ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ⁾ in hierusalē: ⁽ᵖ⁾ sicut scriptũ est in ⁽ˡ⁾ libro⁽ᵇ⁾ moysi.⁽ᵍ⁾ Fecerũt aũt⁽ᶠ⁾ filii⁽ᵗ⁾ transmigrationis ⁽ᵖ⁾ pasca⁽ᵐ⁾ quartadecima die ⁽ᵐ⁾ mensis⁽ᵖ⁾ primi.⁽ᵗ⁾ Purificati⁽ᵃ⁾ enim fuerant ⁽ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵉ⁾ sacerdotes⁽ˢ⁾ & leuite⁽ᵃ⁾ quasi vnus: ⁽ˢ⁾ omnes ⁽ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵐ⁾ mundi⁽ᵃ⁾ ad imolandũ⁽ᵖ⁾ pasca⁽ᵇ⁾ vniuersis⁽ᶠ⁾ filijs ⁽ᵗ⁾ trãsmigratiõis⁽ˢ⁾ & fribus suis⁽ˢ⁾ ⁽ᶠ⁾ sacerdotibus:⁽ᵍ⁾ & sibi. ⁽ᵇ⁾ Et comederũt⁽ᶠ⁾ filii⁽ᵗ⁾ israel ⁽ᵍ⁾ qui reuersi fuerant ⁽ᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵐ⁾ de trãsmigratione⁽ᵉ⁾ & oẽs ⁽ᵒ⁾ q se sepauerãt⁽ᵃ⁾ a coinquinatione⁽ᵍ⁾ getiũ ⁽ᵗ⁾ terre⁽ᵉ⁾ ad eos ⁽ᵛ⁾ vt quererẽt⁽ᵉ⁾ dñm⁽ᵗ⁾ deum ⁽ᵗ⁾ israel.⁽ˢ⁾ Et fecerunt⁽ᵉ⁾ solẽnitatem⁽ᵇ⁾ azymorũ⁽ᶜ⁾ septẽ ⁽ᵈ⁾ dieb⁽ᵒ⁾ ⁽ⁱⁿ⁾ leticia: ⁽ᵍᵐ⁾ ⁽ˡ⁾ etificauerat eos⁽ᵇ⁾ dñs:⁽ᶜ⁾ & conuerterat⁽ᶜᵒʳ⁾ regis⁽ᵐ⁾ assur ⁽ᵃᵈ⁾ eos:⁽ᵛ⁾ vt aduuaret ⁽ᵒᵒ⁾ ⁽ᵖ⁾ manus eorum⁽ᵍ⁾ in opere ⁽ᵈ⁾ domus⁽ᵇ⁾ domini ⁽ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵈᵉⁱ⁾ israel. 7.

QUi⁽ᵉ⁾ hec autem⁽ᵇ⁾ verba⁽ᵒ⁾ in regno ⁽ᵒᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵃ⁾ artaxerxis⁽ᶠ⁾ regis⁽ˢ⁾ perfarum:⁽ᵇ⁾ esdras⁽ᶠ⁾ filius ⁽ᵒᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ˢ⁾ saraie⁽ᶠ⁾ ⁽ˡ⁾ filii⁽ᵐ⁾ azarie:⁽ᵐ⁾ filii ⁽ᵒ⁾ helchie,⁽ˢ⁾ filii⁽ᵍ⁾ sellum: ⁽ᵒᵒ⁾ ⁽ˡ⁾ filii⁽ᵈ⁾ sadoch:⁽ᶠ⁾ filii⁽ᵃ⁾ achitob ⁽ˢ⁾ filii⁽ᶠ⁾ amarie:⁽ˡ⁾ filii ⁽ᵒᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵃ⁾ azarie:⁽ᵇ⁾ filii⁽ᶜ⁾ maraioth: ⁽ᵇ⁾ filii⁽ᶜ⁾ zarie:⁽ᶠ⁾ filii⁽ᵍ⁾ ozi: ⁽ᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵇ⁾ filii⁽ˢ⁾ bocci :⁽ᶠ⁾ filii⁽ˢ⁾ abisue: ⁽ᵐ⁾ filii⁽ᵍ⁾ phinees:⁽ᵒ⁾ filii ⁽ᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵉ⁾ eleazar⁽ᵍ⁾ filii⁽ˢ⁾ aaron ⁽ˢ⁾ sacerdotis⁽ᵃ⁾ ab initio.⁽ᵉ⁾ Ipse ⁽ᵒᵒ⁾ ⁽ᵉ⁾ esdras⁽ᵃ⁾ ascendit⁽ᵉ⁾ de babylone:⁽ᵇ⁾ & ⁽ⁱ⁾ pse⁽ᵇ⁾ scriba⁽ᶜ⁾ velox ⁽ᵒ⁾ in lege⁽ᵉ⁾ moysi⁽ᶠ⁾ quam⁽ᵇ⁾ dominus⁽ˢ⁾ deus⁽ᵉ⁾ dedit ⁽ᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵗ⁾ israel.⁽ˢ⁾ Et dedit⁽ᵐ⁾ ei⁽ᵐ⁾ rex ⁽ˢ⁾ secũdum manũ⁽ᵖ⁾ domini ⁽ᵈ⁾ dei eius⁽ˢ⁾ super eum⁽ᵉ⁾ ⁽ᵒ⁾ ⁽ᵉᵐ⁾ ⁽ᵖ⁾ petitionẽ ei⁽ᵒ⁾:⁽ᵉ⁾ & ascenderũt ⁽ᵈᵉ⁾ de filiis⁽ˢ⁾ ⁽ⁱˢ⁾ ⁽ᶠ⁾ r⁽ˢ⁾ & de filiis⁽ᵉ⁾ sacerdotũ⁽ᵉ⁾ & de filiis⁽ˢ⁾ leuitarũ⁽ᵉ⁾ & de cantoribꝰ⁽ᵉ⁾ & de ianitoribꝰ⁽ᵉ⁾ & de nathineis: ⁽ⁱⁿ⁾ hierusalē⁽ᵉ⁾ anno⁽ᵇ⁾ septimo ⁽ᵃ⁾ artaxerxis ⁽ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵉ⁾ regis:⁽ˢ⁾ & venerũt ⁽ⁱⁿ⁾ ⁽ᵐ⁾ hierusalem⁽ᵐ⁾ mense⁽ᵉ⁾ quinto: ⁽ᵖ⁾ ipse est⁽ᵃ⁾ annus⁽ˢ⁾ septimus ⁽ᵉ⁾ regis.⁽ᵉ⁾ Quia⁽ᵉⁿ⁾ in prio die ⁽ᵐ⁾ mensis⁽ᵖ⁾ primi⁽ᵗ⁾ cepit⁽ᵉ⁾ ascẽdere ⁽ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵈᵉ⁾ babylone:⁽ᵇ⁾ & ⁽ⁱ⁾ primo ⁽ᵈⁱᵉ⁾ mensis⁽ᶠ⁾ quinti⁽ᵗ⁾ venit ⁽ᵇ⁾ in⁽ʰ⁾ hierusalē⁽ᵉ⁾ iuxta manũ ⁽ᵈᵉⁱ⁾ sui⁽ᵐ⁾ bonam⁽ᵉ⁾ super⁽ᵉ⁾.

δωδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν Ἰσραήλ· καὶ ἔσησαν τοὺς ἱερεῖς ἐν διαιρέσεσιν αὐτῶν καὶ τοὺς λευίτας ἐν μερισμοῖς αὐτῶν· ἐπὶ δουλείας θεοῦ τοῦ ἐν Ἰερουσαλήμ· κατὰ τὴν γραφὴν βίβλου μωυσῆ. καὶ ἐποίησαν filij trãsmigrationis pascha quarta decima οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ μηνὸς πρώτου· ὅτι ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ leute ẽt vnus omnes mũdi. & immolauerũt palευῖται ὡς εἷς πάντες καθαροί· καὶ ἔσφαξαν τὸ πάσχα vniuersis filijs trãsmigrationis· & fratribus τοῖς πᾶσιν υἱοῖς τῆς ἀποικεσίας, καὶ τοῖς ἀδελbus eor̃ sacerdotib⁹ & sibi. & comederũt φοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἑαυτοῖς. καὶ ἔφαγον filij israel pascha q̃ venerũt a trãsmi οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸ πάσχα οἱ ἐξελθόντες ἀπὸ τῆς ἀποι grationẽ· & ois separat⁹ a coinq̃natione gẽtiũ κεσίας, καὶ πᾶς ὁ χωριζόμενος τῆς ἀκαθαρσίας ἐθνῶν terre ad eos· vt q̃rerent dñm deũ iτῆς γῆς πρὸς αὐτούς, τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον θεὸν Ἰσραηλ. & fecerunt solẽnitatẽ azymoꝝ septẽ die ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέbus cũ leticia. q̃m lετificauerat eos dñs· & ras μετ' εὐφροσύνης· ὅτι εὔφρανεν αὐτοὺς κύριος, καὶ cõuerterat cor regis assur ad eos vt fortiἐπέστρεψε καρδίαν βασιλέως ἀσσυρίου ἐπ' αὐτοὺς κραταιῶficaret manus eor̃ in operib⁹ dom⁹ dei israel. σαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ. C.7.

Θ post verba hec in regno artha Καὶ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρτα fassthа regis perſarũ: ascẽdit esdras filꝰ saraie: ξέρξου τοῦ Περσῶν, ἀνέβη Ἔσδρας υἱὸς σαραίου, filij azarie: filij chelcie: filij sellũ: filij sadoc: υἱοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ χελκίου, υἱοῦ σελλούμ, υἱοῦ σαδώκ, filij achitob: filij amarie: filij azarie: filij marioth filij achitob, υἱοῦ ἀμαρίου, υἱοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ μαριωθ υἱ lij zarate: filij ozi: filij bocci: filij abifue: filij phi οὗ ζαραίου, υἱοῦ ὀζί, υἱοῦ βοκκί, υἱοῦ ἀβισουέ, υἱοῦ φι nees: filij eleazar: filij aaron sacerdotis pri neες, υἱοῦ ἐλεαζαρ, υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τοῦ πρώ mi. ipse esdras ascẽdit de babylone: & ipse mi. ipse ἔσδρας ἀνέβη ἐκ Βαβυλῶνος, καὶ αὐτὸς scriba velox in lege moysi: quã dedit dominus deus israel. & dedit ei rex: γραμματεὺς ταχὺς ἐν νόμῳ μωυσῆ, ὃν ἔδωκε κύ ριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, q̃m manus dñi dei eius sup ipm in oibus q̃bꝰ q̃sl ὅτι χεὶρ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζή uit ipse. & ascenderũt de filijs israel & τει αὐτός· καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ de sacerdotibus & de leuitis: & cãto ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν, καὶ οἱ ἄδον res & ianitores & nathinei in hierusalē in anno τες καὶοἱ πυλωροὶ καὶ οἱ ναθινταῖοι εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐν ἔτεϊ septimo arthasastha regi. & venerũt in hieruἑβδόμῳ τῷ ἀρθασασθὰ τῷ Βασιλεῖ· καὶ ἦλθον εἰς Ἰερου salẽ mẽse quinto: iste ãnus sesalὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, τοῦτο τὸ ἔτος ἕβδ ptimus regi: quia in vna mẽsis pri ὅμου τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώ mi ipse fundauit ascẽsum qui a babymi ipse ἐθεμελίωσε τὴν ἀνάβασιν τὴν ἀπὸ Βαβυ lone. in alte prima mẽsis quinti ve λῶνος· ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πέμπτου ἦλ nit in hierusalẽ: q̃m manus dei sui fuit boθεν εἰς Ἰερουσαλήμ, ὅτι χεὶρ θεοῦ αὐτοῦ ἦν ἀγαna sup eum.
ἐπ' αὐτόν. ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

A

B

quia esdras⁽ᵃ⁾ parauit⁽ᵉ⁾ cor suũ⁽ᵒ⁾ vt q̃reret ὅτι Ἔσδρας ⁽ᵃ⁾ ἡτοίμασε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν legẽ dñi & faceret & doceret in israel mã νόμον τοῦ κυρίου καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν Ἰσραὴλ πρό data & iudicia. & hoc trãsumptũ δαγμα καὶ κρίματα. καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον ⁽ᵀ⁾ edicti: quod dedit arthasastha rex es dιατάγματος, ὃν ἔδωκεν ἀρθασασθὰ ὁ βασιλεὺς Ἔσ dre sacerdoti scribe libri ⁽ᵏ⁾ monũ⁽ᵐ⁾ mandra τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίου λόγων ἐντο datoꝝ dñi & ⁽ᵉ⁾ ceptoꝝ eius sup israel. λῶν κυρίου καὶ προσαγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ· arthasastha rex regũ: esdre sacerdoti scri ἀρθασασθὰ βασιλεὺς βασιλέων, Ἔσδρα τῷ ἱερεῖ γραμ be legis dei celi ⁽ᵖ⁾ fectus est ser ματεῖ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ τετέλεσται λό mo ⁽ᵉ⁾ responsio. a me posita ⁽ᵉ⁾ sentẽtia: ⁽ᵠ⁾ ois γος καὶ ἡ ἀπόκρισις. ἀπ' ἐμοῦ ⁽ᵉ⁾τέθη γνώμη, ὅτι πᾶς sponte volẽs in regno meo de populo israel ⁽ᵗ⁾ ὁ ἑκουσιαζόμενος ἐν βασιλείᾳ μου ἀπὸ λαοῦ Ἰσραὴλ καὶ facerdotib⁹ ⁽ᵗ⁾ leuitis ire in hierusalẽ: tcũ ἱερέων καὶ λευιτῶν πορευθῆναι εἰς Ἰερουσαλήμ, μετὰ badat: q̃m a facie regis & ⁽ˢ⁾ septem⁽ᶜ⁾ consiliatorum eius ⁽ˢ⁾ missus es⁽ᵛ⁾ vt visites⁽ᵉ⁾ iudeam⁽ᵉ⁾ & hierusalem ⁽ᵒᵒᵒᵒᵒ⁾ ⁽ⁱⁿ⁾ lege⁽ᵈ⁾ dei tui⁽ˢ⁾ que est⁽ᵉ⁾ in manu tua: ⁽ᵉ⁾ t vt feras ⁽ᵒᵒᵒ⁾ ⁽ᵃ⁾ argentũ & aurum⁽ˢ⁾ quod ⁽ᵖ⁾ rex⁽ᵉ⁾ & consiliatores eius ⁽ˢ⁾ sponte obtulerunt⁽ᵈ⁾ deo ⁽ⁱ⁾ israel⁽ᶜ⁾ cuius⁽ᶠ⁾ in hierusalẽ ⁽ᵇ⁾ tabernaculũ est.⁽ᵗ⁾ Et omẽ ⁽ᵃ⁾ argẽtũ & aurũ⁽ᵐ⁾ qdcũq⁽ᵇ⁾ ⁽ⁱᵘᵉⁿⁱˢ⁾ ⁽ⁱⁿ⁾ vniuersa⁽ᵖ⁾ p⁽ᵘⁱⁿᶜⁱᵃ⁾ babylonis & ⁽ᵖᵖˡˢ⁾ ⁽ᵒ⁾ offerre voluerit⁽ᵉ⁾ & de sacerdotib⁽ᵇ⁾ ⁽ᵠ⁾ spõte obtulerint⁽ᵈ⁾ domui⁽ᵈᵉⁱ⁾ dei sue ⁽ᵠ⁾ ⁽ᵉ⁾ ⁽ⁱⁿ⁾ hierusalẽ: liberẽ accipe: & ⁽ˢ⁾ studiose⁽ᵉ⁾ eme⁽ᵈᵉ⁾ de hac⁽ᵖ⁾ pecunia⁽ᵃ⁾ vitulos :⁽ᵃ⁾ arietes: ⁽ᵐ⁾ agnos ⁽ᵛ⁾ & sacrificia⁽ᵒ⁾ & libamina eorum:⁽ᵖ⁾ & offer ⁽ᵉᵃ⁾ super⁽ᵉ⁾ altare⁽ᵉ⁾ templi ⁽ᵈᵉⁱ⁾ vestri ○○○○○○○○○○○○ ⁽ᵠᵘᵒᵈ⁾ est⁽ᵉ⁾ in hierusalem. Sed⁽ᵉ⁾ & ⁽ˢⁱ⁾ quid⁽ᵗ⁾ tibi⁽ᵖ⁾ & ○○○ ⁽ᶠ⁾ fratribus tuis⁽ˢ⁾ placuerit⁽ᵉ⁾ de reliq⁽ᵃ⁾ argẽto⁽ᵗ⁾ & auro ⁽ᵛᵗ⁾ facias: ⁽ⁱ⁾ iuxta voluntatem⁽ᵐ⁾ dei vestri⁽ᵉ⁾ facite. ⁽ᵒ⁾ Vasa quoq⁽ᵖ⁾ que⁽ᵈ⁾ dantur ⁽ᵗⁱᵇⁱ⁾ in⁽ᵐⁱⁿⁱˢᵗᵉʳⁱᵘ⁾ domus ⁽ᵈᵉⁱ⁾ tui:⁽ᵗ⁾ trade⁽ⁱⁿ⁾ conspectu⁽ᵉ⁾ dei ⁽ⁱⁿ⁾ hierusalẽ. Sed ⁽ᵉ⁾ & cetera qbus⁽ᵉ⁾ opus fuerit ⁽ⁱⁿ⁾ domũ⁽ᵈᵉⁱ⁾ tui⁽ˢ⁾ ⁽ᵗ⁾ tuis ⁽ᶜ⁾ necesse est⁽ᵛᵗ⁾ expendas⁽ᵉ⁾ dabis⁽ˢ⁾ de⁽ᵉ⁾ thesauro & de fisco⁽ᵉ⁾ regis: ⁽ᵖ⁾ & a me. ⁽ᵠ⁾ Ego⁽ᵒ⁾ artaxerxes⁽ᵉ⁾ rex⁽ᵉ⁾ ⁽ˢᵗᵃ⁾ tui⁽ˢ⁾ atq⁽ᵘ⁾ decreui⁽ᵉ⁾ oĩbus⁽ᶠ⁾ cu stodib⁽ᵖ⁾ arce publice⁽ᵠ⁾ q̃ sũt ⁽ᵗʳãˢ⁾ flumẽ⁽ᵛᵗ⁾ quodcũq⁽ᵇ⁾ ⁽ᵖᵉᵗⁱᵉʳⁱᵗ⁾ a vobis ⁽ᵉ⁾ esdras ⁽ˢ⁾ sacerdos⁽ᵗ⁾ ⁽ˢᶜʳⁱᵇᵃ⁾ legis ⁽ᵐ⁾ dei⁽ᶜᵉˡⁱ⁾ ⁽ᵉ⁾ absq⁽ᵐᵒʳᵃ⁾ mora ○○ ⁽ᵖ⁾ detis ⁽ᵛˢq⁾ ad argenti⁽ᵗ⁾ talenta⁽ᶜ⁾ centum: ○○○○○○○○

C

D

וְעַד חֲנַטְיִן כּוֹרִין מְאָה וְעַד חֲמַר
בַּתִּין מְאָה וְעַד בַּתִּין מַשַּׁח מְאָה
וּמֶלַח דִּי לָא כְתָבוּ כָּל דִּי מִן טַעַם
אֱלָהּ שְׁמַיָּא יְתְעֲבֵד אַרְחַדְּא
לְבַית אֱלָהּ שְׁמַיָּא דִּי לְמָה יְהֵוֶא קְצָף עַל מַלְכוּת מַלְכָּא וּבְנוֹהִי וְלֶכֶם
מְהוֹדְעִין דִּי כָל כָּהֲנַיָּא וְלֵוָיֵא זַמָּרַיָּא
תָּרַעַיָּא נְתִינַיָּא וּפֻלְחֵי בֵּית אֱלָהָא
דְּנָה מִנְדָּה כְּלוֹ וְהֶלֶךְ לָא שַׁלִּיט
לְמִרְמֵא עֲלֵיהֹם וְאַנְתְּ עֶזְרָא
מִכְמַת אֱלָהָךְ דִּי בִידָךְ מַנִּי שַׁפְטִין
וְדַיָּנִין דִּי לְהֶוֹן דַּאיְנִין לְכָל עַמָּא
דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָא כָּל יְדְעֵי דָתֵי
אֱלָהָךְ וְדִי לָא יְדַע תְּהוֹדְעוּן וְכָל
דִּי לָא לְהֶוֵא עֲבַד דָּתָא דִּי אֱלָהָךְ
וְדָתָא דִי מַלְכָּא אַסְפְּרְנָא דִּינָא
לְהֶוֵא מְתְעֲבַד מִנָּה הֵן לְמוֹת הֵן לַעֲבַד
לְשָׁרְשׁ וְהֵן לַעֲנָשׁ נְכְסִין וְלָאֲסוּרִין
בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר
נָתַן כָּזֹאת בְּלֵב הַמֶּלֶךְ לְפָאֵר אֶת
בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִָם׃ וְעָלַי
הִפָּה חֶסֶד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיוֹעָצָיו וּלְכָל
שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַגִּבֹּרִים וְאָנֹכִי הִתְחַזַּקְתִּי
כְּיַד יְהוָה אֱלֹהָי עָלַי וְאֶקְבְּצָה
מִיִּשְׂרָאֵל רָאשִׁים לַעֲלוֹת עִמִּי׃
Cap.viij. וְאֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבוֹתָיהֶם וְהִתְיַחֵשׂ לְעֹלִים עִמִּי בְּמַלְכוּת
אַרְתַּחְשַׁסְתְּא בְּנֵי פִינְחָס גֵּרְשֹׁם בְּנֵי אִיתָמָר דָּנִיֵּאל
בְּנֵי דָוִיד חַטּוּשׁ׃ בְּנֵי שְׁכַנְיָה
בְּנֵי פַרְעֹשׁ זְכַרְיָה וְעִמּוֹ הִתְיַחֵשׂ
לִזְכָרִים מְאָה וַחֲמִשִּׁים׃ בְּנֵי פַחַת
מוֹאָב אֶלְיְהוֹעֵינַי בֶּן זַרְחְיָה וְעִמּוֹ
מָאתַיִם זְכָרִים׃ בְּנֵי שְׁכַנְיָה בְּנֵי
יַחֲזִיאֵל וְעִמּוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת זְכָרִים׃
וּמִבְּנֵי עָדִין עֶבֶד בֶּן יוֹנָתָן וְעִמּוֹ

"et vſq; ad frumenti choros centũ: & vſq; ad vini bathos centum: & vſq; ad bathos olei centum: fal vero abſq; menſura. Omne quod ad rittũ dei celi pertinet: tribuatur diligenter
in domo dei celi: ne fortè iraſcatur regnum regis & filiorũ eius. Vobis quoq; notũ facimus de vniuerſis ſacerdotibus & leuitis & cantoribus & ianitoribus nathineis & miniſtris domus dei huius vt vectigal & tributũ & ãnonas nõ habeatis poteſtatẽ imponẽdi ſupeos. Tu aũt esdra ſm ſapiẽtiã dei tui q eſt in mãu tua cõſtitue iudices & preſides: vt iudicent omni populo q eſt trans flumẽ: his vi delicet qui nouerũt legẽ dei tui: ſed & imperitos docete libere. Et omnis qui non fecerit legem dei tui & legem regis diligenter: iudicium ſiue in mortẽ: ſiue in exiliũ: ſiue in cõdemnationẽ ſubſtãtie eius: vel certe in carcerẽ. Bñdicto dñs deus patrũ nrorũ q dedit hoc in corde regis: vt glorificaret domum domini que eſt in hieruſalem: & in me inclinauit miam ſuã coram rege & cõſiliatoribus eius & vniuerſis pricipibus regis potentib. Et ego cõfortat mãus dñi dei mei q erat in me: cõgregaui de iſrael principes q aſcenderunt mecum.

8. Hi ſunt ergo principes familiarum & genealogia eorũ q aſcenderunt mecum in regno artaxerxis regis de babylone. De filiis phinees: gerſon. De filiis ithamar: daniel. De filiis dauid: atthus de filiis ſechenie: & de filiis pharos: zacharias: & cũ eo nũecari ſũt viri centũ quinquaginta. De filiis phetmoab: elioenai filius zaree: & cum eo ducenti viri. De filiis ſechenie: filius ezechiel: & cum eo trecenti viri. De filiis addan: nabeth filius ionathan & cũ eo

τ ἕως ἀπὸ σίτου κόρων ἑκατόν, καὶ ἕως ἀπὸ οἴνου βάτων ἑκατόν: τ ἕως ἀπὸ ἐλαίου βάτων ἑκατόν: καὶ ἅλας ὡς οὐκ ἔστι γραφή. πᾶν ὃ ἐὰν ἐν γνώμῃ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ γινέσθω εἰς οἶκον θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, μήποτε γένηται ὀργὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ ὑμῖν ἐγνώρισται ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις κατοικοῦσιν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις κατοικοῦσιν ἐν Βαβυλῶνι ἄδουσι, πυλωροῖς, ταξιαίοις, καὶ λειτουργοῖς οἴκου θεοῦ τούτου, καὶ φόρου καὶ πράξεως καὶ ἀποφορᾶς οὐ δύνασθε ἔχειν ὑμᾶς ἐξουσίαν ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτούς. καὶ σὺ Ἔσδρα κατὰ τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ τὴν ἐν χειρί σου, κατάστησον γραμματεῖς καὶ κριτάς, ἵνα ὦσι κρίνοντες παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέραν τοῦ ποταμοῦ πᾶσι τοῖς εἰδόσι τὰ νόμιμα τοῦ θεοῦ σου, καὶ τῷ μὴ εἰδότι γνωρίσατε. ὃς δ' ἂν μὴ ποιῶν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νόμον τοῦ βασιλέως ἐπιμελῶς, τὸ κρῖμα ἔσαι γιγόμενον ἐπ' αὐτὸν εἴτε εἰς θάνατον, ἐάντε ἐκριζῶσαι αὐτὸν ἢ ζημιῶσαι τὰ ὑπάρχοντα ἢ εἰς φυλακὴν ἐγκλεῖσαι. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ τοῦ βασιλέως οὕτως, τοῦ δοξάσαι τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ ἔδωκέ μοι ἔλεος ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συμβούλων αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων τοῦ βασιλέως τοκετῶ. τ ego cõfortatus ſũ in manu dñi mei bona ſup me: τ cõgregaui de iſrl̃ principes vt aſcẽderẽt mecum.

Ca. 8.

Καὶ οὗτοι οἱ ἀρχοντες πατριῶν αὐτῶν καὶ ἡγεναλογία τῶν ἀναβάντων μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρθασασθα regis de babylone de filijs δασαδὰ τοῦ βασιλέως ἐκ Βαβυλῶνος ἀπὸ τῶν υἱῶν phinees gerſõ de filijs ithamar daniel: de filijs φινεὲς γηρσάμ. ἀπὸ υἱῶν Ἰθαμὰρ δαμιήλ, ἀπὸ υἱῶν dauid atiue: de filijs ſachanie de filijs phoros ſa δαυὶδ ἀττοῦς, ἀπὸ υἱῶν σαχανίᾳ ἀπὸ υἱῶν φόρος ζαcharias: τ cum eo genealogia nũerati ſũt maſculi ceñ χαρίας, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐγενεαλόγησαν οἱ ἄρσενες ἑκατὸν quinquaginta. de filijs phaath moab eliaenai filij ſarate: τ πεντήκοντα. ἀπὸ υἱῶν φααθ μωὰβ ἐλιαναὶ υἱὸς σαραΐα, καὶ cum eo ducenti maſculi. de filijs ſechenie μετ' αὐτοῦ διακόσιοι τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ υἱῶν σεχενίου filius aziel: τ cũ eo trecenti maſculi. de υἱὸς ἀζιήλ, καὶ μετ' αὐτοῦ τριακόσιοι τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ filijs adin obed filij ionathan: τ cum eo τῶν υἱῶν ἀδὶν ὠβὴδ υἱὸς Ἰωναθάν, καὶ μετ' αὐτοῦ

quinquaginta maſculi. de filijs elã iſaias πεντήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐλὰμ Ἰσαΐας filij athelia: τ cum eo ſeptuaginta maſculi. υἱὸς ἀθελία, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά. de filijs ſaphatia zabdias filius michael: τ cũ ἀπὸ τῶν υἱῶν σαφατία ζαβδίας υἱὸς μιχαήλ, καὶ μετ' co octoginta maſculi. de filijs ioab αὐτοῦ ὀγδοήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰωὰβ abadias filius iehel: τ cũ eo ducenti decẽ et octo ἀβαδίας υἱὸς Ἰεϊήλ, καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιοι δεκαοκτὼ maſcũ. de filijs ſelimuth filij ioſephia: τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν σελιμοὺθ υἱὸς Ἰωσεφία, τ cũ eo centũ ſexaginta maſculi. de καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν filijs babi zacharias filij babi: τ cũ eo vigin υἱῶν Βαβὶ ζαχαρίας υἱὸς Βαβί, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑπτὰ octo maſculi. de filijs afgad ionã filij σιοκτὼ τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσγὰδ Ἰωὰν υἱὸς acatã: τ cũ eo ceñtũ decẽ maſculi. de ἀκατάν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ filijs adonicã nouiſſimi: τ hec nomina τῶν υἱῶν ἀδωνικὰμ ἔσχατοι, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα eorũ: eliphalat ieiel τ ſamaia: τ cũ eis ſexa αὐτῶν, ἐλιφαλὰτ Ἰεϊὴλ καὶ σαμαΐα, καὶ μετ' αὐτῶν ἑξή ginta maſculi. de filijs bague vthai τ κοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν βαγουὲ ὐθαὶ καὶ zacchur: τ cũ eis ſeptuaginta maſculi. ζακχούρ, καὶ μετ' αὐτῶν ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά. τ cõgregant eos ad fluuiũ venientẽ ad καὶ συνῆξα αὐτοὺς πρὸς ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς eũ: τ caſtrametati ſum ibi diebus tribus. τ τὸ ὕυ, καὶ παρενεβάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. καὶ intellexi in populo τ in ſacerdotib τ de συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ filijs leui nõ inuenī ibi. τ miſi eleazar υἱῶν λευὶ οὐχ εὗρον ἐκεῖ. καὶ ἀπέστειλα τῷ Ἐλεάζαρ ariel ſemeia: τ elnathã τ ia τῷ ἀριὴλ τῷ σεμεΐᾳ, καὶ τῷ Ἐλιναθὰν καὶ τῷ Ἰα rib τὸ ἐλναθὰν τῷ ναθὰν τῷ ζαχαρίᾳ τῷ μεσολλὰμ principes toib τ elnathã ſapientes. τ ἀρχοντας τῷ Ἰωαρὶβ καὶ τῷ Ἐλναθὰν συνιέντας. καὶ precept eis ad adat principẽ de ca ἐνετειλάμην αὐτοῖς πρὸς ἀδὰτ τὸν ἄρχοντα ἐν κα ſphie loco τ poſui in ore eor verba σφίᾳ τοῦ τόπου καὶ ἔδωκα ἐν στόματι αὐτῶν λόγους vt loquerent ad addat τ ad fratres eo λαλῆσαι πρὸς ἀδδαεὶ καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐ rũ nathineos qui in argẽto loci ca τῶν τοὺς ναθιναίους τοὺς ἐν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου κα ſphie τ adduceret nobis miniſtros τ cantores in σφίᾳ τοῦ ἐνέγκαι ἡμῖν λειτουργοὺς καὶ ᾄδοντας εἰς domũ dei nr̃i. τ venerũt nobis ſicut man dei οἶκον θεοῦ ἡμῶν. καὶ ἦλθον ἡμῖν ὡς ἡ χεὶρ τοῦ θεοῦ nr̃i bona ſuper nos: vir prudẽs de filijs mooli ἡμῶν ἀγαθὴ ἐφ' ἡμᾶς, ἀνὴρ συνετὸς ἀπὸ υἱῶν μοολεῖ filij leui filij iſrael. τ ſaruias τ filij e τοῦ λευὶ τοῦ Ἰσραήλ. καὶ σαρουὶα καὶ οἱ υἱοὶ αὐ ius τ fratres eius decẽ et octo: τ aſebia τοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαοκτώ, καὶ ἀσεβία τ eſaia de filijs merari: fratres eius τ καὶ Ἠσαΐα ἀπὸ υἱῶν μεραρί, ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ filij eius viginti. τ de nathinets quos de υἱοὶ αὐτοῦ εἴκοσι. καὶ ἀπὸ τῶν ναθιναίων ὧν ἔδω dit dauid τ principes in ſeruitutẽ leui καν δαυὶδ καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς δουλείαν τῶν λευι tæ nathinei ducenti viginti: omnes iſti nomi τῶν ναθιναίων διακόσιοι εἴκοσι, πάντες οὗτοι ὠνο nati ſunt in noibus: τ vocaui ibi ieiuniũ ſuper μαζθησαν ἐν ὀνόμασι, καὶ ἐκάλεσα ἐκεῖ νηστείαν ἐπὶ fluuium

τὸν ποταμὸν

אֲחַוָא וְלְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֵינוּ לְבַקֵּשׁ מֵמֶנּוּ דֶּרֶךְ יְשָׁרָה לָנוּ
וּלְטַפֵּנוּ וּלְכָל רְכוּשֵׁנוּ׃ כִּי בֹשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לִשְׁאֹל מִן הַמֶּלֶךְ חַיִל וּפָרָשִׁים
לְעָזְרֵנוּ מֵאוֹיֵב בַּדֶּרֶךְ כִּי אָמַרְנוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר יַד אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל
מְבַקְשָׁיו לְטוֹבָה וְעֻזּוֹ וְאַפּוֹ עַל כָּל עֹזְבָיו׃ וַנְּאָתֵר שָׁם לָנוּ וַאֲבַדְלָה
מִשָּׂרֵי הַכֹּהֲנִים שְׁנַיִם עָשָׂר לְשַׁרְבְיָה חֲשַׁבְיָה וְעִמָּהֶם מֵאֲחֵיהֶם
עֲשָׂרָה׃ וַאֶשְׁקוֹלָה לָהֶם אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת כְּלֵי בֵּית אֱלֹהֵינוּ
אֲשֶׁר תְּרִימוּ הַמֶּלֶךְ וְיוֹעֲצָיו וְשָׂרָיו וְכָל יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים׃
וַאֶשְׁקְלָה עַל יְדֵם כֶּסֶף כִּכָּרִים שֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וּכְלֵי כֶסֶף מֵאָה
לִכְכָרִים זָהָב מֵאָה כִּכָּרִים וְכִפְרֵי זָהָב עֶשְׂרִים לַאֲדַרְכֹנִים אֶלֶף וּכְלֵי
נְחֹשֶׁת מֻצְהָב טוֹבָה שְׁנַיִם חֲמוּדֹת כַּזָּהָב׃ וָאֹמְרָה אֲלֵהֶם אַתֶּם קֹדֶשׁ
לַיהוָה וְהַכֵּלִים קֹדֶשׁ וְהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב נְדָבָה לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם׃
שִׁקְדוּ וּשְׁמֹרוּ עַד תִּשְׁקְלוּ לִפְנֵי שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְשָׂרֵי הָאָבוֹת
לִירוּשָׁלַם לְלִשְׁכוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ וַנִּשְׁמְרוּ מְנַהֲרִים אַרְנָא בְּשִׁנֵּים עָשָׂר
לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַלֶּלֶכֶת יְרוּשָׁלַם וַיַּד אֱלֹהֵינוּ הָיְתָה עָלֵינוּ וַיַּצִּילֵנוּ
מִכַּף אוֹיֵב וְאוֹרֵב עַל הַדָּרֶךְ וַנָּבוֹא יְרוּשָׁלַם וַנִּשְׁבֹּת שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה׃
וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי נִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהַכֵּלִים בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ עַל יַד מְרֵמוֹת

'hana 'vt affligeremur
"coram'deo nostro &'peteremus' ab eo "viam'rectam 'nobis
"& filiis nris: 'vniuersq;
'substãtie nre. 'Erubui'q;
'petere 'regem'' auxilium
"& equites qui
"defenderẽt nos 'ab inimico in via: 'quia' dixeram'
'regi. 'Manus' dei nostri
est' super' omnes
"q quærunt eũ 'in bonitate:
"& ipertñ eis" & fortitudo
eis" & furor' sup" oẽs" q de
relinquũt eum. 'Iciunauimus aũt" & rogauim' deũ
nẽz'' p" hoc: "& euenit" nobis pspere. "Et sepaui" de
pricipib" sacerdotũ 'duodecim: 'sarabiã & 'asabiã:
"& cũ eis "de fribus eorum
"decem. "Appendiq" eis
'argentum
"& aurum' & 'vasa' consecrata'' domus
"dei nostri' que obtulerat
'rex" & consiliatores eius
'& pricipes ei?' vniuersus
q" 'israel eor" q inuẽti fuerãt. "Et appẽd' in' manib'
eorũ' argeti' talẽta' sexcenta' quinquaginta: '& vasa
"argentea" centum: "
'auri vero' centum'' talenta:" & crateras" aureas
'viginti que habebãt" solidos 'millenos: "& vasa
'eris "fulgentis" optimi
'duo' pulchra
'vt aurum.' Et dixi" eis.
"Vos' sancti
'domini" & vasa" sancta" &
argentum
"& aurũ: qđ 'spõte oblatũ
est'' dño" deo" pẽm nrõz.
"Vigilate" & custodite': "donec" appendatis' coram
"principib" sacerdotũ' &
leuitarũ' & ducib" familiarum 'israel' in hierusalem
in" thesauris
'domus' dñi. "Sulceperũt
aute" sacerdotes' & leuite
"pondus' argenti'' & auri
"et vasorũ' vt deferrent
"hierusalẽ" in domum' dei
nostri. "Promouim" ergo
'a flumine "hana' duodecima die 'mensis
"primi' vt pergeremus
'hierusalem. "Et manus
'dei nostri' fuit' super nos
"& liberauit nos' de mãu
'inimici' & insidiatoris'' in
"via. "Et venimus
'hierusalem" & mãsimus
'ibi' 'tribus' diebus.
"Die ãt' quarto' appẽsum
est' argentum" & aurum
"& vasa" in domo" dei nostri' per' manum' rẽmoth

athue: vt humiliaremur in cõspectu dei nr̃i: vt
ἀδουήλ, τοῦ ταπεινωθῆναι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἵνα
peterem' ab eo viã rectã nobis 'filiis
τῆσαι παρ' αὐτοῦ ὁδὸν εὐθεῖαν ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις
nr̃is 'omni substãtie nr̃e. q̃m erubuit pete-
ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ κτήσει ἡμῶν. ὅτι ἠχυνόμην αἰτήσα-
re a rege potentiã 'equites vt saluarẽt
σαι παρὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν καὶ ἱππεῖς σῶσαι
nos 'ab' inimico in via: quia locuti sum' regi
ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθροῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅτι εἴπομεν τῷ βασιλεῖ
dicentes: manꝰ dei nr̃i sup' omnes querẽ
λέγοντες, χεὶρ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ πάντας τοὺς ζητοῦν-
tes eum in bonũ: 'fortitudo eius 'furor eius
τας αὐτὸν εἰς ἀγαθόν, καὶ κράτος αὐτοῦ καὶ θυμὸς αὐτοῦ
sup' omnes q̃ derelinquũt eũ. 'Et ieiuna-
ἐπὶ πάντας τοὺς ἐγκαταλείποντας αὐτόν. καὶ ἐνηστεύ-
uimus 'q̃siuimus a deo nr̃o pro hoc:
σαμεν καὶ ἐζητήσαμεν παρὰ τοῦ θεοῦ ἡμῶν περὶ τούτου,
'exaudiuit nos. 'Et sepauit' de pricipib'' sacer-
καὶ ἐπήκουσεν ἡμῶν. καὶ διέστειλα ἀπὸ ἀρχόντων τῶν ἱε-
dotũ duodecim: sarabia: asabia: 'cũ eis
ρέων δώδεκα, τῷ σαραΐα τῷ ἀσαβίᾳ, καὶ μετ' αὐτῶν
de fratribus eorꝰ decẽ. 'Cõmẽdaui eis ar
ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν δέκα. καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀρ
gentũ 'aurũ 'vasa primitiaꝝ' dom' dei
γύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη τῆς ἀπαρχῆς οἴκου θε-
nr̃i: q̃ obtulit rex 'consiliatores eius
οῦ ἡμῶν, ἀφώρισεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ
'pricipes eius 'oĩs israel q̃ inuẽti fuerãt. 'et
καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ πᾶς ἰσραὴλ οἱ εὑρισκόμενοι. καὶ
cõmẽdaui in manus eor argẽti talenta sexcenta
ἔστησα ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια
quinquaginta: 'vasa argẽtea centũ: 'talenta
πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατόν, καὶ τάλαντα
auri centũ: 'crateres aureos viginti dra-
χρυσίου ἑκατόν, καὶ χαφουρᾶ χρυσοῦς εἴκοσι δραχ-
gmas mille: 'vasa eris fulgentis boni diuer
μῶν χιλίων, καὶ σκεύη χαλκοῦ σίλβοντος ἀγαθοῦ διάφο
sa desiderabilia vt aurũ. 'Et dixi ad eos: vos
ρα ἐπιθυμητὰ ὡς χρυσίον. καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς
sancti dño deo: 'vasa sancta: 'argentũ
ἅγιοι κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον
'aurũ spõte oblata dño deo patrũ
καὶ τὸ χρυσίον ἑκούσια κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων
nr̃oꝝ: vigilate 'custodite donec appondatis coram
ἡμῶν, ἀγρυπνεῖτε καὶ τηρεῖτε ἕως στῆτε ἐνώπιον τῶν
principibus sacerdotũ 'leuitaꝝ 'principũ
ἀρχόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν καὶ ἀρχόντων
familiaꝝ israel in hierusalẽ: in pasto-
τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ, εἰς παστο-
phoria dom' dñi. 'Et susceperũt sacerdotes 'leuite
φόρια δίκου κυρίου. καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται
pondus argenti 'auri 'vasa
τὸν σταθμὸν τοῦ ἀργυρίου καὶ τὸ χρυσίον καὶ τῶν σκευ
ῶν τοῦ ἐνεγκεῖν εἰς ἱερουσαλὴμ εἰς δῖκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
'pmouim" a flumine achua in duo
καὶ ἐξήραμεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀχουὰ ἐν τῇ δω
decima mẽsis primi vt ventrem' in hierꝰ
δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἐλθεῖν εἰς ἱερου
salẽ. 'manus dei nr̃i fuit sup nos: 'liberᵒ
σαλὴμ. καὶ χεὶρ θεοῦ ἡμῶν ἦν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἐρρύσα
uit nos de manu inimici 'hostis in via:
το ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ καὶ πολεμίου ἐν τῇ ὁδῷ,
'venimus in hierusalẽ. 'sedimus ibi die
καὶ ἤλθομεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡ-
bus tribus. 'die quarta appositum
μέρας τρεῖς. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐστήσαμεν τὸ
argentũ 'aurũ 'vasa in domo dei
ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν δίκῳ τοῦ θεοῦ
nr̃i sup manꝰ marimoth
ἡμῶν ἐπὶ χεῖρα μαριμὼθ

filii vrie sacerdotis: & cũ eo eleazar filius phine
υοῦ ὐρίᾳ τοῦ ἱερέως, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐλεάζαρ υἱὸς φινε-
es: 'cũ eis iosabad filiꝰ iesu: 'noadia filiꝰ
ές, καὶ μετ' αὐτῶν ἰωσαβὰθ υἱὸς ἰησοῦ, καὶ ωαδία υἱὸς
bannꝰ leuite: in numero 'in pondere omnia: 'et
βαννὶα οἱ λευῖται, ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν σταθμῷ τὰ πάντα, καὶ
descriptũ eo" põdus. in tẽpore illo q̃ venerũt
ἐγράφη πᾶς ὁ σταθμός. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ ἐλθόντες
de captiuitate filii trãsmigratiõis: obtule-
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας υἱοὶ τῆς παροικίας, προσήνε-
runt holocaustomata deo israel: vitulos duodeci
καν ὁλοκαυτώσεις θεῷ ἰσραὴλ, μόσχους δώδεκα
pro omni israel: arietes nonaginta ser: agnos se
πρὸ παντὸς ἰσραὴλ, κριοὺς ἐνενηκονταεξ, ἀμνοὺς ἑβ
ptuaginta septẽ: hircos pro peccato duodecim:
δομηκονταεπτά, χιμάρους περὶ ἁμαρτίας δώδεκα, τὰ
omnia holocaustꝰ duo, 'dederũt edi
πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. καὶ ἔδωκαν γονεῖς
cũ regis procuratoribus regis 'tra
σμα τοῦ βασιλέως τοῖς διοικηταῖς τοῦ βασιλέως καὶ
ducibus trãs flumẽ. 'eleuauerũt populꝰ
ἐπάρχοις πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἐδόξασαν τὸν λα
lũ 'domũ dei.
ὸν καὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ. Ca. 9.

A ΚΑΙ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισαν πρός με οἱ ἄρ
cipes dicẽtes: nõ separati sũt pplꝰ israel 'z
χοντες λέγοντες, οὐκ ἐχωρίσθησαν ὁ λαὸς ἰσραὴλ καὶ
sacerdotes 'z leuite a pplis terrarꝰ in
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν τοῖς
abominationibus eoꝝ. chananei ethei
βδελύγμασιν αὐτῶν τοῦ χαναναίου ὁ ἑθεὶ ὁ φερεζὶ ὁ
ebusi 'mont moabi mofri 'amorri: q̃
ἰεβουσὶ ὁ ἀμμανὶ ὁ μωαβὶ ὁ μισρὶ καὶ ὁ ἀμορρεί, ὅτι
accepert de filiabus eoꝝ sibi 'z filijs
ἔλαβον ἀπὸ θυγατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς
suis. 'cõmixtũ eſt semẽ sctũm in pplis
αὐτῶν· καὶ συνέμιγη τὸ σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν
terrarꝰ. 'manus principũ 'imperatoꝝ in
γαιῶν· καὶ χεὶρ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν σατραπῶν ἐν τῇ
trãsgressione ista in principio. 'postq̃ audiui simonẽ istũ:
ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ· καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον,
scidi vestimẽta mea 'z tunicã meã 'z euellebã
διέρρηξα τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὸν ὑποδύτην μου καὶ ἔτιλλον
capillos capitis mei 'a barba mea: 'z
τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ πώγωνός μου, καὶ
sedi quiescẽs. 'cõuenerũt ad me oia tre-
ἐκαθήμην ἠρεμάζων. καὶ συνήχθησαν πρός με πάντες ὁ ντρο
mẽs simonẽ dei israel in trãsgressione trãsmigratiõis. et ego
μος λόγου θεοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀχρασίας· κἀγὼ
sedens defecebã vsq; ad sacrificiũ vespertinũ. 'in fa
καθήμενος ἠρεμάζον ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς. καὶ ἐν θυ
crificio vespertino surrexi de afflictione mea. 'z
σίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην ἀπὸ τῆς ταπεινώσεως μου· καὶ
cũ sciderẽ ego vestimẽta mea 'z tunicã meã
ἐν τῷ διαρρῆξαί με τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὸν ὑποδύτην μου
'z inclino sup genua mea: 'z extendo ma-
καὶ κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκτείνω τὰς χεῖ-
nus meas ad dñm dei mei: 'z dixi: dñe
ρας μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ εἶπα, κύριε
cõfusus sũ 'z erubui leuare deus meus fa
ἠχύνθην καὶ ἐνετράπην τοῦ ὑψῶσαι θεέ μου τὸ πρό
cẽ meã ad te: q̃m iniquitates nr̃e multipli-
σωπόν μου πρός σέ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπλήθυν
cate sũt sup caput nr̃m: 'z delicta no
θησαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ αἱ πλημμέλειαι ἡ-
stra creuerũt vsq; ad celum: a diebus
μῶν ἐμεγαλύνθησαν ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ ἡμερῶν
patrũ nr̃oꝝ sumus in delicto magno vsq; ad
πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν πλημμελείᾳ μεγάλῃ ἕως
diem hanc.
τῆς ἡμέρας ταύτης. ooooooooooooooooooooo oo

בֶּן אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ אֶלְעָזָר בֶּן פִּינְחָס וְעִמָּהֶם יוֹזָבָד בֶּן יֵשׁוּעַ
וְנוֹעַדְיָה בֶּן בִּנּוּי הַלְוִיִּם׃ בְּמִסְפָּר כָּתָב כָּל הַמִּשְׁקָל וַיִּכָּתֵב כָּל
הַמִּשְׁקָל בְּעֵת הַהִיא׃ בְּנֵי הַגּוֹלָה הַקְּרֵיבוּ עוֹלוֹת לֵאלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרִים שְׁנֵים עָשָׂר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל אֵילִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה
כְּבָשִׂים שִׁבְעִים וְשִׁבָּעָה צְפִירֵי חַטָּאת שְׁנֵים עָשָׂר הַכֹּל עוֹלָה
לַיהוָה׃ וַיִּתְּנוּ אֶת דָּתֵי הַמֶּלֶךְ לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּפַחוֹת עֵבֶר
הַנָּהָר וְנִשְׂאוּ אֶת הָעָם וְאֶת בֵּית הָאֱלֹהִים׃ Cap. ix.
וּכְגָלוֹת אֵלֶּה בָּלָה שׁוּר נִגְּשׁוּ אֵלַי הַשָּׂרִים לֵאמֹר לֹא
נִבְדְּלוּ הָעָם יִשְׂרָאֵל וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת
לְפִנְעֲנִי חִתִּי פְּרִזִּי יְבוּסִי הָעַמֹּנִי
הַמֹּאָבִי הַמִּצְרִי וְהָאֱמֹרִי כִּי נָשְׂאוּ
מִבְּנֹתֵיהֶם לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם וְהִתְעָרְבוּ
זֶרַע הַקֹּדֶשׁ בְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וְיַד
הַשָּׂרִים וְהַסְּגָנִים הָיְתָה בַּמַּעַל הַזֶּה
רִאשׁוֹנָה׃ וְכִשְׁמֹעִי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
קָרַעְתִּי אֶת בִּגְדִי וּמְעִילִי וָאֶמְרְטָה
מִשְּׂעַר רֹאשִׁי וְזָקָנִי וָאֵשְׁבָה
מְשֹׁמֵם׃ וְאֵלַי יֵאָסְפוּ כֹּל חָרֵד בִּדְבְרֵי
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל מַעַל הַגּוֹלָה וְאָנִי
יֹשֵׁב מְשֹׁמָם עַד לְמִנְחַת הָעָרֶב׃
וּמִמַּתְחַת הָעָרֶב קָמְתִי מִתַּעֲנִיתִי
וּבִקְרָעִי בִּגְדִי וּמְעִילִי וָאֵרְעָה עַל
בִּרְכַּי וָאֶפְרְשָׂה כַפַּי אֶל יְהוָה
אֱלֹהָי׃ וָאֹמְרָה אֱלֹהַי בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי
לְהָרִים אֱלֹהַי פָּנַי אֵלֶיךָ כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ
רַבּוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ נְדְלָה
עַד לַשָּׁמָיִם׃ מִימֵי אֲבֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
נְאַשְׁמָה גְדֹלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה

וַנַּעֲזֹנֵתִינוּ ׀ נִתַּנוּ ׀ אֲנַחְנוּ ׀ מְלָכֵינוּ
כֹּהֲנֵינוּ בְּיַד־מַלְכֵי הָאֲרָצוֹת ׀ בַּחֶרֶב
בַּשִּׁבְיוּ וּבַבְּזָזָה ׀ וּבְבֹשֶׁת פָּנִים ׀ לַיּוֹם
הַזֶּה׃ וְעַתָּה ׀ כִּמְעַט רֶגַע הָיְתָה תְחִנָּה
מֵאֵת יְהוָה ׀ אֱלֹהֵינוּ ׀ לְהַשְׁאִיר לָנוּ
פְּלֵיטָה ׀ וְלָתֵת ׀ לָנוּ ׀ יָתֵד ׀ בִּמְקוֹם
קָדְשׁוֹ ׀ לְהָאִיר עֵינֵינוּ ׀ אֱלֹהֵינוּ
וְלִתְּתֵנוּ ׀ מִחְיָה ׀ מְעַט ׀ בַּעֲבְדָתֵנוּ׃ כִּי
עֲבָדִים ׀ אֲנָחְנוּ ׀ וּבַעֲבְדָתֵנוּ ׀ לֹא
עֲזָבָנוּ אֱלֹהֵינוּ ׀ וַיֵּט עָלֵינוּ חֶסֶד לִפְנֵי
מַלְכֵי פָרַס ׀ לָתֵת ׀ לָנוּ ׀ מִחְיָה לְרוֹמֵם
אֶת־בֵּית ׀ אֱלֹהֵינוּ ׀ וְלַעֲמִיד ׀ אֶת
חָרְבָתָיו ׀ וְלָתֵת ׀ לָנוּ ׀׀ גָּדֵר ׀׀ בִּיהוּדָה
וּבִירוּשָׁלִָם׃ ׀ וְעַתָּה ׀ מָה ׀ נֹאמַר
אֱלֹהֵינוּ ׀ אַחֲרֵי ׀׀ זֹאת ׀ כִּי ׀ עָזַבְנוּ
מִצְוֹתֶיךָ׃ ׀ אֲשֶׁר ׀ צִוִּיתָ ׀ בְיַד ׀ עֲבָדֶיךָ
הַנְּבִיאִים ׀ לֵאמֹר ׀ הָאָרֶץ ׀ אֲשֶׁר
אַתֶּם ׀ בָּאִים ׀ לְרִשְׁתָּהּ ׀׀ אֶרֶץ ׀ נִדָּה הִיא
בְּנִדַּת ׀ עַמֵּי ׀ הָאֲרָצוֹת ׀ בְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם
אֲשֶׁר ׀ מִלְאוּהָ ׀ מִפֶּה ׀ אֶל־פֶּה ׀ בְּטֻמְאָתָם׃
וְעַתָּה ׀ בְּנוֹתֵיכֶם ׀ אַל־תִּתְּנוּ ׀ לִבְנֵיהֶם
וּבְנוֹתֵיהֶם ׀ אַל־תִּשְׂאוּ ׀ לִבְנֵיכֶם ׀ וְלֹא
תִדְרְשׁוּ ׀ שְׁלֹמָם ׀ וְטוֹבָתָם ׀ עַד־עוֹלָם
לְמַעַן ׀ תֶּחֶזְקוּ ׀ וַאֲכַלְתֶּם ׀׀ אֶת ׀ טוּב
הָאָרֶץ ׀ וְהוֹרַשְׁתֶּם ׀ לִבְנֵיכֶם ׀׀ עַד
עוֹלָם׃ ׀ וְאַחֲרֵי ׀ כָּל ׀ הַבָּא ׀ עָלֵינוּ ׀ בְּעַד
מַעֲשֵׂינוּ ׀ הָרָעִים ׀ וּבְאַשְׁמָתֵנוּ
חַגְדְּלָה ׀׀ כִּי ׀׀ אַתָּה ׀ אֱלֹהֵינוּ ׀ חָשַׂכְתָּ
מִלֵּטָה ׀ מַעֲוֹנֵינוּ ׀ וְנָתַתָּה ׀ לָנוּ ׀ פְּלֵיטָה
כַּזֹּאת׃ ׀ הֲנָשׁוּב ׀ לְהָפֵר ׀ מִצְוֹתֶיךָ
וְלִהְתֶחַתֵּן ׀ בְּעַמֵּי ׀ הַתּוֹעֵבוֹת ׀ הָאֵלֶּה
הֲלוֹא ׀ תֶאֱנַף ׀ בָּנוּ ׀׀ עַד ׀׀ כַּלֵּה ׀ לְאֵין
שְׁאֵרִית ׀׀ וּפְלֵיטָה׃ ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל ׀ צַדִּיק ׀ אַתָּה ׀ כִּי ׀ נִשְׁאַרְנוּ
פְלֵיטָה ׀ כַּהַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׀ הִנֵּנוּ ׀ לְפָנֶיךָ
בַּאֲשָׁמֹתֵינוּ ׀ כִּי־אֵין ׀ לַעֲמוֹד

'et in iniqtatib⁹ nr̄is⁹ tradi
tī sum⁹ ipi & reges nr̄i:
& sacerdotes nr̄i ⁴ in ma
nu⁹ regū terrarū: & in gla
diū & ⁴ in captiuitate & in
rapinā⁸ & in cōfusionē⁹ vul
tus: ¹ sicut & die⁸ hac. ¹ Et
nūc ⁹ q̄si ad pax & ⁹ momē
tum facta ē ⁹ de ⁹ catio nr̄a
⁹ apud ⁹ dñm ⁹ deū nr̄m ¹ vt
dimittere⁹ tur ⁹ nob⁹ rēliqe:
'& daretur ⁹ nobis ⁹ paxill⁹
⁹ in loco ⁹ fcto ei⁹: & ⁹ illumi
naret ⁹ oculos nr̄os ⁹ de ⁹ nr̄
⁸ & daret nobis ⁹ vitā ⁹ modi
cā ⁴ in seruitute nr̄a: ¹ quia
⁹⁹ seruī ⁹⁹ sumus ⁹ & in seruī
tute nostra ⁸ non ∞∞∞∞
⁹ dereliqt nōs ⁹ de ⁹ nr̄: ⁸ & in
clinauit ¹ sup nos ⁹⁹ mia ⁴ co
rā ⁹ rege ¹ persarū: ¹ vt daret
⁹ nobis ⁹ vitā & ⁹ sublimaret
⁹ domum ¹ dei nr̄i: ⁸ & ex
trueret ∞∞∞∞∞∞∞∞
¹ solitudines eius: ⁸ & daret
¹ nobis ⁹⁹ sepem ⁹ in iuda ∞
⁹ & hierusalem. ¹ Et nunc
⁹ quid ¹ dicemus domine
⁹ deus noster ¹ post ⁹⁹ hec?
¹ Quia ¹ dereliquimus ∞
⁹ mādata tua ⁹ que ⁹ precepi
sti ⁴ in manu ⁹ ſeruo⁹ tuo⁹
¹ prophetarum: ¹ dicens.
⁸ Terra ad ⁹ quam ∞∞∞
'vos ⁴ ingredimini ¹ vt pos
sideatis ea: ⁹⁹ terra ⁹ inunda
⁹ est ⁹ ux ta imūdicia ⁹ ppl'o
rū ceterarū ⁹ q ⁹ ⁴ trarū ⁹ abo
minatiōb⁹ eo⁹ ⁹ q ⁹ reple
uerūt ea ⁴ ab ore ¹ vsq; ad
⁹ os ⁹ coinquatōe sua. ⁹ Nūc
ergo ⁹ filias vr̄as ⁹ ne ⁹ detis
¹ filius eorū: ⁸ & filias eo⁹
⁹ ne ⁹ accipiatis ⁸ filiis vr̄is:
⁸ & nō ⁹ q ⁴ ratis ⁸ pacē eorū
⁹ & ¸ pspitatē eorū ⁹ vsq; in
⁹ eternū ¹ vt ⁸ cōfortemini
'& comedatis ⁹ q̄ ⁹ bona ſūt
¹ terre: ¹ & heredes habea
tis ⁸ filios vestros ⁹ vsq; in
⁹ seculum. ⁸ Et post ⁹ omnia
⁹ que venerunt ⁸ super nos
⁹ in operibus nostris ⁹ pessi
mis ⁸ & in delicto nostro
'magno: ⁹⁹ quia ⁹⁹ tu ⁸ deus
noster ⁹ liberasti nos ∞∞
⁹ de iniquitate nostra ⁹ &
dedisti ⁹ nobis ⁹⁹ salutem ∞
⁹ sicut ē hodie: ¹ vt nō con
uerteremur: ¹ & irrita face
remus ⁹ mādata tua: ¹ neq;
matrimonia iūgeremus
⁹ cū pplis ⁹ abominatiōnū
⁹ istarū. ⁹ Nūqd ⁸ irat⁹ es ⁹ no
bis ¹ vsq; ad ⁹ cōſūmationē:
'ne dimitteres nobis ⁹⁹ re
liquas ⁹ ad salutē? ⁹ Dñe ⁹ de⁹
⁹ isr̄l ⁸ ust⁹ es ⁹ tu: ¹ qñ ⁹ dere
licti ſumus ⁹ q saluari emur
¹ sicut die⁸ hac. ⁸ Ecce ⁹ corā
te sumus ⁹ in delicto nr̄o.
'Non enim ¹ stari potest

τ iniquitatib⁹ nr̄is traditi sumus nos τ re
κὰι ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς κὰι οἱ βα
ges nr̄i τ sacerdotes nr̄i in manibus regū
σιλεῖς ἡμῶν κὰι οἱ ἱερεῖς ἡμῶν ἐν χερσὶ βασιλέων
gentiū in gladio τ in captiuitate τ in rapina
ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ κὰι ἐν αἰχμαλωσίᾳ κὰι ἐν ἁρπα=
τ in cōfusione vultus nr̄i: sicut dies hec.
γῇ κὰι ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
τ nūc q̄si parū mānsuefactus est nobis dñs deus
κὰι νῦν ὡς βραχὺ ἐπιεικεύσατο ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς
noster vt dimitteret nos in salutē: τ daret no
ἡμῶν τοῦ καταλιπεῖν ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν, κὰι δοῦναι=
bis firmamentū in loco sanctificationis eius: vt illumi
μὶν σήγμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ τοῦ φω=
naret oculos nr̄os: τ daret vitā mo
τίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, κὰι δοῦναι ζωοποίησιν μι=
dicā in seruitute nr̄a: quia seruī sumus. τ
κρὰ ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν, ὅτι δοῦλοι ἐσμέν. κὰι
in seruitute nr̄a nō dereliquit nos dñs
ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς κύριος ὁ
deus noster: τ inclinauit sup nos mīam corā
θεὸς ἡμῶν, κὰι ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασι
gib⁹ persar⁹: vt daret nobis vīuificationē: τ subli
λέων περσῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τοῦ ὑψῶ
maret tpi domū dei nr̄i: τ erigeret
σαι αὐτοὺς χρὸν δόμον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, κὰι ἀνορθῶσαι
deserta eius: τ daret nobis sepē in
τὰ ἔρημα αὐτοῦ, κὰι τοῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν
iuda τ hierusalē. τ nūc dd dicemus deus nr̄
Ἰούδᾳ κὰι ἱερουσαλήμ. κὰι νῦν τί ἐροῦμεν ὁ θεὸς ἡμῶν
post hec: qñ dereliquimus precepta tua
μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν τὰς ἐντολάς σου
q̄ dediſti nobis in manu ſuoꝝ ꝓpho
ἃς ἔδωκας ἡμῖν ἐν χειρὶ τῶν δούλων σου τῶν προ
phetar⁹ dicēs: terra in quā ingredimini ibi vt hereā
φητῶν λέγων, ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονο=
tis ea: terra cōmota est in cōmotione
μῆσαι αὐτήν, γῆ μετακινουμένη ἐστὶν ἐν μετακινήσει
ꝓpter⁹ terras abominationū⁹ eor⁹ q̄bus repleuerūt
λαῶν τῶν γαιῶν βδελύγμασιν αὐτῶν ὧν ἔπλησαν
eam ab ore in os in immūdiciis eor⁹.
αὐτὴν ἀπὸ στόματος ἐπὶ στόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν.
τ nūc filias vr̄as nō detis filiis
κὰι νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶσητε τοῖς υἱοῖς
eor⁹: τ a filiabus eor⁹ ne accipiatis
αὐτῶν, κὰι ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε
filijs vr̄is: τ ne queratis pacē eor⁹ τ
τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, κὰι οὐκ ἐκζητήσετε εἰρήνην αὐτῶν κὰι
bonū eor⁹ vsq; in eternū: vt cōfortemini τ come
ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἐνισχύσητε κὰι φάγη
datis bona terre: τ ꝑsorte dimittatis filijs
τε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, κὰι κληροδοθήσητε τοῖς υἱοῖς
vr̄is vsq; in eternū. τ post omne qđ venit super
ὑμῶν ἕως αἰῶνος. κὰι μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡ=
nos in operibus nr̄is pessimis τ in deli
μᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονηροῖς κὰι ἐν πλημ
cto nr̄o magno: quia tu deus noster leua
μελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι σὺ ὁθεὸς ἡμῶν ἐκούφι=
uisti nostras iniquitates: τ dedisti nobis salutē: ꝙ
σας ἡμῶν τὰς ἀνομίας, κὰι ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν, ὅτι
cōuersi sumus dissipare mādata tua: et matrimo
ἐπεστρέψαμεν διασκεδάσαι τὰς ἐντολάς σου, κὰι ἐπιγαμ
nia iūgere cū ꝑpl⁹ terrar⁹ istar⁹. nūqd irritatus es tu
βρεῦσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν τούτων· μὴ παροξυνθῆς ἐν
nobis vsq; in cōsūmatione ne esset reliquiæ τ sal
ἡμῖν ἕως συντελείας τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα κὰι δια
uū. dne deus israel tustus es tu: qñ relicti su
σῳζόμενοι· κύριε ὁθεὸς ἰσραὴλ δίκαιος σύ, ὅτι κατελείφ
mus salui sicut dies hec. ecce nos omnes
θημεν διασῳζόμενοι ὡς ἡμέρα αὕτη· ἰδοὺ ἡμεῖς πάντες
coram te in delictis nr̄is: quia nō est stare
ἐναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι σῆναι

coram te sup hoc.
ἐνώπιόν σου ἐπὶ τούτῳ.

Ca.10.

Cap. x. בָּכֶל ׀ יֶרֶה

Θς ׀ postq̄ orauit esdras τ postq̄ cōfessus est⁹ e
Καὶ ὡς προσηύξατο ἔσδρας καὶ ὡς ἐξηγόρευσε
plorās τ cadens cora domo dei: collecti
κλαίων καὶ προσπίπτων ἐνώπιον οἴκου τοῦ θεοῦ, συνήχ
sunt ad eū de israel cetus multus ni
θησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφό=
mis: viri τ mulieres τ adolescētuli. quia flem
δρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι· ὅτι κλαυθμῷ
magno flerat pplus. τ respōdit sechenias filī
μεγάλῳ ἔκλαυσεν ὁλαός. καὶ ἀπεκρίθη σεχενίας υἱὸς
ieiel de filijs elā: τ dixit esdre: nos pua
ἰεϊὴλ ἀπὸ υἱῶν ηλάμ, καὶ εἶπε τῷ ἔσδρα, ἡμεῖς ἠθε=
ricati sum⁹ in deū nr̄m: τ duximus vxores alie
τήσαμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλ
nas de ꝑplis terre. τ nūc est spes
λοτρίας ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ἔστιν ἐλπὶς τῷ
israel sup hoc: τ nūc ꝑcutiamus fedus
Ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ, καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ
deo ipso ad ejiciendū oēs mulieres τ gent:
θεῷ ἡμῶν ἐξαγαγεῖν πάσας τὰς γυναῖκας καὶ τὰ γενώ
ta ex eis in cōſilio dñi: τ cop q timētiū in
μενα ἐξ αὐτῶν ἐνβουλὴ κυρίου, καὶ τῶν τρεμόντων ἐν
mādatis dei nr̄i: τ fiat sic ter: fiat: surge.
ἐντολαῖς θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω, ἀνάστηθι.
quia sup te verbū: τ nos tecū: cōfortare τ
ὅτι ἐπὶ σὲ τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ, κραταιοῦ καὶ
fac. τ surrexit esdras τ adiurauit principes sacer
ποίησον. καὶ ἀνέστη ἔσδρας καὶ ὥρκισε τοὺς ἀρχέντας τῶν ἱε
dotū τ leuitas τ omnē israel: vt faceret fm
ρέων καὶ λευίτας καὶ πάντα Ἰσραήλ, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ
verbū hoc: τ iurauerūt. τ surrexit esdras a fa
ῥῆμα τοῦτο, καὶ ὤμοσαν. καὶ ἀνέστη ἔσδρας ἀπὸ προσώ
cie domus dei: τ abijt in gazophylaciū io
που οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γαζοφυλάκιον Ἰω
anan filij elisub: τ mānsit ibi. panē nō comedit
αναν υἱοῦ ἐλισοὺβ καὶ ηυλίσθη ἐκεῖ· ἄρτον οὐκ ἔφαγεν
τ aquā nō bibit: qñ lugebat sup trāſgressione
καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ἐπὶ τῇ ἀσυνεσίᾳ τῆς
trāſmigrationis. τ miserūt voce in iuda τ in hierusa
ἀποικίας. καὶ παρήγγειλαν φωνὴν ἐν Ἰούδᾳ καὶ ἐν ἱερουσα
lē oibus filijs trāſmigrationis vt cōgregarē
λὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς ἀποικίας τοῦ συναθροισθῆ=
tur in hierusalē. oīs q̄ nō venerit in tribus die
ναι εἰς ἱερουσαλήμ, πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέ
bus q̄sēdmodū cōſilij principū. τ ſento
ρας ὡς ἂν ἡ βουλὴ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέ=
rū: anathemat⁹ habitur⁹ omnis substātia eius: τ
ρων, ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ, καὶ
ipse abijcietur de cetu trāſmigrationis. τ
αὐτὸς ἀλλοτριωθήσεται ἀπὸ ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας. καὶ
cōgregati sūt oēs viri iuda τ bēiamin in hie
συνήχθησαν πάντες ἄνδρες Ἰούδα καὶ Βενιαμὶν εἰς Ἰε
rusalē in tribus diebus: ipse mēsis nonus.
ρουσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας, οὗτος ὁ μὴν ὁ ἔνατος·
in vicelima mēsis sedit oīs pplus in platea
ἐν τῇ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ
domꝰ dei in tremore pro verbo: τ ob
οἴκου τοῦ θεοῦ ἐν τρόμῳ περὶ τοῦ ῥήματος, καὶ ἀπὸ
hieme. τ surrexit esdras sacerdos τ dixit
τοῦ χειμῶνος. καὶ ἀνέστη ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ εἶπε
ad eos: vos trāſgressi estis: τ duxistis
πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς ἠσυνετήκατε, καὶ ἐκαθίσατε
vxores alienas vt adderetis sup delī
γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι ἐπὶ πλημμε=
ctū israel. τ nūc date laudē dño deo
λείαν Ἰσραήλ. καὶ νῦν δότε αἴνεσιν κυρίῳ τῷ θεῷ
patrū nr̄oꝝ: τ facite placitū eius
τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεστὸν ἐνώπι
eo: τ separamini
ον αὐτοῦ, καὶ διαλάβητε

Sle ergo orante esdra & ꝑfitente eo:
& flente & iacente ante
templum dei: collectus
est ad eum ∞∞∞∞∞∞∞∞
de israel cetus grandis
nimis virorum ∞∞∞
& mulierum & pueror.
Et fleuit populꝰ multo
fletu. Et rndit sechenias
as filius iehihel de filiis
helam: & dixit eidre.
Nos prenaricati sumus
in deum nr̄m & duxi
mus vxores alienigenas
de populis terre. Et
nunc ſ est penitentia ∞
in israel super hoc: per
cutiamus ∞∞∞∞∞∞∞∞
fedus cū deo nr̄o vt pro
ciam⁹ vniuersas vxores
& eos q de his nati sunt.
Juxta volūtatem dñi &
eorū qui tenēt preceptū
dñi dei nr̄i: fm legē fiat.
Surge: tuū est discerne
re: nos ⁊ crimus tecum.
Cōfortare & fac. Surre
xit ergo esdras & adiura
uit principes sacerdotū
& leuitas & omnē israel
vt ſ faceret fm verbū hoc
Et iurauerūt. Et surrexit
esdras ante domū dei:
& abiit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ad cubiculū iohannā ſ fi
lii elisib: & ingressus est
illuc. Panē nō comedit
& aquā nō bibit. Luge
bat ei trāſgressionē eorū
q venerāt de captiuitate.
Et missa ē vox in iuda
& hierusalē oibus filijs
trāſmigrationis vt cōgre
garētur in hierl: & oīs
qui non venerit in tri
bus diebus ∞∞∞∞∞∞∞∞
iuxta cōſilū principū & se
mo: auferetur vniuer
sa substātia ei: & ipe abi
cietur de cetu trāſmigrationis. Cōuenerūt igitur
oēs viri iuda & bēiamin in hierusalē tribus die
bus: ipse est ∞∞∞∞∞∞∞∞
nonus vicesima
die mensis ∞∞∞∞∞∞∞∞
& sedit omnis populus
in platea domus dei ∞
tremētes pro peccato
& pluuiis. ∞∞∞∞∞∞∞∞
Et surrexit esdras facer
dos & dixit ad eos. ∞∞∞
Vos trangressi estis & ׳
duxistis vxores ∞∞∞∞
alienigenas vt adderetis
super delictum israel.
Et nunc date confessio
nem domino deo ∞∞∞∞
patrū vroꝝ & facite placitum eius: & separamini

וְעַזְרָא ׀ הִתְוַדֶּה ׀ בֹּכֶה ׀ וּמִתְנַפֵּל ׀ לִפְנֵי
בֵּית ׀ הָאֱלֹהִים ׀ נִקְבְּצוּ ׀ אֵלָיו
מִיִּשְׂרָאֵל ׀׀ קָהָל ׀׀ רַב ׀ מְאֹד ׀ אֲנָשִׁים
וְנָשִׁים ׀ וִילָדִים ׀ כִּי ׀ בָכוּ ׀ הָעָם ׀׀ הַרְבֵּה
בֶּכְיָה ׀ וַיַּעַן ׀ שְׁכַנְיָה ׀ בֶּן ׀ יְחִיאֵל ׀ מִבְּנֵי
עֵילָם ׀ וַיֹּאמֶר ׀ לְעֶזְרָא ׀ אֲנַחְנוּ ׀ מָעַלְנוּ
בֵּאלֹהֵינוּ ׀ וַנֹּשֶׁב ׀ נָשִׁים ׀ נָכְרִיּוֹת ׀ מֵעַמֵּי
הָאָרֶץ ׀ וְעַתָּה ׀ יֵשׁ ׀ מִקְוֶה ׀ לְיִשְׂרָאֵל ׀ עַל ׀ זֹאת׃
וְעַתָּה ׀ נִכְרֹת ׀ בְּרִית ׀ לֵאלֹהֵינוּ ׀ לְהוֹצִיא ׀ כָּל ׀ נָשִׁים
וְהַנּוֹלָד ׀ מֵהֶם ׀ בַּעֲצַת ׀ אֲדֹנָי ׀ וְהַחֲרֵדִים
בְּמִצְוַת ׀ אֱלֹהֵינוּ ׀ וְכַתּוֹרָה ׀׀ תֵּעָשֶׂה ׀׀ ׃
קוּם ׀ כִּי ׀ עָלֶיךָ ׀ הַדָּבָר ׀ וְאֲנַחְנוּ ׀ עִמָּךְ
חֲזַק ׀ וַעֲשֵׂה׃ ׀ וַיָּקָם ׀ עֶזְרָא ׀ וַיַּשְׁבַּע ׀ אֶת
שָׂרֵי ׀ הַכֹּהֲנִים ׀ הַלְוִיִּם ׀ וְכָל ׀ יִשְׂרָאֵל
לַעֲשׂוֹת ׀ כַּדָּבָר ׀ הַזֶּה ׀ וַיִּשָּׁבְעוּ׃ ׀ וַיָּקָם
עֶזְרָא ׀ מִלִּפְנֵי ׀ בֵּית ׀ הָאֱלֹהִים ׀ וַיֵּלֶךְ
אֶל־לִשְׁכַּת ׀ יְהוֹחָנָן ׀ בֶּן ׀ אֶלְיָשִׁיב ׀ וַיֵּלֶךְ
שָׁם ׀ לֶחֶם ׀ לֹא ׀ אָכַל ׀ וּמַיִם ׀ לֹא ׀ שָׁתָה
כִּי ׀ מִתְאַבֵּל ׀ עַל ׀ מַעַל ׀ הַגּוֹלָה׃ ׀ וַיַּעֲבִירוּ
קוֹל ׀ בִּיהוּדָה ׀ וִירוּשָׁלִַם ׀ לְכָל ׀ בְּנֵי
הַגּוֹלָה ׀ לְהִקָּבֵץ ׀׀ יְרוּשָׁלִָם׃ ׀ וְכֹל
אֲשֶׁר ׀ לֹא ׀ יָבוֹא ׀ לִשְׁלֹשֶׁת ׀ הַיָּמִים
כַּעֲצַת ׀ הַשָּׂרִים ׀ וְהַזְּקֵנִים ׀ יֻחְרַם ׀ כָּל
רְכוּשׁוֹ ׀ וְהוּא ׀ יִבָּדֵל ׀׀ מִקְּהַל ׀ הַגּוֹלָה׃
וַיִּקָּבְצוּ ׀ כָּל ׀ אַנְשֵׁי ׀ יְהוּדָה ׀ וּבִנְיָמִן
יְרוּשָׁלִַם ׀׀ לִשְׁלֹשֶׁת ׀ הַיָּמִים ׀ הוּא
חֹדֶשׁ ׀ הַתְּשִׁעִי ׀ בְּעֶשְׂרִים ׀ בַּחֹדֶשׁ
וַיֵּשְׁבוּ ׀ כָּל ׀ הָעָם ׀ בִּרְחוֹב ׀ בֵּית ׀ הָאֱלֹהִים
כַּרְעִדִים ׀ עַל ׀׀ הַדָּבָר ׀׀ וּמֵהַגְּשָׁמִים׃
וַיָּקָם ׀ עֶזְרָא ׀ הַכֹּהֵן ׀ וַיֹּאמֶר ׀ אֲלֵהֶם
אַתֶּם ׀׀ מְעַלְתֶּם ׀ וְהוֹשַׁבְתֶּם ׀ נָשִׁים
נָכְרִיּוֹת ׀ לְהוֹסִיף ׀ עַל ׀ אַשְׁמַת ׀ יִשְׂרָאֵל׃
וְעַתָּה ׀ תְּנוּ ׀ תּוֹדָה ׀ לַיהוָה ׀ אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיכֶם ׀ וַעֲשׂוּ ׀׀ רְצוֹנוֹ ׀׀ וְהִבָּדְלוּ

בֶּן הַלּוֹחֵשׁ שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ
יְרוּשָׁלִָם הוּא וּבְנוֹתָיו׃ אֵת שַׁעַר גַּיְא
הַגַּיְא הֶחָזִיק חָנוּן וְיוֹשְׁבֵי זָנוֹחַ הֵמָּה
בָּנוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ דְּלָתֹתָיו מַנְעוּלָיו בְּרִיחָיו
וּבְרִיחָיו וְאֶלֶף אַמָּה בַּחוֹמָה עַד
שַׁעַר הַשְּׁפוֹת׃ וְאֵת שַׁעַר אַשְׁפּוֹת
הֶחֱזִיק מַלְכִּיָּה בֶן רֵכָב חֲצִי
שַׂר פֶּלֶךְ בֵּית הַכֶּרֶם הוּא יִבְנֶנּוּ בָּנָה
וַיַּעֲמִיד דְּלָתֹתָיו מַנְעוּלָיו בְּרִיחָיו׃ עַמּוּד
וְאֵת שַׁעַר הָעַיִן הֶחֱזִיק שַׁלּוּן בֶּן
כָּל חֹלֶה שַׂר פֶּלֶךְ הַמִּצְפָּה הוּא
יְבַנֶּנּוּ וְיסַלְּלֶנּוּ וַיַּעֲמִידוּ דְּלָתֹתָיו מַנְעוּלָיו
מְנַעֲלָיו וּבְרִיחָיו וְאֵת חוֹמַת
בְּרֵכַת הַשֶּׁלַח לְגַן הַמֶּלֶךְ וְעַד
הַמַּעֲלוֹת הַיֹּרְדוֹת מֵעִיר דָּוִד׃ אַחֲרָיו עָלָה
הֶחֱזִיק נְחֶמְיָה בֶן עַזְבּוּק שַׂר חֲצִי שׁוּר חֲצָה
פֶּלֶךְ בֵּית צוּר עַד נֶגֶד קִבְרֵי דָוִד
וְעַד הַבְּרֵכָה הָעֲשׂוּיָה וְעַד בֵּית עָשָׂה
הַגִּבֹּרִים׃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ הַלְוִיִּם חָזָק
רְחוּם בֶּן בָּנִי עַל יָדוֹ הֶחֱזִיק חֲשַׁבְיָה
שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ קְעִילָה לְפַלְכּוֹ׃
אַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ אֲחֵיהֶם בַּוַּי בֶּן חֲנָדָד
שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ קְעִילָה׃ וַיְחַזֵּק
עַל יָדוֹ עֵזֶר בֶּן יֵשׁוּעַ שַׂר הַמִּצְפָּה
מִדָּה שְׁנִית מִנֶּגֶד עֲלֵית הַנֶּשֶׁק לְמִקְצוֹעַ
הַנִּבְרִים׃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ הַלְוִיִּם חָזָק
אַחֲרָיו הֶחֱזִיק עֲזַרְיָה בֶן

filius aloes priceps medie partis vici hierusalem ipse & filie eius. Et portam vallis edificauit annũ & habitatores zanoe: ipsi edificauerũt eã: & statuerunt valuas eius & seras & vectes: & mille cubitos in muro usq; ad portam sterquilinii. Et portã sterquilinii edificauit melchias filius rechab princeps vici bethachara. Ipse edificauit eam & statuit valuas eius & seras & vectes. Et portam fontis edificauit sellum filius colozai princeps pagi maspha. Ipse edificauit eam & texit: & statuit valuas eius & seras & vectes & muros piscine syloe in hortum regis: & usq; ad gradus qui descendũt de ciuitate dauid. Post eum edificauit neemias filius azboch princeps dimidie partis vici bethsur: usq; contra sepulchrũ dauid & usq; ad piscinã q̃ grãdi opere cõstructa est: & usq; ad domũ fortiũ. Post eum edificauerũt leuite: reum filii benni. Post eum edificauit asebias princeps dimidie partis vici ceile in vico suo. Post eũ edificauerũt fratres eor̃ bechui filii enebad princeps dimidie partis ceile. Et edificauit iuxta eum azer filius iosue princeps maspha mensuram secundam: contra ascensum firmissimi anguli. Post eum in monte edificauit baruch filius zachai mensuram secundam: ab angulo usq; ad portam domus eliasib sacerdotis magni. Post eum edificauit meremuth filius vrie filii atthus mensuram secundam: a porta domus eliasib donec extenderetur domus eliasib. Et post eum edificauerunt sacerdotes viri de cãpestribus iordanis. Post eos edificauit beniamin & asub contra domũ suam. Et post eos edificauit azarias filius

υἱὸς σαλὼμ ἄρχων ἡμίσους πόλεως ἱερουσαλήμ. ipse & filie eius. portã valuerunt & habitatores zanoe. ipsi ἐκράτησαν. ἀνὼν καὶ οἱ κατοικοῦντες ζανώ, ipsi edificauerũt eã: & statuerũt valuas eius: ἀυτοὶ ὠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, & seras eius: & vectes eius: & mille cubiti in muro usq; ad portã sterquilinii. & χεῖς ἐν τῷ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας. καὶ portã sterquilinii tenuit melchias filius rechab: princeps vici bethachara ipse & filii χαβ, ἄρχων πόλεως βηθαχχαρὰμ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ eius. & cooperuerũt eã: & statuerũt valuas eius: αὐτοῦ. καὶ ἐσκέπασαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς, & seras eius: & vectes eius. at portã καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. τὴν δὲ πύλην τῆς fontis munuit solon filius chaleze: princeps partis πηγῆς ἰσφαλίσατο σολὰν υἱὸς χαλεζέ, ἄρχων μέ tis maspha: ipe edificauit eã & texuit eã: & statuit valuas eius & vectes & seras & vectes & muros piscine syloe in hortum regis: & usq; ad gradus qui descendũt de ciuitate dauid. Post eum edificauit neemias filius azboch princeps dimidie partis vici bethsur: usq; contra sepulchrũ dauid & usq; ad piscinã q̃ grãdi opere cõstructa est: & usq; ad domũ fortiũ. Post eum edificauerũt leuite: reum filii benni. Post eum edificauit asebias princeps dimidie partis vici ceile in vico suo. Post eũ edificauerũt fratres eor̃ bechui filii enebad princeps dimidie partis ceile. Et edificauit iuxta eum azer filius iosue princeps maspha mensuram secundam: contra ascensum firmissimi anguli. Post eum in monte edificauit baruch filius zachai mensuram secundam: ab angulo usq; ad portam domus eliasib sacerdotis magni. Post eum edificauit meremuth filius vrie filii atthus mensuram secundam: a porta domus eliasib donec extenderetur domus eliasib. Et post eum edificauerunt sacerdotes viri de cãpestribus iordanis. Post eos edificauit beniamin & asub contra domũ suam. Et post eos edificauit azarias filius

ρου κωμὴ τῶ πρὸς κήπου τάφου δαυίδ, καὶ ἕως τῆς κολυμ
βήθρας τῆς γεγονυίας καὶ ἕως οἴκου τῶν δυνατῶν. καὶ
μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ λευῖται, ῥαοὺμ υἱὸς βανέα. ἐπὶ
manũ eius tenuit asabias priceps dimidii vi
χείρα αὐτοῦ ἐκράτησεν ἀσαβίας ἄρχων ἡμίσους πόλε
ci ceela in vico suo. & post eũ tenuit
χώρου κεηλὰ τῶ πόλει αὐτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκρά
nuerũt fratres eor̃ babai filius ednaad: priceps di
τησαν ἀδελφοὶ αὐτῶν βαβαὶ υἱὸς ἐδναάδ, ἄρχων ἡμι
midii vici ceela. & tenuit ad manũ e
σους πόλεως κεηλά. καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα αὐ
ius azur filius iesu priceps maspha mẽsurã secun
τοῦ ἀζοὺρ υἱὸς ἰησοῦ ἄρχων τοῦ μασφὰ μέτρον δεύτε
dã ecõtrario ascẽsus armor cõtungẽtis
ρον ἐξεναντίας ἀναβάσεως τῶν ὅπλων τῆς συναπτούσης
in anguli. post in mõte eius tenuit baruch filii
εἰς τὴν γωνίαν. ὀπίσωεἰς τὸ ὄρος αὐτὸ ἐκράτησε βαρουχ υἱ
us zabu mẽsurã fecidã ab angulo usq; ad portã dom
ὸς ζαβοὺ μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως θύρας οἴκου
eliasub facerdotis magni. & post eũ
ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. καὶ μετ' αὐτὸν
tenuit meramoth filius vria filii accos mẽsurã se
ἐκράτησε μεραμὼθ υἱὸς οὐρία υἱοῦ ἀκκὼς μέτρον δεύ
cundã a porta domus eliasub usq; ad cõsummationẽ do
τερον ἀπὸ θύρας οἴκου ἐλιασοὺβ ἕως συντελείας οἴκ
mus eliasub. & post eũ tenuerũt sacerdotes vi
που ἐλιασούβ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς ἄν
ri achechar. & post eũ tenuit beniamin &
δρες ἀχεχάρ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε βενιαμὶν καὶ
asub cõtra domũ suã. & post eos te
ἀσουβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν. καὶ μετ' αὐτοὺς ἐκρά
nuit azarias filius
τησεν ἀζαρίας υἱὸς

maasee filii ananie iuxta domũ suã. & post
μαασέου υἱοῦ ἀναψίου ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ. καὶ με
eũ tenuit baani filius ennadad mẽsurã sece
τ' αὐτὸν ἐκράτησε βαανὶ υἱὸς ἐναδὰδ μέτρον δεύ
dũ: a domo azarie usq; ad angulũ &
τερον, ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀζαρίου ἕως τῆς γωνίας καὶ
usq; ad flexurã phalali filii vzai: cõtra
ἕως τῆς καμπῆς φαλάλι υἱοῦ ὀυζαί, ἐξεναντίας τῆς
angulũ & turrim eminentem de domo
γωνίας καὶ τοῦ πύργου τοῦ ἐξέχοντος ἐκ τοῦ οἴ
regis excelsa atrij carce
κου τοῦ βασιλέως ἀνώτερος τῆς αὐλῆς τῆς φυλα
ris. & post eũ phadaia filii phoros. & na
κῆς. καὶ μετ' αὐτὸν φαδαία υἱὸς φόρος. καὶ οἱ να
thinei erãt habitantes in ophal usq; ad contra hor
θινεῖοι ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῶ ὀφὰλ ἕως ἀπεέναντι κή
tã porte & ad orientẽ: & turris
που πύλης τοῦ ὕδατος εἰς ἀνατολὰς, καὶ ὁ πύργος ὁ
eminẽs. & post eũ tenuerũt thecuitæ mẽsurã
ἐξέχων. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ θεκωείμ μέτρον
secundã ab regione turris magne
δεύτερον ἐξεναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγάλου τοῦ
eminẽtis: & usq; ad murũ ophla. fu
ἐξέχοντος, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ ὀφλὰ. ἀνάτε
pra portã equoꝝ tenuerũt sacerdotes: vir cõ
ρω πύλης τῶν ἵππων ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξέ
tra domũ suã. & post eũ tenuit sa
ναντίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε σα
doc filii emmer cõtra domũ suã. & post
δὼκ υἱὸς ἐμμὴρ ἐξεναντίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ' αὐ
eũ tenuit samaia filii sechenia custos por
τὸν ἐκράτησε σαμαία υἱὸς σεχενία φύλαξ τῆς πύ
te orientis. & post eũ tenuit ananias
λης τῆς ἀνατολῆς. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν ἀναίας
filii selemia: & anon filii seleph sextus mẽsurã
υἱὸς σελλεμία, καὶ ἀνὰν υἱὸς σελὲφ ὄγδοος μέτρον
secundã. & post eũ tenuit mesollã filius
δεύτερον. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε μεσολλὰμ υἱὸς
barachie cõtra gazophylacium suũ. & post
βαραχίου ἐξεναντίας γαζοφυλακίου αὐτοῦ. καὶ με
eũ tenuit melchias filius farephi usq; ad
τ' αὐτὸν ἐκράτησε μελχίας υἱὸς τοῦ σαρεφὶ ἕως
domũ nathineoꝝ & negotiatoꝝ cõtra por
οἴκου τῶν ναθινεὶμ καὶ τῶν μεταβολῶν ἀπέναντι πυ
tã cõsideratiõnis: & usq; ad ascensum fle
λης τῆς ἐπισκέψεως, καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμ
xure. & intra ascensum porte ouĩ
πῆς. καὶ ἀναμέσον τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης τῆς προβα
ne tenuerũt fabri & negociatores.
τικῆς ἐκράτησαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ μεταβολοι. Ca. 4.

Factũ est quãdo audiuit sanaballat & nos
Καὶ ἐγένετο ὡνίκα ἤκουσε σαμβαλλὰτ ὅτι ἡμεῖς
edificaremus murũ: & molestũ fuit ei: & ira
οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῶ, καὶ ὠρ
tus est multũ: & subsannabat in iudeos. &
γίσθη ἐπισφόδρα, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους. καὶ
dixit coram fratribus suis & exercitui sa
εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ τῆς δυνάμεως σα
maríe: & dixit: quid imbecilles isti faciũt
μαρείας, καὶ εἶπεν, τί οἱ δυδαμινοὶ οὗτοι ποιοῦσιν οἱ
iudei: nũquid dimittemus eos: nũqd sacrificant: nũqd
ἰουδαῖοι; μὴ καταλείψομεν αὐτούς; ἆρα θυσιάσουσιν; ἆρα
poterũt & hodie sanabũt lapides pulꝝ
δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰασοῦσι τοὺς λίθους μετὰ τ
puluis facti sunt cõbusti? & tobias ammani
χῶμα γενέσθαι καυσέντας; καὶ τωβίας ὁ ἀμμανί
tes prope eũ: & dixit ad eos: et
της ἐχόμενα αὐτοῦ; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, καίγε
isti edificãt: nõne ascẽdet vulpes
αὐτοὶ οἰκοδομοῦσιν, ὄυχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ
αὐτοὶ οἰκοδομοῦσιν, ὄυχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ

filius aloes princeps dimidii vici hierusalẽ,
υἱὸς σαλὼμ ἄρχων ἡμίσους πόλεως ἱερουσαλήμ.
ipse & filie eius. portã valuerunt
ἀυτὸς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ. τὴν πύλην τῆς φά
lis tenuerũt. ānun & habitatores zanoe
ραγγος ἐκράτησαν. ἀνοὺν καὶ οἱ κατοικοῦντες ζανώ,
ipsi edificauerũt eã: & statuerũt valuas eius:
ἀυτοὶ ὠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς,
& seras eius: & vectes eius: & mille cu
καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ χίλιοι πή
biti in muro usq; ad portã sterquilinii. &
χεις ἐν τῶ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας. καὶ
portã sterqlinij tenuit melchias filius re
τὴν πύλην τῆς κοπρίας ἐκράτησε μελχίας υἱὸς ῥε
chab: priceps vici bethachara ipse & filij
χάβ, ἄρχων πόλεως βηθαχχαρὰμ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ
eius. & cooperuerũt eã: & statuerũt valuas eius:
αὐτοῦ. καὶ ἐσκέπασαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς,
& seras eius: & vectes eius. at portã
καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. τὴν δὲ πύλην τῆς
fontis munuit solon filius chaleze: prieps par
πηγῆς ἰσφαλίσατο σολὰν υἱὸς χαλεζέ, ἄρχων μέ
tis maspha: ipe edificauit eã & te
ρους τῆς μασφά, αὐτὸς ἐξωκοδόμησεν αὐτὴν καὶ ἐσκέ
xit eã: & statuit valuas eius & ve
πασεν αὐτήν, καὶ ἔστησε τὰς θύρας αὐτῆς καὶ μοχ
ctes eius. & murũ piscine si
λοὺς αὐτῆς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς κολυμβήθρας τοῦ σι
los in hortũ regis & usq; ad gradus
λωὰκ εἰς τὸν κῆπον τ̃ βασιλέως καὶ ἕως τῶν βαθμῶν
qui descendit de ciuitate dauid. post eũ
τῶν καταβαινόντων ἀπὸ πόλεως δαυὶδ. ὀπίσω αὐτοῦ
tenuit neemias filius ezbuch princips dimidii vici
ἐκράτησε νεεμίας υἱὸς ἐζβοὺχ ἄρχων ἡμίσους πόλεως
bethsur usq; ad hortũ sepulchri dauid:
βηθσοὺρ ἕως κήπου τάφου δαυὶδ, καὶ ἕως τῆς κολυμ
nã q̃ facta erat & usq; ad domũ fortiũ. &
βήθρας τῆς γεγονυίας καὶ ἕως οἴκου τῶν δυνατῶν. καὶ
post eũ tenuerũt leuite: rafi filius bauea, ad
μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ λευῖται, ῥαοὺμ υἱὸς βανέα. ἐπὶ
manũ eius tenuit asabias priceps dimidii vi
χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν ἀσαβίας ἄρχων ἡμίσους πόλε
ci ceela in vico suo. & post eũ te
χώρου κεηλὰ τῶ πόλει αὐτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκρά
nuerũt fratres eor̃ babai filius edanad: priceps di
τησαν ἀδελφοὶ αὐτῶν βαβαὶ υἱὸς ἐδαάδ, ἄρχων ἡμι
midii vici ceela. & tenuit ad manũ e
σους πόλεως κεηλά. καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα αὐ
ius azur filius iesu priceps maspha mẽsurã secun
τοῦ ἀζοὺρ υἱὸς ἰησοῦ ἄρχων τοῦ μασφὰ μέτρον δεύτε
dã ecõtrario ascẽsus armor cõtungẽtis
ρον ἐξεναντίας ἀναβάσεως τῶν ὅπλων τῆς συναπτούσης
in anguli. post in mõte eius tenuit baruch filii
εἰς τὴν γωνίαν. ὀπίσωεἰς τὸ ὄρος αὐτὸ ἐκράτησε βαρουχ υἱ
us zabu mẽsurã fecidã ab angulo usq; ad portã dom
ὸς ζαβοὺ μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως θύρας οἴκου
eliasub facerdotis magni. & post eũ
ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. καὶ μετ' αὐτὸν
tenuit meramoth filius vria filii accos mẽsurã se
ἐκράτησε μεραμὼθ υἱὸς οὐρία υἱοῦ ἀκκὼς μέτρον δεύ
cundã a porta domus eliasub usq; ad cõsummationẽ do
τερον ἀπὸ θύρας οἴκου ἐλιασοὺβ ἕως συντελείας οἴκ
mus eliasub. & post eũ tenuerũt sacerdotes vi
που ἐλιασούβ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς ἄν
ri achechar. & post eũ tenuit beniamin &
δρες ἀχεχάρ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε βενιαμὶν καὶ
asub cõtra domũ suã. & post eos te
ἀσουβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν. καὶ μετ' αὐτοὺς ἐκρά
nuit azarias filius
τησεν ἀζαρίας υἱὸς

maasie filii ananie iuxta domũ suã. & post
μαασέου υἱοῦ ἀναψίου ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ. καὶ με
eũ tenuit baani filius ennadad mẽsurã sece
τ' αὐτὸν ἐκράτησε βαανὶ υἱὸς ἐναδὰδ μέτρον δεύ
dũ: a domo azarie usq; ad angulũ &
τερον, ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀζαρίου ἕως τῆς γωνίας καὶ
usq; ad flexurã phalali filii vzai: cõtra
ἕως τῆς καμπῆς φαλάλι υἱοῦ ὀυζαί, ἐξεναντίας τῆς
angulũ & turrim eminentem de domo
γωνίας καὶ τοῦ πύργου τοῦ ἐξέχοντος ἐκ τοῦ οἴ
regis excelsa atrij carce
κου τοῦ βασιλέως ἀνώτερος τῆς αὐλῆς τῆς φυλα
ris. & post eũ phadaia filii phoros. & na
κῆς. καὶ μετ' αὐτὸν φαδαία υἱὸς φόρος. καὶ οἱ να
thinei erãt habitantes in ophal usq; ad contra hor
θινεῖοι ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῶ ὀφὰλ ἕως ἀπεέναντι κή
tã porte & ad orientẽ: & turris
που πύλης τοῦ ὕδατος εἰς ἀνατολὰς, καὶ ὁ πύργος ὁ
eminẽs. & post eũ tenuerũt thecuitæ mẽsurã
ἐξέχων. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ θεκωείμ μέτρον
secundã ab regione turris magne
δεύτερον ἐξεναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγάλου τοῦ
eminẽtis: & usq; ad murũ ophla. fu
ἐξέχοντος, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ ὀφλὰ. ἀνάτε
pra portã equoꝝ tenuerũt sacerdotes: vir cõ
ρω πύλης τῶν ἵππων ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξέ
tra domũ suã. & post eũ tenuit sa
ναντίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε σα
doc filii emmer cõtra domũ suã. & post
δὼκ υἱὸς ἐμμὴρ ἐξεναντίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ' αὐ
eũ tenuit samaia filii sechenia custos por
τὸν ἐκράτησε σαμαία υἱὸς σεχενία φύλαξ τῆς πύ
te orientis. & post eũ tenuit ananias
λης τῆς ἀνατολῆς. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν ἀναίας
filii selemia: & anon filii seleph sextus mẽsurã
υἱὸς σελλεμία, καὶ ἀνὰν υἱὸς σελὲφ ὄγδοος μέτρον
secundã. & post eũ tenuit mesollã filius
δεύτερον. καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησε μεσολλὰμ υἱὸς
barachie cõtra gazophylacium suũ. & post
βαραχίου ἐξεναντίας γαζοφυλακίου αὐτοῦ. καὶ με
eũ tenuit melchias filius farephi usq; ad
τ' αὐτὸν ἐκράτησε μελχίας υἱὸς τοῦ σαρεφὶ ἕως
domũ nathineoꝝ & negotiatoꝝ cõtra por
οἴκου τῶν ναθινεὶμ καὶ τῶν μεταβολῶν ἀπέναντι πυ
tã cõsideratiõnis: & usq; ad ascensum fle
λης τῆς ἐπισκέψεως, καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμ
xure. & intra ascensum porte ouĩ
πῆς. καὶ ἀναμέσον τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης τῆς προβα
ne tenuerũt fabri & negociatores.
τικῆς ἐκράτησαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ μεταβολοι. Ca. 4.

Factũ est quãdo audiuit sanaballat & nos
Καὶ ἐγένετο ὡνίκα ἤκουσε σαμβαλλὰτ ὅτι ἡμεῖς
edificaremus murũ: & molestũ fuit ei: & ira
οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῶ, καὶ ὠρ
tus est multũ: & subsannabat in iudeos. &
γίσθη ἐπισφόδρα, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους. καὶ
dixit coram fratribus suis & exercitui sa
εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ τῆς δυνάμεως σα
maríe: & dixit: quid imbecilles isti faciũt
μαρείας, καὶ εἶπεν, τί οἱ δυδαμινοὶ οὗτοι ποιοῦσιν οἱ
iudei: nũquid dimittemus eos: nũqd sacrificant: nũqd
ἰουδαῖοι; μὴ καταλείψομεν αὐτούς; ἆρα θυσιάσουσιν; ἆρα
poterũt & hodie sanabũt lapides pulꝝ
δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰασοῦσι τοὺς λίθους μετὰ τ
puluis facti sunt cõbusti? & tobias ammani
χῶμα γενέσθαι καυσέντας; καὶ τωβίας ὁ ἀμμανί
tes prope eũ: & dixit ad eos: et
της ἐχόμενα αὐτοῦ; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, καίγε
isti edificãt: nõne ascẽdet vulpes
αὐτοὶ οἰκοδομοῦσιν, ὄυχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ

Cap. iiij.

בְּנָה בָּנָה
חֹמָה עָם
עָלָה עַל
בֵּרֵחַ עָלָיו
אֲבֶן גָּדֵר
נֶתֶץ בָּנָה
נֶגֶד יָצָא
חָזָק יָצָא׃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ הַתְּקוֹעִים
מִדָּה שְׁנִית מִנֶּגֶד הַמִּגְדָּל הַנְּדוֹל
הַיּוֹצֵא וְעַד חוֹמַת הָעֹפֶל׃
מִמַּעַל שַׁעַר הַסּוּסִים הֶחֱזִיקוּ
הַכֹּהֲנִים אִישׁ לְנֶגֶד בֵּיתוֹ׃
אַחֲרֵיהֶם הֶחֱזִיק צָדוֹק בֶּן אֵמֶר
נֶגֶד בֵּיתוֹ וְאַחֲרָיו הֶחֱזִיק
שְׁמַעְיָה בֶּן שְׁכַנְיָה שֹׁמֵר שַׁעַר
הַמִּזְרָח׃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיק חֲנַנְיָה בֶּן
שְׁלֶמְיָה וְחָנוֹן בֶּן צָלָף הַשִּׁשִּׁי
מִדָּה שְׁנִית אַחֲרָיו הֶחֱזִיק מְשֻׁלָּם
בֶּן בֶּרֶכְיָה נֶגֶד נִשְׁתָּו׃ אַחֲרָיו
הֶחֱזִיק מַלְכִּיָּה בֶּן צֹרְפִי עַד בֵּית
הַנְּתִינִים וְהָרֹכְלִים נֶגֶד שַׁעַר
הַמִּפְקָד וְעַד מִקְצוֹעַ וְהַמַּעֲלֶה
הַמִּקְצוֹעַ׃ וּבֵין עֲלִיַּת הַפִּנָּה לְשַׁעַר הַצֹּאן הֶחֱזִיקוּ
הַצֹּרְפִים וְהָרֹכְלִים׃

Cap. iiij.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע סַנְבַלַּט כִּי
אֲנַחְנוּ בוֹנִים אֶת הַחוֹמָה וַיִּחַר לוֹ
וַיִּכְעַס הַרְבֵּה וַיִּלְעַג עַל הַיְהוּדִים׃
וַיֹּאמֶר לִפְנֵי אֶחָיו וְחֵיל שֹׁמְרוֹן
וַיֹּאמֶר מָה הַיְהוּדִים הָאֻמְלָלִים
עֹשִׂים הֲיַעַזְבוּ לָהֶם הַיְעַנְּחוּ הֲיִכְלוּ
בַּיּוֹם הַיְחַיּוּ אֶת הָאֲבָנִים
מֵעֲרֵמוֹת עָפָר וְהֵמָּה שְׂרוּפוֹת׃
וְטוֹבִיָּה הָעַמֹּנִי אֶצְלוֹ וַיֹּאמֶר גַּם
אֲשֶׁר הֵם בוֹנִים אִם יַעֲלֶה שׁוּעָל

Tex.heb.Neemie.v.Pritiua.heb.

Trasla.B.Vie.Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

פּוּר׳ נַעַר׳ לָנוּ׳ וַיַּפֵּר׳ הָאֱלֹהִים׳ אֶת׳ עֲצַתָם׳
שׁוּב׳ וַנָּשׁוּב׳ כֻּלָּנוּ׳ אֶל׳ הַחוֹמָה׳ אִישׁ׳ אֶל׳
לָאַר׳ תֵּצֵא׳ מְלַאכְתּוֹ׃ וַיְהִי׳ מִן׳ הַיּוֹם׳ הַהוּא׳ חֲצִי׳
עָשָׂה׳ נְעָרַי׳ עֹשִׂים׳ בַּמְּלָאכָה׳ וְחֶצְיָם׳
חָזַק׳ מַחֲזִיקִים׳ וְהָרְמָחִים׳ הַמָּגִנִּים׳
שָׁרָה׳שׁוּר׳ וְהַקְּשָׁתוֹת׳ וְהַשִּׁרְיוֹנִים׳ וְהַשָּׂרִים׳
בָּנָה׳ אַחֲרֵי׳ כָּל׳ בֵּית׳ יְהוּדָה׃ הַבּוֹנִים׳
בַּחוֹמָה׳ וְהַנֹּשְׂאִים׳ בַּסַּבָּל׳ עִמָּסִים׳
בְּאַחַת׳ יָדוֹ׳ עֹשֶׂה׳ בַּמְּלָאכָה׳ וְאַחַת׳
כַּחֲזֶקֶת׳ הַשִּׁלַּח׃ וְהַבּוֹנִים׳ אִישׁ׳
אָסַר׳ חֲרֻבוֹ׳ אֲסוּרִים׳ עַל׳ מָתְנָיו׳ וּבוֹנִים׳
תָּקַע׳שָׁפָר׳ וְהַתּוֹקֵעַ׳ בַּשּׁוֹפָר׳ אֲצִלִי׃ וָאֹמַר׳
חָוַר׳ אֶל׳ הַחֹרִים׳ וְאֶל׳ הַסְּגָנִים׳ וְאֶל׳
רָגַז׳ יֶתֶר׳ הָעָם׳ הַמְלָאכָה׳ הָרַבָּה׳
פָּרַד׳ וּרְחָבָה׳ וַאֲנַחְנוּ׳ נִפְרָדִים׳ עַל׳
חֹמֶר׳רָחַק׳ הַחוֹמָה׳ רְחוֹקִים׳ אִישׁ׳ מֵאָחִיו׃
קוּם׳שָׁבַע׳ בְּמָקוֹם׳ אֲשֶׁר׳ תִּשְׁמְעוּ׳ אֶת׳קוֹל
קֶרֶן׳ הַשּׁוֹפָר׳ שָׁמָּה׳ תִּקָּבְצוּ׳ אֵלֵינוּ׳
לֹחֶם׳ אֱלֹהֵינוּ׳ יִלָּחֶם׳ לָנוּ׃ וַאֲנַחְנוּ׳
עָשָׂה׳ נֶתָא׳ עֹשִׂים׳ בַּמְּלָאכָה׳ וְחֶצְיָם׳ מַחֲזִיקִים׳
חָזַק׳ עֲלֹת׳ הַשַּׁחַר׳ עַד׳ בָּרָמִים׳
צֵאת׳כּכב׳ צֵאת׳ הַכּוֹכָבִים׃ נַם׳ בָּעֵת׳ הַהִיא׳
אָמַרְתִּי׳ לָעָם׳ אִישׁ׳ וְנָעָרוּ׳
לוּן׳הָיָה׳ יָלִינוּ׳ בְתוֹךְ׳ יְרוּשָׁלַם׳ וְהָיוּ׳
שָׁפַר׳ לָנוּ׳ הַלַּיְלָה׳ מִשְׁמָר׳ וְהַיּוֹם׳ מְלָאכָה׃
וְאֵין׳ אֲנִי׳ וְאַחַי׳ וְנָעָרַי׳ וְאַנְשֵׁי׳
הַמִּשְׁמָר׳ אֲשֶׁר׳ אַחֲרַי׳ אֵין׳ אֲנַחְנוּ
פָּשַׁט׳ בְּגָדֵינוּ׳ אִישׁ׳ שִׁלְחוֹ׳
Cap.v. הַמָּיִם׃ וַתְּהִי׳ צְעָקַת׳
הָיָה׳ הָעָם׳ וּנְשֵׁיהֶם׳ גְּדוֹלָה׳ אֶל׳ אֲחֵיהֶם׳
נָשָׂה׳נֶגֶד׳ הַיְּהוּדִים׃ וַיֵּשׁ׳ אֲשֶׁר׳ אֹמְרִים׳
יָדָה׳ רַבִּים׳ בָּנֵינוּ׳ וּבְנֹתֵינוּ׳ אֲנַחְנוּ׳
רָבָב׳ לְקַח׳אֵבֶל׳ וְנִקָּחָה׳ דָגָן׳ וְנֹאכְלָה׳ וְנִחְיֶה׃ וְיֵשׁ
חָיָה׳שָׂדֶה׳ אֲשֶׁר׳ אֹמְרִים׳ שָׂדוֹתֵינוּ׳ וּכְרָמֵינוּ׳
בַּיִת׳ וּבָתֵּינוּ׳ אֲנַחְנוּ׳ עֹרְבִים׳ וְנִקָּחָה
דָגָן׳ נָרָעָב׃ וְיֵשׁ׳ אֲשֶׁר׳ אֹמְרִים׳

Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

nobis: t dissipauit deus cōsilia eor. t
ἡμῖν, καὶ διεσκέδασεν ὁ θεὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν, καὶ
reuersi sumus nos in murū: vir in opus su-
ἐπεστρέψαμεν ἡμεῖς εἰς τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐ-
um. t factū est a die illa medietas eor
τοῦ. καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἥμισυ τῶν
q ordinati erant faciebāt opus: t medietas eor re-
ἐκτεταγμένων ἐποίουν τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν ἀπ-
sistebāt: t lācee t scuta t arcus t thora
εἱστήκεισαν· καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ καὶ τόξα καὶ θώρα
ces: t principes post oēm domū iuda
κες, καὶ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκου Ἰούδα τῶν
edificantiū in muro. t tollētes in
οἰκοδομούντων ἐν τῷ τείχει· καὶ οἱ αἴροντες ἐν τοῖς
humeris grauit. in vna manu faciebat illic o-
ὤμοις γινόμενοι. ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει αὐτοῦ τὸ ἔρ-
pus: t in vna tenebat iaculū. t edificato
γον, καὶ ἐν μιᾷ ἐκράτει τὴν βολίδα. καὶ οἱ οἰκοδό-
res vir gladiū suū accinctus sup lumbū
μοι ἀνὴρ ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐζωσμένος ἐπὶ τὴν ὀσφὺν
suā: t edificabāt. t buccinās in core abu
αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμουν. καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατί
cina ppe me. t dixi ad optimates t ad
νη ἐχόιδιά μου. καὶ εἶπα πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ πρὸς
principes t ad reliquos popu
τοὺς ἄρχοντας καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λα
li: opus grāde t latū: t nos separamur
οῦ, τὸ ἔργον πολὺ καὶ πλατύ, καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα
sup procul vir a fratre suo.
ἐπὶ τοῦ τείχους μακρὰν ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ
t in loco vbicūq; audieritis vocē
τοῦ. καὶ ἐν τόπῳ οὗ ἂν ἀκούσητε τὴν φωνὴν τῆς
buccine: illuc cōcurrite ad nos: t deus
κερατίνης, ἐκεῖ συναχθήσεσθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ θεὸς
noster pugnabit pro nobis: t nos faciebamus
ἡμῶν πολεμήσει ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ἐποιοῦμεν τὸ
opus. t medietas nr̄i tenētes lāceas
ἔργον. καὶ τὸ ἥμισυ ἡμῶν κρατοῦντες τὰς λόγχας
ab ascēsu aurore vsq; ad egressū stellar.
ἀπὸ ἀναβάσεως τοῦ ὄρθρου ἕως ἐξόδου τῶν ἄστρων.
t in tēpore illo dixi pplo: vniuersq; cum
καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ λαῷ, ἕκαστος μετὰ
iuuene suo castrametabit in medio hierusalē.
νεανίσκου αὐτοῦ αὐλισθήσεται ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ.
t sit nobis nox custodia: t dies opus. t
καὶ ἔσω ἡμῖν νὺξ φυλακή, καὶ ἡμέρα ἔργον· καὶ
erā ego t fratres mei t pueri t vi
ἤμην ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ τὰ παιδάρια καὶ οἱ ἄν
ri custodie post me: t nō fuit ex nobis
δρες τῆς φυλακῆς ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἦν ἐξ ἡμῶν
venudans vir vestimēta sua. vir t ar-
ἐκδιδυσκόμενος ἀνὴρ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ. ἀνὴρ καὶ ὅ-
ma etus ad aquam.
πλον αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ.

Ca.5.

ET facta est clamor ppli t mulier
Καὶ ἐγένετο κραυγὴ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν
eor magn ad fratres suos
αὐτῶν μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν τοὺς
iudeos. t erāt alij dicētes: in filijs no-
Ἰουδαίους· καὶ ἦσάν τινες λέγοντες, ἐν υἱοῖς ἡ-
stris t in filiab nr̄is: nos multi: t acci
μῶν καὶ ἐν θυγατράσιν ἡμῶν, ἡμεῖς πολλοί, καὶ λη
piemus frumentū t comedemus t viuemus. t sunt
φόμεθα σῖτον καὶ φαγώμεθα καὶ ζησόμεθα. καὶ εἰ-
alij dicētes: agri nr̄i t vince nr̄e
σί τινες λέγοντες, ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν
t domus nr̄e: nos pmittemus t accipiemus fru
καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς ἀφιγγυῶμεν καὶ ληψόμεθα σῖ
mētum t comedemus. t sunt alij dicentes:
τον καὶ φαγώμεθα. καὶ εἰσί τινες λέγοντες,

Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

transiliet murum eorū lapideum. Audi deus noster quia facti sumus despectui. Cōuerte opprobriū sup caput eorū & da eos in despectionē in terra captiuitatis. Ne operias iniquitatē eorū: & peccatum eorū coram facie tua non deleatur: quia irritauerūt edificantes.

Itaq; edificauimus murum & cōiunximus totū vsq; ad partē dimidiam: & cuocatū est cor populi ad operādū. Factum est autē cū audisset sanaballath & tobias & arabes & ammonite & azotii & obducta est cicatrix muri hierusalem: & cœpissent interrupta cōcludi: irati sunt nimis. Et cōgregati sūt oēs pariter vt venirent & pugnarent contra hierusalem & molirentur insidias. Et orauimus deum nostrum: & posuimus custodes super murum die ac nocte contra eos.

Dixit autem iudas. Debilitata est fortitudo portātis: & humꝰ nimia est: & nos non poterimus edificare murum.

Et dixerūt hostes nostri. Nescient & ignorent donec veniamus in medium eorū & interficiamus eos: & cessare faciamus opus. Factum est autē venientibus iudeis qui habitabant iuxta eos: & dicentibus nobis per decem vices ex omnibus locis quibus venerant ad nos: statui in loco post murū per circuitū populū in ordinem cū gladiis suis & lanceis & arcubus. Et perspexi atq; surrexi: & aio ad optimates & magistratus: & ad reliquā partē vulgi. Nolite timere a facie eorū. Domini magni & terribilis memētote: & pugnate pro fratribus vris: filijs vris & filiabꝰ vris: & vxoribꝰ vestris & domibus vris.

Factum est aūt cū audissent inimici nri nunciatū esse

τ destruet murū lapidū eor: audi deus noster
καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λίθων αὐτῶν· ἄκουσον ὁ θεὸς ἡμῶν
quia facti sumus in subsānationē: t cōuerte oppro-
ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκτηρισμόν, καὶ ἐπίστρεψον ὀνειδι-
briū eor in caput eor: t da eos in su
σμὸν αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ δὸς αὐτοὺς εἰς μυ
bsānationē in terra captiuitatis:
σταγωγὴν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας, καὶ μὴ καλύπτῃ ἐπὶ
iniquitatē eor: t peccatū eor a facie tua
ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ ἁμαρτία αὐτῶν ἐκ προσώπου σου
nō deleat: qm̄ irritauerūt coram edificā
μὴ ἐξαλειφθήτω, ὅτι παρώργισαν ἐναντίον τῶν οἰκοδο
tibus. t edificauimus murū t cōiūcta sūt
μούντων. καὶ ᾠκοδομήσαμεν τὸ τεῖχος καὶ συνῆφθη πᾶν
murus vsq; ad medietatē suā: t factū est cor
τὸ τεῖχος ἕως τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ, καὶ ἐβούλετο ἡ καρδία
populi vt edificaret. t factū est cū audisset sa-
τοῦ λαοῦ ὥστε οἰκοδομῆσαι· καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε σα
nabalat t tobias t arabes t ammanite t
ναβαλὰτ καὶ τωβίας καὶ οἱ ἄραβες καὶ οἱ ἀμμανῖται καὶ οἱ
azotij: & ascēdit germē muris hierusalē: qm̄
ἀζώτιοι, ὅτι ἀνέβλυσεν φυὴ τοῖς τείχεσιν ἱερουσαλήμ, ὅτι
incepērit cicatrices obduci: t molestū eis
ἤρξαντο αἱ διασφαγαὶ ἀναφράσσεσθαι, καὶ ποιηρὸν αὐ
vissē fuit valde. t cōgregati sunt oēs ad idē
τοῖς ἐφάνη σφόδρα· καὶ συνήχθησαν πάντες ἐπὶ τὸ αὐ
vt venirēt t pugnarent in hierusalē: t facerēt
τὸ ἐλθεῖν καὶ πολεμῆσαι ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ποιῆσαι
ei decceptionē. t orauimus ad deū nr̄m
αὐτὴν πλάνησιν. καὶ προσηυξάμεθα πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν
t statuimus custodes sup eos die t no-
καὶ ἐστήσαμεν προφύλακας ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας καὶ νυ
cte a facie eor. t dixit iudas: contrita
κτὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ εἶπεν Ἰούδας, συντετρί
est fortitudo inimicoꝝ: t humus multa: t nos
βη ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὀχοῦς πολύς, καὶ ἡμεῖς
nō poterimus edificare in muro. t dixerūt
οὐ δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τείχῳ. καὶ εἶπον
tribulantes nos: nō cognoscēt t nō videbūt do-
οἱ θλίβοντες ἡμᾶς, οὐ γνώσονται καὶ οὐκ ὄψονται ἕως
nec veniamus in mediū eor: t interficiemus eos
ὅτου ἔλθωμεν εἰς μέσον αὐτῶν, καὶ φονεύσομεν αὐ-
t cessabimus opus. t factū est vt vene
τοὺς καὶ καταπαύσομεν τὸ ἔργον. καὶ ἐγένετο ὡς ἦλ-
rūt iudei habitantes prope eos: t dixerūt
θον οἱ Ἰουδαῖοι οἱ οἰκοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, καὶ εἶπον
nobis: afcēdūt ex oibus locis qm̄ cō-
ἡμῖν, ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅτι ἐπὶ
uertūtur sup nos. t statui in infima
στρέψατε ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τοῦ
loci post murū in obscōditis:
τόπου κατόπισθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπτοῖς,
t statui populū per ppos cū gladiis su-
καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ δήμους μετὰ ῥομφαιῶν αὐ
is t lāceis suis t arcubus suis.
τῶν καὶ τῶν δοράτων αὐτῶν καὶ τῶν τόξων αὐτῶν.
t pspexi t surrexi t dixi ad optimates
καὶ εἶδον καὶ ἀνέστην καὶ εἶπον πρὸς τοὺς ἐντίμους
t ad duces t ad reli-
καὶ πρὸς τοὺς στρατηγοὺς καὶ πρὸς τοὺς καταλοί-
quos populi: ne timeatis a facie eo-
πους τοῦ λαοῦ, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου αὐ-
rū. memētote vel nr̄i magni t
τῶν. μνήσθητε τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ μεγάλου καὶ
terribilis t pugnate pro fratribus vris:
φοβεροῦ καὶ πολεμήσατε ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν,
filijs vris: t filiabus vris: t vxoribus
υἱῶν ὑμῶν, καὶ θυγατέρων ὑμῶν, καὶ γυναικῶν ὑ-
strīs: t domibus vris: t factū est quū audissent
μῶν, καὶ οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν
inimici nr̄i q̄ notū fuit
οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη

Pritiua.heb.	Tex.he.Neemie.v.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
	לְוִינוּ מִכֶּסֶף לְמִדַּת הַמֶּלֶךְ שָׂדֹתֵינוּ	'Mutuo sumamus pecunias in tributa regis: de-	mutuo accepimꝰ argentũ in tributa regis;
	וּכְרָמֵינוּ: וְעַתָּה כִּבְשַׂר אַחֵינוּ	musq; agros nr̃os & vineas: & nũc sicut carnes	ἐδανεισάμεθα ἀργύριον εἰς φόρους τοῦ βασιλέως,
	בְּשָׂרֵנוּ כִּבְנֵיהֶם בְּנֵינוּ וְהִנֵּה	fratrũ nr̃orũ: sic carnes nr̃e sunt: & sicut filii eorũ:	agri nr̃i καὶ οἱ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν. καὶ
	אֲנַחְנוּ כֹבְשִׁים אֶת בָּנֵינוּ וְאֶת	ita & filii nr̃i. Ecce nos subiugamus filios nr̃os	nũc sicut caro fratrũ nr̃oꝝ: caro nr̃a, sicut filii eo-
	בְּנוֹתֵינוּ לַעֲבָדִים וְיֵשׁ מִבְּנֹתֵינוּ	& filias nr̃as in seruitutem: & de filiabꝰ nr̃is	rũ ὡς σὰρξ ἀδελφῶν ὑμῶν, σὰρξ ἡμῶν. ὡς υἱοὶ αὐ-
	נִכְבָּשׁוֹת וְאֵין לְאֵל יָדֵנוּ וּשְׂדֹתֵינוּ	sũt famule: nec habem vnde redimi: & agros nr̃os & vineas nr̃as	rũ: filij nr̃i. τ ecce nos subiugamus
	וּכְרָמֵינוּ לַאֲחֵרִים: וַיִּחַר לִי מְאֹד	alij possident. Et tratus	τῶν, υἱοὶ ἡμῶν. καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς
	כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי אֶת זַעֲקָתָם וְאֶת	sum nimis cũ audissem clamorem eorum & verba hec: & cogitauitq;	filios nr̃os τ filias nr̃as in seruos: τ
	הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיִּמְלֹךְ לִבִּי עָלָי	cor meum mecum. &	υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν εἰς δούλους, καὶ
	וָאָרִיבָה אֶת הַחֹרִים וְאֶת הַסְּגָנִים	Et increpaui optimates & magistratus: & dixi eis. Vsuras ne singuli a fratribus vr̃is exigitis? Et congregaui	εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν καταδυναστευόμεναι, καὶ
	וָאֹמְרָה לָהֶם מַשָּׂא אִישׁ בַּאֲחִיו	aduersum eos & dixi eis: Nos vt scitis cottonem magnam: &	οὐκ ἔστι δύναμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμ-
	אַתֶּם נֹשִׁאִים וַאֲתֵּן עֲלֵיהֶם נֶתֶן	redemimus fratres nr̃os iudeos & venditi fuerãt gentib⁹	πελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις. καὶ ἐλυπήθην σφό-
	כִּקְהִלָּה גְּדוֹלָה: וָאֹמְרָה לָהֶם אֲנַחְנוּ	fm possibilitatẽ nr̃am. Et vos igitur vendite fres vr̃os: & redimem eos. Et siluerũt: nec inuenerũt quid rñderent.	δρα καθὼς ἤκουσα τὴν κραυγὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λό-
	כָּנִינוּ אֶת אַחֵינוּ הַיְּהוּדִים	Dixiq; ad eos. Non est bona res quam facitis. Quare non in timore dei nr̃i ambulatis: ne exprobretur nobis a gẽtib⁹ inimicis nr̃is. Et ego & frẽs mei & pueri mei	γους τούτους. καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ' ἐ-
	הַנִּמְכָּרִים לַגּוֹיִם כְּדֵי וָנוּ וְגַם		me. τ pugnaui aduersus optimates τ
	אַתֶּם תִּמְכְּרוּ אֶת אֲחֵיכֶם וְנִמְכְּרוּ		μέ. καὶ ἐμαχησάμην πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς
	לָנוּ וַיֶּחֱרִישׁוּ וְלֹא מָצְאוּ דָבָר:		principes τ dixi eis: repetitione vos repe-
	וָאֹמַר לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר		ἄρχοντας καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἀπαιτῆσθε ὑμεῖς ἀπαι
	אַתֶּם עֹשִׂים הֲלוֹא בְּיִרְאַת		tetis vir fratrẽ suũ: q̃ vos facitis:	τήσετε ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε;
	אֱלֹהֵינוּ תֵּלֵכוּ מֵחֶרְפַּת הַגּוֹיִם		τ vedi sup eos cõcionẽ magnã. τ dixi	καὶ εὗρον ἐπ' αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην. καὶ εἶπον
	אוֹיְבֵינוּ: וְגַם אֲנִי אַחַי וּנְעָרַי		eis: nos possessimus fratres nr̃os	αὐτοῖς: ἡμεῖς κεκτήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς
	נֹשִׁים בָּהֶם בֶּסֶף וְרָנֶן נַעֲזְבָה		iudeos venditos gẽtibus: in volũ	Ἰουδαίους τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν, ἐν ἑκου-
	נֶא אֶת הַמַּשָּׂא הַזֶּה: רַחֲשִׁיבוּ נָא		tio nr̃o. τ vos vendite fratres vr̃os:	σίῳ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν,
	לָהֶם כְּהַיּוֹם שְׂדֹתֵיהֶם כַּרְמֵיהֶם		σίω ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν,	
	זֵיתֵיהֶם וּבָתֵּיהֶם וּמְאַת הַכֶּסֶף		τ vedent nobis. τ siluerũt τ nõ inuenerũt	
	וְהַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר אֲשֶׁר		καὶ πραθήσονται ἡμῖν. καὶ ἡσύχασαν καὶ οὐχ εὗρον	
	אַתֶּם נֹשִׁים בָּהֶם: וַיֹּאמְרוּ		fmonẽ. τ dixi: nõ bonũ rẽbũ quod vos facitis.	
	נָשִׁיב וּמֵהֶם לֹא נְבַקֵּשׁ כֵּן נַעֲשֶׂה		λύγου. καὶ εἶπον, οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς ποιεῖ	
	כַּאֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר וָאֶקְרָא אֶת		tis: nõ sic in timore dei nr̃i redibitis ab op	
	הַכֹּהֲנִים וָאַשְׁבִּיעֵם לַעֲשׂוֹת		probrio gẽtiũ inimicoꝝ nr̃oꝝ. etiã ego τ fra-	
	כַּדָּבָר הַזֶּה: וְגַם חָצַנִי נָעַרְתִּי		tres mei τ noti mei posuimus eis argentũ	
	וָאֹמַר כֹּה יְנַעֵר הָאֱלֹהִים אֶת		& frumentũ.	
	כָּל הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת		"Non repetamus in cõe	
	הַדָּבָר הַזֶּה מִבֵּיתוֹ וּמִיגִיעוֹ		"istud. Es alienũ cõceda	
	וְכֵן יְהִי נָעוּד וְרֵק וַיֹּאמְרוּ		mus: qđ debetur nobis.	
	כָּל הַקָּהָל אָמֵן וַיְהַלְלוּ אֶת יְהוָה		"Reddite eis hodie agrof	
	וַיַּעַשׂ הָעָם כַּדָּבָר הַזֶּה:		fuos & vineas suas & oli	
			ueta sua & domos suas.	
			Quin potiꝰ & centesimã	
			"pecuniꝫ "frumẽti "vini &	
			olei quã exigere soletis	
			ab eis: date prõptus. Et	
			dixerũt. "Reddem⁹: & ab	
			eis "nihil q̃remus: "sicq; fa	
			ciemus vt loqueris. Et	
			vocaui	
			facerdotes & aduraui eos vt facerent	
			iuxta quod dixeram. "In	
			sup excussi sinum meũ	
			& dixi. Sic excutiat de⁹	
			omnem virum qui nõ	
			compleuerit	
			verbum istud: de domo	
			sua & de laboribus suis:	
			sic excutiatur: & vacu	
			us fiat. Et dixit	
			vniuersa multitudo: amẽ	
			Et laudauerunt dñm.	

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Neemie.vi.	Pritiua.heb.
τ fecit pps verbũ istud. etiã a	Fecit ergo populꝰ sicut	וַיַּעַשׂ כַּדָּבָר הַזֶּה:	
καὶ ἐποίησεν ὁ λαὸς κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. καί γε ἀπὸ	erat dictũ. A die autẽ illa	נוֹסָפָה אֲשֶׁר צִוָּה אֹתִי לִהְיוֹת פֶּחָה בְּאֶרֶץ	
die q̃ ꝓceperat mihi vt esse in pncipẽ eo-	qua precepat rex mihi vt essem dux in terra	יְהוּדָה מִשְׁנַת עֶשְׂרִים וְעַד שְׁנַת	
τῆς ἡμέρας ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα ἀν	in terra iuda ab anno vicesimo τ vsq; ad annũ	שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא	
τῶν ἐν γῇ Ἰούδα ἀπὸ ἔτους εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἔτους	tricesimũ τ secundũ artharsatha regi	מֶלֶךְ שְׁנֵים עָשָׂר שָׁנִים עֲשָׂרֶה	
τριακοστοῦ καὶ δευτέρου τῷ ἀρτασασθὰ τῷ βασιλεῖ	ãnos duodecĩ: τ ego τ fratres mei panẽ	אֲנִי וְאַחַי לֶחֶם הַפֶּחָה לֹא אָכָלְתִּי:	
ἄνους δυοδεκα: τ ego τ fratres mei panẽ	ἔτη δώδεκα, καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου ἄρτον τῆς	וְהַפָּחוֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר לְפָנַי	
ꝓcipatus mei nõ comedim⁹. at duces q̃ an-	ἐπιμελείας μου οὐκ ἐφάγομεν. οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ ἔμ-	רִבְּדוּ עַל הָעָם וַיִּקְחוּ מֵהֶם	
te me grauauerũt sup pplm τ acceperũt	προσθεν μου ἐβάρυναν ἐπὶ τὸν λαὸν καὶ ἔλαβον	לֶחֶם וְיַיִן אַחַר כֶּסֶף שְׁקָלִים	
ab eis in panib⁹ τ in vino vltimũ argẽ-	παρ' αὐτῶν ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔσχατον ἀργύριο	אַרְבָּעִים גַּם נְעָרֵיהֶם שָׁלְטוּ עַל	
tũ siclos ꝺdraginta. etiã ministri	τὸ σίκλους τεσσαράκοντα. καί γε τὰ παιδάρια	הָעָם וְאָנֹכִי לֹא עָשִׂיתִי כֵּן מִפְּנֵי	
eor σίκλους τεσσαράκοντα. καί γε τὰ παιδάρια	eor dñati fuerũt sup pplm: et ego nõ fe-	יִרְאַת אֱלֹהִים: גַּם בְּמְלֶאכֶת	
αὐτῶν ἐκυρίευσαν ἐπὶ τὸν λαόν, κἀγὼ οὐκ ἐποί	ci sic a facie timoris dñi. τ	חוֹמָה הַזֹּאת חָזַקְתִּי וְשָׂדֶה	
σα οὕτως ἀπὸ προσώπου φόβου κυρίου. καὶ	nsa eor sic ꝺ facie timoris dñi. τ	לֹא קָנִינוּ וְכָל נְעָרַי קְבוּצִים	
in opere muri istoꝝ tenui: agrũ	in opere muri istoꝝ tenui: agrũ	שָׁם עַל הַמְּלָאכָה: וְהַיְּהוּדִים	
ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων ἐκράτησα, ἀγρὸν	nõ possedi: τ pueri mei τ oēs	מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אִישׁ וְהָאֲנָשִׁים	
nõ possedi: τ pueri mei τ oēs	cõgregati ibi ꝓpter opꝰ. τ indei τ	אֲשֶׁר יָבְאוּ אֵלֵינוּ מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר	
οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ διὰ τὸ ἔργον. καὶ Ἰουδαῖοι καὶ	ꝓncipes centũ duquaginta viri: τ veniẽ	סְבִיבֹתֵינוּ עָלֵינוּ וְאֹכְלִים	
ἄρχοντες ἑκατὸν πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχό	tes ad nos de gẽtibus q̃ in circuitu nr̃o:	עַל שֻׁלְחָנִי: וְאֲשֶׁר הָיָה נַעֲשָׂה	
μενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν,	in mẽsa mea. τ erat q̃ fiebat in die	לְיוֹם אֶחָד שׁוֹר אֶחָד צֹאן שֵׁשׁ	
μενοι πρός ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν,	ẽi tr̃apẽdẽ mou. καὶ ἦν γινόμενον εἰς ἡμέραν	בְּרֻרוֹת וְצִפֳּרִים נַעֲשׂוּ לִי וּבֵין	
ἐπὶ τραπέζαν μου. καὶ ἦν γινόμενον εἰς ἡμέραν	vnã: vitulus vn⁹ τ ones scr electe τ hir	עֲשָׂרֹת יָמִים בְּכָל יַיִן לְהַרְבֵּה	
μίαν, μόσχος εἷς καὶ πρόβατα ἐξ ἐκλεκτὰ καὶ χί	cus erãt mihi. τ inter duodeci	וְעִם זֶה לֶחֶם הַפֶּחָה לֹא בִקַּשְׁתִּי	
μαρος ἐγίνοντό μοι. καὶ ἀναμέσον τῶν ἡμερῶν	ces ẽi in oibus vinũ multitudine. τ cũ hec	כִּי עֲבֻדָּה הָעֲבֹדָה עַל הָעָם הַזֶּה	
ἐπτὰ τραπεζῶν μου. καὶ ἦν γινόμενον εἰς ἡμέραν	ganẽ ducatus mei nõ q̃siui: q̃s	זָכְרָה לִי אֱלֹהַי לְטוֹבָה כֹּל אֲשֶׁר	
vnã: vitulus vn⁹ τ ones scr electe τ hir	tũs ãrtoꝝ nr̃e ꝺgemonie mee. οὐκ ἐζήτησα, ὅτι	עָשִׂיתִי עַל הָעָם הַזֶּה:	
μίαν, μόσχος εἷς καὶ πρόβατα ἐξ ἐκλεκτὰ καὶ χί	graue fuit⁹ sup pplm istũ. memẽto		Cap.vi.
cus erãt mihi. τ inter duodeci	Infra. 13. a. mei deus in bonũ fm oia q̃ feci	וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁמַע	
μαρος ἐγίνοντό μοι. καὶ ἀναμέσον τῶν ἡμερῶν	βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον. μνήσθητί	לְסַנְבַלַּט וְלִטוֹבִיָּה וְלִגְשֶׁם הָעַרְבִי	
ἐπτὰ τραπεζῶν μου. καὶ ἦν γινόμενον εἰς ἡμέραν	μου θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῷ	וְלִיתֶר אֹיְבֵינוּ כִּי בָנִיתִי אֶת	
vnã: vitulus vn⁹ τ ones scr electe τ hir	λαῷ τούτῳ.	הַחוֹמָה וְלֹא נוֹתַר בָּהּ פָּרֶץ גַּם	
cus erãt mihi. τ inter duodeci	Ca. 6.	עַד הֵנָּה הֲדֵלְתוֹת לֹא הֶעֱמַדְתִּי	
μαρος ἐγίνοντό μοι. καὶ ἀναμέσον τῶν ἡμερῶν	A ΚΑΙ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῷ σαναβαλλὰτ	בַּשְּׁעָרִים: וַיִּשְׁלַח סַנְבַלַּט וְגֶשֶׁם	
ces ẽi in oibus vinũ multitudine. τ cũ hec	τ τωβία τ gesam arabi: τ	אֵלַי לֵאמֹר לְכָה וְנִוָּעֲדָה יַחְדָּו	
ganẽ ducatus mei nõ q̃siui: q̃s	reliqui inimicoꝝ nr̃oꝝ: q̃ edifi	בַּכְּפָרִים בְּבִקְעַת אוֹנוֹ וְהֵמָּה	
tũs ãrtoꝝ nr̃e ꝺgemonie mee. οὐκ ἐζήτησα, ὅτι	cauì mur: τ nõ relicta fuit in eo inter	חֹשְׁבִים לַעֲשׂוֹת לִי רָעָה וְאֶשְׁלְחָה	
graue fuit⁹ sup pplm istũ. memẽto	ruptio: etiã vsq; ad tẽpus illud: ꝑ valuas nõ	עֲלֵיהֶם מַלְאָכִים לֵאמֹר מְלָאכָה	
mei deus in bonũ fm oia q̃ feci	ponerã in portis: τ miser fana-	גְּדוֹלָה אֲנִי עֹשֶׂה וְלֹא אוּכַל	
μου ὁ θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῷ	balat τ gesã ad me dicẽtes: veni τ		
λαῷ τούτῳ.	cõgregemur parit in villis in ca-		
Ca. 6.	ꝑpo ono: τ ipi cogitabãt mihi vt facerẽt ma		
A ΚΑΙ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῷ σαναβαλλὰτ	gnus. τ dixit vniuersa ecclesia: amẽ: τ laudauerũt		
τ τωβία τ gesam arabi: τ	dñm. καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία, ἀμήν, καὶ ἤνεσαν		
καὶ τῷ τωβία καὶ τῷ γησὰμ τῷ ἄραβι, καὶ	τὸν κύριον.		
reliquis inimicoꝝ nr̃oꝝ: q̃ edifi			
τοῖς καταλοίποις τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ᾠκοδό			
cauì mur: τ nõ relicta fuit in eo inter			
μησα τὸ τεῖχος, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῷ διά			
ruptio: etiã vsq; ad tẽpus illud: ꝑ valuas nõ			
κοπή, καί γε ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου, θύρας οὐκ			
ponerã in portis: τ miser fana-			
ἔστησα ἐν ταῖς πύλαις, καὶ ἀπέστειλε σαναβ-			
balat τ gesã ad me dicẽtes: veni τ			
βαλὰτ καὶ γησὰμ πρός με λέγοντες, δεῦρο καὶ			
cõgregemur parit in villis in ca-			
συναχθῶμεν ἐπιτοαυτὸ ἐν ταῖς κώμαις ἐν πε			
po ono: τ ipi cogitabãt mihi vt facerẽt ma			
δίῳ ὠνό, καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοί μοι ποιῆσαι πο			
lũ. τ misi ad eos nũcios dicẽs.			
Opus grande ego facio: & nõ			
possum			

לָרָדֶת לְמָה תִשְׁבַּת הַמְּלָאכָה בִּרְדָתִי אֲלֵיכֶם ׃ descendere: ne forte negligatur cum venero & descendero ad vos. Miserunt autem ad me

וַיִּשְׁלְחוּ אֵלַי כַּדָּבָר הַזֶּה אַרְבַּע פְּעָמִים וָאָשִׁיב אוֹתָם כַּדָּבָר הַזֶּה ׃ verbum hoc quattuor vices: & respondi eis iuxta sermonem priorem.

וַיִּשְׁלַח אֵלַי סַנְבַלַּט כַּדָּבָר הַזֶּה בַּפַּעַם הַחֲמִישִׁית אֶת נַעֲרוֹ וְאִגֶּרֶת פְּתוּחָה בְּיָדוֹ ׃ 'Et misit ad me sanaballath iuxta verbum prius quinta vice puerũ suũ. & epistolam habebat in manu sua scriptam hoc modo.

בַּגּוֹיִם נִשְׁמַע וְגַשְׁמוּ אֹמֵר אַתָּה וִיהוּדִים חֹשְׁבִים לִמְרוֹד עַל כֵּן אַתָּה בוֹנֶה הַחוֹמָה וְאַתָּה הוֹיֶה לָהֶם לְמֶלֶךְ ׃ In gentibus auditum est: & gosem dixit: quia tu & iudei cogitatis rebellare: & propterea edifices murum: & leuare te veles super eos regem:

כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְנָם נְבִיאִים יַעֲמִיד לְקָרֹא עָלֶיךָ בִּירוּשָׁלַם לֵאמֹר מֶלֶךְ בִּיהוּדָה וְעַתָּה יִשָּׁמַע לַמֶּלֶךְ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְעַתָּה לְכָה ׃ propter quam causam prophetas posuerit qui predicent de te in hierusalem dicentes. Rex in iudea est. Auditurus est rex verba hec. Idcirco nunc veni vt ineamus consiliũ pariter. Et misit ad eos dicens. Non est factum secundum verba hec quę tu loqueris. De corde enim tuo tu componis hec.

וְנִוָּעֲצָה יָחְדָּו וְאֶשְׁלְחָה אֵלָיו לֵאמֹר לְאִנְיָה כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר כִּי מְלַבֶּךָ אַתָּה בּוֹדְאִם ׃ Omnes enim hi terrebant nos: cogitantes q̃ cessarent manus nostre ab opere & desereremus. Quã ob causam magis cõfortaui manus meas. Et ingressus sum domum semaie filii dalaie filii methabeel secreto. Qui ait.

כִּי כֻלָּם מְיָרְאִים אוֹתָנוּ לֵאמֹר יָרְפוּ יְדֵיהֶם מִן הַמְּלָאכָה וְלֹא תֵעָשֶׂה וְאַתָּה חֲזַק אֶת יָדַי ׃ Tractemus nobiscũ in domo dei in medio templi & claudam porta

וְאָנִי בָּאתִי בֵּית שְׁמַעְיָה בֶּן דְּלָיָה בֶּן מְהֵיטַבְאֵל וְהוּא עָצוּר וַיֹּאמֶר נוֹעֲדָה בֵּית הָאֱלֹהִים אֶל תּוֹךְ הֵיכָל וְנִסְגְּרָה דַּלְתוֹת הַהֵיכָל כִּי בָאִים לַהַרְגֶךָ וּלְיָלָה בָּאִים לַהַרְגֶךָ ׃ des tas ędis: quia venturi sunt vt interficiãt te: & nocte venturi sunt ad occidẽdũ te.

וָאֹמַר הָאִישׁ כְּמוֹנִי אֲשֶׁר יָבֹא אֶל הֵיכָל וְחַי לֹא אָבוֹאָה וַאֲבִירָה כִּי וְהִנֵּה לֹא אֱלֹהִים שְׁלָחוֹ כִּי הַנְּבוּאָה דִּבֶּר עָלַי וְטוֹבְיָה וְסַנְבַלַּט שְׂכָרוּהוּ ׃ Et dixi. Num quisquã similis mei fugit? Et quis vt ego in gredietur templum & viuet? Non ingrediar. Et intellexi

לְמַעַן שָׂכְרוּ בּוֹ לְמַעַן אִירָא וְאֶעֱשֶׂה כֵּן וְחָטָאתִי וְלִמַּעַן יִהְיֶה לָהֶם לְשֵׁם רָע לְמַעַן יחרפוני ׃ זָכְרָה אֱלֹהַי לְטוֹבְיָה וְלִסַנְבַלַּט כְּמַעֲשֵׂיהוּ אֵלֶּה וְגַם לְנוֹעַדְיָה הַנְּבִיאָה וְלִיתֶר הַנְּבִיאִים quia ego dixi: ne forte quod dicerent: cessant manus de opere & desecremus. Quã ob

descendere: ne forte cessat op̃: postq̃ vnus

καταβῆναι, μήποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον, ἂς ἀφῶ

finiero illud: descẽdã ad vos. Et

τελειώσω αὐτό, καταβήσομαι πρὸς ὑμᾶς. καὶ

misersit ad me: sm verbũ hoc q̃ttuor

ἀπέστειλαν πρός με, ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο τέταρ-

vicibus: & misi eis iuxta

σι καθόδους, καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ τὸν λό-

sermonem priorem. Et misit ad me sanabalat iux

γον τοῦτον. καὶ ἀπέστειλε πρός με σαναβαλλὰτ κα

ta sermonem hũc quintũ puer

τὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸν πέμπτον παῖδα αὐ-

um & epistolã apertã in manu eius.

τοῦ καὶ ἐπιστολὴν ἀνεῳγυῖαν ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

& erat scriptũ in ea: in gentib̃ auditũ est: &

καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ, ἐν ἔθνεσιν ἠκούσθη, καὶ

gesa dixit: q̃ tu & iudei cogitatis re

γησὰμ ἔιπεν, ὅτι σὺ καὶ Ἰουδαῖοι λογίζεσθε ἀπο-

bellare: ppter hoc tu edificas mur: &

στᾶναι, διὰ τοῦτο σὺ οἰκοδομεῖς τὸ τεῖχος, καὶ

tu fis eis in regẽ: & ad hec

σὺ γίνῃ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, καὶ πρὸς τούτοις

prophetas statuisti tibi ipi vt̃ p̃dicẽt de te

προφήτας ἔστησας σεαυτῷ κηρύσσειν περὶ σοῦ

in hierusalẽ: dicẽtes: q̃ regnasti in

ἐν Ἱερουσαλὴμ, λέγοντας, ὅτι ἐβασίλευσας ἐν

iudea. & nũc nunciabunt regi

τῇ Ἰουδαίᾳ. καὶ νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ

simones ithi: & nũc veni cõsiliam̃ pa

δὶ λόγοι οὗτοι, καὶ νῦν δεῦρο βουλευσώμεθα ἑτοι

riter. & misi ad eũ dicẽs: nõ fa

τοαυτό. καὶ ἀπέστειλα πρὸς αὐτὸν λέγων, οὐκ ἐγε

ctũ est vt simonẽs ithi quos tu dicis: q̃m a

νήθη ὡς οἱ λόγοι οὗτοι οὓς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ

corde tu mẽtiris eos. q̃m oẽs ter

καρδίας σὺ ψεύδῃ αὐτούς. ὅτι πάντες φοβερί

rẽt nos dicẽtes: soluent manus eo

ζουσιν ἡμᾶς λέγοντες, ἐκλυθήσονται αἱ χεῖρες αὐ

rũ ab opere isto: & nõ fiet.

τῶν ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου, καὶ οὐ ποιηθήσεται.

& nũc fortificaui manũ meas. et ego ingress⁹

καὶ νῦν ἐκραταίωσα τὰς χεῖράς μου. κἀγὼ εἰσῆλ

sũ in domũ semei filij dalaia filij matabeel:

θον εἰς οἶκον σεμεῖ υἱοῦ δαλαΐα υἱοῦ ματαβεήλ,

& ipe retent⁹ & dixit: cõgregemur in

καὶ αὐτὸς συνεχόμενος καὶ εἶπε, συναχθῶμεν εἰς

domũ dei in medio eius: & claudamus

οἶκον τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς

ianuas eius q̃m venit̃ vt interficiãt te: venit̃ no

θύρας αὐτοῦ ὅτι ἔρχονται φονεῦσαί σε, ἔρχονται νυ

cte ad occidendũ te. & dixi: q̃s ei vir q̃lis

κτὸς φονεῦσαί σε. καὶ εἶπον, τίς ἐστὶν ἀνὴρ οἷος

ego: fugiet: vel quis q̃lis ego q̃ ingredi⁹ in

ἐγώ, φεύξεται, ἢ τίς οἷος ἐγὼ ὃς εἰσελεύσεται εἰς

domũ & viuet: nõ ingrediar. & co

τὸν οἶκον καὶ ζήσεται; οὐκ εἰσελεύσομαι. καὶ ἔγνω

gnoui & ecce deus nõ misit eũ: q̃m

γον καὶ ἰδοὺ ὁ θεὸς οὐκ ἀπέστειλεν αὐτόν, ὅτι ἢ

prophetia hmo aduersꝰ me. & tobias & sana

προφητεία λόγος κατ' ἐμοῦ. καὶ Τωβίας καὶ σανα

balat cõduxerũt eũ vt timerẽ & face

βαλὰτ ἐμισθώσαντο αὐτόν, ὅπως φοβηθῶ καὶ ποιή

rẽ sic & peccarẽ: & fierẽ eis in no

σω οὕτως καὶ ἁμάρτω, καὶ ῥῆμα αὐτοῖς εἰς ὄνει

mẽ malũ: vt exprobrarẽt mihi. memẽto deus

δισμόν, ὅπως ὀνειδίσωσί με. μνήσθητι ὁ θεός

meus tobia & sanaballat: sm ope

μου τῷ Τωβίὰ καὶ τῷ σαναβαλάτ, ὡς τὰ ποιή-

ra eoꝝ hec: & noadia & pphete

ματα αὐτῶν ταῦτα, καὶ τῷ νωαδίᾳ τῷ προφήτῃ

& ceterorũ prophetaꝝ:

καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν προφητῶν,

q̃ erãt terrẽtes me. & pfectus est mu

οἱ ἦσαν φοβερίζοντές με. καὶ ἐτελέσθη τὸ τεῖ

rus quinto & vicesimo elul mẽsis in

χος πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ ἕλουλ μηνὸς εἰς

quinquaginta duob⁹ dieb⁹. & factũ est cũ au

πεντηκονταδύο ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ὡνίκα ἤ-

dissent oẽs inimici nfi: & timue

κουσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθη

rũt oẽs gẽtes q̃ in circuitu nfo: & cecí

σαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ ἐπέπε

dit timor magnus valde in oculis eo

σε φόβος μέγας σφόδρα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐ

rũ & cognouerãt: q̃ a deo no

τῶν καὶ ἔγνωσαν, ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ἡ-

stro factũ est vt pficeret opus hoc. &

μῶν ἐγενήθη τελειωθῆναι τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ

in dieb⁹ illis a multis opti

ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐν-

matib⁹ iuda epistole ibãt ad to

τίμων Ἰούδα ἐπιστολαὶ ἐπορεύοντο πρὸς τω

biã. & q̃ tobia veniebãt ad eos:

βίαν. καὶ αἱ τωβία ἤρχοντο πρὸς αὐτούς,

veniebant ad eos. Mul

q̃ῆ multi in iuda habẽtes iuramẽtũ erãt ei: da

ὅτι πολλοὶ ἐν Ἰούδᾳ ἔνορκοι ἦσαν αὐτῷ, ὅτι

genet erat sechenia filij erat. & io

γαμβρὸς ἦν τοῦ σεχενία υἱοῦ ἦραί. καὶ Ἰω-

nã filius etus accepit filiã mesu

ὰν υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν θυγατέρα μεσου

lã filij barachie in vxorẽ. etiã

λὰμ υἱοῦ βαραχίου εἰς γυναῖκα. καί γε τὰ

vtilia ei vicebat cotã me. &

συμφέροντα αὐτῷ ἔλεγεν ἐνώπιόν μου. καὶ

simones meos erãt pferẽtes ei: & epi

λόγους μου ἦσαν ἐκφέροντες αὐτῷ, καὶ ἐπι

stolas tobie mittebat epi

στολὰς Τωβίας ἀποστέλαι τωβία φοβερίσαι με. Ca.7

stolas vt terreret me.

Καὶ ἐγένετο ὡνίκα ᾠκοδομήθη τὸ τεῖχος, & factũ est q̃n edificatus est mus⁹:

καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ & posui valuas: & recẽsiti sunt

ianitores & cãtores & leuite: & pre

πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ λευῖται, καὶ ἐνε

cepi amania fratri meo &

τειλάμην τῷ ἀνανία τῷ ἀδελφῷ μου καὶ τῷ

ananie principi bera in hierusalẽ: q̃m

ἀναγία ἄρχοντι τῆς βηρὰ ἐν Ἱερουσαλήμ, ὅτι

ipe erat q̃si vir verax & timẽs

αὐτὸς ἦν ὡς ἀνὴρ ἀληθὴς καὶ φοβούμενος τὸν θε

si cũ multos. & dixi eis nõ ape

ὸν ὑπὲρ πολλούς. καὶ ἔιπον αὐτοῖς οὐκ ἀνοι

rient porte hierusalẽ vsq̃ ad tẽpus cũ sole.

γήσονται πύλαι Ἱερουσαλὴμ ἕως ἅμα τῷ ἡλίῳ.

& adhuc ipsis vigilãtibus: claudantur

καὶ ἔτι αὐτῶν γρηγορούντων, κλεισθώσαν

& ꝑ̃ta sint. & pone cu

portæ & munitæ sint. & pone cu

ἀι θύραι καὶ ἀσφαλισθῶσαν. καὶ ἔστον πρὸ

stodes habitãtiũ in hierusalẽ: vir in

φυλακὰς οἰκούντων ἐν Ἱερουσαλήμ, ἀνὴρ ἐν

custodia sua: & vir cõtra domũ

προφυλακὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἀπεναντι οἰκίας

suã. & ciuitas ampla manibus & ma

ἑαυτοῦ. καὶ ἡ πόλις πλατεῖα χερσὶ καὶ με

gna: & ꝑpl⁹ paucus in ea: & nõ erant

γάλη, καὶ ὁ λαὸς ὀλίγος ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν

dom⁹ edificate. & dedit deus in

οἰκίαι ᾠκοδομημέναι. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς

cor meũ: & cõgregaui optimates

τὴν καρδίαν μου, καὶ συνῆξα τοὺς ἐντίμους

& ꝑncipes & ꝑpl⁹ in comita

καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδί-

tũ. & inueni libũ comitat⁹ q̃ ascẽderãt

αν. καὶ εὗρον βιβλίον τῆς συνοδίας οἱ ἀνέβησαν

quĩ terrebant me. Completus est autẽ mu

rus vicesimo quinto die mensis elul:

quinquaginta duobus diebus. Factus

est ergo cum audissent omnes inimici nostri vt

timerent vniuerse gẽtes que erant in circuitu no

stro & conciderent intra semetipsos: & scí

rent q̃ a deo factum est opus

hoc. Sed & in diebus illis multe optimatum iudeorum epistole mittebantur ad tobiam: & a tobia

veniebant ad eos. Multi enim erant in iudea habentes iuramentum eius: quia gener erat sechenie filii iorei: & tobiannã filius eius acceperat filiam mosollam filii barachie: & laudabant et in coram me: & verba mea nũciabant ei. Et tobias mittebat epistolas vt terreret me.

7.

Quisquam autem ædificat est murus: & posui valuas: & recensui ianitores & cantores & leuitas: precepi ananiPfratri meo & ananie principi domus de hierusalem. Ipse enim quasi vir verax timens deum plus ceteris videbatur. Et dixi eis. Non aperiantur porte hierusalez vsq; ad calorem solis. Cunq; adhuc assisterent: clause porte sunt & opplate. Et posui custodes de habitatoribus hierusalẽ: singulos per vices suas: & vnusquisq; contra domũ suam. Ciuitas autẽ erat lata nimis & grandis & populus paruus in medio eius & non erant domus edificate. Deus aũt dedit in corde meo & congregaui optimates & magistratus & vulgus vt recenserem eos.

Et inueni librum census eorum qui ascenderãt

הָיָה כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי מְיָרְאִים אוֹתִי ׃

וַתִּשְׁלַם הַחוֹמָה בְּעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה לַאלוּל לַחֲמִשִּׁים וְשְׁנַיִם יוֹם וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ כָּל אוֹיְבֵינוּ וַיִּרְאוּ כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵינוּ וַיִּפְּלוּ מְאֹד בְּעֵינֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי מֵאֵת אֱלֹהֵינוּ נֶעֶשְׂתָה הַמְּלָאכָה הַזֹּאת ׃ גַּם בַּיָּמִים הָהֵם חֹרֵי יְהוּדָה אִגְּרוֹתֵיהֶם הוֹלְכוֹת עַל טוֹבִיָּה וְאֶשֶׁר טוֹבִיָּה וְאֶשֶׁר לוֹ נְשְׁבָּעִים בַּיְהוּדָה כִּי חָתָן הוּא לְשְׁכַנְיָה בֶּן אָרַח וִיהוֹחָנָן בְּנוֹ לָקַח אֶת בַּת מְשֻׁלָּם בֶּן בֶּרֶכְיָה וְגַם טוֹבִיָּה אָמְרִים לְפָנַי וְדִבְרֵי הַיּוֹ מוֹצִיאִים לוֹ אִגְּרוֹת שָׁלַח טוֹבִיָּה לְיָרְאֵנִי ׃

Cap. vij.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר בָּנִיתִי הַחוֹמָה וַאֲעַמִּיד הַדְּלָתוֹת וְהִפָּקְדוּ הַשֹּׁעֲרִים וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַלְוִיִּם וָאֲצַוֶּה אֶת חֲנָנְיָה אָחִי וְאֶת חֲנַנְיָה שַׂר הַבִּירָה עַל יְרוּשָׁלַם כִּי הוּא כְּאִישׁ אֱמֶת וְיָרֵא אֶת הָאֱלֹהִים מֵרַבִּים ׃ וָאֹמַר לָהֶם לֹא יִפָּתְחוּ שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם עַד חֹם הַשֶּׁמֶשׁ וְעַד הֵם עֹמְדִים יְנִיפוּ הַדְּלָתוֹת וְהֶעֱמִיד מִשְׁמָרוֹת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם אִישׁ בְּמִשְׁמַרְתּוֹ וְאִישׁ נֶגֶד בֵּיתוֹ וְהָעִיר רְחָבַת יָדַיִם וּגְדוֹלָה וְהָעָם מְעַט בְּתוֹכָהּ וְאֵין בָּתִּים בְּנוּיִם וַיִּתֵּן אֱלֹהַי אֶל לִבִּי וְאֶקְבְּצָה אֶת הַחֹרִים וְאֶת הַסְּגָנִים וְאֶת הָעָם לְהִתְיַחֵשׂ וָאֶמְצָא סֵפֶר הִתְיַחֵשׂ הַעֹלִים

נְתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה׃ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת תִּשְׁעִים וּשְׁנָיִם׃

τεμινιμ υιοι δουλων σαλωμων τριακοσιοι ενενηκοντα δυο

templi filii seruorum salomonis trecenti nonaginta duo

templi filii seruorum salomonis trecenti nonaginta duo

וְאֵלֶּה הָעֹלִים מִתֵּל מֶלַח תֵּל חַרְשָׁא כְּרוּב אַדָּן וְאִמֵּר וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד בֵּית אֲבוֹתָם וְזַרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם׃

και ουτοι οι αναβαινοντες απο θελμελεθ θελαρησα χαρουβ αδαν εμμηρ και ουκ ηδυναντο αναγγειλαι οικον πατριων αυτων και σπερμα αυτων ει εξ ισραηλ εισιν

et hi qui ascenderunt de thelmelethe thelarisa cherub addan emmer et non poterant indicare domum patrum suorum et semen suum si ex israhel sunt

et hi qui ascenderunt de thelmelethe thelarisa cherub addan emmer et non poterant indicare domum patrum suorum et semen suum si ex israhel sunt

דְּלָיָה בְּנֵי טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא שֶׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃

δαλαια υιοι τωβια υιοι νεκωδα εξακοσιοι πεντηκοντα δυο

dalaia filii thobia filii necoda sexcenti quinquaginta duo

dalaia filii thobia filii necoda sexcenti quinquaginta duo

וּמִן בְּנֵי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי חֲבָיָה בְּנֵי הַקּוֹץ בְּנֵי בַרְזִלַּי אֲשֶׁר לָקַח מִבְּנוֹת בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה וַיִּקָּרֵא עַל שְׁמָם׃

και απο των ιερεων υιοι χοβια υιοι ακκως υιοι ιεδδουα ος ελαβεν γυναικα απο θυγατερων ιεδδουα του γαλααδιτου και εκλησθη επι τω ονοματι αυτων

et de sacerdotibus filii chobia filii accos filii iedduha qui accepit uxorem de filiabus iedduha galaaditis et uocatus est in nomine eorum

et de sacerdotibus filii chobia filii accos filii iedduha qui accepit uxorem de filiabus iedduha galaaditis et uocatus est in nomine eorum

אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כְתָבָם הַמִּתְיַחְשִׂים בַּיַּחַשׂ וְלֹא נִמְצָא וַיְגֹאֲלוּ מִן הַכְּהֻנָּה׃

ουτοι εζητησαν το γραμμα αυτων των συγγενων κατα γενεαλογιαν και ουχ ευρεθη και ηθετηθησαν απο της ιερατειας

hi quaesierunt scripturam cognationum suarum per genealogiam et non inuenta est et reprobati sunt a sacerdotio

hi quaesierunt scripturam cognationum suarum per genealogiam et non inuenta est et reprobati sunt a sacerdotio

וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא לָהֶם אֲשֶׁר לֹא יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ הַקָּדָשִׁים עַד עֲמֹד כֹּהֵן לְאוּרִים וְלִתֻּמִּים׃

και ειπεν αθερσαθα αυτοις οπως μη φαγωσιν απο των αγιων των αγιων εως του στηναι ιερεα δηλουντα και τελειουντα

et dixit athersatha eis ut non comederent de sanctis sanctorum donec staret sacerdos indicans et perficiens

et dixit athersatha eis ut non comederent de sanctis sanctorum donec staret sacerdos indicans et perficiens

כָּל הַקָּהָל כְּאֶחָד אַרְבַּע רִבֹּא אֲלָפִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים׃

πασα η συναγωγη ως εν ανδρασιν τεσσαρακοντα δυο χιλιαδες τριακοσιοι εξηκοντα

omnis congregatio quasi unus uiri quadraginta duo milia trecenti sexaginta

omnis congregatio quasi unus uiri quadraginta duo milia trecenti sexaginta

מִלְּבַד עַבְדֵיהֶם וְשִׁפְחֹתֵיהֶם אֵלֶּה שִׁבְעַת אֲלָפִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה וְהֵמָּה מְשֹׁרְרִים וּמְשֹׁרְרוֹת מָאתַיִם׃

εκτος των παιδων αυτων και των παιδισκων αυτων αυται επτα χιλιαδες τριακοσιοι τριακοντα επτα και αυτοι ασματοι και ασματοι διακοσιοι

exceptis seruis eorum et ancillis earum istae septem milia trecenti triginta septem et ipsi cantores et cantatrices ducentae

exceptis seruis eorum et ancillis earum istae septem milia trecenti triginta septem et ipsi cantores et cantatrices ducentae

סוּסִים שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמֹרִים מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים׃

ιπποι επτακοσιοι τεσσαρακοντα τεσσαρες ημιονοι διακοσιοι εικοσι πεντε

equi septingenti quadraginta quattuor muli ducenti uiginti quinque

equi septingenti quadraginta quattuor muli ducenti uiginti quinque

גְּמַלִּים אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה חֲמוֹרִים שִׁשֶּׁת אֲלָפִים שְׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃

καμηλοι τετρακοσιοι τριακοντα πεντε ονοι εξακισχιλιοι επτακοσιοι εικοσι

camelus quadringenti triginta quinque asini sex milia septingenti uiginti

camelus quadringenti triginta quinque asini sex milia septingenti uiginti

וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת בְּבוֹאָם בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַ͏ִם יִתְנַדְּבוּ לְבֵית הָאֱלֹהִים לְהַעֲמִידוֹ עַל מְכוֹנוֹ׃

και απο των αρχοντων των πατριων εν τω ελθειν αυτους εις οικον κυριου του εν ιερουσαλημ προσηνεγκαν εις οικον του θεου στησαι αυτον επι τον τοπον αυτου

et de principibus familiarum cum uenissent in templum domini quod est in hierusalem obtulerunt in templum dei ut erigerent illud in loco suo

et de principibus familiarum cum uenissent in templum domini quod est in hierusalem obtulerunt in templum dei ut erigerent illud in loco suo

כְּכָל כֹּחָם נָתְנוּ לְאוֹצַר הַמְּלָאכָה זָהָב דַּרְכְּמוֹנִים אֶלֶף וְחָמֵשֶׁת אֲלָפִים וּמָנִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת וּכְתֹנוֹת כֹּהֲנִים שְׁלֹשִׁים׃

κατα την δυναμιν αυτων εδωκαν εις τον θησαυρον του εργου χρυσιον δραχμας χιλιας πεντακισχιλιας και μνας πεντακοσιας και στολας ιερατικας τριακοσιας

secundum uirtutem suam dederunt in thesaurum operis aurum dragmas mille quinque milia et minas quingentas et uestimenta sacerdotalia centum

secundum uirtutem suam dederunt in thesaurum operis aurum dragmas mille quinque milia et minas quingentas et uestimenta sacerdotalia centum

וַיֵּשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְהָעָם בִּירוּשָׁלַ͏ִם וּבְמוֹשָׁבוֹתֵיהֶם וְהַמְשֹׁרְרִים וְהַשֹּׁעֲרִים וְכָל יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם׃

και εκαθισαν οι ιερεις και οι λευιται και ο λαος εν ιερουσαλημ και εν ταις κατοικιαις αυτων και οι ασματοι και οι πυλωροι και πας ισραηλ εν ταις πολεσιν αυτων

et habitauerunt sacerdotes et leuitae et populus in hierusalem et in habitationibus suis et cantores et ianitores et omnis israhel in ciuitatibus suis

et habitauerunt sacerdotes et leuitae et populus in hierusalem et in habitationibus suis et cantores et ianitores et omnis israhel in ciuitatibus suis

וּבְהַגִּיעַ הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּעָרִים וַיֵּאָסְפוּ הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד אֶל רְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמָּיִם וַיֹּאמְרוּ אֶל עֶזְרָא הַסֹּפֵר לְהָבִיא אֶת סֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל׃

και εν τω ελθειν τον μηνα τον εβδομον και οι υιοι ισραηλ εν ταις πολεσιν και συνηχθη ο λαος ως εις ανηρ εις την πλατειαν την κατα προσωπον της πυλης του υδατος και ειπαν τω εσδρα τω γραμματει φερε το βιβλιον του νομου μωυσεως ον ενετειλατο κυριος τω ισραηλ

et cum uenisset mensis septimus et filii israhel in ciuitatibus et congregatus est populus quasi unus uir in platea quae est ante portam aquae et dixerunt ad esdram scribam ut adferret librum legis moysi quem praecepit dominus israhel

et cum uenisset mensis septimus et filii israhel in ciuitatibus et congregatus est populus quasi unus uir in platea quae est ante portam aquae et dixerunt ad esdram scribam ut adferret librum legis moysi quem praecepit dominus israhel

וַיָּבִיא עֶזְרָא הַכֹּהֵן אֶת הַתּוֹרָה לִפְנֵי הַקָּהָל מֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה וְכֹל מְבִין לִשְׁמֹעַ בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃

και ηνεγκεν εσδρας ο ιερευς το βιβλιον του νομου εναντι της συναγωγης απο ανδρος εως γυναικος και παντων των συνιεντων ακουειν εν ημερα μια του μηνος του εβδομου

et adtulit esdras sacerdos legem coram congregatione uiri et mulieres et omnes intellegentes audire in die una mensis septimi

et adtulit esdras sacerdos legem coram congregatione uiri et mulieres et omnes intellegentes audire in die una mensis septimi

וַיִּקְרָא בָהּ לִפְנֵי הָרְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמַּיִם מִן הָאוֹר עַד מַחֲצִית הַיּוֹם נֶגֶד הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַמֵּבִינִים וְאָזְנֵי כָל הָעָם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה׃

και ανεγνω εν αυτω εναντι της πλατειας της κατα προσωπον της πυλης του υδατος απο φωτος εως μεσου ημερας εναντι των ανδρων και των γυναικων και των συνιεντων και τα ωτα παντος του λαου εις το βιβλιον του νομου

et legit in eo in platea quae est ante portam aquae a mane usque ad meridiem coram uiris et mulieribus et intellegentibus et aures omnis populi ad librum legis

et legit in eo in platea quae est ante portam aquae a mane usque ad meridiem coram uiris et mulieribus et intellegentibus et aures omnis populi ad librum legis

וַיַּעֲמֹד עֶזְרָא הַסֹּפֵר עַל מִגְדַּל עֵץ אֲשֶׁר עָשׂוּ לַדָּבָר וַיַּעֲמֹד אֵצְלוֹ מַתִּתְיָה וְשֶׁמַע וַאֲנָיָה וּרְיָה וְחִלְקִיָּה וּמַעֲשֵׂיָה עַל יְמִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ פְּדָיָה וּמִישָׁאֵל וּמַלְכִּיָּה וְחָשֻׁם וְחַשְׁבַּדָּנָה זְכַרְיָה מְשֻׁלָּם׃

και εστη εσδρας ο γραμματευς επι πυργου ξυλινου ου εποιησαν εις το ρητον και παρειστηκει παρ αυτω ματταθιας και σαμαιος και ανανιας και ουριας και ελκιας και μαασιας εκ δεξιων αυτου και εξ αριστερων φαδαιας και μισαηλ και μελχιας και ασομ και ασβαδανα ζαχαριας μεσολλαμ

et stetit esdras scriba super gradum ligneum quem fecerat ad loquendum et stabat iuxta eum mathathias et samaeus et ananias et urias et helcias et maasias ad dexteram eius et ad sinistram fadaias et misahel et melchias et asom et asbaddana zacharias mesollam

et stetit esdras scriba super gradum ligneum quem fecerat ad loquendum et stabat iuxta eum mathathias et samaeus et ananias et urias et helcias et maasias ad dexteram eius et ad sinistram fadaias et misahel et melchias et asom et asbaddana zacharias mesollam

וַיִּפְתַּח עֶזְרָא הַסֵּפֶר לְעֵינֵי כָל הָעָם כִּי מֵעַל כָּל הָעָם הָיָה וּכְפִתְחוֹ עָמָדוּ כָּל הָעָם׃

και ηνοιξεν εσδρας το βιβλιον εναντι παντος του λαου οτι απο παντων των λαων ην και ως ηνοιξεν εστησαν πας ο λαος

et aperuit esdras librum coram omni populo quia ab omnibus eminebat et cum aperuisset stetit omnis populus

et aperuit esdras librum coram omni populo quia ab omnibus eminebat et cum aperuisset stetit omnis populus

וַיְבָרֵךְ עֶזְרָא אֶת יְהוָה הָאֱלֹהִים הַגָּדוֹל וַיַּעֲנוּ כָל הָעָם אָמֵן אָמֵן בְּמַשָּׂא יְדֵיהֶם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה אַפַּיִם אָרְצָה׃

και ευλογησεν εσδρας τον κυριον τον θεον τον μεγαν και απεκριθη πας ο λαος αμην αμην εν ταις χερσιν αυτων και κυψαντες προσεκυνησαν τω κυριω επι προσωπα εις την γην

et benedixit esdras domino deo magno et respondit omnis populus amen amen in manibus suis et curuati adorauerunt dominum super faciem in terram

et benedixit esdras domino deo magno et respondit omnis populus amen amen in manibus suis et curuati adorauerunt dominum super faciem in terram

וְיֵשׁוּעַ בָּנִי וְקַדְמִיאֵל בָּנָיו שְׁבַנְיָה בָּנִי בָּנִי הוֹדִיָּה בָּנִי בָּנִי כְלִיטָא פְלָיָה הָעֲנִי׃

και ιησους και καδμιηλ και οι υιοι αυτου σαβανια βανι βανι ωδουια βανι βανι χολιτα φελια ανι

et iesus et cedmihel et filii eius sabania beni beni odouia beni beni colita felia anni

et iesus et cedmihel et filii eius sabania beni beni odouia beni beni colita felia anni

מִיכָא רְחוֹב חֲשַׁבְיָה׃ זַכּוּר שֵׁרֵבְיָה שְׁבַנְיָה׃ הוֹדִיָּה בָּנִי חֲשַׁבְנְיָה׃ מַעֲשֵׂיָה בָּנִי אֶלְיָקִים וְזִכְרִי וּמְשֻׁלָּם׃

μιχα ρωβ ασεβια ζακχουρ σαραβια σαβανια ωδουια βανι ασεβνια μασαια βανι ελιακιμ και ζαχαρι και μοσολλαμ

michaa reob asebia zacchur sarabia sabania odouia beni asebnia masaia beni eliacim et zacharai et mosollam

michaa reob asebia zacchur sarabia sabania odouia beni asebnia masaia beni eliacim et zacharai et mosollam

וְעַתָּה נַגִּיד לָךְ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וְהַיָּשָׁר לְפָנֶיךָ עֲשׂוֹת לָנוּ כִּי אֲנַחְנוּ עֲבָדִים הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֲבָדִים בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל אֶת פִּרְיָהּ וְאֶת טוּבָהּ הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֲבָדִים בָּהּ׃

και νυν ανακαλουμεθα σε ταγαθα εν οφθαλμοις σου και τα ευθη εναντι σου ποιησαι ημιν οτι δουλοι εσμεν και εν τη γη η εδωκας τοις πατρασιν ημων φαγειν τα γενηματα αυτης και τα αγαθα αυτης ιδου ημεις δουλοι εσμεν

et nunc ecce nos seruimus in terra quam dedisti patribus nostris ut comederent fructus eius et bona eius ecce nos seruimus

et nunc ecce nos seruimus in terra quam dedisti patribus nostris ut comederent fructus eius et bona eius ecce nos seruimus

וּתְבוּאָתָהּ רַבָּה לַמְּלָכִים אֲשֶׁר נָתַתָּה עָלֵינוּ בַּעֲבוּר חַטֹּאתֵינוּ וְגַם עַל גְּוִיָּתֵנוּ מָשְׁלוּ וּבִבְהֶמְתֵּנוּ כִּרְצוֹנָם וּבְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ׃

και οι καρποι αυτης πολλοι τοις βασιλευσιν οις εδωκας επ ημας δια τας αμαρτιας ημων και επι τα σωματα ημων κυριευουσιν και εν τοις κτηνεσιν ημων κατα το θελημα αυτων και εν θλιψει μεγαλη εσμεν

et fructus eius multiplicant regibus quos dedisti super nos propter peccata nostra et corpora nostra dominantur et in iumentis nostris secundum uoluntatem suam et in tribulatione magna sumus

et fructus eius multiplicant regibus quos dedisti super nos propter peccata nostra et corpora nostra dominantur et in iumentis nostris secundum uoluntatem suam et in tribulatione magna sumus

וּבְכָל זֹאת אֲנַחְנוּ כֹּרְתִים אֲמָנָה וְכֹתְבִים וְעַל הַחֲתוּמִים נְשִׂיאֵינוּ לְוִיֵּינוּ כֹּהֲנֵינוּ׃

και επι παντι τουτω ημεις διατιθεμεθα διαθηκην και γραφομεν και επισημαινονται επ αυτην οι αρχοντες ημων οι λευιται ημων οι ιερεις ημων

et in omnibus his nos pollicemur pollicitationem et scribimus et signant in ea principes nostri leuitae nostri sacerdotes nostri

et in omnibus his nos pollicemur pollicitationem et scribimus et signant in ea principes nostri leuitae nostri sacerdotes nostri

וְעַל הַחֲתוּמִים נְחֶמְיָה הַתִּרְשָׁתָא בֶּן חֲכַלְיָה וְצִדְקִיָּה׃

και επι τοις σεσημασμενοις νεεμιας αθερσαθα υιος αχελια και σεδεκιας

et in signatis nehemias athersatha filius hachelia et sedecias

et in signatis nehemias athersatha filius hachelia et sedecias

שְׂרָיָה עֲזַרְיָה יִרְמְיָה׃ פַּשְׁחוּר אֲמַרְיָה מַלְכִּיָּה׃ חַטּוּשׁ שְׁבַנְיָה מַלּוּךְ׃ חָרִם מְרֵמוֹת עֹבַדְיָה׃ דָּנִיֵּאל גִּנְּתוֹן בָּרוּךְ׃ מְשֻׁלָּם אֲבִיָּה מִיָּמִן׃ מַעַזְיָה בִּלְגַּי שְׁמַעְיָה הָאֵלֶּה הַכֹּהֲנִים׃

σαρια εζρια ιερεμια φασουρ αμαρια μελχια ετους σεβενια μελουχ αρεμ μαρημωθ αβδια δανιηλ γαθωνι βαρουχ μοσολλαμ αβια μιαμιν μααζια βελγαι σαμαια ουτοι οι ιερεις

saria esdria hieremia phassur amaria melchia hetus sebenia melluch harem meremoth obdia daniel gathoni baruch mosollam abia miamin maazia belgai samaia hi sacerdotes

saria esdria hieremia phassur amaria melchia hetus sebenia melluch harem meremoth obdia daniel gathoni baruch mosollam abia miamin maazia belgai samaia hi sacerdotes

וְהַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ בֶּן עַזַנְיָה בִּנּוּי מִבְּנֵי חֵנָדָד קַדְמִיאֵל׃

και οι λευιται ιησους υιος αζανιου βαννουι απο υιων ενηδαδ καδμιηλ

et leuitae iesus filius azaniae bennui de filiis henadad cedmihel

et leuitae iesus filius azaniae bennui de filiis henadad cedmihel

וְאֲחֵיהֶם שְׁבַנְיָה הוֹדִיָּה קְלִיטָא פְלָאיָה חָנָן׃

και οι αδελφοι αυτων σαβανια ωδουια κολιτα φελια ανι

et fratres eorum sabania odouia colita felia anni

et fratres eorum sabania odouia colita felia anni

מִיכָא רְחוֹב חַשַׁבְיָה׃ זַכּוּר שֵׁרֵבְיָה שְׁבַנְיָה׃

μιχα ρωβ ασεβια ζακχουρ σαραβια σαβανια

michaa reob asebia zacchur sarabia sabania

michaa reob asebia zacchur sarabia sabania

הוֹדִיָּה בָּנִי חֲשַׁבְנְיָה׃ מַעֲשֵׂיָה בָּנִי אֶלְיָקִים וְזִכְרִי וּמְשֻׁלָּם׃

ωδουια βανι ασεβνια μασαια βανι ελιακιμ και ζαχαρι και μοσολλαμ

odouia beni asebnia masaia beni eliacim et zacharai et mosollam

odouia beni asebnia masaia beni eliacim et zacharai et mosollam

וְעַתָּה נַגִּיד לָךְ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וְהַיָּשָׁר לְפָנֶיךָ עֲשׂוֹת לָנוּ כִּי אֲנַחְנוּ עֲבָדִים הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֲבָדִים בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל אֶת פִּרְיָהּ וְאֶת טוּבָהּ הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֲבָדִים בָּהּ׃

και νυν ανακαλουμεθα σε ταγαθα εν οφθαλμοις σου και τα ευθη εναντι σου ποιησαι ημιν οτι δουλοι εσμεν και εν τη γη η εδωκας τοις πατρασιν ημων φαγειν τα γενηματα αυτης και τα αγαθα αυτης ιδου ημεις δουλοι εσμεν

et nunc ecce nos seruimus in terra quam dedisti patribus nostris ut comederent fructus eius et bona eius ecce nos seruimus

et nunc ecce nos seruimus in terra quam dedisti patribus nostris ut comederent fructus eius et bona eius ecce nos seruimus

וּתְבוּאָתָהּ רַבָּה לַמְּלָכִים אֲשֶׁר נָתַתָּה עָלֵינוּ בַּעֲבוּר חַטֹּאתֵינוּ וְגַם עַל גְּוִיָּתֵנוּ מָשְׁלוּ וּבִבְהֶמְתֵּנוּ כִּרְצוֹנָם וּבְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ׃

και οι καρποι αυτης πολλοι τοις βασιλευσιν οις εδωκας επ ημας δια τας αμαρτιας ημων και επι τα σωματα ημων κυριευουσιν και εν τοις κτηνεσιν ημων κατα το θελημα αυτων και εν θλιψει μεγαλη εσμεν

et fructus eius multiplicant regibus quos dedisti super nos propter peccata nostra et corpora nostra dominantur et in iumentis nostris secundum uoluntatem suam et in tribulatione magna sumus

et fructus eius multiplicant regibus quos dedisti super nos propter peccata nostra et corpora nostra dominantur et in iumentis nostris secundum uoluntatem suam et in tribulatione magna sumus

וּבְכָל זֹאת אֲנַחְנוּ כֹּרְתִים אֲמָנָה וְכֹתְבִים וְעַל הַחֲתוּמִים נְשִׂיאֵינוּ לְוִיֵּינוּ כֹּהֲנֵינוּ׃

και επι παντι τουτω ημεις διατιθεμεθα διαθηκην και γραφομεν και επισημαινονται επ αυτην οι αρχοντες ημων οι λευιται ημων οι ιερεις ημων

et in omnibus his nos pollicemur pollicitationem et scribimus et signant in ea principes nostri leuitae nostri sacerdotes nostri

et in omnibus his nos pollicemur pollicitationem et scribimus et signant in ea principes nostri leuitae nostri sacerdotes nostri

וְעַל הַחֲתוּמִים נְחֶמְיָה הַתִּרְשָׁתָא בֶּן חֲכַלְיָה וְצִדְקִיָּה׃

και επι τοις σεσημασμενοις νεεμιας αθερσαθα υιος αχελια και σεδεκιας

et in signatis nehemias athersatha filius hachelia et sedecias

et in signatis nehemias athersatha filius hachelia et sedecias

שְׂרָיָה עֲזַרְיָה יִרְמְיָה׃ פַּשְׁחוּר אֲמַרְיָה מַלְכִּיָּה׃ חַטּוּשׁ שְׁבַנְיָה מַלּוּךְ׃ חָרִם מְרֵמוֹת עֹבַדְיָה׃ דָּנִיֵּאל גִּנְּתוֹן בָּרוּךְ׃ מְשֻׁלָּם אֲבִיָּה מִיָּמִן׃ מַעַזְיָה בִּלְגַּי שְׁמַעְיָה הָאֵלֶּה הַכֹּהֲנִים׃

σαρια εζρια ιερεμια φασουρ αμαρια μελχια ετους σεβενια μελουχ αρεμ μαρημωθ αβδια δανιηλ γαθωνι βαρουχ μοσολλαμ αβια μιαμιν μααζια βελγαι σαμαια ουτοι οι ιερεις

saria esdria hieremia phassur amaria melchia hetus sebenia melluch harem meremoth obdia daniel gathoni baruch mosollam abia miamin maazia belgai samaia hi sacerdotes

saria esdria hieremia phassur amaria melchia hetus sebenia melluch harem meremoth obdia daniel gathoni baruch mosollam abia miamin maazia belgai samaia hi sacerdotes

וְהַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ בֶּן עַזַנְיָה בִּנּוּי מִבְּנֵי חֵנָדָד קַדְמִיאֵל׃

και οι λευιται ιησους υιος αζανιου βαννουι απο υιων ενηδαδ καδμιηλ

et leuitae iesus filius azaniae bennui de filiis henadad cedmihel

et leuitae iesus filius azaniae bennui de filiis henadad cedmihel

וְאֲחֵיהֶם שְׁבַנְיָה הוֹדִיָּה קְלִיטָא פְלָאיָה חָנָן׃

και οι αδελφοι αυτων σαβανια ωδουια κολιτα φελια ανι

et fratres eorum sabania odouia colita felia anni

et fratres eorum sabania odouia colita felia anni

מִיכָא רְחוֹב חַשַׁבְיָה׃ זַכּוּר שֵׁרֵבְיָה שְׁבַנְיָה׃

μιχα ρωβ ασεβια ζακχουρ σαραβια σαβανια

michaa reob asebia zacchur sarabia sabania

michaa reob asebia zacchur sarabia sabania

הוֹדִיָּה בָּנִי חֲשַׁבְנְיָה׃ מַעֲשֵׂיָה בָּנִי אֶלְיָקִים וְזִכְרִי וּמְשֻׁלָּם׃

ωδουια βανι ασεβνια μασαια βανι ελιακιμ και ζαχαρι και μοσολλαμ

odouia beni asebnia masaia beni eliacim et zacharai et mosollam

odouia beni asebnia masaia beni eliacim et zacharai et mosollam

[e]sizara:[f]filii[g] thema:[h]filii[i] naſia:[k]filii[l] atupha:[m]filii[n] ſeruorum [o]ſalomonis:[p]filii[q] ſothai:[r]filii[s] ſopherech:[t]filii[u] pheruda. [v]Filii[w] iohala:[x]filii[y] dercon:[z]filii[a] iedel.[b]Filii[c] ſaphata:[d]filii[e] athil: [f]filii[g] phocereth qui erat ortus ex[h]afbaim[i] filio[k]am mon.[l]"Omnes[m]nathinei [n]& filii[o] ſeruorū[p] ſolomōis [q]trecēti [r]nonaginta[s] duo. [t]Hi ſunt aūt[u] qui aſcenderunt[v] de thelmala:[w] thelarſa:[x]cherub:[y]adon[z]:[a]& emmer: [b]& non[c] potuerūt[d] indicare[e] domum[f] patrū ſuorū [g]"[h] ſemen ſuum: [i]"vtrum [k]ex iſrael[l] eſſent.[m] Filii [n]dalaia:[o]" filii[p] tobia:[q]" filii[r] nechoda[s] fexcenti [t]quadraginta[u] duo.[v] Et de [w]ſacerdotibus[x] filii[y] iobia: [z]filii[a] accos: [b]filii[c] berzellai[d] qui[e] accepit de filiabus [f]berzellai[g] galaaditidis [h]vxorem:[i] & vocatus eſt [k]nomine coruz.[l] Hi[m] que fierunt[n] ſcripturā ſuam in [o]cenſu[p] & nō[q] inuenerūt: [r]& electi ſunt [s]de[t] ſacerdotio[u]. Dixit[v] [w]atherſatha [x]deis[y] vt[z] non[a] manducarēt [b]de ſanctis [c]ſanctorum:[d] donec[e] ſtaret[f] ſacerdos[g] doctus [h]& eruditus.[i] Omis[k]mul titudo[l] quaſi vir[m] vnus [n]quadraginta[o] duo milia [p]ſexcenti [q]ſexaginta: [r]ablq; ſeruis [s]& ancillis eor[t]qui erant [u]ſeptem [v]milia[w] trecenti[x] triginta [y]ſeptem:[z] & inter eos[a] cantores [b]& cantatrices[c] ducente [d]quadraginta [e]et quinq;.[f] Equi eorum [g]ſexcenti [h]trigīta[i] ſeptem:[k] muli eorum[l] ducenti [m]quadraginta[n] quinq;:[o] cameli eorum [p]quadringenti[q] triginta [r]quinq;: [s]aſini[t] ſex[u]milia[v] ſeptingenti [w]vigīti.[x] Nōnulli autem de[y] principib[z]" familiarū [a]dederūt ipēſas[b] in opus. [c]Atherſatha[d] dedit [e]

ιſſara filij thema: filij neſia filij atipha: filij σισαρὰ υἱοὶ θημά, υἱοὶ νησὶὰ υἱοὶ ἀτιφά, υἱοὶ
ſeruoꝝ ſalomonis filij ſutei filij ſapha- δούλων σολομῶντος υἱοὶ σουτεὶ υἱοὶ σαφα=
rat filij pherida filij tela. filij dozeō filij ραὰτ υἱοὶ φερισὰ υἱοὶ ἰελά. υἱοὶ δωρκὼν υἱοὶ
gadael: filij ſaphatia filij atil filij phacha γασδαήλ, υἱοὶ σαφατία υἱοὶ ἀτὶλ υἱοὶ φαχα=
rath filij ſabain τ filij amō: oēs na- ραὰθ υἱοὶ σαβαΐν καὶ υἱοὶ ἀμών, πάντες οἱ να=
thenim τ filij ſeruoꝝ ſalomonis trece- θινιὶμ καὶ οἱ υἱοὶ δούλων σολομῶντος τρια=
ti nonaginta duo. τ iſti aſcenderūt κόσιοι ἐννενηκονταδύο. καὶ οὗτοι ἀνέβησαν
de thelmalech thelaſar cherub edan τ em ἀπὸ θελμαλὲχ θελασὰρ χερουβ ἀδὰν καὶ ἐμ
mer. τ nō potuerūt annūciare domos μήρ. καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαι οἴκους
familiaꝝ ſuaꝝ τ ſemē ſuū: ſi de πατριῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἀπὸ
iſrael ſunt. filij dalaia filij tobia τ fi ἰσραὴλ εἰσιν. υἱοὶ δαλαΐα υἱοὶ τωβία καὶ υἱ
lij neccoda ſexcēti ḡdraginta duo. τ οἱ νεκωδὰ ἑξακόσιοι τεσσαρακονταδύο, καὶ
de ſacerdotib[a] filij ebia filij accos filij ber ἀπὸ τῶν ἱερέων υἱοὶ ἐβία υἱοὶ ἀκκὼς υἱοὶ βερ
zelei: q̄ accepit de filiabus berzelei ζελεί, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ θυγατέρων βερζελεὶ
galaaditidis vxorē τ vocat[b] ē in nomi γαλααδίτιδος γυναῖκα καὶ ἐκλήθη ἐπ' ὀνό=
ne coꝝ. hi q̄ierūt ſcripturā ſuā ματι αὐτῶν. οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν ἑαυτῶν
cōmtat[c] τ nō eſt inuēta: τ eiecti ſunt συνοδίας καὶ οὐχ εὑρέθη, καὶ ἀπώσθησαν
de ſacerdotio. τ dixit arthaſaſtha e- ἀπὸ τῆς ἱερατείας. καὶ εἶπεν ἀρθασασθὰ ἐ=
tos: vt nō māducarēt de ſctō τοῖς, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν
ſctō: donec ſtaret ſacerdos illuminationib[a] τ ἁγίων, ἕως ἀνασῇ ἱερεὺς τοῖς φωτισμοῖς καὶ
initiationib[b]. τ facta eſt ois multi- ταῖς τελειώσεσι. καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλη
tudo vnanimit[c] q̄ſi q̄draginta milia τ σία ὁμοθυμαδὸν ὡς τέσσαρες μυριάδες καὶ
duomilia trecēti ſexaginta: ablq; ſer- δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, χωρὶς δού=
uis eoꝝ τ ancillis eoꝝ. iſti ſeptē λων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν. οὗτοι ἑπτὰ
milia trecēti triginta ſeptē. τ cāto- κισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ᾄδον=
res τ cātatrices ducēti q̄draginta quin- τες καὶ ᾄδουσαι διακόσιοι τεσσαρακονταπέν=
q;. equi ſeptingēti triginta ſex. muli τε. ἵπποι ἑπτακόσιοι τριακονταἓξ. ἡμίονοι
ducēti q̄draginta q;nq;. cameli q̄drīgē διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. κάμηλοι τέτρα
ti triginta q;nq;. aſini ſex milia ſeptin- κόσιοι τριακονταπέντε. ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακό
gēti viginti. τ de parte principū σιοι εἴκοσι. καὶ ἀπὸ μέρους ἀρχηγῶν τῶν
familiaꝝ dederūt in opus arthaſaſtha πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ ἔργον τῷ ἀρθασασθὰ

in theſaur[a] auri dragmas mille: phialas ἐις θησαυρὸν χρυσίου δραχμὰς χιλίας, φιάλας
quinquaginta: ſtolas ſacerdotū ducentas πεντήκοντα, στολὰς τῶν ἱερέων πεντακοσίας
triginta. τ de principibus familiaꝝ τριάκοντα. καὶ ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν
dederūt in theſauros operis: auri numisma ἔδωκαν εἰς θησαυροὺς τοῦ ἔργου, χρυσοῦ νόμισμα
decēmilia bis: τ argēti minas duomilia duce μυριάδας δύο, καὶ ἀργυρίου μνᾶς δισχιλίας διακο
tas. τ dederūt reliqui populi au- σίας. καὶ ἔδωκαν οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ χρυ=
ri dragmas bis decēmilia: argēti minas σίου δραχμὰς δύο μυριάδας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς
duomilia τ ſtolas ſacerdotū ſexaginta ſeptē. τ δισχιλίας καὶ στολὰς τῶν ἱερέων ἑξήκοντα ἑπτά. καὶ ἐκά
derūt ſacerdotes τ leuite τ ianitores θησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ πυλωροὶ
τ cātores τ q̄ de populo: τ na- καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ να
thenim τ oīs iſrael in ciuitatib[a] ſuis. θινιὶμ καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν. Ca:8.

A Ezdr. 3.a

Θ Et ꝓuenerat mēſis ſeptim[a]: τ filij Καὶ ἐφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ
iſrael in ciuitatib[a] ſuis: τ cōgregati ſunt oīs ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθησαν πᾶς
populꝰ q̄ſi vir vn[a] ad plateā q̄ ante por ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς τὸ πλατὺ τὸ ἔμπροσθεν πυ
tā aque. τ dixerūt eſdre λης τοῦ ὕδατος. καὶ εἶπον τῷ ἔσδρα τὸν
ſcribe: vt afferret librū legis moyſi q̄ γραμματέα, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νόμου μωυσῆ ὃν
ꝓceperat dñs iſrael. τ attulit eſ ἐνετείλατο κύριος τῷ ἰσραήλ. καὶ ἤνεγκεν ἔσ=
dras ſacerdos legē coꝝ multitudine δρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας
a viro vſq; ad mulierē: τ oīs intelligēs ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός, καὶ πᾶς ὁ συνιὼν
ad audiendū in die vna mēſis ſeptimi. ἀκούειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου.
τ legit in eo cōtra plateā q̄ τ ἀνέγνω ἐν αὐτῷ ἀπέναντι τῆς πλατείας τῆς
ante portā aquaꝝ ab ho- ἔμπροσθεν τῆς πύλης τῶν ὑδάτων ἀπὸ τῆς ὥ=
ra illuminationis ſolis vſq; ad medietatē ρας τοῦ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον ἕως μεσούσης
dieī: in cōſpectu virꝝ τ mulieꝝ: τῆς ἡμέρας, ἀπέναντι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν,
τ ipi intelligētes. τ ● aures oīs καὶ αὐτοὶ συνιέντες. καὶ ὦτα παγὸς τοῦ
ppti in librū legis. τ ſtetit eſ λαοῦ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ νόμου. καὶ ἔστη ἔσ=
dras ſcriba ſup gradū ligneū quē δρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξυλίνου ὃ
fecerat ad cōcionādū: τ ſteterūt iu ἐποίησεν εἰς τὸ δημηγορῆσαι, καὶ ἔστησαν ἐχό=
xta eū mattiphathias τ ſemeias τ anaias μενα αὐτοῦ ματθαθίας καὶ σαμείας καὶ ἀναίας
τ vrias: τ chelcias τ maaſias a dextris καὶ οὐρίας, καὶ χελκίας καὶ μαασίας ἐκ δεξιῶν
eius: τ a ſiniſtris phadaias τ miſael τ αὐτοῦ, καὶ ἐξευωνύμων φαδαΐας καὶ μισαὴλ καὶ
melchias τ aſon τ abdana τ zacharias μελχίας καὶ ἀσὼν καὶ ἀσβδανὰ καὶ ζαχαρίας
τ meſollā. τ aperuit eſdras librū τ μεσολλάμ. καὶ ἤνοιξεν ἔσδρας τὸ βιβλίον
coꝝ omni populo: q̄ ipe erat ſupra ἐνώπιον παγὸς τοῦ λαοῦ, ὅτι αὐτὸς ἦν ἐπάνω

D

סִיסְרָא׳ בְּנֵי׳ תָּמַחּ׳ בְּנֵי׳ נְצִיחַ׳ כָּל־ זֶה׳ חֲטִיפָא׳ בְּנֵי׳ עַבְדֵי׳ שְׁלֹמֹה׳ בְּנֵי׳
סוֹטַי׳ בְּנֵי׳ סֹפֶרֶת׳ בְּנֵי׳ פְּרִידָא׳ בְּנֵי׳
יַעֲלָא׳ בְּנֵי׳ דַּרְקוֹן׳ בְּנֵי׳ גִּדֵּל׳ בְּנֵי׳ שְׁפַטְיָה׳ בְּנֵי׳ חַטִּיל׳
בְּנֵי׳ פֹכֶרֶת׳ הַצְּבָיִים׳ בְּנֵי׳ אָמֹון׃ כָּל־ הַנְּתִינִים׳ וּבְנֵי׳ עַבְדֵי׳ שְׁלֹמֹה׳
שְׁלֹשׁ׳ מֵאוֹת׳ תִּשְׁעִים׳ וּשְׁנָיִם׃ וְאֵלֶּה׳ הָעֹלִים׳ מִתֵּל׳ מֶלַח׳ תֵּל׳ חַרְשָׁא׳ כְּרוּב׳ אַדּוֹן׳ וְאִמֵּר׳
וְלֹא׳ יָכְלוּ׳ לְהַגִּיד׳ בֵּית׳ אֲבֹתָם׳ וְזַרְעָם׳ אִם־ מִיִּשְׂרָאֵל׳ הֵם׃ בְּנֵי׳
דְלָיָה׳ בְּנֵי׳ טוֹבִיָּה׳ בְּנֵי׳ נְקוֹדָא׳ שֵׁשׁ מֵאוֹת׳ וַחֲמִשָּׁה׳ וְאַרְבָּעִים׳ וְשִׁשׁ
שְׁלֹשִׁים׳ וְשִׁבְעָה׳ פִּרְדִּיכֶם׳ מַאתַיִם׳ וְאַרְבָּעִים׳ סוּסֵיהֶם׳ שִׁבַע׳ מֵאוֹת
וַחֲמִשָּׁה׃ כֹּהֲנִים׳ בְּנֵי׳ חֲבָיָה׳ בְּנֵי׳ הַקּוֹץ׳ בְּנֵי׳ בַרְזִלַּי׳ אֲשֶׁר־ לָקַח׳ מִבְּנוֹת׳
בַּרְזִלַּי׳ הַגִּלְעָדִי׳ אִשָּׁה׳ וַיִּקָּרֵא׳ עַל׳ שְׁמָם׃ אֵלֶּה׳ בִּקְשׁוּ׳ כְּתָבָם׳
הַמִּתְיַחְשִׂים׳ וְלֹא׳ נִמְצָא׳ וַיִּגָּאֲלוּ׳ מִן־ הַכְּהֻנָּה׃ וַיֹּאמֶר׳ הַתִּרְשָׁתָא׳ לָהֶם׳ אֲשֶׁר׳ לֹא׳ יֹאכְלוּ׳ מִקֹּדֶשׁ
הַקֳּדָשִׁים׳ עַד־ עֲמֹד׳ הַכֹּהֵן׳ לְאוּרִים׳ וְתֻמִּים׃ כָּל־ הַקָּהָל׳ כְּאֶחָד׳ אַרְבַּע׳ רִבּוֹא׳ שְׁלשׁ
מֵאוֹת׳ וְשִׁשִּׁים׳ אַלְפַּיִם׳ שְׁלֹשׁ׳ מֵאוֹת׳ תִּשְׁעִים׳ וְשִׁבְעַת׳ אַלְפִּים׳ שְׁלֹשׁ׳ מֵאוֹת׳ שִׁבְעָה׳ וְלָהֶם׳ מְשֹׁרְרִים׳
וּמְשֹׁרְרוֹת׳ מָאתַיִם׳ וְאַרְבָּעִים׳ וַחֲמִשָּׁה׃ סוּסֵיהֶם׳ שִׁבַע׳ מֵאוֹת׳ שְׁלֹשִׁים׳ וְשִׁבְעָה׳ פִּרְדֵיהֶם׳ מָאתַיִם׳ וְאַרְבָּעִים׳
וַחֲמִשָּׁה׃ נְתִינִים׳ וּבְנֵי׳ עַבְדֵי׳ שְׁלֹמֹה׃ שְׁלֹשׁ׳ מֵאוֹת׳ שִׁבְעִים׳ וְאַרְבָּעָה׃ וְכָל־ הַבָּאִים׳ מִתֵּל׳ מֶלַח׳ תֵּל׳ חַרְשָׁא׳
כְּרוּב׳ אַדָּן׳ וְאִמֵּר׳ וְלֹא׳ יָכְלוּ׳ לְהַגִּיד׳ בֵּית׳ אֲבֹתָם׳ וְזַרְעָם׳ אִם־ מִיִּשְׂרָאֵל׳ הֵם׃ בְּנֵי׳ דְלָיָה׳ בְּנֵי׳ טוֹבִיָּה׳ בְּנֵי׳ נְקוֹדָא׳
שֵׁשׁ מֵאוֹת׳ וַחֲמִשָּׁה׳ וְאַרְבָּעִים׃ וּמִן־ בְּנֵי׳ הַכ

הָעָם כִּי הֵיטִיב לָכֹל הָעָם׃
וַיִּבָּרֶךְ עֶזְרָא אֶת יְהוָה הָאֱלֹהִים
כָּל הָעָם וַיַּעֲנוּ כָל הָעָם אָמֵן אָמֵן בְּמַעַל
יְדֵיהֶם וַיִּקְדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה
אַפַּיִם אַרְצָה׃ וישוע וּבָנִי וְשַׁרֵבְיָה
יָמִין עַקּוּב שַׁבְתַּי הוֹדִיָה מַעֲשֵׂיָה
קְלִיטָא עַזַרְיָה יוֹזָבָד חָנָן פְּלָאיָה
וְהַלְוִיִּם מְבִינִים אֶת הָעָם לַתּוֹרָה
וְהָעָם עַל עָמְדָם׃ וַיִּקְרְאוּ בַסֵּפֶר
בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים מְפֹרָשׁ וְשׂוֹם שֶׂכֶל
וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא׃ וַיֹּאמֶר נְחֶמְיָה
הוּא הַתִּרְשָׁתָא וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר
וְהַלְוִיִּם הַמְבִינִים אֶת הָעָם לְכָל
הָעָם יוֹם קָדוֹשׁ הוּא לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם אַל תִּתְאַבְּלוּ וְאַל תִּבְכּוּ
כִּי בוֹכִים כָּל הָעָם כְּשָׁמְעָם אֶת
דִּבְרֵי הַתּוֹרָה׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם לְכוּ
אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַקִּים
וְשִׁלְחוּ מָנוֹת לְאֵין נָכוֹן לוֹ כִּי קָדוֹשׁ
הַיּוֹם לַאדֹנֵינוּ וְאַל תֵּעָצֵבוּ כִּי
חֶדְוַת יְהוָה הִיא מָעֻזְּכֶם׃ וְהַלְוִיִּם
מַחְשִׁים לְכָל הָעָם לֵאמֹר הַסּוּ כִּי
הַיּוֹם קָדוֹשׁ וְאַל תֵּעָצֵבוּ׃ וַיֵּלְכוּ
כָּל הָעָם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁלַח
מָנוֹת וְלַעֲשׂוֹת שִׂמְחָה גְּדוֹלָה כִּי
הֵבִינוּ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָהֶם׃
וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי נֶאֶסְפוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת
לְכָל הָעָם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֶל
עֶזְרָא הַסֹּפֵר וּלְהַשְׂכִּיל אֶל דִּבְרֵי
הַתּוֹרָה׃ וַיִּמְצְאוּ כָּתוּב בַּתּוֹרָה
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה אֲשֶׁר
יֵשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּסֻּכּוֹת בָּחַג
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃ וַאֲשֶׁר יַשְׁמִיעוּ
וְיַעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל עָרֵיהֶם
וּבִירוּשָׁלַם לֵאמֹר צְאוּ הָהָר
וְהָבִיאוּ עֲלֵי זַיִת וַעֲלֵי עֵץ שָׁמֶן
וַעֲלֵי הֲדַס וַעֲלֵי תְמָרִים וַעֲלֵי עֵץ
עָבֹת לַעֲשׂוֹת סֻכֹּת כַּכָּתוּב׃ וַיֵּצְאוּ
הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סֻכּוֹת
אִישׁ עַל גַּגּוֹ וּבְחַצְרוֹתֵיהֶם וּבְחַצְרוֹת
בֵּית הָאֱלֹהִים וּבִרְחוֹב שַׁעַר
הַמַּיִם וּבִרְחוֹב שַׁעַר אֶפְרָיִם׃
וַיַּעֲשׂוּ כָל הַקָּהָל הַשָּׁבִים מִן הַשְּׁבִי
סֻכּוֹת וַיֵּשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת כִּי לֹא עָשׂוּ
מִימֵי יֵשׁוּעַ בִּן נוּן כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
עַד הַיּוֹם הַהוּא וַתְּהִי שִׂמְחָה
גְּדוֹלָה מְאֹד׃ וַיִּקְרָא בְּסֵפֶר תּוֹרַת
הָאֱלֹהִים יוֹם בְּיוֹם מִן הַיּוֹם
הָרִאשׁוֹן עַד הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן וַיַּעֲשׂוּ
חַג שִׁבְעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי
עֲצֶרֶת כַּמִּשְׁפָּט׃

Cap.ix.

וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ
הַזֶּה נֶאֶסְפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצוֹם
וּבְשַׂקִּים וַאֲדָמָה עֲלֵיהֶם׃ וַיִּבָּדְלוּ
זֶרַע יִשְׂרָאֵל מִכָּל בְּנֵי נֵכָר וַיַּעַמְדוּ
וַיִּתְוַדּוּ עַל חַטֹּאתֵיהֶם וַעֲוֹנֹת
אֲבֹתֵיהֶם׃ וַיָּקֻמוּ עַל עָמְדָם
וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
רְבִיעִית הַיּוֹם וּרְבִיעִית מִתְוַדִּים
וּמִשְׁתַּחֲוִים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃
וַיָּקָם עַל מַעֲלֵה הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וּבָנִי
קַדְמִיאֵל שְׁבַנְיָה בָּנִי שֵׁרֵבְיָה
בָּנִי כְנִי וַיִּזְעֲקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל אֶל
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם
יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל בָּנִי חַשַּׁבְנְיָה
שֵׁרֵבְיָה הוֹדִיָה שְׁבַנְיָה פְּתַחְיָה
קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וִיבָרְכוּ
שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל כָּל
בְּרָכָה וּתְהִלָּה׃ אַתָּה הוּא יְהוָה
לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם

τ frōdes myrti τ frōdes palmar: τ frō
κὰι φύλλα μυρσίνης κὰι φύλλα φοινίκων, κὰι φύλ
λα ξύλου δασέος, ποιῆσαι σκηνὰς κατὰ τὸ γεγραμ
μένον. τ egressi sūt ppls τ attulerūt τ fecerūt
μὸν. κὰι ἐξῆλθεν ὁ λαὸς κὰι ἤνεγκαν κὰι ἐποίησαν
sibi tabnacula. vir in domate suo τ in
ἑαυτοῖς σκηνὰς· ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ δώματος αὐτοῦ κὰι ἐν
atriis suis τ in atriis dom̄ dei:
ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν κὰι ἐν αὐλαῖς οἴκου τοῦ θεοῦ,
τ in plateis porte aquar τ in
κὰι ἐν πλατείαις τῆς πύλης τῶν ὑδάτων κὰι ἐν ταῖς
plateis porte ephraim. τ fecerūt ois
πλατείαις τῆς πύλης ἐφραὶμ. κὰι ἐποίησαν πᾶ-
ecclesia q̄ rediērāt de captiuita
σα ἡ ἐκκλησία οἱ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλω
te tabnacula: τ habitauerūt i tabnaculis. qm̄ nō fecē
σίας σκηνάς, κὰι ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς· ὅτι οὐκ ἐποί
rāt a diebus ihesue filij naue ilc filij isra
ησαν ἀπὸ ἡμερῶν ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσρα
el vsq̄ ad diē illū. τ fuit leticia ma
λ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης· κὰι ἐγένετο εὐφροσύνη με-
gna nimis. τ legit in libro legis dei
γάλη σφόδρα· κὰι ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ θεοῦ
p singulos dies a die pmo vsq̄ ad
ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς
die nouissimū: τ fecerūt solēnitatē septē diēb̄.
ἡμέρας τῆς ἐσχάτης, κὰι ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας.
τ die octauo erodiū fm tudiali.
κὰι τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρίμα. Ca.9.

A

ΘΕ Καὶ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς
huius cōuenerūt filij israel in ieiunio τ in
τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ καὶ ἐν
sacciis & humus sup
σάκκοις καὶ κόνις ἐπ' κεφαλῆς αὐτῶν. καὶ ἐχωρί
fuerūt filij israel ab omni filio alieno.
σθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ παγὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου.
τ steterūt τ cōfessi sunt peccata sua:
καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγόρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν,
τ iniq̄tates patrū suoꝝ. τ steterūt
καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ ἔστησαν
in statione sua: τ legerūt in libro le
ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν, καὶ ἀνέγνωσαν ἐν βιβλίῳ νό-
gis dñi dei sui quater in die. τ
μου κυρίου θεοῦ αὐτῶν τετράτον τῆς ἡμέρας· καὶ
erāt cōfitētes dño quater in die
ἦσαν ἐξαγορεύοντες τῷ κυρίῳ τετράτον τῆς ἡμέ-
adorātes dñm deū suū. τ
ρας καὶ προσκυνοῦντες τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. καὶ
steterūt sup ascēsū leuitaꝝ ieſue: τ filij cad
ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν λευιτῶν ἰησοῦς, καὶ υἱοὶ καδ
miel: sobanias filius sarabia filij chanant. τ cla
μιήλ, σαχανίας υἱὸς σαραβία υἱοῦ χαναγί. καὶ ἐ
maueruīt voce magna ad dñm deū suū:
βόησαν φωνῇ μεγάλῃ πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν,
τ dixerūt leuite ieſue τ cadmiel bonnias
καὶ εἶπον οἱ λευῖται ἰησοῦς καὶ καδμιὴλ βαννείας
sarabias sobanias odulas sechenias phelliias: sur
σαραβίας σοβαγίας ὡδουίας σεχενίας φελλίας, ἀνά-
gite benedicite dño deo nro ab eter
στητε εὐλογεῖτε τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰ
no τ vsq̄ in eternū. τ benedicēt nomi
ὼνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ εὐλογήσουσιν ὄνο-
ni glorie tue: τ exaltabūt in omni benedi
μα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πάσῃ εὐλο-
ctione τ laude. τ dixit esdras: tu es ipse
γίᾳ καὶ αἰνέσει. καὶ εἶπεν ἔσδρας, σὺ εἶ αὐτὸς
dñs solus: tu fecisti celū τ ce
κύριος μόνος, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρα
li celi: oēs exercitus eoꝝ:
νὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντας τοὺς δυνάμεις αὐτῶν,

Leui. 23.g.

pplm. τ factū est cū aperuisset eū: stetit ois
τοῦ λαοῦ· καὶ ἐγένετο πτύσας ἄνοιξεν αὐτό, ἔστη πᾶς
populus. τ benedixit esdras dño deo ma
ὁ λαός· καὶ εὐλόγησεν ἔσδρας κύριον τὸν θεὸν τὸν μέ
gno. τ respōdit ois populꝰ τ dixerūt: amē amē:
γαν· καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπον, ἀμὴν ἀμήν,
eleuātes manus suas: iclinauerūt τ adora-
ἐπάραντες τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἐκυψαν καὶ προσε-
uerūt dñm in facie sup terrā τ
κύνησαν τῷ κυρίῳ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ
iesue τ bancas τ sarabias: τ iamī τ a-
ἰησοῦς καὶ βανὶς καὶ σαραβίας, καὶ ἰαμεὶν καὶ ἀ
cub τ sabathithe τ oduias τ maasias τ
κοὺβ καὶ σαβαθθαῖος καὶ ὠδουίας καὶ μαασίας καὶ
callitas τ afarias τ iosabed τ anan τ
καλλίτας καὶ ἀσαφίας καὶ ἰωσαβὲδ καὶ ἄνας καὶ
phalaias: τ leuite erāt instruētes popu
φαλαίας, καὶ οἱ λευῖται ἦσαν συνετίζοντες τὸν λα-
lū in lege: τ populꝰ in statione sua. τ
ὸν ἐν τῷ νόμῳ, καὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ· καὶ
legerūt in libro legis dei: τ
ἀνέγνωσαν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ, καὶ
docuit esdras. τ diſtinxit in scientiā dñi.
ἐδίδασκεν ἔσδρας· καὶ διέσειλεν ἐν ἐπιστήμῃ κυρίου.
τ intellexit populꝰ in lectione. τ dixit nee-
καὶ συνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναγνώσει· καὶ εἶπε νεε-
mias q̄ est atarsatha τ esdras sacerdos τ scri
μίας ὅς ἐστιν ἀταρσαθὰ καὶ ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμ
ba τ leuite instrūctes populū. τ
ματεὺς καὶ οἱ λευῖται οἱ συνετίζοντες τὸν λαόν· καὶ
dixerūt oi populo: dies scūs est dño
εἶπον παντὶ τῷ λαῷ, ἡμέρα ἁγία ἐστὶ τῷ κυρίῳ
deo nro: ne lugeatis neq̄ fleatis: qui flebat
θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε μηδὲ κλαίετε, ὅτι ἔκλαιε
ois populꝰ vt audiūt ſimones legis. τ
πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ νόμου· καὶ
dixit eis: ite τ comedite pinguia: τ
εἶπεν αὐτοῖς, πορεύεσθε καὶ φάγετε λιπάσματα, καὶ
bibite mulsa: τ mittite partes
πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε μερίδας τοῖς
nō habētib̄. q̄ scūs est dies dño deo nro.
μὴ ἔχουσιν· ὅτι ἁγία ἐστὶν ἡμέρα τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν·
τ ne cōcidatis q̄ gaudiū dñi: hec est fortitudo
καὶ μὴ θλαπέσητε ὅτι ἡ χαρὰ κυρίου, αὕτη ἐστὶν ἰσχὺς
nra. τ leuite ſlere faciebāt oēm populū dt
ἡμῶν· καὶ οἱ λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν λέ
cētes: tacete: q̄ dies scūs: τ nō decidatis.
γοντες, σιωπᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ κατασπᾶσθε
τ abiit ois populꝰ vt comederet τ biberet τ mit
τε· καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἀπο-
teret pcs: τ vt faceret leticiā magnā:
στέλλειν μερίδας, καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην,
q̄ itellexerāt in ꝟbis q̄ docuerāt eos. τ
ὅτι συνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς. καὶ
in die secūdo cōgregati sūt pncipes
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ συνήχθησαν διάρχοντες τῶν
familiaꝝ vniuerso populo sacerdotes τ leuite ad
πατριῶν τῷ παντὶ λαῷ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται πρὸς
esdrā scribā: vt ſtatueret ad oēs
ἔσδραν τὸν γραμματέα, ἐπισῆσαι πρὸς πάντας τοὺς
ſimones legis. τ inuenerūt scri-
λόγους τοῦ νόμου· καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὡς ἐν-
ptum in lege q̄ pre
cepit dñs moysi: vt habitēt filij
τείλατο κύριος τῷ μωυσῆ, ὅπως κατοικήσωσιν οἱ υἱοὶ
israel i tabnaculis i solēnitate i mēse septimo: τ vt
Ἰσραὴλ ἐν σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ὅπως
ſignificēt in tubis in oibus vrbib̄ suis
σημάνωσιν ἐν σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν
τ in hierl̄. τ dixit esdras: egredimini in mōte τ
καὶ ἐν ἱερ̄λ. καὶ εἶπεν ἔσδρας, ἐξέλθετε εἰς τὸ ὄρος καὶ
afferte frōdes oliue τ frōdes lignoꝝ cupressinoꝝ
ἐνέγκατε φύλλα ἐλαίας καὶ φύλλα ξύλων κυπαρισσίνων

D

terram & vniuersa que in ea sunt: maria & omnia quæ in eis sunt. Et tu viuificas omnia hec: & exercitus celi te adorat. Tu ipse domine deus qui elegisti abrã & eduxisti eum de igne chaldeorum: & posuisti nomen eius abraam: & inuenisti cor eius fidele coram te & percussisti cum eo fedus ut dares ei terram chananei ethei & amorrei & pherezei et iebusei & gergesei: ut dares semini eius. Et implesti verba tua: quoniam iustus es. Et vidisti afflictionem patrum nostrorũ in egypto: clamoremq; eorum audisti super mare rubrum: & dedisti signa & portenta in pharaone & in vniuersis seruis eius: & in omni populo terre illius. Cognouisti enim quia superbe egerant contra eos: & fecisti tibi nomen: sicut & in hac die. Et mare diuisisti ante eos: & trãsierũt per medium maris in sicco. Persecutores autem eorum proiecisti in profundum quasi lapidem in aquas validas. & in colũna nubis ductor eorum fuisti per diem: & in colũna ignis per noctem: vt appareret eis via per quam ingrediebantur. Ad montem quoq; sinai descendisti & locutus es cum eis de celo: & dedisti eis iudicia recta & legem veritatis cerimonias et precepta bona. Et sabbatum sanctificatum tuum ostendisti eis: & mandata & cerimonias & legem precepisti eis in manu moysi serui tui. Panem quoq; de celo dedisti eis in fame eorum: & aquam de petra eduxisti eis sitientibus. Et dixisti vt ingrederentur & possiderent terram super quam leuasti manum tuam vt traderes eis. Ipsi vero & patres nostri superbe egerunt: & indurauerunt ceruices suas: & non audierunt

terrã & oĩa quotquot sũt in ea: maria & τὴν γῆν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας καὶ οἰα ᾱ in eis. & tu viuificas oĩa πάντα τὰ ἐν αὐταῖς. καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα & te adorãt exercitus celoꝝ. tu ei καὶ σοὶ προσκυνοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν. σὺ εἶ οñe ds: tu elegisti abrã & eduxisti eũ κύριε ὁ θεός, σὺ ἐξελέξω Ἄβραμ καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν de regione chaldeoꝝ: & iposuisti ei ἐκ τῆς χώρας τῶν χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ nomẽ abrahã: & inuenisti cor eius fidele ὄνομα Ἀβραάμ, καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν coram te. & diſposuisti ad eũ fedus: vt dares ἐνώπιόν σου. καὶ διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην, δοῦναι ei terrã chananeoꝝ & chetteoꝝ & amorreoꝝ & pherezeoꝝ & iebuseoꝝ & gergeseoꝝ: τὴν γῆν τῶν χαναναίων καὶ χετταίων καὶ ἀμορραίων καὶ φερεζαίων καὶ ἰεβουσαίων καὶ γεργεσαίων, & vt dares eã semini eius. & statui τοῦ δοῦναι αὐτὴν τῷ σπέρματι αὐτοῦ. καὶ ἔστησας, καὶ ἐπλήρωσας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος εἶ. verba tua quũ iustus tu: & vidisti humilitatẽ patrũ nr̃oꝝ in egypto: & τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος σύ, καὶ εἶδες τὴν ταπείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν αἰγύπτῳ, καὶ τὴν clamorẽ eoꝝ audisti sup mare rubrũ. & κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθρὰν. καὶ dedisti signa & portẽta in egypto in pharaõe & ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν αἰγύπτῳ ἐν φαραὼ καὶ in oĩbus ſeruis eiꝰ & in omni pplo ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ terre illius: quũ cognouisti q superbierãt sup eos: τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἐγνως ὅτι ὑπερηφάνησαν ἐπ' αὐτοὺς & fecerũt tibi ipi nomẽ ſicut dies hec: & τοιήσαν σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. & mare diuisti coꝝ eis: & trãsierũt τὴν θάλασσαν διέῤῥηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ διῆλθον in medio maris in ſicco. & perſecutores eorũ in profundũ quasi lapidẽ in aquas ualidas. & in colũna nubis ductor eoꝝ fuisti per diem & in colũna ignis per noctẽ: vt appareret eis via per quam ingrediebantur. ascendisti & locutus es cũ eis de celo: & dedisti eis iudicia recta & legem veritatis & mandata bona. & ſabbatũ ſanctũ notificasti eis: & mandata & cerimonias & legem precepisti eis in manu moyſi ſerui tui. & panem de celo dedisti eis in fame eorum: & aquam de petra eduxisti eis & dixisti eis vt ingrederentur & possiderent terram quam leuasti manum tuam vt traderes eis. ipſi & patres nr̃i superbe egerunt: & induraũerunt ceruices ſuas & non audierunt

Exo. 14.a.

Exo. 2. b.

Exo. 16.c.

mãdata tua. & renuerũt vt audirẽt: τῶν ἐντολῶν σου. καὶ ἀπειθησαν τοῦ εἰσακοῦσαι, & nõ recordati ſũt mirabiliũ tuoꝝ q̃ feceras καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων σου ὧν ἐποίησας in eis. & induraũerũt & cernicẽ fuerũt σας ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον ἑαυτῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐτῶν, & dederũt pncipiũ vt conuerterent in ſeruitutẽ ſuã in egypto. & tu deus propitius & clemẽs τῶν ἐν αἰγύπτῳ. καὶ σὺ ὁ θεὸς ἀφιὼν ἁμαρτίας, misericors & clemẽs: longanimis & multe ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, & nõ dereliqſti eos. adhuc aũt & fecerũt καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς. ἔτι δὲ καὶ ἐποίησαν ſibi vitulũ cõflatile: & dixerũt: iſti ſunt ἑαυτοῖς μόσχον χωνευτόν, καὶ εἶπαν, οὗτοι οἱ θεοὶ qui eduxerũt nos de egypto. & fecerũt irritationes magnas. & tu in miſericordiis tuis ὁι ἐξαγαγόντες ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου. καὶ ἐποίησαν παραπικρασμοὺς μεγάλους. καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς magnis nõ dereliqſti eos in deſerto: μεγάλοις οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν colũna nubis nõ declinauit ab eis die στύλον τῆς νεφέλης οὐκ ἐξέκλινες ἀπ' αὐτῶν ἡμέρας vt ducerent eos in via. & colũna ignis ὁδηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ τὸν στύλον τοῦ πυ per noctem vt illuminaret eis viã in q̃ ibunt ρὸς τὴν νύκτα φωτίζειν αὐτοὺς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύ in ea. & ſpũm tuũ bonũ dediſti σονται ἐν αὐτῇ. καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ἔδω ad intelligendũ eis. & manna tuum non prohibuiſti κας συνετίσαι αὐτούς. καὶ τὸ μάννα σου οὐ κατε ab ore eorum: & aquam dediſti βιβασας ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἔδωκας sitientibus eis in tẽpe. & dirapinta ſunt εἰς τὴν δίψαν αὐτῶν. καὶ διηρπάγησαν οἱ ἔτη & pauſti eos in deſerto: nõ defuit eis διέῤῥηξας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐχ ὑστέρησεν αὐτοῖς & veſtimẽta eoꝝ nõ inueterauerũt: & cal- ἐνδεῖν. ἱμάτια αὐτῶν οὐκ ἐπαλαιώθησαν, καὶ ὑπο ciamẽta eoꝝ nõ interrupta ſũt. & dediſti eis δήματα αὐτῶν οὐ διερράγησαν. καὶ ἔδωκας αὐτοῖς regna: & pptos ptitꝰ eis: & hereditauerũt βασιλείας, καὶ λαοὺς διεμέρισας αὐτοῖς, καὶ ἐκλήρο tauerũt terrã seõ regis ciſebõ: & νόμησαν τὴν γῆν σιὼν βασιλέως ἐσεβών, καὶ τὴν terrã og regis basan. & filios eoꝝ γῆν ὼγ βασιλέως τῆς Βασαν. καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν multiplicaſti ſicut ſtellas celi. & addu- ἐπληθύνας ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ. καὶ εἰσή xiſti eos in terrã quã dixiſti patribꝰ γαγες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν eoꝝ vt ingrederẽt & hereditarẽt. & ingreſſi αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν. καὶ κληρονόμησαν. καὶ εἰσῆλ ſũt filij eoꝝ: & hereditauerũt terrã & cõtriui- θον υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν καὶ ἐξέτρι ſti coram eis habitãtes terrã ψας ἐνώπιον αὐτῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν τῶν chananeoꝝ: & dediſti eos in manꝰ eoꝝ: & χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ reges eoꝝ & pplos terre: vt facerẽt eis τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, τοιῆσαι αὐ vt placitũ coꝝ eis. & ceperũt ciuitates τοῖς ὡς ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ κατελάβοντο πόλεις excelſas & humũ pigue. & possederũt domos ple ὑψηλὰς καὶ γῆν πίονα. καὶ ἐκληρονόμησαν δικίας πλή nas oĩbus bonis: ciſternas fabricatas: vine- ρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκους λελατομημένους, ἀμπε ta: & oliueta & oĩ lignũ fructiferũ in multi λῶνας, καὶ ἐλαιῶνας, καὶ πᾶν ξύλον βρῶσιμον εἰς πλή tudine: & comederũt & ipleti ſunt & ipiguati ſunt: θος, καὶ ἔφαγον, καὶ ἐνεπλήσθησαν καὶ ἐλιπάνθησαν,

mandata tua: & noluerunt audire: & non fuerunt recordati mirabilium tuorũ que feceras eis. Et indurauerũt ceruices suas: & dederunt caput vt conuerterẽtur ad seruitutẽ suã quasi in contentionẽ. Tu autẽ deus propitius clemẽs & misericors longanimis & multe miserationis: nõ dereliquisti eos. Et quidẽ cũ fecissent sibi vitulũ cõflatilẽ & dixissent: iste est deus tuus qui eduxit te de egypto: & fecerunt blasphemias magnas: tu autem in misericordiis tuis multis non dimisisti eos in deserto. Columna nubis non recessit ab eis per diem vt duceret eos in viã & columna ignis per noctem vt ostenderet eis iter per quod ingrederentur. Et spiritum tuum bonum dedisti q doceret eos: & manna tuum non prohibuisti ab ore eorum: & aquam dedisti eis in siti. Quadraginta annis deserto eos non sunt attriti. Et dedisti eis regna & populos: & partitus es eis fortes. Et possederunt terram seon: & terram regis esebon: & terram og regis basan. Et multiplicasti filios eorũ sicut stellas eorum: & addu xisti eos ad terrã de qua dixeras patribus eorum vt ingrederẽtur & possiderẽt eã. Et venerũt filii & possederunt terram. Et humiliasti coram eis habitatores terre chananeos: & dedisti eos in manu eorum: & reges eorum & populos terre: vt facerent eis sicut placebat illis. Ceperũt itaq; vrbes munitas & humũ pinguem & possederunt domos plenas cunctis bonis: cisternas ab eis fabricatas: vineas & oliueta & ligna pomifera multa. Et comederũt & saturati sunt:

מָאֵן אֶל מִצְוֹתֶיךָ: וַיְמָאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וְלֹא
פָּלְאֹתֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּהֶם וַיַּקְשׁוּ אֶת עָרְפָּם וַיִּתְּנוּ
נָתַן רֹאשׁ לָשׁוּב לְעַבְדָתָם בְּמִרְיָם וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם
סָלַח חָנַן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְלֹא עֲזַבְתָּם:
רָחַם אַף כִּי עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל מַסֵּכָה
עָלָה וַיֹּאמְרוּ זֶה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הֶעֱלָךְ
עָשָׂה מִמִּצְרַיִם וַיַּעֲשׂוּ נְאָצוֹת גְּדֹלוֹת:
רָגַז וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא
דִּבֶּר עָזַב עִמָּהֶם בַּמִּדְבָּר אֶת עַמּוּד הֶעָנָן
סוּר נָחָה לֹא סָר מֵעֲלֵיהֶם יוֹמָם לַנְחֹתָם
בַּדֶּרֶךְ וְאֶת עַמּוּד הָאֵשׁ בַּלַּיְלָה
אוֹר לְהָאִיר לָהֶם בָּהּ וְאֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
יָלְכוּ בָהּ: וְרוּחֲךָ הַטּוֹבָה נָתַתָּ
שָׂכַל נָתַן לְהַשְׂכִּילָם וּמָנְךָ לֹא מָנַעְתָּ
הֵבִין נָתַן מִפִּיהֶם וַיַּיִם נָתַתָּ לָהֶם
רָגַז לְצָמְאָם וְאַרְבָּעִים שָׁנָה כִּלְכַּלְתָּם
כּוּל בַּמִּדְבָּר לֹא חָסְרוּ שַׂלְמֹתֵיהֶם
בָּלָה לֹא בָלוּ וְרַגְלֵיהֶם לֹא בָצֵקוּ:
בָּלַךְ
חָלַק וַתַּחֲלֵקֵם לְפֵאָה וַיִּירְשׁוּ אֶת
אֶרֶץ סִיחֹן אֶת אֶרֶץ מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן
וְאֶת אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן: וְרַבִּיהֶם
רִבָּה כִּכְכְבֵי הַשָּׁמַיִם וַתְּבִיאֵם
בוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לַאֲבוֹתֵיהֶם
יָרַשׁ בוֹא לָבוֹא לָרֶשֶׁת: וַיָּבֹאוּ הַבָּנִים
כָּנַע וַיִּירְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ וַתַּכְנַע
בָּנָה לִפְנֵיהֶם אֶת יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
הַכְּנַעֲנִים תִּתְּנֵם בְּיָדָם וְאֶת
מֶלְכֵיהֶם וְאֶת עַמֵּי הָאָרֶץ
עָשָׂה רָצָה לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנָם: וַיִּלְכְּדוּ
לָכַד עִיר עָרִים בְּצוּרוֹת וַאֲדָמָה שְׁמֵנָה
יָרַשׁ יָרַשׁ וַיִּירְשׁוּ בָּתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב
גִּיחַ בּוֹר בֹּרוֹת חֲצוּבִים כְּרָמִים וְזֵיתִים
אָכַל עֵץ מַאֲכָל לָרֹב וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ

וַיִּשְׁמַ֣ע יְהוָ֔ה בְּקֹלֵ֑נוּ וַיִּתְעַ֤ד בְּטוֹבָתוֹ֙ הַנָּדוֹל׃

"וַיִּשְׁמְע֣וּ וַיִּֽירְשׁ֗וּ אֶת־הָאָ֙רֶץ֙ אֲשֶׁ֣ר נָשָׂ֣אתָ אֶת־יָדְךָ֔ לָתֵ֖ת לָהֶ֑ם אֶ֚רֶץ זָבַ֣ת חָלָ֔ב וּדְבָ֖שׁ מִשְׁמַנֵּ֥י וַיִּתְעַדְּנ֖וּ בְּטוּבָֽךָ׃

"וַיִּמְרְד֣וּ וַיַּמְרְד֣וּ בָּ֔ךְ וַיַּשְׁלִ֥יכוּ אֶת־תּוֹרָתְךָ֖ אַחֲרֵ֣י גֵוָ֑ם וְאֶת־נְבִיאֶ֙יךָ֙ הֵעִ֣ידוּ בָ֔ם לְהָשִׁ֥יבָם אֵלֶ֖יךָ וַיַּעֲשׂ֥וּ נְאָצ֖וֹת גְּדוֹלֹֽת׃

"וַתִּתְּנֵ֣ם בְּיַד־צָרֵ֔יהֶם וַיָּצֵ֥רוּ לָהֶ֖ם וּבְעֵ֣ת צָרָתָ֗ם יִצְעֲק֤וּ אֵלֶ֙יךָ֙ וְאַתָּ֣ה מִשָּׁמַ֔יִם תִּשְׁמַ֖ע וְכִרַחֲמֶ֣יךָ הָרַבִּ֑ים תִּתֶּן־לָהֶ֥ם מוֹשִׁיעִ֖ים וַיּוֹשִׁיעוּם֙ מִיַּ֣ד צָרֵיהֶֽם׃

"וּכְנוֹחַ֙ לָהֶ֔ם וַיָּשׁ֥וּבוּ לַעֲשׂ֥וֹת רַ֖ע לְפָנֶ֑יךָ וַתַּעְזְבֵ֗ם בְּיַד֙ אוֹיְבֵיהֶ֔ם וַיִּרְדּ֖וּ בָּהֶ֑ם וַיָּשׁ֜וּבוּ וַיִּזְעֲק֣וּ אֵלֶ֗יךָ וְאַתָּ֤ה מִשָּׁמַ֙יִם֙ תִּשְׁמַ֔ע וְרַבִּ֥ים תַּצִּ֖ילֵם כְּרַחֲמֶ֑יךָ

"וַתָּעֵ֤ד בָּהֶם֙ לַהֲשִׁיבָ֣ם אֶל־תּוֹרָתֶ֔ךָ וְהֵ֣מָּה הֵזִ֔ידוּ וְלֹ֥א שָׁמְע֖וּ לְמִצְוֹתֶ֑יךָ וּבְמִשְׁפָּטֶ֙יךָ֙ חָטְא֣וּ בָהֶ֔ם אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂ֥ה אָדָ֖ם וָחַ֣י בָּהֶ֑ם וַיִּתְּנ֤וּ כָתֵף֙ סוֹרֶ֔רֶת וְעָרְפָּ֖ם הִקְשׁ֥וּ וְלֹ֥א שָׁמֵֽעוּ׃

"וַתְּמָשְׁכֵ֣ם שָׁנִ֔ים וַתָּעֵ֥ד בָּהֶ֖ם בְּרוּחֲךָ֙ בְּיַ֣ד נְבִיאֶ֔יךָ וְלֹ֥א הַאֲזִ֖ינוּ וַתִּתְּנֵ֖ם בְּיַד־עַמֵּ֥י הָאֲרָצֽוֹת׃

"וּבְרַחֲמֶ֙יךָ֙ הָרַבִּ֣ים לֹא־עָשִׂ֣יתָ כָלָ֔ה וְלֹ֥א עֲזַבְתָּ֖ם כִּי־אֵ֣ל חַנּ֤וּן וְרַחוּם֙ אָ֔תָּה׃

"וְעַתָּ֣ה אֱלֹהֵ֔ינוּ הָאֵ֣ל הַגָּד֔וֹל הַגִּבּ֖וֹר וְהַנּוֹרָ֑א שֹׁמֵ֤ר הַבְּרִית֙ וְהַחֶ֔סֶד אַל־יִמְעַ֥ט לְפָנֶ֖יךָ אֶת־כָּל־הַתְּלָאָ֣ה אֲשֶׁר־מְצָאָ֗תְנוּ לְמַלְכֵ֙ינוּ֙ לְשָׂרֵ֔ינוּ וְלִכְהֲנֵ֖ינוּ וְלִנְבִיאֵ֑ינוּ וְלַאֲבוֹתֵ֙ינוּ֙ וְלְכָל־עַמְּךָ֔ מִימֵ֥י מַלְכֵֽי־אַשּׁ֖וּר עַד־הַיּ֣וֹם הַזֶּ֑ה וְאַתָּ֤ה צַדִּיק֙ עַל־כָּל־הַבָּ֣א עָלֵ֔ינוּ כִּ֥י אֱמֶ֖ת עָשִׂ֣יתָ וַאֲנַ֥חְנוּ הִרְשַׁ֖עְנוּ׃

"וְגַם֙ מַלְכֵ֣ינוּ שָׂרֵ֔ינוּ כֹּהֲנֵ֖ינוּ וַאֲבֹתֵ֑ינוּ לֹ֥א עָשׂ֖וּ

"et ipſi inquiati ſunt: & abū dauerūt delitiis in bonita te tua magna. Prouoca uerūt aūt te ad iracundiā: & receſſerūt ate & peccēt legē tuā poſt terga ſua. Et pphetas tuos occi derūt q̄ cōteſtabant in eis vt reuerterent ipſi ad te. & fecerūt irritationes magnas. Et dediſti eos in manus affligentiū eos: & afflixerūt eos. Et in tpe tribulatio nis ſue clamauerūt ad te & tu de celo audiſti: & ſm miſationes tuas multas dediſti eis ſaluato res: qui ſaluarent eos de manu hoſtium ſuorū. Cumq; requieuiſſent reuerſi ſunt vt facerent malū in conſpectu tuo: & dereliqſti eos in manu inimicorū ſuorū: & poſ ſederūt eos. Conuerſiq; ſunt & clamauerūt ad te. Tu aūt de celo exaudiſti & liberaſti eos in miſeri cordus tuis multis tpibus & cōteſtat es eos vt re uerterētur ad legē tuā. Ipſi vero ſupbe egerūt & non audierūt mādata tua: & in iudiciis tuis peccauerunt que faciet homo & viuet in eis. Et dederunt humerū recedentē & ceruicē ſuā indurauerūt nec audierūt. Et prolōgaſti ſup eos annos multos: & cōteſtatus es eos in ſpū tuo p manū pphetarū tuorū: & nō audierunt: & tradidiſti eos in manū pplorū terrarū. In miſericordiis aūt tuis plimis nō feciſti eos in cōſumptionē nec dereliquiſti eos: qm deus miſerationū & clemens es tu. Nūc itaq; deus nr magne fortis & terribilis: cuſtodiens pactū & miſericordiam: ne uertas a facie tua omnem laborem qui inuenit nos reges nros: principes nros: & ſacerdotes nros: & prophetas nros: & patres noſtros: & omnē populum tuū a diebus regis aſſur vſq; in diem hanc. Et tu iuſtus es in omnibus que venerunt ſuper nos qa veritate feciſti nobis: nos aūt impie egimus: reges noſtri principes nri: ſacerdotes nri & pres nri nō fecerūt

τ veſciati ſunt in bonitate tua magna. τ inita= κὰν ἐτρύφησαν ἐν ἀγαθοσύνη σου τῇ μεγάλῃ. καὶ ἄλλα= uerūt τ receſſerūt a te: τ peccerūt legē tuā ἔκαν καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔρριψαν τὸν νόμον σου poſt corpus ſuū. τ pphetas tuos occi ὀπίσω σώματος αὐτῶν. καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπε derūt q̄ cōteſtabant in eis vt reuerterent ipſi κτειναν οἱ διαμαρτύραντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς ad te. τ fecerūt irritationes magnas. τ de= πρὸς σέ. καὶ ἐποίησαν παραπικρασμοὺς μεγάλους. καὶ γε= diſti eos in manu affligentiū eos: τ afflixe δωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτούς, καὶ ἔθλι= rūt eos. τ clamauerūt ad te in tpore tribulatiōis ψαν αὐτούς. καὶ ἀνεβόησαν πρός σε ἐν καιρῷ θλίψεως ſue. τ tu de celo tuo audiſti: τ in miſera αὐτῶν. καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ σου ἤκουσας, καὶ ἐν οἰκτιρ= tiōib tuis magnis dediſti eis ſaluatores: τ ſal μοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς σωτῆρας, καὶ ἔ= uaſti eos de manu affligentiū eos. τ poſtq̄de σωσας αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτούς. καὶ ὡς ἀνε uerūt: reuerſi ſūt vt facerēt malū coram παύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν te. τ dereliquiſti eos in manus inimicoꝝ ſuo σου. καὶ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐ= rū: τ dñati ſūt in eis. τ rurſus clamauerūt ad τῶν, καὶ κατῆρξεν ἐν αὐτοῖς. καὶ πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς te: τ tu de celo exaudiſti τ liberaſti eos in σέ, καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ ἐισήκουσας καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν miſericordiis tuis multis: τ in tēporib cōteſtatus es ἐλεήμοσύν σου πολλοῖς, καὶ ἐν καιροῖς ἐπεμαρτύρω eos vt reuerterent ipſi in legē tuā. ipſi aū eos αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς εἰς τὸν νόμον σου. αὐτοὶ δὲ superbierūt τ nō audierūt mādata tua τ ὑπερηφανεύσαντο καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου καὶ in iudiciis tuis peccauerūt: q̄ cū fecerit ea ho= ἐν τοῖς κρίμασί σου ἥμαρτον, ἃ ποιήσας ἄνθ ἄνθρω mio: viuet in eis. τ dederūt hūer recedentē πος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. καὶ ἔδωκαν νῶτον ἀπειθοῦντα, & cernicē ſuā induraūerūt τ nō audierūt. τ τ σκληρυναν καὶ τράχηλον αὐτῶν ἐσκλήρυναν καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ lōganimis fuiſti ſup eos annis multis τ pteſtifi ἐμακροθύμησας ἐπ αὐτοῖς ἔτη πολλὰ καὶ ἐμαρτύρω cabaris in eis vt reuerterent ipſi ἐν τῷ πνεύματί σου ἐν τῇ χειρὶ προφητῶν σου, καὶ οὐκ ἐνωτίσαντο, τ dediſti eos in manu populoꝝ terre. τ tu in mi= καὶ ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς γῆς. καὶ σὺ ἐν οἰκτιρ= fericordiis tuis plurimis: nō feciſti eos in cōſūptio μοῖς σου τοῖς πολλοῖς, οὐκ ἐποίησας αὐτοὺς εἰς συντέλει nē. τ nō dereliqſti eos: qm̄ fortis es τ miſericors ας, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ καὶ ἐλεήμων τ clemēs. τ nūc deꝰ noſter fortis magne potēs καὶ οἰκτίρμων. καὶ νῦν ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς ὁ μέγας ὁ κραταιὸς τ terribilis: cuſtodiēs pactū tuū τ miaz tuā: καὶ φοβερός, φυλάσσων τὴν διαθήκην σου καὶ τὸ ἔλεός σου, ne diminuaſ coꝝ te oīs labor: q̄ inuenit nos: τ μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν σου πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, καὶ reges nſos: τ pncipes nſos: τ ſacerdotes τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς nſos: τ pphetas nſos: τ patres nſos: ἡμῶν, καὶ τοὺς προφήτας ἡμῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν, τ in omni pplo tuo: a diebꝰ regis aſſur καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ σου, ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέως ἀσσουρ τ vſq in diē hāc. τ tu iuſtus es in oībus ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ σὺ δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσι venientibus ſup nos: q̄ veritate feciſti: τ nos τοῖς ἐρχομένοις ἐφ ἡμᾶς, ὅτι ἀλήθειαν ἐποίησας, καὶ ἡμεῖς peccauim, τ reges nſi τ pncipes nſi τ ἐξημάρτομεν. καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν καὶ facerdotes nſi τ patres nſi: nō fecerūt οἱ ἱερεῖς ἡμῶν καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐκ ἐποίησαν οο

legē tuā: τ nō attēderūt mādata τὸν νόμον σου, καὶ οὐ προσέχον τὰς ἐντολάς tua τ teſtimonia tua: q̄ teſtificat es eis. σου καὶ τὰ μαρτύριά σου, ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς. τ ipſi in regno tuo τ in bonitate tua καὶ αὐτοὶ ἐν βασιλείᾳ σου καὶ ἐν ἀγαθοσύνῃ σου multa: quā dediſti eis: τ in terra τῇ πολλῇ, ἣ ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ lata τ pinguī: quā dediſti coꝝ eis: πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ, ἣ ἔδωκας ἐνώπιον αὐτῶν, nō fuerūt tibi: τ nō reuerſi ſunt a οὐκ ἐδουλεύσαν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν ἀπὸ ſtudijs ſuis ꝓauis. ecce τῶν πονηρῶν αὐτῶν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν. ἰδοὺ ſumꝰ hodie ſerui: τ terra: quā dedi ἐσμὲν σήμερον δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ, ἣν ἔδωκας ſti patribꝰ nſis vt comederēt fructū πατράσι τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν καρπὸν eius τ bona eius: τ ecce ſumꝰ ſer= αὐτῆς καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦ ui in ea: τ fructꝰ eiꝰ multi λοι ἐπ αὐτῆς, καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς οἱ πολλοὶ facti ſūt regibꝰ: quos dediſti ſup nos γίνονται τοῖς βασιλεῦσιν, οὓς ἔδωκας ἐφ ἡμᾶς in peccatis nſis: τ in corporibꝰ nſis ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ σώματα ἡμῶν dominant τ in tumētis nſis: vt placitū eis: ἐξουσιάζουσι καὶ ἐν κτήσεσιν ἡμῶν, ὡς ἀρεστὸν αὐ τ in tribulatiōe magna ſumꝰ. τ in oſ τοῖς, καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν. καὶ ἐν πα bus iſtis nos diſponimus fidē τ ſcribi σι τούτοις ἡμεῖς διατιθέμεθα πίστιν καὶ γράφο mus: τ ſigillāt pncipes nſi leui= μεν, καὶ ἐπισφραγίζουσιν ἄρχοντες ἡμῶν λευί= te nſi ſacerdotes nſi. τοι ἡμῶν ἱερεῖς ἡμῶν. Ca.10.

in ſigillātibus neemias arta= Καὶ ἐπὶ τῶν σφραγιζόντων νεεμίας ἀρτα ſaſtha filꝰ achalia: ſedecias filius araſa: aſa σασθὰ υἱὸς ἀχαλία, σεδεκίας υἱὸς ἀραία, ἀζα rias: hieremias: phaſur: amarias: melchias: at= ρίας, ἱερεμίας, φασοὺρ, ἀμαρίας, μελχίας, ἀτ= tus: ſabanī: eliā: maluch: meramoth: ab τους, σαβανί, ἠράμ, μαλούχ, μεραμώθ, ἀβ dia: daniel: goannathō: baruch: meſulā: δία, δανιήλ, γαναναθάν, βαρούχ, μεσουλάμ, abia: miamin: maaziaz: belgai: τ ſamaias: ἀβιά, μιαμίν, μααζίας, βελγαί, καὶ σαμαίας, hi ſacerdotes. τ leuite: ieſue filius azanie: οὗτοι ἱερεῖς. καὶ λευῖται, ἰησοῦς υἱὸς ἀζανίου, baneas ve filiꝰ enadad: cadamiel τ fra βανίας ἐστὶ υἱὸς ηναδὰδ, καδμιὴλ καὶ οἱ ἀδελ tres eius: ſabanias: aduias: calitā: phe φοὶ αὐτοῦ, σαβανίας, ἀδουίας, καλιτάν, φε lia: anan: micharoob: eſebias: zacchur: ſa= λιά, ἀνάν, μιχὰ ῥοὼβ, ἀσεβίας, ζακχούρ, σα rabias: ſebanias τ odua. filij banune ῥαβίας, σεβανίας καὶ ὠδουά. υἱοὶ βανουνὲ ἀρ cipes ppli: phoros phaathmoab: elā τ χοντες τοῦ λαοῦ, φόρος φααθμωάβ, ηλὰμ καὶ fathihdus. filij baani: aſgag: bebai: adoni= σαθθουίε, υἱοὶ βανί, ἄσγαγ, βηβαί, ἀδονί ao: bagoi: adin ater: eſeclas: aſzur: odu= ας, βαγοί, ἀδὶν ἀτήρ, ἐζεκίας, ἀσζούρ, ὠδου ia: aſſom: beſi: ariph: anathoth: nobai: ma ία, ἀσσόμ, βησί, ἀρὶφ, ἀναθώθ, νωβαί, μα gab: meſulā: eſer: meſoſzebel: ſaduc: γάβ, μεσουλάμ, ἐζὲρ, μεσοζεβὴλ, σαδούκ, iedduas: phaltias: anā: anaia: oſee: ἰεδδούας, φαλτίας, ἀνάν, ἀναία, ὡσηέ, ananias aſub: alloes: ἀνανίας, ἀσούβ, ἀλλωῆς, οοοοοοοοοοοοοοοοοο

תּוֹרָתֶךָ֙ וְלֹא־הִקְשִׁ֣יבוּ אֶל־מִצְוֹתֶ֔יךָ וְלִעְרוֹתֶ֖יךָ אֲשֶׁ֣ר הֵעַ֑דְתָּ בָּהֶ֗ם וַיִּתְּנ֤וּ כָתֵף֙ סוֹרֶ֔רֶת וְעָרְפָּ֖ם הִקְשׁ֥וּ וְלֹ֥א שָׁמֵֽעוּ׃

וְהֵ֣ם בְּמַלְכוּתָ֗ם וּבְטוּבְךָ֤ הָרָב֙ אֲשֶׁ֣ר נָתַ֣תָּ לָהֶ֔ם וּבָאָ֙רֶץ֙ הָרְחָבָ֣ה וְהַשְּׁמֵנָ֔ה אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖תָּ לִפְנֵיהֶ֑ם לֹ֥א עָבְד֖וּךָ וְלֹ֥א שָׁ֙בוּ֙ מִמַּעַלְלֵיהֶֽם׃

הִנֵּ֥ה אֲנַ֛חְנוּ הַיּ֥וֹם עֲבָדִ֖ים וְהָאָ֣רֶץ אֲשֶׁר֩ נָתַ֨תָּה לַאֲבֹתֵ֜ינוּ לֶֽאֱכֹ֣ל אֶת־פִּרְיָ֗הּ וְאֶת־טוּבָהּ֙ הִנֵּ֣ה אֲנַ֔חְנוּ עֲבָדִ֖ים עָלֶֽיהָ׃ וּתְבוּאָתָ֞הּ רַבָּ֣ה לַמְּלָכִ֗ים אֲשֶׁ֤ר נָתַ֙תָּה֙ עָלֵ֔ינוּ בְּחַטֹּאתֵ֑ינוּ וְעַל־גְּוִיֹּתֵ֙ינוּ֙ מֹשְׁלִ֣ים וּבִבְהֶמְתָּ֔ם כִּרְצוֹנָ֖ם וּבְצָרָ֥ה גְדוֹלָ֖ה אֲנָֽחְנוּ׃

וּבְכָל־זֹ֣את אֲנַ֔חְנוּ כֹּרְתִ֥ים אֲמָנָ֖ה וּכְתֻבִ֑ים וְעַל֙ הֶחָתוּמִ֔ים נְחֶמְיָ֥ה הַתִּרְשָׁתָ֖א בֶּן־חֲכַלְיָ֑ה וְצִדְקִיָּֽה׃

שְׂרָיָ֥ה עֲזַרְיָ֖ה יִרְמְיָֽה׃ פַּשְׁח֥וּר אֲמַרְיָ֖ה מַלְכִּיָּֽה׃ חַטּ֥וּשׁ שְׁבַנְיָ֖ה מַלּֽוּךְ׃ חָרִ֥ם מְרֵמ֖וֹת עֹבַדְיָֽה׃ דָּנִיֵּ֥אל גִּנְּת֖וֹן בָּרֽוּךְ׃ מְשֻׁלָּ֥ם אֲבִיָּֽה׃ מִיָּמִ֑ין מַעַזְיָ֖ה בִּלְגַּֽי׃ שְׁמַעְיָ֖ה אֵ֣לֶּה הַכֹּהֲנִֽים׃ וְהַלְוִיִּ֗ם יֵשׁ֤וּעַ בִּנּוּי֙ מִבְּנֵ֣י חֲנָדָ֔ד קַדְמִיאֵ֑ל וְאֲחֵיהֶ֣ם שְׁבַנְיָ֔ה הוֹדִיָּ֖ה קְלִיטָ֣א פְלָאיָ֔ה חָנָ֖ן מִיכָ֑ה רְח֣וֹב חַשַּׁבְיָ֔ה זַכּ֖וּר שֵׁרֵבְיָ֑ה שְׁבַנְיָֽה׃ הוֹדִיָּ֔ה בָּנִ֖י בְּנִינוּ֙ רָאשֵׁ֣י הָעָ֔ם פַּרְעֹ֥שׁ פַּחַת־מוֹאָ֖ב עֵילָ֣ם זַתּ֑וּא בָּנִ֖י בִּנּ֥וּי עַזְגָּ֛ד בֵּבָ֖י אֲדֹנִיָּ֥ה בִּגְוַ֛י עָדִ֥ין אָטֵ֖ר חִזְקִיָּ֑ה עַזּֽוּר׃ הוֹדִיָּ֥ה חָשֻׁ֖ם בֶּצַ֥י חָרִ֖יף עַנְּת֥וֹת נֹֽבָי׃ מַגְפִּיעָ֥שׁ מְשֻׁלָּ֖ם חֵזִ֑יר מְשֵׁזַבְאֵ֔ל צָד֥וֹק יַדּ֖וּעַ פְּלַטְיָ֥ה חָנָ֖ן עֲנָיָֽה׃ הוֹשֵׁ֥עַ חֲנַנְיָ֖ה חַשּׁ֑וּב הַלּוֹחֵ֖שׁ

Tex.heb.Neemie.x.Pātiua.heb. Cap.x.

וְעַל֙ הֶחָתוּמִ֔ים נְחֶמְיָ֥ה הַתִּרְשָׁתָ֖א בֶּן־חֲכַלְיָ֑ה וְצִדְקִיָּֽה׃

שְׂרָיָ֥ה עֲזַרְיָ֖ה יִרְמְיָֽה׃ פַּשְׁח֥וּר אֲמַרְיָ֖ה מַלְכִּיָּֽה׃ חַטּ֥וּשׁ שְׁבַנְיָ֖ה מַלּֽוּךְ׃ חָרִ֥ם מְרֵמ֖וֹת עֹבַדְיָֽה׃ דָּנִיֵּ֥אל גִּנְּת֖וֹן בָּרֽוּךְ׃ מְשֻׁלָּ֥ם אֲבִיָּֽה׃ מִיָּמִ֑ין מַעַזְיָ֖ה בִּלְגַּֽי׃ שְׁמַעְיָ֖ה אֵ֣לֶּה הַכֹּהֲנִֽים׃ וְהַלְוִיִּ֗ם יֵשׁ֤וּעַ בִּנּוּי֙ מִבְּנֵ֣י חֲנָדָ֔ד קַדְמִיאֵ֑ל וְאֲחֵיהֶ֣ם שְׁבַנְיָ֔ה הוֹדִיָּ֖ה קְלִיטָ֣א פְלָאיָ֔ה חָנָ֖ן מִיכָ֑ה רְח֣וֹב חַשַּׁבְיָ֔ה זַכּ֖וּר שֵׁרֵבְיָ֑ה שְׁבַנְיָֽה׃ הוֹדִיָּ֔ה בָּנִ֖י בְּנִינוּ֙ רָאשֵׁ֣י הָעָ֔ם פַּרְעֹ֥שׁ פַּחַת־מוֹאָ֖ב עֵילָ֣ם זַתּ֑וּא בָּנִ֖י בִּנּ֥וּי עַזְגָּ֛ד בֵּבָ֖י אֲדֹנִיָּ֥ה בִּגְוַ֛י עָדִ֥ין אָטֵ֖ר חִזְקִיָּ֑ה עַזּֽוּר׃ הוֹדִיָּ֥ה חָשֻׁ֖ם בֶּצַ֥י חָרִ֖יף עַנְּת֥וֹת נֹֽבָי׃ מַגְפִּיעָ֥שׁ מְשֻׁלָּ֖ם חֵזִ֑יר מְשֵׁזַבְאֵ֔ל צָד֥וֹק יַדּ֖וּעַ פְּלַטְיָ֥ה חָנָ֖ן עֲנָיָֽה׃ הוֹשֵׁ֥עַ חֲנַנְיָ֖ה חַשּׁ֑וּב הַלּוֹחֵ֖שׁ

פְּלָחָא ׳ שׁוּבָךְ ׳ רְחוּם ׳ חֲשַׁבְנָה
מַעֲשֵׂיָה ׳ וַאֲחִיָּה ׳ חָנָן ׳ עֲנָן ׳ מַלּוּךְ ׳ חָרִם
בַּעֲנָה ׳ וּשְׁאַר ׳ הָעָם ׳ הַכֹּהֲנִים ׳ הַלְוִיִּם
הַשּׁוֹעֲרִים ׳ הַמְשֹׁרְרִים ׳ הַנְּתִינִים
וְכָל ׳ הַנִּבְדָּל ׳ מֵעַמֵּי ׳ הָאֲרָצוֹת ׳ אֶל ׳ תּוֹרַת ׳ הָאֱלֹהִים ׳ נְשֵׁיהֶם ׳ בְּנֵיהֶם ׳ וּבְנֹתֵיהֶם ׳ כֹּל ׳ יוֹדֵעַ ׳ מֵבִין ׳ מַחֲזִיקִים ׳ עַל ׳ אֲחֵיהֶם ׳ אַדִּירֵיהֶם ׳ וּבָאִים ׳ בְּאָלָה ׳ וּבִשְׁבוּעָה ׳ לָלֶכֶת ׳ בְּתוֹרַת ׳ הָאֱלֹהִים ׳ אֲשֶׁר ׳ נִתְּנָה ׳ בְּיַד ׳ מֹשֶׁה ׳ עֶבֶד ׳ הָאֱלֹהִים ׳ וְלִשְׁמֹר ׳ וְלַעֲשׂוֹת ׳ אֶת ׳ כָּל ׳ מִצְוֹת ׳ יְהוָה ׳ אֲדֹנֵינוּ ׳ וּמִשְׁפָּטָיו ׳ וְחֻקָּיו ׳ וַאֲשֶׁר ׳ לֹא ׳ נִתֵּן ׳ בְּנֹתֵינוּ ׳ לְעַמֵּי ׳ הָאָרֶץ ׳ וְאֶת ׳ בְּנֹתֵיהֶם ׳ לֹא ׳ נִקַּח ׳ לִבָנֵינוּ ׳ וְעַמֵּי ׳ הָאָרֶץ ׳ הַמְבִיאִים ׳ אֶת ׳ הַמַּקָּחוֹת ׳ וְכָל ׳ שֶׁבֶר ׳ בְּיוֹם ׳ הַשַּׁבָּת ׳ לִמְכּוֹר ׳ לֹא ׳ נִקַּח ׳ מֵהֶם ׳ בַּשַּׁבָּת ׳ וּבְיוֹם ׳ קֹדֶשׁ ׳ וְנִטֹּשׁ ׳ אֶת ׳ הַשָּׁנָה ׳ הַשְּׁבִיעִית ׳ וּמַשָּׂא ׳ כָּל ׳ יָדִי ׳ וְהֶעֱמַדְנוּ ׳ עָלֵינוּ ׳ מִצְוֹת ׳ לְתֵת ׳ עָלֵינוּ ׳ שְׁלִישִׁית ׳ הַשֶּׁקֶל ׳ בַּשָּׁנָה ׳ לַעֲבֹדַת ׳ בֵּית ׳ אֱלֹהֵינוּ ׳ לַלֶּחֶם ׳ הַמַּעֲרֶכֶת ׳ וּמִנְחַת ׳ הַתָּמִיד ׳ וְלַעֹלַת ׳ הַתָּמִיד ׳ הַשַּׁבָּתוֹת ׳ הֶחֳדָשִׁים ׳ לַמּוֹעֲדִים ׳ וְלַקֳּדָשִׁים ׳ וְלַחַטָּאוֹת ׳ לְכַפֵּר ׳ עַל ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ וְכֹל ׳ מְלֶאכֶת ׳ בֵּית ׳ אֱלֹהֵינוּ ׳ וְהַגּוֹרָלוֹת ׳ הִפַּלְנוּ ׳ עַל ׳ קָרְבַּן ׳ הָעֵצִים ׳ הַכֹּהֲנִים ׳ וְהַלְוִיִּם ׳ וְהָעָם ׳ לְהָבִיא ׳ לְבֵית ׳ אֱלֹהֵינוּ ׳ לְבֵית ׳ אֲבֹתֵינוּ ׳ לְעִתִּים ׳ מְזֻמָּנִים ׳ שָׁנָה ׳ בְּשָׁנָה ׳ לְבָעֵר ׳ עַל ׳ מִזְבַּח ׳ יְהוָה ׳ אֱלֹהֵינוּ ׳ כַּכָּתוּב ׳ בַּתּוֹרָה ׳ וְלְהָבִיא ׳ אֶת ׳ בִּכּוּרֵי ׳ אַדְמָתֵנוּ ׳ וּבְכוֹרֵי ׳ כָל ׳ פְּרִי ׳ כָל ׳ עֵץ ׳ שָׁנָה ׳ בְּשָׁנָה ׳ לְבֵית ׳ יְהוָה ׳ וְאֶת ׳ בְּכוֹרוֹת ׳ בָּנֵינוּ ׳ וּבְהֶמְתֵּנוּ ׳ כַּכָּתוּב ׳ בַּתּוֹרָה ׳ וְאֶת ׳ בְּכוֹרֵי ׳ בְקָרֵינוּ

שׁוּר ׳ נָתַן
נְבָל
יָרֵא ׳ נָשָׂה
בָּנָה ׳ יָדַע
גִּיר ׳ חָזַק
אֲדַר ׳ בּוֹא
שָׁבַע ׳ יָלַד
עָשָׂה ׳ נָיָה
שָׁפַט
עֶזֶר ׳ בּוֹא
בָּלַח ׳ בּוֹא לָבַח
שָׁבַע
נָשָׂה ׳ עָמַד
שָׁלַשׁ
עָרַב
תָּמִיד ׳ עָלָה
עֵצִי
אָצַר ׳ בּוֹא
נָכַל
נָפַל
יָבֹא
שׁוּר ׳ עָזַב
לָפַח
יָזַן
זָנַח ׳ כָּתַב
יָרָה ׳ בּוֹא
כָּבַר ׳ בָּרָה

'phaleam 'ſobech' reum
afebna
maaſia 'ethaia 'hannā
'anan' meſſuch' aram
'baana' & reliq de 'popu
lo. 'Sacerdotes' leuite
'ianitores' & cantores' na
thinnei:
& oēs' qui ſe ſeparauerūt
'de populis' terrarum' ad
'legem' dei:' vxores eorū
'filii eorum: &
'& filie eorum: & omnes
'qui poterant ſapere
'reſpondentes' pro' fratri
bus ſuis' optimates eorū:
'et q venerāt' ad pollice
dus' & iurandū' vt ambu
larent' in lege' dei' quam
'dederat
'in manu' moyſi' ſeruū ſui
'vt facerēt' & cuſtodirent
'vniuerſa' mandata' dñi
'dei noſtri' & iudicia eius
& cerimonias eius. & vt
'non 'daremus' filias no
ſtras 'populo' terre: & '
filias eorū' nō' accipere
mus' filis noſtris. Populi
'terre' qui impor
tant' venalia
& omnia ad vſum' per
diem' ſabbati' vt vendāt:
'nō' accipiemus' ab eis' in
ſabbato' & in die' ſanctifi
cato. 'Et dimittemus' an
num' ſeptimum
& exactionem' vniuerſe
manus. Et ſtatuem' ſu
per nos' precepta' vt de
mus' tertiam partem
'ſicli' per annū' ad opus
'domus
'dei noſtri' ad panes' ppo
ſitionis: & ad ſacrificiū'
'ſempiternū: & holocau
ſtū' ſempiternū: in' ſabba
tis: 'in Kalendis: 'in ſolēni
tatibus: & in ſanctificatis
'pro peccato' vt exoretur
'pro' iſrael: & in omnem
'vſum' domus' dei noſtri.
'Sortes ergo
'miſimus' ſup' oblatione
'lignorū inter' ſacerdotes
'leuitas' & populum' vt
inferrentur' in domum
'dei noſtri' per dom' pa
trum noſtrorū' per tpa a
'tēporibus' anni vſq' ad
annum: 'vt arderent' ſup
'altare' dñi' dei nri:' ſicut
ſcriptū eſt' in lege moyſi.
'Et vt afferrem' pmoge
nita' terre nre:' & primiti
ua' vniuerſi' fructꝰ' ois' li
gni: ab' āno' in annū: 'in
domo' dñi. Et' primiti
ua' filiorꝫ nrorꝫ: & pecoꝝ
nrorꝫ' ſicut ſcriptū e' in le
ge:' & primiua' boū nroꝝ

phalai: ſobec: raū: eſebana: maaſias: aia:
φαλαι, σωβηκ, ῥαούμ, ἐσεβανά, μαασίας, ἀιά,
ainā: enā: maluch: arā: baana: & reli=
αἰνάν, ἀνάν, μαλούχ, ἀρήμ, βαανά, καὶ οἱ κατά=
qui ppñ. ſacerdotes & leuite ianitores
λοιποὶ τοῦ λαοῦ· ἱερεῖς καὶ λευῖται οἱ πυλωροὶ οἱ
cātores: nathinim. & oēs ſeparati
ᾄδοντες, οἱ ναθινιεὶμ· καὶ πάντες διαχωριζόντες
a populis terre ad legē dei:
ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς πρὸς τὸν νόμον τοῦ θεοῦ,
vxores eoꝝ filij eoꝝ filie eoꝝ: oīs q
γυναῖκες αὐτῶν υἱοὶ αὐτῶν θυγατέρες αὐτῶν, πᾶς ὃ
ſciuit & intellexit ſpōdebāt ſup fratribus ſu
εἰδὼς καὶ συνιών· ἐνίσχυσε ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ
os: & maledixerūt eis: & ingreſſi ſūt in
τῶν, καὶ κατηράσαντο αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον ἐν
execratiōe & in iuramēto vt ābularēt in lege dei:
ἀρᾷ καὶ ἐν ὅρκῳ τοῦ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ τοῦ θεοῦ,
q̄ data fuit in manu moyſi ſerui dei: vt cuſto
ὃς ἐδόθη ἐν χειρὶ μωυσῆ δούλου τοῦ θεοῦ, φυλάσ
dirēt & facerēt oīa mādata dñi
σεσθαι καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ
dei nri & iudicia eius & prece
θεοῦ ἡμῶν καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγμα
pta eius & vt nō daremus filias nras ppñs
τα αὐτοῦ καὶ τοῦ μὴ δοῦναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς
terre: & filias eoꝝ nō acciperem⁹
τῆς γῆς, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν οὐ λημψόμεθα τοῖς
filijs nris. & ppñi terre ferētes vena
υἱοῖς ἡμῶν· καὶ λαοὶ τῆς γῆς οἱ φέροντες τοὺς ἀγορα=
lia & oēm vēditionē in die ſabbati
σμοὺς καὶ πᾶσαν πρᾶσιν ἐν ἡμέρα τοῦ σαββάτου
vt vendāt: nō ememus ab eis in ſabbato
ἀγοράσωμεν παρ' αὐτῶν ἐν σαββάτῳ
& in die ſctificato. & ſcedere faciemus anñ ſeptimū:
καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ· καὶ ἀναβήσομεν τὸ ἔτος τὸ ἑβδομον,
& exactio vniuerſe manus. & ſtatuemus ſup nos p
καὶ ἀπαίτησις πάσης χειρός· καὶ στήσομεν ἐφ' ἡμᾶς ἐν
cepta vt demus ſup nos tertiū ſicli p an
τολὰς δοῦναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τοῦ διδράχμου κατ' ἐνιαυ
nū in ſuſtutē domus dei nri: ad panes
τὸν εἰς δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, εἰς ἄρτους τοῦ
faciei: & ſacrificiū cōtinuitatis & ad
προσώπου, καὶ θυσίαν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ εἰς
holocauſta ſempiterna ſabbatoꝝ
ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς τῶν σαββάτων· τῶν
kalendaꝝ: ad ſolēnitates & ad ea q̄ p peccā
νουμηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ περὶ ἁμαρτί
to: vt exoret pro iſrael: & ad opera do
ας, ἐξιλάσασθαι περὶ ἰσραήλ, καὶ εἰς ἔργα τοῦ οἴ
mus dei nri. & ſortes miſimus pro
κου τοῦ θεοῦ ἡμῶν· καὶ κλήρους ἐβάλομεν περὶ τῶν
donis portatiōis lignoꝝ: ſacerdotes & leuite & ppli
δώρων ξυλοφορίας, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ ὁ λαὸς
ſt iſerrent in domū dei nri: ad domos familiaꝝ
ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, εἰς οἴκους πατριῶν
nraꝝ: ad tēpora & tēporibus: annū & ſm an
ἡμῶν, εἰς καιροὺς ἀπὸ χρόνων, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυ
nū: vt arderēt ſup altare dñi dei
τόν, ἐκκαῦσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ
nri: ſicut ſcriptū eſt in lege. & afferremus
ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ ἐνέγκαι τὰ
pmogenita terre nre: & pmiti
πρωτογενήματα τῆς γῆς ἡμῶν· καὶ πρωτογενήματα
ua fructus vniuerſi ligni: annū & ſm annū
τα καρπὸν παντὸς ξύλου, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν
in domū dñi. & pmogenita filiorꝫ nroꝝ &
εἰς οἶκον κυρίου· καὶ τὰ πρωτότοκα υἱῶν ἡμῶν καὶ
iumētoꝝ nroꝝ ſicut ſcriptū eſt in lege: & pri
κτηνῶν ἡμῶν ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὰ πρω
mogenita boū nroꝝ
τότοκα τῶν βοῶν ἡμῶν

& gregū nroꝝ vt offerrent i domū dei nri:
καὶ ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, τοῖς
ſacerdotib⁹ q̄ miniſtrāt in domo dei nri. &
ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν· καὶ
pmitias cibꝫ nroꝝ & pmitias nras &
πρωτογενήματα βρωμάτων ἡμῶν καὶ τοῦ καρποῦ ἡμῶν καὶ
fructū oīs ligni: vini & olei: affe=
παντὸς ξύλου οἴνου καὶ ἐλαίου, ὅπως
rem⁹ ſacerdotib⁹ i gazophylacia dom⁹ dei
ἐνέγκωσιν εἰς τὰ γαζοφυλάκια οἴκου τοῦ θε
nri: & decimas terre nre leuitis. &
οῦ ἡμῶν, καὶ δεκάτας γῆς ἡμῶν τοῖς λευίταις· καὶ
ipſi leuite ſcimas acciptētes i oibus ciuitatib⁹ fui
αὐτοὶ οἱ λευῖται δεκατοῦντες ἐν πάσαις πόλεσι δου
tutis nre. & erit ſacerdos filij aarō: cū
λείας ἡμῶν· καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς υἱὸς ἀαρών, μετὰ τῶν
leuitis in decima leuitaꝝ. & leui=
λευιτῶν ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν λευιτῶν· καὶ οἱ λευῖ=
te offerēt decimā decime in domū dei
ται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς δεκάτης εἰς οἶκον θεοῦ
nri in gazophylaciū dom⁹ theſauri. & in the
ἡμῶν εἰς γαζοφυλάκιον οἴκου θησαυροῦ· ὅτι εἰς τοὺς θη
ſauros deportabūt filij iſrael: & filij leui
σαυροὺς εἰσοίσουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ υἱοὶ λευῖ τὰς
primitias frumēti & vini & olei: & ibi
ἀπαρχὰς σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ
vaſa ſctificata & ſacerdotes miniſtri &
ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ
ianitores & cātores: & nō dimittemus
πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψο
domū dei nri.
μεν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Ca. II.

Et habitauerūt pncipes ppli in hieruſa
Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἐν ἱερουσα
lē. & reliqui ppli miſerūt ſortes vt tol
λὴμ· καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ ἔβαλον κλήρους ἐνέγ
lerēt vnū de decē vt habitaret i hieruſalē ciui=
κειν ἕνα ἀπὸ τῶν δέκα καθίσαι ἐν ἱερουσαλὴμ τὴ πό
tate ſcā: & nouē partes in ciuitatib⁹. & bene
λει τῇ ἁγίᾳ, καὶ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι· καὶ εὐλό
dixit pplō oibus virīs q̄ ſpōte offerūt:
γησεν ὁ λαὸς πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς ἑκουσιαζομένους,
ad habitādū i hieruſalē. & hi principes pui
καθίσαι ἐν ἱερουσαλήμ· καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῆς χώ
cie q̄ habitauerūt i hieruſalē & in ciuitatib⁹ iuda.
ρας οἱ ἐκάθισαν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν ἰούδα.
habitauerūt vir in poſſione ſua in vrbib⁹ ſuis
ἐκάθισαν ἄνδρ ἐν καταχέσει αὐτοῦ ἐν πόλεσιν αὐ
iſrael. ſacerdotes & leuite & nathinei:
τῶν ἰσραὴλ· οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ναθινιοί,
& filij ſeruoꝝ ſalomonis. & in hieruſalē habita
καὶ υἱοὶ δούλων σολομῶντος· καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκάθι
uerūt de filijs iuda & de filijs beniamin. de filijs
σαν ἀπὸ υἱῶν ἰούδα καὶ ἀπὸ υἱῶν βενιαμίν· ἀπὸ υἱῶν
iuda: & de filijs beniamin. De filijs iuda
ἰούδα καὶ ἀπὸ υἱῶν βενιαμίν. ἀπὸ υἱῶν ἰούδα
athaias' filij oziæ filij zacharias: filij famarie filij
ἀθαὶ υἱὸς ὀζίᾳ, υἱὸς ζαχαρίας, υἱὸς σαμαρίας, υἱὸς
ſaphatie filij maleleel. & de filijs phares:
σαφατίᾳ, υἱὸς μαλελιήλ· καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν φαρές,
malie filij baruch: filij chalaza: filij oziæ filij ada
μαλίᾳ υἱὸς βαρούχ, υἱὸς χαλαζά, υἱὸς ὀζίᾳ, υἱὸς ἀδ
ie: filij ioarib: filij zacharie: & filij ſeloni. om
αία, υἱὸς ἰωαρείβ, υἱὸς ζαχαρίου, καὶ υἱὸς σηλωνί. πάν
nes filij phares habitāt in hieruſalē q̄dringenti
τες οἱ υἱοὶ φαρὲς οἱ καθήμενοι ἐν ἱερουσαλὴμ τετρακόσι
ſexaginta octo viri fortitudinis. & hi filij ben
οι ἑξήκοντα ὀκτὼ ἄνδρες δυνάμεως· καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ βεν
iamin: ſelō filij moſollā: filij hoad: filij phadaie:
ιαμὶν, σηλωμ υἱὸς μεσολάμ, υἱὸς ἰωαδ, υἱὸς φαδαΐᾳ,
filij colia: filij maaſie: filij ethiel: filij jeſ
υἱὸς καλαία, υἱὸς μαασίου, υἱὸς ἰεθιήλ, υἱὸς ἰεσ
ſia. & poſt eum gebue
σεία· καὶ ὀπίσω αὐτοῦ γεβουέ

et oblatiū noſtrarū vt offe
rātur in domo dei nri:
ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν,
ſacerdotibus qui miniſ
trāt in domo dei nri.
τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν·
Et primitias cibo⁹ nroꝝ & pmitias nras &
καὶ ἀπαρχὰς βρωμάτων ἡμῶν καὶ τοῦ καρποῦ ἡμῶν καὶ
fructū oīs ligni: vini & olei: affe=
παντὸς ξύλου, οἴνου καὶ ἐλαίου, ὅπως
rem⁹ ſacerdotib⁹ i gazophylacia dom⁹ dei
ἐνέγκωσιν εἰς τὰ γαζοφυλάκια οἴκου τοῦ θε
nri: & decimas terre nre leuitis. &
οῦ ἡμῶν, καὶ δεκάτας γῆς ἡμῶν τοῖς λευίταις· καὶ
ipſi leuite ſcimas acciptētes i oibus ciuitatib⁹ fui
αὐτοὶ οἱ λευῖται δεκατοῦντες ἐν πάσαις πόλεσι δου
tutis nre. & erit ſacerdos filij aarō: cū
λείας ἡμῶν· καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς υἱὸς ἀαρών, μετὰ τῶν
leuitis in decima leuitaꝝ. & leui=
λευιτῶν ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν λευιτῶν· καὶ οἱ λευῖ=
te offerēt decimā decime in domū dei
ται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς δεκάτης εἰς οἶκον θεοῦ
nri in gazophylaciū dom⁹ theſauri. & in the
ἡμῶν εἰς γαζοφυλάκιον οἴκου θησαυροῦ· ὅτι εἰς τοὺς θη
ſauros deportabūt filij iſrael: & filij leui
σαυροὺς εἰσοίσουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, καὶ υἱοὶ λευῖ τὰς
primitias frumēti & vini & olei: & ibi
ἀπαρχὰς σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ
vaſa ſctificata: & ſacerdotes miniſtri &
ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ
ianitores & cātores: & nō dimittemus
πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψο
domū dei nri. II.
μεν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Habitauerūt autem
principes populi in hieruſalē. Re
liqua vero plebs miſit ſortes
ſortem vt tolleret vnam
partem de decem
qui habitaturi eſſent in
hieruſalē ciuitate ſcā: fac
tibus. Benedixit aūt pplus
oibus virīs qui ſe ſpōte obtu
lerant vt habitaret
in hieruſalē. Hi ſunt ita
principes puincie qui
habitauerūt in hieruſalē &
in ciuitatib⁹ iuda.
habitauit aūt vnuſqſq⁹ in poſ
ſeſſione ſua in vrbib⁹ ſuis
iſrael: ſacerdotes: leui
te: nathinnei & filii ſer
uorū ſalomōis. Et in hie
ruſalē habitauerūt de filiis
iuda & de filiis bēiamin.
De filius iuda athaias fili
aziam: filii zacharie: fi
lii amarie: filii ſaphatie:
filii malachel. De filiis
phares hiſmaaſia: filius
baruch: filius coloza: fi
lius azia: filius adaia: co
filius ioarib: filii zacha
rie: filii ſilonites. Oēs
hi filii phares habitauē
rūt in hieruſalē q̄dringenti
ſexaginta octo viri for
tes.
Hi ſunt ātē filii bēiamin.
Sellū filius mofollā: fili
oed: filius phadaia: fi
lius colaia: filius maſia:
filius etheel: filius eſaia.
Et poſt eum gebbai: co

סַלַּי תְּשַׁע מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
וְיוֹאֵל בֶּן זִכְרִי פָּקִיד עֲלֵיהֶם
וִיהוּדָה בֶּן הַסְנוּאָה עַל הָעִיר מִשְׁנֶה׃
מִן הַכֹּהֲנִים יְדַעְיָה בֶּן יְוָרִיב יָכִין
עֲזַרְיָה בֶּן חִלְקִיָּה בֶּן מְשֻׁלָּם בֶּן צָדוֹק
בֶּן מְרָיוֹת בֶּן אֲחִיטוּב נְגִיד בֵּית
הָאֱלֹהִים׃ וַאֲחֵיהֶם עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה
לְבֵית שְׁמֹנָה מֵאוֹת עֶשְׂרִים
וּשְׁנַיִם וַעֲדָיָה בֶּן יְרֹחָם בֶּן פְּלַלְיָה בֶּן
אֲמַצַי בֶּן זַכַרְיָה בֶּן פַּשְׁחוּר בֶּן מַלְכִּיָּה׃
וַאֲחָיו רָאשֵׁי אָבוֹת מָאתַיִם
אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם וְעַמְשַׁסַי בֶּן עַזַרְאֵל
בֶּן אֲחַזַי בֶּן מְשִׁלֵּמוֹת בֶּן אִמֵּר׃
וַאֲחֵיהֶם גִּבֹּרֵי חַיִל מֵאָה עֶשְׂרִים
וּשְׁמֹנָה וּפְקִידָם עֲלֵיהֶם זַבְדִּיאֵל בֶּן
הַגְּדוֹלִים׃ וּמִן הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָה בֶּן חַשּׁוּב
בֶּן עַזְרִיקָם בֶּן חֲשַׁבְיָה בֶּן בּוּנִי׃ וְשַׁבְּתַי
וְיוֹזָבָד עַל הַמְּלָאכָה חִיצֹנָה לְבֵית
הָאֱלֹהִים מַרְאשֵׁי הַלְוִיִּם וּמַתַּנְיָה
בֶּן מִיכָא בֶּן זַבְדִי בֶּן אָסָף רֹאשׁ
הַתְּחִלָּה יְהוּדָה וּבַקְבֻקְיָה לְמִשְׁנֶה
מִשְׁנֶה וְעַבְדָא בֶּן שַׁמּוּעַ בֶּן גָּלָל
בֶּן נְלָל בֶּן יְדוּתוּן וּבֶרֶכְיָה בֶּן אָסָא
הַקְּדֻשׁ מֵאתַיִם שִׁשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃
וְהַשּׁוֹעֲרִים עַקּוּב טַלְמוֹן וְאֲחֵיהֶם
הַשֹּׁמְרִים בַּשְּׁעָרִים מֵאָה שְׁבָעִים
וּשְׁנָיִם וּשְׁאָר יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים
הַלְוִיִּם בְּכָל עָרֵי יְהוּדָה אִישׁ
בְּנַחֲלָתוֹ׃ וְהַנְּתִינִים יֹשְׁבִים בָּעוֹפֶל
וְצִיחָא וְגִשְׁפָּא עַל הַנְּתִינִים׃ וּפְקִיד
הַלְוִיִּם בַּיְרוּשָׁלַם עֻזִּי בֶן בָּנִי בֶּן
חֲשַׁבְיָה בֶּן מַתַּנְיָה בֶּן מִיכָא מִבְּנֵי
אָסָף הַמְשֹׁרְרִים לְהוֹדוֹת בֵּית
הָאֱלֹהִים׃ כִּי מִצְוַת הַמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם
וְאֲמָנָה עַל הַמְשֹׁרְרִים דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ׃ וּפְתַחְיָה בֶּן מְשֵׁזַבְאֵל מִבְּנֵי

'sellai :'nongenti' viginti 'octo. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'Et iohel 'filius 'zechri 'prepositus'eorum: ∞∞∞
'et iudas'filius'iennua'm'super'ciuitatē'fecūdus. Et
'de'facerdotibus'p idaia
'filius'ioarib;'iachin: ∞
'faraia'filij'helchie:'filij
'mosollā:'filius'sadoch:
'filius'meraioth:'filius
'ahitob:'pricipes'dorū
'dei:'& fratres eorum'fa
cientes'opera ∞∞∞∞∞∞∞
'templi'octingenti'vi
giriti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'duo.'Et adaia'filius'je
roam:'filius'pheleia:'filij
'amsi:'filius'zacharie:'fi
lij'phessur:'filij'melchie.
'et fratres eius'principes
'patrum:'ducenti ∞∞∞∞
'quadraginta'duo.'Et
amasai'filius'azrihel: ∞
'filius'azi:'filius'mosol
lamoth:'filius'emmer: ∞
'& fratres eorū'potentes
nimis:'centum'viginti
'octo:'& prepositus'eo
rum'zabdihel'filius ∞∞∞
'potentium.'Et de'leui
tis'zebenia'filij'asoph:
'filij'azarica:'filij'asabia
'filius'bonni:'& sabathai
'& iosabeth'sup oia'opa
q̄ erant'foris'in'secus'ū.do
mo'dei'a principibus'le
utarum.' Et mathania
'filius'micha:'filij'zebe
dei:'filij'asaph'princeps
'ad laudandū'& ad cōfite
dum'in ore:'& bechetias'secūdus'de fribus ei?:
'& abda'filius'samuha:
'filius'galal:'filij'ydithū.
'Omes'leuite'in ciuitate
'sancta'ducenti'octo
ginta'quattuor. ∞∞∞∞∞
'Et ianitores:'accub:'tel
mon'& fratres eorum
'qui custodiebant' ostia
'centum'septuaginta ∞
'duo.' Et reliqui ex'israel
'sacerdotes ∞∞∞∞∞∞∞∞
& 'leuite'in vniuersis'ci
uitatibus'iuda:'vnusquisq;
'in possessione suar'& na
thinei'q habitabāt'in ofel
'et syaha'& gaspha'de
'nathinneis.'Et episcop'
'leuitarū'in hierusalem
'azi'filius'baani:'filius
'asabie:'filius'mathanie
'filius'miche.' De filiis
'asaph'cantores'in'mini
sterio'domus ∞∞∞∞∞∞∞
'dei.' Preceptus'quippe
'regis'super eos erat ∞∞
'& ordo'in'cantoribus
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'pdies singulos'& fathaia
'filius'mesezebel'de filiis

B

C

A

zara filij iuda ad manū regis in oē
λαὸς υἱοῦ ἰούδα πρὸς χεῖρα τοῦ βασιλέως ἐις πᾶν
verbū pplī: τ ad suburbia in agro
τα λόγον τῷ λαῷ, καὶ πρὸς τὰς ἐπαυλεῖς ἐν ἀγρῷ
eor. τ de filijs iuda habitauerūt in cariathar
αὐτῶν. καὶ ἀπὸ υἱῶν ἰούδα ἐκάθισαν ἐν καριαθαρ
bog τ in filiabus eius: τ in debon τ
βὼν καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν δαιβὼν καὶ
in filiabus eius: τ in cabseel τ in
ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν καβσεὴλ καὶ ἐν ταῖς
viculis eius: τ in iesue τ in molada τ in beth
αὐλαῖς αὐτῆς, καὶ ἐν ἰησοῦ καὶ ἐν μωλαδὰ καὶ ἐν βαθ
phalat τ in asersoal τ in bersabee τ
φαλὰτ καὶ ἐν ἀσερσωὰλ καὶ ἐν βηρσαβεὲ καὶ ταῖς
filiabus eius: τ in seceleg τ in mabne τ in
θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν σεικελὰγ καὶ ἐν μαβνῆ καὶ ἐν
filiabus eius: τ in remāō τ in sara τ
ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν ῥεμμὼν καὶ ἐν σαρὰ καὶ
in hierimuth: τ in zanno τ odolla τ iuxta
ἐν ἱερμοὺθ καὶ ἐν ζανωὰ καὶ ὀδολλὰμ καὶ ταῖς ἐπαύ
bijs eaꝝ: τ in lachis τ agris eius τ
λεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν λαχεὶς καὶ τοῖς ἀγροῖς αὐτῆς καὶ
in azeca τ in filiabus eius. τ castrame
ἐν ἀζηκὰ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. καὶ παρεμ
tati sūt in bersabee vsq; ad vallē ennō. τ filij
βαλον ἐν βερσαβεὲ ἕως φάραγγος ἐννόμ. καὶ υἱοὶ
beniami a gabaa τ magmas etiā τ bethel
βενιαμὶν ἀπὸ γαβαὰ καὶ μαγμὰς καί γε καὶ βαιθὴλ
τ filiabus eius. τ in anathoth nob ania
καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. καὶ ἐν ἀναὼθ νὸβ ἀνα
sor rama geththai aded sebol ānabalat hyd
ἀσὼρ ῥαμὰ γεθθαὶμ ἀδὼδ σεβωεὶμ ναβαλὰτ λύδ
da τ onogearasim. τ ex leuitis par
δὰ καὶ ὀνωγαρασείμ. καὶ ἐκ τῶν λευιτῶν με
tes in iuda τ beniamin.
ρίδες ἐν τῷ ἰούδα καὶ βενιαμίν. Ca.12.

Hi sacerdotes τ leuite q̄ ascē
Καὶ οὗτοι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται οἱ ἀναβὰν
rūt cū zorobabel filio salathiel τ ieſue: sa
τις μετὰ ζοροβάβελ υἱοῦ σαλαθιὴλ καὶ ἰησοῦ, σα
raia: hieremias: esdras: amarias: maluch: at
ραΐα, ἱερεμίας, ἔσδρας, ἀμαρίας, μαλούχ, ἀτ
ꝫ sechenias. reū martimoth adaias genathō
τους σεχενίας, ῥεοὺμ μαρεμὼθ ἀδαΐας γεναθὼ
abtas: miami: maadias: belgas: semeias: io
ἀβίας, μιαμεὶν, μαελίας, βελγᾶς, σεμεΐας, ἰωα
iarib: ideias: salu: amuc: chelcias: odui
ιαρεὶβ, ἰδεΐας, σαλοὺ, ἀμουκ, χελκείας, ὠδουὶ
as. isti pncipes sacerdotū τ fratres eoꝝ
ας. οὗτοι οἱ ἀρχοντες τῶν ἱερέων καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν
in dieb' ieſue. τ ieuite ieſus: banui: cad
ἐν ἡμέραις ἰησοῦ. καὶοἱ λευῖται ἰησοῦς, βαανοὶ, καδ
miel: sarabias: iodae: τ matthanias sup con
μιὴλ, σαραβίας, ἰωδαέ, καὶ ματθανίας ἐπὶ τῶν ἐξο
fessiones ipe τ fratres eius τ bacbacias:
μολογήσεων αὐτὸς καὶοἱ ἀδελφοὶ αὐτ καὶ βακβακίας,
τ anat: fratres eoꝝ ante eos ad
καὶ ἀνὰ, οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἀπέναντι αὐτῶν εἰς τὰς
vices. τ ieſue genuit ioacī: τ ioa
ἐφημερίας. καὶ ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν ἰωακείμ, καὶ ἰωα
cim genuit eliaseb: τ eliaseb genuit io
κεὶμ ἐγέννησε τὸν ἐλιασήβ, καὶ ἐλιασὴβ ἐγέννησε τὸν ἰω
dae: τ iodae genuit ionathā: τ ionathā ge
δαέ, καὶ ἰωδαὲ ἐγέννησε τὸν ἰωνάθαν, καὶ ἰωνάθαν ἐγέν
nuit addu. τ in dieb' ioaci erāt sacerdotes τ
νησε τὸν ἀδδοὺ. καὶ ἐν ἡμέραις ἰωακεὶμ ἦσαν οἱ ἱερεῖς καὶ
pncipes familiaꝝ, farata amarias: ieremia
ἀρχοντες τῶν πατριῶν· τῷ σαφαΐᾳ ἀμαρίας, τῷ ἱερεμία
ananias: esdre mesulā: amaria ionā;
ἀναΐας, τῷ ἔσδρα μεσουλὰμ, τῷ ἀμαρία ἰωνὰ,
amaluch ionathā: sechenia ioseph:
ἀμαλοὺχ ἰωνάθαν, τῷ σεχνία ἰωσὴφ, τῷ ἀφὶς ἰόβναϊ,

יְהוּדָה ׀ וְעֶזְרָא סֹפֵר הַשָּׁלֵם׃
יְהוּדָה וּבִנְיָמִן שְׁמַעְיָה וְיִרְמְיָה׃
וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרֹת זְכַרְיָה בֶן
יוֹנָתָן בֶּן שְׁמַעְיָה בֶּן מַתַּנְיָה בֶּן מִיכָיָה
בֶּן זַכּוּר בֶּן אָסָף׃ וְאֶחָיו שְׁמַעְיָה
וְעֲזַרְאֵל מִלַּלַי גִּלַּלַי מַעַי נְתַנְאֵל
וְיְהוּדָה חָנָנִי בִּכְלֵי שִׁיר דָּוִיד אִישׁ
הָאֱלֹהִים וְעֶזְרָא הַסּוֹפֵר לִפְנֵיהֶם׃
וְעַל שַׁעַר הָעַיִן וְנֶגְדָּם עָלוּ עַל
מַעֲלוֹת עִיר דָּוִיד בְּמַעֲלֵה לְחוֹמָה
מִמַּעַל לְבֵית דָּוִיד וְעַד שַׁעַר הַמַּיִם
מִזְרָח׃ וְהַתּוֹדָה הַשֵּׁנִית וְהוֹלֶכֶת
לְמוֹאל וְאָנִי אַחֲרֵיהֶ וְחֲצִי הָעָם
עַל לְחוֹמָה מִמַּעַל לְמִגְדַּל הַתַּנּוּרִים
וְעַד לְחוֹמָה הָרְחָבָה׃ וּמֵעַל לְשַׁעַר
אֶפְרַיִם וְעַל שַׁעַר הַיְשָׁנָה וְעַל שַׁעַר
הַדָּגִים וּמִגְדַּל חַנַּאֵל וּמִגְדַּל הַמֵּאָה
וְעַד שַׁעַר הַצֹּאן וְעָמְדוּ בְּשַׁעַר
הַמַּטָּרָה׃ וַתַּעֲמֹדְנָה שְׁתֵּי הַתּוֹדוֹת
בֵּית הָאֱלֹהִים וְאֲנִי וְחֲצִי הַסְּגָנִים
עִמִּי׃ וְהַכֹּהֲנִים אֶלְיָקִים מַעֲשֵׂיָה
מִנְיָמִן עִזְיָה אֶלְיוֹעֵינַי זְכַרְיָה חֲנַנְיָה
בַּחֲצֹצְרוֹת׃ וּמַעֲשֵׂיָה וּשְׁמַעְיָה
וְאֶלְעָזָר וְעֻזִּי וִיהוֹחָנָן וּמַלְכִּיָּה וְעֵילָם
וְעֶזֶר וַיִּשְׁמַיְעוּ הַמְשֹׁרְרִים וְיִזְרַחְיָה
פְּקִד זַנַח הַפְּקִיד׃ וַיִּזְבְּחוּ בַיּוֹם הַהוּא זְבָחִים
גְּדוֹלִים וַיִּשְׂמְחוּ כִּי הָאֱלֹהִים שִׂמְּחָם
שְׂמָחָה גְּדוֹלָה וְגַם הַנָּשִׁים וְהַיְלָדִים
שָׂמְחוּ וַתִּשָּׁמַע שִׂמְחַת יְרוּשָׁלִָם
רָחַק בָּקַד עַד מֵרָחוֹק׃ וַיִּפָּקְדוּ בַיּוֹם הַהוּא
אֲנָשִׁים עַל הַנְּשָׂכוֹת לָאוֹצָרוֹת
רוּם עָשַׁר לִתְרוּמוֹת לָרֵאשִׁית וְלַמַּעַשְׂרוֹת
כָּנַס שָׂדֶה לִכְנוֹס בָּהֶם לִשְׂדֵי הֶעָרִים מְנָאוֹת
עִיר תָּנָה כִּי שִׂמְחַת יְהוּדָה לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם׃
וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל הַלְוִיִּם
שָׁמַר מִשְׁמֶרֶת אֱלֹהֵיהֶם
וּמִשְׁמֶרֶת הַטָּהֳרָה כְּמִצְוַת דָּוִיד וּשְׁלֹמֹה
בְּנוֹ׃ כִּי מִימֵי דָוִיד וְאָסָף לְרֹאשׁ מִקֶּדֶם
שִׁיר שִׁיר וְנַגֵּן לֵאלֹהִים וְשִׁיר וְהוֹדוֹת׃
וְכָל יִשְׂרָאֵל בִּימֵי זְרֻבָּבֶל וּבִימֵי
נְחֶמְיָה נֹתְנִים מְנוֹת הַמְשֹׁרְרִים וְהַשֹּׁעֲרִים
דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ וּמַקְדִּישִׁים לַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם
מַקְדִּישִׁים לִבְנֵי אַהֲרֹן׃

לְמַרְיוֹת חִלְקִי לְעַדְוְיָא לְנַתַּנְיָה
טְשַׁלְּמוֹ לְאַבְיָה זִכְרִי לְמִיָּמִין
לְמוֹעַדְיָה פִּלְטִי לְבִלְגָּה שַׁמּוּעַ
לְשֶׁמַעְיָה יְהוֹנָתָן וְלִיוֹיָרִיב מַתְּנִי
לִידַעְיָה עֻזִּי לְסַלַּי קַלָּי לְעָמוֹק
עֶבֶר לְחִלְקִיָּה חֲשַׁבְיָה לִידַעְיָה
נְתַנְאֵל הַלּוּם דֵּימִי אֶלְיָשִׁיב יוֹם
יְוִידָע וְיוֹחָנָן וְיוֹעֵז כְּתוּבִים רָאשֵׁי כֻּתָּב
אָבוֹת וְהַכֹּהֲנִים עַל מַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ
הַפָּרְסִי בְּנֵי לֵוִי רָאשֵׁי הָאָבוֹת
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים עַד
יְמֵי יוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיב וְרָאשֵׁי
הַלְוִיִּם חַשַּׁבְיָה שֵׁרֵבְיָה וִישׁוּעַ בֶּן
קַדְמִיאֵל וְאֲחֵיהֶם לְנֶגְדָּם לְהַלֵּל
לְהוֹדוֹת כְּמִצְוַת דָּוִיד אִישׁ הָאֱלֹהִים
מִשְׁמָר לְעֻמַּת מִשְׁמָר׃ וַתַּנְיָה עֹשֵׂה
וּנְקַנְקָיָה עֹבַדְיָה מְשֻׁלָּם טַלְמוֹן
עַקּוּב שֹׁמְרִים שׁוֹעֲרִים מִשְׁמֶרֶת
בְּיָמֵי יוֹיָקִים בֶּן יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק וּבִימֵי
נְחֶמְיָה הַפֶּחָה וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסּוֹפֵר׃
וּבַחֲנֻכַּת חוֹמַת יְרוּשָׁלִַם בִּקְשׁוּ אֶת
הַלְוִיִּם מִכָּל מְקוֹמֹתָם לְהָבִיאָם
לִירוּשָׁלִַם לַעֲשׂוֹת חֲנֻכָּה וְשִׂמְחָה
וְגַם הַתּוֹדוֹת וְהַשִּׁיר מְצִלְתַּיִם נְבָלִים
וּבְכִנֹּרוֹת׃ וַיֵּאָסְפוּ בְנֵי הַמְשֹׁרְרִים מִן
הַכִּכָּר וְסָבִיבוֹת יְרוּשָׁלִַם וּמִן חַצְרֵי
נְטוֹפָתִי׃ וּמִבֵּית הַגִּלְגָּל וּמִשְּׂדוֹת גֶּבַע
וְעַזְמָוֶת כִּי חַצְרִים בָּנוּ לָהֶם
סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלִָם׃ וַיִּטַּהֲרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וַיְטַהֲרוּ אֶת
הָעָם וְאֶת הַשְּׁעָרִים וְאֶת הַחוֹמָה׃
וָאַעֲלֶה אֶת שָׂרֵי יְהוּדָה עַל לַחוֹמָה
וָאַעֲמִידָה שְׁתֵּי תּוֹדוֹת גְּדוֹלוֹת וַתֵּלַכְנָה
לִימִין עַל לַחוֹמָה לִשַׁעַר הָאַשְׁפֹּת׃
וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵיהֶם הוֹשַׁעְיָה וַחֲצִי שָׂרֵי

iuda & azarias eſdras & meſulā: iudas
Ἰούδα καὶ ἀζαρίας Ἐσδρας καὶ μισουλάμ, Ἰούδας
& beniamin & ſamaias & hieremias. & de ſa-
καὶ βενιαμὶν καὶ σαμαΐας καὶ ἱερεμίας. καὶ ἐκ τῶν ἱε-
cerdotū in tubis zacharias filius ionathā: fi-
ρέων ἐν σάλπιγξι ζαχαρίας υἱὸς Ἰωνάθαν, υἱὸς
lij ſamaia: filij matthania: filij mathata: filij zac-
υἱὸς σαμαΐα, υἱοῦ ματθαρία, υἱοῦ μαχαία, υἱοῦ ζακ-
chur: filij aſaph. & fratres eius: ſamaias:
χούρ, υἱοῦ ἀσάφ. καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, σαμαΐας,
& ezriel: gelolat: maia: nathanael: & iu-
καὶ ἐζριὴλ, γελωλαΐ, μαΐα, ναθαναὴλ, καὶ Ἰουδ-
das & anani: vt laudaret in vaſis cātus dauid
δας καὶ ἀνανί· τοῦ αἰνεῖν ἐν σκεύεσιν ᾠδῆς Δαυὶδ
hoſo dei. & eſdras ſcriba an-
ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ Ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἔμ-
te eos in porta fontis cōtra
προσθεν αὐτῶν ἐπὶ πύλης τῆς πηγῆς κατέναντι
eos: aſcenderūt in gradibus ciuitatis dauid
αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐπὶ τοῖς βαθμοῖς πόλεως Δαυὶδ
in aſcenſu muri ſuper domū dauid
ἐν ἀναβάσει τοῦ τείχους ἐπάνωθεν τοῦ οἴκου Δαυὶδ
& vſq; ad portā aquæ ad orientē. & de
καὶ ἕως πύλης τοῦ ὕδατος κατ' ἀνατολάς. καὶ ἀπὸ τῆς
laude ſecundus pcedebat obuiās eis.
αἰνέσεως ἡ δευτέρα ἐξεπορεύετο συναντῶσα αὐ-
& ego poſt eū. medietas
τοῖς. καὶ ἐγὼ ὀπίσω αὐτῆς. καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ
ppli ſup murū ſuper turrim
λαοῦ ἐπάνω τοῦ τείχους ὑπεράνω τοῦ πύργου
furnor: & vſq; ad murū latiſ-
τῶν φαγουρείμ, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέ-
& ſup portā ephraī. & ſuper portā
ος, καὶ ὑπεράνω τῆς πύλης Ἐφραΐμ. καὶ ἐπὶ τὴν πύλην
antiquā: & ſup portā piſcariā: & tur-
τὴν εἰσιαφά, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηράν, καὶ πύρ-
rim anamecl. & a turri mea & vſq; ad por-
γον ἀναμεὶλ καὶ ἕως τοῦ πυργου τοῦ μια καὶ ἕως τῆς πύ-
tā gregis: & ſteterūt ſup portā cuſto-
λης τῆς προβατικῆς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ πύλῃ τῆς φυλα-
die & ſteterūt duo laudis in domo dei: &
κῆς καὶ ἔστησαν δὶ δύο τῆς αἰνέσεως ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ, καὶ
ego & dimidia pars magiſtratuū mecū.
ἐγὼ καὶ τὸ ἥμισυ τῶν στρατηγῶν μετ' ἐμοῦ· καὶ οἱ ἱερεῖς
& eleazar & azi & iohan
ναὶ ζαχαρίας καὶ ἐλιακείμ, μασσίας, μιαμίν, μιχαΐας, ἐλιωναΐ, ζαχαρί-
nan & melchia & elam &
ας: ananias in tubis: & maaſias: & ſemeias:
& ezer. Et clare cecine-
ας, ἀνανίας ἐν σάλπιγξιν, καὶ μασσίας, καὶ σεμεΐας,
rūt cantores: & iezraia
ὀζὶ: ἰωαννᾶ· καὶ μελχίας, ἐλὰμ, καὶ Ἰεζοὺρ. καὶ
prepoſitus. Et immolae-
ἠκούσθησαν οἱ ᾄδοντες καὶ ἱερεῖς ἐσώσωσαν. καὶ ἔθυ-
runt in die illa victimas
σαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, καὶ εὐ-
magnas: & letati ſunt.
φράνθησαν ὅτι ὁ θεὸς εὐφροσύνην μεγ-
Deus enim letificauerat
γάλην, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εὐφρά-
eos & leticia magna. & ſed
νθησαν· καὶ ἠκούσθη εὐφροσύνη ἐν Ἰερουσαλὴμ μακρόθεν
& vxores eorū & liberi
& conſtituerūt in die illa viros ſup ga-
& gauiſi ſunt: & audita eſt
zophylacia: & thezauros: & primi-
leticia illa hieruſalē
tias & ad decimas
procul. Recenſiterunt
vt itroferrēt per eos' pri-
quoq; in die illa
cipes & ciuitatis in decore
viros ſuper gazophyla-
gratiarū actiones & ſacer-
cia: theſauri:
dotes & leuitas: qa letifi-
ad libamina & ad primi-
catus eſt iuda in' ſacerdo-
tias & ad decimas
tibus & leuitis
vt itroferrēt per cos' pri-
aſtātibus. Et cuſtodierūt
cipes ciuitatis in decore
obſeruationem dei ſui.

maraioth elci adaie zacharie genthon
μαριὼθ ἐλκὶ καὶ ἀδαΐ ζαχαρίας, τῶ γαναὼν
moſolā: abia zechri: miamin maadai phe
μισολάμ, τῶ ἀβιὰ ζεχρί, τῶ μιαμὶν μααδαὶ τῶ φε
letī balgas ſamue: ſemeia ionathā.
λετὶ τῶ βαλγὰς σαμουέ, τῶ σεμεΐα Ἰωνάθαν. τῶ
iotarib mathanaī: idio ozi: ſolai callai.
Ἰωαριὲβ ματθαναΐ, τῶ Ἰδὶω ὀζί, τῶ σαλαὶ καλλαΐ.
amuc abed elciās: aſabia oduia
τῶ ἀμοὺκ ἀβδὲ τῶ ἐλκία, τῶ ἀσαβία τῶ ὁδουΐα
nathanael. & leuite in diebus eliaſeb: ioada:
ναθαναὴλ. καὶ οἱ Λευῖται ἐν ἡμέραις Ἐλιασὼβ, Ἰωάδα,
& ioa: & ioanā: & idua: ſcripti pnci-
καὶ Ἰωὰ, καὶ Ἰωανὰν, καὶ Ἰδουὰ, γεγραμμένοι ἄρχον-
pes familiaꝝ & ſacerdotes in regno darij
τες πατριῶν καὶ ἱερεῖς ἐν Βασιλείᾳ Δαρείου τοῦ
perſe. filij aūt leui pncipes familiaꝝ ſcri-
Περσέως. υἱοὶ δὲ Λευὶ ἀρχοντες τῶν πατριῶν γεγραμ-
pti in libro χϸου vsq; ad di-
μένοι ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν, καὶ ἕως ἡμε-
es ionan filij eliaſub. & pncipes leui
ρῶν Ἰωνὰν υἱοῦ Ἐλιασοὺβ. καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν Λευ-
tarū aſabias & ſarabias & ieſue.
ιτῶν ἀσαβίας καὶ σαραβίας καὶ Ἰησοῦς.
& filij
cadmiel & fratres eoꝝ ante eos vt
καδμιὴλ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατέναντι αὐτῶν εἰς
laudaret & cōfiterentur in pcepto dauid re-
τὸ αἰνεῖν καὶ ἐξομολογεῖσθαι ἐν ἐντολῇ Δαυὶδ βασι-
gis hois dei p vices ad vices.
λέως ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ ἐφημερία πρὸς ἐφημερίαν.
maththanias & bacbacias abdias moſolā & tel-
ματθανίας καὶ βακβακίας ἀβδίας μοσολὰμ καὶ τελ-
mō accub cuſtodietes ianitores cuſtodie cū
μὼν ἀκκοὺβ φυλάσσοντες πυλωροὶ φυλακῆς ἐν τῷ
cōgregare ego ianitores. iiii in die-
συναγαγεῖν με τοὺς πυλωροὺς. οὗτοι ἐν ἡμέ-
bus ioacim filij ieſue: filij ioſedec. & in
ραις Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰησοῦ, υἱοῦ Ἰωσεδέκ. καὶ ἐν
diebus neemia pncipis & eſdras
ἡμέραις Νεεμία τοῦ ἄρχοντος καὶ Ἔσδρας τοῦ
ſacerdotis & ſcribe & in dedicationib muri
ἱερέως καὶ γραμματέως καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχους
hieruſalē q̄ſierūt leuitas in locis
Ἱερουσαλὴμ ζήτησαν τοὺς Λευίτας ἐν τοῖς τόποις
ſuis vt adducerēt eos in hieruſalē ad faciēdū de
αὐτῶν τοῦ ἐνεγκαι αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλὴμ ποιῆσαι ἐγ
dicatione & leticiā & in laude & in cāticis pul-
καίνισι καὶ εὐφροσύνην καὶ ἐν αἰνέσει καὶ ἐν ᾠδαῖς κυμ
ſantes cymbala: & pſalteria & in citharis. & congre
βαλίζοντες, καὶ ψαλτήρια καὶ ἐν κινύραις. καὶ συνῆχ
gati ſūt filij cātoꝝ de regione cir-
θησαν οἱ υἱοὶ τῶν ᾀδόντων ἔξω τῆς περιχώρου κυ-
ca hierualē: & de ſuburbijs netopha
κλόθεν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔξω ἐπαύλεων Νετωφα
ti & in bethgalgal & de agris gabee &
τὶ καὶ ἐν Βαιθγαλγὰλ καὶ ἔξω ἀγρῶν γαβεὲ καὶ
aſmoth. q̄ſi villas edificauerāt ſibi cā-
ασμώθ. ὅτι ἐπαύλεις ὠκοδόμησαν ἑαυτοῖς οἱ ᾄδο-
tores in circuitu hieruſalē. & mūdati ſunt
res in circuitu hierualē. & mundati ſunt
τες περὶ κύκλῳ Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ
ſacerdotes & leuite: & mūdauerūt populū: &
ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται, καὶ ἐκαθάρισαν τὸν λαὸν, καὶ
portas & murū: & aſcēdere feccrūt princi-
τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος, καὶ ἀνήγαγαν τοὺς ἄρχον-
pes iuda ſupra murū: & ſtatuerūt duos de
τας Ἰούδα ἐπάνω τοῦ τείχους, καὶ ἔστησαν δύο πομ-
laude magnos. & ierūt a dextris ſup
πὰς μεγάλους. καὶ ἦλθον ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ
murū porte ſterquilinij. & iuit poſt
τείχους τῆς πύλης τῆς κοπρίας. καὶ ἐπορεύθη ὀπί-
eos aſaias & medietas principum
σω αὐτῶν Ὡσαΐας καὶ ἥμισυ ἀρχόντων

וּמִשְׁמֶרֶת ׀ הַטָּהֳרָה ׀ וְהַמְשֹׁרְרִים שׁוער
וְהַשֹּׁעֲרִים בְּמַצּוֹת דָּוִד שְׁלֹמֹה בְּנוֹ׃ צוה
כִּי לְנִימֵי דָוִד וְאָסָף ׀ מִקֶּדֶם ׀ רֹאשׁ יום
הַמְשֹׁרְרִים ׀ וְשִׁיר ׀ תְּהִלָּה ׀ וְהוֹדוֹת שור הלל
לֵאלֹהִים׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי זְרֻבָּבֶל יהד
וּבִימֵי ׀ נְחֶמְיָה ׀ נֹתְנִים ׀ מָנוֹת כב
הַמְשֹׁרְרִים ׀ וְהַשֹּׁעֲרִים ׀ דְּבַר ׀ יוֹם
וְנִיָּמוֹ ׀ וּמַקְדִּשִׁים ׀ לַלְוִיִּם ׀ וְהַלְוִיִּם קדש
מַקְדִּשִׁים ׀ לִבְנֵי ׀ אַהֲרֹן׃

Cap. xiij. בַּיּוֹם ׀ הַהוּא נִקְרָא בְּסֵפֶר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי קרא עצא
הָעָם וְנִמְצָא כָּתוּב בּוֹ אֲשֶׁר ׀ לֹא ׀ יָבֹא כתב בוא
עַמֹּנִי וּמוֹאָבִי ׀ בִּקְהַל ׀ הָאֱלֹהִים ׀ עַד
עוֹלָם׃ כִּי לֹא קִדְּמוּ אֶת־בְּנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל עלם
בַּלֶּחֶם וּבַמָּיִם ׀ וַיִּשְׂכֹּר עָלָיו אֶת־בִּלְעָם שכר
לְקַלְלוֹ ׀ וַיַּהֲפֹךְ ׀ אֱלֹהֵינוּ ׀׀ הַקְּלָלָה הפך
לִבְרָכָה׃ וַיְהִי ׀ כְּשָׁמְעָם ׀ אֶת־הַתּוֹרָה ׀ היה תה
וַיִּבְדִּילוּ כָּל־עֵרֶב מִיִּשְׂרָאֵל׃ וְלִפְנֵי בדל פנה
מִזֶּה אֶלְיָשִׁיב ׀ הַכֹּהֵן נָתוּן ׀ נִלְשְׁפַת
בֵּית ׀ אֱלֹהֵינוּ ׀ קָרוֹב ׀ לְטוֹבִיָּה׃ וַיַּעַשׂ קרב עשה
לוֹ לִשְׁכָּה ׀׀ גְּדֹלָה ׀ וְשָׁם ׀ הָיוּ ׀ לְפָנִים היה פנה
נֹתְנִים ׀ אֶת־הַמִּנְחָה ׀ הַלְּבוֹנָה ׀ וְהַכֵּלִים
וּמַעֲשַׂר ׀ הַדָּגָן ׀ הַתִּירוֹשׁ ׀ וְהַיִּצְהָר ׀ מִצְוַת ׀ עשר ירש צוה
הַלְוִיִּם ׀ וְהַמְשֹׁרְרִים ׀ וְהַשּׁוֹעֲרִים צהר זנה
וּתְרוּמַת הַכֹּהֲנִים׃ וּבְכָל־זֶה ׀ לֹא ׀ הָיִיתִי רום היה
׀׀ בִּירוּשָׁלִַם ׀ כִּי ׀ בִּשְׁנַת ׀ שְׁלֹשִׁים שנה
וּשְׁתַּיִם ׀ לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא ׀ מֶלֶךְ ׀ בָּבֶל
בָּאתִי ׀ אֶל ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ וּלְמִקֵּץ ׀ יָמִים בוא יום
נִשְׁאַלְתִּי ׀ מִן־הַמֶּלֶךְ ׀ וָאָבוֹא לִירוּשָׁלִַם ׀ שאל בוא
וָאָבִינָה ׀ בָּרָעָה ׀ אֲשֶׁר ׀ עָשָׂה ׀ אֶלְיָשִׁיב בין רוע
לְטוֹבִיָּה ׀ לַעֲשׂוֹת ׀ לוֹ ׀ לִשְׁכָּה ׀ בְּחַצְרֵי עשה
בֵּית ׀ הָאֱלֹהִים׃ וַיֵּרַע ׀ לִי ׀ מְאֹד רוע
וָאַשְׁלִיכָה ׀ אֶת ׀ כָּל ׀ כְּלֵי ׀ בֵּית ׀ טוֹבִיָּה שלך כלה
מִחוּץ ׀ לַלִּשְׁכָּה׃ וָאֹמְרָה ׀ וַיְטַהֲרוּ טהר
חַלְּשְׁכוֹת ׀ וָאָשִׁיבָה ׀ שָׁם ׀ כְּלֵי ׀ בֵּית שוב
הָאֱלֹהִים ׀ אֶת ׀ הַמִּנְחָה ׀ וְהַלְּבוֹנָה׃
וָאֵדְעָה ׀ כִּי ׀ מְנָיוֹת ׀ הַלְוִיִּם ׀ לֹא נִתְּנָה ידע מנה

et obſeruationem explationis: & cantores & ianitores iuxta preceptū dauid & salomonis filii eius: quia in die dauid & asaph ab exordio erant principes cōfitentiū & carmine laudantiū & cōfitentū deo. Et offiis israel in diebus zorobabel & in diebus nechemie dabant partes cantoribus & ianitoribus per dies singulos: & ſanctificabāt leuitas: & leuite ſanctificabant filios aaron.

13. IN die illo lectū e in volumine moyſi audiēte populo. Et inuentū e ſcriptū in eo quod non ingrederent ammanite & moabites in eccleſiā dei vſq; in eternū. qz nō occurrerūt filiis iſrael in pane & aqua: & cōduxerūt aduersus eos balaā ad maledicendū eis: & cōuertit deus nr maledictionē in benedictionē. Factū eſt autē cū audiſſent legē: ſeparauerūt oēm alienigenā ab iſrael: & ſup hoc erat eliaſib ſacerdos q fuerat ppositus in gazophylacio domus dei nri: & proximus tobie. Fecit ergo sibi gazophylaciū magnū: & ibi erāt ante cum reponentes munera & thus & vaſa & decimam frumenti & vini & olei: partes leuitarum & cantorum & ianitorum & primitias ſacerdotales. In oibus aūt his nō fui in hieruſalem quia in anno tricesimo ſecundo artaxerxis regis babylonis vēni ad regem. Et in fine dierum rogaui regem & veni in hieruſalem. Et intellexi malū quod fecerat eliaſib tobie: vt faceret ei gazophylacū in atriis domus dei: & malum mihi viſum eſt valde. Et proieci vaſa tobie de gazophylacio: & precepi & emūdauerūt gazophylacium. Et retuli ibi vaſa domus dei cū ſacrificiū & thus. Et cognoui partes leuitarū non fuiſſent date:

τ obmutidες expiationis: τ cātores: τ πυλωροὶ κατ᾽ἀπαρισμοῦ, κατὰ τοὺς ᾄδοντας, κατὰ τὸ προστεταγμένον ὑπὸ δαυὶδ τοῦ βασιλέως τοῦ ἰσραήλ καὶ σολομῶντος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὅτι ἐν ἡμέραις δαυὶδ καὶ ἀσὰφ ἀπ᾽ἀρχῆς πρῶτος ἦν cātor: in hymnis τ laude deo. τ eos τῶν ᾀδόντων, εἰς ὕμνον καὶ ἔπαινον τῷ θεῷ. καὶ πᾶς israel in diebꝰ zorobabel τ in diebꝰ neemie: ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις ζοροβάβιλ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις νεεμί δίδοντες partes cantoꝝ τ ianitoꝝ: ον, διδόντες μερίδας τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, πρᾶξιν δὲ τοῦ λόγου ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτῇ, καὶ ἁγιάζοντες τοῖς λευίταις: τ leuite ſcificātes filios aaron. τοῖς, καὶ οἱ λευῖται ἁγιάζοντες τοῖς υἱοῖς ἀαρών. Ca.13.

IN die illa lectū eſt in libro moyſi in auribꝰ ppli. τ inuētū e ſcriptū in eo ὃν ἐν βίβλῳ μωυσῆ ἐν ὠσὶ τοῦ λαοῦ. καὶ εὑρέθη γεγραμμένον ἐν αὐτῷ ὃν in ingrederent ammanite τ moabite τῷ ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν ἀμμανῖται καὶ μωαβῖται in eccleſiā dei vſq; in eternū. qz nō occurrerūt ἐν ἐκκλησίᾳ θεοῦ ἕως αἰῶνος. ὅτι οὐ συνήντησαν τοῖς filijs israel in pane τ aqua: τ cōduxerūt aduersus eos balaā ad maledicendū eis: τ cōuertit deus nr maledictionē in benedictionē. τ ſeptē ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν κατάραν εἰς εὐλογίαν. καὶ factū eſt vt audirēt legē: τ ſeparati ſunt omnis ἐγένετο ὡς ἤκουσαν τὸν νόμον, καὶ ἐχωρίζοντο πᾶς mixtꝰ in israel. τ ante hoc eliaſeb ſacerdos ἐπίμικτος ἐν ἰσραήλ. καὶ πρὸ τούτου ἐλιασὴβ ὁ ἱερεὺς dos habitus i gazophylacio domꝰ dei nri primꝰ ὢν κατεσταλμένος ἐν γαζοφυλακίῳ οἴκου θεοῦ ἡμῶν ἐγγὺς τῶ tobia. τ fecit ſibi gazophylacii magnū: τ τωβίᾳ. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ γαζοφυλάκιον μέγα, καὶ ibi erāt prius dates ſacrificiū τ thus ἐκεῖ ἦσαν πρότερον δεδομένοι τὴν θυσίαν καὶ τὸν λίβανον τ vaſa τ decimā frumenti τ βάγον καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὴν δεκάτην τοῦ σίτου καὶ vini τ olei: mandatū leuitaꝝ τ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐντολὴ τῶν λευιτῶν καὶ cantoꝝ τ ianitoꝝ: τ primitias ſacer τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, καὶ ἀπαρχὰς τῶν ἱε dotū. τ in omni ſtoꝝ nō fui in hieruſalē: ρέων. καὶ ἐν παντὶ τούτῳ οὐκ ἤμην ἐν ἱερουσαλήμ, qz in anno tricesimo τ ſecundo artheſaſtha re ὅτι ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ δευτέρῳ τῆ ἀρθασασθὰ βα gis babylonis veni ad regē: τ σιλέως βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ poſt finē dieꝝ petij a μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν ἠτησάμην παρὰ τοῦ rege τ veni in hieruſalē: τ intellexi rege τ vēni in hieruſalē: τ intellexi βασιλέως καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ συνῆκα in nequicia quā fecit eliaſeb tobia: vt fa in nequicia guā fecit eliaſeb tobia: vt fa ἐν τῇ πονηρίᾳ ᾗ ἐποίησεν ἐλιασὴβ τῷ τωβίᾳ, τοῦ ceret ei gazophylacū in atriis domꝰ dei: ceret ei gazophylacii in aula domꝰ dei: σαι αὐτῷ γαζοφυλάκιον ἐν αὐλῇ οἴκου τοῦ θεοῦ, τ malū mihi viſū eſt valde. τ proiecī oia malū mihi viſū eſt valde. τ ῥῤῥιψα πάντα καὶ πονηρὸν μοι ἐφάνη σφόδρα. καὶ ἐξέρριψα πάντα vaſa domꝰ tobia. foras de gazophy τὰ τὰ σκεύη οἴκου τωβίᾳ ἔξω ἔσω τοῦ γαζοφυ lacio. τ dixi: τ mūdauerūt gazophyla λακίου. καὶ εἶπα, καὶ ἐκαθάρισαν τὰ γαζοφυλά cia. τ retuli ibi vaſa domꝰ dei κια. καὶ ἐπέστρεψα ἐκεῖ σκεύη οἴκου τοῦ θεοῦ τὴν ſacrificiū τ thus. τ cognoui ꝙ par θυσίαν καὶ τὸν λίβανον. καὶ ἔγνων ὅτι μερί tes leuitaꝝ nō date fuerūt. δης τῶν λευιτῶν οὐκ ἐδόθησαν.

τ fugerūt vir in agrū ſuū. leuite τ καὶ ἔφυγον ἀνὴρ εἰς ἀγρὸν ἑαυτοῦ. οἱ λευῖται καὶ οἱ cātores τ facientes opus. τ pugnant ᾄδοντες καὶ ποιοῦντες τὸ ἔργον. καὶ ἐμαχεσάμην cū imperatoribꝰ τ dixi: quare derelicta eſt do τοῖς στρατηγοῖς καὶ εἶπον, διατί ἐγκατελείφθη οἶκ mꝰ dei: τ cōgreganī eos: τ ſtare feci eos κος τοῦ θεοῦ; καὶ συνήγαγον αὐτούς, καὶ ἔστησα αὐτὸ in ſtatione ſua. τ eos iuda attulerūt decimā ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν. καὶ πᾶς ἰούδας ἤνεγκαν δεκάτην triticī τ vini τ olei ad theſauros τ τοῦ πυροῦ καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου εἰς τοὺς θησαυροὺς καὶ ꝓcepi ad manū ſelemia ſacerdotē ſadoc ἐνετειλάμην ἐπὶ χεῖρα σελεμία τοῦ ἱερέως σαδὼκ ſcribe: τ phadaia de leuitis. τ γραμματέως, καὶ φαδαΐα ἀπὸ τῶν λευιτῶν. καὶ ad manū eoꝝ ānā filij matthanie: ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἀνὰ υἱὸς ζακχοὺρ υἱοῦ ματθανίου, qm̄ fideles exiſtimati ſunt ſup eos vt diuidāt fratribꝰ ὅτι πιστοὶ ἐλογίσθησαν ἐπ᾽αὐτοῖς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς ſuis. memēto mei deꝰ in hoc: τ ne deleas αὐτῶν. μνήσθητί μου ὁ θεὸς ἐν τούτῳ, καὶ μὴ ἐξαλεῖφ tur mia misericordia quā fecī in domo dei τὰ ἐλέη μου ἃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ κυρίου τοῦ θεοῦ mei τ in cuſtodijs eius. in diebꝰ μου καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις illis vidi in iuda calcātes torcularia i ſab ἐκείναις εἶδον ἐν ἰούδᾳ πατοῦντας ληνοὺς ἐν σαβ bato: τ ferentes manipulos τ onerātes βάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα καὶ ἐπιγεμίζον tes ſup aſinos τ vinū τ uuā τ fi τας ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ οἶνον καὶ σταφυλὴν καὶ σῦ cus τ omne opus: τ ferētes in hieruſa κα καὶ πᾶν βάσταγμα, καὶ φέροντας εἰς ἱερουσα lē in die ſabbati. τ cōteſtabar ſū in λὴμ ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου. καὶ ἐπεμαρτυράμην ἐν die vēdītiōis eoꝝ: ꝙ vēdebāt cibaria ἡμέρᾳ πράσεως αὐτῶν, ὅτι ἐπώλουν ἐπισιτισμόν τ tyrij: τ habitatorēs i ea ferētes pi τύριοι, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ φέροντες ἰχ sces τ oēm vēditionē vendētes in ſabbato θυς καὶ πᾶσαν πρᾶσιν πωλοῦντες ἐν τῷ σαββάτῳ filijs iuda τ in hieruſalē. τ veni i iuditiū cū τοῖς υἱοῖς ἰούδα καὶ ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκρίθην με igenui iuda. τ dixi eis: quid τὰ τῶν ἐλευθέρων ἰούδα. καὶ εἶπα αὐτοῖς, τίς ὁ ſermo iſte malꝰ quē vos facitis: τ pfana λόγος οὗτος ὁ πονηρὸς ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε; καὶ βέβη tis die ſabbati: nūid ſic fece λοῦτε τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου; οὐχὶ οὕτως ἐποί rūt patres vīi: τ adduxit ſup eos de ησαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἤνεγκεν ἐπ᾽αὐτοὺς ὁ θε us noſter ī ſup nos oia mala hec τ ſup ὸς ἡμῶν καὶ ἐφ᾽ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ ciuitatē hāc: vos additis irā ſup τὴν πόλιν ταύτην; καὶ ὑμεῖς προστίθετε ὀργὴν ἐπὶ iſrael ad pfanandū ſabbatū. τ factū eſt cū ἰσραὴλ βεβηλῶσαι τὸ σάββατον. καὶ ἐγένετο καθὼς ἤρξαντο ſcurē portę in hieruſalē ante ſabba κατέσκησαν πύλαι ἐν ἱερουσαλὴμ πρὸ τοῦ σαββά tū: τ dixi: τ clauſi eas portas. τ dixi: τῶ, καὶ εἶπα, καὶ ἐκλεισαν τὰς πύλας. καὶ εἶπα, ꝙ nō aperirent ipſe: vīq; poſt ſabba ὥστε μὴ ἀνοιγῆναι αὐτάς, ἕως ἐστάσω τοῦ σαββά tū. τ ex pueris meis cōſtitui ſup του. καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔσησα ἐπὶ τὰς portas: vt nō ſcirēt onera in die ſab πύλας, ὥστε μὴ εἶναι βασάγματα ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαβ bati. τ māſerūt oēs inſtitores τ fece βάτου. καὶ ηὐλίσησαν πάντες οἱ μεταβολεῖς καὶ ἐποίη rūt vēditionē extra hierū ſemel τ bis. τ cōteſtat ſum σαν πρᾶσιν ἔξω ἱλὴμ ἅπαξ καὶ δίς. καὶ διεμαρτυράμην

בָּרַךְ	וַיִּבְרְכוּ ׀ אִישׁ ׀ לְשַׁדְּרוֹ ׀ לַלֵּוִים	& fugiſſet vnuſquiſq; in regionē ſuam de leuitis & cantoribus: & de his q miniſtrabāt: & egi cauſa aduersium magiſtratus & dixi. Quare dereliq mus domum dei? Et cōgregauī eos & feci ſtare in ſtationib; ſuis. Et cōis iuda attulerūt decimā frumenti vini & olei in horrea. Et cōſtituimus ſup horrea ſelemiam ſacerdotē & ſadoch scribam: & fadaiam de leuitis: & nxta eos anan filiū zachur: filiū mathanie qui fideles comprobati ſunt: & iplis credite ſunt ptes fratrū ſuoꝝ. Memē to mei deꝰ meꝰ pro hoc et ne deleas miſeratōes meas ꝓ opib; meis & in cerimonijs eius. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia & ſabbato portantes aceruos & onerantes ſuper aſinos vinum & uuas et ficus & omne opus: & inferentes in hieruſalem die ſabbati. Et cōteſtatus ſum eos vt in de qua vēdere licēret venderēt. Et tyrij habitatores ī ea: iferētes piſces & oia venalia. Et vendebant in ſabbatis filiis iuda & hieruſalem.
שׁוער	וְהַמְשֹׁרְרִים עֹשֵׂי מְלָאכָה וְאֵרִיבָה	
לֵאלֹהִים וְכֵן	אֶת הַסַּנִּים וְאָמְרָה מְדוּעַ נֶעֱזַב	
עזב קצן עמד	בֵּית הָאֱלֹהִים וְאֶקְבְּצֵם וַאֲעַמְדֵם	
עמד בוא	עַל עָמְדָם וְכָל יְהוּדָה הֵבִיאוּ מַעְשַׂר	
אנד	הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר לָאוֹצָרוֹת׃	
	וְאוֹצְרָה עַל אוֹצָרוֹת שְׁלֹמְיָה הַכֹּהֵן	
	וְצָדוֹק הַסּוֹפֵר וּפְדָיָה מִן הַלְוִיִּם	
	וְעַל יָדָם חָנָן בֶּן זַכּוּר בֶּן מַתַּנְיָה כִּי	
אמן חשב	נֶאֱמָנִים נֶחְשָׁבוּ וְעֲלֵיהֶם לַחֲלֹק	
	לַאֲחֵיהֶם׃ זָכְרָה לִּי אֱלֹהַי עַל זֹאת	
מחה עשה	וְאַל תֶּחֱתֹם חַסְדֵי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּבֵית	
שמר יום	אֱלֹהַי וּבְמִשְׁמָרָיו׃ בַּיָּמִים הָהֵמָּה	
ראה בת	רָאִיתִי בִיהוּדָה דֹּרְכִים נתות	
בוא	בַּשְּׁבָת וּמְבִיאִים הָעֲרֵמוֹת וְעֹמְסִים	
	עַל הַחֲמֹרִים וְאַף יַיִן עֲנָבִים	
נשא	וּתְאֵנִים וְכָל מַשָּׂא וּמְבִיאִים	
עוד	יְרוּשָׁלִַם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וָאָעִיד	
צוד	בְּיוֹם מִכְרָם צָיִד וְהַצָּרִים יָשְׁבוּ	
בוא דגה	בָהּ מְבִיאִים דָּאג וְכָל מֶכֶר וּמוֹכְרִים	
	בַּשַּׁבָּת לִבְנֵי יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלִָם׃	
רוב חנן	וָאָרִיבָה אֶת חָרֵי יְהוּדָה וָאֹמְרָה	
רוע	לָהֶם מָה הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה אֲשֶׁר	
חלל עשה	אַתֶּם עֹשִׂים וּמְחַלְּלִים אֶת יוֹם	
	הַשַּׁבָּת׃ הֲלֹא כֹה עָשׂוּ אֲבוֹתֵיכֶם	
בוא	וַיָּבֵא אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ אֶת כָּל הָרָעָה	
	הַזֹּאת עַל הָעִיר הַזֹּאת וְאַתֶּם	
חרן	מוֹסִיפִים חָרוֹן עַל יִשְׂרָאֵל לְחַלֵּל	
חלל	אֶת הַשַּׁבָּת׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צָללוּ	
פנה	שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִַם לִפְנֵי הַשַּׁבָּת	
סגר	וָאֹמְרָה וַיִּסָּגְרוּ חַדְלָתוֹת וָאֹמְרָה	
פתח	אֲשֶׁר לֹא יִפָּתְחוּם עַד אַחַר הַשַּׁבָּת	
עמד	וּמִנְּעָרַי הֶעֱמַדְתִּי עַל הַשְּׁעָרִים לֹא	
בוא נשא	יָבוֹא מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת׃ וְלִינוּ	
לון	חָרִכִלִּים וּמֹכְרֵי כָּל מִמֵּכֶר מִחוּץ	
ערה	לִירוּשָׁלִַם פַּעַם וּשְׁתָּיִם׃ וָאָעִידָה	

בָּהֶם וָאֹמְרָה אֲלֵיהֶם מַדּוּעַ אַתֶּם
לִנִים נָגֵד הַחוֹמָה אִם תִּשְׁנוּ יָד
אֲשַׁלַּח בָּכֶם מִן הָעֵת הַהִיא לֹא
בָּאוּ בַּשַּׁבָּת וָאֹמְרָה לַלְוִיִּם אֲשֶׁר
יִהְיוּ מְטַהֲרִים וּבָאִים שֹׁמְרִים
הַשְּׁעָרִים לְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
גַּם זֹאת זָכְרָה לִי אֱלֹהַי וְחוּסָה
עָלַי כְּרֹב חַסְדֶּךָ גַּם יָמִים הָהֵם
רָאִיתִי אֶת הַיְּהוּדִים הֹשִׁיבוּ נָשִׁים
אַשְׁדּוֹדִיּוֹת עַמֹּנִיּוֹת מוֹאֲבִיּוֹת
וּבְנֵיהֶם חֲצִי מְדַבֵּר אַשְׁדּוֹדִית
וְאֵינָם מַכִּירִים לְדַבֵּר יְהוּדִית
וְלִשׁוֹן עַם וָעָם וָאָרִיב עִמָּם
וָאֲקַלְלֵם וָאַכֶּה מֵהֶם אֲנָשִׁים
וָאֶמְרְטֵם וָאַשְׁבִּיעֵם בֵּאלֹהִים
אִם תִּתְּנוּ בְנֹתֵיכֶם לִבְנֵיהֶם וְאִם
תִּשְׂאוּ מִבְּנֹתֵיהֶם לִבְנֵיכֶם וְלָכֶם
הֲלוֹא עַל אֵלֶּה חָטָא שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל וּבַגּוֹיִם הָרַבִּים לֹא הָיָה
מֶלֶךְ כָּמֹהוּ וְאָהוּב לֵאלֹהָיו הָיָה
מְלֶךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְגַם אֹתוֹ
הֶחֱטִיאוּ הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת
וְלָכֶם הֲנִשָּׁמַע לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הָרָעָה
הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת לִמְעֹל בֵּאלֹהֵינוּ
לְהוֹשִׁיב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת וּמִבְּנֵי יוֹיָדָע
בֶּן אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל חָתָן
לְסַנְבַלַּט הָחֹרֹנִי וָאֲבַרְּחֵהוּ מֵעָלָי
זָכְרָה לָהֶם אֱלֹהַי עַל גְּאֻלַּי הַכְּהֻנָּה
וּבְרִית הַכְּהֻנָּה וְהַלְוִיִּם וְטַהֲרָתִים
מִכָּל נֵכָר וָאַעֲמִידָה מִשְׁמָרוֹת
לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם אִישׁ בִּמְלַאכְתּוֹ
וְלִקְרְבַן הָעֵצִים בְּעִתִּים מְזֻמָּנוֹת
לְזִכְרוֹן לַבְּכוּרִים זָכְרָה לִי אֱלֹהַי לְטוֹבָה

'eos:'& dixi'eis." Quare
manetis'ex aduerſo'mu
ri:'b Si'c ſcdo hoc feceritis
'manum'mittam'in vos.
Itaq;'ex'tẽpore'illo'non
'venerũt'in ſabbato." Di
xiq;'leuitis'q vt
'mundarentur' & veni
rent'ad cuſtodiendas
'portas:'& ſanctificandã
'diem'ſabbati. Et
'Et pro'hoc ergo'memẽ
to'mei'deus:'& parce
'mihi'ſm multitudinẽ'mi
ſerationũ tuaꝝ. Sed'in
diebus'illis'vidi'q iudeos
'ducentes'vxores
'azotidas:" ammoniti
das &'moabitidas.
'Et filii eorum ex'media
parte'loq̃bantur'azotice
'& nefciebãt'loqui'iudai
ce: & loquebantur
'iuxta linguam'populi'&
popli.'Et obiurgau'eos
'& maledixi.' Et cecidi
'ex eis'viros
'& decalcauí eos:'& ad
iurauí'in deo
'vt non'darent'filias ſuas
'filiis eorum'& non
'acciperẽt'de filiab'eorũ
'filiis ſuis'& ſibimetipſis
dicens.'Nunqd nõ'in'hu
iuſcemodi re'peccauit'ſa
lomon'rex'iſrl'in'Et certe
'in gentibus'multis'nõ
'erat'rex'ſimilis ei:'& di
lectus'deo ſuo'erat:
'& poſuit eum'deus're
gem'ſuper'omnẽ iſrael.
'Et'ipm ergo'duxerũt ad
pctm'mulieres'alienige
ne. Nunqd'& nos'inobe
dientes'facimus'oẽ'malũ
'grade'hoc'vt preuarice
mur'in deo noſtro:
'& ducam'in'vxores'pere
grinas?' De filiis aũt'ioia
da'filii'eliaſib'ſacerdotis
'magni'gener erat
'ſanaballath'horonitis
'quem fugaui'a me.
'Recordare dñe'm'de'me?
'aduerſum cos'q polluũt
'ſacerdotiũ:'iuſq; ſacer
dotale'& leuiticũ. Igitur
'mũdaui cos'ab oib'alie
nigenis'& cõſtituí'ordies
'ſacerdotũ'& leuitaꝝ'vnũ
quenq;'in miniſterio ſuo
'& in oblatione' lignorũ
'in tẽporibus'conſtitutis
'et in primitiis.'Memẽto
'mei'deus me?'in bonũ.

Explicit liber Neemie:
qui eſt Eſdre ſecundus.

cos: τ dixi ad eos: ἵνα vos mane
αὐτοῖς, καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, διατί ὑμεῖς αὐλίζε=
τὸ exaduerſo murũ? ſi ſecũdo feceritis: ἐκτε
δὲ ἀπέναντι τοῦ τείχους; ἐὰν δευτερώσητε, ἐντε
δῶ manũ meã in vos. a tẽpore illo
τῶ τὴν χεῖρά μου ἐν ὑμῖν. ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου
nõ venerũt in ſabbato. τ dixi leuitis ἡ
ὅτι ἦλθον ἐν σαββάτῳ. καὶ εἶπα τοῖς λευίταις ὁἱ
erãt mũdi τ ventẽtes ad cuſtodiendũ por
ἦσαν καθαριζόμενοι καὶ ἐρχόμενοι φυλάσσοντες τὰς πύ
tas:vt ſanctificẽt die ſabbati. ad hec me
λας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τ σαββάτου. πρὸς ταῦτα μνή
mẽto mei de⁹ me⁹: τ parce mihi ſm multitu
σθητί μου ὁ θεός μου, καὶ φεῖσαί μου κατὰ τὸ πλῆ
dinẽ mie tue. τ in diebꝰ illis vidi
θος τ ἐλέους σου. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον τὸς
iudeos q duxerũt vxores azotidas ammanitidas
Ἰουδαίους οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀζωτίας ἀμμανίτιδας
moabitidas: τ filij eoꝝ ex media pte loquunt azo
μωαβίτιδας, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἥμισυ λαλοῦσιν ἀζω=
tice: τ nõ ſunt cognoſcentes loq̃ iudaice:
τιστί, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐπιγινώσκοντες λαλεῖν Ἰουδαϊστί,
ſed iuxta linguã ppri τ populi. τ pugna=
ἀλλὰ κατὰ γλῶσσαν λαοῦ καὶ λαοῦ. καὶ ἐμαχισά=
ui eis eis: τ maledixi eis. τ per
μην μετ' αὐτῶν, καὶ κατηρασάμην αὐτούς. καὶ ἐπά
cuſſi in eis viros: τ decaluaui eos:
ταξα ἐν αὐτοῖς ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτούς,
τ adiurauí eos in deo:ſi ὁderitis filias
καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ἐν τῷ θεῷ, ἂν δῶτε τὰς θυγατέρας
vras filijs eoꝝ: τ ſi acceperitis de filiabꝰ
ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ ἐὰ λάβητε ἀπὸ τῶν θυγατέρων
eoꝝ filijs vris τ ſibi ipis. nũdã ſic pecca=
αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν καὶ ἑαυτοῖς. οὐχ' οὕτως ἥμαρ=
uit ſalomon rex iſrael: τ in gẽtib⁹ multis
τε σολομὼν βασιλεὺς Ἰσραήλ; καὶ ἐν ἔθνεσι πολλοῖς
nõ erat ſimilis ei rex: τ dilectus deo
οὐκ ἦν ὅμοιος αὐτῷ βασιλεύς, καὶ ἀγαπώμενος τῷ θεῷ
erat. τ dedit eũ deus in regẽ ſup oẽm
ἦν. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα
iſrael. τ hũc inclinauerũt mulieres alie
Ἰσραήλ. καὶ τοῦτον ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αἱ ἀλλό
ne: τ vos nũqd audierim⁹ facere
τριαι. καὶ ὑμῶν μὴ ἀκουσόμεν ποιῆσαι τὴν πονηρί
tẽ hãc: vt pũarcemur in deo nro. τ duca
αν ταύτην; ἀσυνθετῆσαι ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν. καὶ καθί
mus vxores alienas. τ de filiis ioada filij
σαι γυναῖκας ἀλλοτρίας. καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἰωιαδὰ τοῦ
eliasub ſacerdotis magni gener ſa
ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου γαμβρὸς τοῦ σα
nabalat vranite: τ fugaui eũ a
ναβαλὰτ τοῦ οὐρανίτου, καὶ ἐξέβρασα αὐτὸν ἀπ'
me. recordare eoꝝ de⁹ me⁹ pro apropriatiõe ſa
ἐμοῦ. μνήσθητι αὐτοὺς ὁ θεός μου ἐπὶ ἀγχιστεία τῆς ἱε
cerdotij: τ teſtamenti ſacerdotũ et leuitaꝝ.
ρατείας, καὶ τὴν διαθήκην τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν.
τ mũdaui eos ab omni alienatione τ
καὶ ἐκαθάρισα αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως καὶ
cõſtitui vices ſacerdotib⁹ τ leuitis: vir
ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις, ἀνὴρ
quẽadmodũ ὁρ'ei:τ ad ꝺonũ lignoꝝ in tẽpo
ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ ὦρον τῶν ξύλων ἐν καιρῷ
ribꝰ & tẽporib⁹: τ in primitijs memen
& ἐν χρόνοις, καὶ ἐν τοῖς πρωτογενήμασι μνήσθη
to mei de⁹ nr in bonitatem.
τί μου ὁ θεός ἡμῶν εἰς ἀγαθωσύνην.

D

Incipit Prologus.B.Hiero.in librum Tobie.

Hromatio & Heliodoro epiſcopis Hieronymus preſbyter in domino Salutem. Mirati non deſino exactio
nis veſtrę inſtantiam. Exigitis enim vt librum chaldęo ſermone conſcriptum ad latinum ſtilum trahã: li
brum vtiq; Tobię quem Hebręi de catalogo diuinarũ ſcripturarum ſecantes; his quę agiographa memo
rant manciparunt. Feci ſatis deſiderio veſtro: non tamen meo ſtudio. Arguunt enim nos hebręorum ſtudia
& imputant nobis contra ſuum canonem latinis auribus iſta tranſferre. Sed melius eſſe iudicans phariſeo
rum diſplicere iudicio: & epiſcoporum iuſſionibus deſeruire inſtiti vt potui. Et quia vicina eſt Chaldęorum lingua ſer
moni Hebraico vtriuſq; linguę peritiſſimum loquacem reperiens vnius diei laborem arripui: & quicquid ille mihi he
braicis verbis expreſſit: hoc ego accito notario ſermonibus latinis expoſui. Oratiõibus veſtris mercedem huius operis
compenſabo: cum gratum vobis didicero me quod iubere eſtis dignati cõpleſſe. Explicit Prologus.

Incipit liber Tobie. Cap.i.

Ca.i.

Trãſla.gre.To.cũ iter.lati. Trãſla.B.Hie. Trãſla.gre.To.cũ iter.la.

Iber ſermonũ tobie
Βίβλος λόγων τωβὶτ
filii tobiel filii ananiel
υἱοῦ τωβιὴλ τοῦ ἀνανιὴλ
filii adu filii gabael: de
τοῦ ἀδουὶ τ γαβαὴλ, ἐκ
ſemine aſael:
τοῦ σπέρματος ἀσαήλ,
ex tribu nephthalim: q captus eſt in
ἐκ τῆς φυλῆς νεφθαλείμ, ὃς ἠχμαλωτεύθη ἐν
diebus enemeſſari regis aſſyrio=
ἡμέραις ἐνεμεσσὰρ τοῦ βασιλέως ἀσσυρί
rũ: τ ego tobie: q̃ ego ambulaui
ων: τ ἐγὼ τωβὶθ: ὅτι ἐγὼ ἐπορεύθην
in veritate: τ fecerim elemoſinas
ἐν ὁδοῖς ἀληθείας: καὶ ποιήσω ἐλεημοσύνας
multas fratribus meis: τ
πολλὰς τοῖς ἀδελφοῖς μου: καὶ
populo ſuo in captiuitate: q̃ ve
τῷ λαῷ μου ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ: ἣν
nit in finibus niniue: τ cũ eſſem
ἀπῆλθον ἐκ τῆς γῆς ἰσραὴλ, καὶ
puer: tribus q̃ re
ἐγὼ παῖς: φυλὴ ἣ
ge⁹ ſalomonis: omes
βασιλεὺς σολομῶν: πάντα
montes ſuos: τ
τὰ ὄρη μου: καὶ
ſolus ibam
ἐγὼ μόνος ἐπορευόμην
in gallilea ſupra aſer. ego to
ἐν τῇ γαλιλαίᾳ ὑπὲρ ἀσήρ. ἐγὼ τω
bias etas veritatis ambulabã τ tuſti
βὶτ ἐν ὁδοῖς ἀληθείας ἐπορευόμην καὶ δικαιοσύ
cie oĩa bona ꝺebus eue mee. τ ele
νης πάντα τὰ καλὰ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς μου. καὶ ἐλεη
moſynas multas faciebam fratrib⁹ meis
μοσύνας πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου
populo ſuo in captiuitate ninive.
τῷ λαῷ μου ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ νινευί.
τ cum eſſem adoleſcens: nũdũ
τε ὅτε ἦμην νεανίσκος: γυμνὸν
me cũſtẽtio⁹ tribus nephthalim
με συνεῖχον φυλαὶ νεφθαλείμ
patri meo: τ ego ſum ſolꝰ de
πατρί μου: κἀγὼ μόνος ἐκ
tribu mea in terra iſrael: timo
φυλῆς μου ἐν τῇ γῇ ἰσραήλ. φοῦ
re me cũſtẽtio⁹ tribus nephthalim
με συνεῖχον φυλαὶ νεφθαλείμ
patri mei reſſit a domo hiero
τῷ πατρί μου. ἀπὸ τοῦ οἴκου ἱερου
ſolymorũ q̃ eccleſia eſt ab oĩbus
σολύμων ἣ ἐκκλησία ἐστὶ ἀπὸ πασῶν τῶν
tribubus iſrael: ſacrificarẽt oĩa
φυλῶν ἰσραήλ: ἵνα προσφέρωσιν πάσας τὰς θυ
tri ſcũlẽ in ſ, ἐις ὃ θυσιαστήριον τοῦ σῶσαι τὰς θυ
bus. τ ſcũficatus ẽt ẽplũ tabernaculi
σίας. καὶ ἡγιάσθη ὁ ναὸς τῆς κατασκηνώσεως
altiſſimi: τ edificatum ẽ in oĩa
τοῦ ὑψίστου. καὶ οἰκοδομήθη εἰς πάσας τὰς
gñationes ſeculi. τ oĩa tribus q̃ re
γενεὰς τοῦ αἰῶνος. καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ αἱ συ
celerant: ſacrificabãt baal ptãt:
νεστῶσαι, ἔθυον τῷ βάαλ τὴ δυναμεῖ,
τ vomus nephthalim patrie mei. τ
καὶ ὁ ὶλὰς νεφθαλείμ τοῦ πατρός μου. καὶ
ego ſolus ibam multoties in hieri
ἐγὼ μόνος ἐπορευόμην πολλοκὶς εἰς ἱερ
ſolimitanũs: ſicut ſcriptum eſt omni
σόλυμα, καθὼς γέγραπται πᾶσιν
populo iſrael in pcepto ſempiterno
τῷ λαῷ ἰσραὴλ ἐν πρόσταγματι αἰωνίῳ τὰς
primitias τ decimas ſoctum
ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων
τ primitiua habens: τ dabam il
καὶ τὰς πρωτοκουρίας ἔχων, καὶ ἐδίδουν αὐ
la ſacerdotibus filijs aaron ad al
τὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν πρὸς τὸ θυ
tare oĩnium ſoctum. pri
σιαστήριον πάντων τῶν γενημάτων. τὴν πρω=

Obías ex tribu& ciuitate Neptali: que eſt in ſuperio ribus Galileę ſupra Naaſon poſt viaꝫ que ducit ad occidentem: in ſi niſtro hñs ciuitatem Sephet: cum captus eſſet i diebus ſalmanaſar re gis aſſyriorũ: in captiuitate tñ po ſitus viã veritatis non deſerũit: ita vt omnia que habere poterat co tidie cõcaptiuis fratribus: qui erãt ex eius genere impartiret. Cumq; eſſet iunior oĩbus in tribu Neptali nihil; tñ puerile geſtiſſe in opere. De niq; cũ irent oẽs ad vitulos aureos quos Hieroboã fecerat rex iſrael: hic ſolus fugiebat conſortia oĩm & pergebat ad Hieruſalẽ ad templũ dñi & ibi adorabat dominũ deum iſrael: omnia primitiua ſua & decimas ſuas fideliter offerens: ita vt i tertio anno ꝓſelytis & aduenis mi niſtraret oẽm decimationẽ. Hęc & his ſimilia ſecundũ legẽ dei puer ꝛ obſeruabat. Cum vero factus ſu ſſet vir: accepit vxorẽ Annã de tri bu ſua genuitq; ex ea filiũ nomen ſuũ impoñs eſt: quem ab infantia ti mere deũ docuit: & abſtinere ab oi petõ. Igitur dux per captiuitatẽ de ueniſſet cũ vxore ſua & filio in ciui tatem niniuen cum oi tribu ſua: & cum oẽs ederẽt ex cibis gentilium; iſte cuſtodiuit aias ſuas: & nunq; cõ taminat⁹ eſt in eſcis eorum. Et q̃ memor fuit dñi in toto corde ſuo: dedit illi deus gratiam in cõſpectu Salmanaſar regis: & dedit illi pote ſtatẽ quocunq; vellet ire habẽs li bertatẽ; quecũq; facere voluiſſet. Pergebat eũ per oẽs qui erãt in ca ptiuitate: & monita ſalutis dabat eis. Cum aũt veniſſet in Rages ciui tatem medorũ & ex his quibus ho noratus fuerat a rege habuiſſet de cẽ talenta argẽti: et cũ in multa tur ba gñis ſui Gabelũ egentẽ videret qui erat ex tribu ei⁹: ſub chirogra pho dedit illi memoratũ pondus ar gẽti. Poſt multum vero tpis mor tuo ſalmanaſar rege cum regnaret Sennacherib filius eius ꝓ eo & fili os Iſrael exoſos haberet in conſpe ctu ſuo: Tobias cotidie pergebat per oẽm cognationem ſuam & cõ ſolabatur eos diuidebatq; vnicuiq; ꝑ put poterat de facultatib⁹ ſuis. Eſu rientes alebat: nudiſq; veſtimenta

mam decimã dabam filiis aaron mi
τὴν δεκάτην ἐδίδουν τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς θε
niſtrantibus in hieruſalẽ. at ſecundam deci
ραπεύουσιν ἐν ἱερ. τὴν δὲ δευτέραν δεκά
mam vendebã: τ ibam τ erpẽ
την ἐπορευόμην καὶ ἐδα
debam illa in hieruſalẽ ꝑ ſingulos annos,
πάνων ἀυτὰ ἐν ἱερ κατ' ἐνιαυτόν.
τ tertiam dabam ꝺbus cõuenientib: ſicut
καὶ τὴν τρίτην ἐδίδουν οἷς καθήκει, κ ὡς
ꝑcepit mihi debbora mater patris
ἐνετείλατο δεββώρα ἡ μήτηρ τοῦ πατρός
mei: quia orphanus relictus ſum a pa
μου, διότι ὀρφανὸς κατελείφθην ὑπὸ τοῦ πα
tre meo. τ cũ factus eſſem vir: accepi an
τρός μου. καὶ ὅτε ἐβράβην ἀνήρ, ἔλαβον ἐν
naꝫ vxorẽ de ſemine ſamue
ναν γυναῖκα ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς φυλῆς
nitarũ: τ genuit er ea tobiã: τ qñ
ἡμῶν, καὶ ἐγέννησε ἐξ αὐτῆς τωβίαν, καὶ ὅτε
captiuꝰ ductꝰ fui in niniuẽ: oẽs fra
ἠχμαλωτίσθην εἰς νινευί, πάντες οἱ ἀδελ
tres mei τ ꝺe gñe meo: edebãt de
φοί μου καὶ οἱ ἐκ τοῦ γένους μου, ἤσθιον ἐκ τῶν
panibus gẽtiliũ. ego vero cuſtodiui ani
ἄρτων τῶν ἐθνῶν. ἐγὼ δὲ συνετήρησα τὴν ψυ
mã meaꝫ ne manducarẽ: ꝺa memor fui de
χὴν μου μὴ φαγεῖν, καθότι ἐμεμνήμην τοῦ θε
i in tota anima mea: τ ꝺedit altiſſimus
οῦ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ μου, καὶ ἔδωκεν ὁ ὕψιστος
gratiã τ formã i cõſpectu enemeſſari: τ
χάριν καὶ μορφὴν ἐνώπιον ἐνεμεσσάρου, καὶ ἦ
fm eius emptor. τ ꝑfectus ſum in
μην αὐτοῦ ἀγοραστής. καὶ ἐπορευόμην εἰς τὴν
mediã. τ tradidi gabelo fra
μηδίαν. καὶ παρεθέμην γαβαήλω τῷ ἀδελ
tri gabrie in rages medie argenti
φῷ γαβρία ἐν ῥαγοις τῆς μηδίας ἀργυρίου
talenta decẽ: τ cũ moꝛtuus eſſet en emeſſa
ταλαντα δέκα, καὶ ὅτε ἀπέθανεν ἐνεμέσσα
rus: regnauit ſennacherib⁹ filius eius pro
ρος, ἐβασίλευσε σενναχηρεὶβ ὁ υἱὸς αὐτ' ἀντ'
eo. τ vie eius ceſſauerunt. τ nõ ꝫ
αὐτ. καὶ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκατέσησαν. καὶ οὐκε
plius potuĩ ire in mediam. τ
τι ἠδυνήθην πορευθῆναι εἰς τὴν μηδίαν. καὶ
in ꝺebus eñ emeſſari elemoſynas
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐνεμεσσὰρ ἐλεημοσύνας
multas faciebã fratribus meis. πο
πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου. τοὺς ἀρ
nes meos ꝺabam eſuritẽtibus: τ veſti
τοὺς μου ἐδίδουν τοῖς πεινῶσι, καὶ τὰ ἱμά
mẽta mea nudis. τ ſi quẽpiã de gñe
τιά μου τοῖς γυμνοῖς. καὶ εἴ τινα ἐκ τ ἰδίους
meo videbã moꝛtuum τ ꝓiectum in
μου ἐθεώρουν τεθνηκότα καὶ ἐρριμμένον ἐπὶ τ
muro in niniue: ſepeliebã eum: τ ſi quẽ
τεῖχος εἰς νινευί, ἔθαπτον αὐτόν, καὶ εἴτι
piã occidit ſennacherib⁹ rex qñ
να ἀπέκτεινε σενναχηρεὶβ ὁ βασιλεὺς ὅτε

venit fugiens de iudea: sepelitur cum
ἦλθε φεύγων ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἐθαψαν αὐτὸν
furatus. multos cñ gdidit in fu
κλέπτων πολλοὺς γὰρ ἐπώλεσεν ἐν τῷ θυ
rore suo. ⁊ quesita sunt a rege
μῷ αὐτοῦ· καὶ ἐζητήθη ὑπὸ τ βασιλέως τὸ
corpora: ⁊ nõ sunt inuẽta. pergens ãt ynus
σωμα, καὶ οὐχ εὑρέθη· πορευθεὶς δὲ εἷς
nintuitarũ: mantfestauit regi de
τῶν νινευιτῶν, ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ
me q̃ sepelitbam eos. ⁊ abfcõdit⁹ sũ. co
ἐμοῦ ὅτι ἔθαπτον· ἐκρύβην· ⁊ ἐπεὶ ἐγνώσθη μοι ὅτι
gnoscẽs ãt q̃ quero: vt mortar: timens
γνοὺς δὲ ὅτι ζητοῦμαι ἀποθανεῖν, φοβηθεὶς
fecessi. ⁊ direpte sunt oẽs substã
ἀνεχώρησα· καὶ διηρπάγη πάντα τὰ ὑπάρ
tie mee: ⁊ nõ est relictum mihi quicq̃:
χοντά μου, καὶ οὐ κατελείφθη μοι οὐδέν,
preter anmam vxorem meã ⁊ tobiam
πλὴν ἄννας τῆς γυναικός μου καὶ τωβίου
filiũ meũ. ⁊ nõ trãsierũt dies quinquagi
υἱοῦ μου· καὶ οὐ διῆλθον ἡμέραι πεντή-
taquinq̃: vsq̃quo occiderũt eum duo
κοντα πέντε, ἕως οὗ ἀπέκτειναν αὐτὸν οἱ δύο
filii eius: ⁊ fugerũt in mõtes ararat. ⁊ re
υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη ἀραράτ· καὶ ἐ
gnauit achirdonus filius eius q̃ e
βασίλευσεν ἀχιρδωνὸς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐ
o. ⁊ cõstituit achiacharus anael filiũ fra
τοῦ· καὶ ἔπεσεν ἀχιάχαρον ἀνακὴλ τὸν υἱὸν τ
tris mei sup oẽm computationẽ
ἀδελφοῦ μου ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἐκλογισίαν τ
patris sui: ⁊ sup omnem guberna
πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν διοίκη-
tionẽ. ⁊ ozauit achiacharus pro me: ⁊
σιν· καὶ ηὐξησεν ἀχιάχαρος περὶ ἐμοῦ, καὶ
veni in niniue. achiacharus ãt erat piccrna
ἦλθον εἰς νινευί. ἀχιάχαρος δὲ ἦν οἰνοχόος
⁊ ab annulo ⁊ gubernator ⁊ cõpa
καὶ ἀπὸ τ δακτυλίου καὶ διοικητὴς καὶ ἐκλο
tator. ⁊ cõstituit cum achirdonus
γισὴς· καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὁ ἀχιρδωνὸς ἐκ
secundo. erat ãt patruelis meus. cum ãt re
δευτέρας· ἦν δὲ ἐξάδελφός μου· ὅτε δὲ κα
di in domum meã: ⁊ restituta ẽ mihi an
τῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἀπεδόθη μοι ἡ
na vxor mea: ⁊ tobias filius meus.
ννα ἡ γυνή μου, καὶ τωβίας ὁ υἱός μου. Ca. 2.

IN quinquagesimo festo: quod est sanctũ
Ἐν τῇ πεντηκοστῇ τῇ ἑορτῇ, ἥ ἐστιν ἁγία
septe hebdomadaꝝ: factũ ẽ prãdiũ bonũ mihi.
ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἐγένηθη ἄριστον καλόν μοι·
⁊ accubui vt mãducarẽ. ⁊ vidi cibaria
καὶ ἀνέπεσα τ φαγεῖν· καὶ ἐθεασάμην ὄψα
multa. ⁊ dixi filio meo: vade adduc
πολλά· καὶ εἶπα τῷ υἱῷ μου, βάδιζε ἄγαγε
quẽ cũq̃ inueneris de fratrib⁹ nostris idigẽtẽ: q̃
ὃν ἐὰν εὕρῃς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς
memor est dñi. ⁊ ecce expecto te. ⁊ re
μέμνηται τ κυρίου· καὶ ἰδοὺ μένω σε· καὶ ἐλ
mẽs dixit: pater vnus de gñe nostro
θὼν εἶπε, πάτερ εἷς ἐκ τοῦ γένους ἡμῶν ἐ
strãgulatus ꝓiectus ẽ in platea. ⁊ ego
στραγγαλωδὴς ῥῖπτεται ἐν τῇ ἀγορᾷ. κἀγὼ
surrexi gustarem ego: ertiens tuli
ἀναστὰς γεύσασθαί μου, ἀναστὰς ἀνεῖλό
eã in quãdã domũ: quousq̃ occideret sol.
μην αὐτὸν εἰς τι οἴκημα, ἕως δύσῃ τὸ ἥλι
⁊ reuersus lotus sum ⁊ mãducaui
ος. καὶ ἀποστρέψας ἐλουσάμην καὶ ἤσθιον
panẽ meũ in tristitia. ⁊ memor fui ꝓ
ἄρτον μου ἐν λύπῃ· καὶ ἐμνήσθην τῆς προ
phetie amos sicut dixit: cõuertentur
φητείας ἀμὼς καθὼς εἶπεν, στραφήσονται
festitutates vestre i luctũ: ⁊ omnes
αἱ ἑορταί ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πᾶσαι αἱ
leticie vestre in lamẽtationẽ. ⁊ fleui
εὐφροσύναι ὑμῶν εἰς θρῆνον· καὶ ἐκλαυσα.
⁊ cum occidit sol: abii: ⁊ effodies sepe
καὶ ὅτε δύσ ἥλιος, ἀπῆλθον, καὶ ὀρύξας ἔθα
liui eum. ⁊ ꝓpinqui verecbãt dicen
ψα αὐτόν· καὶ οἱ πλησίον ἐπεγέλων λέγον
tes: nõ adhuc timet hic interfici pro
τες, οὐκέτι φοβεῖται οὗτος φονευθῆναι πρὸ
negocio illo: ⁊ fugit: ⁊ ec
γου πράγματος τούτου, καὶ ἀπέδρα, καὶ ἰδοὺ
ce iterum sepelit mortuos.. ⁊ in ca
ὁδοῦ πάλιν θάπτει τοὺς νεκρούς. καὶ ἐν αὐ
dem nocte dormiui fedatus iuxta
τῇ τῇ νυκτὶ ἐκοιμήθην μεμιαμμένος παρὰ
parietem aule. ⁊ faciẽs mea
τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς· καὶ τὸ πρόσωπόν μου
discooperta erat. ⁊ nõ sciebã q̃ passerculi
ἀνακεκαλυμμένον ἦν· καὶ ἐν τῷ δένδρῳ ὄντες στρουθία
in pariete erãt. ⁊ oculis meis ap
ἐν τῷ τοίχῳ ἦσαν· καὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐπε
tis: imiserũt sterc⁹ passerculi calidũ in
πέσεν ἀποτὶς· ἐποίησαν τὰ στρουθία θερμὸν εἰς
oculos meos. ⁊ facte sunt albugi
τοὺς ὀφθαλμούς μου· καὶ ἐγένοντο λευκώμα-
nes in oculis meis. ⁊ abii
τα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ἐπορεύθην
ad medicos: ⁊ nõ ꝓfecerunt mihi. achia
πρὸς ἰατροὺς, καὶ οὐκ ὠφέλησάν με. ἀχιὰ-
charus ãt nutriebat me: quousq̃ ꝓfecta sũ in
χαρος δὲ ἔτρεφέ με, ἕως οὗ ἐπορευθὴν εἰς
elymaida. ⁊ vxor mea anna ferutebat
τὴν ἐλυμαΐδα. καὶ ἡ γυνή μου ἄννα ἐριούργει
in multebribus: ⁊ mittebat domi
ἐν ταῖς γυναικείαις, καὶ ἀπέστελλε τοῖς κυ-
nis. ⁊ retribuerunt ei ⁊ ipsi mer
ρίοις· καὶ ἀπέδοσαν αὐτῇ καὶ αὐτοὶ τὸν μι
cedẽ: addentes ẽt hedum. cũ ãt veniss
σθόν, προσθέντες καὶ ἔριφον· ὅτε δὲ ἦλθε
ad me: cepit balare. ⁊ dixi ei: vn
πρός με, ἤρξατο κράζειν· καὶ εἶπαν αὐτῇ, πό-
de hedulus: nũdd furtiuus est: redde
θεν ὁ ἔριφιος, μή κλεμμαῖός ἐστι; ἀπόδος
illum dñis. nõ cñ luctum est man
αὐτὸν τοῖς κυρίοις· οὐ γὰρ θεμιτόν ἐστι φα-
ducare furtiuum. ipsa ãt dixit: dono datus
γεῖν κλεψιμαῖον· ἡ δὲ εἶπε, δῶρον δέδο
est mihi supra mercedẽ. ⁊ nõ credebam
ται μοι ἐπὶ τῷ μισθῷ· καὶ οὐκ ἐπίστευον
illi. ⁊ dicebã reddere illum
αὐτῇ· καὶ ἔλεγον ἀποδιδόναι αὐτὸν τοῖς
dñis. ⁊ erubescebã ad eam. illa ãt
κυρίοις· καὶ ἠρυθρίων πρὸς αὐτήν. ἡ δὲ
ridens mihi dixit: vbi sunt ele
ἀποκριθεῖσά μοι εἶπε, ποῦ εἰσὶν αἱ ἐλε
mosyne tue ⁊ iusticie tue?
ημοσύναι σου καὶ αἱ δικαιοσύναι σου;
ecce cognita omnia tecum.
ἰδοὺ γνωστὰ πάντα μετὰ σοῦ. Ca. 3.

ET tristatus fleui. ⁊ ora
Καὶ λυπηθεὶς ἔκλαυσα. καὶ προ-
ui cum dolore dicẽs: iustus es
σηύξαμην μετ' ὀδύνης λέγων, δίκαιος εἶ
dñe ⁊ omnia opera tua. ⁊ om
κύριε καὶ πάντα τὰ ἔργα σου. καὶ πά-
nes vie tue mia ⁊ veritas.
σαι αἱ ὁδοί σου ἐλεημοσύνη καὶ ἀλήθεια·
⁊ iudicũ verum ⁊ iustum tu iudicas
καὶ κρίσιν ἀληθινὴν καὶ δικαίαν σὺ κρίνεις

in eternũ. memo: esto mei ⁊ respice
εἰς τὸν αἰῶνα· μνήσθητί μου καὶ ἐπίβλεψον
in me. ne me vlciscaris ob pcã
ἐπ' ἐμοὶ· μὴ με ἐκδικήσῃς τοῖς ἁμαρτίαις
mea ⁊ ignorantias mea: ⁊ pa
μου καὶ ταῖς ἀγνοίαις τοῖς μου, καὶ τῶν πατέ-
trũ meorũ q̃ peccauerũt coꝝ. te. nõ obedie
ρων μου οἳ ἥμαρτον ἐνώπιόν σου. παρήκου-
runt. n. ꝓcepta tua. ⁊ dedisti nos
σαν γὰρ τῶν ἐντολῶν σου· καὶ ἔδωκας ἡμᾶς
in direptionem ⁊ captiuitatẽ ⁊ mor
εἰς διαρπαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ θάνα
tem ⁊ parabolam ⁊ improperiũ oibus i qb⁹
τον καὶ παραβολὴν ὀνειδισμοῦ πᾶσιν τοῖς
dispersis sumꝫ. ⁊ nũc multa iudicia
ἐκρατοῦσιν ἡμᾶς. καὶ νῦν πολλαὶ αἱ κρίσεις
tua sunt ⁊ vera. qꝫ me fac pro
σου εἰσὶ καὶ ἀληθεῖς, ἃ ἐξεμοῦ ποίησον ὑπὲρ
pctis meis ⁊ patrũ meorũ:
τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ τῶν πατέρων μου,
qñ non ꝓcepta tua. non cũ
ὅτι οὐκ ἐποιήσαμεν τὰς ἐντολάς σου· οὐ γὰρ
ambulauim⁹ in veritate coꝝ te. ⁊ nũc
ἐπορεύθημεν ἐν ἀληθείᾳ ἐνώπιόν σου. καὶ νῦν
secundũ ꝓpria coꝝ te fac me
κατὰ τὰ ἀρεστά σοι ποίησον μετ' ἐ
cum. ꝓcipe recipere spũm mẽ:
μοῦ· ἐπίταξον ἀναλαβεῖν τὸ πνεῦμά μου,
vt ꝑcẽ ⁊ fiam terra. qñ vti
ὅπως ἀπολυθῶ· κρεῖττόν μοί ἐστιν γῆ· διότι λυσι
le mihi mori q̃ viuere: da opprobia
τελὴς μοί ἐστὶν ἀποθανεῖν ἢ ζῆν, ὅτι ὀνείδισμούς
mendosa audiui: ⁊ tristitia est multa in
ψευδεῖς ἤκουσα, καὶ λύπη ἐστὶ πολλὴ ἐν ἐ
me. ꝓcipe absolui me de necessitate
μοί. ἐπίταξον ἀπολυθῆναί με τῆς ἀνάγκης
iam in eternũ loc⁹. ne guerras
ἤδη εἰς τὸν αἰώνιον τόπον. μὴ πόρρω ἐμοῦ
facẽ tuam me. in eadem die cõ
ποίησον σου τὸ πρόσωπόν μου· ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συ
tigit filie raguelis sarre in cubata
νέβη τῇ θυγατρὶ ῥαγουὴλ σάῤῥᾳ ἐν Ἐκβατά
nis medie: ei hanc oppzobriari ab
νοις τῆς μηδίας, καὶ πεῦσιν δυνηθῆναι ὑπὸ
ancillis patris sui: qñ erat tradita vi
παιδίσκων τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὅτι ἦν δεδομένη τῷ
ris septem: ⁊ asmodeus neꝫ
ἑπτὰ ἀνδράσι, καὶ δαιμόνιος ὁ πονηρὸν
demoniũ occidit eos: anteꝫ essent
δαιμόνιον ἀπέκτεινεν αὐτούς. πρὶν ἢ φθάσαι
ipsi cũ ea ⁊ in multeb⁹. ⁊ diuertit
αὐτοὺς μετ' αὐτῆς ὡς ἐν γυναιξί. καὶ εἶπον
ei: nõ intelligis q̃ suffocauerit
αὐτῇ, οὐ συνίης ἀποπνίγων τοὺς ἄν-
ros tuos? iam septem viros habuisti:
δρας σου, ἤδη ἑπτὰ ἄνδρας ἔσχες.
⁊ vnus eoꝝ nõ cognoscit. qñ nos cer
καὶ ἑνὸς αὐτῶν οὐκ ὀνομάζεις. τίνος nos cer
beras pro eis? si. mortui sunt: vade
τιγοῖς περὶ αὐτῶν; εἰ ἀπέθανον, βάδιζε
cum illis: ne videamus er te filiũ aut filiã
μετ' αὐτῶν, μὴ ἴδωμέν σου υἱὸν ἢ θυγα
pm in eternũ. hec cũ audisset: trista
τέρα εἰς τὸν αἰῶνα. παύσασα ἀκούσασα, ἐλυ
ta est valde: vt suffocaretur: ⁊ di
πήθη σφόδρα, ὥς τε ἀποπνιγῆναι, καὶ εἶ-
xit: vna q̃dẽ sum patri meo. si fece
πεν· μία μέν εἰμὶ τῷ πατρί μου· ἐὰν ποιή-
ro hoc: improperiũ ipsi est: ⁊ senectã e
σω τοῦτο, ὀνείδος αὐτῷ ἐστι, καὶ ὁ γήρας αὐ
tus deducã cũ dolore in iferniũ. ⁊ dixit a
τοῦ ἀχθήσεται μετ' ὀδύνης εἰς ᾅδου· καὶ εἶπεν

Vnc Tobias ingemuit & cepit
orare cũ lachrymis dicẽs. Iust⁹
es dñe: & oĩa iudicia tua vera sunt: &
oẽs vie tue mia & veritas & iudiciũ.
Et nunc dñe memor esto mei: & ne
vindictã sumas de pcẽs meis: neq̃
reminiscaris delicta mea vel parẽtũ
meorũ. Qm̃ nõ obediuim⁹ ꝑceptis
tuis ideo traditi sumus i direptionẽ
& captiuitatẽ & morte & in fabulã &
in ꝓperiũ oibus natiõbus in qui
bus dispsti nos. et nũc dñe magna
iudicia tua qa nõ egimus secundũ p̃
cepta tua: & nõ ambulauimus sincε
riter coꝝ te. Et nũc dñe secũdũ vo
lũtatem tuã fac mecũ & ꝓcipe in pa
ce recipi spũm meũ. Expedit. n. mihi
mori magis q̃ viuere. Eadez igitur
die cõtigit vt iara filia raguelis in ra
ges ciuitate medorũ: & ipa audiret
improperiũ ab vna ex ancillis patris
sui qm̃ tradita fuerat septez viris: &
demoniũ noĩe asmodeus occiderat
eos mox vt ingressi fuissent ad eã.
Ergo cũ ꝓculpa sua increparet pu
ellã: nũdit ei dicẽs. Amplius ex te nõ
videam⁹ filiũ aut filiã sup trã inte
ctrix virorũ tuorũ. nũqd & occidere
me vis sicut eis occidisti septe vi
ros? Ad hãc vocẽ prexit i supius cu
biculum domus sue: & tribus diebꝫ
& tribus noctibus nõ manducauit
neq̃ bibit: sed in oratione ꝑsistẽs cũ la
chrymis depcabatur deũ vt ab isto
ꝓpoꝫ liberaret eã. Factũ est ãt die
tertia dũ cõpleret orationem: bñdicẽs
dñm dixit. Bñdictus est nomen tuũ
deus ꝑm nr̃orum: q cum iratus fue
ris mias facies. & in tpe tribulationis
petã dimittis his q̃ inuocant te. Ad
te dñe faciem meam cõuerto: ad te
oculos meos erigo. Peto dñe vt de
viculo ꝓperii huius absoluas me
aut certe desup terram eripias me.
Tu scis dñe quia nunq̃ cõcupiui vi
rum: & mundam seruaui aiam meã
ab oi cõcupiscentia. Nunq̃ cum lu
dentibus miscui me: neq̃ cum his q̃
in leuitate ambulant participes me
prebui. Virum autem cum timore
tuo non cum libidine mea consensi
suscipere. Et aut ego indigna fui il
lis: aut illi forsitan mihi non fuerunt
digni: quia forsitan viro alii conser
uati me. Non est ei in bois potestas
te cõsilium tuum. Hoc autem ꝑ cer
to habet omnis qui colit te: quia vi
ta eius si in probatione fuerit corona
bitur: si autem in tribulatione fu
erit: liberabitur: & si in corruptione
fuerit ad misericordiam tuam veni
re licebit. Non enim delectaris in
perditiõibus nostris: quia post tem
pestatem tranquillum facis: & post
lachrymationem & fletum exulta
tionem infundis. Sit nomen tu
um deus Israel benedictum in se
cula. In illo tempore exaudite sunt ꝓ
pces amborũ in cõspectu gl̃ie sũmi
dei. Et missus est ãgelus dñi. sctũs ra
phael vt curaret eos ambos. ⁊ rũ vno
tpe sũt oroes i cõspectu dñi recitate.

ad fenestrã. ⁊ dixit: benedictus es dñe
πὸς τῶν θυρίδων· καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς εἶ κύριε
deus meus: ⁊ bñdictũ nomen gloze
ὁ θεός μου, καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δόξης
tue sanctũ ⁊ honorabile i secula. bñdi
σου τὸ ἅγιον καὶ ἔντιμον εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλο
cant te oĩa opera tua in secu
γησάτωσάν σε πάντα τὰ ἔργα σου εἰς τὸν αἰῶ
la. ⁊ nũc dñe oculi mei⁹ ⁊
να· καὶ νῦν κύριε τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὸς τὸ
facẽ meã in te sũt. dixi ut ab
πρόσωπόν μου εἰς σὲ βλέπωσιν. εἶπον ἵνα
solues me de terra. ⁊ vt nõ audiã
λύσαί με ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ μὴ ἀκούσαι με
amplius in ꝓperiti. tu cognoscis dñe q̃
μηκέτι εἰς ὀνειδισμόν. σὺ γὰρ γινώσκεις κύριε ὅτι
munda sum ab oi pctõ viri
καθαρά εἰμι ἀπὸ παντὸς ἁμαρτίας ἀνδρός,
⁊ nõ coinquinaui nomẽ meũ ne q̃
πρὸς τὸν ὀνόμασί μου οὐδὲ τὸν
mẽ patris mei in terra captiuita
πατρός μου ἐν τῇ γῇ τῆς αἰχμα
tis mee. ennigenita sum patri meo: ⁊
λωσίας μου. μονογενὴς εἰμὶ τῷ πατρί μου· καὶ
non est ei filius q̃ sit he
οὐκ ἔστιν αὐτῷ παιδίον ὃ κληρονομή
res ei: neq̃ frater ꝓpinquus neq̃ eri
σει αὐτόν, οὐδὲ ἀδελφὸς ἐγγύς, οὐδὲ ὑπάρ
ctus ei filiꝫ: vt fernem me ei
χων αὐτῷ υἱός, ἵνα συντηρήσω ἐμαυτὴν αὐ
i vxorẽ. iam pterierunt mihi septẽ. ad dixi
τῷ γυναῖκα· ἤδη ἀπώλοντό μοι ἑπτά. ἵνα
mihi reliquũ viuere? nisi videtur tibi ite
τί μοι λοιπὸν ζῆν; καὶ εἰ μὴ δοκεῖ σοι κύρι
ficere me ꝓcipe respicere in me
ποιῆσαί με, ἐπίταξον ἐπιβλέψαι ἐπ' ἐμοὶ
⁊ misereri mei: ⁊ nõ audire me ꝓpius
καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μὴ ἀκοῦσαί με μηκέτι
impoperiũ. ⁊ audita est oratio am
ὀνειδισμόν· καὶ εἰσηκούσθη ἡ προσευχὴ ἀμ
borum in cõspectu glorie sumi
φοτέρων ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ μεγάλου
dei. ⁊ missus est raphael vt curaret
θεοῦ· καὶ ἀπεστάλη ῥαφαὴλ ἰάσασθαι τοὺς
duos: tobie vt decorticaret albugines: ⁊
δύο, τωβὶτ λεπίσαι τὰ λευκώματα, καὶ
sarram filiã raguel vt duret tobie
σάῤῥαν τὴν τοῦ ῥαγουὴλ δοῦναι τῷ τωβία
filio tobie vxori: ⁊ ligaret asmo
τῷ υἱῷ τωβὶτ γυναῖκα, καὶ δῆσαι ἀσμο-
deum neq̃ demonium: qm̃ ad to
δαῖον τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, διότι τῷ τω
bã attinet hereditare eam. in
βίᾳ ἐπιβλάλλει κληρονομῆσαι αὐτήν. ἐν
eodẽ tpe reuertit⁹ tobias: intrat
αὐτῷ τῷ καιρῷ ἐπιστρέφας τωβὶτ. εἰσῆλ
uit in domũ suã. ⁊ sarra filia rague
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ σάῤῥα ἡ θυγα
lis descẽdit de supiori cubiculo suo.
τὴρ κατέβη ἐκ τοῦ ὑπερῴου αὐτῆς. Ca. 4.

IN die illa: recordatus ẽ tobias de
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐμνήσθη τωβὶτ περὶ
argento quod tradidit gabelo in rages.
τ ἀργυρίου οὗ παρέθετο γαβαήλῳ ῥαγουὴλ
medie. ⁊ ꝓpter hmoi se: egoi pe
τῆς μηδίας. καὶ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, ἐγὼ ἠτησά
ti mori. cur nõ voco tobiã filiũ meũ
μην θάνατον· τί οὐ καλῶ τωβίαν τὸν υἱόν μου
vt ei ostẽdã anteꝫ moriar. ego: ⁊ vocãs
ἵνα αὐτῷ δείξω πρὶν ἀποθανεῖν με; καὶ καλέσ-
eum dixit: fili si mortuus fuero: sepeli me
ας αὐτὸν εἶπε, τέκνον ἐὰν ἀποθανῶ, θάψον με

מַעֲמֵי הָאֲרָצוֹת וּמִן הַנָּשִׁים הַנֵּכָרִיּוֹת׃
זֹאת עֲנָה עֶזְרָא וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַתֶּם מָעַלְתֶּם וַתֹּשִׁבְתֶּם נָשִׁים נֵכָרִיּוֹת לְהוֹסִיף עַל אַשְׁמַת יִשְׂרָאֵל׃
וְעַתָּה תְּנוּ תוֹדָה לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם וַעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ וְהִבָּדְלוּ מֵעַמֵּי הָאָרֶץ וּמִן הַנָּשִׁים הַנֵּכָרִיּוֹת׃
וַיַּעַן כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמְרוּ בְּקוֹל גָּדוֹל כֵּן כִּדְבָרֶיךָ עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת׃ אֲבָל
הָעָם רַב וְהֵעֵת גְּשָׁמִים וְאֵין כֹּחַ לַעֲמוֹד בַּחוּץ וְהַמְּלָאכָה לֹא לְיוֹם
אֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם כִּי הִרְבִּינוּ לְפַשֵּׁעַ בַּדָּבָר הַזֶּה׃ יַעַמְדוּ נָא שָׂרֵינוּ לְכָל
הַקָּהָל וְכֹל אֲשֶׁר בְּעָרֵינוּ וְהַשִּׁיב עִיר נָשִׁים נֵכָרִיּוֹת יָבֹא לְעִתִּים מְזֻמָּנִים
וְעִמָּהֶם זִקְנֵי עִיר וְעִיר וְשֹׁפְטֶיהָ עַד לְהָשִׁיב חֲרוֹן אַף אֱלֹהֵינוּ מִמֶּנּוּ
עַד לַדָּבָר הַזֶּה אַךְ יוֹנָתָן בֶּן עֲשָׂהאֵל וְיַחְזְיָה בֶן תִּקְוָה עָמְדוּ עַל זֹאת
וּמְשֻׁלָּם וְשַׁבְתַּי הַלֵּוִי עָזְרוּ׃ וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי הַגּוֹלָה וַיִּבָּדְלוּ עֶזְרָא הַכֹּהֵן
אֲנָשִׁים רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְבֵית אֲבֹתָם וְכֻלָּם בְּשֵׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ בְּיוֹם אֶחָד
לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי לִדְרֹישׁ הַדָּבָר׃
וַיִּכְלוּ כָּל אַנְשֵׁי הַשְּׁבוּ נָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד עַד יוֹם בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁנֵים עָשָׂר וַיִּהְיוּ בְּנֵי הַכֹּהֲנִים הָרְאשׁוֹן וַיִּמָּצְאוּ מִבְּנֵי
אֲשֶׁר הֵשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת וְנִדָּלִיָּה וְיִתְנוּ יָדָם
לְהוֹצִיא נְשֵׁיהֶם וְאֲשָׁמִים אֵיל צֹאן עַל אַשְׁמָתָם׃ וּמִבְּנֵי
חָנָנִי וְזַבְדָיָה וּמִבְּנֵי חָרִם מַעֲשֵׂיָה וְאֵלִיָּה וּשְׁמַעְיָה וִיחִיאֵל וְעֻזִּיָּה וּמִבְּנֵי
פַּשְׁחוּר אֶלְיוֹעֵינַי מַעֲשֵׂיָה יִשְׁמָעֵאל נְתַנְאֵל יוֹזָבָד וְאֶלְעָשָׂה וּמִן הַלְוִיִּם
יוֹזָבָד וְשִׁמְעִי וְקֶלָיָה הוּא קְלִיטָא פְּתַחְיָה יְהוּדָה וְאֶלִיעֶזֶר׃ וּמִן
הַמְשֹׁרְרִים אֶלְיָשִׁיב וּמִן הַשֹּׁעֲרִים שַׁלּוּם וְטָלֶם וְאוּרִי׃ וּמִיִּשְׂרָאֵל
מִבְּנֵי פַרְעֹשׁ רַמְיָה וְיִזִּיָּה וּמַלְכִּיָּה וּמִיָּמִין וְאֶלְעָזָר וּמַלְכִּיָּה וּבְנָיָה׃

a populis p terre: q & ab r vxoribus s alienigenis.
t Et rñdit u vniuersa x multitudo: y dixit cū z voce magna. a Iuxta verbū tuū ad nos: b sic c fiat. d Verūtñ qa e pplis f multus est & tēpus g pluuie: h & nō sustinemus i stare. k foris: l & opus m nō est n dei ooooooooooooo vnius o vel p duorū: q vehemēter r qppe peccauimus s in fermōe t isto: u cōstituā tur v principes x in vniuersa y multitudine: z & oēs a in ci uitatib⁹ nr̄is b qui duxerūt c vxores d alienigenas e ve niant f in tpibus g statutis: h & cū his i seniores p ciui tate k in ciuitatē l & iudices ei m donec n auertat o ira p dei nostri q a nobis oooo r super peccato hoc. s Igi tur t ionathan u filius x thecue a sehel: b et iaazia c filius d thecue e steterunt f super g hoc: oo h & mosollā i & sebachi k le uites l aduuerūt eos. m Fe cerūtq n sic o filii p trāsmigra tionis. q Et abierūt r esdras s sacerdos & t viri u principes x familiarū y in domos pa trū suoz a & oēs b per nomia sua: c & sederūt d die e prīo f mensis g decimi h vt quere rent i rem. oooooooo j Et k cōsummati sunt l oēs m viri n qui duxerūt o vxores p alienigenas q de filiis oo r iosue s filii t iosedech u & fratres eius x maasia: oooo y & eliezer z & iarib a & go doha. b Et dederūt c man? suas d vt eiscerent e vxores suas: f & g pro h delicto suo i arietem de k oubus offer rent. l Et de filiis m emmer: n annani o & zebedia. p Et de filiis q ferim: r masia oo s & helia t & semeia u tchiel x & ozias. y Et de filiis oooo z phessur: a elioenai: b maasia: c hismael: ooooooooo d nathanael: e iosabeth: f & helefa. g Et de filiis h eutaxrum i iosabeth k & semei l & celaia: m ipse est n calitha: o phathaia: p iuda q & eliezer. r Et de oooooooooo s cantoribus t eliasub: u & de x ianitoribus oooooooo y sellum z & thelem a & vri. b Et exifrael ccccccccc c de filiis d pharos e remeia f & iezia g & melhia: ooooo h & miamin i & eliezer k & melchia l & banea. ooooo

a ppīs terre: τ ab vxoribus alie= ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ γυναικῶν τῶν ἀλλο= nis. τ respōderūt omnis cōgregatio voce ma τρίων. καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία φωνῇ μεγά gna: τ dixerūt: iuxta mōnes tuos quoc dixisti sic λη, καὶ εἶπον, κατὰ τοὺς λόγους σου οὓς ἐφῆς οὕτως faciemus: sed popul⁹ multus: τ tēpus hyema= ποιήσομεν, ἀλλὰ ὁ λαὸς πολύς, καὶ καιρὸς χειμερι⁹ lc: τ nō est potēcia stare foris. τ opus nō νός, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις σταῆναι ἔξω. καὶ τὸ ἔργον οὐκ in die vnū nec⁹ duos: qm̄ multiplicauim⁹ iniuste εἰς ἡμέραν μίαν οὐδὲ δύο, ὅτι ἐπληθύναμεν τοῦ ἀδικῆ facere in verbo hoc. cōstituant iā principes σαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ. σταθήτωσαν δὴ οἱ ἄρχοντες nti vniuerse multitudini τ oibus qui in ciuitatib⁹ no ἡμῶν πᾶσαν ἐκκλησίαν καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πόλεσιν ἡ stris: q duxit vxores alienas: veniāt in μῶν, οἳ ἐκάθισεν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς mōn, os̄ statutis. τ cū eis senio= τεροζιb a statutis. τ cū eis senio= καιρούς ἀπὸ συνταγῶν. καὶ μεταυτῶν οἱ πρεσβύτε= res ciuitatis τ ciuitatis iudices vt auertāt ira ροι πόλεως καὶ πόλεως κριταὶ τοῦ ἀποστρέψαι ὀργὴν furozia dei nr̄i a nobis pro verbo hoc. θυμοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν πρὸς τοῦ ῥήματος τούτου. verūtñ ionathā fili⁹ asael τ iazias filius thecue me πλὴν Ἰωνάθαν υἱὸς ἀσαὴλ καὶ Ἰαζίας υἱὸς θεκουὲ μετ' ἐ cū: τ messolā τ sabathai leuites adiu= μοῦ, καὶ μεσολὰμ καὶ σαββαθαὶ ὁ λευίτης ἀντέλαμ uerūt eos. τ fecerūt sic filij trāsmi βανοντο αὐτοῖς. καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ τῆς ἀπο grationis. τ missi sunt esdras sacerdos τ viri pri στασίας. τ ἀπεστάλησαν Ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἄνδρες ἄρ cipes familiaꝝ domoꝝ τ omnes in nominib⁹. χοντες πατριῶν τῶν οἴκων καὶ πάντες ἐν ὀνόμασιν. quia reuersi sunt in die vna mēsis decimi ὅτι ἐπέστρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου vt inquirerent verbū. τ finierunt in oibus virīs ἐκζητῆσαι τὸ ῥῆμα. καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν τοῖς ἀνδρά q duxerūt vxores alienas: vsq; ad die vnā σιν οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς mēsis primi. τ inuēti sunt de filijs τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. καὶ εὑρέθησαν ἀπὸ υἱῶν τῶν sacerdotū q duxerūt vxores alienas: de filijs ie ἱερέων οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀπὸ υἱῶν Ἰη su filij iosedec fratres eius: maasia τ elie σοῦ υἱοῦ Ἰωσεδὲκ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μαασία καὶ ἐλιέ zer τ iarib τ gadalias. τ dederūt manū sua ζερ καὶ Ἰαρὶβ καὶ γαδαλίας. καὶ ἔδωκαν χεῖρα αὐ am vt ejicerēt vxores suas τ delicti τῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας ἑαυτῶν καὶ πλημμελείας arietē ex oūibus pro delicto suo. τ κριὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημμελήσεως αὐτῶν. καὶ de filijs emmer: ananias τ zabdias. τ de filijs ἀπὸ υἱῶν Ἐμμήρ, Ἀνανίας καὶ Ζαβδία. καὶ ἀπὸ υἱῶν erā: maasia τ elia τ samaria τ iehel τ ozi ἩΡὰμ, μαασία καὶ Ἐλία καὶ Σαμαρία καὶ Ἰεϊὴλ καὶ Ὀζί as. τ de filijs phasur: elionai maasia ismael as. καὶ ἀπὸ υἱῶν Φασούρ, Ἐλιωναῖ μαασία Ἰσμαὴλ τ nathanael τ iozabad τ elasa. τ de καὶ Ναθαναὴλ καὶ Ἰωζαβὰδ καὶ Ἠλασά. καὶ ἀπὸ τῶν leuitis: iosabad τ semei τ colia: ipse co λευιτῶν, Ἰωσαβὰδ καὶ σεμεεὶ καὶ κωλία, αὐτὸς κω litas: τ chethelia τ iudas τ eliezer. τ λίτας, καὶ Χεθεῖα καὶ Ἰούδας καὶ Ἐλιέζερ. καὶ de cātoribꝫ: eliasab. τ de ianitoribꝫ ἀπὸ τῶν ἀδόντων, Ἐλιασάβ. καὶ ἀπὸ τῶν θυρωρῶν solē τ tellē τ vrias. τ de israel de σολὴν καὶ Τελλὴν καὶ Οὐρίας. καὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ ἀπὸ filijs phoros: ramia τ azia τ melchia τ mei υἱῶν Φόρος, Ῥαμία καὶ Ἀζία καὶ Μελχία καὶ Μεϊ= min τ eliazar τ melchias τ banea. μὶν καὶ Ἐλιαζὰρ καὶ Μελχίας καὶ Βανίας. ooooooo

τ de filijs elā: matthanias τ zacharias τ καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἠλάμ, ματθανίας καὶ ζαχαρίας καὶ iaiel τ abdias τ hierimoth: τ elia. τ de filijs ἰαϊὴλ καὶ Ἀβδίας καὶ Ἱερειμώθ, καὶ Ἠλία. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν zathua: elionai elisub matthanai τ iarmoth τ zabad Ζαθούα, Ἐλιωναῖ Ἐλισοὺβ ματθαναῖ καὶ Ἰαρεμὼθ καὶ Ζαβὰδ τ oziza. τ de filijs babi: iana τ anani τ καὶ Ὀζιζά. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Βαβί, Ἰαναὶ καὶ Ἀνανὶ καὶ sabu τ thali. τ de filijs baani: mosollā Ζαβοὺ καὶ Θαλί. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Βανί, μοσολλὰμ τ maluc τ adaias τ iasub τ saal τ καὶ Μαλούχ καὶ Ἀδαίας καὶ Ἰασοὺβ καὶ Σαὰλ καὶ ramoth. τ de filijs phaath moab edne τ cha Ῥαμώθ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Φααθ Μωὰβ Ἐδνὲ καὶ Χα lel τ banai τ maasias: τ matthanias τ λὴλ καὶ Βαναὶ καὶ μαασίας, καὶ ματθανίας καὶ besseleel τ banui τ manasses. τ de Βεσελεὴλ καὶ Βανοὺι καὶ μανασσῆς. καὶ ἀπὸ τῶν filijs erā: eliezer iesia melchias: samai semeō υἱῶν Ἠράμ, Ἐλιέζερ Ἰεσσία Μελχίας, σαμαὶ σεμεὼν beniamin meluch τ samari. τ de filijs Βενιαμὶν Μελοὺχ καὶ σαμαρί. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν asem: matthanai matthatha zabad eliphalet hieremi ἀσήμ, ματθαναὶ ματθαθὰ ζαβὰδ Ἐλιφαλὲτ Ἱερεμὶ manasses τ semei. τ de filijs bani: mo μανασσῆς καὶ σεμεί. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Βανί, μο odias amrā vel banai badaias cheliās vania οδίας ἀμρὰμ ἢ υἱὸς Βαναὶ Βαδαίας Χελίας Ὀυανία marimoth: eliasib matthanias τ matthani. τ μαριμὼθ, Ἐλιασὶβ ματθανίας καὶ ματθανί. καὶ fecerūt filij bani τ filij semei τ celeemi fecerunt filij bauni τ filij semei τ Σελεμί ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Βαουνὶ καὶ υἱοὶ σεμεὶ καὶ σελεμί as τ nathā τ adaias: τ machnadā. τ sarua as καὶ Ναθὰ καὶ Ἀδαίας, καὶ μαχναδά. καὶ σαρουὰ τ sesei. τ ethel τ selemias τ samari= καὶ σισεί. καὶ Ἐσριὴλ καὶ σελεμίας καὶ σαμαρί= as: τ sellū τ amarias τ ioseph. de fi as, καὶ σελλοὺμ καὶ Ἀμαρίας καὶ Ἰωσηφ. ἀπὸ υἱ= lijs nabu: iehel matthathias zabad: zebēna iadai ῶν Ναβού, Ἰεϊὴλ ματθαθίας Ζαβάδ, Ζεβεννὰ Ἰαδαὶ iocl τ banaias. oēs hi acceperāt vxores Ἰωὴλ καὶ Βαναίας. πάντες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας alienas: τ sūt ausi ex ipis mulieribꝫ q̄ ge ἀλλοτρίας, καὶ εἰσὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν γυναικῶν αἱ ἐγέ nuerūt ex eis filios. νησαν ἐξ αὐτῶν υἱούς.

Neemias.
Neemias.

Ca.i.
Verba neemie filij chalcie. τ factū est in mēse
A λ Ογοι νεεμίου υἱοῦ χαλκίου. καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ chasleleb anni vicesimi: τ ego erā in susan Χασελεὺ ἔτους εἰκοστοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν σουσὰ castro: τ venit anani vn⁹ de fratribus meis: ipe ἀβιρά, καὶ ἦλθεν Ἀνανὶ εἷς ἀπὸ ἀδελφῶν μου, αὐ τ viri iuda: τ interrogaui eos de τὸς καὶ ἄνδρες Ἰούδα, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς περὶ tudeis saluatis: q remāserāt Ἰουδαίων τῶν διασωθέντων, οἳ κατελείφθησαν de captiuitate τ de hierusalē. τ dixe ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ περὶ Ἱερουσαλήμ. καὶ εἶ rūt ad me: q̄ reliqui q remāserāt πον πρός με, ὅτι οἱ ὑπολελειμμένοι οἱ καταλειφθέντες de captiuitate ibi in puincia: in afflictiōe ma ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν πονηρίᾳ με gna τ in opprobrio: τ muri hierusalē γάλη καὶ ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τὰ τείχη Ἱερουσαλὴμ oo

mEt de filijs n helam: o matthania: p zacharias: oooo q & iehibel & abdi & ri moth & helia. ooooooo r Et de filijs s zethua: t elioenai: u eliasib: oooooooo x mathania y & hierimuth z & zabeth a & aziza. oooo b Et de filijs c bebai: d iohan nā e ananias: f zabbai: oooo g athalai. h Et de filijs i beni. k mosollā & l melluch oo m & adaia n iasub o & saal p & ramoth: q et de filius oooo r phetmoab: s edna & cha laal: t banaias & ooooooo u maasias: x mathanias y be selehel: z bennui ooooooo a & manasse. b Et de filiis c erem: d eliezer: e iesue: oo f melchias: g semeias: h iy meon: i beniamin: oooo k maloch: l famarias. Et m de filius n afom o mathanai mathet: p azaz beth: q elphe leth: r iermai: s manasses t semei. u De filijs x de bani: y maaddi: z amram oooo a & huel: b baneas & c badai as: d chelian: e bannia. oo f Marimuth: & g eliasib: h mathanias: i mathanias: k et iasi l & bani m & bennui n semei oooooooooooooo o & salmias p & nathan q & adaias: r iysai s sarai t ezrel u & sele mau & oooo. oo. oooooooo v semeria w sellum x amaria y ioseph. ooooooooooooo z De filijs a nebui: b abiel c ma thathias d zabet ooooooo e zabina f ieddu g & iohel & h banai. i Omnes k hi oo l acceperant m vxores n alie nigenas: o & fuerūt p ex eis q mulieres que r pepererāt s filios.
Explicit liber Esdre p̄m?.

Incipit liber Neemie.
Cap. i.
UErba b Neemie c filii d helchie. e Et factū ē f in mense g casleu h anno i vi cesimo: k & ego oooooooo l eram m in susis n castro.
o Et venit oooooooooooo p anani q vnus r de fratribus meis: ipse & viri oooooo t iuda. u et interrogaui eos x de y iudeis oooooooooo z quī remanserant & a supererant b de oooooooooo c captiuitate & de d hieru salem. e Et dixerunt oooo f mihi. g Qui remanserunt h & m de relicti sunt oooooo n de captiuitate i ibi in p uincia: r in afflictione oooo s magna sunt & in oppro brio: u & murus x hierusalē

Cap. i.
דִּבְרֵי נְחֶמְיָה בֶן חַכַלְיָה וַיְהִי
בְּחֹדֶשׁ כִּסְלֵו שְׁנַת עֶשְׂרִים וְאָנִי
הָיִיתִי בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וַיָּבֹא
חָנָנִי אֶחָד מֵאֲחַי הוּא וַאֲנָשִׁים
מִיְּהוּדָה וָאֶשְׁאָלֵם עַל הַיְּהוּדִים
הַפְּלֵטָה אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ מִן
הַשִּׁבְיָה וְעַל יְרוּשָׁלִָם׃ וַיֹּאמְרוּ
לִי הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ
מִן הַשִּׁבְי שָׁם בַּמְּדִינָה רָעָה
גְדֹלָה וּחְרָפָה וְחוֹמַת יְרוּשָׁלִַם

τ ne despexeris matrem tuā. honora
κὰι μὴ ὑπερίδῃς τὴν μητέρα σου. τίμα
eam oibus diebus vite tue. τ
ἀνὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. κὰι
fac quod placitū ẽ ei. τ ne tristicia affectas
ποίει τὸ ἀρεστόν αὐτῇ. κὰι μὴ λυπήσῃς αὐ-
tā. memẽto filī: ꝙ multa peri-
τὴν. μνήσθητι παιδίον, ὅτι πολλοὺς κίνδυ
cula vidit ꝓpter te in vtero. cū
νους ἑώρακεν ἐπὶ σοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ. ὅταν
mortua fuerit: sepeli eā apud me in vno se-
ἀποθάνῃ, θάψον αὐτὴν παρ' ἐμοὶ ἐν ἑνὶ τά-
pulchro. oibus diebus fili ꝓhi det
φῳ. πάσας τὰς ἡμέρας παιδίον κύριον θεὸν
nostri memẽto. τ ne velis pecca-
ἡμῶν μνημόνευε. κὰι μὴ θελήσῃς ἁμαρτά-
re τ transgredi ꝓcepta eius.
νειν κὰι παραβῆναι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.
τ iusticiā fac oibus diebus
κὰι δικαιοσύνην ποίει πάσας τὰς ἡμέρας
vite tue. τ ne ambules vijs
τῆς ζωῆς σου. κὰι μὴ πορευθῇς τοῖς ὁδοῖς
tristitie: quā faciente te verita-
τῆς ἀδικίας, ὅτι ποιοῦντός σου τὴν ἀλήθει
tē ꝓsperitates erūt in operib9 tuis: τ
αν εὐοδίαι ἔσονται ἐν τοῖς ἔργοις σου, κὰι
oibus facientibus iustitiā. de
πᾶσι τοῖς ποιοῦσι τὴν δικαιοσύνην. ἐκ τῶν
facultatibus tuis fac elemosynas: τ ne
ὑπαρχόντων σοι ποίει ἐλεημοσύνην, κὰι μὴ
invideat tuus oculus in facietdo e-
φθονησάτω σου ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐ-
lemosynam. ne auertas faciem
λεημοσύνην. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν
tuā ab omni paupere: τ a te nō
σου ἀπό παντὸς πτωχοῦ, κὰι ἀπό σου οὐ
auertētur facies dei. quēadmodū tibi
μὴ ἀποστραφῇ τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ. ὡς σι
fuerit, secūdā multitudinē: fac ex e-
ὑπαρχόντων σοι ποίει ἐλεημοσύνην, κὰι μὴ
tis elemosynā. si pauciꝰ tibi fuerit:
φθονησάτω σου ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐ-
tūta pauciꝰ ne timeas facere elemosy-
λεημοσύνην. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν
nā. premiū.n.bonū thesaurizas tibi in
σου ἀπό παντὸς πτωχοῦ, κὰι ἀπό σου οὐ
nouissimo. die malī
μὴ ἀποστραφῇ τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ. ὡς σι
fuerit, secūdā multitudinē: fac ex e-
ὑπαρχόντων σοι ποίει ἐλεημοσύνην. ἐὰν ὀλίγον σοι ᾖ, κὰ
tis elemosynā. si pauciꝰ tibi fuerit:
τὰ τὸ ὀλίγον μὴ φοβοῦ ποιεῖν ἐλεημοσύ-
tūta pauciꝰ ne timeas facere elemosy-
νη. μισθὸν γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς
nā. premiū.n.bonū thesaurizas tibi in
ἡμέραν ἀνάγκης. ὅτι ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτου
nouissimo. die malī
liberat: τ nō sinit intrare in tenebras. do
ῥύεται, κὰι οὐκ ἐᾷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σκότος. δῶ
nū cūi bonū ẽt elemosyna oibus
ρον γὰρ ἀγαθόν ἐστιν ἐλεημοσύνη πᾶσι τοῖς
facientibus eā coꝝ altissimo. atten-
ποιοῦσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου. πρόσε
de tibi fili ab oi fornicatiōe.
χε σεαυτῷ παιδίον ἀπό πάσης πορνείας.
τ vxorē ꝓmū accipe de semi-
καὶ γυναῖκα πρῶτον λαβὲ ἀπό τοῦ σπέρμα
ne patrū tuoꝝ. τ ne accipias vxo-
τος τῶν πατέρων σου. καὶ μὴ λάβῃς γυναῖ
rē extrāneā: q̄ nō ẽt de tribu
κα ἀλλοτρίαν, ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ
patris tui. q̄n filī ꝓphetarū sumus: noe
πατρός σου. μνήσθητι υἱοί προφητῶν ἐσμέν, νῶε
abraam ysaac τ iacob: patres no
ἀβραὰμ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ, οἱ πατέρες ἡ-
stri ab eterno: memoz esto fili: ꝙ
μῶν ἀπό τοῦ αἰῶνος, μνήσθητι παιδίον, ὅτι
oēs isti acceperūt vxores de
πάντες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας ἀπό τῶν ἀ
fratribus suis: τ bñdicti sunt in
δελφῶν αὐτῶν, καὶ ηὐλογήθησαν ἐν τοῖς

Capitulum quartum.

ITur cum Tobias putaret ora-
tionem suam exaudiri: vt mori
potuisset vocauit ad se Tobiam fi-
lium suum: dixitq; ei. Audi fili mi
verba oris mei: et ea in corde tuo
quasi fundamentum construe.
Cum acceperit deus animam me-
am: corpus meum sepeli: & hono
rem habebis matri tue omnibus
diebus vite eius. Mēor.n.esse debes
que & q̄nta picula passa sit ꝓpter te
in vtero suo. Cum ât & ipsa cōpleue
rit tps vite sue: sepelias eā circa me.
Oibus ât diebus vite tue in mente
habeto deum: & caue ne aliq̄n pctō
consentias & ptermittas p̄cepta dei
nr̄i. Ex iubstātia tua fac elemosynā:
& noli auertere faciem tuaz ab vllo
paupe. Ita.n.fiet vt nec a te auerta-
tur facies dn̄i. quō potueris ita esto
misericors. Si multū tibi fuerit: abū
danter tribue. si exiguū tibi fuerit: eti
am exiguū libenter impartiu i stude.
Premium.n.bonū tibi thesauriz as
in die necessitatis. q̄n elemosyna
abol pctō & morte liberat: & nō pa
tietur aīam ire in tenebras. Fiducia
magna erit corā sūmo deo elemo-
syna omnibus facientibus eam. At
tende tibi fili mi ab omni fornica-
catione: & preter vxorem tuam nū
q̄ patiaris crimen scire. Superbiam
nunquam in tuo sensu aut in tuo
verbo dominari permittas. In ipsa
enim initium sumpsit omnis perdi
tio. Quicunq; tibi aliquid opera-
tus fuerit: statim ei mercedem resti-
tue: & merces mercenarii tui apud
te omnino nō remaneat. Quod ab
alio oderis fieri tibi: vide ne tu ali-
quando alteri facias. Panem tuum
cū esurientibus et egētib9 comede:
et de uestimētis tuis nudos tege. Pa
nē tuū & vinū tuum super sepulturā
iusti constitue: & noli ex eo man-
ducare & bibere cum peccatoribus.
Consilium semper a sapiente
pequire. Omni tempore benedic
deum & pete ab eo vt vias tuas di-
rigat: & omnia consilia tua in ipso
permaneant. Indico etiam tibi fi-
li mi dedisse me decem talenta ar-
genti dum infantulus esses Gabelo
in Rages ciuitate Medorum: & chi-
rographum eius apud me habeo.
Et ideo perquire quomodo ad eu
peruenias: & recipias ab eo supra
memoratum pondus argenti: &
restitues ei chirographum suum.
Noli timere fili mi. pauperem qui
dem vitam gerimus: sed multa bo
na habebimus si timuerimus de-
um & recesserimus ab omni pecca-
to & fecerimus bene.

Capitulum quintum.

filiis suis. τ semen eoꝝ here-
τέκνοις αὐτῶν. καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν κληρο
ditabit terrā. τ nūc filī audi
νομήσει γῆν. καὶ νῦν παιδίον ἄκουσόν μου
fratres tuos. τ nō fugbias in
τοὺς ἀδελφούς σου. καὶ μὴ ὑπερηφανεύου ἐν τῇ
corde tuo de frātribus tuis τ
καρδίᾳ σου ἀπό τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν
filiis τ filiabus populi tui accipere ti
υἱῶν καὶ θυγατέρων λαοῦ σου λαβεῖν σε
bi ex eis vxorē. q̄n in super
αὐτῶ ἐξ αὐτῶν γυναῖκα. διότι ἐν τῇ ὑπερη
bis perditio τ nō stabilitas mul
φανίᾳ ἀπώλεια καὶ οὐ καταστασία πολλά.
ta. τ in inutilitate diminutio τ in-
λή. καὶ ἐν τῇ ἀχρειότητι ἐλαττῶσις καὶ ἔν-
digētia magna. nam inutilitas mater est
δεια μεγάλη. ἦκαρ ἀχρειότης μήτηρ ἐστὶ τ
famis. merces oīs hois: dcūs ope
λιμοῦ. μισθὸς παντὸς ἀνθρώπου, ὃς ἐὰν ἐρ
ratus fuerit tibi: apud te nō remaneat. sed
γάσηταί σοι, παρά σοὶ μὴ αὐλισθήτω. ἀλ
redde ei statim. τ si ser-
λὰ ἀπόδος αὐτῷ παραυτίκα. καὶ ἐὰν δοῦ
uieris deo reddetur tibi. attende
λεύσῃς τῷ θεῷ ἀποδοθήσεταί σοι. πρόσεχε
tibi fili in oibus opib9 tuis.
σεαυτῷ παιδίον ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου.
τ esto eruditus in oi cōuersatio
καὶ ἴσθι πεπαιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστρο-
ne tua. τ qđ oderis: nemini faciaꝰ fili
φῇ σου. καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσῃς. ὄινον
ad ebrietatē ne bibas. τ ne ambulet tecum
εἰς μέθην μὴ πίῃς. καὶ μὴ πορευθήτω μετὰ
ebrietas i via tua. de pane tuo da
σοῦ μέθη ἐν τῇ ὁδῷ σου. ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου
esurienti: τ de vestimētis tuis nu-
πεινῶντι, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου οἷς γυμ
dis. de oi quod supfuerit tibi: fac ele-
νοῖς. πᾶν ὃ ἐὰν περισσεύσῃ σοι, ποίει ἐλεη
mosynam. τ ne inuideat tuo oculus
μοσύνην. καὶ μὴ φθονησάτω σου ὀφθαλμὸς
mosynā. τ ne inuideat tuo oculus
μοσύνην. καὶ μὴ φθονησάτω σου ὀφθαλμὸς
dum fecerīs elemosynā. effunde pa-
ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην. ἔκχεον τοὺς ἄρ-
nes tuos sup sepulturā iustoꝝ: τ ne
τους σου ἐπὶ τὸν τάφον τῶν δικαίων, καὶ μὴ
des pctōribus. cōsilium ab
δῷς τοῖς ἁμαρτωλοῖς. συμβουλίαν παρὰ
omni sapiēte rogre. τ ne despici
παντὸς φρονίμου ζήτησον. καὶ μὴ καταφρονή
as omnino cōsilium vtile. τ
σῃς ἐπισταντὸς συμβουλίας χρησίμης. καὶ
in omni tpe bñdic dñm: τ ab
ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει τὸν κύριον, καὶ παρ'
eo pete: vt vie tue recte fiant:
αὐτοῦ αἴτησον, ὅπως αἱ ὁδοί σου εὐθεῖαι ὦσιν
τ oēs semite tue τ cōsilia
σαι, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι σου καὶ αἱ βουλαί
tua ꝓsperētur. q̄n oia gētes nō hz
σου εὐοδωθῶσι. διότι πᾶν ἔθνος οὐκ ἔχει βου
filium: hz ipse dñs dat oia bo-
λήν, ἀλλ' αὐτὸς δώσει πάντα τὰ ἀγα
na. τ quē vult humiliat: sicut vult.
θά. καὶ ὃν θέλει ταπεινοῖ, καθὼς βούλεται.
τ nunc filī memoz esto ꝓceptoꝝ meoꝝ.
καὶ νῦν παιδίον μνημόνευε τῶν ἐντολῶν μου.
τ ne deleātur de corde tuo.
καὶ μὴ ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ τῆς καρδίας σου.
τ nūc indico tibi decē talenta
καὶ νῦν ὑποδείκνυό σοι τὰ δέκα τάλαντα
argenti q̄ dedi gabelo fratri
τοῦ ἀργυρίου ἃ παρεθέμην γαβαήλῳ τῷ

A gabele in rages medie. τ ne
τοῦ γαβρία ἐν ῥαγοις τῆς μηδίας. καὶ μὴ
timeas fili: ꝙ mēdici facti sumus. sunt
φοβοῦ παιδίον, ὅτι πτωχευσάμεθα. ὑπάρ
tibi multa: si timueris deū: τ recesse
χει σοι πολλά, ἐὰν φοβηθῇς τὸν θεόν, καὶ ἀπο
ris ab omni pctō: τ fecerīs qđ
στῆς ἀπό παντὸς ἁμαρτίας, καὶ ποιήσῃς τὸ
placitū est coꝝ eo.
ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Ca. 5.

B ET rndens tobias dixit: pa
Καὶ ἀποκριθεὶς τωβίας εἶπε, πά
ter faciam omnia q̄cūq; ꝓcepisti mihi.
τερ ποιήσω πάντα ὅσα ἐντεταλσαί μοι.
sed quō potero accipere pecuniam:
ἀλλὰ πῶς δύνησομαι λαβεῖν τὸ ἀργύριον,
nō cognoscēs eū: τ dedit ei cyi
μὴ γινώσκων αὐτόν; καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χει
rographum τ dixit ei: indre tibi
ρόγραφον καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζήτησον σεαυτῷ
hoiem q̄ ᵹat tecum: τ da
ἄνθρωπον ὃς συμπορεύσεταί σοι, καὶ δώ
bo ei mercedē dū viuo. τ recipe va
σω αὐτῷ μισθὸν ἕως ζῶ. καὶ λάβε πορευ
dēs pecuniā. τ iuit ad q̄rendū ho-
θεὶς τὸ ἀργύριον. καὶ ἐπορεύθη ζητῆσαι ἄν
minē. τ iuenit raphaelē q erat angelus:
θρωπον. καὶ εὗρε τὸν ῥαφαὴλ ὃς ἦν ἄγγελος,
τ nō cognouit. τ dixit ei: si potes
καὶ οὐκ ἤδει. καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ δύνασαι;
tre mecum in rages medie:
πορευθῆναι μετ' ἐμοὶ εἰς ῥάγους τῆς μηδίας,
C τ si exptus es loocūs: τ dixit e-
καὶ εἰ ἔμπειρος εἶ τῶν τόπων; καὶ εἶπεν αὐ
t angelus: ibo tecum. τ
τῷ ὁ ἄγγελος, πορεύσομαι μετὰ σοῦ. καὶ
apud gabelum fratrē nostrū mozat' fi.
παρὰ γαβαὴλ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν. κυλισθήν.
et dixit ei tobias: fustine me: τ
καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίας, ὑπόμεινόν με, καὶ
dicā patri meo. τ dixit ei: vade
ἐρῶ τῷ πατρί μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου
τ ne mozeris. τ ingressus dixit: pa
καὶ μὴ χρονίσῃς. καὶ εἰσελθὼν εἶπε τῷ πα
tri: ecce inuenī q̄ ibit mecū. ille ait
τρί, ἰδοὺ εὑρηκα ὃς συμπορεύσεταί μοι. δὸς
dixit: voca cū ad me: vt cognoscā
εἶπε, φώνησον αὐτὸν πρός με, ἵνα ἐπιγνῶ
cuius tribus est: τ si fidelis est ad e
ποίας φυλῆς ἐστι, καὶ εἰ πιστὸς ἐστι τοῦ πο
undū tecum. τ vocauit eū: τ
ρευθῆναι μετὰ σοῦ. καὶ ἐκάλεσεν αὐτόν, καὶ
ingressus ē: τ salutauerūt se inuicem. et di
εἰσῆλθε, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους. καὶ εἶ-
xit et tobias: frater de qua tri
πεν αὐτῷ τωβίτ, ἀδελφὲ ἐκ ποίας φυ
bu et de qua familia tu es? oppta
λῆς καὶ ἐκ ποίας πατριᾶς εἶ; ὑπόδει
de mihi. et dixit ei: tribum et familiā
ξόν μοι. καὶ εἶπεν αὐτῷ, φυλὴν καὶ πατριὰν
tu requiris: an mercenariū q̄ cat cum
σὺ ζητεῖς, ἢ μίσθιον ὃν συμπορεύσεταί με
filio tuo? et dixit ei tobias: vo
τὰ τοῦ υἱοῦ σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίτ, βού
lo frater cognoscere genꝰ tuū. et
λομαι ἀδελφὲ ἐπιγνῶναι τὸ γένος σου καὶ
nomen. ille ait dixit: ego de gñe azarie et
τὸ ὄνομα. ὁ δὲ εἶπεν, ἐγὼ τὸ γένος ἀζαρίου καὶ
ananie magni et fratris tui. et
ἀνανίου τοῦ μεγάλου καὶ ἀδελφοῦ σου. καὶ
dixit tobias: sanus veniasfrater: τ ne
εἶπε τωβίτ, ὑγιαίνων ἔλθοις ἀδελφέ. καὶ μὴ

A

Tunc rndit tobias pri suo: & dix-
it. oia q̄cūq; ꝓcepisti mihi faci
am pr̄. Quō aūt pecuniā hāc req̄rā
ignoro. Ille me nescit: & ego eū ig-
noro. qđ signū dabo ei? Sz nec; viā
p quā pgatur illuc aliq̄n cognoui.
Tūc pr̄ suus rndit illi & dixit. Chiro
graphū qđez illius apud me hēo. qđ
dū illi oñderis statī restituet. Sz pge
nūc & iquire tibi aliquē fidelē virū
qui eat tecū salua mercede sua dum
adhuc viuo: vt recipias eā. Tūc egres
sus tobias iuenit iuuenē splendidū
stātem p̄incipū & q̄sl patū ad ābulā
dum: Et ignorās ꝙ angel? dei esset
salutauit eum & dixit. Vñ te hēmus
bone iuuenis? At ille rndit. Ex filiis
isrl. Et tobias dixit ei. Nosti viā que
ducit i regiōem medorū? Cui rndit.
noui & oia itinera eius frequent am
bulaui; & māti apud gabelū fratrem
nr̄z qui moratur i rages ciuitate me
dorū que posita est i mōte egbatha
nis. Cui tobias ait. Sustine me obse
cro donec hec ipa nūciem pri meo.
Tūc igressus tobias idicauit vniuer
sa hec pri suo. Sup que āmiratus pr̄:
rogauit vt itroiret ad eū. Ingressus
itaq; salutauit eū & dixit. Gaudiū ti
bi sit sp. Et ait tobias. q̄le gaudiū mi
hi erit q i tenebrīs sedeo & lumē ce
li nō video? Cui ait iuuenis. Fortiaio
esto in ꝓxio est vt a deo cureris. Di-
xit itaq; illi tobias. Nūquid potes
producere filiū meū ad gabelū i rages
ciuitatem medorū? Et cum redieris
restituā tibi mercedem tuā. Et dixit
ei angelus. Ego ducā & reducā eum
ad te. Cui tobias rndit. rogo te: indi
ca mihi de q̄ domo aut de q̄ tribu es
tu. Cui raphael angel? dixit. Genus
queris mercenarii an ipm mercena
rium qui cū filio tuo eat? Sz ne forte
sollicitum te reddā: ego sum azarias
ananie magni filī? Et tobias rndit.
Ex magno gñe es tu. Sz peto ne ira-
scaris ꝙ volueri cognoscere genus
tuum. Dixit ât illi angelus. Ego sa-
num ducā & sanum tibi reducā filiū
tuum. Rndens ât tobias ait. Bñ ābu
letis & sit dñs in itinere vr̄o & ange
lus eius ꝯmitetur vobiscum. Tunc
paris oibus que erāti via portāda: fe
cit tobias vale pri suo & matri fue:
& ābulauerūt ambo sīl. Cumq; ꝓfecti
essent cepit mat eius flere & dicere.
Baculuz senectutis nr̄e tulisti & trās
misisti a nobis. Numq̄ fuisset ipa pe
cunia ꝙ q̄ misisti eum. sufficiebat no
bis pauptas nr̄a vt diuitias cōputa-
remus hoc: ꝙ videba:mus filiuz nr̄z.
Dixitq; ei tobias noli flere. salutis p
uenient filiis nr̄ & saluus reuertetur
ad nos & oculi tui videbunt illuz. cre
do.n.ꝙ agelus dei bonus comitetur
ei: & bñ disponat oia que circa eum
geruntur: ita vt cum gaudio reuer-
tatur ad nos. Ad hanc vocem cessa-
uit mr̄ eius flere & tacuit. Ca. 6.

A Rofect? ē ât tob. & canis secut?
est eū: et māsit pria māsiōe iuxta flu
uiū tigris. et exiuit vt lauaret pedes
mihi trascarta: da q̄sui tribum tuam τ
μοι ὁρχιδῆς, ὅτι ἐπίστωσα τὴν φυλὴν σου καὶ
familiā tuā cognoscere. et tu es
τὴν πρὸν σου ἐπιγνῶναι. καὶ σὺ τυγχάνεις
frater meus de honesta τ bona gñatōe.
ἀδελφός μου ἐκ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γενεᾶς
cognosco .n. ananiam τ tonaebā fi-
ἐπιγινώσκω γὰρ ἀνανίαν καὶ ἰωναθὰν υἱοὺς ἐ
lios famile magn. qđe tuimus fir
οὺς σαμίου τ μεγάλου. ὡς ἐπορευόμεθα κανῶς
in hierusalē ad adorādū: offerētes primi-
εἰς ἱλαὴμ προσκυνεῖν, ἀναφέροντες τὰ πρῶτο
tina τ decimas fetuum. τ nō
γεννα καὶ τὰς δεκάτας τῶν γεννημάτων. καὶ δυσ
erranerunt erroꝛe patrū nostroꝝ.
έπλανήθησαν τῇ πλάνῃ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν.
e radice magna eo frater. sed die q̄
ἐκ ῥίζης μεγάλης εἶ ἀδελφέ. ἀλλὰ ἔστω τί
tibi ero mercedē daturus: drachmā
να σοὶ ἔσομαι μισθὸν δώσων, δραχμὴν τῆς
in die τ necessitatis sicut τ filio meo. τ
ἡμέρας καὶ τὰ δέοντα ὡς καὶ τῷ υἱῷ μου. καὶ
insup addā tibi supra mercedē: si fi-
ἔτι προσθήσω σοι ἐπὶ τὸν μισθόν, ἐὰν ὑγιαί-
ni reuersi fuerittis. τ cōplacuit eis sic.
νοντες ἐπιστρέψητε. καὶ εὐδόκησαν οὕτως.
τ dixit ad tobiā: paratus sis in
καὶ εἶπε πρὸς τωβίαν, ἕτοιμος γίνου εἰς τὴν ὁ
viā τ ꝓsperemini. τ pauit fratis ei
δὸν καὶ εὐοδωθείητε. καὶ ἡτοίμασεν ὁ υἱὸς αὐτ
q̄ ad viā. τ dixit ei pater eius:
τὰ πρὸς τὴν ὁδὸν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτ,
vade cū hoie hoc. τ in ec
πορεύου μετὰ τ ἀνθρώπου τούτ. δοξέτω τῷ οὐρα
lo hītans deꝰ ꝓsperet viā vestrā. τ
νῷ κατοικῶν θ̄ς εὐοδώσει τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ ὁ
angelus dei cat vobiscum. τ cric
ἄγγελος θεοῦ σὺν αὐτοῖς. καὶ ἐξῆλ
runt ambo vt. pficiscerēt: τ canis puc
θον ἀμφότεροι ἀπελθεῖν, καὶ ὁ κύων τ παιδ
ri cum eis. fleuit ât anna mater
ἀρίου μετ' αὐτῶν. ἔκλαυσε δὲ ἄννα ἡ μήτηρ
eius: τ dixit ad tobiam: qđ misisti
αὐτ, καὶ εἶπε πρὸς τωβίτ, τί ἐξαπέστειλας
puerulum nostr? nōne baculus manus
τὸ παιδίον ἡμῶν; οὐχὶ ῥάβδος τῆς χειρὸς ἡ
nostre ē dum ingreditur ipe τ egre
μῶν ἐστιν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐκπο
ditur coram nobis: tergantum argentū
ρεύεσθαι ἐνώπιον ἡμῶν; ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ
tinā nō ꝓcessisset: sz reliqe filii no-
μὴ φθάσαι, ἀλλὰ περίθημα τ παιδίου ἡ-
stri fiat. sicut .n. datum ē nobis viuere a
μῶν ἔσται. ὡς γὰρ δέδοται ἡμῖν ζῆν παρὰ τ
dño: hoc sufficiēs nobis est. τ dixit
θῦ, τοῦτο ἱκανόν ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ εἶπεν
ei tobias: ne curā hēas soror. saluus
αὐτῇ τωβίτ, μὴ λύπει ἔχε ἀδελφή. ὑγιαίνων
ꝓuenict: τ oculi tui videbunt eus.
ἐλεύσεται, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται αὐτόν.
angelus eī bonus ibit cum eo.
ἄγγελος γὰρ ἀγαθὸς συμπορεύσεται αὐτῷ.
τ ꝓsperabitur via eius: τ reuertetur
καὶ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτ, καὶ ὑποστρέψει
saluus. τ cessauit fiere.
ὑγιαίνων. καὶ ἐπαύσαντο κλαίουσα. Ca. 6.

TAlit ẽtes ueierunt ve
Οἱ δὲ πορευόμενοι τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπὶ
spere ad tigrim fluuiū. τ mānerunt
τὸν τίγριν ποταμόν. καὶ ηὐλίζοντο
ibi. at puer descēdit vt lana
ἐκεῖ. ὁ δὲ παιδάριον κατέβη. περιλύ

retur et saltauit piscis de
σαθαι· καὶ ἀνεπήδησεν ἰχθὺς ἀπὸ τοῦ
fluuiũ: ⁊ voluit deuolare puc
ποταμοῦ, καὶ ἐβουλήθη καταπιεῖν ὁ παι
rum. at angelus dixit ei: appre
δάριον· δὸν ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, ἐπιλα=
hẽde piscem. ⁊ tenuit piscem
βοῦ τοῦ ἰχθύος· καὶ ἐκράτησεν τὸν ἰχθὺν
puer: ⁊ protecit eum in
ὁ παιδάριον, καὶ ἀνέβαλεν αὐτὸν ἐπὶ
terram. ⁊ dixit ei angelus: inci=
τὴν γῆν· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος, ἀνάτε
de piscẽ. ⁊ accipiens cor ⁊
με τὸν ἰχθύν· καὶ λαβὼν τὴν καρδίαν καὶ τὸ
iecur ⁊ fel: repone secure. ⁊ fe
ἧπαρ καὶ τὴν χολήν, θὲς ἀσφαλῶς· καὶ ἐ
cit puer: sicut dixit ei an=
ποίησεν ὁ παιδάριον, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγ
gelus. piscẽ aũt assantes comederũt. ⁊
γελος. τὸν δὲ ἰχθὺν ὀπτήσαντες ἔφαγον· καὶ
pergebãt ambo quousq; appropiquerũt ecba
ᾤδιζον ἀμφότεροι ἕως οὗ ἤγγισαν ἐκβατα
tanis. ⁊ dixit puer angelo: azą
νοις· καὶ εἶπεν ὁ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζα
ria frater qd est cor ⁊ iecur ⁊
ρία ἀδελφε τί ἐστὶν ἡ καρδία καὶ ὁ ἧπαρ καὶ
fel piscis? ⁊ dixit ei: cor
ἡ χολὴ τοῦ ἰχθύος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἡ καρδία
⁊ iecur si aliquẽ turbat demonũ aut spi
καὶ ὁ ἧπαρ, ἐὰν τινα ὀχλῇ δαιμόνιον ἢ πνεῦ
ritꝰ neq;: fac fumigare hec coram vi
μα πονηρὸν, κάπνισαι πρὸ τοῦ ἀνθρώπου ἢ
ro aut muliere ⁊ non perturbabit̃ amplꝰ. fel
πρὸς ἢ γυναῖκα καὶ οὐκέτι ὀχληθήσεται τὴν χο
le vnge hoiem q̃ habꝫ albugi
λὴν ἔγχρισαι ἀνθρώπους ἔχει λευκώμα
nem in oculis: ⁊ sanabitur. cũ aũt ap
τα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἰαθήσεται. ὡς δὲ προ
propiquasset rages: dixit angelus pue
σήγγισεν τὴν γήν, εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ παι
ro: frater hodie manebimus a=
δαρίῳ, ἀδελφε σήμερον αὐλισθησόμεθα πα
pud raguel: ⁊ ipse cognatus nr̃us est. ⁊
ρὰ ῥαγουήλ, καὶ αὐτὸς συγγενής σου ἐστί· καὶ
est et filia vntgenita nomine sar=
ἔστιν αὐτῷ θυγάτηρ μονογενὴς ὀνόματι σάρ
ra. loquar p ea vt detur tibi
ρα. λαλήσω πρὸς αὐτὴν τοῦ δοθῆναί σοι
ipsa in vxorẽ. dã qdẽ attinet
αὐτὴν εἰς γυναῖκα· ὅτι σοι ἐπιβάλλει ἡ
hereditas eius. ⁊ tu scꝫ eo de ge=
κληρονομία αὐτῆς· καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ τοῦ γέ
nere eius. ⁊ puella formosa ⁊ pru
νους αὐτῆς· καὶ ἡ κοράσιον καλὸν καὶ φρό
dens est. ⁊ nunc audi me ⁊ loquar
νιμόν ἐστι· καὶ νῦν ἄκουσόν μου καὶ λαλήσω
patri eius. ⁊ cũ reuersi fuerimꝰ
τῷ πατρὶ αὐτῆς· καὶ ὅταν ἐπιστρέψωμεν
de rages: faciemus nuptias. da scio
ἐκ ῥαγουήλ, ποιήσομεν τὸν γάμον. δὸ τι ἐπί
raguelẽ q̃ non dabit eam viro
σαμαι ῥαγουήλ, ὅτι οὐμὴ δῴη αὐτὴν ἀνδρὶ
alteri secundũ legẽ morsi: vel reus erit
ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ, ἢ ὀφειλήσει
mortis. da hereditarem te oportet
θάνατον. ὅτι τὴν κληρονομίαν σοὶ καθήκει
accipere: aut oẽm hoiem. tunc dixit
λαβεῖν, ἢ πάντα ἄνθρωπον. τότε εἶπε τὸ
puer angelo: azaria frater
παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζαρία ἀδελφε
audiui ego puellã vnã fuisse septẽ
ἀκήκοα ἐγὼ τὸ κοράσιον ὅτι ἑπτὰ

suos & ecce piscis immanis exiuit
ad deuorandum eum. Quẽ expaue
scens tobias clamauit voce magna
dicẽs. Dñe iuadit me. Et dixit ei an
gelus. Apprehende brachiam eius:
& trahe eum ad te. Quod cũ fecis
set: attraxit eum in siccũ & palpita
re cepit ante pedes eius. Tunc dixit
ei angelus. Exentera hunc piscem:
& cor eius & fel & iecur repõe tibi.
Sunt enim hęc necessaria ad medi
camenta vtiliter. Quod cũ feciſſet:
assatis carnes eius & secum sustule
runt invia: cętera saliẽtes quę suffi
cerent eis quousq; pueuirent in ra
ges ciuitatem medorum. Tunc iter
rogauit Tobias angelum & dixit ei.
Obsecro te azaria frater vt dicas mi
hi quod remedium habebunt ista
quę de pisce seruare iussisti. Et re=
spõdẽs angelus dixit ei. Gordis ei?
particulam si super carbones po
nas: fumus eius extricat omne ge
nus demoniorum siue a viro siue a
mulere: ita vt vltra non accedat
ad eos. Et fel valet ad vngendos
oculos i quibus fuerit albugo: & sa
nabũtur. Et dixit et tobias. Vbi vis
vt maneamus? Rñdẽs angelus ait.
Et hic Raguel noie vir ꝓpiquus de
tribu tua: & hic habet filiã noie sarã
fs neq; masculũ neq; feminã vllã h3
aliã ꝓter eã. Tibi debetur oĩs substã
tia eius & optꝫ eã te accipe cõiugẽ.
Pete ergo eãa pre eius: & dabit tibi
eã i vxorem. Tũc rñdit tobias & di
xit. Audio quia tradita est septẽ uí
ris & mortui sunt: sed & hoc audiui
qa demoniũ occidit illos. Timeo er
go ne forte & mihi hec eueniant: &
cũ sim vnicus pentib⁹ meis deponã
senectutem illorũ cũ tristicia ad ife
ros. Tunc angelus Raphael dixit ei.
Audi me: & ostendam tibi qui sunt
quibus prævalere potest demoniũ.
Hi nanq; qui coniugium ita
suscipiunt vt deum a se & a sua men
te excutiant: & furę libidini ita va
cent sicut equus & mulis quibus
non est intellectus: habet ptãtem de
moniũ super eos. Tu aũt cum acce
peris eam: ingressus cubiculũ per
tres dies continens esto ab ea: & ni
hil aliud nisi orationibus vacabis
cum ea. Ipsa autem nocte incenso
iecore piscis fugabitur demonium.
Secunda vero nocte in copulatiõe
sanctorum patriarcharum admitte
ris. Tertia autem nocte benedictio=
nem consequeris vt filii ex vobis p
creentur incolumes. Transacta au
tem tertia nocte accipies virginem
cum timore dominꝰ: amore filiorũ
magis q̃ libidinis ductus: vt in se
mine Abrae benedictionem in filiis
consequaris.

Cap.7.

INgressi sunt autem ad Ragues
lem: & suscepit eos raguel cum
gaudio. Intuenscꝫ Tobiam Raguel

virũ ⁊ oẽs in cubiculo mor
ἀνδράσι, καὶ πάντας ἐν τῷ νυμφῶνι ἀπο
tuos esse. ⁊ nũc ego solus sum pa
θανεῖν. ⁊ nũc ego solus sum pa
tri. ⁊ timeo ne ingressus mortar:
τρί· καὶ φοβοῦμαι μὴ εἰσελθὼν ἀποθάνω,
sicut ⁊ q̃ priꝰ. q̃n demonũ a=
καθὼς καὶ οἱ πρότερον· ὅτι δαιμόνιον φι
mat ipsam: qđ nõ furia afficit quẽq̃ pter
λεῖ αὐτήν, οὐκ ἀθλεῖ οὐδένα πλὴν τῶν
accedẽtes ad eã. ⁊ nũc ego timeo ne
προσαγόντων αὐτῇ· καὶ νῦν ἐγὼ φοβοῦμαι μὴ
mortar: ⁊ deducã vtiam patris
ἀποθάνω, καὶ κατάξω τὴν ζωὴν τοῦ πρὸς
mei ⁊ matris mee cũ dolore sup
μου καὶ τῆς μητρός μου μετ' ὀδύνης ἐπ'
me in sepulchrũ corũ. ⁊ filius alius
ἐμοὶ εἰς γὸν τάφον αὐτῶν. καὶ υἱὸς ἕτερος
non est ⁊ eto: q̃ sepeliat eos.
οὐκ ὑπάρχει αὐτοῖς, ὃς θάψει αὐτούς.
dixitq̃ ei angelus: nõ eo memor
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄγγελος, οὐ μέμνησαι τῶν
sermonũ quos pecpit tibi pater tuus
λόγων ὧν ἐνετείλατό σοι ὁ πατήρ σου
super accipẽda tibi vroze de ge=
ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν σε γυναῖκα ἐκ τοῦ γέ
nere tuo: ⁊ nũc audi me frater: da
νους σου; καὶ νῦν ἄκουσόν μου ἀδελφέ, δὸ
tibi erit in vxorẽ. ⁊ demo
τι σοὶ ἔσται εἰς γυναῖκα· καὶ τοῦ δαιμο=
nii nullã rõem habebꝫ da nocte hac
νίου μηδεμίαν λόγον ἔχεσθαι τὴν νύκτα ταύ
dabitur vbi ipsa in vxorem. ⁊
την δοθήσεται σοι αὐτὴ εἰς γυναῖκα· καὶ
si ingressus fueris ad cubiculũ: fumes cine
ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὸν νυμφῶνα, λήψῃ τέφ=
rẽ incensuum: ⁊ impones ve
ραν θυμιαμάτων, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὰ τῆς
corde piscis ⁊ fecore ⁊
καρδίας τοῦ ἰχθύος καὶ τοῦ ἥπατος καὶ
facies fumigare. ⁊ odorabit demonũ
καπνίσεις· καὶ ὀσφρανθήσεται ὁ δαιμόνιον
⁊ fugiet ⁊ nõ amplꝰ redibit in
καὶ φεύξεται καὶ οὐκέτι ἐπαναστρέψει εἰς
seculũ seculi. quõ aũt accesseris ad
τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. ὅταν δὲ πρὸς πορεύῃ αὐ
eã: surgite ambo ⁊ clamate ad
τήν, ἐγέρθητε ἀμφότεροι καὶ βοήσατε πρὸς
misericordẽ deũ: ⁊ saluabit vos ⁊ miſe=
τὸν ἐλεήμονα θεὸν, καὶ σώσει ὑμᾶς καὶ ἐλεή
rebit. ne timeas: q̃n tibi hec parata erat
σει. μὴ φοβοῦ, ὅτι σοὶ αὕτη ἡτοιμασμένη ἦν
a seculo. ⁊ tu eã saluabis. ⁊
ἀπὸ τῶν αἰώνων· καὶ σὺ αὐτὴν σώσεις. καὶ
ibit tecum ⁊ exisli
πορεύσεται μετὰ σοῦ. καὶ ὑπολαμβά=
mo q̃ tibi erunt ex ea filii. ⁊
νω ὅτι σοὶ ἔσαι ἐξ αὐτῆς παιδία. καὶ
vt audiuit tobias hec: dilexit e=
ὡς ἤκουσε τωβίας ταῦτα, ἐφίλησεν αὐ
am: ⁊ ama eius adhesit ei
την, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκεκόλλητο αὐτῇ
valde. ⁊ venerãt in ecbatana.
σφόδρα· καὶ ἦλθον εἰς ἐκβατάνα.

Ca.7.

ET venerunt in domũ ra
Καὶ παρεγένοντο εἰς τὴν οἰκίαν ῥα
guelis. sarra vero obuiã exiit eis: ⁊ salu
γουήλ. σάρρα δὲ ὑπήντησε αὐτοῖς, καὶ ἠσπά
tauit eos: ⁊ ipsi illam. ⁊ intro
σατο αὐτούς, καὶ αὐτοὶ αὐτὴν· καὶ εἰσή
duxit eos in domũ. ⁊ dixit ra
γαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ εἶπε ῥα

guel edne vroti sue: ὴ similis
γουὴλ ἔδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ὡς ὁμοιος ὁ
iuuenis tobie cõsobrino meo. ⁊
νεανίσκος τωβὶτ τῷ ἀνεψιῷ μου· καὶ
interrogauit eos raguel: vnde estis fra
ἠρώτησεν αὐτοὺς ῥαγουήλ, πόθεν ἐστὲ ἀδελ
tres? ⁊ dixerũt: ex filiis nephthalim
φοί; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐκ τῶν υἱῶν νεφθαλείμ
B captiuitate in nimue. ⁊ dixit e=
τῶν αἰχμαλώτων ἐν νινευή. καὶ εἶπεν αὐ
is: nostis tobiam fratrem nostrũ?
τοῖς, γινώσκετε τωβὶτ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν;
illi aũt dixerũt: nouimus. ⁊ dixit e=
οἱ δὲ εἶπον, γινώσκομεν. καὶ εἶπεν αὐ
9.c. is: sanus est? illi vero dixerũt: ⁊ viuit ⁊ sanus
τοῖς, ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπον, καὶ ζῇ καὶ ὑγιαί
est. ⁊ dixit tobias: pater meus est. ⁊
νει· καὶ εἶπε πατὴρ μου ἐστί· καὶ
exiliit raguel ⁊ osculatus est e=
ἀνεπήδησε ῥαγουὴλ καὶ κατεφίλησεν αὐ
um ⁊ fleuit. ⁊ benedixit eum ⁊
τὸν καὶ ἔκλαυσε· καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ
C dixit ei: honesti mei ⁊ bont
εἶπεν αὐτῷ, ἔγγονοι μου καὶ ἀγαθοῦ
hois filius. ⁊ gaudens q̃ tobias
ἀνδρὸς υἱὸς. καὶ ἀκούσας ὅτι τωβὶτ
perdidit oculos suos lcõtristat̃ ē
ἀπώλεσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐλυπήθη
⁊ fleuit. ⁊ edne vroti eius ⁊ fle=
καὶ ἔκλαυσε· καὶ ἔδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ σά
ra filia eius lachrymate sũt. ⁊ fusce
ῤῥα θυγάτηρ αὐτοῦ ἔκλαυσαν· καὶ ὑπεδέ
perunt eos alacriter. ⁊ occiderũt arietẽ
ξαντο αὐτοὺς προθύμως· καὶ ἔθυσαν κρι
D ouium. ⁊ parauerunt cibaria multa. di
ba.39. προβάτων· καὶ παρέθηκαν ὄψα πολλά· εἶπε
rit aũt tobias raphaeli: azaria frater
δὲ τωβὶτ τῷ ῥαφαὴλ, ἀζαρία ἀδελφὲ
loquere de illo pecunia in via: ⁊
λάλησον ὑπὲρ ὧν ἔλεγες ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ
pfciatur negociũ. ⁊ cõmunicaut
τελεσθήτω τὸ πρᾶγμα· καὶ μετέδωκε τὸν
sermonem raguel. ⁊ dixit raguel ad
λόγον τῷ ῥαγουήλ. καὶ εἶπε ῥαγουὴλ πρὸς
tobiã: manducet ⁊ bibe ⁊ hilaris
τωβίαν· φαγέτω καὶ πίνε καὶ ἱλαρὸς γί=
fiat̃. decet enim filiam meã accipere.
νου. δεῖ γὰρ τὸν ἄνδρα λαμβάνειν τὴν θυγατέρα
vũ. sed ne celes mihi veritatem. de
μου. ἀλλὰ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὴν ἀλήθειαν. ἔδω=
di filiam meam septem vi
κά τε θυγατέρα μου ἑπτὰ ἀνδράσι
ros: ⁊ quõ ingressi sunt ad
σιν, καὶ τελευτήσαντες ἐν νυκτὶ ἀπῆλθον πρὸς
eam: mortui sunt in nocte. sed
αὐτήν, ἀπεθανέτην ἕκαστος τὸ τὴν νύκτα. ἀλλὰ
tmpresentiarũ hilaris sis. ⁊ dixit tobias:
τὸν νῦν ἔχειν ἱλάρος γίνου. καὶ εἶπε τωβίας,
nõ gustabo dqm̃ hic: quousq; fletis ⁊
οὐ γεύσομαι οὐδὲν ὧδε, ἕως ἂν σήσητε καὶ
statuatis ante me. ⁊ dixit raguel: curã habe
σαθῆτε πρός με. καὶ εἶπε ῥαγουὴλ, κομίζου
eius ex nũcsecundũ tudicium. tu
αὐτὸν ἀσφαλῶς νῦν κατὰ τὴν κρίσιν. σὺ
frater eius ipsius ⁊ ipsa tui. at miserecors
ἀδελφὸς εἶ αὐτῆς καὶ αὐτὴ σου. ἀδὶ ἐλεήμων
deus ꝓsperet vobis bona. ⁊ voca
θεὸς εὐοδώσει ὑμῖν τὰ καλλίονα. καὶ ἐκάλε
uit sarrã filiam suam. ⁊ venit
σε σάῤῥαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. καὶ ἦλθε
ad patrẽ suum. ⁊ accipiens ma=
πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς· καὶ λαβὼν τῆς χεὶ

dixit anne vxori sue. Quam simillis
est inuenis iste consobrino meo. Et
cũ hec dixissent: ait. Vnde estis iuue=
nes fratres nostri? At illi dixerũt. ex
tribu neptalim sumus ex captiuita
te ninive. dixitq; illis raguel. Nostis
tobiã fratrẽ meũ? Qui dixerũt. No
uimus. Cũq; mꝛta bona loqueretur
de eo. dixit angelus ad raguelẽ. tobi
as; de quo interrogas pater illius ẽ.
& misit se raguel & cũ lachrymis o=
culꝰ tristatus est eũ & plorãs supra collũ
eius dixit. Benedictio sit tibi fili mi
qa boni & optimi viri filiꝰ es. Et an
na vxor eius & sara ipsorum filia la=
chrymate fũt. postq; aũt locuti fũt:
ꝓcepit raguel occidi arietem: & pa=
rari cõuiuiũ. Cumq; hortaretur eos
discũbere ad prãdium tobias dixit.
Hic ego hodie nõ mãducabo neq;
bibã nisi prius petitionẽ mea cõfir=
mes & promittas mihi dare sarã filiã
tuã. quo audito verbo raguel expa
uit scies qd euenerit illis septẽ viris:
qui ingressi sunt ad eã & timere cepit
ne forte & huic similiter cõtingeret
Et cũ nutaret & nõ daret petenti vi
lũ rñsum: dixit ei angelus. Noli time
re dare eã illi: q̃n huic timenti deus
debetur cõiũ. filia tua. ꝓpterea ali
us nõ potuit habere illã. Tunc dixit
raguel. Nõ dubito q̃ deus ꝓces & la
chrymas meas i cõspectu suo admi
serit. Et credo q̃n ideo fecit vos ve
nire ad me vt & ista cõiũgeretur co
gnatiõi sue fm legẽ moysi. & nunc
noli dubiũ gerere q̃ tibi eã tradã: &
apprehendens dexterã filie sue: dexte
re tobie tradidit dicens. Deus abraã
& deus isaac & deus iacob vobiscũ
sit & ipse cõiũgat vos ipleatq; benedi
ctionem suã i vobis. & accepta char
ta fecerũt cõscriptiõem cõiugii. Et
post hec epulati sũt. benedixerũtes deũ.
Vocauitq; raguel ad se anna vxorem
suã & ꝓcepit ei vt ꝓpararet alterum
cubiculũ. Et introduxit illuc sarã filiã
suã & lachrymata est. dixitq; ei. For
ti aio esto filia mea. dñs celi det tibi
gaudiũ ꝓ tedio qđ ppessa es. Ca.8

POstq̃ vero cenauerũt introdu
xerũt tobiam vt eum ad eã. Recorda
tus itaq; tobias sermonũ angeli ꝓ=
tulit de cassidili suo ptes fecoris po
suitq; eã sup carbões vivos. Tũc ra
phael angelus apprehendit demoniũ
& religauit illud i deserto supioris e
gypti. Tũc hortatus est virginem to
bias dixitq; ei. Sara exurge & depce
mur deũ hodie & eras & ẽ cras. qa
his tribus noctib⁹ deo iũgimur: ter
tia aũt nocte i nõ erimus cõiugio.
Filii quippe sctorũ sumus & nõ pos
sumus ita cõiungi sicut gentes q̃ ig
norant deũ. Surgentes aũt pariter i
stãter orãbãt ambo simul vt sanitas
daretur ei. dixitq; tobias. Dñe deus
patrũ nostrorũ bñdicãt te celi terre
mare q; & fontes & flumia & oẽs cre
ature tue q̃ in eis sunt. Tu fecisti adã
de limo terre: dedistiq; ei adiutoriũ
euã. Et nũc dñe tu scis quia nõ luxu

num eius: tradidit eam tobie vro
φὸς αὐτῆς, παρέδωκεν αὐτὴν τωβὶα γυναῖ
rem. ⁊ dixit: ecce secundũ legẽ moysi
κα. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ κατὰ τὸν νόμον μωυσέως
curã habe illi. ⁊ duc ad patrẽ
κομίζου αὐτὴν καὶ ἄπαγε πρὸς τὸν πα
tuum. ⁊ benedixit eos. ⁊ vocauit ed=
τέρα σου. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς· καὶ ἐκάλεσεν ἑδ
nam vroti suã. ⁊ accepiẽs libel
ναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ λαβὼν βιβλί
lum scripsit cõscriptionẽ ⁊ signauit.
ον ἔγραψε συγγραφὴν καὶ ἐσφράγισεν.
⁊ ceperũt mãducare. ⁊ vocauit raguel
καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν. καὶ ἐκάλεσε ῥαγουὴλ
ednã vroti suã: ⁊ dixit ei:
ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ,
soror ꝓpara alterum cubiculũ ⁊
ἀδελφὴ ἑτοίμασον τὸ ἕτερον παστοῦν καὶ
introduc eam. ⁊ fecit sicut dixit: ⁊
εἰσάγαγε αὐτὴν· καὶ ἐποίησεν ὡς εἶπε, καὶ
introduxit eam illuc ⁊ lachrymata ẽ. ⁊ fuice
εἰσήγαγεν αὐτὴν ἐκεῖ καὶ ἔκλαυσε· καὶ ἀπε
pit lachrymas filie sue
δέξατο τὰ δάκρυα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
⁊ dixit ei: forti aio esto filia. dñs
καὶ εἶπεν αὐτῇ, θάρσει τέκνον. ὁ κύριος τοῦ
celi ⁊ terre det tibi gaudiũ ꝓ
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δώῃ σοι χαρὰν ἀντὶ τῆς
tristitia tua hac. forti aio esto filia.
λύπης σου ταύτης. θάρσει θύγατερ.

Ca.8.

ΟΠσῇ vero ꝓfecerunt cenare:
Ὅτε δὲ συνετέλεσαν δεῖπνοῦντες,
introduxerũt tobiã ad eam. ille aũt va
εἰσήγαγον τωβίαν πρὸς αὐτήν. ὁ δὲ μνησ
nis recordat̃ ẽ fermonum raphaelis. ⁊ acce
θεὶς ἐμνήσθη τῶν λόγων ῥαφαὴλ· καὶ ἔλα
pit cinerem incensuum: ⁊ impo
βε τὴν τέφραν τῶν θυμιαμάτων, καὶ ἐπέ=
suit cor piscis ⁊ fecur:
θηκεν τὴν καρδίαν τοῦ ἰχθύος καὶ τὸ ἧπαρ
⁊ fecit fumigare. qũ aũt olfecit demo
καὶ ἐκάπνισεν. ὅτε δὲ ἀσφράνθη τὸ δαιμό
nũ odoꝛ: fugit in supiora
νιον τῆς ὀσμῆς, ἔφυγεν εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς
egypti: ⁊ ligauit illud angelꝰ. vt aũt
αἰγύπτου, καὶ ἔδησεν αὐτὸ ὁ ἄγγελος· ὡς δὲ
cõclusi fuerũt ambo: ascẽdit tobias
συνεκλείσθησαν ἀμφότεροι, ἀνέβη τωβίας
super lectum ⁊ dixit: surge sozo=
ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ εἶπεν, ἀνάςηθι ἀδελφὴ
⁊ orabimus vt miserẽtur nostri domi
καὶ προσευξόμεθα ἵνα ἐλεήσῃ ἡμᾶς ὁ κύρι=
nus. ⁊ cepit tobias dicere: benedictus es
ος. καὶ ἤρξατο τωβίας λέγειν, εὐλογητὸς εἶ ὁ
deus ꝓtrũ nostrorũ: ⁊ benedictum
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εὐλογητὸν τὸ
nomẽ tuũ sanctũ ⁊ gloriosum in secu
ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον εἰς τοὺς αἰῶ
cula. bñdicant te celi ⁊ om
νας. εὐλογησάτωσάν σε οἱ οὐρανοὶ καὶ πά
nes creature tue. tu fecisti adã ⁊
σαι αἱ κτίσεις σου. σὺ ἐποίησας Ἀδὰμ καὶ
dedisti ei adiutoriũ cuã firmamentũ vxo
ἔδωκας αὐτῷ βοηθὸν ἓναν σήριγμα τὴν γυ
rem eius. ex istis facti est homi
ναῖκα αὐτοῦ. ἐκ τούτων ἐγένηθη ὁ τῶν ἀνθρώ
nũ semẽ. tu dixisti nõ bonũ esse
πων σπέρμα· σὺ εἶπας οὐ καλὸν εἶναι τὸν
hoiem solũ: faciamus ei adiutoriũ
ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν ὁ
simile ei. ⁊ nũc dñe nõ ꝓpter fornica
μοιον αὐτῷ. καὶ νῦν κύριε οὐχὶ διὰ πορνεί

tionē ego accipio sororē meā hanc: ἀν ἐγὼ λαμβάνω τὴν ἀδελφήν μου ταύτην,
sed in veritate. ꝺcipe miserert mei et ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας. ἐπίσχεσον ἐλεῆσαί με καὶ
cū hac senescere. et dixit se- ταύτῃ συγκαταγηρᾶσαι. καὶ εἶπε μετ' αὐ
cū amen. et dormierunt ambo τοῦ ἀμήν. καὶ ἐκοιμήθησαν ἀμφότεροι τὴν
nocte. et surgēs raguel abiit et ef- νύκτα. καὶ ἀναστὰς ῥαγουὴλ ἐπορεύθη καὶ ὤ
fodit sepulchrū dicēs:nū et hic morietur? ρυξε τάφον λέγων, μὴ καὶ οὗτος ἀποθάνῃ;
et venit raguel in domū suā. et καὶ ἦλθε ῥαγουὴλ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. καὶ
dixit edne vxori sue: mitte εἶπεν ἑδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἀποστείλον
vnā ancillarū et videat si vuit. si τὴν μίαν τῶν παιδισκῶν καὶ ἰδέτω εἰ ζῇ. εἰ
abit nō: vt sepeliā eū. et nemo sciat. ἀπὸ μή, ἵνα θάψω αὐτὸν. καὶ μηδεὶς γνώτω.
et introiuit ancilla apertēs ia- καὶ εἰσῆλθεν ἡ παιδίσκη ἀνοίξασα τὴν θύ
nuā: et inuenit duos dormientes. ραν, καὶ εὗρε τοὺς δύο καθεύδοντας.
et egressa nunciauit eis q̄ viueret. καὶ ἐξελθοῦσα ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ζῇ.
et benedixit raguel deum dicens: καὶ εὐλόγησε ῥαγουὴλ τὸν θεὸν λέγων,
benedict⁹ es deus in oi bñdictiõe mñ εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ καθ
da et scā. et bñdicant te ἁγίᾳ. καὶ εὐλογησάτωσάν σε οἱ
sancti tui et oēs creature tue; et ἅγιοί σου καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου καὶ
oēs angeli tui et electi πάντες οἱ ἄγγελοί σου καὶ οἱ ἐκλεκτοί
tui bñdicant te in omnia σου εὐλογησάτωσάν σε εἰς πάντας τοὺς
secula. bñdictus es q̄ letificasti me. et αἰῶνας. εὐλογητὸς εἶ ὅτι εὐφρανάς με. καὶ
nō est factū mihi quēadmodū putabā:sed se οὐκ ἐγένετό μοι καθὼς ὑπενόουν, ἀλλὰ κα
cūdū magnā miaz tuā fecisti nobiscū. τὰ μὲν πολὺ ἔλεός σου ἐποίησας μεθ' ἡμῶν.
bñdictus q̄ misertus es duob⁹ vnigenitis. εὐλογητὸς ὅτι ἠλέησας δύο μονογενεῖς. ποί
fac eis ꝺne miam. ꝺpice ησον αὐτοῖς δέσποτα ἔλεος. συντέλεσον
vitā cozū in sanitate cum letitia τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ὑγείᾳ μετ' εὐφροσύνης
et misa. iussit aūt seruis re- καὶ ἐκέλευσε δὲ τοῖς οἰκέταις χῶ
plere terra sepulchrū. et fecit eis nupt sai τὸν τάφον. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς γά
as ꝺierū quattuordecim. et dixit e μον ἡμερῶν δεκατεσσάρων. καὶ εἶπεν αὐ
i raguel: antēq̄ cōplerentur di- τῷ ῥαγουήλ, πρὶν ἢ συντελεσθῆναι τὰς ἡ
es nuptiarū cū tureturādo:ne exiret ip μέρας τοῦ γάμου ἐνόρκως, μὴ ἐξελθεῖν αὐ
se vsquaq̄ impleretur quattuordecim τὸν ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ δεκατέσσαρες
ꝺies nuptiarū. et tunc accipiēs ἡμέραι τοῦ γάμου. καὶ τότε λαβόντα τὸ
medietatē substantie sue: vt iret μισυ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, πορευθῆναι
cum salute ad patrem. et reli- μεθ' ὑγείας πρὸς τὸν πατέρα. καὶ τὰ λοι
qua: q̄ moriar et vxor mea. πά, ὅταν ἀποθάνω καὶ ἡ γυνή μου. Ca. 9.

Et vocauit tobias raphaelē Καὶ ἐκάλεσε τωβίας τὸν ῥαφαὴλ
et ꝺixit ei: azaria frater accipe te- καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀζαρία ἀδελφὲ λάβε μετὰ
cum puerum et duos cameloꝰ: et va- σεαυτοῦ παῖδα καὶ δύο καμήλους, καὶ πο
de in rages medie ad gabe ρεύθητι ἐν ῥαγοῖς τῆς μηδίας παρὰ γαβα
lum et porta mihi argentum: et cum ηλ καὶ κόμισαί μοι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτὸν
adducad nuptias:q̄m turauit raguel ἄγε εἰς τὸν γάμον, διότι ὁμώμοκε ῥαγουὴλ
nō exiturū me. et pater meus nūerat μὴ ἐξελθεῖν με. καὶ ὁ πατήρ μου ἀριθμεῖ
ꝺies. et si tardauero multum: τὰς ἡμέρας. καὶ ἐὰν χρονίσω μεγάλως,
tristabitur valde. et abiit raphael: λυπηθήσεται λίαν. καὶ ἐπορεύθη ῥαφαήλ,
et manſit apud gabelum. et ꝺedit καὶ ηὐλίσθη παρὰ γαβαήλῳ. καὶ ἔδωκεν
ei chirographū. ille aūt obtulit αὐτῷ τὸ χειρόγραφον. ὁ δὲ προσήνεγκε τὰ
theculas in figillis et ꝺedit e- θυλάκια ἐν τοῖς σφραγῖσι καὶ ἔδωκεν αὐ
i. et mane surrexerūt ill⁹:et venerūt ad τῷ. καὶ ὤρισαν κοινῶς, καὶ ἦλθον εἰς τὸν
nuptias. et benedixit tobias vxo γάμον. καὶ εὐλόγησε τωβίας τὴν γυναῖ
rem suam. κα αὐτοῦ.

Ca. 10.

Et pater eius tobias cōputa- Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ τωβὶτ ἐλογίζε
bat vnūquēq̄ ꝺiē. et vt impleti sunt το ἑκάστης ἡμέρας. καὶ ὡς ἐπληρώθησαν
ꝺies. vic: et nō venitebāt: αἱ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ δὺο ἤρχοντο,
ꝺixit tobias. numqd confusi sunt nun εἶπε τωβὶτ, μήποτε κατῃσχύνθη μήπο
qd mortuus ē gabel⁹: et nemo ei τε ἀπέθανε γαβαήλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῷ δί
ꝺat pecuniā: et tristabatur valde. ꝺixit δωσι τὸ ἀργύριον; καὶ ἐλυπεῖτο λίαν. εἶπε
aūt ei vxor: periit puer: δὲ αὐτῷ ἡ γυνή, ἀπόλλυται ὁ παιδίον,
q̄m mortuus est. et cepit flere cum. et ὅτι κεχρόνικε. καὶ ἤρξατο κλαίειν αὐτὸν καὶ
ꝺixit: nō cure ēst mihi fili q̄m ꝺimisi te εἶπεν, οὐ μέλει μοι, τέκνον ὅτι ἀφῆκά σε
lumē oculoꝝ meoꝝ. et tobias ꝺi τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου. καὶ τωβὶτ λέ
cit ei: tace ne verbū hēas. sanus es. et γει αὐτῷ, σίγα μὴ λόγον ἔχε. ὑγιαίνεις. καὶ
ꝺixit ei: tace ne seducas me. pertit λέγει αὐτῷ, σίγα μὴ πλάνα με. ἀπώλετο
puer meꝰ. et ibat cotidie ὁ παιδίον μου. καὶ ἐπορεύετο καθ' ἡμέραν
in viam extra:qua ꝺpceꝰ sunt. ꝺpica aūt ἐν ὁδὸν ἔξω, ὁδὸς ἀπήλθον. ἡμέρας δὲ
ꝺies nō inducebat:at noctes oēs nō ecꝫ ἄγρον οὐκ ἤδιε, πάσ δὲ νύκτας ὅλας οὐ δε
sabat flere tobias filiū suum: λίμπανε θρηνοῦσα τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτῆς,
quousq̄ cōpleti sunt quattuordecim ꝺi ἕως οὗ ἐτελεσθησαν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέ
es nuptiarū q̄as iurauit raguel facere ραι τοῦ γάμου ἃς ὤμοσε ῥαγουὴλ ποιῆσαι
ei. ibi. ꝺixit aūt tobias raguelī: ꝺi αὐτῷ ἐκεῖ. εἶπε δὲ τωβίας τῷ ῥαγουὴλ, ἔξα
mitte me.q̄m pater meus τ mater ποστειλόν με, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ
meā nō sperāt videre me. ꝺixit mea ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με. εἶπε
mou ꝺuketi ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με. εἶπε
aūt ei socer eius: mane: apud me: δὲ αὐτῷ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, μεῖνον παρ' ἐμοί,

et ꝺixit ei: azaria frater accipe te- καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀζαρία ἀδελφὲ λάβε μετὰ
cum puerum et duos cameloꝰ: et va- σεαυτοῦ παῖδα καὶ δύο καμήλους, καὶ πο
de in rages medie ad gabe ρεύθητι ἐν ῥαγοῖς τῆς μηδίας παρὰ γαβα
lum et porta mihi argentum: et cum ηλ καὶ κόμισαί μοι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτὸν
adducad nuptias:q̄m turauit raguel ἄγε εἰς τὸν γάμον, διότι ὁμώμοκε ῥαγουὴλ
nō exiturū me. et pater meus nūerat μὴ ἐξελθεῖν με. καὶ ὁ πατήρ μου ἀριθμεῖ
ꝺies. et si tardauero multum: τὰς ἡμέρας. καὶ ἐὰν χρονίσω μεγάλως,
tristabitur valde. et abiit. raphael: λυπηθήσεται λίαν. καὶ ἀπῆλθον. ἡμέρας δὲ
ꝺuxit ad gabelū. et ꝺedit ei chi- πανεὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν μισθωτήν.
rographū suū. et recipies ab eo καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χειρόγραφον. ὁ δὲ προσήνεγκε τὰ
pecuniam et roges eū venire ad nu θυλάκια ἐν τοῖς σφραγῖσι καὶ ἔδωκεν αὐ
ptias meas. scis.n.ipe q̄m nūerat pr̄ τῷ. καὶ ὤρισαν κοινῶς, καὶ ἦλθον εἰς τὸν
meus ꝺies et q̄ tardauero vna ꝺie γάμον. καὶ εὐλόγησε τωβίας τὴν γυναῖ
plus cōtristatur aia eius. Et certe ví κα αὐτοῦ.

des quō adiurauit me raguel:cuius Ca. 10.
adiuramentū spnere nō possū. Tūc
raphael assūmēs q̄ttuor ex seruis ra Ὅτε pater eius tobias cōputa- Καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ τωβὶτ ἐλογίζε
guelis et duos camelos in rages ciui bat vnūquēq̄ ꝺiē. et vt impleti sunt το ἑκάστης ἡμέρας. καὶ ὡς ἐπληρώθησαν
tatē medorū prexit:et iuensens ga ζετο ἑκάστης ἡμέρας. καὶ ὡς ἐπληρώθησαν
belū dedit ei chirographū suū: et re ꝺies. vic: et nō venitebāt: αἱ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ δὺο ἤρχοντο,
cepit oēs pecuniā. Indicauitq̄ ei de ἀ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ δὺο ἤρχοντο,
tobia fillo tobie oia q̄ gesta sunt:fe ꝺirit tobias. numqd confusi sunt nun εἶπε τωβὶτ, μήποτε κατῃσχύνθη μήπο
citq̄ eū secū venire ad nuptias. Cū ꝺd mortuus ē gabel⁹: et nemo ei τε ἀπέθανε γαβαήλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῷ δί
q̄ ingressus esset domū raguelis:in δωσι τὸ ἀργύριον; καὶ ἐλυπεῖτο λίαν. εἶπε
uenit tobiā discūbentem:et exilies δὲ τωβὶτ τῷ ῥαγουὴλ, ἔξα
osculati sunt seinicez. Et fleuit gabe ποστειλόν με, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ
lus: bñdixitq̄ deū et ꝺixit. Bñdicat μου δυκέτι ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με. εἶπε
te deus ifrl:quia filius es optimi virī & δὲ αὐτῷ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, μεῖνον παρ' ἐμοί,

τ ego mittā ad patrē tuū: τ καγὼ ἀποστελῶ πρὸς τὸν πατέρα σου, καὶ
manifestabūt ei oculoꝝ te. τ tobias ἀνοίξουσιν αὐτῷ τὰ κατὰ σέ. καὶ τωβίας
ꝺixit: non: sed mitte me ad εἶπεν, οὐχί, ἀλλ' ἐξαπόστειλόν με πρὸς τὸν
patrem meū: surgens aūt raguel ꝺedit πατέρα μου, ἀναστὰς δὲ ῥαγουὴλ ἔδωκεν
ei farrā vxori sue. τ αὐτῷ σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ
ꝺimidiū bonorum: corpora τ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων, σώματα καὶ
iumenta τ argentū. τ bñdicens eos, κτήνη καὶ ἀργύριον. καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς
mitsit ꝺicēs:pspereī vos deus fi ἐξαπέστειλε λέγων, εὐοδωθείητε τέκνα τὰ
li ꝺeus cel. antēq̄ ego moriar. νι τὸ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ πρὸ τοῦ με ἀποθανεῖν
τ ꝺixit filie sue: honora socē. καὶ εἶπε τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, τίμα τοὺς πενθε
ros tuos. ipsi nūc pentoꝝ tui sunt. vti ρούς σου. αὐτοὶ νῦν γονεῖς σου εἰσίν. ἀκ
nā ju ipā tuā famā bonā. τ oculare⁹ est ούσατέ μου ἀκοὴν καλήν. καὶ ἐφίλησεν
cam. τ cēsa ꝺixit ad tobiā: fra αὐτήν. καὶ ἔδωκε εἶπε πρὸς τωβίαν, ἀδελ
ter ꝺilecte. reddatur tē ꝺūs φὲ λογεπτὲ ἀποκατασήσαι σε ὁ κύριος
celi: τ ꝺet mihi videre tuos filios e πρὸ προσώπου μου, καὶ δώη μοι ἰδεῖν σου παῖδια ἐκ
filia mea: vt letificet me.q̄m ego ex θυγατρός μου, ἵνα εὐφρανθῶ ἐφ' ὅλῃ
ꝺūo. τ ecce trado tibi τῷ κυρίου. καὶ ἰδοὺ παρατίθεμαί σοι
filiā meā in ꝺepositum, τ τὴν θυγατέρα μου ἐν παρακαταθήκῃ. καὶ
ne triſtitiā iferas ei.post hec pficisce μὴ λυπήσῃς αὐτήν. μετὰ ταῦτα ἐπορεύε
batur τ tobias bñdicēs ꝺeum.τ pspera το καὶ τωβίας εὐλογῶν τὸν θεὸν. καὶ εὐο
fecit viam eius. τ bñdicebat ra δωσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ κατηυλόγει ῥα
guelē τ ednam vxorē eius. γουὴλ καὶ ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Ιτ

Et profect⁹ ē quousq̄ appropinq̄ret ip Καὶ ἐπορεύθη μέχρις οὗ ἐγγίσῃ εἰς
si in nīniuē.τ ꝺixit raphael ad το νινευί. καὶ εἶπε ῥαφαὴλ πρὸς τω
biam:cognoscis frater quō relictū βίαν, γινώσκεις ἀδελφὲ πῶς ἀφήκας τὸν
patrē tuū: precurramus. ante πατέρα σου. προδράμωμεν ἔμπροσθεν τῆς
vxorem tuam τ ꝑparemus ꝺomū. γυναικός σου καὶ ἑτοιμάσωμεν τὴν οἰκίαν.
accipe in manū fel pi- λάβε δὲ πάσ χειρὶ τὴν χολὴν σοῦ ἰχθύ
scis. τ abiecit. τ tuit canis ος. καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ συνῆλθεν ὁ κύων
post ipsos. τ anna sedebat circūspi ὀπίσω αὐτῶν. καὶ ἄνεμος ἐκάθητο περιβλε
ciens filiū suum in via: πόμενος τὸν παῖδα αὐτῆς εἰς τὴν ὁδόν,
τ precognouit eum venientē. τ ꝺixit τ precognouit eum venientē. τ ꝺixit
patri suo: ecce filius tuus ve καὶ προσενόησεν αὐτὸν ἐρχόμενον. καὶ εἶπε
nit: τ ipō q̄ fuit cū illo. τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἰδοὺ ὁ υἱός σου ἔρχε
ꝺui, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ πορευθεὶς μετ' αὐτ.
τ raphael ꝺixit: scio ego tobia καὶ ῥαφαὴλ εἶπεν, ἐπίσταμαι ἐγὼ τωβία
q̄ aperiet oculos pater tuus. ὅτι ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ πατήρ σου.

tuā & sup pentes vīos:& videatis fili os vīos: & filios filiorū vīorū vsq̄ri tiā & q̄rtā gñationē et sit semē vīm bñdictū a deo isrl: q regnat i scla se culorū. Cūq̄ ōes dixissēt amē:accef serūt ad cōuiuiū. Sz cū tumore dñi nu ptiarū cōuiuiū exercebant. Ca.10.

QVm vero moras faceret tobias cā nuptiarū: follicit⁹ erat pr̄ eius tobias dicēs. Putas q̄re moratur fili us meus:aut q̄re detent⁹ ē ibi. putas ne gabelus mortu⁹ est & nemo red dat illi pecuniā? cepit ā cōtristari ni mis ip̄e & anna vxor eius cū eo & ce perūt ambo fil' flere:dō q̄ die statuto mine reuerteretur filius eorū ad e os. Flebat igitur mr̄ eius. irremedia bilibus lachrymis atq̄ dicebat.heu me fili mi vt qd te misimus pegrina r: lumē oculorū nr̄orū: baculū sene ctutis nr̄e: solatiū vite nr̄e: spem po steritatis nostre:oīa fil'a in te vno hā tes te nō debuimus dimittere a no bis. Cui dicebat tobias. Tace & noli turbari:sanus ē filius nr̄: satis fidelis ē vir ille cū quo misimus eū. Illa āt nullo mō cōsolari poterat:sed cotidie exiliens circūspiciebat et circuibat vias oēs p q̄s spes remeandi videba tur vt peul videret eū: si fieri posset venientē. At uero raguel dicebat ad generū suū. Mane hic et ego mittā nunciū salutis de te ad tobiā patrez tuū. Cui tobias ait. Ego noui q̄a pat meus et mr̄ mea mō dies cōputāt et cruciatur spūs eorū i ipis. Cūq̄ ver bis multis rogaret raguel tobiā et il le eū nulla ratiōe vellet audire:tradi dit ei sarā et dimidiā ptē ois substan tie sue i pueris i puellis i pecudibus i camelis et in vaccis:et pecunia mul ta:et salutē atq̄ gaudentē dimisit eū a se:dicēs. Angelus dñi sctūs sit i iti nere vīo:pducatq̄ vos i columes et inueniatis oīa recte circa pētes vīos et vīdeāt oculi mei filios vīos priusq̄ moriar. Et apphendētes parētes filiā suā: osculati sunt eā: et dimisēr ūt: monētes eā honorare socros:di ligere maritū:regere familiā:guber nare domū:et seipsam irreprehensi bilem exhibere. Cap.11.

QVnq̄ reuerteretur puell̄ ad charrā q̄ est in medio itīnere cō tra niniuē.xi.die. Dixitq̄ angel⁹. To bia fr̄ scis quēadmodū reliquisti pa trē tuū. si placet itaq̄ tibi pcedam⁹: et lento gradu īsequātur iter nr̄z fa milie sit cū cōiuge tua et cū ālibus Cūq̄ hoc placuisset vt īret:dixit ra phael ad tobiā. Tolle tēcū ex felle pi scis;erit.n. necessariū. tulit itaq̄ tobi as ex felle illo et abiecit. Anna āt sede bat secus viā cotidie i suprcilio mōtis vīi respicere poīat de lōgiquo. Et dū ex eodē loco specularetur aduentū eius vidit a longe: et ilico cognouit uenientē filiū suū currensq̄ nūciauit uiro suo dicēs. Ecce uenit filius tuus. Dixitq̄ raphael ad tobiā. At ubi in troieris domū tuā:statim adora dñm deū tuū: et gratias agens ei:accede

tu igitur linī fel in ocu σὺ οὖν ἔγχρισον τὸν χολὴν εἰς τοὺς ὀφ
los - etus. τ cōpunctus veteret τ θαλμούς αὐτοῦ. καὶ ὑγιὴς διατριβέτω καὶ
abiciet albugines: τ videbit te. ἀποβαλεῖ τὰ λευκώματα, καὶ ὄψεται σε.
τ currens anna ceciꝺit super τ δραμοῦσα ἄννα ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν
collum filii sui. τ ꝺixit ei: τράχηλον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
vidi te fili: ꝺbinc mori- ἰδόν σε τέκνον ἀπὸ τοῦ νῦν ἀποθανοῦ
ar: τ fleuerunt ambo. τ tobias μαι: τ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. καὶ τωβὶτ
ceruit ad tanuā τ offendit. ἔπταισεν πρὸς τὴν θύραν καὶ προσέκοπτεν.
at filius eius cucurrit ad eum: τ app ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ἔδραμεν αὐτῷ, καὶ ἐπέλα
hēdit patrē suum: τ sparsit βεν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ πρασέ τασσε
fel sup oculos pa τὸν χολὴν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πα
tris sui. ꝺicēs:cōfide pater. vi τρὸς αὐτοῦ λέγων, θάρσει ὦ πάτερ. ὡς
aūt cōpuncti sunt: aīpuit oc- ἂν συνεδήχθησαν, ἤρξατο τοὺς ὀφθαλ
los suos. τ decorticate sunt ab μοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐλεπίδωσαν ἀπὸ τῶν κάν
his oculoꝝ ei⁹ albugines τ vidit filiū θων αὐτοῦ τὰ λευκώματα. καὶ ἰδὼν υἱὸν
suum ceciꝺit sup collum eius αὐτοῦ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆ
τ fleuit. τ ꝺixit: bñdictus deus τ κλαυσε. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ὁ ἀγαγέ σε
ad nos: τ pater tuus τ mater ad nos: τ pater tuus τ mater
tua. τ facti⁹ est gaudiū oibus his q̄ in niniue πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ
sou. καὶ ἐγένετο χαρὰ πᾶσι τοῖς ἐν νινευί tua. τ factum est gaudium omnibus his qui in ninive
fratribus suis. τ venit achiacha- ἀδελφοῖς αὐτοῦ. καὶ παρεγένετο ἀχιάχα
rus τ nabas cōsobrinus eius. τ ρος καὶ νασβᾶς ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ. καὶ

facte sunt nuptie tobie cum letitia
ἤχθη γάμος τωβία μετ' εὐφροσύνης
per dies septẽ.
ἡμέρας ἑπτά. Ca.12.

ET vocauit tobias tobiam
Καὶ ἐκάλεσε τωβὶτ τωβίαν τὸν
filium suum & dixit ei: vide ti
υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἴδε τέ-
li vt pea mercedẽ hoi qui
κνα δώσεις μισθὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
venit tecum. & addere et
συνελθόντι σοι. καὶ προσθεῖναι αὐτῷ
ops.& dixit ei tobias: pater
ὀψ.& εἶπεν αὐτῷ τωβίας, πάτερ
nõ ledor dans ei dimidiũ
οὐ βλαπτόμαι δίδους αὐτῷ τὸ ἥμισυ
corũ q attulit: qñ me adduxit tibi sanos:
ὧν ἐνήνοχε, ὅτι με ὑγιαίνοντά σοι ἤγαγε,
& vxorẽ meã curauit: & &
καὶ τὴν γυναῖκά μου ἐθεράπευσε. καὶ
argentum mei attulit: & te sil
τὸ ἀργύριόν μου ἤνεγκε, καὶ σὲ ὁμοίως
curauit. & dixit senex:
ἐθεράπευσε. καὶ εἶπεν ὁ πρεσβύτης,
tutle fit ei. & vocauit ange
δικαιοῦται αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄγγε
lum & dixit ei: accipe dimidiũ
λον καὶ εἶπεν αὐτῷ, λάβε τὸ ἥμισυ
oim quecumq; & abdue fal
πάντων ὧν ἐνήνοχας καὶ ὑγίαινε υἱέ
uus. tunc vocãto ambos occul
μου. τότε καλέσας τοὺς δύο κρυ
te: dixit eis: benedicite deus
πτῶς, εἶπεν αὐτοῖς, εὐλογεῖτε τὸν θεὸν
& ipi cõfitemini: & magnificẽ
καὶ αὐτὸ ἐξομολογεῖσθε, καὶ μεγαλω
tũ date ei. & cõfitemini
σύνην δίδοτε αὐτῷ. καὶ ἐξομολογεῖσθε
coã oibus, & vnãibus pro tis q
ἐνώπιον πάντων τῶν ζώντων πᾶσι ὧν
fecit vobiscũ. bonũ confitere
ἐποίησε μεθ' ὑμῶν. ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖν
deum & exaltare nomẽ eius:
τὸν θεὸν καὶ ὑψοῦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
ferm ones dei honorifice ostẽ
τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ ἐντίμως ὑπο-
dẽtes. & ne cunctemini confi
δεικνύοντες. καὶ μὴ ὀκνεῖτε ἐξομολογεῖ
teri ei. mysteriũ. n. regis bo
σθαι αὐτῷ. μυστήριον γὰρ βασιλέως κα
num abscõdere: at opera dei re
λὸν κρύπτειν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνα-
uelare honorifice. bonũ facite &
καλύπτειν ἐνδόξως. ἀγαθὸν ποιεῖτε καὶ
malum nõ inueniet vos. bonus es
κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς. ἀγαθόν σε
to cum ieiunio & elemosyna
ὄντο μετὰ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης
& iustitia: & plus multum cum iniustitia.
& δικαιοσύνης, ἢ τὸ πολὺ μετ' ἀδικίας.
bonum facere elemosynam: & thesauri
καλὸν ποιῆσαι ἐλεημοσύνην, ἢ θησαυρί
zare auru: elemosyna em a mor
ζειν χρυσίον. ἐλεημοσύνη γάρ ἐκ θανά-
te liberat. & ipsa emundat om
του ῥύεται. καὶ αὕτη ἀποκαθαίρει πᾶ-
ne pcũ. facientes elemosy
σαν ἁμαρτίαν. οἱ ποιοῦντες ἐλεημοσύ-
nas & iustitias replebuntur vita.
νας καὶ δικαιοσύνας πλησθήσονται ζωῆς.

ad pẽm tuu: & osculare eũ. Statimq; ilini
sup oculos eius ex felle isto piscis: qđ por
tas tecũ. Sclas. n. qñ mox aperiẽtur oculi
eius: & videbit pẽ tuus lumẽ celi: & i aspec
ctu tuo gaudebit. Tũc pcurrit cãis q̃ tũ
fuerat in via & q̃si nũcius aduenies blãdi
mento sue caude gaudebat. Et exurgens
cecus pẽ cepit offendẽs pedibus currere
& data manu pueri: occurrit i obuiã filio
suo. Et suscipiẽs osculat? est eu; cũ vxore
sua & cepert flere p̃ gaudio. Cũq; adoras-
sent deũ & gras egissent: cõsedert. Tũc su
mẽs tobias de felle pisc̃s liniuit oculos pr̃i
suo: et sustinuit q̃si dimidiã fere horã: & ce
pit albugo ex oculis ei? q̃si mẽbrana ouĩ e
gredi. quã apphẽdẽs tobias traxit ab ocu
lis eius: statimq; visus recepit. Et glificabit
deũ ipse vid; & vxor e?: & oẽs qui sciebãt
eũ. dicebatq; tobias. bñdico te dñe deus isr
quia tu castigasti me & tu saluasti me. et ec
ce ego video tobiã filiũ meũ. Ingressa est
etiã posth. vii. dies sara vxor filii eius: et oĩs
familia et pecora sana et cameli et pecũia
multa vxoris ꝫ et illa pecũia quã recepat
a gabelo: et narrauit pentibus oia bñficia
dei q̃ fecisꝫ circa eũ p hoiem q eũ duxerat.
Venerũtq; achior & nabath cõsobrini to
bie: gaudentes ad tobiã et cõgratulãtes ei
de oĩbus bonis q̃ circa illũ oñderat deus.
Et per septem dies epulantes oñs cũ gau
dio magno gauisi sunt. Ca.12.

TUnc vocauit adse tobias filiũ suũ di-
Χit;q; ei. Quid possum⁹ dare viro isti
fctõ q̃ venit tecũ? Rñdens tobias dixit pr̃i
suo. Pr̃ quã mercedẽ; dabim? ei: aut q̃d di
gnũ potit esse bñficiis eius? me duxit et re
duxit sanũ: pecuniã a gabelo ipe recepit:
vxorẽ; ipe me hre fecit: et demoniũ ab ea
ipe cõpescuit: gaudiũ pentib? eius fecit:
me ipm a denoratõie piscis eripuit: te quo
q; videre fecit lumen celi: et bonis oĩb? p
eũ repleti sum?. Quid illi adhuc pr̃i m?
dignũ dare! Sed peto te pẽ mi: vt roges eũ
si forte dignabitur medicinatẽ de oĩb? q̃ al
ata sunt sibi assumere. Et vocãtes eũ pr̃.
et filius: tulerũt eũ in ptẽ et rogare cepert
vt dignaretur dimidiã ptẽ oĩs q̃ attulerãt
accepta hre. Tũc dixit eis occulte. Bñdici-
te deũ celi et corã oĩbus viuẽtibus cõfite-
miniei: q̃a fecit vobiscũ mĩa; suã. Etem sa
cẽm regis abscõdere bonũ est: opa ãt dei
revelare et cõfiteri honorificũ est. Bona ẽ
ofo cũ ieiunio & elemosyna: magisq; the
sauros auri recõdẽ. qm̃ elemosyna a mor
te liberat: et ipa ẽ q̃ purgat petã & facit in
uenire vitã eĩnã. Qui ãt faciũt petũ & iniq̃
tatẽ hostes sũt aie sue. Manifesto ergo vo
bis veritatẽ & nõ abscõdã a vobis occultũ
si monẽ. Qñ orabas cũ lachrymis & sepe-
liebas mortuos & derelinq̃bas prãdiũ tu-
um: & mortuas abscõdebas p diẽ i domo
tua & nocte sepeliebas eos: ego obtuli o-
rationẽ tuã dño. et q̃a accept? eras deo: ne
cesse fuit ut tentatio ꝑbaret te. Et nũc mi-
sit me dñs vt curarẽ te: & sarã uxorẽ filii tui
a demonio liberarem. Ego. n. sum raphael
angelus unus ex septẽ; q̃ astamus ante dñm
Cũq; hec audissent turbati sũt & tremen-
tes cecidert sup ram i faciem suã. Dixitq;
eis angel?. Pax uobis: nolite timere. Etem
cũ essem uobiscũ p uolũtatẽ dei crã: ipsum

at peccantes hostes sunt
οἱ δὲ ἁμαρτάνοντες πολέμιοί εἰσι τῆς
fue vite. non abscondã a vobis orõe
ἑαυτῶν ζωῆς. δυμὴ κρύψω ἀφ' ὑμῶν πᾶν
verbũ. vtri ãt mysteriũ regis abscõ
ῥῆμα. εὔρηκα δὲ μυστήριον βασιλέως κρυ
dere bonum: at opera dei revela
ψαι καλόν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνακα-
re honorificũ. & nunc qñ orasti
λυπτεῖν ἔνδοξον. καὶ νῦν ὅτε προσηύξω
tu & nurus tua sarra: ego in
σὺ καὶ ἡ νύμφη σου σάρρα, ἐγὼ προσή-
duri memoriã orationis ve
γαγον τὸ μνημόσυνον τῆς προσευχῆς ὑ-
stre coram sancto. & qñ sepelichas
μῶν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου· καὶ ὅτε ἔθαπτες
mortuos: fili aderam
τοὺς νεκρούς, ὡσαύτως συνεπῆν ἡμην
tibi. & qñ nõ cũctatus fuisti surgere &
σοι· καὶ ὅτε οὐκ ὤκνησας ἀναστῆναι καὶ
relinquere prandiũ tuũ & vt abi
καταλιπεῖν τὸ ἄριστόν σου καὶ ὅπως ἀπέλ-
eas cooperuro mortuũ: nõ timuisti
θῃς συνεσκέπασα τὸν νεκρόν· οὐ ἐφοβήθης
me bñfactenꝰ. sed iecum. etã. &
με ἀγαθοποιῶν· ἀλλὰ σὺν σοὶ ἤμην· καὶ
nunc misit me deus adsanandũ te
νῦν ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ἰάσασθαί σε
& nurum tuã sarram. ego sum
καὶ τὴν νύμφην σου σάρραν. ἐγώ εἰμι
raphael vnus de septẽ angelis
ῥαφαὴλ εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν
stiũ q̃ offerunt oratio
ἁγίων οἱ προσαναφέρουσι τὰς προ-
nes & ambulant an
σευχὰς τῶν ἁγίων, καὶ ἐκπορεύονται ἐνώπι-
te maiestatẽ sci. & turbatꝰ
ον τῆς δόξης τοῦ ἁγίου· καὶ ἐταράχθη
sunt duo: & ceciderũt in faciem
σαν. οἱ δύο, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον
quia timuerunt. & dixit eis: ne
ὅτι ἐφοβήθησαν· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ
timeatis: q̃a pax vobis erit. at
φοβεῖσθε, ὅτι εἰρήνη ὑμῖν ἔσαι. τὸν δὲ
deum benedicite: q̃a non mea gratia:
θεὸν εὐλογεῖτε, ὅτι οὐ τῇ ἐμῇ μου χάρι
sed voluntate dei nostri ve
τι, ἀλλὰ τῷ θελήσει τοῦ θεοῦ ἡμῶν πά-
ut. qñ bñdicte eũ in ptẽ
ντα. ὅτε εὐλογεῖτε αὐτὸν ἐν πε-
& in oĩa
ρίοις τῆς δυνάμεως. καὶ ὑμνοῦσα τὸν
regem seculoꝝ. ego in terra
βασιλέα τῶν αἰώνων· ἐγὼ ἐν τῇ γῇ τῆς
captiuitatis mee cõtitor
αἰχμαλωσίας μου ἐξομολογοῦμαι αὐ-
li: & oñdo fortitudinẽ & ma
τῷ, καὶ δείκνυμι τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν με-
gnificentiã eius genti peccatrici. &
γαλωσύνην αὐτοῦ ἔθνει ἁμαρτωλῷ· τίς
cognoscat si volet vos. & faciet
γινώσκει εἰ θελήσει ὑμᾶς, καὶ ποιήσει
miam vobis: & cũ misericordia: &
ἐλεημοσύνην ὑμῖν· τὸν θεόν μου ὑμνῶ, καὶ
aia mea regem celi:
ἡ ψυχή μου τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ,
& exaltabit magnificentiã e
καὶ ἀναλαλάσει τὴν μεγαλωσύνην αὐ
tus. dicant oẽs & cõfitean
τοῦ· λεγέτωσαν πάντες καὶ ἐξομολογεί
tur ei in iusticia. hierl; ciui
ὄτωσαν αὐτῷ ἐν δικαιοσύνῃ. ἰλαλὰμ πό
tas sancta flagellabit te in opibus
λις ἁγία μαστιγώσει σε ἐπὶ τοῖς ἔργα τῶν

in exultatione: & dixit: benedictus
εἰς ἀγαλλίασιν, καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ
deus vite in secula & re
θεὸς ὁ ζῶν εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἡ βασι-
gnum eius: qa ipse flagellat & mi
λεία αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς μαστιγοῖ καὶ ἐ-
serebit: deducit ad iferos & reducit. &
λεεῖ, κατάγει εἰς ᾅδην καὶ ἀνάγει· καὶ
nõ est q̃ effugiat manum e
οὐκ ἔστιν ὃς ἐκφεύξεται τὴν χεῖρα αὐ
ius. cõfitemini ei filii israel
τοῦ. ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
& in conspectu gentiũ: qñ ipse dispersit
καὶ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὅτι αὐτὸς διεσπεί-
vos inter eos. ibi osdite
σε ὑμᾶς ἐν αὐτοῖς. ἐκεῖ ὑποδείξατε
magnitudinẽ eius. & exaltate e
τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ· καὶ ὑψοῦτε αὐ
um in cõspectu oĩs viuẽtiũ: qñ ip
τὸν ἐνώπιον παντὸς ζῶντος, καθότι αὐ
se dñs noster. & deus ipse pa
τὸς κύριος ἡμῶν· καὶ ὁ θεὸς αὐτὸς πα
ter noster in oĩa secula. &
τὴρ ἡμῶν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· καὶ
hec flagellabit nos in iniq̃tatib⁹ no
μαστιγώσει ἡμᾶς ἐν ταῖς ἀδικίαις ἡ-
stris: & iterũ miserebit. & cõgregabit
μῶν· καὶ πάλιν ἐλεήσει· καὶ συνάξει
nos ex oĩbus gẽtibus: vbi dissi
ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, οὗ διεσπάρη
sit nos inter eas. si cõuerti fuerint
μεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς. ἐὰν ἐπιστρέψητε
ad eum in toto corde vestro & in
πρὸς αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ ἐν
tota aia vestra: vt faciatis ante
ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ποιῆσαι ἐνώπιον
eum veritatem: tunc cõuertetur ad
αὐτὸ ἀλήθειαν, τότε ἐπιστρέψει πρὸς ὑ-
vos. & nõ abscõdet facẽ suam
μᾶς. καὶ οὐ μὴ κρύψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
a vobis: & videbitis q̃ faciet vobi
ἀφ' ὑμῶν, καὶ θεάσεσθε ἃ ποιήσει μεθ' ὑ-
scum. & confitemini ei in toto
μῶν. καὶ ἐξομολογήσασθε αὐτῷ ἐν ὅλῳ
ore vestro. & bñdicite do
τῷ στόματι ὑμῶν. καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύ
minũ iustũ. & exaltate
ριον τῆς δυνάμεως. καὶ ὑψώσατε τὸν
regem seculoꝝ. ego in terra
βασιλέα τῶν αἰώνων· ἐγὼ ἐν τῇ γῇ τῆς
captiuitatis mee cõtiteor il
αἰχμαλωσίας μου ἐξομολογοῦμαι αὐ-
li: & oñdo fortitudinẽ & ma
τῷ, καὶ δείκνυμι τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν με-
gnificentiã eius genti peccatrici. &
γαλωσύνην αὐτοῦ ἔθνει ἁμαρτωλῷ· τίς
cognoscat si volet vos. & faciet
γινώσκει εἰ θελήσει ὑμᾶς, καὶ ποιήσει
miam vobis: cũ misericordia: &
ἐλεημοσύνην ὑμῖν· τὸν θεόν μου ὑμνῶ, καὶ
aia mea regem celi:
ἡ ψυχή μου τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ,
& exaltabit magnificentiã e
καὶ ἀναλαλάσεται τὴν μεγαλωσύνην αὐ
tus. dicant oẽs & cõfitean
τοῦ· λεγέτωσαν πάντες καὶ ἐξομολογεί
tur ei in iusticia. hierl; ciui
ὄτωσαν αὐτῷ ἐν δικαιοσύνῃ. ἰλαλὰμ πό
tas sancta flagellabit te in opibus
λις ἁγία μαστιγώσει σε ἐπὶ τοῖς ἔργα τῶν

benedicite & cantate illi: videbar quidem
vobiscum manducare & bibere. sed ego ci
bo inuisibili & potu q̃ab hoi bus videri nõ
potest: vtor. Tempus est ergo vt reuertar
ad eum qui me misit. vos autem benedici
te deum: & narrate omnia mirabilia eius.
Et cum hec dixisset: ab aspectu eorum ab
latus est: & ultra eum videre non potue
runt. Tunc prostrati per horas ẽq̃es in fa
ciem: benedixerunt deum. Et exurgẽtes
narrauerunt oĩa mirabilia eius. Ca.13.

HPeriens autẽ; tobias senior os suum
benedixit dominũ. & dixit. Magnus
es dñe in eternum. & in omnia fecula re-
gnũ tuum: qm̃ tu flagellas & saluas: dedu
cis ad inferos & reducis: & non est qui ef-
fugiat manum tuam. Confitemini domi-
no filii israel: & in conspectu gentium lau
date eum. quoniã ideo dispersit vos inter
gentes que ignorant eum: vt vos enarre-
tis mirabilia eius & faciatis scire eos: quia
non est alius deus omnipotens preter eũ.
Ipse castigauit nos ꝓpter iniquitates no
stras: & ipse saluabit nos ꝓpter misericor
diam suam. Aspicite ergo que fecit nobi
scum: & cum timore & tremore cõfitemi
ni illi: regemq; seculorum exaltate in ope
ribus vestris. Ego autem in terra captiui
tatis mee confitebor illi: quoniã ostendit
maiestatem suam in gentem peccatricem.
Conuerti minĩ tamq; peccatores: & facite
iustitiam coram domino credentes q̃ fa
ciat vobiscum misericordiam suam. Ego
autem & anima mea in eo letabimur. Be-
nedicite domino omnes electi eius: agite
dies letic̃e & confitemini illi. Hierusalem
ciuitas dei castigauit te dominus in operi
bus manuum tuarum. Confitere domino
in bonis tuis & benedic deum seculorum
vt reedificet in te tabernaculum suum & re
uocet ad te omnes captiuos & gaudeas in
omnia secula seculorum. Luce splendida
fulgebis & oñes fines terre adorabũt te.
Nationes ex lõginquo ad te venient: &
munera deferentes adorabunt in te domi
num & terram tuam in sanctificatiõe ha
bebunt. Nomẽ enim magnũ inuocabũt
in te. Maledicti erũt qui cõtempserint te:
& condemnati erunt oẽs qui blasphema-
uerint te: benedictiq; erunt qui edificaue-
rint te. Tu autẽ letaberis in filiis tuis: quo
niam omnes benedicentur & congrega
buntur ad dñm. Beati omnes qui diligũt
te: & qui gaudent super pace tua. Anima
mea benedic dominum qm̃ liberauit hie
rusalem ciuitatem suam a cunctis tribula
tionibus eius dominus deus noster. Btũs
erõ si fuerint reliquie seminis mei ad vide
dam claritatem hierusalem. Porte hieru-
salem ex saphyro & smaragdo edificabũ-
tur & ex lapide precioso omnis circuitus
murorum eius. Ex lapide candido & mũ
do omnes platee eius sternentur: & per
vicos eius alleluia cantabitur. Benedi-
ctus dominus qui exaltauit eam: vt sit re
gnum eius in secula seculorum super cã.
A M E N.

filiop tuor: & rursum misebitur filios
υἱῶν σου, καὶ πάλιν ἐλεήσει τοὺς υἱοὺς
tuos. cõfitere dño: qñ
τῶν δικαίων· ἐξομολογοῦ τῷ κυρίῳ, ὅτι
bonus. & bñdic regem
ἀγαθός· καὶ εὐλόγει τὸν βασιλέα τῶν
seculoꝝ: vt iterum tabernaculũ ei? edifi-
αἰώνων, ἵνα πάλιν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ οἰκοδο-
cetur in te cum gaudio: & letificet
μηθῇ ἐν σοὶ μετὰ χαρᾶς, καὶ εὐφράνῃ
in te captiuos tuos: & dili
ἐν σοὶ τοὺς αἰχμαλώτους σοῦ, καὶ ἀγα-
gat in te miseros in
πήσαι ἐν σοὶ τοὺς ταλαιπώρους εἰς
omnes gnationes seculoꝝ. ecce mul
τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος· ἰδοὺ πολλοὶ
te a longe venient ad nomẽ tũ
ἀπὸ μακρόθεν ἥξει· καὶ τὸ ὄνομα κυρίου
dei: munera in manibus ferẽtes: mu
θεοῦ, δῶρα ἐν χερσὶν ἔχοντες, δῶ
nera regi celi. generatiões gene
ρα τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ. γενεαὶ γε-
rationũ laudabũt te: & vocabunt civi
νῶν αἰνέσουσίν σε, καὶ ὀνόσουσιν ἀγαθὰ
tatem. maledicti oẽs q̃ ode
λίσουσιν. ἐπικατάρατοι πάντες οἱ μι-
runt te. bñdicti erunt oẽs
σοῦντές σε. εὐλογημένοι ἔσονται πάν
q̃ diligũt te in secula,
τες οἱ ἀγαπῶντές σε εἰς τοὺς αἰῶνας.
letare & exulta in filiis
χάρηθι καὶ ἀγαλλίασαι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς
iustorum: qm̃ cõgregabuntur & bñ
τῶν δικαίων, ὅτι συναχθήσονται καὶ εὐ-
dicent dño iustoꝝ. o bea
λογήσουσι τὸν κ̃ν τῶν δικαίων· ὦ μακαρί-
ti q̃ diligunt te. gaudebunt super
οι οἱ ἀγαπῶντές σε· χαρήσονται ἐπὶ τῇ
pace tua. bti qui tristati fuerũt in
εἰρήνῃ σου· μακάριοι ὅσοι ἐλυπήθησαν ἐπὶ
oibus flagellis tuis: qui in te gau
πᾶσαις ταῖς μάστιξί σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ χα
debũt videtes oẽm gloriam
ρήσονται θεασάμενοι πᾶσαν τὴν δόξαν
tuã: & letabũtur in eternũ.
σου, καὶ εὐφρανθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα. ἡ
aia mea bñdicat deũ regem
ψυχή μου εὐλογείτω τὸν θ̃ν τὸν βασιλέα
magnũ: qa edificabitur hierusa
τὸν μέγαν, ὅτι οἰκοδομηθήσεται Ἱερουσα
lem saphiro & smaragdo & la
λὴμ σαπφείρῳ καὶ σμαράγδῳ, καὶ λί
pide pcioso: muri tui & turres
θῳ ἐντίμῳ, τὰ τείχη σου καὶ οἱ πύργοι
& ppugnacula in auro mun
καὶ οἱ προμαχῶνες ἐν χρυσίῳ καθαρῷ
do. & platee hierusalem
δο. & platee Ἱερουσαλὴμ
ρῶ. καὶ αἱ πλατεῖαι Ἱερουσαλὴμ
beryllo & carbunculo & lapidi e
βηρύλλῳ καὶ ἀνθρακι καὶ λίθῳ ἐκ
xpsino & mundo sternẽtur. & vi
τοῦ φύρου καθαρῷ στρωθήσονται. καὶ αἱ
cẽt omnes vici eius alleluia
σι πᾶσαι αἱ ῥύμαι αὐτῆς ἀλληλού
ia. & laudabunt dicentes: bñdi-
ϊα. καὶ αἰνέσουσι λέγοντες, εὐλογη-
ctus deus qui exaltauit omnia
τὸς ὁ θεὸς ὃς ὕψωσε πάντας τοὺς
secula.
αἰῶνας. Ca.14.

cessauit cōfiteri tobias.
καὶ ἐπαύσατο ἐξομολογούμενος τῷ βτ.
et erat annoꝝ ḋnquagintaocto: qñ pdidit
καὶ ἦν ἐτῶν πεντήκοντα ὀκτώ, ὅτε ἀπώλεσε
visum: et post annos octo respexit. et
τὰς ὄψεις, καὶ μετὰ ὀκτὼ ἔτη ἀνέβλεψε. καὶ
faciebat elemosynas. et apposuit time
ἐποίει ἐλεημοσύνας. καὶ προσέθετο φοβεῖ-
re dñm deum et cōfiteri e-
σθαι κύριον τὸν θεὸν καὶ ἐξομολογεῖσθαι αὐ-
i. marime ät senuit. et vocauit fili
τῷ. μεγάλως δὲ ἐγήρασε. καὶ ἐκάλεσε τοὺς υἱ-
um suum et ſcr filios filii ſui. et
ὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐξ υἱοὺς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ
dixit ei: fili accipe filios tuos.
εἶπεν αὐτῷ, τέκνον λάβε τοὺς υἱούς σου.
ecce senui: et ad discedendus
ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ πρὸς τὸ ἀποτρέχειν ἀ-
a vita sum. vade in mediam fi
πὸ τοῦ ζῆν ἐμί. πορεύθητι εἰς τὴν μηδίαν τε-
li: qa credidit ḡcmq̄ locutus e tomas
λειν, ὅτι πέπιστεισμαι ὅσα ἐλάλησεν Ἰωνᾶς
pphēta de niniue: q̄ subuerte
ὁ προφήτης περὶ νινευί, ὅτι καταφθείσε-
tur. in ät media magis erit par vsq ad
ται. ἐν δὲ τῇ μηδίᾳ μᾶλλον ἔσαι εἰρήνη ἕως
tpo. et q̄ fratres nostri in terra di
καιροῦ. καὶ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ σκο-
spergētur a bona terra. et hieru
πισθήσονται ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς. καὶ Ἱερου-
salez erit deserta: et dom⁹ dei in
σαλὴμ ἔσαι ἔρημος, καὶ ὁ δῖκος τοῦ θεοῦ ἐν
ea cōburetur: et deserta erit vsq ad
αὐτῇ κατακαήσεται, καὶ ἔρημος ἔσαι μέχρι
tpa. et iterū miserebitur cozū deus: et
χρόνου. καὶ πάλιν ἐλεήσει αὐτοὺς ὁ θεός, καὶ
cōuertet eos in terrā. et edifi
ἐπιστρέψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ οἰκοδομή-
cabit dominū tēplū ꝓtor: vsq quo cō
σουσι τὸν ὄντως ὑψηλὸν ὁ πρότερος, ἕως πλη-
plebitur tpa. et fecit. et post hec re
ρωθῶσι καιροὶ τῶν αἰώνος. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπι-
uertētur de captiuitatibus: et edi
στρέψουσιν ἐκ τῶν αἰχμαλωσιῶν, καὶ οἰκο-
ficabunt hierlm honorifice. et domus dei
δομήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ τιμίως. καὶ ὁ δῖκος τοῦ θῦ
in ea edificabitur. et in omnes
ἐν αὐτῇ οἰκοδομηθήσεται. καὶ εἰς πάσας τὰς
ḡnatiões fecuit edificatio gloriosa: ſi
γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομὴ ἔνδοξος, κα-
cut locuti sunt ve ea pplete et
θὼς ἐλάλησαν περὶ αὐτῆς οἱ προφῆται. καὶ
oēs gētes cōuertēt vere ad ti
πάντα τὰ ἔθνη ἐπιστρέψουσιν ἀληθινῶς φο-
mendū dñm deū: et cōfodient
βεῖσθαι κύριον τὸν θεόν, καὶ καταρύξουσι τὰ
idola ſua. et dñicent oēs
εἴδωλα αὐτῶν. καὶ εὐλογήσουσι πάντα τὰ
gētes dñm. et populꝰ eius confitebi-
ἔθνη τὸν κύριον. καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐξομολογήσε
tur deo. et exaltabit dñs populū ſuū.
ται τῷ θεῷ. καὶ ὑψώσει κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ.
et gaudebūt oēs q̄ diligunt dñs
καὶ χαρήσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντες κύ-
deū in veritate et iuſtitia
ριον θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ ποιοῦντες

Capitulum quartūdecimū.

ET cōſumati ſunt ſermōes tobie.
Et poſtq̄ illuminatus eſt tobias
vixit annis q̄dragīta duobus: & vidit
filios nepotū ſuorū. Cōpletis itaq̄
annis centūduobus: ſepult⁹ ē hono
rifice i niniue. Quinq̄ginta nāq̄ ſex
annorū lumen oculorū amiſit: ſexa
genarius vero recepit. Reliquūvero
vite ſue in gaudio fuit: & cū bono p
fectu timoris dei prexit in pace. In
hora ät mortis ſue vocauit ad ſe to
biā filiū ſuū & ſeptē iuuenes filios ſu
os nepotes: dixitq̄ eis, Prope erit in
teritus niniue. No. n. excidit verbū
dñi: & fratres nr̄i qui diſperſi ſunt a
tra iſrael reuertētur ad eā. Oīs aūt
deſerta tra eius replebitur & dom⁹
dei que in ea incēſa eſt iterū reedifi
cabitur: ibiq̄ reuertētur oēs timen
tes deū & relinqnt gentes idola ſua
& veniēt in hierlm: & ihabitabūt in
ea & gaudebūt in ea oēs reges terre
adorantes deū iſrl. Audite ergo filii
mei patrem veſtrum & ſequite domi
no in veritate & inquirite vt facia
tis que placita ſūt illi: & filiis veſtris
mandate vt faciāt iuſtīcias & elemo
ſynas vt ſint mēores dei & bñdicant
eum in oī tpe in veritate & in tota
virtute ſua. Nunc ergo filii audite
me & nolite manere hic: ſed quacū
q̄ die ſepelieritis mēem veſtram cir
ca me in vno ſepulchro: ex eo dirigī
te greſſus veſtros: vt exeatis hinc.
Video enim quia iniquitas eius fi
nem dabit ei. Factum eſt autem
poſt obitum matris ſue: Tobias ab
ſceſſit ex niniue cum vxore ſua &
filiis & filiorum filiis: & reuerſus
eſt ad ſoceros ſuos: inuenitq̄ eos in
columes in ſenectute bona: & cu
ram eorum geſſit: & ipſe clauſit o
culos eorum: & omnem hereditā
tem domus raguelis ipſe percepit.
viditq̄ quintam generationem fili
oſq̄ filiorum ſuorum: & completis
annis nonaginta & nouem in timo
re domini cum gaudio ſepelierunt
eum. Omnis autem cognatio eius
& oīs generatio eius in bona vita &
in ſancta converſatione perman
ſit: ita vt accepti eſſent tam deo q̄
hominibus & cunctis habitanti
bus terram.

Explicit liber Tobie.

niam fratribus noſtris. et nūc fili
ἔλεος τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν. καὶ νῦν τέκνον ἀ
ubi a niniue: qñ omnino erūt q̄ locu
πελθὲ ἀπὸ νινευί, ὅτι πάντως ἔσαι ἀπώλ-
tus eſt pphēta ionas. in ät terra le
λησεν ὁ προφήτης Ἰωνᾶς. σὺ δὲ τήρησον τὸν
gem et pcepta: et esto amator ele
νόμον καὶ τὰ προσάγματα, καὶ γίνου φιλελε-
moſynarū et iuſtitie: vt tibi bene ſit. et ſepeli
μόνων καὶ δίκαιος, ἵνα σοι καλῶς ᾖ. καὶ θάψον
me bene: et matrem tuā mecum. et
με καλῶς, καὶ τὴν μητέρα σου μετ' ἐμοῦ. καὶ
nō vltra maneatis in niniue. fili vide q̄d
μηκέτι αὐλισθῆτε ἐν νινευί. τέκνον ὁρᾷς τί
fecit aman achiacharo q̄ nutriuit e-
ἐποίησεν ἁμὰν ἀχιάχαρον τὸν θρέψαντα αὐ-
um: vt e luce duxit eū in tene
τόν, ὡς ἐκ τοῦ φωτὸς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ σκό
bras: et ḡnta retribuit ei. et achia
τος, καὶ ὅσα ἀνταπέδωκεν αὐτῷ. καὶ Ἀχιά
charus ipſe ſalvat⁹ ē illi. vero retribu
χαρος μὲν ἐσώθη, ἐκεῖνα δὲ τὸν ἀνταπόδο-
tio data eſt: et ipſe deſcendit in tene
μα ἀπεδόθη, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς τὸ σκό-
bras. manaſſes in elemoſyna erat: et ſalvat⁹ ē
τος. μανασσῆς ἐν ἐλεημοσύνῃ ἦν, καὶ ἐσώθη
de laqō mortis q̄ ſtruxerūt ei. aman
ἐκ παγίδος θανάτου ἧς ἔπηξεν αὐτῷ. ἁμὰν
ät incidit in laqueū: et peri
δὲ ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα, καὶ ἀπώλε-
it. et nūc fili vide q̄d elemoſyna fa
το. καὶ νῦν παιδίον ἴδε τί ἐλεημοσύνη ποιεῖ
cit: et quō iuſticia liberat. et hec ip
ἐστι, καὶ πῶς δικαιοσύνη ῥύεται. καὶ ταῦτα αὐ
ſo dicente: defecit ꝺia eius in
τοῦ λέγοντος, ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
lecto. erat ät annoꝝ centum ḋnquaginta octo.
κλίνην. ἦν δὲ ἐτῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ὀκτώ.
et ſepeliit eum honorifice. et qñ obi
καὶ ἐθαψεν αὐτὸν ἐνδόξως. καὶ ὅτε ἀπέθα
it anna mater eius: ſepeliit eā cum
νεν Ἄννα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἔθαψεν αὐτὴν μετὰ
patre ſuo. abiit ät tobias cum
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἀπῆλθε δὲ τωβίας μετὰ
vxore ſua et filiis in cebata
τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν εἰς ἐκβάτα
na ad raguelē ſocerum ſuum. et
να πρὸς ῥαγουήλ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ. καὶ
ſenuit honorifice. et mortuus ſe
ἐγήρασεν ἐντίμως. καὶ θανόντας τοὺς πεν
ceros ſuos ſepeliit glorioſe. ⁊hereditate
θερους αὐτοῦ ἔθαψεν ἐνδόξως. καὶ ἐκληρονό
acq̄ſiuit ſubſtātiā eozū et tobie
μησε τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τωβὴτ τοῦ
patris ſui. obiit aūt et ipſe an
πατρὸς αὐτοῦ. ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς ἐ-
notis centum viginti ſeptē in cebatanis
τῶν ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ἐν ἐκβατάνοις τῆς
medie. et audiuit anteq̄ mozeretur ip
μηδίας. καὶ ἤκουσε πρὶν ἢ ἀποθανεῖν αὐ-
ſe deſtructionē niniues q̄m in captiuitatē
τὸν τὴν ἀπώλειαν νινευὶ ἣν ἠχμαλώτευ
cepit nabuchadonoſor et aſſuerus.
σε ναβουχοδονόσωρ καὶ ἀσουήρος. καὶ
ganſus ē anteq̄ mozeretur ſup niniue.
ἐχάρη πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν ἐπὶ νινευί.

Finis Tobie.

Τέλος τοῦ τωβήτ.

Incipit Prologus.B.Hieronymi preſbyteri in librum Judith.

A Apud hebreos liber Iudith inter agiographa legitur: cuius autoritas ad roboranda illa que in contentionem veniunt: minus idonea iudicatur. Chaldeo tamen ſermone conſcriptus inter hiſtorias comp u tatur. Sed quia hunc librum ſynodus nicena in numero ſanctarum ſcriptura= rum legitur computaſſe: acquieui poſtulationi veſtre: inimo exactioni & ſepoſitis occupationi bus quibus vehementer arctabar: huic vnam lucubratiunculam dedi: magis ſenſum e ſenſu q̄ ex verbo verbum tranſferens. Multorum codicum varietatem vitioſiſſimam amputaui: ſola ea que intelligentia integra in verbis chaldeis inuenire potui: latinis expreſſi. Accipite Iudith vidu am: caſtitatis exemplum. & triumphali laude perpetuis eam preconiis declarate. Hanc enim non ſolum feminis: ſed & viris imitabilem dedit qui caſtitatis eius remunerator virtutem ei talem tribuit vt inuictum omnibus homini bus vinceret; & inſuperabilem ſuperaret.

Explicit prologus.

Trāſl.gre.iudith.cū iter.lat. Trāſla.B.H. Trāſl.gre.iudith.cū iter.lati.

Anno duodecimo
Ετους δωδεκάτου τῆς
A regni nabuchodo
βασιλείας ναβουχοδο-
noſor: q̄ regnauit
νόσορ, ὃς ἐβασίλευσεν
Ca. 1. in niniue ciuitate magna in
ἐν νινευὶ τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ ἐν ταῖς
diebus arphaxad q̄ regnauit me
ἡμέραις ἀρφαξὰδ ὃς ἐβασίλευσεν μη-
dio in ecbatanis. et edificauit in
δων ἐν ἐκβατάνοις. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ'
ecbatanis etreſſercā muros ex lapidib⁹ ſe
ἐκβατάνων κύκλῳ τείχη ἐκ λίθων λελε
ctis in latitudine cubitoꝝ trium: in
ξυμένων εἰς πλάτος πηχῶν τριῶν, εἰς
lō itudine cubitoꝝ ſex: et fecit altitudine
μῆκος πηχῶν ἕξ, καὶ ἐποίησε τὸ ὕψος
muri cubitoꝝ ſeptaginta: et
τοῦ τείχους πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ
latitudine ipſius cubitoꝝ ḋnquaginta.
πλάτος αὐτοῦ πηχῶν πεντήκοντα.
et turres eius ſtatuit ſup
καὶ τοὺς πύργους αὐτοῦ ἔστησεν ἐπὶ
portis eius cubitoꝝ centū: et
τῶν πυλῶν αὐτῆς πηχῶν ἑκατόν, καὶ
latitudine eius fundauit ad cubi
τὸ πλάτος αὐτῆς ἐθεμελίωσεν εἰς πη-
tos ſeraginta. et fecit portas e
χεις ἑξήκοντα. καὶ ἐποίησε τὰς πύλας αὐ
tus portas ſublatas in altitudiez cubitoꝝ
τῆς πύλας ὑψηλοφόρους εἰς ὕψος πηχῶν
ſeptuaginta: et latitudo ipſarū cubi
ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτῶν πη-
ti quadraginta ad exitus exercitu
χεις τεσσαράκοντα εἰς ἐξόδους δυνάμεε
um potentium eius: et ad acies
ων δυνατῶν αὐτοῦ, καὶ εἰς διαταξεις τῶν
peditum eius. et fecit bellum in
πεζῶν αὐτοῦ. καὶ ἐποίησε πόλεμον ἐν
diebus illis rex na
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὁ βασιλεὺς ναβ
buchodonoſor cōtra regem arphaxad in
βουχοδονόσορ πρὸς βασιλέα ἀρφαξάδ ἐν
campo magno. hic eſt cam
τῷ πεδίῳ τῷ μεγάλῳ. τοῦτό ἐστι πεδί
pus in terminis ragau. et occurrerunt
ον ἐν τοῖς ὁρίοις ῥαγαῦ. καὶ συνήντησαν
ad eum oēs hitantes
πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν
montana: et omnes hitantes eu
ὀρεινήν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὸν ἐν
phratem et tigrim et hydaſpem
φράτην καὶ τὸν Τίγρην καὶ τὸν ὐδάσπην

INCIPIT TRANSLA
tio beati Hieronymi
libri Iudith.

Capitulum primum.

RPhaxat itaq̄ Rex
Medorum ſubiuga
uerat multas gen=
tes imperio ſuo: &
ipſe edificauit ciui=
tatem potentiſſimam quam ap
pellauit Egbathanis. Ex lapi=
dibus quadratis & ſectis fecit
muros eius: in altitudine cu
bitorum ſeptuaginta & in latitu
dine cubitorū triginta. Turres
vero eius poſuit in altitudine
cubitorum centum. Per qua
drum vero earum latus ytrun
q̄ vicenorum pedum ſpacio
tendebatur. Poſuitq̄ portas
eius in altitudine turrium: &
gloriabatur quaſi potens in
potentia exercitus ſui: & in
gloria quadrigarum ſuarum.

Anno igitur duodecimo re
gni ſui: Nabuchodonoſor rex
Aſſyriorum: qui regnabat in
niniue ciuitate magna: pugna
uit cōtra arphaxat: & obtinuit
eum in campo magno: qui ap
pellatur Ragau: circa Eufra=
tem & Tigrim & Iadaſon in
campo Erioch regis Elicorum.
Tunc exaltatum eſt regnum na
buchodonoſor: & cor eius ele=
uatum eſt: & miſit ad omnes

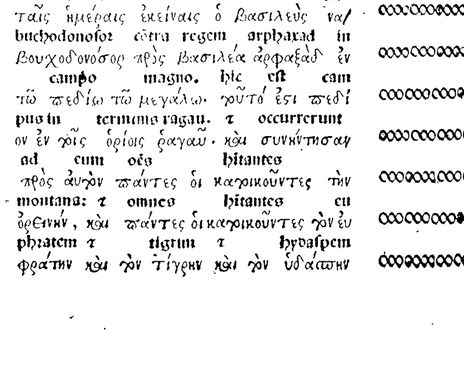

et campum arioch regis elym co
καὶ πεδίον ἀριὼχ τοῦ βασιλέως ἐλυμαί-
rum. et cōuenerūt gētes multe valde in
ων. καὶ συνήλθον ἔθνη πολλὰ σφόδρα εἰς
prelium filioꝝ geled. et mult
παρεμβολὴν υἱῶν γελώδ. καὶ ἀπέστειλε
nabuchodonoſor rex aſſyriorum
ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων
ad omnes habitantes per
ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν περ-
ſiam: et ad omnes habitan
σίδα. καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦν
tes ver ſus occidentem: et habitan
τας πρὸς δυσμάς, καὶ τοὺς κατοικοῦν-
tes cilician et damaſcum et libanus
τας κιλικίαν καὶ δαμασκὸν καὶ λίβανον
et antilibanum: et omnes habitā
καὶ ἀντιλίβανον, καὶ πάντας τοὺς κατοι-
tantes cōtra faciem maritime regiōis:
κοῦντας κατὰ πρόσωπον τῆς παραλίας,
et cos q̄ in gētibus carmeli: et gala
καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸ καρμήλου, καὶ γαλα
ad et ſuperiorē galileam et magnū cā
αὰδ καὶ τὴν ἄνω γαλιλαίαν καὶ τὸ μέγ ε τε
pum eſdrelom: et omnes qui in ſa
πον ἐσδρηλώμ, καὶ πάντας τοὺς ἐν σα-
maria et ciuitates eius: et trans
μαρείᾳ καὶ τὰς πόλεις αὐτῆς, καὶ πέραν
iordanem vſq ad hieruſalem et beta
τοῦ Ἰορδάνου ἕως Ἱερουσαλὴμ καὶ βετα-
ne et chellus et cades et flu
νη καὶ χελλοῦς καὶ κάδης καὶ ποτα-
men egypti et taphnē et rameſſe:
μοῦ αἰγύπτου καὶ ταφνας καὶ ῥαμεσσῆ,
et omnem terrā geſem q̄uſq; ꝓcūlatur ad
καὶ πᾶσαν γῆν γεσὲμ ἕως οὗ ἐλθεῖν ἐπὶ
terga tanis et memphis: et oēs
νῶπα τάνεως καὶ μέμφεως, καὶ πάντας
habitantes egyptum: quouſq;
τοὺς κατοικοῦντας τὴν αἴγυπτον, ἕως οὗ
puenitur ad termios ethiopie. et vltpen
ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὅρια αἰθιοπίας. καὶ ἐφύλαξ
derūt omnes habitantes terram
σαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν τὸ
verbum nabuchodonoſor regis aſſy
ῥῆμα ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέως ἀσσυ
riorum: et nō cōenerunt illi in bellum:
ρίων, καὶ οὐ συνῆλθον αὐτῷ εἰς τὸν πόλεμον,
qñ nō timuerunt eum: ſed erat coram
ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν αὐτόν, ἀλλ' ἦν ἐναντίον αὐ
ipſis tanq̄ vir vnus. et remiſerunt nuncios
τῶν ὡς ἀνὴρ εἷς. καὶ ἀπέστειλαν τοὺς ἀγγέλους
eius vacuos in ignominia a facie ipſorum,
αὐτοῦ κενοὺς ἐν ἀτιμίᾳ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

ī indignatus ē nabuchodonosor cōtra oēm
κὰι ἐθυμώθη ναβουχοδονόσορ ἐπὶ πᾶσαν
terrā hanc valde. ī iurauit per
τὴν γῆν ταύτην σφόδρα· κὰι ὤμοσε κατ'
thronū ī regnum su
τὸν θρόνον· κὰι τῆς βασιλείας αὐτοῦ
um nimirū vlturum se omnes
ὅτι ἢ μὴν ἐκδικήσειν αὐτὸν πάντα τὰ
termios cilicie ī damasci ī hy
ὅρια τῆς κιλικίας κὰι δαμασκοῦ κὰι συρί
rie: ī iterēpturū gladio suo om
ας, κὰι ἀνελεῖν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πάν
nes habitantes in terra moab ī
τας τοὺς κατοικοῦντας ἐν γῇ μωάβ κὰι
filios ammon ī omnem ī in
τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν κὰι πᾶσαν τὴν Ἰου
deam ī omnes q̄ in egypto: donec
δαίαν κὰι πάντας τοὺς ἐν αἰγύπτῳ, ἕως
puenias ad terminos duplicis ma
τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ ὅρια τῶν δύο θαλασσῶν
ris. ī acie instruxit in potentia sua
σῶν· κὰι παρετάξατο ἐπὶ δυνάμει αὐτοῦ
cōtra arphaxad regem in anno se
πρὸς ἀρφαξὰδ βασιλέα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑξ
ptimo decimo. ī cōfortatus ē in bel
δόμῳ καὶ καπτὸ· κὰι ἐκραταιώθη ἐν τῷ πολέ
lo suo: ī oēs currus fut
μῳ αὐτοῦ, κὰι πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ·
mi eius: ī dissipatus est ciuitatibus cius. ī puc
κὰι ἐκυρίευσε τῶν πόλεων αὐτοῦ· κὰι ἀφί
nit vsq; ad ecbatana: ī obtinuit
κετο ἕως ἐκβατάνων, κὰι ἐκράτησε τῶν
turres: ī destruxit plate
πύργων, κὰι προενόμευσε τὰς πλατεί
as eius: ī ornatū eius dedit
ας αὐτῆς, κὰι τὸν κόσμον αὐτῆς ἔδωκεν
in opprobriū eius. ī cepit arpha
εἰς ὀνειδισμὸν αὐτῆς· κὰι ἔλαβε τὸν ἀρφα
xad in mōtib' ragau: ī iaculatus
ξὰδ ἐν τοῖς ὄρεσι ῥαγαῦ, κὰι κατεκόντι
est enim in iaculis suis. ī
σεν αὐτὸν ἐν ταῖς ῥιβύαις αὐτοῦ. κὰι
disperdit eum vsq; ad diem il
ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ἐκεί
lam: ī reuertit ē post eum in niniue
νης, κὰι ἀνέστρεψε μετ' αὐτὸν εἰς νινευί
ipse ī ois cōmitatus eius: mul
αὐτὸς κὰι πᾶς ὁ σύμμικτος αὐτοῦ, πλῆ
titudo virox bellatorum magna valde.
θος ἀνδρῶν πολεμιῶν πολὺ σφόδρα.
ī cratibi torpens ī cōuiua faciēs ip
κὰι ἦν ἐκεῖ ῥαθυμῶν κὰι ἑυωχούμενος αὐ
se ī exercitūs eius ꝓ dies cen
τὸς κὰι ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐφ' ἡμέρας ἑκα
tum viginti.
τὸν εἴκοσι.

Ca. 2.

ℭ In anno octāo ī decimo
Καὶ ἐν ἔτει τῷ ὀγδόῳ κὰι δεκάτῳ
secundo ī vigesimo primi mēsis
δευτέρᾳ κὰι εἰκάδι τοῦ πρώτου μηνὸς
factū ē verbum in domo nabuchodonosor
ἐγένετο λόγος ἐν οἴκῳ ναβουχοδονόσορ
regis assyriorum vt vlciscereturomnē
βασιλέως ἀσυρίων ἐκδικῆσαι πᾶσαν
terrā sicut locutus ē. ī cōuoca
τὴν γῆν καθὼς ἐλάλησε. κὰι συνεκάλε
uit omnes seruos suos ī
σε πάντας τοὺς θεράποντας αὐτοῦ κὰι
omnes magnates suos: ī posuit
πάντας τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ, κὰι ἔθετο
cum eis mysteriū consilii sui.
μετ' αὐτῶν τὸ μυστήριον τῆς βουλῆς αὐτοῦ.

qui habitabant in cilicia & da
masco & libano: & ad gentes
que sunt in carmelo & cedar &
inhabitantes galileam: in cam
po magno esdrelon & ad om
nes qui erant in samaria: & trās
flumen iordanem vsq; ad hie
rusalem: & omnem terram ios
se: quousq; perueniatur ad
montes ethiopie. Ad hos om
nes misit nuncios Nabuchodo
nosor rex Assyriorum: qui om
nes vno animo contradixe
runt: & remiserunt eos vacuos
ac sine honore abiecerunt.
Tunc indignatus Nabuchodo
nosor rex ad omnem terram
illam: iurauit per thronum &
regnum suum: q̄ defenderet
se de omnibus regionibus his.

Capitulum secundum.

ANno tertiodecimo Nabu
chodonosor regis: vicesi
ma & secunda die mensis pri
mi: factum est verbum in do
mo Nabuchodonosor regis as
syriorum: vt defenderet se. Vo
cauitq; omnes maiores natu:
omnesq; duces bellatores su
os: & habuit cum eis mysteri
um consilii sui. Dixitq; cogita
tionem suam in eo esse: vt om
nem terram suo subiugaret im
perio. Quod dictum cum pla
cuisset omnibus: vocauit Na
buchodonosor rex Holofer
nem principem militie sue: &
dixit ei. Egredere aduersum
omne regnum occidentis: &
tra eos precipue: qui cōtemne
runt imperium meum. Non
parcet oculus tuus vlli regno:
omnemq; vrbem munitam
subiugabis mihi.

ī cōuocauit oēm malitiā
κὰι συνεκάλεσε πᾶσαν τὴν κακίαν τῆς
terre ab ore suo. ī ipse decre
γῆς ἐκ προσώπου αὐτοῦ· κὰι αὐτὸς ἐπρι
uerit exterminare oēm carnem q̄ nō
σβολοθρεῦσαι πᾶσαν σάρκα· οἱ δὲ οὐκ
secuti sunt verbū oris ei⁹ ī e
ἠκολούθησαν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐ
tus. ī factū est vt cōfugerent
τοῦ. κὰι ἐγένετο ὡς συνετέλεσε τὴν βου
lium suum: vocauit nabuchodonosor
λὴν αὐτοῦ, ἐκάλεσε ναβουχοδονόσορ βα
rex assyriorum holofernē princi
σιλεὺς ἀσυρίων τὸν ὁλοφέρνην ἀρχιστράτη
pem militie sue: fecitq; eunuchū
γον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δεύτερον ὄντα
post ipsum. ī dixit ad eum: hec vi
μετ' αὐτόν· κὰι εἶπε πρὸς αὐτόν, τάδε λέ
cit rex magn⁹ dñs vniuerse tre
γει βασιλεὺς μέγας ὁ κύριος πάσης γῆς·
re: tu egredieris a facie mea: ī tu
ἰδοὺ σὺ ἐξελεύσῃ ἐκ προσώπου μου, καὶ λή
mes tecum viros cōfidētes i fortitudie
ψῃ μετὰ σοῦ ἄνδρας πεποιθότας ἐν ἰσχύι
sua: peditū in milia centum vigin
αὐτῶν, πεζῶν εἰς χιλιάδας ἑκατὸν εἴκο
ti: ī multitudinē equorū cū ascēsoribus: mt
σι, καὶ πλῆθος ἱππων σὺν ἀναβάταις, χι
liaria duodecim: ī exibis in occur
λιάδας δώδεκα, καὶ ἐξελεύσῃ εἰς συναν
sum vniuerse terre ad occidentē: q̄m
τησιν πάσῃ τῇ γῇ εἰς δυσμάς, ὅτι
inobedientes fuerūt verbo meo: ī
ἠπειθήσαν ἐν τῷ ῥήματί μου, καὶ
nunciabis eis vt pparēt mihi
ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἑτοιμάζειν μοι
terrā aquā: q̄a ecce ipse in fu
γῆν καὶ ὕδωρ, ὅτι ἰδοὺ ἐξελεύσομαι ἐν θυ
rore meo in eos: ī cooperiā oēm
μῷ μου ἐπ' αὐτούς, καὶ καλύψω πᾶν τὸ
faciem terre in pedib⁹ exer
πρόσωπον τῆς γῆς ἐν ποσὶ τῆς δυ
citus mei: ī dabo eos in rapi
νάμεώς μου, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διαρ
nam illis. ī vulnerati eorū
παγὴν αὐτοῖς. καὶ οἱ τραυματίαι αὐ
rum replebunt valles eorum
τῶν πληρώσουσι τὰς φάραγγας αὐτῶν
ī torrētes. ī flumē in
καὶ τοὺς χειμάῤῥους. καὶ ποταμὸς ἐπι
undans mortuis eorum implebi
κλύζων τοῖς νεκροῖς αὐτῶν πληρωθήσε
tur. ī ducā captiuitatem eorum
ται, καὶ ἄξω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν
in finitates vniuerse terre. tu aut
ἐπὶ τὰ ἄκρα πάσης τῆς γῆς. σὺ δὲ
ex eis occupabis mihi oēs terminos eo
ἐξελῶν προκαταλήμψῃ μοι πᾶν ὅριον αὐ
rum: ī vedent tibi semp̄os. ī
τῶν, καὶ ἐκδώσουσί σοι ἑαυτούς. καὶ
seruabis mihi eos in diem redar
φυλάξεις ἐμοὶ αὐτοὺς εἰς ἡμέραν ἐλεγ
guitōis eox. aduersū at inobedientes
μοῦ αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τοὺς ἀπειθοῦντας
nō parcet oculus tuus: da
οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου, οὐ δώσε
re eos in cedem ī rapinam in
τε εἰς σφαγὴν καὶ ἁρπαγὴν ἐν
omni terra tua: quia viuo ego ī
πάσῃ τῇ γῇ σου, ὅτι ζῶν ἐγὼ καὶ ὁ
potestas regni mei:
κράτος τῆς βασιλείας μου,

qitecunq; locutus sum ī faciam hec
ὅσα ἐλάλησα καὶ ποιήσω ταῦτα
in manu mea. tu aut nō trāsgrediēris vllū
ἐν χειρί μου. σὺ δὲ οὐ παραβήσῃ ἓν
quippiam verborum domini tui.
τι τῶν ῥημάτων τοῦ κυρίου σου.
sed cōsummans cōsumabis sicut impe
ἀλλ' ἐπιτελῶν ἐπιτελέσεις καθότι πρό
rani tibi. ī nō tardabis face
στάχθη σοι. καὶ οὐ μακρυνεῖς τοῦ ποιῆ
re ipsa. ī erit holofernes ī
σαι αὐτά. καὶ ἐξῆλθεν ὁ ὁλοφέρνης ἀπὸ
facie dñi sui: ī voca
προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἐκάλε
uit omnes magnates ī du
σε πάντας τοὺς δυνάσας καὶ τοὺς στρα
ces ī prefectos virtutis assy
τηγοὺς καὶ ἐπισκέπτας τῆς δυνάμεως ασ
riorum: ī numerauit electos viros
σουρίων· καὶ ἐπλήθυνσεν ἐπιλέκτους ἄνδρας
in prelium sicut precepit ei
εἰς παράταξιν καθότι προσέταξεν αὐτῷ
dñs suus ad centū viginti milia:
ὁ κύριος αὐτοῦ εἰς μυριάδας δεκαδύο,
ī equites sagittarios duodecim mille.
καὶ ἱππεῖς τοξότας μυρίους δισχιλίους.
ī ordinauit eos quēadmodū pre
καὶ διέταξεν αὐτοὺς ὃν τρόπον πολε
lit multitudo ordinatur. ī assumpsit ca
μου πλῆθος συντάσσεται. καὶ ἔλαβε κα
melos ī asinos ad , farcinas eo
μήλους καὶ ὄνους εἰς τὴν ἀπαρτίαν αὐ
rum multitudinē multā valde: ī oues
τῶν πλῆθος πολὺ σφόδρα, καὶ πρόβα
ī boues ī capras ad pparationes
τα καὶ βόας καὶ αἶγας εἰς παρασκευὴν
eorum: quorū nō erat nūerus: ī frumētacea
αὐτῶν, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμός, καὶ ἐπισιτι
victū omni viro ad multitudinē: ī au
σμὸν παντὶ ἀνδρὶ εἰς πλῆθος, καὶ χρυ
rum ī argentum de domo regis mul
σίον καὶ ἀργύριον ἐξ οἴκου βασιλέως πο
tum nimis. ī egressus ē ipse ī om
λὺ σφόδρα. καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ πᾶ
nis ereditus eius in viam vt pze
σα ἡ δύναμις αὐτοῦ εἰς πορείαν ἵ προ
cederet regem nabuchodonosor, ī
ελθεῖν βασιλέως ναβουχοδονόσορ, καὶ
cooperiret oēm faciem terre
καλύψαι πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς
ad occidens in curribus ī equitibus ī
πρὸς δυσμὰς ἐν ἅρμασι καὶ ἱππεῦσι καὶ
peditibus electis eorum: ī multi
πεζοῖς ἐπιλέκτοις αὐτῶν. καὶ πολὺς ὁ
mixti sicut locusta venerunt cum eis: ī
ἐπίμικτος ὡς ἀκρὶς συνῆλθον αὐτοῖς, καὶ
ficut arena terre, nō. n. erat numerus p
ὡς ἄμμος τῆς γῆς· οὐ γὰρ ἦν ἀριθμὸς ἀπὸ
multitudine eox. ī exierunt e vinive viam
πλήθους αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθον ἐκ νινευὶ ὁδὸν
trium dierum super faciem cam
τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πε
pi bectileth. ī castrametatus est
δίου βεκτιλέθ. καὶ ἐπεσκηνώθευσεν
a bectileth: prope motem q̄
ἀπὸ βεκτιλέθ, πλησίον τοῦ ὄρους τοῦ
ad simistram supiorē cilitie. ī cepit
ἐπ' ἀριστερὰ τῆς ἄνω κιλικίας. καὶ ἔλαβε
omnem potestatem eius: pditos
πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τοὺς πεζοὺς
ī equites ī currus eius.
καὶ τοὺς ἱππεῖς καὶ τὰ ἅρματα αὐτοῦ.

Tunc holofernes vocauit du
ces & magistratus virtutis assy
riorum: & dinumerauit viros in
expeditione sicut precepit ei rex
centum viginti milia peditum
pugnatorum: & equites sagit
tarios duodecim milia. Om
nemq; expeditionem suam fe
cit preire in multitudine innu
merabilium camelorum: cum
his que exercitibus sufficerent
copiose: boum quoq; armenta
gregesq; ouium: quorum non
erat numerus. Frumentum ex
omni syria in transitu suo pa
rari constituit. Aurum vero &
argentum de domo regis assum
psit multum nimis. Et profect⁹
est ipse & omnis exercitus cum
quadrigis & equitibus & sagit
tariis: qui cooperuerunt faciem
terre sicut locuste. Gunq; per
transisset fines assyriorum: ve
nit ad magnos montes ange qui
sunt a sinistro cilitie: ascenditq;
omnia castella eorum: & obti
nuit omnem munitionem. Ef
fregit autem ciuitatem opina
tissimam melothi: predauitq;
omnes filios tharsis & filios his
mael: qui erant contra faciem
deserti: & ad austrum terre cele
on. Et transiuit eufratem & ve
nit in mesopotamiam: & fregit
omnes ciuitates excelsas: que
erant ibi a torrente mambre vs
q; quo perueniatur ad mare.
occupauit terminos eius a cili
tia vsq; ad fines iaphet qui sunt
ad austrum. Adduxitq; omnes
filios madian: & predauit om
nem locupletationem eorum:
omnesq; resistentes sibi occidit
in ore gladii. Et post hec defec
dit in campos damasci in die
bus messis: & succendit omnia
fata: omnesq; arbores & vineas
fecit incidi: & cecidit timor illi
us super omnes inhabitantes
terram.

Capitulum tertium.

VNc miserunt legatos suos
ad vniuersarum vrbium ac pro
uinciarum reges ac principes:
syrie scilicet & mesopotamie: &
syrie sobal & lybie atq; cilitie:
qui venientes ad Holofernem
dixerunt. Definat indignatio
tua circa nos. Melius est enim
vt viuentes seruamus nabu
chodonosor regi magno: & sub
diti simus tibi: q̄ morientes
cum interitu nostro: ipsi ser
uitutis nostre damna patiamur.

ī abiit indq; in mōtana.
καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν ὀρεινήν.
ī incidit phud. ī lud⁹ ī
καὶ διέκοψεν τὸ φοὺδ καὶ τὸ λουδ. καὶ
predatus est filios omnes rasez ī
προενόμευσεν υἱοὺς πάντας ῥασὶς καὶ
filios ismael eos q̄ cōtra faciem
υἱοὺς ἰσμαὴλ τοὺς κατὰ πρόσωπον τῆς
deserti ad austrū chellon. ī
ἐρήμου πρὸς νότον τῆς χελλών. καὶ
transiuit euphratem: ī transiit
διῆλθε τὸν εὐφράτην, καὶ διῆλθε
mesopotamiam. ī fregit
τὴν μεσοποταμίαν. καὶ κατέσκαψε
omnes ciuitates excelsas q̄
πάσας τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς τὰς ἐ
ih torrente arbonai quousq; p
πὶ τοῦ χειμάῤῥου ἀρβωναὶ ἕως τοῦ ἐλ
tendatur ad mare. ī occupauit
θεῖν ἐπὶ θαλασσαν· καὶ κατελάβετο τὰ
termios cilitie. ī incidit om
ὅρια τῆς κιλικίας. καὶ κατέκοψε πάν
nes resistentes ei. ī venit vsq; ad
τας τοὺς ἀντιστάντας αὐτῷ· καὶ ἦλθεν ἕως
fines iapheth q̄ ad austrū ī faci
ὁρίων ἰάφεθ τὰ πρὸς νότον καὶ πρόσω
em arabie. ī circūdedit om
πον τῆς ἀραβίας. καὶ ἐκύκλωσε πάν
nes filios madiā: ī succendit
τας τοὺς υἱοὺς μαδιάμ, καὶ ἐνέπρησε τὰ
tabernacula eox. ī preduitus est
σκηνώματα αὐτῶν. καὶ προενόμευσε τὰς
cubilia eorum. ī descendit in cam
κοίτας αὐτῶν· καὶ κατέβη εἰς τὰ πε
pū damasci in diebus messis triti
δία δαμασκοῦ ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυ
ci: ī succendit omnes agros
ρῶν, καὶ ἐνέπρησε πάντας τοὺς ἀγροὺς
eorum: ī greges ī armenta
αὐτῶν, καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βουκόλια
dedit in delectionem. ī ciuitates
ἔδωκεν εἰς ἀφανισμόν. καὶ τὰς πόλεις
eorum spoliauit: ī campos eorum
αὐτῶν ἐσκύλευσε, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν
ventilauit. ī peruisit omnes
ἐξελίκμησε· καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς
iuuenes eorū in ore gladii.
νεανίσκους αὐτῶν ἐν στόματι ῥομφαίας.
ī cecidit timor ī tremor eius
καὶ ἔπεσεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος αὐτοῦ
super inhabitātes regionē maritimā:
ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν,
qui erant in sidone ī in tyro: ī
τοὺς ὄντας ἐν σιδῶνι καὶ ἐν τύρῳ, καὶ
habitantes sur ī ocina: ī
τοὺς κατοικοῦντας σοὺρ καὶ ὀκινά, καὶ
omnes habitantes iemnaan: ī
πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἰεμναάν, καὶ
hitantes in azoto ī ascalone:
οἱ κατοικοῦντες ἐν ἀζώτῳ καὶ ἀσκάλωνι,
timuerunt cum valde.
ἐφοβήθησαν αὐτὸν σφόδρα.

Ca.3.

ℭ miserunt ad eum le
Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν ἄγ
gatos verbis pacificis dicentes.
γελους λόγοις εἰρηνικοῖς λέγοντες·
ecce nos famuli nabuchodo
ἰδοὺ ἡμεῖς οἱ παῖδες ναβουχοδο
nosor regis magni:
νόσορ βασιλέως μεγάλου,

astamus in cōspectu tuo: vtere nobis
παρακείμεθα ἐνώπιόν σου,χρῆσαι ἡμῖν
quēadmodū placitū ē facie tue. ecce
καθὼς ἀρεσόν ἐστι τῷ προσώπῳ σου.ἰδοὺ
suburbia nostra ⁊ omnis locus
αἱ ἔπαυλις ἡμῶν καὶ πᾶς τόπος ἡ=
noster.⁊ ois campus trinci. ⁊ gre=
μῶν. καὶ πᾶν πεδίον πυρῶν.καὶ τὰ ποί
ges ⁊ armenta. ⁊ ofies man
μνια καὶ τὰ βουκόλια.καὶ πᾶσαι αἱμά
dre tabernaculoſ nostroſ aſtant
δραι τῶν σκηνωμάτων ἡμῶν παράκειν
añ facie tuam:vtere quēadmodū
ται πρὸ προσώπου σου, χρῆσαι καθὼς
placuerit tibi.ecce et ciuitates nostre
ἂν ἀρέσκη σοι.ἰδοὺ καὶ αἱ πόλεις ἡμῶν
⁊ habitātes in eis: ſeruī
καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς, δοῦλοί
tui ſunt. venens obuia ei
σου εἰσίν. ἐλθὼν ἀπάντησον αὐταῖς
vt eſt bonū in oculis tuis. ⁊
ὡς ἔστιν ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ
venerunt viri ad holoferne: ⁊
παρεβόηθο δι ἄνδρες πρὸς ὁλοφέρνην,καὶ
ānūtiauerunt ei turta verba
ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα
hec. ⁊ deſcendit in regionē maritimā
ταῦτα. καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν παραλίαν
ipſe ⁊ exercitus. ⁊ cuſtodiūt
αὐτὸς καὶ ἡ δύναμις. καὶ ἐφρούρησε τὰς
ciuitates excelſas. ⁊ acceperūt ex e
πόλεις τὰς ὑψηλάς. καὶ ἔλαβον ἐξ αὐ
is in auxilium viros ele
τῶν εἰς συμμαχίαν ἄνδρας ἐπιλε=
ctos. ⁊ ſuſceperūt eū ipſi ⁊ om
κτους. καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν αὐτοὶ καὶ πᾶ
nis regio eorum: cum coronis
σα ἡ περίχωρος.αὐτῶν, μετὰ στεφάνων
⁊ choris ⁊ tympanis. ⁊ demolitꝰ
καὶ χορῶν καὶ τυμπάνων. καὶ κατέσκα=
eſt omnes fines eorū. ⁊ lucos
ψε πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν. καὶ τὰ ἄλση
eorum excidit. ⁊ erat decretum ei
αὐτῶν ἐξέκοψε. καὶ ἦν δεδογμένον αὐτῷ
exterminare omnes deos terre:
ἐξολοθρεῦσαι πάντας τοὺς θεοὺς τῆς γῆς,
vt ipſi ſoli nabuchodonoſor
ὅπως αὐτῷ μόνῳ τῷ ναβουχοδονόσορ
ſeruiret omnes gētes: ⁊ omnes
λατρεύσωσι πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πᾶσαι
lingue ⁊ tribus eorum nuo
αἱ γλῶσσαι καὶ αἱ φυλαὶ αὐτῶν ἐπικα=
carent ipm deū. ⁊ venit cōtra faci
λέσωνται αὐτὸν θεόν.καὶ ἦλθε κατὰ πρόσω
em eſdraelon prope botheam
πον ἐσδραήλων πλησίον τῆς δοταίας,
q̄ eſt contra ferrā magnā
ἥ ἐστιν ἀπέναντι τοῦ πρίονος τοῦ μεγά
iudee. ⁊ caſtrametatus
λου τῆς ἰουδαίας. καὶ κατεστρατοπέδευ=
eſt inter gaba ⁊ ſcytharū ciuitatem.
σεν ἀναμέσον γαβᾶ καὶ σκυθῶν πόλεως.
⁊ fuit ibi menſem̄ diē vt cōgrega
καὶ ἦν ἐκεῖ μῆνα ἡμερῶν εἰς τὸ συλλέ=
ret omnem farcinam exerci
ξαι πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν τῆς δυνάμε
tus ſui.
ως αὐτοῦ. Ca.4.

Omnis ciuitas nostra: omniſq; poſſeſſio omnes montes & colles & campi & armenta boum gregeſq; ouium & caprarum: equorum q; & camelorum: & vniuerſe facultates nostre atq; familie in cōſpectu tuo ſunt. Sint oia ſub lege tua. Nos etiam & filii nostri ſeruī tui ſumus. Veni nobis pacificus dominus: & vtere ſeruitio nostro ſicut placuerit tibi. Tunc deſcendit de montibus cum equitibus in virtute magna: & obtinuit omnes ciuitatem:& omnem inhabitantē terram. De vniuerſis autem vrbibus aſſumpſit ſibi auxiliarios viros fortes & electos ad bellum. Tantuſq; metus prouintiis illis in cubuit: vt vniuerſarum vrbium habitatores: principes & honorati ſimul cum populis exirent in obuiam venientī: excipientes eum cū coronis & lāpadibus ducētes choros in tympanis & tibiis. Nec iſta tamen facientes: ferocitatem eius pectoris mitigare potuerunt. Naꝫ & ciuitates eorum deſtruxit:& lucos eorum excidit. Preceperat enī illi nabuchodonoſor rex: vt oīes deos terre exterminaret: videlicet vt ipſe ſolus diceretur deus ab his nationibus: que potuiſſent holofernis potentia ſubiugari. Pertranſiens autem ſyriam ſobal: & omnē appamiam: omnemq; meſopotamiam: venit ad ad idumeos in terra gabaa: accepitq; ciuitates eorum: & ſedit ibi per triginta dies: in quibus diebus aduari precepit vniuerſum exercitum virtutis ſue.

Capitulum quartum.

Audierunt filii iſrael qui habitabant in iudea: omnia q̄ ποικοῦντες ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, πάντα ὅσα
fecit holofernes gētibus prceps
ἐποίησεν ὁλοφέρνης γοῖς ἔθνεσιν ὁ ἀρχι/
exercitus nabuchodonoſor: re=
στράτηγος ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέ=
gis aſſyriorum. ⁊ quēadmodum ſpoliauit
ως ἀσυρίων. καὶ ὃν τρόπον ἐσκύλευσε
omnia tēpla eorum, ⁊ dedit ea
πάντα τὰ ἱερὰ αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ
in delectionem.⁊ timuerunt valde
εἰς ἀφανισμόν.καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα
a facie eius. et p̄ hieru
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ περὶ ἱερου=
ſalem ⁊ tēplo dñi dei ſui
σαλὴμ καὶ τοῦ ναοῦ κυρίου θεοῦ αὐτῶν
turbati ſunt. quia recenter fuerant
ἐταράχθησαν. ὅτι προσφάτως ἦσαν
aſcendētes de captiuitate: ⁊
ἀναβεβηκότες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας,καὶ
nuper ois popul? cōgregatus fuerat ex
νεωστὶ πᾶς ὁ λαὸς συνελέλεκτο ἐκ τῆς
iudea. ⁊ vaſa ⁊ alta=
ἰουδαίας. καὶ τὰ σκεύη καὶ ὸ θυσιαστήρι
re ⁊ dom̄a pphanatione ſctifica=
ον καὶ ὁ οἶκος ἐκ βεβηλώσεως ἡγιασμέ
ta erant.⁊ miſerunt ad oēm terminū ſa
να ἦν. καὶ ἀπέστειλαν εἰς πᾶν ὅριον σα
marie. ⁊ vicos. ⁊ bethoro. ⁊
μαρείας. καὶ κώμας. καὶ βεθωρών. καὶ
belmen. ⁊ hiericho.⁊ ad choba. ⁊
βελμέν. καὶ ιεριχώ. καὶ εἰς χωβά. καὶ
eſora. ⁊ vallem ſalem. ⁊ pce=
ἐσωρά. καὶ τὸν αὐλῶνα σαλήμ. καὶ προ=
occupauerunt oēs vertices
κατελάβοντο πάσας τὰς κορυφὰς τῶν
montiū erecſoſū.⁊ muris circūdederūt q̄
ὀρέων τῶν ὑψηλῶν. καὶ ἐτείχισαν τὰς
in eis vicos: ⁊ appoſuerūt in fru
ἐν αὐταῖς κώμας,καὶ παρέθεντο εἰς ἐπισι=
mētatiōem in ꝓparationem pugne. qm
τισμὸν εἰς παρασκευὴν πολέμου.ὅτι
recenter erāt campi eorum de
πρόσφατος ἦν τὰ πεδία αὐτῶν τε=
meſſi. ⁊ ſcripſit ioachim ſacerdos
θερισμένα. καὶ ἔγραψεν ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς
magnus q̄ erat in diebus illis
ὁ μέγας ὃς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
in hieruſalem: ⁊ oīb q̄ habitabāt betu
ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι βεργου=
lua ⁊ betemeſtham q̄ eſt cōtra
λούα καὶ βεθμεσθὰμ ἥ ἐστιν ἀπέναντι
eſdraelon cōtra faciem cāpi
ἐσδραήλων κατὰ πρόσωπον τοῦ πεδίου
qui ꝑpe pothaim: dicens: vt obtine
τοῦ πλησίον δωθαείμ, λέγων, φυλακτα
rent aſcenſus mōtanor.da p
χεῖν τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς.ὅτι δι'
illos erat introitus ad iudeam.
αὐτῶν ἦν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν ἰουδαίαν.
⁊ erat facile phibere eos adue
καὶ ἦν εὐχερῶς διακωλύσαι ἀνδρὸς προ=
nientes: cū angustus tranſitus eſ=
σβαίνοντας, ἕως τῆς διαβάσεως οὗ=
ſet: ad viros ad ſūmū duos. ⁊
σης, ἐπ' ἄνδρας τοὺς πάντα δύο. καὶ
fecerunt filii iſrael ſicut conſtitu
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καθὰ συνέτα=
it eis ioachim ſacerdos magnus ⁊
ξεν αὐτοῖς ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ
ſenatus vniuerſi populi iſrael.
ἡ γερουσία παντὸς δήμου ἰσραήλ.

Et clamauit oīs populus ad dñm iſtā
τα μεγα magna:& humiliauerūt aias ſuas i
ieiuniis & orōnib? ipſi & mulieres eo
rum. Et induerūt ſe ſacerdotes ciliciis: infantes ꝓſtrauerunt cōtra faciē tem
pli dñi & altare dñi operuerūt ciliciō. Et clamauerunt ad dñm deum iſrael vnanimiter:ne darentur in predā infantes eorum & vxores eorum in diuiſionem:& ciuitates eorum in exterminiū:& ſancta eōrum in pollutionē & ſierent in opprobrium gentibus.
Tunc eliachim ſacerdos domini magnus circuiuit oēm iſrael: allocutuſq; eſt eos dicens. Scitote qm̄ exaudiet dominus preces veſtras: ſi manentes permanſeritis in ieiuniis & orationibus in conſpectu dñi. Memores eſto te moyſi ſeruī domini: qui amelech cōfidentem in virtute ſua & in exercitu ſuo: & in clypeis ſuis: & in curribus ſuis: & in equitibus ſuis: non ferro pugnando: ſed precibus ſanctis orando defecit. Sic erunt vniuerſi hoſtes iſrael: ſi perſeueraueritis in hoc opere quod cepiſtis. Ad hāc igitur exhortationem eius deꝑcantes dñm ꝑmanebant in conſpectu dñi: ita vt etiam hi qui offerebant dño holocauſta ꝑcincti ciliciis offerrēt ſacrificia dño: & erat cinis ſupra capita eorum. Et ex toto corde ſuo omnes orabant deum vt viſitaret populum ſuum iſrael.

Capitulum quintum.

Nunciatumq; eſt holoferni principi militie aſſyriorum q̄ filii iſrael ꝑparent ſe ad reſiſtendum: ac montium itinera cōcluſiſſent:& furore nimio exarſit in iracundia magna. Vocauitq; omnes principes moab: & duces ammon: & dixit eis. Dicite mihi quis ſit populus iſte qui montana obſidet:aut que & quales et quante ſint ciuitates eorū: q̄ etiā ſit virt? eorū: aut q̄ſit multitudo eorū: vel qs rex militie illorū: & q̄re ꝑ oībus qui habitant in oriente iſti contempſerunt nos: & nō exierunt in obuiam nobis: vt ſuſcipe rent nos cum pace. Tunc achior dux omnium filiorum ammon reſpondens ait. Si digneris audire domine dicam veritatem in conſpectu tuo de populo iſto qui in montanis habitat: & non egredietur verbum falſum ex ore meo. Populus iſte ex progenie chaldeorum eſt: hic primū in meſopotamia habitauit: quoniam noluerunt ſequi deos patrum ſuorum qui erant in terra chaldeorum. Deſerentes itaq; cerimonias patrum ſuorum: que in multitudine deorum erant vnum deum celi coluerunt: qui & precepit eis vt exirent inde & habitarent in charan. Et cum fame pulſi eſſent omnes habitatores terre chanaan: descenderunt in egyptum: & habitauerunt ibi quadringentis annis: & multiplicati ſunt ibi in infinitum. Et non poterat eos numerus omnium gentium continere: donec regnauit ſuper egyptum rex ignorans iuſtitiam: qui ſubiugauit ſibi terram eorum: & humiliauit eos in operibus lateris: & fecit eos ſeruire ſibi. Et clamauerunt ad deum ſuum: & percuſſa est omnis terra egypti plagis inſanabilibus: & eiecti ſunt de conſpectu eorum. Et ipſe exſiccauit rubrum mare ante faciem eorum: & duxit eos ad montem ſynai & cades barne: & eiecit omnes habitatores deſerti. Et habitauerunt in terra amorreorum: & interfecerunt in virtute ſua omnes heſebon: & poſſeſſi ſunt terram eorum: & tranſeuntes iordanem obtinuerunt omnem montem: & chananeum: & pherezeum: & iebuſeum: & ſichimam: & omnes gergeſeos habitauerunt: & manſerunt ibi diebus multis: quoadusq; offenderunt deum ſuum: & peccauerunt ante conſpectum eius. Et cum recederent a conſpectu eius: & non eſſet deus in eis: dedit eos in manus regum chananeorum: & ſuperauerunt eos: & abſtulerunt omnia que habitabant in hieruſalem: & ſubiugauerunt eos: & fecerunt ſibi templa: & idola: & polluerunt omnia ſacra eorum. Et cum hec fecerint filii iſrael: & ſe conuertant ad deum ſuum: & ſciat eum omnipotentem: & ſuper omnia que fecerunt: & ſuper omnes gentes que ſeruierunt: & ſuper omnes deos quos habuerunt: & ſuper omnes deos quos habuerunt: & ſuper omnes deos quos habuer

deorum fuorū: ⁊ fugerūt in meſopo-
tāmiam. ⁊ habitauerunt ibi diebus mul
tis. ⁊ dixit deus eorum vt exiret de
habitatione ſua: ⁊ irent
in terrā chanaā. ⁊ habitauerūt ibi:
& repleti ſunt auro ⁊ argento
& in tumētib⁹ multis nimis. ⁊ de-
ſcenderūt in egyptū. cooperuit
tēbrauit eos aligustino.
factem terre chanaan fames. ⁊ habi
tauerunt ibi vſq; quo reuerti ſunt,
& facti ſunt ibi in multitudinē magnā. ⁊ nō
erat numerus generis eorum. ⁊ ſurrexit
in eis rex egypti: ⁊ vexa
uerunt eos: ⁊ in labore ⁊ in
ſeruitute eorum. ⁊ clamauerunt ad
deū ſuum. ⁊ peccauerūt oēs
habitatores in deſerto. ⁊ hitauerūt i
in terra ammorreoꝝ. ⁊ omnes de eſebon
disperderunt in fortitudine eor. ⁊ tranſe
unites iordanem: fortiti ſunt om
nia montana. ⁊ ciecerunt a fa
cie ſua chananeum ⁊ phe-
rezeum ⁊ iebuſeum ⁊ ſy
chem ⁊ omnes gergeſeos. ⁊
habitauerunt in eis diebus multis.

dum nō peccauerūt coꝝ deo ſuo:
erāt cum eis bona. qm̄ deus q
odit iniqtatē cum eis eſt. Iqſi āt recef
ſerunt a via quā ꝓpoſuit eis:

ſuum. ⁊ peuſſit oēm
terrā egypti plagis in dīo nō erat ſani
tas. ⁊ eiecerunt eos egyptii a
facie ſua. ⁊ exiecauit de
habitatione ſua: ⁊ irent
in terrā chanaā. ⁊ habitauerūt ibi:
& repleti ſunt auro ⁊ argento
& in tumētib⁹ multis nimis. ⁊ de-
ſcenderūt in egyptū. cooperuit
tēbrauit eos aligustino.
factem terre chanaan fames. ⁊ habi
tauerunt ibi vſq; quo reuerti ſunt,
& facti ſunt ibi in multitudinē magnā. ⁊ nō
erat numerus generis eorum. ⁊ ſurrexit
in eis rex egypti: ⁊ vexa
uerunt eos: ⁊ in labore ⁊ in
ſeruitute eorum. ⁊ clamauerunt ad
deū ſuum. ⁊ peccauerūt oēs
habitatores in deſerto. ⁊ hitauerūt i
in terra ammorreoꝝ. ⁊ omnes de eſebon
disperderunt in fortitudine eor. ⁊ tranſe
unites iordanem: fortiti ſunt om
nia montana. ⁊ ciecerunt a fa
cie ſua chananeum ⁊ phe-
rezeum ⁊ iebuſeum ⁊ ſy
chem ⁊ omnes gergeſeos. ⁊
habitauerunt in eis diebus multis.

rent in charrā. Cūq; opperuiſſet oēm
terrā fames: deſcendēt in egyptum: il
icq; p q̄dīngētos annos ſic multipli
cati ſunt: vt dinumerari eorū nō poſ
ſet exercitus. Cūq; grauaſſet eos rex
egypti: atq; in ędificatiōibus vrbiū ſu
arum in luto & latere ſubiugaſſet eos
clamauerūt ad dīm ſuū: & pcuſſit to
tam terrā egypti plagis variis. Cūq; e
iecīſſet eos egyptii a ſe & ceſſaſſet pla
ga ab eis: & iterū eos vellēt cape & ad
ſuū ſeruitiū reuocare: fugientibus his
deus celi mare aperuit: ita vt hincide
aque q̄ſi mur⁹ ſolidarēt̄ur: & iſti pede
ſicco fundū maris pambulādo tranſi
rent. In quo loco dū innūerabilis exer
citus egyptiorū eos pſeq̄retur: ita
aquis cooptus eſt vt nō remaneret vel
vnus q factū poſteris nūciaret. Egreſ
ſus etiā mare ruorū deſerta ſua mon
tis occurrerēt: i quibus nunq̄ hō habi
tare potuit vel filius hois requieuit. Il
lic fontes a mari obdulcati ſunt eis ad
bibendū: & per annos q̄dragīta ānō
nam de celo cōſecuti ſunt. Vbicūq; i
greſſi ſunt ſine arcu & ſagitta: & abſq;
ſcuto & gladio: deus eorū pugnauit p
eis & vicit. Et nō fuit qui inſultaret po
pulo iſti: niſi qū receſſit a cultu dñi dei
ſui. quotieſcūq; āt preter ipſum deū
ſuum alterum ſcoluerunt: dati ſunt in
predam & in gladium & in opprobri
um. Quotieſcūq; autem penituerēt ſe
receſſiſſe a cultura dei ſui: dedit eis de
us celi virtutē reſiſtēdi. Denīq; chana
neū regē & iebuſeū & pherezeū & e
theū & eueū & āmorreū: & oēs potē
tes in eſebon pſtrauerīt & terras eorū
& ciuitates eorū ipſi poſſederēt: & vſq;
dū nō peccarēt i cōſpectu dei ſui: erāt
cū illis bona. Deꝰ.n. illorū odīt iniqta
tē. Nā & añ hos annos cū receſſiſſent
a via quā dederat illis deus vt ambula
rēt in ea: exterminati ſunt plūs a mul
tis natiōibus: & plūi eorū captiui ab
ducti ſunt i terrā nō ſuā. Nup āt reuer
ſi addīm deū ſuū ex diſpoſitiōe q̄ diſpō
ſuerāt: aduati ſunt & aſcēderūt mōta
na hec oia: & iterū poſſidēt hierl'z y bi
ſunt ſctā ſctorū. Nūc ergo mi dñe pū
re ſi eſt aliq̄ iiquitas eorū in cōſpectu
dei eorū: aſcēdam? ad illos: qm̄ tradēs
tradet illos deus eorū tibi: & ſubiuga
ti erūt ſub iugo potētie tue. Si vero n̄
eſt offenſio populi huius corā deo ſuo
nō poterim? reſiſtere illis qm̄ deus eo
rum defendet illos: & crimus i oppro
briū vniuerſe tre. Et factū ē cūq; ceſſaſſ
loq̄ achior verba hec: irati ſūt oēs ma
gnates holofornis & cogitabāt iterfi
cere eū: dicētes ad alterutrū. Quis eſt
iſte q filios iſrl' poſſe dicat reſiſtere re
gi nabuchodonoſor & exercitib⁹ ei⁹:
hoſes iermes & ſine virtute: & ſine pi
tia artis pugne! Vt ergo agnoſcat achi
or qm̄ fallit nos: aſcēdem⁹ i mōtana &
cū capti fuerit potētes eorū: tūc cū eiſ
dem gladio trāſuerberabitur: vt ſciat
oīs ges qm̄ nabuchodonoſor deus ter
re eſt: & ꝑter ip̄z alius nō eſt. Ca. 6.

Actū eſt āt cū ceſſaſſent loqui: in
dignatus holoferues vehement

exterminati ſunt in multis prelis
& ꝕualoꝛeuſhoay ἐν πολλοῖς πολέμοις
valde nimis. ⁊ captiui ducti ſunt
ἐπιπολὺ σφοδρα·καὶ ἐχμαλωτεύθησαν
in terrā nō ꝓpriā. ⁊ tēplū dei eo
εἰς γῆν οὐκ ἰδίαν. καὶ ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ αὐ
rum factū eſt in pauimentū. ⁊ ciuitates
τῶν ἐθνῶν εἰς ἔδαφος. καὶ αἱ πόλεις
eorum capte ſunt ab aduerſa
αὐτῶν ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν ὑπεναν
riis. ⁊ nunc cōuerſi ad de
τίων. καὶ νῦν ἐπιστρέψαντες ἐπὶ τὸν θε
um ſuum: aſcenderūt de diſperſiōe qua
ὸν αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐκ τῆς διασπορᾶς οὗ
diſperſi erant illic. ⁊ poſſederūt hieru
διεσπάρησαν ἐκεῖ. καὶ κατέσχον τὴν ἱερου
ſalem: vbi ſanctuariū eorum: ⁊ habita
σαλήμ, οὗ τὸ ἁγίασμα αὐτῶν, καὶ κατῳ
uerunt in mōtanis q erāt deſerta. ⁊ hīc
κίθησαν ἐν τοῖς ὄρεσιν ὅτι ἦν ἔρημος. καὶ νῦν
dīxerat dñe ſi dēde eſt ignoratia i popu
δέσποτα κύριε εἰμὴ ἔστιν ἄγνοημα ἐν τῷ
lo iſto: ⁊ peccāt cōtra deū ſuū:
λῷ τούτῳ, καὶ ἁμαρτάνουσιν εἰς τὸν θεὸν αὐτῶν,
cōſideremus qm̄ eſt inter eos fā
ἐπισκεψώμεθα ὅτι ἔστιν ἐν αὐτοῖς σκάν
dalū hoc: ⁊ aſcendamus ⁊ debel
δαλον τοῦτο, καὶ ἀναβησώμεθα καὶ πολε
lemus eos. ſi vero nō eſt hiniqtas in
μήσωμεν αὐτούς. εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἀνομία ἐν
gēte eorū: ꝓpterea tam dīus
τῷ ἔθνει αὐτῶν, παρελθέτω δ᾽ ὁ κύριος
meus: ne forte defendat dīus eos:
μου, μήποτε ὑπεραασπίσῃ ὁ κύριος αὐτῶν,
⁊ deꝰ eorum pro. eis. ⁊ erim⁹
καὶ ὁ θεὸς αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἐσόμε
in opprobriū in cōſpectu vniuerſe terre.
θα εἰς ὄνειδος ἐναντίον πάσης τῆς γῆς.
⁊ factū eſt vt ceſſauit achior loqui
καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαρο ἀχιὼρ λαλῶν
verba hec: murmurauit oīs popu
τοὺς λόγους τούτους, ἐγόγγυσε πᾶς ὁλα
lus: q̄ circuitu tabernaculi habitat. ⁊ dixerūt
ὸς ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιεώκει. καὶ εἶπον
magnates holoforniſ ⁊ oēs q̄
οἱ μεγιστᾶνες ὁλοφέρνου καὶ πάντες οἱ
habitabāt terrā maritimā ⁊ mo
κατοικοῦντες γῆν παραλίαν καὶ τὴν μω
ab: vt, interficer⁹ ēt eum nō eſt timebimus
άβ, συγκύψαι αὐτόν. οὐ γὰρ φοβηθησόμε
a facie filioꝝ iſrael. ecce eſt
θα ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραήλ. ἰδοὺ γὰρ
populus ē quo nō eſt potentia neq; robur
λαός ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δύναμις οὐδὲ κράτος
ad aciem fortem. ideo nū aſcende-
εἰς παράταξιν ἰσχυράν. διὸ δὴ ἀναβησό-
mus: ⁊ erunt ī cibum vniuerſo
μεθα, καὶ ἐσόμεθα εἰς καταβρωσιν πάσῃ
exercitui tuo dñe holoferne.
τῇ στρατιᾷ σου δέσποτα ὁλοφέρνη. .6.

Vt ceſſauit tumultus
Καὶ ὡς κατέπαυσεν ὁ θόρυβος τῶν
virorum de circuitu cōſiliū: ⁊
ἀνδρῶν τῶν κύκλῳ τῆς συνεδρίας, καὶ
dixit holofernes dux exerci
εἶπεν ὁλοφέρνης ἀρχισράτηγος δυνάμε
tus aſſyriorū ad achior coram o
ως ἀσσυρ πρὸς ἀχιὼρ ἐναντίον πάντος
populo alienigenarum: ⁊ dñs es tu achior
τοῦ δήμου ἀλλοφύλων, καὶ τίς εἶ σὺ ἀχιὼρ
coram o populo alienigenarū: ⁊
ἐναντίον παντὸς τοῦ δήμου ἀλλοφύλων, καὶ

ad oēs filios moab: ⁊ mercēnarii
πρὸς πάντας υἱοὺς μωάβ, καὶ οἱ μισθωτοὶ
ephzaim: qm̄ pphetaſti iter nos
τοῦ ἐφραίμ, ὅτι προεφήτευσας ἐν ἡμῖν
ſicut hoſtē: ⁊ dixiſti genus hieru
καθὼς σήμερον, καὶ εἶπας ὁ λαὸς ἱερου
ſalem non debellare: qm̄ deus eorum
σαλὴμ μὴ πολεμᾶσαι, ὅτι ὁ θεὸς αὐτῶν
ꝓteget eos: ⁊ q̄s deus niſi na
ὑπερασπιεῖ αὐτούς; καὶ τίς θεὸς ἐμὴ νυ
buchodonoſor: hic mittet potentiaꝫ
βουχοδονόσορ; οὗτος ἀποστελεῖ τὸ κράτος
ſuam: ⁊ diſperdet eos a facie
αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώ
terre: ⁊ nō liberabit eos deus
που τῆς γῆς, καὶ οὐ ῥύσεται αὐτοὺς ὁ θεὸς
eorum: ſed nos ſerui eius exter
αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἡμεῖς οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἐξολο
minabimus eos velut hoiem vnū. ⁊
θρεύσομεν αὐτοὺς ὡς ἄνθρωπον ἕνα. καὶ
non ſuſtinebūt potentiā equorum
οὐκ ὑποστήσονται ἡ κράτος τῶν ἵππων
eorum. cōculcabimus cū eos in ſet
αὐτῶν. πατήσομεν γὰρ αὐτοὺς ἐν αὐ
phis. ⁊ mōtes cōſū inebriabūtur in
τοῖς. καὶ τὰ ὄρη αὐτῶν μεθυσθήσονται ἐν τῷ
ſanguine eorum: ⁊ campi eorum reple
αἵματι αὐτῶν, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν πλη
buntur mortuis ſuis. ⁊ nō re
σθήσονται νεκρῶν αὐτῶν. καὶ οὐκ ἀνε
ſtituet veſtigiū pedum ipſorū eoꝝ
στήσεται τὸ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν κα
tria facies noſtra: ſed pditione peri
τὰ πρόσωπον ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπωλείᾳ ἀπο
bunt dicit rex nabuchodonoſor
λοῦνται λέγει βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ
dīs vniuerſe terre. dixit eis nō vana
ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς. εἶπε ματαίως μαίως
erunt verba ſermonū meoꝝ. tu
ὠθήσονται τὰ ῥήματα τῶν λόγων μου. σὺ
autē achior mercēnarie ammon q̄ locutus es
δὲ ἀχιὼρ μισθωτὲ ἀμμιὼν ὃς ἐλάλησας
verba hec in die iniqtatis tue:
τοὺς λόγους τούτους ἐν ἡμέρᾳ ἀδικίας σου,
nō videbis ampli⁹ facie mea a di
οὐκ ὄψει ἔτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς ἡμέ
e hac: quousq; vlciscar genus, ecqui
ρας ταύτης, ἕως οὗ ἐκδικήσω τὸ ἔθνος τῶν
er egypto: ⁊ tūc ptranſibit ferrum
ἐξ αἰγύπτου. καὶ τότε διελεύσεται σίδηρος
militie mee ⁊ pdis ſeruo
στρατιᾶς μου καὶ ὁ λαὸς τῶν θεραπόν
rum meoꝝ latera tua. ⁊ cades iter
των μου τὰς πλευράς σου. καὶ πεσῇ ἐν
vulneratos eorum q̄ reuerſus fuero.
τοῖς τραυματίαις αὐτῶν ὅταν ἐπιστρέψω.
⁊ reſtituēt te ſerui mei in
καὶ ἀποκαταστήσουσί σε οἱ δοῦλοι μου εἰς
mōtana: ⁊ ſtatuent te in vna de ciui
τὴν ὀρεινήν, καὶ στήσουσί σε ἐν μιᾷ τῶν πό
tatibus aſcenſus. ⁊ nō pertbis donec
λεων ἀναβάσεων. καὶ οὐκ ἀπολῇ ἕως οὗ
exterminet⁹ cum illis. ⁊ ſiquidem ſpe
ἐξολοθρευθῇς μετ᾽ αὐτῶν. καὶ εἰ περ ἐλπί
ras in corde tuo q̄ nō cōprehendent⁹:
ζῃς τῇ καρδίᾳ σου τί οὐ συλληφθήσονται,
ne cōcidat tuus vultus. locut⁹
μὴ συμπεσέτω σου τὸ πρόσωπον. ἐλάλη
ſum ⁊ nihil cadet de verbis
σα καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων
meis. ⁊ ꝑcepit holofernes ſer
μου. καὶ προσέταξεν ὁλοφέρνης τοῖς δού

dixit ad achior. qm̄ pphetaſti nobis
dicens q̄ gēs iſrl' defendatur a deo ſuo
vt oīdam tibi qm̄ nō eſt deus niſi na
buchodonoſor: cuꝫ pcuſſerimus eos
oēs ſicut hoiem vnū: tūc & ipſe cū illis
aſſyriorū gladio interibis & oīs iſrl' te
cū pditōe diſpiet: & pbabis qm̄ nabu
chodonoſor dñs ſit vniuerſe terre. tūc
q̄ gladi⁹ militie mee trāſiet p latꝰ tua
& cōfixus cades int' vulneratos iſrl': &
nō reſpirabis vltra donec exterminē
ris cū illis. Porro āt ſi pphetiā tuā verā
exiſtimas: nō cōcidat vult⁹ tuus & pal
lor q̄ facē tuā obtinet abſcedat a te: ſi
verba mea hec putas iplere nō poſſe.
Vt āt nouerīs q̄a iſti cū illis hec expie-
ris: ecce ex hac hora illorū ppoſſatia-
beris: vt duꝫ dignas mei q̄dil penas
excepint: ipſe ſilvltiōi ſubtiaceas. Tunc
holofernes p̄cepit ſeruis ſuis vt com-
phenderent achior & ducerent eum
in Bethuliā & traderent eum in ma-
nus filiorum iſrael. Et accipientes
eum ſerui holofernis: pfecti ſunt per
campeſtria: ſed cū appropinquaſſent
ad montana: exierunt contra eos fun
dibularii. Illi autem diuertentes a late
re montis ligauerunt achior ad arbo
rem manibus & pedibus: & ſic vinctū
de reſtibus dimiſerunt eum: & reuer-
ſi ſunt ad dominum ſuum. Porro filii
iſrael deſcendentes de bethulia: vene
runt ad eum. Quem ſoluentes duxe
runt ad bethuliam: atq; in medium
populi illuꝫ ſtatuentes percontati ſūt
quid rerum eſſet q̄ illum vinctum aſ-
ſyrii reliquiſſent. In dieb⁹ illis erant il
lic pricipes: ozias filꝰ micha de tribu
ſymeon: & charmi qui & gothoniel.
In medio itaq; ſeniorum: & in con-
ſpectu omnium: achior dixit omnia
que locutus fuerat: ab holoferne in-
terrogatus: & qualiter populus holo-
fernis voluiſſet propter hoc verbum
interficere eum: & quemadmodum
ipſe holofernes iratus iuſſerit eum iſ-
raelitis hac de cauſa tradi: vt dum vin
ceret filios iſrael: tunc & ipſum achi
or diuerſis iubeat interire ſupplicijs:
propter hoc q̄ dixiſſet deus celi defē
ſor eorum eſt. Cumq; achior vniuerſa
hec expoſuiſſet: omnis populus ceci-
dit in faciem adorantes dominum: &
communi lamentatione & fletu vna-
nimes preces ſuas domino effuderūt
dicentes. Domine deus celi & terre in
tuere ſuperbiam eorum: & reſpice ad
nām humilitatē: & faciem ſanctorū
tuorū attende: & oſtende qm̄ non de
relinquis preſumentes de te: & preſu
mentes de ſe & de ſua virtute glorian
tes humilias. Finito itaq; fletu: & per
totam diem oratione populorum cō
pleta: conſolati ſunt achior dicentes.
Deus patrum noſtrorum cuius tu vir
tutem predicaſti ipſe tibi hanc dabit
viciſſitudinem: vt eorum magis tu in
teritum videas. Cum vero dominus
deus noſter dederit hanc libertatem
ſeruis ſuis: ſit & tecum deus in medio
noſtri: vt ſicut placuerit tibi ita cum

uis ſuis q̄ erāt aſtantes tabernaculo
λοις αὐτοῦ οἱ ἦσαν παρεστηκότες τῇ σκηνῇ
ſuo: vt cōprehenderēt achior: ⁊ reſtitue-
αὐτοῦ, συλλαβεῖν τὸν ἀχιώρ, καὶ ἀποκα-
rent eum in bethulua: ⁊ trade
ταστῆσαι αὐτὸν εἰς βετουλουά, καὶ παρα-
rent in manus filiorū iſrael. ⁊ acce
δοῦναι εἰς χεῖρας υἱῶν ἰσραήλ. καὶ συνέ
perunt eum ſerui eius ⁊ duxerūt e
λαβον αὐτὸν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἤγαγον αὐ
um extra caſtra in campum. ⁊
τὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τὸ πεδίον. καὶ
pfecti ſunt de medio capeſtrium in mōta
ἀπῆραν ἐκ μέσου τῆς πεδινῆς εἰς τὴν ὀρει
na: ⁊ appropinquārūt ad fontes q̄ e-
νην, καὶ προσῆλθοντο ἐπὶ τὰς πηγὰς αἱ ἦ-
rant ſub bethulua. ⁊ vtviderūt
σαν ὑποκάτω βετουλουά. καὶ ὡς εἶδον
eos viri ciuitatis in ver
αὐτοὺς οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν κο
tice mōtis: ⁊ eis vir fundibulari
ρυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ πᾶς ἀνὴρ σφενδονί-
us detinuit aſcenſum eorum. ⁊
της διεκρέπασε τὴν ἀναβασιν αὐτῶν. καὶ
iaculauerūt in lapidibus ſup eos. ⁊ ingreſ-
ἔβαλον ἐν λίθοις ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ ὑποδυ-
ſi ſubtus montē: ligauerūt
σαντες ὑποκάτω τοῦ ὄρους, ἔδησαν τὸν
achior: ⁊ dimiſerunt pjectum ſub
ἀχιώρ, καὶ ἀφῆκαν ἐρριμμένον ὑπὸ τὴν
radice mōtis. ⁊ abierunt ad do
ῥίζαν τοῦ ὄρους. καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν κυ
minū ſuum, diſcēdentes āt filii iſrael
ριον αὐτῶν. καταβάντες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
de ciuitate ſua: ſteterunt ſup eum:
ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν, ἐστήσαν ἐπ᾽ αὐτόν,
⁊ ſoluentes eum adduxerunt ad be
καὶ λύσαντες αὐτὸν ἤγαγον εἰς τὴν βε
tulua: ⁊ ſtatuerunt eū inter pzi
τουλουά, καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς τοὺς ἄρ
cipes ciuitatis coꝝ: q̄ erant in
χοντας τῆς πόλεως αὐτῶν, οἳ ἦσαν ἐν ταῖς
diebus illis: ozias filius micha de
ἡμέραις ἐκείναις, ὀζίας ὁ τοῦ μιχα ἐκ τῆς
tribu ſymeon: ⁊ chabris filius gothoniel:
φυλῆς συμεών, καὶ χαβρὶς ὁ τοῦ γοθονιήλ,
⁊ charmis filius melchiel. ⁊ cōuocaue
καὶ χαρμὶς ὁ τοῦ μελχιήλ. καὶ συνεκάλε
runt oēs ſeniores ciui
σαν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πό
tatis. ⁊ cōcurrerunt oēs iuuenes co
λεως. καὶ συνέδραμον πᾶς νεανίσκος αὐ
rum ⁊ mulieres ad cōgregationē. ⁊
τῶν καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ
ſtatuerunt achior in medio vniuerſi popu
ἔστησαν τὸν ἀχιὼρ ἐν μέσῳ παντὸς τοῦ λα
li eoꝝ. ⁊ interrogauit eum ozias quod
οῦ αὐτῶν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὀζίας τὸ
cōtigerat. ⁊ rñdens nunciauit
συμβεβηκός. καὶ ἀποκριθεὶς ἀπήγγειλεν
eis verba cōſiliū holofer-
αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς συνεδρίας ὁλοφέρ
nis: ⁊ oīa verba q̄ locutus fuit
νου, καὶ πάντα τὰ ῥήματα ὅσα ἐλάλησεν
in medio principū aſſyrioꝝ: ⁊ que
ἐν μέσῳ τῶν ἀρχόντων ἀσσυρίων, καὶ ὅσα
fugde locutus fuit holofernes cōtra domū
ἐμεγαλορρημόνησεν ὁλοφέρνης εἰς τὸν οἶκον
iſrael. ⁊ pcidentes populus adorauē
ἰσραήλ. καὶ πεσόντες ὁ λαὸς προσεκύνη
runt deum: ⁊ clamauerūt deo dicētes
σαν τῷ θεῷ, καὶ ἐβόησαν τῷ θεῷ λέγοντες

dñe deus celi respice in
κύριε ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ κατίδε ἐπὶ τὰς
superbias eorum: & miserere humi
ὑπερηφανίας αὐτῶν, καὶ ἐλέησον τὴν τα-
litatis generis nostri: & respice
πείνωσιν τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ ἐπίβλεψον
super faciem sanctificatorū tibi in
ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἡγιασμένων σοι ἐν
die hac. & vocauerunt
τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ παρεκάλεσαν τὸν
achior: & laudauerūt eum valde. &
Ἀχιώρ, καὶ ἐπῃνέσαν αὐτὸν σφόδρα. καὶ
assumpsit eum ozias de cōgregatiōe
παρέλαβεν αὐτὸν Ὀζίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας
in domum suā: & fecit cōuiuium
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε πότον τοῖς
senioribus. & inuocauerunt
πρεσβυτέροις. καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν
deum israel in auxilium p tota nocte
θεὸν Ἰσραὴλ εἰς βοήθειαν ὅλην τὴν νύκτα
illam.
ἐκείνην. Ca. 7.

ET postridie nunciauit holo
Τῇ δὲ ἐπαύριον παρήγγειλεν ὁλο-
fernes omni exercitui suo & omni
φέρνης πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ καὶ παντὶ
populo suo: qui venerunt in
τῷ λαῷ αὐτοῦ, οἱ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν
auxilium eius: vt moueret castra cōtra be
συμμαχίαν αὐτοῦ, ἀναζευγνύειν ἐπὶ Βε-
tuliam: & ascensus montanos
τυλουάν, καὶ τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς
occuparent: & facerēt prelī
προκαταλαμβάνεσθαι, καὶ ποιεῖν πόλε-
um contra filios israel. & mouit castra
μον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. καὶ ἀνέζευξεν
in die illa omnis vir potens eo-
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς αὐ-
rum. & exercitus suorum virorum bella-
τῶν. καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν ἀνδρῶν πολε-
torum milia peditum septuaginta &
μιστῶν χιλιάδες πεζῶν ἑβδομήκοντα καὶ
centum: & equitum milia duodecim: pre
ἑκατόν, καὶ ἱππέων χιλιάδες δώδεκα, χω-
ter ꝓparationē & viros q erant
ρὶς τῆς ἀποσκευῆς καὶ τῶν ἀνδρῶν οἱ ἦσαν
pedites iter eo magna multitudo nimis. &
πεζοὶ ἐν αὐτοῖς πολὺ πλῆθος σφόδρα. καὶ
castrametati sūt in valle ꝓpe
παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι πλησίον Βε-
luam supra fontē. & extenderūt in
τυλουὰ ἐπὶ τῆς πηγῆς. καὶ παρέτειναν εἰς
latitudinē sup bothaim vsq; belmaim: & in
εὖρος ἐπὶ Βωθαείμ, ἕως Βελμαείμ, καὶ εἰς
lōgitudinē a betulua vsq; ad cyamonem q̄
μῆκος ἀπὸ Βετυλουὰ ἕως κυαμῶνος ἥ
est contra esdraelon. at filii is-
ἐστιν ἀπέναντι Ἐσδραηλών. οἱ δὲ υἱοὶ Ἰσ-
rael vt viderunt eorū multitudinē: turbati
ραὴλ ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἐταράχθη
sunt valde. & dixit vnusquisq; ad
σαν σφόδρα. καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν
primum suum: nunc occupabunt isti
πλησίον αὐτοῦ, νῦν ἐκλείσουσιν οὗτοι τὸ
faciem terre vniuerse: & nec
πρόσωπον τῆς γῆς πάσης, καὶ οὔτε τὰ
mōtes excelsi: nec valles: nec
ὄρη τὰ ὑψηλὰ οὔτε αἱ φάραγγες, οὔτε οἱ
colles sustinebunt grauitatē eorum: &
βουνοὶ ὑποστήσονται τὸ βάρος αὐτῶν, καὶ
assumentes vnusquisq; arma bel-
ἀναλαβόντες ἕκαστος παρασκευὴν τὰ πολε-

tuis omnibus conuersis nobiscum.
Tunc ozias finito cōsilio suscepit eū
in domum suam: & fecit cenam ma-
gnam. Et vocatis omnibus presbyte-
ris: simul expleto iciunio refecerunt.
Postea vero cōuocatus omnis popu-
lus per totam noctem intra ecclesiā
orauerunt petentes auxilium a deo
israel. Capitulum. 7.

HOlofernes autem altera die cē-
Ἐγένετο δὲ τῇ ἐπαύριον παρήγγειλεν ὁλο-
pit exercitibus suis: vt ascēderēt
φέρνης τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ ἀναβῆναι
cōtra bethuliā. Erant autem pedites
ἐπὶ Βαιτυλοῦαν. ἦσαν δὲ οἱ πεζοὶ
bellatorum centum vigīti milia: &
μαχητῶν ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες καὶ
equites vigīti duo milia: preter pre-
ἱππεῖς εἴκοσι δύο χιλιάδες χωρὶς τῆς
parationes virorum illorum quos oc
παρασκευῆς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οὓς
cupauerat captiuitas: & abducti fue-
ἐκράτησεν ἡ αἰχμαλωσία καὶ ἀπήχθησαν
rant de prouinciis & vrbibus vniuer-
ἐκ τῶν ὁρίων καὶ πόλεων πανταχόθεν
se iuentutis. Omnes parauerunt se
τῆς νεότητος. πάντες ἡτοιμάσθησαν
pariter ad pugnam cōtra filios israel:
ὁμοθυμαδὸν εἰς πόλεμον κατὰ υἱῶν Ἰσραήλ.
& venerunt per crepidinem montis
καὶ ἦλθον κατὰ τὴν ἀναβολὴν τοῦ ὄρους
vsq; ad apicem qui respicit super do-
ἕως τοῦ ἄκρου τοῦ ἀποβλέποντος ἐπὶ τὸν
thaim a loco qui dicitur belmavsq; ad
Δωθαὶμ ἀπὸ τόπου τοῦ καλουμένου
chelmon qui est contra esdrelon. Filii
Χελμὼν τοῦ ἐστὶν ἀπέναντι Ἐσδρηλών. οἱ
autem israel vt viderunt multitudinē
δὲ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἰδόντες τὸ πλῆθος
illorū: prostrauerunt se sup terrā mit-
αὐτῶν ἔπεσον ἐπὶ τὴν γῆν ἐπ' αὐτοῖς
tentes cinerem sup capita sua: vnani
καὶ ἐπέβαλον κόνιν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
mes orantes: vt deus israel misericor
αὐτῶν καὶ ἐδεήθησαν πάντες ἐπὶ τῷ θεῷ
diam suam ōnderet super populū su-
τοῦ Ἰσραὴλ ἐλεῆσαι τὸν λαὸν
um. Et assumentes arma sua bellica:
αὐτοῦ. καὶ ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα
federūt per loca q̄ angusti itineris tra
τοῦ πολέμου ἐκάθισαν κατὰ τοὺς τόπους
mitem dirigunt inter mōtosa: & erāt
τῶν στενοχωριῶν τῆς ὁδοῦ ἀνὰ μέσον
custodientes ea tota die & nocte. Por
τῶν ὀρέων καὶ ἐφύλασσον αὐτὰ πᾶσαν
ro holoferues dum circuit per gyrū:
τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα. καὶ Ὁλοφέρνης
reperit q̄ fons quiq; ifluebat aquedu
περιῆλθε τὴν πηγὴν τῶν ὑδάτων αὐτῶν
ctum illorum a parte australi extra
καὶ ἐκκόπτων τὸν ἀγωγὸν τῶν ὑδάτων
cuitatē dirigeret: & icidi p̄cepit aq̄du
αὐτῶν τὸν ἐκτὸς πρὸς νότον
ctum illorum. Erant tñ non longe a
πόλεως. καὶ αἱ πηγαὶ οὐκ ἀπέχουσαι
muris fontes: ex quibus furtim vide-
τοῦ τείχους ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ
bantur hauire aquam ad refocillan-
ἐπιβλέποντες ἐκ τοῦ κρυφαίου ἤντλουν
dum potius q̄ ad potandum. Sed filii
ὕδωρ τοῦ ἀναψῦξαι μᾶλλον ἢ πιεῖν.
ammon & moab accesserunt ad holo
καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν καὶ Μωὰβ
fernem dicentes. Filii israel non in lan
πρὸς Ὁλοφέρνην καὶ εἶπον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
cea nec in sagitta confidunt: sed mon
οὐ πεποίθασιν ἐπὶ τοῖς δόρασιν
tes defendunt illos: & muniunt illos
αὐτῶν οὐδὲ ἐπὶ τοῖς τόξοις αὐτῶν
colles in precipitio cōstituti. Vt ergo
ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὑψέσι τῶν ὀρέων
sine congressione pugne possis supe
ἐφ' οἷς κατῴκησαν ἐπὶ τῶν ὀρέων
rare eos: pone custodes fontiū vt non
ἐφ' οἷς κατῴκησαν. νῦν οὖν μὴ
hauriant aquam ex eis: & sine gladio
παραταξάμενος αὐτοῖς μὴ πεσεῖται ἐξ
interficies eos: vel certe fatigati: tra
αὐτῶν οὐδὲ εἷς. ἀλλὰ φύλαξον τὰς
dent ciuitatem suam quam putantis
πηγὰς τῶν ὑδάτων ἃ ἐξέρχονται ἐκ τῶν
montibus positā superari nō posse.
ὀρέων ἐκείνων. ὅτι οὐκ ἐκ τούτων
Et placuerunt verba hec coram holo
ἀναβλύζουσιν τὰ ὕδατα. καὶ πίονται
ferne: & coram satellitibus eius & con
ἐν ἀφειδίᾳ. καὶ ἀπολοῦνται ἐν δίψει
stituit per gyrum centenarios per sin
οἱ ἄνθρωποι αὐτῶν. καὶ ἐκκόψεις
gulos fontes. Cumq; ista custodia per
αὐτοὺς ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν τῇ
dies viginti fuisset expleta: defecerūt
παρεμβολῇ σου ἐκδικήσεις. καὶ ἐγένετο
cisterne & collectiones aquarum omni
ὡς ἐλάλησαν τὰ ῥήματα ταῦτα ἐναντίον
bus inhabitantibus bethuliam: ita vt
Ὁλοφέρνου καὶ ἐναντίον τῶν παρεστώτων
non esset in ciuitate vnde satiarentur
αὐτοῦ καὶ ἐναντίον πάσης τῆς παρεμβολῆς
vel vna die: qm̄ ad mensuras dabātur
καὶ ἐναντίον πάντων τῶν ἀνδρῶν
populis aqua cottidie. Tunc ad oziā
τῶν ἐκκλινόντων τὸν ὦμον αὐτῶν
congregati omnes viri femineq; iune
καὶ ἐκέντησαν τὰ τόξα αὐτῶν. καὶ
nes & paruuli omnes simul, vna voce
ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν
dixerunt. Iudicet deus inter nos & te:
ἐναντίον Ὁλοφέρνου καὶ ἐναντίον πάσης
quoniam fecisti in nos mala: nolēs
τῆς παρεμβολῆς καὶ ἐπέβαλον πάντες
loqui pacifice cuz assyriis: & propter
οἱ ἐκκλίνοντες τὸν ὦμον αὐτῶν ἐπὶ τὸν
hoc vendidit nos deus in manibus eo
ἀγρὸν ἐν τῷ ἀναβαίνειν τὴν ὁδὸν τὴν
rum. Et ideo non est qui adiuuet: cuz
ἐπὶ Δωθαείμ. καὶ ἔπεσεν ἐκεῖ ἐκ τοῦ
prosternamur ante oculos eorum i fi
λαοῦ τοῦ υἱῶν Ἰσραὴλ ἄνδρες ἑκατὸν
ti & in perditione magna. Et nunc cō
ἐκ τῆς παρεμβολῆς καὶ ἐθανατώθησαν
gregate vniuersos qui in ciuitate sūt:

lica sua: & iecientes ꝓram sup
μικὰ αὐτῶν, καὶ ἀναβάντες πυρὰν ἐπὶ
turribus suis: māserunt custodientes
τοὺς πύργους αὐτῶν, φυλάσσοντες
tota nocte illa. at vbi se
ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ δευ-
cunda edurit holofernes oēm equi-
τέρᾳ ἐξήγαγεν Ὁλοφέρνης πᾶσαν τὴν ἵπ-
tatū suum versus cōspectum filiorū is-
πον αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τῶν υἱῶν Ἰσ-
rael q̄ erant in betulua. & cōsidera
ραὴλ οἱ ἦσαν ἐν Βετυλουά. καὶ ἐπεσκέ-
uit ascensus ciuitatis eorū.
ψατο τὰς ἀναβάσεις τῆς πόλεως αὐτῶν,
& fontes aquarum eorum aggres-
καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων αὐτῶν ἐφώ-
sus est: & occupauit eos. & ipo-
δευσε, καὶ προκατελάβετο αὐτάς. καὶ ἐπ-
sūt eis castra virorum bel-
ησεν αὐτοῖς παρεμβολὰς ἀνδρῶν πο-
latorum. & ipse trāstulit castra in populū
λεμιστῶν. καὶ αὐτὸς ἀνέζευξεν εἰς τὸν λαὸν
suum. & accedentes et omnes
αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες αὐτῷ πάντες οἱ
principes filiorum esau: & omnes
ἄρχοντες τῶν υἱῶν Ἠσαῦ, καὶ πάντες οἱ
duces populi moab: & duces
ἡγούμενοι τοῦ λαοῦ Μωάβ, καὶ οἱ στρατηγοὶ
regiōis maritime: dixerūt audiat, iam ver-
τῆς παραλίας, εἶπον, ἀκουσάτω δὴ λό-
bum dominus noster: vt non sit fractio
γον ὁ κατασ τὴς ἡμῶν, ἵνα μὴ ῥήξῃ ὀργὴν
in exercitu tuo. nā populus iste
ἐν τῇ δυνάμει σου. ὁ γὰρ λαὸς οὗτος τῶν
filiorū israel: non confidunt in lan
υἱῶν Ἰσραὴλ, οὐ πεποίθασιν ἐπὶ τοῖς δό-
ceis suis: sed in sublimitatib⁹ mō
ρασιν αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὕψεσι τῶν ὀρέ-
tiū in quibus ipsi habitant in eis. nō
ων ἐν οἷς αὐτοὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐτοῖς. οὐ
enim est facile ꝓcedere p vertices
γάρ ἐστιν εὐχερὲς προβῆναι τὰς κορυφὰς
montiū eorum. & nunc domine ne pre-
τῶν ὀρέων αὐτῶν. καὶ νῦν δέσποτα μὴ πο-
tiū ineas aduersus eos sicut fit ꝓeli
λέμει πρὸς αὐτοὺς καθὼς γίνεται πολέ-
um actei: & non cadet de
μος παρατάξεως, καὶ οὐ πεσεῖται ἐκ τοῦ
populo tuo vt vir vnus. mane in
λαοῦ σου ὡς ἀνὴρ εἷς. ἀναμεῖνον ἐπὶ τῆς
castris tuis custodiens omnem ex
παρεμβολῆς σου φυλάσσων πάντα ἄν-
ercitum exercitu tuo. & obtine
δρα ἐκ τῆς δυνάμεώς σου. καὶ ἐπικράτησα
ant serui tui fontem aque:
τῶσαν οἱ παῖδές σου τῆς πηγῆς τοῦ ὕδα-
qui erit de radice montis. quia
τος, ἣ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ ὄρους. ὅθ-
inde aquantur omnes habitan-
τι ἐκεῖθεν ὑδρεύονται πάντες οἱ κατοικοῦν-
tes bethuliam. & interimet eos si-
τες Βετυλουά. καὶ ἀνελεῖ αὐτοὺς ἡ δί-
tis: & tradent ciuitatem tuam. &
ψα, καὶ ἐκδώσουσι τὴν πόλιν ἑαυτῶν. καὶ
nos & populus noster ascendemus sup
ἡμεῖς καὶ ὁ λαὸς ἡμῶν ἀναβησόμεθα ἐπὶ
primas altitudines montiū: & ca
τὰς πλησίον κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ πα-
stramentabimur super eas in custodi-
ρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐταῖς εἰς προφυλα-
am. ne exeat de ciuitate vir
κήν. τοῦ μὴ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἄνδρα

vnus.τ contabescēt in fame ipſi: τ ἕνα.καὶ πεκήσονται ἐν τῷ λιμῷ αὐτοί, καὶ

vxores eorum: τ filii eorum: αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν. τ anteq̄ veniat gladius ſup eos: καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὴν ῥομφαίαν ἐπ' αὐτούς, ſubuertentur in plateis

καταῤῥαφήσονται ἐν ταῖς πλατείαις habitatiõis eorum. τ retribues

τῆς οἰκήσεως αὐτῶν. καὶ ἀνταποδώσεις eis retributionem malam: eo q̄ re

αὐτοῖς ἀνταπόδομα πονηρόν, ἀνθ' ὧν ἔρα bellauerũt τ nõ obedierunt facl

σίασαν καὶ οὐχ ὑπήκουσαν τῷ προσώ et tue in pace. τ placuerunt verba eo

πῳ σου ἐν εἰρήνῃ. καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐ rum coram holoferne: τ coram om̃i

τῶν ἐνώπιον ὁλοφέρνου, καὶ ἐνώπιον πάν bus ſatellitibus eius. τ conſtituti

των τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. καὶ συνέταξε facere ſicut locuti fuerũt. τ ꝓcelſerunt ca

ποιῆσαι καθὰ ἐλάλησαν. καὶ ἀπῆραν πα ſtra filiorũ ammon: τ cum eis mi

ρεμβολὴ υἱῶν ἀμμών, καὶ μετ' αὐτῶν χι lia quinq̄ filiorũ aſſur. τ caſtrame

λιάδες πέντε υἱῶν ἀσσούρ. καὶ παρενέ tati ſunt in valle. τ occupauerunt

βαλον ἐν τῷ αὐλῶνι. καὶ προκατελάβοντο aquas τ fontes aquarum

τὰ ὕδατα καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων filiorũ iſrael. τ aſcenderũt filii eſau

τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. καὶ ἀνέβησαν υἱοὶ Ἡσαῦ τ filii ammon: τ caſtrametati ſunt in

καὶ υἱοὶ Ἀμμών, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ mõtanis contra bothaim. τ miſe

Βρεννῆ ἀπέναντι Χωβαείμ. καὶ ἀπέστε runt ex eis ad auſtrũ τ ſubſolanum

λαν ἐξ αὐτῶν πρὸς νότον καὶ ἀπηλιώτην contra ecrebel: q̄ eſt ppe chu

ἀπέναντι Ἐκρεβήλ, ἥ ἐστιν πλησίον Χου ſi: q̄ eſt ſuper torrentem mochmur.

σί, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χειμάρρου μοχμούρ. τ reliqu⁹ exercitus aſſyriorũ caſtra

καὶ ἡ λοιπὴ στρατιὰ τῶν ἀσσυρίων παρε metati ſũt in campo: τ cooperuerũt oẽm

μεβαλον ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐκάλυψαν πᾶν facẽ terre. τ tabernacla τ

τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ αἱ σκηναὶ καὶ farcine eorũ caſtra fcce

αἱ ἀπαρτίαι αὐτῶν κατεστρατοπέδευ runt in multitudie multa valde. τ

σαν εἰς πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ οἱ filii iſrael clamauerunt ad dñm deũ

υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον θεὸν eorum: qñ defecit aio ſpũs eo

αὐτῶν, ὅτι ὀλιγοψύχησε τὸ πνεῦμα αὐ rum: qñ ĩ circuitu erãt omnes inimici eo

τῶν, ὅτι ἐκύκλωσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ αὐ rum: τ nõ poterãt fugere de medio eorum.

τῶν, καὶ οὐκ ἦν διαφυγεῖν ἐκ μέσου αὐτῶν. τ manſerũt ĩ circuitu eorũ omnis cõgrega

καὶ ἔμεινον κύκλῳ αὐτῶν πᾶσα συναγω tio aſſyriorũ: pedites τ currus τ

γὴ ἀσσυρίων οἱ πεζοὶ καὶ τὰ ἅρματα καὶ οἱ equites eorum diebus trigintaquattu

ἱππεῖς αὐτῶν ἡμέρας τριακοντατέσσα or. τ deficiebant oibus habitanti

ρας. καὶ ἐξέλειπον πάντας τοὺς κατοικοῦν bus bethulia oia receptacula ſua

τας Βεθουλούα πάντα τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν aquarum. τ lacus euacuabãtur

τῶν ὑδάτων. καὶ οἱ λάκκοι ἐξεκενοῦντο. vt ſponte tradamus nos popu

lo holofernis. Melius eſt enim vt captiui benedicamus domi

num viuentes: q̄ morſamur & ſimus opprobrium omni carni: cum videamus vxores no

ſtras & infantes noſtros mori antaꝯculos noſtros. Contesta

mur hodie celum & terram & deum patrum noſtrorum: qui vlciſcitur nos ſecundum pecca

ta noſtra: vt iam tradatis ciuita tem in manu militie holofer

nis: vt ſit finis noſter breuis in ore gladii: qui longior efficitur in ariditate ſitis. Et cum hec di

xiſſent factus eſt fletus & vlula tus magnus in eccleſia omni

bus: & per multas horas vna voce clamauerunt ad deum di

centes. Peccauimus cũm patri bus noſtris: iniuſte egimus: ini

quitatem fecimus. Tu quia pi

es miſerere noſtri: & in tuo fla

gello vindica iniquitates no

ſtras: & noli tradere confiten

tes te populo qui ignorat te:

vt non dicant inter gentes: vbi eſt deus eorum. Et cum fatiga

ti his clamoribus: & his fleti

bus laſſati ſiluiſſent: exurgens ozias infulus lachrymis dixit.

Equo animo eſtote fratres: & hos quinq̄ dies expectemus a

domino miſericordiam. Forſi

tan enim indignationem ſu

am abſcindet: & dabit gloriam

nomini ſuo. Si autem tranſa

ctis quinq̄ diebus non vene

rit adiutorium: faciemus hec

verba que locuti eſtis.

Capitulum octauum.

ET factum eſt cum audiſſet

hec verba iudith vidua que

erat filia merari: filii idox: filii

ioſeph: filii ozie: filii elai: filii

iamnor: filii gedeon: filii rapho

im filii achitob: fili melchie: fi

lii enan: filii nathanie: filii ſala

thiel: filii ſymeon: filii ruben: &

vir eius fuit manaſſes: qui mor

tuus eſt in diebus meſſis hor

deacee: inſtabat enim ſuper al

ligantes manipulos in campo:

& venit eſtus ſuper caput eius:

& mortuus eſt in bethulia ciui

tate ſua: & ſepultus eſt cum pa

tribus ſuis. Erat autem iudith

τ non hẽbãt ad bibẽdũ ad ſatietatem aquã

καὶ οὐκ ἦν ἔχον πιεῖν εἰς πλησμονὴν ὕδωρ die vna: qñ in meſura dabant e

ἡμέραν μίαν, ὅτι ἐν μέτρῳ ἐδίδουν αὐ is ad bibẽdũ. τ cõſternati ſũt infantes eorũ

τοῖς πιεῖν. καὶ ἠθύμησαν τὰ νήπια αὐτῶν, τ vxores τ iuuenes defecerũt

καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ νεανίσκοι ἐξέλιπον a ſiti. τ cadebant in

ἀπὸ τῆς δίψης. καὶ ἔπιπτον ἐν ταῖς platcis ciuitatis: τ in trãſi

πλατείαις τῆς πόλεως, καὶ ἐν ταῖς διό tibus portarũ. τ non erat vigor

δοις τῶν πυλῶν. καὶ οὐκ ἦν κραταίωσις ampli⁹ in eis. τ cõgregatus eſt vniuerſus

ἔτι ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐπισυνήχθησαν πᾶς ὁ ppls ad oziam τ principes ciui

λαὸς ἐπὶ Ὀζίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς πό tatis: iuuenes τ mulieres τ

λεως, οἱ νεανίσκοι καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ puerꝝ. τ clamauerunt voce magna:

παιδία. καὶ ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ, τ dixerũt coram oĩbus ſenioꝝ

καὶ εἶπον ἐναντίον πάντων τῶν πρεσβυ bus: iudicet deus inter nos τ

τέρων, κρίναι ὁ θεὸς ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑ vos: qñ feciſtis in nobis iniuſticiã ma

μῶν, ὅτι ἐποιήσατε ἐν ἡμῖν ἀδικίαν με gnam nõ loquẽtes pacifica cum

γαλην οὐ λαλήσαντες εἰρηνικὰ μετὰ τῶν filiis aſſyriorũ. τ nõ eſt auxiliator noſ:

υἱῶν ἀσσούρ. καὶ νῦν οὐκ ἔστι βοηθὸς ἡμῶν, ſed vendidit nos deus in manꝝ

ἀλλὰ πέπρακεν ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖ bus eorum: vt pſternamur ante e

ρας αὐτῶν, τοῦ καταῤῥωθῆναι ἐναντίον αὐ os in ſiti τ pditiõe magna. τ

τῶν ἐν δίψῃ καὶ ἀπωλείᾳ μεγάλῃ. καὶ nunc cõuocate eos: τ tradite

νῦν ἐπικαλέσασθε αὐτούς, καὶ ἐκδότε τὴν ciuitatẽ oẽm i ereptionẽ populo holofer

πόλιν πᾶσαν εἰς προνομὴν λαῷ ὀλοφέρ nis τ vniuerſo exercitui eius. qñ meil

νου καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτοῦ. ὅτι κρεῖ us nos fieri eis in rapi

σσον ἡμᾶς γενηθῆναι αὐτοῖς εἰς διαρπα nam: ꝙ mori in ſiti. erimus cñ in

γήν, ἢ ἀποθανεῖν ἐν δίψῃ. ἐσόμεθα γὰρ εἰς ſeruos: τ viuet alia noſtra. τ

δούλους, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν. καὶ non videbimus mortem infantium no

οὐκ ὀψόμεθα τὸν θάνατον τῶν νηπίων ἡ ſtrorũ in oculis noſtris: τ vro

μῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖ rum τ filios noſtros deficientes

κας καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν ἐκλειποῦσας ad ſinũ ipſoꝝ. cõteſtamur vobis

πρὸς τὰς ψυχὰς αὐτῶν. μαρτύρομεθα ὑμῖν τὸν celum τ terrã τ deum noſtrũ τ

οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ dñm patrum noſtrorũ: q̄ vlciſcitur

κύριον τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐκδικεῖ ἡ nos ſecundũ peccata noſtra: τ

μᾶς κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ τὰ peccata patrum noſtrorũ: vt nõ

ἁμαρτήματα τῶν πατέρων ἡμῶν, ἵνα μὴ faciat ſecundũ verba hec in di

ποιήσῃ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέ e hodierna. τ factus fuit planctus ma

ρᾳ τῇ σήμερον. καὶ ἐγένετο κλαυθμὸς με gnus in medio cõgregatiõis oĩm

γας ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πάντων

vnanimiter. τ clamauerunt ad dñm
δμουμαδὸν.καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν κύριον
deum voce magna. τ dixit ad eos
θεὸν φωνῇ μεγάλη.καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς
ozias:cõfidite fratres. expectemus
ὀζίας,θαρσεῖτε ἀδελφοί. δεκαρτερήσωμε
adhuc dnqꝫ dies: in ꝗbus cõuertet
μὴ ἔτι πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς ἐπεστρέψει
dñs deus noster miam suam super nos.
κὺς ὁ θεὸς ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ᾽ἡμᾶς.
nõ.n.derelinquet nos in finẽ. ſi
οὐ μὴ ἐγκαταλείψει ἡμᾶς εἰς τέλος. ἐὰν
 abꝫ trãſierint iſti: τ nõ venerit ſup nos
δι᾽ ὀλιγωσιν αὐτοι, καὶ μὴ ἔλθη ἐφ᾽ἡμᾶς
adiutoriũ:faciam iuxta verbũ veſtrũ. τ
βοηθεια, ποιήσω κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν.καὶ
diſperſit populũ in ſua ca=
ἐσκόρπισε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἑαυτοῦ παρεμ
ſtra. τ ad muros τ turres
βολήν.καὶ ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους
ciuitatis ſue abierũt: τ vxo
τῆς πόλεως αὐτῶν ἀπῆλθον, καὶ τὰς γυ=
res τ filios in domos ſuas
ναῖκας καὶ τὰ τέκνα εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν
miſerunt. τ erant in humilitate mul=
ἀπέστειλαν.καὶ ἦσαν ἐν ταπεινώσει πολ
ta in ciuitate.
λὴ ἐν τῇ πόλει. Ca.8.

Et auditum in illis ꝺie
Καὶ ἤκουσεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ=
bus iudith filia merari:filii or filii io
ραις ἰουδὶθ θυγάτηρ μεραρί,υἱοῦ ὢξ υἱοῦ ἰω
ſeph filii oziel:filii helciafilii ananie filii
σὴφ υἱοῦ ὀζιὴλ,υἱοῦ ἐλκία υἱοῦ ἀνανίου υἱοῦ
gedeon:filii raphain filii achitho filii eliu:
γεδεών,υἱοῦ ῥαφαὶν υἱοῦ ἀχιτὼβ υἱοῦ ἠλιού,
filii eliab filii nathanael: filii ſamaliel
υἱοῦ ἐλιὰβ υἱοῦ ναθαναὴλ, υἱοῦ σαμαλιὴλ
filii ſaladai filii iſrael: τ vir e=
υἱοῦ σαλαδαὶ υἱοῦ ἰσραήλ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτ
ius manaſſes de tribu eius ꝛt de fa=
ῆς μανασσῆ τῆς φυλῆς αὐτῆς καὶ τῆς πα
milia eius. τ moritur eſt ꝺiebus mel=
τριᾶς αὐτῆς.καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡμέραις θερι
ſis ordei. iſtabat.n.ſup aliigan
σμοῦ κριῶν.ἐπέστη γὰρ ἐπὶ τοὺς θερισμεύον
tes manipulos in campo: τ
τας τὰ δράγματα ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ὁ
eius venit ſup caput eius: τ
καύσων ἦλθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,καὶ
cecidit in lectum ſuum. τ ſepelierũt
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ. καὶ ἐθαψαν
eum cum patribus ſuis in ci
αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ πε
gro q̃ inter bethulã τ balamo.
γρῷ τῷ ἀναμέσον βαιτυλίας καὶ βαλαμών.
erat iudith in domo ſua vidua
καὶ ἦν ἰουδὶθ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς χηρεύουσα
annis trib᷒ τ mẽſibus ẋtuor. τ fe
ἐτη τρία καὶ μῆνας τέσσαρας. καὶ ἐποίη=
cit ſibi tabernaculũ in pte ſuperiori
σεν ἑαυτῇ σκηνὴν ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ
domus ſue: τ impoſuit ſup lumbos
οἴκου αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ὀσφὺν
ſuos cilitium: τ erãt ſup eam veſtes
αὐτῆς σάκκον,καὶ ἦν ἐπ᾽αὐτῆς τὰ ἱμάτια
viduitatis ſue. τ ieiunauit om
τῆς χηρείας αὐτῆς. καὶ ἐνήστευσε πά=
nibus ꝺiebus viduitatis ſue:
σας τὰς ἡμέρας τῆς χηρείας αὐτῆς,
ꝓter anteſabbata τ ſabbata τ
χωρὶς πρὸ σαββάτων καὶ σαββάτων καὶ
relicta eius vidua iam annis tri=
bus & menſibus ſex. Et in ſupe
rioribus domus ſue fecit ſibi ſe
cretum cubiculum:in quo cum
puellis ſuis clauſa morabatur:
& habens ſuper lumbos ſuos ci
litium ieiunabat omnibus die
bus vite ſue: preter ſabbata &
neomenias & feſta domus iſra
el. Erat autem eleganti aſpectu
nimis:cui vir ſuus reliquerat di
uitias multas & familiam copio
ſam: ac poſſeſſiones armentis
boum ac gregibus ouium ple
nas. Et erat hec i omnibus famo
ſiſſima: quoniam timebat do
minum valde: nec erat qui lo
queretur de illa verbum malũ.
Hecitaq; cum audiſſet quoni
am ozias promiſiſſet: q̃ transa
cto quinto die traderet ciuita
tem: miſit ad preſbyteros cha
bri & charmi. Et venerunt ad
illam:& dixit illis. Quod ẽ hoc
verbum in quo conſenſiſtis ozias:
vt tradat ciuitatem aſſyriis:ſi in
tra quinq; dies non venerit vo
bis adiutorium? Et qui eſtis vos
qui temptatis dominum? Non
eſt iſte ſermo qui miſericordias
prouocet: ſed potius qui iram
excitet: & furorem accendat.
Poſuiſtis vos tempus miſeratio
nis domini: & in arbitrium ve
ſtrum diem conſtituiſtis ei. Sed
quia patiens dominus eſt:i hoc
ipſo peniteamus: & indulgen
tiam eius fuſis lachrymis po=
ſtulemus. Non enim quaſi ho
mo deus ſic comminabitur:
neq; ſicut filius hominis ad ira
cundiam inflãmabitur. Et ideo
humiliem? illi animas noſtras:
& in ſpiritu conſtituti humilia
to ſeruientes illi: dicamus flẽtes
domino:vt ſecundum voluntа
tem ſuam ſic faciat nobiſcum ci
to miſericordiam ſuam:vt ſicut
conturbatum eſt cor noſtrum
in ſuperbia eorum:ita etiam de
noſtra humilitate gloriemur:
quoniam non ſumus ſecuti pec
cata patrum noſtrorum: qui de
reliquerunt deum ſuum: & ado
rauerunt deos alienos. pro quo
ſcelere dati ſunt in gladium & i
rapinam & in confuſionem ini
micis ſuis. Nos autem alterum
deum neſcimus preter ipſum.
Expectemus humiles conſola=
tionem eius:& exquiret ſangui
nem noſtrum de afflictionibus
inimicorum noſtrorum: & hu
miliabit omnes gentes quecum
q̃ inſurgunt contra nos: & faci
et illas ſine honore dominus de
us noſter. Et nunc fratres quo
niam vos qui eſtis preſbyteri in
populo dei: & ex vobis pendet
anteneomenias τ feſta τ ſolẽnitates
προνουμηνιῶν καὶ ἑορτῶν καὶ χαρμοσυνῶν
domus iſrael. τ erat ſpectioſa forma.
οἴκου ἰσραήλ. καὶ ἦν καλὴ τῷ εἴδει,
τ elegans aſpectu nimis. τ reliqꝫ
καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ὑπελεί=
rat ei manaſſes vir eius
πετο αὐτῇ μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χρυσί
ũ τ argentum τ famulos ꝛt ancil=
ον καὶ ἀργύριον καὶ παῖδας καὶ παιδίσ=
las τ pecora τ agros :τ manebat in e
κας καὶ κτήνη καὶ ἀγρούς,καὶ ἔμενεν ἐπ᾽αὐ
is. τ nõ erat q̃ inferret in eã ver
τῶν. καὶ οὐκ ἦν ὃς ἐλαλήνεγκεν ἐπ᾽αὐτὴν ῥῆ
bum malũ:ſi timebat deum valde.
μα πονηρόν,ὅτι ἐφοβεῖτο τὸν θεὸν σφόδρα.
τ audiuit verba populi mala
καὶ ἤκουσε τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ τὰ πονηρὰ
contra principem: q̃ cõſternati ſunt in
ἐπὶ τὸν ἄρχοντα, ὅτι ὠλιγοψύχησαν ἐν
paucitate aq̃rum. τ audiuit om=
τῇ πανάγει τῶν ὑδάτων. καὶ ἤκουσε πάν
nia verba iudith que locut᷒ fuit ad
τας τοὺς λόγους ἰουδὶθ οὓς ἐλάλησε πρὸς
eos ozias:quõ iurauit eis q̃ tra
αὐτοὺς ὀζίας,ὡς ὤμοσεν αὐτοῖς παραδώ
deret ciuitatẽ poſt ꝺies quinq;
σειν τὴν πόλιν μετὰ ἡμέρας πέντε τοῖς
aſſyrиis. τ cũ miſiſſet ancillam ſu
Ἀσσυρίοις.καὶ ἀποστείλασα τὴν ἄβραν αὐ
am q̃ precrat eibus facultatibus
τῆς τὴν ἐφεσῶσα πᾶσι τοῖς ὑπαρχουσιν
ſuis:vocauit oziã τ chabrin τ char
αὐτῆ,ἐκάλεσεν ὀζίαν καὶ χαβρὶν καὶ χαρ
min preſbyteros ciuitatis ſu
μὶν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως αὐ=
e: τ venerũt ad eam. τ dixit ad
τῆς,καὶ ἦλθον πρὸς αὐτήν. καὶ εἶπε πρὸς
eos: audite mẽ me principes
αὐτοὺς, ἀκούσατέ μου ἄρχοντες τῶν
habitantium betulua: q̃m nõ recti
κατοικούντων βαιτυλούα, ὅτι οὐκ ἐυθὺς ὁ
verbũ veſtrũ quod locuti eſtis coram
λόγος ὑμῶν ὃν ἐλαλήσατε ἐναντίον τοῦ
populo in ꝺie hac: τ conſtituiſtis
λαοῦ ἐν τῇ ἡμέρα ταύτῃ, καὶ ἐστήσατε τὸν
iuſiurãdũ hoc quod locuti eſtis ! inter
ὅρκον τοῦτον ὃν ἐλαλήσατε ἀναμέσον τοῦ
deum τ nos: τ diriſtis tradituros eſſe
θεοῦ καὶ ἡμῶν, καὶ εἰπατε ἐκδώσειν τὴν
ciuitatem inimicis noſtris:niſi in illis
πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν,ἐὰν μὴ ἐν αὐτοῖς
cõuerſus fuerit dñs ad adiuuãdũ nos.τ nũc q̃
ἐπιστρέψῃ κύριος βοηθῆσαι ἡμῖν.καὶ νῦν τί
eſtis vos q̃ tẽtaſtis ꝺeũ in
νες ἐστε ὑμεῖς οἳ ἐπειράσατε τὸν θεὸν ἐν τῇ
ꝺie hodierna: τ ſtatuitis ꝓ
ἡμέρα τῇ σήμερον, καὶ ἱστᾶτε ὑπὲρ τοῦ
deo in medio filioꝝ hoim? τ nũc domi
θεὸν ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων;καὶ νῦν κύρι
nũ ſipotentem erꝛetis: τ nihil co
ον παντοκράτορα ἐξετάζετε,καὶ οὐδὲν ἐστι
gnoſcetis ſẽp᷒ i ſeculũ.ſci.ꝓfundũ cordꝫ
γνώσεσθε εἰς τοῦ αἰῶνος.ὅτι βάθος καρδί
ꝺis hois nõ inuenietis: τ verba
ας ἀνθρώπου οὐχ εὑρήσετε,καὶ λόγους τῆς
cogitatiõis eius nõ ꝓcipietis: τ quomodo
διανοίας αὐτοῦ οὐ δεληφθῆτε,καὶ πῶς τὸν
deum q̃ fecit ois hec ſcrutabitur:ni:
θεὸν ὃς ἐποίησε πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε,
τ mentẽ eius cognoſcetis: τ
καὶ τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπιγνώσεσθε, καὶ τὸν

cogitatiõẽ eius ꝺignoſcetis? nequaq̃
λογισμὸν αὐτοῦ καταγνώσετε; μηδαμῶς
fratres. ne ad ira cõcitetis ꝺñm ꝺeum
ἀδελφοί. μὴ παροργίζετε κύριον τὸν θεὸν
noſtr: q̃m ſi noluerit in ꝺieꝫ
ἡμῶν,ὅτι ἐὰν μὴ βουληθῇ ἐν ταῖς ἡμέρ
ꝺiebus ꝺefendere nos: ipſe habet
ἡμέραις βοηθῆσαι ἡμῖν, αὐτὸς ἔχει τὴν
ptãtem in ꝺiebus voluerit defendere τ oñi
ἐξουσίαν ἐν αἷς θέλει σκεπάσαι καὶ πά
bus ꝺiebus: aut etiã exterminare nos
σαις ἡμέραις, ἢ καὶ ὀλοθρεῦσαι ἡμᾶς
ante faciem inimicoꝝ noſtrorum. vos
πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. ὑμεῖς
aũt nec altencius | cõſilia ꝺñi
δὲ μὴ ἐνεχυριάζετε τὰς βουλὰς κυρίου
ꝺei noſtri:q̃m nõ q̃ſi homo ꝺe
τοῦ θεοῦ ἡμῶν,ὅτι οὐχὼς ἄνθρωπος ὁ θε
us vt minꝫ afflictatur:neq; ſicut filiꝫ hois vt
ὸς ἀπειληθῆναι,οὐδ᾽ὡς υἱὸς ἀνθρώπου θ
iudicetur. ideoq; expectates q̃ ab
αστιθῆναι. διὸ τοι ἀναμένοντες τὴν παρ
eo ſalutem: inuocemus eum
αὐτοῦ σωτηρίαν, ἐπικαλεσώμεθα αὐτὸν
in adiutoriũ noſtrũ.τ exaudiet
εἰς βοήθειαν ἡμῶν.καὶ εἰσακούσεται τῆς
vocẽ noſtrã:ſi fuerit ei placitũ. q̃m nõ
φωνῆς ἡμῶν,ἐὰν ᾖ αὐτῷ ἀρεστόν.ὅτι οὐκ
ſurrexit in gñatiõibꝫ noſtꝝ: neq; eſt in
ἀνέστη ἐν ταῖς γενεαῖς ἡμῶν, οὐδὲ ἔστιν ἐν
ꝺie hodierna: neq; tribus: neq;
τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, οὔτε φυλὴ, οὔτε
familia: neq; populus: neq; ciuitas ex no
πατριὰ, οὔτε δῆμος, οὐτε πόλις ἐξ ἡ
bis: q̃ adorent ꝺeos manufactos:
μῶν,οἱ προσκυνοῦσι θεοὺς χειροποιήτους,
ſicut fuit in prioribus ꝺie
καθάπερ ἐγένετο ἐν ταῖς πρότερον ἡμέ
bus: quꝰ gla ꝺati ſunt in gladium
ραις, ὧν χάριν ἐδόθησαν εἰς ῥομφαίαν
τ rapinam patrꝝ noſtrꝝ: τ cecꝫ
καὶ ἁρπαγὴν οἱ πατέρες ἡμῶν,καὶ ἔπε
ꝺerũt ruinã magnã i cõſpectu inimicoꝝ
σον πτῶμα μέγα ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν
noſtrũ.nos aũt alterũ ꝺeũ nõ cognouim᷒.
ἡμῶν.ἡμεῖς δὲ ἕτερον θεὸν οὐκ ἐγνωμεν.
vnde ſperamus q̃ nõ deſpiciet
ὁθεν ἐλπίζομεν ὅτι οὐκ ὑπερόψεται ἡ
nos: neq; ꝺe gñe nfo: neq; cũ
μᾶς,οὔτε ἀπὸ τοῦ γένους ἡμῶν,οὔτε ἐν
capti facrimus nos: ſic vocabitur
τῷ ληφθῆναι ἡμᾶς,οὕτως κληθήσεται ἡ
iudea. τ diripientur ſancta no
ἰουδαία.καὶ προνομευθήσεται τὰ ἅγια ἡ
ſtra: τ exꝛcret ꝓfanationẽ eius
μῶν,καὶ ἐκζητήσει τὴν βεβήλωσιν αὐτοῦ
ve oze nfo: τ timoꝛe ocu
ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν,καὶ τὸν φόβον τῶν ὀφ
lorum nfoꝝ τ captiuitatẽ
θαλμῶν ἡμῶν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς
terre τ deſolatiõẽ hereditatis noſtre
γῆς καὶ τὴν ἐρημωσιν τῆς κληρονομίας ἡμῶν
cõuertet in caput noſtrũ in gẽti
ἐπιστρέψει εἰς κεφαλὴν ἡμῶν ἐν τοῖς ἔθνε
bus:vbicũq; ſeruierimus illic. τ erimus
σιν,οὗ ἐὰν δουλεύσωμεν ἐκεῖ.καὶ ἐσόμε
in offenſiõẽ τ in vituperiũ i cõ=
θα εἰς πρόσκομμα καὶ εἰς ὄνειδος ἐναντί
ſpectu poſſidentiũ nos: q̃m nõ dirige
ον τῶν κτωμένων ἡμᾶς,ὅτι οὐ κατευθυν
tur ſeruitus noſtra in gratiam:ſed
θήσεται ἡ δουλεία ἡμῶν εἰς χάριν,ἀλλ᾽
anima illorum?: ad eloquium
veſtrum corda eorum erigite:
vt memores ſint quꝰ tempta
ti ſunt patres noſtri: vt pro=
barentur ſi vere colerent de
um ſuum. Memores eſſe de=
bent: quomodo pater noſter
Abraam temptatus eſt: & per
multas tribulationes proba=
tus: dei amicus effectus eſt.
Sic Iſaac: ſic Iacob: ſic mo=
yſes: & omnes qui placue=
runt deo: per multas tribu=
lationes tranſierunt fideles.
Illi autem qui temptationes
non ſuſceperunt cum timore
domini: & impatientia ru=
am: & improperium murmu
rationis ſue contra dominum
protulerunt: exterminati ſunt
ab exterminatore: & a ſerpen
tibus perierunt. Et nos er=
go non vlciſcamur nos pro
his que patimur: ſed repu=
tantes peccatis noſtris hec ip
ſa ſupplicia minora eſſe: fla=
gella domini quaſi ſeruꝰ qui
corripimur ad emendationem
& non ad perditionem no=
ſtram euenire credamus. Et
dixerunt illi ozias & preſby=
teri. Omnia que locuta es
vera ſunt: & non eſt in ſer=
monibus tuis vlla reprehen=
ſio. Nunc ergo ora pro no=
bis: quoniam mulier ſancta
es: & timens deum. Et di=
xit illis iudith. Sicut q̃ potui
loqui ꝺei eſſe cognoſcitis: ita
quod facere diſpoſui proba=
tꝰ ſi ex deo eſt: & orate vt
firmum faciat deus conſilium
meum. Stabitis vos ad portam
nocte iſta: & ego exeam cum
abra mea: & orate vt ſicut di
xiſtis in ꝺiebus quinq; reſpi=
ciat ꝺominus populum ſuum
iſrael. Vos autem nolo vt
ſcruteminí actum meum: &
vſq; ꝺum renunciem vobis
nihil aliud fiat: niſi oratio pro
me ad ꝺominum ꝺeum no=
ſtrum. Et dixit ad eam ozias
princeps iude. Vade in pace:
& ꝺominus ſit tecum in vltionẽ
in ꝺedecus ponet eam ꝺñs ꝺeus
ἐις ἀτιμίαν θήσει αὐτὴν κύριος ὁ θεὸς
noſter.τ nunc fratres oſidamus
ἡμῶν.καὶ νῦν ἀδελφοὶ ἐπιδείξωμεθα τοῖς
fratribus noſtris:q᷒ a nobis pendet
ἀδελφοῖς ἡμῶν, ὅτι ἐξ ἡμῶν ἐπικρέμαται ἡ
anima eorum: τ ſcta τ ꝺomus τ
ψυχὴ αὐτῶν, καὶ τὰ ἅγια καὶ ὁ οἶκος καὶ τὸ
altare firmata ſunt in nobis. preter
θυσιαστήριον ἐπεστήριχται ἐφ᾽ἡμιν. παρὰ
oia hec agamus gras ꝺño
πάντα ταῦτα εὐχαριστήσωμεν κυρίῳ τῷ
ꝺeo noſtro:q̃ tẽptat nos ſicut τ
θεῷ ἡμῶν,ὃς πειράζει ἡμᾶς καθὼς καὶ τοὺς
patres noſtros .memores eſtote q̃ fecit
πατέρας ἡμῶν. μνήσθητε ὅσα ἐποίησε
cum abraam: τ ꝺibus tẽptauit iſa
μετὰ ἀβραάμ,καὶ ὅσα ἐπείρασε τὸν ἰσα
ac: τ q̃ facta ſunt iacob in meſopo=
ακ,καὶ ὅσα ἔπαθεν τῷ ἰακὼβ ἐν μεσοπο
tamia ſyrie paſcenti o=
ταμία τῆς συρίας ποιμαίνοντι τὰ πρό=
ues laban fratris matris
βατα λάβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς
ſue. q̃m nõ ſicut illos examinauit
αὐτοῦ. ὅτι οὐ καθὼς ἐκείνους ἐπυρωσεν
in examen cordis eorum: τ nos
εἰς ἔπασμὸν καρδίας αὐτῶν, καὶ ἡμᾶς
non vltus eſt: ſed ad monitionem flagel
οὐκ ἐξεδίκησεν, ἀλλ᾽εἰς νουθεσίαν μαστί=
lat ꝺñs appropinq̃ntes ſibi. τ ꝺixit
γοι κύριος τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῷ. καὶ εἶπε
ad eam ozias:oſa q̃cq; ꝺixiſti in
πρὸς αὐτὴν ὀζίας, πάντα ὅσα εἶπας ἐν
bono corꝺe locuta es. τ nõ eſt q̃
ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐλάλησας. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς
reſiſtat verbis tuis. q̃m non in
ἀντίστησεται τοῖς λόγοις σου. ὅτι οὐκ ἐν
hoꝺierno ꝺie ſapia tua manifeſta eſt:
τῇ σήμερον ἡ σοφία σου πρόδηλός ἐστιν,
ſed a principio ꝺierum tuoꝝ cognouit ois
ἀλλὰ ἀπαρχῆς ἡμερῶν σου ἔγνω πᾶς ὁ
populus prudẽtiam tuã:q̃m bona eſt
λαὸς τὴν συνέσιν σου,καθότι ἀγαθόν ἐστι
formatio corꝺis tui. ſed popu
τὸ πλάσμα τῆς καρδίας σου.ἀλλὰ ὁ λα=
lus ſitiuit valꝺe: τ coegerunt
ὸς δεδίψηκε σφόδρα, καὶ ἀνάγκασαν ἡ=
nos ſicut locuti ſumus facere eis:
μᾶς καθὰ ἐλαλήσαμεν ποιῆσαι αὐτοῖς,
ꝑ inꝺucere turamẽtũ ſup nos:q̃ nõ tra
καὶ ἐπαγαγεῖν ὅρκον ἐφ᾽ἡμᾶς,ὃν οὐ παρα
grediemur.τ nũc oza tu ꝓ nobis:
βησόμεθα.καὶ νῦν δεήθητι σὺ περὶ ἡμῶν,
q̃m mulier religiosa es. τ mittet ꝺñs
ὅτι γυνὴ εὐσεβὴς εἶ.καὶ ἀποστελεῖ κύρι=
nus pluuiã ad repletiõ⁊ lacuum
ος τὸν ὑετὸν εἰς πλήρωσιν τῶν λάκκων
noſtroꝝ:τ nõ deficientes ſitiũs.τ ꝺixit
ἡμῶν,καὶ οὐκ ἐκλείψουσιν ἔτι. καὶ εἶπε
ad eos iudith: audite me: τ
πρὸς αὐτοὺς ἰουδὶθ, ἀκούσατέ μου, καὶ
faciam negoctꝰ quod ꝓuenit in ghatiõe
ποιήσω πρᾶγμα ὃ ἀφίξεται εἰς γενεὰς
ghationũ filiꝰ ghis noſtri. vos ſtabi
φλεῶν υἱοὺς γοῦ ἡμῶν.ὑμεῖς στήσε=
tis in porta nocte hac: τ
σθε ἐπὶ τῆς πύλης τὴν νύκτα ταύτην,καὶ
eribo ego cũ ancilla mea.
ἐξελεύσομαι ἐγὼ μετὰ τῆς ἄβρας μου.
τ in ꝺiebus poſt q̃s ꝺixiſtis
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μεθ᾽ἃς εἴπατε

traduturos ciuitatem inimicis no
παραδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡ
strito:respicies dñs israel in ma
μὼν,ἔτι ὀψεται κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐν χεῖ
ri mea.vos aũt nō ferutabimini a
ρί μου.ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξερευνήσετε τὴν πρᾶ
cū mea.nō.n.annuntiabo vobis vsq; dū pfi
ξίν μου.οὐ γὰρ ἀπαγγελῶ ὑμῖν ἕως τοῦ τε
ciantur ea ego facto. t dixit ozias t
λεσθῆναι ἃ ἐγὼ ποιῶ. καὶ εἶπεν ὀζίας καὶ
principes ad eam: vade in pa
οἱ ἄρχοντες πρὸς αὐτήν, πορεύου εἰς εἰρή
ce: t dñs deus ante te in
νην, καὶ κύριος ὁ θεὸς ἐμπροσθέν σου εἰς
ultionem inimicorū nr̄oꝝ. t reuerte
ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καὶ ἀπο στρέ
tes de tabernaculo:abierūt ad
ψαντες ἐκ τῆς σκηνῆς, ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὰς
acies suas.
τὰς διατάξεις αὐτῶν. Ca. 9.

Judith vero cecidit in faciem:
Ιουδὶθ δὲ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον,
t imposuit cinerem sup caput su
καὶ ἐπέθετο κονδυν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐ
um: t erant quo induta erat cili
τῆς, καὶ ἐγύμνωσεν ὃν ἐνεδύσκετο σάκ
cium.t erat nuper oblati in hierū
κον. καὶ ἦν ἔτι προσφερόμενον εἰς ἐκεῖνο
in domū dñi incensum vespere illi
εἰς τὸν δεικνύοντα τὸ θυμίαμα τῆς ἑσπέρας ἐκεί
us. t clamauit voce magna iudith t
νης. καὶ ἔβοησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδὶθ καὶ
dixit: dñe deus patris mei symeō cui
εἶπε,κύριε ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου συμεὼν ᾧ
dedisti gladium in vltionem alienige
ἔδωκας ῥομφαίαν εἰς ἐκδίκησιν ἀλλογε
narū:q̄ soluerūt vulnā virginis in coinq
νῶν, οἱ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μίασ
nationē:t nudauerūt femur in cōfusionē: t
σμα,καὶ ἐγύμνωσαν μηρὸν εἰς αἰσχύνην,καὶ
pfanauerūt vnigenitā in opprobriū. di
ἐβεβήλωσαν παρθενίαν εἰς ὄνειδος. εἶ
xisti cū nō sic erit. t fecerunt
πας ἰαρὸυχ οὕτως ἔσαι. καὶ ἐποίησαν
p̄ dibus dediti principes coꝝ in cedes.
αὐθ ὧν ἔδωκας ἄρχοντας αὐτῶν εἰς φόνον.
t stratum eorum irrigauit de
καὶ τὴν στρωμνὴν αὐτῶν ῥαδεύσαρο τὴν ἀ
ceptum in sanguine.t peruisti fer
πατηθεῖσαν εἰς αἷμα.καὶ ἐπάτεξας δού
uos in potētibus: t potentes in thro
λους ἐπὶ δυνάσας,καὶ δυνάσας ἐπὶ θρό
nis suis. t dedisti mulieres eorum
νους αὐτῶν. καὶ ἔδωκας γυναῖκας αὐτῶν
in predam: t filias eorum in cap
εἰς προνομήν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν εἰς αἰχ
tiuitatē: t omnia spolia eorum
μαλωσίαν, καὶ πᾶντα τὰ σκῦλα αὐτῶν
in diuisionē filiorū dilectorū a te: q̄
εἰς διαίρεσιν υἱῶν ἠγαπημένων ὑπὸ σοῦ,οἳ
et zelauerunt zelum tuum:t abominа
καὶ ἐζήλωσαν τὸν ζῆλόν σου, καὶ ἐβδελύ
ti sunt coinquinationē sanguis sui: t inuoca
ξαντο μίασμα αἵματος αὐτῶν, καὶ ἐπεκα
uerunt te i auxiliatorē.deꝰ deus mei cr
λέσαντό σε εἰς βοηθόν·ὁ θεὸς ὁ ἐμὸς ἐπά
audi me viduam.tu enī fecisti
κουσόν μου τῆς χήρᾶ. σὺ γὰρ ἐποίησας τὰ
priora illorū t illa t posterio
πρότερον ἐκείνων καὶ ἐκεῖνα καὶ τὰ μετέπει
ra t p̄tia:t supeuentia cogitasti:
τα καὶ τὰ νῦν, καὶ τὰ ἐπιφερόμενα διενοήθης,

inimicorum nostrorum: & reuer
tentes abierunt. Cap. 9.

Quibus ascendentibus: iudith
ingressa est oratorium suum:
& induens se cilitio posuit cinerem
super caput suum: & prosternens
se domino clamabat ad dominus
dicens: Domine deus patris mei
symeon: qui dedisti illi gladium in
defensionem alienigenarum: qui
violatores exteriorum in coinqui
natione sua: & denudauerunt fe
mur virginis in confusionem & de
disti mulieres illorum in predam:
& filias illorum in captiuitatem:
& omnem predam in diuisionem
seruis tuis qui zelauerunt zelum
tuum: subueni quaeso te domine
deus meus mihi vidue. Tu enim
fecisti priora: & illa post illa cogi
tasti: & hoc factum est quod ipse
voluisti. Omnes enim vie tue pa
rate sunt: & tua iudicia in tua p
uidentia posuisti. Respice castra
assyriorum:nunc sicut tunc castra
egyptiorum videre diguatus es:
quando post seruos tuos armati
currebant confidentes in quadri
gis & in equitatu suo & in multitu
dine bellatorum. Sed aspexisti su
per castra eorum & tenebre fatiga
uerunt eos. Tenuit pedes eorum
abyssus: & aque operuerunt eos.
Sic fiant & isti domine: qui confi
dunt in multitudine sua: & in cur
ribus suis & in contis & in sagittis
suis:& in lanceis gloriantur: & ne
sciunt quia tu ipse es deus noster q
conteris bella ab initio: & domi
nus nomen est tibi. Erige brachi
um tuum sicut ab initio: & allide
virtutem eorum in virtute tua:ca
dat virtus eorum in iracundia tua
qui promittunt se violare sancta
tua:& polluere tabernaculum no
minis tui: & deicere gladio tuo
cornu altaris tui. Fac domine vt
gladio proprio eius superbia am
putetur. Capiatur laqueo oculo
rum suorum in me: & peuties eum
ex labiis charitatis mee. Da mihi i
animo constantiam: vt contemnā
illum & virtutem vt euertam illū.
Erit.n.hoc memoriale noīs tui:cū
manus femine deiecerit eum. Nō
enim in multitudine est virtus tua
dñe:neq; in equorū viribus volun
tas tua. Nec superbi ab initio pla
cuerunt tibi:sed humilium & man
suetorum sp tibi placuit depreca
tio. Deus celorum creator aquā
rum: & dominus totius creature:
exaudi me miseram deplorantem:&
de tua misericordia p̄sumentē.me
mento dñe testamēti tui: & da ver
bum in ore meo: & in corde meo
consiliū corrobora:vt domus tua
in sanctificatione pmaneat: & oēs
gētes agnoscāt qa tu es deus: & nō
est alius preter te.

Capitulum decimū.

adfuerunt ā decreuisti t dixerūt:
καὶ παρέσησαν ἃ ἐβουλεύσω καὶ εἶπαν,
ecce adsumus,oēa .n. vie tue para
ἰδοὺ παρόμεθα·πᾶσαι γὰρ αἱ ὁδοί σου ἕτοι
te: t iudicia tua in prudentia.ecce cīs
μοι,καὶ αἱ κρίσεῖς σου ἐν προγνώσει.ἰδοὺ ἃ
assyrii multiplicati sunt in potentia sua:
ἀσσύριοι ἐπληθύνθησαν ἐν δυνάμει αὐτῶν,
exaltati sunt in equo t ascensore: gloriati
ὑψώθησαν ἐφ' ἵππων καὶ ἀναβάτῃ,ἐγαυρία
sunt in brachio pditū:speraueruti clypeo
σαν ἐν βραχίονι τοξεύων,ἠλπισαν ἐν ἀσπίδι
t arcu t funda: t nō cognouerūt
καὶ τόξῳ καὶ σφενδόνῃ,καὶοὐκ ἔγνωσαν ὅτι
tu es dñs cōtercns bella. dñs nomē
σύ ἐστι συντρίβων πολέμους. κύριόμα
tibi.tu rumpe eoꝝ fortitudinē i virtute tua:
σοι·σὺ ῥῆξον αὐτῶν τὴν ἰσχὺν ἐν δυνάμει σου,
t cōfringe robur eorum in iracundia tua
καὶ κατάξον τὸ κράτος αὐτῶν ἐν τῷ θυμῷ σου
deliberauerūt enī pfanare sanctū
ἐβουλεύσαντο γὰρ βεβηλῶσαι τὰ ἅγια
tua:polluere tabernaculum quietis
σου,μιᾶναι τὸ σκήνωμα τῆς κατα παύσεως
nois glorie tue: t deuocare
τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου,καὶ καταβαλεῖν
ferro cornu altaris tui. respice in
σιδήρῳ κέρας θυσιαστηρίου σου.βλέψον εἰς
superbiam eorum. mitte iram
ὑπερηφανίαν αὐτῶν.ἀπόστειλον τὴν ὀργήν
tuam in capita eoꝝ. da in manu mea
σου εἰς κεφαλὰς αὐτῶν. δός ἐν χειρί μου
vidue quod cogitaui robur.pēte fer
τῆς χήρας δύναμιν διενοήθην πρόσχες.πάτεξον δοῦ
um et labia deceptionis mee sup principē:
λον ἐκ χειλέων ἀπάτης μου ἐπ' ἄρχοντι,
t principē sup seruū. sup. fūē
καὶ ἄρχοντα ἐπὶ θεραπαντὶ αὐτ.θραῦσον
eorum celsitudinē in manu femine. nō. n.
αὐτῶν τὸ ὕψωμα ἐν χειρὶ θηλείας.οὐ γὰρ
in multitudine robur.tuū: neq; potentia
ἐν πλήθει τὸ κράτος σου, οὐδὲ ἡ δυνεστεία
tua in fortibus: sed humiliū es dom
σου ἐν ἰσχύουσιν,ἀλλὰ ταπεινῶν εἶ κύρι
nus:t minorū es adiutor: defenso
ος, καὶ ἐλαττόνων εἶ βοηθός, ἀντιλήπτων
impotentiū: desperantiū protector: sp
ἀδυνάτων, σωτὴρ ἐγνωσμένων ἀπεσπασμένων
carentium salvator.vtiq; vtiq; deus pa
σωτὴρ·ναὶ ναί,ὁ θεὸς τῶν πα
tris mei t deus hereditatis israel: dñā
τρός μου καὶ θεὸς κληρονομίας Ἰσρὰηλ, δέσπο
tor celorū t terre: creator aqua
τα τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς,κτίστα τῶν ὑδά
rum: rex vniuerse creature tue: tu
των, βασιλεῦ πάσης κτίσεώς σου, σὺ
exaudi deprecationē meā:t da verbū
εἰσάκουσον τῆς δεήσεώς μου,καὶ δὸς λόγων
meū t decepționē t vulnus t cicatricem
μου καὶ ἀπατήν καὶ τραῦμα καὶ μώλωπα
eis: q̄ aduersus testamentū tuū:t domū
εἰς· ὃ κατὰ τῆς διαθήκης σου, καὶ οἶκου
sanctificatā tuā: t vertice sion: t domū
ἡγιασμένου σου,καὶ κορυφῆς σιών,καὶ οἴκου
possessionis filiorū tuorū:decreuerunt du
κατασχέσεως υἱῶν σου,ἐβουλεύσαντο σκλη
ra. t fac sup oēm gentē tuā t
ρά,καὶ ποίησον ἐπὶ πᾶσης ἔθνους σου καὶ
oēm potestā t fortitudinē:qui nō ē
πάσης δυνάμεως καὶ κράτους,ὅτι οὐκ ἔστι
alius defensor gentis israel: nisi tu.
ἄλλος ὑπερασπίζων τὸ ἔθνος Ἰσρὰηλ,εἰμὴ σύ.

C.10. Et facti ē vt cessauit clamare ad
Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαντο βοῶσαι πρὸς
deum israel: t cōsummauit omnia
τὸν θεὸν Ἰσραὴλ, καὶ συνετέλεσε πάντα τὰ
verba hec: t surrexit de ruina:
ῥήματα ταῦτα,καὶ ἀνέστη ἀπὸ τῆς ταπώσεως
t vocauit ancillam suam. t descēdit
καὶ ἐκάλεσε τὴν δέσποιναν αὐτῆς· καὶ κατέβη
in domum: in q̄ morabatur in ea in
εἰς τὸν οἶκον, ἐν ᾧ διέτριβεν ἐν αὐτῷ ἐν ταῖς
diebus sabbatorum t in festiuitatibus
ἡμέραις τῶν σαββάτων καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς
suis. t euoluit cilitium quo induta
αὐτῆς·καὶ περιεῖλεν τὸν σάκκον ὃν ἐνεδύσ
erat: t exuit se vestimētis viduitatis
κετο,καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρείσε
sue. t lauit os aqua:
ως αὐτῆς·καὶ περιελούσατο τὸ σῶμα ὕδατι,
t vnxit vnguēto pingui. t diuisiuit
καὶ ἐχρίσατο μύρῳ παχεῖ· καὶ διέπλεξε τὰς
crines capitis sui: t imposuit mi
τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἐπέθετο μί
trā sup ipsum. t induta est vestimēto
τραν ἐπ' αὐτῆς· καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια
iocūditatis sue: in quibus ornabat in
τῆς εὐφροσύνης αὐτῆς,ἐν αἷς ἐσολίζετο ἐν ταῖς
diebus vite viri sui manasse.
ἡμέραις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς μανασσῆ.
t aptauit sandalia in pedibus eius.
καὶ ἔλαβε σανδάλια εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς.
t induit brachiola ornamēta:periscelia
καὶ περιέθετο τοὺς χλιδῶνας καὶ τὰ φέλλια
t anulos t inaures:t omne
καὶ τοὺς δακτυλίους καὶ τὰ ἐνώτια,καὶ πᾶν
ornamētū suū. t ornata est
τὸν κόσμον αὐτῆς· καὶ ἐκαλλωτίσατο
valde in conspectu oculorum virorum
σφόδρα εἰς ἀπάτησιν ὀφθαλμῶν ἀνδρῶν
eius:q̄ viderent eam. t dedit ancille sue
ὅσοι ἂν ἴδωσιν αὐτήν.καὶ ἔδωκε τῇ δέσποι αὐ
ascopam vini t vas olei:
τῆς ἀσκὸν οἴνου τινὰ καὶ ἄγγος ἐλαίου,
t pera impleuit farina t palatha
καὶ πήραν ἐπλήρωσεν ἀλφίτων καὶ παλά
t panibus mūdis. t duplicauit
θας καὶ ἄρτων καθαρῶν· καὶ περιέθηκαλωσε
omnia vasa sua: t ipsi in ea.
πάντα τὰ ἀγγεῖα ἑαυτῆς,καὶ ἐσθιέτην ἐν αὐ
t exierunt simul ad portam ciuita
τῇ.καὶ ἐξῆλθον ὁμοῦ ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλε
tis betulue: t inuenerūt principes ciu
ως βετουλούε, καὶ εὗρον ἐφεστῶτας ἐπ' αὐτῇ
itatis t presbyteros ciuitatis cha
ὀζίαν t πρεσβυτέρους τῆς πόλεως Χα
brin t charmin. vt aūt viderūt eam: t erat
βρὶν καὶ Χαρμίν. ὡς δὲ εἶδον αὐτήν, καὶ ἦν
mutata facies eius: t ve
ἀλλοιωμένον τὸ πρόσωπον αὐτῆς,καὶ τὴν σο
stem mutatam eius: mirati sunt
λὴν μεταβεβλημένην αὐτῆς, ἐθαύμασαν
in pulchritudie eius valde nimis. t
ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς ἐπισφόδρα.καὶ
dixerūt ei:deus deus patrum nrorū det
εἶπον αὐτῇ,ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν δῴη
te in gram t pficiat studia
σε εἰς χάριν καὶ τελειώσαι τὰ ἐπιτηδεύματα
tua ad gloriam filiorū israel: t exaltatiōes
τά σου εἰς γαυρίαμα υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ὕψωμα
hierlm. t adorauerunt deū. t dixit
Ἰλιάμ. καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ. καὶ εἶπε
ad eos: precipite aperire mihi
πρὸς αὐτούς, ἐπιτάξατε ἀνοῖξαί μοι τὴν

Factum est autem cum ces
Ἐγένετο δὲ ὡς ἐπαύσαντο βοῶσαι πρὸς
sasset clamare ad dominum:
surrexit de loco in quo iacuerat p
strata ad dominū. Vocauitq; abrā
sūam:& descendens in domum su
am abstulit a se cilitium: & exuit
se vestimentis viduitatis sue. Et la
uit corpus suum. & vnxit se myrto
optimo. & discriminauit crinem
capitis sui:& imposuit mitram sup
caput suum. & induit se vestimen
tis iocunditatis sue. Induitq; sanda
lia pedibus suis. assumpsitq; dex
trariola & lilia & inaures & annu
los:& omnibus ornamentis suis
ornauit se. Cui etiam dominus cō
tulit splendorem:quoniam omnis
ista compositio nō ex libidine sed
ex virtute pendebat. & ideo domi
nus hanc in illam pulchritudinem
amplauit: vt incomparabili decore
omniū oculis appareret. Imposuit
itaq; abre sue afcopam vini & vas
olei & polentam & lapates & pa
nes & caseum & profecta est. Cun
q; venissent ad portas ciuitatis in
uenerunt expectantem oziam &
presbyteros ciuitatis. Qui cum vi
dissent eam:stupentes miratī sunt
nimis pulchritudinem eius. Nihil
tamen interrogātes eam: dimiserūt
trāsire dicētes: Deus patrū nostro
rum det tibi gratiam:& omne con
silium tui cordis sua virtute corro
boret: & glorietur super te hieru
salem & sit nomen tuum in nume
ro sanctorum & iustorum. Et dixe
runt hi qui illic erant omnes vna
voce.fiat fiat. Judith vero orans
dominum:transiit per portas ip
sa & abra eius. Factum est autem
cum descenderet montem circa
ortum diei:occurrerunt ei explo
ratores assyriorum:& tenuerunt
eam dicentes. Vnde venis aut quo
vadis?que respondit. Filia sum he
breorum. Ideo ego fugi a facie eo
rum: quoniam futurum agnoui
q̄ dentur vobis in depredationem
pro eo q̄ cōtemnentes vos nolue
runt tradere seipsos: vt inuenirent
misericordiam in conspectu vestro.
Hac de causa cogitaui mecum di
cens. Vadam ad faciem principis
holofernis vt indicem illi secreta il
lorum:& ostendam illi quo pacto
possit obtinere eos:ita vt non ca
dat vir vnus de exercitu eius. Et
cum audissent viri illi verba eius:
considerabant faciem eius & erat
in oculis eorum stupor: quoniam
pulchritudinem eius mirabantur
nimis. Et dixerunt ad eam. Con
fortasti animam tuam eo q̄ tale
repperisti consilium vt descende
res ad dominum nostrum. Hoc au
tem scias

portam ciuitatis: t exibo in cō
πύλην τῆς πόλεως,καὶ ἐξελεύσομαι εἰς τε
fimatiōes verboꝝ q̄ locuti estis mecum.
λείωσιν τῶν λόγων ἃ ἐλαλήσατέ μετ' ἐμοῦ.
t precepерunt iuuenibus aperire ei
καὶ συνέταξαν τοῖς νεανίσκοις ἀνοῖξαι αὐτῇ
sicut locuta est.t fecerunt sic. t ex
καθότι ἐλάλησε.καὶ ἐποίησαν οὕτως.καὶ ἐξ
iit iudith ipsa t ancilla eius cum
ἦλθεν Ἰουδὶθ αὐτὴ καὶ ἡ παῖς Ἰοκα αὐτῆς μετ'
ea. speculabātur autem eam viri
αὐτῆς·κατεσκόπευον δὲ αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς
ciuitatis: quousq; descēdit mōtes:t dum
πόλεως, ἕως οὗ κατέβη ὁ ὄρος,καὶ ἕως οὗ
pertransiit vallem. t nō aplius viderunt
διῆλθε τὸν αὐλῶνα.καὶ οὐκέτι ἐθεώρησαν
eam. t abierūt in valle in
αὐτὴν· καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῷ αὐλῶνι εἰς
rectum. t obuiauit ei vigilia
εὐθεῖαν. καὶ συνήντησεν αὐτῇ φυλακὴ
assyrioꝝ: t tenuerunt eam:
τῶν ἀσσυρίων. καὶ συνελάβοντο αὐτήν,
t interrogauerūt eam: quor es t
καὶ ἐπηρώτησαν αὐτήν, τίνων εἶ καὶ
vnde venis: t dixit filia sum he
πόθεν ἔρχῃ; καὶ εἶπε θυγάτηρ εἰμὶ τῶν ἐ
breoꝝ: t fugio a facie
βραίων, καὶ ἀποδιδράσκω ἀπὸ προσώπου
eorum:q̄n futuy est vt detur vobis in
αὐτῶν·ὅτι μέλλουσιδίδοσθαι ὑμῖν εἰς κα
predationē. t ego veniо ad faciem
ταβρωμα. καγὼ ἔρχομαι εἰς τὸ πρόσωπον
holofernis principis exercitus
holofernous ἀρχιστρατήγου δυνάμεως ὑμῶν,
vt annunciem verba veritatis. t ostē
τοῦ ἀπαγγεῖλαι ῥήματα ἀληθείας.καὶ δεί
dā ante faciem eius viam p quam ibit
ξω πρὸ προσώπου αὐτοῦ ὁδὸν κατὰ
t diabitur omnium montа
ρευσέται καὶ κυριεύσει πάσης τῆς ὀρει
nor. t nō interibit vnus ex
νῆς· καὶ οὐ διαφθαρήσεται ἓν ἐξ ἀνδρῶν αὐτοῦ
caro vna: neq; spūs vite. ἓν γὰρ σὰρξ μία, οὐ δὲ πνεῦμα ζωῆς· ὡς δὲ
audissent viri verba eius: & ad
ἤκουσαν οἱ ἄνδρες τὰ ῥήματα αὐτῆς. καὶ
sideraūt faciem eius: t erant
ἐνόησαν τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ ἦν ἐναν
ram eis mirabilis pulchritudie nimis.
τίον αὐτῶν θαυμασίως τῷ κάλλει σφόδρα.
t dixerūt ad eam: cōseruasti ani
καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν, σέσωκας τὴν ψυ
mā tuam festinans descendere ad faci
χήν σου σπεύσασα καταβῆναι εἰς πρό
em dñi nostri. t nūc accede
σωπον τοῦ κυρίου ἡμῶν. καὶ νῦν πρόσελ
ad tabernaculū eius: t de nobis co
θε ἐπὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀφ' ἡμῶν προ
mitabūtur te donec cōmēdent te in
πέμψουσί σε ἕως παραδώσουσί σε εἰς
manus eius. ñ aute fecteris corazo
τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ἐὰν δὲ μὴ ἐναντίον
eo: ne timeas in corde tuo: sed
αὐτοῦ, μὴ φοβηθῇς τὴ καρδίᾳ σου, ἀλλὰ
annuntia iuxta verba tua: t bñ
ἀνάγγειλον κατὰ τὰ ῥήματά σου, καὶ εὖ
tibi faciet. t elegerunt ex eis vi
σοι ποιήσει. καὶ ἐπελέξαν ἐξ αὐτῶν ἄν
roscentum: t currū iumenta et t an
δρας ἑκατόν, καὶ παρέδεξαν αὐτῇ καὶ τὰ
cille eius: t diuerūt eam ad tabernacula
ἅρμα αὐτῆς,καὶ ἤγαγον αὐτὴν ἐπὶ τὴν σκηνὴν

holofernis.τ fact' est concursus in oibus ὁλοφέρνου. καὶ ἐθόρυβο συνδρομὴ ἐν πάσῃ castris: vissonuit ẽm in tabernacu τῇ παρεμβολῇ, διεβοήθη γὰρ εἰς τὰ σκηνώμα lis aduentus eius. τ vemẽtes circūdabãt τὰ ἡ παρουσία αὐτῆς. καὶ ἐλθόντες ἐκύκλουν eam: dū stabat extra tabernaculū holofernis: αὐτήν, ὡς εἰς ἡκει ἔξω τῆς σκηνῆς ὁλοφέρνου, quousq; ānūtiauerūt ei de ipa. τ intra ἕως προσηγγειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ ἐθαύ bãtur in pulchritudie eius: τ mirabã μασον ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς, καὶ ἐθαύμα tur filios israel. τ dixit vnusq̄q; ad zον τοὺς υἱους Ισραηλ. καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς .prīmū suū: dꝫ cōtemnet popu τὸν πλησίον αὐτοῦ, τίς καταφρονήσει τοῦ λα lū hunc: dꝫ habet in semetipso mulieres ta οὗ τούτου, ὃς ἔχει ἐν ἑαυτῷ γυναῖκας τοιαύ les: qñ nō bonū est relinqui ex e ταις; οὐ καλὸν ἐστιν ὑπολειφθῆναι ἐξ αὐ ts virū vnū: dꝫ dimissi poterunt de τῶν ἄνδρα ἕνα, οἱ ἀφεθέντες δυνήσονται κα cipere oēm terrā. τ exterfit πασοφίσασθαι πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἐξῆλθον qui dormiebant apud holofernē τ oēs ὁι παρακαθεύδοντες ὁλοφέρνη καὶ πάντες famuli eius: τ introduxerūt eū in ὁι θεράποντες αὐτοῦ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς tabernaculū. τ erat holofernes requiescẽs τὴν σκηνήν. καὶ ἦν ὁλοφέρνης ἀναπαυόμενος sup lectū suū in conopeo: qđ erat ex ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κωνωπίῳ, ὃ ἦν ἐκ purpura τ auro τ smaragdo τ πορφύρας καὶ χρυσίου καὶ σμαράγδου καὶ lapidibus pciosis intertum. τ annū λίθων πολυτελῶν κεκυφασμένον. καὶ ἀνήγ nciauerūt ei de ea. τ exijt in γειλαν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ pcenium: τ lampades argẽtee pceden προσκήνιον, καὶ λαμπάδες ἀργυραῖ προάγου tes eum: vt ātvenit ante faciem eius σαι αὐτοῦ. ὡς δὲ ἦλθε κατὰ πρόσωπον αὐτῆ iudith τ seruorum eius: obstupue ἰουδὶθ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, ἐθαύμα runt oēs in pulchritudie faciei σαν ἅπαντες ἐπὶ τῷ κάλλει τῆ προσώπου eius. τ cadēs sup faciem: adora αὐτῆς. καὶ πεσοῦσα ἐπὶ πρόσωπον, προσε uit eum. τ clamauerūt eā ser κύνησεν αὐτῷ. καὶ ἠγειραν αὐτὴν οἱ δοῦ ui eius. λοι αὐτοῦ. Ca.11

ET dixit ad eam holofernes: confi Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁλοφέρνης, θάρσει de mulier.ne paueas in corde tuo: qñ σον γύναι. μὴ φοβηθῇς τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ego nō nocui hoi: qui elegit ἐγὼ οὐκ ἐκάκωσα ἄνθρωπον, ὅς τις ἠρέτικε seruire nabuchodonosor regi δουλεύειν ναβουχοδονόσορ τῷ βασιλεῖ vniuerse terre. τ nūc popul⁹ tu⁹ qui habi πάσης τῆς γῆς. καὶ νῦν ὁ λαός σου ὁ κατοικε tat mōtana: si nō cōtẽpsisset me: nō ele τα μόταυα: εἰ μὴ ἐφαύλισάν με, οὐκ ἂν κῶν τὴν ὀρθινήν, εἰ μὴ ἐφαύλισάν με, οὐκ ἂν nassem lanceā meā sup eos: sed ipsi fi ἔπηρα τὸ δόρυ μου ἐπ' αὐτούς, ἀλλ' αὐτοὶ ἑαυ bi fecere hec. τ nūc dic mihi cur τοῖς ἐποίησαν ταῦτα. καὶ νῦν λέγε μοι τίνος causa fugisti abeis: τ venisti ad ἕνεκα ἀπέδρας ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἦλθες πρὸς nos. venis.n. ad salutem: confide. in ἡμᾶς. ἥκεις γὰρ εἰς σωτηρίαν, θάρσει. ἐν τῇ

quoniam cum steteris in conspectu eius bene tibi faciet & eris gratissima in corde eius. Duxerūtq; illam ad tabernaculum holofernis nunciantes eam. Cūq; intrasset ante faciem eius: statim captus est in suis oculis holofernes. Dixeruntq; ad eum satellites eius. Quis cōtemnat populum hebreorum qui tam decoras mulieres habent: vt nō p his merito pugnare contra eos debeamus? Videns itaq; iudith holofernem sedentem in conopeo quod erat ex purpura & auro & smaragdo & lapidibus preciosis untextus: & cum in faciem eius intendisset adoravit eū prosternens se super terram: & eleuauerūt eam serui holofernis iubente domino suo.

nocte hac viues τ in reliquū. nō eſt νυκτὶ ταύτῃ ἵνα ζήσῃ καὶ εἰς τὸ λοιπόν. οὐ γάρ est d̄ iniuria afficiat te: sed bñ tibi faciet ſ ἐστιν ὃς ἀδικήσει σε, ἀλλ' εὖ σοι ποιήσει καὶ cut fit seruis dñi mei nabu θὰ γένεται τοῖς δούλοις τ κυρίου μου ναβου chodonosor regis. τ virit ad e χοδονόσορ τ βασιλέως. καὶ εἶπε πρὸς αὐ um iudith: accipe verba famule tue: τὴν ἰουδίθ, δέξαι τὰ ῥήματα τῆς δούλης σου, τ loq̄tur ancilla tua ante faci λαλησάτω ἡ παιδίσκη σου κατὰ πρόσω em tuā, τ nō annuntiabo mēdacia domi πόν σου. καὶ οὐκ ἀναγγελῶ ψεῦδος τῷ κυρί no meo in nocte hac. τ ꝙ fecit fi ῳ μου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. καὶ ἐὰν κατακολου ers verba ancille tue: pfe θήσῃς τοῖς λόγοις τῆς παιδίσκης σου, τελεί cte rem faciet tecum deus: τ non ὡς πρᾶγμα ποιήσει μετὰ σοῦ ὁ θεός, καὶ οὐκ cadet dñs meus a studi ἀποστήσει ἕνα ὁ κύριός μου τῶν ἐπιτηδευμά tis suis. viuit.n. rex nabuchodono των αὐτοῦ. ζῇ γὰρ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονό sor vniuerse terre: τ viuit virtꝰ eius: qđ σορ πάσης τῆς γῆς, καὶ ζῇ ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ, ὃς misit te ad correctionē ois ani ἀπέστειλέ σε εἰς κατόρθωσιν πάσης ψυ me: qñ nō solū hoies p te seruit χῆς, ὅτι οὐ μόνον ἄνθρωποι διὰ σοῦ δουλεύ unt ei: sed τ bestie agri τ ουσιν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὰ θηρία τ ἀγροῦ καὶ tumēta τ volatilia cēli ꝑpter τὰ κτήνη καὶ τὰ πετεινὰ τ οὐρανοῦ διὰ τῆς fortitudinē tuā viuent in nabuchodonosor τ ἰσχύος σου ζήσονται ἐπὶ ναβουχοδονόσορ καὶ omnem domū eius. audiuimus.n. sapiē πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἀκούσαμεν γὰρ τὴν σοφί tiā tuā τ industrias aīe tue αν σου καὶ τὰ κατορθώματα τῆς ψυχῆς σου τ ānūciasti ē vniuerse terre: ꝙ tu solus bo καὶ ἀνήγγελας πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι σὺ μόνος ἀγα thus in omni regno: τ potens in scīē mus ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, καὶ δυνατὸς ἐν ἐπι tia: τ mirabilis in exercitu belli. στήμῃ, καὶ θαυμαστὸς ἐν στρατεύματι πολέμου, τ nūc verbū qđ locutus est achior: in cō καὶ νῦν ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν Ἀχιὼρ ἐν τῇ συ fessū tuo audiuimus verba eius: qñ νεδρίᾳ σου ἠκούσαμεν τὰ ῥήματα αὐτοῦ, ὅτι ceperunt eū viri betuluc: περιεποιήσαντο αὐτὸν οἱ ἄνδρες Βεθουλούα, τ nuntiauit eis oīa q̄ locutus καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐξελάλη est ipse apud te. ideo vñatoꝛ dñe ne trāſ σεν αὐτὸς παρὰ σοί. διὸ δέσποτα κύριε μὴ πα grediaris verbū eius: sed pone ipm ρέλθῃς τὸν λόγον αὐτοῦ, ἀλλὰ κατάβου αὐτὸν in corde tuo: qñ verū est. nō.n. sumit ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ἀληθής ἐστιν. οὐ παρ ἐκδί vindicta de gñe nostro: nō.n. ꝑualet gladi⁹ κῆται τὸ ἔθνος ἡμῶν, οὐ γὰρ ἰσχύει ῥομφαία cōtra eos: nisi peccauerit cōtra deū ἐπ' αὐτούς, ἐὰν μὴ ἁμάρτωσιν εἰς τὸν θεὸν suum. τ nūc vt nō sit dñs me⁹ expul αὐτῶν. καὶ νῦν ἵνα μὴ γένηται ὁ κύριός μου ἔκβο sus: re ifecta desiſtēs: τ cecidit moꝛ λος καὶ ἄπρακτος, καὶ ἐὰν ἔστε ἐστι θάνατος ἐπ' facīē eoꝝ: τ deꝑhēdit eos pec πρόσωπον αὐτῶν, καὶ κατελαβέτο αὐτοὺς ἁ catum: in quo irritabunt deū suū μάρτημα, ἐν ᾧ παροργιοῦσι τὸν θεὸν αὐτῶν

qſcunq; fecerint abſurditatē. qñ ὅσαν νίκα ἐὰν ποιήσωσιν ἀφροσύνην. ἐπεὶ defecerunt eis cibaria .ſu πεφρεξέλιπεν αὐτοῖς τὰ βρώματα αὐ a: τ diminuta ē eis aqua. τ ordinaue τῶν, καὶ ἠπορήθη πᾶν ὕδωρ. καὶ ἐβουλεύ runt iniuere manꝰ pecoribus suis: σαντο ἐπιβαλεῖν χεῖρας κτήνεσιν αὐτῶν, τ omnia q̄ distinxit eis deus: in καὶ πάντα ὅσα διεστείλατο αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐν legibus suis ne māducarēt: decreuerūt in τοῖς νόμοις αὐτοῦ μὴ φαγεῖν, διέγνωσαν δα pendere. τ primitias frumēti πανῆσαι. καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου τ decimas vini τ olei: q̄ καὶ τὰς δεκάτας τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἃ ſeruauerūt sanctificantes sacerdotibus ἐφύλαξαν ἁγιάσαντες τοῖς ἱερεῦσι τοῖς astantibus in hierusalem ante ἑστῶσιν ἐν ἱερουσαλὴμ ἀπέναντι τ faciem dei nostri: decreuerūt προσώπου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, κεκρίκασιν cōsumere: q̄ neq; manibus cōtingebant ἐξαναλῶσαι, ὧν οὐδὲ ταῖς χερσὶν κατῆκεν contingere quēq; cor q̄ de populo. τ mise ἅψασθαι οὐδένα τῶν ἐκ τοῦ λαοῦ. καὶ ἀπε runt in hierusalem: qñ et στάλκασιν εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτι καὶ οἱ ibi habitantes fecerunt hec. us ἐκεῖ κατοικοῦντες ἐποίησαν ταῦτα. πρὸς q̄ transtulerunt ipsis remissionē ꝑa μετακομίσασιν αὐτοῖς τὴν ἄφεσιν παρὰ senatu. τ erunt quousq; renūciet τῆς γερουσίας. καὶ ἔσονται ἕως ἀναγγείλη ipsis τ faciant: dabunt tibi in αὐτοῖς καὶ ποιήσουσι, δοθήσονται σοι εἰς pditionē in die illa. vnde ego ancilla ὅλεθρον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ὅθεν ἐγὼ ἡ δούλη tua cognoſcens oīa hec: fugi σου ἐπιγνοῦσα πάντα ταῦτα, ἀπεδρων a facie eorum. τ misit me ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ ἀπέστειλέ με ὁ deus ad fiendū tecum rem: q̄ bus obliti θεὸς ποιῆσαι μετὰ σοῦ πρᾶγμα, ἐφ' οἷς ἐκλή pebit omnis terra. q̄ nunq; auderunt hec. σθη πᾶσα ἡ γῆ ὅσοι ἂν ἀκούσωσιν αὐτά. qñ ancilla tua religiosa est τ colens ὅτι ἡ δούλη σου θεοσεβὴς ἐστι καὶ θεραπεύ nocte τ die deum celi. ουσα νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὸν θεὸν τ οὐρανοῦ. τ nunc manebo apud te dñe mi: τ cri καὶ νῦν μενῶ παρά σοι κύριέ μου, καὶ ἔξε bit ancille tua in nocte in λεύσεται ἡ δούλη σου κατὰ νύκτα εἰς τὴν vallem: τ orabo ad deum. τ φάραγγα, καὶ προσεύξομαι πρὸς τὸν θεόν. καὶ annunciabit mihi qñ fecerunt pecca ἀναγγελεῖ μοι πότε ἐποίησαν τὰ ἁμαρτή ta coram. τ veniēs referam tibi. ματα αὐτῶν. καὶ ἐλθοῦσα προσαγαγῶ σοι. τ eribis cum oi exercitu tuo: τ καὶ ἐξελεύσῃ σὺν πάσῃ δυνάμει σου, καὶ non est ꝙ resistat tibi ex eis. τ ad οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιστήσεται σοι ἐξ αὐτῶν. καὶ ἄ ducā te p mediū iudee: quousq; veniās ξω σε διὰ μέσου τῆς Ἰουδαίας, ἕως ἔλθῃς ante hierūſ. τ ponā sedem tuā in ἀπέναντι Ἱερ. καὶ θήσω τὸν θρόνον σου ἐν medio eius: τ .ages eos sicut oues q̄b⁹ μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἄξεις αὐτὸς ὡς πρόβατα οἷς nō est pastoꝛ. τ nō latrabit canis lingua οὐκ ἔστι ποιμήν. καὶ οὐ γρύξει κύων τῇ γλώσσῃ

Insuper etiam fames inualuit eos: & ab ariditate aque iam inter mortuos computantur. Deniq; hoc ordinant vt interficiant pecora sua: & bibant sanguinem eorum: & sancta domini sui que precepit deus non contingi: in frumento vino & oleo cogitauerunt impendere. & volunt consumere q̄ nec manibus deberēt cōtingere. Ergo quoniam hec faciunt certum ē q̄ in perditionem dabuntur. Quod ego ancilla tua cognoscens fugi ab illis: & misit me dominus hec ipsa nunciare tibi. Ego enim ancilla tua deum colo etiam nunc apud te. & exiet ancilla tua & orabo deum: & dicet mihi: quando eis reddat peccatum suum: & veniens nunciabo tibi: ita vt ego adducam te per medium hierusalem. Et habebis omnem populum israel sicut oues quibus non est pastor: & non latrabit vel vnus canis contra te: quoniam hec mihi dicta sunt per prouidētiam dei. Et quoniam iratus est illis deus: hec ipsa missa tum nūciare tibi. Placuerunt ät oīa verba hec corā Holoferne & coram pueris eius: & mirabantur ad sapientiam eius: & dicebāt alter ad alterum. Non est talis mulier super terram in aspectu in pulchritudine & in sensu verborum. Et dixit ad illam holofernes. Bene fecit deus qui misit te ante populum: vt des illum tu in manibus nostris. Et quoniam bona est promissio tua: si fecerit mihi hoc deus tuus: erit & deus meus: & tu in domo Nabuchodonosor magna eris: & nomen tuum nominabitur in vniuersa terra.

Capitulum duodecimum.

VNc iussit eam introire vbi repositi erant thesauri eius: & iussit illic manere eam: & constituit quid daretur illi de conuiuio suo. Cui respondit iudith:: & dixit. Nunc non poterо manducare ex his que mihi precipis. tribui: ne veniat supra me offensio. Ex his autem que mihi detuli manducabo. Cui Holofernes ait. Si defecerint tibi ista que tecum detulisti: quid faciemus tibi? Et dixit iudith. Viuit anima tua domine meus: quoniam non expendet omnia hec ancilla tua: donec faciat deus in manu mea hec que cogitaui. Et induxerunt illam serui eius in tabernaculum quo preceperat:

fua coraꝝ te: qñ mihi hec dicta ἀπὸ προσώπου σου, ὅτι μοι ταῦτα ἐλά sunt p quidcūtiā meā τ ānūciata sūt mihi: λησάν μοι διὰ προγνωσίν μου καὶ ἀναγγελίαν μοι, τ missa sum nūciare tibi. τ placeāt καὶ ἀπεστάλην ἀπαγγεῖλαί σοι. καὶ ἤρεσαν verba eius coram holoferne: τ co οἱ λόγοι αὐτῆς ἐναντίον ὁλοφέρνου, καὶ ἐναν ram oibus pueris eius. τ τίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. καὶ mirati sunt in sapia eius τ dixerūt: ἐθαύμασαν ἐπὶ τῇ σοφίᾳ αὐτῆς καὶ εἶπαν, hon est talis mulier a sumo vsq; ad sūmū οὐκ ἔστι γυναῖκα ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου terre in pulchritudie faciei τ prudētia τῆς γῆς ἐν κάλλει προσώπου καὶ συνέσει verboꝝ. τ dixit ad eam holofernes: bñ λόγων. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁλοφέρνης, εὖ fecit deus q̄ misit te ante ἐποίησεν ὁ θεὸς ἀποστείλας σε ἔμπροσθέν σου populū vt esset in manibus nr̄is ad fortitudo: i λαοῦ τ ἡμῶν καὶ ἐν χερσὶν ἡμῶν κράτος, ἐν ät cōtemnētibus dñm meū plitio. δὲ τοῖς φαυλίσασι τὸν κύριόν μου ἐσται λέν. τ nunc venusta es tu in aspectu tuo: τ bo καὶ νῦν ὡραία εἶ σὺ ἐν τῷ εἶδει σου, καὶ ἀγα na in sermōibus tuis. ꝙ si feceris sicut θὴ ἐν τοῖς λόγοις σου. ὅτι ἐὰν ποιήσῃς καλὰ loquta es: deus tuus erit mihi deus: τ tu in ἐλάλησας, ὁ θεός σου ἔσαι μοι θεός, καὶ σὺ ἐν domo regis nabuchodonosoꝛ: fedebis: ὄικῳ βασιλέως ναβουχοδονόσορ καθήσῃ, τ eris nobilis in vniuersa terra. καὶ ἔσῃ ὀνόμασή πᾶσα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. 12.

ET iussit introducere eam vbi Καὶ ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν αὐτὴν οὗ repositi erāt thesauri eius. τ iussit ἔτίθεντο τὰ ἀργυρώματα αὐτοῦ. καὶ συνέταξε mensam parari ei e cibari κατασκευασθῆναι αὐτῇ ἀπὸ τῶν ὀψωνιμά tis suis. τ vino suo ad bibēdū. τ dixit των αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴνου αὐτοῦ πιεῖν. καὶ εἶπεν iudith: nō māducabo ex eis vt nō fi ἰουδίθ, οὐ φάγωμαι ἐξ αὐτῶν ἵνα μὴ ᾖ at scandalum: sed de tis q̄ fecerā sunt ἐμοὶ σκάνδαλον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἠκολουθηκότων me fiet expensa. τ dixit ad eam holo μοι χορηγηθήσεται. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁλο ferneꝰ: si ät defecerint q̄ sunt tecum: φέρνης, ἐὰν δὲ ἐκλίπωσι τὰ ὄντα μετὰ σοῦ, vnde poterimus tibi dare ista q̄ o: nō.n. πόθεν ἐξοδιάσωμεν δοῦναί σοι ταῦτα; οὐ γάρ est nobꝰ cum de gñe tuo. τ dixit ἐστι μεθ' ἡμῶν ἐκ τοῦ ἔθνους σου. καὶ εἶπεν iudith ad eum: viuit aīa tua dñe mi: ἰουδὶθ πρὸς αὐτόν, ζῇ ἡ ψυχή σου κύ᾽ μου, qñ nō expendet ancilla tua q̄ sunt ὅτι οὐ διαφανήσεται ἡ δούλη σου τὰ ὄντα mecum: donec faciat dñs in manu μετ' ἐμοῦ, ἕως ἂν ποιήσῃ κύριος ἐν χειρί mea q̄ decreuit. τ induxerūt illā μου ἃ ἐβουλεύσαρο. καὶ ἤγαγον αὐτὴν οἱ serui holofernis in tabernaculū. τ θεράποντες ὁλοφέρνου εἰς τὴν σκηνήν. καὶ dormiuit vsq; ad mediā noctem: τ ὕπνωσε μέχρι μεσούσης τῆς νυκτός, καὶ surrexit ad matutina custodia: τ mi ἀνέβη πρὸς τὴν ἑωθινὴν φυλακήν, καὶ ἀπέ sit ad holofernem dicens: tube στειλε πρὸς ὁλοφέρνην λέγουσα, ἐσπάρξα sat iam dñs meus dimittere ancillā τω δὴ ὁ κύριος μου ἐᾶσαι τὴν δούλην

tuam ad orationem exire. ⁊ iussu
sou ἐπὶ προσευχὴν ἐξελθεῖν· καὶ ἐπέτα
ſit holofernes ſatellitibus ne p
ξεν ὁλοφέρνης τοῖς σωματοφύλαξι μὴ δια
hiberent eam. ⁊ manſit in
κωλύειν αὐτήν· καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ
caſtris diebus tribus. ⁊ exibat
παρεμβολὴν ἡμέρας τρεῖς· καὶ ἐξεπορεύε
p noctem in vallem betu
ο κατὰ νύκτα εἰς τὴν φάραγγα βετου
lua: ⁊ baptizabatur in fonte
λουά, καὶ ἐβαπτίζετο ἐπὶ τῆς πηγῆς οὗ
aque in caſtris. ⁊ vt aſcēdebat:
ὕδατος ἐν τῇ παρεμβολῇ· καὶ ὡς ἀνέβη,
orabat dñm dēū iſrael: vt dirigeret
ἐδέετο τοῦ κῦ θεοῦ Ισραὴλ, κατευθύναι τὴν
viam eius ad exaltationē filioꝝ populi
ὁδὸν αὐτῆς εἰς ἀνάστημα τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ
ſui. ⁊ introiens munda mane
αὐτῆς· καὶ εἰσπορευομένη καθαρὰ παρέ
bat in tabernaculo vſq; dū tulliſſet
μφεν ἐν τῇ σκηνῇ μέχρις οὗ προσηνέγκατο
eſcam ſuam ad veſperā. ⁊ facti eſt
τὴν τροφὴν αὐτῆς εἰς ἑαυτέραν· καὶ ἐγένετο
in die quarto: fecit holofer
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ, ἐποίησεν ὁλοφέρ
nes cōuiuium ſeruis ſuis ſolus: ⁊
νης πότον τοῖς δούλοις αὐτοῦ μόνοις, καὶ
nō vocauit ad iniuitationē quēq; eoꝝ
οὐκ ἐκάλεσεν εἰς τὸν κλῆσιν οὐδένα τῶν
ad eius. ⁊ dixit bogoe
πρὸς ταῖς χρείαις· καὶ εἶπε Βαγώᾳ τῷ
eunucho: q̄ erat p̄fectus ſup oīa q̄
εὐνούχῳ, ὃς ἦν ἐφεστηκὼς ἐπὶ πάντων τῶν
eius: ſuade ⁊ tā vadēs mulieré
αὐτοῦ. πεῖσον δὴ πορευθεὶς τὴν γυναῖκα
hebreā q̄ eſt apud te: vt veniat
τὴν Ἑβραίαν ἥ ἐστι παρὰ σοί, τοῦ ἐλθεῖν
ad nos ⁊ māducet ⁊ bibat nobiſcum.
πρὸς ἡμᾶς καὶ φαγεῖν καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν.
ecce enī ſedum cōſpectū noſtro: ſi fe
ἰδοὺ γὰρ αἰσχρὸν τῷ προσώπῳ ἡμῶν, εἰ γυ
minā talem dimiſerimus non cōmunican
ναῖκα τοιαύτην παρ' ἡμῶν, οὐκ ὁμιλήσαν
teo cū ea. q̄ niſi eā attraxerimus
τες αὐτῇ· ὅτι ἐὰν μὴ αὐτὴν ἐπισπασώμεθα
irridebit nos. ⁊ erit bagoas
καταγελάσεται ἡμῶν· καὶ ἐξῆλθε Βαγώας
a facie holofernis: ⁊ introuit
ἀπὸ προσώπου ὁλοφέρνου, καὶ εἰσῆλθε
ad eam ⁊ dixit: ne grauetur an
πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπε, μὴ ὀκνησάτω ἡ παι
cilla bona hec ueniens ad domi
δίσκη καλὴ αὕτη ἐλθοῦσα πρὸς τὸν κύρι
nū meū honotificari ante faciem eius:
όν μου δοξασθῆναι κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ,
⁊ bibere nobiſcū ad iocunditatē vinū:
καὶ πιεῖν μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην οἶνον,
⁊ fieri in die hac vt vna fi
καὶ γενέσθαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ὡς μία θυ
lia filioꝝ assyrioꝝ· q̄ aſtiterunt in
γατέρων τῶν υἱῶν Ασσουρ, αἱ παρεστήκασιν ἐν
domo nabuchodonoſor. ⁊ dixit ad eum
οἴκῳ ναβουχοδονόσορ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν
iudith: ⁊ q̄ ſum ego vt cōtradicam
Ιουδείθ, καὶ τίς ἐμὶ ἐγὼ ἀντερουσα τῷ
dño meo: q̄ſi oē quod erit in ocu
κυρίῳ μου; ὅτι πᾶν ὃ ἐὰν ᾖ ἐν τοῖς ὀφθαλ
lis eius placitū feſtinans faciā:
μοῖς αὐτοῦ ἀρεστὸν ταχυσασα ποιήσω,
⁊ erit mihi hoc ad exultationē vſq; ad
καὶ ἔσται μοι τοῦτο εἰς ἀγαλλίαμα ἕως

& petiit dum introiret vt daretur ei
copia nocte & ante lucem egrediendi
foras ad orationem: & deprecandi do
minum: & precepit cubiculariis ſuis
vt ſicut placeret illi exiret & introiret
ad adorandum deum ſuum per tri
duum. Et exibat noctibus in vallem
bethulie: & baptizabat ſe in fonte aq̄:
& vt aſcendebat orabat ad dominum
deum iſrael: vt dirigeret viam eius
ad liberationem populi ſui: & introi
ens munda manebat in tabernaculo: vſq; dum acciperet eſcam ſuam
in veſperum. & factum eſt quarto die
Holofernes fecit cenam ſeruis ſuis:
& dixit ad Vagao eunuchum. Va
de & ſuade hebream illam: vt ſponte
conſentiat habitare mecum. Fedum
eſt enim apud Aſſyrios ſi femina ir
rideat virum agendo: vt immunis ab
eo tranſeat. Tunc introiuit Vagao
ad Iudith: & dixit. Non vereatur bo
na puella introire ad dominum meum: vt honorificetur ante faciem eius: & manducet cum eo: & bibat vinum in iocunditate. Cui Iudith reſpondit. Que ego ſum vt contradicam domino meo? Omne quod erit
ante oculos eius bonum & optimum
faciam. Quicquid autem illi placuerit: hoc mihi erit optimum omnibus
diebus vite mee. Et ſurrexit & ornauit ſe veſtimento ſuo: & ingreſſa ſtetit ante faciem eius. Cor autem Holofernis concuſſum eſt: erat enim ardens in concupiſcentia eius: & dixit
ad eam holofernes. Bibe nunc & accumbe in iocunditate: quoniam inueniſti gratiam coram me. Et dixit
Iudith. Bibam domine: quoniam
magnificata eſt anima mea hodie pre
omnibus diebus meis: & accepit &
manducauit & bibit coram ipſo: ea
que parauerat illi ancilla eius: & iocundus factus eſt holofernes ad eam:
bibitq; vinum multum nimis quantum nunq̄ biberat in vita ſua.

Capitulum tertiumdecimū.

UT autem ſero factum eſt feſtinauerunt ſeruí illíus ad hoſpitia ſua. & concluſit Vagao oſtia cubiculi: & abiit. Erant autem omnes fatigati a vino. Porro Holofernes iacebat in lecto nimia ebrietate ſopitus. Dixitq; Iudith puelle ſue: vt ſtaret foris ante cubiculum: & obſeruaret. Stetitq; iudith ante lectū orans
cū lachrymis & labiorū motu in ſilentio dicens. Confirma me domine de us iſrael: & reſpice in hac hora ad opa manuum mearum: vt ſicut promiſiſti hieruſalem ciuitatē tuaz erigas: & hoc
q̄ credens per te poſſe fieri cogitauī perficiam. Et cuz hec dixiſſet: acceſſit ad columnam que erat ad caput lecti eius: & pugionem eius qui in ea liga tus pēdebat exoluit. Cūq; euaginaſſet illum apprehendit comā capitis eius & ait. Confirma me domine deus in

Ca.13

diem mortis mee. ⁊ ſurgens ozias
ἡμέρας θανάτου μου· καὶ ἀναστὰσα ἐκοσ
ta eſt veſtimēto ⁊ oī oz
σμήθη τῷ ἱματισμῷ καὶ παντὶ τῷ κο
natu muliebri. ⁊ introiuit ancil
σμῳ τῷ γυναικείῳ· καὶ προσῆλθεν ἡ δού
la eius: ⁊ ſtrauit ei ante ho
λη αὐτῆς, καὶ ἔστρωσεν αὐτῷ κατέναντι ὁ
lofernem in terra pelles q̄s accepit a
λοφέρνου χαμαὶ τὰ κώδια ἃ ἔλαβε πα
bagoa ad cottidianū vſum vite
ρὰ Βαγώου εἰς τὴν καθημερινὴν δίαιταν
ſue vt inäducaret reclinata ſup
αὐτῆς εἰς τὸ ἐσθίειν κατακλινοῦσαν ἐπ'
eas. ⁊ ingreſſa accubuit iudith. ⁊
αὐτῶν· καὶ εἰσελθοῦσα ἀνέπεσεν Ιουδείθ· καὶ
obſtupuit eo: holofernis in ea: ⁊
ἐξέστη ἡ καρδία ὁλοφέρνου ἐπ' αὐτῇ, καὶ
cōcuſſa fuit aia eius: ⁊ erat cupi
ἐσαλεύθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἦν κατεπι
dus valde coeundi cum e
θυμος σφόδρα τοῦ συγγενέσθαι μετ' αὐ
a. ⁊ obſeruabat tps vt deciperet
τῆς· καὶ ἐτήρει καιρὸν τοῦ ἀπατῆσαι
eam: ex q̄ die vidit eam. ⁊ di
αὐτὴν, ἀφ' ἧς ἡμέρας εἶδεν αὐτὴν· καὶ εἶ
xit ad eam holofernes: bībe iam ⁊ iu
πε πρὸς αὐτὴν ὁλοφέρνης, πίε δὴ καὶ φρόνη
nobiſcum in iocunditate. ⁊ dixit iu
τι μεθ' ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην· καὶ εἶπεν Ιου
dith: bibam dñe: q̄n magnificata ē
δείθ, πίομαι δὴ κύριε, ὅτι ἐμεγαλύνθη τὸ
viuere meū in me hodie p̄ oibus
ζῆν μου ἐν ἐμοὶ σήμερον παρὰ πάσας τὰς
diebus ḡnationis mee. ⁊ accipiēs mādu
ἡμέρας τῆς γενέσεώς μου· καὶ λαβοῦσα ἔφα
cauit ⁊ bibit coram ipſo: que parauer
γε καὶ ἔπιε κατέναντι αὐτοῦ, ἃ ἡτοίμασε
ancilla eius. ⁊ iocūd⁹ fact⁹ ē holofernes in
ἡ δούλη αὐτῆς· καὶ εὐφράνθη ὁλοφέρνης ἐπ'
ea: ⁊ bibit vinū multū nimis q̄tū non
αὐτῇ, καὶ ἔπιεν οἶνον πολὺν σφόδρα ὅσον οὐκ
biberat in vita q̄ natus fuit.
ἔπιε πώποτε ἐν ἡμέραις ἀφ' οὗ ἐγεννήθη.

ET ad veſperā facta eſt: feſtinauerunt
Ὡς δὲ ἐγένετο ἑσπέρα, ἔσπευσάσαν οἱ
ſeruí eius diuertere. ⁊ bagoas cōclu
δοῦλοι αὐτοῦ ἀναλῦειν· καὶ Βαγώας συνέ
ſit tabernaculū ciⁿ foris: ⁊ dimi
κλεισε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἔξωθεν, καὶ ἀπέλυ
ſit aſtantes a facie domini
σε τοὺς παρεστῶτας ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου
ſui. ⁊ abierunt ad cubilia ſu
αὐτοῦ· καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰς κοίτας αὐ
a. erant.n. omnes fatigati dā
τῶν· ἦσαν γὰρ πάντες κεκοπωμένοι διὰ τὸ
diu factū fuit cōuiuiū. relicta
ἐπιμελῶν γεγονέναι τὸν πότον· ὑπελείφ
eſt aūt iudith ſola i tabernaculo: ⁊ holofernes
θη δὲ Ιουδείθ μόνη ἐν τῇ σκηνῇ, καὶ ὁλοφέρνης
pcumbens ſup lectū ſuū. erat.n.
πρωτοπαλωκὼς ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ· ἦν γὰρ
pfusum ipſi vinū. ⁊ dixit in
πεπληκεχυμένος αὐτῷ ὁ οἶνος. καὶ εἶπεν Ιου
terius cottidie. ſe exiturā extra cubicu
δὶθ τῇ δούλῃ αὐτῆς, ἵνα ἔξω τοῦ κοιτῶ
lum eius: ⁊ obſeruaret exitum eius
νος αὐτῆς, καὶ ἐπιτηρεῖν τὴν ἔξοδον αὐτῆς
ſicut cottidie. ſe exiturā eſſe dixit
καθάπερ καθημέραν· ἐξελεύσεσθαι γὰρ ἔφη
ad oratione ſuā. ⁊ bagoe
ἐπὶ τὴν προσευχὴν αὐτῆς. καὶ τῷ Βαγώα

loquta eſt iuxta verba hec. ⁊ a
λάλησε κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἀπ
dicēt oēs a facie ipſius: ⁊
πῆλθον πάντες ἐκ προσώπου αὐτῆς, καὶ
nemo relictus eſt in cubiculo a par
οὐδεὶς κατελείφθη ἐν τῷ κοιτῶνι ἀπὸ μι
uo vſq; ad magnū. ⁊ hanc iudith ſup
κροῦ ἕως μεγάλου. καὶ ταύτην Ιουδὶθ ἐπ' αὐτὴν
lectum illius: dixit in corde ſuo: do
κλίνην αὐτοῦ, εἶπεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, κύ
mine deus vniuerſe potēſtie reſpice in
ριε ὁ θεὸς πάσης δυνάμεως ἐπίβλεψον ἐν
hora hac ad opera manuū mearū
τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μου
ad exaltationē hierūm. q̄n nunc temp⁹ ad
εἰς ὕψωμα ἱερουσαλήμ. ὅτι νῦν καιρὸς ἂν
adimuādū hereditatem tuā: ⁊ ad fac
τιλαβέσθαι τῆς κληρονομίας σου, καὶ ποιῆ
endū ſtudia mea in fractionē ini
σαι τὰ ἐπιτηδεύματά μου εἰς θρασεῖμα ἐχ
micoꝝ q̄ inſurrexerūt nobis. ⁊ accedens
θρῶν οἱ ἐπανέστησαν ἡμῖν. καὶ προσελθοῦσα
regule lectuli q̄ erat ad caput ho
τῷ κανονὶ τῆς κλίνης ὃς ἦν πρὸς κεφαλὴν ὁ
lofernis: demiſit pugionē ab ea.
λοφέρνου, καθεῖλε τὸν ἐκινάκην ἀπ' αὐτοῦ.
⁊ appropīquās lectulo apphendit comā
καὶ ἐγγίσασα τῇ κλίνῃ ἐδράξατο τῆς κόμης
capitis eius ⁊ ait: confirma
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ εἶπε, κραταίωσόν
me dñe deus in die hac. ⁊ perfe
με κύριε ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ ἐπά
ſit in ceruicem eius bis i fortitudie
ταξεν εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ δὶς ἐν τῇ ἰσχύι
ſua: ⁊ abſtulit caput eius ab
αὐτῆς, καὶ ἀφεῖλε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπ'
eo: ⁊ euoluit corpus eius de
αὐτοῦ, καὶ ἀπεκύλισε τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ
lecto: ⁊ abſtulit conopeum a
τῆς στρωμνῆς, καὶ ἀφεῖλε τὸ κωνωπεῖον ἀπὸ
columnis. ⁊ poſt puſillū exiuit: ⁊ tradi
τῶν στύλων. καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε, καὶ πα
dit ancille ſue caput holofer
ρέδωκε τῇ ἄβρᾳ αὐτῆς τὴν κεφαλὴν ὁλοφέρ
nis: ⁊ miſit illud in peram
νου, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν πήραν τῶν
cibariorū ſuorum. ⁊ exierunt due ſimul
βρωμάτων αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθον αἱ δύο ἅμα
ſecundū conſuetudinē ſuā ad oratio
κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐπὶ τὴν προσευ
nem. ⁊ tranſeuntes caſtra: circui
χήν. καὶ διελθοῦσαι τὴν παρεμβολήν, ἐκύ
erunt vallem illam: ⁊ aſcende
κλωσαν τὴν φάραγγα ἐκείνην, καὶ προσανε
runt mōtē betulie: ⁊ venerūt ad
βησαν τὸ ὄρος βετουλούα, καὶ ἦλθον πρὸς
portas ciuit. ⁊ dixit iudith a lon
τὰς πύλας αὐτῆς. καὶ εἶπεν Ιουδὶθ μακρό
ge cuſtodiētibus in portis: ape
θεν τοῖς φυλάσσουσιν ἐπὶ τῶν πυλῶν, ἀνοί
rite aperite iam portam: nobiſcum
ξατε ἀνοίξατε δὴ τὴν πύλην, μεθ' ἡμῶν ὁ
deus deus noſter vt faceret adhuc virtutē i iſrl
θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ποιῆσαι ἔτι ἰσχὺν ἐν Ἰσρ
⁊ potentiā aduerſus inimicos: ſicut ⁊ ho
ὴλ καὶ κράτος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καθὰ καὶ σή
die fecit. ⁊ factū eſt cū audiſſent
μερον ἐποίησε. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν οἱ
viri ciuitatis ipſius vocem e
ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς τὴν φωνὴν αὐ
ius: feſtinauerunt deſcendere ad
τῆς, ἐσπούδασαν τοῦ καταβῆναι εἰς τὴν

hac hora: & pcuſſit bis in ceruicē eī:
& abſcidit caput eius: & abſtulit cono
peum eius a columnis: & euoluit cor
pus eius truncū. Et poſt puſillū exiuit
& tradidit caput holofernis ācille ſue:
& iuſſit vt mitteret illud in peram ſu
am: & exierunt due ſecundum con
ſuetudinem ſuam: quaſi ad oratio
nem: & tranſierunt caſtra & gyran
tes vallem venerunt ad portam ciuita
tis: & dixit Iudith a longe cuſtodi
bus murorum. Aperite portas q̄n
nobiſcum eſt deus: qui fecit virtutem
in iſrael. Et factum eſt cum audiſſent
viri vocem eius: vocauerunt preſ
byteros ciuitatis. Et occurrerunt ad
eam omnes a minimo vſq; ad maxi
mum: quoniam ſperauerunt eam
iam non eſſe ventura. Et accendentes
luminaria congyrauerunt circa eam
vniuerſi: illa autem aſcendēs in emi
nentiorem locum: iuſſit fieri ſilentium. Cunq; omnes tacuiſſent dixit
iudith. Laudate dominum deum no
ſtrum: qui non deſeruit ſperantes in
ſe: & in me ancillam ſuam adimple
uit miſericordiam ſuam: quam pro
miſit domui iſrael: et interfecit in ma
nu mea hoſtem populi ſui in hac no
cte: & proferens de pera caput holo
fernis: oſtendit illis dicēs. Ecce caput
Holofernis principis militie Aſſyrio
rum. Et ecce conopeum illius in quo
recumbebat in ebrietate ſua: vbi &
per manum femine percuſſit illum do
minus deus noſter. Viuit autem ipſe
dominus: quoniam cuſtodiuit me an
gelus eius: & hinc euntem: & ibi cōmo
rantem & inde huc reuertentem: &
non permiſit me dominus ancillā ſu
am coinquinari: ſed ſine pollutione
peccati reuocauit me vobis gaudentem in victoria ſua: in cuaſione mea:
in liberatione veſtra. . Confitemini
illi omnes quoniam bonus: quoniam
in ſeculum miſericordia eius. Vniuer
ſi autem adorantes dominum dixerūt
ad eam. Benedixit te dominus in vir
tute ſua: qua per te ad nihilum redegit inimicos noſtros. Porro ozias prī
ceps populi iſrael dixit ad eam. Benedicta es tu filia a domino deo excelſo:
pre omnibus mulieribus ſuper terrā.
Benedictus dominus qui creauit ce
lum & terram: qui te direxit in vulne
ra capitis pricipis inimicorum noſtro
rum: quia hodie nomen tuum ita ma
gnificauit: vt non recedat laus tua de
ore hoīm q̄ memores fuerint virtutis
dñi in eternum: p quibus nō pepciſti
aie tue ppter anguſtias & tribulatiōes
gnis tui: ſed ſubueniſti ruine ante con
ſpectum dei noſtri. Et dixit ois popu
lus. fiat fiat. Porro achior vocatus ve
nit. et dixit ei iuditH. Deus iſrael cui tu
teſtimoniū dediſti q̄ vlciſcatur ſe de ini
micis ſuis: ipſe caput oiz incredulorū
incidit i hac nocte in manu mea. Et vt
probes quia ita eſt: ecce caput holofer
nis qui in contēptu ſup bie ſue deū iſra
el cōtempſit: & tibi iteritū mīna batur

portam ciuitatis ſue. ⁊ cōuoca
τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν. καὶ συνεκά
uerunt pſbyteros ciuita
λεσαν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλε
tis. ⁊ cōcurrēt omnes a paruo
ως. καὶ συνέδραμον πάντες ἀπὸ μικροῦ
uſq; ad magnū: q̄n ꝑ optimone erat ciuitas
ἕως μεγάλου, ὅτι παράδοξον ἦν αὐτοῖς τὸ
ventet ipſa. ⁊ apuerunt portam ⁊
ἐλθεῖν αὐτήν. καὶ ἤνοιξαν τὴν πύλην καὶ
ſuſceperūt eas. ⁊ accendentes ignē ad
ὑπεδέξαντο αὐτάς. καὶ ἅψαντες πῦρ εἰς
flammā: circūdederunt eas. illa āt dixit
φαῦσιν, περιεκύκλωσαν αὐτάς. ἡ δὲ εἶπε
ad eos voce magna: laudate deus
πρὸς αὐτοὺς φωνῇ μεγάλῃ, αἰνεῖτε τὸν θεὸν
laudate: laudate deum: q̄n nō amouit
αἰνεῖτε, αἰνεῖτε τὸν θεόν, ὅτι οὐκ ἀπέστησε
miam ſuam a domo iſrael: ſed cō
τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ισραὴλ, ἀλλὰ συ
fregit hoſtes noſtros p manus mei
θραυσε τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν διὰ χειρός μου
in nocte hac. ⁊ pferens ca
ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. καὶ προενέγκασα τὴν κεφα
put de pera oſtidit ei dixit eis:
λὴν ἐκ τῆς πήρας ἐδείξε καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
ecce caput holofernis principis mili
ἰδοὺ κεφαλὴ ὁλοφέρνου ἀρχιστρατήγου δυ
tie aſſyriozum: ⁊ ecce conopeum in q̄
νάμεως ἀσσυρ, καὶ ἰδοὺ τὸ κωνώπιον ἐν ᾧ
recūbebat in ebrietatibus ſuis: ⁊ per
κατέκειτο ἐν ταῖς μέθαις αὐτοῦ, καὶ ἐπάτα
ſit illum dñs in manu femine. ⁊ viuit do
ξεν αὐτὸν κύριος ἐν χειρὶ θηλείας· καὶ ζῇ ὁ κύ
minus q̄ cuſtodiuit me in vta mea q̄ abū
ριος ὃς διεφύλαξέ με ἐν τῇ ὁδῷ μου ἣ ἐπο
dantē: q̄n decepit eum facies
ρεύθην, ὅτι ἠπάτησεν αὐτὸν ἡ πρόσωπόν
mea in pditionem eius: ⁊ nō fecit
μου εἰς ἀπώλειαν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐποίησεν
pctū mecum in pollutionē ⁊ cōtu
ἁμάρτημα μετ' ἐμοῦ εἰς μίασμα καὶ αἰσχύ
ſionē. ⁊ obſtupuit ois ppls nimis. ⁊ inclinā
νην· καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα καὶ κύ
tes adorauerunt deū ⁊ dixerūt enarā
ψαντες προσεκύνησαν τῷ θεῷ καὶ εἶπαν ὁμοῦ
miter: bñdictus es deus noſter q̄ ad nihilū
μαδόν, εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξουδενώ
redegiſti in die hodierna inimicos
σας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον τοὺς ἐχθρούς τοῦ
populi tui. ⁊ dixit ei ozias: bñdicta tu
λαοῦ σου. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὀζίας, εὐλογητὴ σὺ
es filia a deo excelſo p̄ oībus
εἶ θυγάτηρ τῷ θεῷ τῷ ὑψίστῳ παρὰ πάσ
mulieribus q̄ ſup terrā: ⁊ bñdi
πας γυναῖκας τὰς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εὐλογη
ctus dñs deus q̄ creauit celos
τὸς κύριος ὁ θεὸς ὃς ἔκτισε τοὺς οὐρανοὺς
⁊ terram: q̄ direxit te in vulnus
καὶ τὴν γῆν, ὃς κατηύθυνέ σε εἰς τραῦμα
capitis principis inimicoꝝ noſtri. q̄a non
κεφαλῆς ἀρχόντος ἐχθρῶν ἡμῶν. ὅτι οὐκ
recedet ſpes tua a corde ho
ἀποστήσεται ἡ ἐλπίς σου ἀπὸ καρδίας ἀν
minum q̄ memores fuerit virtutis dei vſq; i ſecu
θρώπων μνημονευόντων ἰσχὺν θεοῦ εἰς αἰῶ
lū. ⁊ faciat tibi hec deus i cruitatibꝫ
να. ⁊ ποιήσαι σοι αὐτὰ ὁ θεὸς εἰς ὕψος
ſempiternā: vt viſitet te in bonis: p
αἰώνιον ⁊ ἐπισκέψασθαί σε ἐν ἀγαθοῖς, ἀν
dbus nō pepercīſti anime tue ppter
ὧν οὐκ ἐφείσω τῆς ψυχῆς σου διὰ τὴν

humilitatē ḡtis nostrī: sed subuentūsti
πατεινωσιν τ̄ λαους ημων, αλλ' επορευθης
ruine nostre in rectū vadens
τω σωματι ημων επ' ευθειαν πορευθεισα
ante cōspectū dei nr̄i. τ dixit ois popu
ενωπιον τ̄ θεου ημων· και εθηπον πας ο λα
lus: fiat fiat.
ος, γενοιτο γενοιτο. Ca.14.

ET dixit ad eos iudith: audi
Και ειπεν προς αυτους ιουδειθ, ακουσ
te ilā me fratres: τ accipietes ca
σατε δη μου αδελφοι, και λαβοντες την κε
put hoc: suspēdite illud sup
φαλην ταυτην, κρεμασατε αυτην επι της
pinaculum muri nr̄i. τ erit quum
επαλξεως τ̄ τειχους ημων· και εξαυ ηνικα
illuxerit diluculū τ exierit sol sup
αν διαφαυσηι ο ορθρος και εξελθη ο ηλιος επι
terrā: recipietis vnusquisq; arma bel
την γην, αναλημψεσθε εκαστος τα σκευη του πο
lica vestra: τ exībit omnis vir
λεμικα υμων, και εξελευσεται πας ανηρ
fortis extra ciuitatem. τ dabitis principi
ισχυων εξω της πολεως· και δωσετε αρχη
pem sup eos ḡsū descēdentes in cam
γον επ' αυτους ως καταβαινοντες εις το πε
pum ad vigiliam filioꝝ assyrioꝝ: ipse
διον εις την προφυλακην υιων ασσουρ, και ου
descendetis. τ cū acceperint ipsi
καταβησεσθε. και αναλαβοντες ουροι τας
armaturas suas: ibunt in ca
σαγοπλιας αυτων, πορευσονται εις τας πα
stra sua: τ excitabunt princi
ρεμβολας αυτων, και εγερουσι τους σατρα
pes exercitus assyrioꝝ: τ current
πους της δυναμεως ασσουρ, και δρομουσται
ad tabernaculū holofernis: τ nō inueni
επι την σκηνην ολοφερνου, και ουχ ευρησου
ent eum. τ pcidet sup eos ti
σιν αυτον· και επιπεσειται επ' ανους φο
mor: τ fugient a facie nostra. τ
βος, και φευξονται απο προσωπα ημων· και
insequentes vos τ oēs ha
επακολουθησαντες υμεις και παντες οι κα
bitantes oēm terminū israel: plurate
τοικουντες παν ορίον ιηλ, κατεξβασατε
eos in viis suis. ante ātq̄ faci
αυτους εν ταις οδοις αυτων· προ δε τ̄ ποιη
atis hec: vocate mihi achior amo
σαι ταυτα, καλεσατε μοι αχιωρ τον αμμ
manite: vt videā cognoscat vtlipenden
μανιτην, ινα ιδω και επιγνω τον εκφαυλισαν
tem domū israel: τ ipm in mortē mit
τα τον οικον ιηλ, και αυτον εις θανατον απο
tentem ad nos. τ vocauerunt achior
στειλαι προς ημας· και εκαλεσαν τον αχιωρ
de domo ozia. vt ait venit τ vidit ca
εκ τ̄ οικου οζια· ως δε ηλθε και ειδε την κεφα
put holofernis in manu viri vnius in con
λην ολοφερνου εν χειρι ανδρος ενος εν τη συ
gregatione populi: cecidit in faciem
και πεσειται λαου, επεσεν επι προσωπον και
defecit spūs eius. vt āt recreauerūt il
εξελυθη το πνευμα αυτ̄. ως δε ανελαβον αυ
lum: cecidit ad pedes iudith: τ ado
τον, προσεπεσεν προς τους ποδας ιουδειθ, και προ
rauit faciem eius τ dixit: bñ
σεκυνησε το προσωπον αυτ̄ και ειπεν, ευ
dicto tu in oi tabernaculo iuda τ
λογηθητω συ εν παντι σκηνωματι ιουδα και
in oi gentē: dcūq; audiētes no
εν παντι εθνει, οι τινες ακουσαντες το ονο
mentuū turbabūtur. τ nunc nuncia
μα σου παραχθησονται· και νυν αναγγειλον
mihi q̄ fecisti in diebus istis.
μοι οσα εποιησας εν ταις ημεραις ταυταις.
τ annūtiauit ei iudith in medio popu
και απηγγειλεν αυτω ιουδειθ εν μεσω τ̄ λα
li oia q̄ fecerat a q̄ die
ου παντα οσα ην πεποιηκυια απ' ης ημε
e exiuit: vsq; quo locuta ē eis. vt āt cess
ρας εξηλθεν, εως ου ελαλει αυτοις· ως δε επ
sauit loq̄: voce magna exultauit
αυσαντο λαλουσα, φωνη μεγαλη ηλαλαξεν
populus: τ dederūt vocem iocundā in
ο λαος, και εδωκαν φωνην ευφροσυνου εν τη
ciuitate sua. videns āt achior oia q̄
πολει αυτων· ιδων δε ο αχιωρ παντα οσα
fecit deus israel: credidit deo val
εποιησεν ο θς τ̄ ιηλ, επιστευσε τω θεω σφο
de: τ circūcidit carnē ppu
δρα, και περιετεμετο την σαρκα της ακρο
tii sui: τ appositus ē ad domū isrl
βυσιας αυτ̄. και προσετεθη εις γονδικον ιηλ
vsq; in diem hāc. cū āt vituperā ascē
εως της ημερας ταυτης. ηνικα δε ορθρος ανε
dit: suspenderūt caput holofernis de
βη, εκρεμασαν την κεφαλην ολοφερνου εκ τ̄
muro. τ accepit ois vir arma su
τειχους· και ανελαβε πας ανηρ τα οπλα αυ
a: τ exierūt in circulum ad ascen
των, και εξηλθον κατα ασσειραν επι τας αναβα
sus mōtis. at filij assyrioꝝ vt viderūt e
σεις του ορους. οι δε υιοι ασσουρ ως ειδον αυ
os: miserunt ad duces suos.
τους, απεστειλαν επι τους ηγουμενους αυτων.
illi āt venerūt ad duces τ tribu
οι δε ηλθον επι τους σατραπους και χιλιαρ
pos τ ad oēm principem suum. τ
χους και επι παντα αρχοντα αυτων· και
venerunt ad tabernaculū holofernis: τ
παραγενομενοι επι την σκηνην ολοφερνου, και
dixerunt ei cū erat sup oia eius: excita
ειπαν τω ὄντι επι παντων των αυτ̄, εγειρον
tam vim nostrū: qm̄ ausi sunt seruī ded
την δυναμιν ημων, οτι ετολμησαν δουλοι κα
cendere sup nos ad bellum: vt disper
ταβαινειν εφ' ημας εις πολεμον, ινα εξολο
dantur in finem. τ ingressus ē thalamū
θρευθωσιν εις τελος. και εισηλθε θαγαως,
τ pulsauit aulā tabernaculi: suspicabat.n.
και εκρουσε την αυλην της σκηνης, υπενοειτο γ̄
dormire ipēdn cum iudith. vt āt nemo
καθευδειν αυτον μετα ιουδιθ. ως δε ουδεις
audiuit: aperiēs introiuit in cubicu
υπηκουσε, διασειλας εισηλθεν εις τον κοιτω
lum: τ iuenit eū sup stratū pte
να, και ευρεν αυτον επι της χετλωνιδος εριμ
cum mortuū: τ caput eius ablatū erat ab
μον νεκρον, και η κεφαλη αυτ̄ αφηρητο απ'
eo. τ exclamauit voce magna cum fle
αυτ̄· και εβοησε φωνη μεγαλη μετα κλαυσ
tu τ gemitu τ clamore. validoꝝ: τ sci
μου και στεναγμου και βοης ισχυρας, και δι'
dit vestimēta sua. τ ingressus ē in taber
ρηξε τα ιματια αυτ̄· και εισηλθεν εις την σκη
naculū vbi erat iudith diuertēs: τ non iuenit
νην ου ην ιουδιθ καπεπαυμενα, και ουχ ευρεν
eam. τ exiliit ad populū vclamās
αυτην· και εξεπηδησεν εις τον λαον και εβοη
uit: quarticati sunt serui. fecit cōfusionē
σεν, ηθετηκασιν οι δουλοι. εποιησεν αισχυνη
vna mulier hebreorū in domū regis
μια γυνη των εβραιων εις τον οικον τ̄ βασιλεως
nabuchodonosoꝝ: qm̄ ecce holofernes i terra:
ναβυχοδονοσορ, οτι ιδου ολοφερνης χαμαι,
τ caput eius non ē in ipso. cū āt audiſ
και η κεφαλη αυτ̄ ουκ εστιν εν αυτω· ως δε ηκου
sent hec verba pncipes vir
σαν ταυτα τα ρηματα οι αρχοντες της δυ
tutis assyrioꝝ: sciderūt stati vestimēta
ναμεως ασσουρ, διερρηξαν ενδυς τους χιτωνας
sua: τ turbata ē alia eorū valde:
αυτων, και εταραχθη η μια των αυτων σφοδρα
τ factus ē eorū clamor vociferatio magna
και εγενετο αυτων κραυγη και βοη μεγαλη
nimis in medio castrorum.
σφοδρα εν μεσω της παρεμβολης. 15.

ET cū audissent q̄ in tabernaculis
Και ως ηκουσαν οι εν τοις σκηνωμασιν
erant: obstupuerunt sup factū: τ cecidit
οντες, εξεστησαν επι τω γεγονοτι, και επεπεσεν
sup eos timor: τ tremor. τ nō fuit ho
επ' αυτους φοβος και τρομος· και ουκ ην ανηρ
mo manēs ante faciem ampli⁹ prium
μενων κατα προσωπον ετι τ̄ πλησιον
fut: sed diffusi vnanimiter fugerūt
αυτου, αλλ' εκ συντεντες ομοθυμαδον εφυγον
ad oēm viā campi τ mōtanor.
επι πασαν οδον του πεδιου και της ορεινης.
τ q̄ castrametati erant in mōtib⁹ circuitu
και οι παρεμβεβληκοτες εν τοις περιξ κυκλω
betulue cōcurri sunt in fugā. τ tūc
βεθουλουα εδραμοσαν εις φυγην. και τοτε
filij israel oia vir pliator er cis
οι υιοι ισραηλ πας ανηρ πολεμιστης εξ αυτων
effusi sunt sup eos. τ misit ozi
εξεχυθησαν επ' αυτους. και εξαπεστειλεν οζι
as in betomasthem τ bebe τ chobe
ας εις βετομασθεμ και βηβαι και χωβαι
τ cola: τ in oēm terminū israel q̄ annū
και κωλα, και εις πασαν οριον ιηλ τους απαγ
tiarent sup ipō q̄ cōsumata sunt: τ
γελλοντας υπερ των συντετελεσμενων, και
vt oēs diffunderētur sup inimicos
ινα παντες εκχυθωσι προς πολεμιους
in interitū eorū. vt āt audierūt filij
εις την αναιρεσιν αυτων· ως δε ηκουσαν οι υι
israel: oēs vnanimiter ceciderūt sup
οι ισραηλ, παντες ομοθυμαδον επεπεσον επ'
eos vsq; ad chobe. similiter āt τ q̄ ex hie
αυτους εως χωβαι· ωσαυτως δε και οι εξ ιε
rusalem aduenerunt: τ ex oibus
ρουσαλημ παρεβοηθησαν, και εκ πασης της
mōtanis: montiumq; cīs q̄ facta fuerāt
ορεινης, απηγγελαν γαρ αυτοις τα γεγομενα
castris inimicor suor: τ q̄ in
τη παρεμβολη των εχθρων αυτων, και οι εν
galilad τ q̄ in galilea dissipauē
τη γαλααδ και οι εν τη γαλιλαια υπερεκερα
rūt eos plaga magna: vsq; quo pter
σαν αυτους πληγη μεγαλη, εως ου παρη
runt damasū τ fines eius. at reli
λθον την δαμασκον και τα ορια αυτης. οι δε λοι
qui habitātes betuliam irruerūt
ποι οι κατοικουντες βεθουλουα επεπεσον επι
castris assyrioꝝ: τ p̄dati sunt ex
τη παρεμβολη ασσουρ, και προνομευσαν αυ
eos: τ ditati sunt valde. at filij isrl
τους, και επλουτησαν σφοδρα. οι δε υιοι ιηλ
reuersi ab occisiōe: dñati sunt
αναστρεψαντες απο της κοπης, κυριευσαν
reliquoꝝ. τ ville τ ciuitates q̄
των λοιπων. και αι κωμαι και αι πολεις αι
in mōtanis τ cāpestribꝰ obtinuerūt multa
εν τη ορεινη και τη πεδινη εκρατησαν πολλων
spolia: erat.n.multitudo magna nimis. τ
λαφυρων, ην γαρ πληθος πολυ σφοδρα. και
ioachim sacerdos magn⁹ τ senatus
ιωακειμ ο ιερευς ο μεγας και γερουσια των
filioꝝ isrl q̄ habitant in hierusalē venerūt
υιων ιηλ οι κατοικουντες εν ιερ μ ηλθον τοῦ
fundarēt bona q̄ fecit deus
θεμελιωσαι τα αγαθα α εποιησεν ο θεος τω
israel: τ vt viderēt iudith τ loq̄rentur cū
ιηλ, και τ ιδειν ιουδειθ και λαλησαι μετ'
ea pacē. vt āt introierūt ad eam: bñ
αυτης ειρηνην. ως δε εισηλθον προς αυτην, ευ
dixerunt cū vnanimiter: τ dixerūt ad
λογησαν αυτην ομοθυμαδον, και ειπον προς
eam: tu exaltatio hierusalē: tu gloria magna
αυτην, συ υψωμα ιερ μ, συ καυχημα μεγα
israel: tu honorificētia magna gēs nostri:
τ ισραηλ, συ καυχημα μεγα τ ημων,
q̄a fecisti hec oia in manu tua.
οτι εποιησας ταυτα παντα εν χειρι σου.
fecisti bona cum israel: τ complacuit
εποιησας αγαθα μετα ιηλ, και ευδοκησεν
sup eos deꝰ. iudicta sis ab
επ' αυτους ο θεος. ευλογημενη γενου παρα τω
oipotenti dño in eternū ipse.
παντοκρατορι κυριω εις τον αιωνα χρονον.
τ dixit ois populꝰ: fiat. τ expolia
και ειπεν πας ο λαος, γενοιτο. και εξαφυ
uit populꝰ castra p dies tri
σεν ο λαος την παρεμβολην εφ' ημερας τρι
ginta: τ dedersit iudith tabernaculū holo
ακοντα, και εδωκαν τη ιουδειθ την σκηνην ολο
fernis τ oia argentaria τ
φερνου και παντα τα αργυρωματα, και τας
lectulos τ stateras τ oia supellectilia
κλινας και τα σκευη και παντα τα σκευασματα
eius. τ accipiens tpa: iposuit sup
αυτου. και λαβουσα αυτη, εστεφανωσεν επι
mulā suā: τ cōtexit currus su
τον ημιονον αυτης, και εζευξε τας αμαξας αυ
os: τ accumulauit ea sup ipsos. τ cōcur
της, και εσωρευσεν αυτα επ' αυτων. και συνε
rūt ois - mulier israel ad videndū eā: τ bñ
δραμε πασα γυνη εν ιηλ τ ιδειν αυτην, και ευ
dixerūt eā: τ fecerūt ei chorū
λογησαν αυτην, και εποιησαν αυτη χορον
ex eis. τ accepit thyrsos in manib⁹
εξ αυτων· και ελαβε θυρσους εν ταις χερσιν
suis: τ dedit et mulieribꝰ q̄ cū
αυτης, και εδωκε και ταις γυναιξι ταις μετ'
ea. τ coronauerūt oliua ipsam τ
αυτης· και εστεφανωσαν την ελαιαν αυτη και
eā q̄ cū ipsa: τ processit ante om
αι μετ' αυτης, και προηλθεν εμπροσθεν παν
nē populū in chorea ducēs oēs
των τ̄ λαου εν χορεια ηγουμενη πασων των
mulieres. τ sēbatur ois vir israel
γυναικων. και ηκολουθει πας ανηρ ισραηλ
armatus: cum coronis τ hymnis ē
ενωπλισμενος, μετα στεφανων και υμνων εν
ore eor:
τω στοματι αυτων, Ca.16.

CEpit cātare iudith cōfessionē hāc
Και ηρξατο ιουδιθ την εξομολογησιν ταυ
in omni israel: τ ois populꝰ canta
την εν παντι ιηλ, και πας ο λαος υπερεφω
bat cātich hoc. τ dixit iudith in
νει την αινεσιν ταυτην. και ειπεν ιουδιθ εξ
cipite deo meo in tympanis: modulamī
αρχετε τω θεω μου εν τυμπανοις, εναρμοσα
ni et psalmos τ laudē: exaltate τ
νι εν ψαλμοις και αινον, υψουτε και
invocate nomē ei⁹. Dñs cōterēs bella

Trās.gre.Judith.cū iterp̄.lati.Trāsla.B.Vie.Trās.gre.Judith.cū iterp̄.lati.

inuocate nomē eius:qñ deus cō
ἐπικαλέσεσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς συν
tereus bella: qñ in castris in
τρίβων πολέμους, ὅτι ἐν τῇ παρεμβολῇ ἐν
medio ppli eripuit me de manu perse
μέσῳ λαοῦ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς τῶν καταδι
quētiū me. venit assur ex mōtib⁹ ab aq̄lone
ωκότων με. ἦλθεν ἀσσοὺρ ἐξ ὀρέων ἀπὸ βορρᾶ,
venit in miliarib⁹ exercitus sui: cuꝰ multitudo
ἦλθεν ἐν μυριάσι δυνάμεως αὐτοῦ, ὧν τὸ πλῆθος
corum obturauit torrētes: & eq̄tatus co
αὐτῶν ἔφραξε χειμάρρους, καὶ ἱππεῖς αὐ
rū cooperuit colles. dixit se incensurū
τῶν ἐκάλυψε βουνούς. εἶπεν ἐμπρήσειν τὰ
fines meos:& iuuenes meos occisurū in
ὅρια μου, καὶ τοὺς νεανίσκους μου ἀνελεῖν ἐν
gladio: & lactātes positurꝰ i paūmētis:
ῥομφαίᾳ, καὶ τὰ θηλάζοντα παῖδα θήσειν εἰς ἔδαφος,
& infātes meos datur⁹ in predam: &
καὶ τὰ νήπιά μου δώσειν εἰς προνομήν, καὶ τὰς
virgines meas predatur⁹ & dñs omnip⁹
παρθένους μου σκυλεύσει. καὶ κύριος παντο
potēs quassauit eos in manu femine. nō. n.
κράτωρ ἦν πεποιθὼς αὐτός ἐν χειρὶ θηλείας. οὐ γὰρ
cecidit potens a iuuenibus: neq̄ filii ti
ἔπεσεν ὁ δυνάστης ὑπὸ νεανίσκων, οὐδὲ υἱοὶ τι
tanū peussserunt eum: neq̄ excelsi gigantes
τάνων ἐπέπεσαν αὐτοῦ, οὐδὲ ὑψηλοὶ γίγαντες
iposuerūt se illi: sed iudith filia merari
ἐπέθεντο αὐτῷ, ἀλλὰ Ἰουδὶθ θυγάτηρ μεραρὶ
in specie faciei sue dissolut eum.
ἐν κάλλει προσώπου αὐτῆς παρέλυσεν αὐτόν.
exuit. n. vestimētū viduitatis sue in ex
ἐξεδύσατο γὰρ στολὴν χηρεύσεως αὐτῆς εἰς ὑ
altatiōes laborantiū isr̄l: unxit faciem
ψος τῶν πονουμένων Ἰσραήλ, ἤλειψατο τὸ πρόσω
suam in vnguento: & colligauit crucinos
που αὐτῆς ἐν μυρισμῷ, καὶ ἐδήσατο τὰς τρίχ
suos in mitra: & accepit veste lineā ad vesce
ας αὐτῆς ἐν μίτρᾳ, καὶ ἔλαβε στολὴν λινῆν εἰς ἔνδυ
ptiōes ei⁹. sandalium eius rapuit oculū
σιν αὐτῆ. τὸ σανδάλιον αὐτῆς ἥρπασεν ὀφθαλ
eius: & pulchritudo eius captiuā fecit
μὸν αὐτῆ, καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς ἠχμαλώτευσεν
eam. ptrāsiuit pugio cernicem
αὐτήν. διῆλθεν ὁ ἀκινάκης τὸν τράχηλον
eius. horruerūt perse audaciam eius: &
αὐτῆ. ἔφριξαν Πέρσαι τὴν τόλμαν αὐτῆς, καὶ
medi cōfidētia eius turbati sunt. tunc
μῆδοι τὸ θάρσος αὐτῆς ἐταράχθησαν. τότε ἀ
vlulauerūt humiles met: & clamauerūt mus
λάλαξαν οἱ ταπεινοί μου, καὶ ἐβόησαν ὀλίγοι
lidi mei & timuerūt:exaltauerūt vocem
καὶ ἔπτηξαν: ὑψωσαν τὴν φωνὴν
suam: & conuersi sunt. filii puellarum cōpū
αὐτῶν, καὶ ἀνετράπησαν. υἱοὶ κοράσιων κατε
xerunt eos: & sicut pueros fugienti
κέντησαν αὐτούς, καὶ ὡς παῖδας αὐτομολοῦν
um vulnerauerūt eos. perierunt de prelio
τας ἐτίτρωσκον αὐτούς. ἀπώλυντο ἐκ παρα
dñi dei mei. cātabo dño hymnū no
ταξεως κυρίου θεοῦ μου. ὑμνήσω τῷ κῷ ὕμνον καὶ
uū. dñe magn⁹ es & p̄clarus: mirabilis & fortitu
νέ. κύριε μέγας εἶ καὶ ἔνδοξος, θαυμαστὸς ἐν ἰσχύϊ
& insuperabilis. tibi seruiat omnis
καὶ ἀνυπέρβλητος. σοὶ δουλευσάτω πᾶσα
creatura tua: qz dixisti & facta sunt. misisti
κτίσις σου, ὅτι εἶπας καὶ ἐγενήθησαν. ἀπέστειλ
spiritū tuū & edificauit: & nō est
ας τὸ πνεῦμά σου καὶ ᾠκοδόμησε, καὶ οὐκ ἔστιν
q̄ resistat voci tue. mōtes. n. a fūdame
ὃ ἀντιστήσεται τῇ φωνῇ σου. ὄρη γὰρ ἐκ θεμελί

dñs nomen ē illi. Qui posuit ca
stra sua i medio ppli sui vt eriperet
nos de manu oiz inimicoꝝ nr̄oꝝ. ve
nit assur ex mōtib⁹ ab aq̄lone i ml̄
titudie fortitudis sue. Cui⁹ multitu
do obturauit torrētes:& eq̄ coruꝫ
cooperuit valles. Dixit se icēturū
fines meos & iuuenes meos occisu
rū gladio:ifātes meos dare i p̄dā:&
virgies i captiuitatē. Dñs aūt op̄s
nocuit eū & tradidit eū in manu fe
mie:& cōfudit eū. Nō. n. cecidit po
tēs eorū a iuuenib⁹: nec filii titā p
cusserūt eū:nec excelsi gigātes ipo
suerūt se illi:fz iudith filia merari in
specie faciei sue dissolvit eū. Exuit
em̄ se vestimēto viduitatis: & iduit
se vestimēto leticie i exultatiōe filio
rū isr̄l. Vnxit faciē suā vnguēto:col
ligauit cicinos suos mitra ad deci
piēdū illū. Sādalia ei⁹ rapuerūt ocu
los ei⁹:pulchitudo ei⁹ captiuā fecit
eā z ei⁹. āputauit pugione ceruicē
ei⁹. Horruerūt pse cōstātiā eius &
medi audaciā ei⁹. Tūc vhlauerunt
castra assyriorū:qñ apparuerit bu
miles mei aresctes i sīu. Filii puel
larū cōpunxerūt eos:& sicut pueros
fugiētes occiderūt eos. pīerūt i plio a
facie dñi dei mei. Hymnū cātemus
dño:hymnū nouū cātem⁹ deo nr̄o
Adonai dñe magn⁹ es tu & p̄clar⁹ i
virtute:& quē supare nēo pōt. Tibi
seruiat ois creatura tua: qa dixisti &
facta sunt:misisti spm̄ tuū & creata
sunt:& nō ē q̄ resistat voci tue. Mō
tes a fūdamētis mouebūtur cū aqs
petre sicut cera liq̄scēt añ facie tuā.
Qui aūt timēt te magni erūt apud
te p̄cia. Ve gēti isurgēti sup genus
meū. Dñs. n. op̄s vindicabit i eis:idie
iudicii visitabit illos. Dabit. n. ignē
& vermes i carnes eorū: vt vrātur
& sētiāt vsq̄ i sempitnū. Et factū ē p⁹
h̄⁹:ois ppl⁹ p⁹victoriā vēit i hierl̄m
adorare dñm:& mox vt purificati
sūt obtulerūt oēs holocausta & vota
& repromissiōes suas. Porro iudith
vniuersa vasa bellica holofernis q̄
dedit illi ppl⁹ & conopeū quod ipa
sustulerat obtulit inanathea obli
uiōis. Erat aūt ppl⁹ iocūdus & m fa
facie sctōrū:& p tres mēses gaudiū
hui⁹ victorie celebratū ē cū iudith.
Post dies autē illos vnusq̄sq̄ redit
i sua:& iudith magna facta ē in be
thulia & p̄clarior erat vniuerse ter
re isr̄l. Erat etiā virtuti castitas adiū
cta: ita vt nō cōgnosceret virū oī
b⁹ dieb⁹ vite sue ex quo defūct⁹ est
manasses vir ei⁹. Erat āt dieb⁹ festis
pcedēs cū magna gl̄ia. Māsit āt in
domo viri sui ānos cētū qnq̄:& di
misit abrā suā liberā:& defūcta est
ac sepulta cū viro suo i bethulia:lu
xitq̄ illā ois ppl⁹ dieb⁹ septē. In oi
āt spatio vite ei⁹ nō fuit q̄ pturba
ret isr̄l: & post mortē ei⁹ ānis mul
tis. Dies āt victorie hui⁹ festiuitatis
ab hebreis i numero sctōrū dierū
accipitur & colitur a iudeis ex illo
tp̄e vsq̄ ad pñtem diem. Finis.

tis cum aquis mouebūtur: petre vero a
ων σὺν ὕδασι σαλευθήσονται, πέτραι δὲ ἀπὸ
facie tua vt cera liquescent. in aut
προσώπου σου ὡς κηρὸς τακήσονται. ἐπὶ δὲ τοῖς
timentibus te tu propiciaberis eis: qñ
φοβουμένοις σε σὺ εὐιλατεύσεις αὐτοῖς, ὅτι
parū tibi ofie sacrificiū sodor ē suauitatis: t
μικρὸν σοι πᾶσα θυσία εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ
minim⁹ omnis adeps i holocaustum tuū. at
ἐλάχιστον πᾶν στέαρ εἰς ὁλοκαύτωμά σου. δὲ
qui timet dñm magn⁹ semper. veh gēti
φοβούμενος τὸν κύριον μέγας διαπαντός. οὐαὶ τοῖς ἔθνε
bus insurgentibus generi meo. dñs omnipo
σιν ἐπανισταμένοις τῷ γένει μου. κύριος παντοκρά
tēs vindicabit eos in die iudicii: vt det
τωρ ἐκδικήσει αὐτούς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, δοῦναι
ignē & vermes in carnes eorū: & flē
πῦρ καὶ σκώληκας εἰς σάρκας αὐτῶν, καὶ κλαύ
bunt in sensu vsq̄ in seculū. vt ut intoleft
σονται ἐν αἰσθήσει ἕως αἰῶνος. ὡς δὲ εἰσῆλθον
in hierl̄m:adorauerunt dñm. & mox vt pu
εἰς Ἱερουσαλήμ, προσεκύνησαν τῷ θεῷ. καὶ ἅμα ἐκα
rificatus ē ppl⁹: obtulerunt holocausta
θαρίσθη ὁ λαός, ἀνήνεγκαν τὰ ὁλοκαυτώματα
sua & vota sua & dona.
αὐτῶν καὶ τὰ ἐκούσια αὐτῶν καὶ τὰ δώματα.
& obtulit iudith omnia vasa holofernis
καὶ ἀνέθηκεν Ἰουδὶθ πάντα τὰ σκεύη ὁλοφέρνου
que dedit ppl⁹ eis: & conopeū q̄s dedit
ὅσα ἔδωκεν ὁ λαὸς αὐτῇ, καὶ τὸ κανοῦν ὃ ἔλα
pit a cubiculo eius in oblatione dño
βεν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτῆς. εἰς ἀνάθεμα τῷ κῷ
dedit. & erat ppl⁹ iocundus in hierl̄m fm
ἔδωκε. καὶ ἦν ὁ λαὸς εὐφραινόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ κε
facie dñi & sctōrū per mēses tres: &
ἐνώπιον τῶν ἁγίων ἐπὶ μῆνας τρεῖς. καὶ
iudith cum eis mansit. post aūt di
Ἰουδὶθ μετ' αὐτῶν κατέμεινε. μετὰ δὲ τὰς ἡμέ
es hos: rediit vnusq̄sq̄ in hereditatē
ρας ταύτας, ἀνεζεύχθη ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομί
suā:& iudith abiit in bethulia: &
αν αὐτ, καὶ Ἰουδὶθ ἀπῆλθεν εἰς Βετυλούα, καὶ
pmānsit in substantia sua. & erat
παρέμεινεν ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς. καὶ ἦν
in tpe suo gl̄oriosa in omni ter
ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἔνδοξος ἐν πάσῃ τῇ
ra. & multi cuperunt eam. & nō cognouit vir
γῇ. καὶ πολλοὶ ἐπεθύμησαν αὐτήν. καὶ οὐκ ἔγνω ἀνὴρ
eam oibus diebus vite sue: ex qua hora
αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἀφ' ἧς ὥρας
defūctus ē manasses vir eius: & apposit⁹ ē ad
ἀπέθανε μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ προστέθη πρὸς
ppl̄m suum. & pcedens erat magna valde.
τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ προβαίνουσα ἦν μεγάλη σφόδρα.
& senuit in domo viri sui cent̄ quinq̄
καὶ ἐγήρασεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἑκατὸν πέντε
ānis: & dimisit ancillaꝫ suam liberam. & defūcta
ἔτη, καὶ ἀφῆκε τὴν ἄβραν αὐτῆς ἐλευθέραν. καὶ ἐτελεύ
est in betulua: & sepelierunt eā in spelūca
τησεν ἐν Βετουλούα, καὶ ἐθάφη αὐτὴν ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ
viri sui manasse: & lurit eam domus isr̄l
ἀνδρὸς αὐτῆς μανασσῆ, καὶ ἐπένθησεν αὐτὴν οἶκος Ἰσρ̄λ
diebus septem. diuisit aūt substantias suas aī q̄ mo
ἡμέρας ἑπτά. διεῖλε δὲ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ πρὸ τοῦ τε
reretur ipsa oibus ppl̄is manasse viri sui
θνηκέναι αὐτὴν τοῖς ἐγγίσασι μανασσῆ τῷ ἀνδρὶ αὐ
& ppl̄is generis sui. & nō erat ap̄tus q̄ terr
τῆς καὶ τοῖς ἐγγίσασι ἔθνους αὐτῆς. καὶ οὐκ ἦν ἔτι ἐκφο
reret filios isr̄l in diebus iudith: & post
βῶν τοὺς υἱοὺς Ἰσρ̄λ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουδίθ, καὶ μετὰ τὸ
mortem eius diebus multis. finis iudith.
ἀποθανεῖν αὐτὴν ἡμέρας πολλάς. τέλος Ἰουδίθ.

Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in librum Hester.

LIbrum hester variis translatoribus constat esse vitiatū: quē ego de archiuis hebreorū reuelās verbum verbo expressius transtuli. Quem librū editio vulgata lacinosis hinc inde verborū funibus trahit:addens ea que ex tēpore dici poterant:& audīri:sicut solūt est scholaribus disputatis sumpto themate excogitare qbus verbis vti potuit qui iniuriam passus est:vel ille qui iniuriā fecit. Vos aūt o paula & eustochium qm̄ & bibliothecas hebreorū studuistis intrare:& interpretū certamina cōprobāstis:tenentes hester hebraicum librum:per singula verba nostram translationē aspicite:vt possitis agnoscere:me nihil etiam augmentasse addendo:sed fideli testimonio simpliciter sicut in hebreo habetur:historiā hebraicā latine lingue tradidisse. Nec affectamus laudes hominū nec vituperationes expauescimus:deo enim placere curantes minas hominū penitus non timemus:quoniā deus dissipat ossa eorum qui hominibus placere desiderant.& sm̄ apostolū qui eiusmodi sunt: serui christi esse non possunt. Rursum in libro hester alphabetum ex minio vsq̄ ad theta litterā fecimus diuersis in locis:volentes.s.septuaginta interpretū ordinem per hoc insinuare studioso lectori. Nos enim iuxta morem hebraicū ordinē prosequi etiā in septuaginta editione maluimus.

Explicit prologus.

A

ESTHER.
ΕΣΘΗΡ. Ca.i.

Et factū est in diebus artarxerxis:hic
Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀρταξέρξου, οὗ
κ Ὁ Ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἑκατὸν
artarxerxes ab india centū
τος ὁ Ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἑκατὸν
viginti septē. primus impauit. in aūt illis
εἰκοσιεπτὰ ἐν χώρᾳ ἐφάτησεν. ἐν δὲ ταύταις ταῖς ἡμέ
bus qñ sedit in solio rer artarxerxes in susis
ραις ὅτε ἐνεθρονίσθη Βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐν Σούσοις τῆ
ciuitate:in tertio āno regnāte ipo:punxit fe
πόλει, ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτ, δοχὴν ἐπ
cit amicis & reliquis gentib⁹ &
οίησε τοῖς φίλοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς
pīcip⁹ fa
πρώτοις καὶ μέσοις ἐνδύξοις, καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν σα
trapar. & post hec postq̄ ostēdit eis
τραπῶν. καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτοῖς τὸν
diuitias regni sui & gl̄iam le
πλοῦτον τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τὴν δόξαν τῆς ἐυ
titie sue in dieb⁹ centū octoginta: qñ
φροσύνης αὐτοῦ ἐπὶ ἡμέρας ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, ὅ
at impleti sunt dies nuptiar: fecit
τε πλησθήσαν αἱ ἡμέραι τοῦ γάμου, ἐποίησε
rex puiuiū gent⁹ inētis in
ὁ Βασιλεὺς πότον τοῖς ἔθνεσι τοῖς εὑρεθεῖσιν εἰς τὴν
ciuitate in dieb⁹ ser: in aula dom̄ regis
πόλιν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ, ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου τοῦ Βασιλέ
ornata byssino & carpasino erten
ως κεκοσμημένῃ βυσσίνοις καὶ καρπασίνοις τεταμέ
sis sup funiculis byssinis & purpureis in mat
νοις ἐπὶ χοινίοις βυσσίνοις καὶ πορφυροῦς ἐπὶ κύ
lis aureis & argēteis: in colūnis parijs &
κλοις χρυσοῦς καὶ ἀργυροῦς, ἐπὶ στύλοις παρίνοις καὶ
lapideis. lectuli aurei & argēteī sup
λιθίνοις. κλῖναι χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ ἐπὶ λιθοστρώ
pauimētū smaragdini lapidis & pinti & parij la
του σμαραγδίτου λίθου καὶ πινίνου καὶ παρίνου λί
pidis:& strat⁹ diaphant varie floribus ornati: po
θου, καὶ στρωμναὶ διαφανεῖς ποικίλως διηνθισμέναι, πο
cula aurea & argētea: vinū multū & suaue: qđ
τήρια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. οἶνος πολὺς καὶ ἡδύς, ὃν
ipe rex bibebat. at pot⁹ hic nō fm
αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς ἔπινεν. ὁ δὲ πότος οὗτος οὐ κατὰ
ppositā lege fuit. sic aūt voluit rex:
προκείμενον νόμον ἐβάστο. οὕτως δὲ ἠθέλησεν ὁ Βα
& pcepit dispēsatorib⁹ facere volūta
σιλεύς, καὶ ἐπέταξε τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλη
tē eius. & hoim. & aūt regina fe
μα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνδρῶν. καὶ αὐτὴ ἡ Βασίλισσα ἐποί
cit puiuiū mulierib⁹ in regia: vbi
ησε πότον τοῖς γυναιξὶν ἐν τοῖς Βασιλείοις, ὅπου ὁ
rex artarxerxes. in aūt die septimo hilaris
Βασιλεὺς Ἀρταξέρξης. ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἱλαρὸς
factus rex: dixit amā & bazatha & char
γενόμενος ὁ Βασιλεύς, εἶπε τῷ ἁμὰν καὶ Βαζαθᾶ καὶ Χαρ
bona bagatha & abagatha & zethar & charabao
βωνᾶ Βαγαθᾶ καὶ Ἀβαγαθᾶ καὶ Ζηθὰρ καὶ Χαραβ
septē eunuchis
βᾶς τοῖς ἑπτὰ εὐνούχοις

B

Incipit liber Hester.

IN⁹ dieb⁹ assueri⁹ qui
regnauit⁸ ab idia⁹ vsq̄
'ethiopiā sup⁹⁰ cētū⁷ vigīti
'septē⁸ puitas:⁹ qñ sedit⁶i
'folio⁴ regni su⁵ 'susa:⁶ciui
tas regni ei⁹ exordiū fuit.
'Tertio igit⁵ anno⁴ im
perii sui⁶ fecerat grande
cōuiniū⁸ cunctis⁹ pricipi
bus:& pueris suis⁷ totius⁸
mis⁹ pfarū⁹⁰ & medorū⁹⁰ in
clytis⁹ & pfectis⁸ puincia
rū⁷ corā se:⁶ vt ostenderet⁵ di
uitias⁹ glorie⁸ regni sui⁷:
'ac⁶ magnitudinem⁵ atq̄
'iactantiam potentie sue
⁹multo⁴ tp̄e⁷ centū videli
cet &⁸ octoginta⁶ diebus.
⁵Cumq̄ implerētur⁴ dies
cōuiuii⁷ 'inuitauit⁶ omnē
⁹pplm⁸ qui inuētus est⁵ in
susis⁴ a maximo¹ vsq̄ ad
⁶minimū:& iussit⁷ septez
'dieb⁹ cōuiuiū prepari⁸ in
vestibulo⁵ horti & ⁴nemo
ris qd⁹ regio cultu & mū
dō situ erat. Et pēdebāt ex
oīb⁹ pte tentoria⁸ aerei co
loris &⁷ carbasini⁶ ac hyaci
thini⁵ fulcta⁴ta⁹ fumb⁹ bis
finis¹ atq̄ purpureis: qui
eburneis⁸ circulis in serti
erant⁹ & colūnis⁷ marmo
reis fulte bāt. Lectuli
qđ⁶ aurei⁵ & argētei:⁴ sup
⁹pauimētū¹⁰ smaragdino
⁸ & pario stratū lapide dis
positi⁷ erāt: qđ mira varie
tate pictura decorabat.
⁶Bibebāt aūt q̄ iuitati erāt
⁵aureis⁴ poculis:⁷ & ⁹ alis
atq̄ alius⁸ vasis cibi iferebā
tur.¹ Vinū q̄q̄¹⁰ vt magni
ficentia⁹ regis dignū erat
⁸abūdans & p̄cipuū pone
batur.⁶ Nec erat q nolētes
⁷cogeret⁵ ad bibēdū sed⁴ si
cut⁹ rex⁸ statuerat:³ pp̄onēs
mēsis singulos de⁶ pricipi
bus suis⁵ vt sumeret⁴ vnus
qq̄⁷ qđ vellet.⁹ Vasthi⁸ q̄
q̄⁶ regia⁵ fecit⁴ cōuiniū⁹⁰ fe
mias⁷ in⁶ palatio⁵ vbi⁴ rex
⁸affuer⁹ manere cōsueue
rat. Itaq̄⁸ die⁷ septimo⁶ cū
⁵rex esset⁴ hilarior:³ & post
nimiā potionē icaluiss̄et
⁹mero:⁸ p̄cepit¹⁰ maumā &
⁷bazatha &⁶ arbona &⁵ bagatha⁴ & abgatha &³ zarath⁹ &
charchas¹ septē⁸ eunuchis⁷ q⁹⁰ in⁶ cōspectu ei⁵ ministra bāt

הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְהָבִיא אֶת
וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה לְפָנָיו הַמֶּלֶךְ בֶּתֶר
מַלְכוּת לְהַרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים יָפְיָהּ כִּי טוֹבַת מַרְאֶה הִיא׃
אֶת יָפְיָהּ כִּי טוֹבַת מַרְאֶה הִיא׃
וַתְּמָאֵן הַמַּלְכָּה וַשְׁתִּי לָבוֹא בִּדְבַר
הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסָּרִיסִים
וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בָּעֲרָה
בּוֹ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַחֲכָמִים יֹדְעֵי
הָעִתִּים כִּי כֵן דְּבַר הַמֶּלֶךְ לִפְנֵי
כָּל יֹדְעֵי דָת וָדִין׃ וְהַקָּרֹב אֵלָיו
כַּרְשְׁנָא שֵׁתָר אַדְמָתָא תַּרְשִׁישׁ
מֶרֶס מַרְסְנָא מְמוּכָן שִׁבְעַת שָׂרֵי
פָּרַס וּמָדַי רֹאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ הַיֹּשְׁבִים
רִאשׁוֹנָה בַּמַּלְכוּת׃ כְּדַת מָה לַעֲשׂוֹת
בַּמַּלְכָּה וַשְׁתִּי עַל אֲשֶׁר לֹא עָשְׂתָה
אֶת מַאֲמַר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּיַד
הַסָּרִיסִים׃ וַיֹּאמֶר מומכן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְהַשָּׂרִים לֹא עַל הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ עִוְתָה
וַשְׁתִּי הַמַּלְכָּה כִּי עַל כָּל הַשָּׂרִים
וְעַל כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכֹל מְדִינוֹת
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ׃ כִּי יֵצֵא דְבַר
הַמַּלְכָּה עַל כָּל הַנָּשִׁים לְהַבְזוֹת
בַּעְלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בֶּאֱמָרָם הַמֶּלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אָמַר לְהָבִיא אֶת וַשְׁתִּי
הַמַּלְכָּה לְפָנָיו וְלֹא בָאָה׃ וְהַיּוֹם הַזֶּה
תֹּאמַרְנָה שָׂרוֹת פָּרַס וּמָדַי אֲשֶׁר
שָׁמְעוּ אֶת דְּבַר הַמַּלְכָּה לְכֹל שָׂרֵי
הַמֶּלֶךְ וּכְדֵי בִזָּיוֹן וְקֶצֶף׃ אִם עַל
הַמֶּלֶךְ טוֹב יֵצֵא דְּבַר מַלְכוּת מִלְּפָנָיו
וְיִכָּתֵב בְּדָתֵי פָרַס וּמָדַי וְלֹא יַעֲבוֹר
אֲשֶׁר לֹא תָבוֹא וַשְׁתִּי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמַלְכוּתָהּ יִתֵּן הַמֶּלֶךְ
לִרְעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה וְנִשְׁמַע
פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּכָל
מַלְכוּתוֹ כִּי רַבָּה הִיא וְכָל הַנָּשִׁים
יִתְּנוּ יְקָר לְבַעְלֵיהֶן לְמִגָּדוֹל וְעַד

vt introducerent regina
vasthi corā rege: pōito
sup caput eius diademate:
vt ostenderet cunctis po
pulis & principibus
eius pulchritudinē Erat
enī pulchra valde. Que
renuit: & ad
regis iperiū qđ per eu
nuchos mādauerat: venī
re contēpsit. Vnde iratus
rex & nimio furore fuc
census interrogauit sapie
tes q ex more regio semp
ci aderant: & illorum fa
ciebat
cuncta cōsilio: scientiū
leges ac iura maiorum
erant aūt primi & proximi
charsena & zethar & ad
matha & tharsis & ma
res & marsana & mamu
cha: septē duces pfarū
atq medorū q videbant
facie regis: & primi post
eum residere solīti erant:
cui sententie vasthi regi
na subiaceret: que
assueri regis imperium
quod per
cunuchos mandauerat:
facere noluisset. Rndit
mamucha audīte re
ge atq principib. Non
solū regem lesit regina
vasthi: sed & oēs pplos
& principes qui sunt in
cunctis prouintiis
regis assueri. Egredie
tur enim sermo
regine ad omnes mulie
res vt contemnant
viros suos: & dicāt. Rex
assuerus iussit vt
regina vasthi intraret
ad eū: & illa noluit: at
q hoc exēplo oēs princi
pū cōiuges per sarū atq
medorū paruipendēt im
peria maritorum. Vnde
regis iusta est indignatio.
Si tibi placet egradiatur edictū
a facie tua
& scribatur iuxta legem
pſarū atq medorū quā
pteriri illicitū est: vt ne
quaq vltra vasthi ingre
diatur ad regem: & sed re
gnum illius
altera que melior est illa
accipiat. Et
hoc in omne
quod latissimū est puin
tiarum tuarū diuulgetur
imperiū: & cuncte vxo
res tam maiorum quaq

regis artaxerxis: vt introducerēt regi
τοῦ Βασιλέως ἀρταξέρξου, εἰσαγαγεῖν τὴν Βασί
να ad eū vt regnare faceret ipam & circūponeret
λισσαν πρὸς αὐτὸν Βασιλεύειν αὐτὴν καὶ περιτιθέναι
ei diadema: & mōstraret cā cūctis pūn
αὐτῇ τὸ διάδημα, καὶ δεῖξαι αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἄρ=
cipib & gētib pulchritudinē ei: qz pul
χουσι καὶ τοῖς ἔθνεσι τὸ κάλλος αὐτῆς, ὅτι κα
chra erat. & nō obedīuit ei asti regina
λὴ ἦν. καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτοῦ ἀσὶ ἡ Βασίλισσα
vt veniret cū eunuchis. & ptristat est rex
ἐλθεῖν μετὰ τῶν εὐνούχων. καὶ ἐλυπήθη ὁ Βασι
& irat est: & dixit amicis suis: sccīs
λεὺς καὶ ὀργίσθη, καὶ εἶπε τοῖς φίλοις αὐτοῦ, κα
dīs hec locuta est asti. facīe ergo circa hoc
τὰ ταῦτα ἐλάλησεν ἀσί· ποιήσατε οὖν περὶ τοῦ
legē & iudicīs. & accessit ad eū corfe
τουτόμον καὶ κρίσιν. καὶ προσῆλθεν αὐτῷ καρσε
na & sethar & admatha & tharsis & me
νὰ καὶ σηθὰρ καὶ ἀδμαθὰ καὶ ταρσὶς καὶ μέ
res & marsenā & memuchā septē princi
ρες καὶ μαρσενὰ καὶ μεμυχαῖος ἑπτὰ ἄρχοντ=
pes pſarū & medoꝝ q ppe
τες περσῶν καὶ μήδων οἱ ἐγγὺς τοῦ Βασι
gē primi assidentes regi.
λέως οἱ πρῶτοι παρακαθήμενοι τῷ Βασιλεῖ.
& nunciauerūt ei sm leges vt
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους ὡς
oportet facere asti regine: qz nō fe
δεῖ ποιῆσαι ἀσὶ τῇ Βασιλίσσῃ, ὅτι ἐνώπιοί
cit q a rege mādata fuerāt
ησε τὰ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως προσταχθέντα
p eunuchos. & dixit memuchā ad
δι᾽ τῶν εὐνούχων· καὶ εἶπεν ὁ μεμυχαῖος πρὸς
regē & ad pncipes: nō
τὸν Βασιλέα καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας, οὐ μόν
regē solū lesit asti regina: sed
Βασιλέα μόνον ἠδίκησεν ἀσὶ ἡ Βασίλισσα, ἀλ
& oēs pncipes & pu
λὰ καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς λα
ces regis. & enim narrauit
γουμένους τοῦ Βασιλέως· καὶ γὰρ ἐπιδιηγήσα
eis vidēma regine: & q cō
το αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς Βασιλίσσης, καὶ ὡς ἂν
tradixit regi. sicut ergo tradixit regi
τεῖπε τῷ Βασιλεῖ· ὡς οὖν ἀπεῖπε τῷ Βασιλεῖ
artaxerxi: sic hodie regna reli
ἀρταξέρξῃ, οὕτως σήμερον αἱ τυραννίδες αἱ λοι=
qua pncipū pſarū & medoꝝ cū au
παὶ τῶν ἀρχόντων περσῶν καὶ μήδων ἀκούσα
dierit eā regi dicta sunt ab ea: aude
σαι τὰ τῷ Βασιλεῖ λεχθέντα ὑπ᾽ αὐτῆς, τολμή=
bunt simīr inhonorare viros suos. Ilergo vi
σουσιν ὁμοίως ἀτιμάσαι τὰς ἄνδρας αὐτῶν. εἰ οὖν δο
dē regi: pcipiat edictū regiū & scri
κεῖ τῷ Βασιλεῖ, προσταξάτω Βασιλικὸν καὶ γρα
batur iuxta leges medoꝝ & persaꝝ: &
φήτω κατὰ τοὺς νόμους μήδων καὶ περσῶν, καὶ
ne aliter vtaſ: neq ingrediaſ vltra regi
μὴ ἄλλως χρησάσθω, μηδὲ εἰσελθέτω ἔτι ἡ Βασί
na ad eū: & regnū eius det
λισσα πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν Βασιλείαν αὐτῆς δό=
rex mulieri meliori ea. & au
τω ὁ Βασιλεὺς γυναικὶ κρείττονι αὐτῆς· καὶ ἀκου
diaſ lex q a rege: quāqūq fece
σθήτω ὀνόμος ὁ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ὃν ἂν ποι
rit in regno suo. & sic oēs
ῆ ἐν τῇ Βασιλείᾳ αὐτοῦ· καὶ οὕτως πᾶσαι
mulieres deferēt honorē vi
αἱ γυναῖκες πορίσουσι τιμὴν τοῖς ἀνδρά=
ris suis a pauge vsq ad
σιν ἑαυτῶν ἀπὸ πλουσίου ἕως

C

D

vasthi: & placuit verbū regi &
πλουσίου. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ Βασιλεῖ καὶ
principib. & fecit rex sicut
τοῖς ἄρχουσι· καὶ ἐποίησεν ὁ Βασιλεὺς καθὰ
locutus est memucha. & misit in om=
ἐλάλησεν ὁ μεμυχαῖ· καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶ=
ne regnū per regionē: iuxta
σαν τὴν Βασιλείαν κατὰ χώραν, κατὰ τὴν
loqlā eoꝝ: ita q fuit timor eis in
λέξιν αὐτῶν, ὥστε εἶναι φόβον αὐτοῖς ἐν ταῖς
domib suis.
οἰκίαις αὐτῶν. Ca. 2.

A Θ & post hmones hos: cessa=
Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ἐκόπα=
uit rex ab indignatiōe: & memor fuit
σεν ὁ Βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ, καὶ ἐμνήσθη τῆς
asti: reminiscēs que locuta fuit & quomō cōdē
ἀσί, μνημονεύων ὅσα ἐλάλησε καὶ ὡς κατέ=
nauit eā. & diterūt ministri re
κρινεν αὐτήν. καὶ εἶπον οἱ διάκονοι τοῦ Βασι=
gis: q rant regi puelle iocunde
λέως, ζητηθήτω τῷ Βασιλεῖ κοράσια ἄφθορα
pulchre specie. & statuet rex
καλὰ τῷ εἴδει· καὶ καταστήσει ὁ Βασιλεὺς
regiōib pncipes in vniuersis puellas re
κωμάρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς Βα
gni sui: & eligant puellas
σιλείας αὐτοῦ, καὶ ἐπιλεξάτωσαν κοράσια
virgines pulchras specie in susan ciui
παρθενικὰ καλὰ τῷ εἴδει εἰς σοῦσαν τὴν πό
tate in domū feminaꝝ: & tradant
λιν εἰς τὸν γυναικῶνα, καὶ παραδοθήτωσαν
cunucho regis custodi mu
τῷ εὐνούχῳ τοῦ Βασιλέως τῷ φύλακι τῶν γυ
liez: & dent vnguēta & reliq cu
ναικῶν, καὶ δοθήτω σμίγματα καὶ ἃ λοιπὰ ἑτοιμά
ra. & mulier q̄cūq placuerit regi: re
σεια· καὶ ἡ γυνὴ ἣν ἂν ἀρέσῃ τῷ Βασιλεῖ, βα=
gnabit pro asti. & placuit regi
σιλεύσει ἀντὶ ἀσί. καὶ ἤρεσε τῷ Βασιλεῖ τὸ
reg: & fecit sic. homo erat
πρᾶγμα, καὶ ἐποίησεν οὕτως· καὶ ἄνδρωπος ἦν
iudeus in susis ciuitate: & nomē ei
Ἰουδαῖος ἐν σούσοις τῇ πόλει, καὶ ὄνομα αὐ=
mardoche filius iairu filij semei filij
τῷ μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰαείρου τοῦ σεμεὶ τοῦ
cisi de tribu beniamin: q fuerat captiu
κισαίου ἐκ φυλῆς βενιαμίν, ὃς ἦν ᾐχμαλώ
ex hierusalē: quā captiuauit nabu
τος ἐξ ἱερουσαλήμ, ἣν ᾐχμαλώτευσε ναβου=
chodonosor: rex babylonis. & erat huic
4.Re. 12.f. χοδονόσορ ὁ Βασιλεὺς Βαβυλῶνος· καὶ ἦν τοῦ
puella nutrita filia fratris patris
τῷ παῖς θρεπτὴ θυγάτηρ ἀδελφοῦ πατρὸς
sui: & nomē ei esther. cū aūt trāſmi=
αὐτοῦ, καὶ ὄνομα αὐτῇ ἐσθήρ· ἐν δὲ τῷ μεταλ
grasset ei pareīcs: eruditus eā
λάξαι αὐτῆς τοὺς γονεῖς, ἐπαίδευσεν αὐτὴν
sibi in vxorē. & erat puella pulchra
ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα· καλὴ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν
specie. & cū audiuīt edictū regis
τῷ εἴδει. καὶ ὅτε ἠκούσθη τὸ τοῦ Βασίλεως
B imperū cōgregate sunt multe puelle in su
πρόσταγμα συνήχθησαν πολλὰ κοράσια εἰς σοῦ
san ciuitate sub manu agaī. & ducta fuit
σαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεῖρα ἀγαΐ· καὶ ἤχθη ἐ=
esther ad gat custodē mulieꝝ. &
σθὴρ πρὸς γαῒ τὸν φύλακα τῶν γυναικῶν· καὶ
placuit ei puella: & inuenit gram co
ἤρεσεν αὐτῷ τὸ κοράσιον, καὶ εὗρε χάριν ἐνώ
ram eo.
πιον αὐτοῦ. οοοο

וַיְבַהֵל אֶת תַּמְרוּקֶיהָ וְאֶת מָנוֹתֶיהָ לָתֵת לָהּ וְאֶת שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת
לָתֵת לָהּ וְאֶת וְשַׁבֶּץ הַנְּעָרוֹת
הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיַּשְׁנֵהָ
וְאֶת נַעֲרֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית הַנָּשִׁים וְלֹא הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת עַמָּהּ
וְאֶת מוֹלַדְתָּהּ כִּי מָרְדֳּכַי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא תַגִּיד וְכָל יוֹם
וְיוֹם מָרְדֳּכַי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חְצַר בֵּית הַנָּשִׁים לָדַעַת אֶת שְׁלוֹם
אֶסְתֵּר וּמַה יֵּעָשֶׂה בָהּ וּבְהִנָּעֵץ תֹּר נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ
אַחַשְׁוֵרוֹשׁ מִקֵּץ הֱיוֹת לָהּ כְּדָת הַנָּשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ כִּי כֵן
יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקֵיהֶן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בְּשֶׁמֶן הַמּוֹר וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים
בַּבְּשָׂמִים וּבְתַמְרוּקֵי הַנָּשִׁים וּבָזֶה תָּבוֹא הַנַּעֲרָה אֶל הַמֶּלֶךְ
כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר יִנָּתֶן לָהּ לָבוֹא עִמָּהּ מִבֵּית הַנָּשִׁים עַד בֵּית
הַמֶּלֶךְ בָּעֶרֶב וּבַבֹּקֶר הִיא בָאָה אֶל בֵּית הַשֵּׁנִי אֶל יַד שַׁעַשְׁגַז
סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַפִּילַגְשִׁים לֹא תָבוֹא עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי אִם
חָפֵץ בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרְאָה בְשֵׁם וּבָרְנֵעַ תֹּר נַעֲרָה מָרְדֳּכַי
אֲשֶׁר לָקַח לוֹ לְבַת לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ לֹא בִקְּשָׁה דָּבָר כִּי אִם
אֵת אֲשֶׁר יֹאמַר הֵגַי סְרִיס הַמֶּלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וַתְּהִי אֶסְתֵּר נֹשֵׂאת
חֵן בְּעֵינֵי כָּל רֹאֶיהָ וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל בֵּית
אֶל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל בֵּית
מַלְכוּתוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא חֹדֶשׁ טֵבֵת בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְמַלְכוּתוֹ
וַיֶּאֱהַב הַמֶּלֶךְ אֶת אֶסְתֵּר מִכָּל הַנָּשִׁים וַתִּשָּׂא חֵן וָחֶסֶד לְפָנָיו
מִכָּל הַבְּתוּלוֹת וַיָּשֶׂם כֶּתֶר מַלְכוּת בְּרֹאשָׁהּ

Et precepit eunucho vt
acceleraret mundū mu-
liebrē & traderet ei pres
fuas: & septē puellas spe
dofissimas de domo regis:
& tam ipsam quā pediſſe
quas ei ornaret atq; ex-
coleret. Que noluit in-
dicare ei populū & patriā suam.
Mardoche enī precepe-
rat ei vt de hac re oīno
reticeret: q̄ deambulabat
quotidie ante vestibu-
lum dom in qua electe virgi
nes seruabantur: curam
agens salutis hester: &
scire volēs qd ei accide-
ret. Cuz aūt veniſſet tps
singularū p ordinē puel-
larū vt intrarēt ad regē
expletis oib q̄ ad cultū
muliebrē ptinebāt: mē-
sis duodecim vertebatur
ita dumtaxat vt sex men
sibus oleo vngerētur myrrhi
no: & aliis sex quibus da
pigmentis & aromatib
vterentur.
Ingrediēt es regē ad regē:
quicquid
postulaſſent ad ornatū
pertinēs accipiebāt: & vt
eis placuerat composite:
de triclinio femina ad
regis cubiculū transibāt.
Et que itrauerat vespe
egrediebatur mane: atq;
inde in cedas edes dedu-
cebātur q̄ sub manu sa
fagazi eunuchi erant: q
cōcubinis regis presides
bat: nec hēbat ptem ad
regē vltra redeūdi: niſi
voluiſſet rex & eā venire
iuſſiſſet ex noīe: euoluto
aūt tpe p ordinē: inſtabat
dies q̄ hester filia abiahil
fris mardochei quā sibi
adoptauerat in filiā: de-
beret intrare ad regem.
Que nō q̄siuit muliebrē
cultū: sed q̄cunq; voluit
egeus eunuchus custos
virginū hec ei ad ornatū
dedit. Erat enī formosa
valde: & icredibili pulchri
tudine oīm oculis gra-
tiosa & amabilis videba-
tur. Ducta ē itaq; ad cu-
biculū regis asuer mēſe
decimo q vocabatur the
beth: septio anno regni
eius: & adamauit eam
rex pluſquam omnes
mulieres: habuitq; gra
tiam & miam coram eo
super oēs mulieres: &
poſuit diadema regni

τ ἐσπήδησεν δοῦναι αὐτῇ τὸ σύμμιγμα καὶ τὰ με-
ρίδα, καὶ τὰ ἑπτὰ παρασια τὰ ἀποδιδεγμένα
ει de domo regis. τ visus eſt ea bene
αὐτῇ ἐκ βασιλικοῦ. καὶ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς
τ ancillis eius in domo mulier. τ
καὶ ταῖς ἄβραις αὐτῆς ἐν τῷ γυναικωνῖ. καὶ
nō indicauit esther genē suū neq; pa
οὐχ ὑπέδειξεν ἐσθὴρ τὸ ἔθνος αὐτῆς οὐδὲ τὴν πα
triā. nā mardoche præceperat ei nō
τρίδα. ὁ γὰρ μαρδοχαῖος ἐνετείλατο αὐτῇ μὴ
ānūtiare. p singulos aūt dies vestibulum
ἀπαγγεῖλαι. καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν περιεπάτει ὁ
mardoche iuxta qua
μαρδοχαῖος κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν,
obseruās qd esther cōtingeret. hoc enim
ἐπισκοπῶν τί ἐσθὴρ συμβήσεται. οὗτος γὰρ
erat tps puelle vt introiret ad re
ἦν καιρὸς κορασίου εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασι-
gem cū impleret mēſes duodecim: sic
λέα ὅταν ἀναπληρώσῃ μῆνας δεκαδύο. οὕτω
enim implent dies cura-
τοὺς γὰρ ἀναπληροῦσθαι οἱ ἡμέραι τῆς θερα-
tionis. mēſes sex in aromatib & in
πείας. μῆνας ἓξ ἐν τοῖς ἀρώμασι καὶ ἐν τοῖς
pigmētis mulier. & mēſes sex vngū
σμίγμασι τῶν γυναικῶν, καὶ μῆνας ἓξ ἀλεί-
tur myrrhino oleo: & tūc ingredi-
φονδίᾳ σμυρνίνῳ ἐλαίῳ, καὶ τότε εἰσπο-
unt ad regē. & cuiscūq; placuiſſe
ρεύονται πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ᾧ ἂν ἔσχη
vt daret ipaz vt ingrederet ad eū a
παραδώσειν αὐτὴν συνεισέρχεσθαι αὐτῷ ἕως
domo mulier vsq; ad domū regis: vespere
τοῦ γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων, δεῖλης
ingredit. & ad vesperā regredit
εἰσπορεύεται. καὶ πρὸς ἑωσφόραν ἀναστρέχει
in domū mulier secundā: vbi gai eu
εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεύτερον, ὃν γαῖ ὁ εὐ
nuchus regis custos mulier:
νοῦχος τοῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν,
& nō amplꝰ ingredit ad regē:
καὶ οὐκέτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα,
niſi vocaret nomine. cū aūt adimpleret
ἐὰν μὴ κληθῇ ὀνόματι. ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι
tēpus esther filie abichail fra-
τὸν χρόνον ἐσθὴρ τῆς θυγατρὸς ἀβιχαὶλ ἀδελ
tris patris mardochei vt intraret ad re
φοῦ πατρὸς μαρδοχαίου εἰσελθεῖν εἰς τὸν βα
gē: nihil spreuit eoꝝ q̄ mādauit ei
σιλέα, οὐδὲν ἠθέτησεν ὧν ἐνετείλατο αὐτῇ ὁ
eunuchus custos mulier. erat n. esther
εὐνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν. ἦν γὰρ ἐσθὴρ
inuenies gram apud oēs viden-
εὑρίσκουσα χάριν παρὰ πάντων τῶν βλεπόν-
tes eā. & introiuit esther ad artaxer-
των αὐτήν. καὶ εἰσῆλθεν ἐσθὴρ πρὸς ἀρταξέρ
xen regem decimo mense q̄ est te-
ξην τὸν βασιλέα τῷ δεκάτῳ μηνὶ ὅς ἐστιν τὴ
beth: septimo anno regni eiꝰ.
βὲθ, τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.
& adamauit rex esther: & inuenit gram
καὶ ἠράσθη ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ, καὶ εὗρε χάρι
vltra oēs virgines. & imposuit
παρὰ πάσας τὰς παρθένους. καὶ ἐπέθηκεν
ei diadema
αὐτῇ τὸ διάδημα

muliebre. & fecit rex cōuiuiū oī
τὸ γυναικεῖον. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶ
b amicis suis & potestatib in die
σι τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐπὶ ἡμέ
bus septē: & exaltauit nuptias esther: & remissionē
ρας ἑπτά, καὶ ὕψωσε τοὺς γάμους ἐσθὴρ, καὶ ἄφεσιν
fecit his q̄ sub regno suo. at mardo-
ἐποίησε τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. ὁδὲ μαρδο-
cheus inseruiebat in aula at esther nō demo-
χαῖος ἐθεράπευεν ἐν τῇ αὐλῇ. ἡ δὲ ἐσθὴρ οὐκ ὑπέ-
strauit patriā suā: sic enim mādauerat
δειξεν τὴν πατρίδα αὐτῆς, οὕτως γὰρ ἐνετείλατο
ei mardoche: vt timeret deū & faceret
αὐτῇ μαρδοχαῖος, φοβεῖσθαι τὸν θεὸν καὶ ποιεῖν
precepta eius sicut erat cū eo. &
τὰ προστάγματα αὐτοῦ καθὼς ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ
esther nō mutauit educatiorē suā. & cōtristat
ἐσθὴρ οὐ μετήλλαξε τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς. καὶ ἐλυπή-
sunt duo eunuchi regis & principes
θησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τοῦ βασιλέως καὶ οἱ ἀρχι
Infra. 6.a.7i fra.12. a. σωματοφυλακες, ὅτι προῆχθη μαρδοχαίος, καὶ
ἐβούλοντο ἀποκτεῖναι ἀφ' ἁρταξέρξην τὸν βασιλέα.
& patefactū ē mardocheo verbū: & significauit it
καὶ ἐδήλωσεν μαρδοχαῖος ὁ λόγος, καὶ ἐσήμανεν αὐ
lud esther: & ipa manifestauit regi
τὸν τῇ ἐσθὴρ, καὶ αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ τὰ
insidias. at rex examinauit duos
τῆς ἐπιβουλῆς. ὁδὲ βασιλεὺς ἔτασε τοὺς δύο
eunuchos & suspēdit eos. & iuſſit
εὐνούχους καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς. καὶ ἐπέταξεν ὁ
rex vt scriberēt in memoriali in re
βασιλεὺς καταγράψαι εἰς μνημόσυνον ἐν τῇ βα
gia bibliotheca pro benēuolētia mardochei
σιλικῇ βιβλιοθήκῃ ὑπὲρ τῆς εὐνοίας μαρδοχαίου
in laude.
ἐν ἐγκωμίῳ. Ca.3.

Ost hec exaltauit rex arta
Μετὰ ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς ἀρτα
rerres amā filiū amadathi ageū: & exaltauit eū:
ξέρξης ἀμὰν τὸν ἀμαδαθοῦ ἀγαγαῖον, καὶ ὕψωσεν αὐ
& posuit thronū eius sup oēs principes
τὸν, καὶ ἐπρωτοθρόνους πάντων τῶν φίλων αὐ-
qui erant cū eo. Omnes ergo
τοῦ. καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ προσεκύνουν αὐ
sic enim preceperat rex vt faceret.
τῷ, οὕτως γὰρ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι.
at mardocheus nō adorabat eū. & dixe-
ὁ δὲ μαρδοχαῖος οὐ προσεκύνει αὐτῷ. καὶ ἐλά-
runt ei serui regis mardocheo:
λησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασίλεως μαρδοχαίῳ,
mardochee qd obaudis & tu re
μαρδοχαῖε τί παρακούεις τὰ ὑπὸ τοῦ βασι-
ge dicitur: per singulos dies loquebant ei:
λέως λεγόμενα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐλάλουν αὐτῷ,
& nō obediebat eis. & nūciauerūt
καὶ οὐχ ὑπήκουεν αὐτοῖς. καὶ ὑπέδειξαν τῷ
amā mardocheū regis dicta cō-
ἀμὰν μαρδοχαίου τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις ἀν
tradicentē. & nūciauit eis mardoche-
τιτασσόμενον, καὶ ὑπεδείκνυεν αὐτοῖς μαρδοχαῖ
us: quī iudeus est. & cognoscens amā q̄ nō
ος, ὅτι ἰουδαῖός ἐστιν. καὶ ἐπιγνοὺς ἀμὰν ὅτι οὐ
adorat eū mardocheus: irat est valde:
προσκυνεῖ αὐτῷ μαρδοχαῖος, ἐθυμώθη σφόδρα,

A Infra. eo

B

C

D

בְּלַע רֹאשָׁה וַיַּמְלִיכֶהָ תַּחַת וַשְׁתִּי
עָשָׂה הַמֶּלֶךְ מִשְׁתֶּה גָּדוֹל לְכָל
שָׂרָיו וַעֲבָדָיו אֶת מִשְׁתֵּה אֶסְתֵּר
נָדַל שׁוּר וְגַם הַנְהָגָה לַמְּדִינוֹת עָשָׂה וַיִּתֵּן
מַשָּׂאת כְּיַד הַמֶּלֶךְ וְכִרְכֻּבֶן
כֶּבֶן שָׁנָה בְּתוּלוֹת שֵׁנִית וּמָרְדֳּכַי יָשַׁב בְּשַׁעַר
נָגַד יָלַד הַמֶּלֶךְ אֵין אֶסְתֵּר מַגֶּדֶת מוֹלַדְתָּהּ
וְאֶת עַמָּהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה עָלֶיהָ
אָמַר מָרְדֳּכַי וְאֶת מַאֲמַר מָרְדֳּכַי אֶסְתֵּר
הָיָה עֹשָׂה כַּאֲשֶׁר הָיְתָה בְאָמְנָה אִתּוֹ
יוֹם בַּיָּמִים הָהֵם וּמָרְדֳּכַי יָשַׁב בְּשַׁעַר
שָׁנָה הַמֶּלֶךְ קָצַף בִּגְתָן וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי
סָרִיס סָרֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף
בִּקֵּשׁ וַיְבַקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בְּהַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
יָדַע נָגַד וַיִּוָּדַע לְמָרְדֳּכַי וַיַּגֶּד
אָמַר לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר
לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדֳּכָי וַיְבֻקַּשׁ הַדָּבָר
מָצָא תָּלָה וַיִּמָּצֵא וַיִּתָּלוּ שְׁנֵיהֶם עַל עֵץ וַיִּכָּתֵב
כָּתַב בְּסֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה Cap. iij.
גָּדַל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶת הָמָן
בֶּן הַמְדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם
נָשָׂא שׁוּר אֶת כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר
אִתּוֹ וְכָל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
שָׁחָה בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים
לְהָמָן כִּי כֵן צִוָּה לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמָרְדֳּכַי
כָּרַע לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה וַיֹּאמְרוּ
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ
עָבַר לְמָרְדֳּכַי מַדּוּעַ אַתָּה עֹבֵר אֶת
צִוַּת הַמֶּלֶךְ וַיְהִי כְּאָמְרָם אֵלָיו
יוֹם וְיוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיַּגִּידוּ
רָאָה נֶגֶד לְהָמָן לִרְאוֹת הֲיַעַמְדוּ דִּבְרֵי
מָרְדֳּכַי כִּי הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הוּא
יְהוּדִי וַיַּרְא הָמָן כִּי אֵין מָרְדֳּכַי
כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמָּלֵא הָמָן
חֵמָה וַיִּבֶז בְּעֵינָיו לִשְׁלֹחַ יָד

Et precepit eunucho vt
acceleraret mundū mu-
liebrē & traderet ei pres
fuas: & septē puellas spe
dosissimas de domo regis:
& tam ipsam quā pediſſe
quas ei ornaret atq; ex-
coleret. Que noluit in-
dicare ei populū & patriā suam.
Mardoche enī precepe-
rat ei vt de hac re oīno
reticeret: q̄ deambulabat
quotidie ante vestibu-
lum dom in qua electe virgi
nes seruabantur: curam
agens salutis hester: &
scire volēs qd ei accide-
ret. Cuz aūt veniſſet tps
singularū p ordinē puel-
larū vt intrarēt ad regē
expletis oib q̄ ad cultū
muliebrē ptinebāt: mē-
sis duodecim vertebatur
ita dumtaxat vt sex men
sibus oleo vngerētur myrrhi
no: & aliis sex quibus da
pigmentis & aromatib
vterentur.
Ingrediēt es regē ad regē:
quicquid
postulaſſent ad ornatū
pertinēs accipiebāt: & vt
eis placuerat composite:
de triclinio femina ad
regis cubiculū transibāt.
Et que itrauerat vespe
egrediebatur mane: atq;
inde in cedas edes dedu-
cebātur q̄ sub manu sa
fagazi eunuchi erant: q
cōcubinis regis presides
bat: nec hēbat ptem ad
regē vltra redeūdi: niſi
voluiſſet rex & eā venire
iuſſiſſet ex noīe: euoluto
aūt tpe p ordinē: inſtabat
dies q̄ hester filia abiahil
fris mardochei quā sibi
adoptauerat in filiā: de-
beret intrare ad regem.
Que nō q̄siuit muliebrē
cultū: sed q̄cunq; voluit
egeus eunuchus custos
virginū hec ei ad ornatū
dedit. Erat enī formosa
valde: & icredibili pulchri
tudine oīm oculis gra-
tiosa & amabilis videba-
tur. Ducta ē itaq; ad cu-
biculū regis asuer mēſe
decimo q vocabatur the
beth: septio anno regni
eius: & adamauit eam
rex pluſquam omnes
mulieres: habuitq; gra
tiam & miam coram eo
super oēs mulieres: &
poſuit diadema regni

τ ἐσπήδησεν δοῦναι αὐτῇ τὸ σύμμιγμα καὶ τὰ με-
ρίδα, καὶ τὰ ἑπτὰ παρασια τὰ ἀποδιδεγμένα
ει de domo regis. τ visus eſt ea bene
αὐτῇ ἐκ βασιλικοῦ. καὶ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς
τ ancillis eius in domo mulier. τ
καὶ ταῖς ἄβραις αὐτῆς ἐν τῷ γυναικῶνι. καὶ
nō indicauit esther genē suū neq; pa
οὐχ ὑπέδειξεν ἐσθὴρ τὸ ἔθνος αὐτῆς οὐδὲ τὴν πα
triā. nā mardoche præceperat ei nō
τρίδα. ὁ γὰρ μαρδοχαῖος ἐνετείλατο αὐτῇ μὴ
ānūtiare. p singulos aūt dies vestibulum
ἀπαγγεῖλαι. καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν περιεπάτει ὁ
mardoche iuxta qua
μαρδοχαῖος κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν,
obseruās qd esther cōtingeret. hoc enim
ἐπισκοπῶν τί ἐσθὴρ συμβήσεται. οὗτος γὰρ
erat tps puelle vt introiret ad re
ἦν καιρὸς κορασίου εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασι-
gem cū impleret mēſes duodecim: sic
λέα ὅταν ἀναπληρώσῃ μῆνας δεκαδύο. οὕτω
enim implent dies curatio-
τοὺς γὰρ ἀναπληροῦσθαι οἱ ἡμέραι τῆς θερα-
nis. mēſes sex in aromatib & in
πείας. μῆνας ἓξ ἐν τοῖς ἀρώμασι καὶ ἐν τοῖς
pigmētis mulier. & mēſes sex vngū
σμίγμασι τῶν γυναικῶν, καὶ μῆνας ἓξ ἀλεί-
tur myrrhino oleo: & tūc ingredi-
φονδίᾳ σμυρνίνῳ ἐλαίῳ, καὶ τότε εἰσπο-
unt ad regē. & cuiscūq; placuiſſe
ρεύονται πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ᾧ ἂν ἔσχη
vt daret ipaz vt ingrederet ad eū a
παραδώσειν αὐτὴν συνεισέρχεσθαι αὐτῷ ἕως
domo mulier vsq; ad domū regis: vespere
τοῦ γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων, δείλης
ingredit. & ad vesperā regredit
εἰσπορεύεται. καὶ πρὸς ἑωσφόραν ἀναστρέχει
in domū mulier secundā: vbi gai eu
εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεύτερον, ὃν γαῖ ὁ εὐ
nuchus regis custos mulier:
νοῦχος τοῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν,
& nō amplꝰ ingredit ad regē:
καὶ οὐκέτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα,
niſi vocaret nomine. cū aūt adimpleret
ἐὰν μὴ κληθῇ ὀνόματι. ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι
tēpus esther filie abichail fra-
τὸν χρόνον ἐσθὴρ τῆς θυγατρὸς ἀβιχαὶλ ἀδελ
tris patris mardochei vt intraret ad re
φοῦ πατρὸς μαρδοχαίου εἰσελθεῖν εἰς τὸν βα
gē: nihil spreuit eoꝝ q̄ mādauit ei
σιλέα, οὐδὲν ἠθέτησεν ὧν ἐνετείλατο αὐτῇ ὁ
eunuchus custos mulier. erat n. esther
εὐνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν. ἦν γὰρ ἐσθὴρ
inuenies gram apud oēs viden-
εὑρίσκουσα χάριν παρὰ πάντων τῶν βλεπόν-
tes eā. & introiuit esther ad artaxer-
των αὐτήν. καὶ εἰσῆλθεν ἐσθὴρ πρὸς ἀρταξέρ
xen regem decimo mense q̄ est te-
ξην τὸν βασιλέα τῷ δεκάτῳ μηνὶ ὅς ἐστιν τὴ
beth: septimo anno regni eiꝰ.
βὲθ, τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ.
& adamauit rex esther: & inuenit gram
καὶ ἠράσθη ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ, καὶ εὗρε χάρι
vltra oēs virgines. & imposuit
παρὰ πάσας τὰς παρθένους. καὶ ἐπέθηκεν
ei diadema
αὐτῇ τὸ διάδημα

muliebre. & fecit rex cōuiuiū oī
τὸ γυναικεῖον. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶ
b amicis suis & potestatib in die
σι τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐπὶ ἡμέ
bus septē: & exaltauit nuptias esther: & remissionē
ρας ἑπτά, καὶ ὕψωσε τοὺς γάμους ἐσθὴρ, καὶ ἄφεσιν
fecit his q̄ sub regno suo. at mardo-
ἐποίησε τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. ὁδὲ μαρδο-
cheus inseruiebat in aula at esther nō demo-
χαῖος ἐθεράπευεν ἐν τῇ αὐλῇ. ἡ δὲ ἐσθὴρ οὐκ ὑπέ-
strauit patriā suā: sic enim mādauerat
δειξεν τὴν πατρίδα αὐτῆς, οὕτως γὰρ ἐνετείλατο
ei mardoche: vt timeret deū & faceret
αὐτῇ μαρδοχαῖος, φοβεῖσθαι τὸν θεὸν καὶ ποιεῖν
precepta eius sicut erat cū eo. &
τὰ προστάγματα αὐτοῦ καθὼς ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ
esther nō mutauit educatiorē suā. & cōtristat
ἐσθὴρ οὐ μετήλλαξε τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς. καὶ ἐλυπή-
sunt duo eunuchi regis & principes
θησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τοῦ βασίλεως καὶ οἱ ἀρχι
Infra. 6.a.7i fra.12. a. σωματοφυλακες, ὅτι προῆχθη μαρδοχαίος, καὶ
ἐβούλοντο ἀποκτεῖναι ἀφ' ἁρταξέρξην τὸν βασιλέα.
& patefactū ē mardocheo verbū: & significauit it
καὶ ἐδήλωσεν μαρδοχαῖος ὁ λόγος, καὶ ἐσήμανεν αὐ
lud esther: & ipa manifestauit regi
τὸν τῇ ἐσθὴρ, καὶ αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ τὰ
insidias. at rex examinauit duos
τῆς ἐπιβουλῆς. ὁδὲ βασιλεὺς ἔτασε τοὺς δύο
eunuchos & suspēdit eos. & iuſſit
εὐνούχους καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς. καὶ ἐπέταξεν ὁ
rex vt scriberēt in memoriali in re
βασιλεὺς καταγράψαι εἰς μνημόσυνον ἐν τῇ βα
gia bibliotheca pro benēuolētia mardochei
σιλικῇ βιβλιοθήκῃ ὑπὲρ τῆς εὐνοίας μαρδοχαίου
in laude.
ἐν ἐγκωμίῳ. Ca.3.

Post hec exaltauit rex arta
Μετὰ ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς ἀρτα
rerres amā filiū amadathi ageū: & exaltauit eū:
ξέρξης ἀμὰν τὸν ἀμαδαθοῦ ἀγαγαῖον, καὶ ὕψωσεν αὐ
& posuit thronū eius sup oēs principes
τὸν, καὶ ἐπρωτοθρόνους πάντων τῶν φίλων αὐ-
qui erant cū eo. Omnes ergo
τοῦ. καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ προσεκύνουν αὐ
sic enim preceperat rex vt faceret.
τῷ, οὕτως γὰρ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι.
at mardocheus nō adorabat eū. & dixe-
ὁ δὲ μαρδοχαῖος οὐ προσεκύνει αὐτῷ. καὶ ἐλά-
runt ei serui regis mardocheo:
λησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασίλεως μαρδοχαίῳ,
mardochee qd obaudis & tu re
μαρδοχαῖε τί παρακούεις τὰ ὑπὸ τοῦ βασι-
ge dicitur: per singulos dies loquebant ei:
λέως λεγόμενα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐλάλουν αὐτῷ,
& nō obediebat eis. & nūciauerūt
καὶ οὐχ ὑπήκουεν αὐτοῖς. καὶ ὑπέδειξαν τῷ
amā mardocheū regis dicta cō-
ἀμὰν μαρδοχαίου τοῖς τοῦ βασίλεως λόγοις ἀν
tradicentē. & nūciauit eis mardoche-
τιτασσόμενον, καὶ ὑπεδείκνυεν αὐτοῖς μαρδοχαῖ
us: quī iudeus est. & cognoscens amā q̄ nō
ος, ὅτι ἰουδαῖός ἐστιν. καὶ ἐπιγνοὺς ἀμὰν ὅτι οὐ
adorat eū mardocheus: irat est valde:
προσκυνεῖ αὐτῷ μαρδοχαῖος, ἐθυμώθη σφόδρα,

בְּמַרְדְּכָי׃ לְבַדּוֹ מִי הִגִּידוֹ לוֹ אֶת עַם בְּדַד
מַרְדְּכָי׃ וַיְבַקֵּשׁ הָמָן לְהַשְׁמִיד אֶת
כָּל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מַלְכוּת
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַם מָרְדְּכָי׃ בַּחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן הוּא חֹדֶשׁ נִיסָן בִּשְׁנַת
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לִפְנֵי הָמָן
מִיּוֹם לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים
עָשָׂר הוּא אֲדָר׃ וַיֹּאמֶר הָמָן
לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יֶשְׁנוֹ עַם אֶחָד
מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכָל
מְדִינוֹת מַלְכוּתֶךָ וְדָתֵיהֶם שֹׁנוֹת
מִכָּל עָם וְאֶת דָּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם
עֹשִׂים וְלַמֶּלֶךְ אֵין שֹׁוֶה לְהַנִּיחָם׃
אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכָּתֵב לְאַבְּדָם
וַעֲשֶׂרֶת אַלְפִים כִּכַּר כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל
עַל יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהָבִיא אֶל
גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ
מֵעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָהּ לְהָמָן בֶּן הַמְּדָתָא
הָאֲגָגִי צֹרֵר הַיְּהוּדִים׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
לְהָמָן הַכֶּסֶף נָתוּן לָךְ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת
בּוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃ וַיִּקָּרְאוּ סֹפְרֵי
הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלֹשָׁה
עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה
הָמָן אֶל אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶל
הַפַּחוֹת אֲשֶׁר עַל מְדִינָה וּמְדִינָה
וְאֶל שָׂרֵי עַם וָעָם מְדִינָה וּמְדִינָה
כִּכְתָבָהּ וְעָם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ בְּשֵׁם
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ נִכְתָּב וְנֶחְתָּם
בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ׃ וְנִשְׁלֹחַ סְפָרִים בְּיַד
הָרָצִים אֶל כָּל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ
לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל
הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים
בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ
שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם
לָבוֹז תַּכְתָּב׃ פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב

'mardocheū'mittere'ma nus suas:'audierat'eni q effet'gentis iudec:magis q'voluit
'omnem'iudeorum'qui erant'in'regno
'assueri'pdere'natio nem.'Mense
'primo' cuius vocabulū est'nisan'anno
'duodecimo'regni'assue ri
'missa est'fors in vrna'q hebraice dicitur'phur'co rā'aman q'die' & q' mēse gens iudeorū deberet in terfici: & exiuit'' mensis
'duodecim'' qui vocatur 'adar.' Dixit'q'amā'regi 'assuero.'Est' ppts'p oēs 'puincias'regni tui'dis perfus'& a se mutuo'c separatus:'nouis vtens'le gibus & cerimoniis: 'insup'regis'scita'con tinens. Et optime nosti q' non' expediat' regno tuo vt insoleſcat per licen tias.'Si tibi'placet'decer ne'vt pareat:
'& decem'milia'talento rum 'appendam arcariis
'gaze tue .' Tulit ergo 'rex'anulū q' vtebatur 'de'manu sua:'& dedit eū 'amā'filio'amadathai de progenie'agag'hostiū iu deorum:'dixit'q'
'ad eum.' Argentū qđ tu pollicer is'tuū sit: d'ppło 'age' quod' tibi' placet.
'Vocant'q' sunt'' scribe 'regis'' mense' primo ni san:'tertiadecima 'die' ciuſdem mensis' & scriptum est' vt' iusserat 'aman'' ad omnes 'satra pas'''regis''& 'indices'' puinciarū diuer sarū'q' gentiū : vt queq' 'gens legere poterat & au dire p̄ varietate'linguarū 'ex nomine'regis'' assueri '& littere' signate' 'mpsius' anullo '' misse sunt'' per 'cursores regis' ad' vni uersas' puincias :' vt occide rent atq' 'delerent'' omes 'iudeos'' a puero' vsq' ad 'senē'' puulos'' & mulieres 'vno' die: hoc est' tertio decimo'' mensis 'duodecimi'' qui vocatur 'adar:' & bona eorum 'diripierent.' Summa aūt 'epistolarum hec fuit:' vt

τ decreuit delere oēs q sub
κὰι ἐβουλεύσατο ἀφανίσαι πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν
artarexris regno iudeos. τ fecit decre
ἀρταξέρξου βασιλείαν ἰουδαίους. κὰι ἐποίησε ψηφι
tū in anno duodecimo regni artarexris:
σμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας ἀρταξέρξου,
τ misit sortes dies ex die: τ mēses ex mē
κὰι ἔβαλε κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, κὰι μῆνα ἐκ μη
se: vt ꝑderet in vna die gen' mardo
νός, ὥστε ἀπολέσαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ ἔθνος μαρδο
chei. τ cecidit sors in quartadeci
χαίου. κὰι ἔπεσεν ὁ κλῆρος εἰς τὴν τεταρεσκαιδε
ma mēsis q̄ est adar. τ locut'est ad
κάτην τοῦ μηνὸς ὅς ἐστιν ἀδάρ. κὰι ἐλάλησε πρὸς τὸν
regē artarexrē dicēs: est gens quer
βασιλέα ἀρταξέρξην λέγων, ὑπάρχει ἔθνος διεσπαμ
sa inꝛ gētes in omni regno tuo. at
μένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου. οἱ δὲ
leges eox extrāce ꝑcē oēs gētes. at
νόμοι αὐτῶν ἐξαλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. τὸν δὲ
legi regis nō obediūt: τ nō expedit
νόμον τοῦ βασιλέως τοῦ μὴ ἀκούουσι, κὰι οὐ συμφέρει
regi dimittere eos: si placet regi
τῷ βασιλεῖ ἐᾶσαι αὐτούς, εἰ δοκεῖ τῷ βασιλεῖ
decernat perdere eos. et ego describā
δογματισάτω ἀπολέσαι αὐτούς. κἀγὼ διαγράψω
in gazophylacīū regis argenti talēto
εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ βασιλέως ἀργυρίου τάλαν
rū decē milia. τ tollēs rex anu
τα μύρια. κὰι περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύ
lū: dedit in manꝰ aman vt sigillaret in
λιον, ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῷ ἀμὰν σφραγίσαι κα
xta scripta cōtra iudeos. τ di
τὰ τὰ γεγραμμένα κατὰ τῶν ἰουδαίων. κὰι εἶπε
xit rex aman: eēdē argentū habe
πεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀμάν, τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε, τῷ
at gēte vtere vt volueris. τ vocati sunt scri
δὲ ἔθνει χρῶ ὡς θέλεις. κὰι ἐκλήθησαν οἱ γραμ
be regis mēse primo tertia
ματεῖς τοῦ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαι
decima: τ scripserūt vt iusserat amā
δεκάτῃ, κὰι ἐγράφαν ὡς ἐπέταξεν ἀμὰν τοῖς
ducibus τ ꝓncipib' per oēm regio
σατράπαις κὰι τοῖς ἄρχουσι κατὰ πᾶσαν χώ
nē ab india vsq' ad ethiopiā cen
ραν ἀπὸ ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ταῖς ἑκα
tū viginti regionib': et ꝓncipib'
τὸν εἰκοσιεπτὰ χώραις, τοῖς τε ἄρχουσι τῶν
gentiū iurta eox dictionē p artarexrē
ἐθνῶν κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν διὰ ἀρταξέρξου τοῦ
regē. τ missum est p scriptores in
βασιλέως. κὰι ἀπεστάλη διὰ βιβλιογράφων εἰς
artarexris regnū: vt delerēt gen'
τὴν ἀρταξέρξου βασιλείαν, ἀφανίσαι τὸ ἔθνος
iudeox in die vna mēsis duodecimi:
τῶν ἰουδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μηνὸς δωδεκάτου,
q̄ est adar τ diripērēt bona eo
ὅς ἐστιν ἀδὰρ καὶ διαρπάσαι τὰ ὑπάρχοντα αὐ
rū. at exēplaria epistolaꝝ ꝺducta fuerūt
τῶν. τὰ δὲ ἀντίγραφα τῶν ἐπιστολῶν ἐξετίθετο

per regiones: τ imperatū fuit oibus ꝑatos esse
Infra. 8.d. κατὰ χώραν, καὶ προσετάγη πᾶσιν ἑτοίμους εἶναι
ad diē hūc. ꝓperabat aūt res τ
εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην. ἐσπουδάζετο δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ
in fusas: at rex τ amā epulabant:
εἰς σοῦσαν, ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ἀμᾶν ἐκωθωνίζοντο,
turbabat aūt ciuitas.
ἐταράσσετο δὲ ἡ πόλις. Ca. 4.

A Infra. 9.c. HO mardocheus cognoscēs qđ cōsūmatū fuerat:
vestimēta sua τ indutus est sacco τ
διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐνεδύσατο σάκκον καὶ
cōsperſus fuit cinere τ sallēs ꝓ pla
κατεπάσατο σποδὸν καὶ ἐκπηδήσας διὰ τῆς πλα
tea ciuitas: clamabat voce magna: tollit' gēs
τείας τῆς πόλεως, ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ, αἴρεται ἔθνος
q̄ nihil iniuste egit.τ venit vsq' ad ianuā re
μηδὲν ἠδικηκός. καὶ ἦλθεν ἕως τῆς πύλης τοῦ βα
gis τ stetit. nō eni erat ei licitū ingredi in
σιλέως καὶ ἔστη. οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἐξὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν
aulā saccū habēti τ cinerē. τ in omni regio
αὐλὴν σάκκον ἔχοντι καὶ σποδόν. καὶ ἐν πάσῃ χώ
ne vbi exposite fuerāt littere: clamor τ plan
ρᾳ οὗ ἐξετίθετο τὰ γράμματα, κραυγὴ καὶ κοπε
et' τ luct' magn' iudeis: τ saccū
τὸς καὶ πένθος μέγα τοῖς ἰουδαίοις, καὶ σάκκον
τ cinerē strauerāt sibi. τ ingresse sūt
καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς. καὶ εἰσῆλθον αἱ
ancille τ eunuchi regine: τ nūtiauē
ἄβραι καὶ οἱ εὐνοῦχοι τῆς βασίλισσης, καὶ ἀπήγγει
B rūt ei: τ turbata fuit cū audiuit qđ factū fuerat:
λαν αὐτῇ. καὶ ἐταράχθη ἀκούσασα τὸ γεγονός,
τ misit ornare mardocheū: τ auferre
καὶ ἀπέστειλε στολίσαι τὸν μαρδοχαῖον, καὶ ἀφελέσθαι
eius saccū. tlle aūt nō ꝑmansit ē. at esther vo
αὐτοῦ τὸν σάκκον. ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη. ἦδη γὰρ ἀπε
cauit athach eunuchū suū q̄ ꝑ alia
στειλέσατο ἄλλον τὸν εὐνοῦχον αὐτῆς ὃς παρεῖχε
bat ei: τ misit vt disceret ipa a mar
κεῖ αὐτῇ, καὶ ἀπέστειλε μαθεῖν αὐτὴ παρὰ τοῦ μαρ
docheo rē ꝺilige. at mardocheus indicauit ei
δοχαίου τὸ ἀκριβές. ὁ δὲ μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐ
qđ factū fuerat τ ꝓmissionē quā ꝓmisit
τῷ τὸ γεγονὸς καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐπηγγείλατο
amā regi in thesaurꝫ talentox decē milia:
ἀμὰν τῷ βασιλεῖ εἰς τὸν γάζαν ταλάντων μυρίων,
vt ꝑderet iudeos: τ exēplar qđ
ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς ἰουδαίους. καὶ τὸ ἀντίγραφον τὸ
in fusis expositū vt ꝑderet eos:
ἐν σούσοις ἐκτεθὲν ὑπὲρ τοῦ ἀπολέσαι αὐτούς,
dedit ei vt indicaret esther. τ dixit ei: vt preci
ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ ἐσθήρ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἵνατί
peret ei ingredienti petere a re
λαδεῖ αὐτὴ εἰσελθούσῃ παραιτήσασθαι τὸν βα
ge: τ deprecari ei ꝓ pplo memo:
σιλέα, καὶ ἀξιῶσαι αὐτὸν περὶ τοῦ λαοῦ μνηθῆ
ciet' humilitatis tue: vt nutrita fuiſti in ma
σα ἡμερῶν ταπεινώσεώς σου, ὡς ἐτράφης ἐν χει
nu mea: q' amā secundus a rege: lo
ρί μου, ὅτι ἀμὰν ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ, ἐλά
cut' ē contra nos in morte: inuoca
λησε καθ' ἡμῶν εἰς θάνατον, ἐπικάλεσαι τὸν κύριον,
τ loquere regi ꝓnobis. τ libera nos
καὶ λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν. καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς
a morte. ingressus aūt athach: locut' fuit esther
ἐκ θανάτου. εἰσελθὼν δὲ ὁ ἄθαχ, ἐλάλησεν ἐσθὴρ
omnia verba hec. ꝺixit aūt esther ad
πάντας τοὺς λόγους τούτους. εἶπε δὲ ἐσθὴρ πρὸς
athach: vade ad mardocheū: τ dic:
ἄθαχ, πορεύθητι πρὸς μαρδοχαῖον, καὶ εἶπον,
C ꝙ gētes oēs regni
ὅτι τὰ ἔθνη πάντα τῆς βασιλείας

'gaze tue .' Tulit ergo 'rex'anulū q' vtebatur 'de'manu sua:'& dedit eū 'amā'filio'amadathai de progenie'agag'hostiū iudeorum:'dixit'q'
'ad eum.' Argentū qđ tu pollicer is'tuū sit: d'ppło 'age' quod' tibi' placet.
'Vocant'q' sunt'' scribe 'regis'' mense' primo nisan:'tertiadecima 'die' ciuſdem mensis' & scriptum est' vt' iusserat 'aman'' ad omnes 'satra pas'''regis''& 'indices'' puinciarū diuersarū'q' gentiū : vt queq' 'gens legere poterat & audire p̄ varietate'linguarū 'ex nomine'regis'' assueri '& littere' signate' 'mpsius' anullo '' misse sunt'' per 'cursores regis' ad' vniuersas' puincias :' vt occiderent atq' 'delerent'' omes 'iudeos'' a puero' vsq' ad 'senē'' puulos'' & mulieres 'vno' die: hoc est' tertiodecimo'' mensis 'duodecimi'' qui vocatur 'adar:' & bona eorum 'diripierent.' Summa aūt 'epistolarum hec fuit:' vt

גִּלָּה בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה וְגֵלוּי לְכָל
הֵעָמִים לִהְיוֹת עֲתִידִים לַיּוֹם הַזֶּה׃
רָהַף הָרָצִים יָצְאוּ דְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ
וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ
שָׁתָה בוּךְ וְהָמָן יָשְׁבוּ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוּשָׁן
נִבְוכָה׃ Cap.iiij. וּמָרְדְּכַי יָדַע
עָשָׂה קָרַע אֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מָרְדְּכַי
לָבַשׁ אֶת בִּגְדֵי וַיִּלְבַּשׁ שַׂק וָאֵפֶר וַיֵּצֵא
זָעַק בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זְעָקָה גְדוֹלָה
וּמָרָה וַיָּבוֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ
כִּי אֵין לָבוֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ לִבְוּשׁ
שָׁק׃ וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם
אֲשֶׁר דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֵבֶל
גָּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד
שַׂק וָאֵפֶר יֻצַּע לָרַבִּים׃ וַתָּבוֹאנָה
נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ וַיַּגִּידוּ לָהּ
וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה מְאֹד וַתִּשְׁלַח
בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת מָרְדְּכַי וּלְהָסִיר
שַׂקּוֹ מֵעָלָיו וְלֹא קִבֵּל׃ וַתִּקְרָא
אֶסְתֵּר לַהֲתָךְ סְרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
הָעֲמִיד לְפָנֶיהָ וַתְּצַוֻּהוּ עַל מָרְדְּכַי
לָדַעַת מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה׃ וַיֵּצֵא
הַתָּךְ אֶל מָרְדְּכַי אֶל רְחוֹב הָעִיר
אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ׃ וַיַּגֶּד לוֹ
מָרְדְּכַי אֵת כָּל אֲשֶׁר קָרָהוּ וְאֵת
פָּרָשַׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמָן
לִשְׁקֹל עַל גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ בַּיְּהוּדִים
לְאַבְּדָם׃ וְאֵת פַּתְשֶׁגֶן כְּתָב הַדָּת
אֲשֶׁר נִתַּן בְּשׁוּשַׁן לְהַשְׁמִידָם נָתַן
לוֹ לְהַרְאוֹת אֶתְהֶן וְלִדְרֹשׁ וְלָצוּת
לָהּ וְלִצְוֹת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ
לְהִתְחַנֵּן לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלְפָנָיו עַל
עַמָּהּ׃ וַיָּבֹא הָתָךְ וַיַּגֶּד לְאֶסְתֵּר אֵת
דִּבְרֵי מָרְדְּכָי׃ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר
לְהָתָךְ וַתְּצַוֵּהוּ אֶל מָרְדְּכָי׃ כָּל
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ

Prītiua.heb.Tex.be.hester.v. | Trāsla.B.Vie. | Trāſ.Gre.lex.cū interp̄.latina.

יִרְאִים אֲשֶׁר כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר לֹא יִקָּרֵא אֶחָת דָּתוֹ לְהָמִית אִישׁ
יָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל הֶחָצֵר הַפְּנִימִית פָּנָה
אֲשֶׁר לֹא יִקָּרֵא אַחַת דָּתוֹ לְהָמִית קָרָא מות
לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת בָּדַד יָשַׁט
שַׁרְבִיט הַזָּהָב וְחָיָה וְאָנִי לֹא
נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה
שְׁלוֹשִׁים יוֹם וְנִנְּדוּ לְמָרְדֳּכָי אֶת
דִּבְרֵי אֶסְתֵּר וַיֹּאמֶר מָרְדֳּכָי לְהָשִׁיב שוב
אֶל אֶסְתֵּר אַל תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ דמה
לְהִמָּלֵט בֵּית הַמֶּלֶךְ מִכָּל הַיְּהוּדִים מלט
כִּי אִם הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישִׁי בָּעֵת הַזֹּאת חרשׁ
רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמוֹד לַיְּהוּדִים מִמָּקוֹם עמד
אַחֵר וְאָתְּ וּבֵית אָבִיךְ תֹּאבֵדוּ וּמִי קום אבד
יוֹדֵעַ אִם לְעֵת כָּזֹאת הִגַּעַתְּ לַמַּלְכוּת ידע נגע
וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֶל מָרְדֳּכָי
לֵךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים הַנִּמְצְאִים נמצא
בְּשׁוּשַׁן וְצוֹמוּ עָלַי וְאַל תֹּאכְלוּ וְאַל אכל
תֵּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וְיוֹם שתה יום
גַּם אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אָצוּם כֵּן וּבְכֵן צום
אָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כַדָּת בוא
וְכַאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי וַיַּעֲבֹר עבר
מָרְדֳּכָי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּתָה עשׂה צוה
עָלָיו אֶסְתֵּר

Cap. v. וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר היה שלשׁ
מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ לבשׁ
הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ פָּנָה
יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ בְּבֵית הַמַּלְכוּת ישׁב
נֹכַח פֻּתַח הַבָּיִת וַיְהִי כִּרְאוֹת ראה
אֶת אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עֹמֶדֶת בֶּחָצֵר עמד
נָשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ נשׂא
לְאֶסְתֵּר אֶת שַׁרְבִיט הַזָּהָב אֲשֶׁר
בְּיָדוֹ וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע נָרְאשׁ קרב נגע
הַשַּׁרְבִיט וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה לָּךְ
אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּמַה בַּקָּשָׁתֵךְ עַד
חֲצִי הַמַּלְכוּת וְיִנָּתֵן לָךְ וַתֹּאמֶר נתן
אֶסְתֵּר אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא יבוא

Trāsla.B.Vie.

ornum prouintie: & qui sue vir flue mulier non vocatus: interius atrium regis intrauerit: absq; vlla cuctatione stati interficietur: nisi forte rex aureā virgā ad eum tetenderit p signo clementie: atq; ita poſſit viuere. Ego igitur quō ad regē itrare potero: q triginta iam diebus non sum vocata ad eū. Quod cū audiſſet mardocheus rursum mādauit hester: dicens. Ne putes q animā tuā tantum liberes: qa in domo regis es: sed pre cunctis iudeis. Si enim nunc siqueris: per aliam occasionem liberabuntur iudei: tu aūt & domus patris tui peribitis. Et quis nouit vtrum ideirco ad regnum veneris: vtin talē tpe pareris? Rursumq; hester hec mardocheo verba mandauit. Vade & cōgrega oēs iudeos q̄s in ſuſis repereris: & orate pro me. Nō comedetis & non bibetis tribus diebus & tribus noctib: & ego cū ancillis meis similiter ieiunabo: & tunc ingrediar ad regē contra legē faciens non vocata: tradenſq; me morti & periculo. Fuit itaq; mardocheus & fecit omnia que hester preceperat. 5.

Cap. v. Die autem tertio indutа eſt hester regalibus veſtimētis: & ſtetit in atrio domus regie qđ erat interius contra basilicam regis. At ille sedebat super ſolium ſuū in conſiſtorio palatii contra oſtium domus. Cumq; vidiſſet hester reginam ſtantem placuit oculis eius: & extendit contra eam virgā aureā quam tenebat manu. Que accedens oſculata eſt virge eius: dixitq; ad eā rex. Quid vis hester regina? Que eſt petitio tua? Etiam ſi dimidiam partem regni petieris dabitur tibi? At illa reſpondit. Si regi placet obſecro vt venias

cognoſcit: q oīo homo aut mulier q̄ ingreſſ fuerit
γινώσκει, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἢ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται
ad regē in aulā interiorē nō vo
πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν ἄκλη
cat: nō eſt ei ſalus. niſi cui extenderit
τος, οὐκ ἔστιν αὐτῷ σωτηρία· πλὴν ᾧ ἂν ἐκτείνῃ ὁ
rex aureā virgā: hic ſaluabit.
βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, οὗτος σωθήσεται.
et ego nō ſū vocata ingredi ad regē ſunt
κἀγὼ οὐ κέκλημαι εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα ἐστὶν
hi dies triginta. τ nūtiauit athach
αὗται ἡμέραι τριάκοντα· καὶ ἐπήγγειλεν ἀθὰχ τῷ
mardocheo oīa verba eſther. τ dixit
μαρδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους ἐσθήρ. καὶ εἶπεν
mardocheus ad athach: vade τ dic ipſi:
μαρδοχαῖος πρὸς ἀθάχ, πορεύθητι καὶ εἶπον αὐτῇ,
eſther ne dicas tibi ipſi: q ſalvaberis ſola in re
ἐσθὴρ μὴ ἔπῃς σεαυτῇ, ὅτι σωθήσῃ μόνη ἐν τῇ βα
gno pre cūctis iudeis. qz ſi ob
σιλείᾳ παρὰ πάντας τοὺς ἰουδαίους. ὡς ὅτι ἐὰν πα
audieris in hoc tēpore: aliūde auxilii
ρακούσῃς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἀλλαχόθεν βοήθεια
τ ptectio erit iudeis: tu aūt τ domꝰ
καὶ σκέπη ἔσαι τοῖς ἰουδαίοις, σὺ δὲ καὶ ὁ δῆμος τ
patris tui peribitis. τ quis nouit ſi ad tē
πατρός σου ἀπολεῖσθε. καὶ τίς οἶδεν εἰ εἰς τὸν καιρὸν
pus iſtud regnaſti? τ mittit eſther
τοῦτον ἐβασίλευσας; καὶ ἐξαπέστειλεν ἐσθὴρ τὸν
vententē ad eā ad mardocheū dicēs: va
ἥκοντα πρὸς αὐτὴν πρὸς μαρδοχαῖον λέγουσα, βαδί
dēs cōgrega iudeos q̄ in ſuſis:
σας ἐκκλησίασον τοὺς ἰουδαίους τοὺς ἐν σούσοις,
τ ieiunate pro me: τ ne comedatis neq; bibatis
καὶ νηστεύσατε ὑπὲρ ἐμοί, καὶ μὴ φάγητε μηδὲ πίητε
in diebꝰ tribus nocte τ die. et ego aūt τ
ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν. κἀγὼ δὲ καὶ αἱ
ancille mee nō māducabim: τ the .ingrediar
ἅβραι μου ὡσαύτως νηστεύσομεν, καὶ τότε εἰσελεύσομαι
ad regē ꝓtra legē: τ ſi perire
πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν νόμον, ἐὰν καὶ ἀπολέ
me quenīat. τ pergens mardocheus: fecit
σαι με δέῃ. καὶ βαδίσας μαρδοχαῖος, ἐποίησεν
que mandauit ei eſther:
ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ἐσθήρ. Ca.5.

Factū eſt in die tertio induta eſt
Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐνεδύσατο
eſther regalibus: τ ſtetit in atrio domꝰ re
ἡ ἐσθὴρ βασιλικοῖς, καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου βα
gis interioꝛe cōtra baſilicam
σιλέως τῇ ἐσωτέρᾳ ἐξεναντίας τῆς βασιλικῆς τ
regis. at rex ſedebat in ſolio ſui
βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐνθρόνῳ τῆς ἑαυ
regni in domo regali contra
τοῦ βασιλείας ἐν τῷ οἴκῳ τῷ βασιλικῷ ἐξεναντί
hoſtiū domꝰ. cū aūt vidiſſet rex eſther
ας τῆς θύρας τοῦ οἴκου. ὡς δὲ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐσθὴρ
regīnā ſtantē in atrio: iuenit aūt gratiā
τὴν βασίλισσαν ἱσταμένην ἐν τῇ αὐλῇ, εὗρε δὲ χάριν
in oculis eius: τ extendēs rex eſther
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκτείνας ὁ βασιλεὺς τὴν ἐσθὴρ
virgā aureā que in manu ſua: τ ac
τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ προ
ceſſit eſther: τ tetigit ſūmitatē virge. τ
σῆλθεν ἡ ἐσθὴρ, καὶ ἥψατο τῆς ἄκρας τῆς ῥάβδου. καὶ
dixit rex: qđ vis eſther: τ q̄ tua
εἶπεν ὁ βασιλεύς, τί θέλεις ἐσθήρ; καὶ τί σου
eſt petitio? vſq; ad dimidiū regni met
ἐστὶ τὸ αἴτημα; ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου
erit tibi. dixit aūt eſther: dies mea inſignis
ἔσαι σοι. εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἡμέρα μου ἐπίσημος
hodie eſt. ſi igit placet
σήμερον ἐστι. εἰ οὖν δοκεῖ τῷ

D

C

A

B

Trāſ.Gre.lex.cū interp̄.latina. | Trāsla.B.Vie. | Tex.heb.hester.vj. | Prītiua.heb.

regi: veniat τ rex τ amā ad
βασιλεῖ, ἐλθέτω καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν εἰς
cōuiuiū qđ factū hodie. τ dixit
τὴν ὀχθὴν ἣν ποιήσω σήμερον. καὶ εἶπεν ὁ
rex: ſolicitate amā vt facia
βασιλεύς, καταπείσατε Ἀμὰν ὅπως ποιήσω
mꝰ verbū eſther. τ venerūt amē
μεν τὸν λόγον ἐσθήρ. καὶ παραγίνονται ἀμφό
bo ad conuiuiū qđ fecit eſther. in ūt
τεροι εἰς τὴν ὀχθὴν ἣν ἐποίησεν ἐσθήρ. ἐν δὲ
cōuiuio dixit rex ad eſther: dā
τῷ πότῳ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, τί
eſt tibi regina eſther? τ erūt tibi q̄ſq;
ἐστί σοι βασίλισσα ἐσθήρ; καὶ ἔσαι σοι ὅσα
petieris. τ dixit petitio mea τ poſtu
αἰτήσῃς. καὶ εἶπε τὸ αἴτημά μου καὶ τὸ αἴτη
latio mea: ſi inuenīt gram in cōſpectu regis:
μά μου, εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
veniat rex τ amā in
ως, ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν ἐπὶ τὴν
craſtinū ad conuiū qđ factū eis: τ
ἀύριον εἰς τὴν ὀχθὴν ἣν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ
cras factā cadē. τ exūt amā a
ἄυριον ποιήσω τὰ αὐτά. καὶ ἐξῆλθεν Ἀμὰν ἐκεῖθεν
rege alacer τ letus:
τοῦ βασιλέως ὑπέρχαρὴς καὶ εὐφραινόμενος,
cha aūt vidiſſet amā mardocheū ſedē
ἐν δὲ τῷ ἰδεῖν Ἀμὰν μαρδοχαῖον τὸν ἰουδαῖον
in gula: trāſ eſt valde. τ ingreſſus
ἐν τῇ αὐλῇ, ἐθυμώθη σφόδρα. καὶ εἰσελθὼν
in ppria: vocauit amicos τ zoſa
εἰς τὰ ἴδια, ἐκάλεσε τοὺς φίλους καὶ Ζωσά
ram vxorē ſuā: τ oſtendit eis
ραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ὑπέδειξεν αὐ
diuitias ſuas: τ gram q̄
τοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν ἣν
rex ei appoſuit. τ q̄ fecit
ὁ βασιλεὺς αὐτῷ πδρέθηκε. καὶ ὡς ἐποίησεν
cū pncipatū habere τ gubernare regnū.
ἀυτὸν πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας.
τ dixit amā: nō vocauit regina cū
καὶ εἶπεν Ἀμάν, οὐ κέκληκεν ἡ βασίλισσα με
rege quemq̄ ad conuiū:
τὸν τοῦ βασιλέως ἀυδένα εἰς τὴν ὀχθήν,
niſi me: τ in craſtinū vocauit me. τ
ἀλλ' ἐμέ, καὶ εἰς τὴν ἄυριον κέκληκέ με· καὶ
hec mihi nō placent: q̄diu videro mardo
ταῦτά μοι ἀυκ ἀρέσκει, ὅταν ἴδω μαρδο
cheū iudeū in aula. τ dixit ad
χαῖον τὸν ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ εἶπε πρὸς
eū zoſara vxor eius τ amici: inci
ἀυτὸν Ζωσάρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ φίλοι, κο
dat tibi lignū cubitoꝝ quinquaginta. mane
πάτω σοι ξύλον πηχῶν πεντήκοντα. ὄρθρου
cō dic regi τ ſuſpendat mar
δὲ εἶπον τῷ βασιλεῖ καὶ κρεμασθήτω μαρ
docheus ſup lignū: tu cō ingredere ad
δοχαῖος ἐπὶ τοῦ ξύλου, σὺ δὲ εἴσελθε εἰς
quintū cū rege τ letare. τ
τὴν ὀχθὴν σὺν τῷ βασιλεῖ καὶ εὐφραίνου. καὶ
placuit verbū amā: τ parauit lignū.
ἤρεσε τὸ ῥῆμα τῷ Ἀμάν, καὶ ἡτοίμασε τὸ ξύλον.

Hoc ablatulit ſōnuz a
Ὁ δὲ κύριος ἀπέστησε τὸν ὕπνον ἀπὸ τοῦ
rege nocte illa. τ dixit mīn
βασιλέως τὴν νύκτα ἐκείνην· καὶ εἶπε τῷ διακό
ſtro ſuo afferre litteras memoꝛiales
νῳ αὐτοῦ εἰσφέρειν γράμματα μνημόσυνα

ad me hodie & aman
τεκμαι ad conuiuium quodq; parauī. Statimq;
rex: vocate inquid cito
amā vt hester obediat
voluntati. Venerūt itaq;
rex & aman ad conuiu
um quod eis regina
parauerat. Dixitq;
ei rex poſtq; vinū bibe
rat abūdanter. Quid pe
tis vt detur tibi: & p qua
re poſtulas? Etiam ſi di
midiam partē regni mei
petieris, q̄ipetrabis. Cui
reſpōdit hester. Petitio
mea & pces ſunt iſte. Si
inueni in cōſpectu regis
gratiā & ſi regi placet
vt det mihi qđ poſtulo:
& meam impleat petī
tionem: veniat rex & aman ad conuiuium qđ
parauī eis: & cras aperiā
regi volūtatem meam.
Egreſſus itaq; illo die
amā letus & alacer. Cū
q; vidiſſet mardocheum
ſedentē ante fores pala
tii: & nō ſoluī nō aſſurre
xiſſet ſibi: indignatione motū
qđē de loco ſeſſionis ſue:
indignatus eſt valde: &
diſſimulata ira reuerſus
in domū ſuā cōuocauit
ad ſe amicos ſuos: & zo
res vxorem ſuā: & expo
ſuit illis magnitudinē di
uitiarum ſuarū filiorūq;
turbā: & quāta eus gla
ria ſuper omīs principes &
ſuos ſuos rex eleuaſſet.
Et poſt hec ait. Regina
quoq; hester nullū aliū
vocauit ad conuiuium
cum rege preter me: apud quam
etiam cras
cū rege pranſurus ſum:
Et cum hec oīa habeā:
nihil mihi me hebere puto:
quandiu
videro mardocheū iu
deū ſedētem ante fores
regias. Rūderuntq; ei
zares vxor eius & ceteri
amici. Iube parari ex
celſam trabē habentē alti
tudinis quīquaginta cu
bitos: & dic mane regi
vt appendatur ſup eam
mardocheus. & ſic ibis
cum rege letus ad cōui
uiū. Placuitq; ei cōſiliū:
& iuſſit excelſam prepa
rari crucem. 6.

Octem illam duxit
Ὀctem rex inſomnem: cō
iuſſitq; ſibi afferri hiſto
rias: & annales priorum

Cap. vj.

reuersus ē aũt mardochęus in atriũ: τ ἐπέστρεψε δὲ μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ամ reuersus fuit ad ꝑpria lugẽs in ἀμὰν ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια λυπούμενος κατὰ capite. τ narrauit ամ ą cõtige= κεφαλῆς· καὶ διηγήσατο ἀμὰν τὰ συμβεβηκό= rãt ei zosara vxori sue τ τα αὐτῷ ζωσάρα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς amicis. τ vtersũt ad eũ amici τ vxor: φίλοις. καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ φίλοι καὶ ἡ γυ= si de genere iudeoꝝ mardochę: τ cepisti νή, εἰ ἐκ γένους ἰουδαίων μαρδοχαῖος, καὶ ἤρξω humiliari ante eũ: cadẽs cades. ταπεινοῦσθαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, πεσὼν πέσῃ. non poteris eũ vincere: ąñ de ꝙ viuẽs eũ οὐ μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι, ὅτι ζῶς μετ' co. adhucipis loquẽtibꝰ: aduenĩũt αὐτοῦ. ἔτι αὐτῶν λαλούντων, ᾗκον ἀγίνουσι τοὺς cunuchi cõpellentes amã ad ꝓui ἐυνοῦχοι ἐπισπεύδοντες τὸν ἀμὰν ἐπὶ τὸν πό= uiã qđ paucrat esther. τον ὃν ἡτοίμασεν ἐσθήρ. Ca. 7.

Ntrauit aũt rex τ amã vt bibe= Εἰσῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἀμὰν συμπι rẽt eũ regina. ꝓrit aũt rex esther εῖν τῇ βασιλίσσῃ. εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ fecũda die in ꝓuiuio: ꝺd esther regi τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐν τῷ πότῳ, τί ἐστίν ἐσθὴρ βασί na: τ ą petitio tua: τ ą postulatio tua: λισσα, καὶ τί ἡ αἴτησίς σου; καὶ τί ἡ ἀξίωμά σου; τ erit tibi ꝺcę ad dimidiũ regni mei. τ καὶ ἔσαι σοί ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. καὶ respõdẽs ꝺrit: si inueni gr̃am ante ἀποκριθεῖσα εἶπεν, εἰ εὕρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βα me regẽ: vel anima petitioni mee: τ σιλέως, δοθήτω ἡ ψυχὴ τῷ αἰτήματί μου, καὶ ꝓpꝫs me? postulationi mee: tradit? fuit? ego ą τ ὁ λαός μου τῷ ἀξιώματί μου, ἐπαρώμην ἐγὼ τε καὶ ꝓpꝫs me? in ꝑditionẽ τ rapinã τ fui ὁ λαός μου εἰς ἀπώλειαν καὶ διαρπαγὴν καὶ δου tute: nos ą τ filij nr̃i in ser= λείαν, ἡμεῖς τε καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς παι uos τ ancillas: τ obaudiũt: nõ eũ δας καὶ παιδίσκας, καὶ ὑπήκουσας, οὐ ἰαρ dignꝰ diabolus atrij regis. ꝺ ἄξιος ὁ διάβολος τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως. εἶ exit aũt rex: ꝺs hic ą anfus eſt fa πε δὲ ὁ βασιλεύς, τίς οὗτος ὃς ἐτόλμησε ποι cere rẽ hãc: ꝺrit aũt esther: ho= ῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο; εἶπε δὲ ἐσθήρ, ἄνθρω nũ inimic? amã ꝓsanus ĩde. amã Xo πος ἐχθρὸς ἀμὰν ὁ πονηρὸς οὗτος. ἀμὰν δὲ ἔτα tur? eſt a rege τ regina. βαλε ἐκτὸς τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης. at rex surrexit a ● ꝓuiuio in ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξανέστη ἐκ τοῦ συμποσίου εἰς hortũ: ut amã rogabat τ petebat ὀργὴν κήπου, ὁ δὲ ἀμὰν παρεκάλει καὶ ἠτεῖτο reginã: videbat eñ se in malis τὴν βασίλισσαν, ἑώρα γὰρ ἑαυτὸν ἐν κακοῖς ersistẽtẽ. reuerꝛ? eſt aũt rex de horto. ὄντα. ἐπέστρεψε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ κήπου. amã Xo corruerat sup lectũ rogãs ἀμὰν δὲ ἐπεπτώκει ἐπὶ τὴν κλίνην αἰτῶν τὴν reginã. ꝺrit aũt rex: ĩtaq τ βασίλισσαν. εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς, ὥστε καὶ mulierẽ opprimiti ꝺomo mea? τὴν γυναῖκα βιάσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου;

'Reuerſuſq eſt ᵉmardo= cheus ᵇad ꝛianũ palatii ᶜ& aman ᵈfeſtinauit ᵉre ᶦin ᵍdo mũ ſuã ʰlugẽs ᵏ& operto ˡcapite: ᵐnarrauitq ⁿ zaa= res ᵒvxori ſue ᵖ& ꝯ ᵍamicis ʳomnia ˢque ᵗeue= niſſent ſibi. ꝯ 'Cuiꝰ ʳrñdert ˢ ſapiẽtes ꝺs habebat ĩcõſilio ᵇ& ᶜvxor eius. ᵈSiᵉ de femineꝰ iudeo rum eſt ᵍmardocheus ꝯ ˡante quẽ ʰcadere ᶜ cepiſti: ᵐnõ ⁿ poteris ᵒ ei reſiſtere: ᵖſed ᵍcades ʳ icõſpectu ei ᵒ. 'Adhucillis ᵖloquẽtibꝰ: ᵍve nerũt ʳ eunuchi ˢ regis: ᵇ& cito eum ꝯ ᵈad ᵉ coniuiũ ᶠ quod regi= na ᵍ parauerat ʰ pergere ᶦ compulerunt. 7.

Ntrauit ĩtaq ꝯ rexꝰ & aman: ᵍvt bi= ᵇ berent ᶜ cum ᵈ regina. ꝯ ᵇDixitq ᶜ ei rexꝰ etiam ꝯ ᵈ ꝯ ᵉ ꝯ ᶠecũdo ᵍ die ʰ poſtq ⁱ vino ʲ in caluerat. ᵏ Que eſt ˡ peti tio tua ᵐ hester ⁿ vt detur ᵒ ti bi ᵖ ? &quid ꝯ ᵍ vis fieri ʳ ! Etiã ˢ ſi ᵗ dimidiã partẽ ᵘ regni mei petieris: ᵛ impetrabis. Ad quẽ illa ʷ reſpondit. ˣ Si ʸ inueni ꝯ ᶻ gratiam ᵃ ᵐ in oculis tuis o ᵇ rexꝰ: ᶜ & ſi ꝯ ᵈ placet ᵉ : ᶠ dona ᵍ mihi ʰ aiam meã ⁱ pro ʲ qua rogo : ᵏ & po= pulũ meũ ˡ pro quo obſe= cro. ᵐ Traditi ⁿ eñ ᵒ ſumus ᵖ ego ᵍ & ꝓpꝫs me ʳ vt cõte ramur ˢ iugulemur ᵗ & pe= ream ? . ᵘ Atq ᵛ vtinã ʷ in ſer= uos ˣ & famulas ʸ venderē= mur cẽt tollerabile malũ ᶻ & gemẽs ᵃ ᵐ tacerꝰ: nũc aũt ᵇ Hoſtis nr̃ ⁿ eſt cuiꝰ ᶜ crudeli tas redũdat in ᵈ regẽ. ᵉ Rñ= denſq ᶠ rexꝰ ᵍ aſuerus: ʰ ait. ⁱ Quisꝰ eſt ʲ iſte ᵏ & ˡ cuiꝰ po tentie: ᵐ vtꝰ ⁿ hec ᵒ audeat ᵖ fa cere ? ꝯ ᵍ ʰ ᶦ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ

הַדָּבָר יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפָנַי הָמָן
חָפוּ וַיֹּאמֶר חַרְבוֹנָה אֶחָד מִן
הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה עֵץ
הָעֵץ אֲשֶׁר עָשָׂה הָמָן לְמָרְדֳּכַי אֲשֶׁר
דִּבֶּר טוֹב עַל הַמֶּלֶךְ עֹמֵד בְּבֵית הָמָן
גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אָצֵר
תְּלֻהוּ עָלָיו וַיִּתְלוּ אֶת הָמָן עַל הָעֵץ
אֲשֶׁר הֵכִין לְמָרְדֳּכָי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ כוֹ נָחָה
Cap.viij. שָׁכָבָה: בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
אֶת בֵּית הָמָן צוֹרֵר הַיְּהוּדִים וּמָרְדֳּכַי
בָּא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי הִגִּידָה אֶסְתֵּר
מָה הוּא לָהּ וּמַה הוּא לָהּ: וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ
אֲשֶׁר הֶעֱבִיר מֵהָמָן וַיִּתְּנָהּ לְמָרְדֳּכָי
וַתָּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת מָרְדֳּכַי עַל בֵּית
הָמָן וְהַיְהוּדִי לֹא נָשָׂא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וַתּוֹסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וַתִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלָיו וַתִּבְךְּ וַתִּתְחַנֵּן
לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת רָעַת הָמָן
הָאֲגָגִי וְאֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב
עַל הַיְּהוּדִים: וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר
אֶת שַׁרְבִט הַזָּהָב וַתָּקָם אֶסְתֵּר
וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַתֹּאמֶר אִם
עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם מָצָאתִי חֵן
לְפָנָיו וְכָשֵׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְטוֹבָה אֲנִי בְּעֵינָיו יִכָּתֵב לְהָשִׁיב
אֶת הַסְּפָרִים מַחֲשֶׁבֶת הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא
הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת
הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ:
כִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בָּרָעָה אֲשֶׁר
יִמְצָא אֶת עַמִּי וְאֵיכָכָה אוּכַל
וְרָאִיתִי בְּאָבְדַן מוֹלַדְתִּי: וַיֹּאמֶר
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
וְלִמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵּית הָמָן
נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָלוּ עַל הָעֵץ
עַל אֲשֶׁר שָׁלַח יָדוֹ בַּיְּהוּדִים: וְאַתֶּם
כִּתְבוּ עַל הַיְּהוּדִים כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם

domo mea. Necdũ verbũ de ore regis exierat: & statim opuerũt facie eius. Dixitq; arbona vnus de eunuchis qui stabant in ministerio regis. En & lignũ quod parauerat mardocheo qui locutus est pro rege: stat in domo aman: habens altitudinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex. Appẽdite eũ in co. Suspẽsus citaq; aman in patibulo quod parauerat mardocheo: & regis ira requieuit. 8.

Obsessi dedit rex assuerus hester regine domũ aman aduersarii iudeorũ: & mardoche ingressus est ante faciẽ regis. Cõfessa est enim ei hester quæ esset patruus suus. Tulitq; rex anulum quẽ ab amã recipi iusserat: & tradidit mardocheo. Hester aũt cõstituit mardocheũ sup domũ suam. Nec his contenta pedibus regis. Flentq; & locuta ad eũ orauit vt malitiã amã agagite & machinationes eius pessimas quas excogitauerat contra iudeos iuberet irritas fieri. At ille exmore sceptrũ aureũ porrexit manu: quo signũ clemẽtie mõstrabatur. Illaq; cõsurgẽs stetit ante eũ & ait. Si placet regi: & si inueni gratiã in oculis eius & deprecatio mea non ei videtur esse contraria: obsecro vt nouis epistolis veteres aman litteræ ifidiatoris & hostis iudeorũ: quibus eos in cunctis regis prouintiis perire preceperat corrigantur. Quomodo quæso potero sustinere malum & interfectionem populi mei? Respondit q rex assuerus hester regine & mardocheo iudeo. Domum aman concessi hester regine & ipsum iussi affigi cruci: quia ausus est manũ mittere in iudeos. Scribite ergo iudeis sicut vobis placet

amã xo audiens erubuit facie. dixit ãmã ꝺ ãκούσας ἐντράπη τῷ προσώπῳ. Εἶπε aũt charbona vn de eunuchis: iste aũt cogno uerat illud lignũ cũ vidisset crucis in domo sua: & vocauerat eũ ad cenã τοῦ ἁμάν, ὅτε ἐκάλει αὐτὸν ἐπὶ τὸν δεῖπνον regis: τ de illo interrogãs: cõ τῶν βασιλέων, καὶ περὶ τούτου συνόμενος, ἔγ gnouit ab vno pueroꝝ qđ paḃaſ. νω παρ ἑνὸς τῶν παίδων τὸ κατασκευαζόμενον. τ dixit ad regẽ: ecce τ lignũ pa καὶ εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, ἰδοὺ καὶ ξύλον ἕτοί uit amã mardocheo qđ locut fuit de μασεν ἁμὰν μαρδοχαίῳ τῷ λαλήσαντι περὶ τ rege: τ erectũ e in domo amã cubitoꝝ βασιλέως, καὶ ὥρθωται ἐν τοῖς ἁμὰν πηχῶν quinquaginta. dixit aũt rex: appẽdat πεντήκοντα. Εἶπε ꝺ ὁ βασιλεύς, σαυρωθήτω in eo. τ suspẽsus e amã sup lignũ qđ ἐπ' αὐτῷ. καὶ ἐκρεμάσθη ἁμὰν ἐπὶ τοῦ ξύλου ὃ pauit mardocheo. τ tũc cessauit rex ἡτοίμασε μαρδοχαίῳ. καὶ τότε ἐκόπασεν ὁ βα ab ira. σιλεὺς ἀπὸ τοῦ θυμοῦ. Ca. 8.

In illo die donauit rex Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐδωρήσατο ὁ βασι artaxerxes esther quẽ amã calũ λεὺς ἀρταξέρξης τῇ ἐσθὴρ ὅσα ὑπῆρχεν ἁμὰν τῷ ἐλ matoni: τ mardoche vocat est a re βόλῳ, καὶ μαρδοχαῖος προσεκλήθη παρὰ τ βα ge. ostẽderat esti esther: q ꝑtinꝫ erat sibi. σιλέως. ὑπέδειξε γὰρ ἐσθὴρ, ὅτι ἐγνωκείη ἡ αὐτῇ. ē.5.c. tulit aũt rex anulũ quẽ abstulerat ab ἔλαβε ꝺ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλετο ἀ amã: τ dedit mardocheo. τ cõstituit μάν, καὶ ἔδωκε τῷ μαρδοχαίῳ. καὶ κατέστησε esther mardocheũ sup oĩa q amã: τ ἐσθὴρ μαρδοχαῖον ἐπὶ πάντων τῶν ⁊ ἁμάν, καὶ addens locuta fuit ad regẽ: τ cecidit προσθεῖσα ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πεσοῦσα ad pedes ei: τ orauit irrita facere σεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἠξίου ἀφελεῖν τὴν amã malitiã: τ q fecit iudeis. erat ἁμὰν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς ἰουδαίοις. ξέχε dit aũt rex esther virgã au τεινε ꝺ ὁ βασιλεὺς τῇ ἐσθὴρ τὴν ῥάβδον τὴν χρυ reã τ surrexit esther vt staret regi. σῆν καὶ ἐξανέστη ἐσθὴρ παρεστηκυῖα τῷ βασιλεῖ. τ dixit esther: si videt tibi τ inuẽi gratiã: mit καὶ εἶπεν ἐσθήρ, εἰ δοκεῖ σοι καὶ εὕρον χάριν, πεμφ tat vt reuertant littere misse θήτω ἀποστροφὴν τὰ γράμματα τὰ ἀπεσταλμένα ab amã: q scripte fuerãt ad pdendã iude ἀπὸ ἁμάν, τὰ γραφέντα ἀποστέλλεσθαι τοὺς ἰουδαί os q sunt in regno tuo. quomõ eũ pote os οἱ εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. πῶς γὰρ δυνήσο ro videre afflictionẽ ppli mei: τ quomõ pote μαι ἰδεῖν τὴν κάκωσιν τ λαοῦ μου; καὶ πῶς δυνήσο ro saluari in pditione patrie mee? τ μαι σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου; καὶ dixit rex ad esther: si oĩa bona εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, εἰ πάντα τὰ ὑπάρχοντα amã dedi τ donaui tibi: τ illũ su τὰ ἁμὰν ἔδωκα καὶ ἐχαρισάμην σοι, καὶ αὐτὸν ἐκρε spẽdi in ligno: qz man intulit μασα ἐπὶ ξύλου, ὅτι τὰς χεῖρας ἐπήνεγκεν τοῖς iudeis. qđ ãpli? ẽrte: scribite τ vos ἰουδαίοις. τί ἔτι ἐπιζητεῖς; γράψατε καὶ ὑμεῖς ex noie meo vt videt vobis: ἐκ τοῦ ὀνόματος μου ὡς δοκεῖ ὑμῖν, ꝏ ꝏꝏꝏ

A

B

ē.5.d. C

signillate anulo meo. q̃cũq; καὶ σφραγίσατε τῷ δακτυλίῳ μου. ὅσα exregis noie: signates liasq; anulo meo. Hec em cõsuetudo erat vt epis q̃ ex regis noie mittebã tur: & illi anulo signate erant: nemo auderet cõ tradicere. Accitisq; scri bis & librariis regis: erat aũt tps tertii mẽsis qui appellatur siban; vicesima & tertia illius die: scri pte sunt epistole vt ꝏꝏ mardocheus voluerat ad iudeos ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ & ad principes procuratoresq; ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ & iudices q centũ vigin ti septẽ puntis ab india vsq; ethiopiam presidebant: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ prouintie atq; prouin tie: populo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ & populo iuxta linguas & lias suas: & iudeis pro ut legere poterãt & audi re. Ipseq; epistque ex regis nomine mittebatur anulo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ illius obsignate sunt & misse per ꝏꝏ: ꝏꝏꝏꝏ veredarios: qui per oĉs puntias discurrẽtes: vete res litteras nouis nunciis preuenirent. Quibus imperauit rex: vt cõue nirent iudeos per singu las ciuitates: & in vnũ pre ciperẽt cõgregari: vt sta rent pro animabus suis & omnes inimicos suos cum cõiugibus ac liberis & vniuersis domibus interficerẽt atq; delerẽt. Et cõstituta est per oĉs p untias vna vltiõis dies: ideſt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ tertiadecima die mensis duodecimi ꝏꝏꝏꝏꝏ adar. Summa ꝏꝏꝏꝏ epistole hec fuit" Vt in omnibus terris ꝏꝏꝏꝏ ac pplis q regis assueri fubiacebãt imperio: notũ fieret paratos esse iudeos ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ad capiendã vindictã de hostibus suis. ꝏꝏꝏꝏꝏ Egressiq; sunt veredarii celeres nũcia pferentes: & edictum regis pepen dit in suſis. Mardoche aũt de palatio & de cõspe ctu regis egrediẽs fulge bat vestibus regiis hya cinthinis videlicet & aeri nis coronã auream portãs in capite: & amictus feri co pallio atq; purpureo. Omisq; ciuitas exultauit atq; letata est. Iudeis aũ tẽ nous lux oriri visa est

וְיִשְׁמַחֵם ׀ וְעָשׂוֹן יְקָר׃ וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל־עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר
gaudiū honor & tripu diū. Apud oēs populos vrbes atq; prouincias quocunq; regis ꝯcepta venebant mi ra exultatio epule atq; cōuiuia & festus dies: in tantum oēs plures alteri gētis & secte eor religioni & ceri moniis iūgerctur. Grādis eni cunctos iudaici nois terror inuaserat. 9.

דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׁמְחָה לַיְהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב
וְרַבִּים מִעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים כִּי נָפַל פַּחַד הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם׃

Cap. ix.

וּבִשְׁנֵים עָשָׂר
חֹדֶשׁ הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר בִּשְׁלוֹשָׁה
עָשָׂר יוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִגִּיעַ דְּבַר
הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ לְהֵעָשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר
שִׂבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְהוּדִים לִשְׁלֹט
בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ
הַיְהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם׃ נִקְהֲלוּ
הַיְהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל מְדִינוֹת
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לִשְׁלֹחַ יָד
בִּמְבַקְשֵׁי רָעָתָם וְאִישׁ לֹא עָמַד
לִפְנֵיהֶם כִּי נָפַל פַּחְדָּם עַל כָּל
הָעַמִּים ׃ וְכָל שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת
וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהָעֹשִׂים
אֶת הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מְנַשְּׂאִים
אֶת הַיְהוּדִים כִּי נָפַל פַּחַד מָרְדְּכַי
עֲלֵיהֶם׃ כִּי גָדוֹל מָרְדְּכַי בְּבֵית
הַמֶּלֶךְ וְשָׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל
הַמְּדִינוֹת כִּי הָאִישׁ מָרְדְּכַי הוֹלֵךְ
וְגָדוֹל׃ וַיַּכּוּ הַיְהוּדִים בְּכָל אֹיְבֵיהֶם
מַכַּת חֶרֶב וְהֶרֶג וְאֲבָדָן וַיַּעֲשׂוּ
בְשֹׂנְאֵיהֶם כִּרְצוֹנָם׃ וּבְשׁוּשַׁן הַבִּירָה
הָרְגוּ הַיְהוּדִים וְאַבֵּד חֲמֵשׁ מֵאוֹת
אִישׁ׃ וְאֵת פַּרְשַׁנְדָּתָא וְאֵת דַּלְפוֹן
וְאֵת אַסְפָּתָא׃ וְאֵת פּוֹרָתָא וְאֵת
אֲדַלְיָא וְאֵת אֲרִידָתָא׃ וְאֵת פַּרְמַשְׁתָּא
וְאֵת אֲרִיסַי וְאֵת אֲרִידַי וְאֵת וַיְזָתָא׃
עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא צֹרֵר
הַיְהוּדִים הָרָגוּ וּבַבִּזָּה לֹא שָׁלְחוּ
אֶת יָדָם׃ בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפַּר
הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה לְפָנָי

gaudiū honor & tripudiū. Apud oēs populos vrbes atq; prouincias quocunq; regis ꝯcepta venebant mira exultatio epule atq; cōuiuia & festus dies: in tantum oēs plures alteri gētis & secte eor religioni & ceremoniis iūgerctur. Grādis eni cunctos iudaici nois terror inuaserat. 9.

IGitur duodecimi mensis quē adar vocari ante iā diximus: tertiadecima die quando cūctis iudeis interfectio parabatur & hostes eorum ꝯ inhiabant sanguini: ꝯ versa vice superiores ꝯ iudeos esse cepertūt & ꝯ de aduersariis vindicare. Cōgregatiq; sunt p singulas ciuitates & oppida & loca: vt extenderent manum ꝯtra inimicos & psecutores suos. Nullusq; ausus est resistere: eo q populos magnitudinis eorū formido penetraret. Nam & principes iudices duces & procuratores: oisq; dignitas: q singulis locis ac operibus precerat extollebant iudeos timore mardochei quē principē esse palatii & plurimū posse cognouerant. Fama quoq; nois eius crescebat quotidie: & per cūctos ora volitabat.

Itaq; percusserunt iudeis inimico suos plaga magna: & occiderunt eos: reddētes eis qd sibi parauerāt facere: intantum vt etiam in susis quingentos viros inter ficerent: extra decē filios amā agagite hostis iudeorum. Quorū ista sunt noia. Parsadatha & delphon & esphata & phorata & adalia & aridatha & ephermestha & arisai & aridai & vaisfatha. Quos cum occidissent predas de substātiis eorū agere nō luerunt. Statimq; nume rus eorum qui occisi erant in susis ad

A

τ letitia per ciuitatē τ regionē: vbi καὶ εὐφροσύνη κατὰ πόλιν καὶ χώραν, ὅπου ciq; posita fuit exēplar: gaudiū τ letitia iudeis ζωὴ τοῖς ἰουδαίοις τ festiuitas. τ in τοῖς ἰουδαίοις κώμαις καὶ εὐφροσύνη. καὶ multi gētiliū circūcidebant τ iu πολλοὶ τῶν ἐθνῶν περιετέμνοντο καὶ ἰου daisabāt ppt metum iudeoꝝ. δαΐζον διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων. Ca. 9.

IN eūi vndecimo mēse tertia decima mēsis ꝺ est adar: aderāt καὶ δεκάτη τοῦ μηνός ὅς ἐστιν ἀδάρ, παρῆν littere q̄ scripte fuerāt a τὰ γράμματα τὰ γεγραμμένα παρὰ τοῦ rege. τ in ea die pierunt βασιλέως. καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπόλοιντο ꝺ oppositi erāt iudeis. nullus .n. οἱ ἀντικείμενοι τοῖς ἰουδαίοις. οὐδεὶς γὰρ ifurrexit timēs eos. nā pncipes ἀντέστη φοβούμενος αὐτούς. οἱ γὰρ ἄρχοντες satrapa τ tyrānī τ τῶν σατραπῶν καὶ οἱ τύραννοι καὶ οἱ regū scribe honorabāt iu βασιλικοὶ γραμματεῖς ἐτίμων τοὺς ἰου deos: qñ timor mardochei incubuerat δαίους, ὅτι ὁ φόβος μαρδοχαίου ἐπέκειτο sup eos. cōtingit eūi pceptū αὐτοῖς· προσέπιπτε γὰρ τὸ πρόσταγμα τοῦ regis nominatū fuisse i omni re βασιλέως ὀνομασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασι gno. τ in susis ciuitate occide λείᾳ. καὶ ἐν σούσοις τῇ πόλει ἀπέκτει rūt iudei viros ꝗngentos: ναν οἱ ἰουδαῖοι ἄνδρας πεντακοσίους, τόν et pharsandatha τ delpho τ aspha τε φαρσανδαθὰ τ δελφὼ καὶ ἀσφα tha: τ phozadatha τ adalia τ aridatha θά, καὶ φορασθὰ καὶ ἀδαλίαν καὶ ἀριδαθὰ τ pharmastha τ arisai τ aridai τ καὶ φαρμασθὰ καὶ ἀρισαῖ καὶ ἀριδαῖ καὶ baisatha: τ vecē filios amā ama βαϊζαθά, καὶ τοὺς δέκα υἱοὺς ἀμὰν ἀμα dathu bugei inimici iude δαθοῦ βουγαίου τοῦ ἐχθροῦ τῶν ἰουδαί oꝝ: τ nō diripuerūt in eadē die. ων, καὶ οὐ διήρπασαν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. traditꝰ est aūt ñcerus regi cuiꝰ ἐπεδόθη δὲ ὁ ἀριθμὸς τῷ βασιλεῖ τῶν pterierāt in susis. ἀπολωλότων ἐν σούσοις.

B

dixit aūt rex ad esther: interfecerūt εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς πρὸς ἐσθήρ, ἀπώλεσαν οἱ iudei in susis viros ꝗngentos in ἰουδαῖοι ἐν σούσοις ἄνδρας πεντακοσίους ἐν ciuitate. in aūt regione quoꝫ cēteris q̄ τῇ πόλει· ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ πῶς ὅμως ἔτι exercuerūt: qd igit petis ꝺplī: τ erit nbi? ἐχρήσαντο; τί οὖν αἰτεῖς ἔτι, καὶ ἔσται σοι; τ dixit esther regi: detur καὶ εἶπεν ἐσθὴρ τῷ βασιλεῖ, δοθήτω τοῖς iudeis vti similit cras: ita ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσαύτως τὴν ἄυριον, ὡς q decē filios amā suspendāt. τ per τε τοὺς δέκα υἱοὺς ἀμὰν κρεμάσαι. καὶ ἐπέ mīsit rex sic fieri: τ pmi τρεψεν ὁ βασιλεὺς οὕτως γενέσθαι, καὶ ἐξέδω fixit iudeos ciuitatis corpo κε τοὺς ἰουδαίους τῆς πόλεως τὰ σώμα ra filioꝝ amā suspendere. τ congregati τα τῶν υἱῶν ἀμὰν κρεμάσαι. καὶ συνήχθη sūt iudei in susis quattuordecī σαν οἱ ἰουδαῖοι ἐν σούσοις τῇ τεσσαρεσκαι cima adar: τ occiderūt viros δεκάτῃ τοῦ ἀδάρ, καὶ ἀπέκτειναν ἄνδρας trecentos τ nihil rapuerūt. at re τριακοσίους καὶ οὐδὲν διήρπασαν. οἱ δὲ λοι liqui iudeoꝝ ꝺ in regno congrega τοὶ τῶν ἰουδαίων τῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ συνή τi fuerāt τ se adunabāt: τ cessauerūt θροισεν καὶ ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, καὶ ἀνεπαυσαντο a bellis. pditerūt .n. de ipīis ἀπὸ τῶν πολέμων. ἀπώλεσαν γὰρ αὐτῶν decē milia septies quīq; milia tertiade μυριάδας ἑπτὰ πεντακισχιλίους τῇ τριακα cima adar: τ nihil rapuerūt. τ δεκάτῃ τοῦ ἀδάρ, καὶ οὐδὲν διήρπασαν· καὶ cessauerūt quartadecima ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ ciuitē mēsis. τ egerūt eādē die requiei αὐτοῦ μηνός· καὶ ἦγον αὐτὴν ἡμέραν ἀναπαυ cū gaudio τ letitia. ar in σεως μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. οἱ δὲ ἰου deī in susis ciuitate quieuerūt: τ δαῖοι ἐν σούσοις τῇ πόλει συνήχθησαν, καὶ τῇ quartadecima cessauerūt. egerūt aūt τ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ ἀνεπαύσαντο. ἦγον δὲ καὶ quintadecimā cū gaudio τ leti τὴν πεντεκαιδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφρο tia. ꝓpt hoc igit iudei dispī σύνης. διὰ τοῦτο οὖν οἱ ἰουδαῖοι διασπαρέν in omni regnō extranea: agūt quartā ἐν πάσῃ χώρᾳ τῇ ἔξω, ἄγουσι τὴν τεσσαρε decimā adar die bonā cū σκαιδεκάτην τοῦ ἀδὰρ ἡμέραν ἀγαθὴν μετ' εὐ letitia: mittentes ꝑtes qlibet φροσύνης, ἀποστέλλοντες μερίδας ἕκασος τῷ primo. q̄ vo habitant in metro πλησίον. οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητρο polibus: τ qntadecimā die πόλεσι, καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην ἡμέραν adar in letitia ducūt: mitten τοῦ ἀδὰρ ἐν εὐφροσύνῃ ἄγουσιν, ἐξαποστέλ τes ꝑtes primis. scripsit aūt λοντες μερίδας τοῖς πλησίον. ἔγραφε δὲ mardochē x·ba hec in li μαρδοχαῖος τοὺς λόγους τούτους εἰς βι bro τ misit iudeis: qui βλίον καὶ ἐξαπέστειλε τοῖς ἰουδαίοις, ὅσοι erant in artaxerxis regno ijs q̄ ꝑxo ἦσαν ἐν τῇ ἀρταξέρξου βασιλείᾳ τοῖς ἐγ pe τ ijs q̄ longe: γὺς καὶ τοῖς μακράν,

C

D

E

regem relatus est. Qui dixit regine. In vrbe fusis interfecerunt iudei quīgētos viros: & alios decē filios amā. Quantā putas eos exercere cedē in vniuersis puintiis? Quid vltra postulas: & quid vis vt fieri iubeam? Cui illa respondit. Si placet regi detur potestas iudeis: vt sicut fecerūt hodie in fusis: sic & cras faciant & decem filii aman in patibulis suspendantur. Precepitq; rex vt ita fieret. Statimq; i fusis pendēt edictum & decē filii aman fuspensi sunt. Congregatis iudeis quartadecima die mēsis adar: & interfecti sunt in fusis trecenti viri: nec eorum abilis direpta substātia est: sed & per oēs puintias q̄ditoi regis subiacebāt plaibus suis steterunt iudei: interfectis oībus ac psecutoribus suis: in tantū vt septuaginta quīq; milia occiderētur. & nullus de substātiis eorū qcq̄ cōtingeret. Dies aūt tertiusdecimus mensis adar vn apud oēs interfectiōis fuit: & qrtadecima die cedere desierunt. Quē cōstituerūt esse solemnē: vt in eo oī tpe deinceps vacarent epulis gaudio atq; cōuiuiis. At hi qui in vrbe fusis cedē exercuerant tertio decimo & qrtodecio die ciuitē mēsis in cede versati sunt: qntodecimo aūt die pcutere desierūt. Et idcirco eundē die cōstituerūt solēnem epularū at q̄ letitie. Hi vero iudei in oppidis nō muratis ac villis morabātur: qrtūdecimū die mēsis adar cōuiuiorū & gaudii decreuerūt: ita vt exultēt in eo: & mittāt sibi mutuo partes epularū & ciborū. Scripsit itaq; mardochaeus oia hec: & fiis cōprehensa misit ad iudeos q in oibus regis puintiis morabantur: tam in vicino positis q̄ procul

אֱלֹהִים׃ עֲלֵיהֶם לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת יוֹם הַיָּה
יום אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֶת הַבַּז
יום חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה׃
יָמִים אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְהוּדִים יום נוח
מַאֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם הפך
מְיָגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוב תת
לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה עשה את
וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת שלח מנה
לָאֶבְיוֹנִים׃ וְקִבֵּל הַיְהוּדִים אֵת נתן אבה
אֲשֶׁר הֵחֵלּוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר כָּתַב חלל
מָרְדֳּכַי אֲלֵיהֶם׃ כִּי הָמָן בֶּן הַמְדָּתָא צור
הָאֲגָגִי צֹרֵר כָּל הַיְהוּדִים חָשַׁב עַל נבל
הַיְהוּדִים לְאַבְּדָם וְהִפִּיל פּוּר הוא גבל
הַגּוֹרָל לְהֻמָּם וּלְאַבְּדָם׃ וּבְבֹאָה נגר בוא
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אָמַר עִם הַסֵּפֶר יָשׁוּב שוב
מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה אֲשֶׁר חָשַׁב עַל משג רוץ
הַיְהוּדִים וְתָלוּ אֹתוֹ וְאֶת תלה
בָּנָיו עַל הָעֵץ עַל כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים
הָאֵלֶּה פוּרִים עַל שֵׁם הַפּוּר עַל כֵּן
עַל כָּל דִּבְרֵי הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת וּמָה
רָאוּ עַל כָּכָה וּמָה הִגִּיעַ אֲלֵיהֶם׃ ראה נגע
קִיְּמוּ וְקִבֵּל הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל קום
זַרְעָם וְעַל כָּל הַנִּלְוִים עֲלֵיהֶם וְלֹא נוה
יַעֲבֹר לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת שְׁנֵי הַיָּמִים עבר
הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וְכִזְמַנָּם בְּכָל שָׁנָה עשה שנה
וְשָׁנָה׃ וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזָּכָרִים זכר
וְנַעֲשִׂים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מִשְׁפָּחָה עשה שחה
וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וָעִיר וָעִיר עיר
וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעַבְרוּ מִתּוֹךְ יום
הַיְהוּדִים וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם׃ סוף
וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בַּת אֲבִיחַיִל כתב
וּמָרְדֳּכַי הַיְהוּדִי אֶת כָּל תֹּקֶף לְקַיֵּם
אֵת אִגֶּרֶת הַפּוּרִים הַזֹּאת הַשֵּׁנִית׃ שנה
וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל כָּל הַיְהוּדִים אֶל שלח
שֵׁשֶׁת וְעֶשְׂרִים וּמְאָה מְדִינַת מַלְכוּת
אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דִּבְרֵי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת לְקַיֵּם שלם

vt ooooooooooooooooo
ooooooooooooooooooo
quartādecimā & quin-
tamdecimam ooooooooo
die mensis adar p festis
susciperent: & reuertēte
semp anno solēni celebra
rēt honore: qa in ipis die
bus se vlti sunt iudei de
inimicis suis: ooooooooo
& luctus atq; tristicia in
hilaritatē gaudiūq; couer
si sunt: essentq; dies isti
epulārum atq; leticie:
& mitterent fibi mucē
ciborū partes: & ooo
paupib; munuscula lar
girētur. Susceperūtq; iu
dei in solēnem ritū cucta
q̄ eo tpe facere ceperāt:
& q̄ mardocheus lris ea
cīēda mādauerat. Amā
eni filio amadathi stirpis
agag hostis & aduersari
iudeoꝝ cogitauit cōtra
eos malū: vt occideret
illos atq; deleret: & misit
phur qd nīa lingua verti
tur in sortē: & postea in
gressa est hester ad regē:
obsecrās vt conatus eius
lris regis irritifierent: &
malū qd contra iudeos
cogitauerat: reuertere-
tur in caput ei. Deniq;
& ipm & filios ei affi-
xerūt cruci atq; exillo tpe
dies isti appellati sunt
phurim. i. sortū: eo q
phur. i. fors in vrnā missa
fuerit. Et cuncta q̄ gesta
sunt epte. i. libri huius vo
lumine cōtinētur: quecq;
sustinuerūt: & q̄ deinceps
imutata sunt: susceperūt
iudei sup se & semē suū
& sup ctos q religiom
corū voluerūt copulari:
vt nulli liceat duos hos
dies absq; solēnitate trā
sigere q̄s scriptura testa-
tur: & cetera expetūt tpa
annis sibi ingiter succe-
dentib. Isti sunt dies q̄s
nulla vnq; delebit obli-
uio: & p singulas gnatio
nes cūcte in toto orbe p
uintie celebrabūt: nec ē
villa ciuitas in q̄ dies phu
rim. i. sortū nō obseruē
tur a iudeis: & ab eorū
pgenie q̄ his cerimoniis
obligata ē. Scripserūtq;
hester regina filia abia-
hil & mardoche iudeo
etiā scdam epistam: vt oi
studio dies ista solēnis fa-
ciretur in posterū. Et mi
serūt ad oēs iudeos q̄ in
cētū vigīti septē puinciis
regis assueri versabātur:
vt haberēt pacē & susci-
perēt veritatē obstātes

vt stituerēt dies hos bonos: agerēt q
σῶσαι τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθάς, ἄγειν τὰ
quartadecimā & quintade
τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καὶ τὴν πεντεκαιδε
cimā adar. in eis his diebus
κάτην τοῦ ἀδάρ. ἐν αἷς ταύταις ταῖς ἡμέραις
deuerūt iudei ab inimicis su
ἀπεστράφησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐ-
is. & milēs in quo querē eis cerat
τῶν. καὶ μὴν μῆνα ἐν ᾧ ἐζήφη αὐτοῖς ὀ ἦν
adar a luctu in gaudiū: & a trisi-
ἀδὰρ ἀπὸ πένθους εἰς χαράν, καὶ ἀπὸ ὀδύ-
cia in bonā diē: agerētq; eos in bonos
νης εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, ἄγειν ὅλον εἰς ἀγαθὰς
dies nuptiaq; & letitie: mittētes
ἡμέρας γάμων καὶ εὐφροσύνης, ἐξαποστέλλον
ptes amicis & pauperib.
τες μερίδας τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πτωχοῖς·
& susceperūt iudei sicut scripsit
καὶ προσεδέξαντο οἱ Ἰουδαῖοι καθὼς ἔγραψεν
eis mardoche. ꝯlitter amā amadathi
αὐτοῖς ὁ μαρδοχαῖος. πῶς ἀμὰν ἀμαδαθοῦ
macedo bellabat ptra eos: sicut posuit
ὁ μακεδὼν ἐπολέμει αὐτούς, καθὼς ἔθετο
sententiā & sorte vt deleret eos: &
ψήφισμα καὶ κλῆρον ἀφανίσαι αὐτούς, καὶ
quomō itroiit ad regē vt ispē
ὡς εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα λέγων κρεμά-
deret mardocheū. ꝯclusq; aūt conā est
σαι τὸν μαρδοχαῖον. ὅσα δὲ ἐπεχείρησεν
inducere ptra iudeos mala: sup ipm
ἐπαγαγεῖν ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους κακά, ἐπ' αὐτὸν
facta sūt. & suspēsus ē ipe & filij sui.
ἐγένετο. καὶ ἐκρεμάσθη αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα αὐ-
ppt hoc appellati sunt dies illi
τοῦ. διὰ τοῦτο ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεί-
phuri ppt sortes. q: lin-
νας φουρίμ διὰ τοὺς κλήρους. ὅτι τὴ διαλε-
gua eox vocant phuri: ppt ver
κτῳ αὐτῶν καλοῦσιν φουρίμ, διὰ τοὺς λό
ba epistole huiꝰ. & ꝯclusq; passi
γους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης· καὶ ὅσα πεπόν
sunt ppcēq; & ꝯclusq; eis facta sūt &
θασιν διάντη, καὶ ὅσα αὐτοῖς ἐγένετο καὶ
statuit. & suscepērūt iudei sup se
ἔστησε. καὶ προσεδέχοντο οἱ Ἰουδαῖοι ἐφ' ἑαυ
pfos & sup semē suū: & sup
τοὺς καὶ ἐπὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς
appositos sup eos: neq; ꝺcē alit
προτεθειμένοις ἐφ' αὐτῶν, οὐδὲ μὴν ἄλλος
vtenē. at vices hi ducent
χρόνους. αἱ δὲ ἡμέραι ἄυται ἀχθήσονται
in oē tēpus: & memoria
εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον, καὶ τὸ μνημόσυ-
le eox nō deficiet vsq; ad gnationes. & feri
νον αὐτῶν οὐ μὴ ἐκλείπῃ ἕως γενεῶν. καὶ ἔγρα-
pbit esther regina filia abichail: et
ψεν ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα θυγάτηρ ἀβιχαὶλ, καὶ
mardoche iudeo: quāta fecerūt:
μαρδοχαῖος ὁ Ἰουδαῖος, ὅσα ἐποίησαν, τό,
et firmamentū epistole phuri.
τε στερέωμα τῆς ἐπιστολῆς τῶν φουρὶμ. ooo

τ mardoche τ esther regina statue
καὶ μαρδοχαῖος καὶ ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα ἔστη-
rūt sibi sm se. τ tbe statuētes
σαν ἑαυτοῖς κατ' ἑαυτῶν· καὶ τότε ὑπῆρξεν
sm ietiatū eox τ ꝓfitū ipo-
κατὰ τὴν ὑγείαν αὐτῶν καὶ τὴν βουλὴν αὐ-
rū: τ either vbo statuit in eternū:
τῶν, καὶ ἐθέμη λόγῳ ἕστησεν εἰς τὸν αἰῶνα,
τ scriptū ē in memoriali.
καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον. Ca. 10.

A Scripsit aūt rex ad re-
Ἐγραφε δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν βασι-
gnū et terre τ maris: τ
λείαν τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν
vim suā τ fortitudinē diuitias
ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνδραγαθίαν σαὐτοῦ
qs τ gliam regni sui: ecce
τε καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἰδοὺ
scripta sunt in libro pfar τ medoꝝ
γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ τερσῶν καὶ μήδων
in memoriā. et mardocheꝰ secundꝰ
εἰς μνημόσυνον. ὁ, τε μαρδοχαῖος διεδέχε
erat a rege artaxerce. τ magnꝰ erat
το τὸν βασιλέα ἀρταξέρξην. καὶ μέγας ἦν
in regno τ honorat ꝰ a
ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ δεδοξασμένος ὑπὸ τῶν
iudeis: τ amat ꝰ narrauit
Ἰουδαίων, καὶ φιλούμενος ὑπῆρχε τῷ πλη-
educatiōne omni gēti suę.
θει τῶν ἀγωγῶν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτῶν. ooooooo
τ dixit mardocheꝰ: a deo facta
καὶ ἐπεν μαρδοχαῖος, παρὰ τοῦ θεοῦ ἐγένε
sūt hec. recordat ꝰ sū eis de fonte:
το ταῦτα· ἐμνήσθη γὰρ πηγῆς τοῦ ἐνυπνίου,
q̄ viderā de rebus hijs. neq; eōꝝ
οὗ εἶδον πρὸς τῶν λόγων τούτων. οὐδὲ γὰρ
quicq; abe eis irrit.
παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν λόγος. ἡ μικρὰ πηγὴ
facta est fluuiꝰ: τ erat lux τ sol τ
ἐγένετο ποταμός, καὶ ἦν φῶς καὶ ἥλιος καὶ
aqua multa. esther est fluuiꝰ: q̄ pu-
ὕδωρ πολύ. ἐσθὴρ ἐστὶν ὁ ποταμός, ὃν ἐγά
xit rex τ fecit reginā.
μησεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐποίησε βασίλισσαν.
ac duo dracones ego sū τ amā. at
οἱ δὲ δύο δράκοντες ἐγώ εἰμι καὶ ἀμάν. τὰ
gētes q̄ cōuenerāt vt pderēt no
δὲ ἔθνη τὰ ἐπισυναχθέντα ἀσεβῆσαι τὸ ὄνο
mē iudeoꝝ. at gens mea hic
μα τῶν Ἰουδαίων· τὸ δὲ ἔθνος τὸ ἐμὸν οὗτός
est israel q̄ clamauerūt ad deū
ἐστιν ὁ Ἰσραὴλ οἱ βοήσαντες πρὸς τὸν θεὸν
τ saluati sunt: τ saluauit dñs pplm
καὶ σωθέντες· καὶ ἔσωσε κύριος τὸν λαὸν
suū: τ liberauit dñs nos ab oibus
αὐτοῦ, καὶ ἐρρύσατο κύριος ἡμᾶς ἐκ πάντων
malis istis: τ fecit deꝰ
τῶν κακῶν τούτων, καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ
signa τ portēta magna q̄ nō facta
σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἃ οὐ γέγο
fuerāt iter gentes. ppt hoc fecit sortes
νεν ἐν τοῖς ἔθνεσι. διὰ τοῦτο ἐποίησε κλήρους
duas: vnā ppto deꝰ: τ vnā electis
δύο, ἕνα τῶλαῶ τοῦ θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς
gentib. τ venerūt due sortes iste in horā
ἔθνεσι· καὶ ἦλθον οἱ δύο κλῆροι οὗτοι εἰς ὥραν
τ tpus τ die iudicij coā
καὶ καιρὸν καὶ ἡμέραν κρίσεως ἐνώπιον τοῦ
deo in oīb gētib. τ recordatꝰ ē deꝰ
θεοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. καὶ ἐμνήσθη ὁ θεὸς
populi sui: τ iustificauit here
τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐδικαίωσε τὴν κλη-

B

C

D

A

G

F

dies fortiū: & suo tēpo
re cum gaudio celebrarēt
sicut constituerāt mar-
docheus & hester. Et illi obseruā
da susceperūt a se & a femine suo ietu
nia & clamores & fortiū
dies: & omnia que
libri huius q vocatur he
ster historia cōtinentur.

Cap.x.

Rus omnem & cūctas maris insu-
las fecit tributarias:
cui fortitudo & iperiū:
& dignitās atq; sublimi
tas qua exaltauit marde
cheum: scripta sunt in libris
medorū atq; pfarum: &
quō mardocheꝰ iudaici
generis secundus a rege
asseuero fuerit: & magn
apud iudeos: & accepta
bilis plebi fratrū suoꝝ:
querēs bona pplo suo:
& loqūs ca q̄ ad pacē se-
minis sui pertinent.

Que hēntur i hebreo plena fide exps-
si. hec aūt q̄ sequūtur scripta reperi in
editione vulgata q̄ grecorū lingua &
lris cōtinētur: & interim post finē libri
hoc caplm ferebatur: qd iuxta cōsue-
tudinē nra z obelo. i. veru pnotauim.
Dixitq; mardocheus. Adeo facta sunt
ista. Recordatus sum sōnii qd viderā.
hec eadē significatis: nec eoꝝ q̄cq; ir-
ritū fuit. Paruulus fons q creuit in flu
uiū & in lucē solēq; cōuersus est: & in
aq̄s plīmas redūdauit hester q̄ rex
accepit vxorē & voluit esse reginam.
Duo aūt dracones: ego sum & aman.
Gentes q̄ cōuenerāt: hi sunt q̄ nomi
nati sunt delere nomē iudeorū. Gens aūt
mea ista est q̄ clamauit ad dñm: & sal-
uū fecit ppl'm suū. liberauitq; nos ab
oibus malis: & fecit signa atq; portēta
inter gentes: & duas sortes esse pcepit
vnā ppli dei: & alterā cunctaꝝ gentiū.
Venitq; vtraq; sors in statutū ex illo
ia tpe corā deo vniuersis gentib.: & re
cordat ꝰ est dñs ppli sui: ac misert ꝰ he
reditatis sue. Et obseruabūtur dies isti
in mense adar quartadecima & quin-
taldecima die cuiusdē mēsis cum omni
studio & gaudio in vnū cetum populi
cōgregati in cunctas deinceps gene-
rationes populi israel.

Anno q̄rto regnātibus ptolomeo
& cleopatra: attulerūt dositheo
qui se facerdotē & leuitici gn̄is ferebat
& ptolomeus filius eius hanc epistolā
phurim: quā dixerūt interptatam esse
lysimacū ptolomei filiū in hierusalē.
Hoc quoq; principiū erat in editione
vulgata q̄d nec in hebreo: nec apud vllum fertur interpretū. Anno secundo re-
gnante artaxerxe maximo prima die mensis nisan vidit somnium mardocheus
filius saheri: filij semei filij cis de tribu beniamin: homo iudeus qui habitabat in
vrbe susis vir magnus & inter primos aule regie. Erat autem de eo numero

captiuitate quā captiuauit nabuchodonoſor rex babylonis de hieruſalem cū iechonia rege iuda: & hoc eſt somnium ſuit. Apperuerūt voces & tumultus tonitrua & terremot⁹ & cōturbatio ſup terrā: & eccę duo draconēs magni paratię cōtra ſe in prelīū. Ad quorū clamorem cuncte cōcitate ſunt nationes: vt pugnarēt cōtra gentē iuſtorū. Fuitę dies illa tenebrārū & diſcrimīnis tribulationis & angustie: & ingēs formido ſup terrā. Conturbata ę gens iuſtoꝝ timentū mala ſua: et prepata ad mortē. Clamauerūtę ad deū: & illis vociferātibus fons parvus creuit in fluuiū maximū: & in aąs plurimas redūdauit. Lux & ſol ortus eſt: & hūiles exaltati ſunt: & deuorauerūt iclytos. Quod cū vidiſſet mardoche⁹ & ſurrexiſſet de ſtratu: cogitabat quid deus facere vellet: & fixū hēba tīn aīo: ſcire cupiēs qd ſignificaret ſōniū. 12.

MOrabatur autē eo tēpore in aula regis cum bagatha & thara eunuchis regis: qui ianitores erant palatii. Cuīę intellexiſſet cogitationes eorū & curas diligēti⁹ puidiſſet: didicit q̄ conarētur in regē artaxerxē manus mittere: & nunciauit ſup eo regi. Qui de vtroq; habita q̄ſtione: confeſſos ſuſſit duci ad mortē. Rex aūt qd geſtū erat ſcripſit in cōmentariis. Sed & mardocheus rei memoriā litteris tradidit. Precepitq; ei rex vt in aula palatii moraretur: datis ei pro delatione muneribus. Aman vero filius amadathi bugeus erat glorioſiſſimus corā rege & voluit nocere mardocheo & populo ei⁹ pro duobus eunuchis regis qui fuerāt iterfecti. Hucuſq; proemiū. Que ſequūtur in eo loco poſita erant vbi ſcriptum eſt in volumine. Et diripuerunt bona vel ſubſtantias corū. Que in ſola vulgata editione reperimus. Epiſtole autem hoc exemplar fuit. 15.

REx maxim⁹ artaxerxes ab indiavſq; ethiopiā cētū vigiti ſeptē puincias principib⁹ & ducib⁹ q eius imperio ſubiecti ſunt ſalutē. Cū plīmis gētib⁹ iperarē: & vniuerſum orbē mee ditiōi ſubiugaſſē: voluī neq̄q̄ abuti potētie magnitudine: ſed clemētia & lenitate gubernare ſubiectos: vt abſq; vllo terrore vitā ſilētio tranſigētes: optata cū ctis mortalib⁹ pace fruerētur. Querē te aūt me a cōſiliariis meis quō poſſet hoc iplerī: vnus q ſapia & fide ceteros p̄cellebat. & erat poſt regē ſcās amanoie indicauit mihi in toto orbē terrārū pplm eſſe diſpſus: q nouis vteretur legib⁹: & cōtra oīm gētiū cōſuetudinē facies regū iuſſa cōtēneret: & vniuerſa rū cōcordiā nationū ſua diſſenſione violaret. Quod cū didiciſſem⁹ victōres vnā gentē rebellē aduerſus oē hoim genus puerſis vti legib⁹: nīſiq; iuſſionib⁹ cōtraire: & turbare ſubiectaq; nobis puincias pace atq; cōcordiā: iuſſimus vt q̄ſcunq; amā q oibus puinciis prepoſit⁹ eſt: & ſecūdus a rege: & quē patris loco colimus monſtrauerit: cū cōuigib⁹ ac liberis delcātur ab inimicis

vona ppt hoc. ꝛ erat amā amadathi
δόματα περὶ τούτου. καὶ ἦν ἀμὰν ἀμαδαθοῦ
bugeus inclyt⁹ coīa rege: ꝛ q̄ſi
βουγαῖος ἔνδοξος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐζή
uit affligere mardocheū ꝛ
τησε κακοποιῆσαι τὸν μαρδοχαῖον καὶ τὸν
pplm ei⁹ ppt duos eunuchos
λαὸν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασι
gis. at epiſtole eſt exēplar hoc.
λέως. τῆς δὲ ἐπιστολῆς ἐστι τὸ ἀντίγραφον τόδε.

ΒΑ Ex magn⁹ artarerxes his q ab
Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ Ca.13
india vſq; ad ethiopiā centū viginti
τῆς ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ἑκατὸν εἰκοσι
septē puincias principes ꝛ locoꝝ pfides odiā
πτὰ χωρῶν ἄρχουσι καὶ τοῖς ἀρχαῖς ὑποτε
ti ſunt: hec ſcribit. cū multis iperaſſem
ταγμένοις, ταῖς ἐγραφεῖ. πολλῶν ἐπάρξας
gētib⁹ ꝛ vniuerſi bñarer
ἐθνῶν καὶ πάσης ἐπικρατήσας οἰκουμένης, ἐ
volui nō temeritate potētie eleua
βουλήθην μὴ τῷ θράσει τῆς ἐξουσίας ἐπαιρό
r⁹: mitig aūt ꝛ cū dcte ſēp A
μενος, ἐπιεικέστερον δὲ καὶ μετὰ πάντος τοῦ ἀεὶ ē. 1.d.
gubernās ſubiectos trāquil ꝛ 6.a.
dlexāyon τοὺς τῶν ὑποτεταγμένων ἀκυμά
los ſemp ſtatuere vita: et re
τους διαπαντὸς κατασῆσαι βίον, τήν τε βα
gnū quietū ꝛ puiſ vſq; ad fines B
σίλειαν ἄρεμον καὶ πορευτὴν μέχρι περάτ
pbens: renouare q̄ deſi
των παρεξόμενος, ἀναιρώσασθαί τε τὴν πο
derata cīcitas hoib⁹ pacē. que
θουμένην τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνην. πυ C
rente aūt me a cōſiliariis quomō dice ē. 1.d.
θοιδέου δέ μου τῶν συμβούλων πῶς ἂν ἀχ
reī hoc ad finē: q̄ ſapietia apud D
θεῖη τοῦτο ἐπὶ πέρας, ὁ σώφρουσιν παρ' ἡ=
nos p̄cedebat: ꝛ in benenolētia immabi
μῖν διαπρέπας, καὶ ἐν τῇ εὐνοίᾳ ἀπαραλλά
li ꝛ firma fide appᵒobat⁹ eſt: ꝛ
κτῳ καὶ βεβαίᾳ πίστει ἀποδεδειγμένος, καὶ
ſecūdo regis dono p̄cede
δευτέρου τῶν βασιλέως γέρας ἀπενεγκεῖν ε
bat amā: indicauit nobis in omnib⁹
θος ἀμάν, ἀπέδειξεν ἡμῖν ἐν πάσαις ταῖς A
per orbē terre tribub⁹ cōmixtū eſſe ini ē. 1.a
κατὰ τὴν οἰκουμένην φυλαῖς ἀναμεμίχθαι δυ
micū pplm quēdā: legib⁹ cōtrarū ad
σμενῆ λαόν τινα, τοῖς νόμοις ἀντίθετον πρὸς
oēm gentē: et regū ꝑmixt
πᾶν ἔθνος, τά τε τῶν βασιλέων παραπέμ
tentes aſſidue edicta: vt nō
ποντας διηνεκῶς διατάγματα, πρὸς τὸ μὴ
deducat⁹ qui a nobis dirigīt
κατατίνεσθαι τὴν ὑφ' ἡμῶν κατευθυν. ἀμίνη
ſine defectu puipar⁹. cū didiciſſem⁹ ergo q̄ hec
ἀμέμπτως συναρχίαν. διειληφότες δυσὶ τὸ
gens ſola in rebellione
δε γένος μοναδτατον ἐν ἀντιπαραγωγῇ
omni ſemp homini poſita ſit: vt
παντὶ διαπαντὸς ἀνθρώπῳ κείμενον, διαγω
tā legū pergrinā ꝓmutās ꝛ diſſē B
γὴν νόμων ξενίζουσαν παραλλάττον καὶ δυσ
tiēs nr̄is reb⁹: peſſima q
νοοῦντος τοῖς ἡμετέροις πράγμασι, τὰ χείριστα τε
cōſumās malā: ꝛ vt nō regnū
συντελοῦν κακά, καὶ πρὸς τὸ μὴ τὴν βασιλεί
cōſtantiā cōſequeret. p̄cepim⁹ igit
αν εὐσταθείας τυγχάνειν. πρὸς τετάχαμεν οὖν
eos q̄ ſignificanē vobis i ſcriptis
τῆς σημαινομένους ὑμῖν ἐν τοῖς γεγραμμένοις

C ab amā p̄poſito in reb⁹
ὑπὸ ἀμὰν ἦ τεταγμένοις ἐπὶ τῶν πραγμάτων
ꝛ fecūdo a nobis oēs cū mulierib⁹ ꝛ
καὶ δευτέρου πρὸ ἡμῶν πάντας σὺν γυναιξὶ καὶ
filijs pdi radicit⁹ inimicoꝝ
τέκνις ἀπολέσθαι ὁλορίζους τῶν ἐχθρῶν ταῖς
gladijs ſine omni mia ꝛ parcitate:
μαχαίραις ἄνευ παντὸς οἴκτου καὶ φειδοῦς, τῇ
q̄rtadecima duodecimi mēſis adar
τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς ἀδὰρ
p̄ſentis anni. vt q̄ olim ꝛ illi
τὲ νεςῶσι ἔτους. ὅπως οἱ πάλαι καὶ νῦν δυ
mici in die vna violēter in iferna de
σμενεῖς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βιαίως εἰς ἅδου κα
ſcendētes: in poſterum tpa ętas
τελθόντες, ὡς τὸ μετέπειτα χρόνον εὐσαθῆ
ꝛ trāquillas p̄beant nobis pſecte
καὶ ἀταράχα παρέχωσιν ἡμῖν διατέλους
res. ꝛ deprecat⁹ ē dñm: memor
τὰ πράγματα. καὶ ἐδεήθη κυρίου, μνημονεύων
oium opum dñi. ꝛ dixit: dñe do
πάντα τὰ ἔργα κυρίου. καὶ εἶπε, κύριε κύ
mie rex oīpotēs: q̄ in ptāte
ριε βασιλεῦ παγκράτωρ, ὅτι ἐν ἐξουσία
tua cūcta ſunt: ꝛ nō eſt q̄ reſiſtat tibi
σου πάντα ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ὃ ἀντιδοξῶν σοι
cum voluerīs tu ſaluare iſrael. q̄ tu
ἐν τῷ θέλειν σε σῶσαι τὸν Ἰσραὴλ. ὅτι σὺ
feciſti celum ꝛ terrā: ꝛ oēs
ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν
mirabile in ſub celo: ꝛ dñs es
θαυμαζόμενον ἐν τῇ ὑπ' οὐρανόν, καὶ κύριος εἶ
omniū: ꝛ nō eſt q̄ reſiſtat tibi
πάντων, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιτάξεταί σοι τῷ
dño: tu omnia noſti: tu ſcis dñe:
κυρίῳ, σὺ πάντα γινώσκεις, σὺ δίδας κύριε,
q̄ nō in cōtumelia neq; i ſupbia neq;
ὅτι οὐκ ἐν ὕβρει οὐδὲ ἐν ὑπερηφανίᾳ οὐδὲ
in glte cupiditate feci hoc vt nō adora
ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίησα τοῦτο τὸ μὴ προσκυ
rē ſupbū amā: q̄ cōplacebā
νεῖν τὸν ὑπερήφανον ἀμάν, ὅτι εὐδόκουν
deoſculari veſtigia pedum eius ad ſa
φιλεῖν πέλματα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σω
lutē iſrael: ſed feci hoc: vt nō
τηρίαν Ἰσραήλ, ἀλλ' ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ
ponerē glām hoīs ſuper gloriam dei:
θῶ δόξαν ἀνθρώπου ὑπεράνω δόξης θεοῦ,
ꝛ nō adorabo quēq̄ p̄ter te dñe:
καὶ οὐ προσκυνήσω οὐδένα πλὴν σοῦ κύριε,
ꝛ nō facīā hoc in ſupbia. ꝛ nūc
καὶ οὐ ποιήσω αὐτὸ ἐν ὑπερηφανίᾳ. καὶ νῦν
dñe deus rex: parce populo
κύριε ὁ θεὸς ὁ βασιλεύς, φείσαι τοῦ λαοῦ
tuo: q̄ reſpicunt nos in petitio
σου, ὅτι ἐπιβλέπουσιν ἡμῖν, εἰς καταφθο
nē: ꝛ deſidereaueſt pdere eā q̄ a
ράν, καὶ ἐπεθύμησαν ἀπολέσαι τὴν ἐξ
p̄incipio hereditatē tuā. ne deſpicias
ἀρχῆς κληρονομίαν σου. μὴ ὑπερίδῃς τὴν
ptem tuā: quā tibi redemiſti de terra
μερίδα σου, ἣν ἐλυτρώσω ἐκ γῆς
egrpti: eraudi depcationē meā ꝛ
αἰγύπτου, ἐπακούσον τῆς δεήσεώς μου καὶ
miſer⁹ eſto ſorti tue: ꝛ cōuerte in
ἵλεώθητι τῷ κλήρῳ σου, καὶ στρέψον τὸ πέν
cū nr̄m in gaudium: vt viuētes laude
θος ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην, ἵνα ζῶντες ὑμνῶσί
mꝰ tuū nomē dñe: ꝛ ne perdas
σε τὸ ὄνομα κύριε, καὶ μὴ ἀφανίσῃς
os laudantiū te dñe: ꝛ ois iſrael
στόμα αἰνούντων σε κύριε, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ

clamauerūt ex fortitudie ſua: qñ mors eo
ἐκέκραξαν ἐξ ἰσχύος αὐτῶν, ὅτι θάνατος αὐ
rū in oculis eoꝝ.
τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. Ca.14.

ESTHER regina cōfugit
ΚΑὶ ἔδυσε ἡ βασίλισσα καταφυγὴ
ad dñm: in agone mortis cōpre
ἐπὶ τὸν κύριον, ἐν ἀγῶνι θανάτου κατέ
henſa. ꝛ deponēs veſtes glo
λαμβάνη. καὶ ἀφελομένη τὰ ἱμάτια τῆς δό
rie ſue: induta eſt indumēto angustie
ξης αὐτῆς, ἐνεδύσατο ἱμάτια σενοχωρίας
ꝛ luctus. ꝛ pro ſuperbis vn
καὶ πενθους. καὶ ἀντὶ τῶν ὑπερηφανῶν ἡ
guētis: cinere ꝛ ſtercore implenit
δυσμάτων, στέαδου καὶ κοπρίων ἐνέπλησε
caput ſuū: ꝛ corp⁹ ſuum
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς
humiliauit valde. ꝛ omnē locū
ἐταπείνωσε σφόδρα. καὶ πάντα τόπον
exultationis ſue implenit laceratis crī
ἀγαλλιάματος αὐτῆς ἔπλησε σρεπτῶν τρι
nibꝰ ſuis. ꝛ deꝑcabat dñm deū iſrael
χῶν αὐτῆς. καὶ ἐδέετο κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ
ꝛ dixit: dñe mi rex nr̄ tu
καὶ εἶπε, κύριέ μου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν σὺ
es ſolus: adiuua me ſolitariā ⁊ nō habē
εἶ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ καὶ μὴ ἐχούσῃ
tē adiutorē niſi te: q̄n piculum mee in ma
σοῦ βοηθὸν εἰμὴ σέ, ὅτι κίνδυνός μου ἐν χεῖ
nu mea. ego audiui a natiuitate mea ⁊ tribu
ρί μου. ἐγὼ ἤκουσα ἐκ γενετῆς μου ἐν φυλῇ
milie me: q̄ tu dñe tulisti
πατριᾶς μου, ὅτι σὺ κύριε ἔλαβες τὸν
iſrael de oībus gentib⁹: ꝛ pa
Ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ τοὺς πα
tres nr̄os de oībus maiorib⁹ ſuis
τέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν
in hereditatē ſempiternā: ꝛ feciſti
εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐ
is q̄ locutus eo: ꝛ nūc peccauim⁹ i cō
τοῖς ὅσα ἐλάλησας, καὶ νῦν ἡμάρτομεν ἐνώ
ſpectu tuo: ꝛ tradidiſti nos in ma
πιόν σου, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖ
nus inimicis nr̄is: eoꝝ glorificauim⁹
ρας τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἀνθ' ὧν ἐδοξάσαμεν
deos eoꝝ: iuſtus es dñe. ꝛ nūc
θεοὺς αὐτῶν, δίκαιος εἶ κύριε. καὶ νῦν
non eis ſufficit in amaritudīe ſeruitutis
οὐκ ἠκαώθησαν ἐν πικρασμῷ δουλείας
nr̄e: ſed poſuiſti manus eoꝝ ſup
ἡμῶν, ἀλλ' ἔθηκας τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ
manus idolorꝰ ſuoꝝ: vt extollerēt
τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, ἐξᾶραι
dēmiatiōez oris tui ⁊ deleret hereditā
ὁρισμὸν στόματός σου καὶ ἀφανίσαι κληρο
tatem tuā: ꝛ obturarēt os laudātiuꝫ
νομίαν σου, καὶ ἐμφράξαι στόμα αἰνούντων
te: ꝛ extinguerēt gliaꝫ dom⁹ tue ꝛ al
σε, καὶ σβέσαι δόξαν οἴκου σου καὶ θυσι
tare tuū: ꝛ aperirēt os gētiū ad vir
αστηρίου σου, καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς ἀρε
tutes ydoloꝝ: ꝛ magnificarent rex
τὰς ματαίων, καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα
carnalis in ſępiternū. ne tradas dñe
σαρκίνων εἰς αἰῶνα. μὴ παραδῷς κύριε τὸ
ſceptrū tuum his q̄ nō ſunt: ꝛ ne deri
σκῆπτρόν σου τοῖς μὴ οὖσι, καὶ μὴ κατα
deant in caſu nr̄o: ſed
γελάτωσαν ἐν τῇ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ
cōuerte cōſiliū eoꝝ ſup eos.
στρέψον τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς. καὶ

at ꝺ incepit ſup nos diſperde.
ἀλ' ἐξολόθρευσον ἐφ' ἡμᾶς παράδειγμάτισον.
memẽto ꝺne notus te fac in tpe tribulatio
μνήσθητι κύριε γνωσθητί σε ἐν καιρῷ θλίψε
nis nr̄e: & da mihi fiduciã rex
ως ἡμῶν, καὶ ἐμὲ θάρσυνον βασιλεῦ τῶν
gentiũ & ois ꝓncipat⁹ ꝺminor:
gentiũ & ois ꝓncipat⁹ ꝺminor: tribue
ἐθνῶν καὶ πάσης ἀρχῆς ἐπικρατῶν, δός
ſermonẽ cõpoſitũ in ore meo in cõſpectu
λόγον εὔρυθμον εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον
leonis: & tranſfer cor illi⁹
leonis: & tranſfer cor illi⁹ in odiũ ho
τοῦ λέοντος: καὶ μεταθες τὴν καρδίαν αὐ
ſtis nr̄i: vt & ipſe pereat: & ceteri qui ei
τοῦ εἰς μῖσος τοῦ πολεμοῦντος ἡμᾶς εἰς
cõſentiũt. Nos aũt libera in mãu tua:
ſyntelian ἄνωθεν καὶ τῶν ὁμοφρονούντων
et. nos ãt libera. in manu tua: & adiu
αὐτῷ. ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί σου, καὶ βοή
ua me ſolitaria: & nõ hũt⁹ aliud
θησον μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ ἐχούσῃ ἕτερον
adiutorẽ niſi te. ꝺne oĩm ſciam
βοηθὸν εἰμὴ σέ. κύριε πάντων γνῶσιν
hẽs: & noſti q̄ oderim gḡiam im
ἔχεις, καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀσε
quor: & deteſter cubile incircũciſo
βῶν, καὶ βδελύσσομαι κοίτην ἀπεριτμή
rũ & oĩtu alterigene. tu ſcis
των καὶ πᾶσαν ἀλλοτρίου σου οἶδας τὴν
neceſſitatẽ meã: q̄ abominer ſignum
ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσσομαι τὸ σημεῖον
ſuperbie mee: & oĩ ſup ca
τῆς ὑπερηφανίας μου ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κεφα
put meũ in ꝺiebus oſtentatõis mee: de
λῆς μου ἐν ἡμέραις ἐπιφανείας μου, βδέ
teſter illud q̄ſi pãnũ menſtruozum: &
λυσσομαι αὐτὸ ὡς ῥάκος καταμηνίων, καὶ
nõ portẽ illud in ꝺiebus ſilentij mei: &
οὐ φορῶ αὐτὸ ἐν ἡμέραις ἡσυχίας μου, καὶ
nõ comederit ancilla tua in menſa aman:
οὐκ ἔφαγεν ἡ δούλη σου τράπεζαν Ἀμάν,
& nõ magnificauerit cõmuniſ regis:
& nõ magnificauerit cõmuniſ regis:
καὶ οὐκ ἐδόξασα συμπόσιον βασιλέως,
neq; biberi vinũ libãminũ: & non le
οὐδὲ ἔπιον οἶνον σπονδῶν, καὶ οὐκ ἠυφ
tata ſit ancilla tua ſa ꝺie tranſlatio
ράνθη ἡ δούλη σου ἀφ' ἡμέρας μεταβο
nis huc uſq; nunc. verũ in te
λῆς μου μέχρι νυνί. πλὴν ἐπὶ σοί
ꝺne ꝺeus abraam ⁊ fortis ſup om
κύριε ὁ θεὸς Ἀβραάμ ὁ θεὸς ἰσχύων ἐπὶ πάν
nes: exaudi vocẽ eoꝝ q̄ nullã
των: εἰσάκουσον φωνῆς ἀπηλπισμένων,
aliã ſpem hñt: & libera nos de manu
καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν πονηρευο
tium: & libera me a timore meo.
μένων, καὶ ῥῦσαί με ἐκ τ̄ φόβου μου. C.15.

FACTꝰ ē in ꝺie tertia vt
Καὶ ἐγένηθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς
ceſſauit ozano: ꝺepoſuit
ἐπαύσαρο πρασευχόμενη, ἐξεδύσαρο τὰ
veſtimẽta luctus ⁊ induta ē glo
ἱμάτια τοῦ πένθους καὶ περιεβάλετο δό
ria ſua. ⁊ facta ſplendens: cũ in
ξαν αὐτῆς. καὶ φωτεῖσα ἐπιφανὴς ἐπικα
uocaſſet omnium ſpectatorẽ ⁊ ſaluato
λεσαμένη τὸν πάντων ἐποπτῆν καὶ σωτῆ
rẽ: aſſumpſit ⁊ ꝺuas famulas. ⁊ ꝺdem
ρα, παρέλαβε τὰς δύο ἄβρας, καὶ τῇ μὲν
ſup vnã initebat: q̄ſi delicata: at alte
μιᾷ ἐπικρεῖδηρο, ὡς τρυφερευομένη, ἡδέ ἑτέ
ra ſeq̄batur leuans tudumẽti
ρα ἐπηκολούθει κουφίζουσα τὴν ἑνδυσιν

Memento ꝺne & oñde te nobis in tpe
tribulatiõis nr̄e: & da mihi fiduciã ꝺne
rex ꝺeorum & vniuerſe ptãtis: tribue
ſermonẽ cõpoſitũ in ore meo in cõſpe
ctu leonis: & tranſfer cor illi⁹ in odiũ ho
ſtis nr̄i: vt & ipſe pereat: & ceteri qui ei
cõſentiũt. Nos aũt libera in mãu tua:
& aduua me nullũ aliud auxiliũ habẽ
tẽ: niſi te ꝺne q̄ habes oĩm ſcientiã: &
noſti qa oderim gloriã iniq̄rũ: & dete
ſter cubile incircũciſoꝝ & oĩs alieni
gene. Tu ſcis neceſſitatẽ meã q̄ abo
miner ſignũ ſuꝑbie & glorie mee q̄ſ
eſt ſup caput meũ in ꝺieb⁹ oñtationis
mee: & deteſter illud q̄ſi pãnũ mẽſtrua
te: & nõ portẽ in ꝺieb⁹ ſilentij mei: & q̄
nõ comederit in menſa amã: nec mihi
placuerit cõuiuũ regis: & nõ biberim
vinũ libãminũ: & nũq̄ letata ſit ancil
la tua ex q̄ huc trãſlata ſum vſq; in pre
ſentẽ ꝺiẽ: niſi in te ꝺne ꝺeabraã. Deus
fortis ſup oes: exaudi vocẽ eoꝝ q̄ nullã
aliã ſpem hñt: & libera nos de manu
inimicorũ: & erue me a timore meo. Hec
q̄ſq; addita repi in editiõe vulgata. 15.

ET mãdauit ei haud dubiũ q̄n hes
ſter mardoche⁹ vt ingrederetur
ad regẽ: & rogaret ꝓ ꝓpto ſuo & ꝓ ꝓpria
ſua. Memorare inq̄t dierũ humilitatis
tue: quõ nutrita ſis in manu mea: qa
man ſcḋs a rege locut⁹ eſt cõtra nos
in mortẽ: & tu inuoca ꝺnm & loq̄re re
gi ꝓ nobis: & libera nos de morte. Nec
non & iſta q̄ ſubdita ſunt: in editione
vulgata reperi. Die aũt tertio depoſuit
veſtimẽta ornat⁹ ſui: & circũdata ē glo
ria ſua. Cũq; regio fulgeret habitu: &
inuocaſſet oĩm rectorem & ſaluatorẽ
ꝺeũ: aſſũpſit duas famulas: & ſup vnã
qdẽ initebatur q̄ſi pre deliciis & nimia
teneritudine corpus ſuũ ferre nõ ſuſti
nẽs: altera aũt famula q̄ſq; ſeq̄batur dña ſ
deſtrictia in humũ indumẽta ſuſtẽtãs.
Ipſa aũt roſeo colore vultũ perfuſa: &
gratis ac nitentib⁹ oculis triſte celabat
animũ & nimio timore contractũ. In
greſſa igitur cũcta p ordinẽ oſtia: ſtetit
contra regẽ vbi reſidebat ſup ſoliũ re
gni ſui: indutus veſtib⁹ regiis auroq;
fulgẽs & p̄ciofis lapidib⁹. Eratq; terri
bilis aſpectu. Cũq; eleuaſſet faciem &
ardentib⁹ oculis furorẽ pectoris indi
caſſet: regina corruit: & in pallorẽ co
lore mutato: laſſum ſup ancillulã recli
nauit caput. Cõuertitq; ꝺe⁹ ſpm̃ regis
in mãſuetudinẽ: & feſtinus ac metuẽs
exiliuit ꝺe ſolio: & ſuſtentãs cãvlnis ſu
is ꝺonec rediret ad ſe his verbis blãdie
batur. Quid habes heſter. Ego ſum fr
tu⁹: noli metuere. Nõ morieris: nõ em̃
pro te ſed ꝓ oibus hec lex cõſtituta ē.
Accede igitur & tange ſceptrũ. Cumq;
illa reticeret: tulit aureã virgã: & poſuit
ſup collũ eius: & oſculãtus eſt eã: & ait.
Cur mihi nõ loq̄ris? Que rñdit. Vidi
te ꝺne q̄ſi ãgelũ ꝺei: & cõturbatũ ē cor
meũ pre timore gl̄ie tue. Valde ei mi
rabilis es ꝺne: & facies tua plena ē gra
tiã. Cũq; loq̄retur: rurſus corruit & pe
ne exanimata eſt. Rex aũt turbabatur:
& oẽs miſtri ei⁹ cõſolabãtur eã. 16.

EX magnus artaxerxes ab inꝺa

eius. ⁊ ipſa rubefacta vigore pulchritudis
αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ἐρυθριῶσα ἀκμῇ κάλλους
ſue: ⁊ vultus eius hilaris ĵſi
αὐτῆς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἱλαρὸν ὡς
amabilis: at cor eius arcanis
ποθεινόν, ἡδὲ καρδία αὐτῆς ἀπειλημμένη
pze timore. ⁊ ingreſſa oſtia
ἀπὸ τοῦ φόβου. καὶ εἰσελθοῦσα πάσας
portas: ſtetit coram rege.
τὰς θύρας, κατέστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
⁊ ipe ſedebat ſup ſolij
ως. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς
regni ſui. ⁊ omnem ſtolã
βασιλείας αὐτοῦ. καὶ πᾶσαν στολὴν τῆς
ſplendoris ſui. ⁊ ꝺu⁹ erat: totus in
ἐπιφανείας αὐτοῦ ἐνεδεδύκει, ὅλος διὰ
auro ⁊ lapidib⁹ p̄ciofis: ⁊ erat ter
χρυσοῦ καὶ λίθων τιμιοτελῶν, καὶ ἦν φο
ribilis nimis. ⁊ cleuãs faciem ſu
βερὸς σφόδρα. καὶ ἄρας τὸ πρόσωπον αὐ
am incenſam gḡia: in acie furoris cõſpe
τοῦ περιφρωδήσας δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ ἔβλε
xit. ⁊ corruit regina ⁊ immu
ψε. καὶ ἔπεσεν ἡ βασίλισσα καὶ μετέβα
tat colorẽ ſuum in diſſolutione: ⁊ rech
λε τὸ χρῶμα αὐτῆς ἐν ἐκλύσει, καὶ κατε
nauit ſe ſup caput ſcille pre
κλίθη ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς ἄβρας τῆς προ
cedentis. ⁊ conuertit ꝺeus ſpirit⁹
πορευομένης. καὶ μετέβαλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦ
regis in mãſuetudinẽ. ⁊ feſti
μα τοῦ βασιλέως εἰς πραότητα. καὶ ἀγω
nans exiliuit ꝺe ſolio: ⁊
νιάσας, ἀνεπήδησεν ἀπὸ τοῦ θρόνου, καὶ
aſſumpſit eam, in vlnis ſuis
ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ
ꝺonec rediret: ⁊ cõſolabatur eaz
μέχρις οὗ κατέστη, καὶ παρεκάλει αὐτὴν
verbis pacificis. ⁊ ꝺixit ei: quid eſt
λόγοις εἰρηνικοῖς. καὶ εἶπεν αὐτῇ, τί ἐστιν
either: ego frater tuus: cõfide nõ
ἐδύσηρ, ἐγώ ὁ ἀδελφός σου, θάρσει οὐ μὴ
morieris: qm̃ cõmune p̄ceptum nr̄m
ἀποθάνῃς, ὅτι κοινὸν τὸ πρόσαγμα ἡμῶν
eſt: accede. ⁊ tollens aureã vir
ἐστι. πρόσελθε. καὶ ἄρας τὴν χρυσῆν ῥάβ
gam: ipoſuit ſup collum eius. ⁊
δον, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς. καὶ
ꝑplexam̃ cam ⁊ ꝺixit: loq̄re mihi.
ἀσπάσαρο αὐτὴν καὶ εἶπεν, λάλησόν μοι.
⁊ ꝺixit ei: vidi te ꝺne q̄ſi an
καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἶδόν σε κύριε ὡς ἄγ
gelum ꝺei: ⁊ turbatus eſt cor meũ
γελον θεοῦ, καὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου
pze timore gloꝛie tue: qm̃
ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς δόξης σου, ὅτι
mirabilis ꝺs ꝺne: ⁊ facies tua
θαυμαστὸς εἶ κύριε, καὶ τὸ πρόσωπόν σου
gratiã plena. cũ aũt loqueretur
χαρίτων μεσόν. ἐν δὲ τῷ διαλέγεσθαι
ipa: corruit pze diſſolutiõe ſua:
αὐτὴν, ἔπεσεν ἀπὸ ἐκλύσεως αὐτῆς,
⁊ rex turbabatur ⁊ om
καὶ ὁ βασιλεὺς ἐταράσσετο καὶ πᾶ
nes famulaꝛ⁹ eius conſolabatur
σα ἡ θεραπεία αὐτοῦ παρεκάλει
eam.
αὐτήν. Ca. 16.

EX magn⁹ artaxerxes his
Βασιλεὺς μέγας ἀρταξέρξης τοῖς
ꝺ ab india vſq; ad ethiopiam
ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας

centũ vigiti ſeptẽ ſatrapis regionũ
ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ σατράπαις χωρῶν
ꝓncipes ſũt ⁊ his ꝺ nr̄a ſapiẽt:
ἀρχουσι καὶ τοῖς τὰ ἡμέτερα φρονοῦσι,
valere. multi plurima coꝝ ꝺ he
χαίρειν. πολλοὶ τῆ πλείση τῶν εὐερ
neſactũt bonitate frequẽti⁹ hono
γετούντων χρησότητι πυκνότερον τιμω
rati: magis ſuperbierũt ⁊ nõ ſolũ
μθοι, μᾶλλον ἐφρόνησαν καὶ οὐ μόνον τοὺς
ſubiectos nobis querũt affligẽ
ὑποτεταγμένους ἡμῖν ζητοῦσι κακοῦσαι
re: et vbertatẽ nõ potẽtes ferre: ⁊
εἶν, τόν τε κόρον οὐ δυνάμθοι φέρειν, καὶ
in ſuos benefactores conant machi
τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ἐπιχειροῦσι μηχα
nari: ⁊ gratitudiné nõ ſolũ ab
νᾶσθαι, καὶ τὴν εὐχαριστίαν οὐ μόνον ἐκ τῶν
hominib⁹ auferentes: ſed ⁊
ἀνθρώπων ἀνταναιροῦντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς
ierpetentia bonoꝝ elationib⁹ eleuati:
τῶν ἀποθεραπόντων κρίσεως ἐπιλανθάνεται,
eſ⁹ ꝺ oĩa ſemp vel
τοῦ τὰ πάντα καρποφυοῦντος ἀεὶ θεοῦ τὴν
odioſã arbitrant fugere poſſe
μισοπόνηρον ὑποτολαμβάνουσιν ἐκφεύξεσθαι
ſuam. ſepe aũt ⁊ multos ex his ꝺ in po
δίκην. πολλάκις δὲ καὶ πολλοὺς τῶν τοιού
teſtatib⁹ cõſtituti ſunt ꝺ crediti ſunt guber
τοις ἐπιτεταγμένων τῶν πιστευθέντων χεί
nare amicoꝝ res ſolatiũ pri
ρίζειν φίλων τὰ πράγματα παραμυθίαν με
cipes ſanguine inocẽtũ cõſtituẽs: in
τὸ χους αἱμάτων ἀθῴων καταχώσασα, ὥσ
ꝺuit calamitatib⁹ inedic ꝺbilib⁹: prau
περ ῥίζα

vtis festiuitatib⁹ insignē diē cū omnibus exortatis ἐπίσημον ἡμέραν μετὰ πάντων ἑορτάσεως ἄγετε. ὅπως καὶ νῦν καὶ post hec sal⁹ nobis ⁊ benemoriale petitionis. οἷς αὖτ memoriale πετιτιονις. οις αυτ σι, μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας. πᾶσα δὲ vt & in posterum cognoscantur: omnes qui fideliter persis obedunt dignā pro fide recipere mercedem. qui autē insidiantur regno eorum: perire pro scelere. Omnis autem prouintia & ciuitas que noluerit solemnitatis huius esse particeps: gladio & ignē pereat: & sic delcatur vt non solum hominibus: sed etiā inuia bestiis sit in sempiternū pro exēplo contēptus & inobedictie. ciuitas vel regio omnino q̄ iuxta hec πόλις ἢ χώρα τοσύνολον ἥτις κατὰ τῶν

nō fecerit: lācea ⁊ igni cōsume τα μὴ ποιήσῃ, δόρατι καὶ πυρὶ καταναtur cū tra. ⁊ nō solū hoibus λωθήσεται μετ' ὀργῆς. καὶ οὐ μόνον ἀνθρώποις inuia: sed ⁊ bestijs ⁊ volatilib⁹ in ἄβατος, ἀλλὰ καὶ θηρίοις καὶ πετεινοῖς εἰς ὄλον omne tpō intimicissimaq; constituetur. ἅπαντα χρόνον ἔχθιστος τε καταστήσεται.

Explicit liber Hester.

Incipit prologus primus in Job scōm trāslationē.lxx.

QOgor per singlos scripturæ diuinæ libros: aduersariorū respōdere maledictis: qui interpretationē meā reprehensionem septuaginta interpretū criminantur quasi nō & apud græcos aquila symmachus & theodotion: vel verbum e verbo: vel sensus e sensu: vel ex vtroq; cōmixtum & mediæ tēperatū genus trālationis expresserint: & omnia veteris instrumenti volumina origenes obelis astericisq; distinxerit: quos vel addi tos vel de theodotione sumptos trasłationi antiquæ inseruit: ꝓbans defuisse quod additum est. Discant igit ur obtrectatores mei recipere in toto qđ in partibus susceperūt aut interp̄tationē meā cum astericis suis radere. Neq; em̄ fieri potest vt quos plura intermisisse susceperint: nō eosdem etiam in quibusdam errasse fateātur præcipue i iob. cui si ea quæ sub astericis addita sunt subtraxeris: pars maxima detruncabitur. Et hoc dūtaxat apud græcos. Cæterum apud latinos ante eā translationē quā sub astericis & obelis nuper edidimus: septingenti ferme aut octingenti versus desunt: vt decurtatus & laceratus corrosusq; liber: fœditatē sui publice legentibus præbeat. Hæc autē translatio nullū de veteribꝰ sequitur interpretē: sed ex ipso hebraico arabicoq; sermone. & interdum syro: nunc verba: nunc sensus: nunc simul vtrūq; resonabit. Obliquꝰ em̄ ēt apud hebræos totus liber fertur & lubricꝰ: & qđ græci rhetores vocant schematismenos: dum qui aliud loquitur: aliud agit. Vt si velis anguillam vel muremulam strictis tenere manibus quanto fortius presseris: tanto citius elabitur. Memini me ob intelligentiā huius voluminis lydedum quendā p̄ceptorē qui apud hebræos primus haberi putabatur: nō paruis redemisse nūmis: cuius doctrina an aliquid ꝓfecerim: nescio. Hoc vnū scio nō potuisse me interpretari: nisi qđ ante intellexerā. A principio itaq; voluminis usq; ad uerba iob apud hebræos prosa oꝺo est. Porro a uerbis iob in quibus ait: pereat dies in qua natus sum & nox in qua dictū est cōceptus est homo: usq; ad eū locū ubi ante finē uoluminis scriptū est: idcirco ipse me reprehendo & ago penitentiā in fauilla & cinere: hexametri uersus sunt: dactylo spondeoq; currentes: & ꝑpter linguæ idioma crebro recipientes & alios pedes: nō earūdē syllabarū: sed eorūdē temporū. Interduꝫ quoq; rhythmus ipse dulcis & tinnulus fertur numeris peduꝫ solutis: qđ metrici magis q̄ simplex lector intelligūt. A supradicto aūt uersu usq; ad finem libri: paruū cōma quod remanet prosa oratione cō texitur. Quod si cui uidetur incredulum: metra scꝫ eē apd hebræos: & in more nostri flacci græciq; pindari & alcei & sapho: uel psalterium uel lamentationes hieremiæ: uel omnia ferme scripturarum cantica cōprehendi: legat philonē: iosephū: origenē: cesariensem eusebiū: & eorū testimonio me uerū dicere cōprobabit. Audiāt quapropter canes mei: idcirco me in hoc uolumine laborasse: nō ut interpretationem antiquā reprehenderē: sed ut ea quæ in illa aut obscura sunt: aut omissa: aut certe scriptorum uitio depravata: manifestiora nostra interp̄tatione fierent: qui & hebræum sermonem ex parte didicimus: & in latino pene ab ipsis cunabulis inter grāmaticos & rhetores & philosophos detritu fumus. Qđ si apud græcos post septuaginta editionē iam christi euangelio coruscante iudeus aquila & symmachus ac theodotion iudaizantes heretici sunt recepti: qui multa mysteria saluatoris subdola interpretatione celarunt: & tamen in exapleis habentur apud ecclesias & explanantur ab ecclesiasticis uiris: quantomagis ego christianus & de parentibus christianis natus: & uexillum crucis in mea fronte portans: cuius studium fuit omissa repetere: depravata corrigere. & sacramenta ecclesiæ puro & fideli aperire sermone: uel a fastidiosis uel a malignis lectoribus nō debeo reprobari. Habeāt q uolūt ueteres libros uel in mēbranis purpureis auro argentoq; descriptos: uel uncialibus (ut uulgo aiunt) litteris onera magis exarata q̄ codices: dūmodo mihi meisq; permittant pauperes habere scedulas: & non tam pulchros codices q̄ emendatos. Vtraq; autem editio: & septuaginta iuxta græcos: & mea iuxta hebræos in latinum meo labore translata est. Elīgat unusquisq; qđ uult: & studiosum me magis q̄ malivolum probet.

Explicit primus prologus in librū Iob.

Incipit secundus prologus in Iob secundū hebraicum.

IFicellam iunco texerē: aut palmarū folia cōplicarem ut in fudo rem cultus mei comederem panem & uentris opus sollicita mente pertractarē: nullus morderet nemo reprehenderet. Nūc aūt quia iuxta sententiam saluatoris uolo operari cibum qui non perit: & antiquam diuinorum uoluminum uiam sentibus usurgultisq; purgare: error mihi geminus infigitur: corrector uitiorum falsarius uocor: & errores non auferre: sed serere. Tanta est enim uetustatis consuetudo: ut etiam confessa plærisq; uitia placeant: dum magis pulchros habere uolunt codices q̄ emendatos. Quapropter o fratres dilectissimi: unicum nobilitatis & humilitatis exemplar: pro flabello calathis sportellisq; munusculis monachorum spiritalia hæc & mansura dona suscipite: ac beatum iob qui adhuc apud latinos iacebat in stercore: & uermibus scatebat errorū: integrū imaculatūq; gaudete. Quomodo enim post probationē atq; victoriam duplicia sunt ei uniuersa reddita: ita ego in lingua nostra (ut audacter loquar) feci eū habere quæ amiserat. Igitur & uos & unūquēq; lectorem solita prefatiōe cōmoneo & in principiis librorum eadē semp annectens rogo: ut ubicunq; semper p̄cedentes uirgulas uideritis: sciatis ea quæ subiecta sunt in hebraicis uoluminibus non haberi. Porro ubi stellæ imago præfulserit: ex hebræo in sermone nostro addita sunt. Necnon & illa quæ haberi uidebantur & ita corrupta erant ut sensum legentibus tollerēt orantibus uobis magno labore correxi: magis utile quid ex odio meo ecclesiis christi uenturum ratus: q̄ ex alieno negocio.

Explicit prologus secūdus in librū Iob.

Trās.gre.lxx.cū iter.lati.

IOB.

IΩB. Ca.1.

A ἄ

Ilomo ꝺđā fuit ⁊ terra vs Iob nomē

Ἀνθρωπός τις ἦν ἐν γῇ ὄνομα

ei: ⁊ erat homo ille verax imacu

Infra. αὐτῷ, καὶ ἦν ὁ ἄνδρος ἐκεῖνος ἀληθινὸς ἄμω

1.a. lat⁹ sit simplex ⁊ rect⁹ ⁊ timēs

Infra. μος ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμε

4.b. nos: abstinēs ab omni mala re.

νος τὸν θεόν, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγμα-

fuerūt aūt ei filij septē: ⁊ filie tres. ⁊

τος. ἐγένοντο δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτά, καὶ θυγατέρες τρεῖς. καὶ

fuerūt pecora eius octo septēmille: camelor⁹ tria

ἦν τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα ἑπτὰ χιλιάδες, κάμηλοι τρισ-

milia: tuga bou⁹ quingēta: ⁊ asine femine q̄ pa-

χίλιαι, ζεύγη βοῶν πεντακόσια, καὶ ὄνοι θήλειαι τοσαu-

scebant dugente: ⁊ famulat⁹ multꝰ nimis: ⁊

σκευβαnk dugente: ⁊ famulat⁹ multꝰ nimis: ⁊

ὅες πεντακόσιαι, καὶ ὑπηρεσία πολλὴ σφόδρα, καὶ

opera magna erāt ei in terra: ⁊ erat homo ille ma-

ἔργα μεγάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖνος με-

gn⁹ ꝏrūq; a solis ortu. cōcientes aūt filij ei⁹

γας τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν. συμποτευόμενοι δὲ οἱ υἱοὶ αὐ

ad inuicē faciebāt quotiū vnusq;sq; sua die

τοῦ πρὸς ἀλλήλους ἐποίουν πότον ἕναστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν

assumentes simul ⁊ tres sorores su-

συμπαραλαμβάνοντες ἅμα καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφὰς αὐτ-

as: vt comederēt ⁊ biberēt cū eis. ⁊ cū cōsumati

ῶν, ἐδίδουν καὶ πίειν μετ' αὐτῶν. καὶ ὡς ἂν συνετελέσθη

essent dies quinq; mittebat iob ⁊ purificabat

σαν αἱ ἡμέραι τοῦ πότου, ἀπέστελλεν Ἰὼβ καὶ ἐκαθάριζεν

eos ꝓsurgens diluculo: ⁊ offerēs pro eis sacrificia

αὐτὰς ὀρθρίσας τοπρωΐ, καὶ προσέφερεν περὶ αὐτῶν θυσίας

B Infra. fm numer⁹ eor⁹. dicebat enim iob: nequādo pcāuerit

1.a. κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Ἔλεγε γὰρ Ἰὼβ, μήποτε ἥμαρτον

⁊ bñdixerint deū in corde suo filij mei. sic

καὶ εὐλόγησαν θεὸν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν οἱ υἱοί μου. οὕτως

igit faciebat iob cūctis diebꝰ eor⁹. ⁊ fuit sicut di-

οὖν ἐποίει Ἰὼβ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ὡς ἡμέ-

es hec: ⁊ ecce venerūt filij dei vt assisterēt cor̄

ρας ταύτας, καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ

dño: ⁊ diabol⁹ venit in medio eor. ⁊ dixit dñs diabo

κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθε ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ κς τῷ διαβό-

lo: vnde venis? ⁊ respōdēs diabol⁹ dño dixit:

λῳ, πόθεν παραγέγονας; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος τῷ κῷ εἶπεν,

circuiui terrā ⁊ perābulaui cūcta sub celo est adsum. ⁊

περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν ὑπ' οὐρανὸν πάρειμι. καὶ

dixit ei dñs: ꝑsiderasti igit mēte tua ꝑua fuit

εἶπεν αὐτῷ ὁ κς, προσέχες δὴ τῇ διανοίᾳ σου κατὰ τ θεράποντός

meū iob: quīnō est ei similis ex his q̄ sūt i terra: homo

μου Ἰώβ; ὅτι δὲν ἔστιν αὐτῷ ὅμοιος τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄνθρωπος

sine defectu vir simplex ⁊ rectus ⁊ timēs dēū cōti

ἄμεμπτος ἀνὴρ ἁπλοῦς καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν ἀπεχόμε-

nēs ab omni mala re: respōdit aūt diabol⁹

νος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος; ἀπεκρίθη δὲ ὁ διάβολος

Incipit argumentum in librū Iob.

IN terra quidē habitasse Iob utiliđi in finibus idumeæ & arabiæ fertur: & erat ei ante nomē iobab. Et accepit uxorem arabissam: & genuit filiū quē uocauit enmon. Erat aūt ipse filius quidem zareth de esau filiis filius: de matre uero Bosra: ita ut sit quintus ab abraam. Et hi sunt reges qui regnauerunt in edom: in qua & ipse regnauit. Sed primus in ea regnauit balach filius beor & nomen eiusdem ciuitatis demaba. Post hunc autem barich. Post eum iobab qui uocatur Iob. Post iobab autem husam: qui erat dux ex themanorum regiōe. Et post illum regnauit adar filius bedath: qui excidit madiam in campo moab: & nomen ciuitatis eius auith.

Explicit argumentum.

Trāsla.B.Hie. Ter.heb. Job.i. Pītiua.heb.

Incipit liber Iob. Ca. 1.

	אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ עוּץ אִיּוֹב שְׁמוֹ	
תָּמִם	וְהָיָה הָאִישׁ הַהוּא תָּם וְיָשָׁר וְירֵא	
סוּר רָע	אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע וַיִּוָּלְדוּ לוֹ שִׁבְעָה	
יֶלֶד הַיָּה	בָנִים וְשָׁלוֹשׁ בָּנוֹת: וַיְהִי מִקְנֵהוּ	
קִנְיָן	שִׁבְעַת אַלְפֵי צֹאן וְשִׁלֹּשֶׁת אַלְפֵי	
מֵאָה	גְמַלִּים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת צֶמֶד בָּקָר וַחֲמֵשׁ	
רִבְבָ	מֵאוֹת אֲתֹנוֹת וַעֲבֻדָּה רַבָּה מְאֹד	
נָדַל	וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גָּדוֹל מִכֹּל בְּנֵי	
עָשָׂה שְׁתֵה	קֶדֶם: וְהָלְכוּ בָנָיו וְעָשׂוּ מִשְׁתֵּה בֵּית	
	אִישׁ יוֹמוֹ וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לִשְׁלֹשֶׁת	
אֵת שְׁתֵה	אַחְיוֹתֵיהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת עִמָּהֶם:	
יָקַף יוֹם	וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וַיִּשְׁלַח	
שָׁלַח קָדַשׁ	אִיּוֹב וַיְקַדְּשֵׁם וְהִשְׁכִּים בַּבֹּקֶר	
שָׁלַם עֹלָה	וְהַעֲלָה עֹלוֹת מִסְפַּר כֻּלָּם כִּי אָמַר	
סָפַר	אִיּוֹב אוּלַי חָטְאוּ בָנַי וּבֵרְכוּ אֱלֹהִים	
	בִּלְבָבָם כָּזֹאת יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים:	
בּוֹא	וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים	
נִצָּב	לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוָה וַיָּבֹא גַם הַשָּׂטָן	
	בְּתוֹכָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן	
בּוֹא עִנָּה	מֵאַיִן תָּבֹא וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת יְהוָה	
אָמַר הָלַהּ	וַיֹּאמַר מִשּׁוּט בָּאָרֶץ וּמֵהִתְהַלֵּךְ	
שׂוּם	בָּהּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן הֲשַׂמְתָּ	
לֵבָב	לִבְּךָ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ	
	בָּאָרֶץ אִישׁ תָּם וְיָשָׁר ירֵא	
	אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע: וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת	

יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ עַל־עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ בָאָרֶץ איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע ועודנו מחזיק בתמתו ותסיתני בו לבלעו חנם׃ ויען השטן את־יהוה ויאמר עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו׃ אולם שלח נא ידך ונע אל עצמו ואל בשרו אם לא אל פניך יברכך׃ ויאמר יהוה הנו בידך אך את נפשו שמר׃ ויצא השטן מאת פני יהוה ויך את איוב בשחין רע מכף רגלו ועד קדקדו׃ ויקח לו חרש להתגרד בו והוא ישב בתוך האפר׃ ותאמר לו אשתו עודך מחזיק בתמתך ברך אלהים ומת׃ - ויאמר אליה כדבר אחת הנבלות תדברי גם את הטוב נקבל מאת האלהים ואת הרע לא נקבל בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו׃ וישמעו שלשת רעי איוב את כל הרעה הזאת הבאה עליו ויבאו איש ממקומו אליפז התימני ובלדד השוחי וצפר הנעמתי ויועדו יחדו לבוא לנוד לו ולנחמו׃ וישאו את עיניהם מרחוק ולא הכירהו ויקראו איש קולם ויבכו ויקרעו איש מעילו ויזרקו עפר על ראשם

'Iob"neqꝫ"flultũ quid'có
tra deũ'locutus est. 2.
HActũ est aũt'cũ qua-
dã'die'venissent'filii
'dei:'& starẽt'corã'dño:
'venisset' quoq; 'sathan
"inter eos:"& staret'in cõ
spectu'eius: 'vt diceret
'dñs' ad'sathan. " Vnde
'vens'! Qui'respondens
'ait.' Circuiui'terram:
& perãbulaui'eam. 'Et
dixit'dominus'ad
"sathan." Nunquid cõsi-
derasti'seruum meũ'iob
'q'nõ sit'ei'similis'in ter
ra'vir'simplex'& rect'ac
'timens'deum " & recedens'a malo'& adhuc
innocẽtia'retinẽs'integritatẽ. Tu'aũt
cõmouisti me'aduersus
eũ'vt affligerẽ eũ'frustra.
'Cui" rñdens'sathan'ait.
"Pellem'pro"pelle'& cũ
cta'que habet'homo dabit" pro'anima sua:
'alioquin'mitte
'manũ tuã:"& tange'os
eius'&"carnẽ: & tũc vide
bis'q"in"facie'benedicat
tibi:'dixit ergo'domin'
"ad'sathan.' Ecce'in ma
nu tua est: 'veruntamen
'animam illius'serua.
'Egressus igitur'sathã'a
'facie'domini:'percussit
"iob"vlcere pessimo
'a planta' pedis'vsq; ad
'verticẽ eius. Qui"rediit sa
item'radebat:'sedens'in
'throno'

Trãs.gre.lxx.cũ inter.lati. Trãsla.B.Vie. Ter.he.Job.ij. Pritiua.heb.

tob labijs corã dño: τ nõ de-
ἰὼβ τοῖς χείλεσιν ἐναντι τοῦ κυρίου, καὶ οὐκ ἔδω-
dit stultitiã deo.
κεν ἀφροσύνην τῷ θεῷ. Ca. 2.
HEc aũt factũ est aũt'cũ qua-
Ἐγένετο δὲ ὡς ἡμέρα αὕτη καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ dã'die'venissent'filii
vt astarẽt corã dño: τ diabol' venit in 'dei:'& starẽt'corã'dño:
παραστῆναι ἐναντίον τοῦ κυρίου, καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν "inter eos:"& staret'in cõ
medio eor vt astarẽt corã dño. τ dixit spectu'eius: 'vt diceret
μέσῳ αὐτῶν παραστῆναι ἐναντι τοῦ κυρίου. καὶ εἶπεν ὁ 'dñs' ad'sathan. " Vnde
dño diabolo: vnde tu venis? tũc dixit dia 'vens'! Qui'respondens
κύριος τῷ διαβόλῳ, πόθεν σὺ ἔρχῃ; τότε εἶπεν ὁ διά- 'ait.' Circuiui'terram:
bol' corã dño: post'q' discurri eã q; sub celo & perãbulaui'eam. 'Et
βολος ἐναντίον τοῦ κυρίου, διαπορευθείς τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ dixit'dominus'ad
perambulaui vniuersã adsũ. dixit aũt do- "sathan." Nunquid cõsi-
ἐμπεριπατήσας τὴν σύμπασαν πάρειμι. εἶπεν δὲ κύ- mi'ad diabolũ: 'aduertisti igit derasti'seruum meũ'iob
ριος πρὸς τὸν διάβολον, προσέσχες οὖν τῷ θεράποντί μου 'q'nõ sit'ei'similis'in ter
iob: q' nõ est sẽm eũ ei'hic q in ra'vir'simplex'& rect'ac
terra: homo 'timens'deum " & recedens'a malo'& adhuc
ἰὼβ, ὅτι οὐκ ἔστι κατ' αὐτὸν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄνθρωπος innocẽtia'retinẽs'integritatẽ. Tu'aũt
ἄμεμπτος καὶ δίκαιος, θεοσεβὴς, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς cõmouisti me'aduersus
omni malo: adhucq; adheret innocentie.tu aũt dixisti: eũ'vt affligerẽ eũ"frustra.
παντὸς κακοῦ, ἔτι τε ἔχεται ἀκακίας· σὺ δὲ εἶπας, τὰ 'Cui" rñdens'sathan'ait.
subsltantiã ei' frustra pdere. suscepisti aũt "Pellem'pro"pelle'& cũ
ὑπάρχοντα αὐτοῦ διακεῖσαι· ὑπολαβὼν δὲ ὁ cta'que habet'homo dabit"
diabol' dixit dño: pellẽ pro pelle: τ oĩa "pro'anima sua:
δέ βολος εἶπε τῷ κυρίῳ, δέρμα ὑπὲρ δέρματος, καὶ πάν- 'alioquin'mitte
τα ὅσα ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δώσει, 'manũ tuã:"& tange"os
dn'imo aũt mitte manũ tuã τ tãge eius'&"carnẽ: & tũc vide
οὐμὴν δὲ ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου καὶ ἅψαι τῶν ὀστέων bis'q"in"facie'benedicat
ei' τ carnes ei': tunc in facie tibi:"dixit ergo'domin'
αὐτοῦ καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ, εἰμὴ εἰς πρόσωπόν σε εὐλο- "ad'sathan.' Ecce'in ma
nedicet dixit aũt dño diabolo: ecce trado nu tua est: 'veruntamen
γήσει· εἶπε δὲ ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ, ἰδοὺ παραδίδωμί 'animam illius'serua.
tibi eã; tñ aiam illi' sua. τ cgresꝰ é 'Egressus igitur'sathã'a
σοι αὐτόν, μόνον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ φύλαξον· καὶ ἐξῆλθεν 'facie'domini:'percussit
diabol' a dño: τ percussit iob vlcere ma "iob"vlcere pessimo
ὁ διάβολος ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ ἔπαισεν τὸν ἰὼβ ἕλκει πο 'a planta' pedis'vsq; ad
lo a pedib' vsq; ad caput. a accepit sibi te- 'verticẽ eius. Qui"rediit sa
item'radebat:'sedens'in
ραχῆ ἀπὸ ποδῶνος κεφαλῆς· καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ ὄστρα- throno'
κιν· τ ipe sedebat in' in cinere.
κον, ἵνα τὸν ἰχῶρα ξύῃ, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῇ κοπρίᾳ.
τ dixit ei vxor sua: vsq; quo toleras? sed
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μέχρι τίνος καρτερήσεις; εἰπὲ
dic ddã vbi ora pro ea. τ morere. ille aũt inspiciẽs eã
ἔτι τί ῥῆμα πρὸς θεὸν καὶ τελεύτα· ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐ-
dixit: vt qd tanq; vna stultarũ mulier locuta
τῇ εἶπεν, ἐὰν τί ὡς μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλη-
es? si bona suscepimꝰ de manu dñi: mala nõ
σας; εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐκδεξόμεθα ἐκ χειρὸς κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ
sustinebimꝰ? in his oib' q' accidertẽ. et ni
ὑποίσομεν; ἐν τούτοις πᾶσιν τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐ
hil peccauit iob labijs suis. Igitur
deo. cũ audis
ἥμαρτεν ἰὼβ τοῖς χείλεσιν ἐναντίον τοῦ θεοῦ. ἀκούσαν-
sent aũt tres amici eius mala oia q' supervenerãt
τες δὲ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ τὰ κακὰ πάντα τὰ ἐπελθόντα
ei: venerũt vnusq;sq; de ppria regione ad cõso
αὐτῷ, παρεγένοντο ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χώρας τ πρὸς ἀλ-
landũ eũ: eliphaz themanor rex: baldad
λήλους αὐτόν, ἐλιφὰζ ὁ θαιμανῶν βασιλεύς, βαλδὰδ ὁ
sauchęor tyrannꝰ: sophar minęor rex. τ ve-
σαυχαίων τύραννος, σωφὰρ ὁ μιναίων βασιλεύς· καὶ συ-
nerũt ad eũ vnanimit vt cõsolarent' τ visi
νῆλθον πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν τ παρακαλέσαι καὶ ἐπι-
tarẽt eũ: cũ vidissẽt aũ eũ pcul nõ cognouc
σκέψασθαι αὐτόν. ἰδόντες δὲ αὐτὸν πόρρωθεν οὐκ ἐπέγνω
runt:'fcissũq; eleuassent
σαν· καὶ βοήσαντες φωνῇ μεγάλῃ κλαύσαντες ἐῤῥάψατε
'vestibus'sparserunt'pul
ἕκας suã vestẽ· τ spargentes terrã uerem' super' caput suũ

הַשָּׁמַיְמָה׃ וְיֹשְׁבוּ אִתּוֹ לָאָרֶץ שִׁבְעַת
יָמִים וְשִׁבְעַת לֵילוֹת וְאֵין דֹּבֵר
אֵלָיו דָּבָר כִּי רָאוּ כִּי גָדַל הַכְּאֵב
מְאֹד׃ אַחֲרֵי כֵן פָּתַח
Cap.iij. אִיּוֹב אֶת פִּיהוּ וַיְקַלֵּל אֶת יוֹמוֹ׃ וַיַּעַן
אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃ יֹאבַד יוֹם אִוָּלֵד בּוֹ
וְהַלַּיְלָה אָמַר הֹרָה גָּבֶר׃ הַיּוֹם הַהוּא
יְהִי חֹשֶׁךְ אַל יִדְרְשֵׁהוּ אֱלוֹהַּ מִמַּעַל וְאַל
תּוֹפַע עָלָיו נְהָרָה׃ יִגְאָלֻהוּ
חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת תִּשְׁכֹּן עָלָיו עֲנָנָה
יְבַעֲתוּהוּ כְּמִרִירֵי יוֹם׃ הַלַּיְלָה הַהוּא
יִקָּחֵהוּ אֹפֶל אַל יָחֵד בִּימֵי שָׁנָה
בְּמִסְפַּר יְרָחִים אַל יָבֹא הִנֵּה
הַלַּיְלָה הַהוּא יְהִי גַלְמוּד אַל תָּבוֹא
רִנָּנָה בּוֹ׃ יְקַבְהוּ אֹרְרֵי יוֹם
הָעֲתִידִים עוֹרֵר לִוְיָתָן׃ יֶחְשְׁכוּ כוֹכְבֵי
נִשְׁפּוֹ יְקַו לְאוֹר וְאֵין וְאַל יִרְאֶה
בַּעַפְעַפֵּי שָׁחַר׃ כִּי לֹא סָגַר דַּלְתֵי
בִטְנִי וַיַּסְתֵּר עָמָל מֵעֵינָי׃ לָמָּה לֹא
מֵרֶחֶם אָמוּת אֶצֵּא מִבֶּטֶן וְאֶגְוָע׃ מוּת
מַדּוּעַ קִדְּמוּנִי בִרְכָּיִם וּמַה שָׁדַיִם
כִּי אִינָקָן׃ כִּי עַתָּה שָׁלַבְתִּי וָאֶשְׁקוֹט יָשַׁנְתִּי
וַיָּנַח לִי׃ עִם מְלָכִים
וְיֹעֲצֵי אֶרֶץ הַבֹּנִים חָרְבוֹת לָמוֹ׃ הִנֵּה
אוֹ עִם שָׂרִים זָהָב לָהֶם הַמְמַלְאִים בָּתֵּיהֶם כָּסֶף׃ אוֹ
כְּנֶפֶל טָמוּן לֹא אֶהְיֶה כְּעוֹלָלִים לֹא
רָאוּ אוֹר׃ שָׁם רְשָׁעִים חָדְלוּ רֹגֶז
וְשָׁם יָנוּחוּ יְגִיעֵי כֹחַ׃ יַחַד
אסירים שָׁאֲנָנוּ לֹא שָׁמְעוּ
קוֹל נוֹגֵשׂ׃ קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם הוּא
וְעֶבֶד חָפְשִׁי מֵאֲדֹנָיו׃ לָמָּה
יִתֵּן לְעָמֵל אוֹר וְחַיִּים לְמָרֵי
נָפֶשׁ׃ הַמְחַכִּים לַמָּוֶת וְאֵינֶנּוּ וַיַּחְפְּרֵהוּ
מִמַּטְמוֹנִים׃ הַשְּׂמֵחִים חָגְלוּ
אֶל גִּיל יָשִׂישׂוּ כִּי יִמְצְאוּ קָבֶר׃ לְגֶבֶר

'in celum. 6 Et sederunt
bcum eo in terra septem
diebus & septem noctibus: & nemo loqbatur
ci verbū. Videbant enī
dolorem esse vehementem. 3.

Post hec aperuit
job os suū: & maledixit diei sue
& locutus est. Pereat dies in qua natus sum: &
nox in qua dictū est:
concepit est hō. Dies illa
vertatur i tenebras. Nō
requirat eū de sup:
& non illustretur lumine. Obscurent eum
tenebre & vmbra mortis: occupet eum caligo
& involuatur amaritudie.
Nocte illam tenebrosus
turbo possideat. Nō
putetur in diebus anni:
nec numeretur in mensibus. Sit nox illa solitaria:
nec laude digna. Maledicāt
ei qui maledicunt diei:
qui pati sunt suscitare leviathā. Obtenebrētur
stelle caligine ei. Expectet lucem & nō videat:
nec ortū surgentis aurore. Quia non cōclusit
ostia ventris q portauit
me: nec abstulit mala ab
oculis meis. Quare nō
in vulua mortuus sum:
egressus exvtero nō statim periit. Quare excep-
tus genibꝰ: cur lactauit
vberibꝰ. Nunc em dormiēs silerē: & sōno meo
requiscerē cum regibus
& cōsulibus terre: qui
edificāt sibi solitudines:
aut cum principib qui possidēt aurū: & replent
domos suas argento.
Aut sicut abortiū abscondituꝫ non subsistē: vel qui concepti non
viderunt lucem. Ibi impi
cessauerunt a
tumultu: & ibi requieuerūt fessi robore: & qñ
dam vincti pariter sine
molestia. Non audierūt
vocem exactoris. Parvus & magnus ibi sunt
& seruus liber a domino suo. Quare misero
data est lux & vita his q
in amaritudine
anime sunt: Qui expectant mortē & nō venit:
quasi effodientes thesaurū: gaudentq; vehementer cum inuenerint
sepulchrum.

assederūt iuxta eū septē dies & septē noctes: &
παρεκάθησαν αὐτῷ ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύκτας, καὶ
nemo illox locutꝰ est ad eū verbū: videbāt enī
οὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν λόγον, ἑώρων γὰρ τὴν
plagā grauē cristētē & magnā valde.
πληγὴν δεινὴν οὖσαν καὶ μεγάλην σφόδρα. Ca.3.

Καὶ μετὰ τοῦτο ἤνοιξεν ὁ Ἰὼβ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ A
maledixit diei suo dicēs: pereat
κατηράσατο τὴν ἡμέραν αὐτοῦ λέγων, ἀπόλοιτο ἡμέρ-
es in q nat sum: & nox in q dicta est: ecce masculū.
ρα ἐν ᾗ ἐγεννήθην, καὶ ὁ νὺξ ἐν ᾗ εἴπαν, ἰδοὺ ἄρσεν. Hiere.
nox illa sit tenebre: & nō requirat eā de 10.d.
νὺξ ἐκείνη εἴη σκότος, καὶ μὴ ἀναζητήσαι αὐτὴν ὁ κύ-
rios desup: neq; veniat in eā lumē. capiat
ριος ἄνωθεν, μηδὲ ἔλθοι εἰς αὐτὴν φέγγος. ἐκλάβοι
aūt eā tenebre & vmbra mortis: supueniat in eā
δὲ αὐτὴν σκότος καὶ σκιὰ θανάτου, ἐπέλθοι ἐπ' αὐτὴν
caligo. & turbet dies illa & nox il-
γνόφος. καὶ ταραχθείη ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ ἡ νὺξ ἐκεί-
la: auferāt eā tenebre: nō sit inter dies an-
νη, ἀστενέγκαιτο αὐτὴν σκότος· μὴ γὰρ εἰς ἡμέρας ἐτῶν
ni: neq; numeret in menB
αὐτοῦ, μὴ δὲ ἀριθμηθείη εἰς ἡμέρας μηνῶν· ἀλλὰ ἡ νὺξ
illa sit dolor: & nō veniat sup eā letitia
ἐκείνη εἴη ὀδύνη, καὶ μὴ ἔλθοι ἐπ' αὐτὴν εὐφροσύνη
neq; gaudiū. sed maledicat ei q male
μὴ δὲ χαρμονή. ἀλλὰ καταράσαιτο αὐτὴν ὁ κατα- B
dicit
ρώμενος τὴν ἡμέραν ἐκείνην οἱ μέλλοντες διεγείρειν τὸν
diei illi q futuri sūt suscitare
leviathā. obtenebrēnt stelle noctis illi: &
λεβιαθάν. σκοτωθείη τὰ ἄστρα τῆς νυκτὸς ἐκείνης καὶ
nō maneāt: & in illuminatione nō veniāt. &
μὴ ὑπομείναι, καὶ εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι· καὶ
nō videat lucifer surgentē: qz nō cōclusit
μὴ ἴδοι ἑωσφόρον ἀνατέλλοντα, ὅτι οὐ συνέκλεισε
hostia veteris matris mee: abstulit eā labore ab
πύλας γαστρὸς μητρός μου, ἀπῆλαβε γὰρ πόνον ἐκ τοῦ
oculis meis. cur eā in vētre nō mortuā? Infra
ὀφθαλμῶν μου. διατί γὰρ ἐν κοιλίᾳ οὐκ ἐτελεύτησ- 10.b.
Diere.
ας: ex vtero aūt egressa sta: & nō stati pe- 20.d.
σα, ἐκ γαστρὸς δὲ ἐξῆλθον, καὶ οὐκ ἐνδὺς ἀπωλό-
rit? cur aūt obstauerūt mihi genua: cur aūt vbe
μην; διατί δὲ συνήντησάν μοι γόνατα, διατί δὲ μα
ra sint: nūc vtiq; dormiēs silerē: somni- C
στοὺς ἐδήλασα; νῦν ἂν κοιμηθείς ἡσύχασα, ὑπνώ-
ans aūt desecrē cū regib cōsiliarijs terre:
σας δὲ ἀνεπαυσάμην μετὰ βασιλέων βουλευτῶν γῆς,
q glotiabant in gladijs: aut cū principib qui
οἱ ἐγαυριῶντο ἐπὶ ξίφεσιν, ἢ μετὰ ἀρχόντων, ὧν πο-
cū aur: q ipleuerūt dom suas argē-
λὺς ὁ χρυσός, οἱ ἔπλησαν τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀργυ-
to: aut sicut abortiuū exiens de matrice mea
ρίου, ἢ ὥσπερ ἔκτρωμα ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μη-
tis: aut sicut infantes q nō viderūt lucē. illic impi
τρός, ἢ ὥσπερ νήπιοι οἳ οὐκ εἶδον φῶς· ἐκεῖ ἀσεβεῖς
sedauerūt furoze tre: illic deuerūt defessi
ἔπαυσαν θυμοῦ ὀργῆς, ἐκεῖ ἀνεπαύσαντο κατάκοποι
corpore: vnanimiē aūt vincti nō audie-
τῷ σώματι, ὁμοθυμαδὸν δὲ οἱ δεδεμένοι οὐκ ἤκουσ-
rūt vocē exactoris. paruꝰ & magnꝰ illic est: &
σαν φωνὴν φορολόγου. μικρὸς καὶ μέγας ἐκεῖ ἐστι, καὶ
seruus nō timēs dñm suū. quare eīs
θεράπων οὐ δεδοικὼς τὸν κύριον αὐτοῦ. ἵνατί γὰρ D
data est his q sūt i amaritudie lux: vita aūt q sunt in doloribꝰ
δέδοται τοῖς ἐν πικρίᾳ φῶς; ζωὴ δὲ ταῖς ἐν ὀδύναις
afflictis. q desiderāt mortē: & nō cōsecun
ψυχαῖς· οἱ ἱμείρονται τοῦ θανάτου, καὶ οὐ τυγχά-
tur effodientes aūt thesauros. gaudētes aut
νουσιν ἀορύστοντες ὥσπερ θησαυρούς· πεφιχαρῆς δὲ
fuerūt si reperierint: mors
ἐγένοντο ἐὰν κατατύχωσι, θάνατος

viro requies: cui via abscōdita est: cōclusit eīs
ἀνδρὶ ἀνάπαυσις, οὗ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη, συνέκλεισεν γὰρ ὁ
deꝰ cōtra eū. ante eū cibos meos suspirū venit mihi
θεὸς κατ' αὐτοῦ. πρὸ γὰρ τῶν σίτων μου στεναγμὸς ἥκει μοι
& fundent sūt aque rugit: timor eīs quē cogi-
καὶ χυθήσεται ὡς ὕδατα βρυχήματα, φόβος γὰρ ὃν ἐφορῶ
tani venit mihi. & quē timuerā occurrit mihi. neq; pacē
τάχα ἐλθεῖν μοι, καὶ ὃν ἐδεδοίκειν συνήντησέ μοι. οὔτε εἰρήνευ-
egi neq; silui: nec quieui: venit aūt mihi indignatio,
σα, οὔτε ἡσύχασα, ἦλθε δέ μοι ὀργή.
Ca.4 Ἐξοδεύσας αὖτ eliphaz themanites dicit: si cepe-
A Ὑπολαβὼν δὲ Ἐλιφὰζ ὁ Θαιμανίτης λέγει, εἰ λη-
rim loqui ad te: molestē accipies: si āt verbox tuox
μέθα λαλῆσαι πρὸς σέ, κοπιάσεις· ἔχων δὲ ῥήματων σου
quis ferat: si cēpi tu admonuisti multos & man-
τίς ὑποίσει; εἰ ἤρχου συνουθέτησας πολλοὺς καὶ χεῖρας
debiles cōsolat eos: languētes q erexisti ver
ἀδυνάτους παρεκάλεσας, ἀδρανοῦντας τε ἐξανέστησας ῥή-
bis: genibꝰ q impotentibꝰ fidutiā circūpositisti. nūc āt
μασι, γόνασί τε ἀδυνατοῦσι θάρσος περιέθηκας· νυνὶ δὲ
venit sup te dolor: & tetigit te: tu aūt acceleraſti. nūdū
ἦκεν ἐπὶ σὲ πόνος καὶ ἥψατό σου, σὺ δὲ ἐσπούδασας· πότε
non timor tu? est in stultitia & spes tua &
γὰρ οὐχ ὁ φόβος σου ἐστὶν ἐν ἀφροσύνῃ καὶ ἡ ἐλπὶς σου καὶ
malitia vie tue: recordare igit: dā erūs mundꝰ pe-
ἡ κακία τῆς ὁδοῦ σου; μνήσθητι δή, τίς ὢν καθαρὸς ἀ-
rist: aut qñ veraces radicit perierūt: quēadmodū
πώλετο, ἢ πότε ἀληθινοὶ ὁ ῥιζοῦσθαι ἀπώλοντο, καθὸν τρό-
dā vidi grantes absurdā: & ſeminantes
που εἶδον τοὺς ἀροτριῶντας τὰ ἄτοπα, οἱ δὲ σπείροντες
ea: dolorez metēt sibi. a spiro do
αὐτά, ὀδύνας θερισοῦσιν ἑαυτοῖς. ἀπὸ πνεύματος κυ-
mini peribit: ab aūt spū ire eī dele-
ρίου ἀπολοῦνται, ἀπὸ δὲ πνεύματος ὀργῆς αὐτοῦ ἀφανι-
bunt. rugit leonis: vox aūt leene: superbia
δήσονται. γένος λέοντος, φωνὴ δὲ λεαίνης, γαυρίαμα
aūt draconū extincta ē. myrmicoleo periit eo q nō
δὲ δρακόντων ἐσβέσθη· μυρμηκολέων ὤλετο πεφειδὼς μὴ
haberet prēdā. catuli leonū defecerūt adimutē: ad me
ἔχειν θήραν· σκύμνοι λεόντων ἔλιπον ἀλλήλους, πρός ἐμὲ
ārī dictū ē abscōdite in furto. vtiū nō suscipiet mea
δὲ ἀφανίθη λαθραίως ἐκλοπή· πότερον οὖν δέξεταί μου τὸ
auris indecētia ab eo: in horroze ab visione mea no
οὖς ἐξαίσια παρ' αὐτοῦ; ἐν ἐκπλήξει δὲ ὁράματός μου νυκτε-
cturna incidena timor sup hoies: horroz āt mihi oc-
ρινοῦ ἐπιπίπτων φόβος ἐπ' ἀνθρώπους, φρίκη δέ μοι συ-
currit & tremor & valde mea ossa pauſit:
νήντησε· καὶ τρόμος καὶ μεγάλως μου τὰ ὀστᾶ συνέσχισε,
& spūs in facie meā irruit: horruerūt āt mei
καὶ πνεῦμα ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπῆλθεν, ἐφρίξαν δέ μου
pili & carnes: furrexit & nō cognouit: vidi & nō erat
τρίχες καὶ σάρκες, ἀνέστη καὶ οὐκ ἐπέγνων, εἶδον καὶ οὐκ ἦν
forma ante oculos meos: sed aurā & vocē audiui.
μορφὴ πρὸ ὀφθαλμῶν μου, ἀλλ' ἢ αὖραν καὶ φωνὴν ἤκουσ-
qd cū: nūqd mūdꝰ erit mortalis coā dño? aut ab
τι γάρ, μὴ καθαρὸς ἔσαι βροτὸς ἐναντίον τοῦ κυρίου; ἢ ἀπὸ
opib suis iculpabilis vir: si ētra pueros suos nō cre-
τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀμεμπτος ἀνήρ; εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πι-
dit: cōtra aūt angelos suos obliquū qd excogitauit. cos aūt
στεύει, κατὰ δὲ ἀγγέλων αὐτοῦ σκολιόν τι ἐπενόησε· τοὺς δὲ
q habitāt domos luteas ex db & ipi ex eodē
κατοικοῦντας δόκιμος πηλίνας ἐξ ὧν καὶ αὐτοί ἐκ τοῦ αὐτοῦ
luto sumus: pausit eos tinee in modū & a ma-
πηλοῦ ἐσμέν, ἔπαυσεν αὐτὸς σκῶλος τρόπον, καὶ ἀπὸ πρωΐ
ne vsq ad vespā nō ābli? sūt: eo qđ nō potuerūt
ἕως ἑσπέρας οὐκ ἔτι εἰσί, παρ' ἃ γὰρ μὴ δύνασθαι αὐτὸς
se adiuuare perierūt. ablatū reliquū eo-
ἑαυτοῖς βοηθῆσαι ἀπώλοντο· συνεχῶς γὰρ ὑπολείμμα αὐ-
rū in eis: periert eo q nō habuerūt eis sapiam.
τῶν ἐν αὐτοῖς, ἀπώλοντο παρ' ἃ μὴ ἔχειν αὐτοῖς σοφίαν. Ca.5.

Voca aūt si ēst qui te audiet: aut si aliquē agelox
Ἐπικάλεσαι δή εἴ τις σοι ὑπακούσεται, ἢ εἴ τινα ἀγγέλων

Infra 10.b.

Infra. 15.b.

מְקֹרְשִׁים תִּפְּחָה׃ וּמִיָּדָם יְהַדְּקוּ חֲיָלִים׃ וּלְעָרֹם יָלִין בְּלִי־לְבוּשׁ וְאֵין כְּסוּת בַּקָּר׃
וּפְתָמָתִי קִנְאָה וְאֶצֵי רָאִיתִי אֱוִיל שֹׁרֵשׁ וָאֶקֹב נָוֵהוּ פִּתְאֹם׃ יִרְחַקוּ בָנָיו מִיֵּשַׁע וְיִדְכְּאוּ בַשַּׁעַר וְאֵין מַצִּיל׃
אֲשֶׁר קְצִירוֹ רָעֵב יֹאכֵלֶנּוּ וְאֶל מִצִּנִּים יִקָּחֵהוּ וְשַׁאֲף צְמִימִים חֵילָם׃ כִּי לֹא יֵצֵא מֵעָפָר אָוֶן וּמֵאֲדָמָה לֹא יִצְמַח עָמָל׃
כִּי אָדָם לְעָמָל יוּלָד וּבְנֵי רֶשֶׁף גָּבַהּ עָף׃ אֲנִי אֶדְרֹשׁ אֶל אֵל וְאֶל אֱלֹהִים אָשִׂים דְּבָרָתִי׃
עֹשֶׂה גְדֹלוֹת וְאֵין חֵקֶר נִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר׃ הַנֹּתֵן מָטָר עַל פְּנֵי אֶרֶץ וְשֹׁלֵחַ מַיִם עַל פְּנֵי חוּצוֹת׃
לָשׂוּם שְׁפָלִים לְמָרוֹם וְקֹדְרִים שָׂגְבוּ יֵשַׁע׃ מֵפֵר מַחְשְׁבוֹת עֲרוּמִים וְלֹא תַעֲשֶׂינָה יְדֵיהֶם תּוּשִׁיָּה׃ לֹכֵד
חֲכָמִים בְּעָרְמָם וְעֲצַת נִפְתָּלִים נִמְהָרָה׃ יוֹמָם יְפַגְּשׁוּ חֹשֶׁךְ וְכַלַּיְלָה יְמַשְׁשׁוּ בַצָּהֳרָיִם׃ וַיֹּשַׁע מֵחֶרֶב
מִפִּיהֶם וּמִיַּד חָזָק אֶבְיוֹן׃ וַתְּהִי לַדַּל תִּקְוָה וְעַוְלָתָה קָפְצָה פִּיהָ׃ הִנֵּה אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יוֹכִיחֶנּוּ אֱלוֹהַּ וּמוּסַר
שַׁדַּי אַל תִּמְאָס׃ כִּי הוּא יַכְאִיב וְיַחֲבֹשׁ יִמְחָץ וְיָדָיו תִּרְפֶּינָה׃ בְּשֵׁשׁ צָרוֹת יַצִּילֶךָּ וּבְשֶׁבַע לֹא יִגַּע בְּךָ רָע׃
בָּרָעָב פָּדְךָ מִמָּוֶת וּמִמִּלְחָמָה מִיַּד חָרֶב׃ מִשּׁוֹט לָשׁוֹן תֵּחָבֵא וְלֹא תִירָא מִשֹּׁד כִּי יָבוֹא׃ לְשׁוֹד וְלִכְפָן תִּשְׂחָק
וּמֵחַיַּת הָאָרֶץ אַל תִּירָא׃ כִּי עִם אֲבָנֵי הַשָּׂדֶה בְּרִיתֶךָ וְחַיַּת הַשָּׂדֶה הָשְׁלְמָה לָךְ׃ וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ
וּפָקַדְתָּ נָוְךָ וְלֹא תֶחֱטָא׃ וְיָדַעְתָּ כִּי רַב זַרְעֶךָ וְצֶאֱצָאֶיךָ כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ׃ תָּבוֹא בְכֹלַח אֶל קֶבֶר כַּעֲלוֹת גָּדִישׁ
בְּעִתּוֹ׃ רְאֵה זֹאת חֲקַרְנוֹהָ כֵּן הִוא שְׁמָעֶנָּה וְאַתָּה דַּע לָךְ׃

"sctorũ cõuertere.' Vere
'stultũ' iterficit" iracũdia:
"& paruulũ °occidit' inui
dia.° Ego 'vidi ° stultum
'firma radice:"& maledixi
"pulchritudini eius' statim.
'Lõge ficẽt"filii eius°a salute
'& cõteretur"in porta:"&
nõ erit'q eruat.° cui"mes
sem' famelic°' comedet'&
ipm"rapiet"armat':°& bi
bẽt°fitictes°diuitias eius.
°Nihil"in tra fine cã fit:'&
de humo' nõ° egredietur
°dolor.° Hõ' nascitur' ad
laborẽ:"&°auis ad°volatũ
'Quaobrẽ"'ego"depreca
bor'deum:°&' deũ° ponã
'eloquiũ meũ:"Qui facit
°magna'& iscrutabilia:&
°mirabilia' absq; nũero.
'Qui dat'pluuia° sup°fa
cie' terre'& irrigat'aqs vni
uersa.Qui"ponit°a bũiles
'i sublime°& meretes'eri
git"sospitate'Qui dissipat
°cogitatiões' malignorũ
°ne possint°iplere' man°
eorũ°qd cepant. Qui'ap
prehẽdit'sapiẽtes"in astu
tia eorũ:'& cõsiliũ'prauo
rũ°dissipat.'Per diẽ"icur
rẽt°tenebras:'& quasi in
nocte ficẽ'palpabũt°in me
ridie.' Porro'salutẽ faciet
egenũ°a gladio'oris eo
rũ:"& de manu'violenti
'pauperẽ.' Et erit°egeno
°spes:'iniqtas aũt°contra
het'os suũ.°Beat°homo
'qui corripitur a°deo.'In
crepationẽ ergo"'dñi"ne
°reprobes:'qa°ipse'vul
nerat'& medetur:'pcutit
"& manus eius' sanabũt.
'In sex'tribulationib°li
berabit te:'& in septima
nõ°tanget'te'malũ.° In
fame° eruet te'de morte:
'& in bello'de manu"gla
dii.°A flagello°linguę'ab
sconderis:'& non' times
bis°calamitatẽ'cũ°vene
rit.' In vastitate'& fame
'ridebis:'& bestias° terre
'non° formidabis.' Sed
'cũ° lapidib°regionũ'pa
ctum tuũ:'& bestie'terre
"pacifice erunt tibi.° Et
scies'q°pacem habeat'ta
bernaculũ tuũ :"& visitãs
'speciẽ tuam"non'pecca
bis.' Et scies'qm° multi
plex erit°semen tuũ :'&
progenies tua°quasi her
ba'terre.' Ingredieris°in
abũdantia'sepulchrũ:'fi
cut infertur'acervus tri
tici"in tẽpore suo.°Ecce
°hoc vt°inuestiganimus
°ista'est:quod°auditũ"mẽ
te pertracta. 6.

ſctorũ°cõuertere.' Vere
'ſtultũ' iterficit" iracũdia:
"& paruulũ °occidit' inui
dia.° Ego 'vidi ° ſtultum
'firma radice:"& maledixi
"pulchritudini eius' ſtatim.
'Lõge ficẽt"filii eius°a ſalute
'& cõteretur"in porta:"&
nõ erit'q eruat.° cui"meſ
ſem' famelic°' comedet'&
ipm"rapiet"armat':°& bi
bẽt°fitictes°diuitias eius.
°Nihil"in tra fine cã fit:'&
de humo' nõ° egredietur
°dolor.° Hõ' naſcitur' ad
laborẽ:"&°auis ad°volatũ
'Quaobrẽ"'ego"depreca
bor'deum:°&' deũ° ponã
'eloquiũ meũ:"Qui facit
°magna'& iſcrutabilia:&
°mirabilia' abſq; nũero.
'Qui dat'pluuia° ſup°fa
cie' terre'& irrigat'aqs vni
uerſa.Qui"ponit°a bũiles
'i ſublime°& meretes'eri
git"ſoſpitate'Qui diſſipat
°cogitatiões' malignorũ
°ne poſſint°iplere' man°
eorũ°qd cepant. Qui'ap
prehẽdit'ſapiẽtes"in aſtu
tia eorũ:'& cõſiliũ'prauo
rũ°diſſipat.'Per diẽ"icur
rẽt°tenebras:'& quaſi in
nocte ficẽ'palpabũt°in me
ridie.' Porro'ſalutẽ faciet
egenũ°a gladio'oris eo
rũ:"& de manu'violenti
'pauperẽ.' Et erit°egeno
°ſpes:'iniqtas aũt°contra
het'os ſuũ.°Beat°homo
'qui corripitur a°deo.'In
crepationẽ ergo"'dñi"ne
°reprobes:'qa°ipſe'vul
nerat'& medetur:'pcutit
"& manus eius' ſanabũt.
'In ſex'tribulationib°li
berabit te:'& in ſeptima
nõ°tanget'te'malũ.° In
fame° eruet te'de morte:
'& in bello'de manu"gla
dii.°A flagello°linguę'ab
ſconderis:'& non' times
bis°calamitatẽ'cũ°vene
rit.' In vaſtitate'& fame
'ridebis:'& beſtias° terre
'non° formidabis.' Sed
'cũ° lapidib°regionũ'pa
ctum tuũ:'& beſtie'terre
"pacifice erunt tibi.° Et
ſcies'q°pacem habeat'ta
bernaculũ tuũ :"& viſitãs
'ſpeciẽ tuam"non'pecca
bis.' Et ſcies'qm° multi
plex erit°ſemen tuũ :'&
progenies tua°quaſi her
ba'terre.' Ingredieris°in
abũdantia'ſepulchrũ:'fi
cut infertur'acervus tri
tici"in tẽpore ſuo.°Ecce
°hoc vt°inueſtiganimus
°iſta'eſt:quod°auditũ"mẽ
te pertracta. 6.

ſctõr videbis:et eni ſtultũ interfecit iracũdia:deceptũ ãt
ἀγίων ὄψει, καὶ ἰσχὺν ἄφρονα ἀναιρεῖ ὀργή, πεπλανημένοι δὲ
occidit iuidia.ego aũt vidi ſtultos radices tacientes τ
ἐφυτεύθησαν ῥιζόβολα· ἐγὼ δὲ εὐθὺς ἐφύτευσα ἄφρονας ἐβλάστησαν δὲ
maledixi pulchritudini eoꝝ ſtatim. Iõge
κατηρασάμην τὴν ἐυπρέπειαν αὐτῶν παραχρῆμα. πόρρω
ſibi filij eoꝝ a ſalute τ cõterent
ψοιντο οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ σωτηρίας καὶ ἐθλίβησαν ἐν
in portis minoꝝ: τ nõ erit q̃ eruet. q̃ enim illi
ἐπὶ θύραις κατόνων, καὶ οὐκ ἦσαν ὁ ῥύσασθαι μέλλων· ἅρπαζ ἐκεῖ
meſſuerũt: fameſcẽs comedet: ipſi aũt ab armatis tol
τοὶ ἐθέρισαν, πεινῶν φαγέται, αὐτοὶ δὲ πρὸς ἐνόπλων ἁρ
lent. abſorbeat coꝝ fortitudo:nõ eſt egredies de
πασονται· ἐκ σιφωνιοῦ εἷς αὐτῶν ἰσχύς, οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐκ
terra labor: neq; de mõtib̃ germinabit dolor. ſed
τῆς γῆς κόπος, οὐδὲ ἐξ ὀρέων ἀναβλαστήσει πόνος· ἀλλὰ
homo naſcit labori: pulli aũt aq̃lar ſublimia vo
ἄνθρωπος γεννᾶται κόπῳ, νεοσοὶ δὲ ἀετῶν τὰ ὑψηλὰ πτε
lãt. veritũ ãt τ ego deprecabor dñm: dñs ãt
λᾶται. ἀληθῶς δὲ καὶ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου, κύριος δὲ
tabit. ꝺu mã aũt ãlta nõ ego deprecabor dñm: dñs ãt
ταγεῖ· δυ μὲν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου, κύριος δὲ
olum dñm inuocabo: qui facit ma
ὅλων πάντων ὑποτάγη ἐπικαλέσομαι, ὃν ποιοῦντα μεγά
gna τ inueſtigabilia gloſa q̃ τ mirabilia q̃ nõ ſunt nu
λα καὶ ἀνεξιχνίαστα ἕως θαυμάτων ἐξαίσια ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθ
mꝰ. quidat pluuiã ſup terrã: qui mittit aquã
μός· ὃς δίδοντα ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν, ἀποστέλλοντα ὕδωρ
ſup eaſ q̃ ſub celo. q̃facit humiles in ſublime: τ
ἐπὶ τὴν ὑπ' οὐρανόν· τὸν ποιοῦντα ταπεινοὺς ὑψηλούς, καὶ
pditos erigit. qui diſſipat cõſilia cal
ἀπολωλότας ἐξεγείροντα. διασκεδάζοντα βουλὰς πα
lidoꝝ: τ nõ facient manꝰ eoꝝ quicq̃ ſuſtine
νούργων, καὶ οὐ μὴ ποιήσωσιν αἱ χεῖρες αὐτῶν ἀλυσές. ὁ πα
apprehendit ſapientes in prudẽtia: ꝓfluꝰ aũt puerſo
ταλαμβάνων σοφοὺς ἐν τῇ φρονήσει, βουλὴν δὲ πολυπλό
rũ abſtulit. ꝓdiẽ occurrent ei tenebre: at
κων ἐξέπεσεν· ἡμέρας συναντήσουσιν αὐτοῖς σκότος, τὸ δὲ
in meridie palpẽt q̃ſi i nocte. pereãt aũt in
μεσημβρίᾳ ψηλαφήσουσιν ὡσεὶ νυκτί· ἀπόλοιντο δὲ ἐν
bello: impotẽs aũt egrediat de manu potẽtis.ſit aũt pau
πολέμῳ, ἀδύνατος δὲ ἐξέλθοι ἐκ χειρὸς δυνάσου· εἶη δὲ τῷ
peri ſpes:iniuſti aũt os obturet. beat aũt ho
χᾷ ἐλπίς, ἀδίκου δὲ στόμα ἐμφραχθείη. μακάριος δὲ ἄνθρω
mo quẽ corripuit dñs: increpationẽ ãt oipotẽtis ne
πος ὃν ἤλεγξεν ὁ κύριος, νουθέτημα δὲ παντοκράτορος μὴ
renuas. ipe eñ volẽte facit τ rurſus reſtituit:
ἀπαναίτου. ἀυτὸς γὰρ ἀλγεῖν ποιεῖ καὶ πάλιν ἐσθενοποιεῖ καὶ

pcuſſit τ manꝰ ei⁹ ſanauerũt. ſortes ve neceſ
σιν, ἔθλασεν καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἰάσαντο· ἑξάκις ἐξ ἀναγ
ſitatib̃ te eruet: in aũt ſeptimo nõ tãget te ma
κῶν σε ἐξελεῖται ἐν δὲ τῷ ἑβδόμῳ οὐ μὴ ἅψηταί σου κα
lũ. in fame eruet te de morte: in bello aũt de ma
κόν. ἐν λιμῷ ῥύσεταί σε ἐκ θανάτου, ἐν πολέμῳ δὲ ἐκ χεί
nu ferri ſoluet te. a flagello linguę te abſcõdet:
ρὸς σιδήρου λύσει σε· ἀπὸ μάστιγος γλώσσης σε κρύψει,
τ nõ timebis a malis veniẽtib̃. iniuſtos τ inf
καὶ οὐ μὴ φοβηθήσῃ ἀπὸ κακῶν ἐρχομένων. ἀδίκων καὶ ἀνό
quos veridebis: ab aũt beſtijs ferꝛ nõ timebis. be
μων καταγελάσῃ, ἀπὸ δὲ θηρίων ἀγρίων οὐ φοβηθήσῃ. ὃν
ſtie eñ fere pacifice erũt tibi:poſtea ſcies q̃ pacifica erit
ρες ἀγροὶ εἰρηνεύσουσί σοι, εἶτα γνώσῃ ὅτι εἰρηνεύσει
tua dom⁹. τ viſitabis ſpeciẽ tuã τ nõ pecca
σου ὁ δίκαιος· καὶ ἐπισκέψει ἀφαίτωτά σου καὶ οὐ μὴ ἁμαρτή
bis:ſcies aũt q̃m multũ ſemẽ tuũ: at genimina tua eſ
σῃ, γνώσῃ δὲ ὅτι πολὺ τὸ σπέρμα σου, τὰ δὲ ἔκγονά σου ὡ
rũt tãq̃ ois herba agri.ſi̇gredieris ãt ſepulchrũ
σαι ὥσπερ τὸ παμβοτάνιον τῆ ἀγροῦ· ἐλεύσῃ δὲ ἐν τάφῳ ὡσ
ſicut tritici matur in tpore meſſis: aut ſicut acerꝰ aree
περ σῖτος ὥριμος κατὰ καιρὸν θεριζόμενος, ἢ ὥσπερ θυμωνία ἅλω
ad tpꝰ cõportat⁹. ecce hec ſic inueſtiganim⁹
νος καθ' ὥραν συγκομιζεῖσα. ἰδοὺ ταῦτα οὕτως ἐξηυρήσαμεν,
hec ſunt q̃ audituim⁹. tu ãt cognoſce tibi: ſi q̃d fecitti.
ταῦτα ἐγὼ ἀκηκόαμεν· σὺ δὲ γνῶσι σεαυτῷ, εἴτι ἔπραξας. Ca.6.

B

C

D

Etpõdẽs aũt iob dixit:vtinã q̃dẽ ꝑpẽdẽs appẽdẽ
BΥπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει, εἰ γὰρ τις ἴσων σήσαι μου
ret mea trã: at dolorez meos tolleret i ſtatera vnanimit.
τὴν ὀργήν, τὰς δὲ ὀδύνας μου ἄραι ἐν ζυγῷ ὁμοθυμαδόν·
τ iã arena marina grauior erit: in hoc
καὶ δι' ἄμμου θαλάσσης βαρυτέρα ἔσαι, ἐπὶ τούτῳ
Xba mea cõculcata ſunt. ſagitte eñ
τὰ ῥήματά μου κατεπατήθησαν· βέλη γὰρ τοῦ ἱκανοῦ
in cozpore meo ſunt: quaꝝ idignatio ipaꝝ ebibit meũ
ἐν τῷ σώματί μου ἐστί, ὧν ὁ θυμὸς αὐτῶν ἐκπίνει μου τὸ
ſanguẽ:cũ inceperi loq̃ pungũt me:dd eñ: nõne fru
αἷμα, ὅταν ἄρξωμαι λαλεῖν κεντοῦσί με, τί γάρ; μὴ βλα
ſtra ruder alinus agreſtis: ſed cibos q̃rens? ſi
στήσει κεκραξεῖαι ὄνος ἄγριος, ἀλλὰ τὰ σῖτα ζητῶν; ἢ
aũt rũpet voce bou ſu ꝑſepi habẽs eſca?
μὴ ῥήξει φωνὴν βοῦς ἐπὶ φάτνης ἔχων τὰ βρώματα;
ſi comedet pantis ſine ſale: ſi aũt τ eſt gulꝰ in xbis
εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἄλευ ἁλός; εἰ δὲ καὶ ἔστι γεῦμα ἐν ῥήμα
vanis? nõ poteſt cũ mea deſcere dia. teſto
σι κενοῖς; οὐ δύναται γάρ μου παυσασθαι ἡ ψυχὴ βρώσε
rẽ eñ video ciuitatis mee ſicut odoꝛẽ leonis. vtinã cũ
ων ἅρ' ὁρᾷ τὰ σῖτά μου ὥσπερ ὀσμὴν λέοντος· εἰ γὰρ
det τ veniat mea petitio: τ ſpẽ meã det
δοίη καὶ ἔλθοι μου ἡ αἴτησις, καὶ τὴν ἐλπίδα μου δῴη ὁ
dñs. cũ iceperit dñs vulnerer: in finẽ ãt ne me
κύριος· ἀρξαίμην ὁ κύριος τρῶσάτω, εἰς τέλος δὲ μή με
tollat. ſit aũt mea cuſtus ſepulchrũ:in q̃ ſum manꝰ
θελέτω· εἴη δέμου σκέπη τάφος, ἐφῆς ἐπὶ τοίχεον
ſultabã in ea nõ abſtinebã. nõ cũ fefelli ver
ἁλόμην ἐπ' αὐτῆς οὐ μὴ φείσωμαι· οὐ γὰρ ἤψευσ[illegible]
ba ſcta dei mei. que eñ mea fortitudo: q̃ ſuſtinebo
ματα ἅγια θεοῦ μου· τίς γάρ μου ἰσχύς, ὅτι ὑπομενῶ;
aut q̃ meũ ꝓs: q̃ tollerat mea ſua:nõ q̃d fortitudo ſa
ἢ τίς μου χρόνος, ὅτι ἀνέχεταί μου ἡ ψυχή; μὴ ἰσχὺς αἱ
nis mea? aut carnes mee ſũt enee? nõ dd nõ in
θῶν ἡ ἰσχύς μου; ἢ αἱ σάρκες μου ἐισὶ χάλκειαι; ἢ οὐκ ἐπ'
ipo ꝓfidi? auxilij aũt a me receſſit: nec
αὐτῷ ἐπεποίθειν; βοηθεία δὲ ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη, ἀπεί
gault me inſa: ſpeculatio ãt oñ deſperit me.nõ aſperẽrũt
πατό μέλλεος, ἐπισκοπὴ δὲ κύου ὑπερίδεν με. οὐ προσεισῆλ
me ffes mei ſicut torrens deficiens: aut ſicut ſu
μοί ἀδελφοί μου ὥσπερ χειμάρρους ἐκλείποντα, ὡσπερ κυ
ei⁹ ꝓterierũt me. q̃ me verebant: nũc truerũt
μα παχνῶδον με. οἵτινες μεδίνυλαβοῦντο, νυνὶ δὲ πτοοῦσί

in me ſicut nix aut gelu ꝓcreti.quẽadmodũ liq̃factũ
κασί μου ὥσπερ χιὼν ἢ κρυσταλλος πεπηγὼς· καθὰς τακεὶς
calore exiſtente: nõ cognitũ eſt vbi erat: ſic τ ego de
θέρμη γενομένης, οὐκ ἐπεγνώσθη ὅπου ἦν· οὕτως καὶ ἐγὼ κα
relict⁹ fuꝰ ab oibus. perij aũt τ exul fact⁹ fuꝰ.
τελείφθην ὑπὸ πάντων· κατωλόμην δὲ καὶ ἐξέπεσος ἐγενόμη
videte vias themanoꝝ: ſemitas ſabeoꝝ q̃ verſpicit τ
ἴδετε ὁδοὺς θαιμανῶν, ἀτραποὺς σαβὲων οἱ διορᾶτε καὶ
pfuſione debebũt: q̃ in ciuitatib̃ τ perſius ꝓfide
αἰσχύνην ὀφειλήσουσιν, οἱ ἐπὶ θαλάσσῃ καὶ χρήμασι πεποι
runt. cetez ãt τ vos veniſtis ad me imiſerabiliter.itaq; vidẽ
θότες. ἀτὰρ δὲ καὶ ὑμεῖς ἐπέβητε μοι ἀνελεημόνως· ὥσε ἰδόν
tes meã vulnus timete: dd eñ:nũq̃d aliq̃d vos poſſulaui:
τες τὸ ἐμὸν τραῦμα φοβήθητε, τί γάρ; μὴ τί μαι ἤτησα,
aut a vobis fortitudie ego: vt ſaluetis me de inimici
ἢ παρ' ὑμῶν ἰσχύος ἐπηιδόμην; ἢ σώσαι με ἐξ ἐχθρῶν,
aut de manu potentũ liberetis me: docete me: ego ãt ob
ἢ ἐκ χειρὸς δυνατῶν ῥύσασθαί με; διδάξατέ με, ἐγὼ δὲ κω
mutesc̃:q̃d errauꝝ dicite mihi.ſed vt videꝝ ina
φεύσω, εἴτι πεπλάνημαι φράσατέ μοι. ἀλλὰς ἔοικε φαῦ
nita ſacio ſba: nõ en a vobis fortitudine peto:
λα ἀληθινοῦ ῥήματα, οὐ γὰρ παρ' ὑμῶν ἰσχὺν ἀπαιτοῦμαι,
neq; increpatio vſa ſbis me ſedabit. neq; eñ
οὐδὲ ὁ ἔλεγχος ὑμῶν ῥήμασί με παύσει. οὐδὲ γὰρ
vſm ſmonẽ verbi ferã: nili q̃ in pupillis
ὑμῶν φόβημα ῥήματος ἀλέξομαι, πλὴν ὅτι ἐπ' ὀρφανῷ
irruitis: inſultatio aũt in
ἐπιπίπτετε, ἐπαλλεῖτε δὲ ἐπὶ οοοοο οοοοοοοοοοοοοοοοο

Respondens aũt⁹ iob
dixit. Vtinam ꝏꝏ
'appenderẽtur pctã mea
qbus⁹ irã meruit:⁹& cala
mitas quã patior'in ſtatera
:°q̃ſi arena ⁹maris hec
'grauior appareret.' Vñ
&'verba mea°dolore ſunt
plena :'qa'fagitte'dñi "in
me ſunt:⁹qnarũ'indigna
tio⁹ebibit'ſpiritũ meũ:&
'terrores⁹ dei⁹ militãt con
tra me.'Nũqd rugiet°ona
ger'cui⁹ habuerit"' herbã
"aut'mugiet⁹bos⁹ cũ ãte
pſepe plenũ ſteterit.⁹ Aut
poteſt comedi'inſulſũ:qd
"nõ eſt' ſale cõdtũ⁹!' Aut
'põt aliq⁹ guſtare:⁹qd gu
ſtatũ⁹ affert mortẽ ? Que
prius⁹ nolebat'tãgere'aia
mea nũc⁹ p̃ angustia'cibi
mei⁹ſunt .⁹ Quis'det vt
"vẽiat"petitio mea°& qd
expecto⁹ tribuat mihi⁹de
u..'& q̃ cepit ipſe'me cõ
terat:⁹ ſoluat'manũ ſuã:
'& ſuccidat me:'& hec'mi
hi'ſit°cõſolatio'vt affligẽ
me°dolore°nõ⁹ pcat:⁹ nec
'cõtradicã⁹ſmonib⁹' ſcti.
"Que eſt' eni" fortitudo
mea'vt⁹ viuſſineã :⁹ aut q̃s
'finis me'vt⁹ patiẽter agã
'Nec'fortitudo' lapidum
'fortitudo mea:⁹ nec'caro
mea°cnea eſt.⁹ Ecce'nõ ẽ
"auxilii mihi'i me:'& nec
ceſſarii q̃q; mei⁹ receſſerit
'a me" Qui tollit⁹ ab ami
co ſuo⁹ mia:⁹ timore°dñi
'derelinq̃t.⁹ fres mei⁹ ꝓteri
erunt me:⁹ ſicut'torres'q
raptiꝫ⁹ tranſeũt⁹ cõuallib⁹.
'Qui timẽt⁹ pruinã'irruet
'ſuper eos⁹ nix.⁹ Tpe q̃' fue
rint diſſipati⁹ pibũt :&⁹ vt
incaluerit"' ſoluũtur⁹ de lo
co ſuo.⁹ Inuolute ſunt⁹ ſe
mite⁹ greſſuũ eorũ:⁹ abu
labũt⁹ i vacuũ' & pibunt.
⁹Cõſiderate'ſemitas'the
mã:'itinera⁹ſabbata &⁹ ex
pectate pauliſp.⁹ Confuſi
ſunt:⁹ q̃a'ſpaui.⁹ Venerũt
q̃q⁹ vſq; ad me'& pudore
coopti ſunt.' Nũc"' veni
ſtis:& mó°videtes⁹ plagã
mea⁹timetis:'Nũqd dixi.
'afferte"mihi:'& de ſubſtã
tia vra'donate'mihi:⁹ vel
liberate me°de manu⁹ ho
ſtis:'& de mãu⁹ robuſtoꝝ
⁹eruite me? ⁹ Docete me:
'& ego⁹ tacebo:'& ſi quid
forte"'ignorau⁹ inſtruite
°me. ⁹ q̃re⁹ detraxiſtis⁹ ſer
mõib⁹" veritatis:⁹ cũ'evo
bis null⁹ ſit q̃⁹ poſſit argue
re me.' Ad'icrepandũ tm
°eloqa⁹ cõcinnatis :'&⁹ in
ventũ⁹ verba'⁹ pfertis.⁹ Su
per⁹ pupillum'irruitis⁹ &
ſubuertere uitiũm ꝏꝏ

Cap.vj.
עָנָה שָׁבַל
הָהֹן אוֹן
נָשָׂא כַּעַס
לוּז חָצַץ
יֶתֶר נָתַן
אֶלֶף עֹרֶב
בֹּכַע גֶּעֶה
בַּר אֲכַל
לָנָה נָתַן
בּוּשׁ מָנָה
בָּצַע
בָּרָה סָלַל
חִיל חָתַל
קָדַשׁ כֹּחַ
יָחֵל קָצַץ
אֹרֶךְ נָחַשׁ
יְשׁוּעָה
מָסַס
זָרַע אָפַס
חָסַד "בַּעַר
קוּם לַהַב
עָלָה תָּרָה
אָבַר נָבַט
הָלָה מָנָה
בּוּשׁ בָּוָא
חָפַר "הָיָה
אָרָא יָהַב
נוּחַ צוּר
עָרַץ כָּפַר
יָרֵה חָרַשׁ
"שָׁלָה "בִּין
מָרַץ
יָלִיחַ הוֹכִיחַ מִכָּם׃ הַלְהוֹכַח מִלִּים
יָבַח מָלַל
חָשַׁב יָאַשׁ
יָתַם נָפַל אַף עַל "יָתוֹם תַּפִּילוּ וְתִכְרוּ עַל
כָּרָה

וְעִמּוֹדֶיהָ יִתְפַּלָּצוּן׃ הָאֹמֵר לֶחָרֶס וְלֹא עָשֶׂה כֹּכָב
יִזְרָח וְנֶעָד בְּעַד כִּימָה׃ עֹשֶׂה עָשׁ כְּסִיל וְכִימָה וְחַדְרֵי תֵימָן׃
עֹשֶׂה גְדֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר נִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר׃ הֵן יַעֲבֹר עָלַי וְלֹא
אֶרְאֶה וְיַחֲלֹף וְלֹא אָבִין לוֹ׃ הֵן יַחְתֹּף מִי יְשִׁיבֶנּוּ מִי יֹאמַר אֵלָיו מָה
תַּעֲשֶׂה׃ אֱלוֹהַּ לֹא יָשִׁיב אַפּוֹ תַּחְתָּיו שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רָהַב׃ אַף כִּי אֹמַר
אֶעֱנֶנּוּ אֶבְחַר דְּבָרַי עִמּוֹ׃ אֲשֶׁר אִם צָדַקְתִּי לֹא אֶעֱנֶה לְמִשְׁפָּטִי
אֶתְחַנָּן׃ אִם קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי לֹא אַאֲמִין כִּי יַאֲזִין קוֹלִי׃ אֲשֶׁר בִּשְׂעָרָה
יְשׁוֹפֵנִי וְהִרְבָּה פְצָעַי חִנָּם׃ לֹא יִתְּנֵנִי הָשֵׁב רוּחִי כִּי יַשְׂבִּיעֵנִי
מְמֹרָרִים׃ אִם לְכֹחַ אֵיתָן הִנֵּה וְאִם לַמִּשְׁפָּט מִי יוֹעִדָנִי׃ אִם אֶצְדַּק פִּי
יַרְשִׁיעֵנִי תָּם אֲנִי וְיַעְקְשֵׁנִי׃ תָּם אֲנִי לֹא אֵדַע נַפְשִׁי אֶמְאַס חַיָּי׃
אַחַת הִיא עַל כֵּן אֲמַרְתִּי תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלֶּה׃ אִם שׁוֹט יָמִית פִּתְאֹם
לְמַסַּת נְקִיִּם יִלְעָג׃ אֶרֶץ נִתְּנָה בְּיַד רָשָׁע פְּנֵי שֹׁפְטֶיהָ יְכַסֶּה אִם לֹא
אֵיפוֹא מִי הוּא וַיְמַי קַלּוֹנִי אָרֶץ׃ בָּרְחוּ לֹא רָאוּ טוֹבָה חָלְפוּ עֹם אֲנִיּוֹת
אֵבָה כְּמַשׁ יְטוּשׁ עָלַי אֹכֶל׃ אִם אָמַרְתִּי אֶשְׁכְּחָה שִׂיחִי אֶעֱזְבָה פָנַי
וְאַבְלִינָה׃ יָגֹרְתִּי כָּל עַצְּבֹתָי יָדַעְתִּי לֹא תְנַקֶּנִּי׃ אָנֹכִי אֶרָּשַׁע לָמָּה
זֶּה הָבֶל אִיגָע׃ אִם רָחַצְתִּי בְשֶׁלֶג וְזִכֵּיתִי בְּבֹר כַּפָּי׃ אָז בַּשַּׁחַת
תִּטְבְּלֵנִי וְתִעָבוּנִי שַׂלְמוֹתָי׃ כִּי לֹא אִישׁ כָּמוֹנִי אֶעֱנֶנּוּ נָבוֹא יַחְדָּו
בַּמִּשְׁפָּט׃ לֹא יֶשׁ בֵּינֵינוּ מוֹכִיחַ יָשֶׁת יָדוֹ עַל שְׁנֵינוּ׃ יָסַר מֵעָלַי

et colũne ei⁹ cõcutiũtur.
⁷Qui precipit⁸ foli:⁸& nõ
⁹oritur:⁸& ⁸stellas⁸ claudit
q̃si sub signaculo.⁷Qui ex
tendit⁸ celos⁸ solus:⁷& gra
ditur⁸ sup⁸ fluctus⁸ maris.
⁸Qui facit⁸ arcturũ &⁸⁸ ori
ona⁸⁸& hyadas:⁸& interio
ra⁸ austri.⁹Qui facit⁸ ma
gna &⁸ incõprehensibilia
⁸& mirabilia:q̃rũ⁸ non est
⁸⁸nũer⁹.⁸Si⁸ venerit⁸ ad me
⁸nõ⁸ videbo eũ:⁸ si abierit
⁸nõ⁸ intelligã.⁸Si⁸⁸ repẽte
interroget:⁸⁸qs⁸ rñdebit ei⁸
⁸Vel qs⁸ dicere põt:⁸ cur
ita⁸ facis⁸⁸? De⁹ cui⁹ ire⁸ ne
mo⁸ resistere põt:⁸& ⁸sub q⁹
⁸curuãtur⁸ q portã⁸ orbẽ.
⁷Quãtus⁸ ergo sũ⁸ ego vt
⁸rñdeã ei⁸:& ⁸loq̃r⁸ verbis
meis⁸ cũ eo⁸⁸? Qui etiã⁸ si
⁸ habuero q ppiã iustũ⁸ nõ
⁸rñdebo:⁸ sed⁸ meũ⁸ iudicẽ
⁸ dep̃cabor. Et⁸ cuꝫ⁸ inuo
cantẽ me⁸ exaudierit⁸:⁸ nõ
⁷credo⁸ q⁸ audierit⁸ vocẽ
meam.⁷ In turbine ei⁸ cõ
teret me⁸ & multiplicabit
⁸ vulnera mea:⁸ et⁸ sine cau
sa.⁸ Non⁷ cõcedit⁸⁸ requesce
re⁸ sp̃m meũ:⁸& ⁸⁸ iplet me
⁸ amaritudinib⁹.⁷ Si⁸ a⁸ forti
tudo q̃ritur:⁸ robustissi⁸
mus est.⁸ Si⁸ eqtas iudicii:
⁹nẽo audet⁸ p me testimo
nũ dicere.⁸ Siᶜ iustificare
me voluero:⁸ os meũ⁸ cõ
dẽnabit me. Si⁸ innocentẽ
oñdero⁸ prauũ me cõpro
babit. Etiã si⁸ sim simplex⁸ fue
ro:hoc ipsum⁸ ignorabit
⁸ aia mea &⁸ tedebit me⁸ vi
te mee⁹ Vnũ⁸ ẽ qđ⁸⁸ locut⁹
fum:&⁸ innocẽte⁸ & ipiũ
⁸ipe⁸ cõsumit⁸ Si⁸ flagellat
⁸ occidat⁸ semel:& nõ⁸ de
penis⁸ innocentiũ⁸ rideat.
⁸terra⁸ data ẽ⁸ i manꝰ⁸⁸ ipii
⁸ vultũ⁸ iudicũ eius⁸ opit.
Qđ⁸ si⁸ nõ⁸ ille est⁸ qs ergo
⁸ est⁸⁸? Dies mei⁸ velotior⁸ ef
fuerũt⁸ cursore:⁸ fugerũt
& nõ⁸ viderit⁸ bonũ.⁸ Pertrã
sierũt⁸ q̃si⁸ naues⁸ poma
portãtes⁸ sicut aqla⁸ volãs
⁸⁸ad⁸ escã.⁸ Cũ⁸ dixero⁸ ne
q̃q̃ ita⁸ loq̃r:⁸ cõmuto⁸ fa
cie mea:⁸& dolore torq̃or
ˣ Verebar⁸ oia⁸ opera mea
⁸ sciẽs⁸ q⁸ nõ⁸ pceres delin
quẽti. Si⁸ aũt & sic⁸ ipi⁹ fũ:
⁸ q̃re⁸ frustra⁸ laboraui⁸⁸? si
⁸⁸ lot⁹ fuero⁸⁸ q̃si aqs⁸ niuis:
⁸ & fulserit⁸ velut mũdissi
me⁸ manꝰ mee:⁸ tñ⁸ fordi
bus⁸ intinges me⁸ & abo
minabũtur me⁸ vestimẽta
mea.⁸ Neq⁸ ei⁸ viro q⁸ sicꝭ
mei ẽ⁸ rñdebo:nec q⁸ me
cũ⁸ in iudicio ex⁸ q possit
audiri.⁸ Nõ⁸ ẽ⁸ q⁸ vtrũq⁸ va
leat⁸ arguere: &⁸⁸ ponere

Trás.Gre.lxx..cũ iter.latina.

gt colũne ei⁹ q̃tiunt. q̃ dicit soli ⁊ nõ ori
ὁὶ δ' ϛύλοι αὐτῆς σαλεύονται. ὁ λέγων τῷ ἡλίῳ κὰι οὐκ ἀνα-
tur: sup aũt astra ſignaculũ ponit. q̃ extẽdit
τέλλει, κατὰ δ' ἄϛρων κατασφραγίζει. ὁ ταγύσας τὸν
celũ⁸ sol⁹: ⁊ q̃ deãbulat⁸ sicut sup pauimentũ sup ma
ὐραγὸν μόνος, κὰι πρὰπατῶν ὡς ἐπὶ ἐδάφους ἐπὶ θα-
re. q̃ facit⁸ pliadã ⁊ hesperę ⁊ arctur⁸ ⁊
λάσσης. ὁ ποιῶν πλειάδα κὰι ἕσπερον κὰι ἀρκτοῦρον κὰι
recessus austri: q̃ facit⁸ magna ⁊ inuestigabilia gloriosa⁸
ταμιεῖα νότου, ὁ ποιῶν μεγάλα κὰι ἀνεξιχνίαϛα ἔνδοξά τε
⁊ mirabilia⁸ :quoꝝ nõ⁸ est⁸ nũer⁹. ſi trãſgreſſ⁹ fuerit⁸ me:nõ
κὰι ἐξαίσια, ὧν οὐκ ἔϛι ἀριθμός. ἐὰν ὑπερβῇ με, οὐ μὴ νο-
nidẽã:⁷ ſi ꝓterierit⁸ me neq⁸ ſcienti. ſi diſceſſerit:
ὁω, κὰι ἐὰν παρ' ἐλθῃ με οὐδ' ὡς ἔγνων. ἐὰν ἀπαλλαχῇ,
dus reducet: aut q̃s dicet ei q̃d feciſti⁸ de⁹ cui⁹
τίς ἐπιϛρέψει, ἢ τίς ἐρεῖ αὐτῷ, τί ἐποίησας; ὁ θεὸς οὐ
inflexibilis⁸ ira⁸: ab ipo aũt curnata ſũt⁸ cete que ſub
ἀναπόϛρεπτος ὀργή, ὑπ' αὐτοῦ δὲ ἐκάμφθησαν κήτη τὰ ὑπ'
celo. ſi aũt me audierit⁸: diſcernit⁸ ẋba mea.
οὐρανόν· ἐὰν δέ μου ὑπακούσωμαι, διακρίνει τὰ ῥήματά μου.
ſi cũ iuſt⁹ fuero:nõ exaudiet me: iudiciũ ei⁹
ἐὰν τε γὰρ δίκαιος ὦ, οὐκ ἐπακούσεταί μου, τ κρίματος αὐ
deprecabor. ſi aũt vocanero ⁊ audierit⁸: nõ cre
τοῦ ἀνθήσομαι· ἐὰν δὲ καλέσω κὰι ὑπακούσῃ, οὐ πι
do ꝙ exaudiuit me: ne caligine me⁹ terꝝt: multas
στεύω ὅτι εἰσακούσῃ μου, μὴ γνόφῳ με ἐκτρέψῃ, πολλὰ
aũt meas ꝓtriuones⁸ fecit⁸ inuanũ. nõ ſinit⁸
δέ μου τὰ συντρίμματα πεποίηκε διαπαντός· οὐκ ἐᾷ
cũ me reſpirare: repleuit aũt me amaritudine: qñ
γόῃ με ἀναπνεῦσαι, ἐνεπλήσατο δέ με πικρίας, ὅτι μὴν
cũ fortitudine pũlat. q̃s tgit⁸ inditio ei⁹ ꝓtartabit⁸⁸? ſi
ἰσχύι κρατεῖ· τίς οὖν κρίματι αὐτοῦ ἀντιϛήσεται; ἐὰν
aũt cũ fuero iuſt⁹ os meũ⁸ impiũ⁸ erit⁸: ſi aũt fuero⁸ irre
ὡς ἂν δίκαιος ᾖ τὸ ϛόμα μου ἀσεβήσει, ἐὰν δὲ ὦ ἄμεμ
prehẽſibil⁸ :prauꝰ⁸ etiã⁸⁸. ſi cũ impi⁹ fuꝰ nõ no
πτος, σκολιὸς ἀσεβήσομαι· ἵνα τί γὰρ κοπιάσω δὲν δί-
ui⁸ anime: niſi q̃ ablata⁸ ẽ⁸ a me⁸ vita. ἢ ῥᾳδί
δα τὴν ψυχήν, πλὴν ὅτι ἀφῄρηταί μου ἡ ζωή. διὸ εἶ-
xi⁸: magnũ⁸ ⁊ potentẽ⁸ q̃iunt⁸ furo⁸: qũ mali⁸ in
πον, μίαγμα καὶ δυνάϛην ἀπολύει· ἡ ὀργή, ὅτι φαῦλοι ἐν
morte⁸ indecẽti: ſed⁸ iuſti⁸ vereãt⁸. traditi⁸
θανάτῳ ἐξαίσιο, ἀλλὰ δίκαιοι καταγελῶνται. ϖᾶρα
ſunt⁸ cũ⁸ in man⁹ impi⁹: ⁄vult⁹ iudiciũ⁸ ei⁹
δέδοται γὰρ εἰς χεῖρας ἀσεβοῦς, πρόσωπα κριτῶν ἀυ
operit. ſi aũt⁸ nõ⁸ ſpe⁸: q̃s⁸ eſt⁸: at⁸ vita
τῆς συγκαλύπτει. εἰ δὲ μὴ αὐτός, τίς ἐϛίν; ὁ δὲ βίος
mea⁸ eſt⁸ velocior⁸ curſore⁸. fugerũt⁸: ⁊ nõ
μου ἐϛὶν ἐλαφρότερος δρομέως· ἀπέδρασαν, καὶ οὐκ
viderũt⁸: ſi ⁊ eſt⁸ nauis⁸ velꝰ⁸ igiliꝰ vie⁸: aut⁸ aquile vo
εἶδοσαν, εἰ καὶ ἔϛι ναυσὶν ὠκυνο ὁδοῦ, ἢ ἀετοῦ πε
lãtis⁸ q̃rentis⁸ eſcã, ſi cũ dixero: obliuiſ⁸
τομένου ἐπὶ τοῦτο βορᾶ. ἐὰν τε γὰρ εἴπω, ἐπιλήσο
car loquens:cũ inclinauero vultu gemã. quapro
μαι λαλῶν, συγκύψας τῷ πρόσωπῳ στενάξω. σείομαι
oĩb⁹ - mẽbris: noui cũ q̃ nõ inſonte⁸ me⁸ fines⁸.
πᾶσι τοῖς μέλεσι, οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ ἀθῷόν με ἐάσεις.
poſtq̃ aũt⁸ ſum impi⁹: ad q̃d⁸ frustra laboro⁸?
ἐπειδὴ δὲ εἰμὶ ἀσεβής, εἰς τί τοῦτο μάτην κοπιῶ;
ſi cũ lauero⁸ nive: ⁊ mũdauero⁸ ma
ἐὰν γὰρ ἀπολούσωμαι χιόνι, καὶ ἀποκαθάρωμαι χερ
nib⁹ puris⁸: abũde⁸ in ſozde me⁸ intinxiſti⁸: abomina
σὶ καθαρᾶις, ἱκανῶς ἐν ῥύπῳ με ἔβαψας, ἐβδελύ-
ta⁸ eſt⁸ aũt⁸ me⁸ veſtis⁸. nõ cũ eo homo ſicut ego:cui
ξατο δέ με ἡ στολή. οὐ γὰρ ἐϛὶ ἄνθρωπος κατ' ἐμέ, ᾧ
ꝓtra iudicabo: vt eam⁹ ynanimis⁸ in tuditiũ. ἡ-
ἀντικρινοῦμαι ἵνα ἔλθωμεν ὁμοθυμαδὸν εἰς κρίσιν. ἔϛι
ddẽ eſſet⁸ mediator noſter ⁊ redarguẽs ⁊ audiẽs⁸ in
γε ὃν ὁ μεσίτης ἡμῶν καὶ ἐλέγχων καὶ διακούων ἀνα
medio vtriuſq⁹: auferat⁸ a me
μέσον ἀμφοτέρων, ἀπαλλαξάτω ἀπ' ἐμοῦ τὴν

virgã⁸: at timor⁸ ei⁹ nõ me circũagat⁸: ⁊
φόβδον, ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ μή με ϛροβείτω, καὶ
nõ timebo⁸: ſed⁸ loquar. nõ cũ⁸ ſic
οὐ μὴ φοβηθῶ, ἀλλὰ λαλήσω· οὐ γὰρ οὕτως
cõſtitus⁸ ſum.
συνεϛάμαι·

Ca. 10.

A L Aboꝛãs⁸ aĩa⁸ mea:gemẽs⁸ dimittã⁸ in me
Κάμνων τὴν ψυχήν μου, γέγων ἐπαφήσω ἐπ' ἐμαυ
xba⁸ mea. loquar amaritudine aĩe⁸ preſ=
τὸν τὰ ῥήματά μου. λαλήσω πικρίᾳ ψυχῆς συνεχό=
ſus⁸: ⁊ dicã⁸ ad dñm: ne me⁸ impiũ⁸ eſſe⁸ doceas⁸.
μενος, καὶ ἐρῶ πρὸς κύριον, μή με ἀσεβεῖν δίδασκε.
⁊ cur me⁸ ita⁸ iudicaſti:nũqd bonũ⁸ tibi⁸: ſi calũnia
καὶ διατί με οὕτως ἔκρινας; ἢ καλόν σοι, ἐὰν συκο=
tus fuero⁸: qñ negaſti⁸ opa⁸ manuũ tuaꝝ⁸: ꝓſilio aũt⁸
φαντήσω, ὅτι ἀπεῖπω ἔργα χειρῶν σου, βουλὴ δὲ
impiorũ⁸ attẽdiſti⁸. nũqd⁸ ſicut⁸ homicida⁸ videt⁸ vides⁸:aut⁸ ſi
ἀσεβῶν προσέχες. ἢ ὥσπερ βροτὸς ὁρᾷ καιρούς; ἢ κα⁸
cut⁸ videt⁸ homo⁸ aſpicies⁸:nũqd⁸ vita⁸ tua⁸ humana⁸ eſt⁸
θὼς ὁρᾷ ἄνθρωπος βλέψῃ; ἢ ὁ βίος σου ἀνθρώπινός ἐϛιν
aut⁸ anni⁸ tui⁸ vir⁸: qñ⁸ q̃ſitiſ⁸ iniquitates⁸ meas⁸:
ἢ τὰ ἔτη σου ἀνδρός; ὅτι ἀνεϛήτησας τὰς ἀνομίας μου,
⁊ peccata⁸ mea⁸ inueſtigaſti⁸: noſti⁸ cñ⁸ q̃ nõ
B καὶ τὰς ἁμαρτίας μου ἐξιχνίασας; οἶδας γὰρ ὅτι οὐκ
impie⁸ egi⁸. ſed⁸ q̃s⁸ eſt⁸ q̃ de⁸ manib⁹ tuis⁸ eruꝰ⁸
Deut. ἀσέβησα· ἀλλὰ τίς ἐϛὶν ὃς ἐκ χειρῶν σου ἐξαιρούμενος;
9.5. man⁹ tue⁸ plaſmauerũt⁸ me⁸ ⁊ fecerũt⁸ me: poſt⁸ hec⁸
Job.11.8 σὶ χεῖρές σου ἔπλασάν με καὶ ἐποίησάν με, μετὰ ταῦ
trasmutãs⁸ me⁸ peniſti⁸. memẽto⁸: q̃ luti⁸
τα μεταβαλὼν με ἔπαισας· μνήσθητι, ὅτι πηλὸν
me⁸ plaſmaſti⁸: in aũ⁸ terrã⁸ me⁸ rurſus⁸ q̃uertis⁸. nõne⁸
με ἔπλασας, εἰς δὲ γῆν με πάλιν ἀποϛρέφεις. οὐχ
ſicut⁸ lac me⁸ mulſiſti⁸: coagulaſti⁸ aũ⁸ me⁸ ſicut⁸ caſeũ⁸:
ὥσπερ γάλα με ἤμελξας, ἐτύρωσας δέ με ἴσα τυρῷ;
pelle⁸ ⁊ carne⁸ me⁸ veſtiſti⁸: oſſib⁹ aũ⁸ ⁊ neruis⁸
δέρμα καὶ κρέας με ἐνέδυσας, ὀϛέοις δὲ καὶ νευροῖς συ
ſuſti⁸. vitã aũt⁸ ⁊ miam⁸ poſuiſti⁸ apud me⁸: aꝛ q̃ſite⁸
C νέρραφας· ζωὴν δὲ καὶ ἔλεος ἔθου παρ' ἐμοί, ἡ δὲ ἐπι=
ratio⁸ ma⁸ cuſtodiuit⁸ me⁸ ſpũs⁸. hec⁸ habẽs⁸ in⁸
σκοπή σου ἐφύλαξέ μου τὸ πνεῦμα. ταῦτα ἔχων ἐν
celo⁸ nouꝫ q̃ oia⁸ potes⁸: impoiꝛ eſt⁸ aũ⁸ tibi⁸
σταυτῷ ὅτι ϖάντα δύνασαι, ἀδυνατεῖ δέ σοι
nihil⁸. ſi⁸ cñ⁸ peccauero⁸ cuſtodis⁸ me⁸: ab⁸ aũ⁸ mi⁸
οὐδέν. ἐὰν τε γὰρ ἁμάρτω φυλάσσεις με, ἀπὸ δὲ ἀνο
q̃tate⁸ nõ⁸ innocentẽ⁸ me⁸ feciſti⁸. ſi⁸ cñ⁸ impi⁹ fuero⁸:
μίας οὐκ ἀθῷόν με πεποίηκας. ἐάν τε γὰρ ἀσεβὴς ὦ,
ve⁸ mihi⁸: ſi aũ⁸ fuero⁸ iuſt⁹: nõ⁸ poſſum⁸ tollere⁸ caput⁸:
οἴμοι. ἐὰν δὲ ὦ δίκαιος, οὐ δύναμαι ἆραι κεφαλήν,
plen⁹ cñ⁸ ignominia⁸ ſum⁸: capio⁸ cñ⁸ ſicut⁸ leo
D πλήρης γὰρ ἀτιμίας εἰμί, ἀγρεύομαι γὰρ ὥσπερ λέων
Infra. in tugulatiõnẽ. rurſus⁸ aũ⁸ trãſmutãs⁸ grauiꝛ⁸ me⁸ pdio⁸:
7.d. εἰς σφάγήν· πάλιν δὲ μεταβαλὼν θαυμάς με ἐλέγχεις,
ſi⁸ ſpẽctes⁸ me⁸ :⁸ reuerſus⁸ q̃
ὡς ἂν ἐχρήσω, ἐπάγαγες δὲ ἐπ' ἐμὲ πειρατήρια·
ã.3.b mirabiliteꝛ⁸ me⁸ crucias⁸.
dicere. ἀλλὰ μοι ἐχρήσω, ἐπάγαγες δὲ ἐπ' ἐμὲ πειρατήρια·
10.d. ⁊ Inſtauras⁸ teſtes⁸ tuos⁸ cõ
γὰρ τί ἐκ κοιλίας με ἐξήγαγες καὶ οὐκ ἀπέθανον,
tra me⁸ & multiplicas⁸ ira⁸
οὐκ ἂν με ὤφθη ὀφθαλμὸς ἐμή, καὶ ὥσπερ οὐκ ὢν ἠφώμην;
tua⁸ aduerſũ me: &⁸⁸ pene
cur ἐπὶ νε ὑτερο με⁸ eduxiſti⁸ me⁸ ⁊ nõ⁸ mortu⁹ ſſi⁸:
militat⁸ ei me.⁹ Quare⁸ de
ἵνατί οὖν ἐκ κοιλίας με ἐξήγαγες καὶ οὐκ ἀπέθανον,
vulua⁸ ⁊ eduxiſti me⁸: qui
οὐκ ἂν με ὤφθη ὀφθαλμὸς ἐμή, καὶ ὥσπερ οὐκ ὢν ἠφώμην;
vtinã⁸ cõſumpt⁹ eſſem⁸ ne
cur cñ ve vtero⁸ in tumulũ⁸ nõ⁸ trãſlat⁸ ſſi⁸: nũqd
oculꝰ⁸ me⁸ videret.⁹ Fuiſſe
διατί γὰρ ἐκ νηϛείος εἰς μνῆμα οὐκ ἀπηλάγην; ἢ
q̃ſi⁸ ⁸non⁸ eſſem⁸ de vtero
nõ⁸ pauci⁸ eſt⁸ ſpe⁸ vite⁸ mee⁸: dimitte me re
trãſlat⁸ ad tumulũ.⁷ Nũ
οὐκ ὀλίγος ἐϛὶν ὁ χρόνος τοῦ βίου μου; ἐασόν με ἀ=
quid nõ⁸ paucitas⁸ dierũ
quieſcere⁸ pau⁸ ante q̃ ego vadã⁸ vnde nõ
meoꝝ⁸ finietur⁸ breui⁸⁸? Di
κατασύσασθαι μικρὸν πρὸ τοῦ με πορευθῆναι ὅθεν οὐκ
mitte ergo⁸ me⁸⁸ vt plangã
reuertar⁸: ſñ terrã⁸ tenebroſã⁸ ⁊ caliginoſã⁸: in terrã
⁸⁸ paululũ dolore⁸ meũ⁸ ãte
ἀναστρέψω, εἰς γῆν σκοτεινὴν καὶ γνοφερὰν, εἰς γῆν
q̃⁸ vadam⁸& nõ⁸ reuertar
tenebrar⁸ ſẽpiternar⁸: vbi nõ⁸ eſt⁸ lumẽ⁸ neq⁸ videre vi=
⁸ ad⁸ terrã⁸ tenebroſam⁸& opti⁸ mortis caligine⁸: ter
σκότους ἀϊδίου, οὗ οὐκ ἔϛι φέγγος οὐδὲ ὁρᾶν ζω=
rã⁸ miſerie⁸& tenebrar⁸: vbi⁸ vmbra mortis⁸& nul
τὰ mortalium.
lus⁸ ordo:⁸ ſed⁸ empiternꝰ⁸
ἐν βροτῶν.
horror⁸ inhabitat⁸. ii.

Ca.11.

"manũ⁸ tuã⁸ ⁹ in⁸ ambob⁹.
⁹ Auferat⁸ a me⁸ virgã⁸ tuã:
'& pauor⁸ ei⁹ nõ⁸ me⁸ ter
reat.'Loq̃r:'& non⁸ time
bo⁸ eũ.'Nec⁸ enĩ⁹ possum
metuens⁸ rñdere.

Pritiua.heb.

Cap x.

אֹיֵם בָּעֵת שָׁבָטוֹ מֵאָמָתוֹ אַל תְּבַשֵּׁנִי׃ אֲדַבְּרָה
דִּבֶּר יָדֵא וְלֹא אִירָאֶנּוּ כִּי לֹא כֵן אָנֹכִי
עָנֹג שׁוּחַ עִמָּדִי נַפְשִׁי נָקְטָה נַפְשִׁי
בָּחַי אֶעֱזְבָה עָלַי שִׂיחִי אֲדַבְּרָה
מָרַר בְּמַר נַפְשִׁי אֹמַר אֶל אֱלוֹהַּ אַל
רָשַׁע יְדַע תַּרְשִׁיעֵנִי הוֹדִיעֵנִי עַל מָה תְּרִיבֵנִי׃
רוּב עָשַׁק הֲטוֹב לָךְ כִּי תַעֲשֹׁק כִּי תִמְאַס
מְאַס יְגִיעַ כַּפֶּיךָ וְעַל עֲצַת רְשָׁעִים
נָפַע הוֹפָעְתָּ׃ הַעֵינֵי בָשָׂר לָךְ אִם
רָאָה אֱנוֹשׁ כִּרְאוֹת אֱנוֹשׁ תִּרְאֶה׃ כִּימֵי
יוֹם שָׁנָה אֱנוֹשׁ יָמֶיךָ אִם שְׁנוֹתֶיךָ כִּימֵי גָבֶר׃
בָּקַשׁ עָרַשׁ כִּי תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי וְלַחַטָּאתִי תְּדָרוֹשׁ׃
יָדַע עַל דַּעְתְּךָ כִּי לֹא אַרְשִׁיעַ וְאֵין
נָצַל עָשָׂה מִיָּדֶךָ מַצִּילִי יָדֶיךָ עִצְּבוּנִי וַיַּעֲשׂוּנִי
סָבַב בָּלַה יַחַד סָבִיב וַתִּבְלָעֵנִי זְכָר נָא כִּי
שׂוּג כַּחֹמֶר עֲשִׂיתָנִי וְאֶל עָפָר תְּשִׁיבֵנִי׃
נָתַךְ הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִנָּה
קָרַשׁ תַּקְפִּיאֵנִי עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי
סָכַךְ וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּשֻׂכְּכֵנִי חַיִּים
עָשָׂה וְחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי וּפְקֻדָּתְךָ שָׁמְרָה
רוּחִי׃ וְאֵלֶּה צָפַנְתָּ בִלְבָבֶךָ יָדַעְתִּי
סָבַר בֶּלָה כִּי זָאת עִמָּךְ אִם חָטָאתִי וּשְׁמַרְתָּנִי
שׁוּר וּמֵעֲוֹנִי לֹא תְנַקֶּנִּי׃ אִם רָשָׁעְתִּי
נָתַר הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִנָּה
קָרַשׁ תַּקְפִּיאֵנִי׃ עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי
סָכַךְ וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּשֻׂכְּכֵנִי חַיִּים
עָשָׂה וְחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי וּפְקֻדָּתְךָ שָׁמְרָה
רוּחִי׃ וְאֵלֶּה צָפַנְתָּ בִלְבָבֶךָ יָדַעְתִּי
סָבַב בָּלַע בָּלַע אֱלוֹהַּ וְלֹא אָשׁוּב
אֶל אֶרֶץ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת׃ אֶרֶץ
עוף עֲפָתָה כְמוֹ אֹפֶל צַלְמָוֶת וְלֹא
יִבַּע סְדָרִים וְתַפְעַ כְּמוֹ אֹפֶל׃

Cap.xi.

וַיַּעַן צֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיֹּאמַר׃
עָנָה אֲמָר
הֲרֹב מִלִּין לֹא יֵעָנֶה וְאִם אִישׁ שִׂפָתַיִם יִצְדָּק׃
שָׂפָה צָדַק
בְּדֶיךָ מְתִים תַּחֲרִישׁוּ וְתִלְעַג וְאֵין מַכְלִם׃
בַּד מָתָה חָרַשׁ לָעַג כָּלַם זָכַר
וַתֹּאמֶר זַךְ לִקְחִי וּבַר הָיִיתִי בְעֵינֶיךָ׃ וְאוּלָם מִי יִתֵּן אֱלוֹהַּ דַּבֵּר
זָכָה בָּרַר
וְיִפְתַּח שְׂפָתָיו עִמָּךְ וְיַגֶּד לְךָ תַּעֲלֻמוֹת חָכְמָה כִּי כִפְלַיִם לְתוּשִׁיָּה וְדַע
נָתַן אֱלָה פָּתַח נָגַד עָלַם יָשָׁה
כִּי יַשֶּׁה לְךָ אֱלוֹהַּ מֵעֲוֹנֶךָ׃ הֲחֵקֶר אֱלוֹהַּ תִּמְצָא אִם עַד תַּכְלִית שַׁדַּי
יָדַע נָשָׁה עָוָה טָצָא כֶּלָה בָּעַל
תִּמְצָא׃ נִבְהֵי שָׁמַיִם מַה תִּפְעָל עֲמֻקָּה מִשְּׁאוֹל מַה תֵּדָע אַרְכָּה
שָׁאֵל יָדַע
מִמִּדָּה אַרְצָה וְרָחְבָה מִנִּי יָם׃ אִם יַחֲלִף וְיַסְגִּיר וְיַקְהִיל וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ׃
מָדַד חָלַף סָגַר קָהַל שׁוּב מָתָה
כִּי הוּא יָדַע מְתֵי שָׁוְא וַיַּרְא אָוֶן וְלֹא יִתְבּוֹנָן׃ וְאִישׁ נָבוּב יִלָּבֵב
רָאָה בִּין נָבוֹב לֵבָב
וְעַיִר פֶּרֶא אָדָם יִוָּלֵד׃ אִם אַתָּה הֵכַנְתָּ לִבֶּךָ וּפָרַשְׂתָּ אֵלָיו כַּפֶּךָ׃
יָלַד כּוֹן
אִם אָוֶן בְּיָדְךָ הַרְחִיקֵהוּ וְאַל תַּשְׁכֵּן בְּאָהָלֶיךָ עַוְלָה׃ כִּי אָז תִּשָּׂא פָנֶיךָ
רָחַק שָׁכַן נָשָׂא פָּנָה
מִמּוּם וְהָיִיתָ מִבֶּצַע וְאֵין תִּירָא׃ כִּי אָתָה עָמָל תִּשְׁכַּח כַּמַּיִם עָבְרוּ
תָּמַם הָיָה בָּצַע יָרֵא שָׁכַח עָבַר
תָּזוֹז׃ וּמִצָּהֳרַיִם יָקוּם חֶלֶד תֵּעָבֶה כַּבֹּקֶר תָּרִיעַ׃ וְבָטַחְתָּ כִּי יֵשׁ
זוּז יָקוּם חֶלֶד עוּף קוּם שָׁכַב רוּעַ בָּטַח יָשָׁה
תִּקְוָה וְחָפַרְתָּ לָבֶטַח תִּשְׂכֹּב׃ וְרָבַצְתָּ וְאֵין מַחְרִיד וְחִלּוּ פָנֶיךָ רַבִּים׃
קוּה חָפַר שָׁכַב רָבַץ חָרַד חָלָה פָּנָה רַבַּב
וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה וּמָנוֹס אָבַד מִנְהֶם וְתִקְוָתָם מַפַּח נָפֶשׁ׃
כָּלָה אוּבַד מָנוֹס מִן נָפַח
Cap.xij.
וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
עָנָה אָבַר
אָמְנָם כִּי אַתֶּם עָם וְעִמָּכֶם תָּמוּת חָכְמָה׃ גַּם לִי לֵב כָּמוֹכֶם לֹא
מוּת
נָפַל אָנֹכִי מִכֶּם וְאֶת מִי אֵין כָּמוֹ אֱלֹהוֹת׃ קָרָא לְרֵעֵהוּ אֶהְיֶה
הָיָה שָׂחַק צַדִּיק תָּמִים לָגַל
לָאֱלוֹהַּ וְיַעֲנֵהוּ שְׂחוֹק צַדִּיק תָּמִים׃ לַפִּיד בּוּז לְעַשְׁתּוֹת שַׁאֲנַן
כּוּן
נָכוֹן לְמוֹעֲדֵי רָגֶל׃ יִשְׁלְיוּ אָהֳלִים

Espondēs ât sophar naamathites dixit. 'Nunqd qui multa loquitur non audiet: aut vir 'verbosus iustificabitur? Tibi soli tacebūt hoīes? & cū ceteros irrideris a nullo cōfutaberis. 'Dixisti ei. Pura est fides mea: & mūdus sum in cōspectu tuo. Atq; vtinā deus loqueretur tecum: & aperiret labia sua tibi vt ostēderet tibi secreta sapiētie & q multiplex esset lex ei?: & itelligeres q multo minora exigaris ab eo q meretur iniquitas tua. Forsitan vestigia dei cōprehendes? & vsq; ad pfectū oīpotentē reperies? Excelsior celo ē: et qd facies? Profūdior inferno: & vnde cognoces? Longior terra mē sura eius: latior mari. Si subuertit oīa vel in vnū coartauerit: qs cōtradicet ei? Ipse enī nouit hoīes: & vidēs iniquitatē & nōne cōsideraret? Vir vanus in superbia erigitur: & tanq pullum onagri se liberū natū putat. Tu aūt firmasti cor tuū: & expandisti ad eum manus tuas. Si iniquitatē q est in manu tua abstuleris a te: & nō māserit in tabernaculo tuo iniustitia: tunc leuare poteris faciē tuā absq; macula: & eris stabilis: & nō timebis. Miserie q obliuisceris: & q aquarū q pterierūt recordaberis: & q si meridianus fulgor cōsurget tibi ad vesperā. Et cū te cōsumptū putaueris oriens vt lucifer: & habebis fiduciā ppositā tibi spe: & defossus securus dormies. Requesces: & nō erit q te exterreat. Et deprecabūtur faciē tuā plimi. Oculi aūt ipiorū deficiēt: & effugiū pibit ab eis: & spes illorū abominatio aīe.

Respondens aūt iob: dixit.

Ergo vos estis soli hoies: & vobiscū moriet sapia! Et mihi ē cor sicut vobis: nec q iferior vri cū. Quis ei hec q nō stis ignorat? Qui deridet ab aico suo sicut ego: inuocabit deū: & exaudiet eū. Deridetur eñ iusti simplicitas: lāpas cōtēpta apud cogitatiōes di uitū: pata ad tps flatutū.

Abundant tabernacula

Trāsla.Gre.lxx..cū iter.latina.

Ἐπόδενς ἀτ ſophar mineus dixit: ἢ multa

ΒΥπολαβὼν δὲ σωφὰρ ὁ μιναῖος λέγει, ὅτι πολλὰ A
dixit t reaudiet: aut t verbosus purat iustus
λέγων καὶ ἀντακουσθεται, ἢ καὶ ὁ ἰδιλαλος δικαιος
esse? benedictus genit a mulierē q bruis vite ē. ne mul
εἶναι; εὐλογημένος γεννητὸς γυναικὸς ὀλιγόβιος. μὴ πο
tus in verbis tuis: nōne enim est q respōdeat
λὺς ἐν ῥήμασι γίνου, ὃν γὰρ τρόπον ὁ ἀνταπροκριτόμενός
tibi. ne q̄dē dicas q̄m purus sum apud̄: t B. 6.b.
σοι· μὴ ἰσχὺ λέγε ὅτι καθαρός εἰμι τοῖς ἔργοις, καὶ
irreprehēsibilis coā eo. sed q̄mō vtiq; dns lo-
ἄμεμπτος ἐναντίον αὐτοῦ· ἀλλὰ πῶς ἂν ὁ κύριος λα-
quat ad te t aperiat labia sua tecū: po-
λήσει πρὸς σὲ καὶ ἀνοίξει χείλη αὐτ μετὰ σοῦ; εἰς B
stea reuelabit tibi secreta sapie: q duplex
τα ἀναγγελεῖ σοι ἀπόρρητα σοφίας, ὅτι διπλοῦς
erit ad idq̄ sēsimꝰ: t tāc scies: q digna tibi eue
ἔσαι τῷ κατὰ σέ, καὶ τότε γνώσῃ, ὅτι ἄξιά σοι ἀ-
nerūt a dño eop q̄ peccasti. nūqd vestigiū pōt in
σέβη παρὰ κυρίου ἢ ἐμάρτανες. ἢ ἴχνος κυρίου εὑ
uēnire: aut ad vltima veniēs q̄ fecit oīpo-
ρήσεις, ἢ εἰς τὰ ἔσχατα ἀφίκου ἃ ἐποίησεν ὁ παγ-
tens? excelsior celo t q̄d facies? pro
τοκράτωρ; ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς καὶ τί ποιήσεις; βα
fundiora ât his q̄ in inferno: q̄d nosti? aut lōgiora mé-
θύτερα δὲ τῶν ἐν ᾅδου, τί ἴσιδας; ἢ μακρότερα μέ-
sura terre: aut latitudie maris? si ât subuerterit
τρου γῆς, ἢ ἔυρους θαλάσσης; ἐὰν δὲ καταστρέψη τὰ
oia: q̄s dicet ei q̄d facis? ipe enī no-
πάντα, τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας; αὐτὸς γὰρ ὅ-
uit opa impioꝝ: videns ât indecētia nō dissimulabit:
σεν ἔργα ἀνόμων, ἰδὼν δὲ ἄσπονα οὐ παροψόησει,
homo sāt incassū animat vana, mortalis ât ge-
ἄνθρωπος δὲ ἄλλως ὁρασύνεται λόγοις. βροτὸς δὲ γεν
nit de muliere: sicut asin? solitari. si ergo tu mundū posuisti
νηθὲς γυναικός, ὡσα ὄνω ἐρημίτη. εἰ μὲν σὺ καθαρὰ ἔθου
cor tuū: expādis ât manū ad eū, si
τὴν καρδίαν σου, ὑπλάδεις δὲ χεῖρας πρὸς αὐτόν· εἰ
iniquū q̄d est in manib tuis: pcul fac illud:
ἄνομόν τί ἐστιν ἐν χερσί σου, τόρρω ποίησον αὐτό,
iniustitia ât i habitaculo tuo nō habitet. sic eū splē
ἀδικία δὲ ἐν σκήνῃ σου μὴ αὐλισθήτω· οὕτως γὰρ ἀνα
debit tua faciē sicut aqua pura.
λάμψει σου τὸ πρόσωπον ὥσπερ ὕδωρ καθαρόν.
eruca sāt fortē: t nō timebis. t D
ἐκδύσῃ δὲ ῥύπον, καὶ οὐ μὴ φοβηθήσῃ. καὶ γὰρ κό- Leui.
bozis oblinisceris tanq̄ vndā q̄ pterīt: t nō time 16.b.
σον ἐπιλήσῃ ὥσπερ κῦμα παρελθόν, καὶ οὐ φοβη
bis. at ofō tua sicut lucifer: ac sāt meridie
θήσῃ. ἢ δὲ ἐυχή σου ὥσπερ ἑωσφόρος, ἐκ δὲ μεσημβρί
oriet tibi vita. cōfidēs q̄ erīs: q̄n est tibi
ας ἀνατελεῖ σοι ζωή. πεποιθὼς τε ἔσῃ, ὅτι ἐσί σοι
spes: ac sāt cogitatiōe t cuīa apparebit.
ἐλπὶς, ἐκ δὲ μεριμνης καὶ φροντίδος ἀναφανεῖται
tibi pax: requiesces eñ t nō erit q̄ bellū moueat ite.
σοι εἰρήνη, ἡσυχάσεις γὰρ καὶ οὐκ ἔσαι ὁ πολεμῶν σε.
trasmutati ât multi te deprecabunt: fa-
μεταβαλλόμενοι δὲ πολλοί σου δεηθήσονται, σω-
lus ât eos relinquet. nā spes eoꝝ pdi-
τηρία δὲ αὐτοὺς ἀσπαλίψει. ἢ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἀπώ-
tio: oculi sāt impioꝝ tabescent.
λεια, ὀφθαλμοὶ δὲ ἀσεβῶν τακήσονται. Ca.12.

Ἐπόδενς ât tob dicit: ergo vos estis hoi- A

ΒΥπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, ἔιτα ὑμεῖς ἐσὲ ἄνθρω-
nes: aut vobiscū moriet sapia: et mihi q̄dē cor Prou.
ποι, ἢ μεθ' ὑμῶν τελευτήσει σοφία; καμοὶ μὲν καρ- 14.a.
sicut vobis est: iusti ât eñ vir t integer fact?
δία καθ' ὑμᾶς ἐσι, δίκαιος γὰρ ἀνὴρ καὶ ἄμεμπτος ἐγε
est in subsannatiōes. in tps eñ statutū patus fuerat ca
νήθη εἰς χλεύασμα· εἰς χρόνον γὰρ τακὸν ἡτοίμασο σκε-
dere ab alio: dominus ât et destrui
σεῖν ὑπὸ ἄλλου, ὁίκους τε αὐτοῦ ἐκπορεύεσθαι οοο

Trāsla.B.Hie.

predonū & audacter pvocant deum? cum ipse dederit oia in manus eorum. Nimirū interroga iumenta: & docebūt te: & volatilia celi & indicabūt tibi. Loquere terre & respōdebit tibi: & narrabūt pisces maris. Quis ignorat q̄ oia hec manus dñi fecerit? In cuius manu anima omnis viuentis: & spūs vniuerse carnis hominis. Nōne auris verba diiudicat & fauces comedētis saporem? In antiqs est sapientia: & in multo tpe prudentia. Apud ipm est sapietia & fortitudo: & ipse habet consiliū & intelligentiā. Si destruxerit nemo est qui ędificet: si incluserit hoiem nullus est qui aperiat. Si cōtinuerit aqs: oia siccabūtur: si emiserint eas: subuertent terrā. Apud ipm est fortitudo & sapietia. Ipse nouit & decipientē & eū qui decipitur. Adducit cōsiliarios in stultū finē: & iudices in stuporē. Balteus regū dissoluit: & precingit funē renes eorū. Ducit principes sacerdotes & iglorios: & optimates supplitat. cōmutans labiū vera cum: & doctrinā senum auferens. Effundit de spectiōe sup̄ principes: & cos q̄ oppressi fuerāt releuās. Qui reuelat profunda de tenebris: & producit in lucem vmbrā mortis. Qui multiplicat gentes & perdit eas: & subuersas in integrū restituit. Qui immutat cor principū populi terre: & decipit eos vt fruſtra incedāt per inuiū. Palpabūt quasi in tenebris: & nō in luce: & errare cos faciet quasi ebrios. 13.

Ecce oīa hec vidit oculus me: & audiuit auris mea. t nouit q̄dq̄ t vos scitis: 2.
& nō imprudētia: sum vobis. verūtamē ego
ad dñm loquar: arguā ât coram eo si
πρὸς κύριον λαλήσω, ἐλέγξω δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ἐὰν
voluerit. vos ât estis medici inutili t sanatores ma
βούληται. ὑμεῖς δὲ ἐσὲ ἰατροὶ ἄβροκοι καὶ ἰαταὶ κα
lor. οἷς. sit ât vobis obmutescere t erudet
κῶν πάντες. ἔιη δὲ ὑμῖν κωφεῦσαι καὶ σοφίσαι
vobis in sapiam. audite increpatiōē oris
μει: iudiciū ât labiorū meoꝝ
μου, κρίσιν δὲ χειλέων μου οοοο

הַקְשִׁיבוּ זֹאת אִיּוֹב שִׁמְעָה לִּי עִמְדוּ וְאָנֹכִי אֲדַבֵּרָה׃
אִם יֵשׁ מִלִּין וַעֲנֵנִי דַּבֵּר כִּי חָפַצְתִּי צִדְּקֶךָ׃
אִם אֵין הַקְשִׁיבוּ לִי חַרְשׁוּ וַאֲנִי אֲדַבֵּרָה חָכְמָה׃
הֲלְאֵל תְּדַבְּרוּ עַוְלָה וְלוֹ תְּדַבְּרוּ רְמִיָּה׃
הֲלְפָנָיו תִּשְׂאוּן פָּנִים אִם לָאֵל תָּרִיבוּן׃
הֲטוֹב כִּי יַחְקֹר אֶתְכֶם אִם כְּהַתֵּל בֶּאֱנוֹשׁ תְּהַתֵּלּוּ בוֹ׃
הוֹכֵחַ יוֹכִיחַ אֶתְכֶם אִם בַּסֵּתֶר פָּנִים תִּשָּׂאוּן׃
הֲלֹא שְׂאֵתוֹ תְּבַעֵת וְאֵמָתוֹ תִּפֹּל עֲלֵיכֶם׃
אִמְרֵיכֶם מִשְׁלֵי אֵפֶר לְגַבֵּי חֹמֶר גְּבֵיכֶם׃
הַחֲרִישׁוּ מִמֶּנִּי וַאֲדַבְּרָה אֲנִי וְיַעֲבֹר עָלַי מַה׃
עַל מָה אֶשָּׂא בְשָׂרִי בְּשִׁנָּי וְנַפְשִׁי אָשִׂים בְּכַפִּי׃
הֵן יִקְטְלֵנִי לֹו אֵיחָל אַךְ דְּרָכַי אֶל פָּנָיו אוֹכִיחַ׃
גַּם הוּא לִי לִישׁוּעָה כִּי לֹא לְפָנָיו חָנֵף יָבֹא׃
שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ מִלָּתִי וְאַחֲוָתִי בְּאָזְנֵיכֶם׃
הִנֵּה נָא עָרַכְתִּי מִשְׁפָּט יָדַעְתִּי כִּי אֲנִי אֶצְדָּק׃
מִי הוּא יָרִיב עִמָּדִי כִּי עַתָּה אַחֲרִישׁ וְאֶגְוָע׃
אַךְ שְׁתַּיִם אַל תַּעַשׂ עִמָּדִי אָז מִפָּנֶיךָ לֹא אֶסָּתֵר׃
כַּפְּךָ מֵעָלַי הַרְחֵק וְאֵימָתְךָ אַל תְּבַעֵתְנִי׃
וְקָרָא וְאָנֹכִי אֶעֱנֶה אֹו אֲדַבֵּר וְהָשִׁיבֵנִי׃
כַּמָּה לִי עֲוֹנוֹת וְחַטֹּאוֹת פְּשָׁעַי וְחַטָּאתַי הוֹדִיעֵנִי׃
לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר וְתַחְשְׁבֵנִי לְאוֹיֵב לָךְ׃
הָעֲלֶה נִדָּף תַּעֲרֹץ וְאֶת קַשׁ יָבֵשׁ תִּרְדֹּף׃
כִּי תִכְתֹּב עָלַי מְרֹרוֹת וְתוֹרִישֵׁנִי עֲוֹנוֹת נְעוּרָי׃
וְתָשֶׂם בַּסַּד רַגְלָי וְתִשְׁמוֹר כָּל אָרְחוֹתָי עַל שָׁרְשֵׁי רַגְלָי תִּתְחַקֶּה׃
וְהוּא כְּרָקָב יִבְלֶה כְּבֶגֶד אֲכָלוֹ עָשׁ׃

Cap.xiiij.

אָדָם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז יֹצֵא כְּצִיץ וַיִּמָּל׃
וַיִּבְרַח כַּצֵּל וְלֹא יַעֲמוֹד אַף עַל זֶה פָּקַחְתָּ עֵינֶיךָ וְאֹתִי תָּבִיא בְמִשְׁפָּט עִמָּךְ׃
מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד׃ אִם חֲרוּצִים יָמָיו מִסְפַּר

'attendite.' Nūquid deus indiget vestro ᵇmēdatio: 'vt ꝓ illo' loq̄mini' dolos: 'Nunqd facie ei' accipitis ᵈ& ꝓ deo' iudicare nitimini? 'Aut placebit ei quē celare nihil pōt: 'aut' decipietur' vt hō vīs' fraudulentiis! Ipse' vos' arguet: 'quoniam' in abscondito ᵇfacīe ei' accipitis. Statim ᵛvt' se ꝑmouerit' turbabit 'vos:' & terror ei' irruet 'super vos.' Memoria vīa ᵐcōpabitur' cineri: & ᵒredigētur in' lutū' ceruices vestre. 'Tacete paulisper: 'vt loquar' quodcunq; 'mihi meris suggesserit: ᵃ'ēre' lacero' carnes meas 'dētib' meis: & ſiam meā 'porto' in manib' meis? Etiam' ſi' occiderit me' in ipso' ᵐsperabo." Verumtn ᵒvias meas' in' conſpectu ei' arguā: "& ipse erit' ſalvator' me'. 'No' enī' veniet' in cōſpectu ei? ois' hypocrita. ᵖ Audite' fmonē meū: "& enigmata ꝓpipite ᵇaurib' vīs. 'Si' fuero' ᵐintelligat: 'ſcio' q̄' iuſtꝰ' inuemar. 'Quis' ē q̄ iudicetur ᵐecum? Veniat. Quare 'tacens' conſumor? Duo ᵇtantum' ne' facias' mihi! & 'tunc' a facie tua' non ᵇabſcondar.' Manū tuā 'longe fac' a me' & formido tua' non' me terreat. 'voca me' & ego' rñdebo tibi: 'aut certe' loq̄r: ' & tu rñde mihi.' Quātas' hēo 'iniq̄tates' & pcā: ' ſcelera mea' & delicta mea' oſtende mihi. ' Cur' facie tuā' abſcondis' & arbitraris me 'iimicū' tuū? Cōtra' folū ᵒqd vento' rapitur' oſtdis potentiā tuā: ' & ſtipulam ᵖſiccā' perſeq̄ris. ' Scribis 'eni' cōtra me' amaritudines: & cōſumere me vis ᵇpctis' adoleſcentie mee. ᵒPoſuiſti' in nervo' pedē meū: ' & obſeruaſti ᵇ oēs 'ſemitas meas: & veſtigia ᵐpedū meoꝝ ᵇ cōſideraſti. ᵒQui' q̄ſi putredo' cōſumēdus ſū & 'q̄ſi veſtimētū qđ' comeditur a' tinea. 14.

Homo' nat' de' mulie re: ' breui' viues' tpe 'repletur' multis' miſeriis. Qui' q̄ſi flos' egreditur ' & cōteritur: ' & fugit' velut vmbra: ' & nunq̄ ieo' odes ſtatu' pmanet.' Et dignū duct' ſup' huiuſcemodi' aptre' oculos tuos: ' & 'adducere eū' tecū' in iudicīū' Quis pōt facere' mū dū' de imūdo cōceptū ſe

ministe ei? apud te. in tēpus poſuiſti ē nō trāſgrediat: μῆτις αὐτοῦ παρὰ σοί· εἰς χρόνον ἔσου καὶ οὐ μὴ ὑπερβῇ, recede ab eo vt deſcat: ꝛ lettificāit ' vitā ſi- ἀπόστα ἀπ' αὐτοῦ ἵνα ἡσυχάσῃ, καὶ εὐδοκήσει ὡς βίον ὥσ- eus. mercenarī? . eſt enī arbori ſpes: ' ſi enī pcīſa fuerit: περ ὁ μισθωτός· ἔστι γὰρ δένδρῳ ἐλπίς, ἐὰν γὰρ κοπῇ, adhuc pullulabit: ꝛ ram' ei? nō deficiet. ſi ἔτι ἐπαύξησει, καὶ ὁ ῥάβδος αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκλείπῃ· ἐὰν enī ſenuerit: in terra radix ei': in ār petra mortua γὰρ γηράσῃ, ἐν γῇ ἡ ῥίζα αὐτοῦ, ἐν δὲ πέτρᾳ τελευτήσῃ fuerit: truncus ei? ab odore aque germinabit.ſa ση, ὡς φύτευγχος αὐτοῦ ἀπὸ ὀσμῆς ὕδατος ἀνάδοσι· πε- ciet aūt meſſe ſicut noua plāta: vir ār cū mortu' fuerit abi νάσει δὲ ἀνθρώπου ὥσπερ νεόφυτον, ἀπὸρ δὲ τελευτήσας ὧ uit: poſtq̄ cecidit ār mortalis nō ār̄i? eſt. ꝓpze cū rare χετο, πεσὼν δὲ βροτὸς οὐκ ἔτι ἐστί· χρόνου γὰρ παυ- ſcit mare: ſtum' ār deſolatus arūit: homo σθήσεται θάλασσα, ποταμὸς δὲ ἐρημωθεὶς ἐξηράνθη, ἄνθρωπος ār poſtq̄ dormierit nō reſurget: duſq̄ celū nō ꝓſtū ſit ꝛ δὲ κοιμηθεὶς οὐ μὴ ἀναστῇ, ἕως ἂν ὁ οὐρανὸς οὐ μὴ συρραφῇ καὶ nō excitabunt de ſomno ſuo. ꝑtmā cū in inferno οὐκ ἐξυπνισθήσονται ἐξ ὕπνου αὐτῶν. ἐπεὶ γὰρ ἔφελεν ἐν ᾅδῃ me ſinaſſes: abſcōdiſſes ār me donec ceſſaſſet tu' fu μὲ φύλαξας, ἕκρυφας δέ με ἕως ἂν παύσηται σου ὁ θυ- ror: ꝛ ꝓſtituas mihi tēp' in quo memorīā mei facias. ſi cūꝫ μός, καὶ τάξῃ μοι χρόνον ἐν ᾧ μνείαν μου ποιήσῃ. ἐὰν γὰρ mortu' fuerit homo viuet poſtq̄ ꝓſummauerit dico ἀποθάνῃ ἄνθρωπος ζήσεται συντελέσας τὰς ἡμέρας τοῦ vite ſue. expectabo duſq̄ rurſus ſtā. poſtea vocabi- βίου αὐτοῦ· ὑπομενῶ ἕως πάλιν ἥξωμαι· ἕνα καλέσῃς, ego ār tibi obedīā: ar opa manuū tuaꝝ ne ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι, τὰ δὲ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ repellas. uīeratīi ār mea ſtudia: ꝛ nō ἀποστοιῇς· ἠριθμημένας δέ μου τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ οὐ D ꝑterijt te aliqđ peccator meor. ſignauiſti ār Gen.c. μὴ παρέλθῃ σε ὑβρὶς τῶν ἁμαρτιῶν μου· ἐσφράγισας δὲ Ihēre. meas iniſtates in marſuppio: adnotaſti ār ſigīl ſtum' 14.c.d. μου τὰς ἀνομίας ἐν βαλαντίῳ, ἐπεσημήνω δὲ ἵνα τι ἐκ σοῦ trāſgreſſ' ſū. ꝛ verūm mōs cadēs decidet: ꝛ petra παρέβην· καὶ πλήθος πταίσεν ἀπὸ τοῦ χώματος τῆς γῆς· ſ. ꝛ expectatiōne hoīs ꝓdidiſti. erpuliſti eū in fine, καὶ ὑπομονὴν ἀνθρώπου ἀπώλεσας· ὥσαυ οὖν ὡς βροτὸς ꝛ abiuit. impoſuiſti ei facīe ꝛ emiſiſti: καὶ ὡς χιτὼν ἐπίσησας ἀυτῷ· ὁ πρόσωπον καὶ ἐξαπέστειλας. multis ār exiſtētibus filiis ei? nō nouit: ſi qs πολλῶν δὲ γενομένων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, οὐκ οἶδεν, ἐάν τε pauci fuerint: nō ſcit. ſed carnes ei' do paucí γένωνται, ὀυκ ἐπίσταται· ἀλλὰ ἡ σάρκες αὐτοῦ ἐπ' lūerūt: at aia ei' ꝓplorauit: γησαν, δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπέθησεν, Ca.15.

Elphāz themanites dicit: nun- Ὑπολαβὼν δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης λέγει, πότερ dd ſapiēs' reſpōſum dabit intellect' ſpūs: ꝛ ρου. σοφὸς ἀπόκρισιν δώσει συνέσεως πνεύματος, καὶ implebit labore' vētu: arguēs in verbis q̄b' nō oportet. ἐνέπλησε πόνου γαστρός, ἐλέγχων ἐν ῥήμασιν οἷς οὐ δεῖ in ſmonib' q̄b' nulla vtilitas: nō ꝛ tu expuliſti timorē: ἐν λόγοις οἷς οὐδὲν ὄφελος, οὐ καὶ σὺ ἀπεποίησω φόβον, cōſumaſti ār verba talia coꝝ dño? συνετελέσω δὲ ῥήματα τοιαῦτα ἐναντίον τοῦ κυρίου; reus es verbis ozis tui: nō diſcreuiſti verba potē ἔνοχος εἶ ῥήμασι σώματός σου, οὐ διέκρινας ῥήματα δύνα ſū: redarguat te tuū os: ꝛ nō ego: ar labia σῶν; ἐλέγξει σε τὸ σὸν στόμα, καὶ μὴ ἐγώ, τὰ δὲ χείλη tua teſtimoniū dēt ꝓtra te: qđ enī nūqđ pīnus homi- σου καταμαρτυρήσαισάν σου, τί γὰρ μὴ πρῶτος ἀνθρώ nū natus es: ār ante colles πων ἐγεννήθης; ἢ πρὸ ὀρέων

מִשְׁפָּט חִדְשָׁיו אִתָּךְ חָקַו עֲשֹׂתִי וְלֹא
יַעַבְר חָדֵל יְעִנֵּר׃ שְׁעָה מֵעָלָיו וְיִחְדָּל עַד
יִרְצֶה שָׂכִיר יוֹמוֹ׃ כִּי יֵשׁ לָעֵץ
תִּקְוֶה כִּי אִם יְגֹרַת עוֹד יַחֲלִיף וְיֹנַקְתּוֹ
לֹא תֶחְדָּל׃ אִם יִזְקַן בָּאָרֶץ שָׁרְשׁוֹ
וּבֶעָפָר יָמוּת גִּזְעוֹ׃ מֵרֵיחַ מַיִם יַפְרִחַ
וְעָשָׂה קְצִיר כְּנָטַע׃ וְנָבֶר יָמוּת
וְחָלַשׁ וְיוֹנֵעַ אָדָם וַאיו׃ אָזְלוּ
מַיִם מִנִּי יָם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיִבָשׁ׃
וְאִישׁ שָׁכַב וְלֹא יָקוּם עַד בְּלִתִּי
שָׁמַיִם לֹא יָקִיצוּ וְלֹא יֵעֹרוּ מִשְּׁנָתָם׃
מִי יִתֵּן בְּשָׁאוֹל תַּצְפִּנֵנִי תַּסְתִּירֵנִי
עַד שׁוּב אַפֶּךָ תָּשִׁית לִי חק
וְתִזְכְּרֵנִי׃ אִם יָמוּת גָּבֶר הֲיִהְיֶה כָל
יְמֵי צְבָאַי אֲיַחֵל עַד בּוֹא חִלּוּפָתִי׃
תִּקְרָא וְאָנֹכִי אֶעֱנֶךָ לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
תִּכְסֹף כִּי עַתָּה צְעָדַי תִּסְפּוֹר לֹא
תִשְׁמֹר עַל חַטָּאתִי׃ חָתַם בִּצְרוֹר
פִּשְׁעִי וְתִטְפֹּל עַל עֲוֹנִי וְאוּלָם
הַר נוֹפֵל יָבוֹל וְצוּר יֶעְתַּק מִמְּקוֹמוֹ׃
אֲבָנִים שָׁחֲקוּ מַיִם תִּשְׁטֹף
סְפִיחֶיהָ עָפָר אֶרֶץ וְתִקְוַת
אֱנוֹשׁ הֶאֱבַדְתָּ׃ תְּתַקְּפֵהוּ לָנֶצַח
וְיַהֲלֹךְ מְשַׁנֶּה פָּנָיו וְתְשַׁלְּחֵהוּ׃
יִנְבְּדוּ בָנָיו וְלֹא יֵדָע וְיִצְעֲרוּ
וְלֹא יָבִין לָמוֹ אַךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכְאָב
וְנַפְשׁוֹ עָלָיו תֶּאֱבָל׃

Cap.xv.

וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי
וַיֹּאמַר הֲחָכָם יַעֲנֶה דַעַת רוּחַ וַיְמַלֵּא
קָדִים בִּטְנוֹ׃ הוֹכַח בְּדָבָר לֹא
יִסְכֹּן וּמִלִּים לֹא יוֹעִיל בָּם׃ אַף
אַתָּה תָּפֵר יִרְאָה וְתִגְרַע שִׂיחָה
לִפְנֵי אֵל׃ כִּי יְצַלֵּף שִׁנֶּךָ פִּיךָ
תִּבְחַר לְשׁוֹן עָרוּמִים׃ יַרְשִׁיעֲךָ
פִּיךָ וְלֹא אָנִי וְשִׂפְתֶיךָ יַעֲנוּ בָךְ׃
רִאשׁוֹן אָדָם תִּוָּלֵד וְלִפְנֵי גְבָעוֹת

יָגֵד	כִּי עֵדִת חָנֵף נִלְמוֹד וְאֵשׁ אָכְלָה	"Cōgregatio ei⁷ hypocrite sterilis:& ignis⁸ deuorabit⁹ tabernacla eoꝝ qui munera libēter accipiūt.
אָהֳלֵי שֹׁחַד: הֲרָה עָמָל וְיָלַד אָוֶן		
כֹּחַ בָּמָה	וּבִטְנָם תָּכִין מִרְמָה:	
Cap. xvj.	יָעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר: שָׁמַעְתִּי כַּאֲלֶה	Concepit⁷ dolorē:& peperit⁸ iniquitatē:& vterus eius⁹ pparat⁹ dolos. 16.
עָנָה אֲמָר	רַבּוֹת מְנַחֲמֵי עָמָל כֻּלְּכֶם: הֲקֵץ	
רִגַּע פֶּה	לִדְבָרֵי רוּחַ אוֹ מָה יְמִירְצַךְ כִּי	Bīdens aūt⁸ iob:⁸ dixit.
יָגֵר	תַעֲנֶה: גַּם אֲנִכִי כָּמָם אֲדַבֵּרָה לוּ	Audiui⁷ freq̄nter talia:⁸ cōfolatores⁹ onerosi ōes vos estis.⁸ Numqd hē būt⁸ finē⁸ verba⁸ ventosa?
חָבַר	יֵשׁ נַפְשְׁכֶם תַּחַת נַפְשִׁי אֶחְבִּירָה	
סָלַל נוֹעַ	עֲלֵיכֶם בְּמִלִּים וְאָנִיעָה עֲלֵיכֶם	aut⁸ aliqd⁸ tibi moleſtū ē
אָזַן פֶּה	בְּמוֹ רֹאשִׁי: אֲאַמְּצָכֶם בְּמוֹ פִי	qñ⁸ loq̄ris!⁸ Poterā⁸ &⁸ ego
עוד שָׂפָה	וְנִיד שִׂפְתַי יְחוּשָׂךְ: אִם אֲדַבְּרָה לֹא	filia⁷ vri⁷ loq. Atq⁸ vtinā
יֶחְשַׂךְ חָבַל	יֶחְשָׂךְ כְּאֵבִי וְאַחְדָּלָה כָּה מֶנִּי	ēsset⁸ aia vra⁷ p⁸aia mea:
הָלַךְ לֵאָה	יֶהֱלָךְ: אַךְ עַתָּה הֶלְאַנִי הֹשַׁמְתָּ	cōfolarer &⁸ ego⁸ vos⁸ fer
שָׁמַם נָגַד	כָּל עֲדָתִי: וַתִּקְמְטֵנִי לְעֵד רִיב	mōib⁹:⁸ &⁸ mouerē⁸ caput
קָמַט פָּנֶה	וַיָּקָם בִּי כַּחֲשִׁי בְּפָנַי יַעְנֶה: אַפּוֹ	meū⁸ sup vos.⁸ Roborarē
קוּם עָטָר	טָרַף וַיִּשְׂטְמֵנִי חָרַק עָלַי בַּשָּׁנָיו	vos⁸ me oꝝ:⁸ &⁸ mouerē
שָׁטַם שָׁן	צָרִי יְלַטֵּשׁ עֵינָיו לִי: פָּעֲרוּ עָלַי	tabā⁸ mea q̄ſi⁸ parcēs vo
צוּר לִטּוּשׁ	פִּיהֶם בַּחֲרְפָּה הִכּוּ לְחָיִי יַחַד עָלַי	bis. Sed q¹ agā:⁸ Si⁸ locut⁷
פֶּה נָכָה	יִתְמַלְאוּן: יַסְגִּירֵנִי אֵל אֶל עִוֶּל	fuero:⁷ nō⁸ quieſcit⁸ dolor
לָחַם מָלָא	וְעַל יְדֵי רְשָׁעִים יְרַטֵּנִי וְשַׁלְוַנִי הָיִיתִי	me⁹:⁸ & si tacuero⁹ nō⁸ re
סָבַר גֵּוִל	וַיְפַרְפְּרֵנִי וַיֹּאחֶז בְּעָרְפִּי וַיְנַפְּצֵנִי	cedet⁸ a me.⁹ Nūc⁸ aūt⁸ op
שָׁלָה הָיָה	וַיְקִימֵנִי לוֹ לְמַטָּרָה: יַסְבּוּ עָלַי רַבָּיו	pſſit me dolor meus:& in
פּוּר פָּגַע	יְבַקַּע כְּלָיוֹתַי וְלֹא יַחְמֹל יִשְׁפֹּךְ	nihilū redacti fūt⁸ oēs⁸ ar
קוּם עָטַר	לָאָרֶץ מְרֹרָתִי: יִפְרְצֵנִי פֶּרֶץ עַל	tus mei.⁷ Ruge mee⁸ testiō
סְנַנְרַנָּה	פְּנֵי פֶּרֶץ יָרֻץ עָלָי גִּבּוֹר: שַׂק	nū dicēt⁸ cōtra me:⁸ &⁸ fu
פָּלַח נִלָּה	כָּסִיתִי עַל עוֹרִי וְאָעִלְתִי בֶּעָפָר	scitatur⁸ falſiloqu⁸ aduer
חָמַל שָׁפָה	פָּנַי חָפְּרָה מִבֶּכִי וְעַל עַפְעַפַּי	sus facie mea⁸ cōtradicēs
פְּנִי פָּנָה	צַלְמָוֶת: עַל לֹא חָמָס בְּכַפָּי	mihi.⁸ Collegit⁷ furorem
רוּץ נָגַר	וּתְפִלָּתִי זַכָּה: אֶרֶץ אַל תְּכַסִּי דָמִי	suū me:⁷ &⁸ cōminās mi
עָלַל עָבָה	וְאַל יְהִי מָקוֹם לְזַעֲקָתִי: גַּם	hi⁸ ifremuit⁸ cōtra me⁷ dē
הֵיךְ קוּם	עַתָּה הִנֵּה בַשָּׁמַיִם עֵדִי וְשַׂהֲדִי	tibus⁷ fuis:⁸ Hostis me⁹ ter
עוֹד רוּם	בַּמְּרוֹמִים: מְלִיצַי רֵעָי אֶל	ribilib⁹:⁸ oculꝰ⁸ me⁸ iustus
לוּץ רֵעָה	אֱלוֹהַּ דִּלְפָּה עֵינִי: וְיוֹכַח לְגֶבֶר	est.⁸ Apuerūt⁸ sup me⁷ ora
יָכַח	עִם אֱלוֹהַּ וּבֶן אָדָם לְרֵעֵהוּ:	fua:⁷ &⁸ expriobrātes⁸ pcuſ
שָׁנָה סֵפֶר	כִּי שָׁנוֹת מִסְפָּר יֶאֱתָיוּ וְאֹרַח	ferūt⁸ maxillā meā:⁸ faciati
אָתָה שׁוּב	לֹא אָשׁוּב אֲהַלֵּךְ:	fūt⁸ penis meis:⁸ Cōclusit
הָלַךְ		me⁸ deus⁸ apd⁸ iniquū:⁸ &
		manib⁹ ipiop⁸ me tradi
		dit.⁸ Egoīle qiētī⁸ opnle
		tus repēte⁷ cōtritus fum:
		tenuit⁸ ceruicē meā:⁸ cōfre
		git me:⁸ & posuit me⁸ sibi
		q̄ſi⁸ in signū.⁸ Circūdedit
		me⁸ lāceis⁸ fuis:⁸ cōmuluit
		rauit⁸ lūbos meos.⁸ Non
		pepcit:⁸ & effudit⁸ in tra
		uiscera mea.⁷ Conscidit
		me⁸ vulnere⁷ sup⁷ vulnus:
		irruit⁷ in me⁸ q̄ti gigas.
		Saccū⁸ cōsui⁸ sup⁸ cutem
		meā:⁸ & opui⁸ cinere⁸ car
		nē meā.⁷ Facies mea⁸ intu
		muit⁸ a⁸ fletu: ⁸ & palpe
		bre mee⁸ caligauerūt. Hec
		passus fuꝝ⁷ absq⁸ iniqtate
		man⁹ mea⁸: ⁸ cū hēc⁸ mū
		das ad deū⁸ pces.⁷ Terra
		ne⁸ opias⁸ sanguinē meū
		neq⁸ ſueniat in te⁷ locū la
		tēdi⁷ clamor me⁹.⁷ Ecce⁸ ei
		in celo⁷ testis me⁹: ⁸ & cō
		scius me⁹⁸ i excelſis.⁸ Ver
		bosi⁸ amici mei:⁸ ad⁷ deū
		stillat⁸ oculs meus.⁸ Atq
		vtinā sic⁸ iudicaretur⁸ vir
		cui⁷ deo:⁸ quō iudicatur
		filio⁸ hois⁸ cū collega suo.
		Ecce⁸ ei⁸ breues⁷ anni⁸ trā
		ſeunt: ⁸ & semitā p quā⁸ nō
		reuertar⁷ ambulo. 17.

שָׁמַע	"חוֹלַלְתִּי: הֲנַסּוֹד אֱלוֹהַּ תִּשְׁמָע	"formate?⁹ Numqd cōſiliū
וְחָנַךְ אֵלֶיךָ חָכְמָה: מַה יָּדַעְתָּ וְלֹא		dei⁸ audiſti:⁸ & inferior⁸ te
יָדַע בִּינָה מָה תָּבִין וְלֹא		crit⁸ ciuꝰ⁸ sapiētia:⁸ Quid
יֵדַע בִּינָה עִמָּנוּ הוּא: גַּם שֵׂב	נִבְרָא אֲנַחְנוּ וְלֹא	noſti⁸ qđ⁸ ignorem⁹:⁸ qd
שׁוּב יָשִׁישׁ	"תָּבִין וְלֹא עִמָּנוּ הוּא: גַּם שֵׂב	"intelligis⁸ qđ⁸ neſciam?⁹
יָשִׁישׁ בָּנוּ נְבִיר מֵאִרְיִם:		"Et⁸ senes⁸ &⁸ antiqui⁸ sunt
יוֹם בְּבַר	"הַמְיַעַט מִמֶּךָּ תַּנְחֻמוֹת אֵל וְדָבָר	"in nobis⁸ multo⁸ vetuſtio
עֹן נָחַם	לָאַט עִמָּךְ: מַה יְקָחֲךָ לִבֶּךָ וּמָה	res⁸ q̄ patres tui.⁸ Numqd
לָקַח	"יִרְזְמוּן עֵינֶיךָ: כִּי תָשִׁיב אֶל אֵל	grāde⁸ est⁸ vt⁸ cōſoletur⁸ te
"רָזַם שׁוּב	רוּחֶךָ וְהוֹצֵאת מִפִּיךָ מִלִּין: מַה	"deus!⁸ ſed verba⁸ tua⁸ pra
יָצָא פֶּה	יְצַדְּקֶךָּ אֱנוֹשׁ כִּי יִזְכֶּה יְלוּד אִשָּׁה:	ua hoc⁸ phibēt.⁸ Quid⁸ te
טָלַל אָוֶן	"הֵן בְּקְדֹשָׁיו לֹא יַאֲמִין וְשָׁמַיִם "לֹא	eleuat⁸ cor tuū:⁷ & quasi
זָכָה צֶדֶק	זַכּוּ בְּעֵינָיו: אַף כִּי נִתְעָב וְנֶאֱלָח	magna cogitās:⁸ "attoni
יָלַד אִישׁ	אִישׁ שֹׁתֶה כַּמַּיִם עָוְלָה: אֶחֱזְךָ שְׁמַע	tos habes⁸ "oculos!⁸ Quid
אָזַן חָזָה	לִי וְזֶה חָזִיתִי וַאֲסַפְּרָה: אֲשֶׁר	"rumet⁸ "cōtra⁷ deū⁸ "spūs
סָפַר נָגַד	חֲכָמִים יַגִּידוּ וְלֹא כִחֲדוּ מֵאֲבוֹתָם:	tu⁸ vt⁸ pferas⁸ de ore tuo
	"לָהֶם "לְבַדָּם נִתְּנָה "הָאָרֶץ "וְלֹא	huiuſcemodi⁸ sermones!⁸
עָבַר זָר	עָבַר זָר בְּתוֹכָם: כָּל יְמֵי רָשָׁע הוּא	"Quid est⁸ hō⁸ vt⁸ imaculatus ſit:⁸ & vt⁸ iuſt⁸ appeat
יוֹם	"מִתְחוֹלֵל וּמִסְפַּר שָׁנִים נִצְפְּנוּ	⁸natus de⁷ muliere!⁹ Ecce
הוֹל סָפַר	לְעָרִיץ: קוֹל פְּחָדִים בְּאָזְנָיו בַּשָּׁלוֹם	biter⁸ fetōs ei⁹? nemo⁸ inu
שָׁנָה סָפַן	"שׁוּבוּ יִבְטָח חֹשֶׁךְ "לֵאמִין "לֹא "יֵאָמִין שׁוּב מִמִּי	tabilis:⁸ & ceh'"nō⁸ "ſūt mū
עֵבֶר שֶׁלֶם	"חָרֶב: נֹדֵד "הוּא אֱלֹי לֶחֶם אַיֵּה	di⁸ in cōſpectu ei?:⁹ quito
עָבַר שׁוּא	הוּא יָדַע כִּי נָכוֹן בְּיָדוֹ	magis⁸ abominabilis⁸ & mu
אָפַן הָיָה	"יוֹם חֹשֶׁךְ יְבַעֲתֻהוּ צַר וְמָצוֹקָה	tilis⁸ hō:⁸ q bibit⁸ q̄ſi aquā
תָּאָה מָלָא	תִּתְקְפֵהוּ "כְּמֶלֶךְ "עָתִיד לַכִּידוּר: כִּי	iniqtatē.⁷ Oſtēdā tibi⁸ au
מָרַר מָלָא	"נָטָה אֵל אֵלָיו יָדוֹ וְאֵל שַׁדַּי יִתְגַּבָּר:	di⁸ me:⁷ qđ⁸ vidi⁸ narrabo
כַּפָּף חָמַס	יָרוּץ אֵלָיו בְּצַוָּאר בְּעָבֵי גַּוֵּי	tibi.⁸ Sapiētes⁸ cōfitētur:
גּוּף	מְגִנֵּיו: כִּי כִסָּה פָנָיו חֶלְבּוֹ וַיַּעַשׂ	⁸ & nō⁸ abſcondūt⁸ pēs ſu
עָשָׂה שֵׂכֶל	פִּימָה "עַלֵי "כֶּסֶל: וַיֵּשְׁכֹּן עָרִים	os.⁸ "Qui⁸ b⁹ "folis⁸ data est
עִיר כָּחַד	נִכְחָדוֹת בָּתִּים לֹא יֵשְׁבוּ לָמוֹ אֲשֶׁר	⁸terra:⁸ & nō⁸ trāſiuit⁸ alie
גָּדִישׁ עָתַד	יִהְיוּ לְגַלִּים: לֹא יַעֲשֵׁר וְלֹא	nus⁸ p⁸eos.⁸ Cūctis⁸ diebꝰ
עָשַׁר קוּם	יָקוּם חֵילוֹ וְלֹא יַטֶּה לָאָרֶץ מִנְלָם:	ſuis⁸ ipius⁸ ſupbit:⁸ & nu
נָטָה לָהּ	לֹא יָסוּר "מִנִּי "חֹשֶׁךְ יִנְקֹתוּ תְּיַבֵּשׁ	merus⁸ annoꝝ⁸ icertus est
עָבַשׁ פֶּה	שַׁלְהֶבֶת וְיָסוּר "נְרוֹחַ פִּיהוּ: "אַל	⁸tyrānidis ei⁹.⁸ Sonit⁹ ter
אָפַן שׁוּא	יַאֲמֵן בַּשָּׁוְא "כִּי "שָׁוְא תִּהְיֶה	roris⁸ semp⁸ in aurib⁹ illi⁹:
תָּאָה הָיָה	תְמוּרָתוֹ: בְּלֹא יוֹמוֹ תִּמָּלֵא	& cū pax⁸ fit⁸ ille⁸ semp⁸ ifi
מָרַר מָלָא	וְכַפָּתוֹ לֹא רַעֲנָנָה: יַחְמֹס "כַּנֶּפֶן	dias⁸ ſuſpicatur.⁹ "Nō⁸ "cre
כַּפָּף חָמַס	בִּסְרוֹ וְיַשֵּׁל "כַּזַּיִת "נִצָּתוֹ:	dit⁸ q⁸ reuerti⁸ poſſit⁸ de⁸ te
שָׁלַךְ נוּץ		nebris:⁸ circuſpectatus
		vndiq⁸ gladium.⁸ Cum
		ſe⁸ mouerit⁸ ad⁷ q̄rendū⁸ pa
		nē:⁸ nouit⁸ q⁸ patus ſit⁸ in
		manu ei⁹ tenebraꝝ⁸ dies.
		⁸ Terrebit eū⁸ tribulatio:
		⁸ & ānguſtia⁸ vallabit eū⁸ "ſic
		regē⁸ q̄ preparatur⁸ ad⁷ pliū.
		⁹ Tetēdit⁸ ei⁸ aduerſus⁸ deū
		manū ſuā⁸ & cōtra⁸ oipo
		tentē⁸ roborat⁸ ē.⁷ Cucur
		rit⁸ aduerſus eum erecto
		⁸collo:⁸ & ⁸pingui⁸ ceruice
		⁸armat⁹ eſt.⁸ Operuit⁸ faciē
		eius⁸ craſſitudo:⁸ & "de⁸ ia
		teribꝰ ei⁸ / aruna⁸ depēdet.
		⁸Habitauit in⁸ ciuitatib⁹
		⁸deſolatis:⁸ & in⁸ domibus
		⁸deſertis⁸ que⁸ in cumulos
		⁸funt⁸ redacte.⁸ Non⁸ dila
		bitur⁸ nec⁸ pſecuerabit⁸ ſub
		ſtantia eius⁸ :⁸ nec⁸ mittet
		⁸ in terra⁸ radicē ſuā.⁸ Non
		⁸recedet⁸ de⁸ "tenebris:⁸ ra
		mos ei⁹ / arefaciet⁸ flāma:
		⁸ & auferetur⁸ ſpū⁸ oris ei⁹.
		"Nō⁸ credet⁸ / fruſtra⁷ erro
		re decep⁸: ⁸ q alīq⁸ ⁹ pcio
		redimēd⁹ eſt.⁸ Añ⁹ ⁸ dies
		eius⁸ ipleātur⁸ pibit:⁸ & ma
		nus ei⁹ / arefcet.⁸ Ledetur
		"q̄ſi vinea⁸ in primo flore
		"botrus eius:⁸ & ⁹ quaſi oli
		ua⁸, pticiens⁹ f⁸ orem ſuū.

	testimoniū eiꝰ impij mors. Ignis aūt cōburet domos	
	μαρτύριον ἀσεβοῦς θάνατος· πῦρ δὲ καύσει οἴκους	
	mifera accipiētiū.⁷ i vētre⁸ ei⁸ capiet⁸ dolores:⁸ euentet⁸ aūt⁸
	δωροδεκτῶν· ἐν γαστρὶ δὲ λήψεται δόλους, ἑτοιμασθήσεται δὲ	
	vana:⁸ at vent⁸ ei⁸ feret⁸ dolꝰ.	
	αὐτῶ κενά, ἡ δὲ κοιλία αὐτοῦ ὑποίσει δόλον. Ca.16.	
	Ἐξουδένωμαι αὖτιος dixit: audiui⁷ talia⁸ mul	
	Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὰβ λέγει, ἀκήκοα τοιαῦτα πολ	ta:⁸ cōſolatores⁹ onerosi
	λά, παρακλήτορες κακῶν πάντες· τί γὰρ μὴ τάξις ἐστὶ	ōes vos estis.⁸ Numqd hē
	λόγοις venti: aut⁸ qđ⁸ moleſtū⁸ erit⁸ tibi⁸ qñ⁸ reſpō	būt⁸ finē⁸ verba⁸ ventoſa!
	ῥήμασι πνεύματος, ἢ τί σαφενοχλήσεσαι ὅτι ἀποκρί	aut⁸ aliqd⁸ tibi moleſtū ē
	δεσαι ego loquar. vtinā⁸ ſupponeret⁸ mia⁸ vta	q̄ſi⁸ loq̄ris!⁸ Poterā⁸ &⁸ ego
	νη· καγὼ καθ' ὑμᾶς λαλήσω· εἰ ὑπῆκειτό γε ἡ ψυχὴ ὑμῶν	⁸filia⁷ vri⁷ loq. Atq⁸ vtinā
	pro mea: poſtea⁸ inſultabo vobis⁸ x̄bis. ⁷ mouiſſē	ēsset⁸ aia vra⁷ p⁸aia mea:
	ἀντὶ τῆς ἐμῆς, ἐπ' ἐναλουμαι ὑμῖν ἐμοὶ σοι· καὶ διήκησα	⁸cōſolarer &⁸ ego⁸ vos⁸ fer
	vrīq⁸ ſup vos⁸ eſt⁸ plāctu caput meū. fit⁸ aūt⁸ fortitudo⁷ i	mōib⁹:⁸ & mouerē⁸ caput
	ἐν ἐφ' ὑμῶν σὺν πένθει τὴν κεφαλήν μου· ἐπὶ δὲ ἰχνὺς ἐν	meū⁸ ſup vos.⁸ Roborarē
	ore⁸ meo: motū⁸ aūt⁸ labioꝝ⁸ nō⁸ parcā. ⁸ fi	vos⁸ me oꝝ:⁸ & mouerē
	τῷ σώματί μου, κίνησιν δὲ χειλέων οὐ φείσομαι· ἐὰν	tabā⁸ mea q̄ſi⁸ parcēs vo
	ein⁸ loquar⁸ nō⁸ dolebo⁸ vulnus.⁸ ſi⁸ aūt⁸ ⁷ tacuero	bis. Sed q¹ agā:⁸ Si⁸ locut⁷
	ἰαῤ λαλήσω οὐκ ἀλγήσω τὸ τραῦμα· ἐὰν δὲ καὶ σιωπήσω	fuero:⁷ nō⁸ quieſcit⁸ dolor
	q̄d⁸ mihi⁸ vulnerabor⁸ ⁸ nūc⁸ ⁸ lacerauit⁸ me⁸ fecit	me⁹:⁸ & ſi tacuero⁹ nō⁸ re
	τί λαβὼν τρωθήσομαι; νῦν δὲ κατέλαβέν με πεποίηκε	cedet⁸ a me.⁹ Nūc⁸ aūt⁸ op
	fatuū⁸ putridū: ⁷ adhelit⁸ mihi⁸ teſtimoniū fa	pſſit me dolor meus:& in
	μαρὸν στόμα, καὶ ἐπελάβετό μου, καὶ μαρτύριον ἐψευ	nihilū redacti fūt⁸ oēs⁸ ar
	σ⁹ſumit⁸ turrecitī⁸ me⁸ mēdacīū meū: fiū⁸ facie	tus mei.⁷ Ruge mee⁸ teſtiō
	κάνη, καὶ ἀνέστη ἐν ἐμοὶ τὸ ψεῦδός μου, κατὰ πρόσωπόν	nū dicēt⁸ cōtra me:⁸ & fu
	meā reſpōdit. ira⁸ vſus⁸ dejecit me: fre	ſcitatur⁸ falſiloqu⁸ aduer
	μου ἀπαντικρύθη· ὀργὴ χρισάμενός κατέβαλέ με, ἔτ	ſus facie mea⁸ cōtradicēs
	munt in me⁸ ventib⁹: ⁸ igitur piratæ⁸ ei⁸ /	mihi.⁸ Collegit⁷ furorem
	βρυξεν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας, βέλη πειρατῶν αὐτοῦ	ſuū me:⁷ & cōminās mi
	in me⁸ iaculabūt⁸. telo⁸ oculoꝝ⁸ inſultauit⁸ me⁸	hi⁸ ifremuit⁸ cōtra me⁷ dē
	ἐπ' ἐμοὶ ἐπέσασαν· ἀκίσιν ὀφθαλμῶν ἐνέλαμψε· ἐξεί	tibus⁷ fuis:⁸ Hostis me⁹ ter
	pculſit me in gemib⁹. vnanimit⁸ q̄ſi⁸ decurrerūt	ribilib⁹:⁸ oculꝰ⁸ me⁸ iſtutus
	ἐπαισέ με ἐπὶ τὰ γένατα· ὁμοθυμαδὸν δὲ κατέδραμον	est.⁸ Apuerūt⁸ sup me⁷ ora
	in me. tradidit⁸ eū⁸ me⁸ deus⁸ in manꝰ⁸ iniu	fua:⁷ &⁸ expriobrātes⁸ pcuſ
	ἐπ' ἐμοί· παρέδωκε γάρ με ὁ κύριος εἰς χεῖρας ἀδί	ferūt⁸ maxillā meā:⁸ faciati
	κου· in⁸ aūt⁸ impius⁸ ⁸ plcet⁸ me. pacifeū⁸ diſper	fūt⁸ penis meis:⁸ Cōclusit
	κῶν ἐπὶ δὲ ἀσεβίσιν ἔῤῥιψέ με· διεμέτρησε δικαί	me⁸ deus⁸ apd⁸ iniquū:⁸ &
	ſit me. accipies⁸ me⁸ capillo cuīſlit⁸ cōſiruit⁸ me	manib⁹ ipiop⁸ me tradi
	δασέ με· λαβών με τῆς κόμης διέτιλε, κατέσησέ με	dit.⁸ Egoīle qiētī⁸ opnle
	tanq̄ ſignū⁸: circūdederūt⁸ me⁸ lāceis⁸ peuelētes	tus repēte⁷ cōtritus fum:
	ὥσπερ σκοπόν. ἐκύκλωσάν με λόγχαις βάλλοντες	tenuit⁸ ceruicē meā:⁸ cōfre
	in⁸ renes meos:⁸ nō⁸ pcētes⁸ effuderūt⁸ in terrā	git me:⁸ & posuit me⁸ sibi
	εἰς νεφρούς μου, οὐ φείσόμενοι ἐξέχεαν εἰς γῆν τὴν	q̄ſi⁸ in signū.⁸ Circūdedit
	bilē meā. iniecerūt⁸ mihi⁸ ruinā⁸ ſup⁸ ruinā: cu	me⁸ lāceis⁸ fuis:⁸ cōmuluit
	χολήν μου· κατέβαλόν μοι τῶμα ἐπὶ τῶμα, ἐς	rauit⁸ lūbos meos.⁸ Non
	currerūt⁸ ad⁸ me⁸ potēres.⁸ faccū⁸ cōſuerūt⁸ ſup⁸ cu	"pepcit:⁸ & effudit⁸ in tra
	δραμον πρὸς ἐμὲ δυνάμεσι· σάκκον ἔῤῥαψαν ἐπὶ δέρ	uiſcera mea.⁷ Conſcidit
	τέ meā. at robur⁸ meū⁸ in terra⁸ ertinctū⁸ ē. vēter⁸ me⁹	me⁸ vulnere⁷ ſup⁷ vulnus:
	σή μου, τὸ δὲ σθένος μου ἐν γῇ ἐσβέσθη· ἡ γαστήρ μου	irruit⁷ in me⁸ q̄ti gigas.
	cōbuſt⁹ eſt⁸ a⁸ fletu: in⁸ ⁸ palpebris⁸ meis⁸	Saccū⁸ cōſui⁸ ſup⁸ cutem
	συγκέκαυται ἀπὸ κλαυθμοῦ, ἐπὶ δὲ βλεφάροις μου	meā:⁸ & opui⁸ cinere⁸ car
	vmbra⁸ mortis⁸. iniuſtū⁸ aūt⁸ nihil⁸ fuit⁸ in manib⁹ meis:⁸ ora	nē meā.⁷ Facies mea⁸ intu
	οὐκ ἀναγκαῖον. ἄδικον δὲ οὐδὲν ἦν ἐν χερσί μου, ἐυ	muit⁸ a⁸ fletu: ⁸ & palpe
	tio aūt⁸ mea⁸ mūda. terra⁸ ne⁸ operiat⁸ in⁸ ſanguine	bre mee⁸ caligauerūt. Hec
	χὴ δέ μου καθαρά· γῆ μὴ ἐπικαλύψαι ἐφ' αἵματι τῆς	paſſus fuꝝ⁷ absq⁸ iniqtate
	carnis mee: neque⁸ ſit⁸ loc⁹ clamori⁸ meo. ⁷ nūc	man⁹ mea⁸: ⁸ cū hēc⁸ mū
	σαρκός μου, μὴ δὲ ἔστω τόπος τῇ κραυγῇ μου· καὶ νῦν	das ad deū⁸ pces.⁷ Terra
	ecce⁸ in celo⁸ teſtis⁸ me⁹: at⁸ cōſci⁹ mei⁸ in excelſis:	ne⁸ opias⁸ ſanguinē meū
	ἰδοὺ ἐν οὐρανοῖς ὁ μάρτυς μου, ὁδὲ συνίσωρ μου ἐν ὑψίσοις·	neq⁸ ſueniat⁸ in te⁷ locū la
	veniat⁸ mea⁸ oratio⁸ ad⁸ vīm: fiat⁸ aūt⁸ eo	tēdi⁷ clamor me⁹.⁷ Ecce⁸ ei
	ἀφίκοιτό μου ἡ δέησις πρὸς κύριον, ἑναγτι δὲ αὐτοῦ	⁸in celo⁷ teſtis me⁹: ⁸ & cō
	ſtillet⁸ me⁹ oculꝰ. ſit⁸ aūt⁸ redarguitio⁸ viro⁸ cōā	ſcius me⁹⁸ i excelſis.⁸ Ver
	ξάζοι μου ὁ ὀφθαλμός· ἴση δὲ ἔλεγχος ἀνδρὶ ἑαυτῷ	bosi⁸ amici mei:⁸ ad⁷ deū
	duo:⁸ ⁷ filio⁸ hoīs⁸ primo⁸ fuo.	⁸stillat⁸ oculs meus.⁸ Atq
	ον κυρίου, καὶ υἱῶ ἀνθρώπου τῷ πλησίον αὐτοῦ.	vtinā sic⁸ iudicaretur⁸ vir
	ānt⁸ aūt⁸ ⁸ncrabiles⁸ venerūt: via⁸ aūt⁸ ⁹ guā⁸ nō⁸ reuer	cui⁷ deo:⁸ quō iudicatur
	τὴν δὲ ἀριθμὸν ἥκασιν, ὁδῶ δὲ ἣ οὐκ ἐπαναστρα	⁸filio⁹ hois⁸ cū collega suo.
	φήσομαι πορεύσομαι. Ca.17.	Ecce⁸ ei⁸ breues⁷ anni⁸ trā
		ſeunt: ⁸ & semitā p quā⁸ nō
		reuertar⁷ ambulo. 17.

Cap. xvij.

רוּחִי חַבְלָה יָמַי נִזְעָכוּ קְבָרִים לִי׃
יוֹם זָרָה
אִם לֹא הַתֻּלִּים עִמָּדִי וּבְהַמְרוֹתָם תָּלַן עֵינִי׃
לִין שׁוּם
תֵּלָן עֵינִי׃ שִׂימָה נָּא עָרְבֵנִי עִמָּךְ
יָמִי הוּא לִידִי יִתָּקָעַ ׀ כִּי לָבָם
צָפַן
צַפְתָּנִת מִשָּׂכֶל עַל כֵּן לֹא תְרוֹמֵם׃
רוּם
לַחֵלֶק יניד רֵעִים וְעֵינֵי בָנָיו
נָגַד רָעָה
תִּכְלֶינָה׃ וְהֵצִינֵנִי לְמָשָׁל עַמִּים
כָּלָה יָצַג
וְתֹפֶת לְפָנִים אֶהְיֶה׃ וְתֹכֶה מַעֲשׂ
פָּנָה הָיָה
עֵינִי ׀ וַיִּצְרֵי כַּצֵּל כֻּלָּם׃ יִשְׁמוּ
כָּהָה כָּעַס
יְשָׁרִים עַל זֹאת וְנָקִי עַל חָנֵף
שָׁמַם נָקָה
יִתְעוֹרֵר׃ וְיֹאחֵז צַדִּיק וְטֹהַר
עוֹר אָחַז
יָדַיִם׃ יוֹסִיף אֹמֶץ׃ וְאוּלָם כֻּלְּכֶם תָּשֻׁבוּ
צַדָּק יָסַף
וּבֹאוּ נָא וְלֹא אֶמְצָא בָכֶם חָכָם׃
אֵלֶם שׁוּב
יָמַי עָבְרוּ זִמּוֹתַי נִתְקוּ ׀ מוֹרָשֵׁי
בָּרַח
לְבָבִי׃ לַיְלָה ׀ לְיוֹם יָשִׂימוּ ׀ אוֹר
יוֹם זָמַם
קָרוֹב מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ׃ אִם אֲקַוֶּה שְׁאוֹל
אוֹר נָגַשׁ
בֵּיתִי בַּחֹשֶׁךְ רִפַּדְתִּי יְצוּעָי׃ לַשַּׁחַת
קָרָה יָצַע
קָרָאתִי אָבִי אָתָּה אִמִּי וְאֲחוֹתִי
רִמָּה אִיָּה
לִרְמָה׃ וְאַיֵּה אֹפִי תִקְוָתִי וְתִקְוָתִי
תִּקְוָה אֹפִי
מִי ישׁוּרֶנָּה׃ בַּדִּי שְׁאוֹל תֵּרַדְנָה
אִם יַחַד עַל עָפָר נָחַת׃
וְיַעַן בִּלַּדְתִּי חֲשׁוּחִי וַיֹּאמֶר׃ עַד אָנָה
תְּשִׂימוּן קִנְצֵי לְמִלִּין תָּבִינוּ וְאַחַר
נְדַבֵּר׃ נִדּוּעַ נִחְשַׁבְנוּ בְּבַהֲמָה
נִטְמֵינוּ׃ בְּעֵינֵיכֶם׃ טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ
הַלְמַעַנְךָ תֵּעָזֵב אֶרֶץ וְיֵעְתֵּק צוּר
מִמְּקוֹמוֹ׃ גַּם אוֹר רְשָׁעִים יִדְעָךְ
וְלֹא יָגַהּ שְׁבִיב אִשּׁוֹ׃ אוֹר חָשַׁךְ
בְּאָהֳלוֹ וְנֵרוֹ עָלָיו יִדְעָךְ׃ יֵצְרוּ צַעֲדֵי
אוֹנוֹ וְתַשְׁלִיכֵהוּ עֲצָתוֹ׃ כִּי שֻׁלַּח
בְּרֶשֶׁת בְּרַגְלוֹ וְעַל שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ׃
יֹאחֵז בְּעָקֵב פַּח יַחֲזֵק עָלָיו צַמִּים׃
טְמוֹן בָּאָרֶץ חֶבְלוֹ וּמַלְכֻדְתּוֹ עָלָיו
נָתִיב׃ סָבִיב בָּעֲתָהוּ בַלָּהוֹת וְהֵפִיצֻהוּ
לְרַגְלָיו׃ יְהִי רָעָב אֹנוֹ וְאֵיד נָכוֹן
לְצַלְעוֹ׃ יֹאכַל בַּדֵּי עוֹרוֹ יֹאכַל בַּדָּיו
אוֹן כֹּחַ
אָכַל בְּנֵי

SPirit? me? attenuabi
tur: dies mei breuia
būtur: & solū mihi supest
sepulchrū. Nō peccaui:
& in amaritudinib? mo
ratur ocs me? Libera
me & pone me iuxta te
& cui? vis manu? pugnet
cōtra me. Cor eoꝝ loge
fecisti a disciplina: ppte
rea nō exaltabūtur. Pre
dam pollicetur: fociis: &
oculi filiorū ei? deficiēt.
Posuit me ? in puer
biū vulgi: & exēplū fuꝝ
corā eis. Caligauit ad in
dignatiōne oculi? meus: &
mebra mea ? ſi nihilū
redacta sunt. Stupebunt
iusti ? sup hoc: & inocēs
cōtra hypocritā ſuscita
bitur. Et tenebit iustus
viā suā: & mūdis manī
bus addet fortitudinē.
Igitur oēs vos cōuerti
mini & venite: & nō inue
niā in vobis vllū sapiētē.
Dies mei trāsierūt: co
gitationes mee dissipate
sunt: torqntes cor meū.
Noctē verterūt in diē: &
rursū post tenebras spe
ro lucē. Si ſustinuero:
infern? dom? mea est: &
in tenebris strauī lectu
lū meū. Putredini dixi:
pr̄ me es: mr̄ mea & so
ror mea vermib? Vbi ē
ergo nūc p̄stolatio mea:
& patiaꝝ mēa qs? ꝑsiderat
In pfūdissimū infernū de
scēdet? oia mea. Putas ne
ſalte ibi erit reqes mihi.

BIdēs ät baldath 18.
suites: dixit. Vsq
ad quē finē verba iacta
bitis. Intelligite prius: &
fic loq̄mur. Quare re
putati sum? vt iumenta:
& ſordui? corā vobis?
Quid? pdis aiam tuā in
furore tuo? Nūqd ꝓpter
te derelinq̄tur terra: &
trāsferētur rupes de loco
suo? Nōne lux ipis extin
guetur: nec ſplēdebit flā
ma ignis ei? Lux obte
nebrescet in tabernaculo
illi? & lucerna q̄ sup eū ē
extinguetur. Arctabūtur
gressus virtutis eius: &
p̄cipitabit eū cōsiliū suū.
Immisit ei in rete pe
des suos: & in maculis
ei? ambulat. Tenebitur
plāta illi? laqo: & exarde
scet cōtra eum sitis. Ab
scōdita ē in terra pedica
ei? & decipula illius sup
semitā. Vndiq̄ trebuit
eū formidines: & inuoluet
pedes eius. Attenuetur
fame robur eius & inedia ſinadat costas illius. Deuo
ret pulchritudinē cutis eius: & cōsumat brachia illius

Græco ſpū latus: egeo ät ſepulchro:
Ὀλίκομαι πνεύματι φρομῶς, ὁ δομαὶ δὲ ταφῆς,
ā nō affequor. ſupplico laboriō: & qd facia? ſuraut
κἀοὐ τυγχάνω. λίσσομαι κάμινων, κἀι τί ποιήσω; ἔκλει-
ſunt ät meæ facultates alieni. do est hic:
ψαν δέ μου τὰ ὑπάρχοντα ἀλλότριοι. τίς ἐστὶν οὗτος, τὴ
manu mea ligef: qñ dor eor abſcōderūt in
χειρί μου συνδεδήκώς; ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἐκρυψας ἀπὸ
prudētia: ꝓpt hoc non exaltabis eos. parti nun
φρονήσεως, διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐτούς. τὴ μερίδι ἀναγ
cabit mala: oculi ät mei in filiis cōtabuerūt. posuiſti
γελεῖ κακίας, ὀφθαλμοί δέ μου ἐφ' υἱοῖς ἐτάκησαν. ἔθου
ät me fabulā in gētibus: ruīno ät eis cuasi. ceci fa
δέ με ἀρύλημα ἐν ἔθνεσι, γέλως δ' αὐτοῖς ἀπ' ἀνθ' ὧν ἐπτό-
cti sunt cēs ab ira oculi mei: obſcuo sū val
ρωσαν ἀπὸ ὀργῆς ὀι ὀφθαλμοί μου, πεπολιόρκημαι μὲ
de ab oībus: ſtupor tenuit ceraco sup hio:
γαλως ὑπὸ πάντων. θαῦμα ἔχυν ἀληθινοὺς ἐπὶ τούτοις,
iustus ät sup iniquū ſuscitab. teneat ät fidelitꝫ
δίκαιος δὲ ἐπὶ παράνομα ἐπαναστήσεται. χοῖν δὲ πιστὸς τὴ
suā viā: mūdus ät manibus recipiat audaciā. quimino
ἑαυτοῦ ὁδόν, καθαρὸς δὲ χεῖρας ἀναλάβοι θάρσος. οὐ μὴν δὲ
oēs nitimini ? venite iā: nō ēm inuenio in
ἀλλὰ πάντες ἐρεῖδετε καὶ δεῦτε δή, οὐ γὰρ εὑρίσκω ἐν
vobis. dies mei trāſierūt in ſtreptu: rupti ſūt ät
ὑμῖν ἀλκάς. αἱ ἡμέραί μου παρῆλθον ἐν βρόμῳ, ἐρράγησαν
articuli cordis mei. nocte in die posuit: īmo ꝓpe
τὰ ἄρθρα τῆς καρδίας μου· νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκε, φῶς ἐγγὺς
a facie tenebraꝝ. ſi ēm ſuſtinuero: ifern? mea
ἀπὸ προσώπου σκότους. ἐὰν γὰρ ὑπομείνω, ᾅδης μού ὁ
dom?: in ät caligine ſtrau? ē me? lect?. īmo tē in
δικος, ἐν δὲ γνόφῳ ἔστρωταί μου ὁ κράνιον· δάκτυον ἐπε
nocaui patrē meū esse: matrē ät meā esse ? ſo
καλεσάμην πατέρα μου εἶναι, μητέρα δέ μου εἶναι καὶ
rorē putredinē. vbi igit mea est spes: aut bona
ἀδελφὴν σαπρίαν. ποῦ δὴν μου ἐστὶν ἡ ἐλπίς, ἢ τὰ ἀγαε
mea videbo? aut mecū in infernū descendēt? aut vna
θά μου ὄψομαι; ἢ μετ' ἐμοῦ εἰς ᾅδην καταβήσεται; ἢ ὁμο
nimit in ſepulchrū descēdemus?
θυμαδὸν ἐπὶ χώματος καταβησόμεθα; Ca. 18.

ESpōdens ät baldad ſauchites dixit: vsq
BΥπολαβὼν δὲ βαλδὰδ ὁ σαυχίτης λέγει, μέ-
quo nō ceſſabis? mane: vt ? ꝑt loquamur.
χρι τίνος οὐ παύσῃ; ἐπίσχες, ἵνα καὶ αὐτοὶ λαλήσωμεν.
quare vt ꝺrupedes tacuim? corā te? in
διατί ὡσπερ τετράποδα σεσιώπηκαμεν ἐνώπιόν σου; κὲ
terfecit te ira. ꝺdem ſi tu mortu? fueris: ihabitabilis q̄
χρηταί σε ὀργή· τί ὠφελεῖ ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, ἀοίκητος κὺ
ſub celo? aut ſubuertent. motes a fundamētis? ? tume
σ' οὐρανοῦ; ἢ καταρραφήσεται ὄρη ἐκ θεμελίων; καὶ φῶς
mpti? extinguet? ? nō ſueniet cor flāma.
ἀσεβῶν σβεσθήσεται; καὶ οὐκ ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλὸξ
tume cte tenebre in tabnaculo: at lucerna in eo
γὸ φῶς αὐτοῖς σκότος ἐν σκηνῇ, οὗ δὲ λύχνος ἐπ' αὐτῷ
extinguet. venent minimi facultates ei?
σβεσθήσεται. ἀφεῦσαισαν ἐλάχιστοι τὰ ὑπάρχοντα αὐ-
erret ät ei? cōſilū. imittat ät. pe
τοῦ. σφάλει δ' αὐτοῦ ἡ βουλή. ἐμβληθεῖη δ' ὅπους
in laqeo: in rete inuolugt. veniat ät sup
αὐτοῦ ἐν παγίδι, ἐν δικτύῳ ἑλιχθείη. ἑλβοισαν δ' ἐπ'
eū laqei: roborabit in eū ſitientes. abſcōdi
αὐτὸν παγίδες, κατισχύσει ἐπ' αὐτὸν διψῶντας. κέκρυ
t' est ät in terra ſunicul? ei?: ? decipula il-
πται δ' ἐν τῇ γῇ χοινὶξ αὐτοῦ, καὶ ἡ σύλληψις αὐ-
lius in ſemitis. icircutu pdant eū dolores:
τοῦ ἐπὶ τρίβων. κύκλῳ ἐλέσαισαν αὐτὸν ὀδύναι,
multi ät circū pedē ei? veniāt in fame an
πολλοὶ δὲ περὶ πόδα αὐτοῦ ἔλθοισαν ἐν λιμῷ σε
gusta: ruina ät ei ꝑparata est indecēs. comedant
νῶ, πῆμα δὲ αὐτῷ ἡτοίμασαι ἐξαίσιον. βρωθείησαν
ät ei? rami pedū: comedat ät eius
δὲ αὐτοῦ κλῶνες ποδῶν, κατεδέτω δὲ αὐτοῦ ⁘⁘⁘

pulchra mors. ſcindat ät de tabnaculo ei? ſanitas:
τὸ ἀρίστε θάνατος. ἐκριγηθείη δὲ ἐκ σκλίτης αὐτοῦ ἴασις,
teneat ät eū necēſſitas accuſatiōe regis. habitabit in
κοινωθείη αὐτὸν ἀνάγκη ἀπὸ τὸν βασιλικῶν. κατασκηνώσει ἐν τῇ
habitaculo ei? ? nocte ei?: dſperſent decē
σκηνῇ αὐτοῦ ἐν νυκτὶ αὐτοῦ, κατασκορπισθείη πὰ ὕσπερ
lia ei? in ſulfure. deorſū radices ei? ſiccabunt:
πὸ αὐτοῦ ἐν θείῳ. ὑποκατωθεν αἱ ῥίζαι αὐτ ἐκραανθησονται,
e ſurſū corruet meſſis ei?. memoria
καὶ ἐπάνωθεν ἐπιπεσεῖται θερισμὸς αὐτ. ὁ μνημόσυνον
ei? pereat de terra: & cessit nomē ei in fa
αὐτοῦ ἀπόλοιτο ἐκ γῆς, καὶ ὑπ' ἐξέλθοι ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρό-
cie extraneo. expellat ēm de luce in tenebras: &
σωπον ἐξωτέρω. ἀπώσειε μὲν γὰρ ἐκ φωτὸς εἰς σκότος, καὶ
ab orbe terrarū trāſtuleriſt eū. nō erit nor
ἐκ τῆς οἰκουμένης μετέστησεν αὐτόν. οὐκ ἔσται γνῶσις
in ppio cognitiōneꝝ ſaluaꝝ in ſubcelesti dom? ei?.
ἐν λαῷ αὐτ, οὐδὲ στεναχωρεῖσθαι ἐν τῷ ὑπουρανίῳ ὁ ἶκος αὐτ.
ſed ītrēb ei? exiet aliq: ſup eū gemuerūt vlimi:
ἀλλ' ἐν τοῖς αὐτ ὁμογενέσι τέρει, ὥσπερ ἐν ἐξαίφνης χθονὶ,
primo ät rennt ſuper. hic ſunt dom? mmūdo: hic ät
πρώτους δ' ἔχε θαῦμα· αὐτοί εἰσιν οἰκοι ἀδίκων, οὗτος δὲ
locus ignorantiū dom.
ὁ τόπος τῶν μὴ εἰδότων τὸν κύριον. Ca. 19.

ESpōdens iob dixit: vsq quo afflicti facie
BΥπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, ἕως τίνος ἔχετε πόνον ποιῆσε
tis aiam meā: ? occidetis me ſimonti? eloquiſſe fuiſ
τέ μὴν ψυχήν μου, καὶ κακώσετέ με λόγοις; γνῶτε μέν-
q̄ vos fecit me ſic: loquuntq̄ ptra me: nōne
τοι κύριος ἐποίησέ με οὕτως, καταλαλεῖτέ μου, ὑπ' ὀ-
nerētes me mebrūm mihi: nēpe ītm Xpiste ego erra
χνώμενοί με ἐπίκλησιν. ἐγὼ δὲ μετ' ἀληθείας ἐγὼ πλα
ui: apud nūs ät habitat errot. locutū esse Xpm q̄ nō
νήθην, παρ' ἐμοὶ δὲ αὐλίζεται πλάνος. λαλῆσαι ὑμᾶς
oportebat: ut verba mea cirāt ? nō in tpore. fine
ἔδει, τὰ δὲ ῥήματά μου πλανᾶσθαι καὶ δὺσ ἐπὶ καιροῦ. ἐα
ſit qui i me magnifcet: imit: inſultauit ät mihi opprobrio. cogno
σάτω δ' τις ἐμοὶ μεγαλυνθείς, ἐγὼ δὲ λελεύθερός εἰμι ὀνείδεσι
ſcite igit q? vīa ei? q̄ turbauit: mmittone ät ei? in me ceat
τεδυνότι ὁς ἐστι ὁ ταράξας, ὀχύρωμα δὲ αὐτ ἐπ' ἐμοὶ ὑπ-
tauit. ecce rides opprobrio: ? nō loquar: clamabo:
ἔστω. ἰδοὺ γελῶ ὀνείδεσι, καὶ οὐ λαλήσω, κεκράξομαι, καὶ
neq̄q̄ iudicū icircuitu ei? cūcredituraſ? ſū: ? nō trāſibo
οὐδαμοῦ κρίμα κύκλῳ περιωκοδόμημαι, κἀγὼ οὐ μὴ διαβῶ,
in facie mea tenebras posuit. ar gloriā meā a me
ἐπὶ πρόσωπόν μου σκότος ἔθετο· τὴν δὲ δόξαν μου ἀπ' ἐ-
cruit: abſtulit ät coronā de capite meo. vndiq̄
μοῦ ἐξέδυσεν, ἀφεῖλε δὲ κέφαλον ἀπὸ κεφαλῆς μου. διέτρω
uit ät me icircuitu ? abuit: exedit ät ſicut ar boꝛe
σέ με κύκλῳ καὶ ὠχόμην, ἐξέκοψε δὲ ὥσπερ δένδρον
ſpē meā. grauit ät mihi ira vīus est: reputauit
τὴν ἐλπίδα μου. δ' ὡνὴς δέ μοι ὀργὴ ἐχρήσατο, ἡγήσατο
ät me ſicut inimicū. ſimul ät ei? venerūt ? cepta
δέ με ὥσπερ ἐχθρόν. ὁμοθυμαδὸν δὲ αὐτ ἦλθον τὰ τρόπαια
tiones in me: vīa meis circūdederūt me in ſidiatores.
τῆρκε ἐπ' ἐμοί, τοῖς ὁδοῖς μου ἐκύκλωσάν με ἐγκάθετοι.
a me ät fratres mei recceſſerūt: cognouerūt alienos pl? me. ami
ἀπ' ἐμοῦ δὲ ἀδελφοί μου ἐπέξησαν, ἔγνωσαν ἀλλοτρίους ἐμέ. φί
d ät mei imiſerūt oculos facti ſunt: neq̄ adtūrerūt me pri
λοί μου ἀνελεήμονες γεγένασιν, οὐ δὲ προσεποιήσαντό με οἱ ἐγ-
mi mei. ? dnouerūt me nomē oblīti ſunt mei. vic
γύτατοί μου. καὶ οἱ εἰδότες μου τὸ ὄνομα ἐπελάθοντό μου. γείτο
mi dom?: ancille q̄ mee: alien? fui coꝛā eis. ſer
νες οἰκίας, θεράπαινά τέ μου, ἀλλογενὴς ἤμην ἐναντίον αὐτῶν. θερά-
uū meū vocaui: ? nō obediunt. os ät meū deprecabar: &
πευμά μου ἐκάλεσα, καὶ οὐκ ὑπήκουσε· στόμα δέ μου ἐδέετο, καὶ
ſupplicabā vxori mee: aduocabī ät adulās filios
ἱκέτευον τὴν γυναῖκά μου, προσεκαλούμην δὲ παλακεύων υἱοὺς
cēbuinaſ meaꝝ. ꝓpt ät in ſeculū me auerſati ſunt: q̄
παλλακίδων μου. οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά με ἀπετρόπωσάντο, ὅταν
refurgo: ptra me loquunt. abominati ſunt ät me
ἀνάστω, κατ' ἐμοῦ λαλοῦσιν. ἐβδελύξαντο δέ με ⁘⁘⁘⁘

מְתַי סוֹדִי חֹזֶה אֲהַבְתִּי נִרְהַבּוּ בִי: עָתָה הָבֵן
בְּעוּרִי וּנְבַשֶּׁרִי דָּבְקָה עַצְמִי
וְאֶתְמַלְּטָה נְעוֹר שִׁנָּי: חֹנֵנִי חֹנֵנִי כִּי יָד אֱלוֹהַּ נְגָעָה בִּי:
אַתֶּם רֵעַי כִּי יַד אֱלוֹהַּ נְגָעָה בִּי: לָמָּה תִרְדְּפוּנִי כָמוֹ אֵל וּמִבְּשָׂרִי
לֹא תִשְׂבָּעוּ: מִי יִתֵּן אֹפוּ וְיִכָּתְבוּן
מִלַּי מִי יִתֵּן בַּסֵּפֶר וְיֵחָקוּ: בְּעֵט בַּרְזֶל וְעוֹפֶרֶת לָעַד בַּצּוּר יֵחָצֵבוּן:
וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי חָי וְאַחֲרוֹן
עַל עָפָר יָקוּם: וְאַחַר עוֹרִי נִקְּפוּ זֹאת וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹהַּ:
אֲשֶׁר אֲנִי אֶחֱזֶה לִי וְעֵינַי רָאוּ וְלֹא זָר כָּלוּ כִלְיָתַי בְּחֵקִי:
כִּי תֹאמְרוּ מַה נִּרְדֹּף לּוֹ וְשֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא
גּוּרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חֵמָה עֲוֹנוֹת חָרֶב לְמַעַן תֵּדְעוּן שַׁדּוֹן:

Cap.xx.

וַיַּעַן צוֹפַר הַנַּעֲמָתִי

quōdā'confiliarīq mei:'& quē maxime'm dilīgebam 'auerſat'ē me'. Pelli mee cōſumptis'q carnib' adhe ſit'os meū:'& derelicta ſūt tm modo labia circa'dentes meos.' Miſemini mei miſeremi mei ſalt' vos 'amici mei:'qa'man' der 'tetigit'me.' q're' pſequmi me'ſicut' deus'm'& carnib' meis'o ſaturamini.' Quis mihi'q tribuat't'vt ſcribātur 'fmōes mei!' Quis mihi 'det'vt exarēt'ur' in libro 'stilo'ferreo'& plūbi lamna'vel certe'ſculpātur'in ſilice.' Scio ei q'red'ptor me'' viuit:'& inouiſſimo die'm'de' terra' ſurrecturū ſum.' Et rurſum' circūdabo'' pelle mea :'& i carne mea'' videbo'deū.' Quē 'viſur'ſū'ego ipſe'& oculi mei'o cōſpecturi ſunt:'& nō'alij'.' Repoſita eſt hec 'ſpes mea'in ſinu meo. 'Quare ergo nūc'dicitis: 'pſeq'mur'eū :'& radicē 'verbi' inuenīam'o cōtra eum'' Fugite ergo'a facie 'gladi:'q'm' vlt'r' iniqui tatē 'gladiō eſt:'& ſcitote eſſe iudicium. 20.

Eſpōdens aūt ſophar 'naamathites' dixit. 'Ideirco' cogitatiōes mee varie' ſuccedunt ſibi:'& mens in diuerſa rapitur. 'Doctrinā q'' me arguis 'audiū:' & ſpūs' itelligetie mee'r rūdebit'mihi.' Hoc 'ſcio'a' pricipio'ex q' 'poſit'e' hō' ſup' terrā:' q'o'la 'ipiorū' breuis ſit' & gaudium' hypocrite' ad inſtar 'pūcti.' Si 'm' aſcēderit vſq; 'ad celū' ſuphia ei':'& capu t ei'o nubes' tetigerit'q ſi ſterq'liniū' i fine' pdetur &'q eū viderāt:' dicēt:' vbi eſt:' Velut ſōniū' auolans 'nō' inuenietur :' tranſiet ſicut viſio' nocturna .

'Oculus' qui eum viderat 'nō' videbit :' neq;' vltra 'ſuetudinē eū' locus ſuꝰ.

'Filii ei' atterētur' egeſta te :'& man' illi' reddet ei 'dolorē ſuū .' Oſſa eius 'ſiplebūtur vītus' adoleſcē tie eius:'& cū eo' in' puluere' dormiēt.' Cūi ei' dulce fuerit' in ore ei' malū: 'abſcondit illud' ſub' lingua ſua.' Parcet' illi' & nō' derelinq;t illud: '& ce labit' in' gutture ſuo.' Panis ei' in vtero illi' verte tur i' fel' aſpidū' intrſec'.

'Diuitas quas' deuorauit 'euomet:'& de vētre illi'

quē cognouerūt me:'qs aūt amauerā inſurrexerūt mihi.' in pelōi ἐιδότες με, ὃυς δὲ ἠγαπήκειν ἐπαγέσησάν μοι· ἐν δίκῃ
le mea putruerūt carnes mee: at oſſa mea in dēſ
ματί μου ἐσάπησαν αἱ σάρκες μου, τὰ δὲ ὀστᾶ μου ἐν ὀδοῦ
b' habent. miſemini mei miſeremini mei o amici: man' eſt dēi
σιν ἔχειται ἐλέησατέ με ἐλεήσατέ με ὦ φίλοι, χεὶρ ἰαρκυ
q tetigit me eſt. cur aūt me pſequmini ſicut t deus de
ὁ ἁφαισθών μου ἐστί. διατί δέ με διώκετε ὥσπερ καὶ ὁ θς ἐκαθ
de carnib' meis nō ſaturamini. ds eſt vtiq; qui vt ſcripta
δὲ σαρκῶν μου οὐκ ἐμπίμπλασθε· τίς γὰρ ἂν δοίη γραφῆ
ſunt x·ba mea: vt poſita ſint aūt ea in libro in ſcru
ναι τὰ ῥήματά μου, τεθῆναι δὲ αὐτὰ ἐν βιβλίῳ εἰς χρόνον
lū. in ſtilo ferreo t plūbeo: aut i petrio inſculpta
να· ἐν γραφείῳ σιδηρῷ καὶ μολίβδῳ, ἢ ἐν πέτρᾳ ἐγγλυ
eſſe. ſcio ego q' vtero' eſt q ſoluere me debet: ſup
φῆναι. οἶδα ἐγὼ ὅτι ἐλεύσεταί μου ὁ ἐκλύτης ὁ μέλλων, ἐπὶ
terrā ſuſcitare pelle meā q toleraī hec. ab
γῆς ἀναστῆσαι τὸ δέρμα μου τὸ ἀνατλᾶν ταῦτα· ταῦτα δὲ
eſt enī hec mihi cōfecta ſunt: q ego mihi cōſci
ἐστὶν ἃ κυρίου ταῦτά μοι συνετελέσθη, ἃ ἐγὼ μαυτῷ συνετί
ſum: q ocul' me' vidit: t nō alt': oīa
σαμεν, ἃ ὀφθαλμός μου ἑώρακε, καὶ οὐκ ἄλλος, πάντα
aūt mihi cōſumata ſūt in ſinu. ſi aūt t dicetis: qd dice
δέ μοι συντετέλεσται ἐν κόλπῳ· εἰ δὲ καὶ ἐρεῖτε, τι ἐροῦ
m' cotā eo: t radicē ſimonis fucnierem' in eo:
μεν ἐναντίον αὐτοῦ, καὶ ῥίζαν λόγου εὑρήσομεν ἐν αὐτῷ;
cauete t vos a tegmine: furor
ἐυλαβήσητε καὶ ὑμεῖς ἀπὸ ἐπικαλύμματος, θυμὸς
eſt in iniquos ſuperueniet: t tūc cognoſcēt
γὰρ ἐπὶ ἀδίκους ἐπελεύσεται, καὶ τότε γνώσονται,
vbi eſt eoꝝ materia.

ποῦ ἐστιν αὐτῶν ἡ ὕλη. Ca.20.

Eſpōdens aūt ſophar mine' dicit: non ſic
Ὑπολαβὼν δὲ σωφὰρ ὁ μιναῖος λέγει, οὐχ οὕτως
putabā ꝓtradicere te hec: t nō intelligiti ma
ὑπελάμβανον ἀντερεῖν σε ταῦτα, καὶ οὐχὶ συνιέτε μᾶλ
gis:q ego. diſciplinā ꝓfuſionis mee audiā: t ſpirt
λον, ἢ ἐγώ· παιδείαν ἐντροπῆς μου ἀκούσομαι, καὶ πνεῦ
t' ex itelligētia reſpōdet mihi:nōne hec noſti a
μα ἐκ τῆς συνέσεως ἀποκρίνεταί μοι, μὴ ταῦτα ἔγνως ἀπὸ
principio: ex' poſit' ē homo ſup terrā:gaudiū eīi
τοῦ ἔτι, ἀφ' οὗ ἐτέθη ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς; ἐνφροσύνη ἀσε
impiox ruina indecēs: letitia aūt iniquox pdi:
βῶν πτῶμα ἐξαίσιον, χαρμονὴ δὲ παρανόμων ἀπώ=
tio. ſi aſcēderit i celū ei' doma:et ſacrificiū ei' nubes
λεια· ἐὰν ἀναβῇ εἰς οὐρανὸν αὐτῷ τὰ δῶρα, ἡ νέφωσις αὐτῷ πρὸ
attigerit. qū eīi videaſ tū firmatū ē:tūc i finē pert
ἄψηται. ὅταν γὰρ δοκῇ ἡδέως ἡρίσκειν, τότε εἰς τέλος ἄπο
bit. at q cognouerāt eū dicēt vbi ē? ſicut inſomniū qs
λεῖται· οἱ δὲ εἰδότες αὐτὸν ἐροῦσι ποῦ ἐστιν; ὥσπερ ἐνύπνιον ἐκ
anolauit nō inuenīt:volauit aūt ſicut viſio nocturna.
πετασθὲν οὐ μὴ εὑρεθῇ, ὥσπερ φάσμα νυκτερινόν.
ocul' aſperit: t nō addet: t nō ꝺplt'
ὀφθαλμὸς παρέβλεψε, καὶ οὐ προσθήσει, καὶ οὐκ ἔτι
aduertet eū loc' ſu': filtos ei'
προσνοήσει αὐτὸν ὁ τόπος αὐτοῦ· τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ
ꝺpant minores: man' ei' vrāt
ὀλέσαισαν ἵππους, αἱ χεῖρες αὐτοῦ πυρεύσαισαν ὃ=
dolores.ossa ei' repleta ſunt adoleſcētia ei': t
δύνας. ὀστᾶ αὐτοῦ ἐνεπλήσθησαν νεότητος αὐτοῦ, καὶ
eū eo in tumulo terre dormiēt ſi dulcis fuerit i
μετ' αὐτοῦ ἐπὶ χώματος κοιμηθήσεται ἐὰν γλυκανθῇ ἐν
ore eius malitia:abſcondet eā ſub lingua
στόματι αὐτοῦ κακία, κρύψει αὐτὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν
ſua. nō ꝑcet ei: t nō derelinquet eā. t
αὐτῆς· οὐ φείσεται αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει αὐτὴν· καὶ
ꝛgregabit eā in medio gutturis ſui. t nō
συνέξει αὐτὴν ἐν μέσῳ τοῦ λάρυγγος αὐτοῦ· καὶ οὐ
poterit adiuuare eū. fel aſpidis in vtero ei':
μὴ δυνηθῇ βοηθῆσαι αὐτῷ. χολὴ ἀσπίδος ἐν γαστρὶ αὐτῆ.
diuitie uiuiſſe ꝛgregate euomēt de vomo ei'.
πλοῦτος ἀδίκως συναγόμενος ἐξεμεθήσεται ἐξ οἰκίας αὐτ

יִרָשֶׁנּוּ אֵלּוּ רֹאשׁ פְּתָנִים יִינָק
תַּהֲרְגֵהוּ לְשׁוֹן אֶפְעֶה: אַל יִרְא
בָּפַלְגוֹת נַהֲרֵי נַחֲלֵי דְבַשׁ וְחֶמְאָה:
מְשִׁיב בְּלַע יָגַע וְלֹא יִבְלָע כְּחַיִל
תְּמוּרָתוֹ וְלֹא יַעֲלֹס: כִּי רָצַץ עָזַב
דַּלִּים בַּיִת גָּזַל וְלֹא יִבְנֵהוּ כִּי
לֹא יָדַע שַׁלְוָ בְּבִטְנוֹ בַּהֲמוּדוֹ לֹא
יְמַלֵּט שְׁרֵד אֵין שָׂרִיד לְאָכְלוֹ עַל כֵּן
לֹא יְחִיל טוּבוֹ: בְּמִלֹּאוֹת שְׂפָקוֹ
כָּל יַד עָמָל תְּנוּאָנוּ:
יְהִי לְמַלֵּא בִטְנוֹ יְשַׁלַּח בּוֹ חֲרוֹן
אַפּוֹ וְיִמְטַר עָלָיו בְּלֶחוּמוֹ:
מְנֵשֶׁק בַּרְזֶל תַּחֲלְפֵהוּ קֶשֶׁת
נְחוּשָׁה: שָׁלַף וְיֹצֵא מִגּוֹ וּבָרָק
מֵמְרֹרָתוֹ יַהֲלֹךְ עָלָיו אֵימִים:
כָּל חֹשֶׁךְ טָמוּן לִצְפוּנָיו תְּאָכְלֵהוּ
אֵשׁ לֹא נֻפָּח יֵרַע שָׂרִיד בְּאָהֳלוֹ:
יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמֵמָה
לוֹ: יָגֶל יְבוּל בֵּיתוֹ נִגָּרוֹת בְּיוֹם
אַפּוֹ: זֶה חֵלֶק אָדָם רָשָׁע מֵאֱלֹהִים
וְנַחֲלַת אִמְרֵי כַּאל:

Cap.xxi.

וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר:
שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ מִלָּתִי וּתְהִי זֹאת
תַּנְחֻמֹתֵיכֶם: שְׂאוּנִי וְאֲנִכִי
אֲדַבֵּר וְאַחַר דַּבֵּרִי תֵּלָעִיג:
הָאֵנכִי לְאָדָם שִׂיחִי וְאִם מַדּוּעַ
לֹא תִקְצַר רוּחִי: פְּנוּ אֵלַי וְהִשֹּׁמּוּ
וְשִׂימוּ יָד עַל פֶּה: וְאִם זָכַרְתִּי
וְנִבְהַלְתִּי וְאֹחֵז בְּשָׂרִי פַּלָּצוּת:
מַדּוּעַ רְשָׁעִים יִחְיוּ עָתְקוּ גַם
גָּבְרוּ חַיִל: זַרְעָם נָכוֹן לִפְנֵיהֶם
עִמָּם וְצֶאֱצָאֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם:
בָּתֵּיהֶם שְׁלוֹם מִפַּחַד וְלֹא שֵׁבֶט
אֱלוֹהַּ עֲלֵיהֶם: שׁוֹרוֹ עִבֶּר וְלֹא
יְנִעַל תְּפַלֵּט פָּרָתוֹ וְלֹא תְשַׁכֵּל:
יְשַׁלְּחוּ כַצֹּאן עֹלֵילֵיהֶם וִילָדֵיהֶם
יְגִילוּ שְׂמֵחִים עוֹנִי וְאֹרֶב מְחֹלָמָה
וְנָשָׂא כִנּוֹר וְחָלִיל יָשִׂישׂוּ לְקוֹל עוּגָב:
יְכַלּוּ בְטוּב יְמֵיהֶם וּרְגָעָם בִּשְׁאוֹל יֵרֵדוּ:
וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ:
מַה שַׁדַּי כִּי נַעַבְדֶנּוּ וּמַה נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע בּוֹ:
הֵן לֹא בְיָדָם טוּבָם עֲצַת רְשָׁעִים רָחֲקָה מֶנִּי:
כַּמָּה נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ וְיָבֹא עֲלֵיהֶם אֵידָם חֶבְלִים יְחַלֵּק בְּאַפּוֹ:
יִהְיוּ כְתֶבֶן לִפְנֵי רוּחַ וּכְמֹץ גְּנָבָתְהוּ סוּפָה:
אֱלוֹהַּ יִצְפֹּן לִבְנֵי אוֹנוֹ יְשַׁלֵּם וְיֵדָע:
עֵינָיו תִּרְאֶינָה כִּידוֹ וְיִשְׁתְּ מֵחֲמַת שַׁדַּי:
כִּי מַה חֶפְצוֹ בְּבֵיתוֹ אַחֲרָיו וּמִסְפַּר חֳדָשָׁיו נֶחְתָּךְ:
הַלְאֵל יְלַמֵּד דָּעָה וְהוּא רָמִים יִשְׁפֹּט:
זֶה בְּתֹם אוֹנוֹ מָת כֻּלּוֹ שַׁאֲנָן וְשָׁלֵו:
עֲטִינָיו מָלְאוּ חָלָב וְשֹׁקֵי עַצְמוֹתָיו יְרֻטָּב:
וְזֶה בְּמָרֵי נָפֶשׁ מֵת וְלֹא אָכַל בְּטוּב:
יַחְדָּו עָפָר יִשְׁכָּבוּ וְרִמָּה תְכַסֶּנּוּ:
הִנֵּה יָדַעְתִּי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְזִמּוֹת תַּעֲוְלוּ עָלָי:
כִּי אָמַרְתֶּם אַיֵּה בֵּית נָדִיב וְאֵי אֹהֶל מִשְׁכְּנוֹת רְשָׁעִים:
הֲלֹא שְׁאֲלוּ עוֹבְרֵי דָרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא תְנַכֵּרוּ:
כִּי לְיוֹם אֵיד יֵחָשַׂךְ רָע לְיוֹם חֵמוֹת יוּבָלוּ:
מִי יַגִּיד עַל פָּנָיו דַּרְכּוֹ וּמִי יְשַׁלֶּם לוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה:
וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָל וְעַל גָּדִישׁ יִשְׁקוֹד:
מָתְקוּ לוֹ רִגְבֵי נָחַל וְאַחֲרָיו כָּל אָדָם יִמְשָׁךְ וְלִפָנָיו אֵין מִסְפָּר:
וְאֵיךְ תְּנַחֲמוּנִי הֶבֶל וּמִמַּעַלְתְּכֶם נִשְׁאַר מָעַל:

extrahat eū angel'. furoꝛ ēt draconū fugat:
ἐξελκύσαι αὐτὸν ἄγγελος· θυμὸν δὲ δρακόντων ἀπλάσειεν,
occidat aūt eū lingua ſerpētis.nō videat multionē paſtor:
ἀποθάνοι δὲ αὐτὸν γλῶσσα ὄφεως· μὴ ἴδοι ἄμελξιν νομάδων,
neq; paſcua mellita t butyri. In vana t ina
μὴ δὲ νομὰς μέλιτος καὶ βουτύρου· εἰς κενὰ καὶ μά
nia laborauit. diuitias de ḋb' nō guſtabit. ſicut caro
ταια ἐκοπίασε. πλοῦτον ἐξ οὗ αὐ γεύσεται. ὥσπερ σὴ
nerioſa q nō māducāq nō bibit. multox eīi impotentū
προς ἀμάσητος, ἀκατάποτος· πολλῶν ἰσχὺς δυνατῶν
domos fregit. tabnaculū aūt rapuit: t nō extruxit.
οἴκους ἔθλασε· διάταγμα δὲ ἥρπασε, καὶ οὐκ ἔσησεν.
nō eſt cuiꝰ ſat' facultatib': in deſide=
οὐκ ἔστιν αὐτοῦ σωτηρία τοῖς ὑπάρχουσιν, ἐν ἐπιθυ=
rio ſuo nō ſaluabit. nō ſunt reliquie
μίᾳ αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. οὐκ ἔσται ὑπόλειμμα τοῖς
cibꝰ eī': ꝓpthoc nō ſtozebūt eius bo
βρώμασιν αὐτοῦ, διὰ τοῦτο οὐκ ἀνθήσει αὐτοῦ τὰ ἀ
na. cū aūt vidēāt faturar' eſſe arcabit:
γαθά· ὅταν δὲ ἴδωσι χορτασθῆναι βαιβιόσεται,
oīs ārnccellitas ſup eū veniet. ſi quīd imple=
πᾶσα δὲ ἀνάγκη ἐπ' αὐτὸν ἐπελεύσεται· ἔτι πως πλη=
uerit ventrē ſuū: imittat in eū furoꝛ
ρώσαι γαστέρα αὐτοῦ, ἐπαποστείλαι ἐπ' αὐτὸν θυμὸν
ire: luet in eū doloreꝰ: t nō ſaluet de ma
ὀργῆς, πῖναι ἐπ' αὐτὸν ὀδύνας, καὶ οὐ μὴ σωθῇ ἐκ χει
nu ferri: vulneret eū arcus eneus ꝑcuat
ρὸς σιδήρου, τρῶσαι αὐτὸν τόξον χάλκεον· διάλειπε
aūt per os eius ſagitta: ſtelle aūt tabnaculi eī'.
δὲ διὰ στόματος αὐτοῦ βέλος, ἄστρα δὲ ἐν σκηνῇ αὐ
decumbūt in eo timoꝛes: ōes aūt tene
τοῦ· πτοηθήσεται ἐπ' αὐτῷ φόβοι, πᾶν δὲ σκέ=
bꝛe et punicāt. denoꝛet aūt eū ignis q nō m
πος αὐτῷ ὑπομένει· κατεδέσται δὲ αὐτὸν πῦρ ἄκαυ
cēdit: veꝛet aūt eius aduena domuſ: reue
στον, καυθήσεται δὲ αὐτοῦ ἐπάλυτος ὁν δῆμος, ἀποκαλύ
let aūt eius ceſū inidatce:terra aūt inſur
ψαι δὲ αὐτοῦ ὁ ὐρανὸς τὰς ἀδικίας· γῆ δὲ ἐπαρα=
gat ei' inūder domuſ eius pditio in fu
σαι αὐτῷ· ἐκκλύσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀπώλειαν ἐν τέ=
rē: dieꝰ ire ſuꝑueniat ei'. hec pars hois
λος, ἡμέρας ὀργῆς ἐπέλθοι αὐτῷ· αὕτη μερὶς ἀνθρώπου
impij a deo: t poſſeſſio eox q ſunt ei
ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου, καὶ κλῆμα ὑπαρχόντων αὐτῷ
a ſpeculatore.
παρὰ τοῦ ἐπισκοπου. Ca. 21.

Eſpōdens aūt iob dixit: audite audite ſnēos
Ὑπολαβὼν δὲ ἰὼβ λέγει, ἀκούσατε ἀκούσατέ μου
ſmones:et ſit mihi ꝛo vobis hec cōſolatio.
τῶν λόγων, ἵνα ᾖ μοι παρὰ ὑμῶν αὕτη ἡ παράκλησις·
ſuſtinet me:ego aūt loquar: poſtea nō ē ridebitis me.
ἀφετέ με, ἐγὼ δὲ λαλήσω, εἶτ' οὐ καταγελάσετέ μου·
dd eſt:nūdd hoīs mea redarguttoſ aut cur nō trāſ
τί μοι; μὴ ἄνθρωπου μου ἡ ἔλεγξις; ἢ διατί οὐ θυμωθήσο
car: cū inſpexeritis in me ſtupoꝛē hēte: manū ponēte
μαι; ἐπιβλέψαντες εἰς ἐμὲ θαῦμα σχέτε, χεῖρα θέντες
in martilla. ſi aūt eū recordat' fuero:ſtudui: habēt aūt
ἐπὶ σιαγόνι· ἐὰν δὲ μνησθῶ, ἐταράχθην, ἔχουσι δὲ
meos carnēs dolores. quare impij viuūt: ſenes facti
μου τὰς σάρκας ὀδύναι· διατί ἀσεβεῖς ζῶσι, πεπαλαί
ſunt aūt t in diuitijs: ſemē eox ſm oīam:
ωνται δὲ καὶ ἐν πλούτῳ; ὁ σπόρος αὐτῶν κατὰ ψυχήν, τὰ
at filij eox in oculis: dom' eox recte ſtāt:
δὲ τέκνα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς· οἱ δὲ οἶκοι αὐτῶν εὐθυτενεῖσι,
timoꝛ aūt nōꝑ: ſiggellū aūt a deo nō eſt in
φόβος δὲ ὐδαμοῦ, μάστιξ δὲ παρὰ κυρίου οὐκ ἔστιν ἐπ'
eis. bos eox nō fecit aboꝛtiuꝫ: ſalnata ē aūt eox
αὐτοῖς· ἡ βοῦς αὐτῶν οὐκ ὀμοτόκησεν, διεσώθη δὲ αὐτῶν
in vētre habēs t nō offendit. manēt aūt ſicut
ἐν γαστρὶ ἔχουσα καὶ οὐκ ἔσφηλεν. ἐξέθουσι δὲ ὥσπερ
oues ꝑpetue: aūt pueri eox
πρόβατα ἀώνια, τὰ δὲ παιδία αὐτῶν

יְסַכֵּן גֶּבֶר כִּי יִסְכֹּן עָלָיו מַשְׂכִּיל׃
צָדָק׃
חָפֵץ׃
נוֹא׃
שַׁדַּי לֹא יִמְצָאֶנּוּ רָם כֹּחַ וּמִשְׁפָּט וְצֶדֶק לֹא יְעַנֶּה׃
יָרֵא׃
כֹּבֶד רוּם׃
שָׁפָט׃
הָלַךְ עָלַם׃
שָׁמַר תִּשְׁמוֹר אֲשֶׁר דַּרְכִּי מִתִּי אָוֶן׃
אֲשֶׁר קִבְּטוּ בְלֹא עֵת נָהָר׃
יָצַק יְסוֹדָם׃ הָאֹמְרִים לָאֵל
סוּר מִמֶּנּוּ וּמָה יִפְעַל שַׁדַּי
חֵיל׃
וְהוּא מָלֵא בָתֵּיהֶם טוֹב
עֻשָּׁק בָּגֶד מַחְמַד תַּשְׁפִּיט׃ לֹא
צָדִיק שָׁמַח נָקִי יִלְעַג
לָמוֹ׃ אִם לֹא נִכְחַד קִיְמֵנוּ וְיִתְרָם
כָּחַד קוּם אָכְלָה אֵשׁ׃ הַסְכֵּן נָא עִמּוֹ וְשָׁלֵם
סְכַךְ בּוּז בָּהֶם תְּנוּאָתְךָ טוֹבָה׃ קַח נָא מִפִּי
לַחַךְ פֶּה תוֹרָה וְשִׂים אֲמָרָיו בִּלְבָבֶךָ׃ אִם
שׁוּב בְּנָה תָּשׁוּב עַד שַׁדַּי תִּבְנֶה תַּרְחִיק
רָחַק שֶׁת עַוְלָה מַאָהֳלֶךָ׃ וְשִׁית עַל עָפָר
אֹפֶל׃ בָּצָר וּכְצוּר נְחָלִים אוֹפִיר׃
צוּר יָצַק וְהָיָה שַׁדַּי בְּצָרֶיךָ וְכֶסֶף תּוֹעָפוֹת
עָנָה כָּשַׁא לָךְ׃ כִּי אָז עַל שַׁדַּי תִּתְעַנָּג
פָּנָה עָתַר וְתִשָּׂא אֶל אֱלוֹהַ כָּפֶךָ׃ תַּעְתִּיר

יסכן גבר כי יסכן עליו משכיל׃
צדק׃
חפץ׃
נוא׃
שפט רוץ׃
רבב קצין׃ לעונתיך׃ כי תחבל אחיך חנם
חבל׃
עשם שלשו ובגדי ערומים תפשיט׃ לא
שקה נגע מים עיף תשקה ומרעב תמנע
זרע׃ לחם׃ ואיש זרוע לו הארץ
נשא נגיה ונשוא פנים יגשב בה׃ אלמנות
תם שלחתי ריקם וזרעות יתומים
דכא סבב על כן סביבתיך פחים
ידכא סבב ויבהלך פחד פתאם׃ או חשך
כסה תראה ושפעת מים תכסך׃
לא תראה אלוה גבה שמים וראה
ככב רום ראש כוכבים כי רמו׃ ואמרת
שפט מה ידע אל הבעד ישפוט׃
עבים סתר לו ולא יראה וחוג
הלך עלם שמים יתהלך׃ חרה ארח עולם
שמר תשמור אשר דרכו מתי און׃
אשר קבטו בלא עת נהר׃
יצק יסודם׃ האמרים לאל
סור ממנו ומה יפעל שדי
חיל׃
והוא מלא בתיהם טוב ובגדי ערומים תפשיט׃ לא
שקה נגע מים עיף תשקה תמנע ומרעב
זרע׃ לחם׃ ואיש זרוע לו הארץ
נשא נגיה ונשוא פנים ישבו בה׃ אלמנות
תם שלחתי ריקם וזרעות יתומים
דכא סבב על כן סביבתיך פחים
ידכא סבב ויבהלך פחד פתאם׃ או חשך
כסה תראה ושפעת מים תכסך׃
לא תראה אלוה גבה שמים וראה
ככב רום ראש כוכבים כי רמו׃ ואמרת
שפט מה ידע אל הבעד ישפוט׃
עבים סתר לו ולא יראה וחוג
הלך עלם שמים יתהלך׃ חרה ארח עולם
שמר תשמור אשר דרכו מתי און׃
אשר קבטו בלא עת נהר׃
יצק יסודם׃ האמרים לאל
סור ממנו ומה יפעל שדי
חיל׃
והוא מלא בתיהם טוב

יְרַקְדוּן׃ יִשְׂאוּ בְּתֹף וְכִנּוֹר רַכַּד עֲשָׂא
וַיִּשְׂמְחוּ לְקוֹל עוּגָב׃ יִכְלוּ בַּטּוּב תֻּפֵּף בְּנַר
יְמֵיהֶם וּרְגָעַ שְׁאוֹל יֹחֻתּוּ׃ שָׁפַח עֲנָב
וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מֶמֶּנּוּ וְדַעַת בְּלָה יוֹם
דַּרְכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ׃ מַה שַׁדַּי שָׁאַל חָתָה
כִּי נַעַבְדֶנּוּ וּמַה נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע יָדַע
הֵן לֹא בְיָדָם טוּבָם עֲצַת עָבַד יָעַל
רְשָׁעִים רָחֲקָה מֶנִּי׃ כַּמֶּה נֵר פָּנַע
רְשָׁעִים יִדְעַךְ וּבָא עֲלֵימוֹ אֵידָם דָּאָה
חֲבָלִים יַחֲלֹק בְּאַפּוֹ׃ יִהְיוּ כְּתֶבֶן חָלָק הָיָה
לְפָנֵי רוּחַ וְכֹמֶץ גְּנָבָתוּ סוּפָה׃ פָּנָה סוּף
אֱלוֹהַ יִצְפֹּן לְבָנָיו אוֹן יְשַׁלֵּם צָפַן שָׁלַם
אֵלָיו וְיֵדַע׃ יִרְאוּ עֵינָיו כִּידוֹ רָאָה
יִמְחֲצוּ שַׁדַּי יְשִׁתָּה׃ כִּי מַה יָּם שָׁתָה
הֻפְצוּ בְּנֵיתוֹ אַחֲרָיו וּמִסְפַּר סָפַר
חֻדְשָׁיו חָצָה הֲלֹאֵל יִלְמַד קָעַת לָמַד
יָשֻׁקוּד׃ מֻתְקוּ לוֹ רִנְבֵי נָחַל שָׁקַד
וְאַחֲרָיו כָּל אָדָם יִמְשׁוֹךְ וְלִפְנָיו שָׁשׁךְ
אֵין מִסְפָּר׃ וְאֵיךְ תַּנְחִילוּנִי הֶבֶל כָּפַר נָחַל
וּתְשׁוּבֹתֵיכֶם נִשְׁאַר מָעַל׃ שׁוּב שְׁאַר
וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וַיֹּאמַר׃ הֲלֹאֵל עָנָה אֱמֶר
Cap.xxij.

'exultant lusibus.ª Tenēt ᵇtympanuꝫ & citharam: ᶜ& gaudentᵃ ad sonitū ᵈorgani.ᵉ Ducunt ᵇ in bonis ᶜdies suos: ᵈ& in pūcto ad ᵉinfernū descendūt. Qui ᶠdixerunt ᵍdeo: ʰrecede ᵃa nobis: ᶜ& scientiam ooo ᵈviarum tuarᵉ nolumus. ᶠQuis estᵍ omnipotens ʰvt ⁱseruiam? eiᵏ Et qd nobis ᵖdest: ᵐ si orauerimus ⁿillū? Verūtn ᵒqa nō sunt ᵖin manu corūᵐ bona sua: ᵍcōsiliū ʳipiorūᵒ longe sit ᵃa me. ᵉQuotēsᵍ lucerna ʳipiorūᵒ extinguetur: ᶜ& ᵈsupueniet ᵉeis inūdatio: & ᶠdolores ᵍdiuidet ʰfurores sui. ᵇErunt ᶜsicut palee ᵈan facieᵉ venti: ᶠ& sicut falᵍ uilla ʰquā ᵇturbo ⁱdispgit. ᶜDeᵏ ˡsuabiᵐ filiis illoⁿ do lorē prīs: & cū reddiderit tunc ᵖsciet. ᵍ Videbūt ʳocu li eius ˢ interfectionē sua: ᶜ& de furore ᵈ oipotentis ᵇibet. ᶜQuidᵉ eni ad eum pertinet ᵇ de domo sua ᵉpost se? ᵈ et si numerus ᶜmensū eius ᵈimidietur. ᵉNunqd deū ᵇ docebit quē piam: ᵈ qui ᶜ excelsos ᵉ iudicat? ᶠIste ᵍ moritur ooo ʰrobustus, & ⁱsanus ᵏ dies ˡ & felix: ooo ᵐ viscera eiᵑ plena sūt ⁿ adipe: ᵒ & medullis ᵖ ossa illius ᵍirrigātur. ᶜAliᵍ vero ʰ mo ritur ⁱ in ᵏ amaritudine ˡ aie fueᵐ absq; vllis ⁿ opibus: & tamen ᵒ simul ᵖ in ᵍ puluere ʳ dormiēt: ˢ & vermes ᵗ operient ᵘ eos. ooo ooo ooo ooo 'Certeᵉ nouiᶠ cogitationes vestras ᵍ & sententias ʰ contra me ⁱ iniquas. ᵏ Dicitis ˡ enim. ᵐ Vbi est ooo ⁿ domus ᵒ principis? ᵖ & vbi ᵍ tabernacula ooo ooo ooo ʳ impiorū? ˢ Interrogate quenlibet de ᵗ viatoribus: ᵘ & hec eadem illū intelligere ᵛ cognoscetis. ᵍ Quia ʰ in diem ⁱ perditōis ᵏ ferua tur ˡ malus ᵐ & ad diem ooo ⁿ furoris ᵒ ducetur. ᵖ Quis ᵍ arguet ʰ coram eo ooooo ⁱ viam eius? ᵏ & queᵉ fecit ˡ quis ᵐ redder ⁿ illi? ooo ooo ooo ᵍ Ipse ʰ ad sepulchra ⁱ duce tur: ᵏ & iᵉ cōgerie mortuo rum ˡ vigilabit. ᵐ Dulcis fu it ⁿ glareis ᵒ cocyti: ooooo ᵖ & post seᵉ omnē ᵍ hominē ʰ trahet: ⁱ & ante se ooooo ᵏ inumerabiles. ˡ Quō igi tur ᵐ consolamini meᵉ frustra ᵇ cūrnsio vīa repugnantia ostensa sit veritatiſ. 22.

ESpondens autᵇ eliphaz ᶜ themanites: ᵈ dixit. ᵉ Nunquid deo ooooo

illudāt. ſumētes ſalterijū & citharā: & gau
προφαλίουσιν ἀναλαβόντες ψαλτήριον καὶ κιθάραν, καὶ ἐν
dent voce ſalmi. ſumauerūt āt in bonis
φεαίνοντα φωνῇ ψαλμοῦ · συνετέλεσαν δὲ ἐν ἀγαθοῖς τὸν
vitā ſuā: in āt requie ifernū dormierūt. dicit āt
βίον αὐτῶν, ἐν δὲ ἀναπαύσει ᾅδου ἐκοιμήθησαν · λέγει δὲ
dño: recede a me: vias tuas ſcire nō volo:
κυρίῳ, ἀπόςα ἀφ' ἡμοῦ, ὁδοὺς σου εἰδέναι οὐ βούλομαι ·
qd oipotēs: qñ ſcrutem? ei? & que vtilitas: qñ
τί ἱκανός, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ; καὶ τίς ὠφέλεια, ὅτι
obuiabim? ei? in manib? eiꝰ nō fuerūt ei bo
ἀπαντήσομεν αὐτῷ; ἐν χερσὶ γὰρ οὐκ ἦν αὐτῷ τὰ ἀγα
na: opa āut iniptoꝝ nō aſpicit. verūtn &
θά, ἔργα δὲ ἀσεβῶν οὐκ ἐφορᾷ · ἐν μὲν δὲ ἄλλα καὶ
impioꝝ lucerna extinguet: ſupueniet āt eis
ἀσεβῶν λύχνος σβεσθήσεται, ἐπελεύσονται δὲ αὐτοῖς ἃ
iubuerſio: dolores āut eos habebūt a furore. crūt
καταφορφή, ὠδῖνες δὲ αὐτοὺς ἕξουσιν ἀπὸ ὀργῆς · ἔσον
āut ſicut palee ante ventū: aut ſicut puluis quē ab
ται δὲ ὥσπερ ἄχυρα πρὸ ἀνέμου, ἢ ὥσπερ κονιορτὸς ὃν ὑ
ſtulit turbo. deficiāt filios facultates eiꝰ:
φείλετο λαίλαψ · ἐκλείποι υἱοὺς ὑπάρχοντα αὐτοῦ,
retribuet ad eū & cognoſcet. videāt ocu
ἀνταποδώσει πρὸς ἀυτὸν καὶ γνώσεται. ὀψάσθω ὀφθαλ
li eiꝰ ſuā interfectionē: ab āt dño nō ſalue
μοὶ αὐτοῦ τὴν αὐτοῦ σφαγήν, ἀπὸ δὲ κυρίου μὴ σῴσω
tur: qñ voluntas eiꝰ in domo eiꝰ eſt eo: & ſi
σιν, ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ
nūert menſū eiꝰ diuiſi ſunt. nunqd nō dño
ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διηρέθησαν · πότερον οὐχ ὁ κύριος
qui docet itellectū & ſcientiā: ipe āut ſapientes
ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην, αὐτὸς δὲ σοφοὺς
diſcernet: ipe āt mortes in poteſtia ſtultitie
διακρινεῖ; οὗτος δὲ ἀποθανεῖται ἐν κράτει ἀφροσύνης
ſue: tot? āut beneaffect? & abundās. at viſcera ei
αὐτοῦ, ὅλος δὲ εὐπαθῶν καὶ εὐθηνῶν · τὰ δὲ ἔγκατα αὐ
iꝰ plena adipe: medulla āt eiꝰ effluet. aliꝰ āt mo
τοῦ πλήρη σέατος, μυελὸς δὲ αὐτοῦ διαχεῖται · ὁ δὲ τε
ritꝰ ab amaritudine aīe ſue: ceſi nō comederit dppiā bo
λευτᾶ ὑπὸ πικρίας ψυχῆς αὐτοῦ, οὐ φαγὼν οὐθὲν ἀγα
nū. ſimul āt in terra dormiūt: putredo āt eos
θόν · ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐπὶ γῆς κοιμῶνται, σαπρία δὲ αὐ
operuit. itaq; nouī voꝝ: qñ audacia incſibiris
τοὺς ἐκάλυψεν · ὥστε διδα ὑμᾶς, ὅτι τόλμη ἐπικεῖσθέ
mihi. qñ dicetis: vbi eſt domꝰ principis & vbi eſt
μοι · ὅτι ἐρεῖτε, ποῦ ἐστὶν οἶκος ἄρχοντος καὶ ποῦ ἐστὶν
tegmē tabernaculoꝝ impioꝝ? interrogate ꝑterea
ἡ σκέπη τῶν σκηνωμάτων τῶν ἀσεβῶν; ἐρωτήσατε παρα
tes vīā: & ſigna eoꝝ nō alienabi
πορευομένους ὁδόν, καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν οὐκ ἀπαλλοτριώ
tis. qñ in diē ꝓditionis ſubleuat mal?: in
σετε · ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας κουφίζεται ὁ πονηρός, εἰς
diē furoris ei? ducet. q̄s reſiſtabit in
ἡμέραν ὀργῆς αὐτοῦ ἀπαχθήσεται · τίς ἀπαγγελεῖ ἐπὶ
factē ei? vīā ei? & ipe fecit.
πρόσωπον αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ; καὶ ἅνος ἐποίησε.
q̄s retribuet ei: & ipe ad ſepulchra duc?
τίς ἀνταποδώσει αὐτῷ, καὶ ἀνὸς εἰς τάφους ἀπη
eſt: & in aceruo vigilauit. dulces fuerūt ei
χθη, καὶ ἐπὶ σωρῷ ἠγρύπνησεν · ἐγλυκάνθησαν δὲ αὐ
ſilices torrētis: & poſt eū oīs ho
τῷ χαλίκες χειμάρρου, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ πᾶς ἄνθρω
mo abitbit: & ante illū inumerabiles. q̄mō
πος ἀπελεύσεται, καὶ μακροθυμήσει αὐτοῦ ἀναρίθμητοι · πῶς
aūt mihi adijcietis inania? at me quieſce
δὲ μοι ματαιολογεῖτε κενά; τὸ δ' ἐμὲ καταπαύσα
re a vobis nihil.
σαι ἀφ' ὑμῶν οὐδέν.

Ca.22.

BYſpōdens aūt eliphaz themanites dixit:
Ἀποκριθεὶς δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης λέγει,
numqd nō dño
πότερον οὐχὶ ὁ κύριος

est: doces intellectū & ſcientiā. ad eū cure eſt
ἐστιν, ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην; αὐτὸς δὲ τοὺς μέλει
dño: ſi tu fuiſti opib? iꝰ ꝓhibitibus? nūqd vti
τῷ κυρίῳ, ἐὰν σὺ ἀδὰ τοῖς ἔργοις ἀπέμαθες; ἢ ὠφέ
litas qñ ſimplicē facies vīā tuā. aut ſine? tu? fa
λειαι ὅτι ἁπλώσεις τὴν ὁδὸν σου. ἢ λόγος σου σοιοῦ
des redarguet te: & ſimul veniet rec? in iudiciū?
μενος ἐλέγξει σε, καὶ συνεισελεύσεταί σοι εἰς κρίσιν;
nunqd nō malitia tua eſt multa: inumerabiles āt
πότερον οὐχ ἡ κακία σου ἐστὶ πολλή, ἀναρίθμητοι δὲ
tua ſunt peccata? pignerabas āt a fratrib?
σου εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι; ἀπεχυρίαζες δὲ τοὺς ἀδελφούς
tuis fruſtra: veſtimentū aūt nudor abſtuliſti: neq; aqua
σου δωρεάν, ἀμφίασιν δὲ γυμνοῦ ἀφείλου, ὀψὲ δὲ ὕδωρ
ſtiētes potaſti: ſed eſurienti ſubtraxiſti fru
διψῶντας ἐπότισας, ἀλλὰ πεινῶντων ἐστέρησας φω
ſti panis. mirat? es āt dñūs vult?: habitare fecit āt pau
μόν · ἐθαύμασας δὲ τινῶν πρόσωπα, ὤκισας δὲ πλη
peres in terra. viduas aūt dimiſiſti vanas: pupil
σίον τοῦ ἐπιγείου · χήρας δὲ ἐξαπέστειλας κενάς, ὀρφα
los āt afflixiſti. igit circūdauerūt te la
νοὺς δὲ ἐκάκωσας · τοιγαροῦν ἐκύκλωσάν σε παγί
queꝰ: & vrſit te bellū ideco. lumē
δες, καὶ ξαυδάσσε σε θόλεμος ἐξαίσιος. ὁ θῶς
tibi tenebre cuaſit: dormienti āt aqua te ope
σοι σκότος ἀπέβη, κοιμηθέντα δὲ ὕδωρ σε ἐκάλυ
riunt. nūqd nō excelſa habitās aſpicit? at ſtoria
ψε · μὴ ὐχὶ ὁ τὰ ὑψηλὰ ναίων ἐφορᾷ; τοὺς δὲ ὕρρεν
latos ꝓſiliantiꝰ & dixiſti: qd nouit deus. nūqd p
φερομθοι ταπεινώσεις; καὶ εἶπας, τί ἔγνω ὁ ἰχυρός; ἢ κα
caligine ind icabit: nubes latibuli? ei? & nō
τὰ τοῦ γνόφου κρινεῖ; νεφέλαι ἀσκοκρυφὴ αὐτ καὶ οὐχ
videbit: & gyrū celi pambulat. nūqd ſcitā
ὁρᾶσήσεται, καὶ γύρον οὐρανοῦ διεσκορεύεται. μὴ τρίβον
eternā cuſtodies: quā calcauerūt viri inīuſti: q̄ cōpre
ἀώνιον φυλάξεις, ἣν ἐπάτησαν ἄνδρες ἄδικοι, οἱ συνε
hēſi ſunt imaturi. fluuꝰ fluēs fundamēta coꝝ.
λήφθησαν ὥρροι. ποταμὸς ἐπιῤῥύη οἱ θεμέλιοι αὐτῶν.
dicētes dñō qd facies nobis: aut qd inducet nobis
ὀλιγόντες κύριος τί ποιήσει ἡμῖν; ἢ τί ἐπάξεται ἡμῖν
oipotens? q̄ aūt ipleuit domos coꝝ bo
ὁ παντοκράτωρ; ὃς δὲ ἐνέπλησε τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀγα
na ꝓfuit. at ipiorꝝ lōge ab eo. videtes iuſti
6.11.b. θῶν βουλὴ δὲ ἀσεβῶν πόρρω αὐτοῦ · ἰδόντες δίκαιοι
ri cū ſit: irrepchēſibiliaꝰ āt ſubſūauit eos. niſi deſtru
ἐγέλασαν, ἀμεμπτος δὲ ἐμυκτήρισεν αὐτούς. εἰ μὴ ἀφε
ctaꝰ fuiſſiſtia eoꝝ & reliqua eoꝝ de
τῆσαι ὑπόστασις αὐτῶν καὶ τὸ κατάλειμμα αὐτῶν κα
uorat ignis. ecto āt durus. ſi ſuſtinueris: poſtea
ps. 36, τεφάγεται πῦρ. γενοῦ δὲ σκληρὸς. ἐὰν ὑπομείνῃς, εἶτα
fruct? tuus erit in bonis. ſucipe de ore il
ὁ καρπός σου ἔσαι ἐν ἀγαθοῖς · ἐκλαβὲ ἐκ στόματος αὐ
lī? interpretatiōnē: & recipe verba ei? in cor
τοῦ ἐκγοοίαν, καὶ ἀναλαβὲ τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἐν καρ
de tuo. ſi āt reuerꝰ fueris & humiliaueris teipm
δίᾳ σου · ἐὰν δὲ ἐπισραφῇς καὶ ταπεινωθῇς σεαυτὸν
coꝝ dño: lōge efectū a tabernaculo tuo
ἕναντι κυρίου, πόρρω ἐποίησας ἀπὸ σκηνῆς σου τὸ
iniquitatē. fedebis ſup aggerē in petra: & vt petra
ἄδικον. καθήσῃ ἐπὶ χώματι ἐν πέτρᾳ, καὶ ὡς πέτρα
torrētis ophir. crit igit tu? oipotēs aduſtus
χειμάρρου ὠφείρ. ἔσαι δὲν σου ὁ παντοκράτωρ βοηθὸς
ab inimicis: pur āt reddet te ſicut argē
ἀπὸ ἐχθρῶν, καθαρὸν δὲ ἀποδώσει σε ὡσπερ ἀργύριο
tū igne. ꝓbath. poſtea eſt audacia loqueris coꝝ dño
ν πεπυρωμένον. εἶτα παῤῥησιάσῃ ἕναντι κυρίου
cū reſpexeris in celū hilarit. eſt ozaueris āt in
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἱλαρῶς. ὑψωθήσου δὲ σου

אֵלָיו וְיִשָּׂעֲךָ וּנְדָרֶיךָ תְּשַׁלֵּם׃ שָׁמַע שָׁלַם
וְתִגְזַר אֹמֶר וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נֹגַהּ מוּם
יַשְׁפִּיל כִּי הוּא אוֹר׃ כִּי הִשְׁפִּילוּ וְתֹאמֶר נָגַהּ אוֹר
יְמַלֵּט נְקִי וְנִמְלַט בְּנִקְיוֹן כַּפֶּיךָ׃ יוֹשֵׁעַ יַלְּט
Cap. xxiij
עֲנָה וַיֹּאמַר׃ עַל מָרִי שִׂיחִי יָדִי כָּבְדָה עַל מַרְּרוֹ שִׁחַת
אַנַּחְתִּי׃ מִי יִתֵּן יְדַעְתִּי וְאֶמְצָאֵהוּ יִתֵּן מְצָא
אֲבוֹא עַד תְּכוּנָתוֹ׃ אֶעֱרְכָה לְפָנָיו בּוֹא כּוּן
מִשְׁפָּט וּפִי אֲמַלֵּא תּוֹכָחוֹת׃ אֵדְעָה עֶרְךְּ שְׁפָט
מִלִּים יַעֲנֵנִי וְאֵבִינָה מַה יֹּאמַר שְׁפַט בִּין
לִי׃ הַבְּרָב כֹּחַ יָרִיב עִמָּדִי לֹא יָדַע מָלַל
אַךְ הוּא יָשֵׂם בִּי שָׁם יָשֶׁר נוֹכַח עִמּוֹ יָכַח מִן
עִמּוֹ וְאַפָּלְטָה לָנֶצַח מֹשְׁפָּטִי׃ שׁוּם נֶצַח
הֵן קֶדֶם אָהֲלֹךְ וְאֵינֶנּוּ וְאָחוֹר אָחוֹר
וְלֹא אֲבִין לוֹ׃ שְׂמֹאול בַּעֲשׂתּוֹ וְלֹא אֶחֱזֶה אָחַז
שָׂמַל עֲשָׂה
אֶטֶה יָמִין וְלֹא אֶרְאֶה׃ יַעְטֹף יָמִין וְלֹא אֶרְאֶה עָטַף יָמִין
כִּי יָדַע דֶּרֶךְ עִמָּדִי בְּחָנַנִי כַּזָּהָב רְאֵה
אֵצֵא׃ בַּאֲשׁוּרוֹ אָחְזָה רַגְלִי יָצָא אֲשֶׁר
דָּרַכְתִּי שָׁמַרְתִּי וְלֹא אָט׃ מִצְוֹת חָזֶה עָטָה
שָׂפָתַי וְלֹא אֲמִישׁ מֵחֻקִּי צָפַנְתִּי אוֹצַר מוּשׁ
אָמְרִי פִּי׃ יְהוּא וְאֶחָד וּמִי שׁוּב אָוֶן
יְשִׁיבֵנוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיַּעַשׂ׃ כִּי עָשָׂה שֵׁלֶם
יְשַׁלֵּם חֹקִי וְכַהֲנָה רַבּוֹת עִמּוֹ׃ רַבַּם בָּנָה
עַל כֵּן מִפָּנָיו אֶבָּהֵל אֶתְבּוֹנֵן בִּין
וְאֶפְחַד מִמֶּנּוּ׃ וְאֵל הֵרַךְ לִבִּי וְשַׁדַּי הִבְהִילַנִי׃ עָנָה
כִּי לֹא נִצְמַתִּי מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וּמִפְּנֵי כְסָה אֲפֵלָה׃ כסה
Ca. xxiiij
מַדּוּעַ מִשַּׁדַּי לֹא יָדַע בָּנָן
נִצְפְּנוּ עִתִּים וְיֹדְעָיו לֹא חָזוּ יָמָיו׃ חָזָה יוֹם
גְּבוּלוֹת יַשִּׂיגוּ עֵדֶר גָּזְלוּ וַיִּרְעוּ׃ רָעָה
חֲמוֹר יְתוֹמִים יִנְהָגוּ יַחְבְּלוּ שׁוֹר חָבַל
אַלְמָנָה׃ יַטּוּ אֶבְיוֹנִים מִדֶּרֶךְ יַחַד חָבָא עָנִי
אָרֶץ הֵן פְּרָאִים בַּמִּדְבָּר יָצְאוּ בָּעֲלָם מִשְׁחֲרֵי רִבֵּר עָשָׁה
לַטָּרֶף עֲרָבָה לוֹ לֶחֶם לַנְּעָרִים׃ לָחֶם

eum & exaudiet te: & vota tua reddes. Decernes rem & veniet tibi: & in viis tuis splendebit lumē. Qui eni humiliat fuerit: erit in gña: & q inclinauerit ocu los suos ipse saluabitur. Saluabitur innocēs: saluabitur autem mūdicia manuū suarum. 23.

Rēdens autē iob: ait. Nunc qđ in amāri tudine cē fimo me: & manus plage mee aggranata est super gemitū meum. Quis mihi tribuat vt cognoscā & inueniāllū: & veniā vſq; ad solū eius? Ponā coram eo rationē iudicii: & os meū replebo increpationib: vt sciā verba que mihi rñdeat & intelligā qđ loqtur mihi. Nolo multa fortitudine cōtendat mēcū: nec magnitudis sue molem pmat. Proponat eqtatē cōtra me: & prueniet ad victoriā in dicio meū. Sed orientē vero nō apparet: sed ad occidentē nō it elligā eū. Si ad sinistrā: qd agā? Non appēhendā eū. Si me vertā ad dexterā: nō videbo illū. Ipse vero scit viam meā: & probauit me qsi aurū qđ pigne trāsit. Vestigia eius secutus est pes meus viā eius custodiui: & nō declinau ex ea. A mādatis labiorū eius nō recessi: & in sinu meo abscondi verba oris eius. Ipse ei vol ē & nemo auertere pōt cogitatione eius: & aia ei qđcūq; voluit hoc fecit. Cumq; expleuerit ime volūtatē suā: & alia multa filia ḥsto sunt ei. Et idcirco a facie eius turbat fuz: & cōsiderās eū timore sollicitor. Deus mollit cor meū: & oēs cōturbauit me. Nō eni sum perii ppter imminētes: te nebras: nec facie meam operuit caligo. 24.

Hē omnipotēte nō sunt abscōdita tpa: qui nouerūt eū ignorāt dies illius. Alii termios trāstulerūt: dirupuerūt greges & pauerūt eos. Asinū pupillorū abegerūt: & abstulerūt pignore boue viduę. Subuerterūt pauperū viā: & oppressi terūt pariter māsuetos ere. Alii qui onagri in deserto egrediūtur ad opus suū: vigilanter sq; ad predam preparāt panē liberis, ad eū exaudiet te: vabit ăt tibi redditio. Decernes ăt rem & veniet tibi: & in viis tuis splendebit lumē. Qui enim humiliat fuerit: erit in gloria: & qui inclinauerit oculos suos ipse saluabitur. Saluabitur innocens: saluabitur autem mundicia manuum suarum. 23.

Rēdens ăt iob: ait. Nunc quidem in amaritudine mea grauata est manus plage mee super gemitum meum. Quis mihi tribuat vt cognoscam & inueniam illum: & veniam usq; ad solium eius? Ponam coram eo iudicium: & os meum replebo increpationibus: vt sciā verba que mihi rñdeat & intelligam que loqtur mihi. Nolo multa fortitudine contendat mecum: nec magnitudis sue molem premat. Proponat equitatē contra me: & prueniet ad victoriā in iudicio meo. Sed ad orientem nō apparet: sed ad occidentem nō intelligā eum. Si ad sinistram: quid agam? Non appēhendam eum. Si me vertam ad dexteram: nō videbo illum. Ipse vero scit viam meam: & probauit me quasi aurum qđ per ignē trāsit. Vestigia eius secutus est pes meus viam eius custodiui: & nō declinau ex ea. A mādatis labiorum eius nō recessi: & in sinu meo abscondi verba oris eius. Ipse ei vol ē & nemo auertere pōt cogitationē eius: & aia ei qđcūq; voluit hoc fecit. Cumq; expleuerit ime volūtatē suā: & alia multa filia ḥsto sunt ei. Et idcirco a facie eius turbat fuz: & cōsiderās eum timore sollicitor. Deus mollit cor meum: & oēs cōturbauit me. Nō enim sum perii ppter imminentes: tenebras: nec faciem meam operuit caligo.

Hēr omnipotēte nō sunt abscondita tpa: qui nouerunt eum ignorāt dies illius. Alii termios trāstulerūt: diripuerūt greges & pauerūt eos. Asinum pupillorum abegerūt: & abstulerūt pignore boue viduę. Subuerterūt pauperum viā: & oppressi terūt pariter māsuetos ere. Alii qui onagri in deserto egrediūtur ad opus suum: vigilanter sq; ad predam preparāt panē liberis,

ad ἐκ exaudiet te: ὀφθῇ ăt tibi redditio. Decernes ăt rem & veniet tibi: & in viis tuis splendebit lumē. Qui enim humiliat fuerit: erit in gloria: & qui inclinauerit oculos suos ipse saluabitur. Saluabitur innocens: saluabitur autem mundicia manuum suarum. 23.

Rēdens ăt iob: ait. Nunc quidem in amaritudine mea grauata est manus plage mee aggranata est super gemitum meum. Quis mihi tribuat vt cognoscam & inueniam illum: & veniam usq; ad solium eius? Ponam coram eo iudicium: & os meum replebo increpationibus: vt sciā verba que mihi rñdeat & intelligam que loqtur mihi. Nolo multa fortitudine contendat mecum: nec magnitudis sue molem premat. Proponat equitatē contra me: & prueniet ad victoriā in iudicio meo. Sed ad orientem nō apparet: sed ad occidentem nō intelligam eum. Si ad sinistram: quid agam? Non appēhendam eum. Si me vertam ad dexteram: nō videbo illum. Ipse vero scit viam meam: & probauit me quasi aurum qđ per ignē trāsit. Vestigia eius secutus est pes meus viam eius custodiui: & nō declinau ex ea. A mādatis labiorum eius nō recessi: & in sinu meo abscondi verba oris eius. Ipse ei vol ē & nemo auertere pōt cogitationē eius: & aia ei qđcūq; voluit hoc fecit. Cumq; expleuerit ime volūtatē suā: & alia multa filia ḥsto sunt ei. Et idcirco a facie eius turbat fuz: & cōsiderās eum timore sollicitor. Deus mollit cor meum: & oēs cōturbauit me. Nō enim sum perii ppter imminentes: tenebras: nec faciem meam operuit caligo.

Hēr omnipotēte nō sunt abscondita tpa: qui nouerunt eum ignorāt dies illius. Alii termios trāstulerūt: diripuerūt greges & pauerūt eos. Asinum pupillorum abegerūt: & abstulerūt pignore boue viduę. Subuerterūt pauperum viā: & oppressi terūt pariter mansuetos ere. Alii qui onagri in deserto egrediūtur ad opus suum: vigilanter sq; ad predam

ἀγρῦ ăte ips: nō sufficit crūtes messuerūt impotēto ăt ἀγρὸν πρὸ ὄρους, ὑπὲρ ἀυτῶν ὄντα ἐθερισαν. ἀδύνατοι δὲ vineas impio ăb ips mercede ă ăbsq; ctu opatu sūt: nu ἀμπελῶνας ἀφειδῶν ἀμισθὶ καὶ ἀσιτὶ ἐργάσαντο. γυ dos multos sopuerūt sine vestitu: idumētū ăt μους πολλοὺς ἐκοίμισαν ἄνευ ἱματίων, ἀμφίασιν δὲ nic cor ablulerūt. a guttia mōtiū madefiūt ψυχῆς ἀυτῶν ἀφείλοντο. ἀπὸ ῥευμάτων ὀρέων ὑγρόπνου ppe nō habere sibi opimentū: petrā ample gati sūt. rapuerūt pupillū ab vbere: cū q cecidit βάλοντο. ἥρπασαν ὀρφανὸν ἀπὸ μαστοῦ, ἐκπεπλωκότα ăt pilliauerūt. nudos ăt sopierūt imuste: ciuitē δὲ ἐταπείνωσαν. γυμνοὺς δὲ ἐκοίμισαν ἀδίκως, πτε tiū ăt fruūs panis ablulerūt. in tenebrosis imuste ικτων δὲ τὸν φωμὸν ἀφείλοντο. ἐν σκοτεινοῖς ἀδίκως insidiati sūt: viā ăt iustā nō nouerūt: q de ciuitate ἐνεδρευσαν, ὁδὸν δὲ δικαίαν οὐκ ἐγνώσαν, οἱ ἐκ πόλεως t domūs, ppuja cecidūt. aia ăt puerq gemuit val ἀπὸ οἴκων ἐθνῶν ἐξεβάλοντο. ψυχὴ δὲ νηπίων ἰσχνάσε de: tpe ăt cur bon speculatione nō fecit? γα, ἀγρὸς δὲ ἀντὶ τούτων ἐπισκοπὴν οὐ ποιήσω. sup terra cūsub ills. τ nō cognouerūt: viā ne iusti ἐπὶ γῆς ὄντων ἀυτῶν καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν, ὁδὸν δὲ δικαι ne nō nouerūt. neq; sentiaū ei ambulauerūt. ocūq; ἀδικίας οὐκ ἠδέσθησαν, ὑπὲρ δὲ ἀγαθοῦς ἀνθρ cū cognouit ăt eos opa: tradidit eos in tenc γνοὺς δὲ ἀυτῶν τὰ ἔργα, παρέδωκεν ἀυτοὺς εἰς σκο bras: t nocte erit sicut fur. τ oculꝰ adulteri τας, καὶ ὑπερῖδε ὕπνους ἀνθρώπων· καὶ ὡς κλέπτης obnubit tenebras vltis: nō ꝓsiderabit me oculꝰ: τ ἐφύλαξε σκότος ἑαυτῷ, ὃν προσώσε με ὀφθαλμός, καὶ optimentū vult posuit. pfodit in tenebris domos: ἄγροικον ὑβρίσατο πρόσωπον ἑαυτοῦ. διόρυξον ἐν σκότει οἰκίαν, interdiu sigillauerūt sibi: nō cognouerūt lucē: qui ἡμέρας ἐσφράγισαν ἑαυτοῖς, οὐκ ἐπέγνωσαν φῶς· ὅτι simul cta in aurora vmbra mortis: qui cogno ὁμοθυμαδὸν ἀυτοῖς ταχέως σκιὰ θανάτου, ὅτι ἐπιγνώ fcet tumult vmbre mortis. qui sup fa σεται ταραχὰς σκιᾶς θανάτου. ἐλαφρὸς ἐστιν ἐπὶ προσ cie aque: maledicta sit pars eoꝝ sup terrā: ap σωπον ὕδατος, καταφαδέσθω μερὶς ἀυτῶν ἐπὶ γῆς, ἀκα pareāt ā: plite eoꝝ in terra arride. vinā eōꝝ φανείη δὲ τὰ φυτὰ ἀυτῶν ἐπὶ γῆς ξηρά· ἀγκαλίδα ὡσ pitillos rapuerūt: posteā admonitā uctū ē eoꝝ petūy ſ ὀρφανῶν ἥρπασαν, εἶτ' ἀφεμένοῦ ἀυτῶν κάμαρτία· ὡσ cut ăt nebula roztu nō apparēs facē ē: reddant ăt ei πηρὰ δὲ ὁμίχλη ῥόσου ἀφανὴς ἐφάνετο, ἀπορθούσης δὲ αὐ q fecit: cōterat ăt eis intuſ? sicut lignū ime τῶν ὃ ἔκραξεν, συντρίβειν δὲ πᾶς ἁδικος ἴσα ξύλου ἄνεν dicabile. sterilis m. nō bene fecit: t mulieris nō mīsē τω. στείραν ὡσ ἐνε τὸ ἐποίησε, καὶ γύναιον οὐκ ἐλέη efficiuntur ăt subuertit impotētes: cū ille erit ligni: σε, θυμῷ δὲ κατέσεισεν ἀδυνάτους, ἀνασὰς τοιγαροῦν, non credat in. suā vitā. debilitat ăt οὐ μὴ πιστεύσῃ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς· μαλακιδεῖς δὲ nō sperat ſ sanū esse: sed cadet morbo. mule μὴ ἐλπιζέτω ὑγιαθῆναι, ἀλλὰ πεσεῖται νόσῳ. πολ tis cū ne cuit sublimitas eī: marcuit ăt sicut λοὺς ὡσ ἐκάπωσε τὸ ὕφωμα ἀυτοῦ, ἐμαράνθη δὲ ὡσπερ Hpo. ad. malua in ardore: aut sicut spica a calamo spōte μολόγνη καύματι, ἢ ὥσπερ σάχυς ἀπὸ καλάμης ἀυτόματα decidēs. si ăt nō: ds est q dicit mēdacia me di τος ἀποστήσων· εἰ δὲ μή, τίς ἐστιν ὁ ψεύστης ψευδῆ με λέ cere: t ponet in nihil sermōes meos?

γειν, καὶ θήσει εἰς ἐυθὲν τὰ ῥήματά μου; Ca. 25.

Rēspōdens ăt baldad suchites ait: qđ

ΒΥποκριθεὶς δὲ Βαλδὰδ ὁ σαυχίτης λέγει, τί ἐστι φοβερὸν ἢ φρίκωδες παρ' ἀυτοῦ ὁ ποιῶν τὴν σύμπασαν ἐν ὑψίστοις; οὐ ἔστιν ἀριθμὸς ὧν ἐστιν ἀλλὰ ἐν ὑψίσοις· μὴ γάρ τις ὑπολάβοι ὅτι ἔξεστι παρ ἐλαττον

בְּנֵי שָׁחַל׃ בֶּן
בַּשְּׂדֵה בְּלִילוּ יִקְצֹרוּ וְכֶרֶם רְשָׁעִים עָרֵם
לִלְקֹשׁוּ׃ עָרוֹם יָלִינוּ מַבְלִי לְבוּשׁ
וְאֵין כְּסוּת בַּקָּרָה׃ מִזֶּרֶם הָרִים
מִטַּר בָּרָב וּמְחֹסֶה חִבְּקוּ צוּר ׃
יְרֹשׁוּ וּמִבְּלִי מַחְסֶה עָלָי יְהֹוִה יִנְּחֻלוּ
כְּשֵׁד יְתוֹם וְעַל עָנִי יַהֲבֵלוּ׃ שׁאול
יְנַגְּלוּ כְּשֵׁד יְתוֹם עָשְׁלָנִי וְעַל רָחֵם בְּתַקּוּ
עָנִי׃ בֵּין שׁוּרוֹתָם יַצְהִירוּ עָנָה
יִקְבֵים דָּרְכוּ וַיִּצָּאֵבוּ מֵעִיר
מְתִים יִנְאָקוּ וְנֶפֶשׁ חֲלָלִים
תְּשַׁוּעַ וֵאלוֹהַּ לֹא יָשִׂים תִּפְלָה׃ שום
הֵמָּה הָיוּ בְּמֹרְדֵי אוֹר לֹא הִכִּירוּ
דְּרָכָיו וְלֹא יָשָׁבוּ נְתִיבֹתָיו׃ נתב
לָאוֹר יָקוּם רוֹצֵחַ יִקְטֹל עָנִי
וְאֶבְיוֹן וְבַלַּיְלָה יְהִי כַּגַּנָּב׃ עין
נֹאַף שָׁמְרָה נֶשֶׁף לֵאמֹר לֹא
תְשׁוּרֵנִי עַיִן וְסֵתֶר פָּנִים יָשִׂם׃ שור
יְשִׁישׁ חָתַר בַּחֹשֶׁךְ בָּתִּים יוֹמָם
חָתְמוּ לֹא יָדְעוּ אוֹר׃ כִּי
יַחְדָּו בֹּקֶר לְמוֹ צַלְמָוֶת כִּי יָדַע בלל
פְּנֵי בַלָּהוֹת חַלְקָתָם בַּאֲרֹן
לֹא נָפְגָה דֶּרֶךְ פָּרִים׃ ציה
חֲתַם שְׁאוֹל נַם חָטְאָם יִנְזְלוּ כֵּימֵי שָׁלֵג שאול
נִחְבָּלוּ׃ יִשְׁכָּחֵהוּ רֶחֶם מְתָקוֹ
רִמָּה עוֹד לֹא יִזָּכֵר וְתִשָּׁבֵר שבר
כָּעֵץ עַוְלָה׃ רֹעָה עֹקֶרֶת לֹא
תֵּלֵד וְאַלְמָנָה לֹא יֵיטִיב׃ ומשך
אַבִּירִים בְּכֹחוֹ יָקוּם וְלֹא יַאֲמִין
בַּחַיִּין׃ יִתֶּן לוֹ לָבֶטַח וְיִשָּׁעֵן
וְעֵינֵיהוּ עַל דַּרְכֵיהֶם׃ רומו
מְעַט וְאֵינֶנּוּ וְהֻכְנְעוּ כְּכָל הַקָּפְאוֹן
וְגִרְאָשׁ שִׁבְלֹת יִמָּלוּ׃ ואם לא
אִפּוֹ מִי יַכְזִיבֵנִי וְיָשֵׂם לְאַל מִלָּתִי׃ שום
Cap. xxv.
בִּלְדַּד יַעַן
וַיֹּאמֶר׃ הַמְשָׁל וּפַחַד עִמּוֹ עָשָׂה שלם
שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו׃ הֵישׂ מִסְפָּר רום

agrū ăte ips: nō sufficit crūtes messuerūt impotēto ăt ἀγρὸν πρὸ ὄρους, ὑπὲρ ἀυτῶν ὄντα ἐθερισαν. ἀδύνατοι δὲ vineas impio ăb ips mercede ă ăbsq; ctu opatu sūt: nu ἀμπελῶνας ἀφειδῶν ἀμισθὶ καὶ ἀσιτὶ ἐργάσαντο. γυ dos multos sopuerūt sine vestitu: idumētū ăt μους πολλοὺς ἐκοίμισαν ἄνευ ἱματίων, ἀμφίασιν δὲ nic cor ablulerūt. a guttia mōtiū madefiūt ψυχῆς ἀυτῶν ἀφείλοντο. ἀπὸ ῥευμάτων ὀρέων ὑγρόπνου ppe nō habere sibi opimentū: petrā ample gati sūt. rapuerūt pupillū ab vbere: cū q cecidit βάλοντο. ἥρπασαν ὀρφανὸν ἀπὸ μαστοῦ, ἐκπεπλωκότα ăt pilliauerūt. nudos ăt sopierūt imuste: ciuitē δὲ ἐταπείνωσαν. γυμνοὺς δὲ ἐκοίμισαν ἀδίκως, πτε tiū ăt fruūs panis ablulerūt. in tenebrosis imuste ικτων δὲ τὸν φωμὸν ἀφείλοντο. ἐν σκοτεινοῖς ἀδίκως insidiati sūt: viā ăt iustā nō nouerūt: q de ciuitate ἐνεδρευσαν, ὁδὸν δὲ δικαίαν οὐκ ἐγνώσαν, οἱ ἐκ πόλεως t domūs, ppuja cecidūt. aia ăt puerq gemuit val ἀπὸ οἴκων ἐθνῶν ἐξεβάλοντο. ψυχὴ δὲ νηπίων ἰσχνάσε de: tpe ăt cur bon speculatione nō fecit? γα, ἀγρὸς δὲ ἀντὶ τούτων ἐπισκοπὴν οὐ ποιήσω. sup terra cūsub ills. τ nō cognouerūt: viā ne iusti ἐπὶ γῆς ὄντων ἀυτῶν καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν, ὁδὸν δὲ δικαι ne nō nouerūt. neq; sentiaū ei ambulauerūt. ocūq; ἀδικίας οὐκ ἠδέσθησαν, ὑπὲρ δὲ ἀγαθοῦς ἀνθρ cū cognouit ăt eos opa: tradidit eos in tenc γνοὺς δὲ ἀυτῶν τὰ ἔργα, παρέδωκεν ἀυτοὺς εἰς σκο bras: t nocte erit sicut fur. τ oculꝰ adulteri τας, καὶ ὑπερῖδε ὕπνους ἀνθρώπων· καὶ ὡς κλέπτης obnubit tenebras vltis: nō ꝓsiderabit me oculꝰ: τ ἐφύλαξε σκότος ἑαυτῷ, ὃν προσώσε με ὀφθαλμός, καὶ optimentū vult posuit. pfodit in tenebris domos: ἄγροικον ὑβρίσατο πρόσωπον ἑαυτοῦ. διόρυξον ἐν σκότει οἰκίαν, interdiu sigillauerūt sibi: nō cognouerūt lucē: qui ἡμέρας ἐσφράγισαν ἑαυτοῖς, οὐκ ἐπέγνωσαν φῶς· ὅτι simul cta in aurora vmbra mortis: qui cogno ὁμοθυμαδὸν ἀυτοῖς ταχέως σκιὰ θανάτου, ὅτι ἐπιγνώ fcet tumult vmbre mortis. qui sup fa σεται ταραχὰς σκιᾶς θανάτου. ἐλαφρὸς ἐστιν ἐπὶ προσ cie aque: maledicta sit pars eoꝝ sup terrā: ap σωπον ὕδατος, καταφαδέσθω μερὶς ἀυτῶν ἐπὶ γῆς, ἀκα pareāt ā: plite eoꝝ in terra arride. vinā eōꝝ φανείη δὲ τὰ φυτὰ ἀυτῶν ἐπὶ γῆς ξηρά· ἀγκαλίδα ὡσ pitillos rapuerūt: posteā admonitā uctū ē eoꝝ petūy ſ ὀρφανῶν ἥρπασαν, εἶτ' ἀφεμένοῦ ἀυτῶν κάμαρτία· ὡσ cut ăt nebula roztu nō apparēs facē ē: reddant ăt ei πηρὰ δὲ ὁμίχλη ῥόσου ἀφανὴς ἐφάνετο, ἀπορθούσης δὲ αὐ q fecit: cōterat ăt eis intuſ? sicut lignū ime τῶν ὃ ἔκραξεν, συντρίβειν δὲ πᾶς ἁδικος ἴσα ξύλου ἄνεν dicabile. sterilis m. nō bene fecit: t mulieris nō mīsē τω. στείραν ὡσ ἐνε τὸ ἐποίησε, καὶ γύναιον οὐκ ἐλέη efficiuntur ăt subuertit impotētes: cū ille erit ligni: σε, θυμῷ δὲ κατέσεισεν ἀδυνάτους, ἀνασὰς τοιγαροῦν, non credat in. suā vitā. debilitat ăt οὐ μὴ πιστεύσῃ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς· μαλακιδεῖς δὲ nō sperat ſ sanū esse: sed cadet morbo. mule μὴ ἐλπιζέτω ὑγιαθῆναι, ἀλλὰ πεσεῖται νόσῳ. πολ tis cū ne cuit sublimitas eī: marcuit ăt sicut λοὺς ὡσ ἐκάπωσε τὸ ὕφωμα ἀυτοῦ, ἐμαράνθη δὲ ὡσπερ Hpo. ad. malua in ardore: aut sicut spica a calamo spōte μολόγνη καύματι, ἢ ὥσπερ σάχυς ἀπὸ καλάμης ἀυτόματα decidēs. si ăt nō: ds est q dicit mēdacia me di τος ἀποστήσων· εἰ δὲ μή, τίς ἐστιν ὁ ψεύστης ψευδῆ με λέ cere: t ponet in nihil sermōes meos?

γειν, καὶ θήσει εἰς ἐυθὲν τὰ ῥήματά μου; Ca. 25.

Rēspōdens ăt baldad suchites ait: qđ

ΒΥποκριθεὶς δὲ Βαλδὰδ ὁ σαυχίτης λέγει, τί ἐστι φοβερὸν ἢ φρίκωδες παρ' ἀυτοῦ ὁ ποιῶν τὴν σύμπασαν ἐν ὑψίστοις; οὐ ἔστιν ἀριθμὸς ὧν ἐστιν ἀλλὰ ἐν ὑψίσοις· μὴ γάρ τις ὑπολάβοι ὅτι ἔξεστι παρ ἐλαττον

לְנַדְּרֵיהֶ֑ם וְעַל־מִי֙ לֹא־יָקוּם אוֹרֵֽהוּ׃ נְדַ֣ד
ומה־אֶצְדַּק אֱנוֹשׁ עִם־אֵל ומה־יִּזְכֶּה יְלוּד אִשָּׁה׃ זַכָּ֣ה יָלֵד
הֵ֤ן עַד־יָרֵחַ ולוֹ לֹא יַאֲהִיל וְכוֹכָבִים לֹא־זַכּוּ בְעֵינָיו׃ אַ֖ף כִּי־אֱנוֹשׁ רִמָּ֣ה וּבֶן־אָדָ֣ם תּוֹלַעָֽה׃ בֶּן־רִמָּ֣ה תּוֹלָֽעַת׃

Cap.xxvi וַיַּ֣עַן אִיּ֣וֹב וַיֹּאמַֽר׃ מָ֣ה עָזַ֣רְתָּ לְלֹא־כֹ֑חַ הוֹשַׁ֥עְתָּ זְר֥וֹעַ לֹא־עֹֽז׃ מָ֣ה יָּעַ֣צְתָּ לְלֹא־חָכְמָ֑ה וְתוּשִׁיָּ֥ה לָרֹ֝֗ב הוֹדָֽעְתָּ׃ אֵ֤ת מִי־הַגַּ֣דְתָּ מִלִּ֑ין וְנִשְׁמַ֖ת מִי־יָצְאָ֣ה מִמֶּֽךָּ׃ הָרְפָאִ֥ים יְחוֹלָ֑לוּ מִתַּ֥חַת מַ֝֗יִם וְשׁוֹכְנֵיהֶֽם׃ עָרֹ֣ם שְׁא֣וֹל נֶגְדּ֑וֹ וְאֵין־כְּסוּת֥ לַאֲבַדּֽוֹן׃ נֹטֶ֤ה צָפ֨וֹן ׀ עַל־תֹּ֗הוּ תֹּלֶ֣ה אֶ֣רֶץ עַל־בְּלִימָֽה׃ צֹרֵ֣ר מַ֭יִם בְּעָבָ֑יו וְלֹא־נִבְקַ֖ע עָנָ֣ן תַּחְתָּֽם׃ פְּנֵ֤י כִסֵּ֨ה ׀ פָּרַ֬שׂ עָלָ֗יו עָנָ֥ן עָלָֽיו׃ חָ֤ג עַל־פְּנֵי־מַ֨יִם ׀ עַד־תַּכְלִ֬ית אוֹר֗ לְגְב֣וּל חֹ֭שֶׁךְ עִם־חֲשָׁכָֽה׃ עַמּוּדֵ֣י שָׁ֭מַיִם יְרֹפָ֑פוּ יִתְמְהוּ֥ מִגַּעֲרָתֽוֹ׃ בְּכֹחוֹ֥ רָגַ֖ע הַיָּ֑ם וּבִתְבוּנָתוֹ֥ מָחַ֝֗ץ רָהַֽב׃ לְר֭וּחַ שָׁמַ֣יִם שִׁפְרָ֑ה חֹלָ֥לָה יָד֝֗וֹ נָחָ֥שׁ בָּרִֽחַ׃ הֵ֤ן אֵ֣לֶּה קְצ֣וֹת דַּרְכּ֑וֹ וּמַה־שֵּׁ֥מֶץ דָּ֝בָ֗ר נִשְׁמַ֥ע בּ֑וֹ וְרַ֥עַם גְּבוּרֹתָ֗ו מִי יִתְבּוֹנָֽן׃

Cap.xxvii וַיֹּ֣סֶף אִיּ֣וֹב וַיֹּאמַֽר׃ חַי־אֵ֨ל ׀ הַסִיר֘ מִשְׁפָּטִ֪י וְשַׁדַּ֫י הֵמַ֥ר נַפְשִֽׁי׃ כִּֽי־כָל־עוֹד֮ נְשָׁמָתִ֪י בִּ֫י וְר֣וּחַ אֱלוֹהַ֣ בְּאַפָּ֑י׃ אִם־תְּדַבֵּ֥רְנָה שְׂפָתַ֥י עַוְלָ֑ה וְאִם־יֶהְגֶּ֖ה לְשׁוֹנִ֣י מִרְמָֽה׃ חָלִ֣ילָה לִּ֣י אִם־אֲצַדִּ֑יק עַ֝֗ד אֶגְוָעֲתִ֥י לֹא־אָסִ֥יר תֻּמָּתִֽי׃ בְּצִדְקָתִ֥י הֶחֱזַ֗קְתִּי וְלֹא־אַרְפֶּ֑ה לֹ֥א יֶחֱרַ֖ף לְבָבִ֣י מִיָּמָֽי׃ יְהִי֮ כְּרָשָׁ֪ע אֹ֫יְבִ֥י וּמִתְקוֹמְמַ֥י כְּעַוָּֽל׃

"militũ illius:°Et sup° quẽ °non° surget°lumẽ illius:
'Nunqd°iustificari potest °homo cõparat°deo:aut °appere mũdus°natus de °mulere:' Ecce'luna etiã °non°splendet:'& stẽlle °non°sunt munde oooo °in cõspectu eius:°quãto magis°hõ°putredo:°& filius° bois' vermis. 26.
Rñdens ãt°iob:°dixit.
R°Cui°adiutor es: nũ qd'ibecillis! Et°sustẽtas 'brachiũ ei? q°nõ est'fortis!°Cui°dedisti consiliũ? forsitã illi q°nõ habet°sapientiã!°& prudentiã tuã °ostẽdisti' plurimã.°Quẽ °docere voluisti! nõne cũ qui fecit'spiramentum! Ecce°gigantes°gemunt 'sub°aquis:°& qui habitant cum eis.'Nudus est °infernus'coram illo:°& nullũ est°opimentũ°peditioni.°Qui extẽdit°aglonẽ°sup°vacuũ: &°appẽdit °terrã°sup°nihilũ. Qui°ligat°aq̃s°in nubibus ũis: °vt non°erumpant pariter°deorsum.°Qui tenet °vultũ°foliũ sui: &°expandit°supillud°nebulã sua.
°Terminũ°circũdedit°aquis:°vsq; dũ°finiãtur°lux °& tenebre.' Colũne°celi °cõtremiscũt:°& pauent °ad nutũ eius.°In fortitudine illius°repẽte°maria°cõgregata sunt:°& prudẽtia eius°percussit°superbũ.°Spiritus ei°°ornauit°celos: &°obstetricãte°manu ei° educt°°coluber°tortuosus°Ecce°hec ex°pte dicta sunt°viarũ eius:°& cũ°vix paruã stillã°sermonis°eius °audierimus:°qs°potent °tonitruũ°magnitudinis illius°intueri! 27.
Hdidit ãt°iob°assũmens°parabolã sua:°& dixit.°Viuit°de°q°abstulit°iudiciũ meũ°& oppq °ad amaritudinẽ adduxit °aiam meã:°qa°donec°sit °spes°halitus°in me°& spũs °dei°in narib⁹ meis:°nõ °loquẽtur°labia mea°iniq̃tatẽ:°nec lingua mea°meditabitur°mendaciũ.°Absit°a me°vt°iustos°vos eẽ °iudicẽ.' Donec°°deficiã: °nõ°recedã°ab°innocẽtia mea.' Iustificationẽ meã quã°cepi tenere:°nõ°deseram.°Neq; enĩ°reprehendit me°cor meũ°in omni °vita mea.°Sit°vt ipius°inimic⁹ me⁹:°& aduersarius meus°quasi iniquus oooo

predonib⁹:°sup quos ãt nõ veniet iudiciatio ab
B C D
A B C D
A B
C D
A B

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ que eſt eſt ſpes impio: qm̃ cõtinet: cõfidẽs
κὶ τίς γάρ ἐστιν ἐλπὶς ἀσεβεῖ, ὅτι ἐπέχει; πεποιθὼς
in dñm nũqd ſalu⁹ erit: aut deſecatione ei⁹ eruadiet
ἐπὶ κύριον ἆρα σωθήσεται, ἢ τὴν δέησιν αὐτοῦ ἰσακούσε
dñs: aut eſi venerit ei neceſſitas nõ habet alĩ q̃
ται κύριος; ἢ ἐπελθούσης αὐτῷ ἀνάγκης μὴ ἔχει τινὰ
ſimonia quãdacĩa cõra illo: aut ſicut cũ inuocauerit ipe
παρρησίαν εἴληφεν πρὸς αὐτόν; ἢ ὡς ἐπικαλεσαῖτο αὐτοῦ
eruadiet cũ? ſed nã renũciabo vobis qd eſt
ἰσακούσεται αὐτοῦ; ἀλλὰ δὴ ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ἐστιν
in manu dñi: q̃ eſt apud oipotentẽ; nõ mẽ
ἐν χειρὶ κυρίου, ἃ ἐστι παρὰ παντοκράτορι, οὐ μέυσο
tiar. ecce tũ oẽs nollis: q̃ vana vanis
μαι. ἰδοὺ δὴ πάντες οἴδατε, ὅτι κενὰ κενοῖς ἐπιβάλ
tis. hec para hois impij a dño:
τε. αὐτὴ μερὶς ἀνθρώπου ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου,
p̃cellio ãt potentiũ ſuppenient ab oipotente
κῆμα δὲ δυναςῶν ἐπελεύσεται παρὰ παντοκράτορος
ſup eos. ſi ãt multi fuerint filij ei⁹ in occiſio
ἐπ' αὐτούς. ἐὰν δὲ πολλοὶ ὦσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς σφα
nẽ erũt: ſi ãt vtri q̃ enaſerint mẽdicabũt. at ſup
γὴν ἔσονται, ἐὰν δὲ ἀνδρωθῶσι προσαιτήσουσιν οἱ δὲ πε
ſtites ei⁹ morte morient: vidue ãt eor
ριόντες αὐτοῦ θανάτῳ τελευτήσουσιν, χήρας δὲ αὐτῶν
nemo miſerabit. ſi pgregauerit ſicut terrã argentũ:
οὐδεὶς ἐλεήσει. ἐὰν συναγάγῃ ὥσπερ γῆν ἀργύριον, ἴσα
ãt ſicũ pparauerit aur. hec oia ſuſti vẽ
δὲ πηλῷ ἑτοιμάσῃ χρυσίον· ταῦτα φαῦλα δίκαιοι πε
dicabũt: at pecuniaꝫ ei⁹ veraces habe
ριποιήσονται, τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ ἀληθινοὶ καθέξου
bũt: cuaſit ut dom⁹ ei⁹ ſicut tinee τ ſicut tela
σιν, ἀπέβη δὲ ὁ οἶκος αὐτοῦ ὥσπερ σῆτες καὶ ὥσπερ ἀρά
arance. otuos dormiet τ nõ addet: ocu
χνη. πλούσιος κοιμηθήσεται καὶ οὐ προσθήσει, ἐφαλ
los ſuos aperiet: τ nõ eſt. occurrerũt ei ſicut
μοὺς αὐτοῦ ἀνοίξει, καὶ οὐκ ἔσι. συνήντησαν αὐτῷ ὥσπερ
aqua doloꝛes: nocteãt abſtulit cũ coligo. tol:
ὕδωρ ὠδῖνες, νυκτὶ δὲ ἀφείλετο αὐτὸν γνόφος. ἀνα
let eſi vẽtus vręs τ abibit: τ vẽtila
λήψεται αὐτὸν καύσων καὶ ἀπελεύσεται, καὶ λικμί
bit eũ de loco ſuo. τ iniiciet ſup
σει αὐτὸν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ. καὶ ἐπιρρίψει ἐπ'
eũ τ nõ pcet: de manu ei⁹ fuga fugiet
αὐτὸν καὶ οὐ φείσεται. ἐκ χειρὸς αὐτοῦ φυγὴ φεύξεται
pulſabit ſup eũ ſtian⁹ ſuas: τ exhibitabit eũ de
κροτήσει ἐπ' αὐτὸν χεῖρας αὐτοῦ, καὶ συριεῖ αὐτὸν ἐκ
loco ſuo.
τοῦ τόπου αὐτοῦ.

Ca.28.

ΘΕst eñ argẽto loc⁹ vnde fit: loc⁹ ãt
Ἔστι γὰρ ἀργυρίου τόπος ὅθεν γίνεται, τόπος δὲ
auro vnde cõflat ferrũ. q̃dẽ eſt de terra fit:
χρυσίῳ ὅθεν διηθεῖται. σίδηρος μὲν γὰρ ἐκ γῆς γίνεται,
es ãt ſicut lapis incidit. ordiñ⁹ poſunt tenebria:
χαλκὸς δὲ ὕσα λίθῳ λατομεῖται. τάξιν ἔθετο σκότει,
τ oẽs terminũ ipe ſcrutat: lapis tenebre τ
καὶ πᾶν πέρας αὐτὸς ἐξακριβάζεται, λίθος σκοτία καὶ
vmbra mortis. incitio tozrẽtis a calce: at q
σκιὰ θανάτου. διώκαστη χειμάρρου ἀπὸ κώνιας, οἱ δὲ ἐπι
obliuiſcẽtes vie inſtem firmati ſũt ex moztalib⁹. terra ex
λαμβανόμενοι ὁδὸν δικαίαν κἀδέησαν ἐκ βροτῶν· γῆ ἐξ
ea exibit panis: ſubt⁹ eã verſa ẽ ſicut
αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος, ὑπὸ κάτω αὐτῆς ἐσράφη ὡσεὶ
ignis. loc⁹ ſapphiri lapides ei⁹: τ tumul⁹ au
πῦρ. τόπος σαπφείρου οἱ λίθοι αὐτῆς, καὶ χῶμα χρυ
re⁹ ei⁹ ſemita. nõ nouit eã volatile. τ nõ in
σοῦν αὐτῆς τρίβος· οὐκ ἔγνω αὐτὴν πετεινόν· καὶ οὐ πα
tuit⁹ eſt eã ocul⁹ vulturi. nõ calcquerũt eã
ρέβλεψεν αὐτὴν ὀφθαλμὸς γυπός· οὐκ ἐπάτησαν αὐτὴν
filij ſupbor nõ prãſiluit ſup eã leo. in ru
υἱοὶ ἀλαζόνων, οὐ προῆλθεν ἐπ' αὐτῆς λέων. ἐν ἀκροτό
pe ertẽdit manũ ſuã: ſubuertit ãt a radicib⁹ mõtes.
μῳ ἐξέτεινε χεῖρα αὐτοῦ, κατέσρεψε δὲ ἐκ ῥιζῶν ὄρη.

Trãsla,B,Vie.

Quẽ°eni°spes°hypocrite°li°anare rapiat: &°nõ liberet°de°aiam eius!' Nũ qd°deus°audiet°clamore eius°cũ°venerit°sup eum °ãgustia:' Aut°poterit°in °oipotẽte°delectari &°inuocare°deũ°oi°tpe:' Docebo°vos°per manum°° dei °que°oipotens°habeat: °nec°abscondam. ° Ecce °vos°omnes°nostis: ooo °&'quid°frustra vana loquimini°'Hec est°pars °hois°impij°apud°deũ:' & hereditas° violẽtorũ qua °ab oipotẽte°° suscipient. °Si °multiplicati fuerint °filii eius:°in°gladio erũt: °& nepotes eius°nõ° satiabũtur°pane.' Qui reliq fuerint ex eo :°sepelientur °in ĩteritu:°& vidue illius °nõ°plorabũt.° Si°cõportauerit°q̃si terrã°argentũ: '& sicut lutũ° prepauerit °vestimẽta:'°° ppabit qde °sed iustus°vestietur illis: °& argentũ°innocẽs°dividet.° Edificauit° sicut tinea°domũ suam:°& sicut °custos°fecit°ymbraculũ. °Dnes cũ°dormierit:°nihil secũ°auferet:°aperiet °oculos suos:°& nihil inuenet.° Apprehẽdet eũ° q̃si aq̃°inopia:' nocte°° opprimet eũ°° tẽpestas. ° Tollet eũ°vẽtus vrẽs°& auferet: '& velut turbo rapiet eũ °de loco suo'Emittet°sup eũ°& nõ°pcet:°de mãu ei⁹ °fugiẽs°fugiet.'Striget°sup eũ°manu°suas:'& sibilabit °sup°illũ itũes°locũ ei⁹. 28

Abet°argentũ°venarũ suarũ pricipia:°& °auro°locus ẽ in q̃ cõflatur.°Ferrũ°de terra°tollitur °& lapis solutus calore in °°es°vertitur.°Tps°posuit °tenebris:°& vniuersoꝝ °finẽ° ipse°cõsiderat.°Lapidẽ q̃s °caliginis°& vmbre mortis°diuidit°torres °a pplo°peregrinãte: eos °q̃s oblit⁹ est°pes° egẽtis °hois &°mutos.°Terra°de qua°° oriebatur°° panis: °in loco tuo ooo °igni°subuersa est.° Loc⁹ °sapphiri° lapides eius: °& glebe°illius°aurũ.° Semitam°ignoraut ooooo °aues:° nec°intuitus est °oculus oooooooooooooo °vulturis.°Non°calcauerunt eam°filii°° institorũ: °nec°pertransiuit° per eã °leena.°Ad silicem ooooo °extendit°manũ suã:°subuertit°a radicibus°montes.

כִּ֣י יֵ֣שׁ לַכֶּ֣סֶף מוֹצָא֑ וּמָק֥וֹם לַ֝זָּהָ֗ב יָזֹקֽוּ׃ בַּרְזֶ֥ל מֵעָפָ֑ר וְנֹחוּשָׁ֥ה יְצוּקָ֝֗ה קֶ֣רֶן שָֽׁמוּ׃ קֵ֤ץ שָׂם־לַחֹ֨שֶׁךְ ׀ וּלְכָל־תַּ֗כְלִית הוּא֮ חֹקֵ֤ר אֶ֥בֶן אׇפֵ֑ל וְצַלְמָֽוֶת׃ פָּ֤רַץ נַ֨חַל ׀ מֵעִ֬ם גָּ֗ר חֲ֭נֻשֵׁי כַּ֣פּוֹת רָ֑גֶל דָּ֝֗לוּ מֵאֲנ֥וֹשׁ נָֽעוּ׃ אֶ֤רֶץ ממֶּ֨נָּה ׀ יֵצֵ֬א לֶ֗חֶם וְתַחְתֶּ֥יהָ נֶהְפַּ֑ךְ כְּמוֹ־אֵֽשׁ׃ מְקוֹם֮ סַפִּ֪יר אֲבָנֶ֫יהָ וְעַפְרוֹת־זָהָ֥ב לוֹ׃ נָתִ֤יב לֹא־יְדָ֨עוֹ ׀ עַ֬יִט וְלֹא־שָׁזְפָ֗תּוּ עֵ֣ין אָֽיָה׃ לֹא־דָרְכוּ֥הוּ בְנֵי־שָׁ֑חַץ לֹא־עָ֥בְרָה עָלָ֖יו שָׁ֣חַל׃ שָׁלַ֣ח יָדוֹ֮ בַּחַלָּמִ֪ישׁ חָפַ֫ךְ מֻשְׁרָ֥שׁ הָרִֽים׃

Cap.xxviii

מְקוֹרֹ֣ות נְהָרִ֣ים חִבָּ֑שׁ וְ֝נִסְתָּרִ֗ים יוֹצִ֥יא אֽוֹר׃ וְאֶ֤רֶץ ממֶּ֨נָּה ׀ יֵצֵ֬א לָ֗חֶם וְתַחְתֶּ֥יהָ נֶהְפַּ֑ךְ כְּמוֹ־אֵֽשׁ׃ מְקוֹם֮ סַפִּ֪יר אֲבָנֶ֫יהָ וְעַפְרוֹת־זָהָ֥ב לוֹ׃ נָתִ֤יב לֹא־יְדָ֨עוֹ ׀ עַ֬יִט וְלֹא־שָׁזְפָ֗תּוּ עֵ֣ין אָֽיָה׃ לֹא־דָרְכוּ֥הוּ בְנֵי־שָׁ֑חַץ לֹא־עָ֥בְרָה עָלָ֖יו שָׁ֣חַל׃ שָׁלַ֣ח יָדוֹ֮ בַּחַלָּמִ֪ישׁ חָפַ֫ךְ מֻשְׁרָ֥שׁ הָרִֽים׃

C. xxviij
נָצָא
נָזַק
לָקַח עֹוֹף
חָמַשׁ שׁוּם
מָלָה
גּוֹר עֶכְנָה
כְּרֵי אָנֶשׁ
נָגַע
הָפַךְ
סָפַר
נָתַב
נָתַן

כוֹן בַּרְחוֹב אֶכִין מוֹשָׁבִי: רָאוּנִי נְעָרִים וְנֶחְבָּאוּ רָאָה חָבָא
וְיָשִׁישִׁים קָמוּ עָמָדוּ: שָׂרִים עָצְרוּ מִלִּים וְיָד יָשִׂימוּ יָשׁוּחַ קוּם
עַל פִּיהֶם: קוֹל נְגִידִים נֶחְבָּאוּ וּלְשׁוֹנָם לְחִכָּם דָּבֵקָה: כִּי אֹזֶן שָׁמְעָה שׁוּר לָמַל
וַתְּאַשְּׁרֵנִי וְעַיִן רָאֲתָה וַתְּעִידְנִי: כִּי אֲמַלֵּט עָנִי מְשַׁוַּע וְיָתוֹם וְלֹא שׁוּם נָגִיד
עֹזֵר לוֹ: בִּרְכַּת אֹבֵד עָלַי תָּבוֹא וְלֵב אַלְמָנָה אַרְנִן: צֶדֶק לָבַשְׁתִּי בֹּגֶשׁ
וַיִּלְבָּשֵׁנִי כִּמְעִיל וְצָנִיף מִשְׁפָּטִי: עֵינַיִם הָיִיתִי לְעִוֵּר וְרַגְלַיִם צָעַד שָׁבַת
לַפִּסֵּחַ אָנִי: אָב אֲנִכִי לָאֶבְיוֹנִים וְרִב לֹא יָדַעְתִּי אֶחְקְרֵהוּ: אֲשַׁבְּרָה רוּל חָקַר
מְתַלְעוֹת עַוָּל וּמִשִּׁנָּיו אַשְׁלִיךְ טָרֶף: וָאֹמַר עִם קִנִּי אֶגְוָע וְכַחוֹל אַרְבֶּה שׁוּן שָׁלַג
יָמִים שָׁרְשִׁי פָּתוּחַ אֵלַי מַיִם וְטַל יָלִין בְּקִצִּירִי: כְּבוֹדִי חָדַשׁ עִמָּדִי כֹּוּן גֶּזַע רָבָה
וְקַשְׁתִּי בְיָדִי תַּחֲלִיף: לִי שָׁמְעוּ וְיִחֲלוּ וְדָמוּ לְמוֹ עֲצָתִי אַחֲרֵי דּוּם יָצִין
דְּבָרַי לֹא יָשׁוּנוּ וְעֲלֵימוֹ תִּטְּף מִלָּתִי: וְיִחֲלוּ כַּמָּטָר לִי וּפִיהֶם פָּעֲרוּ שׁוּם פֶּה
לְמַלְקוֹשׁ: אֶשְׂחַק אֲלֵיהֶם לֹא יַאֲמִינוּ וְאוֹר פָּנַי לֹא יַפִּילוּן: אֹרַח אָמַן נָגַה
דַּרְכָּם וְאֵשֵׁב רֹאשׁ וְאֶשְׁכֹּן כְּמֶלֶךְ בַּגְדוּד כַּאֲשֶׁר אֲבֵלִים יְנַחֵם: נָחַם נָגִד
וְעַתָּה שָׂחֲקוּ עָלַי Cap. xxx.
צְעִירִים מִמֶּנִּי לְיָמִים אֲשֶׁר מָאַסְתִּי אֲבוֹתָם לָשִׁית עִם כַּלְבֵי צָעִיר יוֹם
צֹאנִי: גַּם כֹּחַ יָדֵיהֶם לָמָּה לִי עָלֵימוֹ אָבַד כֹּלַח: בְּחֶסֶר וּבְכָפָן גָּלְמוּד הָשֵׁרְקִים צִיָּה אֶמֶשׁ
שֹׁאֲה מָלַח שֹׁאֲה וּמַשְׁאָה: הַקֹּטְפִים מַלּוּחַ עֲלֵי שִׂיחַ וְשֹׁרֶשׁ רְתָמִים לַחְמָם: גֶּרֶשׁ רוּץ
מִן גַּו יְנוֹרְשׁוּ יָדִיעוּ עָלֵימוֹ כַּגַּנָּב: בַּשְּׁרוֹן נְחָלִים לִשְׁכֹּן חֹרֵי עָפָר עָרֵץ חָלָף
וּבְכֻפִּים: בֵּין שִׂיחִים יְנַהָקוּ תַּחַת

זַצְוֹרוֹת יְאֹרִים בְּקֶעַ וְעַל יְקַר רְאֵה עֵבָה רָאֲתָה עֵינוֹ: מַבְּכֵי נָהָרוֹת חִבֵּשׁ
יוֹתַעֲלֻמָה יָצָא אוֹר: וְהַחֹכְמָה מַאַיִן עֶלֶם וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה: וְלֹא
תְמֻצָא אֶרֶץ וְלֹא תִמָּצֵא בְּאָרֶץ חַיִּים: תְּהוֹם אָמַר לֹא בִי הִיא
יָם אָמַר אֵין עִמָּדִי לֹא יִתֵּן סְגוֹר תֻּתַּם נֶתֶן סָגֵר
תַּחְתָּיו וְלֹא יִשָּׁקֵל כֶּסֶף מְחִירָהּ: לֹא תֻסַּלֶּה בְּכֶתֶם אוֹפִיר נְשָׂרַם סָלָה אֹפֶר
יָקָר וְסַפִּיר: לֹא יַעֲרְכֶנָּה זָהָב סָפִר עֲרֶה
וְזָכוֹכִית תְּמוּרָתָהּ כְּלִי פָז: זְכַר מְיר
רָאמוֹת וְגָבִישׁ לֹא יֻזְכַּר וּמָשְׁךְ כְּלָה רוּם
חָכְמָה מִפְנִינִים: לֹא יַעַרְכֶנָּה גְּבִישׁ זָהָב
פְּטְדַת כּוּשׁ בְּתָם טָהוֹר לֹא תְסֻלֶּה טָהֹר
וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תָּבוֹא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה: וְנֶעְלְמָה מֵעֵינֵי כָּל עָלַם
וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה: אֲבַדּוֹן וָמָוֶת אָמְרוּ בְאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ בִּין
שְׁמָעָהּ אֱלֹהִים הִבִין דַּרְכָּהּ וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ: כִּי הוּא לִקְצוֹת קוּם
תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יַבִּיט לַעֲשׂוֹת לָרוּחַ מִשְׁקָל נְבַט
וּמַיִם תִּכֵּן בְּמִדָּה: בַּעֲשׂוֹתוֹ לַמָּטָר רָאָה עָשָׂה
חָק וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז קֹלוֹת: אָז רָאָהּ חָזָה כּוֹל
וַיִּסְפְּרֶהָ הֵכִינָהּ וְגַם חִקְרָהּ: סָפַר כֵּן
וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יִרְאַת אֲדֹנָי הִיא אָמַר
חָכְמָה וְסוּר מֵרַע בִּינָה: רוּעַ

Cap. xxix.

וַיֹּסֶף אִיּוֹב שְׂאֵת
מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר: מִי יִתְּנֵנִי כְּיַרְחֵי נָשָׂא
קֶדֶם כִּימֵי אֱלוֹהַּ יִשְׁמְרֵנִי: בְּהִלּוֹ נֵתַן
נֵרוֹ עָלַי רֹאשִׁי לְאוֹרוֹ אֵלֵךְ חֹשֶׁךְ יוֹם שָׁמַר
כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי יְמֵי חָרְפִּי נָסוּד הָלַךְ
אֱלוֹהַּ עָלַי אָהֳלִי: בְּעוֹד שַׁדַּי עִמָּדִי סְבִיבוֹתַי נְעָרָי: בְּרָחֵץ הֲלִיכַי בֶּגֶד
נָחְתָה צוּר יָצוּק עִמָּדִי פַּלְגֵי שֶׁמֶן צוּק
שַׁשְׁתִּי בְּצֵאתִי שַׁעַר עַלִי כָּרֶת רָחוֹב יָצָא

'In petris[a] riuos[b] excidit: & omne[c] pciosum eo vidit[d] oculus eius.[g] Profu- da q̃s[h] fluuiorũ 'scrutat[y] est: & abscondita[i] pduxit in[m] lucẽ." Sapia vero[o] vbi 'inuenitur[p]? & quis est[q] lo- cus 'intelligentie[r]? Nescit 'homo' preciũ eius: nec [s]inuenitur 'in fra suauiter [t]uentium. Abyssus[u] di- cit: [e]non est[f] in me: eeeee & mare loquitur[m] nõ est [m]mecũ. [n]Nõ dabitur[q] aurũ obrizum[r], nec [s]pecia[t] appẽ detur[u] argentũ in[x] cõmu- tatiõe ei[y]. Nõ, cõferetur [z]tinctis[a] indie coloribus: nec lapidi[c] fardõico[b] pcio lissimo vel saphiro. Nõ [d]adeq̃bitur ei [e]aurũ vel vi trũ: [f]nec cõmutabũtur p ea vasa[g] aur: "excelsa[h] & eminẽtia[i] nõ[k] cõmemora bũtur cõparatione eius. 'Trahitur aũt[l] sapia[k] de oc cultis." Nõ[k] adeq̃bitur ei 'topazi[d] de' ethiopia: 'nec "tincture[e] mũdiffime[c] cõ- ponẽtur. 'Vñ ergo[f] sapia [g]venit[n]? & 'qs est[h] loc[i] 'intel ligẽtie[r]? Abscõdita est[k] ab oculis[o] oĩm[p] viuẽtiũ[q] volu cres cẽq[r] celi[s] latet.[t] Perdi tio[u] & mors[t] dixerũt: 'au- ribus nostris[v] audiuimus [w]famam eius.[b] Deus[c] in- telligit[x] viam eius: & ipse 'nouit[y] locum illius.[z] Ipse 'enim' fines [a]mundi[b] intuetur: & [c]oia que[d] sub[e] celo sunt eeeee 'respicit. Qui[f] fecit[g] ven- tis[h] pondus: eeeeeeeeeee & aquas[i] appendit[k] in mẽ sura." Qñ ponebat[l] plu uiis[m] legẽ: & vlã[n] pcellis 'fonãtibus: [o]tũc[p] vidit illã '& enarrauit: & [q]prepara uit[r] & [s]inuestigauit: eeeee [t]& dixit[u] homini[v] cõfolu- tus: "& recedere[w] a malo[x] 'intelligentia. 29.

Ddidit quoq̃[a] Iob 'assumens eeeeeeee [b]parabolã suam: & dixit. 'Quis[c] mihi tribuat vt sis [d]iuxta mẽses[e] pstinos: [f]fm dies q̃bus[g] deus[h] custodie bat me." Qñ splendebat [i]lucerna ei[k] super[l] caput meũ: & [m]ad lumẽ eius[n] ãbu labã[o] tenebris." Sicut[p] fui [q]in diebꝫ adolescẽtie mee: [r]qñ secreto[s] de[t] erat[u] i[v] ta bernaculo meo. 'Qñ cẽ rat [w]ops[x] mecũ: & [y]in circuitu meo 'pueri mei. "Qñ laua bã[z] pedes meos[a] butyro: [b]& petra[c] fundebat[d] mihi [e]riuos[f] olei. "Quãdo pce debã ad[g] portã[h] ciuitatis:

ripas ãt fluuiox excidit: oẽ ãt pciosũ vidit me? ἐτίας δὲ ποταμῶν ἔρρηξε, πᾶν δὲ τίμιον ἔιδέ μου ὁ ocul?. pfunda ãt fluuiox reuelauit: ostẽdit ãt ὀφθαλμός. βάθη δὲ ποταμῶν ἀπεκάλυψεν, ἔδειξεν δὲ sniã potẽtiã in lucẽ. at sapia vnde inuẽta est? qua αὐτοῦ δύναμιν εἰς φῶς. ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑρέθη; ποῖ lio ãt loc? est scientie? nõ nouit homo viã e- os δὲ τόπος ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης; οὐκ οἶδε βροτὸς ὁδὸν αὐ ino: neque inuenietur hoĩb?. abyssus dixit nõ τῆς, οὐ δὲ μὴ εὑρεθῇ ἐν ἀνθρώποις. ἄβυσσος εἶπεν οὐκ est in me: & mare dixit nõ est mecũ. nõ ἔστιν ἐν ἐμοί, καὶ θάλασσα εἶπεν οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ. οὐ dabit pclusum aur? pro ea: & nõ appẽdet argẽ δώσει συγκλεισμὸν ἀντ' αὐτῆς, καὶ οὐ σαθήσεται ἀργύ- tũ cõmutatio ei?. & nõ cõportabit aur- ριον ἀντάλλαγμα αὐτῆς. καὶ οὐ συμβασαχθήσεται χρυ ro ophir in onyche pciosõ & sapphiro. nõ adequa- σίῳ ὠφείρ ἐν ὀνυχι τιμίῳ καὶ σαπφείρῳ. οὐκ ἰσωθήσε bit ei aurũ & vtrũ. & ornamentatio e- ται αὐτῇ χρυσίον καὶ ὕαλος. καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐ tius supellectilis aurea excelsa & sublimis nõ ꝑmemora- τῆς σκευὴ χρυσᾶ. μετιώρα καὶ γαβεῖς οὐ μνηδήσε= bunt: & trahe sapiam sup intima. nõ ade- ται, καὶ ἕλκυσον σοφίαν ὑπὲρ τὰ ἐσώτατα. οὐκ ἰσω quabit ei topazũ ethiopie: auro puro nõ θήσεται αὐτῇ τοπάζιον αἰθιοπίας, χρυσίῳ καθαρῷ οὐ cõportabitur. at sapia vnde inuẽta? & ĝlis ãt συμβασαχθήσεται. ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑρέθη; ποῖος δὲ locus est intellect?? latuit oẽm hoiem: τόπος ἐστὶ τῆς συνέσεως, λέληθε πάντα ἄνθρωπον, & a volatilib? celi abscõdita ẽ. pditio & ἀπὸ πετεηῶν τοῦ οὐρανοῦ ἐκρύβη. ἡ ἀπώλεια καὶ mors dixerũt: audiuim? ei? ĝliam. eius ὁ θάνατος εἶπαν, ἀκηκόαμεν αὐτῆς τὸ κλέος. ὁ κύριος bñ cõstituit ei? viã: ipe ãt nouit locũ ἓυ συνέγνωσεν αὐτῆς τὴν ὁδόν, αὐτὸς δὲ ἴδισε τὸν τόπον ei?. ipe enĩ q̃ sub celum tota intuet: vidẽs αὐτῆς. αὐτὸς γὰρ τὴν ὑπ' οὐρανὸν πᾶσαν ἐφορᾷ, εἰδὼς q̃ in terra: oia q̃ fecit: ventox pdũs: τὰ ἐν τῇ γῇ, πάντα τε ἃ ἐποίησεν, ἀνέμων σαθμόν, aque q̃ mẽsuras q̃ fecit. hic vidẽs nũc ὕδατός τε μέτρα ὅτε ἐποίησεν. ὗτος ἰδὼν καὶ ἐ- rauit: & viã in cõsultione vocis. tũc vidit θμησε, καὶ ὁδὸν ἐν πιάγματι φωνῆς. τότε εἶδεν illã: enarrauit eã: & ꝑparasset inuestigauit. & ἐν illῇ, ἐξηγήσατο αὐτήν, ἑτοιμάσας ἐξιχνίασεν. & ἐ- xit ãt hoi: ecce pietas est sapia: at ab πε δὲ ἀνθρώπῳ, ἰδοὺ ἡ θεοσέβεια ἐστὶ σοφία, τὸ δὲ ἀ stinere a malis est scientia. πέχεσθαι ἀπὸ κακῶν ἐστὶν ἐπιστήμη.

Ca. 29.

HEt dducãt addẽs iob dixit ꝑmio: & ἜΤΙ δὲ προσθεὶς Ἰὼβ εἶπε τῷ προοιμίῳ, τίς me ponat iuxta mẽses ante diex: & vt me de? ἂν μεθείη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν, ὧν με ὁ θεὸς custodiuit: vt q̃ splẽdebat lucerna ei? sup ea ἐφύλαξεν; ὡς ὅτε λύχνος ἐπέλαμπεν ἐπὶ κε- ꝑfulgebat; & ambulabã in tene φαλὴν μου, ὅτε τῷ φωτὶ αὐτοῦ ἐπορευόμην ἐν σκο- bris. q̃ fui in diebꝫ iuuẽtutis mee: q̃ vis τει. ὅτε ἦμην ἐν ἡμέραις νεότητός μου, ὅτε ὁ κύριος speculatiõe faciebat dom? mee. q̃ fui vi- ἐπισκοπὴν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου. ὅτε ἦμην ὑλά ues valde: incirquitu ãt mei pueri mei. q̃ fluebãt μενος λίαν, κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδές μου. ὅτε ἐχέον mee vle butyro: at mõtes mei fluebãt lac τό μου ἀπὸ ὁδοῦ βουτύρου, τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέοντο γά te q̃ exibã vinculo in ciuitate: λακτι. ὅτε ἐξεπορευόμην ὄρθριος ἐν πόλει,

in ãt platcis ponebat[k] mea cathedra. vi lẽtes me tunc ἐν δὲ πλατείαις ἐτίθετό μου ὁ δίφρος. ἰδόντες με νεανί B
nea ꝓfecõsti sunt: senes ãt oẽs steterũt. adulti ãt σκοι ἐκρύβησαν, πρεσβῦται δὲ πάντες ἔχησαν. ἀδροὶ δὲ
cessauerũt loquẽtes: digitũ iponẽtes sup os. ἐπαύσαντο λαλοῦντες, δάκτυλον ἐπιθέντες ἐπὶ στόμα.

at q̃ audierũt beatũ dixerũt me: & lingua eox τι. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐμακάριζόν με, καὶ γλῶσσα αὐτῶν
gutturi suo adhesit. q̃n auris audiuit beatũ di τῷ λάρυγγι αὐτῶν ἐκολλήθη. ὅτι οὖν ἄκουσε καὶ ἐμακά
xit me: ocul? ãt vidẽs me declinauit. liberaui eũ pau ριζέ με, ὀφθαλμὸς δὲ ἰδὼν με ἐξέκλινε. ἐλεύσωσα γὰρ πᾶν
pem de manu potẽtis: & pupillo: cui nõ erat adiutor auri χὸν ἐκ χειρὸς δυνάσου, καὶ ὀρφανῷ, ᾧ οὐκ ἦν βοηθὸς ἐβοή
liar[l] sũ. benedictio perditi sup me veniat: os ãt θησα. εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμὲ ἐπέλθοι, στόμα δὲ
vidue mihi ꝓdũrit. iustitiã indut? fuy: vestit? sũ χήρας με εὐλόγησε. δικαιοσύνην ἐνεδυόμην, ἀμφισα
ãt iudiciũ sicut diploidẽ. oculi? fui eeeee: μιν δὲ κρίμα ὅσα διπλοΐδι. ὀφθαλμὸς ἦμην τυφλῶν,
pes ãt claudox: ego fui pater impotentũ: causã ãt quã πούς δὲ χωλῶν, ἐγὼ ἦμην πατὴρ ἀδυνάτων, δίκην δὲ ἣν
nõ scieb̃ inuestigam. cõrũt ãt molio iniquox: de ãt οὐκ ἤδειν ἐξιχνίασα. συνέτριφα δὲ μύλας ἀδίκων, ἐκ δὲ
medijs dentiꝫ eox ꝓdã eruiti. vnt μέσου τῶν ὀδόντων αὐτῶν ἅρπαγμα ἐξέπεσα. ἔτπα
ãt etas mea senescet sicut tructus palme: multũ δὲ ἡλικία μου γηράσει ὥσπερ φέλεχος φοίνικος, πολὺν
tẽpus vitã. radix mea apta est in aqua: & ros χρόνον βιώσω. ῥίζα μου διψώσεται ἐπὶ ὕδατος, καὶ δρό D
morabit in messione mea. gla mea noua me- σος αὐλισθήσεται ἐν τῷ θερισμῷ μου. δόξα μου καινὴ μετ'
cũ: & arc? me? in manu ei? ãbulabit. q̃ me ἐμοῦ, καὶ τὸ τόξον μου ἐν χειρὶ αὐτοῦ πορεύσεται. ἐμοῦ
audierũt ãt ꝺebãt: tacuerũt ãt in meo cõsilio ἀκούσαντες ꝑοσέχοι, ἐσιώπησαν δὲ ἐπὶ τῇ ἐμῇ βουλῇ.
sup ãt meũ verbũ nõ addiderũt: leti ãt e- ἐπὶ δὲ τῷ ἐμῷ ῥήματι οὐ ꝑοσέθεντο, ꝓδεχαρεῖς δὲ ἐγί
rãt q̃s illis loquebar. sicut terra sitiẽs suꝭci ρατ q̃ς illῆς λοquebar. sicut terra sitiẽs suꝭci
uerunt os[m] eox viuẽtiũ[n] voluptates[o] q̃s[p] celi[q] latet.[r] Perdi νοντο ὁ στόμα αὐτῶν ζώντων ἐλάλουν. ὡσπερ γῆ διψῶσα ꝑοσδε
tio[s] & mors[t] dixerũt: audiuim? ei? ĝliam. eius χομένη ὄμβρε: ſic illi meũ ſimone. ſi riſe
bñ cõstituit ei? viã: ipe ãt nouit locũ ἓυ συνέγνωσεν αὐτῆς τὴν ὁδόν, αὐτὸς δὲ ἴδισε τὸν τόπον
ei?. ipe enĩ q̃ sub celum tota intuet: vidẽs αὐτῆς. αὐτὸς γὰρ τὴν ὑπ' οὐρανὸν πᾶσαν ἐφορᾷ, εἰδὼς
q̃ in terra: oia q̃ fecit: ventox pdũs: τὰ ἐν τῇ γῇ, πάντα τε ἃ ἐποίησεν, ἀνέμων σαθμόν,
aque q̃ mẽsuras q̃ fecit. hic vidẽs nũc ὕδατός τε μέτρα ὅτε ἐποίησεν. ὗτος ἰδὼν καὶ ἐ-
rauit: & viã in cõsultione vocis. tũc vidit θμησε, καὶ ὁδὸν ἐν πιάγματι φωνῆς. τότε εἶδεν
illã: enarrauit eã: & ꝑparasset inuestigauit. & ἐν illῇ, ἐξηγήσατο αὐτήν, ἑτοιμάσας ἐξιχνίασεν. & ἐ- ꝑs.11.
xit ãt hoi: ecce pietas est sapia: at ab πε δὲ ἀνθρώπῳ, ἰδοὺ ἡ θεοσέβεια ἐστὶ σοφία, τὸ δὲ ἀ Pro.
stinere a malis est scientia. πέχεσθαι ἀπὸ κακῶν ἐστὶν ἐπιστήμη. 10.a.

Ca. 29.

HEt dducãt addẽs iob dixit ꝓmio: & ἜΤΙ δὲ προσθεὶς Ἰὼβ εἶπε τῷ προοιμίῳ, τίς A
me ponat iuxta mẽses ante diex: & vt me de? ἂν μεθείη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν, ὧν με ὁ θεὸς
custodiuit: vt q̃ splẽdebat lucerna ei? sup ea ἐφύλαξεν; ὡς ὅτε λύχνος ἐπέλαμπεν ἐπὶ κε-
fulgebat; & ambulabã in tene φαλὴν μου, ὅτε τῷ φωτὶ αὐτοῦ ἐπορευόμην ἐν σκο-
bris. q̃ fui in diebꝫ iuuẽtutis mee: q̃ vis τει. ὅτε ἦμην ἐν ἡμέραις νεότητός μου, ὅτε ὁ κύριος
speculatiõe faciebat dom? mee. q̃ fui vi- ἐπισκοπὴν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου. ὅτε ἦμην ὑλά-
ues valde: incirquitu ãt mei pueri mei. q̃ fluebãt μενος λίαν, κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδές μου. ὅτε ἐχέον
mee vle butyro: at mõtes mei fluebãt lac τό μου ἀπὸ ὁδοῦ βουτύρου, τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέοντο γά-
te q̃ exibã vinculo in ciuitate: λακτι. ὅτε ἐξεπορευόμην ὄρθριος ἐν πόλει,

וּמָה חֵלֶק אֱלוֹהַּ מִמָּעַל וְנַחֲלַת
שַׁדַּי מִמְּרוֹמִים: הֲלֹא אֵיד לְעַוֶּל
וְנֵכֶר לְפֹעֲלֵי אָוֶן: הֲלֹא הוּא יִרְאֶה
דְרָכַי וְכָל צְעָדַי יִסְפּוֹר: אִם הִלַּכְתִּי
עִם שָׁוְא וַתְּחֶשׁ עַל מִרְמָה רַגְלִי:
יִשְׁקְלֵנִי בְּמֹאזְנֵי צֶדֶק וְיֵדַע
אֱלוֹהַּ תֻּמָּתִי: אִם תִּטֶּה אֲשֻׁרִי
וְאַחַר עֵינַי הָלַךְ לִבִּי וְנִבְּקַע מאום: אֶזְרָעָה
וְאַחֵר יֹאכַל וְצֶאֱצָאַי יְשֹׁרָשׁוּ:
אִם נִפְתָּה לִבִּי עַל אִשָּׁה וְעַל
פֶּתַח רֵעִי אָרָבְתִּי: תִּטְחַן לְאַחֵר
אִשְׁתִּי וְעָלֶיהָ יִכְרְעוּן אֲחֵרִין:
כִּי הִוא זִמָּה וְהִוא עָוֹן פְּלִילִים:
כִּי אֵשׁ הִיא עַד אֲבַדּוֹן תֹּאכַל
וּבְכָל תְּנוּבָתִי תְּשָׁרֵשׁ: אִם אֶמְאַס
מִשְׁפַּט עַבְדִּי וַאֲמָתִי בְּרִבָם עִמָּדִי:
וּמָה אֶעֱשֶׂה כִּי יָקוּם אֵל וְכִי
יִפְקֹד מָה אֲשִׁיבֶנּוּ: הֲלֹא בַבֶּטֶן עֹשַׂנִי
עָשָׂהוּ וַיְכֻנֵנוּ בָּרֶחֶם אֶחָד:
אִם אֶמְנַע מַהֶפְצֵי דַלִּים וְעֵינֵי אַלְמָנָה
אֲכַלֶּה: וְאֹכַל פִּתִּי לְבַדִּי וְלֹא
אָכַל יָתוֹם מִמֶּנָּה: כִּי מִנְּעוּרַי גְּדָלַנִי
כְּאָב וּמִבֶּטֶן אִמִּי אַנְחֶנָּה: אִם
אֶרְאֶה אוֹבֵד מִבְלִי לְבוּשׁ וְאֵין
כְּסוּת לָאֶבְיוֹן: אִם לֹא בֵרְכוּנִי
חֲלָצָיו וּמִגֵּז כְּבָשַׂי יִתְחַמָּם: אִם
הֲנִיפוֹתִי עַל יָתוֹם יָדִי כִּי
אֶרְאֶה בַּשַּׁעַר עֶזְרָתִי: כְּתֵפִי
מִשְׁכְּמָה תִּפּוֹל וְאִזְרֹעִי מִקָּנָה
תִּשָּׁבֵר: כִּי פַחַד אֵלַי אֵיד אֵל
וּמִשְּׂאֵתוֹ לֹא אוּכָל: אִם שַׂמְתִּי
זָהָב כִּסְלִי וְלִכֻּתָם אָמַרְתִּי
מִבְטַחִי: אִם אֶשְׂמַח כִּי רַב
חֵילִי וְכִי כַבִּיר מָצְאָה יָדִי: אִם
אֶרְאֶה אוֹר כִּי יָהֵל וְיָרֵחַ יָקָר הוֹלֵךְ:

Trãsla.B.Vie.

ᵇQuã eni ⁱpartẽ hẽret in me ᵈe⁹ de⁹:dẽp:ᵐ & heredi tatẽ ᵒps ᵖde excelsis ᵍ⁹ Nũ qd nõ ᵍ perditio ẽ ⁱiniquo ᵐ& alienatio ᵗ operãtibus ᵘiniusticiã ᵍ⁹ Nõne ipse cõ siderat ᵃ vias meas: ᵇ& cũctos ᵍ gressus meos ᵖ dinu merat ᵗ: Si ᵗ ãbulaui ᵃ in ᵛvanitate ᵇ & festinauit ᵃ i dolo ᵐ pes me ᵍ:ᵐ appendat me ᵒ in statera ᵖ iusta: ᵍ & sciat ᵈe⁹ simplicitatẽ meã. ᵐ Si ᵃ declinauit ᵍ gressus meus ᵈe via ᵒ: ᵇ & si ᵖ secutus est ᵒ oculus me⁹ ᵗ cor meum: ᵇ & si in manibus meis ᵃ d hesit ᵇ macula ᵗ: feram ∞ ᵛ & alius ᵗ comedat: ᵐ & ᵖ gemes mea ᵘ erradicetur. ᵉ Si ᵖ decepti ẽ ᵉ cor meũ ᵗ super ᵛ mulere: ᵗ & si ad ᵘ ostiũ ᵃ amici mei ᵗ insidiat ᵛ sum: ᵗ con tuly ᵘ alterius ᵛ sit ᵛ xor mea: ᵇ & super illam ᵘ incuruentur ᵗ alii. ᵍ Hoc ᵉ enim ᵇ nefas est ᵇ & ᵗ iniquitas ᵍ maxima: ∞. ∞ ᵘ ignis ᵛ usq; ad ᵖ perditionem ᵗ deuorans ∞∞∞∞ ᵍ & oĩa ᵉ erradicãs ᵍ gemmina. ᵉ Si ᵗ contempsi subire ᵗ iudiciũ cũ ᵉ seruo meo ᵍ & ᵉ ancilla mea ᵗ: cũ disceptaret ᵉ aduersũ me. ᵉ Quid ei ᵗ faciã ᵉ cũ surrexerit ad ultionẽ ᵍ dei⁹? ᵇ & cũ ᵍ quisierit: ᵐ qd ᵉ rñdebo illi? ᵉ Nũquid nõ ᵉ in vtero ᵍ fecit me ᵉ q & illũ ᵍ opatus ẽ: ᵉ & formauit me ᵗ in ᵛ vulua ᵘ vnus? ᵉ Si ᵐ ne gaui ᵍ qd volebãt ᵉ paupib ᵍ & ocul os ᵉ vidue ᵉ expectare feci. ᵉ Si comedi ᵗ bucellã meã ᵍ sol:ᵖ & nõ ᵗ comedit ᵖ pupillus ᵗ ex ea: ᵐ qa ᵉ ab infantia mea ᵉ creuit mecũ ᵗ misfatio: ᵍ & de vtero ᵗ matris mee ᵉ egressa ẽ mecũ. ᵉ Si ᵍ despexi ᵖ te reuntẽ ᵉ eo q nõ habuerit ᵉ idumentũ: ᵍ & absq; ᵇ o pimento ᵉ pauperẽ. ᵉ Si ᵗ nõ ᵇ rñdixerunt mihi ᵉ latera eius: ᵇ & de vellerib ᵍ ouiũ mearũ ᵉ calefactus ẽ. ᵉ Si ᵐ si ᵗ lenaui ᵉ sup ᵖ pupillũ ᵍ manũ meã: ẽ ᵉ cũ ᵛ iderẽ ᵉ me ᵉ in porta ᵉ sup ᵗ iorẽ: ᵉ hũerus me ᵉ a iũctura sua ᵉ cadat: ᵇ & brachiũ meum ᵉ cũ suis ossib ᵇ cõfrmgatur. Semp ᵉ ei q si timẽtes ᵉ sup me fluctus ᵉ timui ᵉ deũ: ᵇ & põdus ei ᵍ ferre nõ ᵉ potui. ᵍ Si ᵐ putaui ᵉ aurũ ᵉ robur meũ ᵇ & obrizo ᵍ dixi ᵉ fiducia mea. ᵍ Si ᵉ letatus sum ᵉ super ᵉ multis ∞∞ ᵉ diuitiis meis: ᵇ & qa ᵉ plurima ᵉ repit ᵉ man ᵍ mea. ᵇ Si ᵉ vidi ᵉ solem ᵉ cũ ᵇ fulgeret: ᵉ & lunã ᵉ incedentẽ ᵉ clare:

חָרוּל יִסַּפְחוּ: בְּנֵי נָבָל גַּם בְּנֵי
בְלִי שֵׁם נִכְאוּ מִן הָאָרֶץ: וְעַתָּה
נְגִינָתָם הָיִיתִי וָאֱהִי לָהֶם לְמָלָה:
תִּעֲבוּנִי רָחֲקוּ מִנִּי וּמִפָּנַי לֹא חָשְׂכוּ
רֹק כִּי יִתְרִי פִתָּח וַיְעַנֵּנִי וְרֶסֶן
מִפָּנַי שִׁלְּחוּ: עַל יָמִין פִּרְחָח
יָקוּמוּ רַגְלַי שִׁלְּחוּ וַיְסֹלּוּ עָלַי
אָרְחוֹת אֵידָם: נָתְסוּ נְתִיבָתִי לְהַוָּתִי
יֹעִילוּ לֹא עֹזֵר לָמוֹ: כְּפֶרֶץ רָחָב
יֹאתָיוּ תַּחַת שׁוֹאָה הִתְנַלָּלוּ:
הָהְפַךְ עָלַי בַּלָּהוֹת תִּרְדֹּף כָּרוּחַ
נְדִבָתִי וְכָעָב עָבְרָה יְשׁוּעָתִי: וְעַתָּה
עָלַי תִּשְׁתַּפֵּךְ נַפְשִׁי יאחֲזוּנִי יְמֵי
עֹנִי: לַיְלָה עַצְמַי נִקַּר מֵעָלַי וְעֹרְקַי
לֹא יִשְׁכָּבוּן: בְּרֹב כֹּחַ יִתְחַפֵּשׂ
לְבוּשִׁי כְּפִי כָּתְנְתִּי יאַזְּרֵנִי:
הֹרָנִי לַחֹמֶר וְאֶתְמַשֵּׁל כָּעָפָר
וְאֹפֵר: אֲשַׁוַּע אֵלֶיךָ וְלֹא תַעֲנֵנִי
עָמַדְתִּי וְתִתְבֹּנֵן בִּי: תֶּהְפַּךְ לְאַכְזָר
לִי בְּעֹצֶם יָדְךָ תִּשְׂטְמֵנִי: תִּשָּׂאֵנִי
אֶל רוּחַ תַּרְכִּיבֵנִי וְתִמֹגְגֵנִי תּוּשִׁיָה:
כִּי יָדַעְתִּי מָוֶת תְּשִׁיבֵנִי וּבֵית
מוֹעֵד לְכָל חָי: אַךְ לֹא בְעִי יִשְׁלַח
יָד אִם בְּפִידוּ לֶהֶן שׁוּעַ: אִם
לֹא בָכִיתִי לְקָשֵׁה יוֹם עָגְמָה נַפְשִׁי
לָאֶבְיוֹן: כִּי טוֹב קִוִּיתִי וַיָּבֹא רָע
וְאִיחַלְתִּי לְאוֹר וַיָּבֹא אֹפֶל: מֵעַי
רֻתְחוּ וְלֹא דָמּוּ קִדְּמוּנִי יְמֵי
עֹנִי: קָדַר הָלַכְתִּי בְּלֹא חַמָּה
קַמְתִּי בַקָּהָל אֲשַׁוֵּעַ: אָח הָיִיתִי
לְתַנִּים וְרֵעַ לִבְנוֹת יַעֲנָה: עוֹרִי
שָׁחַר מֵעָלַי וְעַצְמִי חָרָה מִנִּי
חֹרֶב: וַיְהִי לְאֵבֶל כִּנֹּרִי
וְעֻגָבִי לְקוֹל בוֹכִים:

Cap. xxxi

בְּרִית כָּרַתִּי לְעֵינָי
וּמָה אֶתְבּוֹנֵן עַל בְּתוּלָה:

'sentibus delitias ᵉcomputabant. ᵇ Filij 'stultorũ ᵉ & ᵐ ignobiliũ & ⁱⁿ terra pe nit⁹ nõ parẽtes. ᵗ Nunc in ᵉ eorũ cãticũ versus ᵗ sũ: ᵇ & fact⁹ sum ᵉ eis ᵗ in puerbiũ. 'Abominãtur me & ᵗ longe fugunt ᵇ a me: ᵗ & faciẽ meã ᵉ cõspuere ᵇ non 'verẽtur. ᵏ Pharetrã ᵉ ei suã ᵗ aput ᵇ & afflixit me ᵗ & frenũ posuit in os meũ. ᵉ Ad ᵈ dexteram ᵍ orientis calamitatis mee ilico ᵈ surrexerũt: ᵗ pedes meos ᵉ subuerterunt: ᵇ oppreſſerũt q̃si fluctib ᵍ semitis ᵗ suis. ᵉ Dissipauerũt ᵇ itinera mea: ᵗ ifidiati sunt mihi & ᵍ pualuerũt: ᵈ & nõ sunt ᵍ qui ferret auxilium. ᵇ Quasi rupto muro & ᵈ aperta ianua ᵃ irruerũt sup me: & ᵈ ad meas ᵐ miserias ᵉ deuoluti sunt. ᵉ Redact ᵍ sũt ᵍ nihilũ. ᵏ Abstulit ᵍ q̃si vẽt ᵍ desiderũ meum ᵉ & velut nubes ᵏ ptrãsiit ᵍ salus mea. 'Nũc aũt ᵉ in memetipso ᵇ marcescit ᵉ aia mea & ᵉ pos fidẽt me ᵉ dies ᵃ afflictionis. ᵉ Nocte ᵇ os meũ ᵍ pforatur doloribus: ᵇ & q me comedunt ᵐ non ᵉ dormiũt. ᵉ In multitudine eor ᵍ cõsumitur ᵉ vestimentũ meũ: ᵉ q̃si capitio ᵗ turnice ᵉ succixerũt me. ᵉ Cõpatus sũ ᵍ luto: ᵉ & assimilat ᵍ sũ ᵉ fauille ᵉ & cineri. ᵉ Clamo ᵉ ad te ᵉ & nõ ᵍ exaudies me: ᵉ sto ᵇ & respicis ᵉ me. ᵏ Mutat ᵍ es ᵐ mihi ᵍ in crudelẽ & ᵐ i duritia ᵉ manus tue ᵗ aduersaris mihi. ᵍ Eleuasti me: & q̃si ᵍ ff ᵉ vẽtũ ponẽs ᵉ elisisti me ᵉ valide. ᵗ Scio ᵍ qa ᵉ mortẽ trades me: ᵉ vbi ᵉ cõstituta ẽ ᵉ dom ᵍ oĩ viuẽti. ᵉ Verũtñ nõ ad ᵍ cõsumptionẽ corũ ᵉ emittis ᵗ manũ tuã: & ᵐ si ᵉ corruerint ipse ᵉ saluabis. ᵉ Flebã quõdã ᵍ sup eo q afflictus erat: & ᵉ cõpatiebatur ᵉ aia mea ᵍ paupi. ᵉ Expectabã ᵇ bona & veneũt mihi ᵉ mala: ᵍ pstolabar ᵉ lucẽ ᵇ & erupterũt ᵉ tenebre. ᵏ Interiora mea ᵍ efferbuerũt ᵐ ᵇ sq̃ villa ᵉ reqe: ᵉ puenerũt me ᵏ dies ᵃ afflictiõis. ᵗ Merens ᵏ icedebã ᵍ sine ᵉ furore: ᵉ cõ surgẽs: ᵗ i turba ᵉ clamabã. ᵉ Fr ᵉ fui ᵉ draconũ: ᵇ & soci ᵉ struthionũ ᵉ Cutis mea ᵇ denigrata ẽ ᵍ sup me: ᵏ & ossa mea ᵗ aruerũt ᵐ p ᵉ caumate. Verſa ᵉ ẽ ᵐ in luctũ ᵉ citharа mea: ᵗ & organũ meũ ᵉ in vocẽ ᵍ flentium. ſi.

Epigᵉ fedus ᵉ cũ oculis meis: ᵉ vt ne ᵉ cogitarem quidẽ ᵈe ᵉ virgine.

in medio bũsonatiũ clamabũt. q̃ sub sarmẽtis agrestib ᵍ ortis ἀναμέσον ἐυήχων βοώσουσιν, οἱ ὑπὸ φρύγανα ἄγρια ὀλισθάνοντες. ἄφρονες υἱοὶ καὶ ἄτιμων ὄνομα καὶ πλέον ἐσβεσμένον ἀπὸ τῆς γῆς. νῦν δὲ κιθάρα ἐγώ εἰμι αὐτῶν, καὶ ἐμὶ παροιμιῶν ἔχουσιν. ἐβδελύξαντο δέμε ἀποστάντες μακρὰν, ἀπὸ δὲ προσώπου μου οὐκ ἐφείσαντο πτύελον. ἐπὶ ἀπουσσεῖ ἐπὶ pharetrã suã afflixit me: ᵗ frenũ ἀτοίξας γὰρ φαρέτραν αὐτοῦ ἐκάκωσέ με, καὶ χαλινὸν ἔθηκεν ἐν στόματί μου. ἐγερθέντες κατέστρεψαν τοὺς πόδας μου ἐκ τῆς ὁδοῦ μου, καὶ ἐξέκλινεν ὁ πούς μου ἐκ τῆς ὁδοῦ μου. ἐξουδένωσαν τὴν τρίβον μου ἀπώλεσαν αὐτῶν. ἐξετρίβησαν ἐπὶ μέ τρίβους ἀπωλείας αὐτῶν. ἐξετρίβησαν femite mee: eruit ẽ mecũ stolã: sagittis suis circũdat ẽ me. vſus ẽ ãt me vt vult: in τοῦ κατακόντισέ με. κέχρηται δέ μου ὡς βούλεται, ἐν doloribꝫ cõpact ⁹ sũt. reuertunt sit met dolores: abiit ὀδύναις πέφυρμαι. ἐπισρέφονται δέ μου αἱ ὀδύναι, ὥσπερ ἄνεμος ἡ ἐλπίς μου. ἐπισρέφονται δέ μου αἱ ὀδύναι, ὥσπερ it mea spes ἀφῆ νέφος. ᵗ sicut nebula χετό μου ἡ ἐλπὶς ὥσπερ πνεῦμα, καὶ ὥσπερ νέφος ἡ salus mea. ᵗ nũc in me effundet ẽ aĩa mea: σωτηρία μου. καὶ νῦν ἐπ' ἐμὲ ἐκχυθήσεται ἡ ψυχή μου, habẽt ãt me dies doloꝝ. nocte ãt ossa mea cõ ἔχουσι δέ με ἡμέραι ὀδυνῶν. νυκτὶ δὲ τὰ ὀστᾶ μου συγ build ẽ sunt: at nerui met dissoluti sũt. in multa fortitudie κέκαυται, τὰ δὲ νεῦρά μου διαλέλυται. ἐν πολλῇ ἰσχύϊ app:ẽdit meũ veſtimẽtũ: sicut ᵉ circũdarе

ζῶν ἀπώλεσεν, ἐὰν δὲ καὶ ἐφείλατο κρῖμα θεραπόντος Luc. 16.d. ἐπελάβετό μου τῆς κολῆς, ὥσπερ τὸ πῤῥισόμιον τοῦ tuntec mee circũdederũt me: repuerũti ãt me sicut iuuẽ: in χιτῶνός μου περιέχει με, ἤγνισαί δέ με ὅσα πηλῶ, ἐν terra ᵉ cinere mea pare. clamaui ãt ad te ᵗ nõ γῇ καὶ ὡσεὶ σῶ μου ἡμερῖς. κέκραγα δὲ πρός σε καὶ οὐκ audis me: steterũt ᵗ obſideraucrũt me. insultasti ãt mihi ἀκούεις μου, ἔγνωσαν καὶ κατενόησάν με. ἐπέβης δέμοι crudelit: manu potẽti me ẽberasti ordinasti ãt ἀνελεημόνως, χειρὶ κραταιᾷ με ἐμαστίγωσας ἔταξας δέ mihi in doloꝝib ⁹: ᵉ electũ me a salute: nos μοι ἐν ὀδύναις, καὶ ἀπέρριψάς με ἐκτὸς σωτηρίας. διὸ ut ieiũ ꝙ moꝛo me cõterꝛet: dom ẽ eſi omni mor ἃ κἂν ὅτι θάνατός με ἐκτρίψει, οἰκία γὰρ παντὶ ἀπ tall terra. vetuſ. n. poſſem metipm cape τῷ γῆ. εἰ γὰρ ὄφελον ἑαυτῷμην ἐμαυτὸν διαχειρίσασ re: aut deprecaꝛet ſalte alib: ᵗ faciet mihi hoc. ego ἄμαι, ἢ ἑτέρῳ γε ἑτέρου, καὶ ποιήσει μοι τοῦτο. ἐγὼ ãt ſup oi impotẽte ficui: gemui ãt vidẽs ho ἃ ἐπὶ παντὶ ἀδυνάτῳ ἐκλαυσα, ἐστύγαξα δὲ ἰδὼν ἄν mine in neceſſitatib ⁹. ego expectãs bona: ecce occurres ὄρφ ἐν ἀνάγκαις. ἐγὼ ἐπέχων ἀγαθοίς, ſ ſuſtinuit ẽſt mihi magis dies maloꝝ. venter me ẽfferbuit ᵗ σάν μοι μᾶλλον ἡμέραι κακῶν. ἡ κοιλία μου ἐξέζεσε καὶ nõ tacebit: puenerũt me dies pauperratis. ge οὐ σιωπήσεται, πρόσφασάν με ἡμέραι πτωχείας. σὶ mẽs ambulo ſine ſurore ſteti ãt in congregatiõe νων θορυβούμαι ἄνευ θυμοῦ, ἔγνηκα δὲ ἐν ἐκκλησίᾳ κε clamãs. frater fui ſtrenũ: amic ẽ ãt ſtruthio κραγὼς. ἀδελφὸς γέγονα σειρήνων. ἑταῖρος δὲ στρου ñ. cutis mea obtenebꝛata ẽ volde: at oſſa mea ὦν. ὁ δέρμα μου ἐσκότωται μεγάλως, τὰ δὲ ὀστᾶ μου pre ardore. cnaſit in luctũ mea citharа: at ἀπὸ καύματος. ἀπέβη εἰς πένθος μου ἡ κιθάρα, ὁ δὲ pſalmus me ⁹ in fletũ meũ. ψαλμός μου εἰς κλαυθμὸν ἐμοί. Ca.xxi.

Edus poſui oculis meis: ᵗ nõ Διαθήκην ἔθέμην τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ οὐ intelligã ſup virginem. συνήσω ἐπὶ παρθένῳ.

וַיִּפְתַּח בַּסַּתָּר לִבִּי וַתִּשֹּׁק יָדִי
לְפִי נַם־הוּא עָוֹן פְּלִילִי כִּי־מִתַּשְׁתִּי
לֵאל מַמַּעַל אִם אֲשַׁמֵּה נַפְשִׁי
מַשְׁנֵאִי וְתִשְׁבֹּרְתִּי כִּי מְצָאוֹ
רֵעִי וְלֹא נַתַּתִּי לַחֲטֹא חִכִּי לִשְׁאֹל
בְּאָלָה נַפְשׁוֹ אִם לֹא אָמְרוּ
מִתַּי אֹהֲלִי מִי יִתֵּן מִבְּשָׂרוֹ לֹא
נִשְׂבָּעְנוּ חַוּץ לֹא יָלִין גֵּר דַּלְתַּי
לְאִישׁ פִּתְחִי אִם־כִּסִּיתִי כְאָדָם
פִּשָׁעַי לְטָמֵן בְּחֵבִי עֲוֹנִי כִּי
אֶעֱרוֹץ הֲמוֹן רַבִּים וּבוּז מִשְׁפָּחוֹת
יְהִיתֵנִי וְאֵדֹם לֹא אֵצֵא פֶּתַח
מִי יִתֶּן לִי שֹׁמֵעַ לִי חֶתְמִי שַׁדַּי
יַעֲנֵנִי סֵפֶר כָּתַב אִישׁ רִיבִי
אִם לֹא עַל שִׁכְמִי אֲשָׂאֶנּוּ
אֶעְנְדֶנּוּ עֲטֶרוֹת לִי
אַגִּידֵהוּ כְּמוֹ נָגִיד אֶקְרְבֶנּוּ
אִם עָלַי אַדְמָתִי תִזְעָק
וְיַחַד תְּלָמֶיהָ יִבְכָיוּן
אִם כֹּחַ אֲכָלְתִּי
בְּלִי נֶפֶשׁ בְּעָלֶיהָ הַפָּחְתִּי
תַּחַת חִטָּה יֵצֵא חוֹחַ וְתַחַת שְׂעֹרָה
בָּאְשָׁה תַּמּוּ דִּבְרֵי אִיּוֹב

Cap.xxxij

וַיִּשְׁבְּתוּ שְׁלֹשֶׁת
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה מֵעֲנוֹת אֶת־אִיּוֹב
כִּי הוּא צַדִּיק בְּעֵינָיו וַיִּחַר
אַף אֱלִיהוּא בֶּן בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי
מִמִּשְׁפַּחַת רָם בְּאִיּוֹב חָרָה אַפּוֹ
עַל צַדְּקוֹ נַפְשׁוֹ מֵאֱלֹהִים
וְעַל שְׁלֹשֶׁת רֵעָיו חָרָה אַפּוֹ עַל
אֲשֶׁר לֹא מָצְאוּ מַעֲנֶה וַיַּרְשִׁיעוּ
אֶת אִיּוֹב וְאֱלִיהוּ חִכָּה אֶת אִיּוֹב
בִּדְבָרִים כִּי זְקֵנִים הֵמָּה מִמֶּנּוּ
לְיָמִים וַיַּרְא אֱלִיהוּא כִּי אֵין
מַעֲנֶה בְּפִי שְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים
וַיִּחַר אַפּוֹ וַיַּעַן אֱלִיהוּא בֶּן
בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי וַיֹּאמַר צָעִיר אֲנִי

Trāsla.B.Vie.Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

et letatū ē in abscōdito
cor meū: & osculatus sū
manū meā ore meo: q ē
iniqtas maxia: & nega-
to cōtra deū altissimū.
Si gaudisus sum ad ruinā
eius qui me oderat: & ex
ultauī q inuenisset eum
malū. Nō ei dedi ad pec
candū guttur meū: vt ex
peterē maledicens aiam
eius. Si non dixerunt
viri tabernaculi mei: qs
det de carnibus eius vt
saturemur! Foris non
mansit peregrinus: ostiū
meū viatori patuit. Si
abscondi quasi homo
pcm meū: & celaui in si
nu meo iniqtatē meā. Si
expauī ad multitudinē
nimiā: & despectio pro
pinquorū terruit me: &
non magis tacui: nec e-
gressus sum ostiū. Quis
mihi tribuat auditorē:
vt desiderū meū audi-
at omps: & librū scribat
ipse q iudicat: vt in hu-
mero meo portē illum &
circundē illū q si coronā
mihi. Per singlos grad
meos pronunciabo illū:
& q si principi offerā eū.
Si aduersum me terra
mea clamat: & cum ipsa
sulci ei deflent. Si fru-
ctus eius comedi
absq; pecunia: & animā
agricolarus eius afflixi:
p frumēto oriatur mi-
hi tribulus & p hordeo
spina. Finita sunt verba
iob.

32.

OMiserunt aut tres
viri isti respondere
iob: eo q iustus sibi videre-
tur. Et iratus
indignatus est heliu fi-
lius barachel buzites de
de cognatiōe ram. Iratus est aut aduersus iob:
eo q iustum se esse dice-
ret coram deo.
Porro aduersū amicos
eius indignatus est: eo q
nō inuenissent rōnabilē: sed tantūmodo
condēnassent iob. Igi-
tur heliu expectauit iob
loquentem: eo q senio
res essent qui loqbantur.
Cum autem vidisset q
tres respondere non po
tuissent: :
iratus est vehementer.
Respondēsq; heliu filius
barachel buzites: dixit.
Iunior sum

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τῶ χρόνω, ὑμεῖσ δὲ ἐστε πρεσβύτεροι. διὸ κοντχασα timēs vobis renūciare meā scientiā.
φοβηθεὶς τοῦ ὑμῖν ἀναγγεῖλαι τὴν ἐμαυτοῦ ἐπιστήμην.
8.11.d. dixit ut nō tpo est loquēs: in multis aūt anīs
ἔτπα δὲ οὐχ ὁ χρόνος ἐστὶν ὁ λαλῶν, ἐν πολλοῖς δέ ἐστε
nō nouerūt sapiam: sed spūs est in hoīb.
σιν δὲν οἴδασι σοφίαν, ἀλλὰ πνεῦμά ἐστιν ἐν βροτοῖς·
G ispiratio aūt oipotētis q doce. nō lōge-
πνοὴ δὲ παντοκράτορος ἡ διδάσκουσα· οὐχ οἱ πολυ- ui sunt sapiētes: neq; senes norūt iudicīa. ideo
χρόνιοί εἰσι σοφοί, οὐδ' οἱ γέροντες οἴδασι κρῖμα. διὸ dixi: audite me t ndicabo vobis q noui. auribꝰ
εἶπα, ἀκούσατέ μου καὶ ἀναγγελῶ ὑμῖν ἃ οἶδα. ἐνωτί- pcipite mea verba: dicā cū vobis audiētib⁹ vsq;
ζεσθέ μου τὰ ῥήματα, ἕως ἂν ὑμῶν ἀκουόντων ἄχρι quo scrutemini sm̄ones. t vsq; ad vos intelligā: t ce-
οὗ ἐτάσητε λόγους. καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω, καὶ ἰδοὺ ce nō fuit ipt iob redarguēs: respōdens ei⁹
δοὺ οὐκ ἦν τῷ Ἰὼβ ἐλέγχων, ἀνταποκριτὴς ἄνδρος αὐτοῦ verba ex vobis. ne dicatis inuenim⁹ sapiam dō-
ῥήματα ἐξ ὑμῶν. ἵνα μὴ εἴπητε ἤνρομεν σοφίαν κυ- mino addētes: hoc aūt cōmīstus loqui
ρίῳ προσθέμενοι, ἀνθρώπῳ δὲ ἐπετρέψατε λαλῆσαι rio p̄ordēmēti, ānthōi aūt cōmīstus loqui
talia verba. timuerūt nō respōderunt ꝑplē:
τοιαῦτα ῥήματα. πεπόηκασιν οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι, antiqꝫ fecerūt ex ipso sm̄ones. expectauī: nō eīs locu
D ἐπειδὴ ἐσιώπησαν ἐξ αὐτῶν λόγους. ὑπέμεινα, οὐ γὰρ ἐλά- ti sūt: qm̄ steterūt: nō respōderūt. respōdens
λησαν, ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν. ὑπολαβὼν aūt eīus dixit: rursꝰ loquar. plenus eīs sum ver
δὲ εἶπα· λαλήσω. πλήρης γάρ εἰμι ῥημά- bis: pdit eīs me spūs vteri: ut ve-
των, δλάκει γὰρ με τὸ πνεῦμα τῆς γαστρός. ἡ δὲ γα ter me? sicut vter multi fernēs ligat? t si
στήρ μου ὥσπερ ἀσκὸς γλεύκους ζέων διεξιόδους, καὶ ὡσ cut follis fabri ferrarii ruptus. loquar vt requie-
περ φυσητὴρ χαλκέως ἐρεηγώς· λαλήσω ἵνα ἀναπαύ- scā chapueri labia: hoīes eīs nō vere
σωμαι ἀοίξας τὰ χείλη, ἄνθρωπον γὰρ οὐ μὴ αἰσχυν bor. quētā neq; mortale nō reuerebor: nō eīs scio
θῶ· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ βροτὸν οὐ μὴ ἐντραπῶ, οὐ γὰρ ἔστι nescit factor meus.

mirari ꝑsonā: si aūt nō: t me tinee

σαμαι θαυμάσαι πρόσωπον, εἰ δὲ μή, κἀμὲ σπεῦ- comedāt.
δοντας. Ca.33.

A UErūtm audi iob verba mea:
Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἄκουσον Ἰὼβ τὰ ῥήματά μου, t sm̄one aurib⁹ pcipe meis. ecce eīs aperui os meū:
καὶ λαλιὰ ἐνωτίου μου. ἰδοὺ γὰρ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, t locuta est lingua mea: mundū meū cor ver
καὶ ἐλάλησεν ἡ γλῶσσά μου, καθαρὰ μου ἡ καρδία ῥή- bis: itellectus aūt labioꝝ meoꝝ mūda cogitabit. spiri
μασι, σύνεσις δὲ χειλέων μου καθαρὰ νοήσει. πνεῦ- tus diuin⁹ q fecit me: spiraculū aūt oipotētis est
μα θεῖον τὸ ποιῆσάν με, πνοὴ δὲ παντοκράτορος ἐστὶν mā. eius qui me vocāt. si potueris: da mihi respōsū:
φωνὴ με· ἐὰν δύνῃ, δός μοι ἀπόκρισιν, ordina aduersū me: exurge.
ad hec expecta: sta ante me: et ego ante te.
πρὸς ταῦτα ὑπόμεινον, στῆθι κατ' ἐμέ, κἀγὼ κατὰ σέ. de luto ꝑfecimur et tu sicut t ego: de eo
ἐκ πηλοῦ ῥιζωθημεν σὺ ὡς καὶ ἐγώ, ἐκ τοῦ αὐ- dē ꝑfecti sumus. nō timor mei te stupefaciet.
τοῦ διωρτίσμεθα· οὐχ ὁ φόβος μου σε ἐκθαμβήσει, neq; manus mea grauis erit in te: sed dirīsti
τοῦ διωρτίσμεθα· οὐχ ὁ φόβος μου σε ἐκθαμβήσει, neq; manus mea grauis erit in te: sed dirīsti
οὐδὲ ἡ χείρ μου βαρεῖα ἔσαι ἐπὶ σοί, πλὴν εἶπας

B

Trāsla.B.Vie.

tempore: vos autem an tiquiores. Idcirco
demisso capite verit? sū vobis indicare meā sen-
tentiā. Sperabā ei q etas plior loq̄retur: & mul-
norū multitudo doceret sapiētiam. Sed vt video spūs est in hoibus: & in-
spiratio aūt oipotētis q̄ docet. nō lōge-
ui sunt sapiētes: neq; senes norūt iudicīa. ideo
dixi: audite me t ndicabo vobis q̄ noui. auribꝰ
pcipite mea verba: dicā cū vobis audiētib⁹ vsq;
quo scrutemini sm̄ones. t vsq; ad vos intelligā: t ce-
ce nō fuit ipt iob redarguēs: respōdens ei⁹
verba ex vobis. ne dicatis inuenim⁹ sapiam do-
mino addētes: hoc aūt cōmīstus loqui
talia verba. timuerūt nō respōderunt ꝑplē:
antiqꝫ fecerūt ex ipso sm̄ones. expectauī: nō eīs locu
ti sūt: qm̄ steterūt: nō respōderūt. respōdens
bia: pdit eīs me spūs vteri: ut ve-
ter me? sicut vter multi fernēs ligat? t si
cut follis fabri ferrarii ruptus. loquar vt requie-
scā chapueri labia: hoīes eīs nō vere
bor. quētā neq; mortale nō reuerebor: nō eīs scio
nescit factor meus.

mirari ꝑsonā: si aūt nō: t me tinee
comedāt.

Ca.33.

Erunt audi iob verba mea:
ecce eīs aperui os meū:
locutā est lingua mea: mundū meū cor ver
bis: itellectus aūt labioꝝ meoꝝ mūda cogitabit. spiri
tus diuin⁹ q fecit me: spiraculū aūt oipotētis est
vocēs me. si potueris: da mihi respōsū:
ordina aduersū me: exurge.

Trāsla.B.Vie. Tex.heb.Job.xxxiij.Prītiua.heb.

תֵּימִים יֹדֵעַ אִתָּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן
אֶחְלְתִי וְאִירָא מֵחַוֹּת דֵּעִי אִתְּכֶם
אָמַרְתִּי יָמִים יְדַבֵּרוּ וְרֹב שָׁנִים
יוֹדִיעוּ חָכְמָה אָכֵן רוּחַ הִיא
נִשְׁמַת שַׁדַּי תְּבִינֵם לֹא רַבִּים יְחַכְּמוּ
וְזְקֵנִים יָבִינוּ מִשְׁפָּט לָכֵן אָמַרְתִּי שִׁמְעָה
לִי אַחֲוֶה דֵּעִי אַף אָנִי הֵן
הוֹחַלְתִּי לְדִבְרֵיכֶם אֶזֶן עַד
תְּבוּנֹתֵיכֶם עַד תַּחְקְרוּן מִלִּין
וְעַדֵּיכֶם אֶתְבּוֹנָן וְהִנֵּה אֵין לְאִיּוֹב
מוֹכִיחַ עֹנֶה אִמְרָיו מִבָּכֶם
תֹּאמְרוּ מָצָאנוּ חָכְמָה אֵל יִדְּפֶנּוּ
לֹא אִישׁ וְלֹא עָרַךְ אֵלַי מִלִּין
וַאֲנִי לֹא אֶעֱרְכֶנּוּ בְּמַלִּיכֶם לֹא
עָנוּ עוֹד הֶעְתִּיקוּ מֵהֶם מִלִּין
וְהוֹחַלְתִּי כִּי לֹא דִבְּרוּ כִּי עָמְדוּ
לֹא עָנוּ עוֹד אֶעֱנֶה אַף אֲנִי חֶלְקִי
אָחֲוֶה דֵּעִי אַף אֲנִי כִּי מָלֵאתִי
מִלִּין הִצִּיקַתְנִי רוּחַ בְּטְנִי
בְּטְנִי כְּיַיִן לֹא יִפָּתֵחַ כְּאֹבוֹת
חֲדָשִׁים יִבָּקַע אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח
לִי אֶפְתַּח שְׂפָתַי וְאֶעֱנֶה אַל נָא
אִישׁ פָּנַי וְאֵל אָדָם לֹא
אֲשָׂא נָא פָנַי אִישׁ וְאֵל אָדָם לֹא
אֲחַנְּפָה כִּי לֹא יָדַעְתִּי אֲנַנָה יַמְעַט
יַשְׂאֵנִי עֹשֵׂנִי

Ca.xxxiij

וְאוּלָם שִׁמְעָ נָא אִיּוֹב מִלַּי וְכָל
דְּבָרַי הַאֲזִינָה הִנֵּה נָא פָּתַחְתִּי
פִּי דִּבְּרָה לְשׁוֹנִי בְּחִכִּי יְהֻגֶּה
לְבִי אֲמָרַי וְרֵעַת שְׂפָתַי בָּרוּר
מְלֵלוּ רוּחַ אֵל עָשָׂתְנִי וְנִשְׁמַת
שַׁדַּי תְּחַיֵּנִי אִם תּוּכַל הֲשִׁיבֵנִי
שַׁדַּי תְּחַיֵּנִי אִם תּוּכַל הֲשִׁיבֵנִי
עֶרְכָה לְפָנַי הִתְיַצָּבָה הֵן אֲנִי
כְּפִיךָ לְאֵל מֻחְתָּ קָרַצְתִּי גַּם
אָכֵן תְּבַעֲתֵךְ לֹא אֵמָתִי לֹא
וַאֲנַפִּי עָלַיִךְ לֹא יִכְבָּד אַךְ אֲמָרֶתָּ

Pritiua.heb. Ter.heb. Job.xxxiij. Trãsla.B.Vie. Trãsl.Gre.lxx.cũ iter.latina.

בְּאָזְנָי ׀ וְקוֹל מִלִּין ׀׀ אֶשְׁמָע׃ 11 עֵךְ ׀׀ טָהֹר אָנִי בְּלִי פָשַׁע חָף אָנֹכִי וְלֹא עָוֹן לִי׃ 12 הֵן תְּנוּאוֹת עָלַי יִמְצָא יַחְשְׁבֵנִי לְאוֹיֵב לוֹ׃ 13 יָשִׂם בַּסַּד רַגְלָי יִשְׁמֹר כָּל אָרְחֹתָי׃ 14 הֵן זֹאת לֹא צָדַקְתָּ אֶעֱנֶךָּ כִּי יָרְבֶּה אֱלוֹהַּ מֵאֱנוֹשׁ׃ 15 מַדּוּעַ אֵלָיו רִיבוֹתָ כִּי כָל דְּבָרָיו לֹא יַעֲנֶה׃ 16 כִּי בְאַחַת יְדַבֵּר אֵל וּבַשְּׁנִיָּה לֹא יִשּׁוֹרֵנָּה׃ 17 בַּחֲלוֹם חֶזְיוֹן לַיְלָה בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל אֲנָשִׁים בִּתְנוּמוֹת עַל מִשְׁכָּב׃ 18 אָז יְגַלֶּה אֹזֶן אֲנָשִׁים וּבְמוֹסָרָם יַחְתֹּם׃ 19 לְהָסִיר אָדָם מַעֲשֵׂהוּ וְגֵוֶה מִגֹּבַר יְכַסֶּה׃ 20 יְחַשֵּׂךְ נַפְשׁוֹ מִשַּׁחַת וְחַיָּתוֹ מֵעֲבֹר בְּשָׁלַח׃ 21 וְרֹב עֲצָמָיו אתן וְנִרְהֲמוּ חַיְתּוֹ לֶחֱם וְנַפְשׁוֹ מַאֲכַל תַּאֲוָה׃ 22 יִכְלְ בְּשָׂרוֹ מֵרְאֵי וְשָׁפוּ עֲצָמָתָיו רָאוֹ׃ 23 וְתִקְרַב לַשַּׁחַת נַפְשׁוֹ וְחַיָּתוֹ לַמְמִתִים׃ 24 אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף לְהַגִּיד לָאָדָם יָשְׁרוֹ׃ 25 וַיְחֻנֵּנוּ וַיֹּאמֶר פְּדֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת מָצָאתִי כֹּפֶר׃ 26 רָטְפָשׂ בְּשָׂרוֹ מִנְּעַר יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו׃ 27 יֶעְתַּר אֶל אֱלוֹהַּ וַיִּרְצֵהוּ וַיִּרְאֶה פָנָיו בְּתְרוּעָה וַיָּשֶׁב לֶאֱנוֹשׁ צִדְקָתוֹ׃ 28 יָשׁר עַל אֲנָשִׁים וַיֹּאמֶר הָטָאתִי וְיָשָׁר הֶעֱוִיתִי וְלֹא שָׁוָה לִי׃ 29 פָּדָה נַפְשׁוֹ מֵעֲבֹר בַּשַּׁלַח וְחַיָּתוֹ בָּאוֹר תִּרְאֶה׃ 30 הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פְּעָמִים שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר׃ 31 לְהָשִׁיב נַפְשׁוֹ מִשַּׁחַת לֵאוֹר בָּאוֹר הַחַיִּים׃ 32 הַקְשֵׁב אִיּוֹב שְׁמַע לִי חֲרַשׁ וַאֲנִי אֲדַבֵּר׃ 33 אִם יֵשׁ מִלִּין הָשִׁיבֵנִי דַּבֵּר כִּי חָפַצְתִּי צָדָקְךָ׃ 34 אִם אַיִן אַתָּה שְׁמַע לִי חֲרַשׁ וַאֲלַמֶּדְךָ חָכְמָה׃

'in auribus meis:'& vocẽ 'verborũ tuorũ ""audiui. "Mũdus sũ°ego &° absq; °delicto'imaculat°:'& nõ est° iniqtas° in me.' Quia 'q̃relas°in me°repit: ideo 'arbitratus est me°inimicũ°sibi.' Posuit° in neruo °pedes meos:'custodiuit °oẽs'semitas meas." Hoc est""ergo in quo°nõ°es in iustificat.°a Rñdebo tibi:'qa °maior fit'de°°hoic.' Aduersus eum'cõtendis:'q °non ad°omnia'verba'responderit tibi.°Semel oo 'loquitur°deus:'& secundo idipsum""non"repetit. °Per sõmũ in°visione°no cturna:'qñ irruit°fopor 'super°homines:'& dormiunt'in oooooooooo 'lectulo.'Tunc°aperit'aures °virorum: oooooooo '& eruditens eos'instruit disciplina:°vt auertat°homine'ab his q̃ fecit:'&""hiberet'cũde°supbia"eruẽs °aiam eius °a°corruptiõe '& vitã illius"vt nõ trãseat 'in gladiũ." Increpat q̃q; 'per dolorem'in'lectulo: "& oia°ossa ei°° marcescere facit.° Aboiãbilis ei fit in'vita sua'panis°& aie illi° °cibus ante'desiderabilis. °Tabescet'caro eius:" & °ossa q̃ tecta fuerãt"nuda būtur.'Appropinquabit °corruptioni'aia eius:"& vita illius°mortiferis.' Si 'fuerit °pro eo°angelus 'loquẽs°vnus°de'milib°: °vt annunciet°hominis 'equitatẽ:°mifebitur ei°: '& dicet.""Libera eum"vt nõ descẽdat in°corruptionẽ:°inueni in quo ei°pro pitier.'Cõsumpta ê°caro eius°a fupplicis:"reuertatur'ad dies 'adolescentie sue.' Depcabitur° deũ'& placabilis ei ei in:°& videbit'facẽ eius'in iubilo:°& reddet°hoi'iustitiã suam. °Respiciet"° hoies:"& dicet.°Peccaui°& vere°q deliqui:'& vt°eram dign°°nõ recepi.°Liberauit°animã suã°ne pgeret'in interitũ: °sed vites°lucem°videret. °Ecce' hec°oia°operatur °deus°tribus'vicibus°per °singulos:""vt reuocet oo °animas eorum°a°corruptione'& illuminet° luce °viuẽtium.°Attende°iob &'audi°me: ooooooooo °tace° dum ego°loquor. °Si autẽ°habes qd loq̃ris: °respõde mihi.°Loquere:'volo'enim oooooooo

in auribꝰ meis.vocẽ vocꝭ tuor audiui. qñ dicis mũ ἐν ὠσίν μου · φωνὴν ῥημάτων σου ἀκήκοα · διότι λέγεις κα- θ. 15. b. dꝰ ſũ cũ nõ peccaueri:imaculatꝰ eñ ſum: nõ eſt iniq θαρός εἰμι ὀυχ ἁμαρτὼν, ἄμεμπτος γάρ εἰμι, οὐ ἁρ νπό tatẽ fect:accuſationẽ ãt ꝓtra me inuentt.arbitrãt ἐᾶτ me ſicut μισα, μέμφιν δὲ κατ'ἐμοῦ ἔυρεν · ἤγηται δέ με ὥσπερ aduerſariũ. poſuit ãt in ligno meũ pedẽ: cuſtodiuit ãt ὑπεναντίον. ἔθετο δὲ ἐν ξύλω μου τὸν πόδα, ἐφύλαξε δὲ vias meas oẽs. ημõ cñ vicꝭ iuſt° ſũ: τ τὰς ὁδούς μου πάσας · πῶς γὰρ λέγεις δίκαιός εἰμι, καὶ nõ craudiuit me: etern° eñ eſt ſuptor holꝰ. οἱ οὐκ ἐπακήκοέ μου ; ἀώνιος γάρ ἐστιν ὁ ἐπάνω βροτῶν . λέ- cis ãt cur iuſtitie mec nõ craudiuit oẽ ver γεις δὲ διατί τῆς δικαιοσύνης μου οὐκ ἐπακήκοε πᾶν ῥῆ bũ? in eñ ſemel locutꝰ eſt oñs: in ãt ſecũdo ,:! μα ; ἐν ἑαῦτῷ ἅπαξ λαλῆσαι ὁ κύριος, ἐτ δὲ τῷ δευτέρῳ iſomnitꝰ aut i meditatiõe nocturna:aut ſicut cũ incidat gra- ἐνυπνίου ἢεν μελέτη νυκτερινῆ, ἢ ὡς ὅταν ἐπιπίπτῃ ὑπνος uitꝭ timor ſup hoies. in dormitantibꝰ in cubili: tũc νὸς φόβος ἐπ'ἀνδρῶς . ἐπὶ νυσταγμάτων ἐν τῇ κοίτῃ, τότε reuelat mentẽ hoim in ſpecieb° timoꝛis ſalib° ἀνακαλύπτει νοῦν ἀνθρώπων ἐν εἴδεσι φόβου τοιούτοις illis erterruit. auertat hoies ne iniuſtitia: ἵνα illis exterruit. auertat hoies ne iniuſtitia: αὐτοῖς ἐξεφόβησεν . ἀποστρέψαι ἄνθρωπον ἐξ ἀδικίας, ὁ at corꝰ ei° a ruina liberauit. pepercit ãt δὲ σῶμα αὐτ° ἀπὸ πτώματος ἐῤῥύσατο . ἐφείσατο δὲ ale ei° a morte: τ nõ cadere ipm in τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀπὸ θανάτου, καὶ μὴ πιεῖν αὐτὸν ἐν bello. rurſus ãt icrepauit illũ in mollicie in cubili: πολέμῳ . πάλιν δὲ ἤλεγξεν αὐτὸν ἐν μαλακίᾳ ἐπὶ κοίτης, τ multitudinꝭ oſſiũ ei° ſ̃bilicauit. oẽ ãt conſtibile frumẽti nõ καὶ πλῆθος ὀστῶν αὐτοῦ ἐνάρκησε . πᾶν δὲ βρωτὸν σῖτου οὐ poſſit accipere: τ aia ei° cibũ deſi μὴ δύνηται προσδέξασθαι, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ βρῶσιν ἐπι derabit. quiſq; putrefcãt ei° carnes: τ oſſedat θυμήσειεν ὡς ἂν σαπῶσιν αὐτοῦ αἱ σάρκες, κἀνέστρωνται εἴδη τὰ ossa ei° vacua.appropinquabit ãt i morte ei° aia: at ὀστᾶ αὐτοῦ κενά · ἤγγισε δὲ εἰς θάνατον αὐτοῦ ἡ ψυχή, ἐὰν vita illius°mortiferis.' Si 'fuerit °pro eo°angelus 'loquẽs°vnus°de'milib°: °vt annunciet°hominis 'equitatẽ:°mifebitur ei°: '& dicet.""Libera eum"vt nõ descẽdat in°corruptionẽ:°inueni in quo ei°pro pitier.'Cõsumpta ê°caro eius°a fupplicis:"reuertatur'ad dies 'adolescentie sue.' Depcabitur° deũ'& placabilis ei ei in:°& videbit'facẽ eius'in iubilo:°& reddet°hoi'iustitiã suam. °Respiciet"° hoies:"& dicet.°Peccaui°& vere°q deliqui:'& vt°eram dign°°nõ recepi.°Liberauit°animã suã°ne pgeret'in interitũ: °sed vites°lucem°videret. °Ecce' hec°oia°operatur °deus°tribus'vicibus°per °singulos:""vt reuocet oo °animas eorum°a°corruptione'& illuminet° luce °viuẽtium.°Attende°iob &'audi°me: ooooooooo °tace° dum ego°loquor. °Si autẽ°habes qd loq̃ris: °respõde mihi.°Loquere:'volo'enim oooooooo

iuſtũ eſſe te. ſi ãt nõ: tu audi me: obmutesce: τ δικαιωθῆναί σε . εἰ δὲ μή , σὺ ἄκουσόν μου , κώφευσον, καὶ docebo te ſapiam. διδάξω σε σοφίαν .

Ca.34.

Eſpõdens ãt eliu ait: audite me ſapientes: ΡΥ ἀποκριθεὶς δὲ ἐλιοὺ λέγει, ἀκούσατέ μου σοφοί, eruditi auritꝰ peipite bonũ. qñ auris ſmonco pro ἐπιστάμενοι ἐνωτίσασθέ μου τὰ καλόν . ὅτι οὖς λόγους δοκιμά- bat: τ guttur guſtat eſcã. iudicũ elegim? ipſis: ζει, καὶ λάρυγξ γεύεται βρῶσιν . κρίσιν ἑλόμεθα ἑαυ- cognoſcam? in medio ipor: qꝺ bonũ qñ dixit τοῖς, γνῶμεν ἀναμέσον ἑαυτῶν, ὅτι καλὸν ὅτι εἴρηκεν iob iuſt° ſum. oñs amouit meũ iudicũ.mẽ Ἰὼβ δίκαιός εἰμι . ὁ κύριος ἀπῆλλαξέ μου τὸ κρίμα . ἐ- tiõ eſt ãt iudicio meo:violẽta ſagitta mea ſine φεύσατό θ τῶ κρίματί μου, βίαιον τὸ βέλος μου ἄνευ iniuſtitia.q̃o vir vt iob. bibẽs ſubſannationẽ ſicut ἀδικίας . τίς ἀνὴρ ὥσπερ Ἰὼβ, πίνων μυκτηρισμὸν ὕσπερ aquã. q̃nõ peccauit neq; impi° fuit: neq; oino comſtica ὕδωρ ; οὐχ ἁμαρτὼν οὐ θέλει ἀσεβῆσαι, ἐυδ'ὅλως κοινωνῆ uit cũ facietꝰ iniqua vt ambularet cũ σας μετὰ ποιούντων τὰ ἄνομα τοῦ πορευθῆναι μετὰ impiis. nõ cñ dicas qñ nõ erit ſpeculatio viri: ἀσεβῶν . μὴ γὰρ εἶπης ὅτι οὐκ ἴσαι ἐπισκοπὴ ἀνδρός, τ ſpeculatio ipi a oño ideo pendẽro corde τ ſpeculatio ipi a oño ideo pendẽro corde καὶ ἐπισκοπὴ αὐτῶ παρὰ κυρίου. διὸ συνετοὶ καρδίας audite me: ne mihi:ſit coꝛã oño impiũ:eſſe: τ ἀκούσατέ μου, μή μοι ἔιη ἐναντι κυρίου ἀσεβῆσαι, καὶ cozã oipotente turbaſſe iuſtitiã. ſed red ἐναντι παντοκράτορος ταράξαι τὸ δίκαιον . ἀλλὰ κἂσο dat hoi ſm qꝺ facit vnuſqſq; coꝛ: τ in ſemita διδοῖ ἀνθρώπω κατὰ ποιεῖ ἕκασος αὐτῶν, καὶ ἐν τρίβω viri inueniet eũ. putas ãt oñs abſurda factus: ἀνδρὸς ἐυρήσει αὐτόν. οἴει δὲ τὸν κύριον ἄτοπα ποιήσειν, aut opꝰ ꝓturbabit iudiciũ q̃ fecit terrã: ἢ ὁ παντοκράτωρ ταράξει κρίσιν ὃς ἐποίησε τὴν γην, ꝺo ãt eſt faciẽs ſubcelestiẽ τ q̃inſtit oĩa. τίς δὲ ἐστὶν ὁ ποιῶν τὴν ὑπ'ὐρανὸν καὶ τὰ ἐνόντα πάν ſi eñ voluerit cõtinere τ ſpm apud eñ τα . εἰ γὰρ βούλοιτο συχεῖν καὶ τὸ πνεῦμα παρ'αὐτῶ

[a] in iudicium.' Conteret [b] multos [c] & inmūerabiles: [d] & stare faciet [e] alios [f] pro eis. [g] Nouit eni [h] opera eorū: [i] & idcirco inducet [k] noctē: [l] & conterentur. [m] Quasi [n] impios [o] percussit eos [p] in loco [q] videntium. [r] Qui quasi de industria [s] recesserit ab eo.: [t] & oēs [u] vias eius [v] intelligere [w] noluerūt. [x] Vt puenire facerēt [y] ad eū clamorem egeni: [z] & audiret [aa] vocē [bb] pauperū. [cc] Ipso eñ [dd] cōcedēte pacē: [ee] qs est q [ff] cōdēnet? Ex q° ab [gg] cōde-rit [hh] vultū: [ii] qs ē q° cōtēple tur eū? [kk] & sup' gentes [ll] & sup oēs [mm] homies. [nn] Qui re gnare facit [oo] hoīem [pp] hypo critā: [qq] pter pctā populi. [rr] Quia ergo ego [ss] locutus sum [tt] ad deū: [uu] te quoq; nō [vv] prohibebo. [ww] Si erraui: [xx] tu [yy] doce me. [zz] Si iniquitatē [aaa] lo cutus sum: vltra nō [bbb] addā. [ccc] Nunqd a te deus [ddd] expetit eam? quia [eee] displicuit tibi: [fff] Tu ei [ggg] cepisti loq: [hhh] & nō ego. [iii] Quē quid nosti me lius: [jjj] loquere. [kkk] Viri intelligentes [lll] loquātur mihi: [mmm] & vir sapēs [nnn] audiat me. [ooo] Job autem [ppp] stulte [qqq] locutus est: [rrr] & verba illi? [sss] non sonant [ttt] disciplinā. [uuu] Pater mi: [vvv] pbetur [www] iob [xxx] vsq; ad finem. [yyy] Ne [zzz] desinas [aaaa] ab homine [bbbb] iniquitatis: [cccc] qui [dddd] addidit [eeee] sup [ffff] petā sua [gggg] blasphemiā. [hhhh] Interpos iterim [iiii] cōstringatur: [jjjj] & tūc ad iudiciū, quo cet [kkkk] sermonib? suis [llll] deū.

GItur [mmmm] heliu hec 35. rursum [nnnn] locutus est. [oooo] Nūqd [pppp] equa videtur tibi tua [qqqq] cogitatio: vt [rrrr] diceres [ssss] iustior [tttt] deo [uuuu] fum? [vvvv] Dixi-sti [wwww] enim. [xxxx] Non [yyyy] tibi [zzzz] placet qd rectū ē: vel [aaaaa] qd tibi [bbbbb] pdeit' si ego pecca-uero? Itaq; [ccccc] ego [ddddd] rñdebo [eeeee] sermonib? tuis: [fffff] & amī-cis tuis [ggggg] tecū. [hhhhh] Suspice [iiiii] ce lū: [jjjjj] & intuere: [kkkkk] & cōtēplare [lllll] et [mmmmm] era: [nnnnn] q° altior te [ooooo] sit. [ppppp] Si peccaueris: [qqqqq] quid [rrrrr] ei nocebis: [sssss] et si mul tiplicate fuerit iniqtates tue: [ttttt] qd [uuuuu] facies [vvvvv] cōtra eū? Porro si [wwwww] iuste egeris qd [xxxxx] donabis [yyyyy] ei: [zzzzz] aut quid de manu tua [aaaaaa] accipiet? [bbbbbb] Homini q° similis tui ē nocebit [cccccc] ipietas tua: [dddddd] & filiū hois adiuuabit [eeeeee] iustitia tua. [ffffff] Propter multitudinē [gggggg] calūniato rū [hhhhhh] clamabūt: [iiiiii] & non [jjjjjj] audiet [kkkkkk] pp vis [llllll] brachii [mmmmmm] tyrānoꝝ.

[a] οὐκ inspicit: [b] ἀρχηθεν [c] ἀπώλεσεν ἀνεξιχνίαστα, [d] καὶ θαυμάσια [e] ἕως οὐκ ἀριθμός. [f] ὁ χωρίζων [g] πάντας ὑφ' ἑαυτόν, [h] καταλαμβάνων ἀνεξιχνίαστα, [i] ἐνδοξάζει [k] excellētia: quoꝝ nō est numer?, [l] διϊδὼν με ἀφ' ὑπερανω [m] σῶν φυλακὰς νυκτερινάς. [n] ὁ θορίζων με ἕως τετραπό= [o] bus terre: ab āt volueriḃ? celi. [p] illic clamabūt [q] ὕδωρ γῆς, ἕως δὲ πτερύων ὑψηλοῦ. [r] ἐκεῖ κεκράξονται καὶ [s] nō exaudiet: [t] ab iniuria malor. indecēta [u] ἐν ὑμὶ εἰσακούσῃ, καὶ ἕως ὕψους πονηρῶν. [v] ἀπόπτα ἰσὰ [w] videre nō vult [x] ὑψοῦ τῆς εἰς οὐρα [y] ἰδεῖν οὐ βούλεται ὁ κύριος, [z] ἀνὴρ γὰρ [aa] ὁ παντοκράτωρ [bb] cōspector est [cc] πλειονῶν [dd] unqua: [ee] salua [ff] ὁρατὴς ἐστι τῶν συντελούντων τὰ ὀνόμα, καὶ σώ= [gg] bit me. [hh] iudicare āt coā eo: [ii] si potes laudare [jj] σε με κρίνοντι δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, [kk] εἰ δύνασαι αἰνέσαι [ll] eū et est. [mm] τ nūc qñ nō est [nn] cōsiderat [oo] ἀνὴρ ὡς ἔστ. [pp] καὶ νῦν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπισκεπτόμενος ὀργὴν [qq] et: [rr] nō nouit [ss] in delicto valde. [tt] iob fru [uu] αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔγνω ματαιότητι σφόδρα. καὶ Ἰὼβ μα [vv] stra aperit [ww] os suū: [xx] in ignoratiā [yy] ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ, [zz] ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύνει. [aaa] ταῦτα ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ, [bbb] ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύνει.

[ccc] Addens āt elihu adhuc: expecta me paulū [ddd] ὈΠροσθεὶς δὲ ἐλιοὺ ἔτι λέγει, μεῖνόν με μικρὸν ἔτι· [eee] vt docēā te: adhuc [fff] enī me: [ggg] sūt [hhh] ἵνα διδάξω σε, ἔτι γὰρ [iii] ἐν ἐμοὶ ἐστι λέξις, ἀναλαβὼν τὴν ἐπι [jjj] tiā meā longē: [kkk] operib? [lll] ā meis iusta dicā [mmm] vertā [nnn] σημεῖα μου μακράν, [ooo] ἔργους δὲ μου δίκαια ἐρῶ ἐπ' ἀληθεί [ppp] te: [qqq] nō iniusta verba [rrr] iniuste intelligēs. cognosce āt [sss] eos, καὶ οὐκ ἀδίκα ῥήματα ἀδίκως συνιεῖς. γίνωσκε δὲ [ttt] qñ [uuu] nō repellet [vvv] innocentē. [www] ὅτι ὁ κύριος οὐ μὴ ἀποστραπίσῃ [xxx] ἀθῷον ὄντα κακόν. [yyy] δυνατὸς [zzz] fortitudie co: [aaaa] imploy nō vinūcabit: [bbbb] pecunias [cccc] ἰσχύϊ καρδίας ἀσεβῶν οὐμὴ ζωοποιήσῃ, καὶ χρήματα πτῶ= [dddd] cos dabit: nō auferet [eeee] a iusto oculos [ffff] suos: [gggg] χῶν δώσει. οὐκ ἀφελεῖ ἀπὸ δικαίου ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ [hhhh] cū regib? [iiii] in solio collocabit eos in victoriā [jjjj] exalta [kkkk] μετὰ βασιλέων εἰς θρόνου καθίσει αὐτοὺς εἰς νίκος καὶ ὑψω= [llll] bunt. [mmmm] victi [nnnn] cōprehēdent [oooo] ἐσονται· καὶ οἱ πεπεδημένοι ἐν χειροπέδαις συνεθήσον= [pppp] in tune pauptati. [qqqq] renūciabit [rrrr] eis opa eoꝝ [ssss] καὶ ἀπαγγελεῖ αὐτοῖς τὰ ἔργα αὐτῶν [tttt] & delicta eoꝝ: [uuuu] qñ fortes crūt. sed [vvvv] τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ὅτι ἰσχύσουσιν. [wwww] ἀλλὰ τοῦ [xxxx] iustū exaudiet: [yyyy] dixit qñ reuertent [zzzz] ex δικαίου εἰσακούσεται, [aaaaa] καὶ εἶπεν ὅτι ἐπιστραφήσονται ἐξ [bbbbb] iniqtate. si audierint [ccccc] fuerint: [ddddd] ἀδικίας. ἐὰν ἀκούσωσι καὶ δουλεύσωσι, συντελέσουσι [eeeee] dies suos in bonis: [fffff] ἡμέρας αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς, [ggggg] καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν ἐν εὐφρο [hhhhh] dūs. [iiiii] impios āt nō saluat [jjjjj] nō velle [kkkkk] σεως. [lllll] ἀσεβεῖς δὲ οὐ διασώζει· παρὰ τοῦ μὴ βούλεσθαι [mmmmm] pos scire [nnnnn] dūm: [ooooo] qñ admonīti inaudītes [ppppp] αὐτοὺς ἐν ἐπιγνῶναι τὸν κύριον, [qqqqq] διότι ἐνουθετοῦμενοι ἀνήκοοι [rrrrr] fuerūt. [sssss] hypocrite corde ordinabūt furorē: nō clama= [ttttt] σαν. [uuuuu] ὑποκρῖται καρδία τάξουσι θυμόν, οὐ βοήσου= [vvvvv] būt qñ ligauit eos. [wwwww] mortē igit in iuuētute ani [xxxxx] ται ὅτι ἔδησεν αὐτούς. [yyyyy] ἀπώλοντο τοίνυν ἐν νεότητι ἡ ψυ [zzzzz] ma eoꝝ: [aaaaaa] at vita eoꝝ vulnerata ab angelis. [bbbbbb] χὴ αὐτῶν, ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν τιτρωσκομένη ὑπὸ ἀγγέλων. [cccccc] eoꝝ: cōprelleruīt [dddddd] debilē [eeeeee] impotentē: iudiciū āt mānsuetoꝝ ex [ffffff] ἀνθρώπων ἐβιάσαντο καὶ ἀδύνατον, κρῖμα δὲ πραέων ἐκ= [gggggg] ponet. [hhhhhh] pterea qñ decepit ex ore inimici: ini= [iiiiii] mīci. [jjjjjj] καὶ πρὸς ἐπεὶ ἀπώσατησεν ἐκ στόματος ἐχθροῦ, ἀπ= [kkkkkk] mēsa [llllll] pfusio sub ea: [mmmmmm] detēdit mē [nnnnnn] βυσσος καταχύσις ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ κατέβη τρά [oooooo] sa tua plena pinguedine. nō deficiet āt a in [pppppp] πεζά σου πλήρης πιότητος. οὐχ ὑστερήσει δὲ ἀπὸ δί [qqqqqq] tis iudiciū: furor āt in impios erit: [rrrrrr] ἀπὸ ἰσταται [ssssss] καίων κρῖμα, θυμὸς δὲ ἐπ' ἀσεβεῖς ἔσαι, [tttttt] διὰ σεβείας [uuuuuu] donoꝝ q̄ suscepērit in iniustitijs: [vvvvvv] ne te declinet volūtaria [wwwwww] δώρων, ὧν ἐδέχοντο ἐπ' ἀδικίαις, μή σε ἐκκλινάτω ἑκών= [xxxxxx] mēa: defectiōis in necessitate exūtiū [yyyyyy] potentū [zzzzzz] οὐσ [aaaaaaa] ὁ νοῦς, δ' ἐνίσεως ἐν ἀνάγκη ὄντων ἀδυνάτων, καὶ πάντας

C [a] τ nō dixit: vbi est deus q fecit me: ordi= [b] κὼν δὺκ ἔιπε, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς ὁ ποιήσας με, [c] ὁ καταπάσ= [d] nās custodias nocturnas. diuidens me a [e] ᾱdrupedi= [f] σων φυλακὰς νυκτερινάς. [g] ὁ θορίζων με ἕως τετραπό= [h] bus terre: ab āt volueriḃ? celi. [i] illic clamabūt [k] ὕδωρ γῆς, ἕως δὲ πτερύων ὑψηλοῦ. [l] ἐκεῖ κεκράξονται καὶ [m] nō exaudiet: [n] ab iniuria malor. indecēta [o] ἐν ὑμὶ εἰσακούσῃ, καὶ ἕως ὕψους πονηρῶν. [p] ἀπόπτα ἰσὰ [q] videre nō vult [r] ὑψοῦ τῆς εἰς οὐρα [s] ἰδεῖν οὐ βούλεται ὁ κύριος, [t] ἀνὴρ γὰρ [u] ὁ παντοκράτωρ [v] cōspector est [w] πλειονῶν [x] unqua: [y] salua [z] ὁρατὴς ἐστι τῶν συντελούντων τὰ ὀνόμα, καὶ σώ= [aa] bit me. iudicare āt coā eo: [bb] si potes laudare [cc] σε με κρίνοντι δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, [dd] εἰ δύνασαι αἰνέσαι [ee] eū et est. [ff] τ nūc qñ nō est [gg] cōsiderat [hh] ἀνὴρ ὡς ἔστ. [ii] καὶ νῦν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπισκεπτόμενος ὀργὴν [jj] et: [kk] τ nō nouit [ll] in delicto valde. [mm] τ iob fru [nn] αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔγνω ματαιότητι σφόδρα. καὶ Ἰὼβ μα [oo] stra aperit [pp] os suū: [qq] in ignoratiā [rr] ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ, [ss] ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύνει. [tt] ταῦτα ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ, [uu] ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύνει.

A [vv] Addens āt elihu adhuc: expecta me paulū [ww] ὈΠροσθεὶς δὲ ἐλιοὺ ἔτι λέγει, μεῖνόν με μικρὸν ἔτι· [xx] vt docēā te: adhuc [yy] enī me: [zz] sūt [aaa] ἵνα διδάξω σε, ἔτι γὰρ [bbb] ἐν ἐμοὶ ἐστι λέξις, ἀναλαβὼν τὴν ἐπι [ccc] tiā meā longē: [ddd] operib? [eee] ā meis iusta dicā [fff] vertā [ggg] σημεῖα μου μακράν, [hhh] ἔργους δὲ μου δίκαια ἐρῶ ἐπ' ἀληθεί [iii] te: [jjj] τ nō iniusta verba [kkk] iniuste intelligēs. cognosce āt [lll] eos, καὶ οὐκ ἀδίκα ῥήματα ἀδίκως συνιεῖς. γίνωσκε δὲ [mmm] qñ [nnn] nō repellet [ooo] innocentē. [ppp] ὅτι ὁ κύριος οὐ μὴ ἀποστραπίσῃ [qqq] ἀθῷον ὄντα κακόν. [rrr] δυνατὸς [sss] fortitudie co: [ttt] imploy nō vinūcabit: [uuu] pecunias [vvv] ἰσχύϊ καρδίας ἀσεβῶν οὐμὴ ζωοποιήσῃ, καὶ χρήματα πτῶ= [www] cos dabit: nō auferet [xxx] a iusto oculos [yyy] suos: [zzz] χῶν δώσει. οὐκ ἀφελεῖ ἀπὸ δικαίου ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, [aaaa] καὶ [bbbb] qñ regib? [cccc] in solio collocabit eos in victoriā [dddd] exalta [eeee] μετὰ βασιλέων εἰς θρόνου καθίσει αὐτοὺς εἰς νίκος καὶ ὑψω= [ffff] bunt. [gggg] victi [hhhh] cōprehēdent [iiii] ἐσονται· καὶ οἱ πεπεδημένοι ἐν χειροπέδαις συνεθήσον= [jjjj] in tune pauptati. [kkkk] renūciabit [llll] eis opa eoꝝ [mmmm] καὶ ἀπαγγελεῖ αὐτοῖς τὰ ἔργα αὐτῶν [nnnn] & delicta eoꝝ: [oooo] qñ fortes crūt. sed [pppp] τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ὅτι ἰσχύσουσιν. [qqqq] ἀλλὰ τοῦ [rrrr] iustū exaudiet: [ssss] τ dixit qñ reuertent [tttt] ex δικαίου εἰσακούσεται, [uuuu] καὶ εἶπεν ὅτι ἐπιστραφήσονται ἐξ [vvvv] iniqtate. si audierint [wwww] fuerint: [xxxx] ἀδικίας. ἐὰν ἀκούσωσι καὶ δουλεύσωσι, συντελέσουσι [yyyyy] dies suos in bonis: [zzzzz] ἡμέρας αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς, [aaaaaa] καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν ἐν εὐφρο [bbbbbb] dūs. [cccccc] impios āt nō saluat [dddddd] nō velle [eeeeee] σεως. [ffffff] ἀσεβεῖς δὲ οὐ διασώζει· παρὰ τοῦ μὴ βούλεσθαι [gggggg] pos scire [hhhhhh] dūm: [iiiiii] qñ admonīti inaudītes [jjjjjj] αὐτοὺς ἐν ἐπιγνῶναι τὸν κύριον, [kkkkkk] διότι ἐνουθετοῦμενοι ἀνήκοοι [llllll] fuerūt. [mmmmmm] hypocrite corde ordinabūt furorē: nō clama= [nnnnnn] σαν. [oooooo] ὑποκρῖται καρδία τάξουσι θυμόν, οὐ βοήσου= [pppppp] būt qñ ligauit eos. [qqqqqq] mortē igit in iuuētute ani [rrrrrr] ται ὅτι ἔδησεν αὐτούς. [ssssss] ἀπώλοντο τοίνυν ἐν νεότητι ἡ ψυ [tttttt] ma eoꝝ: [uuuuuu] at vita eoꝝ vulnerata ab angelis. [vvvvvv] χὴ αὐτῶν, ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν τιτρωσκομένη ὑπὸ ἀγγέλων. [wwwwww] eoꝝ: cōprelleruīt [xxxxxx] debilē [yyyyyy] impotentē: iudiciū āt mānsuetoꝝ ex [zzzzzz] ἀνθρώπων ἐβιάσαντο καὶ ἀδύνατον, κρῖμα δὲ πραέων ἐκ= [aaaaaaa] ponet. [bbbbbbb] pterea qñ decepit ex ore inimici: ini= [ccccccc] mīci. [ddddddd] καὶ πρὸς ἐπεὶ ἀπώσατησεν ἐκ στόματος ἐχθροῦ, ἀπ= [eeeeeee] mēsa [fffffff] pfusio sub ea: [ggggggg] detēdit mē [hhhhhhh] βυσσος καταχύσις ὑποκάτω αὐτῆς, καὶ κατέβη τρά [iiiiiii] sa tua plena pinguedine. nō deficiet āt a in [jjjjjjj] πεζά σου πλήρης πιότητος. οὐχ ὑστερήσει δὲ ἀπὸ δί [kkkkkkk] tis iudiciū: furor āt in impios erit: [lllllll] ἀπὸ ἰσταται [mmmmmmm] καίων κρῖμα, θυμὸς δὲ ἐπ' ἀσεβεῖς ἔσαι, [nnnnnnn] διὰ σεβείας [ooooooo] donoꝝ q̄ suscepērit in iniustitijs: [ppppppp] ne te declinet volūtaria [qqqqqqq] δώρων, ὧν ἐδέχοντο ἐπ' ἀδικίαις, μή σε ἐκκλινάτω ἑκών= [rrrrrrr] mēa: defectiōis in necessitate exūtiū [sssssss] potentū [ttttttt] οὐσ [uuuuuuu] ὁ νοῦς, δ' ἐνίσεως ἐν ἀνάγκη ὄντων ἀδυνάτων, καὶ πάντας

[a] Et nō [b] dixit' vbi est [c] deus [d] qui fecit me: [e] qui dedit [f] carmina' in nocte. [g] Qui docet nos [h] super iumenta [i] terre: [k] & super volucres [l] celi erudit nos. [m] Ibi ꝯ [n] clamabūt [o] & nō exaudiet [p] pter [q] fupbiā [r] malorū. [s] Nō' ergo [t] frustra [u] audiet [v] de?: [w] & ops causas fingu [x] lorū [y] intuebitur. [z] Etiā cū [aa] dixeris [bb] non [cc] cōsiderat: [dd] iudicare [ee] coram illo [ff] & [gg] expecta [hh] eum. [ii] Nunc [jj] enī [kk] non [ll] infert furorem [mm] furī: [nn] nec [oo] vlciscitur [pp] scelus [qq] valde. Ergo [rr] iob' frustra [ss] aperit' os [tt] suum: [uu] & absq; [vv] scientia' verba' multipli= [ww] cat. 36.

HAddens quoq; [xx] heliu: [yy] hec locutus est. ꝯ [zz] Sustine' me' paululū: [aaa] & [bbb] indicabo tibi. [ccc] Adhuc [ddd] enī habeo qd' [eee] p deo [fff] loquar. [ggg] Repetā [hhh] sciam meā [iii] a pri cipio: [jjj] & opatorē meū [kkk] p babo' iustū. [lll] Vere [mmm] ei' abī [nnn] q; [ooo] mēdacio [ppp] mones mei: [qqq] & pfecta [rrr] scia, pbabitur [sss] ti bi. [ttt] Dec? potētes' nō [uuu] abi cit: [vvv] cū & ipe sit [www] potēs. Sed [xxx] nō [yyy] saluat' ipios: [zzz] & iudi [aaaa] cium' pauperibus [bbbb] tribuit. [cccc] Nō' auferet [dddd] a iusto' [eeee] oculos suos: [ffff] & reges [gggg] in solio' collocat' in per= [hhhh] petuum: [iiii] & illi' erigūtur. [jjjj] Et si fuerint' in catenis: [kkkk] & [llll] vinciantur [mmmm] [nnnn] funibus' paupertatis: [oooo] indicabit' eis' [pppp] opera eorum [qqqq] & scelera eorū [rrrr] q' [ssss] violē ti fuerūt. [tttt] Reuelabit [uuuu] q; [vvvv] aurē eorū [wwww] vt corripiat: [xxxx] & loq'tur [yyyy] vt' reuertantur [zzzz] ab iniqtate. [aaaaa] Si [bbbbb] audierint [ccccc] & obseruauerint: [ddddd] cōple būt' dies suos' in bono: [eeeee] & annos suos [fffff] in gloria. [ggggg] Si [hhhhh] aūt' nō' audierint: [iiiii] transi būt' p gladiū: [jjjjj] & cōsumē tur' in stultitia. [kkkkk] Simulato res & calidi [lllll] procāt' ira dei: [mmmmm] nec' [nnnnn] clamabunt' cū [ooooo] vincti fuerit. [ppppp] Moritur' [qqqqq] in tēpestate' aia eorū: [rrrrr] & vita eoꝝ [sssss] iter effeminatos. [ttttt] Eripiet [uuuuu] de angustia sua [vvvvv] paupē: [wwwww] & reuelabit' in tri bulatiōe' aurē ei'. [xxxxx] Igitur [yyyyy] saluabit te' de ore' [zzzzz] angu sto' latissime & non [aaaaaa] hāte [bbbbbb] fūdamētū: [cccccc] subter se: [dddddd] req es aūt' [eeeeee] mēsa tue' crit' plena [ffffff] pinguedie. [gggggg] Causa tua q̄si [hhhhhh] ipii iudicata ē: [iiiiii] cām' iudi [jjjjjj] ciū' recipies. [kkkkkk] Nō' te' [llllll] er go' supet' ira' vt aliquē' [mmmmmm] op pimas: [nnnnnn] nec' mīltitudo' [oooooo] do norū' [pppppp] clinet te. [qqqqqq] Depone [rrrrrr] magnitudinē tuam' [ssssss] ab [tttttt] tribulatione: & oēs

עָשָׂה יוֹלֵא אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ עֹשָׂי נֹתֵן
אָלַף זְמִרוֹת בַּלָּיְלָה מְלַפֵּנוּ מִבַּהֲמוֹת
חָכַם אֶרֶץ וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם יְחַכְּמֵנוּ׃ שָׁם
בָּצַע בָּנָה יצִיעֲקוּ וְלֹא יַעֲנֶה מִפְּנֵי גְּאוֹן רָעִים׃
נָאָה זָרַע אַךְ לֹא יִשְׁמַע אֵל וְשַׁדַּי לֹא
שׂוּר שָׁמַע עֵגֶר יִשּׁוּרֶנָּה׃ אַף כִּי תֹאמַר לֹא תְשׁוּרֶנּוּ
חוּל דִּין לְפָנָיו וְתוֹחַל לוֹ׃ וְעַתָּה כִּי
פּוּשׁ אֵין בְּקֶצֶף אַפּוֹ וְלֹא יָדַע בַּפֶּשַׁע
פֶּה מְאֹד׃ וְאִיּוֹב הֶבֶל יְפַצֶּה פִּיהוּ
יָדַע כָּלַל דַּעַת מִלִּין יַכְבִּיר׃

C.xxxvj. אָמַר עוֹד כַּתֵּר לִי זְעִיר וְאַחֲוֶךָּ כִּי עוֹד לֵאלוֹהַּ
זָעִיר חָוָה מִלִּים׃ אֶשָּׂא דַעִי לְמֵרָחוֹק וְלְפֹעֲלִי
נָשָׂא יָדַע אֶתֵּן צֶדֶק׃ כִּי אָמְנָם לֹא שֶׁקֶר מִלָּי
תָּמִים נָתַן תָּמִים דֵּעוֹת עִמָּךְ׃ חֵן אֵל כַּבִּיר
מָלַל תָּמַם וְלֹא יִמְאָס כַּבִּיר כֹּחַ לֵב לֹא יְחַיֶּה׃
מָאַס כֹּחַ רָשָׁע וּמִשְׁפַּט עֲנִיִּים יִתֵּן׃ לֹא
עָנָה עָרַע יִגְרַע מִצַּדִּיק עֵינָיו וְאֶת מְלָכִים
צָדַק לָנֶצַח וַיֹּשִׁיבֵם וַיִּגְבָּהוּ׃
יָשַׁב גָּבָה וְאִם אֲסוּרִים בְּזִקִּים יִלָּכֵדוּן
אָסַר זָקַק בַּחֲבָלֵי עֹנִי׃ וַיַּגֶּד לָהֶם פָּעֳלָם
פֹּעַל גָּבַר וּפִשְׁעֵיהֶם כִּי יִתְגַּבָּרוּ׃ וַיְגַל אָזְנָם
גָּלָה מוּסָר וַיֹּאמֶר כִּי יָשׁוּבוּן מֵאָוֶן
אָוֶן שׁוּב וְאִם לֹא יִשְׁמְעוּ וְיֶעֱבֹדוּ יְכַלּוּ יְמֵיהֶם
שָׁמַע עֶבֶד בַּטּוֹב וּשְׁנֵיהֶם בַּנְּעִימִים׃ וְאִם לֹא
כָּלָה יוֹם יִשְׁמְעוּ בְּתֶלֶשׁ יַעֲבֹרוּ וַיְגְוְעוּ בְּלִי
שָׁנָה נָעַם דָּעַת׃ וְחַנְפֵי לֵב יָשִׂימוּ אָף לֹא
נָעַר יָדַע יְשַׁוְּעוּ כִּי אָסַרם תָּמֹת בְּנַעַר נַפְשָׁם
שׂוּם שָׁוְעָה וְחַיָּתָם בַּקְּדֵשִׁים׃ יְחַלֵּץ עָנִי בְּעָנְיוֹ
מוּת חָיָה וְיִגַל בַּלָּחַץ אָזְנָם׃ וְאַף הֲסִיתְךָ
חָלַץ צָרָה מִפִּי צַר רָחָב לֹא מוּצַק תַּחְתֶּיהָ
פֶּה צוּק וְנַחַת שֻׁלְחָנְךָ מָלֵא דָּשֶׁן׃ דִּין
דִּין רָשָׁע מָלֵאתָ דִּין וּמִשְׁפָּט יִתְמֹכוּ׃
עָנָה עָרַע כִּי חֵמָה פֶּן יְסִיתְךָ בְּשֹׁפֶק
שָׁפַק כֹּפֶר וְאִם רָב אַל יַטֵּ׃ הַיַּעֲרֹךְ שׁוּעֲךָ לֹא בָצַר וְכֹל
עָרַךְ בָּצַר

בַּמַּשְׁפָּט׃ יְרֹעַ כַּבִּירִים לֹא חֹקֵר׃ שָׁפַט יָרֹעַ
וַיַּעֲמֵד אֲחֵרִים תַּחְתָּם׃ לָכֵן יָכִר עָמֵד
יָהִיר מַעֲבִדֵיהֶם וְהֵפֵךְ לַיְלָה וְנִדְכָּאוּ׃ נָכַר עָבַר
וַיִּרְבָּאוּ תַּחַת רְשָׁעִים סְפָקָם רָבָא
מָקוֹם רְאִים׃ אֲשֶׁר עַל כֵּן קוּם רָאָה
סוּר סָרוּ מֵאַחֲרָיו וְכָל דְּרָכָיו לֹא שׂוּר
הִשְׁכִּילוּ׃ לְהַבִיא עָלָיו צְעָקַת שָׂכַל נוּא
דָּל וְצַעֲקַת עֲנִיִּים יִוְּמָעוּ וְהוּא עָנָה שָׁמַע
יַשְׁקֵט וּמִי יַרְשִׁיעַ וַיַּסְתֵּר פָּנִים רָשַׁע
וּמִי יְשׁוּרֶנּוּ עַל גּוֹי וְעַל אָדָם יַחַד׃ סָתַר פָּנָה
מִמְלָךְ אָדָם חָנֵף מִפְּקֵשׁי שׁוּר מָקֵשׁ
עָם׃ כִּי אֶל אֵל הֶאָמַר נָשָׂאתִי אֶסַּר חָבַל
לֹא אֶחֱבָל׃ בִּלְעָדַי אֲחֲזֵהוּ אַתָּה חָזָה
הוֹרֵנִי אִם אָוֶן פָּעַלְתִּי לֹא אֹסִיף׃ יָרָה יָסַף
הֲמֵעִמְּךָ יְשֻׁלְּמֶנָּה כִּי מָאַסְתָּ כִּי שָׁלַם
אַתָּה תִבְחַר וְלֹא אָנִי וּמָה יָדַעְתָּ בָּחַר
דַּבֵּר אַנְשֵׁי לֵבָב יֹאמְרוּ לִי
וְגֶבֶר חָכָם שֹׁמֵעַ לִי׃ אִיּוֹב לֹא
בְּדַעַת יְדַבֵּר וּדְבָרָיו לֹא בְהַשְׂכֵּיל׃ יָדַע שָׂכַל
אֲבִי יִבְחַן אִיּוֹב עַד נִצַּח עַל נָצַח
תְּשֻׁבַת בְּאַנְשֵׁי אָוֶן׃ כִּי יֹסִיף שׁוּב יָסַף
עַל חַטָּאתוֹ פְּשַׁע בֵּינֵנוּ יִשְׂפֹּק סָפַק
וְיַרֶב אֲמָרָיו לְאֵל׃ רָבָה

Ca.xxxv. וַיַּעַן אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר׃ עָנָה אָמַר
הַזֹּאת חָשַׁבְתָּ לְמִשְׁפָּט אָמַרְתָּ צֶדְקִי שׂוּא
דָּל מֵאֱלֹהַי׃ כִּי תֹאמַר מַה אוֹעִיל מַהַטֹּאתִי׃ סָכַן יָעַל
אֲנִי אֲשִׁיבְךָ מִלִּין וְאֶת רֵעֶיךָ עִמָּךְ׃ שׁוּב כָּלַל
הַבֵּט שָׁמַיִם וּרְאֵה וְשׁוּר וְעַל נוּ גְּבָהִים מִמֶּךָּ׃ רָעָה נָבַט
חָטָאתָ מַה פָּעַל בּוֹ וְרַבּוּ פְשָׁעֶיךָ מָה עָשָׂה לוֹ׃ אִם צָדַקְתָּ מַה פָּעַל
תִּתֶּן לוֹ אוֹ מַה מִיָּדְךָ יִקָּח׃ עָזַן לָמָּה
לְאִישׁ כָּמוֹךָ רִשְׁעֶךָ וְלִבֶּן אָדָם צִדְקָתֶךָ׃ מָרַב עֲשׂוּקִים
זְעָקָה יְשַׁוְּעוּ מִזְּרוֹעַ רַבִּים׃ זָעַק זָרַע

מַאֲמַצֵּי לֹחַ׃ אַל תִּשְׁאַף הַלַּיְלָה
לַעֲלוֹת עַמִּים תַּחְתָּם׃ הִשָּׁמֶר
אַל תִּפֶן אֶל הָאָוֶן כִּי עַל זֶה בָּחַרְתָּ
מֵעֹנִי׃ הֵן אֵל יַשְׂגִּיב בְּכֹחוֹ מִי
כָמֹהוּ מוֹרֶה׃ מִי בָּמַךְ עָלָיו דַּרְכּוֹ
וּמִי אָמַר פָּעַלְתָּ עַוְלָה׃ זְכֹר כִּי
תַשְׂגִּיא פָּעֳלוֹ אֲשֶׁר שֹׁרְרוּ
אֲנָשִׁים׃ כָּל אָדָם חָזוּ בּוֹ אֱנוֹשׁ
יַבִּיט מֵרָחוֹק׃ הֵן אֵל שַׂגִּיא וְלֹא
נֵדַע מִסְפַּר שָׁנָיו וְלֹא חֵקֶר׃ כִּי
יִגְרַע נְטִפֵי מָיִם יְזַקּוּ מָטָר לְאֵדוֹ׃
אֲשֶׁר יִזְלוּ שְׁחָקִים יִרְעֲפוּ עָלִי
אָדָם רָב׃ אַף אִם יָבִין מִפְרְשֵׂי
עָב תְּשֻׁאוֹת סֻכָּתוֹ׃ הֵן פָּרַשׂ עָלָיו
אוֹרוֹ וְשֹׁרְשֵׁי הַיָּם כִּסָּה׃ כִּי בָם
יָדִין עַמִּים יִתֵּן אֹכֶל לְמַכְבִּיר׃ עַל
כַּפַּיִם כִּסָּה אוֹר וַיְצַו עָלֶיהָ בְּמַפְגִּיעַ׃
יַגִּיד עָלָיו רֵעֵהוּ מִקְנֶה אַף עַל עוֹלָה׃

C.xxxvij. אַף לְזֹאת יֶחֱרַד
לִבִּי וַיִּתַּר מִמְּקוֹמוֹ׃ שִׁמְעוּ
שָׁמוֹעַ קוֹל וְרִגְזוֹ וְהֶגֶה מִפִּיו יֵצֵא׃
תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יְשָׁרֵהוּ וְאוֹרוֹ
עַל כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃ אַחֲרָיו יִשְׁאַג
קוֹל יַרְעֵם בְּקוֹל גְּאוֹנוֹ וְלֹא
יְעַקְּבֵם כִּי יִשָּׁמַע קוֹלוֹ׃ יַרְעֵם אֵל
בְּקוֹלוֹ נִפְלָאוֹת עֹשֶׂה גְּדֹלוֹת
וְלֹא נֵדָע׃ כִּי לַשֶּׁלֶג יֹאמַר הֱוֵא
אָרְצָה וְגֶשֶׁם מָטָר וְגֶשֶׁם מִטְרוֹת
עֻזּוֹ׃ בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לְדַעַת
כָּל אֲנָשִׁי מַעֲשֵׂהוּ׃ וְתַעְנָא חַיָּה
בְּמוֹ אֲרֵב וּבְמְעֹנָתֶיהָ תֵּשְׁכֹּן׃
מִן הַחֶדֶר תָּבוֹא סוּפָה וּמִמְּזָרִים
קָרָה׃ מִנִּשְׁמַת אֵל יִתֵּן קֶרַח
וְרַחַב מַיִם נְמוּצָק׃ אַף בְּרִי
יַטְרִיחַ עָב יָפִיץ עֲנַן אוֹרוֹ׃
וְהוּא מְסִבּוֹת מִתְהַפֵּךְ בְּתַחְבֻּלֹתָו

robustos' fortitudine.
'Ne protrahas noctem:
'vt ascendant populi
'pro eis.' Caue ne declines ad iniquitatẽ:
hanc enim cepisti sequi
post miseriã. Ecce deus
excelsus in fortitudie sua:
& nullus legislatoribus.' Quis poterit
scrutari vias eius? aut qs
audet ei dicere: 'opat? es
iniquitatẽ? Memẽto q
ignores opus eius: de q
cecinerũt viri. Oẽs homines vidẽt eũ: vnusquisq
intuetur' procul. Ecce
deus magn? vincẽs scientiã nr̃am: numerus ãno
rũ eius inestimabilis. Qui
aufert stillas' pluuie: &
effundit ibres ad instar
gurgitũ: qui de nubib?
fluũt q pretexũt cũcta
desup. Si voluerit extẽdere nubes quasi tentoriũ suum: & fulgurare
lumine suo desup: cardines q̃ maris operiet.
Per hec enim iudicat populos: & dat escas multis
mortalib?. In manibus
abscõdit lucẽ: & precipit
ei vt rursus aduẽiat. Annunciat de ea amico suo
q̃ possessio eius sit: & ad
eam possit afcẽdere. 37.
Super hoc expauit
cor meũ: & emotũ
est de loco suo. Audiet
audition̄ in terrore vocis eius & sonũ de ore illi?
procedentẽ. Subter oẽs
celos ipse cõsiderat: &
lumen illi? sup terminos
terre. Post eum rugiet
sonitus: tonabit voce
magnitudinis sue: & nõ
inuestigabitur cũ audita
fuerit vox eius. Tonabit
deus in voce sua mirabiliter: qui facit magna
& iscrutabilia. Qui precipit nui vt descendat in
terram: & hiemis pluuiis & imbri
fortitudinis sue. Qui in
manu oim̄ hoim̄ signat:
vt nouerint singuli opa
sua. Ingredietur bestia
latibulũ suũ: & in antro suo morabitur.
Ab intenorib? egredietur tẽpestas: & ab arctu
frigus. Flante deo cõ
crescit gelu: & rursum la
tissime fundũtur aque.
Frumẽtũ desiderat nubes: & nubes spargunt
lumẽ suũ. Que lustrant
cũcta circuitũ: quocũq
eas voluntas gubernantis

robustos fortitudine. ne protrahas noctẽ vt ascendant populi pro eis. Caue ne declines ad iniquitatẽ: hanc enim cepisti sequi pro miseria. Ecce deus excelsus in fortitudie sua: nullus legislatorum. Quis poterit scrutari vias eius? aut qs audet ei dicere: opat? es iniquitatẽ? Memẽto q ignores opus eius: de q cecinerũt viri. Oẽs homines vidẽt eũ: vnusquisq intuetur procul. Ecce deus magn? vincẽs scientiã nr̃am: numerus ãnorũ eius inestimabilis. Qui aufert stillas pluuie: & effundit ibres ad instar gurgitũ: qui de nubib? fluũt q pretexũt cũcta desup. Si voluerit extẽdere nubes quasi tentoriũ suum: & fulgurare lumine suo desup: cardines q̃ maris operiet. Per hec enim iudicat populos: & dat escas multis mortalib?. In manibus abscõdit lucẽ: & precipit ei vt rursus aduẽiat. Annunciat de ea amico suo q̃ possessio eius sit: & ad eam possit afcẽdere. 37.

C Super hoc expauit cor meũ: & emotũ est de loco suo. Audiet auditionẽ in terrore vocis eius & sonũ de ore illi? procedentẽ. Subter oẽs celos ipse cõsiderat: & lumen illi? sup terminos terre. Post eum rugiet sonitus: tonabit voce magnitudinis sue: & nõ inuestigabitur cũ audita fuerit vox eius. Tonabit deus in voce sua mirabiliter: qui facit magna & iscrutabilia. Qui precipit nui vt descendat in terram: & hiemis pluuiis & imbri fortitudinis sue. Qui in manu oim̄ hoim̄ signat: vt nouerint singuli opa sua. Ingredietur bestia latibulũ suũ: & in antro suo morabitur. Ab intenorib? egredietur tẽpestas: & ab arctu frigus. Flante deo cõ crescit gelu: & rursum latissime fundũtur aque. Frumẽtũ desiderat nubes: & nubes spargunt lumẽ suũ. Que lustrant cũcta circuitũ: quocũq eas voluntas gubernantis

robustos fortitudine: ne protrahas noctẽ vt ascendant populi pro eis: sed caue ne facias inde-
D βλθαι ἄλλους ἀντ' αὐτῶν, ἀλλὰ φύλαξαι μὴ πρόῃς ἄτο
κείτι: ab his enĩ liberat eos a pauptate. ecce
πα, ἀπὸ τούτων γὰρ ἐξείλου ἀπὸ πλωχείας. ἰδοὺ ὁ
fortis cõfirmabit in fortitudie sua: ds enĩ est fin cã
ἰσχυρὸς κραταιώσει ἐν ἰσχύι αὐτοῦ, τίς γάρ ἐστι κατ' αὐ-
potẽs? ds ãt est fernitus ei? opa: aut qs qs
γὸν δυνάσης; τίς δέ ἐστιν ὁ τάξων αὐτοῦ τὰ ἔργα; ἢ τίς ὁ
dixtit fecit iniustã: memẽto q magna opa e-
ἔπτας ἔταξεν ἄδικα; μεμίδηκτι ὅτι μεγάλα τὰ ἔργα αὐ
mus sũt: q̃ plurimi sũt viri. oĩs homo nouit in eo:
τοῦ ἐστιν, ὧν ἤρξαν ἄνδρες. πᾶς ἄνθρωπος εἶδεν ἐν αὐ-
quiescit ãt sup terrã a noto. firmabit enĩ
ἀσθενῆσαι δὲ ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ νότου. στερώσει με
vulnerari sunt moralia. ecce fortis mul
τῶ, ὅσοι τιτρωσκόμενοί εἰσι βροτοί. ἰδοὺ ὁ ἰσχυρὸς πο-
co in antiquitates: fortes et inspectores ifinio
τ' αὐτοῦ εἰς παλαιώματα, ἰσχυροὶ ὡς ὁράσεις ἐπιχύ-
tũ cognoscem? infirmus annos eius & infini
σεως. διατί δίδαξόν με, τί ἐροῦμεν αὐτῷ; καὶ πάν
tus. nũc rabiles ãt ei stille pluuie: & infundent
bimus multa dicentes. nũqd liber aut scriba
λυς καὶ οὐ γνωσόμεθα, ἀρίθμος ἐτῶν αὐτοῦ καὶ ἀπόρεια
σόμεθα πολλὰ λέγοντες. μὴ βίβλος ἢ γραμματεύς
tos. ãriẽmanti ãt aũtõ sagynes ũetoũ, καὶ ἐπιχυθήσον
mihi adfuit: vt hoiem cũfiteri silere faciat.
pluuia i nubẽ. fluẽt antiquitates: inflbrauerũt ãt
μοι τοῦτο εἰς νεφέλην. ἐμίσησάν με παλαιώματα, ἐσκίασε δὲ
ibus ãt nõ vtibile lumẽ: lucidum est in
nubila in indicibilib? tonitruis. τ ἡ προῆκεν ἐκτείνουσα
πᾶσι δὲ ἰσχὺς ὁρᾶσθαι τὸ φῶς, τηλαυγές ἐστιν ἐν τοῖς
νέφη ἐπὶ ἀμυήτων βροντῶν. καὶ ἐὰν συνῆ ἐπεκτάσεις νε
antiquitatibus: sicut ab eo in nebulis. lu
παλαιώμασιν, ὥσπερ τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ νεφῶν. ἀπὸ
bis: cõlitatẽ tabnaculi sui. ecce extẽdit sup illuo
adione nubes splendentes: in his magna glo
φέλης, ἰσότητα σκηνῆς αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐκτείνει ἐπ' αὐτὸν
ria honor ab eo ipotente: & non inuen-
nubẽ suã: & fundamẽta maris abscõdit: in eĩ eto
βορρᾶ νέφη χρυσαυγοῦντα, ἐπὶ τούτοις μεγάλη ἡ δό
ξα καὶ τιμὴ παρὰ παντοκράτορος, καὶ οὐχ εὑρίσκο-
tur alium simile fortitudini ei?. q iusta iudicat
μεν ἄλλον ὅμοιον τῇ ἰσχύι αὐτοῦ, ὃ τὰ δίκαια κρίνων
dabit ãt pmontoria frigi: & a vẽto forti dabit
οὐ μὴ ἐκφοβηθήσεται ψυχος, καὶ ἀπὸ πνοῆς ἰσχυροῦ δώσει
glacie. gubernat ãt aquã sicut voluerit. & ele
παγος. διακίζει δὲ τὸ ὕδωρ ὡς ἐὰν βουληθῇ. καὶ ἐκλει-
ctũ formar nubes. disperget nubilũ lumẽ ei?:
σται νεφέλη. διασκορπιεῖ νέφος φῶς αὐ-
& tpe circuit? quertit in gubernaculis
τοῦ, καὶ αὐτὸς κυκλώματα διασρέφει ἐν πηδαλίοις

in opu eor: oia q̃cũq; vtiq; preceperit eis:
εἰς ἔργα αὐτῶν, πάντα ὅσα ἂν ἐντείλῃται αὐτοῖς,
hec coordinat sũt ab eo sup tram. flue in
ταῦτα συντέτακται παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. ἐὰν εἰς
vicipliná flue in trã eius: flue in mias iuene
παιδείαν ἐὰν τε εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ἐὰν εἰς ἔλεος εὑρε-
rit eum. aurib? pelpe hec iob: sta: admonere poten
θῇ αὐτόν· ἐνωτίσου ταῦτα Ἰὼβ, στὰς, γνῶσιν τοῦ δύνα-
tiam dñi. nouim? q̃s dñs posuit opera ei?.
μαι κυρίου· ὁίδαμεν ὅτι κύριος ἔθετο τὰ ἔργα αὐτοῦ·
lumẽ q̃ fecit e tenebris. fetr ãt directione nubilor
φῶς ποιησας ἐκ σκότους· ἐπίσταται δὲ διάκρισιν νεφῶν,
magne ãt rutne malop. tua ãt vestis calida:
ἐκείσια δὲ πλώματα ποιηθῶ· σοῦ δὲ ἡ σολὴ θερμή,
quiescit ãt sup terra a noto. firmabit eũ
ἡσυχάζειν δὲ ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ νότου· στερώσει με
co in antiquitates: fortes et inspectores ifinio
τ' αὐτοῦ εἰς παλαιώματα, ἰσχυροὶ ὡς ὁράσεις ἐπιχύ-
nis. cur dcc me: q̃d dicem? ei? τ cessa
σεως· διατί δίδαξόν με, τί ἐροῦμεν αὐτῷ; καὶ πάν
bimus multa dicentes. nũqd liber aut scriba
D σόμεθα πολλὰ λέγοντες· μὴ βίβλος ἢ γραμματεύς
mihi adfuit: vt hoiem cũfiteri silere faciat.
μοι παρῆσαν, ἵνα ἄνθρωπον ἐσιωπῶ κατασιωπήσω·
oibus ãt nõ vtibile lumẽ: lucidum est in
πᾶσι δὲ ἰσχὺς ὁρᾶσθαι τὸ φῶς, τηλαυγές ἐστιν ἐν τοῖς
antiquitatibus: sicut ab eo in nebulis. lu
παλαιώμασιν, ὥσπερ τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ νεφῶν. ἀπὸ
adione nubes splendentes: in his magna glo
βορρᾶ νέφη χρυσαυγοῦντα, ἐπὶ τούτοις μεγάλη ἡ δό
ria honor ab eo ipotente: & non inuen-
ξα καὶ τιμὴ παρὰ παντοκράτορος, καὶ οὐχ εὑρίσκο-
tur alium simile fortitudini ei?. q iusta iudicat
μεν ἄλλον ὅμοιον τῇ ἰσχύι αὐτοῦ, ὃ τὰ δίκαια κρίνων
nõ putas eruditre eum: ideo timebunt eum ho
οὐ μὴ ὄψει εἰσακούειν αὐτόν· διὸ φοβηθήσονται αὐτὸν οἱ ἄν
mines: timebunt ãt eũ & sapientes corde.
θρωποι, φοβηθήσονται δὲ αὐτὸν καὶοι σοφοὶ καρδίᾳ. Ca. 38

A Locũq; ãt cessauit eius a mente eius dixit
Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι ἐλιοῦ τῆς λέξεως ἔτερόν ὁ
dñs Iob p turbinem & nubem. q̃ ille
infra. κύριος τῷ Ἰὼβ διὰ λαίλαπος καὶ νεφέλης· τίς οὗτος ὁ
40.a. abscõdens cõsilia. cõtinens ãt verba in corde: me
κρύπτων βουλὰς, συνέχων δὲ ῥήματα ἐν καρδίᾳ, ἐμὲ
ãt putat abscõdere? cinge sicut vir lõbũ tuũ: iter
δὲ οἴεται κρύπτειν; ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου, ἐρω
rogabo ãtte: tu aũt mihi responde. vbi eras in fun
τήσω δέσε, σὺ δέ μοι ἀποκρίνου· που ἦς ἐν τῷ θε
dando me fram? nuncia ãt mihi si scis itelle
μελιοῦν με τὴν γῆν; ἀπάγγειλον δέ μοι εἰ ἐπίστη συνε-
ctũ? q̃ posuit mẽsuras ei? si nosti: aut q̃s ĩdu
σιν; τίς ἔθετο τὰ μέτρα αὐτῆς ἢ διάδας; ἢ τίς ὁ ἐπα-
xit funem sup eã? sup quo annuli eius cõ
γαγὼν ἀπαρτίον ἐπ' αὐτῆς; ἐπὶ τίνος οἱ κρίκοι αὐτῆς πε
fixi sũt? q̃s ãt est q̃ misit lapidẽ angularẽ in ea:
πήγασι; τίς δέ ἐστιν ὁ βαλὼν λίθον γωνιαῖον ἐπ' αὐτῆς,
q̃n facta sunt astra laudauerũt me voce magna omnes
ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα ἤνεσάν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες
angeli mei. cõclusi ãt mare portis: q̃n fluctus
ἄγγελοί μου· ἐφράξα δὲ θάλασσαν πύλαις, ὅτε ἐμαί-
bat de ventre matris, fue pcedens. posui
νετο ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς ἐκ προευωδῶν· ἐθέμην
ãt ei nebulã vestimẽtũ: caligine ãt eam q̃si pãnis fuol
δὲ αὐτὴν νέφος ἀμφίασιν, ὁμίχλη δὲ αὐτὴν ἐσπαργάνω
ui. posui ãt ei finios circũponẽs claustra & portas. di
σα· ἐθέμην δὲ αὐτῇ ὅρια περιθεὶς κλεῖθρα καὶ πύλας· εἶ
xi aũt ei vsq; huc venies: & non ultra gredieris:
πα δὲ αὐτῇ μέχρι τούτου ἐλεύσῃ, καὶ οὐχ ὑπερβήσῃ,
B sed in telpsa conterentur tibi fluctus.
ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσονταί σοι τὰ κύματα.

duxerit ad omne quod
precepit illis super
facie orbis terrarum:
sive in vna tribu
sive in terra sua: sive in
quocũq; loco mie fue eas
iussent iuenirí. Auscũl
ta hec iob: sta & cõside
ra mirabilia dei. Nunqd
scis quando precepit
deus pluuiis: vt ostende
rent lucem nubiũ eius?
Nunquid nosti semitas
nubium magnas &
pfectas? scientias? Nõne
vestimẽta tua calida sũt:
cum perflata fuerit terra austro? Tu forsitan
cum eo fabricatus es ce
los? qui solidissimi q̃si re
fusi sunt. Ostende nobis
qd dicam? illi: nos qppe
inuoluimur tenebris.
Quis narrabit ei q̃ que
loquor? etiam si locutus
fuerit hõ: deuorabitur.
Nec nunc non videt lucem. Subito aer cogetur
in nubes: & ventus trãsiens fugabit eas.
Ab aquilone aurum ve
nit: & a deo formidolosa
laudatio. Digne cũ inue
nire nõ possumus. Magnus fortitudine & iudicio & iustitia: & enarrari nõ potest. Ideo timebunt eũ viri: & non audebũt contẽplari ois q̃ sibi
videtur esse sapiẽtes. 38.

B Espondens aũt dominus Iob de turbine: dixit.
Quis est iste
inuoluens sententias fermonibus imperitis? cinge
Accinge sicut vir lumbos tuos: interrogabo te:
& rnde mihi. Vbi eras
q̃n ponebã fundamenta
terre? Indica mihi si habes intelligentiam.
Quis posuit mensuras
eius si nosti: vel quis
tetendit sup eam. Plinea?
Super quo bases illius
solidate sunt? Aut qs de
misit lapidẽ agularẽ ei?
cum me laudarẽt simul
astra matutina: & inbilarent omnes filii dei.
Quis conclusit ostia
mare: qñ erũpebat q̃si
de vulua procedens? cũ
ponerẽ nubẽ vestimentũ
eius: & caligine illud q̃si
pãnis infantie obuoluerẽ.
Circũdedi illud termis
meis: & posui vectem & ostia & dixi. Vsq; huc venies & nõ procedes ampli?
& hic cõfringes tumentes fluctus tuos.

לְפָעֳלָם כֹּל אֲשֶׁר יְצַוּם עַל
פְּנֵי תֵבֵל אָרְצָה׃ אִם לְשֵׁבֶט
אִם לְאַרְצוֹ אִם לְחֶסֶד יִמְצְאֵהוּ׃
הַאֲזִינָה זֹאת אִיּוֹב עֲמֹד וְהִתְבּוֹנֵן
נִפְלְאוֹת אֵל׃ הֲתֵדַע בְּשׂוּם אֵל
עֲלֵיהֶם וְהַפִּיעַ אוֹר עֲנָנוֹ׃
הֲתֵדַע מִפְלְשֵׁי עָב מִפְלְאוֹת
תְּמִים דֵּעִים׃ אֲשֶׁר בְּגָדֶיךָ חַמִּים
חֲמַם שָׁכֵךְ אֶרֶץ מִדָּרוֹם׃ תִּרְקַע
עִמּוֹ לְשָׁחָקִים חָזָק כְּרְאִי
מוֹצַק׃ הוֹדִיעֵנוּ מַה נֹּאמַר לוֹ לֹא
נַעֲרֹךְ מִפָּנָי חֹשֶׁךְ׃ הֲיְסֻפַּר לוֹ כִּי
אֲדַבֵּר אִם אָמַר אִישׁ כִּי יְבֻלָּע׃
וְעַתָּה לֹא רָאוּ אוֹר בָּהִיר הוּא
בַּשְּׁחָקִים רוּחַ עָבְרָה וְתִטְהָרֵם׃
מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה עַל אֱלוֹהַּ נוֹרָא
הוֹד שַׁדַּי לֹא מְצָאנֻהוּ שַׂגִּיא כֹּחַ
וּמִשְׁפָּט וְרֹב צְדָקָה לֹא יְעַנֶּה׃
לָכֵן יִרְאוּהוּ אֲנָשִׁים לֹא יִרְאֶה
כָּל חַכְמֵי לֵב׃

C.xxxviij וַיַּעַן יְהוָה אֶת
אִיּוֹב מִנִּסְעָרָה וַיֹּאמַר׃ מִי זֶה
מַחְשִׁיךְ עֵצָה בְמִלִּין בְּלִי דָעַת׃
אֱזָר נָא כַגֶּבֶר חָלָצֶיךָ וְאֶשְׁאָלְךָ
וְהוֹדִיעֵנִי׃ אֵיפֹה הָיִיתָ בְּיָסְדִי
אָרֶץ הַגֶּד אִם יָדַעְתָּ בִינָה׃
מִי שָׂם מְמַדֶּיהָ כִּי תֵדָע אוֹ מִי
נָטָה עָלֶיהָ קָו׃ עַל מָה אֲדָנֶיהָ
הָטְבָּעוּ אוֹ מִי יָרָה אֶבֶן פִּנָּתָהּ׃
בְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ
כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים׃ וַיָּסֶךְ בְּדָלְתַיִם
יָם בְּגִיחוֹ מֶרֶחֶם יֹצֵא׃ בְּשׂוּמִי
עָנָן לִבְשׁוֹ וַעֲרָפֶל חִתֻּלוֹ׃
וָאֶשְׁבֹּר עָלָיו חֻקִּי וָאָשִׂים בְּרִיחַ
וְדָלְתָיִם׃ וָאֹמַר עַד פֹּה תָּבוֹא וְלֹא
תֹסִיף וּפֹא יְשִׁית גַּאֲוֵן גַּלֶּיךָ׃

יוֹם יְצוּרָה
קוּם
עֵגֶל הַבָּקָר
חֲתַם יְצֹר
לָבַשׁ יָקָם
פּוּץ קֶדֶם
עָלָה חָזִז
קוֹל עָפָר
דִּבֶּר שָׂבַע
שְׂאֵה צָפַת
יָצָא יֶלֶד

הַמְיָמֶיךָ יְצוּתִי בֹקֶר יְדַעְתָּ הַשַּׁחַר
מְקוֹמוֹ: לֶאֱחֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ
וְיִנָּעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה: תִּתְהַפֵּךְ
כְּחֹמֶר חוֹתָם וְיִתְיַצְּבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ:
וְיִמָּנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם וּזְרוֹעַ
רָמָה תִּשָּׁבֵר: הֲבָאתָ עַד נִבְכֵי
יָם וּבְחֵקֶר תְּהוֹם התהלכתָ:
הִנָּגְלוּ לְךָ שַׁעֲרֵי מָוֶת וְשַׁעֲרֵי
צַלְמָוֶת תִּרְאֶה: הִתְבַּנַּתָּ עַד רחבי
אֶרֶץ הַגֶּד אִם יָדַעְתָּ כֻלָּהּ:
אֵי זֶה דֶּרֶךְ יִשְׁכַּן אוֹר וְחֹשֶׁךְ
אֵי זֶה מְקוֹמוֹ: כִּי תִקָּחֶנּוּ אֶל
גְּבֻלוֹ וְכִי תָבִין נְתִיבוֹת בֵּיתוֹ:
יָדַעְתָּ כִּי אָז תִּוָּלֵד וּמִסְפַּר יָמֶיךָ
רַבִּים: הֲבָאתָ אֶל אֹצְרוֹת
שָׁלֶג וְאוֹצְרוֹת בָּרָד תִּרְאֶה: אֲשֶׁר
חָשַׂכְתִּי לְעֶת צָר לְיוֹם קְרָב
וּמִלְחָמָה: אֵי זֶה דֶּרֶךְ יֵחָלֵק אוֹר
יָפִיץ קָדִים עָלֵי אָרֶץ מִי פִלַּג
לַשֶּׁטֶף תְּעָלָה וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז
קֹלוֹת: לְהַמְטִיר עַל אֶרֶץ לֹא
אִישׁ מִדְבָּר לֹא אָדָם בּוֹ: לְהַשְׂבִּיעַ
שְׂאֵה וּמְשׁוֹאָה וּלְהַצְמִיחַ מֹצָא
דֶּשֶׁא: הֲיֵשׁ לַמָּטָר אָב אוֹ מִי הוֹלִיד
אֲגָלֵי טָל: מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח
וְכֹפַר שָׁמַיִם מִי יְלָדוֹ: כָּאֶבֶן מַיִם
יִתְחַבָּאוּ וּפְנֵי תְהוֹם יִלָּכֵדוּ
תַּתְקְשֹׁר מַעֲדַנּוֹת כִּימָה אוֹ
מְשֹׁכוֹת כְּסִיל תְּפַתֵּחַ: הֲתוֹצִיא
מַזָּרוֹת בְּעִתּוֹ וְעַיִשׁ עַל בָּנֶיהָ
תַּנְחֵם: הֲיָדַעְתָּ חֻקּוֹת שָׁמַיִם אִם
תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ בָּאָרֶץ: הֲתָרִים
לָעַב קוֹלֶךָ וְשִׁפְעַת מַיִם תְּכַסֶּךָּ:
הֲתְשַׁלַּח בְּרָקִים וְיֵלְכוּ וְיֹאמְרוּ
לְךָ הִנֵּנוּ: מִי שָׂת בַּטֻּחוֹת חָכְמָה
אוֹ מִי נָתַן לַשֶּׂכְוִי בִינָה:

'Nunqd post ortū tuū p̄
cepist[u] diluculo & ostendisti
'aurore 'locum tuū: "& te
nuisti cōcutiens 'extrema
'terre: "excussisti 'impi-
os "ex ea: "Restituetur 'oo
'vt lutum 'signaculū: "&
stabit 'sicut 'vestimētum.
'Auferetur 'ab impiis 'lux
sua: "& brachium ooooo
"excelsum "confringetur.
'Nunqd ingressus es 'profundū maris: "& in nouissimis "abyssi "deambulasti?
'Nunquid aperte sunt 'tibi 'porte 'mortis: "& ostia
'tenebrosa "vidisti?
'Nunqd cōsiderasti 'latitudinē
'terre? Indica mihi si "nosti "omnia. ooooooooooo
In 'qua 'via 'lux habitet
'& tenebrarum ooooooo
"quis 'locus sit: "vt ducas
vnumquodq; 'ad ooooo
'terminos suos: "& intelligas 'semitas 'domus eius.
'Sciebas 'tunc 'q' nasciturus esses: "& nūerū dierū
tuorū noueras. 'Nunqd
ingressus es 'thesauros
"nuis: "aut thesauros "grādinis 'aspexisti? "que ooo
'preparauī 'in tpus 'hostis: "in diem 'pugne ooo
'& belli. Per 'quam 'viam
'spargitur 'lux: ooooooo
'duiditur "estus "sup "terrā? "Quis 'dedit vehemētissimo 'imbri 'cursum?
'& viam ooooooooooo
'fonantis "tonitrui: 'vt
plueret 'sup 'terrā 'absq;
'hoie in 'deserto vbi 'null'
mortalū cōmoratur: "vt
impleret 'inuiam "& desolatam: "& produceret ooo
"herbas virētes. "Quis ē
'pluuie "pr: "vel "qs 'genuit
"stillas 'roris? "De 'cuius
'vtero 'egressa est 'glacies:
'& gelu de 'celo 'qs 'genuit? "In similitudine lapidis
'aque 'durantur: "& superficies 'abyssi "cōstringitur.
"Nunqd cōiungere valebis micantes 'stellas 'plias
des: "aut 'gyrum "arcturi
'poteris dissipare? "Nūqd
'ducis 'luciferum 'in tpe
suo? "& vesperū sup fines
terre confurgere facis?
'Nūqd nosti 'ordine 'celi:
"& pones 'rationē ei? 'in
terra? 'Nunquid eleuabis "i nebula "vocem tuā:
"& ipet "aquarū opiet te.
'Nūqd mittes 'fulgura "&
ibūt: "& reuertētia "dicēt
'tibi' adsum ?? 'Quis 'posuit "in visceribus hois 'sapientiam: "vel 'quis 'dedit
'gallo "intelligentiam:

autin te ordinauit lucem matutinā: lucifer aūt ci
ἢ ἐπεὶ σοῦ συντέταχα φέγγος πρωϊνόν, ἑωσφόρος δὲ ἔ
uit suum ozdinē: apḣendere alas ẽre: ecu
δε τὴν ἑαυτοῦ τάξιν; ἐπιλαβέσθαι πτερύγων γῆς, ἐκτι
tere impios ex ea. τ tu accipies ẽre lutū: forma-
νάξαι ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς· καὶ σὺ λαβὼν γῆς πηλόν, ἔπλα
sti sial: τ loc̄ potēs tpm posuisti sup ẽrā. absoluisti aē
σας ζῶον, καὶ λαλήσῃ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ἐπὶ γῆς· ἀφεῖλες δὲ
ab impijs lumē: brachiū aūt supbor con
ἀπὸ ἀσεβῶν τὸ φῶς, βραχίονα δὲ ὑπερηφάνων συνέ
fregisti. venisti in ẽrā maris: in aūt vestigijs abyss
τριφας· ἦλθες ἐπὶ γῆν θαλάσσης, ἐν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσ
si deambulasti? apiūtur aūt tibi tpore tāme mor
σου διεβημάτισας; ἀνοίγονται δέ σοι φόβῳ πύλαι θα
tis tantozes aūt inferni videntes te stupuerūt: iadmo
νάτου· πυλωροὶ δὲ ᾅδου ἰδόντες σε ἔπτηξαν; τοιου
nitꝰ fuisti aūt latitudinē subcelestis? nūcia ergo mihi quā
θέτησαι δὲ τὸ εὖρος τῆς ὑπ᾽ οὐρανόν, ἀνάγγειλον δήμοι τό
ta est? ubi aūt ista habitat lux: tenebrar aūt
σα τίς ἐστι; ποία δὲ γῆ αὐλίζεται τὸ φῶς, σκότους δὲ
ḡlis locus? si duxeris me in finios eap: si aūt
ποῖος ὁ τόπος; εἰ ἀγαγοις με εἰς ὅρια αὐτῶν, εἰ δὲ
τ scis semitas eoꝝ: nouī igit qñ tunc na
κὼ ἐπίσασαι τρίβους αὐτῶν; ἴσθα ἄρα ὅτι τότε γεγέν
tus es: uberus aūt ānoꝝ mox mīus. venisti aūt in the
νησαι, ἀριθμὸς δὲ ἐτῶν σου πολύς· ἦλθες δὲ ἐπὶ θη
sauros niuis: thesauros aūt grādinis vidisti? reposi
σαυρούς χιόνος, θησαυροὺς δὲ χαλάζης ἑώρακας; ἀπὸ
tūeti aūt tibi in hozā iunctoꝝ in diem belli τ
κειται δέ σοι εἰς ὥραν ἐχθρῶν εἰς ἡμέραν πολέμου καὶ
pugne. vnde aūt egreditur pzuina: aut dispsit
μάχης. πόθεν δὲ ἐκπορεύεται πάχνη, ἢ διασκεδάνυται
auster in subcelestem: qs aūt pparauit pluuie: ipe
νότος εἰς τὴν ὑπ᾽ οὐρανόν; τίς δὲ ἡτοίμασεν ὑετῶ λα
tuose fluxꝰ: viam aūr tumultui? vt placret sup ẽrā vbi
βρω ὑσίν, ὁδὸν δὲ κυδοιμῷ; τοῦ ὑετίσαι ἐπὶ γῆν ὃυ
non vir: vesertā vbi nō est homo in ea.
ὐκ ἀνήρ, ἔρημον δὲ οὐχ ὑπάρχει ἀνθρώπου ἐν αὐτῇ·
vt saturaret inuiam τ ihabitabilem: τ vt pduce-
τοῦ χορτάσαι ἄβατον καὶ ἀοίκητον, καὶ τοῦ ἐκβλα
ret exitū herbe virētis. qs est pluuie pater? qs aūt
στῆσαι ἔξοδον χλόης· τίς ἐστιν ὑετοῦ πατήρ; τίς δὲ
est q̄ genuit guttas rozis? ex vētre aūte cuius;
ἐστὶν ὁ τετοκὼς βόλους δρόσου; ἐκ γαστρὸς δὲ τίνος
egreditur gelu? glaciem aūt in celo qs
ἐκπορεύεται ὁ κρύσαλλος; πάχνην δὲ ἐν οὐρανῷ τίς
peperit? q̄ delēdit sicut aqua fluēs: vultū
τέτοκεν; ἢ καταβαίνει ὥσπερ ὕδωρ ῥέον, πρόσωπον
aūt abyssi qs tabefecit? ꝓpositti aūt vinculū pīs
δὲ ἀβύσσου τίς ἔπηξε; συνῆκας δὲ δεσμὸν πλειά-
dis τ septū orionis aperuisti? aut aperies ma
δος καὶ φραγμὸν ὠρίωνος ἤνοιξας; ἢ διανοίξεις μα
zaroth in tpe suo: τ vesperū cū coma su
ζουρὼθ ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ ἕωσφορον ἐπὶ κόμης αὐ
a duces eum? scis aūt versiones celi: aut q̄
τοῦ ἄξεις αὐτόν; ἐπίσασαι δὲ τροπὰς οὐρανοῦ, ἢ τὰ
sub celū simul facta? vocabis aūt in ne
ὑπ᾽ οὐρανὸν ὁμοθυμαδὸν γιόμενα; καλέσεις δὲ νέ-
bulā voce: τ tremoze aque ipetuose obediet
φος φωνῆ, καὶ τρόμῳ ὕδατος λάβρου ὑπακούσεταί
tibi? mittes aūt fulmina τ ibunt: dicēt
σοι; ἀποστελεῖς δὲ κεραυνοὺς καὶ πορεύσονται, ἐροῦ
aūt tibi: qd est? qs aūt dedit multeribꝰ? ꝑtextu
σί δέ σοι, τί ἐστί; τίς δὲ ἔδωκεν γυναιξὶν ὑφάσμα
re sapiam: aut varietatiuā scientiam: qs aūt
Τος σοφίαν; ἢ ποικιλτικὴν ἐπιστήμην; τίς δὲ

ἡ ἄπερατος νεφῶν σοφία, οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἔκλινε κέ
sum ē aūt sicut ētra pulue: cōglutinaui aūt ipm sicut
χνει δὲ ὥσπερ γῆ κονία, κεκόλληκα δὲ αὐτὸν ὥσπερ
lapide cubū? capteo aūt leonib⁹ cibum: aias aūt dra
λίθω κύβοι; ἀκριβεῖς δὲ λέουσι βορᾶ, ψυχὰς δὲ ὄφε
conum implebis? timuerūt .n. in cubilib⁹ suis.
κόντων ἐμπλήσεις; ἐνεδρίασαι γὰρ ἐν κοίταις αὐτῶν,
sedent aūt in syluis insidiantes? diu aūt ꝑparauit
κάθηνται δὲ ἐν ὕλαις ἐνεδρεύοντες; τίς δὲ ἡτοίμασε
corno escam: pulli⁹ .n. eoꝝ ad dñm clama-
κόρακι βορᾶν, νεοσσοὶ γὰρ αὐτῶν πρὸς κύριον κεκρά-
uerūt. vagantes cibos querentes?
γασι· πλανώμενοι τὰ σῖτα ζητοῦντες; Ca.39.

Nosti tps partus capre silicis? i petris?
Εἰ ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφου πέτρας;
obseruasti aūt dolores pturiunt? ndcrasti aūt mēses ea
ἐφύλαξας δὲ ὠδῖνας ἐλάφων; ἠρίθμησας δὲ μῆνας αὐ
rū plenos parms? dolores aūt eap solusti? cnu
τῶν πλήρεις τοκετοῦ; ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας; ἐξέ
trusisti aūt eap fetus ezra tiozem: dolores aūt
φρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἔξω φόβου, ὠδῖνας δὲ
eap emittes? abrumpent filij eap:
αὐτῶν ἐξακοντιεῖς; ἀπορρήξουσι τὰ τέκνα αὐτῶν,
impiebuntur in genumne: egredientur τ non
πλησθήσονται ἐν γεννήματι, ἐξελεύσονται καὶ οὐ μὴ
reflectent tpto. qs aūt est q̄ dimisit asinū agrestē
ἀναπέμψωσιν αὐτούς· τίς δὲ ἐστὶν ὁ ἀφεὶς ὄνον ἄγριον
liberum: vincula aūt eius qs solut: posui aūt
ἐλεύθερον, δεσμοὺς δὲ αὐτοῦ τίς ἔλυσεν; εἰσῶν δὲ
hitaculū eius ꝺefertū: τ tabernacula e
τὴν δίαιταν αὐτοῦ ἔρημον, καὶ τὰ σκηνώματα αὐτ
ius terrā salsam. deridens tumultum ciuitatis:
τοῦ ἀλμυρίδα· καταγελᾶν πολυοχλίας πόλεως,
accusationē aūt exactoris nō audiens. cōsiderabit mōtes
μέμψιν δὲ φορολόγου οὐκ ἀκούων· κατασκέψεται ὄρη
pascuū suum? τ post omne vride quere
νομὴν αὐτοῦ; καὶ ὀπίσω παγὼς χλωροῦ ζητεῖ·
volet aūt tibi vnicorn⁹ ferire: aut dormire
βουλήσεται δὲ σοι μονόκερως δουλεῦσαι, ἢ κοιμηθήσεται
in ꝓsepi tuo: ligabis aūt in loris sugō eius;
ἐπὶ φάτνης σου; δήσεις δὲ ἐν ἱμᾶσι ζυγὸν αὐτοῦ,
aut trahet tuos sulcos in agro: fidutā habuisti
ἢ ἑλκύσει σου ἄυλακας ἐν πεδίῳ; πεποιθὰς τε
aūt in illo: qñ mīta fortitudo ei?: derelinquesq;
δὲ ἐπ᾽ αὐτῷ, ὅτι πολλὴ ἰσχὺς αὐτοῦ, ἐπαφήσεις
aūt ei opa tua? credes aūt q̄ reddet
δέ αὐτῷ τὰ ἔργα σου; πιστεύσεις δὲ ὅτι ἀποδώ-
tibi semen: inducet aūt tibi aream?
σει σοι τὸν καρπόν, εἰσοίσει δέ σοι τὸν ἅλωνα;
ala cor q̄ delectāt gloriosa: si cōi hēderit ciconia
πτέρυξ τερποδίκων νεοττὸν, ἢν συναλλᾶν δοκίσει
τ accipiter: qñ relinqt in ētrā oua sua: τ
καὶ νέοσσα; ὅτι ἀφήσει εἰς γῆν τὰ ᾠὰ αὐτῆς, καὶ
in puluere calefacies. τ oblita est qñ pes spar
ἐπὶ χοῦν θάλψει· καὶ ἐπελάθετο ὅτι πους σκορπι
get: τ bestie agri conculcabunt. indurauit
εἰ, καὶ θηρία ἀγροῦ καταπατήσει. ἀπεσκλήρυνε τὰ
filios suos vt nō sc. in vanū laborauit sine
τέκνα αὐτῆς ὡσὲ μὴ ἑαυτήν· εἰς κενὸν ἐκοπίασεν ἄνευ
timore. qñ tacuit ei de sapiam: τ
φίβου· ὅτι κατεσιώπησεν αὐτῇ ὁ θεὸς σοφίαν, καὶ
non diuisit ei in intellectu. fedm tps i ultitudie
οὐκ ἐμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει. κατὰ καιρὸν ἐν ὕψει
extollet: dertdet equum τ ascensorem
ὑψώσει, καταγελάσεται ἵππου καὶ τοῦ ἐπιβάτου
eius. aut tu circūpositti equo potētiam: iduisti
αὐτοῦ. ἢ σὺ περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν, ἐνεδύσας
aūt collū eius timozē? circūpositti aūt ei
δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ φίβον; πτοήσεις δὲ αὐτῷ

'Quis 'enarrabit 'celorū
"rationē: "& concentum
'celi 'quis 'dormire faciet?
'Cū fundabatur 'pulus
'in terra "& glebe 'cōpin
gebantur. 'Nunqd capies
'leene "predam: "& animā
'catulorū eius "implebis?
'quando 'cubant "in antris: "& in specubus ooooo
'insidiantur. "Quis "prepa
rat "cornu "ēscam tuā?
'quando 'pulli eius 'clamant 'ad "deum" vagantes co 'p non habeant 'cibos. 39.

Ca.xxxix

Vnquid 'nosti 'tempus 'partus ooooooo
'ibicū in 'petris? vel 'parturientes 'ceruas ooooo
'obseruasti? Dinumerasti
'menses 'cōceptus earū:
"& scisti "tempus "partus
earum. 'Incuruātur ad
'fetum & 'parunt: "& rumpunt 'fetus ooooo. ooooooooooo
'emittūt. "Separātur 'filii
earum: & 'pergunt ooooo
'ad pastum: 'egrediūtur
"& nō 'reuertūtur 'ad eas.
'Quis 'dimisit 'onagrum
'liberū: "& vincula eius 'qs
"solut: "Cui 'dedi in 'foli
tudine ooooooooooooo
'domū: "& tabernacula
eius in terra "salsugiuis.
'Contēnt "multitudinē
'ciuitatis: 'clamorem exactoris "nō 'audit. "Circuspicit 'montes 'pascue suc:
'& 'virētia 'quecq; perqnt.
"Nūqd volet 'rhinoceros
"seruire tibi: "aut "morabitur 'ad "p̄sepe tuū! "Nūqd alligabis 'rhinocerota
'ad arandū "loro tuo: 'aut
'confinget glebas 'vallū
'post te? "Nunqd fiducia habebis 'in 'magna 'fortitudie ei? "& derelinqs "ei
'labores tuos? "Nūqd credes illi "qñ 'sementē "reddat tibi? "& aream tuā cōgregет? "Pēna "struthiōis 'filiis
est "pēnis 'herodii "& accipitris. "Quādo 'derelinqt
'oua sua 'in terra: tu forsitan 'in 'puluere 'calefacies
ea? "Obliuiscitur 'q' pes
'conculcet ea: "aut bestia
"agri 'cōterat. "Duratur ad "filios suos 'qñ nō sint
"sui: "frustra "laborauit
"nullo "timore cogente.
"Priuauit 'ei ea 'deus sapiētia "nec "dedit 'illi "intelligētiā. "Cū tps fuerit 'in altū
alas "erigit: 'deridet "equū
"& ascensorē ei?. "Nunqd
p̄bebis "eq "fortitudine:
'aut circūdabis "collo ei?
'hinitū? "nūqd fulcabit eū

ʼכַּאֲרֵבָה ʼהוד ʼנַחְרוּ ʼאֵימָה׃ ʼיַחְפְּרוּ ʼבָּרָה ʼחָפֵר
ʼבַּעֲמֶק ʼוְיָשִׂישׂוּ ʼבְּכֹחַ ʼיֵצֵא ʼלִקְרַאת ʼשׁוּשׁ
ʼנֶעֱשָׁקוּ ʼיִשְׂחַק ʼלְפַחַד ʼוְלֹא ʼתֵּחַת ʼוְלֹא ʼחֵתַת
ʼיָשׁוּב ʼמִפְּנֵי ʼחָרְבּוֹ ʼעָלָיו ʼתִּרְנָה ʼאַשְׁפָּה ʼשׁוּב ʼבָּזָה
ʼלַהַב ʼחֲנִית ʼוְכִידוֹן ʼבַּרְעַשׁ ʼוְרָגֶז ʼיְנַמֵּא ʼבָּלַע
ʼאֶרֶץ ʼוְלֹא ʼיַאֲמִין ʼכִּי ʼקוֹל ʼשׁוֹפָר ׃ ʼאָמֵן
ʼבְּדֵי ʼשָׁפָר ʼיֹאמַר ʼהָאָח ʼוּמֵרָחוֹק ʼאָמַר ʼאָח
ʼיָרִיחַ ʼמִלְחָמָה ʼרַעַם ʼשָׂרִים ʼוּתְרוּעָה׃ ʼרָחַם ʼרֵיחַ
ʼהֲמַזְיַנְתֵּךְ ʼיֵאָבֵר ʼנֵץ ʼיִפְרֹשׂ ʼכְּנָפָו ʼלָחַם ʼשׁוּר
ʼלְתֵימָן׃ ʼאִם ʼעַל ʼפִּיךָ ʼיְגַבֵּיהַ ʼנָשֶׁר ʼרֹעַ ʼנִין
ʼוְכִי ʼיְרִים ʼקִנּוֹ׃ ʼסֶלַע ʼיִשְׁכֹּן ʼוְיִתְלוֹנָן ʼאֲבַר ʼבָּרוּשׁ
ʼיָתֵן ʼפֶּה ʼעַל־שֶׁן ʼסֶלַע ʼוּמְצוּדָה׃ ʼמִשָּׁם ʼחָפַר ʼנִבָּה ʼרוּם
ʼאֹכֶל ʼלְמַרְחוֹק ʼעֵינָיו ʼיַבִּיטוּ׃ ʼקָנָן ʼשֵׁכֶן ʼלוֹן־צוּד
ʼוְאִפְרֹחָו ʼיַעֲלְעוּ ʼדָם ʼוּבַאֲשֶׁר ʼנִבְלִים ʼשָׁם ʼהוּא׃ ʼוַיַּעַן ʼיְהוָה ʼעָלָע ʼעָנָה
ʼאֶת־אִיּוֹב ʼוַיֹּאמַר ׃ ʼהָרִב ʼעִם ʼשַׁדַּי ʼיִסּוֹר ʼמוֹכִיחַ ʼאֱלוֹהַּ׃ ʼוַיַּעַן ʼיָכַח
ʼאִיּוֹב ʼאֶת ʼיְהוָה ʼוַיֹּאמַר׃ ʼהֵן ʼקַלּוֹתִי ʼמָה ʼאֲשִׁיבֶךָּ ʼיָדִי ʼלְמוֹ־פִי ׃ ʼשׁוּב ʼשׁוּם ʼפֶּה
ʼאַחַת ʼדִּבַּרְתִּי ʼוְלֹא ʼאֶעֱנֶה ʼוּשְׁתַּיִם ʼוְלֹא ʼאוֹסִיף׃ ʼסֵפֶק
ʼוַיַּעַן ʼיְהוָה ʼאֶת ʼאִיּוֹב ʼמִנִּסְעָרָה Cap̄.xl. ʼוַיֹּאמַר׃ ʼאֱזָר ʼנָא ʼכַגֶּבֶר ʼחֲלָצֶיךָ
ʼאֲשַׁאֲלְךָ ʼוְהוֹדִיעֵנִי׃ ʼהַאַף ʼתָּפֵר ʼשְׁאל־ʼיָדַע
ʼמִשְׁפָּטִי ʼתַּרְשִׁיעֵנִי ʼלְמַעַן ʼתִּצְדָּק׃ ʼפּוּר ʼשָׁפַט
ʼוְאִם ʼזְרוֹעַ ʼכָּאֵל ʼלָךְ ʼוּבְקוֹל ʼכָּמֹהוּ ʼרָשַׁע ʼצָדַק
ʼתְּרַעֵם׃ ʼעֲדֵה ʼנָא ʼנָאוֹן ʼוְגַבַהּ ʼהוֹד ʼזָמַר ʼנְאָה
ʼוְהָדֵר ʼתִּלְבָּשׁ׃ ʼהַפֵּץ ʼעֲבְרוֹת ʼאַפֶּךָ ʼלְבַשׁ ʼפּוֹץ
ʼוּרְאֵה ʼכָּל ʼגֵּאֶה ʼוְהַשְׁפִּילֵהוּ ׃ ʼרְאֵה ʼשָׁפֵל
ʼכָּל־גֵּאֶה ʼהַכְנִיעֵהוּ ʼוְהַדְרְכָה ʼרְשָׁעִים ʼכְּנַע
ʼתַּחְתָּם׃ ʼטָמְנֵם ʼבֶּעָפָר ʼיַחַד ʼפְּנֵיהֶם ʼפָּנָה
ʼאָחֵשׁ ʼבַּטְמוֹן ׃ ʼוְגַם־אֲנִי ʼאוֹדְךָ ʼכִּי ʼיָסַף ʼיָדָה
ʼתּוֹשִׁיעַ־לְךָ ʼיְמִינֶךָ׃ ʼהִנֵּה־נָא ʼבְהֵמוֹת ʼיָשַׁע־יָמִין
ʼאֲשֶׁר ʼעָשִׂיתִי ʼעִמָּךְ ʼחָצִיר ʼכַּבָּקָר ʼעָשָׂה ʼחָצַר
ʼיֹאכַל׃ ʼהִנֵּה־נָא ʼכֹחוֹ ʼבְּמָתְנָיו ʼוְאוֹנוֹ ʼאֲבַל ʼגֵּחַ
ʼיַחְפֹּץ ׃ ʼזְנָבוֹ ʼיַחְפֹּץ ʼכְּמוֹ ʼשָׂרִי ʼבְּגִידָיו ʼיְשֹׂרָרוּ

ʼקְדֻמַּת ʼאֱלֹהִים ʼהוּא ʼיַעֲשֵׂהוּ ʼיַגֵּשׁ ʼחַרְבּוֹ׃ ʼעָשָׂה ʼנָגַשׁ
ʼכִּי ʼבָּשָׂר ʼיַעֲלוּ־לוֹ ʼוְטָרְפוּ ʼשָׂדַי ʼיִשְׂאוּ־לוֹ ʼוְכָל ʼחֲרִים ʼיְשַׂחֲקוּ־שָׁם׃ ʼתַּיִת ʼשָׂדֶה ʼתַּחַת ʼשָׁחַק
ʼתַּחַת ʼצְאֱלִים ʼיִשְׁכָּב ʼבְּסֵתֶר ʼקָנֶה ʼוּבְצָה׃ ʼסֹבְכֵי ʼצַלְמָוֶת
ʼיְכַסּוּהוּ ʼצַאֲלִים ʼצַלְלוֹ ʼיְסֹבְבוּהוּ ʼעַרְבֵי ʼעָשׂ ʼחָפֵז
ʼנַחַל ׃ ʼהֵן ʼיַעֲשֹׁק ʼנָהָר ʼלֹא ʼיָחְפֹּז ʼבָּטַח
ʼיִבְטַח־כִּי־יָגִיחַ ʼיַרְדֵּן ʼאֶל־ʼפִּיהוּ׃ ʼבְּעֵינָיו ʼיִקָּחֶנּוּ ʼבְּמַקֻּשִׁים ʼיִנָּקֵב ʼאַף ʼתְּמֹקֵשׁ ʼלָוָה ʼמָשַׁךְ
ʼלְיִתָן ʼבְּחַכָּה ʼוּבְחֶבֶל ʼתַּשְׁקִיעַ ʼשְׁקַע ʼלָשׁוֹן
ʼלְשׂוֹנוֹ ʼתְּחַשִּׂים ʼאַגְמֹן ʼבְּאַף ʼוּבַחֹחַ ʼשׂוּם ʼנָקַב
ʼתִּקֹּב ʼלֶחְיוֹ ʼהֲיִרְבֶּה ʼאֵלֶיךָ ʼתַּחֲנוּנִים ʼלָחָה ʼרָבָּה
ʼאִם ʼיְדַבֶּר ʼאֵלֶיךָ ʼרַכּוֹת ׃ ʼהֲיִכְרֹת ʼתָּן ʼדִּבֶּר
ʼבְּרִית ʼעִמָּךְ ʼתִּקָּחֶנּוּ ʼלְעֶבֶד ʼעוֹלָם ׃ ʼכָּרַת ʼבָּרַךְ
ʼתְּשַׂחֵק ʼבּוֹ ʼכַּצִּפּוֹר ʼוְתִקְשְׁרֶנּוּ ʼלָעַם ʼצִפֹּר
ʼלְנַעֲרֹתֶיךָ׃ ʼיִכְרוּ ʼעָלָיו ʼחֲבָרִים ʼקָשַׁר ʼכָּרָה
ʼיְחַצּוּהוּ ʼבֵּין ʼכְּנַעֲנִים ׃ ʼהֲתִמְלֵא ʼחָצָה ʼמָלֵא
ʼבְּשׂוֹחוֹת־עוֹר ʼוּבְצִלְצַל־דָּגִים־רֹאשׁוֹ ʼסַכּוֹת ʼדָּגָה
ʼשִׂים ʼעָלָיו ʼכַּפֶּךָ ʼזְכֹר ʼמִלְחָמָה ʼאַל ʼשִׂיחַ
ʼתּוֹסֵף׃ ʼהֵן ʼתּוֹחַלְתּוֹ ʼנִכְזָבָה ʼהֲגַם ʼיָסַף ʼחַל
ʼאֶל ʼמַרְאָיו ʼיִטַּל׃ ʼלֹא ʼאָכְזָר ʼכִּי ʼיְעוֹרְרֶנּוּ ʼרָאָה ʼכֹּזֶב ʼטַל

Cap̄. xli.

ʼמִי־הוּא ʼלְפָנַי ʼיִתְיַצָּב׃ ʼמִי ʼהִקְדִּימַנִי ʼכֹּזַר ʼעֹזֶר
ʼוְאֵשַׁלֵּם ʼתַּחַת ʼכָּל ʼהַשָּׁמָיִם ʼלִי ʼפָּנָה ʼצָבָא
ʼהוּא׃ ʼלֹא ʼאַחֲרִישׁ ʼבַּדָּיו ʼוּדְבַר ʼקֹדֶם ʼשָׁלַם
ʼגְּבוּרוֹת ʼוְחִין ʼעָרְכוֹ ׃ ʼמִי ʼגָּלָה ʼחֹשֶׂן ʼגָּבַר
ʼפְּנֵי ʼלְבוּשׁוֹ ʼבְּכֶפֶל ʼרִסְנוֹ ʼמִי ʼלָבַשׁ
ʼיָבוֹא ׃ ʼדַּלְתֵי ʼפָנָיו ʼמִי ʼפָּתַח ʼבּוֹא
ʼסְבִיבוֹת ʼשִׁנָּיו ʼאֵימָה ׃ ʼנָאוָה ʼסֹחַר־נָאָה
ʼאֲפִיקֵי ʼמָגִנִּים ʼסָגוּר ʼחוֹתָם ʼצָר ʼאָפִיק ʼנָגֵן
ʼאֶחָד ʼבָּאֶחָד ʼיִגָּשׁוּ ʼוְרוּחַ ʼלֹא ʼסָגַר ʼחֹתֶם
ʼיִבָּאוּ ʼבִיניהֶם ׃ ʼאִישׁ ʼבְּאָחִיהוּ ʼצוּר ʼנָגַע
ʼיִדְבָּקוּ ʼיִתְלַכָּדוּ ʼוְלֹא ʼיִתְפָּרָדוּ ׃ ʼדָּבַק ʼלָכַד
ʼעָטִישָׁתָיו ʼתָּהֵל ʼאוֹר ʼוְעֵינָיו ʼפָּרַר ʼעָטַשׁ
ʼכְּנַעֲפַעֲפֵי ʼשָׁחַר ׃ ʼמִפִּיו ʼלַפִּידִים ʼהֵנֵל ʼפֶּה
ʼלַפִּיד

cupressum: at nerui ei⁹ cōplicati sunt: late-
κυπαρίσσου, τὰ δὲ νεῦρα αὐτοῦ συμπέπλεκται. αἱ πλευ-
ra ei⁹ latera enea: at tergū ei⁹ fer-
ραὶ αὐτοῦ πλευραὶ χάλκειαι, ἡ δὲ ῥάχις αὐτοῦ σίδη-
rū fuste. hoc ei⁹ principiū fictionis vbi facti
ρος χυτός· τοῦτ᾽ ἐστὶν ἀρχὴ πλάσματος κυρίου ποιοῦ-
vt cluderet ab angelis ei⁹. acce-
ντος ἐγκαταπαίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων αὐτ· ἐπελ-
dens ātad montē pruptū fecit gaudiū q̄drupedi
θών δὲ ἐπ᾽ ὄρος ἀκρότομον ἐποίησε χαρμονὴν τετράπο-
bꝰ in tartaro. sub oigenas arboree dor
σιν ἐν τῷ ταρτάρῳ. ὑπὸ φαγοδαπὰ δένδρα κοιμᾶ-
mit: iuxta papyr̄ t calamū t syluā. obū
ται, παρὰ πάσσυριον καὶ κάλαμον καὶ βούτομον· σκιὰν
brāt ātei arbores cū ramis t ramꝰ plā-
ζονται δὲ αὐτῷ δένδρα σὺν ὀροσδάμνοις καὶ κλώνες ἄγ-
te. si fuerit inundatio· nō festinet. cōfidit
νου· ἐὰν ᾖ ποταμὸς πλημμύρα, οὐμὴ σπεύσει· πεποιθὼς
q̄si offendet iordanis in os ei⁹. in
ὅτι προσρουσεῖ ὁ Ἰορδάνης εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ· ἐν τῷ
oculo ei⁹ accipiet eū: intortus pfozabit
ὀφθαλμῷ αὐτοῦ δέξεται αὐτόν, ἐνσκολιεύμενος τρήσει
naré. duces ātdraconē in hamo? circūponet ātci-
ρίνα· ἄξεις δὲ δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ; περιθήσεις δὲ φορ-
cūli circūnassi ei⁹? aut ligabis armilla in nare?
βίαν περὶ ῥῖνα αὐτοῦ; ἢ δήσεις κρίκον ἐν τῷ μυκτῆρι
armilla ātterebrabis tabiū ei⁹? loquet āt
σι; ψελίῳ δὲ τρυπήσεις τὸ χεῖλος αὐτοῦ; λαλήσει δέ
tibi depcationes supplicationꝫ mollit? ponet āt tecū
σοι δεήσεις ἱκετηρίας μαλακάς; θήσεταί σοι μετὰ σοῦ
pactū? accipies āt cū seruū sēpiternū: illudes āt in eū
διαθήκην; λήψη δὲ αὐτὸν δοῦλον αἰώνιον; παίξῃ δὲ ἐν αὐ-
sicut auē: aut ligabis cū tanq̄ passere pueroꝝ
τῷ ὥσπερ ὄρνιθι; ἢ δήσεις αὐτὸν ὥσπερ στρουθίον παιδίῳ;
pascunt āt in eo gētes? diuidūt ei⁹ phent
ἐσιτοῦνται δὲ ἐν αὐτῷ ἔθνη; μεριτεύονται αὐτὸν φατρί-
cū ptātibꝰ? oē ātnauigabile ꝓcnites nō ferāt: pel-
κων ᾗσι; πᾶν δὲ πλοῖον συναλᾶται οὐμὴ ἐνίγνωσι; βύρ
lē vnā caude ei⁹: t in nauigijs pticator caput
σαν μίαν οὐρᾶς αὐτοῦ, καὶ ἐν πλοίοις ἁλιέων κεφαλὴν
ei⁹? imponce āt ei manū: memor belli
αὐτοῦ; ἐπιθήσεις δὲ αὐτῷ χεῖρα, μνησθεὶς πολέμου τοῦ
facti in corpore: ei⁹: t nō ultra fiat: nō
γινομένου ἐν σώματι αὐτοῦ, καὶ μηκέτι γενέσθω, οὐχ
videbit eū?
ὑράκας αὐτόν; Ca.41.

A Ecce in diecis mirat⁹ eo? neq; ti-
dere, Ἰδοὺ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τεθαύμακας; οὐ δὲ σὲ
multi qñ ꝓparatꝰ est mihi? q̄ eū est mihi resistēs: aut
δοικας ὅτι ἑτοίμασαί μοι; τίς γάρ ἐστιν ἐμοὶ ἀντίας; ἢ
q̄s resistet mihi t sustinebit? si ois sub
τίς ἀντισταθήσεταί μοι καὶ ὑπομενεῖ; ὑπ᾽ ὐρανὸν ἅπα-
celestis mea est: nō tacebo ppe eū: t fmōlb⁹
ντων ἐμή ἐστι, οὐ σιωπήσομαι δι᾽ αὐτόν, καὶ λόγοις
potente mirabit eālē ei. q̄s reuelabit faci-
δυνάμεως ἐλεήσει· τὸν ἴσον αὐτῷ. τίς ἀποκαλύψει πρόσω-
em indumenti eius: in ātrugā pectoris eius q̄s vtiq; igre
πον ἐνδύσεως αὐτοῦ; εἰς δὲ πύλην στόματος αὐτοῦ τίς ἀνοίσει
diat: portas vultus ei⁹ q̄s apiet: t circulo dentiū e⁹
τοι; πύλας προσώπου αὐτοῦ τίς ἀνοίξει; κύκλῳ ὀδόντων αὐ-
t timoꝝ. interiora ei⁹ fcuta cnea: cōiunctio ēt
τοῦ φόβος, τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἀσπίδες χάλκαι, σύνδεσμος δὲ
ei⁹ sicut fmittes lapi. vn⁹ vni agglutinātꝫ. ipſe ātē
αὐτῆς ὥσπερ σμιρίτης λίθος ἑνὸς κολλᾶται, πνεῦμα δὲ
non ingredias eū. sicut vir fratri suo agglutinabis
οὐμὴ διέλθῃ αὐτόν· ὡς ἀνὴρ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσκολληθή-
tur? conuenīūt. t nō auellentur ī ternuta
σονται; συνέρχονται, καὶ οὐ μὴ ἀποσπασθῶσιν. ἐν πτάρ-
mōtu? splendet lumen: at oculi eius
μῷ αὐτοῦ ἐπιφαύσκειμι φέγγος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
sps lucifert. de ore eius ꝓcedunt lampades
ὡσεὶ ἡμέρας διαυγάσματα. ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύονται λαμπάδες

armaturā gīa āt pectoꝝ ei⁹ audacia? effodiēs
παγοπλάσιαν δόξα δὲ σιδήρου αὐτοῦ τόλμη; ἀπορύσσων
in pede fugbit: egredit āt in campū in fortitudie: oc
ἐν ποδὶ γαυρίαι, ἐκπορεύεται δὲ εἰς πεδίον ἐν ἰσχύι, συ
currēs iaculo. depidet: t nō auertet a fe
ραγγῶν βέλει· καταγελᾷ, καὶ οὐ μὴ ἀποστραφῇ ἀπὸ σι
ro. in eo ern gloriat arcus t gladi⁹: t tra
δήρου. ἐπ᾽ αὐτῷ ἰαὼ γαυρίᾳ τόξον καὶ μάχαιρα, καὶ ἐργῷ
desolabit terrā: nō crediderit q̄ūcp signū det tuba.
ἀφαιρεῖ τὴν γῆν, οὐμὴ πιστεύσῃ ὅτι σημεῖόν ἐστιν σάλπιγξ.
tuba āt significāte dicit cuge: alōge āt olfa
σάλπιγγος δὲ σημαινούσης λέγει εὖγε, πόρρωθεν δὲ ὀσφρά-
cit belli cū saltu t clamore: ex āt tua scīē
ζεται πολέμου σὺν ἅλματι καὶ κραυγῇ· ἐκ δὲ τῆς σῆς ἐστι
tia stetit accipit: expādēs alas immotus
σκιᾶς ἕστηκεν ἱέραξ, ἀναπετάσας πτέρυγας ἀκίνητος
aspicies q̄ ad austrū? in āt tuo ꝓcepto exalta
καθορᾷ τὰ πρὸς νότον; ἐπὶ δὲ τῷ σῷ προστάγματι ὑψοῦ
tur aqla: vult ātin nidis suis sedens habitare
ται ἀετός, γνῶ δὲ ἐπὶ πετρώσης αὐτοῦ καθεδεῖς αὐλίζεται;
in eminētia petre t absc̄dito: illic exīs q̄rit ci-
ἐπ᾽ ἐξοχῆ πέτρας καὶ ἀποκρύφῳ, ἐκεῖσε ὧν ζητεῖ πάσι
boꝝ: de lōge oculi ei⁹ speculant. pulli āt
τα, πόρρωθεν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσι· νεοσσοὶ δὲ
eius polluūt in sanguie: vbicūq; āt fuerit mortui sta
αὐτοῦ φύρονται ἐν αἵματι, οὗ δ᾽ ἂν ὦσι τεθνεῶτες ἐκεῖ
tim inueniunt. t respōdit dns iob t
ραχέως εὑρίσκονται. καὶ ἀπεκρίθη κύριος τῷ Ἰὼβ καὶ
dixit: nūqd iudicū ch idoneo indicas: arguēs deū respō
εἶπεν, μὴ κρίσιν μετὰ ἰκαιοῦ κρίνεις, ἐλέγχων θεὸν ἀπόκρι-
debit ei: respōdēs āt iob ait dns: q̄d adhuc
θήσεται αὐτῷ, ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ λέγει τῷ κυρίῳ, τί ἔτι
ego tudicor admonit⁹ t redargues dīm audies hec
ἐγὼ κρίνομαι νουθετούμενος καὶ ἐλέγχων κύριον ἀκούσῃ τοι

B nihil exhis: ego āt quā respōdonē dederi ad hec:
αῦτα οὐθέν ὤν; ἐγὼ δὲ τίνα ἀποκρισιν δῶ πρὸς ταῦ- B.9.c.
manū ponā in ore meo. semel locut⁹ sus:
τα, χεῖρα θήσω ἐπὶ στόματι μου. ἅπαξ λελάληκα,
in āt secūdo nō addam.
ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ οὐ προσθήσω. Ca,40.

A Hdplī? āt respōdens dns dixit iob de ne
Ἔτι δὲ ὑπολαβὼν ὁ κύριος εἶπε τῷ Ἰὼβ ἐκ τοῦ νῦ B.9.d.
bula: minime: sed accinge sicut vir lumbis tuis: interro
φους, μή, ἀλλὰ ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου, ἐρωτή-
gabo āt te: tu āt mihi respōde. nūqd repelles meū iudiciū:
σω δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι. ἢ ἀποστοιβὴ μου τὸ κρίμα;
putas āt me alīt tibi respōdisse? aut vt appareas
δίκει δέ με ἄλλως σοί κεχρηματικέναι; ἢ ἵνα ἀναφανῇς δί
tus?? nūqd brachiū tibi est cōtra dīm? aut voce sect
καιος; ἢ βραχίων σοί ἐστι κατὰ τοῦ κυρίου; ἢ φωνὴ κα
dā es tonas? refume āt altitudinē t potentiā: gloc
τ᾽ αὐτὸν βροντᾶς; ἀσάλευε δὲ ὕψος καὶ δύναμιν, δόξ-
riā āt t honorē induere: vnite āt angelos tra
ξαν δὲ καὶ τιμὴν ἀμφίασαι. ἀπόστελλον δὲ ἀγγέλους δε
oēs āt ꝓtumeloſos humilia. superbū āt extin
οὲς ἀτ᾽ ὀφθαλμοῦς ταπείνωσον. ὑπερήφανον δὲ σβέ-
gue: putrefacāt impios statim. abscōde āt in
σον, σῆψον δὲ ἀσεβεῖς παραχρῆμα. κρύψον δὲ εἰς
terrā simul extra: at facies eoꝝ ignomi
γῆν ὁμοθυμαδὸν ἔξω, τὰ δὲ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίᾳ
nia imple. et ego cōfitebor vtiq; q̄ po
ας ἔμπλησον. καίγε ἐγὼ ὁμολογήσω ἄρα, ὅτι δύ-
test dextera tua saluare. sed ecce bestias e
ναταί σε ἡ δεξιά σου σῶσαι. ἀλλὰ δὴ ἴδου θηρία πα
pud te: fenū sicut boues comedit. ecce āt fortitudo e
ρά σοί, χόρτον ὡσὰ βοῦσιν ἐσθίει ἰδοὺ δὴ ἡ ἰσχὺς αὐ
ius in lūbo: at potēta eius in vmbilico vē
τοῦ ἐν ὀσφύι, ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ ἐν ὀμφαλοῦ γα
tris erexit caudā vt
στρὸς ἔσησιν οὐρᾷ· ὡς

יהלכו כידודי אש יתמלטו׃
מנחיריו יצא עשן כדוד נפוח
ואנמן׃ נפשו נחלים תלהט
ולהב ממפיו יצא׃ בצוארו
ילין עז ולפניו תדון דאבה׃
מפלי בשרו דבקו יצוק עליו
בל ימוט׃ לבו יצוק כמו אבן
ויצוק כפלח תחתית׃ משברים
ינורו אילים יתחטאו
משיגהו חרב בלי תקום חנית
מסע ושריה׃ יחשב לתבן ברזל
לעץ רקבון נחושה׃ לא יבריחנו
בן קשת לקש נהפכו לו אבני
הבל׃ כקש נחשבו תותח
וישחק לרעש כידון׃ תחתיו
חדודי חרש ירבד הרון על
טיט׃ ירתיח כסיר כצולה ים
ישים כמרקחה׃ אחריו יאיר
נתיב יחשב תהום לשיבה׃
אין על עפר משלו העשו לבלי
חת׃ את כל נבה יראה והוא מלך
על כל בני שחץ׃

Cap. xlij.

ויען איוב את יהוה
ויאמר׃ ידעתי כי כל תוכל
ולא יבצר ממך מזמה׃ מי זה
מעלים עצה בלי דעת לכן
הגדתי ולא אבין נפלאות ממני
ולא אדע׃ שמע נא ואנכי
אדבר אשאלך והודיעני׃
לשמע אזן שמעתיך ועתה
עיני ראתך׃ על כן אמאס
ונחמתי על עפר ואפר׃ ויהי
אחר דבר יהוה את הדברים
האלה אל איוב ויאמר יהוה
אל אליפז התימני חרה אפי
בך ובשני רעיך כי לא דברתם

"procedunt ᵛ ſicut tede
ignis ˣ accenſe : ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵘde naribus eius ᵇ pcedit
ᶜfum?: ᵈſicut olle ᵉ fuccẽſe
ᶠatq; feruentis . ᵍ Halitus
eius ʰprunas ⁱardere facit:
ᵏ& flãma ˡde ore eiᵐ egre
ditur. " In collo eius ꝯꝯ
ᵒmorabitur ᵖ fortitudo :
ᵠ& facĩe eiʳ precedit ege
ſtas. ˢ Mẽbra ᵗcarniũ eius
ᵘcoherẽtia ſibi ˣ Mitter ʸcõ
tra eũ fulmina: & ad locũ
aliũ nõ ᶻferẽtur. ᵃ Cor eiᵇ
ᶜindurabitur tanq̃ ᵈlapis:
ᵉ& ſtringetur ᶠq̃ſi malleа
toris ᵍincus. ʰ Cũ fublatus
fuerit : ⁱtimebũt ᵏangeli:
& ˡterritu ᵐ purgabuntur.
Cũ apphenderit eũ ⁿgla
dius : ᵒ ſubſiſtere ꝯꝯ pote
rit : ᵖneq; ᵍhaſtᵃ nec ʳtho
rax. ˢ Reputabit eiˢ q̃ſi pa
leas ᵗ ferrũ : & ᵘquaſi lignũ
ˣputridũ es. ʸ Nõ fugabit
eũ ᶻvir ᵃ fagittarii : ᵇ in ſtipu
lã verſi ſũt ᶜeiᵈ lapides ᵉ fũ
de. ᶠ Quaſi ſtipuli ᵍ eſtima
bit ʰ malleũ : & deridebit
ⁱvibrantẽ ʲhaſtã. ᵏ Sub ipo
erunt ˡradii ᵐ ſolis : & ⁿ ſter
net ſibi ᵒ aurum ᵖ quaſi ꝯꝯ
ᵍlutum. ʳ Ferueſcere facit
ˢq̃ſi ollã ᵗ pfundũ ᵘ maris:
& ᵛ ponet ˣ q̃ſi cũ vnguẽta
rius ʸ ſit. ᶻ Poſt eus ˡ hucebit
ᵃ ſemita: ᵇ eſtimabit ᶜ abyſ
ſum ᵈ quaſi ſenescentem.
ᵉ Non eſt ſup ᶠ terra ᵍ pote
ſtas q̃ cõparetur ei: ʰ q fa
ctus eſt ⁱ vt nullũ ᵏ timeret.
ˡ Omne ᵐ ſublime ⁿ videt :
ᵒ ipſe eſt ᵖ rex ᵍ ſup ʳ vniuer
ſos ˢ filios ᵗ ſuperbie. 42.

Bᵃ Eſpondens autẽ ᵇ iob
ᶜ domino: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈ dixit. ᵉ Scio ᶠ quia ᵍ omnia
ʰ potes: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁱ & nulla ᵏ te latet ˡ cogita
tio. ᵐ Quis eſt ⁿ iſte ꝯꝯꝯ
ᵒ qui celat ᵖ cõſilium ᵍ abſq̃
ʳ ſcientia? ˢ Ideo ᵗ inſipiẽter
ᵘ locut ? ſum: & ˣ que vltra
modũ excedũt ſcientiam
meam. ʸ Audi ᶻ & ego ꝯꝯꝯ
ᵃ loquar : ᵇ interrogabo te
& reſpondebis mihi. ꝯꝯꝯ
ᶜ Auditu ᵈ auris ᵉ audiui te:
ᶠ nunc autem ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ oculus meus ʰ videt te .
ⁱ Idcirco ipſe me ʲ reprehẽ
do: ᵏ & ago penitẽtiam ˡ in
ᵐ fauilla ⁿ & cinere. ꝯꝯꝯ
ᵒ Poſtq̃ autem ᵖ locutus
eſt ᵍ dominus ʳ verba ꝯꝯꝯ
ˢ hec ᵗ ad iob : ᵘ dixit ꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵛ ad ˣ eliphaz ʸ themanitẽ.
ᶻ Iratus eſt ᵃ furor meus
ᵇ in te ᶜ & in duos ᵈ amicos
tuos: ᵉ qm̃ nõ ᶠ eſtis locuti

accenſe: τ iaciuntur craticule ignis: de nari
καιόμεναι, καὶ ἀκραιφνῶνται ἐχάραι πυρός, ἐκ μυκτή
bus eius procedit fumus caminꝰ accenſi igne
ρων αὐτοῦ ἐκπορεύεται καπνὸς καμίνου καιομένης πυρὶ
carbonũ. σία eius carbones: flãma ãt de ore
ἀνθράκων. ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἄνθρακες, φλὸξ δὲ ἐκ στόμα
eius procedit. in ãt collo eius habi
τος αὐτοῦ ἐκπορεύεται, ἐν δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ αὐλίζε=
tat potẽtia: ante eum currit perditio. car
ται δύναμις, ἔμπροσθεν αὐτοῦ τρέχει ἀπώλεια. σάρ
nes ãt corporis eius coherẽtes ſũt: effundit in e
κες δὲ σώματος αὐτοῦ κεκόλλημέναι, καταχεῖται ἐπ' αὐ=
um nõ ꝯmouebit. cor eius idurateſcit ut
τὸν οὐ σαλευθήσεται. ἡ καρδία αὐτοῦ πέπηγεν ὡσεὶ
lapis: ſtetit ãt ſicut incus ipulſata. cũ ẽ fuerit ãt
λίθος, ἔστηκε δὲ ὥσπερ ἄκμων ἀνάλατος. σφαῖτος δὲ
ſpe tio: beſtijs q̃ drupedũ ⁿ in fa ſaltabũ.
αὐτοῦ φόβος θηρίοις τετράποσιν ἐπὶ γῆς ἀλλομένοις.
ſi occurrerint ei lancee: non timebunt
ἐὰν συναντήσωσιν αὐτῷ λόγχαι, οὐθὲν ἀμὴ πτοήσωσι
haſtã ſublatam τ thoracẽ. reputauit q̃dẽ ut. ferrũ pale
δόρυ ἐπηρμένον καὶ θώρακα. ἡγήσατο μὲν ὡσεὶ σίδηρον ἀχυ
as: eo ãt ut lignũ putridũ. reputauit aptum
ρα, χαλκὸν δὲ ὥσπερ ξύλον σαπρόν. ἡγήσατο πετρῶδε=
q̃dẽ fenũ: non vulnerabit eũ arcus eneus.
λον μὲν χόρτον, οὐ μὴ τρώσει αὐτὸν τόξον χάλκεον.
vt calamꝰ reputatuſt malleꝰ: deridet ãt cõcuſſio
ὡς καλάμην ἐλογίσατο σφῦραι, καταγελᾷ δὲ σεισ=
nẽ igniferam. lcet eius obeliſci acut: omne
μοῦ πυροφόρου. ἡ ὀρμὴ αὐτοῦ ὀβελίσκοι ἐχεῖς, πᾶς
ãt aurum maris in illum ſicut lutum. indicibilis
δὲ χρυσὸς θαλάσσης ἐπ' αὐτὸν ὥσπερ πηλός. ἀμύκητος
ferueꝛe facit abyſſũ tq̃ officia ferrariꝰ. reputauit ãt ma
ἀναζεῖ τὴν ἄβυσσον ὥσπερ χαλκεῖον. ἡγήσατο δὲ τὴν δὲ
re tanq̃ ſpõgiam: at tartarum a
λασσαν ὥσπερ ἐξάλιστρον, γὸν δὲ τάρταρον τῆς ἀ
byſſi ſicut captiuum: eſtimauit abyſſum
βύσσου ὥσπερ αἰχμάλωτον, ἐλογίσατο τὸν ἄβυσσον
in deãbulatiõem. nõ eſt q̃ẽ in terra ſimile il
εἰς περίπατον. οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς ὅμοιον αὐ
li factum: vt illudatur ab angelis
τῷ ποιηθὲν, ἐγκαταπαίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων
meis. oñe ſublime vidt: tpe ãt rex oium q̃
μου. πᾶν ὑψηλὸν ὁρᾷ, αὐτὸς δὲ βασιλεὺς πάντων τῶν
ti aquis.
ἐν τοῖς ὑδάσιν. Ca. 42.

Bᵃ Eſpondens autẽ ᵇ iob ᶜ domino: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈ dixit. ᵉ Scio ᶠ quia ᵍ omnia ʰ potes: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁱ & nulla ᵏ te latet ˡ cogitatio. ᵐ Quis eſt ⁿ iſte ꝯꝯꝯ
ᵒ qui celat ᵖ cõſilium ᵍ abſq̃ ʳ ſcientia? ˢ Ideo ᵗ inſipiẽter ᵘ locut ? ſum: & ˣ que vltra modũ excedũt ſcientiam meam. ʸ Audi ᶻ & ego ꝯꝯꝯ ᵃ loquar : ᵇ interrogabo te & reſpondebis mihi. ꝯꝯꝯ ᶜ Auditu ᵈ auris ᵉ audiui te: ᶠ nunc autem ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍ oculus meus ʰ videt te. ⁱ Idcirco ipſe me ʲ reprehẽdo: ᵏ & ago penitẽtiam ˡ in ᵐ fauilla ⁿ & cinere. ꝯꝯꝯ ᵒ Poſtq̃ autem ᵖ locutus eſt ᵍ dominus ʳ verba ꝯꝯꝯ ˢ hec ᵗ ad iob : ᵘ dixit ꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵛ ad ˣ eliphaz ʸ themanitẽ. ᶻ Iratus eſt ᵃ furor meus ᵇ in te ᶜ & in duos ᵈ amicos tuos: ᵉ qm̃ nõ ᶠ eſtis locuti

coram me ᵉ rectum ᵇ ſicut ſeruus meus ᶜ iob. ꝯꝯꝯꝯ
ἐνώπιόν μου ἀληθὲς οὐδέν, ὥσπερ ὁ θεράπων μου Ἰὼβ.
ſumite ãt accipite ſeptẽ vitulos τ ſeptẽ arietes. τ i
ὑμῖν δὲ λάβετε ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ κριούς, καὶ πο=
te ad ſeruum meũ iob: τ facietꝰ
ρεύσητε πρὸς τὸν θεράποντά μου Ἰὼβ, καὶ ποιήσει
libationem ꝓ vobis: qñ ſi nõ faciem eius ac
κατάσπωσιν περὶ ὑμῶν, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λή
cipiam: ſi nõ ꝛn. ꝓpt cũ ꝓdiſſẽ vtq; vos. nõ ꝛn.
ψομαι, εἰ μὴ τὸν δίλαυδη ἀπώλεσα ἂν ὑμᾶς. οὐ γὰρ
locuti eſtis verũ cõtra ſeruum meũ iob: ſ
ἐλαλήσατε ἀληθὲς κατὰ τοῦ θεράποντός μου Ἰὼβ. ἐπο
bit ãt eliphaz themanites: τ baldad ſauchites
ρεύθη δὲ ἐλιφὰζ ὁ θαιμανίτης, καὶ Βαλδὰδ ὁ σαυχίτης,
τ ſophar meneus: τ fecerunt ſicut ꝓcepit e
καὶ σωφὰρ ὁ μιναῖος, καὶ ἐποίησαν καθὼς συνέταξεν αὐ
is dñs: τ ſoluit peccatũ eis ꝓpt iob.
τοῖς ὁ κύριος, καὶ ἔλυσε τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῖς διὰ Ἰώβ.
at dñs aurit iob: cũ oraſſet ãt ipe τ pro
ὁ δὲ κύριος ἤκουσε τοῦ Ἰώβ, εὐξαμένου δὲ αὐτοῦ καὶ πρὸ
amicis ſuis: dimiſit illis peccatũ. de
τῶν φίλων αὐτοῦ, ἀφῆκεν αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν. ἔδω
dit ãt dñs dupla ꝺ̃ꝺ̃ꝝ eraũ prius iob in ſupli
κε δὲ ὁ κύριος διπλᾶ ὅσα ἦν ἔμπροσθεν Ἰὼβ εἰς διπλα
cationẽ. audierũt ãt omnes fratres eius τ
σιασμόν. ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
ſorores eius oia q̃ acciderãt ei:
αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ,
τ venerũt ad eũ. τ omnes ꝺ̃ꝺ̃ꝝ viderãt e
καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ πάντες ὅσοι ἠθέσαν αὐ=
um a primo. cũ cõſiſſentãt τ bibiſſent apũ eũ
τὸν ἐκ πρώτου. φαγόντες δὲ καὶ πιόντες παρ' αὐτῷ
cõſolati ſũt / ẽh: τ mirati ſunt in oibus q̃
παρεκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ πᾶσιν οἷς
induxit in eũ dñs. τ dedit ei vnuſ
ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτῷ ὁ κύριος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἕκα=
ſtq; agnã vnã τ ꝺ̃ꝺ̃ꝝdrachmitã aurcum ſic ſigno:
στος ἀμνάδα μίαν καὶ τετρᾳδραχμον χρυσοῦν ἀσημον.
at dñs bndixit nouiſſimis iob magiſq̃ ꝓpijs:
ὁ δὲ κύριος ηὐλόγησε τὰ ἔσχατα Ἰὼβ ἢ τὰ ἔμπροσθεν, καὶ
fuerũt ãt pecora eius ouũ decẽ τ q̃ttuor mil
ἦν δὲ τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα μύρια τετρακισχί=
le: cameli ſexmille: iuga boum mille: aſine femle
λια, κάμηλοι ἑξακισχίλιαι, ζεύγη βοῶν χίλια, ὄνοι θήλειαι
paſcẽtes mille. naſcunt ãt ei filii ſeptẽ τ filie
τρισχίλιαι. γεννῶνται δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ καὶ θυγατέρες
tres: τ vocauit q̃dẽ ꝓiam diem: at ſecũ
τρεῖς, καὶ ἐκάλεσε τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν, τὴν δὲ δευτέ
dã caſſiam: at tertiã amalthee cornu: τ
ραν κασσίαν, τὴν δὲ τρίτην ἀμαλθαίας κέρας. καὶ
non inuẽtẽtur ſcõm filias iob meliores
οὐχ ηὑρέθησαν κατὰ τὰς θυγατέρας Ἰὼβ βελτίους
eis in ſub celeſti. dedit ãt eis pater
αὐτῶν ἐν τῷ ὑπ' οὐρανόν. ἔδωκε δὲ αὐταῖς ὁ πατὴρ
hereditatẽ int fratres. vixit ãt iob poſt
κληρονομίαν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς. ἔζησε δὲ Ἰὼβ μετὰ
plagam ãnos centũ q̃draginta. τ vidit iob
τὴν πληγὴν ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα. καὶ εἶδεν Ἰὼβ
filios suos τ filios filioꝝ suoꝝ:
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν αὐτοῦ,
quartã ghartone. τ moꝛtuus eſt iob ſenioꝛ
τετάρτην γενεάν. καὶ ἐτελεύτησεν Ἰὼβ πρεσβύτε=
τ plenus dieꝝ.
ρος καὶ πλήρης ἡμερῶν.

Explicit liber Job.

ʾcoram me ᵉrectum ᵇsicut
ſeruus meus ᶜiob. ꝯꝯꝯꝯ
ʾSumite ᵇ ergo ᶠvobis ᵍſe=
ptem ʰ tauros ˡ & ſeptem
arietes: ᵏ & ite ᵐ ad ⁿ ſeruũ
meum ᵒiob: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖ& offerte ᵍholocauſtum
ʾpro vobis. ᵉ Ipſe autem
ʾſeruus meus ᵘorabit ʾpro
vobis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉfaciem eius ᵇ ſuſcipiam:
ʾvt non ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʾvobis iputetur ʲ ſtultitia.
ᵇ Neq; ᵉ enim ˡ locuti eſtis
ʾcorã me ʾ rectũ ᵐ ſicut ſer
uus meus ᵒ iob. ᵖ Abierunt
ergo ᵍ eliphaz ʳ themanites ˢ & baldath ᵗ ſuites & ʾſophar ᵘ naamathites: ᵛ & fecerunt ʷ ſicut ˣ locutus fue
rat ʸ dominus ᶻ ad eos. ᶜ Et
ſuſcepit ᵇ dominus ꝯꝯꝯ
ʾfaciem ᵉ iob. ᵇ Dñs quoq;
ʾcõuerſus eſt ᵉ ad ᵖ penitẽtia
ᵐ iob : ᵒ cum oraret ille ᵖ p
ʾamicis ſuis. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ Et addidit ʰ dominus ⁱ oia
ᵏ quecunq; fuerant ˡ iob
ʾduplicia. ᵇ Venerunt aũt
ᵉ ad eũ ᵒ cõs ᵍ fratres ſui : ᵖ &
vniuerſe ᶜ ſorores ſue: ᵈ &
cuncti ᵍ nouerãt eũ ʰ priꝰ:
ᵗ& comederũt ᵏ cũ co ˡ pa
nẽ ᵐ in domo eiꝰ. ⁿ Et mo
uerũt ᵒ ſup eũ caput ᵖ & cõ
ſolati ſunt ᵍ eum ʳ ſup ˢ omi
ʾmalo ᵗ qđ ʾintulerat ᵘ dñs
ʾſup eum : ᵛ & dederũt ʷ ei
ʾvnuſquiſq; ˣ ouẽ ʾvnã ʸ & ᶻ inaurem ᵃ auream ʾ vnã.
ᵇ Dominus autem ᶜ benedi
xit ᵈ nouiſſimis ᵉ iob ꝯꝯꝯ
ᶠ magis q̃ ꝓncipio eius.
ᵍ Et facta ſunt ʰ ei ⁱ q̃ttuor ʲ de
cem ᵏ milia ˡ ouium : ᵐ &
ſex ⁿ milia ᵒ camelorum: ᵖ
ᵗ& mille ᵍ iuga ʳ boum : ˢ &
mille ᵗ aſine: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵘ& fuerunt ᵛ ei ʷ ſeptem ˣ fi
lii : ʸ & tres ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶻ filie. ᵃ Et vocauit ᵇ nomẽ
ᶜ vnius ᵈ diem: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉ& nomen ᶠ ſecũde ᵍ caſſia:
ʰ& nomen ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʾtertie ʲ cornu ᵏ ſtibii. ˡ Non
ʾſunt autem ᵐ inuente ꝯꝯ
ᶰ mulieres ᵒ ſpecioſe ᵖ ſicut
filie ᵍ iob ʳ in vniuerſa ˢ fra.
ᵗ Dediteq; ᵘ eis ˣ pater ſuus
ʸ hereditatem ᶻ inter ꝯꝯꝯ
ᵃ fratres eorum. ᵇ Vixit au
tẽ ᶜ iob ᵈ poſt ᵉ plaga ᶠ hec ᵍ ce
ntũ ʰ quadraginta ⁱ annis : ʲ & vidit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵏ filios ſuos: ˡ & ᵐ filios ⁿ filio
rum ſuorũ vſq; ad ᵒ quartã
ᵖ generationẽ. ᵍ & mortuꝰ
eſt ʳ ſenex ˢ & plenꝰ ᵗ dierũ.

Explicit liber Iob.

Prologus.

Incipit prologus beati Hieronymi presbyteri in psalterium.lxx.

SALTERIVM ROMAE dudum positus emendaram: & iuxta septuaginta interpretes (licet curiũm) magna tamen ex parte correxeram. Quod quia rursum videtis o paula & eustochium scriptorum vitio deprauatu: plusq; antiquum errorem ꝯ nouam emendationem valere: me cogitis vt veluti quodam nouali scissum iam aruum exerceam: & obliquis sulcis renascẽtes spinas erradicem: æquũ esse dicentes: vt quod crebro male pullulat crebrius succidatur. Vnde consueta prefatione commoneo tam vos quibus forte labor iste desudat: ꝙ eos qui exemplaria istiusmodi habere voluerint: vt que diligenter emendauí: cũ cura & diligentia transcribantur. Notet sibi vnusquisq; vel iacentem lineam: vel radiantia signa. i. obelos vel asteriscos: & vbicũq; viderit virgulam p̃cedentem: ab ea vsq; ad duo puncta que impressimus: sciat in septuaginta trãslatoribus plus haberi: ubi autem perspexerit stelle similitudinem: de hebreis uoluminibus additum nouerit eque usq; ad duo puncta iuxta theodotionis dumtaxat editionem: qui simplicitate sermonis a septuagita interptibus non discordat. Hec ergo & uobis & studioso cuiq; feciſſe me sciens: non ambigo multos fore qui uel inuidia uel supercilio malint contemnere uideri p̃clara ꝙ discere: & de turbulento magis riuo ꝙ de purissimo fonte potare.

Explicit plogus beati Hieronymi.

Incipit plogus B. Hieronymi p̃sbyteri in psalterium quod transtulit in latinũ iuxta Hebraicam ueritatem.

VSEBIVS HIERonymus Sophronio suo salutẽ dicit. Scio quosdam putare psalterium in quinq; libros esse diuisum: ut ubicunq; apud septuaginta interptes scriptũ est, ἀμὴν ἀμὴν. i. fiat fiat: finis librorum sit: p quo in hebreo legitur Amen amen. Nos autem Hebreorum auctoritatem sequuti: & maxime apostolorum qui semper in nouo testamento psalmorum librum nominãt: unum uolumen asserimus. Psalmos quoq; omnes eorum testimur auctorum qui ponuntur in titulis: Dauid scilicet & Asaph: idithun: filiorum chore: heman ezraite: moysi: & Salomonis: & reliquorum quos esdras uno uolumine comprehendit. Si enim amen. i. fideliter p quo Aquila transtulit πεπιστωμένως: in fine tãtum librorum ponitur: & nõ interdũ aut in exordio aut in calce sermonis siue sententie: nunq; saluatori euãgelio loq̃retur: amen amen dico uobis: nec pauli epistole in medio illud opere continerent. Moyses quoq; & Hieremias & ceteri in hunc modũ multos haberent libros: qui in medio uoluminibus suis amen frequenter inserunt. Sed & numerus. xxii. hebraicorum librorum & mysteriũ eiusdem numeri commutabitur. Nam & titulus ipse hebraicus sefer tehilim: quod interp̃tatur uolumen hymnorum Apostolicæ auctoritati congruens: non plures libros sed unum uolumen ostendit. Quia igitur cum hebreo nuper disputans: quedam p dño saluatore de psalmis testimonia protulisti: uolensq; ille te illudere p sermones pene singulos asserebat non ita haberi in hebreo ut tu de. lxx. interptibus opponebas: studiosissime postulasti ut post aquilam symmachum & theodotionem nouam editionem latino sermone transferrem. Adiebas enim te magis interptum uarietate turbari: & amore quo laberis: uel translatione uel iudicio meo esse contentum: unde impulsus a te: cui & que possum debeo: & que non possum: rursum me obtrectatorum latratibus tradidi: maluiq; te uires potius meas ꝙ uoluntatem in amicitia querere. Certe confidenter dicam & multos huius operis testes citabo: me nihil dumtaxat scientem de hebraica ueritate mutasse. Sicubi ergo editio mea a ueteribus discrepauerit: interroga quemlibet hebreorum: & liquido puidebis me ab emulis frustra lacerari: qui malunt contemnere uideri p̃clara ꝙ discere puerissimi homines. Nam cum semp nouas expetãt uoluptates: & gule eorum uicina maria non sufficiant: cur in solo studio scripturarum ueteri sapore contenti sunt? Nec hoc dico quo p̃cessores meos mordeam: aut quicq; de his arbitrer detrahendum quorum translationem diligentissime emendatam olim lingue mee hominibus dederim: sed quod aliud sit in ecclesiis christo credentium psalmos legere: aliud iudeis calumniãtibus p singula uerba respõdere. Quod opusculum meum si in grecum ut polliceris transtuleris: & impitie mee doctissimos quosq; testes facere uolueris: dicã tibi illud Horatianũ in syluã ne ligna feras: nisi q hoc habebo solamen: si in labore communi intelligam mihi uel laudem uel uituperationem tecum esse cõmunem. Valere te cupio in dño Iesu: & meminisse mei.

Explicit prologus. B. Hieronymi.

PSALTERIVM. TAATHPION.

Psalm' dauid: sine titulo apud hebreos. 1.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. α.

Beatus vir q̃ nõ abiit in cõsilio iptor: et in via pcatorũ non stetit: in cathedra pestilẽtie nõ sedit. Sed in lege dñi voluntas eius: & in lege eius meditabitur die ac nocte. Et erit tanq̃ lignum transplantatum iuxta riuos aquarum: q̃ fructũ suũ dabit in tpe suo: & folium eius non defluet: & omne quod fecerit prosperabitur. Nõ sic impii: sed tanquã puluis quem proicit ventus. Propterea non resurgent impii in iudicio: neq; peccatores in cõgregatione iustorum. Quoniam nouit dñs viã iustorum: & iter impiorum peribit. 2.

Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη, καὶ ἐπὶ καθέδρᾳ λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν. Ἀλλὰ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός. Καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ, Καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀποῤῥυήσεται, καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιήσῃ, κατευοδωθήσεται. Οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὡσεὶ χοῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο οὐ μὴ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει, οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων. Ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων, καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται.

Beatus vir.

Psalmus dauid: est fugeret a facie absalom filij sui. 3.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ὅτε ἔφευγεν ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. γ.

Quare fremuerũt gẽtes: & pp̃li: meditati sũt inania? Astiterũt reges terre: & pncipes cõuenerũt in vnũ: aduersus dñm & aduersus xp̃m eius. Dirũpamus vincula eor: & ꝑiciamus a nobis iugũ ipsor. Qui habitat in celis irridebit eos: & dñs subsannabit eos. Tũc loquetur ad eos in ira sua: & in furore suo cõturbabit eos. Ego aũt cõstitutus sum rex ab eo sup Sion montẽ sanctum eius: p̃dicans p̃ceptũ dñi. Dñs dixit ad me: filius meus es tu: ego hodie genui te. Postula a me: & dabo tibi gẽtes hereditatem tuã: & possessionẽ tuã terminos terre. Reges eos in virga ferrea: tanq̃ vas figuli cõfringes eos. Et nũc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terrã. Seruite dño in timore: & exultate ei in tremore. Adorate pure: ne forte irascatur & pereatis de via iusta. Cum exarserit in breui ira eius: beati oẽs q̃ cõfidũt in eo.

Ἵνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ, ἐμελέτησαν κενές; Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. Διαῤῥήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν, καὶ ἀποῤῥίψωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν. Ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτούς, καὶ ὁ κύριος ἐμυκτηριεῖ αὐτούς. Τότε λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταραχθήσεται αὐτούς. Ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ Σιὼν τὸ ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ, ἀγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου. Κύριος εἶπε πρός με, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκεῦη κεραμέως συντρίψεις αὐτούς. Καὶ νῦν βασιλεῖς σύνετε, παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν. Δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ. Δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ κύριος, καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας. Ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ· μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ.

Psalmus dauid: cũ fugeret a facie absalom filij sui. 3.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ὅτε ἔφευγεν ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. γ.

Domine q̃d multiplicati sũt q̃ tribulãt me: multi insurgũt aduersus me: multi dicũt aie mee: nõ est salus ipsi in deo eius. dp.

Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ, πολλοὶ λέγουσι τῇ ψυχῇ μου, οὐκ ἔστι σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ. Διάψαλμα.

Incipit liber psalmorum. 1.

Beatus vir qui non abiit in cõsilio impiorum: & in via peccatorum non stetit: & in cathedra derisorũ non sedit. Sed in lege dñi voluntas eius: & in lege eius meditabitur die ac nocte. Et erit tanq̃ lignum transplantatum iuxta riuos aquarum: quod fructũ suũ dabit in tpe suo: & folium eius non defluet: & omne quod fecerit prosperabitur. Nõ sic impii: sed tanquã puluis quem proicit ventus. Propterea non resurgent impii in iudicio: neq; peccatores in cõgregatione iustorum. Quoniam nouit dñs viam iustorum: & iter impiorum peribit. 2.

Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη, καὶ ἐπὶ καθέδρᾳ λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν. Ἀλλὰ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός. Καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ, Καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀποῤῥυήσεται, καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιήσῃ, κατευοδωθήσεται. Οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὡσεὶ χοῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο οὐ μὴ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει, οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων. Ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων, καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται.

Beatus vir.

Quare fremuerunt gentes: & populi: meditati sunt inania? Astiterunt reges terre: & principes conuenerunt in vnum: aduersus dñm & aduersus xp̃m eius. Dirumpamus vincula eorum: & proiciamus a nobis iugum ipsorum. Qui habitat in celis irridebit eos: & dñs subsannabit eos. Tunc loquetur ad eos in ira sua: & in furore suo conturbabit eos. Ego autem ordinatus sum rex ab eo super Sion montem sanctum meum: predicans preceptum dñi. Dñs dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Postula a me & dabo tibi gentes hereditatem tuam: & possessionem tuam terminos terre. Reges eos in virga ferrea: tanq̃ vas figuli confringes eos. Et nunc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terram. Seruite dño in timore: & exultate ei in tremore. Adorate pure: ne forte irascatur & pereatis de via: cum exarserit post paululũ furor eius: beati oẽs q̃ confidunt in eo.

Ἵνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ, ἐμελέτησαν κενές; Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. Διαῤῥήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν, καὶ ἀποῤῥίψωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν. Ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτούς, καὶ ὁ κύριος ἐμυκτηριεῖ αὐτούς. Τότε λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταραχθήσεται αὐτούς. Ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ Σιὼν τὸ ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ, ἀγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου. Κύριος εἶπε πρός με, υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκεῦη κεραμέως συντρίψεις αὐτούς. Καὶ νῦν βασιλεῖς σύνετε, παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν. Δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ, καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ. Δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ κύριος, καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας. Ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ· μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ.

Psalmus dauid: cũ fugeret a facie absalom filij sui. 3.

Domine quid multiplicati sunt hostes mei: multi insurgunt aduersum me. Multi dicunt anime mee: nõ est salus ipsi in deo eius. dp.

Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ, πολλοὶ λέγουσι τῇ ψυχῇ μου, οὐκ ἔστι σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ. Διάψαλμα.

Ps.i.b. Ecclus. 15.c. Apoc. 5.a.b.c.

אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ
יוד בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא
יָשַׁב וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב:
כי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חֶפְצוֹ
זין וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה:
חית וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם אֲשֶׁר
כף פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל
למד וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ: לֹא כֵן
מם רְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֹּץ אֲשֶׁר
נון תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ: עַל כֵּן לֹא יָקֻמוּ
סמך רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְחַטָּאִים בַּעֲדַת
עין צַדִּיקִים: כִּי יוֹדֵעַ יְהוָה דֶּרֶךְ
פה צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵד:
קו
ב
רי לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וּלְאֻמִּים
שי יֶהְגּוּ רִיק:
תו יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי
א אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יָחַד עַל יְהוָה
ב וְעַל מְשִׁיחוֹ: נְנַתְּקָה אֶת
ג מוסרותימו וְנַשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ
ד עֲבֹתֵימוֹ: יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק
ה אֲדֹנָי יִלְעַג לָמוֹ: אָז יְדַבֵּר אֵלֵימוֹ
ו בְּאַפּוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ יְבַהֲלֵמוֹ: וַאֲנִי
ז נָסַכְתִּי מַלְכִּי עַל צִיּוֹן הַר קָדְשִׁי:
ח אַסַּפְּרָה אֶל חֹק יְהוָה אָמַר אֵלַי
ט בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ:
י שְׁאַל מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה גוֹיִם נַחֲלָתֶךָ
יא וַאֲחֻזָּתְךָ אַפְסֵי אָרֶץ: תְּרֹעֵם
יב בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל כְּכְלִי יוֹצֵר תְּנַפְּצֵם:
יג וְעַתָּה מְלָכִים הַשְׂכִּילוּ הִוָּסְרוּ
יד שֹׁפְטֵי אָרֶץ: עִבְדוּ אֶת יְהוָה
טו בְּיִרְאָה וְגִילוּ בְּרָעָדָה: נַשְּׁקוּ בַר
טז פֶּן יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דֶּרֶךְ כִּי יִבְעַר
יז כִּמְעַט אַפּוֹ אַשְׁרֵי כָּל חוֹסֵי בוֹ: ג
יח מִזְמוֹר לְדָוִד בְּנָרְחוֹ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם
יט בְּנוֹ: יְהוָה מָה רַבּוּ צָרַי רַבִּים
כ קָמִים עָלָי: רַבִּים אֹמְרִים לְנַפְשִׁי
כא אֵין יְשׁוּעָתָה לּוֹ בֵּאלֹהִים סֶלָה:

וְאַתָּה יְהוָה מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי׃
קוֹלִי אֶל יְהוָה אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה׃
אֲנִי שָׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה הֱקִיצוֹתִי כִּי יְהוָה יִסְמְכֵנִי׃
לֹא אִירָא מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלָי׃
קוּמָה יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהַי כִּי הִכִּיתָ
אֶת כָּל אֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ׃
לַיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶלָה׃

לַמְנַצֵּחַ .iiii. בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד׃
בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי
חָנֵּנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי׃ בְּנֵי אִישׁ עַד
מָה כְּבוֹדִי לִכְלִמָּה תְּאֹהֲבוּן רִיק
תְּבַקְשׁוּ כָזָב סֶלָה׃ וּדְעוּ כִּי הִפְלָה
יְהוָה חָסִיד לוֹ יְהוָה יִשְׁמַע בְּקָרְאִי
אֵלָיו׃ רִגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ
בִלְבַבְכֶם עַל מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה׃
זִבְחוּ זִבְחֵי צֶדֶק וּבִטְחוּ אֶל יְהוָה׃
רַבִּים אֹמְרִים מִי יַרְאֵנוּ טוֹב נְסָה
עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְהוָה׃ נָתַתָּה
שִׂמְחָה בְלִבִּי מֵעֵת דְּגָנָם וְתִירוֹשָׁם
רָבּוּ׃ בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן
כִּי אַתָּה יְהוָה לְבָדָד לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי׃

לַמְנַצֵּחַ .v. אֶל נְחִילוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד׃
הַאֲזִינָה יְהוָה בְּינָה הֲגִיגִי׃
הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי מַלְכִּי וֵאלֹהָי
כִּי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל׃ יְהוָה בֹּקֶר תִּשְׁמַע
קוֹלִי בֹּקֶר אֶעֱרָךְ לְךָ וַאֲצַפֶּה׃
כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אַתָּה לֹא יְגֻרְךָ
רָע׃ לֹא יִתְיַצְּבוּ הוֹלְלִים לְנֶגֶד
עֵינֶיךָ שָׂנֵאתָ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ תְּאַבֵּד
דֹּבְרֵי כָזָב אִישׁ דָּמִים וּמִרְמָה
יְתָעֵב יְהוָה׃ וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ
אָבֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל

[1] Tu ät' dñe' clypeus [b] circa me: [c] gl'a mea [d] & exaltās [e] caput meum. [f] Voce mea [g] ad [h] dñm clamabo: [i] & exaudiet me' de monte' [k] sc̄tō suo'. [l] Sp. [m] Ego [n] dormiui [o] & soporatus fū: [p] cuigilaui [q] quia [r] dñs [s] ſuſtētabit me. [t] Non' timebo' milia' ppl': [u] q̄ circūdederūt' me. [v] Exurge [w] dñe' ſaluum me fac' deus meus: [x] quia' [y] percuſiſti [z] oīm' inimicorū meorū [aa] maxillā: [bb] dentes' impiorū [cc] cōfregiſti. [dd] Dño' ſal': [ee] ſuper' populum tuum [ff] bñdictio tua. [gg] Semper.

[a] Victori' in canticis [b] ps' dauid. 4.

Nuocante me' exaudi me' [c] deus [d] iuſticie mee: [e] in tribulatiõe [f] dilataſti' mihi: [g] miſerere mei [h] & exaudi' [i] oronē meā. [k] Filii' viri' vſq; quo' incly ti mei' [l] ignominioſe' [m] diligitis' vanitatē: [n] q̄rentes [o] mēdaciū. [p] Semp. [q] Et cognoſcite' [r] quīm' mirabile reddidit' dñs' [s] ſctū' [t] ſuū: [u] dñs' exaudiet' cū clamauero' [v] ad eū. [w] Irafcimini' [x] & nolite' peccare: [y] loqmini' i cordibus vr̄is [z] ſup' cubilia vr̄a. [aa] & tacete. Sp. [bb] Sacrificate' ſacrificii [cc] iuſticie' [dd] & ſperate in dño. [ee] multi' dicūt: [ff] quis oñdet nobis' [gg] bonū? [hh] Signatū eſt ſup nos lumē' [ii] vultus tui' dñe. [jj] Dediſti' [kk] leticiā' [ll] in corde meo' [mm] in tpe' fruméti' [nn] sui' [oo] & vinu' [pp] corū' [qq] multiplicata ſūt. [rr] In pace' [ss] in idipm' dormiā' [tt] & requeſcā. [uu] & dormiā: [vv] quia' [ww] tu' dñe' [xx] ſpāliter' [yy] ſecurū' habitare' feciſti me.

[a] Victori' pro' hereditatibus' [b] ps' dauid. 5.

Erba mea [c] exaudi' [d] dñe: [e] intellige' [f] rugitū meū. [g] Aduerte' [h] aduoce' [i] clamoris mei' [j] rex meus' [k] & deus meus: [l] quia' [m] te' [n] depcor. [o] Dñe' [p] mane' audies' [q] voce' mea: [r] mane' [s] parabor' [t] ad te' & cōtēplabor. [u] Quīm' [v] nō' deus' [w] volēs' iniquitatē' tu: [x] nec' hītabit iuxta te' [y] malignus' [z] Nō' ſtabūt' [aa] iniqui' [bb] i cōſpectu' oc'lor' [cc] tuorū: [dd] odiſti' [ee] oēs' qui opantur' [ff] iniquitatē. [gg] Perdes' [hh] loqntes' [ii] mēdaciū: [jj] virū' [kk] ſanguinū' [ll] & dolōſū' [mm] aboiabitur' dñs. [nn] Ego ät' [oo] in' [pp] titudie' mie tue' [qq] introibo in' domū tuā: [rr] adorabo' ad' [ss] tēplū' [tt] ſctū tuū' [uu] in tiore tuo. [vv] Dñe' [ww] deduc me

Tu ät dñe ſuſceptor me' eu: gloria mea & exaltās caput meū. Voce mea ad dñm clamaui: & exaudiuit me de monte ſcto ſuo. Ego dormiui & ſoporatus ſum. exurrexi: q̄r dñs ſuſcepit me. Nō timebo milia populi circūdantia me: exurge dñe ſaluū me fac deus meus. Quīm tu percuſſiſti oēs aduerſantes mihi ſine cauſa: dentes peccatorū cōtriuiſti. Dñi ē ſalus: & ſup ppl'm tuū bñdictio tua. Semper.

Victori in canticis ps dauid. 4.

In finē in hymnis pſalmus dauid. 4.

Cum inuocarē exaudiuit me deus iuſticie mee: in tribulatiõe dilataſti mihi. miſerere mei: & exaudi oratiõē meā. Filii hoim vſquequo graui corde. vt quid diligitis vanitatē: & q̄ritis mēdaciū. Et ſcitote q̄m mirificauit dñs ſanctū ſuū: dñs exaudiet me cū clamauero ego ad eū. Irafcimini & nolite peccare: q̄ dicitis in cordibus vr̄is: in cubilibus vr̄is cōpūgimini. Sacrificate ſacrificiū iuſticie & ſperate in dño. multi dicūt: q̄s oñdet nob bona? Signatū eſt ſup nos lumē vultus tui dñe: dediſti lētitiā in corde meo. A fructu frumēti: vini: & olei ſui multiplicati ſūt. In pace in idipm dormiā & requeſcā. Quīm tu dñe ſingulariter in ſpe cōſtituiſti me.

[a] Victori' pro' hereditatibus' [b] ps' dauid. 5.

Erba mea [c] auribus' [d] pcipe dñe: [e] intellige clamorē meū: [f] intēde voci orōnis mee [g] rex meus & deus meus. [h] Quīm ad te orabo dñe: mane [i] exaudies voce meā: [j] mane [k] parabor' [l] ad te' & cōtēplabor. [m] Quīm nō' deus' [n] volēs' iniquitatē' tu: [o] nec' habitabit [p] iuxta te' [q] malignus' [r] Nō' ſtabūt' [s] iniqui' [t] i cōſpectu' oculorū' [u] tuorū: [v] odiſti' [w] oēs' qui operātur' [x] iniquitatē. [y] Perdes' [z] oīs' loqntes' [aa] mēdaciū: [bb] virū' [cc] ſanguinū' [dd] & dolōſū' [ee] abominabitur' dñs. [ff] Ego ät' [gg] in' [hh] multitudie' mie tue' [ii] introibo in' domū tuā' [jj] adorabo' [kk] ad' [ll] tēplū' [mm] ſctū tuū' [nn] in timore tuo. [oo] Dñe deduc me

Τὰ εἰς τὸ τέλος ἐν ὑμνοις ψαλμὸς τῷ δαυὶδ. δ'.
Ἐν τῷ ἐπικαλεῖσθαί με εἰσάκουσόν μου ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης μου· ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς με· οἰκτείρησόν με, καὶ εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου. Υἱοὶ ἀνθρώπων ἕως πότε βαρυκάρδιοι; ἵνατί ἀγαπᾶτε ματαιότητα, καὶ ζητεῖτε ψεῦδος; Εἰς τοῦτο μὲν μεγαλύνατε τὸν ὅσιον αὐτοῦ· ὁ θεὸς εἰσακούσεταί μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτόν. Ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, ἃ λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε. Θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης καὶ ἐλπίσατε ἐπὶ κύριον· πολλοὶ λέγουσι, τίς ὄψεται ἡμῖν τὰ ἀγαθά; Ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου κύριε, ἔδωκας εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν μου. Ἀπὸ καιροῦ σίτου, οἴνου, καὶ ἐλαίου αὐτῶν ἐπληθύνθησαν. Ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω. Ὅτι σὺ κύριε μονονουχὶ ἐν ἐλπίδι κατώκισάς με.

Pro eo q̄ hereditate cōſequitur pſalmus dauid. 5.

Ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ε'.
Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι κύριε, σύνες τῆς κραυγῆς μου· πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου. Ὅτι πρὸς σὲ προσεύξομαι κύριε, τὸ πρωὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου· τὸ πρωὶ παραστήσομαί σοι καὶ ἐπόψῃ με· ὅτι οὐχὶ θεὸς θέλων ἀνομίαν σύ εἶ. Οὐ παροικήσει σοι πονηρευόμενος, οὐδὲ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ἐμίσησας πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν, ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος. Ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται κύριος. Ἐγὼ δὲ ἐν πλήθει τοῦ ἐλέους σου, εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου, προσκυνήσω πρὸς ναὸν

'in iuſtitia tua [pp] 'iſidia tores meos: 'dirige' [qq] facie meā' viā tuā. 'Nō ē [rr] ei' in' ore corū' rectū: 'interiora corū' inſidie: [ss] ſepulchrū' patens' gutturi eorū: 'lingua ſuā' [tt] lenificant. "Gōdēna eos' deus' [uu] exciddāt' a conſiliis ſuis: 'iuxta multitudinē' [vv] ſceleru corū' expelle eos: 'quoniā' puocauerūt' te' Et letētur' [ww] oēs' qui ſperāt' in te: 'in ppetuū' [xx] laudabunt: & pteges' [yy] eos: & letabūtur' in te' qui diligūt' nomē tuū. 'Quoniā' tu' benedices' [zz] iuſto: [aaa] dñe' vt ſcuto' [bbb] placabilitatis' coronabis eū.

Victori' in pſalmis' ſup octuā' pſalm' dd. 6.

Omine' ne' in furore tuo' arguas me: 'ne' [ccc] in ira tua' corripias me. [ddd] Miſerē mei' [eee] dñe' quoniā' infirmus' ſū: ſana me' [fff] dñe' quoniā' conturbata ſunt' oſſa mea. [ggg] Et aia mea' [hhh] turbata eſt' valde: [iii] & tu' dñe' vſquequo? [jjj] cōuertere dñe: cripe aiaz meā. [kkk] Saluū me fac' [lll] propt' miaz tuā: [mmm] quīm nō eſt in morte' [nnn] q̄ memor ſit tui: [ooo] in' inferno' ät' [ppp] quis cōfitebitur' tibi? [qqq] Laboraui' in gemitu meo: [rrr] lauabo per' [sss] ſingulas noctes' lectū meū: [ttt] lachrimis meis' [uuu] ſtratū meū' [vvv] rigabo. [www] Caligauit' [xxx] pre amaritudine' [yyy] oculus meus: [zzz] conſumptus ſum' [aaaa] ab vniuerſis' [bbbb] holtibus meis. [cccc] Recedite' [dddd] a me' [eeee] oēs' [ffff] qui opamī' iniquitatē: [gggg] quia' audiuit' dñs' [hhhh] vocem' fletus meī. [iiii] Audiuit' [jjjj] dñs' [kkkk] deprecationē meā: [llll] dñs' [mmmm] oronē meā' [nnnn] ſuſcepit. [oooo] Cōfundātur' & cōturbētur' [pppp] vehementer' [qqqq] oēs' [rrrr] inimici mei: [ssss] reuertantur & cōfundantur' [tttt] ſubito.

Pro' ignoratiõe' [uuuu] dā': [vvvv] q̄ cecinit' dño' [wwww] ſup' verba' [xxxx] ethiopis' filii' [yyyy] ſieni. 7.

Omine' [zzzz] deꝰ' meꝰ' in te ſpaui: [aaaaa] ſalui' fac me ex' oibus [bbbbb] q̄b' oibus' [ccccc] pſequētibus me' & libera me. [ddddd] Ne' forte' [eeeee] rapiat' vt leo' [fffff] aniā meā: [ggggg] laceret' & nō ſit' [hhhhh] q̄ eripiat. [iiiii] Dñe' deus meus [jjjjj] ſi feci' [kkkkk] iſtud: [lllll] ſi' [mmmmm] eſt iniquitas' in mānibus' meis: [nnnnn] Si' reddidi' [ooooo] retribuētibus mihi' [ppppp] mala: [qqqqq] & dimiſi' hoſtes meos' vacuos. [rrrrr] pſeq̄tur' [sssss] iimicꝰ' [ttttt] aiam meā' [uuuuu] & apphēdat: [vvvvv] & cōculcet

סֻרוּ מִמֶּנִּי כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי שָׁמַע
יְהוָה קוֹל בִּכְיִי׃ שָׁמַע יְהוָה תְּחִנָּתִי
יְהוָה תְּפִלָּתִי יִקָּח׃ יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ
מְאֹד כָּל אֹיְבָי יָשׁוּבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע׃

לַמְנַצֵּחַ .vii. שִׁגָּיוֹן לְדָוִד אֲשֶׁר
שָׁר לַיהוָה עַל דִּבְרֵי כוּשׁ בֶּן
יְמִינִי׃ יְהוָה אֱלֹהַי
חָסִיתִי בְךָ הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל
נִצָּלְנִי וְהַצִּילֵנִי׃ פֶּן יִטְרֹף
כְּאַרְיֵה נַפְשִׁי פֹּרֵק וְאֵין מַצִּיל׃
יְהוָה אֱלֹהַי אִם עָשִׂיתִי זֹאת אִם
יֶשׁ עָוֶל בְּכַפָּי׃ אִם גָּמַלְתִּי
שִׁלְמִי רָעָה וָאֲחַלְּצָה צוֹרְרִי רֵיקָם׃
יִרְדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי וְיַשֵּׂג וְיִרְמֹס

[1] 'in iuſtitia tua' [pp] 'iſidia tores meos: 'dirige' [qq] facie meā' viā tuā. 'Nō ē [rr] ei' in' ore corū' rectū: 'interiora corū' inſidie: [ss] ſepulchrū' patens' gutturi eorū: 'lingua ſuā' [tt] lenificant. "Gōdēna eos' deus' [uu] exciddāt' a conſiliis ſuis: 'iuxta multitudinē' [vv] ſceleru corū' expelle eos: 'quoniā' puocauerūt' te' Et letētur' [ww] oēs' qui ſperāt' in te: 'in ppetuū' [xx] laudabunt: & pteges' [yy] eos: & letabūtur' in te' qui diligūt' nomē tuū. 'Quoniā' tu' benedices' [zz] iuſto: [aaa] dñe' vt ſcuto' [bbb] placabilitatis' coronabis eū.

Victori' in pſalmis' ſup octuā' pſalm' dd. 6.

Omine' ne' in furore tuo' arguas me: 'ne' [ccc] in ira tua' corripias me. [ddd] Miſerē mei' [eee] dñe' quoniā' infirmus' ſū: ſana me' [fff] dñe' quoniā' conturbata ſunt' oſſa mea. [ggg] Et aia mea' [hhh] turbata eſt' valde: [iii] & tu' dñe' vſquequo? [jjj] cōuertere dñe: cripe aiaz meā. [kkk] Saluū me fac' [lll] propt' miaz tuā: [mmm] quīm nō eſt in morte' [nnn] q̄ memor ſit tui: [ooo] in' inferno' ät' [ppp] quis cōfitebitur' tibi? [qqq] Laboraui' in gemitu meo: [rrr] lauabo per' [sss] ſingulas noctes' lectū meū: [ttt] lachrimis meis' [uuu] ſtratū meū' [vvv] rigabo. [www] Caligauit' [xxx] pre amaritudine' [yyy] oculus meus: [zzz] conſumptus ſum' [aaaa] ab vniuerſis' [bbbb] holtibus meis. [cccc] Recedite' [dddd] a me' [eeee] oēs' [ffff] qui opamī' iniquitatē: [gggg] quia' audiuit' dñs' [hhhh] vocem' fletus meī. [iiii] Audiuit' [jjjj] dñs' [kkkk] deprecationē meā: [llll] dñs' [mmmm] oronē meā' [nnnn] ſuſcepit. [oooo] Cōfundātur' & cōturbētur' [pppp] vehementer' [qqqq] oēs' [rrrr] inimici mei: [ssss] reuertantur & cōfundantur' [tttt] ſubito.

Pro' ignoratiõe' [uuuu] dā': [vvvv] q̄ cecinit' dño' [wwww] ſup' verba' [xxxx] ethiopis' filii' [yyyy] ſieni. 7.

Omine' [zzzz] deꝰ' meꝰ' in te ſpaui: [aaaaa] ſalui' fac me ex' oibus [bbbbb] q̄b' oibus' [ccccc] pſequētibus me' & libera me. [ddddd] Ne' forte' [eeeee] rapiat' vt leo' [fffff] aniā meā: [ggggg] laceret' & nō ſit' [hhhhh] q̄ eripiat. [iiiii] Dñe' deus meus [jjjjj] ſi feci' [kkkkk] iſtud: [lllll] ſi' [mmmmm] eſt iniquitas' in mānibus' meis: [nnnnn] Si' reddidi' [ooooo] retribuētibus mihi' [ppppp] mala: [qqqqq] & dimiſi' hoſtes meos' vacuos. [rrrrr] pſeq̄tur' [sssss] iimicꝰ' [ttttt] aiam meā' [uuuuu] & apphēdat: [vvvvv] & cōculcet

Ἐν σοὶ κύριε ἤλπισα σῶσόν με ἐκ πάντων τῶν διωκόντων με, καὶ ῥῦσαί με· μήποτε ἁρπάσῃ ὡς λέων τὴν ψυχήν μου, μὴ ὄντος λυτροῦντος μηδὲ σώζοντος. Κύριε ὁ θεός μου εἰ ἐποίησα τοῦτο, εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν χερσί μου· εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδοῦσί μοι κακά, πεσοίμην δὴ κενεὸς ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός. Καταδιωξάτω ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου καὶ καταλαβέτω, καὶ καταπατησάτω

לְאָרֶץ חַיַּי וְכִבּוֹדִי לְעַפֵּר יַשְׁכֵּן
סֶלָה׃ קוּמָה יְהוָה בְּאַפֶּךָ הִנָּשֵׂא
בְּעַבְרוֹת צוֹרְרָי וְעוּרָה אֵלַי
מִשְׁפָּט צִוִּיתָ׃ וַעֲדַת לְאֻמִּים
תְּסוֹבְבֶךָּ וְעָלֶיהָ לַמָּרוֹם שׁוּבָה׃
יְהוָה יָדִין עַמִּים שָׁפְטֵנִי יְהוָה
כְּצִדְקִי וְכְתֻמִּי עָלָי׃ יִגְמָר נָא רַע
רְשָׁעִים וְתָכוֹן צַדִּיק וּבֹחֵן לִבּוֹת
וְכִלְיוֹת אֱלֹהִים צַדִּיק׃ מָגִנִּי עַל
אֱלֹהִים מוֹשִׁיעַ יִשְׁרֵי לֵב׃ אֱלֹהִים
שׁוֹפֵט צַדִּיק וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם׃
אִם לֹא יָשׁוּב חַרְבּוֹ יִלְטוֹשׁ
קַשְׁתּוֹ דָרַךְ וַיְכוֹנְנָהּ׃ וְלוֹ הֵכִין כְּלֵי
מָוֶת חִצָּיו לְדֹלְקִים יִפְעָל׃ הִנֵּה
אָוֶן יָהֵרָה עָמָל וְיָלַד שֶׁקֶר׃ בּוֹר
כָּרָה וַיְחַפְּרֵהוּ וַיִּפֹּל בְּשַׁחַת יִפְעָל׃
יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ וְעַל קָדְקֳדּוֹ
חֲמָסוֹ יֵרֵד׃ אוֹדֶה יְהוָה כְּצִדְקוֹ
וַאֲזַמְּרָה שֵׁם יְהוָה עֶלְיוֹן׃ viii.
לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד׃
יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל
הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל
הַשָּׁמָיִם׃ מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים
יִסַּדְתָּ עֹז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית
אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃ כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ
מַעֲשֵׂי אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים
אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה׃ מָה אֱנוֹשׁ כִּי
תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ׃
וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר
תְּעַטְּרֵהוּ׃ תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי
יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַּחַת רַגְלָיו׃ צֹאן
וּבָקָר כֻּלָּם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדָי׃
צִפּוֹר שָׁמַיִם וְדְגֵי הַיָּם עֹבֵר
אָרְחוֹת יַמִּים׃ יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה
אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ׃ ix.
לַמְנַצֵּחַ עַל מוּת לַבֵּן מִזְמוֹר לְדָוִד׃

'i terra[p] vitā meā: [c] & gloriā meā [p] i pulverem [c] collocet. [f] Sēp. [g] Surge [b] dñe 'in furore tuo: [k] eleuare 'indignās super [m] hostes meos: [&] consurge [o] ad me [q] iudicio quod [q] mādasti. [r] Et congregatio [o] tri buum [c] circudet te: [&] p hac [in] altum [r] reuertere. [s] Domin [o] iudicabit [p] populos: [t] iudica me [o] domine [t] fcdm iusticiā meā: [&] fcdm simplicitatē meā q̄ est [u] in me. [b] Consumetur 'nūc [v] malū [w] iniquorum: [m] & cōfirmetur [u] iust [o]: [p] bator [b] cordis [q] & renum [r] deus [u] iust [e]. [s] Clype [o] meus [in] deo: [t] qui saluat [r] rectos [o] corde. [b] Deꝰ [u] iudex [b] iustus: [&] fortis [r] cōminās [s] tota [b] die. [k] Nō [t] cōuertenti [m] gladiū suū [n] acuet [o] arcū suū [t] tetēdit [q] & parauit illū. [r] Et in ipso [o] preparauit [r] vasa [n] mortis: [s] fa gittas suas [s] ad cōburēdū [t] opatus ē. [a] Ecce [b] peperit [c] iniquitatē [d] & cōcepit [e] dolorē: [&] pepit [f] mēdaciū. [b] Lacū [g] apuit [k] & effodit eū: [&] icidit [m] in ínteritū quē [n] opat [q] ē. [o] Reuertetur [p] dolor ei [q] i caput eius: [&] sup [r] verticē eius [s] iniqtas sua [u] descendet. [x] Confitebor [b] dñō [t] fcdm iusticiam ei [o]: [a] & cātabo [b] noī [c] dñī [d] altissimi.

[a] Victori [p] pro [c] torcularibus [p] psalmus [c] dauid. 8.

[o] Omine [a] dñator nr̄ [b] q̄ [c] grāde ē [d] nomen tuū [e] in vniuersa [m] terra: [q] [o] posuisti [q] gloriā tuā [q] sup [r] celos. [s] Ex ore [t] infantiū [u] pfecisti laudē [pp] aduerſarios tuos [v] vt qescat [r] inimic [o] & vltor. [c] Cm̄ videbo [e] celos tuos [b] opa [d] digitorū tuorū: [e] lunā [&] stellas [m] q̄ [f] fundasti. [c] Quid est [b] hō [q] quīa [r] recordaris eius [s] vel filius [s] hominis [q] quonīa [t] visitas eū: [r] Et minuisti eū [p] paulomin [o] [a] deo: [b] gloria [&] decore [c] coronasti eū. [c] Dedisti ei ptātē [r] sup opa [s] manuū tuarū: [b] cuncta [p] posuisti [r] sub [t] pedib [o] eius. [m] Oues [&] armenta [o] oia: [p] iſup [&] [q] aialia [r] agri. [a] Aues [c] celi [&] pisces [m] maris: [r] qui transeunt [oooooo] semitas [a] ponti. [b] Domie [c] dominator noster [b] quā [c] grande est [o] nomē tuū [e] i vniuersa [b] terra.

[a] Victori [p] super [c] mortem [b] filii [c] psalmus [r] dauid. 9.

Jnfra d. 137.

in tra vitā meā: [t] gloriā meā in pulueré collo ęis γῆν τὴν ζωήν μου, καὶ τὴν δόξαν μου εἰς χοῦν κατασκη cet. exurge dñe in ira ma: exaltare in finibus ὥσαι. Ἀναστήθι κύριε ἐν ὀργῇ σου, ὑψώθητι ἐν τοῖς πέρας inimicoꝝ muoꝝ. Et exurge dñe deus meus in pce σι τῶν ἐχθρῶν σου. Καὶ ἐξεγέρθητι κύριε ὁ θεός μου ἐν προ pto qđ mādasti: [t] sinagoga pplox circūdabit te. στάγματι ὃ ἐνετείλω, καὶ συναγωγὴ λαῶν κυκλώσει σε. Et pp hanc in altū regredere: dñs iudicabit pplos. Καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον, κύριος κρινεῖ λαούς. Judica me dñe fm iusticiā meā: [t] fm Κρῖνόν μοι κύριε κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν innocētiā meā sup me. Cōsumetur nequitia pctōꝝ: ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί. Συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἁμαρτω [t] diriges iusti: scrutās corda [t] renes λῶν, καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον, ὁ τάζων καρδίας καὶ νεφροὺς deus iuste. adiutorium meū a deo q̄ sal ὁ θεὸς δικαίως. Ἡ βοήθειά μου παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦ σώζον uos facit rectos corde. Deus iudex iustus [t] for τος τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ὁ θεὸς κριτὴς δίκαιος καὶ ἰχυ tis [t] patiēs: [t] nūqd irascet p singulos ρὸς καὶ μακρόθυμος, καὶ μὴ ὀργὴν ἐπάξων καθ' ἑκάσην diem? Nisi cōuersi fueritis: gladiū suū vibra διεμ; ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε, τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ σιλ bit: arcū suū tetēdit: [t] pauit illū. βώσει, τὸ τόξον αὐτοῦ ἐντείνει, καὶ ἡτοίμασεν αὐτό. Et in eo pauit vasa mortis: sagittas suas Καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμασε σκεύη θανάτου, τὰ βέλη αὐτοῦ ardentibus effecit. Ecce parturit iniquitatē: τοῖς καιομένοις ἐξεργάσατο. Ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδικίαν, cōcepit dolorē [t] pepit iniqtatē. Lacū apuit [t] effo συνέλαβε πόνον καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν. Λάκκον ὤρυξε, καὶ λάκ dit eū: [t] incidet in foueā quā fecit. σκαφεν αὐτόν, καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο. Cōuertetur dolor eius in caput eius: [t] in ver Ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ κο cē ipius iniquitas eius descēdet. Cōfitebor: ρυφὴν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καταβήσεται. Ἐξομολογήσο Jnfra dñō fm iusticiā eius: [t] psallā μαι τῷ κυρίῳ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ψαλῶ nomini dñī altissimi. τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

in finē pro torcularibus psalm[o] dāb. 8.

Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς τῷ δαβ. Math. 21.b.

Omine dñe nr̄ q̄ admirabile nomē tuū in vniuersa tra. Κύριε ὁ κύριος ἡμῶν ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Qui eleuata ē magnificētia tua sup celos. Ex Ὅτι ἐπῆρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. Ex ore infantiū [t] lactētiū pfecisti laudē: ꝓpter στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον, ἕνεκα τῶν inimicos tuos vt destruas inimicū [t] vltorē. Cm̄ videbo ἐχθρούς σου τοῦ καταλύσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν. Ὅτι ὄψομαι celos: opa digitoꝝ tuoꝝ: lunā [t] stellas: q̄ τοὺς οὐρανούς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ tu fundasti. Quid est hō: qđ memor es ei? aut σὺ ἐτεμελίωσας. Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ; Heb. filius hois: qm̄ visitas eū? Minuisti eū pau ii.b. filius hois: qm̄ ἐπισκέπτῃ αὐτόν; Ἠλάττωσας αὐτὸν βρα lominus ab angelis: glia [t] honore coronasti eū: [t] χύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ cōstituisti eū sup opa manuū tuaꝝ. Oia subie κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Panta ὑπέ cisti sub pedibus eius: oues [t] boues vniuer ταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, πρόβατα καὶ βόας πάσ sas: insup [t] pecora capi. Volucres celi: σας, ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου. Τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, [t] pisces maris: q̄ pambulant semitas ma καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, τὰ διαπορευόμενα τρίβους θα ris. Dñe dñs nr̄ q̄ admirabile nomē tuū in vniuersa tra. λασσῶν. Κύριε ὁ κύριος ἡμῶν ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. in finē pro occultis filii psalmus 68.9. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ ψαλμὸς τῷ δαβ. a

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, διηγήσο oia mirabilia tua. Letabor [t] exulta μαί πάντα τὰ θαυμάσιά σου. Εὐφρανθήσομαι καὶ ἀγαλλιά bo in te: psallā nomini tuo altissime. In cōuer σομαι ἐν σοί, ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου ὕψιστε. Ἐν τῷ ἀποστρα tēdo inimici mei retrorsus: infirmabūtur [t] peribūt φῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἀσθενήσουσι καὶ ἀπολοῦν ꝓ facie tua. Qm̄ fecisti iudiciū meū [t] cām τα ἀπὸ προσώπου σου. Ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου [t] causā meā: sedisti sup throno q̄ iudicas iusti καὶ τὴν δίκην μου, ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου ὁ κρίνων τὴν δικαιο tiā. Increpasti gētes [t] perist impius: no συνήν. Ἐπετίμησας ἔθνεσι καὶ ἀπόλετο ὁ ἀσεβής, ὀνο mē eius deleſti in eternū: [t] in seculū seculi. μα αὐτοῦ ἐξήλειψας εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Inimici defecerūt framee in fine: [t] ciuitates Τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις destruxiſti. Perist memoria eius cū sonitu: [t] καθεῖλες. Ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ μετ' ἤχου, καὶ ὁ dñs in eternū pmanet. Parauit in iudicio thronū κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει. Ἡτοίμασεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον suū: [t] ipe iudicabit orbē terre in equitate: iudicabit αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, κρινεῖ populos in iustitia. [t] factus ē dñs refugiū paupe λαοὺς ἐν εὐθύτητι. καὶ γέγονε κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι, rū: adiutor in opportunitatib [o] tribulatiōe. Et sperent in βοηθὸς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψεσι. Καὶ ἐλπισάτωσαν ἐπὶ te q̄ cognouerūt nomē tuū: qm̄ nō dereliquisti σοὶ οἱ γινώσκοντες τὸ ὄνομά σου, ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες querētes te dñe. Psallite dño qui hitat querentes te dñe. Ψάλλατε τῷ κυρίῳ τῷ κατοι τοὺς ἐκζητοῦντάς σε κύριε. Ὑμνεῖτε τῷ κυρίῳ τῷ κατοι in sion: annūciate inter gētes studia κοῦντι ἐν σιών, ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἐπιτηδεύ eius. Qm̄ requirēs sāguinē eoꝝ recordat' ē: ματα αὐτοῦ. Ὅτι ὁ ἐκζητῶν τὰ αἵματα αὐτῶν ἐμνήσθη, non est oblit' clamoris pauperū. Miserere mei dñe: ὐκ ἐπελάθετο κραυγῆς τῶν πενήτων. Ἐλέησόν με κύ uide humilitatē meā de inimicis meis. Qui exal ριε. ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου. Ὁ ὑψώ tas me de portis mortis: vt annūciē om me ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου, ὅπως ἂν ἐξαγγείλω πά nes laudatiōes tuas i portis filie σας τὰς αἰνέσεις σου ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς sīō. Exultabimus in salutari tuo: infixe σιών. Ἀγαλλιασόμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, ἐνεπα runt gētes in interitu quē fecerūt. In laqo isto quē abscō γήσαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ ἐποίησαν. Ἐν παγίδι ταύτῃ ἐκρυ derunt: ꝓhēdit̄ deꝰ pedē cor. Cognoscitur dñs iudicia φεν, συνελήφθη ὁ πούς αὐτῶν. Γινώσκεται κύριος κρίματα facies: in opibus manuū suaꝝ cōprehēsus ē pec ποιῶν, ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήφθη ὁ ἁ cator. Cōuertātur peccatores in infernū: μαρτωλός. Ἀποστραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν ᾅδην, oēs gētes q̄ oblituntur deū. Qm̄ nō in fi ὁ πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τὸν θεόν. Ὅτι οὐκ εἰς τέ ne oblitio erit paupis: patiētia pauperū λος ἐπιλησθήσεται ὁ πτωχός, ἡ ὑπομονὴ τῶν πενήτων nō peribit in finē. Exurge dñe nō cōfortet hō: οὐκ ἀπολεῖται εἰς τέλος. Ἀνάστηθι κύριε μὴ κραταιούσθω ἄνθρω ludicētur gētes in cōspectu tuo. Cōstitue dñe legis πος, κριθήτωσαν ἔθνη ἐνώπιόν σου. Κατάστησον κύριε νομοθέ latoꝛ ē sup eos: sciāt gētes qm̄ hoies sūt. Ut qd την ἐπ' αὐτούς, γνώτωσαν ἔθνη ὅτι ἄνθρωποί εἰσιν. Ivsti dñe recessisti longe despicis in opportunitatib [o] i tri κύριε ἀφέστηκας μακρόθεν ὑπερορᾷς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλί bulatiōib [o]. Qñ supbit impius incēdit̄ ψεσιν. Ἐν τῷ ὑπερηφανεύεσθαι τὸν ἀσεβῆ ἐμπυρίζεται paup: cōphēdūtur in cōsiliis q̄b [o] cogitāt. ὁ πτωχός, συλλαμβάνονται ἐν διαβουλίοις οἷς διαλογίζοι laudat peccator in ται. Ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς

לְבַד יַשְׁקֵּט עֲנָה
שָׁפְטִי אוּב
עָלַם אָבַד
תָּמִם עִיר
דִּין יָשֵׁר
הֵיטִיב שָׁנַב
דּוֹר צוּר
בָּטַח יָדַע
דָּרַשׁ נָגִד
זַמְּרוּ יָשַׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ
עֲלִילוֹתָיו׃ כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים
אוֹתָם זָכַר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנוּיִם׃
חָנְנֵנִי יְהוָה רְאֵה עָנְיִי מִשֹּׂנְאָי
מְרוֹמְמִי שְׁעָרִי מָוֶת׃ לְמַעַן
אֲסַפְּרָה כָּל תְּהִלָּתֶיךָ בְּשַׁעֲרֵי בַת
צִיּוֹן אָגִילָה בִּישׁוּעָתֶךָ׃ טָבְעוּ
גוֹיִם בְּשַׁחַת עָשׂוּ בְּרֶשֶׁת זוּ טָמָנוּ
נִלְכְּדָה רַגְלָם׃ נוֹדַע יְהוָה מִשְׁפָּט
עָשָׂה בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ רָשָׁע
הִגָּיוֹן סֶלָה׃ יָשׁוּבוּ רְשָׁעִים
לִשְׁאוֹלָה כָּל גּוֹיִם שְׁכֹחֵי אֱלֹהִים׃
כִּי לֹא לָנֶצַח יִשָּׁכַח אֶבְיוֹן תִּקְוַת
עֲנִיִּים תֹּאבַד לָעַד׃ קוּמָה יְהוָה אַל
יֶעֱזׂ אֱנוֹשׁ יִשָּׁפְטוּ גוֹיִם עַל פָּנֶיךָ׃
שִׁיתָה יְהוָה מוֹרָה לָהֶם יֵדְעוּ
גוֹיִם אֱנוֹשׁ הֵמָּה סֶלָה׃ x
לָמָּה יְהוָה תַּעֲמֹד בְּרָחֹק
תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ בְּגַאֲוַת
רָשָׁע יִדְלַק עָנִי יִתָּפְשׂוּ בְּמִזִּמּוֹת
זוּ חָשָׁבוּ׃ כִּי הִלֵּל רָשָׁע עַל תַּאֲוַת

נַפְשִׁי וּבְצַע בְּדֶרֶךְ אַיִן יְהוָה׃
רְשָׁעַ בְּגַאֲוַת אַפּוֹ בַּל יִדְרֹשׁ אֵין
אֱלֹהִים כָּל מְזִמֹּתָיו׃ יָחִילוּ
דְּרָכָיו בְּכָל עֵת מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ
מְנֻגָּדוֹ כָּל צוֹרְרָיו יָפִיחַ בָּהֶם׃ אָמַר
בְּלִבּוֹ בַּל אֶמּוֹט לְדֹר וָדֹר אֲשֶׁר
לֹא נָרַע׃ אָלָה פִּיהוּ מָלְאָה וּמִרְמוֹת
וְתָךְ תַּחַת לְשׁוֹנוֹ עָמָל וָאָוֶן
יָשַׁב בְּמַאְרַב חֲצֵרִים בַּמִּסְתָּרִים
יַהַרֹג נָקִי עֵינָיו לְחֵלָכָה יִצְפֹּנוּ׃
יָאֹרֶב בַּמִּסְתָּר כַּאֲרִיֵה בְּסֻכּוֹ יָאֹרֶב
לַחֲטֹף עָנִי יַחְטֹף עָנִי בְּמָשְׁכוֹ
בְּחַרְמְנֶיךָ חָפַן׃ יָדַכֶּה וְשָׁח וְנָפַל
בְּעַצּוּמָיו חֵלְאִים׃ אָמַר בְּלִבּוֹ
שָׁכַח אֵל הִסְתִּיר פָּנָיו בַּל רָאָה
לָנֶצַח׃ קוּמָה יְהוָה אֵל נְשָׂא יָדֶךָ
אַל תִּשְׁכַּח עֲנִיִּים׃ עַל מָה נִאֵץ
רָשָׁע אֱלֹהִים אָמַר בְּלִבּוֹ לֹא
תִדְרֹשׁ׃ רָאִיתָה כִּי אַתָּה עָמָל וְכַעַס
תַּבִּיט לָתֵת בְּיָדֶךָ עָלֶיךָ יַעֲזֹב
חֵלְכָה יָתוֹם אַתָּה הָיִיתָ עוֹזֵר׃
שְׁבֹר זְרוֹעַ רָשָׁע וְרָע תִּדְרוֹשׁ
רְשָׁעָתוֹ בַּל תִּמְצָא׃ יְהוָה מֶלֶךְ
עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ׃
תַּאֲוַת עֲנָוִים שָׁמַעְתָּ יְהוָה תָּכִין
לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ׃ לִשְׁפֹּט
יָתוֹם וְדַךְ בַּל יוֹסִיף עוֹד לַעֲרֹץ
אֱנוֹשׁ מִן הָאָרֶץ׃ לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד׃ יג
בַּיהוָה חָסִיתִי אֵיךְ תֹּאמְרוּ
לְנַפְשִׁי נוּדִי הַרְכֶם צִפּוֹר׃ כִּי הִנֵּה
הָרְשָׁעִים יִדְרְכוּן קֶשֶׁת כּוֹנְנוּ
חִצָּם עַל יֶתֶר לִירוֹת בְּמוֹ אֹפֶל
לְיִשְׁרֵי לֵב׃ כִּי הַשָּׁתוֹת יֵהָרֵסוּן
צַדִּיק מַה פָּעָל׃ יְהוָה הֵיכַל
קָדְשׁוֹ יְהוָה בַּשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ עֵינָיו
יֶחֱזוּ עַפְעַפָּיו יִבְחָנוּ בְּנֵי אָדָם׃
יְהוָה צַדִּיק יִבְחָן וְרָשָׁע וְאֹהֵב
חָמָס שָׂנְאָה נַפְשׁוֹ׃ יַמְטֵר עַל
רְשָׁעִים פְּחִים אֵשׁ וְגָפְרִית וְרוּחַ
זַלְעָפוֹת מְנָת כּוֹסָם׃ כִּי צַדִּיק
יְהוָה צְדָקוֹת אָהֵב יָשָׁר יֶחֱזוּ
פָנֵימוֹ׃ לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית יב
מִזְמוֹר לְדָוִד׃ הוֹשִׁיעָה
יְהוָה כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַּסּוּ אֱמוּנִים
מִבְּנֵי אָדָם׃ שָׁוְא יְדַבְּרוּ אִישׁ
אֶת רֵעֵהוּ שִׂפַת חֲלָקוֹת בְּלֵב וָלֵב
יְדַבֵּרוּ׃ יַכְרֵת יְהוָה כָּל שִׂפְתֵי
חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת׃
אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר
שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ׃ מִשֹּׁד
עֲנִיִּים מֵאַנְקַת אֶבְיוֹנִים עַתָּה
אָקוּם יֹאמַר יְהוָה אָשִׁית בְּיֶשַׁע
יָפִיחַ לוֹ׃ אִמְרוֹת יְהוָה אֲמָרוֹת
טְהֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ
מְזֻקָּק שִׁבְעָתָיִם׃ אַתָּה יְהוָה
תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֶנּוּ מִן הַדּוֹר זוּ
לְעוֹלָם׃ סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן
כָּרם זָלוּת לִבְנֵי אָדָם׃ יג
לַמְנַצֵּחַ כִּזְמוֹר לְדָוִד׃ עַד
אָנָה יְהוָה תִּשְׁכָּחֵנִי נֶצַח עַד
אָנָה תַסְתִּיר אֶת פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי׃
אָנָה אָשִׁית עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי יָגוֹן
בְּלִבִּי יוֹמָם עַד אָנָה יָרוּם אֹיְבִי
עָלָי׃ הַבִּיטָה עֲנֵנִי יְהוָה אֱלֹהָי
הָאִירָה עֵינַי פֶּן אִישַׁן הַמָּוֶת׃ פֶּן
יֹאמַר אֹיְבִי יְכָלְתִּיו צָרַי יָגִילוּ כִּי
אֶמּוֹט׃ וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטָחְתִּי יָגֵל
לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי
גָמַל עָלָי׃ יד
לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד׃ אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין
אֱלֹהִים הִשְׁחִיתוּ הִתְעִיבוּ עֲלִילָה
אֵין עֹשֵׂה טוֹב׃ יְהוָה מִשָּׁמַיִם

"יהוה "צדיק "יבחן "ורשע "ואהב
"חמס "שנאה "נפשו׃ "ימטר "על
"פחים "רשעים "אש "וגפרית "ורוח
"זלעפות "מנת "כוסם׃ "כי "צדיק
"יהוה "צדקות "אהב "ישר "יחזו
"פנימו׃ xii. "לנצח "בנגינות "על "השמינית
"מזמור "לדוד׃ "הושיעה
"יהוה "כי "גמר "חסיד "כי "פסו "אמונים
"מבני "אדם׃ "שוא "ידברו "איש
"את "רעהו "שפת "חלקות "בלב "ולב
"ידברו׃ "יכרת "יהוה "כל "שפתי
"חלקות "לשון "מדברת "גדלות׃
"אשר "אמרו "ללשוננו "נגביר
"שפתינו "אתנו "מי "אדון "לנו׃ "משד
"עניים "מאנקת "אביונים "עתה
"אקום "יאמר "יהוה "אשית "בישע
"יפיח "לו׃ "אמרות "יהוה "אמרות
"טהורות "כסף "צרוף "בעליל "לארץ
"מזקק "שבעתים׃ "אתה "יהוה
"תשמרם "תצרנו "מן "הדור "זו
"לעולם׃ "סביב "רשעים "יתהלכון
"כרם "זלות "לבני "אדם׃ xiii.
"למנצח "לדוד׃ "עד
"אנה "יהוה "תשכחני "נצח "עד
"אנה "תסתיר "את "פניך "ממני׃
"אנה "אשית "עצות "בנפשי "יגון
"בלבבי "יומם "עד "אנה "ירום "איבי
"עלי׃ "הביטה "ענני "יהוה "אלהי
"האירה "עיני "פן "אישן "המות׃ "פן
"יאמר "איבי "יכלתיו "צרי "יגילו "כי
"אמוט׃ "ואני "בחסדך "בטחתי "יגל
"לבי "בישועתך "אשירה "ליהוה "כי
"גמל "עלי׃ xiiii.
"למנצח "לדוד׃ "אמר "נבל "בלבו "אין
"אלהים "השחיתו "התעיבו "עלילה
"אין "עשה "טוב׃ "יהוה "משמים

"Dñs "iustū "probat: "ipium autē "& diligentem "iniquitatē "odit "& animā eius. "Pluet "sup "peccato "delicia, "misēt "in "eau tou "fuxiv. "Et "pitpiēt "epi "amarto "res "laqueos: "ignis "& "sulphur "& "spūs "procellarū "pars. "calicis eorū. "Quonia "iustus "dñs "iustitias "dilexit: "rectum "videbūt "facies eius. "Victori "super "octauā "ps "dauid. 12.

Saluū "domine "quoniā "defecit "fctus: "quoniā "imminuti sūt "fideles "a filiis "hominū. "Frustra "loquuntur "vnusquisq; "proxio suo: "labium "fubdolum "in corde "& corde "locuti sunt. "Disperdat "dñs "uniuersa "labia "dolosa: "linguā "magniloquā. "Qui "dixerūt "linguā nr̄az "magnificabim⁹: "labia nr̄a "a nobis "sūt. "quis "nr̄ "dñs "est? "Propter "vastitatē "inopū & "gemitū "pauperū: "nūc "consurgam "dicit "dominus: "ponam "in salutari "auxiliū "eorū. "Eloquia "domini "eloquia "casta: "argentū "igne "examinatū: "probatū "septuplū. "Tu "dñe "seruabis nos "& "custodies nos "a "gñatiōe hac: "& "in "eternū. "Circuitu impij "ambulant: "secūdm altitudinē tuā "filiorum "hominum. "Victori "psalm? "dauid. 13.

Usquequo "dñe "obliuiscēris me "in "finē: "usquequo "auertis "faciē tuā "a "me? "Quā diu po "nā "cōsilia "in "aia "mea: "dolorē "in corde "meo "p die "& "noctē? "Usquequo "exaltabit "inimic "meus "sup "me? "respice "& "exaudi "me "dñe "deus "meus: "illumina "oculos "meos: "ne "vn "q̄ "obdormiā "i "morte. "Nequādo "dicat "inimicus "meus "p̄ualui aduersus eum: "hostes "mei "exultabunt "cū "motus fuero. "Ego "aī "in mia tua "cōfisus: "exultabit "cor "meum "in salutari tuo: "cātabo "dño "qui "mersit "sup me. "Victori "dd. 14.

Dixit "insipiēs "in corde suo: "nō "est "deus. "Corrupti "sūt "& "abominabiles "facti "sūt "in studijs: "nō "est "qui "faciat "bonū. "Dñs "de "celo

vesperus ale sue: & auar? applaudens sibi "blasphemauit "dñm. "Impius "secdm altitudinē "furoris sui "non "reqret: "nec "deus in "oibus "cogitatiōibus eius. "Parturiūt "vie eius "in omni "tpe: "lōge sunt "iudicia tua "a facie eius: "oēs "inimicos suos "despicit. "Loquitur "in corde suo "nō "mouebor: "in gñatiōe "& gñatiōe ero "sine "malo. "Maledictiōe "os eius "plenū est "& "dolis "& auaricia: "sub "lingua "& "aruicia: "sub "lingua eius "dolor "& "iniqtas. "Sedet "insidiās iuxta "vestibu "la "in abscōditis "vt "interficiat "innocētē: "oculi eius "robustos tuos "circūspiciūt. "Insidiatur "i abscōdito "sicut leo "in cubili suo: "insidiatur "vt rapiat "pauperem: "rapiet "pauperē "cū attraxerit eū "ad rete suū. Et "cōfrangetū "subiiciet eū "& irruet "viribus fui: "valēter. "Dixit "in corde suo "oblitus est "deus: "abscōdit "faciē suā: "nō "respiciet "in ppetū. "Surge "dñe "deus "leua "manū tuā: "noli "oblisci "pauperū. "Quare "blasphemat "ipius "deū: "dicēs "in corde suo q? "nō "requiras. "Vides "q? "tu "labore "& furorē "respicis "vt detur "in mānu tua: "tibi "derelinquūtur "fortes tui "pupillo "tu "es "adiutor. "Contere "brachiū "impij "& maligni: "q̄res "impietatem eius "& "nō "inuenies. "Domin? "rex "feculi "& eternitatis: "perierunt "gentes "de terra eius? "Desiderium "pauperū "audisti "dñe: "preparasti "cor eorum: "audiat "auris tua. "Vt iudices ∞∞ "pupillū "& oppssum: "& "nequaq̄ "vltra "supbiat "homo "de "terra.

"Victori "dauid. 11.

In "dñō "confido: quō "dicitis aie mee: trāsmigra in mōtē sicut passer? Quia ecce peccatores intenderūt arcū: parauerūt sagittas in pharetra: vt sagittēt in obscuro rectos corde. Quia tu ptecisti destructa: iustus autē quid fecit? Dñs in templo scō suo: dñs in celo sedes eius. Oculi eius in pauperē respiciūt: palpebre eius interrogāt filios hominū. Dñs interrogat iustū et impiū. q̄ aūt diligit iniquitatē: odit "sua "aiaz. Pluet sup peccatores laqueos: ignis & sulphur & spūs procellarū pars calicis eorū. Quoniā iustus dñs iustitias dilexit: rectū videbūt facies eius.

Saluū me fac dñe: quoniā defecit sctus: quoniā diminute sūt veritates a filijs hoim. Vana locutus ē quisq; ad primū suū: labia dolosa in corde: & in corde locutus ē mala. Disperdat dñs uniuersa labia dolosa: linguā magniloquā. Qui dixerūt linguę nr̄az magnificabim⁹: labia nr̄a a nobis sūt. quis nr̄ dñs est? Propter vastitatē inopū & gemitū pauperū: nūc consurgam dicit dominus: ponam in salutari quod fiducialiter agā in eo.

Eloquia dñi eloquia casta: argentū igne examinatū: probatū septuplū. Tu dñe seruabis nos & custodies nos a gñatiōe hac: & in eternū. Circuitu impij ambulant: secūdm altitudinē filiorum hominum.

Usquequo dñe obliuiscēris me in finē: usquequo auertis faciē tuā a me? Quā diu ponā cōsilia in aia mea: dolorē in corde meo p diē & noctē? Usquequo exaltabit inimic meus sup me? respice & exaudi me dñe deus meus: illumina oculos meos: ne vnq̄ obdormiā i morte. Nequādo dicat inimicus meus: prualui aduersus eum: hostes mei exultabunt cū motus fuero. Ego aūt in mia tua speraui. Exultabit cor meū in salutari tuo: cātabo dño qui bona tribuit mihi: & psallā nomini dō tō kyrio tō hypsistō. Kai eseisthēsomai en tois eleesi sou hoti eisēkousas mou, Kyrie ho theos mou, hypsōthētō hē cheir sou. Prosdexai to rhēma mou enōpion sou, kai to noēma tōn kardiōn mou enōpion sou dia pantos. Kyrie ho rhysamenos mou kai ho boēthos mou, genou ho theos mou antilēptor tou sōtēriou mou, hypsōthētō. Dia touto eusēmanthē hē kardia mou kai ēgallisato hē glōssa mou, eti de kai hē sarx mou kataskēnōsei epi elpidi. Hoti ouk egkatalipseis tēn psychēn mou eis adou oude dōseis ton hosion sou idein diaphthoran. Egnōrisas moi hodous zōēs, plēsmonēseis me euphrosynēs meta tou prosōpou sou, terpsis en dexia sou eis telos. Kyrie eisakousē mou tēs dikaiosynēs mou, prossches tē deēsei mou, enōtisai to ous sou tē proseuchē mou, akousatō mou tēs phōnēs tēs exomologēseōs mou, ho basileus mou kai ho theos mou. Hoti pros se proseuxomai, Kyrie prōi eisakousē mou tēs phōnēs mou, prōi paresteō soi kai optanesomai soi. Hoti ou theos thelōn anomian su ei, ou paroikēsei soi ponēros, ou stathēsontai hoi aphrones enōpion tōn ophthalmōn sou. Emisēsas pantas tous ergazomenous tēn anomian, apoleseis pantas tous lalountas to pseudos. Andra haimatōn kai dolou bdelyxetai Kyrios, kai exoudenōsei ton anthrōpon ton adikon kai ton asebē. Kai egō en plēthei tou eleous sou eisporeusomai eis ton oikon sou, proskynēsō pros naon to hagion sou en phobō sou. Kyrie hodēgēson me en tē dikaiosynē sou heneken tōn echthrōn mou, katheuthynon enōpion sou tēn hodon mou. Hoti ouk estin en tō stomati autōn alētheia, hē kardia autōn mataia, taphos anestōmenos ho larynx autōn, tais glōssais autōn edoliousan, krinon autous, theos, apostētōsan apo tōn dialogismōn autōn, kata to plēthos tōn asebeiōn autōn exōsas autous, hoti parepikranan se, Kyrie. Kai euphranthēsontai pantes hoi elpizontes epi se, eis ton aiōna agalliasontai kai skēnōsei en autois, kai kauthēsontai en soi pantes hoi agapōntes to onoma sou, hoti su eulogēseis dikaion, Kyrie, hōs hyperaspistē eudokias egkekyklōsai autō.

Eis to telos hyper tēs ogdoēs psalmos tō dauid. 11.

Sōson me Kyrie, hoti ekleloipen hosios, hoti oligōthēsan alētheiai apo tōn hyiōn tōn anthrōpōn. Mataia elalēsen hekastos pros ton plēsion autou, cheilē dolia en kardia, kai en kardia elalēsen kaka. Exolothreusai Kyrios panta ta cheilē dolia, glōssan megalorrēmona. Tous eipontas glōssē hēmeis megalynomen, ta cheilē hēmōn para hēmōn estin. Tis hēmōn kyrios estin; Heneken tēs talaipōrias tōn tapeinōn kai tou gennēmatos tōn ptōchōn, nyn anastēsomai, legei Kyrios. Thēsomai en sōtēriō, parrēsiasomai en autō. Ta logia Kyriou logia hagna, argyrion pepyrōmenon, dokimion tē gē: katharisthenta hepta phasmatōn. Sy Kyrie phylaxeis hēmas kai diatērēseis hēmas apo tēs geneas tautēs, kai eis ton aiōna. Hoti kyklō hoi asebeis peripatousin, kata to hypsos sou epolythrepsas tous hyious tōn anthrōpōn.

Eis to telos psalmos tō dauid. 12.

Eōs potē Kyrie epilēsē mou eis telos, heōs potē apostrepseis to prosōpon sou ap emou; Eōs tinos thōsomai boulas en psychē mou, odynas en kardia mou hēmeras kai nyktos; Heōs potē hypsōthēsetai ho echthros mou epi emē; Epi ce exaudi me Kyrie ho theos mou. Phōtison tous ophthalmous mou: ne pote hypnōsō eis thanaton, mēpote eipē ho echthros mou, ischysa pros auton. Hoi thlibontes me agalliasontai ei me saleuthō, egō de epi tō eleei sou ēlpisa. Agalliasetai hē kardia mou epi tō sōtēriō sou, asō tō Kyriō tō eurgetēsanti me, kai psalō tō onomati Kyriou tou hypsistou.

Eis to telos psalmos dauid. 13.

Eipen aphrōn en kardia autou, ouk estin theos. Diephtharēsan kai ebdelygthēsan en epithymiais, ouk estin ho poiōn chrēstotēta. Kyrios ex tou ouranou

ᵍהַשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת הֲיֵשׁ
מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ אֶת אֱלֹהִים: הַכֹּל
סָר יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ אֵין עֹשֵׂה טוֹב
אֵין גַּם אֶחָד: הֲלֹא יֹדְעוּ כָּל
פֹּעֲלֵי אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי אָכְלוּ לֶחֶם
יְהוָה לֹא קָרָאוּ: שָׁם פָּחֲדוּ פָּחַד
כִּי אֱלֹהִים בְּדוֹר צַדִּיק: עֲצַת עָנִי
תָּבִישׁוּ כִּי יְהוָה מַחְסֵהוּ: מִי יִתֵּן
מִצִּיּוֹן יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה
שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח
יִשְׂרָאֵל: .xv. מִזְמוֹר לְדָוִד
יְהוָה מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי
יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ: הוֹלֵךְ תָּמִים
וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ:
לֹא רָגַל עַל לְשֹׁנוֹ לֹא עָשָׂה
לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל
קָרֹבוֹ: נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֵת
יִרְאֵי יְהוָה יְכַבֵּד נִשְׁבַּע לְהָרַע
וְלֹא יָמֵר: כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ
וְשֹׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה אֵלֶּה
לֹא יִמּוֹט לְעוֹלָם: .xvi. כְּתָם
לְדָוִד שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי
בָךְ: אָמַרְתְּ לַיהוָה אֲדֹנָי אָתָּה
טוֹבָתִי בַל עָלָיְךָ: לִקְדוֹשִׁים
אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל
חֶפְצִי בָם: יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר
מָהֲרוּ בַּל אַסִּיךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם
וּבַל אֶשָּׂא אֶת שְׁמוֹתָם עַל שְׂפָתָי:
יְהוָה מְנַת חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה
תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי: חֲבָלִים נָפְלוּ לִי
בַּנְּעִימִים אַף נַחֲלַת שַׁפְרָה עָלָי:
אֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף
לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי: שִׁוִּיתִי
יְהוָה לְנֶגְדִּי תָמִיד כִּי מִימִינִי בַּל
אֶמּוֹט: לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי
אַף בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח: כִּי לֹא

ᵍde celo ᵍpspexit ᵍsup ᵍfilios ᵍhoim: ᵍvt videret ᵍsi ē ᵍintelligēs ᵍrequirēs ᵍdeum. ᵍOmnes ᵍrecesserūt ᵍsimul ᵍcōglutinati sunt: ᵍnō est ᵍqui faciat ᵍbonū: ᵍnō ē ᵍvsq; ad ᵍvnū. ᵍNōne ᵍcognoscēt ᵍoēs ᵍ qui opantur ᵍiniquitatē: ᵍ qui deuorāt ᵍpopulū meū ᵍvt cibū ᵍpanis: ᵍdñm nō ᵍinuocauerunt. ᵍIbi ᵍ timebūt ᵍformidine: ᵍqm̄ ᵍdeus ᵍi gn̄atiōe ᵍiusta ē. ᵍCōsiliū ᵍpaupis ᵍ cōfudistis; ᵍqm̄ ᵍdñs ᵍspes eius est. ᵍQuis ᵍdabit ᵍde sio ᵍ salutem ᵍisrl: ᵍqñ reduxerit ᵍdñs ᵍcaptiuitatem ᵍpplī sui: ᵍexultabit ᵍiacob: ᵍletabitur ᵍisrael.

ᵍPsalmus ᵍdauid. 15.

ᵍOmine ᵍqs ᵍpegrinabitur ᵍin tētorio tuo: ᵍqs ᵍhitabit ᵍin mōte ᵍsctō tuo! ᵍQui ingredit ᵍur ᵍsine macula ᵍ & operatur ᵍiusticiā: ᵍ & loquitur ᵍveritatē ᵍin corde suo.

· Nō ᵍest ᵍfacti ᵍs ᵍin ᵍlingua sua: ᵍnec ᵍfecit ᵍamico suo ᵍmalū: ᵍ& ᵍopprobriū ᵍnon ᵍsustinuit ᵍsuper ᵍpropin quo suo. ᵍDespicitur ᵍ oculis ei ᵍ iprobus: ᵍtimētes ᵍdñm ᵍglōrificat: ᵍiurat ᵍvt ᵍsē affligat ᵍ & non ᵍmutat. ᵍPecuniā suā ᵍnō ᵍdedit ᵍad vsurā: ᵍ& mūnera ᵍaduersum ᵍinoxiū ᵍnō ᵍaccepit: ᵍqui facit ᵍhec ᵍnō ᵍcōmouebitur ᵍi ēternū

ᵍHumilis & simplicis ᵍdauid. 16.

ᵍCōserua me ᵍdñe: ᵍqm̄ in te ſpaui. ᵍdixi ᵍdño: ᵍdñs meꝰ es tu: ᵍbn̄ mihi ᵍnō est ᵍsine tē. ᵍSanctis ᵍqui ᵍin terra ᵍsūt ᵍ& magnificis: ᵍois ᵍvolūtas mea ᵍi eis. ᵍ Multiplicabūtur ᵍidola eorū ᵍpost tergū ᵍsequētiū: ᵍnō ᵍlibabo ᵍlibamīa eorū ᵍde sanguine: ᵍneq; ᵍassūmā nomina eorū ᵍin ᵍlabiis meis. ᵍDñs ᵍpars ᵍhereditatis mee ᵍ& calicis mei: ᵍtu ᵍpossessor ᵍ fortis mee.

ᵍLinee ᵍcecidērūt ᵍmihi ᵍi pulcherrimis: ᵍ& ᵍhereditas ᵍspeciosissima ᵍmea ē. ᵍBenedicā ᵍdñm ᵍqui ᵍdē dit mihi cōsiliū: ᵍinsup & ᵍnoctibus ᵍ erudierunt me ᵍrenes mei. ᵍProposui ᵍdñm ᵍi cōspectu meo ᵍsp: ᵍquia ᵍa dextris meis ē ne ᵍcōmouear. ᵍPropt ea ᵍletatū ē ᵍcor meū ᵍ & exultauit ᵍ gl̄ia mea: ᵍ& ᵍcaro mea ᵍrequiescet ᵍhitabit ᵍcōfidē

ᵍpſperit ſup ᵍfilios hominū: ᵍvt videat ſi ē ᵍintel ᵍdēs ᵍve ᵍrequirēs ᵍdeū. ᵍOmnes ᵍdeclinauerūt ſimul ᵍinutiles facti ſūt: ᵍnō ē ᵍusq; ad ᵍvnū. ᵍNōne cognoscēt ᵍoēs ᵍ qui operant ᵍiniquitatē ᵍ qui deuorāt ᵍplebē meā ᵍin escā ᵍpanis. ᵍDominū nō ᵍinuocauerūt: ᵍillic ᵍtimuerūt ᵍtimore ᵍvbi nō erat ᵍtimor. ᵍQñ ᵍdīs ᵍdispersit ossa ᵍhominū ᵍplacētiū ᵍdeū, ᵍconfusi sūt ᵍquoniā ᵍdñs ᵍspes eorū est. ᵍQuis ᵍdabit ᵍex ſion ᵍsalutare ᵍisrael? ᵍcū ᵍconuerterit ᵍdīs ᵍcaptiuitatē ᵍplebis ſue: ᵍexultabit ᵍiacob ᵍ letabitur ᵍisrael.

ᵍIn ſine ᵍpsalmꝰ ᵍdauid. 14

ᵍOmine ᵍdo habitabit ᵍin tabernaculo tuo: ᵍaut ᵍdo requiescet ᵍin mōte ſcto tuo! ᵍQui ingredit ᵍsine macula: ᵍ& operatur ᵍiustitiā. ᵍQui loqtur ᵍveritatē ᵍi corde suo:

ᵍergazómenos dikaiosúnēn. Lalṑn alḗdeian en̄ kardía autoú, ós nō egit ᵍdolū ᵍin ᵍlingua ſua: ᵍnec ᵍfecit ᵍpri ós ᵍsuū ēdólōsen en̄ glṓssē autoú, Kaí ouk epoíese tō plēsíon autoú kakón, kaì oneidismòn ouk élaben epì toús engy- mosi tous. ᵍEt ᵍnihil ᵍdeduxit ᵍi cōſpectu ei ᵍ maligne ſe autoú. Exoudenṓsas enṓpion autoú ponēreuómenos, toús timṓmenous tòn kýrion doxázei. Ómnyon tō plēsíon au- t nō decipit: ᵍpecuniā ſuā nō dedit ad vſurā: toũ kaì ouk aḗlōn, tò argýrion autoũ ouk édōken epì tókō, t mynera sup innocētē nō accepit. Qui facit hec: nō mouebit kaì d̄ṓrea ep' aiṓnas ouk élaben. O poiṑn taũta, ou saleu- sa autoũ. Exoudénōsai enṓpion autoũ ponēreuómenos, toús timṓmenous tòn kýrion doxázei.

ᵍOnſerua me ᵍdñe: qm̄ in te ſpaui. ᵍdixi ᵍdño: ᵍdñs meꝰ es tu: ᵍbn̄ mihi ᵍnō est ᵍsine tē. ᵍSanctis ᵍqui ᵍin terra ᵍsūt ᵍ& magnificis: ᵍois ᵍvolūtas mea ᵍi eis. ᵍ Multiplicabūtur ᵍidola eorū ᵍpost tergū ᵍsequētiū: ᵍnō ᵍlibabo ᵍlibamīa eorū ᵍde sanguine: ᵍneq; ᵍassūmā nomina eorū ᵍin ᵍlabiis meis. ᵍDñs ᵍpars ᵍhereditatis mee ᵍ& calicis mei: ᵍtu ᵍpossessor ᵍ fortis mee.

ᵍLinee ᵍcecidērūt ᵍmihi ᵍi pulcherrimis: ᵍ& ᵍhereditas ᵍspeciosissima ᵍmea ē. ᵍBenedicā ᵍdñm ᵍqui ᵍdē dit mihi cōsiliū: ᵍinsup & ᵍnoctibus ᵍ erudierunt me ᵍrenes mei. ᵍPropouidebā ᵍdñs ᵍin cōſpectu meo ſemp: ᵍquoniā ᵍa dextris meis ē ne ᵍcōmouear. ᵍPropt hoc ᵍletatū ē ᵍcor meū: ᵍ& exultauit ᵍ gl̄ia mea: ᵍ& ᵍcaro mea requiescet ᵍin ſpe. ᵍQñ nō

kaì ē sárx mou kataskēnṓsei ep' elpídi. Oti ouk

derelinques ᵍaiam meā ᵍin ſpulcrū: ᵍneq; dabis ᵍſctū tuū ᵍvidere ᵍcorruptionem. ᵍNotas ᵍfecisti mihi ᵍvias vite: ᵍadiplebis me leticia cū vultu tuo: delectationes in dextera tua vſq; in finē.

Ps.lxxxv. 13.

ᵍOratio ᵍdauid. 16.

Proseuchḕ tō dauid. ıſ'.

Exaudi ᵍdñe ᵍiustitiā meā: ᵍintende ᵍdepcationē meā: ᵍauribus ᵍpcipe ᵍoratiōnē meā ᵍin ᵍlabijs ᵍnō ᵍdolosis. ᵍDe vultu tuo ᵍiudiciū meū ᵍpdeat: ᵍoculi tui ᵍvideāt ᵍ eqtates.

ᵍProbasti ᵍcor meū ᵍvisitasti ᵍnocte: ᵍconflasti me ᵍ& ᵍnon ᵍinuenisti ᵍ cogitationes meas ᵍnon ᵍtransgredi ᵍos meum. ᵍIn opere ᵍhominū ᵍpropter verbum ᵍlabiorum tuorū: ᵍego ᵍobseruaui ᵍvias ᵍ latronis. ᵍSustēta ᵍgressus meos ᵍin calcibus tuis: ᵍ& ᵍnon labentur ᵍvestigia mea. ᵍ Ego ᵍinuocaui te ᵍquia ᵍexaudies me ᵍde: ᵍinclina ᵍaurē tuā ᵍ mihi: ᵍaudi ᵍeloquiū meū. ᵍMirabilē fac ᵍmiam tuā ᵍ saluator ᵍsperantiū: ᵍa resistentibus ᵍdextere tue: ᵍCustodi me ᵍqſi pupillā ᵍfiliā oculi: ᵍin vmbra ᵍalarum tuarum ᵍprotege me. ᵍA facie ᵍimpiorum ᵍvastantium me: ᵍinimici mei ᵍanīam meā ᵍcircūdederūt. ᵍAdipe suo ᵍcōcluserunt: ᵍ ore ᵍ locuti sunt ᵍsuperbe. ᵍIncedentes ad me ᵍnunc ᵍcircūdederūt me: ᵍoculos suos ᵍposuerūt ᵍdeclinare ᵍi terrā. ᵍSimilitudo eius ᵍqſi leōis ᵍdesiderātis ᵍpdā: ᵍ& ᵍqſi catuli leonis ᵍsedentis ᵍin absconditis. ᵍSurge ᵍdñe ᵍpcuni facie eius ᵍi curua eū: ᵍ falua ᵍanimā meā ᵍab impio qui est ᵍgladius tuus. ᵍA viris ᵍᵍmanus tue ᵍdñe ᵍq mortui sunt ᵍin ſpfudo: ᵍ quorū ps ᵍin vita: ᵍ& ᵍquorū de ᵍabsconditis tuis ᵍ repleſti ᵍventre: qui ᵍsaturabūtur ᵍfiliis ᵍ& dimittent ᵍreliquias suas ᵍparvulis eorū. ᵍEgo ᵍiustitia ᵍ videbo ᵍfacie tuā: ᵍ ſaplebor ᵍcū vigilauero ᵍſimilitudine tua.

ᵍVictori ᵍseruo ᵍdñi: ᵍdauid: ᵍqui locutus est ᵍdño ᵍverba ᵍcātici ᵍhuius ᵍin die qꝫ ᵍliberauit ᵍeum ᵍdominus ᵍ de manu ᵍomniū ᵍinimicorū ſuorum ᵍ& de manu ᵍ saul: ᵍ& dixit. 18.

ter. ᵍNon enim ᵍderelinqs ᵍs ᵍᵍaiam meā ᵍin inferno: ᵍnec ᵍdabis ᵍſctum tuum ᵍvidere ᵍ corruptionem. ᵍOñdisti mihi ᵍ semitam ᵍvite: ᵍ plētitudinē ᵍ leticia rū ᵍaī ᵍtuū tuū: ᵍ decores ᵍ i dextera tua ᵍ ēternos.

.xvii.

ᵍOratio ᵍdauid. 17.

Hvdi ᵍdñe ᵍiusticiā: ᵍintēde ᵍ depcationem meā: ᵍ auribus pcipe ᵍoronē meā ᵍab ſpᵍ labijs ᵍᵍ mē dacibus. ᵍ De vultu tuo ᵍiudiciū meū ᵍpdeat: ᵍoculi tui ᵍvideāt ᵍ eqtates. ᵍProbasti ᵍcor meū ᵍvisitasti ᵍnocte: ᵍconflasti me ᵍ& ᵍnon ᵍinuenisti ᵍ cogitationes meas ᵍnon ᵍtransgredi ᵍos meum. ᵍIn opere ᵍhominum ᵍpropter verbum ᵍ labiorum tuorū: ᵍ ego ᵍᵍobseruaui ᵍvias ᵍ latronis. ᵍSustēta ᵍgressus meos ᵍin calcibus tuis: ᵍ& ᵍnon labentur ᵍvestigia mea. ᵍ Ego ᵍinuocaui te ᵍquia ᵍexaudies me ᵍde: ᵍinclina ᵍaurē tuā ᵍ mihi: ᵍaudi ᵍeloquiū meū. ᵍMirabilē fac ᵍmiam tuā ᵍ saluator ᵍsperantiū: ᵍ a resistentibus ᵍdextere tue: ᵍCustodi me ᵍqſi pupillā ᵍfiliā oculi: ᵍ in vmbra ᵍ alarum tuarum ᵍprotege me. ᵍ A facie ᵍ impiorum ᵍvastantium me: ᵍ inimici mei ᵍ animā meā ᵍ circūdederūt. ᵍ Adipe suo ᵍcōcluserunt: ᵍ ore ᵍ locuti sunt ᵍ superbe. ᵍ Incedentes ad me ᵍᵍ nunc ᵍ circūdederūt me: ᵍ oculos suos ᵍ posuerūt ᵍ declinare ᵍ i terrā. ᵍ Similitudo eius ᵍ qſi leōis ᵍ desiderātis ᵍpdā: ᵍ & ᵍ qſi catuli leonis ᵍ sedentis ᵍ in absconditis. ᵍ Surge ᵍ dñe ᵍ pcuni facie eius ᵍ i curua eū: ᵍ falua ᵍ animā meā ᵍ ab impio qui est ᵍ gladius tuus. ᵍ A viris ᵍᵍ manus tue ᵍ dñe ᵍ q mortui sunt ᵍ in ſpfudo: ᵍ quorū ps ᵍ in vita: ᵍ & ᵍ quorū de ᵍ absconditis tuis ᵍ repleſti ᵍ ventre: qui ᵍ saturabūtur ᵍ filiis ᵍ & dimittent ᵍ reliquias suas ᵍ parvulis eorū. ᵍ Ego ᵍ iustitia ᵍ videbo ᵍ facie tuā: ᵍ ſaplebor ᵍ cū vigilauero ᵍ ſimilitudine tua.

ᵍVictori ᵍ seruo ᵍ dñi: ᵍ dauid: ᵍ qui locutus est ᵍ dño ᵍ verba ᵍ cātici ᵍ huius ᵍ in die qꝫ ᵍ liberauit ᵍ eum ᵍ dominus ᵍ de manu ᵍ omniū ᵍ inimicorū suorum ᵍ & de manu ᵍ saul: ᵍ & dixit. 18.

אֶרְחָמְךָ יְהוָה חִזְקִי׃	Oliga te dñe fortitudo mea. Domie petra mea & robur meum & saluator meus: deus meus fortis meus & spabo i eū: scutū meū & cornu mee saluti mee fusceptor meus. Laudatū inuocabo dñm: & ab inimicis meis saluꝰ ero. Circūdederūt me fines mortis: & torrētes iniquitatis terruerunt me. Funes inferni circūdederūt me: preuenerūt me laqi mortis. In tribulatiõe mea inuocabo dñm: & ad deū meum clamabo: & exaudiet de tẽplo suo uocẽ meā: & clamor meus añ faciẽ eius ueniet in aures eius. Cõmota est & cõtremuit terra: & fundamēta mõtium cõcussa sunt & cõmota sunt qm iratus est. Ascendit fumus in furore eius: & ignis ex ore eius deuorās: carbones incēsi fūt ab eo. Inclinauit celos & descendit: & caligo sub pedibus eius. Et ascendit sup cherubꝫ & volauit: & trāfuolauit sup pennas uenti. Posuit tenebras latibulū suū: in circuitu eius tabernaculū eius: tenebrosa aqa in nubibus etheris. Pre fulgore in cõspectu eius nubes trāserūt: grādo & carbões ignis. Et intonuit de celo dñs: & altissimus dedit uocem suā: grādinẽ & carbones ignis. Et misit sagittas suas & dissipauit eos: & fulgura multiplicauit & cõfusos eos. Et appuerūt effusiones aquarum: & reuelata sunt fūdamēta orbis: ab increpatõe tua dñe ab ispiratiõe spūs furoris tui. Misit de alto accepit me: extraxit me de aquis multis. Liberauit me de inimicis meis potentissimis: & ab his qui oderūt me: qm robustiores me erant. Preuenerūt me in die afflictiõis mee: & factus cꝫ dñs firmamētū meū. Et eduxit me in latitudinem: saluum fecit me: qm uoluit me. Et retribuet mihi dñs secundū iustitiā meā: & secundū puritatē manuū mearū reddidit mihi. Quia custodiui uias dñi: & nõ egi impie a deo meo. Quoniam omnia iudicia eius in cõspectu meo: & iustitias ab me non repuli. Et ero immaculatus cum eo: & obseruabo me ab iniquitate mea. Et retribuet mihi dñs secundū iustitiā meā: secundū puritatē manuū mearū in cõspectu oculorum eius. Cū sancto sanctus eris: & cū uiro innocente innocẽter eris. Et cū electo electꝰ eris: & cū peruerso perueterteris. Quoniam tu populū humilem saluum facies: & oculos superborum humiliabis. Quoniam tu illuminabis lucernā meā dñe deꝰ meus: illuminabis tenebras meas. In te eripiar a tentatione: & in deo meo trāsgrediar murū. Deus meus: immaculata uia eius: eloquium dñi igne examinatū: scutū est omnium sperantiū in se. Quis est deus præter dñm: aut quis deꝰ præter deum nostrum? Deꝰ qui precinxit me uirtute: & posuit immaculatam uiam meam. Coequans pedes meos ceruis: & super excelsa mea statuens me. Docens manus meas ad prelia: & componens quasi arcum æreum brachia mea. Dedisti mihi clypeum salutis tue: & dextera tua cõfortabit me: & mansuetudo tua multiplicabit me. Dilatabis gressus meos subtus me: & non infirmabuntur tali mei. Persequar inimicos meos & apprehendam illos: & non reuertar donec cõsumam eos. Cedā eos & non poterunt surgere: cadent sub pedibus meis. Accinxisti me fortitudine ad prelium: & resistentes mihi subiecisti mihi dorsum: & odientes me dispersisti. Clamabunt & non erit qui saluet: ad dominum & non exaudiet eos. Et delebo eos ut puluerem ante faciem uenti: ut lutū plateaꝝ delebo eos. Saluabis me a contradictionibus populi: constituis me in caput gentium: populus quem non cognoui seruiet mihi. Auditõe auris obediet mihi: filii alieni mentiti sunt mihi. Filii alieni inueterati sunt & claudicauerunt a semitis suis.	תְּחַם שְׁמֵר
וְיָשָׁב יְהוָה לִי כְּצִדְקִי כְּבֹר		שוב
יְדֵי לְנֶגֶד עֵינָיו׃ עִם חָסִיד		חסר
תְּתַמָּם עִם גֶּבֶר תָּמִים תִּתַּמָּם׃		בחר
עִם נָבָר תִּתְבָּרָ וְעִם עִקֵּשׁ		פתל
תִּתְפַּתָּל׃ כִּי אַתָּה עַם עָנִי		ענה רום
תּוֹשִׁיעַ וְעֵינַיִם רָמוֹת תַּשְׁפִּיל׃		שפל אור
כִּי אַתָּה תָּאִיר נֵרִי יְהוָה אֱלֹהַי		נור נגה
יַגִּיהַ חָשְׁכִּי׃ כִּי בְךָ אָרוּץ		רוץ נדד
גְּדוּד וּבֵאלֹהַי אֲדַלֶּג שׁוּר׃		דלג תמם
הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה		צרף רמה
צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים		כזב
בּוֹ׃ כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה		זלג
וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ׃ הָאֵל		אזר נתן
הַמְאַזְּרֵנִי חָיִל וַיִּתֵּן תָּמִים		שנה
דַּרְכִּי׃ מְשַׁוֶּה רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת		בנה עמד
וְעַל בָּמֹתַי יַעֲמִידֵנִי׃ מְלַמֵּד		למד חתם
יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחְתָּה קֶשֶׁת		חתת נחש
נְחוּשָׁה זְרוֹעֹתָי׃ וַתִּתֶּן לִי מָגֵן		זרע נתן
יִשְׁעֶךָ וִימִינְךָ תִסְעָדֵנִי וְעַנְוָתְךָ		יכן סעד
תַּרְבֶּנִּי׃ תַּרְחִיב צַעֲדִי תַּחְתָּי		ערב רבב
וְלֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי׃ אֶרְדֹּף אֹיְבַי		רוע רדף
וְאַשִּׂיגֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד		נשג שוב
כַּלּוֹתָם׃ אֲמְחָצֵם וְלֹא יְכֹלוּ		כלה מחץ
קוּם יִפְּלוּ תַּחַת רַגְלָי׃ וַתְּאַזְּרֵנִי		נפל
חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי		ילם כרע
תַּחְתָּי׃ וְאֹיְבַי נָתַתָּה לִּי עֹרֶף		קום נתן
וּמְשַׂנְאַי אַצְמִיתֵם׃ יָשׁוּעוּ		שנא צמת
וְאֵין מוֹשִׁיעַ עַל יְהוָה וְלֹא		שוע שעה
עָנָם׃ וְאֶשְׁחָקֵם כְּעָפָר עַל		ענה שחק
פְּנֵי רוּחַ כְּטִיט חוּצוֹת אֲרִיקֵם׃		בנה חון
תְּפַלְּטֵנִי מְרִיבֵי עָם תְּשִׂימֵנִי		ריק פלט
לְרֹאשׁ גּוֹיִם עַם לֹא יְדַעְתִּי		רוב שום
יַעַבְדוּנִי׃ לִשְׁמַע אֹזֶן יִשְׁמְעוּ		עבד שמע
לִי בְּנֵי נֵכָר יְכַחֲשׁוּ לִי׃ בְּנֵי		כחש נכל
נֵכָר יִבְלוּ וְיַחְרְגוּ מִמִּסְגְּרוֹתָם׃		חרג מסג

Pātīna.be.	Tex.heb. ps.xix.	Trāsla.B.Die.	Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
שָׁמַיִם	"חֵי יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרוּם	"Viuit dñs & benedictus	Ζῇ κύριος καὶ εὐλογητὸς ὁ θεός,
מְפַלְטִי	אֱלוֹהֵי יִשְׁעִי׃	deus meus: & exaltetur	καὶ ὑψωθήτω ὁ θεὸς τῆς
אֱלֹהֵי	הָאֵל הַנֹּתֵן	deus salutis mee. Deus	salutis mee. Deo q das vindictas mihi: & subdi
נְקָמוֹת	לִי וַיְדַבֵּר עַמִּים תַּחְתָּי׃	qui das vindictas mihi: & subdi	σωτηρίας μου. Ὁ θεὸς ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοί, καὶ ὑπο
מְפַלְטִי	מֹאיְבָי אַף מִן קָמַי	disti populos sub me.	τάξας λαοὺς ὑπ' ἐμέ, ὁ ῥύσης μου ἐξ ἐχθρῶν μου ἀργίλω
תְּרוֹמְמֵנִי	תְּאַיֵּץ לִי מֵאִישׁ חָמָס תַּצִּילֵנִי׃	Qui ferinas me ab inimi	Ἀπὸ τῶν ἐπαισιδόξων ἐπ' ἐμὲ ὑψώσεις με, ἀπὸ ἀν
עַל־כֵּן	אוֹדְךָ בַגּוֹיִם יְהוָה וּלְשִׁמְךָ	cis meis: & a resistētibus	ro insquo cripies me. Propterea cōfitebor tibi in
אֲזַמֵּרָה׃	מַגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ	mihi eleuas me: a viro ini	ἀρὸς ἀδίκου ῥύσῃ με. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν
וְעֹשֶׂה	חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד	quo libera me.	nationib dñe: & nomini tuo psallā dicā. Magnifi
וּלְזַרְעוֹ	עַד עוֹלָם׃	Propterea cōfitebor tibi	ἔθνεσι κύριε, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Μεγαλύνων
		in gētibus dñe: & nomi	salutes regis: & facies misz chri
		ni tuo cantabo. Magnifi	ταὶς σωτηρίας τοῦ βασιλέως, καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χρι
		canti salutes regis sui: &	στῷ αὐτοῦ τῷ δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος.
		faciēti misericordiam	
		christo suo dauid: &	
		semini eius vsq in sec̄lū.	

Pātīna.be.	Tex.heb. ps.xix.	Trāsla.B.Die.	Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
	.xix.	Victori ps dd.	Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ.
לַמְנַצֵּחַ	לְמִזְמוֹר לְדָוִד׃	dauid.	
מְסַפְּרִים	כְּבוֹד אֵל	Eli enarrāt gloriā dei: opa	Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ,
וּמַעֲשֵׂה	יָדָיו מַגִּיד הָרָקִיעַ׃	manuū eius anū	καὶ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει
יוֹם	לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר וְלַיְלָה	nunciat firmamentum.	τὸ στερέωμα. Ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ῥῆμα
לְלַיְלָה	יְחַוֶּה דָּעַת׃ אֵין אֹמֶר	Dies diei eru	ἐρεύγεται καὶ νὺξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν. Οὐκ εἰσὶ
וְאֵין	דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם׃	ctat vbū: & nox nocti indicat scientiam.	λοῖς λόγοι, οὗ μὴ οὐχὶ ἀκούσωσι αἱ φωναὶ αὐτῶν.
בְּכָל	הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם וּבִקְצֵה	Non est sermo	Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς
תֵּבֵל	מִלֵּיהֶם לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל	non sunt verba: quī	fines orbis terre verba. eoꝝ. In
בָּהֶם׃	וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ	bus nō audiatur vox eo	τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἐν τῷ
יָשִׂישׂ	כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח׃ מִקְצֵה	rum. In omnem terram	ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὡς νυμφί
הַשָּׁמַיִם	מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ עַל	exiuit sonus eorū: & ifi	ος προϊὼν ἐκ τοῦ θαλάμου αὐτοῦ. Καὶ ἀγαλλιάσεται
קְצוֹתָם	וְאֵין נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ׃	nes orbis verba eorum:	ὡς γίγας δραμεῖν ὁδόν, ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξο
תּוֹרַת	יְהוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ	'foli posuit tabernaculū	δος αὐτοῦ. Καὶ ὁ κατάστημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου
עֵדוּת	יְהוָה נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי׃	in eis. Et ipse quasi spō	celi: nec est q se absc̄ondat a calo
פִּקּוּדֵי	יְהוָה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב	sus procedēs de thalamo	τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τῆς θέρ
מִצְוַת	יְהוָה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם׃	suo: exultabit vt fortis	re eius. Lex dñi immaculata cōuertēs ani
יִרְאַת	יְהוָה טְהוֹרָה עֹמֶדֶת לָעַד	ad currendā viā. A sum	mas: testimoniū dñi fidele sapiētiā pīlās paruu.
מִשְׁפְּטֵי	יְהוָה אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו׃	mitate celi egressus eius:	Ἡ τοῦ κυρίου ἄμωμος ἐπιστρέφων ψυ
הַנֶּחֱמָדִים	מִזָּהָב וּמִפַּז רָב	& cursus eius vsq ad cō	χάς, μαρτύριον κυρίου πιστὸν σοφίζουσα νηπίους. Τὰ δι
וּמְתוּקִים	מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים׃	cussū eius: & nō est qui	καιώματα κυρίου εὐθεῖα εὐφραίνοντα καρδίαν, ἡ ἐντολὴ
גַּם	עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם	se absc̄ondat a calo	κυρίου λευκὴ φωτίζουσα ὀφθαλμούς. Ὁ φόβος
שְׁגִיאוֹת	מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת	re eius. Lex dñi immaculata cōuertēs ani	κυρίου ἅγιος, διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Τὰ κρίματα
נְקֵה	נַקֵּנִי׃ גַּם מִזֵּדִים	mas: testimoniū dñi fidele sa	τοῦ κυρίου ἀληθινά, δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐπιθυμητὰ
חֲשֹׂךְ	עַבְדְּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז	pientiam prestans paruu	ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον πολύν, καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ
אֵיתָם	וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב׃ יִהְיוּ	lis. Precepta dñi recta	μέλι καὶ κηρίον. Καὶ γὰρ ὁ δοῦλός σου φυλάσσει αὐ
לְרָצוֹן	אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי	letificantia cor:	τὰ: ἐν τῇ φυλάξει αὐτὰ ἀνταπόδοσις πολλή.
לְפָנֶיךָ	יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃	mandatum dñi lucī	Delicta ꝺ̄ intelliget? ab occultis meis mū

Pātīna.be.	Tex.heb. ps.xx.xxi.	Trāsla.B.Die.	Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
	.xx.	Victori ps dd.	Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ.
יַעַנְךָ	יְהוָה בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ	Exaudiat te dñs in die tribulatiōis: pte	Ἐπακούσαι σου κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ὑπερασπί
שֵׁם	אֱלֹהֵי יַעֲקֹב יִשְׁלַח עֶזְרְךָ	gat te nomē dei iacob.	σαι σου τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ Ἰακώβ. Ἐξαποστείλαι σοι βοήθει
מִקֹּדֶשׁ	וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ׃ יִזְכֹּר	Mittat tibi aurt	λιν ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ ἐκ σιὼν ἀντιλάβοιτό σου. Μνησθείη πάσης
כָּל	מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה׃	sāt tibi de sc̄o: & de sion	θυσίας σου, καὶ τὸ ὁλοκάρπωμά σου πιαίνοι. Δώη σοι κύ
יִתֶּן	לִבְּךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא׃ נְרַנְּנָה	tueatur te. Memor sit	ριος κατὰ τὴν καρδίαν σου, καὶ πᾶσαν τὴν βουλὴν σου πλη
נִדְגַּל	בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל	omnis sacrificii tui: &	ρώσαι. Ἀγαλλιασόμεθα ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου, καὶ ἐν ὀνόμα
יְמַלֵּא	יְהוָה כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ׃	holocaustū tuū pīgue fiat.	τι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα. Πληρώσαι κύριος πά
עַתָּה	יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה	Tribuat tibi do	σας τὰς αἰτήσεις σου: νῦν ἔγνων ὅτι ἔσωσε κύριος τὸν χριστὸν
מְשִׁיחוֹ	יַעֲנֵהוּ מִשְׁמֵי קָדְשׁוֹ	mīus: & cōfirmet	αὐτοῦ. Ἐπακούσεται αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἁγίου αὐτοῦ, ἐν δυ
בִּגְבֻרוֹת	יֵשַׁע יְמִינוֹ׃ אֵלֶּה בָרֶכֶב	oēs petitiōes tuas.	νάσταις σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ. Οὗτοι ἐν ἅρμασι
וְאֵלֶּה	בַּסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה	Nūc scio qm salua	καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐπε
אֱלֹהֵינוּ	נַזְכִּיר׃ הֵמָּה כָּרְעוּ	uit dñs xp̄m suum: exaudiet eum de celis sanc	κάσθημεν. Αὐτοὶ συνεκόπησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς
וְנָפַלּוּ	וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד׃	tū sui: in fortitudi	δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνορθώθημεν. Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα καὶ ἐ
יְהוָה	הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם	nibus salus dextere	παάκουσον ἡμῶν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε.
קָרְאֵנוּ׃	.xxi. לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר	Victori ps dd.	Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυίδ.
לְדָוִד׃	יְהוָה בְּעֻזְּךָ יִשְׂמַח	Omine in fortitu	Κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφροσύνθήσεται ὁ βασιλεύς,
מְאֹד׃	מֶלֶךְ וּבִישׁוּעָתְךָ מַה יָּגִיל	dine tua letabitur	καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα. Τὴν ἐπιθυ
תַּאֲוַת	לִבּוֹ וּנְשִׂפְתוֹ מַה בַּל מָנַעְתָּ	rex: & sup salutari tuo	μίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ, καὶ τὴν θέλησιν τῶν
סֶלָה׃	כִּי תְקַדְּמֶנּוּ בִּרְכוֹת טוֹב	exultabit vehemēter.	χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. Ὅτι προέφθασας αὐτὸν
תָּשִׁית	לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת מִפָּז׃ חַיִּים	Desiderū cordis eius	ἐν εὐλογίαις χρηστότητος, ἔθηκας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέ
שָׁאַל	מִמְּךָ נָתַתָּה לּוֹ אֹרֶךְ יָמִים	dedisti ei: & voluntate	φανον ἐκ λίθου τιμίου. Ζωὴν ᾐτήσατό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ
עַד	עוֹלָם וָעֶד׃ גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ	labiorū eius nō fraudasti eū.	μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Μεγάλη ἡ δόξα αὐ
הוֹד	בִּישׁוּעָתֶךָ הוֹד וְהָדָר תְּהַדֵּר	Sp. Det tibi benedictiōes	τοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου, δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπι
וְהָדָר	עָלָיו׃ כִּי תְשִׁיתֵהוּ בְרָכוֹת	dulcedinis: posuisti in	θήσεις ἐπ' αὐτόν. Ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα αἰῶνος,
לָעַד	תְּחַדֵּהוּ בְּשִׂמְחָה אֶת	capite eius coronā de	εὐφροσύνης ἐν ἀγαλλιάσει μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ὅτι ὁ
פָּנֶיךָ׃	כִּי הַמֶּלֶךְ בֹּטֵחַ בַּיהוָה	lapide pciosū multū:	βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον, καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ ὑψίστου
וּבְחֶסֶד	עֶלְיוֹן בַּל יִמּוֹט׃ תִּמְצָא	& dulcedo sup	οὐ μὴ σαλευθῇ. Εὑρεθείη ἡ χείρ σου πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς
יָדְךָ	לְכָל אֹיְבֶיךָ יְמִינְךָ תִּמְצָא	filiū hoīm. Qm̄ declinauerunt sup te malū:	σου, ἡ δεξιά σου εὕροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε.
שְׂנָאֶיךָ׃	תָּשִׁית כְּתַנּוּר אֵשׁ לְעֵת	cogitauerūt cōsilia q̄ nō	Θήσεις αὐτοὺς ὡς κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ
פָּנֶיךָ	יְהוָה בְּאַפּוֹ וּבְלָעֵם אֵשׁ׃	potuerūt stabilire.	προσώπου σου, κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐ
פִּרְיָמוֹ	מֵאֶרֶץ תְּאַבֵּד וְזַרְעָם מִבְּנֵי	Qm̄ pones cos dorsū	τοὺς, καὶ καταφάγεται αὐτοὺς πῦρ. Τὸν καρπὸν αὐ
אָדָם׃	כִּי נָטוּ עָלֶיךָ רָעָה חָשְׁבוּ	humerū:	τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπολεῖς, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ
מִזִּמָּה	בַּל יוּכָלוּ׃ כִּי תְשִׁיתֵמוֹ		τῶν υἱῶν ἀνθρώπων. Ὅτι ἐκλιναν ἐπὶ σὲ κακά, διελογίσαντο βου
שְׁכֶם	תִּכּוֹן מֵיתָרֶיךָ עַל פְּנֵיהֶם׃		λὰς ἃς οὐμὴ δύνωνται στῆναι. Ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον

'בַּמַּיְתָרֵיךְ׃ תְּמוֹנָן ׀ עַל ׀ פְּנֵיהֶם׃ יִתֵּר׳כּוֹן׃

'רוֹמְמָה׳יהוה׳בְּעֻזֶּךָ נָשִׁירָה ׀ וּנְזַמְּרָה׳ רָבַּם׳ לְנַגֵּן׳ עַזֶּ׳שִׁיר׳
'גְּבוּרָתֶךָ׃ xxii. לַמְנַצֵּחַ׳ עַל ׀ זָמַר׳ לְבָנֵי׳
'אֵילֶת׳הַשַּׁחַר׳ מִזְמוֹר׳ לְדָוִד׃ נָצַח׳ עֲלָמוֹת׳

'אֵלִי׳ אֵלִי׳ לָמָה ׀ עֲזַבְתָּנִי ׀ רָחוֹק רָחַק׳
'מִׁ׳שַׁוְּעָתִי׳ דִּבְרֵי׳ שַׁאֲגָתִי׃ אֵלֹהַי׳ מֵ׳שַׁע׳
'אֶקְרָא׳יוֹמָם ׀ וְלֹא ׀ תַעֲנֶה ׀ וְלַיְלָה ׀ וְלֹא׳ דֳמִיָּה׳לִי׃ וְאַתָּה׳ קָדוֹשׁ׳ יוֹשֵׁב
'תְּהִלּוֹת׳יִשְׂרָאֵל׃ בְּךָ׳ בָּטְחוּ׳ אֲבֹתֵינוּ ׀ בָּטְחוּ ׀ וַתְּפַלְּטֵמוֹ׃ אֵלֶיךָ׳ זָעֲקוּ ׀ וְנִמְלָטוּ ׀ בְּךָ׳ בָּטְחוּ ׀ וְלֹא ׀ בוֹשׁוּ׃
'וְאָנֹכִי׳ תּוֹלַעַת׳ וְלֹא ׀ אִישׁ׳ חֶרְפַּת׳ אָדָם׳ וּבְזוּי׳ עָם׃ כָּל׳ רֹאַי׳ יַלְעִגוּ׳ לִי׳ יַפְטִירוּ׳ בְּשָׂפָה׳ יָנִיעוּ׳ רֹאשׁ׃
'גָּל׳אֶל׳יהוה׳ יְפַלְּטֵהוּ ׀ יַצִּילֵהוּ׳ כִּי׳ חָפֵץ׳ בּוֹ׃ כִּי׳ אַתָּה׳ גָּחִי׳ מִבָּטֶן׃
'מַבְטִיחִי׳ עַל׳ שְׁדֵי׳ אִמִּי׃ עָלֶיךָ׳ הָשְׁלַכְתִּי ׀ מֵרֶחֶם׳ אִמִּי׳ אֵלִי׳ אָתָּה׃
'אַל׳ תִּרְחַק׳ מִמֶּנִּי׳ כִּי׳ צָרָה׳ קְרוֹבָה ׀ כִּי׳ אֵין׳ עוֹזֵר׃
'סְבָבוּנִי׳ פָּרִים׳ רַבִּים׳ אַבִּירֵי׳ בָשָׁן כִּתְרוּנִי׃ פָּצוּ׳ עָלַי׳ פִּיהֶם׳ אֲרִיֵה
'טֹרֵף׳ וְשׁוֹאֵג׃ כַּמַּיִם׳ נִשְׁפַּכְתִּי׳ וְהִתְפָּרְדוּ׳ כָּל׳ עַצְמוֹתָי׳ הָיָה׳ לִבִּי
'כַּדּוֹנָג׳ נָמַס׳ בְּתוֹךְ׳ מֵעָי׃ יָבֵשׁ׳ כַּחֶרֶשׂ׳ כֹּחִי׳ וּלְשׁוֹנִי׳ מֻדְבָּק׳ מַלְקוֹחָי
'וְלַעֲפַר׳ מָוֶת׳ תִּשְׁפְּתֵנִי׃ כִּי׳ סְבָבוּנִי׳ כְלָבִים׳ עֲדַת׳ מְרֵעִים׳ הִקִּיפוּנִי׳ כָּ֫אֲרוּ
'יָדַי׳ וְרַגְלָי׃ אֲסַפֵּר׳ כֹּל׳ עַצְמוֹתָי׳ הֵמָּה׳ יַבִּיטוּ׳ יִרְאוּ׳ בִּי׃
'יְחַלְּקוּ׳ בְגָדַי׳ לָהֶם׳ וְעַל׳ לְבוּשִׁי׳ יַפִּילוּ׳ גּוֹרָל׃ וְאַתָּה׳ יְהוָה׳ אַל׳ תִּרְחָק׳ אֵילוּתִי׳ לְעֶזְרָתִי׳ חוּשָׁה׃
'הַצִּילָה׳ מֵחֶרֶב׳ נַפְשִׁי׳ מִיַּד׳ כֶּלֶב׳ יְחִידָתִי׃ הוֹשִׁיעֵנִי׳ מִפִּי׳ אַרְיֵה׳

'tes tuos' firmabis' cō-
tra' facies eorum. ooooo
'Exaltare' dñe' in virtu-
te tua: 'cantabimus' & oo
psallemus 'm fortitudines
tuas.

'Victori' p' cerua' matu
tina' ps' dauid. zz.

'Deus meus' deus me
us' ?re' dereliquisti
me! 'longe' 'a salute mea
'verba' rugit? mei. 'De-
us meus' clamabo p' die
'& nō' exaudies:' & no-
cte' nec est' silētiū' mihi.
'Et tu' habitator' sancte
'laus' israel. 'In te' cōfisi
sunt' patres nostri: oooo
'confisi sunt' & liberasti
cos. 'Ad te' clamauerūt
'& salui facti sunt: 'in te
' cōfisi sunt' & nō' fūt cō
fusi. 'Ego at fū 'vermis
'& nō' homo: 'opprobri
um' hominū' & abiectio
'plebis. Oēs' videntes
me' subsannāt' me: 'de-
mittūt' labiū' mouēt' ca
put. 'Cōfugit' m' ad' dñm
'saluet eū: 'liberet eum
'qm' vult' eū. "Tu' autē
'ppugnator' mei' ex vte
ro: 'fiducia' mea' ab' vbe
ribus' matris mee. 'In te
'proiectus fum' ex vul
va: 'de ventre' matris mee
'deus meus es' tu. 'Ne
'longe fias' a me' qm
'tribulatio' proxima ē:
'quoniā' nō est' adiutor.
'Circūdederunt me' vi-
tuli' multi' tauri' basan
'vallauerūt me. 'Aperue
rūt' super me' os suum:
quasi' leo' rapiēs' & rugi
ens. 'Sicut aq' 'effusus sū
'& separati sunt' 'oia' 'ossa
mea: 'factū ē' cor meum
'tanqm cera' liquefacta' i
medio' ventris mei. 'Ar-
sunt' velut testa' fortitu-
do mea: '& lingua mea' ad
hesit' palato meo: '& in
puluere' mortis' deduxi-
sti me. 'Qm' circundede
runt me' canes: 'cōciliū
' pessimorum 'vallauit
me: 'foderunt oooooo
'manus meas' & pedes
meos. 'Numerauī' oia
'ossa mea: 'ipsi' respicie-
tes' viderunt' in me. oooo
'Diuiserunt' vestimenta
mea' sibi: '& sup' vestimē
tū meū' miserunt' sortē.
'Tu autem' dñe' ne oooo
'longe fias: 'fortitudo
mea' in auxiliū meū' 'festi-
stina. "Erue' a gladio' a-
nimā meā: 'de manu' ca-
nis' 'solitariam meam.
'Salua me' ex ore' leōis

in religiōs tuis ꝓparabit vultū eo
ἐν τοῖς πτερυγίοις σου ἑτοιμάσει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.
rū. Exaltare dñe in virtute tua: cantabimus & psal
τῶν. Ὑψώθητι κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου, ᾄσομεν καὶ ψα
lemus virtutes tuas.
λοῦμεν τὰς δυνάμεις σου.

In fine ꝓ susceptiōe matutina:
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἑωθινῆς,
Psalmus dauid. π.
ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κα

'Deus deus meus respice in me quare dereliquisti Matth. 27.f. Mar. 15.c.
Ὁ θεὸς ὁ θεός μου πρόσχες μοι, ἵνατί ἐγκατέλιπές
me: lōge a salute mea 'ba deli
με; μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν παραπ-
ctorū meor. Deus meus clamabo p die τ
τωμάτων μου. Ὁ θεός μου κεκράξομαι ἡμέρας καὶ
nō exaudies: τ nocte τ nō ad insipiētiā mihi. Tu
νὺξ εἰσακούσῃ, καὶ νυκτὸς καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοί. Σὺ
autē in scō habitas laus 'israel. In te
δὲ ἐν ἁγίῳ κατοικεῖς ὁ ἔπαινος τοῦ ἰσραήλ. Ἐπὶ σοὶ
speruerūt ptres nri: speruerūt τ liberasti e
ἠλπίσαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἤλπισαν καὶ ἐρρύσω αὐ-
os. Ad te clamauerūt τ salui facti sūt: in te spera
τούς. Πρὸς σὲ ἐκέκραξαν καὶ ἐσώθησαν, ἐπὶ σοὶ ἤλπι-
uerūt τ nō sunt cōfusi. Ego aūt sū vermis Ps. xxi.
σαν καὶ οὐκ ἠσχύνθησαν. Ἐγὼ δέ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ
homo: opprobriū hoīnū τ abiectio plebis. Om
ἄνθρωπος, ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουδένημα λαοῦ. Πά-
nes videntes me derisērūt me: locuti sūt la
ντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισάν με, ἐλάλησαν ἐν χεί
bijs: mouerūt caput. Speranit in dño: eri Matth. 27.c.
λεσιν, ἐκίνησαν κεφαλήν. Ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, ῥυσά-
pitat eū: saluū factat eū: qm vult eū. Qm tu
σθω αὐτόν, σωσάτω αὐτόν, ὅτι θέλει αὐτόν. Ὅτι σὺ
es qui extraxisti me de ventre: spes mea ab vberib
εἶ ὁ ἐκσπάσας με ἐκ γαστρός, ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ μαζῶν τῆς
matris mee: in te proiectus sū ex vtero. De vē
μητρός μου, ἐπὶ σὲ ἐπερρίφην ἐκ μήτρας. Ἀπὸ γα
tre matris mee deus meus es tu: ne discesseris a me. Qm tribu
στρὸς μητρός μου θεός μου εἶ σύ, μὴ ἀποστῆς ἀπ' ἐμοῦ. Ὅτι θλῖ
latio prima: qm nō est qui adiuuet me. Circūdederūt me
ψις ἐγγύς, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ βοηθῶν μοι. Περιεκύκλωσάν με
vituli multi: tauri pingues obsederūt me. Aperuerūt
μόσχοι πολλοί, ταῦροι πίονες περιέσχον με. Ἤνοιξαν
sup me os suū: sicut leo rapiēs τ rugiēs.
ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν, ὡς λέων ἁρπάζων καὶ ὠρυόμενος.
Sicut aqua effusa sūt τ dispārsa sūt oia ossa
Ὡσεὶ ὕδωρ ἐξεχύθη καὶ διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστᾶ
mea. Factū ē cor meū tāq cera liquescēs in medio
μου. Ἐγενήθη ἡ καρδία μου ὡσεὶ κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ
ventris mei. Aruit tāq testa virtus mea: τ
τῆς κοιλίας μου. Ἐξηράνθη ὡς ὅστρακον ἡ ἰσχύς μου, καὶ ἡ
lingua mea adhesit faucibus meis: τ i pulueré
γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου, καὶ εἰς χοῦν
mortis deduxisti me. Qm circūdederūt me canes multi:
θανάτου κατήγαγές με. Ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες πολλοί,
cōciliū malignantiū obsederūt me. Foderūt manus
συναγωγὴ πονηρευομένων περιέσχον με. Ὤρυξαν χεῖράς
meas τ pedes meos: dinumerauerūt oia ossa mea:
μου καὶ πόδας μου, ἐξηρίθμησαν πάντα τὰ ὀστᾶ μου, Matth. 27.c.
ipi vo cōsiderauerūt τ inspexerūt me. Diuiserūt Joan. 19.c.
αὐτοὶ δὲ κατενόησαν καὶ ἐπεῖδόν με. Διεμερίσαντο τὰ
vestimēta mea sibi: τ sup vestē meā miserūt
ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον
sortē. Tu aūt dñe ne elōgaueris auxiliū tuū a
κλῆρον. Σὺ δὲ κύριε μὴ μακρύνῃς τὴν βοήθειάν σου ἀπ' ἐ
me: ad defensionē meā cōspice. Erue a frameā
μοῦ, εἰς τὴν ἀντίληψίν μου πρόσχες. Ῥῦσαι ἀπὸ ῥομφαίας
aiam meā: τ de manu canis vnicā meā.
τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐκ χειρὸς κυνὸς τὴν μονογενῆ μου.
Salua me ex ore leonis:
Σῶσόν με ἐκ στόματος λέοντος,

τ a cornibus vnicornīū humilitatē meā. Nar
καὶ ἀπὸ κεράτων μονοκερώτων τὴν ταπείνωσίν μου. Διηγή-
rabo nomē tuū 'frib' meis: in medio ecclesie lau
σομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμ
dabo te. Qui timetis' dñm laudate eū: vniuersū
νήσω σε. Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον αἰνέσατε αὐτόν, ἅπαν
semē iacob glorificate eū. Timeat ā eū
τὸ σπέρμα Ἰακὼβ δοξάσατε αὐτόν. Φοβηθήτω ἀπ' αὐ-
omne semē israel. Qm nō spreuit neq
τοῦ ἅπαν τὸ σπέρμα Ἰσραήλ. Ὅτι οὐκ ἐξουδένωσεν οὐδὲ
despexit supplicatiōē pauperis: 'et
προσώχθισε τῇ δεήσει τοῦ πτωχοῦ. Οὐδὲ ἀπέστρεψε τὸ πρόσω
abscondit' faciē suā a me: τ cū clamarē ad eū exau
πον αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτὸν εἰσή-
diuit me. Et te laus mea: in ecclesia magna
κουσέμου. Παρ' σοῦ ὁ ἔπαινός μου, ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ
cōfitebor tibi: vota mea reddā in cōspectu
ἐξομολογήσομαί σοι, τὰς εὐχάς μου ἀποδώσω ἐναντίον τῶν
timētiū eū. edent pauperes τ saturabū
φοβουμένων αὐτόν. Φάγονται πτωχοὶ καὶ ἐμπλησθήσον-
tur: τ laudabūt dñm q̄ requirūt eū. Viuet
ται· καὶ αἰνέσουσι κύριον οἱ ἐκζητοῦντες αὐτόν. Ζήσονται καρδί-
cor eor in sē pitern ū.
α αὐτῶν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Μνησθήσονται καὶ ἐπιστραφήσονται
ad dñm vniersi fines ter. Et adora
πρὸς κύριον πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς. Καὶ προσκυνήσου-
but in cōspectu eius vniuersi fami
σιν ἐνώπιον αὐτοῦ πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν. Ὅτι τοῦ
lie gentiū: τ ipe dnatur
κυρίου ἐστὶ βασιλεία, καὶ αὐτὸς δεσπόζει τῶν ἐθνῶν. Ἔφαγον
τ adorauerūt oēs pīguei
καὶ προσεκύνησαν πάντες οἱ πίονες τῆς γῆς, ἐνώπιον αὐτοῦ
cadent oēs q descēdūt in
πεσοῦνται πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς γῆν. Καὶ ἡ ψυ-
ma mea illi viuit: τ semē meū seruiet ipi. Anūt
χή μου αὐτῷ ζῇ, καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ. Ἀναγ-
dabit dño generatio ventura: τ annūciabūt
γελισθήσεται τῷ κυρίῳ γενεὰ ἡ ἐρχομένη, καὶ ἀναγγελοῦσι τὴν
iustitiā eius ppo populo q
δικαιοσύνην αὐτοῦ λαῷ τῷ τεχθησομένῳ, ὃν ἐποίησεν ὁ κς.

Psalmus dauid. 22.
Ψαλμὸς τῷ δαυίδ. κβ.

'Dñs' regit me: τ nihil mihi deerit. in loco
Κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει· ἐν τόπῳ
pascue ibi me collocauit. Sup aq̄ refectiōis edu
χλοερᾷ ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν. Ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέ-
cauit me: aiam meā cōuertit. Deduxit me sup se
θρεψέ με, τὴν ψυχήν μου ἐπέστρεψεν. Ὡδήγησέ με ἐπὶ τρί-
mitas iustitie: pp nomē suū. Nā τ si ābulauē
βους δικαιοσύνης, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ἐὰν γὰρ καὶ πορευ-
Psalmus 'dauid. 23.
'Domīno' pastor me
us' nihil mihi' deerit.
'In loco' viridi 'accuba-
uit me: 'sup' aquas 'refe
ctiōis' enutriuit me. Ao
nimā meā' refecit: 'dedu
xit me' sup' semitas' iusti
cie' pp' nomen suū. 'Sed
& 'si' ambulauero' in val
le' vmbre mortis: 'nō' ti
mebo' malū' qm' 'tu' me
cū es: 'virga tua' & bacu
lus tuus' ipsa' me cōfola
būtur. 'Pones' corā me
'mēsā' ex aduerso' hosti
um meorū: 'ipigrasti' in
oleo' caput meū: 'calix
meus' inebrians. 'Sed &
'benignitas' & mia' sub
sequtur me' oib' dieb'
'vite mee: '& habitabo' i do
mo' dñi' i logitudinē' die
rum. 'Psalmus' dd. 24.
'Domino' ra' & plēi
tudo eius: 'orbis' & hi
tatores' ei'. 'Quia' ipe
'sup' maria' fūdauit eū:
'& sup' flumia' stabiliuit
illū. 'Quis' ascēdet' i mō
tē' domini: 'aut quis' sta
bit' in loco' sancto eius:
'Innocens' manibus' & mundo' corde' qui oooo

לא נשא לשוא נפשי ולא
נשבע למרמה׃ ישא ברכה
מאת יהוה וצדקה מאלהי ישעו׃
זה דור דרשו מבקשי פניך יעקב
סלה׃ שאו שערים ראשיכם
והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך
הכבוד׃ מי זה מלך הכבוד יהוה
עזוז וגבור יהוה גבור מלחמה׃
שאו שערים ראשיכם ושאו
פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד׃
מי הוא זה מלך הכבוד יהוה
צבאות הוא מלך הכבוד סלה׃

לדוד אליך יהוה
נפשי אשא׃ אלהי בך בטחתי
אל אבושה אל יעלצו אויבי לי׃
גם כל קויך לא יבושו יבושו
הבגדים ריקם׃ דרכיך יהוה
הודיעני ארחותיך למדני׃ יצ
הדריכני באמתך ולמדני כי
אתה אלהי ישעי אותך קויתי
כל היום׃ זכר רחמיך יהוה
וחסדיך כי מעולם המה׃ חטאת
נעורי ופשעי אל תזכר כחסדך
זכר לי אתה למען טובך יהוה׃
טוב וישר יהוה על כן יורה
חטאים בדרך׃ ידרך ענוים במשפט
וילמד ענוים דרכו׃ כל ארחות
יהוה חסד ואמת לנצרי בריתו
ועדתיו׃ למען שמך יהוה וסלחת
לעוני כי רב הוא׃ מי זה האיש
ירא יהוה יורנו בדרך יבחר׃
נפשו בטוב תלין וזרעו יירש
ארץ׃ סוד יהוה ליראיו וברית
להודיעם׃ עיני תמיד אל יהוה
כי הוא יוציא ממצודה רגלי׃ פנה
אלי וחנני כי יחיד ועני אני׃

non exaltauit frustra animam suam: & non iuranit dolose. Accipiet benedictionem a domino: & iusticiam a deo salutis sue. Hec generatio querentium eum: querentium faciem tuam iacob. Semper. Leuate porte capita vestra: & eleuamini ianue sempiterne: & ingredietur rex glorie. Quis iste rex glorie? dominus fortis & potens dominus potens in prelio. Leuate porte capitave stra: & erigite ianue sempiterne: & ingredietur rex glorie. Quis ipe iste rex glorie? dominus exercituū ipe rex glorie. Semper.

Dauid. 25.

Iudica me dñe quia ego in innocentia mea ingressus sum: & sperans in dño non infirmabor. Proba me domine & tenta me: ure renes meos & cor meum. Quia misericordia tua ante oculos meos est: & complacui in veritate tua. Non sedi cum viris vanitatis: & cum superbis non ingrediar. Odiui ecclesiā malignantiū: & cum impiis non sedebo. Lauabo inter innocentes manus meas: & circuibo altare tuū dñe. Vt audiam vocem laudis: & enarrem omnia mirabilia tua. Domine dilexi habitaculū domus tue: & locū tabernaculi glorie tue. Ne auferas cum impiis animam meam: & cum viris sanguinum vitā meā. In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus. Ego autē in innocentia mea ingressus sū: redime me dñe & miserere mei. Pes meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam dñm.

Dauid. 26.

Dominus illuminatio mea & salus mea: quē timebo? dñs fortitudo vite mee: a quo trepidabo? Dū appropinquarent super me maligni vt comederēt carnes meas. Qui tribulāt me & inimici mei: ipi infirmati sūt & ceciderūt. Si cōsistat aduersū me castra: nō timebit cor meū. Si exurgat aduersū me pliū: in hoc ego spero. Vnā petii a dño hāc requiram: vt inhabitē in domo dñi cunctis diebus vite mee: vt videam

Tribulationes cordis mei multiplicate sūt: de necessitatibus meis eripe me. Vide humilitatē meā & laborē meū: & porta omnia peccata mea. Vide inimicos meos: quoniā multiplicati sunt: & odio iniquo oderūt me. Custodi animā meā & libera me: nō confundar quoniā speraui in te. Simplicitas & equitas seruauerūt me: quia expectaui te. Redime deus israel ex omnibus angustiis suis.

Dauid. 26.

Iudica me domine quoniā ego in simplicitate mea ambulaui: & in dño confidēs nō deficiam. Proba me domine & tenta me: conflā renes meos & cor meum. Quia misericordia tua in cōspectu oculorū meorū: & ambulabo in veritate tua. Non sedi cum viris vanitatis: & cum superbis non ingrediar. Odiui ecclesiā pessimorum: & cum iniquis nō sedebo. Lauabo inter innocentes manus meas: & circuibo altare tuū domine. Vt audiam vocem laudis: & enarrem omnia mirabilia tua. Domine dilexi habitaculū domus tue: & locū tabernaculi glorie tue. Ne auferas cum impiis animam meam: & cum viris sanguinum vitā meā. In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus. Ego autē in simplicitate mea ingressus sū: redime me & miserere mei. Pes meus stetit in recto: in ecclesiis benedicam dñm.

Dauid. 27.

Dominus lux mea & salus mea: quē timebo? dñs fortitudo vite mee: quem formidabo? Dū appropinquāret super me maligni vt comederēt carnē meam: hostes mei & inimici mei: ipi infirmati sūt & ceciderūt. Si iste terit aduersum me castra: non timebit cor meū: si surrexerit cōtra me bellum in hoc ego cōfidā. Vnā petii a dño hāc requiram: vt inhabitē i domo dñi cunctis diebus vite mee: vt videam

צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי
הוציאני׃ ראה עניי ועמלי
ושא לכל חטאתי׃ ראה אויבי
כי רבו ושנאת חמס שנאוני׃
שמרה נפשי והצילני אל
אבוש כי חסיתי בך׃ תם וישר
יצרוני כי קויתיך׃ פדה
אלהים את ישראל מכל צרותיו׃

לדוד׃ xxvi.
שפטני יהוה כי אני בתמי הלכתי ויהוה
בטחתי לא אמעד׃ בחנני יהוה
ונסני צרפה כליותי ולבי׃ כי
חסדך לנגד עיני והתהלכתי
באמתך׃ לא ישבתי עם מתי
שוא ועם נעלמים לא אבוא׃
שנאתי קהל מרעים ועם
רשעים לא אשב׃ ארחץ
בנקיון כפי ואסבבה את מזבחך
יהוה׃ להשמיע בקול תודה
ולספר כל נפלאותיך׃ יהוה
אהבתי מעון ביתך ומקום משכן
כבודך׃ אל תאסף עם חטאים
נפשי ועם אנשי דמים חיי׃
אשר בידיהם זמה וימינם
מלאה שחד׃ ואני בתמי אלך
פדני וחנני׃ רגלי עמדה במישור
במקהלים אברך יהוה׃

לדוד׃ יהוה אורי וישעי ממי
אירא יהוה מעוז חיי ממי אפחד׃
בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי
צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו׃
אם תחנה עלי מחנה לא ירא לבי
אם תקום עלי מלחמה בזאת
אני בטח׃ אחת שאלתי מאת
יהוה אותה אבקש שבתי בבית
יהוה כל ימי חיי לחזות

Tribulationes cordis mei multiplicate sūt: de necessitatibus meis eripe me. Vide humilitatē meā & laborē meū: & porta omnia peccata mea. Vide inimicos meos: quoniā multiplicati sunt: & odio iniquo oderūt me. Custodi animā meā & libera me: nō confundar quoniā speraui in te. Simplicitas & equitas seruauerūt me: quia expectaui te. Redime deus israel ex omnibus angustiis suis.

Dauid. 26.

Iudica me domine quoniā ego in simplicitate mea ambulaui: & in dño confidēs nō deficiam. Proba me domine & tenta me: conflā renes meos & cor meum. Quia misericordia tua in cōspectu oculorū meorū: & ambulabo in veritate tua. Non sedi cum viris vanitatis: & cum superbis non ingrediar. Odiui ecclesiā pessimorum: & cum iniquis nō sedebo. Lauabo inter innocentes manus meas: & circuibo altare tuū domine. Vt audiam vocem laudis: & enarrem omnia mirabilia tua. Domine dilexi habitaculū domus tue: & locū tabernaculi glorie tue. Ne auferas cum impiis animam meam: & cum viris sanguinum vitā meā. In quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus. Ego autē in simplicitate mea ingressus sū: redime me & miserere mei. Pes meus stetit in recto: in ecclesiis benedicam dñm.

Dauid. 27.

Dominus lux mea & salus mea: quē timebo? dñs fortitudo vite mee: quem formidabo? Dū appropinquārent super me maligni vt comederēt carnē meam: hostes mei & inimici mei: ipi infirmati sūt & ceciderūt. Si cōsistat aduersū me castra: non timebit cor meū. Si exurgat aduersū me pliū: in hoc ego spero. Vnā petii a dño hāc requiram: vt inhabitē i domo dñi cunctis diebus vite mee: vt videam

נַחֲלָתֶךָ׃ וּנְשָׂאֵם עַד־הָעוֹלָם׃

יְהוּדָה עֻפָּר הֵנִיד אֲמִתָּךְ׃
שָׁמַע יְהוָה וְחָנֵנִי יְהוָה הֱיֵה
עֹזֵר לִי׃ הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל
לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה׃
לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם
יְהוָה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ׃

xxxi.

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃
בְּךָ יְהוָה חָסִיתִי אַל אֵבוֹשָׁה
לְעוֹלָם בְּצִדְקָתְךָ פַּלְּטֵנִי׃ הַטֵּה
אֵלַי אָזְנְךָ מְהֵרָה הַצִּילֵנִי הֱיֵה
לִי לְצוּר מָעוֹז לְבֵית מְצוּדוֹת
לְהוֹשִׁיעֵנִי׃ כִּי סַלְעִי וּמְצוּדָתִי
אָתָּה וּלְמַעַן שִׁמְךָ תַּנְחֵנִי וּתְנַהֲלֵנִי׃
תּוֹצִיאֵנִי מֵרֶשֶׁת זוּ טָמְנוּ לִי כִּי אַתָּה מָעוּזִּי׃
בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי
יְהוָה אֵל אֱמֶת׃ שָׂנֵאתָ הַשֹּׁמְרִים
הַבְלֵי שָׁוְא וַאֲנִי אֶל יְהוָה
בָּטָחְתִּי׃ אָגִילָה וְאֶשְׂמְחָה
בְּחַסְדֶּךָ אֲשֶׁר רָאִיתָ אֶת עָנְיִי
יָדַעְתָּ בְצָרוֹת נָפְשִׁי׃ וְלֹא
הִסְגַּרְתָּנִי בְּיַד אוֹיֵב הֶעֱמַדְתָּ
לִי מֶרְחָב רַגְלָי׃ חָנֵּנִי יְהוָה כִּי
צַר לִי עָשְׁשָׁה בְכַעַס עֵינִי
נַפְשִׁי וּבִטְנִי׃ כִּי כָלוּ בְיָגוֹן
חַיַּי וּשְׁנוֹתַי בַּאֲנָחָה כָּשַׁל
בַּעֲוֹנִי כֹחִי וַעֲצָמַי עָשְׁשׁוּ׃
מִכֹּל צוֹרְרַי הָיִיתִי חֶרְפָּה וְלִשְׁכֵנַי
מְאֹד וּפַחַד לְמֹדָעָי רֹאַי בַּחוּץ
נָדְדוּ מִמֶּנִּי׃ נִשְׁכַּחְתִּי כְּמֵת
מֵלֵב הָיִיתִי כִּכְלִי אוֹבֵד׃ כִּי
שָׁמַעְתִּי דִּבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב
בְּהִוָּסְדָם יַחַד עָלַי לָקַחַת נַפְשִׁי
זָמָמוּ׃ וַאֲנִי עָלֶיךָ בָטַחְתִּי יְהוָה
אָמַרְתִּי אֱלֹהַי אָתָּה׃ בְּיָדֶיךָ
עִתֹּתָי הַצִּילֵנִי מִיַּד אֹיְבַי

'nũquid confitebitur tibi
'puluis aut 'ãnũciabit' ve-
ritatẽ tuam?: Audi' dñe' &
miserẽ mei: dñe' esto' ad-
'iutorium' meum. 'Cõuer-
tisti' 'plãctũ meũ' in cho-
rum' mihi: 'fo luisti' faccũ
meũ' & accinxisti' me' leti-
cia. ' Vt' laudet te 'gloria
' & non 'taceat: ' domine
' deus meus ' in fempiter-
num' confitebor tibi.
' Victori' psalmus
'dauid. xxx.

IN te dñe 'speraui' nõ
'confundar' in eter-
'in iustitia tua' falua me.
' Inclina' ad me' aurẽ tuã
' velociter' libera me: 'esto
' mihi' in lapidem' fortissi-
mum &' in domum 'mu-
nitam' vt' saluos me. 'Quia
' petra mea' & mũtio mea
' tu es: ' & propter 'nomen
tuum' duxmeus eris ' & e
nutries me. ' Educes me
' de reti' quod' absconde-
runt mihi: 'quia' tu' forti-
tudo mea es. ' In mãu tua
' commendo' spiritum me-
um: ' redemisti' me' domi-
ne' deus' veritatis. ' Odisti
' custodientes ' vanitates
'frustra: ' ego autem ' in
' domino 'confisus sum.
' Exultabo' & letabor' in
misericordia tua: ' quoni-
am' vidisti' afflictionem
meam: 'cognouisti' tribu-
lationem' anime mee. ' Et
non' conclusisti me' in ma-
nu' inimici: ' statuisti
' in latitudine' pedes me-
os. ' Miserere mei' domi-
ne' quoniam' tribulor:
'caligauit' in furore' ocu-
lus meus' anima mea' &
uenter meus. ' Quia' con-
sumpte sunt' in merore
'vite mee' & anni mei' in
gemitu: ' infirmata est' in
iniquitate' virtus mea: ' &
ossa mea ' contabuerunt.
' Apud omnes' hostes me-
os' factus sum' opprobri-
um' & vicinis meis' nimis
' & timor' notis meis: ' qui
videbãt me' in plateis' fu-
giebant' a me. ' Obliuio-
ni tradit' sum' quasi mor-
tuus' a corde: ' factus sũ' q;
vas' perditũ. ' Audiui' enim
' opprobriũ' multorũ' cõ-
gregationem' in circuitu:
' cũ' inirẽt cõsiliũ' aduersũ
me: ' vt auferrẽt' animã meã
' cogitauerunt. ' Ego autẽ
' in te' speraui' domine:
' dixi' deus meus es' tu.
' In manu tua
'tpa mea: ' libera me' de
manu' inimicorũ meorũ

Μηδὲ ϲόμπιθεῖκ tibi puluis? autἀπῶνιδιαβεῖ Vitatẽ
Μὴ ἐξομολογήσεταί σοι χοῦς; ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν
tuã? Exaudiuit dñs τ miserũ eſt mei; dñs facit eſt adiutor
σου; Ἤκουσε κύριος καὶ ἐλέησέ με, κύριος ἐγενήθη βοηθός
meus. Cõuertiſti plãctũ meũ in gaudiũ mihi: cõcidiſti
μου. Ἐστράφης τὸν κοπετόν μου εἰς χαρὰν ἐμοί, διέρρηξας
faccũ meũ: τ circũdediſti me leticia. Vt
τὸν σάκκον μου, καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνῃ. Ὅπως
cãtet tibi gl̃ia mea: τ nõ cõpũgar: dñe deus
ἂν ᾄσῃ σοι ἡ δόξα μου, καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ, κύριε ὁ θεός
meˢ in eternũ cõfitebor tibi.
μου εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσομαί σοι.

In finẽ pſalmus dauid. pro extaſi. xxx.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ· ἐκστάσεως. λ'.

IN te dñe 'speraui nõ cõfundar in eter
Ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶ
nũ: in iuſtitia tua libera me τ eripe me. Inclina
να, ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με· Κλῖνον
ad me aurẽ tuã: accelera vt eruas me. Eſto
πρός με τὸ ὖς σου, τάχυνον τοῦ ἐξελέσθαί με· Γενοῦ
mihi in deũ protectorẽ: τ in domũ refugij
μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστήν, καὶ εἰς οἶκον καταφυγῆς τοῦ
vt ſaluũ me faciaˢ. Quã fortitudo mea τ refugiũ meũ
σῶσαί με· Ὅτι κραταίωμά μου καὶ καταφυγή μου
es tu: τ pp nomẽ tuũ deduces me τ enu
εἶσύ, καὶ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὁδηγήσεις με καὶ θρέ
trices me. Educes me de laqueo hoc quẽ abſcõderũt
ψεις με. Ἐξάξεις με ἐκ παγίδος ταύτης ἣν ἔκρυψάν
mihi: qñ tu es protector meus dñe in manus
μοι, ὅτι σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστής μου κύριε, εἰς χεῖράς
tuas cõmẽdabo ſpũs meũ. Redemiſti me do
σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Ἐλυτρώσω με κύ
mine deus veritatis. Odiſti obſeruãtes
ριε ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας. Ἐμίσησας τοὺς διαφυλάσσοντας
vanitates ſupuacue. Ego aũt in dñō ſpauı:
ματαιότητας ἀλογεύτως. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἤλπισα,
exultabo τ letaboꝛ in miſa tua. Qñ
ἀγαλλιάσομαι καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ ἐλέει σου. Ὅτι
reſpexiſti in humilitatẽ meã: ſaluaſti de neceſſ
ἐπεῖδες ἐπὶ τὴν ταπείνωσίν μου, ἔσωσας ἐκ τῶν ἀνάγ
tatibus aiaꝫ meã. Et nõ cõcluſiſti me in manus
κῶν τὴν ψυχήν μου. Καὶ οὐ συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας
inimicoꝝ: ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos. Miſereꝛ
ἐχθρῶν, ἔστησας ἐν εὐρυχώρῳ τοὺς πόδας μου. Ἐλέησόν
mei dñe: qñ tribulor. cõturbatus ẽ in ira oculus
με κύριε, ὅτι θλίβομαι. ἐταράχθη ἐν ὀργῇ ὁ ὀφθαλμός
meus: aĩa mea τ vẽter meus. Qñ defecit in do
μου, ἡ ψυχή μου καὶ ἡ κοιλία μου. Ὅτι ἐξέλιπεν ἐν ὀδύ
lore vita mea: τ ãni mei in gemitibus. Infirmata ẽ
νῃ ἡ ζωή μου, καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς. Ἠσθένησεν
in pauptate virtus mea: τ oſſa mea cõturbata ſũt.
ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ἐταράχθησαν.
Qup oſa inimicoꝝ meoꝝ factus ſũ opꝓbriũ: τ
Παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου ἐγενήθην ὄνειδος, καὶ
vicinis meis valde: τ timoꝛ notis
τοῖς γείτοσί μου σφόδρα, καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς
meis. Qui videbãt me fozas fugerũt a me: obliuioni
μου. Οἱ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον ἀπ' ἐμοῦ, ἐπελά
datˢ ſũ tãq; mortuus a corde. Facˢ ſũ tãq; vas
σθη ὡσεὶ νεκρὸς ἀπὸ καρδίας· Ἐγενήθην ὡσεὶ σκεῦος
perditũ: qñ audiui vituperatiõnẽ multoꝝ cõmoratiõ
ἀπολωλός, ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν παροικούντων
circuitu. In eo dũ cõuenirẽt ipſi ſimul aduerſũ me
κυκλόθεν· Ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι αὐτοὺς ἅμα ἐπ' ἐμέ,
accipere aiaꝫ meã cõſiliatiſũt. Ego aũt
τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχήν μου. Ἐβουλεύσαντο· Ἐγὼ δὲ
in te dñe ſpaui. dixi: tu es deus meus: in
ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα· εἶπα, σὺ εἶ ὁ θεός μου, ἐν ταῖς
manibus tuis ſortes mee. Eripe me de manu inimicoꝝ meoꝝ:
χερσί σου οἱ κλῆροί μου· Ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου,

Lucc. 23.1.

Dieſe. 21.

& pſequẽtiũ me. ' Oſtẽ
de' faciẽ tuã' ſup' ſeruũ
tuũ: ' ſalua me' in miſeri-
cordia tua. ' Domine' ne
' confundar' quia' inuo-
cauí te: ' confundantur
' impij' taceant' in infer-
no. ' Muta fiant
' labia' mendacia: ' q̃ lo-
quuntur' contra' iuſtum
' dura' in ſuperbia ' & deſ-
pectõe. ' Quã' multa ẽ' bo
nitas tua' quã' abſcõdiſti' timentibus te: ' opatˢ
es' ſperãtibus' in te' i cõ-
ſpectu' filiorũ' hominũ.
' Abſcõdes eos' in pro-
tectiõe' vultus tui' a du-
ritia' virí: ' abſcõdes eos
' in vmbra' a cõtradictio
ne' linguarũ. ' Bñdictus
' dñs' qui' mirabilẽ fecit
' miam ſuam' mihi' in ci-
uitate' munita. ' Ego
' dixi' in ſtupore meo' p-
iectus ſum' a conſpectu
'oculorũ tuorũ: ' vocẽ
ne' audiſti' vocẽ' de pca-
tiõ' is mee' dũ clamarem
'ad te. ' Diligite' Dñm
' omnes' ſancti eius: ' fide
les' ſeruat' dominus: ooo
' & retribuet his' qui ' fa-
ciẽs' operantur' ſuperbiam.
' Cõfortamini' & robo-
retur' cor vẽm: ' oẽs' qui
expectatis' dominum.
' Eruditio' dauid. xxxii.

BEati quoꝝ remiſſe ſũt iniq̃tates: τ quoꝝ tecta
Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφ
ſunt peccata. Beatus vir: cui nõ iputabit dñs
θησαν αἱ ἁμαρτίαι. Μακάριος ἀνὴρ, ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος
peccm: neq; eſt in ore eius dol'. Qñ ta
ἁμαρτίαν, οὐδὲ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος· Ὅτι ἐσί-
cui: inueteraueſt oſſa mea: dũ clamarẽ tota
γησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου, ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην
die. Qñ die ac nocte grauata ẽ ſup me' man'
τὴν ἡμέραν· Ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χείρ
tua: ' conuerſus ſũ in erumnã: dũ cõfingit mihi
σου, ἐξεράφην εἰς ταλαιπωρίαν, ἐν τῷ ἐμπαγῆναί μοι· ἄ-
ſpina. Delictũ meũ cognitũ feci: τ iniuſtitiã
κανθαν. Τὴν ἀνομίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἁμαρτίαν
meã nõ abſcõdi. Dixi cõfitebor aduerſũ me iniu
μου οὐκ ἐκάλυψα· Εἶπα ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνο
ſtitiã meã dño: τ tu remiſiſti impietatẽ
μίαν μου τῷ κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς
cordis mei. Pro hac oꝛabit ad te oĩs ſã-
καρδίας μου. Ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πρός σε πᾶς ὅ-
ctus in tpe oportuno. Verũtn in diluuio aquaꝝ
σιος ἐν καιρῷ εὐθέτῳ. Πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὑδάτων
multaꝝ ad eũ nõ approximabit. Tu mei es refugiũ a
πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιοῦσι. Σύ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ
tribulatiõe q̃ circũdedit me: exultatio mea e-
θλίψεως τῆς περιεχούσης με, ὁ ἀγαλλίαμά μου λύ-
rue me a circũdãtibꝰ me. Intellectũ tibi dabo
τρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλωσάντων με· Συνετιῶ σε
τ inſtruã te in via' hac qua gradieris: firmabo
καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ ᾗ πορεύσῃ, ἐπισηρίω
ſup te oculos meos. Nolite
ἐπὶ σὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου· Μὴ

'& pſequẽtiũ me. ' Oſtẽ
de' faciẽ tuã' ſup' ſeruũ
tuũ: ' ſalua me' in miſeri-
cordia tua. ' Domine' ne
' confundar' quia' inuo-
cauí te: ' confundantur
' impij' taceant' in infer-
no. ' Muta fiant
' labia' mendacia: ' q̃ lo-
quuntur' contra' iuſtum
' dura' in ſuperbia ' & deſ-
pectõe. ' Quã' multa ẽ' bo
nitas tua' quã' abſcõdiſti' timentibus te: ' opatˢ
es' ſperãtibus' in te' i cõ-
ſpectu' filiorũ' hominũ.
' Abſcõdes eos' in pro-
tectiõe' vultus tui' a du-
ritia' virí: ' abſcõdes eos
' in vmbra' a cõtradictio
ne' linguarũ. ' Bñdictus
' dñs' qui' mirabilẽ fecit
' miam ſuam' mihi' in ci-
uitate' munita. ' Ego
' dixi' in ſtupore meo' p-
iectus ſum' a conſpectu
'oculorũ tuorũ: ' vocẽ
ne' audiſti' vocẽ' de pca-
tiõ' is mee' dũ clamarem
'ad te. ' Diligite' Dñm
' omnes' ſancti eius: ' fide
les' ſeruat' dominus: ooo
' & retribuet his' qui ' fa-
ciẽs' operantur' ſuperbiam.
' Cõfortamini' & robo-
retur' cor vẽm: ' oẽs' qui
expectatis' dominum.
' Eruditio' dauid. xxxii.

BEatus' cui dimiſſa ẽ
' iniquitas: & abſcõ-
ditũ eſt' pctũ. ' Bñs' hõ
' cui' nõ' imputabit' dñs
' iniquitatem: ' nec eſt' in
ſpũ eius' dolus. ' Quoni
am' tacui' attrita ſũt' oſ-
ſa mea' in rugitu meo' to
ta' die. ' Die' enim' ac no
cte' grauatur' ooooooooo
' ſup me' manus tua: ' ver
ſatus ſum' i miſeria mea
' cũ exarſeriť eſtas. ' Sp.
' Petũ meũ' notũ faciã
tibi: ' & iniquitatẽ meã
' nõ' abſcõdi: ' dixi' cõfi-
tebor' ſcelus meũ' do-
mino: ' & tu' dimiſiſti ooo
' iniquitatẽ' peccati mei.
' Semper. ' Pro ooooooo
' hac' orabit' omnis' mi-
ſericors' ad te oooooooooo
' tempus' inueniens: ' vt
' cum' inundauerint' aq̃
' multe' ad illũ' non' acce
dant. ' Tu es oooooooooo
' protectio' mea' ab hoſte
' cuſtodies me: ' laus mea
' ſaluans' circũdabis me.
' Semper. ' Docebo te ooo
' & monſtrabo tibi' viã
per' quam' ambules: oooo
' cogitabo' de te' oculo
meo. ' Nolite oooooooooo

אוֹר׳ פֶּנֶה׃ וּמִרְדָּפַי׃ הָאִירָה פָּנֶיךָ עַל עַבְדֶּךָ
יְשׁוּעָה׃ הוֹשִׁיעֵנִי בְּחַסְדֶּךָ׃ יְהוָה אַל
נוּשׁ׃ אבושה כִּי קְרָאתִיךָ יבשׁוּ
רְשָׁעִים יִדְמוּ לִשְׁאוֹל׃ תֵּאָלַמְנָה חֲמֵס אֱמֶת׃ תִּדְבַּק
שְׂפָתֵי שֶׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל צַדִּיק
נְאוָה׃ עָתָק בְּגַאֲוָה וָבוּז׃ מָה רַב טוּבְךָ
אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ
לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם׃
תַּסְתִּירֵם בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ מֵרְכְסֵי
אִישׁ תִּצְפְּנֵם בְּסֻכָּה מֵרִיב
לְשֹׁנוֹת׃ בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הִפְלִיא
חַסְדּוֹ לִי בְּעִיר מָצוֹר׃ וַאֲנִי
אָמַרְתִּי בְחָפְזִי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד
עֵינֶיךָ אָכֵן שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנַי
בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ׃ אֶהֱבוּ אֶת יְהוָה
כָּל חֲסִידָיו אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה
וּמְשַׁלֵּם עַל יֶתֶר עֹשֵׂה גֵאוָה׃
חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל הַמְיַחֲלִים

xxxii.

לַיהוָה׃ לְדָוִד מַשְׂכִּיל

אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׃
אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה
לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃ כִּי
הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עַצְמַי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל
הַיּוֹם׃ כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד
עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי
כֶּרֶן קַיִץ סֶלָה׃ חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ
וְעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה
עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ
עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה׃ עַל זֹאת
יִתְפַּלֵּל כָּל חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת
מָצוֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם
רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ׃ אַתָּה
סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי
פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃ אַשְׂכִּילְךָ
וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ תֵלֵךְ
אִיעָצָה עֲלֶיךָ עֵינִי׃ אַל

'& pſequẽtiũ me. ' Oſtẽ
de' faciẽ tuã' ſup' ſeruũ
tuũ: ' ſalua me' in miſeri-
cordia tua. ' Domine' ne
' confundar' quia' inuo-
cauí te: ' confundantur
' impij' taceant' in infer-
no. ' Muta fiant
' labia' mendacia: ' q̃ lo-
quuntur' contra' iuſtum
' dura' in ſuperbia ' & deſ-
pectõe. ' Quã' multa ẽ' bo
nitas tua' quã' abſcõdiſti' timentibus te: ' opatˢ
es' ſperãtibus' in te' i cõ-
ſpectu' filiorũ' hominũ.
' Abſcõdes eos' in pro-
tectiõe' vultus tui' a du-
ritia' virí: ' abſcõdes eos
' in vmbra' a cõtradictio
ne' linguarũ. ' Bñdictus
' dñs' qui' mirabilẽ fecit
' miam ſuam' mihi' in ci-
uitate' munita. ' Ego
' dixi' in ſtupore meo' p-
iectus ſum' a conſpectu
'oculorũ tuorũ: ' vocẽ
ne' audiſti' vocẽ' de pca-
tiõ' is mee' dũ clamarem
'ad te. ' Diligite' Dñm
' omnes' ſancti eius: ' fide
les' ſeruat' dominus: ooo
' & retribuet his' qui ' fa-
ciẽs' operantur' ſuperbiam.
' Cõfortamini' & robo-
retur' cor vẽm: ' oẽs' qui
expectatis' dominum.
' Eruditio' dauid. xxxii.

BEatus' cui dimiſſa ẽ
' iniquitas: & abſcõ-
ditũ eſt' pctũ. ' Bñs' hõ
' cui' nõ' imputabit' dñs
' iniquitatem: ' nec eſt' in
ſpũ eius' dolus. ' Quoni
am' tacui' attrita ſũt' oſ-
ſa mea' in rugitu meo' to
ta' die. ' Die' enim' ac no
cte' grauatur' ooooooooo
' ſup me' manus tua: ' ver
ſatus ſum' i miſeria mea
' cũ exarſeriť eſtas. ' Sp.
' Petũ meũ' notũ faciã
tibi: ' & iniquitatẽ meã
' nõ' abſcõdi: ' dixi' cõfi-
tebor' ſcelus meũ' do-
mino: ' & tu' dimiſiſti ooo
' iniquitatẽ' peccati mei.
' Semper. ' Pro ooooooo
' hac' orabit' omnis' mi-
ſericors' ad te oooooooooo
' tempus' inueniens: ' vt
' cum' inundauerint' aq̃
' multe' ad illũ' non' acce
dant. ' Tu es oooooooooo
' protectio' mea' ab hoſte
' cuſtodies me: ' laus mea
' ſaluans' circũdabis me.
' Semper. ' Docebo te ooo
' & monſtrabo tibi' viã
per' quam' ambules: oooo
' cogitabo' de te' oculo
meo. ' Nolite oooooooooo

"super nos: "sicut "expectauimus 'in te.

xxxiiii. "Dauid: "qñ mutauit "os suū "coram "abimelech "& eiecit eum "& abiit. 34.

B Enedicā "dñm "in oī "pte: "p "laus eius "in ore meo. "In dño "laudabit "anima mea: "audient "mites "& letabuntur.

"Magnificate "dominū "mecum: "& exaltabimus "nomen eius "pariter. "Quesiui "dominum "& exaudiuit me: "& de omnibus "angustiis meis "liberauit me. "Respicite ad eum "& cōfluite: "& vultus vestri "non "erubescent. "Hic "pauper "clamauit: "& dominus "exaudiuit: "& de oibus "tribulatiōibus eius "saluauit eū. "Circūdat "angelus eius "dominī "in gyro "timentes eum: "& eruet eos. "Gustate "& videte "qñ "bonus "dñs: "beatus "vir qui "sperat "in eo. "Timete "dominum "sancti eius: "quoniam "non est "inopia "timentibus eum. "Leones "indigerunt "& esurierunt: "querentibus "aūt "dñm "non "deerit "oī "bonū. "Venite "filii "audite "me: "timorē "dñi "docebo vos. "Quis est "vir "qui velit "vitam: "diligens "dies "videre "bonos: "Custodi "linguam tuam "a malo: "& labia tua "ne loquantur "dolū. "Recede "a malo "& fac "bonum: "quere "pacem "& persequere eam. "Oculi "domini "ad "iustos: "& aures eius "ad "clamores eorum. "Vultus autem "domini "super facientes "mala: "vt pdat "de terra "memoriā eorū. "Clamauerūt "& dñs "exaudiuit: "& ex oibus "tribulationibus eorū "liberauit eos. "Iuxta est "dñs "cōtritis "corde: "& "cōfractos "spiritu "saluabit. "Multe "tribulationes "iusti: "& ex oibus illis "liberabit eū "dñs. "Custodit dñs "oīa "ossa eius: "vnū "ex eis "nō "cōfringetur. "Interficiet "impiū "malitia: "& odientes "iustū "culpabuntur. "Redimet "dñs "aias "seruorum suorū: "& non "peccabunt "oēs "sperantes "in eo.

"Dauid. 35.

V Dica "dñe "aduersantes meos: "pugna

dñe mia tus sup nos: quēadmodū speramus in te.

κύριε βοήθεί σου ἐφ' ἡμᾶς, καθάπερ ἠλπίσαμεν ἐπὶ σέ.

Psalmus dauid: qñ mutauit os suū "coram "abimelech & eiecit eum & abiit. 34.

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ὅτε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον Ἀβιμέλεχ καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν. ιγ'

B Enedicā dñm in oīm tpe: semp laus eius in ore meo. In dño laudabit "anima mea: audiant "mites "& letentur.

Εὐλογήσω τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ, διὰ παντὸς ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου. Ἐν τῷ κυρίῳ ἐπαινεσάτω ἡ ψυχή μου, ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ εὐφραινθήτωσαν.

"Magnificate "dominū "mecum: "& exaltemus nomen eius in idipm. Exdiui dñs: & exaudiuit me: & de omnibus tribulatiōibus meis eripuit me.

Μεγαλύνατε τὸν κύριον σὺν ἐμοί, καὶ ὑψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἐξεζήτησα τὸν κύριον, καὶ ἐπήκουσέ μου καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεών μου ἐρρύσατό με.

Accedite ad eū & illuminamini: & facies vre non cōfundētur. Iste pauper clamauit: & dñs exaudiuit eū: & ex oib⁹ tribulatiōibus eius saluauit eū.

Προσέλθετε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτίσθητε, καὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν οὐ μὴ καταισχυνθῇ. Οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκραξε καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ ἐρρύσατο αὐτόν.

Circūdat angelus dñi in gyro timentes eum: & eruet eos. Gustate & videte qñ bonus dñs: beatus vir qui sperat in eo. Timete dominum sancti eius: quoniam non est inopia timētibus eum.

Παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ῥύσεται αὐτούς. Γεύσασθε καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος· μακάριος ἀνήρ, ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν. Φοβήθητε τὸν κύριον πάντες οἱ ἅγιοι αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν ὑστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

Leones indigerunt & esurierunt: querentibus aūt dñm non deerit oī bonū. Venite filii audite me: timorē dñi docebo vos. Quis est vir qui velit vitam: diligens dies videre bonos: Custodi linguam tuam a malo: & labia tua ne loquantur dolū. Recede a malo & fac bonum: quere pacem & persequere eam. Oculi domini ad iustos: & aures eius ad clamores eorum. Vultus aūt domini super facientes mala: vt pdat de terra memoriā eorū. Clamauerūt & dñs exaudiuit: & ex oibus tribulatiōibus eorū liberauit eos. Iuxta est dñs cōtritis corde: & cōfractos spiritu saluabit. Multe tribulationes iusti: & ex oibus illis liberabit eū dñs. Custodit dñs oīa ossa eius: vnū ex eis nō cōfringetur. Interficiet impiū malitia: & odientes iustū culpabuntur. Redimet dñs aias seruorum suorū: & non peccabunt oēs sperantes in eo.

Psalmus dauid. 34.

Λέοντες ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν, οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν κύριον οὐκ ὑστερηθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ. Δεῦτε τέκνα, ἀκούσατέ μου, φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς. Τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωὴν ἀγαπῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθάς; Παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. Ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, ζήτησον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν. Ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους· καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν. Πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά, τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. Ἐκέκραξαν οἱ δίκαιοι, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς. Ἐγγὺς ὁ κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν, καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει. Πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων, καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτοὺς ὁ κύριος. Φυλάσσει κύριος πάντα τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται. Θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρός, καὶ οἱ μισοῦντες τὸν δίκαιον πλημμελήσουσιν. Λυτρώσεται κύριος ψυχὰς δούλων αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ πλημμελήσωσιν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. λδ'

V Dica dñe nocētes me: expugna

Δίκασον κύριε τοὺς ἀδικοῦντάς με, πολέμησον τοὺς

תְּהִיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין בְּמֶתֶג עָדְיָם לִבְלוֹם בַּל קָרֹב אֵלֶיךָ: רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ: שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהָרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב: xxxiii. רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה: כִּי יָשָׁר דְּבַר יְהוָה וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירְאוּ מֵיהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: יְהוָה הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: אַשְׁרֵי גּוֹי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ: מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם: מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב חָיִל גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרֹב כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

fieri sicut equus & mulus quibus nō ē intellectus: in camo & freno maxillas coē cōstrige qui nō accedūt ad te.

Multi dolores impii: cōfidētē aūt in dño misericordia circundabit.

Letamini in dño & exultate iusti: & laudate eum omnes recti corde.

Laudate iusti dominum: rectos decet laudatio.

Cōfitemini dño in cithara: in psalterio decachordo cātate ei.

Cantate ei canticum nouum: diligenter psallite ei in iubilo.

Quia rectū est verbum dñi: & omne opus eius in fide.

Diligit iusticiam & iudicium: misericordia dñi plena est terra.

Verbo dñi celi firmati sunt: & spū oris eius omnis ornatus eorū.

Cōgregans sicut in vtre aquas maris: ponēs in thesauris abyssos.

Timeat dominū oīs terra: ipsum formidēt oīs qui habitant orbem.

Quia ipse dixit & facta sunt: ipse mandauit & creata sunt.

Dñs dissipat cōsilia gentiū: reprobat aūt cogitationes populorum.

Consiliū aūt dñi manet in eternū: cogitationes cordis eius in generatione & generationē.

Beata gens cuius est dñs deus eius: populus quem elegit in hereditatē sibi.

De celo respexit dñs: vidit oēs filios adam.

De firmissimo habitaculo suo respexit super oēs habitatores terre.

Fingēs piter corda eorū: intelligēs omnia opera eorū.

Non saluatur rex in multitudine exercitus: nec fortis liberabitur in multitudine virtutis.

Fallax equus ad salutē: & in multitudine roboris sui nō saluabitur.

Ecce oculi dñi sup timētes eū: & in expectātes miam eius.

Vt eruat de morte aias eorū: & viuificet eos in fame.

Aia nra expectauit dñm: auxilium nrm & clypeus nr ē.

In ipo lētabitur cor nrm: & in nomine sco eius speramus.

Sit mia tua dñe

ἵππους καὶ ἡμιόνους· οἷς οὐκ ἔστιν σύνεσις. Ἐν χαλινῷ καὶ σιαγόνι τὰς γνάθους αὐτῶν ἄγαγε, τῶν μὴ ἐγγιζόντων σοι.

Πολλαὶ αἱ μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τὸν δὲ ἐλπίζοντα ἐπὶ τὸν κύριον ἔλεος κυκλώσει.

Εὐφράνθητε ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι, καὶ καυχᾶσθε πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

Psalmus dauid: sine titulo apd hebreos. 32.

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. λβ'.

Exultate iusti in dño: rectos decet collaudatio. Cōfitemini dño in cithara: i psalterio decem chordarū psallite illi.

Cātate ei cāticū nouū: bene psallite ei in vociferatiōe.

Quia rectū est verbum dñi: & omnia opera eius in fide.

Diligit misericordiā & iudiciū: misericordia dñi plena est terra.

Verbo dñi celi firmati sunt: & spū oris eius omnis virtus eorū.

Συνάγων ὡσεὶ ἀσκὸν ὕδατα θαλάσσης, τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀβύσσους.

Φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ, ἀπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην.

Quīpe dixit & facta sūt: ipe mādauit & creata sūt.

Ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν.

Dñs dissipat cōsilia gētiū: reprobat aūt cogitationes populorum.

Κύριος διασκεδάζει βουλὰς ἐθνῶν, ἀθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν, καὶ ἀθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων.

Consiliū aūt dñi in eternū manet: cogitationes cordis eius in generatione & generationē.

Ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα ἰθύει, λογισμοὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.

Beata gēs cuius est dñs deus eius: populus quem elegit in hereditatē sibi.

Μακάριον τὸ ἔθνος οὗ ἐστὶ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ, λαὸς ὃν ἐξελέξατο εἰς κληρονομίαν ἑαυτῷ.

De celo respexit dñs: vidit oēs filios adam.

Ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, εἶδε πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

De firmissimo habitaculo suo respexit super oēs habitatores terre.

Ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν.

Fingēs singillatim corda eorū: intelligit in operationes eorū.

Ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν, ὁ συνιεὶς εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν.

Non saluatur rex p multā virtutē: & gigas nō saluabit in multitudine virtutis sue.

Οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν, καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ.

Fallax equus ad salutē: in abundātia aūt virtutis sue nō saluabit.

Ψευδὴς ἵππος εἰς σωτηρίαν, ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως αὐτοῦ οὐ σωθήσεται.

Ecce oculi dñi sup metuētes eū: sperātes super misericordiā eius:

Ἰδοὺ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν, τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ,

Vt eruat a morte aias eorū: & alat eos in fame:

τοῦ ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν, καὶ διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ,

Aia nra expectauit dñm: auxiliū nrm & clypeus nr ē.

ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὑπομενεῖ τῷ κυρίῳ· ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν ἐστιν.

In ipo lētabitur cor nrm: & in nomine scō eius speramus.

Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἠλπίσαμεν. Γένοιτο

	Tex.heb.ps.xxxvi. Patina.be.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
יָחַק עזר	אַל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי: הָעִירָה וְהַקִיצָה	ne elõgeris a me. Cõsurge & vigila in iudici	ne elõgerîs a me. Exurge dñe ꝛ intẽde iuditio meo.
קוּץ שָׂפָם	לְמִשְׁפָּטִי אֱלֹהַי וַאדֹנָי לְרִיבִי:	um meũ: deus meus & dñs meus in cãm meã.	μὴ ἀπαρῆς ἀπ' ἐμοῦ. Ἐξεγέρθητι καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου,
רוּב	שָׁפְטֵנִי כְצִדְקְךָ יְהוָה אֱלֹהָי וְאַל	Iudica me cõfedm iustici	deus meus ꝛ dñs meus in causã meã. Iudica me dñe fm
אֵפֶר	יִשְׂמְחוּ לִי: אַל יֹאמְרוּ בְלִבָּם	am meã dñe deus me? & ne insultẽt mihi. Ne dicãt i corde suo vah	τὴν δικαιοσύνην σου καὶ τὸ κρῖμά σου ἐξ ἐμοῦ. Μὴ εὐφράνθητωσάν μοι
אפר	הָאח נַפְשֵׁנוּ אַל יֹאמְרוּ בִלַּעֲנוּהוּ:	aie nře: ne dicat obsor	ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ μου: κύριε ὁ θεός μου, καὶ μὴ ἐπιτρέψῃς ἐπ' ἐμοὶ τὸ
חֹשׁ חָפַר	יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ יַחְדָּו שְׂמֵחֵי רָעָתִי	buimus cũ. Cõfundan	ῥῆμά σου εἰμὶ ἐγώ. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν ὁ ἐπιθυμοῦντες
רָעַע לָבַשׁ	יִלְבְּשׁוּ בֹשֶׁת וּכְלִמָּה הַמַּגְדִּילִים	tur & reuereantur pariter qui letantur in afflictio	τὴν ψυχήν μου. Ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω,
גָּדַל	עָלָי: יָרֹנּוּ וְיִשְׂמְחוּ חֹפְצֵי צִדְקִי	ne mea: induatur cõfu	καὶ καταισχυνθήτωσαν οἱ λογιζόμενοί μοι κακά. Γενηθήτω-
רָנַן תָּמִיד	וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְהוָה הֶחָפֵץ	sione & verecũdia qui	σαν ὡσεὶ χοῦς κατὰ πρόσωπον ἀνέμου, καὶ ἄγγελος κυρίου
לָשׁוֹן הָגָה	שְׁלוֹם עַבְדּוֹ: וּלְשׁוֹנִי תֶהְגֶּה	magnificãtur super me.	coarctãs eos. Fiat via eoꝝ tenebre ꝛ lu
הָלַל	צִדְקֶךָ כָּל הַיּוֹם תְּהִלָּתֶךָ:	Gaudeãt & letẽtur qui	ἐκθλιβῶν αὐτούς. Γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλί
נָצַח	לְמַנְצֵחַ לְעֶבֶד יְהוָה לְדָוִד:	volũt iustitiã mea: & dicãt sp magnificetur do	βριζη: ꝛ angelus dñi pleçns eos. Ὅτι ἀφ
	נְאֻם פֶּשַׁע לָרָשָׁע בְּקֶרֶב לִבִּי אֵין	minus qui vult pacem	ῆκαν ἐν κρυφῇ τὸ διάφθορόν μοι τῶν ἀνόμων, ἐθήρευσάν με
חָלַק	פַּחַד אֱלֹהִים לְנֶגֶד עֵינָיו: כִּי	seruũ eius. Et lingua mea meditabit	ὡσεὶ λέοντες ἕτοιμον βρῶμα, καὶ ἄγγελος κυρίου καταδιώκων αὐτούς. Ὅτι ἐγε
רָפָה	הֶחֱלִיק אֵלָיו בְּעֵינָיו לִמְצֹא עֲוֹנוֹ	iustitiã tuã: tota die laudẽ tuã.	νήθη ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλίσθησις αὐτοῖς, καὶ ἄγγελος κυρίου κατα
שָׁכַח	לִשְׁנֹא: דִּבְרֵי פִיו אָוֶן וּמִרְמָה	victori suo dñi dd.	διώκων αὐτούς. Ὅτι δωρεὰν ἀπέστρεψάν μοι τὸν διαφθορὰν παγίδος
רָצַע	חָדַל לְהַשְׂכִּיל לְהֵיטִיב: אָוֶן	Exit scelus impii	αὐτῶν, μάτην ἀνεῖλόσαν
חָשַׁב	יָהְגֶה עַל מִשְׁכָּבוֹ יִתְיַצֵּב עַל דֶּרֶךְ	medio cordis eius:	ἀῖαμ μεά. Ἐνεπάτω δὲ αὐτοῖς παγὶς ἣν οὐ γινώσκει· καὶ ἡ
שָׁכַב רָצַע	לֹא טוֹב רָע לֹא יִמְאָס: יְהוָה	non est timor dei ante	captio ἣν ἀβλεψάτω· ἀπολάβοι αὐτὸν· καὶ ἐν τῷ πτῶ ἀνὴρ πτωσῖ
רוֹעַ מָאַס	בַּהַשָּׁמַיִם חַסְדֶּךָ אֱמוּנָתְךָ עַד	oculos eius. Quã dolose egit	dat in ἰδίῃ αὐτῷ. Ἡ δὲ ψυχή μου ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ, τερ
אָמַן	שְׁחָקִים: צִדְקָתְךָ כְּרָרֵי אֵל	aduersũ eũ in odiciũ eius: vt inueniret	πιάσεται ἐφ' ἡμῖν αὐτῷ. Πάντα τὰ ὀστᾶ μου ἐροῦσι,
	מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה	iniquitatẽ eius ad odiendũ. Verba oris eius iniquitas & dolus: cessauit	τίς ὅμοιός σοι; Ῥυόμενος πτωχὸν ἐκ χειρὸς ἰσχυ
שֵׁבֶט חֹשֶׁךְ	תּוֹשִׁיעַ יְהוָה: מַה יָּקָר חַסְדְּךָ	cogitare bñ facere. Iniquitatẽ cogitat in cubi	ροτέρου αὐτοῦ, καὶ πτωχὸν καὶ πένητα ἀπὸ τῶν διαρπαζόν
בֶּצַע רָשַׁע	אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ	li suo: stabit in via nõ bona: malũ nõ abiicie	των αὐτόν. Ἀναστάντες μοι μάρτυρες ἄδικοι ἃ οὐκ ἐγίνωσκον
חָסָה רָוָה	יֶחֱסָיוּן: יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל	et. Dñe qñ respicies:	interrogabãt me. Retribuebãt mihi mala ꝓ bonis: ꝛ
שָׁכַר כּוֹר	עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם: כִּי עִמְּךָ מְקוֹר	restitue aiam meã a	sterilitate aie mee. Egoãt cũ ipi molesti essent
חָיָה רָאָה	חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר: מְשֹׁךְ	malignitatibꝰ eoꝝ:	ἀτενίσαι τῇ ψυχῇ μου. Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ αὐτούς περιεκαλύπτον
	חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי	a leonibꝰ solitaria meã.	μοι, ἐνεδυόμην σάκκον. Καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν
בּוֹא נָאָה	לֵבָב: אַל תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה וְיַד	Cõfitebor tibi ĩ ecclĩa	μεά: ꝛ ofo mea in sinu meo cõuertẽ.
נוּד	רְשָׁעִים אַל תְּנִדֵנִי: שָׁם נָפְלוּ	grãdi: ĩ pplo forti laudabo te. Nõ letẽtur sup	μου, καὶ ἡ προσευχή μου εἰς κόλπον μου ἀποστραφήσεται.
דָּחָה	פֹּעֲלֵי אָוֶן דֹּחוּ וְלֹא יָכְלוּ קוּם:	me inimici mei mẽdaces: odiẽtes me frustra	Quasi primo qñ ffi nfo ꝺ cõplacebã: qñ iu
חָרָה		cõiuẽtes oclo. Nõ ei pacẽ loquũtur: fed ĩ ra	Ὡς πλησίον ὡς ἀδελφῷ ἠμετέρῳ οὕτως ἐυηρέσουν, ὡς πεν
	תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל תְּקַנֵּא בְּעֹשֵׂי	pina terre verba ꝛ fraudulẽta cõcinãt. Et dila	θῶν καὶ σκυθρωπάζων οὕτως ἐταπεινούμην. Καὶ κατ' ἰδίαν
רוּעַ קָנָא	עָוְלָה: מְהֵרָה כָחָצִיר יִמָּלוּ וּכְיֶרֶק	tauerunt sup me os su	ἐταπείνουν ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιοῦσι. Μεγαλύ
עָשָׂה חָצִיר	דֶּשֶׁא יִבּוֹלוּן: בְּטַח בַּיהוָה וַעֲשֵׂה	um: dixerunt vah vah	νθητι ἀπὸ ὀφθαλμῶν τῶν ἀσεβούντων σου ἐλπιοῦσι. Μεγαλύνθη
נָבַל נָבֵל	טוֹב שְׁכֹן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה:	vidit oculus nr.	τω ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς μου καὶ ἐπὶ τοὺς ἐνισταμένους μοι ἐπὶ
אָמַן		Vidisti dñe ne taceas: dñe ne elõgeris a me.	τὰ ἀγαθά, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀντιλαμβανομένους τῆς ψυχῆς μου.
		Exurge dñe ꝛ intẽde iuditio meo. Deus meus ꝛ dñs meus in causã meã. Iudica me dñe fm iustitiã tuã dñe deꝰ meus: ꝛ nõ supgaudeãt mihi. Nõ dicãt in cordib suis: Euge euge aie nře: nec dicãt deuoramus eũ. Erubescãt ꝛ reuereãtur simul qui gratulãtur malis meis. Induantur confusione & reuerẽtia ꝺ magna loquũtur sup me. Exult & letentur ꝺ volũt iustitiã meã. Dicant semp magnificẽt dñs ꝺ volũt pacẽ serui eius. Et lingua mea meditabit iustitiã tuã: tota die laudẽ tuã.	Καὶ ἐπιστώσαν διαταγὴς μεγαλυθήτω ὁ κς· οἱ θέλοντες
		In finẽ serui dñi dauid. 35.	τὴν εἰρήνην ꝛ δούλου αὐτοῦ. Καὶ ἡ γλῶσά μου μελετήσει
		Oixit scelus impii in medio cordis eius: nõ est timor dei ante oculos eius. Quã dolose agit aduersũ eũ in	τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλην τὴν ἡμέραν αἰνέσω σου.
			Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ δαυίδ. λϛ.
			Ὅτι ὁ ἁμαρτάνει ἐν ἑαυτῷ, δύνεξι
			φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ· Ὅτι ἐδόλωσεν ἑ
			νόπιον αὐτοῦ, τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι.
			Verba oris eius iniquitas ꝛ dolus: no
			Τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος, οὐκ ἠβουλή
			θη τοῦ συνιέναι τοῦ ἀγαθύναι. Ἀνομίαν διελογίσατο ἐπὶ τῆς κοί
			τῆς αὐτοῦ: ἔστητε οἱ υἱε πῶ bone: malitiã ãt πῶ o
			φθῆναι. Μὴ ἐπιχαρείησάν μοι οἱ ἐχθροί μου ἀδίκως, οἱ μισοῦντές με δωρεάν, καὶ
			ἐνευσάτωσαν ὀφθαλμοῖς. Ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν, ꝛ in tractãtu dolos cogitabãt. Dilatauerũt sup me
			καὶ ἐπ' ὀργὴν δόλους διελογίζοντο. Ἐπλάτυναν ἐπ' ἐμὲ τὸ
			στόμα αὐτῶν, εἶπον εὖγε εὖγε, εἶδον οἱ ὀφθαλμοί ἡμῶν.
			Vidisti dñe ne fileas: dñe
			Εἶδες κύριε, μὴ παρασιωπήσῃς, κύριε

	Patina.be. Tex.heb. ps.xxxv.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina
יָחַק עזר	לְחָמִי: הַחֲזֵק מָגֵן וְצִנָּה וְקוּמָה	cõtra impugnantes me. Apphẽde scutũ & hastã & cõsurge in adiutoriũ meũ. Euagia gladiũ & occupa ex aduerso ꝑ sequentes me: dic anime mee fal tua ego sũ. Cõfundãtur & reuereãtur q querunt ꝛ animã meã: cõuertantur ꝛ retrorsum: & cõfundãtur qui cogitant mihi mala. Fiant sicut pulus ante faciẽ venti: & angelus dñi impellat. Sit via eorũ tenebre & lubricũ: & ãgelus dñi ꝑsequtur eos. Quia frustra abscõderũt mihi interitũ laqui fui: supuacue exprobrauerũt ãiam meã. Veniat illi laqueꝰ: quẽ ignorat. ꝛ captio ἣν abscõdit: apprehẽdat eũ. ꝛ in laqueũ cadat in ĩdipsũ. Anima ãt mea exultabit in dño: delectabitur in salute sua. Oia ossa mea dicent dñe qs similis tui ? eruens inopem a validiore eo & pauperẽ & mendicũ a violento. Surgẽtes testes iniqui: que nesciebam interrogabãt me. Redebant mihi mala ꝓ bono: ꝛ sterilitatem aie mee. Ego autem cũ ifirmarer ab eis in duebar cilicio: humiliabã in ieiunio ãiam meã & oratio mea in sinu meum ꝛ conuertebatur. Quasi ad amicũ qsi ad frem meũ sic ãbulabã: qsi lugẽs mr tristis sic icuruabar. Et infirmitate mea letabãtur & cõgregabãtur: collecti sũt aduersũ me ꝑcutientes & nescie bã: scidẽtes & nõ tacẽtes. In simulatiõe verborũ fictorum: frẽdebãt cõtra me dẽtibus suis. Dñe qñ aspicies: cõuerte aiam meam a calamitatibus suis aleõibus solitaria meã. Cõfitebor tibi ĩ eccl̃a grãdi: ĩ pplo forti laudabo te. Nõ letẽtur sup me inimici mei mẽdaces: odiẽtes me frustra cõniuẽtes oclo. Nõ ei pacẽ loquũtur: fed ĩ rapina terre verba ꝛ fraudulẽta cõcinãt. Et dilatauerunt sup me os suum: dixerunt vah vah vidit oculus nr. Vidisti dñe ne taceas: domine ne	impugnãtes me. Apphẽde arma ꝛ scutũ: ꝛ exurge τοὺς ὀδύνας ἀπ' ἐμοῦ. Ἐξεγέρθητι καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου,
יָחַק עזר	תָּבוֹאתוֹ שׁוֹאָה לֹא יֵדָע וְרִשְׁתּוֹ		
קוּץ שָׂפָם	אֲשֶׁר טָמַן תִּלְכְּדוֹ בְּשׁוֹאָה יִפֹּל		
רוּב	בָּהּ: וְנַפְשִׁי תָּגִיל בַּיהוָה תָּשִׂישׂ		
אֵפֶר	בִּישׁוּעָתוֹ: כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה		
חֹשׁ חָפַר	יְהוָה מִי כָמוֹךָ מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק		
רָעַע לָבַשׁ	מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגֹּזְלוֹ: יְקוּמוּן		
גָּדַל	עֵדֵי חָמָס אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי יִשְׁאָלוּנִי:		
רָנַן תָּמִיד	רָעָה תַּחַת טוּבָה שְׁכוֹל לְנַפְשִׁי:		
לָשׁוֹן הָגָה	וַאֲנִי בְּחֲלוֹתָם לְבוּשִׁי שָׂק עִנֵּיתִי בַצּוֹם		
הָלַל	נַפְשִׁי וּתְפִלָּתִי עַל חֵיקִי תָּשׁוּב:		
נָצַח	כְּרֵעַ כְּאָח לִי הִתְהַלָּכְתִּי כַּאֲבַל		
	אֵם קֹדֵר שָׁחוֹתִי: וּבְצַלְעִי		
	שָׂמְחוּ וְנֶאֱסָפוּ נֶאֱסְפוּ עָלַי נְכִים		
	וְלֹא יָדַעְתִּי קָרְעוּ וְלֹא דָמּוּ:		
	בַּחֲנְפֵי לַעֲגֵי מָעוֹג חָרֹק עָלַי		
	שִׁנֵּימוֹ: אֲדֹנָי כַּמָּה תִּרְאֶה		
	הָשִׁיבָה נַפְשִׁי מִשֹּׁאֵיהֶם		
	מִכְּפִירִים יְחִידָתִי: אוֹדְךָ בְּקָהָל		
	רָב בְּעַם עָצוּם אֲהַלְלֶךָּ: אַל		
	יִשְׂמְחוּ לִי אֹיְבַי שֶׁקֶר שֹׂנְאַי חִנָּם		
	יִקְרְצוּ עַיִן: כִּי לֹא שָׁלוֹם יְדַבֵּרוּ		
	וְעַל רִגְעֵי אֶרֶץ דְּבָרֵי מִרְמוֹת		
	יַחְשֹׁבוּן: וַיִּרְחִיבוּ עָלַי פִּיהֶם		
	אָמְרוּ הֶאָח הֶאָח רָאֲתָה עֵינֵנוּ:		
	רָאִיתָה יְהוָה אַל תֶּחֱרַשׁ אֲדֹנָי		

Tex.heb.ps.xxxviii.Pātina.he.	Trāsla.B.Vulg.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.
לְעוֹלָם׃ כִּי יְהוָה אֹהֵב מִשְׁפָּט	in sempiternū. Quia dominus diligit iudicium:	in sempiternū. Quia dominus dilexit iudicium:
עֲזֹב חֲסִידָיו לְעוֹלָם נִשְׁמָרוּ וְזֶרַע רְשָׁעִים נִכְרָת׃	& non derelinquet sanctos suos in eternū custoditi sunt: & semē impiorum pibit. Iusti hereditabunt terram: & inhabitabūt in sempiternū super eā. Os iusti meditabitur sapientiam: & lingua eius loquetur iudicium. Lex dei eius in corde eius: non defficient gressus eius.	καὶ οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται· Δικαίου δὲ ἐκθλιβομένου, καὶ ἀπερματισθέντων ἐξολοθρευθήσεται. Δίκαιοι δὲ κληρονομήσουσι γῆν, καὶ κατοικιοῦσιν ἐπὶ τοῦ αἰῶνος ἐπ' αὐτῆς· Στόμα δικαίου μελετήσει σοφίαν· καὶ γλῶσσα αὐτοῦ λαλήσει κρίσιν. Ὁ νόμος τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ὑποσκελισθήσεται τὰ διαβήματα αὐτοῦ.
וְעֹשֵׂה טוֹב שְׁכָן לָעַד׃ כִּי יְהוָה אֹהֵב מִשְׁפָּט וְלֹא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו לְעוֹלָם	Consideratpīpius iustum: & querit mortificare eū. Dñs aūt no derelinquet eū in manu eius: nec condēnabit eum cū iudicatur. Expecta dominū & custodi viam eius: & exaltabit te vt possideas terrā. cū interbūt impii videbis. Vidi impium robustum & fortissimum sicut indigenam virentem. Et transiui & ecce non erat: & quesiui eum & non est inuentus. Custodi simplicitatem & vide rectū: quia erit ad extremum viro pax. Preuaricatores aūt delebūtur pariter: nouissimum impiorum perībit. Salus aūt iustorum a dño: fortitudo eorū	Δίκαιος ἐὰν ἀποθάνῃ οὐ μὴ ἀπολέσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὐδὲ μὴ σκανδαλισθῇ ἐν τοῖς διαβήμασιν αὐτοῦ. Ὑπόμεινον τὸν κύριον, καὶ φύλαξον τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ ὑψώσει σε τοῦ κατακληρονομῆσαι γῆν, ἐν τῷ ἐξολοθρευθῆναι ἁμαρτωλοὺς ὄψει σε. Εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερυψούμενον καὶ ἐπαιρόμενον, ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου· καὶ παρῆλθον καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ· Φύλαξαι ἀκακίαν καὶ ἴδε εὐθύτητα, ὅτι ἔστιν ἐγκατάλειμμα ἀνδρὶ εἰρηνικῷ. Οἱ δὲ παράνομοι ἐξολοθρευθήσονται ἅμα· τὸ ἐσχάτισμα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσεται·
נֶצַח וְצַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ וְיִשְׁכְּנוּ לָעַד עָלֶיהָ׃ פִּי צַדִּיק יֶהְגֶּה חָכְמָה	iniquorū. Et saluabit eos: & liberabit eos: & eruet eos a peccatoribus & saluabit eos: quia speranerūt in eo.	
וּלְשׁוֹנוֹ תְּדַבֵּר מִשְׁפָּט׃ תּוֹרַת אֱלֹהָיו בְּלִבּוֹ לֹא תִמְעַד אֲשֻׁרָיו	Psalmus dauid in commemoratione de sabbato.	
לֹא יְמוֹט אַחַת׃ צוֹפֶה רָשָׁע לַצַּדִּיק וּמְבַקֵּשׁ		
לַהֲמִיתוֹ׃ יְהוָה לֹא יַעַזְבֶנּוּ בְיָדוֹ וְלֹא יַרְשִׁיעֶנּוּ בְּהִשָּׁפְטוֹ׃ קַוֵּה		
אֶל יְהוָה וּשְׁמֹר דַּרְכּוֹ וְיָרוֹמֵמְךָ לָרֶשֶׁת אָרֶץ בְּהִכָּרֵת רְשָׁעִים		
תִּרְאֶה׃ רָשָׁעְתִּי עָרִיץ וּסְרַחְ כְּאֶזְרָח רַעֲנָן׃ וְיַעֲבֹר		
וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ וַאֲבַקְשֵׁהוּ וְלֹא נִמְצָא׃ שְׁמֹר תָּם וּרְאֵה יָשָׁר כִּי		
אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם׃ וּפְשָׁעִים נִשְׁמְדוּ יַחְדָּו אַחֲרִית רְשָׁעִים		
נִכְרָתָה׃ וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְהוָה מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה׃ וַיַּעְזְרֵם		
יְהוָה וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ׃		

xxxviii.

מִזְמוֹר לְדָוִד לְהַזְכִּיר׃ יְהוָה אַל בְּקֶצְפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וּבַחֲמָתְךָ	Omine ne in furore tuo arguas me: neq; in furor tuo corripias me. Dñe sagittæ tue infixe sūt mihi: & cōfirmasti sup me manū tuā. Nō est sanitas in carne mea a facie ire tue: nō est pax in ossibus meis a facie peccatorum meorum. Quōniam iniquitates meæ supgressæ sūt caput meū: & sicut onus graue grauate sunt sup me. Computruerūt & tabuerūt cicatrices meæ a facie insipiētie mee. Miser factus sū & curuatus sū nimis: tota die contristatus ingrediebar. Quia lubi mei impleti sūt illusionibus: & nō est sanitas in carne mea. Afflictus sū & humiliatus sū nimis: rugiebā a gemitu cordis mei. Dñe ante te oē desiderium meū: & gemitus meus a te non est absconditus.	Ὁ Ὀμίνε μὴ ἐλέγξῃς με ἐν θυμῷ σου μηδὲ ἐν ὀργῇ σου παιδεύσῃς με. Ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι, καὶ ἐπεστερέωσάς μοι τὰς χεῖράς σου. Οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου, οὐκ ἔστιν εἰρήνη ἐν τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου. Ὅτι αἱ ἀνομίαι μου ὑπερῆραν τὴν κεφαλήν μου, ὡσεὶ φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ. Προσῴζεσαν καὶ ἐσάπησαν οἱ μώλωπές μου ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου. Ἐταλαιπώρησα, καὶ συνεπλάκην ἕως τέλους, ὅλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων
יִסְּרֵנִי׃ כִּי חִצֶּיךָ נָחֲתוּ בִי וַתִּנְחַת עָלַי יָדֶךָ׃ אֵין מְתֹם בִּבְשָׂרִי		
מִפְּנֵי זַעְמֶךָ אֵין שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי מִפְּנֵי חַטָּאתִי׃ כִּי עֲוֹנֹתַי עָבְרוּ		
רֹאשִׁי כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי׃ הִבְאִישׁוּ		
נָמַקּוּ חַבּוּרֹתָי מִפְּנֵי אִוַּלְתִּי׃ נַעֲוֵיתִי שָׁחֹתִי עַד מְאֹד כָּל הַיּוֹם		
קֹדֵר הָלָכְתִּי׃ כִּי כְסָלַי מָלְאוּ נִקְלָה וְאֵין מְתֹם בִּבְשָׂרִי׃ נִפּוֹגֹתִי		
וְנִדְכֵּיתִי עַד מְאֹד שָׁאַגְתִּי מִנַּהֲמַת		
לִבִּי׃ אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָּל תַּאֲוָתִי וְאַנְחָתִי מִמְּךָ לֹא נִסְתָּרָה׃		

Pātina.he.Tex.heb.ps.xxxvi i.Trāsla.B.Viero.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.
וְהִתְעַנֵּג עַל יְהוָה וְיִתֶּן לְךָ מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּךָ׃ גּוֹל עַל יְהוָה	Et delectare dño: & dabit tibi petitiones cordis tui. Revela ad dñm viā tuā: & spera in eo: & ipse faciet. Et educet iustitiam tuam: & iudicium tuū sicut meridiem. Tace dño & expecta eum: noli contendere aduersus eum qui proficit in via sua: aduersus virum qui facit que cogitat. Dimitte iram & relinq furorē. noli cōtendere vt male facias. Quōniam qui malefaciūt interibūt: expectātes aūt dñm ipsi hereditabūt terrā. Adhuc enī modicū & nō erit ipius: & cogitabis de loco ejus & nō subsistet. Mites aūt hereditabūt terrā: & delectabuntur in multitudine pacis. Cogitat ipius de iusto: & frēdet aduersus eū dentibus suis. Dñs deridebit eū: vidēs q veniet dies eius. Gladiū euaginauerūt impii & tetenderūt arcū suū: vt percutiant egenū & paupere & interficiāt rectos i via. Gladius eorū ingrediatur in cor eorū & arcus eorū cōfringantur. Melius est parū iusto: quam diuitie peccatorum multe. Quōniam brachia impiorū confringentur: subleuat aūt iustos dominus. Nouit dñs dies immaculatorū: & hereditas eorū eterna erit. Non cōfundētur in tpe malo: & in diebus famis saturabūtur. Quia impii peribunt: & inimici dñi gloriātes vt honorificati exaltati estis deficiētes vt fumo cōsumētur vt fumo cōsumētur. Fenerat accipit ipius & nō reddit: iustus aūt donat & tribuit. Quia benedicētes ei hereditabūt terrā: maledicētes aūt ei disperībūt. A dño gressus viri firmātur: & viā ei volet. Cum ceciderit non collidetur: quia dñs fustentat manū eius. Puer fui etenim & senui: & non vidi iustum derelictū: nec semē eius querens panem. Tota die miserētur & cōmodat: & semē eius in benedictione erit. Recede a malo & fac bonū: & habita in sempiternū.	Delectare in dño: & dabit tibi petitiones cordis tui. Revela ad dñm viā tuā: & elpida ἐπ' αὐτόν· καὶ αὐτὸς ποιήσει. Καὶ ἐξοίσει ὡς φῶς δικαιοσύνην σου, καὶ τὸ κρίμα σου ὡς μεσημβρίαν. ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ, καὶ ἐκτένισον αὐτόν. Μὴ παραζήλου ἐν τῷ κατευοδουμένῳ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ, ἐν ἀνθρώπῳ ποιοῦντι ἀδικίαν. Παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς, καὶ ἐγκατάλιπε θυμόν· μὴ παραζήλου, ὥστε πονηρεύεσθαι. Ὅτι οἱ πονηρευόμενοι ἐξολοθρευθήσονται, οἱ δὲ ὑποδεχόμενοι τὸν κύριον, αὐτοὶ κληρονομήσουσι γῆν. Καὶ ἔτι ὀλίγον καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἁμαρτωλός· καὶ ζητήσεις τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ εὑρήσεις. Οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσι γῆν, καὶ καταθρυφήσουσιν ἐπὶ πλήθει εἰρήνης. Παρατηρήσεται ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, καὶ βρύξει ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ· Ὁ δὲ κύριος γελάσεται αὐτόν, ὅτι προβλέπει ἡ ἡμέρα αὐτοῦ· Ῥομφαίαν ἐσπάσαντο οἱ ἁμαρτωλοί, ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν, τοῦ καταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένητα, τοῦ σφάξαι τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ἡ ῥομφαία αὐτῶν εἰσελθάτω εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συντριβήτω. Κρεῖσσον ὀλίγον τῷ δικαίῳ ὑπὲρ πλοῦτον ἁμαρτωλῶν πολύν. Ὅτι βραχίονες ἁμαρτωλῶν συντριβήσονται, ὑποστηρίζει δὲ τοὺς δικαίους ὁ κύριος. Γινώσκει κύριος τὰς ὁδοὺς τῶν ἀμώμων, καὶ ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς αἰῶνα ἔσται. Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν καιρῷ πονηρῷ, καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται, ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται. Οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου ἅμα τῷ δοξασθῆναι αὐτοὺς καὶ ὑψωθῆναι, ἐκλείποντες ὡσεὶ καπνὸς ἐξέλιπον. Δανείζεται ὁ ἁμαρτωλός, καὶ οὐκ ἀποτίσει· ὁ δὲ δίκαιος οἰκτίρει, καὶ δίδωσιν, Ὅτι οἱ εὐλογοῦντες αὐτὸν κληρονομήσουσι γῆν, οἱ δὲ καταρώμενοι αὐτὸν ἐξολοθρευθήσονται. Ἀπὸ κυρίου τὰ διαβήματα ἀνδρὸς κατευθύνεται, καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ θελήσει σφόδρα. Ὅταν πέσῃ οὐ καταβληθήσεται, ὅτι κύριος ἀντιλαμβάνεται χειρὸς αὐτοῦ. Νεώτερος ἐγενόμην, καὶ γὰρ ἐγήρασα, καὶ οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον, οὐδὲ σπέρμα αὐτοῦ ζητοῦν ἄρτους· Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ καὶ δανείζει ὁ δίκαιος, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται· Ἔκκλινα ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, καὶ κατασκήνωσον	Infra 60.

לְנִ֥י סְחַרְחַ֗ר עַזַּ֫נִי כֹחִ֥י וְאוֹר־עֵינַ֑י גַּם־הֵ֥ם אֵ֝ין אִתִּֽי׃ אֹהֲבַ֣י וְרֵעַ֗י
מִנֶּ֥גֶד נִגְעִ֑י יַעַמְד֥וּ וַיִּקְרֹבֽוּ מֵרָחֹ֗ק וַיַּעַמְד֥וּ קָרֹֽב׃ וַיְנַקְּשׁ֤וּ מְבַקְשֵׁ֣י נַפְשִׁ֑י
וְדֹרְשֵׁ֣י רָ֭עָתִי דִּבְּר֣וּ הַוּ֗ת וּמִרְמ֥וֹת כָּל־הַיּ֥וֹם יֶהְגּֽוּ׃ וַ֭אֲנִי כְּחֵרֵ֣שׁ לֹ֣א אֶשְׁמָ֑ע וּכְאִלֵּ֥ם לֹ֝א יִפְתַּ֥ח פִּֽיו׃
וָאֱהִ֥י כְּאִ֗ישׁ אֲשֶׁ֤ר לֹא־שֹׁמֵ֥עַ וְאֵ֖ין בְּפִ֣יו תּוֹכָחֽוֹת׃ כִּי־לְךָ֣ יְ֭הוָה הוֹחָ֑לְתִּי
אַתָּ֥ה תַ֝עֲנֶ֗ה אֲדֹנָ֥י אֱלֹהָֽי׃ כִּ֤י אָ֭מַרְתִּי פֶּן־יִשְׂמְח֣וּ לִ֑י בְּ֝נ֗וֹט רַגְלִ֥י עָלַ֥י הִגְדִּֽילוּ׃
כִּ֤י אֲנִ֣י לְצֶ֣לַע נָ֑כוֹן וּמַכְאוֹבִ֖י נֶ֣גְדִּי תָמִֽיד׃ כִּ֤י עֲוֹנִ֨י אַגִּ֪יד אֶ֡דְאַג מֵ֝חַטָּאתִֽי׃
וְאֹיְבַ֥י חַיִּ֗ים עָצְמ֥וּ וְרַבּ֑וּ וְשֹׂנְאַ֖י שֶׁ֣קֶר הִרְבּֽוּ׃ וּמְשַׁלְּמֵ֣י רָ֭עָה תַּ֣חַת טוֹבָ֑ה יְשִׂטְנ֥וּ
תַ֝חַת רָדְפִ֗י טוֹב׃ אַל־תַּעַזְבֵ֣נִי יְ֭הוָה אֱלֹהָ֑י אַל־תִּרְחַ֥ק מִ֝מֶּ֗נִּי׃ חוּשָׁ֣ה
לְעֶזְרָתִ֑י אֲדֹנָ֖י תְּשׁוּעָתִֽי׃ למנצח לידותון מזמור לדוד׃ אָמַ֗רְתִּי אֶשְׁמְרָ֣ה דְרָכַ֣י מֵחֲטוֹא֮
בִּלְשׁוֹנִי֒ אֶ֤שְׁמְרָה לְפִי֙ מַחְסוֹם֙ בְּעֹ֣ד רָשָׁ֔ע לְנֶגְדִּ֑י נֶאֱלַ֥מְתִּי דוּמִיָּ֥ה הֶחֱשֵׁ֝תִי מִטּ֗וֹב
וּכְאֵבִ֥י נֶעְכָּֽר׃ חַם־לִבִּ֗י בְּקִרְבִּ֑י בַּ֝הֲגִיגִ֗י תִּבְעַר־אֵ֥שׁ דִּבַּ֥רְתִּי בִלְשֹׁנִֽי׃
הוֹדִיעֵ֣נִי יְ֭הוָה קִצִּ֑י וּמִדַּ֥ת יָ֝מַ֗י מַה־הִ֥יא אֵדְעָ֑ה אֶ֝דְעָ֗ה מֶ֣ה חָדֵ֥ל אָֽנִי׃
הִנֵּ֤ה טְפָחוֹת֮ נָתַ֪תָּ יָ֫מַ֥י וְחֶלְדִּ֥י כְאַ֗יִן נֶ֫גְדֶּ֥ךָ אַךְ־כָּל־הֶ֭בֶל כָּל־אָדָ֣ם נִצָּ֑ב סֶ֝֗לָה׃
אַךְ־בְּצֶ֣לֶם יִתְהַלֵּךְ־אִ֭ישׁ אַךְ־הֶ֣בֶל יֶהֱמָ֑יוּן יִצְבֹּ֥ר וְלֹא־יֵ֝דַ֗ע מִ֤י אֹסְפָם֙׃ וְעַתָּ֣ה מַה־קִּוִּ֣יתִי אֲדֹנָ֑י תּוֹחַלְתִּ֖י לְךָ֣ הִֽיא׃
מִכָּל־פְּשָׁעַ֥י הַצִּילֵ֑נִי חֶ֝רְפַּ֗ת נָבָ֥ל אַל־תְּשִׂימֵֽנִי׃ נָ֭אַלַמְתִּי לֹ֣א אֶפְתַּ֣ח פִּ֑י כִּ֤י אַתָּ֖ה עָשִֽׂיתָ׃

'Cor meũ fluctuabat: 'dereliquit me 'fortitudo mea: & lux 'oculorũ meorũ & ipsa 'nõ ē 'mecũ. 'Carí mei & proximi mei ãsi 'cõtra 'leprã meã steterunt: & 'vicini mei 'lõge steterũt. 'Et irruebat & ui 'tes 'aiam meam: & 'inuestigãtes 'mala mihi 'loq̃bãtur 'insidias: & 'dolos 'tota 'die 'meditabãtur. 'Et ego 'tanq̃ turdus 'nõ audiebã: & 'si mutus nõ aperiẽs os 'suũ. 'Et fuí sicut hõ 'qui 'non audit, 'nec 'in ore suo 'redargutiones. 'Quia 'te 'exti dñe 'expectabã: 'tu 'exaudies dñe 'deus meus. 'Quia 'dixi 'ne forte 'insultẽt mihi: & cũ vacillauerit 'pedes mei 'super me 'magnificentur. 'Quia 'ego ad plagas 'paratus sum: & dolor meus 'cõtra me 'semper. 'Quia 'iniquitatẽ meã 'annũcio: 'follicitus ero 'p pctõ meo. 'Inimici ãt mei 'viuẽtes 'confortati sunt: & multiplicati sũt 'odiẽtes me 'mẽdaciter. 'Et qui reddũt malũ p bono 'detrahebãt mihi: 'q̃m 'seq̃bar 'bonum. 'Ne 'dereliquas me 'dñe 'deus meus: 'ne 'elongeris a me. 'Festina 'in auxiliũ meũ: 'dñe 'salutis mee.

'Victori 'pro ídithun 'ps 'datuíd. xxxix.

'Oixi 'custodiam 'vias meas 'ne peccẽ 'in lingua mea: 'custodiam 'os meũ 'filẽtio: 'dũm ẽ 'impius 'cõtra me. 'Obmutui 'humiliatus 'sum: 'silẽtio 'tacui 'de bono: & dolor meus 'cõturbatus ẽ. 'Incaluit 'cor meum 'in medio mei: 'in meditatiõe mea 'incẽsus fũ 'ignis: 'locutus fũ 'lingua mea. 'Oñde mihi 'dñe 'finẽ meũ: & mẽsura 'dierũ meorũ 'q̃ fit: 'vt 'sciã 'quid 'mihi 'deest. 'Ecce 'breues 'posuisti dies meos: & 'vita mea 'q̃si nõ sit 'in cõspectu tuo: 'oia 'ci 'vanitas 'omis 'hõ 'subsistens. 'Sp. 'Tãtũ 'imagie 'ãbulat 'hõ: 'tm 'frustra 'cõturbatur: 'cõgregat & 'ignorat 'cui 'dimittat ea. 'Nũc ergo 'quid expecto? 'dñe 'pstolatio mea 'tui 'es. 'Ab oibus 'iniquitatib 'meis 'libera me: 'op probriũ 'stulto 'ne 'ponas me. 'Obmutui & nõ aperui os meũ: 'quia 'tu 'fecisti

Κορ μεῦ σύνταρασσόμενον: ἐγκατέλιπέ με ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ. Οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξεναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν. Καὶ οἱ ἐγγύς μου ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ ἐξεβιάζοντο οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. Καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι ἐλάλησαν ματαιότητας, καὶ δόλους ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν. Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον, καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ. Καὶ ἐγενόμην ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων, καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἐλεγμούς. Ὅτι ἐπὶ σοί, κύριε, ἠλπισα, σὺ εἰσακούσῃ μου, κύριε ὁ θεός μου. Ὅτι εἶπον, μήποτε ἐπιχαρῶσί μοι οἱ ἐχθροί μου, καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναι τοὺς πόδας μου ἐπ' ἐμὲ μεγαλορρημόνησαν. Ὅτι ἐγὼ εἰς μάστιγας ἕτοιμος, καὶ ἡ ἀλγηδών μου ἐνώπιόν μού ἐστι διαπαντός. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ ἀναγγελῶ, καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου. Οἱ δὲ ἐχθροί μου ζῶσι, καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ, καὶ ἐπληθύνθησάν μοι οἱ μισοῦντές με ἀδίκως. Οἱ ἀνταποδιδόντες μοι κακὰ ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν, ἐνεβάλλόν με, ἐπεὶ κατεδίωκον ἀγαθόν. Μὴ ἐγκαταλίπῃς με, κύριε ὁ θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ. Πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου, κύριε τῆς σωτηρίας μου.

Jn finẽ ídithũ cãtich dõ. 38.
Εἰς τὸ τέλος τῷ Ἰδιθούμ ὠδὴ τῷ Δαυίδ. μθ.

Ore custodiã vias meas: vt nõ delinq̃
Εἶπα, φυλάξω τὰς ὁδούς μου, τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν με ἐν τῇ γλώσσῃ μου. Ἔθετο μοι, κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου, προσέχειν ἐν γλώσσῃ μου. Ἐβουβώθην καὶ ἐταπεινώθην, καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν, καὶ ὁ πόνος μου ἀνεκαινίσθη. Ἐθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου, καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσεται πῦρ. Ἐλάλησα ἐν γλώσσῃ μου, γνώρισόν μοι, κύριε, τὸ πέρας μου, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν μού τίς ἐστιν, ἵνα γνῶ τί ὑστερῶ ἐγώ. Ἰδοὺ παλαιὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου, καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ὡσεὶ οὐδὲν ἐνώπιόν σου. Πλὴν τὰ σύμπαντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν. Πλὴν εἰκὼν διαπορεύεται ἄνθρωπος, πλὴν ματὴν ταράσσεται. Θησαυρίζει καὶ οὐ γινώσκει τίνι συνάξει αὐτά, καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου, οὐχὶ κύριος; καὶ ἡ ὑπόστασίς μου παρὰ σοῦ ἐστιν. Ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με, ὀνειδισμὸν ἄφρονι ἔδωκάς με. Ἐκώφωσα καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, ὅτι σὺ ἐποίησάς,

amoue a me plagas tuas. Ab fortitudine ẽ manus tue ego defeci: in increpationib pp iniqui tatẽ corripuisti hoiez. Et tabefacere fecisti sicut aranea vim eius: verũtñ vane omis hõ. Exaudi orõem meã dñe: & clamorẽ meum auribus pcipe lachrymas meas. Ne sileas: qñ aduena ego sum apud te & pegrinus sicut omes patres mei. Remitte mihi vt refrigerer priusq̃ abeam: & non subsistã.

'Victori 'psalmus 'dauid. 39.
Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. μ.

Θ Expectãs expectaui dñm & inclinatus ẽt ad me: & exaudiuit clamorẽ meũ. 'Et eduxit me 'de lacu 'fonitus 'de luto 'cent: & statuit 'sup 'petrã 'pedes meos: 'stabiliuit 'greſſus meos. 'Et dedit 'in ore meo 'cãticũ nouũ 'laudẽ 'do mino: 'videbũt 'multi & timebũt & spabũt i dño. 'Beatus 'vir qui 'posuit 'dominũ 'cõfidẽtiã suã: & nõ 'ẽt auersus ad 'superbias 'põpasq̃ 'mẽdacii. 'Multa 'fecisti 'tu dñe 'deus 'mirabilia tua: & cogitatões tuas 'p nobis: 'nõ inuenio 'ordinẽ 'corã te. Si 'narrare voluero & nũerare: 'plura sunt 'quã vt narrari queant. 'Victumã & oblationẽ noluisti: 'aures 'fodisti mihi: 'holocaustum & pro pctõ nõ 'petisti. 'Tũc dixi 'ecce 'venio: 'in volumine 'libri 'scriptum ẽst de me. 'Vt facerẽ 'placitũ tibi 'deus meus 'volui: & legẽ tuã in medio 'vẽtris mei. 'Annũciaui 'iustitiã in ecclesia 'multa: 'ecce labia mea 'non 'prohibebo: 'dñe 'tu 'nosti. 'Iustitiam tuam 'non abscõdi in corde meo: 'veritatẽ tuã & salutare tuũ dixi: 'non abscõdi misericordiam tuam & veritatem tuam in ecclesia multa. 'Tu 'dñe 'nõ prohibebis 'miseriationes tuas a me: 'misericordia tua & veritas tua 'sẽper 'susceperũt me. Qñ circũdederũt me mala: quoꝝ nõ est numerus, cõprehẽderũt me iniquitates mee: & nõ potui vt viderẽ. Multiplicate sũt sup capillos capitis mei:

Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσέσχε μοι, καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου, καὶ ἀνήγαγέ με ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας, καὶ ἐκ πηλοῦ ἰλύος. Καὶ ἔστησε ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατηύθυνε τὰ διαβήματά μου, καὶ ἐνεβίβασεν εἰς τὸ στόμα μου ᾆσμα καινόν, ὕμνον τῷ θεῷ ἡμῶν. Ὄψονται πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται, καὶ ἐλπιοῦσιν ἐπὶ κύριον. Μακάριος ἀνήρ, οὗ ἐστι τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπὶς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐπέβλεψεν εἰς ματαιότητας καὶ μανίας ψευδεῖς. Πολλὰ ἐποίησας σύ, κύριε ὁ θεός μου, τὰ θαυμάσιά σου, καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστι τίς ὁμοιωθήσεταί σοι. Ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμὸν ἡμέραι. Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἐξῃτήσω. Τότε εἶπον, ἰδοὺ ἥκω. Ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπταί μοι τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου, ὁ θεός μου ἠβουλήθην, καὶ τὸ νόμιμόν σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου. Εὐηγγελισάμην δικαιοσύνην ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ, ἰδοὺ τὰ χείλη μου οὐ κωλύσω, κύριε σὺ ἔγνως. Τὴν δικαιοσύνην σου οὐκ ἐκρύψα ἐν τῇ καρδίᾳ μου, τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὸ σωτήριόν σου εἶπα. Οὐκ ἐκρύψα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς. Σὺ δέ κύριε μὴ μακρύνῃς τοὺς οἰκτιρμούς σου ἀπ' ἐμοῦ, τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου διὰ παντὸς ἀντιλαβοιντό μου. Ὅτι περιέσχον με κακά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. Κατέλαβόν με αἱ ἀνομίαι μου, καὶ οὐκ ἠδυνήθην τοῦ βλέπειν. Ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου,

וְלִבְנֵי עַזָּנִי רְאֵה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃ יִבְשׁוּ
'& cor meū 'dereliqt me. 'Placeat tibi 'dñe 'vt libe
res me: 'dñe 'ad adiuuādū me 'festina. 'Confun
dantur '& reuereātur 'ſi
mul 'querētes 'aiam meā
'vt auferāt eā: 'cōuertā
tur 'retrorſum '& cōfun
dātur 'q volūt mihi 'ma
la. 'Pereāt 'poſt 'cōfuſio
nē ſuā: 'qui dicunt 'mihi
'vah' vah. 'Gaudeāt '& le
tentur 'in te 'qui querūt
te: 'dicant 'iugiter 'ma
gnificetur 'domin? 'qui
diligunt 'ſalutare tuum.
'Ego āt ſum 'egenus '&
pauper: 'dñs 'ſollicitus e
rit 'p mē: 'auxiliū meū
'& ſalutare meū 'tu es:
'deus me? 'ne 'moreris.
'Pro victoria 'pſ 'dd. 41

Infra 69.

τ cor meū. derelict me. Εὐαρεστησον σοι ὁ θεός με τοῦ ῥυσθῆναί με. Εἰς τὸ προσέχειν μοι εἰς βοήθειάν μου. Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκέκραξα καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐναντίον σου. Ἐλθέτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου, κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησίν μου. Ὅτι ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχή μου, καὶ ὁ βίος μου τῷ ἅδῃ ἤγγισεν. Ἐλογίσθην μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον, ἐγενήθην ὡς ἄνθρωπος ἀβοήθητος, ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος. Ὡς τραυματίαι κοιμώμενοι ἐν τάφῳ, οὗ οὐκέτι μνήσθητι καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρός σου ἀπώλοντο. Ἔθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ, ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου. Ἐπ' ἐμὲ ἐβαρύνθη ὁ θυμός σου, καὶ πάντας τοὺς κλύδωνάς σου ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ. Διάψαλμα. Μακρὰν ἐποίησας τοὺς γνωστούς μου ἀπ' ἐμοῦ, ἔθεντό με βδέλυγμα ἑαυτοῖς. Παραδεδομένος καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην· οἱ ὀφθαλμοί μου ἠσθένησαν ἀπὸ πτωχείας. Ἐκέκραξα πρὸς σέ, κύριε, τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα πρὸς σὲ τὰς χεῖράς μου. Μὴ ἐν νεκροῖς ποιήσεις θαυμάσιά σου, ἢ ἰατροὶ ἀναστήσουσιν καὶ ἐξομολογήσονταί σοι; Μὴ διηγήσεται ἐν τάφῳ τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἀπωλείᾳ; Μὴ γνωσθήσεται ἐν σκότει τὰ θαυμάσιά σου καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλησμονῆς; Κἀγὼ πρός σε, κύριε, ἐκέκραξα, καὶ τὸ πρωὶ ἡ προσευχή μου προφθάσει σε. Ἵνα τί, κύριε, ἀπώσῃ τὴν προσευχήν μου, ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; Πτωχὸς ἐγὼ καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου, ὑψωθεὶς δὲ ἐταπεινώθην καὶ ἐξηπορήθην. Ἐπ' ἐμὲ διῆλθεν ὁ θυμός σου, καὶ οἱ φόβοι σου ἐξέστησάν με. Ἐκύκλωσάν με ὡς ὕδωρ ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐκύκλωσαν ἐπ' ἐμὲ ἅμα. Ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον, καὶ τοὺς γνωστούς μου ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας.

Trās.Gre.lxx.cū interp.e.latina.

ad te deus. Sistuit 'alia meu ad deū
πρὸς σὲ ὁ θεός. Ἐστήκησεν ἡ ψυχή μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ζῶντα. Πότε ἥξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ. Ἐγενήθη τὰ δάκρυά μου ἐμοὶ ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός· ὅτι ὁ μοι quottidie: vbi eſt deus
ῥεῦμα, ἐν τῷ λέγειν αὐτούς μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου; Ἐμνήσθην ταῦτα καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμὲ τὴν ψυχήν μου, ὅτι διέβην ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ. Ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἦχος ἑορτάζοντος. Ἵνα τί περίλυπος εἶ ψυχή μου, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαί αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.

Infra 42.

Psalmus dauid fine titulo apd hebreos. 42.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. μβ.

Iudica me deus: & discerne causā meā: de gē
te nō ſcta: ab viro
iniquo '& doloſo ſalua
me. 'Tu 'es enim
deus 'fortitudinis mee:
'q̄re 'pieciſti me: 'quare
'triſtis 'incedo 'affligēte
'inimico? 'Mitte
lucē tuā '& veritatē tuā:
'ipſa 'ducēt me & 'ad
ducent 'in 'mōtē 'ſanctū
tuum '& in 'tabernacula
tua. 'Et introibo 'ad 'al
tare 'dei: 'ad
deū 'letitiā 'exultatiōis
mee: '& cōfitebor tibi 'i
cithara 'deus 'deus me?.
'Quare 'incuruaris
'anima mea: '& q̄re 'con
turbas 'ſup me! 'expecta
'deū 'quoniā 'adhuc cōfi
tebor ei 'ſalutaribus

Δικάσον μοι ὁ θεὸς καὶ διάκρινον τὴν δίκην μου, ἐξ ἔθνους οὐχ ὁσίου, ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥῦσαί με. Ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς τῆς κραταιώσεώς μου, ἵνατί ἀπέρριψάς με; Καὶ ἵνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι, ἐν τῷ θλίβειν τὸν ἐχθρόν; Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου· αὐτά με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἅγιον σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου. Καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου. Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ ὁ θεὸς ὁ θεός μου, ἵνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἵνατί συνταράσσεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ

'desiderat 'ad te 'deus.
'Sitiuit 'anima mea 'ad
deum 'fortem 'viuum:
'quando 'veniam '& vi
debo 'faciem 'dei. 'Fue
rūt 'mihi 'lachrime mee
'panis 'die '& nocte: 'cū
dicere 'tur 'mihi 'tota 'die
'vbi eſt 'deus tuus? 'Ho
rum 'recordatus ſum '&
effudi 'in me 'animā meā
am: 'quia 'vēiam 'ad vm
braculum 'tabernaculi 'vſq
ad 'domū 'dei: 'in vo
ce 'laudis '& confeſſiōis
'multitudinis 'feſta cele
brantis. 'Quare 'incur
uaris 'anima mea: '& q̄re 'conturbas 'me! 'ex
pecta 'deum 'quia 'adhuc cōfitebor ei 'ſalutaribus 'vultus eius. 'Deus meus 'i meipſo 'anima mea 'incuruatur: 'ꝓpterea 'recordabor tui 'de 'tra 'ſor
danis '& hermōii 'de mōte 'minimo. 'Abyſſus 'ad 'abyſſum 'vocat 'in voce 'cataractarū tuarū: 'oēs 'gurgites tui '& fluctus tui 'ſup me 'tranſierunt. 'Per die 'mandabit 'dñs 'miam ſuā: '& nocte 'cāticū eius 'mecū: 'oratio 'deo 'vite mee. 'Dicam 'deo 'petra mea 'q̄re 'oblitus es mei: 'quare 'triſtis 'incedo 'affligente 'inimico. 'Cū me interfi
cerēt 'in oſſibus meis: 'exp̄brauerūt mihi 'hoſtes mei: 'dicentes 'mihi 'tota 'die 'vbi eſt 'deus tuus? 'Quare 'incuruaris 'anima mea: '& quare 'cōturbas 'me! 'expecta 'deū 'quoniā 'adhuc 'cōfitebor ei 'ſalutaribus 'vultus mei '& deo meo.

Psalmus dauid fine titulo apd hebreos. 43.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. μγ.

Iudica me deus: & diſcerne cām meam
'de gēte 'nō 'ſcta: 'a viro
'iniquo '& doloſo 'ſalua
me. 'Tu 'es enim
deus 'fortitudinis mee:
'q̄re 'pieciſti me: 'quare
'triſtis 'incedo 'affligēte
'inimico? 'Mitte
lucē tuā '& veritatē tuā:
'ipſa 'ducēt me & 'ad
ducent 'in 'mōtē 'ſanctū
tuum '& in 'tabernacula
tua. 'Et introibo 'ad 'al
tare 'dei: 'ad deū 'letitiā 'exultatiōis mee: '& cōfitebor tibi 'i cithara 'deus 'deus me?. 'Quare 'incuruaris 'anima mea: '& q̄re 'conturbas 'ſup me! 'expecta 'deū 'quoniā 'adhuc cōfitebor ei 'ſalutaribus 'vultus mei '& deo meo.

Δικάσον μοι ὁ θεὸς καὶ διάκρινον τὴν δίκην μου ἐκ ἔθνους οὐχ ὁσίου καὶ ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥῦσαί με. Ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς τῆς κραταιώσεώς μου· ἵνατί ἀπέρριψάς με; καὶ ἵνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι, ἐν τῷ θλίβειν τὸν ἐχθρόν; Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου· αὐτά με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἅγιον σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου. Καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου. Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ ὁ θεὸς ὁ θεός μου, ἵνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἵνατί συνταράσσεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ

וְלִבְנֵי עַזָּנִי רְאֵה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי יְהוִה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃ יִבְשׁוּ
וְיַחְפְּרוּ יַחַד מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי לִסְפּוֹתָהּ יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ חֹפְצֵי
רָעָתִי יְשֹׁמּוּ עַל עֲקֵב בָּשְׁתָּם הָאֹמְרִים לִי הֶאָח הָאח יָשִׂישׂוּ
וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל מְבַקְשֶׁיךָ יֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְהוָה אֹהֲבֵי תְּשׁוּעָתֶךָ
וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן אֲדֹנָי יַחְשֹׁב לִי עֶזְרָתִי וּמְפַלְטִי אַתָּה אֱלֹהַי אַל
תְּאַחַר׃ xli. לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל
בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְהוָה יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וִיחַיֵּהוּ וְאַשֻּׁר בָּאָרֶץ
וְאַל תִּתְּנֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אֹיְבָיו יְהוָה יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוַי כָּל מִשְׁכָּבוֹ
הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ אֲנִי אָמַרְתִּי יְהוָה חָנֵּנִי רְפָאָה נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ׃
אוֹיְבַי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתַי יָמוּת וְאָבַד שְׁמוֹ וְאִם בָּא לִרְאוֹת
שָׁוְא יְדַבֵּר לִבּוֹ יִקְבָּץ אָוֶן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר יַחַד עָלַי
יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׂנְאָי עָלַי יַחְשְׁבוּ רָעָה לִי דְּבַר בְּלִיַּעַל
יָצוּק בּוֹ וַאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לָקוּם גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר
בָּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכֵל לַחְמִי הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב וְאַתָּה יְהוָה חָנֵּנִי
וְהָקִימֵנִי וְאֶשַׁלְּמָה לָהֶם בְּזֹאת יָדַעְתִּי כִּי חָפַצְתָּ בִּי כִּי לֹא
אֹיְבִי עָלַי וַאֲנִי בְּתֻמִּי תָּמַכְתָּ בִּי וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן׃ xlii.
לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לִבְנֵי קֹרַח כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם כֵּן נַפְשִׁי

'& cor meū 'dereliqt me. 'Placeat tibi 'dñe 'vt libe
res me: 'dñe 'ad adiuuādū me 'feſtina. 'Confun
dantur '& reuereātur 'ſi
mul 'querētes 'aiam meā
'vt auferāt eā: 'cōuertā
tur 'retrorſum '& cōfun
dātur 'q volūt mihi 'ma
la. 'Pereāt 'poſt 'cōfuſio
nē ſuā: 'qui dicunt 'mihi
'vah' vah. 'Gaudeāt '& le
tentur 'in te 'qui querūt
te: 'dicant 'iugiter 'ma
gnificetur 'domin? 'qui
diligunt 'ſalutare tuum.
'Ego āt ſum 'egenus '&
pauper: 'dñs 'ſollicitus e
rit 'p mē: 'auxiliū meū
'& ſalutare meū 'tu es:
'deus me? 'ne 'moreris.
'Pro victoria 'pſ 'dd. 41

τ cor meū. derelict me. Εὐαρεστησον σοι ὁ θεός με τοῦ ῥυσθῆναί με. Εἰς τὸ προσέχειν μοι εἰς βοήθειάν μου. Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκέκραξα καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐναντίον σου. Ἐλθέτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου, κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησίν μου. Ὅτι ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχή μου, καὶ ὁ βίος μου τῷ ἅδῃ ἤγγισεν. Ἐλογίσθην μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον, ἐγενήθην ὡς ἄνθρωπος ἀβοήθητος, ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος. Ὡς τραυματίαι κοιμώμενοι ἐν τάφῳ, οὗ οὐκέτι μνήσθητι καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρός σου ἀπώλοντο. Ἔθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ, ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου. Ἐπ' ἐμὲ ἐβαρύνθη ὁ θυμός σου, καὶ πάντας τοὺς κλύδωνάς σου ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ. Διάψαλμα. Μακρὰν ἐποίησας τοὺς γνωστούς μου ἀπ' ἐμοῦ, ἔθεντό με βδέλυγμα ἑαυτοῖς. Παραδεδομένος καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην· οἱ ὀφθαλμοί μου ἠσθένησαν ἀπὸ πτωχείας. Ἐκέκραξα πρὸς σέ, κύριε, τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα πρὸς σὲ τὰς χεῖράς μου. Μὴ ἐν νεκροῖς ποιήσεις θαυμάσιά σου, ἢ ἰατροὶ ἀναστήσουσιν καὶ ἐξομολογήσονταί σοι; Μὴ διηγήσεται ἐν τάφῳ τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἀπωλείᾳ; Μὴ γνωσθήσεται ἐν σκότει τὰ θαυμάσιά σου καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλησμονῆς; Κἀγὼ πρός σε, κύριε, ἐκέκραξα, καὶ τὸ πρωὶ ἡ προσευχή μου προφθάσει σε. Ἵνα τί, κύριε, ἀπώσῃ τὴν προσευχήν μου, ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; Πτωχὸς ἐγὼ καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου, ὑψωθεὶς δὲ ἐταπεινώθην καὶ ἐξηπορήθην. Ἐπ' ἐμὲ διῆλθεν ὁ θυμός σου, καὶ οἱ φόβοι σου ἐξέστησάν με. Ἐκύκλωσάν με ὡς ὕδωρ ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐκύκλωσαν ἐπ' ἐμὲ ἅμα. Ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον, καὶ τοὺς γνωστούς μου ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας.

Infra 69.

Trās.Gre.lxx.cū interp.e.latina. Trāſla.B.Hiero. Tex.heb.pſ.xlii.xliii. Pātiua.heb.

ad te deus. Sitiuit 'alia meu ad deū
πρὸς σὲ ὁ θεός. Ἐστήκησεν ἡ ψυχή μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ζῶντα. Πότε ἥξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ. Ἐγενήθη τὰ δάκρυά μου ἐμοὶ ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός· ὅτι ὁ μοι quottidie: vbi eſt deus
ῥεῦμα, ἐν τῷ λέγειν αὐτούς μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστιν ὁ θεός σου; Ἐμνήσθην ταῦτα καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμὲ τὴν ψυχήν μου, ὅτι διέβην ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ. Ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἦχος ἑορτάζοντος. Ἵνα τί περίλυπος εἶ ψυχή μου, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.

Infra 42.

Psalmus dauid fine titulo apd hebreos. 42.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. μβ.

Iudica me deus: & diſcerne cām meam
'de gēte 'nō 'ſcta: 'a viro
'iniquo '& doloſo 'ſalua
me. 'Tu 'es enim
deus 'fortitudinis mee:
'q̄re 'pieciſti me: 'quare
'triſtis 'incedo 'affligēte
'inimico? 'Mitte
lucē tuā '& veritatē tuā:
'ipſa 'ducēt me & 'ad
ducent 'in 'mōtē 'ſanctū
tuum '& in 'tabernacula
tua. 'Et introibo 'ad 'al
tare 'dei: 'ad deū 'letitiā 'exultatiōis
mee: '& cōfitebor tibi 'i
cithara 'deus 'deus me?.
'Quare 'incuruaris
'anima mea: '& q̄re 'con
turbas 'ſup me! 'expecta
'deū 'quoniā 'adhuc cōfi
tebor ei 'ſalutaribus
'vultus mei '& deo meo.

Δικάσον μοι ὁ θεὸς καὶ διάκρινον τὴν δίκην μου, ἐξ ἔθνους οὐχ ὁσίου, ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥῦσαί με. Ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς τῆς κραταιώσεώς μου· ἵνατί ἀπέρριψάς με; καὶ ἵνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι, ἐν τῷ θλίβειν τὸν ἐχθρόν; Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου· αὐτά με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἅγιον σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου. Καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου. Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ ὁ θεὸς ὁ θεός μου, ἵνατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἵνατί συνταράσσεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ

Pūtiua.be.	Tex.heb.	ps.xliiii.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.
ᵐ֭בֵּנֵי ᵐ֣וְאֱלֹהֵי׃	לַמְנַצֵּ֥חַ	xliiii.	ᵐvultus mei'& ḋo ineo.	ᵐvultus mei ↄ ḋe' meus.
ᵐבֵּנֵי קֹ֝רַ֗ח מַשְׂכִּ֥יל׃	אֱלֹהִ֥ים		ᵐVictori'filiorū'core'eruditio.	προσώπου μου καὶ ὁ θεός μου.
ᵐבְּאָזְנֵ֤ינוּ שָׁמַ֨עְנוּ ᵐאֲבוֹתֵ֪ינוּ סִפְּר֡וּ	בְּנֵי		44.	In finē filijs core ad intellectū.
ᵐלָ֭נוּ ᵐפֹּ֣עַל ᵐפָּעַ֑לְתָּ ᵐבִּימֵיהֶ֥ם ᵐקֶ֝דֶם׃	יוֹם		OEus'auribꝰ nostris	Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ εἰς σύνεσιν.
ᵐאַתָּה ᵐיָדְךָ ᵐגוֹיִם הוֹרַ֥שְׁתָּ	יָרַשׁ		audiuimus:ᵇpres	μαρ.
ᵐוַתִּטָּעֵם ᵐתְּרַ֣ע לְאֻמִּ֑ים וַתְּשַׁלְּחֵֽם׃	נָטַע		nostri'narrauerūtᵘ nobiſ	Ὁ θεὸς ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἠκούσαμεν, καὶ οἱ πατέρες
ᵐכִּ֤י ᵐלֹ֤א בְחַרְבָּ֨ם ᵐיָרְשׁ֥וּ אָ֗רֶץ	שָׁלַח	זֶרַע	'opus qdᵐ'opatus es'ᵉin	ἡμῶν ἀνήγγειλαν ἡμῖν, Ἔργον, ὃ ἠργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν
ᵐוְזרוֹעָ֤ם ᵐלֹ֤א הוֹשִׁ֨יעָה ᵐלָ֑מוֹ כִּ֤י יְמִ֥ינְךָ	יָשַׁע	יִמְנָה	diebus eorū ᵒin ḋiebus	ἐν ἡμέραις αὐτῶν ἐν ἡμέραις ἀρχαίαις. Ἡ χεὶρ σου ἔθνη ἐξωλόθρευσας, καὶ
ᵐוְזרוֹעֲךָ֤ ᵐוְאוֹר ᵐפָּנֶ֗יךָ כִּ֤י ᵐרִצִּיתָֽם׃	פָּנֶה	רָצָה	ᵖantiquis. ᵍTu'mā tua	ἐφύτευσας αὐτούς, ἐκάκωσας λαούς, καὶ ἐξέβαλες αὐ
ᵐאַתָּ֣ה ᵐהוּא֮ מַלְכִּ֪י ᵐאֱלֹהִ֫ים צַ֥ו			ᵐgentes'ᵗḋeleſti'& plātaſti eos:'ᵘaffixiſti'ᵛpopulos'& emiſiſti eos. ʷNon	τοὺς. Ἠκρίβωσας λαοὺς τοῦ ἀγαθοῦ σου ἐπὶ τὴν γῆν αὐ
ישׁוּעוֹת יַעֲקֹֽב׃ בְּךָ֤ צָרֵ֨ינוּ נְנַגֵּ֑חַ	יְשׁוּעוֹת	יַעֲקֹב	ᵐenim'in gladiō suo poſ	τῶν. Οὐ γὰρ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν γῆν, καὶ
ˣבְּשִׁמְךָ֤ נָבוּס קָמֵ֗ינוּ ׃ כִּ֤י ˣלֹ֤א	נָגַח	נָבוּס	federūtᵘ'terrā:ᵘnec bra	brachiū eorū ᵘ ſaluauit'eos: ʷſed'ḋextera tua'ᵐ'& bra
ˣבְקַשְׁתִּי֮ אֶבְטַ֪ח ˣוְחַרְבִּ֫י ˣלֹ֥א תוֹשִׁיעֵֽנִי׃			chiū tuū'ᵉ& lux ᵛ vultus	brachiū suū ↄ illuminatio ᵛ vultus tui:ᵍqm̄ cōplacuiſti eis.
ˣתּוֹשִׁיעֵ֤נוּ ˣלְצֹרְרֵ֗ינוּ וּמְשַׂנְאֵ֥ינוּ ˣבַּיָּֽשׁוּ׃	יָשַׁע	צוּר	tui:ᵍqm̄ cōplacuiſti eis.	ὅτι εὐδόκησας αὐτούς, ἐπεφώτισας αὐτοὺς καὶ ἐρυσάμενος
ˣבֵּאלֹהִ֤ים ˣהִלַּ֨לְנוּ כָל־הַיּ֗וֹם וְשִׁמְךָ֥ ˣלְעוֹלָ֗ם	נָגַח	בּוּס	'Tu es'ipſe'ex me'ᵐ de	αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς καὶ
ˣנוֹדֶה סֶּֽלָה׃ אַךְ ˣזָנַחְתָּ֥ וַתַּכְלִימֵ֑נוּ			us:'precipe p'ſalutarib'	ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣוְלֹא־תֵצֵ֥א ˣבְּצִבְאוֹתֵינוּ׃ תְּשִׁיבֵ֤נוּ	יָצָא	שׁוּב	'iacob.'In te'hoſtes no	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣאָח֥וֹר ᵐכִּ֗ני ˣצָ֫ר וּמְשַׂנְאֵ֥ינוּ ˣשַׁסּוּ	אָחֹר	צוּר	ſtros'ᵉ veritabilim? cor	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣלָ֑מוֹ ˣתִּתְּנֵ֤נוּ ˣכְּצֹ֨אן מַ֪אֲכָל ᵐוַבַּגּוֹיִם ˣזֵרִיתָֽנוּ׃	שָׁסָה	בַּז	mur:&ᵈin noīe tuo ↄcōcul	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣתִּמְכֹּ֤ר ˣעַמְּךָ֨ בְּלֹ֪א הוֹן ˣוְלֹא־רִבִּ֥יתָ ˣבִּמְחִירֵיהֶֽם׃			cabimus'aduerſarios no	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣתְּשִׂימֵ֤נוּ ˣחֶ֨רְפָּ֪ה לִשְׁכֵנֵ֡ינוּ ˣלַ֥עַג ˣוָקֶ֗לֶס	חֶרְפָּה	שָׂחַק	ſtros.ᵇNon'enim 'in ar	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣלִסְבִיבוֹתֵֽינוּ׃ ᵐתְּשִׂימֵ֤נוּ ᵐמָ֗שָׁל	סָבִיב		cu meo'cōfidā:ᵐ'nec'gla	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣבַּגּוֹיִם ˣמְנוֹד ˣרֹ֣אשׁ ˣבַּלְאֻמִּֽים׃	נוֹד	לְאֹם	dius meus'ᵐ ſaluabit me.	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣכָּל־הַיּ֥וֹם ˣכְּלִמָּתִ֗י נֶגְדִּ֫י ˣוּבֹ֣שֶׁת ˣפָּנַ֑י	כָּלַם	בּוֹשׁ	ᵍQuia'ſaluaſti nos ᵍde	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣכִּ֤ ˣמִקּוֹל ˣמְחָרֵ֨ף ˣוּמְנַאֵ֪ף ˣמִפְּנֵי ˣאוֹיֵ֥ב	חָרַף	נָקַם	hoſtibus nris:'& eos q o	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣוּמִתְנַקֵּֽם׃ כָּל־זֹ֥את ˣבָּאַ֗תְנוּ	אוֹיֵב	נָקַם	derūt nos'ᵒcōfudiſti.'In	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣוְלֹא־שָׁכַ֥חְנוּךָ ˣוְלֹא ᵐשִׁקַּ֗רְנוּ			deō'ᵖ gaudebimus'ᵍ tota	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣבִּבְרִיתֶֽךָ׃ ˣלֹא־נָסוֹג ˣאָח֥וֹר ˣלִבֵּ֗נוּ	בָּרִית	נָסַג	'die:'& nomē tuū'ᵍin cē	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣוַתֵּט֣וּ ˣאֲשׁוּרֵ֣נוּ ˣמִנִּ֑י אֹ֝רַ֗חְךָ׃ כִּ֤י	אֹרַח	נָטָה	fūnis'confitebimur .ᶜ Sp.	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣדִכִּיתָ֥נוּ ˣבִּמְק֗וֹם ˣתַּנִּ֫ים ˣוַתְּכַ֥ס	אֲשֶׁר	דָּכָא	ᵛVerū tu'ᵖiecilli'& con	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣעָלֵ֥ינוּ ˣבְּצַלְמָֽוֶת׃ אִם־ˣשָׁכַ֥חְנוּ ˣשֵׁ֗ם	כָּסָה	תַּן	fudiſti nos:ᵍ& nō ᵇegre	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣוַנִּפְרֹ֣שׂ ˣכַּפֵּ֑ינוּ ˣלְאֵ֥ל ˣזָֽר׃	צַלְמָוֶת	שֵׁם	dieris'in exercitibus no	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ᵐהֲלֹ֤א ˣאֱלֹהִים֮ יַחְקָ֪ר ˣזֹ֫את ˣכִּ֥י ˣה֭וּא	פָּרַשׂ	כַּף	ſtris.ᵏ Vertiſti'terga nra	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣיֹדֵ֣עַ ˣתַּעֲלֻמ֑וֹת ˣלִבְ֝ךָ֗ ˣכִּ֤י ˣעָלֶ֨יךָ ˣהָרַ֪גְנוּ	חָקַר	נֵכָר	ᵐholtibus'& q oderunt	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣכָּל־הַיּ֑וֹם נֶ֝חְשַׁ֗בְנוּ כְּצֹ֥אן ˣטִבְחָֽה׃	יָצָא	שׁוּב	nos'ᵈripuerūtᵍ'fibi.'De	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣעִ֤ירָה ˣלָּ֨מָּה ˣתִישַׁ֪ן ˣאֲדֹנָ֡י ˣהָקִיצָה	עוּר	אֲחֹר	diſti nos'ʰ ḋi gregē ad	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣאַל־תִּזְנַ֥ח ˣלָ֗נֶצַח ˣלָ֫מָּה ˣתַּסְתִּ֥יר	יָשֵׁן	קוּם	'vorādū:ᵍ& in gentibus	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣפָּנֶ֑יךָ תִּ֝שְׁכַּ֗ח ˣעָנְיֵ֥נוּ ˣוְלַחֲצֵֽנוּ׃	פָּנֶה	נָצַח	ʲdiſperſiſti nos.ᵏ Vendi	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣכִּ֤י ˣשַׁ֨חָה ˣלֶעָפָ֪ר ˣנַפְשֵׁ֡נוּ דָּ֝בְקָ֗ה	שָׁחַח	עָפָר	diſti'populū tuū'ᵃfine ᵇp	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣלָאָ֥רֶץ ˣבִּטְנֵֽנוּ׃ ˣקוּמָ֣ה ˣעֶזְרָ֣תָה ˣלָּ֑נוּ	דָּבַק	בֶּטֶן	cio:'nec'ᵉgrādis fuit'ᶜ cō	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
ˣוּפְדֵ֥נוּ ᵐלְמַ֗עַן ˣחַסְדֶּֽךָ׃			mutatio corū.'ᶠ Posuiſti	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			nos'ᵒopprobriū ᵇ vicinis	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			nūs:'ᶠsubſānationē'& ir	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			riſum'his q erāt ī circui	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			tu nrō.ᵐ'Poſuiſti nos in	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			"ſilitudinē"gētibus:'ᶠcō	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			motionē'capitis'ᶠ in tri	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			bubus.ᵒTota'die "cōfu	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			ſio mea'ᶜcoīntra me:'& i	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			gnominia'facieī mee'ᶜco	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			opuit me.ᵇ A voce'ex.p	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			brantisᵖ& blaſphemian	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			tis:'ᵃa facie'inimiciᵍ & vl	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			toris.ᵇ Oia'hec'ᵛvenerūt	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			ſup nos'ᵍ& m"obliti'nō"fu	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			nus tui:"nec'ᵐētiti ſu	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			mus'ᶠin pacto tuo:ᵍNon	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			'ē cōuerſū"retro'cor no	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			ſtrū:"nec declinauerunt	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			'greſſi'ᵑtī'a'ſemita tua.	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			ᵍQm̄ deiecīſti nos'ᵉin lo	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			cū draconū:'ᵏ& opuiſti	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			'nos'ᵉ vmbra mortis .ᵇ Si	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			'oblitī ſumusᵏ noīs 'dei	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			nr̄ī:"'& ſi expādim? "ma	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			nus nr̄asᵒ ad deū'alienū.	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			ᵍNūqd nō'ᵈ deus ᵒ inueſti	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς
			gabit'iſtud:'ᵢpe"ei'ᵗ nos	καὶ ἐρυσάμενος αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἁμαρτιῶν, ἐπεφώτισας αὐτοὺς

Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina.	Trāsla.B.Viero.	Tex.heb.	ps.xlv.	Pūtiua.beb
ora ḋie: eſtimati ſum'ᵍ ſicut oues occiſiōis. Erur		לַמְנַצֵּ֥חַ		ᵍחֲשַׁ֣ב ᵍעַל־הַיּ֣וֹם ᵍנֶֽחְשַׁ֣בְנוּ ᵇכְּצֹ֣אן ׀ טִבְחָֽה׃
ᾆλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. Ἐξεγέ		בְּנֵי	xlv.	ᵍעִ֤ירָה ᵍלָּ֨מָּה ᵍתִישַׁ֪ן ᵍאֲדֹנָ֡י ᵍהָקִיצָה
ge: quare obdormīta nr̄e? exurge ↄ ne repellas in fine		קֹרַח		ᵍיָשֵׁן קוּם
m̄. ἐγεί ὑπνοῖς κύριε; ἀνάστηθι καὶ μὴ ἀπώσῃ εἰς τέλος.		מַשְׂכִּיל		ᵍאַל־תִּזְנַ֥ח ᵍלָ֗נֶצַח ᵍלָ֫מָּה ᵍתַּסְתִּ֥יר ᵍפָּנֶ֑יךָ
Quare faciē tuā auertis? obliuiſceris mo		שִׁיר		ᵍתִּ֝שְׁכַּ֗ח ᵍעָנְיֵ֥נוּ ᵍוְלַחֲצֵֽנוּ׃
Ινατί τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις; ἐπιλανθάνῃ τῆς τρι		עַל־שֹׁשַׁנִּ֥ים		ᵍכִּ֤י ᵍשַׁ֨חָה ᵍלֶעָפָ֪ר ᵍנַפְשֵׁ֡נוּ דָּ֝בְקָ֗ה
pie nr̄e ↄ tribulatiōis nr̄e? Quīa humiliata ē in		לִבְנֵי־קֹ֝רַ֗ח		ᵍלָאָ֥רֶץ ᵍבִּטְנֵֽנוּ׃
χίας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν; Ὅτι ἐταπεινώθη εἰς			xlv.	ᵍקוּמָ֣ה ᵍעֶזְרָ֣תָה ᵍלָּ֑נוּ
puluere aīa nr̄a:ᶜadhesit'ter		לַמְנַצֵּ֥חַ		ᵍוּפְדֵ֥נוּ ᵍלְמַ֗עַן ᵍחַסְדֶּֽךָ׃
re'ᵛvēter nr̄.ᵇ Surge'auxi		עַל־שֹׁשַׁנִּ֥ים		
liare'ᵘ nobis: '& redīme		לִבְנֵי־קֹ֝רַ֗ח		
nos:'ᵐpp'ᵐ miam tuam.		מַשְׂכִּיל		
ᵃVictori'ᵖro 'filiis'ᵍfillo		שִׁיר		
rū core'eruditionis'ᵍ cā		יְדִידֹת׃		
ticum'ʰamātiſſimi. 45.				
ΘRuctauit ᵏ cor meū ᵛverbū'ᵐbonū:' di		לְדִי֣דְךָ֣ ᵐטוֹב֣ אֹמֵ֣ר ᵐאֲנִ֣י ᵐמַעֲשַׂ֣י		
co'ego'ᵖopa mea ᵍregi:		רָחֵשׁ		
'lingua mea'ᵗfilius'ſcribe		לְמֶ֥לֶךְ ׀ לְשׁוֹנִ֣י עֵ֣ט ׀ סוֹפֵ֣ר ׀ מָהִֽיר׃		
"velocis.ˣ Decor pulchri		יָפִ֣יפִ֣יתָ ׀ מִבְּנֵ֣י ׀ אָדָ֣ם ׀ הוּצַ֣ק ׀ חֵ֣ן		
or es'ᵗ filiis'ʰoim: 'ᵉeffuſa		בְּשִׂפְתוֹתֶ֣יךָ ׀ עַל־כֵּ֣ן ׀ בֵּרַכְךָ֣ ׀ אֱלֹהִ֣ים		
eſt'ᵍgra'ſin labiis tuis:'ᵖ pterea 'bīdixit te'ᵈ deus		לְעוֹלָֽם׃ חֲגֹ֣ר ׀ חַרְבְּךָ֣ ׀ עַל־יָרֵ֣ךְ ׀ גִּבּ֣וֹר		
ᵇ eternū.'ᵗ Accīgere ᵇgla		הוֹדְךָ֣ ׀ וְהַדָּרְךָ֣ ׀ צְלַ֣ח רְכַ֣ב		
dio tuo'ᵘ iup'ᵐ femur'ſor		עַל־דְּבַר־אֱמֶ֣ת ׀ וְעַנְוָ֣ה צֶ֑דֶק ׀ וְתוֹרְךָ֣		
tiſſime:ᵍ gloria tua'ᵖ & de		נוֹרָא֣וֹת ׀ יְמִינֶ֣ךָ ׀ חִצֶּ֣יךָ ׀ שְׁנ֣וּנִים		
core tuo.ᵖ Et decore tuo		עַמִּ֣ים ׀ תַּחְתֶּ֣יךָ ׀ יִפְּל֣וּ ׀ בְּלֵ֣ב ׀ אוֹיְבֵי		
'ᵖspe"afēde'ᵈ pp"verbū		הַמֶּ֑לֶךְ ׀ כִּסְאֲךָ֣ ׀ אֱלֹהִ֣ים ׀ עוֹלָ֣ם ׀ וָעֶד		
ˣveritatis'& māſuetudi		שֵׁ֣בֶט ׀ מִישׁ֣וֹר ׀ שֵׁ֣בֶט ׀ מַלְכוּתֶֽךָ׃		
nē'iuſticie:'& docebit te		אָהַ֣בְתָּ ׀ צֶ֭דֶק ׀ וַתִּשְׂנָ֣א ׀ רֶ֑שַׁע ׀ עַל־כֵּ֤ן		
ᵗterribilia ᶜ dextera tua.		מְשָׁחֲךָ֣ ׀ אֱלֹהִ֣ים ׀ אֱלֹהֶ֣יךָ ׀ שֶׁ֣מֶן ׀ שָׂשׂ֣וֹן		
ᵛSagitte tue'acute:'ᵖpi		מִֽחֲבֵרֶֽיךָ׃ מֹ֣ר ׀ וַאֲהָל֣וֹת ׀ קְצִיע֣וֹת		
ſtib te'ᵇcadēt'in corde'ⁱ		כָּל־בִּגְדוֹתֶ֣יךָ ׀ מִן־הֵיכְלֵ֣י ׀ שֵׁ֣ן ׀ מִנִּ֣י		
nimicorū'regis. ʷThro		שִׂמְּח֣וךָ׀ בְּנ֣וֹת ׀ מְלָכִ֣ים ׀ בִּיקָרוֹתֶ֣יךָ		
nus tuus:"deus in'ᵒ seculū		נִצְּבָ֣ה ׀ שֵׁגַ֣ל ׀ לִימִינְךָ֣ ׀ בְּכֶ֣תֶם ׀ אוֹפִ֣יר		
'& in eternū:ᵍ ſceptrū'ᵉ re		רְאִ֣י ׀ בַ֣ת ׀ וּרְאִ֣י ׀ וְהַטִּ֣י ׀ אָזְנֵ֑ךְ		
quitatis'ſceptrū'ʳ regni		וְשִׁכְחִ֣י ׀ עַמֵּ֣ךְ ׀ וּבֵ֣ית ׀ אָבִֽיךְ׃		
tui.ᵘ Dilexiſti'ᵛ iuſticiā'&		וְיִתְאַ֣ו ׀ הַמֶּ֣לֶךְ ׀ יָפְיֵ֣ךְ ׀ כִּ֣י ׀ הוּא֣ ׀ אֲדֹנַ֣יִךְ		
odiſti'ᵛ iniquitatē:'ᵃ ppte		וְהִשְׁתַּחֲוִי־ל֣וֹ׃ וּבַת־צ֣וֹר ׀ מִנְחָ֣ה		
rea'ᵛ vnxit te'ᵇ deus'ᶜ deus		פָּנֶ֣יךָ ׀ יְחַלּ֣וּ ׀ עֲשִׁירֵ֣י עָ֑ם ׀ כָּל־כְּבוּדָ֣ה		
tuus'ᶜ oleo'ᵍ exultatiōnis		בַּת־מֶ֣לֶךְ ׀ פְּנִימָ֣ה ׀ מִמִּשְׁבְּצ֣וֹת ׀ זָהָ֣ב		
ᵇ p̄ rticipibus tuis. 'Myr		לְבוּשָׁ֣הּ׀ ׀ לְרִקְמ֣וֹת ׀ תּוּבַ֣ל ׀ לַמֶּ֣לֶךְ		
rha'& ſtacte &'caſia in		בְּתוּלוֹת֣ ׀ אַחֲרֶי֣הָ ׀ רֵעוֹתֶ֣יהָ ׀ מוּבָא֣וֹת		
""cūctis" veſtimētis tuis:		לָ֑ךְ ׀ תּוּבַ֣לְנָה ׀ בְּשִׂמְחָ֣ת ׀ וְגִ֣יל ׀		
ᵈde'domibus ᵍ eburneis'		תֵּֽחַתְנָה׃ תַּחַת֣ ׀ אֲבֹתֶ֣יךָ ׀ יִהְיֶ֣ה ׀ בָנֶ֣יךָ		
quibus'ᵉlectificauerūt te.		תְּשִׂימֵ֣מוֹ ׀ לְשָׂרִ֣ים ׀ בְּכָל־הָאָֽרֶץ׃		
'Filie"regum'ⁱ in honore		אַזְכִּ֣ירָה ׀ שִׁמְךָ֣ ׀ בְּכָל־דֹּ֣ר ׀ וָדֹ֑ר ׀ עַל־כֵּ֤ן		
tuo:'ᵛ ſtetit'cōiunx.ʲ i dex		עַמִּ֣ים ׀ יְהוֹד֣וּךָ ׀ לְעֹלָ֣ם ׀ וָעֶֽד׃		
tera tua'ʰ i diademate'ᶜ au				
reo.ᵒ Audi'filia'& vide				
&'inclina'ᵇ aurē tuam:				
'& obliuiſcere ᵏ ppl'ᵗ tui				
'& domus'ᵐ'prīs tui. "Et				
cōupiſcēdē'ᵉ rex ᵖ decorē				
tuū:'ᵍ quia'ipſe ē"dīs tu				
us'& adora'ᵉ eū. 'Et filia				
'ᵛ fortis'in muneribus ∞				
ᵖ facie tuā'ᵈ epcabuntur				
ᶜ diuites"plebis.'ᵒ Oīs ∞				
'gloria'ᵍ filie'ʳ regis'ⁱ intrin				
ſecus:ᵏ falſci is'ˢ aureis ∞				
"veſtita eſt.ᵐ In ſcutula				
tis'ᵒ ducetur'ᵖ ad regem:				
ᵍ virgines'ſequentur eā:				
ᵒ amice eius'ᵈ ducentur				
"illuc.ᵏ Ducentur'ⁱ in leti				
tiis'& exultatione: ∞				
ᵖ ingrediētur'ʰ i thalamū				
ᶜ regis'ᵒ Pro'ᵖ pribus tuis				

יהיו בניך תשיתמו לשרים בכל
הארץ: אזכירה שמך בכל דר
ודר על כן עמים יהודוך לעולם
ועד: למנצח לבני xlvi.
קרח על עלמות שיר:
אלהים לנו מחסה ועז עזרה
צרות נמצא מאד: על כן לא
נירא בהמיר ארץ ונמוט הרים
בלב ימים: יהמו יחמרו מימיו
ירעשו הרים בגאותו סלה: נהר
פלגיו ישמחו עיר אלהים קדש
משכני עליון: אלהים בקרבה
בל תמוט יעזרה אלהים לפנות
בקר: המו גוים מטו ממלכות
נתן קולו תמוג ארץ: יהוה
צבאות עמנו משגב לנו אלהי
יעקב סלה: לכו חזו מפעלות
יהוה אשר שם שמות בארץ:
משבת מלחמות עד קצה הארץ
קשת ישבר וקצץ חנית עגלות
ישרף באש: הרפו ודעו כי
אנכי אלהים ארום בגוים ארום
בארץ: יהוה צבאות עמנו משגב
לנו אלהי יעקב סלה: xlvii.
למנצח לבני קרח מזמור:
כל העמים תקעו כף הריעו
לאלהים בקול רנה: כי יהוה
עליון נורא מלך גדול על כל
הארץ: ידבר עמים תחתינו
ולאמים תחת רגלינו: יבחר לנו
את נחלתנו את גאון יעקב אשר
אהב סלה: עלה אלהים בתרועה
יהוה בקול שופר: זמרו זמרו
למלכנו זמרו כי מלך
כל הארץ אלהים זמרו משכיל:
מלך אלהים על גוים אלהים

erūt tibi filii: pōes eos
principes in vniuersa
terra. Recordabor nō
minis tui in oī generatiōe
& generatiōe: ppterea popu
lus cōfitebūtur tibi in
seculū & in eternū.
Victori filiorū core p
finē tutibus cithcū. 46.
Deus nr a spes & fortitudo: auxiliū
in tribulationibus inuentus est validum. Ideo non timebimus
cum fuerit translata terra: & cōcussi montes
in corde maris. Sonā
bus & intumescentibus
gurgitibus eius: & agitatis mōtibus eī potētia
eius. Sp. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei:
sctm tabernaculū altissimi. Deus in medio eī
nō cōmouebitur: auxiliabitur eī deus in ortu
matutino. Coturbate sunt gētes cōcussa sunt
regna: dedit vocē suā
prostrata é terra. Dns
exercituū nobiscū: p
tector nr deus iacob.
Sp. Venite & videte o
pera domini: quantas
posuerit solitudines in
terra. Compescet bella
vsq; ad extremum ter
re: arcum confringet
& concidet hastam:
plaustra comburet igni. Cessate & cognoscite quoniam ego sum
deus: exaltabor in gentibus exaltabor i terra.
Dominus exercituum
nobiscū: fortitudo
nostra deus iacob.
Semper.
Victori filiorum core ps psalmus. 47.
Omnes populi plaudite manibus: iubilate deo in voce laudis.
Quoniam dominus
altissimus terribilis:
rex magnus sup oēm
terrā. Cōgregauit populos subtus nos:
& tribus sub pedibus
nostris. Elegit nobis
hereditatem nostram:
gloriam iacob quam
dilexit. Semper. Ascēdit deus in iubilo:
dominus in voce bucine. Canite deo
canite regi nostro canite. Quia rex
vniuerse terre deus: canite erudite.
Regnauit deus super
gentes: deus

natī sunt filij tui: cōstitues eos principes sup
ἐγενήθησαν οἱ υἱοί σου, κατασήσεις αὐτοὺς ἄρχοντας ἐπὶ
omnē. Memor ero nominis tui in om
πᾶσαν τὴν γῆν. Μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου ἐν πᾶ
ni generatiōe & generatiōe. Propterea pplī cōfitebūtur tibi
σῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονταί σοι
in eternū: & in seculū seculi.
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
In finē pro filijs core pro
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορὲ ὑπὲρ τῶν
arcanis psalmus. 45.
κρυφίων ψαλμὸς.
Deus nr refugiū & virtus: adiutor in tri
θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις, βοηθὸς ἐν θλί
bulationibus q inuenerit nos nimis. Propterea nō time
βεσι τοῖς εὑρήσασιν ἡμᾶς σφόδρα. Διὰ τοῦτο οὐ φοβη
bimus dū turbabitur terra: & trāsferētur mōtes
θησόμεθα ἐν τῷ ταρασσεῖσθαι τὴν γῆν, καὶ μετατίθεσθαι ὄρη
in cor maris. Sonuerūt & turbate sūt aque
ἐν καρδίᾳ θαλασσῶν. Ἠχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδα
eoꝝ: cōturbati sūt montes in fortitudine eius.
τα αὐτῶν, ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ.
Fluminis impetus letificat ciuitatē dei:
Τοῦ ποταμοῦ τὰ ὁρμήματα εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ θε
sctificauit tabernaculū suū altissimus. Deus in me
οῦ, ἡγίασε τὸ σκήνωμα ἑαυτοῦ ὁ ὕψιστος. Ὁ θεὸς ἐν μέ
dio eius: & nō cōmouebit. adiuuabit eā deus
σῳ αὐτῆς, καὶ οὐ σαλευθήσεται. βοηθήσει αὐτῇ ὁ θεὸς
mane vltucilo. Cōturbate sūt gētes: inclinata sūt re
πρωΐ. Ἐταράχθησαν ἔθνη, ἔκλιναν βασι
gna: dedit vocē suā altissimus: mota est tra.
λεῖαι, ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ ὁ ὕψιστος, ἐσαλεύθη ἡ γῆ.
Dns vtuꝝ nobiscū: susceptor nr deus
Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς
iacob. Venite & videte opa dei: q̄ posuit
Ἰακώβ. Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, ἃ ἔθετο
prodigia sup trā: auferēs bella vsq; ad
τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπαγαγὼν πολέμους μέχρι τῶν
fines etc. Arcū cōteret & cōfringet ar
περάτων τῆς γῆς. Τόξον συντρίψει καὶ συνθλάσει ὅ
ma: & scuta cōburet in igne. Vacā
πλον, καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί. Σχολάσατε
te & cognoscite: q̄m ego sū deus: exaltabor in
καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεός, ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς
gētibus: exaltabor in trā. Dns
ἔθνεσιν, ὑψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ. Κύριος τῶν δυνάμεων
vtuꝝ nobiscū: susceptor nr deus iacob.
μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ἰακώβ.
In finē pro filijs core psalmus. 46.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορὲ ψαλμός.
Omnes gētes plaudite manib: iubilate
Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας, ἀλαλάξατε
deo in voce exultatiōis. Q̄m dns excelsus:
τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως. Ὅτι κύριος ὕψιστος,
terribilis: rex magnus sup oēm trā. Sub
φοβερός, βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Ὑπ'
iecit pplos nobis: & gētes sub pedibus nr̄os.
ταξε λαοὺς ἡμῖν, καὶ ἔθνη ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν.
Elegit nobis hereditate nr̄m: spēm
Ἐξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομίαν ἑαυτῷ, τὴν καλλο
iacob: q̄ dilexit. Ascēdit deus in iubi
τὴν Ἰακώβ, ἣν ἠγάπησεν. Ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγ
lo: dns in voce tube. Psallite deo
μῷ, κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος. Ψάλατε τῷ θεῷ ἡ
nr̄o psallite: psallite regi nr̄o psallite.
μῶν ψάλατε, ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν ψάλατε.
Q̄m rex oīs terre deus: psallite sapiē
Ὅτι βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς ὁ θεός, ψάλατε συνε
ter. Regnauit deus sup gētes: deus
τῶς. Ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη, ὁ θεὸς

sedet sup sedē scōs suū. Principes pplorū cōgre
κάθηται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ. Ἄρχοντες λαῶν συνήχ
gati sūt cū deo abrahā: q̄m dei fortes
θησαν μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀβραάμ, ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς
terre vehemēter elevati sūt.
γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν.
Psalmus cāticū filijs core scdā sabbati. 47.
Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς υἱοῖς κορὲ δευτέρᾳ σαββάτου. μγ.
Magnus dns & laudabilis nimis: in ciuitate dei
Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, ἐν πόλει τοῦ θε
nr̄i in mōte scō eius: Fundata exultatiōe vniuerse
οῦ ἡμῶν ἐν ὄρει ἁγίου αὐτοῦ. Εὐρίζων ἀγαλλιάματι πάσης
terre: mōtes Sion latera aquilonis: ciuitas re
τῆς γῆς, ὄρη σιὼν τὰ πλευρὰ τοῦ βορρᾶ, πόλις τοῦ βα
gis magni. Deus in domibus eius co
σιλέως τοῦ μεγάλου. Ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γνω
gnoscit: q̄ suscipiet eā. Q̄m ecce reges
σθήσεται, ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς. Ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς
terre cōgregati sūt cōuenerūt in vnū. Ipi vidē
τῆς γῆς συνήχθησαν ἐπιτὸ αὐτό. Αὐτοὶ ἰδόν
tes sic admirati sūt: cōturbati sunt: cōmoti sunt: tre
τες οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν, τρό
mor apprehēdit eos. Ibi dolores vt parturiēs: in spū
μος ἐπελάβετο αὐτῶν. Ἐκεῖ ὠδῖνες ὡς τικτούσης, ἐν πνεύ
vehemēti cōteres naues tharsis. Sicut audi
ματι βιαίῳ συντρίβεις πλοῖα θαρσείς. Καθάπερ ἠκού
uimus: sic & vidimus in ciuitate dñi vir
σαμεν, οὕτως καὶ εἴδομεν ἐν πόλει κυρίου τῶν δυ
tutū: in ciuitate dei nr̄i. Deus fundauit
νάμεων, ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ὁ θεὸς ἐθεμελίωσεν
eā in eternū. Suscepimus deus mia tua in
αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα. Ὑπεδεξάμεθα ὁ θεὸς τὸ ἔλεός σου ἐν
medio ppli tui. Sedz nomē tuū deus: sic
μέσῳ τοῦ λαοῦ σου. Κατὰ τὸ ὄνομα σου ὁ θεός, οὕτως
& laus tua in fines terre: iustitia
καὶ ἡ αἴνεσίς σου ἐπὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς, δικαιοσύνης
plena dextera tua. Letetur mōs sion: &
πλήρης ἡ δεξιά σου. Εὐφραινέσθω ὄρος σιὼν, καὶ ἀγ
exultent filie iude pp
αλλιάσθωσαν αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας ἕνεκεν τῶν
iudicia tua dñe. Circūdate sīō: & cō
κριμάτων σου κύριε. Κυκλώσατε σιών, καὶ περι
plectimini eā: narrate in turribus eius. Po
λάβετε αὐτήν, διηγήσασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς. Θέ
nite corda vr̄a in virtute eius: & di
σθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς, καὶ κα
stribuite domus eius: vt enarretis in
ταδιέλεσθε τὰς βύρεις αὐτῆς, ὅπως ἂν διηγήσηται εἰς
progenie altera. Q̄m hic est deus nr̄ in eternū &
γενεὰν ἑτέραν. Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ
in seculū seculi. ipe reget nos in
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας.
In finē filijs core psalmus. 48.
Εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορὲ ψαλμός. μη.
Audite hec oēs gētes: auribꝰ percipite oēs
Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάν
tes q̄ habitatis orbē. Quicq̄ terrigene & fi
τες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην, Οἵ τε γηγενεῖς καὶ υἱ
lij hoīm: simul in vnū diues & pauper.
οὶ τῶν ἀνῶν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλούσιος καὶ πένης. Τὸ στόμα μου
loquetur sapiāz: & inedificatio cordis mei prudētiā.
λαλήσει σοφίαν, καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν.
Inclinabo in parabolā aurē meā: aperiā in psalterio
Κλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου, ἀνοίξω ἐν ψαλτηρίῳ τὸ
propositionē meā. Cur timeo in die mala: iniq
πρόβλημά μου. Ἱνατί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρα πονηρᾷ; ἡνίκα
tas calcanei mei circūdabit me. Qui cōfidūt in
ἂν ἡ ἀνομία τῆς πτέρνης μου κυκλώσει με. Οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ
virtute sua: & in multitudine diuitiaꝝ suarū qui
δυνάμει αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτῶν καυ
glorīatur. Frater nō redimit: redimet hō: nō dabit
χώμενοι. Ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται, λυτρώσεται ἄνθρωπος, οὐ δώσει

Patrina.heb. Text.heb. ps.xlvi.

יהיו בניך תשיתמו לשרים בכל
הארץ: אזכירה שמך בכל דר
ודר על כן עמים יהודוך לעולם
ועד: למנצח לבני xlvi.
קרח על עלמות שיר:
אלהים לנו מחסה ועז עזרה
צרות נמצא מאד: על כן לא
נירא בהמיר ארץ ונמוט הרים
בלב ימים: יהמו יחמרו מימיו
ירעשו הרים בגאותו סלה: נהר
פלגיו ישמחו עיר אלהים קדש
משכני עליון: אלהים בקרבה
בל תמוט יעזרה אלהים לפנות
בקר: המו גוים מטו ממלכות
נתן קולו תמוג ארץ: יהוה
צבאות עמנו משגב לנו אלהי
יעקב סלה: לכו חזו מפעלות
יהוה אשר שם שמות בארץ:
משבת מלחמות עד קצה הארץ
קשת ישבר וקצץ חנית עגלות
ישרף באש: הרפו ודעו כי
אנכי אלהים ארום בגוים ארום
בארץ: יהוה צבאות עמנו משגב
לנו אלהי יעקב סלה: xlvii.
למנצח לבני קרח מזמור:
כל העמים תקעו כף הריעו
לאלהים בקול רנה: כי יהוה
עליון נורא מלך גדול על כל
הארץ: ידבר עמים תחתינו
ולאמים תחת רגלינו: יבחר לנו
את נחלתנו את גאון יעקב אשר
אהב סלה: עלה אלהים בתרועה
יהוה בקול שופר: זמרו זמרו
למלכנו זמרו כי מלך
כל הארץ אלהים זמרו משכיל:
מלך אלהים על גוים אלהים

נדיבי עמים
נאספו עם אלהי אברהם כי
לאלהים מגני ארץ מאד נעלה:
שיר מזמור לבני קרח xlviii.
גדול יהוה ומהלל מאד בעיר
אלהינו הר קדשו: יפה נוף
משוש כל הארץ הר ציון ירכתי
צפון קרית מלך רב: אלהים
בארמנותיה נודע למשגב: כי
הנה המלכים נועדו עברו יחדו
המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו:
רעדה אחזתם שם חיל כיולדה:
ברוח קדים תשבר אניות
תרשיש: כאשר שמענו כן
ראינו בעיר יהוה צבאות בעיר
אלהינו אלהים יכוננה עד עולם
דמינו אלהים חסדך בקרב
היכלך: כשמך אלהים כן תהלתך
על קצוי ארץ צדק מלאה ימינך:
ישמח הר ציון תגלנה בנות
יהודה למען משפטיך: סבו ציון
והקיפוהו ספרו מגדליה: שיתו
לבכם לחילה פסגו ארמנותיה
למען תספרו לדור אחרון: כי זה
אלהים אלהינו עולם ועד הוא
ינהגנו על מות: xlix.
למנצח לבני קרח מזמור:
שמעו זאת כל העמים האזינו
כל ישבי חלד: גם בני אדם גם
בני איש יחד עשיר ואביון: פי
ידבר חכמות והגות לבי תבונות:
אטה למשל אזני אפתח בכנור
אחידתי: למה אירא בימי רע
עון עקבי יסובני: הבטחים על
חילם וברב עשרם יתהללו:
אח לא פדה יפדה איש לא יתן

נדב
אסף
סלה
שור זמר
נגד הלל
שוש
צפון קרה
ירא שגב
רגז
ראה חול
חיל רגז
שבר אנה
ראה
נמס עגל
חיל
שבר רוח
כנר חדה
רעה יום
ערב סבב
הלל
נתן

לֵאלֹהִים כַּפְּרוֹ וַיְכַר פְּדִיוֹן נַפְשָׁם וְחָדַל לְעוֹלָם וַיִּחִי עוֹד לָנֶצַח לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת כִּי יִרְאֶה חֲכָמִים יָמוּתוּ יַחַד כְּסִיל וָבַעַר יֹאבֵדוּ וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם קִרְבָּם בָּתֵּימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכְּנוֹתָם לְדוֹר וָדוֹר קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עֲלֵי אֲדָמוֹת וְאָדָם בְּיִקָר בַּל יָלִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ זֶה דַרְכָּם כֶּסֶל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֶלָה כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל שִׁתּוֹ מָוֶת יִרְעֵם וְיִרְדּוּ בָם יְשָׁרִים לַבֹּקֶר וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל מִזְּבוּל לוֹ אַךְ אֱלֹהִים יִפְדֶּה נַפְשִׁי מִיַּד שְׁאוֹל כִּי יִקָּחֵנִי סֶלָה אַל תִּירָא כִּי יַעֲשַׁר אִישׁ כִּי יִרְבֶּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל לֹא יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ כִּי נַפְשׁוֹ

בָּרֲכוֹ בְּחַיָּיו יְבָרֵךְ וְיוֹדוּךָ כִּי תֵיטִיב לָךְ תָּבוֹא עַד דּוֹר אֲבוֹתָיו עַד נֶצַח לֹא יִרְאוּ אוֹר אָדָם בִּיקָר וְלֹא יָבִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ

l.

מִזְמוֹר לְאָסָף אֵל אֱלֹהִים יְהוָה דִּבֶּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מִצִּיּוֹן מִכְלַל יְפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ יָבֹא אֱלֹהֵינוּ וְאַל יֶחֱרַשׁ אֵשׁ לְפָנָיו תֹּאכֵל וּסְבִיבָיו נִשְׂעָרָה מְאֹד יִקְרָא אֶל הַשָּׁמַיִם מֵעָל וְאֶל הָאָרֶץ לָדִין עַמּוֹ אֱסְפוּ לִי חֹסְדַי כְּרֹתֵי בְרִיתִי עֲלֵי זָבַח וַיַּגִּידוּ שָׁמַיִם כִּי צֶדֶק כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט הוּא סֶלָה שְׁמָעָה עַמִּי וַאֲדַבֵּרָה יִשְׂרָאֵל וְאָעִידָה בָּךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ אָנֹכִי לֹא עַל זִבְחֶיךָ אוֹכִיחֶךָ וְעוֹלֹתֶיךָ לְנֶגְדִּי תָמִיד

met vir: nec dabit deo ppiationē pro eo. Et preciū redēptionis mānime eorū: & quiescet in scula. Et viuet vltra in sempiternū: non videbit interitū. Cū viderit sapientes morientes: simul insipiens & indoctus peribūt: & derelinquent alienis diuitias suas: Interiora eorū domus eorū in seculo: taberna cula sua in gnatione & gnatiōe: vocauerūt nomina sua in terris suis. Et homo in honore nō cōmorabitur: similis est iumētis & exequatus est. Hec via ipiētie eorū: & post eos iuxta os eorū current. Sp. Quasi grex in inferno positi sunt: mors depascet eos: & subiicient eos recti in matutino: & figura eorū cōteretur i inferno: post hitaculū suū. Verūtn deus redimet animā meā de manu inferni: cū accepit me. Nō timuerīs cū diues fuerit homo & cū multiplicata fuerit gla domus eius. Quia nō cū interierit ipse sumet omnia: neq; descendet cū eo gla eius. Quia anima eius in vita ipi budicetur: cōfitebitur tibi cū bñfeceris ei. Introibit vsq; in pgenie patrū suorū & vsq; in eternū nō videbit lumē. Et homo cū in honore esset non intellexit: comparatus est iumentis & similis factus est illis.

Psalmus asaph. 50.

Deus deorum dñs locutus est & vocauit terrā: ab ortu solis vsq; ad occasū eius. De sion pfecto decore deus apparuit. Veniet deus noster & nō tacebit: ignis cora eo vorabit: & i circuitu eius tēpestas valida. Vocabit celū desursū: & terram vt iudicet pplm suū. Cōgregate mihi sctos meos: qui fecerūt pactū meū in sacrificio. Et annūciabūt celi iustitiā eius: quia deus iudex est. Audi populeus & loquar: israel & testificabor in te: deus deus tuus ego sū. Nō propter victimas tuas arguā te: & holocausta tua coram me sunt sp.

deo placatides suā: Et pcū redēptōis τῶ θεῶ ἐξίλασμα ἑαυτοῦ, Καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκοπίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζήσεται εἰς τέλος. Μὴ videbit interitū. cū viderit sapientes morientes: simul insipiēs & stultus peribūt. Et relinquet alienis diuitias suas: & sepulchra eorū domus illorū in eternū. Cabnacula eorū in pgenie & gnatiōe: vocauerūt nomina sua in terris suis. Et homo in honore cū non intellexerit, cōparatus est iumētis insipiētibus & similis factus est illis. Hec via ipsorū scādalū ipsis: & posteā in ore eorum sapientes: quia in inferno positi sunt: mors depascet eos. Et dominabūtur eorū iusti in matutino: & auxilium eorū veterascet in inferno: ἅδου, καὶ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ἅδῃ, ἐκ τῆς δόξης αὐτῶν ἐξεπέσοσαν. Πλὴν ὁ θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυχήν mā meā de manu inferni: cū accepit me. Μὴ φοβοῦ cū diues factus fuerit homo & cū multiplicata fuerit gla domus eius. Quia nō cū interierit ipse sumet omnia: neq; descendet cū eo gla eius. Quia anima eius in vita ipsius budicetur: cōfitebitur tibi cū bñfeceris ei. Introibit vsq; in pgenie patrū suorum & vsq; in eternū nō videbit lumē. Et homo cū in honore esset non intellexerit, cōparatus est iumentis insipiētibus & similis factus est illis. Hec via ipsorū scandalū ipsis: & posteā in ore eorum sapientes: quia in inferno positi sunt: mors depascet eos. Et dominabūtur eorū iusti in matutino: & auxilium eorū veterascet in inferno: ἅδου, καὶ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ἅδῃ, ἐκ τῆς δόξης αὐτῶν ἐξεπέσοσαν. Πλὴν ὁ θεὸς λυτρώσεται τὴν ψυχήν mā meā de manu inferni: cū accepit me. Μὴ φοβοῦ cū diues factus fuerit homo & cū multiplicata fuerit gla domus eius. Quia nō cū interierit ipse sumet omnia: neq; descendet cū eo gla eius. Quia anima eius in vita ipsius budicetur: cōfitebitur tibi cū bñfeceris ei. Introibit vsq; in pgenie patrū suorum & vsq; in eternū nō videbit lumē. Et homo cū in honore esset non intellexerit, cōparatus est iumentis insipiētibus & similis factus est illis. Hec via ipsorū scandalū ipsis: & posteā in ore eorum sapientes: quia in inferno positi sunt: mors depascet eos. Et dominabūtur eorū iusti in matutino: & auxilium eorū veterascet in inferno: τοῦ καταγὶς σφοδρά. Ῥρυσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω, καὶ τὴν γῆν τοῦ διακρῖναι τὸν λαὸν αὐτοῦ. Συναγαγετε αὐτῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαις. Καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς κρίνων ἐστίν. Ἀκουσον λαός μου καὶ λαλήσω σοι Ἰσραήλ, καὶ διαμαρτύρομαί σοι, ὁ θεὸς ὁ θεός σου εἰμὶ ἐγώ. Οὐκ ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου ἐλέγξω σε· τὰ δὲ ὁλοκαυτώματά σου ἐνώπιόν μου ἐξὶ διαπαντός.

Job.17

Μὴ accipiū de domo tua vitulos: neq; de gregibus tuis hircos. Quōniam mee sunt oēs ferē μείων σου χιμάρους. Ὅτι ἐμά ἐξι πάντα τὰ θηρία τοῦ ὄρους, κτήνη ἐν τοῖς βουσὶ καὶ βόες. Ἐγνωμα σὰρκα τὰ volatilia celi: & pulchritudo agri mecū est. πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὡραιότης ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστιν. Si esuriero nō tibi dicā: meus est enim orbis Ἐὰν πεινάσω, οὐ μή σοι εἴπω, ἐμὴ γὰρ ἐστιν ἡ οἰκουμένη καὶ plenitudo eius. Mūsqd māducabo carnes tauroꝝ: aut sāguinē hir ὁ πλήρωμα αὐτῆς. Μὴ φάγομαι κρέα ταύρων, ἢ αἷμα τράγων potabo? Immola deo sacrificiū laudis: & redde altissimo vota tua. Et invoca me in die tribulationis tue: & eruā te: & glificabis me. Peccatori aūt dixit deus: ᾱre tu enarras iustitias meas: τῷλῶ εἶπεν ὁθεός, ἵνατί σὺ ἐκδιηγῆ τὰ δικαιώματά μου, & assumis testamētū meū per os tuū? Tu vero καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ γόματός σου; Σὺ δὲ odisti disciplinā & proiecisti sermōes meos retro: ἐμίσησας παιδείαν καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω. Si videbas furē: currebas cū eo: & cū adultero portionē tuā ponebas. Os tuū abūdauit malitia: & lingua tua cōcinnabat dolos. Sedēs καλίαν, καὶ ἡ γλῶσσά σου ὑφῆνε δόλους τίκτας. Καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις, καὶ κατὰ τοῦ filii matris tue ponebas scādalū. Hec fecisti: υἱοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον. Ταῦτα ἐποίησας, & tacui. existimasti iniquitatē: qđ ero tui similis. καὶ ἐσίγησα· ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαί σοι ὅμοιος. Arguā te: & statuam cōtra faciē tuā pec Ἐλέγξω σε, καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρτίας cata tua. Intelligite hec q̄ obliuiscimini deū: ne τίας σου. Σύνετε δὴ ταῦτα οἱ ἐπιλανθανόμενοι θεοῦ, μή qñ rapiat: & nō sit q̄ eripiat. Sacrificiū laudis ho ποτε ἁρπάσῃ, καὶ οὐ μὴ ᾖ ὁ ῥύομενος. Θυσία ἀινέσεως δο notificabit me: & illic iter q̄ ostā illi salutare meū. δάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδὸς ᾗ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

In finē psalmus dd: cū ingrederet ad Εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυΐδ, ἐν τῷ εἰσελθεῖν πρὸς ipm nathā propheta: qñ intrauit ad bersa ἀυτὸν νάθαν τὸν προφήτην, ὅτε εἰσῆλθε πρὸς βηρσα bee vxorē vrie. l. Βεὲ τὴν γυναῖκα οὐρίου. ν'.

Miserere mei deus fm magnā miaz tuā: Et fm Ἐλέησόν μοὐ θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, Καὶ κατὰ multitudinē miserationū tuaꝝ dele iniquitatē meā. τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου. Amplius lava me ab iniquitate mea: & a Ἐτι πλεῖον πλύνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου, καὶ ἀπὸ τῆς peto meo mūda me. Quōniam iniquitatē meā ego co- ἁμαρτίας μου καθάρισόν με. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γι gnosco: & petū meū cora me est semp. νώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιον μου ἐξὶ διαπαντός. Tibi soli peccaui: & malū coram te feci. Σοὶ μόνῳ ἥμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα. Vt iustificeris in sermōibus tuis: & vincas cū Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ iudicaris. Ecce enī in iniquitatibus cōceptus sū: & in pec κρίνεσθαί σε. Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρ catis cōcepit me mater mea. Ecce enī veritatē dile τίαις ἐκίσησέ με ἡ μήτηρ μου. Ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγά titi: incerta & occulta sapie tue manifestasti mihi. πησας, τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδή λωσάς μοι. Asperges me hyssopo & mūdabor: Ραντιεῖς με ὑσσώπῳ καὶ καθαρισθήσομαι,

Non accipiā de domo tua vitulū: neq; de gregibus tuis hircos. Mea sunt enī oēs aialia sylua rū pecudes in mōtibus milium. Scio omnes aues mōtiū: & vniuersitas agri mecū est. Si esuriero nō dicā tibi: meus est enim orbis & plenitudo eius. Num qd comedā carnē tauorum: aut sanguinē hircorum bibam? Immola deo laudem: & redde altissimo vota tua. Et invoca me in die tribulationis: liberabo te & glorificabis me. Impio autem dixit deus qd tibi & cū narratiōe tua de meis: & assumis testamētū meū per os tuū? Tu vero odisti disciplinā & proiecisti sermōes meos retro: Si videbas furē: currebas cū eo: & cū adultero portionē tuā ponebas. Os tuum abūdauit malitia: & lingua tua cōcinnabat dolum. Sedens aduersus fratrē tuū loquebaris: & aduersus filium matris tue fabricabas opprobriū. Hec fecisti & tacui: existimasti me futurū similē tui: argua m te & apponā te ante oculos tuos. Intelligite hoc qui obliuiscimini deū: ne forte capiā: & nō sit q liberet. Qui immolat cōfessionē glorificat me: & qui ordinat viam ostā ei salutare dei. Victori ps dauid: cū veniisset ad eum nathan propheta qñ ingressus est ad bersabee. li.

Miserere mei deus: secūdum miam tuā: & secūdum multitudinē miserationū tuarū dele iniquitates meas. Multū lava me ab iniquitate mea: & a peto meo mūda me. Quōniam iniquitates meas ego cognosco: & petū meū cōtra me est semp. Tibi soli peccaui: & malū coram te feci: vt iustificeris in sermōibus tuis: & vincas cū iudicaris. Ecce enī in iniquitate cōceptus sū: & in pecto mea peperit me mater mea. Ecce enī veritatē dilexisti: incerta & occulta sapientie tue manifestasti mihi. Asperges me hyssopo & mundabor:

תַּכְבִּיסֵנִי וּמִשֶּׁלֶג אַלְבִּין׃ תַּשְׁמִיעֵנִי
שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה תָּגֵלְנָה עֲצָמוֹת
דְּכִיתָ׃ הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחֲטָאָי וְכָל
עֲוֹנֹתַי מְחֵה׃ לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי
אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי׃
אַל תַּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ
קָדְשְׁךָ אַל תִּקַּח מִמֶּנִּי׃ הָשִׁיבָה
לִי שְׂשׂוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה
תִסְמְכֵנִי׃ אֲלַמְּדָה פּוֹשְׁעִים דְּרָכֶיךָ
וְחַטָּאִים אֵלֶיךָ יָשׁוּבוּ׃ הַצִּילֵנִי
מִדָּמִים אֱלֹהִים אֱלֹהֵי תְּשׁוּעָתִי
תְרַנֵּן לְשׁוֹנִי צִדְקָתֶךָ׃ אֲדֹנָי
שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃
כִּי לֹא תַחְפֹּץ זֶבַח וְאֶתְּנָה עוֹלָה
לֹא תִרְצֶה׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ
נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים
לֹא תִבְזֶה׃ הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת
צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלִָם׃ אָז
תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל אָז
יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָּרִים׃

liii.

לַמְנַצֵּחַ עַל מָחֲלַת לְמַעֲנוֹת מַשְׂכִּיל
לְדָוִד׃ אָמַר נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים
הִשְׁחִיתוּ וְהִתְעִיבוּ עָוֶל אֵין עֹשֵׂה טוֹב׃
אֱלֹהִים מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי
אָדָם לִרְאוֹת הֲיֵשׁ מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ
אֶת אֱלֹהִים׃ כֻּלּוֹ סָג יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ
אֵין עֹשֵׂה טוֹב אֵין גַּם אֶחָד׃
הֲלֹא יָדְעוּ פֹּעֲלֵי אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי
אָכְלוּ לֶחֶם אֱלֹהִים לֹא קָרָאוּ׃
שָׁם פָּחֲדוּ פָחַד לֹא הָיָה פָּחַד כִּי
אֱלֹהִים פִּזַּר עַצְמוֹת חֹנֶךָ הֹבַשְׁתָּה
כִּי אֱלֹהִים מְאָסָם׃ מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן
יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב אֱלֹהִים
שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח
יִשְׂרָאֵל׃

liiii.

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃ בְּבֹא
הַזִּיפִים וַיֹּאמְרוּ לְשָׁאוּל הֲלֹא דָוִד
מִסְתַּתֵּר
עִמָּנוּ׃ אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי וּבִגְבוּרָתְךָ
תְּדִינֵנִי׃ אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה
לְאִמְרֵי פִי׃ כִּי זָרִים קָמוּ עָלַי
וְעָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי לֹא שָׂמוּ
אֱלֹהִים לְנֶגְדָּם סֶלָה׃ הִנֵּה אֱלֹהִים
עֹזֵר לִי אֲדֹנָי בְּסֹמְכֵי נַפְשִׁי׃ יָשֵׁב
הָרַע לְשׁוֹרְרָי בַּאֲמִתְּךָ הַצְמִיתֵם׃
נְדָבָה אֶזְבְּחָה לָךְ אוֹדֶה שִׁמְךָ
יְהוָה כִּי טוֹב׃ כִּי מִכָּל צָרָה הִצִּילָנִי
וּבְאֹיְבַי רָאֲתָה עֵינִי׃

liv.

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃ הַאֲזִינָה
אֱלֹהִים תְּפִלָּתִי וְאַל תִּתְעַלַּם
מִתְחִנָּתִי׃ הַקְשִׁיבָה לִי וַעֲנֵנִי
אָרִיד בְּשִׂיחִי וָאהִימָה׃ מִקּוֹל
אוֹיֵב מִפְּנֵי עֹשֶׁק רָשָׁע כִּי יָמִיטוּ

lauabis me & super niuẽ dealbabor. Auditũ meo dabis gaudiũ & letitiã: exultabũt ossa humiliata. Auerte faciẽ tuã a peccatis meis: & oẽs iniquitates meas dele. Cor mũdũ crea in me deus: & spũm rectũ innova in visceribus meis. Ne proijcias me a facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi letitiã iocunditatis tuæ: & spiritu potenti confirma me. Docebo iniquos vias tuas: & peccatores ad te reuertentur. Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee: exultabit lingua mea iustitiã tuã. Domine labia mea aperies: & os meũ annũciabit laudẽ tuã. Nõ enim vis & dedissem vtique holocaustis non delectaberis. Sacrificium deo spũs cõtribulatus: cor & cõtritũ & humiliatũ deus nõ despicies. Benigne fac in voluntate tua deus sion: & edificẽtur muri hierusalem. Tunc suscipies sacrificiũ iustitie oblationes & holocausta: tunc imponent super altare tuũ vitulos.

Victori de intellect de cantico dauid cum veniret doec idumeus & annũciasset sauli dicens dauid venit in domum achimelech.

Quid gloriaris in malitia q potes eo in iniquitate tota die. Iniustitia cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta faciens dolum. Dilexisti malũ magis quam bonum: mendaciũ magis quã loqui iustitiam. Semp. Dilexisti oia verba ad deuorãdũ lingua dolosa: Sed deus destruet te in sẽpiternũ: terrebit te & euellet de tabernaculo tuo: & eradicabit te de tra viuentiũ. Videbunt iusti & timebũt: & super eum ridebũt. Ecce vir qui nõ posuit deũ fortitudinẽ suã: sed sperauit in multitudine diuitiarum suarum: confortatus est in insidijs suis. Ego autẽ sicut oliua virẽs in domo dei: speraui in mia

lauabis me & supra niuẽ dealbabor. Auditui meo dabis πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι. Ἀκουτιεῖς μου gaudiũ & letitiã: exultabũt ossa humiliata. ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην, ἀγαλλιάσονται ὀστᾶ τεταπεινωμένα. Ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου, καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον. Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί ὁ θεός, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου. Μὴ ἀποῤῥίψῃς με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου, καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ. Ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύματι ἡγεμονικῷ στήριξόν με. Διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδούς σου, καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι. Ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων ὁ θεὸς ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου. Κύριε τὰ χείλη μου ἀνοίξεις, καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου. Ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν ἔδωκα ἄν· ὁλοκαυτώμασι οὐκ εὐδοκήσεις. Θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει. Ἀγάθυνον ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν σιὼν, καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τείχη ἱερουσαλήμ. Τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης ὁλοκαυτώματα καὶ ὁλοκαυτούμενα, τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

In finẽ intellectus ipsi cã venit doec idumeus & annũciasset sauli & dixit ei: venit dauid in domũ abimelech.

Εἰς τὸ τέλος συνέσεως τῷ Δαυίδ, ἐν τῷ ἐλθεῖν τὸν Ἰδουμαῖον καὶ ἀναγγεῖλαι τῷ Σαοὺλ, καὶ εἰπεῖν αὐτῷ, ἦλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον Ἀβιμέλεχ.

Quid gloriaris in malitia q potes eo in iniquitate: tota die iniustitiã cogitauit lingua tua. Sicut nouacula acuta fecisti dolũ. Dilexisti malitiã super benignitatẽ. ποίησας δόλον. Ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην. iniquitatẽ magis q̃ loqui equitatẽ. Dilexisti omnẽ ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην. Ἠγάπησας πάντα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ, γλῶσσαν δόλιαν. Διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθέλοι σε εἰς τέλος, ἐκτρίψαι σε καὶ μεταναστήσαι σε ἐκ γῆς ζώντων. Ὀφονται δίκαιοι καὶ φοβηθήσονται, καὶ ἐπ' αὐτῷ γελάσονται, καὶ ἐροῦσιν. Ἰδοὺ ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἔθετο τὸν θεὸν βοηθὸν αὐτοῦ, Ἀλλ' ἐπῆλπισεν ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτοῦ, καὶ ἐνεδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότητί σου. Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ, Ἠλπισα ἐπὶ τὸ ἔλεος

dei in eternũ: & in seculũ seculi. Cõfitebor tibi in seculũ: q fecisti. & expectabo nomẽ tuũ quoniam bonum in cõspectu sanctorum tuorum.

Victori per chorũ eruditio dauid.

Dixit insipiẽs in corde suo: nõ est deus. Corrupti sũt & abominabiles facti sũt in iniquitatibus: nõ est q faciat bonũ. Deus de celo prospexit sup filios hoim: vt videat si est intelligẽs aut requirẽs deũ. Omes declinauerũt simul inutiles facti sũt: nõ est q faciat bonũ nõ est vsq ad vnũ. Nõne scient oes q operantur iniquitatẽ: qui comedũt populũ meũ vt cibũ pãis: deũ nõ inuocauerunt. Illic timuerũt timore vbi non erat timor: quoniã deus dissipauit ossa eorum qui hominibus placẽt: cõfusi sunt: quoniã deus sprenit eos. Quis dabit ex sion salutare israel: cũ reduxerit deus captiuitatẽ populi sui: exultabit iacob & letabitur israel.

In finẽ in hymnis intellectus dauid: cũ venissẽt siphei & dixissent sauli nõne dauid absconditus est apud nos?

Deus in nomine tuo saluum me fac: & in virtutitate tua vindica me. Deus exaudi orationẽ meã: auribus percipe verba oris mei. Quoniã alieni insurrexerũt ad me: & fortes q̃ fierũt aiam meã: & non proposuerũt deum in cõspectu suo. Ecce deus auxiliatur mihi: dñs suscipiẽs est animã meã. Redde malũ inimicis meis: in veritate tua disperde illos. Volũtarie sacrificabo tibi: cõfitebor nomi tuo dñe quoniã bonum. Quoniã ex omni tribulatiõe liberauit me: & inimicos meos despexit oculus meus.

Victori in psalmis eruditio dauid.

Exaudi deus oronem meã: & ne despicias deprecationẽ meã. Attende mihi & exaudi me cõtristatus sum in exercitatiõe mea: & cõturbat a voce inimici: & a tribulatiõe peccatoris. Declinauerũt

δεῖ τῆς αἰωνίου· καὶ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἐξομολογήσομαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἐποίησας· καὶ ὑπομενῶ τὸ ὄνομά σου, ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὁσίων σου.

In finẽ pro amaleth intellectus dauid.

Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελὲθ συνέσεως τῷ Δαυίδ.

Dixit insipiens in corde suo: nõ est deus. Corrupti sũt & abominabiles facti sũt in iniquitatib nõ est q faciat bonũ. Deus de celo prospexit sup filios hoim: vt videat si est intelligẽs aut requirẽs deũ. Omes declinauerunt simul inutiles facti sũt: nõ est q faciat bonũ nõ est vsq ad vnũ. Nõne scient oes q operantur iniquitatẽ: qui comedũt plebem meã vt escã panis? Deum nõ inuocauerũt: illic trepidauerũt timore vbi non erat timor: quoniã deus dissipauit ossa eorum qui hominibus placẽt: cõfusi sunt: quoniã deus sprenit eos. Quis dabit ex sion salutare israel: cũ reduxerit deus captiuitatẽ plebis sue. Exultabit iacob & letabitur israel.

Ἀγαλλιάσεται Ἰακὼβ καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραήλ.

In finẽ in hymnis intellectus asaph.

Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Ἀσάφ.

Deus in nomine tuo saluum me fac: & in virtute tua iudicabis me. Deus exaudi orationẽ meã: auribus percipe verba oris mei. Quoniã alieni insurrexerũt aduersũ me: & fortes q̃ fierũt aiam meã: & non proposuerũt deum in cõspectu suo. Ecce enim deus adiuuat me: & dñs susceptor est aie mee. Auerte mala inimicis meis: in veritate tua disperde illos. Volũtarie sacrificabo tibi: cõfitebor nomini tuo dñe: quoniã bonum. Quoniã ex omni tribulatiõe eripuit me: & super inimicos meos despexit oculus meus.

Ἐν τῷ ὀνόματί σου κύριε, ὅτι ἀγαθόν. Ὅτι ἐκ πάσης θλίψεως ἐρρύσω με, καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου ἐπέσκεπται ὀφθαλμός μου.

In finẽ in hymnis intellectus asaph.

Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Ἀσάφ.

Exaudi deus orationẽ meã: & ne despexeris deprecationẽ meã: itẽde mihi & exaudi me. Cõtristatus sũ in exercitatiõe mea: & cõturbat a voce inimici: & a tribulatiõe peccatoris. Ἐκλιναν

עָלֵם תַּה אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד׃ אוֹדְךָ לְעוֹלָם
עָשָׂה פָּעַלְתָּ וְאֲקַוֶּה שִׁמְךָ כִּי טוֹב
חָסִיד נֶגֶד חֲסִידֶיךָ׃

liii.

חָלַל שֵׁנִי עַל מָחֲלַת לְדָוִד׃ אָמַר
נָבָל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים הִשְׁחִיתוּ
שָׁחַת הִתְעִיבוּ עֲלִילָה בְּלִי עֹשֵׂה טוֹב׃
נֶבֶר דּוֹן אֱלֹהִים מִשָּׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי
פֶּלֶא אָדָם לִרְאוֹת הֲיֵשׁ מַשְׂכִּיל דֹּרֵשׁ
קֹדֶם אֱלֹהִים׃ כֻּלּוֹ סָג יַחְדָּו נֶאֱלָחוּ
שׁוּב אֵין עֹשֵׂה טוֹב אֵין גַּם אֶחָד׃
רֵעַ הֲלֹא יָדְעוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן אֹכְלֵי עַמִּי
אָכְלוּ לֶחֶם אֱלֹהִים לֹא קָרָאוּ׃
שָׁם פָּחֲדוּ פָחַד לֹא הָיָה פָּחַד כִּי
אֱלֹהִים פִּזַּר עַצְמוֹת חֹנֶךָ הֹבַשְׁתָּה
נָגַן כִּי אֱלֹהִים מְאָסָם׃ מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן
יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב אֱלֹהִים
שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח
נְגִינַת יִשְׂרָאֵל׃

liiii.

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃ בְּבֹא
הַזִּפִים וַיֹּאמְרוּ לְשָׁאוּל הֲלֹא דָוִד
מִסְתַּתֵּר
עִמָּנוּ׃ אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי וּבִגְבוּרָתְךָ
תְּדִינֵנִי׃ אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה
לְאִמְרֵי פִי׃ כִּי זָרִים קָמוּ עָלַי
וְעָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי לֹא שָׂמוּ
אֱלֹהִים לְנֶגְדָּם סֶלָה׃ הִנֵּה אֱלֹהִים
עֹזֵר לִי אֲדֹנָי בְּסֹמְכֵי נַפְשִׁי׃ יָשֵׁב
הָרַע לְשׁוֹרְרָי בַּאֲמִתְּךָ הַצְמִיתֵם׃
נְדָבָה אֶזְבְּחָה לָךְ אוֹדֶה שִׁמְךָ
יְהוָה כִּי טוֹב׃ כִּי מִכָּל צָרָה הִצִּילָנִי
וּבְאֹיְבַי רָאֲתָה עֵינִי׃

liv.

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מַשְׂכִּיל לְדָוִד׃ הַאֲזִינָה
אֱלֹהִים תְּפִלָּתִי וְאַל תִּתְעַלַּם
מִתְחִנָּתִי׃ הַקְשִׁיבָה לִי וַעֲנֵנִי
אָרִיד בְּשִׂיחִי וָאהֱמָה׃ מִקּוֹל
אוֹיֵב מִפְּנֵי עֹקֶת רָשָׁע כִּי יָמִיטוּ

ᵃsup me ᵇiniquitatē ᶜ& in furore ᵈaduerſabãt mihi.
ᶜCor meũ ᵉdoluit ᶠin vita libus meis: ᵇ& terrores ᵍmortis ʰcecidерũt ⁱsuper me. ᵐTimor ⁿ& tremor ᵒvenit ᵖſup me: ᵍ& opuit me ʳcaligo. ˢEt dixi ᵗquis "dabit mihi pẽnas ᵘcolũbe: vt ᵛvolẽ ᵇ& requieſcã. ᶜVt ᵈpcul ˢabeã: ᵉ& cõmorer ᶠin deſerto. ∞∞∞

		מִפְּעֲלֵי אָוֶן וּמֵאַנְשֵׁי דָמִים	ab operatiis iniquitatis: & a viris sagunum
יֵשַׁע		הוֹשִׁיעֵנִי כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי	lalua me. Quia ecce in sidiati sunt anime mee:
עֹוז		יָגוּרוּ עָלַי עַזִּים לֹא פִשְׁעִי וְלֹא	cõgregantur aduersus me fortissimi: ab sq̃ iniquitate mea & ab sq̃ pec
רִיב		חַטָּאתִי יְהוָה׃ בְּלִי עָוֹן יָרוּצוּן	cato meo dñe. Nõ eq̃ iniq̃ & illi currũt &
כּוֹן		וְיִכֹּנָנוּ עוּרָה לִקְרָאתִי וּרְאֵה׃	pparãtur. surge ex ad uerso p me & respice.
קוּץ		וְאַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי	Et tu dñe deus exercituũ deus israel cuigila
		יִשְׂרָאֵל הָקִיצָה לִפְקֹד כָּל הַגּוֹיִם	vt visites oẽs gentes:
חנן שוב		אַל תָּחֹן כָּל בֹּגְדֵי אָוֶן סֶלָה׃ יָשׁוּבוּ	nõ miserearis vniuersi
הֲמה סָבַב		לָעֶרֶב יְהֻמּוּ כַכֶּלֶב וְיסֹבְבוּ עִיר׃	qui operãtur iniquitatẽ. Sp. Reuertãtur ad
יָצָא פֶּה		הִנֵּה יַבִּיעוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת	vesperã & latrẽt vt cãis:
שָׂפָה		בִּשְׂפָתוֹתֵיהֶם כִּי מִי שֹׁמֵעַ׃ וְאַתָּה	& circueãt ciuitatẽ. Ec
שָׂחַק לָעַג		אֲדֹנָי תִּשְׂחַק לָמוֹ תִּלְעַג לְכָל	ce loquũtur in ore suo:
עֻז שָׁמַר		גּוֹיִם׃ עֻזּוֹ אֵלֶיךָ אֶשְׁמֹרָה כִּי	gladiꝰ in labiis eorũ: q̃
שְׂגָב		אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי׃ אֱלֹהֵי חַסְדִּי	si nemo audiat. Et tu
קָדַם רָאָה		יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים יְרָאֵנִי בְּשׁוּרָי׃	domine deridebis eos:
רָנַן שָׂטָן		אַל תַּהַרְגֵם פֶּן יִשְׁכְּחוּ עַמִּי הֲנִיעֵמוֹ	subsannabis omnes
נוּד נָעָה		נְחִילֵם וְהוֹרִידֵמוֹ מָגִנֵּנוּ אֲדֹנָי׃	gentes. Fortitudinẽm
שָׁנָה		חַטַּאת פִּיהֹמוֹ דְּבַר שִׂפְתֵימוֹ וְיִלָּכְדוּ	meã ad te seruabo: quĩ
כָּזַב		בְגַאוֹנָם וּמֵאָלָה וּמִכַּחַשׁ יְסֻפָּרוּ׃	tu deus susceptor meus.
כָּלָה		כַּלֵּה בְחֵמָה כַּלֵּה וְאֵינֵמוֹ וְיֵדְעוּ כִּי	Deꝰ meꝰ misericordia
מָשַׁל יַעֲקֹב		אֱלֹהִים מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי	pueniet me: deus ostẽ
הָאָרֶץ סֶלָה׃		הָאָרֶץ סֶלָה׃ וְיָשֻׁבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ	dat mihi inimicis meis
כָּלַב עִיר		כַּכֶּלֶב וְיסֹבְבוּ עִיר׃ הֵמָּה יְנוֹעֻן	Ne occidas eos
שָׂבַע לוּן		לֶאֱכֹל אִם לֹא יִשְׂבָּעוּ וְילִינוּ׃	ne forte obliuiscantur
שׁוּר עָזַז		וַאֲנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר	ppli mei: dispge eos in
רָנַן חָיָה		חַסְדֶּךָ כִּי הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי וּמָנוֹס	fortitudie tua: & destruc
נוּס צוּר		בְּיוֹם צַר לִי׃ עֻזִּי אֵלֶיךָ אֲזַמֵּרָה	cos protector nr dñe. In
עָזַר זָמַר		כִּי אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי׃	pcto oris sui i sermone
נָצַח שָׁשׁן	lx.	לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת	labiorũ suorũ & capiã
עוד כְּתָם		מִכְתָּם לְדָוִד בְּלַמְּדוֹ בְּהַצֹּתוֹ	tur in superbia sua: &
נָצָה		אֶת אֲרַם נַהֲרַיִם וְאֶת אֲרַם	dictione & mendacium
שׁוּב נָכָה		צוֹבָה וַיָּשָׁב יוֹאָב וַיַּךְ אֶת אֱדוֹם	narrãtes. Cõsume q̃ fu
עֶשֶׂר		בְּגֵיא מֶלַח שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף׃	rore: cõsume vt nõ sub
		אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ פָּרַצְתָּנוּ אָנַפְתָּ	sistãt: & sciẽt q̃m deus
שׁוּב רָעַשׁ		תְּשׁוֹבֵב לָנוּ׃ תְּרַשַּׁתָּה רְפָה שִׁבְרֵיהָ כִּי	dñator iacob finibus
רָפָא נָטָה		פָּצְמָתָה רָפָה שִׁבְרֵיהָ כִּי מָטָה׃	terre. Sp. Et cõuertan

ab operatiis iniquitatis: & a viris sagunum lalua me. Quia ecce in sidiati sunt anime mee: cõgregantur aduersus me fortissimi: ab sq̃ iniquitate mea & ab sq̃ peccato meo dñe. Nõ eq̃ iniq̃ & illi currũt & pparãtur. surge ex aduerso p me & respice. Et tu dñe deus exercituũ deus israel cuigila vt visites oẽs gentes: nõ miserearis vniuersi qui operãtur iniquitatẽ. Sp. Reuertãtur ad vesperã & latrẽt vt cãis: & circueãt ciuitatẽ. Ecce loquũtur in ore suo: gladiꝰ in labiis eorũ: q̃ si nemo audiat. Et tu domine deridebis eos: subsannabis omnes gentes. Fortitudinẽm meã ad te seruabo: quĩ tu deus susceptor meus eo. Deus meꝰ misericordia pueniet me: deus ostẽdat mihi inimicis meis: Ne occidas eos ne forte obliuiscantur ppli mei: dispge eos in fortitudie tua: & destrue cos protector nr dñe. In pcto oris sui i sermone labiorũ suorũ & capiãtur in superbia sua: & de maledictione & mendacium narrãtes. Cõsume in ira cõsume eos & non erunt. Et scient q̃ deus dñator iacob finium terre. Sp. Et cõuertantur ad vesperã & latrent vt canis: & circueãt ciuitatẽ. Ipsi vagabũtur vt comedãt: & cũ non fuerint saturati nõ murmurabũt. Ego aũt cãtabo fortitudini tuã & laudabo mane miam tuã: quĩ factus es fortitudo mea & refugiũ in die tribulationis mee. Adiutor meus es tibi cãtabo: quĩ deus susceptor meus es deus meꝰ miam meam.

Victoriꝰ pro liliis testimoniũ humilis & perfecti ad docendũ: qñ pugnauit aduersus syriã mesopotamie & syriã soba: & reuersus est ioab & percussit edõ in valle salinarũ duodecim milia.

Deus proiecisti nos & destruxisti nos: iratus es & destruisti nos. Cõmouisti terram & cõturbasti eam: sana cõtritiões eius: q̃ cõmota ẽ.

de operantibus iniquitatẽ & de viris sãguinũ sal
ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν, καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἱμάτων σῶ-
va me. Quia ecce ceperũt aiaz meã: irruerũt in me
σόν με. Ὅτι ἰδοὺ ἐθήρευσαν τὴν ψυχήν μου, ἐπέθεντο ἐπ' ἐμὲ
fortes. Neq̃ iniq̃tas mea: neq̃ pcti meũ dñe: si
κραταιοί. Οὐτε ἡ ἀνομία μου, οὐτε ἡ ἁμαρτία μου κύριε, ἄ-
ne iniquitate cucurri & direxi. Exurge in occur
νευ ἀνομίας ἔδραμον καὶ κατεύθυνα. Ἐξεγέρθητι εἰς συνάν-
sum meũ: & vide: & tu dñe deus virtutũ
τησίν μου, καὶ ἴδε, καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ
deus israel: Intende ad visitãdas oẽs
θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, Πρόσχες τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα τὰ
gẽtes: nõ miserearis oibus q̃ operãtur iniqta
ἔθνη, μὴ οἰκτίρησης πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνο-
tem. Cõuertẽtur ad vesperas: & fames patiẽ
μίαν. Ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν
tur canis: & circuibũt ciuitatẽ. Ecce ipi loq̃n
ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν. Ἰδοὺ αὐτοὶ ἐρεύξον-
tur in ore suo: & gladius in labijs
ται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ῥομφαία ἐν τοῖς χείλεσιν
eorũ: q̃m q̃s audiuit: Et tu dñe deridebis eos:
αὐτῶν, ὅτι τίς ἤκουσε; Καὶ σὺ κύριε ἐκγελάσεις αὐτῆς,
ad nichiũ deduces oẽs gẽtes. Fortitudinẽ meã ad te cu
ἐξουδενώσεις πάντα τὰ ἔθνη. Τὸ κράτος μου πρός σὲ φυ-
stodiã: quia tu deus susceptor meus es: deus meꝰ
λάξω, ὅτι σύ ὁ θεὸς ἀντιλήπτωρ μου εἶ. Ὁ θεός μου ὁ
misericordia pueniet me. deus meus ostẽdet mihi sup
ἔλεός μου προφθάσει με. Ὁ θεός μου δείξει μοι ἐν τοῖς
inimicos meos. Ne occidas eos: neq̃ obliuiscã
ἐχθροῖς μου. Μὴ ἀποκτείνῃς αὐτούς, μήποτε ἐπιλάθων-
tur legis tue. Disperge illos in virte
ται νόμου σου. Διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει
tua: & depone eos protector meus dñe:
σου, καὶ κατάγαγε αὐτοὺς ὑπερασπιστής μου κύριε.
Delictũ oris eoꝝ sermo labioꝝ ipoꝝ: & cõ
Ἁμαρτία στόματος αὐτῶν λόγος χειλέων αὐτῶν, καὶ συλ-
prehendãtur in superbia sua. Et de execratõe &
ληφθήσονται ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν. Καὶ ἐξ ἀρᾶς καὶ
mẽdatio annũtiabitur in cõsumatõe: in ira cõsuma
ψεύδους διαγγελήσονται ἐν συντελείᾳ, ἐν ὀργῇ συντε-
tiõis & non erũt. Et scient q̃ deus dñs
λέσεις, καὶ οὐ μὴ ὑπάρξωσι. Καὶ γνώσονται ὅτι ὁ θεὸς δεσπό-
tur iacob: & finiũ terre. Cõuertẽtur
ζει τοῦ Ἰακὼβ, καὶ τῶν περάτων τῆς γῆς. Ἐπιστρέψουσιν
ad vesperã: & fames patiẽtur vt canes: & circuibũt ciuitatẽ
εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν.
Ipi dispgẽtur ad mãducãdũ: si nõ fuerit saturatus:
Αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν, ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι,
& murmurabũt. Ego aũt cãtabo fortitudini tuã & exul
τὸ μυγμὸν ἐξουσιν. Ἐγὼ δὲ ᾄσομαι τῇ δυνάμει σου καὶ ἀγαλλιά-
tabo mane miaz tuã. Quia factus es susceptor meꝰ
σομαι τὸ πρωὶ τὸ ἔλεός σου. Ὅτι ἐγενήθης ἀντιλήπτωρ μου
& refugiũ meũ in die tribulatiõis mee. Adiutor meus es tibi
καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου. Βοηθός μου εἶ, σοὶ
cãtabo: q̃m deus susceptor meus es: deus meꝰ mia mea.
ψαλῶ, ὅτι σύ ὁ θεὸς ἀντιλήπτωρ μου εἶ, ὁ θεός μου τὸ ἔλεός μου.

In finẽ pro q immutabitur in titulũ iscriptiõe
Εἰς τὸ τέλος τοῖς ἀλλοιωθησομένοις εἰς γνλογραφίαν
dauid in dotrinã: cũ succedit me
τῷ Δαυὶδ εἰς διδαχήν, ὁπότε ἐνεπύρισε τὴν με-
sopotamiã syrie & syriã sobal: & cõ
σοποταμίαν συρίας καὶ τὴν συρίαν σοβάλ, καὶ ἐπέ-
uertit ioab & percussit edõ in valle
στρεψεν Ἰωὰβ καὶ ἐπάταξεν τὸν Ἐδὼμ ἐν τῇ φάραγ
salinarũ duodecim milia.
γι τῶν ἁλῶν δώδεκα χιλιάδας. νθ.

Deus repulisti nos & destruxisti nos: iratus es & destruisti nos. Cõmouisti terram & cõturbasti eam: sana cõtritiões eius: q̃ cõmota ẽ.
Θεὸς ἀπώσω ἡμᾶς καὶ καθεῖλες ἡμᾶς, ὠργίσθης καὶ
misertꝰ es nobis. Cõmouisti & cõturbasti es
ἀνέρρηξας ἡμᾶς. Συνέσεισας τὴν γῆν καὶ συνετάραξας αὐ-
tam: sana cõtritiões eius: q̃ cõmota ẽ.
τὴν, ἴασαι τὰ συντρίμματα αὐτῆς, ὅτι ἐσαλεύθη.

הַרְאִיתָ	ostendisti	Ὑπέδειξας	ostendisti
עַמְּךָ	populo tuo	τῷ λαῷ σου	pplo tuo
קָשֶׁה	duritiam:	σκληρά,	dura:
הִשְׁקִיתָנוּ	potasti nos	ἐπότισας ἡμᾶς	potasti nos
יַיִן	vino	οἶνον	vino
תַּרְעֵלָה:	cōfopiēte.	κατανύξεως.	cōpūctionis.
לִירֵאֶיךָ	Dedisti	Ἔδωκας	Dedisti
נֵס	metuētibus	τοῖς φοβουμένοις	metuentibus
לְהִתְנוֹסֵס	te signū:	σε σημείωσιν,	te significationē:
מִפְּנֵי	vt fugerent	τοῦ	vt fugiāt
קָשֶׁט	a facie	ἀπὸ προσώπου	a facie
סֶּלָה:	arcus.	τόξου.	arcus.
לְמַעַן	Sempēr.	Διάψαλμα.	Semper.
יֵחָלְצוּן	Vt liberēt	Ὅπως ἀν-	Vt liberetur
יְדִידֶיךָ	amici tu:	ῥύσωνται	dilecti tui:
הוֹשִׁיעָה	ſalua	σῶσον	ſaluū fac
יְמִינְךָ	dexteram tuam	τῇ δεξιᾷ σου	dexteram tua
וַעֲנֵנִי:	& exaudi me.	καὶ ἐπάκουόν	& exaudi
אֱלֹהִים	Deus	ὁ θεὸς	Deus
דִּבֶּר	locutus eſt	ἐλάλησεν	locutus eſt
בְּקָדְשׁוֹ	in ſanctuario ſuo:	ἐν τῷ ἁγίῳ	in ſcō ſuo
אֶעְלֹזָה	letabor &	αὐτοῦ,	letabor
אֲחַלְקָה	diuidam	ἀγαλλιάσομαι	& diuidā
שְׁכֶם	ſichimam	καὶ διαμεριῶ	ſichimā
וְעֵמֶק	& vallem	σίκιμα,	& vallē
סֻכּוֹת	ſocoth	καὶ τὴν κοιλάδα	ſocoth
אֲמַדֵּד:	dimetiar.	τῶν σκηνῶν	dimetiar.
לִי	Meus eſt	Ἐμὸς ἐστι	Meus eſt
גִלְעָד	galaad	γαλαάδ,	galaad
וְלִי	& meus eſt	καὶ ἐμός ἐστι	& meus eſt
מְנַשֶּׁה	naſſes:	μανασσῆς,	naſſes:
וְאֶפְרַיִם	& ephraim	καὶ	&
מָעוֹז	fortitudo	ἐφραὶμ	ephraim
רֹאשִׁי	capitis mei:	κραταίωσις	fortitudo
יְהוּדָה	Iuda	τῆς κεφαλῆς μου,	capitis mei:
מְחֹקְקִי:	rex	Ἰούδας	Iuda
מוֹאָב	moab	βασιλεύς	rex
סִיר	olla	μου:	meus:
רַחְצִי	lauacri mei:	μωὰβ	moab
עַל	ſup	λέβης	olla
אֲדוֹם	idumeā	τῆς ἐλπίδος	ſpei
אַשְׁלִיךְ	calciamēti	μου.	mee.
נַעֲלִי	meū:	Ἐπὶ τὴν	Iñ
עָלַי	ſup	ἰδουμαίαν	idumeā
פְּלֶשֶׁת	palestinā	ἐκτενῶ	extēdā
הִתְרוֹעָעִי:	fe derata ē.	τὸ ὑποδήμα	calciamēti
מִי	Quis	μου,	meū:
יְבָלָנִי	deducet	ἐμοὶ ἀλλάφυλοι	mihi
עִיר	me in	ὑποτεταγμένοι	alienigene
מְצוֹר	munitā:	ἔσεσθε.	ſubditi
מִי	quis	Τίς	Quis
נָחָנִי	deducet me	ἀσάφετέμε	deducet
עַד	vſq;	εἰς πόλιν	me
אֱדוֹם	ad idumeā?	περιοχῆς,	vſq;
הֲלֹא	Nōne	ἢ τίς	ad
אַתָּה	tu	οὐκ	idumeā?
אֱלֹהִים	deus	σὺ	Nōne
זְנַחְתָּנוּ	q̄ piecisti nos:	ὁ θεὸς	tu
וְלֹא	& nō	ἡμᾶς;	deus
תֵצֵא	egredieris	καὶ οὐκ	q̄ piecisti nos:
אֱלֹהִים	deus	ἐξελεύσῃ	& nō
בְּצִבְאוֹתֵינוּ	i exercitibus nr̄is:	ὁ θεὸς	egredieris
הַבָּה	Da	ἐν	deus
לָנוּ	nobis	ταῖς	i exercitibus
עֶזְרַת	auxiliū	δυνάμεσιν	nr̄is:
מִצָּר	in tribulatiōe:	ἡμῶν;	Da
וְשׁוְא	vana eſt	Δὸς	nobis
תְּשׁוּעַת	ſalus ab	ἡμῖν	auxiliū
אָדָם:	homine.	βοήθειαν	in tribulatiōe:
בֵּאלֹהִים	In deo	ἐκ θλίψεως,	vana eſt
נַעֲשֶׂה	faciemus	καὶ ματαία	ſalus
חָיִל	virtutē:	σωτηρία	ab ho
וְהוּא	& ipſe	ἐν ἀνθρώπῳ.	mine.
יָבוּס	conculcabit	Ἐν τῷ θεῷ	In deo
צָרֵינוּ:	tribulātes nos.	ποιήσομεν	facietmus
לַמְנַצֵּחַ	Victori	δύναμιν,	virtutē:
עַל	ſup	καὶ αὐτὸς	& ipſe
נְגִינֹת	organū:	ἐξουδενώσει	conculcabit
לְדָוִד:	dauid.	πτοὺς θλίβοντας	tribulātes
שִׁמְעָה	62.	ἡμᾶς.	nos.
אֱלֹהִים	Exaudi		
תְּפִלָּתִי	deus laudatiōē meā:	Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις τῷ Δαὸ ψαλμός.	ξβ.
הַקְשִׁיבָה	intēde	Εἰσάκουσον	Exaudi
לְתִפְלָתִי:	oratiōi mee.	ὁ θεὸς τῆς δεήσεώς μου,	deus
מִקְצֵה	De nouiſſi	πρόσχες τῇ προ-	deprecatiōē meā:
הָאָרֶץ	mo terre	σευχῇ μου.	intēde
אֵלֶיךָ	ad te	Ἀπὸ τῶν περάτων	oratiōi mee.
אֶקְרָא	clamabo	τῆς γῆς πρός σε ἐκέ-	De nouiſſi
בַּעֲטֹף	cū triſte fuerit	κραξα, ἐν τῷ	mo terre
לִבִּי	cor	ἀκηδιάσαι	ad te
בְּצוּר	meū:	τὴν καρδίαν	clamabo
יָרוּם	cū fortis	μου, ἐν πέτρᾳ	cū triſte
מִמֶּנִּי	eleuabi	ὑψωσάς	fuerit
תַּנְחֵנִי:	tur	με. Ὡδήγησάς	cor
כִּי	aduerſū	με, ὅτι	meū:
הָיִיתָ	me tu	ἐγενήθης	cū fortis
מַחְסֶה	cris	ἐλπὶς μου,	eleuabi
לִי	ductor	πύργος	tur
מִגְדַּל	meus.	ἰσχύος	aduerſū
עֹז	Fuiſti	ἀπὸ προσώπου	me tu
מִפְּנֵי	ſpes	ἐχθροῦ.	cris
אוֹיֵב:	mea:	Παροικήσω	ductor
אָגוּרָה	turris	ἐν	meus.
בְאָהֳלְךָ	munitiſſi	τῷ σκηνώματί	Fuiſti
עוֹלָמִים	ma	σου	ſpes
אֶחֱסֶה	a facie	εἰς τοὺς	mea:
בְּסֵתֶר	inimici.	αἰῶνας,	turris
כְּנָפֶיךָ	Hita	σκεπασθήσομαι	munitiſſi
סֶלָה:	bo	ἐν	ma
כִּי	in	τῷ σκεπάσματι	a facie
אַתָּה	tabernaculo	σου εἰς τοὺς	inimici.
בְּנָדַי	tuo	αἰῶνας,	Hita
נָתָתָּ	iugiter:	σκεπάσω	bo
לִנְדָרַי	ſpabo	καὶ	in
יְרֵאֵי	i protec	ἀγαλλιάσομαι	tabernaculo
שְׁמֶךָ:	tōē	ἐν	tuo
יָמִים	alaꝝ	τῷ σκεπάσματι	iugiter:
עַל	tuaꝝ.	σου εἰς τοὺς	ſpabo
יְמֵי	Sp.	αἰῶνας,	i protec
תּוֹסִיף	Tu	ἀποδώσω	tōē
שְׁנוֹתָיו	enim	μοι	alaꝝ
כְּמוֹ	deus	τὰς εὐχάς	tuaꝝ.
דֹר	exaudiſti	μου, ἃς	Sp.
וָדֹר:	oronem	διεστειλάμην	Tu
יֵשֵׁב	meam:	τοῖς	enim
עוֹלָם	dedisti	χείλεσί	deus
לִפְנֵי	hereditatē	μου καὶ	exaudiſti
אֱלֹהִים	timentibus	ἐλάλησεν	oronem
חֶסֶד	nomē	τὸ στόμα	meam
וֶאֱמֶת	tuū:	μου ἐπὶ	dedisti
מַן	Dies	τὸν θλῖψίν	hereditatē
יִנְצְרֵהוּ:	ſuper	μου.	timentibus
כֵּן	dies	Ἐπιθυμίαν	nomē
אֲזַמְּרָה	regis	ἐπιθυμήσω	tuū:
שִׁמְךָ	adiicies:	καὶ τὸ	Dies
לָעַד	anos	σῶμα	ſuper
לְשַׁלֵּם	eius	μου. Εἰ	dies
נְדָרַי	vſq; in	ἐμνημόνευόν	regis
יוֹם	dies	σου ἐπὶ	adiicies:
יוֹם:	gñatiōs	τῆς στρωμνῆς	anos
לַמְנַצֵּחַ	Victori	μου ἐν	eius
עַל	pro	ὄρθροις	vſq; in
יְדוּתוּן	idithun	ἐμελέτων	dies
מִזְמוֹר	pſs	εἰς σέ.	gñatiōs
לְדָוִד:	dauid.	Ὅτι ἐγενήθης	donec
אַךְ	62.	ἀδίτωρ	gñatio
אֶל	Nonne	μου καὶ	& gñatio.
אֱלֹהִים	deo	ὑπερασπιστὴς	Sedebit
דֳּמִיָּה	ſubiecta	ἐν σκέπῃ	ſp̄i
נַפְשִׁי	erit	τῶν πτερύγων	conſpectu
מִמֶּנּוּ	aia mea:	σου ἀγαλ-	dei:
יְשׁוּעָתִי:	ab ipſo	λιάσομαι.	mia
אַךְ	ſalutare	Ἐκολλήθη	& veritas
הוּא	meū.	ἡ ψυχή μου	ferua
צוּרִי	Nā	ὀπίσω σου,	bunt
וְיִשְׁעִי	ipſe	ἐμοῦ δὲ	eum.
מִשְׂגַּבִּי	deus me	ἀντελάβετο	Sic
לֹא	r ſalutaris me:	ἡ δεξιά σου.	canam
אָמוֹט	quo	Αὐτοὶ δὲ	noi tuo
רַבָּה:	in ſidiamini	εἰς μάτην	iugiter:
עַד	contra	ἐζήτησαν	reddēs
אָנָה	virum:	τὴν ψυχήν	vota mea
תְּהוֹתְתוּ	interfi-	μου, εἰσελεύσονται	p ſigſos
עַל	cītis	εἰς τὰ κατώτατα	dies.
אִישׁ	omnes:	τῆς	Victori
תְּרֻצָּחוּ		γῆς. Παραδοθήσονται	pro
כֻּלְּכֶם		εἰς χεῖρας	idithun
כְּקִיר		ῥομφαίας, μερίδες	pſs
נָטוּי		ἀλωπήκων ἔσονται.	dauid.
גָּדֵר		Ὁ δὲ Βασιλεὺς	63.
הֲדָחוּיָה:		εὐφρανθήσεται	Deus
אַךְ		ἐπὶ τῷ θεῷ, ἐπαινεθήσεται	deus meus
מִשְּׂאֵתוֹ		πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ. Ὅτι	ad te de luce vigilo:
יַעֲצוּ			
לְהַדִּיחַ			
יִרְצוּ			
כָּזָב			
פִּיהֶם			
יְבָרְכוּ			
וּבְקִרְבָּם			
יְקַלֵּלוּ			
סֶּלָה:			
אַךְ			
לֵאלֹהִים			
דּוֹמִי			
נַפְשִׁי			
כִּי			
מִמֶּנּוּ			
תִקְוָתִי:			
אַךְ			
הוּא			
צוּרִי			
וְיִשְׁעִי			
מִשְׂגַּבִּי			
לֹא			
אֶמּוֹט:			
עַל			
אֱלֹהִים			
כְּבוֹדִי			
צוּר			
עֻזִּי			
מַחְסִי			
בֵּאלֹהִים			
בְּטַחוּ			
בְּכָל			
עֵת			
עָם			
שִׁפְכוּ			
לְפָנָיו			
לִבְּכֶם			
אֱלֹהִים			
מַחְסֶה			
לָנוּ			
סֶּלָה:			
אַךְ			
בֶּל			
בְּנֵי			
אָדָם			
כְּזָב			
בְּנֵי			
אִישׁ			
בַּמֹּאזְנַיִם			
לָעֲלוֹת			
הֵמָּה			
מִבֶּל			
יָחַד:			
אַל			
תִּבְטְחוּ			
בָּעֹשֶׁק			
וּבְגָזֵל			
אַל			
תֶּהְבְּלוּ			
חַיִל			
כִּי			
יְנוּב			
אַל			
תָּשִׁיתוּ			
לֵב:			
אַחַת			
דִּבֶּר			
אֱלֹהִים			
שְׁתַּיִם			
זוּ			
שָׁמָעְתִּי			
כִּי			
עֹז			
לֵאלֹהִים:			
וּלְךָ			
אֲדֹנָי			
חָסֶד			
כִּי			
אַתָּה			
תְשַׁלֵּם			
לְאִישׁ			
כְּמַעֲשֵׂהוּ:			

lxiii.

מִזְמוֹר	Psalmus	ψαλμὸς τῷ	Psalmus
לְדָוִד	dauid	Δαὶδ	dauid
בִּהְיוֹתוֹ	cū eſſet	ἐν τῷ εἶναι	cū eſſet
בְּמִדְבַּר	in deſerto	αὐτὸν ἐν τῇ ἐρή-	in deſerto
יְהוּדָה:	iudee.	μῳ τῆς Ἰουδαίας.	iudee.
אֱלֹהִים	Deus	Ὁ θεὸς ὁ θεός μου πρὸς σὲ ὀρθρίζω, ἐδίψησέ σε ἡ ψυ-	Deus meus ad te de luce vigilo:
אֵלְךָ	fortitudo mea	Εὐφραινέσθω	Letetur
אֲשַׁחֲרֶךָּ	ad te:	ὁ οὐρανὸς	cor
צָמְאָה	ſitiuit	καὶ ἀγαλλιάσθω	meū:
נַפְשִׁי	ad te	ἡ γῆ ἐνώπιον	letabitur
לְךָ	caro mea	τοῦ προσώπου	in deo:
כָּמַהּ	in terra	κυρίου, ὅτι	laudabūt
בְּשָׂרִי	inuia	ἔρχεται	laudabitur
בְּאֶרֶץ	& cōſitiente:	κρῖναι	quia
צִיָּה	ſine	τὴν γῆν.	iurat
וְעָיֵף	aqua.	Κρινεῖ τὴν	in eo:
בְּלִי	Sic	οἰκουμένην	quia
מָיִם:	in ſancto	ἐν δικαιοσύνῃ	oꝝ
כֵּן	apparui tibi:	καὶ λαοὺς	laudabitur
בַּקֹּדֶשׁ	vt videam	ἐν τῇ ἀληθείᾳ	qui
לֶחֱזוֹתְךָ	fortitudinē tuā	αὐτοῦ.	iurat
עֻזְּךָ	& glo		in eo:
וְכָבוֹדֶךָ:	riā tuā.		quia
כִּי	Melior		oꝝ
טוֹב	enim eſt		
חַסְדְּךָ	miſericordia		
מֵחַיִּים	tua		
שְׂפָתַי	ſup vitas:		
יְשַׁבְּחוּךָ:	labia mea laudabūt te.		
כֵּן	Sic		
אֲבָרֶכְךָ	benedicā tibi		
בְּחַיָּי	in vita mea		
בְּשִׁמְךָ	in noſe tuo		
אֶשָּׂא	leuabo		
כַּפָּי:	manus meas.		
כְּמוֹ	Quaſi		
חֵלֶב	adipe		
וְדֶשֶׁן	& pīguedie		
תִּשְׂבַּע	ſiplebitur		
נַפְשִׁי	anima mea:		
וְשִׂפְתֵי	& labiis		
רְנָנוֹת	laudātibus		
יְהַלֵּל	canet		
פִּי:	os meū.		
אִם	Recordās		
זְכַרְתִּיךָ	tui		
עַל	in		
יְצוּעָי	cubili		
בְּאַשְׁמֻרוֹת	meo:		
אֶהְגֶּה	p ſingulas		
בָּךְ	vigilias		
כִּי	meditabor		
הָיִיתָ	tibi.		
עֶזְרָתָה	Quia		
לִי	fuiſti		
וּבְצֵל	auxiliū		
כְּנָפֶיךָ	meū.		
אֲרַנֵּן	&		
דָּבְקָה	in vmbra		
נַפְשִׁי	alarū tuarum		
אַחֲרֶיךָ	laudabo.		
כִּי	Adhesit		
תָמְכָה	aia mea		
יְמִינֶךָ	poſt te:		
וְלַמַּה	me		
לְשׁוֹאָה	ſuſce		
יְבַקְשׁוּ	pit		
נַפְשִׁי	dextera tua.		
יָבֹאוּ	Ipſi ve		
בִּתַחְתִּיּוֹת	ro		
הָאָרֶץ:	interficere		
יַגִּירוּהוּ	querunt		
עַל	animā meā:		
יְדֵי	ingredian		
חָרֶב	tur		
מְנָת	in extrema		
שֻׁעָלִים	terre.		
יִהְיוּ:	Cōgregētur		
וְהַמֶּלֶךְ	in manus		
יִשְׂמַח	gladii:		
בֵּאלֹהִים	pars		
יִתְהַלֵּל	vulpium		
כָּל	erunt.		
הַנִּשְׁבָּע	Rex		
בּוֹ	letabi		
כִּי	tur		
יִסָּכֵר	in deo:		
פִּי	laudabit		
דֹּבְרֵי	oīs		
שָׁקֶר	qui iu		

יַסְכִּי֣ר פִּ֑י דּוֹבְרֵ֥י שָׁ֝קֶר׃ lxiiii.
לַמְנַצֵּ֥חַ מִזְמ֗וֹר לְדָוִ֥ד׃ שְׁמַ֤ע
אֱ֭לֹהִים קוֹלִ֣י בְשִׂיחִ֑י מִפַּ֖חַד א֣וֹיֵב
תִּצֹּ֣ר חַיָּֽי׃ תַּסְתִּירֵ֥נִי
מִסּ֗וֹד מְרֵעִ֥ים מֵרִגְשַׁ֑ת פֹּ֝עֲלֵ֗י אָ֥וֶן אֲשֶׁ֥ר
שָׁנְנ֤וּ כֶחָ֨רֶב֙ לְשׁוֹנָ֑ם דָּרְכ֥וּ חִצָּ֝ ם
דְּ֗בַר מָֽר׃ לִירוֹת֮ בַּמִּסְתָּרִ֪ים תָּ֫ם
פִּתְאֹ֣ם יֹרֻ֣הוּ וְלֹ֣א יִירָ֑אוּ׃ יְחַזְּק֣וּ
לָ֭מוֹ דָּבָ֣ר רָ֑ע יְ֝סַפְּר֗וּ לִטְמֹ֥ן
מוֹקְשִׁ֑ים אָ֝מְר֗וּ מִֽי יִרְאֶ֥ה לָֽמוֹ׃
יַחְפְּשׂ֣וּ עֲ֭לוֹת תַּמְנ֣וּ חֵפֶשׂ מֻחְפָּ֑שׂ
וְקֶ֥רֶב אִ֝ישׁ וְלֵ֣ב עָמֹ֣ק׃ וַיֹּרֵ֥ם
אֱלֹהִ֥ים חֵ֑ץ פִּתְאֹ֖ם הָי֣וּ מַכּוֹתָֽם׃
וַיַּכְשִׁילֻ֥הוּ עָלֵ֗ימוֹ לְשׁוֹנָ֫ם יִתְנֹדְד֥וּ
כָּל רֹ֭אֵיהֶם יָנ֑וּדוּ׃ וַיִּירְא֣וּ כָל אָ֗דָם
וַיַּגִּ֥ידוּ פֹּ֫עַל אֱלֹהִ֥ים וּמַעֲשֵׂ֑הוּ
הִשְׂכִּ֝ילוּ׃ יִשְׂמַ֣ח צַדִּ֣יק בַּיהוָ֑ה וְחָסָ֥ה
ב֝֗וֹ וְיִתְהַלְלוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵֽב׃ lxv.
לְךָ דוּמִיָּ֣ה תְהִלָּ֣ה אֱלֹהִ֣ים
בְּצִיּ֑וֹן וּלְךָ֖ יְשֻׁלַּ֣ם נֶֽדֶר׃ שֹׁמֵ֣עַ
תְּפִלָּ֑ה עָ֝דֶ֗יךָ כָּל בָּשָׂ֥ר יָבֹֽאוּ׃
דִּבְרֵי עֲוֹנֹ֥ת גָּ֝בְר֗וּ מִֽנִּי פְשָׁעֵ֥ינוּ
אַתָּ֥ה תְכַפְּרֵֽם׃ אַשְׁרֵי תִּבְחַ֥ר
וּתְקָרֵ֗ב יִשְׁכֹּ֣ן חֲצֵרֶ֑יךָ נִשְׂבְּעָ֥ה
בְּט֝֗וּב בֵּיתֶ֥ךָ קְד֗וֹשׁ הֵיכָלֶֽךָ׃
נוֹרָא֣וֹת בְּצֶ֭דֶק תַּעֲנֵ֣נוּ אֱלֹהֵ֣י
יִשְׁעֵ֑נוּ מִבְטָ֥ח כָּל קְצ֖וֵי אֶ֣רֶץ
וְיָ֣ם רְחוֹקִֽים׃ מֵכִ֣ין הָרִ֣ים בְּכֹח֑וֹ
נֶאְזָ֥ר בִּגְבוּרָֽה׃ מַשְׁבִּ֣יחַ שְׁא֣וֹן
יַמִּ֑ים שְׁא֖וֹן גַּלָּיִ֣ם וַהֲמ֣וֹן
לְאֻמִּֽים׃ וַיִּירְא֣וּ יֹשְׁבֵ֣י קְצָא֑וֹת
מֵאוֹתֹתֶ֗יךָ מוֹצָאֵ֥י בֹ֝קֶר וָעָ֥רֶב
תְּרַנֵּֽן׃ פָּקַ֣דְתָּ הָאָ֣רֶץ וַתְּשֹׁקְקֶ֑הָ
רַבַּ֣ת תַּעְשִׁרֶ֣נָּה פֶּ֭לֶג אֱלֹהִ֣ים מָלֵ֑א
תָּכִ֥ין דְּגָנָ֗ם כִּֽי כֵ֫ן תְּכִינָֽהּ׃

ימכר פי דוברי שקר׃ lxiii.
למנצח מזמור לדוד׃ שמע
אלהים קולי בשיחי ממפחד אויב
תצר חיי׃ תסתירני
מסוד מרעים מרגשת פעלי און׃ אשר
שננו כחרב לשונם דרכו חצם
דבר מר׃ לירות במסתרים תם
פתאם ירהו ולא ייראו׃ יחזקו
למו דבר רע יספרו לטמן
מוקשים אמרו מי יראה למו׃
יחפשו עלות תמנו חפש מחפש
וקרב איש ולב עמק׃ וירם
אלהים חץ פתאום היו מכותם׃
ויכשילהו עלימו לשונם יתנדדו
כל ראיהם׃ ויראו כל אדם
ויגידו פעל אלהים ומעשהו
השכילו׃ ישמח צדיק ביהוה
וחסה בו ויתהללו כל ישרי לב׃ lxv.
לך דומיה תהלה אלהים
בציון ולך ישלם נדר׃ שמע
תפלה עדיך כל בשר יבאו׃
דברי עונת גברו מני פשעינו
אתה תכפרם׃ אשרי תבחר
ותקרב ישכן חצריך נשבעה
בטוב ביתך קדוש היכלך׃
נוראות בצדק תענינו אלהי
ישענו מבטח כל קצוי ארץ
וים רחוקים׃ מכין הרים בכחו
נאזר בגבורה׃ משביח שאון
ימים שאון גליהם והמון
לאמים׃ ויראו ישבי קצות
מאותיך מוצאי בקר וערב
תרנין׃ פקדת הארץ ותשוקקהו
רבת תעשרנה פלג אלהים מלא
מים תכין דגנם כי כן תכינה׃

obstructi sunt os loquentium mendacium.
Victori psalmus dauid cantici. 65.
Tibi silentium laus deo in sion: & tibi reddetur votum. Exaudi orationem: ad te omnis caro veniet. Verba iniquorum preualuerunt super nos: & impietatibus nostris tu propitiaberis. Beatus quem elegeris & assumpseris: inhabitabit in atriis tuis. Replebimur in bonis domus tue: sanctificationem templi tui. Terribilis in iustitia exaudi nos deus saluator noster: spes omnium finium terre & maris longinqui. Preparans montes in virtute tua: accinctus in potentia. Qui conturbas profundum maris: sonum fluctuum eius & multitudinem gentium. Et timebunt qui habitant in extremis a signis tuis: egressus matutini & vespere delectaberis. Visitasti terram & inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam: flumen dei repletum est aquis. Parasti cibum illorum: quia ita est preparatio eius. Irrigans sulcos eius inebria: multiplica genimina eius: in stillicidiis eius letabitur germinans. Benedices coronae anni benignitatis tue: & campi tui replebuntur ubertate. Pinguescent speciosa deserti: & exultatione colles accingentur. Vestiti sunt arietes ouium: & valles habundabunt frumento: clamabunt etiam hymno dicent.

In finem psalmus cantici. 65.
Laudate deo omnis terra: cantate gloriam nomini eius: date gloriam laudi eius. Dicite deo quam terribilia opera tua. In multitudine virtutis tue mentientur tibi inimici tui. Omnis terra adoret te & cantet tibi: cantet nomini tuo. Semper. Venite & videte opera dei: terribilis in consiliis super filios adam. Conuertet mare in aridam: in flumine pertransibunt pede: ibi letabimur in eo. Qui dominatur in fortitudine sua in seculum: oculi eius gentes aspiciunt: qui increduli sunt non exaltentur in semetipsis. Benedicite populi deo nostro: & audita facite vocem laudis eius. Qui posuit animam meam ad vitam: & non dedit in commotionem pedes meos. Probasti nos deus: igne nos examinasti sicut examinatur argentum. Introduxisti nos in laqueum: posuisti tribulationes in dorso nostro. Posuisti homines super capita nostra: transiuimus per ignem & aquam: & eduxisti nos in refrigerium. Ingrediar domum tuam in holocaustis. Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietis: offeram tibi boues cum hircis. Semper. Venite audite & narrabo omnes qui timetis deum: quanta fecerit anime mee. Ad ipsum ore meo inuocaui: & exaltaui in lingua mea. Iniquitatem si vidi in corde meo: non exaudiet dominus.

Victori psalmus dauid cantici. 65.
Tibi silentium laus deo in sion: & tibi reddetur votum. Exaudi orationem: ad te omnis caro veniet. Verba iniquorum preualuerunt super nos: & impietatibus nostris tu propitiaberis. Beatus quem elegeris & assumpseris: inhabitabit in atriis tuis. Replebimur in bonis domus tue: sanctificationem templi tui. Terribilis in iustitia exaudi nos deus saluator noster: spes omnium finium terre & maris longinqui. Preparans montes in virtute tua: accinctus in potentia. Qui conturbas profundum maris: sonum fluctuum eius & multitudinem gentium. Et timebunt qui habitant in extremis a signis tuis: egressus matutini & vespere delectaberis. Visitasti terram & inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam: flumen dei repletum est aquis. Parasti cibum illorum: quia ita est preparatio eius. Irrigans sulcos eius inebria: multiplica genimina eius: in stillicidiis eius letabitur germinans. Benedices coronae anni benignitatis tue: & campi tui replebuntur ubertate. Pinguescent speciosa deserti: & exultatione colles accingentur. Vestiti sunt arietes ouium: & valles habundabunt frumento clamabunt etiam hymno dicent.

In finem psalmus cantici. 65.
Victori canticum psalmi. 66.
Ybilate deo omnis terra: cantate gloriam nomini eius: date gloriam laudi eius. Dicite deo quam terribile opus tuum: in multitudine virtutis tue mentientur tibi inimici tui. Omnis terra adoret te & cantet tibi: cantet nomini tuo. Semper. Venite & videte opera dei: terribilis in consiliis super filios adam. Conuertet mare in aridam: in flumine pertransibunt pede: ibi letabimur in eo. Qui dominatur in fortitudine sua in seculum: oculi eius gentes aspiciunt: qui increduli sunt non exaltentur in semetipsis. Benedicite populi deo nostro: & audita facite vocem laudis eius. Qui posuit animam meam ad vitam: & non dedit in commotionem pedes meos. Probasti nos deus: igne nos examinasti sicut examinatur argentum. Introduxisti nos in laqueum: posuisti tribulationes in dorso nostro. Posuisti homines super capita nostra: transiuimus per ignem & aquam: & eduxisti nos in refrigerium. Ingrediar domum tuam in holocaustis. Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietis: offeram tibi boues cum hircis. Semper. Venite audite & narrabo omnes qui timetis deum: quanta fecerit anime mee. Ad ipsum ore meo inuocaui: & exaltaui in lingua mea. Iniquitatem si vidi in corde meo: non exaudiet dominus.

vinum eius inebria. Multiplica genimina eius: in stillicidiis eius letabitur germinans. Benedices coronae anni benignitatis tue: & campi tui replebuntur ubertate. Pinguescent speciosa deserti: & exultatione colles accingentur. Vestiti sunt arietes ouium: & valles habundabunt frumento clamabunt etiam hymno dicent.

In finem psalmus cantici. 65.
Victori canticum psalmi. 66.
Ybilate deo omnis terra: cantate gloriam nomini eius: date gloriam laudi eius. Dicite deo quam terribile opus tuum: in multitudine virtutis tue mentientur tibi inimici tui. Omnis terra adoret te & cantet tibi: cantet nomini tuo. Semper. Venite & videte opera dei: terribilis in consiliis super filios adam. Conuertet mare in aridam: in flumine pertransibunt pede: ibi letabimur in eo. Qui dominatur in fortitudine sua in seculum: oculi eius gentes aspiciunt: qui increduli sunt non exaltentur in semetipsis. Benedicite populi deo nostro: & audita facite vocem laudis eius. Qui posuit animam meam ad vitam: & non dedit in commotionem pedes meos. Probasti nos deus: igne nos examinasti sicut examinatur argentum. Introduxisti nos in laqueum: posuisti tribulationes in dorso nostro. Posuisti homines super capita nostra: transiuimus per ignem & aquam: & eduxisti nos in refrigerium. Ingrediar domum tuam in holocaustis. Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietis: offeram tibi boues cum hircis. Semper. Venite audite & narrabo omnes qui timetis deum: quanta fecerit anime mee. Ad ipsum ore meo inuocaui: & exaltaui in lingua mea. Iniquitatem si vidi in corde meo: non exaudiet dominus.

Sulcos eius inebria: multiplica fruges eius: pluuiis irriga germinationes eius & benedices germinationi eius. Benedices coronae anni benignitatis tue: & campi tui replebuntur ubertate. Pinguescent speciosa deserti: & exultatione colles accingentur. Vestiti sunt arietes ouium: & valles habundabunt frumento clamabunt etiam hymno dicent.

In finem psalmus cantici. 65.
Victori canticum psalmi. 66.
Ybilate deo omnis terra: cantate gloriam nomini eius: date gloriam laudi eius. Dicite deo quam terribile opus tuum: in multitudine virtutis tue mentientur tibi inimici tui. Omnis terra adoret te & cantet tibi: cantet nomini tuo. Semper. Venite & videte opera dei: terribilis in consiliis super filios adam. Conuertet mare in aridam: in flumine pertransibunt pede: ibi letabimur in eo. Qui dominatur in fortitudine sua in seculum: oculi eius gentes aspiciunt: qui increduli sunt non exaltentur in semetipsis. Benedicite populi deo nostro: & audita facite vocem laudis eius. Qui posuit animam meam ad vitam: & non dedit in commotionem pedes meos. Probasti nos deus: igne nos examinasti sicut examinatur argentum. Introduxisti nos in laqueum: posuisti tribulationes in dorso nostro. Posuisti homines super capita nostra: transiuimus per ignem & aquam: & eduxisti nos in refrigerium. Ingrediar domum tuam in holocaustis. Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietis: offeram tibi boues cum hircis. Semper. Venite audite & narrabo omnes qui timetis deum: quanta fecerit anime mee. Ad ipsum ore meo inuocaui: & exaltaui in lingua mea. Iniquitatem si vidi in corde meo: non exaudiet me dominus.

לַמְנַצֵּ֗חַ בִּנְגִינֹת֮ מִזְמ֪וֹר שִׁ֫יר׃ lxvi.
לֵאלֹהִ֗ים כָּל הָאָ֥רֶץ זַמְּרוּ כְבוֹד
אִמְרוּ שִׁ֝ירוּ כְּב֣וֹד תְּהִלָּתֽוֹ׃ אִמְרוּ
לֵאלֹהִ֗ים מַה נּוֹרָ֥א מַעֲשֶׂ֑יךָ בְּרֹ֣ב
עֻ֭זְּךָ יְכַחֲשׁ֣וּ לְךָ֣ אֹיְבֶֽיךָ׃ כָּל
הָאָ֤רֶץ יִשְׁתַּחֲוֻ֣ה לְךָ֣ וְיַזַּמְּרוּ֮ לָךְ֪
יְזַמְּרוּ֥ שְׁ֝מֶֽךָ׃ סֶֽלָה׃ לְכ֣וּ
וּרְא֣וּ מִפְעֲלוֹת֮ אֱלֹהִ֪ים נ֫וֹרָ֥א עֲלִילָ֥ה
עַל בְּנֵי אָדָֽם׃ הָפַ֣ךְ יָ֭ם לְיַבָּשָׁ֑ה
בַּנָּהָ֥ר יַעַבְר֗וּ שָׁ֣ם נִשְׂמְחָה בּֽוֹ׃
מוֹשֵׁ֣ל בִּגְבוּרָת֣וֹ עוֹלָ֑ם עֵ֝ינָ֗יו
בַּגּוֹיִ֥ם תַּצְפֶּ֑ינָה הַ֝סֹּרְרִ֗ים אַל
יָרִ֥ימוּ לָ֑מוֹ סֶֽלָה׃ בָּרְכ֣וּ
עַמִּ֭ים אֱלֹהֵ֑ינוּ וְהַשְׁמִ֥יעוּ ק֝֗וֹל
תְּהִלָּתֽוֹ׃ הַשָּׂ֣ם נַ֭פְשֵׁנוּ בַּחַיִּ֑ים וְלֹא
נָתַ֖ן לַמּ֣וֹט רַגְלֵֽנוּ׃ כִּ֤י בָחַ֨נְתָּ֬נוּ
אֱלֹהִ֗ים צְרַפְתָּ֥נוּ כְּצָר֥וֹף כָּֽסֶף׃ lxvi.
תְּ֭מוֹתְטָנוּ בַּמְּצוֹד֑ה שַׂ֥תָּ מוּעָקָ֖ה
בְּמָתְנֵֽינוּ׃ הִרְכַּ֣בְתָּ אֱנ֑וֹשׁ לְרֹאשֵׁ֗נוּ
בָּ֭אנוּ בָּאֵ֣שׁ וּבַמָּ֑יִם וַתּוֹצִיאֵ֥נוּ
לָרְוָיָֽה׃ אָבוֹא֣ בֵיתְךָ֣ בְּעֹל֑וֹת אֲשַׁלֶּם
לְךָ֥ נְ֝דָרָֽי׃ אֲשֶׁ֤ר פָּצ֣וּ שְׂפָתַ֑י
וְדִבֶּ֖ר פִּ֣י בַּצָּר לִֽי׃ עֹל֣וֹת מֵ֭חִים
אַעֲלֶ֣ה לְךָ֑ עִם קְטֹ֥רֶת אֵילִ֗ים אֶֽעֱשֶׂ֥ה
בָקָ֥ר עִם עַתּוּדִ֥ים סֶֽלָה׃ לְכ֣וּ
שִׁמְעוּ֮ וַ֪אֲסַפְּרָ֫ה כָּל יִרְאֵ֥י אֱלֹהִ֑ים אֲשֶׁ֖ר
עָ֣שָׂה לְנַפְשִֽׁי׃ אֵלָיו֮ פִּ֤י קָרָ֪אתִי֫
וְרוֹמֵ֥ם תַּ֝חַת לְשׁוֹנִֽי׃ אָ֭וֶן אִם
רָאִ֣יתִי בְלִבִּ֑י לֹ֥א יִשְׁמַ֖ע אֲדֹנָֽי׃

אָמַן שָׁמַע אֱלֹהִים תְּקַשִּׁיב לִתְפִלָּתִי: בָּרוּךְ אֲשֶׁר לֹא הֵסִיר תְּפִלָּתִי וְחַסְדּוֹ מֵאִתִּי:

exaudiat vocem deprecationis mee. Benedictus deus: qui non auertit orationem meam & misericordiā suā a me.

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ:

Victori in psalmis cantici carminis. Deus misereatur nostri & benedicat nobis: illustret faciē suā super nos. Vt nota fiat in terra via tua: in uniuersis gētibus salus tua.

יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ

Confiteātur tibi populi deus: cōfiteātur tibi populi oēs. Letentur & laudēt gentes: qm iudicas populos in equitate: & gētium que in terra sunt ductor es sempiternus. Cōfiteātur tibi populi oēs. Terra dedit germē suum: benedicat nobis deus deus nr. Benedicat nobis deus: & timeant eū oēs fines terre.

lxviii.

לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר: יָקוּם אֱלֹהִים יָפוּצוּ אוֹיְבָיו וְיָנוּסוּ מְשַׂנְאָיו מִפָּנָיו: כְּהִנְדֹּף עָשָׁן תְּנַדֵּף כְּהִמֵּס דוֹנַג מִפְּנֵי אֵשׁ יֹאבְדוּ רְשָׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים: וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעֲלְצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וְיָשִׂישׂוּ בְּשִׂמְחָה: שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו: אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת אֱלֹהִים בִּמְעוֹן קָדְשׁוֹ: אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכֹּשָׁרוֹת אַךְ סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צְחִיחָה: אֱלֹהִים בְּצֵאתְךָ לִפְנֵי עַמֶּךָ בְּצַעְדְּךָ בִּישִׁימוֹן סֶלָה: אֶרֶץ רָעָשָׁה אַף שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינַי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: נְשֶׁם נְדָבוֹת תָּנִיף אֱלֹהִים נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה אַתָּה כוֹנַנְתָּה: חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ בָהּ תָּכִין בְּטוּבָתְךָ לֶעָנִי אֱלֹהִים: יְהוָה יִתֵּן

Victori dauid psalmus cantici. Exurgat deus & dissipētur inimici eius: & fugiant qui oderunt eū a facie eius. Sicut deficit fumus deficiāt: sicut tabescit cera a facie ignis sic pereant impii a facie dei. Iusti aūt letentur & exultent in cōspectu dei: & gaudeāt in letitia. Camate deo psalmū dicite nomini eius: iter facite ei qui ascēdit sup occasū: Dñs nomē illi: & exultate in cōspectu eius, Turbentur a facie eius patris orphanor & iudicis viduar: deus in habitaculo sancto suo. Deus inhabitare facit solitarios in domo: educit vinctos in fortitudine: Simili cos qui exasperāt q habit in sepulchris.

אָדֹנָי בָּם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ: עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ אֱלֹהִים: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל מוֹשִׁיעֵנוּ סֶלָה: הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְלַיהוִה אֲדֹנָי לַמָּוֶת תֹּצָאוֹת: אֱלֹהִים יְמָחַץ רֹאשׁ אֹיְבָיו קָדְקֹד שֵׂעָר מְהַלֵּךְ בַּאֲשָׁמָיו: אָמַר אֲדֹנָי מִבָּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב בִּמְצוֹלוֹת יָם: לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ דְּם לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ מֵאֹיְבִים מִנְהוּ:

Propterea exaudiuit me deus: attēdit voci deprecatiōis mee. Benedictus deus: q nō amouit oronē meā: & misericordiā suā a me.

In finē in hymnis psalmus cāntici. 66. Eis τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ δαυίδ. ξ'.

Deus misereatur nr: & benedicat nobis: illustret faciē suā super nos: & misereatur nr. Vt cognoscam in terra via tua: in uniuersis gētibus salus tua.

Ὁ θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς, καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς, ἐπιφωτίσαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς. Τοῦ γνῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδόν σου, ἐν πᾶσιν ἔθνεσι τὸ σωτήριόν σου: Cōfiteātur tibi ppli deus: cōfiteā tibi populi oēs. Letentur & exultēt gētes: qm iudicas populos in equitate: & gētes in terra dirriges.

Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοί ὁ θεός, ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες. Εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν ἔθνη, ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι, καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις

Cōfiteātur tibi ppli deus: cōfiteātur tibi ppli oēs. Terra dedit fructū suū. Benedicat nos deus deus nr: benedicat nos deus. Et metuant eū oēs fines terre.

Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες, γῆ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς. Εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεός. Καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

In finē cātici psalmus dō. 67. Eis τὸ τέλος ᾠδῆς ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ξ'.

Exurgat deus & dissipētur inimici eius: & fugiant qui oderunt eū a facie eius. Sicut deficit fumus deficiāt: sicut tabescit cera a facie ignis sic pereant impii a facie dei.

Ἀνασήτω ὁ θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ, καὶ φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦντες αὐτόν. Ὡς ἐκλείπει καπνὸς ἐκλιπέτωσαν, ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός, Οὕτως ἀπολοῦνται οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δίκαιοι εὐφρανθήτωσαν. Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ: Iusti aūt letentur & exultent in cōspectu dei: & gaudeāt in letitia. Camate deo psalmū dicite nomini eius: iter facite ei qui ascēdit sup occasū: Dñs nomē illi: & exultate in cōspectu eius, Turbentur a facie eius patris orphanor & iudicis viduar: deus in habitaculo sancto suo. Deus inhabitare facit solitarios in domo: educit vinctos in fortitudine: Similiter cos qui exasperāt q habit in sepulchris.

Ἀνάβητε τῷ θεῷ τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δυσὶ οὐρανοῖς ἀνατολῆς, ἰδοὺ δώσει τῇ φωνῇ αὐτοῦ φωνὴν δυνάμεως πολλήν, δόξατε τῷ θεῷ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ, ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτοῦ καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐν ταῖς νεφέλαις. Θαυμαστὸς ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ὁ θεὸς ὁ Ἰσραήλ, αὐτὸς δώσει τὴν δύναμιν καὶ τὸν κραταίωμα τῷ λαῷ αὐτοῦ, εὐλογητὸς ὁ θεός.

Ascendite deo q ascendit sup celū celi ad orientē: ecce dabit de: vocē suā vocē virtutis. Date gloriā deo sup Israel: magnificentia eius & virtus eius in nubibus. Mirabilis deus in scīs suis: deus Israel ipse dabit virtutē & fortitudinē plebi suē. Benedictus deus.

Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες. Εὐφραινέσθωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν ἔθνη, ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι, καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις

Cōfiteātur tibi ppli deus: cōfiteātur tibi ppli oēs. Letentur & exultēt gētes: qm iudicas populos in equitate: & gētes in terra dirriges.

Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεός, ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες. Ἡ γῆ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς. Εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ θεός. Καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

In finē cātici psalmus dō. 68. Eis τὸ τέλος ᾠδῆς ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ξ'.

Exurgat deus & dissipētur inimici eius: & fugiant qui oderunt eū a facie eius. Sicut deficit fumus deficiāt: sicut tabescit cera a facie ignis sic pereant impii a facie dei. Iusti aūt letentur & exultent in cōspectu dei: & gaudeāt in letitia. Camate deo psalmū dicite nomini eius: iter facite ei qui ascēdit sup occasū: Dñs nomē illi: & exultate in cōspectu eius, Turbentur a facie eius patris orphanor & iudicis viduar: deus in habitaculo sancto suo. Deus inhabitare facit solitarios in domo: educit vinctos in fortitudine: Similiter cos qui exasperāt q habit in sepulchris.

Ὁ θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν τὸν Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, Γῆ ἐσείσθη, καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔσταξαν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τοῦ σινᾶ, ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ Ἰσραήλ. Βροχὴν ἑκούσιον ἀφορίεις τῷ κληρονομίᾳ σου, καὶ ἠδύνησε, σὺ δὲ κατηρτίσω αὐτήν. Τὰ ζῶά σου κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ, ἡτοίμασας ἐν τῇ χρηστότητί σου τῷ πτωχῷ ὁ θεός. Κύριος δώσει τῷ εὐαγγελιζομένῳ δυνάμει πολλῇ, ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ, τῷ ὡραιότητι τοῦ οἴκου διελεῖσθαι σκῦλα. Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων, πτέρυγες περισπᾶς πεφιμωμένοις, καὶ τὰ μετόπωρα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσίου. Ἐν τῷ διασκορπίζειν τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖς, ἐπ' αὐτῆς, χιονωθήσονται ἐν σελμών. Ὄρος τοῦ θεοῦ ὄρος πίον, ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πίον. Ἱνατί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυρωμένα; ὄρος ὃ εὐδόκησεν ὁ θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ. Καὶ γὰρ ὁ κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος, τὸ ἅρμα θεοῦ μυριοπλάσιον, χιλιάδες εὐφραινόντων. Κύριος ἐν αὐτοῖς ἐν σινᾶι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἀνέβης εἰς ὕψος, ἐπῆλθες ἐν αἰχμαλωσίᾳ. Ἔλαβες δόματα ἐν ἀνθρώποις, καὶ γὰρ ἀπειθοῦντας τοῦ κατασκηνῶσαι. Θεὸς θεὸς ἡμῶν: Benedictus deus: benedictus deus die quotidie. Prosperū iter facit nob deus salutarium nr: deus nr: deus saluos faciēdi: & dñi dni eius mortis: Verūtamen deus cōfringet capita inimicor suor: vertice crinis ambulātiū in delictis suis. Dixit dominus de basan: cōuertā in profundū maris: Ut intingat pes tuus in sanguine: lingua canū tuor ex inimicis ab ipo.

Ἐμπλησθείη τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀτιμίας, καὶ ἐζητησάτωσαν τὸ ὄνομά σου, κύριε. Ἐντραπείησαν καὶ ταραχθείησαν ἕως αἰῶνος αἰῶνος καὶ ἐξολεθρευθείησαν οἱ ἄνδρες οἱ ἀντιλογίαν ἔχοντες τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου. Καὶ ἐπικαλεσάσθωσαν σε πάντες οἱ ἀλλότριοι τῆς ἀληθείας καὶ εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντες σε, καὶ εἰπάτωσαν διὰ παντὸς μεγαλυνθήτω ὁ θεός, οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου. Ἐγὼ δὲ πτωχὸς καὶ πένης εἰμί, ὁ θεός μου βοήθησόν μοι. Βοηθὸς μου καὶ ῥύστης μου εἶ σύ, κύριε μὴ χρονίσῃς. Ἐπῃσχύνθησαν καὶ ἐντράπησαν ἅμα οἱ ἐπιθυμοῦντες τὰ κακά μοι. Ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ αἰσχυνθήτωσαν οἱ βουλόμενοί μοι κακά. Ἀποστραφήτωσαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι οἱ λέγοντές μοι εὖγε εὖγε. Ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε, καὶ λεγέτωσαν διὰ παντὸς οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου μεγαλυνθείη ὁ θεός. Ἐγὼ δὲ πτωχὸς καὶ πένης εἰμί, ὁ θεός μου βοήθησόν μοι. Βοηθὸς μου καὶ ῥύστης μου εἶ σύ, κύριε μὴ χρονίσῃς.

Impleāt facies eor confusione: & querāt nomē tuū dñe. Erubescāt & cōturbentur usq; in seculū seculi: & confundātur & pereāt viri contradictionē habentes nois dñi. Et inuocent te oēs alieni a uerit: & letentur & exultent sup te oēs querētes te: & dicāt semp magnificet deus: qui diligūt salutare tuū. Ego aūt egenus & pauper sum: deus meus adiuua me. Adiutor meus & protector meus es tu: dñe ne moreris. Confundātur & reuereātur simul qui cupiūt mala mihi. Auertātur retrorsum & erubescāt qui uolūt mihi mala. Auertātur statim erubescētes qui dicūt mihi: euge euge. Exultent & letentur sup te oēs querētes te: & dicāt semp magnificet deus: qui diligūt salutare tuū. Ego aūt egenus & pauper sum: deus meus adiuua me. Adiutor meus & protector meus es tu: dñe ne moreris.

verbū euāgelizātibus: virtute multa: rex exercituū dilecti: speciei

דָּבָר מְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב: מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן וְנוֹת בַּיִת

domus dīuidere spolia. Si dormiatis inter medios ouile delicate scutule. Ecce columbe deargentate: & posteriora eius in virore auri.

תַּחַלְקוּ שְׁלָל: אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ

Dū dīuideret robustissimus reges in ea: niue dealbabātur in selmon. Mōs dei mōs piguis: mōs coagulatus: mōs piguis. Ut quid suspicamini mōtes coagulatos; mōs in quo bñplacitū e deo hitare in eo.

בִּירַקְרַק חָרוּץ: בְּפָרֵשׂ שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ וַתְּשַׁלֵּג בְּצַלְמוֹן: הַר אֱלֹהִים הַר בָּשָׁן הַר גַּבְנֻנִּים

Mōs excelsus mōs piguis. Quare cōtenditis mōtes excelsi aduersus mōtē quē dilexit deus hitare in eo: eteni dñs hitabit sp.

הַר בָּשָׁן: לָמָּה תְרַצְדוּן הָרִים גַּבְנֻנִּים הַהָר חָמַד אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ אַף יְהוָה יִשְׁכֹּן לָנֶצַח: רֶכֶב

Currꝰ dei: milia abundantium

אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן אֲדֹנָי בָּם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ: עָלִיתָ

dñs in eis in finai in sancto. Ascendisti

לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ

captiuitate: accepisti dona in hoibus: insup & nō credētes habitare dñm deum.

אֱלֹהִים: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל מוֹשִׁיעֵנוּ סֶלָה:

Benedictus dñs per singulos dies: portabit nos deus noster deus salutis nr. Semp

הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְלַיהוִה אֲדֹנָי לַמָּוֶת תֹּצָאוֹת: אֱלֹהִים

Deus noster deus salutis: & dei domini mortis egressus.

יְמָחַץ רֹאשׁ אֹיְבָיו קָדְקֹד שֵׂעָר מְהַלֵּךְ בַּאֲשָׁמָיו: אָמַר אֲדֹנָי

Verūtamen deus cōfringet capita inimicorū suor: vertice crinis ambulātiū in delictis suis. Dixit dominus de basan: cōuertā in profundū maris: Ut intingat pes tuus in

מִבָּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב בִּמְצוֹלוֹת יָם: לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ דְּם לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ מֵאֹיְבִים מִנְהוּ:

sanguine: lingua canū tuor ex inimicis ab ipo.

Impleāt facies eor confusione: & querāt nomē tuū dñe. Erubescāt & cōturbentur usq; in seculū seculi: & confundātur & pereāt viri contradictionē habentes nois dñi. Et inuocent te oēs alieni a uerit: & letentur & exultent sup te oēs querētes te: & dicāt semp magnificet deus: qui diligūt salutare tuū. Ego aūt egenus & pauper sum: deus meus adiuua me. Adiutor meus & protector meus es tu: dñe ne moreris. Confundātur & reuereātur simul qui cupiūt mala mihi. Auertātur retrorsum & erubescāt qui uolūt mihi mala. Auertātur statim erubescētes qui dicūt mihi: euge euge. Exultent & letentur sup te oēs querētes te: & dicāt semp magnificet deus: qui diligūt salutare tuū. Ego aūt egenus & pauper sum: deus meus adiuua me. Adiutor meus & protector meus es tu: dñe ne moreris.

רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַּקֹּדֶשׁ: קָדְמוּ שָׁרִים

Viderunt itinera tua deus: itinera cccccccc dei mei regis mei in sancto. Precesserūt cantores eos qui post tergum psallebāt: in medio puellaꝝ timpanistriarum.

אַחַר נוֹגְנִים בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תֹּפְפוֹת: בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים

In ecclesiis benedicite deo dño de fontibus israel. Ibi bēiamin adolescētul in mētis excessus: principes iuda duces eor: principes zabulon principes nephthalis. Māda deus virtuti tue: cōfirma deus hoc: qđ opatus es in nobis: a tēplo tuo in hierusalē. Tibi offerēt reges hierusalē: tibi offerēt munera. Increpa bestiā calami: cōgregatio fortiū in vitulis populorū: calcitrātiū cōtra rotas argenteas: dispersi populos qui bella volūt.

מְקוֹרוֹת יִשְׂרָאֵל: שָׁם בִּנְיָמִן צָעִיר רֹדֵם שָׂרֵי יְהוּדָה רִגְמָתָם שָׂרֵי זְבוּלֻן שָׂרֵי נַפְתָּלִי:

Ephe. 4. b.

צַוָּה אֱלֹהֶיךָ עֻזֶּךָ הַעֹז אֱלֹהִים זוּ פָּעַלְתָּ לָנוּ: מֵהֵיכָלְךָ עַל יְרוּשָׁלַם לְךָ יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׁי: גְּעַר חַיַּת קָנֶה

Offerāt velocit

עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים מִתְרַפֵּס רָצֵי כֶסֶף בַּזֵּר עַמִּים קְרָבוֹת

c

[a]מִנִּי [b]מִצְרַיִם [c]נוּשׁ׃ תָּרִיץ [d]יָדָיו [e]חוּץ
[f]לֵאלֹהִים׃ [g]מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ [h]לַאדֹנָי׃ [i]שִׁיר
[k]לָאלֹהִים [l]זַמְּרוּ־[m]אֲדֹנָי סֶלָה׃ [n]לָרֹכֵב
[o]בִּשְׁמֵי [p]שְׁמֵי־[q]קֶדֶם הֵן [r]יִתֵּן [s]בְּקוֹלוֹ [t]עֹז׃
[u]קוֹל־[v]עֹז [w]תְּנוּ [x]עֹז [y]לֵאלֹהִים [z]עַל [aa]עֶזּוֹ [ab]וְעֻזָּתוֹ
[ac]יִשְׂרָאֵל [ad]גְּאוֹתוֹ [ae]וְעֻזּוֹ [af]בַּשְּׁחָקִים׃
[ag]נוֹרָא [ah]אֱלֹהִים [ai]מִמִּקְדָּשֶׁיךָ [aj]אֵל
[ak]יִשְׂרָאֵל־[al]הוּא [am]נוֹתֵן־[an]עֹז [ao]וְתַעֲצֻמוֹת
[ap]לָעָם [aq]בָּרוּךְ־[ar]אֱלֹהִים׃

lxix.

[a]לַמְנַצֵּחַ [b]עַל־[c]שׁוֹשַׁנִּים [d]לְדָוִד׃
[e]הוֹשִׁיעֵנִי [f]אֱלֹהִים [g]כִּי [h]בָאוּ־[i]מַיִם
[k]עַד־נָפֶשׁ׃ [l]טָבַעְתִּי [m]בִּיוֵן [n]מְצוֹלָה
[o]וְאֵין־[p]מָעֳמָד [q]בָּאתִי [r]בְמַעֲמַקֵּי־[s]מָיִם
[t]וּשְׁבֹלֶת [u]שְׁטָפַתְנִי׃ [v]יָגַעְתִּי [w]בְקָרְאִי
[x]נִחַר־[y]גְּרוֹנִי [z]כָּלוּ [aa]עֵינַי [ab]מְיַחֵל [ac]לֵאלֹהָי׃
[ad]רַבּוּ־[ae]מִשַּׂעֲרוֹת [af]רֹאשִׁי [ag]שׂנְאַי [ah]חִנָּם
[ai]עָצְמוּ־[aj]מַצְמִיתַי [ak]אֹיְבַי שֶׁקֶר [al]אֲשֶׁר
[am]לֹא [an]גָזַלְתִּי [ao]אָז [ap]אֲשִׁיב׃ [aq]אֱלֹהִים
[ar]אַתָּה [as]יָדַעְתָּ [at]לְאִוַּלְתִּי [au]וְאַשְׁמוֹתַי
[av]מִמְּךָ [aw]לֹא־[ax]נִכְחָדוּ׃ [ay]אַל [az]יֵבֹשׁוּ־[ba]בִי
[bb]קִוֶּיךָ [bc]אֲדֹנָי [bd]יְהוִה [be]צְבָאוֹת [bf]אַל
[bg]יִכָּלְמוּ [bh]בִי [bi]מְבַקְשֶׁיךָ [bj]אֱלֹהֵי
[bk]יִשְׂרָאֵל׃ [bl]כִּי־[bm]עָלֶיךָ [bn]נָשָׂאתִי [bo]חֶרְפָּה
[bp]כִּסְּתָה [bq]כְלִמָּה [br]פָּנָי׃ [bs]מוּזָר [bt]הָיִיתִי
[bu]לְאַחַי [bv]וְנָכְרִי [bw]לִבְנֵי [bx]אִמִּי׃ [by]כִּי־[bz]קִנְאַת
[ca]בֵּיתְךָ [cb]אֲכָלָתְנִי [cc]וְחֶרְפּוֹת [cd]חוֹרְפֶיךָ
[ce]נָפְלוּ־[cf]עָלָי׃ [cg]וָאֲבַכֶּה [ch]בַצּוֹם [ci]נַפְשִׁי
[cj]וַתְּהִי [ck]לְחֶרְפּוֹת [cl]לִי׃ [cm]וָאֶתְנָה
[cn]לִבושִׁי [co]שָׂק [cp]וָאֱהִי [cq]לָהֶם לְמָשָׁל׃
[cr]יָשִׂיחוּ־[cs]בִי [ct]יֹשְׁבֵי [cu]שָׁעַר [cv]וְנִגְינוֹת
[cw]שׁוֹתֵי׃ [cx]וַאֲנִי [cy]תְפִלָּתִי [cz]לְךָ
[da]יְהוָה [db]עֵת [dc]רָצוֹן [dd]אֱלֹהִים׃ [de]בְּרָב
[df]חַסְדֶּךָ [dg]עֲנֵנִי [dh]בֶּאֱמֶת [di]יִשְׁעֶךָ׃
[dj]הַצִּילֵנִי [dk]מִטִּיט [dl]וְאַל [dm]אֶטְבָּעָה
[dn]אִנָּצְלָה [do]מִשֹּׂנְאָי [dp]וּמִמַּעֲמַקֵּי־[dq]מָיִם׃
[dr]אַל־[ds]תִּשְׁטְפֵנִי [dt]שִׁבֹלֶת [du]מַיִם [dv]וְאַל [dw]תִּבְלָעֵנִי

[a]ex'egypto:[b]ethiopia'fe
ſtinet dare[c]manus
[d]deo.[e]Regna'terre'can-
tate
[f]deo:[g]canite[h]domino.
[i]Semper.[k]Qui aſcendit
[l]ſuper celū[m]celi a'princi
pio:[n]ecce'dabit[o]vocī ei
ſue[p]vocē[q]fortitudinis.
[r]Date[s]gloriā'deo:[t]ſup
iſſrl[u]magnificētia ei? &
fortitudo eius'in celis.
[v]Terribilis[w]deus[x]de ſan-
ctuario ſuo:'deus
[y]iſrael'ipſe'dabit[z]fortitu
dinem[aa]& robur
'populo:[ab]benedictus'de
us.

[a]Victori'p'filiis'dd 69.

[b]Alua me'deus: [c]qm̄
venerūt'aque vſq;
ad 'animam .[d]Infixus
ſum[e]in limo[f]profundi
[g]& non poſſum
[h]conſiſte
re:'veni'in profundū[i]a-
quarū[k]& flumē[l]operuit
me.'Laboraui' clamans
[m]exaſperatū eſt[n]guttur
meū:[o]defecerūt[p]oculi
mei'expectātes'deū me
um.[q]Multiplicati ſūt ſu
per capillos'capitis mei
[r]oderūt me'gratis:[s]cō
fortati ſūt[t]q p'eq̄bantur
me'inimici mei'iniuſte:
[u]q̄ nō[v]rapuerā tūc'red-
debā.'Deus'tu'ſcis'ſtul-
titiā meā:[w]& pcta mea
'a te'nō'ſunt abſcōdita.
'Nō[x]cōfundātur[y]in me
'qui expectant te[z]domi-
ne'deus[aa]exercituū: [ab]nō
[ac]reuereantur[ad]in me'qui
querunt te'deus
'iſrael. 'Quia'ppter te
[ae]portaui'opprobrium:
'operuit'confuſio[af]faci-
em meā.'Alienus[ag]fctus
ſum'fribus meis: '& pe-
grinus[ah]filiis [ai]mris mee.
[aj]Quia'zelus'domus tue
[ak]comedit me:'& oppro
briū [al]exprobrātiū tibi[am]ce
cidit'ſup me.'Et fleui[an]i
iciunio'aiam meā: '& fa
ctū eſt[ao]in opprobriū'mi
hi.'Et poſui[ap]veſtimentū
meū[aq]faccū:'& fctus ſum
[ar]cis'i pabolā.[as]Cōtra me
'loq̄bātur [at]qui ſedebāt i
'porta:[au]& cātabāt'biben
tes[av]vinū. [aw]Mea āt [ax]oro
[ay]ad te'dñe:'tps [az]reconci
liatiōis eſt:[ba]deus[bb]i multi
tudine [bc]mie tue'exaudi
me'in veritate[bd]ſalutis
tue.[be]Eruе me[bf]de luto'&
non'infigar.
[bg]libera me'ab his qui o-
derunt me[bh]& de profun
dis'aquis. [bi]Ne'opiat me
[bj]fluctus'aque:'& ne

ex egypto: ethiopia ꝓuenıet manū eius deo. Re
ἐξ αἰγύπτου, ⸗θιοπία προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ. Ἄ
gna tre cātate deo: pſallite dño.
βασιλεῖαι τῆς γῆς ᾄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ κυρίῳ.
Dñi. Qui aſcēdit ſup celū ce
Διάψαλμα. Τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρα
li ad ortē. Ecce dabit voci ſue vocē vir
νοῦ κατὰ ἀνατολάς. Ἰδοὺ δώσει τῇ φωνῇ αὐτοῦ φωνὴν δυ
tutis: date gllā deo. Sup iſrael magni
νάμεως, δότε δόξαν τῷ θεῷ. Ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ⸗ μεγαλο
ficētia eius: ⁊ virtus eius in nubibus.
πρέπεια αὐτοῦ, καὶ ⸗ δύναμις αὐτοῦ ἐν ταῖς ⸗φέλαις.
Mirabilis deus in ſctis ſuis: deus iſrael. Ipſe da
Θαυμαστὸς ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ὁ θεὸς Ἰσραὴλ. Αὐτὸς δώ-
bit virtutē ⁊ fortitudinē plebi ſue: bñe deus:
σει δύναμιν καὶ κραταίωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, εὐλογητὸς ὁ θεός.

In finē pro hiaꝫ cōmutabitur
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων
pſalmus dauid. 68.
ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ξη.

Saluū me fac deus: qm̄ intrauerūt aque vſq; ad aiaꝫ
Σῶσόν με ὁ θεός, ὅτι εἰσῆλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς
meā. Infixus ſū in limo pfundi: ⁊ nō eſt ſubſ-
μου. Ἐνεστάγην εἰς ἰλὺν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις,
vent in altitudinē maris: ⁊ tēpeſtas demer
ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταιγὶς κατεπόν
ſit me. Laboraui clamās: rauce facte ſūt fauces mee.
τισέ με. Ἐκοπίασα κράζων, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου.
Defecerūt oculi mei dū ſpero in
Ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ
deū meū. Multiplicati ſunt ſup capillos ca
τὸν θεόν μου. Ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κε- δ.39.
pitis mei q̄ oderūt me gratis. Cōfortati ſunt
φαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν. Ἐκραταιώθησαν οἱ
inimici mei: q̄ perſequebantur
ἐχθροί μου, οἱ ἐκδιώκοντές με ἀδίκως. Ἃ οὐκ ἥρπαζον,
tūc exoluebā. Deus tu ſcis
τότε ἀπέτινυον. Ὁ θεὸς σὺ ἔγνως τὴν ἀφροσύνην μου
ſtultitiā meā: ⁊ delicta mea a te nō ſūt abſcōdita. Nō
καὶ αἱ πλημμέλειαί μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀπεκρύβησαν. Μὴ αἰ
erubeſcāt in me q̄ expectāt te dñe: dñe
σχυνθείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ὑπομένοντές σε κύριε, κύριε τῶν δυνάμεων,
neq; confundantur ſup me q̄ querūt te deus
μὴ ἐντραπείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ζητοῦντές σε ὁ θεὸς τοῦ
iſrael. Quīa pp te ſuſtinui opprobriū: operuit
Ἰσραήλ. Ὅτι ἕνεκά σου ὑπήνεγκα ὀνειδισμόν, ἐκάλυψεν
cōfuſio facie meā. Extraneus factus ſū
ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου. Ἀπαλλοτριωθὴς ἐγενήθην
fribus meis: ⁊ pegrinus filiis mris mee.
τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρός μου.
Quīa zelus domus tue comedit me: ⁊ opprobria
Ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με, καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ
exprobrātiū tibi ceciderūt ſup me. Et ope
τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ. Καὶ συνεκάλυ- Ps. lxxviii.
rui in ieiunio aiaꝫ meā: ⁊ factū ē in opprobriū
φα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμούς
mihi. Et poſui veſtimētū meū ciliciū: ⁊ facti ſū
ἐμοί. Καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην
illis in pabolā. Aduerſū me loq̄bātur q̄ ſede
αὐτοῖς εἰς παραβολήν. Κατ' ἐμοῦ ἐδολέχουν οἱ καθήμε-
bāt in portis: ⁊ in me pſallebāt q̄ bibebāt vinū. Ego vo
νοι ἐν πύλαις, καὶ εἰς ἐμὲ ψαλλοί οἱ πίνοντες οἶνον. Ἐγὼ δὲ
oronē meā ad te dñe: tps beneplaciti. Deus in
τὴν προσευχήν μου πρός σε κύριε, καιρὸς εὐδοκίας. Ὁ θεὸς ἐν τῷ
multitudine mie tue exaudi me: in veritate ſa
πλήθει τοῦ ἐλέους σου ἐπάκουσόν μου, ἐν ἀληθείᾳ τῆς σω
lutis tue eripe me de luto: ⁊ nō infigar.
τηρίας σου σῶσόν με ἀπὸ πηλοῦ, ἵνα μὴ ἐμπαγῶ.
Libera me ab iis qui oderūt me: ⁊ de pfundis
Ῥυσθείην ἐκ τῶν μισούντων με, καὶ ἐκ τῶν βαθέων τῶν
aquaꝝ. Nō me demergat tēpeſtas aque: neq;
ὑδάτων. Μή με καταποντισάτω καταιγὶς ὕδατος, μηδὲ

absorbeat me pfūdū: neq; vrgeat ſup me puteus os
καταπιέτω με βυθός, μηδὲ συσχέτω ἐπ' ἐμὲ φρέαρ τὸ στόμα
ſuū: Exaudi me dñe: qm̄ benigna mia tua: ſm
αὐτοῦ. Εἰσάκουσόν μου κύριε, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου, κατὰ
multitudinē miſerationū tuaꝝ reſpice in me. Ne auer
τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐπίβλεψον πρὸς ἐμέ. Μὴ ἀπο-
tas faciē tuā a puero tuo: qm̄ tribu
στρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου, ὅτι θλίβο-
lo:: velociter exaudi me: intēde alie mee: ⁊ libe
μαι, ταχὺ ἐπάκουσόν μου, πρόσχες τῇ ψυχῇ μου, καὶ λύτρω
ra eā. Propter inimicos meos: ſcripe me: tu cīi ſcio
σαι αὐτήν. Ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου, ῥῦσαί με, σὺ γὰρ γινώ-
tus pperū meū: ⁊ cōfuſionē meā: ⁊ reuerētiā
σκεις τὸν ὀνειδισμόν μου, καὶ τὴν αἰσχύνην μου, καὶ τὴν ἐντροπήν
meā. In cōſpectu tuo oēs q̄ tribulāt me: in pperū ex
μου. Ἐναντίον σου πάντες οἱ θλίβοντές με, ὀνειδισμὸν προ-
pectant aia mea ⁊ miſeriā. Et ſuſtinui
σεδόκησεν ἡ ψυχήμου καὶ ταλαιπωρίαν. Καὶ ὑπέμεινα
qui ſimul cōtriſtarēt: ⁊ nō fuit. ⁊ qui cōſolarētur: ⁊
συλλυπούμενοι, καὶ οὐκ ὑπῆρξε· καὶ παρακαλοῦντας, καὶ
nō inueni. Et dederūt in eſcā meā fel: ⁊ in Math.
οὐκ εὗρον. Καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν, καὶ εἰς τὴν 27.34.
ſiti mea potauerūt me aceto. Fiat mēſa eoꝝ
δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος. Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν
coꝝ ipōs in laqueū: ⁊ in retributionē ⁊ in ſcā
ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν καὶ εἰς σκά-
dalū. Obſcurētur oculi eoꝝ ne videāt:
δαλον. Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
⁊ dorſū eoꝝ ſemp incurua. Effunde ſup eos
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον. Ἐκχεον ἐπ' αὐτὸς
ira tuā: ⁊ furor ire tue cōprehēdat eos.
τὴν ὀργήν σου, καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβοι αὐτούς.
Fiat hītatio eoꝝ deſerta: ⁊ in tabernac
Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτῶν ἠρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς σκηνώμα
lis eoꝝ ne ſit q̄ inhabitet. Qm̄ quē tu perſecuti ſūt:
σιν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν. Ὅτι ὃν σὺ ἐπατάξας, αὐτοὶ
perſecuti ſūt: ⁊ ſup dolorē vulnerū meoꝝ addi
κατεδίωξαν, καὶ ἐπὶ τὸ κάλλος τῶν τραυμάτων μου προσέ-
derūt. Appone iniquitatē ſup iniquitatē eoꝝ: ⁊ ne in
θηκαν. Πρόσθες ἀνομίαν ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ μὴ εἰσέλ-
tret in iuſtitia tua. Deleātur de libro
θέτωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου. Ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου
viuētiū: ⁊ cū iuſtis nō ſcribātur. Paup ⁊
ζώντων, καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν. Πτωχὸς καὶ
doleꝰ ſū ego: ſalus tua deus ſuſcipiat me. Lau-
δολόω εἰμὶ ἐγώ, ἡ σωτηρία σου ὁ θεὸς ἀντιλάβοιτό μου. Αἰ-
dabo nomē dei mei cū cātico: magnificabo eū in
σω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου μετ' ᾠδῆς, μεγαλυνῶ αὐτὸν ἐν
laude: ⁊ placebit deo ſup vitulū nouellū: cornua pduce
αἰνέσει, καὶ ἁρέσει τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον, κέρατα ἐκφέρον
tē ⁊ vngulas. Videāt pauperes ⁊ letētur: que
τα καὶ ὁπλάς. Ἰδέτωσαν πτωχοὶ καὶ εὐφραν θήτωσαν, ἐκ ζη-
rite deū: viuet aia vra. Qm̄ exaudiuit
τήσατε τὸν θεὸν καὶ ἀναστήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν. Ὅτι εἰσήκουσε τῶν
pauperū dñs: ⁊ vinctos ſuos nō deſpe-
πενήτων ὁ κύριος, καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ ἐξουδέ-
xit. Laudēt illū celi ⁊ tra: mare ⁊
ωσεν. Αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, θάλασσα καὶ
oīa reptilia in eo. Qm̄ deꝰ ſaluā faciet ſion:
πάντα τὰ ἑρπετὰ ἐν αὐτῇ. Ὅτι ὁ θεὸς σώσει τὴν σιών,
⁊ edificabūtur ciuitates iude. Et inhabi
καὶ οἰκοδομηθήσονται αἱ πόλεις τῆς Ἰουδαίας. Καὶ κατοικη-
tabit ibi: ⁊ hereditate acq̄ret eā: ⁊ ſemē
σουσιν ἐκεῖ, καὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν, καὶ ὁ σπέρμα τῶν
ſeruoꝝ tuoꝝ poſſidebit eā. Et qui diligūt nomē
δούλων σου κατοικήσουσιν αὐτήν. Καὶ οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά
tuū habitabūt in ea.
σου κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ.

In finē pro iis q̄ remonorationē: qs ſaluū me fecit dñs. 69.
Εἰς τὸ τέλος τῶν δαδ εἰς ἀνάμνησιν, εἰς τὸ σῶσαί με κύ. ξθ.

Deus in adiutoriū meū intēde: dñe

Ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες, κύριε

[a]בַּל־[b]צוּל [c]תִּבְלַעֵנִי [d]וְאַל־[e]תְּאטַר [f]עָלַי
[g]בְּאֵר [h]פִּיהָ׃ [i]עֲנֵנִי׀ [k]יְהוָה [l]כִּי [m]טוֹב
[n]חַסְדֶּךָ [o]כְּרֹב־[p]רַחֲמֶיךָ [q]פְּנֵה [r]אֵלָי׃
[s]וְאַל־[t]תַּסְתֵּר [u]פָּנֶיךָ [v]מֵעַבְדֶּךָ [w]כִּי־[x]צַר
[y]לִי־[z]מַהֵר [aa]עֲנֵנִי׃ [ab]קָרְבָה [ac]אֶל [ad]נַפְשִׁי
[ae]גְּאָלָהּ [af]לְמַעַן [ag]אֹיְבַי [ah]פְּדֵנִי׃ [ai]אַתָּה
[ak]יָדַעְתָּ [al]חָרְפָּתִי [am]וּבָשְׁתִּי [an]וְכְלִמָּתִי
[ao]נֶגְדְּךָ [ap]כָּל־[aq]צוֹרְרָי׃ [ar]חֶרְפָּה [as]שָׁבְרָה
[at]לִבִּי [au]וָאָנוּשָׁה [av]וָאֲקַוֶּה [aw]לָנוּד [ax]וְאֵין
[ay]וְלַמְנַחֲמִים [az]וְלֹא [ba]מָצָאתִי׃ [bb]וַיִּתְּנוּ
[bc]בְּרֹאשִׁי [bd]רֹאשׁ [be]וְאוֹכְלֵי [bf]רָעָה [bg]יִתְּנוּ
[bh]לִי׃ [bi]וַיְהִי [bk]לִבְרָכָה׃ [bl]שֻׁלְחָנָם [bm]לִפְנֵיהֶם
[bn]לְפָח [bo]וְלִשְׁלוֹמִים׃ [bp]לְמוֹקֵשׁ׃ [bq]תֶּחְשַׁכְנָה [br]עֵינֵיהֶם
[bs]שְׁלֹם [bt]יִרְאוּ [bu]וְאַל [bv]תָּמִיד [bw]מָתְנֵיהֶם
[bx]חַסֵּל׃ [by]תַּמִּיד [bz]עַל [ca]שִׁפְכָה [cb]זַעְמֶךָ [cc]וְחֲרוֹן [cd]אַפְּךָ
[ce]חַרְיֹנָם׃ [cf]יִשִּׂגֵם׃ [cg]תְּהִי [ch]טִירָתָם [ci]נְשַׁמָּה
[cj]יְהִי׃ [ck]יֹשֵׁב [cl]בְּאָהֳלֵיהֶם׃ [cm]אַל־[cn]כִּי־[co]אַתָּה
[cp]אֲשֶׁר [cq]הִכִּיתָ [cr]רָדָפוּ׀ [cs]וְאֶל [ct]מַכְאוֹב
[cu]חֲלָלֶיךָ [cv]יְסַפֵּרוּ׃ [cw]תֶּנָה [cx]עָוֹן [cy]עַל־[cz]עֲוֹנָם
[da]וְאַל־[db]יָבֹאוּ [dc]בְּצִדְקָתֶךָ׃ [dd]יִמָּחוּ [de]מִסֵּפֶר
[df]חַיִּים [dg]וְעִם [dh]צַדִּיקִים [di]אַל [dj]יִכָּתֵבוּ׃
[dk]וַאֲנִי [dl]עָנִי [dm]וְכוֹאֵב [dn]יְשׁוּעָתְךָ [do]אֱלֹהִים
[dp]תְּשַׂגְּבֵנִי׃ [dq]אֲהַלְלָה [dr]שֵׁם [ds]אֱלֹהִים
[dt]בְּשִׁיר [du]וַאֲגַדְּלֶנּוּ [dv]בְּתוֹדָה׃ [dw]וְתִיטַב
[dx]לַיהוָה [dy]מִשּׁוֹר [dz]פָּר [ea]מַקְרִן [eb]מַפְרִיס׃
[ec]רָאוּ [ed]עֲנָוִים [ee]וְיִשְׂמָחוּ [ef]דֹּרְשֵׁי [eg]אֱלֹהִים
[eh]וִיחִי [ei]לְבַבְכֶם׃ [ej]שֹׁמֵעַ [ek]אֶל
[el]אֶבְיוֹנִים [em]יְהוָה [en]וְאֶל [eo]אסיריו
[ep]לֹא [eq]בָזָה׃ [er]יְהַלְלוּהוּ [es]שָׁמַיִם
[et]וָאָרֶץ [eu]יַמִּים [ev]וְכָל [ew]רמש [ex]בָּם׃
[ey]כִּי [ez]אֱלֹהִים [fa]יוֹשִׁיעַ [fb]צִיּוֹן [fc]וְיִבְנֶה [fd]עָרֵי
[fe]יְהוּדָה [ff]וְיָשְׁבוּ [fg]שָׁם [fh]וִירָשׁוּהָ׃
[fi]וְזֶרַע [fj]עֲבָדָיו [fk]יִנְחָלוּהָ [fl]וְאֹהֲבֵי [fm]שְׁמוֹ
[fn]יִשְׁכְּנוּ־[fo]בָהּ׃

lxx.

[a]לַמְנַצֵּחַ [b]לִדָוִד [c]לְהַזְכִּיר׃
[d]אֱלֹהִים [e]לְהַצִּילֵנִי [f]יְהוָה׃

[a]absorbeat [b]profun
dū:[c]& ne[d]coronet[e]ſuper
me[f]puteus[g]os ſuū.[h]Ex-
audi me'dñe[i]qm̄ [k]bōa ē
'mia tua:[l]ſcdm multitu
dinē 'miſerationū tuarū
'reſpice[m]ad me.[n]Et ne'ab
cōdas[o]faciē tuā'a ſeruo
tuo:[p]qm̄ tribulor[q]cito
[r]exaudi me.'Accede[s]ad
'aiam meā[t]redime eam:
'pp'inimicos meos'libe
ra me.'Tu [u]ſcis [v]oppro
briū meū[w]& confuſionē
meā[x]& verecundiā meā:
'coram te ſunt[y]oēs [z]hoſtes
mei.'Opprobrio[aa]cōtri
tū [ab]cor meū[ac]& deſpat
ſū:[ad]& expectaui[ae]q cōtri
ſtaretur[af]& nō fuit[ag]& qui
cōſolarētur'& nō[ah]inueni.
'Et dederūt[ai]in eſcā meā
[aj]fel:[ak]& in ſiti mea'pota-
uerūt me[al]aceto.[am]Fiat mēſa eoꝝ
[an]in laqueū:& in retributiōes[ao]ad
corruēdū.[ap]Tenebrētur
'oculi eorū[aq]ne videant:
'& dorſum eorū[ar]ſp[as]in-
curua.[at]Effunde[au]ſup eos
[av]indignatiōem tuā:[aw]& i-
ra[ax]furoris tui'cōphēdat
eos.[ay]Fiat 'cōmoratio eo
rū[az]deſerta:'in taberna-
culis eorū'non[ba]ſit [bb]qui
habitet.[bc]Qm̄ 'que[bd]tu
[be]peuſiſti[bf]pſecuti ſūt: '&
vt[bg]affligerent' vulnera-
tos tuos[bh]narrabāt.[bi]Da
[bk]iniq̄tatē ſup [bl]iniquita-
tē eorū:'& nō[bm]veniāt'in
iuſtitia tua. [bn]Delcantur
'de libro'viuentiū:'& cū
[bo]iuſtis[bp]nō[bq]ſcribātur. [br]Eg
o [bs]ait'paup'& dolēs:[bt]ſa-
lus tua[bu]de'ſuſcipiat me
[bv]Laudabo'nomē[bw]dei'in
cātico: [bx]& magnificabo
eū'i cōfeſſiōe.[by]Et place-
bit'dño[bz]ſup vitulū'no-
uellū[ca]cornua efferentē
[cb]& vngulas. [cc]Videntes
'manſueti[cd]letabuntur:
'qui q̄rītis[ce]deū[cf]viuet[cg]a-
nima vra.[ch]Qm̄[ci]exaudi-
uit'paupes[cj]dīs:'& [ck]vin
ctos ſuos[cl]non[cm]deſpexit
[cn]Laudent eum[co]celi
'& terra:[cp]mare[cq]& omnia
[cr]que mouentur'in eis.
'Q m̄'deus[cs]ſaluabit[ct]ſiō
'& edificabit[cu]ciuitates
'iuda:[cv]& habitabunt[cw]ibi
[cx]& poſſidebunt eam.
'Et ſemē[cy]ſeruorum eius
'poſſidebit eam: [cz]& qui
diligunt[da]nomē eius[db]ha-
bitabunt[dc]in ea.

[a]Victori[b]dauid[c]ad recor
dandum. 70.

[a]Eus[b]vt liberes me:
'domine

לְעֶזְרָתִי ׀ חוּשָׁה׃ יֵבֹשׁוּ ׀ וְיִכָּלְמוּ
מְבַקְשֵׁי ׀ נַפְשִׁי ׀ יִסֹּגוּ ׀ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ
חֹפְצֵי ׀ רָעָתִי ׀ יָשׁוּבוּ ׀ עַל־ עֵקֶב
בָּשְׁתָּם ׀ הָאֹמְרִים ׀ הֶאָח ׀ הֶאָח׃
יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל ׀ מְבַקְשֶׁיךָ
וְיֹאמְרוּ תָמִיד ׀ יִגְדַּל ׀ אֱלֹהִים ׀ אֹהֲבֵי
ישׁוּעָתֶךָ׃ ואני ׀ עָנִי ׀ וְאֶבְיוֹן ׀ וּמְפַלְטִי
אֱלֹהַי חוּשָׁה־ לִּי ׀ עֶזְרִי ׀ וּמְפַלְטִי
אַתָּה ׀ יְהוָה אַל־ תְּאַחַר׃

lxxi.

בְּךָ ׀ יְהוָה חָסִיתִי ׀ אַל־ אבושה
לְעוֹלָם׃ ׀ בְּצִדְקָתְךָ ׀ תַּצִּילֵנִי ׀
וְתְפַלְּטֵנִי ׀ הַטֵּה־ אֵלַי ׀ אָזְנְךָ ׀ וְהוֹשִׁיעֵנִי
הֱיֵה־ לִי ׀ לְצוּר ׀ מָעוֹן ׀ לָבוֹא ׀ תָּמִיד
צִוִּיתָ ׀ לְהוֹשִׁיעֵנִי ׀ כִּי ׀ סַלְעִי ׀ וּמְצוּדָתִי
אָתָּה׃ אֱלֹהַי ׀ פַּלְּטֵנִי ׀ מִיַּד ׀ רָשָׁע
מִכַּף ׀ מְעַוֵּל ׀ וְחוֹמֵץ׃ כִּי־ אַתָּה תִּקְוָתִי
אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ מִבְטַחִי ׀ מִנְּעוּרָי׃ עָלֶיךָ
נִסְמַכְתִּי ׀ מִבֶּטֶן ׀ מִמְּעֵי ׀ אִמִּי ׀ אַתָּה
גּוֹזִי ׀ בָּךְ ׀ תְּהִלָּתִי ׀ תָּמִיד ׀ כְּמוֹפֵת
הָיִיתִי ׀ לְרַבִּים ׀ וְאַתָּה ׀ מַחְסִי עֹז׃
יִמָּלֵא ׀ פִּי ׀ תְּהִלָּתֶךָ ׀ כָּל ׀ הַיּוֹם
תִּפְאַרְתֶּךָ׃ ׀ אַל ׀ תַּשְׁלִיכֵנִי ׀ לְעֵת ׀ זִקְנָה
כִּכְלוֹת ׀ כֹּחִי ׀ אַל ׀ תַּעַזְבֵנִי׃ כִּי ׀ אָמְרוּ ׀ אֹיְבַי ׀ לִי
וְשֹׁמְרֵי ׀ נַפְשִׁי ׀ נוֹעֲצוּ ׀ יַחְדָּו׃
לֵאמֹר ׀ אֱלֹהִים ׀ עֲזָבוֹ ׀ רִדְפוּ
וְתִפְשׂוּהוּ ׀ כִּי ׀ אֵין ׀ מַצִּיל׃
אֱלֹהִים ׀ אַל ׀ תִּרְחַק ׀ מִמֶּנִּי ׀
אֱלֹהַי ׀ לְעֶזְרָתִי ׀ חוּשָׁה׃ יִבֹשׁוּ
תְּכְלוּ שָׂטְנֵי ׀ נַפְשִׁי ׀ יַעְטוּ ׀
חֶרְפָּה ׀ וּכְלִמָּה ׀ מְבַקְשֵׁי ׀ רָעָתִי׃
וַאֲנִי ׀ תָּמִיד ׀ אְיַחֵל ׀ וְהוֹסַפְתִּי ׀ עַל
כָּל ׀ תְּהִלָּתֶךָ ׀׃ פִּי ׀ יַסַּפֵּר ׀׀
צִדְקָתֶךָ ׀ כָּל ׀ הַיּוֹם ׀ תְּשׁוּעָתֶךָ
כִּי ׀ לֹא ׀ יָדַעְתִּי ׀ סִפֹּרוֹת ׀ אָבוֹא
בִּגְבוּרוֹת ׀ אֲדֹנָי ׀ יֱהוִה ׀ אַזְכִּיר ׀ צִדְקָתְךָ

iustitie tue solius. Deus meus ꝫ docuisti me a iuuē
tute mea: & vsq; nūc pnūciabo mirabilia
tua. & Infuper & vsq; in senectutē & ca-
nos: deus ne derelinq̄s me: donec annunciem
brachiū tuū gñationi:
cūctis q̄ qui venturi sūt
fortitudines tuas. Et iu-
stitiā tuā deus vsq; i ex-
celsū: quāta fecisti magnalia deus qs silis tibi?
Qui ostēdisti mihi tribulationes plurimas & ma-
las: cōuersus vivificabis nos: & de abyssis
terre rursū educes nos
Multiplicabis magnitudine meā: & cōuersus
consolaberis me. Ego
et cōfitebor tibi in vasis psalterii: veritatē tuam deus meus: cātabo
tibi in cithara sctē isrl.
Laudabunt labia mea
cū cātauero tibi: & aīa
mea quā redemisti. In-
sup & lingua mea tota
die meditabitur institiam tuā: quia confusi sūt
& dehonestati queren-
tes malum mihi.

Salomoni. 72.

Deus iudicium tuū
regi da: & iustitiā tuā filio regis
Iudicabit populū tuū
in iustitia: & pauperes
tuos in iudicio. Assu-
mēt montes pacē populo: & colles iustitiam.
Iudicabit paupes populi: saluabit filios
pauperū: & cōteret calūniatorem. Et time-
bunt te quādiu erit sol: & ultra luna in gnatio-
ne gnationū. Descēdet
sicut pluuia super vellus:
& sicut stillicidia stillās super terrā. Orietur in diebus eius iusti
tia sup̄ abūdātia pacis donec auferatur luna. Et
dominabit a mari vsq; ad mare: & a flumine vsq; ad terminos
terre. Coram illo procidēt
ethiopes: & inimici eius
pulverē lingent. Reges
tharsis & insule munera offerēt: reges
arabie & saba tributū cōferēt
Et adorabunt eū omnes reges: vniuerse
natiōes seruient ei. quia
eruet pauperem a potente: & inopē cui
non ē adiutor. Parcet

ad adiuuādū me festina. Cōfundātur & re
ueréntur qui querūt aīas meā. Auertan
tur retrorsū & erubescāt: qui volūt
mihi mala. Auertantur statim erubescētes: q̄
dicūt mihi: vah vah.
Gaudeant & letētur in te oēs querentes te: & dicant semper magnificetur dñs qui diligunt salutare tuū. Ego autē egenus & pauper: deus adiutor meus fortis. Repleat os meū laude: ut cāté gliā tuā: tota die magnitudine tua. Ne plīcias me in tpe senectutis: cū defecerit fortitudo mea ne derelinq̄s me. Quia dixerūt inimici mei mihi: & qui observabāt aīam meā cōsiliū inierūt sibi. Dicentes deus dereliquit eū: persequimini & cōprehendite eū quia non ē qui eruat. Deus ne elōgeris a me: deus meus in auxiliū mihi festina. Cōfundātur & cōsumātur aduersantes aīe mee: operiātur opprobrio & cōfusione qui querūt malū mihi. Ego autē semper sperabo: & adiiciā super oēs laudationes tuas.

Os meum narrabit iustitiam tuā: tota die salutare tuum: quoniam non cognoui litteraturas. Ingrediar in fortitudine dñi: recordabor

ad adiuuandum me festina. Confundantur & re
uereantur qui quærunt aiam meā. Auertan
tur retrorsum & erubescāt: qui volunt
mihi mala. Auertantur statim erubescentes: q
dicunt mihi: vah vah.
Gaudeant & lætentur in te omnes querentes te: & dicant semper magnificetur dñs qui diligunt salutare tuum. Ego autem egenus & pauper: deus adiutor meus es tu. Domine ne morearis.

Psalmus ipsi Salomoni.

Τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς τῶν υἱῶν Ιωναδὰβ, καὶ τῶν πρώτων captiuoꝝ. sine titulo apud hebreos. 70.

ἀιχμαλωτευθέντων. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. ὁ.

Deus tu es tue spaui: nō cōfundar in
ternū. In iustitia tua erue me & libera me: inclina ad me aurē tuā & salua me. Esto mihi robustū hitaculū vt in
grediar iugiter: precepisti vt saluares me: quia petra mea & fortitudo mea es tu. Deus meus salua me de manu ipi: de manu iniqui & nocentis. Quīa tues expectatio mea: dñe de fiducia mea ab adolescētia mea. A te sustēta tus sū ex vtero: de vētre matris mee tues protector meus: in te laus mea sp. Quasi portētū factus sum multis: & tu spes mea fortissima. Implebitur os meū laude tua: tota die magnitudine tua. Ne pīcias me in tpe senectutis: cū defecerit fortitudo mea ne derelinq̄s me. Quia dixerūt inimici mei mihi: & qui observabāt aīam meā cōsiliū inierūt sibi. Dicentes deus dereliquit eū: persequimini & cōprehendite eū quia non ē qui eruat. Deus ne elōgeris a me: deus meus in auxiliū mihi festina. Cōfundātur & consumātur aduersantes anime mee: operiātur opprobrio & cōfusione qui querūt malū mihi. Ego autē semper sperabo: & adiiciā super oēs laudationes tuas.

Os meum narrabit iustitiam tuā: tota die salutare tuum: quoniam non cognoui litteraturas. Ingredi
ar in fortitudine dñi: recordabor

ἐμοί. Ἐπὶ σοί κύριε ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα. ῥυ iustitia tua libera me & cripe me. Inclina ad
Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με. Κλίνον τὸν
me aurē tuā & salua me. Esto mihi in deū protecto
με τὸ οὖς σου καὶ σῶσόν με. Γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπι
rē: & in locū munitū vt saluū me faciās. Quīa firmamētū
στήν, καὶ εἰς τόπον ὀχυρὸν τοῦ σῶσαί με. Ὅτι στερέωμά
meū & refugiū meū es tu. Deus meus cripe me de ma
μου καὶ καταφυγή μου εἶ σύ. Ὁ θεός μου ῥῦσαί με ἐκ χει
nu peccātis: de manu ꝺlegēgētis & tui
ρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος καὶ ἀδικοῦ
qui. Quīa tues patiētia mea dñe: dñe spes mea a iu
τος. Ὅτι σὺ εἶ ἡ ὑπομονή μου κύριε, κύριε ἡ ἐλπίς μου ἐκ νεό
uētute mea. In te cōfirmat sū ex vtero: de vē
τητός μου, ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρός, ἐκ κοιλί
tre matris mee tu mes protector. In te cātatio mea
ας μητρός μου σύ μου εἶ σκέπαστής. Ἐν σοὶ ὑμνησίς μου
semp: tāꝙ ꝓdigiū factus sū multis: & tu
διὰ παντός, ὡσεὶ τέρας ἐγενήθην τοῖς πολλοῖς, καὶ σὺ
adiutor meus fortis. Repleat os meū laude:
βοηθός μου κραταιός. Πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως,
vt cāté gliā tuā: tota die magni
ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλο
tudine tua. Ne proiicias me in tpe senectutis: cū
πρέπειάν σου. Μὴ ἀποῤῥίψῃς με εἰς καιρὸν γήρως, ἐν τῷ
defecerit virtus mea ne derelinquas me. Quia dixerūt
ἐκλείπειν τὴν ἰσχύν μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με. Ὅτι εἶπον
inimici mei mihi: & q̄ custodiebāt aīaz meā
οἱ ἐχθροί μου ἐμοί, καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχήν μου
cōsiliū fecerūt in vnū. Dicēteo: deus dereliqt
ἐβουλεύσαντο ἐπιτοαυτό. Λέγοντες, ὁ θεὸς ἐγκατέλιπεν
eū: ꝓsequimini & cōprehendite eū: qz nō ēt
αὐτόν, καταδιώξατε καὶ καταλάβετε αὐτόν, ὅτι οὐκ ἔστιν
qui eripiat. Deus me ne elōgeris a me:
ὁ ῥυόμενος. Ὁ θεός μου μὴ μακρύνῃς ἀπ' ἐμοῦ, ὁ θεός μου
in adiutoriū meū respice. Cōfundātur & defi
εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες. Αἰσχυνάτωσαν καὶ ἐκλιπέ
ciāt detrahētes aie mee: operiā
τωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντες τὴν ψυχήν μου, περιβαλλέσθω
tur confusione & pudore q̄ querūt
σαν αἰσχύνη καὶ ἐντροπὴν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.
Ego aūt semp spabo in te: & adiciā sup om
Ἐγὼ δὲ διαπαντὸς ἐλπιῶ ἐπὶ σέ, καὶ προσθήσω ἐπὶ πᾶ
nē laudē tuā. Os meū ānūtiabit iustitiā
σαν τὴν αἴνεσίν σου. Τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν δικαιοσύνη
tuā: tota die salutare tuū. Quīa nō cognoui litte
σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου. Ὅτι οὐκ ἔγνων γράμ
turas: introibo in potētias dñi: dñe memorabo
ματα, εἰσελεύσομαι ἐν δυνάσταις κυ, κε μνησθήσομαι τῆς

Ter.heb.ps.lxxiij.	Pātina.heb.	Trāsla.B.Hiero.	Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
חשב יד	בֵּינִיךְ נְגִדְתִּי : וְאַחְשָׁבָה ל לְדַעַת	pauperi & inopi: & animas pauperum saluabit. Ab vsura & iniquitate redimet	filios tuos reliqui. Et cogitaui vt intelligerē hoc. Labor est in oculis meis. Donec veniam
נגא	זֹאת עָמָל הוּא בְּעֵינָי : עַד אָבֹא		ad sctuarīū dei: intelligā in nouissimo eorum.
מקדש יקן	אֶל מִקְדְּשֵׁי אֵל אָבִינָה לְאַחֲרִיתָם :		Verūtū in lubrico posuisti eos: deiecisti eos
שית נפל	אָךְ בַּחֲלַקּוֹת תָּשִׁית לָמוֹ הִפַּלְתָּם		ad interitū. Quō vasta ti sunt! subito deficerūt: cōsūpti sūt quasi non sint. Quasi somniū euigilātis dñe in
נשא היה	לְמַשֹּׁאוֹת אֵיךְ הָיוּ לְשַׁמָּה כִּרְגָע		ciuitate imagines eorū
שמם סוף	סָפּוּ תַמּוּ מִן בַּלָּהוֹת :		ad nihilum rediges. Quia istāmatū est cor meū: & renes
חלם קום	כַּחֲלוֹם אֲדֹנָי בְּעִירְ צַלְמָם תִּבְזֶה :		mei cōmutati sūt. Et ego ad nihilū redactus sū: & nescīui:
חמץ יבן	כִּי יִתְחַמֵּץ לְבָבִי וְכִלְיוֹתַי אֲשַׁנֵּנָה :		iumenta factus sū apud te: & ego semp tecum.
כלה שנן	וַאֲנִי בַּעַר וְלֹא אֵדָע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי		Et tenuisti manū dexterā meā: & in cōsiliō tuo deduxisti me: & cū gloria suscepisti me. Quid enim mihi est in celo: & a te quid vo
ידע חיה	עִמָּךְ : וַאֲנִי תָמִיד עִמָּךְ אָחַזְתָּ		luī sup trā: Defecit cor meū & caro mea: deus cordis mei & pars mea deus in eternū.
חמד	בְּיָד יְמִינִי : בַּעֲצָתְךָ תַנְחֵנִי וְאַחַר		Quia ecce q̄ elōgāt se a te: pibūt.
ימין יצן	כָּבוֹד תִּקָּחֵנִי : מִי לִי בַּשָּׁמַיִם		Quia ecce qui elōgat se a te pibūt: fodisti oēm q̄ fornicat abs te. Mihi aūt
יחה כבד	וְעִמְּךָ לֹא חָפַצְתִּי בָּאָרֶץ : כָּלָה		adherere deo bonū est: ponere in do
לבח	שְׁאֵרִי וּלְבָבִי צוּר לְבָבִי וְחֶלְקִי		mino spez meā. Vt annūciē oēs
עלם רחק	אֱלֹהִים לְעוֹלָם : כִּי הִנֵּה רְחֵקֶיךָ		predicatiōes tuas: in portis filie tion.
אבד צנת	יֹאבֵדוּ הִצְמַתָּה כָּל זוֹנָה מִמֶּךָּ :		Intellectus asaph. 73.
זנה מן	וַאֲנִי קִרְבַת אֱלֹהִים לִי טוֹב שַׁתִּי		Συνίσεως τῷ ἀσάφ. ογ.
שות חסה	בַּיהוִה אֱלֹהִים מַחְסִי לִסְפֹּר כָּל		UT quid deus repulisti in finē: iratus ē furor tu⁹
יהוה	מְלַאכוֹתֶיךָ :		ī xti ī ouis pascue tue? Memor esto cōgregatiōis tue
	לאסף משכיל		quā possedisti ab initio: redemisti virgā hereditatis tue.
שכל			mōtē sion hic in q̄ habitasti in eo: lena
עון	לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח יֶעְשַׁן		Ορος σιων τουτο ὁ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ, ἐπάγαγε τὰς
רעה	אַפְּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ : זְכֹר		χεῖράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος. Ὅσα
עדה קנה	עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם גָּאַלְתָּ		malignat ē inimicus in sctō tuo: & glriat sūt
שבט נחלה הר ציון זה שכנת	שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ		ἐκακοποιήσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐνεκαυχήσαν
בו : הרימה פעמיך למשאות	בּוֹ : הָרִימָה פְעָמֶיךָ לְמַשֹּׁאוֹת		qui oderūt te in medio solēnitatis tue. Posuerūt sig
רום נשא	נֶצַח כָּל הֵרַע אוֹיֵב בַּקֹּדֶשׁ :		Το σὶ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σόυ. Ἐθεντο τὰ σή
רוע אויב	שָׁאֲגוּ צָרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ		gna sua signa: & nō cognouēt: sicut in exitu
צור יעד	שָׂמוּ אוֹתֹתָם אֹתוֹת : יָדָעוּ		μεῖα αὐτῶν σημεῖα, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ὡς ἐις τὴν ἔξοδον
שום ידע	כְּמֵבִיא לְמַעְלָה סְבָךְ עֵץ		sup fūnū. Quasi in silua lignor securib exciderūt
בוא עלה	קַרְדֻּמוֹת : וְעַתָּה פִּתּוּחֶיהָ יָחַד		ὑπερῶο. Ὡς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίναις ἐξεκόπταν τὴν
פתח	בְּכַשִּׁיל וּבְלַפּוֹת יַהֲלֹמוּן :		ianuas eius in idipm: in securi & ascia de
כשל הלם	שִׁלְחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשֶׁךָ לָאָרֶץ		struxerūt eā. Incēderūt i ignē scīāri tuū
קדש	חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ : אָמְרוּ בְלִבָּם		τὴν καρδίαν αὐτῶν· Ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριον σου
שכן	נִינָם יַחַד שָׁבְתֵי אֵל מוֹעֲדֵי		in tra: polluerūt tabernaculū nois tui. Dixerūt in
יעד	בָּאָרֶץ : אוֹתֹתֵינוּ לֹא רָאִינוּ		cordē suo cognatiōes eor simul: venite
ראה	אֵין עוֹד נָבִיא וְלֹא אִתָּנוּ		& non est nobiscum

יְדֵעַ עַד טָה ׃ עַד מָתַי אֱלֹהִים
יְחָרֵף צָר תְּנַאֵץ אוֹיֵב שִׁמְךָ חֶרְפָּה צוּר
יָלִנָצַח לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינְךָ נַבִּיט מִקֶּרֶב חֵיקְךָ כַלֵּה׃ וֵאלֹהִים מַלְכִּי חִיק
מִקֶּדֶם פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת נִפְעַלְתָּ בְּקֶרֶב פָּעַל יֵשַׁע
הָאָרֶץ אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְּעֻזֶּךָ יָם פּוּר עֹז
שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם׃ תָּנִין
אַתָּה רִצַּצְתָּ רָאשֵׁי לִוְיָתָן תִּתְּנֶנּוּ לְיִר נָתַן
מַאֲכָל לָעָם לְצִיִּים ׃ אַתָּה בָּקַעְתָּ אָבַל צִיָּה
מָעַיִן וָנָחַל אַתָּה הוֹבַשְׁתָּ נַהֲרוֹת עֵין יָבֵשׁ
אֵיתָן׃ לְךָ יוֹם אַף לְךָ לָיְלָה אַתָּה הֵכִינוֹתָ מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ׃ כּוֹן אוֹר
אַתָּה הִצַּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת אָרֶץ קַיִץ וָחֹרֶף יְצַרְתָּם׃ יְצֵר נָבַל
זְכֹר זֹאת אוֹיֵב חֵרֵף יְהוָה וְעַם נָבָל נִאֲצוּ שִׁמֶךָ׃ אָיַב
אַל תִּתֵּן לַחַיַּת נֶפֶשׁ תּוֹרֶךָ חַיִּת נָתַן
עֲנִיֶּיךָ אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח ׃ הַבֵּט שָׁעָה
לִבְרִית כִּי מָלְאוּ מְחִשְׁכֵי אָרֶץ נְוֵה חֲשֵׁךְ עָרָה
נְאוֹת חָמָס ׃ אַל יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם שׁוּב דָּוֹךְ
עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ ׃ קוּמָה כְּלָם
אֱלֹהִים רִיבָה רִיבֶךָ זְכֹר חֶרְפָּתְךָ אֲוַלָּה
מִנִּי נָבָל כָּל הַיּוֹם ׃ אַל תִּשְׁכַּח רוֹגְזֵי שָׁכַח
קוֹל צוֹרְרֶיךָ שָׁאוֹן קָמֶיךָ עָלָה שְׁאָה הוֹם
תָּמִיד׃ lxv. לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר ׃ הוֹדִינוּ שַׁחַת שִׁיר
לְךָ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקָרוֹב שְׁמֶךָ סָפְרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ כִּי אֶקַּח מוֹעֵד כָּתַב
אֲנִי מֵישָׁרִים אֶשְׁפֹּט ׃ נָמֹגִים אֶרֶץ וְכָל יֹשְׁבֶיהָ אֲנֹכִי תָּכַנְתִּי עַמּוּדֶיהָ סֶלָה׃ עָתַק
אָמַרְתִּי לְהוֹלְלִים אַל תָּהוֹלּוּ וְלָרְשָׁעִים אַל תָּרִימוּ קָרֶן׃ אַל תָּרִימוּ לַמָּרוֹם קַרְנְכֶם
תְּדַבְּרוּ בְצַוָּאר עָתָק ׃ כִּי לֹא מִמּוֹצָא וּמִמַּעֲרָב וְלֹא מִמִּדְבַּר הָרִים ׃ כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט זֶה
יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים ׃ כִּי כוֹס בְּיַד יְהוָה וְיַיִן חָמַר מָלֵא מֶסֶךְ וַיַּגַר
מִיז שָׁתָה שִׁמְרֵיהָ יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כָל
נְגִד עֹלָם רְשָׁעֵי אֶרֶץ אַנִי אַגִּיד לְעוֹלָם
זַמֵּר אֲזַמֵּרָה לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב ׃ וְכָל קַרְנֵי
נְגִד רוּם רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת
צַדִּיק נָצַח lxvi. לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת
נְגִן זַמּוֹר לְאָסָף שִׁיר ׃ נוֹדָע
שִׁוּר יָדַע בִּיהוּדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל
גְּדֹל שְׁמוֹ ׃ וַיְהִי בְשָׁלֵם סוֹכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ
בְּצִיּוֹן׃ שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵי קָשֶׁת
עֹז מָגֵן וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה סֶלָה ׃ נָאוֹר
לָטַח מֵאֵר אַדִּיר מִהָרְרֵי טָרֶף ׃
שָׁלַל אָבַר אֲשׁוֹתְלוּ אַבִּירֵי לֵב נָמוּ שְׁנָתָם
נוּם ׃ וְלֹא מָצְאוּ כָל אַנְשֵׁי חַיִל יְדֵיהֶם׃
רֶדֶם מִגַּעֲרָתְךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדַּם וְרֶכֶב
וְסוּם הָרְא נִתְּקוּ ׃ אַתָּה נוֹרָא אַתָּה וּמִי יַעֲמֹד
כְּנֶה לְפָנֶיךָ בְּאַפֶּךָ ׃ מִשָּׁמַיִם
שָׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקְטָה׃
שָׁקַט בְּקוּם לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ
כָּל עַנְוֵי אָרֶץ סֶלָה׃ כִּי חֲמַת אָדָם
תּוֹדְךָ שְׁאֵרִית חֵמוֹת תַּחְגֹּר נְדָרוּ
וְשַׁלְּמוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל סְבִיבָיו
יוֹבִלוּ שַׁי לַמּוֹרָא ׃ יִבְצֹר רוּחַ
נְגִיד לְמַלְכֵי אָרֶץ׃ lxvii. נוֹרָא עִם נָגַד
לַמְנַצֵּחַ עַל יְדוּתוּן מִזְמוֹר
קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהַאֲזִין אֵלָי׃ צָעַק
קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהַאֲזִין אֵלָי ׃ בְּיוֹם אָזַן
צָרָתִי אֲדֹנָי דָּרָשְׁתִּי יָדִי לַיְלָה נִגְּרָה צוּר
וְלֹא תָפוּג מָאֲנָה הֻנָּחֵם נַפְשִׁי ׃ נָחַם
אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה אָשִׂיחָה עָטַף
וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה׃ אָחַזְתָּ שְׁמֻרוֹת
עֵינָי נָפַעְתָּי וְלֹא אֲדַבֵּר הִתְבֹּנַנְתִּי פָּעַם
יָמִים מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים׃ אֶזְכְּרָה יוֹם שָׁנָה
נְגִינָתִי בַלַּיְלָה עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה עֹלָם זָכַר
וְיָחְפֵּשׂ רוּחִי ׃ הֲלְעוֹלָמִים יִזְנַח נָגַן
אֲדֹנָי וְלֹא יוֹסִיף לִרְצוֹת ׃ חָפַשׂ רָצָה

dñi est: víno merato vſq; ad plenũ mixtus: & ppinabit ex eo: verũtñ feces eius epotabũt bibẽtes oẽs impij terre. Ego ãt annũciabo in ſeculũ: cãtabo deo iacob. Et oia cornua ᵒ impioꝝ ſui confringam: exaltabuntur cornua iuſti.

Victori in carminibus ps alaph cantici. 76.

Notus in iudea deꝰ: in iſrael magnũ nomẽ eius. Et factus ẽ in pace locus eius: & habitatio eius in ſion. Ibi cõfregit potẽtias arcuũ: ſcutũ & gladiũ & bellũ. Illumi⁹ tu es magnifice: a mõtibus captiuitatis. Spoliati ſũt ſupbi corde: dormierũt ſõnũ ſuũ: & nõ inuenerunt oẽs viri diuitiarũ in manib⁹ ſuis. Ab increpatione tua deus iacob: dormitauerũt q̃ aſcẽdit equos. Et terribilis es: & quis reſiſtet tibi? tũc ira tua. De celo audiũ feciſti iudiciũ: tra terra timẽs & tacebit. Cũ ſurrexerit deꝰ ad iudicãdũ deus: vt ſaluos faciat oẽs mites terre. Quia ira hominis confitebitur tibi: & reliquiſs ire accingeris. Vouete & reddite dño deo veſtro: oes qui in circuitu eius ſunt offerẽt dona terribili. Auferenti ſpiritum ducum: terribili regibus terre.

Victori super idithum: asaph psalmus. 77.

Voce mea ad deum clamaui: voce mea ad deum & exaudiuit me. In die tribulatiõis mee deum exquiſiui: manibus meis: nocte coram eo & non ſum deceptus. Renuit cõſolari aia mea: & memor fui dei & delectata ſũ. Exercitata ſũ & defecit ſpũs meus. Anticipauerunt vigilie oculi mei. Turbata ſũ & non ſum locutus: cogitaui dies antiquos: & annos eternos in mẽte habui & meditata ſũ. Et exercitabar nocte cum meo corde & ſcopebam ſpũs meus. Numq̃d in eternũ proiiciet dñs: & non apponet vt cõplacitor ſit adhuc? Aut in finem misericordiam ſuam abſcindet a generatione & generationem? Quia forte obliuiſcetur miſereri deus: aut continebit in ira ſua miſericordias ſuas? Et dixi nunc cepi: hec mutatio dextere excelſi. Memor fui operum domini: quia memor ero a principio mirabilis tui. Et meditabor in omnibus operibus tuis: & in adinuentionibus tuis loquar. In ſancto deus via tua: quis deus magnus ſicut deus noſter? Tu es deus qui facis mirabilia: notum fecit in gentibus virtutem ſuam. Redemiſti in brachio tuo populum tuum: filios iacob & ioſeph. Vidit te aque deus: vidit te & timuerunt & turbate ſunt abyſſi. Multitudo ſonitus aquarum. Vox tonitrui tui in rota. Illuxerunt coruſcationes tue orbi terre: commota eſt & contremuit terra. In mari via tua: & ſemite tue in aquis multis: & veſtigia tua non cognoſcentur. Deduxiſti ſicut oues populum tuum: in manu moyſi & aaron.

Intellectus asaph. 78.

Intende popule meus legem meam: inclinate aurem veſtram in verba oris mei. Aperiam in parabolis os meum: loquar propoſitiones ab initio. Quanta audiuimus & cognouimus ea: & patres noſtri narrauerunt nobis. Non ſunt occultata a filiis eorum in generatione altera narrantes laudes domini & virtutes eius & mirabilia eius que fecit. Et ſuſcitauit teſtimoniũ in iacob & legem poſuit in iſrael. Quanta mandauit patribus noſtris notas facere filiis ſuis: vt cognoſcat generatio altera filii qui naſcentur & exurgent & narrent filiis ſuis. Vt ponant in deo ſpem ſuam: & non obliuiſcantur operum dei & mandata eius exquirant. Et non ſint ſicut patres eorum generatio prauaricans & exacerbans: generatio que non direxit cor ſuum & non creditum eſt cum deo ſpiritus eius. Filii ephrem intendentes & mittentes arcum: conuerſi ſunt in die belli. Non cuſtodierunt teſtamentum dei: & in lege eius noluerunt ambulare. Et obliti ſunt benefactorum eius & mirabilium eius que oſtendit eis. Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra egypti: in campo taneos. Diuidit mare & perduxit eos: & ſtatuit aquas quaſi in utre. Et deduxit eos in nube diei: & tota nocte in illuminatione ignis. Diuidit petram in eremo: & adinebriauit eos quaſi de abyſſo multa. Et eduxit aquam de petra: & deduxit tanquam flumina aquas. Et adiecerunt adhuc peccare ei: in iracundia excelſi ad irritandum eum in inuia deſerti. Et tentauerunt deum in cordibus ſuis: ad poſtulandum eſcas animabus ſuis. Et male locuti ſunt de deo: dixerunt. Numquid poterit deus parare menſam in deſerto? Quia percuſſit petram & fluxerunt aque: & torrentes inundauerunt. Numquid & panem poterit dare: aut parare menſam populo ſuo? Propterea audiuit dominus & distulit: & ignis exarſit in iacob & ira aſcendit in iſrael. Quia non credidiſſent deo: nec ſperaſſent in ſalutari eius. Et mandauit nubibus deſuper: & oſtia celi aperuit. Et pluit illis manna ad manducandum: & panem celi dedit eis. Panem angelorum manducauit homo: cibaria miſit eis in abundantia. Transtulit austrum de celo: & induxit in virtute ſua affricum. Et pluit ſuper eos ſicut arenam carnes: & ſicut arenam maris volatilia pennata. Et ceciderunt in medio caſtrorum eius: circa habitacula eius. Et manducauerunt & ſaturati ſunt nimis: & deſiderium eorum attulit eis. Non ſunt fruſtrati a deſiderio ſuo: adhuc eſca eorum erat in ore ipſorum. Et ira dei aſcendit ſuper eos: & occidit pingues eorum & electos iſrael impediuit. In omni hoc peccauerunt adhuc: & non credidiſſent in mirabilibus eius. Et defecerunt in vanitate dies eorum: & anni eorum cum feſtinatione. Cum occideret eos quærebant eum: & reuertebantur & diluculo veniebant ad eum. Et memorati ſunt quia deus adiutor eſt eis: & deus excelſus redemptor eorum eſt. Et diligebant eum in ore ſuo: & lingua ſua mentiebantur ei. Cor autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habiti ſunt in teſtamento eius. Ipſe autem eſt miſericors & propitiabitur peccatis eorum: & non diſperdet eos. Et multas auertit iram ſuam: & non accendit omnem iracundiam ſuam. Et recordatus eſt quia caro ſunt: ſpiritus vadens & non rediens. Quoties exacerbauerunt eum in deſerto: in ira concitauerunt eum in inuia? Et conuerſi ſunt & tentauerunt deum: & ſanctum iſrael exacerbauerunt. Non ſunt recordati manus eius: die qua redemit eos de manu tribulantis. Sicut poſuit in egypto ſignum ſuum: & prodigia ſua in campo taneos. Et conuertit in ſanguinem flumina eorum & imbres eorum ne biberent. Immiſit in eos cynomyiam & comedit eos: & ranam & exterminauit eos. Et dedit erugini fructus eorum: & labores eorum locuſte. Occidit in grandine vineas eorum: & moreas eorum in pruina. Et tradidit in grandine iumenta eorum: & poſſeſſiones eorum igni. Immiſit in eos iram indignationis ſue: indignationem & tribulationem & miſſiones per angelos malos. Et viam fecit ſemite ire ſue: non pepercit a morte animabus eorum & iumenta eorum in mortalitate conclauit. Et percuſſit omne primogenitum in terra egypti: primitias omnis laboris eorum in tabernaculis cham. Et abſtraxit ſicut oues populum ſuum: & deduxit eos tanquam gregem in deſerto. Et duxit eos in ſperanti & non timuerunt: & inimicos eorum operuit mare. Et introduxit eos in montem ſanctificationis ſue: montem quem acquiſiuit dextera eius. Et eiecit a facie eorum gentes: & ſorte diuiſit eis in funiculo diſtributionis. Et habitare fecit in tabernaculis eorum tribus iſrael. Et tentauerunt & exacerbauerunt deum excelſum: & teſtimonia eius non cuſtodierunt. Et auerſi ſunt & prauaricati ſunt quemadmodum patres eorum: conuerſi ſunt in arcum prauum. In collibus enim ſuis irritauerunt eum: & in ſculptilibus ſuis ad emulationem eum prouocauerunt. Audiuit deus & ſpreuit: & exhortatus eſt ualde iſrael. Et repulit tabernaculum ſilo: tabernaculum ſuum ubi habitauit in hominibus. Et tradidit in captiuitatem fortitudinem eorum: & pulchritudinem eorum in manus inimici. Et conclauſit in gladio populum ſuum: & hereditatem ſuam deus audiuit & contemſit. Iuuenes eorum conſumpſit ignis: & virgines eorum non ſunt lamentate. Sacerdotes eorum in gladio cadent: & uidue eorum non plorabuntur. Et exſurrexit tanquam dormiens dominus: tanquam potens crapulatus a vino. Et percuſſit inimicos ſuos in poſteriora: opprobrium ſempiternum dedit illis. Et reprobauit tabernaculum ioſeph: & tribum ephrem non elegit. Et elegit tribum iuda: montem ſion quem dilexit. Et edificauit ſicut unicornium ſanctificium ſuum: in terra quam fundauit in ſeculum ſeculi. Et elegit dauid ſeruum ſuum: & tulit eum de gregibus ouium. De poſteriora matrum ſuarum accepit eum: pascere iacob ſeruum ſuum & iſrael hereditatem ſuam. Et pauit eos in innocentia cordis ſui: & in intellectibus manuum ſuarum deduxit eos.

Ps. Aſaph. 78.

Deus venerunt gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum ſanctum tuum: poſuerunt hieruſalem in pomorum cuſtodiam. Dederunt morticina ſeruorum tuorum: escas bestiis terre. Effuderunt ſanguinem eorum tanquam aquam in circuitu hieruſalem: & non erat qui ſepeliret. Facti ſumus opprobrium vicinis noſtris: ſubſannatio & illuſio his qui in circuitu noſtro ſunt. Vſquequo domine irasceris in finem: accendetur tanquam ignis zelus tuus? Effunde iram tuam in gentes que te non nouerunt: & in regna que nomen tuum non inuocauerunt. Quia comederunt iacob: & locum eius deſolauerunt. Ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum: cito anticipent nos miſerationes tue quia pauperes facti ſumus nimis. Adiuua nos deus ſalutaris noſter: propter honorem nominis tui domine libera nos & propitius eſto peccatis noſtris propter nomen tuum. Ne forte dicant in gentibus: vbi eſt deus eorum? Et in nationibus coram oculis noſtris: ultio ſanguinis ſeruorum tuorum que effuſus eſt. Introeat coram conſpectu tuo gemitus compeditorum: ſecundum magnitudinem brachii tui poſſide filios mortificatorum. Et redde vicinis noſtris ſeptuplum in ſinum eorum: exprobrium eorum quod exprobrauerunt tibi domine. Nos autem populus tuus & oues pascue tue confitebimur tibi in ſeculum: in generationem & generationem narrabimus laudem tuam.

In finem pro his qui commutabuntur testimonium aſaph pſalmus. 79.

Pastor iſrael intende: qui deducis ioſeph tanquam ouem. Qui ſedes ſuper cherubim manifeſtare coram ephrem & beniamin & manaſſe. Excita potentiam tuam & veni ut ſaluos facias nos. Deus conuerte nos: & oſtende faciem tuam & ſalui erimus. Domine deus virtutum quouſque irasceris ſuper orationem ſerui tui? Cibabis nos pane lacrimarum: & potum dabis nobis in lacrimis in menſura? Poſuiſti nos in contradictionem vicinis noſtris: & inimici noſtri deriſerunt nos. Deus virtutum conuerte nos: & oſtende faciem tuam & ſalui erimus. Vitem de egypto tranſtulisti: eiecisti gentes & plantaſti eam. Dux itinere fecisti in conſpectu eius: radicauit radices eius & implenit terram. Operuit montes umbra eius: & arbusta eius cedros dei. Extendit palmites ſuos usque ad mare: & usque ad flumen propagines eius. Ut quid destruxiſti maceriam eius: & vindemiant eam omnes qui pertranſeunt viam? Exterminauit eam ſus de ſilua: & unicornis ferus deuaſtauit eam. Deus virtutum reſpice de celo & uide: & viſita vineam iſtam. Et perfice eam quam plantauit dextera tua: & ſuper filium hominis quem confirmaſti tibi. Incenſa igni & suffoſſa: ab increpatione vultus tui peribunt. Fiat manus tua ſuper virum dexteree tue: & ſuper filium hominis quem confirmaſti tibi. Et non diſcedimus a te: viuificabis nos & nomen tuum inuocabimus. Domine deus virtutum conuerte nos: & oſtende faciem tuam & ſalui erimus.

In finem pro torcularibus aſaph pſalmus. 80.

Exultate deo adiutori noſtro: iubilate deo iacob. Sumite pſalmum & date tympanum: pſalterium iocundum cum cithara. Buccinate in neomenia tuba: in inſigni die ſolemnitatis veſtre. Quia iuſtificatio in iſrael eſt: & iudicium deo iacob. Testimonium in ioſeph poſuit eum: in exitu ſuper terram egypti. Linguam quam non intellexerat audiuit. Diſceſſit a tribulatione dorſum eius: manus eius in cophino ſeruierunt. In tribulatione inuocaſti me & liberaui te: exaudiui te in abſcondito tempeſtatis. Probaui te apud aquam contradictionis: audi populus meus & conteſtabor te. Iſrael ſi audieris me: non erit in te deus recens: & non adorabis deum alienum. Ego enim ſum dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti: dilata os tuum & adimplebo illud. Et non audiuit populus meus vocem meam: & iſrael non intendit mihi. Et dimiſi eos ſecundum deſideria cordis eorum: ibunt in adinuentionibus ſuis. Si populus meus audiuiſſet me: iſrael in viis meis ambulaſſet. Paulominus inimicos eorum humiliaſſem: & ſuper tribulantes eos miſiſſem manum meam. Inimici domini mentiti ſunt ei: & erit tempus eorum in ſeculum. Et cibauit eos ex adipe frumenti: & de petra mel ſatiauit eos.

Ps. Aſaph. 81.

Deus ſtetit in ſynagoga deorum: in medio autem deos diiudicat. Vſquequo iudicatis iniquitatem: & facies peccatorum ſumitis? Iudicate egenum & pupillum: humilem & pauperem iuſtificate. Eripite pauperem & egenum: de manu peccatoris liberate. Nescierunt neque intellexerunt in tenebris ambulant: mouebuntur omnia fundamenta terre. Ego dixi dii estis: & filii excelſi omnes. Vos autem ſicut homines moriemini: & ſicut unus de principibus cadetis. Exurge deus iudica terram: quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus.

Ps. Aſaph. 82.

Deus quis ſimilis erit tibi: ne taceas neque compescaris deus. Quoniam ecce inimici tui ſonuerunt: & qui oderunt te extulerunt caput. Super populum tuum malignauerunt conſilium: & cogitauerunt contra ſanctos tuos. Dixerunt venite & diſperdamus eos ne ſint gens: & non memoretur nomen iſrael amplius. Quoniam cogitauerunt unanimiter: ſimul contra te teſtamentum disposuerunt. Tabernacula idumeorum & iſmaelite: moab & agareni. Gebal & ammon & amalech: alienigene cum habitantibus tyrum. Etenim aſſur venit cum illis: facti ſunt in adiutorium filiis loth. Diapſalma. Fac illis ſicut madian & ſiſare: ſicut iabin in torrente cyſon. Diſperierunt in endor: facti ſunt ut ſtercus terre. Pone principes eorum ſicut oreb & zeb: & ſicut zebee & ſalmana omnes principes eorum. Qui dixerunt hereditate poſſideamus nobis: deus meus pone illos ut rotam. Sicut ſtipulam ante faciem uenti: & ſicut ignis qui combuſſit ſilua. Et ſicut flamma conburens montes: ita perſequeris in tempeſtate tua. Et in ira tua conturbabis eos: impple facies eorum ignominia & quarent nomen tuum domine. Confundantur & conturbentur in ſeculum ſeculi: & confundantur & pereant. Et ſcient quia nomen tibi dominus: tu ſolus altiſſimus in omni terra.

Pulchra dilecta mea: & macula non eſt in te. Veni de libano ſponſa mea veni de libano: veni coronaberis. Dealbabis nidum tuum: & ſuper pullos tuos incubabis. Posuiſti columbam tuam ſponſe mee: ſuper nidum ſuum. Ecce tu pulchra es amica mea: & decora ſicut hieruſalem. Terribilis ut castrorum acies ordinata. Auerte oculos tuos a me: quia ipſi me auolare fecerunt. Capillus tuus ſicut grex caprarum: quas apparuerunt de monte galaad. Dentes tui ſicut grex tonſarum: que aſcenderunt de lauacro. Omnes gemellis fetibus: & ſterilis non eſt in eis. Sicut coccinum labium tuum: & eloquium tuum dulce. Sicut fragmen mali punici ita genas tue: absque occultis tuis. Sicut turris dauid collum tuum: quod edificatum eſt cum propugnaculis. Mille clypei pendent ex eo: omnis armatura fortium. Duo ubera tua ſicut duo hinnuli capree gemelli: que pascuntur inter lilia. Donec aspiret dies & inclinentur umbre: vadam ad montem myrrhe & ad collem thuris. Tota pulchra es amica mea: & macula non eſt in te. Veni de libano ſponſa mea veni de libano: veni coronaberis. Transi a capite amane: & a capite ſenir & hermon. A cubilibus leonum: a montibus pardorum. Vulnerasti cor meum ſoror mea ſponſa: vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum & in uno crine colli tui. Quam pulchre facte ſunt mamme tue ſoror mea ſponſa: pulchriora facta ſunt ubera tua uino. Et odor unguentorum tuorum ſuper omnia aromata. Fauus diſtillans labia tua ſponſa: mel & lac ſub lingua tua. Et odor uestimentorum tuorum ſicut odor turis. Hortus conclusus ſoror mea ſponſa: hortus conclusus fons ſignatus. Emiſſiones tue paradiſus malorum punicorum: cum pomorum fructibus. Cypri cum nardo. Nardus & crocus: fistula & cinnamum cum uniuerſis lignis libani. Myrra & aloe cum omnibus primis unguentis. Fons hortorum puteus aquarum uiuentium que fluunt impetu de libano. Surge aquilo & ueni auster: perflа hortum meum & fluent aromata illius. Veniat dilectus meus in hortum ſuum: & comedat fructum pomorum ſuorum. Veni in hortum meum ſoror mea ſponſa: meſſui myrrham meam cum aromatibus meis. Comedi fauum cum melle meo: bibi uinum meum cum lacte meo. Comedite amici & bibite: & inebriamini carissimi. Ego dormio & cor meum uigilat: uox dilecti mei pulſantis. Aperi mihi ſoror mea amica mea columba mea immaculata mea: quia caput meum plenum eſt rore. Et cincinni mei guttis noctium. Expoliaui me tunica mea quomodo induar illa: lauabo pedes meos quomodo inquinabo illos. Dilectus meus miſit manum ſuam per foramen: & uenter meus intremuit ad tactum eius. Surrexi ego ut aperirem dilecto meo: manus mee ſtillauerunt myrrham & digiti mei pleni myrrha probatiſſima. Pessulum oſtii mei aperui dilecto meo: at ille declinauerat & abierat. Anima mea liquefacta eſt ut locutus eſt: quesiui illum & non inueni illum. Vocaui eum & non dedit mihi reſponſum. Inuenerunt me uigiles qui custodiunt ciuitatem: percuſſerunt me & uulnerauerunt me. Tulerunt pallium meum mihi: custodes murorum. Adiuro uos filie hieruſalem: ſi inueneritis dilectum meum ut nuncietis ei quia amore langueo. Qualis eſt dilectus tuus ex dilecto o pulchra mulierum: qualis eſt dilectus tuus ex dilecto quia ſic adiurasti nos. Dilectus meus candidus & rubicundus: electus ex milibus. Caput eius auri optimi: comę eius ſicut elate palmarum nigre quaſi coruus. Oculi eius ſicut columbe ſuper riuulos aquarum: que lacte lauantur & reſident iuxta fluenta plenissima. Gene illius ſicut areole aromatum conſite a pigmentariis: labia eius lilia distillantia myrrham primam. Manus illius tornatiles aurea plene hyacinthis: venter eius eburneus distinctus ſaphiris. Crura illius columne marmoree que fundate ſunt ſuper baſes aureas: species eius ut libani electus ut cedri. Guttur illius ſuauissimum & totus desiderabilis: talis eſt dilectus meus & iſte eſt amicus meus filie hieruſalem. Quo abiit dilectus tuus o pulchra mulierum: quo declinauit dilectus tuus & quesiemus eum tecum. Dilectus meus deſcendit in hortum ſuum ad areolam aromatum: ut pascatur in hortis & lilia colligat. Ego dilecto meo & dilectus meus mihi: qui pascitur inter lilia. Suauis es amica mea & decora ſicut hieruſalem: pulchra es & ſuauis ut tabernacula cedar ſicut pelles ſalomonis. Auerte oculos tuos a me quia ipſi me auolare fecerunt. Capillus tuus ſicut grex caprarum: quas apparuerunt de monte galaad. Dentes tui ſicut grex tonſarum: que aſcenderunt de lauacro. Omnes gemellis fetibus: & ſterilis non eſt in eis. Sicut coccinum labium tuum: & eloquium tuum dulce. Sicut fragmen mali punici ita genas tue: absque occultis tuis. Sicut turris dauid collum tuum: quod edificatum eſt cum propugnaculis. Mille clypei pendent ex eo: omnis armatura fortium. Duo ubera tua ſicut duo hinnuli capree gemelli: que pascuntur inter lilia. Donec aspiret dies & inclinentur umbre: vadam ad montem myrrhe & ad collem thuris. Tota pulchra es amica mea: & macula non eſt in te. Veni de libano ſponſa mea veni de libano: veni coronaberis. Transi a capite amane: & a capite ſenir & hermon. A cubilibus leonum: a montibus pardorum. Vulnerasti cor meum ſoror mea ſponſa: vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum & in uno crine colli tui. Quam pulchre facte ſunt mamme tue ſoror mea ſponſa: pulchriora facta ſunt ubera tua uino. Et odor unguentorum tuorum ſuper omnia aromata. Fauus diſtillans labia tua ſponſa: mel & lac ſub lingua tua. Et odor uestimentorum tuorum ſicut odor turis. Hortus conclusus ſoror mea ſponſa: hortus conclusus fons ſignatus. Emiſſiones tue paradiſus malorum punicorum: cum pomorum fructibus. Cypri cum nardo. Nardus & crocus: fistula & cinnamum cum uniuerſis lignis libani. Myrra & aloe cum omnibus primis unguentis. Fons hortorum puteus aquarum uiuentium que fluunt impetu de libano. Surge aquilo & ueni auster: perflа hortum meum & fluent aromata illius. Veniat dilectus meus in hortum ſuum: & comedat fructum pomorum ſuorum. Veni in hortum meum ſoror mea ſponſa: meſſui myrrham meam cum aromatibus meis. Comedi fauum cum melle meo: bibi uinum meum cum lacte meo. Comedite amici & bibite: & inebriamini carissimi. Ego dormio & cor meum uigilat: uox dilecti mei pulſantis. Aperi mihi ſoror mea amica mea columba mea immaculata mea: quia caput meum plenum eſt rore. Et cincinni mei guttis noctium. Expoliaui me tunica mea quomodo induar illa: lauabo pedes meos quomodo inquinabo illos. Dilectus meus miſit manum ſuam per foramen: & uenter meus intremuit ad tactum eius. Surrexi ego ut aperirem dilecto meo: manus mee ſtillauerunt myrrham & digiti mei pleni myrrha probatiſſima. Pessulum oſtii mei aperui dilecto meo: at ille declinauerat & abierat. Anima mea liquefacta eſt ut locutus eſt: quesiui illum & non inueni illum. Vocaui eum & non dedit mihi reſponſum. Inuenerunt me uigiles qui custodiunt ciuitatem: percuſſerunt me & uulnerauerunt me. Tulerunt pallium meum mihi: custodes murorum. Adiuro uos filie hieruſalem: ſi inueneritis dilectum meum ut nuncietis ei quia amore langueo. Qualis eſt dilectus tuus ex dilecto o pulchra mulierum: qualis eſt dilectus tuus ex dilecto quia ſic adiurasti nos. Dilectus meus candidus & rubicundus: electus ex milibus. Caput eius auri optimi: comę eius ſicut elate palmarum nigre quaſi coruus. Oculi eius ſicut columbe ſuper riuulos aquarum: que lacte lauantur & reſident iuxta fluenta plenissima. Gene illius ſicut areole aromatum conſite a pigmentariis: labia eius lilia distillantia myrrham primam. Manus illius tornatiles aurea plene hyacinthis: venter eius eburneus distinctus ſaphiris. Crura illius columne marmoree que fundate ſunt ſuper baſes aureas: species eius ut libani electus ut cedri. Guttur illius ſuauissimum & totus desiderabilis: talis eſt dilectus meus & iſte eſt amicus meus filie hieruſalem. Quo abiit dilectus tuus o pulchra mulierum: quo declinauit dilectus tuus & quesiemus eum tecum. Dilectus meus deſcendit in hortum ſuum ad areolam aromatum: ut pascatur in hortis & lilia colligat. Ego dilecto meo & dilectus meus mihi: qui pascitur inter lilia. Suauis es amica mea & decora ſicut hieruſalem: pulchra es & ſuauis ut tabernacula cedar ſicut pelles ſalomonis.

עזו: הָאֵפֶס לְצַחַת חַסִידוֹ נָמַר אָמַר דּוֹר
לדר ודר: הַשָּׁכַח חַנּוֹת אִל אִם יִקְפָּץ
בְּקֶצֶף רַחֲמָיו סֶלָה: וָאֹמַר חַלּוֹתִי
היא שְׁנוֹת יְמִין עֶלְיוֹן: אֶזְכּוֹר
מַעַלְלֵי יָהּ כִּי אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם
פִּלְאֶךָ: וְהָגִיתִי בְּכָל פָּעֳלֶךָ
וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: אֱלֹהִים
בַּקֹּדֶשׁ דַּרְכֶּךָ מִי אֵל גָּדוֹל
כֵּאלֹהִים: אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶּלֶא
הוֹדַעְתָּ בָעַמִּים עֻזֶּךָ: נָאַלְתָּ
בְּזְרוֹעַ עַמֶּךָ בְּנֵי יַעֲקֹב וְיוֹסֵף סֶלָה:
רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם
יָחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ תְהֹמוֹת:
מַיִם עָבוֹת קוֹל נָתְנוּ שְׁחָקִים
אַף חִצֶּיךָ יִתְהַלָּכוּ: קוֹל רַעַמְךָ
גִּלְגַּל הֵאִירוּ בְרָקִים תֵּבֵל רָגְזָה
וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ: בַּיָּם דַּרְכֶּךָ
וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים וְעִקְּבוֹתֶיךָ
לֹא נוֹדָעוּ: נָחִיתָ כַצֹּאן עַמֶּךָ
בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

lxxviii.

מַשְׂכִּיל לְאָסָף הַאֲזִינָה עַמִּי
תּוֹרָתִי הַטּוּ אָזְנְכֶם לְאִמְרֵי פִי:
אֶפְתְּחָה בְמָשָׁל פִּי אַבִּיעָה חִידוֹת
מִנִּי קֶדֶם: אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ וַנֵּדָעֵם
וַאֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ לָנוּ: לֹא נְכַחֵד
מִבְּנֵיהֶם לְדוֹר אַחֲרוֹן מְסַפְּרִים
תְּהִלּוֹת יְהוָה וְעֻזּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו
אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיָּקֶם עֵדוּת בְּיַעֲקֹב
וְתוֹרָה שָׂם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוָּה
אֶת אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעָם לִבְנֵיהֶם:
לְמַעַן יֵדְעוּ דּוֹר אַחֲרוֹן בָּנִים יִוָּלֵדוּ
יָקוּמוּ וִיסַפְּרוּ לִבְנֵיהֶם: וְיָשִׂימוּ
בֵאלֹהִים כִּסְלָם וְלֹא יִשְׁכְּחוּ
מַעַלְלֵי אֵל וּמִצְוֹתָיו יִנְצֹרוּ:
וְלֹא יִהְיוּ כַּאֲבוֹתָם דּוֹר סוֹרֵר
וּמֹרֶה דּוֹר לֹא הֵכִין לִבּוֹ וְלֹא

"vltra:ˢ Ergo necõplebit
vsq; finem miam futam!
'cõsumabitur verbũ 'de
gnatiõe "in gnationem.
'Nũqd oblitus est misere
ri deus: aut cõtinebit in
furore mias suas! Et
dixi ibecillitas mea est:
hec cõmutatio dextere
excelsi. Recordabor
'cogitationũ dñi: quia
reminiscar antiq mirabilia tua. 'Et meditabor
"in oi ope tuo: & aditiõnes tuas loqr. Deus
fctõ via tua: qs de magnus vt deus! Tu es deus
faciẽs mirabilia: oco
"ondens "in populis potẽtiã tuã. Redemisti oco
in brachio populũ tuũ:
filios iacob & ioseph.
Sp. Vidẽtes te aq de:
videntes te aque oooo
parturierunt: & cõmote sunt abyssi. Excussẽrũt aqs nubila: vocem
dederunt pubes: oooo
& flagitte tue discurrebãt. Vox tonitrui tui
in rota: appuerũt fulgura orbi: concussa est
& cõmota est terra. In
mari via tua oooooooo
& semite tue in aquis
multis: & vestigia tua
nõ sunt agnita. Deduxisti quasi gregẽ populum tuũ: in manu moysi & aaron.

Eruditio asaph. 78.

Vscultа ppke meus
legẽ meã: inclinate
aurẽ vestrã ad verba oris mei. Apiã in pabola
os meũ: loqr enigmata antiq. Que audiuimus & cognouimus:
& pres nri narrauerũt
nobis. Nõ sũt abscõdita a filiis eorũ in gnatiõe
sequẽti: narrantes oooo
laudes dñi & potestatẽ
eius & mirabilia eius
que fecit. Statuit con
testationem iacob oooo
& legem posuit in
israel: que mandauit
patribus nostris vt docerent filios suos. oooo
Vt cognosceret generatio subsequẽs: filii nascituri surgẽt & narrabũt filiis suis. Vt ponãt
in deo spem suã: & nõ
obliuiscantur oooooooo
cogitationũ dei: & mãdata eius custodiant. oo
Et nõ sint sicut pres eorũ generatio declinans:
& puocãs: gnatio q nõ
pparauit cor suũ: & nõ

adhuc? aut in finẽ mias suã absconder? Cõsummauit
ἔτι; ἢ εἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπώσεται; Συντελεσ
verbũ a gnatione in gnationẽ. Nũquid oblitus est mise
ῥῆμα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν; Μὴ ἐπιλήσεται τοῦ οἰκτίρε
rari deus? Aut cõtinebit in ira sua mias su
σαι ὁ θεός; Ἢ συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ τοὺς ἐκτιρμοὺς αὐ
as? Ps. Et dixi nũc cepi: Hec cõ
τοῦ; Διάψαλμα. Καὶ εἶπα νῦν ἠρξάμην, Αὕτη ἡ ἀλ
mutatio dextere excelsi: memor fui operis dñi.
λοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου, ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου.
Quã memor ero ab initio mirabilis tuus:
Ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου,
& meditabor in oibus operibus tuis. Et in
καὶ μελετήσω ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου. Καὶ ἐν τοῖς ἐπι
inuentiõibus tuis exercebor: deus in scto via tua.
τηδεύμασί σου ἀδολεχήσω, ὁ θεός ἐν τῷ ἁγίῳ ὁδός σου.
Quis deus magn sicut deus nr? tu es deus qui facis mirabilia.
Τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν; σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια.
Notũ fecisti in pplis virtutẽ tuã: redemisti in
Ἐγνώρισας ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύναμίν σου, ἐλυτρώσω τῷ
brachio tuo pplm tuũ: filios iacob & ioseph.
βραχίονί σου τὸν λαόν σου, τοὺς υἱοὺς ἰακὼβ καὶ ἰωσήφ.
Viderũt te aque deus: viderũt te aque: & time
Εἶδόσάν σε ὕδατα ὁ θεός, εἶδόσάν σε ὕδατα, καὶ ἐφοβή
rũt. Conturbati sũt abyssi: multitudo sonitꝰ aquaꝝ:
θησαν. Ἐταράχθησαν ἄβυσσοι, πλῆθος ἦχους ὑδάτων,
vocẽ dederũt nubes. Et cñ sagitte tue trã
φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι. Καὶ γὰρ τὰ βέλη σου διαπορεύ
sẽũt: vor tonitrui tui in rota. Illuxerũt
σονται, φωνὴ τῆς βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ. Ἐφαναν ἀ
coruscatiões tue orbi tre: cõmota ẽ & cotre
στραπαί σου τῇ οἰκουμένῃ, ἐσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγε
muit tra. In mari vie tue & semite tue
νήθη ἡ γῆ. Ἐν τῇ θαλάσσῃ αἱ ὁδοί σου καὶ αἱ τρίβοι σου
in aquis multis: & vestigia tua nõ cognoscẽtur.
ἐν ὕδασι πολλοῖς, καὶ τὰ ἴχνη σου οὐ γνωσθήσονται.
Deduxisti sicut oues pplm tuũ in manu moysi
Ὡδήγησας ὡς πρόβατα τὸν λαόν σου ἐν χειρὶ μωυσῆ
& aaron. Intellectus asaph. 77.
καὶ ἀαρών. Συνέσεως τῷ ἀσάφ. οϛ.

Credite pple meus legẽ meã: inclinate aurẽ Matth. 13.c.
Πρόσεχετε λαός μου τῷ νόμῳ μου, κλίνατε τὸ οὖς
vras in ba oris mei. Apiã in para
ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου. Ἀνοίξω ἐν παρα
bolis os meũ: loquar propositiões ab initio.
βολαῖς τὸ στόμα μου, φθέγξομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς.
Quãta audiuimꝰ & cognouimus ea: & pres
Ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἐγνωμεν αὐτά, καὶ οἱ πατέρες ἡ
nri narrauerũt nobis. Nõ sũt occultata a filiis
μῶν διηγήσαντο ἡμῖν. Οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων
eoꝝ in gnatiõe altera narrãtes laudes
αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέραν, ἀπαγγέλοντες τὰς αἰνέσεις
dñi & virtutes eius: Et mirabi
τοῦ κυρίου καὶ τὰς δυναστείας αὐτοῦ, Καὶ τὰ θαυμάσ Ps.ii.
lia eius q fecit: & suscitauit testimoniũ in iacob:
σια αὐτοῦ ἃ ἐποίησε, καὶ ἀνέστησε μαρτύριον ἐν ἰακώβ,
& legẽ posuit in israel. Quãta mãdauit patri
καὶ νόμον ἔθετο ἐν ἰσραήλ. Ὅσα ἐνετείλατο τοῖς πα
bus nr̃is vt nota faceret ea filijs suis. Ut
τράσιν ἡμῶν τοῦ γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Ὅπως
cognoscat gnatio altera filij qui nascẽtur: & exurgẽt &
ἂν γνῶ γενεὰ ἑτέρα υἱοὶ τεχθησόμενοι, καὶ ἀναστήσονται καὶ
narrabũt ea filijs suis. Et ponãt in
ἀπαγγελοῦσιν αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Ἵνα θῶνται ἐπὶ τὸν
deo spẽ suã: & nõ obliuiscãtur operũ dei.
θεὸν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν, καὶ μὴ ἐπιλάθωνται τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ.
Et mãdata eius exquirãt: ne fiãt sicut
Καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν, ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ
pres eoꝝ: gnatio pua & exasperãs. Gnatio
πατέρες αὐτῶν, γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα. Γενεὰ
que nõ direxit cor suũ: & nõ
ἥτις οὐ κατεύθυνε τὴν καρδίαν ἑαυτῆς, καὶ οὐκ

credidit deo spũs eius.
Filii ephraim intendẽtes & mittentes arcum:
terga verterunt in die
belli. Nõ custodierunt
pactum dei: & in lege
eius noluerũt ingredi.
Et obliti sunt cõmutationũ eius: & mirabiliũ
eius q ostendit eis. Coram
patribus eorũ fecit mirabilia: in terra egypti
in regione tanc os. Diuisit mare & traduxit eos:
& stare fecit aqs qsi in
cerui. Et duxit eos in nube die: & tota nocte in lumine ignis. oco
Scidit petrã in deserto
& potũ dedit qsi de abyssis magnis. Et eduxit riuos de petra: & deliquit quasi fluuia aqs.
Et addiderunt vltra
peccare ei: vt prouocarent excelsum in inuio.
Et tẽtauerũt deũ cor dibus suis: petẽtes cibũ
ãe sue. Et loquẽtes cõtra deũ dicebant: num
quid poterit deus põere mensam in solitudie?
Ecce percussit petrã & fluxerunt aq & torrẽtes
inundauerũt. Numquid & panem poterit dare
aut parare carnẽ populo suo? Ideo audiuit
dñs & distulit: & ignis
accensus est in iacob:
& furor ascendit in israel. Quia nõ credidẽrunt in deo: nec habuerunt fiduciam in salutari eius. Et precepit nubibus desuper: & portas celi aperuit. Et pluit
super eos man ad vt comederent: & triticum
celi dedit eis. Panem
fortiũ comedit vir: cibaria misit eis in saturitatem. Abstulit eurum
de celo: & induxit in
fortitudine sua afficum. Et pluit super eos quasi puluerẽ carnes: & q
si arenam maris volatilia pennata. Et ceciderũt in medio castroꝝ eius:
circuitu tabernaculorũ eius. Et comederunt & saturati sunt nimis:
& desiderium eorũ attulit eis. Nõ sũt idiguerũt a
cupiditate sua: cũ adhuc
cibus eẽt in ore eorũ. Et
ira dei ascẽdit sup eos: & occidit pingues eorum & electos israel
incuruauit. In oibus
his peccauerunt adhuc:

ἐπιστώθη μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Υἱοὶ ἐφραὶμ ἐν
τέξαις τ mittẽtes arcũ: cõuersi sũt in die bel
τείνοντες καὶ βάλλοντες τόξους, ἐστράφησαν ἐν ἡμέρᾳ πο
li. Nõ custodierũt testamẽtũ dei τ in le
λέμου. Οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ νό
ge eius noluerũt ambulare. Et obliti
μῳ αὐτοῦ οὐκ ἠβουλήθησαν πορευθῆναι. Καὶ ἐπελάθον
sũt benefactoꝝ eius τ mirabiliũ eius: q
τὸ τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ καὶ τῶν θαυμασίων αὐτοῦ, ὧν
Exo. 7 ostendit eis. Coram pribus eoꝝ q fe
ἐδείξεν αὐτοῖς. Ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποιή
cit mirabilia: in tra egypti in cãpo taneos. Interrupit
Exo. σε θαυμάσια, ἐν γῇ αἰγύπτῳ ἐν πεδίῳ τάνεως. Διέρρηξε
14.d. mare: τ pduxit eos: statuit aquas qsi
θάλασσαν, καὶ διήγαγεν αὐτούς, ἔστησεν ὕδατα ὡσεί
Sapiẽ ti.c. utrem. Et eduxit eos in nube dici: τ tota
Zab.6 ἡμέρᾳ. Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας, καὶ ὅλην
ἔ. nocte in illuminatõe ignis. Interrupit petrã i eremo:
Exo. τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ πυρός. Διέρρηξε πέτραν ἐν ἐρήμῳ,
17.b. τ adiunxit eos veluti abysso multa. Et eduxit
καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἄβυσσῳ πολλῇ. Καὶ ἐξήγαγεν
aquã de petra: τ eduxit tãq̃ flumina aquas.
ὕδωρ ἐκ πέτρας, καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα.
τ apposuerũt adhuc peccare ei. In trã exercitaue
καὶ προσέθεντο ἔτι τοῦ ἁμαρτάνειν αὐτῷ. Παρεπίκρα
rũt excelsũ in inaquoso: τ tẽtauerũt deũ i
ναν τὸν ὕψιστον ἐν ἀνύδρῳ, καὶ ἐξεπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ταῖς
cordibus suis: Et peterẽt escas aiabus su
καρδίαις αὐτῶν, Τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐ
is. Et male locuti sũt de deo: τ dixerũt: Numqd poterit
τῶν. Καὶ κατελάλησαν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπαν, Μὴ δυνήσεται
deus parare mẽsã in deserto? quũ percussit petrã:
ὁ θεὸς ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ; ἐπεὶ ἔπαταξε πέτραν,
τ fluxerũt aque: τ torrẽtes inundauerũt. Numqd
καὶ ἐρρύησαν ὕδατα, καὶ χείμαρροι κατεκλύδησαν. Μὴ
τ panẽ poterit dare: aut parare mẽsam pplo
καὶ ἄρτον δύνεται δοῦναι, ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ
suo: Ideo audiuit dñs & distulit: & ignis
αὐτοῦ; Διὰ τοῦτο ἤκουσε κύριος καὶ ἀνεβάλετο, καὶ πῦρ
accẽsus est in iacob: & ira ascẽdit in israel. Quia nõ
ἀνήφθη ἐν ἰακώβ, καὶ ὀργὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. Ὅτι οὐκ
crediderũt in deo: nec sperauerũt in salutari e
ἐπίστευσαν ἐν τῷ θεῷ, οὐδὲ ἤλπισαν ἐπὶ τὸ σωτήριον αὐ
ius. Et mãdauit nubibus desup: τ ianuas ce
τοῦ. Καὶ ἐνετείλατο νεφέλαις ὑπεράνωεν, καὶ θύρας οὐ
li aperuit. Et pluit illis mãna admãducãdũ: τ panẽ ce
ραυοῦ ἀνέῳξε. Καὶ ἔβρεξεν αὐτοῖς μάννα φαγεῖν, καὶ ἄρτον οὐ
Sapiẽ ti dedit eis. Panẽ angelor mãducauit hõ:
ti.c. ραυοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς. Ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος,
Zab.6 cibaria misit eis in abũdãtiã. Abstulit au
ἐ. ἐπισιτισμὸν ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πλησμονήν. Ἀπῆρεν νό
strum de celo: τ induxit in virtute sua afric
τον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ λίβα.
Et pluit sup eos sicut puluerẽ carnes: Et sicut are
Καὶ ἔβρεξεν ἐπ' αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν σάρκας, Καὶ ὡσεὶ ἄμ
nã mariꝰ volatilia pẽnata. Et ceciderũt in medio
μου θαλάσσης πετεινὰ πτερωτά. Καὶ ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῆς
castroꝝ eoꝝ: circa tabernacula eoꝝ. Et mãduca
παρεμβολῆς αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν. Καὶ ἔφα
uerũt τ saturati sũt nimis: τ desiderii eoꝝ attu
γον καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἤνεγ
lit eis: nõ sũt fraudati a desiderio suo. Adhuc
κεν αὐτοῖς, οὐκ ἐτερήθησαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν. Ἔτι
esca erat in ore ipoꝝ: τ ira dei
τῆς βρώσεως ὄυσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ὀργὴ τοῦ θεοῦ
ascẽdit sup eos. Et occidit plurimos eo
ἀνέβη ἐπ' αὐτούς. Καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πλείοσιν αὐ
rũ: τ electos israel impediuit.
τῶν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ ἰσραὴλ συνεπόδισεν.
In oib his peccauerũt adhuc:
Ἐν πᾶσι τούτοις ἥμαρτον ἔτι,

וְלֹא֣ הֶאֱמִ֔ינוּ בְּנִפְלְאוֹתָֽיו׃ ויכל באין בלא
בַּהֶ֥בֶל יְמֵיהֶ֗ם וּשְׁנוֹתָ֥ם בַּבֶּהָלָֽה׃ יום נלה
אִם־הָרָגָ֥ם וְדָרְשׁ֗וּהוּ וְשָׁ֫בוּ וְשִׁחֲרוּ שנה שוב
אֵ֑ל וַיִּזְכְּרוּ֮ כִּ֤י אֱלֹ֫הִ֥ים צוּרָ֑ם עלה זכר
וְאֵ֖ל עֶלְי֣וֹן גֹּאֲלָֽם׃ וַיְפַתּ֥וּהוּ נצל פתה
בְּפִיהֶ֑ם וּבִלְשׁוֹנָ֥ם יְכַזְּב֖וּ לֽוֹ׃ לשן כזב
וְלִבָּ֥ם לֹא־נָכ֗וֹן עִמּ֑וֹ וְלֹ֥א נֶ֝אֶמְנ֗וּ אמן
בִּבְרִיתֽוֹ׃ וְה֤וּא רַ֥חוּם יְכַפֵּר־עָ֗וֹן רחם כפר
וְלֹ֤א יַ֥שְׁחִית וְהִרְבָּ֥ה לְהָשִׁ֥יב אַפּ֑וֹ שחת
וְלֹא־יָעִ֥יר כָּל־חֲמָתֽוֹ׃ וַיִּזְכֹּ֤ר כִּי עור חמם
בָ֥שָׂר הֵ֑מָּה ר֥וּחַ הוֹלֵ֖ךְ וְלֹ֣א יָשׁ֑וּב זכר הלך
כַּמָּ֤ה יַמְרֻ֖הוּ בַּמִּדְבָּ֑ר יַעֲצִיבֻ֣הוּ בַּיְשִׁימֽוֹן׃ שוב מרה
וַיָּשׁ֖וּבוּ וַיְנַסּ֣וּ אֵ֑ל דבר עצב
וְקִדּ֖וֹשׁ יִשְׂרָאֵ֣ל הִתְּוֽוּ׃ לֹא־זָכְר֗וּ שוב נסה
אֶת־יָ֭דוֹ י֣וֹם אֲשֶׁר־פָּדָ֣ם מִנִּי־צָֽר׃ קדש זכר
אֲשֶׁ֤ר שָׂ֖ם בְּמִצְרַ֣יִם אֹתוֹתָ֑יו פדה שום
וּמוֹפְתָ֥יו בִּשְׂדֵ֥ה צֹֽעַן׃ וַיַּהֲפֹ֖ךְ נצל
לְדָ֣ם יְאוֹרֵיהֶ֑ם וְנוֹזְלֵיהֶם֮ בַּל־ יאר נזל
יִשְׁתְּיֽוּן׃ יְשַׁלַּ֣ח בָּהֶ֣ם עָרֹ֣ב שתה
וַיֹּאכַ֑לֵם וּצְפַרְדֵּ֥עַ וַתַּשְׁחִיתֵֽם׃ שחת
וַיִּתֵּ֣ן לֶחָסִ֣יל יְבוּלָ֑ם וִֽיגִיעָ֥ם נתן חסל
לָאַרְבֶּֽה׃ יַהֲרֹ֣ג בַּבָּרָ֣ד גַּפְנָ֑ם בגד
וְשִׁקְמֹתָ֥ם בַּֽחֲנָמֶֽל׃ וַיַּסְגֵּ֣ר לַבָּרָ֣ד בְּעִירָ֑ם וּמִקְנֵיהֶם֮ לָרְשָׁפִֽים׃ סגר
יְשַׁלַּ֣ח בָּ֭ם חֲרוֹן־אַפּ֑וֹ עֶבְרָ֥ה וְזַ֝עַם שלח
וְצָרָ֗ה מִשְׁלַחַ֥ת מַלְאֲכֵי־ רעם
יְפַלֵּס֥ נָתִ֑יב לֹֽא־חָשַׂ֖ךְ מִמָּ֣וֶת פלס
נַפְשָׁ֑ם וְחַיָּתָ֥ם לַ֝דֶּ֗בֶר הסגיר
וַיַּ֥ךְ כָּל־בְּכ֥וֹר בְּמִצְרָ֑יִם רֵאשִׁ֥ית
א֝וֹנִ֗ים בְּאָהֳלֵ֥י חָֽם׃ וַיַּסַּ֣ע כְּצֹ֣אן
עַמּ֑וֹ וַיְנַהֲגֵ֥ם כָּ֝עֵ֗דֶר בַּמִּדְבָּֽר׃ נסע נהג
וַיַּנְחֵ֥ם לָבֶ֑טַח וְלֹ֥א פָ֝חָ֗דוּ וְאֶת־ נוח
אוֹיְבֵיהֶ֥ם כִּסָּ֥ה הַיָּֽם׃ וַיְבִיאֵ֮ם אל נבל
גְּב֪וּל קָדְשׁ֫וֹ הַ֥ר זֶ֥ה קָנְתָ֑ה ימן
וַיְגָ֣רֶשׁ מִפְּנֵיהֶ֣ם גּוֹיִ֑ם וַיַּפִּילֵ֥ם גרש נפל
בְּחֶ֝בֶל נַחֲלָ֗ה וַיַּשְׁכֵּ֣ן בְּאָהֳלֵיהֶֽם׃ נחל שכן

a& nō crediderūt c mirabilibus suis. b Et consumpsit c in vanitate c dies eorū: a& annos eorū b velociter. c Si a occidebat eos tūc c reqrebāt eū: c & conuertebātur b & diluculo cōsurgebāt ad deū. a Et recordabatur a quia c deus b fortitudo eorū: c & deus b excelsus c redēptor eorū est. c Et lactauerūt eū c in ore suo: a & ligua sua b mēti ti sunt ei. c Cor aūt eorū c nō erat firmū. a cum eo: b nec c pmāserūt c in pacto eius. a Ipse vero b miseric cors b ppiciabitur c iniqtati a & nō b disp d et: c multūq; a auertit c ira sua a & nō b suscitabit c totū furorē suū. c Sed recordatus est a quia c caro b ēēnt: c spūs vadens a & non b reuertens.

a Quoties b puocauerūt eū in deserto: b affligēt eū c i solitudie. c Et cōuertebāt se i & tētauerūt a deū: c & sctm b irritū c cōcitauerūt. b Nō c sunt recordati b manus eius: a die a quā c redemit eos a a tribulāte. c Qui b fecit a in egypto c signa sua: c & ostenta sua c i regione b tāneos. c Qui b conuertit a i saguinē c fluuios eorū: a & riuos eorū vt nō a bibere. c Qui c imisit b eis oē genus muscarū c vt cōsumederent eos: c & ranas a vt disp d erēt eos. c Qui b dedit a bructho a germen eorū: c & labore cōs c locuste. c Qui b occidit a in grādine c vineas eorū: a & sycomoros cōs c i frigor. c Qui b tradidit a grandini a pascua eorū: a & iumēta eorū a volucribus. c Qui b misit a in eos c irā a furoris sui: c indignatiōē & commotionē & angustiā: a imissionē b āgelor c malor. a Muniuit c semitam c furori suo: a nō b pepcit a morte a aīe cōs c & aīmātia eorū a pesti b tradidit. a Et percussit a oē priogenitū c in egypto: a pricipiū a ptus a in tabernaculis a chā. c Et tulit a velut oues a ppl'm suū: a & miauit cos c sicut gregē a i deserto. a Et eduxit eos c cū fiducia a & absq; b timore: a inimicos a ā cōs a operuit mare. c Et eduxit eos a ad c terminū a sctificatiōis suę: c mōtē hūc quē acq̄siuit dextera eius. a Et eiecit a a facie cōs c gentes:

a & nō crediderūt c mirabilibus suis. b Et defecerūt in vanitate dies eorū: c & ānī eorū in festiuitatibus a eorū. b Et tentauerūt & puocauerūt a deū excelsū: c & testimonia eius a nō custodierūt. a Auersi sunt a & puaricati sūt b vt patres eorū: c incuruati sunt a in arcū prauū. c Et in b ōcitauerūt eū in collibus suis: c & in sculptilib suis b ad emulādū cōcitauerūt eū. c Audiuit a deus a & distulit: a & piecit b vehementer c in Israēl. c Et reliquit a tabernaculū silo: a tētorii quod b collocauit a inter homies. a Tradidit a in captiuitatē c virtutē suā: a & decorē suum c in manu b hostis. c Et cōclusit a in gladio a populū suū: a & hereditatē suā b despexit. c Iuuenes eius a deuorauit c ignis: a & virgines eius b nemo luxit. c Sacerdotes eius a gladio c ceciderūt: a & vidue eius nō c sunt flete. a Euigilauit a q̄si dormiens c dñs: a q̄si fortis a post crapulā vini. a Et percussit a hostes suos a retrorsū: a opprobriū a sēpit eis a ernū c dedit a eis. a Et abiecit a tabernaculum a ioseph: a & tribū ephraim a nō elegit. a Sed elegit a tribū a iuda: a mōtē a sion quē a dilexit. a Et edificauit a i similitudie a monocerotis a sanctuariū suū: a q̄si terrā a fundauit a i a ternū. a Et elegit a dauid a famulū suū: a & tulit eū a de gregibus a ouiū. a Sequētē a fetas a adduxit eū: a vt pasceret a in iacob a ppl'm eius a & in israēl a hereditatē suā. a Qui a pauit eos a i simplicitate a cordis sui: a & in prudētia a manuū suarū a duxit eos.

a Cantícum b asaph. 79.

a Deus b venerūt a gētes a in hereditatem tuā: b polluerunt a templū a sanctum tuum: a posuerunt a hierusalē a in acervos lapidum. a Dederunt a cadauera a seruorū tuorū a esca a auibus a celi: a carnes a sanctorū tuorum a bestiis a terre. a Effu a sanguinē eorū a q̄si aquā a in circuitu a hierusalem: a & nō erat a q̄ sepeliret. a Facti sumus a opprobriū a vicinis nr̄is: a subsānatio a & derisio a his qui in circuitu nr̄o sunt. a Vsq; quo a dñe a i rascēris a i finē: a ardebit a q̄si ignis a zelus tuus. a Effunde a furorem tuum a super a gentes a que a non b cognouerunt te: a & super

tabernaculis eoꝝ tribus Israel. Et tētauerūt σκηνώμασιν αὐτῶν τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ἐπείρασαν τ eraceruabauerūt deū excelsū: τ testimonia c καὶ παρ ἐπύραναν τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον, καὶ τὰ μαρτύρια αὐ ua nō custodierūt. Et auerterūt se τ nō p uaueſt pactū: quēadmodū τοῦ δὲ ἐφυλάξαντο. Καὶ ἀπέστρεφαν καὶ ἀθέτησαν, καθὰς τ pres eoꝝ cōuersi sunt in arcū prauū. Et καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν μετεστράφησαν εἰς τόξον στρεβλόν. Καὶ in tra ōcitauerūt eū in collibus suis: τ in sculptilt παρώργισαν αὐτὸν ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς γλυ bus suis ad emulationē puocauerūt eū. Audiuit deus τ spre πτοῖς αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν. Ἤκουσεν ὁ θεὸς καὶ ὤπασε mit: τ ad nihil redegit valde israel. Et repulit ρισθε, καὶ ἐξουδένωσε σφόδρα τὸν Ἰσραήλ. Καὶ ἀπώσατο tabernaculū silo: tabernaculū οὗ ἔκτισεν ἐν ἀνθρώποις. τὸν σκηνὴν σιλώμ, σκήνωμα ὃ κατεσκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις. Et tradidit in captiuitatē virtutē suā: τ hereditatē suā spre Καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμαλωσίαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, καὶ τὴν pulchritudinē eoꝝ: in manus inimicoꝝ. Et cōclusit in κάλλος αὐτῶν, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν. Καὶ συνέκλεισεν ἐν gladio ppm suū: τ hereditatē suā spre gladio τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὑπερ ēmit. Iuuenes eoꝝ comedit ignis: τ virgi ρείδε. Τοὺς νεανίσκους αὐτῶν κατέφαγε πῦρ, καὶ αἱ παρθέ nes eoꝝ nō sūt lamētate. Sacerdotes eoꝝ in gladio ceci νοι αὐτῶν οὐκ ἐθρηνήθησαν. Οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν δομφαίᾳ ἔπε dērūt: τ vidue eoꝝ nō plorabūtur. Et excitat a tanq̄ dor σον, καὶ αἱ χῆραι αὐτῶν οὐκ ἀνοιχθήσονται. Καὶ ἐξηγέρθη ὡς ὑπ miēs dñs: tanq̄ potēs τ crapulatus a vino. Et πνοῦς κύριος, ὡς δυνατὸς κραιπαλήσας ἐξ οἴνου. Καὶ percussit inimicos suos in posteriora: opprobriū sēpit ἐπάταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, ὀνειδισμὸς αἰώνι eternū dedit eis. Et reppulit tabernaculū ioseph: τ τὸν ἔδωκεν αὐτοῖς. Καὶ ἀπώσατο τὸ σκήνωμα Ἰωσήφ, καὶ tribū ephraim nō elegit. Et elegit tri τὴν φυλὴν ἐφραὶμ οὐκ ἐξελέξατο. Καὶ ἐξελέξατο τὴν φυ bū iuda: mōtē sion quē dilexit. Et edificauit λὴν Ἰούδα, τὸ ὄρος τὸ σιὼν ὃ ἠγάπησε. Καὶ ᾠκοδόμησεν ficauit vnicornis sanctificatiū suū in ira: fundauit ὡς μονοκέρατος τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ, ἐθεμελίωσεν εἰ in seculū. Et elegit dauid famū suū: αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξελέξατο Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, τ sustulit eū de gregibus ouiū. De καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων. Ἐξόπι pit fetātes accepit eū: pascere iacob σεν τῶν τεκνουσῶν ἔλαβεν αὐτόν, ποιμαίνειν Ἰακὼβ τὸν ferunt suū: τ israel hereditatē suā: Et pa δοῦλον αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ ἐποί mit eos in innocētia cordis sui. τ in μανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς intellectibus manuū suaꝝ deduxit eos. συνέσεσι τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὡδήγησεν αὐτούς.

Psalmus asaph: 78.
Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ, ὀη.

O Deus venerūt gētes in hereditatē tuā: pol Ὁ θεὸς ἦλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου, ἐμία luerūt tēplū sctū tuū. Posuerūt hierusalē velut pomo νανε τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου. Ἔθεντο Ἱερουσαλὴμ ὡς ὀπωροφυ rū custo dia: posuerūt mōticulta seruoꝝ tuoꝝ escas λακίου, ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δούλων σου βρώματα volatilibus celi. Carnes sctōꝝ tuoꝝ be τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. Τὰς σάρκας τῶν ὁσίων σου τοῖς θη stijs terr. Effuderūt sāguinē ipoꝝ tāq̄ aquā i circuitu hieru ρίοις τῆς γῆς. Ἐξέχεαν τὰ αἵματα αὐτῶν ὡσεὶ ὕδωρ, κύκλῳ Ἱερου salē: τ nō erat q̄ sepeliret. Facti sum op p b riū vicinis σαλήμ, καὶ οὐκ ἦν ὁ θάπτων. Ἐγενήθημεν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν nr̄is: subsānatio τ illusio ipsq̄ i circuitu nr̄o. Vsq; ἡμῶν, μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν. Ἕως πό quo dñe trascēris in finē: accēdetur velut ignis zelus tu?: τέκτε ὀργισθήσῃ εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ὁ ζῆλός σου; Effunde tuā in gētes q̄ nō nouerūt te: τ in Ἔκχεον τὴν ὀργήν σου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ γινώσκοντά σε, καὶ ἐπὶ

שִׁבְטֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל׃ וַיִּטֹּ֥שׁ מִשְׁכַּ֥ן שִׁלֹ֗ה אֹ֭הֶל נָטַ֣ע בָּאָדָֽם׃ וַיִּתֵּ֣ן לַשִּׁבְיָ֣ה עֻזּ֑וֹ וְתִפְאַרְתּ֥וֹ בְּיַד־צָֽר׃ וַיִּסְגֹּ֣ר לַחֶ֣רֶב עַמּ֑וֹ וְנַחֲלָתְךָ֖ הִתְעַבָּֽר׃ אֵ֭שׁ בַּחוּרָ֣יו אָכָ֑לָה וּבְתוּלָ֥יו לֹא־ הֻלָּֽלוּ׃ כֹּהֲנָ֥יו בַּחֶ֗רֶב נָ֫פָ֥לוּ וְאַלְמְנֹתָ֥יו לֹא תִבְכֶּֽינָה׃ וַיִּקַ֤ץ כְּיָשֵׁ֨ן אֲדֹנָ֑י כְּ֝גִבּ֗וֹר רָנֵ֥ן מִיָּֽיִן׃ וַיַּךְ־צָרָ֥יו אָח֑וֹר חֶרְפַּ֖ת עוֹלָ֣ם נָתַ֣ן לָֽמוֹ׃ וַיִּמְאַ֗ס בְּאֹ֣הֶל יוֹסֵ֣ף וּבְשֵׁ֣בֶט אֶפְרַ֣יִם לֹ֣א בָחָֽר׃ וַיִּבְחַ֤ר אֶת־שֵׁ֖בֶט יְהוּדָ֑ה אֶת־ הַ֥ר צִיּ֗וֹן אֲשֶׁ֥ר אָהֵֽב׃ וַיִּבֶן֮ כְּמוֹ רָמִ֪ים מִקְדָּשׁ֫וֹ כָּ֭אָרֶץ יְסָדָ֣הּ לְעוֹלָֽם׃ וַיִּבְחַ֣ר בְּדָוִ֣ד עַבְדּ֑וֹ וַיִּקָּחֵ֥הוּ מִמִּכְלְא֥וֹת צָֽאן׃ מֵאַחַ֥ר עֻל֗וֹת הֱ֭בִיאוֹ לִרְע֣וֹת בְּיַעֲקֹ֣ב עַמּ֑וֹ וּבְיִשְׂרָאֵ֖ל נַחֲלָתֽוֹ׃ וַיִּרְעֵ֥ם כְּתֹ֥ם לְבָבֽוֹ׃ וּבִתְבוּנ֖וֹת כַּפָּ֣יו יְנַחֵֽם׃

lxxix.

מִזְמ֥וֹר לְאָסָ֑ף אֱלֹהִ֗ים בָּ֭אוּ גוֹיִ֣ם בְּנַחֲלָתֶ֑ךָ טִמְּא֥וּ אֶת־הֵיכַ֥ל קָדְשֶׁ֑ךָ שָׂ֖מוּ אֶת־ יְרוּשָׁלִַ֣ם לְעִיִּֽים׃ נָתְנ֤וּ נִבְלַת־עֲבָדֶ֨יךָ֮ מַאֲכָ֪ל לְע֫וֹף הַשָּׁמָ֥יִם בְּשַׂ֣ר חֲסִידֶ֣יךָ לְחַיְתוֹ־אָ֑רֶץ שָׁפְכ֤וּ דָמָ֨ם ׀ כַּמַּ֥יִם סְבִיבוֹת֮ יְרוּשָׁלִַ֪ם וְאֵ֫ין קוֹבֵֽר׃ הָיִ֣ינוּ חֶרְפָּ֣ה לִשְׁכֵנֵ֑ינוּ לַ֥עַג וָקֶ֗לֶס לִ֝סְבִיבוֹתֵֽינוּ׃ עַד־ מָ֤ה יְהוָ֨ה ׀ תֶּאֱנַ֬ף לָנֶ֑צַח תִּבְעַ֖ר כְּמוֹ־ אֵ֣שׁ קִנְאָתֶֽךָ׃ שְׁפֹךְ֮ חֲמָתְךָ֪ אֶל־ הַגּוֹיִ֫ם אֲשֶׁ֥ר לֹא־ יְדָע֑וּךָ וְעַל־

חַזִּיר מִיַּעַר יְזִיזֵ֗ם וְשָׂדַי יְרֹעֲנֶה׃
רְעֵ֣ה גֶּ֑פֶן
אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָ֥א הַבֵּ֗ט
מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד גֶּ֥פֶן זֹֽאת׃
כּוֹן יָנִ֑ק
וְכַנֵּ֥ה אֲשֶׁר נָטְעָ֖ה יְמִינֶ֣ךָ וְעַל בֵּ֣ן
שָׂרַ֗ךְ
אֲמַצְתָּה לָּֽךְ׃ שְׂרוּפָ֣ה בָ֣אֵשׁ
כְּסַח פֶּ֣גַע תַּהֲרָתֶ֑ךָ יֹאבֵ֥דוּ׃
אֲבַד הֵ֣רֶם
תְּהִ֣י יָדְךָ֣ עַל אִ֣ישׁ יְמִינֶ֣ךָ עַל בֶּן
נַסַּ֗ג אָדָ֥ם אִמַּצְתָּ לָּֽךְ׃ וְלֹא נָסוֹג מִמֶּ֗ךָ
חַיֶּ֥ה תְחַיֵּ֑ינוּ וּבְשִׁמְךָ נִקְרָֽא׃ יְהוָ֥ה
שׁוּב אֱ֝לֹהִ֗ים צְבָא֥וֹת הָשִׁ֑ינֵנוּ הָאֵ֥ר
פָּנֶ֗יךָ וְנִוָּשֵׁעָ׃ lxxi.
יְשׁוּעָ֫ה לַמְנַצֵּ֥חַ
עַל הַגִּתִּ֑ית לְאָסָֽף׃ 81.
כְּנִ֗ינוֹ
לֵאלֹהִ֥ים עֻזֵּ֑נוּ הָרִ֥יעוּ לֵאלֹהֵי
עֻזַּ֗ךְ יַעֲקֹֽב׃ שְׂאוּ זִ֥מְרָה וּתְנוּ תֹ֑ף
נְגִינָ֥ה עִ֝ם נֵ֗בֶל׃ תִּקְע֣וּ
תֻּקַּ֣ע שֹׁ֭פָר בַּכֶּ֣סֶה לְי֣וֹם חַגֵּ֑נוּ׃
עֹבֶ֗ד כִּ֤י חֹק לְיִשְׂרָאֵ֥ל הוּא֮ מִשְׁפָּ֪ט
שָׁבָ֫ת לֵאלֹהֵ֥י יַעֲקֹ֑ב׃ עֵדוּת בִּיהוֹסֵ֥ף
עָ֝ר שָׂמ֗וֹ בְּצֵאתוֹ֮ עַל אֶ֪רֶץ מִצְרָ֥יִם
שִׂפַ֣ת לֹא יָדַ֣עְתִּי אֶשְׁמָֽע׃
שִׁבְּיָ֫ה סִ֥בַּלְתִּי כְּתָפ֑וֹ כַּפָּ֖יו
סוּר מִדּ֣וֹד תַּעֲבֹֽרְנָה׃ בַּצָּרָ֣ה קָרָ֣את
עָבַ֣ר צ֭וּר וָאֲחַלְּצֶ֑ךָּ אֶעֱנְךָ֥ בְּסֵ֥תֶר רַ֝עַ֗ם
חֶ֣ן רוֹב נִסִּיתִ֥יךָ עַל מֵ֥י מְרִיבָ֗ה סֶֽלָה׃ שְׁמַ֣ע
עֵ֣ד עַמִּ֣י וְאָעִ֥ידָה בָּ֑ךְ יִ֝שְׂרָאֵ֗ל אִם
שְׁמַ֣ע לִ֭י לֹא יִהְיֶה בְךָ֣ אֵ֣ל זָ֑ר
שָׁחָה וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶ֥ה לְאֵ֗ל נֵכָֽר׃ אָנֹכִ֤י
עֲלֵה יְ֭הוָה אֱלֹהֶ֣יךָ הַמַּעַלְךָ֗ מֵאֶ֣רֶץ מִצְרָ֑יִם
רְחַב פִּ֥יךָ וְאֲמַלְאֵֽהוּ׃ וְלֹא שָׁמַ֣ע
פֶּ֭ה עַמִּ֣י לְקוֹלִ֑י וְיִשְׂרָאֵל֮ לֹא אָ֪בָה לִֽ֫י׃
שָׁלַ֥ח שְׁרֵ֑ר וָאֲשַׁלְּחֵ֥הוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּ֗ם
יֵ֣צֶר יֵלְכ֥וּ בְמוֹעֲצוֹתֵיהֶֽם׃ לוּ עַמִּ֤י
הֲלַ֣ךְ שֹׁ֭מֵעַ לִ֣י יִשְׂרָאֵ֣ל בִּדְרָכַ֣י יְהַלֵּֽכוּ׃
צוּר שׁוּב כִּמְעַ֥ט אוֹיְבֵיהֶ֑ם אַכְנִ֥יעַ וְעַל צָרֵיהֶ֗ם
שָׁנָא כָּחַ֥שׁ אָשִׁ֥יב יָדִֽי׃ מְשַׂנְאֵ֣י יְהוָ֣ה יְ֭כַחֲשׁוּ
הָיָ֣ה עִתָּ֑ם לוֹ֥ וְיִהְי֖וּ עִתָּ֣ם לְעוֹלָ֗ם׃ וַיַּאֲכִלֵ֥הוּ
עֲלֶ֗ב אָכֵל חֵ֫לֶב חִטָּ֥ה וּמִצּ֣וּר דְּבַ֣שׁ

Exterminauit eã aper de sylua: ⁊ singularis ferus depa
Ελυμήνατο αὐτὴν ὗς ἐκ δρυμοῦ, καὶ μονὶς ἄγριος κατεσ
stus est eã. Deus ⁊tutis cõuerte te ilꝫ: ⁊
μάσατο αὐτήν. Ο θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπέστρεψον δή, καὶ
respice de celo ⁊ vide. Et visita
ἔπιβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε. Καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπε
nei istã: ⁊ plice cũ: ꝙ plãtauit dextera
λον ταύτην, καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιά
tua. Et sup filiũ hois: quẽ cõfirmasti tibi. Iu
σου. Καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυτῷ. Ἐμ
cẽsa igni ⁊ suffossa: ab increpatiõe
πεπυρισμένη πυρὶ καὶ ἀπειλημμένη, ἀπὸ ἐπιτιμήσεως τοῦ
vultus tui peribũt. Fiat manus tua sup virũ
προσώπου σου ἀπόλωνται. Γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐπὶ ἄνδρα
dextere tue: ⁊ sup filiũ hois: quẽ cõfirmasti
δεξιᾶς σου, καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυ
bi. Et nõ discedimꝰ a te: viuificabis
τῷ. Καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ, ζωώσεις ἡμᾶς, καὶ τὸ
nomẽ tuũ invocabimus. Dñe deus ⁊tutis cõ
ὄνομά σου ἐπικαλεσόμεθα. Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπίσ
uerte nos: ⁊ ostẽde faciẽ tuã: ⁊ sal
στρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σω
ui erimus.
θησόμεθα.

In finẽ pro torcularibus psalmus asaph. 80.
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. πʹ.

EXultate deo adiutori nr̃o: iubilate
Ἀγαλλιᾶσθε τῷ θεῷ τῷ βοηθῷ ἡμῶν, ἀλαλάξατε τῷ
deo iacob. Sumite psalmũ ⁊ date tympanũ: psal
θεῷ Ἰακώβ. Λάβετε ψαλμὸν καὶ δότε τύμπανον, ψαλ
teriũ iocũdũ cũ cithara. Buccinate in cõmenta
τήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας. Σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ
tuba: in tustigni die solẽnitatis vre. Quia pceptũ
σάλπιγγι, ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ὑμῶν. Ὅτι πρόσταγμα
in israel est: ⁊ iudiciũ deo iacob. Testimoniũ in
τῷ Ἰσραὴλ ἐστι, καὶ κρῖμα τῷ θεῷ Ἰακώβ. Μαρτύριον ἐν
ioseph posuit illud: cũ exiret ipe de tra egypti.
τῷ Ἰωσὴφ ἔθετο αὐτόν, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
Linguã ꝙ nõ nouerat audiuit: discessit ab onere
Γλῶσσαν ἣν οὐκ ἔγνω ἤκουσεν, ἀπέστησεν ἀπὸ ἀρσεσιν τὸν
dorũ eius. Manus eius in cophino seruierũt: in
ὤμων αὐτοῦ. Ἐν χείρες αὐτοῦ ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδουλευσαν, ἐν
tribulatõe inuocasti me ⁊ liberaui te. Exaudiui te
θλίψει ἐπεκαλέσω με καὶ ἐρρυσάμην σε. Ἐπήκουσά σου
in abscõdito tẽpestatis. Ẽp. Probaui te apũd
ἐν κρυπτῷ καταιγίδος. Ἐπείραμα. Ἐδοκίμασά σε ἐπὶ
aquã contradictiõis. Audi pplus meꝰ ⁊ cõtesto
ὕδατος ἀντιλογίας. Ἄκουσον λαός μου καὶ διαμαρτύρομαί
te. Israel si audieris me: nõ erit in te deus re
σοι. Ἰσραὴλ ἐὰν ἀκούσῃς μου, οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφα
cẽs: neq; adorabis deũ alienũ. Ego cũ sim do
τος, οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἀλλοτρίῳ. Ἐγὼ γάρ εἰμι κύ
minus tuꝰ: qui eduxi te de tra egypti. Dila
ριός ὁ θεός σου, ὁ ἀναγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Πλάτυ
ta os tuũ ⁊ implebo illud. Et nõ audiuit pplus
νον τὸ στόμα σου καὶ πλήρωσω αὐτό. Καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ λαός
meus vocẽ meã: ⁊ israel nõ intẽdit mihi. Et dimi
μου τῆς φωνῆς μου, καὶ Ἰσραὴλ οὐ προσέχει μοι. Καὶ ἐξαπέ
si eos fm studia cordis eor:
στειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν,
ibunt in adinuẽtiõibus suis. Si pplus meꝰ
πορεύσονται ἐν ταῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. Εἰ ὁ λαός μου
audisset me: israel i vijs meis ambulasset: pro nihilo
ἤκουσέ μου, Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, ἐν τῷ μηδὲ
forsitã inimicos eor humiliassẽ. Et sup tribu
ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα. Καὶ ἐπὶ τοὺς θλί
lates eos misissẽ manũ meã. Inimi
βοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρά μου. Οἱ ἐχ
ci dñi mẽtiti sũt ei: ⁊ erit tps eor
θροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ, καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν
in seculũ. Et cibauit eos
εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς

θεῦ. 91.

Ezec. 33.

Pătiua.he. Tex.beb. p̃s.lxxx. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

מַלְכוּת אֲשֶׁר לֹא קָרָאוּ׃ כָּל
כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ
הַשִּׁמּוּ׃ אַל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנֹת
רָאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ
כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד׃ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ
וְהַצִּילֵנוּ וְכַפ�ֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ׃ לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה
אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ
נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ׃ תָּבֹא
לְפָנֶיךָ אֶנְקַת אָסִיר כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ
הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה׃ וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ
שִׁבְעָתַיִם אֶל חֵיקָם חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר
חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי׃ וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן
מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם לְדֹר
נַגֵּיד תְּהִלָּתֶךָ׃ lxxx.
לַמְנַצֵּחַ
עַל שֹׁשַׁנִּים עֵדוּת לְאָסָף
מִזְמוֹר׃ רֹעֵה יִשְׂרָאֵל
הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף יֹשֵׁב
הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה׃ לִפְנֵי אֶפְרַיִם
וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרָתֶךָ
וּלְכָה לִישׁוּעָתָה לָּנוּ׃ אֱלֹהִים
הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃
יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד מָתַי
עָשַׁנְתָּ בְּתִפִּלַּת עַמֶּךָ׃ הַאֲכַלְתָּם
לֶחֶם דִּמְעָה וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת
שָׁלִישׁ׃ תְּשִׂימֵנוּ מָדוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ
וְאוֹיְבֵינוּ יִלְעָגוּ לָמוֹ׃ אֱלֹהִים צְבָאוֹת
הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃ נֶפֶן
מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם
וַתִּטָּעֶהָ׃ פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ וַתְּשָׁרֶשׁ
שָׁרְשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא אָרֶץ׃ נָסוּ הָרִים
צִלָּהּ וַעֲנָפֶיהָ אַרְזֵי אֵל׃ תְּשַׁלַּח
קְצִירָהּ עַד יָם וְאֶל נָהָר יֹנְקוֹתֶיהָ׃
לָמָּה פָרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוֹהָ
כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ׃ יְכַרְסְמֶנָּה

regna: q̃ nomẽ tuũ nõ invocauerũt. Quia come
Βασιλείας, αἳ τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο. Ὅτι κατέ
derũt iacob: ⁊ locũ ei⁹ desolauerũt. Ne memineri
φαγον τὸν Ἰακώβ, καὶ τὸν τόπον αὐτοῦ ἠρήμωσαν. Μὴ μνησθῇς
nr̃az iniquitatũ antiquaz. Cito anticipẽt nos
ἡμῶν ἀνομίας ἀρχαίων. Ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς
mie tue dñe: Quia pauper facti sum⁹ nimis.
σὰ οἰκτιρμοί σου κύριε, Ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα. Βοή
tuba nos deus salutaris nr̃: pp gllã nois
θησον ἡμῖν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕνεκεν τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός
tui dñe libera nos. Et ppiciꝰ esto pctis nr̃is
σου κύριε ῥῦσαι ἡμᾶς. Καὶ ἱλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν
propter nomẽ tuũ. Ne qñ dicãt gẽtes: vbi
ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου. Μὴ ποτὲ εἴπωσιν τὰ ἔθνη, ποῦ
est deus eoꝝ: ⁊ innotescat in nationibus coram
ἐστὶν ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ γνωσθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν
oculis nr̃is vltio sanguinis seruoꝝ
ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων
tuoꝝ q̃ effusus ẽ. Introeat in cõspectu tuo gemitus
σου τοῦ ἐκκεχυμένου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου ὁ στεναγμὸς
cõpeditoꝝ. Secũ magnitudinẽ bra
τῶν πεπεδημένων. Κατὰ τὴν μεγαλωσύνην τοῦ βραχίο
chij tui: posside filios mortificatoꝝ. Red
νός σου, πρόκτησαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων. Ἀπό
de vicinis nr̃is septuplũ in sinu eoꝝ:
δος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπτάπλασιον εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν
improperiũ ipoꝝ qð exprobauerũt tibi dñe. Nos aũt pplus tuus
τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν ὃν ὠνείδισάν σε κύριε. Ἡμεῖς δὲ λαός σου
⁊ oues pascue tue: cõfitebimur tibi deus in
καὶ πρόβατα νομῆς σου, Ἐξομολογησόμεθά σοι ὁ θεὸς εἰς τὸν
seculũ: i gnatiõe ⁊ gnatiõnẽ annũtiabimus laudẽ tuã.
αἰῶνα, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμεν τὴν αἴνεσίν σου.

In finẽ pro ipsꝰ qui cõmutabitur testi
Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων μαρ
monij asaph psalmus. 79.
τύριον τῷ Ἀσὰφ ψαλμός. οθʹ.

QUi regis israel intẽde: ḋeducis velut ouẽ
Ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ πρόσχες, ὁδηγῶν ὡσεὶ πρόβατα
ioseph. Qui sedes sup cherubin manifestare:
τὸν Ἰωσήφ. Ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἐμφάνηθι,
coꝝ ephraim ⁊ beniamin ⁊ manasse. Excita po
ναντίον ἐφραὶμ καὶ βενιαμὶν καὶ μανασσῆ. Ἔξεγειρον τὴν δυ
tẽtiã tuã ⁊ veni: vt saluos faciasnos. Deus cõuerte
ναστείαν σου καὶ ἐλθέ, ἵνα σώσωσιν ἡμᾶς. Ὁ θεὸς ἐπίστρεψον
nos: ⁊ ostẽde faciẽ tuã: ⁊ salui erimus. Dñe
ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα. Κύρι
deus virtꝰ vsqꝙ irascẽris sup orone
ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἕως πότε ὀργίζῃ ἐπὶ τὴν προσευχὴν τῶν
feruoꝝ tuoꝝ: Cibabis nos pane lachrymaꝝ: ⁊ potũ dabis nob
δούλων σου; Ψωμιεῖς ἡμᾶς ἄρτον δακρύων, καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς
in lachrymis in mẽsura. Posuisti nos in cõtradictionẽ vici
ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ. Ἔθου ἡμᾶς εἰς ἀντιλογίαν τοῖς γείτο
nis nr̃is: ⁊ inimici nr̃i subsannauerũt nos. Dñe deus
σιν ἡμῶν, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτήρισαν ἡμᾶς. Κύριε ὁ θεὸς τῶν
virtꝰ cõuerte nos: ⁊ ostẽde faciẽ tuã:
δυνάμεων ἐπίστρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου,
⁊ salui erimus. Vineã de egypto trãstulisti: eiecisti
καὶ σωθησόμεθα. Ἀμπελον ἐξ Αἰγύπτου μετῆρας, ἐξέβαλες
gẽtes ⁊ plãtasti eã. Dux itineris fuisti i cõspectu e
ἔθνη καὶ κατεφύτευσας αὐτήν. Ὡδοποίησας ἔμπροσθεν αὐ
ius: ⁊ plãtasti radices eius: ⁊ implesti
τῆς, καὶ κατεφύτευσας τὰς ῥίζας αὐτῆς, καὶ ἐπλήρωσε τὴν
terrã. Operuit mõtes umbra eius: ⁊ arbusta eius
γῆν. Ἐκάλυψεν ὄρη ἡ σκιὰ αὐτῆς, καὶ αἱ ἀγαθὲ ἐνδράδες αὐτῆς
cedros dei. Extẽdit palmites suos vsqꝙ ad ma
τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ. Ἐξέτεινε τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θα
re: ⁊ vsqꝙ ad flumina propagines eius.
λάσσης, καὶ ἕως ποταμῶν τὰς παραφυάδας αὐτῆς.
Vtqð destructa est macerĩa eius: ⁊ vindemiãt eã
Ἱνατί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς, καὶ τρυγῶσιν αὐ
am oẽs qui pertergrediũtur viã:
τὴν πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδόν;

Trãsla.B.Vie. Tex.beb.p̃s.lxxxi. Pătiua.he.

aper de sylua: & oẽs be
stie agri depaste sũt eã.
Deus exercituũ reuer
tere obsecro: respice & vi
de de celo & vide & visita
vineam hanc. & radicẽ quã
plãtauit dextera tua: & sup filiũ
quẽ confirmasti tibi. Succensa igni & ca
diruta: ab increpatiõe
facies tue percant. Fiat
manus tua sup virũ dextere tue: & sup filiũ
hois quẽ cõfirmasti tibi. Et non recedemus
a te: viuificabis nos & in noie tuo vocabimus. Dñe deus exercituũ cõuerte nos: & ostende faciem tuam & salui erimus.

Victori pro torcularibus filius asaph. 81.

Iubilate deo fortitudini nr̃ re: iubilate deo iacob. Assumite carmen & date tympanũ: psalterium decorũ cũ
psalterio. Clangite in neomenia buccina: in medio mẽse die solẽnitatis vre. Quia legitimũ israel est: & iudiciũ deo iacob. Testimoniũ in ioseph posuit cũ egrederetur de terra egypti: labiũ quod nesciebam audiui. Amoui ab onere humerum eius: manus eius a cophino vacuate sunt. In tribulatione invocasti me & erui te: exaudiui te in abscõdito tẽpestatis: probaui te apud aquã contradictiõis. Audi populus meus & contestor te israel si audieris me. Nõ erit in te deus recẽs: neq; adorabis deum alienum. Ego enim sum dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti: dilata os tuum & implebo illud. Et nõ audiuit populus meus vocẽ meã & israel nõ credidit mihi. Et dimisi eũ secundũ desideria cordis eorum: ibunt in adinuẽtiõibus suis. Si populus meus audisset me: israel in viis meis ambulasset: pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem. Et super tribulantes eos misissem manum meam. Inimici Domini mentiti sunt ei: & erit tempus eorum in seculum. Et cibauit eos ex adipe frumenti: & de petra melle satiauit eos.

Exulate deo adiutori nr̃o: iubilate deo iacob. Sumite psalmum & date tympanum: psalterium decorum cum cithara. Buccinate in neomenia tuba: in insigni die solemnitatis vestre. Quia preceptum israel est: & iudicium deo iacob. Testimonium in ioseph posuit illud: cum exiret de terra egypti. Linguam quam non nouerat audiuit: discessit ab onere eius. Manus eius in cophino seruierunt: in tribulatione inuocasti me & liberaui te. Exaudiui te in abscondito tempestatis. Probaui te apud aquam contradictionis. Audi populus meus & contestor te israel si audieris me. Non erit in te deus recens: neque adorabis deum alienum. Ego enim sum dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti. Dilata os tuum & implebo illud. Et non audiuit populus meus vocem meam: & israel non credidit mihi. Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum: ibunt in adinuentionibus suis. Si populus meus audisset me: israel in viis meis ambulasset: pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem. Et super tribulantes eos misissem manum meam. Inimici Domini mentiti sunt ei: & erit tempus eorum in seculum. Et cibauit eos ex adipe frumenti: & de petra melle satiauit eos.

מַחֲלַ֥ב חִטָּ֑ה וּמִצּ֥וּר דְּבַ֝שׁ אַשְׂבִּ֗יעֲךָ׃ חֵ֣לֶב כְּלָיֹ֣ות בָּ֭רִיא וּבְנֵי־בָשָׁ֣ן וְעַתּוּדִ֑ים וְ֝עַתּ֗וּדֵי בְּרִיא־כְלָיֹות חִטָּה׃ וְדַם־עֵנָ֥ב תִּשְׁתֶּה־חָֽמֶר׃

lxxxii.

מִזְמ֥וֹר לְאָסָ֑ף

אֱלֹהִ֥ים נִצָּ֗ב בַּעֲדַ֥ת אֵ֫ל בְּקֶ֣רֶב אֱלֹהִ֣ים יִשְׁפֹּֽט׃ עַד־מָתַ֤י תִּשְׁפְּטוּ־עָ֑וֶל וּפְנֵ֖י רְשָׁעִ֣ים תִּשְׂאוּ־סֶֽלָה׃ שִׁפְט֣וּ דַל־וְיָת֑וֹם עָנִ֖י וָרָ֣שׁ הַצְדִּֽיקוּ׃ פַּלְּטוּ־דַ֥ל וְאֶבְי֑וֹן מִיַּ֖ד רְשָׁעִ֣ים הַצִּֽילוּ׃ לֹ֤א יָדְעוּ֙ וְלֹ֣א יָבִ֔ינוּ בַּחֲשֵׁכָ֖ה יִתְהַלָּ֑כוּ יִמּ֥וֹטוּ כָּל־מוֹסְדֵ־אָֽרֶץ׃ אֲנִ֣י אָ֭מַרְתִּי אֱלֹהִ֣ים אַתֶּ֑ם וּבְנֵ֖י עֶלְי֣וֹן כֻּלְּכֶֽם׃ אָכֵ֗ן כְּאָדָ֥ם תְּמוּתוּן֮ וּכְאַחַ֪ד הַשָּׂרִ֫ים תִּפֹּֽלוּ׃ קוּמָ֣ה אֱלֹהִ֣ים שָׁפְטָ֣ה הָאָ֑רֶץ כִּ֥י אַתָּ֖ה תִּנְחַ֣ל בְּכָל־הַגּוֹיִֽם׃

lxxxiii.

שִׁ֥יר מִזְמ֗וֹר לְאָסָֽף׃ אֱלֹהִ֥ים אַל־דֳּמִי־לָ֑ךְ אַל־תֶּחֱרַ֖שׁ וְאַל־תִּשְׁקֹ֣ט אֵ֣ל׃ כִּֽי־הִנֵּ֣ה אוֹיְבֶ֣יךָ יֶהֱמָ֑יוּן וּמְשַׂנְאֶ֖יךָ נָ֣שְׂאוּ רֹֽאשׁ׃ עַל־עַמְּךָ֥ יַעֲרִ֖ימוּ סֽוֹד וְיִתְיָעֲצ֑וּ עַ֝֗ל צְפוּנֶ֥יךָ׃ אָמְר֗וּ לְכ֤וּ וְנַכְחִידֵ֨ם֙ מִגּ֣וֹי וְלֹא־יִזָּכֵ֥ר שֵׁם־יִשְׂרָאֵ֖ל עֽוֹד׃ כִּֽי־נוֹעֲצ֣וּ לֵ֣ב יָ֑חְדָּו עָלֶ֥יךָ בְרִ֥ית יִכְרֹֽתוּ׃ אָהֳלֵ֣י אֱ֭דוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִ֑ים מוֹאָ֖ב וְהַגְרִנִֽים׃ גְּבָ֣ל וְעַמּ֣וֹן וְעֲמָלֵ֑ק פְּלֶ֥שֶׁת עִם־יֹשְׁבֵ֖י צֽוֹר׃ גַּם־אַ֭שּׁוּר נִלְוָ֣ה עִמָּ֑ם הָ֥יוּ זְר֖וֹעַ לִבְנֵי־לוֹט סֶֽלָה׃ עֲשֵׂ֣ה לָ֭הֶם כְּמִדְיָ֑ן כְּסִיסְרָ֥א כְיָבִ֗ין בְּנַחַ֥ל קִישׁ֑וֹן נִשְׁמְד֖וּ בְּעֵ֣ין דֹּ֣אר הָיוּ֮ דֹּ֪מֶן לָאֲדָמָֽה׃ שִׁיתֵ֣מוֹ נְדִיבֵ֣מוֹ כְּעֹרֵ֣ב וְכִזְאֵ֗ב וּכְזַ֫בַ֥ח וּכְצַלְמֻנָּ֥ע כָּל־נְסִיכֵֽמוֹ׃ אֲשֶׁ֣ר אָ֭מְרוּ נִֽירְשָׁ֣ה לָּ֑נוּ אֶת־נְא֖וֹת אֱלֹהִ֣ים שִׁיתֵֽמוֹ׃ אֱלֹהַ֗י שִׁיתֵ֥מוֹ כַגַּלְגַּ֑ל כְּ֝קַ֗שׁ לִפְנֵי־רֽוּחַ׃ כְּאֵ֤שׁ תִּבְעַר־יָ֑עַר וְכַלֶּהָ֥ בְ֝הָרִ֗ים תְּלַהֵ֥ט בָּֽעַר׃ כֵּ֤ן תִּרְדְּפֵ֨ם֙ בְּסַעֲרָ֔ךָ וּבְסוּפָתְךָ֖ תְּבַהֲלֵֽם׃ מַלֵּ֣א פְנֵיהֶ֣ם קָל֑וֹן וְיְבַקְשׁ֖וּ שִׁמְךָ֣ יְהוָֽה׃ יֵבֹ֣שׁוּ וְיִבָּהֲל֣וּ עֲדֵי־עַ֑ד וְיַחְפְּר֖וּ וְיֹאבֵֽדוּ׃ וְיֵדְע֗וּ כִּי־אַתָּ֤ה שִׁמְךָ֣ יְהוָ֑ה לְבַדְּךָ֥ עֶלְי֗וֹן עַ֣ל כָּל־הָאָֽרֶץ׃

lxxxiiii.

לַמְנַצֵּ֥חַ עַל־הַגִּתִּ֑ית לִבְנֵ֖י קֹֽרַח מִזְמֽוֹר׃ מַה־יְּדִיד֣וֹת מִשְׁכְּנוֹתֶ֑יךָ יְהוָ֖ה צְבָאֽוֹת׃ נִכְסְפָ֣ה וְגַם־כָּלְתָ֣ה נַפְשִׁ֣י לְחַצְרוֹת֮ יְהוָה֒ לִבִּ֥י וּבְשָׂרִ֗י יְרַנְּנ֥וּ אֶל־אֵ֥ל חָֽי׃ גַּם־צִפּ֤וֹר מָ֭צְאָה בַּ֣יִת וּדְר֣וֹר קֵ֑ן לָ֥הּ אֲשֶׁר־שָׁ֝תָ֗ה אֶפְרֹחֶ֥יהָ אֵ֤ת מִזְבְּחוֹתֶ֗יךָ יְהוָ֣ה צְבָא֑וֹת מַלְכִּ֖י וֵאלֹהָֽי׃ אַ֭שְׁרֵי יוֹשְׁבֵ֣י בֵיתֶ֑ךָ עוֹד֖ יְהַלְלוּךָ֣ סֶֽלָה׃ אַשְׁרֵי־אָ֭דָם עֹ֣ז לוֹ־בָ֑ךְ מְסִלּ֖וֹת בִּלְבָבָֽם׃ עֹבְרֵ֤י בְעֵמֶק־הַ֨בָּכָ֪א מַעְיָ֡ן יְשִׁיתֻ֗הוּ גַּם־בְּרָכוֹת֮ יַעְטֶ֪ה מֽוֹרֶה׃ יֵ֭לְכוּ מֵחַ֣יל אֶל־חָ֑יִל יֵרָאֶ֖ה אֶל־אֱלֹהִ֣ים בְּצִיּֽוֹן׃ יְהוָ֣ה אֱלֹהִ֣ים צְבָא֑וֹת שִׁמְעָ֥ה תְ֝פִלָּתִ֗י הַאֲזִ֣ינָה אֱלֹהֵ֣י יַעֲקֹ֣ב סֶֽלָה׃ מָגִנֵּ֥נוּ רְאֵ֑ה אֱלֹהִ֗ים וְהַבֵּ֥ט פְּנֵ֖י מְשִׁיחֶֽךָ׃ כִּי־טוֹב֮ יוֹם־בַּחֲצֵרֶ֪יךָ מֵ֫אָ֥לֶף בָּחַ֥רְתִּי הִסְתּ֖וֹפֵף בְּבֵ֣ית אֱלֹהַ֣י מִדּ֑וּר בְּאָהֳלֵ֖י רֶֽשַׁע׃ כִּֽי־שֶׁ֤מֶשׁ וּמָגֵן֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהִ֔ים חֵ֥ן וְכָב֖וֹד יִתֵּ֑ן יְהוָ֗ה לֹ֤א יִמְנַע־טוֹב֮ לַהֹלְכִ֪ים בְּתָמִֽים׃ יְ֭הוָה צְבָא֑וֹת אַשְׁרֵ֖י אָדָ֣ם בֹּטֵ֣חַ בָּֽךְ׃

lxxxv.

לַמְנַצֵּ֥חַ לִבְנֵי־קֹ֑רַח מִזְמֽוֹר׃ רָצִ֣יתָ יְהוָ֣ה אַרְצֶ֑ךָ שַׁ֝בְתָּ֗ שְׁב֣וּת יַעֲקֹֽב׃ נָשָׂ֣אתָ עֲוֹ֣ן עַמֶּ֑ךָ כִּסִּ֖יתָ כָּל־חַטָּאתָ֣ם סֶֽלָה׃ אָסַ֥פְתָּ כָל־עֶבְרָתֶ֑ךָ הֱשִׁ֥יבוֹתָ מֵחֲר֖וֹן אַפֶּֽךָ׃ שׁוּבֵ֤נוּ ׀ אֱלֹהֵ֣י יִשְׁעֵ֑נוּ וְהָפֵ֥ר כַּ֝עַסְךָ֗ עִמָּֽנוּ׃ הַלְעוֹלָ֥ם תֶּאֱנַ֗ף תִּמְשֹׁךְ־אַפְּךָ֥ לְדֹ֖ר וָדֹֽר׃ הֲלֹא־אַתָּ֣ה תָשׁ֣וּב תְּחַיֵּ֑ינוּ וְעַמְּךָ֥

exadipe frumēti: & de petra melle saturauit eos.

Psalmus asaph. 82.

Deus stetit in cetu dei: in medio deos diudicat. Vsq; quo iudicatis iniquitatē: & facies peiorum suscipitis? Sēp. Iudicate pauperi & pupillo: egenum & inopē iustificate. Saluate inopē & pauperē: de māu impiorū liberate. Non cognouerunt neq; intellexerunt: in tenebris ambulāt: mouebūtur omnia fundamēta terre. Ego dixi dii estis: & filii excelsi omnes vos. Ergo sicut adā mortemini: & sicut vnus de principibus cadetis. Surge deus iudica terram: qm tu hereditabis omnes gentes.

Canticū psalmi asaph. 83.

Deus non silētium tibi ne fileas neq; non quiescas deus. Quia ecce inimici tui tumultuati sunt: & qui oderūt te exeluauerūt caput. Cōtra populū tuū nequiter tractauerunt: inierūt cōsiliū aduersus arcanū tuū. Dixerūt venite & cōteramus eos ne sint gēte: & nō sit memoria nois israel vltra. Qm tractauerūt corde pariter: cōtra te fedus pepigerūt. Tabernacula idumee & ismaelitarū moab & agareni. Gebal & amon & amalec: palestina cum habitatoribus tyri. Sed & assur venit cum eis: facti sunt filiis lot.

Dīp. Fac illis sicut madiā & sisare: sicut iabin in torrente cisson. Disperiti sunt in endor: facti sunt stercus terre. Pone principes eorū sicut oreb & zeb & zebee & salmana: omnes principes eorū. Qui dixerūt: hereditate possideam⁹ nos. Deus meus pone illos vt rotā: sicut stipulā ante faciē venti. Sicut ignis q cōburet syluā: sicut flāma q cōburit montes. Ita persequeris illos in tempestate tua: & in ira tua turbabis eos. Imple facies eorū ignominia: & quērent nomē tuū dñe. Erubescāt & conturbentur in seculū seculi: & cōfundā & pereant. Et sciant quia nomē tibi dñs: tu solus altissimus in omni tra. sū mundo.

Quā dilecta tabernacula tua dñe virtutū. Concupiscit & deficit anima mea in atria domini. Cor meum & caro mea exultauerūt in deū viuū. Etenim passer inuenit sibi domū: & turtur nidū sibi vbi ponat pullos suos. Altaria tua dñe virtutū: rex meus & deus meus. Beati qui habitant in domo tua: in secula seculorū laudabūt te. Sp. Beatus homo cuius est fortitudo: & semite in corde suo. Trāseunt es in vallem fletus: & fontē ponēt ea. Benedictiōes quoq; amicietur doctor. Ibunt de fortitudine in fortitudinē: apparebit deus deorū in syon. Domine deus exercituū exaudi orationem meam: auscultā deus iacob. Semper. Clypeus noster vide deus: & attende faciē xpi tui. Qm melior est dies vna in atriis tuis: super milia. Elegi abiectus esse in domo dei mei magis quā habitare in tabernaculis peccatoris. Quia miserī deus & protector: deus dabit gratiā & gloriā. Non priuabit bonis eos qui ambulāt in innocentia. Dñe deus virtutū beatus homo qui sperat in te.

In finē pro torcularibus filiis core psalmus. 84.

Benedixisti dñe trāstulisti: auertisti captiuitatē iacob. Remisisti iniquitates plebi tue: cooperuisti omnia peccata eorū. Mitigasti omnē iram tuā: auertisti ab ira indignationis tue. Cōuerte nos deus salutaris noster: & auerte iram tuā a nobis. Nūquid in eternū irasceris nobis: aut extendes iram tuā a generatione in generationē? Deus tu cōuertens viuificabis nos: & plebs tua

turbabis eos. Imple facies eorū ignominia: & quērent nomen tuū dñe. Erubescāt & conturbentur in seculū seculi: & confundā & pereant. Et sciant quia nomē tibi dñs: tu solus altissimus in omni tra. sū mundo.

Quā dilecta tabernacula tua dñe virtutū. Concupiscit & deficit anima mea in atria domini: cor meum & caro mea exultauerūt in deū viuū. Etenim passer inuenit sibi domū: & turtur nidū sibi vbi ponat pullos suos: altaria tua dñe exercituū rex meus & deus meus. Beati qui habitant in domo tua: adhuc laudabūt te. Sp. Beatus homo cuius est fortitudo: & semite in corde suo. Trāseunt es in vallem fletus: & fontē ponēt ea: benedictiōe quoq; amicietur doctor. Ibunt de fortitudine in fortitudinē: apparebit deus deorū in syon. Domine deus exercituū exaudi orationem meam: auscultā deus iacob. Semper. Clypeus noster vide deus: & attende faciē xpi tui. Qm melior est dies in atriis tuis: super milia. Elegi abiectus esse in domo dei mei magis quā habitare in tabernaculis peccatoris. Quia miserī deus & protector: deus dabit gratiā & gloriā. Non priuabit bonis eos qui ambulāt in innocentia. Dñe deus virtutū beatus homo qui sperat in te.

lxxxiv.

Benedixisti dñe trāstulisti: auertisti captiuitatē iacob. Remisisti iniquitates plebi tue: cooperuisti omnia peccata eorū. Mitigasti omnē iram tuā: auertisti ab ira indignationis tue. Cōuerte nos deus salutaris noster: & auerte iram tuā a nobis. Nūquid in eternū irasceris nobis: aut extendes iram tuā a generatione in generationē? Deus tu cōuertens viuificabis nos: & plebs tua

יִשְׁמְחוּ בֶן׃ תְּרַאנוּ יְהוָה חַסְדֶּךָ וְיִשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ׃ שִׂמַּח נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ

'letabītur in te. Oñde nobis dñe tuam tuam: & salutare tuū da nobis. Audiā qd loqtur in me dñs: loqtur pacē ad pplm suū & ad fctos suos: vt nō cōuertātur ad stultitiā. Verūtamē prope est his qui timent eū salutare eius: vt inhabiter gria in terra nra. Mia & veritas occurrerūt sibi: iustitia & pax osculate sunt. Veritas de terra orta ē: & iustitia de celo prospexit. Sed & dñs dabit bonū: & terra nra dabit germē suū. Iustitia añ cū ibit: & ponet in via gressus suos.

letabitur in te. Οἰκτίρησόν μου κύριε ὅτι πρὸς σὲ κεκράξομαι ὅλην τὴν ἡμέραν. Εὔφραινον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου, ὅτι πρὸς σὲ κύριε τὴν ψυχήν μου ἐπῆρα. Σὺ κύριε χρηστὸς καὶ ἐπιεικὴς καὶ πολυέλεος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε. Ἐνώτισαι κύριε τὴν προσευχήν μου καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκεκραξα πρὸς σέ, ὅτι ἐπήκουσάς μου. Οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς κύριε, καὶ οὐκ ἔστιν κατὰ τὰ ἔργα σου. Πάντα τὰ ἔθνη ὅσα ἐποίησας, ἥξουσι, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου κύριε. Καὶ δοξάσουσι τὸ ὄνομά σου, ὅτι μέγας εἶ σύ, καὶ ποιῶν θαυμάσια, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος. Ὁδήγησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ πορεύσομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Εὐφραινέτω ἡ καρδία μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ὁ θεός μου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα. Ὅτι ἔλεός σου μέγα ἐπ' ἐμοί, καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐξ ἄδου κατωτάτου. Ὁ θεός παράνομοι ἐπανέστησάν μοι καὶ συναγωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, καὶ οὐ προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς μου οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ

Oratio dauid. 85.

Inclina dñe aurē tuā & exaudi me: quia egenus & pauper sum ego. Custodi aiam meā: quia sctūs sum ego. Salua seruū tuum deus meus qui confidit in te. Miserere mei dñe: quia ad te clamabo tota die. Letifica aiam serui tui: quia ad te dñe aiam meā leuo. Tu enim dñe bonus & mitis: & multus misericordie omnibus qui inuocāt te. Exaudi dñe orōnē meā: & auscultā vocē deprecationū mearū. In die tribulationis mee inuocabo te: quia exaudies me. Nō est similis tui in dīs dñe: & non est iuxta opera tua. Oēs gentes quas fecisti venient & adorabunt coram te dñe: & glorificabūt nomē tuū. Quia magnus es tu & faciens mirabilia: tu es deus solus. Deduc me dñe in via tua: & ingrediar in veritate tua: vnicum fac cor meum vt timeat nomē tuum. Confitebor tibi domine deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomē tuū in eternū. Quia misericordia tua magna est super me: & eruisti animam meam de inferno extremo. Deus iniqui insurrexerūt super me: & cetus robustorum quesierunt aiam meam & non posuerunt te in conspectu suo. Tu autem dñe deus miserēs & clemens: patiēs & multe misericordie

Προσευχὴ τῷ δαυίδ. πέ.

Κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου, ὅτι πτωχὸς καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ. Φύλαξον τὴν ψυχήν μου, ὅτι ὅσιός εἰμι, σῶσον τὸν δοῦλόν σου ὁ θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ. Ἐλέησόν με κύριε ὅτι πρὸς σὲ κεκράξομαι ὅλην τὴν ἡμέραν. Εὔφραινον τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου, ὅτι πρὸς σὲ κύριε τὴν ψυχήν μου ἐπῆρα. Σὺ κύριε χρηστὸς καὶ ἐπιεικὴς καὶ πολυέλεος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε. Ἐνώτισαι κύριε τὴν προσευχήν μου καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκεκραξα πρὸς σέ, ὅτι ἐπήκουσάς μου. Οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς κύριε, καὶ οὐκ ἔστιν κατὰ τὰ ἔργα σου. Πάντα τὰ ἔθνη ὅσα ἐποίησας, ἥξουσι, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου κύριε. Καὶ δοξάσουσι τὸ ὄνομά σου, ὅτι μέγας εἶ σύ, καὶ ποιῶν θαυμάσια, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος. Ὁδήγησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, καὶ πορεύσομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Εὐφραινέτω ἡ καρδία μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ὁ θεός μου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα. Ὅτι ἔλεός σου μέγα ἐπ' ἐμοί, καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐξ ἄδου κατωτάτου. Ὁ θεός παράνομοι ἐπανέστησάν μοι καὶ συναγωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, καὶ οὐ προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς μου οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ

Ioel. 2.c.

Infra. 102.8 144.

verax. Respice in me & miserere mei: da imperiū tuū puero tuo & saluū fac filiū ancillē tue. Fac mecū signū in bonū: & videant qui oderunt me & confundantur: quia tu dñe adiuuisti me & cōsolatus es me.

verax. Respice ad me & miserere mei: da fortitudinem tuā seruo tuo: & salua filiū ancille tue. Fac mecū signū in bonū: & videant qui oderunt me & confundantur: quia tu dñe adiuuisti me & cōsolatus es me.

Filiis core psalmus cāticū. 86.

Τοῖς υἱοῖς κορέ ψαλμὸς ᾠδῆς. πϛ.

Τὰ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. Ἀγαπᾷ κύριος τὰς πύλας σιών, ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα ἰακώβ. Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ θεοῦ. Μνησθήσομαι ῥαὰβ καὶ βαβυλῶνος τοῖς γινώσκουσί με. Καὶ ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ τύρος καὶ λαὸς τῶν αἰθιόπων, οὗτοι ἐγενήθησαν ἐκεῖ. Μήτηρ σιὼν ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος. Κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν, καὶ ἀρχόντων τούτων τῶν γεγενημένων ἐν αὐτῇ. Ὡς εὐφραινομένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί.

Filiis core psalmus cāticū. 87.

Ὠδὴ ψαλμὸς τοῖς υἱοῖς κορέ, εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελὲθ ad respōdēdū: intellectus eman ipsi ezraite. 87. Τῇ ἐκκλησιάσαι, συγέσεως αἱμὰν τῷ ἰσραηλίτῃ. πζ.

Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἡμέρας ἐκέκραξα καὶ ἐν νυκτὶ ἐνώπιόν σου. Εἰσελθάτω ἐνώπιόν σου ἡ προσευχή μου κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχή μου, καὶ ὁ βίος μου τῷ ἅδῃ ἤγγισε. Προσελογίσθην μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Ἐγενήθην ὡσεὶ ἄνθρωπος ἄβοηθητος, ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος. Ὡσεὶ τραυματίαι καθεύδοντες ἐν τάφῳ, ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι, καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρός σου ἀπώσθησαν. Ἔθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ, ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου. Ἐπ' ἐμὲ ἐπέρισχυσεν ὁ θυμός σου, καὶ πάντας τοὺς μετεωρισμούς σου ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ. Διάψαλμα. Μὴ γνωσθήσεται ἐν τῷ σκότει τὰ θαυμάσιά σου καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν τῇ γῇ τῆς ἐπιλησμονῆς; Καὶ πρὸς σὲ κύριε ἐγὼ ἐβόησα, καὶ τὸ πρωῒ ἡ προσευχή μου προφθάσει σε. Ἵνα τί κύριε ἀπώσῃ τὴν προσευχήν μου, ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; Πτωχὸς ἐγὼ καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου εἰμί, ὑψωθεὶς δὲ ἐταπεινώθην καὶ ἐξηπορήθην. Ἐπ' ἐμὲ διῆλθαν αἱ ὀργαί σου, καὶ οἱ φόβοι σου ἐξέστησάν με. Ἐκύκλωσαν με ὡς ὕδωρ ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐκύκλωσαν με ἅμα. Ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον καὶ πλησίον, καὶ τοὺς γνωστούς μου ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας. Ἀντὶ τούτου εὐηρέστησα σοι κύριε ὁ θεός μου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ὁ θεός μου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα. Ὅτι ἔλεός σου μέγα ἐπ' ἐμοί, καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐξ ἄδου κατωτάτου. Ὁ θεὸς παράνομοι ἐπανέστησάν μοι καὶ συναγωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, καὶ οὐ προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς μου οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ

Infra. 110.1. 137.

Infra. 101.1 144.

Pūtiua.he. Tex.heb.ps.lxxxix. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

Trās.Gre.lxx.cū interpre.latina. Trāsla.B.Vie. Tex.heb.ps.lxxxix. Pūtiua.heb.

רום
פְּלֵאָךְ׃ וְצִדְקָתְךָ֥ בְּאֶ֝רֶץ נִשְׂגָּבָ֗ה׃ עָשָׂ֥ה׃
tenebris mirabilia tua: & iustitia tua in terra obliuiōi tradita ē? Ego ad te dñe clamaui: & mane oratio mea puniet te. Quare dñe repellis animā meā: auertis faciē tuā a me? Pauper ego sum & erūnosus ab adolescētia mea: portaui furorē tuū & cōturbatus sum. Per me trāsierūt ire tue: terrores tui oppresserūt me. Circundederūt me quasi aq̄ tota die: vallauerunt me pariter. Lōge fecisti a me amicū & sodalē: notos meos ab fulisti. Eruditio ethā ezraite. 89.

mirabilia tua: τ iustitia tua in terra obliuiōi tradita ē? Ego ad te dñe clamaui: τ mane oratio mea puniet te. Quare dñe repellis animā meā: auertis faciē tuā a me? Pauper ego sum & erūnosus ab adolescētia mea: portaui furorē tuū & cōturbatus sum. Per me trāsierūt ire tue: terrores tui cōturbauerūt me: circūdederūt me sicut aqua. Tota die circūdederūt me simul: cōgauisi sunt me & amici τ proximi: notos meos a miseria.

Intellectus ethan ysraelite. 88.

Συνέσεως αἰθὰμ τῷ ἰσραηλίτῃ. πθ.

Misericordias dñi in eternū cātabo: in generatione & generationē annunciabo veritatē tuā in ore meo. Quōniā dixi In eternū misericordia edificabitur: in celis preparabis veritatē tuā in eis. Disposui testamentū electis meis: iuraui dauid seruo meo. Vsq; in eternū stabilia semen tuum: & edificabo in generatione & generationē thronum tuū. Confitebuntur celi mirabilia tua dñe: & veritatē tuā in ecclesia sanctorū. Quis in celi nubibus equabit dño: similis erit dño in filijs dei: Deus glorificatur in cōsilio sanctorū: magnus & terribilis super omnes qui circa eū sunt. Domine deus exercituū quis similis tui: fortis & veritas tua in circuitu tuo. Tu dominaris superbie maris: elationes autē fluctuū eius tu mitigas. Tu humiliasti sicut vulneratū superbū: in brachio virtutis tue dispersisti inimicos tuos. Tui sūt celi: & tua est terra: orbē & plenitudinem eius tu fundasti. Aquilonem & dexterum tu creasti: thabor & hermon in nomē tuū laudabūt. Tuū brachiū cū fortitudine: roboretur manus tua exaltetur dextera tua. Iustitia & iudiciū firmamentū throni tui: misericordia & veritas precedēt faciē tuā. Beatus populus qui nouit iubilū: dñe in lumine vultus tui ambulabūt. In nomine tuo exultabunt tota die: & in iustitia tua exaltabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: & in voluntate tua elevabis cornu nostrū. Quia dñi assumptio nostra: & sancti israel regis nri. Tunc locutus es in visione filijs tuis: & dixisti posui adiutoriū super robustū: exaltaui electū de populo. Inueni dauid seruū meū: in oleo sancto meo unxi eū. Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum roborabit eum. Non decipiet eū inimicus: & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipius inimicos eius: & odientes illū fugabo. Et veritas mea & misericordia mea cū ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manū eius: & in fluminibus dexterā eius. Ipse invocabit me: pater meus es tu: deus meus & susceptor salutis mee. Et ego primogenitū ponā illū: excelsū pre regibus terre. In eternū seruabo illi miam meā: & testamētū meū fidele erit ei. Et ponā in ppetuū semē eius: & thronū eius sicut dies celi. Si autē dereliquerint filii eius legem meā: & in iudiciis meis non ambulauerit. Si iustificationes meas pphanauerit: & pcepta mea nō custodierit. Visitabo in virga scelera eorū: & in plagis iniquitates eorū. Miam autē meā nō auferā ab eo: nec nocebo in veritate mea. Nō violabo pactū meum: & qd egressū est de labiis meis nō mutabo. Semel iurauī in sancto meo: nec dauid mētiar. Semē eius in sempiternū erit: & thronus eius sicut sol in conspectu meo. Sicut luna perfabilitur in sempiternū: & testis in celo fidelis. Sēp. Tu autē repulisti & spreuisti: iratus es aduersus xpm tuū. Destruisti testamētū famuli tui: pphanasti in terra sanctuariū eius. Destruxisti oēs sepes eius: posuisti firmamēta eius formidinē. Diripuerūt eū oēs trānseuntes viā: factus est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexteram deprimentiū hostes eius: lętificasti oēs inimicos eius. Auertisti adiutoriū gladii eius: & non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eū ab emundatione: & sedē eius in terram collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eū confusione. Vsquequo dñe auertis in finē: exardescet sicut ignis ira tua. Memorare quę mea substātia: quare enim vanos constituisti omnes filios hominum. Quis est homo qui viuet & non videbit mortē: eruet animā suā de manu inferi. Vbi sūt misericordie tue antiq̄: dñe sicut iurasti dauid in veritate tua. Memor esto dñe opprobrii seruorū tuorū: quod continui in sinu meo multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui dñe: quod exprobrauerunt cōmutationē christi tui. Benedictus dñs in eternū: fiat fiat.

Τὰ ἐλέη σου κύριε εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσομαι, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου. Ὅτι εἰρηται εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομηθήσεται, ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἑτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου. Διεθέμην διαθήκην τοῖς ἐκλεκτοῖς μου, ὤμοσα Δαυὶδ τῷ δούλῳ μου ἕως τοῦ αἰῶνος. Ἑτοιμάσω τὸ σπέρμα σου, καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενεὰν καὶ γενεάν τὸν θρόνον σου. Ἐξομολογήσονται οἱ οὐρανοὶ τὰ θαυμάσιά σου κύριε, καὶ γὰρ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων. Ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ, ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ; Ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων, μέγας καὶ φοβερὸς ἐπὶ πάντας τοὺς κύκλῳ αὐτοῦ. Κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων τίς ὅμοιός σοι; δυνατὸς εἶ κύριε, καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλῳ σου. Σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις. Σὺ ἐταπείνωσας ὡς τραυματίαν ὑπερήφανον, ἐν τῷ βραχίονι τῆς δυνάμεώς σου διεσκόρπισας τοὺς ἐχθρούς σου. Σοί εἰσιν οἱ οὐρανοί, καὶ σὴ ἐστιν ἡ γῆ, τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ ἐθεμελίωσας, τὸν βορρᾶν καὶ τὴν θάλασσαν σὺ ἔκτισας, Θαβὼρ καὶ ἑρμὼν ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται, τὸ βραχίονά σου μετὰ δυνασείας. Κραταιωθήτω ἡ χείρ σου ὑψωθήτω ἡ δεξιά σου. Δικαιοσύνη καὶ κρίμα ἑτοιμασία τοῦ θρόνου σου. Ἔλεος καὶ ἀλήθεια προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου. Μακάριος ὁ λαὸς ὁ γινώσκων τὴν ἀγαλλίασιν. Κύριε ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου πορεύσονται καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ὑψωθήσονται. Ὅτι καύχημα τῆς δυνάμεως αὐτῶν σύ εἶ, καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ὑψωθήσεται κέρας ἡμῶν. Ὅτι τοῦ κυρίου ἡ ἀντίληψις, καὶ τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ βασιλεὺς ἡμῶν. Τότε ἐλάλησας ἐν ὁράσει τοῖς υἱοῖς σου, καὶ εἶπας, ἔθεμην βοήθειαν ἐπὶ δυνατόν, ὑψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου. Εὗρον Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν. Ἡ γὰρ χείρ μου συναντιλήμψεται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύσει αὐτόν. Οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ, καὶ υἱὸς ἀνομίας οὐ προσθήσει κακῶσαι αὐτόν. Καὶ συγκόψω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτὸν τροπώσομαι. Καὶ ἡ ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός μου μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ὀνόματί μου ὑψωθήσεται τὸ κέρας αὐτοῦ. Καὶ θήσομαι ἐν θαλάσσῃ χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐν ποταμοῖς τὴν δεξιὰν αὐτοῦ. Αὐτὸς ἐπικαλέσεταί με, πατήρ μου εἶ σύ, θεός μου καὶ ἀντιλήμπτωρ τῆς σωτηρίας μου. Κἀγὼ πρωτότοκον θήσομαι αὐτόν, ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς. Εἰς τὸν αἰῶνα φυλάξω αὐτῷ τὸ ἔλεός μου, καὶ διαθήκη μου πιστὴ αὐτῷ. Καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ σπέρμα αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ. Ἐὰν ἐγκαταλίπωσιν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὸν νόμον μου, καὶ τοῖς κρίμασί μου μὴ πορευθῶσιν, Ἐὰν τὰ δικαιώματά μου βεβηλώσωσι, καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν, ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐν μάστιξι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Τὸ δὲ ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ ἀδικήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου, οὐδ' οὐ μὴ βεβηλώσω τὴν διαθήκην μου, καὶ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐ μὴ ἀθετήσω. Ἅπαξ ὤμοσα ἐν ἁγίῳ μου εἰ τῷ Δαυὶδ ψεύσομαι; Τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ, καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος κατέναντί μου, καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὁ μάρτυς ἐν οὐρανῷ πιστός. Διάψαλμα. Σὺ δὲ ἀπέρριψας καὶ ἐξουδένωσας, ἀνέβαλου τὸν χρισόν σου. Κατέστρεψας τὴν διαθήκην τοῦ δούλου σου, ἐβεβήλωσας εἰς τὴν γῆν τὰγίασμα αὐτοῦ. Καθεῖλες πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ, ἔθου τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ φόβητρον. Διήρπασεν αὐτὸν πάντες οἱ διοδεύοντες ὁδόν, ἐγένετο ὄνειδος τοῖς γείτοσιν αὐτοῦ. Ὑψωσας τὴν δεξιὰν τῶν θλιβόντων αὐτόν, ηὐφράνας πάντας τοὺς ἐχθρούς σου. Ἀπέστρεψας βοηθὸν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀντελάβου αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. Κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ τὴν καθέδραν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατέβαλες. Ἐσμίκρυνας τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου αὐτοῦ, ἐπέχεας αὐτὸν αἰσχύνην. Ἕως πότε κύριε ἀποστρέψεις εἰς τέλος, ἐκκαήσεται ὡς πῦρ ἡ ὀργή σου; Μνήσθητι τίς μου ἡ ὑπόστασις, διὰ τί γὰρ ματαίους συνέστησας πάντας υἱοὺς ἀνθρώπων; Τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον, ῥύσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ᾅδου; Ποῦ εἰσιν οἱ οἰκτιρμοί σου οἱ ἀρχαῖοι κύριε, ὃν ὤμοσας τῷ Δαυὶδ ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου; Μνήσθητι κύριε τοῦ ὀνειδισμοῦ τῶν δούλων σου, ὃν ἐγὼ ἐβάστασα ἐν τῷ κόλπῳ μου πολλῶν ἐθνῶν, ὃν ὠνείδισαν οἱ ἐχθροί σου κύριε, ὃν ὠνείδισαν ἀντὶ ἀλλοιώσεως χριστοῦ σου. Εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο γένοιτο.

יום
יְהוָ֑ה׃ כִּ֤י תִפְאֶ֣רֶת עֻזָּ֣מוֹ אָ֑תָּה וּבִרְצוֹנְךָ֥
altabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: & in voluntate tua elevabis cornu nostrū. Quia dño est protectio nostra: & sancto israel rege nro. Tunc locutus es in visione filijs tuis: & dixisti posui adiutoriū super robustū: exaltaui electū de populo. Inueni dauid seruū meū: in oleo sancto meo unxi eū. Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum roborabit eum. Non decipiet eū inimicus: & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipius inimicos eius: & odientes illū fugabo. Et veritas mea & misericordia mea cū ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manū eius: & in fluminibus dexterā eius. Ipse invocabit me: pater meus es tu: deus meus & susceptor salutis mee. Et ego primogenitū ponā illū: excelsū pre regibus terre. In eternū seruabo illi miam meā: & pactū meū fidele erit ei. Et ponā in ppetuū semē eius: & thronū eius sicut dies celi. Si autē dereliquerint filii eius legem meā: & in iudiciis meis non ambulauerit. Si iustificationes meas pphanauerit: & pcepta mea nō custodierit. Visitabo in virga scelera eorū: & in plagis iniquitates eorū. Miam autē meā nō auferā ab eo: nec nocebo in veritate mea. Nō violabo pactū meum: & qd egressū est de labiis meis nō mutabo. Semel iurauī in sancto meo: nec dauid mētiar. Semē eius in sempiternū erit: & thronus eius sicut sol in conspectu meo. Sicut luna perfabilitur in sempiternū: & testis in celo fidelis. Sēp. Tu autē repulisti & spreuisti: iratus es aduersus xpm tuū. Destruisti testamētū famuli tui: pphanasti in terra sanctuariū eius. Destruxisti oēs sepes eius: posuisti firmamēta eius formidinē. Diripuerūt eū oēs trānseuntes viā: factus est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexteram deprimentiū hostes eius: lętificasti oēs inimicos eius. Auertisti adiutoriū gladii eius: & non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eū ab emundatione: & sedē eius in terram collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eū confusione. Vsquequo dñe auertis in finē: exardescet sicut ignis ira tua. Memorare quę mea substātia: quare enim vanos constituisti omnes filios hominum. Quis est homo qui viuet & non videbit mortē: eruet animā suā de manu inferi. Vbi sūt misericordie tue antiq̄: dñe sicut iurasti dauid in veritate tua. Memor esto dñe opprobrii seruorū tuorū: quod continui in sinu meo multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui dñe: quod exprobrauerunt cōmutationē christi tui. Benedictus dñs in eternū: fiat fiat.

יהוה
תְּפֹאָרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה וּבִרְצוֹנְךָ
altabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: & in voluntate tua elevabis cornu nostrū. Quia dño est protectio nostra: & sancto israel regi nro. Tunc locutus es in visione filijs tuis: & dixisti posui adiutoriū super robustū: exaltaui electū de populo. Inueni dauid seruū meū: in oleo sancto meo unxi eū. Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum roborabit eum. Non decipiet eū inimicus: & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipius inimicos eius: & odientes illū fugabo. Et veritas mea & misericordia mea cū ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manū eius: & in fluminibus dexterā eius. Ipse invocabit me: pater meus es tu: deus meus & susceptor salutis mee. Et ego primogenitū ponā illū: excelsū pre regibus terre. In eternū seruabo illi miam meā: & pactū meū fidele erit ei. Et ponā in ppetuū semē eius: & thronū eius sicut dies celi. Si autē dereliquerint filii eius legem meā: & in iudiciis meis non ambulauerit. Si iustificationes meas pphanauerit: & pcepta mea nō custodierit. Visitabo in virga scelera eorū: & in plagis iniquitates eorū. Miam autē meā nō auferā ab eo: nec nocebo in veritate mea. Nō violabo pactū meum: & qd egressū est de labiis meis nō mutabo. Semel iurauī in sancto meo: nec dauid mētiar. Semē eius in sempiternū erit: & thronus eius sicut sol in conspectu meo. Sicut luna perfabilitur in sempiternū: & testis in celo fidelis. Sēp. Tu autē repulisti & spreuisti: iratus es aduersus xpm tuū. Destruisti testamētū famuli tui: pphanasti in terra sanctuariū eius. Destruxisti oēs sepes eius: posuisti firmamēta eius formidinē. Diripuerūt eū oēs trānseuntes viā: factus est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexteram deprimentiū hostes eius: lętificasti oēs inimicos eius. Auertisti adiutoriū gladii eius: & non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eū ab emundatione: & sedē eius in terram collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eū confusione. Vsquequo dñe auertis in finē: exardescet sicut ignis ira tua. Memorare quę mea substātia: quare enim vanos constituisti omnes filios hominum. Quis est homo qui viuet & non videbit mortē: eruet animā suā de manu inferi. Vbi sūt misericordie tue antiq̄: dñe sicut iurasti dauid in veritate tua. Memor esto dñe opprobrii seruorū tuorū: quod continui in sinu meo multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui dñe: quod exprobrauerunt cōmutationē christi tui. Benedictus dñs in eternū: fiat fiat.

ישע
תָּרוּם קַרְנֵנוּ׃ כִּ֤י לַיהוָ֥ה מָגִנֵּנוּ
altabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: & in voluntate tua elevabis cornu nostrū. Quia dño est protectio nostra: & sancto israel regi nro. Tunc locutus es in visione filijs tuis: & dixisti posui adiutoriū super robustū: exaltaui electū de populo. Inueni dauid seruū meū: in oleo sancto meo unxi eū. Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum roborabit eum. Non decipiet eū inimicus: & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipius inimicos eius: & odientes illū fugabo. Et veritas mea & misericordia mea cū ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manū eius: & in fluminibus dexterā eius. Ipse invocabit me: pater meus es tu: deus meus & susceptor salutis mee. Et ego primogenitū ponā illū: excelsū pre regibus terre. In eternū seruabo illi miam meā: & pactū meū fidele erit ei. Et ponā in ppetuū semē eius: & thronū eius sicut dies celi. Si autē dereliquerint filii eius legem meā: & in iudiciis meis non ambulauerit. Si iustificationes meas pphanauerit: & pcepta mea nō custodierit. Visitabo in virga scelera eorū: & in plagis iniquitates eorū. Miam autē meā nō auferā ab eo: nec nocebo in veritate mea. Nō violabo pactū meum: & qd egressū est de labiis meis nō mutabo. Semel iurauī in sancto meo: nec dauid mētiar. Semē eius in sempiternū erit: & thronus eius sicut sol in conspectu meo. Sicut luna perfabilitur in sempiternū: & testis in celo fidelis. Sēp. Tu autē repulisti & spreuisti: iratus es aduersus xpm tuū. Destruisti testamētū famuli tui: pphanasti in terra sanctuariū eius. Destruxisti oēs sepes eius: posuisti firmamēta eius formidinē. Diripuerūt eū oēs trānseuntes viā: factus est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexteram deprimentiū hostes eius: lętificasti oēs inimicos eius. Auertisti adiutoriū gladii eius: & non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eū ab emundatione: & sedē eius in terram collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eū confusione. Vsquequo dñe auertis in finē: exardescet sicut ignis ira tua. Memorare quę mea substātia: quare enim vanos constituisti omnes filios hominum. Quis est homo qui viuet & non videbit mortē: eruet animā suā de manu inferi. Vbi sūt misericordie tue antiq̄: dñe sicut iurasti dauid in veritate tua. Memor esto dñe opprobrii seruorū tuorū: quod continui in sinu meo multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui dñe: quod exprobrauerunt cōmutationē christi tui. Benedictus dñs in eternū: fiat fiat.

קדש
וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵּנוּ׃ אָ֤ז
altabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: & in voluntate tua elevabis cornu nostrū. Quia dño est protectio nostra: & sancto israel regi nro. Tunc locutus es in visione filijs tuis: & dixisti posui adiutoriū super robustū: exaltaui electū de populo. Inueni dauid seruū meū: in oleo sancto meo unxi eū. Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum roborabit eum. Non decipiet eū inimicus: & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipius inimicos eius: & odientes illū fugabo. Et veritas mea & misericordia mea cū ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manū eius: & in fluminibus dexterā eius. Ipse invocabit me: pater meus es tu: deus meus & susceptor salutis mee. Et ego primogenitū ponā illū: excelsū pre regibus terre. In eternū seruabo illi miam meā: & pactū meū fidele erit ei. Et ponā in ppetuū semē eius: & thronū eius sicut dies celi. Si autē dereliquerint filii eius legem meā: & in iudiciis meis non ambulauerit. Si iustificationes meas pphanauerit: & pcepta mea nō custodierit. Visitabo in virga scelera eorū: & in plagis iniquitates eorū. Miam autē meā nō auferā ab eo: nec nocebo in veritate mea. Nō violabo pactū meum: & qd egressū est de labiis meis nō mutabo. Semel iurauī in sancto meo: nec dauid mētiar. Semē eius in sempiternū erit: & thronus eius sicut sol in conspectu meo. Sicut luna perfabilitur in sempiternū: & testis in celo fidelis. Sēp. Tu autē repulisti & spreuisti: iratus es aduersus xpm tuū. Destruisti testamētū famuli tui: pphanasti in terra sanctuariū eius. Destruxisti oēs sepes eius: posuisti firmamēta eius formidinē. Diripuerūt eū oēs trānseuntes viā: factus est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexteram deprimentiū hostes eius: lętificasti oēs inimicos eius. Auertisti adiutoriū gladii eius: & non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eū ab emundatione: & sedē eius in terram collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eū confusione. Vsquequo dñe auertis in finē: exardescet sicut ignis ira tua. Memorare quę mea substātia: quare enim vanos constituisti omnes filios hominum. Quis est homo qui viuet & non videbit mortē: eruet animā suā de manu inferi. Vbi sūt misericordie tue antiq̄: dñe sicut iurasti dauid in veritate tua. Memor esto dñe opprobrii seruorū tuorū: quod continui in sinu meo multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui dñe: quod exprobrauerunt cōmutationē christi tui. Benedictus dñs in eternū: fiat fiat.

חזה
דִּבַּרְתָּ֣ בְחָזוֹן ׀ לַחֲסִידֶ֗יךָ וַתֹּ֫אמֶר
altabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: & in voluntate tua elevabis cornu nostrū. Quia dño est protectio nostra: & sancto israel regi nro. Tunc locutus es in visione filijs tuis: & dixisti posui adiutoriū super robustū: exaltaui electū de populo. Inueni dauid seruū meū: in oleo sancto meo unxi eū. Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum roborabit eum. Non decipiet eū inimicus: & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipius inimicos eius: & odientes illū fugabo. Et veritas mea & misericordia mea cū ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manū eius: & in fluminibus dexterā eius. Ipse invocabit me: pater meus es tu: deus meus & susceptor salutis mee. Et ego primogenitū ponā illū: excelsū pre regibus terre. In eternū seruabo illi miam meā: & pactū meū fidele erit ei. Et ponā in ppetuū semē eius: & thronū eius sicut dies celi. Si autē dereliquerint filii eius legem meā: & in iudiciis meis non ambulauerit. Si iustificationes meas pphanauerit: & pcepta mea nō custodierit. Visitabo in virga scelera eorū: & in plagis iniquitates eorū. Miam autē meā nō auferā ab eo: nec nocebo in veritate mea. Nō violabo pactū meum: & qd egressū est de labiis meis nō mutabo. Semel iurauī in sancto meo: nec dauid mētiar. Semē eius in sempiternū erit: & thronus eius sicut sol in conspectu meo. Sicut luna perfabilitur in sempiternū: & testis in celo fidelis. Sēp. Tu autē repulisti & spreuisti: iratus es aduersus xpm tuū. Destruisti testamētū famuli tui: pphanasti in terra sanctuariū eius. Destruxisti oēs sepes eius: posuisti firmamēta eius formidinē. Diripuerūt eū oēs trānseuntes viā: factus est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexteram deprimentiū hostes eius: lętificasti oēs inimicos eius. Auertisti adiutoriū gladii eius: & non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eū ab emundatione: & sedē eius in terram collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eū confusione. Vsquequo dñe auertis in finē: exardescet sicut ignis ira tua. Memorare quę mea substātia: quare enim vanos constituisti omnes filios hominum. Quis est homo qui viuet & non videbit mortē: eruet animā suā de manu inferi. Vbi sūt misericordie tue antiq̄: dñe sicut iurasti dauid in veritate tua. Memor esto dñe opprobrii seruorū tuorū: quod continui in sinu meo multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui dñe: quod exprobrauerunt cōmutationē christi tui. Benedictus dñs in eternū: fiat fiat.

אמר
שִׁוִּיתִי עֵזֶר עַל גִּבּוֹר הֲרִימוֹתִי
altabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: & in voluntate tua elevabis cornu nostrū. Quia dño est protectio nostra: & sancto israel regi nro. Tunc locutus es in visione filijs tuis: & dixisti posui adiutoriū super robustū: exaltaui electū de populo. Inueni dauid seruū meū: in oleo sancto meo unxi eū. Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum roborabit eum. Non decipiet eū inimicus: & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipius inimicos eius: & odientes illū fugabo. Et veritas mea & misericordia mea cū ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manū eius: & in fluminibus dexterā eius. Ipse invocabit me: pater meus es tu: deus meus & susceptor salutis mee. Et ego primogenitū ponā illū: excelsū pre regibus terre. In eternū seruabo illi miam meā: & pactū meū fidele erit ei. Et ponā in ppetuū semē eius: & thronū eius sicut dies celi. Si autē dereliquerint filii eius legem meā: & in iudiciis meis non ambulauerit. Si iustificationes meas pphanauerit: & pcepta mea nō custodierit. Visitabo in virga scelera eorū: & in plagis iniquitates eorū. Miam autē meā nō auferā ab eo: nec nocebo in veritate mea. Nō violabo pactū meum: & qd egressū est de labiis meis nō mutabo. Semel iurauī in sancto meo: nec dauid mētiar. Semē eius in sempiternū erit: & thronus eius sicut sol in conspectu meo. Sicut luna perfabilitur in sempiternū: & testis in celo fidelis. Sēp. Tu autē repulisti & spreuisti: iratus es aduersus xpm tuū. Destruisti testamētū famuli tui: pphanasti in terra sanctuariū eius. Destruxisti oēs sepes eius: posuisti firmamēta eius formidinē. Diripuerūt eū oēs trānseuntes viā: factus est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexteram deprimentiū hostes eius: lętificasti oēs inimicos eius. Auertisti adiutoriū gladii eius: & non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eū ab emundatione: & sedē eius in terram collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eū confusione. Vsquequo dñe auertis in finē: exardescet sicut ignis ira tua. Memorare quę mea substātia: quare enim vanos constituisti omnes filios hominum. Quis est homo qui viuet & non videbit mortē: eruet animā suā de manu inferi. Vbi sūt misericordie tue antiq̄: dñe sicut iurasti dauid in veritate tua. Memor esto dñe opprobrii seruorū tuorū: quod continui in sinu meo multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui dñe: quod exprobrauerunt cōmutationē christi tui. Benedictus dñs in eternū: fiat fiat.

נגד רום
בָּחוּר מֵעָם׃ מָצָ֤אתִי דָוִד עַבְדִּי
altabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: & in voluntate tua elevabis cornu nostrū. Quia dño est protectio nostra: & sancto israel regi nro. Tunc locutus es in visione filijs tuis: & dixisti posui adiutoriū super robustū: exaltaui electū de populo. Inueni dauid seruū meū: in oleo sancto meo unxi eū. Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum roborabit eum. Non decipiet eū inimicus: & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipius inimicos eius: & odientes illū fugabo. Et veritas mea & misericordia mea cū ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manū eius: & in fluminibus dexterā eius. Ipse invocabit me: pater meus es tu: deus meus & susceptor salutis mee. Et ego primogenitū ponā illū: excelsū pre regibus terre. In eternū seruabo illi miam meā: & pactū meū fidele erit ei. Et ponā in ppetuū semē eius: & thronū eius sicut dies celi. Si autē dereliquerint filii eius legem meā: & in iudiciis meis non ambulauerit. Si iustificationes meas pphanauerit: & pcepta mea nō custodierit. Visitabo in virga scelera eorū: & in plagis iniquitates eorū. Miam autē meā nō auferā ab eo: nec nocebo in veritate mea. Nō violabo pactū meum: & qd egressū est de labiis meis nō mutabo. Semel iurauī in sancto meo: nec dauid mētiar. Semē eius in sempiternū erit: & thronus eius sicut sol in conspectu meo. Sicut luna perfabilitur in sempiternū: & testis in celo fidelis. Sēp. Tu autē repulisti & spreuisti: iratus es aduersus xpm tuū. Destruisti testamētū famuli tui: pphanasti in terra sanctuariū eius. Destruxisti oēs sepes eius: posuisti firmamēta eius formidinē. Diripuerūt eū oēs trānseuntes viā: factus est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexteram deprimentiū hostes eius: lętificasti oēs inimicos eius. Auertisti adiutoriū gladii eius: & non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eū ab emundatione: & sedē eius in terram collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eū confusione. Vsquequo dñe auertis in finē: exardescet sicut ignis ira tua. Memorare quę mea substātia: quare enim vanos constituisti omnes filios hominum. Quis est homo qui viuet & non videbit mortē: eruet animā suā de manu inferi. Vbi sūt misericordie tue antiq̄: dñe sicut iurasti dauid in veritate tua. Memor esto dñe opprobrii seruorū tuorū: quod continui in sinu meo multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui dñe: quod exprobrauerunt cōmutationē christi tui. Benedictus dñs in eternū: fiat fiat.

בחר
בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי מְשַׁחְתִּיו׃ אֲשֶׁר
altabuntur. Quia gloria fortitudinis eorū tu es: & in voluntate tua elevabis cornu nostrū. Quia dño est protectio nostra: & sancto israel regi nro. Tunc locutus es in visione filijs tuis: & dixisti posui adiutoriū super robustū: exaltaui electū de populo. Inueni dauid seruū meū: in oleo sancto meo unxi eū. Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum roborabit eum. Non decipiet eū inimicus: & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cōcidā a facie ipius inimicos eius: & odientes illū fugabo. Et veritas mea & misericordia mea cū ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius. Et ponā in mari manū eius: & in fluminibus dexterā eius. Ipse invocabit me: pater meus es tu: deus meus & susceptor salutis mee. Et ego primogenitū ponā illū: excelsū pre regibus terre. In eternū seruabo illi miam meā: & pactū meū fidele erit ei. Et ponā in ppetuū semē eius: & thronū eius sicut dies celi. Si autē dereliquerint filii eius legem meā: & in iudiciis meis non ambulauerit. Si iustificationes meas pphanauerit: & pcepta mea nō custodierit. Visitabo in virga scelera eorū: & in plagis iniquitates eorū. Miam autē meā nō auferā ab eo: nec nocebo in veritate mea. Nō violabo pactū meum: & qd egressū est de labiis meis nō mutabo. Semel iurauī in sancto meo: nec dauid mētiar. Semē eius in sempiternū erit: & thronus eius sicut sol in conspectu meo. Sicut luna perfabilitur in sempiternū: & testis in celo fidelis. Sēp. Tu autē repulisti & spreuisti: iratus es aduersus xpm tuū. Destruisti testamētū famuli tui: pphanasti in terra sanctuariū eius. Destruxisti oēs sepes eius: posuisti firmamēta eius formidinē. Diripuerūt eū oēs trānseuntes viā: factus est opprobriū vicinis suis. Exaltasti dexteram deprimentiū hostes eius: lętificasti oēs inimicos eius. Auertisti adiutoriū gladii eius: & non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eū ab emundatione: & sedē eius in terram collisisti. Minorasti dies temporis eius: perfudisti eū conf

הִשְׁמַחְתָּ֣נוּ כִּ֭י אוֹבִ֑יבוּ ׀ אֵ֥ף תָּשִׁ֝יב עָשְׁפֵ֗נוּ
צ֣וּר חֵרְפֵ֑נוּ וְלֹא֥ הַקְמֹתֽוֹ בַּמִּלְחָמָֽה׃
הִשְׁבַּ֣תָּ מִ֭טֶּהָרוּ ׀ וְנִכְאֹ֣ו לָאָ֑רֶץ
מְנַ֝רָתָ֗ה הִקְצַ֫רְתָּ ׀ יָמֵ֥י עֲלוּמָֽיו׃
הֶעָטִ֣יתָ עָלָ֣יו בוּשָׁ֣ה סֶּ֑לָה ׀ עַד־מָ֥ה
יְ֝הוָ֗ה תִּסָּתֵ֥ר ׀ לָנֶ֑צַח ׀ תִּבְעַר־כְּמֹו־
אֵ֝֗שׁ חֲמָתֶֽךָ׃ זְכָר־אֲנִ֥י מֶה־ חֶלֶד֮
עַל־מָ֤ה שָּׁ֣וְא בָּרָ֣אתָ כָל־בְּנֵי־אָ֗דָם׃
מִי־גֶ֣בֶר ׀ יִחְיֶ֣ה וְלֹא־ יִרְאֶ֣ה מָ֑וֶת ׀
יְמַלֵּ֥ט נַפְשׁ֗וֹ מִיַּ֥ד שְׁא֥וֹל סֶּֽלָה׃
אַיֵּ֤ה ׀ חֲסָדֶ֣יךָ הָרִאשֹׁנִ֣ים אֲדֹנָ֑י
נִשְׁבַּ֥עְתָּ לְדָ֝וִ֗ד בֶּאֱמוּנָתֶֽךָ׃ זְכֹר
אֲדֹנָ֥י חֶרְפַּ֥ת עֲבָדֶ֑יךָ שְׂאֵתִ֥י בְחֵיקִ֝֗י
כָּל־ רַבִּ֥ים עַמִּֽים׃ אֲשֶׁר־ חֵרְפ֣וּ
אוֹיְבֶ֣יךָ יְהוָ֑ה אֲשֶׁ֥ר חֵרְפ֗וּ עִקְּב֥וֹת
מְשִׁיחֶֽךָ׃ בָּר֣וּךְ ׀ יְהוָ֣ה לְעוֹלָ֑ם אָמֵ֥ן
וְאָמֵֽן׃ תְּפִלָּה֮ לְמֹשֶׁ֪ה אִ֫ישׁ
הָאֱלֹהִ֥ים אֲדֹנָ֑י מָעֹ֥ון אַתָּ֥ה
הָ֝יִ֗ית לָ֥נוּ בְּדֹ֣ור וָדֹֽור׃ בְּטֶ֤רֶם הָרִ֨ים
יָלֻ֗דוּ ׀ וַתְּחֹלֵ֣ל אֶ֭רֶץ וְתֵבֵ֑ל וּמֵֽעֹולָ֥ם
עַד־עֹ֝ולָ֗ם אַתָּ֥ה אֵֽל׃ תָּשֵׁ֣ב אֱנ֭וֹשׁ
עַד־דַּ֑כָּא ׀ וַתֹּ֥אמֶר שׁ֝וּבוּ בְנֵי־אָדָֽם׃
כִּ֤י אֶ֣לֶף ׀ שָׁנִ֣ים בְּעֵינֶ֑יךָ כְּיֹ֥ום
אֶ֝תְמ֗וֹל כִּ֣י יַעֲבֹ֑ר וְאַשְׁמוּרָ֥ה בַלָּֽיְלָה׃
זְרַמְתָּ֥ם שֵׁנָ֥ה יִ֝הְיֽוּ׃ בַּבֹּ֥קֶר כָּחָ֥צִיר
יַחֲלֹ֑ף בַּבֹּ֥קֶר יָ֝צִ֗יץ וְחָלָ֥ף ׀ לָעֶ֥רֶב
יְמֹולֵ֥ל וְיָבֵֽשׁ׃ כִּ֤י כָלִ֣ינוּ ׀ בְּאַפֶּ֑ךָ
וּבַחֲמָתְךָ֥ נִבְהָלְנוּ׃ שַׁ֭תָּה עֲוֹנֹתֵ֣ינוּ
לְנֶגְדֶּ֑ךָ עֲלֻמֵ֥נוּ ׀ לְמ֥אוֹר פָּנֶֽיךָ׃
כִּ֤י כָל־ יָמֵ֨ינוּ ׀ פָּ֘נ֤וּ בְעֶבְרָתֶ֗ךָ כִּלִּ֥ינוּ
שָׁנֵ֥ינוּ כְמֹו־ הֶ֝גֶ֗ה ׀ יְמֵ֣י שְׁנֹתֵ֑ינוּ
בְּהֶם֮ שִׁבְעִ֪ים שָׁ֫נָ֥ה וְאִם־ בִּ֭גְבוּרֹת
שְׁמֹונִ֣ים שָׁנָ֑ה וְרָהְבָּ֥ם עָ֝מָ֗ל וָאָ֑וֶן כִּֽי־
גָ֥ז חִ֝֗ישׁ וַנָּעֻפָ֥ה׃ מִ֭י יֹודֵ֣עַ עֹ֣ז
אַפֶּ֑ךָ וּכְיִרְאָתְךָ֥ עֶבְרָתֶֽךָ׃ לִמְנ֣וֹת
יָמֵ֣ינוּ כֵּ֭ן הֹודַ֣ע וְנָבִ֑יא לְבָבְ֝חָכְמָֽה׃

probriū vicinis ſuis. ᵃEt leuaſti dexterā ᶜhoſtium eius: ᵇletificaſti ᶜoēs inimicos illius. ᵇ Auertiſti robur ᵍgladii eius: ᵇ& nō ᵐſubleuaſti eū in prelio. ᵒQuieſcere feciſti ᵖmundiciā eius: ᵑ& thronū illius in terra ᵈdetraxiſti. ∞ ᶜAbbreuiaſti ᵈdies ᵉadoleſcētie eius: ᶠopuiſti ᶜū ᵍignomīnia. ʰSp. ᶜ Vſq; quo ᵈne ᵉabſcōderis ᵍin finē ʰſuccēditur ⁱquaſi ᶦira iuſtificationis tua? ᵐMemēto ⁿmei ᵒde ᵖpfundo: ᵍaliquo ʳqre ˢfruſtra ᵗcreaſti ᵘfilios ʰoīm? ᵛQuis eſt ʷvir qui ˣviuat ᵍ& nō ʸvideat ᶻmortē: ᵃfaluās ᵇanimā ſuā ᵈde manu ᶜinferi? ᵈSp. ᵉ Vbi ſunt ᵐmie tue ᶠantique ᵈne: ᵍqs ʰiuraſti ᵈdd ⁱin veritate tua. ᵏRecordare ᵈne ˡopprobrii ᵐſeruorū tuorū: quia ⁿporta ui ⁱin ſinu meo ᵒoēs ᵖiniquitates ᵖc pulorū. ᵠ Quibus ʳexprobrauerūt ⁱinimici tui ᵈne: ᵇqbus ʳexpbrauerunt ˢveſtigia ᵗxpi tui. ᵐBñdictus ᵈns ⁿi ſeculū: ᵒAmen ᵖ& amē.

ᵃOratio ᵇmoyſi ᶜviri ᵈdei. 90.

ᵉDomie ᶠhitaculū ᵍtu ʰfetus es nobis: ⁱ in gnatiōe ᵏ& gnatōe. ˡᵐAñ qᵐ mōtes ⁿnaſce ᵒzur ᵖ& orbis: ᵍa ſeculo ʳ & vſq; ˢ in ſeculū tu es ᵗdeus. ᵘCōuertes ʰhoīem ᵛvſq; ad ʷcōtritionē: ᵇ& dicēs ˣreuertimī ʸfilii ᶻadā. ᵇQua ᵃmille ᵏānī ᵗin oculis tuis ᵐſicut dies ⁿheſterna ᵒqᵖ ptrāſiit ᵍ& vigilia ʳin nocte. ∞∞ ˢPercutiēte te eos vt ᵗfōnū ᵘerunt: ᵛmane ʷqſi herba ˣptrāſiēs. ʸMane ᶻflorauit ᵃ& abiit: ᵇ ad veſperā ᶜconteratur ᵈatq; ſiccabitur. ᵇCōſūpti ᵉi ᶠſum? ᵍin furore tuo. ʰ& i indignatiōe tua ⁱcōturbati ſum?. ᵐPoſuiſti ⁿiniquitates nās ᵒcorā te: ᵖnegligētia as nās ᵍi luce ʳvultus tui. ˢOēs ᵗei ᵘdies nī ᵛ trāſierūt ʷi furore tuo: ˣcōſumpſimus ʸānos nros ᶻqſi ſ monē loq̄ns. ᵃDies ᵇanorū nroꝝ ᶜin ipſis ᵈseptuaginta ᵉanis: ᶠ ſi āt ᵍ multū ē octogīta ʰānī: ᶦ& qᵏ applius eſt ˡlabor ᵐ& dolor: ⁿqm̄ trāſiuimus ᵒcito ᵖ & aduolauimus. ᵠQuis ʳnouit ˢfortitudinē ᵗire tue: ᵘ& ſcdm timorē tuū ᵇidignationē tuā: ᶜVt nume

eum: letificaſti oēs ſuos ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ. Ἀνέ
inimicos eius. ᵘUber των αὐτόν, ἐψφραγας πάντας τοὺς ἐχθρούς αὐτοῦ. Ἀπε
tiſti aduersū gladij eius: ᵗ nō es auertiſti ρεψας τὴν βοήθειαν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀντελά
tus ei in bello. ᵐDeſtruxiſti ab emūdatiōe βου αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. Κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ
tua: ſedē eius in tra collidiſti. ᵐDimi αὐτοῦ, τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατέῤῥαξας. Ἐσμίκ
nuiſti dies ᵗēporis eius: ᵖfudiſti ᵉ cū cōfu ρανας τὰς ἡμέρας τοῦ χρόνου αὐτοῦ, κατέχεας αὐτοῦ αἰσχύ
ſiōe. ᵘAſp quo vſq; auertis in finē: exardeſcet νην. Ἕως πότε κύριε ἀποσρέψεις εἰς τέλος, ἐκκαυθήσεται
ſicut ignis ira tua? ᵐMemorare q̄ mea ſuba: nūquid εἰς πῦρ ὀργή σου; Μνήσθητι τίς μου ὑπόστασις, μάτ
vane cōſtituiſti oēs filios hoīm? ᵐQuis eſt ματαίως ἔκτισας πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων; Τίς ἐστι
hō: qui viuet ᵗ nō videbit mortē: eruet ani ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον, ῥύσεται τὴν ψυ
mā ſuā de manu inferi: ᵈSp. Vbi ſūt χὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ᾅδου; Διάψαλμα. Ποῦ εἰσὶ τὰ
mie tue antique ᵈne: ᵍqs iuraſti ᵈō in ve ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα κύριε, ἃ ὤμοσας τῷ Δαὺὶ ἐν τῇ ἀλη
ritate tua. ᵐMemorare ᵈne oppbrii ſeruoꝝ tuoꝝ: θείᾳ σου. Μνήσθητι κύριε τοῦ ὀνειδισμοῦ τῶν δούλων σου,
nſoꝝ in ſinu ſeptuaginta ānī: ſi ät in potētatib⁹ octo ᾧ ὑπέσχον ἐν τῷ κόλπῳ μου πολλῶν ἐθνῶν. Οὗ ὠνείδισαν
ginta ānī: ᵗ plurimū ᵉor labor ᵉ dolor, ἐνθρέψαντό σου κύριε, οὗ ἀνείδισαν τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ χρι
ſti tui. ᵐDño ᵈño in eternū: fiat fiat. στοῦ σου. Εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα α, γένοιτο γένοιτο.

Oratio moyſi hoi dei. 90.

Προσευχὴ μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. πϛ'.

OOmine refugiū factus es nob i ḡnatiōe ᵗ gñatione. Κύριε καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Πρὶ
quā mōtes fierēt ᵗ formaretur tra ᵗ or quᾶ μόρη ἐτράγη καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμέ
bis: ᵗ a ſeculo ᵗ vſq; in ſeculū tu es. ᵐDe aucte νην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος σύ εἶ. Μὴ ἀπο
tas hoiez in humilitatē: ᵗ dixiſti: cōuerti mini στρέψῃς ἄνθρωπον εἰς ταπείνωσιν, καὶ εἶπας, ἐπιστράτητε
ſtri hoim. ᵐQñ mille ānī q̄ oculus tuos dies: υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. Ὅτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου ὡσεὶ
ḗ ḡhesterna q̄ ptergit: ᵗ custodia in nocte. Quæ pro ἡμέρα ἡ ἐχθὲς ἥτις διῆλθε, καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί. Τὰ ἔτη
nihilo habētur cor ānī erūt: mane ſicut herba trāſeat: ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐὰν δὲ ἐν δυνάσταις ὀγ
δ ενάματα ἀυτῶν ἐ τηἐσονται, τοπρωὶ ὡσεὶ χλόη παρελθοῦ
mane floreat ᵗ trāſeat: veſpere decidat: σα· τοπρωὶ ἀνθήσαι καὶ παρέλθοι, τοεσπέρας ἀποπεσοῦ
induret ᵗ arefcat. Quia defecimus in ira tua: σκληρυνθείη καὶ ἐηραν θείη. Ὅτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου,
ᵗ in furore tuo turbati ſumus. ᵐPoſuiſti iniquitates nras in καὶ ἐν τῷ θυμῷ σου ἐταρά χθημεν. Ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐ
cōſpectu tuo: ſeculi nſ̄ in illuminatiōe vultus tui. ναντίον σου, ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ πρόσώπου σου.
Qñ oēs dies nſi defecerūt: ᵗ in ira tua defe Ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξέλι
cimus. Anni nſi ſunt aranea meditabūtur: dies ānoꝝ πομεν. Τὰ ἔτη ἡμῶν ὡσεὶ ἀράχνη ἐμελέτων, αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν
nroꝝ in ipſis ſeptuaginta ānī: ſi āt in potētatib⁹ octo ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐὰν δὲ ἐν δυνασείαις ὀγ
ginta ānī: ᵗ plurimū ᵉor labor ᵉ dolor, δοήκοντα ἔτη, καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος·
Qñ ſuguenti māſuetudo ſup nos ᵗ corripiemur. Ὅτι ἐπῆλθε πραότης ἐφ' ἡμᾶς καὶ παιδευθησόμεθα.
Quis nouit potestatē tre tue: ᵗ pre timore tuo ira tuā diſtinere: ᵇerterā Τίς γινώσκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου, καὶ ἀπὸ τοῦ
φόβου σου τὸν θυμόν σου ἐξαριθμήσασθαι; Τὴν δεξιὰ
ſic notā fac mihi: ᵗ eruditos cordē in ſapiētia. σου οὕτως γνώρισόν μοι, καὶ τοὺς πεπαιδευμένους

Ecclē. 16. a.

Cōuertere ᵇne ſpq quo: ᵗ deprecabilis eſto ſup ſer Ἐπίστρεψον κύριε ἕως πότε, καὶ παρακλήθητι ἐπὶ τοῖς δού
uos tuos. Repleti ſumus mane mia tua dñe: ᵗ exul λοις σου. Ἐνεπλήσθημεν τοπρωὶ τοῦ ἐλέους σου κύριε, καὶ ἠγαλ
tauimus ᵗ delectati ſum⁹. ᵐIn oibus diebus nſis λιασώμεθα καὶ εὐφρανθήμεν. Ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν
letati ſumus: pro ddb⁹ dieb⁹ humiliaſti nos: ānis ddb⁹ vidi ἐυφράνθημεν ἀνθ' ὧν ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς, ἐτῶν ὧν εἴδο
mus mala. Et reſpice in ſeruos tuos ᵗ in opa tua μεν κακά. Καὶ ἴδε ἐπὶ τοὺς δούλους σου καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα σου
ᵗ dirige filios eoꝝ. Et ſit ſplēdor do καὶ ὁδήγησον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν. Καὶ ἔσω ἀλαμπρότης κυ
mini dei nſi ſup nos: ᵗ opa manuū nſaꝝ dirī ριου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατευ
ge ſup nos: ᵗ opus manuū nſaꝝ dirige. θυνον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον.

Psalmꝰ cātic⁹ ꝺ̄ſce ſiue dicitur ad hebreos. 90.

Αἶνος ᾠδῆς, τῷ Δαύὶδ, ἀπεσάγραφος πρὸς Ἑβραίους. ϟ'.

QUi habitat in adiutorio altiſſimi: in protectiōe dei ΟΟ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίσου, ἐν σκεπάσῃ τοῦ θεοῦ
cli cōmorabit. Dicet dño: ſuſceptor me⁹ es τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται. Ἐρεῖ τῷ κυρίῳ, ἀντιλήπτωρ μου εἶ
ᵗ refugiū meū deus meus: ᵗ ſpabo in eū. Qñ καὶ καταφυγή μου ὁ θεός μου, καὶ ἐλπιῶ ἐπ' αὐτόν. Ὅτι
tpe liberabit te de laqueo venātū ᵗ a verbo af ἀὐτὸς ῥύσεται σε ἐκ παγίδος θηρευτῶν καὶ ἀπὸ λόγου ταρα
pero: in ſcapulis ſuis obūbrabit tibi: ᵗ ſub χώδους. Ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοι, καὶ ὑπὸ
pēnis eius ſpabis. Scuto circūdabit te ve τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς· Ὅπλῳ κυκλώσει σε ἀλήθει
tās eius: nō timebis a timore nocturno: ā sa α αὐτοῦ, οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ. Ἀπὸ βέ
gitā volāte in tre: a negotio ptenebrās pābu λους πτεταμένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπο
lante: ab incursu ᵗ demonio meridiano, ρευομένου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ.
Cadent a latere tuo mille: ᵗ decē milia a dextris tuis: Πεσοῦνται ἐκ τοῦ κλίτους σου χίλιοι, καὶ μυριὰς ἐκ δεξιῶν
ad te aūt no appropīabit. Oculis tuis cō σου, πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ. Πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατα
ſiderabis: ᵗ retributionē pctōꝝ videbis. Qñ tu dñe νοήσεις, καὶ ἀνταπόδοσιν ἁμαρτωλῶν ὄψει. Ὅτι σὺ κύριε ἡ
ſpes mea: altiſſimū poſuiſti refugiū tuū. Nō acce ἐλπίς μου· τὸν ὑψιστον ἔθου καταφυγήν σου. Οὐ προσε
dent ad te mala: ᵗ flagellū nō appropīabit tabernaculo λεύσεταί σοι κακά, καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ ἐν τῷ σκηνώματί σου.
tuo. Qñ angelis ſuis mādabit de te: vt cuſto Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ φυλαξαι
dāt te in oibus vijs tuis. In manib⁹ portabūt te: σέ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
lapidē ᵗ pedē tuū. Sup aſpidē & basiliſcū ambulabis: ᵗ cōculcabis leonē ᵗ μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Ἐπὶ ἀσπίδα
draconē. Qñ mihi ſperauit: liberabo eū: ſ ege καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ
xaltabo eū: qñ cognouit nomē meū. Inuocabit me: & exaudiā eū: ſcū δράκοντα. Ὅτι ἐπ' ἐμὲ ἐλπισε, καὶ ῥύσομαι αὐτόν, σκεπά
cruā eū: & glificabo eū. Lōgitudine dierū ſplebo eū: & oſtēdā illi ſalutare meū. σω αὐτὸν ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου. Κεκράξεται πρός με, κἀγὼ ἐπα
κούσομαι αὐτῷ, μετ' αὐτοῦ εἰμὶ ἐν θλίψει. Ἐξελοῦμαι αὐτόν,
ᵗ glorificabo eū: lōgitudine dier replebo eū: ᵗ καὶ δοξάσω αὐτόν, μακροήτητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτόν, καὶ
oſtēdā illi ſalutare meū. ὀφείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

Psalmus cāt⁹ in die ſabbati. 91.

Ψαλμὸς ᾠδῆς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. ϟα'.

BOnū ē cōfiteri dño: ᵗ pſallere nomi ΒΟν ἐστὶ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κῷ, καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόμα
ni tuo altiſſime. Ad ānūciādū ᵐmane ᵐmiam tuā: ᵗ τί σου ὕψιστε· Τοῦ ἀναγγέλλειν τοπρωὶ τὸ ἔλεός σου, καὶ τὴν
veritatē tuā per noctē. In decachordo pſalterio cū cātico ἀληθειάν σου κατὰ νύκτα. Ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ' ᾠδῆς

בְּנִגּוֹנוֹת׃ כִּי־שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן׃ מַה־גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃ אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת׃ בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד׃ וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה׃ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלּוֹתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן׃ וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי׃ צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה׃ שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ׃ עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ׃ לְהַגִּיד כִּי־יָשָׁר יְהוָה צוּרִי וְלֹא־עַוְלָתָה בּוֹ׃

xciii.

יְהוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהוָה עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט׃ נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה׃ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם׃ מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה׃ עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יְהוָה לְאֹרֶךְ יָמִים׃

xciiii.

אֵל נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ׃ הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים׃ עַד מָתַי רְשָׁעִים יְהוָה עַד מָתַי רְשָׁעִים יַעלֹזוּ׃ יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ עַמְּךָ יְהוָה יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ׃ אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וְיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ׃ וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יָהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃ בִּינוּ בֹעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ׃ הֲנָטַע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע אִם־יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט׃ הַיִּסֵּר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת׃ יְהוָה יָדַע מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי־הֵמָּה הָבֶל׃ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָהּ וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ׃ לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת׃ כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב׃ כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי לֵב׃ מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים מִי יִתְיַצַּב לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי׃ אִם אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי׃ בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי׃ הֲיִחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת יֹצֵר עָמָל עָלֵי חֹק׃ יָגוֹדּוּ עַל נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ׃ וַיְהִי יְהוָה לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי׃ וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

xcv.

לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ׃ נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ׃ כִּי־אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ׃ אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ׃ בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי יְהוָה עֹשֵׂנוּ׃ כִּי־הוּא אֱלֹהֵינוּ

וְאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם־בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ׃ אַל תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר׃ אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחָנוּנִי גַּם רָאוּ פָעֳלִי׃ אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וָאֹמַר עַם תֹּעֵי לֵבָב הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכָי׃ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי אִם־יְבֹאוּן אֶל מְנוּחָתִי׃

xcvi.

שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ שִׁירוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ׃ שִׁירוּ לַיהוָה בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ׃ סַפְּרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו׃ כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים׃ כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה׃ הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ׃ הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז׃ הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְחַצְרוֹתָיו׃ הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ חִילוּ מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ׃ אִמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מָלָךְ אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים׃ יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ׃ יַעֲלֹז שָׂדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי הַיָּעַר׃ לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ׃

xcvii.

יְהוָה מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים׃ עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאוֹ׃ אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו׃ הֵאִירוּ בְרָקָיו תֵּבֵל רָאֲתָה וַתָּחֶל הָאָרֶץ׃ הָרִים כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ׃ הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ׃ יֵבֹשׁוּ כָּל עֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים׃ שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה׃ כִּי אַתָּה יְהוָה עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מְאֹד נַעֲלֵיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אֹהֲבֵי יְהוָה שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם׃ אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה׃ שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃

xcviii.

מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ׃ הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ׃ זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ׃ הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ׃ זַמְּרוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה׃ בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שofar הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה׃ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ׃ לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים׃

xcix.

יְהוָה מָלָךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט הָאָרֶץ׃ יְהוָה בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל כָּל הָעַמִּים׃ יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא׃ וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עָשִׂיתָ׃ רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל יְהוָה וְהוּא יַעֲנֵם׃ בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם אֵל נֹשֵׂא הָיִיתָ לָהֶם וְנֹקֵם עַל עֲלִילוֹתָם׃ רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

c.

מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ׃ עִבְדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה׃ דְּעוּ כִּי יְהוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ׃ בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ׃ כִּי טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃

ci.

לְדָוִד מִזְמוֹר חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה לְךָ יְהוָה אֲזַמֵּרָה׃ אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ תָּמִים מָתַי תָּבוֹא אֵלָי אֶתְהַלֵּךְ בְּתָם לְבָבִי בְּקֶרֶב בֵּיתִי׃ לֹא אָשִׁית לְנֶגֶד עֵינַי דְּבַר בְּלִיָּעַל עֹשֵׂה סֵטִים שָׂנֵאתִי לֹא יִדְבַּק בִּי׃ לֵב עִקֵּשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רָע לֹא אֵדָע׃ מְלָשְׁנִי בַּסֵּתֶר רֵעֵהוּ אוֹתוֹ אַצְמִית גְּבַהּ עֵינַיִם וּרְחַב לֵבָב אֹתוֹ לֹא אוּכָל׃ עֵינַי בְּנֶאֱמְנֵי אָרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ תָּמִים הוּא יְשָׁרְתֵנִי׃ לֹא יֵשֵׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֵׂה רְמִיָּה דֹּבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי׃ לַבְּקָרִים אַצְמִית כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ לְהַכְרִית מֵעִיר יְהוָה כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃

cii.

תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ׃ יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָּבוֹא׃ אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי׃ כִּי כָלוּ כָעָשָׁן יָמָי וְעַצְמוֹתַי כְּמוֹקֵד נִחָרוּ׃ הֻכָּה כָעֵשֶׂב וַיִּבַשׁ לִבִּי כִּי שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לַחְמִי׃ מִקּוֹל אַנְחָתִי דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי׃ דָּמִיתִי לְקָאַת מִדְבָּר הָיִיתִי כְּכוֹס חֳרָבוֹת׃ שָׁקַדְתִּי וָאֶהְיֶה כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל גָּג׃ כָּל הַיּוֹם חֵרְפוּנִי אוֹיְבָי מְהוֹלָלַי בִּי נִשְׁבָּעוּ׃ כִּי אֵפֶר כַּלֶּחֶם אָכָלְתִּי וְשִׁקֻּוַי בִּבְכִי מָסָכְתִּי׃ מִפְּנֵי זַעַמְךָ וְקִצְפֶּךָ כִּי נְשָׂאתַנִי וַתַּשְׁלִיכֵנִי׃ יָמַי כְּצֵל נָטוּי וַאֲנִי כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ׃ וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב וְזִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר׃ אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד׃ כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבָנֶיהָ וְאֶת עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ׃ וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ׃ כִּי בָנָה יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ׃ פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה אֶת תְּפִלָּתָם׃ תִּכָּתֵב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יְהַלֵּל יָהּ׃ כִּי הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם קָדְשׁוֹ יְהוָה מִשָּׁמַיִם אֶל אֶרֶץ הִבִּיט׃ לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה׃ לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה וּתְהִלָּתוֹ בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יָחַד וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יְהוָה׃ עִנָּה בַדֶּרֶךְ כֹּחִי קִצַּר יְמָי׃ אֹמַר אֵלִי אַל בַּחֲצִי יָמָי הַעֲלֵנִי בְּדוֹר דּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ׃ לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמָיִם׃ הֵמָּה יֹאבֵדוּ וְאַתָּה תַּעֲמֹד וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ כַּלְבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם וְיַחֲלֹפוּ׃ וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתַּמּוּ׃ בְּנֵי עֲבָדֶיךָ יִשְׁכֹּנוּן וְזַרְעָם לְפָנֶיךָ יִכּוֹן׃

ciii.

לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ׃ בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְאַל תִּשְׁכְּחִי כָּל גְּמוּלָיו׃ הַסֹּלֵחַ לְכָל עֲוֹנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל תַּחֲלוּאָיִכִי׃ הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיָּיִכִי הַמְעַטְּרֵכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים׃ הַמְשַׂבִּיעַ בַּטּוֹב עֶדְיֵכִי תִתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיִכִי׃ עֹשֵׂה צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים לְכָל עֲשׁוּקִים׃ יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו׃ רַחוּם וְחַנּוּן יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חָסֶד׃ לֹא לָנֶצַח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִטֹּר׃ לֹא כַחֲטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ וְלֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ גָּמַל עָלֵינוּ׃ כִּי כְגֹבַהּ שָׁמַיִם עַל הָאָרֶץ גָּבַר חַסְדּוֹ עַל יְרֵאָיו׃ כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת פִּשְׁעֵינוּ׃ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים רִחַם יְהוָה עַל יְרֵאָיו׃ כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃ אֱנוֹשׁ כָּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ׃ כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ׃ וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים׃ לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ וְלִזְכְּרֵי פִקֻּדָיו לַעֲשׂוֹתָם׃ יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה׃ בָּרְכוּ יְהוָה מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ׃ בָּרְכוּ יְהוָה כָּל צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו עֹשֵׂי רְצוֹנוֹ׃ בָּרְכוּ יְהוָה כָּל מַעֲשָׂיו בְּכָל מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה׃

civ.

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ׃ עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה׃ הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ׃ עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט׃ יָסַד אֶרֶץ עַל מְכוֹנֶיהָ בַּל תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד׃ תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ כִּסִּיתוֹ עַל הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם׃ מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן׃ יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת אֶל מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם׃ גְּבוּל שַׂמְתָּ בַּל יַעֲבֹרוּן בַּל יְשֻׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ׃ הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן׃ יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם׃ עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכֹּן מִבֵּין עֳפָאיִם יִתְּנוּ קוֹל׃ מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ׃ מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ׃ וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד׃ יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע׃ אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ׃ הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה לַשְׁפַנִּים׃ עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ׃ תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וְיְהִי לָיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר׃ הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם׃ תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן׃ יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד עֶרֶב׃ מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ׃ זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֹלוֹת׃ שָׁם אֳנִיּוֹת יִהֲלֵכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֲקָה בּוֹ׃ כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃ תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב׃ תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן׃ תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וְתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה׃ יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו׃ הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ׃ אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׃ יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה׃ יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה הַלְלוּיָהּ׃

cv.

הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו׃ שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו׃ הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה׃ דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד׃ זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מוֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ׃ זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו׃ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו׃ זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר׃ אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק׃ וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם׃ לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם׃ בִּהְיוֹתָם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ׃ וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר׃ לֹא הִנִּיחַ אָדָם לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים׃ אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ׃ וַיִּקְרָא רָעָב עַל הָאָרֶץ כָּל מַטֵּה לֶחֶם שָׁבָר׃ שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף׃ עִנּוּ בַכֶּבֶל רַגְלוֹ בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ׃ עַד עֵת בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרָפָתְהוּ׃ שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ מֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ׃ וַיָּשֶׂם אֲדוֹן לְבֵיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל קִנְיָנוֹ׃ לֶאְסֹר שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וְזִקְנָיו יְחַכֵּם׃ וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרָיִם וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם׃ וַיֶּפֶר אֶת עַמּוֹ מְאֹד וַיְעַצְּמֵהוּ מִצָּרָיו׃ הָפַךְ לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו׃ שָׁלַח מֹשֶׁה עַבְדּוֹ אַהֲרֹן בָּחַר בּוֹ׃ שָׂמוּ בָהֶם דִּבְרֵי אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם׃ שָׁלַח חֹשֶׁךְ וַיַּחְשִׁךְ וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ׃ הָפַךְ מֵימֵיהֶם לְדָם וַיָּמֶת אֶת דְּגָתָם׃ שָׁרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים בְּחַדְרֵי מַלְכֵיהֶם׃ אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב כִּנִּים בְּכָל גְּבוּלָם׃ נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד אֵשׁ לֶהָבוֹת בְּאַרְצָם׃ וַיַּךְ גַּפְנָם וּתְאֵנָתָם וַיְשַׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם׃ אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק וְאֵין מִסְפָּר׃ וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאַרְצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אַדְמָתָם׃ וַיַּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנָם׃ וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בִּשְׁבָטָיו כּוֹשֵׁל׃ שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי נָפַל פַּחְדָּם עֲלֵיהֶם׃ פָּרַשׂ עָנָן לְמָסָךְ וְאֵשׁ לְהָאִיר לָיְלָה׃ שָׁאַל וַיָּבֵא שְׂלָו וְלֶחֶם שָׁמַיִם יַשְׂבִּיעֵם׃ פָּתַח צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם הָלְכוּ בַצִּיּוֹת נָהָר׃ כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קָדְשׁוֹ אֶת אַבְרָהָם עַבְדּוֹ׃ וַיּוֹצִא עַמּוֹ בְּשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו׃ וַיִּתֵּן לָהֶם אַרְצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ׃ בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ הַלְלוּיָהּ׃

cv

וְאַנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ׃ אַל תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר׃ אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחָנוּנִי גַּם רָאוּ פָּעֳלִי׃ אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וָאֹמַר עַם תֹּעֵי לֵבָב הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכָי׃ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי אִם יְבֹאוּן אֶל מְנוּחָתִי׃

xcvi.

שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ שִׁירוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ׃ שִׁירוּ לַיהוָה בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ׃ סַפְּרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו׃ כִּי גָדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים׃ כִּי כָל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַיהוָה שָׁמַיִם עָשָׂה׃ הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ׃ הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז׃ הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְחַצְרוֹתָיו׃ הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ חִילוּ מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ׃ אִמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מָלָךְ אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים׃ יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ׃ יַעֲלֹז שָׂדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי יָעַר׃ לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ׃

xcvii.

יְהוָה מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים׃ עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאוֹ׃ אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו׃

Trãsla.B.Hie.

& nos ppls pascue eius: & grex manus eius: hodie si vocẽ eius audieritis. Nolite obdurare idurare cor da vestra sicut in cõtradictione: sicut in die tẽtatiõis in deserto. Vbi tẽtauerunt me patres vestri: probauerũt me & viderũt opus meum. Quadraginta annis displicuit mihi generatio illa: & dixi ppls errãs corde est: & ipsi nõ cognouerũt vias meas. & iuraui in furore meo: si introibũt in requiẽ meã.

Cantate dño 96. cãticum nouum: cantate domino omnis terra. Cantate domino benedicite noi eius: annunciate de die in diem salutare eius. Narrate in gẽtibus gloriã eius: in vniuersis populis mirabilia eius. Quia magnus dñs & laudabilis nimis: terribilis ipse sup omnes deos. Omnes enim dii populorum sculptilia: dominus autem celos fecit. Gloria & decor ante vultũ eius: fortitudo & exultatio in sctuario eius. Afferte dño familie dd ppl orũ: afferte domio gloriã & fortitudinem. Afferte dño gloriam nomini eius: leuate munera & introite in atria eius. Adorate dominum in decore sanctuarii: paueat a facie eius omnis terra. Dicite in gẽtibus dñs regnauit: siquidem appendit orbem immobilem: iudicabit populos in equitate. Letamini celi & exulta terra: tonet mare & plẽitudo eius. Gaudeat ager & oia ǫ̃ in eo sunt: tũc laudabũt vniuersa ligna saltus. Ante facie dñi ǫ̃ venit: venit iudicare terram: iudicabit orbem in iustitia & populos in fide sua. 97.

Dñs regnauit exultabit terra: letabuntur insule multe. Nubes & caligo in circuitu ei: iustitia & iudicium firmamentum soliꝰ eius. Ignis ante me præcedet: & exuret in circuitu

Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

nos ppls pascue eius: τ oues manus eius. καὶ ἡμεῖς λαὸς νομῆς αὐτοῦ, καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ. Hodie si vocẽ eius audieritis: nolite obdurare Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς corda vra: sicñ exacerbatione. Secũm die καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. Κατὰ τὴν ἡμέραν tẽtationis in deserto: vbi tẽtauerũt me pres vri. τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν. Probauerũt me τ viderũt opa mea: q̃draginta ãnis Ἐδοκίμασάν με καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου, τεσσαράκοντα ἔτη offensus fui ghationi huic. Et dixi: semp errãt προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ. Καὶ εἶπα, ἀεὶ πλανῶνται τῇ corde: ipsi vero nõ cognouerũt vias meas. Sicut iurani in καρδίᾳ, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου. Ὡς ὤμοσα ἐν ira mea: si introibũt in requiẽ meã: τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου;

Laus cãtici dauid: qñ dom edificabat post Αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυΐδ, ὅτε ὁ οἶκος ᾠκοδομεῖτο μετὰ τὴν captiuitatẽ. sine titulo apud hebreos. 95. αἰχμαλωσίαν. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. 95.

Cantate dño cãticũ nouũ. cãtate dño oĩs terra. Cãtate dño: bndicite noi eius. Annunciate de die in diem salutare eius. Narrate in gẽtibus gloriã eius: in vniuersis populis mirabilia eius. Quia magnus dñs & laudabilis nimis: terribilis ipse sup omnes deos. Omnes enim dii gentiũ demonia: dño aũt celos fecit. Confessio & pulchritudo in ꝓspectu eius: sctimonia & magnificẽtia in scificatione eius. Afferte dño patrie gentiũ: afferte dño gloriã & honorẽ. Afferte dño gloriã noi eius: tollite hostias & introite in atria eius. Adorate dño in atrio sctõ eius: cõmoueat a facie eius vniuersa tra. Dicite in gẽtibus: q dño regnauit: etenim correxit orbẽ terre: q nõ cõmouebit: iudicabit ppl̃os in eqtate. Letẽtur celi & exultet terra: cõmoueat mare: & plenitudo eius. Gaudebũt cãpi: & oia q̃ in eis: tunc exultabũt oĩa ligna syluę: A facie dñi q̃m venit: q̃m venit iudicare terrã. Iudicabit orbẽ terrarum: & populos in equitatibus. 98.

Dñs regnauit: exultet terra: letẽtur insule multe. Nubes & caligo i circuitu ei: iustitia & iudiciũ correctio sedis eius. Ignis ante

Trãsla.B.Hie.

hostes eius. Apparuerũt fulgura eius orbi: vidit & cõmota est terra. Mõtes sicut cera liquefacti sunt a facie dñi: a facie dñi oĩs dominatoris omnis terre. Annũciauerũt celi iustitiã eius: & viderũt oes populi gloriã eius. Cõfundantur oes qui adorãt sculptilia: qui gloriantur in idolis: adorate eum oes dii. Auduit & letata est sion: & exultauerunt filie iude propter iudicia tua dne. Quoniam tu dne altissimus sup omnem terram: nimis exaltatus es sup oes deos. Qui diligitis dñm odite malũ: custodit dñs animas sanctorũ suorũ: de manu impiorum eruet eos. Lux orta est iusto & rectis corde. Letamini iusti in dño: & cõfitemini memorie sctificationis eius.

Psalmus.

Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃re.latina.

inimicos eius. Illuxerũt fulgura eius orbi τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Ἐφάναν αἱ ἀστραπαὶ τοῦ οἴκου terre: vidit & cõmota est terra. Mõtes sicut cera fluerunt ἀρχὴ, ἔλιπε καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ. Τὰ ὄρη ὡσεὶ κηρὸς ἐτάκη a facie dñi: a facie dñi oĩs ἀπὸ προσώπου κυρίου, ἀπὸ προσώπου κυρίου πάσης τῆς γῆς. Annũciauerũt celi iustitiã eius: ἀνήγγειλαν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, et viderũt oes ppli gloriã eius. Cõfundatur καὶ εἴδοσαν πάντες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ. Αἰσχυνθήτω oes qui adorãt sculptilia: q gloriãtur ὅσοι προσκυνοῦντες τοῖς γλυπτοῖς, οἱ ἐγκαυχῶ in simulachris suis. Adorate eũ oes μενοι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. Προσκυνήσατε αὐτῷ πάν augeli eius. Audiuit & letata est sion: & τες ἄγγελοι αὐτοῦ. Ἤκουσε καὶ εὐφράνθη Σιών, καὶ ἠ exultauerũt filie iude: ppter iu γαλλιάσαντο αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας, ἕνεκεν τῶν κρι dicia tua dne. Quñ tu dño altissim sup oẽm μάτων σου κύριε. Ὅτι σὺ κύριος ὕψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν terrã: nimis exaltatus es sup oẽs deos: Qui γῆν, σφόδρα ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. Οἱ diligitis dñm: odite malũ: custodit dño ἀγαπῶντες τὸν κύριον, μισεῖτε πονηρά, φυλάσσει κύριος animas sctõrũ suoꝝ: de manu pctõis libe ἀνὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐτοῦ, ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσε rabit eos. Lux orta est iusto: & recti corde: lẽtitia. ται αὐτούς. Φῶς ἀνέτειλε τῷ δικαίῳ, καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρ Letamini iusti in dño: & cõfitemini memorie sctificationis eius. δίᾳ εὐφροσύνη. Εὐφράνθητε δίκαιοι ἐν τῷ κυρίῳ, καὶ ἐξο μολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ.

Psalmus dauid 97. Ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. 97.

Cantate dño cantici nouũ: q̃ mirabilia fe Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ὅτι θαυμαστὰ ἐποί cit dño. Saluauit eũ dextera eius, & brachiũ ησεν ὁ κύριος. Ἐσωσεν αὐτὸν ἡ δεξιὰ αὐτοῦ, καὶ ὁ βραχί sctũ eius. Notũ fecit dño salutare suũ: ων ὁ ἅγιος αὐτοῦ. Ἐγνώρισε κύριος τὸ σωτήριον αὐτοῦ, in cõspectu gentiũ reuelauit iustitiã suã. ἐναντίον τῶν ἐθνῶν ἀπεκάλυψε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. recordat est misericordie sue & veritatis sue ἐμνήσθη τοῦ ἐλέους αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀληθεί domui israel: viderunt oes fines terre salutare ας τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. Εἴδοσαν πάντα τὰ πέ dei nri. Iubilate dño oia terra: cãtate & exultate & psallite. ρατα τῆς γῆς τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ἀλαλάξατε τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, ᾄσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε. Psallite dño in citharа: in citharа & voce psalmi: Ψάλατε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, ἐν κιθάρᾳ καὶ φωνῇ ψαλμοῦ, in tubis ductilibus: & voce tube cornee Iubi ἐν σάλπιγξιν ἐλατᾶις, καὶ φωνῇ σάλπιγγος κερατίνης. Ἀλα late in cõspectu regis dñi. Moueat ma λάξατε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως κυρίου. Σαλευσθήτω ἡ θά re & plenitudo eius: orbis terr & oes λασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ qui habitãt in eo. Flumina plaudẽt manu si κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Ποταμοὶ κροτήσουσι χέρι ἐπιτο mul: mõtes exultabũt a cõspectu dñi: qñ ve αὐτοῦ, τὰ ὄρη ἀγαλλιάσονται ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρ nit: qñ venit iudicare terrã. Iudicabit orbẽ terr in tu χεται, ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν. Κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δι stitia: & pplos in eqtate. Psalm dauid 98. καιοσύνῃ, καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι.

Psalmus dauid 98. Ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. 98.

Dñs regnauit: irascant ppli: q̃ se Κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν λαοί, ὁ καθή des sup cherubim: moueatur terra. Dñs in μενος ἐπὶ τῶν χερουβίμ, σαλευθήτω ἡ γῆ. Κύριος ἐν sion magn: & excelsus est sup oẽs σιὼν μέγας, καὶ ὑψηλὸς ἐστιν ἐπὶ πάντας

Trãsla.B.Hie.

Dñs regnauit: exultet terra: letẽtur insule multe. Nubes & caligo i circuitu ei: iustitia & iudiciũ sedis eius. Ignis ante

Tex.heb.ps.xcviij. Psalma.heb.

צָרָיו׃ הֵאִירוּ בְרָקָיו תֵּבֵל רָאֲתָה וַתִּחֵל הָאָרֶץ׃ הָרִים כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ׃ הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ׃ יֵבֹשׁוּ כָּל עֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים׃ שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה׃ כִּי אַתָּה יְהוָה עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מְאֹד נַעֲלֵיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אֹהֲבֵי יְהוָה שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם׃ אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה׃ שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ׃

xcviij.

מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ׃ הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ׃ זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ׃ הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ׃ זַמְּרוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה׃ בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שofar הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה׃ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ׃ לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים׃

xcix.

יְהוָה מָלָךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט הָאָרֶץ׃ יְהוָה בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל כָּל

הַעַמִּים׃ יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא יְהוָה
קָדוֹשׁ הוּא׃ וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפַּט אָהֵב
אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עָשִׂיתָ׃
רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ
לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃ מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי
שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל יְהוָה וְהוּא
יַעֲנֵם׃ בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֶּר אֲלֵיהֶם
שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ׃
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם אֵל
נֹשֵׂא הָיִית לָהֶם וְנֹקֵם עַל
עֲלִילוֹתָם׃ רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

C.

מִזְמוֹר
לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל
הָאָרֶץ׃ עִבְדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה
בֹּאוּ לְפָנָיו בְּרִנָּנָה׃ דְּעוּ כִּי יְהוָה
הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ
אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ׃
בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו
בְּהוֹדָאָה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ׃
כִּי טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ
וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃

CI.

לְדָוִד מִזְמוֹר
חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה לְךָ יְהוָה
אַזַּמֵּרָה׃ אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ תָּמִים
מָתַי תָּבוֹא אֵלָי אֶתְהַלֵּךְ בְּתָם
לְבָבִי בְּקֶרֶב בֵּיתִי׃ לֹא אָשִׁית
לְנֶגֶד עֵינָי דָּבָר בְּלִיַּעַל עֹשֵׂה
שָׂטִים שָׂנֵאתִי לֹא יִדְבָּק בִּי׃
לֵבָב עִקֵּשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רָע לֹא
אֵדָע׃ מַלְשִׁנִי בַּסֵּתֶר רֵעֵהוּ
אֹתוֹ אַצְמִית גְּבַהּ עֵינַיִם וּרְחַב לֵבָב
אֹתוֹ לֹא אוּכָל׃ עֵינַי בְּנֶאֱמְנֵי
אֶרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ

populos. Cōfiteantur noi tuo magno & terribili: & sctō. Et imperiū regis iudicium diligit: & tu fundasti equitates: iudicium & iustitiam in iacob tu fecisti. Exaltate dñm deū nostrū & adorate scabellū pedū eius quia sctus est ipse. Moyses & aaron in sacerdotib suis: & samuel in his q inuocāt nomē eius: inuocabant dñm: & ipse exaudiebat eos. In colūna nubis loqbatur ad eos: custodierūt testimonia eius & pceptum qd dedit illis. Dñe deus nr tu exaudisti eos: deus propitius fuisti eis & vltor super cōmutationibus eorū. Exaltate dñm deū nostrū & adorate in mōte sancto eius: qa sanctus dominus deus nr.

Psalm. p cōfessiōe.

Ybilate domio omnis tra. Seruite domino in letitia: ingredimini coram eo in laude. Scitote quoniā dominus ipse est deus: ipse fecit nos & ipsius sumus: populus eius & grex pascue eius. Ingredimini portas eius in gratiarum actione atria eius in laude: confitemini illi benedicite nomini eius. Quia bonus dominus in sempiternum misericordia eius: & vsq ad generationē & generationem fides eius.

Dauid psalmus. ci.

Misericordiā & iudiciū cātabo: tibi dominе psallam. Erudiar in via perfecta: quando venies ad me: ambulabo in simplicitate cordis mei in medio domus mee. Non apponā coram oculis meis verbū belial: facientem declinationes odui: nec adhesit mihi. Declinantem a me: malum nesciam. Loquētē in abscōdito contra proximū suum hunc interficiā: superbū oculis & latum corde cū hoc esse nō potero. Oculi mei ad fideles terre vt habitēt mecū: ambulans in via

pptos. Confiteātur noi tuo magno: qm terribile & sctm est: & honor regis iudicium diligit. Tu parasti directiones: iudicia & iustitiā in iacob tu fecisti. Exaltate dñm deum nr & adorate scabellū pedū eius qm sanctus est. Moyses & aaron in sacerdotibus eius: & samuel in his qui inuocant nomē eius: inuocabant dñm: & ipse exaudiebat eos. In colūna nubis loquebatur ad eos: custodiebant testimonia eius & preceptū Οτι ἐφύλαξαν τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καὶ τὰ πρόσαγ- eius q dedit illis: Dñe deus nr tu exaudisti eos: deus propitius fuisti eis: & vltor in omnes adinuētiones eor. Exaltate dñm deum nr & adorate in mōte sancto eius: quia dominus deus nr.

Psalmus dauid in cōfessione. xcix.

Ψαλμὸς τῷ δαυὶδ εἰς ἐξομολόγησιν. ρϛ.

Misericordiā & iudiciū cātabo tibi dñe: psallā & intelligā in via inmaculata: qn venies ad me. Perābulabā ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, πότε ἥξεις πρός με. Διεπορευόμην in innocētia cordis mei in medio domus mee. Nō ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ ὄικου μου. Οὐ proponebā ante oculos meos rem iniustā: facientes prostiebēmην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον, ποι- tes preuaricationes odiui. Non adhesit mihi cor tortum: declinantes a me malignū nō cognoscebā. σκαμβά, ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον.

Detrahentē secreto proximū suū: hūc persequebar. Superbo oculo & insatiabili corde cū Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τῶν πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξε- hoc nō edebā. διωκον. Ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ, τοῦ- oculi mei ad fideles terre: τοῦ συνεσθίειν. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς, ambulans in via τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ. Πορευόμενος ἐν ὁδῷ

immaculata: hic mihi ministrabat. Mō hiebat in medio ἀμώμῳ, οὗτός μοι ἐλειτούργει. Οὐ κατέκλει ἐν μέσῳ τῆς vom mee dī facit superbiā. Qui loqtur iniq nō ha- δούλος μου παῖς ὑπερηφανίαν. Λαλῶν ἄδικα οὐ κα- bitabit in cōspectu oculoꝝ meoꝝ. In rectū mē- τευθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου. Εἰς τὰς πρω- dacium nō placebit i cōspectu oculorū meo rum. Mane pdā oēs pctōres terre: vt interficiā de ciuitate dñi oēs operātes iniquitatē.

Oro pauperi cū anxius fuerit & coram dño effunderit precē suā

Προσευχὴ τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκαθέσῃ, καὶ ἐναντί- ον κυρίου ἐκχέῃ τὴν δέησιν αὐτοῦ. ρϛα.

Jnfra. 142. Oratio eiusdē cū anxiatus fuerit: & coram dño effundat precē suā.

Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, καὶ ἡ κραυγή μου πρὸς σὲ ἐλθέτω. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ. Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ θλίβωμαι, κλῖνον πρός με τὸ οὖς σου: ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν μου. Ὅτι ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν. Ἐπλήγην ὡσεὶ χόρτος, καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου, ὅτι ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον μου. Ἀπὸ φωνῆς τοῦ στεναγμοῦ μου ἐκολλήθη τὸ ὀστοῦν μου τῇ σαρκί μου. Ὡμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ ἐγε- γόνειν ὡσεὶ νυκτικόρακι ἐν οἰκοπεδῷ. Ἠγρύπνησα καὶ ἐγενό- μην ὡσεὶ στρουθίον μοναζον ἐπὶ δώματος. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐνείδιζόν μοι οἱ ἐχθροί μου, καὶ οἱ ἐπαινοῦντές με κατ' ἐμοῦ ὠμνύοσαν. Ὅτι σποδὸν ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον, καὶ τὸ πόμα μου κλαυθμῶν ἐκίρνων. Ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου καὶ τοῦ θυμοῦ σου, ὅτι ἐπάρας κατέρραξάς με. Αἱ ἡμέραι μου ὡσεὶ σκιὰ ἐκλίθησαν, κἀγὼ ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθην. Σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα μένεις, καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Σὺ ἀναστὰς οἰκτειρήσεις Sion: quia tempus miserēdi eius: qa venit tēpus. Quōniā placuerūt seruis tuis lapides eius: & pulueris eius miserabile. Et timebūt gentes nomen dñi: & oēs reges terre gloriā tuam. Quia ædificabit dominus Sion: & videbit in gloria sua. Respexit in oratione humiliū & nō despexit precē eorū. Scribātur hec in generatione altera: & populus qui creabitur laudabit dominum. Quoniam prospexit de excelso sācto suo: dominus de

תָּמִים שֵׂרֵת תְּמִים הוּא יְשָׁרְתֵנִי׃ לֹא יֵשֵׁב
בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֵׂה רְמִיָּה דֹּבֵר
שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי׃
לַבְּקָרִים אַצְמִית כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ
לְהַכְרִית מֵעִיר יְהוָה כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃

CII.

תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ׃
יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָּבוֹא׃ אַל
תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי
הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר
עֲנֵנִי׃ כִּי כָלוּ בָעָשָׁן יָמָי וְעַצְמוֹתַי
כְּמוֹקֵד נֶחָרוּ׃ הוּכָּה כָעֵשֶׂב וַיִּבַשׁ
לִבִּי כִּי שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לַחְמִי׃
מִקּוֹל אַנְחָתִי דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי׃
דָּמִיתִי לְקַאַת מִדְבָּר הָיִיתִי כְּכוֹס
חֳרָבוֹת׃ שָׁקַדְתִּי וָאֱהִי כְּצִפּוֹר
בּוֹדֵד עַל גָּג׃ כָּל הַיּוֹם חֵרְפוּנִי
אוֹיְבָי מְהוֹלָלַי בִּי נִשְׁבָּעוּ׃
כִּי אֵפֶר כַּלֶּחֶם אָכָלְתִּי וְשִׁקֻּוַי
בְּכִי מָסָכְתִּי׃ מִפְּנֵי זַעַמְךָ וְקִצְפֶּךָ כִּי
נִשָּׂאתַנִי וַתַּשְׁלִיכֵנִי׃
יָמַי כְּצֵל נָטוּי וַאֲנִי כָּעֵשֶׂב
אִיבָשׁ׃ וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב
וְזִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר׃ אַתָּה
תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ
כִּי בָא מוֹעֵד׃ כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ
אֶת אֲבָנֶיהָ וְאֶת עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ׃
וְיִרְאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יְהוָה
וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ׃
כִּי בָנָה יְהוָה צִיּוֹן נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ׃
פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה
אֶת תְּפִלָּתָם׃ תִּכָּתֵב זֹאת לְדוֹר
אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יְהַלְלְיָהּ׃
כִּי הִשְׁקִיף מְמֶרוֹם קָדְשׁוֹ יְהוָה

Tex.heb. ps.ciij. Pătrina.he.

Trăsl.Gre.lxx.cũ interp.latina. Trăsla.B.Hie.

agri sic efflorebit. Quĩ spũs pertrãsiuit in il
τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει. Ὅτι πνεῦμα διῆλθεν ἐν αὐ
lo: t nõ subsistet: t nõ cognoscet ãplius locũ su
τῷ, καὶ οὐχ ὑπάρξει, καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἔτι ὁ τόπος αὐ
um. Misĩa aũt dñi ab eterno t vsq; in eternũ sup
τοῦ. Τὸ δὲ ἔλεος τοῦ κυ΄ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ
timẽtes eũ. Et iustitia illius in filios
τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοῖς
filioꝝ: bus qui seruãt testamẽtũ eius: t memores sũt
υἱῶν, τοῖς φυλάσσουσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ μεμνημένοις
mãdator ũ ip̃e ad faciẽdũ ea.
τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς. Κύριος ἐν τῷ οὐ
lo paravit sedẽ suã: t regnũ ipsius
ραν ἡτοίμασε τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ
oĩbus dñatur. Benedicite dño oẽs angeli
πάντων δυνάσται. Εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες ἄγγελοι
eius: potẽtes t fortes facitẽtes ver
αὐτοῦ, δυνατοὶ ἰσχύι ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ, τοῦ ἀκοῦ
bũ illi: ad audi
σαι τὴν φωνὴν τῶν λόγων αὐτοῦ. Εὐλογεῖτε τὸν κύριον
entiã vocẽ sermonũ eius. Benedicite dño
πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ, λειτουργοὶ αὐτοῦ ποιοῦντες
omnes virtutes eius: ministri eius t facitis
τὸ θέλημα αὐτοῦ. Εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα αὐ
ta illius. Benedicite dño oĩa opa eius:
τοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ· εὐλόγει ἡ
in oĩ loco dñatiõis eius. benedic
ψυχή μου τὸν κύριον.
anima mea dño.

Psalmus dauid. ps.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρβ΄.

Benedic aĩa mea dño: t oĩa q̃ intra
Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός
me sũt nomi sctõ eius. Benedic aĩa mea dño
μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ. Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύρι
et noli obliuisci oẽs retributiões eius.
ον, καὶ μὴ ἐπιλάθου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ.
Qui propitiatur oĩbus iniquitatib⁹ tuis: q̃ sanat
Τὸν ἱλαστευόμενον πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου, τὸν ἰώμενον
oẽs infirmitates tuas. Qui redimit de corru
πάσας τὰς νόσους σου. Τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν
ptiõe vitã tuã: qui coronat te in miĩa t miserationib⁹. Qui
ζωήν σου, τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς. Τὸν
replet in bonis desideriũ tuũ: renouabitur
ἐμπιπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου, ἀνακαινισθή
ut aquile iuuẽtꝰ tua. Faciẽs iudicia
σεται ὡσεὶ ἀετοῦ ἡ νεότης σου. Ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ κύ
nomi t iudiciũ oĩb⁹ iniuriã patiẽtib⁹. Notas fecit
ριος καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις. Ἐγνώρισε τὰς ὁ
vias suas moysi: filiis israel voluntates
δοὺς αὐτοῦ τῷ μωυσῆ, τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τὰ θελήματα
suas. Miserator t misericors dñs
αὐτοῦ. Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακροθυμος καὶ
multũ miticors. Nõ in finẽ tradcet: neq; in et
πολυέλεος. Οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶ
nũ cõminabit: nõ scm̃ peccata nr̃a fecit nobis neq;
να μηνιεῖ, οὐ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ
scm̃ peccata nr̃a retribuit nobis. Qm̃ secm̃
κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν. Ὅτι κατὰ
altitudinẽ celi a terra corroborauit dñs mi
τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς ἐκραταίωσε κύριος τὸν
sericordiã suã sup timẽtes se. Quãtũ di
λεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Καθόσον ἀπέ
stat ortus ab occidẽte: lõge fecit a nobis
χουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν, ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς
iniq̃tates nr̃as. Sicut miserꝫ pr filios: misertꝰ e
ἀνομίας ἡμῶν. Καθὼς οἰκτείρει πατὴρ υἱούς, ᾠκτείρησε
dñs timẽtib⁹ se. Qm̃ ipe cognouit
κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ
figmẽtũ nr̃m: recordatus e qm̃ puluis sumus.
πλάσμα ἡμῶν, ἐμνήσθη ὅτι χοῦς ἐσμέν. Ἄνθρωπος
sicut fenũ: dies eius tãq̃ flos
ὡσεὶ χόρτος, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ ἄνθος

Trăsl.Gre.lxx.cũ interp.latina. Trăsla.B.Hie.

celo in trã asperit. Ut audiret gemitũ
οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐπέβλεψε. Τοῦ ἀκοῦσαι τὸν στεναγμὸν
cõpeditoꝝ: vt solueret filios interfec
τῶν πεπεδημένων, τοῦ λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμέ
rũ. Ut anũtiẽt in sion nomẽ dñi: t laudẽ
νων. Τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐν σιὼν τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ τὴν αἴνεσιν
eius in hierusalẽ. Qñ cõueniẽdo pplꝰ in
αὐτοῦ ἐν ἰερουσαλήμ. Ἐν τῷ ἐπισυναχθῆναι λαοὺς ἐπὶ τὸ αὐτὸ
vnũ: t reges vt seruiãt dño. Respõdit ei
αὐτό, καὶ βασιλεῖς τοῦ δουλεύειν τῷ κυρίῳ. Ἀπεκρίθη αὐ
in via virtutis sue: paucitatẽ dierꝫ meoꝝ nũ
τῷ ἐν ὁδῷ ἰσχύος αὐτοῦ, τὴν ὀλιγοστότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀνάγ
nia mihi. Ne revocẽs me in mediũ dierꝫ meoꝝ: i generatiõe
γειόν μοι. Μὴ ἀναγάγῃς με ἐν μέσῳ σι ἡμερῶν μου, ἐν γενεᾷ
gnationũ anni tui. In initio tu dne tꝫ fundã
γενεῶν τὰ ἔτη σου. Κατ' ἀρχὰς σὺ κύριε τὴν γῆν ἐθεμελί
ti: t opa manuũ tuarũ sũt celi. Ipi perbunt
ωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί. Αὐτοὶ
perubit: tu aũt pmanes. Et oẽs sicut vestimẽtũ ve
ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμενεῖς. Καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον πα
terascẽt: t sicut operiẽs eos: t mu
λαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, καὶ
tabũtur. Tu aũt ipse es: t anni tui nõ
ἀλλαγήσονται. Σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλεί
ficẽt. Filii fernoꝝ tuoꝝ hitabũt: t
ψουσιν. Οἱ υἱοὶ τῶν δούλων σου κατασκηνώσουσι, καὶ
semẽ eoꝝ in seculũ dirriget.
τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα κατευθυνθήσεται.

Psalmus dauid. ps.
Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρβ΄.

Benedic aĩa mea dño: t oĩa q̃ intra
Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός
me sũt nomi sctõ eius. Benedic aĩa mea dño
μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ. Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύρι
et noli obliuisci oẽs retributiões eius.
ον, καὶ μὴ ἐπιλάθου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ.
Qui propitiatur oĩbus iniquitatib⁹ tuis: q̃ sanat
Τὸν ἱλαστευόμενον πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου, τὸν ἰώμενον
oẽs infirmitates tuas. Qui redimit de corru
πάσας τὰς νόσους σου. Τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν
ptiõe vitã tuã: & coronat te in miĩa & miserationib⁹. Qui
ζωήν σου, τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς. Τὸν
replet in bonis desiderium tuũ: renouabitur
ἐμπιπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου, ἀνακαινισθή
ut aquile iuuentꝰ tua. Faciẽs iudicia
σεται ὡσεὶ ἀετοῦ ἡ νεότης σου. Ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ κύ
nomi & iudiciũ oĩb⁹ iniuriã patiẽtib⁹. Notas fecit
ριος καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις. Ἐγνώρισε τὰς ὁ
vias suas moysi: filiis israel voluntates
δοὺς αὐτοῦ τῷ μωυσῆ, τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τὰ θελήματα
suas. Miserator & misericors dñs
αὐτοῦ. Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μακρόθυμος καὶ
multũ miticors. Nõ in finẽ tradcet: neq; in et
πολυέλεος. Οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶ
nũ cõminabit: nõ scm̃ peccata nr̃a fecit nobis neq;
να μηνιεῖ, οὐ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ
scm̃ peccata nr̃a retribuit nobis. Qm̃ secm̃
κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν. Ὅτι κατὰ
altitudinẽ celi a terra corroborauit dñs mi
τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς ἐκραταίωσε κύριος τὸν
sericordiã suã sup timẽtes se. Quãtũ di
φοβουμένους αὐτόν. Καθόσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν, ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς
stat ortus ab occidẽte: lõge fecit a nobis
iniquitates nr̃as. Sicut miserꝫ pr filios: misertꝰ e
ἀνομίας ἡμῶν. Καθὼς οἰκτείρει πατὴρ υἱούς, ᾠκτείρησε
dñs timẽtib⁹ se. Qm̃ ipe cognouit
κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ
figmẽtũ nr̃m: recordatus e qm̃ puluis sumus.
πλάσμα ἡμῶν, ἐμνήσθη ὅτι χοῦς ἐσμέν. Ἄνθρωπος
sicut fenũ: dies eius tãq̃ flos
ὡσεὶ χόρτος, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ ἄνθος

Trăsla.B.Hie. Tex.heb. ps.ciij. Pătrina.he.

de celo terram conte
platus est. Vt audiret
gemitum vinctiꝝ: vt sol
ueret filios mortis.
Vt narretur in sion nomẽ dñi: & laudatio eiꝰ
in hierusalẽ. Cũ cõgre
gati fuerit populi simul:
& regna vt seruiãt dño.
Affluxit
i via fortitudinẽ meã:
abbreuiauit dies meos.
Dicã deus meus ne tra
pias me in mẽdio dierũ
meorũ: in gñatiõe gña
tionũ anni tui. A prin
cipio terrã fundasti:
opus manuũ tuarũ sunt
celi. Ipi perbunt tu
aũt stabis: & oẽs quasi
vestimentũ atterentur:
quasi pallium mutabis
eos & mutabũtur. Tu
aũt ipse es: & anni tui nõ
deficiẽt. Filii seruorum
tuorũ habitabũt: & se
mẽ eorũ in sẽm dirigẽt
tuã perseuerabit.
David. ios.

Benedic aĩa mea dño: & oĩa viscera
mea nomi sctõ eius. Bñ
dic aĩa mea domino:
& noli obliuisci omniũ
retributionũ eius.
Qui propitiatur cunctis
iniquitatib⁹ tuis: q̃ sanat
oẽs infirmitates tuas.
Qui redimit de corru
ptiõe vitã tuã: & coro
te mia & miseratiõibus.
Qui replet bõis ornaꝰ
mẽtũ tuũ: renouabitur
sicut aqle iuuentus tua.
Faciẽs iustitias dñs:
& iudicia cũctis qui calũ
nias sustinẽt. Notas fe
cit vias suas moysi: filis
israel cogitatiões suas.
Miserãs & clemens
dñs: patiẽs & multe co
miseratiõis. Non in fi
nem̃ iudicabit: neq;
in eternũ irascetur.
Non secm̃ peccata nostra
fecit nobis: neq;
secũ
dũ iniquitates nras retri
buit nobis. Quãtũ eni
excelsus est celum a
terra: tñ confortata est
mia eius sup timentes
eũ. Quãtũ lõge est oriẽs
ab occidẽte: tñ lõge fe
cit a nobis scelera nra.
Sicut miseretur
pater filiorum: miserã
tus est dominus
timentibus se.
Ipse enim nouit
plasmationẽ nr̃am: re
cordatus est qꝫ puluis su
mus. Homo quasi herba:
dies eius sicut flos

עֵץ
נֶגֶר קוּם
עֹלָם
יָרֵת
עָשָׂה כּוֹן
מוּט עֲצֹם
חֵלֶב
לֵאָה נֶגֶר
לְחֵאָה
שׁוּרֵת
רָצָה עָשָׂה
קוּם מָשַׁל
שְׁחָה
שְׁפָה
עָלָה
פָּרָה עָשָׂה
שׁוּם רָכַב
הָלַךְ
לֵאָה שׁוּרֵת
כּוֹן
מוּט עֲצֹם
חֵלֶב נוּס
חָפֵץ עֵלָה
קוּם נָכַל
שׁוּם עָנָב
כָּרָה עֵלָה
שְׁלַח
עֵרֶן הָלַךְ
שְׁקָה
חָיָה שָׂדֶה
שְׁפָה
צָמֵא
שָׁכַן עֵרֶן
שְׁחָה עָלָה
פָּרָה עָשָׂה
שָׁבַע צָמֵא
חָצַר יָצָא
שָׁכַח אָנַשׁ
צָהַל

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ׃ בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה וְאַל תִּשְׁכְּחִי כָּל גְּמוּלָיו׃ הַסֹּלֵחַ לְכָל עֲוֹנֹתַיִךְ הָרֹפֵא לְכָל תַּחֲלוּאָיִךְ׃ הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיָּיִךְ הַמְעַטְּרֵךְ חֶסֶד וְרַחֲמִים׃ הַמְשַׂבִּיעַ בַּטּוֹב עֶדְיֵךְ תִּתְחַדֵּשׁ כַּנְּשֶׁר נְעוּרָיִךְ׃ עֹשֶׂה צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים לְכָל עֲשׁוּקִים׃ יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִלוֹתָיו׃ רַחוּם וְחַנּוּן יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְרַחֲמִים׃ לֹא לָנֶצַח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִטּוֹר׃ לֹא כַחֲטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ וְלֹא כַּעֲוֹנֹתֵינוּ גָּמַל עָלֵינוּ׃ כִּי כְגֹבַהּ שָׁמַיִם עַל הָאָרֶץ גָּבַר חַסְדּוֹ עַל יְרֵאָיו׃ כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב הִרְחִיק מֵעָנוּ אֶת פִּשְׁעֵינוּ׃ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים רִחַם יְהוָה עַל יְרֵאָיו׃ כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃ אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ

בָּרְכִי נַפְשִׁי׳ כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ
וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ׃
וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל
יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים׃
לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ וְלִזְכְרֵי פְקֻדָּיו
לַעֲשׂוֹתָם׃ יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין
כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה׃
בָּרְכוּ יְהוָה מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי
דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ׃ בָּרְכוּ
יְהוָה כָּל צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו עֹשֵׂי
רְצוֹנוֹ׃ בָּרְכוּ יְהוָה כָּל מַעֲשָׂיו
בְּכָל מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ בָּרְכִי
נַפְשִׁי אֶת יְהוָה׃ ciij.
הַלְלוּיָהּ יְהוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד
הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ׃ עֹטֶה אוֹר
כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה׃
הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם
עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ׃
עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ
לֹהֵט׃ יָסַד אֶרֶץ עַל מְכוֹנֶיהָ בַּל
תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד׃ תְּהוֹם כַּלְבוּשׁ
כִּסִּיתָמוֹ עַל הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם׃
מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן קוֹל רַעַמְךָ
יֵחָפֵזוּן׃ יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת
אֶל מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם׃ גְּבוּל
שַׂמְתָּ בַל יַעֲבֹרוּן בַּל יְשֻׁבוּן לְכַסּוֹת
הָאָרֶץ׃ הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים
בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן׃ יַשְׁקוּ כָּל
חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים
צְמָאָם׃ עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם
יִשְׁכֹּנוּ מִבֵּינֵי עֳפָאִים יִתְּנוּ קוֹל׃
מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי
מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ׃ מַצְמִיחַ
חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת
הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ׃
וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל

פָּנִים מְשַׁשֵּׁן וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ רָמִים לַיְעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה לַשְׁפַנִּים עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וְיְהִי לָיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד עָרְבּוֹ מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֹלוֹת שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֶּכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֲק בּוֹ כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבָּעוּן טוֹב תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וְתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי יָעֲרֵב עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה הַלְלוּיָהּ CV. הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק וַיְעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם בִּהְיוֹתָם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ וְיִתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר לֹא הִנִּיחַ אָדָם לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וְלִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ וַיִּקְרָא רָעָב עַל הָאָרֶץ כָּל מַטֵּה לֶחֶם שָׁבָר שָׁלַח לִפְנֵיהֶם לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף עִנּוּ בַכֶּבֶל אִישׁ לְעֵת בֹּא דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרָפָתְהוּ שָׁלַח מֶלֶךְ וַיְתִּירֵהוּ מֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ שָׂמוֹ אָדוֹן לְבֵיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל קִנְיָנוֹ לֶאְסֹר שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וְזִקְנָיו יְחַכֵּם וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ חָם וַיְפֶר אֶת עַמּוֹ מְאֹד וַיַּעֲצִמֵהוּ מִצָּרָיו הָפַךְ לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו שָׁלַח מֹשֶׁה עַבְדּוֹ אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ שָׂמוּ בָם דִּבְרֵי אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם שָׁלַח חֹשֶׁךְ וַיַּחְשִׁיךְ וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרָיו הָפַךְ אֶת מֵימֵיהֶם לְדָם וַיָּמֶת אֶת דְּגָתָם שָׁרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים בְּחַדְרֵי

CONfitemini dño & invocate nomen eius: notas facite in populis cogitationes eius. Cãtate ei & psallite ei: loqmini in vniuersis mirabilibꝫ eius. Exultate

Ἀλληλουϊα. ρδ'.

ΕΞομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνο- 1.Ps. 6.b. μα αὐτοῦ. Ἀπαγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔργα αὐ Esaie. 12.b. τοῦ, ἀσατε αὐτῷ καὶ ψάλατε αὐτῷ. Διηγήσασθε πά- mirabilia eius: laudamini

τα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, ἐπαινεῖσθε

in noie sctõ eius. Letet cor quere- ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ. Εὐφραγήτω καρδία ζητοῦν tiũ dñm: qrite dñm & cõfirmamini. Que τῶν τὸν κύριον, ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραταιώθητε. Zne rite facie eius semp: memẽtote mi τήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός, μνήσθητε τῶν θαυ rabiliũ eius q fecit. Prodigia eius & iu mασίων αὐτοῦ ὧν ἐποίησε· Τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρί dicia oris eius. Semen abrahã serui e- ματα τοῦ στόματος αὐτοῦ· Σπέρμα Ἀβραὰμ δοῦλοι αὐ tius: filij iacob electi eius. Ipse dns deꝰ nr: in vni τοῦ, υἱοὶ Ἰακὼβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ. Αὐτὸς κς ὁ θς ἡμῶν, ἐν πά uersa terra iudicia eius. Memor fuit in seculũ testa- σῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ. Ἐμνήσθη εἰς τὸν αἰῶνα διαθή mẽti sui: verbi qđ mãdauit in mille gnationes: Qđ διέ κης αὐτοῦ, λόγου οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς, Οὗ διέ posuit abrahã: & iuramẽti sui isaac. Et sta- θετο τῷ Ἀβραάμ, καὶ τοῦ ὅρκου αὐτοῦ τῷ Ἰσαάκ. Καὶ ἔστη uit illud iacob in pceptũ: & ꝟ israel in te- σεν αὐτὸν τῷ Ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα, καὶ τῷ Ἰσραὴλ εἰς δια stamẽtũ eternũ. Dicens: tibi dabo terrã chanaã: funiculũ θήκην αἰώνιον. Λέγων, σοὶ δώσω τὴν γῆν Χαναάν, σχοίνισμα hereditatis vre. Cum essent pauci: & modici: & τὴν κληρονομίας ὑμῶν. Ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ὀλιγοστοὺς, καὶ colline i tnole in ea. Et pertransibũt de gẽte in gentẽ: ὀλίγους καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ. Καὶ διῆλθον ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος, et de regno ad pplm alterũ. Non reliqt hominẽ καὶ ἐκ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον. Οὐκ ἀφῆκεν ἄνθρωπον 1.Pa. nocere eis: & corripuit ꝓ eis reges. Ne- 16.c. τοῦ κακῶσαι αὐτούς, καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς· Μὴ lite tigere xpos meos: & in pphetis meis no- ἅπτεσθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ lite malignari. Et vocauit famẽ sup terrã: oẽ firma- πονηρεύεσθε. Καὶ ἐκάλεσε λιμὸν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, πᾶν σκεῦος mẽtũ panis cõtrit. Misit ante eos vi- μα ἄρτου συνέτριψεν. Ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄνθρω rum: in seruũ venũdat est ioseph. Humiliauerũt in cõpedib pον, εἰς δοῦλον ἐπράθη Ἰωσήφ. Ἐταπείνωσαν ἐν πέδαις pedes eius: ferrũ pertransit aia eius. Donec τοὺς πόδας αὐτοῦ, σίδηρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Μέχρι veniret verbũ eius: eloquiũ dñi inflammauit τοῦ ἐλθεῖν τὸν λόγον αὐτοῦ, τὸ λόγιον κυρίου ἐπύρωσεν αὐ eum. Misit rex & soluit eũ: princeps ppli τόν. Ἀπέστειλε βασιλεὺς καὶ ἔλυσεν αὐτόν, ἄρχων λαοῦ et dimisit eũ. Cõstituit eum dñm domus sue: καὶ ἀφῆκεν αὐτόν. Κατέστησεν αὐτὸν κύριον τοῦ οἴκου αὐτοῦ, et principẽ oĩs possessiõis sue. Vt eruditet καὶ ἄρχοντα πάσης τῆς κτήσεως αὐτοῦ. Τοῦ παιδεῦσαι principes eius sic semetipm: & senes τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτόν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους σὺ prudẽtia doceret. Et intrauit israel in egyptũ: & iacob αὐτοῦ σοφίσαι. Καὶ εἰσῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον, καὶ Ἰακὼβ accolafuit in tra cham. Et auxit pplm suũ vehe- παῴκησεν ἐν γῇ Χαμ. Καὶ ηὔξησε τὸν λαὸν αὐτοῦ σφό mẽter: & firmauit eũ sup inimicos eius. Cõ- μετέρα· καὶ ἐκραταίωσεν αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Με uertit cor eius vt odiret pplm eius. τέστρεψε τὴν καρδίαν αὐτοῦ τοῦ μισῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ, vt dolũ facerẽt seruos eius. Misit mo- τοῦ δολιοῦσθαι ἐν τοῖς δούλοις αὐτοῦ. Ἐξαπέστειλε μωυ sen seruũ suũ: aaron quẽ elegit sibi. Po- σῆν τὸν δοῦλον αὐτοῦ, Ἀαρὼν ὃν ἐξελέξατο ἑαυτῷ. Ἔθε suit in eis verba signoꝝ suoꝝ: & ꝓ- σαντο ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ, καὶ τῶν τε digitoꝝ suoꝝ in terra chã. Misit tenebras & obscurauit: ράτων αὐτοῦ ἐν γῇ Χαμ. Ἐξαπέστειλε σκότος καὶ ἐσκότασεν, quia exacerbauerũt sermones suos. Cõuertit a- ὅτι παρεπίκραναν τοὺς λόγους αὐτοῦ. Μετέστρεψε τὰ ὕ quas eoꝝ in sanguinẽ: & occidit pisces eoꝝ. δατα αὐτῶν εἰς αἷμα, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς ἰχθύας αὐτῶν. Edidit ra eoꝝ ranas in penetralibꝫ Ἐξέβρυσεν ἡ γῆ αὐτῶν βατράχους ἐν τοῖς ταμείοις τῶν

וַיִּגְאַל אֹתָם׃ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר׃
וַיַּאֲמִינוּ בִּדְבָרָיו יָשִׁירוּ תְּהִלָּתוֹ׃
מִהֲרוּ שָׁכְחוּ מַעֲשָׂיו לֹא חִכּוּ
לַעֲצָתוֹ׃ וַיִּתְאַוּ תַּאֲוָה בַּמִּדְבָּר
וַיְנַסּוּ אֵל בִּישִׁימוֹן׃ וַיִּתֵּן לָהֶם
שְׁאֵלָתָם וַיְשַׁלַּח רָזוֹן בְּנַפְשָׁם׃
וַיְקַנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן
קְדוֹשׁ יְהוָה׃ תִּפְתַּח אֶרֶץ וַתִּבְלַע
דָּתָן וְתִכֶּס עַל עֲדַת אֲבִירָם׃
וַתִּבְעַר אֵשׁ בַּעֲדָתָם לֶהָבָה תְּלַהֵט
רְשָׁעִים׃ יַעֲשׂוּ עֵגֶל בְּחֹרֵב
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַסֵּכָה׃ וַיָּמִירוּ אֶת
כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אֹכֵל עֵשֶׂב׃
שָׁכְחוּ אֵל מוֹשִׁיעָם עֹשֶׂה גְדֹלוֹת
בְּמִצְרָיִם׃ נִפְלָאוֹת בְּאֶרֶץ חָם
נוֹרָאוֹת עַל יַם סוּף׃ וַיֹּאמֶר
לְהַשְׁמִידָם לוּלֵי מֹשֶׁה בְחִירוֹ
עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו לְהָשִׁיב חֲמָתוֹ
מֵאַבְּדוֹ׃ וַיִּמְאֲסוּ בְּאֶרֶץ חֶמְדָּה
לֹא הֶאֱמִינוּ לִדְבָרוֹ׃ וַיֵּרָגְנוּ
בְּאָהֳלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה׃
וַיִּשָּׂא יָדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם
בַּמִּדְבָּר׃ וּלְהַפִּיל זַרְעָם בַּגּוֹיִם
וּלְזָרוֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃ וַיִּצָּמְדוּ לְבַעַל
פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מֵתִים׃ וַיַּמְעִסוּ
בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרָץ בָּם מַגֵּפָה׃
וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר
הַמַּגֵּפָה׃ וַתֵּחָשֶׁב לוֹ לִצְדָקָה
לְדֹר וָדוֹר עַד עוֹלָם׃ וַיַּקְצִיפוּ
עַל מֵי מְרִיבָה וַיֵּרַע לְמֹשֶׁה
בַּעֲבוּרָם׃ כִּי הִמְרוּ אֶת רוּחוֹ
וַיְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיו׃ לֹא הִשְׁמִידוּ
אֶת הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
לָהֶם׃ וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ
מַעֲשֵׂיהֶם׃ וַיַּעַבְדוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם

Trăsla.B.Hiero.

corũ ranas: i cubilibus regũ ipsoꝝ. Dixit: & venit cynomia: & scinifes in oibus finibꝰ eoꝝ. Posuit pluuias eoꝝ grandinẽ: ignẽ cõburentẽ in terra ipsoꝝ. Et percussit vineã corũ & ficũ corũ: & cõfregit lignum finitũ eoꝝ. Dixit & venit locusta: & bruchus cuius non erat numerus. Et comedit oẽm fenũ in terra eoꝝ: & deuorauit fructũ terre corũ. Et percussit oẽ primogenitum in terra eoꝝ: primitias oẽs laboris eoꝝ. Et eduxit eos cũ argẽto & auro: & nõ erat in tribubus corũ infirmus. Letata est egyptus cum egrederẽtur: qm̃ irruerat terror eoꝝ sup eos. Expãdit nubẽ in tẽtorũ: & ignem vt luceret nocte. Petierũt & adduxit ortygometrã: & pane celi saturauit eos. Aperuit petram & fluxerũt aq̃: cucurrerũt in aridis flumina. Quia recordatus est verbi sci sui cũ abraã seruo suo. Et eduxit populũ suũ in exultatiõe: in laude electos suos. Et dedit eis regiones gẽtiũ: & labores populoꝝ possederũt. Vt custodirent cerimonias eius: & leges eius requirerent. Aleluia. Aleluia. 106.

CONfitemini dño q̃m bonꝰ: q̃m in eternũ misericordia eius. Quis loquetur fortitudines dñi: auditas faciet oẽs laudes eius. Beati q̃ custodiũt iudicium: & faciũt iustitiã in oi tpe. Recordare mei dñe in reppiciatiõe pplitui: visita me in salutari tuo. Vt videã bona electoꝝ tuoꝝ: & letẽr in letitia gẽtis tue: & exultẽ cũ hereditate tua. Peccauimus cũ pribus nris: iniq̃ fecimus & iipie egim̃. Patres nri in egypto nõ intellexerũt mirabilia tua nõ fuerunt recordati multitudinis mie tue. Et irritauerũt ascendẽtes in rubro mari. Et saluauit eos ꝓpter nomẽ suũ. Vt notã faceret potẽtiã suã. Et increpuit rubrũ mare & exiccatũ est. Et eduxit eos in abyssis sicut in deserto. Et saluauit eos de manu odientis. Et redemit eos de manu inimicoꝝ. Et operuit aq̃ tribulantes eos: vnꝰ ex eis nõ remansit. Et crediderũt verbis eius: & cecinerũt laudem eius. Cito fecerũt obliti sunt operũ eius: nõ sustinuerũt cõsilium eius. Et concupierũt cõcupiscentiã in deserto: & tentauerũt deũ in solitudine. Et dedit eis petitionẽ ipsoꝝ: & misit saturitatẽ in aias eoꝝ. Et irritauerũt moysen in castris: aaron sctũ dñi. Aperta è terra & deuorauit dathan: & operuit sup cõgregatiõẽ abiro. Et exarsit ignis in synagoga eoꝝ: flãma cõburit peccatores. Et fecerũt vitulũ oreb: & adorauerũt cõflatile. Et mutauerunt gloriã suã in similitudinem bouis comedẽtis fenũ. Obliti sunt dei saluatoris sui: qui fecit magnalia in egypto. Mirabilia in terra chã: terribilia super mare rubrum. Et dixit vt disperderet eos: nisi moyses electus eius stetisset in pfractõe in conspectu eius: vt auerteret iram eius: ne disperderet eos. Et despexerunt terrã desiderabilẽ: nec crediderũt verbo eius. Et murmuauerunt in tabernaculis suis: nõ exaudierũt vocẽ dñi. Et eleuauit manũ suã sup eos: vt psterneret eos in deserto. Et vt deiceret semen eoꝝ in nationibus: & dispgeret eos in regionibus. Et initiati sunt beelphegor: & comederunt victimas mortuorũ. Et cõcitauerũt eũ in adinuentionibus suis: & pcussit eos plaga. Steterit ãt finces & diiudicauit: & retẽta è pcussio. Et reputatũ est ei ad iustitiã: in gnatiõe & gnatiõe vsq; in eternũ. Et puocauerunt sup aquã cõtradictiõis: & afflictũ est moyses pp eos. Quia puocauerunt spm eius: & precepit labiis suis. Nõ exterminauerunt populos quos dixit dominus illis. Et cõmixti sũt gẽtibus: & didicerunt opa eoꝝ. Et seruierũt sculptilibus eorum:

Trăs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

a saluauit eos de manu odientis. Et redemit eos de manu inimicoꝝ. Et operuit aq̃ tribulantes eos: nec vnus ex eis remansit. Et crediderunt verbis eius: & cecinerunt laudem eius. Cito fecerunt obliti sunt operum eius: non sustinuerunt cõsilium eius. Et concupierunt concupiscentiã in deserto: & tentauerunt deum in solitudine. Et dedit eis petitionem eorum: & misit saturitatem in animas eorum. Et irritauerunt moysen in castris: aaron sanctum dñi. Aperta est terra & deuoravit dathan: & operuit super congregationem abiron. Et exarsit ignis in synagoga eorum: flamma exussit peccatores. Et fecerunt vitulum in oreb: & adoraverunt conflatile. Et mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fenum. Et obliti sunt dei salvatoris sui: qui fecit magnalia in egypto. Mirabilia in terra cham: terribilia super mare rubro. Et dixit ut disperderet eos: nisi moyses electus ejus stetisset in confractione in conspectu ejus: ut averteret iram ejus: ne disperderet eos. Et spreverunt terram desiderabilem: non crediderunt verbo ejus. Et murmuraverunt in tabernaculis suis: non exaudierunt vocem domini. Et elevavit manum suam super eos: ut prosterneret eos in deserto. Et ut dejiceret semen eorum in nationibus: et dispergeret eos in regionibus. Et initiati sunt beelphegor: et comederunt victimas mortuorum. Et concitaverunt eum in adinventionibus suis: et percussit eos plaga. Steterit autem finees et judicavit: et cessavit plaga. Et reputatum est ei ad justitiam: in generatione et generationem usque in sempiternum. Et irritaverunt eum ad aquam contradictionis: et vexatus est moyses propter eos. Quia exacerbaverunt spiritum ejus: et distinxit in labiis suis. Non disperdiderunt gentes quas dixit dominus illis: et commixti sunt inter gentes et didicerunt opera eorum. Et servierunt sculptilibus eorum:

Ecc. 14.6.

Judith 13.6.

Trăsla.B.Hie.

et seruierũt idolis eorũ: & factũ est illis in scandalum. Et immolauerunt filios suos & filias suas dęmoniis. Et effuderunt sanguinem innocentem: sanguinem filiorum suorum & filiarum suarum quas immolauerunt idolis chanaan. Et contaminata est terra in sanguinibus: & polluta est in operibus eorum. Et fornicata est in adinuentionibus suis. Et iratus est furore dñs in populo suo: & abominatus est hereditatem suam. Et tradidit eos in manus gentium: & dominati sunt eorum qui oderunt eos. Et tribulauerunt eos inimici eorum: & humiliati sunt sub manibus eorum. Multis vicibus liberauit eos: ipsi autem exacerbauerunt eum in consilio suo. Et humiliati sunt in iniquitatibus suis. Et vidit cum tribulationem eorum: cum audiret orationem eorum. Et memor fuit testamenti sui: & pœnitentiam egit secundum multitudinem misericordiarum suarum. Et dedit eos in miserationes: in conspectu omnium qui captiuos habuerunt eos. Saluos fac nos dñe deus noster: & congrega nos de nationibus. Vt confiteamur nomini sancto tuo: & gloriemur in laude tua. Benedictus dñs deus israel a sęculo & usque in sęculum: & dicet omnis populus. Fiat fiat. Aleluia. Aleluia. 107.

CONfitemini dño q̃m bonus: q̃m in sęculum misericordia eius. Dicant qui redempti sunt a dño: quos de manu inimici liberauit. Et de regionibus congregauit eos: a solis ortu & occasu: ab aquilone & mari. Errauerunt in solitudine in inaqua: viam ciuitatis habitaculi non inuenerunt. Esurientes & sitientes: anima eorum in ipsis defecit. Et clamauerunt ad dñm cum tribularentur eis: & de necessitatibus eorum liberauit eos. Et deduxit eos in viam rectam: vt irent in ciuitatem habitationis. Confiteantur dño misericordię eius: & mirabilia eius filiis hominum. Quia satiauit animam inanem: & animam esurientem satiauit bonis. Sedentes in tenebris & umbra mortis: vinctos in mendicitate & ferro. Quia exacerbauerunt eloquia dei: & consilium altissimi irritauerunt. Et humiliata est in laboribus cor eorum: infirmati sunt & non fuit qui adiuuaret. Et clamauerunt ad dñm cum tribularentur: & de necessitatibus eorum liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris & umbra mortis: & vincula eorum disrupit. Confiteantur dño misericordię eius: & mirabilia eius filiis hominum. Quia contriuit portas ereas: & uectes ferreos confregit. Suscepit eos de uia iniquitatis eorum: propter enim iniustitias suas humiliati sunt. Omnem escam abominata est anima eorum: & appropinquauerunt usque ad portas mortis. Et clamauerunt ad dñm cum tribularentur: & de necessitatibus eorum liberauit eos. Misit verbum suum & sanauit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum. Confiteantur dño misericordię eius: & mirabilia eius filiis hominum. Et immolent hostiam laudis: & annuncient opera eius in exultatione. Qui descendunt mare in nauibus: facientes operationem in aquis multis. Ipsi uiderunt opera dñi: & mirabilia eius in profundo. Dixit & stetit spiritus procellę: & exaltati sunt fluctus eius. Ascendunt usque ad cęlos & descendunt usque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat. Turbati sunt & commoti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorum deuorata est. Et clamauerunt ad dñm cum tribularentur: & de necessitatibus eorum liberauit eos. Et statuit procellam eius in auram: & siluerunt fluctus eius. Et lętati sunt quoniam siluerunt: & deduxit eos in portum uoluntatis eorum. Confiteantur dño misericordię eius: & mirabilia eius filiis hominum. Et exaltent eum in ecclesia plebis: & in cathedra seniorum laudent eum. Posuit flumina in desertum: & exitus aquarum in sitim. Terram fructiferam in salsugines: a malitia habitantium in ea. Posuit desertum in stagna aquarum: & terram inuiam in riuos aquarum. Et collocauit ibi esurientes: & constituerunt ciuitatem habitationis. Et seminauerunt agros & plantauerunt uineas: & fecerunt fructum geniminis fructus. Et benedixit eis & multiplicati sunt nimis: & iumenta eorum non minorauit. Et pusillati sunt & uexati sunt a malis & dolore. Effusa est contemptio super principes: & errare fecit eos in auio & non uia. Et adiuuit pauperem de inopia: & posuit sicut oues familias. Videbunt recti & lętabuntur: & omnis iniquitas obstupescet ostium suum. Quis sapiens & custodiet hęc: & intelligent misericordias dñi. Paratum cor meum deus: paratum cor meum cantabo & psallam gloriæ meæ. Exurge psalterium & cithara: exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis dñe: & psallam tibi in nationibus. Quia magnificata est super cęlos misericordia tua: & usque ad nubes ueritas tua. Exaltare super cęlos deus: & super omnem terram gloria tua. Vt liberentur dilecti tui: saluum fac dextera tua & exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: exultabo & diuidam sichimam. Et conualles tabernaculorum metibor. Meus est galaad & meus est manasses: & effraim susceptio capitis mei. Iuda rex meus: moab olla spei mee. In idumeam extendam calciamentum meum: mihi alienigenę subditi sunt. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me usque in idumeam. Nonne tu deus qui reppulisti nos: & non egredieris deus in uirtutibus nostris. Da nobis auxilium de tribulatione: & uana salus hominis. In deo faciemus uirtutem: & ipse ad nichilum deducet tribulantes nos.

Trăsla.B.Vie.

et seruierunt idolis eorum: et factum est illis in scandalum. Et immolaverunt filios suos et filias suas dæmoniis. Et effuderunt sanguinem innocentem: sanguinem filiorum suorum et filiarum suarum quas immolaverunt idolis chanaan. Et contaminata est terra in sanguinibus: et polluta est in operibus eorum. Et fornicata est in adinventionibus suis. Et iratus est furore dominus in populo suo: et abominatus est hereditatem suam. Et tradidit eos in manus gentium: et dominati sunt eorum qui oderunt eos. Et tribulaverunt eos inimici eorum: et humiliati sunt sub manibus eorum. Multis vicibus liberavit eos: ipsi autem exacerbaverunt eum in consilio suo. Et humiliati sunt in iniquitatibus suis. Et vidit cum tribulationem eorum: cum audiret orationem eorum. Et memor fuit testamenti sui: et pœnitentiam egit secundum multitudinem misericordiarum suarum. Et dedit eos in miserationes: in conspectu omnium qui captivos habuerunt eos. Salvos fac nos domine deus noster: et congrega nos de nationibus. Ut confiteamur nomini sancto tuo: et gloriemur in laude tua. Benedictus dominus deus israel a sæculo et usque in sæculum: et dicet omnis populus. Fiat fiat. Aleluia. Aleluia. 107.

CONfitemini domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus. Dicant qui redempti sunt a domino: quos de manu inimici liberavit. Et de regionibus congregavit eos: a solis ortu et occasu: ab aquilone et mari. Erraverunt in solitudine in inaqua: viam civitatis habitaculi non invenerunt. Esurientes et sitientes: anima eorum in ipsis defecit. Et clamaverunt ad dominum cum tribularentur eis: et de necessitatibus eorum liberavit eos. Et deduxit eos in viam rectam: ut irent in civitatem habitationis. Confiteantur domino misericordiæ ejus: et mirabilia ejus filiis hominum. Quia satiavit animam inanem: et animam esurientem satiavit bonis. Sedentes in tenebris et umbra mortis: vinctos in mendicitate et ferro. Quia exacerbaverunt eloquia dei: et consilium altissimi irritaverunt. Et humiliata est in laboribus cor eorum: infirmati sunt et non fuit qui adjuvaret. Et clamaverunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum liberavit eos. Et eduxit eos de tenebris et umbra mortis: et vincula eorum disrupit. Confiteantur domino misericordiæ ejus: et mirabilia ejus filiis hominum. Quia contrivit portas æreas: et vectes ferreos confregit. Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter enim injustitias suas humiliati sunt. Omnem escam abominata est anima eorum: et appropinquaverunt usque ad portas mortis. Et clamaverunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum liberavit eos. Misit verbum suum et sanavit eos: et eripuit eos de interitionibus eorum. Confiteantur domino misericordiæ ejus: et mirabilia ejus filiis hominum. Et immolent hostiam laudis: et annuncient opera ejus in exultatione. Qui descendunt mare in navibus: facientes operationem in aquis multis. Ipsi viderunt opera domini: et mirabilia ejus in profundo. Dixit et stetit spiritus procellæ: et exaltati sunt fluctus ejus. Ascendunt usque ad cælos et descendunt usque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat. Turbati sunt et commoti sunt sicut ebrius: et omnis sapientia eorum devorata est. Et clamaverunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum liberavit eos. Et statuit procellam ejus in auram: et siluerunt fluctus ejus. Et lætati sunt quoniam siluerunt: et deduxit eos in portum voluntatis eorum. Confiteantur domino misericordiæ ejus: et mirabilia ejus filiis hominum. Et exaltent eum in ecclesia plebis: et in cathedra seniorum laudent eum. Posuit flumina in desertum: et exitus aquarum in sitim. Terram fructiferam in salsugines: a malitia habitantium in ea. Posuit desertum in stagna aquarum: et terram invium in rivos aquarum. Et collocavit ibi esurientes: et constituerunt civitatem habitationis. Et seminaverunt agros et plantaverunt vineas: et fecerunt fructum geniminis fructus. Et benedixit eis et multiplicati sunt nimis: et jumenta eorum non minoravit. Et pusillati sunt et vexati sunt a malis et dolore. Effusa est contemptio super principes: et errare fecit eos in avio et non via. Et adjuvit pauperem de inopia: et posuit sicut oves familias. Videbunt recti et lætabuntur: et omnis iniquitas obstupescet ostium suum. Quis sapiens et custodiet hæc: et intelligent misericordias domini. Paratum cor meum deus: paratum cor meum cantabo et psallam gloriæ meæ. Exurge psalterium et cithara: exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis domine: et psallam tibi in nationibus. Quia magnificata est super cælos misericordia tua: et usque ad nubes veritas tua. Exaltare super cælos deus: et super omnem terram gloria tua. Ut liberentur dilecti tui: salvum fac dextera tua et exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: exultabo et dividam sichimam. Et convalles tabernaculorum metibor. Meus est galaad et meus est manasses: et effraim susceptio capitis mei. Juda rex meus: moab olla spei mee. In idumeam extendam calciamentum meum: mihi alienigenæ subditi sunt. Quis deducet me in civitatem munitam: quis deducet me usque in idumeam. Nonne tu deus qui reppulisti nos: et non egredieris deus in virtutibus nostris. Da nobis auxilium de tribulatione: et vana salus hominis. In deo faciemus virtutem: et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.

Ecc. 12.d.

Judith 13.6.

Tex.heb.ps.cvi.

וַיִּתְחַתְּנוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם׃ וַיַּעַבְדוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם
וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ׃ וַיִּזְבְּחוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנוֹתֵיהֶם
לַשֵּׁדִים׃ וַיִּשְׁפְּכוּ דָם נָקִי דַּם בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם
אֲשֶׁר זָבְחוּ לַעֲצַבֵּי כְנָעַן וַתֶּחֱנַף הָאָרֶץ בַּדָּמִים׃
וַתִּטְמָא בְמַעֲשֵׂיהֶם וַתִּזְנֶה בְּמַעַלְלֵיהֶם׃ וַיִּחַר אַף יְהוָה
בְּעַמּוֹ וַיְתָעֵב אֶת נַחֲלָתוֹ׃ וַיִּתְּנֵם בְּיַד גּוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם
שֹׂנְאֵיהֶם׃ וַיְלָחֲצוּם אוֹיְבֵיהֶם וַיִּכָּנְעוּ תַּחַת יָדָם׃
פְּעָמִים רַבּוֹת יַצִּילֵם וְהֵם מַמְרִים בַּעֲצָתָם וַיָּמֹכוּ בַּעֲוֹנָם׃
וַיַּרְא בַּצֻּקָתָם בְּשָׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם׃ וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ
וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָיו׃ וַיִּתְּנֵם לְרַחֲמִים לִפְנֵי כָּל שׁוֹבֵיהֶם׃
הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ
לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ׃ בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם
וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ׃ קוי.
הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ מִי
יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְהוָה יַשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ׃ אַשְׁרֵי שֹׁמְרֵי מִשְׁפָּט
עֹשֵׂה צְדָקָה בְכָל עֵת׃ זָכְרֵנִי יְהוָה בִּרְצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנִי בִּישׁוּעָתֶךָ׃
לִרְאוֹת בְּטוּבַת בְּחִירֶיךָ לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת גּוֹיֶךָ לְהִתְהַלֵּל עִם
נַחֲלָתֶךָ׃ חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ הִרְשָׁעְנוּ׃ אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם לֹא הִשְׂכִּילוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ לֹא זָכְרוּ אֶת רֹב חֲסָדֶיךָ וַיַּמְרוּ
עַל יַם בְּיַם סוּף׃ וַיּוֹשִׁיעֵם לְמַעַן שְׁמוֹ לְהוֹדִיעַ אֶת גְּבוּרָתוֹ׃ וַיִּגְעַר
בְּיַם סוּף וַיֶּחֱרָב וַיּוֹלִיכֵם בַּתְּהוֹמוֹת כַּמִּדְבָּר׃ וַיּוֹשִׁיעֵם מִיַּד שׂוֹנֵא
וַיִּגְאָלֵם מִיַּד אוֹיֵב׃ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר׃
וַיַּאֲמִינוּ בִּדְבָרָיו יָשִׁירוּ תְּהִלָּתוֹ׃ מִהֲרוּ שָׁכְחוּ מַעֲשָׂיו לֹא חִכּוּ
לַעֲצָתוֹ׃ וַיִּתְאַוּ תַּאֲוָה בַּמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ אֵל בִּישִׁימוֹן׃ וַיִּתֵּן לָהֶם
שְׁאֵלָתָם וַיְשַׁלַּח רָזוֹן בְּנַפְשָׁם׃ וַיְקַנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן
קְדוֹשׁ יְהוָה׃ תִּפְתַּח אֶרֶץ וַתִּבְלַע דָּתָן וְתִכֶּס עַל עֲדַת אֲבִירָם׃
וַתִּבְעַר אֵשׁ בַּעֲדָתָם לֶהָבָה תְּלַהֵט רְשָׁעִים׃ יַעֲשׂוּ עֵגֶל בְּחֹרֵב
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַסֵּכָה׃ וַיָּמִירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אֹכֵל עֵשֶׂב׃
שָׁכְחוּ אֵל מוֹשִׁיעָם עֹשֶׂה גְדֹלוֹת בְּמִצְרָיִם׃ נִפְלָאוֹת בְּאֶרֶץ חָם
נוֹרָאוֹת עַל יַם סוּף׃ וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לוּלֵי מֹשֶׁה בְחִירוֹ
עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו לְהָשִׁיב חֲמָתוֹ מֵאַבְּדוֹ׃ וַיִּמְאֲסוּ בְּאֶרֶץ חֶמְדָּה
לֹא הֶאֱמִינוּ לִדְבָרוֹ׃ וַיֵּרָגְנוּ בְּאָהֳלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה׃
וַיִּשָּׂא יָדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם בַּמִּדְבָּר׃ וּלְהַפִּיל זַרְעָם בַּגּוֹיִם
וּלְזָרוֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃ וַיִּצָּמְדוּ לְבַעַל פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מֵתִים׃
וַיַּמְעִסוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרָץ בָּם מַגֵּפָה׃ וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל
וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃ וַתֵּחָשֶׁב לוֹ לִצְדָקָה לְדֹר וָדוֹר עַד עוֹלָם׃
וַיַּקְצִיפוּ עַל מֵי מְרִיבָה וַיֵּרַע לְמֹשֶׁה בַּעֲבוּרָם׃ כִּי הִמְרוּ אֶת רוּחוֹ
וַיְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיו׃ לֹא הִשְׁמִידוּ אֶת הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
לָהֶם׃ וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם׃ וַיַּעַבְדוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם

וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ׃ | וַיְזַבְּחוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנוֹתֵיהֶם לַשֵּׁדִים׃ | et factũ est eis in scãdalũ. Et immolauerunt filios suos & filias suas demonibus. Et effuderũt sanguinẽ innocẽtẽ: sanguinẽ filiorũ suorũ & filiarũ suarũ: quos immolauerũt sculptilibus chanaã: & polluta est terra in sanguinibus. Et coinquinati sunt in operibus suis: & fornicati sunt in studiis suis. Iratus est itaq; furor dñi in populũ suũ: & aboiatus est hereditatẽ suã. Et dedit eos in manu gẽtiũ: & dñati sunt eorũ qui oderũt eos. Et afflixerunt eos inimici sui: & hũiliati sunt sub manu eorũ. Multis vicibus liberauit eos ipsi vero puocauerũt illi cõsiliis suis: & humiliati sunt ppter iniqtates suas. Et vidit tribulationes eorũ: cũ exaudiret eos rogãtes. Et recordatus est pacti sui cũ eis & penituit eũ scdm mltitudinẽ miẽ sue. Et dedit eos miserabiles coram oibus q cepant eos.

וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ׃ | וַיְזַבְּחוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנוֹתֵיהֶם לַשֵּׁדִים׃ | et factũ est eis in scãdalũ. Et immolauerunt filios suos & filias suas demonijs. Et effudẽt sanguinẽ innocẽtẽ: sanguinẽ filiorũ suorũ & filiarũ suarũ: quos sacrificauerunt sculptilibus chanaã. Et infecta est terra in sanguinibus: & polluta est in operibus eorũ. Et fornicati sunt in adinuentionibus suis. Et iratꝰ est furor dñi in populũ suũ: & abominatus est hereditatẽ suã. Et tradidit eos in manꝰ inimicorũ: & dñati sunt eorũ qui oderũt eos. Et tribulauerũt eos inimici eorũ: & humiliati sunt sub manibꝰ eorũ. Sæpe liberauit eos. Ipsi aũt exacerbauerũt illos in cõsilio suo. Et humiliati sunt in iniqtatibꝰ suis. Et vidit dñs cũ tribularent eos: & audiuit orationẽ eorũ. Et memoratꝰ fuit testamẽti sui: & pœnitẽtiã egit secundũ multitudinẽ miseratiõnũ suarũ. Et dedit illos in miserationes coram omnibus qui ceperãt eos.

Infra. co. 8.co.

Saluos fac nos dñe deꝰ nr: & cõgrega nos de gẽtibus: vt cõfiteamur nomini scto tuo: & gloriemur in laude tua. Benedictus dñs deus israel ab æterno & vsq; in sæculũ: & dicet omis populus fiat fiat.

cvii.

Alleluia.

Cõfitemini dño qm̃ bon⁹: qm̃ in sæculũ misericordia eius. Dicãt q redempti sũt a dño: quos redemit de manu hostis. Et de terris congregauit eos: ab oriente & occidẽte: ab aq̃lone & mari. Errauerunt in solitudine in deserta via: ciuitatẽ habitaculi non repererũt. Esurientes & sitientes: aia eorũ in ipsis deficiebat. Et clamauerũt ad dñm in tribulatiõe sua: de afflictiõibus eorũ eripuit eos. Et duxit illos via recta: vt irent in ciuitatẽ habitationis. Cõfiteãtur dño mie eius: & mirabilia eius filijs hoim. Quia satiauit animam vacuam: & aiam esurientẽ iplesuit bonis. Habitantes in tenebris & in vmbra mortis alligatos inopia & ferro. Quia exacerbauerũt eloquia dei: & cõsiliũ altissimi irritauerũt. Et humiliatũ est in laboribꝰ cor eorũ: infirmati sũt & nõ fuit q adiuuaret. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularẽtur ipsi: & de necessitatibꝰ eorũ liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris & vmbra mortis: & vincula eorũ dirupit. Confiteãtur dño misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominũ. Quia cõtriuit portas ereas: & vectes ferreos cõfregit. Suscepit eos de via iniquitatis suæ: pp iniquitates enim suas humiliati sunt. Oẽm escã abominata est ania eorũ: & appropinquauerũt vsq; ad portas mortis. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent eos: & de necessitatibꝰ eorũ liberauit eos. Misit verbũ suum & sanauit eos: & saluauit eos de iteritu eorũ. Confiteãtur dño misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominũ. Et exaltẽt eũ in ecclesia populi: & in cathedra seniorũ laudẽt eũ. Posuit flumina in desertũ: & exitus aquarũ in sitim. Terrã fructiferã in salsuginem: a malitia inhabitantiũ in ea. Posuit desertũ in stagna aquarũ: & terrã sine aq̃ in exitus aquarũ. Et collocauit illic esurientes: & cõstituerũt ciuitatem habitationis. Et seminauerũt agros: & plantauerũt vineas: & fecerũt fructum genimis. Et benedixit eis & multiplicati sunt nimis: & iumenta eorũ non minorauit. Et pauci facti sunt & afflicti sunt a tribulatione malorum & dolore. Effusa est contẽptio super principes: & errare fecit eos in auio & non via. Et adiuuit pauperem de inopia: & posuit sicut oues familias. Videbũt recti & lætabũtur: & omis iniquitas oppilabit os suum. Quis sapiẽs & custodiet hæc: & intelliget misericordias dñi?

Psalmus cantici ipi resurrectioni.

Paratum cor meum deus: paratum cor meum: cantabo & psalmum dicam gloriæ meæ. Exurge gloria mea: exurge psalterium & cithara: exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis dñe: & psallam tibi in gentibus. Quoniam magnificata est usq; ad cælos misericordia tua: & usq; ad nubes veritas tua. Exaltare super cælos deus: & super omem terrã gloria tua. Vt liberẽtur dilecti tui: salũ fac dextera tua & exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: lætabor & diuidam sichimam & conualles tabernaculorum dimetiar. Meus est galaad & meus est manasses: & effraim susceptio capitis mei. Iuda rex meus: moab olla spei mee. In idumeam extendam calciamentum meum: alienigenæ amici facti sunt mihi. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me usq; in idumeam? Nonne tu deus qui reppulisti nos: & non exibis deus in exercitibus nris? Da nobis auxilium de tribulatione: & vana salus hominis. In deo faciemus virtutem: & ipse ad nichilum deducet tribulantes nos.

Psalmus dauid.

Deus laudem meam ne tacueris: quia os peccatoris & os dolosi super me apertum est. Locuti sunt aduersum me lingua dolosa: & sermonibus odij circũdederunt me: & expugnauerunt me gratis. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi: ego autem orabam. Et posuerunt aduersum me mala pro bonis: & odium pro dilectione mea. Constitue super eum peccatorem: & diabolus stet a dextris eius. Cum iudicatur exeat condẽnatus: & oratio eius fiat in peccatum. Fiant dies eius pauci: & episcopatum eius accipiat alter. Fiant filij eius orphani: & uxor eius uidua. Nutantes transferantur filij eius & mendicent: & eiciantur a habitationibus suis. Scrutetur fenerator omem substantiam eius: & diripiant alieni labores eius. Non sit illi adiutor: nec sit qui misereatur pupillis eius. Fiant nati eius in interitum: in generatione una delebitur nomen eius. In memoria patrum eius ascendat iniquitas: & peccatum matris eius non deleatur. Fiant contra dñm semper: & disperdat de terra memoriam eorum. Pro eo quod non est recordatus facere misericordiam: & persecutus est hominem inopem & mendicum: & compunctum corde mortificare. Et dilexit maledictionem & veniet ei: & noluit benedictionem & elongabitur ab eo. Et induit maledictionem sicut vestimentum suum: & intrauit sicut aqua in interiora eius: & sicut oleum in ossibus eius. Fiat ei sicut vestimentum quo operitur: & sicut zona qua semper præcingitur. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud dñm: & qui loquuntur mala aduersus animam meam. Et tu dñe dñe fac mecum propter nomen tuum: quia suauis est misericordia tua. Libera me: quia inops & pauper ego sum: & cor meum conturbatum est intra me. Sicut umbra cum declinat ego abiectus sum: excussus sicut locusta. Genua mea infirmata sunt a ieiunio: & caro mea immutata est propter oleum. Et ego factus sum opprobrium illis: uiderunt me & mouerunt capita sua. Adiuua me dñe deus meus: & saluum me fac secundum misericordiam tuam. Et sciant quoniam manus tua hæc: & tu dñe fecisti eam. Maledicent illi & tu benedices: qui insurgunt in me confundantur: seruus autem tuus lætabitur. Induantur qui detrahunt mihi pudore suo: sicut diploide operiantur confusione sua. Confitebor dño nimis in ore meo: & in medio multorum laudabo eum. Quia astitit a dextris pauperi: ut saluam faceret a persequentibus animam meam.

Psalmus cantici dauid.

Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum. Virgam virtutis tuæ emittet dñs ex sion: dominare in medio inimicorum tuorum. Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te. Juravit dñs & non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem melchisedech. Dñs a dextris tuis: confregit in die iræ suæ reges. Judicabit in nationibus implebit ruinas: conquassabit capita in terra multorum in via de torrente bibet: propterea exaltabit caput.

Alleluia.

Confitemini dño quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius. Quis loquetur potentias dñi: auditas faciet omes laudes eius? Beati qui custodiunt iudicium: & faciunt iustitiam in omi tempore. Memor esto mei dñe in beneplacito populi tui: visita me in salutari tuo. Ad videndum in bonitate electorum tuorum: ad lætandum in lætitia gentis tuæ. Ut laudem hereditatem tuam: & gloriabor cum hereditate tua. Peccauimus cum patribus nris: iniuste egimus: iniquitatem fecimus. Patres nri in terra ægypti non intellexerunt mirabilia tua: non fuerunt memores multitudinis misericordiæ tuæ. Et exacerbauerunt ascendentes in mari rubro: & increpauit mare rubrum & exsiccatum est: & deduxit eos per abyssos sicut per desertum. Et saluos fecit eos de manu odientium: & redemit eos de manu inimici. Et operuit aquas tribulantes eos: unus ex eis non remansit. Et credidit verbis eius: & laudem cantauerunt ei. Festinauerunt: & non sustinuerunt consilium eius. Et concupierunt concupiscentiam in deserto: & tentauerunt deum in inaquoso. Et dedit eis petitionem suam: & misit saturitatem in animas eorum. Et irritauerunt moysen in castris: aaron sanctum dñi. Aperta est terra & deglutiuit dathan: & operuit super congregationem abiron. Et exarsit ignis in congregatione eorum: flamma combussit peccatores. Et fecerunt vitulum in horeb: & adorauerunt sculptile. Et mutauerunt gloriam suam: in similitudinem vituli comedentis fenum. Obliti sunt deum qui saluum fecit eos: qui fecit magnalia in ægypto. Mirabilia in terra cham: terribilia in mari rubro. Et dixit ut disperderet eos: nisi moyses electus eius stetisset in confractione in conspectu eius: ut auerteret iram eius ne disperderet. Et reppulerunt terram desiderabilem: non credentes verbo dei. Et murmurauerunt in tabernaculis suis: non exaudierunt uocem dñi. Et eleuauit manum suam super eos: ut prosterneret eos in deserto. Et ut deiceret semen eorum in nationibus: & dispergeret eos in regionibus. Et initiati sunt beelphegor: & comederunt sacrificia mortuorum. Et irritauerunt eum in adinuentionibus suis: & multiplicata est in eis ruina. Et stetit phinees & placauit: & cessauit quassatio. Et reputatum est ei in iustitiam: in generationem & generationem usq; in sæculum. Et irritauerunt eum ad aquas contradictionis: & uindicatus est moyses propter eos. Quoniam exacerbauerunt spiritum eius: & distinxit in labiis suis. Non disperdiderunt gentes quas dixit dñs illis. Et commixti sunt inter gentes: & didicerunt opera eorum. Et seruierunt sculptilibus eorum: & factum est eis in scandalum. Et immolauerunt filios suos & filias suas demonijs. Et effudẽt sanguinẽ innocẽtẽ: sanguinẽ filiorũ suorũ & filiarũ suarũ: quos sacrificauerunt sculptilibus chanaã. Et infecta est terra in sanguinibus: & polluta est in operibus eorũ. Et fornicati sunt in adinuentionibus suis. Et iratꝰ est furor dñi in populũ suũ: & abominatus est hereditatẽ suã. Et tradidit eos in manꝰ inimicorũ: & dñati sunt eorũ qui oderũt eos. Et tribulauerũt eos inimici eorũ: & humiliati sunt sub manibꝰ eorũ. Sæpe liberauit eos. Ipsi aũt exacerbauerũt illos in cõsilio suo. Et humiliati sunt in iniqtatibꝰ suis. Et vidit dñs cũ tribularent eos: & audiuit orationẽ eorũ. Et memoratꝰ fuit testamẽti sui: & pœnitẽtiã egit secundũ multitudinẽ miseratiõnũ suarũ. Et dedit eos in miserationes coram omnibus qui ceperãt eos.

Infra. co. 8.co.

Saluos fac nos dñe deꝰ nr: & cõgrega nos de gẽtibus: vt cõfiteamur nomini scto tuo: & gloriemur in laude tua. Benedictus dñs deus israel a sæculo & vsq; in sæculũ: & dicet omis populus fiat fiat.

cvii.

Alleluia.

Cõfitemini dño qm̃ bon⁹: qm̃ in sæculũ misericordia eius. Dicãt q redempti sũt a dño: quos redemit de manu inimici: & de regiõibꝰ cõgregauit eos ab oriẽte: & occidẽte: ab aq̃lone & mari. Errauerunt in solitudine in iaſo. Etiã ciuitatis habitaculi & peplanebãtur in ſiti. Oſ ὸν πόλεως κατοικη νõ inuenerũt esurientes & sitientes: aia eorũ in ipsis defecit. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent eos: & de necessitatibꝰ eorũ eripuit eos. Et eduxit eos in viã rectã: vt irent in ciuitatẽ habitationis. Cõfiteãtur dño mie eius: & mirabilia eius filijs hoim. Quia satiauit aiaz inanẽ & aiã esurientẽ iplesuit bonis. Sedẽtes in tenebris & in vmbra mortis: vinctos in mẽdicitate & ferro. Quia exacerbauerũt eloquia dei: & cõsiliũ altissimi irritauerũt. Et humiliatũ est in laboribꝰ cor eorũ: infirmati sũt & nõ fuit q adiuuaret. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularẽtur ipsi: & de necessitatibꝰ eorũ liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris & vmbra mortis: & vincula eorũ dirupit. Confiteãtur dño misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominũ. Quia cõtriuit portas ereas: & vectes ferreos cõfregit. Suscepit eos de via iniquitatis suæ: pp iniquitates enim suas humiliati sunt. Oẽm escã abominata est ania eorũ: & appropinquauerũt vsq; ad portas mortis. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent eos: & de necessitatibꝰ eorũ liberauit eos. Misit verbũ suum & sanauit eos: & saluauit eos de iteritu eorũ. Confiteãtur dño misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominũ. Et exaltẽt eũ in ecclesia populi: & in cathedra seniorũ laudẽt eũ. Posuit flumina in desertũ: & exitus aquarũ in sitim. Terrã fructiferã in salsuginem: a malitia inhabitantiũ in ea. Posuit desertũ in stagna aquarũ: & terrã sine aq̃ in exitus aquarũ. Et collocauit illic esurientes: & cõstituerũt ciuitatem habitationis. Et seminauerũt agros: & plantauerũt vineas: & fecerũt fructum genimis. Et benedixit eis & multiplicati sunt nimis: & iumenta eorũ non minorauit. Et pauci facti sunt & afflicti sunt a tribulatione malorum & dolore. Effusa est contẽptio super principes: & errare fecit eos in auio & non via. Et adiuuit pauperem de inopia: & posuit sicut oues familias. Videbũt recti & lætabũtur: & omis iniquitas oppilabit os suum. Quis sapiẽs & custodiet hæc: & intelliget misericordias dñi?

Psalmus cantici ipi resurrectioni.

Paratum cor meum deus: paratum cor meum: cantabo & psalmum dicam gloriæ meæ. Exurge gloria mea: exurge psalterium & cithara: exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis dñe: & psallam tibi in gentibus. Quoniam magnificata est usq; ad cælos misericordia tua: & usq; ad nubes veritas tua. Exaltare super cælos deus: & super omem terrã gloria tua. Vt liberẽtur dilecti tui: salũ fac dextera tua & exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: lætabor & diuidam sichimam & conualles tabernaculorum dimetiar. Meus est galaad & meus est manasses: & effraim susceptio capitis mei. Iuda rex meus: moab olla spei mee. In idumeam extendam calciamentum meum: alienigenæ amici facti sunt mihi. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me usq; in idumeam? Nonne tu deus qui reppulisti nos: & non exibis deus in exercitibus nris? Da nobis auxilium de tribulatione: & vana salus hominis. In deo faciemus virtutem: & ipse ad nichilum deducet tribulantes nos.

Psalmus dauid.

Deus laudem meam ne tacueris: quia os peccatoris & os dolosi super me apertum est. Locuti sunt aduersum me lingua dolosa: & sermonibus odij circũdederunt me: & expugnauerunt me gratis. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi: ego autem orabam. Et posuerunt aduersum me mala pro bonis: & odium pro dilectione mea. Constitue super eum peccatorem: & diabolus stet a dextris eius. Cum iudicatur exeat condẽnatus: & oratio eius fiat in peccatum. Fiant dies eius pauci: & episcopatum eius accipiat alter. Fiant filij eius orphani: & uxor eius uidua. Nutantes transferantur filij eius & mendicent: & eiciantur a habitationibus suis. Scrutetur fenerator omem substantiam eius: & diripiant alieni labores eius. Non sit illi adiutor: nec sit qui misereatur pupillis eius. Fiant nati eius in interitum: in generatione una delebitur nomen eius. In memoria patrum eius ascendat iniquitas: & peccatum matris eius non deleatur. Fiant contra dñm semper: & disperdat de terra memoriam eorum. Pro eo quod non est recordatus facere misericordiam: & persecutus est hominem inopem & mendicum: & compunctum corde mortificare. Et dilexit maledictionem & veniet ei: & noluit benedictionem & elongabitur ab eo. Et induit maledictionem sicut vestimentum suum: & intrauit sicut aqua in interiora eius: & sicut oleum in ossibus eius. Fiat ei sicut vestimentum quo operitur: & sicut zona qua semper præcingitur. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud dñm: & qui loquuntur mala aduersus animam meam. Et tu dñe dñe fac mecum propter nomen tuum: quia suauis est misericordia tua. Libera me: quia inops & pauper ego sum: & cor meum conturbatum est intra me. Sicut umbra cum declinat ego abiectus sum: excussus sicut locusta. Genua mea infirmata sunt a ieiunio: & caro mea immutata est propter oleum. Et ego factus sum opprobrium illis: uiderunt me & mouerunt capita sua. Adiuua me dñe deus meus: & saluum me fac secundum misericordiam tuam. Et sciant quoniam manus tua hæc: & tu dñe fecisti eam. Maledicent illi & tu benedices: qui insurgunt in me confundantur: seruus autem tuus lætabitur. Induantur qui detrahunt mihi pudore suo: sicut diploide operiantur confusione sua. Confitebor dño nimis in ore meo: & in medio multorum laudabo eum. Quia astitit a dextris pauperi: ut saluam faceret a persequentibus animam meam.

Psalmus cantici dauid.

Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum. Virgam virtutis tuæ emittet dñs ex sion: dominare in medio inimicorum tuorum. Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te. Juravit dñs & non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem melchisedech. Dñs a dextris tuis: confregit in die iræ suæ reges. Judicabit in nationibus implebit ruinas: conquassabit capita in terra multorum in via de torrente bibet: propterea exaltabit caput.

כָּנַע | נֶאֱצוּ׃ | וַיִּגַּע בָּעָמָל לִבָּם כָּשְׁלוּ | irritauerũt. Et humiliatũ est in laboribꝰ cor eorũ: infirmati sũt & nõ fuit q adiuuaret. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularẽtur ipsi: & de necessitatibꝰ eorũ liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris & vmbra mortis: & vincula eorũ dirupit. Confiteãtur dño misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominũ. Quia cõtriuit portas ereas: & vectes ferreos cõfregit. Suscepit eos de via iniquitatis suæ: pp iniquitates enim suas humiliati sũt. Oẽm escã abominata est ania eorũ: & appropinquauerũt vsq; ad portas mortis. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent eos: & de necessitatibꝰ eorũ liberauit eos. Misit verbũ suum & sanauit eos: & saluauit eos de iteritu eorũ. Confiteãtur dño misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominũ. Et exaltẽt eũ in ecclesia populi: & in cathedra seniorũ laudẽt eũ. Posuit flumina in desertũ: & exitus aquarũ in sitim. Terrã fructiferã in salsuginem: a malitia inhabitantiũ in ea. Posuit desertũ in stagna aquarũ: & terrã sine aq̃ in exitus aquarũ. Et collocauit illic esurientes: & cõstituerũt ciuitatem habitationis. Et seminauerũt agros: & plantauerũt vineas: & fecerũt fructum genimis. Et benedixit eis & multiplicati sunt nimis: & iumenta eorũ non minorauit. Et pauci facti sunt & afflicti sunt a tribulatione malorum & dolore. Effusa est contẽptio super principes: & errare fecit eos in auio & non via. Et adiuuit pauperem de inopia: & posuit sicut oues familias. Videbũt recti & lætabũtur: & omis iniquitas oppilabit os suum. Quis sapiẽs & custodiet hæc: & intelliget misericordias dñi?

כָּשַׁל

אָזַר עֻזָּא | וַיִּקְרְאוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם | Psalmus cantici ipi resurrectioni.

עָזַז עֻזִּיָּה

מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם׃ | Paratum cor meum deus: paratum cor meum: cantabo & psalmum dicam gloriæ meæ. Exurge gloria mea: exurge psalterium & cithara: exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis dñe: & psallam tibi in gentibus. Quoniam magnificata est usq; ad cælos misericordia tua: & usq; ad nubes veritas tua. Exaltare super cælos deus: & super omem terrã gloria tua. Vt liberẽtur dilecti tui: salũ fac dextera tua & exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: lætabor & diuidam sichimam & conualles tabernaculorum dimetiar. Meus est galaad & meus est manasses: & effraim susceptio capitis mei. Iuda rex meus: moab olla spei mee. In idumeam extendam calciamentum meum: alienigenæ amici facti sunt mihi. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me usq; in idumeam? Nonne tu deus qui reppulisti nos: & non exibis deus in exercitibus nris? Da nobis auxilium de tribulatione: & vana salus hominis. In deo faciemus virtutem: & ipse ad nichilum deducet tribulantes nos.

יָצָא

וַיּוֹצִיאֵם מֵחְשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת | Psalmus dauid.

אָסַר יָתַק

וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק׃ | Deus laudem meam ne tacueris: quia os peccatoris & os dolosi super me apertum est. Locuti sunt aduersum me lingua dolosa: & sermonibus odij circũdederunt me: & expugnauerunt me gratis. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi: ego autem orabam. Et posuerunt aduersum me mala pro bonis: & odium pro dilectione mea. Constitue super eum peccatorem: & diabolus stet a dextris eius. Cum iudicatur exeat condẽnatus: & oratio eius fiat in peccatum. Fiant dies eius pauci: & episcopatum eius accipiat alter. Fiant filij eius orphani: & uxor eius uidua. Nutantes transferantur filij eius & mendicent: & eiciantur a habitationibus suis. Scrutetur fenerator omem substantiam eius: & diripiant alieni labores eius. Non sit illi adiutor: nec sit qui misereatur pupillis eius. Fiant nati eius in interitum: in generatione una delebitur nomen eius. In memoria patrum eius ascendat iniquitas: & peccatum matris eius non deleatur. Fiant contra dñm semper: & disperdat de terra memoriam eorum. Pro eo quod non est recordatus facere misericordiam: & persecutus est hominem inopem & mendicum: & compunctum corde mortificare. Et dilexit maledictionem & veniet ei: & noluit benedictionem & elongabitur ab eo. Et induit maledictionem sicut vestimentum suum: & intrauit sicut aqua in interiora eius: & sicut oleum in ossibus eius. Fiat ei sicut vestimentum quo operitur: & sicut zona qua semper præcingitur. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud dñm: & qui loquuntur mala aduersus animam meam. Et tu dñe dñe fac mecum propter nomen tuum: quia suauis est misericordia tua. Libera me: quia inops & pauper ego sum: & cor meum conturbatum est intra me. Sicut umbra cum declinat ego abiectus sum: excussus sicut locusta. Genua mea infirmata sunt a ieiunio: & caro mea immutata est propter oleum. Et ego factus sum opprobrium illis: uiderunt me & mouerunt capita sua. Adiuua me dñe deus meus: & saluum me fac secundum misericordiam tuam. Et sciant quoniam manus tua hæc: & tu dñe fecisti eam. Maledicent illi & tu benedices: qui insurgunt in me confundantur: seruus autem tuus lætabitur. Induantur qui detrahunt mihi pudore suo: sicut diploide operiantur confusione sua. Confitebor dño nimis in ore meo: & in medio multorum laudabo eum. Quia astitit a dextris pauperi: ut saluam faceret a persequentibus animam meam.

יָדָה

יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם׃ | Psalmus cantici dauid.

זָבַח יָדָה

וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וִיסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה׃ | Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum. Virgam virtutis tuæ emittet dñs ex sion: dominare in medio inimicorum tuorum. Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te. Juravit dñs & non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem melchisedech. Dñs a dextris tuis: confregit in die iræ suæ reges. Judicabit in nationibus implebit ruinas: conquassabit capita in terra multorum in via de torrente bibet: propterea exaltabit caput.

יָרַד

עֹשֵׂי מְלָאכָה בַּמַּיִם רַבִּים׃ | Alleluia.

עָשָׂה מַעֲשֶׂה

רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה וְנִפְלְאֹתָיו בִּמְצוֹלָה׃ | Confitemini dño quoniam bonus: quoniam in sæculũ misericordia eius. Quis loquetur potentias dñi: auditas faciet omes laudes eius? Beati qui custodiunt iudicium: & faciunt iustitiam in omi tempore. Memor esto mei dñe in beneplacito populi tui: visita me in salutari tuo. Ad videndum in bonitate electorum tuorum: ad lætandum in lætitia gentis tuæ. Ut laudem hereditatem tuam: & gloriabor cum hereditate tua. Peccauimus cum patribus nris: iniuste egimus: iniquitatem fecimus. Patres nri in terra ægypti non intellexerunt mirabilia tua: non fuerunt memores multitudinis misericordiæ tuæ. Et exacerbauerunt ascendentes in mari rubro: & increpauit mare rubrum & exsiccatum est: & deduxit eos per abyssos sicut per desertum. Et saluos fecit eos de manu odientium: & redemit eos de manu inimici. Et operuit aquas tribulantes eos: unus ex eis non remansit. Et credidit verbis eius: & laudem cantauerunt ei. Festinauerunt: & non sustinuerunt consilium eius. Et concupierunt concupiscentiam in deserto: & tentauerunt deum in inaquoso. Et dedit eis petitionem suam: & misit saturitatem in animas eorum. Et irritauerunt moysen in castris: aaron sanctum dñi. Aperta est terra & deglutiuit dathan: & operuit super congregationem abiron. Et exarsit ignis in congregatione eorum: flamma combussit peccatores. Et fecerunt vitulum in horeb: & adorauerunt sculptile. Et mutauerunt gloriam suam: in similitudinem vituli comedentis fenum. Obliti sunt deum qui saluum fecit eos: qui fecit magnalia in ægypto. Mirabilia in terra cham: terribilia in mari rubro. Et dixit ut disperderet eos: nisi moyses electus eius stetisset in confractione in conspectu eius: ut auerteret iram eius ne disperderet. Et reppulerunt terram desiderabilem: non credentes verbo dei. Et murmurauerunt in tabernaculis suis: non exaudierunt uocem dñi. Et eleuauit manum suam super eos: ut prosterneret eos in deserto. Et ut deiceret semen eorum in nationibus: & dispergeret eos in regionibus. Et initiati sunt beelphegor: & comederunt sacrificia mortuorum. Et irritauerunt eum in adinuentionibus suis: & multiplicata est in eis ruina. Et stetit phinees & placauit: & cessauit quassatio. Et reputatum est ei in iustitiam: in generationem & generationem usq; in sæculum. Et irritauerunt eum ad aquas contradictionis: & uindicatus est moyses propter eos. Quoniam exacerbauerunt spiritum eius: & distinxit in labiis suis. Non disperdiderunt gentes quas dixit dñs illis. Et commixti sunt inter gentes: & didicerunt opera eorum. Et seruierunt sculptilibus eorum: & factum est eis in scandalum. Et immolauerunt filios suos & filias suas demonijs. Et effudẽt sanguinẽ innocẽtẽ: sanguinẽ filiorũ suorũ & filiarũ suarũ: quos sacrificauerunt sculptilibus chanaã. Et infecta est terra in sanguinibus: & polluta est in operibus eorũ. Et fornicati sunt in adinuentionibus suis. Et iratꝰ est furor dñi in populũ suũ: & abominatus est hereditatẽ suã. Et tradidit eos in manꝰ inimicorũ: & dñati sunt eorũ qui oderũt eos. Et tribulauerũt eos inimici eorũ: & humiliati sunt sub manibꝰ eorũ. Sæpe liberauit eos. Ipsi aũt exacerbauerũt illos in cõsilio suo. Et humiliati sunt in iniqtatibꝰ suis. Et vidit dñs cũ tribularent eos: & audiuit orationẽ eorũ. Et memoratꝰ fuit testamẽti sui: & pœnitẽtiã egit secundũ multitudinẽ miseratiõnũ suarũ. Et dedit eos in miserationes coram omnibus qui ceperãt eos.

Infra. co.

Saluos fac nos dñe deꝰ nr: & cõgrega nos de gẽtibus: vt cõfiteamur nomini scto tuo: & gloriemur in laude tua. Benedictus dñs deus israel a sæculo & vsq; in sæculũ: & dicet omis populus fiat fiat.

cvii.

Alleluia.

Cõfitemini dño qm̃ bon⁹: qm̃ in sæculũ misericordia eius. Dicãt q redempti sũt a dño: quos redemit de manu inimici: & de regiõibꝰ cõgregauit eos ab oriẽte: & occidẽte: ab aq̃lone & mari. Errauerunt in solitudine in iaſo. Etiã ciuitatis habitaculi & peplanebãtur in ſiti. Oſ ὸν πόλεως κατοικη νõ inuenerũt esurientes & sitientes: aia eorũ in ipsis defecit. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent eos: & de necessitatibꝰ eorũ eripuit eos. Et eduxit eos in viã rectã: vt irent in ciuitatẽ habitationis. Cõfiteãtur dño mie eius: & mirabilia eius filijs hoim. Quia satiauit aiaz inanẽ & aiã esurientẽ iplesuit bonis. Sedẽtes in tenebris & in vmbra mortis: vinctos in mẽdicitate & ferro. Quia exacerbauerũt eloquia dei: & cõsiliũ altissimi irritauerũt. Et humiliatũ est in laboribꝰ cor eorũ: infirmati sũt & nõ fuit q adiuuaret. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularẽtur ipsi: & de necessitatibꝰ eorũ liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris & vmbra mortis: & vincula eorũ dirupit. Confiteãtur dño misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominũ. Quia cõtriuit portas ereas: & vectes ferreos cõfregit. Suscepit eos de via iniquitatis suæ: pp iniquitates enim suas humiliati sũt. Oẽm escã abominata est ania eorũ: & appropinquauerũt vsq; ad portas mortis. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent eos: & de necessitatibꝰ eorũ liberauit eos. Misit verbũ suum & sanauit eos: & saluauit eos de iteritu eorũ. Confiteãtur dño misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominũ. Et exaltẽt eũ in ecclesia populi: & in cathedra seniorũ laudẽt eũ. Posuit flumina in desertũ: & exitus aquarũ in sitim. Terrã fructiferã in salsuginem: a malitia inhabitantiũ in ea. Posuit desertũ in stagna aquarũ: & terrã sine aq̃ in exitus aquarũ. Et collocauit illic esurientes: & cõstituerũt ciuitatem habitationis. Et seminauerũt agros: & plantauerũt vineas: & fecerũt fructum genimis. Et benedixit eis & multiplicati sunt nimis: & iumenta eorũ non minorauit. Et pauci facti sunt & afflicti sunt a tribulatione malorum & dolore. Effusa est contẽptio super principes: & errare fecit eos in auio & non via. Et adiuuit pauperem de inopia: & posuit sicut oues familias. Videbũt recti & lætabũtur: & omis iniquitas oppilabit os suum. Quis sapiẽs & custodiet hæc: & intelliget misericordias dñi?

Psalmus cantici ipi resurrectioni.

Paratum cor meum deus: paratum cor meum: cantabo & psalmum dicam gloriæ meæ. Exurge gloria mea: exurge psalterium & cithara: exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis dñe: & psallam tibi in gentibus. Quoniam magnificata est usq; ad cælos misericordia tua: & usq; ad nubes veritas tua. Exaltare super cælos deus: & super omem terrã gloria tua. Vt liberẽtur dilecti tui: salũ fac dextera tua & exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: lætabor & diuidam sichimam & conualles tabernaculorum dimetiar. Meus est galaad & meus est manasses: & effraim susceptio capitis mei. Iuda rex meus: moab olla spei mee. In idumeam extendam calciamentum meum: alienigenæ amici facti sunt mihi. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me usq; in idumeam? Nonne tu deus qui reppulisti nos: & non exibis deus in exercitibus nris? Da nobis auxilium de tribulatione: & vana salus hominis. In deo faciemus virtutem: & ipse ad nichilum deducet tribulantes nos.

Psalmus dauid.

Deus laudem meam ne tacueris: quia os peccatoris & os dolosi super me apertum est. Locuti sunt aduersum me lingua dolosa: & sermonibus odij circũdederunt me: & expugnauerunt me gratis. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi: ego autem orabam. Et posuerunt aduersum me mala pro bonis: & odium pro dilectione mea. Constitue super eum peccatorem: & diabolus stet a dextris eius. Cum iudicatur exeat condẽnatus: & oratio eius fiat in peccatum. Fiant dies eius pauci: & episcopatum eius accipiat alter. Fiant filij eius orphani: & uxor eius uidua. Nutantes transferantur filij eius & mendicent: & eiciantur a habitationibus suis. Scrutetur fenerator omem substantiam eius: & diripiant alieni labores eius. Non sit illi adiutor: nec sit qui misereatur pupillis eius. Fiant nati eius in interitum: in generatione una delebitur nomen eius. In memoria patrum eius ascendat iniquitas: & peccatum matris eius non deleatur. Fiant contra dñm semper: & disperdat de terra memoriam eorum. Pro eo quod non est recordatus facere misericordiam: & persecutus est hominem inopem & mendicum: & compunctum corde mortificare. Et dil

וַיִּטְּעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה׃
וַיִּבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהֶמְתָּם לֹא
יַמְעִיט׃ וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשֹׁחוּ מֵעֹצֶר
רָעָה וְיוֹנָה׃ שֹׁפֵךְ בּוּז עַל נְדִיבִים
וַיִּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא דָרֶךְ׃ וַיְשַׂגֵּב
אֶבְיוֹן מֵעוֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן
מִשְׁפָּחוֹת׃ יִרְאוּ יְשָׁרִים וְיִשְׂמָחוּ
וְכָל עַוְלָה קָפְצָה פִיהָ׃ מִי חָכָם
וְיִשְׁמַר אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְהוָה׃

cviii.

שִׁיר מִזְמוֹר לְדָוִד

נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה
אַף כְּבוֹדִי׃ עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר
אָעִירָה שָׁחַר׃ אוֹדְךָ בָעַמִּים יְהוָה
וַאֲזַמֶּרְךָ בַּלְאֻמִּים׃ כִּי גָדוֹל מֵעַל
שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ
רוֹמָה עַל שָׁמַיִם אֱלֹהִים וְעַל כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ׃ לְמַעַן יְחֻלְּצוּן
יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃
אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אָעֲלֹזָה
אֲחַלְקָה שְׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד׃
לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז
רֹאשִׁי יְהוּדָה מְחֹקְקִי׃ מוֹאָב
סִיר רַחְצִי עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי
עָלַי פְּלֶשֶׁת אֶתְרוֹעָע׃ מִי יְנִיבְלֵנִי
עִיר מִבְצָר מִי נָחָנִי עַד אֱדוֹם׃
הֲלֹא אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא
אֱלֹהִים בְּצִבְאֹתֵינוּ׃ הָבָה לָנוּ
עֶזְרַת מִצַּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם׃
בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה חָיִל וְהוּא יָבוּס
צָרֵינוּ׃ לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר cix.
אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי אַל תֶּחֱרָשׁ
כִּי פִי רָשָׁע וּפִי מִרְמָה עָלַי פָּתָחוּ
דִּבְּרוּ אִתִּי לְשׁוֹן שָׁקֶר וּדְבָרֵי
שִׂנְאָה סַבְּבוּנִי וַיִּלָּחֲמוּנִי חִנָּם׃
תַּחַת אַהֲבָתִי יִשְׂטְנוּנִי וַאֲנִי תְפִלָּה׃
וַיָּשִׁימוּ עָלַי רָעָה

'& plantabunt 'vineas: 'vineas: 'fecerũt fructũ natiui
'& facient 'fruges 'germi- καὶ ἐφύτευσαν ἀμπελῶνας, καὶ ἐποίησαν καρπὸν γενή-
na. 'Et bñdicet eis '& mul- σματος. Καὶ ηὐλόγησεν αὐτούς, καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα,
tiplicabũtur 'nimis: '& et τὰ κτήνη αὐτῶν οὐκ ἐσμίκρυνε. Καὶ ὠλιγώθησαν καὶ
pecora eorũ 'nõ 'minuet. κακωθησαν ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης. Ἐξεχύθη ἐξουδέ-
'Imminuta sunt ãt '& af- πτιο sup principes cor: τ errare fecit eos in tri-
flicta 'pp ãgustiã 'mali '& νωσις ἐπ' ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς ἐν ἀβά-
doloris. 'Effundet 'def- ατο τ nõ in via. Et adiuuit pauperẽ de inopia: τ posuit
pectionẽ sup 'pricipes: τῶ καὶ ὑχ' ὁδῶ. Καὶ ἐβοήθησε πενητι ἐκ πλωχείας, καὶ ἔθετο
'& errare eos facies 'i so- πᾶ ones familias. Videbũt recti τ lętabũtur:
litudine 'deuia. 'Et suble- ὰς πρόβατα πατριᾶς. Ὀφθήσαι εὐθεῖς καὶ εὐφραν θησονται
uauit 'pauperẽ 'de iopia: et obs suũ. Quis sapiẽs
'& põet 'qũ gregẽ 'famili- ται, καὶ πᾶσα ἀνομία ἐμφράξει τὸ στόμα αὐτῆς. Τίς σοφὸς
as. 'Videbũt 'recti '& lę- et custodiet hęc: τ intelligẽt miãs dñi: Job.v.
tabuntur: '& ois 'iniqui- καὶ φυλάξει ταῦτα, καὶ συνήσουσι τὰ ἐλέη τοῦ κυρίου; d.
tas 'contrahet 'os sum. Canticũ psalmi dauid. 107.
'Quis 'sapiẽs '& custodi- Ὠιδὴ ψαλμοῦ τῷ δαυὶδ. ρ̄ζ̄.
et 'hec: '& intelligẽt 'mi- Ἕτοιμη καρδία μου ὁ θεός ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ᾄσο-
sericordias 'dñi! μαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου. Ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξε-
'Cãticũ 'psalmi 'dd. 108. γερθητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου. Ἐξο-
'Cãticũ psalmi 'dd. 108. μολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν. Ὅτι
'Victori 'dd ps. 109. magna sup celos mia tua: τ vsq; ad nu-
'Deus 'laudes mee 'ne μέγα ἐπάνω τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου, καὶ ἕως τῶν νεφε-
'taceas. 'Quia 'os bes veritas tua. Exaltare sup celos deus: τ
'impii '& 'dolosi 'contra ὰν ἡ ἀλήθειά σου. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός, καὶ
me 'apertum est: 'locuti sup oẽm terrã gloria tua. Vt
sunt 'de me 'lingua 'men liberẽtur τ
dacii. 'Et verbis 'odii 'cir dilecti tui: salua 'dexte
cũdederũt me: '& expu- ra tua '& exaudi me.
gnauerunt me 'frustra. Deus 'locutus est 'in sã-
Pro eo, quod eos 'dilige ctuario suo: 'gaudebo 'di
bã 'aduersabantur mihi: uidã 'sichem '& 'vallẽ 'so-
'ego aũt 'orabã. 'Et po- coth 'dimetiar.
suerunt 'cõtra me 'malũ
'Meus ẽ 'galaad '& meus
'manasse: '& ephraim
'virtus 'capitis mei: 'iu-
da 'dux meus. 'Moab
'lebes 'peluis mee: 'sup
'idumeã 'pticiã 'calciamẽ
tũ meũ: 'cũ philistiim 'fe
derabor. 'Quis 'deducet
me in 'ciuitatẽ 'munitã:
'quis 'deducet me 'vsq; i
'idumeã! 'Nõne tu 'deus
qui 'proieceras nos :'&
nõ 'exieras 'deus 'i exer
citibus nr̃is! 'Da 'nobis
'auxiliũ 'in tribulatione:
'vana est ẽi 'salus ab 'ho-
mine. 'In deo 'erimus
'fortes: '& ipse 'concul-
cabit 'hostes nostros.
'Victori 'dd ps. 109.
'Deus 'laudis mee 'ne
'taceas. 'Quia 'os
'impii '& 'dolosi 'contra
me 'apertum est: 'locuti
sunt 'de me 'lingua 'men
dacii. 'Et verbis 'odii 'cir
cũdederũt me: '& expu
gnauerunt me 'frustra.
Pro eo, quod eos 'dilige
bã 'aduersabantur mihi:
'ego aũt 'orabã. 'Et po-
suerunt 'cõtra me 'malũ

Τοῦ νικοποιοῦ ψαλμὸς τῷ δαυίδ. ρ̄ζ̄.
Ὁ θεὸς τὴν αἴνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς, ὅτι στό-
μα ἁμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ' ἐμὲ ἠνοίχθη. Ἐλά-
λησαν κατ' ἐμοῦ γλώσσῃ δολίᾳ, καὶ λόγοις μίσους ἐκύ-
κλωσάν με, καὶ ἐπολέμησάν με δωρεάν. Ἀντὶ τοῦ ἀγα-
πᾶν με, ἐνέβαλλον μοι· ἐγὼ δὲ προσηυχόμην. Καὶ
ἔθεντο κατ' ἐμοῦ κακὰ

pro bonis: τ odiũ p dilectione mea. Constitue
ἀντὶ ἀγαθῶν, καὶ μῖσος αὐτοῦ τῆς ἀγαπήσεώς μου. Κατάστησον
super illũ pctõres: τ diabolus stet ã dextris eius.
ἐπ' αὐτὸν ἁμαρτωλόν, καὶ διάβολος στήτω ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.
Cum iudicatur ipse exeat põdnatus: τ ora-
Ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν ἐξελθοι κατάδικος ἐκεῖνος, καὶ ἡ προ-
tio eius fiat in peccatũ. Fiant dies
σευχὴ αὐτοῦ γενέσθω εἰς ἁμαρτίαν. Γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι
eius pauci: τ episcopatũ eius accipiat alter. Fiant
αὐτοῦ ὀλίγαι, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος. Γενηθή-
Actus i.d. filii eius orphani: τ vxor eius vidua. Mu-
τωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὀρφανοί, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα. Σα-
tantes trãsferant filii eius: τ mendicẽt:
λευόντες μεταστήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπαιτησάτω-
eiciatur de habitationib suis. Scrute-
σαν, ἐκβληθήτωσαν ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν. Ἐξερευνη-
tur fenerator oia q̃ sunt ei: τ diri-
σάτω δανειστὴς πάντα ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ, καὶ διαρπα-
piant alieni labores eius. Non sit
σάτωσαν ἀλλότριοι τοὺς πόνους αὐτοῦ. Μὴ γενέσθω
ilt adiutor: neq; sit q̃ misereat pupillis
αὐτῷ βοηθὸς μηδὲ, μὴ δὲ γενηθήτω οἰκτίρμων τοῖς ὀρφανοῖς
eius. Fiant nati eius in interitũ: in generatiõe
αὐτοῦ. Γενηθήτω τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς ἐξολόθρευσιν, ἐν γενεᾷ
una deleat nomẽ eius. In memoriã redeat iniqtas
μιᾷ ἐξαλειφθείη τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἀναμνησθείη ἡ ἀνομία τῶν
patrũ eius in cõspectu dñi: τ peccatũ matris
πατέρων αὐτοῦ ἐναντι κυρίου, καὶ ἡ ἁμαρτία τῆς μητρὸς
eius nõ deleatur. Fiant cõtra dñm sem
αὐτοῦ μὴ ἐξαλειφθείη. Γενηθήτωσαν ἐναντίον κυρίου διὰ
per: τ dispereat de terra memoria eor. Eo
παντός, καὶ ἐξολοθρευθείη ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. Ἀν-
qd nõ recordatus fa- ἀνθ' οὗ οὐκ ἐμνήσθη ποιῆσαι ἔλεος, καὶ κατεδίωξεν ἄνθρωπον
cere miam: '& pfecutus inopẽ '& paupe-
est virũ 'inopẽ '& paupe- rẽ: '& cõpũctũ 'corde 'vt
rẽ: '& cõpũctũ 'corde 'vt interficeret. Et dilexit
maledictionẽ '& vẽiet ei
'& noluit 'bñdictionem
'& elongabitur ab eo.
Et iduitus ẽ maledictio-
ne 'q̃si vestimẽto suo: '&
igredietur 'q̃si aq̃ 'i viſce
ra eius '& q̃si oleũ 'i ossa
ei. 'Sit ei 'q̃si palliũ quo
circũdatur: '& q̃si cingu-
lũ quo 'sp 'accingit. Hec
ẽ retri butio 'his q̃ aduer
sãtur mihi 'a 'dño: '& qui
loquũtur 'ma lũ 'cõtra 'a
nimã meã. Tu ãt 'dñe 'd
us 'fac mecũ 'pp 'nomẽ
tuũ: 'qm̃ bõa ẽ 'mia tua
'libera me. 'Qm̃ egen?
'& paup 'sũ: '& cor meũ
vulneratũ ẽ 'intrilecus.
'Quasi vmbra 'cũ inclĩ-
natur 'abductus sũ: 'ex-
cussus sum 'q̃si locusta.
'Genua mea 'vacillaue-
rũt 'a ieiũio: '& caro mea
'imutata ẽ 'abs q̃ oleo.
Et ego 'fctus sũ 'opprobri
um 'illis: 'vidẽtes me 'mo
uerũt 'caput suũ. 'Adiu-
ua me 'dñe 'deus meus:
'salua me 'fm miam tuã
'Et sciãt 'qm̃ manus tua
'hec: 'tu 'dñe 'fecisti eã.
'Maledicẽt illi: τ tu bñdices. Qui surgũt
ἐποίησας αὐτήν. Καταρασάσθωσαν αὐτοί, καὶ σὺ εὐλογήσεις. Οἱ ἐπαναστάμε-
in me cõfundãtur: seru 'aũt tuus lętabit. νοι μοι αἰσχυνθήτωσαν, ὁ δὲ δοῦλός σου εὐφρανθήσεται. Ἐνδυσάσθωσαν
Induãtur qui detrahũt mihi pudore: τ operiãtur sic diploide
ἐντροπήν, καὶ περιβαλέσθωσαν ὡς διπλοΐδα

'pro 'bono: '& odiũ 'p
'dilectione mea.
'Cõstitue 'sup cũ 'ipiũ:
'& sathan 'stet 'a
'dextris eius. 'Cũ fuerit
iudicatus 'exeat 'cõdem
natus: '& oõ eius 'fit 'in
pctm. 'Fiãt dies eius
pauci: '& 'episcopatum
eius 'accipiat 'alter. 'Sint
'filii eius 'pupilli: '& 'vx
xor eius 'vidua.
'Instabiles 'vagẽtur 'fi
lii eius '& mẽdicẽt: '& q̃
rãtur 'in parietinis suis.
'Scrutetur 'exactor 'vni
uersa 'q̃ 'habet: '& diripi
ant 'alieni 'labores eius.
'Non 'fit 'qui 'eius 'misc
reatur: 'nec 'qui clemẽs
'fit 'pupillis eius. 'Fiat
'nouissimũ eius 'iterit:
'in gnatiõe 'delea
tur 'nomẽ eius. 'Redeat
in memoriã 'iniqtas 'pa
trũ eius 'apd 'dñm: '& i
niquitas 'matris ei 'nõ
'deleatur. 'Sit 'cõtra 'do
minũ 'sp: '& intereat 'd
tra 'memoria eor. 'Eo
qd 'nõ 'ẽ recordatus 'fa
cere 'miam: '& pfecutus
est 'virũ 'inopẽ '& paupe
rẽ: '& cõpũctũ 'corde 'vt
interficeret. 'Et dilexit
'maledictionẽ '& vẽiet ei
'& noluit 'bñdictionem
'& elongabitur ab eo.
'Et iduitus ẽ 'maledictio
ne 'q̃si vestimẽto suo: '&
igredietur 'q̃si aq̃ 'i viſce
ra eius '& q̃si oleũ 'i ossa
ei. 'Sit ei 'q̃si palliũ quo
'circũdatur: '& q̃si cingu-
lũ quo 'sp 'accingit. 'Hec
ẽ retri butio 'his q̃ aduer
sãtur mihi 'a 'dño: '& qui
loquũtur 'ma lũ 'cõtra 'a
nimã meã. 'Tu ãt 'dñe 'd
us 'fac mecũ 'pp 'nomẽ
tuũ: 'qm̃ bõa ẽ 'mia tua
'libera me. 'Qm̃ egen?
'& paup 'sũ: '& cor meũ
'vulneratũ ẽ 'intrilecus.
'Quasi vmbra 'cũ inclĩ-
natur 'abductus sũ: 'ex-
cussus sum 'q̃si locusta.
'Genua mea 'vacillaue-
rũt 'a ieiũio: '& caro mea
'imutata ẽ 'abs q̃ oleo.
'Et ego 'fctus sũ 'opprobri
um 'illis: 'vidẽtes me 'mo
uerũt 'caput suũ. 'Adiu-
ua me 'dñe 'deus meus:
'salua me 'fm miam tuã
'Et sciãt 'qm̃ manus tua
'hec: 'tu 'dñe 'fecisti eã.
'Maledicẽt 'illi: '& tu 'bñdi
dices: 'resistiterũt '& cõfu
dãtur: 'seruus ãt tuus 'le
tabitur. 'Induãtur 'ad
uersarii mei: 'cõfusiõe: '&
opiãtur 'quasi vestimẽto

בָּשְׁתָּם וְאָדֹנָי יְהוָה כִּי־אֵד נַפְּיוֹ וְנִתָּץ׃
רַבִּים אַהֲלֵנוּ יְהוָה כִּי יָעַמְדוּ לִימִין׃
אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשֹּׁפְטֵי נַפְשׁוֹ׃

cx
לְדָוִד מִזְמוֹר נְאֻם יְהוָה לַאדֹנִי
שֵׁב לִימִינִי עַד־אָשִׁית אֹיְבֶיךָ הֲדֹם
לְרַגְלֶךָ׃ מַטֵּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח יְהוָה מִצִּיּוֹן
רְדֵה בְּקֶרֶב אֹיְבֶיךָ׃ עִמְּךָ נְדִבוֹת בְּיוֹם
חֵילֶךָ בְּהַדְרֵי קֹדֶשׁ מֵרֶחֶם מִשְׁחָרְךָ
לְךָ טַל יַלְדוּתֶיךָ׃ נִשְׁבַּע יְהוָה
וְלֹא יִנָּחֵם אַתָּה כֹהֵן לְעוֹלָם עַל
דִּבְרָתִי מַלְכִּי צֶדֶק׃ אֲדֹנָי עַל
יְמִינְךָ מָחַץ בְּיוֹם אַפּוֹ מְלָכִים׃
יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ
עַל אֶרֶץ רַבָּה׃ מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה
עַל־כֵּן יָרִים רֹאשׁ׃

cxi.
הַלְלוּיָהּ
אוֹדֶה יְהוָה בְּכָל־לֵבָב בְּסוֹד
יְשָׁרִים וְעֵדָה׃ גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי
יְהוָה מְדֻרָשִׁים לְכָל חֲפָצֵיהֶם׃
הוֹד וְהָדָר פָּעֳלוֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת
לָעַד׃ זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו
חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה׃ טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו
יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ׃ כֹּחַ מַעֲשָׂיו
הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֶת לָהֶם נַחֲלַת
גּוֹיִם׃ מַעֲשֵׂי יָדָיו אֱמֶת וּמִשְׁפָּט
נֶאֱמָנִים כָּל פִּקּוּדָיו׃ סְמוּכִים
לָעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם בֶּאֱמֶת וְיָשָׁר׃
פְּדוּת שָׁלַח לְעַמּוֹ צִוָּה לְעוֹלָם
בְּרִיתוֹ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ׃ רֵאשִׁית
חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה שֵׂכֶל טוֹב לְכָל
עֹשֵׂיהֶם תְּהִלָּתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד׃

cxii
הַלְלוּיָהּ אַשְׁרֵי אִישׁ יָרֵא אֶת
יְהוָה בְּמִצְוֹתָיו חָפֵץ מְאֹד׃ גִּבּוֹר
בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ דּוֹר יְשָׁרִים
יְבֹרָךְ׃ הוֹן וָעֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ
עֹמֶדֶת לָעַד׃ זָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹר
לַיְשָׁרִים חַנּוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק׃

cófusiõe sua. Cõfitebor dño in cõfessione sua. Cõfitebor dño nimis in ore
dño vehemẽter in ore meo: τ ἐν στόματί μου ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ σφόδρα ἐν τῷ στό-
meo: & in medio multoꝝ laudabo eũ. μῳ μου, καὶ ἐν μέσῳ πολλῶν αἰνέσω αὐτόν. Ὅτι παρ-
Quia astitit a dextris pauperis vt saluã faceret a psequẽtibus ἔστη ἐκ δεξιῶν πένητος τοῦ σῶσαι ἐκ τῶν καταδιωκόντων
aiam meã. Psalmus dauid. 109. αἰαμ μεᾶ. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρθ'.

Dixit dñs domino Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως Matth.
meo: sede a dextris ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Ῥάβδον 11.d.
meis. Donec ponã inimicos tuos: scabellũ pedibus tuis. Virgã fortitudinis tuæ emittet dñs ex sion: dñare in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Populi tui duces spontanei in die fortitudinis tuæ: in splendoribus sctoꝝ tuoꝝ. Ex vtero ante lucifferũ genui te: iurauit dñs & non pẽitebit eũ: tu es sacerdos in eternũ secũdum ordinẽ melchisedech. Dñs a dextris tuis cõfregit in die ire suæ reges. Judicabit in nationib: implebit ruinas: cõquassabit capita in terra multoꝝ. De torrẽte in via bibet: propterea exaltabit caput.

Dñs 6. Exit dño dño meo sede a dextris meis: donec ponã inimicos tuos scabellũ pedũ tuoꝝ. Virgã δυνάμεως ἐξαποστελεῖ σοι κύριος ἐκ σιών, καὶ κατακυρίευε ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου. Μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς virtutis tuæ: in splẽdoribus sctoꝝ tuoꝝ. Ex δυνάμεώς σου, ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου. Ἐκ
vtero ante lucifferũ genui te: iurauit dñs ἐ nõ pe- γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε, ὤμοσε κύριος καὶ οὐ με- Heb.
nitebit eũ. Tu sacẽdos in eternũ: fm ordi- τανοήσει αὐτῷ. Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τά- 7. c.
nẽ melchisedech. Dñs a dextris tuis cõfregit in die ξιν melχισεδέκ. Κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ
ire suæ reges. Judicabit in nationib: implebit ruinas: cõquassabit capita in terra multoꝝ. De tor- ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς. Κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πλησθήσει
rẽte in via bibet: propterea exaltabit caput. τωμάτων, συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν. Ἐκ χεί-
rεως in via bibet: ppterea exaltabit caput. μάρρου ἐν ὁδῷ πίεται, διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλήν.

Aleluia. 111. Allelúia. ριβ'.

Confitebor dño in toto corde: in cõsilio iustoꝝ & cõgregatione. Magna opa dñi: exquirẽda in cũctis voluntatibus suis. Gloria & decor opus eius: & iustitia eius manet in seculũ seculi. Memoriã fecit mirabiliũ suoꝝ: clemẽs & misericors dñs. Escã dedit timẽtib se: memorabit in sempiternũ pactũ suũ. Fortitudinẽ opum suoꝝ annũciauit pplo suo: vt det illis hereditatẽ gẽtiũ. Opa mãuũ eius veritas & iudiciũ: fidelia oia mãdata eius: cõfirmata in seculũ seculi: facta in veritate & eqtate. Redẽptionẽ misit pplo suo: mãdauit in eternũ testamẽtũ suũ: scũ & terribile nomẽ eius. Initiũ sapiẽtie timor dñi: doctrina bona cũctis facientibus eã: laus eius perseuerat in seculũ seculi.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: in cõsilio iustoꝝ τ cõgregatione. Magna opa dñi: exquisita in oẽs voluntates eius. Cõfessio τ ma- ἔ.9.τ
gnificẽtia opus eius: τ iustitia eius manet in seculũ seculi. Memoriã fecit mirabilium suoꝝ: clemẽs καὶ οἰκτίρμων ὁ κύ- jnfra
ριος, τροφὴν ἔδωκε τοῖς φοβου- 137.
bus te. Memor erit in seculũ testamẽti sui: virtutẽ μένοις αὐτόν. Μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ, ἰσχὺν ἔρ-
operũ suoꝝ annũciauit pplo suo. Ut det illis hereditatẽ gẽtiũ. Opa mãuũ eius veritas & iudiciũ: fidelia oia mãdata eius: cõfirmata in seculũ seculi: facta in veritate & eqtate. Redẽptionẽ misit pplo suo: mãdauit in eternũ testamẽtũ suũ: scũ & terribile nomẽ eius. Initiũ sapiẽtie timor dñi: doctrina bona cũctis facientibus eã: laus eius perseuerat in seculũ seculi.

γων αὐτοῦ ἐν κρίσει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται.
In mẽoria eterna erit iustus: ab auditiõe mala Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος, ἀπὸ ἀκοῆς πονη-
nõ timebit. Paratũ cor eius sperare in ρᾶς οὐ φοβηθήσεται. Ἑτοίμη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ
dño: cõfirmatũ ẽ cor eius: nõ timebit donec κύριον, ἐστήρικται ἡ καρδία αὐτοῦ, οὐ μὴ φοβηθῇ ἕως οὗ
despiciat in inimicos suos. Dispersit dedit ἐπίδῃ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Ἐσκόρπισεν ἔδωκε τοῖς 1.Cor.
pauperibus: iustitia eius manet in seculũ seculi: πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶ- 9.c.
cornu eius exaltabit in gloria. Peccator νος. Τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ. Ἁμαρτωλὸς
videbit & irascetur: dẽtibus suis frendet & tabescet: ὄψεται καὶ ὀργισθήσεται, τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρύξει καὶ
desiderium impiorum peribit. τακήσεται. Ἐπιθυμία ἁμαρτωλοῦ ἀπολεῖται.

Aleluia. 112. Allelúia. ριβ'.

Beatus vir qui timet dñm: in mãdatis eius volet nimis. Potẽs in terra erit semen eius: generatio rectoꝝ benedicẽt. Substantia & diuitie in domo eius: & iustitia eius manet in seculũ seculi. Exortũ est in tenebris lumẽ rectis: misericors & miserator & iustus: suauis homo & cõmodat: disponet sermones suos in iudicio: quia in eternũ nõ cõmouebit. In mẽoria eterna erit iustus: ab auditiõe mala nõ timebit. Paratũ cor eius sperare in dño: cõfirmatũ ẽ cor eius: nõ timebit donec despiciat inimicos suos. Dispersit dedit pauperibus: iustitia eius manet in seculũ seculi: cornu eius exaltabit in gloria. Peccator videbit & irascetur: dẽtibus suis frendet & tabescet: desiderium impiorum peribit.

Bonus vir clemẽs & fenerans: dispensabit verba sua in iudicio. Quia in eternũ nõ cõmouebitur: in memoria sempiterna erit iustus. Ab auditu malo nõ timebit: paratum cor eius confidens in dño. Firmatũ cor eius nõ timebit: donec nec aspiciat inimicos suos. Dispersit dedit pauperibus: iustitia eius permanet in eternum: cornu eius exaltabitur in gloria. Impius videbit & irascetur: dẽtibus suis frendet & tabescet: desiderium impiorum peribit.

טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמַלֶּוֶה יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו
כִּי לְעוֹלָם לֹא יִמּוֹט
לְזֵכֶר עוֹלָם יִהְיֶה צַדִּיק מִשְּׁמוּעָה
רָעָה לֹא יִירָא נָכוֹן לִבּוֹ בָּטוּחַ
בַּיהוָה סָמוּךְ לִבּוֹ לֹא יִירָא עַד
אֲשֶׁר יִרְאֶה בְצָרָיו פִּזַּר נָתַן לָאֶבְיוֹנִים
לָעַד עָמְדָתוֹ קַרְנוֹ תָּרוּם בְּכָבוֹד
רָשָׁע יִרְאֶה וְכָעַס שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמַס
תַּאֲוַת רְשָׁעִים תֹּאבֵד׃

cxiii.
הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה
הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה׃ יְהִי שֵׁם
יְהוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃
מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל
שֵׁם יְהוָה׃ רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה
עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ׃ מִי כַיהוָה
אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת
הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ׃ מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת
יָרִים אֶבְיוֹן׃ לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים
עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ׃ מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת
הַבַּיִת אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ׃

cxiiii.
בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז׃ הָיְתָה יְהוּדָה
לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו׃ הַיָּם
רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר׃ הָרִרִים
רָקְדוּ כְאֵלִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן׃
מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב
לְאָחוֹר׃ הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵלִים
גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן׃ מִלִּפְנֵי אָדוֹן
חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַ יַעֲקֹב׃
הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם חַלָּמִישׁ
לְמַעְיְנוֹ מָיִם׃

cxv.
לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד
עַל אֲמִתְּךָ עַל חַסְדֶּךָ׃ לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם
אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם׃ וֵאלֹהֵינוּ

בַּשָּׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה׃
עַצְּבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי
אָדָם׃ פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ׃ אָזְנַיִם
לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף לָהֶם וְלֹא
יְרִיחוּן׃ יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא יֶהְגּוּ
בִּגְרוֹנָם׃ כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם׃ יִשְׂרָאֵל
בְּטַח בַּיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא׃
בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַּיהוָה עֶזְרָם
וּמָגִנָּם הוּא׃ יִרְאֵי יְהוָה בִּטְחוּ
בַּיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא׃ יְהוָה
זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ
יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן׃ יְבָרֵךְ יִרְאֵי
יְהוָה הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדֹלִים׃ יֹסֵף
יְהוָה עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם׃
בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה
וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם׃ לֹא
הַמֵּתִים יְהַלְלוּ יָהּ וְלֹא כָל יֹרְדֵי
דוּמָה׃ וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃

cxvi.

אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע
יְהוָה אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי׃ כִּי
הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא׃
אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי
שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא׃
וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה יְהוָה
מַלְּטָה נַפְשִׁי׃ חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק
וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם׃ שֹׁמֵר פְּתָאיִם
דַּלֹּתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ׃ שׁוּבִי
נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי כִּי יְהוָה
גָּמַל עָלָיְכִי׃ כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי
מִן דִּמְעָה אֶת עֵינִי מִן דֶּחִי אֶת
רַגְלִי אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה
בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים׃

in celo: vniuersa q̃ voluit fecit. ooooooooooo
Idola gentiũ argentũ & aurũ: opus manuũ hoim. Os habent & non loquentur: ooooooo oculos habent & non videbunt. Aures ooo hnt & nõ audiẽt: nasũ habent & non ooooooo odorabunt. Manus habent & non palpabũt: pedes habent & nõ ambulabunt: & non fonabũt in gutture suo. Similes illis fiãt qui faciunt ea: & oes qui confidũt in eis. Israel confidit in dño: auxiliator eorũ & protector eorũ ipse. Domus aaron confidit in domino: auxiliator eorũ & protector eorũ ipse. Timẽtes dñm confidũt in dño: auxiliator eorũ & protector eorũ ipse. Dñs recordatus nri bñdicet: bñdicet domui israel: bñdicet domui aaron. Bñdicet timẽtibus dñm pusillis cũ magnis. Adiciat dñs sup vos: sup vos & super filios vestros. Benedicti vos a domino: qui fecit celos ooo & terrã. Celũ celorum domino: ooooooooooo terram autem dedit filiis hominum. Non ooo mortui laudabunt dominum: nec omnes qui descendũt in silentium. Sed nos benedicemus domino: a modo & vsq; in eternum. Aleluia. 116.

Dilexi: qm̃ exaudiet dñs voce deprecatiõis mee. Inclinauit aurẽ suã mihi: & in diebus meis invocabo. Circũdederũt me dolores mortis: & munitiones iferni inuenerũt me: angustiã & dolorẽ reperi. Et nomen dñi invocabo: obsecro domine ooo libera aiam meã. Clemens dominus & iust: & deus nr miserecors. Custodit paruulos ooo domínus: attenuatus sum & me saluabit. Reuertere aia mea in requiem tuam: quia dominꝰ reddidit tibi. Quia eripuit animam meam ooo de morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos ab offensa. Deambulabo coram domino

in celo & in terra: oia q̃cũq; voluit fecit.
ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐποίησε.
Simulacra gentiũ argentũ & aurũ: opa manuũ
Τὰ εἰδωλα τῶν ἐθνῶν, ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἔργα χειρῶν
hoim: Os habẽt & nõ loquntur. oculos
ἀνθρώπων, Στόμα ἔχουσι, καὶ οὐ λαλήσουσιν. ὀφθαλ-
habẽt & nõ videbũt. Aures hnt & nõ
μοὺς ἔχουσι, καὶ οὐκ ὄψονται. Ὦτα ἔχουσι, καὶ οὐκ ἀ-
audiẽt. nares hnt & nõ odorabũt. Ma
κούσονται. ῥῖνας ἔχουσι, καὶ οὐκ ὀσφρανθήσονται. Χεῖ-
nus hũt & nõ palpabũt. pedes hũt & nõ
ρας ἔχουσι, καὶ οὐ ψηλαφήσουσι. πόδας ἔχουσι, καὶ οὐ
ambulabũt; nõ fonabũt in gutture suo.
περιπατήσουσιν, οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν.
Similes illis fiãt qui faciũt ea: & oes
Ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτά, καὶ πάντες
qui confidũt in eis. Domus israel sperauit in
οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. Οἶκος Ἰσραὴλ ἤλπισεν ἐπὶ
dño: adiutor & ptector eor est. Domus aarõ
κύριον, βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν. Οἶκος Ἀαρὼν
sperauit in dño: adiutor & ptector eor est.
ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
Qui timẽt dñm sperauerũt in dño: adiutor & ptector eor est. Dñs memor fuit nr bñdixit nobis: bñdixit domui israel: bñdixit domui aaron. bñdixit timẽtibus dñm: pusillis cũ magnis. Adiciat dñs sup vos: sup vos & super filios vestros. Benedicti vos dño: qui fecit celũ & terrã. Celũ celi dño: terrã aũt dedit filiis hoim. Mor tui non laudabũt te dñe: neq; oes q̃ descendũt in infernũ: Sed nos q̃ viuim bñdicemus dño ex hoc nũc & vsq; in seculũ. Aleluia. 114.

Dilexi: qm̃ exaudiet dñs voce deprecationis mee. Quia inclinauit aurẽ suã mihi: & in diebus meis invocabo. Circũdederũt me dolores mortis: pericula inferni inuenerũt me. Tribulatiõné & dolorẽ inueni: & nomẽ dñi invocaui: o dne libera aiam meã. Misericors dñs & iustus: & deus nr miseretur. Custodiens paruulos dñs: humiliatus sum & liberauit me. Conuertere aia mea in requiẽ tuã: q; dñs bñfecit tibi. Quia eripuit aiam meã de morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Placebo in cõspectu dñi in regione viuẽtiũ. Aleluia. 115.

Credidi propter quod locutus sũ: ego autẽ humiliatus sum nimis. Ego dixi in excessu meo: oĩs hõmo mẽdax. Quid retribuã dño pro oĩbus q̃ retribuit mihi? Calicẽ salutaris accipiã: & nomẽ dñi invocabo. Vota mea dño reddã: in cõspectu oĩs ppli eius. Pretiosa in cõspectu dñi mors fidelium eius. O dñe ego seruus tuus: ego seruus tuus & filius ancille tue: dirupisti vincula mea. Tibi sacrificabo hostiã laudis: & nomẽ dñi invocabo. Vota mea dño reddã in cõspectu oĩs ppli eius. In atriis domus dñi: in medio tui Hierusalem. Aleluia. 117.

Laudate dñm oes gẽtes: laudate eũ oes ppli. Quia cõfirmata est mia eius sup nos: & veritas dñi manet in eternũ. Aleluia. 118.

Confitemini dño quoniam bonus: quoniam in seculũ mia eius. Dicat nũc dom israel: quoniam bonus: quoniam in seculũ mia eius. Dicat nũc dom aaron: quoniam in seculũ mia eius. Dicant nunc qui timẽt dñm: quoniam in seculũ mia eius. De tribulatiõe invocaui dñm: & exaudiuit me in latitudine dñs. Dñs mecum & nõ timebo: quid faciat mihi hõ. Dñs mihi adiutor: & ego despiciã inimicos meos. Bonũ est confidere in dño: q̃ spare in principibus. Oẽs gẽtes circuierũt me: & in nõie dñi quia vltus sum in eos. Circũdantes circũdederũt me: & in nõie dñi quia vltus sum in eos. Circũdederũt me sicut apes fauũ: & exarserũt sicut ignis in spinis: & in nõie dñi vlt fui in eos. Impulsus euersus sũ vt caderẽ: & dñs susceptauit me. Fortitudo mea & laus mea dñs: & factus ẽ mihi in salutẽ. Vox exultationis

in regione viuẽtiũ. Aleluia. 115.
ἐν χώρᾳ ζώντων. Ἀλληλούια. ρις'.
20. 4.6. Credidi propter quod locutus sũ: ego autẽ humiliatus sũ nimis. Ego dixi in excessu meo: oĩs hõmo mẽdax. Quid retribuã dño pro oĩbus q̃ retribuit mihi? Calicẽ salutaris accipiã: & nomẽ dñi invocabo. Vota mea dño reddã: in cõspectu oĩs ppli eius. Pretiosa in cõspectu dñi mors fidelium eius. O dñe ego seruus tuus: ego seruus tuus & filius ancille tue: dirupisti vincula mea. Tibi sacrificabo hostiã laudis: & nomẽ dñi invocabo. Vota mea dño reddã in cõspectu oĩs ppli eius. In atriis domus dñi: in medio tui Hierusalem.
Ἐπίστευσα διὸ ἐλάλησα, ἐγὼ δὲ ἐταπεινώθην σφό-
σμῶς. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, πᾶς ἄνθρωπος ψεύ-
10.5.6. δης. Τί ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέ-
σης μοι; Τὸ ποτήριον σωτηρίου λήψομαι, καὶ τὸ ὄνομα κυ-
ρίου ἐπικαλέσομαι. Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω,
ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Τίμιος ἐναντίον κυ-
ρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ. Ὦ κύριε ἐγὼ δοῦλος
115.9.10 σός, ἐγὼ δοῦλος σός, καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης σου, διέρρηξας
σὺ τοὺς δεσμούς μου. Σοὶ θύσω θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἐν
τοῖς τοῦ κυρίου ἐπικαλέσομαι. Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ
ἀποδώσω, ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἐν αὐλαῖς
τοῦ οἴκου κυρίου ἐν μέσῳ σου Ἰερουσαλήμ.

Aleluia. 116.
Ἀλληλούια. ρις'.
Laudate dñm oes gẽtes: laudate eũ oes ppli. Quoniam confirmata est mia eius sup nos: & veritas dñi manet in eternũ. Aleluia. 117.
Αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη, ἐπαινέσατε αὐτὸν
πάντες οἱ λαοί. Ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Aleluia. 117.
Ἀλληλούια. ρις'.
Confitemini dño quoniam bonus: quoniam in seculũ mia eius. Dicat nũc dom israel: quoniam bonus: quoniam in seculũ mia eius. Dicat nũc dom aaron: quoniam in seculũ mia eius. Dicant nunc qui timẽt dñm: quoniam in seculũ mia eius. De tribulatiõe invocaui dñm: & exaudiuit me in latitudine dñs. Dñs mecum & nõ timebo: quid faciat mihi hõ. Dñs mihi adiutor: & ego despiciã inimicos meos. Bonũ est confidere in dño: q̃ spare in principibus. Oẽs gẽtes circuierũt me: & in nõie dñi quia vltus sum in eos. Circũdantes circũdederũt me: & in nõie dñi quia vltus sum in eos. Circũdederũt me sicut apes fauũ: & exarserũt sicut ignis in spinis: & in nõie dñi vlt fui in eos. Impulsus euersus sũ vt caderẽ: & dñs susceptauit me. Fortitudo mea & laus mea dñs: & factus ẽ mihi in salutẽ. Vox exultationis
ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. Φωνὴ ἀγαλλιάσεως ooooo

אָמֵן בָּאַרְצוֹת הַחַיִּים׃ הֶאֱמַנְתִּי כִּי
דבר עגה אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד׃ אֲנִי
אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב׃
שוב נפל מָה אָשִׁיב לַיהוָה כָּל תַּגְמוּלוֹהִי
ישע נשא עָלָי׃ כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם
קרא שלם יְהוָה אֶקְרָא׃ נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם
נגד נָא לְכָל עַמּוֹ׃ יָקָר בְּעֵינֵי
יחד יְהוָה הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו׃ אָנָּה יְהוָה
כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן
אמה אסר אֲמָתֶךָ פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי׃ לְךָ אֶזְבַּח
זבח דגה זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא׃
נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה נָא
לְכָל עַמּוֹ׃ בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה
בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלִָם הַלְלוּיָהּ׃

cxvii.

הַלְלוּ אֶת יְהוָה כָּל
גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים׃ כִּי
גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת יְהוָה
לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃ לעלם

cxviii.

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ׃ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל כִּי
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יֹאמְרוּ נָא בֵּית
אַהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יֹאמְרוּ נָא
יְרֵאֵי יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ מִן
צור מצר הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ עָנָנִי בַּמֶּרְחָב יָהּ׃
רחב ירא יְהוָה לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה
לי אדם לִי יְהוָה בְּעֹזְרָי וַאֲנִי
ראה חסה אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי׃ טוֹב לַחֲסוֹת
בַּיהוָה מִבְּטֹחַ בָּאָדָם׃ טוֹב לַחֲסוֹת
נדב בַּיהוָה מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים׃ כָּל
גוים סְבָבוּנִי שֵׁם יְהוָה כִּי
אמל סבב אֲמִילַם׃ סַבּוּנִי גַם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי
דבר אֲמִילַם׃ סַבּוּנִי כִדְבוֹרִים
דעכו כאש דֹעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי
אמילם אֲמִילַם׃ דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל
עזז רנן וַיהוָה עֲזָרָנִי׃ עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ
ישע רנן וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה׃ קוֹל רִנָּה

Pritua.he.	Tex.heb.	ps.crix.	Trásla.B.Hiero.	Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.
וישועה	׀ וְיִשׁוּעָה		Vox laudis & salutis i	et salutis in tabernaculis iustorũ. Dextera dñi fecit vir
באהלי	נְאֹהֲלֵי		tabernaculis iustorum:	κὰι σωτηρίας ἐν σκηναῖς δικαίων. Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύ
צדיקים	צַדִּיקִים		dextera dñi fecit	τὰμιν, δεξιὰ κυρίου ὕψωσέ με. Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύνα
ימין	׀ יְמִין		fortitudinẽ. Dextera	μιν, ἐυκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι, κὰι διηγήσομαι τὰ
יהוה	יְהוָה		dñi fecit celsa:	ἔργα κυρίου. Παιδεύων ἐπαίδευσέ με ὁ κύριος, κὰι τῷ θα
עשה	עֹשָׂה		dextera dñi fecit	νάτῳ οὐ παρέδωκέ με. Ανοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύ
חיל	חָיִל		virtutem.	ingressus in eas cõfitebor dño. Hec
לא	׀ לֹא		Nõ moriar	porta dñi: iusti intrabũt in eã. Cõfi
אמות	אָמוּת		sed viuã: & narrabo	tebor tibi qm exaudisti
כי	׀ כִּי		opa dñi.	me: & factus es mihi in ad
אחיה	אֶחְיֶה		Corripiens	salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: hic
וספר	וַאֲסַפֵּר		corripuit me dñs: &	factus é in caput anguli. A
מעשי	מַעֲשֵׂי		morti nõ tradidit me.	dño factus est istud:
יה	יָהּ		Aperte mihi portas iu	hoc est mirabile in oculis
יסר	׀ יִסֹּר		stitie: ingressus in eas cõ	nr̃is. Hec dies quam
יסרני	יִסְּרַנִּי		fitebor dño. Hec por	fecit dñs: exultemus
יה	יָהּ		ta dño: iusti intrabũt in	& letemur in ea. Obse
ולמות	וְלַמָּוֶת		itra bũt in cam. Cõfite	cro domine saluã cõ
לא	׀ לֹא		bor tibi qm exaudisti	obsecro: obsecro dñe
נתנני	נְתָנָנִי		me: & factus es mihi in ad	psperare obsecro. Bñ
פתחו	פִּתְחוּ		salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: fa	dictus qui venit in noie
לי	׀ לִי		ctus est in caput anguli.	dñi: bñdiximus vobis
שערי	שַׁעֲרֵי		A dño factus est istud:	de domo dñi. Deus
צדק	צֶדֶק		hoc est mirabile in oc	dñs & apput nobis:
אבא	׀ אָבֹא		ulis nr̃is. Hec dies quam	frequntate solẽnitatẽ in
בם	בָּם		fecit dñs: exultemus	frõdosis vsq; ad cornua
אודה	אוֹדֶה		& letemur in ea. Obse	altaris. Deus meus es
יה	יָהּ		cro domine saluã cõ	tu & cõfitebor tibi: de
זה	זֶּה		obsecro: obsecro dñe	us me exaltabo te. Cõ
השער	הַשַּׁעַר		psperare obsecro. Bñ	fitemini dño qm bõus:
ליהוה	לַיהוָה		dictus qui venit in noie	qm eternũ mia eius.
צדיקים	צַדִּיקִים		dñi: bñdiximus vobis	Aleph. 119.
יבאו	׀ יָבֹאוּ		de domo dñi. Deus	Beati imaculati vie:
אודך	אוֹדְךָ		meus es tu & cõfitebor	qui ãbulant in lege
כי	כִּי		tibi: exaltabo te. Cõfite	dñi. Beati qui custodi
עניתני	עָנִיתָנִי		bor tibi qm exaudisti	unt testimõia eius: to
ותהי	וַתְּהִי		me: & factus es mihi in	to corde requirunt eũ.
לי	׀ לִי		salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: hic	Nec enim qui operan
לישועה	לִישׁוּעָה		factus é in caput anguli.	tur iniquitate in viis e
אבן	אֶבֶן		A dño factus est istud:	ius ambulauerunt. Tu
מאסו	מָאֲסוּ		hoc est mirabile in oc	mãdasti pcepta tua cu
הבונים	הַבּוֹנִים		ulis nr̃is. Hec dies quam	stodiri in nr̃is. Vtinam
היתה	הָיְתָה		fecit dñs: exultemus	dirigãtur vie mee: ad
לראש	לְרֹאשׁ		& letemur in ea. Obse	custodiẽdas pcepta tua.
פנה	פִנָּה		cro domine saluã cõ	Tũc nõ confundar: cũ
מאת	׀ מֵאֵת		obsecro: obsecro dñe	respexero ad oia man
יהוה	יְהוָה		psperare obsecro. Bñ	data tua. Cõfitebor tibi
היתה	הָיְתָה		dictus qui venit in noie	in directiõe cordis: cũ
זאת	זֹּאת		dñi: bñdiximus vobis	didicero iudicia iustitie
היא	הִיא		de domo dñi. Deus	tue. Precepta tua custo
נפלאת	נִפְלָאת		meus es tu & cõfitebor	diam: ne derelinq̃s me
בעינינו	בְּעֵינֵינוּ		tibi: exaltabo te. Cõfite	vsq; nimis. Beth.
זה	׀ זֶה		bor tibi qm exaudisti	In quo corriget iu
היום	הַיּוֹם		me: & factus es mihi in	uentis semitam suã?
עשה	׀ עָשָׂה		salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: hic	cũ custodierit verba tu
יהוה	יְהוָה		factus é in caput anguli.	a. In toto corde meo ex
נגילה	נָגִילָה		A dño factus est istud:	quisiui te: ne errare
ונשמחה	וְנִשְׂמְחָה		hoc est mirabile in oc	facias a mandatis
בו	׀ בּוֹ		ulis nr̃is. Hec dies quam	tuis. In corde meo
אנא	׀ אָנָּא		fecit dñs: exultemus	abscõdi eloquia tua: vt
יהוה	יְהוָה		& letemur in ea. Obse	non peccem tibi. Bene
הצליחה	הַצְלִיחָה		cro domine saluã cõ	dictus tu domine:
נא	נָּא		obsecro: obsecro dñe	doce me precepta tua.
ברוך	בָּרוּךְ		psperare obsecro. Bñ	In labiis meis narraui:
הבא	׀ הַבָּא		dictus qui venit in noie	et salutis in tabernaculis iustorũ. Dextera dñi fecit vir
בשם	בְּשֵׁם		dñi: bñdiximus vobis	κὰι σωτηρίας ἐν σκηναῖς δικαίων. Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύ
יהוה	יְהוָה		de domo dñi. Deus	τὰμιν, δεξιὰ κυρίου ὕψωσέ με. Δεξιὰ κυρίου ἐποίησε δύνα
ברכנוכם	בֵּרַכְנוּכֶם		meus es tu & cõfitebor	μιν, ἐυκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ ζήσομαι, κὰι διηγήσομαι τὰ
מבית	מִבֵּית		tibi: exaltabo te. Cõfite	ἔργα κυρίου. Παιδεύων ἐπαίδευσέ με ὁ κύριος, κὰι τῷ θα
יהוה	יְהוָה		bor tibi qm exaudisti	νάτῳ οὐ παρέδωκέ με. Ανοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύ
אל	׀ אֵל		me: & factus es mihi in	ingressus in eas cõfitebor dño. Hec
ויאר	וַיָּאֶר		salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: hic	porta dñi: iusti intrabũt in eã. Cõfi
לנו	לָנוּ		factus é in caput anguli.	tebor tibi qm exaudisti me: & factus es mihi in sa
אסרו	אִסְרוּ		A dño factus est istud:	lutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: hic
חג	חַג		hoc est mirabile in oc	factus é in caput anguli. A dño factus est istud:
בעבתים	בָּעֲבֹתִים		ulis nr̃is. Hec dies quam	hoc est mirabile in oculis nr̃is. Hec dies quam fe
עד	עַד		fecit dñs: exultemus	cit dñs: exultemus & letemur in ea.
קרנות	קַרְנוֹת		& letemur in ea. Obse	Confitemini dño qm bõus: qm in eternũ mia eius.
המזבח	הַמִּזְבֵּחַ		cro domine saluã cõ	Aleph. 118.
אלי	אֵלִי		obsecro: obsecro dñe	Beati imaculati in via: q ambulãt in lege dñi.
זבחך	זְבָחֶךָ		psperare obsecro. Bñ	Μακάριοι ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ κυρίου.
אלי	אֵלִי		dictus qui venit in noie	Beati q̃ scrutãtur testimonia eius: in toto corde ex
ארוממך	אֲרוֹמְמֶךָּ		dñi: bñdiximus vobis	Μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκ
אתה	אַתָּה		de domo dñi. Deus	ζητήσουσιν αὐτόν. Οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ἐν ταῖς
ואודך	וְאוֹדֶךָּ		meus es tu & cõfitebor	viis eius ambulauerũt. Tu mãdasti mãdata tua cu
אלהי	אֱלֹהַי		tibi: exaltabo te. Cõfite	stodiri nimis. Vtinã dirigãtur vie mee ad cu
ארוממך	אֲרוֹמְמֶךָּ		bor tibi qm exaudisti	stodiẽdas pcepta tua. Tũc nõ cõfundar: cũ
הודו	הוֹדוּ		me: & factus es mihi in	respexero ad oia mãdata tua. Cõfitebor tibi
ליהוה	לַיהוָה		salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: hic	in directiõe cordis: cũ didicero iudicia iustitie
כי	כִּי		factus é in caput anguli.	tue. Precepta tua custodiam: ne derelinq̃s me
טוב	טוֹב		A dño factus est istud:	vsq; nimis.
לעולם	לְעוֹלָם		hoc est mirabile in oc	In quo corriget iuuentis semitam suã? cũ custodierit verba tua. In toto corde meo exquisiui te: ne errare facias a mandatis tuis. In corde meo abscõdi eloquia tua: vt non peccem tibi. Benedictus tu domine: doce me precepta tua. In labiis meis narraui:
חסדו	חַסְדּוֹ		ulis nr̃is. Hec dies quam	
		cxix.	fecit dñs: exultemus	
אשרי	אַשְׁרֵי		& letemur in ea. Obse	
תמימי	תְמִימֵי		cro domine saluã cõ	
דרך	דָרֶךְ		obsecro: obsecro dñe	
ההולכים	הַהֹלְכִים		psperare obsecro. Bñ	
בתורת	בְּתוֹרַת		dictus qui venit in noie	
יהוה	יְהוָה		dñi: bñdiximus vobis	
אשרי	אַשְׁרֵי		de domo dñi. Deus	
נצרי	נֹצְרֵי		meus es tu & cõfitebor	
עדותיו	עֵדֹתָיו		tibi: exaltabo te. Cõfite	
בכל	בְּכָל		bor tibi qm exaudisti	
לב	לֵב		me: & factus es mihi in	
ידרשוהו	יִדְרְשׁוּהוּ		salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: hic	
אף	׀ אַף		factus é in caput anguli.	
לא	׀ לֹא		A dño factus est istud:	
פעלו	פָעֲלוּ		hoc est mirabile in oc	
עולה	עַוְלָה		ulis nr̃is. Hec dies quam	
בדרכיו	בִּדְרָכָיו		fecit dñs: exultemus	
הלכו	הָלָכוּ		& letemur in ea. Obse	
אתה	׀ אַתָּה		cro domine saluã cõ	
צויתה	צִוִּיתָה		obsecro: obsecro dñe	
פקודיך	פִּקֻּדֶיךָ		psperare obsecro. Bñ	
לשמר	לִשְׁמֹר		dictus qui venit in noie	
מאד	׀ מְאֹד		dñi: bñdiximus vobis	
אחלי	אַחְלַי		de domo dñi. Deus	
יכנו	יִכֹּנוּ		meus es tu & cõfitebor	
דרכי	דְרָכַי		tibi: exaltabo te. Cõfite	
לשמר	לִשְׁמֹר		bor tibi qm exaudisti	
חקיך	חֻקֶּיךָ		me: & factus es mihi in	
אז	׀ אָז		salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: hic	
לא	׀ לֹא		factus é in caput anguli.	
אבוש	אֵבוֹשׁ		A dño factus est istud:	
בהביטי	בְּהַבִּיטִי		hoc est mirabile in oc	
אל	׀ אֶל		ulis nr̃is. Hec dies quam	
כל	׀ כָּל		fecit dñs: exultemus	
מצותיך	מִצְוֹתֶיךָ		& letemur in ea. Obse	
אודך	אוֹדְךָ		cro domine saluã cõ	
בישר	בְיֹשֶׁר		obsecro: obsecro dñe	
לבב	לֵבָב		psperare obsecro. Bñ	
בלמדי	בְּלָמְדִי		dictus qui venit in noie	
משפטי	מִשְׁפְּטֵי		dñi: bñdiximus vobis	
צדקך	צִדְקֶךָ		de domo dñi. Deus	
את	׀ אֶת		meus es tu & cõfitebor	
חקיך	חֻקֶּיךָ		tibi: exaltabo te. Cõfite	
אשמר	אֶשְׁמֹר		bor tibi qm exaudisti	
אל	׀ אַל		me: & factus es mihi in	
תעזבני	תַּעַזְבֵנִי		salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: hic	
עד	׀ עַד		factus é in caput anguli.	
מאד	׀ מְאֹד		A dño factus est istud:	
במה	בַּמֶּה		hoc est mirabile in oc	
יזכה	יְזַכֶּה		ulis nr̃is. Hec dies quam	
נער	נָעַר		fecit dñs: exultemus	
את	׀ אֶת		& letemur in ea. Obse	
ארחו	אָרְחוֹ		cro domine saluã cõ	
לשמר	לִשְׁמֹר		obsecro: obsecro dñe	
כדברך	כִּדְבָרֶךָ		psperare obsecro. Bñ	
בכל	׀ בְּכָל		dictus qui venit in noie	
לבבי	לִבִּי		dñi: bñdiximus vobis	
דרשתיך	דְרַשְׁתִּיךָ		de domo dñi. Deus	
אל	׀ אַל		meus es tu & cõfitebor	
תשגני	תַּשְׁגֵּנִי		tibi: exaltabo te. Cõfite	
ממצותיך	מִמִּצְוֹתֶיךָ		bor tibi qm exaudisti	
צפנתי	צָפַנְתִּי		me: & factus es mihi in	
אמרתך	אִמְרָתְךָ		salutẽ. Lapis quẽ reprobauerũt ædificãtes: hic	
למען	לְמַעַן		factus é in caput anguli.	
לא	׀ לֹא		A dño factus est istud:	
אחטא	אֶחֱטָא		hoc est mirabile in oc	
לך	׀ לָךְ		ulis nr̃is. Hec dies quam	
ברוך	בָּרוּךְ		fecit dñs: exultemus	
אתה	׀ אַתָּה		& letemur in ea. Obse	
יהוה	יְהוָה		cro domine saluã cõ	
למדני	לַמְּדֵנִי		obsecro: obsecro dñe	
חקיך	חֻקֶּיךָ		psperare obsecro. Bñ	
בשפתי	בִּשְׂפָתַי		dictus qui venit in noie	
ספרתי	סִפַּרְתִּי		dñi: bñdiximus vobis	
כל	׀ כֹּל		de domo dñi. Deus	
משפטי	מִשְׁפְּטֵי		meus es tu & cõfitebor	
פיך	פִיךָ		tibi: exaltabo te. Cõfite	

Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.	Trásla.B.Hie.	Tex.heb.ps.cxix.	Pritua.he.
ois iudicia oris tui: in via testi	oia iudicia oris tui. In	בְּדֶרֶךְ כָּל מִשְׁפְּטֵי פִיךָ׃	בדרך כל משפטי פיך
πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου, ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρ	via testimoniorũ tuorũ	בְּעֵדוֹת כָּעַל כָּל הון׃	בעדות כעל כל הון
monion tuorum delectat fũ: sicut in oibus diuitijs. In mã	delectatus sum: quasi i	בְּפִקּוּדֶיךָ	בפקודיך
τυρίων σου ἐτέρφθην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ. Εν ταῖς ἐν	oibus diuitijs. In pre	אָשִׂיחָה	אשיחה
datis tuis exercebor: τ cõsiderabo vias tuas. In	ceptis tuis meditabor:	וְאַבִּיטָה	ואביטה
τολαῖς σου ἀδολεχήσω, κὰι κατανοήσω τὰς ὁδούς σου. Εν	& cõsiderabo semitas	אֹרְחֹתֶיךָ	ארחתיך
iustificatiõibꝰ tuis meditabor: nõ obliuiscar	tuas. In iustitijs tuis de	בְּחֻקֹּתֶיךָ אֶשְׁתַּעֲשַׁע לֹא אִשְׁכַּח	בחקתיך אשתעשע לא אשכח
τοῖς δικαιώμασί σου μελετήσω, οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λό	lectabor: nõ obliuiscar	דְּבָרֶךָ׃	דברך
γων σου. Ανταπόδος τῷ δούλῳ σου, ζῆσόν με, κὰι φυ	verba tua. Gimel.	גְּמֹל עַל עַבְדְּךָ אֶחְיֶה וְאֶשְׁמְרָה	גמל על עבדך אחיה ואשמרה
ftodiã fmones tuos. Reuela oculos meos:		דְּבָרֶךָ׃ גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת	דברך גל עיני ואביטה נפלאות
λεψω τοὺς λόγους σου. Αποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου,	Retribue seruo tuo:	מִתּוֹרָתֶךָ׃ גֵּר אָנֹכִי בָּאָרֶץ אַל	מתורתך גר אנכי בארץ אל
et cõsiderabo mirabilia de lege tua. In	viuam & custodiã	תַּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ׃ נָרְסָה	תסתר ממני מצותיך נרסה
κὰι κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου. Πά	verba tua. Reuela oculos meos:	נַפְשִׁי לְתַאֲבָת אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכָל	נפשי לתאבת אל משפטיך בכל
cola ego sum in terra: nõ abscõdas a me mã	& cõsiderabo mirabilia de lege tua. In	עֵת׃ זַדִים גָּעַרְתָּ אֲרוּרִים	עת זדים גערת ארורים
ρίος ἐγώ εἰμι ἐν τῇ γῇ, μὴ ἀποκρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντο	cõplut alia mea desiderare	הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֹתֶיךָ׃ גַּל מֵעָלַי	השגים ממצותיך גל מעלי
data tua. Cõcupiuit ala mea desiderare	iustificationes tuas in omni tempore. Increpasti	חֶרְפָּה וּבוּז כִּי עֵדְוֹתֶיךָ נָצָרְתִּי׃	חרפה ובוז כי עדותיך נצרתי
λάς σου. Επεπόθησεν ἡ ψυχή μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι τὰ	superbos: maledicti qui	גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְבָּרוּ עַבְדֶּךָ	גם ישבו שרים בי נדברו עבדך
dicia tua in oi tpe. Increpasti	recedunt a mãdatis	יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ׃ גַּם עֵדְוֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעָי	ישיח בחקיך גם עדותיך שעשעי
κρίματά σου ἐν παντὶ καιρῷ. Επετίμησας ὑπερηφάνοις,	tuis. Aufer a me	אַנְשֵׁי עֲצָתִי׃	אנשי עצתי
maledicti q̃ declinant a mãdatis tuis. Du	opprobriũ & cõtẽptũ:	דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי הַיְנִי כִּדְבָרֶךָ׃	דבקה לעפר נפשי היני כדברך
ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου. Αφ	qm testimõia tua cu	דְּרָכַי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃	דרכי ספרתי ותענני למדני חקיך
er a me opprobriũ & cõtẽptũ: q testimonia	stodiui. Et ceciderunt	דֶּרֶךְ פִּקּוּדֶיךָ הֲבִינֵנִי וְאָשִׂיחָה	דרך פקודיך הבינני ואשיחה
ρίλε ἀπ' ἐμοῦ ὀνειδος καὶ ἐξουδένωσιν, ὅτι τὰ μαρτύρια	principes aduersũ me lo	נִפְלְאֹתֶיךָ׃ דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוּגָה	נפלאתיך דלפה נפשי מתוגה
σου ἐξεζήτησα. Καὶ γὰρ ἐλάλησαν ἄρχοντες, κὰι κατ' ἐ	quebãtur & seruus tuus	קַיְמֵנִי כִּדְבָרֶךָ׃ דֶּרֶךְ שֶׁקֶר הָסֵר	קימני כדברך דרך שקר הסר
me loq̃bant: seruꝰ t tuus exercebar in iustifica	exercebatur in iustificationibus tuis. Et enim	מֶמֶּנִּי וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי׃ דֶּרֶךְ אֱמוּנָה	ממני ותורתך חנני דרך אמונה
μοῦ κατελάλουν, ὁδὲ δοῦλός σου ἀδολέχει ἐν τοῖς δικαιώ	testimonia tua meditatio mea est.	בָּחָרְתִּי שִׁוִּיתִי׃ דָּבַקְתִּי	בחרתי שויתי דבקתי
ματσί σου. Καὶ γὰρ τὰ μαρτύριά σου μελέτη μού ἐσί, κὰι	Et ceciderunt principes	בְעֵדְוֹתֶיךָ יְהוָה אַל תְּבִישֵׁנִי׃	בעדותיך יהוה אל תבישני
cõsilia mea iustificationes me. Delhesit	aduersũ me lo	דֶּרֶךְ מִצְוֹתֶיךָ תָּרְחִיב לִבִּי׃	דרך מצותיך תרחיב לבי
ἀι συμβουλίαι μου τὰ δικαιώματά σου. Εκολλήθη τῷ	quebãtur: seruus tuus	הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ וְאֶצְּרֶנָּה	הורני יהוה דרך חקיך ואצרנה
pauimẽto aia mea: viuifica me fm verbũ tuũ.	meditabatur precepta	עֵקֶב׃ הֲבִינֵנִי וְאֶצְּרָה תּוֹרָתֶךָ	עקב הבינני ואצרה תורתך
ἐδέφεσε ἡ ψυχή μου, ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου. Τὰς	tua. Sed & testimonia	וְאֶשְׁמְרֶנָּה כָּל לֵב׃ הַדְרִיכֵנִי	ואשמרנה כל לב הדריכני
ὁδοὺς μου ἐξήγγειλα κὰι ἐπήκουσάς μου, δίδαξόν με τὰ δι	tua voluptas mea: quasi	בִּנְתִיב מִצְוֹתֶיךָ כִּי בוֹ חָפָצְתִּי׃	בנתיב מצותיך כי בו חפצתי
ftificatiões tuas. Viã iustificationũ tuarꝰ instrue me: τ	viri amicissimi mei.	הַט לִבִּי אֶל עֵדְוֹתֶיךָ וְאַל אֶל בָּצַע׃	הט לבי אל עדותיך ואל אל בצע
καιώματά σου. Οδὸν δικαιωμάτων σου συνέτισόν με, κὰι	Deleth.	הַעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא בִּדְרָכֶךָ	העבר עיני מראות שוא בדרכך
exercebor in mirabilibꝰ tuis. Dormitauit aia mea	Dheſit pulueri aia	חַיֵּנִי׃ הָקֵם לְעַבְדְּךָ אִמְרָתֶךָ	חיני הקם לעבדך אמרתך
ἀδολεχήσω ἐν τοῖς θαυμασίοις σου. Ενυσαξεν ἡ ψυχή μου	mea: vitifica me	אֲשֶׁר לְיִרְאָתֶךָ׃ הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי	אשר ליראתך העבר חרפתי
pre tedio: cõfirma me in verbis tuis. Viã	iuxta verbũ tuũ. Vias	אֲשֶׁר יָגֹרְתִי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים׃	אשר יגרתי כי משפטיך טובים
ἀπὸ ἀνοήτίας, βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λογοις σου. Οδὸν ἀ	meas exposui & exaudi	הִנֵּה תָּאַבְתִּי לְפִקֻּדֶיךָ	הנה תאבתי לפקודיך
διάτους ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ, κὰι τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν	sti me: doce me iustitiã		
με. Οδὸν ἀληθείας ἐξελεξάμην, τὰ κρίματά σου οὐκ	tuã. Viã preceptoꝝ tuoꝝ		
ἐπελαθόμην. Εκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου κύριε, μὴ με	fac me itelligere: & lo		
cõfundere. Viã mãdatoꝝ tuoꝝ cucurri: cũ dilata	quar in mirabilibus tuis.		
κατισχύνῃς. Οδὸν ἐντολῶν σου ἔδραμον, ὅταν ἐπλά	Pistillauit aia mea pre		
ti cor meũ. Legẽ pone mihi dñe	stultitia: ferua me iux		
τυνας τὴν καρδίαν μου. Νομοθέτησόν με κύριε τὴν	ta eloquiũ tuũ. Viã		
viã iustificationũ tuarꝰ: τ exqram eã semp.	mẽdacii aufer a me: & legẽ tu		
ὁδὸν τῶν δικαιωμάτων σου, κὰι ἐκζητήσω αὐτὴν διαπαν	am dõa mihi. Viã fidei		
Da mihi intellectũ: τ scrutabor legẽ tuã: τ	legi: iudicia tua bppõe		
τός. Συνέτισόν με, κὰι ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου, κὰι	bã. Adhesi testimoniis tu		
custodiã illã in toto corde meo. Deduc me in	is dñe: ne cõfundas me.		
φυλαξῶ αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου. Οδήγησόν με ἐν τῇ	Viã mãdatorũ tuorum		
τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου, ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. Κλῖνον τὴν	currã: qm dilatasti cor		
cor meũ in testimonia tua: τ nõ in auaritiã.	meum. He.		
καρδίαν μου εἰς τὰ μαρτύριά σου. καὶ μὴ εἰς πλεονεξί	Stẽde mihi dñe viã		
Auerte oculos meos ne videãt va	pceptorũ tuorꝝ: &		
αν. Αποστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ μὴ ἰδεῖν μα	custodiã eã p vestigiũ.		
tatẽ: in via tua vitifica me. Statue fer	Doce me & obseruabo		
ξωτότητα, ἐν τῇ ὁδῷ σου ζῆσόν με. Στῆσον τῷ δού	legẽ tuã: & custodiã eã		
no tuo eloquiũ tuũ in timore tuo. Amputa	in toto corde. Deduc		
λω σου τὸ λόγιόν σου εἰς τὸν φόβον σου. Περίελε	me in semita mãdatoꝝ		
opprobriũ meũ qꝫ suspicat fum: qꝫ iudicia	tuorũ: quia ipsam volui.		
τὸν ὀνειδισμόν μου ὃν ὑπώπτευσα, ὅτι τὰ κρίματά	Inclina cor meum		
tua iocunda. Ecce cõcupiui mãdata tua:	ad testimõia tua: & nõ		
σου χρηςά. Ιδοὺ ἐπεθύμησα τὰς ἐντολάς σου ∞∞∞∞	ad auaritiã. Auerte		
	oculos meos ne videãt		
	vanitatẽ: in via tua vi		
	tifica me. Suscita fm		
	tuo eloquiũ tuũ in timo		
	re tuo. Auerte opprobri		
	um meũ qꝫ reuerenti		
	fum: quia iudicia tua		
	bõa. Ecce cõcupiui		

cepta tua: ᵃin iustitia tua ᵇviuifica me. Vau.

ΘT veniāt mihi ᵃmīe tuę dñe: &ᵇsal? tua ᶜiuxta eloquiū tuū. ᵈEt ꝛſponsum ᵉexprobrantibus mihi ᵇsermonē: ᶜqa ᵃſpauˈin ſermōe tuo. ᵐEt ne ᵐauferas ᵈ ore meo ᵉver bū ᵉveritatis ᵛſq; ᵍnimis ᶜqm ᵐiudicia tua ᶠexpectaui. ᵈEt cuſtodiā legē tuā ſiſempiternū &ſ vltrā. ᵍEt ābulabo ᵉin ſpacioſo: ᶜquia ᵈpcepta tua ᵇexquiſiui. ᵈEt loquar ꝏ ᵉin teſtimōiis tuis ᶜcoram ᵐregibus: ᵐ& nō ᵉcōfundar. ᵈEt delectabor ᵉin mādatis tuis ᶜque ꝏꝏꝏꝏ ᵈdilexi. ᵈEt leuabo ᵉmaus meas ᶜad ᵈmandata tua ᵍq̄ dilexi: ᵇ& loqr ᶜin preceptis tuis. zain.

ΜEmento ᵇ ſermonis ſeruo tuo: ꝏꝏꝏꝏ ᶜquem ᵈme ſpare feciſti. ᵉHec eſt ᵇcōſolatio mea ᶜi afflictiõe mea: ᵈquia ᵃeloquiū tuū ᵐvinificat me. ᵐSuperbi ᵇderidebāt me ᵃnimis: ᵈa lege tua, ᵐnon ᶜdeclinaui. ᵍRecordatus ſum ᶜiudiciorū tuorū ᵈa ſeculo ᵇdñe: ᵈ& cōſolatus ſum. ᵇHorror ᶜobtinuit me ᵇab impiis: ᶜqui derelinquerunt legē tuā. ᵍCarmina ᵇerāt ᶜmihi ᵇpcepta tua ᶜin domo ᵐpegrinatiõis mee. ᵐRecordatus ſum ᵐin nocte ᶜnomis tui ᵍdñe: ᶠ& cuſtodiui ᵍlegē tuam. ᶠHoc ᵐfactum eſt ᶜmihi: ᶜquia ᶠ pcepta tua ᵉcuſtodiui.

Heth.

Ars mea ᵇdñe: ᶜdixi ᵈvt cuſtodiam ꝏꝏꝏ ᶜverbū tuū. ᶠDeꝑcatus ſum ᵉvltū tuū ᵐi toto ᶜor de meo: ᵇmiſerere mei ᶠſm eloquiū tuū. ᵐRecogitaui ᶜvias meas: ᵈ& cōuerti ᵈpedes meos ᵉad teſtimonia tua. ᶠFeſtinaui ᵈ& non ᵐneglexi ᶜ cuſtodire ᵈ mādata tua. ᵍFunes ᵉiꝑiorū ᵇiplicauerunt me: ᶜlegē tuā ᵈnō ᶠ ſum oblitus. ᵍMedio ᵉ noctis ꝏꝏꝏ ᵇſurgam ᶜad confitendū ᵈtibi: ᵉſuper ᵐiudicia ꝏꝏꝏ ᶠiuſtitie tue. ᵍParticeps ᵈego ſum ᵇoim ᵉtimentiū te: ᵈ& cuſtodientiū ᵐpecepta tua. ᵡ Mia tua ᵇdñe ᶜplena eſt terra: ᵇpreceꝑta tua ᶜdoce me. Teth.

Bene ᵇfeciſti ᶜcum ᵈſeruo tuo ᵉdomine: ᶠſecūdū verbū tuū. ᵍBonū ᵈſermonem ᵉ& ſcientiam

ᵏdoce me: ᵍq̄ mādatis tuis credidi. ꝏꝏꝏꝏ ᵖAnteq̄ ᵃaudirē ᵍego ᶠignorani: ᵒnūc āt ᵉeloquiū tuū ᵉcuſtodiui. ᶜBonus es tu ᵇ& beneficus: ᵃdoce me ᵇpreceꝑta tua. ᶜApplicabāt ᵐihi ᶠmendaciū ᶠſupbi: ᵍego āt ᵉi toto ᶜcorde ᵉcruabā ᵇpceꝑta tua. ᵐIncraſſatū ᵉeſt ᵛvt lut adeps ᶜor eoꝝ: ᵍego in ᵏlege tua ᶠdelectabar. ᵃBonū ᵐihi ᵉquia ᵃafflictus ſū: ᶜvt ᵇdiſcerē ᵃpceꝑta tua. ᵇMelior ᵉſt ᵐihi ᵇlex ᶜoris tui: ᶠ ſup milia ᵍauri ᵇ& argenti. Iod.

ΜAnus tue ᵇfecerunt ᵉ& firmauerunt me ᵃdoce me ᵉ& diſcā ᶜmādata tua. ᵍQui timent te ᵇvidebūt me ᶜ& letabūtur: ᵏ quia ᶠ ſermonē tuū ᵐexpectaui. ᵐ Scio ᵒ dñe ᵖquia ᵍiuſtū iudiciū tuū: ᵖ& vere ᵃaffligiſti me. ᵐSit ᵒobſecro ᶜ mia tua ᶠin cōſolatiõe mea: ᵃ ſicut locutus es ᵇ ſuo tuo. ᶜVeniant mihi ᵈmie tue ᵉ & viuā: ᶠquia ᵍlex tua ᵇdelectatio mea. ᶜCōfūdātur ᶠſuperbi ᵍq̄ ᵐiniq̄ cōtriture ᵐnt me: ᵉego āt ᵖ loq̄r ᵍi ꝑceptis tuis. ᶠ Reuertantur ᵐad me ᵍqui timēt te: ᵖ& qui ſciūt ᵉteſtimoniū tuū. ᶠ Fiat ᶜor meū ᵇpfectū ᵃin ꝑceptis tuis: ᶜvt ᵇnō ᶜcōfundar.

Caph.

Oeſecit ᵇi ſalutare tuum ᶜaia mea: ᵇverbū tuū ᶜexpectaui. ᶜCōluꝑti ſunt ᵇoculi mei ᵇin verbū tuū: ᵈdicētes ᵍq̄ cōſolaberis me: ᵐCū ᵉcem ᵒ quaſi vter ᵇi pruia: ᵇpceꝑta tua ᶜnon ᵉſū oblitus. ᶜQuot ſūt ᵐdies ᶜſeruꝰ tui: ᵒq̄ facies ᵇi pſequētib? me ᵇin dictū. ᶜFoderūt ᵐmihi ᶜſupbi ᵇfoucas: ᵇq̄ ᵐnon erāt ᵃiuxta legē tuā. ᵏ Oia ᵐmādata tua ᵐvera: ᵐfalſo ᵒpſecuti ſūt me: ᵖauxiliare mihi. ᵍPaulominus ᶜcōſūpſerūt me ᵇi terra: ᶜego aut ᵉnō ᵈimiſi ᶠpceꝑta tua. ᵍSecundū miam tuam ᵉviuifica me: ᵇ& cuſtodiā ᶜteſtimōia ᵇoris tui.

Lamed.

INeternū ᵇ dñe ᶜverbū tuū ᵉſtat ᵈin celo. ᵍIn gñatiõe ᵉ & gñatiõe ᵈdes tua: ᶜfundaſti ᵉterram ᵇ& ſtat. ᵐ Iudicio tuo ᵐſtant ᵛſq̄ ᵇ hodie: ᵍquia ᵒoia ᶜſeruiūt tibi. ᵍNiſi qd ᶜlex tua ᵐdelectatio mea: ᵍforte ᶠ piiſſem ᵇi preſſura

ᵐצוה ᵑאמן לַמְּדֵנִי כִּי ᵐנֶאֱמְנוּתֶיךָ ᵐהָאֲמַנְתִּי׃
ᵑעגה ᵒטֶרֶם ᵑאֶעֱנֶה ᵑאֲנִי ᵒשֹׁגֵג ᵒוְעַתָּה
ᵑטוב אִמְרָתְךָ ᵑשָׁמַרְתִּי׃ ᵑטוֹב ᵑאַתָּה ᵑוּמֵטִיב
ᵑחקק לַמְּדֵנִי ᵑחֻקֶּיךָ׃ ᵑטָפְלוּ ᵑעָלַי ᵑשֶׁקֶר
ᵑזור ᵑנצר ᵑזֵדִים ᵑאֲנִי ᵑבְּכָל ᵑלֵב ᵑאֶצֹּר ᵑפִּקֻּדֶיךָ׃
ᵑיגה ᵐטָפַשׁ ᵐכַּחֵלֶב ᵑלִבָּם ᵑאֲנִי ᵑתּוֹרָתְךָ
ᵑעגה שָׁעֲשָׁעְתִּי׃ ᵑטוֹב ᵑלִי כִּי ᵑעִנִּיתִי ᵑלְמַעַן
ᵑלמד ᵑחק אֶלְמַד ᵑחֻקֶּיךָ׃ ᵑטוֹב ᵑלִי ᵑתּוֹרַת ᵑפִּיךָ
ᵑמאלפי ᵑזָהָב ᵑוָכָסֶף׃
ᵑעשה ᵑכון יָדֶיךָ ᵑעָשׂוּנִי ᵑויכוננוני ᵑהֲבִינֵנִי
ᵑבין ᵑולמד ᵑואלמדה ᵑמִצְוֹתֶיךָ׃ ᵑיראיך ᵑיִרְאוּנִי
ᵑצוה ᵑלאה ᵑוְיִשְׂמָחוּ כִּי ᵑלִדְבָרְךָ ᵐיִחָלְתִּי׃ ᵑידעתי
ᵑשבט ᵑיהוה כִּי ᵑצֶדֶק ᵑמִשְׁפָּטֶיךָ ᵑוֶאֱמוּנָה
ᵑש פֵּית ᵑאתני ᵑעִנִּיתָנִי׃ ᵑיהי ᵑנָא ᵑחַסְדְּךָ ᵑלְנַחֲמֵנִי
ᵑעגה ᵑהיה ᵑכְּאִמְרָתְךָ ᵑלְעַבְדֶּךָ ᵑיְנַאוּנִי ᵑרַחֲמֶיךָ
ᵑבוא ᵑתת ᵑוְאֶחְיֶה כִּי ᵑתוֹרָתְךָ ᵑשַׁעֲשֻׁעָי׃ ᵑיבשו
ᵑשעשע ש ᵑזדים כִּי ᵐשֶׁקֶר ᵑעִוְּתוּנִי ᵑאֲנִי ᵑאָשִׂיחַ
ᵑזוד ᵑשוח ᵑבְּפִקֻּדֶיךָ׃ ᵑישובו ᵑלִי ᵑיְרֵאֶיךָ ᵑוְיֹדְעֵי
ᵑבחר ᵑעדת ᵑעֵדְוֹתֶיךָ׃ ᵑיהי ᵑלִבִּי ᵑתָמִים ᵑבְּחֻקֶּיךָ
ᵑכוש ᵑלמען לְמַעַן ᵑאֵבוֹשׁ׃
ᵑכלה ᵑישע ᵑכָּלְתָה ᵑלִתְשׁוּעָתְךָ ᵑנַפְשִׁי ᵑלִדְבָרְךָ
ᵑכלה ᵑחלתי ᵑיִחַלְתִּי׃ ᵑכלו ᵑעיני ᵑלְאִמְרָתֶךָ ᵑלֵאמֹר
ᵑנחם ᵑמתי ᵑמָתַי ᵐתְּנַחֲמֵנִי ᵐכִּי ᵑהָיִיתִי ᵑכְּנֹאד
ᵑנוד ᵑקטר ᵑנְקִיטוֹר ᵑחֻקֶּיךָ ᵑלֹא ᵑשָׁכָחְתִּי׃
ᵑיום ᵑעשה ᵑכַּמָּה ᵐימי ᵑעַבְדֶּךָ ᵐכַּמָּתַי ᵑתַּעֲשֶׂה ᵑבְּרֹדְפַי
ᵑש פֵּא ᵑכרה ᵑכָּרוּ ᵑלִי ᵑזֵדִים ᵑשִׂיחוֹת
ᵑשוח ᵑאשר ᵑאֲשֶׁר ᵑלֹא ᵑכְּתוֹרָתֶךָ׃ ᵑכל ᵑמצותיך
ᵑירה ᵑצוה ᵐאֱמוּנָה ᵐשֶׁקֶר ᵑרְדָפוּנִי ᵑעָזְרֵנִי
ᵐאמן ᵐכִּמְעַט ᵑכִּלּוּנִי ᵑבָּאָרֶץ ᵑוַאֲנִי ᵑלֹא
ᵑכל ᵑבמר ᵑעָזַבְתִּי ᵑפִּקּוּדֶיךָ׃ ᵑכְּחַסְדְּךָ ᵑחַיֵּנִי
ᵑשמר ᵑעוד ᵑוְאֶשְׁמְרָה ᵑעֵדוּת ᵑפִּיךָ׃
ᵑהא ᵑלעלם ᵑלְעוֹלָם ᵑיְהוָה ᵑדְּבָרְךָ ᵑנִצָּב
ᵑצב ᵑדור ᵑבַּשָּׁמָיִם׃ ᵑלדר ᵑודר ᵑאֱמוּנָתֶךָ ᵑכּוֹנַנְתָּ ᵑאֶרֶץ
ᵑעמד ᵑתעמד ᵐלְמִשְׁפָּטֶיךָ ᵐעָמְדוּ ᵑהַיּוֹם
ᵑירה ᵑכל ᵑכִּי ᵑהַכֹּל ᵑעְבָדֶיךָ ᵑלוּלֵי ᵑתוֹרָתְךָ
ᵑשעשע ᵑענה ᵑאָז ᵑאָבַדְתִּי ᵑבְעָנְיִי׃

ᵑצדק ᵑחי ᵑצַדִּיק ᵑיְהוָה ᵑוְיָשָׁר ᵑמִשְׁפָּטֶיךָ׃
ᵑחיה ᵑירה ᵑצִוִּיתָ ᵑצֶדֶק ᵑעֵדְוֹתֶיךָ ᵑוֶאֱמוּנָה ᵑמְאֹד׃
ᵑצמת ᵑכלה ᵑצִמְּתַתְנִי ᵑבְּלִתִּי ᵑדְבָרֶיךָ ᵑאָהֵב ᵑעַבְדֶּךָ׃
ᵑצער ᵑמעט ᵑצָעִיר ᵑאָנֹכִי ᵑוְנִבְזֶה ᵑפִּקֻּדֶיךָ ᵑלֹא ᵑשָׁכָחְתִּי׃
ᵑצדק ᵑעולם ᵑצִדְקָתְךָ ᵑצֶדֶק ᵑלְעוֹלָם ᵑוְתוֹרָתְךָ ᵑאֱמֶת׃
ᵑצר ᵑמצא ᵑצַר ᵑוּמָצוֹק ᵑמְצָאוּנִי ᵑמִצְוֹתֶיךָ ᵑשַׁעֲשֻׁעָי׃
ᵑצדק ᵑעולם ᵑצֶדֶק ᵑעֵדְוֹתֶיךָ ᵑלְעוֹלָם ᵑהֲבִינֵנִי
ᵑקרא ᵑקר ᵑקָרָאתִי ᵑבְכָל ᵑלֵב ᵑעֲנֵנִי ᵑיְהוָה ᵑחֻקֶּיךָ
ᵑנצר ᵑחקק ᵑאֶצֹּרָה׃ ᵑקראתיך ᵑקְרָאתִיךָ ᵑהוֹשִׁיעֵנִי
ᵑרחק ᵑרשע ᵑוְאֶשְׁמְרָה ᵑעֵדוֹתֶיךָ׃ ᵑקדמו ᵑקִדַּמְתִּי
ᵑנשף ᵑשוע ᵑבַּנֶּשֶׁף ᵑוָאֲשַׁוֵּעָה ᵑלִדְבָרְךָ ᵑיִחָלְתִּי׃
ᵑקדם ᵑקול ᵑקוֹלִי ᵑשָׁמְעָה ᵑכְחַסְדֶּךָ ᵑיְהוָה
ᵑחיה ᵑשפט כְּמִשְׁפָּטֶךָ ᵑחַיֵּנִי׃
ᵑקרב ᵑרדף ᵑקָרְבוּ ᵑרֹדְפֵי ᵑזִמָּה ᵑמִתּוֹרָתְךָ ᵑרָחָקוּ׃
ᵑקרוב ᵑיהוה ᵑקָרוֹב ᵑאַתָּה ᵑיְהוָה ᵑוְכָל ᵑמִצְוֹתֶיךָ
ᵑאמת ᵑראה ᵑאֱמֶת׃ ᵑראה ᵑקֶדֶם ᵑיָדַעְתִּי ᵑמֵעֵדְוֹתֶיךָ
ᵑרחם ᵑראה ᵑכִּי ᵑיְסָדָתָם ᵑלְעוֹלָם׃
ᵑרחם ᵑעני ᵑרְאֵה ᵑעָנְיִי ᵑוְחַלְּצֵנִי ᵑכִּי ᵑתוֹרָתְךָ ᵑלֹא
ᵑרב ᵑשרר ᵑשָׁכָחְתִּי׃ ᵑרִיבָה ᵑרִיבִי ᵑוּפְדֵנִי ᵑלְאִמָּרְתְךָ
ᵑחיה ᵑרשע ᵑתְּחַיֵּנִי׃
ᵑרחק ᵑרשע ᵑרָחוֹק ᵑמֵרְשָׁעִים ᵑיְשׁוּעָה ᵑכִּי ᵑחֻקֶּיךָ
ᵑדרש ᵑלמד ᵑלֹא ᵑדָרָשׁוּ׃
ᵑרחם ᵑחיה ᵑרַחֲמֶיךָ ᵑרַבִּים ᵑיְהוָה ᵑכְּמִשְׁפָּטֶיךָ
ᵑחיה ᵑרדף ᵑחַיֵּנִי׃
ᵑרב ᵑרדף ᵑרַבִּים ᵑרֹדְפַי ᵑוְצֹרְרָי ᵑמֵעֵדְוֹתֶיךָ
ᵑנטה ᵑשקר ᵑלֹא ᵑנָטִיתִי׃
ᵑראה ᵑדאג ᵑרָאִיתִי ᵑבֹגְדִים ᵑוָאֶתְקוֹטָטָה ᵑאִמְרָתְךָ
ᵑשמר ᵑדבר ᵑלֹא ᵑשָׁמָרוּ׃
ᵑראה ᵑחיה ᵑרְאֵה ᵑכִּי ᵑלִפְקֻדֶּיךָ ᵑאָהָבְתִּי ᵑיְהוָה
ᵑחסד ᵑחיה ᵑכְּחַסְדְּךָ ᵑחַיֵּנִי׃
ᵑראש ᵑשקר ᵑרֹאשׁ ᵑדְּבָרְךָ ᵑאֱמֶת ᵑוּלְעוֹלָם ᵑכָּל
ᵑצדק ᵑעולם ᵑמִשְׁפַּט ᵑצִדְקָךְ׃
ᵑשר ᵑחנם ᵑשָׂרִים ᵑרְדָפוּנִי ᵑחִנָּם ᵑוּמִדְּבָרְךָ
ᵑלב ᵑפחד ᵑפָּחַד ᵑלִבִּי׃
ᵑשיש ᵑצוה ᵑשָׂשׂ ᵑאָנֹכִי ᵑעַל ᵑאִמְרָתֶךָ ᵑכְּמוֹצֵא
ᵑנצל ᵑצלם ᵑצֵל׃ ᵑשלל ᵑגדל ᵑשָׁלָל ᵑרָב׃
ᵑשקר ᵑתעב ᵑשֶׁקֶר ᵑשָׂנֵאתִי ᵑוָאֲתַעֵבָה ᵑתּוֹרָתְךָ
ᵑאהב ᵑשבע ᵑאָהָבְתִּי׃
ᵑשבע ᵑהלל שֶׁבַע ᵑבַּיּוֹם ᵑהִלַּלְתִּיךָ ᵑעַל ᵑמִשְׁפְּטֵי
ᵑצדק ᵑחק ᵑצִדְקֶךָ׃
ᵑשלם ᵑשלום ᵑשָׁלוֹם ᵑרָב ᵑלְאֹהֲבֵי ᵑתוֹרָתֶךָ ᵑוְאֵין
ᵑכשל ᵑמכשול ᵑלָמוֹ ᵑמִכְשׁוֹל׃
ᵑשבר ᵑישע ᵑשִׂבַּרְתִּי ᵑלִישׁוּעָתְךָ ᵑיְהוָה ᵑוּמִצְוֹתֶיךָ
ᵑאהב ᵑמאד עָשִׂיתִי׃
ᵑשמר ᵑנפש ᵑשָׁמְרָה ᵑנַפְשִׁי ᵑעֵדְוֹתֶיךָ ᵑוָאֹהֲבֵם
ᵑאהב ᵑמאד ᵑאֲהֵבָה׃
ᵑשמר ᵑפקד ᵑשָׁמַרְתִּי ᵑפִקֻּדֶיךָ ᵑוְעֵדְוֹתֶיךָ ᵑכִּי
ᵑכל ᵑנגד כָל ᵑדְּרָכַי ᵑנֶגְדֶּךָ׃
ᵑשוע ᵑקרב ᵑתִּקְרַב ᵑרִנָּתִי ᵑלְפָנֶיךָ ᵑיְהוָה ᵑכִּבִינָתְךָ
ᵑחיה ᵑאמר הֲבִינֵנִי׃
ᵑשוע ᵑבוא ᵑתָּבוֹא ᵑתְחִנָּתִי ᵑלְפָנֶיךָ ᵑכְּאִמְרָתְךָ
ᵑנצל ᵑחלץ ᵑהַצִּילֵנִי׃
ᵑשפה ᵑתהלה ᵑתַּבַּעְנָה ᵑשְׂפָתַי ᵑתְּהִלָּה ᵑכִּי
ᵑלמד ᵑחק ᵑתְלַמְּדֵנִי ᵑחֻקֶּיךָ׃
ᵑשון ᵑלשון ᵑתַּעַן ᵑלְשׁוֹנִי ᵑאִמְרָתֶךָ ᵑכִּי ᵑכָל
ᵑצדק ᵑמצוה ᵑמִצְוֹתֶיךָ ᵑצֶדֶק׃
ᵑשלח ᵑיד תְּהִי ᵑיָדְךָ ᵑלְהוֹשִׁיעֵנִי ᵑכִּי ᵑפִקֻּדֶיךָ
ᵑבחר ᵑעזר ᵑבָחָרְתִּי׃
ᵑשוע ᵑתאב ᵑתָּאַבְתִּי ᵑלִישׁוּעָתְךָ ᵑיְהוָה ᵑוְתוֹרָתְךָ
ᵑשעשע ᵑענג שַׁעֲשֻׁעָי׃
ᵑשפה ᵑחיה ᵑתְּחִי ᵑנַפְשִׁי ᵑוּתְהַלְלֶךָּ ᵑוּמִשְׁפָּטְךָ
ᵑעזר ᵑעזר יַעְזְרֻנִי׃

Pūtiua.he. Tex.heb. pſ.crix. Trāſla.B.Hiero. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתָנִי׃ לְךָ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי׃ לִי קִוּוּ רְשָׁעִים לְאַבְּדֵנִי עֵדֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן׃ לְכָל תִּכְלָה רָאִיתִי קֵץ רְחָבָה מִצְוָתְךָ מְאֹד׃

מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי׃ מֵאֹיְבַי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוָתְךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי׃ מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי כִּי עֵדוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי׃ מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן כִּי פִקּוּדֶיךָ נָצָרְתִּי׃ מִכָּל אֹרַח רָע כָּלֵאתִי רַגְלָי לְמַעַן אֶשְׁמֹר דְּבָרֶךָ׃ מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי כִּי אַתָּה הוֹרֵתָנִי׃ מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ מִדְּבַשׁ לְפִי׃ מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבּוֹנָן עַל כֵּן שָׂנֵאתִי כָּל אָרַח שָׁקֶר׃

נֵר לְרַגְלִי דְּבָרֶךָ וְאוֹר לִנְתִיבָתִי׃ נִשְׁבַּעְתִּי וָאֲקַיֵּמָה לִשְׁמֹר מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃ נָעֲנֵיתִי עַד מְאֹד יְהוָה חַיֵּנִי כִּדְבָרֶךָ׃ נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי׃ נַפְשִׁי בְכַפִּי תָמִיד וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃ נָתְנוּ רְשָׁעִים פַּח לִי וּמִפִּקּוּדֶיךָ לֹא תָעִיתִי׃ נָחַלְתִּי עֵדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם כִּי שְׂשׂוֹן לִבִּי הֵמָּה׃ נָטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ לְעוֹלָם עֵקֶב׃

סֵעֲפִים שָׂנֵאתִי וְתוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי׃ סִתְרִי וּמָגִנִּי אָתָּה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃ סוּרוּ מִמֶּנִּי מְרֵעִים וְאֵצְרָה מִצְוֹת אֱלֹהָי׃ סָמְכֵנִי כְאִמְרָתְךָ וְאֶחְיֶה וְאַל תְּבִישֵׁנִי מִשִּׂבְרִי׃ סְעָדֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה וְאֶשְׁעָה בְחֻקֶּיךָ תָמִיד׃ סָלִית כָּל שׁוֹגִים מַחְקָקֵיךְ כִּי שֶׁקֶר תַּרְמִיתָם׃ סִגִים כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ לָכֵן אָהַבְתִּי עֵדוֹתֶיךָ׃

mea. In ſepiternū non obliuiſcar ꝓceptoꝝ tuorū: quia per ipſa viuificaſti me. Tuus ſū ego ſalua me: qm̄ ꝓcepta tua queſiui. Me expectauerūt peccatores vt perderent me: teſtimonium tuum cōſiderabo. Omnis cōſummationis vidi finē: latꝰ preceptum tuū nimis.

Mem.

Quomodo dilexi legē tuā: tota die hec meditatio mea. Super inimicos meos ſtruiſme mādato tuo: qm̄ ſepiternū hoc eſt mihi. Super omnes qui docebant me eruditus ſū: quia teſtimonia tua meditatio mea eſt. Super ſenes intellexi: quia mandata tua ſeruaui. Ab omni ſemita mala phibui pedes meos: vt cuſtodiā verba tua. A iudiciis tuis nō declinaui: qz tu legē poſuiſti mihi. Quā dulcia faucibus meis eloquia tua ſup mel ori meo. A mandatis tuis intellexi: propea odiui oēm viā iniquitatis.

Lucerna pedibus meis ler tua: et lumē ſemitis meis. Iuraui et ſtatui cuſtodire iudicia iuſtitie tue. Humiliatus ſum vſq; nimis: dñe viuifica me fm verbū tuū. Volūtaria oris mei cōplacent tibi dñe: et iudicia tua docce me. Anima mea in manu mea ſp: et legis tue nō ſum oblitus. Poſuerūt peccatores laqueū mihi: et a ꝑceptis tuis non errau. Hereditate acquiſiui teſtimōnia tua in eternū: qz exultatio cordis mei ſunt. Inclinaui cor meū vt facerē iuſtitias tuas: propter eternā retributionem. Samech.

Vmultuoſos odiui: et legē tuā dilexi. Protectio mea et ſcutū meū es: et verbū tuū expectaui. Recedite a me maligni: et cuſtodiam mādata dei mei. Cōfirma me fm verbū tuū et viuā: et noli confundere me ab expectatiōe mea. Auxiliare mihi et ſalua ero: et delectabor in iuſtificatiōibus tuis ſemp. Aſpiciſti oēs qui ignorāt ꝑcepta tua: quia mēdax cogitatio eorū. Quaſi ſcoriā cōputaſti omnes

Trāſla.B.Hiero. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

Jn eternū nō obliuiſcar iuſtificatiōes tuas: qm̄ in ipis viuificaſti me. Tuus ſum ego ſaluū fac me: qm̄ iuſtificationes tuas exquiſiui. Me expectauerūt peccatores vt perderēt me: teſtimōnia tua intellexi. Omnis cōſummationis vidi finē: latū mādatū tuū nimis. Quomodo dilexi legē tuā die: tota die meditatio mea eſt. Super inimicos meos prudentē me feciſti mādato tuo: qz in eternū mihi eſt. Super omnes docentes me intelligentias meas: qm̄ teſtimōnia tua meditatio mea eſt. Super ſenes intellexi: qz mādata tua queſiui. Ab omni malo ſemita phibui pedes meos: vt cuſtodiā verba tua. A iudiciis tuis nō declinaui: qz tu legē poſuiſti mihi. Quā dulcia faucibus meis eloquia tua ſup mel ori meo. A mandatis tuis intellexi: propea odiui oēm viā iniquitatis.

Lucerna pedibus meis lex tua: et lumē ſemitis meis. Juraui et ſtatui cuſtodire iudicia iuſtitie tue. Humiliatus ſum vſq; nimis: dñe viuifica me fm verbū tuū. Volūtaria oris mei cōplacent tibi dñe: et iudicia tua docce me. Anima mea in manibus meis ſemp: et legē tuā non ſum oblitus. Poſuerūt peccatores laqueū mihi: et de mandatis tuis non errau. Hereditate acquiſiui teſtimōnia tua in eternū: qz exultatio cordis mei ſunt. Jnclinaui cor meū ad faciēdas iuſtificatiōes tuas in eternū pp retributionē. Jniquos odio habui: et legē tuā dilexi. Adiutor meus et ſuſceptor meus es tu: in verba tua ſuſtinui. Declinate a me malignanti: et ſcrutabor mādata dei mei. Suſcipe me ſm eloquiū tuū et viuifica me: et nō cōfundas me a mea expectatiōe. Adiuua me: et ſaluꝰ ero: et meditabor in iuſtificatiōibus tuis ſemp. Aſpernaſti oēs diſcedentes a iudiciis tuis: qz iniuſta cogitatio eorū. Prevaricationes reputaui oēs peccatores terre: ideo dilexi teſtimonia tua.

Pūtiua.he. Tex.heb.pſ.crix. Trāſla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

אָהַבְתִּי עֵדְתֶיךָ סֶמֶר מִפַּחְדֶךָ׃ שָׂשׂ בִּרְשָׁרֶי אֹמֵשׂ פִּטֶּיךָ יְרֵאתִי׃ עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וָצֶדֶק בַּל תַּנִּיחֵנִי לְעֹשְׁקָי עֲרָב עַבְדְּךָ לְטוֹב אַל יַעַשְׁקֻנִי זֵדִים עֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתֶךָ וּלְאִמְרַת צִדְקֶךָ׃ עֲשֵׂה עִם עַבְדְּךָ כַּחַסְדֶּךָ וְחֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי׃ עַבְדְּךָ אֲנִי הֲבִינֵנִי וְאֵדְעָה עֵדֹתֶיךָ׃ עֵת לַעֲשׂוֹת לַיהוָה הֵפֵרוּ תוֹרָתֶךָ׃ עַל כֵּן אָהַבְתִּי מִצְוֹתֶיךָ מִזָּהָב וּמִפָּז׃ עַל כֵּן כָּל פִּקּוּדֵי כָל יִשַּׁרְתִּי כָּל אֹרַח שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי׃

פְּלָאוֹת עֵדוֹתֶיךָ עַל כֵּן נְצָרָתַם נַפְשִׁי׃ פֵּתַח דְּבָרֶיךָ יָאִיר מֵבִין פְּתָאִים׃ פִּי פָעַרְתִּי וָאֶשְׁאָפָה כִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יָאָבְתִּי׃ פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כְּמִשְׁפָּט לְאֹהֲבֵי שְׁמֶךָ׃ פְּעָמַי הָכֵן בְּאִמְרָתֶךָ וְאַל תַּשְׁלֶט בִּי כָּל אָוֶן פְּדֵנִי מֵעֹשֶׁק אָדָם וְאֶשְׁמְרָה פִּקּוּדֶיךָ׃ פָּנֶיךָ הָאֵר בְּעַבְדֶּךָ וְלַמְּדֵנִי אֶת חֻקֶּיךָ׃ פַּלְגֵי מַיִם יָרְדוּ עֵינָי עַל לֹא שָׁמְרוּ תוֹרָתֶךָ׃

צַדִּיק אַתָּה יְהוָה וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ׃ צִוִּיתָ צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ וֶאֱמוּנָה מְאֹד׃ צִמַּתְתְּנִי קִנְאָתִי כִּי שָׁכְחוּ דְבָרֶיךָ צָרָפָה אִמְרָתְךָ מְאֹד וְעַבְדְּךָ אֲהֵבָהּ׃ צָעִיר אָנֹכִי וְנִבְזֶה פִּקֻּדֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃ צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת׃ צַר וּמָצוֹק מְצָאוּנִי מִצְוֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעָי׃ צֶדֶק עֵדְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הֲבִינֵנִי וְאֶחְיֶה׃ קָרָאתִי בְכָל לֵב עֲנֵנִי יְהוָה חֻקֶּיךָ אֲצֹרָה׃ קְרָאתִיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאֶשְׁמְרָה

dilexi teſtimonia tua. Cōfige a timore tuo carnes meas: ab eis iudiciſo tuis timebo. Feci iudicium et iuſtitiā: nō tradas me calūniātibus me. Suſcipe ſeruū tuū in bonū: nō calūniētur me ſuperbi. Oculi mei defecerūt in ſalutare tuū: et in eloquiū iuſtitie tue. Fac cū ſeruo tuo ſm miam tuā: et iuſtificatiōes tuas docce me. Seruꝰ tuus ego inſtrue me: qm̄ cognoſcā teſtimonia tua. Tps eſt facieḋ dñe: diſſipauerūt legē tuā. Propea dilexi mādata tua ſup aurū et topazion. Propterea dirigebar: oēm viā iniquā odio habui.

Mirabilia teſtimonia tua: ideo ſcrutata eſt ea ꝑa mea. Declaratio ſermonū tuoꝝ illuminabit et intellectū dabit paruulis. Os meū aperui: et attraxi ſpiritū: qz mādata tua deſiderabā. Aſpice me, et miſerere mei: ſm iudiciū diligentiū nomē tuū. Greſſus meos dirige ſm eloquiū tuū: et nō dominetur mei oēs iniuſtitia. Redime me a calūnia hoīm: et cuſtodiam mandata tua. Faciē tuā illumina ſup ſeruū tuū et docce me iuſtificatiōes tuas. Exitus aquarū deduxerūt oculi mei: qz nō cuſtodiūt legē tuā. Juſtus es dñe: et recta iudicia tua. Mandaſti iuſtitiā testimonia tua: et veritatē nimis. Tabeſcere me fecit zelus meus: qz obliti ſūt verba tua. Eſto ſeruꝰ tuus in bonū: nō calūniētur me ſuperbi. Oculi mei defecerūt in ſalutare tuū: et in eloquiū iuſtitie tue. Fac cū ſeruo tuo ſm miam tuā: et iuſtificatiōes tuas docce me. Seruus tuus ego: da intellectū mihi et ſciam teſtimonia tua. Tps eſt facieḋ dñe: diſſipauerūt legē tuā. Propea dilexi mādata tua ſup aurū et topazion. Propterea dirigebar ad oīa mādata tua: omē viā iniquā odio habui.

Mirabilia teſtimonia tua: ideo ſcrutata eſt ea ꝑa mea. Oſtium fermonū tuoꝝ illuminat et intellectū dat paruulis. Os meū aperui: et attraxi ſpiritū: qz mādata tua deſiderabā. Reſpice ad me et miſerere mei: ſm iudiciū diligentiū nomē tuū. Greſſus meos firma in eloquio tuo: et nō dominetur mei oīs iniuſtitia. Redime me a calūnia hoīm: et cuſtodiam mandata tua. Faciē tuā illumina ſup ſeruū tuū et docce me iuſtificatiōes tuas. Exitus aquarū deduxerūt oculi mei: qz nō cuſtodiūt legē tuā. Juſtus es dñe: et recta iudicia tua. Mandaſti iuſtitiā testimonia tua: et veritatē nimis. Cōſumpſit me zelus meus: qz obliti ſūt verba tua. Ignitum eloquium tuū vehemēter: et ſeruus tuus dilexit illud. Adoleſcēculus ego ſum et cōtēptibilis: ſed ꝑcepta tua nō oblitus. Juſtitia tua iuſtitia ſempiterna: et lex tua veritas. Tribulatio et anguſtia inuenerunt me: mandata tua voluptas mea. Juſta teſtimonia tua ſemper: docce me et viuam. Coph.

Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe: iuſtificatiōes tuas requiram. Clamaui ad te ſaluū me fac: et cuſtodiā teſtimonia tua. Prevenerunt in maturitate et clamaui: quia in verba tua ſuſtinui. Preuenerunt oculi mei ad te mane: vt meditarer eloquia tua. Vox mea audi dñe ſecundū miam tuā: et ſecundū iudiciū tuū viuifica me. Appropiauerunt perſequentes me iniquitati: a lege autē tua longe facti ſunt. Prope es tu dñe: et oēs vie tue veritas. Jnitio cognoui de teſtimonijs tuis: quia in eternū fundaſti ea.

Reſh.

Vide humilitatē meā et eripe me: quia legē tuā non ſum oblitus. Judica iudiciū meū et redime me: propter eloquiū tuū viuifica me. Longe a peccatoribus ſalus: quia iuſtificationes tuas non exquiſierunt. Miſericordie tue multe dñe: ſecundū iudicia tua viuifica me. Multi qui perſequuntur me et tribulant me: a teſtimonijs tuis non declinaui. Vidi prevaricantes et tabeſcebam: quia eloquia tua non cuſtodierunt. Vide quoniam mandata tua dilexi dñe: in miā tuā viuifica me. Principium verborum tuorum veritas: in eternū omnes iuſtificationes iuſtitie tue.

Principes perſecuti ſunt me gratis: et a verbis tuis formidauit cor meum. Letabor ego ſuper eloquia tua: ſicut qui inuenit deſpolia multa. Jniquitatem odio habui et abominatus ſum: legem autem tuam dilexi. Septies in die laudem dixi tibi: ſuper iudicia iuſtitie tue. Pax multa diligentibus legem tuam: et non eſt illis ſcandalum. Expectabam ſalutare tuum dñe: et mandata tua dilexi. Cuſtodiuit anima mea teſtimonia tua: et dilexit ea vehemēter. Seruaui mandata tua et teſtimonia tua: quia omnes vie mee in conſpectu tuo.

Thau.

Appropiet oratio mea in conſpectu tuo dñe: ſecundū eloquiū tuū da mihi intellectū. Intret poſtulatio mea in conſpectu tuo: ſecundū eloquiū tuū eripe me. Eructabunt labia mea laudē: cū docueris me iuſtificationes tuas. Pronūciabit lingua mea eloquiū tuū: quoniā omnia mandata tua equitas. Fiat manus tua vt ſaluet me: quoniā mandata tua elegi. Concupiui ſalutare tuum dñe: et lex tua meditatio mea eſt. Viuet anima mea et laudabit te: et iudicia tua adiuuabunt me. Erraui ſicut ouis que perijt: quere ſeruū tuū quia mandata tua non ſum oblitus.

ישע יְשׁוּעָתֶךָ׃ יְהוָה׃ תָּאַבְתִּי׃ לִישׁוּעָתְךָ׃ יְהוָה׃
ירה תּוֹרָתֶךָ׃ שַׁעֲשׁוּעָי׃ תִּחְיֶי׃ נַפְשִׁי׃
הלל וּתְהַלְלֶךָּ׃ וּמִשְׁפָּטֶיךָ׃ יַעְזְרֻנִי׃ תַּעְזְרֵנִי׃
עזר תָּעִיתִי׃ כִּשֶׂה׃ אֹבֵד׃ בַּקֵּשׁ׃ עַבְדֶּךָ׃ כִּי׃ מִצְוֹתֶיךָ׃
cxx. לֹא שָׁכָחְתִּי׃
שור שִׁיר׃ הַמַּעֲלוֹת׃
צור אֶל׃ יְהוָה׃ בַּצַּרְתָּה׃ לִי׃ קָרָאתִי׃
ענה וַיַּעֲנֵנִי׃ יְהוָה׃ הַצִּילָה׃ נַפְשִׁי׃
שפה מִשִּׂפַת׃ שֶׁקֶר׃ מִלָּשׁוֹן׃ רְמִיָּה׃ מַה׃
רמה יִתֵּן׃ לְךָ׃ וּמַה׃ יֹּסִיף׃ לָךְ׃ לָשׁוֹן׃ רְמִיָּה׃
נפל חִצֵּי׃ גִבּוֹר׃ שְׁנוּנִים׃ עִם׃ נַחְלֵי׃
גור רְתָמִים׃ אוֹיָה׃ לִי׃ כִּי׃ גַרְתִּי׃ מֶשֶׁךְ׃
רבב שָׁכַנְתִּי׃ עִם׃ אָהֳלֵי׃ קֵדָר׃ רַבַּת׃
שלם נַפְשִׁי׃ עִם׃ שׂוֹנֵא׃ שָׁלוֹם׃
דבר אֲנִי׃ שָׁלוֹם׃ וְכִי׃ אֲדַבֵּר׃ הֵמָּה׃
חלם לַמִּלְחָמָה׃
cxxi. שִׁיר׃ לַמַּעֲלוֹת׃ אֶשָּׂא׃ עֵינַי׃
נשא
נוא אֶל הֶהָרִים׃ מֵאַיִן׃ יָבֹא׃ עֶזְרִי׃
עזר עֶזְרִי׃ מֵעִם׃ יְהוָה׃ עֹשֵׂה׃ שָׁמַיִם׃
נתן וָאָרֶץ׃ אַל יִתֵּן׃ לַמּוֹט׃ רַגְלֶךָ׃ אַל
נום יָנוּם׃ שֹׁמְרֶךָ׃ הִנֵּה׃ לֹא יָנוּם׃ וְלֹא
שנה יִישָׁן׃ שֹׁמֵר׃ יִשְׂרָאֵל׃ יְהוָה׃ שֹׁמְרֶךָ׃
צלל יְהוָה׃ צִלְּךָ׃ עַל׃ יַד׃ יְמִינֶךָ׃ יוֹמָם
נכה הַשֶּׁמֶשׁ׃ לֹא יַכֶּכָּה׃ וְיָרֵחַ׃ בַּלָּיְלָה׃
שמר יְהוָה׃ יִשְׁמָרְךָ׃ מִכָּל׃ רָע׃ יִשְׁמֹר׃ אֶת
נפש נַפְשֶׁךָ׃ יְהוָה׃ יִשְׁמָר׃ צֵאתְךָ׃ וּבוֹאֶךָ׃
עלם מֵעַתָּה׃ וְעַד׃ עוֹלָם׃
cxxii. שִׁיר׃ הַמַּעֲלוֹת׃ לְדָוִד׃ שָׂמַחְתִּי׃
הלך בְּאֹמְרִים׃ לִי׃ בֵּית׃ יְהוָה׃ נֵלֵךְ׃
היה עֹמְדוֹת׃ הָיוּ׃ רַגְלֵינוּ׃ בִּשְׁעָרַיִךְ׃
בנה יְרוּשָׁלִָם׃ הַבְּנוּיָה׃ כְּעִיר
חבר שֶׁחֻבְּרָה׃ לָּהּ׃ יַחְדָּו׃ שֶׁשָּׁם׃ עָלוּ
עלה שִׁבְטִים׃ שִׁבְטֵי׃ יָהּ׃ עֵדוּת׃ לְיִשְׂרָאֵל׃
ידה לְהֹדוֹת׃ לְשֵׁם׃ יְהוָה׃ כִּי׃ שָׁמָּה׃ יָשְׁבוּ
כסא כִסְאוֹת׃ לְמִשְׁפָּט׃ כִּסְאוֹת׃ לְבֵית׃ דָּוִד׃
שלם שַׁאֲלוּ׃ שְׁלוֹם׃ יְרוּשָׁלִָם׃ יִשְׁלָיוּ׃

elegi. Desideraui 'salutare tuum domine: ꝛ lex tua meditatiõ mea est. Viuet aīa mea ꝛ laudabit te: ꝛ iudicia tua adiuuabūt me. Errauī sicut ouis q̃ perijt: quere seruū tuū: qꝛ mādatorum tuorum non sum oblitus.

Canticum graduum. 120.

In dñm cū tribulare clamauī: ꝛ exaudiuit me. Dñe libera aīam meā a labijs iniquis ꝛ a lingua dolosa. Quid detur tibi ꝛ q̃d apponatur tibi ad lingua dolosa? Sagitte potentis acute cū carbonibus desolatoryis. Heu mihi qꝛ incolatus meus prolongat? habitaui cū tabernaculis cedar: multū incolatus fuit aīa mea. Cū his qui odērūt pacē eram pacificus. Cū loquebar illis: impugnabāt me gratis.

Canticum graduum. 121.

Leuaui oculos meos in montes: vnde veniet auxiliū mihi. Auxiliū meum a dño qui fecit celū & terrā. Nō det in cōmotionē pedē tuū: nec dormiet qui custodit te. Ecce nō dormitabit neq; dormiet qui custodit Israel. Dñs custodiat te: dñs protectio tua super manū dexterā tuā. Per diē sol nō uret eam neq; luna per noctē. Dñs custodiet te ab omni malo: custodiat aīam tuā dñs. Dñs custodiat exitū tuū & introitū tuum: a modo & vsq; in seculū.

Canticum graduum dauid. 122.

Lętatus sum in ijs q̃ dicta sūt mihi: in domū dñi ibimus. Stātes erāt pedes nri in atriis tuis ierusalē. Ierusalē q̃ edificat vt ciuitas: cuius participatio eius in idipm. Illuc enī ascenderūt tribus tribus dñi testimoniū Israel: Ad cōfitendū nomi dñi. Quia illic sederūt sedes in iudicio: sedes sup domū dauid. Rogate pacem ierusalem: fiat bene

עתיך׃ "קִדַּמְתִּי׃ נַּשְׁפִים׃ וַאֲשַׁוֵּעָה׃ עִנִּיתִי׃
לדברך יִחָלְתִּי׃ קִדְּמוּ׃ עֵינַי׃
אשמרות לָשִׂיחַ׃ נֶאֱמָרָתֶךָ׃ קוֹלִי׃ שָׁמְעָה׃
שמעה כְּחַסְדֶּךָ׃ יְהוָה׃ כְּמִשְׁפָּטֶיךָ׃ חַיֵּנִי׃
קרבו קָרְבִי׃ זֹמֵּי׃ מְתוֹרָתְךָ׃ רָחֲקוּ׃
קרב מִצְוֹתֶיךָ׃ אֱמֶת׃ כָּל׃ קֶדֶם׃ יָדַעְתִּי׃
עדת מֵעֵדֹתֶיךָ׃ כִּי׃ לְעוֹלָם׃ יְסַדְתָּם׃
ראה רְאֵה׃ עָנְיִי׃ וְחַלְּצֵנִי׃ כִּי׃ תוֹרָתְךָ׃ לֹא
שכח שָׁכָחְתִּי׃ רִיבָה׃ רִיבִי׃ וּגְאָלֵנִי׃
חיה לְאִמְרָתְךָ׃ חַיֵּנִי׃ רָחוֹק׃ מֵרְשָׁעִים׃
ישע יְשׁוּעָה׃ כִּי׃ חֻקֶּיךָ׃ לֹא׃ דָרָשׁוּ׃
רחם רַחֲמֶיךָ׃ רַבִּים׃ אֲדֹנָי׃ כְּמִשְׁפָּטֶיךָ׃
חיה חַיֵּנִי׃ רַבִּים׃ רֹדְפַי׃ וְצָרָי׃ מֵעֵדוֹתֶיךָ׃
צור לֹא׃ נָטִיתִי׃ רָאִיתִי׃ בֹגְדִים׃
נטה וָאֶתְקוֹטְטָה׃ אֲשֶׁר׃ אִמְרָתְךָ׃ לֹא
קוט שָׁמָרוּ׃ רְאֵה׃ כִּי׃ פִקּוּדֶיךָ׃ אָהָבְתִּי׃
פקד יְהוָה׃ כְּחַסְדְּךָ׃ חַיֵּנִי׃ רֹאשׁ׃ דְּבָרְךָ׃ הָיָה
אמת אֱמֶת׃ וּלְעוֹלָם׃ כָּל׃ מִשְׁפַּט׃ צִדְקֶךָ׃
שור שָׂרִים׃ רְדָפוּנִי׃ חִנָּם׃ וּמִדְּבָרֶיךָ׃ שׂוֹשׂ
שוש כְּפֵחַד׃ לִבִּי׃ שָׂשׂ׃ אָנֹכִי׃ עַל׃ אִמְרָתֶךָ׃
מצא כְּמוֹצֵא׃ שָׁלָל׃ רָב׃ שֹׂנְאַת׃ שֶׁקֶר׃ שָׂנֵאתִי׃
תעב וָאֲתַעֵבָה׃ תּוֹרָתְךָ׃ אָהַבְתִּי׃ שֶׁבַע׃
הלל בַּיּוֹם׃ הִלַּלְתִּיךָ׃ עַל׃ מִשְׁפְּטֵי׃ צִדְקֶךָ׃
שלם שָׁלוֹם׃ רָב׃ לְאֹהֲבֵי׃ תוֹרָתֶךָ׃ וְאֵין
כשל לָהֶם׃ מִכְשׁוֹל׃ שִׂבַּרְתִּי׃ לִישׁוּעָתְךָ׃
עשה יְהוָה׃ וּמִצְוֹתֶיךָ׃ עָשִׂיתִי׃ שָׁמְרָה
נפש נַפְשִׁי׃ עֵדֹתֶיךָ׃ וָאֹהֲבֵם׃ מְאֹד׃ שָׁמַרְתִּי
פקד פִּקּוּדֶיךָ׃ וְעֵדֹתֶיךָ׃ כִּי׃ כָל׃ דְּרָכַי׃ נֶגְדֶּךָ׃
קרב תִּקְרַב׃ רִנָּתִי׃ לְפָנֶיךָ׃
בין יְהוָה׃ כִּדְבָרְךָ׃ הֲבִינֵנִי׃ תְּבוֹא
בוא תְחִנָּתִי׃ לְפָנֶיךָ׃ כְּאִמְרָתְךָ׃ הַצִּילֵנִי׃
נבע תַּבַּעְנָה׃ שְׂפָתַי׃ תְּהִלָּה׃ כִּי׃
שפה תְלַמְּדֵנִי׃ חֻקֶּיךָ׃ תַּעַן׃ לְשׁוֹנִי׃ אִמְרָתֶךָ׃
לבב כִּי׃ כָל׃ מִצְוֹתֶיךָ׃ צֶדֶק׃
יהי יָדְךָ׃ לְעָזְרֵנִי׃ כִּי׃ פִקּוּדֶיךָ׃

testimonia tua. Surge bā adhuc? tenebris & clamabā? verbū tuū expectās. Preueniebāt oculi mei ad diluculū vt meditarer eloquia tua: vocem meā audi dñe fm miaz tuā: fm iudiciū tuū viuifica me. Appropinquauerūt persecutores mei scelerisi: & a lege tua procul facti sūt. Prope es tu dñe: & omnia mādata tua veritas. A principio noui de testimonijs tuis: quia in eternū fundasti ea. Res.

Vide afflictionē meā & eripe me: qꝛ legē tuā nō sum oblitus. Iudica iudiciū meū & redime me: propter eloquiū tuū viuifica me. Lōge a peccatoribus salus: qꝛ iustificationes tuas nō exquisierūt. Misericordie tue multe dñe: secūdū iudiciū tuū viuifica me. Multi q̃ persequuntur me & tribulāt me: a me. Vidi p̃uaricantes & merebā: quia verbū tuū nō custodierunt. Vide quoniam mādata tua dilexi dñe: in miaz tua viuifica me. Caput verboꝝ tuorū veritas & i sempiternum omne iudiciū iustitie tue. Sin.

Principes persecuti sūt me sine cā: verba aūt tua timuit cor meū. Gaudēs ego eloquio tuo: sicut q̃ inuenit spolia multa. Mendaciū odio habui & detestat? sū: legē tuā dilexi. Septies in die laudaui te: sup iudicijs iustitie tue. Pax multa diligētibus legē tuā: & nō est illis scādalū. Expectaui salutare tuū dñe: & mādata tua feci. Custodiuit aīa mea testimonia tua: & dilexit ea nimis. Custodiui precepta tua & testimonia tua: quia omnes vie mee in conspectu tuo. Thau.

Ingrediatur la? mea corā te dñe: fm verbū tuū doce me. Veniat deprecatio mea ante faciē tuā: fm eloquiū tuū libera me. Fūdet labia mea hymnū: docebis me iustificationes tuas. Pronūtiet lingua mea eloquia tua: quoniā oīa mādata tua equa. Fiat manus tua auxiliatrix mea: qꝛ precepta tua

τὰ μαρτύριά σου. Προέφθασα ἐν ἀφορίᾳ, καὶ ἐκέκραξα, τοῖς ῥήμασί σου ὑπέμεινα. Προεφθασαν οἱ ὀφθαλμοί μου πρὸς τὸν λόγιόν σου τοῦ μελετᾶν τὰ λόγιά σου, Τῆς φωνῆς μου ἄκουσον κύριε κατὰ τὸ ἔλεός σου, κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆσόν με. Ἐγγισάτωσαν οἱ καταδιώκοντές με ἀνομίᾳ, ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθησαν. Ἐγγὺς εἶ σύ κύριε, καὶ ὁδοὶ αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια. Κατ' ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυρίων σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά.

Vide humilitatē meā & eripe me: qꝛ legem tuā nō sum oblitus. Judica judiciū meū & redime me: propter eloquiū tuū viuifica me. Lōge a peccatoribus salus: qꝛ justificationes tuas nō exquisierūt. Miserationes tue multe dñe: secūdū judiciū tuū viuifica me. Multi q̃ persequuntur me & tribulāt me: a me. Ἰδὲ τὴν ταπείνωσίν μου καὶ ῥῦσαί με, ὅτι τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην. Κρῖνον τὴν κρίσιν μου καὶ λύτρωσαί με: propter eloquiū tuū viuifica me. Lōge a peccatoribus salus: qꝛ justificationes tuas nō exquisierūt. Σῶσόν με, διὰ τὸν λόγιόν σου ζῆσόν με. Μακρὰν ἀπὸ ἁμαρτωλῶν σωτηρία, ὅτι τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐξεζήτησαν. Οἰκτιρμοί σου πολλοί κύριε, κατὰ τὸ κρῖμά σου ζῆσόν me. Multi q̃ persequuntur me & tribulāt me: a me. Πολλοὶ οἱ διώκοντές με καὶ θλίβοντές με, ἐκ τῶν τεστιμονίων tuis nō declinaui. Vidi prevaricantes & merebā: quia verbū tuū nō custodierunt. Vide quoniam mādata tua dilexi dñe: in miaz tua viuifica me. Ἐντολάς σου ἐνεβλεψάμην καὶ ἐξέλιπον, ὅτι τὰ λόγιά σου οὐκ ἐφυλάξαντο. Ἰδὲ ὅτι τὰς mādata tua dilexi dñe: in miaz tua viuifica me. ἐντολάς σου ἠγάπησα κύριε, ἐν τῷ ἐλέει σου ζῆσόν με. Principiū verboꝝ tuoꝝ veritas & in eternū oīa Ἀρχὴ τῶν λόγων σου ἀλήθεια καὶ εἰς τὸν αἰῶνα πάντα τὰ judicia justitie tue. Principes persecuti sūt me gratis: & a verbis tuis formidauit cor meū. Ἄρχοντες κατεδίωξάν με δωρεάν, καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ καρδία μου. Letabor ego sup eloquia tua: sicut q̃ invenit spolia multa. Εὐφραίνομαι ἐγὼ ἐπὶ τοῖς λόγιά σου, ὡς ὁ εὑρίσκων σκῦλα πολλά. Adiniquitatē odio habui & abominatus sum: legem autem tuā dilexi. Septies in die laudē dixi tibi: super judicia justitie tue. Pax multa diligētibus legē tuā: & nō est illis scādalū. Ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἤνεσά σε, ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. Εἰρήνη πολλὴ τοῖς diligētibus legē tuā: & nō est illis scādalū. ἀγαπῶσι τὸν νόμον σου, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς σκάνδαλον. Expectabā salutare tuū dñe: & mādata tua dilexi. Προσεδόκων τὸ σωτήριόν σου κύριε, καὶ τὰς ἐντολάς tua dilexi. Custodiuit aīa mea testimōnia tua: σου ἠγάπησα. Ἐφύλαξεν ἡ ψυχή μου τὰ μαρτύριά σου, ἐφύλαξεν αὐτὰ σφόδρα. Ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ μαρτύριά σου, ὅτι πάντα αἱ ὁδοί μου ἐναντίον σου dñe. Appropiquet deprecatio mea in cōspectu tuo dñe: κύριε, Ἐγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου κύριε, iuxta eloquiū tuū da mihi intellectū. Intret postulatio κατὰ τὸ λόγιόν σου συνέτισόν με. Ἐξέλθοι τὸ ἀξίωμα mea in cōspectu tuo dñe: fm eloquiū tuū eripe me. μου ἐνώπιόν σου κύριε, κατὰ τὸ λόγιόν σου ῥῦσαί με. Eructuent labia mea hymnū: cū docueris me iustificationes tuas. Ἐξερεύξανται τὰ χείλη μου ὕμνον, ὅταν διδάξῃς με τὰ δικαιώματά σου. Φθέγξαιτο ἡ γλῶσσά μου τὰ λόγιά σου, qꝛ oīa mādata tua equa. Fiat manus καιώματά σου. Φθέγξαιτο ἡ γλῶσσά μου τὰ λόγιά σου, ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικαιοσύνη. Γενέσθω χείρ tua vt salueī me: qm mādata tua σου τοῦ σῶσαί με, ὅτι τὰς ἐντολάς σου

אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינָי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם: הִנֵּה כְעֵינֵי עַבָדִים אֶל יַד אֲדֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ: חָנֵּנוּ יְהוָה חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: רַבַּת שָׂבְעָה לָהּ נַפְשֵׁנוּ הַלְעֲג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים:

שִׁיר cxxiij.

לְדָוִד לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמָּיִם הַזֵּדוֹנִים: בָּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ: עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

שִׁיר cxxiv.

לַמַּעֲלוֹת הַבֹּטְחִים בַּיהוָה כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט לָעוֹלָם יֹשֵׁב: יְרוּשָׁלַם הָרִים סָבִיב לָהּ וַיהוָה סָבִיב לְעַמּוֹ מֵהָעַתָּה וְעַד עוֹלָם: כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה יְדֵיהֶם: הֵיטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם: וְהַמַּטִּים עֲקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְהוָה אֶת פֹּעֲלֵי הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

שִׁיר cxxvi.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה: הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוּבָה יְהוָה אֶת שבותנו כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ: הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

שִׁיר cxxvii.

לִשְׁלֹמֹה אִם יְהוָה לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם יְהוָה לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שֹׁמֵר: שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת אֹכְלֵי לֶחֶם כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא: הִנֵּה נַחֲלַת יְהוָה בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן: כְּחִצִּים בְּיַד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא יֵבֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר:

שִׁיר cxxviii.

כָּל יְרֵא יְהוָה הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְהוָה: יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלִַם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

שִׁיר cxxix.

רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרָי יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרָי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי: עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הָאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם: יְהוָה צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת

captiuitatē fion: facti sum⁹ sicut cōsolati.
Tūc repletū ē gaudio os nr̄m: ⁊ lingua nr̄a exultatiōe. Tūc dicēt inter gētes: magnificauit dns facere cū istis: magnificauit dns facere cū nobiscum: facti sumus letātes. Conuerte dne captiuitatē nr̄am: sicut rinuos in austro. Qui semināt in lachrymis: in exultatiōe metēt. Euntes ibant: ⁊ flebāt mittētes semina sua. Uenientes aūt venient in exultatiōe portātes manipulos suos.

Cāticū graduū. 126.

Nisi dns edificauerit domū: in uanū laborauerūt qui edificāt eam: nisi dns custodierit ciuitatē: frustra uigilat qui custodit. Uanū vobis est ante lucē surgere. Surgite postq̄ sederitis: q̄ māducatis panē dolōris: cū dederit dilectis suis somnū. Ecce hereditas dn̄i filij merces fructus uētris. Sicut sagittæ in manu potētis: ita filij excussor. Beatus qui implebit desideriū suū ex ipsis: non confundetur cū loquet̄ inimicis suis in porta.

Cāticum graduum. 127.

Beati oēs qui timēt dn̄m: qui ambulāt in uijs eius. Labores fructuū tuor mānuntuaꝝ cū comederis: btūs tu & bñ tibi erit. Uxor tua sicut uitis fructifera in penetralibus domꝰ tue: filij tui sicut germina oliuarū in circuitu mēse tue. Ecce sic bñdicetur hō qui timet dn̄m. Bñdicat tibi dn̄s ex fion: & videas bona hierusalē oibus diebus vite tue. Et videas filios filiorū tuorū: pacē sup israel.

Cāticū graduū. 128.

Epe expugnauerūt me a iuuētute mea: dicat nunc israel. Sepe expugnauerūt me ab adolescētia mea: sed nō potuerūt mihi. Supra dorsū meū fabricauerūt peccatores: prolōgauerūt iniquitatē suā. Dns iustus concidit

captiuitatē fion: facti sumus sicut cōsolati.
Tūc repletū ē gaudio os nr̄m: ⁊ lingua nr̄a exultatiōe. Tūc dicēt inter gētes: magnificauit dns facere cū istis: magnificauit dns facere cū nobiscum: facti sumus letātes. Conuerte dne captiuitatē nr̄am: sicut rinuos in austro. Qui semināt in lachrymis: in exultatiōe metēt. Euntes ibant: ⁊ flebāt mittētes semina sua. Uenientes aūt venient in exultatiōe portātes manipulos suos.

Cāticū graduū. 126.

Nisi dns edificauerit domū: in uanū laborauerūt qui edificāt eam: nisi dns custodierit ciuitatē: frustra uigilat qui custodit. Uanū vobis est ante lucē surgere. Surgite postq̄ sederitis: q̄ māducatis panē dolōris: cū dederit dilectis suis somnū. Ecce hereditas dn̄i filij merces fructus uētris. Sicut sagittæ in manu potētis: ita filij excussor. Beatus qui implebit desideriū suū ex ipsis: non confundetur cū loquet̄ inimicis suis in porta.

Cāticum graduum. 127.

Nisi dns edificauerit domū: in uanū laborauerūt qui edificāt eam: nisi dns custodierit ciuitatē: frustra uigilat qui custodit. Uanū vobis est ante lucē surgere. Surgite postq̄ sederitis: q̄ māducatis panē dolōris: cū dederit dilectis suis somnū. Ecce hereditas dn̄i filij merces fructus uētris. Sicut sagittæ in manu potētis: ita filij excussor. Beatus qui implebit desideriū suū ex ipsis: non confundetur cū loquet̄ inimicis suis in porta.

Cāticum graduum. 128.

Beatus oīs qui timet dn̄m: qui ambulat in uijs eius. Labores fructuū tuor mānuntuaꝝ cū comederis: btūs tu & bñ tibi erit. Uxor tua sicut uitis fructifera in penetralibus domꝰ tue: filij tui sicut germina oliuarū in circuitu mēse tue. Ecce sic bñdicetur hō qui timet dn̄m. Bñdicat tibi dn̄s ex fion: & videas bona hierusalē oibus diebus vite tue. Et videas filios filiorū tuorū: pacē sup israel.

Cāticū graduū. 129.

Epe expugnauerūt me a iuuētute mea: dicat nunc israel. Sepe expugnauerūt me ab adolescētia mea: sed nō potuerūt mihi. Supra dorsū meū fabricauerūt peccatores: prolōgauerūt iniquitatē suā. Dns iustus concidit

"his q diligūt te. Sit pax in muris tuis: abūdātia in domibus tuis. Propter frēs meos & amicos meos loquar pacē tibi. Propter domum dn̄i dei nr̄i quæsiui bona tibi.

Cāticū graduū. 122.

Ad te leuaui oculos meos: qui habitas in celis. Ecce sicut oculi seruorum ad manū dominorum suorum: sicut oculi ancille ad manum dn̄e sue: sic oculi nostri ad dn̄m deū nr̄m donec misereatur nr̄i. Miserere nr̄i dn̄e miserere nr̄i: quia multū repleti sumus despectiōe. Multū repleta est aia nr̄a opprobrio abūdātiæ & despectiōe superborum.

Cantucum graduum dauid. 124.

Nisi dns fuisset in nobis: dicat nūc israel. Nisi dn̄s fuisset in nobis: cū exurgerēt hoies sup nos. Forsitā uiuos absorbuissēt nos: cū irasceretur furor eoꝝ sup nos. Forsitā aq̄ circūdedissēt nos torrēs trānisset sup ānimā nr̄am. Forsitā trānissent sup ānā nr̄am aq̄ insupbie. Bñdictus dn̄s: q nō dedit nos in dentes eorum. Anima nostra sicut auis erepta est de laqueo uenantiū: laqueus contritus est & nos liberati sumꝰ. Auxilium nostrum in nomine dn̄i: qui fecit celum & terram.

Canticum graduum. 125.

Qui cōfidūt in dn̄o quasi mōs sion: non mobilis: in eternū habitabit. Ierusalē mōtes in circuitu eius: & dn̄s in circuitu populi sui a mō & usq in eternū. Quia nō requiescet virga iniquitatis sup sortē iustorū: ut non extendant iustiiniquitatem manus suas. Benefac dne bonis & rectis corde. Declinantes aūt in obligationes: adducet dn̄s cum operātib iniq̄tatē: pax sup israel.

Cantucum graduum. 126.

Qui cōuerteret dn̄s

diligētibus te. Fiat pax in uirtute tua: ⁊ τοῖς ἀγαπῶσί σε. Γενέσθω εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ abūdātia in turribus tuis. Propter frēs ἀδελφῶν εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβασίσι σου. Ἕνεκα τῶν ἀδελφῶν meos ⁊ proximos meos: loquebar δή μου καὶ τῶν πλησίον μου, ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ. Propter domū dn̄i dei nr̄i quæsiui bona tibi. Ἕνεκα τοῦ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξεζήτησα ἀγαθὰ σοι.

Cāticū graduū. 122.

Ad te leuaui oculos meos: qui habitas in celo: Ecce sicut oculi seruoꝝ in manibus dn̄or suoꝝ. Ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν: sicut oculi ancille in manibus dn̄e sue: αὐτῶν, ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας, οὕτω ita oculi nr̄i ad dn̄s deū nr̄m: donec misereat nr̄i. Miserē nr̄i dn̄e miserere nr̄i: ἕως τοῦ οἰκτιρῆσαι ἡμᾶς. Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, quia multū repleti sumus despectiōe. Multum repleta ὅτι ἐπιπολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως. Ἐπιπολὺν ἐπλήσθη est aia nr̄a: opprobrio abūdātibus & despectiōe superborum.

Cāticum graduum dauid. 123.

Nisi quia dns erat in nobis: dicat nūc israel. Nisi quia dns erat in nobis: cum exurgerēt hoies in nos. Forte uiuos deglutissent nos: cum irasceretur furor eius in nos. Forsitā aquas absorbuissēt nos: torrēs trānisset aiam nr̄am. Forsitā trānisset aiam nr̄am aquā intolerabilē. Bñdictus dn̄s qui non dedit nos in captionē dentibus eorum. Ἡμῶν ὁ ῥυσάμενος ἡμᾶς ἐκ συντριβῆς ὀδόντων. Anima nostra sicut passer erepta ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρουθίον ἐρρύσθη ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων. Laqueus contritus est & nos liberati sumus. Auxilium nr̄m in nomine dn̄i: qui fecit celum & terram. Βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου, τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Cāticū graduū. 124.

Qui cōfidūt in dn̄o sicut mōs sion: nō cōmouebitur in eternū: qui habitat hierusalē. Ὄρη κύκλῳ αὐτῆς ⁊ dn̄s in circuitu ppli sui: ex hoc nūc ⁊ usq καὶ ὁ κύριος κύκλῳ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ in seculū. Quia nō relinquet dn̄s virgā peccato ἀῶνος. Ὅτι οὐκ ἀφήσει κύριος τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν sup sortē iustor. Ut non extendant iniquitatem ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων. Ὅπως ἂν μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δίκαιοι manus suas. Benefac dne bonis ad iniq̄tatē manus suas. Χρηστεύου κύριε τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ. Τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς obligationes: adducet dn̄s cum operātib iniq̄tatē. ἀπαγάγοι κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν. Pax sup israel. εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ.

Cāticū graduum. 125.

Qui cōuertebātur dn̄s

אֲכַנֵּךְ: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

שִׁיר cxxiij.

אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם: הִנֵּה כְעֵינֵי עַבָדִים אֶל יַד אֲדֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵנוּ: חָנֵּנוּ יְהוָה חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: רַבַּת שָׂבְעָה לָהּ נַפְשֵׁנוּ הַלְעֲג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים:

שִׁיר cxxiv.

לַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמָּיִם הַזֵּדוֹנִים: בָּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ: עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

שִׁיר cxxv.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבֹּטְחִים בַּיהוָה כְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוֹט לָעוֹלָם יֹשֵׁב: יְרוּשָׁלַם הָרִים סָבִיב לָהּ וַיהוָה סָבִיב לְעַמּוֹ מֵהָעַתָּה וְעַד עוֹלָם: כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה יְדֵיהֶם: הֵיטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם: וְהַמַּטִּים עֲקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְהוָה אֶת פֹּעֲלֵי הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

שִׁיר cxxvi.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים: אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה: הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוּבָה יְהוָה אֶת שבותנו כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ: הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע בֹּא יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו:

שִׁיר cxxvii.

לִשְׁלֹמֹה אִם יְהוָה לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם יְהוָה לֹא יִשְׁמָר עִיר שָׁוְא שָׁקַד שֹׁמֵר: שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת אֹכְלֵי לֶחֶם כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא: הִנֵּה נַחֲלַת יְהוָה בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן: כְּחִצִּים בְּיַד גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא יֵבֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר:

שִׁיר cxxviii.

כָּל יְרֵא יְהוָה הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְהוָה: יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלִַם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

שִׁיר cxxix.

רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרָי יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְּעוּרָי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי: עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הָאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם: יְהוָה צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת

רָשָׁעִים׃ יבְּשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כֹּל שׂנְאֵי צִיּוֹן׃ יהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגוֹת שׁ
שֶׁנִּשְׁלַף שֶׁלֶף יָבֵשׁ׃ ילֹא מִלֵּא כַפּוֹ קוֹצֵר וְחֹצְנוֹ מְעַמֵּר׃ יבְּ
וְלֹא אָמְרוּ הָעֹבְרִים בִּרְכַּת יְהוָה אֲלֵיכֶם בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוָה׃

cxxx.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת׃

מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי׃ אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד׃ כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תּוֹרָא׃ קִוִּיתִי יְהוָה קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי׃ נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר׃ יחַל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה כִּי עִם יְהוָה הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת׃ וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו׃

cxxxi.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד

יְהוָה לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינָי וְלֹא הִלַּכְתִּי בִגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי׃ אִם לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמֻל עַל אִמּוֹ כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי׃ יחַל יִשְׂרָאֵל אֶל יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

cxxxii.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

זְכֹר יְהוָה לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ׃ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ אִם אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָי׃ אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה׃ עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַיהוָה מִשְׁכָּנוֹת לַאֲבִיר יַעֲקֹב׃ הִנֵּה שְׁמַעֲנוֹהָ בְאֶפְרָתָה מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵה יָעַר׃ נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה

ſipioꝝ.ᵖCōfundātur ᶜ & cōuertātur retrorſū ᵈoēs ᵍqui oderūt ſion. ʰFiāt ſicut fenū ᵐtectorum: ⁿqđ ſtati vt° viruerit ᵖ areſcit. ᵍDe quo nó ʳipleuit ˢmanū ſuā ᵗmeſſor: ᵘ & ſinū ſuū ᵛmanipulos faciens. De quo nó ˣdixerūt ʸtrā ſeūtes ᶻbūdictio ᵃdñi ᵇſuper vos: ᶜbenedixim⁹ ᵈvobis ᵉin nomine ᶠdñi.

ᵃCanticum ᵇgraduum.

130.

OE profundis ᵃclamaui ad te ᵇdñe. ᶜDomine ᵈexaudi ᵉvocē meā: ᶠfiant ᵍaures tue ooooooo ʰitēdētes ⁱad vocē ʲdepcatiōis mee. ᵏSi ooooooo ˡiniqtates ᵐobſeruaueris ⁿdñe: ᵒdñe ᵖquis ᵍuſtinebit? ʳQuia ˢapd te ꝓpiciatio est. ᵗPro ᵘcuꝫ terribilis ſis. ˣSuſtinuī ʸdñm ᶻſuſtinuit ᵃanima mea: ᵇ & verbum eius ᶜexpectaui. ᵈAnima mea ᵉad dñm: ᶠa vigilia ᵍmatutina vſq; ad ʰvigilia ⁱmatutinā. ᵏExpectet ˡiſrael ᵐdominū: ⁿquia ᵒapud ᵖdominum ooooooo ᵍmia ʳ & multa ˢapud eū ᵗredēptio. ᵘEt ipſe ooooo ᵛredimet ʷiſrael: ˣex omnibus ʸiniquitatib⁹ eius.

ᵃCanticum ᵇgraduū ᶜdauid.

131.

OMie non est exaltatū cor meū ᵇ nec ᶜelati sunt ᵈoculi mei: ᵉ & nó ᶠambulaui ᵍ in magnis ʰ & in mirabilibus ⁱ sup me. ʲSi nō humiliter sentiebā: ᵏsed exaltauī ˡanimā meā ᵐsicut ablactatus ⁿad matrē suā: ᵒita ablactata ᵖad me ᵠanima mea. ʳExpectet ˢiſrael ᵗdominum ᵘa modo ᵛ & vſq; in ʷeternum.

ˣCanticū ʸgraduū.

132.

MEmẽto dñe ᶜdauid: ᵈ & oīs ᵉafflictionis eius. ᶠQui ᵍiurauit ʰdño: ⁱvotū ʲ vouit ooooooo ᵏdeo ˡiacob. ᵐSi introiero ooooooo ⁿin tabernaculū ᵒdomus mee: ᵖsi ascēdero ᵍin ʳlectū ˢstrati mei. ᵗSi dedero ᵘsomnum ooooooo ᵛoculis meis: ʷpalpebris meis dormitationem.

ˣDonec ʸinueniā ᶻlocum ᵃdño: ᵇtabernaculum ooooo ᶜdeo ᵈiacob. ᵉEcce ᶠaudiuimus illum ooooooo ᵍin ephrata: ʰinuenimus il lum ⁱin regione ᵏsaltus.

ˡIntroibimus ᵐad tabernacula eius: ⁿadorabimꝰ loco vbi steterūt pedes eius. Surge dñe ᵒin requiē tuā: ᵖtu & arca ᵍsanctifica tuā.

ʳSacerdotes tui ˢinduātur ᵗiustitia: ᵘ & ſcti tui ˣlaudēt. ʸPropter ᶻdāᵇ ᵃ seruū tuū: ᵇnó ᶜauertas ᵈfaciem ᵉchristi tui.

ᶠIurauit ᵍdñs ʰdauid ⁱveritatem & ʲnó ᵏauertetur ˡab ea: ᵐde fructu ventris tui ponā ⁿsup sedē ᵒtuā. ᵖSi ᵠcustodierint filii tui ʳpactum meū ˢ & testificationem meā ᵗquā docuero eos: ᵘ & filii eorū ᵛvſq; in ʷeternū ˣsedebūt ʸsup thronū ᶻtuū.

ᵃQuia ᵇelegit ᶜdñs ᵈsion: ᵉdesiderauit eā ᶠin habitaculū ᵍsibi. ʰHec ⁱ requies mea ʲin ſeculū ſeculi: hic ᵏhabitabo quōm ˡ elegi eā.

ᵐBenatiōē ⁿcibꝰ ejus ᵒbūdicēs ᵖbūdicā: ᵠpauperes eius ʳsaturabo ˢpane. ooo ᵗSacerdotes eius ᵘinduā ᵛsalutare: ʷ & ſancti eius ˣlaudabunt ʸlaude. ᶻIbi ᵃoriri faciā cornu ᵇdauid ᶜpauī ᵈlucernā ᵉxpō meo. ᶠInimicos eius ᵍinduā ʰcō fusione: ⁱsup ipſum autē ʲflorebit ᵏdiadema eius.

ˡCanticum ᵐgraduum ⁿdauid.

133.

ECce ᵍ quā ʰbonū ʲ & ᵏ quā ˡdecorū habitare ᵐfratres ⁿin ᵒvnū. ᵖSicut vngūētū optimū ᵍ in capite: qđ descēdit ʳin barbā ˢbarbā ᵗaarō: ᵘqđ dſcēdit ᵛsup ora ʷvestimēti ejus. ˣSicut ros ʸhermon ᶻqui descēdit ᵃsup ᵇmōtana ᶜsion: ᵈqm ᵉibi ᶠmandauit ᵍdñs ʰbenedictionē ⁱvitam ʲvſq; in ᵏeternū.

ˡCanticum ᵐgraduum.

134.

ECce ᵇbūdicite ᶜdominum ᵈomnes ᵉserui ᶠdomini: ᵍqui statis ʰin domo ⁱdomini ooooooo ʲin noctibus. ᵏ Leuate ˡmanus vestras ᵐad ſcta ⁿ & benedicite ᵒdominū. ᵖBenedicat te ᵠdominus ʳex sion: ˢfactor ᵗceli & terre.

ᵘAleluia.

135.

LAudate ooooooo ᵐnomē ⁿdñi: ᵒlaudate ᵖseruī domini: ooooooo ᵍQui statis ʰin domo ⁱdomini: ᵐin atriis ooooooo ⁿdomus ᵒdi nostri. ᵖLaudate dominum ᵍquoniā ʳbonus ˢdñs: ᵗcātate ᵘnoī eius ˣquoniam ʸdecens. ᶻQuoniam ᵃiacob ᵇelegit ᶜsibi ᵈdominus: ᵉisrael

הַדֹּם רַגְלָיו׃ קוּמָה יְהוָה לְמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ׃ כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ׃ חְסַר־בֶּן בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי עֲנַךְ מְשִׁיחֶךָ׃ נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד אֱמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסְאֶךָ׃ אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי וְעֵדוּתִי זוּ אֲלַמְּדֵם גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסְאֲךָ׃ כִּי בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אִוָּה לְמוֹשָׁב לוֹ׃ זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּיתִיהָ׃ צֵידָהּ בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם׃ וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע וַחֲסִידֶיהָ צָהֳלָה יְרַנֵּנוּ׃ שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי׃ אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ׃

cxxxiii.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד

הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד׃ כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יָרַד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיָּרַד עַל פִּי מִדֹּתָיו׃ כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיָּרַד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְהוָה אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם׃

cxxxiv.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

הִנֵּה בָרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי יְהוָה הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת׃ שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה׃ יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

cxxxv.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה׃ שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לְשְׁמוֹ כִּי נָעִים׃ כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל

Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

ᵖPs. in 66. ᵍIn τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ. Ἀνάστηθι κύριε in requiē tuā: tu ʳ arca ſanctificationis tue. ˢSacerdotes tui ᵗinduentur iuſtitia: ᵘ & οἱ ἱερεῖς σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ ſcti tui exultabūt. ˣPropter dauid ʸ & ſeruū ὅσιοί σου ἀγαλλιάσονται. ᶻEνεκεν Δαυὶδ τοῦ δούλου τοῦ σοῦ μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου, ᵃΩμοσε dñs dauid ᵇ & nō ᶜfrūstrabit eū. ᵈIurauit ᵉdñs ᶠdauid ᵍveritatem & ʰnō ⁱauertetur ʲab ea: ᵏde fructu ventris tui ponā ˡsup ſedē ᵐtuā. ⁿSi ᵒcustodierint filii tui ᵖtestamētū meū ᵠ & testificationem meā ʳquā docuero eos: ˢ & filii eorū ᵗvſq; in ᵘeternū ˣsedebūt ʸsup thronū ᶻtuū. ᵃQuia ᵇelegit ᶜdñs ᵈsion: ᵉdesiderauit eā ᶠin habitaculū ᵍsibi. ʰHec ⁱ requies mea ʲin ſeculū ſeculi: hic ᵏhabitabo quōm ˡ elegi eā.

ᵐBenatiōē ⁿcibꝰ ejus ᵒbūdicēs ᵖbūdicā: ᵠpauperes eius ʳsaturabo ˢpane. ooo ᵗSacerdotes eius ᵘinduā ᵛsalutare: ʷ & ſancti eius ˣlaudabunt ʸlaude. ᶻIbi ᵃoriri faciā cornu ᵇdauid ᶜpauī ᵈlucernā ᵉxpō meo. ᶠInimicos eius ᵍinduā ʰcō fusione: ⁱsup ipſum autē ʲflorebit ᵏdiadema eius.

ˡCanticum ᵐgraduum ⁿdauid.

133.

ECce ᵍ quā ʰbonū ʲ & ᵏ quā ˡdecorū habitare ᵐfratres ⁿin ᵒvnū. ᵖSicut vngūētū optimū ᵍ in capite: qđ descēdit ʳin barbā ˢbarbā ᵗaarō: ᵘqđ dſcēdit ᵛsup ora ʷvestimēti ejus. ˣSicut ros ʸhermon ᶻqui descēdit ᵃsup ᵇmōtana ᶜsion: ᵈqm ᵉibi ᶠmandauit ᵍdñs ʰbenedictionē ⁱvitam ʲvſq; in ᵏeternū.

ˡCanticum ᵐgraduum.

134.

ECce ᵇbūdicite ᶜdominum ᵈomnes ᵉseruī ᶠdomini: ᵍqui statis ʰin domo ⁱdomini ooooooo ʲin noctibus. ᵏ Leuate ˡmanus vestras ᵐad ſcta ⁿ & benedicite ᵒdominū. ᵖBenedicat te ᵠdominus ʳex sion: ˢfactor ᵗceli & terre.

ᵘAleluia.

135.

LAudate ooooooo ᵐnomē ⁿdñi: ᵒlaudate ᵖseruī domini: ooooooo ᵍQui statis ʰin domo ⁱdomini: ᵐin atriis ooooooo ⁿdomus ᵒdi nostri. ᵖLaudate dominum ᵍquoniā ʳbonus ˢdñs: ᵗcātate ᵘnoī eius ˣquoniam ʸdecens. ᶻQuoniam ᵃiacob ᵇelegit ᶜsibi ᵈdominus: ᵉisrael

Intra. 134.a. & 134.

ᵍ Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες οἱ δοῦλοι δν. Qui ſtatis in domo dñi: in atriis domus dei nostri. Οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν. Ἐν ταῖς νυξὶν ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ ſcta: ᵗ benedicite dñm. Benedicat te dñs ἅγια, καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον. Εὐλογήσαι σε κύριος ex sion: ᵈ qui fecit celū ᵗ terrā.

Alleluia.

154.

Αλληλούϊα.

6.122. 6.133.d

LAudate nomē dñi: laudate ſeruī dñm. Qui Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου, αἰνεῖτε δοῦλοι κύριον. Οἱ statis in domo dñi: in atriis domus dei nñi. Laudate ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν. Αἰνεῖτε τὸν dñm qr bonus dñs: psallite noī eius qñi suauis κύριον ὅτι ἀγαθός κ', ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὅτι καλόν. Qñi iacob elegit sibi dñs: israel λόν. Οτι τὸν Ιακὼβ ἐξελέξατο ἑαυτῷ ὁ κύριος, Ισραὴλ

in peculiũ ſuũ. [g]Quia[e] ego cognouí: [f] ma-
[g]gnus [e] [f]dñs: [g]& dñator nr̃ [e] pre-
[f]oibus [g]diis. [e]
[g]Oia [e]que [f]voluit [g]dominus [e]fecit [f]in celo [e]
[f]& [g]terra: [f]in mari [g]& in
oibus [f]abyſſis. [g]Leuans [f]nubes [g]de ſummitatib?
[f]terre: [g]fulgura [f]in [e]
pluuiã [g]fecit: [f]educẽs [g]ue-
tos [f]de theſauriſuis. [e]
[f]Qui peuſſit [g]primitiua
[f]egypti: [g]ab homie [f]vſq; ad [g]pecus. [f]Emiſit [g]ſigna
& portenta [e]
[f]in medio tui [g]egypte: [f]in
pharaonem [g]& in cũctos [f]ſeruos eius. [g]Qui peuſ-
ſit [f]gentes multas: [e]
[g]& occidit [f]reges [g]fortes.
[f]Seon [e]
[f]regem [g]amorreorũ [g]& og [f]regem [g]baſan: [e]
[g]& oia [f]regna [g]chanaan.
[f]Et dedit [g]terram eorum
[f]hereditatẽ: [g]hereditatẽ
[f]iſrael populo ſuo. [g]Dñe
[f]nomẽ tuũ [g]in eternum:
[f]dñe memoriale tuũ [g]in
gnatiõe [g]& gnationem.
[f]Quia [g]iudicabit [f]dñs [e]
[g]populũ ſuũ: [g]& [f]ſuos
[g]ſuos [f]erit placabilis. [g]Ido-
la [f]gẽtiũ [g]argẽtũ [g]& au
rũ: [g]opa [f]manuũ hoim.
[f]Os [g]habẽt [g]& nõ [f]loq̃n-
tur: [g]oculos [f]habent [e]
[g]& nõ [f]videbũt. [g]Aures
[f]habent [g]& non [e]
[f]audiẽt: [g]ſed [f]nec [g]ẽ [f]ſpũs
[g]in ore ipſorum. [e]
[f]Similes [g]illis [g]fiãt [f]qui fa-
ciunt ea: [g]ois [f]qui [e]
[f]cõfidit [g]in eis. [f]Domus
[g]iſrael benedicite [e]
[f]domino: [g]domus [f]aarõ
[g]benedicite [e]
[f]domino. [g]Domus [f]leuí
[g]benedicite [e]
[f]domino: [g]timentes [f]do-
minum [g]benedicite. [e]
[f]dño. [g]Benedictus [f]dñs
[g]ex ſion: [f]qui habitat in
[g]hieruſalem.

[f]Aleluia. 136.

OConfitemini [g]domi-
no [e]
[f]qm̃ [g]bonus: [f]qm̃ in eter
nũ [g]mia eius. [g]Cõfitemi
[f]deo [g]deorum: [f]quoniam
[g]in eternum [e]
[g]mia eius. [f]Cõfitemini
[g]domino [g]dominorum:
[f]quoniã in. [g]Qui fecit
[f]mirabilia [e]
[f]magna [g]ſolus: [f]quoniã.
[g]Qui fecit [e]
[f]celos in ſapientia: [g]quo
niam. [e]
[f]qui firmauit [g]terram [g]ſu
per [g]aquas: [f]quoniam.

in poſſeſſionẽ ſibi. Quia ego cognoui: ϕ ma-
ἐις πρϕουσιασμὸν ἑαυτῶ. Ὅτι ἐγὼ ἔγνωκα, ὅτι μέ-
gnus dñs: τ dñs nr̃ pre oibus dii-
γας ὁ κύριος, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ὑπὲρ πάντας τοὺς θε-
os. Oia q̃cũq; voluit dñs fecit in ce
οὺς. Πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύριος ἐποίησεν ἐν τῶ οὐρα-
lo τ in tra: In mari τ in oibus
νῶ καὶ ἐν τῆ γῆ, Ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν πάσαις Dicre.
abyſſis. Educẽs nubes ab extremo tre: tul 10.c.
ταῖς ἀβύσσοις. Ἀνάγων νεφέλας ἐξ ἄκρου τῆς γῆς, ἀ- f.77.
gura in pluuiã fecit. Qui pduxit ẽtos de theſau ſto.
ραπτὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησε. Ὁ ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θησαυ 12.d.
ris ſuis. Qui peuſſit priogenita egypti ab
ρῶν αὐτοῦ. Ὃς ἐπάταξε τὰ πρωτότοκα αἰγύπτου ἀπὸ
hoie vſq; ad pecus. Diſſit ſigna τ pdigia
ἀνθρώπου ἕως κτήνους. Ἐξαπέστειλε σημεῖα καὶ τέρατα
in medio tui egypte: In pharaonẽ τ in oẽs
ἐν μέσῳ σου αἰγυπτε, Ἐν φαραὼ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς δού
ſeruos eius. Qui peuſſit gẽtes multas: τ occidit
λοις αὐτοῦ. Ὃς ἐπάταξεν ἔθνη πολλὰ, καὶ ἀπέκτεινε
reges fortes. Seon regẽ amorreoꝝ:
βασιλεῖς κραταιούς. Τὸν σηὼν βασιλέα τῶν ἀμορραίων,
Et og regẽ baſan: τ oia regna
Καὶ τὸν ὼγ βασιλέα τῆς βασάν, καὶ πάσας τὰς βασιλείας
chanaã. Et dedit trã eoꝝ hereditatẽ: hare
χαναάν. Καὶ ἔδωκε τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν, κληρο-
ditatẽ iſrael pplo ſuo. Dñe nomẽ tuũ in
νομίαν ἰσραὴλ λαῶ αὐτοῦ. Κύριε τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν
eternũ: τ memoriale tuũ i gnatiõnẽ gnatiõnẽ. Quia
αἰῶνα, καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ὅτι
iudicabit dñs pplm ſuũ: τ in ſeruis ſu
κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐ- Ē.115.
is deprecabitur. Simulachra gẽtiũ argẽtũ Deprẽ
τοῦ παρακληθήσεται. Τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον 15.
τ aurũ opa manuũ hoium. Os hñt τ
καὶ χρυσίον ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων. Στόμα ἔχουσι καὶ
nõ loq̃ntur: oculos hñt τ nõ videbũt.
οὐ λαλήσουσιν, ὀφθαλμοὺς ἔχουσι καὶ οὐκ ὄψονται. Ē.115.
Aures hñt τ nõ audiẽt: neq; ẽ ſpũs
Ὦτα ἔχουσι καὶ οὐκ ἐνωτιδήσονται, οὐδὲ γὰρ ἔστι πνεῦ
in ore ipoꝝ. Similes illis fiant q fa
μα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. Ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποι Ē.115.
ciũt ea: τ oẽs qui cõfidũt in eis.
οῦντες αὐτά, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. Οἶ
Domus iſrael benedicite dño. Domꝰ aarõ benedi
κος ἰσραὴλ εὐλογήσατε τὸν κύριον. Οἶκος ἀαρὼν εὐλόγη
cite dño. Domꝰ leui benedicite dño.
σατε τὸν κύριον. Οἶκος λευὶ εὐλογήσατε τὸν κύριον.
Qui timetis dñm benedicite dño. Quia
Οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον εὐλογήσατε τὸν κύριον. Εὐλο
ex ſion habitat hieruſalẽ.
γητὸς κύριος ἐκ σιὼν ὁ κατοικῶν ἱερουσαλήμ.

Alleluia. 135.
Αλληλουϊα. ρλε'.

OConfitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in ſecu- ē.104
Ἐξομολογεῖσθε τῶ κυρίω ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶ- τ 105.
lũ mia eius. Cõfitemini deo deoꝝ: τ.106.
να τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομολογεῖσθε τῶ θεῶ τῶν θεῶν,
qm̃ in ſeculũ mia eius. Cõfitemini do
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομολογεῖσθε τῶ κυ
mino dñoꝝ: qm̃ in ſeculũ mia eius. Qui
ρίω τῶν κυρίων, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῶ
fecit mirabilia magna ſolus: qm̃ in ſeculũ
ποιήσαντι θαυμάσια μεγάλα μόνω, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
mia eius. Qui fecit celos in intel- Heb.
τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῶ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέ- 1.a.
lectu: qm̃ in ſeculũ mia eius. Qui firma Ieco.
σει, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῶ στερεώσαν
uit trã ſup aquas: qm̃
τι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὅτι

in ſeculũ mia eius. Qui fecit lũmaria ma-
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῶ ποιήσαντι φῶτα με-
gna ſolus: qm̃ in ſeculũ mia eius: Solẽ
γάλα μόνω, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, Τὸν ἥλιον
in poteſtatẽ diei: qm̃ in ſeculũ mia eius.
εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
Lunam τ ſtellas in poteſtatẽ noctis: qm̃
Τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός, ὅτι
in ſeculũ mia eius. Qui percuſſit egyptũ cũ
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῶ πατάξαντι αἰγυπτίους σὺν
priogenitis eoꝝ: qm̃ in ſeculũ mia e-
τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐ-
ius. Et eduxit iſrael de medio eoꝝ: qm̃ in
τοῦ. Καὶ ἐξαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν, ὅτι εἰς
ſeculũ mia eius. In manũ potẽti τ in bra
τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχί
chio excelſo: qm̃ in ſeculũ mia eius. Qui diui
ονι ὑψηλῶ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῶ καταδιε
ſit rubrũ mare in diuiſiões: qm̃ in ſeculũ
λόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαιρέσεις, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
mia eius. Et eduxit iſrael per mediũ e-
τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ διαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ διὰ μέσου αὐ
ius: qm̃ in ſeculũ mia eius. Et excuſſit pha
τῆς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἐκτινάξαντι φα-
raonẽ τ exercitũ eius in mari rubro: qm̃ in
ραὼ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς θάλασσαν ἐρυθράν, ὅτι εἰς τὸν
ſeculũ mia eius. Qui traduxit pplm ſuũ per
αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῶ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῆ
deſerto: qm̃ in ſeculũ mia eius. Qui peuſſit
ἐρήμω, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῶ πατάξαντι
reges magnos: qm̃ in ſeculũ mia eius.
βασιλεῖς μεγάλους, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
Et occidit reges fortes: qm̃ in ſeculũ
Καὶ ἀπεκτείναντι βασιλεῖς κραταιούς, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
mia eius. Seon regẽ amorreoꝝ: qm̃ in
ἔλεος αὐτοῦ. Τὸν σηὼν βασιλέα τῶν ἀμορραίων, ὅτι εἰς τὸν
ſeculũ mia eius. Et og regẽ baſan:
αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ τὸν ὼγ βασιλέα τῆς βασάν,
qm̃ in ſeculũ mia eius. Et dedit trã eo-
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ δόντι τὴν γῆν αὐ-
ũ hereditatẽ: qm̃ in ſeculũ mia eius. Ille
τῶν κληρονομίαν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ
reditatẽ iſrael ſeruo ſuo: qm̃ in ſeculũ mia
κληρονομίαν Ἰσραὴλ δούλω αὐτοῦ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
eius. Quia in humilitate nra memor fuit nr̃i dño:
αὐτοῦ. Ὅτι ἐν τῆ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ κύριος,
qm̃ in ſeculũ mia eius. Et redemit nos
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καὶ ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ
ab inimicis nr̃is: qm̃ in ſeculũ mia eius. Qui dat
τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ὁ διδοὺς
eſcã oĩi carni: qm̃ in ſeculũ mia eius. Confite
τροφὴν πάσῃ σαρκί, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐξομο-
mini deo celi: qm̃ in ſeculũ mia eius.
λογεῖσθε τῶ θεῶ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Dauid per hieremiã. 136.
Τῶ δαὰδ διὰ ἱερεμίου. ρλϛ'.

SUper flumina babyloniis illic ſedimus: τ
Ἐπὶ τῶν ποταμῶν βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν, καὶ
fleuimus dũ recordaremur nr̃i ſion. In
ἐκλαύσαμεν ἐν τῶ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς σιών. Ἐπὶ ταῖς
ſalicibus in medio eius ſuſpẽdimus organa nra.
ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν.
Quia illic interrogauerũt nos qui captiuos duxerũt
Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες
nos: verba cãtionũ: τ qui abduxerũt nos hymnũ
ἡμᾶς, λόγους ᾠδῶν, καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον.
Cãtate nobis de cãticis ſion: quo cãtabimus cãticũ
Ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν σιών, πῶς ᾄσομεν τὴν ᾠδὴν
dñi in tra aliena? Si oblitꝰ fuero tui
κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας; Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου

'Qui fecit[e] lumĩaria [e]
[f]magna: [e]quoniam. [e]
[f]Solem [g]in poteſtatem
[e]diei: [f]quoniam. [e]
[f]Lunam [g]& ſtellas [e]
[f]in poteſtatem [g]noctis:
[e]quoniam. [e]
[f]Qui percuſſit [g]egyptũ
[f]cum primitiuis eorum:
[g]quoniam. [f]Et eduxit [g]iſ
rael [e]
[f]de medio eorum: [g]quo
niam. [f]In manu [e]
[f]valida [g]& in brachio [f]ex
tenta: [g]quoniam. [e]
[f]Qui diuiſit [g]mare [f]ru-
brum [g]in diuiſiones: [e]
[f]quoniam. [g]Et adduxit
[f]iſrael [e]
[g]in medio eius: [f]quoniã.
[g]Et conuoluit [e]
[g]pharaonẽ [g]& exercitũ e-
ius [g]in mari [f]rubro: [g]qm̃.
[f]Qui duxit [g]populũ ſuũ
[g]per deſertum: [g]quoniam.
[f]Qui percuſſit [g]reges
[e]
[f]magnos: [g]quoniã. [f]Et
occidit [e]
[f]reges [g]magnificos: [e]
[g]quoniam. [e]
[g]Seon [f]regem [g]amorreo
rum: [f]quoniam. [e]
[f]Et og [g]regem [g]baſan:
[e]
[f]Quoniam. [g]Et dedit
[f]terram eorum [e]
[g]hereditatem: [f]quoniã.
[f]Hereditatem [e]
[g]iſrael [f]ſeruo ſuo: [g]quoni
am. [e]
[f]Quia in humilitate no
ſtra [g]memor fuit [f]noſtri:
[g]quoniã. [f]Et eripuit nos
[e]
[g]de hoſtibus noſtris: [e]
[g]quoniam. [e]
[g]Qui dat [f]panem [g]omni
[f]carni: [g]quoniam. [e]
[f]Confitemini [g]deo [g]celi:
[f]quoniam [e]
[g]in eternum [f]miſericor-
dia eius.

137.

SUp[b] flumina [c]baby-
lonis [b]illic [c]ſedimus
[a]& [b]fleuimus: [b]dum re
cordaremur [a]ſion! Super
[c]ſalices [b]in medio eius
[c]ſuſpendimus [b]citharas
nras. [a]Qm̃ [b]ibi [c]interro-
gauerũt nos [c]qui captí-
uos duxerũt nos [c]verba
[c]carminis: [a]& qui afflige
bãt nos [b]leti: [c]canite [b]no
bis [c]de cãticis [b]ſiõ. [c]Quõ
[c]cantabimus [c]canticum
[c]domini [c]in [b]terra [c]aliẽa.
[c]Si [c]oblitus fuero tui [c]oo

לִסְנַלְתִּנוּ׃ כִּי־אַנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה
וַאדֹנֵינוּ מִכָּל־אֱלֹהִים׃
כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל־תְּהֹמוֹת׃ מַעֲלֶה
נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים
לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא־רוּחַ מֵאֲצְרֹתָיו׃ יצא
שֶׁהִכָּה בְכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה׃ בהמה
בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל־עֲבָדָיו׃ רבב
שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים׃ רבב
לְסִיחוֹן מֶלֶךְ־הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
וְלִכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן׃ וְנָתַן אַרְצָם מלך
נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ יְהוָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר עלם
וָדֹר׃ כִּי־יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל עבד
עֲבָדָיו יִתְנֶחָם׃ עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כסף
כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם׃ פֶּה
לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא
יִרְאוּ׃ אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין־יֶשׁ־רוּחַ בְּפִיהֶם׃ אף
כָּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם׃ עשׂה
בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת
יְהוָה׃ בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת
יְהוָה׃ בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלִָם הַלְלוּיָהּ׃

cxxxvi.

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ הודה
הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם אלהים
חַסְדּוֹ׃ הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים כִּי לְעוֹלָם אדון
לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ עשׂה
לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ עשׂה
לְרֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי

לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ לְעֹשֵׂה אוֹרִים עשׂה
גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ אֶת
הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי משׁל
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ אֶת־הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים נכב
לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ׃ לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם נכה בכר
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וַיּוֹצֵא יצא
מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ בְּיָד
חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם זרע נטה
חַסְדּוֹ׃ לְגֹזֵר יָם סוּף לִגְזָרִים גזר
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל עבר
בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וְנָעַר
פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם סוּף כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ׃ לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי הלך מדבר
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ נכה גדל
וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים כִּי לְעוֹלָם הרג אדר
חַסְדּוֹ׃ לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כִּי מלך
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וְנָתַן אַרְצָם
לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ נַחֲלָה
לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ כִּי שפל זכר
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וַיִּפְרְקֵנוּ פרק
מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ צור
נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם נתן
חַסְדּוֹ׃ הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם כִּי הדה
לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

cxxxvii.

עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ
גַּם בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן׃ בכה
עַל־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ׃ תלה
כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי שׁבה
שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה שִׁירוּ לָנוּ שׁיר תלל
מִשִּׁיר צִיּוֹן׃ אֵיךְ נָשִׁיר אֶת־שִׁיר
יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר׃ אִם אֶשְׁכָּחֵךְ שׁכח

ירושָׁלִָם תִּשְׁכַּח יְמִינִי׃ תִּדְבַּק
לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי אִם
לֹא אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלִַם עַל רֹאשׁ
שִׂמְחָתִי׃ זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי אֱדוֹם
אֶת יוֹם יְרוּשָׁלִַם הָאֹמְרִים עָרּוּ
עָר�ֹה עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃ בַּת בָּבֶל
הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם לָךְ אֶת
גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ׃ אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז
וְנִפֵּץ אֶת עֹלָלַיִךְ אֶל הַסָּלַע׃

cxxxviii.

לְדָוִד

אוֹדְךָ בְכָל לִבִּי נֶגֶד אֱלֹהִים
אֲזַמְּרֶךָ׃ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל
קָדְשְׁךָ וְאוֹדֶה אֶת שִׁמְךָ עַל
חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל
כָּל שִׁמְךָ אִמְרָתֶךָ׃ בְּיוֹם קָרָאתִי
וַתַּעֲנֵנִי תַּרְהִיבֵנִי בְנַפְשִׁי עֹז׃
יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ כִּי
שָׁמְעוּ אִמְרֵי פִיךָ׃ וְיָשִׁירוּ בִּדְרָכֵי
יְהוָה כִּי גָדוֹל כְּבוֹד יְהוָה׃ כִּי רָם
יְהוָה וְשָׁפָל יִרְאֶה וְגָבֹהַּ מִמֶּרְחָק
יְיֹדָעֶנּוּ׃ אִם אֵלֵךְ בְּקֶרֶב צָרָה
תְּחַיֵּנִי עַל אַף אֹיְבַי תִּשְׁלַח יָדֶךָ
וְתוֹשִׁיעֵנִי יְמִינֶךָ׃ יְהוָה יִגְמֹר
בַּעֲדִי יְהוָה חַסְדְּךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי
יָדֶיךָ אַל תֶּרֶף׃

cxxxix.

לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד

מִזְמוֹר יְהוָה חְקַרְתַּנִי
וַתֵּדָע׃ אַתָּה יָדַעְתָּ שִׁבְתִּי וְקוּמִי
בַּנְתָּה לְרֵעִי מֵרָחוֹק׃ אָרְחִי
וְרִבְעִי זֵרִיתָ וְכָל דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּ׃
כִּי אֵין מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי הֵן יְהוָה
יָדַעְתָּ כֻלָּהּ׃ אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי
וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה׃ פְּלִאִיָּה
דַּעַת מִמֶּנִּי נִשְׂגְּבָה לֹא אוּכַל
לָהּ׃ אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ וְאָנָה
מִפָּנֶיךָ אֶבְרָח׃ אִם אֶסַּק

ierusalē: oblitꝰ sit dextera mea. Adhereat lingua mea fauciꝭ meis: si no tui meminero. Si nō proposuero hierusalē sicut principio letitie mee. Memor esto dñe filioꝝ edom in die hierusalē. Qui dicit exinanite exinanite: vsq; ad fundamētū eius. Filia babylonis misera. Beatus qui retribuet tibi retributionē tuā: q̄ reddidisti nobis. Beatus q tenebit & allidet paruulos tuos ad petrā.

Psalmus dauid aggei ꝛ zacharie. 137.

Ψαλμὸς τῷ δ̓αυὶδ ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρλζ.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: ꝛ in cōspectu ãgelorꝫ psallã tibi. Adorabo ad templū scīm tuū: & confitebor nomi tuo super misericordia tua & veritate tua quoniã magnificasti super omnē nomē tuū eloquium tuū. In die cū invocabo te velociter exaudies me: & exaudies me in anima mea virtute tua. Cōfiteātur tibi dñe oēs reges terre: quia audierūt eloquia oris tui. Et cantent in viis dñi: quia magna gloria dñi. Quoniã excelsus dñs & humilia respicit: & excelsa de longe cognoscit. Si ambulauero in medio tribulationis vivificabis me: super furorē inimicorū meorū extendisti manū tuã: & saluabit me dextera tua. Dñs opabitur pro me. Dñe misericordia tua in eternū: opera manuū tuarū ne dimittas.

Victori dauid psalmus. 139.

Ομνῖ confitebor tibi dñe in toto corde meo: ꝛ cognouisti. Tu cognouisti sessionē meam & resurrectionē meā: intellexisti cogitationes meas de longe. Semitā meā & funiculū meū investigasti. Et oēs vias meas prouidisti: quia nō est sermo in lingua mea. Ecce dñe tu cognouisti oia nouissima & antiqua. Tu formasti me & posuisti super me manum tuã. Mirabilis facta est scīa tua ex me: cōfortata est & non potero ad eã. Quo ibo a spiritu tuo: & quo a facie tua fugiam. Si ascendero in

Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, καὶ ἐνωπίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι. Ὅτι ἤκουσας πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου. Ἐν ἀναβλέψει τὰς τῇ ἁγίᾳ σου καὶ ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου, ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου. Ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν μου. Πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου δυνάμει σου. Ἐξομολογησάσθωσάν σοι κύριε πάντες, οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου. Καὶ ᾄσατωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου, ὅτι μεγάλη ἡ δόξα κυρίου, Ὅτι ὑψηλὸς κύριος, καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορᾷ, καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει. Ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, ζωώσεις με. Ἐπ᾽ ὀργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, καὶ ἔσωσέν με ἡ δεξιά σου. Κύριος ἀνταποδώσει περὶ ἐμοῦ. Κύριε τὸ ἔλεός σου εἰς τοὺς αἰῶνας, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ παρίδῃς. Εἰς τὸ τέλος τῷ δαυὶδ ψαλμὸς ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ ρλθ.

Omine probasti me: ꝛ cognouisti me. Tu cognouisti sessionē meā ꝛ resurrectionē meā. Tu intellexisti cogitationes meas de longe. Semitam meā ꝛ funiculū meū investigasti. Et oēs vias meas prouidisti: quia nō est sermo in lingua mea. Ecce dñe tu cognouisti oia nouissima ꝛ antiqua. Tu formasti me ꝛ posuisti super me manum tuã. Mirabilis facta est scīa tua ex me: cōfortata est & non potero ad eã. Quo ibo a spiritu tuo: & quo a facie tua fugiã? Si ascendero in

Κύριε ἐδοκίμασάς με, καὶ ἔγνως με. Σὺ ἔγνως τὴν καθίσιν μου καὶ τὴν ἔγερσίν μου. Σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισμούς μου ἀπὸ μακρόθεν. Τὴν τρίβον μου καὶ τὴν σχοῖνόν μου ἐξιχνίασας. Καὶ πάσας τὰς ὁδούς μου προῒδες, ὅτι οὐκ ἔστι δόλος ἐν γλώσσῃ μου. Ἰδοὺ κύριε σὺ ἔγνως πάντα τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαῖα. Σὺ ἔπλασάς με καὶ ἔθηκας ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν χεῖρά σου. Ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσις σου ἐξ ἐμοῦ, ἐκραταιώθη, καὶ οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν. Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου: καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; Ἐὰν ἀναβῶ

in celū: tu illic es. Si descēdero in infernū: ades tu. Si sumpsero pēnas meas diluculo: & habitauero in extremis maris: Etiã illic manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua. Et dixero forte tenebre cōculcabunt me: & nox illuminatio mea in deliciis meis. Quia tenebre nō obscurabuntur a te: & nox sicut dies illuminabit. Sicut tenebre eius: ita & lumē eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Cōfitebor tibi quia terribiliter magnificasti me: mirabilia opera tua: & aia mea cognoscit nimis. Nō clauditas ossa mea a te quę fecisti in occulto: & substātia mea in inferioribus terre. Imperfectū meū viderunt oculi tui: & in libro tuo oēs scribentur: dies formabuntur & nemo in eis. Mihi aũt nimis honorificati sũt amici tui deus: nimis cōfortata sunt principatus eorū. Dinumerabo eos & super arenā multiplicabuntur. Exurrexi: & adhuc sum tecū. Si occideris deus impium: viri sanguinū declinate a me. Quia dicitis in cogitatiōe: accipiēt in vanitate ciuitates tuas. Nōne qui oderūt te dñe oderā: & super inimicos tuos tabescebā? Perfecto odio oderā illos: inimici facti sunt mihi. Proba me deus & scito cor meū. Interroga me: & cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me: & deduc me in via eterna.

Victori dauid psalmus. 140.

Ἐξαίρου με κύριε ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ, ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥῦσαί με. Οἵτινες ἐλογίσαντο ἀδικίαν ἐν καρδίᾳ: ὅλην τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους. Ἠκόνησαν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. Διάψαλμα. Φύλαξόν με κύριε ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκων ἐξελοῦ με. Οἵτινες ἐλογίσαντο τοῦ ὑποσκελίσαι τὰ διαβήματά μου, ὑπέκρυψαν ὑπερήφανοι

celum ibi es tu: si iacuero in inferno ades tu. Si sumpsero pēnas meas diluculo: & habitauero in extremo maris. Etiã ibi manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua. Si dixero forte tenebre cōculcabunt me: & nox illuminatio mea in deliciis meis. Quia tenebre nō obscurabunt a te: & nox sicut dies illuminabit. Sicut tenebre eius: ita & lumē eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Cōfitebor tibi quia terribiliter magnificasti me: mirabilia opera tua: & aia mea nouit nimis. Nō clauditas ossa mea a te quę fecisti in occulto: & substātia mea in inferioribus terre. Imperfectū meū viderunt oculi tui: & in libro tuo oēs scribentur: dies formati sũt & nō est vna in eis. Mihi aũt quā honorabiles facti sunt amici tui deus: nimis cōfortati sunt principatus eorum. Dinumerabo eos & super arenā plures erūt: exurrexi & adhuc sum tecū. Si occideris deus impium: viri sanguinū declinate a me. Quia dicitis in cogitatiōe: accipiēt in vanitate ciuitates tuas. Nōne qui oderūt te dñe oderā: & super inimicos tuos tabescebā? Perfecto odio oderā illos: inimici facti sunt mihi. Proba me deus & scito cor meū: proba me & scito cogitatiōes meas. Et vide si via iniquitatis in me: & deduc me in via eterna.

Victori dauid psalmus. 140.

Ἐξαίρου με κύριε ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ, ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥῦσαί με. Οἵτινες ἐλογίσαντο ἀδικίαν ἐν καρδίᾳ: ὅλην τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους. Ἠκόνησαν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. Διάψαλμα. Φύλαξόν με κύριε ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκων ἐξελοῦ με. Οἵτινες ἐλογίσαντο τοῦ ὑποσκελίσαι τὰ διαβήματά μου, ὑπέκρυψαν ὑπερήφανοι

cxl.

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד

חַלְּצֵנִי יְהוָה מֵאָדָם רָע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי׃ אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רָעוֹת בְּלֵב כָּל יוֹם יָגוּרוּ מִלְחָמוֹת׃ שָׁנְנוּ לְשׁוֹנָם כְּמוֹ נָחָשׁ חֲמַת פְּתָנִים תַּחַת שִׂפְתֵימוֹ סֶלָה׃ שָׁמְרֵנִי יְהוָה מִיְּדֵי רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לִדְחוֹת פְּעָמָי׃ טָמְנוּ גֵאִים

פַּח לִי וְחַבָלִים פָּרְשׂוּ רֶשֶׁת לְיַד מַעְגָּל מוֹקְשִׁים שָׁתוּ לִי סֶלָה:
אָמַרְתִּי לַיהוָה אֵלִי אָתָּה הַאֲזִינָה יְהוָה קוֹל תַּחֲנוּנָי: יְהוִה
עֹז יְשׁוּעָתִי סַכֹּתָה לְרֹאשִׁי בְּיוֹם נָשַׁקְתִּי אַל תִּתֵּן יְהוָה מַאֲוַי
רָשָׁע זְמֹּו אַל תָּפֵק יָרוּמוּ סֶלָה: רֹאשׁ מְסַבָּי עֲמַל שְׂפָתָימוֹ
יְכַסֵּמוֹ: יִמּוּטוּ עֲלֵיהֶם נֶחָלִים בָּאֵשׁ יַפְּלֵם בְּמַהֲמֹרוֹת בַּל יָקוּמוּ:
אִישׁ לָשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בָּאָרֶץ אִישׁ חָמָס רָעָה יְצוּדֶנּוּ לְמַדְחֵפוֹת: יָדַעְתִּי
כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה דִּין עֲנִי מִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים: אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ
לְשִׁמְךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ:

cxlj.

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה קְרָאתִיךָ חוּשָׁה לִי הַאֲזִינָה קוֹלִי בְּקָרְאִי לָךְ:
תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב: שִׁיתָה
יְהוָה שְׁמִרָה לְפִי נְצָרָה עַל דַּל שְׂפָתָי: אַל תַּט לִבִּי לְדָבָר רָע לְהִתְעוֹלֵל
עֲלִילוֹת בְּרֶשַׁע אֶת אִישִׁים פֹּעֲלֵי אָוֶן וּבַל אֶלְחַם בְּמַנְעַמֵּיהֶם:
יַהֲלֹמֵנִי צַדִּיק חֶסֶד וְיוֹכִיחֵנִי שֶׁמֶן רֹאשׁ אַל יָנִי רֹאשִׁי כִּי
עוֹד וּתְפִלָּתִי בְּרָעוֹתֵיהֶם: נִשְׁמְטוּ בִּידֵי סֶלַע שֹׁפְטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ
אִמְרַי כִּי נָעֲמוּ: כְּמוֹ פֹלֵחַ וּבֹקַע בָּאָרֶץ נְפֻזְרוּ עַצְמֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל:
כִּי אֵלֶיךָ יְהוִה אֲדֹנָי עֵינָי בְּךָ חָסִיתִי אַל תַּעַר נַפְשִׁי: שְׁמְרֵנִי
מִידֵי פַּח יָקְשׁוּ לִי וּמוֹקְשׁוֹת פֹּעֲלֵי אָוֶן: יִפְּלוּ בְמַכְמֹרָיו רְשָׁעִים יָחַד
אָנֹכִי עַד אֶעֱבוֹר:

cxlij.

מַשְׂכִּיל לְדָוִד

[a]laqueũ mihi:[b]& [c]fundib⁹ [d]extenderũt[e] rete:[f]iuxta [g]semitã[h] offendiculũ[i] po fuerunt[k] mihi. [l]Semper. [m]Dixi[n] domino[o] deus me us es tu:[p] exaudi ꝏꝏꝏ [q]dñe[r]" vocẽ" deprecatio nis mee.[s] Deus[t] domine [u]fortitudo[v] salutis mee: [w]protexisti[x] caput meum [y]in die[z] belli. [aa]Ne' des[bb] do mine[cc] desideria ꝏꝏꝏꝏꝏ [dd]impii:[ee]scelera eius [ff]ne effundatur &[gg] eleuẽtur. [hh]Sp.[ii]Amaritudo[kk] conui uaꝝ meorũ[ll] labor[mm]" labio rũ eorũ" opiet eos. [nn]Ca dẽt[oo] super eos [pp]carbões: [qq]in igne[rr] deijcies eos: [ss]in foueã vt[tt] nõ [uu]consurgãt. [vv]Vir[ww] linguosus[xx] nõ[yy] diri getur[zz] in terra: [aaa]virum [bbb]iniquũ[ccc] mala[ddd] capiẽt[eee] in interitu. [fff]Scio ꝏꝏꝏꝏꝏ [ggg]qd[hhh] faciet[iii]" dñs" cãm[jjj] in opis:[kkk]iudicia ꝏꝏꝏꝏꝏ [lll]pauperũ.[mmm] Attamẽ[nnn] iusti [ooo]confitebuntur ꝏꝏꝏ [ppp]noi tuo:[qqq] hitabunt[rrr] recti [sss]cum[ttt] vultu tuo.

[a]Psalmus[b] dauid. 141.

OMnie[c]" clamaui ad te[d]" festina[e] mihi: ꝏ [f]exaudi[g] vocem meã [h]cla mantis[i] ad te.[k] Dirigatur [l]" o ro mea sicut[m] incensũ [n]in cõspectu tuo:[o] eleua tio[p] manuũ mearũ[q] sacri ficiũ[r]" vesptinũ.[s]Põe" do mine[t] custodiã[u] ori meo: [v]seruã[w] pauptatẽ[x] labioꝝ meoꝝ.[y] Ne[z] declines [aa]cor meũ[bb] in verbũ[cc] malũ:[dd] vo lucre[ee] cogitatiõibus [ff]pias: [gg]cũ[hh]" viris[ii] operantibus [jj]iniquitatẽ:[kk] neq;[ll] come dere[mm] in delicijs eorum. [nn]Corripiat me[oo] iustus in [pp]mia[qq]& arguat me: ꝏꝏ [rr]oleũ[ss] amaritudinis[tt] nõ [uu]pinguet[vv] caput meum: [ww]quia[xx] adhuc[yy] oro mea[zz] p malicijs eorũ. [aaa]Sublati[bbb] [ccc]iuxta[ddd] petram[eee]" iudices eorum: "& audient ꝏꝏ [fff]verba mea[ggg] qm[hhh] decora ta sunt.[iii] Sicut [jjj]agricola cũ[kkk] fcindit[lll] terrã: fic[mmm] diffi pata sunt[nnn] ossa nr̃a[ooo] in ore [ppp]iferni.[qqq] Quia[rrr] ad te[sss] dñe [ttt]deus[uuu] oculi mei:[vvv] in te [www]sperauí:[xxx] ne[yyy] euacues[zzz] ani mam meã.[aaaa]" Custodi me [bbbb]de manibus[cccc] laqi quem [dddd]posuerunt[eeee] mihi:[ffff] & de offodiculis[gggg] operantium [hhhh]iniquitatẽ.[iiii]" Incidẽt[jjjj] in rete eius[kkkk] impii[llll] simul:[mmmm] ego autem[nnnn] tranſibo.

[a]Erudítio[b] dauid

[a]laqueũ mihi. Dp̃. Et fundi⁹ extẽderũt la queũ mihi. Διάψαλμα. Καὶ χοινίοις διέτειναν παγίδα μοι. πρὸς τοὺς ποσί μου, ἐχόμενα τρίβου σκάνδαλα ἔθεντό μοι. Dixi dño: deus meus es tu: exaudi dñe vo Εἶπα τῷ κυρίῳ, θεός μου εἶ σύ, ἐνώτισαι κύριε τὴν φω cẽ deprecatiõis mee. Dñe dñe virtus salutis τὴν τῆς δεήσεώς μου. Κύριε κύριε δύναμις τῆς σωτηρίας mee: obũbrasti sup caput meũ in die bel μου, ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου ἐν ἡμέρᾳ πολέ li. Ne tradas me dñe a desiderio meo pec μου. Μὴ παραδῷς με κύριε ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἁ catori. Cogitauerũt cõtra me: ne derelinquas me: μαρτωλῶ. Διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, ne forte exaltẽtur. Dp̃. Caput circui μήποτε ὑψωθῶσιν. Διάψαλμα. Κεφαλὴ τοῦ κυκλώ tus eoꝝ: labor labioꝝ ipoꝝ: operiet eos: ματος αὐτῶν, κόπος τῶν χειλέων αὐτῶν καλύψει αὐτούς, Cadẽt sup eos carbones in igne: deijcies e Πεσοῦνται ἐπ' αὐτοὺς ἄνθρακες ἐν πυρί, καταβαλεῖς αὐ os in miserijs: τ nõ subsistãt. Vir lin τοὺς ἐν ταλαιπωρίαις, καὶ οὐ μὴ ὑποστῶσιν. Ἀνὴρ γλωσ guosus nõ dirigẽt in tra. Virũ iniustũ ma σώδης οὐ κατευθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄνδρα ἄδικον κα la capiẽt in interitu. Cognoscã quia faciet dñs καὶ θηρεύσει εἰς διαφθοράν. Εγνων ὅτι ποιήσει κύριος τὴν iudiciũ inopũ τ vindictã pauperũ. Verũtn iusti κρίσιν τῶν πτωχῶν καὶ τὴν δίκην τῶν πενήτων. Πλὴν δίκαιοι cõfitebũtur noi tuo: τ habitabũt recti ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου, καὶ κατοικήσουσιν εὐθεῖς cũ vultu tuo. Psalmus dauid. 140. σὺν τῷ προσώπῳ σου. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ομβ.

[a]Psalmus[b] dauid. 141.

OMnie clamaui ad te exaudi me: intẽde vo Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σέ εἰσάκουσόν μου, πρόσχες τῇ φω ci depcationis mee: cũ clamauero ad te. Di νῇ τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ κεκραγέναι με πρός σέ. Κα rigatur ofo mea sicut incẽsus in cõspectu tuo. τευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου. Elevatio manuũ mearũ sacrificiũ vesptinũ. Pone dñe Ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑσπερινή. Οὐ κύριε custodiã ori meo: τ ostiũ circũstãtie circũ φυλακὴν τῷ στόματί μου, καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ labia mea. Nõ declines cor meũ in verba ma χείλη μου. Μὴ ἐκκλίνῃς τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονη litie: ad excusandas excusatiões in pctis. Συ ρίας τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. Σὺν hoibus opantibus iniq̃tatẽ: τ nõ cõmunicabo ἀνθρώποις ἐργαζομένοις τὴν ἀνομίαν, καὶ οὐμὴ συνδιάσω cum electis eoꝝ. Corripiet me iustus in mia μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν. Παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέῳ τ icrepabit me: oleũ ãt pctoris nõ impinguet καὶ ἐλέγξει με, ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπαινάτω τὴν caput meũ. Cũ adhuc τ ofo mea in bene κεφαλήν μου. Ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδο placitis eoꝝ: absorpti sunt iuncti petre iudices eo κίαις αὐτῶν, κατεπόθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐ rũ. Audient verba mea: qm̃ suauia fuit: sicut τῶν. Ακούσονται τὰ ῥήματά μου, ὅτι ἠδύνθησαν, ὡσεὶ crassitudo tre erupta est sup trã: dissipata sunt ossa eo πάχος γῆς ἐρράγη ἐπὶ τῆς γῆς, διεσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ αὐ rũ secus infernũ. Quia ad te dñe dñe oculi mei: in τῶν παρὰ τὸν ᾅδην. Οτι πρός σε κύριε οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐπὶ te speraui: nõ auferas aiam meã. Custodi me a σοὶ ἤλπισα, μὴ ἀνταγάγῃς τὴν ψυχήν μου. Φύλαξόν με ἀπὸ laqueo quẽ statuerũt mihi: τ a scandalis ope παγίδος ἧς συνεστήσαντό μοι. καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἔργα rãtium iniq̃tatẽ. Cadẽt in retiaculo eoꝝ pecca τόντων τὴν ἀνομίαν. Πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστροις αὐτῶν οἱ ἁμαρ tores: singulariter sum ego donec trãseam. τωλοί, καταμόνας εἰμὶ ἐγὼ ἕως ἂν παρέλθω.

Intellectus dauid

Συνέσεως τῷ Δαυὶδ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

cũ esset ipe in spelũca: [a]Ora tio. 142.
ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ προσευχόμενον. εμβ.

VOce mea[a] ad dñm clamaui: voce mea ad dñm
Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, φωνῇ μου πρὸς κύριον
deprcatꝰsũ. Effundã in cõspectu eius ofonẽ meã: tribu
δεήθην. Ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου, τὴν θλί
lationẽ meã ante ipm pnũciabo. In defice do
ψιν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγελῶ. Ἐν τῷ ἐκλείπειν
er me, spũs meũ: τ tu cognouisti semitas meas.
ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου, καὶ σὺ ἔγνως τὰς τρίβους μου.
In via hac qua ambulabã: abscõderũt laqueũ mihi. Cũ
Ἐν ὁδῷ ταύτῃ ᾗ ἐπορευόμην, ἔκρυψαν παγίδα μοι. Κα
siderabã ad dexterã τ videbã: τ nõ erat q cognos
τενοῦν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιγι
ceret me. Perijt fuga a me: τ nõ est q re
νώσκων με. Ἀπώλετο φυγὴ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἔστι ὁ ἐκ
quirat aiam meã. Clamaui ad te dñe: dixi:
ζητῶν τὴν ψυχήν μου. Ἐκέκραξα πρός σέ κύριε, εἶπα,
tu es spes mea: portio mea es in tra viuẽtiũ.
σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου, μερίς μου εἶ ἐν γῇ ζώντων. Πρόσχες
ad depcationẽ meã: qz humiliatꝰ sũ nimis. Libera
πρὸς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα. Ῥῦσαί
me a pfequẽtibus me: qz cõfortati sunt sup
με ἐκ τῶν καταδιωκόντων με, ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ
me. Educ de custodia aiam meã: ad cõ
ἐμέ. Ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχήν μου, τοῦ ἐξομολο
fitẽdũ noi tuo. Me expectabũt iusti donec
γήσασθαι τῷ ὀνόματί σου. Ἐμὲ ὑπομενοῦσι δίκαιοι ἕως
retribuas mihi.
Του ἀνταποδῶς μοι.

Psalmus dauid quãdo pſecbatur eũ
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ὅποτε κατεδίωκεν αὐτὸν
absalom filius eius. 142.
Ἀβεσαλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. εμβ.

OMnine exaudi ofonẽ meã: auribꝰ percipe
Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι τὴν
obsecrationẽ meã in vritate tua. Exaudi me in tuſti
δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. Εἰσάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιο
tia tua: τ nõ intres in iudiciũ cũ ſeruo
σύνῃ σου, καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου
tuo: Quia nõ iuſtificabitur in cõſpectu tuo oĩs viues:
σου, Οτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν,
Quia pſecutus ē inimicus aiaz meã: humilia
Οτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου, ἐταπείνω
uit in vita meã. Collocauit me in obſcuris ſicut
σεν εἰς γῆν τὴν ζωήν μου. Ἐκάθισέ με ἐν σκοτεινοῖς ὡς
mortuos ſeculi: τ anxiatus ē ſup me ſpũs meus.
νεκροὺς αἰῶνος, καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμὲ ὁ πνεῦμά μου.
In me turbatũ eſt cor meũ: memor fui diez an
Ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου, ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρ
tiquoꝝ. Meditatus ſũ in oibꝰ opibꝰ tuis: in fa
χαίων. Ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, ἐν ποι
ctis manuũ tuaꝝ meditabar. Expandi ad te
ήμασι τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων. Διεπέτασα πρός σε
manus meas: aia mea ſicut tra ſine aqua tibi. Ve
τὰς χεῖράς μου, ἡ ψυχή μου ὡς γῆ ἄνυδρός σοι. Τα
locit exaudi me dñe: defecit ſpũs meus. Nõ
χὺ εἰσάκουσόν μου κύριε, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου. Μὴ
auertas faciẽ tuã a me: τ ſimilis ero
ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ὁμοιωθήσο
deſcẽdẽtibꝰ in lacũ. Auditã fac
μαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Ακουσόν ποίησόν
mihi mane miam tuã: qz in te ſpaui. Notã
μοι τοπρωὶ τὸ ἔλεός σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα. Γνώρι
facmihi dñe viã: in qua ambulẽ: qz ad te leuaui
σόν μοι κύριε ὁδόν, ἐν ᾗ πορεύσομαι, ὅτι πρός σὲ ἦρα
aiaz meã. Eripe me de inimicis meis: dñe ad
τὴν ψυχήν μου. Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, κύριε πρός
te cõfugi: doce me vt faciã voluntatẽ tuã.
σὲ κατέφυγον, δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου.
Quia tu es deus meus: ſpũs tuus bonus
Οτι σὺ εἶ ὁ θεός μου, τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ꝏꝏꝏ

Tex.heb.ps.cxlij. Pătina.he.

תְּהִלָּה לְדָוִד יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל תַּחֲנוּנָי בֶּאֱמוּנָתְךָ
עֲנֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ: וְאַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט אֶת עַבְדֶּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ
כָּל חָי: כִּי רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי הוֹשִׁיבַנִי בְמַחֲשַׁכִּים
כְּמֵתֵי עוֹלָם: וַתִּתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי בְּתוֹכִי יִשְׁתּוֹמֵם לִבִּי: זָכַרְתִּי
יָמִים מִקֶּדֶם הָגִיתִי בְּכָל פָּעָלֶךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׂוֹחֵחַ פָּרַשְׂתִּי
יָדַי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי כְּאֶרֶץ עֲיֵפָה לְךָ סֶלָה: מַהֵר עֲנֵנִי יְהוָה כָּלְתָה
רוּחִי אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בוֹר: הַשְׁמִיעֵנִי
בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי בְךָ בָטָחְתִי הוֹדִיעֵנִי דֶּרֶךְ זוּ אֵלֶךְ כִּי אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי
נַפְשִׁי: הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי יְהוָה אֵלֶיךָ כִּסִּתִי לְמָדֵנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ
כִּי אַתָּה אֱלוֹהָי רוּחֲךָ טוֹבָה

תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר ׃ לְמַעַן
שִׁמְךָ יְהוָה תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא
מִצָּרָה נַפְשִׁי ׃ וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית
אֹיְבָי וְהַאֲבַדְתָּ כָּל צֹרְרֵי נַפְשִׁי
כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ ׃

cxliiij.

לְדָוִד בָּרוּךְ יְהוָה צוּרִי
הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעֹתַי
לַמְלַחְמָה ׃ חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי
לִי וּמַנִּי וּבוֹ חָסִיתִי
הָרוֹדֵד עַמִּי תַּחְתָּי ׃ יְהוָה מָה
אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ
אָדָם לְהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עֹבֵר
יְהוָה הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד נְגַע בֶּהָרִים
וְיֶעֱשָׁנוּ ׃ בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם
שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם ׃ שְׁלַח יָדֶיךָ
מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם
רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר ׃ אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר
שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר ׃
אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ
בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ ׃ הַנּוֹתֵן
תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד
עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה ׃ פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי
מִיַּד בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר
שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר ׃
אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים
בְּנֹעֲרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיֹת
מְחֻטָּבוֹת תַּבְנִית הֵיכָל ׃ מְזָוֵינוּ
מְלֵאִים מְפִיקִים מִזַּן אֶל זַן
צֹאנֵנוּ מַאֲלִפוֹת מְרֻבָּבוֹת
בְּחוּצוֹתֵינוּ ׃ אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים
אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה
בִּרְחֹבֹתֵינוּ ׃ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה
לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָה אֱלֹהָיו ׃

cxlv.

תְּהִלָּה לְדָוִד
אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ
וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד ׃

'deducet me 'in terram
'rectam. 'Propter ooooo
'nomē tuū 'dñe 'viuifica-
bis me: 'in iustitia tua 'e
duces 'de angustia 'animā
meā. 'Et in mia tua 'diffi-
pabis 'inimicos meos:
'& pdes 'oēs 'ligantes 'a-
nimā meā: 'ego 'sum
'seruus tuus.

'Dauid. 144.

'Benedictus 'dñs 'for-
tis meus: 'qui docet
'manus meas 'ad preliū
'digitos meos 'ad bellū.
'Mia mea '& fortitudo
mea 'auxiliator me? '& 'sa-
luator me? 'mihi: 'scu-
tū meū '& in ipso 'spauit.
'qui subiecit 'pplos 'mi-
hi. 'Dñe 'quid 'hō 'qa-
gnoscis eū: 'filius 'hois
'quia cōputas eū? 'Hō
'vanitati 'assimilatus est:
'dies eius 'sūt sicut vmbra 'p-
trāsiens. 'Dñe 'inclina 'ce-
los tuos '& descēde: 'tan-
ge 'mōtes '& fumigabūt
'Mica 'fulgure '& diffi-
pa eos: 'mitte 'sagittā tu-
am '& interfice illos. 'Ex-
tende 'manū tuā 'de ex-
celso: 'libera me '& erue
me 'de aquis 'multis 'de
manu 'filiorū 'alienorū.
'Quorū os locutū est
'vanitatē: '& dextera eo
fū 'dxtera 'mēdacii. 'De-
us 'cātico 'nouū 'cātabo
'tibi: 'in psalterio 'deca-
chordo 'psallā 'tibi 'Qui
das 'salutē 'regibus: 'qui
eruis 'dauid 'ierū tuū 'd
gladio 'pessimo. 'Libe-
ra me '& erue me 'de ma-
nu 'filiorū 'alienorum:
'quorū os locutū est 'va-
nitatē: '& dextera eorū
'dextera 'mendacii. 'Vt
sint 'filii nri 'sūl plātatio
'crescēs 'in adolescentia
sua: 'filie nostre 'sūl ángu-
li 'ornati ad 'similitudinē 'tē-
pli. 'Pròptuaria nostra
'plena: & 'supfundentia
'ex hoc 'in 'illud: 'peco-
ra nrā in 'milibus & 'in-
numerabilia 'in cōpitis
nostris. 'Tauri nri 'pin-
gues: ooooooooooooooo
'nō est 'iterruptio '& nō
est 'egressus: '& nō 'c'vlu
latus 'in plateis nostris.
'Beatus 'populus 'cuius
'talia sunt: 'btūs 'popu-
lus 'cuius dñs 'deus 'eius.

'Laudatio 'dauid. 145.

'Exaltabo 'te 'deꝰ meus
'rex: ooooooooooo
'& bñdicam 'noī tuo 'in
eternum '& vltra. ooooo

deducet me in trā rectā. Propter nomē tuū dñe
ὁδήγησόν με ἐν γῇ εὐθείᾳ. Ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου κύριε
viuificabis me. In equitate tua educes de tribulatione
ζώσεις με. Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἐξάξεις ἐκ θλίψεως τὴν
aiam meā. Et in mia tua dispdes inimi-
ψυχήν μου. Καὶ ἐν τῷ ἐλέει σου ἐξολοθρεύσεις τοὺς ἐχθ-
cos meos. Et perdes oēs qui tribulāt aiam
ρούς μου. Καὶ ἀπολεῖς πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυ-
meā: qñ ego seruus tuus sum.
χήν μου, ὅτι ἐγὼ δοῦλός σου εἰμί.

Psalmus dauid ad goliath. 145.
Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ πρὸς τὸν γολιάθ. ρμε'.

Benedictus dñs deus me⁹. Qui docet ma- Ps.17.
Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός μου. Ὁ διδάσκων τὰς χεῖ-
nus meas ad preliū: digitos meos ad bel-
ρας μου εἰς παράταξιν, τοὺς δακτύλους μου εἰς πόλε-
lum. Mia mea τ refugiū meū: susceptor meus τ
μον. Ἐλεός μου καὶ καταφυγή μου, ἀντιλήπτωρ μού καὶ Ps.17.
liberator me⁹: protector me⁹: τ in ipo sperauī. Qui
ῥύστης μου, ὑπερασπιστής μου, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἤλπισα. Ὁ
subdit pplos mihi sub me. Dñe qd est hō:
ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ. Κύριε τί ἐστιν ἄνθρωπος, Job.4
q: inotuisti ei: aut filius hois: q reputas eū?
ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι λογίζῃ αὐτῷ;
Homo vanitati similis factꝰ ē: dies eius sicut vmbra
Ἄνθρωπος ματαιότητι ὁμοιώθη, αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιὰ
pteribunt. Dñe inclina celos tuos descēde: tāge
παράγουσι. Κύριε κλῖνον οὐρανούς σου καὶ κατάβηθι, ἅψαι
mōtes et fumigabūt. Fulgura confusationē tu-
τῶν ὀρέων καὶ καπνισθήσονται. Ἀστραπὴν ἀφανῆ καὶ
am dissipabis eos: emitte sagittas tuas et cō-
διασκορπιεῖς αὐτούς, ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου καὶ συν-
turbabis eos. Emitte manū tuā de alto:
ταράξεις αὐτούς. Ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους,
eripe me et libera me de aquis multis: de manu
ἐξελοῦ με καὶ ῥῦσαί με ἐξ ὑδάτων πολλῶν, ἐκ χειρὸς
filiop alienop. Quop os locutū ē vanitatē: et
υἱῶν ἀλλοτρίων. Ὧν τὸ στόμα ἐλάλησε ματαιότητα, καὶ ἡ δε-
dextera eop: dextera iniqtatis. Deus cāticū nouū cātabo
ξιὰ αὐτῶν, δεξιὰ ἀδικίας. Ὁ θεὸς ᾠδὴν καινὴν ᾄσομαί
tibi: in psalterio decachordo psallā tibi. Qui das
σοι, ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι. Τῷ διδόντι
salutē regibus: qui redemisti dauid
τὴν σωτηρίαν τοῖς βασιλεῦσι, τῷ λυτρουμένῳ Δαυὶδ
seruū tuū de gladio maligno. Eripe me et
τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκ ῥομφαίας πονηρᾶς. Ῥῦσαί με καὶ
erue me de manu filiop alienop. Quop os locu-
ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς υἱῶν ἀλλοτρίων. Ὧν τὸ στόμα ἐλά-
tus ē vanitatē: et dextera eop dextera iniqtatis. Quop
λησε ματαιότητα, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας. Ὧν
filij eop sicut nouelle plātate in iuuētute sua.
οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὡς νεόφυτα ἐδραιωθέντα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν.
Filie eop cōposite: circlioma
Αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι, περικεκοσμημέ-
te vt similitudo tēpli. Prōptuaria eop plena: eru-
ναι ὡς ὁμοίωμα ναοῦ. Τὰ ταμεῖα αὐτῶν πλήρη, ἐξε-
ctāta ex hoc in illud. Oues eop fe-
υτυγμένα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο. Τὰ πρόβατα αὐτῶν το-
tose abūdātes in gressibus suis. Boues eo
κετοκε πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν. Οἱ βόες αὐ-
rū crasse. Nō est ruina macerie: neq trā-
τῶν παχεῖς. Οὐκ ἔστι κατάπτωμα φραγμοῦ, οὐδὲ δι-
situs: neq clamor in plateis eop. Btūi pi-
ἔξοδος, οὐδὲ κραυγὴ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν. Εμακά-
erūt pplm cui hec sunt: btūs pplꝰ cuius dñs
ρισαν τὸν λαὸν ᾧ ταῦτά ἐστι, μακάριος ὁ λαὸς οὗ κύριος
deus eius. Laudatio dauid. 144.
ὁ θεὸς αὐτοῦ. Αἴνεσις τῷ Δαυίδ. ρμδ'.

Exaltabo te deus meus rex meus: et bene
Ὑψώσω σε ὁ θεός μου ὁ βασιλεύς μου, καὶ εὐλο-
dicā noī tuo in seculū:
γήσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα,

ἐ in seculū seculi. Per singulos dies bñdicā
καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν εὐλογήσω
tibi: et laudabo nomē tuū in seculū et in seculū
σε, καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
seculi. Magnus dñs et laudabilis nimis: et magnitudi-
αἰῶνος. Μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, καὶ τῆς μεγαλωσύ-
nis eius nō est finis. Gñatio et gñatio laudabit ope
νης αὐτοῦ οὐκ ἔστι πέρας. Γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει τὰ ἔρ-
ra tua: et potētia tuā pronūtiabit. Magnificen-
γα σου, καὶ τὴν δύναμίν σου ἀπαγγελοῦσι. Τὴν μεγαλοπρέ-
tiā gloriē fctitatis tue loquētur: et mi-
πειαν τῆς δόξης τῆς ἁγιωσύνης σου λαλήσουσι, καὶ τὰ θαυ-
rabilia tua narrabūt. Et virtutē terribiliū tuop
μάσιά σου διηγήσονται. Καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου
dicēt: et magnitudinē tuā narrabūt. Memoriā
ἐροῦσι, καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγήσονται. Μνήμην τοῦ
abūdātie suauitatis tue eructabūt: et iustitia
πλούτου τῆς χρηστότητός σου ἐξερεύξονται, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ
tua exultabūt. Miserator et misericors dñs: pa-
σου ἀγαλλιάσονται. Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, μα-
tiēs et multū misericors. Suauis dñs vniuersis:
κρόθυμος καὶ πολυέλεος. Χρηστὸς κύριος τοῖς σύμπασι,
et miserationes eius sup oia opa eius. Cōfi-
καὶ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ἐξομο-
teantur tibi dñe oia opa tua: et scti
λογησάτωσάν σοι κύριε πάντα τὰ ἔργα σου, καὶ οἱ ὅσιοί
tui benedicāt tibi. Gloriā regni tui dicēt:
σου εὐλογησάτωσάν σε. Δόξαν τῆς βασιλείας σου ἐροῦσι,
et potētiā tuā loquētur. Vt notā faciāt filiis
καὶ τὴν δυνασείαν σου λαλήσουσι. Τοῦ γνωρίσαι τοῖς υἱ-
hoium potētiā tuā: et gloriā magnifi-
οῖς τῶν ἀνθρώπων τὴν δυνασείαν σου, καὶ τὴν δόξαν τῆς μεγα-
cētie regni tui. Regnū tuū regnū
λοπρειείας τῆς βασιλείας σου. Ἡ βασιλεία σου βασιλεία
oium seculoꝝ: et dominatio tua in oñi gñatiōe et
πάντων τῶν αἰώνων, καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ
gñatiōe. Fidelis dñs in oibꝰ vbis suis: et scts in
γενεᾷ. Πιστὸς κύριος ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν
oibus opibus suis. Sustētat dñs oēs qui
πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Ὑποστηρίζει κύριος πάντας τοὺς
corruunt: et erigit oēs elisos.
καταπίπτοντας, καὶ ἀνορθοῖ πάντας τοὺς κατεῤῥαγιδωμένους.
Oculi oium in te sperant: et tu das
Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, καὶ σὺ δίδως τὴν
escā illoꝝ in tpe opportūo. Aperis tu manū tuā: et
τροφὴν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ. Ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου, καὶ
imples oē animal refectiōe. Iustus dñs in oibus
ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῶον εὐδοκίας. Δίκαιος κύριος ἐν πάσαις
viis suis: et scts in oibus opib⁹ suis. Prope
ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτ. Ἐγγὺς
dñs oibus inuocātibus eū: oibus inuo-
κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν, πᾶσι τοῖς ἐπικα-
cātibus eū in vitate. Voluntatē timētiū se
λουμένοις αὐτὸν ἐν ἀληθείᾳ. Θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν
faciet: et deprecationē eop exaudiet: et saluos facit e-
ποιήσει, καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν εἰσακούσεται, καὶ σώσει αὐ-
os. Custodit dñs oēs diligētes se: et
τούς. Φυλάσσει κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, καὶ
oēs pctōres disperdet. Laudatione dñi lo-
πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐξολοθρεύσει. Αἴνεσιν κύριου λα-
quet os meū: et bñdicat oīs caro noī
λήσει τὸ στόμα μου, καὶ εὐλογείτω πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τὸ
scī eius: in seculū et in seculū seculi.
ἅγιον αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Alleluia aggei et zacharie. 145.
Ἀλληλούια ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμέ.

Laudā aia mea dñm: laudabo dñm in vita mea:
Αἴνεσον ψυχή μου τὸν κύριον, ἀνέσω κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου,
psallā deo meo quādiu sum. Nolite cōfidere in principi
ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως ὑπάρχω. Μὴ πεποίθατε ἐπ' ἄρχου-
bus in filijs hoium q̄bus nō est salus. Exibit
σι εἰς υἱοὺς ἀνθρώπων οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία. Ἐξελεύσεται

'& vltra. 'In oī die 'bene
dicam tibi: '& laudabo
'nomē tuū 'in sempiter
num '& iugiter. 'Magn?
'dñs '& laudabilis 'nimis: 'mag
nitudinis 'eius nō est finis. 'Gene-
ratio 'ad gñationē 'lauda
bit 'opa tua: '& fortitudi
nes tuas 'annunciabunt.
'Decorem 'glorie 'ma-
gnitudinis tue '& verba
'mirabiliū tuorū 'loqūr.
'Et fortitudinē 'horribi
liū tuorū 'dicēt: '& ma
gnitudines tuas 'narra
bunt. 'Memoriā 'multe
'bonitatis tue 'loquen
tur: '& iustitias tuas 'lau
dabunt. 'Clemēs '& mi
sericors 'dñs: 'patiens
'& multe 'misericors. 'Bo
nus 'dñs '& oībus: '& mi e
ius 'vniuersa 'opa ei?.
'Confiteantur tibi 'dñe
'oīa 'opa tua: '& 'bñdicāt tibi.
'Gloriā 'regni tui' dicēt:
'& fortitudines tuas 'lo-
quētur. 'Vt ostēdāt 'filiis
'hoim 'fortitudines ei?
'& gl'iam 'decoris 'regni
eius. 'Regnū tuū 'regnū
'oim 'seculoꝝ: '& po-
testas tua 'in oi 'gñatiōe
'& gñationē. 'Sustentat
'dñs 'oēs 'corruētes: '&
erigit 'omnes ooooooooo
'iacētes. 'Oculi 'oim 'ad
te 'sperant: ooooooooooo
'& tu 'das 'eis 'escā suā 'in
tempore suo. ooooooooo
'Aperis 'manus tuas: '&
imples 'omne 'animal
'refectiōe. 'Iustus 'domi
nus 'in oībus 'viis suis:
'& misericors 'in oībus
'opibus suis. 'Iuxta est
'dñs 'oībus 'qui inuocant
illū: 'oībus 'qui 'inuocāt
illū 'in veritate. 'Placitū
'timentium se 'faciet: '&
'clamorē eorū 'exaudiet
'& saluabit eos. ooooooo
'Custodit 'dñs 'oēs 'dili
gentes se: ooooooooooo
'& 'vniuersos 'impios oo
conteret. ooooooooooo
'Laudationē 'dñi 'loque
tur 'os meū: '& bñdicet
'oīs 'caro 'noī 'scto eius
'in eternum '& iugiter.

'Aleluia. 146.
'Auda 'aia mea 'do-
minum. 'Laudabo
'dñm 'in vita mea: 'cāta-
bo 'deo meo 'q̄diu sum.
'Nolite 'cōfidere 'in pri
cipibus: 'in filio 'homis
'cui' nō est 'salus. 'Egre-
dietur ooooooooooooooo

רוח יְרוּחוֹ יַשׁוּב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא יאבדו עָשְׁתֹּנֹתָיו׃ אַשְׁרֵי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְהוָה אֱלֹהָיו׃ עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם׃ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט עֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים׃ יְהוָה פֹּקֵחַ עִוְרִים יְהוָה זֹקֵף כְּפוּפִים יְהוָה אֹהֵב צַדִּיקִים׃ יְהוָה שֹׁמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת׃ יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃

cxlvii.

הַלְלוּיָהּ׃

כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה׃ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלִַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס׃ הָרֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם׃ מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא׃ גָּדוֹל אֲדֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר׃ מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עָדֵי אָרֶץ׃ עֱנוּ לַיהוָה בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר׃ הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בָּעָבִים הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר׃ נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ׃ לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה׃ רוֹצֶה יְהוָה אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַ‍ִם אֶת יְהוָה הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן׃ כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ׃ הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ׃

Trãsla.B.Hiero.Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

spūs eius & reuertetur in humū suā: in die illa peribunt cogitationes eius. Btūs cuius deus iacob auxiliator eius: spes eius in domino deo suo. Qui fecit celos & terram: oooooooo mare & omnia que in eis sunt: qui custodit oo veritatē in sempiternū. Qui facit iudiciū calūniātibus: & dat panem esurientibus: dñs soluit vinctos. Dominus illuminat oooo cecos: dominus erigit elisos: dominus oooooo diligit iustos. Dominus custodit oooooooooooo aduenas: pupillum & viduam eriget: oooooooo & viā impiorū conteret. Regnabit dominus deus tuus sīō in gñationē & gñatiōnē. Aleluia. 147.

Laudate dominum quoniam bonum est canticum dei nostri quoniam decorum est: pulchra laudatio. Edificabit hierusalem oooo dominus: eiectos israel congregabit. oooooo qui sanat contritos oo corde: & alligat oooooo plagas eorū. Qui nūerat multitudinē stellaꝝ: & oēs nomine vocat. Magnus dominus noster: & multus fortitudie: & prudētie eius nō ē numerus. Suscipiēs mansuetos dñs: humilians impios usq ad terrā. Cantate domino oooo in cōfessione: cāite deo nostro in cithara. oooooo Qui operit celos nubibus & prebet oooooooo terre pluuiā: & oriri facit in mōtibus germen. Qui dat iumētis panē suum: filiis corui oooooo clamantibus. Non est in fortitudine equi ooo voluntas eius: nec in tibiis viri placetur ei. Placetur dño in his qui timent eum: & oooooooo expectāt misericordiā eius. Lauda oooooooo ierusalem dominum: lauda oooooooooooooo deum tuum sion. Quī confortauit vectes oooo portarū tuarū: benedixit filiis tuis in medio tui. Qui posuit terminū tuum pacem: adipe frumenti saturauit te.

spūs eius: & reuertetur in humū suā. In ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ. Βτὸς cuius deus iacob adiutor eius: spes eius Μακάριος οὗ ὁ θεὸς Ἰακὼβ βοηθὸς αὐτοῦ, ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ in dño deo ipsius. Qui fecit celū τ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ. Τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ terrā: mare τ oia q̄ in eis. Qui cu τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. Τὸν φυ stodit veritatē in seculū: q facit iudiciū λάσσοντα ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιοῦντα κρίμα τοῖς iniurią patientibꝰ: q dat escā esurientibꝰ. Dñs sol ἀδικουμένοις, διδόντα τροφὴν τοῖς πεινῶσι. Κύριος λύ uit cōpeditos: dñs illuminat cecos: dñs erigit ει πεπεδημένους, κύριος σοφοῖ τυφλούς, κύριος ἀνορθοῖ elisos: dñs diligit iustos: dñs custo κατεῤῥαγιμένους, κύριος ἀγαπᾷ δικαίους, κύριος φυλάσ dit aduenas. Pupillū τ viduā suscipiet: σει τοὺς προσηλύτους. Ὀρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήψεται, τ viā pctōꝝ dispdet. Regnabit dñs in καὶ ὁδὸν ἁμαρτωλῶν ἀφανιεῖ. Βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν seculū: deꝰ tuus sion in gñatione τ gñationē. αἰῶνα, ὁ θεός σου σιών εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.

Aleluia. 146.

Αλληλουϊα. ρμϛ.

Laudate dñm qm̄ bonus psalmus: deo nro Αἰνεῖτε τὸν κύριον ὅτι ἀγαθός ψαλμός, τῷ θεῷ ἡμῶν iocūda sit laudatio: edificās hierusalē dñs: dif ἡδυνθείη αἴνεσις, οἰκοδομῶν ἱερουσαλὴμ ὁ κύριος, τὰς δια perditōes israel cōgregabit. Qui sanat cō τορὰς τοῦ Ἰσραὴλ ἐπισυναξει. Ὁ ἰώμενος τοὺς συντε tritos corde: τ alligat cōtritōes τριμμένους τὴν καρδίαν, καὶ δεσμεύων τὰ συντρίμματα eoꝝ. Qui numerat multitudines stellaꝝ: t oib eis no. αὐτῶν. Ὁ ἀριθμῶν πλῆθος ἄστρων, καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνό mina vocāns. Magnus dñs nr: τ magna virtus ματα καλῶν. Μέγας ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἰσχὺς eius: τ sapietie eius nō est numer. Sus. αὐτοῦ, καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός. Ανα cipiēs māsuetos dñs: humiliās at pctores usq ad λαμβάνων πραεῖς ὁ κύριος, ταπεινῶν δὲ ἁμαρτωλοὺς ἕως terrā. Precinite dño in cōfessiōe: psallite deo τῆς γῆς. Ἐξαρξατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει, ψάλατε τῷ θεῷ nro in cithara. Qui operit cēlū in nubibus: ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ. Τῷ περιβάλλοντι τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις, qui parat ire pluuiā. Qui producit ℥ montibꝰ fe τὸν ἑτοιμάζοντι τῇ γῇ ὑετόν. Τῷ ἐξανατέλλοντι ἐν ὄρεσι χόρ Ps. 103. nū: τ herbā seruituti hoiuꝫ. Qui dat τον, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων. Διδόντι τοῖς iumētis escā ipoꝝ: τ pullis corui κτήνεσι τροφὴν αὐτῶν, καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων inuocātibus eū. Nō in fortitudine τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν. Οὐκ ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ equi volūtatē habebit: nec i tibijs viri bpla ἵππου θελήσει, οὐδὲ ἐν ταῖς κνήμαις τοῦ ἀνδρὸς εὐδο citū eū. Bpl placitū ē dño sup timētes eū: & τ κεῖ. Εὐδοκεῖ κύριος ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, καὶ in eis qui sperāt sup mia eius. ἐν τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Alleluia aggei τ zacharie. 147.

Αλληλουΐα ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμζ.

Lauda hierusalē dñm: lauda deū tuū Ἐπαίνει ἱερουσαλὴμ τὸν κύριον, αἶνει τὸν θεόν σου sion. Qñ cōfortauit seras portaꝝ tuaꝝ: bñ σιών. Οτι ἐνίσχυσε τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σου, εὐ dixit filijs tuis in te. Qui posuit fines tuos λόγησε τοὺς υἱούς σου ἐν σοί. Ὁ τιθεὶς τὰ ὅρια σου pace: τ adipe frumēti satiat te. ἐιρήνην, καὶ στέᾳ πυροῦ ἐμπιπλᾷ σε.

רוץ יְרוּץ דְּבָרוֹ מַהֵר שַׁלֶּג כַּצֶּמֶר יְכַפֵּר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר׃ מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְּפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד׃ שָׁלַח דָּבָר יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ עמד שָׁלַח נְשַׁב יָזֹלוּ מָיִם׃ מַגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל׃ לֹא גזל נָגַל עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל חקק חָקַק יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ׃

cxlviii

הַלְלוּיָהּ

הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים׃ הוס הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָו׃ לאך הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּכב כֹּכְבֵי אוֹר׃ הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם׃ הלל יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ׃ עמד וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר׃ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל תהם תְּהוֹמוֹת׃ אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ׃ הָרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים׃ פרה הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף׃ צפר מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכֹל שֹׁפְטֵי אָרֶץ׃ בחר בְּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים׃ נער יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב הלל שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃ בדד וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל רום הלל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ חסד חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קרב הַלְלוּיָהּ׃

cxlix.

שור שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים׃ שמח יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ עשׂה גול בְּמַלְכָּם׃ יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל חול

Trãsla.B.Hie.

Qui emittit eloquiū suū tre: velociter cur O ἀποστέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῇ, ἕως τάχους δρα ret sermo eius. Qui dat niue sicā sicut lanā: μεῖ τὸ λόγος αὐτοῦ. Διδόντος χιόνα αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον, nebulā sicut cinerē spargit. Mittit chrystallū ὁμίχλην ὡσεὶ σποδὸν πάσοντος. Βάλλοντος κρύσταλλον sua: sicut buccellas: ante factē frigoris eius quis αὐτοῦ ὡσεὶ ψωμούς, κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς sustinebit: Emittet verbū suū: & soluet illa: ὑποστήσεται; Ἐξαποστελεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ τήξει αὐ flabit spūs eius: & fluēt aq. τά, πνεύσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ῥυήσεται ὕδα que. Qui annūciat verbū suū iacob: iu τα. Ὁ ἀπαγγέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῷ Ἰακὼβ, δικαι stitias & iudicia sua israel. Non fecit ta ώματα καὶ κρίματα αὐτοῦ τῷ Ἰσραήλ. Οὐκ ἐποίησεν οὕ liter oēi nationi: & iudicia sua nō manifestabit eis. τως παντὶ ἔθνει, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς.

Aleluia aggei τ zacharie. 148.

Αλληλουΐα ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου. ρμη.

Laudate dñs de celis: laudate eū Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, αἰνεῖτε αὐτὸν in excelsis. Laudate eū oēs angeli e ἐν τοῖς ὑψίστοις. Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐ Dan. 3 c. Judith 16 f. tus: laudate eū oēs virtutes eius. Laudate του, αἰνεῖτε αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ. Αἰνεῖτε eū sol τ luna: laudate eū oēs stelle τ αὐτὸν ἥλιος καὶ σελήνη, αἰνεῖτε αὐτὸν πάντα τὰ ἄστρα καὶ lumē. Laudate eū celi celoꝝ: τ τὸ φῶς. Αἰνεῖτε αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, καὶ τὸ aqua q̄ sup celos: laudēt nomē ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα dñi. Quia ipe dixit τ facta sunt: ipe māda κυρίου. Οτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, αὐτὸς ἐνετείλα uit τ creata sunt. Statuit ea in seculū: τ in το καὶ ἐκτίσθησαν. Εστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς seculū seculi: preceptū posuit τ nō prete τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πρόσταγμα ἔθετο καὶ οὐ παρε ribit. Laudate dñs de terra: dracones λευσεται. Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς, δράκοντες τ oēs abyssi. Ignis grando nix glacies τ ὅλοι ἄβυσσοι. Πῦρ χάλαζα χιὼν κρύσταλλος spūs procellarū: que faciūt verbū eius. πνεῦμα καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ. Montes τ oēs colles: ligna fructifera τ om Τὰ ὄρη καὶ πάντες οἱ βουνοί, ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶ nes cedri. Bestie τ vniuersa pecora: serpētes τ σαι κέδροι. Τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη, ἑρπετὰ καὶ volucres pennate. Reges terre τ oēs ppli: πετεινὰ πτερωτά. Βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί, principes τ oēs iudices ere. Iuuenes τ vir ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς. Νεανίσκοι καὶ παρ gines: seneq cū iunioribꝰ: laudēt no θένοι, πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων, αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνο mē dñi: gr exaltatū est nomē eius solius. Confessio μα κυρίου, ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου. Ἐξομολόγησις αὐ tus sup trā τ celū: τ exaltabit cornu ppli sui. Ihymꝰ oi τοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ, καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ. Υμνος πᾶ bus sctis eius: filijs israel: ppło appropinquāti sibi. σι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λαῷ ἐγγίζοντι αὐτῷ.

Alleluia. 149.

Αλληλουΐα. ρμθ.

Cantate domino cāticū nouū: laus eius Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν, ἡ αἴνεσις αὐτοῦ in ecclesia sctoꝝ. Letetur israel in eo qui ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων. Εὐφραινέσθω Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ facit eū: τ filij sion exultēt in ποιήσαντι αὐτόν, καὶ υἱοὶ σιὼν ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ rege suo. Laudēt nomē eius in choro: βασιλεῖ αὐτῶν. Αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ,

Psalma. be. Tex. beb. ps. cl. Trāsla. B. Hie. Trās. Gre. lxx. cū interp. latina.

בְּתֹף וּמָחוֹל יְהַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

'in tympano" & cithara 'cātēt'ei.' Quia' complacet sibi' dñs' in pplo suo: 'exaltabit' mānuetos.' in ieſu. 'Exultabūt' sancti 'in gloria: 'laudabunt' in 'cubilibus suis." Exaltatiões' dei' in gutture e orū: 'q & gladii' ancipites 'in mānibus eorū. 'Ad faciēdā' vindictā' in gentibus: 'increpatiões' in populis. 'Vt alligēt' reges eorū' in catenis: ꝏꝏꝏ 'q & inclytos eorum' i cōpedibus' ferreis. 'Vt faciant' in eis' iudicium' scriptum: 'decor' m' est' oībus 'sanctis eius. 'Aleluia.

בְּתֹף וְכִנּוֹר חַמְרוּ לוֹ ׀ נְגִינוֹת עוּגָב וְצֶלְצְלֵי שָׁמַע: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

'in tympano" & cithara 'cātēt'ei.' Quia' complacet sibi' dñs' in pplo suo: 'exaltabit' mānuetos.' in ieſu. 'Exultabūt' sancti 'in gloria: 'laudabunt' in 'cubilibus suis." Exaltatiões' dei' in gutture eorū: 'q & gladii' ancipites 'in mānibus eorū. 'Ad faciēdā' vindictā' in gentibus: 'increpatiões' in populis. 'Vt alligēt' reges eorū' in catenis: ꝏꝏꝏ 'q & inclytos eorum' i cōpedibus' ferreis. 'Vt faciant' in eis' iudicium' scriptum: 'decor' m' est' oībus 'sanctis eius. 'Aleluia.

Aleluia. cl.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ רְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

'Laudate deum ꝏꝏꝏ 'i sctō eius: 'laudate eū 'in fortitudine' potētie eius. 'Laudate eū 'in fortitudinibus eius: 'laudate eū' iuxta multitudinem' magnificētie eius. "Laudate eū' in clāgore 'buccine: 'laudate eū 'in psalterio' & cithara. 'Laudate eum " in tympano' & choro :' laudate eum 'i cordis' & orgão. 'Laudate eū' i cymbalis 'sonātibus: 'laudate eū' i cymbalis' tinnientibus. 'Omne 'qđ spirat' laudet' dominū.' Aleluia.

Explicit psalterium.

in tympano τ psalterio psallant ei. Qui bipla
ἐν τυμπάνῳ καὶ ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῷ. Ὅτι εὐδο
citū é dño in pplo suo: τ exaltabit mānuetos in salute.
κεῖ κύριος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ὑψώσει πραεῖς ἐν σωτηρίᾳ.
Exultabūt scti in glia: τ letabūtur in cubi
Καυχήσονται ὅσιοι ἐν δόξῃ, καὶ ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοι
libus suis. Exultatiões dei in gutture eor: τ
τῶν αὐτῶν. Αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν, καὶ
gladij ancipites in manibus eor. Ad faciēdā vin di-
ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Τοῦ ποιῆσαι ἐκδί
ctā in natiõibus: increpatiões in pplis. Ad alligādos
κησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐλεγμοὺς ἐν τοῖς λαοῖς. Τοῦ δῆσαι τοὺς
reges eor in cõpedibus: τ nobiles eor in ma
βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις, καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χει
nicis ferreis. Ut faciāt in eis iudiciū cõscri-
ροπέδαις σιδηραῖς. Τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρῖμα ἔγγρα-
ptū: glia hec erit oibus sctis eius.
πτον, δόξα αὕτη ἔσαι πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ.

Aleluia. 150.

Αλληλουϊα. ργ.

Laudate deū in sctis eius: laudate eū in
Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν
firmamēto vtutis eius. Laudate eū in vir
στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυ
tutibus eius: laudate eū scom multitudinē magnitu
νασείαις αὐτοῦ, αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλο
dinis eius. Laudate eū in sono tube: laudate
σύνης αὐτοῦ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος, αἰνεῖτε
eū in psalterio τ cithara. Laudate eū in tympa
αὐτὸν ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ. Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τυμπά
no τ choro: laudate eū in chordis τ organo. Lauda
νῳ καὶ χορῷ, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνῳ. Αἰνεῖ
te eū in cymbalis bisonātibus: laudate eū in cymbalis
τε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις, αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις
iubilationis. Oīs spūs laudet dñm.
ἀλαλαγμοῦ. Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον.

Prologus.

EPISTOLA ſancti Hieronymi preſbyteri ad Chromacium & Heliodorum Epiſcopos de libris Salomonis.

VNGAT EPISTOLA quos iungit ſacerdotium: immo charta non diuidat quos Chriſti nectit amor. Cōmentarios i Oſee amos & Zachariā: malachiā quoq; poſcatis. Scripſiſſem ſi licuiſſet pre valitudine. Mittitis ſolatia ſumptuum: notarios noſtros & librarios ſuſtentatis vt vobis potiſſimum noſtrum deſudet ingenium. Et ecce ex latere frequens turba diuerſa poſcentium quaſi aut equum ſit me vobis eſurientibus & aliis laborare: aut in ratione dati & accepti: cuiq; preter vos obnoxius ſim. Itaq; longa egrotatione fractus: ne penitus hoc anno reticerem: & apud vos mutus eſſem: triduī opus nomi ni veſtro conſecraui interpretationem videlicet trium Salomonis uoluminum: maſloth quod Hebrei parabolas: vulgata autem editio prouerbia vocat: coheleth quē grece eccleſiaſten: latine contionatorem poſſumus dicere: ſraſirim quod in lingua noſtra vertitur cantici canticorum. Fertur & panaretos Ieſu filii ſirach liber: & alius pſeudographus qui ſapientia Salomonis inſcribitur. Quorum priorem hebraicum repperi: non eccleſiaſticum vt apud latinos: ſed parabolas prenotatum. Cui iuncti erant eccleſiaſtes & canticum canticorum: vt ſimilitudinem Salomonis non ſolum numero librorum: ſed etiam materiarum ge nere coequaret. Secundus apud hebreos nuſq; eſt: quia & ipſe ſtilus grecam eloquentiam redolet: & nonnulli ſcriptorum veterum hunc eſſe iudei Philonis affirmant. Sicut ergo iudith & tobie & machabeorum libros legit quidē eos eccleſia: ſed inter canonicas ſcripturas nō recipit: ſic & hec duo volumina legat ad edificationem plebis: non ad autoritatem eccleſiaſticorum dogmatum confirmandam. Si cui ſane ſeptuaginta interpretum magis editio placet: habet eam a nobis olim emendatam. Neq; enim noua ſic cudimus vt vetera deſtruamus. Et tamen cum diligentiſſime legerit: ſciat magis noſtra ſcripta intelligi: que non in tertiū vas tranſfuſa coacuerint: ſed ſtatim de prelo puriſſime commendata teſte: ſuum ſaporem ſeruauerint.

Explicit epiſtola ſancti Hieronymi.

Incipit prologus in libros eoſdem.

RIBVS nominibus vocatus fuiſſe Salomonē ſcripture manifeſtiſſime docent. Pacificus id eſt Salomonē: & idida. hoc eſt dilectum domini: & quod nūc dicitur coheleth idē eccleſiaſten. Eccleſiaſtes autem greco ſermōe eſt appellatus: quia cœtum. i. eccleſiam congreget quem nos nuncupare poſſumus contionatorem: eoq; loquatur ad populum: & ſermo eius nō ſpecialiter ad vnum ſed ad vniuerſos dirigatur generaliter. Porro pacificus & dilectus domini ab eo q; regno eius pax fuerit: & eum dominus dilexerit appellatus eſt. Nam & pſal. xliiii. & lxxi. dilecti & pacifici titulo prenotātur. Qui tamē & ſi ad prophetiam chriſti eccleſieq; pertinentes: felicitatem & vires Salomonis excedunt: tamen ſecundum hiſtoriam ſuper Salomonem ſcripti ſunt. Itaq; iuxta numerum vocabulorum tria volumina edidit. prouerbia: eccleſiaſten: canticum canticorum. In prouerbiis paruulum docens: & quaſi de officiis per ſententias erudiens. Vnde & ad filiū ſermo crebro repetitur. In eccleſiaſten vero mature virum etatis inſtituens: ne quicq; in mundi rebus putet eſſe perpetuū: ſed caduca & breuia vniuerſa que cernimus. Ad extremum iam conſummatum virum & calcato ſeculo preparatum: in canticis canticorum ſponſe iungit amplexibus. Niſi enim prius reliquerimus vitia: & opis ſeculi renunciantes expeditos nos ad aduentum prepararimus: non poſſumus cantare canticum canticorum. Sed & hoc diligentius attendendum: tres libros autore diuerſo eſſe intitulatos. In prouerbiis enim notātur prouerbia Salomonis filii Dauid regis Iſrael. In eccleſiaſten vero verba eccleſiaſtes filii dauid regis hieruſalem. Superfluum quippe eſt iſrael hic: quod male in grecis & latinis codicibus inuenitur. In cantico autem canticorum nec filius dauid nec rex iſrael ſiue hieruſalem preſcribitur: ſed tantum canticum canticorum Salomonis. Sicut enim prouerbia & rudis inſtitutio ad duodecim tribus & ad totum pertinet Iſrael. & quomodo contemptus mundi nō niſi metropolitis conuenit: hoc eſt habitatoribus in hieruſalem: ita canticum canticorum ad eos propriē pertinet qui tātum ſupna deſiderant. Ad incipientes & proficientes & paterna dignitas & regni proprii merito vendicatur auctoritas. Ad perfectos vero vbi non timore eruditur ſed amore: proprium nomen ſufficit: & equalis magiſter eſt & neſcit eſſe ſe regem. Que omnia referuntur ad Chriſtum.

Incipit alius Prologus.

RES libros Salomonis. i. prouerbia: eccleſiaſten: canticum cāticorum: veteri. lxx. interpretum autoritati reddidi vel apposititis lineis ſuperflua que q; deſignans: vel ſtellis titulo prenotatis: ea que minus habebantur interſerens. vt pleniꝰ paula & euſtochium cognoſcatis quid in libris noſtris minus ſit: quidve redundet. Nec non etiā illa que imperiti trāſlatores male in linguam noſtram de greco ſermone verterant oblitterans & antiquans: curioſiſſima veritate correxi. Et vbi prepoſtero ordine atq; peruerſo ſententiarum fuerat lumen ereptum: ſuis locis reſtituēs feci intelligi quod latebat. Porro in eo libro qui a pleriſq; ſapientia Salomonis inſcribitur: & in eccleſiaſtico quem eſſe Ieſu filii ſyrach nullus ignorat: calamum temperaui: tantummodo canonicas ſcripturas vobis emendare deſiderans: & ſtudium meū certis magis q; dubiis commendare. Ideo greco & hebreo prefatiuncula vtraq; in libro premiſſa eſt: quia nonnulla de greco hoc ad illuminationem ſenſus & legentis edificationem vel inſerta hebraice tranſlationi: vel extrinſecus iūcta ſunt. Et idcirco q legis ſemp peregrina memento.

Explicit prologus. B. Hieronymi.

Incipit liber puebiorũ.

PARABOLE SALOMONIS.
ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ.

Parabole salomonis filij dauid: qui te
Αροιμίαι σολομῶντος υἱοῦ δαυίδ, ὃς ἔβα
gnaut in israel: ad sciendū sapiam t
σίλευσεν ἐν Ισραὴλ, γνῶναι σοφίαν καὶ
disciplinā: ad intelligēdū ꝙ verba prudētie:
παιδείαν, νοῆσαί τε λόγους φρονήσεως,

ad suscipiēdas ꝙ suolutiões simonū t solutiões enigmatū: ad itel
δ' ἐξαδαὶ τε σοφὰς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων, νοῆσαί
ligēdā ꝙ iustitiā vera: t iudiciū dirigendū: vt det sim
τε δικαιοσύνην ἀληθῆ, καὶ κρίμα κατευθύνειν, ἵνα δῶ ἀκά
plicib⁹ astutia: puero ãt nouo sensū ꝙ t cogitatiõe.
κοις παγουργίαν, παιδὶ δὲ νέῳ αἴδησίν τε καὶ ἔννοιαν.
hec cũ audiẽs sapiẽs sapiẽtior erit. at intelligẽs gu
τῶνδε ἀκούσας σοφὸς σοφώτερος ἔσαι· ὁ δὲ νοήμων κυ
bernatiõe possidebit. aiaduertet ꝙ parabolā t tenebrosũ ser
βέρνησιν κτήσεται· νοήσει τε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸ λό
monẽ: verba ꝙ sapientū t enigmata.
γον, ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα· Αρχὴ σοφίας φόβος
Initiũ sapie timor
θεοῦ: intellectꝰ ãt bon⁹ oibus facietib⁹ eã. pietas
κυρίου· σύνεσις δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν· εὐσέβεια
ãt in deũ initiũ sensus: sapiam ãt t disciplinā impii
δὲ εἰς θεὸν ἀρχὴ αἰδήσεως, σοφίαν δὲ καὶ παιδείαν ἀσεβεῖς
despiciẽt. audi fili leges patris tui: t ne repellas
ἐξουθενήσουσιν. Ακουε υἱέ νόμους πατρός σου, καὶ μὴ ἀπώσῃ
statuta matris tue. corona enī gratiaꝝ suscipies tuo ⁊ tib⁹
θεσμοὺς μητός σου. στέφανον γὰρ χαρίτων δέξῃ σῇ κορυφῇ, καὶ
torquẽ aureũ circa tuũ collũ. Fili ne te deceperint
κλοιὸν χρύσεον περὶ σῶ τραχήλῳ. Υἱέ μήσε πλανήσωσιν
virt impij: neq; volueris. si aduocauerint te:
ἄνδρες ἀσεβεῖς, μὴ βουληθῇς· ἐὰν παρακαλέσωσί σε,
dicẽtes: veni nobiscũ comũtea sanguinis: abscõdam⁹ ãt
λέγοντες, ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν κοινώνησον αἵματος, κρύψωμεν δὲ
in terrã viz iustũ frustra: deglutiam⁹ ãt eũ sicut
ἐις γῆν ἄδικα δίκαιον ἀδίκως, καταπίωμεν δὲ ἀνὴρ ὡσεὶ
ifern⁹ viuentẽ: ⁊ tollam⁹ ei⁹ memoriã ð terra: possessionẽ
ᾅδης ζῶντα, καὶ ἁρωμεν αὐτ τὴν μνήμην ἐκ γῆς, τὴν κτῆσιν αὐ
q⁹ pciosam recipiam⁹: implcam⁹ ãt domos nos
τῆ τὴν πολυτελῆ καταλαβώμεθα, πλήσωμεν δὲ οἴκους ἡμε
stras spoliis: at tuã sorte mitte in nobis t marsup
τέρους σκύλων, γῆν δὲ σὸν κλῆρον βάλε ἐν ἡμῖν, καὶ μαρσύπε
piũ vnũ sit nobis. Me ambules vias tũ eis: de
πιον ἓν βαλλάντιον ἡμῖν· Μὴ πορευθῇς ὁδοὺς μετ' αὐτῶν, ἔκ
clina pedẽ tuũ a semitis eor. nã pedes illor
κλινον τὸν πόδα σου ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν· οἱ γὰρ πόδες αὐτῶν
ad malitiã currũt. ⁊ festinãtes sũt ad effundẽdũ sãguinẽ. nã cũ
εἰς κακίαν τρέχουσι. καὶ ταχινοί εἰσι τοῦ ἐκχέαι αἷμα· δῆλον γὰρ
frustra extẽdunt retia pẽnatis: ipi eñ mortis pti
ἀδίκως ἐκτείνονται δίκτυα πτερωτοῖς, αὐτοὶ γὰρ οἱ φόνου με
cipãtes thesaurizãt sibi ipis mala: ista vie sũt
τέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κακά, αὗται αἱ ὁδοὶ εἰσι
oium pticipantiũ iniq. nã impietate
πάντων συντελούντων τὰ ἄτοπα· τῇ γὰρ ἀσεβείᾳ τὴν
suã aiam auferẽt. sapia in egressibꝰ laudat: in ꝑ
ἑαυτῶν ψυχὴν ἀφαιροῦνται· σοφία δὲ ἐξόδοις ὑμνεῖται, ἐν δὲ
plateis audaciã ꝑmonis habẽt. In sũmis ãt murꝭ pdi
πλατείαις παῤῥησίαν ἄγει. Επ' ἄκρων δὲ τειχέων κυρίως τε
cat: in ãt portis ciuitatis ostẽdẽs dicit. ẽnto ipe
ται, ἐπὶ δὲ πύλαις πόλεως θαῤῥοῦσα λέγει· ὅσοι ἂν χρόνον
inocẽtes iherebũt iusticie nõ cõfundent. at iniq
ἄκακοι ἐκχωνται τῆς δικαιοσύνης δυκ αἰσχυνθήσονται. οἱ δὲ ἄφρο
ti iniurie exãtes desideratores: impij facti odio ha
νες τῆς ὕβρεως ὄντες ἐπιθυμηταί, ἀσεβεῖς μισηθήσονται ἐμίση
buerũt sensũ ⁊ obnoxij facti sũt redargutionib⁹. eccepe
σαν ἄιδησιν καὶ ὑπεύθυνοι ἐγένοντο ἐλέγχοις. ἰδοὺ προ
mittã vobis mei spũs verbũ. vocebo ãt vos meũ ꝓmoñe.
πέσομαι ὑμῖν ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν. διδάξω δὲ ὑμᾶς τὸν ἐμὸν λόγον.
qñ vocabã: ⁊ nõ audiẽtis. ⁊ extendebã manũ meã
ἐπειδὴ ἐκάλουν, καὶ οὐκ ὑπηκούσατε· καὶ ἐξέτεινον λόγους,
⁊ nõ attẽdebatis. sed irrita faciebatis mea cõsilia.
καὶ οὐ προσείχετε· ἀλλὰ ἀκύρους ἐποιεῖτε ἐμὰς βουλάς·

at meis redargutiõib⁹ nõ ĩtẽdebatis. Igitur ⁊ ego in ve
τοῖς δ' ἐμοῖς ἐλέγχοις οὐ προσείχετε· Τοιγαροῦν κἀγὼ τῇ ὑ
stro interitu irridebo. ꝑtra gaudebo ad ꝙ
μετέρᾳ ἀπωλείᾳ ἐπιγελάσομαι· καταχαροῦμαι δ' ὁπόταν
cũq; supuenerit vobis gnities. ⁊ ꝙ aduenerit vobis subito tu
ἔν ἐπέρχηται ὑμῖν ὀλέθρος· καὶ ὡς ἂν ἀφίκηται ὑμῖν ἄφνω θό
mult⁹: et subuertio tanꝙ tẽpestas affuerit: autq; vene
ρυβος, ἢ δὲ καταφορὰ ὁμοίως καθαγίσῃ πᾶσιν, ὅταν ἔρχη
rit vobis tribulatio ⁊ obsessio. erit .n. ꝙ invocabit
ται ὑμῖν θλῖψις καὶ πολιορκία. ἔσαι γὰρ ὅταν ἐπικαλέση
tis me: ego ãt nõ exaudiam vos. ꝓcient me mali:
σῇ με, ἐγὼ δὲ οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν· ζητήσουσί με κακοί,
⁊ nõ inuenient. odio hũerũt .n. sapiam: at timorẽ
καὶ οὐχ εὑρήσουσιν· ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν, τὸν δὲ φόβον
dñi nõ receperũt: neq; voluerũt meis attẽdere cõsi
κυρίου οὐ προείλοντο, οὐδὲ ἤθελον ἐμαῖς προσέχειν βου
liis. subsiñauerũt ãt meas redargutiões. igit cõcedent
λαῖς· ἐμυκτήρισαν δὲ ἐμοὺς ἐλέγχους· τοιγαροῦν ἔδονται τῆς
sue vie fructꝰ: ⁊ sue ipietatis tim
ἑαυτῶν ὁδοῦ τοὺς καρπούς, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλη
plebunt. qñ .n. iurrid fecerit paulis: interficient: ⁊
σθήσονται· ἀνθ' ὧν γὰρ ἀδίκουν πλησίους, φονευθήσονται, καὶ
insñtio iptos pdet. et me audiẽs habitabit
ἐξέτασμός ἀσεβεῖς ὀλεῖ· ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων κατασκηνώσει
in spe: ⁊ desert abscq; troie ab omni malo.
ἐπ' ἐλπίδι, καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Ca. 2

Fili si suscipies ẽmonẽ mee pcepti abscõderis penes
Υἱέ ἐὰν δεξάμενος ῥῆσιν ἐμὴς ἐντολῆς κρύψῃς παρὰ σε
tipm: audiet sapiam auris tua: ⁊ adijcies
αυτῷ, ὑπακούσεται σοφίας ὁ οὖς σου, καὶ προβαλεῖς
co: vũ intellectũ: adijcies ãt ipm in admoni
καρδίαν σου τῇ σύνεσιν, προβαλεῖς δὲ αὐτὴν ἐπὶ νουθέτη
tionẽ filio tuo. si .n. sapiam inuocaueris: ⁊ intel
σιν τῷ υἱῷ σου. ἐὰν γὰρ τὴν σοφίαν ἐπικαλέσῃ, καὶ τὴν συ
lectu dederi voce tuã: at sensum ꝙrieris magna
νέσει δῶς φωνήν σου, τὴν δὲ αἴδησιν ζητήσῃς μεγάλη τῇ
voce: ⁊ si ꝙrieris eam ꝙ argentũ ⁊ sicut thesauros
φωνῇ, καὶ ἐὰν ζητήσῃς αὐτὴν ὡς ἀργύριον καὶ ὡς θησαυροὺς
scrutat⁹ fueris illã: tũc intelliges timorẽ dñi: ⁊ scien
ἐξερευνήσῃς αὐτήν, τότε συνήσεις φόβον κυρίου, καὶ ἐπι
tiã dei inuenies. q⁹ dñs dat sapiam: ⁊ ex
γνωση θεοῦ εὑρήσεις· ὅτι κύριος δίδωσι σοφίαν, καὶ ἐκ
facie ei⁹ cognitio ⁊ intellectus: ⁊ thesaurizat
προσώπου αὐτ γνῶσις καὶ σύνεσις, καὶ θησαυρίζει τοῖς κα
rigẽtib⁹ salutẽ. ꝓtoget ãt viam eor: ad ser
τορθοῦσι σωτηρίαν. ὑπεραπτιεῖ δὲ τὴν πορείαν αὐτῶν, ὃ φυ
uãdũ viã iustificationũ ⁊ viam eor ꝓseruẽs eũ cu
λάξει ὁδὸν δικαιωμάτων, καὶ ὁδὸν εὐλαβουμένων αὐτὸν φυ
stodiet. tũc intelliges tusticiam ⁊ iudiciũ: ⁊ di
φυλάξει. τότε συνήσεις δικαιοσύνην καὶ κρίμα, καὶ κατορ
tiges omnes semitas bonas. Si .n. venerit sapia in
θώσεις πάντας ἄξονας ἀγαθούς. Ἐὰν γὰρ ἔλθῃ σοφία εἰς
tuã mentẽ: at sensus tue aie pulcher esse videbit:
σὴν διάνοιαν, ἡδὲ αἴδησις τῇ σῇ ψυχῇ καλὴ εἶναι δόξει,
cõsiliũ bonũ custodiet te: cogitatio ãt ꝓtã seruabit te: vt
βουλὴ καλὴ φυλάξει σε, ἔννοια δὲ ὁσία τηρήσει σε, ἵνα
eruat te a via mala ⁊ a viro loquen
ῥύσηταί σε ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς λαλοῦν
te nihil fidele. ve q̃ relinquũt vias rectas
ος μηδὲν πιστόν. ὦ οἱ ἐγκαταλείποντες ὁδοὺς εὐθείας
vt ambulẽt in vijs tenebrarũ. ve q̃ letantur
τοῦ πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς σκότους· ὦ οἱ εὐφραινόμενοι
in malis ⁊ gaudent in subuersione mala: quoꝝ
ἐπὶ κακοῖς καὶ χαίροντες ἐπὶ καταστροφῇ κακῇ, ὧν αἱ
semite puerse ⁊ curue: ozbite eor:
τρίβοι σκολιαὶ καὶ καμπύλαι, αἱ τροχιαὶ αὐτῶν,
ad longe te faciendũ a via recta: ⁊ alie
τοῦ μακρὰν σε ποιῆσαι ἀπὸ ὁδοῦ εὐθείας, καὶ ἀλλό
num iuste sententie. Fili ne te ꝑplẽdat ma
τριον τῆς δικαίας γνώμης. Υἱέ μὴ σε καταλάβῃ κα
lũ cõsiliũ: qõ reliquit
κὴ βουλή, ἣ ἀπολιποῦσα

'מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:
'לָדַעַת חָכְמָה וּמוּסָר 'לְהָבִין אִמְרֵי
"בִינָה: 'לָקַחַת מוּסַר "הַשְׂכֵּל צֶדֶק
'וּמִשְׁפָּט וּמֵישָׁרִים: 'לָתֵת לִפְתָאִים
'עָרְמָה 'לַנַּעַר דַּעַת וּמְזִמָּה: 'יִשְׁמַע
חָכָם וְיוֹסֶף 'לֶקַח 'וְנָבוֹן תַּחְבֻּלוֹת
'יִקְנֶה: 'לְהָבִין מָשָׁל וּמְלִיצָה "דִּבְרֵי
"חֲכָמִים וְחִידֹתָם: 'יִרְאַת יְהוָה
רֵאשִׁית דַּעַת חָכְמָה "וּמוּסָר אֱוִילִים
'בָּזוּ: שְׁמַע 'בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל
'תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: 'כִּי לִוְיַת חֵן הֵם
"לְרֹאשֶׁךָ "וַעֲנָקִים לְגַרְגְּרֹתֶיךָ:
'בְּנִי "אִם יְפַתּוּךָ חַטָּאִים אַל "תֹּאבֶא:
'אִם יֹאמְרוּ "לְכָה אִתָּנוּ "נֶאֶרְבָה
'לְדָם נִצְפְּנָה לָנָקִי חִנָּם: "נְבַלְּעֵם
כִּשְׁאוֹל חַיִּים וְתַמִּים כְּיוֹרְדֵי
"בוֹר: "כָּל הון יָקָר "נִמְצָא נְמַלֵּא
"בָתֵּינוּ שָׁלָל: "גּוֹרָלְךָ תַּפִּיל בְּתוֹכֵנוּ
"כִּיס "אֶחָד "יִהְיֶה לְכֻלָּנוּ: "בְּנִי אַל
'תֵּלֶךְ "בְּדֶרֶךְ "אִתָּם "מְנַע "רַגְלְךָ
"מִנְּתִיבָתָם: "כִּי "רַגְלֵיהֶם לָרָע יָרוּצוּ
"וימהרו "לִשְׁפֹּךְ "דָּם: "כִּי "חִנָּם מְזֹרָה
'הָרֶשֶׁת בְּעֵינֵי "כָּל "בַּעַל "כָּנָף:
"והם לְדָמָם "יֶאֱרֹבוּ "יְצַפְּנוּ "לְנַפְשֹׁתָם:
כֵּן "אָרְחוֹת "כָּל "בֹּצֵעַ "בָּצַע "אֶת
"נֶפֶשׁ "בְּעָלָיו "יִקָּח: "חָכְמוֹת "בַּחוּץ
'תָּרֹנָּה "בָּרְחֹבוֹת "תִּתֵּן "קוֹלָהּ:
"בְּרֹאשׁ "הֲמוֹת "תִּקְרָא "בְּפִתְחֵי
"שְׁעָרִים "בָּעִיר "אֲמָרֶיהָ "תֹּאמֵרוּ: "עַד
"מָתַי "פְּתָיִם "תְּאֶהֱבוּ "פֶּתִי: "וְלֵצִים
'לָצון "חָמְדוּ "לָהֶם "וּכְסִילִים "יִשְׂנְאוּ
"דַּעַת: "תָּשׁוּבוּ "לְתוֹכַחְתִּי "הִנֵּה "אַבִּיעָה
"לָכֶם "רוּחִי "אודִיעָה "דְּבָרַי "אֶתְכֶם:
"יַעַן "קָרָאתִי "וַתְּמָאֲנוּ "נָטִיתִי "יָדִי
"וְאֵין "מַקְשִׁיב: "וַתִּפְרְעוּ "כָּל "עֲצָתִי
"וְתוֹכַחְתִּי "לֹא

'יָדַע "יִסַּר
'בִּין "לַחַם
"שִׂכְלוֹ "שַׁלְוַת
"יַשְׂגִּיא "נָתָן
"פִּתְאִי "זֹעַם
"חֲכָם "יוֹסִיף "לֶקַח
"שַׂכִּיל "תַּחְבֻּלוֹת "יִקְנֶה
"בִּין "חֹבֶל
"לְהָבִין "לוּץ
"חוֹד
"אֹזֶל
"בָּזָה
"לְהָבִין "חִידָה
"וּמְלִיצָה "דִּבְרֵי
"חֲכָמִים "וְחִידֹתָם
"רֵאשִׁית "דַּעַת "יִרְאַת "יְהוָה
"בָּזוּ: "שָׁמַע "בְּנִי "מוּסַר "אָבִיךָ "וְאַל
"תִּטֹּשׁ "תּוֹרַת "אִמֶּךָ "כִּי "לִוְיַת "חֵן "הֵם
"לְרֹאשֶׁךָ "וַעֲנָקִים "לְגַרְגְּרֹתֶיךָ:
"בְּנִי "אִם "יְפַתּוּךָ "חַטָּאִים "אַל "תֹּאבֶא:
"אִם "יֹאמְרוּ "לְכָה "אִתָּנוּ "נֶאֶרְבָה
"לְדָם "נִצְפְּנָה "לָנָקִי "חִנָּם: "נְבַלְּעֵם
"כִּשְׁאוֹל "חַיִּים "וְתַמִּים "כְּיוֹרְדֵי
"בוֹר: "כָּל "הון "יָקָר "נִמְצָא "נְמַלֵּא
"בָתֵּינוּ "שָׁלָל: "גּוֹרָלְךָ "תַּפִּיל "בְּתוֹכֵנוּ
"כִּיס "אֶחָד "יִהְיֶה "לְכֻלָּנוּ: "בְּנִי "אַל
"תֵּלֶךְ "בְּדֶרֶךְ "אִתָּם "מְנַע "רַגְלְךָ
"מִנְּתִיבָתָם: "כִּי "רַגְלֵיהֶם "לָרָע "יָרוּצוּ
"וימהרו "לִשְׁפֹּךְ "דָּם: "כִּי "חִנָּם "מְזֹרָה
"הָרֶשֶׁת "בְּעֵינֵי "כָּל "בַּעַל "כָּנָף:
"והם "לְדָמָם "יֶאֱרֹבוּ "יְצַפְּנוּ "לְנַפְשֹׁתָם:
"כֵּן "אָרְחוֹת "כָּל "בֹּצֵעַ "בָּצַע "אֶת
"נֶפֶשׁ "בְּעָלָיו "יִקָּח: "חָכְמוֹת "בַּחוּץ
"תָּרֹנָּה "בָּרְחֹבוֹת "תִּתֵּן "קוֹלָהּ:
"בְּרֹאשׁ "הֲמוֹת "תִּקְרָא "בְּפִתְחֵי
"שְׁעָרִים "בָּעִיר "אֲמָרֶיהָ "תֹּאמֵרוּ: "עַד
"מָתַי "פְּתָיִם "תְּאֶהֱבוּ "פֶּתִי: "וְלֵצִים
"לָצון "חָמְדוּ "לָהֶם "וּכְסִילִים "יִשְׂנְאוּ
"דַּעַת: "תָּשׁוּבוּ "לְתוֹכַחְתִּי "הִנֵּה "אַבִּיעָה
"לָכֶם "רוּחִי "אודִיעָה "דְּבָרַי "אֶתְכֶם:
"יַעַן "קָרָאתִי "וַתְּמָאֲנוּ "נָטִיתִי "יָדִי
"וְאֵין "מַקְשִׁיב: "וַתִּפְרְעוּ "כָּל "עֲצָתִי
"וְתוֹכַחְתִּי "לֹא

'אָבָה "וְתוֹכַחְתִּי "לֹא "אָבִיתָ: "גַּם "אֲנִי
'שָׂחַק "לְעֵתָ "בְּאֵידְכֶם "אֶשְׂחָק "אֶלְעַג "בָּא
'נוֹא "כַּאֲשֶׁר "יָבֹא "פַּחְדְּכֶם: "כְּבָא
'אָתָה "שׁוֹאָה "פַּחְדְּכֶם "וְאֵידְכֶם "כְּסוּפָה "יֵאָתֶה "כְּבֹא
'קָרָא "עֲלֵיכֶם "צָרָה "וְצוּקָה: "אָז "יִקְרָאֻנְנִי
'עָנָה "שָׁחַר "וְלֹא "אֶעֱנֶה "יְשַׁחֲרוּנְנִי "וְלֹא
'מָצָא "יִמְצָאֻנְנִי: "תַּחַת "כִּי "שָׂנְאוּ
'דַּעַת "וְיִרְאַת "יְהוָה "לֹא "בָּחָרוּ:
'אָבָה "לֹא "אָבוּ "לַעֲצָתִי "נָאֲצוּ "כָּל
'אֶל "פָּרַע "תּוֹכַחְתִּי: "וְאָכְלוּ "מִפְּרִי "דַרְכָּם
'יָעַץ "וּמִמֹּעֲצֹתֵיהֶם "יִשְׂבָּעוּ: "כִּי "מְשׁוּבַת
'שׁוּב "פְּתָיִם "תַּהַרְגֵם "וְשַׁלְוַת "כְּסִילִים
'הָרַג "תְּאַבֵּד: "וְשֹׁמֵעַ "לִי "יִשְׁכֹּן "בֶּטַח
'כְּסַל "אֵבֶד: "יִשָּׁאֵן "מִפַּחַד "רָעָה:
'שָׁכַן "אִם "תִּקַּח "אִמְרַי "Cap.iij.
'רָעַ "וּמִצְוֹתַי "תִּצְפֹּן "אִתָּךְ: "לְהַקְשִׁיב
'לְחָכְמָה "אָזְנֶךָ "תַּטֶּה "לִבְּךָ "לְתָבוּנָה:
'נָטָה "בִּין "כִּי "אִם "לַבִּינָה "תִקְרָא "לְתָבוּנָה
'קָרָא "תִתֵּן "קוֹלֶךָ: "אִם "תְּבַקְשֶׁנָּה "כַּכֶּסֶף
'נָתַן "וְכַמַּטְמוֹנִים "תְּחַפְּשֶׂנָּה: "אָז "תָּבִין
'טָמַן "יִרְאַת "יְהוָה "וְדַעַת "אֱלֹהִים "תִּמְצָא:
'בִּין "יְהוָה "יִתֵּן "חָכְמָה "מִפִּיו "דַּעַת
'פָּה "וְתֻשִׁיָּה: "יִצְפֹּן "לַיְשָׁרִים "תּוּשִׁיָּה
'יָשַׁר "מָגֵן "לְהֹלְכֵי "תֹם: "לִנְצֹר "אָרְחוֹת
'תֹּם "מִשְׁפָּט "וְדֶרֶךְ "חֲסִידָו "יִשְׁמֹר: "אָז
'שָׁמַר "יָשָׁר "תָּבִין "צֶדֶק "וּמִשְׁפָּט "וּמֵישָׁרִים "כָּל
'מַעְגַּל "טוֹב: "כִּי "תָבוֹא "חָכְמָה
'אֶל "פָּרַע "בִּלְבָבֶךָ "וְדַעַת "לְנַפְשְׁךָ "יָעִם: "מְזִמָּה
'שׁוּר "פָּתָה "תִּשְׁמֹר "עָלֶיךָ "תְּבוּנָה "תִּנְצְרָה:
'נָצַר "לְהַצִּילְךָ "מִדֶּרֶךְ "רָע "מֵאִישׁ "מְדַבֵּר
'דָּבָר "הַפָּכוֹת: "הָעֹזְבִים "אָרְחוֹת "יֶשֶׁר
"לָלֶכֶת "בְּדַרְכֵי "חֹשֶׁךְ: "הַשְּׂמֵחִים
'עָשָׂה "גִּיל "לַעֲשׂוֹת "רָע "יָגִילוּ: "נִפְתָּלוֹת "דָּרְכָם
'לוּז "אֲשֶׁר "אָרְחֹתֵיהֶם "עִקְּשִׁים "וְגוֹלְזִים
'אִישׁ "בְּמַעְגְּלֹתָם: "לְהַצִּילְךָ "מֵאִשָּׁה "זָרָה
'חָלַק "מֵעֵרִיָּה "אֲמָרֶיהָ "הֶחֱלִיקָה: "הָעֹזֶבֶת

ducem pubertatis sue :
&̃ pacti
dei sui oblita est. Inclinata est enim ad
mortem domus ei? :
& ad inferos semite ipsius.
Oēs qui ingrediuntur
ad eā nō reuertētur :
nec apphendent semitas vite. Vt
ambules in via bona :
& calles
iustorū custodias. Qui
enim recti sunt habitabūt i terra :
& simplices permanebunt
in ea. Impii vero de terra perdentur :
& qui inique agunt auferētur ex ea.

Ca.3.

Fili mi ne oblīuiscaris legis mee :
& pcepta mea cor tuū
custodiat. Longitudinē
enī dierū & annos vite
& pacē apponent tibi.
Misericordia & veritas
te nō deserāt. Circūdas
gutturi tuo :
& describe in tabulis cordis tui :
& inuenies gratiā & disciplinā bonā coram deo
& hoibus. Habe fiduciā
in dño ex toto corde tuo :
& ne innitaris prudentie tue. In oibus vijs
tuis cogita illum :
& ipse diriget gressus tuos. Ne
sis sapiens apud temetipsum :
time dominum :
& recede a malo. Sanitas qppe erit vmbilico
tuo :
& irrigatio ossium tuorū. Honora dominū
de tua substātia
& de primitijs oīm frugū tuarū :
& implebūtur horrea tua
saturitate :
& vino torcularia redūdabūt. Disciplinā dñi fili mi ne abijcias :
nec deficias cū ab eo corriperis. ꝯꝯꝯꝯꝯ
Quē enim diligit dñs corripit :
& quasi pr in filio cōplacet tibi. Beat
hō qui inuenit sapictiā :
& qui affluit prudentia.
Melior acquisitio eius
negotiatione argenti
& auro primo fructus ei?.
Preciosior est cūctis opibus sapia :
& oīa q̄ desiderātur huic nō valent cōparari. Longitudo dierū in
dextera eius :
& in sinistra illi diuitie & gloria. Vie
ei vie pulchre :
& oēs semite ei pacifice. Lignū
vite est his qui apprehenderit eā :
& qui tenuerit eam beati. Dominus sapientia fundauit terram:

doctrinā adolescētie: τ reliquiæ οὐ μὴ ἐκλείπωσιν. διδασκαλίαν νεότητος, καὶ διαθήκην δίαιαν ἐπιτελεσθήσεται. posuit.n. apud morte domū ei: τ apud inferos ἐθέτο γὰρ παρὰ τῷ θανάτῳ τὸν δίκον αὐτῆς, καὶ παρὰ τῷ ἅδῃ cū tricenis semitas ei. omnes ambulantes in ea nō reuertētur: neq; apphendent semitas rectas: nō.n. cōphenduntur ab ambulantes in via bona :
& calles
iustorū custodias. Qui
enim recti sunt habitabūt i terra :
& simplices permanebunt
in ea. Impii vero de terra perdentur :
& qui inique agunt auferētur ex ea.

πορευόμενοι ἐν αὐτῇ οὐκ ἀναστρέφουσιν, οὐ δὲ μὴ καταλάβωσι τρίβους εὐθείας · οὐ γὰρ καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐναντίων ζωῆς. εἰ γὰρ ἐπορεύοντο τρίβους ἀγαθάς, ἐύροσαν ἂν τρίβους δικαιοσύνης λείους · χρηστὰ ἔσονται οἰκήτορες γῆς, ἄκακοι δὲ καὶ ἄμεμπτοι ἐν αὐτῇ · ὅτι εὐθεῖς κατασκηνώσουσι γῆν καὶ ἅγιοι καταμενοῦσιν ἐν αὐτῇ · οἱ δὲ ἀσεβῶν ἐκ γῆς ὀλοῦνται ἄτιμοι, οἱ δὲ παράνομοι ἐξωλοθρευθήσονται ἀπ' αὐτῆς.

Ca.3.

Υἱέ μου νόμων μὴ ἐπιλανθάνου, τὰ δὲ ῥήματά μου φυλασσέτω σὴ καρδία · μήκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς · καὶ εἰρήνην προσθήσουσί σοι · ἐλεημοσύναι καὶ πίστεις μὴ ἐκλειπέτωσαν σοι · περίθες αὐτὰς ἐπὶ σῷ τραχήλῳ, γράψον αὐτὰς ἐπὶ πλακὸς τῆς καρδίας σοῦ καὶ εὑρήσεις χάριν, καὶ συνέσεις καλὰ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀνθρώπων · ἴδῃ πεποίθησις ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐπὶ θεῷ, ἐπὶ δὲ σῇ σοφίᾳ μὴ ἐπαίρεσθω · ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου μνήσθητι αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατευθυνεῖ τὰς τρίβους σου, μὴ ἴδῃς φρόνιμος παρὰ σεαυτῷ, φοβοῦ δὲ τὸν θεὸν καὶ ἔκκλινε ἀπὸ παντὸς κακοῦ · τότε ἴασις ἔσται τῷ σώματί σου καὶ ἐπιμέλεια τοῖς ὀστέοις σου · τίμα τὸν κύριον ἀπὸ σῶν δικαίων πόνων, καὶ ἀπάρχου αὐτῷ ἀπὸ σῶν καρπῶν δικαιοσύνης, καὶ πλησθήσονται οἱ θησαυροί σου σίτου καὶ οἶνος ἐκπερισσευσάτωσάν σου τὰ ταμεῖα. Παιδείαν κυρίου, τέκνον, μὴ ἐκλίπῃς, μηδὲ ὀλιγωρήσῃς ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ · ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. Μακάριος ἄνθρωπος ὃς εὗρε σοφίαν, καὶ θνητὸς ὃς ἔλαβε φρόνησιν · κρείσσων γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι, ἢ χρυσίου καὶ ἀργυρίου θησαυρούς, πλουσιωτέρα δέ ἐστι λίθων τιμίων · πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἀξιοῖ ἐν ἴσῳ αὐτῇ ἐστιν · μῆκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς · ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῆς πλοῦτος καὶ δόξα, ἐν τοῦ σώματι εἶναι αὐτοῦ ἐκπορεύεται δικαιοσύνην τόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ τοὺς αὐτοῦ ἐκπορεύεται δικαιοσύνη τόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ lingua fert. vie eius vie pulchre. τ oēs γλῶσσα φέρει · αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ὁδοὶ καλαί · καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ · ξύλον ζωῆς ἐστι πᾶσι τοῖς ἀντεχομένοις αὐτῆς · καὶ τοῖς ἐπερειδομένοις ἐπ' αὐτὴν ὡς ἐπὶ κύμινον ἀσφαλής. Ὁ θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, ꝯꝯ

paranit āt celos in prudētia. In sensu eius abyssi ἑτοίμασε δὲ ὑδρεῖα οὐρανούς ἐν φρονήσει. Et nubes āt distillarūt rores. Fili ne effluat: ἐρράγησαν, νέφη δὲ ἐρρύησαν δρόσους. Υἱέ μὴ παραρρυῇς, custodi āt meū fili τ sentētiā: vt vitat alia tua: τήρησον δὲ ἐμὴν βουλὴν καὶ ἔννοιαν, ἵνα ζήσῃ ἡ ψυχή σου, τ gratia sit circū tuū collum. Erit āt sanitas carnib? καὶ χάρις περὶ σῷ τραχήλῳ. Εσαι δὲ ἴασις ταῖς σαρξί τοῖς: τ cura tuis ossib? vt ābules confi σου, καὶ ἐπιμέλεια τοῖς σοῖς ὀστέοις, ἵνα πορεύῃ πεποιθὼς ἐν ὁδῷ σου καὶ ὁ πούς σου οὐ μὴ προσκόψῃ. Ἐὰν γὰρ κάθῃ, ἄφοβος ἔσῃ. Ἐὰν δὲ καθεύδῃς οὐκ ἔσῃ φοβούμενος. Et nō pauesces terrorē supuenientem: δεῖσος ὑπνωδέσις. Καὶ οὐ φοβηθήσῃ πτόησιν ἐπιλαβοῦσαν, neq; ipet? iptoꝝ irruentes. Nā dñs erit in οὐ γὰρ μὴ ἀσεβῶν ἐπεισπορεύσεται. Ὁ γὰρ κύριος ἔσται ἐπὶ οibus vijs tuis: τ firmabit tuū pedē vt nō quattaris. πασῶν ὁδῶν σου, καὶ ἐρείσει σοῦ τὸν πόδα ἵνα μὴ σαλευθῇς. We abstīcas bū facere idigētī: qñ vtiq; posset man? tua auxilia Μὴ ἀποχὴν οὐ ποιεῖν ἐνδιδ, ἡνίκα ἂν ἔχῃ ἡ χείρ σου βοηrt. ne dicas reuertens redi: τ cras dabo: potente θείν· μὴ εἴπῃς ἐπαγγελίαν ἐπάναπε, καὶ ὀψιαῖ δώσω, δύναμ te crāe bñ facere. Nō.n. nosti qd pariet dies sequēs. σοῦ ὄντος ἐν ποιεῖν · Οὐ γὰρ δίδας τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα. We molestis in tuū amicū mala: ppe habitātē τ con- Μὴ τέκταινε ἐπὶ σὸν φίλον κακά, πᾶς οἰκοῦντα καὶ πεfidētē in te. Nepotiēgas limcitias ipsi? hoicm frus- ποιοῦτα ἐπὶ σοί. Μὴ φιλεχθρήσῃς πρὸς ἄνθρωπον μά tra: ne in te faciat malū. Ne accāras malos στιν, ἵνα μὴ εἰς σὲ ἐργάσηται κακόν. Μὴ ζήτησε κακῶν virox opprobria. Neq; emuleris vias eox. Impu ἀνδρῶν ὀνείδη. Μὴ δὲ ζηλώσῃς τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Ἀκάθαρ rus.n. cozā dño. ois iniquus. In āt iustis τος γὰρ ἔναντι κυρίου πᾶς πλημμελής. Ἐν δὲ δικαίοις nō pclūt facit execratio dei in domib? iptoꝝ: domos οὐ συνεδρεύσει κατάρα κυρίου ἐν οἴκοις ἀσεβῶν, ἐπαύ at iustoꝝ bñdictitur. Dño superbis resi- λεῖς δὲ δικαίων εὐλογοῦνται. Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιstit: hūilibus āt dat gram. Glriā sapientes τάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Δόξαν σοφοὶ hereditabūt: at tumpiū exaltaūt ignominiā. κληρονομήσουσιν, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὑψώσαν ἀτιμίαν. Ca.4

Audite filij disciplinā patris: τ attē- Ἀκούσατε παῖδες παιδείας πατρός, καὶ προσdite ad sciēdū cogitatione. Donū eni bonū tribuā vo σίχετε γνῶναι ἔννοιαν. Δῶρον γὰρ ἀγαθὸν δωροῦμαι ὑbis: meū fmonē ne derelinquatis. Fili?.n. fui μῖν, γὸν ἐμὸν λόγον μὴ ἐγκαταλίπητε. Υἱὸς γὰρ ἐγε- τ ego patri obedīēs: τ dilectus in fa- τὸμην κἀγὼ πατρὶ ὑπήκοος, καὶ ἀγαπώμενος ἐν προcie matris. Qui dicebāt τ docebant me: firme- σώπω μητρός. Οἱ ἔλεγον καὶ ἐδίδασκόν με, ἐρειδέtet? noster fermo in tuū cor. Custodi pcep- τω ὑμέτερος λόγος εἰς σὴν καρδίαν. Φύλαττε ἐντολὰς ta: ne obliuiscaris. Posside sapiam possīde itellectū: ne μου καὶ ζήσῃ. Κτῆσαι σοφίαν κτῆσαι σύνεσιν, μὴ λάς, μὴ ἐπιλάθῃ. Κτῆσαι σοφίαν κτῆσαι σύνεσιν, μὴ obliuiscaris: neq; cōtemnas eloq̄ mei ois: neq; ἐπιλάθῃ, μὴ δὲ παρίδῃς ῥήσεις ἐμοῦ στόματος, μὴ δὲ declines a verbis oris mei. Ne relinquas ἐκκλίνῃς ἀπὸ ῥημάτων στόματός μου. Μὴ ἐγκαταλίeam τ inhērebit tibi. diligē eā τ custo- πῃς αὐτὴν καὶ ἀνθέξεταί σου. ἐφάδυνται αὐτῆς καὶ τηρήdiet te. Principiū sapie: possīde sapiam τ in omni σει σε. Ἀρχὴ σοφίας, κτῆσαι σοφίαν καὶ ἐν πάσῃ possessiōe tua acdre intellectū. Aggerib? circūda illam: κτήσει σου κτῆσαι σύνεσιν. Περιχάρωσον αὐτήν, τ exaltabit te: honora eam: vt te āplectatur. Gl? καὶ ὑψώσει σε, τίμησον αὐτήν, ἵνα σε περιλάβῃ. Ινα det tuo capiti coronam grarum: δῷ τῇ σῇ κεφαλῇ στέφανον χαρίτων, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

בִּינָן יָדַע ׀ שָׁמַיִם ׀ בִּתְבוּנָה ׀ ׃ בְּדַעְתּוֹ
תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ ׀ וּשְׁחָקִים ׀ יִרְעֲפוּ
טָל ׀ בְּנִי אַל ׀ יָלוּזוּ ׀ מֵעֵינֶיךָ ׀ נְצֹר
תּוּשִׁיָּה ׀ וּמִזְמָה ׃ וְיִהְיוּ חַיִּים ׀ לְנַפְשֶׁךָ
וְחֵן ׀ לְגַרְגְּרֹתֶיךָ ׃ אָז ׀ תֵּלֵךְ ׀ לָבֶטַח
דַּרְכֶּךָ ׀ וְרַגְלְךָ ׀ לֹא ׀ תִגּוֹף ׃ אִם
תִּשְׁכַּב ׀ לֹא ׀ תִפְחָד ׀ וְשָׁכַבְתָּ ׀ וְעָרְבָה
שְׁנָתְךָ ׃ אַל ׀ תִּירָא ׀ מִפַּחַד ׀ פִּתְאֹם
וּמִשֹּׁאַת ׀ רְשָׁעִים ׀ כִּי ׀ תָבֹא ׃ כִּי
יְהוָה ׀ יִהְיֶה ׀ בְּכִסְלֶךָ ׀ וְשָׁמַר ׀ רַגְלְךָ
מְנַע ׀ טוֹב ׀ מִבְּעָלָיו ׀ בְּעוֹת ׀ יָדְךָ ׀ לַעֲשׂוֹת ׃ אַל
תֹּאמַר ׀ לְרֵעֶיךָ ׀ לֵךְ ׀ וְשׁוּב ׀ וּמָחָר
אֶתֵּן ׀ יֵשׁ ׀ אִתָּךְ ׃ אַל ׀ תַּחְרֹשׁ ׀ עַל
רֵעֲךָ ׀ רָעָה ׀ יְהוָא ׀ יוֹשֵׁב ׀ לָבֶטַח
אָתָּךְ ׃ אַל ׀ תָּרוֹב ׀ עִם ׀ אָדָם ׀ חִנָּם
אִם ׀ לֹא ׀ גָּמָלְךָ ׀ רָעָה ׃ אַל ׀ תְּקַנֵּא
בְּאִישׁ ׀ חָמָס ׀ וְאַל ׀ תִּבְחַר ׀ בְּכָל
דְּרָכָיו ׃ כִּי ׀ תוֹעֲבַת ׀ יְהוָה ׀ נָלוֹז ׀ וְאֶת
יְשָׁרִים ׀ סודוֹ ׃ מְאֵרַת ׀ יְהוָה ׀ בְּבֵית
רָשָׁע ׀ וּנְוֵה ׀ צַדִּיקִים ׀ יְבָרֵךְ ׃ אִם
לַלֵּצִים ׀ הוּא ׀ יָלִיץ ׀ וְלַעֲנָוִים ׀ יִתֵּן
חֵן ׃ כָּבוֹד ׀ חֲכָמִים ׀ יְנַחֲלוּ ׀ וּכְסִילִים
מֵרִים ׀ קָלוֹן ׃

Cap.iiij.

שִׁמְעוּ ׀ בָנִים ׀ מוּסַר ׀ אָב
וְהַקְשִׁיבוּ ׀ לָדַעַת ׀ בִּינָה ׃ כִּי ׀ לֶקַח
טוֹב ׀ נָתַתִּי ׀ לָכֶם ׀ תּוֹרָתִי ׀ אַל ׀ תַּעֲזֹבוּ ׃
כִּי ׀ בֵן ׀ הָיִיתִי ׀ לְאָבִי ׀ רַךְ ׀ וְיָחִיד ׀ לִפְנֵי
אִמִּי ׀ וַיֹּרֵנִי ׀ וַיֹּאמֶר ׀ לִי ׀ יִתְמָךְ ׀ דְּבָרַי
לִבֶּךָ ׀ שְׁמֹר ׀ מִצְוֹתַי ׀ וֶחְיֵה ׃ קְנֵה ׀ חָכְמָה
קְנֵה ׀ בִינָה ׀ אַל ׀ תִּשְׁכַּח ׀ וְאַל ׀ תֵּט
מֵאִמְרֵי ׀ פִי ׃ אַל ׀ תַּעַזְבֶהָ ׀ וְתִשְׁמְרֶךָ
אֲהַבֶהָ ׀ וְתִצְּרֶךָ ׃ רֵאשִׁית ׀ חָכְמָה
קְנֵה ׀ בִינָה ׀ וּבְכָל ׀ קִנְיָנְךָ ׀ קְנֵה
סַלְסְלֶהָ ׀ וְתָרוֹמְמֶךָ ׀ תְּכַבְּדֶךָ ׀ כִּי
תְחַבֶּקְנָּה ׀ תִּתֵּן ׀ לְרֹאשְׁךָ ׀ לְוִיַּת ׀ חֵן
עֲטֶרֶת ׀ תְּפָאֶרֶת ׀ תְּמַגְּנֶךָּ ׃

עֵטֶרֶת תִּפְאָרֶת תְּמַנֶּנְךָ ׃ שִׁמַּע בְּנִי וְקַח אִמְרָי
וְקַחְנָ אמרי וירבו לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים׃
נְתִיבַת דַּרְכְּךָ חָכְמָה הַדְרִיכֵךְ בְּמַעְגְּלֵי
בְּלֶכְתֶּךָ תִּפְעַם צַעֲדֶךָ וְאִם תָּרוּץ לֹא תִכָּשֵׁל ׃
הַחֲזֵק מוּסָר אַל תַּרְפֶּה נְצֹרֶהָ כִּי
הִיא חַיֶּיךָ ׃ בְּאֹרַח רְשָׁעִים אַל תָּבֹא וְאַל תֵּאַשֵּׁר
פְּרָעֶהָ אַל תַּעֲבָר בָּהּ שְׁטֵה מֵעָלֶיהָ וַעֲבֹר׃
כִּי לֹא יִשְׁנוּ אִם לֹא יָרֵעוּ וְנִגְזְלָה שְׁנָתָם אִם לֹא יַכְשִׁילוּ׃
כִּי לֶחֶם רֶשַׁע וְיֵין חֲמָסִים יִשְׁתּוּ ׃ וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר
נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם ׃ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כַּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ
בַּמֶּה יִכָּשְׁלוּ׃ בְּנִי לְדְבָרַי הַקְשִׁיבָה לְאִמְרַי הַט אָזְנֶךָ ׃
מֵעֵינֶיךָ אַל יָלִיזוּ שָׁמְרֵם בְּתוֹךְ לְבָבֶךָ ׃
כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא ׃ מִכָּל מִשְׁמָר נְצֹר
לִבֶּךָ כִּי מִמֶּנּוּ תּוֹצְאוֹת חַיִּים ׃ הָסֵר מִמְּךָ עִקְּשׁוּת פֶּה וְלִזּוּת
שְׂפָתַיִם הַרְחֵק מִמֶּךָ ׃ עֵינֶיךָ לְנֹכַח יַבִּיטוּ וְעַפְעַפֶּיךָ יְיַשְּׁרוּ
נְגֶד פַּלֵּס מַעְגַּל רַגְלֶךָ וְכָל דְּרָכֶיךָ יִכֹּנוּ׃ אַל תֵּט יָמִין וְשְׂמֹאל
הָסֵר רַגְלְךָ מֵרָע׃

Cap.v.

בְּנִי לְחָכְמָתִי הַקְשִׁיבָה לִתְבוּנָתִי הַט אָזְנֶךָ׃ לִשְׁמֹר מְזִמּוֹת
וְדַעַת שְׂפָתֶיךָ יִנְצֹרוּ ׃ כִּי נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתֵי זָרָה וְחָלָק מִשֶּׁמֶן
חִכָּהּ׃ וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת׃ רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת
שְׁאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמֹכוּ׃ אֹרַח חַיִּים פֶּן תְּפַלֵּס נָעוּ מַעְגְּלֹתֶיהָ לֹא
תֵדָעוּ׃ וְעַתָּה בָנִים שִׁמְעוּ לִי וְאַל תָּסוּרוּ מֵאִמְרֵי פִי׃ הַרְחֵק

&corona inclyta protege te. Audi fili mi & suscipe verba mea: vt multiplicentur tibi anni vite. Viam sapictie mōstrabo tibi: & ducam te semitas eqtatis. quas cū ingressus fueris non arctabūtur gressꝰ tui & currēs nō hebis offendiculū. Tene disciplinā: ne dimittas cā. Custodi illā: quia illa est vita tua. Ne delecteris in viis ipiorū nec tibi placeat malorū via. Fuge ab ea nec trāseas per illam: declina & defere eam. Non enim dormiūt nisi cū malefecerit: & nō capitur somnus ab eis nisi supplātauerit. Comedūt panem impietatis & vinū iniqtatis bibunt. Iustorū autē semita quasi lux splendēs: procedit & crescit vsq; ad pfectā diē. Via impiorum tenebrosa: nescunt vbi corruāt. Fili mi audi sermones meos: & ad eloquia mea inclina aurē tuā. Ne recedant ab oculis tuis: custodi ea in medio cordis tui. Vita enim sunt inuenienti bus ea & vniuerse carni sanitas. Omni custodia serua cor tuum: quia ex ipso vita procedit. Remoue a te os prauum: & detrahentia labia sint procul a te. Oculi tui recta videant: & palpebre tue precedāt gressus tuos. Dirige semitas pedibus tuis: & omnes vie tue stabilientur. Ne declines ad dexterā: neq; ad sinistrā. Auerte pedem tuū a malo.

Fili mi attende ad sapientiam meam: & prudentie mee inclina aurē tuā: vt custodias cogitationes: & disciplinā labia tua cōseruēt. Fauum enī distillans labia meretricis: & nitidius oleo guttur eius. Nouissima aūt illi amara q̄si absinthiū: & lingua eius acuta q̄si gladi. Inceps. Pedes eius descendūt in mortē: & ad inferos gressus eius penetrāt. Per semitā vite nō pabulāt: vagi fiūt gressus eius & inestigabiles. Nūc ergo fili mi audi me & nec

cozona ât velitiaꝫ ptegat te. Audi fili t suscipe sṗiφάτω & τρυφὴς ὑπερακοίσῃ σε. Akoue υἱέ κὰι δέξαι mea verba et multiplicabunt tibi ἀπὶ vite tue. Et ἐμοὺς λόγους κὰι πλησυθήσεταί σοι ἔτη ζωῆς σου. Ita tibi fiant multe vie vite. Elias .n. sapie mon σοι ῥώμῃ πολλαὶ ὁδοὶ βίου. Οδοὺς ἰαῤῥοφίας διδάstro tibi: induco ât te orbitis rectis. Si n.abulauerī σκωσε, ἐμβιβάζω δέ σε τροχιαῖς ὀρθαῖς. Εὰν ἰαῤῥορεύσῃ nō arctabūtur tui gressus: si ât cucurreris nō ὐ συγκλεισθήσεταί σου τὰ διαβήματα, ἐὰν δὲ τρέχῃς οὐ laborabis. Tene mea disciplinā: ne dimittas: sed κοπιάσεις. Επιλαβοῦ ἐμῆς παιδίας, μὴ ἀφῆς, ἀλλὰ custodi eam tibiipī in vitā tuā. vias impioꝝ ne φύλαξον ἀυτὴν σεαυτῷ εἰς ζωήν σου. Οδοὺς ἀσεβῶν μὴ igrediaris: neqꝫ emuleris vias iniquoꝝ. In δεξιὰς το ἐπέλθῃς, μὴ δὲ ζηλώσεις ὁδοὺς πλημμόμων. Εν ὧὰι τό co calitrametati fuerit: ne igrediaris illuc. declina ab e- πω σραγοπεδίδυσωσι, μὴ ἐπέλθῃς ἐκεῖ. ἐκκλινον ἀπ' ἀυ is t recede. Neqꝫ.n. dormient: si nō τῶν κὰι πλημμέλαξον. Οὐ γὰρ μὴ ὑπνώσωσιν, ἐὰν μὴ malefecerit: tollitur somn' ab eis t nō dormiūt. κακοποιήσωσιν, ἀφῃρῆται ὕπνος ἀπ' αὐτῶν κὰι οὐκ μὴ πλημμέλησι ibi .n.comedūt panes ipietatis: vino ât iniquo' Οἱ δὲ γὰρ σιτοῦνται σῖτα ἀσεβείας, οἶνον δὲ πλημμελῶ inebriantur. at vie iustoꝝ tanq̄ lux splen μεσύσκοντα. Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμτου dēt: pcedūt t lucent: vsq; dū virtgat σι, προπορεύονται κὰι φωτίζουσιν, ἕως ἂν κατορθώσῃ ἡ dies. Et vie impioꝝ tenebrose. non sciunt ἡμέρα. Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν ἀσεβῶν σκοτειναί. οὐκ οἶδασι in quo offendūt. Fili meo verbo attende: ἐν τίνι πῶς προσκόψουσιν. Υἱὲ ἐμῆ ῥήσει πρόσεχε, at meis finoīb' adijce tuam aurē. Ne

τοῖς δὲ ἐμοῖς λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς. Οπως μὴ relinqant te fontes tui. Custodi eos in tuo cor ἐκλίπωσί σε αἱ πηγαί σου. Φύλασσε αὐτὰς ἐν σῇ καρ de. Vita .n. est oibus inuententibꝰ eos: t vni δίᾳ. Ζωὴ γάρ ἐσι πᾶσι τοῖς ἐυρίσκουσιν ἀυτὰς, κὰι πᾶ uerse carni sanitas. Si custodia tua tuū cor. ex σιν σαρκὶ ἴασις. Πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν, ἐκ πάσῃ his exit' vite. Remoue a teipo puersū os: παρ' αὐτῷ ἔξοδοι ζωῆς. Περίτελε σεαυτοῦ σκολιὸ σόμα, t tutusta labia longe a te repelle. Oculi κὰι ἄδικα χείλη μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἄπωσαι. Οἱ ὀφθαλ- tui recta videant: at palpebre tue ἀπυανt μοί σου ὀρθὰ βλεπέτωσαν, τὰ δὲ βλίφαρά σου εὐθύτω iusta. Rectas semitas fac tuis pedib': t vias δίκαια. Ορθὰς τροχιὰς ποίει σοῖς ποσί, κὰι τὰς ὁδοὺς tuas dirige. Ne declines ad dexterā neq; ad sinistra σου κατεύθυνε. Μὴ ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιὰ, μὴ δὲ εἰς τὰ ἀριστερά, auerte ât tuū pedē a via mala. Vias .n. q̄ a dextris ἀπόστρεψον δὲ σὸν πόδα ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς. Οδοὺς γὰρ τὰς ἐκ δεξιῶν nouit deus: querse ât sunt q̄a sinistris. Ipse ât rectas fa ὄιδεν ὁ θεός, διεστραμμέναι δ' εἰσὶν αἱ ἐξαρισερῶν. Αὐτὸς δ' ὁρθὰς πο ciet semitas tuas: at itinera tua in pace pducet. ιήσει τὰς τροχιάς σου, τὰς δὲ πορείας σου ἐν εἰρήνῃ προάξει. Ca.5.

Fili mee sapie attende: meis ât finoīb' adijce tuā aurē. Υἱὲ ἐμῇ σοφίᾳ πρόσεχε, ἐμοῖς δὲ λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς. Ut custodias cogitatiōes bonā: sensū ât meoꝝ labioꝝ peipio Ἱνα φυλάξῃς ἐνθυμήματα ἀγαθὰ, ἀϊδυσιν δὲ ἐμῶν χειλέων ἐντέλλομαί tibi. He attendas praue mulieri: mel .n. distillat a labiis σοι. Μὴ πρόσεχε φαύλῃ γυναικί, μέλι γὰρ ἀπτοσάζει ἀπὸ χειλέων mulieris meretricis: q̄ad tps ipinguat tuū guttur. postea tu γυναικὸς πόρνης, ἡ πρὸς καιρὸν λιπαίνει σὸν φάρυγγα. Υστερον μὲν men amarius felle inuenies: t acutum plusq̄ ensem τοι πικρότερον χολῆς ἐυρήσεις, καὶ μαχαίρας ancipitē. Mā inſipientie pedes deducunt vrentes ἀ δισομου. Τῆς γὰρ ἀφροσύνης οἱ πόδες κατάγουσιν τοὺς χρωμένους ἀν a cū morte in ifernū. Et plāe eius nō firmātur: pen τῇ μετὰ θανάτου εἰς τὸν ἅδην. Τὰ δὲ ἴχνη αὐτῆς οὐκ ἐρεῖδεται, σφαλ culose ât semite eius t nō cognoscibiles. Nūcigit fili audi me & ραί δὲ αἱ τροχιαὶ αὐτῆς καὶ οὐκ ἔυγνωσα. Νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ μου καὶ μὴ

irritos facias meos fīnōes. Longe fac ab e- ἀκύρους ποιήσῃς ἐμοὺς λόγους. Μακρὰν ποίησον ἀπ' ἀυ a tuā viam: ne appropīqe ad fores domoꝝ eius. Me τῆς σὴν ὁδόν, μὴ ἐγγίσῃς πρὸς θύραις οἴκων ἀυτῆς. Ινα μὴ pōcutatibꝰ vitā tuā: t tuā vitā crudelib'. Ne πρὸν ἄλλοις ζωὴν σου, καὶ σὸν βίον ἀπολείψωσι. Ινα μὴ iplentur extranei tuis viribꝰ: at tui labores i domos πλησθῶσιν ἀλλοτρίοι σῆς ἰσχύος, οἱ δὲ σοὶ πόνοι εἰς ὄικους alienas ingrediant. Et penitea i nouissimis: ἀλλοτρίους εἰσελθωσι. Καὶ μεταμεληθῆσῃ ἐπ' ἐσχάτων, ἡ quādo cōterant carnes corporis tui. Et dices quō νίκα σὰ κατατριβῆσαι σάρκες σώματός σου. Καὶ ἐρεῖς πῶς odio habui disciplinā: t increpatiōes declinauit cor meū. ἐμίσησα παιδείαν, καὶ ἐλέγχους ἐξέκλινεν ἡ καρδία μου. Non audiui voce corripientis me t docentis me: Οὐκ ἤκουον φωνῆ παιδεύοντός με καὶ διδάσκοντός με, neq; adieci aurē meā. Pene fui in om- οὐδ' ἔκλινα τὸ ὠτίον μου. Παρολίγου ἐγενόμην ἐν πᾶ ni malo: in medio ecclesie t synagoge. Fili bibe a- τι κακῷ, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας καὶ συναγωγῆς. Υἱὲ πῖε ὕ quas de tuis vasis: t de tuis puteis fontis. δατα ἐκ τοῦ σῶ ἀγγείου, καὶ ἐκ τοῦ σῶ φρεάτου πηγῆς. Effundant fīi tui aque ex tuo fonte: in ât tuas Ὑπερεκχείσθω σοι τὰ ὕδατα ἐκ τῆς σῆς πηγῆς, εἰς δὲ σὰς placeas trāſcant tue aque. Sint tibi soli πλατείας διεσπορευέσθω τὰ σὰ ὕδατα. Ἐσω σοι μόνῳ cisternis: t nulli' alienus priceps sit pti. Fons ὑπάρχοντα, καὶ μηδεὶς ἀλλότριος μεταχέτω σοι. Η πη tua aque sit tibi ppri': t letare cū γή σου τοῦ ὕδατός ἴσω σοι ἰδία, καὶ συνευφραίνου μετὰ uxore q̄ ab adolescentia tua. Cerua amicitie t pulc' eq γυναικὸς τῆς ἐκ νεότητός σου. Ελαφος φιλίας καὶ πῶλος tu' gratum cōuerset tecū: at ppa ꝑeat te t fi σου χαρίτων ὁμιλείτω σοι, ἡ δὲ ἰδία ἀγειδάτω σου κὰι σω mulsit tibi iomni tpe: in .n. eius amicitia circum- νέσω σοι ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν γὰρ τῇ τοῦτης φιλίᾳ συμπόζε duce. mltiplicabitis erit. He mult' sis in alte φροσύνῃ πολλοὶς ἴσῃ. Μὴ πολυς ἴσθι πρὸς ἀλλοτρί nā: neqꝫ cōtinearis vlnis nō ꝑpric. coram .n. sit ay, μηδὲ συσέχου ἀγκάλαις τῆς μὴ ἰδίας, ἐνώπιον γὰρ ἐσι dei oculis vte hoie: in ât oēs ὀφ τῶν τοῦ θεοῦ ὀφθαλμῶν ὁδοὶ ἀνδρός, εἰς δὲ πάσας τὰς τρο bitas eius speculatur. Iniqtates viri captunt: cate χιὰς ἀυτοῦ σκοπεύει. Παραπομίαι ἄνδρα ἀγρεύουσι, σει nis ât suoꝝ ipī petōꝝ vnusqsq; pthigit. Ille mo ραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκασος σφίγγεται. Οὗτος τε ritur cum ipertitu: erāt mltitudie sue vio- λευτᾶ μετὰ ἀπειαδύτων, ἐν δὲ πλήθους τῆς ἑαυτοῦ βιό- lēte defect': t perijt ꝑpt ispientiā. τητος ἐξερρίφη, καὶ ἀπώλετο διὰ φροσύνην. Ca.6.

Fili si spōderis p tuo amico: tradeo tuā manū Υἱὲ ἐὰν ἐγγυήσῃ σὸν φίλον, παραδώσεις σὴν χεῖρα inimico. Laqus.n. fortis viro ꝑpa labia: t capi ἐχθρῷ. Παγὶς γὰρ ἰσχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χείλη, καὶ ἁλίσκε tur verbis ꝑpriis oris. Fac fili q̄ego tibi precipio: ται ῥήμασιν ἰδίου σόματος. Ποίησον υἱέ ἃ ἐγώ σοι ἐντέλλομαι, t liberare.veniesn. in man' malor. ꝑpt tuū amicū: sis non καὶ σώσου. ἥκεις γὰρ εἰς χεῖρας κακῶν διὰ σὸν φίλον, ἴδι μὴ deficiens: inerta ât t amicū tuū ꝑ quo spōdisti. ἐκλυόθμος, παῤῥώνται δὲ καὶ οἱ φίλον σου οὐ ἐνεγγυήσω. He dederis fōnū tuis oculis: neqꝫ dormites tuis palpe- Μὴ δῶς ὕπνον σοῖς ὄμμασι, μὴ δὲ ὑπνους σῆς βλεφά bris vt saluetis tāꝑ damula ex laqio: t tanq̄ auis ex re ροις ἵνα σώσῃ ὡσεὶ ἔμβροκος ἐκ βρόχων, καὶ ὡσεὶ πτερὸν ἐκ πα γίδος. Vade ad formicā o piger: t imitare vidēs τί. Vade πρὸς τὸν μύρμηκα ὦ ὄκνηρέ, καὶ ζήλωσον ἴδ' ὧν vias eius: t sis tu sapiētior. Illa enī a- τὰς ὁδοὺς αὐτῆς, καὶ φρονιώτερος ἐκείνου σοφώτερος. Εκεῖνος γὰρ γε gricol: ad ēe nō exhite. tpi: neqꝫ cogentem habēs: ωργίου μὴ ὑπάρχοντος αὐτῷ, μὴ δὲ τοῦ ἀναγκάζοντα ἔχων, neqꝫ sub dño exūs: parat messe victum mul- μὴ δὲ ὑπὸ δεσότην ὤν, ἑτοιμάζει θέρους τὴν τροφὴν πολ

recedas a verbis oris mei. Longe fac ab ea viā tuā: & ne appropinques foribus domus ei. Ne des alienis honorē tuum: & annos tuos crudeli. Ne forte iplentur extranei viribus tuis: & labores tui sint in domo aliena. Et gemas in nouissimis: qñ cōsumpseris carnes tuas & corpus tuū. & dicas. Cur de testatus sum disciplinā & increpationib' nō acquiuit cor meū? Nec audiui vocē docētum me: & magistris nō inclinaui aurem meā. Pene fui in oi malo: in medio ecclesie & synagoge. Fili bibe aquas de cisterna tua: & flueta putei tui. Deriuētur fontes tui foras: & in plateis aquas tuas diuide. Habeto eas solas: nec sint alieni participes tui. Sit vena tua benedicta: & letare cum muliere adolescentie tue. Cerua charissima & gratissimus hinnulus. Vbera ei inebrient te in omi tpe: & in amore ei delectare fugiter. Quare seduceris fili mi ab aliena: & foueris in sinu' alterius? Respicit dñs viā hois & oēs gressus eius considerat. Iniquitates sue capiunt impium: & funib' pctoꝝ suorū cōstrigitur. Ipse morietur: qa nō habuit disciplinā & in multitudine stultitie sue decipietur. 6.

Fili mi si spōponderis p amico tuo: defixisti apud extraneū manū tuā. Illaqatus es verbis oris tui & captus ppiis mōnib'. Fac ergo qđ dico fili mi & temetipm libera: qa icidisti in manū ꝑxami tui. Discurre: festia: & fuscita amicū tuū. Ne dederis fōnū oculis tuis: nec dormitēt palpebre tue. Eruere q̄si damula de manu: & q̄si auis de manu aucupis. Vade ad formicā o piger: & cōsidera vias eius & discesapiētiā. Que cū nō habeat ducē nec ꝓceptorē nec ꝓcipē parat si estate cibū sibi: & cōgregat in messe qđ comedat. Vsquequo piger dormies? Q̄si consurges de sōno tuo: Paululū dormies

Pritiua.heb.	Tex.heb.	Prouer.vij.	Trãsla.B.Vie.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.
חָמַל	כִּי קִנְאָה חֵמַת גָּבֶר	ולא יַחְמֹל	In die vindicte non parcet	ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως οὐ φείσεται
נָשָׂא פָּנֶה	בְּיוֹם נָקָם	לֹא יִשָּׂא פָּנִי	in die vindicte: nec acquiescet precibus: nec	ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως οὐκ ἀνθέξεται οὐδενὸς λύτρου
אָבָה	כֹּל	כֹּפֶר	cuiuscũq; precibus: nec	τινὸς ἐὰν πληθύνῃς δόματα.
רָבָה	תַּרְבֶּה שֹׁחַד	ולא יֹאבֶה כִּי	fuscipiet pro redemptio ne dona plurima.	Ca.7.
		Cap.vij.		
צָפַן	בְּנִי שְׁמֹר אִמָּרַי	וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אִתָּךְ	Filii mi custodi sermones meos: & precepta mea recondе tibi.	Υἱὲ φύλαξαι ἐμοὺς λόγους, τοὺς δὲ ἐμὰς ἐντολὰς κρύβε apud te ipm.
יָרֵא	מִצְוֹתַי וְחִיֵּה וְתוֹרָתִי כְּאִישׁוֹן	עֵינֶיךָ	mãdata mea & vives: & legem meã quasi pupillã oculi tui. Liga eam in	φύλασσε ἐντολάς μου καὶ ζήσῃ καὶ τὸν νόμον μου φοβοῦ ἄλλο. Φύλαξον ἐμὰς ἐντολὰς,
בָּצַע	קַשְׁרֵם עַל אֶצְבְּעוֹתֶיךָ	כְּתָבֵם עַל לוּחַ לִבֶּךָ	digitis tuis: scribe illam in tabulis cordis tui. Dic	καὶ βιώσεις. τοὺς δὲ ἐμοὺς λόγους ὡσεὶ κόρας ὀμμάτων
יָדַע	לְחָכְמָה אֲחֹתִי אָתְּ וּמֵדָע לְבִינָה	תֹּקְרָא אִישׁ	sapiencie foror mea es tui: & prudentiam voca amicã tuã. Vt cu	Περίσῳζε αὐτοὺς σοῖς δακτύλοις, ἐπίγραψον δὲ ἐπὶ τὸ
קָרָא אִשָּׁה	לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה		stodiat te a muliere extranea: a	πλάτος τῆς καρδίας σου. Εἰπὸν τὴν σοφίαν σὴν ἀδελ
חָלַק	מִנָּכְרִיָּה הַחֲלִיקָה	כִּי	muliere extranea que ver	φὴν εἶναι, τὴν δὲ φρόνησιν γνώριμον ποίησαι σεαυ
חָלַל שָׁנַב	בְּחַלּוֹן בֵּיתִי בְּעַד אֶשְׁנַבִּי		ba sua: dulcia facit.	τῇ. Ἵν᾽ σε τηρήσῃ ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτρίας καὶ ξένης
שָׁקַף רָאָה	אֶשְׁקְפָתִי וָאֶרְאֶה בַּפְּתָאיִם	אֶבִינָה	De fenestra enim domus mee per cancellos prospexi: & videbo pau	λαλούσης ἡδέα χείλη. Μὴ νικήσῃ σε κάλλος γυναικὸς
פָּתָה בִּין	בַּנְּעָרִים חֲסַר לֵב	עֹבֵר	lulos. Considero vecordem iuuenem qui	ἀλλοτρίας, μηδὲ ἁλῷς ταῖς ἐπῳδαῖς αὐτῆς. Οὐ θαυμάσῃς ἐὰν
	בַּשּׁוּק אֵצֶל פִּנָּה וְדֶרֶךְ בֵּיתָהּ	יָצָעַד	transit	καπηλίδι μιᾷ τις καὶ ἁλῷ ἀσωτίσει ἐπιθυμίαις αὐτῆς, καὶ παρ
	יִצְעָד	בַּנְּשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם	per plateas iuxta angu	νομία ἢ γὰρ ἐκ τούτου κόλλυμα. Ἵνα μὴ ἀλλοτριώσῃ
	בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וַאֲפֵלָה	וְהִנֵּה	lum: & prope viã dom	σου τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ δοὺς δούλοις σου, καὶ μηδὲ
אִישׁ שׁוּחַ	אִשָּׁה לִקְרָאתוֹ שִׁית זוֹנָה וְנִצְרַת		ilius graditur in obscu	τὰ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ δοὺς δούλοις σου, ἵνα ἐγειρομένου συλλαλῇ σοι. Ὅτι λύ
זָנָה הֵמָּה	לִבּוֹ הוּמִיָּה הִיא וְסֹרֶרֶת בְּבֵיתָהּ		ro: & adueſperascente die	χνος ἐντολὴ νόμου καὶ φῶς καὶ ὁδὸς ζωῆς καὶ ἔλεγχος καὶ παι
סוּר	לֹא יָשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ בְּפַעַם בַּחוּץ		noctis tenebris: & cali	δεία. Ἀπὸ γυναικὸς πονηρᾶς φύλαξαι σε, ἀπὸ δὲ καλῆς
שָׁכַן	בְּפַעַם בְּרְחֹבוֹת וְאֵצֶל כָּל פִּנָּה		gine. Et ecce occurrit il	γυναικὸς μὴ θαυμάσῃς τὸ κάλλος αὐτῆς. Μὴ ἁλῷ τοῖς
אָרַב חָזַק	וַתְּחֲזֵק בּוֹ וַתְּנַשְּׁקֵהוּ לוֹ		li mulier ornatu meretri	βλεφάροις αὐτῆς, μηδὲ ἁλῷ ταῖς ἐπᾴδαις αὐτῆς· οὐ γὰρ
עָזַז פָּנָה	הֵעָזָה פָּנֶיהָ וַתֹּאמַר לוֹ		cio preparata ad decipi	ἀποστήσεται ἀπὸ σοῦ ἡ πρόσωπον, ἐὰν δὲ
אָמַר	זִבְחֵי שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי		das animas. Garrula &	ἀποστῇ σοῦ ἡ πρόσωπον, ἔσται
	נְדָרָי עַל כֵּן יָצָאתִי לִקְרָאתֶךָ		vaga quietis impatiens:	
מָצָא שָׁחַר	לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ וָאֶמְצָאֶךָ מָרְבַדִּים		nec valens in domo cõ	
אָטוּן	רָבַדְתִּי עַרְשִׂי חֲטֻבוֹת אָטוּן		sistere pedibus suis. Nũc	
נוף שָׁכַב	מְצֻרָיִם נָפְתִּי מִשְׁכָּבִי מֹר		foris nunc in plateis: nũc	
מוֹר יָלַל	אֲהָלִים וְקִנָּמוֹן לְכָה נִרְוֶה		iuxta angulos insidians. Apprehensũq; deosculatur iuuenẽ: &	
רָוָה עָלַס	דֹּדִים עַד הַבֹּקֶר נִתְעַלְּסָה		procaci vultu blanditur	
	בָּאַהֲבִים כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ		dicens. Victimas pro	
בָּחַר צָרַר	הָלַךְ דֶּרֶךְ מֶרְחוֹק צְרוֹר הַכֶּסֶף		salute deuoui: hodie	
בוא	לָקַח בְּיָדוֹ לִיּוֹם הַכִּסֵּא יָבֹא		reddidi vota mea. Idcirco egreſſa sum in occursum tuũ:	
נָטָה	בֵּיתוֹ הִטָּה דֶּרֶךְ לִקְחָהּ נִחְלָק		desiderans te videre &	
שָׁפָה נָדַח	שְׁפָתֶיהָ תַּדִּיחֶנּוּ הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ		repperi. Intexui funibus lectulũ	
הָלַךְ			meũ: straui tapetibus	
			pictis ex egypto. Aſperſi	
			cubile meũ myrrha &	
			aloe & cinamomo. Ve	
			nite inebriemur	
			uberibus: & fruamur	
			cupitis amplexib9 donec	
			illucescat dies. Nõ est	
			vir in domo sua: abiit via	
			longissima facculũ pecu	
			nie secũ tulit: in die ple	
			ne lune reuersurus est in	
			domũ suã. Irretiuit eũ	
			multis fmonib9 & blan	
			ditiis labioꝝ ptraxit illũ.	
			Statim eam sequitur	

Pritiua.heb.	Tex.heb.	Prouer.vi.	Trãsla.B.Vie.	Trãsla.gre.lxx..cũ iter.latina.
מָעַט	תְּנוּמוֹת מְעַט	חִבֻּק	paululũ dormitabis paululũ cõseres manus tuas	τυπτῆς in tpe messis facit cõgregationẽ. Ὕστις quo piger
לָשַׁכַב	וְתִשְׁכַּב וּבָא כְמְהַלֵּךְ רֵאשֶׁךָ	מוא הָלַךְ	vt dormias: & veniet ti	λὺς τὸν ἀμητὸν ποιήσει τὸν παρόντα καιρόν. Ἕως τίνος ὀκνηρὲ
וּמַחְסֹרְךָ כְּאִישׁ מָגֵן אָדָם בְּלִי עַל		רוּשׁ חָסַר	bi quasi viator egestas:	ἔχεις; πότε δὲ ἐξ ὕπνου ἐγερθήσῃ; Παυθῇ δέ ποτε
אִישׁ אָוֶן הוֹלֵךְ עִקְּשׁוּת פֶּה			& pauper quasi vir armatus. Homo apostata	καθεύσας; πότε δὲ ἐξ ὕπνου ἐγερθήσῃ; Ὀλίγον μὲν ὑπνή
קֹרֵץ בְּעֵינָיו מֹלֵל בְּרַגְלָו מֹרֶה		יָרָה	vir inutilis graditur	mis: paululũ dormies: pauca admodum: paululũ adiungens
בְּאֶצְבְּעֹתָיו תַּהְפֻּכוֹת בְּלִבּוֹ חֹרֵשׁ		צְפַן הֵפֶךְ	ore peruerſo: conniuet	plia. Ad custodiendũ te a muliere nupta & a
רַע בְּכָל עֵת מְדָנִים יְשַׁלֵּחַ עַל		דּוֹן	oculis: terit pede:	δία. Τοῦ διαφυλάσσειν σε ἀπὸ γυναικὸς ὑπανδρου καὶ ἀπὸ
כֵּן פִּתְאֹם יְבוֹא אֵידוֹ פֶּתַע יִשָּׁבֵר		שָׁלַח שָׁבַר	digito loquitur: prauo	calúmtatiõe lingue extranee. Fili ne te vicerit pulchritudiõ ósi
וְאֵין מַרְפֵּא שֵׁשׁ הִנֵּה שָׂנֵא יְהוָה		רָפָא	corde machinatur	βλαβοῦς γλώσσης ἀλλοτρίας. Υἱὲ μὴ σε νικήσῃ κάλλους ἐπι
שִׁבְעָה תּוֹעֲבוֹת נַפְשׁוֹ עֵינַיִם רָמוֹת		גָּאָה	malum: & omni tempo	δειξ· πόρνης γὰρ βόσκη καὶ ἕνὸς ἄρ
לָשׁוֹן שֶׁקֶר וְיָדַיִם שֹׁפְכוֹת דָּם		לָשׁוֹן	re iurgia seminat. Huic	τῆς· ἀνδρὸς γὰρ τιμίας ψυχὰς ἀγρεύει. Ἀποδήσει τις
לֵב חֹרֵשׁ מַחְשְׁבוֹת אָוֶן רַגְלַיִם מְמַהֲרוֹת לָרוּץ לָרָעָה		שֶׁקֶר	extemplo veniet pditio	ignẽ in sinu suo: vt vestimẽta illi9 nõ ardeãt:
יָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שָׁקֶר וּמְשַׁלֵּחַ פּוּחַ עָוֶד		שָׁלַח צוֹרֶה	sua & subito conteretur	aut ambulare super
מְדָנִים בֵּין אַחִים נִצַּר בְּנֵי מִצְוֹת			nec habebit vltra medi	prunas vt non plante
אֲנָךְ וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ		עָטַר	cinã. Sex sũt q odit dñs	comburantur eius: Sic
לְשַׁמְרְךָ עַל לִבְּךָ תָּמִיד עָנְדֵם עַל		תָּמִיד	& septimũ detestatur aia	qui igreditur ad mulierẽ
גַּרְגְּרֹתֶיךָ בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ		הָלַךְ נָחָה	eius. Oculos sublimes:	pximu suũ: nõ erit mũdus
בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וְהָקִיצוֹתָ שִׂיחֵ קוּן		שָׁכַב	linguam mendacẽ: ma	cuius tetigerit eam. Nõ
הִיא תְשִׂיחֶךָ כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה שׂוֹחַ נוּר			nus effundentes	grandis est culpa cuius
אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר יָסַר			innocũ sanguinẽ: cor	furat fuerit: furatur enĩ
לִשְׁמָרְךָ מֵאֵשֶׁת רָע מֵחֶלְקַת פֶּה חָלַק			machinãs cogitationes	vt esurientẽ ipleat aiam.
אַל תַּחְמֹד יָפְיָהּ בְּעַפְעַפֶּיהָ אַל יִלְכָּדֶךָ			pessimas pedes veloces	Deprehẽſus quoq; reddet septuplum & omnẽ
כִּי בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לֶחֶם וְאֵשֶׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יְקָרָה תָּצוּד			ad currendũ in malum:	substãtia dom9 sue tradet
הֲיַחְתֶּה אִישׁ אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וּבְגָדָיו לֹא תִשָּׂרַפְנָה			pferentes mẽdacia testẽ	Qui aũt adulter ẽ ppter
אִם יְהַלֵּךְ אִישׁ עַל גֶּחָלִים וְרַגְלָיו לֹא תִכָּוֶינָה			fallax: & eũ qui semiat	mopiã cordis pdet aia
כֵּן הַבָּא אֶל אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא יִנָּקֶה כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהּ לֹא יִנָּזֵו לַנֹּגֵב כִּי			inter fratres discordias.	suã. Turpitudinẽ & igno
יִנְאַף לֹבַל נַפְשׁוֹ כִּי יִרְעָב וְנִמְצָא יְשַׁלֵּם שִׁבְעָתַיִם אֶת כָּל			Cõserua fili mi pcepta	miniã cõgregat sibi & op
הוֹן בֵּיתוֹ יִתֵּן מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָּה נֶגַע			patris tui & ne dimittas	pbriũ illi9 nõ delebitur.
וְקָלוֹן יִמְצָא וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה			legem matris tue.	
			Liga ea iugiter in cor	
			de tuo: & circunda	
			gutturi tuo. Cum ambu	
			laueris gradiãtur tecũ:	
			cũ dormieris custodiant	
			te: & euigilans loqre cũ	
			eis. Quia mandatum	
			lucerna est & lex	
			lux: & via vite increpa	
			tio discipline	
			vt custodiant te mulie	
			re mala & a blanda	
			lingua extranee. Non	
			cõcupiscat pulchritudi	
			nem eius cor tuũ: neq; ca	
			piaris nutibus illius.	
			Precium enĩ scorti vix	
			est vnius panis: mulier	
			autem vĩri preciosam	
			animam capit.	
			Numqd potest hõ abscõ	
			dere ignẽ in sinu suo vt	
			vestimẽta illi9 nõ ardeãt:	
			aut ambulare super	
			prunas vt non plante	
			comburantur eius: Sic	
			qui igreditur ad mulierẽ	
			pximu suũ nõ erit mũdus	
			cuius tetigerit eam. Nõ	
			grandis est culpa cuius	
			furat fuerit: furatur enĩ	
			vt esurientẽ ipleat aiam.	
			Deprehẽſus quoq; reddet	
			septuplum & omnẽ	
			substãtia dom9 sue tradet	
			Qui aũt adulter ẽ ppter	
			mopiã cordis pdet aia	
			suã. Turpitudinẽ & igno	
			miniã cõgregat sibi & op	
			pbriũ illi9 nõ delebitur.	

פִּתְאֹם שָׁאוֹר אֶל טֶבַח בָּא
וְכִעֲכָם אֶל מוֹסַר אִוֶּיל עַד
יִסַּר חֵאֵל יִפָּלַח חֵץ כִּבְדּוֹ כְּמַהֵר צִפּוֹר אֶל פָּלַח צָבַר
פַּח וְלֹא יָדַע כִּי בְנַפְשׁוֹ הוּא פּוֹתֵחַ
וְעַתָּה בָּנִים שִׁמְעוּ לִי וְהִקְשִׁיבוּ לְאִמְרֵי פִי אַל יִשְׁטְ חֵאֵל דְּרָכֶיהָ פֶּה שָׂטָה
לִבְּךָ אֶל תַּטַּע בִּנְתִיבֹתֶיהָ כִּי תָעֲנָ נְתִיבֹתֶיהָ רַמִּים חֲלָלִים הַכְּלִילָה וַעֲצוּמִים נָפָל
כָּל דַּרְכֵי שְׁאוֹל בֵּיתָהּ יֹרְדוֹת אֶל חַדְרֵי מָוֶת
Cap. viij. הֲלֹא חָכְמָה תִקְרָא וְתְבוּנָה תִּתֵּן קוֹלָהּ
בְּרֹאשׁ מְרוֹמִים עַל דָּרֶךְ בֵּית נְתִיבוֹת רום
פֶּה קָרֶת לְפִי שְׁעָרִים צִדָּה תְרוֹנָה
אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל בְּנֵי אָדָם
בִּינוּ פְתָאיִם עָרְמָה וּכְסִילִים הָבִינוּ לֵב
שִׁמְעוּ כִּי נְגִידִים אֲדַבֵּר וּמִפְתַח שְׂפָתַי מֵישָׁרִים
כִּי אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכִּי וְתוֹעֲבַת שְׂפָתַי רֶשַׁע
בְּצֶדֶק כָּל אִמְרֵי פִי אֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ
כֻּלָּם נְכֹחִים לַמֵּבִין וְיְשָׁרִים לְמֹצְאֵי דָעַת
קְחוּ מוּסָרִי וְאַל כֶּסֶף וְדַעַת מֵחָרוּץ נִבְחָר
כִּי טוֹבָה חָכְמָה מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצִים לֹא יִשְׁווּ בָהּ
אֲנִי חָכְמָה שָׁכַנְתִּי עָרְמָה וְדַעַת מְזִמּוֹת אֶמְצָא
יִרְאַת יְהוָה שְׂנֹאת רַע גַּאֲה וְגָאוֹן וְדֶרֶךְ רָע וּפִי תַהְפֻּכוֹת שָׂנֵאתִי
לִי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה
בִּי מְלָכִים יִמְלֹכוּ וְרוֹזְנִים יְחֹקְקוּ צְדָק
בִּי שָׂרִים יָשֹׂרוּ וּנְדִיבִים כָּל שֹׁפְטֵי אָרֶץ
אֲנִי אֲהֵבַי אֵאָהֵב וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי
עֹשֶׁר וְכָבוֹד הוֹן עָתֵק וּצְדָקָה
מֵחָרוּץ וּמִפָּז תְּבוּאָתִי וְתְבוּאָתִי מִכֶּסֶף נִבְחָר
בְּאֹרַח צְדָקָה אֲהַלֵּךְ בְּתוֹךְ נְתִיבוֹת מִשְׁפָּט
לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא
יְהוָה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קֶדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז
מֵרֹאשׁ מִקַּדְמֵי אָרֶץ נִסַּכְתִּי מֵרֹאשׁ מִקַּדְמֵי
בְּאֵין תְּהוֹמוֹת חוֹלָלְתִּי בְּאֵין מַעְיָנוֹת נִכְבְּדֵי מָיִם
בְּטֶרֶם הָרִים נְבָעוֹת לְפָנֵי גְבָעוֹת חוֹלָלְתִּי
עַד לֹא עָשָׂה אֶרֶץ וְחוּצוֹת וְרֹאשׁ עַפְרוֹת תֵּבֵל
בַּהֲכִינוֹ שָׁמַיִם שָׁם אָנִי בְּחָקּוֹ חוּג עַל פְּנֵי תְהוֹם
בְּאַמְצוֹ שְׁחָקִים מִמַּעַל בַּעֲזוּז עִינוֹת תְּהוֹם
בְּשׂוּמוֹ לַיָּם חֻקּוֹ וּמַיִם לֹא יַעַבְרוּ פִּיו
יְסַד חָקְקֵי אָרֶץ וַאֲהִיֶה אֵצֶל אָמוֹן
וָאֶהְיֶה שַׁעֲשֻׁעִים יוֹם יוֹם מְשַׂחֶקֶת לְפָנָיו בְּכָל עֵת
מְשַׂחֶקֶת בְּתֵבֵל אַרְצוֹ וְשַׁעֲשֻׁעַי אֶת בְּנֵי אָדָם
וְעַתָּה בָנִים שִׁמְעוּ לִי וְאַשְׁרֵי דְּרָכַי יִשְׁמֹרוּ
שִׁמְעוּ מוּסָר וַחֲכָמוּ וְאַל תִּפְרָעוּ
אַשְׁרֵי אָדָם שֹׁמֵעַ לִי לִשְׁקֹד עַל דַּלְתֹתַי יוֹם יוֹם לִשְׁמֹר
מְזוּזוֹת פִּתְחִי כִּי מֹצְאִי מָצָא חַיִּים וְיָפֵק רָצוֹן מֵיְהוָה
וְחֹטְאַי חֹמֵס נַפְשָׁם כָּל מְשַׂנְאַי אָהֲבוּ מָוֶת
Cap. ix. חָכְמוֹת בָּנְתָה בֵּיתָהּ חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה
טָבְחָה טִבְחָהּ מָסְכָה יֵינָהּ אַף עָרְכָה שֻׁלְחָנָהּ
שָׁלְחָה נַעֲרוֹתֶיהָ תִּקְרָא עַל גַּפֵּי מְרוֹמֵי קָרֶת
מִי פֶתִי יָסַר חֲסַר לֵב אָמְרָה לוֹ לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי
וְשִׁתּוּ בְיַיִן מָסָכְתִּי עִזְבוּ פְתָאיִם וְחְיוּ וְאִרְחוּ בְּדֶרֶךְ תְּבוּנָה
יָסַר לֵץ לוֹקֵחַ קָלוֹן וּמוֹכִיחַ לָרָשָׁע מוּמוֹ
אַל תּוֹכַח לֵץ פֶּן יִשְׂנָאֶךָּ הוֹכַח לְחָכָם וְיֶאֱהָבֶךָּ
תֵּן לְחָכָם וְיֶחְכַּם עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וְיוֹסֶף לֶקַח
תְּחִלַּת חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה וְדַעַת קְדֹשִׁים בִּינָה
כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים
חָכַמְתָּ לְךָ וְלָצְתָּ לְבַדֶּךָ וְזָר לֹא יִתְנַכֵּר בָּךְ
אֵשֶׁת כְּסִילוֹת הוֹמִיָּה פְתָיוּת וּבַל יָדְעָה מַה
וַתֵּשֶׁב לְפֶתַח בֵּיתָהּ עַל כִּסֵּא מְרוֹמֵי קָרֶת
לִקְרֹא לְעֹבְרֵי דָרֶךְ הַיְשָׁרִים אׇרְחוֹתָם
מִי פֶתִי יָסַר חֲסַר לֵב וְגַם אֶל גְּנוּבִים יֹאמֵר
מַיִם גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם
וְלֹא יָדַע כִּי רְפָאִים שָׁם בְּעִמְקֵי שְׁאוֹל קְרוּאֶיהָ

mihi est: & possessio multor et iusticia. Melius
ἐμοὶ ὑπάρχει, καὶ κτῆσις πολλῶν καὶ δικαιοσύνη. Βέλτιον
me redite habere sup aur & lapide pretiosfo: at meo ge
ἐμὲ καρπίζεσθαι ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον, τὰ δὲ ἐμὰ γε
nimina meli argẽto electo. In viis iusticie am
νήματα κρείσσονά ἐστιν ἀργυρίου ἐκλεκτοῦ. Ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης πε
bulo: & in medio semitaꝝ iusticie verfoz. Ut
πατῶ, καὶ ἀναμέσον τρίβων δικαιοσύνης ἀναστρέφομαι. Ἵνα
ditidã me diligentib⁹ substãtiã: & thesauros
μερίσω τοῖς ἐμὲ ἀγαπῶσιν ὕπαρξιν, καὶ τοὺς θησαυροὺς
eoꝝ replebo bonis. Si annũciauero nobis que quoti
αὐτῶν ἐμπλήσω ἀγαθῶν. Ἐὰν ἀναγγείλω ὑμῖν τὰ καθημέ
die fiũt: memor ero q̃ ex eccelo nũerare. Domi
ρας γινόμενα, μνημονεύσω τὰ ἐξ αἰῶνος ἀριθμῆσαι. Κύρι
nus possidit me initiũ viaꝝ suaꝝ in opa sua: ante secu
ος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ, πρὸ τοῦ αἰῶ
la fundauit me: in initio antecꝰ terrã faceret. Et ãte
νος ἐθεμελίωσέ με, ἐν ἀρχῇ πρὸ τοῦ τὴν γῆν ποιῆσαι. Καὶ πρὸ
abyssos faceret: anteq̃ procederẽt fontes aqua
τῆς ἀβύσσου ἐποίησε, πρὸ τοῦ προελθεῖν τὰς πηγὰς τῶν ὑδά
rũ: Anteq̃ mõtes facti essent: ãte cẽ colles egressi me.
των, Πρὸ τοῦ ὄρη ἑδρασθῆναι, πρὸ δὲ πάντων βουνῶν γεννᾷ με.
Dñs fecit regiones & habitabilia: & fuma q̃ habitant eꝝ ã
Κύριος, ἐποίησε χώρας καὶ οἰκήτους, καὶ ἄκρα οἰκουμένης τῆς
sub celo. Qñ pparabat celũ: simul aderã ipi
ὑπ' οὐρανόν. Ἡνίκα ἡτοίμαζε τὸν οὐρανόν, συμπαρῆν αὐτῷ
& q̃ fecerim bat suã sede sup vẽtos. Qñ fir
τῶ, καὶ ὅτε ἐφόριζε τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπ' ἀνέμων. Ἡνίκα ἴσχυ
tes faciebat q̃ supra nubes: & q̃ fortes ponebat fontes eꝝ q̃
ρὰ ἐποίει τὰ ὑπερνέφη, καὶ ὡς ἀσφαλεῖς ἐτίθει πηγὰς τῆς
sub celo. In ponẽdo mari terminũ eꝝ:
ὑπ' οὐρανόν. Ἐν τῷ τιθέναι τῇ θαλάσσῃ ἀκριβασμὸν αὐτοῦ,
& q̃ nõ trãsibũt os eꝝ: & fortia faciebat
καὶ ὅπως ἂν μὴ παραβαίνωσι τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἰσχυρὰ ἐποίει
fundamẽta terre. Erã apud eũ cõponens ego erã: eũ
τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Ἤμην παρ' αὐτῷ ἁρμόζουσα ἐγὼ ἤμην, ἢ
adgaudebat. Per singulos dies ãt delectabar i facie eꝝ
ἐφαρμόζουσα. Καθ' ἡμέραν δὲ ἐνευφραινόμην ἐν προσώπῳ αὐτοῦ
in oi tpe. Qñ letabar habitabilẽ poliꝫ pfe
ἐν παντὶ καιρῷ. Ὅτε ἐνευφραίνετο τὸν οἰκουμενικὸν συντελέ
cit: & delectabar in filijs hoim. Nũc ergo filij audi
σας, καὶ ἐνευφράνετο ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων. Νῦν οὖν υἱέ μου
me & beati vias meas custodiẽtes. Audite fa
μου καὶ μακάριοι οἱ ὁδούς μου φυλάσσοντες. Ἀκούσατε σο
pia & sapiẽtes estote: & ne obturamini. Beat⁹ vir q̃
φίαν καὶ σοφίσθητε, καὶ μὴ ἀποσχοινίζεσθε. Μακάριος ἀνὴρ ὃς
audiet me: & homo q̃ meas vias custodit:
ἐισακούσεταί μου, καὶ ἄνθρωπος ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς φυλάξει,
vigilãs ad meas fores quotidie: seruãs terminos meos
ἀγρυπνῶν ἐπ' ἐμαῖς θύραις καθ' ἡμέραν, τηρῶν σταθμοὺς ἐμῶν
ingressũ. Mã exit⁹ mei exit⁹ vite: & paraꝫ
εἰσόδων. Αἱ γὰρ ἔξοδοί μου ἔξοδοι ζωῆς, καὶ ἑτοιμασθήσομαι
volũtas a dño. Atq̃ me peccãtes impij
βλησις παρὰ κυρίου. Οἱ δὲ ἐις ἐμὲ ἁμαρτάνοντες ἀστε
sunt in suas aias: & q̃ oderũt me dili
βοῦσιν ἐις τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, καὶ οἱ μισοῦντές με ἀγα
gunt mortem.
πῶσι θάνατον. Ca. 9.

Sapiẽtia edificauit sibi domũ: & subtulit colũnas
Ἡ σοφία ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον, καὶ ὑπηρείσατο ἑπτὰ κίονας
septẽ. Macrauit suas victimas: miscuit in crateꝛẽ
ἑπτά. Ἐσφαξε τὰ ἑαυτῆς θύματα, ἐκέρασεν ἐις κρατῆρα
suũ vinũ: & pauit suã mẽsam.
τὸν ἑαυτῆς οἶνον, καὶ ἡτοιμάσατο τὴν ἑαυτῆς τράπεζαν.
Misit suos seruos: cõuocans cũ excel
Ἀπέστειλε τοὺς ἑαυτῆς δούλους, συγκαλοῦσα μετὰ ὕψ
si dicatione. Ad craterẽ dicẽs: q̃ est stultꝰ de
λου κηρύγματος. Ἐπὶ κρατῆρα λέγουσα, ὃς ἔστιν ἄφρων ἐκ
clinet ad me. & idigẽtib⁹ mente dixit: veni
κλινάτω πρός με. καὶ τοῖς ἐνδεέσι φρενῶν εἶπεν, Δεῦτε
te comedite ex meis panib⁹:
τι φαγεῖτε τῶν ἐμῶν ἄρτων,

*Mecũ sunt diuitie & glo
ria bopes supne & iustitia.
Melior cꝫ fructus meus
auro & lapide precioso:
& genimina mea argẽto
electo. In viis iusticie am
bulo: in medio semitarum iudicii: ut ditẽ
diligentes me: & thesau
ros eorum repleam. ∞
Dñs possedit me in initio
viarũ suarꝫ: anteq̃ qc
quã faceret a principio.
Ab eterno ordinata sũ:
& ex antiqs anteq̃ terra
fieret. Nondum erant ∞
abyssi: & ego iam cõcep
ta erã. Necdum fontes
aquarũ eruperant: nec
dum montes graui mole
constiterant. Ante oẽs
colles ego parturiebar.
Adhuc terã nõ fecerat:
& flumina & cardines
orbis terre. Quando
preparabat celos ∞
aderam: quando certa
lege & gyro vallabat ∞
abyssos. Quãdo ethera
firmabat fursum: & ∞
librabat fontes aquarũ. Quando circũdabat
mari terminũ suũ: & le
gẽ ponebat aqs nẽ trã
sirent fines suos. Qñ ap
pendebat fundamẽta ter
re: cũ eo erã cũcta cõpo
nẽs. Et delectabar p sin
gulos dies ludens coram
omni tempore: & ∞
ludens in orbe terrarũ:
& delicie mee esse ∞
cum filijs hominum.
Nunc ergo filii audite me: beati qui cu
stodiunt vias meas. ∞
Audite disciplinã & esto
te sapientes: & nolite abii
cere eam. Beatus homo
q̃ audit me: & q̃ vigilat
ad fores meas quottidie
& obseruat ad ∞∞∞∞∞
postes ostii mei. Qui
me inuenerit inueniet
vitã: & hauriet salutẽ a
dño. Qui ãt in me pecca
uerit: ledet aiam suã: oẽs
qui me oderunt diligũt
mortem.

Cap. ix.

Sapientia edificauit
sibi domũ: excidit
columnas septem. ∞
Immolauit victimas su
as: miscuit vinum: ∞
proposuit mẽsam suã.
Misit ancillas suas vt ∞
vocarẽt ad arcem & ad
menia ciuitatis. ∞∞∞∞
Siquis ẽ paruul⁹ veniat
ad me: & insipientibus
locuta est. Venite comedite panem meum: ∞∞

Ἔτι σὺ τὴν σοφίαν κηρύξεις, ἵνα φρονησίς σοι ὑπαρ
at. In ãt excelsis verticib⁹ est: in medio ãt
κούσῃ. Ἐπὶ ἰσχυρῶν ὑψηλῶν ἄκρων ἐστὶ, ἀναμέσον δὲ
semitaꝝ stet. Iuxta in portas potentũ assi
τῶν τρίβων ἕστηκε. Παρὰ γὰρ πύλαις δυνατῶν παρε
det: in ãt introitib⁹ laudat.
Vos o homines ad
δρεύει, ἐν δὲ εἰσόδοις ὑμνεῖται. Ὑμᾶς ὦ ἄνθρωποι πα
uoco: & pmitto meã voce filijs hominũ. Intel
ραικαλῶ, καὶ προΐεμαι ἐμὴν φωνὴν υἱοῖς ἀνθρώπων. Νοή
ligite inocẽtes astutiam: ãt insipiẽtes apponite cor.
σατε ἄκακοι πανουργίαν, οἱ δὲ ἄπαιδευτοι ἐνθέσθε καρ
Erudite me: grauia .u. dicã: & referã
δίαν. Εἰσακούσατέ μου, σεμνὰ γὰρ ἐρῶ, καὶ ἀνοίσω
a labijs recta. Qñ veritatẽ meditabit guttur
ἀπὸ χειλέων ὀρθά. Ὅτι ἀλήθειαν μελετήσει ὁ λάρυγξ
meũ: abominabilia ãt cozam me labia mẽdacia.
μου, βδέλυγμα δὲ ἐναντίον ἐμοῦ χεῖλη ψευδῆ. Με
Iusticia omnia verba oris mei:
τὰ δικαιοσύνης πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου,
nihil in eis pucrũ neq̃ tortuosum. Omnia
οὐδὲν ἐν αὐτοῖς σκολιὸν οὐδὲ τραγγαλιῶδες. Πάντα
pfentia intelligẽtib⁹: & recta inuenientib⁹ scientiã.
ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν.
Accipite disciplinã & nõ argentũ: & cognitionẽ su
Λάβετε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον, καὶ γνῶσιν ὑπὲ
per aurum approbatum. Eligite potiꝰ ãt sen
πὲρ χρυσίον δόκιμασθαι. Αἱρεῖσθε δὲ μᾶλλον
sum q̃ aurũ purũ. Melior .n. sapia lapidib⁹ p
σεις χρυσίου καθαροῦ. Κρείσσων γὰρ σοφία λίθων τι
ciosis: omnẽ ãt pciosũ nõ dignũ ea est. Ego
μίων τελῶν, πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν. Ἐγὼ
sapia habitaui cõsiliũ & cognitionẽ & cogitationẽ
ἡ σοφία κατεσκήνωσα βουλὴν καὶ γνῶσιν καὶ ἔννοιαν
ego inuocaui. Timor dñi odit iusticiã: ego
ἐγὼ ἐπεκαλεσάμην. Φόβος κυρίου μισεῖ ἀδικίαν, ὑπε
melitãs & supbiam & viam prauã & os
ρηφανίαν καὶ ὁδοὺς πονηρὰς, καὶ
bilingue detestor. Meũ
στόμα δὲ ἐγὼ διεγραμμένας ὁδοὺς κακῶν. Ἐμὴ βουλὴ
est consiliũ & equitas:
& securitas: mea prudentia: mea ãt fortitudo. Per me
καὶ ἀσφάλεια, ἐμὴ φρόνησις, ἐμὴ δὲ ἰσχύς. Δι' ἐμοῦ
reges regnant: & potentes scribunt iusti
βασιλεῖς βασιλεύουσι, καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιο
ciam. Per me magnates magnificant: & re
σύνην. Δι' ἐμοῦ μεγιστᾶνες μεγαλύνονται, καὶ τύραν
ges p me dñantur & re. Ego me diligentes dilꝫ:
νοι δι' ἐμοῦ κρατοῦσι γῆς. Ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγα
go: & me q̃rentes inuenient gẽm
πῶ, οἱ δὲ ἐμὲ ζητοῦντες εὑρήσουσι χάριν. Πλοῦ
tie & gla
τος καὶ δόξα

*diligentes me diligo:
& qui mane vigilauerint
ad me: inuenient me.

ע֣וֹר דון
יְכֹסֶ֣ה חָ֭מָס ׀ שִׂנְאָ֑ה תְּעֹרֵ֥ר מְדָנִ֗ים
וְעַל כָּל פְּשָׁעִ֥ים תְּכַסֶּ֥ה אַהֲבָֽה׃
בִּ֭ין מְצָ֣א
בִּשְׂפָתֵ֣י נָבוֹן֮ תִּמָּצֵ֪א חָ֫כְמָ֥ה וְשֵׁ֥בֶט
עַ֭ל גַּ֣ו חָסַ֣ר לֵ֑ב ׀ וְחַכְמִ֖ים יְצִבֻּֽנוּ׃
יָדַ֣ע חָ֭תַת
דַּ֣עַת ׀ וּפִ֣י אֱוִ֑יל מַ֖חְתָּה קְרוֹבָֽה׃
קָרַב עָשִׁ֑יר
הוֹן עָשִׁ֥יר קִרְיַ֗ת עֻ֭זּוֹ מְחִתַּ֣ת דַּלִּ֑ים
מָרָ֣ה עָנֵ֑ד
רֵישׁ֥ ׀ פְּעֻלַּ֖ת צַדִּ֣יק ׀ לְחַיִּ֑ים
רוּשׁ צָ֝דָ֗ק
תְּבוּאַ֣ת רָ֭שָׁע לְחַטָּ֣את ׀ אֹ֖רַח לְחַיִּֽים
בּוּא שֶׁבֶר
שׁוֹמֵ֣ר מ֭וּסָר ׀ וְעוֹזֵ֣ב תּוֹכַ֣חַת יַתְעֶֽה׃
יסר עָזַב
מְכַסֶּ֣ה ׀׀ שִׂנְאָ֣ה ׀ שִׂפְתֵי־ שָׁ֭קֶר
יְצֵ֣א תַּעֲצ
וּמוֹצִ֣א דִּבָּ֣ה ה֭וּא כְּסִ֣יל ׀ נָרָֽב׃
דָּבָב כָּסַל
בְּדָבִ֣ים ׀ לֹ֣א יֶחְדַּ֣ל פֶּ֣שַׁע ׀ וְחוֹשֵׂ֣ךְ
חָדַל
שְׂפָתָ֣יו מֵשִׂ֣כִיל׃ כֶּ֣סֶף נִבְחָ֣ר לְשׁ֣וֹן
שָׂכַל בָּחַר
צַדִּ֣יק ׀ לֵ֣ב רְשָׁעִ֣ים ׀ כִּמְעָ֣ט שִׁפְתֵ֣י
לָשׁוֹן
צַדִּ֣יק ׀׀ יִרְע֣וּ ׀ רַבִּ֑ים ׀ וְאִוִּלִ֥ים
רָעָה רָבַב
בִּ֭ברַכַת יְהוָ֣ה ׀ תַּעֲשִׁ֑יר וְלֹא־ יוֹסִ֖יף עֶ֣צֶב עִמָּֽהּ׃
אָהַל מות
כִּשְׂח֣וֹק לִ֭כְסִיל עֲשׂ֣וֹת זִמָּ֑ה וְחָכְמָ֥ה
שָׂחַק כְּסִל
לְאִ֭ישׁ תְּבוּנָ֣ה ׀׀ מְנ֣וֹרַת רָשָׁ֑ע
עָשָׂה זָמַם
הָ֭יא תְּבוֹאֵ֣נוּ וְתַאֲוַ֣ת צַדִּיקִ֑ים יִתֵּֽן
יָרֵן גּוֹר
כְּעָב֣וֹר סוּפָ֣ה ׀׀ וְאֵ֣ין רָשָׁ֣ע ׀ וְצַדִּ֣יק
בּוּא אָהֵל
יְס֣וֹד עוֹלָ֑ם׃ נָתַן עֶבֶר
לָ֭עֲנִים ׀ יִתֶּ֣ן ה֣וֹן לְשׁוֹלֵחָֽיו׃
יָסַד עָלַם
יִרְאַ֣ת יְהוָ֣ה ׀ תּוֹסִ֣יף ׀׀ יָמִ֣ים ׀ וּשְׁנ֣וֹת
יָסַף יוֹם
רְשָׁעִ֣ים תְּקֻצַּ֑רְנָה׃ תּוֹחֶ֥לֶת צַדִּיקִ֗ים שִׂמְחָֽה׃
שָׁנָה קָצַר
יְחַ֣ת תֹּם
תִּקְוַ֣ת רְ֭שָׁעִים תֹּאבֵֽד׃
אָבַד
עֻזַּ֣ת תֻּ֭מִּים
מָעוֹז֮ לַתֹּ֪ם דֶּ֥֫רֶךְ יְהוָ֑ה ׀ וּמְחִתָּ֖ה
חָתַת צָדַק
לְפֹעֲלֵ֣י אָ֑וֶן׃ צַדִּ֣יק ׀ לְעוֹלָ֥ם ׀ בַּל
בָּלַל
יִמּ֑וֹט ׀ וּרְשָׁעִ֣ים ׀ לֹ֣א ׀׀ יִשְׁכְּנ֣וּ
שָׁכַן
אָ֝רֶץ׃ פִּ֣י ׀ צַדִּ֣יק ׀ יָנ֣וּב חָכְמָ֑ה
פֶּה נוּב
וּלְשׁ֣וֹן תַּהְפֻּכ֣וֹת ׀ תִּ֭כָּרֵת׃ שִׂפְתֵ֣י
לָשׁוֹן כָּרַת
צַדִּ֣יק יָדְע֣וּן רָצ֑וֹן ׀ וּפִ֖י רְשָׁעִ֣ים
רָצָה
תַּהְפֻּכ֣וֹת׃

Cap.xj. מֹאזְנֵ֣י מִ֭רְמָה תּוֹעֲבַ֣ת ׀׀ יְהוָ֑ה ׀ וְאֶ֥בֶן
אָזַן רָמָה
שְׁלֵמָ֥ה רְצוֹנֽוֹ׃ בָּ֣א זָד֣וֹן ׀ וַיָּבֹ֣א
תָּעַב בּוּא
קָ֑לוֹן ׀׀ וְאֶת־ צְנוּעִ֥ים ׀ חָכְמָֽה׃
זוד בּוֹא
קָלַל צָנַע

operiet pditio. Qđiu fuscitabit ꝯtentionē:oēs καλύψει ἀπώλεια. Μῖσος ἐγειρεῖ νεῖκος, πάντας δὲ τοὺς μὴ φιλονεικοῦντας καλύψει φιλία. Ος ἐκ labijo pfert fapiam: virga verberat viu ex χειλέων προφέρει σοφίαν, ῥάβδῳ τύπτει ἄνδρα ἀ corde. fapiētes abſcōdent ſenſum: os ãt proca καρδίαν. Σοφοὶ κρύψουσιν ἄϊδησιν, στόμα δὲ πρωτε cis primū ē ꝯtritioni.poſſeſſio diuitū vrbs muntia: πῶς ἐγγίζει συντριβὴ· κτῆσις πλουσίων πόλις ὀχυρά, cōtritio ãt impioꝝ pauptas. Opa iuſtoꝝ vitā facit: συντριβὴ δὲ ἀσεβῶν πενία. Εργα δικαίων ζωὴν ποιεῖ, fructꝰ ãt impioꝝ peccatꝰ. Thus vite cūſto= καρπὸς δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτίας. Οδοὺς ζωῆς φυ= dit diſciplina: diſciplina ãt irredarguibilis errat. ab= λάσει παιδεία, παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται· και ſcondit intimicitiā labia iuſta: at pferētes cōtu λυπήσουσιν ἔχθραν χείλη δίκαια· οἱ δὲ ἐκφέροντες λοιδο meltas inſipiētiſſimi ſunt. Er multiloquio nō fugi= ρίας ἀφρονέστατοί εἰσιν. Ἐκ πολυλογίας οὐκ ἐκφεύ= es peccatū: parcēs ãt labijs itelligēs erit. ξει ἁμαρτίαν, φειδόμενος δὲ χειλέων νοήμων ἔσται. Argentū igne examinatū lingua iuſti: coꝛ ãt Αργυρος πεπυρωμένος γλῶσσα δικαίου, καρδία δὲ impij deſicet. Labia iuſtoꝝ feīnt ercel ἀσεβοῦς ἐκλείψει. Χείλη δικαίων ἐπίσταται ὑπέ fa: at iſipiētes in egeſtate morīunt. Βύθιστο νοσι λαμψι δὲ ἄφρονες ἐν ἐνδείᾳ τελευτῶσιν. Ευλογία κυρί ni ſup caput iuſti: hec diuites facit: τ nō ου· ἐπὶ κεφαλὴν δικαίου, ἵνα πλουτίσει, καὶ οὐ addēt ei triſtitia in corde. Iu rifu ſtul μὴ προσθῇ αὐτὴ λύπη ἐν καρδίᾳ. Ἐν γέλωτι ἄ= tus operat mala: at ſapiā viro parit prudē φρων πράσσει κακά, ἡ δὲ σοφία ἀνδρὶ τίκτει φρό tiā. In petitione impius circūfert: deſideriū νησιν. Ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβὴς περιφέρεται, ἐπιθυμία impioꝝ breuiabunt. Immoraſ iuſtis letitia: ãt iuſti acceptabile. trāſeunte tēpeſtate dele= δὲ δικαίου δεκτή· παρατρεχούσης καταιγίδος ἀφα ſtur impi⁹: iuſtus ãt q̄ declinauit ſaluaſ in tur impi⁹: ἰσχὺς δὲ ἐκκλίνας σώζεται εἰς τὸν viā ſui ὁδοῖς, δίκαιος δὲ ἐκκλίνας σώζεται εἰς τὸν feculū. Sicut vas acerba pētib⁹ nocuū τ fu= ἀιῶνα. Ὥσπερ ὄμφαξ ὀδοῦσι βλαβερὸν καὶ κα= mus oculis: ſic iniquitas vtentib⁹ πνὸς ὄμμασιν, οὕτως παρανομία τοῖς χρωμένοις ea. Timo⁹ dñi apponit dies: ānī ãt ἀυτῇ. Φόβος κυρίου προσίθησιν ἡμέρας, ἔτη δὲ impioꝝ breuiabunt. immoraſ iuſtis letitia: ἀσεβῶν ὀλιγωθήσεται. Εγχρονίζει δικαίοις ἐυφροσύ= ſpes ãt impioꝝ perit. Mūnitio fancti νη, ἐλπὶς δὲ ἀσεβῶν ὀλεῖται. Οχύρωμα ὁσίου timoꝛ dñi: cōtritio ãt operantiꝫ ma= φόβος κυρίου, συντριβὴ δὲ τοῖς ἐργαζομένοις κα= la. Iuſtus in ſeculū nō inclinabit: impij κά. Δίκαιος εἰς τὸν αἰῶνα οὐκ ἐνδώσει, ἀσεβεῖς ãt nō habitabūt terrā. Qđ iuſti diſtillat ſapiē δὲ οὐκ οἰκήσουσι γῆν. Στόμα δικαίου ἀναφανεῖται σο tiā: lingua ãt iniuſti peribit. Labia viroꝝ φίαν, γλῶσσα δὲ ἀδίκου ἐξολεῖται. Χείλη ἀνδρῶν iuſtoꝝ diſtillāt gſas: os ãt impioꝝ auer δικαίων ἀναφανεῖται χάριτας, στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀπο= titur. ρρέφεται. Ca.11.

A Stere doloſe abominatio coꝝ dño: pon Ζυγοὶ δόλιοι βδέλυγμα ἐνώπιον κυρίου, σάθμι dꝰ ãt iuſti acceptabile ei. Vbi cēſa igreditaſ ꝑtumelia ibi ον δὲ δίκαιον δικτὸν αὐτῷ. Οὗ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕβρις ἐκεῖ τ ignominia:os ãt humiliꝭ meditaſ ſapiētiam. καὶ ἀτιμία, στόμα δὲ πεπεινῶν μελετᾷ σοφίαν. ꝯ

ꝯ

ꝯ

"operit "iniquitatē. Qđi um⁹ fuſcitat⁹ diſcā⁹: ꝯ "& vniuerſa⁹ delicta⁹ ope rit⁹ charitas. ꝯ 'In labijs⁹ ſapientis⁹ inue nitur⁹ ſapientia: '& virga ⁹in dorſo⁹ eius qui⁹ ⁹idiget ⁹corde.⁹ Sapiētes⁹ abſcō dunt⁹ ſcientiā: '& os⁹ ſtulti ⁹⁹cōfuſionī⁹ proximū eſt. ⁹Subſtātia ⁹ diuitis⁹ vrbs ⁹fortitudinis ei⁹: ⁹ pauor ⁹pauperū⁹ egeſtas⁹ corū. ⁹Opus⁹ iuſti⁹ ad vitam: ꝯ ⁹fructus autem⁹ impij⁹ ad peccatum. ⁹Via⁹ vite ꝯ ⁹cuſtodienti⁹ diſciplinā:⁹ q ⁹⁹ſtultus⁹ in eternum⁹ non ⁹cōmouebitur:⁹ ipſi autē ⁹non⁹⁹ habitabunt ſuper ⁹⁹terram. ⁹Os⁹ iuſti⁹ partu riet⁹ ſapientiam: ꝯ ⁹lingua⁹ prauorum⁹ peri= bit.⁹ Labia ꝯ ⁹iuſti⁹ conſiderant⁹ placi ta:⁹ & os⁹ impiorum ꝯ ⁹peruerſa. 11.

Ttatera⁹ doloſa⁹ abo minatio ē apud⁹ dñm: ⁹& pondus⁹ equū⁹ volūtas eius.⁹ Vbi fuerit⁹ ſuphia: ⁹ibi erit & ⁹cōtumelia:⁹⁹ vbi autē ē⁹ hūilitas: ibi &⁹ ſapia.

'& bibite⁹ vinū qđ ⁹miſcui vobis.⁹⁹ Relinqte⁹ infantia °& viuite: ꝑ & ambulate⁹ p vias⁹ prudentie.⁹ Qui eru dit⁹ deriſorē: ipſe⁹ iniuriā ⁹ſibi⁹⁹ facit: '& qui arguit ⁹impiū ſibi⁹ maculā gene rat.⁹ Noli⁹ arguere⁹ deriſo rē ne⁹ oderit te:⁹ argue⁹ ſa pientem⁹ & diliget te.⁹ Da ⁹⁹ſapiēti occaſionē:⁹ & ad detur ei ſapia.⁹ Doce⁹ iu ſtū: ⁹ & feſtinabit⁹ accipe re.⁹ Principiū⁹ ſapie⁹ timor 'dñi: ⁹ & ſcientia⁹ ſancto rum⁹ prudentia.⁹ Per me enim⁹ multiplicabuntur 'dies tui: ⁹ & addētur⁹ tibi 'anni⁹ vite.⁹ Si⁹⁹ ſapiens fu eris ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ °tibimetipſi⁹ eris: ſi⁹ autē illuſor⁹ ſolus⁹ portabis ma lum.⁹ Mulier⁹ ſtulta⁹ & cla moſa⁹ plēa⁹ illecebris⁹ & nihil⁹ oino⁹ ſciens: ⁹ ſedet °in foribus⁹ domus ſue ⁹ſuper⁹ ſellam in⁹ excelſo ⁹vrbis loco: ⁹ vt vocaret ⁹⁹transeuntes per⁹ viam & ⁹⁹pergētes in⁹ itinere ſuo. °Quis eſt⁹ paruulus: ⁹ de clinet⁹ ad me.⁹ Et vecordi ⁹locuta eſt: ⁹ aque⁹ furtiue ⁹dulciores ſunt: ꝯꝯꝯꝯꝯ °& panis⁹ abſcōditus⁹ ſua uior. ⁹ Et ignorauit ꝯꝯꝯ ⁹⁹ibi ſint⁹ gigantes: & ⁹⁹in profundis⁹ inferni ꝯ ⁹⁹conuiue eius. 10.

Arabole⁹ ſalomonis. ⁹ Filij⁹ ſapiēs⁹ letificat ⁹patrē:⁹ filius vero⁹ ſtultus ⁹meſticia eſt⁹ matris ſue. ⁹Nil⁹⁹ proderūt⁹ theſauri ⁹impietatis:⁹ iuſtitia vero ⁹liberabit⁹ a morte.⁹ Non ⁹affliget⁹ dominus⁹ fame ⁹animam⁹ iuſti:⁹ & inſidias ⁹⁹impiorum⁹ ſubuertet. ⁹ Egeſtate⁹ operata eſt⁹ ma nus⁹ remiſſa:⁹ manus aūt ⁹fortium⁹ diuitias parat. ⁹Qui cōgregat⁹ in meſſe ⁹⁹filij⁹⁹ ſapiēs ē:⁹ q aūt⁹ ſter tit⁹ eſtate: ⁹ filij⁹ cōfuſionis. ⁹Benedictio⁹ ſuper caput ⁹iuſti:⁹ os aūt⁹ impiorum ⁹operit⁹ iniquitatē.⁹ Me moria⁹ iuſti⁹ cum laudib⁹: '& nomen⁹ impiorū⁹ pu trefcet.⁹ Sapiēs⁹ corde⁹ p cepta⁹ ſuſcipiet:⁹⁹ ſtultus °cedetur⁹ labiis. ꝯꝯꝯꝯꝯ ⁹Qui ābulat⁹ ſimpliciter: ⁹ambulat⁹ cōfidēter:⁹ qui autē deprauat⁹ vias ſuas ⁹manifeſtus erit.⁹ Qui an nuit⁹ oculo⁹ dabit⁹ dolorē: '& ſtult⁹⁹ labijs⁹ verberabi tur.⁹ Vena⁹ vite⁹ b⁹ os⁹ iuſti: ⁹ & os⁹ impiorum ꝯꝯꝯꝯꝯ

Cap.x. מְשָׁלֵ֣י שְׁלֹמֹ֑ה בֵּ֥ן חָ֝כָ֗ם יְשַׂמַּח־ אָ֑ב וּבֵ֥ן כְּסִ֖יל תּוּגַ֣ת אִמּֽוֹ׃ לֹא־
שָׂמַח בֵּן
יוֹעִ֣ילוּ אֹ֭וצְרוֹת רֶ֑שַׁע וּצְדָקָ֥ה תַּצִּ֗יל מִמָּֽוֶת׃ לֹא־
יָעַל אָצַר
תַּרְעִ֣יב יְהוָ֣ה נֶ֣פֶשׁ צַדִּ֑יק וְה֖וֹן רְשָׁעִ֣ים יְהַדֵּֽף׃
רָעַב הָוָה
רָאשׁ֣ עָשָׂ֣ה כַף־ רְמִיָּ֑ה וְיַ֥ד חָרוּצִ֗ים תַּעְשִֽׁיר׃
רוּשׁ הָרַד
נִרְדָּ֣ם בֵּן־ מַבִ֑ישׁ וּרְע֖וֹת בֵּ֣ן נִבְרָֽיש׃
רָבַה בֵּן חָרַץ
לְרֹאשׁ֣ צַדִּ֑יק וּפִ֖י רְשָׁעִ֣ים יְכַסֶּ֣ה חָמָֽס׃
כָּסָה פֶּה
זֵ֣כֶר צַדִּ֑יק לִ֝בְרָכָ֗ה וְשֵׁ֣ם רְשָׁעִ֣ים יִרְקָֽב׃
רָקַב
חֲכַם־ לֵ֭ב יִקַּ֣ח מִצְוֹ֑ת וֶאֱוִ֥יל שְׂפָתַ֝֗יִם יִלָּבֵֽט׃
לָקַח מִצְוָה
הוֹלֵ֣ךְ בַּתֹּ֣ם ׀ יֵ֭לֶךְ בָּ֑טַח וְעִקֵּ֥שׁ דְּ֝רָכָ֗יו יִוָּדֵֽעַ׃
אוּל תֹּם
וּ֭לְחֹשֵׂ֣ךְ עַ֣יִן יִתֵּ֣ן עַצָּ֑בֹת וֶאֱוִ֥יל שְׂפָתַ֝֗יִם יִלָּבֵֽט׃
עָצַב נָתַן
מְקוֹר־ חַיִּ֥ים פִּֽי־ צַדִּ֑יק וּפִ֖י רְשָׁעִ֣ים יְכַסֶּ֣ה חָמָֽס׃
נָבַע פֶּה

Pũtiua.heb.Text.be.Prouer.xij.	Trãsla.B.Vie.	Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.
בטח בעשרו הוא יפול וכעלה צדיק יפרחו׃ עכר ביתו ינחל רוח ועבד אויל לחכם לב׃ פרי צדיק עץ חיים ולקח נפשות חכם׃ הן צדיק בארץ ישלם אף כי רשע וחוטא׃	Qui confidit in diuitiis suis corruet: ooooooo iustus autẽ q̃si virens folium germinabũt. Qui cõturbat domũ suã possidebit ventos: & qui stultus est seruiet sapienti. Fructus iusti lignũ vite: & q suscipit animas sapiens est. Si iustus in terra recipit: quãto magis impius & peccator.	Ὁ πεποιθὼς ἐπὶ πλούτῳ ἑαυτοῦ οὗτος πεσεῖται, ὁ δὲ ἀγαθὸς ὡσεὶ φύλλον ἐκφυήσει. Ὁ μὴ συμπλέκων ἐν δόλῳ τὸν οἶκον αὐτοῦ κληρονομήσει ἄνεμον, δουλεύσει δὲ ἄφρων φρονίμοις. Καρπὸς δικαίου ξύλον ζωῆς, ἀφαιρεῖται δὲ ψυχὰς ἀσεβὴς βία. Ἰδοὺ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;
אהב מוסר אהב דעת ושנא תוכחת בער׃ טוב יפיק רצון ממיהוה ואישׁ מזמות ירשיע׃ לא יכון אדם מרשע וׅשׁרש צדיק בל ימוט׃ אשת חיל עטרת בעלה וכרקב בעצמתיו מביישה׃ מחשבות צדיקים משפט תחנולות רשעים מרמה׃ דברי רשעים ארב דם ופי ישרים יצילם׃ מהפך רשעים ואינם ובית צדיקים יעמד׃ לפי שכלו יהלל איש ונעוה לב יהיה לבוז׃ טוב נקלה ועבד לו ממתכבד וחסר לחם׃ יודע צדיק נפש בהמתו ורחמי רשעים אכזרי׃ עבד אדמתו ישבע להם ומרדף ריקים חסר לב׃ חמד רשע מצוד רעים ושרש צדיקים יתן׃ בפשע שפתים מוקש רע ויצא מצרה צדיק׃ מפרי פי איש ישבע טוב וגמול ידי אדם ישיב לו׃ דרך אויל ישר בעיניו ושמע לעצה חכם׃ אויל ביום יודע כעסו וכסה קלון ערום׃ יפיח אמונה יגיד צדק ועד שקרים׃ אין נגד מרמה׃ ישׁ בוטה כמדקרות חרב ולשון חכמים מרפא׃ שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר׃ מרמה לבב יהיה ליועצי שלום שמחה׃ לא	Caꝑ. xij. Vir diligit disciplinã: qui diligit correptiones insipiẽs c. Qui bonũ est hauriet ꝟbũ: qui aũt cõfidit in cogitationib⁹ suis impie agit. Non roborabit hõ ex ipietate: & radix iustorũ nõ cõmouebitur. Mulier diligẽs corona ẽ viro suo: & putredo in ossibus eius q cõfusione res dignas gerit. Cogitatiões iustorũ fudeq̃: & cõsilia impiorũ fraudulenta. Verba impiorũ insidiãtur sanguini: os iustorũ liberabit eos. Verte impios & nõ erunt: domus aũt iustorum permanebit. Doctrina sua noscetur vir: q aũt vanus & excors est patebit cõtemptui. Melior est paup & suffi ciẽs sibi: q gloriosus & indigẽs pane. Nouit iustus iumẽtoꝝ suoꝝ: abs: viscera aũt ipiorũ crudelia. Qui opatur terrã suã satiabitur panib⁹: q aũt fectatur ocũ stultissimus est. Desideriũ ipii moni mentũ est ipiorũ: radix autem iustorũ proficiet. Propter pctã labioꝝ ruina proximat malo: effugiet aũt iust⁹ de angustia. De fructu oris sui vnus q̃q replebitur bonis: & iuxta opa manuũ suarũ retribuetur ei Via stulti recta in oculis ei: q aũt sapiens est audit cõsilia. Fatuus statim ooooooo indicat ira sua: q aũt dissimulat iniuriã callidus ẽ. Qui q̃d nouit loquitur iudex iustitie est: qui aũt mẽtitur testis ẽ fraudulẽtus. q̃ p̃mittit & q̃si gladio pũgitur cõsciẽtie: lingua aũt sapiẽtiũ sanitas. Labiũ veritati firmũ erit i ppetuũ: q aũt testis est repetinus: cõcinat lingua mẽdacii. Dol in corde cogitatiũ mala: q aũt pacis ineunt cõsilia: sequntur cos gaudium. Non	Ὁ ἀγαθὸς παιδείαν ἀγαπᾷ ἀϊδίως, ὁ δὲ μισῶν ἐλέγχους ἠλίθιος. Κρείσσων ὁ ἐν ὀνόμασι χάριν παρὰ κυρίου, ἀνὴρ δὲ ἐπίορκος ἀτιμασθήσεται. Οὐ κατορθώσει ἄνθρωπος ἐπὶ πονηρίᾳ· ῥιζωθήσεται δὲ ἀνὴρ δίκαιος. Ἐν χείλεσι συνετῶν εὑρίσκεται σοφία, καὶ ῥάβδος τοῖς ἀφρόνων ἐν ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν. Ὁδοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐναντίον αὐτῶν, φυλάσσουσι δὲ σοφοὶ τὰ αὐτῶν. Ὁ ἀπαγγέλλων ἐν ἀληθείᾳ ἀναγγελεῖ δικαιοσύνην, μάρτυς δὲ ἄδικος δόλους. Εἰσὶν οἱ λέγοντες τιτρώσκουσιν ὡς μάχαιραν, γλῶσσα δὲ σοφῶν ἰᾶται. Χεῖλη ἀληθινὰ κατορθοῖ μαρτυρίαν, μάρτυς δὲ πρὸς γλῶσσαν ἄδικον ἕως καιροῦ. Ὁ ἐργαζόμενος τὴν ἑαυτοῦ γῆν ἐμπλησθήσεται ἄρτων· οἱ δὲ διώκοντες μάταια ἐνδεεῖς φρενῶν. Ὃς ἐὰν ἁρπάσῃ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύσει ἑαυτῷ, ἡ δὲ χεὶρ ἀνδρείων πλουτισθήσεται. Ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης ζωή, ὁδὸς δὲ ἀφροσύνης εἰς θάνατον. Βδέλυγμα κυρίου διεστραμμένη ὁδός, προσδεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμωμοι ἐν ὁδοῖς. Χειρὶ χεῖρας ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ ἀτιμωρητος ἔσται πονηρός, ὁ δὲ σπείρων δικαιοσύνην λήψεται μισθὸν πίστεως. Ὡσεὶ ἐνώτιον χρυσοῦν ἐν ῥισὶ ὑός, οὕτως γυναικὶ πονηρᾷ κάλλος. Ἐπιθυμία δικαίου πᾶσα ἀγαθή, ἐλπὶς δὲ ἀσεβοῦς ἀπολεῖται. Εἰσὶν οἱ διασκορπίζοντες καὶ πλείονα προστίθενται, καὶ ὑποστελλόμενοι παρὰ τὰ δίκαια ἐπὶ ὑστέρημα. Ψυχὴ εὐλογοῦσα πιανθήσεται, καὶ ὁ μεθύων καὶ αὐτὸς μεθυσθήσεται. Ὁ συνέχων σῖτον ὑπολείπουτο αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, εὐλογία δὲ ἐπὶ κεφαλὴν ἀποδιδόντος. Ὁ ἐπιζητῶν καλὰ πλησθήσεται ἀγαθῶν, ὁ δὲ ἐκζητῶν κακὰ καταλήψεται αὐτόν. Ὁ πεποιθὼς ἐπὶ πλούτῳ αὐτοῦ οὗτος πεσεῖται, ὁ δὲ ἀγαθὸς ὡσεὶ φύλλον ἐκφυήσει. Ὁ μὴ συμπλέκων ἐν δόλῳ τὸν οἶκον αὐτοῦ κληρονομήσει ἄνεμον, δουλεύσει δὲ ἄφρων φρονίμοις. Καρπὸς δικαίου ξύλον ζωῆς, ἀφαιρεῖται δὲ ψυχὰς βία. Ἰδοὺ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; Ca.12. Ὁ ἀγαθὸς παιδείαν ἀγαπᾷ ἀϊδίως, ὁ δὲ μισῶν ἐλέγχους ἠλίθιος. Κρείσσων ὁ ἐν ὀνόμασι χάριν παρὰ κυρίου, ἀνὴρ δὲ ἐπίορκος ἀτιμασθήσεται. Οὐ κατορθώσει ἄνθρωπος ἐπὶ πονηρίᾳ· ῥιζωθήσεται δὲ ἀνὴρ δίκαιος. Ἐν χείλεσι συνετῶν εὑρίσκεται σοφία, καὶ ῥάβδος τοῖς ἀφρόνων ἐν ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν. Ὁδοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐναντίον αὐτῶν, φυλάσσουσι δὲ σοφοὶ τὰ αὐτῶν. Ὁ ἀπαγγέλλων ἐν ἀληθείᾳ ἀναγγελεῖ δικαιοσύνην, μάρτυς δὲ ἄδικος δόλους. Εἰσὶν οἱ λέγοντες τιτρώσκουσιν ὡς μάχαιραν, γλῶσσα δὲ σοφῶν ἰᾶται. Χεῖλη ἀληθινὰ κατορθοῖ μαρτυρίαν, μάρτυς δὲ πρὸς γλῶσσαν ἄδικον ἕως καιροῦ. Ὁ ἐργαζόμενος τὴν ἑαυτοῦ γῆν ἐμπλησθήσεται ἄρτων· οἱ δὲ διώκοντες μάταια ἐνδεεῖς φρενῶν. Ὃς ἐὰν ἁρπάσῃ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύσει ἑαυτῷ, ἡ δὲ χεὶρ ἀνδρείων πλουτισθήσεται. Ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης ζωή, ὁδὸς δὲ ἀφροσύνης εἰς θάνατον. Βδέλυγμα κυρίου διεστραμμένη ὁδός, προσδεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμωμοι ἐν ὁδοῖς. Χειρὶ χεῖρας ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ ἀτιμωρητος ἔσται πονηρός, ὁ δὲ σπείρων δικαιοσύνην λήψεται μισθὸν πίστεως. Ὡσεὶ ἐνώτιον χρυσοῦν ἐν ῥισὶ ὑός, οὕτως γυναικὶ πονηρᾷ κάλλος. Ἐπιθυμία δικαίου πᾶσα ἀγαθή, ἐλπὶς δὲ ἀσεβοῦς ἀπολεῖται. Εἰσὶν οἱ διασκορπίζοντες καὶ πλείονα προστίθενται, καὶ ὑποστελλόμενοι παρὰ τὰ δίκαια ἐπὶ ὑστέρημα. Ψυχὴ εὐλογοῦσα πιανθήσεται, καὶ ὁ μεθύων καὶ αὐτὸς μεθυσθήσεται. Ὁ συνέχων σῖτον ὑπολείπουτο αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, εὐλογία δὲ ἐπὶ κεφαλὴν ἀποδιδόντος. Ὁ ἐπιζητῶν καλὰ πλησθήσεται ἀγαθῶν, ὁ δὲ ἐκζητῶν κακὰ καταλήψεται αὐτόν.

Pũtiua.heb.Text.be.Prouer.xij.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ interp.latina.
תמת ישרים תנחם וסלף בגדים חמס ישדם׃ לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות׃ צדקת תמים תישר ברשעתו ובמשר פעלת בגדים ישׁר׃ יפל רשע בצדקת ישרים ותצלם בגבל בגדים הויה לבד׃ עצת אדם תאבד תקוה ותוחלת אונים אבדה׃ אבדה צדיק מצרה ויחל צור בעדו רשע׃ ויבא תחתיו ובפה חנף יחבל רע׃ בישחת רעהו ובדעת צדיקים יחלצו׃ בטוב צדיקים תעלץ עיר וברנת רשעים רנה׃ קריה ובאבד רשעים רנה׃ ישרים תרום קרת ובפי רשעים תהרס׃ בז לרעהו חסר לב איש תבונות יחריש׃ ואיש תבונות יחריש׃ הלך רכיל ומנלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר׃ באין תחבלות יפל עם ותשועה ברב יועץ׃ רע ירוע כי ערב זר ושנא תקעים בטחו׃ אשת חן תתמך כבוד ועריצים אישׁ יתמכו עשר׃ נפש גמל נפשו ואישׁ חסד ועכר שאירו אכזרי׃ רשע עשה פעלת שקר וזרע צדקה שכר אמת׃ כן צדקה לחיים ומרדף רעה תנאנו׃ עקשׁי לב תועבת יהוה ורצונו תמימי דרך׃ יד ליד לא ינקה רע וזרע צדיקים נמלט׃ נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם תאות צדיקים׃ אך טוב תקות רשעים עברה׃ יש מפזר ונוסף עוד וחשך מישר אך למחסור׃ נפש ברכה תדשן ומרוה גם הוא יורא׃ מנע בר יקבהו לאום וברכה לראש משביר׃ שחר טוב יבקש רצון וזורש רעה תבואנו׃	Simplicitas iustorũ dirget eos: & supplãtatio peruersorum vastabit illos. Non pderit diuitie die vltionis: iustitia aũt liberabit a morte. Iustitia simplicis dirigetviã ei: & in impietate sua ooo corruet impius. Iustitia rectorum liberabit eos: & in insidiis suis capientur iniqui. Mortuo hoĩe ipio nulla erit vltra spes: & expectatio follicitorũ peribit. Iustus de angustia liberatus est: ooooooo & tradetur impius pro eo. Simulator ore ooooo decipit amicum suum: iusti autem ooooooooo liberabũtur scientia. In bonis iustorũ exultabit ciuitas: & in pditiõe impiorũ erit laudatio. Bñdictione iustorũ exaltabitur ciuitas: & ore ipiorũ subuertetur. Qui despicit amicũ suũ indigẽs cor de est: vir aũt prudẽs tacebit. Qui ambulat fraudulenter reuelat archana: qui aũt fidelis est celat amici cõmissum. Vbi nõ est gubernator ppls cor ruet: salus aũt vbi multa cõsilia. Affligetur malo qui fidẽ facit p extraneo q aũt cauet laqos: securus erit. Mulier gratiosa inueniet gloriã: & robusti habebũt diuitias. Benefacit anime sue vir misericors: q aũt crudelis est etiã ppinqs abiicit. Impius facit opus instabile: seminãti aũt iustitiã merces fidelis. Clemẽtia preparat vitam: ooo & fectatio malorũ mortẽ. Abominabile dño cor prauũ: & volũtas ei in his q simpliciter ãbulãt. Man in manu nõ erit innocẽs malus: semẽ aũt iustorũ saluabitur. Cir culus aure in nari bo fitis: mulier pulchra & fatua. Desiderium iustorũ omne bonum est: spestolatio impiorũ furor. Alii diuidũt ppria: &ditiores fiunt: alii rapiunt nõ sua & semp in egestate sunt. Aia que benedicit ipigabitur: pinebriabitur ipse quoq. Qui absc̃dit frumẽta maledicetur in popu lis: bñdictio aũ sup caput vẽdentiũ. Bñ cõsurgit diluculo q q̃rit bona: q aũt inuestigator malorũ ẽ: opprimetur ab eis.	Perfecto rectaꝝ deducet eos: & supplãtatio peruersorum vastabit illos. Non pderit diuitie die vltionis: iustitia aũt liberabit a morte. Iustitia simplicis dirigetviã ei: & in impietate sua ooo corruet impius. Iustitia rectorum liberabit eos: & in insidiis suis capientur iniqui. Mortuo hoĩe ipio nulla erit vltra spes: & expectatio follicitorũ peribit. Iustus de angustia liberatus est: ooooooo & tradetur impius pro eo. Simulator ore ooooo decipit amicum suum: iusti autem ooooooooo liberabũtur scientia. In bonis iustorũ exultabit ciuitas: & in pditiõe impiorũ erit laudatio. Bñdictione iustorũ exaltabitur ciuitas: & ore ipiorũ subuertetur. Qui despicit amicũ suũ indigẽs cor de est: vir aũt prudẽs tacebit. Qui ambulat fraudulenter reuelat archana: qui aũt fidelis est celat amici cõmissum. Vbi nõ est gubernator ppls cor ruet: salus aũt vbi multa cõsilia. Affligetur malo qui fidẽ facit p extraneo q aũt cauet laqos: securus erit. Mulier gratiosa inueniet gloriã: & robusti habebũt diuitias. Benefacit anime sue vir misericors: q aũt crudelis est etiã ppinqs abiicit. Impius facit opus instabile: seminãti aũt iustitiã merces fidelis. Clemẽtia preparat vitam: ooo & fectatio malorũ mortẽ. Abominabile dño cor prauũ: & volũtas ei in his q simpliciter ãbulãt. Man in manu nõ erit innocẽs malus: semẽ aũt iustorũ saluabitur. Cir culus aure in nari bo fitis: mulier pulchra & fatua. Desiderium iustorũ omne bonum est: spestolatio impiorũ furor. Alii diuidũt ppria: & ditiores fiunt: alii rapiunt nõ sua & semp in egestate sunt. Aia que benedicit ipigabitur: pinebriabitur ipse quoq. Qui absc̃dit frumẽta maledicetur in popu lis: bñdictio aũ sup caput vẽdentiũ. Bñ cõsurgit diluculo q q̃rit bona: q aũt inuestigator malorũ ẽ: opprimetur ab eis.	Ἡ εὐθεῖα τὰ ἑαυτῆς ὁδεύσει, ἡ δὲ ἀσεβὴς ὑπὸ τῆς ἰδίας ἀσεβείας ἁλώσεται. Οὐκ ὠφελήσει ὑπάρχοντα πρὸ θανάτου· ἡ δὲ δικαιοσύνη ἐκ θανάτου ῥύσεται. Ἄμωμος ἐν ὁδῷ αὐτοῦ ἀγαθὸν ποιεῖ ἀνὴρ ἐλεήμων ἐξολοθρεύεται δὲ ἀπὸ ἁγίων ἀνὴρ ἀνελεήμων. Ἀσεβὴς ποιεῖ ἔργα ἄδικα, ἐπὶ δὲ ἀληθείᾳ ἀνὴρ ἐλ

יְאֵנֶה לַצַּדִּיק כָּל אָוֶן וְרָשָׁעִים מָלְאוּ רָעָה׃ תּוֹעֲבַת יְהוָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר וְעֹשֵׂי אֱמוּנָה רְצוֹנוֹ׃ עֵרוּם כֶּסֶה דַעַת וְלֵב כְּסִילִים יִקְרָא אִוֶּלֶת׃ יַד חָרוּצִים תִּמְשֹׁל וְרִמְיָה תִּהְיֶה לָמַס׃ דְּאָגָה בְלֵב אִישׁ יַשְׁחֶנָּה וְדָבָר טוֹב יְשַׂמְּחֶנָּה׃ יָתֵר רֵעֵהוּ צַדִּיק וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תַּתְעֵם׃ לֹא יָחֳרַךְ רְמִיָּה צֵידוֹ וְהוֹן אָדָם יָקָר חָרוּץ׃ בְּאֹרַח צְדָקָה חַיִּים וְדֶרֶךְ נְתִיבָה אַל מָוֶת׃

Cap. xiij.

בֵּן חָכָם מוּסַר אָב וְלֵץ לֹא שָׁמַע גְּעָרָה׃ מִפְּרִי פִי אִישׁ יֹאכַל טוֹב וְנֶפֶשׁ בֹּגְדִים חָמָס׃ נֹצֵר פִּיו שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ פֹּשֵׂק שְׂפָתָיו מְחִתָּה לוֹ׃ מִתְאַוֶּה וְאֵין כֹּל נֶפֶשׁ חָרוּצִים תְּדֻשָּׁן׃ דֹּבַר שֶׁקֶר יִשְׂנָא צַדִּיק וְרָשָׁע יַבְאִישׁ וְיַחְפִּיר׃ צְדָקָה תִּצַּר תֹּם דָּרֶךְ וְרִשְׁעָה תְסַלֵּף חַטָּאת׃ יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב׃ כֹּפֶר נֶפֶשׁ אִישׁ עָשְׁרוֹ וְרָשׁ לֹא שָׁמַע גְּעָרָה׃ אוֹר צַדִּיקִים יִשְׂמָח וְנֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ׃ רַק בְּזָדוֹן יִתֵּן מַצָּה וְאֶת נוֹעָצִים חָכְמָה׃ הוֹן מֵהֶבֶל יִמְעָט וְקֹבֵץ עַל יָד יַרְבֶּה׃ תֹּחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה מַחֲלָה לֵב וְעֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָּאָה בֹּז לְדָבָר יִתָּחֵל לוֹ וְיִרֵא מִצְוָה הוּא יְשֻׁלָּם׃ תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מִמֹּקְשֵׁי מָוֶת׃ שֵׂכֶל טוֹב יִתֶּן חֵן וְדֶרֶךְ בֹּגְדִים אֵיתָן׃ כָּל עָרוּם יַעֲשֶׂה בְדַעַת וּכְסִיל יִפְרֹשׂ אִוֶּלֶת׃ מַלְאָךְ רָשָׁע יִפֹּל בְּרָע וְצִיר אֱמוּנִים מַרְפֵּא׃ רֵשׁ וְקָלוֹן מוֹסַר פֹּרֵעַ

'contristabit'iustum'quic quid ei acciderit:"ipii aūt °replebūtur°malo.ᵍAbo minatio est°domio °labia 'mendacia:"qui aūt°fideli ter"agunt°placent ei.'Hō °versutus°celat 'scientiā: °&cor'insipientium ∞ 'puocat°stulticiā.ᵖ Man' 'fortium°dñabitur: q̄ aūt 'remissa est°tributis'''ser uiet.°Meror°in corde ∞ °vir'humilia bit illum:°& fermone'bono"letificabi tur.'Qui negligit dānum 'ppter amicū'iustus est: °iter aūt°ipiorū°decipiet eos°Non°inueniet'fraudu lētus°lucrū:ᵇ & substātia 'homīs erit'auri°preciū. '''In semita" iustīcie'vita: °iter autem°deuium du cit'ad°mortem. 15.

Fllius°sapiens°doctri na°patris:qui autem 'illusor est'non°audit°cū argutur.' De fructu°oris sui'homo'''satiabitur"bo nis:'anima aūt°ipiorū °iniquā.'Qui custodit°os suū'custodit"animā suā:'q aūt incōsiderate°loq̄tur°sentiet mala.ᵇVult &nō vult°piger:'aia autē °operātiū°ipinguabitur. 'Verbū°mendax'''iustus 'detestabitur:''ipius aūt °cōfundit°&cōfundetur. ᵍIustitia'custodit°innocē tis'viam:"impietas autē °peccatorē°supplātat.'Est °quasi diues°cū nihil ha beat:& est°q̄si paup°cūm 'multis°diuitiis sit.ᵍRedē ptio°aīe'viri°diuitie sue:q aūt'paup est:"increpatio nē'''nō"iustinet.ᵖLux°iu storum' letificat:ᵍlucerna autē°iporū°extinguetur. 'Int'supbos sp'iurgia fūt: 'q āt agūt oia cū cōsilio:re gūtur°sapia.'Subtātia'se stinata°minuetur:ᵇq̄ aūt 'paulati°colligitur°manu 'multiplicabitur.'''Spes"q̄ differtur°affligit°aiam: °lignū'vite°desiderii've nies.ᵍQui detrahit alicui 'rei:ipse'se in futurū'obli gat:°q aūt timet°pceptū °in pace verſabitur.' Lex 'sapietis°fons°vite'vt de clinet°a ruina'mortis. '''Doctrina" bona°dabit °gratiā:ᵍin itinere'cōtem ptorū°vorago.'' Astutus °oia°agit'cū cōsilio:q aūt 'fatuus°apit°stulticiā.'Nū cq̄°ipii'cadet'in malū:°le gat°fidelis'sanitas.ᵏEge stas'& ignomia eiq'''defit

placebit iusto nihil intuſti: at impiꝰ replebunt ἀρέσει τῷ δικαίῳ οὐδὲν ἄδικον, οἱ δὲ ἀσεβεῖς πλησθήσονται malis. abominatio duo labia mēdacia: at facies fides κακῶν. Βδέλυγμα κυρίῳ χείλη ψευδῆ, ὁ δὲ πιστῶς ποιῶν δεκτὸς παρ' αὐτῷ. Ανὴρ συνετὸς βρόνος παιδεύσεως, καρδία ät inſipiētiū obuiabit execratiōib⁹.Man⁹ electus diſabit δὲ ἀφρόνων συναντήσεται ἀραῖς. Χεὶρ ἐκλεκτῶν κρατήσει facile: doloſi ät erūt in diſceptionē. Terribilis imo ἐυχερῶς, δόλιοι δὲ ἔσονται εἰς πρόνοιαν. Φοβερὸς λόγος eo: turbat viri: ānunciatio ät bona letificat il- καρδίαν παράσει ἀνδρός, ἀγγελία δὲ ἀγαθὴ ἐυφραίνει ἀνα lū. Sapiēs iuſti⁹ fut ipius amic⁹ erit: at via τόν. Επιγνώμων δίκαιος ἑαυτῷ φίλος ἔσαι, ἡ δὲ ὁδὸς τῶν impiox decipiet eos. nō fabricabit dolosus captiōes ἀσεβῶν πλανήσει αὐτούς. Οὐκ ἐπιτευξεῖται δόλιος θήρας Poſſeſſio ät pciosa vir pur⁹. Ju vijs iuſticie vita. Κτῆμα δὲ τίμιον ἀνὴρ καθαρός. Εν ὁδοῖς δικαιοσύνης ζωή. vie ät ex q̄ recordāt iniurias in morte. ὁδοὶ δὲ μνησικάκων εἰς θάνατον. Ca.13.

Fllius⁹ astutus obediēs patri: fili⁹ ät iobediēs i pdi- Υἱὸς παιδεύργος ὑπήκοος πατρί, υἱὸς δὲ ἀήκοος ἐν ἀπω tione. De fructu⁹ iusticie comedet bonu: anime ät λεία. Απὸ καρπῶν δικαιοσύνης φάγεται ἀγαθός, ψυχαὶ δὲ impiox peribūt intēpestiue. Qui custodit suū os παρανόμων ὀλοῦνται ἄωροι. Ος φυλάσει τὸ ἑαυτοῦ σόμα custodit suā aiam: at temerarī⁹ labijs metu afficiet τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ὁ δὲ πλοπετὴς χείλεσι πτοήσει setipm: Jn deſideriis est ois piger: man⁹ ät virtūm ἑαυτόν, Ενεπιθυμίαις ἐστὶ πᾶς ἀεργός, χεῖρες δὲ ἀνδρείων in diligētia. Sermonē iniuſtū detestat iuſt⁹: impius ät pfūn ἐν ἐπιμελείᾳ. Λόγον ἄδικον μισεῖ δίκαιος, ἀσεβὴς δὲ αἰσχύ dit. t nō hēbit audactā loquēdi. Justicia custodit inno- νεται. καὶ οὐχ ἕξει παρρησίαν, Δικαιοσύνη φυλάσει ἀκα- cētes vita: at impios malos facit peccatū. Sunt κους ὁδῷ, τοὺς δὲ ἀσεβεῖς φαύλους ποιεῖ ἁμαρτία. Εἰσὶν ditantes seipos nihil hētes: t sunt humiliā ὁι πλουτίζοντες ἑαυτὸς μηδὲν ἔχοντες, καὶ εἰσὶν οἱ ταπεί- tes seipos in multis diuitijs. Redēptio viri sic- νοῦντες ἑαυτὸς ἐν πολλῷ πλούτῳ. Λύτρον ἀνδρὸς ψυχῆς propric diuitie; mādic⁹ ät nō sustinet minas. ὶδιος πλοῦτος, πτωχὸς δὲ οὐχ ὑφίσαται ἀπειλήν. lux iustis semp: lux impiox extinguiſ. Ma Φῶς δικαίοις διαπαντός, φῶς ἀσεβῶν σβέννυται. Ka lus cū iniuria facit mala: at ipox cognitores κὸς μεθ' ὕβρεως πράσσει κακά, οἱ δὲ αὐτῶν ἐπιγνώμονες sapiētes. Substātia festinata cū iniquitate: minor σοφοί. Υ παρ' ὑβρεις ἐπισπουδαζομένη μετὰ ἀνομίας, ἐλάσσων fit: at congregās sibi cū pietate implebi γίνεται, ὁ δὲ συνάγων ἑαυτῷ μετ' ὑσεβείας πλουτυσθήσε tur. nuſ⁹ miserē t cōmodat: arbor cū vite pe τai. Δίκαιος οἰκτείρει καὶ κιχρᾷ, σπένδρον γὰρ ζωῆς ἐστι ſiderū bonū. Qui despicit rem despicie θυμία ἀγαθή. Ος καταφρονεῖ πράγματος καταφρονηθή- tur ex ea: at timēs pceptū hic san⁹ erit. σεται ἐξ αὐτοῦ, ὁ δὲ φοβούμενος ἐντολὴν οὗτος ὑγιαίνει. Fitto doloso nullū erit bonū famulo ät sapiēti pspere erūt Υἱῷ δολίῳ οὐδὲν ἔσαι ἀγαθόν, οἰκέτῃ δὲ σοφῷ εὐοδοῦσαι operationes eius dirigēt via eius. Lex ται πράξεις, καὶ κατευθυνθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. Νόμος sapiētis fons vite: at demēs capti⁹ a laqueo mortis σοφοῦ πηγὴ ζωῆς, ὁ δὲ ἄνους ἁλοὺς ὑπὸ παγίδος θανεῖ tur. Intellect⁹ bon⁹ dat grām: at cognoscere legē: cognitio ται. Σύνεσις ἀγαθὴ δίδωσι χάριν, ὁ δὲ γνῶναι νόμον, διανοί nis est bone: vie ät despicientiū in ꝑditione. Dis ας ἐσὶν ἀγαθὸς, ὁδοὶ δὲ καταφρονούντων ἐν ἀπωλείᾳ. Πᾶς astutus agit cū cognitione: at fatu⁹ pandit πανοῦργος πράσσει μετὰ γνώσεως, ὁ δὲ ἄφρων ἐκπέπτωσεν fiā malicia: Rex temerari⁹ cadet in mala: lega ἑαυτοῦ κακίαν, Βασιλεὺς θρασὺς πεσεῖται εἰς κακά, ἄγγε tus ät sapiēs liberabit eū. Egestatē t ignominiā aufert λος δὲ σοφὸς ῥύσεται αὐτόν. Πενίαν καὶ ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται

disciplina: at custodiēs redargutiōes ghficabit. Desidē παιδεία, ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους δοξασθήσεται. Ἐπιθυ
ris impior velectant aiam: opa ūt impior lōge a
μίαι ἀσεβῶν ἡδύνουσι ψυχήν, ἔργα δὲ ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ
cognitione. Qui circūfert simul cū sapiētib⁹ sapiēs erit:
γνώσεως. Ὁ συμπεριφερόμενος σοφοῖς σοφὸς ἔσται,
ūt circūcurrēs simul cū stultis agnoscet. Peccantes
ὁ δὲ συρπεμβόμενος ἄφροσιν γνωσθήσεται. Ἁμαρτάνοντας
pſequent mala: at iustos apprehendet bo
καταδιώξεται κακά, τοὺς δὲ δικαίους καταλήψεται ἀγα
na. bon⁹ vir relinquet heredes filios filioꝝ: thesauri
zat ūt iustis diuitie impioꝝ. Iusti faciet in
ζεται δὲ δικαίοις πλοῦτος ἀσεβῶν. Δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν
diuitijs annos multos: inutili ꝯo pertibūt breuiter.
πλούτῳ ἔτη πολλά, ἄφρονες δὲ ἀπολοῦνται συντόμως.
Qui parcit virge odit filiū suū: at qui
Ὃς φείδεται τῆς βακτηρίας μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀγα
gēs iniuriāter erudit. tuū⁹ comedēs replet
πῶν ἐπιμελῶς παιδεύει. δίκαιος ἔδεσιν ἐμπιμπλᾷ τὴν
aiam suā: anime ūt impioꝝ indigētes.
ψυχὴν αὐτοῦ, ψυχαὶ δὲ ἀσεβῶν ἐνδεεῖς. Ca.14.

Sapiēs mulierū edificauit domos: at ipsius ener
Σοφαὶ γυναῖκες ᾠκοδόμησαν οἴκους, ἡ δὲ ἄφρων κα
ti manib⁹ suis. Simbulo recte timet
τέσκαψε ταῖς χερσὶν αὐτῆς. Ὁ πορευόμενος ὀρθῶς φοβεῖ
dūs: at deuiatose incedit qui suis irhonora
ται κύριον, ὁ δὲ σκολιεύων ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἀτιμασθήσε
bit. Ex ore stultoꝝ virga iniurie: labia ūt sa
ται. Ἐκ στόματος ἀφρόνων βακτηρία ὕβρεως, χεῖλη δὲ σο
pientū custodiūt eos. Vbi nō sunt boues pres
φῶν φυλάσσει αὐτούς. Οὗ μὴ εἰσὶ βόες φάτναι καθα
da: vbi ūt multa genimina manifesta bonis fortitudo. Ἐ
ραί, οὗ δὲ πολλὰ γενήματα φανερὰ βοῶν ἰσχύς. Μάρ
tus fidelis nō mētit: accēdit ūt mēnēre tenue mēti⁹.
τυς πιστὸς οὐ ψεύδεται, ἐκκαίει δὲ ψευδῆ μάρτυς ἄδικος.
Quero sapiaz apud maloꝝ ⁊ nō inuenice: fen
Ζητήσεις σοφίαν παρὰ κακοῖς καὶ οὐχ εὑρήσεις, ἄιδη
sus ūt apud prudentes facilis. Ora cōtenta pi
σις δὲ παρὰ φρονίμοις εὐχερής. Πόσα ἐναντία ἀλ
ro stultoꝝ: arma ūt sensus laoia sapiā. Sapia ānu
ρὶ ἀφρόνι, ὅπλα δὲ ἀσυνέτου χεῖλη σοφά. Σοφίαν πα
tor cognoscet vias cor: ametia ūt stulto
τὴρ γνωσθήσεται τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, ἄνοια δὲ ἀφρο
rū in deceptiōe. Dom⁹ intquor debebūt purifica
σύνη ἐν πλάνῃ. Οἰκίαι παράνομον ὀφείλησουσι καθαρι
tionē: dom⁹ ūt iustoꝝ acceptabiles. Cor viri sensi
σμόν, δίκαια δὲ δικαίων δεκτά. Καρδία ἀνδρὸς ἀιδέκ
tuū mesta aia ei⁹: qui ūt letet nō mi
τικη λυπηρὰ ψυχὴ αὐτοῦ, ὅταν δὲ εὐφραίνηται οὐκ ἐπι
scet iniuria. Dom⁹ impioꝝ delebit: tabernacula
μίγνυται ὕβρει. Οἰκίαι ἀσεβῶν ἀφανισθήσονται, σκηναὶ
ūt rectoꝝ stabūt. Est via q̄ videt recta esse
δὲ κατορθούντων ζήσονται. Ἔστιν ὁδὸς ἃ δοκεῖ ὀρθὴ εἶναι
ppūd hoies: at nouissima eius vadūt ad
παρὰ ἀνθρώποις, τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῆς ἔρχεται εἰς
fundū iferni. In letitus nō miscet mētoꝝ:
πυθμένα ᾅδου. Ἐν ἐυφροσύναις οὐ προσμίγνυται λύπη,
extrema ūt gaudij in luctū vadūt. Suis
τελευταῖαι δὲ χαρᾶς εἰς πένθος ἔρχεται. Τῶν ἑαυτοῦ
vijs replebit dēs audacia corditis: ab ūt cogitatio
ὁδῶν πλησθήσεται θρασυκάρδιος, ἀπὸ δὲ τῶν διανοημά
nib⁹ eius vir bonus. Innocēs credit omni verbo:
των αὐτοῦ ἀνὴρ ἀγαθός. Ἀκακος πιστεύει παντὶ λόγῳ,
astutus ūt vadit in penitentiā. Sapiēs timens
πανοῦργος δὲ ἔρχεται εἰς μετάνοιαν. Σοφὸς φοβηθεὶς
declinauit a malo: at stultus sibi cōfidens mi
ἐξέκλινεν ἀπὸ κακοῦ, ὁ δὲ ἄφρων ἑαυτῷ πεποιθὼς μί
scetur iniquo.
γνυται ἀνόμῳ.

"disciplinā: qui aūt acqe
scit argucti glificabitur.
Desiderū ſi copleatur
delectat aiam: ꝯo
detestātur stulti eos qui
fugiunt mala. ꝯꝯꝯꝯ
Qui cū sapiētibus gra
ditur sapiēs erit: amicus
Multorum timilis efficie
tur. Peccatores pſequ
malum: & iustis retri
buentur bona. ꝯꝯꝯꝯ
Bon⁹ reliquit heredes
filios & nepotes: & cu
stoditur iusto substantia
peccatoris. Multi cibi
in noualibus patrū: ⁊ ꝯ
aliis cōgregatur absq; iu
dicio. Qui parcit virge
odit filium suum: ꝯꝯ
qui aute diligit illum di
ligenter erudit. Iustus
comedit & replet aiam
suam: venter autem ꝯꝯ
impiorum infaturabi
lis. 14.

Sapiens mulier edi
ficat ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
domū suā: insipiens ex
tructa quoq; manib⁹ de
struet. Ambulans recto
timet deū: ⁊ tumes ciūm: de
spicitur ab eo qui tumi
gradit via. In ore stul
ti virga superbie: labia aūt
sapientū custodiūt eos.
Vbi nō sunt boues ple
pe vacuū est: vbi aūt ap
paret plūme segetes: ibi
manifesta fortitudo bo
uis. Testis fidelis nō mē
tietur: profert aūt mēda
cū dolosus testis. Que
rit derisor sapiētiā & nō
inuenit: doctrina prude
tū facilis. Vade cōtra vi
rū stultū: & nescit labia
prudetie. Sapia callidi ē
intelligere viam suā: &
prudētia stultoꝝ errans.
Stultis illudet peccatū:
& iter iustos morabitur
gratia. Cor quod nouit
amaritudinē anime sue:
in gaudio eius nō misce
bitur extraneus. Dom⁹
impiorum delebitur: ta
bernacula iustorum ꝯꝯ
germinabūt. Est via q̄
videtur homini iusta:
nouissima aūt ei⁹ dedu
cunt ad mortem. Risus
dolore miscebitur: & ex
trema gaudii luctꝰ occu
pat. Vis suis replebitur
stultus: & sup eum erit
vir bonus. Innocens
credit omni verbo: ꝯ
astutus cōsiderat gref
sus suos. Sapiens timet
& declinat a malo: stul
tus transilit & confidit.

בֵּיתָהּ חָכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֲרְסֶנּוּ׃
הוֹלֵךְ בְּיָשְׁרוֹ יְרֵא יְהוָה וְנִלוֹז דְּרָכָיו בָּזֵה׃
בְּפִי אֱוִיל חֹטֶר גַּאֲוָה וְשִׂפְתֵי חֲכָמִים תִּשְׁמוֹרֵם׃
אֲבוּס בָּקָר אֵבוּס וְרֹב תְּבוּאוֹת בְּכֹחַ שׁוֹר׃
עֵד אֱמוּנִים לֹא יְכַזֵּב וְיָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שָׁקֶר׃
בִּקֵּשׁ לֵץ חָכְמָה וְאֵין וְדַעַת לְנָבוֹן נָקֵל׃
לֵךְ מִנֶּגֶד לְאִישׁ כְּסִיל וּבַל יָדַעְתָּ שִׂפְתֵי דָעַת׃
חָכְמַת עָרוּם הָבִין דַּרְכּוֹ וְאִוֶּלֶת כְּסִילִים מִרְמָה׃
אֱוִילִים יְלִיץ אָשָׁם וּבֵין יְשָׁרִים רָצוֹן׃
לֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ וּבְשִׂמְחָתוֹ לֹא יִתְעָרַב זָר׃
בֵּית רְשָׁעִים יֶחֱרָב וְאֹהֶל יְשָׁרִים יָפְרִיחַ׃
יֵשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לְפָנֵי אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי מָוֶת׃
גַּם בִּשְׂחוֹק יִכְאַב לֵב וְאַחֲרִיתָהּ שִׂמְחָה תוּגָה׃
מִדְּרָכָיו יִשְׂבַּע סוֹג לֵב וּמֵעָלָיו אִישׁ טוֹב׃
פֹּתֶה יַאֲמִין לְכָל דָּבָר וְעָרוּם יָבִין לְאַשּׁוּרוֹ׃
חָכָם יָרֵא וְסָר מֵרָע וּכְסִיל מִתְעַבֵּר וּבוֹטֵחַ׃

קְצַר אַפַּיִם יַעֲשֶׂה אִוֶּלֶת וְאִישׁ זִמּוֹת יְשֻׂנָא׃ יַחַלוּ פִּתָּאִים אִוֶּלֶת וַעֲרוּמִים יִכְתְּרוּ דָּעַת׃ שֹׂחוּ רָעִים לִפְנֵי טוֹבִים וְרְשָׁעִים עַל שַׁעֲרֵי צַדִּיק׃ גַּם לְרֵעֵהוּ יִשָּׂנָא רָשׁ וְאֹהֲבֵי עָשִׁיר רַבִּים׃ בַּז לְרֵעֵהוּ חוֹטֵא וּמְחוֹנֵן עֲנָיִים אַשְׁרָיו׃ הֲלֹא יִתְעוּ חֹרְשֵׁי רָע וְחֶסֶד וֶאֱמֶת חֹרְשֵׁי טוֹב׃ בְּכָל עֶצֶב יִהְיֶה כּוֹתָר וּדְבַר שְׂפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר׃ עֲטֶרֶת חֲכָמִים עָשְׁרָם אִוֶּלֶת כְּסִילִים אִוֶּלֶת׃ מַצִּיל נְפָשׁוֹת עֵד אֱמֶת וְיָפֵחַ כְּזָבִים מִרְמָה׃ בְּיִרְאַת יְהוָה בִּטְחַת עֹז וּלְבָנָיו יִהְיֶה מַחְסֶה׃ יִרְאַת יְהוָה מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מְמֹקְשֵׁי מָוֶת׃ בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן׃ אֹרֶךְ אַפַּיִם רַב תְּבוּנָה וְקְצַר רוּחַ מְרִים אִוֶּלֶת׃ חַיֵּי בְשָׂרִים לֵב מַרְפֵּא וּרְקַב עֲצָמוֹת קִנְאָה׃ עֹשֵׁק דָּל חֵרֵף עֹשֵׂהוּ וּמְכַבְּדוֹ חֹנֵן אֶבְיוֹן׃ בְּרָעָתוֹ יֶהְדֶּה רָשָׁע וְחֹסֶה בְּמוֹתוֹ צַדִּיק׃ בְּלֵב נָבוֹן תָּנוּחַ חָכְמָה וּבְקֶרֶב כְּסִילִים תִּוָּדַע׃ צְדָקָה תְרוֹמֵם גּוֹי וְחֶסֶד לְאֻמִּים חַטָּאת׃ רְצוֹן מֶלֶךְ לְעֶבֶד מַשְׂכִּיל וְעֶבְרָתוֹ תְּהִיֶה מֵבִישׁ׃

מַעֲנֶה רַךְ יָשִׁיב חֵמָה וְדֹבֵר עֶצֶב יַעֲלֶה אָף׃ לְשׁוֹן חֲכָמִים תֵּיטִיב דָּעַת וּפִי כְסִילִים תַּבִּיעַ אִוֶּלֶת׃ בְּכָל מָקוֹם עֵינֵי יְהוָה צֹפוֹת רָעִים וְטוֹבִים׃ מַרְפֵּא לָשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסֹלֶף בָּהּ שֶׁבֶר בְּרוּחַ׃ אֱוִיל יִנְאַץ מוּסַר אָבִיו וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יַעְרִם׃ צַדָּק בֵּית צַדִּיק חָסֶן וּבִתְבוּאַת רָשָׁע נֶעְכָּרֶת׃ שִׂפְתֵי חֲכָמִים יְזָרוּ דָעַת וְלֵב כְּסִילִים לֹא כֵן׃ זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבַת יְהוָה וּתְפִלַּת יְשָׁרִים רְצוֹנוֹ׃ תּוֹעֲבַת יְהוָה דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמְרַדֵּף צְדָקָה יֶאֱהָב׃ מוּסָר רָע לְעֹזֵב אֹרַח שׂוֹנֵא תּוֹכַחַת יָמוּת׃ שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן נֶגֶד יְהוָה אַף כִּי לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם׃ לֹא יֶאֱהַב לֵץ הוֹכֵחַ לוֹ אֶל חֲכָמִים לֹא יֵלֵךְ׃ לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִיב פָּנִים וּבְעַצְבַת לֵב רוּחַ נְכֵאָה׃ לֵב נָבוֹן יְבַקֶּשׁ דָּעַת וּפְנֵי כְסִילִים רְעָיַת אֱמוּנָה׃ כָּל יְמֵי עָנִי רָעִים וְעָנִי רָעִים תָּמִיד׃ טוֹב וְטוּב לֵב מִשְׁתֵּה תָמִיד׃ טוֹב מְעַט יִרְאַת יְהוָה מֵאוֹצָר רַב וּמְהוּמָה בּוֹ׃ טוֹב אֲרֻחַת יָרָק וְאַהֲבָה שָׁם מִשּׁוֹר אָבוּס וְשִׂנְאָה בּוֹ׃ אִישׁ חֵמָה יְנִיעַ רִיב וְאֶרֶךְ אַפַּיִם יַשְׁקִיט רִיב׃ דֶּרֶךְ עַצֵּל כִּמְשֻׂכַת חָדֶק וְאֹרַח יְשָׁרִים סְלֻלָה׃ בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב וְכְסִיל אָדָם בּוֹזֶה אִמּוֹ׃ תְּוֹעֲבַת יְהוָה רְצוֹנוֹ יְשָׁרִים׃ תּוֹעֲבַת יְהוָה דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמְרַדֵּף צְדָקָה יֶאֱהָב׃ מוּסָר רָע לְעֹזֵב אֹרַח שׂוֹנֵא תּוֹכַחַת יָמוּת׃ שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן נֶגֶד יְהוָה אַף כִּי לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם׃ לֹא יֶאֱהַב לֵץ הוֹכֵחַ לוֹ אֶל חֲכָמִים לֹא יֵלֵךְ׃ לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִיב פָּנִים וּבְעַצְבַת לֵב רוּחַ נְכֵאָה׃ לֵב נָבוֹן יְבַקֶּשׁ דָּעַת וּפְנֵי כְסִילִים רְעָיַת אֱמוּנָה׃ כָּל יְמֵי עָנִי רָעִים וְעָנִי רָעִים תָּמִיד׃ טוֹב וְטוּב לֵב מִשְׁתֵּה תָמִיד׃ טוֹב מְעַט יִרְאַת יְהוָה מֵאוֹצָר רַב וּמְהוּמָה בּוֹ׃ טוֹב אֲרֻחַת יָרָק וְאַהֲבָה שָׁם מִשּׁוֹר אָבוּס וְשִׂנְאָה בּוֹ׃ אִישׁ חֵמָה יְנִיעַ רִיב וְאֶרֶךְ אַפַּיִם יַשְׁקִיט רִיב׃ דֶּרֶךְ עַצֵּל כִּמְשֻׂכַת חָדֶק וְאֹרַח יְשָׁרִים סְלֻלָה׃ בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב וְכְסִיל אָדָם בּוֹזֶה אִמּוֹ׃ תְּוֹעֲבַת יְהוָה רְצוֹנוֹ יְשָׁרִים׃

דֶּרֶךְ רָשָׁע תּוֹעֲבַת יְהוָה וּמְרַדֵּף צְדָקָה יֶאֱהָב׃ מוּסָר רָע לְעֹזֵב אֹרַח שׂוֹנֵא תּוֹכַחַת יָמוּת׃ שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן נֶגֶד יְהוָה אַף כִּי לִבּוֹת בְּנֵי אָדָם׃ לֹא יֶאֱהַב לֵץ הוֹכֵחַ לוֹ אֶל חֲכָמִים לֹא יֵלֵךְ׃ לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִיב פָּנִים וּבְעַצְבַת לֵב רוּחַ נְכֵאָה׃ לֵב נָבוֹן יְבַקֶּשׁ דָּעַת וּפְנֵי כְסִילִים רְעָיַת אֱמוּנָה׃ כָּל יְמֵי עָנִי רָעִים וְעָנִי רָעִים תָּמִיד׃ טוֹב וְטוּב לֵב מִשְׁתֵּה תָמִיד׃ טוֹב מְעַט יִרְאַת יְהוָה מֵאוֹצָר רַב וּמְהוּמָה בּוֹ׃ טוֹב אֲרֻחַת יָרָק וְאַהֲבָה שָׁם מִשּׁוֹר אָבוּס וְשִׂנְאָה בּוֹ׃ אִישׁ חֵמָה יְנִיעַ רִיב וְאֶרֶךְ אַפַּיִם יַשְׁקִיט רִיב׃ דֶּרֶךְ עַצֵּל כִּמְשֻׂכַת חָדֶק וְאֹרַח יְשָׁרִים סְלֻלָה׃ בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב וְכְסִיל אָדָם בּוֹזֶה אִמּוֹ׃ תְּוֹעֲבַת יְהוָה רְצוֹנוֹ יְשָׁרִים׃

גְּבַע רָחָק : רָשָׁעִים יַבִּיעַ רעות : רָחוֹק
יְהוָה מֵרְשָׁעִם וּתְפִלַּת צַדִּיקִים
יִשְׁמָע : מְאוֹר עֵינַיִם יְשַׂמַּח
לֵב שְׁמוּעָה טוֹבָה תְּדַשֶּׁן עָצֶם :
אֹזֶן שֹׁמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב
חֲכָמִים תָּלִין : פּוֹרֵעַ מוּסָר מוֹאֵס
נַפְשׁוֹ וְשׁוֹמֵעַ תּוֹכַחַת קוֹנֶה
לֵב : יִרְאַת יְהוָה מוּסַר חָכְמָה
וְלִפְנֵי כָבוֹד עֲנָוָה:

Cap. xvi.

לְאָדָם מַעַרְכֵי לֵב
וּמֵיְהוָה מַעֲנֵה לָשׁוֹן : כָּל דַּרְכֵי
אִישׁ זַךְ בְּעֵינָיו וְתֹכֵן רוחות
יְהוָה : גל אֶל יְהוָה מַעֲשֶׂיךָ
וְיִכֹּנוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ : כָּל פָּעַל יְהוָה
לְמַעֲנֵהוּ וְגַם רָשָׁע לְיוֹם רָעָה
תּוֹעֲבַת יְהוָה כָּל גְּבַהּ לֵב יָד
לֹא יִנָּקֶה : בְּחֶסֶד וֶאֱמֶת
יְכֻפַּר עָוֹן וּבְיִרְאַת יְהוָה סוּר
מֵרָע: בִּרְצוֹת יְהוָה דַּרְכֵי אִישׁ
גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם אִתּוֹ : טוֹב
מְעַט בְּצֶדֶק מֵרֹב תְּבוּאות
בְּלֹא מִשְׁפָּט: לֵב אָדָם יְחַשֵּׁב
דַּרְכּוֹ וַיהוָה יָכִין צְעָדוֹ: קֶסֶם
עַל שִׂפְתֵי מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט לֹא
יִמְעַל פִּיו: פֶּלֶס וּמֹאזְנֵי מִשְׁפָּט
לַיהוָה מַעֲשֵׂהוּ כָּל אַבְנֵי כִיס :
תּוֹעֲבַת מְלָכִים עֲשׂוֹת רֶשַׁע כִּי
בְצֶדֶק כִּסֵּא יִכּוֹן כִּסְאֵ:
רְצוֹן מְלָכִים שִׂפְתֵי צֶדֶק וּדבר יְשָׁרִים
יֶאֱהָבוּ: חֲמַת מֶלֶךְ מַלְאֲכֵי מָוֶת
וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה : בְּאוֹר
פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וּרְצוֹנוֹ כְּעַב
מַלְקוֹשׁ: קְנֵה חָכְמָה מַה טּוֹב
מִפָּז קְנוֹת בִּינָה נִבְחָר מִכָּסֶף:
מְסִלַּת יְשָׁרִים סוּר מֵרָע שֹׁמֵר
נַפְשׁוֹ נֹצֵר דַּרְכּוֹ: לִפְנֵי שֶׁבֶר
גָּאוֹן וְלִפְנֵי כְשָׁלוֹן

'os impiorum redundat
'malis. Longe eſt ooooo
'dominus ab impiis: &
orationes iuſtorum ooo
exaudiet. Lux oculorū
letificat ooooooooooo
'animā: fama bona im-
pinguat offa. ooooooo
Auris que audit increpationes vite: in medio
ſapientū cōmorabitur.
Qui abiicit diſciplinā:
deſpicit aiam ſuā: q aūt
acqeſcit increpationibus
poſſeſſor eſt cordis. Ti-
mor dñi diſciplina ſapiē-
tie: & gloriam precedit
humilitas. 16.

Hominis eſt animū
preparare: ooooooo
& dñi gubernare lin-
guam. Omnes vie ooo
hois patent oculis eius:
ſpirituū ponderator eſt
dominus. Reuela domi
no opera tua: ooooooo
& dirigentur cogitatio-
nes tue. Vniuerſa ppter
ſemetipm opat? eſt dñs:
ipiū quoq; addie malū.
Abominatio domini eſt
oīs arrogās: etiā ſi man?
ad manū fuerit nō eſt
innocēs. Miſericordia &
veritate redimitur iniqui
tas: & in timore dñi de-
clinatur a malo. Cuz pla
cuerit dño vie hois: ini-
micos quoq; eius cōuer
tet ad pacem. Melius eſt
parum cum iuſtitia: q̄ꝫ
multi fructus ooooooo
cum iniquitate. Cor
hominis diſponit ooo
viam ſuā: ſed dñi eſt di-
rigere greſſus eius. Diui
natio in labiis regis: in
iudicio non ooooooooo
errabit os eius. Pondus
& ſtatera iudicia ooo
domini ſunt: & opera ei?
omnes lapides ſaculi.
Abominabiles regi qui
agunt impie: quoniā
iuſtitia firmabitur ſo-
lium. Voluntas regum
labia iuſta: qui recta
loquitur ooooooooooo
diligetur. Indignatio re
gis nuncii mortis: oooo
& vir ſapiens placabit
eum. In hilaritate ooo
vultus regis vita: & cle-
mentia eius quaſi imber
ſerotinus. Poſſide ſapiē
tiam: quia ooooooooooo
auro melior ē: & acqre
prudentiā: qa pciosior ē
argento. Semita iuſtoꝝ
declinat mala: cuſtos
aie ſue ſeruat viam ſuā.
Contritionem precedit

ὀς impiorum redundat
μαλίς. Μακρὰν ἀπέχει ὁ θεὸς ἀσεβῶν
ὀνες ἀσεβῶν ἀκούσεται. Κρείσσων ὀλίγη δικαίοις με
τὰ δικαιοσύνης ἢ πολλὰ γενήματα μετὰ ἀδικίας. Καρ
δία ἀνδρὸς λογιζέσθω δίκαια, ἵνα ὑπὸ τοῦ θεοῦ διορθω
θῇ τὰ διαβήματα αὐτοῦ. Ὀφθαλμοὶ καλὰ εὐ
φραίνει καρδίαν, φήμη δὲ ἀγαθὴ πιαίνει ὀστᾶ. Ὃς ἀπω
θεῖται παιδείαν μισεῖ ἑαυτόν, ὑπὲρ τηρῶν ἐλέγχους ἀγα
θή ἐστιν αἰσθάνεται αὐτῶν. Φόβος κυρίου παιδεία καὶ σοφία,
καὶ πρὸ δόξης ἀποκριθήσεται αὐτῇ, προπορεύεται δὲ
ταπεινοῖς δόξα.

Cap. 16.

Πάντα τὰ ἔργα τοῦ ταπεινοῦ φανερὰ παρὰ τῷ
θεῷ· οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ ὀλοῦνται, ἀκάθαρτος
θεῷ· οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ ὀλοῦνται, ἀκάθαρτος
παρὰ θεῷ πᾶς ὑψηλοκάρδιος. Χεὶρ χεῖρας ἐμβαλὼν
ἀδίκως οὐκ ἀθῳωθήσεται, ἀρχὴ ὁδοῦ ἀγαθὸς ὁ ποιεῖν τὰ
δίκαια· ἀκεκτὰ δὲ παρὰ θεῷ μᾶλλον ἢ θύειν θυσίας. Ὁ ζη
τῶν θεὸν εὑρήσει γνῶσιν μετὰ δικαιοσύνης, εἰ δὲ ἐρᾶ
τε κύριον ἐκζητοῦντες αὐτὸν εὑρήσουσιν εἰρήνην. Πάντα τὰ ἔργα
θεῷ ζητοῦντες αὐτὸν εὑρήσουσιν εἰρήνην. Πάντα τὰ ἔργα
τῶν γὰρ κύριον εὑρήσει γνῶσιν μετὰ δικαιοσύνης, εἰ δὲ ἐρᾶ
τοῦ μετὰ δικαιοσύνης, φυλάσσεται δὲ ὁ ἀσεβὴς εἰς ἡμέ
ραν κακήν. Μαντεῖον ἐπὶ χείλεσι βασιλέως, ἐν δὲ κρί
σει οὐ παραβήσεται τὸ στόμα αὐτοῦ. Ῥοπὴ ζυγοῦ δικαιο
σύνη παρὰ θεῷ, τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ σάμια δίκαια. Βδέ
λυγμα βασιλεῖ ὁ ποιῶν κακά, μετὰ γὰρ δικαιοσύνης ἕτοι
μάζεται θρόνος ἀρχῆς. Δεκτὰ βασιλεῖ χεῖλη δίκαια, λό
γους δὲ ὀρθοὺς ἀγαπᾷ ὁ κύριος. Θυμὸς βασιλέως ἄγγε
λος θανάτου, ἀνὴρ δὲ σοφὸς ἐξιλάσεται αὐτόν. Ἐν φω
τὶ ζωῆς υἱὸς βασιλέως, οἱ δὲ προσδεκτοὶ αὐτῷ ὡσεὶ νε
φέλη ὄψιμος. Νοσσιαὶ σεφὶς ἀρετάτεραι χρυσίου,
νοσσιαὶ δὲ φρονήσεως ἀρετάτεραι ὑπὲρ ἀργύριον. Τρί
βοι ζωῆς ἐκκλίνουσιν ἀπὸ κακῶν, μῆκος δὲ βίου ὁ
δοὶ δικαιοσύνης. Ὁ δεχόμενος παιδείαν ἐν ἀγαθοῖς
ἔσται, ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους σοφισθήσεται. Ὃς φυ
λάσσει τὰς ἑαυτοῦ ὁδοὺς τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν,
ἀγαπῶν δὲ ζωὴν αὐτοῦ φείσεται σώματος αὐτοῦ. Πρὸ
συντριβῆς ἤγειται

fugbiarante ãt ruinã immodestia. melior mãsuet? corde ὑβρις, πρὸ πτώματος κακοφροσύνη. Κρείσσων πραΰθυμος ἢ ὑβριστὴς ἀκρατής. ☞ dluidit spolia cũ iniurijãb?. μετὰ ταπεινώσεως, ἢ τὸ διαιρεῖν σκῦλα μετὰ ὑβριστῶν. Prudẽs in rebus inuẽtor bonor: cõfilius ãt in vo Συνετὸς ἐν πράγμασιν εὑρετὴς ἀγαθῶν, παιδοποιὸς δὲ ἀνὴρ κτῆ mino beat?. Sapiẽtes ☞ prudẽtes malos appel ρίῳ μακάριος. Τοὺς σοφοὺς καὶ συνετοὺς φαύλους καλοῦ= lãt: at dulces in simone plura audiẽt. fons vite σιν, οἱ δὲ γλυκεῖς ἐν λόγῳ πλείονα ἀκούσονται. πηγὴ ζωῆς cogitatio possidentib?: disciplina ãt stultor? mala. Cor ἔννοια τοῖς κεκτημένοις, παιδεία δὲ ἀφρόνων κακή. Καρδία sapiẽtis ostiderabit ☞a ppria ore: in ãt labijs σοφοῦ νοήσει τὰ ἴδια τοῦ ἰδίου στόματος, ἐπὶ δὲ χείλεσι feret prudentiã. ☞ui melius simones bont: qui φορέσει ἐπιγνωμοσύνην. Κυρίᾳ μέλιτος λόγοι καλοί, γλυ cedo ãt eor sanitas: aĩe, sunt' ore ☞ videnf recte κασμὰ δὲ αὐτῶν ἴασις ψυχῆς. εἰσὶν ὁδοὶ δοκοῦσαι ὀρθαὶ esse viro: tamẽ nouissima eaꝝ respiciũt in ꝑfun εἶναι ἀνδρί, τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῶν βλέπουσιν εἰς πυθ= dã inferni. Vir in laborib? laborat sibi ꝛ vim facit sue μένα ᾅδου. Ἀνὴρ ἐν πόνοις πονεῖ ἑαυτῷ καὶ βιάζεται αὐτῷ petitiõi. Zt puerilis: in suo ore ferit τὴν ἀπώλειαν. Ὁ μὲν τοι σκολιός, ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ στόματι φο petitionẽ. Vir insipiẽs fodit sibi mala: ☞ in ãt ρεῖ τὴν ἀπώλειαν. Ἀνὴρ ἄφρων ὀρύσσει ἑαυτῷ κακά, ἐπὶ δὲ suis labijs thesaurizat ignẽ. Homo puerilis immit τῶν ἑαυτοῦ χειλέων θησαυρίζει πῦρ. Ἀνὴρ σκολιὸς διαπέμ= tit mala: ꝛ lucernã ardẽte doli accẽdet malis: ☞ πει κακὰ, καὶ λαμπὰς δόλου πυρσεύσει κακοῖς, καὶ diuidit amicos. Vir iniq? ẽptat amicos: διαχωρίζει φίλους. Ἀνὴρ παράνομος ἀεὶ πειρᾶται φίλων, ꝛ ducit eos p vias nõ bonas. Firmãt oculos καὶ ἀπάγει αὐτοὺς ὁδοὺς οὐκ ἀγαθάς. Στηρίζων ὀφθαλμοὺς suos cogitat puerile: diffinit ãt labijs suis om= αὐτοῦ λογίζεται διεστραμμένα, ἐρείδει δὲ τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ πᾶν nia mala: hic fornax est malitie: ☞ozona erulta, τα τὰ κακά, οὗτος κάμινός ἐστι κακίας, Στέφανος καυχή= tionis senect?: iãt vita iustoꝝ reperit. Melior vir σεως γήρας, ἐν δὲ ὁδοῖς δικαιοσύνης εὑρίσκεται. Κρείσσων ἀνὴρ patiẽs fortis: ꝛ vir prudẽtiã hẽns agricola ma μακρόθυμος ἰσχυροῦ, καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωργίου μεγά gno: at ☞ dñatur ire melior ꝓhendente ciuitatẽ. λου, ὁ δὲ κρατῶν λόγῳ κρείσσων καταλαμβανομένου πόλιν. Ja sinus veniũt oĩa iustis ab ãt do Εἰς κόλπους ἔρχεται πάντα τοῖς δικαίοις παρὰ δὲ κυ mino oĩa iusta. ρίου πάντα τὰ δίκαια. Ca.17.

Melior bucella cũ voluptate in pace. ☞ dom? plena Κρείσσων ψωμὸς μετὰ δονῆς ἐν εἰρήνῃ ἢ οἶκος πλήρης iusticis bonis ꝛ iniustis victimis cũ iurgio. Seruus πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ἀδίκων θυμάτων μετὰ μάχης. Οἰκέτης intelligẽs dñabit ☞ dños stultor: inãt fratrib? diuidet νόημα κρατήσει ἀπιστῶν ἀφρόνων, ἐν δὲ ἀδελφοῖς μελεῖ ptes. Sicut ꝓbatur in camino argẽti ꝛ aur: ται μέρη. Ὡσπερ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσός, sic electa corda apud dñm. Mal? obedit ὕστως ἐκλεκταὶ καρδίαι παρὰ κυρίῳ. Κακὸς ὑπακούει linguis iniquor: iniust? ãt attẽdit labijs mẽda γλώσσαις παρανόμων, ἄδικος δὲ προσέχει χείλεσι ψεύδει cib?. Fidelis tot? ornat? pecuniaꝝ: at σιν. Τοῦ πιστοῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων, ῥοῦ δὲ infidelis neq; obol?. ☞ui derident pauperẽ irri ἄπιστου οὐδὲ ὀβολός. Ὁ καταγελῶν πλούτου παροξύ tat ẽs ☞ fecit ipũ: at ☞ letaf perdito νει τὸν ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δὲ ἐπιχαίρων ἀπολλυμέ= nõ erit impunitꝰ: at ☞ miserẽ misericordiã νῳ οὐκ ἀθῳωθήσεται, ὁ δὲ ἐπισπλαγχνιζόμενος ἐλεηθήσε= cõsequef. Corona senũ filij filiop: gloꝛia ãt ται. Στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων, καύχημα δὲ filiop patres eop. τέκνων πατέρες αὐτῶν.

'superbia:'& ante'ruinã "exaltabitur'spiritus. ☜ 'Melius' humiliari[b] cum 'mitibus: ☜ ☞ dluidere'spolia' cum 'superbis.[b] Eruditus ☜ 'in'verbo'repiet'" bona: qui"sperat ☜ 'in domino'[b] beatus est. Qui'sapiens est'corde ☜ "appellabitur'prudẽs:"& qui'dulcis'eloqo'maiora reperiet.[a] Fons[b]vite'eruditio'possidẽtis: ☜ 'doctrina'stultorum'[a] fatuitas.[b] Cor ☜ 'sapiẽtis'erudiet'os eius: "'&"labiis eius ☜ 'addet'gratiam.'[a] Fauus 'mellis ☜ 'compositaꝰ verba:"dulcedo'anime'& sanitas ☜ 'ossium.'[a] Est[b] via que videtur'homini'recta: ☜ '& nouissima eius'[a] ducũt ad'mortem.'[b] Anima ☜ 'laborantis'laborat'" sibi: "quia'compulit'eum ☜ 'os suum.' Vir[a] insipiens 'fodit'[b] malum: ☜ &in'labis eius' ignis'[a] ardescit.'[b] Homo ☜ 'peruersus'[a] suscitat'lites: '& verbosus ☜ 'separat'[b] principes.' Vir 'in'quus'lactat ☜ "amicũ suũ:"& ducit eum 'per viam'[a] non'[b] bonam. 'Qui attonitus'oculis'cogitat'[a] prauꝰ' ☜ 'mordens' labia sua'perficiet' malum.'[b] Corona 'dignitatis'[a] senectus: que 'in vijs'iusticie ☜ 'reperietur.'[b] Melior est 'patiens viro'forti: ☜ "'& qui dñatur" animo suo 'expugnatore'[a] vrbium. 'Sortes'mittũtur'[a] in sinu "sed a domino ☜ 'temperantur. 17.

Melior est[b] bucella[c] sic ca[b]cum gaudio: ☜ 'ꝙ dom[a]plena[b]victimis cum'iurgio.'[c]Seruus ☜ 'sapiens'" dominabitur 'stultis"filiis: ☜ "'& inter'[a]fratres'[b] hereditatem'diuidet.'[c]Sicut'igne ꝓbatur"argentũ'&'aurum 'camino: ita'[a]corda'[b]pbat 'dominus'[c] Malus'[b]obedit'lingue ☜ 'inique:&'[b]fallax'obtẽperat'[c]labijs'" mendacibus. Qui'[a]despicit'[b]pauperem 'exprobrat'[c]factori ei?: & 'q'[a] ruina'letatur alteri?: 'nõ erit ipunitus.'[c]Gorõa'senũ'filij'[a]filiorum:'[b]& gloria'filiorũ'[c]pres eorũ.

נָאָה	נָאוֹן	ולִפְנֵי כִשָּׁלוֹן גֹּבַהּ רוּחַ :
עָנָה	טוֹב שְׁפַל רוּחַ אֶת עֲנָיִים	
שָׁבַל	מְחַלֵּק שָׁלָל אֶת גַּאִים : מַשְׂכִּיל	
מָצָא	עַל דָּבָר יִמְצָא טוֹב	וּבֹטֵחַ
	בַּיהוָה אַשְׁרָיו : לַחֲכַם	לֵב
בִּין	יִקָּרֵא נָבוֹן וּמֶתֶק שְׂפָתַיִם יוֹסִיף	
שָׂפָה	לֶקַח מְקוֹר חַיִּים שֵׂכֶל בְּעָלָיו	
קוֹר	מוּסַר אִוִּלִים אִוֶּלֶת : לֵב	
יָסַר	חָכָם יַשְׂכִּיל פִּיהוּ וְעַל שְׂפָתָיו	
פֶּה	יוֹסִיף לֶקַח : צוּף דְּבַשׁ אִמְרֵי	
יָסַף	נֹעַם מָתוֹק לַנָּפֶשׁ וּמַרְפֵּא	
מָתַק רָפָא	לָעָצֶם : יֶשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי	
	אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי מָוֶת : נֶפֶשׁ	
	עָמֵל עָמְלָה לּוֹ כִּי אָכַף עָלָיו	
רוּץ	פִּיהוּ : אִישׁ בְּלִיַּעַל כֹּרֶה רָעָה	
	וְעַל שְׂפָתָיו כְּאֵשׁ צָרֻבֶת : אִישׁ	
הַבְדִּיל שָׁלַח	תַּהְפֻּכוֹת יְשַׁלַּח כָּרוֹן וְנִרְגָן	
דון רָגַן	מַפְרִיד אַלּוּף : אִישׁ חָמָס יְפַתֶּה	
פָּרַד אָלַף	רֵעֵהוּ וְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ לֹא טוֹב :	
פָּתָה הָלַךְ	עֹצֶה שָׁנָיו לַחְשֹׁב תַּהְפֻּכוֹת	
	קֶרֶץ שְׂפָתָיו כִּלָּה רָעָה : עֹטֵרֶת	
כָּאַר שׂוּב	תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה	
מָצָא נָבַר	תִּמָּצֵא : טוֹב אֹרֶךְ אַפַּיִם מִנִּבּוֹר	
	וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֵּכֶד עִיר :	בַּחִיק
טוּל נָרַל	יוֹטֵל אֶת הַגּוֹרָל וּמֵיְהוָה כָּל	
שָׁפַט	מִשְׁפָּטוֹ :	
	Cap.xvij	
פַּת שָׁלָה	טוֹב פַּת חֲרֵבָה וְשַׁלְוָה בָהּ	
רוּב	מִבַּיִת מָלֵא זִבְחֵי רִיב : עֶבֶד	
שָׂכַל מָשַׁל	מַשְׂכִּיל יִמְשׁוֹל בְּבֵן מֵבִישׁ	
בּוּשׁ חָלַק	וּבְתוֹךְ אַחִים יַחֲלֹק נַחֲלָה : מַצְרֵף	
צָרַף	לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב וּבֹחֵן לִבּוֹת	
לֵבָב	יְהוָה : מֵרַע מַקְשִׁיב עַל שִׂפַת	
רוּעַ מָשַׁב	אָוֶן שֶׁקֶר מֵזִין עַל לְשׁוֹן הַוּוֹת :	
זון לָשׁן	הָוָה רוֹשׁ לְעַנּ לְרֵשׁ חֵרֵף עֹשֵׂהוּ שָׂמֵחַ	
נָקָה	לְאֵיד לֹא יִנָּקֶה : עֲטֶרֶת זְקֵנִים	
כָּאַר	בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם :	

לא נָאוָה לִנָבָל שְׂפַת יֶתֶר אַף כִּי לִנְדִיב שְׂפַת שָׁקֶר׃
חֵן מַשְׂכִּיל בְּעֵינֵי בַּעֲלָיו וְאֶל כָּל אֲשֶׁר יִפְנֶה יַשְׂכִּיל׃
פֹּשֵׂעַ מְבַקֵּשׁ אַרְבָה וְשׁוֹנֵה בְּדָבָר מַפְרִיד אַלּוּף׃
נַעֲרָה נִמְהֶרֶת כְּסִיל מֵאָה נֵרְךָ אַל יִבְעַר וּמַלְאַךְ
אַכְזָרִי יִשְׁלַח בּוֹ׃ נָגוּשׁ דּוֹב שַׁכּוּל בְּאִישׁ וְאֶל כְּסִיל בְּאוֹלְתּוֹ׃
מֵשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תָמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ׃ פּוֹתֵר
מַיִם רֵאשִׁית מָדוֹן וְלִפְנֵי הִתְנַצֵּעַ הָרִיב נְטוֹשׁ׃ מְצַדֵּיק רָשָׁע
וּמַרְשִׁיעַ צַדִּיק תּוֹעֲבַת יְהוָה גַּם שְׁנֵיהֶם׃ לָמָּה זֶּה מְחִיר בְּיַד
כְּסִיל לִקְנוֹת חָכְמָה וְלֵב אָיִן׃ בְּכָל עֵת אֹהֵב הָרֵעַ וְאָח לַצָּרָה
יִוָּלֵד׃ אָדָם חֲסַר לֵב תּוֹקֵעַ כָּף עֹרֵב עֵרָבָה לִפְנֵי רֵעֵהוּ׃ אֹהֵב

'Non'decẽt'stultum'verba'composita: ○○○○○○○
'nec'principem'labium
'mentiens.' Gemma ○○
'gratissima expectatio'p'stolantis: quocunq; fe'co
'vertit' prudenter intelligit. 'Qui celat ○○○○○○○
'delictum' querit' amicitias: 'qui altero ○○○○○○
'sermone' repetit' feparat
'federatos. Plus' proficit
'correctio' apud pruden
tẽ: 'q̃' centũ' plage apud
'stultũ.' Semper' iurgia
'querit' malus: 'angel' aũt
'crudelis' mittetur' cõtra
eum. Expedit magis' vrse
'occurrere' raptis fetibus:
'q̃' fatuo' cõfidenti sibi' in
stulticia sua. 'Qui reddit
'mala' pro' bonis: 'non
'recedet' malum' de do
mo eius. ' Qui dimittit
'aquã' caput' iurgiorũ:
'& anteq̃' patiatur cõtu
meliam' iudiciũ' deserit.
'Qui iustificat' impium
'& qui condẽnat' iustum
'abominabilis' est ○○○○○
'vterq; apud' dñm. 'Quid
prodest ○○○○○○○○○○
'stulto habere' diuitias:
'cũ' sapiẽtia' emere' non
possit?' O'mi'tẽpore' dilí
git' q̃ amicus est: '& frater
'in angustijs' cõprobatur.
'Stultus' homo' plaudet
'manib' suis: cũ' spopon
derit' p' amico suo. 'Qui
'meditatur' discordias' dili
git' rixas: &' q exaltat' o
stiũ suũ' q̃rit' ruinã. Qui
'peruersi' cordis est' non
'inuenit' bonum: '& qui
vertit' linguam' incidet
'in malũ. 'Natus est' stul
tus' in ignominia' suã: sed
'nec' pater' in' fatuo' leta
bitur. 'Animus' gaudens
'etatem floridã facit: ' spi
ritus' tristis' exsiccat ○○○
'ossa. ' Munera' de sinu
'impius' accipit: ○○○○○○
'vt peruertat' semitas' iu
dicii. 'In ○○○○○○○○○○
'facie' prudentis lucet' sa
pientia: 'o○○○' stultorum
'in finibus' terre. ' Ira' pa
tris' filius ○○○○○○○○○○
'stultus: '& dolor matris
'que genuit eum. ○○○○○
'Non est' bonũ' dãnũ in
ferre' iusto: nec' percutere
'principẽ' q' recta iudicat.
'Qui moderatur' sermo
nes suos' doct' &' prudẽs
est: ' & precios' spũs' vir
'eruditus.' Sultus' q̃' si
'tacuerit' sapiens' reputa
bitur: & si' cõpresserit' la
bia sua' intelligens. 18.

Mỏ cógruent stulto labia, fidelia: neq; iusto labia mea.
Οὐχ ἁρμόσει ἄφρονι χείλη πιστά, οὐδὲ δικαίῳ χείλη ψευδη.
dacia. Mercedes gratę disciplina vtentib': q̃ chę vtiq;
dñi. Mediꝰ χαρίτων ὑπαιδεία τοῖς χρωμένοις, οὐδὲ ἀν
vertat pfperabit. q celat inimicitias q̃rit amici
ἐπισρέψει ὁ ἐνδοωθήσεται. ὁς κρύπτει ἀδικήματα ζητεῖ φιλί
tiã: q̃ aũ odit celare: erigit amicos ꝛ domesticos. Κὸ
αι, ὁς δὲ μισεῖ κρύπτειν, ἐχθροὺς φίλους καὶ οἰκείους. Συν
terfit mine cor pandẽtis: stultus aũ verbe ratus
τρίβει ἀπειλὴ καρδίαν φρονίμου, ἄφρων δὲ μαστιγωθεὶς
nõ sentit. cõtradictiones fuscitat ois malus: at' doc
οὐκ αἰσθάνεται. Αντιλογίας ἐγείρει πᾶς κακός, ὁ δὲ κύ
mus' angelũ crudelẽ emittet ei. Inedet
ριος ἄγγελον ἀνελεήμονα ἐκπέμψει αὐτῷ. Εμπισεῖται
cura viro itelligẽti: at stulti excogitabũt mala.
μέριμνα ἀνδρὶ νοήμονι, οἱ δὲ ἄφρονες διαλογιοῦνται κακά.
q̃ reddit mala pro bonis: nõ recedet malũ de
ὃς ἀποδίδωσι κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, οὐ κινηθήσεται κακὰ ἐκ
domo eius. Licentiã dat q̃ mouẽtib' principii iniq
τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Εξουσίαν δίδωσι λόγος ἀρχῇ ἀδικοῦσι
cie: precedit ãt egestatẽ prẽtio ꝛ pugna. Quitu
νας, προηγεῖται δὲ τῆς ἐνδείας τάσις καὶ μάχη. Ος δὲ
stũ iudicat iniustũ: iniustũ ãt iustũ: immundꝰ
καιον κρίνει τὸν ἄδικον, ἄδικον δὲ τὸν δίκαιον, ἀκάθαρτος
ꝛ abominabilis apud' dñm. Addũ sunt pecunie stul
καὶ βδελυκτὸς παρὰ θεῷ. Ινατί ὑπάρξει χρήματα ἄφρο
to: possidere' enim sapiam' ercors nõ poterit: Quit
ι, κτήσασθαι γὰρ σοφίαν ἀκάρδιος οὐ δυνήσεται; Ος
altã facte suã domũ q̃rit' prudẽs: at re
ὑψηλὸν ποιεῖ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ζητεῖ συντριβήν, ὁ δὲ σκο
nũs' dicere: incidet' in malũ. in omne tẽ
λιείων τοῦ μαθεῖν, ἐμπεσεῖται εἰς κακά. εἰς πᾶσα καιρ
pus amic' sit tibi: fratres in necessitatib' reules
ρὸν ὁ φίλος ὑπαχθέτω σοι, ἀδελφοὶ ἐν ἀνάγκαις χρήσι
lint. Iust' enim gfa nascunt: vir stult'
μοι ἔσωσαν. Τούτου γὰρ χάριν φυτῶται, ἀνὴρ ἄφρων
applaudit ꝛ cõgaudet sibi. Sicut ꝛ spondẽs
ἐπικροτεῖ καὶ ἐπιχαίρει ἑαυτῷ. Ὡς καὶ ὁ ἐγγυώμενος
ρδοξε dat suũ amicũ: amans peccata gaudet rixis.
ἐγγυᾶ τὸν ἑαυτοῦ φίλον, φιλαμαρτήμων χαίρει μάχαις.
At durus corde nõ occurrit bonis: vir facilis ma
Ο δὲ σκληροκάρδιος οὐ συναντᾷ ἀγαθοῖς, ἀνὴρ εὐμετά
bilis lingua incidet in mala. coz ãt stul
βολος γλώσσῃ ἐμπεσεῖται εἰς κακά. καρδίᾳ δὲ ἄφρο
ti dolor: possidenti illud: nõ letatur pa
νος ὀδύνη τῷ κεκτημένῳ αὐτήν, δυκ ὑφραίνεται πα
ter in filio indisciplinato. Filio ãt prudẽs letificat ma
τὴρ ἐν υἱῷ ἀπαιδεύτῳ. Υἱὸς δὲ φρόνιμος ὑφραίνει μη
trẽ suã: coz ictũ benehabere facit. Θι
τέρα αὐτοῦ, καρδία ὑφραινομένη ἐυεκτεῖν ποιεῖ. Αρ
ri ãt trittio exiccant ossa. acciptẽtis mu
ρὸς δὲ λυπηροῦ ἐκφαίνεται τὰ ὀστᾶ. Λαμβάνοντος δῶ
nera in finib' iniuste nõ prosperant vie: im
ρα ἐν κόλποις ἀδίκως οὐ κατευοδοῦνται αἱ ὁδοί, ἀσε
pij ãt declinat vias iusticie. Facies prudẽs
βὴς δὲ ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύνης. Πρόσωπον συνετὸν
viri sapiẽtis: at oculi stulti in fimis
ἀνδρὸς σοφοῦ, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἄφρονος ἐπ' ἄκρα
terre. Ira patri filꝰ stultus: ꝛ dolor ma
γῆς. Οργὴ πατρὶ υἱὸς ἄφρων, καὶ ὀδύνη τῇ τεκού
tri eis. Dãnũ iferre viro iusto nõ bonũ: neq; fl
σῃ ἀνχοῦ. Ζημιοῦν ἄνδρα δίκαιον οὐ καλόν, οὐδὲ ὃ
ctũ insidiari principib' iustis. Qui abstinet
σιον ἐπιβουλεύειν δυνάσαις δικαίοις. Ος φείδεται
χρὴ pmittere vnr: prudẽs: patiẽs ãt
ξιμα προέδαι σκληρόν, ἐπιγινώμων, μακρόθυμος δὲ
vir prudẽs. Ameti interroganti sapia impu
ἀνὴρ φρόνιμος. Ανοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφία λογι
tabit: mutũ ãt dispiã seipm cũ fecerit videbit' pru
δώσεται, ἐνεὸν δέ τις ἑαυτὸν ποιήσας δόξει φρό
dens esse.
νιμος εἶναι.

Ca.18.

Occasiones querit vir volẽs recedere ab
Οἱ προφάσεις ζητεῖ ἀνὴρ βουλόμενος χωρίζεσθαι ἀπὸ
amicis: in omni ãt tẽpore exprobrabilis erit. Hõ necessꝰ
φίλων, ἐν παντὶ δὲ καιρῷ ἐπονείδιστος ἔσαι. Οὐ χρεί
est habẽt sapiẽ indigẽs mẽte: potiꝰ esu ducit stulti
αν ἔχει σοφίας ἐνδεὴς φρενῶν, μᾶλλον γὰρ ἄγεται ἀφρο
tia. Qui venerit impi' in pfundũ malor: contẽnit:
σύνη. Οταν ἔλθῃ ἀσεβὴς εἰς βάθος κακῶν, καταφρονεῖ,
superuenit ãt ei ignominia ꝛ opprobriũ. aqua pfunda ter
ἐπέρχεται δὲ αὐτῷ ἀτιμία καὶ ὀνειδος. Ὕδωρ βαθὺ λό
mo in corde viri: fluui' ãt scaturit ꝛ fons
γος ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, ποταμὸς δὲ ἀναπηδᾷ καὶ πη
uite. Admittart pfonã impii nõ bonũ: neq;
γὴ ζωῆς. Οὐαμάσαι πρόσωπον ἀσεβοῦς ἐν καλόν, οὐδὲ
flectũ declinare tustũ in iudicio. labia stulti du
ὅσιον ἐκκλῖναι τὸ δίκαιον ἐν κρίσει. Χείλη ἄφρονος ἄγου
cũt eũ in mala: ãt os eius temerarijs morsꝰ
σιν ἀνὸρ εἰς κακά, τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ τὸ θρασὺ θάνατον
innocat. Os stulti pritio ei: ãt
ἐπικαλεῖται. Στόμα ἄφρονος συντριβὴ αὐτῷ, τὰ δὲ
labia ei' laqueꝰ aie eius. Pigros deijcit
χείλη αὐτοῦ παγὶς τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. Οκνηρούς καταβάλ
timor: aie ãt effeminatos eſuriet. q nõ me
λει φόβος, ψυχαὶ δὲ ἀνδρογύνων πεπάσουσιν. ὁ μὴ ἰσ
det sibi in operib' suis: frater est dissipã
τὸς ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ἀδελφός ἐσι τοῦ λυμαι
tis scipm. Et magnificẽtia fortitudinis nomẽ dñi: ad
νομένου ἑαυτόν. Εκ μεγαλοσύνης ἰσχύος ὄνομα κυρίου, ἀν
ipm ãt accurrẽtes iusti exaltabũt. Substãtia diui
τῷ δὲ προσδραμόντες δίκαιοι ὑψοῦνται. Ὑπαρξις πλου
tis virt verbo munita: at gloria eius valde inũ
σίου ἀνδρὸς πόλις ὀχυρά, ἡ δὲ δόξα αὐτῆς μέγα ὑπὶ
brat. Ante pritionẽ exaltat cor' homis' ꝛ ãte
σκιάζει. Πρὸ συντριβῆς ὑψοῦται καρδία ἀνδρός, καὶ πρὸ
glam humiliat. Qui respondet verbũ ãtẽ audiat:
δόξης ταπεινοῦται. Ος ἀποκρίνεται λόγον πρὶν ἀκοῦσαι,
stultia tpi est ꝛ opprobriũ. Spũ
ἄφροσύνη αὐτῷ ἐσι καὶ ὄνειδος. Θυμὸν ἀνδρὸς πραΰνει
ferũ? prudẽs: pusanimi ãt vir dã sustinebit?
θέρπων φρόνιμος, ὀλιγόψυχον δὲ ἄνδρα τίς ὑποίσει;
Cor prudẽtis possidet sensũ. aures ãt sapiũ querũt
Καρδία φρονίμου κτᾶται γνῶσιν, ὦτα δὲ σοφῶν ζητεῖ
cogitatione. dom' hois dilatat illũ ꝛ apud pnci
ἔννοιαν. δόμα ἀνδὸς ἐμπλατύνει αὐτὸν καὶ πρὸ μεγά δυνά
pes federa facit eũ. Iustus sui accusator in pnci
σεις καθιστᾷ τὸν αὐτοῦ. Δίκαιος ἑαυτοῦ κατήγορος ἐν πρω
pio' monis: cũ autẽ adiecerit, q diuersari' redargui'.
τολογίᾳ, ὡς δ' ἂν ἐπιβάλῃ ὁ ἀντίδικος ἐλέγχεται. Αντι
logijs pauẽs' sigerꝰ, ἐν δὲ δυνάσαις ὁρᾶται. Αδελφὸς
a fratre adiutus tãq̃ ciuitas munita. Excelsa:
ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθουμένου ὡς πόλις ὀχυρὰ καὶ ὑψη
fortis ẽãt' q̃ fundatũ regnũ. De fru
λή, ἰσχύει δὲ ὡσπερ τετειχισμένον βασίλειον. Ἀπὸ καρ
ctibus oris vir replet ventre' sui': de ãt
πῶν στόματος ἀνὴρ πίμπλησι κοιλίαν αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ
fructibus labior' eius replebit'. Mors ꝛ vi
καρπῶν χειλέων αὐτοῦ ἐμπλησθήσεται. Θάνατος καὶ ζω
ta in manu lingue: at q diligãt eã comedẽt
ἡ ἐν χειρὶ γλώσσης, οἱ δὲ κρατοῦντες αὐτῆς ἔδονται τοὺς
fructus eius. Qui inuenit mulierẽ bonã: iuenit gra
καρπούς αὐτῆς. Ος εὗρε γυναῖκα ἀγαθήν, εὗρε χάρι
tias: accepit ãt a dño tucũditatẽ. Qui expellit
τας, ἔλαβε δὲ παρὰ κυρίου ἱλαρότητα. Ος ἐκβάλλει
mulierẽ bonã: expellit bona: q ãt cõtinet
γυναῖκα ἀγαθήν, ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, ὁ δὲ κατέχων
adulterã stultus ꝛ impius. Preces loquit
μοιχαλίδα ἄφρων καὶ ἀσεβής. Δεήσεις φθέγγεται
peup: at diues respõdet dura.
πένης, ὁ δὲ πλούσιος ἀποκρίνεται σκληρά.

לְתַאֲוָה יְבַקֵּשׁ נִפְרָד בְּכָל תּוּשִׁיָּה יִתְגַּלַּע׃ לֹא יַחְפֹּץ כְּסִיל
בִּתְבוּנָה כִּי אִם בְּהִתְגַּלּוֹת לִבּוֹ׃ בָּא רָשָׁע בָּא גַם בּוּז
וְעִם קָלוֹן חֶרְפָּה׃ מַיִם עֲמֻקִּים דִּבְרֵי פִי אִישׁ נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר
חָכְמָה׃ שְׂאֵת פְּנֵי רָשָׁע לֹא טוֹב לְהַטּוֹת צַדִּיק בַּמִּשְׁפָּט׃
שִׂפְתֵי כְסִיל יָבֹאוּ בְרִיב וּפִיו לְמַהֲלֻמוֹת יִקְרָא׃ פִּי
כְסִיל מְחִתָּה לוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ׃ דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים
וְהֵם יְרְדוּ חַדְרֵי בָטֶן׃ מִתְרַפֶּה בְּמַלַאכְתּוֹ אָח הוּא
לְבַעַל מַשְׁחִית׃ מִגְדַּל עוֹז שֵׁם יְהוָה בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב׃
הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת עֻזּוֹ וּכְחוֹמָה נִשְׂגָּבָה בְּמַשְׁכִּיתוֹ׃ לִפְנֵי שֶׁבֶר
רוּחַ אִישׁ וְלִפְנֵי כָבוֹד עֲנָוָה׃ יְגֵעָה לֵב אִישׁ וְלִפְנֵי כָבוֹד
נְדוֹלִים יִנְחֶנּוּ׃ צַדִּיק הָרִאשׁוֹן בְּרִיבוֹ וּבָא רֵעֵהוּ וְחֵקָרוֹ׃ מַדְיָנִים
יַשְׁבִּית הַגּוֹרָל וּבֵין עֲצוּמִים יַפְרִיד׃ אָח נִפְשָׁע מִקְרִית עֹז
וּכְרִיחֵי אַרְמוֹן׃ מִפְּרִי פִי אִישׁ תִּשְׂבַּע בֶּטֶן
תְּבוּאַת שְׂפָתָיו יִשְׂבָּע׃ מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן וְאֹהֲבֶיהָ יֹאכַל
פִּרְיָהּ׃ מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֵק רָצוֹן מֵיְהוָה׃ תַּחֲנוּנִים
יְדַבֵּר רָשׁ וְעָשִׁיר יַעֲנֶה עַזּוֹת׃

Cap.xviij

Ocasiones querit vir qui vult recedere ab ami
co: omni' tpe' erit expro
brabil. Hõ recipit' stulti
verba' prudẽtie: nisi ea di
xeris que versantur in co
corde eius. Impius' cũ in
pfundũ' venerit pctorus
'cõtemnit: 'sed sequtur eũ
ignomia & opprobriũ.
Aqua' pfunda' verba ex
ore' viri: & torrẽs' redũ
dãs' fons' sapie. Acceptio
pfonã' ipii in iudicio' nõ ẽ
bonũ: vt declines a' ve
ritatẽ' iudicii. ○○○○○○○
'Labia' stulti' miscent se
rixis: ○○○○○○○○○○○○
'& os eius' iurgia' prouo
cat. Os ○○○○○○○○○○○
'stulti' contritio' eius: '&
labia ipsius' ruina ○○○○
'anime eius. Verba' bi
linguis' quasi simplicia':
'& ipsa' penetrant vsq;
ad' interiora' ventris. ○○
'Qui mollis & dissolutus
est' in ope suo: 'fr' est' sua
opera' dissipãt's. ' Turris
'fortissima' nomen ○○○
'domini: 'adipsam' cur
rit' iustus' & exaltabitur.
'Substantia' diuitis' vrbs
'roboris eius: '& qũ mur'
'validus' circundans eũ.
'Anteq̃' conteratur ○○○
'exaltatur' cor' hominis:
'& anteq̃' glorificetur ○○
'humilia.tur.' Qui' prius
'respondet' q̃ ○○○○○○○
'audiat: 'stultũ' se esse de
monstrat' & cõfusione ○○
gnũ. 'Spũs' viri' sustentat
'ibecillitatẽ fuã: 'spũ' ve
ro' ad fracẽdũ' sustinere? ' Cor
'prudẽtis' possidebit' scie
tiã: '& auris' sapiẽtũ' q̃rit
'docti inã.' Donum' hois
'dilatat viam' eius: '& ante
'principes' spacium ei fa
cit. 'Iulus' prior est ○○○
'accusator sui: ' venit' ami
cus ei' '& inueniet eũ.
"Cõtradictões' cõprimit
'fors: '& iter' potẽtes q̃p
'diiudicat. 'Frater q' adiu
natur' a fratre q̃si' ciuitas
'firma: '& iudicia' quasi
vectes' vrbium. ○○○○○○
'De fructu' oris' viri' re
plebitur' venter eius: &
'genimina' labiorũ ipsius
'saturabunt eum. ' Mors
'& vita' in manibus' lin
gue: ' qui' diligũt eã' come
dẽt' fructꝰ eius. Qui' inue
nit' mulierẽ' iuenit' bonũ:
'& hauriet' iucunditatẽ' a
dño. Cũ' obsecrationib'
'loquitur' paup: '& diues
'effabitur' rigide. ○○○○○

אִישׁ רָעִים לְהִתְרֹעֵעַ וְיֹשׁ אֹהֵב דָּבֵק מֵאָח׃

Cap. xix.

טוֹב רָשׁ הוֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ מְעַקֵּשׁ שְׂפָתָיו וְהוּא נָבָל׃

גַּם בְּלֹא דַעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב וְאָץ בְּרַגְלַיִם חוֹטֵא׃

אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ וְעַל יְהוָה יִזְעַף לִבּוֹ׃

הוֹן יֹסִיף רֵעִים רַבִּים וְדָל מֵרֵעֵהוּ יִפָּרֵד׃

עֵד שְׁקָרִים לֹא יִנָּקֶה וְיָפִיחַ כְּזָבִים לֹא יִמָּלֵט׃

רַבִּים יְחַלּוּ פְנֵי נָדִיב וְכָל רֵעַ לְאִישׁ מַתָּן׃

כָּל אֲחֵי רָשׁ שְׂנֵאֻהוּ אַף כִּי מְרֵעֵהוּ רָחֲקוּ מֵמֶּנּוּ מְרַדֵּף אֲמָרִים לֹא הֵמָּה׃

קֹנֶה לֵב אֹהֵב נַפְשׁוֹ שֹׁמֵר תְּבוּנָה לִמְצָא טוֹב׃

עֵד שְׁקָרִים לֹא יִנָּקֶה וְיָפִיחַ כְּזָבִים יֹאבֵד׃

לֹא נָאוָה לִנָּבָל תַּעֲנוּג אַף כִּי לְעֶבֶד לִמְשֹׁל בְּשָׂרִים׃

שֵׂכֶל לָאָדָם הֶאֱרִיךְ אַפּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ עֲבֹר עַל פָּשַׁע׃

נַהַם כְּכְפִיר זַעַף מֶלֶךְ וְכַטַּל עַל עֵשֶׂב רְצוֹנוֹ׃

בֵּן כְּסִיל הַלְוַת אָבִיו וְדֶלֶף טוֹרְדֵי מְדְיָנֵי אִשָּׁה׃

בַּיִת וְהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת וּמֵיְהוָה אִשָּׁה שֹׂכֶל׃

אִשָּׁה מְשֹׁכֶלֶת עֲצֵלָה תַּפִּיל תַּרְדֵּמָה וְנֶפֶשׁ רְמִיָּה תִּרְעָב׃

שֹׁמֵר מִצְוָה שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ בּוֹזֵה דְרָכָיו יָמוּת׃

חוֹנֵן דָּל מַלְוֵה יְהוָה וְגֹמְלוֹ יְשַׁלֶּם לוֹ׃

יַסֵּר בִּנְךָ כִּי יֵשׁ תִּקְוָה וְאֶל הֲמִיתוֹ אַל נְשָׂא׃

תִּשָּׂא נֶפֶשׁ גְּדָל חֵמָה כִּי אִם תַּצִּיל וְעוֹד תּוֹסִיף׃

עֲנַשׁ כִּי אִם תַּצִּיל וְעוֹד תּוֹסִיף׃

שְׁמַע עֵצָה וְקַבֵּל מוּסָר לְמַעַן תֶּחְכַּם בְּאַחֲרִיתֶךָ׃

רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וַעֲצַת יְהוָה הִיא תָקוּם׃

תַּאֲוַת אָדָם חַסְדּוֹ וְטוֹב רָאשׁ מֵאִישׁ כָּזָב׃

יִרְאַת יְהוָה לְחַיִּים וְשָׂבֵעַ יָלִין בַּל יִפָּקֵד רָע׃

טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלַּחַת גַּם אֶל פִּיהוּ לֹא יְשִׁיבֶנָּה׃

תַּכֵּה לֵץ וּפֶתִי יֶעְרֹם וְהוֹכִיחַ לְנָבוֹן יָבִין דָּעַת׃

מְשַׁדֵּד אָב מַבְרִיחַ בֵּן מֵבִישׁ וּמַחְפִּיר׃

חֲדַל בְּנִי לִשְׁמֹעַ מוּסָר לְשָׁגוֹת מֵאִמְרֵי דָעַת׃

עֵד בְּלִיַּעַל יְלִיץ מִשְׁפָּט וּפִי רְשָׁעִים יְבַלַּע אָוֶן׃

נָכוֹנוּ לְלֵצִים שְׁפָטִים וּמַהֲלֻמוֹת לְגֵו כְּסִילִים׃

Cap. xx.

חֹבֵב שֵׁכַר וְכָל שֹׁגֶה בּוֹ לֹא יְחֻכָּם׃

כְּפִיר נַהַם כַּכְפִיר אֵימַת מֶלֶךְ מְתַעְבְּרוֹ חוֹטֵא נַפְשׁוֹ׃

כְּבוֹד לְאִישׁ שְׁבָת מָרִיב וְכָל אֱוִיל יִתְגַּלַּע׃

אוֹרֶג בַּל עֵצֶל לֹא יַחֲרֹשׁ בַּחֹרֶף יְשַׁאַל בַּקָּצִיר וְאֵין׃

מַיִם עֲמֻקִּים עֵצָה בְלֵב אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יְדַלֶּנָּה׃

רַב אָדָם יִקְרָא אִישׁ חַסְדּוֹ וְאִישׁ אֱמוּנִים מִי יִמְצָא׃

הֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ צַדִּיק אַשְׁרֵי בָנָיו אַחֲרָיו׃

מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִין מְזָרֶה בְּעֵינָיו כָּל רָע׃

כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יֶחֱטָא׃

גַּם אֵין אָדָם כָּל הַדִּבְרֵי יִתֵּן אֲשֶׁר לֹא יַחֲטִיא בִּלְשׁוֹנוֹ׃

תּוֹעֲבַת יְהוָה אֶבֶן וָאָבֶן אֵיפָה וְאֵיפָה שְׁנֵיהֶם׃

גַּם בְּמַעֲלָלָיו יִתְנַכֵּר נָעַר אִם זַךְ וְאִם יָשָׁר פָּעֳלוֹ׃

אֹזֶן שֹׁמַעַת וְעַיִן רֹאָה יְהוָה עֲשָׂה גַם שְׁנֵיהֶם׃

אַל תֶּאֱהַב שֵׁינָה פֶּן תִּוָּרֵשׁ פְּקַח עֵינֶיךָ שְׂבַע לָחֶם׃

רַע רַע יֹאמַר קֹנֶה וְאָזַל לוֹ אָז יִתְהַלָּל׃

יֵשׁ זָהָב וְרֹב פְּנִינִים וּכְלִי יְקַר שִׂפְתֵי דָעַת׃

לְקַח בִּגְדוֹ כִּי עָרַב זָר וְעַל נָכְרִיָּה חַבְלֵהוּ׃

לֶחֶם שֶׁקֶר יָמְתַּק לְאִישׁ וְאַחַר יִמָּלֵא פִיהוּ חָצָץ׃

מַחְשָׁבוֹת בְּעֵצָה תָכִין וּבְתַחְבֻּלוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמָה׃

גֹּלֶה סוֹד הוֹלֵךְ רָכִיל וְעִם פֹּתֶה שְׂפָתַיִם אַל תִּתְעָרָב׃

מְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעַךְ נֵרוֹ בְּקֶרֶב אֹפֶל׃

נַחֲלָה מְבֻהֶלֶת בָּרִאשֹׁנָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תְבֹרָךְ׃

אַל תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה רָע קַוֵּה לַיהוָה וְיוֹשַׁע לָךְ׃

תּוֹעֲבַת יְהוָה אֶבֶן וָאָבֶן וּמֹאזְנֵי מִרְמָה לֹא טוֹב׃

מֵיְהוָה מִצְעֲדֵי גָבֶר וְאָדָם מָה יָבִין דַּרְכּוֹ׃

מוֹקֵשׁ אָדָם יָלַע קֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר׃

מְזָרֶה רְשָׁעִים חָכָם וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אוֹפָן׃

נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן׃

חֶסֶד וֶאֱמֶת יִצְּרוּ מֶלֶךְ וְסָעַד בַּצְּדָקָה כִּסְאוֹ׃

עֲטֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם וְהוֹד זְקֵנִים שֵׂיבָה׃

חַבּוּרֹת פֶּצַע מָרוֹק בְּרָע וּמַכּוֹת חַדְרֵי בָטֶן׃

פַּלְגֵי מַיִם לֵב מֶלֶךְ בְּיַד יְהוָה עַל כָּל אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַטֶּנּוּ׃

כָּל דַּרְכֵי אִישׁ יְשָׁרוֹת בְּעֵינָיו וְתֹכֵן לִבּוֹת יְהוָה׃

עֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחָר לַיהוָה מִזָּבַח׃

רוּם עֵינַיִם וּרְחַב לֵב נִיר רְשָׁעִים חַטָּאת׃

מַחְשְׁבוֹת חָרוּץ אַךְ לְמוֹתָר וְכָל אָץ אַךְ לְמַחְסוֹר׃

פֹּעֵל אוֹצְרוֹת לְשֶׁקֶר הֶבֶל נִדָּף מְבַקְשֵׁי מָוֶת׃

שֹׁד רְשָׁעִים יְגָרֵם כִּי מָאֲנוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט׃

הֲפַכְפַּךְ דֶּרֶךְ וְזָר וְיָשָׁר הַטָּהוֹר פָּעֳלוֹ׃

טוֹב שֶׁבֶת עַל פִּנַּת גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבְבַיִת חָבֶר׃

נֶפֶשׁ רָשָׁע אִוְּתָה רָע לֹא יֻחַן בְּעֵינָיו רֵעֵהוּ׃

בְּעֹנֶשׁ לֵץ יֵעָנַשׁ פֶּתִי וְיִוָּסַר לְמַבִּין יָבִין דָּעַת׃

מַשְׂכִּיל צַדִּיק לְבֵית רָשָׁע מְסַלֵּף רְשָׁעִים לָרָע׃

סֹתֵם אָזְנוֹ מִזַּעֲקַת דָּל גַּם הוּא יִקְרָא וְלֹא יֵעָנֶה׃

מַתָּן בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה אָף וְשֹׁחַד בְּחֵק חֵמָה עַזָּה׃

שִׂמְחָה לָצַדִּיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּמְחִתָּה לְפֹעֲלֵי אָוֶן׃

אָדָם תּוֹעֶה מִדֶּרֶךְ הַשְׂכֵּל בִּקְהַל רְפָאִים יָנוּחַ׃

אִישׁ מַחְסוֹר שִׂמְחָה אֹהֵב יַיִן וְשֶׁמֶן לֹא יַעֲשִׁיר׃

כֹּפֶר לַצַּדִּיק רָשָׁע וְתַחַת יְשָׁרִים בּוֹגֵד׃

טוֹב שֶׁבֶת בְּאֶרֶץ מִדְבָּר מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וְכַעַס׃

מַחְמַד נָעִים וְשֶׁמֶן בִּנְוֵה חָכָם וּכְסִיל אָדָם יְבַלְּעֶנּוּ׃

רֹדֵף צְדָקָה וְחֶסֶד יִמְצָא חַיִּים צְדָקָה וְכָבוֹד׃

עִיר גִּבּוֹרִים עָלָה חָכָם וַיֹּרֶד עֹז מִבְטַחָהּ׃

נֹצֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ נֹצֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ׃

זֵד יָהִיר לֵץ שְׁמוֹ עֹשֶׂה בְּעֶבְרַת זְדוֹן׃

תַּאֲוַת עָצֵל תְּמִיתֶנּוּ כִּי מָאֲנוּ יָדָיו לַעֲשׂוֹת׃

כָּל הַיּוֹם הִתְאַוָּה תַאֲוָה וְצַדִּיק יִתֵּן וְלֹא יַחְשֹׂךְ׃

זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה אַף כִּי בְזִמָּה יְקָרְבֶנּוּ׃

עֵד כְּזָבִים יֹאבֵד וְאִישׁ שׁוֹמֵעַ לָנֶצַח יְדַבֵּר׃

הֵעֵז אִישׁ רָשָׁע בְּפָנָיו וְיָשָׁר הוּא יָכִין דַּרְכּוֹ׃

אֵין חָכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֵצָה לְנֶגֶד יְהוָה׃

סוּס מְתָכֹן לְיוֹם מִלְחָמָה וְלַיהוָה הַתְּשׁוּעָה׃

נִבְחָר שֵׁם מֵעֹשֶׁר רָב מִכֶּסֶף וּמִזָּהָב חֵן טוֹב׃

עָשִׁיר וְרָשׁ נִפְגָּשׁוּ עֹשֵׂה כֻלָּם יְהוָה׃

עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר וּפְתָיִים עָבְרוּ וְנֶעֱנָשׁוּ׃

עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְהוָה עֹשֶׁר וְכָבוֹד וְחַיִּים׃

צִנִּים פַּחִים עִקֵּשׁ בְּדֶרֶךְ נוֹצֵר נַפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם׃

חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה׃

לֹוֶה עָשִׁיר מֹשֵׁל בְּרָשׁ וְעֶבֶד לְאִישׁ מַלְוֶה׃

זֹרֵעַ עַוְלָה יִקְצֹר אָוֶן וְשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ יִכְלֶה׃

טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ כִּי נָתַן מִלַּחְמוֹ לַדָּל׃

גָּרֵשׁ לֵץ וְיֵצֵא מָדוֹן וְיִשְׁבֹּת דִּין וְקָלוֹן׃

אֹהֵב טְהֹר לֵב חֵן שְׂפָתָיו רֵעֵהוּ מֶלֶךְ׃

עֵינֵי יְהוָה נָצְרוּ דָעַת וַיְסַלֵּף דִּבְרֵי בֹגֵד׃

אָמַר עָצֵל אֲרִי בַחוּץ בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֵרָצֵחַ׃

שִׁיחַ זָרוֹת עֲמֻקָּה פִּי זְעוּם יְהוָה יִפֹּל שָׁמָּה׃

אִוֶּלֶת קְשׁוּרָה בְּלֵב נָעַר שֵׁבֶט מוּסָר יְרַחֲקֶנָּה מִמֶּנּוּ׃

עֹשֵׁק דָּל לְהַרְבּוֹת לוֹ נֹתֵן לְעָשִׁיר אַךְ לְמַחְסוֹר׃

הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע דִּבְרֵי חֲכָמִים וְלִבְּךָ תָּשִׁית לְדַעְתִּי׃

כִּי נָעִים כִּי תִשְׁמָרֵם בְּבִטְנֶךָ יִכֹּנוּ יַחְדָּו עַל שְׂפָתֶיךָ׃

לִהְיוֹת בַּיהוָה מִבְטַחֶךָ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אַף אָתָּה׃

הֲלֹא כָתַבְתִּי לְךָ שָׁלִשִׁים בְּמוֹעֵצוֹת וָדָעַת׃

לְהוֹדִיעֲךָ קְשֹׁט אִמְרֵי אֱמֶת לְהָשִׁיב אֲמָרִים אֱמֶת לְשֹׁלְחֶיךָ׃

אַל תִּגְזָל דָּל כִּי דַל הוּא וְאַל תְּדַכֵּא עָנִי בַּשָּׁעַר׃

כִּי יְהוָה יָרִיב רִיבָם וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ׃

אַל תִּתְרַע אַף אִישׁ חֵמָה וְאֶת אִישׁ תָּמִים אַל תֵּלֵךְ׃

פֶּן תֶּאֱלַף אָרְחֹתָיו וְלָקַחְתָּ מוֹקֵשׁ לְנַפְשֶׁךָ׃

אַל תְּהִי בְתֹקְעֵי כָף בְּעֹרְבִים מַשָּׁאוֹת׃

אִם אֵין לְךָ לְשַׁלֵּם וְלָמָּה יִקַּח מִטָּתְךָ מֵעִם בֵּיתֶךָ׃

אַל תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ׃

חָזִיתָ אִישׁ מָהִיר בְּמְלַאכְתּוֹ לִפְנֵי מְלָכִים יִתְיַצָּב׃

כִּי תֵשֵׁב לִסְעֹד אֶת מֹשֵׁל בִּין הָבֵן אֵת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ׃

וְשַׂמְתָּ שַׂכִּין בְּלֹעֶךָ אִם בַּעַל נֶפֶשׁ אָתָּה׃

אַל תִּתְאַו לְמַטְעַמֹּתָיו כִּי לֶחֶם כָּזָב הוּא׃

אַל תִּיגַע לְהַעֲשִׁיר מִבִּינָתְךָ חֲדַל׃

הֲתָעִיף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאֵינֶנּוּ כִּי עָשֹׂה יַעֲשֶׂה לּוֹ כְּנָפַיִם׃

אַל תֶּלֶךְ בְּדֶרֶךְ רָעִים אַל תְּאַו בְּאֹרַח אֲנָשִׁים רָעִים׃

כִּי שִׁבְעָה יִפֹּל צַדִּיק וְקָם וּרְשָׁעִים יִכָּשְׁלוּ בְרָעָה׃

בִּנְפֹל אֹיִבְךָ אַל תִּשְׂמָח וּבִכָּשְׁלוֹ אַל יָגֵל לִבֶּךָ׃

פֶּן יִרְאֶה יְהוָה וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו אַפּוֹ׃

אַל תִּתְחַר בְּמְרֵעִים וְאַל תְּקַנֵּא בְּעוֹשֵׂי עַוְלָה׃

כִּי לֹא תִהְיֶה אַחֲרִית לָרָע נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ׃

יְרָא אֶת יְהוָה בְּנִי וְאֶת מֶלֶךְ וְעִם שׁוֹנִים אַל תִּתְעָרָב׃

כִּי פִתְאֹם יָקוּם פִּידָם וּפַח שְׁנֵיהֶם מִי יֵדָע׃

גַּם אֵלֶּה לַחֲכָמִים הַכֵּר פָּנִים בַּמִּשְׁפָּט לֹא טוֹב׃

נוֹקְבֵי לְאֻמִּים יְקֻבֻּהוּ וְזָעֲמוּ בוֹ עַמִּים׃

בְּהוֹכִיחַ לָרְשָׁעִים נָעִים וְעֲלֵיהֶם תָּבוֹא בְרָכַת טוֹב׃

שְׂפָתַיִם יִשַּׁק מֵשִׁיב דְּבָרִים נְכֹחִים׃

מְתַקֵּן בַּשָּׂדֶה מְלַאכְתּוֹ וְאַחַר יִבְנֶה בֵיתוֹ׃

אַל תְּהִי עֵד חִנָּם בְּרֵעֶךָ וְלָמָּה תְפַתֶּה בִשְׂפָתֶיךָ׃

אַל תֹּאמַר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִי כֵּן אֶעֱשֶׂה לוֹ אָשִׁיב לָאִישׁ כְּפָעֳלוֹ׃

עַל שְׂדֵה אִישׁ עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל כֶּרֶם אָדָם חֲסַר לֵב׃

וְהִנֵּה עָלָה כֻלּוֹ קִמְשֹׁנִים כָּסּוּ פָנָיו וְגֶדֶר אֲבָנָיו נָהָרָסָה׃

וְרָאִיתִי אֶשִׁית לִבִּי לְמוּסָר רָאִיתִי אֶקַּח מוּסָר לָשָׁבֶת׃

מְעַט שֵׁנָה מְעַט תְּנוּמָה מְעַט חֹבֶק יָדַיִם לִשְׁכָּב׃

וּבָא כְמְהַלֵּךְ רָאשֶׁךָ וּמַחְסֹרְךָ כְּאִישׁ מָגֵן׃

Vir amicabilis ad societatem: magis amicus erit quã frater. 19.

MElior est pauper quam bulat in simplicitate sua: quã torques labia sua & insipiens. Vbi non est sciẽtia anie nõ est bonũ: & qui festinat offendet. Stulticia hois supplantat gressus eius: & cõtra dñm feruet animo suo. Diuitie addunt amicos plimos: a pauper aũt & hi quos habuit separãtur. Testis falsus nõ erit ipunit: & qui mendacia loquitur nõ effugiet. Multi colunt personam potentis: & amici sunt omnũ tribuẽtis. Frs hois paupis oderũt eũ: insup & amici procul recesserunt ab eo. Qui tantum verba sectatur nihil habebit: q aũt possessor est mẽtis diligit aiam suã: & custos prudẽtie inueniet bona. Falsus testis non erit impunitus: & qui loqtur mendacia peribit. Non decent stultum delitie: nec seruum dñari principibus. Doctrina viri patiẽtia nosc̃itur: & gloria ei est inq̃a pretergredi. Sicut fremitus leonis ita & regis ira: & sicut ros sup herbã ita & hilaritas eius. Dolor patris filius stult: & tecta iugiter pfullãta litigiosa mulier. Dom & diuitie dãtur a paretib: a dño aũt ppria vxor prudens. Pigredo immittit oporem: & anima dissoluta esuriet. Qui custodit mãdatũ custodit suã aiam: q aũt negligit viã suã mortificabitur. Feneratur dño qui miseretur paupis: & vicissitudinẽ suã reddet ei. Erudi filiũ tuũ: ne desperes: ad interfectionẽ aũt ei ne ponas aiaz tuã. Qui eni impatiẽs est sustinebit damnũ: & cum rapuerit aliud apponet. Audi consiliũ & suscipe disciplinam vt sis sapiens in nouissimis tuis. Multe cogitationes in corde viri: voluntas aũt dñi in eternũ pmanebit. Hõ indigens mi sericors est: melior est

Vir amicorũ ad amicitiã: et est amicꝰ adhe
Ἀνὴρ ἐπαίρων πρὸς ἑταιρίαν, καὶ ἐστὶ φίλος προσκολλᾶ
ται sup fratrẽ.
εἰς ὑπὲρ ἀδελφόν. Ca. 19.

Κρείσσων ἐστὶ πτωχὸς πορευόμενος ἐν ἀπλότητι αὐ
τοῦ ἢ puersus labijs suis: et ipe stult.
τοῦ ἢ στρεβλὸς τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ, καὶ ἄνους ἀνόητος.
Et absq̃ sciẽtia aia nõ bona: et festinãs
Καὶ γε χωρὶς ἐπιστήμης ψυχὴ οὐκ ἀγαθή, καὶ ὁ σπεύδων
pedib peccat. Stultitia viri vastat
τοῖς ποσὶν ἁμαρτάνει. Ἀφροσύνη ἀνδρὸς λυμαίνεται τὰς
vias eius: at deꝰ accusat corde suo. Diuit
ὁδοὺς αὐτοῦ, τὸν δὲ θεὸν κατάξει τὴ καρδία αὐτοῦ. Πλοῦ
tie addũt amicos multos: at pauper et ab
τος προσίθησι φίλους πολλούς, ὁ δὲ πτωχὸς καὶ ἀπὸ τοῦ
existẽte amico relinquit. Testis falsus nõ impu
ὑπάρχοντος φίλου λείπεται. Μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτι
nit crit: q aũt accusat intuite nõ effugiet. Mul
μώρητος ἔσται, ὁ δὲ ἐγκαλῶν ἀδίκως οὐ διαφεύξεται. Πολ
ti colũt psonas regis: ois aũt malus fit
λοὶ θεραπεύουσι πρόσωπα βασιλέως, πᾶς δὲ ὁ κακὸς γίνε
opprobriũ viro. Dis q fratrẽ mendicũ odit et
ται ὀνειδισμὸς ἀνδρί. Πᾶς ὃς ἀδελφὸν πτωχὸν μισεῖ καὶ
ab amicitia lõge erit: cogitatio bona
ἀφ' ἑταιρίας μακρὰν ἔσται, ἔννοια ἀγαθὴ τοῖς εἰδόσιν αὐτὴν ἐγγὺ
pibit: vir aũt prudẽs inueniet cã. Multa maleca
ται, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος εὑρήσει αὐτήν. Ὁ πολλὰ κακοποι
cies pficit malicias: q aũt irritat simoib nõ salnabi
ῶν τελεσιουργεῖ κακίας, ὃς δὲ ἐρεθίζει λόγοις οὐ σωθήσε
tur. Qui possidet prudentiã diligit se: q aũt custodit
ται. Ὁ κτώμενος φρόνησιν ἀγαπᾷ ἑαυτόν, ὃς δὲ φυλάσσει
prudentiã inueniet bona. Testis falsus nõ impuni
φρόνησιν εὑρήσει ἀγαθά. Μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτιμώρη
tus erit: q aũt incẽdet mẽdacia peribit ab illa.
τος ἔσται, ὃς δ' ἂν ἐκκαύσει κακίαν ἀπολεῖται ὑπ' αὐτῆς.
Nõ conferũt stulto delitie: et si seruus inceperit cũ
Οὐ συμφέρει ἄφρονι τρυφή, καὶ ἐὰν οἰκέτης ἄρξηται μὴ
supbia dominari. Misericors vir patiẽs est: at glo
ὑβρεως δυνασεύειν. Ἐλεήμων ἀνὴρ μακροθυμεῖ, τὸ δὲ καύ
ria eius tustat iniuitis. Regis mine
χημα αὐτοῦ ἐπιέρχεται πᾶς ἀγρίοις. Βασιλέως ἀπειλὴ
similes fremitui leonis: sicut aũt ros sup herbã sic
ὁμοία βρυγμῷ λέοντος, ὥσπερ δὲ δρόσος ἐπὶ χόρτῳ ὕπτιος
hilaritas eius. Qui credũdit patri filiũ stult: et nõ casta
τὸ ἵλαρὸν αὐτοῦ. Ἀρχὴν πατρὶ υἱὸς ἄφρων, καὶ δυσχάρι
vota de mercede meretricis. Domũ et substantiã dant
στα ἐπὶ μισθώματος ἑταίρας. Οἶκον καὶ ὑπαρξὶν μερὶ
dũt patres filijs: ab aũt dño aptãt mulier viro.
ζουσι πατέρες παισί, παρὰ δὲ κυρίου ἁρμόζεται γυνὴ ἀνδρί.
Timiditas detinet effeminatũ: ala et pigri esuriet.
Δειλία κατέχει ἀνδρόγυνον, ψυχὴ δὲ ἀργὴ πεινάσει.
Qui custodit mãdatũ custodit suã aiam: q aũt negli
Ος φυλάσσει ἐντολὴν τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ὁ δὲ κατα
git suas vias: peribit. Feneratꝰ deo q mi
φρονῶν τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν, ἀσθενεῖται. Δανείζει θεῷ ὁ ἐλε
seret pauperis: fm aũt bonũ ei retribuet ei
ῶν πτωχόν, κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐ
Erudi filiũ tuũ: sic eñ erit bone spei: in aũt
τῷ. Παίδευε υἱόν σου, οὕτω γὰρ ἔσαι ἐνελπὶς, εἰς δὲ
intuitiã ne extollaris aia. Mequã vir multis mul
ὕβριν μὴ ἐπαίρου τῇ ψυχῇ. Κακόφρων ἀνὴρ πολλὰ ζη
ctabit: si aũt vastauerit et aiam suã ad
μιωθήσεται, ἐὰν δὲ λυμαίνηται καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ πρό
det. Audi fili disciplinã patris tui: vt sa
δωσει. Ἄκουε υἱὲ παιδείαν πατρός σου, ἵνα σο
pies sis in nouissimis tuis. Multe cogitatiões in corde
φὸς ᾖς ἐπ' ἐσχάτου σου. Πολλοὶ λογισμοὶ ἐν καρδίᾳ
viri: at ꝓsilũ dñi in seculũ manebit. Fru
ἀνδρός, ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ. Καρ
ctus viro mia: melior aũt
πὸς ἀνδρὶ ἐλεημοσύνη, κρείσσων δὲ

mendicꝰ iust ꝑ diues mẽdax. Timor dñi in
πτωχὸς δίκαιος ἢ πλούσιος ψεύστης. Φόβος κυρίου εἰς
vitã viro: at intrepidꝰ morabit in locis: vbi nõ
ζωὴν ἀνδρί, ὁ δὲ ἄφοβος αὐλισθήσεται ἐν τόποις, οὗ οὐκ
cõsideraꝰ absq̃ visitatione pessimi. Abscõ
σκεπται ἄφοβος ἐν πονηροῖς. Ἀποκρύπτει ὁ ὀκνηρὸς τὰς χεῖ
dit piger manũ suã sub ascella: nec ad os suũ ap
ρας ἐν κόλπῳ αὐτοῦ, οὐδὲ πρὸς τὸ στόμα αὐτοῦ προσάξει
plicat eam. Pestilente flagellato stultus sapiẽ
αὐτάς. Πατάξαντος ἀσεβῆ ἀκάκως, ἵνα δὲ ἀκάκως πατάξῃ
tior erit: ꝑ si aũt corripuerꝰ vir prudentẽ intelliget sensum.
ἀσεβῆ, ἐπιστήσεται ἀκάκοις. Ἐπιστήσεται ἀκάκοις
Qui in
ἐὰν δὲ ἐλέγχῃς ἄνδρα φρόνιμον, νοήσει ἀίδιον. Ὁ ἀτι
honorat patrẽ et expellẽs matrẽ fuã: confun
μάζων πατέρα καὶ ἀπωσούμενος μητέρα αὐτοῦ, καταισχυν
det et exprobrabilis erit. Fili relinquens custo
θήσεται καὶ ἐπονείδιστος ἔσται. Υἱὸς ἀπολειπόμενος φυ
dire disciplinã patris: meditabit fnões malos. spõ
λάξαι παιδείαν πατρός, μελετήσει ἡήσεις κακάς. Ἐγ
deus ꝑ puero stulto iniurtia afficiet iusticiã: os aũt im
γυάσθω παῖ ἄφρονα καθυβρίσαι δικαίωμα, σόφισμα δὲ ἀ
pior venoꝰabit iudicia. Parant luxuriosis flagel
σεβῶν κατασκευάζουσι κρίσεις. Ἑτοιμάζονται ἀκολάσεις μάσ
la: et supplitia simiſt stultis.
γες, καὶ τιμωρίαι δμοίως ἄφροσιν. Ca. 20.

Luxuriosa res vinũ et inturtiosa ebrietas: ois aũt dena
Ἀκόλαστον οἶνος καὶ ὑβριστικὸν μέθη, πᾶς δὲ ὀλυμαι
tus nõ erit sapiẽs. Mõ differũt mine re
νόμενος οὐκ ἔσαι σοφός. Οὐ διαφέρει ἀπειλὴ βασιλέ
gis ab ira: leonis: q aũt puocat eũ peccat in
ως ἀπὸ ὀργῆς λέοντος, ὃς δὲ παροξύνων αὐτὸν καὶ ἁμαρτάνων
animã suã. Honor est homini qui sepat se a cõ
ἑαυτῷ ἐπιτιμήσιμα. Δόξα ἀνδρὶ ἀπέχεσθαι
tentiõibus: oes aũt stulti miscentur contumelijs.
φεσθαι λοιδορίας, πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκε
Propter frigus piger arare nolut: mendicabit
ται. Διὰ ψῦχος ὀκνηρὸς οὐκ ἀροῦται, ἐπαιτήσει οὖν ἐν
ergo estate nõ dabitur illi. Sicut aqua pfunda sic
θερισμῷ καὶ οὐκ ἔσται αὐτῷ. Ὕδωρ βαθὺ βουλὴ ἐν καρ
de viri: vir aũt prudẽs exhauriet illud. Ma
δίᾳ ἀνδρός, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἐξαντλήσει αὐτήν. Μέ
gnũ hõ et pclosũ vir misericors: vir aũt fidelẽ
γα ἄνθρωπος καὶ τίμιον ἀνὴρ ἐλεήμων, ἀνδρα δὲ πιστὸν
opus inuenire. Qui reuertit trepidebibulus i iusticia
ἔργον εὑρεῖν. Ος ἀναστρέφεται ἄμωμος ἐν δικαιοσύνῃ
beatos filios suos relinquet. Cũ
μακαρίους τοὺς παῖδας αὐτοῦ καταλείψει. Οταν
rex iust federit in solio: nõ aduersat
Βασιλεὺς δίκαιος, καθίσῃ ἐπὶ θρόνου, οὐκ ἐναντιοῦται
in oculis eius omne malũ. Quis ghabit mũ
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πᾶν πονηρόν. Τίς καυχήσεται ἁγ
dũ here cor: aut ds libere dicet pur
νὴν ἔχειν τὴν καρδίαν; ἢ τίς θαρρήσει καθαρὸς
esse a pctis? Statera magna et parua
εἶναι ἀπὸ ἁμαρτιῶν; Στάθμιον μέγα καὶ μικρὸν καὶ
mẽsure vnplices immũda coꝝ dño et vtraque:
μέτρα δίσα ἀκάθαρτα ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀμφότερα,
et q facit ea. Iu studijs suis im
καὶ ὁ ποιῶν αὐτά. Ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ συμ
pediet adolescẽs cã sancto: et recta via ei.
πεδιεῖ ἀδολεσχὴς ἁγίοις μετὰ ὁσίου, καὶ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς αὐτ.
Auris audit et oculus videt: dñi opa et vtraque.
Οὖς ἀκούει καὶ ὀφθαλμὸς ὁρᾷ, κυρίου ἔργα καὶ ἀμφότερα.
Ne diligas detrahere: ne pereas. Aperi aũt
Μὴ ἀγάπα καταλαλῆσαι, ἵνα μὴ ἐξαρθῇς. Διάνοιξον δὲ τοῖς
oculos tuos et saturare panib. Malũ malũ vi
ὀφθαλμούς σου καὶ ἐμπλήσθητι ἄρτων. Κακὸν κακὸν λέ
cit q emit: et posq̃ recesserit tũc gliabit. Est aur
γει ὁ ἀγοραζων, καὶ ὡς ἀπέλθῃ τότε καυχήσεται. Ἐσι χρυσὸς
et multitudo lapidũ pciosoꝝ: et vasa pciosa labia itel
καὶ πλῆθος λίθων πολυτελῶν, καὶ σκεύη ἔντιμα χείλη συ
ligẽs. Tolle vestimẽtũ ꝑdẽtis pro alieno:
νέσιος. Ἀφελοῦ τὸ ἱμάτιον τοῦ ἐγγυωμένου ἀντὶ ἀλλοτρίου,

pauper ꝑ vir mendax. Timor domini addvitã: & in plenitudine cõmorabitur absq̃ visitatione pessimi. Abscõdit piger manũ suã sub ascella: nec ad os suũ applicat eam. Pestilente flagellato stultus sapiẽtior erit: ꝑ si aũt corripuerꝰ vir prudentẽ intelliget scientiã. Qui affligit patrẽ & fugit matrẽ: ignominiosus erit & infelix. Nõ cessa audire fili doctrinam: nec ignores eloꝝ fermones scientie. Testis iniquus deridet iudicium: & os impiorum deuorat iniquitatẽ. Parata sunt derisoribus iudicia: & mallei percutientes stultorum corporibus, 20.

Lux

וּנְעַד נָכְרִיָּה חַבְלֵהוּ׃ עֲרֹב לְאִישׁ
לֶחֶם שֶׁקֶר וְאַחַר יִמָּלֵא פִּיהוּ חָלָא פֶּה
חֵצֶץ׃ מַחֲשָׁבוֹת נְעִצָה תִכּוֹן חָשָׁב עֵץ
וּבְתַחְבֻלוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמָה׃ יוֹן חָבַל
נְוֹלֶה סוֹד הוֹלֵךְ רָכִיל וּלְפֹתֶה לֶחֱם גֵּלָה
שְׂפָתָיו אַל תִּעֲרָב׃ מְקֻלָּל הָלַךְ רֹכֵל
אֲבִיו וְאִמּוֹ יִדְעֵךְ נֵרוֹ בְּאִישׁוֹן קָלַל דָּעַךְ
חֹשֶׁךְ׃ נַחֲלָה מְבֹהֶלֶת בָּרִאשֹׁנָה נָחַל בָּהַל
וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תְבֹרָךְ׃ אַל תֹּאמַר עָרַב בָּרַךְ
אֲשַׁלְּמָה רָע קַוֵּה לַיהוָה וְיוֹשַׁע לָךְ׃ שָׁלַם רוּעַ
תּוֹעֲבַת יְהוָה אֶבֶן וּמֹאזְנֵי מִרְמָה לֹא טוֹב׃ עָוֶל מִרְמָה
מֵיְהוָה מִצְעֲדֵי גָבֶר וְאָדָם צָעַד
כִּי יָבִין דַּרְכּוֹ׃ מוֹקֵשׁ אָדָם יְלַע
קֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר׃ מְזָרָה לוּץ זָרָה
רְשָׁעִים מֶלֶךְ חָכָם וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם
אוֹפָן גַּלְגַּל חָכָם חָפֵשׁ אָפָן עוֹר
נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ
כָּל חַדְרֵי בָטֶן׃ חֶסֶד וֶאֱמֶת
יִצְרוּ מֶלֶךְ וְסָעַד בַּחֶסֶד כִּסְאוֹ׃ עָזַר
תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחַ וְהֲדַר זָקֵן שֵׂיבָה׃ חָנוּת שׁוּב מָרַק
נֹבֶל פִּצְעֵי רַע תַּמְרוּק בְּרֹעַ מַכּוֹת
שׁוֹפֵט בְּפָנָיו מְזָרֶה כָּל רָע עֵינָיו׃ רוּעַ זָרָה

'et pro' extraneis 'auferpignus ab eo.' Suauis est "hoi' panis' mendacij: & postea' iplebitur' os eius 'calculo.' Cogitationes 'consilij' roborantur: & gubernaculis' tranctā dant' bella. Et ꝯ 'ambulat' fraudulēter: & dilatat' labia sua: ne' cō miscearis. Qui maledicit 'patri suo' & matri: 'extinguetur' lumē eius' i mediis 'tenebris.' Hereditas ad quā' festinatur' in principio: 'in nouissimo' bñdictione' carebit. 'Ne' dicas 'reddam' malum pro mālo: 'expecta' dominum ꝯ & liberabit' te.' Abominatio ē apud' dñm' pōdus 'm & pondus: 'statera' dolosa' non est' bona. ꝯ 'A dño dirigūtur' gressus' viri: ꝯ 'qs autē' hoim' intelligere potest' viā suā?' Ruina est 'hoi' deuorare' sctōs: & post' vota' retractare.' Dissipat' impios' rex' sapiēs: 'm & incuruat' sup eos ꝯ 'fornicē.' Lucerna' dñi 'spiraculū' hois: q̄' inuestigat' oia' secreta' ventris. 'Misericordia' & veritas' 'custodiūt' regē:' & roborat' clementia' thronus eius. 'Exultatio' iuuenū 'fortitudo eorū:' & dignitas' senū' 'm canities.' Liuor' vulneris' absterget 'mala:' & plage in' secretioribus' ventris. 21.

Sicut' diuisiones' aquarum: ita' cor ꝯ 'regis' in manu' dñi: 'quocunq; ꝯ 'voluerit' inclinabit illud. 'Omnis' 'm via' viri' recta 'sibi videtur: 'appendit autem' corda' dominus. 'Facere' iusticiam' & iudicium: magis' placet ꝯ 'dño' q̄' victime.' Exaltatio' oculorum ꝯ & dilatatio' cordis': lucerna' impiorum' peccatū. 'Cogitationes' robusti' seper' in abundantia: ꝯ 'omnis' aūt' piger' in egestate est.' Qui congregat 'thesauros' lingua' meda cij:' vanus & excors est: & 'impingetur ad' laqueos 'mortis.' Rapine' ipiorū 'detrahent eos: 'quia' noluerunt' facere' iudicium. 'Peruersa' via' viri' 'm aliena est: q aūt' mūdus ē:' rectū 'opus ejus. 'Melius est' sedere' in' angulo' domatis:

τ pro aliena accipe pignꝰ ab eo. Dulcis ἡδὺ ἀντὶ ἀλλοτρίας λάβε ἐνέχυρον παρ᾽ αὐτοῦ. Hδὺς Infra. 18. b.
hoi panis mēdacij: τ postea iplebitur
ἀνθρώπῳ ἄρτος ψεύδους, καὶ ἐπειτα ἐμπλησθήσεται τὸ
os eius calculo. Cogitationes in cōsilio firmant:
στόμα αὐτοῦ χαλίκων. Διαλογισμοὶ ἐν βουλῇ στηριοῦσι,
gubernationib' ãt fit bellū. Βουλαῖς cōsi-
κυβερνήσεσι δὲ γίνεται πόλεμος. Ο ἀνακαλύπτων βου
lia in cōfessu: vadit duplex lingua: τ cū extenderē
λὰς ἐν συνεδρίῳ, πορεύεται δίγλωσσος, καὶ μετὰ πλατύνον
fua ne miscere labia. Maledicētibus pa Exo. 21. b.
τος τὰ ἑαυτοῦ μὴ μίχνυτι χείλη. Κακολογοῦντας πα Leui. 20. b.
trē matrē extinguet lucerna: ãt pupille Deu. 21. b.
τέρα ἢ μητέρα σβεσθήσεται λαμπτὴρ, ἀι δ᾽ κῶραι τῶν
oculoꝝ eiꝰ videbūt tenebras. Pars festinata
ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὄψονται σκότος. Μερὶς ἐπειγουδαῖο
ta in pmia: in vltimis nō bñdicet. C
μένη ἐν πρώτοις, ἐν τοῖς τελευταίοις δὲ οὐκ εὐλογηθήσεται.
He' vicas vlcisci' intimis: sed expecta dō-
Μὴ εἴπῃς τίσομαι τὸν ἐχθρόν, ἀλλὰ ὑπόμενον τὸν κύ
minū: vt' tibi auxiliet. Abominatio dño duplex statera:
ριον, ἵνα σοι βοηθήσῃ. Βδέλυγμα κυρίῳ δίκαιον στάθμιον,
τ lugū dolosus nō bonū cozā eo. Ā dño
καὶ ζυγὸς δόλιος οὐ καλὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Παρὰ κυρίου
dirigunt gressus viro: mortalis ãt ĝmō intel
εὐθύνεται τὰ διαβήματα ἀνδρί, θνητὸς δὲ πῶς ἂν νοή
ligere poterit viasꝰsuas? Laqueꝰ viro celeriꝰ ꝺpiã pro
σαι πὰς ὁδοὺς αὐτοῦ; Παγὶς ἀνδρὶ ταχυτὶ τῶν ἰδί
pria scrificare: post em votꝰ fecisse penitere ꝓtingit.
ων ἁγιάσαι, μετὰ γὰρ τὸ εὔξασθαι μεταποεῖν γίνεται.
Dissipator impioꝝ rex sapiēs: τ iniiciet sup e-
Λικμητὴρ ἀσεβῶν βασιλεὺς σοφὸς, καὶ ἐπιβαλεῖ ἀυ
os rotā. Lux dñi spūs hoim: aut lucerna Ecc. 36. c. 1. Re. 15. c.
οἷς τροχόν. Φῶς κυρίου πνοὴ ἀνθρώπων, ἢ λύχνος
q̄ scrutat recessus vētris. Mia τ veritas
ὃς ἐρευνᾷ ταμιεῖα κοιλίας. Ελεημοσύνη καὶ ἀλήθεια
custodia regi: τ circūdabit in iusticia
φυλακὴ βασιλεῖ, καὶ περιπλακώσουσιν ἐν δικαιοσύνῃ
thronū eiꝰ. Ornatꝰ inuenīb' sapia: glia ãt Prou. 15. c.
τὸν θρόνον αὐτοῦ. Κόσμος νεανίαις σοφία, δόξα δὲ
senū cani. Liuoꝛ est τ cōtritiones occu
πρεσβυτέροις πολιαί. Υποπία καὶ συντρίμματα σὺ
rūt malis: plage ãt in ꝓmptuaria vētris.
ταφὰ κακοῖς, πληγαὶ δὲ εἰς ταμιεῖα κοιλίας. Ca. 21.

Sicut ipet aque: ita cor regis Prou. 15. c.
Ὥσπερ ὁρμὴ ὕδατος, οὕτως καρδία βασιλέως A
in manu dei: ᾗ̃ cūq; vtiꝫ volens ãuerit illud iclinauit illud.
ἐν χειρὶ θεοῦ, οὗ ἐὰν θέλωσι νεύσει ἐκεῖ ἔκλινεν αὐτήν.
Oīs vir videt sibi iusta: dirigit ãt cor
Πᾶς ἀνὴρ φαίνεται ἑαυτῷ δίκαιος, κατευθύνει δὲ καρ
da dñs. Facere iusta τ vera ioqui placita
δίας κύριος. Ποιεῖν δίκαια καὶ ἀληθεύειν ἀρεστὰ
apud deū poti?: q̄ victimaꝫ sagulo. Magnanim? in
παρὰ θεῷ μᾶλλον, ἢ θυσίων αἷμα. Μεγαλόφρων ἐφ᾽
iniuria audax: fax ãt ĩpioꝝ peccata.
ὕβρει θρασυκάρδιος, λαμπτὴρ δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτίαι.
Cogitationes fortis: in facietatē. τ ois festi-
Διαλογισμοὶ ἀνδρείου εἰς πλησμονήν, καὶ πᾶς ὀκνη-
nās in mīoꝛe. Aut operaꝫ thesauros lingua meda
ρὸς ἐν ἐλάσσονι. Ο ἐνεργῶν θησαυρίσματα γλώσσῃ ψευ
ci: vana sequit τ vadit in rete mortis. Ecc. 36. c.
δῆ, μάταια διώκει καὶ παγίδος θανάτου.
pricies impijs hospitabilis erit: nō em volūt face-
φιλόξενος ἀσεβέσιν ἐπιχειρωθήσεται, οὐ γὰρ βουλονται πρᾶσ
re iusta. Ad puerꝰ puerias vias mit
σειν τὰ δίκαια. Πρὸς τοὺς σκολιοὺς σκολιὰς ὁδοὺς ἀποσ- Ifra. 25
tit deus mūda em τ recta opa eiꝰ. g.
λεῖ ὁ θεός, ἁγνὰ γὰρ καὶ ὀρθὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
Melꝰ habitare in āgulo nō tecto
Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας ὑπαίθρου

ῳ̃ pictis domib' cū in iusticia τ in domo cōmūi. Αἶα ima
ἐγκεκοσμημένοις μετὰ ἀδικίας καὶ ἐν οἴκῳ κοινῷ. Ὑγιὰσε
pit optat mala: nō cōsecꝫtur miam ab ullo ho
βοῦς ἐπιθυμεῖ κακῶν, οὐκ ἐλεηθήσεται ὑπ᾽ οὐδενὸς τῶν ἀν
minū. Mulctato intēperāte allutior fit
θρώπων. Ζημιουμένου ἀκολάστου πανουργότερος γίνε
innocēs: intelligēs ãt sapiēs suscipiet cognitionē. Intelliget
ται ὁ ἄκακος, συνῶν δὲ σοφὸς δέξεται γνῶσιν. Συνιεῖ
iust' corda impioꝝ: τ vilipendit impios in ma
δίκαιος καρδίας ἀσεβῶν, καὶ φαυλίζει ἀσεβεῖς ἐν κα
lis. Qui obturat aures suas ne audiat infir
κοῖς. Ος φράσσει τὰ ὦτα αὐτοῦ τοῦ μὴ ἀκοῦσαι δέη
mi: τ ipe invocabit τ nō erit exaudiat.
τους, καὶ αὐτὸς ἐπικαλέσεται καὶ οὐκ ἔσαι εἰσακούων.
Munus absc̄ditū auertit trad; a donis ãt ꝺ abstinet
Δῶρα λαθραῖος ἀποτρέπει ὀργας, δῶρον δὲ ἐφεδρεύοντος
idignationē fortē. Gaudiū iustoꝝ facere iudi-
θυμὸν ἐγείρει ἰσχυρόν. Εὐφροσύνη δικαίων ποιεῖν κρίμα
ta: scelus ãt inimicus apud malefactos. Vir q̄ er-
τα, ὅσιος δὲ ἀκάθεκτος παρὰ κακούργοις. Ανὴρ πλανᾶ
rat a vi iusticie: in cetu gigantū rede-
μενος ἐξ ὁδοῦ δικαιοσύνης, ἐν συναγωγῇ γιγάντων ἀνα-
scet. Vir indigēs diligit gaudiū: amāo vinū
παύσεται. Ανὴρ ἐνδεὴς ἀγαπᾷ εὐφροσύνην, φιλῶν οἶνον
τ oleū in diuitias. Purgatio ãt iusti iniqꝰ
καὶ ἔλαιον εἰς πλοῦτον. Περικάθαρμα δὲ δικαίου ἄτεμος
τ pro rectis iniquꝰ. Melius habitare i terra de
καὶ ἀντὶ εὐθέων παράνομος. Κρεῖσσον εἶκεῖν ἐν γῇ ἐρή-
ferta: ꝙ cū muliere rixosa τ linguace τ ira- Eccl. 36. c.
μου, ἢ μετὰ γυναικὸς μαχίμου καὶ γλωσσάδους καὶ ὀρ-
cunda. Thesaur' ꝺesiderabilis requiescit in ore
γίλου. Θυσαυρὸς ἐπιθυμητὸς ἀναπαύσεται ἐπὶ στόμα-
sapiēt': stulti ãt viri deuorāt illū.
τος σοφοῦ, ἄφρονες δὲ ἄνδρες καταπίονται αὐτόν.
Vita iusticie τ mic inuenīet vitā τ glo
Οδὸς δικαιοσύνης καὶ ἐλεημοσύνης εὑρήσει ζωὴν καὶ δό
rā. Ciuitates munitas ascēdit sapiēs: destruit munitio
ξαν. Πόλεις ἰσχυρὰς ἐπέβη σοφὸς, καθεῖλε τὸ ὀχύρω-
nē iniqua cōfidērat impii. Qui custodit
μα ἐφ᾽ ᾧ ἐπεποίθεισαν οἱ ἀσεβεῖς. Ος φυλάσσει τὸ
os suū: & lingua: seruat a tribulatiōe
στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσσαν, διατηρεῖ ἐκ θλίψεως τὴν
aiam suā. Temerari' τ arrogās τ superbꝰ pellis
ψυχὴν αὐτοῦ. Θρασὺς καὶ αὐθάδης καὶ ἀλαζὼν λοιμὸς
vocat': ꝙ ãt remittit iniurias iniquꝰ. Desideria pi
καλεῖται, ὃς δὲ μνησικακεῖ ταράσσει. Επιθυμίαι δ-
grū occidēt: nō eīt eligūt manꝰ eius
καιοκτονήσουσιν, οὐ γὰρ προαιροῦνται αἱ χεῖρες αὐτοῦ
facere ꝺcā. Impi? ꝺesiderat tota die ꝺesi
ποιεῖν τι. Ασεβὴς ἐπιποθεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπιθυ-
deria mala: at iustus miserē' τ miserāt iccssanter.
μίας κακάς, ὁ δὲ δίκαιος ἐλεεῖ καὶ δίδωσιν ἀφειδῶς.
Hostie impioꝝ abominatio dño: τ cū ini
Ουσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα κυρίῳ, καὶ ὅταν παρανό-
que offerūt eas. Testis mēdax peri
μως προσφέρουσιν αὐτάς. Μάρτυς ψευδὴς ἀπολεῖ-
bit: vir obediēs ꝛeruabit' ioquet. Impius vir
ται, ἀνὴρ ὑπήκοος φυλαξόμενος λαλήσει. Ασεβὴς ἀνὴρ
peaciter obfirmat' vultū: at rect' ipe itelliget
ἀναιδῶς ὑφίσταται προσώπῳ, ὁ δὲ εὐθὺς αὐτὸς συνιεῖ
vias suas. Nō est sapia nō est ꝓsilium:
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. Οὐκ ἔστι σοφία οὐκ ἔστιν ἀνδρία,
nō est cōsiliū cōtra ipiū. equ' parat ad
οὐκ ἔστι βουλὴ πρὸς τὸν ἀσεβῆ. Ἵππος ἑτοιμάζεται εἰς
diē belli: ab ãt dño auxiliatio.
ἡμέραν πολέμου, παρὰ δὲ κυρίου ἡ βοήθεια. Ca. 22.

Θ Eligibili' nomē bonū ꝙ diuitie multe: Prou. 22. A
Αἱρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολύς,
sup ãt argentū τ aur gra bona.
ὑπὲρ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή.

עָשִׁיר וְרָשׁ נִפְגָּשׁוּ עֹשֵׂה כֻלָּם
יְהוָה: עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר
וּפְתָיִם עָבְרוּ וְנֶעֱנָשׁוּ: עֵקֶב
עֲנָוָה יִרְאַת יְהוָה עֹשֶׁר וְכָבוֹד
וְחַיִּים: צִנִּים פַּחִים בְּדֶרֶךְ
עִקֵּשׁ שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם:
חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי
יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה: עָשִׁיר
בְּרָאשִׁים יִמְשׁוֹל וְעֶבֶד לְוֶה
לְאִישׁ מַלְוֶה: זוֹרֵעַ עַוְלָה
יִקְצֹר אָוֶן וְשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ יִכְלֶה:
טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ כִּי נָתַן
מִלַּחְמוֹ לַדָּל: גָּרֵשׁ לֵץ וְיֵצֵא
מָדוֹן וְיִשְׁבֹּת דִּין וְקָלוֹן אֵהֵב
טְהָרוֹר לֵב חֵן שְׂפָתָיו רֵעֵהוּ
מֶלֶךְ עֵינָיו יְהוָה נָצְרוּ דַּעַת
וַיְסַלֵּף דִּבְרֵי בֹגֵד: אָמַר עָצֵל
אֲרִי בַּחוּץ בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֵרָצַח:
שׁוּחָה עֲמֻקָּה פִּי זָרוֹת זְעוּם
יְהוָה יִפָּל שָׁם: אִוֶּלֶת קְשׁוּרָה
בְּלֵב נָעַר שֵׁבֶט מוּסָר יַרְחִיקֶנָּה
מִמֶּנּוּ: עֹשֵׁק דַּל לְהַרְבּוֹת לוֹ
נוֹתֵן לְעָשִׁיר אַךְ לְמַחְסוֹר:
אֲזֶן הַט וּשְׁמַע דִּבְרֵי חֲכָמִים
וְלִבְּךָ תָּשִׁית לְדַעְתִּי: כִּי נָעִים
כִּי תִשְׁמְרֵם בְּבִטְנֶךָ יִכּוֹנוּ
יַחְדָּו עַל שְׂפָתֶיךָ: לִהְיוֹת
מִבְטַחֲךָ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אַף
אַתָּה: הֲלֹא כָתַבְתִּי לְךָ שִׁלְשׁוֹם
בְּמוֹעֵצוֹת וָדָעַת: לְהוֹדִיעֲךָ
קְשֹׁט אִמְרֵי אֱמֶת לְהָשִׁיב
אֲמָרִים אֱמֶת לְשֹׁלְחֶךָ: אַל תִּגְזָל
דָּל כִּי דַל הוּא וְאַל תְּדַכֵּא
עָנִי בַּשָּׁעַר: כִּי יְהוָה יָרִיב
רִיבָם וְקֹבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם
נָפֶשׁ: אַל תִּתְרַע אַף בַּעַל אָף

'Diues'& paup'obuiauerunt ſibi:" vtriuſq; "opator eſt"dñs.'Callidus'videt'malũ'& abſcondit ſe: 'innocens"pertranſiit'& afflictus eſt damno.'Finis 'modeſtie'timor'dñi:'& diuitie'& gloria ∞∞∞∞∞∞∞ '& vita.' Arma &'gladii 'in via ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'ſupbi:'cuſtos aũt'aie fue "longe recedit" ab eis.
°Prouerbium eſt:'adoleſcens'iuxta'viã ſuã:'etiã "cum'ſenuerit" non'recedet'ab ea.'Diues ∞∞∞∞ 'pauperibus'imperat:'& qui'accipit mutuũ'ferui eſt'fenerantis.'Qui ſemi nat'iniquitatem ∞∞∞∞ 'metet"' mala :" & virga 'ire fue' conſumabitur.
Qui pnus eſt ad miſericordiam'benedicetur: ∞ 'de pamb'oni'ſuis'dedit 'pauꝑi.'Eiice'derſorẽ'& exibit cũ eo'iurgiũ :'ceſſabũt'cauſe'& cõtumelie .' Qui diligit' cordis 'mũdiciam ꝑpter'gratiã "labiorũ ſuorũ: habebit "amicũ'regẽ.'Oculi'dñi 'cuſtodiũt'ſcientiã:'& ſupplantãtur'verba'iniq.' Dicit'piger:'leo eſt'foris:'in medio'platearũ occidendus ſum.' Fouea'pfunda 'os'aliene:'cui iratus eſt 'domin'"incidet"in eam.
°Stultitia'colligata eſt ∞ 'in corde' pueri: &'virga 'diſcipline'fugabit eam.
'Qui calũniatur'pauperẽ 'vt augeat diuitias' ſuas: 'dabit'ipi'ditiori'&'egebit.' Inclina ∞∞∞∞∞∞∞ 'aurem tuã:' & audi'verba'ſapientiũ." Appone "autẽ cor'ad doctrinam meã:'q' pulchra erit tibi 'cum'ſeruaueris eã'm 'ventre tuo. Et"redũdabit 'in' labiis tuis :" vt ſit" in domino ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'fiducia tua. Vnde &°oſtẽdam eam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'tibi'hodie.' Ecce'deſcripſi eam'tibi'tripliciter ∞ 'in cogitationibus"' & ſcitia :" vt oſtenderem tibi °firmitatẽ &'eloquia'veritatis:'reſpondere ex eis "illis qui miſerũt te.'Non 'facias violentiam ∞∞∞∞ 'pauperi:'quia'paup'eſt: °neq;'conteras ∞∞∞∞∞∞ 'egenum"in porta :'quia 'iudicabit'dominus ∞∞∞ 'cauſam eius:"&'confliget °eos qui'conflixerunt ∞ 'animam'eius.'Noli'eſſe amicus'homini"iracũdo:

diues & pauper obuiauerũt ſibi: vtroſ Eccl.7
πλούσιος καὶ πτωχὸς συνήντησαν ἀλλήλοις, ἀμφοτέ- a.
ρῶν ὢν ὁ θεὸς ποιητής. Κακὸν πανοῦργος ἰδὼν πορεύ-
σεται ἐπ' ἀκάκοις, καὶ μὴ ἐκκλίνας παρελεύσεται
κακόν. Ἀκολουθία ταπεινοφροσύνης φόβος κυ̃ καὶ πλοῦτος
καὶ δόξα καὶ ζωή. Τρίβολοι καὶ παγίδες ἐν ὁδοῖς σκολιαῖς·
ὁ δὲ φυλάσσων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀφέξεται αὐτῶν. Ἐγκαίνι-
ζε παιδίον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ γὰρ ἐὰν γηράσῃ, οὐκ
ἐκκλινεῖ ἀπ' αὐτῆς. Πλούσιοι πτωχῶν ἄρξουσι, καὶ οἰκέ-
ται ἄρχουσι δεσποτῶν. Ὁ δανιζόμενος ἀκόλουθος ἔσται
τῷ δανείσαντι. Ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει κακά, καὶ ῥάβδον
ὀργῆς αὐτοῦ συντελέσει. Ἀνδρὶ ἱλαρὸν καὶ
δότορι δίδωσι θεός· ματαιότης ματαιοτήτων, πάντα μα-
ταιότης. Οἱ ἐλεῶν πτωχὸν αὐτὸς εὐλογηθήσεται, ὧν γὰρ ἔδω-
κεν τῷ πτωχῷ. Νίκην καὶ τιμὴν περιποι-
ήσεται ὁ ἀφαιρούμενος ψυχὰς ἀδίκως· ὃν δὲ τρόπον
ἐὰν ἁρπάσῃ τὸ πῦρ τὸν καλάμην, οὕτως ἐκλείψει καὶ φλόξ,
ἐὰν μὴ ἔχῃ πόθεν ἀσπίσῃ λιβανωτὸν τὸ πῦρ
ἐὰν γὰρ μὴ ἔχῃς πόθεν ἀποτίσῃς λιβανωτὸν τὸ πῦρ
σὺ ἢ ὑπὸ τὰς πλευρὰς σου. Μὴ μέταιρε ὅρια ἀ- Deut.
ἰδίων σου, ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου. Ὁρατικὸν ἀνδρα 27.c.
ἐν ἔργοις αὐτοῦ βασιλεῦσι δεῖ πα-
ρεστάναι καὶ μὴ παρεστάναι ἀνδράσι νωθροῖς. Ca. 23.
Ἐὰν καθίσῃς δειπνῆσαι ἐπὶ τραπέζης δυνατοῦ, B
σύνες τὰ παρατιθέμενά σοι. Καὶ ἐπίβαλλε
σεαυτῷ μάχαιραν φάρυγί σου, ἐάνπερ ἐπιθυμητὴς ἦς
αὐτῶν· μὴ ἐπιθύμει τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. Μὴ ἔσθιε μετὰ
ἀνδρὸς βασκάνου, καὶ μὴ ἐπιθύμει τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. Ὃν τρόπον
γὰρ ἐν ψυχῇ ἀβροβάτου πτῶσις· οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει,
οὐκ ἔστι σοι ἀγαθά· ὀφθαλμοὶ κυ̃ πρὸς τοὺς ὁσίους, φαυλίζει δὲ λόγους πα-
ρανόμους. Προφασίζεται καὶ λέγει ὀκνηρός μέσῳ ἐν ταῖς ὁδοῖς, C
ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευταί. Βόθρος βαθὺς στόμα πόρνης
ἐστί, ὁδὸς στενὴ ἐκ γυνὸς ἀλλοτρίου πρόσωπον,
ἐὰν δὲ πρὸς σὲ εἰσαγάγῃς αὐτόν. Καὶ φάγῃς γὰρ ὧν ἔφα-
γεν ὁ πατὴρ σου ἐν αὐτῷ, ἐξεμέσει ἃ ἔφαγεν καὶ ἀνομήσει
ἐπὶ σοὶ ἁμαρτήματα. Μὴ ἐν ὄψει οἴνου ἐπιθύμει,
ἐὰν γὰρ μὴ ἔχῃς πόθεν ἀποτίσῃς λιβανωτὸν τὸ πῦρ
σὺ ἢ ὑπὸ τὰς πλευρὰς σου. Μὴ μέταιρε ὅρια ἀ-
ἰδίων σου, ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου. Ὁρατικὸν ἀνδρα
ἐν ἔργοις αὐτοῦ βασιλεῦσι δεῖ πα-
ρεστάναι καὶ μὴ παρεστάναι ἀνδράσι νωθροῖς. Ca. 23.
Ἐὰν καθίσῃς δειπνῆσαι ἐπὶ τραπέζης δυνατοῦ, B
σύνες τὰ παρατιθέμενά σοι. Καὶ ἐπίβαλλε
σεαυτῷ μάχαιραν φάρυγί σου, ἐάνπερ ἐπιθυμητὴς ἦς
αὐτῶν· μὴ ἐπιθύμει τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. Μὴ ἔσθιε μετὰ
ἀνδρὸς βασκάνου, καὶ μὴ ἐπιθύμει τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. Ὃν τρόπον
γὰρ ἐν ψυχῇ ἀβροβάτου πτῶσις· οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει,
οὐκ ἔστι σοι ἀγαθά· ὀφθαλμοὶ κυ̃ πρὸς τοὺς ὁσίους, φαυλίζει δὲ λόγους πα-
ρανόμους. Προφασίζεται καὶ λέγει ὀκνηρός μέσῳ ἐν ταῖς ὁδοῖς, C
ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευταί. Βόθρος βαθὺς στόμα πόρνης
ἐστί, ὁδὸς στενὴ ἐκ γυνὸς ἀλλοτρίου πρόσωπον,
ἐὰν δὲ πρὸς σὲ εἰσαγάγῃς αὐτόν. Καὶ φάγῃς γὰρ ὧν ἔφα-
γεν ὁ πατὴρ σου ἐν αὐτῷ, ἐξεμέσει ἃ ἔφαγεν καὶ ἀνομήσει
ἐπὶ σοὶ ἁμαρτήματα. Μὴ ἐν ὄψει οἴνου ἐπιθύμει,

Qui calũniat pauperẽ multa facit ſua mala:
τοῦ. Ὁ συκοφαντῶν πένητα πολλὰ ποιεῖ τὰ ἑαυτῷ κακά,
δὲ ἵνα τινὶ ἐν μικροῖ. Σερμοῖδ' ſapiẽtũ appo
δίδωσι δὲ πλουσίῳ ἐπ' ἐλάσσονι. Λόγους σοφῶν παρά-
ne aurẽ tuã:' audi mea ſiões Et tuã cor
βαλε τοὺς σους, καὶ ἄκουε ἐμῶν λόγων. Τὴν δὲ σὴν καρδίαν
firma vt cognoſcas q̃ boni ſunt. Et ſi imiſeris eos
ἐπίστησον ἵνα γνῷς ὅτι καλοί εἰσι. Καὶ ἐὰν ἐμβάλῃς αὐτὰ
in cor tuũ: letificabũt te ſimul in tuis labijs.
εἰς τὴν καρδίαν σου, ἐυφρανοῦσί σε ἅμα ἐπὶ σοῖς χείλε-
Et tua ſit in dñm ſpes: t cognoſcere faciat tibi
σιν. Ἵνα σου ᾖ ἡ πεποίθησις ἐπὶ κύριον καὶ ἐλπὶς, καὶ γνωρίσῃ σοι τὴν
viã ei'. Et tu ãt excribe ea tibi ſpi tripli:
ὁδὸν αὐτοῦ. Καὶ σὺ δὲ ἀπογράψαι αὐτὰ σεαυτῷ τρισσῶς,
in cõſiliũ t cogitatione: voco te igit te vex monẽ t cogni
εἰς βουλὴν καὶ γνῶσιν, διδάσκω σὲ σήμερον λόγοι καὶ γνώ- D
tione bona audire vt reſpõdeas tu ſimones veri
σιν ἀγαθὴν ὑπακοῦσαι τοῦ ἀποκρίνεσθαί σε λόγους ἀλη-
tatis ꝓpoſitis tibi. Nõ facias violẽtiã pau-
θείας τοῖς προβαλομένοις σοι. Μὴ ἀποβιάζου πένη-
peri:paup eſt: t neq; ihonores fragilẽ in portis.
τα, πτωχὸς γάρ ἐστι, καὶ μὴ τιμάσῃς ἀδύνατον ἐν πύλαις·
nã dñs iudicabit el' cauſã: t liberabis tu ſimocẽtẽ
ὁ γὰρ κύριος κρινεῖ αὐτοῦ τὴν δίκην, καὶ ῥύσῃ σὴν ἄσυλον
aſam: He ſis amicus homini tracũdo:
ψυχήν. Μὴ ἴσθι ἑταῖρος ἀνδρὶ θυμώδει, ∞∞∞∞∞∞∞

cũ amico & furioſo ne cohabites. He forte diſcas
φίλῳ δὲ ὀργίλῳ μὴ συναναλίζου. Μήποτε μάθῃς τῶν
ὁδῶν αὐτοῦ καὶ λάβῃς βρόχους τῇ σῇ ψυχῇ. Μὴ
des teſtim in ſpõſoꝛe erubeſcẽs vultũ:
δίδου σεαυτὸν εἰς ἐγγυὴν μηχυθήσεται πρόσωπον,
ſi eſt nõ habuerit vnde ſoluas accipiet le-
ἐὰν γὰρ μὴ ἔχῃς πόθεν ἀποτίσῃς λιβανωτὸν τὸ πῦρ
cũ ſi ſub laterib' tuo. He trãſgrediaris terminos
μὲ τὸ ὑπὸ τὰς πλευρὰς σου. Μὴ μέταιρε ὅρια ἀ-
eternos:ꝙ ſtatuerũt patres tui. Intelligẽté vir
ὠνία, ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου. Ορατικὸν ἀνδρα Deut.
τ acutũ in operib' ſuis regib' operari eſſe 27.c.
καὶ δεῖν ἐν ταῖς ἔργοις αὐτοῦ βασιλεῦσι δεῖ πα-
ſtare t nõ aſſiſtere viris ſegnib'. Ca. 23.
ρεστάναι καὶ μὴ παρεστάναι ἀνδράσι νωθροῖς. Ca. 23.
Ἐὰν καθίσῃς δειπνῆσαι ἐπὶ τραπέζης δυνατοῦ, B
σύνες τὰ παρατιθέμενά σοι. Καὶ ἐπίβαλλε
σεαυτῷ μάχαιραν φάρυγί σου, ἐάνπερ ἐπιθυμητὴς ἦς
αὐτῶν· μὴ ἐπιθύμει τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. Μὴ ἔσθιε μετὰ
ἀνδρὸς βασκάνου, καὶ μὴ ἐπιθύμει τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. Ὃν τρόπον
γὰρ ἐν ψυχῇ ἀβροβάτου πτῶσις· οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει,
οὐκ ἔστι σοι ἀγαθά· ὀφθαλμοὶ κυ̃ πρὸς τοὺς ὁσίους, φαυλίζει δὲ λόγους πα-
ρανόμους. Προφασίζεται καὶ λέγει ὀκνηρός μέσῳ ἐν ταῖς ὁδοῖς, C
ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευταί. Βόθρος βαθὺς στόμα πόρνης
ἐστί, ὁδὸς στενὴ ἐκ γυνὸς ἀλλοτρίου πρόσωπον,
ἐὰν δὲ πρὸς σὲ εἰσαγάγῃς αὐτόν. Καὶ φάγῃς γὰρ ὧν ἔφα-
γεν ὁ πατὴρ σου ἐν αὐτῷ, ἐξεμέσει ἃ ἔφαγεν καὶ ἀνομήσει
ἐπὶ σοὶ ἁμαρτήματα. Μὴ ἐν ὄψει οἴνου ἐπιθύμει,
μὴ δὲ ἐπιθύμει τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. Ον τρόπον
ſi q̃s abſorbeat ptiũ: ſic comedit t bibit:
ἐὰν εἴ τις καταπίοι τρίχα, οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει,
neq; ad te adducas eũ. Et comedas fru-
οὐκ ἔστι σοι ἀγαθά· ὀφθαλμοὶ κυ̃ πρὸς τοὺς ὁσίους, φαυλίζει δὲ λόγους πα-
ρανόμους. Προφασίζεται καὶ λέγει ὀκνηρός μέσῳ ἐν ταῖς ὁδοῖς, C
ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευταί. Βόθρος βαθὺς στόμα πόρνης
ἐστί, ὁδὸς στενὴ ἐκ γυνὸς ἀλλοτρίου πρόσωπον,
ἐὰν δὲ πρὸς σὲ εἰσαγάγῃς αὐτόν. Καὶ φάγῃς γὰρ ὧν ἔφα-
γεν ὁ πατὴρ σου ἐν αὐτῷ, ἐξεμέσει ἃ ἔφαγεν καὶ ἀνομήσει
ἐπὶ σοὶ ἁμαρτήματα. Μὴ ἐν ὄψει οἴνου ἐπιθύμει,
μὴ δὲ ἐπιθύμει τῶν βρωμάτων αὐτοῦ. Ον τρόπον
ſi q̃s abſorbeat ptiũ: ſic comedit t bibit:
ἐὰν εἴ τις καταπίοι τρίχα, οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει,
neq; ad te adducas eũ. Et comedas fru-
μὴ δὲ πρὸς σὲ εἰσαγάγῃς αὐτόν. Καὶ φάγῃς γὰρ ὧν ἔφα-
ſti panis tui cũ eo: enomict eũ illũq; t ſuper
μόν σου μετ' αὐτοῦ, ἐξεμέσει ἃ ἔφαγεν καὶ ἀνομήσει
det fimones tuos bonos. In aures inſi-
ſai tous λόγους σου τοὺς καλούς. Εἰς ὦτα ἄφρο
ptẽtis nihil dicas: ne forte ſubſanet
σιν μηδὲν λέγε, μήποτε μυκτηρίσῃ τοὺς σωτοὺς
timones. He trãſmittas terminos eternos: ſi at poſſeſſionẽ
σου λόγους. Μὴ μεταίρῃς ὅρια αἰώνια, εἰς δὲ κλῆμα
orphanoꝝ ne ingrediaris. nã redimẽs illos de
ὀρφανῶν μὴ εἰσέλθῃς. Ὁ γὰρ λυτρούμενος αὐτοὺς κύ-
manꝰ: fortis eſt: t iudicabit iudicũ illoꝝ te-
ριος, κραταιός ἐστι, καὶ κρινεῖ τὴν κρίσιν αὐτῶν μετ'
cũ. Da in diſciplinã cor tuũ:
τὰ σοῦ. Δὸς εἰς παιδείαν τὴν καρδίαν σου, τὰ
at aures tuas para ſimonib' ſenſus. He abſti
δὲ ὦτά σου ἑτοίμασον λόγοις ἀσυνέτοις. Μὴ ἀπο-
neas puſillũ eruditre: quũ ſi peuſſerit eũ vir
χώ ῥάβδον παιδεύσει, ὅτι ἐὰν πατάξῃς αὐτὸν ῥάβδῳ
ga: nõ morietr. Tu ꝺde eũ percutiẽs eũ vir-
δῶ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ. Σὺ μὲν γὰρ πατάξεις αὐτὸν ῥάβδῳ
ga: at aſam ei'tuo de morte liberabis. Fili
δῶ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου ῥύσῃ. Υἱὲ Prou.
ſi ſapiẽs fuerit tuꝰ cor: letificabis t ſ.d.
ἐὰν σοφὸν γένηταί σου ἡ καρδία, ἐυφρανεῖς καὶ τὴν ſ.a.
meũ cor. Et imoꝛabunt ſimonib' tua labia
ἐμὴν καρδίαν. Καὶ ἐνθλατρίψει λόγοις τὰ σὰ χείλη
erga mea labia ſi recta fuerit.
πρὸς τὰ ἐμὰ χείλη ἐὰν ὀρθὰ ᾖ. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

neq; ambules cum' viro'furioſo: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ne forte diſcas' semitas eius :& ſumas ∞∞∞∞∞∞∞
'ſcandalum' anime tue. Noli" eſſe ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'cũ his q' defigit" manus ſuas:& q" vades ſe offerũt
pro' debitis.' Si ei' nõ' habes" vñ reſtituas:' qd cau
ſe eſt vt" tollat" opimentũ 'de cubili tuo?' Ne' tranſgrediaris' terminos' antiquos :" q̃s" poſuerũt' pres
tui.' Vidiſti' virũ velocem 'in opere ſuo ∞∞∞∞∞∞∞
'coram" regibus" ſtabit: °nec" erit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'ante' ignobiles. 23.

Cap. xxiij

QVando' federis' vt comedas ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
°cum' principe:' diligẽter 'attende' q̃ iunt appoſita
'ante' faciẽ tuã: '& ſtatue
"cultrũ" in gutture tuo:
'ſi tamen' habes in potẽ
ſtate" animam tuam.' Ne
'defideres "de cibis eius:
in quo' eſt' panis ∞∞∞∞∞
'mendacii.' Noli' laborare' vt diteris:ſed ∞∞∞∞∞
°prudentie tuẽ pone modum. Ne' erigas' oculos
tuos ad opes quas' non
potes habere :' qa" faciẽt
'ſibi' pẽnas' quaſi aquile:
& volabunt' in celum.
'Ne' comedas' cum homine' inuido: ∞∞∞∞∞∞∞
'& ne' deſideres' cibos eius:
'quoniam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'ſimilitudinẽ arioli &' cõiectoris eſtimat qd ignorat:' comẽde' & bibe' dicet
"tibi:" & mens ei' °nõ eſt
'recũ. Cibos q̃s' comedeꝛas' euomes :' & perdes
'pulchros" fermões tuos.
'In auribus' inſipientium
'ne' loquaris:' quia' deſpiciẽt' doctrinã' eloquii tui.
'Ne' attingas paruulorũ
'terminos :' & agrum ∞
"pupillorũ" ne' introeas.
'Propinquus' eni' illorũ
'fortis ẽ:' & ipſe' iudicabit
'cõtra te' cauſam illorũ.
'Ingrediatur' ad doctrinã
'cor tuũ :' & aures tue' ad
verba' ſcientie.' Noli' ſubtrahere' a puero' diſciplinam:' ſi eni' pcuſſeris eus
"virga" non' morietur.
'Tu' virga' percuties' eũ:
°& animam eius ∞∞∞∞∞
'de inferno" liberabis.' Fi
li mi' ſi' ſapiens fuerit ∞∞
°anim' tuus:' gaudebit te
cum' cor meũ.' Et exulta
bũt' renes mei:' cũ locuta
fuerint" recta' labia tua.

יָחַם בּוֹא וְאֶת אִישׁ חֵמוֹת לֹא תָבוֹא:
אֶלֶף פֶּן תֵּאָלֵף אָרְחֹתָו וְלָקַחְתָּ
הַיָה מוֹקֵשׁ לְנַפְשֶׁךָ: אַל תְּהִי
נָשָׁה בְּתֹקְעֵי כָף בַּעֲרֻבִים מַשָּׁאוֹת:
אִם אֵין לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה
לָקַח שֶׁכָּבְךָ מִתַּחְתֶּיךָ: אַל תַּסֵּג
נָסַג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ:
עָלַם עָשָׂה חָזִית אִישׁ מָהִיר מְלַאכְתּוֹ
חָזַה לִפְנֵי מְלָכִים יִתְיַצָּב בַּל יִתְיַצֵּב
לְאַר לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים:

Cap. xxiij

כִּי תֵשֵׁב לָלֶחֶם
אֶת מֹשֵׁל בִּין תָּבִין אֵת אֲשֶׁר
סָשַׁל שׂוּם לְפָנֶיךָ: וְשַׂמְתָּ שֹׁכֵן בְּלוּעֶיךָ
שָׁכֵן אִם בַּעַל נֶפֶשׁ אַתָּה: אַל
אוה תִּתְאַו לְמַטְעַמּוֹתָיו יְהוּא לֶחֶם
כְּזָבִים: אַל תִּינַע לְהַעֲשִׁיר
יגע מִבִּינָתְךָ חְדַל: הַתָּשֵׁף עֵינֶיךָ
עוף בּוֹ וְאֵינֶנּוּ כִּי עָשֹׂה יַעֲשֶׂה
לוֹ כְּנָפַיִם כַּנָּשֶׁר יָעוּף הַשָּׁמָיִם:
לחם רוע אַל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם רַע עַיִן
וְאַל תְּתָאֵו לְמַטְעַמּוֹתָיו: כִּי
כְמוֹ שַׁעַר בְּנַפְשׁוֹ כֵּן הוּא אֱכֹל
וְשָׁתֵה יֹאמַר לְךָ וְלִבּוֹ בַל עִמָּךְ:
אמר פִּתְּךָ תְקִיאֶנָּה וְשִׁחַתָּ
דְּבָרֶיךָ הַנְּעִימִים: אַל תְּדַבֵּר
נעם בְּאָזְנֵי כְסִיל כִּי יָבוּז לְשֵׂכֶל
דבר מִלֵּי שִׂרָה אַל תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם וּבִשְׂדֵי
גאה יְתוֹמִים אַל תָּבֹא: כִּי גֹאֲלָם חָזָק
רוב הוּא יָרִיב אֶת רִיבָם אִתָּךְ: הָבִיאָה
יסר לַמּוּסָר לִבֶּךָ וְאָזְנֶךָ לְאִמְרֵי
דַעַת: אַל תִּמְנַע מִנַּעַר מוּסָר
נכה כִּי תַכֶּנּוּ בַשֵּׁבֶט לֹא יָמוּת:
אַתָּה בַּשֵּׁבֶט תַּכֶּנּוּ וְנַפְשׁוֹ
שאל מִשְּׁאוֹל תַּצִּיל: בְּנִי אִם חָכַם
שמח לִבְּךָ יִשְׂמַח לִבִּי גַּם אָנִי: וְתַעְלֻזְנָה
כליה כְלָיוֹתַי בְּדַבֵּר שְׂפָתֶיךָ מֵישָׁרִים:
ישר

אַל יִקְנָא לִבְךָ בַּחַטָּאִים כִּי אִם יִרְאַת יְהוָה כָּל הַיּוֹם׃
כִּי אִם יֵשׁ אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת׃
תִּרְפֶּה: שְׁמַע אַתָּה בְנִי וְחָכָם וְאַשֶּׁר בַּדֶּרֶךְ לִבֶּךָ׃ אַל תְּהִי
בְּסִבְאֵי יַיִן בְּזוֹלְלֵי בָשָׂר לָמוֹ׃
כִּי סֹבֵא וְזוֹלֵל יִוָּרֵשׁ וּקְרָעִים תַּלְבִּישׁ נוֹמָה: שְׁמַע לְאָבִיךָ זֶה
יְלָדֶךָ וְאַל תָּבוּז כִּי זָקְנָה אִמֶּךָ׃
אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכֹּר חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה גְּוֹל גְּוֹל אֲבִי צַדִּיק
יָגִיל יוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ׃
אָבִיךָ וְאִמֶּךָ יוֹלַדְתֶּךָ׃ תְּהִי לִבְךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי
תִּצֹּרְנָה: כִּי שׁוּחָה עֲמֻקָּה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה: אַף הִיא
כְּחָתֶף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִיף: לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי
מְדָנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי פְצָעִים חִנָּם לְמִי חַכְלִילוּת עֵינָיִם׃
לַמְאַחֲרִים עַל הַיָּיִן לַבָּאִים לְחַקֵּר מָמְסָךְ׃ אַל תֵּרֶא יַיִן כִּי
יִתְאַדַּם כִּי יִתֵּן בַּכּוֹס עֵינוֹ יִתְהַלֵּךְ
בַּמֵּישָׁרִים: אַחֲרִיתוֹ כְּנָחָשׁ יִשָּׁךְ וְכִצְפְעֹנִי יַפְרִשׁ: עֵינֶיךָ יִרְאוּ
זָרוֹת וְלִבְּךָ יְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת׃
וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב בְּלֵב יָם וְכִשְׁכֵב בְּרֹאשׁ חִבֵּל: הֻכּוּנִי בַל חָלִיתִי
הָלְמוּנִי בַל יָדָעְתִּי מָתַי אָקִיץ אוֹסִיף אֲבַקְשֶׁנּוּ עוֹד׃
אַל תִּקְנָא בְאַנְשֵׁי רָעָה וְאַל תִּתְאַו לִהְיוֹת אִתָּם׃ כִּי
שֹׁוד יֶהְגֶּה לִבָּם וְעָמָל שִׂפְתֵיהֶם תְּדַבֵּרְנָה׃ בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בַיִת
וְנִתְכּוֹנָן בִּתְבוּנָה׃ וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ כָּל הוֹן יָקָר וְנָעִים׃ גֶּבֶר

'Non'emuletur' cor tuũ 'peccatores: 'ſed 'in timore' domini eſto 'tota'die: 'qa' habebis' ſpem in nouiſſimo: '& ꝑtolatio tua 'nõ 'auferetur.' Audi' fili mi' & eſto ſapiẽs: & dirige' in via' animum tuum. 'Noli' eſſe 'in cõuiuis potatorũ: nec 'in comeſſatiõib' eorũ: quia' carnes ad veſcendũ cõferũt: 'qa' vacãtes potibus' & dãtes ſymbola' cõ fumẽtur: '& 'veſtietur' pannis' dormitatio' Audi' patrẽ tuũ' q' genuit te: & nõ 'cõtẽnas' cũ 'ſenuerit' mẽ tua. 'Veritatẽ' eme: & noli' vẽdere' ſapiã' & doctrinã' & intelligẽtiã.' Exultat 'gaudio' pr̃ iuſti: 'q' ſapiẽtẽ' genuit' letabitur' i eo. 'Gaudeat' pr̃ tuus' & mẽtua: & exultet' q̃ genuit te.' Prebe' fili mi' cor tuũ 'mihi:' & oculi tui' vias meas' cuſtodiant.' Fouea 'eni' pfunda ẽ' meretrix: '& puteus' anguſtus' aliena.' Inſidiatur in via 'quaſi latro: ' & quos in cautos inuenerit 'interficiet.' Cui' ve:' cuius' patri ve:' cui 'rixe:' cui' fouee: ' cui' ſine cauſa' vulnera: 'cui' ſuffoſſio' oculorum? Nonne 'his qui cõmorantur' in 'vino '& ſtudẽt calicib' epotandi? 'Ne' intuearis' vinus' q̃n 'flaueſcit: ' cum' ſplẽduerit' in vitro' color ei? ' In greditur' blande: & in' nouiſſimo' mordebit' vt coluber: ' & ſicut regulus venena' diffũdet. ' Oculi tui 'videbunt' extraneas: ' & cor tuũ' loq̃tur' puerſa. ' Et eris' ſicut dormiẽs' in medio' mari: ' & q̃ſi ſopit' gubernator amiſſo clauo: & dices. ' Verberauerũt me ſed' nõ' dolui: ' traxerũt me & ego' non' ſenſi. ' Q̃n' euigilabo: & rurſus vina' reperam. 24.

DE' emuleris' viros 'malos: 'nec' deſideres' eſſe' cum eis: 'quia 'rapinas' meditatur' mẽs corũ: ' & fraudes' labia eorum' loquũtur. ' Sapientia' edificabitur' domus: ' & prudẽtia' roborabitur. ' In doctrina' replebũtur 'cellaria' vniuerſa' ſubſtãtia 'ꝑcioſa' & pulcherria' Vir

Nõ emulẽt cor tuũ peccatores: ſed in timore do Μὴ ζηλούτω σου ἡ καρδία σου ἁμαρτωλούς, ἀλλὰ ἐν φόβῳ κυ mini eſto tota die: Si eſt cuſtodieris illa: erit ρίου ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἐὰν γὰρ τηρήσῃς αὐτά, ἔσαι tibi nepotes: at ſpes tua nõ deficiet. Audi fili σοι ἔκγονα. καὶ ἡ ἐλπίς σου οὐκ ἀποστήσεται. Ἄκουε υἱέ τ ſapiẽs eſto: τ dirige cogitatiões tui cordis. Be καὶ σοφὸς γίνου, καὶ κατεύθυνε ἐν οἴαις σὴς καρδίας. Μὴ C
ſto bibax tui; neq; extẽdaris ſymbolis: carnis q̃ empti ἴσθι οἰνοπότης, μὴ δὲ ἐκτείνου συμβολαῖς, κρεῶν τε ἀγορα
nib'. Dũ eñ ebrius τ leno medicabit: σμοῖς. Μὴ γὰρ μέθυσος καὶ περιοκώπτος θωχύσει,
τ veſtiet ruptis veſtib' τ lacertis oĩs ſonmolẽt'. τ ἐνδύσεται ῥηγνυμέναι καὶ ῥακώδη ταῖς τριβωσί.
audi fili patrẽ q̃ genuit te: τ ne cõtemnas Ἄκουε υἱὲ πατρός σου τὸν γεννήσαντός σε, καὶ μὴ καταφρόνει
gñi genuit tua mater. Veritatẽ acqre: τ ne repel ὅτι γεγέννακέ σου ἡ μήτηρ. Ἀλήθειαν κτῆσαι, καὶ μὴ ἀπώ
las ſapiam τ diſciplinã τ itellectũ. Recte educat σῃ σοφίαν καὶ παιδείαν καὶ σύνεσιν. Καλῶς ἐκτρεφέτω
pater tuũ': in ãt filio ſapiẽte lętat aia ei⁹. πατὴρ σὸς ἐν υἱῷ σοφῷ εὐφραινέσθω ἡ ψυχή αὐτ.
Letet pater τ mater in te. τ gaudeat Εὐφραινέσθω σὸς πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐπὶ σοί, καὶ χαιρέτω ἡ
q̃ peperit te: Prebe mihi fili tuũ cor: at tui τεκοῦσά σε. Δός μοι υἱέ σὴν καρδίαν, οἱ δὲ σοὶ ὀφθαλ
li meas vias cuſtodiãt. Dolũ eñ fractꝰ eſt μοὶ ἐμὰς ὁδοὺς τηρείτωσαν. Γίδος γὰρ τετριμμένος ἐστὶν
aliena' dom': ' τ puteus' anguſt' alien'. ἀλλότριος δῖκος, καὶ φρέαρ στενὸν ἀλλότριον. Οὗτος
eñ brẽui peribit: τ oĩs iniq̃ conſu ἐστὶ βραχεῖ ἀπολεῖται, καὶ πᾶς παράνομος ἀναλω
mẽt. Cui ve cui tumult' cui iudicia cui tribulatiõ τ θήσεται. Τίνι οὐαὶ τίνι θόρυβος τίνι κρίσεις τίνι ἀνδίαι καὶ
ineptie: cui cõtritiones ſuguacue: cuius nigri ocu λέχαι, τίνι συντρίμματα ἀλακενῆς, τίνος φελιδνοὶ διὰφ
li? nõ immorantiũ in vinis: nõ ineſtigãtiũ θαλμοί; οὐ τῶν ἐγχορευόντων ἐν οἴνοις; οὐ τῶν ἐκζητούν
vbi cõiuncta ſũt: Me inebriemini vino: ſed q̃erẽſamini τῶν πόρι γίνονται; Μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἀλλὰ ὁμιλεῖτε
hoibus tuſtis τ q̃erſamini in vẽabulatiõnib⁹. Si eñ ἀνθρώποις δικαίοις καὶ ὁμιλεῖτε ἐν πολιτείαις. Ἐὰν γὰρ
in phialas τ vaſa ꝺderis oculos tuos: ἐις τὰς φιάλας καὶ τὰ ποτήρια δῷς τοὺς ὀφθαλμούς σου,
poſtea ꝺabulabis nudior piſtillo. Ἔπειτα πλανηθήσῃ γυμνότερος ὑπὲρ ὕστερον πόρνης. Τὸ δὲ ἔλαφρὸν
ſime tanq̃ a ſerpẽte vulnerat? ertẽdit: τ tanq̃ τῶν ὥσπερ ὑπὸ ὄφεως πεπληγὼς ἐκτείνεται, καὶ ὥσπερ
a ceraſte ꝺifundit eius venenũ. Occult tui ὑπὸ κεράστου διαχεῖται αὐτοῦ ὁ ἰός. Οἱ ὀφθαλμοί σου
cum viderint aliena' os tuũ tũc loquet ὅταν ἴδωσιν ἀλλοτρίαν τὸ σῶμα σὸν τότε λαλήσει
puerſa. Et facies ſicut in corde ' maris τ σκολιά. Καὶ κατακείσῃ ὥσπερ ἐν καρδίᾳ θαλάσσης καὶ
ſicut gubernator in multa tẽpeſtate. Dices ãt Xbe ὥσπερ κυβερνήτης ἐν πολλῷ κλύδωνι. Ἐρεῖς δὲ ἔτυ
rauerũt me τ nõ labozaui: τ iſtiterũt me: ego ãt nõ πτόν με καὶ οὐκ ἐπόνεσα, καὶ ἐνέπαιξάν μοι, ἐγὼ δὲ οὐκ
viderã q̃n vilucuſcerit: vt veniẽs iram cũ ꝺño con ἤδειν πότε ὄρθρος ἔσαι, ἵνα ἐλθὼν ζητήσω μεῖῶν συ
uentam. ντεύσομαι. Ca. 24.

HIi ne emulerꝭ malos viros: neq; ꝺeſideres ΜΗὶ μὴ ζηλώσῃς κακοὺς ἄνδρας, μὴ δὲ ἐπιθυμήσῃς
eſſe cũ eis. Meꝺitacia eñ meditat cor eoꝝ τ la εἶναι μετ' αὐτῶν. Ταυδὲ γὰρ μελετᾷ ἡ καρδία αὐτῶν καὶ πό
bores labia eoꝝ loquunt. Cũ ſapia edificat νους τὰ χείλη αὐτῶν λαλεῖ. Μετὰ σοφίας οἰκοδομεῖται οἶκος
dom': τ cũ intellectu erigit. Cũ ſenſu repleꝫ σύνεσις, καὶ μετὰ συνέσεως ἀνορθοῦται. Μετὰ διδασκίας ἐμπίμ
tur q̃ celaria oĩbus ꝺiuitijs ꝓtioſis τ pulchris. πλανται τὰ ταμεῖα παντὸς πλούτου τιμίου καὶ καλοῦ.

Melior ſapiẽs fortꝭ: τ vir prudentiã hẽns ագricola Κρείσσων σοφὸς ἰσχυροῦ, καὶ ἀνὴρ φρονησιν ἔχων γεωργίου
magno. Cũ gubernatione fit belli: auxiliũ μεγάλου. Μετὰ κυβερνήσεως γίνεται πολέμου, βοηθεία
ãt cũ conſilijs hẽnte. Sapiã τ cogitatio bona δὲ μετὰ βουλευτικῆς. Σοφία καὶ ἔννοια ἀγαθὴ
in portis ſapientũ: ſapiẽtes nõ ꝺeclinãt a lege ꝺni: ἐν πύλαις σοφῶν, σοφοὶ οὐκ ἐκκλίουσιν ἐκ νόμου κυρίου,
ſed ꝑfluerunt in cõcilio: indocto occurrit ἀλλὰ λογίζονται ἐν συνεδρίοις, ἀπαιδεύτῳ συναντᾶσά
moꝛs. Morit ãt ſtultus in peccato: immũditia νατος. Ἀποθνήσκει δὲ ἄφρων ἐν ἁμαρτίαις, ἀκαθαρσία
viro peſtilẽti inquinabit. In die mala τ in ꝺie ἀνδρὶ λοιμῶ μιανθήσεται. Ἐν ἡμέρα κακῇ καὶ ἐν ἡμέ
tribulatiõis ꝺefeçit: erue eos q̃ ducunt ad moꝛ ρᾳ θλίψεως ἔως ἂν ἐκλείπῃ, ῥῦσαι ἀγομένους ἐις θάνα
te. τ redime occiſos nõ parcas: ſtãt ꝺirecti nõ τον. καὶ ἐκ πρὶν ἀπενεχθέντος μὴ φείσῃ, ἐὰν δὲ ἴσῃς σὺκ
nouit hẽc: cogniſcẽs q̃ ꝺño corda oĩm cogno ἔγνωκε ταῦτα, γίνωσκε ὅτι κύριος καρδίας πάντων γινώ
ꝺit ea tuã: q̃ formauit ãbelũ oĩbus ꝑc nouit oia: σκει, καὶ ὁ πλάσας πνοὴν πᾶσιν αὐτὸς οἶδε πάντα,
q̃ reꝺdit vnicuiq; ẽm opa sua. Comede mel ὃς ἀποδίδωσιν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Φάγε μέ
fili: bon' cũ fauo: ꝙ ꝺulceſcat tuũ guttur. λι υἱέ, ἀγαθὸν γὰρ κηρίον, ἵνα γλυκανθῇ σου ὁ φάρυγξ.
Sic eñ ſentes ſapiam tua aia. Si eñ iue Οὕτως γὰρ εὑρήσουσι σοφίαν τὴν σὴν ψυχήν. Ἐὰν γὰρ ἔυ
nerit ſpes bon' finis tu': τ ſpes tꝫ nõ ꝺeſe ρῃς ἔσαι καλὴ ἡ τελευτή σου, καὶ ἐλπίς σε οὐ καταλεί
ret. Me ꝺducas impiũ vbulo tuũ: neq; ꝺeſi ψει. Μὴ προσαγάγῃς ἀσεβῆ τοῖς ὁμοδιαίτοις σου, μὴ δ' ἅπα
4 ci. Mũ aꝓsuagẽgis ãsebẽ ꝑmanẽ ꝓtio: neq; ꝺe ξ ἀπολεῖται. Ἐὰν γὰρ μείνῃς ἐν τῇ ἐρημίᾳ, ἐν τῇ ἀπειλῇ
ſtrues cũ impijs. Septies eñ cadet iu τοῦ ὑποκειμένου αὐτοῦ μὴ ἐκτριβῇς. Ἑπτάκις γὰρ πεσεῖται ὁ δί
ſtus τ reſurget: at impij infirmabunt in ma καιος καὶ ἀναστήσεται, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀδυνατήσουσιν ἐν κα
lis. Si ccciderit inimic' tuꝰ: ne gaudeas cõtra eũ: in κοῖς. Ἐὰν πέσῃ ὁ ἐχθρός σου, μὴ ἐπιχαίρῃς αὐτῷ, ἐν
ãt ſuppłantatione eius ne exſultaris. Mũ videbit ãt τῷ ὑποσκελίσματι αὐτοῦ μὴ ἐπαίρου. Ὅτι ὄψεται
ꝺño τ nõ placebit ei: τ auertet ira ſua κύριος καὶ οὐκ ἀρέσει αὐτῷ, καὶ ἀποστρέψει τὸν θυμὸν αὐτοῦ
ab eo. Me gaudeas in malefactoꝛib⁹: neq; emuleri pec ἀπ' αὐτοῦ. Μὴ χαίρειν ἐπὶ κακοποιοῖς, μὴ δὲ ζήλου ἁμαρ
catores. Nõ eñ erũt poſteri malor: lãpas τωλούς. Οὐ γὰρ μὴ ἔσωνται ἔκγονα πονηρῶν, λαμπὰς
ãt impioꝝ extinguet. Time ꝺeũ fili τ re δὲ ἀσεβῶν σβεσθήσεται. Φοβοῦ τὸν θεὸν υἱὲ καὶ βασι
gẽ: τ nec aliterf eoꝝ inobedies ſis. Repente γέ: τ μὴ ἑτέρῳ αὐτῶν ἀπειθήσῃς. Ἐξαίφνης
eñ vlciſcent impios. at ſupplicia vtriuſ γὰρ τίσονται τοὺς ἀσεβεῖς. τὰς δὲ τιμωρίας ἀμφο
q̃ quis cognoſcet: hec ãt ꝺico vobis ſapiẽ τέρων τίς γνώσεται; ταῦτα δὲ λέγω ὑμῖν τοῖς σο
tib⁹ cognoſcere: reuereri facilẽ in iudicio nõ φοῖς ἐπιγινώσκειν, αἰδεῖσθαι πρόσωπον ἐν κρίσει οὐ
bonũ. Dices impio iuſtꝰ eſt: maledi καλόν. Ὁ ἐπιτὰν γὰρ ἀσεβῇ δίκαιος ἐσι, ἐπικατά
ctus populꝰ erit τ odioſus in gẽtes Et redarguẽtes σεις λαὸς ἔσαι καὶ μισηθὴς ἐις ἔθνη. Οἱ δὲ ἐλέγχοντες
melioꝛes apparebũt: ſup eos ãt veniet bñdictio βελτίους φανοῦνται, ἐπ' αὐτοὺς δὲ ἥξει εὐλογία
bona. Labia ãt deoſculabũt reſpõdentia fmões ἀγαθή. Χείλη δὲ φιλήσουσιν ἀποκρινομένα λογους
bonos: pa in exitũ opa tua: ἀγαθούς, ἑτοίμασε ἐις τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου, οαο

καὶοαο οαοοαοοαοοαοοαο οαοοαοοαοοαοο

וְעַתַּדֵּה בַּשַּׂדֶה לָךְ אַחַר וּבָנִית בָּתֶּיךָ׃ אַל תְּהִי עֵד חִנָּם בְּרֵעֶךָ וְהַפִּתִּית בִּשְׂפָתֶיךָ׃ אַל תֹּאמַר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִי כֵּן אֶעֱשֶׂה לּוֹ אָשִׁיב לָאִישׁ כְּפָעֳלוֹ׃ עַל שָׂדֶה אִישׁ עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל כֶּרֶם אָדָם חֲסַר לֵב׃ וְהִנֵּה כֻלּוֹ קִמְשֹׁנִים כָּסּוּ פָנָיו חֲרִלִּים וְגֶדֶר אֲבָנָיו נָרָסָה׃ וְאֶחֱזֶה אֲנִכִי אָשִׁית לִבִּי רָאִיתִי לָקַחְתִּי מוּסָר׃ מְעַט שְׁנוֹת מְעַט תְּנוֹמֹת מְעַט חִבֻּק יָדַיִם לִשְׁכַּב׃ וּבָא כְמַהֲלֵךְ רִישֶׁךָ וּמַחְסֹרֶיךָ כְּאִישׁ מָגֵן׃

Cap.xxv. גַּם אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּ אַנְשֵׁי חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר וְכְבוֹד מְלָכִים חֲקֹר דָּבָר׃ שָׁמַיִם לָרוֹם וָאָרֶץ לָעֹמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חֵקֶר׃ הָגוֹ סִיגִים מִכֶּסֶף וְיֵצֵא צוֹרֵף לִכְלִי׃ הָגוֹ רָשָׁע מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ וְיִכּוֹן בַּצֶּדֶק כִּסְאוֹ׃ אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֹלִים אַל תַּעֲמֹד׃ כִּי טוֹב אֲמֹר לְךָ עֲלֵה הֵנָּה מֵהַשְׁפִּיל לִפְנֵי נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ׃ אַל תֵּצֵא לָרִב מַהֵר פֶּן תַּעֲשֶׂה בְאַחֲרִיתָהּ בְּהַכְלִים אֶת רֵעֶךָ׃ רִיבְךָ רִיב אֶת רֵעֶךָ וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגַל׃ פֶּן יְחַסֶּדְךָ שֹׁמֵעַ וְדִבָּתְךָ לֹא תָשׁוּב׃ תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כֶּסֶף דָּבָר דָּבַר עַל אָפְנָיו׃ נֶזֶם זָהָב וַחֲלִי פָּז מוֹכִיחַ חָכָם עַל אֹזֶן שֹׁמַעַת׃ צִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשֹׁלְחָיו וְנֶפֶשׁ אֲדֹנָיו יָשִׁיב׃ נְשִׂיאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אִישׁ מִתְהַלֵּל בְּמַתַּת שֶׁקֶר׃ בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם יְפֻתֶּה קָצִין וְלָשׁוֹן רַכָּה תִּשְׁבָּר גָּרֶם׃ מָצָאתָ אֲכֹל דְּבַשׁ אֱכֹל דֵּיֶּךָ פֶּן תִּשְׂבָּעֶנּוּ וְהַקְּאתוֹ׃ הַקַּר רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ פֶּן יִשְׂבָּעֲךָ וְשִׂנְאֲךָ׃ חֵרֶב וְחֵץ וְשֹׁנֵן אִישׁ עֵנֶה בְרֵעֵהוּ עֵד שָׁקֶר׃ רֹעַ בֶּטַח בּוֹגֵד בְּיוֹם צָרָה מָעֳדָה בֶגֶד וְיוֹם קֹרֶה חֹמֶץ עַל נָתֶר וְשִׁר בַּשָּׁרִים עַל לֵב רָע׃ אִם רָעֵב שִׂנְאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לֶחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם׃ כִּי גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ וַיהוָה יְשַׁלֶּם לָךְ׃ רוּחַ צָפוֹן תְּחוֹלֵל גֶּשֶׁם וּפָנִים נִזְעָמִים לְשׁוֹן סֵתֶר׃ טוֹב שֶׁבֶת עַל פִּנַּת גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית חָבֵר׃ נֹד מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה וְשֹׁמֻעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק׃ מַעְיָן נִרְפָּשׁ וּמָקוֹר מָשְׁחָת צַדִּיק מָט לִפְנֵי רָשָׁע׃ אָכֹל דְּבַשׁ הַרְבּוֹת לֹא טוֹב וְחֵקֶר כְּבוֹדָם כָּבוֹד׃ עִיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מַעְצָר לְרוּחוֹ׃

Cap.xxvi כַּשֶּׁלֶג בַּקַּיִץ וְכַמָּטָר בַּקָּצִיר כֵּן לֹא נָאוֶה לִכְסִיל כָּבוֹד׃ כַּצִּפּוֹר לָנוּד כַּדְּרוֹר לָשׁוּף כֵּן קְלָלַת חִנָּם לוֹ תָבוֹא׃ שׁוֹט לַסּוּס וָמֶתֶג לַחֲמוֹר וְשֵׁבֶט לְגֵו כְּסִילִים׃ אַל תַּעַן כְּסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן תִּשְׁוֶה לּוֹ גַּם אָתָּה׃ עֲנֵה כְסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָיו׃ מְקַצֵּה רַגְלַיִם חָמָס

'et diligẽter exerce 'agrũ 'tuum:& postea 'edifices 'domũ tuã.' Ne 'sis 'testis 'frustra 'cõtra pximũ tuũ: 'ne lactes quem 'labiis tuis.' Ne 'dicas: 'quomodo 'fecit 'mihi 'sic 'faciam 'ei: & reddam 'vnicuiq; 'secundum opus suũ. 'Per 'agrũ 'pigri 'transiui: & per 'vineam 'viri 'stulti. 'Et ecce 'totũ 'repleuerant 'vrtice: & 'operuerant 'superficiem eius 'spine: & 'maceria 'lapidum 'destructa erat. 'Quod cũ vidissem 'posui in 'corde meo: & exemplo 'didici 'disciplinã. 'Parũ quam 'dormies: 'modicũ 'dormitabis: 'paululũ 'manu 'cõseres' vt quiescas. 'Et veniet tibi quasi 'cursor 'egestas tua: 'et mendicitas 'quasi vir 'armatus.

25.

'He 'quoq; 'parabole 'salomonis: 'quas 'transtulerunt 'viri 'ezechie 'regis 'iuda. 'Gloria 'dei 'celare 'verbum: & 'gloria 'regum 'inuestigare 'sermonem. 'Celum 'sursum '& terra 'deorsũ: & 'cor 'regum 'inscrutabile. 'Auser 'rubiginem 'de argento: & egredietur 'vas 'purissimũ. 'Auser 'impietatem 'de vultu 'regis: & firmabitur 'iustitia 'thron' ei'. 'Ne 'gloriosus appareas 'coram 'rege: & in loco 'magnorum 'ne 'steteris. 'Melius est enim vt 'dicatur 'tibi 'ascende 'huc: & 'non vt humilieris 'coram 'principe. 'Que 'viderunt' oculi tui ne 'proferas 'in iurgio 'cito: 'ne 'forte 'postea emendare nõ possis 'cum dehonestaueris 'amicũ tuũ. 'Causam tuã 'tracta 'cum 'amico tuo: & 'secretum 'extranei 'ne 'reueles: 'ne forte 'insultet tibi cum 'audierit: & exprobrare 'non 'cesset. 'Mala 'aurea 'in lectis' argenteis: qui 'loquitur 'verbum 'in 'tẽpore suo. 'Inauris 'aurea & 'margarita 'fulgens: 'q arguit 'sapiẽtẽ & 'aurẽ 'obediẽtem. 'Sicut frigus 'nuis 'in die 'messis: ita 'legat' 'fidelis 'ei q̃ miserit eum: 'animam ipsius

τ preparare in agrῳ: τ vade post
καὶ παρασκεύαζου εἰς τὸν ἀγρόν, καὶ καθαρίσεις καθαρὸν ἀπαν-
me τ recedificabis domũ tuã. Ne fi-
σὲν μου καὶ ἀνοικοδομήσεις τὸν δικόν σου. Μὴ γίνῃ
falsus testis in tuã ciue: neque: vilaueris tuis
ψευδὴς μάρτυς ἐπὶ σὸν πολίτην, μηδὲ πλατύνου σοῖς
labijs. Ne vicias quẽadmodũ vĩus est me: vtar
χείλεσι. Μὴ ἕλιπε ὁ τρόπον ἐχρήσατό μοι, χρήσο-
eo: reddã ãt ei ea i q̃b' mihi iniuriatꝰ est: sicut agri
μαι αὐτῷ, τίσομαι δὲ ἀυτὸν ἃ με ἠδίκησεν ὡσαύτως γεωρ
colationẽ vir fuit': τ tanq̃ vinea. homo idi-
γιον ἀνὴρ ἄφρων, καὶ ὥσπερ ἀμπελὼν· ἄνθρωπος ἐνδε
gẽs mẽte fi dimiseris eũ horrido' fiet τ sylueſcet
ης φρενῶν ἐὰν ἀφῇς ἀυτὸν χερσωθήσεται καὶ χορτομαγὴ
totus: τ fit relictus: ãt macerie
σει ὅλος, καὶ γίνεται ἐκλελειμμένος, οἱ δὲ φραγμοὶ τῶν
lapidũ eius defodiunt. postea ego penitẽtiã egi: aspe
λίθων αὐτοῦ καπισκαπτοῦσι. ὕστερον ἐγὼ μετενόησα, εἶδε
xi ad eligendã disciplinã. pax domino:
βλεψα τοῦ ἐκλέξασθαι παιδείαν. Ολίγον νυσάζω,
parũ ãt dormio: pax ãt amplector manũ pe
ὀλίγον δὲ καθυστῶ, ὀλίγον δὲ ἐναγκαλίζομαι χερσὶ σὺ
ctora. Si ãt hoc feceris: veniet pcedens pauptas
σι. Ἐὰν δὲ τοῦτο ποιῇς, ἥξει προτρουσυόμενόν σε πενία
tua: τ egestas quasi bon' cursor.
σου, καὶ ἔνδεια ὡσεὶ ἀγαθὸς δρομεύς. Ca.25,

A

Hæ pabole salomonis: indistincte
Αὗται αἱ παροιμίαι σολομῶντος, αἱ ἀδιάκριτοι
quas exciperũt omict eſecte regis
ἃς ἐξεγράψαντο οἱ φίλοι ἐζεκίου τοῦ Βασιλέως τῆς
iudee. Gña dei celãt simone: gña ãt re
Ἰουδαίας. Δόξα θεοῦ κρύπτει λόγοι, δόξα δὲ βασι-
gis honorat res. Cælũ excelſũ: terra ãt
λέως τιμᾷ πράγματα. Οὐρανὸς ὑψηλός, γῆ δὲ
pfunda: coz ℞o regis inscrutabile. pcute ipso
βαθεῖα, καρδία δὲ βασιλέως ἀνεξέλεγκτος. τύπτε ἀδό
batũ argentũ: τ purificabit pur omne.
κιμον ἀργύριον, καὶ καθαριδήσεται καθαρὸν ἅπαν.
Interfice impios a facie regis τ diri
Κτεῖνε ἀσεβεῖς ἐκ προσώπου βασιλέως καὶ κατορ
get in iustitia thron' ei'. He superbias
θώσει ἐν δικαιοσύνῃ θρόνος αὐτοῦ. Μὴ ἀλαζονεύου
coꝝ rege: neq; in locis principũ ſtete
ἐνώπιον βασιλέως, μηδὲ ἐν τόποις δυνατῶν ἐφίσα-
ris. Melꝰ enĩ vt dicat tibi ascẽde ad mẽ-
σο. Κρεῖσσον γὰρ τὸ ῥηθῆναί σοι ἀνάβαινε πρὸς μέ ἢ
humiliare te in facie pncipis: q̃ vid'erũt ocu
ταπεινῶσαί σε ἐν προσώπῳ δυνάσου, ἃ εἶδον οἱ ὀφ
li tui dic. He incidas in iurgiũ cito:
θαλμοί σου λέγε. Μὴ πρόσπιπτε εἰς μάχην ταχέως,
ne peniteas in nouissimis. Quãdo vero tibi exprobra
ἵνα μὴ μεταμεληθῇς ἐπ' ἐχάτων. Ηνίκα δ' ἂν σε ὀνειδί
uerit amic' recede retro. He despicias:
σῃ ὁ φίλος ἀναχώρει εἰς τὰ ὀπίσω. Μὴ καταφρόνει,
ne tibi exprobret ĩdẽ amicus. Et iurgiũ tuũ τ inimicitia
μή σε ὀνειδίσῃ ἐκεῖ ὁ φίλος. Η δὲ μάχη σου καὶ ἡ ἔχθρα
nõ aberit sed erit tibi eãdẽ mozti. Esa τ ami
οὐκ ἀπέσει ἀλλ' ἔσαι σοι ἴσῃ θανάτου. Χάρις καὶ φι-
citia liberat: ĩo serua tibi: ne exprobrabi
λία ἐλευθεροῖ, ἀς τήρησον σεαυτῷ, ἵνα μὴ ἐπονειδί-
lis tuas: sed custodi eias tuas liberali
σος ᾖς, ἀλλὰ φύλαξον τὰς ὁδούς σου ἐυσυναλλά-
ter. malũ aureũ montii fardiũ sic dicere
κτως. μῆλον χρυσοῦν ἐν ὁρμίσκῳ σαρδίου οὕτως εἰπεῖν
simone. In inaure aureã fardiũ ptiosũ liga
λόγον. Εἰς ἐνώτιον χρυσοῦν σαρδιον πολυτελὲς δέ
tũ est. sermo sapiẽs in obediẽtẽ aurẽ: sicut exitus ni-
δέξαι λόγος σοφὸς εἰς ἐυπήκοον οὖς, ὥσπερ ἔξοδος χιό-
uis in tẽpe messis estut prodest: sic legat'
νος ἐν ἀμήτῳ κατάκαυμα ὠφελεῖ, οὕτως ἄγγελος πι
lis mittẽtiꝰ eũ: sicꝰ eſt
σὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτόν, ψυχὰς γὰρ

eo ventũ pdeſt. Sicut venti τ nubes
πῶν αὐτῷ χρωμένων ὠφελεῖ· Ωσπερ ἄνεμοι καὶ νέφη
τ pluuie claritsime: sic q̃ gltant in do
καὶ ὑετοὶ ἐπιφανέστατοι, οὕτως οἱ καυχώμενοι ἐπὶ δό
no ' mẽdaci. In patientia ꝓspertas regiꝰ:
σει ψευδεῖ. Ἐν μακροθυμίᾳ ἡυσθία βασιλεύσειν,
lingua ãt mollis cõfringit ossa. Mel tuentẽs comede
γλῶσα δὲ μαλακὴ συντρίβει ὀστᾶ. Μέλι εὑρὼν φάγε
qđ sufficit: ne forte repleꝰ euomas illud. Sub-
γὸ ἱκανόν, μή ποτε πλησθεὶς ἐξεμέσῃς· σπάνιον εἴσαγε
trahe pedẽ tuũ de domo
σὸν πόδα πρὸς. γὸν σεαυτοῦ φίλον, μὴ ποτε πλησθεὶς
proximi tui: ne q̃n' satia
te oderit te. clauꝰ τ gladiꝰ τ sagittatio speciosa
tus oderit te. ' Iaculum
σου μισησάτω σε· ῥόμφαλον καὶ μάχαιρα καὶ τόξευμα ἀκιδω
'& gladius' & sagitta' acu
τὸν· οὕτως καὶ ἀνὴρ ὁ κατὰ μαρτυρῶν τὸν φίλου αὐτοῦ
ta. ' homo 'qui loquitur
testimonũ falsũ. Dens malꝰ τ pes iniqui
'cõtra pximũ suũ ' falsus
μαρτυρίαν ψευδῆ. Οδὸς κακοῦ καὶ πούς παρανόμου
'testimoniũ.' Dens' putri
peribit in vie mala. Sicut acetũ trahit inutile:
dus' & pes' lassus: 'qui spe
ὀλεῖται ἐν ὁμήρᾳ κακῇ. Ωσπερ ὄξος ἕλκει ἀσύμφορον,
rat super' infideli' in die
tic incidẽs passio in corpore coz pritat.
'angustie: & 'amittit' pal
οὕτως πρόσωπον πάσης ἐν σώματι καρδίαν λυπεῖ.
lium 'in die' frigoris.
Sicut tinea vestimẽtꝰ τ vermis ligno: sic tristitia
'Acetum' in' nitro: 'qui
Ωσπερ σὴς ἱματίῳ καὶ σκώληξ ξύλῳ, οὕτως λύπη
cantat' carmina
virũ nocet cordi. si ẽsurit inimicꝰ tuꝰ:
'cordi' pessimo.' Si' esu
ἀνδρὸς βλάπτει καρδίαν· ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου,
rierit' inimicus tuus
ciba illũ. si sitit dabit bere ei. Hoc eſt
'cibaillum:' si' sitit' da ei
τρίβε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ πότιζε αὐτόν. Τοῦτο γὰρ
aquam' bibere.' Prunas
facies carbones ignis accumulabis sup caput ei'
'enim' cõgregabis' super
πολῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐ
'caput ei': & dñs' reddet
τῷ, ὁ δὲ κς ἀνταποδώσει σοι ἀγαθά· ἄνεμος βορέας ἐξε
tibi. ' Ventus
γείρει ὑετὸν, πρόσωπον δὲ ἀναιδὲς γλῶσσαν ἐριβίζει.
'aquilo' dissipat' pluuias:
habitare in angulo dom': ꝙ cũ mulie
'& facies' tristis
Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας δώματος, ἢ μετὰ γυναι
'linguã' detrahentẽ.' Me
κὸς λοιδόρου ἐν οἰκίᾳ κοινῇ. Ωσπερ ὕδωρ ψυχρὸν
lius est' federe' in' angulo
sic sitienti pessimi' nũtii bon' de terra
'domatis: ' ꝙ cũ muliere
ψυχὴ διψώσῃ πρόσηνες, οὕτως ἀγγελία ἀγαθὴ ἐκ γῆς
'litigiosa' & in domo' cõ
μακρόθεν. Ωσπερ ὕδατος πηγὴν φράσαι καὶ ὕδατος
muni'. Aqua' frigida' ani
ceſtũ ὀιῤῥυτὸν· sic indecẽs tustũ cecidit
mẽ sitienti. ' Fons' turbatus pede' &
ἔξοδον λυμαίνοιτο, οὕτως ἄκεσμον δίκαιον πεσόντα
'vena' corrupta:
se coꝝ impio. Comedere mel multũ nõ bonũ:
'iuſtus' cadens' coꝝ' im
καὶ ἔπαινον ἀσεβοῦς. Εδίεν μέλι πολὺ οὐ καλόν,
pio. Sicut qui
in pñio hẽre ãt oportet hmões gliosos. Sicut vrbs
'mel' multũ' comedit' nõ
τειχὴν δὲ χρὴ λόγους ἐνδόξους. Ωσπερ πόλις τὰ
ẽ ei' bonũ: sic q̃' scrutator
muros vilectos hẽns τ immunrata: sic vir q̃
est' maiestatis opprimetur
Τείχη καταβεβλημένη καὶ ἀτείχισος, οὕτως ἀνὴρ ὃς
a' gloria. Sicut' vrbs' pa
οὐ μετὰ βουλῆς τι πράσσει. Ca.26.
teꝝ & absq̃' muroꝝ am
bitu: ita' vir' q' nõ poteſt
in loquẽdo' cohibere' ſpi
ritum suum. 26.

A

Sicut ros in tpe messis τ sicut pluuia in
Ωσπερ δρόσος ἐν ἀμητῷ καὶ ὥσπερ ὑετὸς ἐν
vere: sic nõ eſt stulto gña. Sicut aues. vo-
ὥρᾳ, οὕτως οὐκ ἔστι ἄφρονι τιμή. Ωσπερ ὄρνεα πε
lãt τ passeres: sic maledictio iantis nõ supcrue
τᾶται καὶ στρουθοί, οὕτως ἀρὰ ματαία οὐκ ἐπιτελεύ
niet vtli. Sicut flagellũ equo τ stimul' asino:
σεται οὐδενί. Ωσπερ μάστιξ ἵππῳ καὶ κέντρον ὄνῳ,
sic virga gẽti inique. He respõdeas stul-
οὕτως ῥάβδος ἔθνεσι παρανόμοις. Μὴ ἀποκρίνου ἄφρο
to iuxta eĩ stultitiã: ne similis tibi ei
νι κατὰ τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην, ἵνα μὴ ὅμοιος ᾖς αὐ
vi κατὰ τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην, ἵνα μὴ ὅμοιος ᾖς αὐ
sed respõde stulto ad eĩ' stulti
τῷ. Αλλὰ ἀποκρίνου ἄφρονι πρὸς τὴν ἐκείνου ἀφρο
tiã: ne videat sapiẽs apud seipm. Ex
σύνην, ἵνα μὴ φαίνῃται σοφὸς παρ' ἑαυτῷ. Ἐκ τῶν
suis viſis' opprobriũ
ἑαυτοῦ ὀφθῶν ὀνειδισμός

עֲנֵה בְּיָתֵדוֹ אֶל תְּהִי עֵד חִנָּם בְּרֵעֶךָ וְהַפִּתִּית בִּשְׂפָתֶיךָ׃ אַל תֹּאמַר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִי כֵּן אֶעֱשֶׂה לּוֹ אָשִׁיב לָאִישׁ כְּפָעֳלוֹ׃ עַל שְׂדֵה אִישׁ עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל כֶּרֶם אָדָם חֲסַר לֵב׃ וְהִנֵּה כֻלּוֹ קִמְשֹׁנִים כָּסּוּ פָנָיו חֲרוּלִים וְגֶדֶר אֲבָנָיו נָתָצָה׃ וְאֶחֱזֶה אֲנִי אָשִׁית לִבִּי רָאִיתִי לָקַחְתִּי מוּסָר׃ מְעַט שֵׁנָה מְעַט תְּנוּמָה מְעַט חִבֻּק יָדַיִם לִשְׁכַּב׃ וּבָא כְמַהֲלֵךְ רִישֶׁךָ וּמַחְסֹרֶיךָ כְּאִישׁ מָגֵן׃

Cap.xxv גַּם אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּ אַנְשֵׁי חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר וְכְבוֹד מְלָכִים חֲקֹר דָּבָר׃ שָׁמַיִם לָרוּם וָאָרֶץ לָעֹמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חֵקֶר׃ הָגוֹ סִיגִים מִכֶּסֶף וְיֵצֵא צוֹרֵף לִכְלִי׃ הָגוֹ רָשָׁע מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ וְיִכּוֹן בַּצֶּדֶק כִּסְאוֹ׃ אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֹלִים אַל תַּעֲמֹד׃ כִּי טוֹב אֲמֹר לְךָ עֲלֵה הֵנָּה מֵהַשְׁפִּיל לִפְנֵי נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ׃ אַל תֵּצֵא לָרִב מַהֵר פֶּן תַּעֲשֶׂה בְאַחֲרִיתָהּ בְּהַכְלִים אֶת רֵעֶךָ׃ רִיבְךָ רִיב אֶת רֵעֶךָ וְסוֹד אַחֵר אַל תְּגַל׃ פֶּן יְחַסֶּדְךָ שֹׁמֵעַ וְדִבָּתְךָ לֹא תָשׁוּב׃ תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כֶּסֶף דָּבָר דָּבַר עַל אָפְנָיו׃ נֶזֶם זָהָב וַחֲלִי פָּז מוֹכִיחַ חָכָם עַל אֹזֶן שֹׁמַעַת׃ צִנַּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשֹׁלְחָיו וְנֶפֶשׁ אֲדֹנָיו יָשִׁיב׃ נְשִׂיאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אִישׁ מִתְהַלֵּל בְּמַתַּת שֶׁקֶר׃ בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם יְפֻתֶּה קָצִין וְלָשׁוֹן רַכָּה תִּשְׁבָּר גָּרֶם׃ מָצָאתָ דְּבַשׁ אֱכֹל דֵּיֶּךָ פֶּן תִּשְׂבָּעֶנּוּ וְהַקְּאתוֹ׃ הַקַּר רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ פֶּן יִשְׂבָּעֲךָ וְשִׂנְאֲךָ׃ חֵרֶב וְחֵץ וְשֹׁנֵן אִישׁ עֵנֶה בְרֵעֵהוּ עֵד שָׁקֶר׃ רֹעַ בֶּטַח בּוֹגֵד בְּיוֹם צָרָה מָעֳדָה בֶגֶד וְיוֹם קֹרֶה חֹמֶץ עַל נָתֶר וְשִׁר בַּשָּׁרִים עַל לֵב רָע׃ אִם רָעֵב שִׂנְאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לֶחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם׃ כִּי גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ וַיהוָה יְשַׁלֶּם לָךְ׃ רוּחַ צָפוֹן תְּחוֹלֵל גֶּשֶׁם וּפָנִים נִזְעָמִים לְשׁוֹן סֵתֶר׃ טוֹב שֶׁבֶת עַל פִּנַּת גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית חָבֵר׃ נֹד מַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה וְשֹׁמֻעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק׃ מַעְיָן נִרְפָּשׁ וּמָקוֹר מָשְׁחָת צַדִּיק מָט לִפְנֵי רָשָׁע׃ אָכֹל דְּבַשׁ הַרְבּוֹת לֹא טוֹב וְחֵקֶר כְּבוֹדָם כָּבוֹד׃ עִיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מַעְצָר לְרוּחוֹ׃

Cap.xxvi כַּשֶּׁלֶג בַּקַּיִץ וְכַמָּטָר בַּקָּצִיר כֵּן לֹא נָאוֶה לִכְסִיל כָּבוֹד׃ כַּצִּפּוֹר לָנוּד כַּדְּרוֹר לָשׁוּף כֵּן קְלָלַת חִנָּם לוֹ תָבוֹא׃ שׁוֹט לַסּוּס וָמֶתֶג לַחֲמוֹר וְשֵׁבֶט לְגֵו כְּסִילִים׃ אַל תַּעַן כְּסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן תִּשְׁוֶה לּוֹ גַּם אָתָּה׃ עֲנֵה כְסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָיו׃ מְקַצֵּה רַגְלַיִם חָמָס

שְׁתֵּה שִׁלַּח דְּבָרִים בְּיַד כְּסִילִ׃
יְדַלֶּה שׁוֹקִים מְפַסֵּחַ וּמַשְׁתֶּה חֲמָס בְּפִי כְסִילִים׃
נִמְשָׁל בְּפִי כְסִילִים׃ כִּצְרוֹר אֶבֶן לְמַרְגֵּמָה כֵּן נוֹתֵן לִכְסִיל כָּבוֹד׃
חוֹחַ עָלָה בְּיַד שִׁכּוֹר וּמָשָׁל בְּפִי כְסִילִים׃ רַבִּ מְחוֹלֵל כֹּל וְשֹׂכֵר כְּסִילִים וְרַבִּ עֹבְרִים׃
כְּכֶלֶב שָׁב עַל קֵאוֹ כְּסִיל שֹׁנֶה בְּאִוַּלְתּוֹ׃
רְאִיתָ אִישׁ חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכְסִיל מִמֶּנּוּ׃
אָמַר עָצֵל שַׁחַל בַּדֶּרֶךְ אֲרִי בֵּין הָרְחֹבוֹת׃
צִירָה עָצֵל עַל מִטָּתוֹ טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלַּחַת תָּכְלָה לַהֲשִׁיבָהּ אֶל פִּיו׃
חָכָם עָצֵל בְּעֵינָיו מְשִׁיבֵי טָעַם מְחַזִּיק חָכָם לא לוֹ׃
כְּמִתְלַהְלֵהַ הַיֹּרֶה חִצִּים וָמָוֶת אִישׁ כֵּן רַמָּה אֶת רֵעֵהוּ וְאָמַר הֲלֹא מְשַׂחֵק אָנִי׃
בְּאֶפֶס עֵצִים תִּכְבֶּה וְאֵין נִרְגָּן יִשְׁתֹּק מָדוֹן׃
אֵשׁ נֶחָלִים וְעֵצִים לְאֵשׁ וְאִישׁ מְדָנִים לְחַרְחֵר רִיב׃
דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם יֵרְדוּ חַדְרֵי בָטֶן׃
מְצֻפֶּה עַל חָרֶשׂ שְׂפָתַיִם דַּלְקִים וְלֵב רָע בְּשִׂפְתָי יָנֵר שִׂנְאָה׃
וּנְכָרְבּוּ יְשָׁרִים מְרָמָה כִּי יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל תַּאֲמֵן בּוֹ כִּי שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת בְּלִבּוֹ׃
תְּכַסֶּה שִׂנְאָה בְּמַשָּׂאוֹן תִּגָּלֶה רָעָתוֹ בַּקָּהָל׃
כֹּרֶה שַׁחַת בָּהּ יִפּוֹל וְגוֹלֵל אֶבֶן אֵלָיו תָּשׁוּב׃
שֶׁקֶר יִשְׂנָא דַכָּיו וּפֶה חָלָק יַעֲשֶׂה מִדָּחֶה׃

'bibēs :"q mittit 'verba' p nunciū 'stultū. Quō' pul chras frustra habet' clau dus" tibias: sic indeces est "in ore' stultorū" parabo la. 'Sicut qui mittit" lapidē 'in acerū mercurii :' ita 'qui tribuit" insipiēti" ho norem. Quō si" spina" na scatur" in manu' temulēti: sic" pabola' in ore" stultoru rū. ' Iudiciū' determinat causas' q ipsum' stulto "silentiū' tras' mitigat. ' Si cut canis q' reuertitur' ad 'vomitū suū: sic' iprudēs 'qui iterat' stulticiā suam. "Vidisti" hoiem' sapientē 'sibi videri : " magis illo 'spem habebit' insipiēs. 'Dicit" piger" leo ē' in via: & leena ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ "in" itinerib'. Sicut' ostiū 'vertitur' in: ∞∞∞∞∞∞ 'cardine suo: ita" piger" in 'lectulo suo .' Abscondit 'piger" manus" sub axel la sua: & laborat' si ∞∞∞ 'ad' os suū eas' cōuerterit "Sapiētior" sibi' stultus" vi detur: 'septē viris' loquēti bus' sentētias. Sicut q' ap prehēdit' auribus' canē : sic' qui trāsit & ipatiēs cō miscetur' rixe' alteri'. 'Si cut noxius est' qui mittit 'sagittas &" lāceas in" mor tem : 'ita' vir qui ∞∞∞∞∞ 'fraudulē' fer nocet' amu co suo: & cū fuerit depre hensus' dicet: 'ludēs feci. 'Cum defecerit' ligna' ex tinguetur' ignis:" cū' subtrahe rone' subtracto' furgia 'cōquiescūt. Sicut' carbo nes' ad prunas' & ligna 'ad ignem: sic" homo" ira cundus' fusc itat' rixas. 'Verba' fusurronis' qua si simplicia: & ipsa ∞∞∞ "pueniūt ad 'intima' cor dis. Quō si' argēto' sordi do' ornare velis vas' ficti le: sic' labia' tumentia ∞∞ 'cum' pessimo' corde fo ciata. 'Labiis suis' intelli gitur' inimicus :" cum in corde" tractauerit' dolos. 'Quando' submiserit' vo cem sua" ne' credideris" ei: 'quoniā' septem' nequitie sunt' in corde illius. Qui 'operit' odium' fraudulē ter :' reuelabitur' malicia eius' in concilio. 'Qui fo dit' foueā' incidet' in eam: "& qui voluit" lapidē' re uertetur' ad cuz. 'Lingua 'fallax' non amat' veritā tem: "& os' lubricum ∞∞ 'operatur' ruinas. 27.

facit: q̄ mittit q nunciū stultū sibimet. Ἀπο-πιτεῖται, ὁ ἀσυνετίλας διʼ ἀγγέλου ἄφρονος λόγον. Αφι-ret facultatē cruz: & puerbia ex ore stultoꝝ: λοῦ σοφὰ σκελῶν, καὶ παροιμίας ἐκ στόματος ἀφρόνων Qui ligat lapidē in fūda: similis est ti- Ος ἔσπο δεσμεύει λίθον ἐν σφενδόνῃ, ὁμοιός ἐσι τῷ δι buēt stulto gloriā. Spine nascunt in manu te- δόντι ἄφρονι δόξαν. Ακανθαι φύονται ἐν χειρὶ τοῦ με mulēti: ferultuq; ār in manu stulteꝝ. Multū cīn αὐσου, δουλεία δὲ ἐν χερὶ τῶν ἀφρόνων. Πολλὰ χει ut oīs ego stultoꝝ: cōterit' cīn stu- μάζεται πᾶσα σαρξ ἀφρόνων, συντρίβεται γὰρ ἡ ἔγκατ- por' eoꝝ. Sicut canis cū' reuertit ad' suū σις αὐτῶν. Ωσπερ κύων ὅταν ἐπιστρέψῃ ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ vomitū & abominabilis fit: sic' stulto' sua' ma ἔμεσιν καὶ μισητὸς γίνεται, οὕτως ἄφρων τὴν ἑαυτοῦ κα litia reuertēs ad' suū peccatū. Vidi vi κίαν ἀναστρέψας ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ ἁμαρτίαν. Εἶδον ἄν- rū q̄ videt apud' semetipm' sapiēs esse: spē ta δρα δόξαντα σοφὸν ἑαυτῷ σοφὸν εἶναι, ἐλπίδα μεί- mē habuit magis' stulto' q̄ tipe. Dicit piger' mur τοι ἔχειν μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ. Λέγει ὀκνηρὸς ἀστεῖ- fuis ad vtā: leo in via: in āt pla λόμβος εἰς ὁδόν, λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλα tetis occisorꝝ. Sicut hostiū vertit' in car- τείαις φονευταί. Ωσπερ θύρα στρέφεται ἐπὶ τοῦ στρόφιγ dine: ita piger in lectulo suo. Abscōdit piger γος, οὕτως ὀκνηρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ. Κρύ-βας ὀκνη ger manū in sinu suo: nō potest in ρὸς τὴν χεῖρα ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, οὐ δύναται ἐπι ferre ad os. Sapiētior piger sibi vide νεγκεῖν εἰς τὸ στόμα. Σοφώτερος ὀκνηρὸς ἑαυτῷ φαίνε tur: eo q̄ in facietate affert nunciū. fi tai, τοῦ ἐν πλησμονῇ ἀσυνκομίζοντος ἀγγελίαν. Ω cut q̄ tenet caudā canis: sic q̄ p̄sidet alieno σπερ ὁ κρατῶν κέρκου κυνός, οὕτως ὁ παροιζῶς ἀλλοτρίας iudicio. Sicut q̄ curāt pūcīt' fmones in bo κρίσεως. Ωσπερ οἱ ἰώμενοι προβάλλουσι λούσους εἰς ἀν nimes: ar q̄ occurrit fmoni pmus: supplātabi θρώπους, ὁ δὲ παυτήσας τῷ λόγῳ πρῶτος, ὑποσκελιδί tur: sic oēs q̄ insidiant' sus ami σεται, οὕτως πάντες οἱ ἐνεδρεύοντες τοὺς ἑαυτῶν φί cis. Cū āt ꝓzchēsti fuerit: dicit q̄ ludēs fe λους. Οταν δὲ φαραθῶσι, λέγουσιν ὅτι παίζων ἐπ ci. In multis lignis germinat ignis: vbi āt nō est πραξα. Ἐν πολλοῖς ξύλοις θάλλει πῦρ, ὅπου δὲ οὐκ ἔστι furēs desert' turgiū. Focus carbonib' & ligna ign: δίδυμος συκᾶσι μάχη. Ἐχάρα ἄνθρακι κάει καὶ ξύλα πυρί, vir āt cōtinator ad turbationē rire. Sermōes aluteꝝ ἀνὴρ δὲ λοίδορος εἰς ταραχὴν μάχης. Λόγοι κερκώπων molles: ipi āt ferūt in penetralia vtcer. μαλακοί, οὗτοι δὲ τυπτουσιν εἰς ταμιεῖα παλάγχιων. Iirgentū datū cū dolo: sicut testa reputādū: Αργύριον δεδόμενον μετὰ δόλου, ὥσπερ ὄστρακον ἡγητέ labia leuia cor celāt triste. Labijs ον, χείλη λεῖα καρδίαν καλύπτει λυπηράν. Χείλεσι oīa tmuit plozās inimic': in āt cor πάντα ὑπνύει ἀσυκαλούμενος ἐχθρὸς, ἐν δὲ τῇ καρ de machinat' dolos. Si te rogauerit inimc' ma διὰ τεκμαίρεται δόλους. Ἐὰν σου δέηται δέχθρὸς με gna voce ne credideris ei: ἑπτὰ γὰρ εἰσι πονηρίαι ἐν γάλη τῇ φωνῇ μὴ πιστεύσῃς αὐτῷ, ἑπτὰ γάρ εἰσι πονηρίαι ἐν corde illi'. Qui operit inimicitiā cōponit dolū: ce τῇ καρδίᾳ αὐτ. Ο κρύπτων ἔχθραν συνίσησι δόλον, ἐκκα lat āt sua peccata notabilis in cōcilio. Qui λύπτει δὲ τὰς ἑαυτ ἁμαρτίας ἔυγνωσος ἐν συνεδρίῳ. Ο fodit foueā' primo incidet in eā: at q ὀρύσσων βόθρον τῷ πλησίον ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν, ὁ δὲ κυ voluit lapidē: sup se voluit. Lingua mēdax odit veri λίων λίθον, ἐφ ἑαυτὸν κυλίει. Γλῶσσα ψευδὴς μισεῖ ἀλή τατε: ὁς āt patēs facit icōstantiā.

θειαν, στόμα δὲ ἄξιγον ποιεῖ ἀκατασασίαν. Ca.27.

Trāsla. gre. lxx. cū iter. latina. Trāsla. B. Vie. Tex. heb. Prouer. xxvij. Pritina. heb.

Mē gloriēris ob futura i crastinū: nō enī nosti qd pa A
Μὴ καυχῶ τὰ εἰς ἄυριον, οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέ rier supētura dies. Laudet te vicinus & nō tuus ξεται ἡ ἐπιοῦσα. Εγκωμιαζέτω σε ὁ πέλας καὶ μὴ ὁ σὸν os: extraneꝰ & nō tua labia. Graue saxū & ar στόμα, ἀλλότριος καὶ μὴ τὰ σὰ χείλη. Βαρὺ λίθος καὶ oneros' arena: ira āt stulti' grauior viro- βδσβάσκιον ἄμμος, ὀργὴ δὲ ἄφρονος βαρυτέρα ἀμφο- que. Immitericors furor & acuta ira: sed nihil su- τέρων. Ανελεήμων θυμὸς καὶ ὀξεῖα ὀργή, ἀλλ οὐδὲν ὑ- stinet zel'. Meliores redargutiōes manifeste ζήλου. Κρείσσους ἔλεγχοι ἀσυκαλυπτόμενοι Eccli.22 φίσεως ἢ b. abscōdita amicitia: fidelnora vulnera amici: q̄ κρυπτομένης φιλίας, ἀξιοπιστότερα τραύματα φίλου, ἢ volutaria oscula immici. aia in saturitate' q̄ fa ἑκούσια φιλήματα ἐχθροῦ. Ψυχὴ ἐν πλησμονῇ ὄυσα κα uta' ludit: aie āt esuriēti' & amara dulcia ρίας ἐμπαίζει, ψυχῇ δὲ ἐνδιεῖ καὶ τὰ πικρὰ γλυκέα Job.6 vident. Sicut auis cū deuolauerit a pro φαίνεται. Ωσπερ ὄρνεον ὅταν καταπτασθῇ ἐκ τῆς ἰδί pto nido: sic homo iferiturꝰ duciscꝰ erulane as νοσσιᾶς, οὕτως ἄνθρωπος δουλοῦται ὅταν ἀποξενω tit a ꝓpijs locis. Unguēti & vinū & odo θῇ ἐκ τῶν ἰδίων τόπων. Μύροις καὶ οἴνοις καὶ θυμιά rib' delectat cor: distrumpit āt ab acciden B ματι τέρπεται καρδία, καταρρήγνυται δὲ ὑπὸ συμπλο tib' aia. Amicū tuū aut amicū paternū ne vinit μάτων ψυχή. Φίλον σὸν ἢ φίλον πατρῶον μὴ ἐγκα tas: in āt domū fratris tui ne ingredia- ταλείπῃς, εἰς δὲ τὸν δίκον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὴ εἰσέλ θῃς ἡ ἐποτυπὸ ερūs. Melior amic' ꝓpe: q̄ frater lōge ὡς ἀτυχῶν. Κρείσσων φίλος ἐγγὺς, ἢ ἀδελφὸς μακρὰν habitās. Sapiēs esto fili: vt letet' mea cor: οἰκῶν. Σοφὸς γίνου υἱέ, ἵνα εὐφραίνηταί μου ἡ καρ- & auerte a te exprobrātes fmones. δία, καὶ ἀπόστρεψον ἀπὸ σοῦ ἐπονειδίσους λόγους. Aflut' malus superueniēt' & abscōdit' eū: stulti āt Παγοῦρος κακὸς ἐπιερχομένων ἀπεκρύβη, ἄφρονες δὲ 8.10.c aggredientes penā soluēt. Colle vestimētū e- C ἐπελθόντες ζημίαν τίσουσιν. Αφελοῦ τὸ ἱμάτιον αὐ- tus: aduenit enī imurtator: q̄ aliena disper τοῦ, παρῆλθε γὰρ ὑβρισής, ὅσις τὰ ἀλλότρια λυμαίνε dit. Qui ꝓpte bñdicit amico mane: a maledicēte nihil ται. Ος ἂν εὐλογεῖ φίλον τοπρωΐ, καταρωμένου οὐδὲν ἔσται. Ira multos ligns germinat ignis: vbi āt nō est differre videbit. Iutte ciscitē hoiem in 8.16.b διαφέρειν δοξει. Σταγόνες ἐνβάλλουσιν ἄνθρωποι ἐν ἡ die hyemali de domo sua: sic & mu μέρα χειμερινῇ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ γυ lier cōtiatrix de ꝓpria domo. Boreas asper ve νὴ λ. δορος ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου. Βορέας σκληρὸς ἄνε- tus: nomine āt dexter vocat. Ferrū fer- μος, ὀνόματι δὲ ἐπιδέξιος καλεῖται. Σίδηρος σίδη- rū acuit: vir āt acuit faciē amici. Qui ρου ὀξύνει, ἀνὴρ δὲ παροξύνει πρόσωπον ἑταίρου. Ος plātat ficū comedet fructū eiꝰ: q̄ āt cu- φυτεύει συκῆν φάγεται τοὺς καρπους αὐτῆς, ὃς δὲ φυ stodit' suū dñm honorificabit. Sicut nō similes λάσσει ἑαυτοῦ κύριον τιμηθήσεται. Ωσπερ ὑγρὸν ὁμοια faciēs faciebꝰ: sic ncꝫ corda ho πρόσωπα πρόσωπος, οὕτως ἀνδρὸς καρδία τῶν ἀν minū similia. Infernꝰ & pditio nō implent: Infra. θρώπων ὁμοίαι. Αδης καὶ ἀπώλεια ἀνεμπίμπλαται, 10.c similit & oculi hoim insatiabiles. Abo Eccl.1. ὡσαύτως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἄπληστοι. Βδέ- b. tmatio dño q̄ firmat oculū & indocti intepe- λυγμα κυρίου σηρίζων ὀφθαλμὸν καὶ δι ἀπαίδευτοι ἄκρα- τῆτες lingua. Probatio argēto & auro ignitio: τεις γλώσσῃ. Δοκίμιον ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ πύρωσις, vir āt probat' per os laudantis eū. ἀνὴρ δὲ δοκιμάζεται διὰ στόματος ἐγκωμιαζόντων αὐτόν. D Si verberaueris stultū in medio cōcilio Ἐὰν μασιγοῖς γὰρ ἄφρονα ἐν μίσῳ συνεδρίῳ

Dē glorieris' in' cras- tinum: ignorans ∞ quid supuentura' pariat dies. Laudet te' alienus & non' os tuum: 'extra neus & non' labia tua. Graue est' faxum & one rosa' arena: 'sed ira ∞∞ 'stulti' vtroq; grauior. Ira' nō habet misericor diam' nec erumpens' fu ror: & impetum ∞∞∞∞ 'cōcitati' spūs' ferre' quis poterit' Melior est' mani festa' correctio' q̄ amor 'abscōditus. Meliora sūt 'vulnera' diligētis: q̄ fraudulenta" oscula' odientis. 'Anima' saturata' calca bit' faum: & anima ∞∞ 'esuriens etiā' amarū pro 'dulci sumet. Sicut auis 'trāsmigrās' de nido suo: "sic" vir' qui derelinquit 'locum suum. Vnguēto & 'variis odoribꝰ' delecta tur' cor :" & bonis' amici 'cōsiliis' aia" dulcoratur. 'Amicum tuū & amicū 'patris tui' ne' dimiseris: '& domum' fratris tui' ne 'ingrediaris' in die ∞∞∞ 'afflictionis tue.' Melior est" vicinus' iuxta :" q̄ fr 'pcul. 'Stude sapiē' fili mi & letifica" cor meum ∞ 'vt possis' exprobrāti' rīn dere' sermoni'. Aflut' vi dens' malū' abscōditus e: 'paruuli' transeuntes ∞ 'sustinuerunt' dispendia. 'Tolle' vestimētū ei' qui 'spopondit' p" extraneo: "& pro' alienis' auser ei pi gnus. 'Qui bñdicit' pxi mo suo' voce' grandi' de nocte' cōsurgēs :' maledi cēti' similis erit. Tecta' p stillantia' in die' frigoris & 'litigiosa' mulier ∞∞ 'cōparatur. Qui retinet eam q̄si qui' ventū' teneat: "& oleum" dextre sue' vo cat. ' Ferrum ∞∞∞∞∞∞∞ 'ferro' exacuitur :" & ho mo' exacuit" faciē' amici sui. 'Qui seruat' ficū' co medet' fructus ei?: & qui custos est' dñi sui' glorifi cabitur. 'Quō in aquis re splendet' vultus ꝓspicien tiū: 'sic' corda' hoim' manifesta sunt prudētibus. "In fernus' & perditio' nunq̄ 'ipleri tur: similiter' & ocu li' hoim' insatiabiles. Quō 'pbatur in cōflatorio' ar gentū' & in fornace' aurū: sic probatur' hō' ore' laudantis. 'Si' cōtuberis ∞∞ 'stultū' in pila' quasi' ptisa nas: feriente desuper ∞

La. xxvij.	אַל תִּתְהַלֵּל בְּיוֹם מָחָר כִּי לֹא	
הַלֵּל־יָדַע	תֵּדַע מַה יֵּלֶד יוֹם׃ יְהַלֶּלְךָ זָר	
	וְלֹא פִיךָ נָכְרִי וְאַל שְׂפָתֶיךָ׃	
פֶּה	כֶּבֶד אֶבֶן וְנֵטֶל חוֹל וְכַעַס	
אֱוִל עֶגֶה	אֱוִיל כֶּבֶד מִשְּׂנֵיהֶם׃ אַכְזְרִיּוּת	
בְּזַע עֶבֶד	חֵמָה וְשֶׁטֶף אַף וּמִי יַעֲמֹד לִפְנֵי	
בָּנָה	קִנְאָה׃ טוֹבָה תּוֹכַחַת מְגֻלֶּה	
רָבַץ בֶּלַע	מֵאַהֲבָה מְסֻתָּרֶת׃ נֶאֱמָנִים פִּצְעֵי	
סָתַר אָמַן	אוֹהֵב וְעָתְרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא׃	
אָהַב עָתַר	נֶפֶשׁ שְׂבֵעָה תָּבוּס נֹפֶת	
נָשַׁם בּוּס	וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה כָּל מַר מָתוֹק׃ כְּצִפּוֹר	
נוּף מָתַק	נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד	
צָפַר נָדַד	מִמְּקוֹמוֹ׃ שֶׁמֶן וּקְטֹרֶת יְשַׂמַּח	
קוּם שָׂמַח	לֵב וּמֶתֶק רֵעֵהוּ מֵעֲצַת נֶפֶשׁ׃	
יָצַץ	רֵעֲךָ וְרֵעַ אָבִיךָ אַל תַּעֲזֹב	
רָעָה עָזַב	וּבֵית אָחִיךָ אַל תָּבוֹא בְּיוֹם	
בּוֹא	אֵידֶךָ טוֹב שָׁכֵן קָרוֹב מֵאָח	
קָרַב	רָחוֹק׃ חֲכַם בְּנִי וְשַׂמַּח לִבִּי	
רָחַק	וְאָשִׁיבָה חֹרְפִי דָּבָר׃ עָרוּם רָאָה	
שׁוּב עָרַם	רָעָה נִסְתָּר פְּתָאִים עָבְרוּ	
סָתַר פָּתָה	נֶעֱנָשׁוּ׃ קַח בִּגְדוֹ כִּי עָרַב זָר	
עָשַׂק לָטַשׁ	וּבְעַד נָכְרִיָּה חַבְלֵהוּ׃ מְבָרֵךְ	
בָּרַךְ	רֵעֵהוּ בְּקוֹל גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְׁכִּים	
גָּדַל שָׁכַם	קִלָּלָה תֶּחְשָׁב לוֹ׃ דֶּלֶף	
חָשַׁב	בְּיוֹם סַגְרִיר וְאֵשֶׁת מְדְיָנִים	
אִישׁ דוֹן	נִשְׁתָּוָה׃ צָפְנֶיהָ צָבַן רוּחַ	
שָׁוָה	וְשֶׁמֶן יְמִינוֹ יִקְרָא׃ בַּרְזֶל	
יָמִין קָרָא	בְּבַרְזֶל יַחַד וְאִישׁ יַחַד פְּנֵי רֵעֵהוּ׃	
פָּנָה	נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ וְשֹׁמֵר	
אָכַל פָּרָה	אֲדֹנָיו יְכֻבָּד׃ כַּמַּיִם הַפָּנִים	
כָּבַד	לַפָּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם׃	
שָׁאוֹל שָׁבַע	שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן לֹא תִשְׂבַּעְנָה	
	עֵינֵי הָאָדָם לֹא תִשְׂבַּעְנָה׃	
צָרַף	מַצְרֵף לַכֶּסֶף וְכוּר לָזָהָב וְאִישׁ	
פֶּה הָלַל	לְפִי מְהֻלָּלוֹ׃ אִם תְּנַתֵּשׁ בְּתוֹךְ הָרִיפוֹת	
בָּתַשׁ אֱוִל	אֱוִיל בַּמְּכִתֵּשׁ בְּתוֹךְ	
רוּף		

מ֝וּסָר ׀ לֹא־תָסוּר ׀ מֵעָלָיו ׀ אִוַּלְתּוֹ ׀ ׀׀עֲלֵה׀ סוּר׀
ידע׀ שׁית תֵּדַע ׀ פְּנֵי ׀ צֹאנֶךָ ׀ ׀ שִׁית
לִבְךָ ׀ לַעֲדָרִים ׀׀ כִּי ׀ לֹא ׀ לְעוֹלָם ׀ עָלַם
חֹסֶן ׀ וְאִם־נֵזֶר ׀ לְדוֹר־וָדוֹר׀ נָבָלָה׀
תֶּצִיר ׀ וְרֹאֵה ׀׀ דֶּשֶׁא ׀ ׀וְנֶאֱסְפוּ ׀ תֵּצֵר ׀ רָאָה
עֲשֶׂבוֹת׀ הָרִים׀ ׀ כְּבָשִׂים ׀ לִלְבוּשֶׁךָ ׀ אֲסַף ׀ לָבַשׁ
ומְחִיר ׀ שָׂדֶה ׀׀עַתּוּדִים׀ ׀ וְדִי ׀ חֲלֵב ׀ כֶּתַר ׀ עָתַד
עִזִּים ׀ לִלַחְמֶךָ ׀ לְלֶחֶם ׀ בֵּיתֶךָ ׀
וְחַיִּים ׀ לְנַעֲרֹתָיִךְ׀

C.xxviij. נָסוּ ׀ וְאֵין ׀ רֹדֵף ׀
רָשָׁע ׀ וְצַדִּיקִים ׀ כִּכְפִיר ׀ יִבְטָח ׀ נוס
בְּפֶשַׁע ׀ אֶרֶץ ׀ רַבִּים ׀ שָׂרֶיהָ ׀ צָדַק ׀ רָבַץ
׀׀וּבְאָדָם ׀׀מֵבִין׀ יוֹדֵעַ ׀ כֵּן ׀ יַאֲרִיךְ ׀ בָּצַח ׀ רָבַב
׀׀וּבָאָדָם ׀׀מְבִין׀ יוֹדֵעַ ׀ כֵּן ׀ יַאֲרִיךְ ׀ שׁוּר׀ בִּין
גֶּבֶר ׀ רָשׁ ׀ וְעֹשֵׁק ׀ דַּלִּים ׀ מָטָר ׀ יָדַע ׀ אָבַד
סֹכֵךְ ׀ וְאֵין ׀ לָחֶם ׀ ׀ עֹזְבֵי ׀ תּוֹרָה ׀ רוּשׁ ׀ יָרָה
יְהַלְלוּ־רָשָׁע ׀ שֹׁמְרֵי ׀ תּוֹרָה ׀ יִתְגָּרוּ ׀ הָלַל ׀ נָבָה
בָּם׀ אֲנָשִׁי ׀ רַע ׀׀לֹא־יָבִינוּ ׀ מְבַקְשֵׁי ׀ יְהוָה ׀ יָבִינוּ ׀ כֹּל ׀ טוֹב ׀ בקש
׀׀רָשׁ ׀ הוֹלֵךְ ׀ בְּתֻמּוֹ ׀ ׀ מְעֻקָּשׁ ׀ הלך׀ תמם
׀דְּרָכַיִם ׀ וְהוּא ׀ עָשִׁיר ׀ ׀ נוֹצֵר ׀ עָשַׁר ׀ נָצַר
תּוֹרָה ׀בֵּן ׀מֵבִין ׀ ׀ וְרֹעֶה ׀זוֹלְלִים ׀ זלל
׀יַכְלִים ׀אָבִיו׀׀ מַרְבֶּה ׀׀הוֹנוֹ ׀בְּנֶשֶׁךְ ׀׀רבה
׀וּבְתַרְבִּית ׀ לְחוֹנֵן ׀דַּלִּים ׀יִקְבְּצֶנּוּ׀ רבנה׀ חנן
׀מֵסִיר ׀׀ אָזְנוֹ ׀ מִשְּׁמֹעַ ׀ תּוֹרָה ׀ גַּם ׀ נס
׀תְּפִלָּתוֹ ׀ תּוֹעֵבָה ׀ ׀ מַשְׁגֶּה ׀׀יְשָׁרִים ׀ פלל׀ תעב
בְּדֶרֶךְ ׀ רַע ׀ בַּשַּׁחַתּוֹ ׀הוּא ׀יִפּוֹל ׀ שגה׀ רוע
׀׀תְּמִימִים ׀ יִנְחֲלוּ ׀׀׀ טוֹב ׀ ׀חָכָם ׀ שׂכל׀ נפל
׀בְּעֵינָיו׀אִישׁ ׀עָשִׁיר ׀ ׀וְדַל׀מֵבִין ׀ חפר׀ צדק
׀יַחְקָרֶנּוּ ׀ ׀בַּעֲלָץ ׀ צַדִּיקִים ׀ רַבָּה ׀ רבב׀ עלץ
׀תִּפְאֶרֶת ׀ ׀וּנְקוּם ׀רְשָׁעִים ׀יִחָפֵשׂ ׀ חפשׂ
׀׀אָדָם׀מְכַסֶּה ׀פְּשָׁעָיו ׀׀לֹא׀יַצְלִיחַ ׀ צלח׀ כסה
׀׀ומוֹדֶה ׀ וְעֹזֵב ׀ ׀ יְרֻחָם ׀ ׀ אַשְׁרֵי ׀ רחם׀ פדה
׀׀׀אָדָם ׀׀ מְפַחֵד ׀ תָּמִיד ׀ ׀׀וּמַקְשֶׁה ׀ תָּמִיד׀ קשׁה
׀לִבּוֹ׀יִפֹּל ׀בְּרָעָה ׀ ׀ אֵרִי׀נוֹהֵם ׀וְדֹב ׀ נפל׀ רוע
׀שֹׁקֵק ׀מוֹשֵׁל ׀רָשׁ ׀עַל ׀עַם ׀דָּל ׀ ׀ שׁקק׀ משׁל
׀נָגִיד׀חָסֵר ׀תְּבוּנוֹת׀וְרַב ׀מַעֲשַׁקּוֹת׀ ׀ נגד׀ חסר׀ עשׁק

׀׀׀pilo׀׀non׀auferetur׀ab eo׀stulticia eius. Diligẽter ׀agnosce׀ vultũ׀ pecoris tui: tuo׀q׀greges׀cõsidera. ׀׀Non׀ enim habebis ׀iugiter׀ potestatẽ :׀ sed ׀corona tribuetur tibi׀ in generatione׀׀&gñatione. ׀Aperta sunt׀ prata׀& apparuerũt׀׀herbe virẽtes: ׀׀& collecta sunt׀ fena de ׀׀mõtibus.׀Agni sunt׀ad vestimentũ tuũ: ׀׀& hedi ad׀agri׀׀pcium.׀Sufficiat tibi׀ lac׀caprarũ׀ in cibos tuos: &׀׀in necessaria׀ domus tue׀׀ & ad victũ ׀ancillis tuis. 28.

׀׀Vgit׀׀impius׀׀ nemi׀ne׀׀ persequente: ׀׀ ׀׀iustus aũt׀quasi leo׀׀ confidens absq; terrore erit.
׀׀Propter peccata ׀terre ׀׀multi׀׀ principes eius: ׀׀ ׀׀׀& ׀׀׀pter hois׀׀׀sapiam & horũ ׀׀׀scientiã q̃ dicũtur: vita ducis׀׀׀lõgior erit׀ Vir ׀׀pau׀׀׀calũnians׀׀׀pauper sibi׀׀׀s est ׀׀׀imbri׀׀׀ vehemẽti in q̃ paratur fames.׀׀׀Qui derelinquũt׀׀׀ legẽ׀׀׀ laudãt ׀׀׀impiũ׀׀׀q custodiũt:׀׀׀ succẽ dũtur׀׀׀cõtra eũ.׀׀׀ Viri׀׀׀ma li׀׀׀׀non׀׀׀ cogitãt׀׀׀ iudiciũ: ׀׀׀q aũt inquirũt׀׀׀ dñm׀׀׀ani maduertũt׀׀׀ oĩa .׀׀׀ Melior est׀׀׀ pau׀׀׀ pere ambulãs׀׀׀ in simplicitate sua׀׀׀ q̃׀׀׀ dues in ׀׀׀prauis׀׀׀itineribus.׀׀׀ Qui custodit ׀׀׀׀

ἡδ odit intuſtitiã longũ tps vinet. Pro viro q
ὁ δ μισῶν ἀδικίαν μακρὸν χρόνον ζήσεται. Ανδρα γὰρ
incauſa cedis ſpõdens erul erit ꝛ nõ in ſecuri
ἐν αἰτίᾳ φόνου ὁ ἐγγυώμενος φυγὰς ἔσται καὶ οὐκ ἐν ἀσφα
§.10.d tate. Qui ambulat tuſte aduit⁹ eſt: at querſtu
λείᾳ. Ο πορευόμενος δικαίως βεβοήθηται, ὁ δ σκολιαῖς
vijs ambulãs implicabit. Qui operat
§.11.b. ὁδοῖς πορευόμενος ἐμπλακήσεται. Ο ἐργαζόμενος τὴν
ſuã terrã replebit panib⁹: q ãt ſectat ociũ
ἑαυτοῦ γῆν πλησθήσεται ἄρτων, ὁ δ διώκων χολὴν
replebit egeſtate. Vir fidelis multũ bñdice⸗
πλησθήσεται πενίας. Ανὴρ ἀξιόπιστος πολλὰ εὐλογηθή
tur: at mal⁹ nõ impunit⁹ erit. Qui nõ reue
σεται, ὁ δ κακὸς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται. Ος οὐκ αἰσχύ
rek facies iuſtor nõ bon⁹: talis bucella
νεται πρόσωπα δικαίων οὐκ ἀγαθός, ὁ τοιοῦτος ψωμοῦ
panis vdet virũ. Feſtinat ditari vir
D ἄρτου ἀσωθήσεται ἄνδρα. Σπεύδει πλουτεῖν ἀνὴρ
inuid⁹: ꝛ nõ ſcit ꝙ miſericors dñabit⁹ cū.
βάσκανος, καὶ οὐκ οἶδεν ὅτι ἐλεήμων κρατήσει αὐτοῦ.
Qui corripit hoiẽ vlag: gſus hẽbit magis
Ο ἐλέγχων ἀνθρώπου ὀδοὺς, χάριτας ἕξει μᾶλλον
ꝙ lingua blandit⁹. Qui violat patrẽ
τοῦ γλωσσαχαριτοῦντος. Ος ἀσωβιάζεται πατέρα
aut matrẽ ꝛ vidēt nõ peccare: hic pticeps
καὶ μητέρα καὶ δοκεῖ μὴ ἁμαρτάνειν, ἄνομος κοινωνὸς
eſt vite impij. Inſuſtabilis vir iudicabit temere: d
ἐστὶ ἀνδρὸς ἀσεβοῦς. Ασταθὴς ἀνὴρ κρινεῖ ἐικῆ, ὃς
ãt cõfidit in dño in cura erit. Qui cõfi⸗
δ πεποιθεν ἐπὶ κύριον ἐν ἐπιμελείᾳ ἔσται. Ος πέποι
dit in andaci corde talis ſtultus: q ãt ambu⸗
θε θρασείᾳ καρδίᾳ ὁ τοιοῦτος ἄφρων, ὃς δὲ πορευό
latꝰ ſimplicia ſaluabit⁹. Qui dat medico: ſine idigẽtia
μενος σοφίᾳ σωθήσεται. Ο διδοὺς ἰατρῷ, ἀνενδεὴς
erit: q ãt auertit oculũ ſuũ in multa
ἔσται, ὃς δ ἀποστρέφει τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐν πολλαῖ
egeſtate erit. In loco impior⁹ gemũt iuſti:
ἀσεβείᾳ ἔσται. Ἐν τόποις ἀσεβῶν στένουσι δίκαιοι,
in ãt illor⁹ pditione multiplicabunt iuſti.
ἐν δ τῇ ἐκείνων ἀπωλείᾳ πληθυνθήσονται δίκαιοι. C. 29

A Ωνειδισμὸν ἀνὴρ ἐλέγχων ἀνδρὶ σκληροτραχήλῳ,
repẽte cũ cõtuſto eo nõ eſt ſanitas. Cũ
ἐξαπίνης ἀφ φλεγμοδίου αὐτοῦ οὐκ ἔστι ἴασις. Εν
laudant iuſti letabunt ppli: imperãtib⁹
κωμιαζομένων δικαίων εὐφραγήσονται λαοί, ἀρχόντων
ãt impijs gemũt virt. Viri q amat ſapiẽ
δ ἀσεβῶν στένουσιν ἄνδρες. Ανδρὸς φιλοῦντος σο
tiã letat pater: q ãt paſcit ſcorta
φίαν εὐφραίνεται ὁ πατήρ, ὃς δ ποιμαίνει πόρνας
perdet diuitias. Rex iuſt⁹ erigit regionẽ:
ἀπολεῖ πλοῦτον. Βασιλεὺς δίκαιος ἀνίστησι χώραν,
vir ãt iniquus vefodit. Qui ꝑpara⸗
Ante ἀνὴρ δ παράνομος κατασκάπτει. Ος παρασκευ⸗
15. άζει εἰς νυκτὸς ad vultũ ſui amicꝰ rete
αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἑαυτοῦ φίλου, δίκτυον
circũiaciet ei ſuis pedib⁹. Peccãti vi
περιβαλεῖ αὐτῷ τοῖς ἑαυτοῦ ποσίν. Αμαρτάνοντι ἀν
ro magn⁹ laqueꝰ: iuſtus ãt in gaudio ꝛ in lett⸗
δρὶ μεγάλη παγίς, δίκαιος δ ἐν χαρᾷ καὶ ἐν εὐφρο⸗
B tia erit. Nouit iuſtus iudicare pauperũ⁹: at
σύνη ἔσαι. Επίσταται δίκαιος κρίνειν πενιχροῖς, ὁ δ
impius nõ intelligẽt iudiciũ: ꝛ pauperi nõ meſt
ἀσεβὴς οὐ συνήσει δίκην, καὶ πλωχῷ οὐκ ὑπαρχει
mẽs cognoſcẽs. Viri peſtilẽtes eruſſerũt ciuitatẽ:
τοὺς ἐπιγνώμων. Ανδρες λοιμοὶ ἐξέκαυσαν πόλιν,
ſapiẽtes ãt auertẽt irã. Vir ſapiẽs iudicat gẽtes:
σοφοὶ δ ἀπέστρεψαν ὀργήν. Ανὴρ σοφὸς κρίνει ἔθνη,
vir ãt malus tratus verideꝫ ꝛ nõ ter
ἀνὴρ δ φαῦλος ὀργιζόμενος καταγελᾶται καὶ οὐ κα⸗
ret.

ταπήσει. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

ם אַחַר יום	שִׁנְאִי בָצַע יַאֲרִיךְ יָמִים׃ אָדָם	ˣqui aũ odit auariciã ᵐlõ gi fiẽt ⁿdies ei⁹. ᵒHoiem q
נוס	עֹשֶׁק דָּם נֶפֶשׁ עַד בּוֹר יָנוּס	ᵖcalũniatur ᵍaie⁹ faguine:
תָּמַךְ הָלַךְ	אַל יִתְמְכוּ בוֹ הוֹלֵךְ תָּמִים יוֹשֵׁעַ	ſi ˢvſq; adˢ lacum ⁿ fugerit
יָשַׁע עָקַשׁ	וְנֶעְקָשׁ דְּרָכַיִם יִפּוֹל בְּאַחַת׃	ᵗnemo⁷ſuſtinet. ᵘQui am
שָׁבַע רָנַן	עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע לָחֶם וּמְרַדֵּף	bulat ᵇſimplꝰ ᶜ ſaluus erit:
ריק רוש	רֵקִים יִשְׂבַּע רִישׁ׃ אִישׁ אֱמוּנוֹת	ᵇ qui peruerſis graditur
אָמַן עָשַׁר	רַב בְּרָכוֹת וְאָץ לְהַעֲשִׁיר לֹא	ᵛviis ˢconcidetᵉ ſemel. ∞
נָקָה נָבַר	יִנָּקֶה׃ הַסֵּר פָּנִים לֹא טוֹב וְעַל	ᵇQui opatur ᵗterrã ſuã ᵃ ſa
פָּנָה פָּתַת	פַּת לֶחֶם יִפְשַׁע גָּבֶר׃ נִכְרָל לַהוֹן	tiabitur ᵗpanib⁹: ᵐq aũt ſe
פָּשַׁע בָּהַל	אִישׁ רַע עַיִן וְלֹא יֵדַע כִּי חֶסֶר	ctatur ᵐ ociũ ᵒ replebitur
בוא תָּכַח	יִבוֹאֶנּוּ׃ מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי חֵן	ᵖegeſtate. ᵠVir ᵗfidelis ∞
מָצָא חָלַק	יִמְצָא מַחֲלִיק לָשׁוֹן׃ נוֹזֵל	ᵐmultũ ˡlaudabitur ᵗ: ᵠqui
לָשׁוֹן גָּזַל	אֲבִיו וְאִמּוֹ וְאֹמֵר אֵין פָּשַׁע	autẽ feſtinat ᶠ ditari ᶠ non
שָׁוֵא חָבַר	חֹבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית׃	ᶠerit inocẽs. ᵠui ᵉcogno
גָּרָה רָחַב	רְחַב נֶפֶשׁ יְגָרֶה מָדוֹן וּבֹטֵחַ	ſcit i iudicio ᵇfacieꝫ ñõ ᵇbe
דָּשֵׁן עַל	עַל יְהוָה יְדֻשָּׁן׃ בֹּטֵחַ נָבְזוּ הוּא	ne facit ᵃiſte ᵃ ᵖ bucella ᵃ pa
כָּסַל הָלַךְ	כְּסִיל וְהוֹלֵךְ בְּחָכְמָה הוּא	nis ᵇ deſerit veritatem. ∞
מָלַט נָתַן	יִמְלְטוּ נוֹתֵן לָרָשׁ אֵין מַחְסוֹר	ᵐ Vir qui ᵉfeſtinat ᶠditari &
רוּשׁ חָסֵר	וּמַעֲלִים עֵינָיו רַב מְאֵרוֹת׃	aliis ⁿ iiuidet ᵒ: ᵖignorat ᵠ
אָלַם אָרַר	נָקוּם רְשָׁעִים יִסָּתֵר אָדָם	ᵉegeſtas ᶠ ſuperueniet ci.
חָתַר	וּבְאָבְדָם יִרְבּוּ צַדִּיקִים׃	ʳQui corripit ˢhoiez: ᵗgra
רָצַח צָדַק	אִישׁ תּוֹעֵבוֹת מַקְשֶׁה	tiã ᵘpoſtea ᵃ iueniet apd eũ:
יכח קָשָׁה	עֹרֶף פֶּתַע יִשָּׁבֵר וְאֵין מַרְפֵּא׃	ᵇmagis ꝙ ille qui pᶜ ligue
שָׁבַר רָפָא	צַדִּיקִים יִשְׂמַח רָנָּה עָם	ᵇblãdimẽta decipit. ᵒQui
שָׂמַח	וּבִמְשֹׁל רָשָׁע יֵאָנַח עָם׃ אִישׁ	ſubtrahit aliqd aᶠ ꝑe ſuo
אָנַח	אֹהֵב חָכְמָה יְשַׂמַּח אָבִיו וְרֹעֶה	ˢvel a mꝛe⁹ & dicit hoc⁹ nõ
זָנָה אָבַד	זוֹנוֹת יְאַבֵּד הוֹן׃ מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט	eſſe ᵉ petiñ. ᵗ particeps ᵐ ho
שָׁפַט עָמַד	יַעֲמִיד אָרֶץ וְאִישׁ תְּרוּמוֹת	micide ˡ eſt. ᵒQui ſe tactat
רוּם הָרַס	יַהֲרְסֶנָּה׃ גֶּבֶר מַחֲלִיק עַל	&ᵉ dilatatᶠ iurgia ᵍ cõcitat:
חָלַק	רַגְלָיו רֶשֶׁת פֹּרֵשׂ עַל פְּעָמָיו׃	ᵖq vero ſperatᶠ in dño ᵐ ſal
רוּעַ נָקַשׁ	נִפְשָׁע בְּאִישׁ רַע מוֹקֵשׁ וְצַדִּיק	uabitur. ᵗQui conſidit ᶠ in
רָנַן דִּין	יָרוֹן וְשָׂמַח׃ יֹדֵעַ צַדִּיק דִּין דַּלִּים	corde ſuo ᵐ iſult⁷ eſt: ᵖq aũt
בִּין יָדַע	רָשָׁע לֹא יָבִין דָּעַת אַנְשֵׁי לָצוֹן	graditur ᶜ ſapienter ᵖ ipſe
לוּץ פּוּחַ	יָפִיחוּ קִרְיָה חֲכָמִים יָשִׁיבוּ	ſaluabitur. ᵠQui dat ᵖau
אִישׁ חָבַר	אִישׁ חָכָם נִשְׂפָּ֫ם אִישׁ	peri ᵇ non ⁱindigebit: ∞
אָוִיל זָרַז	אָוִיל יְרַגֵּז וְשָׂחַק וְאֵין נָחַת׃	ᵗqui deſpicit deprecantẽ
		ſublimabit ᵐ penuriam. ∞
		ᵒCum ſurrexerint ᵖ impii
		ᵍabſcondẽtur ʳ homines:
		ˢcum illi periẽrint ᵗ multi
		plicabũtur ᵘiuſti. 29.

U Iro qui ᵇcorripientẽ
ᶜdura ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵈceruice contẽnit: ᵉrepẽti
nus ei ſupueniet ᶠ interit⁹
ᵍ & eũ ʰ ſanitas ⁱnõ ſeq̃tur.
ᵏIn multiplicatiõe ˡiuſtor⁹
ᵐletabitur ⁿ vulg⁹: ᵒcũ ipii
ᵖſũpſerint principatũ ᵍge
metᵏ ppls. ʳ Vᵘ qamat ˢ ſa
pietiã ᵗletificat ᵘpatrẽ ſuũ:
ᵛqui aũt nutrit ʷ ſortũ ˣ p⸗
detᵛ ſubſtãtiã. ʸRexᶻ iuſtus
ᵃerigit ʸterrã ᶻ: ᵃvirᵇ auarus
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇdeſtruet eã. ᶜHó ᵈqui blan
dis fictiſq; ᵉmonibus loq
turⁿ amico ſuo: ᵍreteʰ ex⸗
pandit ᶦ greſſibus eius.
ʲPeccantẽ ᵏvirum ˡiniquũ
ᵐinuoluet laq̃us: ⁿ & iuſtus
ᵒlaudabitur ᵖ atq; gaude⸗
bit. ᵠNouit ʳiuſt⁹ ˢcauſam
ᵗpauperũ: ᵘipius ᵛignorat
ʷſciam. ˣHoies ʸ peſtilẽtes
ᶻdiſſipantᵃ ciuitatem: ᵇſa
pientes veroᶜ auertunt ∞
ᵈfurorem. ᵉ Vir ᶠ ſapiens
ſiᵍ cum ʰ ſtulto ⁱ contende⸗
rit ʲ ſiue iraſcitur ᵏ ſiue ride
at: ˡ non iniueniet ᵐ requiẽ.

אַנְשֵׁי דֹמִים יְשֻׁנָאוֹתָם וְיִשָּׂרִים יְתֻעֵב׃ יִבְקְשׁוּ נַפְשׁוֹ כָּל רוּחוֹ יוֹצִיא יִבָּקֵשׁ יָצָא
כְּסִיל יָחְכָּם בְּאָחוֹר יְשַׁבְּחֶנָּה׃ מֹושֵׁל מַקְשִׁיב עַל דְּבַר שֶׁקֶר כָּל מְשָׁרְתָיו רְשָׁעִים׃ וְאִישׁ
תַּכְנִים נַפְשָׁוֹ מֵאִיר עֲנִי שְׁנֵיהֶם יְהוָה מְלֵךְ שׁוֹפֵט דַּלִּים כִּסְאוֹ לָעַד יָכוֹן׃ שֹׁבֵט תּוֹכַחַת יִתֵּן
חָכְמָה וְנַעַר מְשֻׁלָּח מֵבִישׁ אִמּוֹ׃ בְּרִבּוֹת רְשָׁעִים יִרְבֶּה פָשַׁע צַדִּיקִים בְּמַפַּלְתָּם יִרְאוּ׃ יַסַּר בִּנְךָ
וְינִיחֲךָ וְיִתֵּן מַעֲדַנֵּי לְנַפְשֶׁךָ׃ בְּאֵין חָזוֹן יִפָּרַע עָם וְשֹׁמֵר תּוֹרָה אַשְׁרֵהוּ׃ בְּדְבָרִים לֹא יִוָּסֵר עָבֶד
כִּי יָבִין וְאֵין מַעֲנֶה חָזִיתָ אִישׁ אֱוִיל תִּקְוָה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ׃ אֵין בְּדְבָרָיו תִּקְוֶה לִכְסִיל מִמֶּנּוּ
מְפַנֵּק מִנַּעַר עַבְדּוֹ וְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה מָנוֹן׃ אִישׁ אַף יְגָרֶה מָדוֹן וּבַעַל חֵמָה רַב פָּשַׁע׃ גַּאוּת
אָדָם תַּשְׁפִּילֶנּוּ וְשִׁפַּל רוּחַ יִתְמָךְ כָּבוֹד׃ חוֹלֵק עִם גַּנָּב שׂוֹנֵא נַפְשׁוֹ אָלָה יִשְׁמָע וְלֹא יַגִּיד׃ חֲרָדַת
אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטֵחַ בַּיהוָה יְשֻׂגָּב׃ רַבִּים מְבַקְשִׁים פְּנֵי מוֹשֵׁל וּמֵיהוָה מִשְׁפַּט אִישׁ׃
תּוֹעֲבַת צַדִּיקִים אִישׁ עָוֶל וְתוֹעֲבַת רָשָׁע יְשַׁר דָּרֶךְ׃

Cap. xxx. דִּבְרֵי אָגוּר בֶּן יָקֵה הַמַּשָּׂא נְאֻם הַגֶּבֶר לְאִיתִיאֵל לְאִיתִיאֵל וְאֻכָל׃ כִּי בַעַר אָנֹכִי
מֵאִישׁ וְלֹא בִינַת אָדָם לִי׃ וְלֹא לָמַדְתִּי חָכְמָה וְדַעַת קְדֹשִׁים אֵדָע׃ מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד מִי
אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו מִי צָרַר מַיִם בַּשִּׂמְלָה מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי אָרֶץ מַה שְׁמוֹ וּמָה שֵׁם בְּנוֹ כִּי

a Viri sanguinũ oderunt simplicem: b iusti autem querunt animã eius. c Totum spiritũ suũ profert d stultus: e sapiens differt & reseruat in posterum.
a Princeps q libẽter audit verba medacii: b omnes ministros habet impios. c Pauper & creditor obuiauerunt sibi: d vtrius q illuminator est ∞∞ domnus. e Rex qui iudicat in veritate pauperes throni eius in eternũ firmabitur. a Virga atq correctio tribuit sapiam puer aũt q dimittitur volũtati sue cõfundit matrẽ suã. a In multiplicatõe impiorũ multiplicabuntur scelera: & iusti ruinas eorũ videbũt. a Erudi filiũ tuũ & refrigerabit te & dabit delitias anime tue.
a Cum pphetia defecerit dissipabitur pplus: quí vero custodit legẽ btũs ẽ.
a Seruus verbis non põt erudiri: qa qđ dicis itelligit: & nõ dere cõtemnit.
a Vidisti hoiem veloce ad loquẽdũ: fiultitia magis sperãda est q illi correctio. a Qui delicate a puericia sua nutrit seruũ suũ postea sentiet eũ contumacẽ. a Vir iracũdus, quocat rixas & q ad indignãdũ facilis ẽ erit ad peccãdũ pclinior. a Supbũ seq tur hũilitas: & hũilẽ spũ suscipiet gla. a Qui cũ fure participat odit animã suã: a adiurantẽ audit & nõ idicat. a Qui timet hominẽ cito corruet: q sperat in dño subleuabitur. a Multi requrunt facie pricipis & iudiciũ a dño egreditur singulorum.
a Abominãtur iusti virũ impium: & abominantur impii eos qui in recta sunt via. 30.

a Erba cõgregãtis filii vomẽtis. a Visio quã locut ẽ vir cũ quo ẽ de & q deo secũ morãte cõfortat? ait. a Stultissimus fum virorũ: & sapientia hoim non est mecũ.
a Non didici sapientiã & nouí scientiã sanctorũ.
a Quis ascendit in celum atq descẽdit? a Quis cõtinuit spm̃ in manib? suis? a Quis colligauit aq̃s q̃si in vestimẽto? a Quis suscitauit oẽs terminos terre? a Quod nomẽ est eí? & qđ nomẽ filii eí? si

ἀνδρὸς αἱμάτων μέτοχοι μισήσουσιν ὅσιον, οἱ δὲ εὐθεῖς
ἐκζητήσουσι ψυχὴν αὐτοῦ. Ὅλον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐκφέρει
ἄφρων, σοφὸς δὲ τεμιεύεται κατὰ μέρος. Βασιλέως
ὑπακούοντος λόγον ἄδικον, πάντες οἱ ὑπ' αὐτὸν παράνομοι. Δαφεισοῦ καὶ χρεωφειλέτου ἀλλήλοις συνελεύσονται: inspectionẽ facit virtutũ dñs. Βασιλεῖ
ὠν, ἐπισκοπῶν ποιεῖται ἀμφοτέρων κύριος. Βασιλέως in veritate iudicãtis pauperes thron? ei? in tesω ἐν ἀληθείᾳ κρίνοντος πτωχοὺς ὁ θρόνος αὐτοῦ εἰς μαρmonisῆ ꝟstituetur. plage τ correptiões dant
τύριον κατασκάπτεται. πληγαὶ καὶ ἔλεγχοι διδόασι
sapiam: puer aũt q errat ꝟfundit parẽtes suos. C
σοφίαν, παῖς δὲ πλανώμενος αἰσχύνει γονεῖς αὐτοῦ.
Multis exãtib impijs multa sunt peccata:
Πολλῶν ὄντων ἀσεβῶν πολλαὶ γίνονται ἁμαρτίαι, οἱ
at iusti illis cadentib trepidi fiũt. Eru
δὲ δίκαιοι ἐκείνων πιπτόντων καταφοβοῦνται. Παιdi filiũ tuũ τ requiẽ dabit tibi: τ dabit ornatũ
δεῦτε υἱόν σου καὶ ἀπαπαύσει σε, καὶ δώσει κόσμον τῇ
aie tue. Nõ erit enarrator gẽti inique:
ψυχῇ σου. Οὐ μὴ ὑπάρξει ἐξηγητὴς ἔθνει παράνομῳ,
at q custodit legẽ beatus. Sermõib nõ erudie
ὁ δὲ φυλάσσων νόμον μακάριος. Λόγοις οὐ παιδευθήtur seruus durus: licet eũ τ itelligat nõ obe
σεται οἰκέτης σκληρός, ἐὰν γὰρ καὶ νοήσῃ οὐχ ὑπακούdiet. Si videris vir velocẽ in sermonib: cognosce ꝟ
σεται. Ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα ταχὺν ἐν λόγοις, γίνωσκε ὅτι
spẽ hẽt magis stulti eo. Qui delitiis C
ἐλπίδα ἔχει μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ. Ὃς παπαπα
a puero suus erit: nouissime aũt dolẽbit sup
λὰ ἐκ παιδὸς οἰκέτης ἔσαι, ἔσχατον δὲ ὀδυνηθήσεται ἐφ'
se. Vir furiosus effodit ꝟtentionẽ: vir aũt tracũdus
ἑαυτῷ. Ἀνὴρ θυμώδης ὀρυσσεγενέκος, ἀνὴρ δὲ ὀργίλος
effodit pcã. Iniuria vir humiliat: at
ἐξώρυξεν ἁμαρτίας. Ὕβρις ἄνδρα ταπεινοῖ, τοὺς δὲ Job.a
hũiles spũ firmat gña dñs: Qui ꝟticipat cũ fu d.
ταπεινόφρονας ἐρείδει δόξῃ κύριος. Ὃς μερίζεται κλέre odit suã aiam: ſ aũt turamẽtũ ꝓpositũ
τὴν μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, ἐὰν δὲ ὅρκου πρατεθέντος
audiẽtes nõ renũciauerint q timent τ q reuerenr
ἀκούσαντες μὴ ἀναγγείλωσι φοβηθέντες καὶ αἰσχυνθέντες
hoies supplãtabunr. at cõfidẽs in dño
ἀνθρώπους ὑποσκελιζήσουται. ὁ δὲ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον
letabit. Impietas viro dat errorẽ: at cõ-
ὐφραθήσεται. Ἀσέβεια ἀνδρὶ δίδωσι σφάλμα, ὁ δὲ πε
fidens in dño saluabit. Multi colunt
ποιθὼς ἐπὶ τῷ δεσπότῃ σωθήσεται. Πολλοὶ θεραπεύουσι
facies ducũ: ab aũt dño est iusticia
πρόσωπα ἡγουμένων, παρὰ δὲ κυρίου γίνεται τὸ δίκαιον
viro. Abominatio iusto vir viro iniusto: abo
ἀνδρί. Βδέλυγμα δίκαιος ἀνὴρ ἀνδρὶ ἀδίκῳ, βδέmjnatio aũt iniquo dirigens via.
λυγμα δὲ ἀνόμῳ κατευθύνουσα ὁδός. Ca.30.

Ec dicit vir credentib deo τ quie- A
Τάδε λέγει ὁ ἀνὴρ τοῖς πιστεύουσι θεῷ καὶ παύσο
sco: stultissim? eũ sum oim hoim. Et pru
μαι, ἀφρονέστατος γάρ εἰμι πάντων ἀνθρώπων. Καὶ φρόdẽtia hoĩs nõ est in me. Deus docuit me
νησις ἀνθρώπου οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί. Ὁ θεὸς ἐδίδαξέ με
sapiam τ cognitionẽ sctõr cognoui. Quis ascẽdit in celũ τ
σοφίαν καὶ γνῶσιν ἁγίων ἔγνωκα. Τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
descẽdit? q cõgregauit vẽtos in sinu. Quis cõuertit
κατέβη; τίς συνήγαγεν ἀνέμους ἐν κόλπῳ. Τίς συνέτριψε
aquã in veste. Quis vltra? est oim ſmitatũ
ὕδωρ ἐν ἱματίῳ. Τίς ἐκράτησε πάντων τῶν ἄκρων τῆς
terre? q̃s nomẽ eí? aut q̃s nomẽ filijs eí? si
γῆς; τί ὄνομα αὐτῷ; ἢ τί ὄνομα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ; ἴνα

יָדַע צָרַף תְּדַע כָּל אִמְרַת אֱלוֹהַ צְרוּפָה
חָסָה מָגֵן הוּא לַחֹסִים בּוֹ׃ אַל תּוֹסֵף
יָכַח כָּזַב עַל דְּבָרָיו פֶּן יוֹכִיחֲךָ וְנִכְזַבְתָּ
מָנָע שְׁתַּיִם שָׁאִלְתִּי מֵאִתָּךְ אַל תִּמְנַע
מוּת מְמֶנִּי נְטֹה שָׁוְא וּדְבַר
רָשׁ כָּזָב הַרְחֵק מִמֶּנִּי רֵאשׁ וְעֹשֶׁר
נָתַן טָרַף אַל תִּתֶּן לִי הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם
שָׂבַע חֻקִּי פֶּן אֶשְׂבַּע וְכִחַשְׁתִּי וְאָמַרְתִּי
רוּשׁ מִי יְהוָה וּפֶן אוֹרַשׁ וְגָנַבְתִּי
תָּפַשְׂתִּי שֵׁם אֱלֹהָי׃
לָשׁוֹן קָלַל תַּלְשׁוֹן עֶבֶד אֶל אֲדֹנָיו פֶּן יְקַלֶּלְךָ
וְאָשַׁמְתָּ׃ דּוֹר אָבִיו יְקַלֵּל
בָּרַךְ טָהֵר וְאֶת אִמּוֹ לֹא יְבָרֵךְ׃ דּוֹר טָהוֹר
צוֹא בְּעֵינָיו וּמִצֹּאָתוֹ לֹא רֹחַץ׃
רוּם דּוֹר מָה רָמוּ עֵינָיו וְעַפְעַפָּיו
נָשָׂא שֵׁן תְּנַשֹּׂאוּ׃ דּוֹר חַרְבוֹת שִׁנָּיו
אָכַל לֶחִי וּמַאֲכָלוֹת מְתַלְעֹתָיו לֶאֱכֹל עֲנִיִּים
עָנָה אָבָה מֵאָרֶץ וְאֶבְיוֹנִים מֵאָדָם׃ לַעֲלוּקָה
בַּת רָב שְׁתֵּי בָנוֹת הַב הַב שָׁלוֹשׁ הֵנָּה
רָבַע לֹא תֹאמְרוּ אַרְבַּע לֹא תֹאמְרוּ
שָׁאַל הוֹן שְׁאוֹל וְעֹצֶר רֶחֶם אֶרֶץ
לֹא שָׂבְעָה מַיִם וְאֵשׁ לֹא אָמְרָה
לָעַג בּוּז הוֹן עַיִן תִּלְעַג לְאָב וְתָבֻז
יָקַהּ נָקַר לִיקְרוֹת אָפִיק יִקְרוּהָ עֹרְבֵי נַחַל
אָכַל וְיֹאכְלוּהָ בְּנֵי נָשֶׁר שְׁלֹשָׁה הֵמָּה
פָּלָא נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי וְאַרְבָּעָה לֹא יְדַעְתִּים׃
דֶּרֶךְ הַנָּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם דֶּרֶךְ נָחָשׁ
אָנָה עַל צוּר דֶּרֶךְ אֲנִיָּה בְלֶב יָם וְדֶרֶךְ
אִישׁ גֶּבֶר בְּעַלְמָה׃ כֵּן דֶּרֶךְ אֵשֶׁת
נָאַף חָתָה מָנָאפֶת אָכְלָה וּמָחֲתָה פִּיהָ
פֶּה וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אָוֶן׃ תַּחַת
שָׁלוֹשׁ רָגְזָה אָרֶץ תַּחַת אַרְבַּע
יָכַל שָׂנֵא לֹא תוֹכַל שְׁאֵתוּ תַּחַת עַבְדִּי כִּי יִמְלֹךְ
שָׂבַע וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע לֶחֶם׃ תַּחַת שְׂנוּאָה
יָרַשׁ כִּי תִנָּעֵל וּשְׁפָחָה כִּי תִירַשׁ
נָעַל גְּבִרְתָּהּ׃ אַרְבָּעָה הֵם קְטַנֵּי אָרֶץ

ps.118 Apo. n.d.

cognoscas. Protegit ãt ipe eos q reuerent eũ.
γνῶς. Ὑπερασπίζει δὲ αὐτὸς τῶν εὐλαβουμένων αὐτόν.
Me addas fmõib⁹ ei⁹: ne redarguat te: t
Μὴ προσθῆς τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἐλέγξῃ σε, καὶ
mẽdax fias. Duo peto a te: ne tollas
ψευδὴς ᾖς. Δύο αἰτοῦμαί σε πρὸ σοῦ, μὴ ἀφέλῃς
a me gfam anteq̃ moriar ego. Inanẽ fmonẽ t
μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. Μάταιον λόγον καὶ
mendacẽ lõge a me fac: diuitias ãt t pauptatẽ ne
ψευδῆ μακρὰν μου ποίησον, πλοῦτον δὲ καὶ πενίαν μὴ
mihi dederis. Cõstitue ãt mihi necessaria t sufficiẽtia: ne
μοι δῷς. Σύντρεφόν δέ μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη, ἵνα
repler⁹ mendax fiã: t dicã: ds me vidit: aut
μὴ πλησθεὶς ψευδὴς ὦμαι, καὶ εἴπω, τίς με ὁρᾷ; ἢ
β pauprfact⁹ furer: t furẽ nomẽ dei. Ne
πενηθεὶς κλέψω, καὶ ὀμόσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ. Μὴ
tradideris ſeruũ in manꝰ dñi: ne forte ima-
παραδῷς δοῦλον εἰς χεῖρας δεσπότου, μήποτε κα-
ledicat tibi t deleris. Filꝰ malꝰ patri
ταράσηταί σε καὶ ἀφανισθῇς. Ἐκγονον κακὸν πατέρα
maledicit: at matri nõ benedicit. filꝰ malꝰ
καταράσεται, τὴν δὲ μητέρα οὐκ εὐλογεῖ. Ἐκγονον κακὸν
iustũ se iudicat: at crimẽ ei⁹ nõ lauit.
δίκαιον ἑαυτὸν κρίνει, τὸν δὲ ἐξόδου αὐτοῦ οὐκ ἀπένιψεν.
filꝰ malꝰ excelſos oculos hẽt: at palpe
Ἐκγονον κακὸν ὑψηλοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχει, τοῖς δὲ βλε-
bris ſuis ertollit. Filꝰ malꝰ gladios den-
φάροις αὐτοῦ ἐπαίρεται. Ἐκγονον κακὸν μαχαίρας ὀδόν-
tes hẽt: t molares forcipes: vt ꝯſumat
τας ἔχει, καὶ τὰς μύλας, τομίδας, ὥστε ἀναλίσκειν τοὺς
ibeciles a terra: t pauperes eoꝝ ex hoibus.
ἀσθενεῖς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ τοὺς πένητας αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων
Sĝuiſuge tres ſille fuerſit dilectione dile
Τῇ βδέλλῃ τρεῖς θυγατέρες ἦσαν ἀγαπῶσαι ἀγαπῶ-
te: t tres ille nõ repleuerſit eã: t
σαι σε: καὶ τρεῖς ἐκείνη οὐκ ἐνεπίμπλασαν αὐτήν, καὶ
quarta nõ cõtẽta eſt dicere ſatis. Infernꝰ t amor
τετάρτη οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν ἱκανόν. Ἅδης καὶ ἔρως
mulieris t terra nõ repleta aqua: t aqua
γυναικὸς καὶ γῆ οὐκ ἐμπιμπλαμένη ὕδατος, καὶ ὕδωρ
t ignis nõ dicẽt ſufficit. Oculũ q derider
καὶ πῦρ οὐ μὴ εἴπωσιν ἀρκεῖ. Ὀφθαλμὸν καταγελῶν
patrẽ: t q inhonorat ſenectutẽ matris eruãt
τε πατρός, καὶ ἀτιμάζοντα γῆρας μητρὸς ἐκκόψαισαν
eũ corui de vc cõuallib⁹: t comedãt eũ
αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν φαράγγων, καὶ καταφάγοισαν αὐ-
pulli aq̃lar. Tria ãt ſunt ipoſſibilia mihi ſtelligere.
τὸν νεοσοὶ ἀετῶν. Τρία δέ ἐσιν ἀδύνατά μοι νοῆσαι,
t quartũ nõ cognoſco. Vestigia aq̃le volan
καὶ τὸ τέταρτον οὐκ ἐπιγινώσκω. Ἴχνη ἀετοῦ πετομέ-
tis: t vias colubri ſup petrã: t ſemitas nauis
νου, καὶ ὁδοὺς ὄφεως ἐπὶ πέτρας, καὶ τρίβους νεὼς
nauigãtis: t vias viri in adoleſcẽtia. Ta
πλεούσης· καὶ ὁδοὺς ἀνδρὸς ἐν νεότητι. Τοι-
lis via mulieris adultere: q̃ cũ fecerit
αὕτη ὁδὸς γυναικὸς μοιχαλίδος, ἣ ὅταν πράξῃ
iota nihil dicit feciſſe abſurdũ. Per
κατανιψαμένη οὐδὲν φησι πεπραχέναι ἄτοπον. Διὰ
tria mouet terra: at quartũ nõ poteſt fer-
τριῶν σείεται ἡ γῆ, τὸ δὲ τέταρτον οὐ δύναται φέ-
re. Si ſuus regnauerit: t ſtulꝰ repletꝰ fuerit
ρειν. Ἐὰν οἰκέτης βασιλεύσῃ, καὶ ἄφρων πλησθῇ
ciboꝝ: t ſerua ſi eiecerit ſuã dñam:
σιτίων, καὶ οἰκέτις ἐὰν ἐκβάλῃ τὴν ἑαυτῆς κυρίαν,
t odioſa mulier ſi ſortita fuerit vtiq̃ bonũ. Quattuor
καὶ μισητὴ γυνὴ ἐὰν τύχῃ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. Τέσσαρα
ãt ſunt minima in terra:
δέ ἐσιν ἐλάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς,

nosti.ᶜ Omĩsᵖ sermoᵖ deiᶠ ignitus
clypeusᵏ est oibusᵍ sperã tibusᵏ in se.ᶠ Neᵐ addas qc
q̃ᵖ vbis illiᵖ &ᵍ arguaris
ᵗinueniarisᶜq̃ mendax. oo
ᶠDuoⁿ rogauiᵍ teᵗ neᵉ dene
ges
ᵉmihiᵇ anteq̃ᵖ moriar.
ᵖVanitatemᶜ & verba
ᶠmẽdaciᵍ longe facᵇ a me.
ᶠMendicitatẽᵏ & diuitias
ᵗneᵐ dederisⁿ mihi.ᵖ Tri-
bue tantumᵖ victui meo
ᵍnecessaria:ᶜ ne forteᵉ sa-
tiatus illiciar adᶠ negandũ
ⁿ& dicã: ᵗqs estᵍ dñs!ᵗ aut
ᵉegestate cõpulsusᵇ furer
ᶜ& perfuremᵖ nomenᶜ dei
mei.ᶠNe
ᵏaccuseᵏ seruũᵍ adᵇ dñm
suũ:ᵗ ne forteᵐ maledicat
tibiⁿ & corruas.ᵖ Genera-
tio q̃ᵖ patri suoᵍ maledicit:
ᶠ& queⁿ matri sueᵉ nõᵖ be
nedicit.ᶜ Gñatio queᵗ sibi
ᶠmũda" videturᵍ & tñⁿ nõ
ᵖest lotaᵉ a sordibus suis.
ᵖGeneratioᵍ cuiusᶠ excelsi
suntᵍ oculi:ᵇ & palpebre
eius in altaᶠ surrecte.ᶜ Ge
neratio q̃ proᵐ dẽtibᵖ gla
diosᵏ habetⁿ & cõmandit
ᵖmolaribᵖ suisᵍ vt cõedat
ᵍinopesᶠ de terraᵉ & pau-
pesᵗ ex hoibus.ⁿ Sangui-
fugeᶠ dueᵗ sunt filie dicen
tes:ᶠ afferᵉ afferᵖ.ᵇ Triaᶠ sũt
ᵖinsaturabilia: &ᵍ quartũ
quodᵉ nunq̃ᵖ dicit oooo
ᶠsufficit.ᵏ Infernus' & os
ᵐvulue &ⁿ terra que
ᵖnõᵖ satiaturᵍ aqua:ᶠ ignis
veroᵉ nunq̃ᵖ dicit oooo
ⁿsufficit.ᶜ Oculũ quiᵉ sub
sannatᵖ patrẽᵉ & qui despi
citᵖ partũᶜ matris sueᵗ:ᵉ suf
fodiãᵗ eũᵉ coruiᵍ de torrẽ-
tibusᵍ & comedãt cumᵖ fi
liiᶠ aquile.ᵏ Triaᶠ sunt oooo
ᵐdifficilia" mihiᵉ & quar-
tum penitusᵍ ignoro. ooo
ᶠViaᵍ aquileᶜ in celo:ⁿ viã
ᵏcolubri oooooooooo
ᶠsuperᵗ petram:ᵏ viamᵇ na
uisᶜ in medioᵖ mari:ᵉ & viã
ᶠviriᵍ in adolescentia.ᵏ Ta
lis est &ᶠ viaᵉ mulieris oo
ᵗadultere queᵐ comedes
ⁿ& tergensᵖ os suum ooo
ᵖdicit.ᵍ Nonᶠ sum operata
ᵉmalum.ᶜ Per oooooooo
ᵖtriaᵏ mouetur terra:ᶠ &
ᵍquartum oooooooooo
ᵇnonᶜ põtᵖ sustinere.ᵉ Per
ᶠseruũᵍ cũᵖ regnauerit: per
ᵗstultũᵉ cumᶠ saturatus fue
ritᵐ cibo:ⁿ &ᵖ odiosã mu
lierᵉ cũᵍ matrimonio fue
rit assũpta:ᶠ & pancillãᵉ cũ
ᵗfuerit heresⁿ domie sue.
ᵏQuattuorᶠ sũᵗ minimaᵉ tre

וּמָה ׀ חֲכָמִים׃ מְחַכְמִים׃ וַחֲנֻמָלִים
עַם׃ לֹא־עָז ׀ וַיָּכִינוּ׃ בַּקַּיִץ ׀ לַחְמָם ׃
שְׁפַנִּים׀ עַם־לֹא־עָצוּם ׀ וַיָּשִׂימוּ
בַסֶּלַע ׀ בֵּיתָם׃ מֶלֶךְ־אֵין ׀ לָאַרְבֶּה ׀
יֵיצֵא־חֵצֶן ׀ כֻּלּוֹ ׃ שְׁמֶמִית ׀ בְּיָדַיִם
תִּתַפָּשׂ׀ וְהֵיא ׀ בְּהֵיכְלֵי ׀ מֶלֶךְ׃ שְׁלֹשָׁה
הֹלְכֵי־׀ מִיטַבִּי ׀ צָעַד ׀ וְאַרְבָּעָה ׀ מֵיטִיבֵי
לָלֶכֶת׃ לַיִשׁ ׀ נִבּוֹר ׀ בַּבְּהֵמָה ׀ וְלֹא
יָשׁוּב ׀ מִפְּנֵי ׀ כׇל׃ זַרְזִיר ׀ מָתְנַיִם
אוֹ־תַיִשׁ ׀ וּמֶלֶךְ ׀ אֲלֵקוֹם ׀ עִמּוֹ׃ אִם
נִשָּׂא ׀ נָבָל ׀ כִּי ׀ מִיץ ׀ חֲלֵבִ׳יוֹצִיא ׀ חֶמְאָה
וְיֹצֵא ׀ אַף ׀ דָּם ׀ וּמִיץ ׀ אַפַּיִם
יוֹצִיא ׀ רִיבוּ׃

Ca.xxxi. דִּבְרֵי ׀ לְמוּאֵל ׀ מֶלֶךְ
מַשָּׂא ׀ אֲשֶׁר ׀ יִסְּרַתּוּ ׀ אִמּוֹ ׃ מַה ׀ נָּשָׂא
בְרִי ׀ וּמַה ׀ בַּר ׀ בִּטְנִי ׀ וּמַה ׀ בַּר
נְדָרָי׃ אַל ׀ תִּתֵּן ׀ לַנָּשִׁים ׀ חֵילֶךָ ׀
וְדַרְכֵיךְ ׀ לְמַחוֹת ׀ מְלָכִין ׀ אַל ׀ לְמוּאֵל
לְמוּאֵל׃ מְלָכִים ׀ לְמַלְכִים ׀ שִׁכּוֹר׃ אֵן־
יַיִן ׀ וְלִרוֹזְנִים ׀ אֵי ׀ שֵׁכָר׃ פֶּן־יִשְׁתֶּה
וְיִשְׁכַּח ׀ מִחֻקָּק ׀ וְיַשֵּׁנָּה ׀ דִּין ׀ כָּל־בְּנֵי
עָנִי׃ תְּנוּ ׀ שֵׁכָר ׀ לְאוֹבֵד ׀ וְיַיִן ׀ לְמָרֵי
נָפֶשׁ ׃ יִשְׁתֶּה ׀ וְיִשְׁכַּח ׀ רִישׁוֹ
וַעֲמָלוֹ ׀ לֹא ׀ יִזְכָּר ׀ עוֹד׃ פְּתַח ׀ פִּיךָ ׀ לְאִלֵּם ׀ אֲמַר ׀ כׇּל ׀ בְּנֵי ׀ חֲלוֹף ׃
פְּתַח ׀ פִּיךָ ׀ שְׁפֹט ׀ צֶדֶק ׀ וְדִין
עָנִי ׀ וְאֶבְיוֹן ׃ אֶשֶׁת ׀ חַיִל ׀ מִי ׀ אֲבָה ׀ אִישׁ
יִמְצָא ׀ וְרָחוֹק ׀ מִפְּנִינִים ׀ מִמְכָּרָהּ׃ פָּצָה
בָהּ ׀ לֵב ׀ בַּעְלָהּ ׀ וְשָׁלָל ׀ לֹא
יֶחְסָר ׃ גְּמָלַתְהוּ ׀ טוֹב ׀ וְלֹא ׀ רָע ׀ חָסַר ׀ יוֹם
כׇּל ׀ יְמֵי ׀ חַיֶּיהָ ׃ דָּרְשָׁה ׀ צֶמֶר ׀ וּפִשְׁתִּים ׀ וַתַּעַשׂ ׀ בְּחֵפֶץ ׀ כַּפֶּיהָ ׃ עָשְׂתָה ׀ כְּאֳנִיּוֹת ׀ סוֹחֵר ׀ מִמֶּרְחָק ׀ תָּבִיא
לַחְמָהּ ׃ וַתָּקָם ׀ בְּעוֹד ׀ לַיְלָה ׀
וַתִּתֵּן ׀ טֶרֶף ׀ לְבֵיתָהּ ׀ וְחֹק ׀ לְנַעֲרֹתֶיהָ׃

& ipsa sunt ſapientiora ſapientibꝰ. Formice ꝓ
ſapientibus. populus infirmꝰ q̃ ꝓparat in meſſe cibum ſuũ.
Lepuſculus plebs ꝓ infirma quiꝰ collocat in petra cubile ſuũ. Regem locuſta non habet
& egreditur vniuerſa ꝓ turmas ſuas. Stellio manibus nititur & moratur
in edibus regis. Tria ſunt que bene gradiuntur: & quartum quod
incedit feliciter. Leo fortiſſimus beſtiarũ ad
nullius pauebit occurſũ. Gallus ſuccinctus lũbos ſuos & aries: nec eſt rex
qui reſiſtat ei: & q̃ ſultus appuerit poſtq̃
eleuat eſt ſublime. Si ei
itellexiſſet: ori ſuo ipo
ſuiſſet manũ. Qui autẽ
fortiter ꝓmit vbera ad
eliciendũ lac: exprimit
butyrũ: & q̃ vehemẽter
emungit elicit ſanguinem: & qui puocat iras
ꝓducit diſcordias. 31.

Verba lamuelis rex. Viſio q̃ eruditꝰ
eũ mater ſua. Quid dilecte mi: qd dilecte vteri
mei: qd dilecte votorũ
meorũ. Ne dederis mulieribꝰ ſubſtãtiã tuã: & vi
as tuas ad delẽdos reges.
Noli regibus dare
vinũ: qa nullũ ſecretũ ẽ
vbi regnat ebrietas. Ne
forte bibãt & obliuiſcantur iudiciorũ & mutent
cauſam̃ filiorũ pauꝑis.
Date ſicerã merentibꝰ: &
vinũ his q̃ amaro ſũt aio.
Bibant & obliuiſcãtur
egeſtatis ſue & doloris
ſui nõ recordẽtur ãplius.
Aperi os tuũ muto: &
cauſis oim filioꝝ q̃ ptrã
ſeunt. Aperi os tuũ: decerne qd iuſtũ eſt: & vindica inopẽ & pauperẽ.
Aleph. Mulierẽ fortẽ qs
inueniet: pcul & de vltimis finib⁹ pciũ eius. Beth.
Cõfidit in ea cor viri ſui
& ſpoliis non
idigebit. Gimel. Reddet
ei bonum & non malũ
oĩbus dieb⁹ vite ſue. Daleth. Queſiuit lanam
& linũ: & opata eſt cõſilio manuũ ſuarum. He.
Facta eſt quaſi nauis inſtitoris de longe portans
panem ſuum. Vau. De
nocte ſurrexit & dedit
predam domeſticis ſuis
& cibaria ancillis ſuis.

hec ãt ſũt ſapiẽtiora ſapientib⁹. Formice quidem
ταῦτα δέ ἐσι σοφώτερα τῶν σοφῶν. Οἱ μύρμηκες οὐ
nõ eſt fortitudo: ἀσθενὲς παρὰτ vere cibũ. Et
μήν ἐσιν ἰσχύς, καὶ ἑτοιμάζουσι θέρους τὴν τροφήν. Καὶ
cherogrylli gẽs nõ valida: q̃ fecerũt in pe
οἱ χοιρογρύλλιοι ἔθνος οὐκ ἰσχυρόν, οἱ ἐποίησαν ἐν πέ
tris ſuas domos. Ibiq̃ rege eſt locuſta.
τραις τοὺς ἑαυτῶν οἴκους. Ἀβασίλευτόν ἐσιν ἀκρίς.
egredit ãg acies ab vna iuſſione ordinate. Et ca
καὶ ἐκστρατεύει ἀφ' ἑνὸς κελεύσματος εὐτάκτως. Καὶ κα
lamotes pilcis manib⁹ innitẽs
λαμώτης χειρὶν ἐρεισθόμενος καὶ εὐκάμπτως ὤν, κατοικεῖ
in munitionib⁹ regis. Tria ãt ſunt q̃ ſpere gradiũ
ἐν ὀχυρώμασι βασιλέως. Τρία δέ ἐσιν ἃ εὐόδως πορεύ
tur: quartũ q̃ bene incedit. Catus
εται, καὶ τὸ τέταρτον ὃ καλῶς διαβαίνει. Σκύμ
lus leonis fortior beſtiis. q̃ nõ auertit: ne
νος λέοντος ἰσχυρότερος κτηνῶν. ὃς οὐκ ἐπιστρέφεται, οὐ
q̃ horret beſtiã. Et gall⁹ coſcendẽs
δὲ πτοεῖται θήλεος κτῆνος. Καὶ ἀλέκτωρ ἐμπηδῶν πατῶν θη
minas clemẽter: τ hirc⁹ ꝓcedens gregẽ: τ rex
λείας εὐμύχως, καὶ τράγος ἡγούμενος αἰπόλιου, καὶ βα
cõcionãs in gẽte. Si imiſeris te in ſtul
σιλεὺς δημηγορῶν ἐν ἔθνει. Ἐὰν πρὸν σεαυτὸν εἰς ἐυφρο
tiã: τ extederis manũ tuã cũ pugna inhono
σύνην, καὶ ἐκτείνῃς τὴν χεῖρά σου μετὰ μάχης ἀτίμα
raberis. Mulge lac τ erit butyr: ſi ãt expreſſeris
σιν. Ἀμέλγε γάλα καὶ ἔσαι βούτυρον, ἐὰν δὲ ἐκπιέσῃς
nares: exibit ſanguis. Si ãt extraxeris ſmõcs:
μυκτῆρας, ἐξελεύσεται αἷμα. Ἐὰν δὲ ἐξέλκυς λόγους,
exibũt iudicia τ pugne.
ἐξελεύσονται κρίσεις καὶ μάχαι. Ca.31.

Mei ſmões dicti ſunt a deo rege reſpõ
Οἱ ἐμοὶ λόγοι ἐρρήθησ ὑπὸ θεοῦ βασιλέως χρημα
ſum: qõ vocauit mater eius. Quid filii cuſto
τισμός, ὃν ἐπαίδευσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Τί τέκνον πρὸν
dies q̃d: ẽmões dei: ꝓmogenite tibi dico fili q̃d fi
σεις τί; ῥήσεις θεοῦ, πρωτοφυὴς σοὶ λέγω υἱὲ τί τέκ
li mei vteri: q̃d fili meoꝝ votoꝝ: ne dederis mulie
νον ἐμῆς κοιλίας; τί τέκνον ἐμῶν ἐυχῶν; μὴ δῷς γυναι
ribꝰ tuas diuitias τ tuã mẽtẽ τ vitã in peniten
ξὶ σὸν πλοῦτον καὶ τὸν σὸν τοῦκ καὶ βίον εἰς ὑστεροβουλί
tiã. Cũ ꝓſilio oia fac: cũ ꝓſilio bibe vi
αν. Μετὰ βουλῆς πάντα ποίει, μετὰ βουλῆς δίνοπό
nũ: ꝓncipes tracẽdi ſunt. Vinũ ne bibãt
τει, δι δυνάσται θυμώδεις εἰσίν. Οἶνον μὴ πίνετω
ne cũbiberint obliuiſcant ſapiae τ recta iudi
σαν. ἵνα μὴ πίοντες ἐπιλάθωνται τῆς σοφίας καὶ ὀρθὰ κρι
care: ne obruãt debiles. Date mex his q̃ ſũt
νειν, οὐ μὴ δίνωνται τοὺς ἀδυνεῖς. Δότε μέθην τοῖς ἐν
i merorib⁹: τ vinũ bibere his q̃ ſũt i dolorib⁹. Et obliuiſ
λύπαις, καὶ δίνον πίνειν τοῖς ἐν ὀδύναις. Ἵνα ἐπιλά
cant egeſtatis τ labor nõ recordent ãplius. Fili
θωνται τῆς πενίας καὶ τῶν πόνων μὴ μνημονεύσουσιν ἔτι. Υἱὲ
aperi tuũ os verbo dei: τ iudica dẽs ſane.
ἄνοιγε σὸν στόμα λόγῳ θεοῦ, καὶ κρίνε πάντας ὑγιῶς.
Aperi tuũ os. τ iudica iuſte: diudica ãt pauꝑs
Ἄνοιγε σὸν στόμα. καὶ κρίνε δικαίως, διάκρινε δὲ πένητα
τ ibecillẽ. Mulierẽ fortẽ quis inueniet? ꝓcſſo⁹
καὶ ἀδενῆ. Γυναῖκα ἀνδρείαν τίς εὑρήσει; τιμιωτέρα
ẽ eit lapidib⁹ ꝓciosis huiuſmodi. Cõfidit in ea cor
δέ ἐσιν λίθων πολυτελῶν ἡτοιαύτη. Θαρσεῖ ἐπ' αὐτῇ καρδία
viri ſui: talis bonis ſpoliis nõ idigebit. opatur eũ
ἀνδρὸς αὐτῆς, ἡτοιαύτῃ καλῶν σκύλων οὐκ ἀπορήσει. ἐνεργεῖ ἀρ
viro bona τ nõ malã tota vita. Lanas τ
τῷ ἀνδρὶ ἀγαθὰ καὶ οὐ κακὰ πάντα τὸν βίον. Μηρυσμὸν ἔρια καὶ
linũ fecit vtilia manib⁹ ſuis. Facta eſt q̃ſi nauis mer
λίνον ἐποίησε ἔυχρηστα ταῖς χερσὶν αὐτῆς. Ἐμφέρουσα ὡσεὶ ναῦς ἐμπο
catura exercẽs: de lõge ꝓgregat cibos ſuos diuitias. Et ſurgit de no
ρευομένη, μακρόθεν συνάγει αὐτῆς τὸν πλοῦτον. Καὶ ἀνίσταται ἔτι νυκ
ctib⁹ τ dedit cibaria domo τ opꝰ ancillis:
τῶν καὶ ἔδωκε βρώματα τῷ οἴκῳ καὶ ἔργα ταῖς ἰδιοπαίσαις.

לֶקַח׀ בָּרָה ׀ זְמָמָה ׀ שָׂדָה ׀ וַתִּקָּחֵהוּ ׀ מִפְּרִי
עָז׀ כַּפֶּיהָ ׀ נָטָע ׀ כָּרֶם׃ חָגְרָה ׀ בְּעוֹז
אֱמֶת׀ מָתְנֶיהָ ׀ וַתְּאַמֵּץ ׀ זְרוֹעֹתֶיהָ ׃
טָעֲמָה ׀ כִּי ׀ טוֹב ׀ סַחְרָהּ ׀׀ לֹא
יִכְבֶּה ׀ בַּלַּיְלָה ׀ נֵרָהּ׃ יָדֶיהָ ׀ שִׁלְּחָה
בַּשׁ׀ וְכַפֶּיהָ ׀ תָּמְכוּ ׀ פָּלֶךְ ׃
כַּפָּהּ ׀ פָּרְשָׂה ׀ לֶעָנִי ׀ וְיָדֶיהָ ׀ שִׁלְּחָה
לָאֶבְיוֹן ׃ לֹא ׀ תִירָא ׀ לְבֵיתָהּ ׀׀ לְבֻשׁ
שָׁנִים׃ מַרְבַדִּים ׀ עָשְׂתָה ׀ לָּהּ
עָשׁ׀ וְאַרְגָּמָן ׀ לְבוּשָׁהּ ׃ נוֹדָע
בַּשְּׁעָרִים ׀ בַּעְלָהּ ׀ בְּשִׁבְתּוֹ ׀ עִם
סָדִין׀ עָשְׂתָה ׀ וַתִּמְכּוֹר ׀ זַקְנֵי־אָרֶץ׃
חֲגוֹר ׀ נָתְנָה ׀ לַכְּנַעֲנִי ׃ עֹז ׀ וְהָדָר
שָׂחַק׀ לְבוּשָׁהּ ׀׀ וַתִּשְׂחַק ׀ לְיוֹם ׀ אַחֲרוֹן ׃
פִּהָ ׀ פָּתְחָה ׀ בְּחָכְמָה ׀ וְתוֹרַת
לָשׁוֹן׀ חֶסֶד ׀ עַל־לְשׁוֹנָהּ׃ צוֹפִיָּה ׀ הֲלִיכוֹת
הֲלַ׀ בֵּיתָהּ ׀ וְלֶחֶם ׀ עַצְלוּת ׀ לֹא ׀ תֹאכֵל׃
קוּם׀ בָּנֶיהָ ׀ וַיְאַשְּׁרוּהָ ׀ בַּעְלָהּ
הַלַּ׀ וַיְהַלְלָהּ׃ רַבּוֹת ׀׀ בָּנוֹת ׀ עָשׂוּ
בָנָה׀ חַיִל ׀ וְאַתְּ ׀ עָלִית ׀ עַל ׀ כֻּלָּנָה ׃
עָלָה׀ שֶׁקֶר ׀ חֵן ׀ וְהֶבֶל ׀ הַיֹּפִי ׀ אִשָּׁה
אִישׁ׀ יִרְאַת ׀ יְהוָה ׀ הִיא ׀ תִּתְהַלָּל ׀ תְּנוּ
לָהּ ׀ מִפְּרִי ׀ יָדֶיהָ ׀ וְיְהַלְלוּהָ ׀׀
בַּשְּׁעָרִים ׀׀ מַעֲשֶׂיהָ׃

Zai. Conſiderauit agrũ
& emit eum: de fructib⁹ ma
nuũ ſuarũ plãtauit vi
neã. Heth. Accinxit fortitudie lũbos ſuos: & ro
borauit brachiũ ſuum.
Teth Guſtauit q̃m bona
eſt: negociatio eius: non
extinguetur in nocte. Fu
cerna eius. Ioth Manũ ſuã
miſit ad fortia: & digiti
eius apphẽderũt fuſum.
Caph Manũ ſuã aperuit
inopi: & palmas ſuas ex
tẽdit ad pauꝑes. Lamech
Non timebit domui ſue
a frigoribꝰ nius: oẽs ei
domeſtici eius veſtiti ſunt
duplicibus. Mem. Stra
gulatam veſtẽ fecit ſibi
byſſus & purpura indu
mentũ eius. Nun Nobilis
in portis vir eius: quan
do ſederit cum
timoꝝ fre. Samech
Simeon fecit & vẽdidit;
& cingulũ tradidit chananeo. Ain Fortitudo &
decor indumentũ eius: &
ridebit in die nouiſſimo.
Phe. Os ſuum aperuit
ſapientie: & lex
elemẽtie in lingua eius.
Sade Conſiderauit ſemitas domus ſue: & panem
ocioſa nõ cõedit. Goph
Surrexerũt filii eius &
beatiſſimã predicauerũt:
vir eius laudauit eã. Res
Multe fthe cõgregaue
runt diuitias: tu ſupergreſſa es vniuerſas. Sin.
Fallax gratia & vana eſt
pulchritudo: mulier
timens dominum ipſa
laudabitur. Thau. Date
ei de fructu manuum
ſuarum & laudent eam
in portis opera eius.

Explicĩunt prouerbia Salomonis.

Incipit prologus beati hieronymi in librum Eccleſiaſten.

Emini me ante hoc ferme quinquennium cum adhuc Rome eſſem & Eccleſiaſten ſancte Bleſille legerem vt eam ad contemptum mundi huius prouocarem: & omne quod in mundo cerneret putaret eſſe pro nihilo: rogatum ab ea: vt in morem commentarioli: obſcuraque q̃q̃ differerem: vt a bſq̃ me poſſet intelligere que legebat. Itaq̃ quoniam in procinctu noſtri operis ſubita morte ſubtracta eſt & vbi non meruimus o paula & cuſtochium talem vite noſtre habere conſortem: tantoq̃ vulnere tunc percuſſus obmutui: nunc in bethleem poſitus: anguſtiore videlicet ciuitate: & illius memorie & vobis reddo quod debeo. Hoc breuiter ammonens q̃ nullius autoritatem ſecutus ſuꝫ ſed de Hebreo tranſferens maxime ſeptuaginta interpretum conſuetudini me coaptaui. in his dumtaxat que non multũ ab hebraicis diſcrepant. Interdum aquile quoq̃ & ſymmachi & theodotiõis recordatus ſum: vt nec nouitate nimia lectoris ſtudiumd eterrerem: nec rurſum contra conſcientiam meam fonte veritatis omiſſo: opinionum riuulos conſectarer.

Explicit prologus ſancti Hieronymi.

Cap.j.

דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן דָּוִד מֶלֶךְ
בִּירוּשָׁלִָם׃ הֲבֶל הֲבָלִים אָמַר
קֹהֶלֶת הֲבֶל הֲבָלִים הַכֹּל הָבֶל׃
מָה יִתְרוֹן לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ
שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ דּוֹר הוֹלֵךְ
וְדוֹר בָּא וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמָדֶת׃
וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶל
מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שָׁם׃
הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן
סוֹבֵב סֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ וְעַל
סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ׃ כָּל הַנְּחָלִים
הֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ
מָלֵא אֶל מָקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים
הֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת׃
כָּל הַדְּבָרִים יְגִעִים לֹא יוּכַל אִישׁ
לְדַבֵּר לֹא תִשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת
וְלֹא תִמָּלֵא אֹזֶן מִשְּׁמֹעַ׃ מַה
שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וּמַה שֶּׁנַּעֲשָׂה
הוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה וְאֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ׃ יֵשׁ דָּבָר שֶׁיֹּאמַר רְאֵה
זֶה חָדָשׁ הוּא כְּבָר הָיָה לְעֹלָמִים
אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנֵנוּ׃ אֵין זִכָּרוֹן
לָרִאשֹׁנִים וְגַם לָאַחֲרֹנִים שֶׁיִּהְיוּ
לֹא יִהְיֶה לָהֶם זִכָּרוֹן עִם שֶׁיִּהְיוּ
לָאַחֲרֹנָה׃ אֲנִי קֹהֶלֶת הָיִיתִי מֶלֶךְ
עַל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלִָם׃ וְנָתַתִּי
אֶת לִבִּי לִדְרוֹשׁ וְלָתוּר בַּחָכְמָה
עַל כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמָיִם
הוּא עִנְיַן רָע נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי
הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ׃ רָאִיתִי אֶת
כָּל הַמַּעֲשִׂים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת
רוּחַ׃ מְעֻוָּת לֹא יוּכַל לִתְקֹן
וְחֶסְרוֹן לֹא יוּכַל לְהִמָּנוֹת׃ דִּבַּרְתִּי
אֲנִי עִם לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה

Incipit liber Ecclesiastes Capitulum. 1.

Verba ecclesiastes filii dauid regis hierusalem. Vanitas vanitatum dixit ecclesiastes: vanitas vanitatũ & omnia vanitas

Quid habet amplius homo de vniuerso labore suo quo laborat sub sole

Generatio preterit & generatio aduenit: terra autem in eternũ stat.

Oritur sol & occidit & ad locum suũ reuertitur: ibique renascens gyrat per meridiem & flectitur ad aquilonem. Lustrans vniuersa in circuitu pergit spiritus: & in circulos suos reuertitur.

Omnia flumina intrant in mare: & mare non redundat. Ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur: vt iterum fluant.

Cuncte res difficiles nõ potest eas homo explicare sermone. Nõ saturatur oculus visu nec auris auditu impletur. Quid est quod fuit? Ipm qd futurũ est. Quid est quod factũ est? Ipsum qd faciendũ est.

Nihil sub sole nouum: nec valet quisquã dicere: ecce hoc recens est. Iam enim precessit in seculis que fuerunt ante nos.

Non est priorũ memoria: sed nec eorũ quidẽ q̃ postea fuerint erit recordatio apud eos qui futuri sunt in nouissimo.

Ego ecclesiastes fui rex israel in hierusalem

& dedi cor meũ vt quererem & inuestigarem sapienter de omnibus que fiunt sub sole. Hanc occupationẽ pessimam dedit deus filiis hominũ vt occupentur in ea.

Vidi que fiunt cuncta sub sole: & ecce vniuersa vanitas & afflictio spiritus. Peruersi difficile corriguntur: & stultorum infinitus est numerus.

Locutus sum in corde meo dicens. Ecce

ECCLESIASTES.
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ.

Verba ecclesiastes filii dauid regis israel in hierusalẽ. vanitas vanitatum dixit ecclesiastes: vanitas vanitatũ omnia vanitas. q̃ abundantia

Ῥήματα ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ δαυὶδ βασιλέως ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλημ. ματαιό-τητες ματαιοτήτων εἶπεν ἐκκλησιαστής, ματαιοτήτων ματαίων τὰ πάντα ματαιότης. τίς περισσεία

A

ifra.ii. c.

homini in oi labore suo quo laborat sub sole: ghatio vadit & ghatio venit: terra in ẽternũ stat.

τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ ᾧ μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον; γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται, καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἕστηκε. καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, καὶ δύνει ὁ ἥλιος καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἕλκει, ἀνατέλλων ἐκεῖ πο

Oritur sol & occidit sol: & ad locũ suum renascens gyrat per meridiem: & flectitur ad aquilonem. circuit ad borea: circuit circuens vadit spus: & ad circulos suos cõuertitur spus.

dit ad notũ & circuit ad boream: circuit circuens πορεύεται πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν, κυκλοῖ κυκλῶν πορεύεται πνεῦμα, καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπι-

B

omnia flumina intrant in mare: & mare nõ redundat. ad locũ quo torrentes vadũt: illuc iterũ reuertuntur ad eundũ. oes fluões ẽplicant: anõ potest eas homo explicare sermone. Nõ saturatur oculus visu. & nõ replebit auris ab audi tu. qd qđ fuit? ipm qđ futurũ est: & qd qđ factũ est? ipsum qđ faciendũ est.

τὰ πνεύματα. πάντες οἱ χείμαρροι πορεύονται εἰς θάλασσαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἴσῃ ἐμπεπλησμένη. ad locũ quo torrentes vadũt: illuc iterũ reuertuntur ad eundũ. oes fluões ẽplicant: anõ potest eas homo explicare sermone. Nõ saturatur oculus visu. & nõ replebit auris ab audi tu. qd qđ fuit? ipm qđ futurũ est: & qd qđ factũ est? ipsum qđ faciendũ est.

ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπιστρέφουσι τοῦ πορευθῆναι. πάντες οἱ λόγοι γίνονται, οὐ δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λαλεῖν, καὶ οὐκ ἐμπλησθήσεται ὁ ὀφθαλμὸς ὄψεως. τί τὸ γεγονός; αὐτὸ τὸ γενησόμενον, καὶ τί τὸ πε

ἰδὲ οὗτος ἐστὶν καινὸν ἐστιν ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὃς λαλήσει καὶ ἐρεῖ, ἴδε τοῦτο καινόν ἐστι: ipsa iam precessit in seculis que fuerunt ante nos.

Non est memoria priorũ: sed nec eorũ quidẽ que futura sunt erit recordatio apud eos qui futuri sunt in nouissimo.

Ego ecclesiastes fui rex israel in hierusalem & dedi cor meũ ad exquirendũ & ad

σφαγὴν ὑπὸ τὸν ἥλιον. ὃς λαλήσει καὶ ἐρεῖ, ἴδε τοῦτο καινόν ἐστι: ipsa iam precessit in seculis que fuerunt ante nos. nõ est memoria priorũ

C

ipsa iam precessit in seculis que fuerunt ante nos. nõ est memoria pmis

אָבַל רָאָה — ״בָּאָדָם ״שֶׁיֹּאכַל ׳ וְשָׂתָה ׳ וְהֶרְאָה
אֶת ׳ נַפְשׁוֹ ׳ טוֹב ׳ בַּעֲמָלוֹ ׳ גַּם ׳ זֶה
רָאִיתִי ׳ אָנִי ׳ כִּי ׳ מִיַּד ׳ הָאֱלֹהִים ׳ הִיא׃
חוש — כִּי ׳ מִי ׳ יֹאכַל ׳ וּמִי ׳ יָחוּשׁ ׳ חוּץ ׳ מִמֶּנִּי׃
טוֹב פָּנָה — ״כִּי ׳ לְאָדָם ׳ שֶׁטּוֹב ׳ לְפָנָיו ׳ נָתַן
חָכְמָה — חָכְמָה ׳ וְדַעַת ׳ וְשִׂמְחָה ״ וְלַחוֹטֵא ׳ נָתַן
עִנְיַן — עִנְיַן ׳ לֶאֱסֹף ׳ וְלִכְנוֹס ׳ לָתֵת ׳ לְטוֹב
כָּנַס נָתַן — לְפָנֵי ׳ הָאֱלֹהִים ׳ כִּי ״גַּם ״זֶה ׳ הֶבֶל
רָעָה — וּרְעוּת ׳ רוּחַ׃

Cap. iiij.

יָלַד — לַכֹּל ׳ זְמָן ׳ וְעֵת ׳ לְכָל ׳ חֵפֶץ
תַּחַת ״הַשָּׁמָיִם ׳ ״עֵת ׳ לָלֶדֶת ״ וְעֵת
נָטַע — לָמוּת ״ ״עֵת ״לַטָּעַת ׳ וְעֵת ״לַעֲקֹר
הָרַג רָפָא — נָטוּעַ׃ ״עֵת ״ לַהֲרוֹג ׳ וְעֵת ״לִרְפּוֹא
בָּרַח בָּנָה — ״עֵת ״לִפְרוֹץ ׳ וְעֵת ״לִבְנוֹת ׳ עֵת ״לִבְכּוֹת
שָׂחַק — ״וְעֵת ״לִשְׂחוֹק ״עֵת ״סְפוֹד ׳ וְעֵת ״רְקוֹד׃
סָפַד רָקַד — עֵת ״לְהַשְׁלִיךְ ״ ״אֲבָנִים ״ וְעֵת ״כְּנוֹס
שָׁלַךְ כָּנַס — אֲבָנִים ״ עֵת ״לַחֲבוֹק ״וְעֵת ״לִרְחֹק
חָבַק — ״מֵחַבֵּק׃ עֵת ״לְבַקֵּשׁ ״וְעֵת ״לְאַבֵּד
שָׁמַר — עֵת ״לִשְׁמוֹר ״ וְעֵת ״לְהַשְׁלִיךְ׃ עֵת
קָרַע תָּפַר — ״לִקְרוֹעַ ״וְעֵת ״לִתְפּוֹר ״עֵת ״לַחֲשׁוֹת
חָשָׁה — ״וְעֵת ״לְדַבֵּר ׃ ״עֵת ״ לֶאֱהֹב ״ וְעֵת
לְחַם שָׁלוֹם — ״לִשְׂנֹא ״עֵת ״מִלְחָמָה ״וְעֵת ״שָׁלוֹם ׃
עָשָׂה — מַה ״יִּתְרוֹן ״ הָעֹשֶׂה ״ בַּאֲשֶׁר ״ הוּא
רָאָה עָנָה — ״עָמָל ׃ ״רָאִיתִי ״ אֶת ״ הָעִנְיָן ״ אֲשֶׁר
נָתַן — ״נָתַן ״אֱלֹהִים ״לִבְנֵי ״ הָאָדָם ״ לַעֲנוֹת
בּוֹ׃ ״אֶת ״ הַכֹּל ״ עָשָׂה ״יָפֶה ״ בְּעִתּוֹ
גַּם ״אֶת ״הָעֹלָם ״נָתַן ״ בְּלִבָּם ״ מִבְּלִי
מָצָא — ״אֲשֶׁר ״ לֹא ״יִמְצָא ״ הָאָדָם ״ אֶת
עָשָׂה — ״הַמַּעֲשֶׂה ״ אֲשֶׁר ״ עָשָׂה ״ הָאֱלֹהִים
״מֵרֹאשׁ ״וְעַד ״סוֹף ׃ ״יָדַעְתִּי ״כִּי ״אֵין
שָׂמַח — ״טוֹב ״בָּם ״כִּי ״אִם ״לְשַׂמֵּחַ ״וְלַעֲשׂוֹת
אָכַל — ״טוֹב ״נָּחֵיו׃ ״וְגַם ״כָּל ״הָאָדָם ״שֶׁיֹּאכַל
רָאָה — ״וְשָׁתָה ״ וְרָאָה ״ טוֹב ״ בְּכָל ״עֲמָלוֹ
נָתַן — ״מַתַּת ״אֱלֹהִים ״הִוא׃ ״יָדַעְתִּי ״כִּי ״כָּל
עָשָׂה הָיָה — ״אֲשֶׁר ״יַעֲשֶׂה ״ הָאֱלֹהִים ״הוּא ״יִהְיֶה
נָצַח — ״לְעֹלָם ״עָלָיו ״אֵין ״לְהוֹסִיף ״וּמִמֶּנּוּ

שֶׁעֲשָׂלוֹהִי ׳ לַעֲשׂוֹת ׳ וְהִנֵּה ׳ הַכֹּל ׳ עָמָל
הָבֶל ״וּרְעוּת ״רוּחַ ׳ וְאֵין ׳ יִתְרוֹן ׳ תַּחַת ״רָעָה
הַשָּׁמֶשׁ ׃ ׳ וּפָנִיתִי ׳ אֲנִי ״ לִרְאוֹת ״חָאָה
חָכְמָה ׳ וְהוֹלֵלוֹת ׳ וְשִׂכְלוּת ׳ כִּי ״מָה ״הָלַל
הָאָדָם ״שֶׁיָּבוֹא ׳ אַחֲרֵי ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ אֶת ״בּוֹא
אֲשֶׁר ׳ כְּבָר ׳ עֲשׂוּהוּ׃ ׳ וְרָאִיתִי ״אֲנִי
שֶׁיֵּשׁ ״יִתְרוֹן ׳ לַחָכְמָה ׳ מִן ׳ הַסִּכְלוּת ״יֵשׁ
כְּיִתְרוֹן ׳ הָאוֹר ׳ מִן ׳ הַחֹשֶׁךְ ׳ ׃ הֶחָכָם
עֵינָיו ׳ בְּרֹאשׁוֹ ׳ וְהַכְּסִיל ׳ בַּחֹשֶׁךְ ״בְּסֵל
הוֹלֵךְ ׳ וְיָדַעְתִּי ׳ גַּם ׳ אֲנִי ׳ שֶׁמִּקְרֶה ׳ הַלָּה ״מָרָה
אֶחָד ׳ יִקְרֶה ׳ אֶת ״כּוּלָם׃ ׳ וְאָמַרְתִּי
אֲנִי ׳ בְּלִבִּי ׳ כְּמִקְרֵה ׳ הַכְּסִיל ׳ גַּם
אֲנִי ׳ יִקְרֵנִי ׳ וְלָמָּה ׳ חָכַמְתִּי ׳ אֲנִי ׳ אָז
יוֹתֵר ׳ וְדִבַּרְתִּי ׳ בְּלִבִּי ׳ שֶׁגַּם ׳ זֶה ׳ הֶבֶל ״חֵצֶר ״גַּם
כִּי ׳ אֵין ׳ זִכָּרוֹן ׳ לֶחָכָם ״ עִם ״הַכְּסִיל
לְעוֹלָם ׳ בַּשֶּׁכְבָר ׳ הַיָּמִים ׳ הַבָּאִים ״עָלַם ״כְּבָר
הַכֹּל ׳ נִשְׁכָּח ׳ וְאֵיךְ ׳ יָמוּת ׳ הֶחָכָם ״עִם ״בּוֹא
הַכְּסִיל׃ ׳ וְשָׂנֵאתִי ״אֶת ״הַחַיִּים ׳ כִּי ״שָׁכַח ״מוּת
רַע ״עָלַי ׳ הַמַּעֲשֶׂה ׳ שֶׁנַּעֲשָׂה ׳ תַּחַת ״רוּעַ ״עָשָׂה
הַשָּׁמֶשׁ ״ ״כִּי ״הַכֹּל ״הֶבֶל ״וּרְעוּת ״רוּחַ׃ ״רָעָה
וְשָׂנֵאתִי ״אֲנִי ״אֶת ״כָּל ״עֲמָלִי ״שֶׁאֲנִי ״אָנִי
עָמַל ׳ תַּחַת ׳ הַשָּׁמֶשׁ ׳ שֶׁאַנִּיחֶנּוּ ״יָנִיחַ
לָאָדָם ״שֶׁיִּהְיֶה ״אַחֲרַי ״וּמִי ״יוֹדֵעַ ״חָכָם ״יָדַע
הֶחָכָם ״יִהְיֶה ״אוֹ ״כְּכָל ״כְּסִיל ״וְיִשְׁלַט ״בְּכָל
עֲמָלִי ״שֶׁעָמַלְתִּי ׳ וְשֶׁחָכַמְתִּי ׳ תַּחַת ״חָכָם ״עַל
הַשָּׁמֶשׁ ״ ״גַּם ״זֶה ״הֶבֶל׃ וְסַבּוֹתִי ״אֲנִי ״סָבַב
לְיָאֵשׁ ״אֶת ״לִבִּי ״עַל ״כָּל ״הֶעָמָל
שֶׁעָמַלְתִּי ׳ תַּחַת ״הַשָּׁמֶשׁ׃ ״כִּי ״יֵשׁ
אָדָם ״שֶׁעֲמָלוֹ ״בְּחָכְמָה ״ וּבְדַעַת ״יָרַע
וּבְכִשָּׁרוֹן ׳ וְלָאָדָם ״שֶׁלֹּא ״עָמַל ״בּוֹ ״לֹא
יִתְּנֵנוּ ׳ חֶלְקוֹ ״גַּם ״זֶה ״הֶבֶל ״וְרָעָה ״נָתוֹן ״רוֹעַ
רַבָּה׃ כִּי ״מֶה ״לָּהּ ״לָאָדָם ״בְּכָל ״עֲמָלוֹ ״רָבַב
וּבְרַעְיוֹן ״לִבּוֹ ״שֶׁהוּא ״עָמֵל ״תַּחַת ״רָעָה ״הוּא
הַשָּׁמֶשׁ׃ ״כִּי ״כָל ״יָמָיו ״מַכְאֹבִים ״יוֹם ״כָּאַב
וְנַכְעַס ׳ עִנְיָנוֹ ״גַּם ״בַּלַּיְלָה ״לֹא ״שָׁכַב ״עָנָה
לִבּוֹ ׳ גַּם ״זֶה ״הֶבֶל ״הוּא ׃ ״אֵין ״טוֹב

Infra. 5.b. hominí: nisi qꝫ comedit ⁊ qꝫ bibit ⁊ qꝫ ostẽdet animẽ ἀπροσώπω, εἰ μὴ ὁ φάγεται καὶ ὁ πίεται καὶ ὁ δείξει τῇ ψυχῇ me sue bonũ in labore suo. etiã hoc vidi χεῖρ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μόχθῳ αὐτοῦ· καὶ γε τοῦτο εἶδον ego ꝙ a manu dei est. qm̃ qꝫ comedit ⁊ ἐγὼ ὅτι ἀπὸ χειρὸς τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὅτι τίς φάγεται καὶ qꝫ bibit ꝑter illũ? qm̃ homini bono ante τίς πίεται παρεξ αὐτοῦ; ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἀγαθῷ πρὸ facẽ eius dedit sapiam ⁊ cognitionẽ ⁊ letiπροσώπου αὐτοῦ ἔδωκε σοφίαν καὶ γνῶσιν καὶ εὐφροtiã: ⁊ peccatori dedit occupationẽ vt adσύνην, καὶ τῷ ἁμαρτάνοντι ἔδωκε περισπασμὸν τοῦ προ dat ⁊ vt cõgreget. Vt tradat bono ante δοῦναι καὶ τοῦ συναγαγεῖν· τοῦ δοῦναι τῷ ἀγαθῷ πρὸ facẽ dei. qm̃ etiã hoc vanitas ⁊ προσώπου τοῦ θεοῦ· ὅτι καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ electio spiritus. προαίρεσις πνεύματος. Ca.3.

A OMnibus ꝑs ⁊ opportunitas omni rei Τοῖς πᾶσιν ὁ χρόνος καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πράγsub celo. ꝑs pariẽdi ⁊ ꝑs matι ὑπὸ τὸν οὐρανόν· καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ mortẽdi: tẽpus plãtãdi: ⁊ ꝑs cuel ἀποθανεῖν, καιρὸς τοῦ φυτεῦσαι, καὶ καιρὸς τοῦ ἐκlẽdi plantatũ est. Tẽpus occidendi λῆαι φυτευμένον· καιρὸς τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ ⁊ tẽpus sanãdi: ꝑs virnẽdi: ⁊ ꝑs καιρὸς τοῦ ἰάσασθαι, καιρὸς τοῦ καθελεῖν, καὶ καιρὸς edificãdi: ꝑs flẽdi ⁊ ꝑs τοῦ οἰκοδομῆσαι, καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ ridẽdi: ꝑs plãgendi ⁊ ꝑs saltãdi γελάσαι, καιρὸς τοῦ κόψασθαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐρχῆσαι di. ꝑs iaciẽdi lapides ⁊ ꝑs colligen δαι· καιρὸς τοῦ βαλεῖν λίθους καὶ καιρὸς τοῦ συναdi lapides: ꝑs ãplexandi ⁊ ꝑs γαγεῖν λίθους, καιρὸς τοῦ περιλαβεῖν καὶ καιρὸς loge fieri ab ampleru. ꝑs getοῦ μακρυνθῆναι ἀπὸ περιλήμματος· καιρὸς τοῦ ζη quirẽdi ⁊ tẽpus pdendi: ꝑs custodie τῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι, καιρὸς τοῦ φυλάdi ⁊ ꝑs abiiciendi. ꝑs scindẽdi ⁊ tẽξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν· καιρὸς τοῦ ῥῆξαι καὶ καιpus cõsuendi: ꝑs tacẽdi ⁊ ꝑs loρὸς τοῦ ῥάψαι, καιρὸς τοῦ σιγᾶν καὶ καιρὸς τοῦ λα quẽdi. ꝑs diligẽdi: ⁊ ꝑs odiendi: ꝑs belB λεῖν· καιρὸς ⁊ φιλῆσαι καὶ καιρὸς ⁊ μισῆσαι, καιρὸς πο li ⁊ ꝑs pacis. que adhuc facietis in qꝫ λέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης· τίς περισσεία ⁊ ποιοῦντος ἐν οἷς ille laborat? vidi simul occupationẽ quã dedit deꝰ ἀνὸς μοχθεῖ; ἐῖδον σὺν τὸν περισπασμὸν ὃν ἔδωκεν ὁ θεὸς filiis̃ hoim vt occupẽt in ea. τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ· Cũcta ꝙ fecit bona in ꝑs suo. et Σύμπαντα ἃ ἐποίησε καλὰ ἐν καιρῷ αὐτοῦ· καί γε simul seculũ dedit in corde eoꝝ: vt nõ inueniat σὺν τὸν αἰῶνα ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν, ὅπως μὴ εὑρη homo opus qꝫ operatus est deꝰ ab initio ὁ ἄνθρωπος τὸ ποίημα ὃ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς vsq; ad finẽ. cognouit ꝙ nõ est bonũ in eis. μέχρι τέλους· ἔγνων ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἐν αὐτοῖς· nisi letari ⁊ facere bonũ in vita sua. εἰμὴ τοῦ εὐφραίνεσθαι καὶ τοῦ ποιεῖν ἀγαθὸν ἐν ζωῇ αὐ et qꝫ homo ꝙ comedit ⁊ bibit τοῦ· καί γε πᾶς ἄνθρωπος ὃς φάγεται καὶ πίεται ⁊ videt bonũ in oi labore suo: bonũ deꝰ καὶ ἴδῃ ἀγαθὸν ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ, δόμα θεοῦ est. cognouit ꝙ oia ꝙcũq; fecit deus ipꝺ erũt ἐστιν. ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς αὐτὰ ἔσαι in seculũ: sup ea nõ est addere: ⁊ ab C εἰς τὸν αἰῶνα, ἐπ' αὐτῶν οὐκ ἔστι προσθεῖναι, καὶ ἀπ' εἰς αὐτῶν

"comedere° & bibere° & ostendere °°°°

Pritiua.heb.	Ter.heb.	Eccles.iiij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
	אֵין	לִגְרֹעַ	וְהָאֱלֹהִים	עָשָׂה
	שֶׁיִּרְאוּ	מִלְּפָנָיו	טַה	הָיָה	כְּבָר	יִרְא	בָּנָה
	הוּא	וַאֲשֶׁר	לִהְיוֹת	כְּבָר	הָיָה
בְּקֵשׁ נָדַף	וְהָאֱלֹהִים	יְבַקֵּשׁ	אֶת	נִרְדָּף
קוּם	וְעוֹר	רָאִיתִי	תַּחַת	הַמֶּשְׁמֶשׁ	מָקוֹם
שָׁפָט	הַמִּשְׁפָּט	שַׁמָּה	הָרֶשַׁע	וּמָקוֹם
צָדַק	הַצַּדִּיק	אָמַרְתִּי	הָרֶשַׁע
	אֲנִי	נִלְבַּנִי	אֶת	הַצַּדִּיק	וְאֶת	הָרֶשַׁע
	יִשְׁפֹּט	הָאֱלֹהִים	כִּי	עֵת	לְכָל	חֵפֶץ
עָשָׂה	וְעַל	כָּל	הַמַּעֲשֶׂה	שָׁם
	אָמַרְתִּי	אֲנִי	בִּלְבַבִּי	עַל	דִּבְרַת	בְּנֵי	הָאָדָם
בָּרַר	לְבָרָם	הָאֱלֹהִים	וּלְרֹאוֹת	שֶׁהֵם
הֵם	בְּהֵמָה	לָהֶם	כִּי	מִקְרֶה	בְּנֵי
	הָאָדָם	וּמִקְרֶה	הַבְּהֵמָה	וּמִקְרֶה
	אֶחָד	לָהֶם	כְּמוֹת	זֶה	כֵּן	מוֹת	זֶה
יֶתֶר	וְרוּחַ	כֻּלָּם	אֶחָד	לַכֹּל	וּמוֹתַר	הָאָדָם
	מִן	הַבְּהֵמָה	אָיִן	כִּי	הַכֹּל	הָבֶל
הָלַךְ קוּם	הַכֹּל	הוֹלֵךְ	אֶל	מָקוֹם	אֶחָד	הַכֹּל
שוּב	הָיָה	מִן	הֶעָפָר	וְהַכֹּל	שָׁב	אֶל
יָדַע	הָעָפָר	מִי	יוֹדֵעַ	רוּחַ	בְּנֵי	הָאָדָם
עָלָה	הָעֹלָה	הִיא	לְמַעְלָה	וְרוּחַ	הַבְּהֵמָה
	הַיֹּרֶדֶת	הִיא	לְמַטָּה	לָאָרֶץ
רָאָה שָׂמַח	וְרָאִיתִי	כִּי	אֵין	טוֹב	מֵאֲשֶׁר	יִשְׂמַח
עָשָׂה	הָאָדָם	בְּמַעֲשָׂיו	כִּי	הוּא	חֶלְקוֹ
	כִּי	מִי	יְבִיאֶנּוּ	לִרְאוֹת	בְּמֶה	בְּוֹא
	שֶׁיִּהְיֶה	אַחֲרָיו
Cap. iiij.	וְשַׁבְתִּי	אֲנִי	וְאֶרְאֶה	אֶת
	כָּל	הָעֲשֻׁקִים	אֲשֶׁר	נַעֲשִׂים	תַּחַת
	הַשָּׁמֶשׁ	וְהִנֵּה	דִּמְעַת	הָעֲשֻׁקִים
עָנַם	וְאֵין	לָהֶם	מְנַחֵם	וּמִיַּד	עֹשְׁקֵיהֶם
כֹּחַ	וְאֵין	לָהֶם	מְנַחֵם	וְשַׁבְתִּי	אֲנִי	אֶת
מוּת כָּבַר	הַמֵּתִים	שֶׁכְּבָר	מֵתוּ	מִן	הַחַיִּים
עֵד	אֲשֶׁר	הֵמָּה	חַיִּים	עֲדֶנָה	וְטוֹב
שְׁנַיִם	מִשְּׁנֵיהֶם	אֶת	אֲשֶׁר	עֵדֶן	לֹא
	הָיָה	אֲשֶׁר	לֹא	רָאָה	אֶת	הַמַּעֲשֶׂה
רוּעַ	הָרָע	אֲשֶׁר	נַעֲשָׂה	תַּחַת	הַשָּׁמֶשׁ

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Ter.heb.Eccles.v.	Pritiua.heb.
e vidi ego oēm laborē. ⁊ oēm	Rursum contēplat⁹ sum	וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת כָּל עָמָל וְאֵת כָּל	
καὶ εἶδον ἐγὼ σύμπαντα τὸν μόχθον · καὶ σύμπασαν	ᵒᵉˢ labores hoim: & in	כִּשְׁרוֹן הַמַּעֲשָׂה כִּי הִיא קִנְאַת	
fortitudinē operis. qm hoc ꝛelus viri ab	duſtrias animaduerti pa	אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם זֶה הֶבֶל וּרְעוּת	רֵעַ
ἀνδρίαν τοῦ ποιήματος · ὅτι αὐτὸ ζῆλος ἀνδρὸς ἀπὸ	tere ⁱ inuidie ⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰	כְּסִל חוֹבֵק אֶת יָדָיו וְאֹכֵל	
amico suo. et hoc vanitas ⁊ ele	ⁱpximi. Et ín hoc ergo	בָּשָׂרוֹ טוֹב מְלֹא כַף נַחַת	נוּחַ
τοῦ ἑταίρου αὐτοῦ. καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ πρό	ᵏvanitas : & cura ſupflua	מְמַלֹּא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ	
ctio ſpūs. ſtult⁹ cōplicauit man⁹ ſu	eſt. ᵇStult⁹ cōplicat ˡ ma	אֲנִי בְּשַׁרְוֹ טוֹב מְלֹא כַף נַחַת	שׁוּב רָאָה
αἱρεσις πνεύματος · ἄφρων πτυλέλαβεν τὰς χεῖρας αὐ	nus ſuas ˡ & comedit ⁰⁰⁰⁰	מִמְּלֹא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ	עָנָה
as ⁊ comedit carnes ſuas. bonū ꝓpletio	ᵏcarnes ſuas dicēs. ᵏ Melⁱ⁹	וְשַׁבְתִּי אֲנִי וְאֶרְאֶה הֶבֶל תַּחַת	
τοῦ καὶ ἔφαγε τὰς σάρκας αὐτοῦ · ἀγαθὸν πλήρωμα	eſt ⁱ pugillus cuj ᵐ requie:	הַשָּׁמֶשׁ : יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי גַּם בֵּן	
pugilli quietis ſup repletiones duop pugillo	ⁿ q̄ plena ᵒ vtraq; manus	וְאֵת אֵין לוֹ וְאֵין קֵץ ᵐ לְכָל עָמָל	
δρακὸς ἀναπαύσεως ὑπὲρ πλησμάτα δύο δρακῶν	cum ᵖ labore ᵍ & afflictiõe	וְגַם עֵינָיו לֹא תִשְׂבַּע עֹשֶׁר וּלְמִי	שָׂבַע
laboꝛo ⁊ electionis ſpūs. ⁊ cōuerſus ſū	animi. ᵍ Conſiderās rep	אֲנִי עָמָל וּמְחַסֵּר אֶת נַפְשִׁי מִטּוֹבָה	חָסֵר
μόχθου καὶ προαιρέσεως πνεύματος · καὶ ἐπέστρεψα	peri & aliam ʳ vanitatē ˢ ſub	גַּם זֶה הֶבֶל וְעִנְיַן רַע הוּא : טוֹבִים	עָנָה רוּעַ
ego ⁊ vidi vanitatē ſub ſole. eſt vn⁹ ⁊	ſole. ᵒ Vnus ᵗ eſt ᵘ & ᵛ ſecun	שְׁנַיִם מִן הָאֶחָד אֲשֶׁר יֶשׁ לָהֶם	שְׁנַיִם
ἐγὼ καὶ εἶδον ματαιότητα ὑπὸ τὸν ἥλιον · ἔστιν εἷς καὶ	dum ʷ nō ʰ habet : ˣ nō ʸ filiū	שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם כִּי אִם יִפְּלוּ	נָפַל
nō eſt ſecund⁹. et filⁱ⁹ ⁊ frater nō	nō ᶻ fratrem : ᵃ & tñ ᵇ labo	הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ וְאִי לוֹ	קוּם
οὐκ ἔστι δεύτερος · καί γε υἱὸς καί γε ἀδελφὸς οὐκ	rare ᶜ non ᵈ ceſſat : ⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰	הָאֶחָד שֶׁיִּפּוֹל וְאֵין שֵׁנִי לְהָקִימוֹ	שָׁנָה
eſt et. ⁊ nō eſt finis oi laboꝛi ſuo.	ᵉ nec ᶠ ſatiantur ᵍ oculi eius	גַּם אִם יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם	שָׁכַב חָמַם
ἔστιν αὐτῷ · καὶ οὐκ ἔστι πεπλησμὸς τῷ πονεῖ μόχθῳ αὐ	ʰ duĩtiis : nec recogitat di	וְהָאֶחָד אֵיךְ יֵחַם : וְאִם יִתְקְפוֹ	תָּקַף
et oculꝰ eius nō repleꝛ diui	cens. ⁱ Cui ʲ laboro : ᵏ & frau	הָאֶחָד הַשְּׁנַיִם יַעַמְדוּ נֶגְדּוֹ וְהַחוּט	עָמַד
τοῦ · καί γε ὀφθαλμὸς αὐτοῦ οὐκ ἐμπιμπλᾶται πλού	doˡ animā meā ᵐ bonis. In	הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בִמְהֵרָה יִנָּתֵק : טוֹב	שָׁלַשׁ נָתַק
τῳ. Et cui ego laboro. ⁊ fraudo aiaꝫ meā	ᵐ hoc ⁿ quoq ᵒ vanitas ᵖ eſt	יָלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם מֶלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל	בֵּן זָקֵן
του. Καὶ τίνι ἐγὼ μοχθῶ · καὶ στερίσκω τὴν ψυχήν μου	ᵍ & afflictio ᵖ peſſima. ᵍ Me	אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד : כִּי	זָהַר אָסַר
a bonitate. et hoc vanitas ⁊ occupa	lius eſt ergo ᵍ duos eſſe ſi	מִבֵּית הַסֹּהַר יָצָא לִמְלֹךְ כִּי גַם	יָלַד רוּשׁ
ἀπὸ ἀγαθοσύνης · καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ πλάνα	mul ᵍ q̄ⁿ vnū : ʳ habent ˢ eni	בְּמַלְכוּתוֹ יָלַד רָשׁ : רָאִיתִי אֶת	רָאָה הָלַךְ
tio mala eſt. boni duo ſup vnū : q̄ⁿ eſt	ᵍ emolumentum ſocieta	כָּל חַיִּים הַמְהַלְכִים תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ	עָמַד
σμὸς πονηρός ἐστι · ἀγαθοί οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα · οἷς ἐστι	tis ſue. ᵍ Si ⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰	עִם הַיֶּלֶד הַשֵּׁנִי אֲשֶׁר יַעֲמֹד	
eis merces bona in laboꝛe eoꝝ. qm ſi cecide	ᵛ vnus ʷ ceciderit : ˣ ab ʸ alte	תַּחְתָּיו : אֵין קֵץ לְכָל הָעָם לְכָל	
αὐτοῖς μισθὸς ἀγαθὸς ἐν μόχθῳ αὐτῶν · ὅτι ἐὰν πέσωσι	ro ᶻ fulcitur. ᵃ Ve ⁰⁰⁰⁰⁰	אֲשֶׁר הָיָה לִפְנֵיהֶם גַּם הָאַחֲרוֹנִים	
rint: vn⁹ eriget ptcpē ſuū. ⁊ ve ipi	ᵇ ſoli ᶜ quia ᵈ cum ceciderit	לֹא יִשְׂמְחוּ בוֹ כִּי גַם זֶה הֶבֶל	
σῃ, ὃς ἐγερεῖ τὸν μέτοχον αὐτοῦ. καὶ οὐαὶ αὐτῷ τῷ	ᵉ nō habet ᶠ subleuantē se.	וּרְעָיוֹן רוּחַ שְׁמֹה רַגְלֶיךָ כַּאֲשֶׁר	
vnico ceciderit ⁊ nō ſuerit ſcūs vt erigat eū ⁊	ᵍ Et ʰ ſi ⁱ dormierint ᵏ duo:	תִּתְלֵךְ אֶל בֵּית הָאֱלֹהִים וְקָרֵב	
ἐπὶ τὸ αὐτὸ πέσωσι καὶ μὴ ᾖ δεύτερος τοῦ ἐγεῖραι αὐτὸν καὶ	ˡ fouebuntur ᵐ mutuo. ⁰⁰	לִשְׁמֹעַ מִתֵּת הַכְּסִילִים זָבָח כִּי	
si dormierint duo ⁊ caloꝛ eis: ⁊ vn⁹ q̄mō	ⁿ Vnus ᵒ q̄modo ᵖ calefiet ?	אֵינָם יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רָע :	יָדַע עָשָׂה
ἐὰν κοιμηθῶσιν οἱ δύο καὶ θέρμη αὐτοῖς, καὶ ὁ εἷς πῶς	ᵍ Et ſi quiſpiā ʳ preualuerit	אַל תְּבַהֵל עַל פִּיךָ	רוּעַ
calefiet: ⁊ ſi victus fuerit vnus: duo ſtabūt cō	contra ˢ vnum : ᵗ duo ᵘ reſi	Cap. v. וְלִבְּךָ אַל יְמַהֵר לְהוֹצִיא דָבָר	בַּהַל פֶּה
θερμαθῆ· καὶ ἐὰν ἐπικρατήσωσιν ὁ εἷς, οἱ δύο ϛήσονται κα	ſtent ᵛ ei. ʰ Funiculus ⁰⁰⁰	לִפְנֵי הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים	יָצָא דָּבָר
τὰ ſū: ⁊ funiculus tripler nō cito	ʷ triplex ˣ difficile ʸ rumpi	בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה עַל הָאָרֶץ עַל כֵּן	
τέναγτι αὐτοῦ, καὶ σπαρτίον ὁ ἐντριτὸν οὐ ταχέως	tur. ᶻ Melior eſt ⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰	יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעַטִּים כִּי בָּא חֲלוֹם	
rūpetur. ⁊ bonus puer pauꝑ ⁊ ſapiēs ſu	ᵃ puer ᵇ pauper ᶜ & ſapiens	בְּרֹב עִנְיָן וְקוֹל כְּסִיל בְּרֹב דְּבָרִים	
ἀσωτοραγήσεται · καὶ ἀγαθὸς παῖς πένης καὶ σοφὸς ὑ	ᵈ rege ᵉ ſene ᶠ & ſtulto : ⁰⁰	וְכִי תִדֹּר נֶדֶר לֵאלֹהִים אַל תְּאַחֵר	
per regē ſenē ⁊ ſtultū q̄ nō nouit	ᵍ qui ʰ neſcit ⁱ preuidere in	לְשַׁלְּמוֹ כִּי אֵין חֵפֶץ בַּכְּסִילִים	
περ βασιλέα πρεσβύτερον καὶ ἄφρονα ὃς οὐκ ἔγνω τ	poſterum : ʲ quod ⁰⁰⁰⁰⁰	אֵת אֲשֶׁר תִּדֹּר שַׁלֵּם	
p̄cauere vitra. qm de domo vinculoꝝ erbit	ᵏ de carcere cathenisq; in	טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִשֶּׁתְּשַׁלֵּם	
προσίχειν ἔτι. ὅτι ἐξ οἴκου τῶν δεσμίων ἐξελεύσεται	terdūq; ˡ egrediatur ᵐ ad re	אֶת נַפְשֶׁךָ לַעֲשׂוֹת לַבָּשָׂר	
ad regnādū. qm et in regno ſuo nasc̄ę	gnū : ⁿ & alius ᵒ natus ᵖ in re	וְאַל תֹּאמַר לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה	
τοῦ βασιλεῦσαι · ὅτι καί γε ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐγεννήθη	gno ᵍ inopia conſumatur.	הִיא לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ	
paup. Vidi ⁱ cunctos ʲ viuentes	ʳ Vidi ˢ cunctos ᵗ viuentes	וְחָבַל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ כִּי בְּרֹב	
⁊ ambu	ʳ qui ambulant ˢ ſub ᵗ ſole	חֲלֹמוֹת וַהֲבָלִים וּדְבָרִים הַרְבֵּה כִּי	
ωντας · Εἶδον σύμπαντας τοὺς ζῶντας τοὺς πορευο	ᵘ cum ᵛ adoleſcente ʷ ſecun	אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא :	
laut ſub ſole. cū adoleſcēte ſecun	do ˣ qui ʸ conſurget ⁰⁰⁰⁰	אִם עֹשֶׁק רָשׁ וְגֵזֶל מִשְׁפָּט וָצֶדֶק	
τοῦντας ὑπὸ τὸν ἥλιον μετὰ τοῦ νεανίσκου τοῦ δευτέ	ᶻ pro eo. ᵃ Infinitus nume	תִּרְאֶה בַּמְּדִינָה אַל תִּתְמַהּ עַל	
do: q̄ reſurget pro eo. nō eſt finis	rus eſt ᶻ populi ᵃ omnium	הַחֵפֶץ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר	
φου, ὃς ἀναστήσεται ἀντ' αὐτοῦ · οὐκ ἔστι πέρασμὸς τῷ	ᵇ qui ᶜ fuerunt ᵈ ante eum :	וְגְבֹהִים עֲלֵיהֶם : וְיִתְרוֹן אֶרֶץ	
omni ppło omnib⁹ ḋcīs fuerūt ante eos.	ᵉ & ᶠ qui poſtea futuri ſunt	בַּכֹּל הוּא מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד :	
παντὶ λαῷ τοῖς πᾶσιν ὅσοι ἐγένοντο ἔμπροσθεν αὐτῶν.	ᵍ non ʰ letabūtur ⁱ in eo. qm et	אֹהֵב כֶּסֶף לֹא יִשְׂבַּע כֶּסֶף וּמִי	
et vltimi nō letabunt in eo. qm et	ʲ Sed ᵏ & hoc ˡ vanitas ⁰⁰	אֹהֵב בָּהָמוֹן לֹא תְבוּאָה גַּם זֶה	
καὶ γε οἱ ἔσχατοι οὐκ εὐφροανθήσονται ἐν αὐτῷ · ὅτι καὶ	ᵐ & afflictio ⁿ ſpiritus. ᵒ Cu	הֶבֶל : בִּרְבוֹת הַטּוּב רַבּוּ אוֹכְלָיו	
hoc vanitas ⁊ electio ſpūs. cuſtodi	ſtodi ᵖ pedem tuum ⁰⁰⁰⁰	וּמַה שִּׂכְרַת בְּעָלָיו כִּי אִם רְאוֹת	
γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος · φύλαξαι	ᵍ ingrediens ʳ domum ˢ dei:	בְּעֵינָיו : מְתוּקַת הָעוֹבֵד אִם מְעַט	
pedē tuū in q̄ vtiq; ābulauerit ⁱ domū dei. ⁊ pro	ᵗ & appropinqua ⁰⁰⁰⁰⁰	וְאִם הַרְבֶּה לֹא יַנִּיחַ לוֹ לִשְׂבֹּעַ	
1.Re. 15.c. ὴν πόδα σου ἐν ᾧ ἂν πορευθῇ εἰς οἶκον θεοῦ · καὶ ἐγ	ᵘ vt audias. Multo eni ᵛ me	עֹשֶׁר : גַּם זֶה הֶבֶל הוּא :	
γὺς τοῦ ἀκοῦειν ὑπὲρ δόμα τῶν ἀφρόνων θυσία σου.	lior eſt ᵛ obediētia ᵗ q̄ ˢ stul	יֶשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ	
qm nō ſunt ſcīētes facere bonū.	ᵗ orū ᵘ victime : ᵛ qui ʷ ne	עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ :	
ὅτι οὐκ ἐπίστασθε ποιῆσαι καλόν. Ca.5.	ſciunt quid ˣ faciunt ʸ mali.	וְאָבַד הָעֹשֶׁר הַהוּא בְּעִנְיַן רָע	
A Mē feſtines in oꝛe tuo. ⁊ coꝛ tuū	5.	וְהוֹלִיד בֵּן וְאֵין בְּיָדוֹ מְאוּמָה :	
μὴ ταχυνέτω τοῦ ἐξενέγκαι λόγον πρὸ προσώπου	De ᵃ temere qd loq̄ris :	כַּאֲשֶׁר יָצָא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרֹם יָשׁוּב	
dei. qm deus	ᵇ neq; ᶜ cor tuū ᵈ ſit ve	לָלֶכֶת כְּשֶׁבָּא וּמַה יִּתְרוֹן לוֹ	
τοῦ θεοῦ. ὅτι ὁ θεὸς	loxᵉ ad ꝓferendū ᶠ ſermo	שֶׁיַּעֲמֹל לָרוּחַ :	
	nem ᵍ coram ʰ deo. ⁱ Deus	גַּם כָּל יָמָיו בַּחֹשֶׁךְ יֹאכֵל וְכָעַס	
	ʲ enim ⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰	הַרְבֵּה וְחָלְיוֹ וְקָצֶף :	

Pagina.heb. Ter.heb. Eccles.vj.

שָׁתַת אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר יָפֶה לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת
וְלִרְאוֹת טוֹבָה בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל
סָפַר תָּחַת הַשָּׁמֶשׁ מִסְפַּר יְמֵי חַיִּין
אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי הוּא חֶלְקוֹ: גַּם כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר
נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְהִשְׁלִיטוֹ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ וְלִשְׂאת אֶת
נָתַן חֶלְקוֹ וְלִשְׂמֹחַ בַּעֲמָלוֹ זֶה מַתַּת
רָבָה זָכַר אֱלֹהִים הִוא: כִּי לֹא הַרְבֵּה יִזְכֹּר
עָנָה אֶת יְמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה
בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ:

Cap.vj.

רוע יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר
רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרִבָּה הִיא
נָתַן עַל הָאָדָם: אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ
כָּבַד הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְאֵינֶנּוּ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר
אוה יִתְאַוֶּה וְלֹא יַשְׁלִיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים
אכל לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נָכְרִי יֹאכְלֶנּוּ
הֶבֶל זֶה הֶבֶל וְחֳלִי רָע הוּא: אִם יוֹלִיד
שנה אִישׁ מֵאָה וְשָׁנִים רַבּוֹת יִחְיֶה
חיה וְרַב שְׁנֵיו יָמָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא
שבע תִשְׂבַּע מִן הַטּוֹבָה וְגַם קְבוּרָה לֹא
היה הָיְתָה לוֹ אָמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ
נפל הַנֶּפֶל: כִּי בַהֶבֶל בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ
כסה וּבַחֹשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה: גַּם שֶׁמֶשׁ לֹא
נוח רָאָה וְלֹא יָדָע נַחַת לָזֶה מִזֶּה:
ואלו וְאִלּוּ חַיָּה אֶלֶף שָׁנִים פַּעֲמַיִם וְטוֹבָה
קום לֹא רָאָה הֲלֹא אֶל מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל
הלך הוֹלֵךְ: כָּל עַמַּל הָאָדָם לְפִיהוּ וְגַם
עלא נַפְשׁוֹ לֹא תִמָּלֵא: כִּי מַה יּוֹתֵר
כסל לֶחָכָם מִן הַכְּסִיל מַה לֶּעָנִי
ידע רָאָה יוֹדֵעַ לַהֲלֹךְ נֶגֶד הַחַיִּים: טוֹב מַרְאֵה
עינים עֵינַיִם מַהֲלַךְ נָפֶשׁ גַּם זֶה הֶבֶל
רעה וּרְעוּת רוּחַ: מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר נִקְרָא
ידע וְיָדוּעַ אֲשֶׁר הוּא אָדָם וְלֹא
יכל דין יוּכַל לָדִין עִם שֶׁתַּקִּיף מִמֶּנּוּ: מִי יֵשׁ
תבל

in celo & tu super terram: idcirco
sint pauci sermones tui.
Multas curas se quitur
somnia: & in multis o
sermonibus inuenietur
stultitia. Si quid vouisti
deo: ne moreris reddere. Displicet eni deo infi
delis & stulta promissio. Si
quodcunq voueris redde.
Multoq melior est nō vo
uere: q post votū promissa
nō reddere. Ne dederis
os tuū vt peccare facias
carnem tuam: neq dicas coram
angelo non est prouidē
tia: ne forte iratus
deus contra sermones
tuos dissipet cuncta
opa manuū tuarū. Vbi
multa sunt somnia: plura
me sunt vanitates & ser
mones innumeri. Tu vero
deū time. Si videris ca
lūnias egenorū & violen
ta iudicia & subuerti iu
stitiā in prouncia: non
mireris super hoc: nego
cio: quia excelso
excellior est alius: & sup
hos q eminētiores sunt
alii: & isup vniuerse ter
re rex imperat letrienti.
Auarus non implebi
tur pecunia: & qui amat
diuitias fructū
nō capiet ex eis. Et hoc
ergo vanitas. Vbi multe
sunt opes: multi qui co
medunt eas. Et qd pdest
possessori nisi q cernit
diuitias oculis suis. Dul
cis est somnus operāti siue
parum siue multū: co
medat: saturitas autem
diuitis non sinit eum
dormire.
Est & alia infirmitas pes
sima quam vidi sub
sole. Diuitie cōseruate
in malū domini sui. Pe
reunt enim in afflictione
pessima. Generauit filiū q in summa egestate
erit. Sicut egressus est nu
dus de utero matris sue:
sic reuertetur: & nihil
auferet secum de labore
suo.
Miserabilis prorsus ifir
mitas. Quō venit sic re
uertetur. Quid ergo pdest
ei qd laborauit vento?
Gūctis diebus vite sue
cōedit in tenebris & in
curis multis & ierūnia at
q tristicia. Hoc itaq visum

in celo sursus. & in sup terrā: iccirco sint
ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω. καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τούτῳ ἔσω
sermones tui pauci. Cum aduenit insomnia in
σαν οἱ λόγοι σου ὀλίγοι. Ὅτι ὅπερ ἀγίνεται ἐνύπνιον ἐν
multitudine tēptationis: & vox stulti in multitudine
πλήθει περισπασμοῦ, καὶ φωνὴ ὀφρόνος ἐν πλήθει λό
monū. Cunctos voueris votū deo: ne moreris vt red
γων. καθὼς ἂν εὔξῃ ἐυχὴν τῷ θεῷ, μὴ χρονίσῃς τοῦ ἀπο
das illud: qm nō est voluntas in stultis: tu ergo
δοῦναι αὐτήν, ὅτι οὐκ ἔστι θέλημα ἐν ἄφροσι, σὺ οὖν
quecūq voueris redde. bonū nō vouere: te q vouis- Eccl.5.
ὅσα ἐὰν ἀποδῷς. ἀγαθὸν γὸ μὴ εὔξασθαί σε ἢ γὸ εὔξα- B
se te & nō reddere. ne dederis os tuū vt
σαί σε καὶ μὴ ἀποδοῦναι. μὴ δῷς γὸ στόμα σου τοῦ
peccare facias carnē tuā & ne dixeris ante fa
ἐξαμαρτεῖν τὴν σάρκα σου καὶ μὴ εἴπῃς πρὸ προσώ
cie eius: q ignorātia est: ne irascat de
που τοῦ θεοῦ, ὅτι ἄγνοια ἐστι, ἵνα μὴ ὀργισθῇ ὁ θεὸς
sup voce tuā: & dissipet opa manuū tuarū.
ἐπὶ φωνῇ σου, καὶ διαφθείρῃ τὰ ποιήματα χειρῶν σου.
qm in multitudine sōniorū & vanitatū & multi
ὅτι ἐν πλήθει ἐνυπνίων καὶ ματαιοτήτων καὶ λόγων
tudo: qm simul desi time: ti calūnia pau
πολλῶν, ὅτι σὺν γὸ θεὸν φοβοῦ, ἐὰν συκοφαντίαν πτ
peris & rapinā iudicij & inflicte videris in
χητος καὶ ἁρπαγὴν κρίματος καὶ δικαιοσύνης ἴδῃς ἐν
regiōe: ne mireris sup re. qm excelsus su
χώρᾳ, μὴ θαυμάσῃς ἐπὶ τῷ πράγματι. ὅτι ὑψηλὸς ἐπ
per excelsum custodiet & excelsi sup ipos: & abū
πάνω ὑψηλοῦ φυλάξει καὶ ὑψηλοὶ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ πε
dantia terre in oi est rex agri la
ρίσσεια γῆς ἐπὶ πᾶσιν ἐστὶ βασιλεὺς τοῦ ἀγροῦ εἰργασ
bozati. pitgēs argentū nō implebit argēto. &
μένου. ἀγαπῶν ἀργύριον οὐ πλησθήσεται ἀργυρίου. καὶ
qs dilexit in multitudie ei germē: et hoc
ὃς ἠγάπησεν ἐν πλήθει αὐτοῦ γένημα, καὶ γε τοῦτο
vanitas. in multitudie bonitatis multiplicati sunt
ματαιότης. ἐν πλήθει τῆς ἀγαθοσύνης ἐπληθύνθησαν οἱ B
comedētes eā. & q substitudo illi q ab ea: ὡς τὴν
ἔδοντες αὐτήν. καὶ τίς ἀνῆρται τῷ πρᾳ αὐτῆς; Ὅτι C
principiū videdi oculi ei. dulcis somn
ἀρχὴ τοῦ ὁρᾶν ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ. γλυκὺς ὕπνος τοῦ
ferui si pau & si multū comedet: & reple
δούλου εἰ ὀλίγον καὶ εἰ πολὺ φάγεται, καὶ τῷ ἐμπλε
to vitari. nō est q dimittat eū vt dormi
σθῆναι. οὐκ ἔστι ἀφίων αὐτὸν τοῦ ὑπνῶ
at. est ifirmitas quā vidi sub sole: diuitie ser
σαι. ἔστιν ἀρρωστία ἣν εἶδον ὑπὸ γὸν ἥλιον, πλοῦτος φυ
uate illi q ab eis in malitia ei & pere
λασσόμενος τῷ πρᾳ αὐτοῦ εἰς κακίαν αὐτοῦ καὶ ἀπολεῖ
bāt diuitie eis: ille in occupatione mali: Job.
σθαι πλοῦτος αὐτοῦ, ἐκείνος ἐν πράξει κακοῦ ποιηρᾶ, 20.d.
& ghaute filiū: & nō est in manu ei q
καὶ ἐγγόνῃ υἱόν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ οὐδέν,
sicut egressus de vtero matris sue nud re
καθὼς ἐξῆλθεν ἀπὸ γαστρὸς μητρὸς αὐτοῦ γυμνὸς ἐπι
uertet vt eat vt venit & nihil accipiet in
στρέψει τοῦ πορευθῆναι, ὡς ἦλθε καὶ οὐδὲν λήψεται ἐν Job.
labore suo: vt eat in manu sua: et hoc 1.d.
μόχθῳ αὐτοῦ, ἵνα πορευθῇ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ γε τοῦ
mala infirmita. sicut egressus adueniet: sic &
γο ποιηρὰ ἀρρωστία. ὡσαύτως γὰρ ἐξελεύσεται, οὕτως καὶ D
abibit. & que abundātia ei qua laborat in
ἀπελεύσεται. καὶ τίς ἡ περίσσεια αὐτοῦ ἣ μοχθεῖ εἰς
ventū: et cūcte dies ei in tenebris &
ἄνεμον; καὶ γε πάσας αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἐν σκότει καὶ D
in luctu & idignatiōe multa & ifirmitate & ira.
ἐν πένθει καὶ θυμῷ πολλῷ καὶ ἀρρωστίᾳ καὶ χόλω.
ecce qd vidi
ἰδοὺ ὃ εἶδον

ego bonū: qđ est bonū comedere & bibere
ἐγὼ ἀγαθόν, ὃ ἐστι καλὸν τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν
& videre bonitatē in oi labore eius
καὶ τοῦ ἰδεῖν ἀγαθοσύνην ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ
quo vtiq laborauerit sub sole numer diez vite sue
ὃ ἂν μοχθήσῃ ὑπὸ γὸν ἥλιον ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐ
quos dedit ei deus: qm hoc pars illi
τοῦ ὧν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, ὅτι ἀνὴ μερὶς αὐτοῦ.
et ois homo cui dedit ipi deus: diuiti
καί γε πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦ
tias & substātiā: & potestatē dedit ei vt co
τον καὶ ὑπαρχοντα, καὶ ἐξουσίασεν αὐτῷ τοῦ φα
medat ab eo: & vt accipiat partē suā & vt
γεῖν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ λαβεῖν γὸ μέρος αὐτοῦ καὶ τοῦ
letet in labore suo. hoc donū dei est:
εὐφραίνεσθαι ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. τοῦτο δῶρα θεοῦ ἐστίν,
qm nō multū recordabit diez vite sue:
ὅτι οὐ πολλὰ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐ
qm deus occupat illū in letitia cor
τοῦ, ὅτι ὁ θεὸς πρόσκειται ἀυτὸν ἐν εὐφροσύνῃ καρδί
dis eius. 6.
as αὐτοῦ.

Ca.6.

A Est malitia quā vidi sub sole. & multa est
Ἐστὶ κακία ἣν εἶδον ὑπὸ γὸν ἥλιον. καὶ πολλὴ ἐστὶν
apud homines. vir cui dabit deus diuitias
παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἀνὴρ ᾧ δώσει αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦτον
& substātiā & gliam & nō est penuria
καὶ ὑπαρχοντα καὶ δόξαν καὶ οὐκ ἔστιν ὑστερῶν τῆ
alicui ab oibus q desiderabit. & nō tribuet
ψυχῇ αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὧν ἐπιθυμήσει. καὶ οὐκ ἔξου
potestatē ei deus vt comedat ex eo. qm vir
σιάσει αὐτῷ ὁ θεὸς τοῦ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ. ὅτι ἀνὴρ
extraneꝰ comedet illud: et hoc vanitas & in
ἔξενος φάγεται αὐτόν, καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ ἀρ
firmitas mala est. si genuerit vir centū: &
ρωστία πονηρά ἐστιν. ἐὰν γεννήσῃ ἀνὴρ ἑκατόν, καὶ
annos plures vixerit & multitudo dierū
ἔτη πολλὰ ζήσεται, καὶ πλῆθος ὅτι ἐσονται ἡμέ
es annoꝝ ei: & aīa ei nō replebit a
ραι ἐτῶν αὐτοῦ, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀπὸ
bonitate. et sepultura nō fuit ei: dixi
ἀγαθοσύνης. καί γε ταφὴ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ, εἶπα
bonū sup illū abortum. qm in vanitate
ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτὸν γὸ ἔκτρωμα. ὅτι ἐν ματαιότητι
venit & in tenebris ggit & in tenebris nomē ei
ἦλθε καὶ ἐν σκότει πορεύεται καὶ ἐν σκότει ὄνομα αὐ
operiet: et sole nō vidit & nō nouit
τοῦ καλυφθήσεται, καί γε ἥλιον οὐκ εἶδε καὶ οὐκ ἔγνω
requietes huic sup hāc & si vixit mil
ἀναπαύσεις τούτῳ ὑπὲρ τοῦτον καὶ εἰ ἔζησε χι
le ānis. redit & bonitatē nō vidit. nō- Job.
λιων ἐτῶν. καὶ οὐδοὺς καὶ ἀγαθοσύνην οὐκ εἶδε. μὴ 10.d.
ne in locū vnū oia ibunt: oia la
οὐκ εἰς τόπον ἕνα τὰ πάντα πορεύσεται; πᾶς μόχ
bor hois in os ei: et aīa nō im
θος ἀνθρώπου εἰς στόμα αὐτοῦ, καί γε ἡ ψυχὴ οὐ πλη
plebit. qm q abundātia sapiēti sup stulti:
σθήσεται. ὅτι τίς περίσσεια τῷ σοφῷ ὑπὲρ γὸν ἄφρονα;
qm pauper nouit ire cōtra vitā.
διότι ὁ πένης οἶδε πορευθῆναι κατέναντι τῆς ζωῆς· D
bona vitlo oculoꝝ superambulāc ale. et
ἀγαθὸν ὅραμα ὀφθαλμῶν ὑπερπορευόμενον ψυχῆ· καὶ
hoc vanitas & electio spūs. si dd
γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. ἔστι
fuit iā vocatū ē nomē ei. & nouit est dd
ἤδη κέκληται ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐγνώσθη τί
est homo: & nō poterit vt iudicet cū
ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ οὐ δυνήσεται τοῦ κριθῆναι μετὰ
fozti sup ipm. qm sunt
τοῦ ἰσχυροῦ ὑπὲρ αὐτόν. ὅτι εἰσὶ
E.t.d.

mihi bonum vt come
dat quis & bibat
& fruatur letitia ex la
bore suo quo laborauit
ipse sub sole numero
dierum vite sue
quos dedit ei deus: & hoc
est pars illius. Et
omni homini
cui dedit deus diuitias
atq substantiam
potestatē ei tribuit vt
comedat ex eis & fruatur
parte sua & letetur de
labore suo: hoc donū dei est.
Non enim fatis re
cordabitur
dierum vite sue:
deus occupet
delitiis cor eius.

Cap.vj.

Est & aliud malum
quod
vidi sub sole & quidem
frequens
apud homines. Vir cui
diuitias
& substantiam & honorem
& nihil deest anime sue
ex omnibus que
desiderat: nec tribuit ei
potestatem deus
vt comedat ex eo: sed
homo extraneus vorabit
illud. Hoc vanitas & ma
gna miseria est.
Si genu
erit qsplia centū liberos
& vixerit multos annos
& plures dies etatis ha
buerit: & anima illius nō
vtatur bonis substantie
sue: sepultura q careat:
de hoc ego pronuncio
melior illo sit
abortiuus. Frustra enim
venit & pergit ad tene
bras: & oblione delebi
tur nomen eius. Non
vidit sole neq cognoscet
distantia boni & mali:
etiam si duobus milibus
annis vixerit & non
fuerit perfruitus bo
nis. Nōne ad vnū locū
properāt oia? Omnis la
bor hois in ore eius: sed
anima eius nō implebi
tur. Quid habet amplius
sapiens a stulto: & quid
pauper nisi
vt pgat illuc vbi est vita.
Melior est qd videre qd nescias.
Sed & hoc vanitas est:
& psumptiō spūs. Qui
futurus est iam vocatū est
nomē eius: & scitur q
homo est: & non
possit contra fortiorem
se in iudicio cōtendere.

דְּבָרִים רַבְּרָנִה מְרַבִּים הָבֶל
מַה יִּוֹתֵר לָאָדָם׃
Cap.vij. כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה טּוֹב לָאָדָם
יָדַע בְּחַיֵּים מִסְפַּר יְמֵי חַיֵּי הַבְלוֹ וְיַעֲשֵׂם
כַּצֵּל אֲשֶׁר מִי יַגִּיד לָאָדָם מַה
יִּהְיֶה אַחֲרָיו תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ טוֹב
שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב וְיוֹם הַמָּוֶת
מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ׃ טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית
אֵבֶל מִלֶּכֶת אֶל בֵּית מִשְׁתֶּה
בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל הָאָדָם וְהַחַי
יִתֵּן אֶל לִבּוֹ׃ טוֹב כַּעַס מִשְּׂחוֹק
כִּי בְרַע פָּנִים יִיטַב לֵב׃ לֵב חֲכָמִים
בְּבֵית אֵבֶל וְלֵב כְּסִילִים בְּבֵית
שִׂמְחָה׃ טוֹב לִשְׁמֹעַ גְּעָרַת חָכָם
מֵאִישׁ שֹׁמֵעַ שִׁיר כְּסִילִים׃ כִּי
כְקוֹל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר כֵּן שְׂחוֹק
הַכְּסִיל גַּם זֶה הָבֶל׃ כִּי הָעֹשֶׁק
יְהוֹלֵל חָכָם וְיאַבֵּד אֶת לֵב מַתָּנָה׃
טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ טוֹב
אֶרֶךְ רוּחַ מִגְּבַהּ רוּחַ אַל תְּבַהֵל
בְּרוּחֲךָ לִכְעוֹס כִּי כַּעַס בְּחֵיק
כְּסִילִים יָנוּחַ׃ אַל תֹּאמַר מֶה הָיָה
שֶׁהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים הָיוּ טוֹבִים
מֵאֵלֶּה כִּי לֹא מֵחָכְמָה שָׁאַלְתָּ
עַל זֶה׃ טוֹבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה
וְיִתְר לְרֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ׃ כִּי בְצֵל
הַחָכְמָה בְּצֵל הַכֶּסֶף וְיִתְרוֹן דַּעַת
הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ׃ רְאֵה אֶת
מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי יוּכַל לְתַקֵּן
אֵת אֲשֶׁר עִוְּתוֹ׃ בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה
בְטוֹב וּבְיוֹם רָעָה רְאֵה גַּם אֵת זֶה
לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל
דִּבְרַת שׁוּלָּא יְמָצָא הָאָדָם אַחֲרָיו
מְאוּמָה׃ אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי
יֵשׁ צַדִּיק אֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע
מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ׃ אַל תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה

Verba sunt pũma: multa
mq in disputãdo habẽtia vanitatem. 7.
QVid necesse est hoi
maiora se q̃rere cũ
ignorat qd cõducat sibi
in vita sua i numero die
rũ peregrinatiõis sue: &
tpe qd velut vmbra p̃te
rit. Aut qs ei poterit in
dicare quid post eũ futu
rum sub sole? fit. Melius
est nomẽ bonũ q̃ vnguẽ
ta pciosa: & dies mortis
die natiuitatis. Melius
est ire ad domum cõ
uiuii. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
"In illa enĩ finis cunctoꝝ
ammonetur hoim: & ví
uens hõ cogitat qd futu
rũ sit. Melior est ira risu:
qa p tristiciã vultus mẽ cor
rigitur animꝰ deliquẽtis.
Cor sapientiũ vbi tristi
tia est: & cor stultoꝝ vbi
letitia. Melius est a sa
piente corripi: ∞∞∞∞∞
q̃ stultorum adulatio
ne decipi: quia ∞∞∞∞∞
sicut fonitus spinaꝝ ardẽ
tium sub olla: sic risus
stulti. Sed & hoc vanitas.
Calumnia ∞∞∞∞∞
conturbat sapientem &
perdet robur cordis ei.
Melior est finis oratiõis
q̃ principium. Melior ẽ
patiens arrogante. Ne
fis velox ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ad iracẽdum: quia ira
in sinu ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
stulti requiescit. Ne dí
cas. quid putas causę est
q̃ priora tempora me
liora fuere ∞∞∞∞∞∞∞∞
q̃ nunc sunt: Stulta eni
est huiusce modi interro
gatio. Vtilior est sapien
tia cum diuitiis ∞∞∞∞∞
& magis pdest videntib⁹
solem. Sicut enĩ ptegit
sapia sic ptegit pecunia.
Hoc aũt plus habet eru
ditio & sapia q̃ vitam tri
buũt possessori suo. Cõ
sidera opera dei q̃ nemo
possit corrigere ∞∞
quem ille despexerit.
In die bona fruere ∞∞∞
bonis: & malam diem
precaue. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Sicut enim hanc sic &
illam fecit deus: vt ∞∞
non inueniat homo cõ
tra eum iustas ∞∞∞∞∞
crimonias. Hec quoq⁹
vidi i die vanitatis mee.
Iustus perit in iustitia
sua: & impius ∞∞∞∞∞
multo viuit tpe in malicia
sua. Noli ee iust multũ

smones multi implentes vanitatem.
λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητα. Ca.7. A
Qtid abundãs homini: qñ qs nouit qd bo
Τί πλεονάζει τῷ ἀνθρώπῳ, ὅτι τίς οἶδε τί ἀγα
nũ homini in vita sua: numer dier vite
θὸν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, ἀριθμοὶ ἡμερῶν ζωῆς
vanitatis eius: & fecit eas in vmbra: qñ
ματαιότητος αὐτοῦ; καὶ ἐποίησεν αὐτὰς ἐν σκιᾷ, ὅτι
qs nunciabit homini: qd erit post eũ sub
τίς ἀγγελεῖ τῷ ἀνθρώπῳ, τί ἔσται ὀπίσω αὐτοῦ ὑπὸ
sole? bonũ nomẽ sup oleũ bonũ: & dies
ἥλιον; ἀγαθὸν ὄνομα ὑπὲρ ἔλαιον ἀγαθόν, καὶ ἡμέρα
mortis sup diẽ gñationis eius. bonũ ire
τοῦ θανάτου ὑπὲρ ἡμέραν γενέσεως αὐτοῦ· ἀγαθὸν πο
in domũ luctꝰ q̃ ire in domũ
ρευθῆναι εἰς οἶκον πένθους ἢ ὅτι πορευθῆναι εἰς οἶκον
cõuiuij. qñ hic finis oĩm hois:
πότου· καθότι τοῦτο τέλος παντὸς τοῦ ἀνθρώπου,
& vinẽs dabit bonũ in cor eius. Bonũ
καὶ ὁ ζῶν δώσει ἀγαθὸν εἰς καρδίαν αὐτοῦ. Ἀγαθὸν
ira sup risu: qñ in malitia vultꝰ bont
θυμὸς ὑπὲρ γέλωτα, ὅτι ἐν κακίᾳ προσώπου ἀγαθυν-
ficabit cor. cor sapiẽtũ in domo luctꝰ: & cor
θήσεται καρδία. καρδία σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους, καὶ καρ
stultoꝝ in domo letitie. bonũ audire
δία ἀφρόνων ἐν οἴκῳ εὐφροσύνης. ἀγαθὸν τοῦ ἀκοῦσαι
correptionẽ sapiẽtis sup vir audientẽ cãtũ stulto
ἐπιτίμησιν σοφοῦ ὑπὲρ ἄνδρα ἀκούοντα ᾄσματα ἀφρό
rũ. qñ sicut sonit spinaꝝ sub lebete: sic
νων. ὅτι ὡς φωνὴ τῶν ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα, οὕτω
risus stultoꝝ: et hoc vanitas.
τὸ γέλως ὁ τῶν ἀφρόνων, καί γε τοῦτο ματαιότης.
qñ calũnia circũfert sapiẽtẽ: & perdit
ὅτι ἡ συκοφαντία περιφέρει σοφόν, καὶ ἀπολλύει τὴν
cor ghostiatis eius. bon finis sermonũ sup pu
καρδίαν ἐνυφείας αὐτοῦ. ἀγαθὸν ἐχάτη λόγων ὑπὲρ ἀρ
cipiũ eius. bonũ patiẽs sup excelsum spirit
χὴν αὐτοῦ· ἀγαθὸν μακρόθυμος ὑπὲρ ὑψηλὸν πνεύμα
tu. ne sis velox in spũ tuo ad irascendũ. qz
τι· μὴ ταχύνῃς ἐν πνεύματί σου τοῦ θυμοῦσθαι· ὅτι
ira in sinu stultoꝝ requiescet. ne dicas dd fu
θυμὸς ἐν κόλπῳ ἀφρόνων ἀναπαύσεται· μὴ εἴπῃς τί ἐγέ
it. qñ dies pozes fuerũt bone sup has.
νετο· ὅτι ἡμέραι αἱ πρότεραι ἦσαν ἀγαθαὶ ὑπὲρ ταύ
qz nõ in sapia interrogasti de hoc. bo
ταις· ὅτι οὐκ ἐν σοφίᾳ ἐπηρώτησας περὶ τούτου· ἀγα
na sapia cũ distributiõe & abũdantia cõtẽplãti
θὴ σοφία μετὰ κληροδοσίας καὶ περισσείας τοῖς θεωροῦ
bꝰ sole. qñ in vmbra est sapia sicut vmbra pe
σι τὸν ἥλιον· ὅτι ἐν σκιᾷ αὐτῆς ἡ σοφία ὡς σκιὰ τοῦ ἀρ
cunie. & abundãtia cognitionis sapiẽtie viuere facit
γυρίου· καὶ περίσσεια γνώσεως τῆς σοφίας ζωοποιήσει
eũ q̃ ab ea. vide opera dei: qñ qs
αὐτὴν τὸν κτήσαντα αὐτήν. Ἴδε τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ· ὅτι τίς
poterit vt omet quẽ vtiq⁹ de⁹ puerterit eũ.
δυνήσεται τοῦ κοσμῆσαι ὃν ἂν ὁ θεὸς διαστρέψῃ αὐτόν.
in die bonitatis vtue in bono & vide in die
ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθωσύνης ζῆθι ἐν ἀγαθῷ καὶ ἴδε ἐν ἡμέρᾳ
malitie. vide et hoc pfondo huic fecit
κακίας· ἴδε καί γε τοῦτο σύνφωνον τούτῳ ἐποίησεν
deus de locutione. ne iuenĩat homo post eũ
ὁ θεὸς περὶ λαλιᾶς· ἵνα μὴ εὑρηῖ ἄνθρωπος ὀπίσω αὐ
τοῦ μηδέν. συμπαντα εἶδον ἐν ἡμέραις ματαιότητός
mee. Est iustus q perit in iustitia sua: & est
μου. Ἔστι δίκαιος ἀπολλύμενος ἐν δικαιοσύνῃ αὐτοῦ, καὶ ἔστι
impꝰ pmanẽs in malitia sua. ne sis iustꝰ
ἀσεβὴς μένων ἐν κακίᾳ αὐτοῦ. μὴ γίνου δίκαιος
multũ

τ ne sapias superflua: ne qñdo obstupescas. ne spie
καὶ μὴ σοφίζου περίσσευε, μήποτε ἐκπλαγῇς· μὴ ἀσε
agas multũ: τ ne sis dur: ne moriaris in
βὴσῃς πολύ, καὶ μὴ γίνου σκληρός, ἵνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν
nõ tpe tuo. bonũ inherere te in hoc. et
οὐ καιρῷ σου· ἀγαθὸν γὰ ἀντέχεσθαί σε ἐν τούτῳ· καί
ab hoc ne ptamines manũ tuã: qñ timenti
γε ἀπὸ τούτου μὴ μιάνῃς τὴν χεῖρά σου, ὅτι φοβου
deũ exibunt oia sapia aduersus
μένος τὸν θεὸν ἐξελεύσεται τὰ πάντα· ἡ σοφία βοηθή- Ps⁰. 11.a.
decẽ potẽtes ciuitates in
σει τῷ σοφῷ ὑπὲρ δέκα ἐξουσιάζοντας τοὺς ὄντας ἐν
ciuitate. qñ homo nõ est iust in terra: q
τῇ πόλει· ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἔστι δίκαιος ἐν τῇ γῇ, ὃς
faciet bonũ & nõ peccabit. et in om
ποιήσει ἀγαθὸν καὶ οὐκ ἁμαρτήσεται· καί γε ἐς πάν- 1.Re.
nes smones quos loquent: ne pbueris cor tuũ: 8.c.
τας λόγους οὓς λαλήσουσι, μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου, 1.Pa.
vt nõ audias seruũ tuũ maledicẽtẽ tibi. 6.g.
ὅπως μὴ ἀκούσῃς τοῦ δούλου σου καταρωμένου σε.
qñ multoties malignat in te & modis multis
ὅτι πλεῖσάκις πονηρεύεταί σε καὶ κατὰ δους πολλὰς
male afficiet cor: tuũ: qñ vt et tu maledixisti
κακώσει καρδίαν σου, ὅτι ὡς καὶ γε σὺ κατηράσω
alios: oia hec tẽtaui in sapia. dixi
ἑτέρους, πάντα ταῦτα ἐπείρασα ἐν τῇ σοφίᾳ· εἶπα
vt: sapiẽs efficiar. & ipa elõgata est a me lon
τα, σοφισθήσομαι· καὶ αὐτὴ ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ μα
ge sup qđ erat: & pfunda pfunditas: qs inueniet eã:
κρὰν ὑπὲρ ὃ ἦν, καὶ βαθὺ βάθος, τίς εὑρήσει αὐτό·
Lustraui ego & cor meũ vt cognoscerẽ & D
Ἐκύκλωσα ἐγὼ καὶ ἡ καρδία μου τοῦ γνῶναι καὶ
vt psiderarẽ & vt q̃rerem sapiam & ratio
τοῦ κατασκέψασθαι καὶ τοῦ ζητῆσαι σοφίαν καὶ λό-
nẽ & vt cognoscerẽ impiũ stultitiã & turbulen
φον καὶ τοῦ γνῶναι ἀσεβοῦς ἀφροσύνην καὶ ὀχλησί-
tiã & circulationẽ. & inuento ego eã amarto
αν καὶ πλανοφοράν· καὶ εὑρίσκω ἐγὼ αὐτὴν πικροτέ-
rẽ super mortẽ. simul mulierẽ que est laqueꝰ
ραν ὑπὲρ θάνατον. σὺν τὴν γυναῖκα ἥτις ἐστὶ θηρεύ-
uenatoꝝ & fagene cor eius: vincula in manꝰ
ματα, καὶ σαγήνη καρδία αὐτῆς, δεσμὸς εἰς χεῖρας
illiꝰ. bonꝰ ante factẽ dei auferet ab
αὐτῆς· ἀγαθὸς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ἐξαιρεθήσεται ἀπ'
ea: & peccans cõprehendẽt in ea. ecce
αὐτῆς, καὶ ἁμαρτάνων συλληφθήσεται ἐν αὐτῇ. Ἴδε
hoc inueni dixit ecclesiastes. vna vna et inuentã
τοῦτο εὗρον εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής· μίαν τῇ μίᾳ εὑρεῖν
rationẽ: quã quesiuit ad ea mea. & nõ inueni:
λογισμόν, ὃν ἐπεζήτησεν ἡ ψυχή μου· καὶ οὐκ εὗρον,
& hoiem vnũ de mille repperi. & mulierẽ in
καὶ ἄνθρωπον ἕνα ἀπὸ χιλίων εὗρον· καὶ γυναῖκα ἐν
oibꝰ his nõ inueni. sed ecce hoc inueni qđ
πᾶσι τούτοις οὐχ εὗρον· πλὴν ἴδε τοῦτο εὗρον ὁ
fecit deus simul hoiem rectũ. & ipi q̃si
ἐποίησεν ὁ θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον εὐθῆ· καὶ αὐτοὶ ζη-
erãt psiderationes multas. ds nouit sapientes & ds
τήσαν λογισμοὺς πολλούς· τίς οἶδε σοφοὺς καὶ τίς
nouit solutionẽ verbi.
οἶδε λύσιν ῥήματος· C.8.
Sapiẽtia hois illuminabit vultũ eius: & A
Σοφία ἀνθρώπου φωτιεῖ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ
inuerecũdꝰ facie sua odio habebit: os regis
ἀναίδης πρόσωπον αὐτοῦ μισησθήσεται· στόμα βασιλέ-
obserua: & ve simone iuramẽti dei ne festi- Pro.
ως φύλαξον, καὶ περὶ λόγου ὅρκου θεοῦ μὴ σπουδά- 17.d.
nes a facie eius: neq⁹ ∞
σῃς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσῃ, μὴ ∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

יוֹם הָהַ֔וּא בַּעֲמֹ֣ד יְמֵ֤י חַיָּיו֙ אֲשֶׁ֣ר נָתַ֣ן ל֔וֹ
הָאֱלֹהִ֖ים תַּחַ֣ת הַשָּׁ֑מֶשׁ ׃ בַּאֲשֶׁ֨ר
נָתַ֜תִּי אֶת־לִבִּ֗י לָדַ֙עַת֙ חָכְמָ֣ה וְלִרְא֔וֹת
אֶת־הָעִנְיָ֖ן אֲשֶׁר־נַעֲשָׂ֣ה עַל־הָאָ֑רֶץ
כִּי־גַ֣ם יוֹמָ֗ם וּבַלַּ֙יְלָה֙ שֵׁנָ֣ה בְעֵינָ֔יו
אֵינֶ֖נּוּ רֹאֶ֑ה וְרָאִ֤יתִי֙ אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂ֣ה
הָאֱלֹהִ֔ים כִּ֣י לֹא יוּכַ֔ל הָאָדָ֕ם
לִמְצֹ֖א אֶת־הַמַּעֲשֶׂ֣ה אֲשֶׁר־נַעֲשָׂ֑ה
תַּ֚חַת הַשֶּׁ֔מֶשׁ בְּשֶׁל֩ אֲשֶׁ֨ר יַעֲמֹ֜ל
הָאָדָ֗ם לְבַקֵּ֙שׁ֙ וְלֹ֣א יִמְצָ֔א וְגַם֩
אֲשֶׁר֙ יֹאמַ֣ר חָכָ֔ם לָדַ֖עַת לֹ֣א יוּכַ֑ל
לִמְצֹ֖א כִּי־אֲנִ֣י זֶה רָאִ֤יתִי֙ אֶת־כָּל־זֶ֔ה
נָתַ֥תִּי אֶת־לִבִּ֖י לְכָל־זֶ֑ה לַחְקֹ֣ר וְלָת֔וּר
אֶת־כָּל־זֶ֔ה אֲשֶׁ֥ר צַדִּיקִ֖ים וַחֲכָמִ֣ים וְעֲבָדֵיהֶ֑ם
בְּיַד־הָאֱלֹהִ֔ים גַּם־אַהֲבָ֥ה גַם־שִׂנְאָ֖ה אֵ֣ין
יוֹדֵ֣עַ הָאָדָ֑ם הַכֹּ֖ל לִפְנֵיהֶֽם׃ הַכֹּל֙
לַכֹּ֔ל מִקְרֶ֥ה אֶחָ֖ד לַצַּדִּ֣יק וְלָרָשָׁ֑ע
לַטּ֣וֹב וְלַטָּה֔וֹר וְלַטָּמֵ֔א וְלַזֹּבֵ֖חַ
וְלָאֲשֶׁ֣ר אֵינֶ֔נּוּ זֹבֵ֑חַ כַּטּ֣וֹב חַטָּ֔את
הַנִּשְׁבָּ֖ע כָּאֲשֶׁ֥ר שְׁבוּעָ֖ה יָרֵֽא׃ זֶ֚ה
רָ֣ע בְּכָל־אֲשֶׁ֣ר נַעֲשָׂ֔ה תַּ֖חַת הַשָּׁ֑מֶשׁ
כִּ֣י מִקְרֶ֤ה אֶחָד֙ לַכֹּ֔ל וְגַם־לֵ֣ב בְּנֵי־
הָאָדָ֗ם מָלְא־רָ֙ע֙ וְהוֹלֵלוֹת֙ בִּלְבָבָ֔ם
בְּחַיֵּיהֶ֑ם וְאַחֲרָ֕יו אֶל־הַמֵּתִ֖ים׃ כִּי
מִי֙ אֲשֶׁ֣ר יְחֻבַּ֔ר אֶל־כָּל־הַחַיִּ֖ים יֵ֣שׁ
בִּטָּח֑וֹן כִּ֥י לְכֶ֛לֶב חַ֥י הוּא־טוֹב֙ מִן־
הָאַרְיֵ֔ה הַמֵּתִ֖ים כִּ֥י הַחַיִּ֖ים יוֹדְעִ֣ים
שֶׁיָּמֻ֑תוּ וְהַמֵּתִים֙ אֵינָ֣ם יוֹדְעִ֔ים
מְאוּמָ֔ה וְאֵין־ע֥וֹד לָהֶ֖ם שָׂכָ֑ר כִּֽי־
נִשְׁכַּ֥ח זִכְרָ֖ם׃ גַּם־אַהֲבָתָ֥ם גַּם־
שִׂנְאָתָ֛ם גַּם־קִנְאָתָ֖ם כְּבָ֣ר אָבָ֑דָה
וְחֵ֤לֶק אֵין־לָהֶם֙ עוֹד֙ לְעוֹלָ֔ם בְּכֹ֖ל
אֲשֶׁ֥ר נַעֲשָׂ֖ה תַּ֥חַת הַשָּׁ֑מֶשׁ׃ לֵ֚ךְ
אֱכֹ֣ל בְּשִׂמְחָ֔ה לַחְמֶ֔ךָ וּשְׁתֵ֥ה
בְלֵ֖ב טוֹב֙ יֵינֶ֔ךָ כִּ֥י כְבָ֖ר רָצָ֥ה

de labore suo oĩbus die bus vite sue qs dedit el deus sub sole. in qb dedi cor
apposui cor meũ vt sci rem sapietiã & intellige rem dissensionẽ que ver satur in terra. Est homo qui diebus & noctibus somnum nõ capit oculis. Et intel lexim omnẽ operum dei nullam possit homo inuenire rationem eorũ que fiunt quanto plus laborauerit ad querẽdum tanto mi nus inueniat. Etiam si dixerit sapiẽs se nosse: non poterit reperire. Omnia hec tractaui in corde meo vt curiose in telligerem. 9.

Vnt iusti atq; sapiẽtes: & ope ra eorum in manu dei. Et tñ nescit hõ vtrum amore an odio dign̄ sit: sed oia in futurũ seruãtur incerta: eo q̄ vniuersa eo que eueniat iusto & impio bono & malo: mũdo & imũdo: immolati victimas & sacrificia contẽnenti. Sicut bonus sic & pecca tor: vt piurus ita qui ve rum delerat. Hoc est co pessimum inter omnia que sub sole sunt: quia eadẽ cunctis eue niũt. Vnde & corda filio rum hominũ implentur malicia & contemptu in vita sua: & post hec ad inferos deducentur. Nemo est qui semper vi uat: & qui huic rei habeat fiduciam. Melior est canis viuus leone mortuo. Viuen tes enim sciunt se esse morituros: mor tui vero nihil nouerunt amplius: nec habent vltra mercedem: quia obliuioni tradita est me moria eorũ. Amor q̄ odium & inuidie simul perierũt: nec habẽt partem in hoc seculo & in opere quod sub sole geritur. Vade ergo & comede in letitia panẽ tuum: & bibe cum gaudio vinum tuũ:

תַּעֲמֹ֣ד דָּבָ֔ר רָ֥ע כִּי־כָל־אֲשֶׁר יַחְפֹּ֥ץ יַעֲשֶׂ֖ה
שְׁלֹטוֹן֙ יְמִ֣י אֹמַ֔ר לוֹ מַה־תַּעֲשֶׂ֑ה
שֹׁמֵ֥ר מִצְוָ֖ה לֹא־יֵדַ֥ע דָּבָ֖ר רָ֑ע
וְעֵ֥ת וּמִשְׁפָּ֖ט יֵדַ֥ע לֵ֖ב חָכָֽם׃ כִּי־
לְכָל־חֵ֥פֶץ יֵ֖שׁ עֵ֣ת וּמִשְׁפָּ֑ט כִּי־
רַעַ֥ת הָאָדָ֖ם רַבָּ֥ה עָלָֽיו׃ כִּי־אֵינֶ֣נּוּ
יֹדֵ֔עַ מַה־שֶּׁיִּהְיֶ֑ה כִּ֣י כַאֲשֶׁ֥ר יִהְיֶ֖ה
מִי־יַגִּ֥יד לּֽוֹ׃ אֵ֣ין אָדָ֗ם שַׁלִּ֙יט֙
בָּר֣וּחַ לִכְלוֹא֮ אֶת־הָר֒וּחַ֒ וְאֵ֣ין
שִׁלְטוֹן֮ בְּי֣וֹם הַמָּוֶת֒ וְאֵ֣ין מִשְׁלַ֔חַת
בַּמִּלְחָמָ֖ה וְלֹא־יְמַלֵּ֣ט רֶ֑שַׁע אֶת־
בְּעָלָֽיו׃ אֶת־כָּל־זֶ֣ה רָאִ֔יתִי וְנָת֥וֹן
אֶת־לִבִּ֖י לְכָל־מַעֲשֶׂ֑ה אֲשֶׁר־נַעֲשָׂ֣ה
תַּ֔חַת הַשָּׁ֖מֶשׁ עֵ֣ת אֲשֶׁר־שַׁלַּ֥ט
אָדָ֛ם בְּאָדָ֖ם לְרַ֥ע לֽוֹ׃ וּבְכֵן֙
רָאִ֣יתִי רְשָׁעִ֔ים קְבֻרִ֖ים וּבָ֣אוּ
וּמִמְּק֣וֹם קָדוֹשׁ֮ יְהַלֵּ֣כוּ וְיִשְׁתַּכְּח֒וּ
בָּעִ֣יר אֲשֶׁר־כֵּ֣ן עָשׂ֔וּ גַּם־זֶ֖ה הֶ֥בֶל׃
אֲשֶׁ֣ר אֵין־נַעֲשָׂ֗ה מְהֵרָ֙ה֙ עַל־כֵּ֣ן
מָלְא־לֵ֣ב בְּנֵי־הָאָדָ֔ם בָּהֶ֖ם לַעֲשׂ֥וֹת רָֽע׃
אֲשֶׁ֨ר חֹטֵ֤א עֹשֶׂה־רָע֙ מֵאָ֣ה וְמַאֲרִ֣יךְ
לּ֔וֹ כִּי־גַ֣ם יוֹדֵ֔עַ אֲנִי֙ אֲשֶׁר֙ יִהְיֶ֣ה
טוֹב֙ לִירֵאֵ֣י הָאֱלֹהִ֔ים אֲשֶׁ֥ר יִירְא֖וּ
מִלְּפָנָֽיו׃ וְט֥וֹב לֹא־יִהְיֶ֖ה לָרָשָׁ֑ע
וְלֹא־יַאֲרִ֣יךְ יָמִ֔ים כַּצֵּ֖ל אֲשֶׁר־אֵינֶ֣נּוּ
יָרֵ֔א מִלְּפָנֵ֖י אֱלֹהִֽים׃ יֵ֥שׁ הֶ֙בֶל֙
אֲשֶׁר֙ נַעֲשָׂ֣ה עַל־הָאָ֔רֶץ אֲשֶׁר֙ יֵ֣שׁ
צַדִּיקִ֔ים אֲשֶׁר־מַגִּ֥יעַ אֲלֵהֶ֖ם כְּמַעֲשֵׂ֣ה
הָרְשָׁעִ֑ים וְיֵ֣שׁ רְשָׁעִ֔ים שֶׁמַּגִּ֥יעַ
אֲלֵהֶ֖ם כְּמַעֲשֵׂ֣ה הַצַּדִּיקִ֑ים אָמַ֕רְתִּי
שֶׁגַּם־זֶ֖ה הָֽבֶל׃ וְשִׁבַּ֥חְתִּי אֲנִי֙ אֶת־
הַשִּׂמְחָ֔ה אֲשֶׁר־אֵ֥ין ט֛וֹב לָאָדָ֖ם
תַּ֣חַת הַשֶּׁ֑מֶשׁ כִּ֣י אִם־לֶאֱכֹ֤ל
וְלִשְׂמֹחַ֙ וְהוּא֙ יִלְוֶ֣נּוּ

in labore suo dieb vite sue: qs dedit el deus sub sole. in qb dedi cor
appositi cor meũ vt sciẽ sapietiã & intellige rem dissensionẽ que ver satur in terra. Est homo qui diebus & noctibus somnum nõ capit oculis. Et intel lexim omnẽ operum dei nullam possit homo inuenire rationem eorũ que fiunt quanto plus laborauerit ad querẽdum tanto mi nus inueniat. Etiam si dixerit sapiẽs se nosse: non poterit reperire. Omnia hec tractaui in corde meo vt curiose in telligerem. 9.

Sed iusti atq; sapiẽtes & ope ra eorum in manu dei. Et tñ nescit homo vtrum amore an odio dign̄ sit: sed oia in futurũ seruãtur incerta: eo q̄ vniuersa eo que eueniant iusto & im pio bono & malo: mũdo & imũdo: immolati victimas & sacrificia contẽnenti. Sicut bonus sic & pecca tor: vt piurus ita qui ve rum delerat. Hoc est co pessimum inter omnia que sub sole sunt: quia eadẽ cunctis eue niũt. Vnde & corda filio rum hominũ implentur malicia & contemptu in vita sua: & post hec ad inferos deducentur. Nemo est qui semper vi uat: & qui huic rei habeat fiduciam. Melior est canis viuus leone mortuo. Viuen tes enim sciunt se esse morituros: mor tui vero nihil nouerunt amplius: nec habent vltra mercedem: quia obliuioni tradita est me moria eorũ. Amor q̄ odium & inuidie simul perierũt: nec habẽt partem in hoc seculo & in opere quod sub sole geritur. Vade ergo & comede in letitia panẽ tuum: & bibe cum gaudio vinum tuũ: quia

pmaneas in opere ma lo: quia omne quod co voluerit faciet: & sermo illius potestate plenus est: nec dicere ei qs pōt: ḡre ita facis? Qui custodit pceptū non experietur quicq̄ mali. Tẽpus & rñsione cor sapietis intel ligit. Omĩ negocio tps est: & opportunitas & multa homis afflictio: quia ignorat preterita: & futura nullo scire pōt nuncio. Non est in hois potesta te prohibere spirit um: nec habet potẽtẽ in die mortis: nec finitur qescere ingruẽte bello: neq; saluabit impietas impiũ. Omnia hec cõ sideraui & dedi cor meũ in cunctis ope ribus que fiunt sub sole. Interdũ domi natur homo homini in malũ suum. Vidi impios sepultos q etiam cum adhuc viuerẽt in loco sancto erant: & laudabantur in ciuitate quasi iustorũ operũ. Sed & hoc vanis simum iudico. Laudaui igitur leticiam q̄ nõ esset ho mini q̄ bonum sub sole nisi q̄ comede ret & biberet: atq; gauderet & hoc solũ secũ auferret

steteris in vbo malo. qm̄ qđ voluerit faciet. Si ςς ἐν λόγῳ πονηρῷ, ὅτι ὃ ἂν θελήσῃ ποιήσει. Ka cut rex potẽs & qs dicet ei qđ fa θὼς βασιλεὺς ἐξουσίαν κὰι τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ποιο ceis: Qui custodit preceptũ: nõ cognoscet vbũ ma. Eccl. 8 εἷς; Ὁφυλάσσων ἐντολήν, οὐ γνώσεται ῥῆμα πονκ lũ: & tps iudicij cognoscit cor eius. Qm̄ ρόν, κὰι καιρὸν κρίσεως γινώσκει καρδία σοφοῦ. Ὅτι oĩ negocio est tps & iudicium: qm̄ cognito παντὶ πράγματι ἔστι καιρὸς κὰι κρίσις, ὅτι γνῶσις hois multa in eũ. qz nõ est cogno τοῦ ἀνθρώπου πολλὴ ἐπ' αὐτόν. Ὅτι οὐκ ἔστι γινώ scẽs qđ futur: qm̄ sicut erit & ãnũciabit σκων τί γὰρ ἐσόμενον, ὅτι καθὼς ἔσται τίς ἀναγγελεῖ ei. Hõ est homo potestatẽ hẽns in spũ. αὐτῷ. Οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐξουσίαν ἐν πνεύματι. vt phibeat simul spũm. & nõ est potestatẽ τοῦ κωλύσαι σὺν τὸ πνεῦμα. κὰι οὐκ ἔστιν ἐξουσία hẽns in die mortis: & nõ est missio in ζων ἐν ἡμέρᾳ θανάτου, κὰι οὐκ ἔστιν ἀφεσιολὴ ἐν ἡ die belli. Et nõ saluabit impietas eũ qui est ab μέρᾳ πολέμου. Καὶ οὐ διασώσει ἀσέβεια τὸν παρ' ea. & oĩ hoc vidi: & dedi cor αὐτῆς. κὰι σύμπαν τοῦτο εἶδον, κὰὶ ἔδωκα τὴν καρ meũ in oĩ op̃. qs factũ est sub δίαν μου εἰς πᾶν ποίημα. ὃ πεποίηται ὑπὸ τὸν sole. in qbuscũq; potestatẽ habuit homo in hoie ad ἥλιον. τὰ ὅσα ἐξουσιάσατο ἄνθρωπος ἐν ἀνθρώπῳ τοῦ malefactẽdũ ei. Et thc vidi impios in sepulchra κακῶσαι αὐτόν. Καὶ τότε εἶδον ἀσεβεῖς εἰς τάφους introductos: & ex sancto. & fuerũt & εἰσαχθέντας, κὰι ἐκ τοῦ ἁγίου. κὰι ἐπορεύθησαν κὰι laudati sunt in ciuitate. qm̄ sic fecerũt. et ἐπηνέθησαν ἐν τῇ πόλει. ὅτι οὕτως ἐποίησαν. καί γε hoc vanitas. Qm̄ nõ est facta ꝓtradictio: τοῦτο ματαιότης. Ὅτι οὐκ ἔστι γινομένη ἀντίρρησις, ab iĩtio malũ velor: ꝓpt hoc sole. qm̄ nisi comedere & bibere & le ἀπὸ τῶν τοιούτων τὸ πονηρὸν ταχύ, διὰ τοῦτο ætari. & hoc comitabit eũ fiduciã habuit cor filioꝝ hoĩm in eis φραγῆναι. κὰι αὐτὸ συμπροσίεσαι αὐτῷ ἐπληροφορήθη καρδία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς ad faciendũ malũ q̄ peccauit fecit τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὃς ἥμαρτεν ἐποίησε τὸ malũ ex tĩc & a lõgitudine eoꝝ. qm̄ πονηρὸν ἀπὸ τότε κὰι ἀπὸ μακρόθυμος αὐτῶν. ὅτι et cognoscẽ ego: ꝙ est bonũ timẽti καί γε γινώσκω ἐγώ, ὅτι ἔσται ἀγαθὸν τοῖς φοβουμέ bus deũ. vt timeãt a facie e τοις τὸν θεόν. ὅσως φοβῶνται ἀπὸ προσώπου αὐ tius. Et bonũ nõ erit impio. & nõ pro τοῦ. Καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔσαι τῷ ἀσεβεῖ. κὰι οὐ μα lõgabit dies in vmbra: q̄ nõ est timẽs a κρυνεῖ ἡμέρας ἐν σκιᾷ, ὃς οὐκ ἔσιν φοβούμενος ἀπὸ facie dei. Est vanitas q̄ facta est sup προσώπου τοῦ θεοῦ. Ἐσι ματαιότης ἣ πεποίηται ἐπὶ terrã: qm̄ sunt iusti ꝙ ꝓuenit ad eos: vt τῆς γῆς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι ὅτι φθάνει πρὸς αὐτούς, ὡς opus impioꝝ & sunt impij ꝙ ꝓuenit ποίημα τῶν ἀσεβῶν κὰι εἰσὶν ἀσεβεῖς ὅτι φθάνει ad eos vt opus iustoꝝ. dixi ꝙ et πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν δικαίων. εἶπα ὅτι καὶ hoc vanitas: & laudaui ego simul leti γε τοῦτο ματαιότης, κὰι ἐπῄνεσα ἐγὼ σὺν τὴν εὐφρο tiã: qm̄ nõ est bonũ homini sub σύνην, ὅτι οὐκ ἔσιν ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὸ τὸν sole. qm̄ nisi comedere & bibere & le ἥλιον. ὅτι εἰ μὴ τοῦ φαγεῖν κὰι τοῦ πιεῖν κὰι τοῦ ἱυ tari. & hoc comitabit eũ φραγῆναι. κὰι αὐτὸ συμπροσίεσαι αὐτῷ ἐπληροφορήθη καρδία ὑιῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς ad faciendũ malũ q̄ peccauit fecit τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὃς ἥμαρτεν ἐποίησε τὸ malũ ex tĩc & a lõgitudine eoꝝ. qm̄ πονηρὸν ἀπὸ τότε κὰι ἀπὸ μακρόθυμος αὐτῶν. ὅτι et cognoscẽ ego: ꝙ est bonũ timẽti καί γε γινώσκω ἐγώ, ὅτι ἔσται ἀγαθὸν τοῖς φοβουμέ bus deũ. vt timeãt a facie e τοις τὸν θεόν. ὅσως φοβῶνται ἀπὸ προσώπου αὐ tius. Et bonũ nõ erit impio. & nõ pro τοῦ. Καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔσαι τῷ ἀσεβεῖ. κὰι οὐ μα lõgabit dies in vmbra: q̄ nõ est timẽs a κρυνεῖ ἡμέρας ἐν σκιᾷ, ὃς οὐκ ἔσιν φοβούμενος ἀπὸ facie dei. Est vanitas q̄ facta est sup προσώπου τοῦ θεοῦ. Ἐσι ματαιότης ἣ πεποίηται ἐπὶ terrã: qm̄ sunt iusti ꝙ ꝓuenit ad eos: vt τῆς γῆς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι ὅτι φθάνει πρὸς αὐτούς, ὡς opus impioꝝ & sunt impij ꝙ ꝓuenit ποίημα τῶν ἀσεβῶν κὰι εἰσὶν ἀσεβεῖς ὅτι φθάνει ad eos vt opus iustoꝝ. dixi ꝙ et πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν δικαίων. εἶπα ὅτι καὶ hoc vanitas: & laudaui ego simul leti γε τοῦτο ματαιότης, κὰι ἐπῄνεσα ἐγὼ σὺν τὴν εὐφρο tiã: qm̄ nõ est bonũ homini sub σύνην, ὅτι οὐκ ἔσιν ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὸ τὸν sole. qm̄ nisi comedere & bibere & le ἥλιον. ὅτι εἰ μὴ τοῦ φαγεῖν κὰι τοῦ πιεῖν κὰι τοῦ ἱυ tari. & hoc comitabit eũ φραγῆναι. κὰι αὐτὸ συμπροσίεσαι αὐτῷ

in laborẽ suo dieb vite sue: qs dedit el ἐν μόχθῳ αὐτοῦ ἡμέρας ζωῆς αὐτοῦ, ἃς ἔδωκεν αὐ deus sub sole. in qb dedi cor τῷ ὁ θεὸς ὑπὸ τὸν ἥλιον. ἐν οἷς ἔδωκα τὴν καρδίαν meũ vt cognoscerẽ sapiam: & vt viderẽ occu μου τοῦ γνῶναι τὴν σοφίαν, κὰι τοῦ ἰδεῖν τὸν πόλ pationẽ q̄ facta est in terra: qm̄ & in ασασμὸν ὃν πεποιημένον ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι κὰι ἐν die & in nocte somnũ in oculis suis nõ est ἡμέρᾳ κὰι ἐν νυκτὶ ὕπνον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ οὐκ ἔσι videẽs. & vidi oia opa dei: βλέπων· κὰι εἶδον σύμπαντα τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, qm̄ nõ potẽs erit homo vt inueniat simul opus ὅτι οὐ δυνήσεται ἄνθρωπος τοῦ ἐυρεῖν σὺν τὸ ποίη qđ factũ est sub sole. q̄tũcq; laborauerit μα ὃ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον· ὅσα ἂν μοχθήσῃ ὁ homo vt querat & nõ inueniet. et q̄tũcq; ἄνθρωπος τοῦ ζητῆσαι καὶ οὐχ εὑρήσει· καί γε ὅσα inuẽ dixerit sapiẽs vt cognoscerẽ nõ poterit inue ἂν εἴπῃ ὁ σοφὸς τοῦ γνῶναι οὐ δυνήσεται τοῦ εὑ nire: qm̄ oĩ hoc vidi in cor meũ: ρεῖν, ὅτι σύμπαν τοῦτο ἔδωκα εἰς καρδίαν μου, & cor meũ oĩ vidit hoc. καὶ καρδία μου σύμπαν εἶδε τοῦτο. Ca. 9.

Oĩa nulli & sapiẽtes & opa Ὅτι οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ καὶ αἱ ἐργασίαι cor in manu dei. et amorẽ et odi αὐτῶν ἐν χειρὶ τοῦ θεοῦ· καί γε ἀγάπην καί γε μῖ um nõ est sciẽs homo: oia ãte fa σος οὐκ ἔσιν εἰδὼς ὁ ἄνθρωπος· τὰ πάντα πρὸ προσώ cie cor vanitas in oĩbus. Occurſus που αὐτῶν ματαιότης ἐν τοῖς πᾶσιν. Συνάντημα vni iusto & vni impio: bono & ἑν τῷ δικαίῳ καὶ ἐν τῷ ἀσεβεῖ, τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ malo: & mũdo & immũdo: & κακῷ, καὶ τῷ καθαρῷ καὶ τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ τῷ immolãti & nõ immolãti. sicut bon sic q̄ θυσιάζοντι καὶ τῷ μὴ θυσιάζοντι· ὡς ὁ ἀγαθός, ὡς ὁ peccat. sicut iurãs: sic q̄ turamẽtũ ti ἁμαρτάνων· ὡς ὁ ὀμνύων, καθὼς ὁ τὸν ὅρκον φοβού met. hoc malũ in oi qđ factũ est sub so μενος· τοῦτο πονηρὸν ἐν πᾶσι πεποιήκως ὑπὸ τὸν ἥ le: ꝙ occurſus vni oĩ. et cor filio λιον, ὅτι συνάντημα ἓν τοῖς πᾶσι. καί γε καρδία υἱ rũ hois ipletũ est malo. & circũferentia ὧν τοῦ ἀνθρώπου ἐπλήρωθη ποιηροῦ· καὶ πορεῖαι in corde eoꝝ in vita eoꝝ & post eos ad ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἐν ζωῇ αὐτῶν καὶ ὀπίσω αὐτῶν πρὸς mortuos. qm̄ qs q̄ ꝑticipat ad oẽs τοὺς νεκρούς· ὅτι τίς ὃς κοινωνεῖ πρὸς πάντας τοὺς viuẽtes: est spes qm̄ canis viuẽs ipe bon sup ζῶντας; ἔσιν ἐλπὶς ὅτι ὁ κύων ὄζῶν αὐτὸς ἀγαθὸς ὑπὲρ leonẽ mortuũ. ςς viuẽtes cognoscẽt ꝙ τὸν λέοντα τὸν νεκρόν. Οτι οἱ ζῶντες γινώσκουσι ὅτι morient: & mortui nõ sunt cognoscẽtes qđ ἀποθανοῦνται, καὶ οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐ ꝙ. & nõ est eis vltra merces q̄ obliuioni tradita e δέν· καὶ οὐκ ἔσιν αὐτοῖς ἔτι μισθὸς ὅτι ἐπελάθη ἡ memoria eoꝝ & dilectio eoꝝ et odiũ eo μνήμη αὐτῶν καί γε ἀγάπη αὐτῶν καί γε μῖσος αὐ rũ et zelus eoꝝ iã periit. & pars τῶν καί γε ζῆλος αὐτῶν ἤδη ἀπόλετο· καὶ μερὶς nõ est eis ꝑpt in seculũ in omni qđ fa οὐκ ἔσιν αὐτοῖς ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐν παντὶ πεποιη cti est sub sole. vade comede in letitia pa μένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον. Σεῦρο φάγε ἐν ἐυφροσύνῃ τὸν ἄρ nẽ tuũ. & bibe in corde bono vinũ tuũ. qz τον σου, καὶ πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῷ οἶνόν σου. Ὅτι ἤδη ꝙprobauit ἤδη ἐυδόκησεν

Pritiua.heb.	Tex.he.Eccles.x.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ interp.latina.
כבד	מְכַבֵּד ׀ סָכְלוּת ׀ מְעָט ׃ וְלֵב ׀ חָכָם	deo placent opera tua.	deus opera tua. in oi tẽpore sint ve
ימין	לִימִינוֹ ׀ וְלֵב כְּסִיל ׀ לְשִׂמְאֹלוֹ ׃ וְגַם	Omni tempore sint ve	ὁ θεὸς τὰ ποιήματά σου. ἐν παντὶ καιρῷ ἔστωσαν ἱ
שמל	בְּדֶרֶךְ ׀ כְּשֶׁהַסָּכָל ׀ הוֹלֵךְ לִבּוֹ ׀ חָסֵר	stimenta tua candida:	στιμέντα σου λευκά, καὶ ἔλαιον ἐπὶ κεφαλῆς σου μὴ
סכל	וְאָמֵר ׀ לַכֹּל ׀ סָכָל ׀ הוּא ׃ אִם רוּחַ	& oleum de capite tuo	ὑστερησάτω. καὶ ἴδε ζωὴν μετὰ γυναικὸς ἣς ἠγάπη
עלה	הַמּוֹשֵׁל ׀ תַּעֲלֶה ׀ עָלֶיךָ ׀ מְקוֹמְךָ ׀ אַל	non deficiat. Perfruere	σι οibus diebꝰ vite vanitatis tue: ἣν δο
קום	תָּנַח ׀ כִּי מַרְפֵּא ׀ יַנִּיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים ׃	vita cum vxore quam	σας πάσας ἡμέρας ζωῆς ματαιότητός σου, τὰς δο
רפא	יֵשׁ רָעָה ׀ רָאִיתִי ׀ תַּחַת ׀ הַשָּׁמֶשׁ	diligis cũctis diebꝰ vite	τισιν τιβι sub sole oibꝰ diebꝰ vanita
רוע	כִּשְׁגָגָה ׀ שֶׁיֹּצֵא ׀ מִלִּפְנֵי ׀ הַשַּׁלִּיט ׃	instabilitatis tue q dati	τέισας σοι ὑπὸ τὸν ἥλιον πάσας τὰς ἡμέρας ματαιό
יצא	נְתוּן ׀ הַסָּכָל ׀ בַּמְּרוֹמִים ׀ רַבִּים	sunt tibi sub sole oibꝰ	τητός σου, ὅτι αὐτὸ μέρος σού ἐν τῇ ζωῇ σου. καὶ ἐν
שלט רום	וַעֲשִׁירִים ׀ בַּשְּׁפָל ׀ יֹשְׁבוּ ׃ רָאִיתִי	tempore vanitatis tue.	laborꝫ tuo quo tu laborꝰ sub sole, om-
רבב עשר	עֲבָדִים ׀ עַל ׀ סוּסִים ׀ וְשָׂרִים ׀ הוֹלְכִים	Hec est eni pars in vi	τῷ μόχθῳ σου ᾧ σὺ μοχθεῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον· πάν
שור	כַּעֲבָדִים ׀ עַל ׀ הָאָרֶץ ׀ חֹפֵר גּוֹמֵץ ׀ בּוֹ	ta & in labore tuo quo	τα ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ χεὶρ σου τοῦ ποιῆσαι. ὡς ὁ δύνα
זמץ	יִפּוֹל ׀ וּפוֹרֵץ ׀ גָּדֵר ׀ יְשָׁכֲנוּ ׀ נָחָשׁ ׃ מַסִּיעַ	laboras sub sole Quod	τὰ τὰ fac: qm̃ nõ est opus ꝛ ratio
נסע	אֲבָנִים ׀ יֵעָצֵב ׀ בָּהֶם ׀ בּוֹקֵעַ עֵצִים	cunqꝫ facere potest manus tua	μίς σου ποίησον, ὅτι οὐκ ἔστι ποίημα καὶ λογισμὸς
עצב בצע	יִסָּכֵן ׀ בָּם ׃ אִם קָהָה ׀ הַבַּרְזֶל ׀ וְהוּא לֹא	instanter operare: quia	ꝛ cognitio ꝛ sapia in iferno: quo tu vadis il
סבן	פָּנִים ׀ קִלְקַל ׀ וְחַיִל ׀ יְגַבֵּר ׀ יִתְרוֹן	nec opus nec ratio nec	luc. verti ꝛ vidi sub sole q nõ
פנה גבר	חָכְמָה ׀ הַשְׁכֵּנָה ׃ אִם יִשַּׁךְ ׀ הַנָּחָשׁ בְּלוֹא	sapia nec scientia erũt	κεῖ. ἐπέστρεψα καὶ εἶδον ὕτι ὁ ἥλιον ὅτι ἐν τοῖς
נשך	וְיֹתֶרֶת ׀ לְבַעַל ׀ הַלָּשׁוֹן ׃ דִּבְרֵי ׀ פִּי חָכָם ׀ חֵן	apud inferos : quo tu	velocib cursus. Et nõ potẽtib bellũ
חרש	וּשְׂפָתוֹת ׀ כְּסִיל ׀ תְּבַלְּעֶנּוּ ׀ תְּחִלַּת ׀ דִּבְרֵי ׀ פִּיהוּ	properas.	κούφοις ὁ δρόμος, Καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος,
לשן	סִכְלוּת ׀ וְאַחֲרִית ׀ פִּיהוּ ׀ הוֹלֵלוּת ׀ רָעָה ׃ וְהַסָּכָל	Verti me ad aliud & vi	καὶ οὐ τοῖς σοφοῖς ὁ ἄρτος, καὶ γε οὐ τοῖς συνε
הלל	יַרְבֶּה ׀ דְבָרִים ׀ לֹא ׀ יֵדַע ׀ הָאָדָם	di sub sole nec velocitũ esse cursum nec	gẽtib diuitie: et nõ cognoscẽtib gra:
רבה	מַה שֶּׁיִּהְיֶה ׀ וְאֲשֶׁר ׀ יִהְיֶה ׀ מֵאַחֲרָיו	fortium bellum nec sapientium panem nec doctorum diuitias	τοῖς ὁ πλοῦτος, καὶ γε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις,
היה	מִי ׀ יַגִּיד ׀ לוֹ ׀ שֶׁעֲמֹל ׀ הַכְּסִילִים ׀ תְּיַגְּעֶנּוּ	nec artificum gratiam: sed tempus ca sumqꝫ in omnibus.	gm̃ tps ꝛ occurſus occidet oibus
יגע	אֲשֶׁר ׀ לֹא ׀ יָדַע ׀ לָלֶכֶת ׀ אֶל ׀ עִיר ׀	Nescit homo finem su	ὅτι καιρὸς καὶ ἀπάντημα συναντήσεται τοῖς πᾶσιν
הלך	אִי ׀ לְךָ ׀ אֶרֶץ ׀ שֶׁמַּלְכֵּךְ ׀ נַעַר ׀ וְשָׂרַיִךְ ׀	um: sed	his. et nõ nouit homo tps su
שור אכל	בַּבֹּקֶר ׀ יֹאכֵלוּ ׃ אַשְׁרַיִךְ ׀ אֶרֶץ ׀ שֶׁמַּלְכֵּךְ ׀	sicut pisces capti in rete ma	αὐτοῖς. καὶ γε οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐ
בן חורים	בֶּן ׀ וְשָׂרַיִךְ ׀ בָּעֵת ׀ יֹאכְלוּ	num: sicut pisces capiũtur ha mo & aues laqueo comprehenduntur: sic	τοῦ, ὡς οἱ ἰχθύες οἱ συνεχόμενοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κα
נער שתה	נְגוּרָה ׀ וְלֹא ׀ בַּשְׁתִּי ׃ בַּעֲצַלְתַּיִם	capiũtur homines in tempore malo cum eis extemplo sup	lo ꝛ sicut aues capte in laqueo. sic τῶ
שבב קרה	יִמַּךְ ׀ הַמְקָרָה ׀ וּבִשְׁפִלוּת ׀ יָדַיִם ׀ יִדְלֹף	uenerit. Hanc quoq; pbauī maximam. Ciuitas parua & pauci in ea viri. Venit	κῶ καὶ ὡς ὄρνεα τὰ συνεχόμενα ἐν παγίδι. ὡς αὐτὰ
דלף בית	הַבָּיִת ׀ לְשָׂחוֹק ׀ עֹשִׂים ׀ לֶחֶם ׀ וְיַיִן	contra eam rex magnus & vallauit eam: extruxitq; munitiões p gyrũ & pfecta est obsidio. Inuẽtusq;	illaqueant filij hois in tps ma
שמח חיים	יְשַׂמַּח ׀ חַיִּים ׀ וְהַכֶּסֶף ׀ תַּעֲנֶה ׀ אֶת ׀ הַכֹּל ׃	est in ea vir pauper & sapiens & liberauit vrbem p sapiẽtiã suã: & nullus	παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς καιρὸν πονη
ידע כלל	גַּם ׀ בְּמַדְּעֲךָ ׀ מֶלֶךְ ׀ אַל ׀ תְּקַלֵּל ׀ וּבְחַדְרֵי	deinceps recordatus est hoiꝰ illiusꝰ pauperis. Et dicebã ego melior esse	ρὰν ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω, καί γε τοῦτο
שכב עשר	מִשְׁכָּבְךָ ׀ אַל ׀ תְּקַלֵּל ׀ עָשִׁיר ׀ כִּי ׀ עוֹף	sapientiam fortitudine.	γνῶ ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐ
אכל	הַשָּׁמַיִם ׀ יוֹלִיךְ ׀ אֶת ׀ הַקּוֹל ׀ וּבַעַל	Quõ ergo sapiẽtia pauperis contẽpta est & verba eius non sunt audita.	τοῦ ὅτι ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω, καί γε τοῦτο
נעד	כְּנָפַיִם ׀ יַגִּיד ׀ דָּבָר ׃	Verba sapientum audiũ tur in silentio : plus	ἰδὼν σοφίαν ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ μεγάλη ἐστὶ πρός
		clamor principis inter stultos. Melior est	me ciuitas qua ꝛ viri in ea pauci: ꝛ vene
		sapientia q̃ arma bellica: & qui in vno peccauerit multa bona perdet.	μι πόλις μικρὰ καὶ ἄνδρες ἐν αὐτῇ ὀλίγοι, καὶ ἔλ
		Ca. 10.	rit ad eã rex magnꝰ ꝛ circũdabit eã
		Vsce mortue corrũpit cõdimentũ olei	ἐν ἐπ' αὐτὴν βασιλεὺς μέγας καὶ κυκλώσει αὐ
		vulcedinis. pciosus pauci	ꝛ edificabit in eã aggeres magnos:
			τὴν, καὶ οἰκοδομήσει ἐπ' αὐτὴν χάρακας μεγάλους,
			ꝛ inueniet ea vir pauper sapiẽtẽ. ꝛ saluabit
			καὶ εὑρῃ ἐν αὐτῇ ἄνδρα πένητα σοφόν· καὶ διασώσει
			tpe ciuitate in sapia sua. ꝛ homo
			ἀνὴρ τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἄνθρωπος
			nõ recordat ẽ simul viri pauperis illiꝰ.
			οὐκ ἐμνήσθη σὺν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ πένητος ἐκείνου.
			ꝛ virt ego bona sapia sup potẽtia. ꝛ sapia
			καὶ εἶπα ἐγὼ ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ δύναμιν· καὶ σοφία
			pauperis contẽpta: ꝛ ſmões eius nõ sunt
			τοῦ πένητος ἐξουδιωμένη, καὶ λόγοι αὐτοῦ οὐκ εἰσὶν
			audíti. Sermões sapiẽtiũ quiete audiunt sur
			ἀκουόμενοι· Λόγοι σοφῶν ἐν ἀναπαύσει ἀκούονται ὑπὲ
			per clamoꝛ potentiũ in stultitijs. bona sapiẽ
			περ κραυγὴν ἐξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύναις· ἀγαθὴ σο
			tia sup vasa belli. ꝛ peccans vn̄ per
			φία ὑπὲρ σκεύη πολέμου. καὶ ἁμαρτάνων ἓις ἀπο
			det bonitatẽ multam.
			λέσει ἀγαθοσύνην πολλήν. Ca. 10.
			Ωσπερ θανοῦσαι σαπρίοῦσι σκευασίαν ἐλαίου
			ἡδύσματος· τίμιον ὀλίγον

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Tex.he.Eccles.x.	Pritiua.heb.
sapiẽ sup gliam stultitie magne. cor sapiẽ	paruaq; gloria ad tẽpus	מְכַבֵּד ׀ סָכְלוּת ׀ מְעָט ׃ וְלֵב ׀ חָכָם	כבד
σοφίας ὑπὲρ δόξαν ἀφροσύνης μεγάλης. καρδία σο	stultitia. Cor sapientis	ימין ׀ לִימִינוֹ ׀ וְלֵב כְּסִיל ׀ לִשְׂמֹאלוֹ ׃ וְגַם	ימל
φοῦ ἐις δξιὰ αὐτοῦ, καὶ καρδία ἀφρονος ἐις ἀριστερὸν	in dextera eius & cor stulti in sinistra illius. Sed &	בְּדֶרֶךְ ׀ כְּשֶׁהַסָּכָל ׀ הוֹלֵךְ לִבּוֹ ׀ חָסֵר	סכל הלך
illi. et in via cũ stulte ambulauerit cor	in via stultus ambulans	וְאָמַר ׀ לַכֹּל ׀ סָכָל ׀ הוּא ׃ אִם רוּחַ	רוע
αὐτοῦ· καὶ γε ἐν ὁδῷ ὅταν ἄφρων πορεύηται καρδία	cum ipiens fit cõ	עלה	רבה
eius postea crit. q cogitabit oia stultitia sunt.	omnes stultos estimat.	הַמּוֹשֵׁל ׀ תַּעֲלֶה ׀ עָלֶיךָ ׀ מְקוֹמְךָ ׀ אַל	היה
αὐτοῦ ὑστερήσει. καὶ ἃ λογιεῖται πάντα ἀφροσύνη ἐστίν.	Si spiritus cccccccccc	תָּנַח ׀ כִּי מַרְפֵּא ׀ יַנִּיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים ׃	נגד יצג
si spũs potestatẽ habentis ascẽ	potestatẽ habentis ascẽ	יֵשׁ רָעָה ׀ רָאִיתִי ׀ תַּחַת ׀ הַשָּׁמֶשׁ	ילך
ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιάζοντος ἀναβῆ ἐπὶ σέ, τόπον	derit sup te : locũ tuũ ne	כִּשְׁגָגָה ׀ שֶׁיֹּצֵא ׀ מִלִּפְנֵי ׀ הַשַּׁלִּיט ׃	קום רפא
τοῦ ne dimiseris: q curatio facit cessare pcta ma	dimittas qa curatio facit	נְתוּן ׀ הַסָּכָל ׀ בַּמְּרוֹמִים ׀ רַבִּים	רוע יצא
σου μὴ ἀφῇς, ὅτι ἴαμα καταπαύσει ἁμαρτίας μεγά	cessare peccata maxi	וַעֲשִׁירִים ׀ בַּשְּׁפָל ׀ יֹשְׁבוּ ׃ רָאִיתִי	שלט רום רבב עשר
gna. est malũ qđ vidi sub sole tãq; ignũ qđ	ma. Est malũ quod vi	עֲבָדִים ׀ עַל ׀ סוּסִים ׀ וְשָׂרִים ׀ הוֹלְכִים	שור
λας. ἔστι πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς ἀκούσιον ὃ	di sub sole : quasi per errorem egre	כַּעֲבָדִים ׀ עַל ׀ הָאָרֶץ ׀ חֹפֵר גּוֹמֵץ ׀ בּוֹ	זמץ
erunt a facie potestatẽ hẽntis. bar ẽ stulti	diens a facie principis.	יִפּוֹל ׀ וּפוֹרֵץ ׀ גָּדֵר ׀ יְשָׁכֲנוּ ׀ נָחָשׁ ׃ מַסִּיעַ	נסע
ἐξήλθεν ἀπὸ πρωσώπου τ ἐξουσιάζοντος· ἐδόθη ὁ ἄφρων	Positum stultum in di	אֲבָנִים ׀ יֵעָצֵב ׀ בָּהֶם ׀ בּוֹקֵעַ עֵצִים	עצב בצע
in sublimitatib magnis ꝛ diuites in humili sede	gnitate sublimi & diutes federe deor	יִסָּכֵן ׀ בָּם ׃ אִם קָהָה ׀ הַבַּרְזֶל ׀ וְהוּא לֹא	סבן
ἐν ὕψεσι μεγάλοις καὶ πλούσιοι ἐν ταπεινῷ καθήσον	sum. Vidi seruos in equis & principes ambulã	פָּנִים ׀ קִלְקַל ׀ וְחַיִל ׀ יְגַבֵּר ׀ יִתְרוֹן	פנה גבר
βυν. εἶδον δούλους ἐφ' ἵππους καὶ ἄρχοντας πορευομέ	tes vt seruos pp terrã. q fodit fouꝫ	חָכְמָה ׀ הַשְׁכֵּנָה ׃ אִם יִשַּׁךְ ׀ הַנָּחָשׁ בְּלוֹא	נשך
tes vt seruos pp terrã. q fodit fouꝫ in eã incl	incidet in eã	וְיֹתֶרֶת ׀ לְבַעַל ׀ הַלָּשׁוֹן ׃ דִּבְרֵי ׀ פִּי חָכָם ׀ חֵן	חרש
nous ὡς δούλους ἐπὶ τῆς γῆς· ὁ ὀρύσσων βόθρον, ἐν αὐτῷ μ	& qui dissipat sepẽ mor	וּשְׂפָתוֹת ׀ כְּסִיל ׀ תְּבַלְּעֶנּוּ ׀ תְּחִלַּת ׀ דִּבְרֵי ׀ פִּיהוּ	לשן
det: ꝛ dissipanté sepẽ mordebit eũ coluber:	debit eum coluber. Qui	סִכְלוּת ׀ וְאַחֲרִית ׀ פִּיהוּ ׀ הוֹלֵלוּת ׀ רָעָה ׃	הלל
πσεῖται, καὶ καθαιροῦντα φραγμὸν δήξεται αὐτὸν ὄφις,	transfert lapides affligetur	יִרְבֶּה ׀ דְבָרִים ׀ לֹא ׀ יֵדַע ׀ הָאָדָם	רבה
q tollit lapides laboze torquebit in eis.	in eis & qui dissipat	מַה שֶּׁיִּהְיֶה ׀ וְאֲשֶׁר ׀ יִהְיֶה ׀ מֵאַחֲרָיו	היה
ἐξαίρων λίθους διεστραμμένα ἐν αὐτοῖς. Σχίζων ξύ	sepẽ. Quitransfert lapides affligetur in eis: & q scindit	מִי ׀ יַגִּיד ׀ לוֹ ׀ שֶׁעֲמֹל ׀ הַכְּסִילִים ׀ תְּיַגְּעֶנּוּ	יגע
gna perclitabit in eis: si ceciderit ferrũ:	lignavulnerabitur ab eis.	אֲשֶׁר ׀ לֹא ׀ יָדַע ׀ לָלֶכֶת ׀ אֶל ׀ עִיר ׀	הלך
λα κινδυνεύσει ἐν αὐτοῖς, ἐὰν ἐκπέσῃ τὸ σιδήριον,	Si retusum fuerit ferrũ:	אִי ׀ לְךָ ׀ אֶרֶץ ׀ שֶׁמַּלְכֵּךְ ׀ נַעַר ׀ וְשָׂרַיִךְ ׀	שור
ꝛ ipe facié tu hault. ꝛ potẽtias cõfirma	& hoc nõ vt prius sed be	בַּבֹּקֶר ׀ יֹאכֵלוּ ׃ אַשְׁרַיִךְ ׀ אֶרֶץ ׀ שֶׁמַּלְכֵּךְ ׀	אכל
καὶ αὐτὸς πρόσωπον ἐτάραξε. καὶ δυνάμεις δυναμώ	tatũ fuerit multo labo	בֶּן ׀ חוֹרִים ׀ וְשָׂרַיִךְ ׀ בָּעֵת ׀ יֹאכְלוּ	בן חורים
but: ꝛ abundãtia vtro cum sapia. si momorderit	re exacuetur: & post idu	נְגוּרָה ׀ וְלֹא ׀ בַּשְׁתִּי ׃ בַּעֲצַלְתַּיִם	נגר שתה
σει, καὶ περίσσεια τῷ ἀνδρὶ οὖ σοφία. ἐὰν δάκῃ ὁ	strãs fer pas in filẽtio: ni	יִמַּךְ ׀ הַמְקָרָה ׀ וּבִשְׁפִלוּת ׀ יָדַיִם ׀ יִדְלֹף	שבב קרה
coluber in nõ murmure: ꝛ nõ est aliqđ plꝰ	hil eo min? habet q occul	הַבָּיִת ׀ לְשָׂחוֹק ׀ עֹשִׂים ׀ לֶחֶם ׀ וְיַיִן	דלף בית
ὄφις ἐν οὐ ψιθυρισμῷ, καὶ οὐκ ἔστι περίσσεια τῷ ἐπά	te detrahit. Verba ois	יְשַׂמַּח ׀ חַיִּים ׀ וְהַכֶּסֶף ׀ תַּעֲנֶה ׀ אֶת ׀ הַכֹּל ׃	שמח חיים
ντι. λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις, καὶ χείλη ἄφρο	"lapietis gra: & labia in	גַּם ׀ בְּמַדְּעֲךָ ׀ מֶלֶךְ ׀ אַל ׀ תְּקַלֵּל ׀ וּבְחַדְרֵי	ידע כלל
τι περιπτύσσουσιν αὐτούς· ἀρχὴ στόματος αὐτοῦ ἄφρο	ipietis gra: & labia pi	מִשְׁכָּבְךָ ׀ אַל ׀ תְּקַלֵּל ׀ עָשִׁיר ׀ כִּי ׀ עוֹף	שכב עשר
τια: ꝛ nouissime ores illi abages male	ipietis pgpitabũt cum.	הַשָּׁמַיִם ׀ יוֹלִיךְ ׀ אֶת ׀ הַקּוֹל ׀ וּבַעַל	אכל
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	Initũ verborũ eius stul	כְּנָפַיִם ׀ יַגִּיד ׀ דָּבָר ׃	נעד
ꝛ nouissime ores illi abages male	illi error pessimus. Stul		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	tus verba multiplicat.		
τ nouissime ores illi abages male	Ignorat homo		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	quid ante se fuerit: & qđ		
τ nouissime ores illi abages male	post se futurum fit: oo		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	quis ei poterit indicare?		
τ nouissime ores illi abages male	Labor stultorũ affliget		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	cos: qui nesciunt in vr		
τ nouissime ores illi abages male	bem pergere.		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	Ve tibi terra cuius rex		
τ nouissime ores illi abages male	est puer & cui pricipes		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	mane comedunt. Beata		
τ nouissime ores illi abages male	terra cuius rex cccccc		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	nobilis est: & cuius prin		
τ nouissime ores illi abages male	cipes vescũtur in tpe suo		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	ad reficiendũ & non ad		
τ nouissime ores illi abages male	luxuriam. In pigriciis		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	humiliabitur cõtignatio		
τ nouissime ores illi abages male	& in infirmitate manuũ		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	pfluabit dom? In risu		
τ nouissime ores illi abages male	faciunt panẽ & vinũ: vt		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	epulentur bibentes. Et		
τ nouissime ores illi abages male	pecunie obediunt oco		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	oia. In cogitatione tua		
τ nouissime ores illi abages male	regi nõ detrahas: & in se		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	creto cubiculi tui nõ ma		
τ nouissime ores illi abages male	ledixeris diuiti: quia &		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	aues celi portabunt vo		
τ nouissime ores illi abages male	cem tuam: & qui habent		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·	pennas annunciabunt		
τ nouissime ores illi abages male	sententiam.		
σίαν, καὶ ἐκτὸς στόματος αὐτοῦ πληρίφεια πονηρά·			
τ nouissime ores illi abages male

Cap̄.xi.

MIttē panem tuū sup̄ trāseuntes aq̄s: quia post tpa multa inuenies illū. Da partem septem nenoni & octo: qa ignoras quid futurum sit sup̄ mala super terram. Si replete fuerint nubes: imbrā sup̄ terrā effundent. Si ceciderit lignū ad austrū aut ad aquilonē: in quocūq; loco ceciderit ibi erit. Qui obseruat ventū nō seminat & qui considerat nubes nunq̄ metet. Quomō ignoras qā sit via spūs & qua rōne cōpingatur ossa in ventre pregnantis: sic nescis operā dei qui fabricator est omniū. Mane semina semen tuum & vespere ne cesset manus tua: qa nescis quid oriatur hoc aut illud: & si vtrumq; simul melius erit. Dulce lumen: & delectabile est oculis videre solem. Si annis multis vixerit homo & in his omnibus letus fuerit: meminisse debet tenebrosi tēpis & dierū multorū q cū venerint: vanitatis arguētur pterita. Letare ergo iuuenis in adolescētia tua: & in bono sit cor tuū in diebus iuuētutis tue & ambula in viis cordis tui: & in intuitu oculoꝝ tuorū: & scito q̄ pro omnib his adducet te deus in iudiciū.

Cap̄.xij.

HVfer ira a corde 12. tuo: & amoue malíciam a carne tua. Adolescentia & voluptas vane sunt. Memento creatoris tui in diebus iuuētutis tue: antequā veniat tempus afflictionis tue: & appropinquēt anni de quibus dicas non mihi placent. Anteq̄ tenebrescant sol & lumen & stelle & luna: & reuertantur nubes post pluuiam. Q̄n cōmouebūtur custodes dom: & nutabūt viri fortissimi: & otiose erunt molentes in minuto numero: & tenebrescēt videntes p foramina: & claudēt ostia in platea in humilitate vocis molentis: & consurgēt ad vocem volucris

Ptre panē tuū in facie A
Ἀπόστειλον τὸν ἄρτον σου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ὕδατος· et ab excelso videbit. q panotes in via: q flore καί γε ἀπὸ ὑψους ὀφονται· καὶ ἀμύγδαλον ἀνθήσει· bit amygdal?: q ipinguet locusta. q dissipe σει τὸ ἀμύγδαλον, καὶ παχυνθῇ ἀκρὶς· καὶ διασκεδα- tur capparis q̄n iutt homo in domū secu ἂν ἄνθρωπος εἰς τὸν οἶκον αἰ- B
ωνος αὐτοῦ, καὶ ἐκυκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι. Ἕως οὗ μὴ euertat funicul? argēti q cōprimat aur electū ἀπατρακῶσι χρυσίον τοῦ ἀργυρίου καὶ συνθλιβῇ τὸ ἀνθέμιον τ aurī: q cōterat hydria sup̄ fontē. q coar χρυσίου, καὶ συντριβῇ ἡ ὑδρία ἐπὶ τὴν πηγήν· καὶ συν tetur rota sup̄ lacū: q reuertat puluis τροχάσῃ ὁ τροχὸς ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ ἐπιστρέψῃ ὁ χοῦς in terrā vt erat. q spūs redeat ad deū q ἐπὶ τὴν γῆν ὡς ἦν· καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν θεὸν ὃς Ecc.12.a.
dedit illū. Vanitas vanitatū dixit ecclesia ἔδωκεν αὐτό. Ματαιότης ματαιοτήτων εἶπεν ἐκκλησια- ste o oia vanitas. q supīlū q̄n fuit eccle σῆς, τὰ πάντα ματαιότης· καὶ περισσὸν ὅτι ἐγένετο ἐκκλη siastes sapiēs. q docuit cognitionē ppīm. q aurib inue σιαστὴς σοφός· καὶ ἐδίδαξε γνῶσιν τὸν λαόν· καὶ οὖς ἐξίχνι stigabit ozinatū pabulaꝝ. multa q̄sulit eccles ἀσεται κόσμον παραβολῶν· πολλὰ ἐζήτησεν ἐκκλησια- ste o vt inueniret fīnōes volūtatis q̄ scriptū est rectius σῆς τοῦ εὑρεῖν λόγους θελήματος καὶ γεγραμμένον ευθύτη dinis fīmōes veritatis. fīnōes sapiētū vt stimuli bos. τος λόγους ἀληθείας. λόγον σοφῶν ὡς τὰ βούκεντρα. D
q vt clauī plātati: q a psidentib dati καὶ ὡς ἥλοι πεφυτευμένοι, οἱ παρὰ τῶν συνθεμάτων ἐδό sunt de pastore vno superflua ex his: filī mi ca θησαν ἐκ ποιμένος ἑνὸς πεφυτευμένοι ἐξ αὐτῶν, υἱέ μου φυλάσ ne facere libros multos nō est finis q σου τοῦ ποιῆσαι βιβλία πολλά· οὐκ ἔστι περασμὸς καὶ meditatio multa labor carnis. finis finōis: oē μελέτη πολλὴ κόπωσις σαρκός· τέλος λόγου, τὸ πᾶν audi: deū time: q mādata ei? obserua. ἄκουε, τὸν θεὸν φοβοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλαξε· q̄n hoc ois homo. quia omne opus q̄ τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος· ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα ducet de? in iudicio. in omni neglecto si ἄξει ὁ θεὸς ἐν κρίσει· ἐν παντὶ παρεωραμένῳ ἐὰν bonū q malum. ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρόν.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Vie. Tex.heb.Cāticū.j.Pritiua.heb.

שׁוּחַ שׁוּר	humiliabunt oēs filie cantus.	et obſurdeſcent oēs filie carminis. Excelſa	וְיִשְׁחוּ כָּל בְּנוֹת הַשִּׁיר׃ גַּם מִגָּבֹהַ
חֵתָּה יָרֵא	καὶ πεπειθήσονται πᾶσαι αἱ θυγατέρες τοῦ κόσματος. et ab excelſo videbit. q panotes in	timebūt & formidabit	יִרָאוּ וְחִתְחִתִּים בַּדָּרֶךְ וְיִנְאַץ הַשָּׁקֵד
נָאַץ סֵבֶל	καί γε ἀπὸ ὑψους ὀφονται· καὶ ἀμύγδαλον ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἀνθή bit amygdal?: q ipinguet locusta. q diſſipe	in via: florebit amygdalus: ipinguabitur locuſta & diſſipabitur capparis.	וְיִסְתָּבֵל הֶחָנָב וְתָפֵר הָאֲבִיוֹנָה כִּי
פִּרְחָה אֲבָר	σει ὁ ἀμύγδαλος, καὶ παχυνθῇ ἀκρὶς· καὶ διασκεδα tur capparis q̄n iutt homo in domū ſecu	Quīn ibit hō in domū eternitatis ſue: & circui	הָלַךְ הָאָדָם אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ וְסָבְבוּ
עָלָם סֵבֶל	ἂν ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰω-	bunt in platea plangentes. Antequam	בַשּׁוּק הַסּוֹפְדִים׃ עַד אֲשֶׁר לֹא
תָּקַע רוּץ	ii ſut: q circuerūt in platea plãgentes. vſq̄ quo nō	rūpatur funiculus argēti & ſcurrat vitta aurea & cōteratur hydria & ſup fontē: & cōfrigatur rota	יִרְתַּק חֶבֶל הַכֶּסֶף וְתָרוּץ גֶּלֶת הַזָּהָב
כָּלַל שָׁבַר	νος αὐτ, καὶ ἐκυκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι. Ἕως οὗ μὴ	ſup cīſterna: & reuertatur puluis in terrā ſuam vnde erat: & ſpīritus redeat ad deum	וְיִתְּשַׁבֵּר כַּד עַל הַמַּבּוּעַ וְגָרַץ הַגַּלְגַּל
גָּבַע רוּץ	euertat funicul? argēti q cōprimat aur electū		אֶל הַבּוֹר׃ וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ
גָּלַל שׁוּב	ἀπατρακῶσι χρυσίον τοῦ ἀργυρίου καὶ συνθλιβῇ τὸ ἀνθέμιον τ aurī: q cōterat hydria ſup fontē. q coar	qui dedit illū. b Vanitas vanitatū dixit eccleſia	כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים
הָיָה	χρυσίου, καὶ συντριβῇ ἡ ὑδρία ἐπὶ τὴν πηγήν· καὶ συν tetur rota ſup lacū: q reuertat puluis	ecclaſtes: & oīa vanitas. Cunq̄ eſſet ſapiētiſſim? eccleſiaſtes docuit	אֲשֶׁר נְתָנָהּ׃ הֶבֶל הֲבָלִים אָמַר
	τροχάσῃ ὁ τροχὸς ἐπὶ τὸν λάκκον, καὶ ἐπιστρέψῃ ὁ χοῦς in terrā vt erat. q ſpūs redeat ad deū q		הַקֹּהֶלֶת הֲכֹל הָבֶל׃ יֹתֵר שֶׁהָיָה
יָדַע	ἐπὶ τὴν γῆν ὡς ἦν· καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν θεὸν ὃς Ecc.12.a. dedit illū. Vanitas vanitatū dixit eccleſia		הַקֹּהֶלֶת חָכָם עוֹד לִמַּד דַּעַת אֶת
	ἔδωκεν αὐτό. Ματαιότης ματαιοτήτων εἶπεν ἐκκλησια ſte o oia vanitas. q ſupīlū q̄n fuit eccle		הָעָם וְאָזַן וְחִקַּר תִּקֵּן מְשָׁלִים
רָבָה	σῆς, τὰ πάντα ματαιότης· καὶ περισσὸν ὅτι ἐγένετο ἐκκλη siaſtes ſapiēs. q docuit cognitionē ppīm. q aurib inue	fragrātia vnguētū opti	הַרְבֵּה׃ בִּקֵּשׁ קֹהֶלֶת לִמְצֹא דִבְרֵי
כָּתַב	σιαστὴς σοφός· καὶ ἐδίδαξε γνῶσιν τὸν λαόν· καὶ οὖς ἐξίχνι stigabit ozinatū pabulaꝝ. multa q̄sulit eccleſia	mis. Oleū effuſum nomen tuū: ideo adoleſcentule dilexerūt te: trahe me poſt te: curremus.	חֵפֶץ וְכָתוּב יָשָׁר דִּבְרֵי אֱמֶת׃ דִּבְרֵי
סָתַר נָטַע	ἀσεται κόσμον παραβολῶν· πολλὰ ἐζήτησεν ἐκκλησια ſte o vt inueniret fīnōes volūtatis q̄ ſcriptū eſt rectius	Introduxit me rex in celaria ſua. Exultabim? & letabimur in te: memoreſ vberū tuoꝝ ſup vinū.	חֲכָמִים כְּדַרְבֹנוֹת וּכְמַשְׂמְרוֹת
שָׁתַל שָׁתַל	σῆς τοῦ εὑρεῖν λόγους θελήματος καὶ γεγραμμένον ευθύτη dinis fīmōes veritatis. fīnōes ſapiētū vt ſtimuli boſ.	Recti diligūt te. Nigra ſum ſed formoſa filie hieruſalem ſicut tabernacula cedar.	נְטוּעִים בַּעֲלֵי אֲסֻפוֹת נִתְּנוּ מֵרֹעֶה
שָׁתַת שָׁתַל	τος λόγους ἀληθείας. λόγον σοφῶν ὡς τὰ βούκεντρα. τ vt clauī plātati: q a pſedentib dati		אֶחָד׃ וְיֹתֵר מֵהֵמָּה בְּנִי הַזָּהֵר עֲשׂוֹת
זָהַר עָשָׂה	καὶ ὡς ἥλοι πεφυτευμένοι, οἱ παρὰ τῶν συνθεμάτων ἐδό ſunt de paſtore vno ſuperflua ex his: filī mi ca		סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֵץ וְלַהַג הַרְבֵּה
	θησαν ἐκ ποιμένος ἑνὸς πεφυτευμένοι ἐξ αὐτῶν, υἱέ μου φυλάσ ne facere libros multos nō eſt finis q		יְגִעַת בָּשָׂר׃ סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע
שָׁמַע עָשָׂה	σου τοῦ ποιῆσαι βιβλία πολλά· οὐκ ἔστι περασμὸς καὶ meditatio multa labor carnis. finis finōis: oē		אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו
אָוָה שָׁמַר	μελέτη πολλὴ κόπωσις σαρκός· τέλος λόγου, τὸ πᾶν audi: deū time: q mādata ei? obſerua.		שְׁמוֹר כִּי זֹאת כָּל הָאָדָם׃ כִּי אֶת כָּל
עָשָׂה בּוֹא	ἄκουε, τὸν θεὸν φοβοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλαξε· q̄n hoc ois homo. quia omne opus		מַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים יָבִא בְּמִשְׁפָּט עַל
שָׁפַט בּוֹא	ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος· ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα ducet de? in iudicio. in omni neglecto ſi		כָּל נֶעְלָם אִם טוֹב וְאִם רָע׃
עָלַם שָׁפַט	ἄξει ὁ θεὸς ἐν κρίσει· ἐν παντὶ παρεωραμένῳ ἐὰν bonū q malum.		רוּץ
רוּץ	ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρόν.		

Explicit liber eccleſiaſtes.

CANTICVM CANTICORVM.
ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ.

Cap̄.j.

Incipit canticum canticorum

שִׁיר שָׁשַׁק	Cantic cāticoꝝ: qđ est salomoni. oscu		שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה׃
דָּוִד פֶּה	Α Σμα ἀσμάτων, ὅ ἐστι τῶ σαλομῶν· φιλη letur me ab oſculis oris ſui.	OSculetur me ab oſculis oris ſui: quia	יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים
	σάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτ.	melior ſunt vbera tua vino fragrātia vnguētis optimis. Oleū effuſum nomen tuū: ideo adoleſcentule dilexerūt te: trahe me poſt te: curremus.	דֹדֶיךָ מִיָּיִן׃ לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים
רֵיק	qm̄ bona vbera tua ſup vinū. q odor vnguētoꝝ tuoꝝ ſu		שֶׁמֶן תּוּרַק שִׁמְךָ עַל כֵּן עֲלָמוֹת
רוּץ	ὅτι ἀγαθοὶ μαστοί σου ὑπὲρ οἶνον· καὶ ὀσμὴ μύρων σου ὑ per oīa aromata vnguētū cuacuatū nomē tuū. ppe		אֲהֵבוּךָ׃ מְשָׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָרוּצָה
בּוֹא גֹּאל	περ πάντα τὰ ἀρώματα μύρου ἐκκεκενωμένον ὄνομά σου· διὰ	Introduxit me rex in celaria ſua. Exultabim? & letabimur in te: memoreſ vberū tuoꝝ ſup vinū.	הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה
שָׁמַח גִּיל	hoc adoleſcentule dilexerūt te: trexerūt me. poſt te in	Recti diligūt te. Nigra ſum ſed formoſa filie hieruſalem ſicut tabernacula cedar.	בָךְ נַזְכִּירָה דֹדַיִךְ מִיַּיִן מֵישָׁרִים
יָשַׁר שָׁחַר	τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε, εἵλκυσάν με· ὀπίσω σου ἐις		אָהֲבוּךָ׃ שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה
אָוָה בָּנָה	ὀδοῖ μύρων σου δράμωμεν· εἰσήνεγκέ με ὁ βασιλεὺς		בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם כְּאָהֳלֵי קֵדָר

כִּירִיעוֹת ׀ שְׁלֹמֹה׃ אַל ׀ תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִי שָׂמֻנִי נֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטַרְתִּי׃ הַגִּידָה לִי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם שֶׁלָּמָּה אֶהְיֶה כְּעֹטִיָּה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ׃ אִם לֹא תֵדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת גְּדִיֹתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים׃ לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי פַּרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי נָאוּ לְחָיַיִךְ בַּתֹּרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים׃ תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה לָךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף׃ עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ׃ צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין׃ אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי׃ הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים׃ הִנָּךְ יָפֶה דּוֹדִי אַף נָעִים אַף עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה׃ קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים׃

Cap.ij.

אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים׃ כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת׃ כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי׃ הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה׃ סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי׃ שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃ הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם תָּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים

"sicut pelles[r] salomonis. [r]Nolite[t] me considerare [q]p fusca[s] sum: [s]quia deco[r]auit me[o] fol. [o]Filii[r] mris mee[o] pugnauerūt[o] cōtra me: [t]posuerunt me[o] custodem[t] in[m] vineis. [m]Vineam[o] meam[r] non [o] [q]custodiui. [r]Indica[a] mihi [t]quem diligit [o]anima mea: [r]vbi[t] pascas: [t]vbi[a] cubes [o]in meridie: [r]ne[t] vagari [a]incipiam [o]post[q] greges [b]sodalium tuorum. [r]Si[a] ignoras [o]te o[m]pulcherrima[a] inter mulieres[r] egredere & [a]abi [t]post vestigia[q] gregū tuorum[r] & pasce[a] hedos tuos [r]iuxta[b] tabernacula[a] pastorum. [b]Equitatui meo [o]in curribus[b] pharaonis [r]assimilaui te[a] amica mea [q]Pulchre sunt[b] gene tue [r]sicut turturis: [b]collū tuū [r]sicut monilia.[m] Murenulas[a] aureas[r] faciem[q] tibi: [r]vermiculatas [q]argento. [r]Dum esset[m] rex [r]in accubitu suo[r] nardus mea[a] dedit [q]odorem suū. [b]Fasciculus [r]myrrhe[b] dilect[a] meus[r] mihi: [r]inter[q] vbera mea[b] cōmorabitur. [r]Botr[a] cypri [b]dilectus me[a] mihi: [r]in vineis[o] engaddi. [q] Ecce tu [r]pulchra es[o] amica mea: [r]ecce tu pulchra: [t]oculi tui [r]colūbarum. [r]Ecce tu [t]pulcher es[b] dilecte mi[r] & [q]decorus. [r]Lectulus nr[q] floridus: [b]tigna [r]domorū nr[a]rum[t] cedrina: [r]laquearia nostra[m] cupressina. 2.

Go[b] flos[r] campi & [q]lilium[r] conuallium. [r]Sicut lilium[q] inter [o] [q]spinas[r] sic[a] amica mea[r] inter[m] filias. [o] [r]Sicut malus[a] inter ligna [q]syluarū: [q]sic[r] dilect[a] me[o] [r]inter[t] filios. [a]Sub vmbra illius quē[q] desiderauerā[r] sedu: [a]& fruct[q] ei[o] [a]dulcis[t] gutturi meo. [r]Introduxit me [o]in[r] cellā[t] vinariā: [o]ordinauit[a] in me[r] charitatē. [a]Fulcite me[t] floribus: [m]stipate me[a] malis: [q]quia [a]amore[r] lā gueo. [a]Leua eius[t] sub [a]capite meo: [r]& dextera illi[o] amplexabitur me. [r]Adiuro[a] vos[r] filie [o] [r]hierusalem[o] per capreas [r]ceruosq [o] [r]camporū: [o]ne[r] suscitetis [a]neq [r]euigilare faciatis [a]dilectam[o] quousq ipsa [q]velit. [q]Vox [o] [r]dilecti mei: [r]ecce iste [a]venit[r] saliens [r]in[t] montibus

[r]siliens sup colles. Similis est [q]dilectus meus [o] [r]capree[b] hinnuloq[r] ceruorum. [a]Ecce vbi[t] stat[a] post[a] parietem nr̄m[o] respiciens [o] [b]per[q] fenestras: prospiciens[r] per cancellos. En [a]dilectus meus [r]loquitur [t]mihi. [a]Surge & [b]propera [r]amica mea[b] formosa mea [a]& veni. [b]Iam[r] enim [o] [t]hyems[a] tranfiit[t] imber[a] abiit & receffit. [o] [q]Flores[r] apparuerunt[t] in terra: tps [q]putatiōis aduenit. [r]Vox [t]turturis[a] audita est [o] [b]in terra nostra. [r]Ficus[q] tulit[r] grossos suos. [o] [r]Vinee[o] florentes[b] dederunt [r]odorem. [a] Surge [t]propera[r] amica mea[t] speciosa mea[o] & veni: [o]columba mea[r] in foraminib[b] petre [r]in cauerna[a] macerie. [a]Ostende mihi[r] faciem tuam: [a]sonet [o] [r]vox tua in auribus meis. [r]Vox[o] eni[r] tua[r] dulcis: [a]& facies tua[b] decora. [r]Capite[a] nobis[t] vulpes [o] [a]parulas[r] q demoliūtur [b]vineas. Nam[o] vinea nra [r]floruit. [a] Dilectus meus [t]mihi: [a]& ego [r]illi[q] q pascit[r] inter lilia: [a]donec[b] aspiret[r] dies: [o] [o] [o]

אֶת׳ הָאַהֲבָה ׳ עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׳ מִי ׳ זֹאת ׳ חֹפֶץ
עֹלָה ׳ מִן ׳ הַמִּדְבָּר ׳ כְּתִימֳרוֹת ׳ עָשָׁן ׳ דּוֹר
מְקֻטֶּרֶת ׳ מֹר ׳ וּלְבוֹנָה ׳ מִכֹּל ׳ אַבְקַת ׳ קַטֹּר ׳ לָבָן
רָכִל׳ הִנֵּה מִטָּתוֹ ׳ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה ׳ שִׁשִּׁים ׳ עֹטֶה
גִּבֹּרִים ׳ סָבִיב ׳ לָהּ ׳ מִגִּבֹּרֵי ׳ יִשְׂרָאֵל׳ סַיָּף
כֻּלָּם ׳ אֹחֲזֵי ׳ חָרֶב ׳ מְלֻמְּדֵי ׳ מִלְחָמָה ׳ לַיַּם
אִישׁ ׳ חַרְבּוֹ ׳ עַל ׳ יְרֵכוֹ ׳ מִפַּחַד ׳ בַּלֵּילוֹת׳
אַפִּרְיוֹן ׳ עָשָׂה ׳ לוֹ ׳ הַמֶּלֶךְ ׳ שְׁלֹמֹה ׳ פָּרָה
מְעַצֵּי ׳ הַלְּבָנוֹן׳ עַמּוּדָיו ׳ עָשָׂה ׳ כֶּסֶף ׳ עֲמָד
רְפִידָתוֹ ׳ זָהָב ׳ מֶרְכָּבוֹ ׳ אַרְגָּמָן ׳ תּוֹכוֹ ׳ רָצוּף ׳ רַכָּב
רָצוּף ׳ אַהֲבָה ׳ מִבְּנוֹת ׳ יְרוּשָׁלִָם ׳ בְּנָה
צְאֶינָה ׳ וּרְאֶינָה ׳ בְּנוֹת ׳ צִיּוֹן ׳ בַּמֶּלֶךְ ׳ יָצָא ׳ רָאָה
שְׁלֹמֹה ׳ בָּעֲטָרָה ׳ שֶׁעִטְּרָה ׳ לוֹ ׳׳ אִמּוֹ
׳׳ בְּיוֹם ׳ חֲתֻנָּתוֹ ׳ וּבְיוֹם ׳ שִׂמְחַת ׳ לִבּוֹ׃

Cap. iiij.

הִנָּךְ ׳ יָפָה ׳ רַעְיָתִי
הִנָּךְ ׳ יָפָה ׳ עֵינַיִךְ ׳ יוֹנִים ׳ מִבַּעַד
לְצַמָּתֵךְ ׳ שַׂעְרֵךְ ׳ כְּעֵדֶר ׳ הָעִזִּים
שֶׁגָּלְשׁוּ ׳ מֵהַר ׳ גִּלְעָד׳ שִׁנַּיִךְ ׳׳ כְּעֵדֶר
הַקְּצוּבוֹת ׳ שֶׁעָלוּ ׳ מִן ׳ הָרְחָצָה ׳
שֶׁכֻּלָּם ׳ מַתְאִימוֹת ׳ וְשַׁכְלָה ׳ אֵין ׳
בָּהֶם ׃ כְּחוּט ׳ הַשָּׁנִי ׳ שִׂפְתוֹתַיִךְ
וּמִדְבָּרֵךְ ׳ נָאוֶה ׳ כְּפֶלַח ׳ הָרִמּוֹן ׳
רַקָּתֵךְ ׳ מִבַּעַד ׳ לְצַמָּתֵךְ׃ כְּמִגְדַּל ׳ דָּוִיד
צַוָּארֵךְ ׳ בָּנוּי ׳׳ לְתַלְפִּיּוֹת ׳׳ אֶלֶף
הַמָּגֵן ׳ תָּלוּי ׳ עָלָיו ׳ כֹּל ׳ שִׁלְטֵי
הַגִּבּוֹרִים ׃ ׳ שְׁנֵי ׳ שָׁדַיִךְ ׳ כִּשְׁנֵי
עֳפָרִים ׳ תְּאוֹמֵי ׳ צְבִיָּה ׳ הָרוֹעִים
בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ עַד ׳ שֶׁיָּפוּחַ ׳ הַיּוֹם ׳ וְנָסוּ
הָצִלָּלִים ׳ אֵלֵךְ ׳ לִי ׳׳ אֶל ׳׳ הַר ׳ הַמּוֹר
וְאֶל ׳ גִּבְעַת ׳ הַלְּבוֹנָה ׃ כֻּלָּךְ ׳ יָפָה
רַעְיָתִי ׳ וּמוּם ׳ אֵין ׳בָּךְ׃ אִתִּי ׳ מִלְּבָנוֹן
כַּלָּה ׳אִתִּי ׳ מִלְּבָנוֹן ׳ תָּבוֹאִי ׳ תָּשׁוּרִי
מֵרֹאשׁ ׳ אֲמָנָה ׳ מֵרֹאשׁ ׳ שְׂנִיר
׳׳ וְחֶרְמוֹן ׳׳ מִמְעֹנוֹת ׳ אֲרָיוֹת ׳ מֵהַרְרֵי
נְמֵרִים ׃ ׳ לִבַּבְתִּנִי ׳ אֲחֹתִי ׳ כַּלָּה
׳׳ לִבַּבְתִּנִי ׳ בְּאַחַת ׳ מֵעֵינַיִךְ ׳ בְּאַחַד

׳ דִּלֵּג׳ הָרָה׳דוד
עֹנֶק ׳ מְצֻרָנָיִךְ ׃ מַה ׳ יָּפוּ ׳ דֹדַיִךְ
אֲחֹתִי ׳ כַּלָּה ׳ מַה ׳ טֹּבוּ ׳ דֹדַיִךְ ׳ מִיַּיִן
וְרֵיחַ ׳ שְׁמָנַיִךְ ׳ מִכָּל ׳ בְּשָׂמִים׃ נֹפֶת
נָטְפָה ׳ תִּטֹּפְנָה ׳ שִׂפְתוֹתַיִךְ ׳ כַּלָּה ׳ דְּבַשׁ
וְחָלָב ׳ תַּחַת ׳ לְשׁוֹנֵךְ ׳ וְרֵיחַ ׳ שַׂלְמֹתַיִךְ
כְּרִיחַ ׳ לְבָנוֹן׃ גַּן ׳ נָעוּל ׳ אֲחֹתִי ׳ נַלָּה
גַּל ׳ נָעוּל ׳ מַעְיָן ׳ חָתוּם׃ שַׁלָּחַיִךְ
׳ בַּרְדֵּס ׳ רִמּוֹנִים ׳ עִם ׳ פְּרִי ׳ מְגָדִים
כְּפָרִים ׳ עִם ׳ נְרָדִים ׃ נֵרְדְּ ׳ וְכַרְכֹּם
קָנֶה ׳ וְקִנָּמוֹן ׳ עִם ׳ כָּל ׳ עֲצֵי ׳ לְבוֹנָה
מֹר ׳ וַאֲהָלוֹת ׳ עִם ׳ כָּל ׳ רָאשֵׁי ׳ בְּשָׂמִים׃
׳׳ מַעְיַן ׳ גַּנִּים ׳ בְּאֵר ׳ מַיִם ׳ חַיִּים
וְנוֹזְלִים ׳ מִן ׳ לְבָנוֹן ׃ ׳׳ עוּרִי ׳ צָפוֹן
וּבוֹאִי ׳ תֵימָן ׳ הָפִיחִי ׳ גַּנִּי ׳ יִזְלוּ
בְּשָׂמָיו

Cap.v.

׳ בָּא׳ אָכַל ׳׳ בָּאתִי ׳ לְגַנִּי ׳ אֲחֹתִי ׳ כַּלָּה ׳ אָרִיתִי
׳׳ מוֹרִי ׳ עִם ׳ בְּשָׂמִי ׳ אָכַלְתִּי ׳ יַעְרִי
עִם ׳ דִּבְשִׁי ׳ שָׁתִיתִי ׳ יֵינִי ׳ עִם ׳ חֲלָבִי
אִכְלוּ ׳ רֵעִים ׳ שְׁתוּ ׳ וְשִׁכְרוּ ׳ דוֹדִים׃
אֲנִי ׳ יְשֵׁנָה ׳ וְלִבִּי ׳ עֵר ׳ קוֹל ׳ דּוֹדִי
דוֹפֵק ׳׳ פִּתְחִי ׳׳ לִי ׳ אֲחֹתִי ׳ רַעְיָתִי
וְחַלְּכִי ׳ תַּחַת ׳ לְשׁוֹנֵךְ ׳ וְרֵיחַ ׳ שַׂלְמֹתַיִךְ
׳ תַּם׳ רֹאשׁ יוֹנָתִי ׳ תַּמָּתִי ׳ שֶׁרֹּאשִׁי ׳ נִמְלָא
טַל ׳׳ קְוֻצּוֹתַי ׳ רְסִיסֵי ׳ לָיְלָה׃ פָּשַׁטְתִּי
׳ לָא׳ רָחַס אֶת ׳ כֻּתָּנְתִּי ׳ אֵיכָכָה ׳ אֲלַבְּשֶׁנָּה
׳ לָבַשׁ גָּל ׳ נָעוּל ׳ מַעְיָן ׳ חָתוּם׃ שַׁלָּחַיִךְ
׳ רִמֹּן׳ בָּרָה ׳׳ בַּרְדֵּס ׳ רִמּוֹנִים ׳ עִם ׳ פְּרִי ׳ מְגָדִים
כְּפָרִים ׳ עִם ׳ נְרָדִים ׃ נֵרְדְּ ׳ וְכַרְכֹּם
קָנֶה ׳׳ וְקִנָּמוֹן ׳ עִם ׳ כָּל ׳ עֲצֵי ׳ לְבוֹנָה
מֹר ׳ וַאֲהָלוֹת ׳ עִם ׳ כָּל ׳ רָאשֵׁי ׳ בְּשָׂמִים׃
׳׳ מַעְיַן ׳׳ גַּנִּים ׳ בְּאֵר ׳ מַיִם ׳ חַיִּים
וְנוֹזְלִים ׳ מִן ׳ לְבָנוֹן ׃ ׳׳ עוּרִי ׳ צָפוֹן
וּבוֹאִי ׳ תֵימָן ׳ הָפִיחִי ׳ גַּנִּי ׳ יִזְלוּ
׳ יָמַן׳ פּוּחַ בְּשָׂמָיו

Cap.v.

׳ בוֹא׳ אָכַל ׳׳ בָּאתִי ׳ לְגַנִּי ׳ אֲחֹתִי ׳ כַּלָּה ׳ אָרִיתִי
׳ בוֹא׳ אָרַח ׳׳ מוֹרִי ׳׳ עִם ׳ בְּשָׂמִי ׳ אָכַלְתִּי ׳ יַעְרִי
עִם ׳ דִּבְשִׁי ׳ שָׁתִיתִי ׳ יֵינִי ׳ עִם ׳ חֲלָבִי
׳ שָׁתָה אִכְלוּ ׳ רֵעִים ׳ שְׁתוּ ׳ וְשִׁכְרוּ ׳ דוֹדִים׃
׳ עוּר אֲנִי ׳ יְשֵׁנָה ׳ וְלִבִּי ׳ עֵר ׳ קוֹל ׳ דּוֹדִי
׳ דָּפַק׳ רָעָה דוֹפֵק ׳׳ פִּתְחִי ׳׳ לִי ׳ אֲחֹתִי ׳ רַעְיָתִי
׳ תַּם׳ רֹאשׁ יוֹנָתִי ׳ תַּמָּתִי ׳ שֶׁרֹּאשִׁי ׳ נִמְלָא
׳ טַל׳ רָסַס טַל ׳׳ קְוֻצּוֹתַי ׳ רְסִיסֵי ׳ לָיְלָה׃ פָּשַׁטְתִּי
׳ לָבַשׁ אֶת ׳ כֻּתָּנְתִּי ׳ אֵיכָכָה ׳ אֲלַבְּשֶׁנָּה
׳ טָנַף רָחַצְתִּי ׳ אֶת ׳ רַגְלַי ׳ אֵיכָכָה ׳ אֲטַנְּפֵם
׳ חָרַשׁ׳ מָעָה דּוֹדִי ׳׳ שָׁלַח ׳׳ יָדוֹ ׳ מִן ׳ הַחֹר ׳ וּמֵעַי
׳ הָמָה׳ קוּם הָמוּ ׳׳ עָלָיו ׃ לְפִתְחַ ׳ אֲנִי ׳ לְדוֹדִי
׳ צָבַע לְדוֹדִי ׳ וְיָדַי ׳ נָטְפוּ ׳ מוֹר ׳ וְאֶצְבְּעֹתַי
׳ בָּצַף׳ עָל מוֹר ׳ עֹבֵר ׳ עַל ׳ כַּפּוֹת ׳ הַמַּנְעוּל׃ פָּתַחְתִּי
אֲנִי ׳ לְדוֹדִי ׳׳ וְדוֹדִי ׳ חָמַק ׳ עָבָר ׳ נַפְשִׁי
יָצְאָה ׳ בְּדַבְּרוֹ ׳ בִּקַּשְׁתִּיהוּ ׳ וְלֹא
׳ צָאָה מְצָאתִיהוּ ׳ קְרָאתִיו ׳ וְלֹא ׳ עָנָנִי ׃
מְצָאַנִי ׳ הַשֹּׁמְרִים ׳ הַסֹּבְבִים ׳ בָּעִיר
׳ נָכָה׳ רָדַד הִכּוּנִי ׳ פְּצָעוּנִי ׳ נָשְׂאוּ ׳ אֶת ׳ רְדִידִי
׳׳ חָפַשׂ׳ מָעַל ׳ שֹׁמְרֵי ׳׳ הַחֹמוֹת ׃ ׳׳ רִשַּׁבְתִּי

torque colli tui. q̄d pulchra facta sūt vbera tua
ἐνθέματι τραχήλου σου. τί ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου
foror mea: spōsa. q̄d pulchra facta sū vbera tua a vino
ἀδελφή μου, νύμφη. τί ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου ἀπὸ οἴνου
t odor vestimentoꝝ tuoꝝ sup oia aromata. fauꝰ
καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα. κηρίον
distillāt labia tua spōsa. mel t lac sub
ἀπὸς. σταζουσι χείλη σου νύμφη. μέλι καὶ γάλα ὑπὸ τὴν
lingua tua. t odor vestimētoꝝ tuoꝝ sicut odor thuris.
γλῶσσάν σου. καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου ὡς ὀσμὴ λιβάνου.
hortus cōclusus soror mea: spōsa. hortus cōclu
κῆπος κεκλεισμένος ἀδελφή μου, νύμφη. κῆπος κεκλεί
sus. fons signatus emissiones tue paradisus
σμένος. πηγὴ σφραγισθεὶς ἀπόστολοί σου παράδεισος
malogranatoꝝ cū fructu pomoꝝ. cypri cū nardis.
ῥοιῶν μετὰ καρποῦ ἀκροδρύων. κύπροι μετὰ νάρδων.
nardus t crocꝰ: fistula t cinnamomū cū vni
νάρδος καὶ κρόκος, κάλαμος καὶ κιννάμωμον μετὰ πάν
uersis lignis libani: myrrha aloth cū oibus
των ξύλων τοῦ λιβάνου, σμύρνα ἀλόη μετὰ πάντων τῶν
primis vnguētis: fons hortoꝝ. putei aque viuētis t
πρώτων μύρων, πηγὴ κήπων. φρέαρ ὕδατος ζῶντος καὶ
strepētis de libano. surge boreas: t ve
ῥοιζοῦντος ἀπὸ τοῦ λιβάνου. ἐξεγέρητι βορρᾶ, καὶ νότε
ni note: pfla hortū meū. t fluant
χου κῶτε, διάπνευσον κῆπόν μου. καὶ ῥευσάτωσαν
aromata mea.
ἀρώματά μου. Ca. 5.

A Escēdat nepos meꝰ in hortū suū.
Καταβάτω ἀδελφιδός μου εἰς κῆπον αὐτοῦ.
t comedat fructū pomoꝝ suoꝝ. ingressus sū i hor
καὶ φαγέτω καρπὸν ἀκροδρύων αὐτοῦ. εἰσῆλθον εἰς κῆ
tū meū soror mea spōsa. vindemiauī myrrhā meā
πόν μου ἀδελφή μου νύμφη. ἐτρύγησα σμύρναν μου
cum aromatib⁹ meis. comedi panē meū cū mele
μετὰ ἀρωμάτων μου. ἔφαγον ἄρτον μου μετὰ μέλιτός
meo. bibi vinū meū cum lacte meo comedite
μου. ἔπιον οἶνον μου μετὰ γάλακτός μου. φάγετε οἱ
amici et bibite t inebriamini nimis: ego dor
φίλοι καὶ πίετε καὶ μεθύσθητε ἀδελφοί, ἐγὼ κα
mio: t cor meū vigilat. vox nepotis
θεύδω, καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ. φωνὴ ἀδελφιδοῦ
mei pulsat ad portā. aperi mihi soror mea
μου κρούει ἐπὶ τὴν θύραν. ἄνοιξόν μοι ἀδελφή μου
amica mea. colūba mea pfecta mea. q̄: ca
ἡ φίλη μου. περιστερά μου τελεία μου. ὅτι ἡ κεφα
put meū plenū est rore: t cincinni mei guttis
λή μου ἐπλήσθη δρόσου, καὶ οἱ βόστρυχοί μου νυκτός
noctis. exui tunicā meā, quomodo induā
νυκτός. ἐξεδυσάμην τὸν χιτῶνά μου, πῶς ἐνδύσομαι
eā? Laui pedes meos: quomō inquinabo il
αὐτόν; ἐνεφάμην τοὺς πόδας μου, πῶς μολυνῶ αὐ
los? nepos meꝰ misit manū suā a
τούς; ἀδελφιδός μου ἀπέστειλε χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
foramine: t veter me turbat⁹ est sup illā. surrexi ego vt api
ὀπῆς, καὶ ἡ κοιλία μου ἐθορυβήθη ἐπ' αὐτόν. ἀνέστην ἐγὼ ἀνοῖ
rē nepoti meo. manꝰ mee stillauerūt myrrhā.
γαι τῷ ἀδελφιδῷ μου. χεῖρές μου ἔσταξαν σμύρναν.
digiti mei myrrha pleni sup manꝰ. pessu
δάκτυλοί μου σμύρνης πλήρεις ἐπὶ χεῖρας. τοῦ κλεί
lū aperui ego nepoti meo. nepos meꝰ trā
θρου ἤνοιξα ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου. ἀδελφιδός μου παρ
siuit. alo mea eruit⁹ in fmōe eius. quesiui t
ῆλθε. ψυχή μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ αὐτοῦ. ἐζήτησα αὐ
ū t nō inueni illū. vocaui eū t nō audi
τὸν καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. ἐκάλεσα αὐτὸν καὶ οὐχ ὑπή
uit me. inuenerūt me custodes q̄ circuunt in ciui
κουέ μου. εὑρόσάν με οἱ φύλακες οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πό
tate. percusserūt me: vulnerauerūt me. tulerūt therutrū
λει. ἐπάταξάν με, ἐτραυμάτισάν με. ἦραν τὸ θέριστρον
a me custodes muroꝝ. adiurauī
ἀπ' ἐμοῦ φύλακες τῶν τειχίων. ὥρκισα

dilectam⁹ donec ipsa⁹ ve
lit. Quę est⁹ ista ∞∞∞∞∞∞ C
que ascendit⁹ per⁹ desertū
sicut virgula⁹ fumi ex ∞
aromatibus⁹ myrrhe⁹ &
thuris & vniuersi⁹ pulue
ris⁹ pigmētarii. En lectu
lū⁹ salomonis⁹ sexaginta
fortes⁹ ambiūt⁹ ex fortis
simis⁹ israel: ∞∞∞∞∞∞∞∞
omnes⁹ tenētes⁹ gladios
& ad⁹ bella⁹ doctissimi. ∞
Vniuscuiusq⁹ ensis⁹ sup
femur suū⁹ ppter timo
res⁹ nocturnos. Ferculū
fecit⁹ sibi⁹ rex⁹ salomon
de⁹ ligni⁹ libani. Colū
nas eius⁹ fecit⁹ argenteas:
reclinatoriū⁹ aureū: ascē
sum⁹ purpureum⁹ media
charitate⁹ cōstrauit⁹: pro
pter filias⁹ hierusalem.
Egredimini⁹ filie⁹ sion & D
videte⁹ regem ∞∞∞∞∞∞∞∞
salomone⁹ in diademate
quo coronauit⁹ illū⁹ mē
sua⁹ in die⁹ desponsationis
illius: & in die⁹ leticie⁹ cor
dis eius. 4.

Qvā⁹ pulchra es⁹ ami
ca mea: q̄⁹ pulchra
es. Oculi tui⁹ colūbarū:
absq; eo⁹ qd intrinsecus
latet. Capilli tui⁹ sicut gre
ges⁹ caprarū⁹ q̄ ascēderūt
de⁹ mōte⁹ galaad. Dentes
tui⁹ sicut greges⁹ tonsaꝝ:
q̄ ascenderūt⁹ de⁹ lauacro.
Omnes⁹ gemellis feti
bus: & sterilis⁹ non est ∞
iter eas. Sicut vitta⁹ coc
cinea⁹ labia tua: ∞∞∞∞∞
& eloquiū tuū⁹ dulce. Si
cut fragmen⁹ malipunici:
ita⁹ gene tue⁹ absq; eo⁹ qd
intrinsec⁹ latet. Sicut tur
ris⁹ dauid⁹ collū tuū q̄⁹ edi
ficata e⁹⁹ cū ppugnaculis.
Mille⁹ clypei⁹ pendēt⁹ ex
ea: omnis⁹ armatura ∞
fortiū. Duo⁹ vbera tua
sicut duo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
hinnuli⁹ capree⁹ gemelli
qui pascuntur ∞∞∞∞∞
in lilijs: donec⁹ aspiret
dies⁹ & inclinentur ∞∞∞
vmbre. Vadā⁹ ad⁹ mon
tem⁹ myrrhe: ∞∞∞∞∞∞∞
& ad⁹ collem⁹ thuris. To
ta⁹ pulchra es ∞∞∞∞∞∞∞
amica mea⁹ & macula⁹ nō
est⁹ in te. Veni⁹ de libano
spōsa mea: veni⁹ de liba
no: veni⁹ coronaberis
de capite⁹ amana: de ver
tice⁹ sanyr ∞∞∞∞∞∞∞∞
& hermon: de cubilib⁹
leonū⁹ de montib⁹ pardoꝝ. stupefeci
sti nos soror mea: spōsa. stupefecisti nos vno
culo tuo. in vno
oculorū tuoꝝ: & in vno

dilectionē donec voluerit. q̄ ista q̄ ascēdit
τὴν ἀγάπην ἕως ἂν θελήσῃ. τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα C
a deserto: sicut⁹ truꝰ fumi euaporans ⁹ myr
ἀπὸ τῆς ἐρήμου, ὡς θυμίαμα καπνοῦ ταὐτομαιδῆ σμύρ
rha t thus ab oib⁹ pulueribꝰ vnguētarij. en
νου καὶ λιβάνου ἀπὸ πάντων κονιορτῶν μυρεψῶν. ἰδοὺ
lectulū salomonis: sexaginta potētes in circuitu ei⁹
ἡ κλίνη τοῦ σολομῶντος, ἑξήκοντα δυνατοὶ κύκλῳ αὐτῆς
ex potētib⁹ israel: oēs tenētes gladiū
ἀπὸ δυνατῶν ἰσραήλ, πάντες κατέχοντες ῥομφαίαν
docti belli. vir ense⁹ ei⁹ sup femur
διδασκαγδίοι πολέμου. ἀνὴρ ῥομφαία αὐτοῦ ἐπὶ μηρὸν
suū a timore in noctib⁹. ferculū fecit sibi
αὐτοῦ ἀπὸ φόβους ἐν νυξί. φορεῖον ἐποίησεν ἑαυτῷ
rex salomō de lignis libani. columnas
ὁ βασιλεὺς σολομὼν ἀπὸ ξύλων τοῦ λιβάνου. στύλους
eius fecit argēti: t reclinatoriū ei⁹ au
αὐτοῦ ἐποίησεν ἀργυροῦν, καὶ ἀνακλιτὸν αὐτοῦ χρυ
reū. ascēsus ei⁹ purpurā. interⁱ⁹ ei⁹ lapi
σεον. ἐπιβάσεις αὐτοῦ πορφύραν. ἐνὸς αὐτοῦ λι
dib⁹ strauit⁹ dilectionē a filiab⁹ hierlm. Egredi
θόστρωτον ἀγάπην ἀπὸ θυγατέρων ἱερουσαλήμ. Ἐξέλ
mini t videte filie sion in rege sa
θετε καὶ ἴδετε θυγατέρες σιὼν ἐν τῷ βασιλεῖ σο
lomone in corona qua coronauit eū mater sua
λομῶντι ἐν τῷ στεφάνῳ ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐ
in die despōsationis illi⁹: t in die leti
τοῦ ἐν ἡμέρᾳ νυμφώσεως αὐτοῦ, καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐ
tie cordis eius.
φροσύνης καρδίας αὐτοῦ. Ca. 4.

Ecce es pulchra amica mea: ecce es pulchra. C
Ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλὴ.
oculi tui colūbe extra silentiū: cala
ὀφθαλμοί σου περιστεραὶ ἐκτὸς τῆς σιωπήσεως. τρί
thus tua sicut greges capraꝝ. q̄ reuelate sunt Ifra.6.
χωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν. αἱ ἀπεκαλύφθησαν
a galaad. dētes tui sicut greges tō
ἀπὸ τοῦ γαλαάδ. ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κε
saꝝ q̄ ascenderūt de lauacro. oēs
καριδῶν αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ αἱ πᾶσαι
gemellis fetib⁹ t sterilis nō est in eis. sicut
δίδυμεύουσαι καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς. ὡς
funiculꝰ coccineꝰ labia tua t eloquiū tuū decoꝝ
σπαρτίον κόκκινον χείλη σου καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία
sicut corter malipunici: malū tuū extra silen
ὡς λέπυρον τῆς ῥοᾶς, μηλᾶν σου ἐκτὸς τῆς σιωπήσε
tiū tuū. sicut turris dauid collū tuū: q̄ edifica
ως σου. ὡς πύργος δαυὶδ τράχηλός σου, ὁ οἰκοδο
ta est in thalphioth. mille clypei pendēt sup eā
μημένος ἐν θαλφιώθ. χίλιοι θυρεοὶ κρέμανται ἐπ' αὐτὸν
oia iacula potentiū duo vbera tua sicut duo
πᾶσα βολίδες τῶν δυνατῶν δύο μαστοί σου ὡς δύο
hinnuli gemelli capree q̄ pascunt in lilijs. do
νεβροὶ δίδυμοι δορκάδος οἱ νεμόμενοι ἐν κρίνοις. ἕως
nec aspiret dies t mote fiant vmbre. va
οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί. πο
dā mihi ad mōtē myrrhe t ad
ρεύσομαι ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄρος τῆς σμύρνης καὶ πρὸς
collē thuris. tota pulchra es amica mea
τὸν βουνὸν τοῦ λιβάνου. ὅλη καλὴ εἶ ἡ πλησίον μου
t macula nō est in te. veni de libano spō
καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί. δεῦρο ἀπὸ λιβάνου νύμ
sa: veni a libano. venies t trāsibis a prin
φη, δεῦρο ἀπὸ λιβάνου. ἐλεύσῃ καὶ διελεύσῃ ἀπ' ἀρ
cipio fidei. de capite Sanir t aermō de
χῆς πίστεως. ἀπὸ κεφαλῆς σανεὶρ καὶ ἀερμὼν ἀπὸ
cubilib⁹ leonū de mōtib⁹ pardoꝝ. stupefeci
σπηλαίων λεόντων ἀπὸ ὀρέων παρδάλεων. ἐκαρδίω
sti nos soror mea: spōsa. stupefecisti nos vno
σας ἡμᾶς ἀδελφή μου, νύμφη. ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἑνὶ
culo tuo. in vno
ὀφθαλμῷ σου. ἐν μιᾷ

torque colli tui. q̄d pulchra facta sūt vbera tua
ἐνθέματι τραχήλου σου. τί ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου
foror mea: spōsa. q̄d pulchra facta sū vbera tua a vino
ἀδελφή μου, νύμφη. τί ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου ἀπὸ οἴνου
t odor vestimentoꝝ tuoꝝ sup oia aromata. fauꝰ
καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα. κηρίον
distillāt labia tua spōsa. mel t lac sub
ἀπὸς. σταζουσι χείλη σου νύμφη. μέλι καὶ γάλα ὑπὸ τὴν
lingua tua. t odor vestimētoꝝ tuoꝝ sicut odor thuris.
γλῶσσάν σου. καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου ὡς ὀσμὴ λιβάνου.
hortus cōclusus soror mea: spōsa. hortus cōclu
κῆπος κεκλεισμένος ἀδελφή μου, νύμφη. κῆπος κεκλεί
sus. fons signatus emissiones tue paradisus
σμένος. πηγὴ σφραγισθεὶς ἀπόστολοί σου παράδεισος
malogranatoꝝ cū fructu pomoꝝ. cypri cū nardis.
ῥοιῶν μετὰ καρποῦ ἀκροδρύων. κύπροι μετὰ νάρδων.
nardus t crocꝰ: fistula t cinnamomū cū vni
νάρδος καὶ κρόκος, κάλαμος καὶ κιννάμωμον μετὰ πάν
uersis lignis libani: myrrha aloth cū oibus
των ξύλων τοῦ λιβάνου, σμύρνα ἀλόη μετὰ πάντων τῶν
primis vnguētis: fons hortoꝝ. putei aque viuētis t
πρώτων μύρων, πηγὴ κήπων. φρέαρ ὕδατος ζῶντος καὶ
strepētis de libano. surge boreas: t ve
ῥοιζοῦντος ἀπὸ τοῦ λιβάνου. ἐξεγέρητι βορρᾶ, καὶ νότε
ni note: pfla hortū meū. t fluant
χου κῶτε, διάπνευσον κῆπόν μου. καὶ ῥευσάτωσαν
aromata mea.
ἀρώματά μου. Ca. 5.

A Escēdat nepos meꝰ in hortū suū.
Καταβάτω ἀδελφιδός μου εἰς κῆπον αὐτοῦ.
t comedat fructū pomoꝝ suoꝝ. ingressus sū i hor
καὶ φαγέτω καρπὸν ἀκροδρύων αὐτοῦ. εἰσῆλθον εἰς κῆ
tū meū soror mea spōsa. vindemiauī myrrhā meā
πόν μου ἀδελφή μου νύμφη. ἐτρύγησα σμύρναν μου
cum aromatib⁹ meis. comedi panē meū cū mele
μετὰ ἀρωμάτων μου. ἔφαγον ἄρτον μου μετὰ μέλιτός
meo. bibi vinū meū cum lacte meo comedite
μου. ἔπιον οἶνον μου μετὰ γάλακτός μου. φάγετε οἱ
amici et bibite t inebriamini nimis: ego dor
φίλοι καὶ πίετε καὶ μεθύσθητε ἀδελφοί, ἐγὼ κα
mio: t cor meū vigilat. vox nepotis
θεύδω, καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ. φωνὴ ἀδελφιδοῦ
mei pulsat ad portā. aperi mihi soror mea
μου κρούει ἐπὶ τὴν θύραν. ἄνοιξόν μοι ἀδελφή μου
amica mea. colūba mea pfecta mea. q̄: ca
ἡ φίλη μου. περιστερά μου τελεία μου. ὅτι ἡ κεφα
put meū plenū est rore: t cincinni mei guttis
λή μου ἐπλήσθη δρόσου, καὶ οἱ βόστρυχοί μου νυκτός
noctis. exui tunicā meā, quomodo induā
νυκτός. ἐξεδυσάμην τὸν χιτῶνά μου, πῶς ἐνδύσομαι
eā? Laui pedes meos: quomō inquinabo il
αὐτόν; ἐνεφάμην τοὺς πόδας μου, πῶς μολυνῶ αὐ
los? nepos meꝰ misit manū suā a
τούς; ἀδελφιδός μου ἀπέστειλε χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
foramine: t veter me turbat⁹ est sup illā. surrexi ego vt api
ὀπῆς, καὶ ἡ κοιλία μου ἐθορυβήθη ἐπ' αὐτόν. ἀνέστην ἐγὼ ἀνοῖ
rē nepoti meo. manꝰ mee stillauerūt myrrhā.
γαι τῷ ἀδελφιδῷ μου. χεῖρές μου ἔσταξαν σμύρναν.
digiti mei myrrha pleni sup manꝰ. pessu
δάκτυλοί μου σμύρνης πλήρεις ἐπὶ χεῖρας. τοῦ κλεί
lū aperui ego nepoti meo. nepos meꝰ trā
θρου ἤνοιξα ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου. ἀδελφιδός μου παρ
siuit. alo mea eruit⁹ in fmōe eius. quesiui t
ῆλθε. ψυχή μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ αὐτοῦ. ἐζήτησα αὐ
ū t nō inueni illū. vocaui eū t nō audi
τὸν καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν. ἐκάλεσα αὐτὸν καὶ οὐχ ὑπή
uit me. inuenerūt me custodes q̄ circuunt in ciui
κουέ μου. εὑρόσάν με οἱ φύλακες οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πό
tate. percusserūt me: vulnerauerūt me. tulerūt therutrū
λει. ἐπάταξάν με, ἐτραυμάτισάν με. ἦραν τὸ θέριστρον
a me custodes muroꝝ. adiurauī
ἀπ' ἐμοῦ φύλακες τῶν τειχίων. ὥρκισα

Pritina.heb.	Tex.heb.Cātica.vj.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cūiter.latina.
	אֶתְכֶם׃ בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם אִם־תִּמְצְאוּ	vos filie hierusalem si	υμας θυγατέρες ιερουσαλημ, εν ταις δυνάμεσι και εν ταις
	אֶת־דּוֹדִי מַה־תַּגִּידוּ לוֹ שֶׁחוֹלַת	inueneritis dilectum meum vt nun	fortitudinib⁹ agri. ſi inueneritis nepote meū dd nūcia
	אַהֲבָה אָנִי מַה־דּוֹדֵךְ מִדּוֹד מַה־דּוֹדֵךְ	cietis ei: quia amore langueo. Qualis e	ιχυσεσι τ αγρου· εαν ευρητε τον αδελφιδον μου τι απαγ
	בַּנָּשִׁים מַה־דּוֹדֵךְ מִדּוֹד שֶׁכָּכָה	dilectus tu ex dilecto: o	γειλητε αυτω· οτι τετρωμενη αγαπης ημεις εγω· τι αδελ
	הִשְׁבַּעְתָּנוּ׃ דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם דָּגוּל	pulcherrima mulierum!	φιδος του αστω αδελφιδου η καλη εν γυναιξι· τι αδελφι
	כְּרְבָבָה׃ רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז קְוֻצּוֹתָיו	Qualis est dilect⁹ tu⁹ ex	φιδος σου εστω αδελφιδου η καλη εν γυναιξι· τι αδελφι
	תַּלְתַּלִּים שְׁחֹרוֹת כַּעוֹרֵב׃ עֵינָיו	dilecto: in qua fic adiuraſti	ποσ τυ⁹ α nepote pulchra in mulieribus dd ne
	כְּיוֹנִים עַל אֲפִיקֵי מָיִם רֹחֲצוֹת	nos? Dilectus me⁹ candi	φιδος σου εστω αδελφιδου η καλη εν γυναιξι· τι αδελφι
	בֶּחָלָב יֹשְׁבוֹת עַל מְלֵאת׃ לְחָיָו	dus & rubicundus: electꝰ	ποσ τυ⁹ α nepote: qz fic adiuraſti nos? ne
	כַּעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם מִגְדְּלוֹת מֶרְקָחִים	ex milib⁹. Caput eius au	δος σου εστω αδελφιδου, οτι ουτως ωρκισας ημας; αδελ
	שִׂפְתוֹתָיו שֽׁוֹשַׁנִּים נוֹטְפוֹת מוֹר	rū optimū. Come eius ſi	φος μου λευκος και πυρρος εκλελοχισμενος εστω μυρια
	עֹבֵר׃ יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מְמֻלָּאִים	cut eclate palmarū: nigre	δων. Κεφαλη αυτου χρυσιον κεφαλ, βοστρυχοι αυτου ελα
	בַּתַּרְשִׁישׁ מֵעָיו עֶשֶׁת שֵׁן מְעֻלֶּפֶת	dines cū	les nigre sicut corꝰ. oculi eius sicut columbe sup
	סַפִּירִים׃ שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ	columbe sup riuulos	rami μελαινες ως κοραξ. οφθαλμοι αυτου ως περιστεραι επι
	מְיֻסָּדִים עַל אַדְנֵי פָז מַרְאֵהוּ כַּלְּבָנוֹן	aquarū optimū. Gutture	plenitudinem aquarum lote in lacte: sedentes
	בָּחוּר׃ כָּאֲרָזִים׃ חִכּוֹ מַמְתַקִּים וְכֻלּוֹ	eius ſicut vinū bonū.	πληρωματα υδατων λελουσμενοι εν γαλαξι, καθημενοι
	מַחֲמַדִּים זֶה דוֹדִי וְזֶה רֵעִי בְּנוֹת	Gutture eius ſicut	sup plenitudine. gene illi⁹ ſicut phiale aromatis
	יְרוּשָׁלִָם׃ אָנָה הָלַךְ דוֹדֵךְ הַיָּפָה	aromatū: vtꝝ ibi pascatur	επι πληρωματι· σιαγονες αυτου ως φιαλαι του αρωματος
	בַּנָּשִׁים אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ	in hortis & lilia colligat.	pducetes pigmentaria. labia eius lilia distillātia myrrham
	עִמָּךְ׃ דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ	Ego dilecto meo & dilect⁹	φυουσαι μυρεψικα· χειλη αυτ κρινα σταζοντα σμυρναν πλη
Cap. vj.	לַעֲרֻגוֹת הַבֹּשֶׂם לִרְעוֹת בַּגַּנִּים	me mihi q pascitur iter lilia.	nā. manꝰ eius tornatiles auree plene thar
	וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים׃ אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי	Pulchra es amica mea:	ρσ· χειρες αυτ τορευται χρυσαι πεπληρωθαι θαρσεις.
	לִי הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ יָפָה אַתְּ	suauis & decora: terribilis	νεter eius pretiosa eburnea in lapide sapphiro.
	רַעְיָתִי כְּתִרְצָה נָאוָה כִּירוּשָׁלִָם	vt castrorū acies ordinata.	κοιλια αυτ πυξιον ελεφαντινον επι λιθου σαπφειρου.
	אֵימָה כַּנִּדְגָּלוֹת׃ הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי	Auerte oculos tuos a me	tibie eius columne marmoree fundate sup ba
	שֶׁהֵם הִרְהִיבֻנִי שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר	quia ipsi auolare fe	κνημαι αυτου στυλοι μαρμαρινοι τεθεμελιωμενοι επι βά
	הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מִן הַר גִּלְעָד׃ שִׁנַּיִךְ	cerūt me. Capilli tui ſi	σεις αυρεας. species eius vt libani electꝰ vt ce
	כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים שֶׁעָלוּ מִן הָרַחְצָה	cut grex caprarū q appa	σεις χρυσας· ειδος αυτου ως λιβανος εκλεκτος ως κε
	שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכְלָה אֵין בָּהֶם׃	ruerūt de galaad. Dētes	drī guttur illi⁹ suauitates τ tot⁹ desiderii. hic
	כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃	tui ſicut greges tonſar	δρσι φαρυγξ αυτου γλυκασμοι και ολος επιτιμια· ουτος
	שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמֹנִים	de galaad. dētes tui ſicut greges	nepos me⁹ τ hic amic⁹ me⁹ filie hierusa
	פִּילַגְשִׁים וְעַלָמוֹת אֵין מִסְפָּר׃ אַחַת	tonſure	δελφιδους μου και ουτος πλησιον μου θυγατερες ιερουσα
	הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ	ascendentes de lauacro.	λημ· που απηλθεν ο αδελφιδος σου η καλη εν γυναιξι;
	בָּרָה הִיא לְיוֹלַדְתָּהּ רָאוּהָ בָנוֹת	oēs gemellis fetibus: &	quo abiit nepos tuus pulchra in mulieribus?
	וַיְאַשְּׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילַגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ׃	ſterilis non eſt in eis.	quo respexit nepos tu⁹? τ querem⁹ eū
	מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ	Sicut cortex mali punici	που απεβλεψεν ο αδελφιδος σου; και ζητησομεν αυτον
	שָׁחַר יָפָה כַּלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה	sic gene tue: sexaginta	tecum.
	כַּנִּדְגָּלוֹת׃ אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי	regine & octoginta	μετα σου. Ca.6.
	לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל לִרְאוֹת	cōcubine & adolescentu	Επος me⁹ descēdit in hortū suum ad phia
	הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים׃ לֹא	larū nō eſt numer⁹. Vna	Αδελφιδος μου κατεβη εις κηπον αυτου εις φυ
	יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת	eſt colūba mea pfecta	las aromatū vt paſcat in hortis: τ vt colligat li
	עַמִּינָדִיב׃ שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית	mea: vna eſt matri ſue:	λας τ αρωματος ποιμαινεν εν κηποις, και συλλεγειν κρί
	שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה בָּךְ	electa genitrici ſue. Vi	lia. ego nepoti meo: τ nepos me⁹ mihi:
	מַה־תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית	derunt eam filie &	τα· εγω τω αδελφιδω μου, και ο αδελφιδος μου εμοι,
Cap. vij.	כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם׃ מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ	beatiſſimā predicaue	ὁ paſcet in lilijs. Pulchra es amica mea: vt be
	בַּנְעָלִים בַּת נָדִיב חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ	runt: regine & cōcubine	ο ποιμαινων εν τοις κρινοις. Καλη ει πλησιον μου, ως εν
	כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן׃	laudauerunt eā. Que eſt	neplaciti. decora ſicut hierlm. pauor vt ordinate acies. auer
	שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג	iſta que progreditur q ſi	δοκια· ωραια ως ιερουσαλημ. θαμβος ως τεταγμενη απτε
	בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃		te oculos tuos de cōtra me: qz ipſi auolare fe
	שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תָּאֳמֵי		σρεφον οφθαλμους σου απεναντιον μου, οτι αυτοι ανεπτε
	צְבִיָה׃ צָוָארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן		cerūt me. cesaries tua ſicut greges capraꝝ q aſcēderūt
	עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר		ρωσαν με. τριχωμα σου ως αγελαι των αιγων αι ανεβησαν
	בַּת רַבִּים אַפֵּךְ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן		de galaad. dētes tui ſicut greges tonſur
	צוֹפֶה פָּנַיִךְ דַּמֶּשֶׂק רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ		ate του γαλααδ. οδοντες σου ως αγελαι των κειραμενων
	כַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן		ascenderūt de lauacro. oēs gemellis fetib⁹:
	מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים׃ מַה יָּפִית		αι ανεβησαν απο του λουτρου· αι πασαι διδυμευουσαι,
	וּמַה נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בְּתַעֲנוּגִים׃		τ sterilis nō eſt in eis. ſicut funicul⁹ coccī
	זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ		και ατεκνουσα ουκ εστι εν αυταις· ως σπαρτιον κοκκι
	לְאַשְׁכֹּלוֹת׃ אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר		neꝰ labia tua τ eloquiū tuū decor. ſicut corter malipunici
	אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ נָא שָׁדַיִךְ		νον χειλη σου και η λαλια σου ωραια· ως λεπυρον της ροιας
	כְּאֶשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ		gene tue extra silentiū. tuū. ſexaginta ſunt regi
	כַּתַּפּוּחִים׃ וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ		μαλον σου εκτος της σιωπησεως σου· εξηκοντα εισι βασι
	לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי		ne τ octoginta cōcubine: τ adoleſcētule ων ο ενδεκατη.
	יְשֵׁנִים׃ אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ׃		λιασται και δγδοηκοντα παλλακαι, και νεανιδες αν συνεχειν αριθμος·
	לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה		vna eſt colūba mea pfecta mea. vna eſt matri ſue: electa eſt
	בַּכְּפָרִים׃ נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים		μια εστι περιστερα μου τελεια μου· μια εστι τη μητι αυτης, εκλεκτη εστι τη
	נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח		genitrici ſue. viderūt eā filie & beatā predicabūt eā. Re
	הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים שָׁם		τεκουσα αυτην· ειδοσαν αυτην θυγατερες και μακαριουσιν αυτην· βα
	אֶתֵּן אֶת דֹּדַי לָךְ׃ דּוּדָאִים		gine τ cōcubine laudabūt eā. q iſta q inclinat
	נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל		σιλισται και παλλακαι αινεσουσιν αυτην· τις αυτη κεκυπτουσα

Trāsla.gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.Cātica.vij.Pritina.heb.
quaſi aurora conſurgens pul	aurora conſurgens pul	שַׁחַר יָפָה כַּלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה
ωσει ορθρος· καλη ως σεληνη· εκλεκτη ως ηλιος· θαμβος	chra vt luna electa vt	כַּנִּדְגָּלוֹת׃ אֶל גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי
ορδινατε. in hortū nucis deſcēdi vt viderē ſ ge	ſol terribilis vt caſtrorū	לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל לִרְאוֹת
ας τετραγιδαι· εις κηπον καρυας κατεβην ιδειν εν τω	acies ordinata. Deſcendi	הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים׃ לֹא
νιμινε tozrētis: vt videre ſi floruit vinea ſi flo	in ortū nucū vt videre	יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת
νηματι του χειμαρρου, ιδειν ει ηνθησεν η αμπελος ει ην	poma? uallīū & ſi ſpicere	עַמִּינָדִיב׃ שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית
ruerūt mala punica. nō nouit aia mea. poſuit me cur	ſi floruiſſet vinea & ger	שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה בָּךְ
θησαν αι ρδαι· ουκ εγνω η ψυχη μου. εθετο με αρμα	miaſſet malapunica. Ne	מַה־תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית
ρ aminadab. reuertere reuertere ſulamitis. reuer	ſcui. Ania mea cōturba	כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם׃ מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ
τε αμιναδαβ. επιστρεφε επιστρεφε η σουλαμιτις· επι	uit me ꝓpter quadrigas	בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ
στρεφε επιστρεφε και οψομεθα εν σοι· Ca.7.	aminadab. Reuertere	כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן׃
Τι οψεσθε εν τη σουλαμιτιδι η ερχομενη ως χορ	reuertere ſumamitis:	שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל יֶחְסַר הַמָּזֶג
ba caſtrorū. dd pulchra facies tua ingredientis tui in	Reuertere reuertere vt	בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃
ως παρεμβολων· τι ωραιωθησαν διαβηματα σου εν	intueamur te. 7.	שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תָּאֳמֵי
calciamentis filia nadab. apertitudines femoꝝ tuoꝝ ſimiles		צְבִיָה׃ צָוָארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן
υποδημασι θυγατερ ναδαβ· ευθμοι μηρων σου ομοιοι	Quid videbitis in ſuna	עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר
monilib⁹ opus manuū artificis. vmbilicus tu⁹ crater	mite	בַּת רַבִּים אַפֵּךְ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן
ορμισκοις εργων χειρων τεχνιτου· ομφαλος σου κρατηρ	ſi choros caſtrorum?	צוֹפֶה פָּנַיִךְ דַּמֶּשֶׂק רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ
tornatilis: nō indigēs myrtīne. Cleter tu⁹ cumul⁹	Quā pulchri ſūt greſſꝰ	כַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן
τορευτος, μη υστερουμενος κραμα. Κοιλια σου θημωνια	tui in calciamentis filia	מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים׃ מַה יָּפִית
tritici vallat⁹ in lilijs. duo vbera tua ſicut duo hi	principis. Iūcture femu	וּמַה נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בְּתַעֲנוּגִים׃
σιτου περφαγιδη εν κρινοις. δυο μαστοι σου ως δυο νε	nū tuoꝝ ſicut monilia q	זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ
Brοι δισδυμοι δορκαδος. τραχηλος σου ως πυργος	fabricata ſunt manu ar	לְאַשְׁכֹּלוֹת׃ אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר
eburnea. oculi tui vt piſcine in eſebō: in	tificis. Vmbilicus tu⁹ cra	אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ נָא שָׁדַיִךְ
ελεφαντινος. οφθαλμοι σου ως λιμναι εν ασεβων, εν	ter tornatilis: nunq̄ idi	כְּאֶשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ
ρδαις hesebō· οι οφθαλμοι σου ως λιμναι εν ασεβων, εν	gens poculus. Venter tu⁹	כַּתַּפּוּחִים׃ וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ
πυλαις θυγατρος βαλλων· μυτης σου ως πυργος του	ſicut acerruus tritici valla	לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי
libani q reſpicit facie damaſci. caput tuū	tus lilius. Duo vbera tua	יְשֵׁנִים׃ אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ׃
λιβανου σκοπευων προσωπον δαμασκου· κεφαλη σου	ſicut duo hinuli gemelli	לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה
ſup te vt carmeli: τ ceſaries capitis tui ſicut pur	caprē. Collū tuū ſicut	בַּכְּפָרִים׃ נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים
επι σε ως καρμηλου, και πλοκιον κεφαλης σου ως πορ	turris libani reſpicit	נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח
pura. rex ligat in trāſcurſib⁹. dd pul	contra damaſcū. Caput tuum	הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים שָׁם
φυρα· βασιλευς δεδεμενος εν παραδρομαις· τι ωραια	vt carmelus: & come ca	אֶתֵּן אֶת דֹּדַי לָךְ׃ דּוּדָאִים
εστα facta es τ dd lucidā facta es delicio. i dūtijs tuis hec ma	pitis tui ſicut purpura	נָתְנוּ רֵיחַ וְעַל פְּתָחֵינוּ כָּל
ωνης και τι ηδυπνοη αγαπη· εν τρυφαις σου τουτο με	regis iuncta canalib⁹.	מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם יְשָׁנִים דּוֹדִי
gnitudo tua. ſimilis facta es palme: τ vbera tua	Ca.8.	צָפַנְתִּי לָךְ׃
γεθος σου. ωμοιωθης τω φοινικι, και οι μαστοι σου τοις		
botris. dixi aſcendā in palma. apprehendā		
Βοτρυσιν· ειπα αναβησομαι εν τω φοινικι· κρατησω		
cacumina ei⁹. τ erūt dd vbera tua ſicut botri		
των υφεων αυτου· και οσφρανσις σ η μασοι σου ως βοτρυ		
vinee. τ odor naris tue ſicut mala. τ gut		
ες της αμπελου· και οσμη ρινος σου ως μηλα· και λα		
tur tuū ſicut vinū bonū. Qdadens nepoti		
ρυγξ σου ως οινος αγαθος· Πορευομενος τω αδελφιδω		
meo in rectitudine ſufficiēs in labijs meis τ dēti		
μου εις ευθυτητα ικαγουμενος εν χειλεσι μου και οδου		
bus. ego nepoti meo. τ ad me querſio e		
στιν. εγω τω αδελφιδω μου· και επ εμε η επιστροφη αυ		
tus. vent nepos mi egrediamur in agrū. cōmore		
του· ελθε αδελφιδε μου εξελθωμεν εις αγρον· αυλισθω		
mur in villis. mane ſurgam⁹ ad vineas. videam⁹ ſi		
μεν εν κωμαις· ορθρισωμεν εις αμπελωνας· ιδωμεν ει		
floruit vinea. floruit germinatio. floruerūt		
ηνθησεν ο αμπελος· ηνθησεν ο κυπριςμος· ηνθησαν		
mala punica. illic dabo vbera mea tibi. man		
α δωσω· εκει δωσω τους μαστους μου σοι· οι μαν		
dragore dederūt odorē. τ in portis nr̄is om		
δραγορα εδωκαν οσμην· και επι θυραις ημων παν		
nia poma noua ac vetera nepos mi		
τα τα ακροδρυα νεα προς παλαια αδελφιδε μου		
ſeruaui tibi.		
ετηρησα σοι.		

Cap. viij.

יְמִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שָׁדַי
יְנֵק שָׁד
אֶמְצָאֲךָ בַּחוּץ אֶשָּׁקֶךָ גַּם
מָצָא נָשַׁק
לֹא יָבוּזוּ לִי: אֶנְהָגְךָ אֲבִיאֲךָ אֶל
מָה עֲנָג
בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְךָ מִיַּיִן
בּוא לָמַד
רִמֹּנִי מֻסָּסִים רִמֹּנִי : שְׂמֹאלוֹ
מָסַס שְׂמֹל
תַּחַת רֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי :
יָמִין חָבַק
הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם
שָׁבַע בָּנָה
מָה תָּעִירוּ וּמָה תְּעוֹרְרוּ אֶת
עור
הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ : מִי זֹאת
חָפֵץ
עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל
דּוד רָפַק
דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ
תָּפַח
שָׁמָּה חִבְּלַתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה חִבְּלָה
יָלְדָתְךָ: שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל לִבֶּךָ
שום
כַּחוֹתָם עַל זְרוֹעֶךָ כִּי עַזָּה כַמָּוֶת
חָתַם זרע
אַהֲבָה קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה
עזז שָׁאַל
רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵי אֵשׁ שַׁלְהֶבְתְּיָה
:
מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
רבב יכל
הָאַהֲבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ
נָהָה שָׁטַף
אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ
נתן
בָּאַהֲבָה בוז יָבוּזוּ לוֹ: אֲחוֹת לָנוּ
אח
קְטַנָּה וְשַׁדַּיִם אֵין לָהּ מַה נַּעֲשֶׂה
שד עשה
לַאֲחוֹתֵנוּ בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר בָּהּ: אִם
דבר
חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף
חמה בנה
וְאִם דֶּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ
צור
אָרֶז: אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת
גדל היה
אָז הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שָׁלוֹם:
מצא שלם
כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן
נָתַן אֶת הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אִישׁ
יָבֵא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה
בוא ברי
וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים אֶת פִּרְיוֹ :
מאה
הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים
ישב קשב
לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי : בָּרַח דּוֹדִי
שמע
וּדְמֵה לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים
צבה
עַל הָרֵי בְשָׂמִים:

Trāsl.i.B.Hie.

QVis mihi det te fratrem meū sugentē vbera matris meæ mihi mee vt inueniā te foris: & deosculer: & iam me nemo despiciat. Apprehendam te & ducam in domū matris mee. Ibi me docebis & dabo tibi poculū ex vino cōdito: & mustū malogranatorū meorū. Leua eius sub capite meo: & dextera illius amplexabitur me. Adiuro vos filie hierusalē: ne fuscitetis neq; euigilare faciatis dilectam donec ipsa velit. Que est ista que ascendit de deserto: delitiis affluens innixa sup dilectū suū: Sub arbore malo fuscitaui te. Ibi corrupta est mater tua: ibi violata est genitrix tua. Pone me vt signaculū sup cor tuū vt signaculū sup brachiū tuū: qa fortis est vt mors dilectio: dura sicut infernus emulatio. Lampades eius vt lāpades ignis atq; flammarū. Aque multe non potuerunt extinguere charitatem: nec flumina obruent illam. Si dederit homo omnē substantiam domus sue pro dilectione: quasi nihilū despiciet eū. Soror nra parua & vbera non habet. Quid faciemus sorori nostre in die qua alloquenda est: Si murus ē: edificem sup eū propugnacula argētea. Si ostium est: compingamus illud tabulis cedrinis. Ego murus & vbera mea sicut turris: ex quo facta sum coram eo quasi pacem repiens. Vinea fuit pacifico: in ea que habet populos. Tradidit eam custodibus: vir afferet pro fructu eius mille argenteos. Vinea mea mea coram me est. Mille tui pacifice tu ducenti his qui custodiunt fructus eius. Que habitas in hortis: amici auscultant: fac me audire vocem tuam. Fuge dilecte mi & assimilare capree aut hinnulo ceruorum super montes aromatum.

Explicunt cantica canticorum.

Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

QUis det te fratrey meū sugentē vbera matris mec. inueniēs te extra osculabor te: et nō despi
μου. εὑροῦσάσε ἔξω φιλήσωσε, καί γε οὐκ ἐξουδενώ- 8.r.b.
ciēt me. apprehendā te: introducā te in domū ma
σουσί με. κρατήσαί σε, εἰσάξω σε εἰς δόκιον μη-
tris mee & in cellā ei⁹ cōcepit me. dabo po
τρός μου καὶ εἰς ταμιεῖον τῆς συλλαβούσης με· ποτιῶ
tū tibi de vino pigmētato: de latice malogranatoꝝ meoꝝ.
σε ἐκ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ, ἐκ τοῦ νάματος ῥοῶν μου.
leua eius sub capite meo: & dextera illi⁹
εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλήν μου, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ
amplexabit me. adiuraui vos filie hierusa
περιλήψεταί με. ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ 8.r.bs.
lē in potētijs & in fortitudinib⁹ agri. dū b.r.s.c
ἐν ταῖς δυνάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ· τί
fuscitauerītis & dū excitauerītis dilectionē: donec voluerit.
ἐγείρητε καὶ τί ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην, ἕως ἂν θελήση.
ipa q ascēdit ab eremo innixa sup
τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ἀπὸ ἐρήμου ἐπισηριζομένη ἐπὶ
nepotē suū: sub arbore malo fuscitaui te. illic cū do
τὸν ἀδελφιδὸν αὐτῆς, ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε. ἐκεῖ ὠδί-
lore pturiuit te mat tua. illic cū dolore pturiuit te q pepit te. po
νησέ σε ἡ μήτηρ σου. ἐκεῖ ὠδίνησέ σε ἡ τεκοῦσά σε· θὲς
ne me vt signaculū sup cor tuū: vt signaculū
με ὡς σφραγῖδα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου, ὡς σφραγῖδα
sup brachiū tuū. qz fortis vt mors dile
ἐπὶ τὸν βραχίονά σου· ὅτι κραταιὰ ὡς θάνατος ἡ ἀγά-
ctio. dura sicut infern⁹ emulatio. Tolatilla eius volati-
πη· σκληρὸς ὡς ἅδης ζῆλος. Περιστέρα αὐτῆς περι-
lia ignis flāme eius. aqua multa nō potērit
στερὰ πυρὸς φλόγες αὐτῆς· ὕδωρ πολὺ οὐ δυνήσεται
extinguere dilectionē: & flumina nō obruent
σβέσαι τὴν ἀγάπην, καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσιν
illā. si dederit vir oēm vitā suā in dile
αὐτήν· ἐὰν δῶ ἄνθρ πάντα τὸν βίον αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγά-
ctione: despectione despiciēt eū. soror nra
πῃ, ἐξουδενώσουσιν ἐξουδενώσουσιν αὐτόν· ἀδελφὴ ἡμῶν
parua & vbera nō hēt. qd faciemus so
μικρὰ καὶ μαστοὺς οὐκ ἔχει. τί ποιήσομεν τῇ ἀ-
rori nre in die q̄ vtiq; verbū factū fuerit i ea: si mur⁹
δελφῇ ἡμῶν; ἐν ἡμέρᾳ ἡ ἂν λαληθῇ ἐν αὐτῇ; εἰ τεῖχος
est edificabim⁹ sup ea. ppugnacula argētea.
ἐστιν δικοδομήσομεν ἐπ' αὐτὴν ἐπάλξεις ἀργυρᾶς· καὶ
si hostiū est: vestribam⁹ sup illud tabulā cedrinā.
ἐὰν θύρα ἐστὶ διαγράψωμεν ἐπ' αὐτὴν σανίδα κεδρίνην.
ego murus & vbera mea sicut turres. ego fui in D 3.r.b.
ἐγὼ τεῖχος καὶ μασοί μου ὡς πύργοι· ἐγὼ ἤμην ἐν
oculis eius q̄si reperiēs pacē. vinea fu
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ὡς εὑρίσκουσα εἰρήνην. ἀμπελὼν ἐγε-
it salomont in beclamō. tradidit vineā
νήθη τῷ σολομῶντι ἐν βεελαμών· ἔδωκε τὸν ἀμπελῶνα
suā custodētibus. vir feret in fructu suo mil
αὐτοῦ τοῖς τηροῦσιν. ἀνὴρ οἴσει ἐν καρπῷ αὐτοῦ χι
le argēteos. vinea mea mea coꝝ me
λίους ἀργυρίους. ἀμπελών μου ἐμὸς ἐνώπιόν μου οἱ
mille salomont. & ducēti his q custodiūt
χίλιοι σολομῶντι· καὶ οἱ διακόσιοι τοῖς τηροῦσι τὸν
fructū eius. Que sedet in hortis: amici
καρπὸν αὐτοῦ. Ο καθήμενος ἐν κήποις, ἑταῖροι
attendētes voce tua audire fac me fuge ne
προσέχοντες τῇ φωνῇ σου ἀκούτισόν με φύγε ἀδελ-
pos mi & assimilare capree aut hinnulo
φιδέ μου καὶ ὁμοιώθητι τῇ δορκάδι ἢ τῷ νεβρῷ
ceruoꝝ sup mōtes aromatū. B
τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων.

Sapientia salomonis.

ΣΟΦΙΑ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ.

Diligite iusticiam
Ἀγαπήσατε τὴν δικαιοσύ-
ο qui iudicatis terrā: sentite
νην οἱ κρίνοντες τὴν γῆν, φρονή-
te de dño i bonitate: & in sim
σατε περὶ τοῦ κυ ἐν ἀγαθότητι, καὶ ἐν ἁ-
A plicitate cordis querite illum. qm in
πλότητι καρδίας ζητήσατε αὐτόν. ὅτι ἐν
uenitur ab his q nō tēptāt illum: appa
ρίσκεται τοῖς μὴ πειράζουσιν αὐτόν, ἐμφα-
Hiero. ret ātē nō infidelibus illi. q̄uerse
4.d. νίζεται δὲ τοῖς μὴ ἀπιστοῦσιν αὐτῷ. σκολιοὶ
.n. cogitatiōes separāt a deo: proba
γὰρ λογισμοὶ χωρίζουσιν ἀπὸ θεοῦ, δοκιμα
ta ātē virtus corripit insipientes.
ζομένη δὲ ἡ δύναμις ἐλέγχει τοὺς ἄφρονας.
B qm in maleficam animā nō introibit
ὅτι εἰς κακότεχνον ψυχὴν οὐκ εἰσελεύσε
sapiētia: neq; habitabit in corpore sub
ται σοφία, οὐδὲ κατοικήσει ἐν σώματι κα
dito peccato. sctūs .n. spūs dis
τὰ χρέως ἁμαρτίας. ἅγιον γὰρ πνεῦμα παι
cipline effugiet dolum: & amouebitur
δείας φεύξεται δόλον, καὶ ἀπαναστήσεται
a cogitatiōib⁹ stultis: & corripietur
ἀπὸ λογισμῶν ἀσυνέτων, καὶ ἐλεγχθήσε
C supueniente iniq̄tate. beniguus .n.
ται ἐπελθούσης ἀνομίας. φιλάνθρωπον γὰρ
spūs sapiētia: & nō liberabit maledi
πνεῦμα σοφία, καὶ οὐκ ἀθῳώσει βλάσφη-
cū a labijs suis. qm renū eius
μον ἀπὸ χειλέων αὐτοῦ. ὅτι τῶν νεφρῶν αὐ-
tus testis deus: & cordis eius
τοῦ μάρτυς ὁ θεός, καὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ
D speculator verus: & lingue audi
ἐπίσκοπος ἀληθής, καὶ τῆς γλώσσης ἀκου-
tor. qm spūs dñi replenit orbē ter
στής. ὅτι πνεῦμα κυ πεπλήρωκε τὴν οἰκου-
rarū: & qd continet omnia scientiā ha
μένην, καὶ τὸ συνέχον τὰ πάντα γνῶσιν ἔ-
bet vocis. ppt hoc q loquitur iniqua
χει φωνῆς. διὰ τοῦτο φθεγγόμενος ἄδικα
nullus latebit: nec pteribit illum
οὐδεὶς μὴ λάθῃ, οὐδὲ μὴν παρελεύσεται αὐτ 3.r.b.
cozipiens iusticiū. in .n. cogitatiōib⁹ im
A ελέγχουσα ἡ δίκη. ἐν γὰρ βουλαῖοις ἀσε
pij inquisitio erit. & mouū ātē auditio
βοῦς ἐξέτασις ἔσαι. λόγων δὲ αὐτοῦ κύων
ad dñm veniet ad correptionē iniq̄tatū illius.
πρὸς κν ἥξει εἰς ἔλεγχον ἀνομημάτων αὐτ.
qm auris zeli audit omnia: &
ὅτι οὖς ζηλώσεως ἀκροᾶται τὰ πάντα, καὶ
rumor murmurationū nō abscōditur. ca
φροῦς γογγυσμῶν οὐκ ἀποκρυβήσεται. φυ
nete ergo murmuratiōem inutilē: &
λάξασθε τοίνυν γογγυσμὸν ἀνωφελῆ, καὶ
a detractione parcite lingue. qm
ἀπὸ καταλαλιᾶς φείσασθε γλώσσης. ὅτι
fermo obscurus vacu⁹ nō ibit: os
φθέγμα λαθραῖον κενὸν οὐ πορεύσεται, σόμα
B ātē qd mentitur occidit āimā. ne se Efa.56
δὲ καταφευδόμενον ἀναιρεῖ ψυχήν. μὴ ζη d.
letis mortem in errore vite vre: neq;
λοῦτε θάνατον ἐν πλάνῃ ζωῆς ὑμῶν, μὴ δὲ
attrahatis pditionē in opibus manuū vrāꝝ.
ἕπισπᾶσθε ὄλεθρον ἐν ἔργοις χειρῶν ὑμῶν
qm deꝰ mortē nō fecit: neq; letatur
ὅτι ὁ θὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ τέρπε
in pditione viuoꝝ. crequit .n. ut
ται ἐπ' ἀπωλείᾳ ζώντων. ἔκτισε γὰρ εἰς τὸ
essent omnia: & salutares nationes
εἶναι τὰ πάντα, καὶ σωτήριοι αἱ γενέσεις τ

Incipit prologus libri Sapientie.

LIber sapie apud Hebreos nusq̄ est. Vnde & ipe stultus grecam magis elo
quētiā redolet. Hūc iudei Philōis esse af
firmāt. Qui⁹ pinde sapientie nominatur:
qa in eo xp̄i aductus q̄ē sapia p̄rs: & pas
sio ei⁹ euident exp̄mitur.

Incipit liber Sapientie Ca.i.

DIligite iusticiā q iudicatis terrā. Sen
tite de dño i bonitate & i simplicita
te cordis q̄rite illū: qm̄ inuenitur ab his
q nō tēptāt illū: apparet ātē eis q̄ fidē hūt in
illū. Peruerse.n. cogitationes separant a
deo: pbata ātē virtus corripit insipientes.
Qm̄ in maliuolā aiam nō itroibit sapia:
nec hītabit in corpe subdito pctis. Spūs
.n. sctūs discipline effugiet fictū & aufe
ret se a cogitationib⁹ q̄ sūt sine intellectu
& corripietur a supueniēte⁹ iniq̄tate. Be
nigⁿ⁹ est.n. spūs sapientie: & nō liberabit
maledictū a labijs suis: qm̄ renū illius te
stis est de⁹ & cordis illi⁹ scrutator ē ver⁹:
& lingue ei⁹ auditor. Qm̄ spūs dñi reple
uit orbē terraꝝ: & hoc quod cōtinet oīa
scīa⁊ hēt vocis. Propt̄ hoc q loqtur iniq̄
nō pōt latere: nec p̄teriet illū corripiens
iudiciū. In cogitationib⁹ .n. ipii interro
gatio erit: & mouū ātē illi⁹ auditio ad deū
veniet: ad correptionem iniq̄tatū illius.
Qm̄ auris zeli audit oīa: & tumult⁹ mur
murationū nō abscōdetur. Custodite er
go vos a murmuratiōe q̄ nihil pdest: & a
detractione parte lingu⁹. Qm̄ & mo⁹ ob
scurus in vacuū nō ibit: os aūt quod mē
titur occidit aiam. Nolite zelare mortē⁊
in errore vite vr̄e: neq; acquiratis pditionē
in opibus manuū vr̄arū. Qm̄ de⁹ mortē
nō fecit: nec letatur i pditiōe viuoꝝ. Crea
uit.n. ut essent oīa & sanabiles fecit natio
nes orbis terraꝝ: & nō est in illis medica
mētū exterminij: nec inferoꝝ regnū in
terra. Iustitia.n. ppetua est & imortalis:
iniustitia aūt mortis acq̄sitio. Impij autē
manib⁹ & verbis accersierūt illā: & esti
mātes illā amicā: defluxerūt: & sp̄sliones
posuerūt ad illā qm̄ morte dign̄ sūt qui
sunt ex parte illius. Capitulum. 2.

OIxerunt.n. ipii cogitātes apud se nō
recte. Exiguū & cū tedio est tēp⁹ vi
te nr̄e & non est refrigeriū in fine hois &
non est q agnitus sit reuersus ab inferis.
Quia ex nihilo nati sum⁹: & post hoc erī
mus tāq̄ nō fuerim⁹. Qm̄ fumus aflat⁹
est i naribꝰ nr̄is: & sm̄o scītille ad cōmo
uendū cor nr̄m. Quia extī. tus cinis erit
corp⁹ nr̄m: & spūs diffundetur tāq̄ mol
lis aer. Et trāsibit vita nr̄a tāq̄ vestigium
nubis: & sicut nebula dissolue⁊ q̄ fugata
ē a radiis solis & a calore illi⁹ aggrauata.
Et nomēnr̄ obliuionē accipiet p tp̄s: &
nemo mēoriā hēbit opꝝ nr̄orū. Vmbre
.n. trāsitus est tp⁹ nr̄m: & nō est reuersio
finis nr̄i: qm̄ cōsignata ē & nemo reuerti
tur: Veníte ergo & fruamur bonis q̄ sūt
& vtamur creatura tāq̄ iuuētute celeri
ter. vino p̄cioso & vnguētis nos ipleam⁹:
& nō p̄tereat nos flos tp̄is. Coronemus
nos rosis ant̄q̄ marcescāt: nullū pratū sit
qd nō ptraleat luxuria nr̄a. Neo vr̄m ex
ors sit luxurie nr̄e. Vbiq̄ reliq̄⁹ signa le
ticie: qm̄ hec ē p⁹ nr̄a & hec ē fors nr̄a, op
p̄mam⁹ pauper iustū: & nō p̄cam⁹ vidue
nec vetano: nec reuereamur canos multi

mundi: & nō est in illis medicamētū
κόσμου, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς φάρμακον
pditiōis: nec iferoꝝ regnū in terra. iu
ὀλέθρου, οὐδὲ ᾅδου βασίλειον ἐπὶ γῆς. δι
stitia ātē imortalis est: impij vero
καιοσύνη δὲ ἀθάνατ⁹ ἐστίν, ἀσεβεῖς δὲ ταῖς
manib⁹ & verbis accerierūt
χερσὶ καὶ λόγοις προσκαλέσαντο αὐ
am. amicā estimantes ipam: tabuerūt:
τὸν. φίλον ἡγησάμενοι αὐτόν, ἐτάκησαν,
& sp̄sliones posuerūt ad eam: qm̄ dign
καὶ συνθήκην ἔθεντο πρὸς αὐτόν, ὅτι ἄξιοί
sunt illius partis esse.
ἐστι τῆς ἐκείνου μερίδος εἶναι. Ca. 2.

DIxerūt.n. ipii cogitātes nō
recte. Ἐλέγον γὰρ ἐν ἑαυτοῖς λογισάμενοι οὐκ
rectee: rigua & cū tedio est vita nra:
ὀρθῶς, ὀλίγος καὶ λυπηρός ἐστιν ὁ βίος ἡμῶν
& nō est remediū i fine hominis: &
καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις ἐντελευτὴ ἀνθρώπου, καὶ
nō agnitus ē reuersus ex inferno. qz si
ὅτι οὐδεὶς ἐγνώσθη ὁ ἀναλύσας ἐξ ᾅδου. ὅτι ἀνὸ
ne fōne nati sumus: & post hoc erīmus
χεῖος ἐγενόμεθα, καὶ μετὰ τοῦτο ἐσόμεθα
tāq̄ nō fuerimus. Qm̄ fumus aflat⁹
ὡς οὐκ ὑπαρξάντες. ὅτι πνοὴ ἐν ἡμῖν ἐν
est i naribꝰ nr̄is: & sm̄o scītille ad cōmo
narti⁹ nr̄is: & fmo scintilla in motu
ρισὶν ἡμῶν, καὶ ὁ λόγος σποδὴ ἔσται
uendū cor nr̄m. Quia extī. tus cinis erit
κραδίας ἡμῶν, οὗ σβεσθέντος τέφρα ἔσται
corp⁹ nr̄m: & spūs diffundetur tāq̄ mollis
τὸ σῶμα, καὶ τὸ πνεῦμα ἡμῶν διαχυ
aer. Et trāsibit vita nr̄a tāq̄ vestigium
θήσεται ὡς ἀὴρ ἀνύδρος. καὶ ὁ ὄνομα ἡ-
nubis: & sicut nebula dissolue⁊ q̄ fugata
μῶν ἐπιλησθήσεται ἐν χρόνῳ, καὶ οὐδεὶς
ē a radiis solis & a calore illi⁹ aggrauata.
μνημονεύσει τῶν ἔργων ἡμῶν. καὶ παρελεύ-
Et nomēnr̄ obliuionē accipiet p tp̄s: &
σεται ὁ βίος ἡμῶν ὡς ἴχνη νεφέλης, καὶ ὡς
nemo mēoriā hēbit opꝝ nr̄orū. Vmbre
νεφέλη διαλυθήσεται ἀδιωχθεῖσα ὑπὸ
.n. trāsitus est tp⁹ nr̄m: & nō est reuersio
ἀκτίνων ἡλίου καὶ ὑπὸ θερμότητος αὐτοῦ βα
finis nr̄i: qm̄ cōsignata ē & nemo reuerti
ρυνθεῖσα. σκιᾶς γὰρ παρόδος καιρὸς ἡμῶν,
tur: Veníte ergo & fruamur bonis q̄ sūt
καὶ οὐκ ἔστιν ἀναστροφισμὸς τῆς τελευτῆς
& vtamur creatura tāq̄ iuuētute celeri
αὐτοῦ· ἐπειδὴ σφραγὶς δέδοται καὶ οὐκ ἀναστρέφει.
ter. vino p̄cioso & vnguētis nos ipleam⁹:
δεῦτε οὖν καὶ ἀπολαύσωμεν τῶν
& nō p̄tereat nos flos tp̄is. Coronemus
ὄντων ἀγαθῶν, καὶ χρησώμεθα τῇ κτήσει
nos rosis ant̄q̄ marcescāt: nullū pratū sit
τῆς ὡς ἐν νεότητι τοσοῦτος. οἴνου πολυτε-
qd nō p̄traleat luxuria nr̄a. Neo vr̄m ex
λοῦς καὶ μύρων πλησθῶμεν, καὶ μὴ πα-
ors sit luxurie nr̄e. Vbiq̄ reliq̄⁹ signa le
reat nos flos veris. coronemur
ticie: qm̄ hec ē p⁹ nr̄a & hec ē fors nr̄a, op
ῥοδῶν πρὸ τοῦ μαρανθῆναι. μηδεὶς ἡ
p̄mam⁹ pauper iustū: & nō p̄cam⁹ vidue
ἶσθη ἐκτὸς ἡμετέρας ἀγερωχί-
nec vetano: nec reuereamur canos multi
ας. πανταχῆ καταλείψωμεν σύμβολα
πρεσβύτου ἐντραπῶμεν γαλιὰς πολυχρο

tpis. Sit aūt fortitudo nr̄a lex iniusticie. Quod.n.infi mū ē:inutile iuenitur. Circūueniam? ergo iustū qm̄ iutilis est nobis & cōtrarij? est opib? nr̄is: & iproperat nobis pctā legis: & diffamat in nos pctā discipline nr̄e. Promittit se scientiam dei habere: & filiū dei se nominat. Fact? est nobis in traductionē cogitationū nr̄arū. Grauis est nobis etiā ad videndū. qm̄ dissimilis est aliis vita illius: & imutate sunt vie eius. Tanq̄ nugaces estimati sum? ab illo: & abstinet se a viis nr̄is tanq̄ ab imūdicijs: & pfert nouissima iustor̄: & gloriatur patrē se habere deū. Videamus ergo si sermones illius veri sint & tēptemus q̄ vētura sūt illi: & sciem? q̄ erūt nouissima illius. Si.n.ē ver? filij dei: suscipiet illū & liberabit illū de manibus cōtrarior̄. Cū tumelia & tormēto introgem? eū: vt sciam? reuerētiā eius: & pbem? patiētiā illi?.

Morte turpissima cōdemnem? eū. Erit.n. ei respect? ex sermonibus illi?. Hec cogitauerūt & errauerūt: excecauit.n. illos malitia eor̄. Et nescierūt sacramēta dei: neq; mercedē sperauerūt iustitie: nec iudicauerūt honorē animar̄ sanctarū. Qm̄ deus creauit hoiem in exterminabilē: & ad imaginē sue similitudinis sue fecit illū. Inuidia aūt diaboli mors introiuit in orbem terrarum. imitātur aūt illū q̄ sunt ex pte illius. Ca.5.

tpis. Sit autē fortitudo nr̄a lex iniusticie. Quod.n.infi mū ē:inutile iuenitur. Circūueniam? ergo iustū qm̄ iutilis est nobis & cōtrarij? est opib? nr̄is: & iproperat nobis pctā legis: & diffamat in nos pctā discipline nr̄e. Promittit se scientiam dei habere: & filiū dei se nominat. Fact? est nobis in traductionē cogitationū nr̄arū. Grauis est nobis etiā ad videndū. qm̄ dissimilis est aliis vita illius: & imutate sunt vie eius. Tanq̄ nugaces estimati sum? ab illo: & abstinet se a viis nr̄is tanq̄ ab imūdicijs: & pfert nouissima iustor̄: & gloriatur patrē se habere deū. Videamus ergo si sermones illius veri sint & tēptemus q̄ vētura sūt illi: & sciem? q̄ erūt nouissima illius. Si.n.ē ver? filij dei: suscipiet illū & liberabit illū de manibus cōtrarior̄. Cō tumelia & tormēto introgem? eū: vt sciam? reuerētiā eius: & pbem? patiētiā illi?. Morte turpissima cōdemnem? eū. Erit.n. ei respect? ex sermonibus illi?. Hec cogitauerūt & errauerūt: excecauit.n. illos malitia eor̄. Et nescierūt sacramēta dei: neq; mercedē sperauerūt iustitie: nec iudicauerūt honorē animar̄ sanctarū. Qm̄ deus creauit hoiem in exterminabilē: & ad imaginē sue similitudinis sue fecit illū. Inuidia aūt diaboli mors introiuit in orbem terrarum. imitātur aūt illū q̄ sunt ex pte illius. Ca.5.

ctus. sit ãt nr̄a fortitudo lex iusti-
nr̄e. pmittit sciētiã hẽre dei
ãt filium dñi se nominat: factus ē no
bis: i redargutionē cogitationū nr̄arū. grauis ē
nobis ẽt visus: qm̄ dissimilis ẽ alijs
ctus: sit ãt nr̄a fortitudo lex iusti-
nr̄e. pmittit sciētiã hẽre dei
ãt filium dñi se nominat: factus ē no
bis: i redargutionē cogitationū nr̄arū. grauis ē
nobis ẽt visus: qm̄ dissimilis ẽ alijs

Elior ãt ale in manu dei: t
ctus. sit ãt nr̄a fortitudo lex iusti-
nr̄e. pmittit sciētiã hẽre dei
ãt filium dñi se nominat: factus ē no
bis: i redargutionē cogitationū nr̄arū. grauis ē
nobis ẽt visus: qm̄ dissimilis ẽ alijs

C.5. Elior ãt ale in manu dei: t

Elior ãt ale in manu dei: t

Vstoꝝ aūt aie ín manu dei sūt: & nō tanget illos tormētum mortis. Visi sunt oculis ínsipientū mori: & estimata est afflictio illoꝝ. Et ab itinere iusto abierūt i exterminiū: illi aūt sunt in pace. Et si coram hoīb? tormēta passi sunt: spes illorū im mortalitate plena est. In paucis vexati: i multis bene dispōnētur: qm̄ deꝰ tēptauit eos: & inuenít illos dignos se. Tanq̄ aurū in fornace probauit illos: & quasi holocausti hostiā accepit illos: & in tpe erit respect? illoꝝ. Fulgebūt iusti & tanq̄ scintille i arundineto discurrēt. Iudicabūt nationes & dñabūtur pplis: & regnabit dñs illorū i perpetuū. qcūq; dīlo itelligēt veritate: & fideles in dilectiõe acqescent illi: qm̄ donū & pax est electis eius. Impii aūt pēm q̄ cogitauerūt correptionē hẽbūt: q neglexerūt iustū & a dño recesserūt. Sapiaꝫ eni & disciplinā q abicit infelix est: & vacua ẽ spes illoꝝ: & labores sine fructu: & inutilia opa eoꝝ. Mulieres eorū insensate sūt & neqssimi filii illoꝝ. Maledicta creatura eorū. qm̄ felix est sterilis & incoinquinata: q̄ nescíuit torū indelicto. hẽbit fructū in respectiõe aiarū sctārū. Et spado q nō opat? est p manꝰ suas iniqtatem: nec cogitauit aduersus deum nequissima. Dabitur eni illi fidei donū electū & sors in templo dei acceptissima. Bonorū eni laborū glorioſus est fructus: & que non concidit radix sapientie. Filii autem adulterorū in consūmatione erunt: & ab iniquo toro semen exterminabitur. Et si qdem longe vite erūt: in nihilū comptabuntur: & sine honore erit nouissima senect? illorum. Et si celerius defuncti fuerint: non habebunt spem nec in die agnitionis allocutionem. Nationes enim iniq̄ dire sunt cōsūmationis. Ca.4.

Vstoꝝ aūt aie ín manu dei sūt: & nō tanget illos tormētum mortis. Visi sunt oculis ínsipientū mori: & estimata est afflictio illoꝝ. Et ab itinere iusto abierūt i exterminiū: illi aūt sunt in pace. Et si coram hoīb? tormēta passi sunt: spes illorū im mortalitate plena est. In paucis vexati: i multis bene dispōnētur: qm̄ deꝰ tēptauit eos: & inuenít illos dignos se. Tanq̄ aurū in fornace probauit illos: & quasi holocausti hostiā accepit illos: & in tpe erit respect? illoꝝ. Fulgebūt iusti & tanq̄ scintille i arundineto discurrēt. Iudicabūt nationes & dñabūtur pplis: & regnabit dñs illorū i perpetuū. qcūq; dīlo itelligēt veritate: & fideles in dilectiõe acqescent illi: qm̄ donū & pax est electis eius. Impii aūt pēm q̄ cogitauerūt correptionē hẽbūt: q neglexerūt iustū & a dño recesserūt. Sapiaꝫ eni & disciplinā q abicit infelix est: & vacua ẽ spes illoꝝ: & labores sine fructu: & inutilia opa eoꝝ. Mulieres eorū insensate sūt & neqssimi filii illoꝝ. Maledicta creatura eorū. qm̄ felix est sterilis & incoinquinata: q̄ nescíuit torū indelicto. hẽbit fructū in respectiõe aiarū sctārū. Et spado q nō opat? est p manꝰ suas iniqtatem: nec cogitauit aduersus deum nequissima. Dabitur eni illi fidei donū electū & sors in templo dei acceptissima. Bonorū eni laborū glorioſus est fructus: & que non concidit radix sapientie. Filii autem adulterorū in consūmatione erunt: & ab iniquo toro semen exterminabitur. Et si qdem longe vite erūt: in nihilū comptabuntur: & sine honore erit nouissima senect? illorum. Et si celerius defuncti fuerint: non habebunt spem nec in die agnitionis allocutionem. Nationes enim iniq̄ dire sunt cōsūmationis. Ca.4.

eni in cõspectu hoim sī tormēta passi sunt:
spes eor̄ imortalitate plena: t i paucis
exercati: t vacua spes illorum: t labo-
res sine fructu: t mutilia opa eorū:
mulieres eor̄ stulte t nequã
filij eor̄. maledicta generatio eo
solatium. nationis.n. iniq̄ dire cõsūmationes.

Elior: sterilitas filioꝝ cum virtute im-

eni in cõspectu hoim sī tormēta passi sunt:
spes eor̄ imortalitate plena: t i paucis
exercati: t vacua spes illorum: t labo-
res sine fructu: t mutilia opa eorū:
mulieres eor̄ stulte t nequã
filij eor̄. maledicta generatio eo
solatium. nationis.n. iniq̄ dire cõsūmationes.

Elior: sterilitas filioꝝ cum virtute im-

Κρείσσων ἀτεκνία μετὰ ἀρετῆς, ὅτι

Sapien.gre. cū iterp̄.lati. Trāsla.B.Wie. Sapien.gre. cū iterp̄.lati.

mortalitas .n. ē in memoria illius. qm̄ t apud
deum nota ē t apud homines.

pitentes imitantur eã: t defide-
rãt recedentẽ: t in sẽu coronata
triumphat incoinquinatoꝝ premioꝝ
hostie accepit illos. t in tpe germinabit
visitationis ipoꝝ refulgebunt: t tãq̄
scintille in stipula discurrent. iudica
bũt gẽtes t dñabuntur ppl̄os: t regna-
bit eor̄ dñs i secula. q̄ cõfiderunt
in illo intelligẽt veritatem: t fide-
les in dilectione acqescent illi. qm̄ gra
tia t mia in sanctis eius: t visita-
tio in electis eius. at impij s-
cut cogitauerũt hẽbunt correptionẽ: q negle
rent iustum t a dño recesserũt.
filij ãt adulteroꝝ nõ intitati erũt: t ab ini
nouissimi ẽt sine honore in
quo toro semen exterminabitur. et si celerit defuncti fue
rint: nõ hẽbunt spem: nec in die agnitiõis
solatium. nationis.n. iniq̄ dire cõsũmatiões.

Elior: sterilitas filioꝝ cum virtute im-

Immortalis est.n. memoria illius: qm̄ & apud deū nota ē & apud hoies. Cū pñs ē imitãtur illã & desiderãt eã cū secesserit: & i ppetuū coronata triumphat icoinquinatoꝝ certaminū p̄miū vicēs. mixtigena ãt ipioꝝ mixtitudo ñ erit vtilis: & spuria vitulamina nó dabũt radices altas: nec stabile firmamẽtũ collocabũt. Et si i ramis ín tpe germinauerit ifirmiter posita a vẽto cõmouebũtur: & a nimietate vẽtoꝝ eradicabuntur. Cõfringẽtur.n. rami incõsũmati: & fructus illoꝝ inutiles & acerbi admãducandũ: & ad nihilũ apti. Ex iniqs.n. oẽs filij q nascũtur testes sũt neqtie ad versus parẽtes i interrogatiõe sua. Iustꝰ ãt si morte occupatus fuerit: i refrigerio erit. Senect?.n. venerabilis est: nõ diuturna: neq; annoꝝ numero cõputata. Cani ãt sũt sensus hoīs: & etas senectutis vita imaculata. Placẽs deo factus dilect? & viũs iter pctores trãslatus est. Rapt? est: ne malicia mutaret intellectũ eiꝰ: aut ne fictio decipet aiaꝫ illius. Fascinatio.n. nugacitatis obscurat bona: & icõstãtia cõcupiscẽtie trãsuertit sensũ sine malicia. Cõsũmatus in breui expleuit tẽa multa. Placita.n. erat deo aĩa illius: ꝓpter hoc pperauit educere illũ de medio iiqtatũ. Populi ãt videntes & nõ itelligẽtes nec ponẽtes ín ꝑcordiis talia. qm̄ gẽa dei & mia ẽ i sctos ei? & respect? sup electos illi?. cõdemnat ãt iust? mortuꝰ vituos ipios: & iuuẽt? celeri? cõsũmata lõgi vitãiustꝰ videbũt.n. finẽ sapiẽtis & nõ itelligẽt qd cogitauerit de illo deꝰ: & quare requieuerit illũ dñs. Videbũt.n. & cõtẽnẽ eũ: illos ãt deꝰ irridebit. Et erunt post hec decidẽtes sine honore: & ín cõtumelia int mortuos i ppetuũ. Qm̄ dissrũpet illos inflatos sine voce: & cõmouebit illos a fũdamẽtis & vsq; ad sup̄mũ desolabũtur. Et erũt gementes: & memoria illoꝝ periet. Veniẽt in cogitatiõe petõꝝ iorũ timidi: & traducẽt illos ex aduerso iniqtates ipoꝝ. C.5.

n. finẽ sapientis: t nõ itelligẽt qd
deuerunt de ipso: t ad qd munit-
in tpe germinabit flos sapientie
ut se dñs. videbunt t cõtem
post hoc in ruinã sine hõre: t in cõmutẽlã
mortuos p sẽtu: qm̄ disrũpet illos sine vo
ce: t cõmouebit illos a fũdamẽtis
tozum suoꝝ timidi: t arguẽt illos
ce: t cõmouebit illos a fũda
mus infamiã: t finem illius sine
filijs eor̄: t in
sanctis suis est illius est: ergo erramus
a via veritatis: t iusticie
tumẽ non lucit nobis: t sol iusti-
nr̄e. pmittit sciētiã hẽre dei
ãt filium dñi se nominat: factus ē no
bis: i redargutionē cogitationū nr̄arū. grauis ē
nobis ẽt visus: qm̄ dissimilis ẽ alijs

Vnc stabũt iusti in magna cõstan cia aduersus eos q̄ se angustiauerũt: & q̄ abstulerũt labores eoꝝ. Videntes turbabũtur tiore horribili: & mirabũtur in subitatiõe ꝑperate salutis gemẽtes ꝑ angustia spus: dicẽtes itra se. pniam agẽtes & ꝑ angustia spũs gemẽtes. hi sũt quos habuim? aliq̄n i derisũ & ín silitudinẽ ꝑperbi. nos insensati vitã illoꝝ estimabam? ifamiã & finẽ illoꝝ sine honore. Ecce quõ cõputati sunt inter filios dei: & inter sctos sors illorũ est. Ergo errauim? a via veritatis & iusticie lumen nõ luxit nobis: & sol intelligẽtie nõ est ortus nobis. Lassati sumus in via iniqtatis & pditiõis & ambulauimus vias difficiles: viam autem dñi ignorauimus. Quid nobis profuit superbia: aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Trãsierũt omnia illa tanq̄ vmbra & tãq̄ nũcius pcurrẽs. Et tãq̄ nauis q̄ ptransit fluctuãté aquã: cuꝰ quũ ꝑterierit nõ est vestigium inuenire: neq;

femitam itineris illius in fluctib⁹. aut ἀτραπὸν πορείας αὐτῆς ἐν κύμασιν. ἢ velut ams trãfuolãtis aerẽ nullũ inuenitur ὡς ὀρνέου διαπέτ⁹ ἀέρος οὐδὲν εὑρίσκεται argumentũ itineris. ictus ẽt alas ver τεκμήριον πορείας· πλὴν δὲ ταρσῶν πε beratũ ventũ leuem τ scissum σιζόμενον πνεύμα κούφον καὶ χιζόμενον vi stridoris: cõmotis alis trãsilit. βίᾳ ῥίζου, κινουμένων πτερύγων διαδύ τ post hoc non inuentũ ẽ signum θη· καὶ μετὰ τοῦτο οὐχ εὑρέθη σημεῖον pcussus in eo. aut tãꝫ sagitta missa ἐπιβάσεως ἐν αὐτῷ· ἢ ὡς βέλους βλη in scopum: diuisus aer cõtinuo θέντος ἐπὶ σκοπόν, τμηθεὶς ὁ ἀὴρ εὐθέως is se refoluit? est: vt ignoretur trãsi ἐλύετο ἑαυτὸν ἀνελύθη, ὡς ἀγνοῆσαι τὴν δί tus illius. sic τ nos nati ὅν αὐτοῦ· οὕτως καὶ ἡμεῖς φυτευθέντες defuimus: τ virtutis q̃dẽ ἐλελείποιμεν, καὶ ἀρετῆς μὲν σημεῖον nullũ valuim⁹ ostendere. ĩ ãt malignitate ἡμᾶ οὐδὲν ἔχοιμεν δεῖξαι. ἐν δὲ τῇ κακίᾳ ἡμῶν cõsumpti fumus. qũ spes impij κατεδαπανήθημεν. ὅτι ἐλπὶς ἀσεβοῦς tãꝫ q̃ tollitur lanugo a vento: τ tãꝫ ὡς φερόμενος χνοῦς ὑπὸ ἀνέμου, καὶ ὡς spuma a pcella impulsa gractis: ἀφρὸς ὑπὸ λαίλαπος διωχθεὶς σκληθῇ, τ tãꝫ fumus a vento diffusus ẽ: aut τ καὶ ὡς καπνὸς ὑπὸ ἀνέμου διελυθη, ἢ καὶ tãꝫ memoria hospitis vnius diei pteri ὡς μνεία καταλύτου μονοημέρου παρ ὡ tt. iusti ãt in sẽpiternũ viuunt: τ δίκαιοι δὲ εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ in dño merces eorum: τ cogitatio ἐν κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντὶς ipsorum apud altissimũ. idcirco accipient αὐτῶν παρὰ ὑψίστῳ· διὰ τοῦτο λήψονται regnum decoris τ dia τὸ βασίλειον τῆς ὑπηρεσίας καὶ τὸ διά dema speciei de manu dñi. qñ θημα προσώπου ἐκ χειρὸς κυρίου· ὅτι dextera sua pteget eos: τ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ σκεπάσει αὐτούς, καὶ τῷ brachio defendet illos. accipiet πραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. λήψεται armaturam zelum illius: τ arma πανοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὁπλο bit creaturã ad vltionẽ inimicoꝝ. ποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν. induet thoracẽ iusticiam: τ circũpo ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνην, καὶ περιθή net galeam iudicij simplex. fumet σεται κόρυθα κρίσιν ἀνυπόκριτον. λήψεται scutum inexpugnabile equitatem: acuet ἀσπίδα ἄκαταμάχητον ὁσιότητα, ξυνεῖ ãt duram irã in gladium. pugna δὲ ἀπότομον ὀργὴν εἰς ῥομφαίαν· συνεκπο bit vero cũ illo mundus cõtra stul λεμήσει δὲ αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παρα tos. ibunt directe emissiões ful φρονας· πορεύσονται εὐστόχοι βολίδες ἀφρο guꝫ: τ tanq̃ a bene curuato arcu nu πῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νε bili ad scopũ insilient: τ a petras iac φῶν ἐπὶ σκοπὸν ἁλοῦνται, καὶ ἐκ πετρο βό ẽte tra plene mittentur grandines. λου θυμοῦ πληρεῖς ῥιφήσονται χάλαζαι. et candefecet in illos aqua maris: ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσης,

femitã carine illi⁹ ĩ fluctib⁹. Aut auis q̃ trãsuolat iaere: cui⁹ nullũ inuenitur ar gumẽtũ itineris illi⁹: sed tm̃ sonit⁹ ala rũ verberãs leuẽ ventũ: & fcidens p vi itineris aerẽ: cõmotis alis trãsiuolauit. & post hoc nullũ signũ inuenitur itine ris illi⁹. Aut tãꝫ sagitta emissa in locũ destinatũ: diuisus aer cõtinuo ĩ se reclu sus ẽ: vt ignoretur trãsit⁹ illi⁹. Sic & nos nati cõtinuo defuim⁹ eẽ: & virtutis q dẽ nullũ signũ valuim⁹ ondere: ĩ mali gnitate ãt pña cõsũpti sum⁹. Talia, di xerẽt iniferno hi q peccauerẽt: qm̃ spes ipsi tãꝫ lanugo ẽ q̃a vento tollitur: & tãꝫ spuma graciles q̃a pcella dispgi tur: & tãꝫ fum⁹ q̃ a vẽto diffusus est: & tãꝫ memoria hospitis vn⁹ diei pterẽ untis. Iusti ãt ĩ ppetuũ viuent: & apud dñm ẽ merces eoꝝ: & cogitatio illorũ apd altissimũ. Ideo accipiẽt regnũ de coris & diadema speciei de manu dñi qm̃ dextera sua teget eos: & ĩ brachio fcõ suo defendet illos. Et accipiet ar maturã zelus illius & armabit creaturã ad ultionẽ inimicoꝝ. Induet p thora race iustitiã & accipiet p galea iudiciũ certũ. Sumet scutũ iexpugnabile, eq tatẽ: acuet ãt dirã irã ĩ lãceã. & pugna bit cũ illo orbis fraꝝ cõtra insẽfatos. Ibũt directe emissiões fulgurꝝ & tãꝫ a bñ curuato arcu nubiũ extermina bũtur: & ad certũ locũ illilient. Et a pe trosa ira plene mittentur grãdines: & fcãdescet ĩ illos aqua maris: & flumi na cõcurrent durit. Cõtra illos stabit spũs virtutis: & tanq̃ turbo vẽti diui det illos: & ad eremũ pducet oẽs fraꝝ iniquitatis illoꝝ. & malignitas euertet fedes potentium. Capitu. 6.

Elior est sapia q̃ vires: & vir pru dentiaq̃ fortis. Audite ergo reges & itelligite: discite iudices finiũ tre. Pre bete aures vos q̃ cõtinetis multitudi nes & placetis vobis ĩ turbis nationũ: qm̃ data est a dño ptãs vobis & virtus ab altissimo: q iterrogabit opa vra & cogitatiões scrutabitur. q m̃ cũ essetis ministri regni illi⁹: nõ recte iudicastis nec custodistis legẽ iusticie: neq; sm volũtatẽ dei ãbulastis. horrẽde & cito apparebit vobis: qm̃ iudiciũ durissi mũ ĩ his q̃ pũt: fiet. Exiguo. n. cõcedi tur mia: potẽtes ãt potẽter tormenta patiẽtur. Nõ. n. subtrahet psonã cuiuſ q̃ de⁹ q est oim dñator: nec verebitur magnitudiẽ cuiusq̃: qm̃ pusillũ & ma gnũ ipe fecit: & eq̃liter est illi cura de oĩ bus. Fortioribus ãt fortior instat crucia tio. Ad vos ergo reges sũt hi sermoꝝ mei: vt discatis sapiam & ne excidatis. Qui. n. custodierit iusticiã iuste iudica bũtur: & q̃ didicerit iusta intelligẽt qd rñ deãt. Cõcupiscite ergo sermones meos & diligite illos: & hẽbitis disciplinam. Clara est & q̃ nunq̃ marcescit sapien tia: & facile videtur ab his qui diligũt eam: et inuenitur ab his qui querunt illam: Preoccupat qui se concupiscũt. vt illis se prior ostendat. Qui de luce vigilauerit ad illam non laborabit: assidẽtẽ enim illã foris⁹ suis inueniet. Cogitare ergo de illa sẽs⁹ ẽ cõsũmat⁹.

flumina vero inundabũt vuriter. ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀσυμφόρως. stabit cõtra illos spũs: virtutis: ἀντισταθήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως, τ tãꝫ turbo vẽti vẽtilabit illos. τ de κλιεῖ ὡς λαίλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς. καὶ ἐρη solabit omnẽ terrã iniquitas: τ mali μώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομία, καὶ ἡ κακο gnitas euertet sedes potẽtũ. πραγία περιτρέψει θρόνους δυνας ῶν. c. 6.

HAudite ergo reges τ itelligite: discite iudices finium terre: ꝑbete aures mẽbete dhasai πέρατα γῆς, ἐνωτίσασθε qui cõtinetis multitudiem τ superbitis ὁι κρατοῦντες πλήθους καὶ γεγαυρωμένοι in turbis nationũ. qñ data ẽ a dño po ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν· ὅτι ἐδόθη παρὰ κυρίου κρά teãs vobis: τ virtus ab altissimo: τησις ὑμῖν, καὶ ἡ δυνασεία παρὰ ὑψίσου, q̃ exaret vestra opa: τ cogitatiões ὃς ἐξετάσει τὰ ἔργα, καὶ τὰς βουλὰς scrutabitur. qñ ministri cr̃tes eius διερευνήσει· ὅτι ὑπηρέται ὄντες τῆς βασι regni nõ iudicastis recte: neq; custo βασιλείας οὐκ ἐκρίνατε ὀρθῶς, οὐδὲ ἐφυ distis legem: neq; scũ voluntatem λάξατε νόμον, οὐδὲ κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ dei ambulastis. horrende τ cito θεοῦ ἐπορεύσατε. φρικτῶς καὶ ταχέως instabit vobis: qñ iudicij⁹ durum in ἐπισταθήσεται ὑμῖν, ὅτι κρίσις ἀνώμοιος ἐν his q̃ pũt ẽt. nã minimus ταῖς ὑπερέχουσι γίνεται. δύναται ἐλάχιστος dignus est mia: potentes ãt potenter σωτὴρ ἐξετάσαι, δυναστὰς δὲ δυνατῶς tormenta patiẽt. nõ ei subtrahet pſonam ἐπιβήσονται. οὐ γὰρ ὑποστελεῖται πρόσωπον omnium dñator: nec verebitur ma ὁπάντων δεσπότης, οὐδὲ ἐντραπήσεται με gnitudiẽ q̃. qñ pusi τ magnũ ipe fecit: γεθος· ὅτι μικρὸν καὶ μέγαν αὐτὸς ἐποίη equaliterq̃ curã gerit de omnibus. σεν, ὁμοίως τε πρόνοιαν ἔχει περὶ πάντων. at fortibus fortis instat scrutato. τοῖς δὲ κραταιοῖς ἐχυρὰ ἐφίσταται ἔρευνα. ad nos ergo reges sermones mei: et πρὸς ὑμᾶς οὖν ὦ τύραννοι οἱ λόγοι μου, ἵνα discatis sapiam τ ne excidatis. q μάθητε σοφίαν καὶ μὴ παραπέσητε. οἱ q̃. custodierint iuste iusta iuste iudica ὅσια δικαίως κριθήσονται· τ q̃ edocti fuerint ea inuenient δίκαιοι γὰρ φυλάξαντες ὁσίως τὰ ὅσια δσιωθήσον tũ, καὶ οἱ διδαχθέντες αὐτὰ εὑρήσουσιν rũtionem. cõcupiscite ergo fmones ἀπολογίαν. ἐπιθυμήσατε οὖν τῶν λόγων meos: optate τ eruditemini. clara μου, προθήσατε καὶ παιδευθήσεσθε. λαμπ τ q̃ nũq̃ marcescit ẽ sapia: τ facile πρὰ καὶ ἀμάραντός ἐστιν ἡ σοφία, καὶ εὐχε videtur ab his q̃ diligunt eã: ρῶς θεωρεῖται ὑπὸ τῶν ἀγαπώντων αὐ τ inuenitur ab his q̃ querunt il τὴν, καὶ εὑρίσκεται ὑπὸ τῶν ζητούντων αὐ lam. p̃occupat cupientes vt ſnoſca τὴν. φθάνει τοὺς ἐπιθυμοῦντας προγνω tur. q̃ mane surrexit ad illam nõ labora σθῆναι. ὁ ὀρθρίσας πρὸς αὐτὴν οὐ κοπιά bit: assidentem enim inueniet σει, παρεδρον γὰρ εὑρήσει τῶν forib⁹ suis inueniet. Cogitare de πυλῶν αὐτοῦ. τὸ γὰρ ἐνθυμηθῆναι περὶ

illa scientie cõsummatio. τ q̃ vigilaue ἀυτῆς φρονήσεως τελειότης. καὶὁ ἀγρυπ rit ꝑpter eã cito securus erit: νήσας διὰ αὐτὴν ταχέως ἀμέριμνος ἔσαι, qñ dignos se ipsa circuit ὅτι ἀξίους ἀυτῆς αὐτὴ περιέρχεται querens: τ in vtis apparet ζητοῦσα, καὶ ἐν ταῖς τρίβοις φαντάζεται illis hilariter: τ in omni excogitatiõe αὐτοῖς ἱλαρῶς, καὶ ἐν πάσῃ ἐπινοίᾳ ἀε occurrit illis. initiũ enim illius verissi πτᾶται αὐτοῖς· ἀρχὴ γὰρ αὐτῆς ἡ ἀλη ma discipline cõcupiscẽtia. cura ãt disci θεστάτη παιδείας ἐπιθυμία· φροντὶς δὲ παι pline dilectio: dilectio aũt custodia legum δείας ἀγάπη, ἀγάπη δὲ τήρησις νόμων illius. attentio aũt legum confirmatio in αὐτῆς. προσοχὴ δὲ νόμων βεβαίωσις ἀφ corruptiõis. incorruptio ãt ꝑpe esse facit θαρσίας. ἀφθαρσία δὲ ἐγγὺς εἶναι ποιεῖ deum. cõcupiscẽtia eĩ igitur sapiẽtie deducit θεοῦ· ἐπιθυμία γὰρ ἄρα σοφίας ἀνάγει ad regnum. si ergo delectamini sedib⁹ ἐπὶ βασιλείαν. εἰ οὖν ἥδεσθε ἐπὶ θρόνοις τ sceptris reges ppliq̃: honorate sapi καὶ σκήπτροις τυραννοι λαῶν, τιμήσατε σο entiã: vt in ſculum regnetis. φίαν, ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε. qd ãt est sapiẽtia τ qũadmodũ facta sit: refe τί δέ ἐστι σοφία καὶ πῶς ἐγένετο, ἀπαγγε rã: τ non abscondam vobis mysteria: sed λῶ, καὶ οὐκ ἀποκρύψω ὑμῖν μυστήρια, ἀλ ab initio natiuitatis inuestigabo: τ po λὰ ἀπ' ἀρχῆς γενέσεως ἐξιχνιάσω, καὶ θή nã in ꝑpicuũ scientiam eius. τ nõ σω εἰς τὸ ἐμφανὲς τὴν γνῶσιν αὐτῆς· καὶ οὐ ꝑteribo veritatem: neq; ꝺdẽ μὴ παροδεύσω τὴν ἀλήθειαν, οὔτε μὴν cũ inuidũ tabescente iter habebo: qñ ille nõ φθόνῳ τεπκόμενος συνοδεύσω, ὅτι οὗτος οὐ erit ꝑceps sapiẽtie. multitudo ãt sapiẽtiũ sa κοινωνήσει σοφίᾳ. πλῆθος δὲ σοφῶν σω lus mundi: τ res sapiens sta τηρία κόσμου, καὶ βασιλεὺς φρόνιμος ἐν bilimẽtũ ꝑpli. quãobrẽ accipite disciplinã ver σταθερία δήμου. ὡς παιδεύσεται τοὺς ἑαυτοῦ bis meis: τ vtilitatẽ habebitis. σοί μου, καὶ ὠφεληθήσεσθε. Ca. 7.

SElim ꝺdẽ τ ego mortalis homo equalis Εἰμὶ μὲν κἀγὼ ὁμοῖος ἄνθρωπος ἴσος omnibus: τ terrigene a genere primo facti: ἅπασι, καὶ γηγενὴς ἀπογόνοις πρωτοπλάστοις, τ in ventre matris figurat⁹ sũ caro decẽ mensũ καὶ ἐν κοιλίᾳ μητρὸς ἐπλάσθην σὰρξ δεκαμηνιαίῳ tempore: coagulat⁹ in sanguine de semine χρόνῳ, συαγεὶς ἐν αἵματι ἐκ σπέρματος viri τ delectamẽto sõno conueniente. τ ἀνδρὸς καὶ ἡδονῆς ὕπνου συνελθούσης. καὶ ego ãt natus trari coẽs nobis ae ἐγὼ δὲ φυὶς ἕλκησα τὸν κοινὸν ἡμῶν ἀέ rẽ: τ in similiter passã decidi terrã. ρα, καὶ ἐπὶ τὴν ὁμοιοπαθῆ κατέπεσα γῆν. primã vocem similem oĩbus emisi plo πρώτην φωνὴν τὴν ὁμοίαν πᾶσιν ἠσάκλαι rans. in inolumẽtis nutritus sum τ curis σα. ἐν σπαργάνοις ἀνετράφην καὶ ἐν φρον nullus eni rex aliunde habuit na τίσιν, οὐδεὶς γὰρ βασιλεὺς ἑτέραν ἔχει γε tiuitatis initiũ. vnus ãt omniũ itroitus ad νέσεως ἀρχήν· μία δὲ πάντων εἴσοδος εἰς vitã: exitusq̃ eq̃lis. ꝑpter hoc opta τὸν βίον, ἔξοδος τέλεση. διὰ τοῦτο εὐξά & q̃ vigilauerit ꝑpe illã; cito erit secu rus. Qñ dignos se circuit ipa q̃rens: & in vijs suis oñdet se illis hilarit: & in oi ꝓuidentia occurret illis. Initiũ. n. il lius verissima ẽ disciplie cõcupiscẽtia. Cura ergo disciplie dilectio est: & dile ctio custodia legũ illi⁹ ẽ. Custoditio ãt legũ cõsũmatio incorruptõis est: icor ruptio ãt facit eẽ ꝓximũ deo. Cõcupi scentia itaq̃ sapie deducit ad regnũ p petuũ. Si ergo delectami sedib⁹ & sce ptris o reges ppli: diligite sapiam vt i ppetuũ regnetis. Diligite lumen sapie oẽs q̃ pestis ppls. Quid est ãt sapia: & quẽadmodũ facta sit referã: & nõ absco dã vobis sacramẽta dei: sed a principio natiuitatis iuestigabo: & ponã in lucẽ sciam illi⁹: & nõ ꝑteribo veritatẽ: neq; cũ inuidia tabescẽte iter hẽbo: qm̃ talis hõ nõ erit ꝓticeps sapie. multitudo ãt sapiẽtiũ: sanitas est orbis trarũ. Et rex sapiẽs: ppli stabilimẽtũ est. Ergo accĩ pite disciplinã per sermones meos: & proderit vobis. Ca. 7.

SVm q̃dẽ & ego mortalis hõ similis oĩb⁹: & ex gñe terreno illi⁹ q prior fact⁹ est: & in vẽtre mris figuratus sũ caro: decẽ mensiũ tpe coagulat⁹ sũ in sanguĩe: ex semĩe hois & delectamẽ to sõni cõueniẽte. Et ego nat⁹ accepi cõem aerẽ: & in silr factã decidi trã: & primã vocẽ sibẽm omnib⁹ emisi plorãs. In inuolumẽtis nutrit⁹ sũ: & magnis curis. nemo. n. ex regib⁹ aliud habuit natiuitatis initiũ. Vn⁹ ergo itroitus ẽ oibus ad vitã & silis exitus. Propt hoc optaui & datus est mihi sensus: & inuo caui: & venit in me spus sapie. Et ꝓpo sui illã regnis & sedibus: & diuitias ni hil esse dixi in cõpatiõe illi⁹. Nec cõpa ui illi lapidẽ pciosũ: qm̃ oẽ aurũ in cõ patiõe illius arena est exigua: & tanq̃ lutũ estimabitur argentũ in cõspectu illius. Sup salutẽ & spẽm dilexi illã: & ꝓposui ꝓ luce hẽe illã: qm̃ inextingui bile est lumẽ illi⁹. Venerũt ãt mihi omĩa bona piter cũ illa: & inumerabilis ho nestas p manus illius: & letatus sũ i oĩ bus: qm̃ antecedebat me ista sapia & ignorabã qm̃ bonorũ omniũ mẽ est. Quãe sie fictioe didici: & sine ĩuidia cõ munico: & honestatẽ illius nõ abscõ do. Infinitus. n. thesaurus est hoĩbus: quo q vsi sũt: ptícipes facti sunt amici tie dei: ꝓpt disciplinẽ dona cõmẽdati. Mihi ãt dedit deo dícere ex sententia & pũsumere digna horũ q̃ mihi dãtur qm̃ ipe sapie dux est & sapiẽtũ emẽdator. In manu. n. illius & nos & fmões nr̃i: & oĩs sapia: & operũ scientie disciplina. Ipe. n. dedit mihi horũ q̃ sũt sciam ve rã: vt sciã disp̃em orbis trarũ & virtu tes elemẽtorũ: iitiũ & cõsũmationem & medietatẽ tpm: vicissitudinũ pmuta tiões: & cõsũmatiões tpm: & mox̃ mu tatiões: diuisiões tpm: ãnĩ curs⁹ & stel larꝝ disp̃ositiões: naturas aialiũ: & iras bestiarꝝ: vi vẽtorꝝ: & cogitatiões hoĩn differẽtias virgultorꝝ: & virtutes radi cũ: & q̃cũq̃ sũt absc̃osa & ĩ puisa didici oĩum. artifex docuit me sapia. Est. n. ĩ illa sps itelligẽtia scũs: vnicꝰ: multiplex:

mobilis: integer: incoinquinat⁹: manifest⁹: ille ἐυκίνητον, τραχύ, ἀμόλυντον, σαφές, ἀπημανσιος: amās bonū: acut⁹: expeditus: benemagnus, φιλάγαθον, ὀξύ, ἀκώλυτον, εὐεργετικόν: humanus: stabilis: firmus: securus, φυλάνθρωπον, βέβαιον, ἀσφαλές, ἀμέριμνος: omnibus virtutem: omnia prospiciens: ῥιμον, παντοδύναμον, παντεπίσκοπον, τ ad omnes capax spiritus intelligētes καὶ διὰ πάντων χωροῦν πνευμάτων νοερῶν mundos subtilissimos. omni enim motu καθαρώτατον πάσης γὰρ κινήσεως mobilior sapiētia. attigit aūt τ capax p̄ per πνευτικώτερον σοφία διήκει δὲ καὶ χωρεῖ διὰ omnia ꝓpter munditiam. vapor .n. est πάντων διὰ τὴν καθαρότητα. ἀτμὶς γάρ ἐστι dei virtutis: τ emanatio τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως, καὶ ἀπόῤῥοια τῆς omnipotentis ghe sincera. ob hoc τοῦ παντοκράτορος δόξης εἰλικρινής. διὰ τοῦτο nihil inquinatum in eam incurrit. οὐδὲν μεμιασμένον εἰς αὐτὴν παρεμπίπτει. splendor enī est lucis eterne ἐστὶ απαύγασμα γάρ ἐστιν φωτὸς ἀϊδίου τ speculū sine macula dei opa καὶ ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον τῆς τοῦ θεοῦ ἐνεργείας· τ imago bontatis eius. vna τ electrix operū illius. si aūt diuitiis ἀγαθότητος αὐτοῦ. εἰ δὲ πλοῦτε sunt appetibilis possessio in vita: τί δὲ ἑαυτὸς ἐστιν ἐπιθυμητὸν κτῆμα ἐν βίῳ, τί sapiēta locupletius omnia operā σοφίας πλουσιώτερον τῆς τὰ πάντα ἐργατε: si aūt prudentia opatur: τίς ἐστιν ἐπιτεχνῖτις ἐκείνης; εἰ δὲ φρόνησις ἐργάζεται, τίς τῶν ὄντων αὐτῆς μᾶλλον ἐστι τεχνίτης; καὶ ἡ

subtilis: disertus: mobilis incoinquinat⁹: certus: suauis: amās bonū acut⁹: qui nihil vetat bñfacere: humanus: benign⁹: stabilis: certus: securus. οē bñs virtutē: omnia ꝓspiciens: & qui capiat oēs spūs itelligibiles: mundus: subtilis. Omnibus eni mobilibus mobilior est sapientia. Attingit aūt vbiq; ꝓpter tuam mūdiciā. Vapor est enī virtutis dei & emanatio quedā est claritatis oi potētis dei sincera: & ideo nihil inquinatū in eā incurrit. Cādor est eī lucis eterne & speculus sine macula dei magestatis: & imago bonitatis illius. Est cū sit vna: oia pōt. & in se pmanēs: oia innouat: & p natiões in āias sanctas se transfert. Amicos dei & ꝑphetas cōstituit. Neminem enī dilgit deus nisi cū qui cū sapiē tia inhabitat. Est eī hec spetiosior sole: & sup oēm dispositionē stellarū: lucī cōpata inuenitur ꝑ. illi succedit nox: sapiā aūt nō vicit malitia.

Attingit ergo a fine vsq; C.8. ad finē fortiter: & disponit oia suauiter. Hāc amaui & exq̄siui a iuuētute mea: & q̄siui i spōsam mihi eā assumere: & amator fctus fuī for me illi⁹. Generositatē illi⁹ glificat cōtubernīū bñs dei: sed & oīm dīs dilexit illā. Doctrix ei ēdisciplie dei & electrix opū illi⁹. Et si diuitie appetūtur i vita: qd sapia locupletius ꝙ optur oia? Si aūt sen⁹ opatur: qs hoꝝ q̄ fūt magis ꝙ illa ē artifex! Et si iusticiā qs diligit: labores hui⁹ magnas bñt virtutes: Sobrietatē ei & prudētiā docet & iusticiā & virtutē: ꝗbus vtilius nihil est i vita hoibus & si multitudinē scīe desiderat ꝙs: scit preterita & de futuris estimat: scit versutias ſmonū & dissolutiones argumētoꝝ: signa & mōstra scit aūq̄ fiāt: & euēt⁹ tps & sclōꝝ. Proposui ergo hanc adducere mihi ad cōuiuiū: scīes q̄m mecū cōicabit .de bonis: & erit allocutio cogitationis & tedii mei. Hēbo ꝓpt hāc claritatē ad turbas: & honorē apud seniores. Iuuenis & acut⁹ iueniar in iudicio & i cōspectu potētiū admirabilis ero: & facies ꝓncipū mirabūtur me. Tacētē me sustinebūt: loq̄tē me respicient: & sermocināte me plura: man⁹ ori suo ponēt. Pretera hēbo ꝑ hāc imortalitatē: & memoriā eternā his q̄ post me futuri sunt reliquā. Dispona⁹ ppos: & nationes mihi erūt subdite. Timebunt me audētes reges horrēdi & i multitudie videbor bon⁹ & i bello fortis. Intrās i domū mea cōgescā cū illa. Nō. n. habet amaritudinē conuersatio illi⁹ nec tediū cōuict⁹ illi⁹: sed leticiā & gaudiū. Hec cogitans apud me: & cōmecorās i corde meo qm̄ imortalis ē i cogitatiōe sapientia: & i amicitia illi⁹ delectatio bona & i opib⁹ manuū illi⁹ honestas sine defectione: & i certamie loq̄e illius sapia: & ꝓclaritas i cōicatiōe ſmonū

iusticiam diligit⁹ quis: laboꝝ hui⁹ sūt δικαιοσύνην ἀγαπᾶτις, οἱ γὰρ πόνοι τούτης εἰσὶν virtutes. sobrietatem enī τ ꝓudentiā σὶν ἀρεταί. σωφροσύνην γὰρ καὶ φρόνησιν edocet: iusticiam τ fortitudinē: ἃς ἐκδιδάσκει, δικαιοσύνην καὶ ἀνδρίαν, ὧν vtilius nihil est in vita homini χρησιμώτερον οὐδέν ἐστιν ἐν βίῳ ἀνθρώποις. si aūt τ experientiaꝝ deficerēt ꝙs: scit τοῖς, εἰ δὲ καὶ πολυπειρίαν παθεῖτις, οἶδε antiqua: τ futura imagiatur: scit τὰ ἀρχαῖα, καὶ τὰ μέλλοντα ἐπικάζει, ἐπίσταται versutias sermonū τ dissolutiões enigmatū: ἴσασι τροφὰς λόγων καὶ λύσεις αἰνιγμάτων, signa τ ꝓdigia pregnoscit: τ cuensemēia καὶ τέρατα προγινώσκει, καὶ ἐκβάσεις tus opportunitatū τ tp̄m. proposui ergo hāc σεις καιρῶν καὶ χρόνων. ἔκρινα οὖν τοῦτο adducere mihi ad cōtubernium: τὴν ἀγαγέσθαι ἐμαυτῷ πρὸς συμβίωσιν, sciēs q̄m erit mihi cōsilitatrix bonorum: εἰδὼς ὅτι ἔσται μοι σύμβουλος ἀγαθῶν, τ admonitio cogitationū τ tedii. hēbo καὶ παραίνεσις φροντίδων καὶ λύπης. ἕξω ꝓpter eā gḡiam in turbis: τ honorē apud δι' αὐτὴν δόξαν ἐν ὄχλοις, καὶ τιμὴν παρὰ seniores iuuenis. acutus iueniar i iudi πρεσβυτέροις ὁ νέος. ἀξὺς εὑρεθήσομαι ἔν κρίtio: τ in cōspectu potētiū admirabilis ero: σει, καὶ ἐν ὄψει δυναστῶν θαυμασθήσομαι, facientem .me sustinebunt: τ loquenti τακτοῦντά με περιμενοῦσι, καὶ φθεγομένῳ attendēt: τ loquēte multum: προσέξουσι, καὶ λαλοῦντος ἐπιπολλῶν, manū imponent in os suum. hēbo πολὺ χεῖρα ἐπιθήσουσιν ἐπὶ στόμα αὐτῶν. ἕξω ꝑ hanc imortalitatē: τ memoriā eternā his διὰ ταύτην ἀθανασίαν, καὶ μνήμην αἰώνιον τοῖς q̄ post me relinquam. disponam ꝓpos: τ natio μετ' ἐμὲ ἀφεθεῖσι κατακληρονομήσω λαούς, καὶ ἔθνη mee subdite erunt mihi: timebūt me· νη ὑποταγήσονταί μοι, φοβηθήσονταί με audientes tyranni horrendi: in multitudie ἀκούσαντες τύραννοι φρικτοί, ἐν πλήθει videbor bonus τ in bello fortis. videbor bonus τ in bello fortis. φανοῦμαι ἀγαθὸς καὶ ἐν πολέμῳ ἀνδρεῖος· intrans in domū meā conquiescam· εἰσελθὼν εἰς τὸν ἴδιόν μου προσανα παύσομαι cum illa: nō enī hēt amaritudinē cōuersatio cum illa· οὐ γὰρ ἔχει πικρίαν ἡ συναναillius: nec tediū cōuictus· στροφὴ αὐτῆς· οὐδὲ ὀδύνην ἡ συμβίωσις illius: sed letitiam τ gaudiū. hec illius· ἀλλὰ εὐφροσύνην καὶ χαράν. ταῦτα cogitans apud me: τ cōmemorās in λογισάμενος ἐν ἐμαυτῷ, καὶ φροντίσας ἐν corde meo: qm̄ imortalitas est in cognatiō καρδίᾳ μου, ὅτι ἀθανασία ἐστὶν ἐν συγγενείᾳ sapiētie: τ in amicitia illius delectatio bona: σοφίας, καὶ ἐν φιλίᾳ αὐτῆς τέρψις ἀγαθή, τ in laboriꝫ manuū illius diuitie sine τ ἐν πόνοις χειρῶν αὐτῆς πλοῦτος ἄνε defectiōe: τ in certamine colloquii il κλειτῶς, καὶ ἐν συγγυμνασίᾳ ὁμιλίας αὐlius ꝓudētia: τ ꝓclaritas in cōicatiōe ser τῆς φρονήσεως· καὶ εὐκλεια ἐν κοινωνίᾳ λό monū ipsi⁹: circuibā q̄rēs vt sumerē il γων αὐτῆς, περιήειν ζητῶν ὅπως λάβω αὐlam ad me. puer aūt erā ingeniosus: ant τὴν πρὸς ἐμαυτόν. παῖς δὲ ἤμην εὐφυής, ἀγαmāgs fortitus sū bonā: magis aūt bonus χῆς τε ἔλαχον ἀγαθῆς, μᾶλλον δὲ ἀγαθὸς

exīs uēi ad corp⁹ icoisqnatū. cū cognouissē at q̄n ὢν ἤλθον εἰς σῶμα ἀμίαντον. γνοὺς δ' ὅτι nō aliter ero cōtinēs: nisi deus οὐκ ἄλλως ἔσομαι ἐγκρατής, ἐὰν μὴ ὁ θε det: τ hoc ādērat prudētie scire ὸς δῶ, καὶ τοῦτο δ' ἦν φρονήσεως τὸ εἰδέ cuius gfa: adii dñm τ ναι τίνος ἡ χάρις, ἐνέτυχον τῷ κυρίῳ καὶ deprecatus sū illū: τ dixi ex toto corde ἐδεήθην αὐτοῦ, καὶ εἶπον ἐξ ὅλης τῆς καρmeo: δίας μου, Ca. 9.

Deus pīm τ die mie q Θεὲ πατέρων καὶ κύριε τοῦ ἐλέους ὁ fecisti oia in verbo tuo: τ sapi ποιήσας τὰ πάντα ἐν λόγῳ σου, καὶ τῇ σο ētia tua constituisti hominē: vt φίᾳ σου κατασκευάσας τὸν ἄνθρωπον, ἵνα diaretur a te factaꝫ creaturarum: διέπῃ τὸν ὑπὸ σοῦ γενομένων κτισμάτων, τ disponat mūdum i ecīate τ iustiκαὶ διέπῃ τὸν κόσμον ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοtia: τ i directiõe alc iudiciū iudicet: da σύνῃ, καὶ ἐν εὐθυτητι ψυχῆς κρίσιν ῥίνῃ, δὸς mihi tuaꝫ sedīū assistricē sapiam: μοι τὴν τῶν σῶν θρόνων τὴν σοφίαν, τ ne me reꝓbauerīs a ꝓuerīs tuis: quia καὶμὴ με ἀποδοκιμάσῃς ἐκ παίδων σου, ὅτι ego seruus tuus τ filius ancille ἐγὼ δοῦλος σὸς καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης tue: homo infirmus τ exiguī tp̄is σου, ἄνθρωπος ἀσθενὴς καὶ ὀλιγοχρόνιος τ minor in itellectu iudicii τ legū. καὶ ἐλάσσων ἐν συνιέσει κρίσεως καὶ νό τ si enī ꝙs fuerit cōsummat⁹ inf filios hoiꝫ: μων. πάν γὰρ τις ἂν τέλειος ἐν υἱοῖς ἀνθρώ ea q̄ scīa te sapia abīte in πων, τῆς ἀπὸ σοῦ σοφίας ἀφοῦσης εἰς nihilū cōputabitur. tu me elegisti regem οὐδὲν λογισθήσεται. σύ με προεῖλου βασιppri tui: τ iudicē filiaꝫ tuaꝫ τ filiaꝫ. λέα λαοῦ σου, καὶ δικαστὴν υἱῶν σου καὶ θυγα diuisti: edificare tēplū i mōte τέρων. εἶπας, οἰκοδομῆσαι ναὸν ἐν ὄρει sancto tuo: τ in ciuitate hitationis ἁγίῳ σου, καὶ ἐν πόλει κατασκηνώσεώς tue altare: similitudinē tabernaculi scī qō σου θυσιαστήριον, μίμημα σκηνῆς ἁγίας ἣν preparasti ab initio: τ tecū προητοίμασας ἀπ' ἀρχῆς, καὶ μετὰ σοῦ ἡ sapia q̄nouit opera tua: τ q̄ affuit σοφία ἡ εἰδυῖα τὰ ἔργα σου, καὶ παρῆν qū fecisti mūdū: τ q̄scit: σα ὅτε ἐποίησ ὸν κόσμον, καὶ ἐπὶ σὰ διέπη, q̄d placitū i oculis tuis: τ q̄d directū ꝑcesτί ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου, καὶ τί εὐθὲς ἐν ἐν ptis tuis. emitte illam de scīis ce· ντολαῖς σου. ἐξαπόστειλον αὐτὴν ἐξ ἁγίων οὐ lis τ a sede gloīe tue mitte ρανῶν, καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης σου πέμψον illam: vt pūs mihi laboret τ αὐτήν, ἵνα συμπαραῇ μοι κοπιάσῃ καὶ sciam q̄d acceptum est apud te. scit enī γνῶ τί εὐαρεστόν ἐστι παρά σοί. οἶδε γὰρ illa omnia: τ itelligit: τ deducet ἐκείνη τὰ πάντα, καὶ συνιεῖ, καὶ ὁδηγήσει me in opibus meis sobrie: τ cu με ἐν τοῖς πράξεσί μου σωφρόνως, καὶ φυ stodiet me in gloria sua. τ erūt ac λάξει με ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς· καὶ ἔσαι προ cepta opa mea: τ dispona⁹ ꝑpīm δεκτὰ τὰ ἔργα μου, καὶ διακρινῶ τὸν λαὸν

ipi⁹: circuibā q̄rēs vt mihi illā assumere. Puer aūt erā igeniosus: & fortitus sū aīam bonā. Et cū esse magis bonus vēi adcorp⁹ icoiqnatū. Et vt sciui q̄m aliter nō posse esse cōtinēs nisi de⁹ det: & hoc ipm erat sūma sapia scire cuius eēt hoc donū: adii dñm & deprecat⁹ sū illū & dixi ex totis p̄cordiis meis. C. 9

Deus pīm meoꝝ & dñe mie q fecisti oia verbo tuo: & sapia tua cō stituisti hoiem vt dñaretur creature q̄ a te facta ē: vt disponat orbē terraꝝ in eqtate & iusticia & i directione cordis iudiciū iudicē. da mihi sedīū tuaꝫ assistricē sapiam: & noli me reprobare a pueris tuis: qm̄ fu⁹ tuus fū ego: & filius ancille tue: hō infirmus & exiguī tp̄is & minor ad itellectū iudicii & legū. Et si qs erit cōsūmat⁹ iter filios hoim: si ab fuerit ab illo sapia tua: i nihilū cōputa bitur. Tu aūt elegisti me regē ꝑpīo tuo & iudicē filioꝝ tuoꝝ & filiaꝝ. Et dixisti me edificare tēplū i mōte sctō tuo & ciuitate hitatiōis tue altare: similitudi nē tabernaculi scī tui quod ꝑparasti ab itio: & tecū sapia tua q̄ nouit opa tua q̄ & affuit tūc cū orbē traꝝ faceres: & scīebat qd esset placitū oculstuis: & qd directū i ꝑceptis tuis. Mitte illā de cēlestis tuis. & a fede magnitudis tue vt mecum scīt & mecum laboret: vt scīam quid acceptum sit apud te. Scit enim illa omnia & intelligit: & deducet me in opibus meis sobrie: et cu sto diet me i sua potentia. & erūt accepta opa mea: & disponā ꝑpīm tuū iuste & ero dign⁹ sedīū ꝑris mei. quis enī hoī nū poterit scire cōsilīū dei! Aut qs poterit cogitare qd velit de⁹? Cogitationes enī mortaliū timide & icerte ꝓuidētie nre. Corp⁹ enī quod corrūpitur aggrauat aiam: & terrena inhabitatio de primit sensū multa cogitātē. Et difficile estimam⁹ q̄ i ra sūt: & q̄ i cōspectu sūt iuenimus cū labore. Que in celis sūt āt: qs inuestigabit! Sensū āt tuū qs sciet: nisi tu dederis sapiam: & miseris spīm scīm tuū de altissimis & si correcte fuerit semite eoꝝ q̄ sūt in tris: & q̄ tibi placēt didicerit hoies! Nā p sapiam sanati sūt q cūq; placuerīt tibi a principio. c. 10

Hec illū q prim⁹ formatū ē a deo pr̄ orbis traꝝ cū solus esset creatus custodiuit: & eduxit illū a delicto suo. Et eduxit illū de limo terre: & dedit illi virtutē cōtinēdi oia. Ab hac vt recessit iniustus i ira sua: p irā homicidii frēnatas depsit. Propt quod cū aq̄ deleret terrā: sanauit iteꝝ sapia: p cōtēptibile lignū iustū gubernās. Hec & i cōsensu supbie cū se natiões extulissent sciuit iustū: & cōseruauit sine ꝛre la deo: & i filius miam fortē custodiuit Hec iustū a peūtibus ipis liberauit fugiētē descendentē ignē i pentapoli: q bus i testimoniū neqtie fumigabūda cōstat deserta terra: & i certo tp̄e fructꝰ hūtes arbores & icredibilis aie mēoria stās figmentū salis. Sapiam enī ꝑte reītes ñ tñi i hoc lapsi sūt vt ignorarēt bona: sed & inspiētie sue reliq̄rūt hoibus mēoriā: vt i his q̄ peccauerūt: nec

tus iuste: τ ero dignus sedīū pasσου δικαίως, καὶ ἔσομαι ἄξιος θρόνων πατ tris mei. q̄s enī hominum cognoscet τρός μου. τίς γὰρ ἀνθρώπων γνώσεται cōsiliū dei: aut q̄s cogitabit q̄d sit ut Βουλὴν θεοῦ; ἢ τίς ἐνθυμηθήσεται τί θέ deus: cogitatiões enī mortaliū timide: λει ὁ θεός; λογισμοὶ γὰρ θνητῶν δειλοί, τ incerte ꝓuidētie nre. corruptibile καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι ἡμῶν. φθαρτὸν enī corpus aggranat aiam: τ onerat ter γὰρ σῶμα βαρύνει ψυχήν, καὶ βρίθει τὸ γε rena hitatio mētē multa cogitantē: τ vix ὂς σκῆνος νοῦν πολυφρονοῦντα, καὶ μόimaginamur q̄ in terra: τ q̄ i manib⁹ λις ἐπάζομεν τὰ ἐπὶ γῆς, καὶ τὰ ἐν χερσὶν inuenimus cū labore. q̄ aūt i celis q̄s εὑρίσκομεν μετὰ πόνου. τὰ δὲ ἐν οὐρανοῖς τίς inuestigauit: cōsiliū aūt tuū q̄s nouit? nisi ἐξιχνίασε; Βουλὴν δὲ σου τίς ἔγνω; εἰ μὴ tu dederis sapiam: τ miseris ꝓ σὺ ἔδωκας σοφίαν, καὶ ἐπέμψας τὸ ἅγιόν tuū spīm de altissimis: τ sic correcte σου πνεῦμα ἀπὸ ὑψίστων; καὶ οὕτως διωρθώsint semite eoꝝ q̄ i terra: τ pla θησαν αἱ τρίβοι τῶν ἐπὶ γῆς, καὶ τὰ ἀρεcita tibi docti fuerunt homines: τ sa ρέσκοντά σοι ἐδιδάχθησαν ἄνθρωποι, καὶ τῇ lētis saluati sunt. σοφίᾳ ἐσώθησαν, Ca. 10.

Hec ꝓmo formatū patrem mūdi Αὕτη πρωτόπλαστον πατέρα κόσμου cū solus erat creatus custodiuit: τ eduxit il μόνον κτισθέντα διεφύλαξε, καὶ ἐξεῖλατο αὐlum a delicto suo: dedītq; illi τὸν ἐκ παραπτώματος ἰδίου, ἔδωκε τε αὐ fortitudinē cōtinēdi omnia. vt recessit āt ab τῷ ἰσχὺν κρατῆσαι πάντων. ἀποστὰς δὲ ἀπ' ea iustus in ira sua: fratricidalibus αὐτῆς ἄδικος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, ἀδελφοκτόνοις deperiit, furoribus: ꝓpter quē inundatā συναπώλεσε θυμοῖς, δι' ὃν κατακλυσθεῖσα terrā iterū saluauit sapia: p cōtēptibile lignū γὴν, πάλιν ἔσωσε σοφία, διὰ ξύλου εὐτελοῦς iustum gubernans. hec τ in cōsēsὃν δίκαιον κυβερνήσασα. αὕτη καὶ ἐν ὁμονοίᾳ nequie gentiū cōfusarū nome tu πονηρίας ἐθνῶν συγχυθέντων ἔγνω τὸν δίκαιον stū: τ cōseruauit ipm sine q̄rela deo: τ ον, καὶ ἐτήρησεν αὐτὸν ἄμεμπτον τῷ θεῷ, καὶ in filij viscerib⁹ fortem custodiuit. hec ἐτὶ τέκνου τῶ λοίγχυοις ἰσχυρὸν ἐφύλαξεν. ἐν

iustum perenntibus impiꝰ liberauit τὴ δίκαιον ἐξαπολλυμένων ἀσεβῶν ἐξέσω σε fugiētē descendentē ignē pentapolis. τὸ φυγόντα καταβαῖνον πῦρ πεντάπολε cuius adhuc testimoniū nequitie fumigaὡς ἔτι μαρτύριον τῆς πονηρίας καπνίζο būda cōstitit deserta terra: τ ipfectis tp̄ibus μένη κατέσηκε χέρσος, καὶ ἀτελέσιν ὥραις καρ fructus ferēs plante: incredule aie memo ποφοροῦντα φυτά, ἄπιστον ψυχῆς μνη ria stans colūna salis. sapiam enī ꝓtereσθεῖσα στήκουσα στήλη ἁλός· σοφίαν γὰρ παρο tes nō tantū lesi sunt ꝙ nō cogνήσαντες οὐ μόνον ἐβλάβησαν τ μὴ γνῶ uerī bona: sed τ sue ispiētie σιν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀφροσύνης reliq̄runt in vita memoziā: vt i νης ἀπέλειπον τῷ βίῳ μνημόσυνον, ἵνα ἐν οἷς ἔσφαλησαν μὴ δὲ λαθεῖν δυνηθῶσι.

sapia ãt venerantes illam a dō=
σοφία δὲ τοὺς θεραπεύοντας αὐτὴν ἐκ τῶ=
lozib⁹ liberauit. hec pfugum ire fflio
νων ἐξεῦρσαγο. αὕτη φυγάδα ὀργῆς ἀδλα
iuſtũ deduxit i semitio rectio:
φοῦ δίκαιον ὡδήγησεν ἐν τρίβοις εὐθείαις,
ostendit illi regnũ dei: ꝛ dedit
ἔδειξεν αὐτῶ βασιλείαν θεοῦ, καὶ ἔδωκεν
illi sciam sctõr: locupletauit illã in
αὐτῶ γνῶσιν ἁγίων, ἐπλούτισεν αὐτὸν ἐν
labo:ibus⁹ multipliciauit labores illius.
μόχθοις καὶ ἐπλήθυνε τοὺς κόπους αὐτοῦ.
in ſuptoritate inalescentũ i cuꝫ affun:
ἐν πλεονεξίᾳ κατισχυόντων αὐτὸν ἐθαύτευ=
ꝛ vitauit illum.custodiuit illũ
σεν, καὶ ἐφύλαξεν αὐτὸν. διεφύλαξεν αὐτὸν
ab inimicis: ꝛ ab insidiatoribus tuta=
ἀπὸ ἐχθρῶν, καὶ ἀπὸ ἐνεδρευόντων ἠσφα=
uit. ꝛ certamẽ forte vicere dedit illi:
λίσατο. καὶ ἀγῶν. ἰσχυρὸν ἐβράβευσεν αὐ=
vt sciret:qñ omniũ potentior est
τῶ, ἵνα γνῶ, ὅτι παντὸς δυνατωτέρα ἐστὶν
religio. hec vẽditũ iuſtũ nõ de=
εὐσέβεια. αὐτὴ πραθέντα δίκαιον οὐκ ἐγ=
reliquit: sed a peccato liberauit
κατέλειπεν, ἀλλ' ἐξ ἁμαρτίας ἐρρύσατο
illum. deſcẽdit cum illo in lacum:ꝛ in
αὐτόν. συγκατέβη αὐτῶ εἰς λάκκον, καὶ ἐν
vinculis nõ dimisit illum:donec attulit illi
δεσμοῖς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἕως ἤνεγκεν αὐ
ſceptra regni ꝛ potentiã ipe=
τῶ σκῆπτρα βασιλείας καὶ ἐξουσίαν τυ=
rantiũ ct. mendaces ãt ondit eos
ραννούντων αὐτῶν. ψευδεῖς δὲ ἔδειξε τοὺς
q vituperauerũt iustũ: ꝛ dedit illi glaꝫ
μωμησαμένους αὐτόν, καὶ ἔδωκεν αὐτῶ δό=
eternã. hec pplm iuſtũ ꝛ femẽ ne
ξαν αἰώνιον. ἄμωμα λαὸν ὁσίων καὶ σπέρμα ἀ=
defecit liberauit a natiõe ĥmentium.
μεμπτον ἐρρύσαγο ἐξ ἔθνους θλιβόντων.
intrauit in animã serui dñi:
εἰσῆλθεν εἰς ψυχὴν θεραπόντος κυρίου,
ꝛ ſtetit cõtra reges horrẽdos i portẽtis
καὶ ἀντέστη βασιλεῦσι φοβεροῖς ἐν τέρασι
ꝛ ſignis. reddidit iuſtis merced̃ pie
καὶ σημείοις. ἀπέδωκεν ὁσίοις μισθὸν ὁσιό=
tatis labor suorum.deduxit eos in via
τητος κόπων αὐτῶν. ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν ὁδῷ
mirabili: ꝛ fuit illis in velamẽtũ
θαυμαστῇ, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς σκέπην ἡ=
die: ꝛ in flam̃a stellar nocte. trãſ
μέρας, καὶ εἰς φλόγα ἄστρων τὴν νύκτα. διε=
tulit illos p mare rubrũ ꝛ trãſ
βίβασεν αὐτοὺς θάλασσαν ἐρυθρὰν καὶ διή=
uexit illos p aquam ntultam. at
γαγεν αὐτοὺς διὰ ὕδατος πολλοῦ. τοὺς δὲ
inimicos illoꝝ demersit: ꝛ a pfunditate
ἐχθροὺς αὐτῶν κατέκλυσε, καὶ ἐκ βάθους
abyssi eduxit illos. ideo iu=
ἀβύσσου ἀνέβρασεν αὐτοὺς. διὰ τοῦτο δί=
sti expoliauerũt ipios: ꝛ decantauerũt
καιοι ἐσκύλευσαν ἀσεβεῖς, καὶ ᾄμνησαν
dñe nomẽ sctm tuum:ꝛ victri=
κύριε τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου, τὴν τε ὑπὲρ
cem tuam manꝰ laudauerũt pariter:
μαχὸν σου χεῖρα ἤνεσαν ὁμοθυμαδόν,
qñ sapia aperuit os mutoꝝ ꝛ linguas
ὅτι ἡ σοφία ἤνοιξε στόμα κωφῶν καὶ γλῶσ=
infantiũ ponuit disertas.
σας νηπίων ἔθηκε τρανάς. Ca.ii.

Exit opa eoꝝ i manu
Εὐοδώσατε τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν χειρὶ

latere potuiſſent. Sapia ãt hos q se ob
φατ᾽ a doloribus liberabit. Hecãt pfu
gũ ire fratris iustũ deduxit p vias re=
ctas: & oñdit illi regnũ dei: & dedit illi
sciaꝫ scõr: honestauit illũ in laboribꝰ
& cõpleuit labores illius. In fraude cir
cũuenientiũ illum affuit illi: & hone
stũ fecit illũ. Custodiuit illũ ab inimi
cis: & a seductoribus tutauit illuꝫ. Et
certamen forte dedit illi vt vinceret:
& sciret qm̃ oĩm potẽtior ẽ sapia. Hec
venditũ iustũ nõ dereliq̃t: sed a pctori
bus liberauit eũ: descenditq̃ cũ illo in
foueã: & in vinclis nõ dereliq̃t illũ do
nec afferret illi sceptrũ regni: & potẽ
tia aduerſ⁹ eos q eũ deprimebãt: & mẽ
daces oñdit q̃ maculauerũt illũ: & dedit
illi claritatẽ eternã. Hec pplm iuſtũ &
semen sine q̃rella liberauit a natiõibꝰ
q̃ illũ deprimebãt. Intrauit in aiaꝫ fui
dei: & stetit cõtra reges horrendos in
portentis & signis. Et reddidit iustis
mercedẽ laboꝝ suoꝝ: & deduxit illos i
via mirabili: & fuit illis in velamento
diei & in luce stellaꝝ p noctẽ. Et trans
tulit illos p mare rubrũ: & trãſuexit
illos p aquã nimiã. Inimicos ãt illoruꝫ
demersit in mare: & ab altitudine infe
roꝝ eduxit illos. Ideo iustꝰ tulerũt spo
lia ipioꝝ: & decãtauerũt dñe nomẽ san
ctũ tuũ: & victricẽ manũ tuã laudaue
rũt pariter: Q̃m sapia aperuit os mutorũ
& linguas infantiũ fecit disertas. Ca.11.

Exit opa eorũ i manib⁹ pphe
te sci. Iter fecerũt p deſerta q̃ nõ
hitatur: & in locis deſ⁹tis fecerũt casas.
Steterunt cõtra hostes: & de inimicis
se vindicauerũt. Sitierũt & inuocauerũ
te & data ẽ illis aq̃ de petra altissima: &
reqes sitis de lapide duro. Per q̃.n. pe
nas passi sũt inimici illorũ a defectiõe
pot⁹ sui in eis cũ abũdarẽt filii isr'leta
ti sũt. Per hec cũ illis deesſent bñ cũ il
lis actũ est. Nã p fõte quidẽ sẽpiterni
flumis hũanũ saguinẽ dedisti inſustis.
Qui cũ minuerẽtur in traductõe infã
tiũ occisoꝝ: dedisti illis abũdãtẽ aquã i
spatẽ: oñdes p siti q̃ tũc fuit quẽadmo
dũ tuos exaltares: & aduersarios illoꝝ
necares. Cũ.n. tẽptati fuerũt: & quidẽ cũ
mia disciplinã accipientes: scierũt: quẽ
admodũ cũ ira iudicati ipi tormenta
patẽrẽtur. Hos quidẽ tãq̃ pr̃monens
pbasti: illos ãt tãq̃ dur⁹ rex iterrogãs
cõdenasti. Abũtes.n. & pñtes sim torq̃
bãtur. Duplex.n. illos accepat tediuꝫ
& gemitus cũ mẽoria pteritoꝝ. Cũ.n.
audirent p sua tormẽta bñ secũagi: cõ
memorati sunt dñm admirãtes in fine
exitus. Quẽ.n. in expõne praua pie
ctũ deriseri: in finẽ euent⁹ mirati sunt
Nõ silr iustis faciens: p cogitationibus
ãt insensatis iniquitates illoꝝ. Quod
quidam errantes colebant mutos: ser
pentes & bestias superuacuas: im̃ mitti
sti illis⁹ multitudinẽ mutorum aialiũ
in vindictam: vt scirent: quia per que
peccat quis: per hec & torquetur. Nõ
enim impossibilis erat omnipotens
manus tua que creauit orbem terra
rum ex materia inusla: immitere illis
multitudinem vrsorum

pphete sancti. Iter fecerũt p deſertũ qñ nõ
προφήτου ἁγίου. διώδευσαν ἐρημίαν δοίκη
hitat: ꝛ i inaccessibilib⁹ rreft tabernacula. thete
τον, καὶ ἐν ἀβάτοις ἔστηξεν σκηνὰς αὐτέ=
runt cõtra hostes: ꝛ inimicos stit sunt.
σησαν πολεμίοις, καὶ ἐχθροὺς ἀμύναγτο.
stierunt ꝛ inuocauerũt te: ꝛ data
ἐδίψησαν καὶ ἐπεκαλέσαγτό σε, καὶ ἐδό
est illis de petra abrupta aqua: ꝛ
θη αὐτοῖς ἐκ πέτρας ἀκροτόμου ὕδωρ, καὶ
sanitas sitis de lapide duro.p que enī crucia
ἴαμα δίψης ἐκ λίθου σκληροῦ. δι' ὧν γὰρ ἐκο
ti sunt inimici illorum:p hec ip
λάσθησαν οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, διὰ τούτων αὐ
si indigentes bñficium accepert.p qdẽ
τοὶ ἀστοροῦντες εὐεργετήθησαν. ἀντὶ μὲν
fonte sempitni fluminis sanguie cruento
πηγῆς ἀενάου ποταμοῦ αἵματι λυθρῶ=
turbati in coꝛreptiõe ifãtiũ occi
δεῖ ταραχθέντες εἰς ἔλεγχον νηπιοκτό=
sorũ precepti: dedisti illis abũdã
νου διατάγματος, ἔδωκας αὐτοῖς δαψι=
tem aquã insperate: ostẽdes p q̃ tãs fu
λῆς ὕδωρ ἀνελπίστως, δείξας διὰ τοῦ τό
it sitim quẽadmodũ aduersarios puni
τε δίψους πῶς τοὺς ὑπεναντίους ἐκό=
sti. ẽ.n. tẽptati sunt: ꝛ pius in
λασας, ὅτε μετὰ ἐπιπλήξεως ἐδοκίμασαν, καίπερ ἐν
mia disciplinã accipiẽtes: scierẽt quẽadmodũ
ἐλέει παιδευόμενοι, ἐγνώσαν πῶς ἐν ὀρ
ira iudicati ipũ tormenta patiebãt.
γῇ κρινομένοι ἀσεβεῖς ἐβασανίζοντο.
hos qdem tãq̃ pater monens pba
τούτους μὲν γὰρ ὡς πατὴρ νουθετῶν ἐδο
sti: illos ãt tãq̃ durus rex
κίμασας, ἐκείνους δ' ὡς ἀπότομος βασ:
cõdemnãs examinasti. ꝛ absentes
λεὺς κατακρίνων ἐξήτασας. καὶ ἀπόν=
autem ꝛ pntes similiter torq̃bãtur:
τες δὲ καὶ παροῦντες ὁμοίως ἐτρύχοντο.
duplex .n. illos acceperat tediũ ꝛ gemi
διπλῆ γὰρ αὐτοὺς ἔλαβε λύπη καὶ στεναγ
tus memoriaꝫ pteritorum. ct .n.
μὸς μνημῶν τῶν παρελθόντων. ὅτε γὰρ
audierũt p ppria tormenta bñficio
ἤκουσαν διὰ τῶν ἰδίων κολάσεων ἐνεργε
affectos sc: censerunt dñm. qñ
τουμένους αὐτούς, ἠθαύμαζον τοῦ κυρίου. οὐ
.n. in expositiõe quõdã pjectũ abnegauerũt
γὰρ ἐν ἐκθέσει παλαι ῥιφέντα ἀσθένων
subsannãtes: in fine euentorum
χλευάζοντες, ἐπὶ τέλει τῶν ἐκβάσεων
intrati sunt:nõ similia iustis stientes.
ἐθαύμασαν, οὐχ ὁμοια δικαίοις διψήσαν
p ãt cogitatiõib⁹ sine itellectu lapsa
τες. ἀντὶ δὲ λογισμῶν ἀσυνέτων ἀδικί=
tes illorũ: i quibus errantes colebant
ας αὐτῶν, ἐνοῖς πλανηθέντες ἐθρήσκευον
irrõnalia reptilia:ꝛ bestias
ἄλογα ἑρπετά, καὶ κνώδαλα ἐυτελῆ.
immisisti illis multitudiẽ irrõnalis
ἐπαπέστειλας αὐτοῖς πλῆθος ἀλόγων
aialiũ in vindictam .vt scirent: q̃ que
ζώων εἰς ἐκδίκησιν ἵνα γνῶσιν, ὅτι δι' ὧν
q̃s peccat p hec torq̃tur. nõ .n.
τις ἁμαρτάνει διὰ τούτων κολάζεται. οὐ γὰρ
ipotẽs erat olpotens tua manus: ꝛ
ἦν ἀδύνατος παντοδύναμός σου χεὶρ, καὶ
q̃ creauit .mũdum ex informi materia:
κτίσασα τὸν κόσμον ἐξ ἀμόρφου ὕλης,
immittere illis multitudiẽ vrsoꝝ
ἐπιπέμψαι αὐτοῖς πλῆθος ἄρκων,

aut audaces leones: aut nouũ create ire
ἢ θαρσεῖς λέοντας, ἢ νεοκτίσου θυμοῦ
plenas bestias ignotas: aut ignotumq̃
πλήρεις θήρας ἀγνώστους, ἤτοι πνέοντας
spirantes halitus: aut fontiũ vẽtilati
φυσῶντας ἆδμα, ἢ βρόμον λιμνομέ=
fumi: aut horrẽdas ab oculis scintil
νου καπνοῦ, ἢ δεινοὺς ἀπ' ὀμμάτων σπιν
las more fulgur emittẽtes q̃ nõ solũ lesura
θῆρας ἀφανίσαι τοὺς, ὧν οὐ μόνον ἡ βλάβη
poterat exterminare illos: sed ꝛ
δύναρο συνεκτρίβαι αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ἡ
aspect⁹ timore scintillans pdere. ꝛ sine ãt
ὄψις ἐκφοβήσασα θολώσαι καὶ χωρὶς δὲ
hec: vno spiritu cadere pote
τούτων, ἑνὶ πνεύματι πεσεῖν ἐδύ=
rant a pena pcentiões passi: ꝛ
ναντο ὑπὸ τῆς δίκης διωχθέντες, καὶ
dispersi ab spiritu virtutis
λικμιζόντες ὑπὸ πνεύματος δυνάμεώς
tue. sed omnia mẽsura ꝛ nũero ꝛ
σου. ἀλλὰ πάντα μέτρῳ καὶ ἀριθμῷ καὶ
pondere disposuisti. nã multum valere
σταμῷ διέταξας. τὸ γὰρ μεγάλως ἰσχύειν
tibi adsit semper: ꝛ roboti brachii
σοὶ παρεστι οὐδεὶς ἀντίστατει, καὶ τίς
tui quis resistet: qñ tãq̃ momẽtũ
οὐκ ἐν τῇ ἀντισήσει σου τῆς ἰσχύος σου, ὅτι ὡς ῥοπὴ
ex lateris totus mundus ante
ἐκ πλαγίου γῶν ὅλος ὁ κόσμος ἐναντίον
te: ꝛ tãq̃ gutta roris matutina q̃ descẽ
σου, καὶ ὡς ψακὶς δρόσου ὀρθρινὴ κατελ
dit in terrã .miseris ãt omniũ q̃
θοῦσα ἐπὶ τὴν γῆν. ἐλεεῖς δὲ πάντας, ὅτι
omnia potes: ꝛ dissimulas peccã
πάντα δύνασαι, καὶ παροράς ἁμαρτή
ta hominum ad pniam. vbi
ματα ἀνθρώπων εἰς μετάνοιαν. ἀγα=
gis .n. q̃ sunt omnia: ꝛ nihil abhoi
πᾶς γὰρ τὰ ὄντα πάντα, καὶ οὐδὲν βδε
naris eoꝝ q̃ fecisti: neq; .n. odiens aliq̃d
λύσσων ὧν ἐποίησας, οὐδὲ γὰρ ἂν μισῶν τι
constituisti. quõ autẽ pmãsisset aliq̃d
κατεσκεύασας. πῶς δ' ἐμείνεν ἄν τι
nisi tu volusses? aut nõ vocatũ a
εἰ μὴ σὺ ἠθέλησας; ἢ τὸ μὴ κληθὲν ὑπὸ
te cõseruaretur:pcis ãt omnibus: q̃m tua
σοῦ διετηρήθη; φείδῃ δὲ πάντων, ὅτι σά
sunt dñe aiarũ amator.
ἐστι δέσποτα φιλόψυχε. Ca.12.

Dñs icorruptibil⁹ tu⁹ spũs est
Τὸ γὰρ ἄφθαρτόν σου πνεῦμά ἐστιν
in oĩbus.ideo eos q̃ aberrãt paula
ἐν πᾶσι. διὸ τοὺς παραπίπτοντας κατ'
tim corripis: ꝛ in q̃b⁹ peccauerint
ὀλίγον ἐλέγχεις, καὶ ἐν οἷς ἁμαρτάνουσιν
i memoriã ducẽo admones: vt liberati
ὑπομιμνήσκων νουθετεῖς, ἵνα ἀπαλλαγέν
a malitia credant in te dñe. ꝛ
τες τῆς κακίας πιστεύσωσιν ἐπὶ σὲ κύ=
eni antiquos hitatores sancte tue
ριε. τοὺς παλαιοὺς οἰκήτορας τῆς ἁγίας σου
terre odio hõs eo q̃ odibilia facerent
γῆς μισήσας ἐπὶ τῷ ἔργοις πράσσειν
opera medicamẽtoꝝ: ꝛ sacrificia nõ sancta:
ἔργα φαρμακειῶν, καὶ τελετὰς ἀνοσίους,
filiorumq̃ necatores inuiscer eorũdeos:
filiorumq̃ necatores inuiscer eorũdeos: ꝛ viscerũ
τεκνων τε φονεῖς ἀνελεήμονας, καὶ σπλαγ
comedtoꝝ hũarum carnili: ꝛ deuo
χνοφάγους ἀνθρωπίνων σπλάγχνων, καὶ βοὴ
ratoꝝ sanguis fõe medio sacramẽti diuini tui:
θρόνε αἷματος ἐκ μέσου μύστας θείας σου
vaq̃ animas de medio uisceꝝ tuoꝝ

ꝛ principeꝫ parẽtes aiarum iauditatuꝫ:
καὶ αὐξέντας γοιζῆς ψυχῶν ἀρρωδήτων,
volusti perdere per manus pñm
ἐβουλήθης ἀπολέσαι διὰ χειρῶν πατέ
nfoꝝ: vt dignã pegrinatiõné reciper dei
ρων ἡμῶν, ἵνα ἀξίαν ἀποικίαν δέξηται θεοῦ
puerozumq̃ apud te omniũ cartissima
παίδων ἡ παρὰ σοὶ πασῶν τιμιωτά
terra. sed ꝛ his tãq̃ hominibus
τη γη. ἀλλὰ καὶ τούτων ὡς ἀνθρώπων
pepcuſi: missisti q̃ aficursores
ἐρεῖσω, ἀπώλειας τε προδρόμους τοῦ
exercitus tui vespas: vt eos pau
στρατοπέδου σου σφῆκας, ἵνα αὐτοὺς κα
latim exterminarent. non ipotens
ταβραχὺ ἐξολοθρεύσωσιν. οὐκ ἀδυνατῶν
in acie impios iustis subdi=
ἐν ἀκτῇ ἀσεβεῖς δικαίοις ὑποχεῖ
tos dare: aut bestiis seuis: aut verbo
ρίους δοῦναι, ἢ θηρίοις δεινοῖς, ἢ λόγῳ
duro simul exterminare. iudicãs ãt pau
ἀποτόμῳ ὑφεν ἐκτρίψαι. περίνων δὲ κα=
latim dabas locum pnie: nõ
ταβραχὺ δεδίδους τόπον μετανοίας, οὐκ
ignorans:q̃ nequã ẽtatio illoꝝ ꝛ
ἀγνοῶν: ὅτι πονηρὰ ἡ φύσις αὐτῶν καὶ
nattua malitia eoꝝ: ꝛ q̃ nõ mu
ἔμφυτος ἡ κακία αὐτῶν, καὶ ὅτι οὐ μεταλ
taretur cogitatio illoꝝ in ppetuũ.
λαγὴ ὁ λογισμὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα.
semẽ eñ erat maledictũ ab initio.
σπέρμα γὰρ ἦν κατηραμένον ἀπ' ἀρχῆς.
neq; veritus aliq̃d in q̃bus peccaue
οὐ δὲ ἐυλαβούμενος τινὰ ἐφ' οἷς ἥμαρτα
runt:veniã dabas. q̃s .n. dicet:q̃d fe
νον, ἢ τίσειεν ἐνίσους. τίς γὰρ ἐρεῖ, τί ἐ=
cisti? aut q̃s resistet iudicio
ποίησας; ἢ τίς ἀντισήσεται τῷ κρίματί
tuo: q̃s ãt accusabit te de natiõib⁹
σου; τίς δὲ ἐγκαλέσει σοι κατὰ ἐθνῶν
q̃ perierunt: q̃s tu fecisti: aut q̃s in cõ
ἀπολωλότων, ἃ σὺ ἐποίησας; ἢ τίς εἰς κα
spectũ tuũ veniet vindex cõtra ini
τάσασίν σου ἐλεύσεται ἔκδικος κατὰ ἀδί
quos homines? neq; .n. deus est pter
κων ἀνθρώπων; οὔτε γὰρ θεός ἐστι πλὴν
te: cui cura est de omnibus:vt ostẽdas
σοῦ, ᾧ μέλει περὶ πάντων, ἵνα δείξῃς
q̃m nõ iniuste iudicasti. neq; rex
ὅτι οὐκ ἀδίκως ἔκρινας, οὔτε βασιλεὺς
aut tyrannus resistere poterit
ἢ τύραννος ἀνθραλμῆσαι δυνήσεταί
tibi de q̃bus rozsisti. iustus ãt ẽrãs in
σοι περὶ ὧν ἐκόλασας. δίκαιος δὲ ὢν δι
ste omnia disponis: tpñm qui
καίως τὰ πάντα διέπεις, ἀνὸν γὸν μὴ
nõ debet puniri condemnare exte
ὀφείλοντα κολασθῆναι κατεδικάσαι ἀλ
rũ ertimãs a tua virtute. nã
λότριον ἡγούμενος τῆς σῆς δυνάμεως. ἡ γὰρ
vis tua iusticie initiũ: ꝛ omni
σὴ ἰσχὺς δικαιοσύνης ἀρχή, καὶ τὸ πάν
um te vñari omnibus parcere te
των σὲ ἀναπόλογον πάντων φείδεσθαι σε
facit. robur.n. ostendis q̃ nõ crede
ποιεῖ. ἰσχὺν γὰρ ἐνδείκνυσαι ἀπιστουμέ=
ris in virtutis cõsummatione: ꝛ in
νος ἐπὶ δυνάμεως τελειότητι, καὶ ἐν τοῖς
scientibus audacia arguit. tu ãt vñs
εἰδόσι τὸ θάρσος ἐξελέγχεις. σὺ δὲ δι=
tor virtutis in edtare iudicas: ꝛ
κάζων ἰσχύος ἐν ἐπιεικείᾳ κρίνεις, καὶ

cum multa parcitate gubernas nos.
μετὰ πολλῆς φειδοῦς διοικεῖς ἡμᾶς.
adest .n. tibi cum voluerio posse.
πάρεστι γὰρ σοὶ ὅταν θέλῃς τὸ δύνασ-
docuisti autē tuā ppīm p
δαιν.ἐδίδαξας δ̄ εἰσου τὸν λαὸν διὰ τῶν
talia opera: qñ oportet iustum esse
τοιούτων ἔργων,ὁτι δεῖον δίκαιον εἶναι
humanum. ⁊ bone spet fecisti
φιλάνθρωπον. καὶ εὐέλπιδας ἐποίησας
filios tuos:qñ das in peccatis
νοὺς υἱούς σου,ὅτι δίδως ἐπὶ ἁμαρτη-
pniam. si .n. inimicos seruorū
μασι μετάνοιαν.εἰ γὰρ ἐχθροὺς παίδων
tuoꝝ ⁊ debitos morti cum tan-
σου καὶ ὀφειλομένους θανάτῳ ρϊτὰ τοι-
ta cruciatū attentione:dang tem-
σαύτης ἐτιμωρήσω προσοχῆς,δοὺς χρό-
pus ⁊ modū per q̄ mutarentur a
νον καὶ τρόπον δι' ὧν ἀπαλλαγῶσι τῆς
malitia: cum quāta diligentia iudicasti
κακίας, μετὰ ποίας ἀκριβείας ἔκρινες
filios tuos:dꝫ parentibus turamēta ⁊
τὰ υἱούς σου,ὧν γοῦς πατράσιν ὅρκους καὶ
cōuentiōes dedisti bonaꝫ promissionū.
συνθήκας ἔδωκας ἀγαθῶν ὑποσχέσεων.
nos ergo instructi: inimicos nros
ἡμᾶς οὖν παιδευων,τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν
in multitudine flagellas:vt tuā bo-
ἐν μυριότητι μαστιγοῖς ,ἵνα σου τὴν ἀγα
nitatē cuntes iudicantes: iudicati
θότητα μεριμνῶντες κρίνοντες, κρινόμενοι
ār sperentes miam.vnde ⁊ cos q̄ in
δὲ προσδοκῶμεν ἔλεος.ὅθεν καὶ τοὺς ἐν
stultitia vite vixerunt iniuste: per
ἀφροσύνῃ ζωῆς βιώσαντας ἀδίκως,διὰ
ppzias cruciatū abominatiōes.
των ἰδίων ἐβασάνισας βδελυγμάτων.
⁊ .n. erroris vijs longius
καὶ γὰρ τῶν πλάνης ὁδῶν μακρότερον
errauerūt: deos estimantes que
ἐπλανήθησαν,θεοὺς ὑπολαμβάνοντες τὰ
⁊ in aialibus inimicoꝝ vtilia:
καὶ ἐν ζώοις τῶν ἐχθρῶν ἄτιμα, νηπίων
more ilitor; derepti. ppter hoc
δίκην ἀφρόνων πλανώντες. διὰ τοῦτο
tāq̄ pueris sine rōne iudicijs tu lu-
ὡς παισὶν ἀλογίστοις τὴν κρίσιν ἐις ἐμε
dibrium misisti. illi autē iudicijs icre
παιγμὸν ἔπεμψας. οἱ δὲ παιγνίοις ἐπι
pationis nō correcti: dignū dei iu-
τιμήσεως μὴ νουθετηθέντες,ἀξίαν θεοῦ κρί
dicū experientur. in quibus.n. ipsi patiē
σιν πεῖράσουσιν. ἐφοῖς γὰρ αὐτοὶ πά
tes indignabant: in his quos pu
σχοντες ἠγανάκτουν,ἐπὶ γοῦσι οὓς ἐ
tabāt deos:in ipsis punīti vidē
δόκουν θεούς,ἐν αὐτοῖς κολαζόμενοι ἰδόν
tes quē olim negabant nosse: desi agno
τες ὃν πάλαι ἠρνοῦντο εἰδέναι,διὸν ἐπέ
uerunt verum.ppter⁊ finis cōdē
γνωσαν ἀληθῆ. διὸ καὶ τὸ τέρμα τῆς κα
nationis in illos supuenit.
τακρίσεως ἐπ' αὐτοὺς ἐπῆλθε. Ca.15.

Ulti quidem omnes homines
Μάταιοι μὲν γὰρ πάντες ἄνθρωποι
natura:ibꝰ adest dei ignorātia: de
φύσει,οἷς παρὴν θεοῦ ἄγνωσία, καὶ ἐκ
bis q̄ videntur bona: nō potuerūt intelli-
τῶν ὁρωμένων ἀγαθῶν,οὐκ ἴσχυσαν εἰδέ
gere eū q̄ est:neq; operibus attenden-
ναι τὸν ὄντα, οὔτε τοῖς ἔργοις προσέχον

cum magna reuerentia disponis nos.
Subest enī tibi cū voluerīs posse. Do
cuisti.n.populū tuū p talia opera:qñ
oportet iustū esse et humanum.& bo
ne spei fecisti filios tuos:qñ iudicatis
das locū in peccatis pnie.Si.n.inimi
cos seruorū tuoꝝ & debitos morti cū
tanta cruciatū attentione & liberasti:
dās tēpus & locū p q̄ possent mutari
a malitia:cū q̄ntā diligētia iudicasti fili
os tuos: quoꝝ parentibus iuramēta
& conuētiones dedisti bonarū pmissi
onū.Cū ergo das nobis disciplinam:
inimicos nros multipliciter flagellas:
vt bonitatē tuā cogitem? iudicantes:
& cū de bonis iudicatur isperem? miaz
tuā. Vnde & illis q̄ in vita sua insesate
& iniuste vixerūt:p hec q̄ coluerūt de
disti fūma tormēta.Et enī erroris via
diutius errauerūt: deos estimātes hec
q̄ in aiabus sunt supuacua: infantiū in
sensatorū more viuetes. Propter hoc
tanq̄ pueris insensatis iudiciū in deri
sum dedisti.Qui aūt ludibriis & incre
pationibus nō fūt correcti: dignū dei
iudiciū experti sunt. In his.n. q̄ patiebā
tur,molestē ferebāt:in quibs impatien
tes indignabantur. Per hec quos pu
tabant deos,in ipsis cum exterminaren
tur videntes illum quē olim nega
bant se nosse:verū deū agnouerunt.
Propter quod & finis condemnatio
nis eorum veniet super illos.

Capitulum.15.

Tamen sunt autez omnes homines
in quibus non subest scientia dei:
& de his que non videntur bona non
potuerunt intelligere eū qui est: neq;
operibus attendentes agnouerunt qs
effet artifex:sed aut ignem aut spiritū
aut citatuz aerē:aut gyrum stellarum
aut nimiam aquā:aut solem & lunam
rectores orbis terrarum deos putaue
rūt.Quorum & si specie delectati de
os putauerunt:sciant quanto his do
minator eorum speciosior est.Speciei
enim generator hec omnia cōstituit.
aut si virtutem & opera eorum mira
ti sunt:intelligant ab illis: quoniam q
hec fecit fortior est illis.A magnitudie
ei spēi & creature cōgnoscibilit pote
rit creator horū videri.Sed tñ adhuc
in his minor ē q̄rela. Et hi.n. fortasse
errant deum q̄rentes & volētes inue
nire.Et eī cū in opibus illius cōuerse
tur:iqrūt & pſuasū hūt: qñ bona sūt
q̄ videtur.Ite;at nec his debet ignos
ci.Si.n. tñ potuissent scire vt possent
estimare sclm:quō hꝰ dūm nō facilius
inuenerē? Infelices at sūt & inf mortu
os spes illoꝝ est:q appellauerūt deos
opa manuū hoim:aurū & argētū:ar
tis iuctione & silitudies aialiū:aut lapi
dē inutilē opus manꝰ antiq̄. Aut si qs
artifex faber de silua lignū rectū secu
erit:& huí? docte eradat oēz corticē:
& arte sua vsus diligent fabricet vas i
utile in cōuersationē vite:reliqis at ei?
opis ad ppationē esse abutatur: & reli
quū horū quod ad nullos vsus facit:
lignū curuū & verticib? plenū sculpat

tes agnouerūt artificem: ſz aut
τες ἐπέγνωσαν τὸν τεχνίτην, ἀλλ'ἢ
ignē:aut spm: aut celerem aerē: aut gyrū
πῦρ,ἢ πνεῦμα,ἢ ταχινὸν ἀέρα,ἢ κύκλον
stellaz:aut violentā aquā:aut lūinaria ce
ἄστρων,ἢ βίαιον ὕδωρ, ἢ φωστῆρας οὐρα-
li: rectores mūdi deos putauerūt.
νοῦ,πρυτάνεις κόσμου θεοὺς ἐνόμισαν.
quoꝝ si dlē specie delectati: hec
ὧν εἰ μὲν τῷ καλλονῇ τερπόμενοι,τοῦτα
deos putauerunt: sciant quāto
θεοὺς ὑπελάμβανον, γνώτωσαν πόσῳ
hīs dūs est melior: nāz
τούτων ὁ δεσπότης ἐσὶ βελτίων, ὁ γὰρ
speciei pcipꝰ gñator: creauit hec.
τοῦ καλλους φιεσιάρχης ἔκτισεν αὐτά.
flāt virtute ⁊ opatione mirati:
εἰδὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ ἐπλαγήτες,
intelligant ab illis quanto q̄ cōstitu
νοησάτωσαν ἀπ' αὐτῶν πόσῳ ὁ κατασ
it .ipa potentioz est. ab .n.
κευάσας αὐτὰ δυνατώτερός ἐστιν. ἐκ γὰρ
magnitudie ⁊ specie ⁊ creaturaria:
μεγέθους καὶ καλλονῆς καὶ κτισμάτων.
p analogiam gñato: illoz cōspici:
ἀναλόγως ὁ ἦν σιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖ=
tur. fed tamē in his q̄rela est
ται. ἀλλ'ὅμως ἐπὶ τούτοις μέμψις ἐσὶν
parua. ⁊ .n. illi forte errant
ὀλίγη. καὶ γὰρ αὐτοὶ τάχα πλανῶνται
dū querentes ⁊ volentes inuenire. i.n.
θεὸν ζητοῦντες καὶ θέλοντες εὑρεῖν.ἐν γὰρ
opibus illius conuersantes scrutan
τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀναστρεφόμενοι σκοπεῖν
tur:⁊ pſuasū hūt aspectu:q̄ bona
σι,καὶ πείθονται τῇ ὄψει. ὅτι καλά ἐσὶ τὰ
q̄ videntur. itez āt neq; illi venia
βλεπόμενα.πάλιν δὲ οὐδ'ἐκείνοι συγνώ-
digni.si.n. tantum potuerunt scire:
στοί. εἰ γὰρ τοσοῦτον ἴσχυσαν εἰδέναι,
vt possent estimare seculū:
ὥστε δύνασθαι τεκάσασθαι τὸν αἰῶνα,τὸν
horum dūm quō citius nō inuenerēt:
τούτων δεσπότην πῶς τάχιον οὐχ εὗρον;
infelices āt ⁊ iter mortuos spes
πάλαι τοροι δὲ καὶ ἐν νεκροῖς αἱ ἐλπίδες
eorum: q̄ appellauerūt deos opa ma
αὐτῶν,ἅτινες ἐκάλεσαν θεοὺς ἔργα χει
nuū hoim: aurū ⁊ argentū artis
ρῶν ἀνθρώπων,χρυσὸν καὶ ἄργυρον τέχνης
meditationes ⁊ silitudines aialiū: aut la
ἐμμελέτημα καὶ ὁμοιώσεις ζώων,ἢ λί
pidē inutilē manus opus antiq̄. si āt
θον ἄχρηστον χειρὸς ἔργον ἀρχαίας. εἰ δὲ
⁊ aliqs lignator faber rectū arboꝛē
καί τις ὑλοτόμος τέκτων εὐθυτενῆ φυτὸν
cū fecuerit:arcūrasit docte omnem
ἐκπρίσας,περιέξεσεν ἐμμελῶς πᾶντα τὸν
corticē eius:⁊ arte vsus decore
φλοιὸν αὐτ,καὶ τεχνησάμενος ἐυπρεπῶς
preparauit vtile vas in mi
κατεσκεύασε χρήσιμον σκεῦος εἰς ὑπη
nisterū vite: at reliquias ope
ρεσίαν ζωῆς, τὰ δὲ ἀποβλήματα τῆς ἐρ
ris in pparatione esce expen
γασίας εἰς ἑτοιμασίαν τροφῆς ἀναλώ
dēs saturitas est:qs āt ex illis abijcitur
σας ἐνεπλήσθη,τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀσύμβλη
ad nihil vtile lignū curuum: ⁊
μα εἰς οὐδὲν ἕυχρηστον ξύλον σκολιόν, καὶ
ramis natura plenū:accipiens sculpsit in
ὄζοις συμπεφυκός, λαβὼν ἔγλυφεν ἐν

diligentia octi fuit: ⁊ erpientia
ἐπιμελείᾳ ἀργίας.ἀυτοῦ, καὶ ἐμπειρίᾳ
intellectus figuraūit illud: assimilet illud
συνέσεως ἐτύπωσεν αὐτό, ἀπείκασεν
illud imagini hois: aut aiali cupiā viti
αὐτὸ εἰκόνι ἀνθρώπου,ἢ ζώῳ τινὶ ἐυτελεῖ
similē fecit illud: deliniens assimilauit
ὁμοίωσεν αὐτό,κατεχρίσας μίλτῳ καὶ
fuco rubricū facies coloꝛē illiꝰ: ⁊ omnem
φυκίῳ ἐρυθρᾷνας χροιὰν αὐτοῦ,καὶ πᾶσαν
maculā q̄ in eo plinens: ⁊
κηλίδα τὴν ἐν αὐτῷ κατεχρίσας, καὶ
cū fecerit ei ipo dignā hitationē:ei pa
ποιήσας αὐτῷ αὐτοῦ ἄξιοι οἴκημα, ἐν τοί
riete posuit illud confirmauit
χῳ τοίχου ἀυτὸ ἐστήριξεν
ro: vt qdem nō decideret .puidit
ρω, ἵνα μὴ ὦν μὴ κατακέσῃ προνοεῖ
illi: sciens q̄ nō potesꝫ se
σεν αὐτοῦ, εἰδὼς ὅτι δύνασ☐ ἑαυτῷ
adiuuare. ⁊ .n. est imago ⁊ necessitate
βοηθῆσαι.καὶ γὰρ ἐσὶν εἰκὼν καὶ χρείαν
hēt adiutorij. q̄ āt possessiōis ⁊
ἔχει βοηθείας. περὶ δὲ κτημάτων καὶ
nuptiaꝝ suis ⁊ filiorum ozāi:
γάμων ἀυτοῦ καὶ τέκνων προσευχόμενος,
nō erubescit inaiatū alloqui.
οὐκ αἰσχύνεται τῷ ἀψύχῳ προσλαλῆ-
⁊ pro qdē sanitate ifirmū inuo
καὶ περὶ μὲν ὑγιείας τὸν ἀσθενῆ ἐπικα-
cat: p āt vita mortuū rogat: p
λεῖται.περὶ δὲ ζωῆς τὸ νεκρὸν αἰτεῖ,περὶ
āt agilio iexpitūmo supplicat:
δὲ εὐπειρίας ἱκετεύει,
pro āt itinere: neq; gressu
περὶ δὲ ὁδοιπορίας, τὸ μὴ δὲ βάσει
vt potentē: pro āt acquisitōe
χρῆσθαι δυνάμενον, περὶ δὲ πορισμοῦ
⁊ operatione ⁊ manuū cuenu:
καὶ ἐργασίας καὶ χειρῶν ἐπιτυχίας,
ab ign.inutimo inanibus bonū cue
τὸν ἀδρανέστατον, αἷς χερσὶν ἐυδρανεῖ
tū petit.
σαι αἰτεῖται. Ca.14.

Hominū tis alius nauigare cogitās & p
feros fluctꝰ iter facere:incipiens
ligno portāte se:fragilius lignū inuo
cat. Illud.n.cupiditas acqrēdi excogi
tauit:& artifex sapia fabricauit sua.
Tua āt pi,pudentia ab initio cūcta gu
bernat:qñ dedisti i mari viā:& iter flu
ctu femitā firmissimā oñdens:qñ po
tens es ex oibus sanare:etiā si sine ra
tea aliqs adeat mare.Sed vt non eēt v is
cua sapie tue opa:ppr hoc etiā & exi
guo ligno credunt hoies aias suas:&
trāsēūtes mare p ratē liberati fūt. Sed
& ab initio cū perirent supbi gigan
tes:spes orbis fragad ratē cōfugiens:
remisit sclo femē natiuitatis q̄ manu
tuerat gubernata.bñdictū ē.n. lignū
p quod fit iustitia.Per manus āt quod
fit idolū maledictū est & ipm:& qui fe
cit illud :quia ille qdem opatus est :il
lud autem quuz effect fragile:deus co
gnominatus est.Sīr āt odio sunt deo
ipius & ipietas eius. Et.n. quod factū
est cum illo:q fecit formēta patietur.
Propter hoc & in idolis nationū non
erit respectus:qm creature dei i odiū
facte sunt:& in ēptationē aie hoim &
in muscipulā pedib? insipiētiū. Initiū
enī fornicatiōis est exqsitio idoloꝝ:&
adinuentio illoruz corruptio vite est.
Neq;.n.erāt ab initio:neq; erūt in per
petuū.Supuacuitas .n.hoim nec adin
uenit in orbem terrarū.& ideo breuis
illoꝝ finis est iuentꝰ. Acerbo.n. luctu
dolens pī rapti cito sibi filiī: fecit ima
ginē.& illū q tūc q̄si hō mortuꝰ fuerat:
nūc tanq̄ deū colere cepit:& cōstituit
iter seruos suos sacra & sacrificia. Dei
de interueniēte tpe:cōualescente anti
qua cōsuetudine:hic error tāq̄ lex cu
stodit?est & tyrannorū ipio colebatur
figmēta.& hos quos in palā hoies ho
norare nō poterāt:pptēr hoc p lōge
essent:a longinquo figura corū allata
euidentē imaginē regis que honora
re volebāt:fecerunt vtillū q aberat tā
q̄ p̄sitem colerēt sua solicitudie. Pro
uexit autē ad horū cultura:& hos qui
ignorabant:artificis eximia diligētia.
Ille.n.volens plus placere illi qui se

diligēter p vacuitatē suā:& p sciam suā
artis figuret illud: & assimilet illud
imagini hois: aut alicui ex aialibus il
lud cōpet:plinies rubrica & rubicun
dū faciēs fuco colorē illi? & oēz macu
lā q̄ in illo ē plinies :& faciat ei dignā
hitationē & i pariete ponēs illud:& cō
firmās ferro ne forte cadat .pspiciēs il
li:scīēs q̄m nō pōt adiuuare se.Imago
enī ē:& opꝰ est illi adiutoriū. Et de sub
stātia sua & de filiis suis & de nuptiis
votū faciēs inqrit. Nō erubescit loq cū
illo q fine aia est:& p sanitate qdē ifir
mū depcatur:& p vita rogat mortuū
& in adiutorij inutilē inuocat:& p iti
nere petit ab eo q ābulare nō pōt:&
de acqrendo & de opando:& de oīs re
tū cuentu petit ab eō qui in omnibus
est inutilis. Capitulum.14.

Tu autē pater noster gubernas om
nia:quia dedisti in mari viā:& iter
semitā firmissimā oñdens:quia po
tens es ex oibus sanare:etiā si sine ra
tea aliquis adeat mare.Sed vt non sit vā
cua sapie tue opa:ppr hoc etiā & exi
guo ligno credunt homines aias suas:&
trāsēuntes mare p ratē liberati sūt. Sed
& ab initio cū perirent supbi gigan
tes:spes orbis fragad ratē cōfugiens:
remisit sclo femē natiuitatis q̄ manu
tua erat gubernata.bñdictū ē.n. lignū
p quod fit iustitia.Per manus āt quod
fit idolū maledictū est & ipm:& qui fe
cit illud :quia ille qdem opatus est :il
lud autem quuz effect fragile:deus co
gnominatus est.Sīr āt odio sunt deo
ipius & ipietas eius. Et.n. quod factū
est cum illo:q fecit formēta patietur.
Propter hoc & in idolis nationū non
erit respectus:qm creature dei i odiū
facte sunt:& in ēptationē aie hoim &
in muscipulā pedib? insipiētiū. Initiū
enī fornicatiōis est exqsitio idoloꝝ:&
adinuentio illoruz corruptio vite est.
Neq;.n.erāt ab initio:neq; erūt in per
petuū.Supuacuitas .n.hoim nec adin
uenit in orbem terrarū.& ideo breuis
illoꝝ finis est iuentꝰ. Acerbo.n. luctu
dolens pī rapti cito sibi filiī: fecit ima
ginē.& illū q tūc q̄si hō mortuꝰ fuerat:
nūc tanq̄ deū colere cepit:& cōstituit
iter seruos suos sacra & sacrificia. Dei
de interueniēte tpe:cōualescente anti
qua cōsuetudine:hic error tāq̄ lex cu
stodit?est & tyrannorū ipio colebatur
figmēta.& hos quos in palā hoies ho
norare nō poterāt:pptēr hoc p lōge
essent:a longinquo figura corū allata
euidentē imaginē regis que honora
re volebāt:fecerunt vtillū q aberat tā
q̄ p̄sitem colerēt sua solicitudie. Pro
uexit autē ad horū cultura:& hos qui
ignorabant:artificis eximia diligētia.
Ille.n.volens plus placere illi qui se

piscere: elaborauit arte figuru
ἀρέσαι, ἐξεβιάσατο τῇ τέχνῃ τὴν ὁμοιό
σιν εἰς τὸ κάλλιον. καὶ πλῆθος ἔφελκο
μενον διὰ τὸ ἔνυλον τῆς ἐργασίας τὸν
q̄ pauloante honoratus fuerat hō: nūc nu
πρὸ ὀλίγου τιμηθέντα ἄνθρωπον, νῦν σε
βασμα ἐλογίσαντο. καὶ τοῦτο ἐθήρευ
vite in insidias. qm̄ aut calumniati aut ty
βίῳ εἰς ἔνεδρον. ὅτι ἡ συμφορὰ ἢ τυ
rānidi seruientes hoies ἰδοῦ
φαννίδι δουλεύσαντες ἀνθρωποι τὸ ἀκοι
cabile nomē lapidib? t lignis ipostue
νώντων ὄνομα λίθοις καὶ ξύλοις περιέθη
rūt. postea nō sufficerat errasse circa
καν. ἔτ' οὐκ ἤρκεσε τὸ πλανᾶσθαι περὶ
dei scientiā: sed t in ma
τὴν τοῦ θεοῦ γνῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν μεγά
gno viuētes insciete bello: tanta
λῳ ζῶντες ἀγνοίας πολέμῳ, τὰ τοσαῦ
mala pacem appellāt. aut.n.
τα κακὰ εἰρήνην προσαγορεύουσιν. ἢ γὰρ
filtoꝝ occisiua sacrificia: aut occulta mysteria:
τεκνοφόνους τελετάς, ἢ κρύφια μῡήρια,
aut ysanas ex aliis legibus cōmessatiões
ἢ ἐμμανεῖς ἐξ ἄλλων θεσμῶν κώμους
agentes: neq; vitas neq; nuptias ꝟpiuas
ἄγοντες, οὔτε βίους οὔτε γάμους ἐτίμα
mūdas custodiunt. alter aūt alterꝰ aut
σαν· φυλάσσουσιν. ἕτερος δὲ ἕτερον ἢ
fidias occidit aut adulteras cōtristat. oīa
δόλοις ἀναιρεῖ, ἢ νοθείαν διὰ γυνα. πάντα
ūt mixte hēt sanguis t cedes: furti
δὲ ἐπιμιξ ἔχει αἷμα καὶ φόνος, κλοπὴ
q̄ volus: corruptio: infidelitas: turbatio: p
καὶ δόλος, φθορά, ἀπιστία, ταραχος, ἐπι
turiā: tumult? bonoꝝ: nō imēozatio:
ορκία, θορύβος ἀγαθῶν, ἀφροσύνη, ἀμνησία,
alias ingnatio: natiuitatis imutatio: nup
ἄγνοια· γενέσεως ἀλλαγή, γά
tias fornicatio: moechia t ꝟpudicitia. nam
μων ἀπεῖα, μοιχεία καὶ ἀσέλγεια· ἡ γὰρ
inolatoꝝ idoloꝝ cultura om
τῶν ἀνανυμων εἰδώλων θρησκεία πα
nis litiū mali t causa t finis
σῶν κακοῦ καὶ αἰτία καὶ πόρος
est. aut.n. dū letantur infantum: aut
ἐστίν. ἢ γὰρ εὐφραινόμενοι μεμήναστν, ἢ
vaticinantur falsa: aut viuūt iniuste:
προφητεύουσι ψευδῆ, ἢ ζῶσιν ἀδίκως,
aut peierant cito. inanimatis.n. cō
ἢ ἐπιορκοῦσι ταχέως. ἀψύχοις γὰρ πε
fidentes idolis male iurantes: le
ποιθότες εἰδώλοις κακῶς ὀμόσαντες, ἀσθέ
di nō expectant. vtrasq; aūt
νησαι οὐ προσδέχονται. ἀμφότερα δὲ
eos cōplectentur tusta. qm̄ ma
ἀνους μετελεύσεται τὰ δίκαια. ὅτι κα
le senserūt de deo attendentes
κῶς ἐφρόνησαν περὶ θεοῦ προσέχοντες
idolis: t iniuste iurauerūt in dolo
εἰδώλοις, καὶ ἀδίκως ὤμοσαν ἐν δόλῳ
contemnentes iusticiam. nō .n.
καταφρονήσαντες ὁσιότητος· οὐ γὰρ ἡ τῶν
turantium virtus: sed peccanti
ὀμνυόντων δύναμις, ἀλλ' ἡ τῶν ἁμαρτα
um pena pambulat semp intu
νόντων δίκη ἐπεξέρχεται ἀεὶ τὴν τῶν ἀδί
stor trāsgressionē.
κων παράβασιν. Ca.15.

assumpsit elaborauit arte sua vt figuru
dinē in melius figuraret. multitudo āt
hoim abducta p ipēm opis: eū q ante
tp̄s tāq̄ hō honoratus fuerat: nūc de
um estimauerūt. Et hec fuit vite hūa
ne deceptio: qm̄ aut affectui aut regi
bus defuientes hoies: incoicabile no
mē lapidibus & lignis ipositum fuerunt. Et
si sufficerat errasse eos circa dei scia
sed & in magno viuētes insciētie bel
lo: tot & tā magna mala pacē appellāt.
Aut.n. filios suos sacrificātes: aut obs
cura sacrificia facientes: aut ysanie ple
nas vigilias hītes: neq; vitā neq; nup
tias mūdas iā custodiūt: sed & alī? alīū
p uuidiā occidit: aut adulterās cōtri
stat. & oia cōmixta sūt fāguis. homici
diū. furtū & fictio. corruptio & ifideli
tas. turbatio & piuriū. tumultus. bo
noꝝ dei imemoratio. aiarūq; natio.
natiuitatis imutatio. nuptiaꝝ incōstā
tia. inordinatio mechie & ipudicicie:
Infandoꝝ.n. idoloꝝ cultura oīs ma
li causa est & imitū & finis. Aut.n. dū
letātur in fanitū: aut certe vaticinātur
falsa: aut viuūt iniuste: aut piurāt cito.
Dū.n. cōfidūt in idolis q̄ sunt sine aīa
male furātes noceri se nō sperāt. Vtra
q̄ ergo illīs euenīet digne: qm̄ male se
rūt de deo attēdentes idolis: & iura
uerūt iniuste i idolo cōtēctes iusticiā.
Nō.n. iurātiū ē virtus: sed peccātiū pe
na perambulat semper in iustorū pre
uaricationem.

Capitulum.15.

TV aūt deus nr̄ suauis & verus es:
patiēs & i mia disponēs oia. Et ei
si peccauerimus tui sumus: sciētes ma
gnitudinē tuā. & si nō peccauerimus:
sciim9 qm̄ apd te sumus cōputati. Nos
se.n. te cōsūmata iustīcia est: & scire in
sticitiā & virtutē tuā radix ē imortali
tatis. Nō.n. i errore iduxit nos hoim
male artis excogitatio: nec vmbra pic
ture: labor sine fructu: effigies sculpta
p varios colores. cuius aspectus dat i
sensato cōcupiscentiā: & diligit mor
tue imaginis effigiem sine aīa. Maloꝝ
amatores digni sūt morte q̄ spem hīt
in talibus: & q̄ faciūt illos & q̄ diliḡūt
et q̄ colūt. Sed et figulus mollem terrā
p̄mens laboriose fingit ad vsus nr̄os
vnū quodq; vas. et de eodem luto fin
git q̄ mūda sunt in vsum vasa: et simi
liter q̄ his sunt cōtraria. Hoꝝ aūt vasoꝝ
qs sit vsus: iudex est figulus, Et cū la
bore vano deū fingit de eodē luto: ille
q pauloante de terra factus fuerat:
et post pusillū reducit se vnde accep9
est: repetitus aīe debitum quem habe
bat. Sed cura est illi nō quia laboratu
rus est: nec q̄m breuis illi vita est: sed
concertatur aurificibus et argētariis:
sed et erariis imitatur: et gloriā pre
fert: quoniam res supernacuas fingit.
Cinis est enim cor eius et terra ꝟsuper
uacua spes illius & luto vilior vita eius:
quoniam ignorauit qui se finxit et q
insp̄rauit illi animam que operatur:
et qui insufflauit ei spiritum vitalem.

Τὺ δὲ ὁ θεὸς ἡμῶν χρηστὸς καὶ ἀλη
θὴς, μακρόθυμος καὶ ἐν ἐλέει διοικῶν τὰ
omnia. t .n. si peccauerim?: tui sum?
πάντα· καὶ γὰρ ἐὰν ἁμάρτωμεν, σοί ἐσμεν
scientes tuā potētiā. non peccabi
εἰδότες σου τὸ κράτος, οὐκ ἁμαρτησό
mus ꝑ hoc: scientes q̄m apd te cōputati sum?.
μεθα δέ, εἰδότες ὅτι σοὶ λελογίσμεθα.
nā scire te: cōsūmata iustī
τὸ γὰρ ἐπίστασθαί σε, ὁλόκληρος δικαιο
cia: t nosse tuā virtute radix im
σύνη, καὶ εἰδέναι σου τὸ κράτος ῥίζα ἀθα
mortalitatis. neq; n. decepit nos ho
νασίας. οὔτε γὰρ ἐπλάνησεν ἡμᾶς ἀν
minū male artis excogitatio: neq; ymba
θρώπων κακότεχνος ἐπίνοια, οὔτε σκιὰ
picturaꝫ: labor sine fructu: species maculata
γραφῶν, πόνος ἄκαρπος, εἶδος ἀπιλωμένη
coloribus varijs: quoꝝ aspect? stul
χρώμασι διαλλαγήοις, ὧν ὄψις ἄφρο
tis in cōcupiscētiā venit: desideratoꝝ mortue
σιν εἰς ὄρεξιν ἔρχεται, ποθεῖ τε νεκρᾶς
imaginis formā sine aīa. maloꝝ amatores di
εἰκόνος εἶδος ἄπνουν. κακῶν ἐρασαὶ ἄξι
gnos talis expectationis: t facientes τ
οἱ τε τοιούτων ἐλπίδων, καὶ οἱ δρῶντες καὶ
desiderantes t colentes. t .n. fi
οἱ σεβόμενοι καὶ οἱ σεβόμενοι. καὶ γὰρ κε
gulus mollem terrā ꝑmens laboriose
ραμεὺς ἁπαλὴν γῆν ἑλίβων ἐπίμοχθον
fingit ad ministriū nr̄m vnūquod
πλάσσει πρὸς ὑπηρεσίαν ἡμῶν ἕν ἕκα
qꝫ: sed de eodē luto finxit
στον, ἀλλ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἀνεπλά
et mundis operibus fuit ꝟ ita
σατο τὰ τε τῶν καθαρῶν ἔργων δοῦλα
vasa: et contraria omnia sim.
σκευή, τὰ τε ἐναντία πάντα ὁμοίως. τοῦ
rū āt vtriusq; ds cultusq; est vsus:
τῶν δὲ ἑκατέρου τίς ἑκάστου ἐστὶν ἡ χρῆ
iudex figulus. t male labora
στις, κριτὴς ὁ πηλουργός. καὶ κακόμοχθος
tꝰ vanum ex eodem fingit lu
θεὸν μάταιον ἐκ τοῦ αὐτοῦ πλάσσει πη
to: q̄ paulo ante de terra genitus paulo
λοῦ, ὃς πρὸ μικροῦ ἐκ γῆς γενεσθεὶς μετ'
post abibit ex q̄ ꝟpfatus ē:
ὀλίγον πορευσόμενος ἐξ ἧς ἐλήφθη, τὸ τῆς
aie repetitus debitū. sed est et
ψυχῆς ἀπαιτηθεὶς χρέος· ἀλλ' ἔστιν αὐτῷ
cura nō qꝫ laboraturus est: nec q̄
φροντὶς οὐχ ὅτι μέλλει κάμνειν, οὐδ' ὅτι
breuem vitā hēt: sed certat
βραχυτελῆ βίον ἔχει, ἀλλ' ἀντερείδεται
dē cū aurificibus t argentarijs: era
μὲν χρυσουργοῖς καὶ ἀργυροχόοις, χαλκο
rios q̄ imitatur: t gl̄iam reputat
πλάσας τε μιμεῖται, καὶ δόξαν ἡγεῖται
q̄m adulteria fingit. cinis cor
ὅτι κίβδηλα πλάσσει· ἀποθὸς ἡ καρδία
eius t terra vilior spes illo
αὐτοῦ καὶ γῆς εὐτελεστέρα ἡ ἐλπὶς αὐ
rū: luto q̄ vilior vita eius.
τῶν, πηλοῦ τε ἀτιμώτερος ὁ βίος αὐτοῦ.
qm̄ ignorauit q̄ finxit fer t
ὅτι ἠγνόησε τὸν πλάσαντα αὐτὸν, καὶ
qui insp̄rauit illi aīam q̄ ope
τὸν ἐμπνεύσαντα αὐτῷ ψυχὴν ἐνεργοῦν
tur: q̄ insufflauit spm̄ vitalem.
σαν, καὶ ἐμφυσήσαντα πνεῦμα ζωτικόν.

sed estimauerūt lusum esse
ἀλλ' ἐλογίσαντο παίγνιον εἶναι τὴν
vitā nr̄am: t vitēdi modū p̄uersatione
ζωὴν ἡμῶν, καὶ τὸν βίον παιγνιῶ
vite ꝟfluosam. oportere.n. dicūt vnde
σμὸν ἐπικερδῆ. θεῖν γὰρ φασὶν ὅθεν
cūq; ēt ex malo acq̄rere. hic enī
δ' καὶ ἐκ κακοῦ πορίζειν. οὗτος γὰρ
ꝑter oēs nouit q̄ peccat:
παρὰ πάντας ἴδιόν ὅτι ἁμαρτάνει,
materie terrec fragilia vasa t
ὕλης γεώδους εὐθραυστα σκεύη καὶ
sculptilia fabricauo. omnes āt ispi
γλυπτὰ δημιουργῶν. πάντες δὲ ἄφρο
entissimi t infelices sup oīas in
νέστατοι καὶ ταλαιπωρότατοι ψυχὰς νη
fantiū: inimici ppli tui impe
πίων, οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ σου κατα
rantes illi. qm̄ oia idola
δυναστεύοντες αὐτῶν. ὅτι πάντα τὰ εἴδω
gentiū estimauerūt deos: q̄ oīa
λα τῶν ἐθνῶν ἐλογίσαντο θεούς, οἷς οὔ
q̄ oculoꝝ vsus ad vtilitē: neq;
τε ὀμμάτων χρῆσις εἰς ὅρασιν, οὔτε
nares ad attractionē aerte: neq; aures
ῥῖνες εἰς συνολκὴν ἀέρος, οὔτε ὦτα
ad auditū: neq; digiti manuū ad
ἀκούειν, οὔτε δάκτυλοι χειρῶν εἰς
cōtrectationē: t pedes coꝝ pigri
ψηλάφησιν, καὶ οἱ πόδες αὐτῶν ἀργοὶ
ad igressum. homo enī fecit
πρὸς ἐπίβασιν. ἄνθρωπος γὰρ ἐποίησεν
illos: t spiritum mutuatus
αὐτούς, καὶ τὸ πνεῦμα δεδανεισμένος
finxit: nullꝰ enī illoꝝ simi
ἔπλασεν ἀνθρώπους. οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν ὅμοι
lē hō virtute figere poterit deū. mortal
ον ἄνθρωπος ἰσχύι πλάσαι θεόν. θνητὸς
āt ex his mortuū opatur manib? iniqua.
δὲ ὢν νεκρῶν ἐργάζεται χερσὶν ἀνόμοις.
melior enī ēt cultur
κρείσσων γάρ ἐστιν τῶν σεβασμάτων
Hu.12, b. tuus: quoꝝ ipe q̄dē vitit: illa āt
αὐτοῦ, ὧν αὐτὸς μὲν ἔκτισεν, ἐκεῖνα δὲ
nunq̄. t aialia āt miserrima
οὐδέποτε. καὶ τὰ ζῶα δὲ τὰ ἔχθιστα
coluntur. demētia enī cōparata
B σέβονται. ἄνοια γὰρ συγκρινόμενα τῶν
Et,8.f. altis sūt deteriora: neq; quātis desidera
ἄλλων ἐστὶ χείρονα, οὐδ' ὅσον ἐπιθυμῆ
re q̄ tu aialiū cōspectu bona sunt.
σαι ὡς ἐν ζώοις ὄφεως καλὰ τυγχάνει.
effugerunt āt. t dei laudem
ἐκπέφευγε δὲ καὶ τὸν τοῦ θεοῦ ἔπαινον
t benedictionē eius.
καὶ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ. Ca. 16.

Dia τοῦτο δίκαιοι ἐκολάσθησαν
digne: t per multitudinē bestiaꝝ cru
δεξίως, καὶ διὰ πλήθους κνωδάλων ἴδια
ciati sunt. p quo tormento bñficio
σαγιδήσαν. ἀνθ' ὧν κολάσεως ὑπηργέ
affecisti ppm̄ tuū: q̄b? in cōcupisce
Exo.9.g to.13.a tiā appetit? nouū guilū: escā ꝑpa
σαν ὀρέξεως ξένην γεῦσιν, τροφὴν ἠχρεί
rasti ostrgometrā. vt illi q̄dē
C masas ὀρτυγομήτραν. ἵνα ἐκεῖνοι μὲν
Exo.9. d. cōcupiscentes escam: ꝑpter offen
ἐπιθυμοῦντες τροφῆς, διὰ τὴν δι' ἰχθέ
sum imuisiū t necef
σαν τῶν ἐπαισίων ἀλιθύων καὶ τὴν ἀναγ

Sed & estimauerūt lusū esse vitam nr̄am:
& conuer ationem vite cōpositā ad lu
crum: & oportere vndecūq; etiā ex ma
lo acquirere. Hic.n. scit se sup oīes de
linḡre: q ex terre materia fragilia vasa
& sculptilia fingit. Oīes.n. insipiētes
& infelices supra modū aie fute superbi
sunt inimici populi tui: & iperantes illi.
Qm̄ oia idola nationū deos estimaue
rūt: quibus neq; oculoꝝ visus est ad vi
dendū: neq; nares ad ꝓcipiendum spm̄:
neq; aures ad audiendū: neq; digiti ma
nuū ad tractandū: sed & pedes coꝝ pi
gri ad ābulandū. Homo enī? fecit illos:
& qui spm̄ mutuat? ē: is finxit illos. Ne
mo enim sibi similem homo poterit de
um fingere. Cū.n. sit mortalis: mortuū
fingit manibus iniq̄s. Melior .n. est ipe
his quos colit. quia ipe quidē vixit cum
eēt mortalis: illi āt nūq̄. Sed & aialia mi
ferrima colūt. Insensata.n. comparata
his: illis sunt deteriora. Sed nec aspectu
aliquis ex his aialib? bona pōt cōspice
re. Effugerunt autem dei laudem & be
nedictionem eius.

Capitulum.16.

PRopt̄ hoc ꝑ similia puniti sunt
digne: t per multitudinē bestiaꝝ cru
ciati sunt. p quo tormento bñficio
affecisti ppm̄ tuū: q̄b? in cōcupisce
tias appetit? nouū guilū: escā ꝑpa
rasti ostrgometrā. vt illi q̄dē
masas ὀρτυγομήτραν. ἵνα ἐκεῖνοι μὲν
cōcupiscentes escam: ꝑpter offen
ἐπιθυμοῦντες τροφῆς, διὰ τὴν δι' ἰχθέ
sum imuisiū t necef
σαν τῶν ἐπαισίων ἀλιθύων καὶ τὴν ἀναγ
farū appetitū: auerterent: hi āt in bre
καίαν ὄρεξιν, ἀποστρέφωνται. οὗτοι δὲ ἐπ' ὀλί
ui inopes facti t nouū participent
γων ἐνδεεῖς ἐγένοντο καὶ ξένης μετάσχω
gustus. oportebat.n. illis q̄dez ꝼercusabi
γεύσεως. ἔδει γὰρ ἐκείνοις μὲν ἀναγκαίᾳ
lē iopiā supuenire exercētib? tyrānidē. his āt
τῇ ἰοπίᾳ ἐπιφερομένῃ ἐξεκαυθῆναι τυραννοῦσι, τούτοις δὲ
solū ostendi q̄dēadmodū inimici illoꝝ cructa
μόνον διὰ χθόνα ὡς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐβασα
bāt. t eni cū illis seua supuenit bestia
νίζοντο. καὶ γὰρ ὅτε αὐτοῖς θυμὸς ἐπῆλθε θηρί
rū ira mozitibus q̄ querfor corrūpebant
ων θυμὸς δι' ὀργασίτε σκολιῶν διεφθείροντο
colubroꝝ: nō vlq; in finē pmansit ira tua.
ὄφεων, οὐμὲχρι τέλους ἐμένεν ὀργὴ σου.
in hortatione āt ad breue turbati sunt:
ἐν νουθεσίαν δὲ πρὸς ὀλίγον ἐπαράχθησαν,
signum hītes salutis: ad cōmēoratio
σύμβολον ἔχοντες σωτηρίας, εἰς ἀναμνη
nē mandati legis tue. nā q̄ querī? est nō,
σιν ἐντολῆς νόμου σου. ὁ γὰρ ἐπιστραφεὶς οὐ
p tā qđ videbat saluabat: sed ꝑ te
δι' ἃ ὁ θεωρούμενον ἐσῴζετο, ἀλλὰ διὰ σὲ
omniū saluatorē. t in hoc āt ꝓsu
τὸν σωτῆρα. καὶ ἐν τούτῳ δὲ ἔπεσι
sisti inimicis illis: q̄ tu eo q̄ liberas
σας τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, ὅτι σὺ εἶ ὁ ῥυόμενος
ab omni malo· quos enī locusta t
ἐκ παντὸς κακοῦ· οὓς μὲν γὰρ ἀκρίδων καὶ
muscaꝝ occidēt mozi?: t no inue
μυιῶν ἀπέκτεινε δικαίως ἠξίου, καὶ οὐκ ἐυρέ
niēs sanitas aie illoꝝ. q̄ digni erāt ab
θη ἴαμα τῆ ψυχῆ αὐτῶν· ὅτι ἄξιοι ἦσαν ὑπὸ
huiusmōi cruciari. at filios tuos neq;
τοιούτοις κολασθῆναι· τοὺς δὲ υἱούς σου οὐδὲ
venenatoꝝ draconū vicerūt dentes.
ἰοβόλων δρακόντων ἐνίκησαν ὀδόντες. ὁ γὰρ
mia enī tua venit ī auxiliū t sanauit il
ἔλεός σου παρὼν ἀντιστὰς ἦλθε καὶ ἰάσατο αὐ
los. in cui memoriā firmoū tuoꝝ ise
τούς. εἰς γὰρ ὑπόμνησιν τῶν λογίων σου ἐνε
rebantur: t velocit saluabant. vt nō in
κεντρίζοντο, καὶ ὀξέως διεσῴζοντο. ἵνα μὴ εἰς
altam incidentes oblitiōes: imobiles
βαθεῖαν ἐμπεσόντες λήθην, ἀπερίστασοι
fierent tui beneficij. t enī neq;
γένωνται τῆς σῆς εὐεργεσίας. καὶ γὰρ οὔτε
herba neq; malagma sanauit e
βοτάνη οὔτε μάλαγμα ἐθεράπευσεν αὐ
os: sed tuus vbe sermo oīa sa
τοὺς, ἀλλ' ὁ σὸς κύριε λόγος ὁ πάντα ἰώμε
nās. tu enī vite t mozis ptātem hēs:
νος. σὺ γὰρ ζωῆς καὶ θανάτ' ἐξουσίαν ἔχεις,
t deducis ad portas iferni t redu
καὶ καταγεῖς εἰς πύλας ἅδου καὶ ἀνά
cis. homo āt occidit q̄dem ma
γεις. ἄνθρωπος δὲ ἀποκτείνει μὲν τῇ κα
litia sua: cū exierit āt spūs nō reuer
κίᾳ αὐτοῦ, ἐξελθὸν δὲ πνεῦμα οὐκ ἀνα
tetur: nec resolvit diam assum
στρέφει, οὐδὲ ἀναλύει ψυχὴν παρα
ptam. at tuā manū effugere
λαβεῖν. τὴν δὲ σὴν χεῖρα φυγεῖν
impossibile est. negantes enī te nosse
ἀδύνατον ἐστιν. ἀγνοοῦντές γε σὲ εἰδέναι
impū: in fortitudīe brachij tui flagellati
ἀσεβεῖς, ἐν ἰσχύι βραχίονός σου ἐμαστιγώθη
sunt: nouis aquis & grā
σαν· καινοῖς ὑετοῖς καὶ χαλάζαις καὶ
dinibus & pluuijs ꝑsecutiōes passi
ὄμβροις διωκόμενοι ἀπαραιτήτως

ε igne consumpti. nā καὶ πυρὶ καταναλισκόμενοι. τὸ γὰρ
res mirabilissima in omnia extin= πᾶσας ἀδοξότατον ἐν τῷ παντὶ σθεν
guēti aqua plus operabatur ignis: νυντι ὕδατι πλεῖον ἐνήργει τὸ πῦρ,
vinder .n. mūdus est iustoꝝ. ὑπερμαχος γὰρ κόσμος ἐσὶ δικαίων.
aligñ dū .n. māsuetabat tāma: vt nō ποτὲ μὲν γὰρ ἡμεροῦτο φλοξ, ἵνα μὴ
cōbureret ad impios missa καταφλέξη τὰ ἐπ᾽ ἀσεβεῖς ἀπεσταλ
aiala: sed tp̄i videntes sci= μένα: ἀλλ᾽ αὐτοὶ βλέποντες ὕδω
ant: qñ tudtio dei pfecutiōes patiūt. ali ρ, ὅτι κρίσει θεοῦ ἐλαύνονται. πο
qñ āt ε inter aquam sup τὲ δὲ καὶ μεταξὺ ὕδατος ὑπὲρ τὴν
ignis virtutē ardet: vt inique πυρὸς δύναμιν φλέγει, ἵνα ἀδίκου
ere gentinna corumpēret. p dbus ange γῆς ἔθνηματα διαφθείρη. ἀνθ᾽ ὧν ἄγγε
los esca cibasti ppm tuū: λων τροφὴν ἐφώμισας τὸν λαόν σου,
ε paratū panē a celo misſ= καὶ ἕτοιμον ἄρτον ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἔτεμ=
sti illis sine labore: ad omnem σας ἀνοῖς ἀκοπιάτως, πρὸς πᾶσαν
voluptatē valētē ε ad omnem cō ἡδονὴν ἰσχύοντα καὶ πρὸς πᾶσαν ἁρ
gruū gustum. ε .n. hypostasis μόνιον γεῦσιν. ἡ μὲν γὰρ ὑπόστασίς
tua tuā in filios offendebat dul σου τὴν σὴν πρὸς τέκνα ἐνεφάνιζε γλυ
cedinē. at oblati dessi= κύτητα. τῇ δὲ τοῦ προσφερομένου ἐπι
derio subseruiens ad qđ dlcꝫ volebat θυμίᾳ ὑπηρετῶν πρὸς ὅτις ἐβούλετο
conuertebaī. nix āt ε glacies μετεκιρνᾶτο. χιὼν δὲ καὶ κρύσταλλος
sustinebāt ignē ε nō tabescebāt: vt ὑπέμενεν πῦρ καὶ οὐκ ἐτήκετο, ἵνα
scirent: qñ inimicoꝝ fructus γνῶσιν, ὅτι τοὺς τῶν ἐχθρῶν καρποὺς
corrupit ignis ardens in grā κατέφθειρε πῦρ φλεγόμενον ἐν τῇ χα
dine: ε in pluuijs comiscans. λάζῃ, καὶ ἐν ὄμβροις ὑετοῖς διαστράπτον.
hoc āt itez vt nutrirent iusti: τοῦτο δὲ πάλιν ἵνα τραφῶσι δίκαι
ε ppte oblitus est virtu οι, καὶ τῆς ἰδίας ἐπιλέλησται δυνάμε
tis. nā creatura tibi dfecisti ως. ἡ γὰρ κτίσις σοὶ τῷ ποιήσαντι
omnia deseruiens: intenditur τὰ πάντα ὑπηρετοῦσα, ἐπιτείνεται
in tormentū cōtra iniustos: ε remit εἰς κόλασιν κατὰ τῶν ἀδίκων, καὶ ἀνί
tit in beneficiū: p his q in te εται εἰς εὐεργεσίαν, ὑπὲρ τῶν ἐπὶ σοὶ
confidunt. ppter hoc ε tunc in πεποιθότων. διὰ τοῦτο καὶ τότε εἰς
omnia transformata ola nutri πάντα μεταλλευομένη τῇ σῇ παντρό
enti tuo dono defuit: ad φῳ σου δωρεᾷ ὑπηρετεῖ, πρὸς τὴν τῶν
egentium voluntatē: vt discant filij σπορέων θέλησιν, ἵνα μάθωσιν οἱ υἱοί
tui: quos dilexisti dne: qñ nō σου, οὓς ἠγάπησας κύριε, ὅτι οὐχ
natiuitates fructuū pascunt ho αἱ γενέσεις τῶν καρπῶν τρέφουσιν ἄν

& per ignē consummati. Quod enim mi rabile erat in aqua q̄ omnia extinguit: plꝰ ignis valebat. Vindex est enim orbis iu stoꝝ. Quodam enim tempore manse tabatur ignis: ne cōburerentur q̄ ad impi os missa erant aīalia. sed vt ip̄i videntes scirent: qñ dei iudicio patiūtur persecu tionem. Et quodam tempore in aqua su pra virtutem ignis exardescebat vindictę: vt iniquā terre nationem exterminaret. Pro quibus angelorū esca nutriuisti po pulum tuum: & paratū panem de celo p stitisti illis sine labore: omne delectamen tum in se habentem: & omnis saporis sua uitatē. Subsistantiam enim tuā & dulcedi nem tuam quam in filios habes ostende bas: & deseruiens vniuscuiusqꝫ voluntati. Ad quod quisqꝫ volebat: conuertebatur. Nix autez & glacies sustinebant uī ignis: & nō tabescebant: vt scirent qñ fructus inimicorū exterminabat ignis ardens in grandine & pluuia coruscans. Hoc aūt itez vt nutrirentur iusti: ignis etiam sue virtutis oblitus est. Creatura enim tibi fa ctori deseruiens: exardescit in tormentū aduersus iniustos: & lenior fit ad benefa ciendum p his qui in te confidunt. Propt hoc et tunc omnia transfigurata: omnīū nutrici gratie tue deserviebant: ad volun tatez eorum qui a te desiderati sunt. vt sci rent filii tui quos dilexisti domine: quoni am non natiuitatis fructus pascunt ho mines: sed sermo tuus hos qui in te cre diderint conseruat. Quod enim ab igne non poterat exterminari: statim ab exi guo radiō solis calefactum tabescebat. vt notum omnibus esset: quoniam oportet preuenire solem ad benedictionem tuā: & ad ortum lucis te adorare. Ingrati enī spes tanqꝫ hibernalis glacies tabescet: & disperiet tanqꝫ aqua superuacua.

Capitulum.17.

Magna sūt.n. iudicia tua domine: & in enarrabilia verba tua. propter hoc i disciplinate anime errauerunt. Dum enī persuasum habent iniqui posse domina ri nationi sancte: vinculis tenebrarum & longe noctis compediti inclusi sub tectis fugitiui: perpetue prouidentie iacuerūt. & dum putant se latere in obscuris pec catis: tenebroso oblitionis velamento di sperſi sunt: pauentes horrēde & cum am miratione nimia perturbati. Necꝫ enim que continebat illos spelunca sine timore custodiebat: quoniam sonitus descendēs perturbabat illos: & persōe tristes illis ap parentes: pauorem illis p̄stabat. Et ignis quidem nulla vis poterat illis lumen pre bere: nec siderum limpide flamme illumi nare poterant illam noctem horrendaz. Apparebat autem illis subitaneus ig nis timore plenus: & timore percussi illius que non videbatur faciei: estimabāt deteriora esse que videbantur. & magice artis appositi erant deirsus & sapientie gloria correptio cum contumelia. Illi e nim qui promittebant timores & pertur bationes expellere se ab anima languēte:

μηνεμ: sed verbū tuū tibi θρωπον, ἀλλὰ τὸ ῥῆμά σου τοὺς σοὶ
credentes conseruat. nam ab ιω πιστεύοντας διατηρεῖ. τὸ γὰρ ὑπὸ πυ
ne nō corruptū simplicie a bre ρὸς μὴ φθειρόμενον ἁπλῶς ὑπὸ βρα
ui radio solis calefactum χείας ἀκτῖνος ἡλίου θερμαινόμενον
tabescebat: vt notū esset: qñ ops ἐτήκετο, ὅπως γνωσὸν ᾖ, ὅτι δεῖ
pucntre solem in gra tua: φθάειν τὸν ἥλιον ἐπ᾽ εὐχαριστίαν σου, Ecc.17
ε ad ortum lucis occurre τ ad ortum lucis occurre d Jo.16.
re tibi. ingrati .n. spes tāq̄ hye καὶ πρὸς ἀνατολὴν φῶτός ἐντυγχά d. Ps̄.
malis glacies tabescet: ε flu νειν σοι. ἀχαρίστου γὰρ ἐλπὶς ὡς χεί 77.
uius superuacua. μάρρους παχήσεσθαι, καὶ ῥυῆσε
et tāq̄ aqua inutilis. ται ὡς ὕδωρ ἄχρηστον.

Ca.17.

Magna enim tua iudicia D
Μεγάλαι γάρ σου αἱ κρίσεις
ε inenarrabilia. ppt hoc idisciplinate
καὶ δυσδιήγητοι. διὰ τοῦτο ἀπῳκίδευσαν
aie errauerūt. opinantes
ψυχαὶ ἐπλανήθησαν· ὑποτελῆ γὰρ
eni ōsari natiōi scē int
ἔθνος ἅγιον ἄνο=
qui: victi tenebrazꝫ ε longe cō μοι, δέσμιοι σκότους καὶ μακρᾶς πε
pediti noctis inclusi te φθῶσι νυκτὸς κατακλεισθέντες ὑπό=
ctis: fugitiui ppetue puidētie φοις, φυγάδες τῆς ἀιωνίου προνοίας
facti sunt: latere eni putantes ἐκεῖνο. λαφύσσειν γὰρ νομίζοντες
occultis petis: tenebro ἐπικρυφαίοις ἁμαρτήμασιν, ἀφεγ=
so obliuionis velamento dispersi γεῖ λήθης παραπετάσματι ἐσκορπί
sunt: pauentes horrende ε simula σθησαν, θαμβούμενοι δεινῶς καὶ ἐνδαλ
chris pturbati. neqꝫ eni q cō μασιν ἐκπαρασσόμενοι. οὐδὲ γὰρ ὁ κα A
tinebat illos spelūca itrepidos cu τέχων ἄυπνους μυχὸς ἀφόβους ἐφ=
stodiebat. sonitus aūt perturbantes ρούρει. ἦχοι δὲ παραράσσοντες
φύλαττεν. ἦχοι δὲ παραράσσοντες Ecc.
eos circumstrepebant: ε visio 10.f.
cos circumtrepebant: ε visio
aūnoꝰ περιεκόμπουν, καὶ φάσμα=
nee tristibus meste vultibus τα ἀμειδήτοις κατηφῆ προσώποις
apparebāt. ε ignis qdem nulla ἐνεφανίζετο. καὶ πυρὸς μὲν οὐδεμία
vis poterat lucere: neqꝫ stellar βία κατίσχυεν φωτίζειν, οὔτε ἄστρων
nitide flāme illuminare sustine λαμπροὶ φλόγες καταυγάζειν ὑπέ
bant tristem illam noctē. ap μενον τὴν συγγενῆ ἐκείνην νύκτα. φε=
parebat āt illis solum spontanea pyra φαίνετο δ᾽ αὐτοῖς μόνον αὐτομάτη πυρὰ
timore plena. territi āt a φόβου πλήρης. ἐκθαμβούμενοι δὲ τῆς B
nō visa illa visione: estimabāt μὴ θεωρουμένης ἐκείνης ὄψεως, ἡγοῦντο
deteriora q̄ videbātur. magice āt appo χείρω τὰ βλεπόμενα. μαγικῆς δὲ κατ᾽
sita erāt iudibria artis: ε in ἐσταί ἀπρέπειαν ἐνδιδρία τέχνης, καὶ ἐν
pudentia tactātie correptio cōtumelios. φρονήσει ἀλαζονίας ἔλεγχος ἐφυβρίστος.

nō pmittentes timores ꝛ turbatōes expellere ab ala langue-
ραχὰς ἀπελαύνειν ψυχῆς νοσούσης,
bi ridiculo timore ūague
οὗτοι καταγέλαστον ἐυλάβειαν ἐνώ-
bant. ꝛ .n. si nihil eos turbu
σουν. καὶ γὰρ εἰ μηδὲν αὐτοὺς παρα
lentū terrebat: bestiaꝝ transitibus
χῶδες ἐφόβει, κνωδάλων παρόδοις
ꝛ serpentū sibilis commoti:
καὶ ἑρπετῶν συριγμοῖς ἐκπεσοβημέ
peribant tremebūdi: ꝛ nul-
νοι, διάλλυνγο ἔντρομοι, καὶ οὐ μη-
la erepte fugiendū aere aspicere ne
δαμόθεν φευκτὸν ἀέρα προσιδεῖν ἀρ
gātes. timida res.n. ppō malitia
νούμενοι. δειλὸν γὰρ ἰδίᾳ πονηρία
teste condemnata. ſēp ät ꝓoc
μάρτυρι καταθηκτοειδεῖ. ἀεὶ δὲ προ
cupant scia contenta
σείληφε τὰ χαλεπὰ συνεχοιδεῖ τῇ
cōscientia. nihil eni est timor: ni
συνειδήσει. οὐδὲν γάρ ἐστι φόβος, εἰ
si ꝓditio eoꝝ q̄ a cogitatione au-
μὴ προδοσία τῶν ἔσω λογισμοῦ βοη
xilioꝝ. ab intro ät crās minor erpe
θημάτων. ἐνδοθεν δὲ οὐσα κἂν ἧττων ἡ πρὸ
catio maiorē putat ignoran
δοκία πλείονα λογίζεται τὴν ἄγνω-
tiam prebente tormentū cau
σιαν παρεχούσης τὴν βάσανον αἰ
sa. at ipotentē vere noct.ꝫ
τίας. οἱ δὲ τὴν ἀδύναμον ὄντως νύκτα
ꝛ ex ipotentis inferni spelūcis fugue
καὶ ἐξ ἀδυνάτου ἅδου μυχῶν ἐσπε
nientē: eodē somno dormientes:
δοῦσαν, τὸν ἔυηον ὕπνον κοιμώμενοι,
aliqñ ḡdē monstris agitabant phantasma
τα μὲν τέρασιν ἠλαύνοντο φαντασμά
tum: aliqñ ät anime dissoluebant
των, τὰ δὲ τῆς ψυχῆς παρελύοντο
traditione. subitane .n. illū ꝛ
προδοσία. αἰφνίδιος γὰρ αὐτοῖς καὶ
insperatus timo: supuent. deide
ἀπροσδόκητος φόβος ἐπῆλθεν. εἶτ' οὖ
sic: quicqꝫ igit erat illic dec-
τως, ὃς δ' ἦπτ' οὖν ἦν ἐκεῖ κατασί-
dens: custodiebat in inferratum car-
δων, ἐφρουρεῖτο εἰς τὴν ἀσίδηρον εἰρ
cere inclusus. sue .n. agricola
κτὴν κατακλειδεὶς. εἴτε γὰρ γεωργὸς
erat ḡs aut pastor: aut eox q̄ in deserto
ἦν τις ἢ ποιμήν, ἢ τῶν κατ' ἐρημίαν
operarius labori: occupatus ine
ἐργάτης μόχθων, προληφθεὶς τὴν δυ
uitabilem sustinebat necessitatē. vna .n.
σάλυκτον ἔμενεν ἀνάγκην. μιᾷ γὰρ
catena tenebraꝝ omnes ligati erāt. si-
ἁλύσει σκότους πάντες ἐδέθησαν. εἰ
ue spiritus sibilans: aut circū ven
τε πνεῦμα συρίζον, ἢ περὶ ἀμφιλα
tos ramos autum sonū⁹ fusuis:
φεῖς κλάδους ὀρνέων ἦχος ἐυμελής,
aut cōcent⁹ aque cuntis ut: aut
ἢ ἐυρυὸς ὕδατος ποτυνομένου βία, ἢ
sonus validus ꝓcipitaꝝ petra
κτύπος ἀπηνὴς καταρριπτουμένων πε
rū: aut lasciuētiū alatū cursus inu-
τρῶν, ἢ πτερωτῶν ζώων δρόμος ἀθεώ
sus: aut vlulantiū ferarum bestia
ρητος, ἢ ὠρυομένων ἀπηνεστάτων θηρί-

A Exo. 10.f.

B Exo.1.c Et.2.b. Exo.14 f.

C

D

hi cum derisu: pleni timore languebant. Nam & si nihil eos ex monstris perturbabat: transitu animaliū & serpentium sibilatiõe commoti: tremebundi peribāt: & aerem quem nulla ratione quis effugere posset: negantes se videre. Frequenter enim preoccupant pessima: redarguente conscientia. Cum sit enim timida ne quitia: data è i omniū cõdemnatione: Semper enim presumit seua perturbata conscientia. Nihil enim est timor nisi prepsumptionis adiutorium: proditio cogitatiõis auxiliorū. Et dum ab intro mutor est expectatio: maiorem putat potentiã eius causa de qua tormentum prestat. Illi autem qui in potentem venere nõctes: & ab infimis & ab altissimis superuenientem eundem somnū dormientes: aliquãdo monstrorum exagitabantur timore: aliquãdo anime deficiebant traductiõe. Subitaneus enim illis & insperatꝰ timor superuenerat. Deinde si quisq̃ ex illis de cidisset: custodiebatur in carcere sine ferro reclusus. Si eni⁊ rusticus quis erat aut pastor aut ægri laborum operarius preoccupatus esset: ineffugibilem sustinebat necessitatem. Vna enim catena tenebrarũ omnes erant colligati. Siue spiritus sibilans: aut inter spissos arborum ramos auium sonus suauis: aut vis aque decurrentis nimium: aut sonus validus precipitarum petrarum: aut ludentium animalium cursus inusus: aut mugientium validа bestiarum vox: aut resonans de altissimis montibus echo: deficientes faciebat illos pre timore. Omnis enim orbis; terrarum limpido illuminabatur lumine: & non impeditis operibus continebatur. Solis autem illis superposita erat grauis imago tenebraꝝ q̃ superuenturaillis erat. Ipsi ergo sibi erant grauiores tenebre.

Capitulum.18.

SAnctis autem tuis maxima erat lux: & horum quidem vocem inimici audiebant: sed figuram non videbãt. Et qa non & ipsi eadem passi erant magnificabãt te: & qui ante lesi erant: quia non lesebantur: gratias agebant tibi: & vt esset differentia te deum petebant. Propter quod ignis ardentem columnam ducem habuerunt ignotevie: & solem sine lesura boni hospitii prestitisti. Digni quidem illi carere luce: & pati carcerem tenebrarus: qui incluſos custodiebant filios tuos: per quos incipiebat incorruptum legis lumen seculo dari. Cum contarent iustorum occidere infantes: & vno expositо filio: sed liberato in traductionem illorũ multitudinem filiorum abstulisti. & pariter illos perdidisti in aqua valida. Illa eni nox ante cognita est a patribus nostris: vt vere scientes quibus iuramentis crediderunt animequiores essent. Suscepta est autem a populo tuo sanitas quidem iustorum: iniustorum autem exterminatio. Sicut.n. lesisti aduersaros nos: sic &

rũ vox: aut repercussa ve con
ων φωνή, ἢ ἀνταπακλωσθεῖσα ἐκ κοι-
cauitate mõtiũ echo: dissoluebant illos
λότητος ὀρέων ἦχώ, παρέλυεν ἀνθρώ-
deterrentia. totus .n. mundus nitte-
ἐκφοβοῦντα. ὅλος γὰρ ὁ κόσμος λαμ
do illuminabatur lumine: ꝛ non
πρῷ κατελάμπετο φωτί, καὶ ἀνεμ
impedit⁹ cõtinebatur opibus. solis ät
ποδίσιος συνείχετο ἔργοις. μόνοις δὲ
illis supposita erat grauis nox: tma
ἐκείνοις ἐπετέτατο βαρεῖα νύξ, εἶ-
go q̃ debebãt eis succe
κὼν τοῦ μέλλοντος ἀνῶυς διαδέχε
dere tenebraꝝ. sibi ät erant grauio
σθαι σκότους. ἑαυτοῖς δὲ ἦσαν βαρύ
res tenebris.
τεροι σκότους. Ca.18.

HΣ ctis tuis maxima erat
Τοῖς δὲ ὁσίοις σου μέγιστον ἦν
lux. quoꝝ vocem dḋē audientes: figu-
φῶς. ὧν φωνὴν μὲν ἀκούοντες, μορ-
ram ät nõ videntes: qñ ḋḋē nõ et
φὴν δ' οὐχ ὁρῶντες, ὅτι μὲν οὐ καὶ
ipi passi erant: būm ꝓdicabãt:
κεῖνοι ἐπεπόνθεισαν, ἐμακάριζον,
qñ ät nõ nocent ad iniurias affecti:
ὅτι δὲ οὐ βλαπτοῦσι προσδεηθέντες,
gras agebant: ꝛ differendi gra-
εὐχαρίσουν, καὶ τοῦ διενεχθῆναι χά-
tia orabant. ppt̄q̄ ignis ardētis columnā:
ριν ἐδέοντο. ἀνθ' ὧν πυρίφλεγη στύλον,
ducē ḋḋē ignoti itineris: fo-
ὁδηγὸν μὲν ἀγνώστου ὁδοιπορίας, ἥλι-
le ät nõ ledentē honorifici hospitij
ον δὲ ἀβλαβῆ φιλοτίμου ξενιτείας
prestitisti. digni ḋḋē .n. illi pia
παρέσχες. ἄξιοι μὲν γὰρ ἐκεῖνοι στερη
ri luce ꝛ custodiri in tene
θῆναι φωτὸς καὶ φυλακισθῆναι ἐν σκό
bris: q̃ incluſos custodiebant
τει, οἱ κατακλείσους φυλάξαντες
filios tuos: p quos debebat ince
τοὺς υἱούς σου, δι' ὧν ἤμελλε τὸ ἄφ-
ruptū legis lumē seculo da
θαρτον νόμου φῶς τῷ αἰῶνι δίδο-
ri. cogitantes ät ipsa
σθαι. βουλευσαμένους δ' αὐτοὺς τὰ
tuiꝝ occidere infātes: ꝛ
τῶν ὁσίων ἀποκτεῖναι νήπια, καὶ
vno exposito filio ꝛ liberato:
ἑνὸς ἐκτεθέντος τέκνου καὶ σωθέντος,
in copreptiões illoꝝ abstulisti multitu
εἰς ἔλεγχον τὸ αὐτῶν ἀφείλου πλῆ
dinē filioꝝ: ꝛ pariter perdidi
θος τέκνων, καὶ ὁμοθυμαδὸν ἀπώλε-
sti in aqua vehemēti. illa
σας ἐν ὕδατι σφοδρῷ. ἐκείνη ἡ
nox precognita ē patribus nr̄is. vt
νὺξ προεγνώσθη πατράσιν ἡμῶν. ἵνα
secure scientes ḋḋus crediderunt
ἀσφαλῶς εἰδότες οἷς ἐπίσευσαν
turamētis: letarētur. suscepta est ät
ὅρκοις, ἐπευθυμήσωσι. προσεδέχθη δὲ
a ꝓpło tuo salus ḋḋē iusto-
ὑπὸ λαοῦ σου σωτηρία μὲν δικαί
rū: inimicoꝝ ät perditio. quō .n. cru-
ων, ἐχθρῶν δὲ ἀπώλεια. ὡς γὰρ ἐτι
asti aduersarios: hoc
μωρήσω τοὺς ὑπεναντίους, τοῦ
nos prouocans
τω ἡμᾶς προσκαλεσάμενος

magnificasti.absedse.n. sacrificabāt ici pue
ἐδόξασας·κρυφῆ γὰρ ἐθυσίαζον ὅσοι πα
ri bonoꝝ τ diuinitatis lege
δες ἀγαθῶν, καὶ τὸν τῆς θειότητος νόμον
in cōcordia dispoſuerūt: ipoꝝ ſimiter
ἐν ὁμονοίᾳ διέθεντο, τῶν αὐτῶν ὁμοίως
τ bonoꝝ τ piculoꝝ pticipatu=
κὰι ἀγαθῶν καὶ κινδύνων μεταλήψε
ros iuſtos: patrū tā p̄cine
σθαι τοὺς ἁγίους, πατέρων ἤδη πρόα=
tes laudes.reſonabat ãt incōſo
ναμέλποντες ὕμνους·ἀντήχει δὲ ἀσύμ
nans ſimiloꝝ clamoꝝ:τ miſabilis fereba
φωνος ἐχθρῶν βοή, καὶ οἰκτρὰ διέφερε
tur vox ploratoꝝ infantiū. ſimili ãt
ro φωνὴ θρηνούμενων παίδων·ὁμοία δὲ
pena iuus ſimul cū dño punitus:
δίκη δούλοις ἅμα δεσπότῃ κολαζομένοις,
τ populariſ cū rege eadē patiens.
καὶ δημότης βασιλεῖ τὰ αὐτὰ πάσχων.
pariter aũt offes in vno nomine
ὁμοθυμαδὸν δὲ πάντες ἐν ἑνὶ ὀνόματι
mortis mortuos hẽbãt inumerabiles.
θανάτου νεκροὺς εἶχον ἀναριθμήτους.
neq; .n. ad ſepeliendū uiui erant
οὐδὲ γὰρ πρὸς τὸ θάπτειν οἱ ζῶντες ἦσαν
ſufficiẽtes.qm̄ ad vnū momentū honora
ἱκανοί. ἑνὸς γὰρ πρὸς μίαν ῥοπὴν ἢ ἐντίμιο
biſſor ghatio illoꝝ corrupta ẽ. omnia
τέρα ἕδεσις αὐτῶν διεφθάρη·πάντα
.n. nō credentes ppt̄ veneficiꝫ
γὰρ ἀπιστοῦντες διὰ τὰς φαρμακείας;
in p̄mogenitoꝝ interitu: cōfeſſi
ἐπὶ τῶν πρωτοτόκων ὀλέθρῳ, ὁμολο=
ſunt dei filiū pp̄m eſſe. tacito .n.
γησαν θεοῦ υἱὸν λαὸν εἶναι·ἡσύχου γὰρ
ſilentio cōtinente omnia τ no
σιγῆς περιεχούσης τὰ πάντα καὶ νυ
cte in ppria velocitate vimicãte: omni
κτὸς ἐν ἰδίῳ τάχει μεσαζούσης,ὁ παν
potens tuus ſmo a celis de
ροδύναμός σου λόγος ἀπ᾽οὐρανῶν ἐκ
thronis regalibus durus bella=
θρόνων βασιλείων ἀπόρμος πολεμι=
tor in mediũ gnicioſe p̄ſiliuit
στὴς εἰς μέσον τῆς ὀλεθρίας ἤλατο
terre:gladiũ acutũ nō ſimulatũ imperi
γῆς,ξίφος ὀξὺ τὴν ἀνυπόκριτον ἐπιτα
tum tuũ ferens, τ ſtãs repleuit om=
γὴν σου φέρων.καὶ στὰς ἐπλήρωσε τὰ
nia morte: τ celum q̄dẽ attin
πάντα θανάτου,καὶ οὐρανοῦ μὲν ἥπτε
gebat:deſcẽderat ãt in ẽrã. tunc conti
το, βεβήκει δὲ ἐπὶ γῆς.τότε παρα=
nuo viſiones q̄dẽ ſõniorum grauius
χρῆμα φαντασίαι μὲν ὀνείρων βλιῶν
turbauerunt illos: timores ãt inſiite=
ἐξεταράξαν αὐτούς, φόβοι δὲ ἐπέση=
runt inſperati. τ alius alio pie=
σαν ἀδόκητοι. καὶ ἄλλος ἀλλαχῆ ὁι=
et⁹ femimoꝛtu⁹: ppt̄ quãmoꝛtiebãt cauſaꝫ
φεὶς ἡμίθνητος, ὃν ἔθνησκεν αἰτίαν
oſtendebat. nã ſomnia q̄ turbauerunt
ἐνεφάνιζεν. οἱ γὰρ ὄνειροι θορυβήσαντες
eos hoc p̄ſignabant: ne igno=
αὐτοὺς τοῦτο προεμήνυσαν,ἵνα μὴ ἀγνο
rãtes cur male patiãtur: peri
οῦντες διὰ κακῶς πάσχουσιν, ἀπολω
rẽt. tetigit ãt tandẽ τ iuſtos tẽptatio
ται. ἥψατο δέποτε καὶ δικαίων πεῖρα
mortis: τ fractio in eremo facta eſt
θανάτου, καὶ θραῦσις ἐν ἐρήμῳ ἐγένετο

nos prouocans magnificaſti. Abſconſe
enim ſacrificabãt iuſti pueri bonoruꝫ:
& iuſticie legẽ in concordiã diſpoſuerũt:
ſimiliꝫ bona & mala p̄cepturos iuſtos:
patri oim decantantes laudes.Reſona=
bat ãt icõuenies inimicoꝝ vox:& flebi
lis audebatur planctus ploratoꝝ infan
tiũ.Simili ãt pena ſeruꝰ cũ dño afflictꝰ
eſt:& popularis hõ regi ſimilia paſſus.
Similiter ergo oñes vno nomine mor
tis mortuos hẽbãt inumerabiles. Nec
eni ad ſepeliendũ viui ſufficiebant. qm̄
vno momẽto q̄ erat p̄clarior natio illo=
rũ exterminata eſt.De oibus eni non
credẽtes ꝑpter bñficia:tũc cũ primum
fuit exterminiũ primogenitoꝝ:ſpopo
derũt pp̄m dei ſe eſſe. Cũ.n.getũ ſiqui
tiũ cõtineret oñia:& nox in ſuo curſu
mediũ iter haberet: oipotẽs ſermo tuꝰ
dñe exiliẽs de celo a regalib⁹ ſedibus:
durus debellator in mediã exterminii
trã p̄ſiliuit:gladiꝰ acutꝰ ſiml̃atũ iperiũ
tuũ portãs: & ſtãs repleuit oia morte:&
vſq; ad celũ attigebat ſtãs in terra. Tũc
cõtinuo viſus ſomnioꝝ malоꝝ turba=
uerũt illos:& timores ſupuenerũt iſpe
rati. Et alius alibi p̄iect⁹ ſemiuu⁹: ppt̄
quã moriebatur cauſam demõſtrabat
mortis. Viſiones.n.q̄ illos turbauerunt
hec p̄monebãt: ne inſcii q̄re male patie
bãtur perirent.Tetigit aũt tũc & iuſtos
temptatio mortis:& commotio in ere=
mo facta eſt multitudinis: ſed non diu
permanſit ira tua. Properans.n. homo
ſine querela deprecari pro populis:pro
ferens ſeruitutis ſue ſcutũ orationem:
& p̄ſtincenſum deprecationẽ allegans:
reſtitit ire & finꝫ impoſuit neceſſitati:
oſtendẽs qm̄ tuus eſt famulus. Vicit au
tem turbas nõ in virtute corporis: nec
armatura potentie:ſed verbo illum qui
ſe vexabat ſubiecit: iuramenta paren=
tum & teſtamentum cõmemorans. Cũ
enim iam aceruatim cecidiſſent ſuper
alterutrum mortui: interſtitit & ampu
tauit impetũ:& diuiſit illam q̄ ad vi=
uos ducebat viam. In veſte enim po=
deris quã habebat:totus erat orbis ter
rarum:& parentũ magnalia in quattu
or ordinibus lapidum erant ſculpta:&
magnificentia tua in diademate capitis
illius ſcripta erat. His autem ceſſit qui
exterminabat:& hec extimuit. Erat.n.
ſola temptatio ire ſufficiens.

Capitulum.19.

TMpiis autem vſq; in nouiſſimuꝫ fi=
ne miſericordia ira ſuperuenit.Pre
ſciebat enim & futura illorum .quoni=
am cum ipſi permiſiſſent vt ſe educe=
rẽt & cũ magna ſolicitudie premiſiſſent
illos: conſequebantur illos penitentie
actus. Adhuc enim inter manus habẽ=
tes luctum : & deplorantes ad monu=
menta mortuorum : aliam ſibi aſſum=
pſerunt cogitationẽ inſcientie:& quos
rogãtes proiecerãt:hos tãq̄ fugitiuos
perſequebãtur. Ducebat enim illos ad

mꝛtitudinis.ſed non diu pmanſit
πλήθους. ἀλλ᾽οὐκ ἐπιπολὺ ἔμεινεν
tra. pperans .n. vir ſine q̄rela
ἡ ὀργή. σπεύσας γὰρ ἀνὴρ ἄμεμπτος
ppugnauit: ppũ miniſterij
προεμάχησε, τὸ τῆς ἰδίας λειτουργί
arma: oſonẽ τ incen
ας ὅπλον, προσευχὴν καὶ θυμίαμα=
ſi placatione ferens: reſtitit τ=
νος ἐξιλασμὸν κομίσας, ἀντέστη τῷ θυ
re τ finẽ impoſuit calamitati:
μῷ, καὶ πέρας ἐπέθηκε τῇ συμφορᾷ,
oſtẽdens qm̄ tuus eſt famulus. vicit
δεῖκνυς ὅτι σός ἐστι θεράπων. ἐνίκησε
ãt deuaſtantem non roboꝛe coꝛ=
δὲ ὀλοθρεύοντα οὐκ ἰσχύι τοῦ σώ=
poris: non armoꝛis opatione: ſed ver=
ματος,οὐχ ὅπλων ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ λό
bo toꝛquentẽ ſubiecit: turamẽta
γῳ γὰρ κολάζοντα ὑπέταξεν, ὅρκους
patrum τ teſtamẽta cõmemoꝛans.
πατέρων καὶ διαθήκας ὑπομνήσας.
aceruati .n. iam iacẽtibus ſiꝫ alt
σωρηδὸν γὰρ ἤδη πεπτωκότων ἐπ᾽ἀλ
utrum moꝛtuis: inter ſtãs ãputa=
λήλων νεκρῶν, μεταξὺ στὰς ἀνέκο=
uit iram: τ diuiſit q̄ ad
πην ὀργήν, καὶ διέκοψε τὴν πρὸς τοὺς
vtuos viam. in .n. talari tunica ve
ζῶντας ὁδόν. ἐπὶ γὰρ ποδήρους ἐνδύ
ſtimẽti erat totus mũdus: τ patrum
μασος ἦν ὅλος ὁ κόσμος,καὶ πατέρων
gloꝛie in q̄tuoꝛ ordinũ lapidũ ſculptura:
δόξαι ἐπὶ τετρασίχου λίθων γλυφῆς,
τ magnitudo tua in diademate
καὶ μεγαλωσύνη σου ἐπὶ διαδήματος
capitis illius. his ceſſit deſtru
κεφαλῆς αὐτοῦ. τούτοις εἶξεν ὁ ὀλο=
ens: hec ãt tunuit. erat.n. ſo=
θρεύων, παῦτα δὲ ἐφοβήθη. ἦν γὰρ μό
la tẽptatio ire ſufficiens.
νη ἡ πεῖρα τῆς ὀργῆς ἱκανή.

Ca. 19.

ET impiis vſq; in finẽ
Τοῖς δὲ ἀσεβέσι μέχρι τέλους
imiſericoꝛs ira miſtit. p̄ſciebat .n.
ἀνελεήμων θυμὸς ἐπῆλθε. προῄδει γὰρ
illoꝝ τ futura. q̄m ipſi
αὐτῶν καὶ τὰ μέλλοντα. ὅτι αὐτοὶ
cum p̄miſiſſent abire: τ cũ
ἐπιτρέψαντες τοῦ ἀπιέναι, καὶ με
diligẽtia p̄miſiſſent illos:
τὰ σπουδῆς προπέμψαντες αὐτούς,
p̄ſequẽtur pniam agentes. adhuc .n. in
διώξουσι μεταμεληθέντες. ἔτι γὰρ ἐν
manibꝰ hñtes: luctus: τ deplo
χερσὶν ἔχοντες τὰ πένθη, καὶ προ=
rantes ad monumẽta moꝛtuoꝝ: alterã
σοδυρόμενοι τάφοις νεκρῶν, ἕτερον
euulſerunt cogitationẽ ſtulticie: τ
ἐπεισάγουτο λογισμὸν ἀνοίας, καὶ
quos ſupplicãtes ꝓtecerunt: hos
οὓς ἱκετεύοντες ἐξέβαλον, τούτους
tãq̄ fugitiuos p̄ſq̄bant. ducebat .n.
ὡς φυγάδας ἐδίωκον. ἕλκει γὰρ
illos digna ad hunc finem
αὐτοὺς ἡ ἀξία ἐπὶ τοῦτο τὸ πέρας
neceſſitas:τ eoꝝ q̄ acciderant obli=
ἀνάγκη, καὶ τῶν συμβεβηκότων ἀμ
tiõne iniecit: vt
νησίαν ἐνέβαλεν, ἵνα τὴν ooooo

deficientẽ tormẽtis reple
λείπουσαν τοῖς βασάνοις προσαναπληρώ
rent punitionẽ: ⁊ diem ppriꝰ tuus mi=
σωσι κόλασιν, καὶ ὁ μὲν λαὸς σου πα=
rabile iter transiret: illi ãt
ῥᾴδιον ὁδοιπορίαν περάσῃ, ἐκεῖνοι δὲ
nouã inuenirẽt mõstrũ. oĩs .n. creatura
ξένων εὕρωσι θέαμα. ὅλη γὰρ ἡ κτίσις
in ppria quẽ rũrsus ãmittio refigurabat
ἐν ἰδίῳ γένει πάλιν ἀνεπλάττετο
tur: deferuiẽtꝫ ppriis pẽcep=
τοῖς, ὑπηρετοῦσα τοῖς ἰδίοις ἐπιτά=
tis. vt tui pueri custodirentur
γμασιν· ἵνα οἱ σοὶ παῖδες φυλαχθῶσιν
illesi: castra inum=
ἀβλαβεῖς, ἡ μὲν παρεμβολὴ σκιάζου
brãs nubeꝫ: ⁊ ãt anteriꝰ ãte
σα νεφέλῃ, ἐκ δὲ πρωιναίων ὑδάτων
ficꝫ ozius terra viſus eſt: ⁊ er
ξηρὸς ἀνέβλυσις γῆς ἰνδιψῶν, καὶ ἐξ
rubro mari via ſine ꝓpedimẽto:
ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὁδὸς ἀπρόσκοπος,
⁊ ex tribꝰ hẽrõ iuuẽtꝰ cãpus de tẽperitate vio
καὶ χλοηφόρου πεδίον ἐκ πολέμου βί
lenta. ꝓ quẽ oĩs gẽs traſcẽdi tua
αιον. διὸ γὰρ ἑνὸς σθένει ἄθλον ὑ πᾶσα
ꝓtegẽbant manꝰ: videntes mira
σκεπαζόμενοι χειρί, θεωροῦσαι θαυ
bilia monstra. ſãb.n. equi paſti ſunt:
μαστὰ τέρατα· ἵπποι γὰρ ἐνεμήθησαν,
⁊ rãꝫ agni ceuſtauerunt laudãtes
καὶ ὡς ἄμνοι δεδοξολογήσαν αἰνοῦντές
te dñe liberãtẽ eos. memores erãt
σε κύριε ὃν ὠλίγων ἀνῶν. ἐμέμνηντο
.n. adhuc eoꝝ que in peregrinatiõe illorum:
γὰρ ἔτι τῶν ἐν τῇ παροικίᾳ αὐτῶν,
.v.16. quẽ admodũ ꝓ qlẽ gñatiõe animaltũ eburit
.c. πῶς ἀντὶ μὲν θρέσεως ζώων ἐξήγαγε
terra muſcam: ꝓ ãt oãtilibus eructa=
ἡ γῆ σκνῖπα, ἀντὶ δὲ ἐνύδρων ἐξηρεύ=
uit fluuius multitudiñẽ ranarũ
ξατο ὁ ποταμὸς πλῆθος βατράχων.
in nouiſſimo ãt videſt ⁊ gñationẽ naꝝ aut=
ἐφ ὑστέρῳ δὲ εἶδον καὶ φύσιν ἄλογον ὀρνέ
ωv: cũ cõcupiſcẽtia adḋicti poſtulaue=
ων, ὅτε ἐπιθυμίᾳ προσχθέντες ᾔτησαν
rũt eſcas delitias. in .n. cõſolatio
Exo. .c. τροφῆς. εἰς γὰρ παρα=
nẽ \ aſcẽdit eis de mare orty=
μυθίαν ἀνέβη ἀνεμοις ἐκ θαλάσσης ὄρτυ=
gometra. ⁊ ſuppliciꝰ pctõ
γομήτρα. καὶ αἱ τιμωρίαι τοῖς ἁμαρ
ribus ſupueneſt: nõ ſine ãte ſa
τωλοῖς ἐπῆλθον, οὐκ ἄνευ τῶν προγεγο
ctis argumẽtis vi fulminũ.
νότων τεκμηρίων τῇ βίᾳ τῶν κεραυνῶν.
iuſte .n. patiebãtur ꝓpꝛiis eoꝝ
δικαίως γὰρ ἔπασχον τοῖς ἰδίοις αὐτῶν
nequitiis. ⁊ .n. grauiorem hoſpi=
πονηρίαις. καὶ γὰρ χαλεπωτέραν μισο

B

C

D

A

hunc finem digna neceſſitas: & horum
que acciderãt cõmemorationem amit
tebant: vt que deerant tormẽtis reple
pleret punitio: & populis quidem tu?
mirabiliter tranſiret: illi autem nouam
mortẽ inuenirẽt. Oĩs.n. creatura ad
ſuũ genus ab initio refigurabatur: def
uiẽns tuis p̃ceptis: vt pueri tui cuſtodi=
rẽtur illeſi. Nam nubes caſtra coꝝ obũ
brabat. & ex aquꝝ ãte erat: terra ari
da apparuit: & in mari rubro via ſine i=
pedimento: & cãpus germinãs de ꝓfũ
do nimio: ꝓ quẽ oĩs natio tranſiuit: q̃ te
gebatur tua manu: vidẽtes tua mirabi=
lia & mõſtra. Tãꝫ.n. eq depauerũt eſcã
& tamꝫ agni exultauerũt magnificãtes
te dñe q liberaſti illos. Mẽores.n. erãt
adhuc eorũ q̃m incolatu illoꝝ facta ſue
rãt. quẽadmodũ ꝓ natiõe aialũ eduxit
terra muſcas: & ꝓ piſcibus eructauit flu
uius multitudine ranaꝝ. Nouiſſime ãt
viderũt nouã creaturã autũ: cũ abducti
cõcupiſcẽtia poſtulauerũt eſcas epula=
tionis. In allocutione .n. deſiderii aſcẽ
dit illis de mari ortygometra: & vexa=
tiões petõribus ſuppꝛeneruũt: nõ ſine il=
lis q̃ãñ facta erãt argumẽtis ꝓ vi flumi
nũ. Iuſte .n. patiebãtur ꝑm ſuas neqtias.
Et ẽni deteſtabiliorẽ inhoſpitalitatẽ in
ſtituerãt. Alii qdẽ ignotos nõ recipiebãt
aduenas. Alii aũt bonos hoſpites i ſer
uitutẽ redigebant. Et nõ ſolũ hec: ſꝫ &
alius qdẽ reſpectus illoꝝ erat: qm̃ inui
ti recipiebãt extraneos. Qui aũt cũleti
cia reꝑperũt hos q eiſdẽ vſi erant inſti
tutis: ſeuiſſimis afflixerunt doloribus.
Peꝛcuſſi ſũt aũt cecitate: ſicut illi in fori
bus iuſti cũ ſubitaneis: cooperti eſſent
tenebris. Vnuſqꝛ trãſitũ oſtii ſui ꝓpe=
bat. In ſe.n. elemẽta dũ conuertũtur: ſi
cut in organo q̃litatis ſon? imutatur: &
omia ſuũ ſonum cuſtodiunt. Vnde eſti
mari ex ipſo viſu certo põt. Agreſtia.n
in aq̃tica conuertebãtur: & q̃cunq; erãt
natãtia in terra tranſibãt. Ignis in aqua
valebat ſupra ſuã virtutẽ: & aq̃ extiguẽ
tis nature obliuiſcebatur. Flãme ecõtra
rio corruptibiliũ animaliũ non uexaue
rũt carnes coãbulãtiũ: nec diſſoluebãt
illã q̃ facile diſſoluebat ſicut glacies
bonã eſcã. In oĩbus.n. magnificaſti po
pulũ tuũ dñe: et honoraſti: et nõ deſpe
xiſti i omñi tp̃e et i omñi loco aſſiſtẽs eis.

Explicit Liber Sapientie.

talitatẽ exercuerũt. illi enim
ξενίαν ἐστυγήκυσαν· οἱ μὲν γὰρ τοὺς
ignoꝝantes nõ recipiebãt ꝓſentes. hi
ἀγνοοῦντας οὐκ ἐδέχοντο παρόντας· οὗ
ãbitãtes olim hoſpites i ſeruitutẽ redigebãt. ⁊
τοι δ' ἐνεργίαις ξένους ἐδουλοῦντο· καὶ
nõ ſolũ ſed ḋđ viſitatio erit illoꝝ:
οὐμόνον ἀλλ' ἧτις ἐπισκοπὴ ἔσαι αὐτῶν,
qm̃ odiose recipiebant alie
ἐπεὶ ἀπεχθῶς προσεδέχοντο τοὺς ἀλ
nos. q ãt cũ feſtiuitatibus re=
λοτρίους· οἱ δὲ μετὰ ἑορτασμάτων εἰς
ceperunt eos q̃ iam ꝓpꝛia=
δεξάμενοι τοὺς ἤδη τῶν αὐτῶν μετεχη
uerãt tuſtos: grauiꝫ afflixerũt labonib⁹.
κότας δικαίων, δεινοῖς ἐκάκωσαν πόνοις·
penſi ſunt aũt ⁊ cecitate: ſicut il=
ἐπλήγησαν δὲ καὶ ἀορασίᾳ, ὥσπερ ἐκεῖ
li in tuſti foꝛtibus. qm̃
νοι ἐπὶ ταῖς τοῦ δικαίου θύραις· ὅτι
vaſtis cooperti tenebris: vnuſqſq
ἀχανεῖ περιβληέντες σκότει, ἕκαστος
ſuam portam trãſitũ ꝗrebat. per
τῶν ἑαυτοῦ θυρῶν τὴν δίοδον ἐζήτει· διέσυ
ſe .n. elementa apte cõuerſa:
τῶν γὰρ τὰ στοιχεῖα μεθαρμοδμθα,
ſicut i pſalterio ſoni cõcẽtus
ὥσπερ ἐν ψαλτηρίῳ φθόγγοι τοῦ ῥυθμοῦ
nomẽ permutant: ſemper ma=
τὸ ὄνομα ἀλλάσσουσι, πάντοτε μέ=
nẽtia ſono: qđ eſt ẽſtimare er
νοντα ἤχῳ, ὅπερ ἐστὶν εἰκάσαι ἐν τῆς
factoꝝ viſu ꝺiligẽter. terrea
τῶν γεγονότων ὄψεως ἀκριβῶς. χερσαῖα
.n. in aq̃tica trãſmutabantur: ⁊ natatilia
γὰρ εἰς ἔνυδρα μετεβάλλετο, καὶ ὑπτια
trãſibãt in terrã. ignis valebat
μετέβαινεν ἐπὶ γῆς· πῦρ ἴσχυεν
in aqua ꝓpꝛie virtutis obli
ἐν ὕδατι τῆς ἰδίας δυνάμεως ἐπι=
tus. ⁊ aqua extinctiue
λελησμένον· καὶ ὕδωρ τῆς σβεστικῆς
nature obliuiſcebatur. flãme ecõtra
φύσεως ἐπελανθάνετο· φλόγες ἀκάπα
rio facile coꝛruptibiliũ aialiũ: nõ marceſcẽte fe
λιν ἐυφθάρτων ζώων, οὐκ ἐμάρα
ceſt carnes inambulantium: nec liq̃
νεν σάρκας ἐμπεριπατούντων, οὐδὲ πη=
factuũ glacialis gñis liq̃factibile gen⁹ am=
κτὸν κρυσταλλοειδὴς ἐυτηκτον γένος ἀμ
broſiane eſce. in oĩbus .n. dñe
βροσίας τροφῆς. κατὰ πάντα γὰρ μέγα
magnificaſti ꝓpꝛiam tuã ⁊ honoraſti:
ἐμεγάλυνας λαόν σου καὶ ἐδόξασας,
⁊ non deſperũſti in omni tẽpoꝛe
καὶ οὐκ ὑπερεῖδες ἐν παντὶ καιρῷ
⁊ loco aſſiſtens.
καὶ τόπῳ παρισάμενος.

Finis ſapie Salomonis.
Τέλος τῆς σοφίας σολομῶνος.

Sapia. Jeſu filij Sirach.
Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ σιράχ.

Liber hic ſirach
Ἰησοῦς οὗτος σιράχ
dđ fuit fili? nepos at
μὲν ἦν υἱός, ἔγγονος δὲ
ieſu etuſdē nois fibi.
Ἰησοῦ ὁμωνύμου αὐτῷ.
hic igitur in tōibus
οὗτος οὖν ἐν χρόνοις
ſferioribus fuit poſt captiuitatem
κατὰ γέγονε μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ
renouationē: poſt pphetas fere
ἀνακλησιν, καὶ μετὰ τοὺς προφήτας χεδὸν
omnes. ergo anno eius ieſus:
ἅπαντας· ὁ οὖν πάππος αὐτοῦ Ἰησοῦς,
ſicut ipe teſtatur: laboriſq; amator
καθὰ καὶ αὐτὸς μαρτυρεῖ, φιλόπονός τε
fuit uir iter hebreos pruditiſſimus
γέγονεν ἀνὴρ ἐν ἑβραίοις καὶ φρονιμώτατος
mus: q nō ſolū alios q ipſe
μος, ὃς οὐ μόνον τοὺς ἑτέρων τῶν πρὸ αὐτοῦ
pruditū vtros ſapienter dicta colle-
συνετῶν ἀνδρῶν ἀσυφεγματα συνάγω
git: ſed ipe ppria quoq; dicta
γε, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἴδια τινα ἀτεφε
uit eſt multe intellectiōis pruditē
νέγκατο πολλῆς συνέσεως καὶ σοφίας
plene. poſtq; igit librū hunc
γέμοντα. ἐπεὶ δὲ τὸν βίβλον παύτην ὁ
primus ieſus fere collectum re
πρῶτος Ἰησοῦς χεδόντι συνειλεγμένην κα
linquens ex hoibus abiit: ſirach h c
τέλιπτων ἐξ ἀνθρώπων ὤχετο, σιράχ οὗ
poſt illum rurſus acceptis domeſtico
τος μετ' αὐτὸν πάλιν λαβὼν τῷ οἰκείῳ
filio reliquit ieſu. q dđ eſt
παιδὶ κατέλιπεν Ἰησοῦ. ὃς δὴ ταύτης
ap̄lectens: in vnā omnem concinnā con-
ἀρλεκτενῶν· ἐν μιᾷ ὅμνεμ συνεῖναι συν
ſtructiōē collegit: ſapiam in q ſuo
τάγμα συνήγαγεν, σοφίαν ἐπί τε αὐτοῦ
t patrio: ' aiq t
τ πατρὸς· ἀλλὰ καὶ τ
xp̄i noīe vocans: ex ipo
χριστοῦ ὀνόματι κεκλημένος, ἐξ αὐτοῦ τ
ſapientie noīe amanter magis
τῆς σοφίας ὀνόματος ἀγαπητῶς μᾶλλον
et hēret auditorē ad ipſ?
ἔχειν τὸν ἀκροατὴν πρὸς τὴν αὐτῆς τῆς
libri meditatiōē attrahens. fmonce
βίβλου μελέτην ἑπισπώμενος. λόγους
tgit prudentie enigmata q t para
περὶ φρονήσεως αἰνίγματά τε καὶ παρα
bolas cōtinet. t pticulares ḡſdā anti-
βολὰς περιέχει καὶ μερικάς τινας πα
quas diuinas hiſtoriasde q viris
λαιὰς θεοφιλεῖς ἱστορίας, περί τε ἀνδρῶν
d bene placuerāt deo: t ofonē t hym
ἃ εὐαρεσησάντων τῷ θεῷ, καὶ ὑχὴν καὶ ὕμ
nū eius. adhucaūt dḡ deus beneficijs
νον αὐτοῦ. ἔτι δὲ ὧν ὁ θεὸς εὐεργετήσων
dignat' ē ppm ſuum: t dḡ repleuit
ἠξίωσε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ὧν ἔπλησε
malis inimicos eor: ſectatos
κακῶν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, ὁπαδοὺς τοῦ
ſalomonis hic ieſus fuit: nimis
σολομῶντος οὗτος ὁ Ἰησοῦς γέγονεν, οὐδὲν
mīo illo circa ſapiētiā t diſci-
ἧττον ἐκείνου περὶ τὴν σοφίαν καὶ παι
plinā approbatus: multe diſcipline vere
δείαν εὐδοκιμήσας, πολυμαθὴς ἀληθῶς

Incipit plogus Libri Ieſu filii ſirach:
Qui Eccleſiaſticus appellatur.

Multos nobis & magnos p legē & pphetas: alioſq; ſecuti ſūt illos ſapia demōſtrata ē: iq bus oportet laudare iſrael doctrine & ſapie cauſa: qa non ſolū ipos loquētes neceſſe ē ee pitos: ſz etiā extraneos poſſe & diſcētes & ſcribētes doctiſſimos fieri. Au? me? ieſus poſtq̄ ſe ap̄li? dedit ad diligētiā lctōnis legis & pphetaꝝ & aliorū librorus q nobis a parentib? nr̄is traditi ſūt: voluit & ipe ſcribere aliqd horū q ad doctrinā & ſapiam ptinēt: vt deſiderātes diſcere & illos pfiti fieri: magis magisq; attendāt aio & cōfirmētur ad legitimā vitā. Hortor itaq; venire vos cū benuolētia & attētiori ſtudio lctōnē facere: & veniā hēre i illis i q bus videmur ſequētes imaginē ſapie: & deficere in verboꝝ cōpoſitiōe. Nā deficiēt verba hebraica qñ fuerit trāſlata ad alterā liguā. Nō āt ſolum hec: ſz & ipa lex & pphete: ceteriq; aliorū librorū nō paruā hñt differētiā qñ inter ſe dicūtur. Nā i octauo & triceſimo anno tpibus Ptolemei euergetis regis poſtq̄ puenit i egyptū: & cū mltū tpis ibi fuiſſe: iueni ibi libros relictos nō pue neq; cōtēnēde doctrine. Itaq; bonū & neceſſariū putaui: & ipe aliquā addere diligētiā & laborē iter ptādi librū iſtū: & multa vigilia attuli doctrinā i ſpacio tpis ad illa q ad finē ducūt librū iſtū dare: & illis q volūt animū itēdere & diſcere quēad modū oporteat iſtituere mores q fin le gē dñi ꝓpoſuerint vitam agere.

Incipit liber Eccleſiaſticus Capi. 1.

OMNIS SAPIENTIA A DOmino deo eſt: & cūillo fuit ſemp & eſt añ eū. Arenā maris & pluuie gutas & dies ſeculi: qs dinumerauit? Altitudinē celi & latitudinē tre & pfūdum abyſſi: qs dimēſus ē? Sapiam dei pcedētē oia qs iueſtigauit? Prior oiz creatac ſapia: & itellect? prudētie ab euo. Fōs ſapieverbū dī i excelſis: & igreſſ? illi? mādata etna. Radix ſapie cui? reuelata ē? & aſſutias illi? qs cognouit? diſciplia ſapie cui? reuelata eſt & manifeſtata: & multiplicationē igreſſus illi? qs itellexit? Vn? e altiſſim? creator oīs: ops & rex potēs & metuend? nimis: ſedēs ſup thronū illius & dñans de?. Ipe creauit illā i ſpīrtu ſctō: & vidit & dinumerauit & menſus eſt. Et effudit illā ſup oīa opa ſua & ſup oēm carnē: ſm datū ſuū: & pbet illā diligentib? ſe. Timor dñi gl̄a & gl̄ciatio & leticia & corona exultatiōis. Timor dñi delectabit cor: & dabit leticias & gaudiū i lōgitudinē dieꝝ. Timēti dñm bñ erit in extremis: & i die defūctionis ſue bñdicetur. Dilectio dei honorabil ſapia: qbus āt apparuerit i viſu: diligunt eā i viſiōe & in agnitiōe magnalīū ſuorū. Initiū ſapie timor dñi: & cū fidelib? in vulua cōcreatus ē: & cū electis feminis graditur: & cū iuſtis & fidelib? agnoſcitur. tior dñi ſcientie religiōſitas. Religioſitas cuſtodiet & iuſtificabit cor: iocūditatē atq; gaudiū dabit. Timēti deū bene erit: & i dieb? cōſolatiōis illi? benedicetur. Plenitudo ſapie timere deum:

Πᾶσα σοφία παρὰ κυρίου, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐστὶν εἰς τὸν αἰῶνα. Ἄμμον θαλάσσης καὶ σταγόνας ὑετοῦ καὶ ἡμέρας αἰῶνος τίς ἐξαριθμήσεται; Ὕψος οὐρανοῦ καὶ πλάτος γῆς καὶ ἄβυσσον καὶ σοφίαν τίς διερεύνησεν; Πρότερον πάντων ἔκτισται σοφία, καὶ συνέσεως φρονήσεως ἐξ αἰῶνος. Πηγὴ σοφίας λόγος θεοῦ ἐν ὑψίστοις, καὶ αἱ τρῶγλαι αὐτῆς ἐντολαὶ θεοῦ παντοκράτορος. Ῥίζα σοφίας τίνι ἀπεκαλύφθη; τὰς ἀστουτίας αὐτῆς τίς ἔγνω; Εἷς ἐστι σοφὸς φοβερὸς σφόδρα καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ. Κύριος αὐτὸς ἔκτισεν αὐτὴν καὶ εἶδεν καὶ ἐξεμέτρησεν αὐτήν, καὶ ἐξέχεεν αὐτὴν ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Μετὰ πάσης σαρκὸς κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ ἐχορήγησεν αὐτὴν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Φόβος κυρίου τρυφὴ καρδίας καὶ δώσει εὐφροσύνην καὶ χαρὰν καὶ μακροημέρευσιν. Τιμῶντι θεὸν ἔσται ἀγαθὰ ἐπ' ἐσχάτων, καὶ ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς αὐτοῦ εὐλογηθήσεται. Ἀρχὴ σοφίας φοβεῖσθαι κύριον· καὶ μετὰ πιστῶν ἐν μήτρᾳ συνεκτίσθη αὐτῇ. Μετὰ ἀνθρώπων θεμέλιος αἰώνιος ἐνοικισθήσεται καὶ μετὰ τῶν σπερμάτων αὐτῶν πίστις αὐτῶν. Πλησθήσονται ἀπὸ τῶν γενημάτων αὐτῆς τὸν οἶκον αὐτῶν ἀπὸ ἐπιθυμημάτων αὐτῆς, καὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν πλησθήσεται. Πλήρωμα σοφίας φοβεῖσθαι κύριον· καὶ μεθύσκει αὐτοὺς ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῆς. Πᾶσαν οἰκίαν αὐτῶν ἐμπλήσει ἀπὸ ἐπιθυμημάτων αὐτῆς, καὶ ἀποθήκας ἀπὸ τῶν γενημάτων αὐτῆς. Στέφανος σοφίας φοβεῖσθαι κύριον, πληρῶν εἰρήνην καὶ ὑγίειαν καρπὸν ἰάσεως. Καὶ εἶδεν καὶ ἐξηρίθμησεν αὐτήν· ἐπιστήμην καὶ γνῶσιν συνέσεως ἐξῴμβρησεν, καὶ ὑψωσεν δόξαν τῶν κρατούντων αὐτῆς. Ῥίζα σοφίας φοβεῖσθαι κύριον, καὶ κλάδοι αὐτῆς μακροημέρευσις. Φόβος κυρίου ἀπωθεῖται ἁμαρτήματα, φυλάσσων δὲ ἀστοχήσει ὀργήν. Οὐ δικαιωθήσεται θυμώδης ἀνήρ, ἐν καιρῷ ἐπαναστάσεως αὐτοῦ ἐκλείψει πνεῦμα αὐτοῦ. Μακρόθυμος ἀνὴρ ἀνέξεται ἕως καιροῦ, καὶ ὕστερον αὐτῷ ἀνταποδώσει χαρά. Ἕως καιροῦ κρύψει τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ χείλη πολλῶν ἐκδιηγήσεται σύνεσιν αὐτῶν. Ἐν θησαυροῖς σοφίας παραβολαὶ ἐπιστήμης, βδέλυγμα δὲ ἁμαρτωλοῖ εὐσέβεια θεοῦ. Ἐπιθυμήσας σοφίαν τήρησον ἐντολάς, καὶ κύριος χορηγήσει σοι αὐτήν. Σοφία γὰρ καὶ παιδεία φόβος κυρίου, καὶ εὐδοκία αὐτοῦ πίστις καὶ πραΰτης. Μὴ ἀπειθήσῃς φόβῳ κυρίου ἐνδιῶν, καὶ μὴ προσέλθῃς αὐτῷ ἐν καρδίᾳ δισσῇ. Μὴ ὑποκρίνου ἐπὶ χείλεσιν ἀνθρώπων καὶ ἐν τοῖς χείλεσίν σου μὴ πρόσεχε. Μὴ ἐξύψου σεαυτόν, ἵνα μὴ πέσῃς καὶ ἐπαισχυνθῇς· ἐποίησεν γὰρ κύριος τὰ κρυπτὰ σοφίαν πάντα· καὶ ἐν μέσῳ συναγωγῆς κατέβασεν σε. μὴ ἐπὶ σοὶ ἀκροστιχὶς κυρίου τὰ κρυπτὰ σοφίας

indrent cōplacētiā ab eo: ꝛ ζητήσουσιν εὐδοκίαν παρ' αὐτοῦ, καὶ
q diligunt eum replebūtur
οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν πλησθήσονται τοῦ
lege. Qui timent dñm ppara-
νόμου. Οἱ φοβούμενοι κύριον ἑτοιμά-
bunt corda ſua: ꝛ in cōſpectu il
σουσι καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐνώπιον αὐ
lius humiliabunt aīas ſuas.
τοῦ ταπεινώσουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
Incidemus in manus dei ꝛ
Ἐμπεσούμεθα εἰς χεῖρας θεοῦ καὶ
nō in manus hoim. ſicut.n.
οὐκ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. ὡς γὰρ ἡ
magnitudo illi⁹: ſic ꝛ mia
μεγαλωσύνη αὐτοῦ, οὕτως καὶ τὸ ἔλεος
illius:
αὐτοῦ.

Ca.3.

ME patrem audite filij:
Ἐμοῦ γὰρ πατρὸς ἀκούσατε τέκνα,
ꝛ ſic facite: vt ſalui ſitis.
καὶ οὕτως ποιήσατε, ἵνα σωθῆτε.
Dñs honorauit patrem in
Ὁ γὰρ κύριος ἐδόξασε πατέρα ἐπὶ
filijs: ꝛ iudiciū matris firmauit
τέκνοις, καὶ κρίσιν μητρὸς ἐστερέωσεν
in filijs. Qui hōrat patrem vitā ip
ἐφ' υἱούς. Ὁ τιμῶν πατέρα ἐξιλάσκε
trat peccatum: ꝛ ſicut theſaurizans
ται ἁμαρτίας, καὶ ὡς ἀποθησαυρίζων
q honorat matrē ſuam. Qui hōrat pa-
ὁ δοξάζων μητέρα αὐτοῦ. Ὁ τιμῶν πα
trem letabitur in filijs: ꝛ
τέρα εὐφρανθήσεται ἐπὶ τέκνοις, καὶ
in die oōnis ſue exaudie
ἐν ἡμέρᾳ προσευχῆς αὐτοῦ εἰσακουσθή
tur. Qui hōrat patrem lōgam vitam
σεται. Ὁ δοξάζων πατέρα μακροημε-
viuet: ꝛ q obedit dño dilectū dabit
ρεύσει, καὶ ὁ εἰσακούων κυρίου ἀναπαύσει
matri ſue. Qui timet dñm ho
μητέρα αὐτοῦ. Ὁ φοβούμενος κύριον τι
nozabit patrem: ꝛ ſil dñis ſer
μήσει πατέρα, καὶ ὡς δεσπόταις δου
uiet his q genuerūt ſe. In ope
λεύσει τοῖς φυτεύσασιν αὐτόν. Ἐν ἔργῳ
ꝛ ſimone honora patrē tuū ꝛ
καὶ λόγῳ τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
mſem: vt ſequentur tibi bñdicto
τὴν μητέρα, ἵνα ἔπελθῃ σοι εὐλογία
ab hominibus. Bñdictio.n. patris fir
παρ' ἀνθρώπων. Εὐλογία γὰρ πατρὸς ſη
mat domos filioꝝ: maledictio aūt mā
ρίζει οἴκους τέκνων, κατάρα δὲ μητρὸς
eradicat fūdamēta. Ne gḷieris in cōtu
ἐκριζοῖ θεμέλια. Μὴ δοξάζου ἐν ἀτι-
lia patris tui: nō .n. eſt tibi glia
μίᾳ πατρός σου, οὐ γὰρ ἔσί σοι δόξα
patris ignominia. nā glia hois
πατρὸς ἀτιμία. ἡ γὰρ δόξα ἀνθρώπου
ex honore patris ſui: ꝛ dedecus
ἐκ τιμῆς πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ὄνειδος
filijs mſ in ignominia. Fili adu-
τέκνοις μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ. Τέκνον ἀντι
ua in ſenecta pfec tuū: ꝛ ne cō
λαβοῦ ἐν γήρᾳ πατρός σου, καὶ μὴ λυ
triſtes eū in vita tua. ꝛ ſi defe
πήσῃς αὐτὸν ἐν ζωῇ σου. καὶ ἐὰν ἀπο
cerit ſenſu ventam habe: ꝛ ne
λείπῃ σύνεσιν συγγνώμην ἔχε, καὶ μὴ
inhonozes eū in tota virtute tua.
ἀτιμάσῃς αὐτὸν ἐν πάσῃ ἰσχύι σου.

iquirēt q̄ bñplacita ſūt ei: & q diligūt eū
replebūtur lege ipſius. Qui timēt, dñm
preparabunt corda ſua: & in cōſpectu
illius ſctificabūt aīas ſuas. Qui timent
dñm cuſtodiūt mandata eius: & patien
tiam hebūt uſq; ad inſpectionē illi⁹ di-
centes. Si penitētiā nō egerimus: incī-
demus in manus dñi: & non in manus
hoim. Sedm.n. magnitudinē illi⁹: ſic &
mia illius cum ipſo eſt. Capitu.3.

HIliſapis eccleſia iuſtoꝝ & natio il-
lox obedientia & dilectio: Iudiciū
patris audite filii: & ſic facite vt ſalui ſi-
tis. Deus.n. honorauit pīem in filiis: &
iudiciū matris exqrens firmauit in fili-
os. Qui diligit deū exorabit in peccatis: &
cōtinebit ſe ab illis: & in oōne die⁊ ex
audiet. & ſicut q theſaurizat: ita & q hō-
rificat matrē ſuā. Qui honorat pīem ſu
um ſucūdabitur in filiis: & i die oōnis
ſue exaudietur. Qui honorat patrē ſuū
vita viuet longiore: & q obedit pīi refri
gerabit matrē. Qui timet dñm hono-
rat parentes: & q̄ſi dñs ſeruiet his q ſe
genuerūt in ope & ſmone & omni pa-
tientia. Honora pīem tuū vt ſupueniat
tibi bñdictio a deo: & bñdictio illius in
nouiſſimo manet. Bñdictio patris fir
mat domos filioꝝ: maledictio aūt mēs
eradicat fundamenta. Ne gḷieris in cō
tumelia pīis tui: non.n. eſt tibi gḷia ſed
cōfuſio. Gḷia.n. hois ex honore patris
ſui: & dedec⁹ filii pr̄ ſine honore. Fili ſu
ſcipe ſenectā patris tui: & nō cōtriſtes
eū in vita illius: & ſi defecerit ſenſu: ve-
niā da: & ne ſpernas eū in tua virtute.
Elemoſyna.n. pīis nō erit in obliuiōe.
Nam pro peccato matris reſtituetur ti
bi bonū: & in iuſticia edificabitur tibi:
& in die tribulationis cōmemorabitur
tui: & ſicut in ſereno glacies ſoluentur
peccata tua. q̄i male fame eſt qui derelin
quit patrem. & eſt maledict⁹ a deo qui
exaſperat matrem. Fili in manſuetudi-
ne opera tua perfice: & ſuper hominuꝝ
gloriam diligeris. Quanto magnus es
humilia te in omnibus: & coram deo in
uenies gratiam: quoniam magna po-
tentia dei ſolius: & ab humilibus hono
ratur. Altiora te ne quaeris: & fortio-
ra te ne ſcrutatus fueris: ſed que precep
ſit tibi deus: illa cogita ſēper: & in plu-
ribus operibus eius ne fueris curioſus.
Non eſt enim tibi neceſſarium ea que
abſcondita ſunt videre oculis tuis. In
ſupernacuis rebus noli ſcrutari multi-
pliciter: & in pluribus operibus eius
non eris curioſus. Plurima enim ſuper
ſenſum hominum oſtenſa ſunt tibi.
Multos enim ſupplantauit ſuſpitio illo
rum: & in vanitate detinuit ſenſus illo
rum. Cor durum habebit male in no-
uiſſimo: & qui amat periculum in illo
peribit. Cor ingrediens duas vias non
habebit ſucceſſus: & prauum cor in il-
lis ſcandalizabitur. Cor nequā graua
bitur in doloribus: & peccator adiciet
ad peccādum. Synagoge ſuperborum
nō erit ſanitas: frutex enim peccati era
dicabitur i illis: & nō intelligetur. Cor

Elemoſyna .n. patris tui nō dabi
Ελεημοσύνη γὰρ πατρός σου οὐκ ἐκλι
tur obliuioni: ꝛ pro pctis ree
πεσθήσεται, καὶ ἀντὶ ἁμαρτιῶν προσα
dificabitur tibi. In die tribula-
νοικοδομηθήσεταί σοι. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψε
tōis recordabitur tui: ſicut ſerenitas in
ως ἀναμνησθήσεταί σου, ὡς ἐυδία ἐπὶ
glacie: ſic ſoluentur tua A
παγετῷ, οὕτως ἀναλυθήσονταί σου αἱ
peccata. ὥ maleſame q relin- A
ἁμαρτίαι. Ὡς βλάσφημος ὁ ἐγκατα-
quit patrē ſuū: ꝛ maledi
λείπων πατέρα αὐτοῦ, καὶ κεκατηρα
ctus a dño: q̄ exaſperat matrem
μένος ὑπὸ κυρίου, ὁ παροργίζων μητέρα
ſuam. Fili opa tua i māſuetudie
αὐτοῦ. Τέκνον τὰ ἔργα σου ἐν πραΰτητι
ꝑfice: ꝛ ab hoīe acceptabit
διέξαγε, καὶ ὑπὸ ἀνθρώπου δεκτὸν
diligeris. q̄tum magn⁹ es: tantum
ἀγαπηθήσῃ. Ὅσῳ μείζων εἶ, τοσούτῳ B
hūilia teipm: ꝛ coram dño
ταπείνου σεαυτόν, καὶ ἐναντι κυρίου
inuenies gḷiam. Multi ſunt excelſi
εὑρήσεις χάριν. Πολλοὶ εἰσὶν ὑψηλοὶ Ecc.10
ꝛ gḷioſi: ſed māſuetis reuelan b. Mat.
καὶ ἐπίδοξοι, ἀλλὰ πρᾳέσιν ἀποκαλύ 15.b.
tur mſteria. qui magna potentia Infra,
πτεται μυστήρια. ὅτι μεγάλη ἡ δυναστεία 7.c.
domin: ꝛ ab hūilibus honora
κυρίου, καὶ ὑπὸ τῶν ταπεινῶν δοξάζε-
tur. Difficiliora te ne q̄ras ſine
ται. Χαλεπώτερά σου μὴ ζήτει ἀνα
ſenſu: ꝛ fortiora te ne exḍras
ὕπτως, καὶ ἰσχυρότερά σου μὴ ἐξέταζε
cū ſtultitia. Que pcepta ſūt tibi hec
ἀφροσύνῃ. Α προσετάγη σοι ταῦτα
cogita ſancte: nō.n. eſt tibi opus
διανοοῦ ὁσίως; οὐ γὰρ ἐσί σοι χρεία τῶν
occulta videre oculis. In C
κρυπτῶν βλέπειν ὀφθαλμοῖς. Ἐν τοῖς
ſupuacuis ſimonū tuox ne fis curio-
περισσοῖς τῶν λόγων σου μὴ περίεργά
ſus: plura .n. intellectu hoim
ζου, πλείονα γὰρ συνέσεως ἀνθρώπων
oſtenſa ſunt tibi. Multos ſupplantauit
ὑπεδείχθη σοι. Πολλοὺς ἐπλάνησεν ἡ
ſuſpitio illox vana: ꝛ cogitatio
ὑπόληψις αὐτῶν κενή, καὶ ὑπόνοια
prana labefecit ſententiam cox.
πονηρὰ ὠλίσθησε διανοίαν αὐτῶν.
Pupillas nō hās idigebis luce:
Κόρας μὴ ἔχων ἀπορήσεις φωτός,
cognitiōe āt carens ne ꝑticipa.
γνώσεως δὲ ἀμοιρῶν μὴ ἐπαγγέλου.
Cor durum male hēbit in nouiſ-
Καρδία σκληρὰ κακωθήσεται ἐπ' ἔσχα
ſimis: ꝛ q amat piculū in illo B
των, καὶ ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον ἐν αὐτῷ
peribit. Cor durum granabi
πεσολεῖται. Καρδία σκληρὰ βαρυνθήσε
tur laboribꝰ: ꝛ peccato: adiciet
ται πόνοις, καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς προσθήσει
peccata ſup pctā. In inductiōe
ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίας. Ἐν ἐπαγωγῇ
ſuperbi: nō eſt ſanitas. ttī
ὑπερηφάνου, ὅτι ἔστιν ἴασις. Ὁ δοι πο
nera eius eradicabuntur. planta .n.
ρίαι αὐτοῦ ἐκριζωθήσονται. φυτὸν γὰρ
nequitie radices: mittit in eo. Cor
πονηρίας ἐρρίζωκεν ἐν αὐτῷ. Καρδία

sapientis cogitabit parabolam: τ
συνετοῦ ἀκουσθήσεται παραβολήν, καὶ
auris audituꝛa uerbeꝛabit sapiētis. Ignē
οὖς ἀκούσαντος ἐπιθυμίαι σοφοῦ. Πῦρ
ardentem extinguet aqua: τ
φλογιζόμενον ἀποσβέσει ὕδωρ, καὶ
in elemosynis uenia ꝓcipietur peccati:
ἐν ἐλεημοσύναις ἐξιλάσεται ἁμαρτί-
τ dñs qui retribuit gratias, καὶ κύριος ὁ ἀνταποδιδοὺς χάριν
as memiuit in posteꝝ: τ
πρὸς μέλοντα εὑρήσει τὰ μεταπεπτωκότα, καὶ
in tpe casus sui inueniet
ἐν καιρῷ πτώσεως αὐτοῦ. εὑρήσει
firmamētū.
στήριγμα. Ca. 4.

A

Fili vitam pauperis ne
Τέκνον τὴν ζωὴν τοῦ πτωχοῦ μὴ
defrauꝺes: τ ne ꝓtrahas ocu
ἀποστερήσῃς, καὶ μὴ παρελκύσῃς ὀφ
los indigētes. Aiam esurien
θαλμοὺς ἐπιθυμοῦντας. Ψυχὴν πεινῶ-
tem ne tribulices: τ ne ꝓtra
σαν μὴ λυπήσῃς, καὶ μὴ παρελκύ
has virū in inopia sua. Cor
σῃς ἄνδρα ἐν ἐσπερίᾳ αὐτοῦ. Καρ
irritatum ne contur
δίαν πεπικραμένην μὴ προστρέχε-
bes: τ ne ꝓtrahas datū indi
ξης, καὶ μὴ παρελκύσῃς δόσιν πρόσ
gentis. Supplicē rogatōe positū ne abi
δορδέου. Ἱκέτην πτωχὸν μὴ ἀπο-
cias: τ ne auertas faciem tuā ab egēno. Ab iniꝓ
στραφῇς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ πτωχοῦ. Ἀπὸ πο
pe ne auertas oculum: τ
μένου μὴ ἀποστρέψῃς ὀφθαλμόν, καὶ
ne uideris locū hominī indigētem
μὴ ὄψῃ τόπων ἀνθρώπῳ καταρᾶσθαί
ti tibi. Maleꝺicentis n. tibi in
σοι. Καταρωμένου γάρ σε ἐν
amaritudie aie sue: ꝺeꝑcatōem
πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, τῆς δεήσεως
eius exaꝺiet q fecit tuꝰ.
αὐτοῦ εἰσακούσεται ὁ ποιήσας αὐτόν.

B

Amicabilem te fac cōgregatiōi:
Προσφιλῆ σεαυτὸν ποίει συναγωγῇ,
τ magnati humilia caput
καὶ μεγιστᾶνι ταπείνου τὴν κεφαλήν
tuū. Inclina aurem tuaꝫ pauꝑi ſine
σου. Κλῖνον τὸ οὖς σου πτωχῷ καὶ
triſticia: ꝛ reſponꝺe illi pacifica
πρᾳότητι: καὶ ἀπόκριναι αὐτῷ εἰρηνικὰ
in māſuetuꝺie. Libera cū q iniuriā patit
ἐν πραΰτητι. Ἐξελοῦ ἀδικούμενον
ꝺe manu iniurianꝺis: τ ne ſis impa
ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος, καὶ μὴ ἀλιγοψυ
tiens cū iuꝺicē tu. Eſto pupil
χήσῃς ἐν τῷ κρίνειν σε. Γίνου ὀρφα
lo vt pater: τ ꝓ viro
νῷ ὡς πατήρ, καὶ ἀντὶ ἀνδρὸς τῆ
matri eoꝝ: τ eris vt filꝰ altiſſimi:
μητρὶ αὐτῶν, καὶ ἔσῃ ὡς υἱὸς ὑψίστου,
τ ꝺiligeꝫ te magis q̄ mater
καὶ ἀγαπήσει σε μᾶλλον ἢ μήτηρ
tua. Sapia filios ſuos eraꝫta-
σου. Ἡ σοφία υἱοὺς ἑαυτῆς ἀνύψω
bit: τ ſuſcipit inquiren
σε, καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ζητούν
tes ſe. Qui ꝺiligit illā ꝺili-
των αὐτήν. Ὁ ἀγαπῶν αὐτὴν ἀγα

C

sapiētis intelligetur in sapia: & auris bona audiet cū omni cōcupiscētia sapientiā. Sapiens cor & intelligibile abstinebit se a peccatis: & in operib⁹ iusticie successus habebit. Ignē ardentē extinguit aq̄ & elemosyna resistit pctis: & deus prspector est eius q reddit gram. Meminit in posteꝝ & in tpe casus sui inueniet firmamentum.

Capitulum. 4.

D

Fili elemosynā pauperis ne defraudes: & oculos tuos ne trāfuertas a paupere. Animā esurientē ne despexeris: & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris: & non ꝓtrahas datū angustiāti. Rogationem contribulati ne abiicias: & non auertas faciem tuā ab egeno. Ab inope ne auertas oculos tuos propter iram: & nō relinquas querentibus tibi retro maledicere. Maledentis. n. tibi in amaritudie aie exaudietur deprecatio illius: exaudiet aūt eū q fecit illum. Cōgregatiōi paupe rū affabilē te facito: & ꝓsbytero humilia aiam tuam: & magnato humilia caput tuū. Declia pauperi sine tristicia aurem tuā: & redde debitū tuū: & responde illi pacifice in mansuetudine. Libera eū qui iniuriam patitur de manu supbi: & non acide feras in aīa tua. In iudicādo esto pupillis misericors vt pater: & pro viro matri illorū: & eris tu velut filius altissimi obediens: & miserebitur tui magis q̄ mater. Sapientia filiis suis vitā inspirat: & suscipit inquirentes se: & bibit in via iusticie. Et q illam diligit: diligit vitā: & q vigilauerit ad illā: cōplectētur placorem eius. Qui tenuerit illam: vitā hereditabunt: & quo introibit bñdicet deus. Qui seruiūt ei obsequētes erunt sancto: & eos q diligunt illam diligit deus. Qui audit illam iudicabit gētes: & q intuetur illam manebit confidens. Si crediderit ei hereditabit illam: & erūt in cōfirmatione creature illoꝝ: qñ in temptatione ābulat cū eo: & in primis eligit eum. Timorē & metum & ꝓbationem inducet super illū: & cruciabit illum in tribulatione doctrine sue: donec temptet eū in cogitationibus suis: & credat aie illius. Et firmabit illū & ꝺirigeꝫ illum: & ꝺerelinq̄t illum: & tradet eum in manus inimici sui. Fili cōserua tps: & deuita a malo. Pro aia tua ne cōfundaris dicere verū. Est. n. cōfusio adducēs peccatū: & est cōfusio adducēs gram & gram. Ne accipias faciē aduersus faciē tuā: nec aduersus aiam tuā mēdacium. Ne reuerearis ꝓximum tuum in casu suo: nec retineas verbū i tpe salutis. Nō abscōdas sapiam tuā in decore suo. In lingua. n. sapia dignoscitur: & sensus & scia & doctrina i verbo sensati: & firmamentum in operibus iusticie. Non cōtradicas verbo veritatis vllo modo: & de mēdacio ieruditiōis tue cōfūdere. Non cōfundaris cōfiteri

γιτ vitam: τ vigilanteꝫ manet ad illam
τὰ ζωήν, καὶ οἱ ὀρθρίζοντες πρὸς αὐτὴν
repleburitur leticia. Qui tenue
ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνης. Ὁ κρα
rit eam hereꝺitabit gliam: τ q
τῶν αὐτῆς κληρονομήσει δόξαν, καὶ οὗ
ingreſſus eſt bñꝺicit ꝺns. Qui co
εἰσπορεύεται εὐλογεῖ κύριος. Οἱ λα
lunt eam miniſtrabūt ſcō:
τρεύοντες αὐτῇ λειτουργήσουσιν ἁγίῳ,
τ ꝺiligentes eam ꝺilexit ꝺomi
καὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὴν ἀγαπᾷ κύρι
nus. Qui audit eam iuꝺicabit gentes:
ος. Ὁ ἐπακούων αὐτῆς κρινεῖ ἔθνη,
τ ꝺiattendit et habitabit
καὶ ὁ προσέχων αὐτῇ κατασκηνώσει
cōfiꝺens. Si crediꝺerit hereꝺita
πεποιθώς. Ἐὰν ἐμπιστεύσῃ κατακλη
bit illam: τ in poſſeſſione
ρονομήσει αὐτήν, καὶ ἐν κατοχέσει
erunt gñationes illoꝝ. Cūm per
ἔσονται αἱ φυλαὶ αὐτῶν. Ὅτι πλανᾶ
uerſe ambulabit cum eo in prī
μβλως περιπατήσει μετ' αὐτοῦ ἐν πρώ
mis. Timoꝛē τ metū inꝺucet ſup
τοις. Φόβον καὶ δειλίαν ἐπάξει ἐπ'
eum: τ cruciabit illū in ꝺiſci
αὐτόν, καὶ βασανίσει αὐτὸν ἐν παι
plina ſua: quouſq; credat
δίᾳ αὐτῆς, ἕως οὗ ἐμπιστεύσῃ τῇ
aie eius: τ tempˢet eū in
ψυχῇ αὐτοῦ, καὶ πειράσει αὐτὸν ἐν
iuſticacionib⁹ ſuis. Et rurſus
τοῖς δικαιώμασιν αὐτῆς. Καὶ πάλιν
reꝺibit recta ad eū τ
ἐπανήξει κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτὸν καὶ
letificabit illum: τ ꝺenuꝺabit illi
εὐφρανεῖ αὐτόν, καὶ ἀποκαλύψει αὐτῷ
abſconſa ſua. Si oberrauꝛ
τὰ κρυπτὰ αὐτῆς. Ἐὰν ἀποπλανη-
rit: ꝺereliquet eum: τ traꝺet
θῇ, ἐγκαταλείψει αὐτόν, καὶ παραδώ
eū in manus caſus ſui.
σει αὐτὸν εἰς χεῖρας πτώσεως αὐτ.
Conferua tps τ cane a
Συντήρησον καιρὸν καὶ φύλαξαι ἀπὸ
malo: τ ne cōfꝺicaris ꝓ anima
πονηροῦ, καὶ μὴ αἰσχυνθῇς περὶ τῆς ψυχῆς
tua. Eſt. n. cōfuſio aꝺꝺucēs pec
σου. Ἐστι γὰρ αἰσχύνη ἐπάγουσα ἁ-
catum: τ eſt cōfuſio glia τ gra
μαρτίαν, καὶ ἔστιν αἰσχύνη δόξα καὶ χά
tia. Ne accipiaꝫ faciem aduerſus
ριν. Μὴ λάβοις πρόσωπον κατὰ τῆς
aiaꝫ tuam: τ ne cōfꝺicaris in
ψυχῆς σου, καὶ μὴ ἐντραπῇς εἰς πτῶ
ſum tuū. Ne ꝓhibeaꝫ ſmonē in tē
σιν σου. Μὴ κωλύσῃς λόγον ἐν και
poꝛe ſalutis: τ ne abſcōꝺas ſa
ρῷ σωτηρίας, καὶ μὴ κρύψῃς τὴν σο
piētiaꝫ tuā in ꝺecoꝛe. In. n. ſer
φίαν σου εἰς καλλονήν. Ἐν γὰρ λό
mone cognoſcetur ſapia: τ ꝺiſciplia
γῳ γνωσθήσεται σοφία, καὶ παιδεία
in verbis lingue. Ne cōtraꝺicas
ἐν ῥήμασι γλώσσης. Μὴ ἀντίλεγε τῇ
veritati ſcīm aliquiꝺ: τ ꝺe
ἀληθείᾳ κατὰ μηδέν, καὶ ἐπὶ
menꝺatio ineruꝺitionis tue cō
ψεύσμασιν τῆς ἀπαιδευσίας σου ἐν-
fuꝺere. Ne confuꝺaris cōfiteri
τραπῇθι. Μὴ αἰσχυνθῇς ὁμολογῆσαι

in peccatis tuis: ꝛ ne vim feras ἐφ' ἁμαρτίαις σου, καὶ μὴ βιάζου cursu fluminis. Ne subijcias hoi ῥοῦν ποταμοῦ. Μὴ ὑποστρώσης ἕως ὧδε fatuo teipsum: ꝛ ne accipias per μωρῷ σεαυτόν, καὶ μὴ λάβῃς πρό sonam potentis. Usq; ad mortē cer σωπον δυνάστου. Εως θανάτου ἀγώ ta p veritate: ꝛ dns νισαι πρὸ τῆς ἀληθείας, καὶ κύριος deus pugnabit p te. ne sis ὁ θεὸς πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. μὴ γί temerarius in lingua tua: ꝛ pi νου θρασὺς ἐν τῇ γλώσσῃ σου, καὶ νω ger ꝛ remissus in opibus θρὸς καὶ παρειμένος ἐν γοῖς ἔργοις tuis. Ne fiū sicut leo in domo σου. Μὴ γίδι ὡς λέων ἐν τῇ οἰκίᾳ tua: ꝛ phātasia penitiens in fer σου, καὶ φαντασιοκοπῶν ἐν τοῖς οἰκέ sonis tuis. Ne fit manus tua po τοις σου. Μὴ ἔσω ἡ χείρ σου ἔκτε recta ad accipiēdū: ꝛ in dan νὴς εἰς τὸ λαβεῖν, καὶ ἐν τῷ ἀπο do collecta.

δίδόναι συνεσταλμένη. Ca. 5.

Ne attendas in opibus tuis: Μὴ ἔπεχε ἐπὶ τοῖς χρήμασί σου, ꝛ ne dixeris sufficiens mihi est ad vitā. καὶ μὴ εἴπῃς αὐτάρκη μοί ἐστιν εἰς ζωήν. Ne sequaris alias tuā: ꝛ fortitudiez Μὴ ἐξακολούθει τῇ ψυχῇ σου καὶ τῇ ἰσχύι tuā: vt ābules in viis cordis tui. σου, τοῦ πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς καρδίας σου. Ne dixeris: q̄s me subiciet ꝑpter Μὴ εἴπῃς, τίς με δυναστεύσει διὰ τὰ opa mea? nā dns vindicēs vidi ἔργα μου; ὁ γὰρ κύριος ἐκδικῶν ἐκδι cabit tuā iuriam. Ne dixeris pec κήσει σου τὴν ὕβριν. Μὴ εἴπῃς ἡ caui: ꝛ qd mihi factū ē triste? μαρτον, καὶ τί μοι ἐγένετο λυπηρόν; nam dns est patiens: non te ὁ γὰρ κύριος ἐστι μακρόθυμος, οὐ μὴ σε dimittet. De ꝓpiatiōe ne sine tiore ἀνῇ. Περὶ ἐξιλασμοῦ μὴ ἄφοβος γί sis in abundantia: ad addendū pecca νου ἐν πλεονασμῷ, προσθεῖναι ἁμαρτί ta super peccata. Et ne dicas ας ἐφ' ἁμαρτίαις. Καὶ μὴ εἴπῃς ὁ miseratio ei⁹ multa: multitudinis οἰκτιρμὸς αὐτοῦ πολύς, τὸ πλῆθος τῶν peccatoꝝ meoꝝ miserebit. mia .n. ἁμαρτιῶν μου ἐξιλάσεται. ἔλεος γὰρ ꝛ ira apud illū ꝓperabit: ꝛ in καὶ ὀργὴ παρ' αὐτῷ ταχυνεῖ, καὶ ἐπὶ peccatores requiescet ira ἁμαρτωλοὺς καταπαύσει ὁ θυ illius. Ne tardes cōuerti μὸς αὐτοῦ. Μὴ ἀναμείνῃς ἐπιστρέψαι ad dīm: ꝛ ne differas de die ἐπὶ κύριον, καὶ μὴ ὑστερβάλου ἡμέραν in diem. Subito .n. egredie ἐξ ἡμέρας. Ἐξαπίνης γὰρ ἐξελεύσε tur tra domini: ꝛcū negligēs fueris de ται ὀργὴ κυρίου, καὶ ὡς ἀμελήσεις ἐκ cereris: ꝛ in tpe vindicte disp τριβήσῃ, καὶ ἐν καιρῷ ἐκδικήσεως ἐξο deris Ne attendas in diuitijs iniu λῃ. Μὴ ἔπεχε ἐπὶ χρήμασιν ἀδί sti s: nihil .n. ꝓderunt in die idu κοις, οὐδὲν γὰρ ὠφελήσει ἐν ἡμέρᾳ ἐκ

peccata tua: & ne subiicias te omni homini pro peccato. Noli resistere contra faciem potentis: nec conetis cōtra ictū fulminis. Pro iustitia agonizare pro anima tua: & vsq; ad mortem certa pro iustitia: & deus expugnabit p te inimicos tuos. Noli citatꝰ esse in lingua tua: & inutilis & remissus in operibus tuis. Noli esse sicut leo in domo tua: euertens domesticos tuos: & opprimens subiectos tibi. Non sit porrecta manus tua ad accipiendum: & ad dandum collecta.

Capitulum.5.

Noli attendere ad possessiones iniq̄s: & ne dixeris. est mihi sufficiēs vita. Nihil.n. proderit in tempore vindicte & obductionis. Ne sequaris in fortitudine tua concupiscentiam cordis tui: & ne dixeris. Quō potui: aut quis me subiiciet propter facta mea? Deus enim vindicans vīdicabit. Ne dixeris. Peccaui: & quid mihi accidit triste? Altissimus enim est patiens redditor. De propitiato peccato noli esse sine metu: neq; adicias peccatum super peccatū: & ne dicas. Miſatio domini magna est: multitudis peccatoꝝ meorū miserebitur. Misericordia enim & ira ab illo cito proximant: & in peccatores respicit ira illius. Non tardes conuerti ad dominum: & ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius: & in tempore vindicte disperdet te. Noli anxius esse in diuitiis iniustis: non enim proderūt tibi in die obductionis & vindicte. Non vēliles te in omnem ventum: & non eas in omnem viam. Sic enim omnis peccator ꝓbatur in duplici lingua. Esto firmus in via dñi: & in veritate sensus tui & scia. & ꝓsequatur te verbū pacis & iusticie. Esto manſuetus ad audiēdū verbum dei: vt intelligas & cum sapia proferes responsum verꝝ. Si est tibi intellectꝰ: i ūde proximo: sin aūt: sit manus tua super os tuū: ne capiaris i verbo indisciplinato: & confundaris. Honor & gloria in sermone sensati: lingua vero iprudentis subuersio est ipſius. Non appelleris susurro i vita tua: & i lingua tua ne capiaris & confundaris. Sicut enim est confusio & penitentia: & denotatio pessima super bilinguem. susurratori aūt odiū & inimicicia & contumelia. Iustifica pusillum & magnū similiter.

Capitulum.6.

Noli fieri pro amico inimicus proxio. Improperium enim & contumeliā malus hereditabit: & omnis peccator iudus & bilinguis. Non te extollas in cogitatione animę tuę velut taurus: ne forte elidatur virtus tua per stulticiam: & folia tua comedat: & fructus tuos perdat: & relinquaris velut lignum aridum in eremo. Anima enim nequā disperdet qui se habet: & in gaudium inimicis dat illum: & deducet in sortem impiorum. Verbum dulce multiplicat amicos & mitigat inimicos: & lingua eucharis in bono homine abundabit. Multi pacifici sint tibi: & consilia ꝛ sit tibi vn⁹ de mille. Si possides amicū tēptatiōe posside eū: & ne facile credas ei

ctionis. ne vēniles in omni vēto: γωγῆς. Μὴ λίκμα ἐν παντὶ ἀνέμῳ, ꝛ ne eas in omni semita. καὶ μὴ πορεύου ἐν πάσῃ ἀτραπῷ. sic peccator q̄ est billinguis. οὕτως ὁ ἁμαρτωλὸς ὁ δίγλωσσος. Esto firmꝰ in intellectu tuo tuto: Ἴσθι ἐστηριγμένος ἐν συνέσει σου καὶ ἀσφα ꝛ vn⁹ sit sm̄o tuꝰ. Esto λεῖ, καὶ εἷς ἔστω ὁ λόγος σου. Γίνου velox in auditione tua bona: ꝛ ταχὺς ἐν ἀκροάσει σου ἀγαθῇ, καὶ fit in veritate vita tua: ꝛ in pa ἔστω ἐν ἀληθείᾳ ἡ ζωή σου, καὶ ἐν μα tientia loquere responsum recti. κροθυμίᾳ φθέγγου ἀπόκρισιν ὀρθήν. Si est tibi intellectꝰ: respōde Εἰ ἔστι σοι σύνεσις, ἀποκρίθητι τῷ prīmo: si nō: manꝰ tua sit sup πλησίον, εἰδὲ μή, ἡ χείρ σου ἐπὶ τῷ os tuum. Sita ꝛ ignominia i στόματί σου. Δόξα καὶ ἀτιμία ἐν loquela: ꝛ lingua hois casus ipi. Ne appellēris susurrator: ꝛ αὐτῷ. Μὴ κληθῇς ψίθυρος, καὶ τῇ lingue tue ne infidēris. Sup .n. γλώσσῃ σου μὴ ἐνέδρευε. Ἐπὶ γὰρ τῷ furē est ꝓfusio nequā: ꝛ dāna κλέπτῃ ἐστὶν αἰσχύνη μοχθηρά, καὶ κατὰ tio mala sup bilinguē. In γνωσις πονηρὰ ἐπὶ διγλώσσῳ. Ἐν magno ꝛ in parvo ne ignores ali μεγάλῳ καὶ ἐν μικρῷ μὴ ἀγνόει μή dd. δὲ ἕν. Ca. 6.

Ne pro amico nō fias inimic⁹. Καὶ ἀντὶ φίλου μὴ γίνου ἐχθρός. Nomē .n. malū pudorē ꝛ ignoꝛ Ὄνομα γὰρ πονηρὸν αἰσχύνην καὶ ὄνει perfū hereditabit. Sic peccas δος κληρονομήσει. Οὕτως ὁ ἁμαρτω tor bilinguis ignominiā habebit. Ne λὸς ὁ δίγλωσσος ἀτιμίαν ἕξει. Μὴ ertollas te in ꝓfilio anime tue: ἐπαίρης σεαυτὸν ἐν βουλῇ ψυχῆς σου, ne vtiplia⁊ vt taur⁹ alia ἵνα μὴ ἁρπαγὴ ὡς ταῦρος ἡ ψυχή tua. Folia tua comedes σου. Τὰ φύλλα σου καταφάγεσαι ꝛ fruct⁹ tuos pdes. ꝛ καὶ γοὺς καρπούς σου ἀπολέσεις. καὶ dimittes te: velut siccū lignū. ἀφήσεις σεαυτόν, ὡς ξηρὸν ξύλον. Vita neq; disperdet possiden Ψυχὴ πονηρὰ ἀπολεῖ τὸν κτησάμε tē se: ꝛ veriſū inimicoꝝ νον αὐτήν, καὶ ἐπίχαρμα ἐχθρῶν faciet se. guttur dulce multi ποιήσει αὐτήν. λαρυγξ γλυκὺς πλη plicabit amicos suos: ꝛ lingua bilo θυνεῖ φίλους αὐτοῦ, καὶ γλῶσσα ἔυλα quēs multiplicat bonas loīas. Qui pa λος πληθύνει εὐπροσήγορα. Οἱ ἔρη cē afferant tibi sint multi: at νευόντές σοι ἔστωσαν πολλοί, οἱ δὲ cōsiliarij tui vn⁹ de mille. σύμβουλοί σου ἓις ἀπὸ χιλίων. Si possides amicū: in tēptatione possīde Εἰ κτᾶσαι φίλον, ἐν πειρασμῷ κτῆσαι eū: ꝛ ne facile credas ei αὐτόν, καὶ μὴ ταχὺ ἐμπιστεύσῃς αὐτῷ

telipm. Est est amic⁹ in tępore suo: σεαυτόν. Ἐστι γὰρ φίλος ἐν καιρῷ αὐτοῦ,
Infra. 37.e B τ nō pmanebit in die tribula καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ ἐν ἡμέρᾳ θλίψε
tiōis tue. τ est amicus q̄ conuertit ὡς σου· καὶ ἔστι φίλος μετατιθέμενος
in inimicitā: τ ꝺ rixā quitj εἰς ἔχθραν, καὶ μάχην ὀνειδισμοῦ
tui reuelabit. Et est amicus σου ἀποκαλύψει. Καὶ ἔστι φίλος
ptiecpo mensaꝝ: τ nō pma- κοινωνὸς τραπεζῶν, καὶ οὐ μὴ παρα
nebit in die tribulatiōis tue. τ in μείνῃ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου· καὶ ἐν τοῖς
bonis tuis erit vt tu: τ in ἀγαθοῖς σου ἔσται ὡς σύ, καὶ ἐπὶ τοὺς
domesticos tuos fiducialr aget. Si hu δικέτας σου παρησιάσεται. Ἐὰν τα
miliato fuerit eri cōtra te: τ a πεινωθῇς ἔσται κατὰ σοῦ, καὶ ἀπὸ
facie tua abscondet. ἀπὸ προσώπου σου κρυβήσεται. ἀπὸ τῶν
C inimicis tuis separare: τ ab ἐχθρῶν σου διαχωρίσθητι, καὶ ἀπὸ τῶν
amicis tuis attende. Amic⁹ fidelis φίλων σου πρόσεχε. Φίλος πιστὸς
ptectio fortis: at q̄ inuenit illū inuenit σκέπη κραταιά· ὃς δὲ εὗρεν αὐτὸν εὗρε
thesaurū. Amici fidelis nō est cō- θησαυρόν. Φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν ἀν
mutatio: τ nō est pond⁹ pulchri τάλλαγμα, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς τῆς καλ
tudinis eius. Amic⁹ fidelis medicamēti λονῆς αὐτοῦ. Φίλος πιστὸς φάρμακον
vite: τ q̄ metuūt dñm inue ζωῆς, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον εὑρή
ment illū. Qui timet dñm: dirī σουσιν αὐτόν. Ὁ φοβούμενος κ̄ν, εὐθυ
get amicitiā ei⁹: qui em illū ita νθῆ φιλίαν αὐτοῦ· ὅτι κατ' αὐτὸν οὕτως
τ prim ei⁹. Filī a tuis καὶ οἱ πλησίον αὐτοῦ. Τέκνον ἐκ νεό
tute tua elige doctrinā: τ vsq; ad τητός σου ἐπίλεξαι παιδείαν, καὶ ἕως
canos inuenies sapiam: τ sultme πολιῶν εὑρήσεις σοφίαν, καὶ ἀναίδε
1.reg.1. D bonos fruct⁹ illi⁹. In cīs ους ἀγαθοὺς καρποὺς αὐτῆς. Ἐν γὰρ
opere tpius erigui laborabis: τῇ ἐργασίᾳ αὐτῆς ὀλίγον κοπιάσεις,
τ cito edes de gnationi καὶ ταχὺ φάγεσαι ἀπὸ τῶν γενημά
bus illi⁹. Quā aspera est nimiū των αὐτῆς. Ὡς τραχεῖα ἐστι σφόδρα
indocto: τ nō pmanebit in τοῖς ἀπαιδεύτοις, καὶ οὐκ ἐμμενεῖ ἐν
ea exorto. Quasi lapis pbationis αὐτῇ ἀκάρπως. Ὡς λίθος δοκιμασίας
fortis erit in eo: τ nō morabit ἰσχυρὸς ἔσται ἐπ' αὐτῷ, καὶ οὐ χρονιεῖ
piscere illā. Sapia cīs em ἀποῤῥίψαι αὐτήν. Σοφία γὰρ κατὰ
nomē ei⁹ est: τ nō multis τὸ ὄνομα ἐστὶν αὐτῆς ἐστι, καὶ οὐ πολλοῖς
est manifesta. Audi fili τ col ἐστι φανερά. Ἄκουσον τέκνον καὶ ἐκ
lige sniam meā: τ ne abijcias λεξαι γνώμην μου, καὶ μὴ ἀποναίνου
consiliū meū. Et tuisce τὴν συμβουλίαν μου. Καὶ εἰσένεγκαι
pedes tuos in cōpedes il- τοὺς πόδας σου εἰς τὰς πέδας αὐ-

teipsum. Est enim amicus secundum tē- pus suum: & non permanebit in die tribu latiōis. Et est amicus qui conuertitur ad inimicitiam: & est amicus qui odium & ri xam & conuitia denudabit. Est autem a- micus socius mense: & non permanebit in die necessitatis. Amicus si permanse- rit fixus: erit tibi q̄si coequalis: & i dome stīcis tuis fiducialiter aget. Si humilia uerit se contra te & a facie tua absconde rit se: vnanimem habebis amicitiam bo nā. Ab inimicis tuis separare: & ab amicis tuis attende. Amic⁹ fidelis protectio for tis: qui autem inuenit illum inuenit the saurum. Amico fideli nulla est compara tio: & non est digna ponderatio auri & ar genti contra bonitatem fidei illius. Ami cus fidelis medicamentum vite & immor talitatis: & qui metuūt dominum inueni ent illum. Qui timet deus eque habebit amicitiam bonam: quoniam secundum illum erit amicus illius. Fili a iuuētute tua excipe doctrinam: & vsq; ad canos inue nies sapientiam. Quasi is qui arat & qui semināt accede ad eam: & sustine bonos fructus illius. In opere enim ipsi⁹ exigu us laborabis: & cito edes de generationi bus illius. Quam aspera est nimium sapi entia indoctis hominibus: & non perma nebit in illa excors. Quasi lapidis virtus probatio erit in illis: & non demorabun tur proferre illam. Sapientia enim doc trine secundum nomen est eius: & non multis manifesta. Quibus autem cogni ta est permanet vsq; ad conspectum dei. Audi fili & accipe consilium intellectus: & ne abijcias consilium meum. Imice pe dem tuum in compedes illius: & in torq; illius collum tuum. Subiice humerum tu um & porta illam: & ne acideris vinculis ei⁹. In omni animo tuo accede ad illam: & in omni virtute tua conserua vias eius. Inuestiga illam & manifestabitur tibi: & continens factus ne derelinquas eam. In nouissimis enim inuenies requiem in ea: & conuertetur tibi in oblectationem. Et erunt tibi compedes eius in protectionē fortitudinis & bases virtutis: & torques illius in stolam glorie. Decor enim vite ē in illa: & vincula illius alligatura salutis. Stola glorie indues eam: & coronam gra tulationis impones tibi. Fili si attenderis mihi: disces eam: & si accommodaueris animum tuum: sapiens eris. Si inclinaue ris aures tuam excipies doctrinam: & si di lexeris audire: sapiēs eris. In multitudine presbyterorum prudentium sta: & sapien tie illorum ex corde conjungere: vt om nem narrationem dei possis audire: & p uerbia laudis non effugiant a te. Et si vi deris sensatum euigila ad eum: & gradus ostiorum illius exterat pes tuus. Cogita tum tuum habe in preceptis dei: & in mā datis illius maxime assiduus esto: & ipse dabit tibi cor: & concupiscentia sapien tie dabitur tibi.

Capitulum.7.

NOli facere mala: & non te apprehen dent: discede ab iniquo: & deficient mala abs te. Fili ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

lius: τ in torquē eius col
τῆς, καὶ εἰς τὸν κλοιὸν αὐτῆς τὸν τράχη
lum tuū. Subijce humer tuū: τ por
λὸν σου. Ὑπόθες τὸν ὦμόν σου, καὶ βά
ta illam: τ ne sis inimicus σαζον αὐτήν, καὶ μὴ προσέχθισης τοῖς
vinculis eius. In tota ala tua δεσμοῖς αὐτῆς. Ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου
accede illi: τ in tota virtute tua πρόσελθε αὐτῇ, καὶ ἐν ὅλῃ δυνάμει σου
conserua vias eius. Inuesti συντήρησον τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. Ἐξίχ
ga τ quere: τ cognoscetur νευσον καὶ ζήτησον, καὶ γνωσθήσεταί
a te: τ continens factus ne relinq̄s σοι, καὶ ἐγκρατὴς γενόμενος μὴ ἀφῇς
eam. in nouissimis .n. inuenies re αὐτήν· ἐπ' ἐσχάτων γὰρ εὑρήσεις τὴν ἀνά
quiem eius: τ conuertetur nbi in παυσιν αὐτῆς, καὶ στραφήσεταί σοι εἰς
oblectationē. Et erunt tibi cō- εὐφροσύνην. Καὶ ἔσονταί σοι αἱ πε
pedes eius in ptectiōes fortitudis: τ δαι αὐτῆς εἰς σκέπην ἰσχύος, καὶ οἱ
torques illius in stolam glorie. Decor κλοιοὶ αὐτῆς εἰς στολὴν δόξης. Κόσμος
eni aureus est in ea: τ vin γὰρ χρυσοῦς ἐστιν ἐπ' αὐτῆς, καὶ οἱ δε
cula illius nerus hyacinthin⁹. Sto σμοὶ αὐτῆς κλῶσμα ὑακίνθινον. Στο
lam glorie indues eam: τ cozonam λὴν δόξης ἐνδύσῃ αὐτήν, καὶ στέφανον
exultationis circumpones tibi. ἀγαλλιάματος περιθήσεις σεαυτῷ.
Si volueris fili: doctus eris: τ si Ἐὰν θέλῃς τέκνον, παιδευθήσῃ, καὶ ἐὰν
tradideris aiam tuam: callidus παραδῷς τὴν ψυχήν σου, πανοῦργος
eris. Si dilexeris audire: recipies ἔσῃ. Ἐὰν ἀγαπήσῃς ἀκούειν, ἐκδέξῃ
intellectū. τ si iclinaueris aurē tuā: sa συνέσιν· καὶ ἐὰν κλίνῃς τὸ οὖς σου, σο
pies eris. In multitudie ꝓsbyteroꝝ sta: φὸς ἔσῃ. Ἐν πλήθει πρεσβυτέρων στῆθι,
τ q̄ sapiēs: ipi conjungere. καὶ τίς σοφός, αὐτῷ προσκολλήθητι.
Omnē narrationē diuinā cupe audire: Πᾶσαν διήγησιν θείαν θέλε ἀκροᾶσθαι,
τ puerbia intellectus nō effugiant καὶ παροιμίαι συνέσεως μὴ ἐκφευγέτω
te. Si videris vir prudētē: mane cur σάν σε. Ἐὰν ἴδῃς ἄνδρα συνετόν, ὄρθρι
ge ad eū: τ gradus ostioꝝ illi⁹ ζε πρὸς αὐτόν, καὶ βαθμοὺς θυρῶν αὐτ
teret pes tu⁹. Cogitā in οῦ τριβέτω ὁ πούς σου. Διανοοῦ ἐν
ꝓceptis dñi cōsūmate: τ τοῖς προσάγμασι κυρίου τελείως, καὶ
in mādatis illius meditare sem ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ μελέτα διαπε
per. ipse firmabit cor tuum: παντός· αὐτὸς στηρίει τὴν καρδίαν σου,
τ cōcupiscētia sapie dabitur καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς σοφίας δοθήσεταί
tibi. σοι.

Ca.7.

NE facias mala: τ nō te com Μὴ ποίει κακά, καὶ οὐ μή σε κα
phendent mala. Discede ab iniquo: ταλάβῃ κακά. Ἀπόστηθι ἀπὸ ἀδίκου,
τ declinabit a te ꝓcūm. Fili καὶ ἐκκλινεῖ ἀπὸ σοῦ ἁμαρτία. Υἱέ

ne femines in ſulcis iuſtitiæ: τ nō
μὴ σπεῖρε ἐπ' ἀγκῶνας ἀδικίας, καὶ οὐ
meteo ea ſeptupla. ne ḡras
μὴ θερίσεις αὐτὰ ἑπταπλασίονα. μὴ ζητεῖ
a dño ducatum: neq; a
παρὰ κυρίου ἡγεμονίαν, μηδὲ παρὰ
rege cathedram glorie. Ne te iuſtifices
βασιλέως καθέδραν δόξης. Μὴ δικαιοῦ
coram dño: τ apud regem ne
ἐναντι κυρίου, καὶ παρὰ βασιλεῖ μὴ
videaris ſapiꝰ. Ne ḡras fieri iudex:
σοφίζου. Μὴ ζητεῖ γενέσθαι κριτής,
τ non valebis tollere iuſtitias. Ne
καὶ οὐκ ἰσχύσεις ἐξᾶραι ἀδικίας. Μή
quādo ptimeas a facie poten
ποτε ἐυλαβηθῇς ἀπὸ προσώπου δυνα
tis: τ pones ſcandalum in rectitu
στου, καὶ θήσεις σκάνδαλον ἐν εὐθυτη
dine tua. Ne pecces in multitudine ciui
τί σου. Μὴ ἁμάρτανε ἐις πλῆθος πό
tatis: τ ne immittas te
λεως, καὶ οὐ μὴ καταβλῆς σεαυτὸν
in turba. Ne alliges bis
ἐν ὄχλῳ. Μὴ καταδησομεύσης δὶς
peccatum: iñ eñi vno nō innocēs eris.
ἁμαρτίαν, ἐν γὰρ μιᾷ οὐκ ἀθῷος ἔσῃ.
Ne dicas: multitudiné munerꝫ meorū
Μὴ εἴπῃς, τῷ πλήθει τῶν δώρων μου
inſpiciet: τ cū obtulero
ἐπίβλεψει, καὶ ἐν τῷ προσενέγκαι
ego deo altiſſimo ſuſcipiet. Ne
με θεῷ ὑψίσῳ προσδέξεται. Μὴ
ſis puſillanimis in oratione
ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῇ προσευχῇ
tua: τ elemoſynam facere ne ne
σου, καὶ ἐλεημοσύνην ποιῆσαι μὴ πα
glexeris. Ne verideas hominem exiſtē
ρίδῃς. Μὴ καταγέλα ἄνθρωπον ὄντα
in amaritudie aie ſue: eſt enī qui
ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, ἔστι γὰρ ὁ τα
humiliat τ exaltat. Ne arga
πεινῶν καὶ ἀνυψῶν. Μὴ ἀροτρία
mēdaciū in fratre tuo: neq; amico
ψεῦδος ἐπ' ἀδελφῷ σου, μηδὲ φίλω
ſimile facias. Ne velis mentiri oſſue
τὸ ὅμοιον ποίει. Μὴ θέλε ψεύδεσθαι πᾶν
mēdaciū: nā aſſiduitas eius nō
ψεῦδος, ὁ γὰρ ἐνδιατριβὴ αὐτοῦ οὐκ
in bonum. Ne ſis verboſꝰ in multitudie
εἰς ἀγαθόν. Μὴ ἀδολέχει ἐν πλήθει
ſiluꝫ. Ne ſis verboſꝰ in multitudie
πρεσβυτέρων, καὶ μὴ δὶς τερώσῃς λόγ
bū in oratione tua. Ne oderis labo
γον ἐν προσευχῇ σου. μὴ μισήσῃς ἔρ
riosum opus τ ruſticationē ab altiſ
γον ἐργασίαν καὶ γεωργίαν ὑπὸ ὑψί
ſimo creatam. Ne computes te
στου ἐκτισμένην. Μὴ προσλογίζου σε
ipm in multitudine peccꝰ. Memēto
ἑαυτὸν ἐν πλήθει ἁμαρτωλῶν. Μνήσθη
qñ ira non tardabit. Humilia
τι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ. Ταπείνωσον
valde aiam tuam: qñ vltio
σφόδρα τὴν ψυχήν σου, ὅτι ἐκδίκη
cta impij ignis τ vermis. Ne cō
σις ἀσεβοῦς πῦρ καὶ σκώληξ. Μὴ ἀλ
mutes amicū iḋifferenter ſcḋm aliḋ:
λαξῇς φίλον ἀδιαφόρου κατὰ μηδέν, ἐν,
neq; fratrem legitimū in auro ſu
μηδὲ ἀδελφὸν γνήσιον ἐν χρυσίῳ σου
phir. Ne diſcedas a muliere ſapiēte τ
φείρ. Μὴ ἀσύχει γυναικὸς σοφῆς καὶ

non femines mala in ſulcis iuſtitie: &
non metes ea in ſeptuplū. Noli quere-
re ab homine ducatū: neq; a rege cathe
drā honoris. Non te iuſtifices ãte deū:
qm̄ agnitor cordis ipe eſt: & pones re-
gem noli velle videri ſapiens. Noli q̄re
re fieri iudex niſi valeas virtute irrūpe
iniqtates: ne forte extimeſcas faciē po-
tētis: & ponas ſcandalū in agilitate tua.
Nō pecces in multitudine ciuitatis: nec
te imittas in ppl̄z: neq; alliges duplicia
pctā. Nec eni i vno eris immunis. Noli
eē puſillanimis iaīo tuo. Exorare & face
re elemoſynā ne deſpicias. Ne dicas in
multitudine munerum meoꝝ reſpiciet
deus: & offerente me deo altiſſimo mu
nera mea ſuſcipiet. Non irrideas homi
nem in amaritudine anime: eſt enim q
humiliat & exaltat circunſpector deus.
Noli amare mendacīū aduerſus fratrē
tuū: neq; in amicū ſimiliter facias. Noli
velle mentiri omne mendacīū: aſſiduí-
tas eni illius non eſt bona. Noli verbo-
ſus eſſe in multitudine preſbyterorū: &
nō iteres verbum in oratione tua. Nō
oderis laboriosa opera & ruſticationē
creatā ab altiſſimo. Non te reputes in
multitudine indiſciplinatoꝝ. Memēto
ire: qm̄ non tardabit. Humiliavalde ſpi
ritū tuū: qm̄ vindicta carnis ipii ignis
& vermis. Noli preuaricari in amicum
pecuniā differentē: neq; fratrē chariſſi
mū auro ſpreueris. Noli diſcedere a mu
liere ſenſata & bona: quā ſortitus es in
timore dn̄i: gr̄a enī verecundie illius ſup
aurum. Nō ledas ſeruū in veritate ope
rantem: neq; mercenariū dantē animā
ſuam. Seruus ſenſatus ſit tibi dilectus
quaſi anima tua: nō defraudes illum li-
bertate: neq; inopem derelinquas illū.
Pecora tibi ſunt: attende illis: & ſi ſunt
vtilia perſeuerēt apud te. Filii tibi ſūt:
erudi illos: & curua illos a puerilia cor.
Filie tibi ſunt: ſerua corpus illarum: &
non oſtendas hilarem faciem tuam ad
illas. Trade filiam: & grande opus fece-
ris: et homini ſenſato da illam. Mulier
ſi eſt tibi ſecundum animam tuam: nō
proiicias illam: & odibili non credas te
in toto corde tuo. Honora patrē tuū:
& gemitus matris tue ne obliuiſcaris.
Memento qm̄ niſi per illos natus non
fuiſſes: & retribue illis quomodo & illi
tibi. In tota anima tua time dn̄m: & ſa-
cerdotes illius ſanctifica. In omni virtu
te dilige eum qui te fecit: & miniſtros
eius ne derelinquas. Honora deum ex
tota anima tua: & honorifice ſacerdo-
tes: & propurga te cū brachiis. Da illis
partem ſicut mandatum eſt tibi primi-
tiarū et purgationis: & de negligentia
tua purga te cum paucis. Datū brachio
rū tuorum: & ſacrificium ſanctificatio-
nis offeres dño: & initia ſanctorꝫ: & pau
peri porrige manū tuā: vt pficiatur pro
pitiatio & bñdictio tua. gr̄a dat? i cōſpe
ctu oīs viuētis: & mortuo non phibeas
gratiam. Non deſis plorantibus in cō
ſolatione: & cum lugentibus ambula.
Nō te pigeat viſitare infirmum: ex his
enim in dilectione firmaberis. cccccc

bona: nā gr̄a eius ſup au-
ἀγαθεία, ἡ γὰρ χάρις αὐτῆς ὑπὲρ τὸ χρυ
rum. He ledas ſuum operantem in
σίον. Μὴ κακώσῃς οἰκέτην ἐργαζόμενον ἐν
veritate: neq; mercenariū dātem
ἀληθείᾳ, μηδὲ μίσθιον δίδοντα τὴν ἑ-
mā ſuam. Seruū ſenſatū
αυτοῦ. Οἰκέτην συνετὸν ἀγαπᾶ
tua ala: ne defraudes illū liber
τω σου ἡ ψυχή, μὴ στερήσῃς αὐτὸν ἐλευ
tate. pecora tibi ſūt: attende
θερίας. κτήνη σοι ἐστίν, ἐπιστεῦ αὐτα,
τ ſi ſunt tibi vtilia: gmanebūt apd te.
καὶ ἐὰν ἔσι σοι χρήσιμα, ἐμμενοῦσι σοι.
filij tibi ſunt: erudi illos: τ
Τέκνα σοι ἐσί, παίδευσον αὐτά, καὶ
curua a iuuētute collum eo-
κάμψον ἐκ νεότητος αὐτῶν. θράχηλον αὐ
rum. filie tibi ſunt: attende
τῶν. θυγατέρες σοι ἐισί, πρόσεχε τῷ
corpori earum: τ ne hilare oſtēdas ad
σώματι αὐτῶν, καὶ μὴ ἱλαρύνῃς πρὸς
illas faciem tuam. Trade fi-
αὐτὰς τὸ πρόσωπόν σου. Ἔκδου θυ
liam: τ perfeceris opus magnū:
γατέρα, καὶ ἔσῃ τετελεκὼς ἔργον μέγα,
τ homini prudēti da illam.
καὶ ἀνδρὶ συνετῷ δώρησαι αὐτήν.
Vxor tibi eſt ſcḋm aiam: ne abiici
Γυνή σοι ἐσὶ κατὰ ψυχήν, μὴ ἐκβάλ
as eam: odibili aūt ne tradas te
λῃς αὐτήν, μισουμένῃ δὲ μὴ ἐκδῶς σε
ipm. In toto corde honora pa
αὐτόν. Ἐν ὅλη καρδίᾳ δόξασον τὸν πα
trem tuū: τ matris dolor pr̄ ne obli-
τέρα σου, καὶ μητρὸς ὠδῖνας μὴ ἐπιλ
niſcaris. memēto q̄ ppt̄ eos nasci es:
λάθῃ. μνήσθητι ὅτι διὰ τούτων ἐγενήθης,
τ qd retribues eis: ſicut ip
καὶ τί ἀνταποδώσεις αὐτοῖς, καθὼς αὐ
ſi tibi. In tota ala tua cole
τοὶ σοί. Ἐν ὅλη ψυχῇ σου ἐυλαβοῦ τὸν
dñm: τ ſacerdotes eius mirare.
κύριον, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ θαύμαζε.
In tota virtute dilige eū q̄ fecit
Ἐν ὅλη δυνάμει ἀγάπησον τὸν ποιήσαν
te: τ miniſtros eius ne
τά σε, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ μὴ
derelinquas. Time dn̄m: τ ho
ἐγκαταλίπῃς. Φοβοῦ τὸν κύριον, καὶ δό
nora ſacerdotē: τ da partem ei ſi
ξαζον ἱερέα, καὶ δός τὴν μερίδα αὐτῷ κα
cut mādatū eſt tibi. Primitias: τ
θὼς ἐντέταλταί σοι, Ἀπαρχήν, καὶ
de delicto τ donū brachio
περὶ πλημμελείας καὶ δῶρον βραχιό
rū: τ ſacrificiū ſctificatiōis τ primitias
νων, καὶ θυσίαν ἁγιασμοῦ καὶ ἀπαρχὴν
ſctoꝝ: τ pauperi porrige manum
ἁγίων, καὶ πτωχῷ ἔκτεινον τὴν χεῖρά
tuā: vt pficiatur bñdictio tua. gr̄a
σου, ἵνα τελειωθῇ εὐλογία σου. χάρις
doni in cōſpectu omnis viuentis: τ in
δόματος ἐναντι παντὸς ζῶντος, καὶ ἐπὶ
mortuo ne phibueris gr̄am. He de
νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσῃς χάριν. Μὴ ὑστ
ſis plorantibus: τ cum lugenti
ρεῖ ἀπὸ κλαιόντων, καὶ μετὰ πενθούν
bus luge. He te pigeat viſitare
των πενθήσον. Μὴ ὄκνει ἐπισκέπτεσθαι
infirmū: ex eni talibus diligeris.
ἄῤῥωστον, ἐκ γὰρ τούτων γοιούτων ἀγαπηθήσῃ.

In oibus opibus tuis memorare nouiſ
Ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις σου μιμνήσκου τὰ
ſima tua: τ in eternū nō peccabis.
νοίσιμά σου, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐχ
ἁμαρτήσεις.

A

Capitulum octauum.

Infra. 34.d. Ca. 8.

Μὴ δικάζου μετὰ ἀνθρώπου δυ
Dn̄ litiges cū hoie po
τεπε: ne forte incidas in manus
tente: ne forte incidas in manus
ἐκείνου, μήποτε ἐμπέσῃς εἰς τὰς χεῖρας
illius. He cōtendas cū hoie
illius. He cōtendas cū hoie locu
ἐκείνου. Μὴ ἐρίζε μετὰ ἀνθρώπου πλου
plete: ne forte contra trahat tui pond?.
σίου, μήποτε ἐναντίωσῃ σου τὸν ὅλεθρον.
Multos eñ pdidit aurū τ
Πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσε τὸ χρυσίον καὶ
corda regū inclinauit. He li-
καρδίας βασιλέων ἐξέκλινε. Μὴ δια
tiges cū hoie loquaci τ
μάχου μετὰ ἀνθρώπου γλωσσώδους, καὶ
ne ſtruas ſup ignē illi? ligna.
μὴ ἐπισυρεύσῃς ἐπὶ τὸ πῦρ αὐτοῦ ξυλα.
He iudaꝫ cū indocto: ne vilipo
Μὴ πράσσωσε ἀναιδεύτῳ, ἵνα μὴ ἀτι
nderit maiores tui. He iproperes
μάζωσιν οἱ πρόγονοί σου. Μὴ ὀνείδιζε
homini auertenti se a peccato:
ἀνθρώπῳ ἐπιστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας,
memēto q̄ oēs ſum? in increpa
μνήσθητι ὅτι πάντες ἐσμὲν ἐν ἐπιτι
tionib?. ne inhonores hoiem in ſene
μίοις. μὴ ἀτιμάσῃς ἄνθρωπον ἐν γή
ctute ſua: τ cū ex nobis ſenescunt.
ρᾳ αὐτοῦ, καὶ γὰρ ἐξ ἡμῶν γηράσκουσι.
He gaudeas in mortuo immunis
Μὴ ἐπίχαιρε ἐπὶ νεκρῷ τῷ ἐχθροτέ
mo tuo: memēto q̄ oēs ſumꝰ
πω σοῦ, μνήσθητι ὅτι πάντες τελευ
immunes: ne deſpicias narratione ſapiēti:
τῶμεν. μὴ παρίδῃς διήγημα σοφῶν,
τ in puerbijs eoꝝ cōuerſa
καὶ ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτῶν ἀναστρέ
re. Mūn aū ipis diſces diſci
φου. Ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ παι
plinā: τ ſeruire magnatib? faciti
δίαν, καὶ λειτουργῆσαι μεγιστᾶσιν εὐμα
ter. ne diſcedas a narratione ſenioꝝ:
ρῶς. μὴ ἀστόχει διηγήματος γερόντων,
τ eñ ipi ediderint a patri-
καὶ γὰρ αὐτοὶ ἔμαθον παρὰ τῶν πατέ
bus ſuis: qñ ab illis diſces intel
ρων αὐτῶν, ὅτι παρ' αὐτῶν μαθήσῃ σύ
lectū: τ in tēpore neceſſitatis dare
νεσιν, καὶ ἐν καιρῷ χρείας δοῦναι
reſpōſum. He accēdas carbones pecca
ἀπόκρισιν. Μὴ ἅπτου ἀνθρακιᾶς ἁμαρ
toris: ne incēdaris in igne flam
τωλοῦ, μὴ ἐμπυρισθῇς ἐν φλογὶ
me illi?. He exurgas a facie
γὸς αὐτοῦ. Μὴ ἐξαναστῇς ἀπὸ προσώπου
cōtumelioſi: ne inſideat ſicut inſidie
ὑβριστοῦ, ἵνα μὴ ἐγκαθίσῃ ὡς ἔνεδρον τῷ
ori tuo. He fenereris hoi forto
στόματί σου. Μὴ δανείσῃς ἀνδρὶ ἰσχυρο
puer. ri te: τ ſi feneraueris: qñ q̄ perdi
τέρῳ σου, καὶ μὴ δανείσῃς, ὡς ἀσβόλωσε
dit? eſto. ne ſpōdeas ſup virtutē tuā:
κῶς γίνου. μὴ ἐγγυήσῃ ὑπὲρ δύναμίν σου,
τ ſi ſpopōderis: qñ ſolutū? cogita.
καὶ ἐὰν ἐγγυήσῃ, ὡς ἀποτίσων φρόντισον.
He iudices cōtra iudicē: ſm̄ cñ optimo
Μὴ δικάζου κατὰ κριτοῦ, κατὰ γὰρ τὸν δό

In oibus opibus tuis memorare nouiſ
ſima tua: & in eternū non peccabis.

Capitulum octauum.

Dn litiges cū homine potente: ne
forte incidas in manus illius. Non
cōtendas cū viro locuplete: ne forte cō
tra te conſtituat litē tibi. Multos enim
pdidit aurū & argentū: et vſq; ad cor re
gū extendit & cōuertit. Nō litiges cū
homine linguato: & nō ſtrues in ignes
illi? ligna. Nō cōmūices hoi indocto ne
male de pgenie tua loquatur. Ne deſpi
cias hoiem auertentē ſe a pctō: neq; im
properes ei. Memēto qm̄ oēs in corru
ptione ſumus. Ne ſpernas hoiez in ſua
ſenectute: et enim ex nobis ſenescunt.
Noli de mortuo inimico tuo gaudere:
ſciens qm̄ oēs morimur: & in gaudium
volum? venire. Ne deſpicias narratio-
nes ſ̄ſbyterorū ſapiētū: & in puerbiis
eorū conuerſare. Ab ipis eñ diſces ſa-
pientiā & doctrinā intellect?: & ſeruire
magnatis ſine querela: Non te ꝑtereat
narratio ſenioꝝ: ipi enim didicerunt a
patrib? ſuis. Qm̄ ab ipis diſces intelle
ctū: & in tēpore neceſſitatis dabis reſ
pōſum. Non incēdas carbones pctorū
argues eos: & ne incēdaris flāma ignis
pctorum illorū. Ne cōtra facie ſtes con
tumelioſi: ne ſedeat q̄ſi inſidiator ori
tuo. Noli fenerari homini fortiori te: q
ſi feneraueris quaſi perditū habe. Non
ſpōdeas ſup virtutē tuā: q ſi ſpoponde
ris: q̄ſi reſtituens cogita. Nō iudices cō
tra iudicē: qm̄ ſcḋm quod iuſtū eſt iudi
cat. Cū audace non eas in via: ne forte
grauet mala ſua in te. Ipe eñ ſcḋm vo
lūtatē ſuā vadit: & ſimul cū ſtultitia ipi?
peries. Cū iracūdo nō facias rixā: & cū
audace nō eas in deſertū: qm̄ quaſi ni-
hil eſt ante illū ſanguis: & vbi nō eſt ad-
iutoriū elidet te. Cum fatuis cōſiliū nō
habeas: nō ei poterūt diligere niſi q̄ eis
placēt. Corā extraneo ne facias cōſiliū:
neſcis eñ qd pariet. Nō oi hoi cor tuum
manifeſtes: ne forte inferat tibi gratiā
falſam: et cōuicietur tibi. Ca. 9.

Dn zeles mulierē ſm̄ tui: ne often
dat ſup te malſcīā doctrine nequā.
Nō des muliert poteſtatē aie tue: ne in-
grediatur in virtute tua & cōfundaris.
Ne reſpicias mulierē multiuolā: ne for
te incidas in laq̄os illi?. Cū ſaltratice ne
aſſidu? ſis: nec audias illā: ne forte peas
in efficacia illi?. Virginē ne conſpicias:
ne forte ſcandalizeris in decore illius.
Ne des fornicariis aiam tuā in vilo: ne p
das te & hereditatē tuā. Noli circunſpi
cere in vicis ciuitatis: nec oberraueris
in plateis illius. Auerte faciē tuā mu
liere cōpta: & ne circunſpicias ſpeciem
alienam. Propter ſpeciē mulieris mul
ti perierūt: & ex hoc concupiſcētia qua
ſi ignis exardeſcit. Ois mulier q̄ eſt for
meraria: quaſi ſterc? in via ab oībus ꝑte
reuntib? cōculcabitur. Speciē mulieris
aliene multi āmirati reprobi facti ſunt:
colloquiū enim illius quaſi ignis exar-
deſcit. Cum aliena muliere non ſedeas
omnino: nec accumbas cū ea ſuper cu
bitum: & non alterceris cū illa in vino:

sia tua in illā: τ ſpū ψυχή σου ἐπ' αὐτήν, καὶ τῷ πνεύματί tuo labaris in p̄ditionē: ne derelin σου ὀλισθῆς εἰς ἀπώλειαν, μὴ ἐγκατα quas amicū antiquū. nā nouus λίπῃς φίλον ἀρχαῖον. ὁ γὰρ πρόσφατος nō est equalis illi. Ainū nouū: ami οὐκ ἔστιν ἐπίσης αὐτῷ. Οἶνος νέος, φί cus nouꝰ: si inueterat fuerit cū letitia λος νέος, ἐὰν παλαιωθῇ μετ' εὐφροσύνης bibes illud. ne imiteris gloriā peccā ταῖς αὐτόν. μὴ ζηλώσῃς δόξαν ἁμαρ toris: nō em nosti q̄ ds subuer τωλοῦ, οὐ γὰρ οἶδας τίς ἐστὶν ἡ κατε flo ei. ne placeas tibi appro ταχθεῖσα αὐτοῦ. μὴ εὐδοκήσῃς εὐδο bationibꝰ impioꝝ. memēto ꝙ vlcꝫ ad κίαις ἀσεβῶν. μνήσθητι ὅτι ἕως inferos nō iustificabunt. Lōge abesto ἅδου οὐ μὴ δικαιωθῶσι. Μακρὰν ἄπεχε ab hoīe q̄ potestatē habet occi ἀπὸ ἀνθρώπου ᾧ ἐξουσίαν ἔχει τοῦ φο dendi: τ nō suspicaberis timorē mor νεύειν, καὶ οὐ μὴ ὑποπτεύσῃς φόβον θα tis. Et si accesseris ne cr νάτου. Καὶ ἐὰν προσέλθῃς μὴ τλημμε res: ne auferat vitā tuā λήσῃς, ἵνα μὴ ἀφέληται τὴν ζωήν σου continuo. Scito ꝙ in medio παραχῆμα. Εἰγίνωσκε ὅτι ἐν μέσῳ laqueoꝝ ptrantis: τ super pinacula παγίδων διαβαίνεις, καὶ ἐπὶ ἐπάλξε ciuitatis deābulas. Scīm ων πόλεως περιπατεῖς. Κατὰ τὴν virtutē tuā contecta de primo: τ cū ἰσχύν σου σόχασαι τοῦ πλησίον, καὶ με sapientibꝰ ꝓsilū fac: cū prudētibꝰ sit τὰ σοφῶν βουλεύου, μετὰ συνετῶν ἔσω disputatio tua: τ ois narratio ὁ διαλογισμός σου, καὶ πᾶσα διήγησις tua in lege altissimi. Girl iusti σου ἐν νόμῳ ὑψίστου. Ἀνδρες δίκαιοι sint cōsiue tui: τ in timore ἔσωσαν σύνδιαιτοί σου, καὶ ἐν φόβῳ dñi sit gloriatio tua. In ma κυρίου ἔσω ὁ καύχημά σου. Ἐν χεί nu artificū opus laudabiꝫ: τ ρὶ τεχνιτῶν ἔργον ἐπαινεθήσεται, καὶ princeps populi sapiēs in ꝛmonc suo. ὁ ἡγούμενος λαοῦ σοφὸς ἐν λόγῳ αὐτοῦ. Terribilis in ciuitate sua homo liguosus Φοβερὸς ἐν πόλει αὐτ' ἀνὴρ γλωσσώδης, τ petulās in verbo suo odio erit. καὶ ὁ προπετὴς ἐν λόγῳ αὐτ' μισηθήσεται.

Iuder sapiēs docet

ΚΡιτὴς σοφὸς παιδεύει λαὸν C.10.
pplm suū: τ ꝓcipatus prudētis pten λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἡγεμονία συνετοῦ τετα sus erit. sm iudicē ppli: μένη ἔσαι. κατὰ τὸν κριτὴν τοῦ λαοῦ, sic τ ministri eius. τ sm οὕτως καὶ οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ. καὶ κατὰ gubernatorē ciuitatis: oēs τὸν ἡγούμενον τῆς πόλεως, πάντες οἱ inhabitātes eā. Rex insi καταοικοῦντες αὐτήν. Βασιλεὺς ἀπαί piēs pdet pplm suū: τ ciui δυνος ἀπολεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πό tas habitabit in intellectu potentū. λις οἰκισθήσεται ἐν συνέσει δυνατῶν. In manu dñi potestas terre: τ Ἐν χειρὶ κυρίου ἡ ἐξουσία τῆς γῆς, καὶ

ne forte declinet cor tuum in illā: & san guine tuo labaris in perditionē. Ne de relinquas amicum antiquū: nouus em̄ non erit similis illi. Vinum nouū amic⁹ nouus. Veteras fiat: & cum suauitate bi bas illud. Non zeles gloriā et opes pec catoris: nō enim scis que futura sit illi⁹ subuersio. Non placeat tibi iniuria iniu storum: sciens quoniaꝫ vsq̄ ad inferos non placebit impius. Longe a besto ab homine potestatē habente occidendi et non suspicaberis timorem mortis. Et si accesseris ad illū noli aliquid com mittere: ne forte auferat vitam tuā. Cō munionem mortis scito quoniā in me dio laqueorum ingredieris: & super do lentium arma ambulabis. Secundū vir tutem tuā caue te a proximo tuo: & cū sapientibus & prudentibus tracta. Viri iusti sint tibi cōmue: & in timore dei sit tibi gloriatio: et in sensu sit tibi cogita tus dei: et omnis enarratio tua in pceptis altissimi. In manu artificū opa lau dabuntur: & principes populi in sapien tia sermonis sui: in sensu vero seniorꝫ verbum. Terribilis est in ciuitate sua ho mo liguosus: & temerarius i verbo suo: odibilis erit. Ca.x.

Iudex sapiēs iudicabit populū suuꝫ et principatus sensati stabilis erit. Secundū iudicem populi sic & ministri eius: et qualis rector est ciuitatis: tales & inhabitantes in ea. Rex insipiēs perdet populū suum: & ciuitates inhabitabun tur per sensuꝫ prudentiū. In manu dei potestas terre: & execrabilis omnis iniq tas gentiū: et vtilē rectoreꝫ suscitabit in tēpus super illam. In manu dei pote stas hominis: & sup factē scribe impo net honorē suuꝫ. Ois iniurie p̄ximi ne memineris: & nihil agas in opibus iniu rie. Odibilis corā deo est & hoibus sup bia: & execrabilis ois iniquitas gentiū. Regnū a gente in gentē transfertur p̄ pter iniustitias & iniurias et cōtumelias ac diuersos dolos. Auaro autē nihil est scelestius. Quid superbis terra & cinis? Nihil est iniquiꝰ q̄ amare pecuniā. Hic enim & animā suam venalē habet: qm̄ in vita sua proiecit intima sua. Ois po tētatus breuis vita: lāguor p̄lixior gra uat medicū. Breuē languorem precidit medicꝰ: sicut & rex hodie est: et cras mo rietur. Cum enim morietur homo: he reditabit serpētes et bestias & vermes. Initiū superbie hois apostatare a deo. qm̄ ab eo qui fecit illū recessit cor eius: qm̄ initiū ois peccati est superbia. Qui te nuerit illaꝫ adimplebitur maledictis: & subuertet eū in finem. Propterea exho norauit dñs cōuentꝰ malorū: et destru xit eos vsq̄ in finē. Sedes ducū superbo rū destruxit deus: & sedere fecit mites p cis. Radices gētiū superbarū arefecit deus: & plātauit humiles ex ipsis gētibꝰ. Terras gētiū euertit dñs: & pdidit eas vsq̄ in fundamentū. Arefecit deus ex ipsis & dispdidit eos: et cessare fecit memoriaꝫ eorū a terra. Memoriā superborū pdi dit deus: & reliqt memoriā humiliū sen su. Nō est creata homínibus superbia

vtilē suscitabit ad tps sup eā. τὸν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς. in manu dñi felicitas hois τ faciet ἐν χειρὶ κυρίου εὐοδία ἀνδρὸς καὶ πρόσω scribe imponet gloriā suā. πωγραμματέως ἐπιθήσει δόξαν αὐτοῦ. In omni iniuria: ne irascaris Ἐπὶ παντὶ ἀδικήματι, μὴ μνίσῃς τῷ primo: τ ne facias dppū in opib⁹ πλησίον, καὶ μὴ πράξῃς μηδὲν ἐν ἔργοις iniurie. Odibilis corā deo est & hoibus sup bia: & execrabilis ois iniquitas gentiū. Regnū a gente in gentē transfertur p̄ pter iniustitias & iniurias et cōtumelias ac diuersos dolos. Auaro autē nihil est scelestius. Quid superbis terra & cinis? Nihil est iniquiꝰ q̄ amare pecuniā. Hic enim & animā suam venalē habet: qm̄ in vita sua proiecit intima sua. Ois po tētatus breuis vita: lāguor p̄lixior gra uat medicū. Breuē languorem precidit medicꝰ: sicut & rex hodie est: et cras mo rietur. Cum enim morietur homo: he reditabit serpētes et bestias & vermes. Initiū superbie hois apostatare a deo. qm̄ ab eo qui fecit illū recessit cor eius: qm̄ initiū ois peccati est superbia. Qui te nuerit illaꝫ adimplebitur maledictis: & subuertet eū in finem. Propterea exho norauit dñs cōuentꝰ malorū: et destru xit eos vsq̄ in finē. Sedes ducū superbo rū destruxit deus: & sedere fecit mites p cis. Radices gētiū superbarū arefecit deus: & plātauit humiles ex ipsis gētibꝰ. Terras gētiū euertit dñs: & pdidit eas vsq̄ in fundamentū. Arefecit deus ex ipsis & dispdidit eos: et cessare fecit memoriaꝫ eorū a terra. Memoriā superborū pdidit deus: & reliqt memoriā humiliū sen su. Nō est creata homínibus superbia

ὀν χρήσιμον ἐγερεῖ εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς. in manu dñi felicitas hois τ faciet ἐν χειρὶ κυρίου εὐοδία ἀνδρὸς καὶ πρόσω scribe imponet gloriā suā. πωγραμματέως ἐπιθήσει δόξαν αὐτοῦ. In omni iniuria: ne irascaris Ἐπὶ παντὶ ἀδικήματι, μὴ μνίσῃς τῷ primo: τ ne facias dppū in opib⁹ πλησίον, καὶ μὴ πράξῃς μηδὲν ἐν ἔργοις iniurie. Odibilis corā deo est & hoibus sup bia: & execrabilis ois iniquitas gentiū. Regnū a gente in gentē transfertur p̄ pter iniustitias & iniurias et cōtumelias ac diuersos dolos. Auaro autē nihil est scelestius. Quid superbis terra & cinis? Nihil est iniquiꝰ q̄ amare pecuniā. Hic enim & animā suam venalē habet: qm̄ in vita sua proiecit intima sua. Ois po tētatus breuis vita: lāguor p̄lixior gra uat medicū. Breuē languorem precidit medicꝰ: sicut & rex hodie est: et cras mo rietur. Cum enim morietur homo: he reditabit serpētes et bestias & vermes. Initiū superbie hois apostatare a deo. qm̄ ab eo qui fecit illū recessit cor eius: qm̄ initiū ois peccati est superbia. Qui te nuerit illaꝫ adimplebitur maledictis: & subuertet eū in finem. Propterea exho norauit dñs cōuentꝰ malorū: et destru xit eos vsq̄ in finē. Sedes ducū superbo rū destruxit deus: & sedere fecit mites p cis. Radices gētiū superbarū arefecit deus: & plātauit humiles ex ipsis gētibꝰ. Terras gētiū euertit dñs: & pdidit eas vsq̄ in fundamentū. Arefecit deus ex ipsis & dispdidit eos: et cessare fecit memoriaꝫ eorū a terra. Memoriā superborū pdidit deus: & reliqt memoriā humiliū sen su. Nō est creata homínibus superbia

neqꝫ ira furozis gñationiꝭ mulierꝭ. οὐ δὲ ὀργὴ θυμοῦ ᾧ γυναικῶν. neqꝫ tracundia nationi mulierum. Se femē hominum honorabitur hoc quod femē securitatis q̄ timēt dom timet deum. femē autem hoc exhono σεμνὰ ἀσφαλείας οἱ φοβούμενοι κυ rabitur quod preterit mandata domi νίου: τ ὑποσα πλάτα q̄ diligunt ni. In medio fratrum rector illorum in ριαν, καὶ ἐντιμον φύτευμα οἱ ἀγαπῶν honore: & qui timent dñm erūt in ocu illuꝫ. Semē ignominie q̄ lis illiꝰ. Gloria diuitū honoratorum: & τες αὐτόν. Σπέρμα ἀτιμίας οἱ μὴ pauperum timor dei est. Nō despicere nō attendunt legi: semē erro hominē iustum pauperem: et non ma προσέχοντες τῷ νόμῳ, σπέρμα πλα gnificare virum peccatorem diuitem. ris q̄ trasgrediunt mādata. Magnus est iudex: & potens est in ho νησεσι οἱ παραβαίνοντες ἐντολάς. nore: & nō est maior illo qui timet deū. In medio fratrū rector illoꝫ Seruo fensato liberi seruient: & vir pru Ἐν μέσῳ ἀδελφῶν ὁ ἡγούμενος αὐτῶν dens & disciplinatus non murmurabit honoratus: τ q̄ timent dñm in correptus: & inscius nō honorabitur. ἐντίμιος, καὶ οἱ φοβούμενοι κύριον ἐν Noli extollere te in faciēdo opere tuo: oculis illius. Amee finē initiuꝫ et noli cunctari in tēpore angustie. Me ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Πρὸ λήξεως ἀρχὴ lior est qui operatur & abundat in om timoꝛ dñi: abiectio aūt ꝓcipatus obdu nibus: q̄ qui gloriatur & eget pane. Fi φόβος κυρίου, ἐκβολὴ δὲ ἀρχῆς σκλη li in mansuetudine serua animam tuā: ratio τ superbia. diues τ & da illi honorem secundum meritum ὑσμὸς καὶ ὑπερηφανία. πλούσιος καὶ suum. Peccantem in animam suā quis honoratus τ pauper gñatio eoꝝ iustificabit: Et quis honorificabit exho ἔνδοξος καὶ πτωχὸς τὸ καύχημα αὐτῶν norantem animā suam? Pauper gloria timoꝛ dñi. Nō iustuꝫ inhonorare tur per disciplinā & timorem suū: & est φόβος κυρίου. Οὐ δίκαιον ἀτιμάσαι homo qui honorificatur propter sub pauperē itelligentē: τ nō decet hono stantiam suam. Qui autē gloriatur in πτωχὸν συνετόν, καὶ οὐ καθήκει δόξαν paupertate: q̄tomagis in substātia. Et rare viꝝ petōrem. Magnates qui gloriatur in substantia: paupertatē σαι ἄνδρα ἁμαρτωλόν. Μεγισάνες vereatur. τ iudices τ potentes honorabunt: καὶ κριτὰὶ καὶ δυνάσαι δοξασθήσονται, Capitulum vndecimum. τ nō est alīus coꝝ maior ti: καὶ οὐκ ἔστι τίς αὐτῶν μείζων τοῦ φο mente dñm. Seruo prudēti Sapiētia humiliati exaltabit caput βουμένου τὸν κύριον. Οἰκέτῃ συνετῷ illius: et in medio magnatorum cō libert serutent: τ vir sa sedere faciet illum: et gloriosa & absco ἐλευθεροι λειτουργήσουσι, καὶ ἀνὴρ ἐπι sa & intuisa opa illius. Multi tyranni se pieng nō murmurabit correptus. ne derunt in throno: & insuspicabilis por σήμων οὐ γαγγύσῃ παιδευόμενος. μὴ tauit diadema. Multi potētes oppres velis videri sapiēs in faciēdo opus tuuꝫ: τ ne si sunt valde: & gliosi traditi sunt in ma σοφίζου ποιῆσαι τὸ ἔργον σοῦ, καὶ μὴ nus alterorum. Priusq̄ interroges ne ertollas te in tpe angustie tue. vitupereꝭ quēq̄: & cum interrogaue δοξάζου ἐν καιρῷ συνοχωρίας σου. ris: corripe iuste. Priusq̄ audias ne resWelius .n. q̄ operat τ abun pondeas verbum: & in medio seniorū Κρεῖσσον γὰρ ὁ ἐργαζόμενος καὶ περισ dat in oibus: ᾧ q̄ gliat τ ne adicias loqui. De eare que te non σεύων ἐν πᾶσιν, ἢ ὁ δοξαζόμενος καὶ eget pane. Fili in mānsuetudine molestat ne certeris: & i iudicio peccā εστερούμενος ἄρτου. Τέκνον ἐν πραΰτητί tua honora aiam tuā: τ da tium ne consistas. Fili ne in multis sint σου δόξασον τὴν ψυχήν σου, καὶ δὸς actus tui: & si dines fueris non eris im illi honorē sm dignitatē eius. munis a delicto. Si enim secutus fueris αὐτῇ τιμὴν κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς. non apprehēdes: & non effugies si pre Peccantē in aiam su currerīs. Est homo laborans & festinās Τὸν ἁμαρτάνοντα εἰς τὴν ψυχὴν αὐ & dolens impius: & tanto magis non τοῦ sm δικαιώσει; καὶ τίς δοξάσει abundabit. Est homo marcidus egens inhonorantē vitā suā? Pau recuperatione: plus deficiens virtute & γὰρ ἀτιμάζοντα τὴν ζωὴν αὐτοῦ; Πτω per honorat ppt scientiā suā: τ abundans paupertate: & oculus dei ref χὸς δοξαζόμενος διέτισήμην αὐτοῦ, καὶ pexit illum in bono & erexit eū ab hu diues honorat ppt diuitias militate ipsius: & exaltauit caput eius: πλούσιος δοξαζόμενος διὰ τὸν πλοῦτον & mirati sunt in illo multi & honorauē suas: q̄ est honoratus in paupertate: τ runt deū. Bona & mala: vita et mors: αὐτοῦ, ὁ δεδοξασμένος ἐν πτωχείᾳ, καὶ paupertas & honestas a deo sunt. Sa in diuitiis quāto magis? pientia disciplina & scientia legis apud ἐν πλούτῳ ποσαχῶς; dominum. Error & tenebre peccato Ca.11. ribus concreata sunt: qui autem exul Sapia humilis exaltabit ca tant in malis consenescunt in malo. Σοφία ταπεινοῦ ἀνυψώσει κεφα Datio dei permanet iustis: ooooooooooo put illius: τ in medio magnatū col λὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ μεγισάνων κα

locabit eum. Ne laudes virū in specie ὑσεισεν αὐτόν. Μὴ αἰνέσῃς ἄνδρα ἐν κάλλει sua: τ ne abominēris hoiem in viu suo. bzeuis in volatilibus apis: αὐτοῦ, καὶ μὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον ἐν ὁράσει αὐτοῦ. μικρὰ ἐν πετεινοῖς ἡ μέλισσα, τ ꝓcipat⁹ vulcꝰ fructꝰ eius. καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς. In indumēto vestimētoꝝ ne gloria: τ Ἐν περιβολῇ ἱματίων μὴ καυχήσῃ, καὶ in die gñe ne extollaris: qm̄ mirabilia ἐν ἡμέρᾳ δόξης μὴ ὑπεραίρου, ὅτι θαυμασὰ opa dñi sunt: τ occulta opa τὰ ἔργα κυρίου ἐσί, καὶ κρυπτὰ τὰ ἔργα eius hoibꝰ. multi tyrāni federunt sup αὐτ' ἀνοίς. πολλοὶ τύραννοι ἐκάθισαν ἐπ' pauimēta: at insuspicat⁹ tulit diade ἐδάφους, ὁ δὲ ἀνυποπόνητος ἐφόρεσε διάδη ma. Multi potentes inhonorati sūt va μα. Πολλοὶ δυνάσαι ἠτιμάσθησαν σφό de: τ gliosi traditi sunt in man δρα, καὶ ἔνδοξοι παρεδόθησαν εἰς χεῖρας alioꝝ. pusq̄ exquiras: ne accuses: itellige ἑτέρων. πρὶν ἢ ἐξετάσῃς, μὴ μέμψῃ, νόησον primū τ tūc reprehēde. pusq̄ audi πρῶτον καὶ τότε ἐπιτίμα. πρὶν ἢ ἀκού as: ne respōdeas τ in medio sm̄onū ne σαι, μὴ ἀποκρίνου, καὶ ἐν μέσῳ λόγων μὴ iteruūcias verbū. Be re περιέμβαλλε ῥῆμα. Περὶ πράγματος θεῦ nō est adte: ne certes: τ in iudicio pec οὐ σὺν ἔσῃ σοι, μὴ ἔριζε, καὶ ἐν κρίσει ἁμαρ catoꝝ ne plideas. Fili nō erga τωλῶν μὴ συνεύδοκει. Τέκνον μὴ περὶ multa sint actus tui: si em̄ πολλὰ ἐσωσαν αἱ πράξεις σου, ἐὰν γὰρ replet⁹ fueris nō eris inocēs: τ si secut⁹ fueri: πληθύνῃς οὐκ ἀθῳωθήσῃ, καὶ ἐὰν διώκῃς, nō apprehēdes: τ nō effugies au σὺ μὴ καταλάβῃς, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγῃς διὰ fugies. Est laborās τ opās: τ festinās: ὁράς. Ἔσι κοπιῶν καὶ πονῶν καὶ σπεύδων, τ tanto magis eget. est piger τ τοσούτῳ μᾶλλον ὑστερῶν. ἔσι νωθρὸς eges aurilio: deficies vtute τ ἐπὶ βοήθειαν, ὑστερῶν ἰσχύι καὶ abundās pauptate: τ oculus dñi περισεύων πτωχείᾳ, καὶ ὀφθαλμὸς κυ respexit illū in bona: τ erexit ρίου ἐπέβλεψεν αὐτῷ εἰς ἀγαθά, καὶ ἀνώρθω eū de humilitate ipius. Et exal σεν αὐχένα ἐκ ταπεινώσεως αὐτ'. Καὶ ἀνύ tauit caput eius a pritione: ψωσε κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπὸ συντριβῆς, τ mirati sunt in illo multi q̄ vide καὶ ἐθαύμασάν ἐπ' αὐτῷ πολλοὶ θεωρή runt. Bona τ mala: vita τ mors σαντες. Ἀγαθὰ καὶ κακά, ζωὴ καὶ θά paupertas τ ditutie a do νατος, πτωχεία καὶ πλοῦτος παρὰ κυ mino sunt. sapia τ scīa τ cogni ρίου ἐσί. σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ γνω tio legis a dño. dilectio σις νόμου παρὰ κυρίου. Ἀγάπησις σις τ vie bonoꝝ opeꝝ ab ipo sunt. καὶ ὁδοὶ καλῶν ἔργων παρ' αὐτοῦ εἰσι. Error τ tenebre pctoribus ꝯcrea Πλάνη καὶ σκότος ἁμαρτωλοῖς συνε ti sunt: at exultātibus in malis κτίσαι, τοῖς δὲ γαυριῶσιν ἐπὶ κακὰ inueterāt malitia. Datio dñi ꝑmanet συνήκα κακία. Δόσις κυρίου παραμένει

religiosis: ⁊ bñplacitū eiꝰ ꝓsperet
ἐυσεβέσι, καὶ ἡ ἐυδοκία ἀνδρὸς ἐυοδοῖ
in seculū. Est q̄ locupletat ab atte
Εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐσι πλουτῶν ἀπὸ πρό
tione ⁊ parsimonia sua: ⁊ hec
σοχης καὶ σφιγγίας ἀνδρὸς, καὶ αὕτη
pars eiꝰ a mercede illius.
ἡ μερὶς ἀνδρὸς ἀπὸ τοῦ μισθοῦ ἀυτοῦ.
In eo ꝙ dicit ipe inuenī requiē: ⁊
Ἐν τῷ εἰπεῖν ἀνδρὸν ἔυρον ἀναπαυσιν, καὶ
nūc māducabo a bonis meis af
νῦν φάγομαι ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν μου ἀ
fidue. Et nō nouit q̄s ipe
σθαλεί̈πως. Καὶ οὐκ οἶδε τίς καιρὸς
preteribit ipm: ⁊ relinquet
παρελεύσεται αὐτόν, καὶ καταλείψει
illa alijs ⁊ morietk. Sta
αὐτὰ ἑτέροις καὶ ἀποθανεῖται. Στῆθι
in testamēto tuo ⁊ colloq̄re in illo: ⁊
ἐν διαθήκῃ σου καὶ δμίλει ἐν αὐτῷ, καὶ
in ope tuo veterasce. ne mire
ἐν τῷ ἔργῳ σου παλαιώθητι. μὴ θαύμα
ris i operib⁹ pctōris: cōfide ait i deꝰ
ζε ἐν ἔργοις ἁμαρτωλοῦ, πίσευε δὲ κυ
mino ⁊ ꝓmane in laboze tuo, q̄m le
ρίῳ καὶ ἔμμενε τῷ πόνῳ σου. ὅτι κοῦ
ue in oculis ds velociter repete
φον ἐνόφθαλμοῖς κῦ θλᾶτάχους ἐξάπινα
ditare pauperē. Bñdicto ds
πλουτίσαι πένητα. Εὐλογία κυρίου
in mercede pī: ⁊ in hora veloci
ἐν μισθῷ ἐυσεβοῦς, καὶ ἐν ὥρᾳ ταχινῇ
germinat bñdictionē eiꝰ. ne dixeris
ἀναβαλλεῖ εὐλογίαν ἀνδρός. μὴ εἴπῃς
q̄ est mihi necessitas cōpiacētie: ⁊ a quo
τίς ἐσί μου χρεία ἀρεσκείας, καὶ τίνι
ex nūc erūt mihi bona: He
ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσαι μοι τὰ ἀγαθά; Μὴ
dicas: sufficiētia mihi sūt: ⁊ multa mihi
εἴπῃς, αὐτάρκη μοί ἐσί, καὶ πολλά μοι
q̄ habeo: ⁊ qd ex nūc mali
ἃ ἔχω, καὶ τί ἀπὸ τοῦ νῦν κακωθή=
habebo in vita? in die bonoꝝ obliuio
σομαι ἐν ζωῇ; ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῶν ἀμνησία
maloꝝ: ⁊ in die maloꝝ nō recordabit
κακῶν, καὶ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν οὐ μνησθήσε
tur bonoꝝ. Bñ leue cōra dño
ται ἀγαθῶν. Ὅτι κοῦφον ἐναντι κυρίου
in die obitus reddere homini
ἐν ἡμέρᾳ τελευτῆς ἀποδοῦναι ἀνθρώπῳ
ſm opa eiꝰ. Malicia horę obli
κατὰ τὰ ἔργα ἀυτοῦ. Κάκωσις ὥρας ἐπι
uionē facit delitiaꝝ: ⁊ cōſummatione
λησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς, καὶ συντέλειαν
hois reuelatio operꝝ illiꝰ.
ἀνθρώπου ἀποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ.
Ante mortē ne dicas bñ alīquē:
Πρὸ τελευτῆς μὴ μακάριζε μηδένα,
⁊ in filijs suis cognoscet vir.
καὶ ἐν τέκνοις ἀνδρὸ γνωσθήσεται ἀνήρ.
nō oēm hoiem inducas in
μὴ πᾶσαν ἄνθρωπον εἰσαγε εἰς τὸν
domū tuā: multe esī insidie vi
οἶκόν σου, πολλὰ γὰρ τὰ ἐνεδρα τοῦ δια
boli. Perdix capta in cauea:
βόλου. Πέρδιξ ἠρευθεὶς ἐν καρτάλλῳ,
sic cor superbi: ⁊ vt ꝓspe
οὕτως καρδία ὑπερηφάνου, καὶ ὡς κατα
ctor ascendes ad casum. Bñ
σκοπος ἑπιβὰς ἐπὶ πῶσιν. Τὰ γὰρ
bona in mala conuertēs insidiaꝝ:
ἀγαθὰ εἰς κακὰ μεταστρέφων ἐνεδρεύει,

& profectus illius successus habebit in
ετε rnū. Est qui locupletatur parce agē
do: & hec est pars mercedis illius in eo
ꝙ dicit: inueni requiē mihi: & nūc man
ducabo de bonis meis solus: & nescit ꝙ
tps ꝑtereat illū: & mors appropinquet
& relinq̄t oīa alijs: & moriatur. Sta in te
stamento tuo: & in illo colloquere: & i
opere mandatorum tuorū veterasce.
Ne manseris in operibus pctōrū. Cōfi
de aūt in deo & mane in loco tuo. Faci=
le est enī in oculis dei subito honestare
pauperē. Bñdictio dei in mercedē iusti
festinat: & in horę veloci pcessus illi
us fructificat. Ne dicas. qd est mihi op?:
& que erunt mihi ex hoc bona! Ne di=
cas. Sufficiens mihi sum: & quid ex hoc
pessimabor! In die bonorū ne imemor
sis malorum: & in die malorum ne ime
mor sis bonorum: qm̄ facile est coram
deo in die obitꝰ retribuere vnicuiq̄ se
cūdum vias suas. Malitia horę oblinio=
nē facit luxurie magne: & in fine ho mi
nis denudatio operū illius. Ante mortē
ne laudes hominem quēq̄: qm̄ in filijs
suis agnoscitur vir. Non oēm hoiem in
ducas in domū tuam: multe enim sunt
insidie dolosi. Sicut.n. eructant precor
dia fetentium: & sicut pdix inducitur i
caueā: & vt caprea in laqueū: sic & cor
superborum: & sicut ꝓspector vidēs ca
sum proximi sui. Bona enīs in mala cō
uertens insidiatur: & in electis imponet
maculam. A scintilla enim vna augetur
ignis & ab vno doloso augetur sanguis:
homo vero peccator sanguini insidia=
tur. Attende tibi a pestifero. fabricat
enim mala: ne forte iducat super te sub
sannationem in perpetuum. Admit=
te ad te alienigenam: & subuertet te in
turbine: & abalienabit te a ꝙis ꝑpris.

Capitulum.12

SI bñfeceris scito cui feceris: & erit
gratia in bonis tuis multa. Benefac
iusto & inuenies retributionem magnā:
& si non ab ipso certe a domino. Non e
enim ei bene qui assiduus est in malis:
& elemosynas non dant: quoniam & al
tissimus odio habet peccatores: & mi=
sertus est penitentibus. Da misericordi
am: & ne suscipias peccatores: & impiis
& peccatoribus reddet vindictam: cu=
stodiens eos in diem vindicte. Da bono
& non receperis peccatorem. Benefac
humili: & non dederis impio. Prohibe
panes illi dare ne in ipsis potentior te
fit. Nam duplicia mala inuenies in om=
nibus bonis quecunq̄ fecerit illi: quo=
niam & altissimus odio habet peccato=
res: & impiis reddet vindictam. Non ag=
noscetur in bonis amicus: et non abs=
condetur in malis inimicus. In bonis
viri inimici illius: in tristicia et in mali=
tia illius amicus agnitus est. Non cre=
das inimico tuo in eternum. Sicut enim
eramētū eruginat neqtia illi⁹. Et si hū
liatus vadat curuꝰ: ab hoc animū tuū: et

⁊ in electis imponet maculā.
καὶ ἐν τοῖς ἁγιστικοῖς ἐπιθήσει μῶμον.
Ab scintilla parua auget pu
Ἀπὸ ἀστινῆρος μικρᾶς πληθύνεται ἀν=
na: ⁊ homo peccator ad
θρακία, καὶ ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς εἰς
sanguinē insidiat: attende a malefa=
αἷμα ἐνεδρεύει, προσεχε ἀπὸ κακοῦρ
ctore: praua enī fabricat: ne forte
γου, πονηρὰ γὰρ τεκταίνεται, μήποτε
det tibi macula in seculū. Inhabi
δῷ σοι μῶμον εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐνοίκι=
tare fac pegrinū ⁊ puertet te in turba
σον ἀλλότριον καὶ διαστρέψει σε ἐν ταρα
tione: ⁊ abalienabit te a
χῇ, καὶ ἀπαλλοτριώσει σε ἐκ τῶν
ꝓpriis tuis.
ἰδίων σου. Ca. 12.

SI bene feceris: scito cui facis: Infra
Ἐαν ἓυ ποιῆς, γνῶθι τίνι ποιεῖς, 18.c.
⁊ erit gra bonis tuis. Bene
καὶ ἔσαι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς σου. Εὖ
fac pio: ⁊ iuenies retribu=
ποίησον ἐυσεβῆ, καὶ ἐυρήσεις ἀνταπό=
tionē: ⁊ si nō ab ipo: at ab
δομα, καὶ εἰ μὴ παρ' ἀυτοῦ, ἀλλὰ παρὰ
altissimo. Bō erūt bona ei q̄ assue
τοῦ ὑψίσου. Οὐκ ἔσαι ἀγαθὰ τῷ ἐνδελε
tꝰ est ad mala: ⁊ elemosynā nō
χίζοντι εἰς κακά, καὶ τῷ ἐλεημοσύνης μὴ
separanti. da pio: ⁊ ne
χωριζομένῳ. δὸς τῷ ἐυσεβεῖ, καὶ μὴ
suscipias peccatorē. Bene fac hu
ἀντιλάβῃ ἁμαρτωλοῦ. Εὖ ποίησον τα
mili ⁊ ne dederis impio. ꝑhi
πεινῷ καὶ μὴ δῷς ἀσεβεῖ. ἐμποδίσ=
be panes tuos ⁊ ne dederis ei:
σον τοὺς ἄρτους σου καὶ μὴ δῷς ἀυτῷ,
ne in illis te supplantet: du
ἵνα μὴ ἐν ἀυτοῖς σε δυνασεύσῃ, δι=
plicia enī mala inuenies tibi in
πλάσια γὰρ κακὰ ἐυρήσεις σοι ἐν
oibus bonis ꝺcōq̄ fecerīs illi.
πᾶσιν ἀγαθοῖς ὅσους ἂν ποιῆς αὐτῷ.
Bñ ⁊ ultissimus odio habuit peccato
Ὅτι καὶ ὁ ὕψιστος ἐμίσησεν ἁμαρτω=
res: ⁊ pijs reddet vi
λοὺς, καὶ τοῖς ἐυσεβέσιν ἀποδώσει ἐκ
dictā. Seruat aūt eos in di
δίκησιν. Φυλάσσει δὲ ἀυτοὺς εἰς ἡμέ
em vindicte eos forte. Da
ραν ἐκδικήσεως ἀυτῶν κραταιάν. Δὸς
bono: ⁊ ne suscipias pctōrē.
τῷ ἀγαθῷ, καὶ μὴ ἀντιλάβῃ ἁμαρτωλοῦ.
Bō eūicit in bonis amic⁹:
Οὐκ ἐκβληθήσεται ἐν ἀγαθοῖς ὁ φίλος,
⁊ nō abscondet in malis inimic⁹.
καὶ οὐ κρυβήσεται ἐν κακοῖς ὁ ἐχθρός.
in bonis viri inimici illi⁹ in
ἐν ἀγαθοῖς ἀνδρὸς οἱ ἐχθροὶ ἀυτοῦ ἐν
tristicia: ⁊ in malis illi⁹ ⁊ ami
λύπῃ, καὶ ἐν τοῖς κακοῖς ἀυτοῦ καὶ ὁ φί
cus separabit.
λος διαχωρισθήσεται. Μὴ πιστεύσῃς
inimico tuo in seculū: sicut enī
τῷ ἐχθρῷ σου εἰς τὸν αἰῶνα, ὡς γὰρ ὁ
es eruginat: sic nequitia illi⁹: ⁊
χαλκὸς ἰοῦται, οὕτως ἡ πονηρία ἀυτοῦ, καὶ
si humiliat fuerit ⁊ vadat incurua
ἐὰν ταπεινωθῇ καὶ πορεύηται συγκε
tus: superpone aiam tuā ⁊ u.b.
κυφώς, ἐπίσησον τὴν ψυχήν σου καὶ

caue ab illo: ⁊ eris ei vt q̄
φυλαξαι ἀπ' ἀυτοῦ, καὶ ἔσῃ αὐτῷ ὡς ἐκ=
abstersit speculum: ⁊ cognosces q̄ nō
μεμαχὼς ἔσοπτρον, καὶ γνώσῃ ὅτι οὐκ
in finē tersit eruginē. He statuas eū pe
εἰς τέλος κατίωσε. Μὴ ἡσῃς ἀυτὸν πα
nes te: ne forte cū subuerterit te stet
ρὰ σεαυτῷ, μήποτε καταστρέψας σε ἐπ
sup locū tuū. He colloces e
ἐπὶ τὸν τόπον σου. Μὴ καθίσῃς αὐ=
um a dextris tuis: ne forte querat
τὸν ἐκδικῆσαι σου, μήποτε ζητήσῃ τὴν
cathedrā tuā accipere: ⁊ in nouissis
καθέδραν σου λαβεῖν, καὶ ἐπ' ἔσχατων
cognoscas verba mea: ⁊ in
ἐπιγνώσῃ τοὺς λόγους μου, καὶ ἐπὶ τῶν
ſmonb⁹ meis stimuleris. Quis mise
ῥημάτων μου κατανυγήσῃ. Τίς ἐλεή=
bit ꝛcātatoꝛ a ꝓpte morīs: ⁊ omnium
σει ἐπαοιδὸν ὀφιοδηκτον, καὶ πάντας
accedentū bestijs: sic eiꝰ q̄ ac
τοὺς προσαγοντας θηρίοις, οὕτως τὸν πρό
cedit vno peccator: ⁊ qui
στρεφόμενον ἀνδρὶ ἁμαρτωλῷ καὶ συμ
cōmiscetur in pctis eius.
φυρόμενον ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ἀυτοῦ.
Per horā tecum pmanebit in statioe tu
Ὡραν μετὰ σοῦ στήσεται ἐν σῴσει σή=
a: et si declinauerīs: nō tolerabit.
κατος, καὶ ἐὰν ὀκνήσῃς: οὐ μὴ παρτεγκόσῃ.
⁊ in labijs suis indulcabit
καὶ ἐν τοῖς χείλεσιν ἀυτοῦ γλυκανεῖ ὁ
inimic⁹: ⁊ in corde suo deliber
ἐχθρός, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ἀυτοῦ βουλεύ=
bit subuertere te in foueam. In ocu
σεται ἀνατρέψαι σε εἰς βόθρον. Ἐν ὀφ
lis suis lachrymabitur: ⁊ si inuenerit
θαλμοῖς ἀυτοῦ δακρυσεῖ, καὶ ἐὰν ἔυρῃ
ſpe nō satiabitur a sanguine.
καιρὸν οὐκ ἐμπλησθήσεται αἵματος.
Mala ti occurrerint tibi: inuenies ti:
Κακὰ ἐὰν ὑπαντήσῃ σοι, ἐυρήσεις ἀυ
tū ꝓtorem te ille: ⁊ q̄si homo
τὸν πρότερόν σου ἐκεῖ, καὶ ὡς ἄνθρωπος
adiuuās suffodiet calcaneū tuū. Ca
βοηθῶν ὑποσκάσει πτέρναν σου. Τὴν κε
put suū monebit ⁊ plaudet
φαλὴν ἀυτοῦ κινήσει καὶ ἐπικροτήσει ταῖς
manib⁹: ⁊ multa susurrabit ⁊ cōmuta
χερσί, καὶ πολλὰ διαψιθυρίσει καὶ ἀλλοιώ
bit vultum suum.
σει τὸ πρόσωπον ἀυτοῦ. Ca. 13.

QUi tetigerit picem: inquinabitur
Ὁ ἁπτόμενος πίσσης, μολυνθήσεται
in ea: ⁊ cōcaus supbo similis
ἐν ἀυτῇ, καὶ κοινωνῶν ὑπερηφάνῳ ὁμοιωθή
erit illi. Pōdus sup te ne tollas i vita
σεται ἀυτῷ. Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρης ἐν ζωῇ
tua: ⁊ fortior te ⁊ ditior
σου, καὶ ἰσχυροτέρου σου καὶ πλουσιωτέρου
te ne cōcer. Quid cōcabit olla ad
σου μὴ κοινανήσει. Τί κοινωνήσει χύτρα πρὸς
cacabū? ipa tanpinge: ⁊ ipa cōtere
λέβητα; αὐτὴ προσκρούσει, καὶ αὐτὴ συντρι
tur. Diues iniuriā fecit: ⁊ tīm ro
βήσεται. Πλούσιος ἀδίκησε, καὶ αὐτὲ προσ
gabunt. paup iniuriā fecit: ⁊ ipe
δικήσονται. πτωχὸς ἠδίκησε, καὶ αὐτὸς
minas patietur. Si vtilis fuerit:
προσαγαγεῖται σε. Ἐὰν χρησιμεύσῃς,
opatur in te: ⁊ si eguerīs: aſtī
ἐργᾶται ἐν σοί, καὶ ἐὰν ὑστερήσῃς, κατα=

cūstodi te ab illo. Non statues illum pe
nes te: nec sedeat ad dexteram tuam: ne
conuersus stet in loco tuo: ne forte cō=
uersus in locum tuum inquirat cathe
dram tuam: & in nouissimo cognoscas
verba mea: & in sermonib⁹ meis stimu
leris. Quis miserebitur incantantori a
serpente percusso: & omnibus qui ap
propiant bestiis? Sic & q comitatur cū
viro iniquo: & obuolutus est in pecca
tis eius. Vna hora tecum permanebit.
Si autē declinaueris: non supportabit.
In labiis suis indulcat inimicus: & in
corde suo insidiatur vt subuertat te i fo
ueam. In oculis suis lachrymatur inimi
cus: & si inuenerit tempus non satiabi
tur sanguine: & si incurrerint tibi mala:
inuenies eum illic priorem: & quasi ad
iuuans suffodiet plantas tuas. Caput su
um mouebit & plaudebit manu: & mul
ta susurrans cōmutabit vultū suum.

Capitulum.13.

QUi tetigerit picem inquinabitur
ab ea: & qui communicauerit super=
bo induet superbiam. Pondus super se
tollit qui honestiori se communicat. Et
ditiori te ne socius fueris. Quid cōca=
bit cacabus ad ollam? Q̄n enim se colli
serint confringetur. Diues iniuste egit
& fremebit: pauper autem iuste face=
bit. Si largitus fueris assumet te: & si
non habueris derelinquet te. Si habes:
conuiuet tecum & euacuabit te: & ipse
non dolebit super te. Si necessarius illi
fueris: supplantabit te: & subridēs spē
dabit: narrās tibi omnia bona & dicet:
quid opus est tibi! & confundet te in ci=
bis suis: donec te exinaniat bis & ter: &
in nouissimo deridebit te. Postea vides
derelinquet te: & caput suum mouebit
ad te. Humiliare deo: & expecta manus
eius. Attende ne seduct⁹ in stultitia hu
miliēris. Noli esse humilis in sapientia
tua: ne humiliatus in stultitia seducaris.
A doctiore potētiore discede: ex hoc
enim magis te aduocabit. Ne improb⁹
fis ne impingaris: & ne longe sis ab eo:
ne eas in obliuionem. Ne retineas ex
equo loqui cum illo: nec credas multis
verbis illius. Ex multa enim loquela tē
ptabit te: & subridens interrogabit te
de absconditis tuis: immitis animus illi
us conseruabit verba tua: & non parcet
de malitia & de vinculis. Caue tibi & at
tende diligenter auditui tuo: quoniam
cum subuersione tua ambulas. Audi
ens vero verba illa quasi in somnis vi
de & vigilabis. Omni vita tua dilige de
um: & inuoca illum in salute tua. Omne
animal diligit simile sibi: sic & omnis ho
mo proximum sibi. Omnis caro ad si
milem sibi coniungetur: & omnis ho
mo simili sui focīabitur. Sicut cōcabit
lup⁹ agno aliquādo: sic peccator iusto.

get te. ⁊ si habueris: cōuiuet
θλίψει σε. καὶ ἐὰν ἔχῃς, συμβιώσεταί
tecū: ⁊ erimanet te: ⁊ ipe nō
σοι, καὶ ἀποκενώσει σε, καὶ ἀυχὸς οὐ
dolebit. Opus habuit tui: ⁊ de=
πονέσει. Χρείαν ἔχηκέ σου, καὶ ἀπο=
cipiet te: ⁊ arridebit tibi:
πλανήσει σε, καὶ προσγελάσεταί σοι,
⁊ dabit tibi spem. loquetur tibi
καὶ δώσει σοι ἐλπίδα. λαλήσει σοι:
bona: ⁊ dicet: q̄ necessitas tua: ⁊
καλά, καὶ ἐρεῖ, τίς ἡ χρεία σου; καὶ
cōfundet te cibis suis:
αἰσχυνεῖ σε ἐν τοῖς βρώμασιν ἀυτοῦ,
donec erimantat te bis aut ter:
ἕως οὗ ἀποκενώσει σε δὶς ἢ τρίς,
⁊ i nouissimis derideb it te. Et
καὶ ἐπ' ἐσχάτων καταμωκήσεται σου. Καὶ
post hec videbit te: ⁊ relinquet
μετὰ ταῦτα ὄψεταί σε, καὶ καταλείψει
te: ⁊ caput suū monebit sup
σε, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀυτοῦ κινήσει ἐπὶ
te. Attende ne decipiaris mē
σοί. Πρόσεχε μὴ ἀποπλανηθῇς τῇ διά
te: ⁊ ne humilieris in letitia
νοίᾳ, καὶ μὴ ταπεινωθῇς ἐν ὑφροσύνῃ
cordis tui. Cū aduocaueris te
καρδίας σου. Προσκαλεσαιδ' ὃν σε
potens: discedens esto: ⁊ tanto
δυνάσου, ὑποχωρῶν γίνου, καὶ ὁσούτῳ
magis te aduocabit repetens.
μᾶλλον σε προσκαλέσεται πλεονάζων.
ne inciclas: vt non expellaris sine tuditio:
Μὴ ἐμπλησθῇς, ἵνα μὴ ἀπωσθῇς ἀκέρτως,
⁊ ne longe distes ne obliuisci tradaris.
καὶ μὴ μακρὰν ἀφισθῇς μὴ ἐπιλαθῇς.
He cōtineas alloqui cum eo:
Μὴ ἔσεχε ἐσηνορεῖσθαι μετ' ἀυτοῦ,
⁊ ne credas pluribus verbis
καὶ μὴ πιστεύσῃς πολλοῖς λόγοις
illius. Ex multa .n. loqla tem
ἀυτοῦ. Ἐκ πολλῆς γὰρ λαλιᾶς πει
ptabit te ⁊ tāq̄ arridens exquir=
ράσει σε, καὶ ὡς προσγελῶν ἐξετάσει τὰ
occulta tua. Immitis cor ab ēt ꝺ nō cōseruat ſmo
κρυπτά σου. Ἀνελεήμων ἡ μὴ συντηρῶν λό
nes: ⁊ non parcet de malitia
γους, καὶ οὐ μὴ φείσεται περὶ κακώσε
tua ⁊ vinculis. Caue ⁊
ως σου καὶ δεσμῶν. Συντήρησον καὶ
attende vehement ad audiendū: q̄n
πρόσχες σφοδρῶς τοῦ ἀκούειν, ὅτι
cum casu tuo deambulas.
μετὰ τῆς πτώσεώς σου περιπατεῖς.
Audiens hec in sōno tuo: vigila.
Ἀκούων ταῦτα ἐν ὕπνῳ σου, γρηγόρη
tota vita dilige dñm: ⁊
σον. πάσῃ ζωῇ ἀγάπα τὸν κύριον, καὶ
inuoca illū in salutem tuam.
ἐπικαλοῦ ἀυτὸν εἰς σωτηρίαν σου.
Oē animal diligit simile sibi: ⁊
Πᾶν ζῶον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον ἀυτῷ, καὶ
omo homo diligit primum
πᾶς ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὸν πλησίον
suum. Omnis caro secm gen⁹ conti
ἀυτοῦ. Πᾶσα σὰρξ κατὰ γένος συνα
gitur: ⁊ simili sui copulabi
γέλᾳ, καὶ τῷ ὁμοίῳ ἀνδρὸς προσκολλᾶ
tur vir. Quid cōcabit lupus
ται ἀνήρ. Τί κοινωνήσει λύκος
agno: sic peccator ad ptum.
ἀμνῷ, οὕτως ἁμαρτωλὸς πρὸς ἐυσεβῆ.

que par hyene ad canē: τ ἡ par τίς ἔρηνη ὑαίνη πρὸς κυνα, καὶ τίς ἔρη divitt ad pauperē. Venationes νη πλουσίω πρὸς πένητα. Κυνηγια leonum onagri in deserto: sic pascua λεόντων ὄναγροι ἐν ἐρήμω, οὕτως νομαὶ diuitum pauperes. abominatio super πλουσίων πτωχοί. Βδέλυγμα ὑπερη bozum humilitas: sic execratio φάνων ταπεινότης, οὕτως βδέλυγμα diuitt pauper. Diues commo= πλουσίω πτωχός. Πλούσιος σαλευό tus firmatur ab amicis:pauper aūt μενος ὑπὸ φίλων, πτωχὸς δὲ cū ceciderit expellitur ab amicis. πεσὼν προσαπωθεῖται ὑπὸ φίλων. Cū diues offenderit: multi adiu= Πλουσίου σφαλέντος, πολλοὶ ἀντι= tores: locutus est arcana τ iusti λήπτορες, ἐλάλησεν ἀποῤῥητα καὶ ἐδι ficauerūt eum. Humilis errauit τ καίωσαν αὐτόν. Ταπεινὸς ἔσφαλε καὶ increpauerunt eū. locutus est inrel πρὸσεπετίμησαν αὐτῷ· ἐφθέγξατο συ locum: τ non dat? est ei locus. νεσιν, καὶ οὐκ ἐδόθη αὐτῷ τόπος. diues locutus eſt: τ omnes ta= πλουσιος ἐλάλησεν, καὶ πάντες ἰσί cuerūt: τ verbū illius exaltaue γησαν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ ἀνέφω runt vsq; ad nubes. Pauper locu ρεν ἕως τῶν νεφελῶν. Πτωχὸς ἐλά tus eſt: τ direrūt: ds hic: τ ſi λησε, καὶ εἶπαν, τίς οὗτος; καὶ ἐὰν offenderit subuertent illum. προσκόψη προσαπορρίψουσιν αὐτόν. Bone diuitie cui nō adest pec Ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος ᾧ μὴ πρόσεστιν ἁ catum: τ mala pauptas in o= μαρτία, καὶ πονηρὰ ἡ πτωχεία ἐν πά re impij. Cor hois mu σι ἀσεβοῦς. Καρδία ἀνθρώπου ἀλ matī ꝑuersū: tat facies illius: siue in λοιοῖ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, εἴτε ἐπὶ bons siue i mala. τ bonā reddit ἀγαθὰ ἑαυτὸ εἰς κακά. καὶ ἀγαθύνει facies in delectatiōe cor virens. πρόσωπον ἐν τέρψει καρδία ἀλλου Vestigiis coadis in bonis: nul= σα. Ἰχνος καρδίας ἐν ἀγαθοῖς, πρόσω tus virens: τ inuentio parabolarū πον ἀλλων, καὶ εὕρεσις παραβολῶν cogitatio cum labore. διαλογισμὸς μετὰ κόπου. Ca. 14.

Beatus vir ḡ nō lapſus eſt Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ὠλίσθησεν in ore suo: τ nō stimulat? ē ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ οὐ κατενύγη in multitudie peccatoꝝ. Beatus quez ἐν πλήθει ἁμαρτιῶν. Μακάριος οὗ nō cōdemnauit ea ſua: τ ḡ non οὐ κατέγνω ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ὃς οὐκ cecidit a ſpe ſua ḡ ἔπεσεν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ τῆς in deo. Viro pco non ꝺo ἐπὶ κύριον. Ανδρὶ μικρολόγῳ οὐ κα ne diuitie: τ viro liuido λὸς ὁ πλοῦτος, καὶ ἀνδρὶ βασκαίνῳ ad ḡd pecunie? Aut cōgregat ex ἐπὶ τί χρήματα; Ὁ συνάγων ἀπὸ τῆς anima ſua cōgregat alijs: τ in ψυχῆς αὐτοῦ συνάγει ἄλλους, καὶ ἐν

Que cōicatio ſancto hōi ad canē: aut ḡ pars bona diuiti ad pauperē. Venatio leonis onager in eremo: ſic & paſcua diuitum ſunt pauperes. Et ſicut abomi natio eſt ſupbo humilitas: ſic & execra= tio diuitis pauper. Diues cōmotus cōfir matur ab amicis ſuis: humilis aūt cū ce ciderit expelletur & a notis: diuiti decep to multi recuperatores. Loc? eſt ſu per ba: & juſtificauerūt illū. Humilis de ceptus ē: iſup & arguitur. Locut? eſt ſe fate: & non eſt datus ei locus. Diues lo cutus eſt & omnes tacuerūt: & verbum illius vſq; ad nubes ꝓducent. Paup locu tus eſt & dicūt. Quis eſt hic? Et ſi offen derit: ſubuertent illū. Bona eſt ſubſtā tia cui non eſt pctīs in conſcīetia: & ne quiſſima paupertas i ore impii. Cor ho minis immutat faciem illius ſiue in bo na ſiue in mala. Veſtigiū cordis boni & faciem bonam difficile inuenies: & cū labore.

Capitulum.14.

Beatus vir qui non eſt lapſus verbo ex ore ſuo: & non eſt ſtimulatus i tri ſticia delicti. Felix qui non habuit ani mi ſui triſticiam: & nō excidit a ſpe ſua. Viro cupido & tenaci ſine ratiōe ē ſub ſtantia: & homini liuido ad quid aurū? Qui aceruat ex animo ſuo iniuſte aliis congregat: & in bonis illius alius luxu riabitur. Qui ſibi nequā eſt: cui alii bo nus erit? Et non iocunda bitur in bonis ſuis. Qui ſibi inuidet: nihil eſt illo nequi us: & hec redditio eſt malicie illi?. & ſi be nefecerit: ignoranter & non volens fa cit: & in nouiſſimo manifeſtat maliciam ſuam. Nequam eſt oculus liuidi & auer tens faciem ſuam & deſpiciens animaꝫ ſuam. Inſatiabilis oculus cupidi in par te iniquitatis non ſatiabitur: donec cō ſummat arefaciens animam ſuam.

Oculus malus ad mala: & non ſatiabi tur pane indigens. & in triſticia erit ſu per menſam ſuam. Filii ſi habes: bene fac tecum: & deo dignas oblationes of fer. Memor eſto quoniā mors non tar dat: & teſtamentum inferorum quia de monſtratum eſt tibi. Teſtamentum eni huius mundi morte morietur. Ante mortem benefac amico tuo: & ſecūdū vires tuas exporrigens da pauperi. Non defrauderis a die bono: & particu la bone diei non te pretereat. Nonne aliis relinques dolores & labores tuos? In diuiſione ſortis da & accipe: & juſtifica animam tuam. Ante obitum tuum operare juſtitiam: quoniam non eſt a pud inferos inuenire cibum. Omnis ca ro ſicut fenum veteraſcet: & ſicut foliū fructificans in arbore viridi. Alia gene rantur & alia deiiciuntur: ſic generatio carnis & ſanguinis: alia finitur & alia naſcitur. Omne opus corruptibile in fine deficiet: & qui illud operatur ibit cum illo. Et omne opus electum juſtifi cabitur: & qui operatur illud honora bitur in illo. Beatus vir qui in ſapientia

bonis eius lucurtiabūtur alii. 2.cor.9 γοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ τρυφήσουσιν ἕτεροι. c.
Requam ſibi: cui erit bonus? τ Ὁ πονηρὸς ἑαυτῷ, τίνι ἔσται ἀγαθός; καὶ nō letabitur in opibus οὐκ εὐφραν θήσεται ἐν τοῖς χρήμασιν ſuis. Inuidente ſibi: non ſuis. ἀνθρῶ. Τοῦ βασκαίνοντος ἑαυτὸν, οὐκ eſt peior. τ hec redditio ἔστι πονηρότερος· καὶ τὸ ἀνταπόδομα τῆς malicie illius. Et ſi bene fecerit: nō κακίας αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν εὖ ποιήσῃ, οὐχ volēs facit: τ inouiſſimo manifeſtabit ἑκὼν ποιεῖ, καὶ ἐπ' ἔσχατον ἐκφανεῖ τὴν maliciā ſuā. Requā inuidens videre κακίαν αὐτοῦ. Πονηρὸς ὁ βασκαίνων ὀφθεῖν Infra. oculo: auertens faciem τ ὀφθαλμῷ, ἀποστρέφων πρόσωπον καὶ 22.a.τ despiciens alias. Quari o= infra. ὑπερόρων ψυχάς. Πλεονέκτου ὀφ 31.a. culus non replet ur parte: τ iniuſti θαλμὸς οὐ πίμπλαται μερίδος, καὶ ἀδι tia mali arefacit aiam ſuam. κία πονηροῦ ἀναξηραίνει ψυχὴν αὐτοῦ. Oculus malus iuidus in pane Ὀφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ' ἄρτῳ A indiges in menſa ſua. τ ἐλλιπὴς ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτ. Infrà. Fili ꝺmõcliꝰ habueris bñ fac ti Τέκνον καθὼς ἐὰν ἔχῃς ἓν ποίει σε 15. bi: τ oblationes dño digne of autῶ, καὶ προσφορὰς κυρίῳ ἀξίως πρό fer. Memor cito qñ mors nō tar sαγε. Μνημόνητι ὅτι θάνατος οὐ χρο dabit: τ teſtamētū inferni nō oſtēſum eſt tizet: τ διαθήκη ᾅδου οὐχ ὑποδείχθη tibi: Bñ tu moriaris: bñ fac σοι. Πρίν σε τελευτῆσαι, ἓν ποίες amico: τ ſcḋm vītē tuā porrige: φίλῳ, καὶ κατὰ τὴν ἰσχύν σου ἔκτεινον, τ va ei. Ne defraudes a B καὶ δός αὐτῷ. Μὴ ἀφυστερήσῃς ἀπὸ puer. bona die: τ pa ꝺeſiderij 17.c. ἀγαθῆς ἡμέρας, καὶ μερὶς ἐπιθυμίας Ecc.1.b boni ne te pretereat. Nōne alte ἀγαθῆς μή σε παρελθέτω. Οὐχὶ ἑτέ ri relinques dolores tuos: τ ρῳ καταλείψεις τοὺς πόνους σου, καὶ labores tuos in diuiſiones ſortis? τοὺς κόπους σου εἰς διαμερίσεις κλήρου; Da τ accipe τ ſcitica aiam Δὸς καὶ λαβὲ καὶ ἀγίασον τὴν ψυχήν tuam: qñ nō eſt in iferno q̄rere ci σου, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ᾅδου ζητῆσαι τρο bum. Omnis caro vt veſtis veterā φήν· Πᾶσα σὰρξ ὡς ἱμάτιον παλαι eſt: nā teſtamētū ꝙs a ſeculo morte ὠθῆναι, ἡ γὰρ διαθήκη ἡ ἀπ' αἰῶνος θανάτῳ C morietur. Sicut folium germinās in ar= ἀποθανεῖν. Ὡς φύλλον βάλλον ἐπὶ δένꝺ bore denſo: alia ꝺḋ deiicit alia δρου πυκνοῦ, τὰ μὲν καταβάλλει, ἄλλα Eſa.14 fꝛuctificat: ſic τ gñatio carnis τ ſan b. guinis: alia ꝺḋ finitur: alia aūt gigni Jaco.i. matos, ἡ μὲν τελευτᾷ, ἑτέρα δὲ γεννᾶ b. τ tur. Opꝰ opus putridum deficiet: 1.pet: cū. Πᾶν ἔργον σηπεδόνιον ἐκλείψει, d. τ operatur illud cū illo ē: τ καὶ ὁ ἐργαζόμενος αὐτὸ μετ' αὐτοῦ ἀπε bit. Beatus vir ḡ in ſapia λεύσεται. Μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐν σοφίᾳ

meditabit bona: τ ḡ in intellectu ſuo μελετήσει καλά, καὶ ὃς ἐν συνέσει αὐ diſſert ſancta. Qui cogi= τοῦ διαλεχθήσεται ἁγία. Ὁ διανοού tat vias illi? in corde ſuo: τ μενος τὰς ὁδοὺς αὐτ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, καὶ in abſconſis illi? cogitabit. ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτῆς ἐννοηθήσεται. Egredere poſt illā vt inueſtigator: τ Ἔξελθε ὀπίσω αὐτῆς ὡς ἰχνευτής, καὶ in viis ei? inſidiare. ḋ ꝓſpi ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς ἐνεδρευε. Ὁ παρα cit per feneſtras ei?: τ in κύπτων διὰ τῶν θυρίδων αὐτῆς, καὶ ἐπὶ tannis illi? audiet. τῶν θυρωμάτων αὐτῆς ἀκροάσεται.

Qui hoſpitat ꝓpe domū illius: A Ὁ καταλύων συνεγγυς τοῦ οἴκου αὐτῆς, τ in parietib? illi? figet palū. καὶ ἐν τοῖς τοίχοις αὐτῆς πήξει πασσαλον. Statuet caſa ſuā ſm manū illi?: στήσει τὴν σκηνὴν αὐτ κατὰ χεῖρα αὐτῆς, τ hoſpitabit in hoſpitio bonoꝝ. καὶ καταλύσει ἐν καταλύματι ἀγαθῶν. Ponet filios ſuos in tegmine illi?: Θήσει τὰ τέκνα αὐτ ἐν τῇ σκέπῃ αὐτῆς, τ ſub ramis eius morabi sub ramis eius morabi tur. Proteget καὶ ὑπὸ τοὺς κλάδους αὐτῆς αὐλισθήσε ab ea a ferno tur. ꝓtegēt ab ea a ferno B ḡm. σκεπασθήσεται ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ καύμα re: τ in glia ei? hoſpitabit. τος, καὶ ἐν τῇ δόξῃ αὐτῆς καταλύσει. C.15

Qui timet dñm facit bo Ὁ φοβούμενος τὸν κύριον ποιήσει na illa: τ cōtinēs cognitionis legis ἀγαθὰ ἐν αὐτῷ· καὶ ὁ ἐγκρατὴς γνώσεως νόμου αὐτά, καὶ ὁ ἐγκρατὴς γνώσεως νόμου inuenietur ea. τ tāp mater obuia= εὑρεθήσεται αὐτῷ. τὼς μήτηρ ὑπαντή bit illi: τ q̄si mulier ☞gnitatis ſuſce σει αὐτῷ, καὶ ὡς γυνὴ παρθενίας προσ piet illā. Cibabit illā pane δέξεται αὐτόν. Ἄρτῳ αὐτὸν ἄρτον intellectꝰ: τ aqua ſapie potabit eā. συνέσεως, καὶ ὕδωρ σοφίας ποτιεῖ αὐ

Firmabit ſup illā τ nō τόν. Στηριχθήσεται ἐπ' αὐτὴν καὶ οὐμὴ inclinabit: τ ſup eā continebit: τ nō σα= κλιθῇ, καὶ ἐπ' αὐτῇ ἐρείσει, καὶ οὐμὴ κα Mat. tundeꝫ. τ exaltabit illā apud 19.c. ζαισχυνθῇ. καὶ ὑψώσει αὐτὸν παρὰ τοὺς D πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐν μέσῳ ἐκκλησί aperiet os eius. ☞Jocūditatē τ as ἀνοίξει στόμα αὐτοῦ. Εὐφροσύνην καὶ στέφανον ἀγαλλιάματος εὑρήσει, καὶ ὄνο μὲ ſeculi hereditabit illā. μα αἰῶνος κατακληρονομήσει αὐτόν.

Et non apprehẽdent illā homi= Καὶ οὐ μὴ καταλήψονται αὐτὴν ἄνθρω= nes ſtulti: τ viri peccatores nō ποι ἀσύνετοι, καὶ ἄνδρες ἁμαρτωλοὶ οὐ A videbūt eā. Lōge eſt a μὴ ἴδωσιν αὐτήν. Μακρὰν ἐστιν ἀπὸ ſuperbia: τ viri mēdaces nō ὑπερηφανίας, καὶ ἄνδρες ψεῦσαι οὐ μὴ crūt memores illius. Bō ſpeciosa laus in μνημονήσουσιν αὐτῆς. Οὐκ ὡραῖος αἶνος ἐν ore peccatoris: qm̄ nō a dño ſὸματι ἁμαρτωλοῦ, ὅτι οὐ παρὰ κυρίου missa eſt ei. Vn eſt ſapia ꝺicet ἀπεσταλται αὐτῷ. Ἐν γὰρ σοφίᾳ ῥηθήσεται morabitur: & qui in juſticia ſua medita bit: & i ſenſu ſuo cogitabit circūſpectio nem ꝺei. Qui cogitat vias illius in cor de ſuo & in abſconſis ſuis intelligens: vadens poſt illā q̄ſi inueſtigator & in vi is illius conſiſtens. Qui reſpicit per fe neſtras illius: & in ianuis illius audiens. Qui requieſcit iuxta domū illius: & in parietibus illius figens palum. Statuet caſulam ſuam ad manus illius: & requi eſcent in caſula illius bona per eum. Sta tuet filios ſuos ſub tegmine illi?: & ſub ramis eius morabitur. Protegetur ſub tegmine illius a feruore: & in gloria ei? requieſcet.

Capitulum.15.

Vi timet deum faciet bona & q cō= Ὃ τινες ἐστιν ἀληθείας ἀπρόσκοπος tinens eſt juſticie apprehendet illā: & obuiabit illi quaſi mater honorifica= ta: & quaſi mulier a virginitate ſuſcipi et illum. Cibabit illum pane vite & intel lectus: & aqua ſapientie ſalutaris pota bit illum. Et firmabitur in illo & nō fle ctetur: & continebit illum & nō cōfun= detur: & exaltabit illum apud ꝓximos ſuos. Et i medio eccleſie aperiet os ei?. & adiplebit eū ſpū ſapie & intellectus: & ſtola glorie veſtiet illum. Iocunditatē & exultationē theſaurizabit ſup illū: & noie eterno hereditabit illū. Hoies ſtul ti nō apꝑhendēt illā: & hoies ſenſati ob uiabūt illi. Hoies ſtulti nō videbūt eā: lōge. n. abeſt a ſupbia & dolo. Viri mē= daces nō erūt illi? mēores: & viri vera= ces inuenietur in illa: & ſucceſſū habunt vſq; ad inſpectionē dei. Nō eſt ſpecioſa laus in ore pctōris: qa nō ēa dño miſſ?: qm̄ a deo ꝓfecta eſt ſapia. Sapie eni dei aſtabit laus: & i ore fideli abundabit: & dñator dabit eā illi. Nō dixeris p deum abeſt: q̄. n. odit ne feceris. Nō dicas: ille me iplanauit. nō. n. neceſſarii ſūt ei ho= mines ipii. Omīe execramentū erroris odit dñs: & nō erit amabile timentibus eū. De? ab initio cōſtituit hoiem: & re liqt illū in manu cōſilii ſui. Adiecit mā= data & ꝓcepta ſua. Si voluerīs mandata cōſeruare cōſeruabūt te: & in ppetuū fidē placitā ſuare. Appoſuit tibi aquas & ignē: ad qd̄ voluerīs porrige manum tuam. Añ hoiem vita & mors: bonū & malū. Q̄d placuerit ei dabitur illi: qm̄ multa ſapia dei & fortis in potentia: vi dens oēs ſine intermiſſione. Oculi dñi ad timētes eū: & ipe agnoſcit oēm ope rā hois. Nemini mādauit ipie agere: & nemini dedit ſpaciū peccādi. Non enim concupiſcit multitudinem filioꝝ infide lium & inutilium. Capitulum.16.

Ne iocunderis in filiis impiis ſi mul tiplicentur: nec oblecteris ſup ipos ſi non eſt timor dei in illis. Non credas vite illorum: & ne reſpexeris in labores eorū. Melior eſt. n. vnus timens deū: q̄ſ mille filii impij. Et vtile eſt mori ſine fi liis: q̄ relinquere filios impios. Ab vno ſenſato inhabitabitur pria: & a trib? ipiis deſeretur. Multa talia vidit oculꝰ me?: & fortiora horum audiuit auris mea. In ſynagoga peccātiū exardebit ignis: & in gente incredibili exardeſcit ira.

laus: τ dñs ꝓſperabit illū. Ne ἄνος, καὶ ὁ κύριος εὐοδώσει αὐτόν. Μὴ dicas: q̄ſi ꝓpter dñm abſum: ḋ. n. odio εἴπῃς ὅτι διὰ κύριον ἀπέστην, ἃ γὰρ ἐμί habuit: nō facꝺes. Ne dicas: ipe σησεν, οὐ ποιήσεις. Μὴ εἴπῃς, αὐτός me fꝛmauit: nō. n. opus habet virι με ἔπλασεν, οὐ γὰρ χρείαν ἔχει ἀνδρὸς peccatoris. Oēm abomiatiōnē odio habēt ἁμαρτωλοῦ. Πᾶν βδέλυγμα ἐμίσησεν dñs: τ nō eſt amabilis ꝺi ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἀγαπητὸν τοῖς φο mētib? cum. ipe ab initio fecit βουμένοις αὐτόν. ἀνὸς ἐξ ἀρχῆς ἔποίη hoiem: τ relict illū in manu σεν ἄνθρωπον, καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν χειρὶ conſilij ſui. Si voluerīs: cōſus διαβουλίου αὐτοῦ. Ἐὰν θέλῃς, συντη bis mandata: τ fidē facere bñpla ρήσεις ἐντολάς, καὶ πίστιν ποιῆσαι εὐδο citi. Appoſuit tibi ignē τ aquā. κίας. Παρέθηκέ σοι πῦρ καὶ ὕδω. ad qđcūq; voluerīs: extēde manū tuā. ρ, ἐφ' ὃ ἐὰν θέλῃς, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ante hoies vita τ mors: Ἐναντι ἀνθρώπων ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, τ qđcūq; placuerit dabit illi. q̄ſi ρ, ὃ ἐὰν εὐδοκήσῃ δοθήσεται αὐτῷ. ὅτι multa ſapia dñi: τ fortis πολλὴ ἡ σοφία τοῦ κυρίου, καὶ ἰσχυρὸς in potentia τ videns omnia. ἐν δυνασείᾳ καὶ βλέπων τὰ πάντα. Et oculi eius ſup timen= Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβου tes eum: τ ipe cognoſcet oēm μένους αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐπιγνώσεται πᾶν opus hois. Nō mādauit ipie ἔργον ἀνθρώπου. Οὐκ ἐνετείλατο ἀσε agere culpā: τ nō ꝺedit licētiā ali βεῖν οὐδενί, καὶ οὐκ ἔδωκεν ἄνεσιν οὐδὶ cui peccādi. νὶ ἁμαρτάνειν. Ca. 16.

Ne ꝺesideres filioꝝ inſtitudinē inu Μὴ ἐπιθύμει τέκνων πλῆθος ἄχρη tilem: neq; leteris in filijs impi ſtem: μηδὲ εὐφραίνου ἐπὶ υἱοῖς ἀσεβέ ſis. ſi mltiplicati fuerit: ne oblecteris in σιν. ἐὰν πληθύνωσι, μὴ εὐφραίνου ἐπ' illis. ſi nō eſt timor ꝺñi ēt e= αὐτοῖς. Εἰ μὴ ἔστι φόβος κυρίου μετ' αὐ ꝺ. Ne credas vite illoꝝ: τῶν. Μὴ ἐμπίστευσης τῇ ζωῇ αὐτῶν, τ ne inſiſtas in mltitudie eoꝝ. καὶ μὴ ἐπέχε ἐπὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν. melius .n. vn? iuſtus: q̄ mille: τ κρεῖσσον γὰρ εἷς δίκαιος, ἢ χίλιοι, καὶ mori ſine filijs: q̄ habere filios im ἀποθανεῖν ἄτεκνον, ἢ ἔχειν τέκνα ἀ pios. Ab .n. vno prudēte cohabi σεβῆ. Ἀπὸ γὰρ ἑνὸς συνετοῦ συνοικι tabitur ciuitas: trib? aūt ipiop de σθήσεται πόλις, φυλὴ δὲ ἀσεβῶν ἔρη ſolabitur velociter. Multa talia μωθήσεται ἐν τάχει. Πολλὰ τοιαῦ vidit oculus me?: τ fortio τα ἑώρακεν ὁ ὀφθαλμός μου, καὶ ἰσχυρό ra his audiuit auris mea. In ſy τερα τούτων ἤκουσε τὸ οὖς μου. Ἐν συ nagoga peccātiū incendetur ignis: ναγωγῇ ἁμαρτωλῶν ἐκκαυθήσεται πῦρ, τ in gente infideli: icenſa eſt ira. καὶ ἐν ἔθνει ἀπειθεῖ ἐξεκαύθη ὀργή.

Mō placatus est pro antiquis omni
Οὐκ ἐξιλάσαρο πρὶ τῶν ἀρχαίων παν
bus gigantibus: q̄ abkesserunt i fortitudie
των γιγάντων, οἱ ἀπέστησαν ἐν τῇ ἰσχύι
stultic̄ eorum. Mō pepcit
τῆς ἀφροσύνης αὐτῶν. Οὐκ ἐφείσαρο
de pegrinatiōe lot, q̄s execrat⁹
περὶ τῆς παροικίας λώτ. οὓς ἐβδλυ
est ꝓpter superbiam corū.
ξαρο διὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν.
Non misitus é gētis pditionis: q̄ egre
Οὐκ ἀλέησεν ἔθνος ἀπωλείας, οὓς ἐξέρ
diebantur in peccatis suis q̄ facie
χοιδουν ἐν ἁμαρτίαις αὐτῶν ἃς ἐποί-
bant. t sic exercenta millia pe
ουν. καὶ οὕτως ἐξακοσίας χιλιάδας πε
ditū q̄ cōgregati sunt in duritia
ζῶν, οὓς ἐσπισυναχθέντας ἐν σκληρο=
cordis sui: verberans: miserās:
καρδίᾳ αὐτῶν, μαστιγῶν, ἐλεῶν,
penitens: sanans: dns in misatio=
τύπτων, ἰώμενος, κύριος ἐν οἰκτιρ=
ne t disciplina custodiuit. t si fuerit
μῶ καὶ παιδίᾳ διεφύλαξε. καὶ ἐὰν ἡ
vn⁹ dure cernicis in pplo: mi
εἷς σκληροτράχηλος ἐν λαῷ, θαυμα
rū hoc si innocens erit. Mia .n.
σὸν ῥοῦρο εἰ ἀθωωθήσεται. Ελεος γὰρ
t tra apud illū: velociter po=
καὶ ὀργὴ παρ᾽αὐτῷ, διαταχους δυ
tens placationū t effundēs iram, secū
νάσης ἐξιλασμῶν καὶ ἐκχέων ὀργήν. κα
dū mītā miaz eius: sic t
τὰ γὰ τολὺ ἔλεος αὐτοῦ, οὕτους καὶ γὰ
correptio illius: virum scōm opa
ἔλεγχος αὐτοῦ, ἄνδρα κατὰ τὰ ἔργα
eius iudicabit. Non effugiet in ra
αὐτοῦ κρινεῖ. Οὐκ ἐκφεύξεται ἐν ἁρ=
pina peccator: t nō tarda=
παγματι ἁμαρτωλός, καὶ οὐμὴ καθυσε
bit expectatio impij. Omni clemosy
ρίσῃ ὑπομονὴ ἀσεβους. Παση ἐλεημοσύ
ne fac locum: vnusq̄sq̄ .n. scōm
νη ποίησον τόπον, ἕκαστος γὰρ κατὰ τὰ
opa sua inuenīet. Dūs obdurauit
ἔργα αὐτοῦ εὑρήσει. Κύριος ἐσκλήρυνε
pharaonē ne nōsceret eū: vt vtiq̄ co=
φαραὼ μὴ ἐιδέναι αὐτόν, ὅπως ἂν γνω
gnoscerēt opatiōes ei⁹ in ea q̄ sub clo.
σθῆ ἐνεργήματα αὐτοῦ τῇ ὑποὐρανῷ.
Omni creature mia eius mani
Πάσῃ τῇ κτίσει γὰ ἔλεος αὐτοῦ φαγε
festa: t lumen eius t tenebras di=
ρόν, καὶ γὰ φῶς αὐτοῦ καὶ γὰ σκότος ἐμέ
uīsit adamante. Me dicas a
ρισε τῷ ἀδάμαντι. Μὴ εἴπῃς ἀπὸ
dño abscondar: t ex altitudie q̄s
κυρίου κρυβήσομαι, καὶ ἐξ ὕψους τίς
mei mēorabitur? in ppło multo non
μου μνηδήσεται; ἐν λαῷ πολλῷ οὐμὴ
mēoz abor: que ei alia mea in immen=
μνηδῶ, τίς γὰρ ἡ ψυχή μου ἐν ἀμετρή
sa creatura? Ecce celum t celū
τῳ κτίσει; Ιδοὺ ὁ ὐρανὸς καὶ ὁ ὐρα
celi: abyssus t terra t q̄
νος τοῦ ὐρανοῦ, ἄβυσσος καὶ γὴ καὶ τὰ
in eis: in visitatione eius cō
ἐν αὐτοῖς, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ σα
mouebunt. Totus mundus factus
λευθήσεται. Απας ὁ κόσμος γεγονὼς
t q̄ fit: in voluntate eius. simul
καὶ γινόμθμος, ἐν θελήματι αὐτοῦ. ἅμα

Non exorauerūt p peccatis suis antiq
gigantes: qui destructi sunt confiden
tes sue virtuti: & non pepercit peregri
nationi illoz: sed peussit eos: & execra
tus est eos pre superbia verbi illoz. Nō
misertus est illis gentem totā pdens: &
extollentem se in peccatis suis. Et sicut
sexcenta milia peditum qui congrega
ti sunt in duricia cordis sui: & si vnus fu
isset cervicatus mirum si fuisset immu
nis. Misericordia enim & ira est cum il
lo potens exoratio: & effundens iram.
Secundum misericordiam suā: sic et cor
rectio illius: hominem secundum ope
ra sua iudicat. Non effugiet in rapina
peccator: & non retardabit sufferentia
misericordiam faciētis. Omnis misteri
cordia faciet locum vnicuiq̄ secundū
meritum operum suorum: & secundus
intellectum peregrinationis ipsius. Nō
dicas. A deo abscondar: & ex summo
quis mei memorabitur? In populo ma
gno non agnoscar. Que est enim ani
ma mea in tam immensa creatura? Ec
ce celum & celi celorum: abyssus & vni
uersa terra & que in eis sunt in conspe
ctu illius commouebuntur: montes si
mul & colles & fundamenta terre: &
cum conspexerit illa deus tremore
concutientur. Et in omnibus his insen
satum est cor: & omne cor intelligitur
abillo: & vias illius quis intelligit? Et
procella quam nec oculus vidit homi
nis. Nas plurima illius opera sunt in ab
sconsis: sed opera iusticie eius quis enū
ciabit: aut quis sustinebit? Longe enim
est testamentum a quibusdam: & inter
rogatio hominum in consummatio=
ne est. Qui minoratur corde cogitat ia
nia: & vir imprudens & errans cogitat
stulta. Audi me fili & disce disciplinam
sensus: et in verbis meis attende in cor
de tuo: et dicam in equitate disciplinā:
et scrutabor enarrare sapientiam: et in
verbis meis attende in corde tuo: et di
co in equitate spīritus: virtutes quas po
sunt deus in opera sua ab initio: et in ve
ritate enunciō scientiam eius. In iudi
cio dei opera ipius ab initio: et ab insti
tutione hominum impiorum distinxit
partes illorum: et initia eorum in gen
tibus suis. Ornauit in eternum opera
illorum: nec esurierunt nec laborauer
unt et non destiterunt ab operibus su
is. Vnusquisq̄ proximum sibi non an
gustiabit vsq̄ in eternum. Non sis in
credibilis verbo illius. Post hec deus in
terrā respexit: et impleuit illam bonis
suis. Anima autem omnis vitalis denū
ciauit ante faciem ipsius: et in ipsa ite
rum reuersio illorum.

Capitulum.17.

DEus creauit de terra hominem: et
secundum imaginem suam fecit il
lum. Et iterum conuertit illum in ipsa: z
et secundum se vestiuit illū virtute. Nu
merū dierz et tempus dedit illi: et dedit
illi potestatem eorz q̄ sunt super terraz.
Posuit timorem illius sup oēm carnē:
montes t fundamenta terre: cū cōspe
xit ὄρη καὶ τὰ θεμέλια τῆς γῆς, ἐν τῷ ἐπι
xit ad illa dūs cōcutitur tremore.
βλέψαι ἐπ᾽αὐτὰ κύ συστείσαι τρόμῳ.
Et vigne nō cogitabit in illis cor:
Καὶ ἐξίως οὐ λογισθήσεται ἐπ᾽ αὐτοῖς καρ B
t vias illi⁹ q̄s estimabit?
δία, καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτ τίς ἐνθυμηθήσεται;
pcella quā nō videbit homo: at
καταιγὶς ἣν οὐκ ὄψεται ἄνθρωπος, τὰ δὲ ū.5.b.
plura opez ei⁹ sūt in abscon=
πλείονα τῶν ἔργων αὐτ ἐστὶν ἐν ἀποκρυ
ditis. Opa iusticie ei⁹ q̄s annū
φοις. Εργα δικαιοσύνης αὐτοῦ τίς ἀναγ
ciabit: aut q̄s sustinebit? longe .n. resta
γελεῖ, ἢ τίς ὑποιδωεῖ; μακρὰν γὰρ ἡ δια
mētū: t iterrogatio oium i ꝓfūnatōe.
θήκη, καὶ ἐξέτασις ἀπάντων ἐν τελευτῇ.
Qui minuitur cogitat hec: t vir
Ελαττούμθος διανοεῖται ταῦτα, καὶ ἀνὴρ
stultus cogitat errans fatua.
ἄφρων διανοεῖται πλανώμθος μωρά.
Audi me fili t disce scientiam: C
Ακουσόν μου τέκνον καὶ μάθε ἐπιστήμην,
t in verbis meis attende in cor
καὶ ἐπὶ τῶν λόγων μου πρόσεχε τῇ καρ
de tuo. Q̄dam in pōdere disciplinā:
δίᾳ σου. Εκφανῶ ἐν ϛαθμῷ παιδίαν,
t in diligētia annūtiabo scientiam e
καὶ ἐν ἀκριβείᾳ ἀπαγγελῶ ἐπιστήμην ἀν
ius. Et in iudicio dūi opa eius ab ini
θρου. Καὶ ἐν κρίσει κυ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπ᾽ ἀρ
tio: t a factione eoz distinxit
χῆς, καὶ ἀπὸ ποιήσεως αὐτῶν διέκρινε
partes illoz. Ornauit in secu
μερίδας αὐτῶν. Εκόσμησεν εἰς αἰῶ
lū opa eius: t in manu e
να τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ ἐν χειρὶ αὐ
tus ꝓncipatus illius i ḡnatiões gēn
τοῦ οἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ εἰς ἔθνεις ἔθνε
tionū. nec laborauerūt in
ῶν. οὐ τε ἐκοπίασαν, οὔτε ἐκστήσαν ἐν
operibus eius: t nō destiterunt ab
ποιήμασιν αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐξέλιπον ἀπὸ
opibus eius. Unusq̄sq̄ primū
τῶν ἔργων αὐτοῦ. Εκαστος γὰρ πλησίον
sui nō ꝓgustiauit: a vsq̄ i scīm nō erūt
αὐτ οὐκ ἐξέβαλε, καὶ ἕως αἰῶνος οὐκ ἀπει
incredul verbo illi⁹. Et post hec
θήσουσι τὸν λόγον αὐτ. Καὶ μετὰ ταῦτα
in tra ꝓspexit dūs: t reple
εἰς γῆν ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, καὶ ἐνέπλη
uit eā bono suo. Etiam om=
σεν αὐτὴν τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ. Υυχὴν πᾶν
nis aialis abscondit vultus eius: t
ὸς ζώου ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ
in illam reuersio illoz.
εἰς αὐτὴν ἡ ἀποστροφὴ αὐτῶν. Ca.17.
Omin⁹ creauit de tra hominem:
Κύριος ἔκτισεν ἐκ γῆς ἄνθρωπον,
t rursus conuertit illū in eā.
καὶ πάλιν ἀπέστρεψεν αὐτὸν εἰς αὐτήν.
Dies numeri t tps dedit ei
Ημέρας ἀριθμοῦ καὶ καιρὸν ἔδωκεν αὐ
is: t dedit eis ptātem eoz q̄
τοῖς, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν ἐπ᾽ A
in ea. Vestiuit aūt eos fm̄ fcipos
αὐτῆς. Ενέδυσε δὲ αὐτοὺς καθ᾽ ἑαυτούς
fortitudie: t ad imaginē suā fecit illoz. ge.1.v.
ἰσχύι, καὶ κατ᾽ εἰκόνα αὐτ ἐποίησεν αὐτοῦς.
Posuit timorē illi⁹ in omni carne:
Εθηκε γὰρ φόβον αὐτ ἐπὶ πάσης σαρκὸς, D

t dñari bestiaz t volatilib⁹
gen.1.c καὶ κατακυριεύειν θηρίων, καὶ πετεινῶν
in similitudine. Sexta aūt mentē illis dona
ἐν ὁμοιώματι. Εκτον δὲ νοῦν αὐτοῖς ἔδω
uit diuidēs: t septimū fmonē
κεν μερίζων, καὶ γὰρ ἑβδομον λόγον
interpretatio opationū eius. Cō=
ἑρμηνεία τῶν ἐνεργημάτων αὐτοῦ. Δια
silit⁹ t lingua t oculos:
βούλιον καὶ γλῶσαν καὶ ὀφθαλμούς,
aures t cor dedit ad cogitādū il=
ὦτα καὶ καρδίαν ἔδωκε διανοεῖσθαι αὐ
lis. sciencia intellect⁹ repleuit il
τοῖς. ἐπιστήμην συνέσεως ἐνέπλησεν αὐ
los: t bona t mala ostēdit illis.
τούς, καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ ὑπέδειξεν αὐτοῖς.
Posuit oculū sua sup cor=
Εθηκε γὰρ ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καρ
da illoz. Dedit ꝓcula gloria
δίας αὐτῶν. Εδωκε δόξαν καυχᾶ=
ri in mirabilib⁹ suis: vt enar
σθαι ἐπὶ τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ, ἵνα δι
rent opa eius sapienter. Et
γῶσι τὰ ἔργα αὐτοῦ συνετῶς. Καὶ
nomē scīficat tōis ei⁹ laudabūt ete=
ὄνομα ἁγιασμοῦ αὐτοῦ αἰνέσουσιν ἐπαλε
ci. Addidit etc sciencia: t
infra. xpi. Προσέθηκεν αὐτοῖς ἐπιστήμην, καὶ
C legē vite ꝓhereditatē dedit illis: vt
νόμον ζωῆς ἐκληροδότησεν αὐτοῖς, εἰς τὸ
intelligāt q̄ mortales exītes existūt nīc.
νοῆσαι ὅτι θνητοί ὄντες ὑπάρχουσι νῦν.
Testamentū seculi statuit cū illis: t
Deut.3. d. Διαθήκην αἰῶνος ἔστησε μετ᾽ αὐτῶν, καὶ τὰ
iudicia sua ostēdit illis. Ma
κρίματα αὐτοῦ ὑπέδειξεν αὐτοῖς. Με
gnitudinē glorie viderūt oculi eoz:
γαλεῖον δόξης εἶδον ὀφθαλμοὶ αὐτῶν,
t gloriā vocis eoz audiuit auris
καὶ δόξαν φωνῆς αὐτῶν ἤκουσε τὸ οὖς
eoz: t dixit illis: attēdite
αὐτῶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, προσέχετε
ab omni iniquo. t mādauit il=
ἀπὸ παντὸς ἀδίκου. καὶ ἐνετείλατο αὐ
lis vnicuiq̄ de primo. Nō abscō
τοῖς ἑκάστῳ πρὶ τοῦ πλησίον. Οὐ κρυ
dent ab oculis ei⁹
βήσονται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ αἱ
vie eoz: coram ipo semper.
ὁδοὶ αὐτῶν, ἐναντίον αὐτοῦ διαπαντός.
Dis aūt homo a iuuētute ad
Παῖς δὲ ἄνθρωπος ἐκ νεότητος ἐπὶ τὰ
mala. t nō valuerūt corda
πονηρά. καὶ οὐκ ἴσχυσαν ταῖς καρδίαις
sua pro lapideis facere carnea.
αὐτῶν ἀντὶ λιθίνων ποιῆσαι σαρκίνας.
In cīs diuisione gentiū terre to
Εν γὰρ μερισμῷ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς πά
tius: vnicuiq̄ gēti cōstituit du
σης, ἑκάστῳ ἔθνει καθέστηκεν ἡγού
cē: t accepit israel
μθνον, καὶ προσελάβετο τὸν Ἰσραὴλ
sibi partē. Que ꝓgenies exīte nu
ἑαυτῷ μερίδα. Ον πρωτόγονον ὄντα τι
trit disciplina: t diuidēs lumē vile
θνεῖ παιδία, καὶ μερίζων φῶς ἀγαπή
ctionis: nō remittit illi. Ideo opa
σεως, οὐκ ἀνίησιν αὐτόν. Διὸ πάντα
opa eoz vt sol coram ipo
τὰ ἔργα αὐτῶν ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον αὐ
sunt: t oculi ei⁹ assidue
τοῦ ἐσι, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐνδιαιχῶς

& dominatus est bestiarum & volatilium.
Creauit ex ipso adiutorium simile sibi
consilium & linguam & oculos et aures
et cor dedit illis excogitandi: & disciplī
na intellectus repleuit illos. Creauit il
lis scientiam spīritꝰ sensu impleuit cor
illorum: & mala et bona ostendit illis.
Posuit oculos ipsorum super corda il
lorum ostendere illis magnalia operuꝫ
suorum: vt nomen sanctificationis col
laudent: et gloriari in mirabilibus illiꝰ:
vt magnalia enarrēt operum eius. Ad
didit illis disciplinam: & legem vite he
reditauit illos. Testamentum eternum
constituit cū illis & iusticiā & iudicia sua
ostendit illis. Et magnalia honoris eius
vidit oculus illorum & honorem vo
cis audierunt aures illoruꝫ: & dixit illis
attendite ab omni iniquo. Et mādauit
illis vnicuiq̄ de proximo suo. Vie illo
rum coram illo sunt semper: non sunt
absconse ab oculis ipsius. In vnāquāq̄
gentem preposuit rectorem: & pars dei
israel facta est manifesta. Et oia opera
illorum velut sol in cōspectu dei: & ocu
li eius sine intermissione inspicientes in
viis eorum. Nō sunt absconsa testamē
ta propter iniquitatem illorum: & omn
nes iniquitates eorum in cōspectu dei.
Elemosyna viri quasi faculus cum ipso:
& gratiam hominis quasi pupillam cō
seruabit. & postea resurget & retribuet
illis retributionem vnicuiq̄ in caput ip
sorum: & cōuertet in inferiores partes
terre. Penitentibus autem dedit viam
iusticie: et confirmauit deficientes fusti
nere: & destinauit illis sortem veritatis.
Conuertere ad dominum et relinque
peccata tua: precare ante faciem dñi. et
minue offendicula. Reuertere ad domi
num et auertere ab inusticia tua: & ni
mis odito execrationes: & cognosce iu
sticias & iudicia dei: et sta in sorte ꝓposi
tionis & orationis altissimi dei. In par
tes vade seculi sancti cum viuis & dan
tibus confessionem deo. Non demore
ris in errore impiorum: ante mortem
confitere. A mortuo quasi nihil perit
confessio. Confiteberis viuens: viuus
& sanus confiteberis & laudabis deum:
et gloriaberis in miserationibus eius.
Quā magna misericordia domini: et
propitiatio illius conuertentibus ad se.
Nec enim omnia possunt esse in homi
nibus: quoniam non est immortalis fi
lius hominis: & in vanitate malitie pla
cuerunt. Quid lucidius sole. et hic defi
cīet. Aut quid nequius q̄ quod excogi
tauit caro et sanguis: et hoc arguetur.
Virtutem altitudinis celi ipse conspicit.
Et omnes homines terra et cinis.

Capitulum.18.

QVi viuit in eternum creauit omnia
simul. Deus solus iustificabitur: et

sup vias eoz. Nō sunt absconsę
ἐπὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Οὐκ ἐκρύβησαν
intuitiue illoz ab eo: t oia
αἱ ἀδικίαι αὐτῶν ἀπ᾽αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι
peccata eoz coram dño. Dns
αἱ ἁμαρτίαι αὐτῶν ἐναντι κυρίου. Κύρι
ūt. vtilis exīs t scīs fictionē
ος δὲ χρηστὸς ὢν καὶ εἰδὼς τὸ πλάσμα
suū: neq̄ dimīsit eos: neq̄ reli
αὐτοῦ, οὔτε ἀνῆκεν αὐτούς, οὔτε ἐγκα=
quit parcēs eis. elemosyna
τέλιπε φειδόμθος αὐτῶν. ἐλεημοσύνη
enī viri sicut sigillū cū ipo: t
γὰρ ἀνδρὸς ὡς σφραγὶς μετ᾽αὐτοῦ, καὶ
gram hois q̄si pupillā cōseruabit.
χάριν ἀνθρώπου ὡς κόρην συντηρήσει.
Postribuēs filijs suis t, filiab⁹ pe
Μερίζων υἱοῖς αὐτοῦ καὶ θυγατράσι με
nitentiā: post hec exurget t re
τάνοιαν, μετὰ ταῦτα ἐξαναστήσεται καὶ ἀν
tribuet eis. Et retributionē
ταποδώσει αὐτοῖς. Καὶ ὸ ἀνταπόδομα
eoz in caput ipoz retribuet.
αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν ἀνταποδώσει.
Nec penitētib⁹ dedit rediti:
Πλὴν μετανοοῦσιν ἔδωκεν ἐπάνοδον,
t aduocauit deficientes expe=
καὶ παρεκάλεσεν ἐκλείποντας ὑπο=
ctatiōe. Cōuertere igit ad dūm: t
μονήν. Επίστρεφε οὖν πρὸς κύριον, καὶ
relique peccata: p̄care ante fa
ἀπόλειπε ἁμαρτίας, ἔμπροσθεν κατὰ πρό
cie t minue offendicula: reuer
σωπον καὶ σμίκρυνον πρόσκομμα, ἐπα
tere ad altissimū auertere ab
ναγαγε ἐπὶ ὕψιστον καὶ ἀπόστρεφε ἀδικί
iusticia. ipe enī ducet de tenebris in
ας. αὐτὸς γὰρ ὁδηγήσει ἐκ σκότους εἰς
lucē salutis: t valde odio habe
φωτισμὸν ὑγείας, καὶ σφόδρα μίσησον
abominatiōē. Altissimū q̄s laudabit in
βδέλυγμα. Υψίσω τίς αἰνέσει ἐν
inferno: pro viuētibus t dantib⁹ cōfessio
ᾅδου; ἀντὶ ζώντων καὶ διδόντων ἀνθο=
nē. a mortuo tāq̄ nō erūte:
μολόγησιν. ἐκτὸ νεκροῦ ὡς μὴ ὂν γνω,
perit cōfessio. Viuēs t sa
ἀπόλλυται ἐξομολόγησις. Ζῶν καὶ ὑγι
nꝰ corde laudabit dñm. Quā
ὴς τῇ καρδίᾳ αἰνέσει τὸν κύριον. Ως
magna mia dñi dei no
μεγάλη ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ κυρίου θεοῦ ἡ=
stri: t ꝓpiciatio conuertentib⁹
μῶν, καὶ ἐξιλασμὸς τοῖς ἐπιστρέφουσιν
ad se sancte. Nō enī possunt om=
ἐπ᾽αὐτὸν ὁσίως. Οὐ γὰρ δύναται πᾶν
nia esse in hoīb⁹: qm̄ nō imortalis
πα εἶναι ἐν ἀνθρώποις, ὁτι οὐκ ἀθάνατος
filiꝰ hois. Quid lucidi⁹ sole:
υἱὸς ἀνθρώπου. Τί φωτεινότερον ἡλίου;
t hoc deficit: t vir q̄ cogita
καὶ τοῦτο ἐκλείπει, καὶ ἀνὴρ ὃς ἐνθυμη
bit carnē t sanguinē. Virtutē alti
θήσεται σάρκα καὶ αἷμα. Δύναμιν ὕ=
tudinis celi ipe cōsiderat: t
ψους οὐρανοῦ αὐτὸς ἐπισκέψεται, καὶ
hoīes oēs terra t cinis.
ἄνθρωποι πάντες γῆ καὶ σποδός. C.18.
QVi viuit in seculū creauit
Ο ζῶν εἰς τὸν αἰῶνα ἔκτισε τὰ
oia cōmunit: dns solꝰ iustus: t
πάντα κοινῇ, κύριος μόνος δίκαιος, καὶ

nō eſt alius ꝑter illū. gubernās
οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. Οἰκίζων
muſcā in palmo man⁹ eius:
τὸν κόσμον ἐν ἀσθμαῖ χειρὸς αὐτοῦ,
t oīa obediūt voluntati eius.
καὶ πάντα ὑπακούει τῷ θελήματι αὐτ.
Ꝑpe eſt rex oīm t fortitudie
Αὐτὸς γὰρ βασιλεὺς πάντων ἐν κράτει
ſua: diſtinguēs in eis ſancta a
αὐτοῦ, διαστέλλων ἐν αὐτοῖς ἁγια ἀπὸ
ꝓfanis. cui coptā fecit cruciandi
βεβήλων. Τίνι ἐξετυφώσεν ἐξαγγεῖλαι
opa ſua? t ds iueſtigauit ma
τὰ ἔργα αὐτοῦ;καὶ τίς ἐξιχνίασε τὰ με
gnalia eius? Quim magnificētie
γαλεῖα αὐτοῦ; Κράτος μεγαλωσύνης
eius ds enūerabit? t ds addi-
αὐτοῦ τίς ἐξαριθμήσεται;καὶ τίς προδή
ciet enarrare miſas eius?
σει ἐκδιηγήσασθαι τὰ ἐλέη αὐτοῦ;
Nō eſt minuere neq; adiicere:
Οὐκ ἔστιν ἐλαττῶσαι οὐδὲ προσθεῖναι,
t nō eſt inueſtigare mirabilia
καὶ οὐκ ἔστιν ἐξιχνιάσαι τὰ θαυμάσια
dñi. cū cōſūmauerit homo:
τοῦ κυρίου. ὅταν συντελέσῃ ἄνθρωπος,
tūc incipit: t cū ceſſauerit: tūc
τότε ἄρξεται,καὶ ὅταν παύσηται,τότε
indigebit. Et qd homo: t
ἀπορηθήσεται. Καὶ τί ἄνθρωπος, καὶ
q̄ vtilitas illi⁹? qd bonū ei⁹:
τίς ἡ χρῆσις αὐτοῦ;τί ὁ ἀγαθὸν αὐτ,
t qd malū illius: nūcrus dier.
καὶ τί ὁ κακὸν αὐτοῦ; ἀριθμὸς ἡμερῶν
hoīs multi anni centū:irrationabili
ἀνθρώπου πολλὰ ἔτη ἑκατόν, ἀλογίσω
ät cuiuſq; oibus vozmittio. Sicut gutta
δὲ ἑνὸς ὅσων ἡ κοίμησις. Ὡς σταγὼν
aque a mari t ſicut calcul⁹
ὕδατος ἀπὸ θαλάσης καὶ ὡς ψῆφος
arene: ſic mille ānī in diebus ſecu
ἄμμου, οὕτως χίλια ἔτη ἐν ἡμέραις αἰῶ
li. Propt hoc patiēs eſt dñs in
νος. Διαπρυὸν μακροθυμεῖ κύριος ἐπ᾽
illis: t effundet miam ſuam ſup
αὐτοῖς, καὶ διαχέσει τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπ᾽
eos. Vidit t cognouit ſubuerſio-
αὐτούς. εἶδε καὶ ἐπέγνω τὴν καταστρο
nē eoꝝ qm̄ mala: ideo adiple
φὴν αὐτῶν ὅτι πονηρά, διαπρυὸν ἐπλήθυ
uit ppitiatione ſuā. mia hoīs
νε τὸν ἐξιλασμὸν αὐτοῦ·ἔλεος ἀνθρώπου
in primā ſui: mia ät dñi
ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἔλεος δὲ κυρίου
in omnē carnē: corripiēs t eru-
ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, ἐλέγχων καὶ παι
diēs t vocēs t cōuertēs vt
δεύων καὶ διδάσκων καὶ ἐπιστρέφων ὡς
paſtor gregem ſuū. Excipit
ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ. Τοὺς ἐκδέχο
tūs diſciplinā miſerel:t feſti
μένους παιδίαν ἐλεεῖ, καὶ τοὺς κατα
nantiū ad iudicia eius.
σπεύδοντας ἐπὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ.
Fili in bonis nō des reprehēſionē:neq;
Τέκνον ἐν ἀγαθοῖς μὴ δῷς μῶμον,μὴ δὲ
in omni inopia triſtitiā verbi mali.
ἐν πάσῃ δόσει λυπην λόγου πονηροῦ.
Nōne ardorē ſedabit ros? ſic
Οὐχὶ καύσωνα ἀναπαύσει δρόσος; οὕ
melius verbū ꝙ donū. nōne ecce
τως κρεῖσσον λόγος ἢ δόσις. οὐκ ἰδοὺ

manet inuictus rex ineternum. Quis
ſufficiet enarrare opa illius? Quis eni
inueſtigabit magnalia eius? Virtutem
autem magnitudinis eius quis enum-
ciabit? Aut quis adiiciet enarrare mi
ſericordiam eius? Non eſt minuere ne-
q; adiicere: nec eſt inuenire magnalia
dei. Cum conſumauerit homo: tunc in
cipiet: et cum quieuerit operabitur.
Quid eſt homo & que eſt gratia illius:
& quid eſt bonum aut quid nequam il-
lius? Numerus dierum hominū vt mul
tum centum anni: quaſi gutte aque ma
ris deputati ſunt. Et ſicut calculus are
ne: ſic exigui anni in die eui. Propter
hoc patiens eſt deus in illis: et effundit
ſuper eos miſericordiam ſuam. Vidit
preſumptionem cordis eoruꝫ quoniā
mala eſt: & cognouit ſubuerſionem il-
lorum: quoniam nequam eſt. Ideo im
pleuit propitiationem ſuam in illis: &
oſtendit eis viam equitatis. Miſeratio
hominis circa proximum ſuum: miſe-
ricordia autem dei ſuper omnem car-
nem. Qui miſericordiam habet docet
& erudit quaſi paſtor gregem ſuū. Mi-
ſerator excipiens doctrinā miſeratio-
nis & qui feſtinat in iudiciis eius. Fili in
bonis nō des querelam: et in omni da
to non des triſticiam verbi mali. Non-
ne ardorem refrigerabit ros? Sic & ver
bum melius ꝙ datum. Nonne ecce ver
bum ſuper datum bonum? Sed vtraq;
cum homine iuſtificato. Stult⁹ acriter
improperabit: & datus indiſciplinati:
tabeſcere facit oculos. Ante iudicium
para iuſticiam tibi: et anteq̄ loquaris
diſce. Ante languorem adhibe medici
nam: & ante iudicium interroga teip̄s:
et in conſpectu dei inuenies propitia-
tionem. Ante languorem humilia te:
& in tempore infirmitatis oſtende con
uerſationem tuam. Nō impediaris ora
re ſemper: & ne veteris vſque ad mor
tem iuſtificar: quoniā merces dei ma
net ineternum. Ante orationē prepa
ra animam tuam: et noli eſſe quaſi ho
mo qui tentat deum. Memento ire in
die conſummationis: & tempus retri
tionis in conuerſatione facies. Memen
to paupertatis in tempore abundātie:
et neceſſitatem paupertatis in die diui
tiarum. A mane vſq; ad veſperam im
mutabitur tempus: et hec omnia dicta
ta in oculis dei. Homo ſapiens in om-
nibus metuit: & in diebus delictorum
attendet ab inertia. Vir aſtutus agno
ſcit ſapientiam: & inuenienti eam da-
bit confeſſionem. Sēſati in verbis & ipſi
ſapienter egerunt: et intellexerunt ve
ritatem & iuſticiam: & imploraverunt
prouerbia et iudicia. Poſt concupiſcē-
tias tuas non eas: & a volūtate tua auer
tere. Si preſtes anime tue concupiſcen
tias eius: faciet te in gaudium inimicis
tuis. Ne oblecteris in turbis nec in mo
dicis. Aſſidua enim eſt

verbū ſup datū bonū? t vtraq;
λόγος ὑπὲρ δόμα ἀγαθόν;καὶ ἀμφότερα
apud hoīem gratioſa. Fatuꝰ
παρὰ ἀνθρώπῳ κεχαριτωμένα. Μωρὸς
acerbe iproperabit:t donū luidi
ἀχαρίτως ὀνειδιεῖ,καὶ δόσις βασκάνου
tabeſcere facit oculos. anteq̄ loquaris: di-
ἐκτήκει ὀφθαλμούς·πρὶν λαλῆσαι,μαν
ſce: t ante lāguorē curare. ãte Beſi. 6
θανε, καὶ πρὸ ἀρρωστίας θεραπεύου. πρὸ a.
iudiciū pa teipm ad iuſtificandū: Pō.89.
κρίσεως ἑτοίμαζε σεαυτὸν καλλιεργεῖν, B
t in hora viſitationis inuenies ꝓpitia-
καὶ ἐν ὥρᾳ ἐπισκοπῆς εὑρήσεις ἐξίλασ
tionē.anteq̄ egrotes tu: humiliare
μόν. πρὶν ἀρρωστῆσαί σε, ταπείνωσον
cōtinētia: t in tpe pctꝰ
ἐγκράτεια, καὶ ἐν καιρῷ ἁμαρτημάτων
oſtēde aduertentiā. ne phibeas
δεῖξον ἐπιστροφήν. μὴ ἐμποδίσῃς τοῦ
reddere votū oportune: t ne expe
ἀποδοῦναι εὐχὴν ἐυκαίρως, καὶ μὴ μεί
ctes vſq; ad mortē iuſtificari. Ante ꝺ.10.d.
νης ἕως θανάτου δικαιωθῆναι. Πρὶν εὔξα
prepara teipm: t ne ſis
σαι ἑτοίμασον σεαυτόν, καὶ μὴ γίνου
q̄ſi homo tētans deū. me
ὡς ἄνθρωπος πειράζων τὸν κύριον. μνή-
mēto ire in die⁹ ꝓſumationis:t
σθητι θυμοῦ ἐν ἡμέραις τελευτῆς, καὶ
tps vindicte in auerſione vul
καιρὸν ἐκδικήσεως ἐν ἀποστροφῇ προσώ
tus. Memēto tpoꝛis famis in tpore
που. Μνήσθητι καιρὸν λιμοῦ ἐν καιρῷ C
abundātie: paupertatis t egeſtatis in
πλησμονῆς, πτωχείαν καὶ ἔνδειαν ἐν
die diuitiaꝝ. Ꝛ mane vſq; ad veſ ἡμέρα πλούτου. Ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέ
perā mutat tps: t oīa hec ρας μεταβάλλει καιρός,καὶ πάντα ταῦ
ſunt citata cozā dño. Et in τά ἐστι ταχινὰ ἐναντι κυρίου. Καὶ ἐν
dieb⁹ delictoꝝ attēdet ab erro- Lu.18.
ἡμέραις ἁμαρτιῶν προσέξει ἀπὸ πλημ a.
re: t ſtultus nō ſeruabit occaſionē. Theſſ.
μελείας,καὶ ἄφρων οὐ συντηρήσει καιρόν. 5.d.
Qs ſapiēs nouit ſapiam t diſci
Πᾶς συνετὸς ἔγνω σοφίαν καὶ παιδί
plinā:t el q̄ fuerit eā dabit cōfeſſio-
αν,καὶ τῷ εὑρόντι αὐτὴν δώσει ἐξομολό
nē. Sapientes in ſimonib⁹ t ipi ſapie
γησιν. Συνετοὶ ἐν λόγοις καὶ αὐτοὶ ἐσο
ter egerūt: t ſtillauerunt ꝓuerbia
φίσαντο, καὶ ἀνώμβρισαν παροιμίας D
diligētia ad vitā. Melior fiducia
ἀκριβεῖς εἰς ζωήν. Κρείσσων παῤῥησία
in dño ſolo: fidē mortuū coꝛ
ἐν Κυρίῳ μόνῳ, ἢ περ νεκρὰ καρδία
mortuo adheret. Poſt ꝓcupi
νεκρῷ ἀντέχεται. Ὀπίσω τῶν ἐπι
ſcētias tuas ne eas: t ab
θυμιῶν σου μὴ πορεύου, καὶ ἀπὸ τῶν
appetitū⁹ tuis auertere. ſi ꝓbueris
ὀρέξεών σου κώλυου. ἐὰν χορηγήσῃς τῇ
aīe tue ꝓcupiſcētiā ꝺ̄ placiti eius:
ψυχῇ σου ἐπιθυμίαν εὐδοκίας αὐτῆς,
faciēs deriſionē inimicoꝝ tuoꝝ:
ποιήσεις ἐπίχαρμα τῶν ἐχθρῶν σου,
q̄ inuidēt tibi. ne leteris in
οἱ βασκαίνουσί σε. μὴ εὐφραίνου ἐπὶ
multis pelitijs tuis: neq; indigeas
πολλῇ τρυφῇ σου, μὴ δὲ προσδεήσῃ

cōſilio eius. Ne ſias pauper
συμβουλῆς αὐτῆς. Μὴ γίνου πτωχὸς
participans ex fenore: t nihil
συμβολοκοπῶν ἐκ δανεισμοῦ,καὶ οὐδὲν
tibi eſt in marſupio, eris cū inſidia
σοί ἐστιν ἐν μαρσυπίῳ·ἔσῃ γὰρ ἐπίβου
tor: ꝓpe vite dign⁹ dictu.
λος τῆς ἰδίας ζωῆς λαλητός. Ca.19.
Operarius ebriosus nō locupletabi
Ἐργάτης μέθυσος οὐ πλουτισθή tur. t q̄ ſpernit modica: pau
σεται. καὶ ὁ ἐξουδενῶν τὰ βάγα, κα latim decidet. Vinū t mulie
τακτὸν πεσεῖται. Οἶνος καὶ γυναῖ res apoſtatare facient ſapientes: t q̄ conſū-
κες ἀποστήσουσι συνετούς,καὶ ὁ κολλώ μentes meretricib⁹ audax erit. putredo t
μενος πόρναις γοληρὸς ἔσται. σὴς καὶ ꝺ.10.d.
vermes hereditabit illū: t
σκώληκες κληρονομήσουσιν αὐτόν, καὶ
areſtet in infamia mato
ξηραυθήσεται ἐν παραδειγματισμῷ μεί
re. Cito credēs: leuis coꝛ
ζονι. Ὁ ταχὺ ἐμπιστεύων, κοῦφος καρ
de: t q̄ delinquit in aiam ſuā
δίᾳ,καὶ ὁ ἁμαρτάνων εἰς ψυχὴν αὐτ
errabit. q̄ letatur in ma
πλημμελήσει. ὁ ὑφραινόμενος ἐπὶ κα
le agēdo cōdemnabit: at reſi
κοπράξασι κατεγνωσθήσεται, ὁ δὲ ἀντοφθαλ
ſtēs voluptatib⁹ coꝛdon at vitā ſuā.
μῶν ἡδοναῖς σεφαροῖ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.
cōtinēs lingua difficil con
ὁ ἐγκρατευόμενος γλώσσῃ ἀμάχῳ συμ
ſtruct: t q̄ odit loquacitatē tumul
βιώσεται, καὶ ὁ μισῶν λαλιὰν ἐλαττοῦ
mult malitia. Mundꝰ iteraueris ver
ται κακίᾳ. Μηδέποτε διυτερώσῃς λό-
bū: t nihil tibi erit in diminutiōe.
γον, καὶ οὐδέν σοι ἔσται ἐν ἐλαττώσει.
in amico t inimico ne narres vitam alie
ἐν φίλῳ καὶ ἐχθρῷ μὴ διηγοῦ βίους ἀλ
nas: t ſi nō tibi eſt delictū:
λοτρίους, καὶ εἰ μή σοί ἐστιν ἁμαρτία,
nō reuelea. Audiuit cū te t
μὴ ἀποκάλυπτε. Ακήκοε γάρ σου καὶ
obſeruauit te: t in tpe odio hēt te.
ἐφυλάξατό σε, καὶ ἐν καιρῷ μισεῖ σε.
Audiſti verbū: cōmoriat tibi: t
Ακήκοας λόγον, συναποθανέτω σοι, καὶ
confidēs eſto. nō eſt te diſrūpet.
ἐυθαρσὴς γίνου. οὐ γὰρ μή σε ῥήξει. D
Ex facie verbi ipropebit fa-
Ἀπὸ προσώπου λόγου ἀνειδίσει μωρ
tu⁹: ſicut a facie infantis q̄
ρός,ὡς ἀπὸ προσώπου βρέφους ἡ τί-
peperit. Sagitta fixa in femore car
κτουσα. Βέλος πεπηγὸς ἐν μηρῷ σαρ
nis. ſic verbū in ventre fatui. Coꝛri
κός. οὕτως λόγος ἐν κοιλίᾳ μωροῦ. Ελεγ
pe amici: ne forte nō fecit: t ſi
ξον φίλον, μήποτε οὐκ ἐποίησε, καὶ εἰ
fecit ne forte addat. Coꝛripe
ἐποίησε μήποτε προσθῇ. Ελεγξον τὸν
proximū: ne forte nō dixit: t ſi di-
πλησίον, μήποτε οὐκ εἶπε, καὶ εἰ μὴ
xit: ne retteret. coꝛripe amicū:
εἶρηκε: ne retteret. coꝛripe amicū:
κεν, ἵνα μὴ διυτερώσῃ. Ἔλεγξον φίλον,
fepe eſt fit calūnia vana.
ſepe eſt fit calūnia vana.
πολλάκις γὰρ γίνεται διαβολὴ ματαία.
t nō omne ſmoni credat coꝛ
καὶ μὴ παντὶ λόγῳ πίστευε· ἡ καρδία

commiſſio illorū. Ne fueris mediocris
in contentione ex fenore: & non eſt ti-
bi nihil in ſeculo. Eris enim inuid⁹ ani-
me tue.

Capitulum decimum nonum:

Operarius ebriosus nō locupletabi
tur: & qui ſpernit modica paulatiz
decidit. Vinum & mulieres apoſtatare
faciunt ſapientes: & arguūtſenſatos: et
qui ſe iungit fornicariis erit nequam.
Putredo & vermes hereditabūt illum:
et extolletur in exemplū maius: & tol-
letur de numero anima eius. Qui cre-
dit cito: leuis corde eſt et minorabitur:
& q delinquit in animam ſuā inſup ha
bebit. Qui gaudet iniquitate denota
bitur: et qui odit correptionem minue
tur vita: et qui odit loquacitatem extin
guit malicias. Qui peccat in animam
ſuam: penitebit: et qui iocundatur in
malicia denotabitur. Ne iteres verbus
nequam et durum: & nō minoraberis.
Amico & inimico noli narrare ſenſum
tuum: & ſi eſt tibi delictum noli denuda
re. Audiet enim te et cuſtodiet te: et ſic ade
rit tibi ſemper. Audiſti verbum aduer-
ſus proximum tuum commoriatur in
tefidens: quoniam non te dimittet.
A facie verbi parturit fatuus: tanq̄ ge-
mitus partus infantis. Sagitta infixa fe
mori carnis: ſic verbum in corde ſtulti.
Corripe amicum ne forte non intelle
xerit: et dicat: non feci: aut ſi fecerit: ne
iterum addat facere. Corripe proximū
ne forte nō dixerit: & ſi dixerit ne forte
iteret. Corripe amicum: ſepe enim fit
cōmiſſio: & nō omni verbo credas. Eſt
qui labitur ligua ſua: ſed nō ex animo.
Quis eſt enim qui non deliquerit in lin
gua ſua? Corripe proximum anteqū cō
mineris: et da locū timori altiſſimi: qa
omnis ſapiētia timor dei: et in illa time
re deum: et in omni ſapiētia diſpoſitio
legis. Et non eſt ſapientia nequitie diſ-
ciplina: et non eſt cogitatus bonus pec
catorum prudentia. Eſt prudentie neq
tia & in ipſa execratio: et eſt ꝺ ſapiens q
minuitur ſapientia. Melior eſt homo q
minuitur ſapientia & deficiens ſenſu in
timore dei: q̄ qui abundat ſenſu et trā
greditur legē altiſſimi. Eſt ſolertia cer
ta et ipſa iniqua. Et eſt qui emittit ver
bum certum enarrans veritatem. Eſt q
nequiter humiliat ſe: et interiora eius
plena ſunt dolo: et eſt iuſtus q ſe nimiū
ſubmittit a multa humilitate: et eſt iu-
ſtus qui inclinat faciem ſuam et fingit
non videre ſe quod ignoratum eſt. Et
ſi ab imbecillitate virium vetetur pecca
re: ſi inuenerit tempus malefaciēdi: ma
lefaciet. Ex viſu cognoſcitur vir: & ab
occurſu faciei cognoſcitur ſenſatus.
Amictus corporis & riſus dentiū & in-
greſſus hominis enunciant de illo.
Eſt correptio mendax in ira contume
lioſi: et eſt iudicium quod non proba-
tur eſſe bonum: et eſt tacens et ipſe eſt
prudens.

Capitulum vigeſimum.

tuū. Eſt ꝺlabitur verbo t nō ab
ſou. Εσιν ὀλισθαίνων λόγῳ καὶ οὐκ ἀπὸ
aia: t quis eſt qui nō lapſus eſt
ψυχῆς, καὶ τίς ἐστιν ὃς οὐκ ὠλίσθησεν
in lingua ſua? Coꝛripe pri-
ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ; Ελεγξον τὸν πλη
mū anteqū mineris: t da locū
σίον πρὶν ἀπειλῆσαι, καὶ δὸς τόπον
legi altiſſimi factus ſine tra. Timoꝛ
νόμου ὑψίσου γινόμενος ἀμεινῶν. Φόβος
dñi initiū aſſumptionis: ſapia ät
κυρίου ἀρχὴ προσλήψεως, σοφία δὲ
ab eo dilectionē acquirit. cognitio
παρ᾽αὐτοῦ ἀγάπησιν περιποιεῖ.γνῶσις
mādatoꝝ dñi: diſciplina vite. at facie
ἐντολῶν κυρίου, παιδεία ζωῆς. οἷς δὲ ποι
tes ꝺplacita ſunt et immoralitatis arboꝛē
οὖσιν τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ ἀδικασίας δένδρων
decerpūt. Dis ſapia timoꝛ a
καρπούσθαι. Πᾶσα σοφία φόβος παρὰ
dño: t in omni ſapia factio legis.
κυρίου,καὶ ἐν πάσῃ σοφίᾳ ποίησις νόμου,
t cognitio oipotentie eiꝰ.
καὶ γνῶσις τῆς παντοκρατορίας αὐτοῦ.
Seruus dices dño: ſicut placet
Οἰκέτης λέγων τῷ διαστόλῳ,ὡς ἀρέσκει
nō faciū: ſi poſt hec fecerit: irri
οὐ ποιήσω,ἐὰν μετὰ ταῦτα ποιήσῃ,παρ᾽
tat nutrientē ſe. Mō eſt ira-
ὀργίζει τὸν τρέφοντα αὐτόν. Οὐκ ἔστι σο
pietia nequitie ſcientia: t nō eſt vbi
φία πονηρίας ἐπιστήμη, καὶ οὐκ ἔστιν ὅπου
cōſilū peccato⁹ prudētia. Eſt nequi
βουλὴ ἁμαρτωλῶν φρόνησις. Ἔστι πονη
tia t ipa abominatio: t eſt ſtultus
ρία καὶ αὐτὴ βδέλυγμα, καὶ ἔστιν ἄφρων
q̄ minuitur ſapia. melioꝛ ſtupiꝺ⁹
ἐλαττούμενος σοφίᾳ· κρείσσων πλουσιδιος
in intellectu cū timoꝛe: abundāte in
ἐν συνέσει ἐμφοβος, Ꝛ περισσεύων ἐν
prudētia t trāſgrediente legē alti-
φρονήσει καὶ παραβαίνων νόμια ὑψι
ſſimi. Eſt aſtutia ꝺligēs t ipa iu
στου. Ἔστι παγουργία ἀκριβὴς καὶ αὐτὴ ἄδι
qua: t eſt puer⁹ tē gſam vt oſtēdat
κος, καὶ ἔστι διαστρέφων χάριν Ꝛ ἐκφάναι
iudiciū: t eſt iuſtificās iudicio ſapiēs. eſt pra-
κρίμα, καὶ ἔστι δικαίων κρίσει σοφός· ἔστι πο
ue agēs incuruatus nigredine: t
νηρευόμενος συγκεκυφὼς μελαγία,καὶ τὰ
interioꝝ⁹ eiꝰ plen⁹ dolo igntto.
ἐνδον αὐτῷ πλήρης δόλου πυρούμενος.
Incuruās vultū t furdū ſe ſimulās: vbi
Συγκύφων πρόσωπον καὶ ἐθελοκωφῶν, οὗ
cūq; cognit⁹ fuerit: ꝓueniet te vt maleſa
ἐὰν ἐπιγνωσθῇ, προφάσει σε κακοποιῆ
ciat. Et ſi ab imbecillitate virili vetete
σαι. Καὶ ἐὰν ὑπὸ ἐλαττώματος ἰχύος κω
tur peccare: ſi ꝓueneꝛit tps malefa
λυθῇ ἁμαρτεῖν,ἐὰν εὕρῃ καιρὸν κακοποιή
ciet. Ex viſu cognoſcet vir:
σει. Απὸ ὁράσεως ἐπιγνωσθήσεται ἄνηρ,
t ab occurſu faciet cogno
καὶ ἀπὸ ἀπαντήσεως προσώπου ἐπιγνω
ſcet ꝓudēs. Amictus viri t
σθήσεται νοήμων. Στολισμὸς ἀνδρὸς καὶ
riſus dentiū: t greſſus hois anūciabit
γέλως ὀδόντων, καὶ βῆμα ἀνδρὸς ἀναγγελεῖ
q̄ de eo. Eſt correptio q̄ nō eſt pul
τὰ περὶ αὐτ. Ἔστιν ἔλεγχος οὐκ ἔστιν ὥραι
chra: t eſt tacens: t ipe prudens.
ος,καὶ ἔστι σιωπῶν,καὶ αὐτὸς φρόνιμος. 20

Quā bonū est redarguere potiꝰ q̄ irasci
Ως καλὸν ἐστιν ἐλεγξαι ἢ θυμοῦσθαι
occulte: ⁊ q̄ confiteꝫ prohibebi
κρυπτῶς, καὶ ὁ ἀνθομολογούμενος κωλυθήσε
tur a diminutione. Cōcupiscētia spado
ται ἀπὸ ἐλαττώματος. Ἐπιθυμία ἐυνού
chꝰ vitiare puellā: sic
χου ἀποπαρθενῶσαι νεᾶνιδα, οὕτως ὁ
q̄ facit in vita iudicia. est tacens q̄
ποιῶν ἐν βίῳ κρίματα. ἔστι σιωπῶν εὑ
inuenīt sapiens: ⁊ est odibilis a
ρισκόμενος σοφός, καὶ ἔστι μισητὸς ἀπὸ
multa loquacitate sua. Est tacēs: nō
πολλῆς λαλιᾶς αὐτοῦ. Ἐστι σιωπῶν, οὐ
ein hēt respōsum: ⁊ est tacēs scī
ἀπόκρισιν, καὶ ἔστι σιωπῶν ἐν
ētes tps. homo sapiēs tacebit
τῷ καιρόν. ἄνθρωπος σοφὸς σιγήσει
vsq̄ ad tps: at fatuꝰ ⁊ imprudēs trās
ἕως καιροῦ, ὁ δὲ λάτρις καὶ ἄφρων ὑπερ
grediet tps. Qui abundat sīmone abo
βήσεται καιρόν. Ὁ πλεοναζων λόγῳ βδε
minabit: ⁊ potestatē sibi assumēs odio
λυχθήσεται, καὶ ὁ ἐνεξουσιαζόμενος μιση
habebit. q̄ bonū correptū manife
θήσεται. ὡς καλὸν ἐλεγχθέντα φανερῶ
stare penitentiā: sic eū fugies volūta
σαι μετάνοιαν, οὕτως ἰσχυρὸν ἀπαιτήσει μι
bilis ofio ⁊ hoībus talis.
σητὴς κυρίῳ καὶ ἀνθρώποις ὁ τοιοῦτος.
Fatuꝰ dicet: nō est, mihi amic⁹:
Μωρὸς ἐρεῖ, οὐχ ὑπάρχει μοι φίλος,
nō est gra bonis metis: eden
οὐκ ἔστι χάρις τοῖς ἀγαθοῖς μου, οἱ ἐσθίον
tes pane meū vitiosā lingua. Quo
τες τὸν ἄρτον μου φαῦλοι τῇ γλώσσῃ. Πο
tiens ⁊ quot irridebit eū: neq;
σάκις κἀμὲ σοι καταγελάσονται αὐτοί, οὔτε
eū ipm habere ī recto sensu accipi. ⁊
γὰρ τὸ ἔχειν ἐν ὀρθῇ διανοίᾳ ἐλλήφε. καὶ

Quam bonum est arguere q̄ irasci: & confitentem in oratione nō pro
hibere. Cōcupiscentia spadonis deuir
ginauit iuuenculā: sic qui facit p vim iu
dicium iniquum. Quā bonus est corre
ptum manifestare penitentiam: sic eū
effigies voluntarium peccatū. Est ta
cens qui inuenitur sapiens: et est odibi
lis qui procax est ad loquendū. Est au
tem tacens et non habens sensum loq̄
le. Et est tacens sciens tempus apti tē
poris. Homo sapiens tacebit vsq̄ ad tē
pus: lasciuus autem & imprudens non
seruabit temp⁹. Qui multis vtitur ver
bis ledet animā suam: & qui potestatē
sibi sumit iniuste odietur. Est processꝰ
in malis viro indisciplinato: & est inuē
tio in detrimentū. Est datū quod nō est
vtile: & est datū cui? retributio duplex.
Est propter gloriā minoratio: et est qui
ab humilitate leuabit caput. Est q mul
ta redimat modico precio: & restituens
ea in septuplū. Sapiens in verbis seipm
amabilē facit: gratie autē fatuorū effun
dentur. Datus insipientis nōn erit vti
lis tibi: oculi eī illius septēplices sunt.
Exigua dabit & multa improperabit:
& apertio oris illius inflāmatio est. Ho
die feneratur q̄s et cras expetit: & odi
bilis est homo huiusmodi. Fatto non
erit amicus: & nō erit gratiā in bonis
illius. Qui enim edunt panem illius:
false lingue sunt. Quottiens & quanti ir
tidebunt eum. Neq; enim quod ha
bendum erat: directo sensu distribuit:
similiter & quod non erat habendum.
Lapsus false lingue quasi q̄ in pauimen
to cadens: sic casus malorū festinanter
veniēt. Homo acharis quasi fabula va
na: & i ore indisciplinatorū assidua erit.
Ex ore fatui reprobabitur pabola: nō
enim dicit illā in tēpore suo. Est q veta
tur peccare pre inopia et in requie sua
stimulabitur. Est qui perdet animā suā
pre cōfusione: & ab imprudenti psona
perdet eam: psone autem acceptione p
det se. Est qui pre confusione promittit
amico: & lucratus est eū inimicum gra
tis. Opprobriū nequā in homine men
dacū: & in ore indisciplinatorū assidue erit. Potior fur q̄ assiduitas viri menda
cis: perditionē autē ambo hereditabūt.
Mores hoīm mendacū sine honore: &
confusio illorū cum ipīs sine intermis
sione. Sapiēs in verbis producet seipm:
& homo prudens placebit magnatis.
Qui operatur terrā suā exaltabit aceruum frugum: & qui operatur iusticiam
ipse exaltabitur: qui vero placet magna
tis effugiet iniquitatē. Xenia & dona
excecant oculos iudicum: & quasi mu
tus in ore auertit correptiones eorū.
Sapientia absconsa et thesaurus inuisus: que vtilitas in vtrisq;.

Capitulum vigesimum primum.

Eccles. Cap. xx.

ipm nō habere similr indifferens illi. Lapsus
ὁ μὴ ἔχων ὅμοιος διάφορον αὐτῷ, ὀλίσθη
a pauimēto portus q̄ a lingua:
μα ἀπὸ ἐδάφους μᾶλλον ἢ ἀπὸ γλώσης,
sic casus malor⁹ festinanter
οὕτως πτῶσις κακῶν κατασπουδὴν ἥξει.
veniet. Homo sine gra: fabula intēpestiua: in ore
Ἄνθρωπος ἄχαρις, μῦθος ἄκαιρος, ἐν στό
indisciplinator⁹ assidu⁹ erit. ab
ματι ἀπαιδεύτων ἐνδιατριβήσεται. ἀπὸ
ore fatui reprobabit para
στόματος μωροῦ ἀποδοκιμασθήσεται παρα
bola. nō eū dicet illā in tpe suo.
βολή. οὐ γὰρ μὴ εἴπῃ αὐτὴν ἐν καιρῷ αὐτῆς.
Est q vetaꝫ peccare pre inopia: Ἔστι κωλυόμενος ἁμαρτάνειν ἀπὸ ἐνδείας,
⁊ in requie sua nō stimul⁹: καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ οὐ κατανυγή
bitur. Est q perdit aiam suā σεται. Ἔστιν ἀπολλύων τὴν ψυχὴν αὐτῆ
ppt verecundiā: ⁊ ab acceptione pſone ἀπὸ αἰσχύνης, καὶ ἀπὸ λήψεως πρόσωπου
perdet eā. Est gra verecūdie q̄mit περδεῖ αὐτήν. Ἔστι χάριν αἰσχύνης ὑπαγ
tit amico: ⁊ acquisitus est ini γέλλόμενος φίλῳ, καὶ ἐκτήσατο ἀυτὸν ἐχ
micū gratis. opprobriū neq̄ mendacij in θρὸν δωρεάν. μῶμος πονηρὸς ψεῦδος ἐν
hoīe: in ūt ore indisciplinator⁹ assi ἀνθρώπῳ, ἐν δὲ στόματι ἀπαιδεύτων ἐνδι
duꝰ erit: Effigiabit⁹ fur: q̄ q̄ assiduꝰ ἀτριβὴς ἔσται. Ἐξίτηλον κλέπτης, καὶ ἔνδελε
cit mēdacio: ambo ūt pditionē χίζων ψεῦδος, ἀμφότεροι δὲ ἀπώλειαν
hereditabūt. Mos hoīs mēda κληρονομήσουσιν. Ἦθος ἀνθρώπου ψευ
cis ignominia: ⁊ cōfusio ei⁹ cū eo δοῦς ἀτιμία, καὶ ἡ αἰσχύνη αὐτῷ μετ᾽ αὐτοῦ
sine ūtermissiōe. Sapiēs in verbis manifestabit ἔσται ἀπαύστως. Σοφὸς ἐν λόγοις πρᾴξει
ēdelexōs. O sophos ē logois prāxei seipm: ⁊ homo prudēs placebit ἑαυτόν, καὶ ἄνθρωπος φρόνιμος ἀρέσει
magnatibus. Qui operat terrā suā: altū magnatibus. Ὁ ἐργαζόμενος γῆν αὐτοῦ, ὑψω
mēgisabit. O ergazomenos gēn aut, ὑψω θήσεται ἀπὸ ἀρετῆς. Ὁ ἐργαζόμενος γῆν αὐτοῦ, ὑψω
facietacerui sui. ⁊ placēs θήσει θημωνίαν αὐτοῦ· καὶ ὁ ἀρέσκων
magnatibus placabit iniusticiā suā. μεγισᾶσιν ἐξιλάσεται ἀδικίαν αὐτοῦ.
Xenia ⁊ dona excecāt oculos Ξένια καὶ δῶρα ἀποτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς
sapientiū: ⁊ q̄si frenū in ore auer σοφῶν, καὶ ὡς φιμὸς ἐν στόματι ἀποστρέ
tit correptiones. Sapia abscōsa ⁊ the φει ἐλέγχους. Σοφία κεκρυμμένη καὶ θη
saurus inuisus: q̄ vtilitas in vtrq; σαυρὸς ἀφανὴς, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέ
q̄: Melior homo celās ροις; Κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρυπτόμενος τὴν
sapiam suā. Melior expectatio μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀποκρυπτόμενος
sapiam suā. Melior expectatio σοφίαν αὐτοῦ. Κρείσσων ὑπομονὴ
tēn sophiā autou. Kreissōn hupomonē ἀναβαλλόμενος ἐν ἀπορίᾳ ἢ ἀνὴρ ἀναβαλλόμενος
inentabilis in indigitione dñi: q̄ carēs dño ἐν ἀπορίᾳ ἐντυγχάνων τῷ κυρίῳ, καὶ ἀπὸ ἑτοίμου
aurigā ppie vite. τροχηλάτης τῆς ἰδίας ζωῆς. C. 21.

Eccles. Cap. xxi.

et si accesseris ad illud: suscipiet te. ἐὰν γὰρ προσέλθῃς αὐτῇ, δέξεταί σε.
Dentes leonis: dētes ei interficien Ὀδόντες λέοντος, ὀδόντες αὐτῆ ἀναιροῦν
tes aias hoim. Quasi rōphea ho τες ψυχὰς ἀνθρώπων. Ὡς ῥομφαία δίστο
ceps ofa inīcias: plage illi? non μος πᾶσα ἀνομία, πᾶν πλημμέλημα αὐτῆς ῥυὴ
est sanitas. obiurgatio ⁊ iniuria ofo ἔστιν ἴασις. καταπλημμὸς καὶ ὕβρις ὀνει
labit diuitias: sic dom⁹ supbo δισθήσονται πλοῦτον, οὕτως οἶκος ὑπερη
rum desolabitur. Deprecatio pauperis φάνων ἐρημωθήσεται. Δέησις πτωχοῦ
ex ore vsq̄ ad aures eius: ⁊ iudi ἐκ στόματος ἕως ὠτίων ἀκροᾶ αὐτοῦ, καὶ τὸ κρί
ciū illi⁹ festinant venit. q̄ odit μα ἀκροᾶ αὐτοῦ κατὰ σπουδὴν ἔρχεται. μισῶν
correptionē. Sapia ubicōsa ⁊ the ἔλεγχους. Σοφία κεκρυμμένη καὶ θη
saurus inuisus: q̄ vtilitas in vtrq; σαυρὸς ἀφανὴς, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμφοτέ
q̄: Melior homo celās ροις; Κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρυπτόμενος τὴν
famitatē suā: q̄ homo celans μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀποκρυπτῶν
sapiam suā. Melior expectatio σοφίαν αὐτοῦ. Κρείσσων ὑπομονὴ
tēn sophiā autou. Kreissōn hupomonē ἀναβαλλόμενος ἐν ἀπορίᾳ ἢ ἀνὴρ ἀναβαλλόμενος
inentabilis in indigitione dñi: q̄ carēs dño ἐν ἀπορίᾳ ἐντυγχάνων τῷ κυρίῳ, καὶ ἀπὸ ἑτοίμου
aurigā ppie vite. τροχηλάτης τῆς ἰδίας ζωῆς. C. 21.

Trāsla. B. Wie.

et si accesseris ad illa suscipient te. Den
tes leonis dentes eius interficiētes alas
hoim. Quasi rōphea bis acuta hoī ini
quitas: plage illi? nō est sanitas. Obiur
gatio et iniurie annullabūt subst̄antia:
et domus que nimis locuples est annul
labitur superbia: sic subst̄ātia supbi era
dicabitur. Deprecatio pauperis ex ore
vsq̄ ad aures pueniet: & iud⁹ciū festina
to adueniet illi. Qui odit correptiones
vestigiū est peccatoris: & q̄ timet deum
cōuertetur ad cor suū. Notus a lōge po
tēs lingua audaci: & sensatus scit labi se
ab ipō. Qui edificat domū suā impēdiis
alienis: quasi colligit lapides suos in
hyeme. Stuppa collecta synagoga pec
cantiū: & cōsumatio illorū flāma ignis.
Via peccātiū cōplanata lapidibus: et in
fine illorum inferi et tenebre & pene.
Qui custodierit iusticiā continebit sen
sum eius: consumatio timoris dei: sapiē
tia & sensus. Nō erudiētur q̄ non est sa
piens in bono. Est autē insipiētia q̄ abū
dat in malo: & non est sensus vbi ē ama
ritudo. Sciētia sapiētis tanq̄ inundatio
abundabit: & cōsiliū illius sicut fons vi
te permanet. Cor fatui quasi vas cōfra
ctū: et oēs sapientiā non tenebit. Ver
bū sapiēs quodcūq; audierit sci⁹ lauda
bit & ad se adiiciet: audiuit luxuriosus
et displicebit illi: & pīciet illud post dor
sum suū. Narratio fatui quasi sarcina in
via. Nāin labiis sensati inuenietur grā.
Os prudētis queritur in ecclesia: et ver
ba illi⁹ cogitabūt in cordibus suis. Tan

Eccles. Cap. xxii.

fimones eius cogitabūt in corde: ⁊ λόγους ἀνοῦ διανοηθήσονται ἐν καρδίᾳ, καὶ
cognitio ip̄rudētis inuestigabilia verba. Cōpedes γνῶσις ἀσυνέτου ἀδιεξέταστοι λόγοι. Πέδαι
in pedib⁹? stultis disciplina: ⁊ q̄si vicula ma ἐν ποσὶν ἀνοήτοις παιδία, καὶ ὡς χειροπέ
nūs in manu dextra: fatus in risu δαι ἐπὶ χειρὸς δεξιᾶς, μωρὸς ἐν γέλωτι
exaltat vocē suā; vir aūt astut⁹: vix ἐπαίρει φωνὴν αὐτοῦ, ἀνὴρ δὲ πανοῦργος, μό
tacite subridebit. Ut ornamēti aurei λις ἡσυχῇ μειδιάσει. Ὡς κόσμος χρυσοῦ
pudēti disciplina ⁊ q̄si brachiale in bra πρὸς σωφρονοῦντα παιδεία καὶ ὡς χλιδὼν ἐπὶ βρα
chio dextro. pes fatui velox ad do χίονος δεξιοῦ. πούς μωροῦ ταχὺς εἰς οἰκί
mū: homo ūr multū experī?: confundet ab αν, ἀνὴρ δὲ πολύπειρος, αἰσχυνθήσεται ἀπ᾽
eo. Sicut⁹ a timna ppiciet in do αὐτοῦ. Ἀφρων ἀπὸ θύρας πᾶς ἀκούσεται εἰς οἶ
mū: vir ūr eruditus sortis stabit. κίαν, ἀνὴρ δὲ πεπαιδευμένος ἔξω στήσεται.
Inerudito hois auscultare ad tamuas: Ἀπαιδευσία ἀνδρὸς ἀκροᾶσθαι παρὰ θύρας
ut in diminutione fit. Filia pru at prudēs grauabit ignominia. Ἃ
dē ī tēlapōsei gīgnet. Ouγatēr phróvi ὁ δὲ φρόνιμος βαρυνθήσεται ἀτιμίαν. Χεί
dēs heres erit viri sui: ⁊ q̄ con βια λοquacib⁹ q̄ nō sīa narrabit. Ἀκ
mosa cōfundit suū genitorē. πολυλάλων, τὰ οὐκ αὐτῶν διηγήσεται.
verba ūr prudentū in statera pōderabunt. In verba ūr prudentū in statera pōderabunt. In
lōgui de phronimōn ēzugō saθēsontai. Ἐν λόγοι δὲ φρονίμων ἐν ζυγῷ σαθήσονται. Ἐν
ore fatuoꝝ cor ipōr: in ūt cor στόματι μωρῶν ἡ καρδία αὐτῶν, ἐν δὲ καρ
de sapientū: os cor. Dum maledi δίᾳ σοφῶν, τὸ στόμα αὐτῶν. Ἐν τῷ καταρᾶ
cit impi? satanā: ipe maledicit σθαι ἀσεβῆ τὸν σατανᾶν, ἄνομος καταράζει
sīa aiam. inquinat sīa aiam τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. μολύνει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν
sisurro: ⁊ vbicūq; pegrinat⁹ fuerit odi συσσυρίζων· καὶ οὗ ἐὰν παροικήσῃ μιση
etur. θήσεται. Ca. 22.

Lapidi polluto cōparat⁹ est pi Λίθῳ πρόσλαλοῦντι συνεβλήθη ὀκνη
ger ⁊ oīs sibilabit in ignominia ill⁹. ρός, καὶ πᾶς ἐκσυρίζει ἐπὶ ἀτιμίᾳ αὐτοῦ.
Stercoti bou⁹ detersilinijs cōparat⁹ ē piger. ois Στερκοτὶ βοῦς δεσμευομένῳ συνεβλήθη ὀκνηρός. πᾶς
Balbīt⁹ ho ppīem sunebalēn okniro⁹. pās τολμῶν ἐπιχειρῆσαι ἐπὶ λόγοις συνετοῖς. πᾶς
tollens ēs excutiet manū. Cōfu ὁ ἀναιρούμενος αὐτὸ ἐκτινάξει χεῖρα. Αἰσχύ
sio patris in ghatione indisciplinati: filia νη πατρὸς ἐν γεννήσει ἀπαιδεύτου, θυγάτηρ
ūt in diminutione fit. Filia pru ūt in diminutione fit. Filia pru
dē ī tēlapōsei gīgnetai. Ouγatēr phróvi δὲ ἐπ᾽ ἐλαττώσει γίγνεται. Θυγάτηρ φρόνι
dēs heres erit viri sui: ⁊ q̄ con μος κληρονομήσει ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ ἡ κακῶς
fundit: in tristiciā genitoris. γεννῶσα εἰς λύπην γεννήσαντας. Θυ
γάτηρ ἀναιδὴς ἐπὶ ἀτιμίᾳ γεννήσαντας. Γα
μετὸν ⁊ γυνὴ ἀκόλαστος ἐπὶ ἀτιμίᾳ ἔσται ἀνδρί
τέρα καὶ ἄνδρα κακῶς χύνει ἡ θρασεῖα
⁊ ab vtrisq; inhonorabit. mu τε καὶ ὑπὸ ἀμφοτέρων ἀτιμασθήσεται. μου
sica in luctu: importuna narratio: flagella σικὴ ἐν πένθει, ἀκαιρος διήγησις, μάστιγες
ūt ⁊ disciplina in tpe sapiētie. Filii in ἀπὸ παιδείας ἐν καιρῷ σοφίας. Τέκνα ἐν
bona vita ecclā habētes: ppios ἀγαθῇ ζωῇ τὴν τροφὴν ἔχοντα, τῶν ἰδίων
parentū celabunt ignobilitatem. γονέων κρύψουσι δυσγένειαν.

Filij in contemptu τ insipientia
Τέκνα ἐν καταφρονήσει καὶ ἀπαιδευσία
gloriantes: cognatiões sue ma
γεαυρίωμθα, συγγνείας ἑαυτῶν μο
culant nobilitatē. Cōglutinão
λύνουσι τὴν εὐφύειαν. Συγκολλῶν
testam ꝺ docet fatuum: τ excl=
ὅσρακον ὁ διδάσκων μωρόν, καὶ ἐξεγεί
tat dormientes de profundo somno.
ρει καθεύδοντας ἐκ βαθέος ὕπνου.
Narrat dormitanti ꝺ narrat fa=
Διηγεῖται νυσσόντι ὁ διηγούμενος μω
tuo: τ in fine dicet: ꝺd est?
ρῷ, καὶ ἐπὶ συντελεία ἐρεῖ, τί ἐστιν;
Sup mortuū ploza: defecit .n.
Ἐπὶ νεκρῷ κλαῦσον, ἐξέλιπε γὰρ
lux: τ sup fatuū ploza: dese=
φῶς, καὶ ἐπὶ μωρῷ κλαῦσον, ἐξέλι
cit .n. intellectus. Dulci? ploza sup
πε γὰρ σύνεσις. Ἡδιον κλαῦσον ἐπὶ
mortuū qm̄ requienit: nam fa=
νεκρῷ ὅτι ἀνεπαύσατο, οὐ γὰρ μω
tui sup mortē vita. Luct? mor
ροῦ ὑπὲρ θάνατον ἡ ζωή. Πένθος νε
tui septē dies: fatui aūt τ im=
κροῦ ἑπτὰ ἡμέραι, μωροῦ δὲ καὶ ἀσε
piū oēs dies vite il=
βοῦς πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐ
tius. Cum stulto ne mltiplices ſmo
τοῦ. Μετὰ ἄφρονος μὴ πληθύνῃς λό
nē: τ ad insipientē ne accedas:
γον, καὶ πρὸς ἀσύνετον μὴ πορεύου,
nō senties cui spernet tua
ἀναιδήτων γὰρ ἐξουθενήσει σου τὰ
omnia. Cane ab illo: ne
πάντα. Φύλαξαι ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἵνα μὴ
labore hēas: τ non coinquinaberis in
κόπον ἔχῃς, καὶ οὐ μὴ μολυνθῇς ἐν
cōcussione illius declina ab illo
τῷ ἐντιναγμῷ αὐτοῦ. ἔκκλινον ἀπ᾽ αὐτοῦ
τ inuenies requiem: τ nō aci
καὶ εὑρήσεις ἀνάπαυσιν, καὶ οὐ μὴ ἀκη
diaberis in ociositate illius. sup
διάσῃς ἐν τῇ ἀπονοίᾳ αὐτοῦ. ὑπὲρ
plūbū ꝺd granabitur: τ ꝺd il=
μολύβου. τί βαρυνθήσεται, καὶ τί ἀυ
li nomē: nisi plumbū. Arenas
τῷ ὄνομα, ἀλλὴ μόλυβος. Ἄμμον
τ sale τ massam ferri facili=
καὶ ἅλας καὶ βῶλον σιδήρου εὐκο
us ferre: ꝟ hoiem im=
πώτερον ὑπενεγκεῖν, ἢ ἄνθρωπον ἀσύ
prudētē. Cōnexio lignea ligata
νετον. Ἁμάρτωσις ξυλίνη ἐνδεδεμένη
in edificium: in cōcussione nō dis=
ἐις οἰκοδομήν, ἐν συσσεισμῷ οὐ διαλ
soluetur. sic cor firmatum
υθήσεται, οὕτως καρδία ἐστηριγμένη
in cogitatione consilij: n omni
ἐπὶ διανόημασι βουλῆς, ἐν παντὶ
tpe timore nō timebit. Cor
καιρῷ φόβου οὐ δειλιάσει. Καρδία
firmum in mente intellectus: sicut
ἐστρασμένη ἐπὶ διανοίᾳ συνέσεως, ὡς
ornatus arenosus in pariete raso.
κόσμος ψαμμώδης ἐπὶ τοίχου ξυσοῦ.
Suffultacula in alto posita cō=
Χάρακες ἐπὶ μετεώρου κείμενοι κα
tra ventum: nō ꝓmanebūt: sic
τέναντι ἀνέμου, οὐ μὴ μείνωσιν, οὕ
cor timidū in cogitatiōe fatui.
τως καρδία δειλὴ ἐπὶ διανοήματι μωροῦ.

Qui docet fatuum: quasi qui congluti
nat testam. Qui narrat verbum nō au
dienti: quasi qui excitat dormientē de
graui sōno. Cum dormiente loquitur
qui enarrat stulto sapientiam: & in fine
narrationis dicit. Quis est hic? Supra
mortuum plora: deficit enim lux ei?: &
supra fatuum plora: deficit enim sensu.
Modicum plora super mortuum: quo
niam requieuit. Nequissimi enim neqs
sima vita super mortem fatui. Luctus
mortui septem dies: fatui autem et im
pii omnes dies vite illorum. Cum stul
to ne multum loquaris: & cum insensa
to ne abieris. Serua te ab illo: vt nō mo
lestiam habeas: et non coinquinaberis
in peccato illius. Deflecte ab illo et inue
nies requiē: et non acidiaberis in stul
ticia illius. Super plumbū quid grana
bitur. Et quod illi aliud nomē ꝟ fatu?
Arenam et salem & massam ferri faci
lius est ferre: ꝟ hominē imprudentē &
fatuum et impiū. Sicut loramentuz li
gneum colligatū fundamento edificii
non dissoluetur: sic et cor confirmatuz
in cogitatione consilij. Cogitatus sensa
ti in omni tempore vel metu non de
prauabitur. Sicut ornatus arenosus in
pariete lympido: et sicut palee in excel
sis et cementa sine impensa posita con
tra faciem venti non permanebunt: sic
et cor timidum in cogitatione stulti cō
tra impetum timoris non resistet: sic &
cor trepidum in cogitatione fatui om
ni tēpore non metuet: sed & qui in pre
ceptis dei permanet sēper. Pungēs ocu
lum deducit lachrymas: et qui pungit
cor profert sensum. Mittens lapidē in
volatilia deiiciet illa: sic et qui conuicia
tur amico: diss[illegible]mit amicitiam. Ad ami
cum et si produxeris gladiū: non despe
res: est enim regressus ad amicū. Si ape
ruerit os triste: non timeas. Est em̄ con
cordatio excepto conuicio et impropere
rio et superbia et mysterij reuelatione
et plaga dolosa. In his omnib? effugiet
amicus. Fidē possides cuz amico in pau
pertate illi?: vt & in bonis illius leteris.
In tēpore tribulationis illius permane
illi fidelis: vt in hereditate illi? coheres
sis. Ante ignem camini vapor & fum?
ignis maltatur: sic & ante sanguinē ma
ledicta et contumelie & mine. Amicuz
salutare non confundaris. A facie illius
non me abscōdam: & si mala mihi euue
nerint per illum sustinebo. Omnis qui
audiet cauebit se ab eo. Quis dabit ori
meo custodiam: & super labia mea si=
gnaculum certum vt nō cadam in ipis:
& lingua mea perdat me.

Capitulum vigesi mum tertium.

OMine pater et dominator vite
mee: ne derelinquas me in cogita
tu & consilio eorum: nec sinas me cade
re in illa exprobratione. Quis suppo=
nit in cogitatu meo flagella & in corde
meo doctrinam sapientie: vt ignoratio
nibus eorum non parcant mihi ooooo

Contra oēm timorē nō sustine
Κατέναντι παντὸς φόβου οὐ μὴ ὑπομεί
bit. Pungens oculū educet lachry
νῃ. Ὁ νύσσων ὀφθαλμὸν κατάξει δά
mas: τ pungēs cor: profert sen
κρυα, καὶ ὁ νύσσων καρδίαν, ἐκφαίνει αἴ
sum. Mittēs lapidē in volatilia: fu=
σιν. Βάλλων λίθον ἐπὶ πετεινά, Infra.
arcebit illa: τ ꝺ conuitiat ami
ἀποσοβήσει αὐτά, καὶ ὀνειδίζων φί
co: diſſoluet amicitiā. In amici si
λον, διαλύσει φιλίαν. Ἐπὶ φίλον ἐὰν
strinxeris gladiū: ne desperes:
σπάσῃ μάχαιραν, μὴ ἀπελπίσῃς,
est em̄ regressus. in amici si ape
ἔστι γὰρ ἐπάνοδος. ἐπὶ φίλον ἐὰν ἀ
ruerit os: ne timeas: est em̄
νοίξῃς στόμα, μὴ ἐυλαβηθῇς, ἔστι γὰρ
pmutatio. pter conuitiū τ superbiam
διαλλαγή. πλὴν ὀνειδισμοῦ καὶ ὑπερ
ηφανίας καὶ μυστηρίου ἀποκαλύψεως
τ plagā dolosam: in his oēm ef=
καὶ πληγῆς δολίας, ἐν τούτοις γὰρ ἀ
fugiet oīs amicus. Fidē possi
ποφεύξεται πᾶς φίλος. Πίστιν κτῆ
de in paupertate cū primo:
σαι ἐν πτωχείᾳ μετὰ τοῦ πλησίον,
vt in bonis illi? leteris.
ἵνα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ εὐφραν θῇς.
in tpe tribulationis pmane illi: vt
ἐν καιρῷ θλίψεως διάμεινε αὐτῷ, ἵνα τὴν
in hereditate ei? coheres sis.
κληρονομίαν αὐτοῦ συγκληρονομήσῃς.
Mon despicietia est cū semp circūseri
Οὐ καταφρονητέον γὰρ ἀεὶ τῆς περι=
ptio: neqs mirabilis diues mēte
γραφῆς, οὐδὲ θαυμαστὸς πλούσιος νοῦν
nō habēs. ante ignē vapor camini
οὐκ ἔχων. πρὸ πυρὸς ἀτμὶς καμίνου
τ fum?: sic ante sanguines cōui
καὶ καπνός, οὕτως πρὸ αἱμάτων λοι=
cia. Amici ꝓtegere nō erubes
δορίαι. Φίλον σκεπάσαι οὐκ αἰσχυ
cam: τ a facie illius
νθήσομαι, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
non abscōdar τ si mala mihi euc
οὐ μὴ κρυβῶ, καὶ εἰ κακά μοι συμ
nient per illū oīs ꝺ audierit cauebit
βήσονται διὰ παντὸς πᾶς ὁ ἀκούων φυλάξε
ab illo. Quis dabit mihi sup os
ται ἀπ᾽ αὐτοῦ. Τίς δώσει μοι ἐπὶ στόματός
meū custodiā: τ sup labia mea
μου φυλακήν, καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων μου
signaculū astrūū: ne cadā subi
σφραγῖδα παγοῦργον, ἵνα μὴ πέσω αἰφ
to ab illa: τ lingua mea nō
νιδίως ἀπ᾽ αὐτῆς, καὶ ἡ γλῶσσά μου μὴ
pdat me. ꝑs.140
ἀπολέσῃ με. Ca. 23.

OMine pater τ dñator vite om
Κς πάτερ καὶ δέσποτα ζωῆς ἅπα
nis: ne derelinquas me in cōsilio eoꝝ:
σης, μὴ ἐγκαταλίπῃς με ἐν βουλῇ αὐτῶν,
τ ne sinas me cadere in illis: Quis im
καὶ μὴ ἀφῇς με πεσεῖν ἐν αὐτοῖς. Τίς ἐπι
ponet in cogitatione mea flagella: τ
στήσει ἐπὶ ἃ διανοήματός μου μάστιγ, καὶ
in corde meo disciplinā sapietie: ne
ἐπὶ τῆς καρδίας μου παιδίαν σοφί, ἵνα
in ignorationibꝰ meis nō pcat tu
μὴ ἐπὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου μὴ φείσῃ σὺ

ōñ: at iniurias eoꝝ ꝺ in pcessio
κυρίου. πῶς δὲ ὕβρεις τῶν ἐν ἑπτα
nē petōrum nō ptereas: vt
γελίᾳ ἁμαρτωλῶν μὴ παρῇς, ὅπως
nō multiplicenē ignoātie mee: τ
μὴ πληθυνθῶσιν αἱ ἄγνοιαί μου, καὶ αἱ
peccata mea abundabūt in cōsti=
ἁμαρτίαι μου πλεονάσουσιν εἰς συν=
tionē: τ cadā i cōspectu ad=
τριβήν, καὶ πεσοῦμαι ἐναντι τῶν ὑπε
uersariox: τ gaudebit sup me inime?
ναντίων, καὶ ἐπιχαρεῖται μοι ὁ ἐχθρός
me?: a ꝺb? lōge est spes mie tue.
μου, ὧν μακρὰν ἐστιν ἐλπὶς τῆ ἐλέους σου.
Dñe pater τ de? vite mee: ertol
Κύριε πάτερ καὶ θεὲ ζωῆς μου, μετεω
lentiā oculoꝝ ne mihi dederis τ gu=
ρισμὸν ὀφθαλμῶν μή μοι δῶς καὶ γι=
gāteam aiam aīque semper
γαντῶσῆ ψυχὴν ἀκόσμητον διαπαντὸς
a ferus tuus. spes tuanes τ
ἀπὸ δούλων σου. ἐλπίδας κενὰς καὶ
pcipiētiā auerte a me: τ
ἐπιθυμίας ἀποστρεψον ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ
tenebris voletē tibi feruire
κρατήσεις γὰρ θέλοντί σοι δουλεύειν
semper. ventris appetē? τ concu=
διαπαντός. κοιλίας ὄρεξις καὶ συνου=
bitus ne cōprehendant me:
σιασμὸς μὴ καταλαβέτωσάν με,
τ aie irreuerēti ne tradas me
καὶ ψυχὴ ἀναιδεῖ μὴ παραδῷς με
ferus tuus. Audite filij
γὸν οἰκέτην σου. Ἀκούσατε τέκνα
disciplinā oīs veri: τ ꝺ cu=
παιδείαν στόματος ἀληθινοῦ καὶ ὁ φυ
stodierit nō capiet in labijs
λάξων οὐ μὴ ἁλῶ ἐν τοῖς χείλεσιν
suis. In stultitia sua cōpre=
αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἀφροσύνῃ αὐτοῦ κατα=
hendetur peccator: τ cōuicia
λιφθήσεται ὁ ἁμαρτωλός, καὶ λοίδο
tor τ superbus scandalizabun=
ρος καὶ ὑπερήφανος σκανδαλισθήσον=
tur in illis. Juratōi nō assuefacias os
ται ἐν αὐτοῖς. Ὅρκωι μὴ ἐθίσῃς τὸ σό
tuū: τ nōiatiōni sancti nō assue
μα σου, καὶ ὀνομασίᾳ τοῦ ἁγίου μὴ συνε
scas. Sicut .n. serui ꝺ scruta=
θίζῃς. Ὥσπερ γὰρ ὀικέτης ἐξεταζόμε=
tur assidue a vibice nō mit
νος ἐνβλεχῶς ἀπὸ μώλωπος οὐκ ἐλατ
tunt: sic iurans τ nomi=
τωθήσεται, οὕτως ὁ ὀμνύων καὶ ὀνομά
nās semper non purgabit a
ζων διαπαντὸς οὐ μὴ καθαρισθῇ ἀπὸ
peccato. Ur mltū iurans iplebi=
ἁμαρτίας. Ἀνὴρ πολυόρκως πλησθή
tur iniquitate: τ nō discedet
σεται ἀνομίας, καὶ οὐκ ἀποστήσεται
a domo illius flagellū. si delique
ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μάστιξ. ἐὰν πλημ
rit peccū eius sup ipm:
μελήσῃ ἁμαρτία αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτῷ,
τ si desperexit peccauit duplicit. Et si
κἂν ὑπερίδῃ ἡμάρτε διπλῶς. Καὶ ἐὰν
in vacuū iurauit nō iustificabitur:
δικαιωθήσεται,
replebitur .n. calamitate dom? il
πληθυνθήσεται γὰρ ἐπαγωγὴς ὁ οἶκος αὐ
lius: est fmo vestitus mor
τοῦ, ἐσὶ λεξις ἀντιπεριβεβλημένη ἁ

& non appareant delicta eorum & ne
adnicrescant ignorantie mee: & multi=
plicentur delicta mea: et peccata mea
abundent: & incidam in conspectū ad
uersariorū meorum & gaudeat inimi
cus meus. Domine pater & deus vite
mee ne derelinquas me in cogitatu illo
rū. Extollentiā oculorum meorū ne de
deris mihi: & omne desideriū auerte a
me. Aufer a me vētris concupiscentias:
& concupitus cōcupiscentie ne appre
hendāt me et animę irreuerēti: et infru
nitate ne tradas me. Doctrinā oris audi
te filii: & qui custodierit illā non periet
labijs suis: nec scādalizabitur in operi=
bus nequissimis. In vanitate sua appre
henditur peccator: & superbus et male
dict? scandalizabitur in illis. Iurationi
non assuescat os tuū: multi enim casus
in illa. Nominatio vero dei non sit assi
dua in ore tuo: et nominib? sanctorum
nō admiscearis: qm̄ non eris immunis
ab eis. Sicut em̄ seruus interrogat? assi
due a liuore nō minuitur: sic omnis iu
rans et nominās in toto a peccato non
purgabitur. Vir multū iurās implebi=
tur iniqtate: et nō discedet a domo illi?
plaga. Et si frustrauerit fratrē: delictum
illi? sup ipm erit: & si dissimulauerit: de
linqt dupliciter: & si in vacuū iurauerit:
nō iustificabitur. Replebitur em̄ retri=
butione dom? illi?. Est et alia loqla con
traria morti: nō inuenſatur in heredita
te iacob. Et eniz a misericordib? omnia
hec auferētur: & in delictis nō voluptа
būt. Indisciplinose loquele non assuef=
cat os tuum: est eniz in illa verbum pec
cati. Memento patris & matris tue: in
medio enim magnatorum consitis: ne
forte obliuiscatur te deus in conspectu
illorum: et assiduitate tua infatuatus
impropерium patiaris: & maluisses nō
nasci: et diem natuitatis tue maledi=
cas. Homo assuetus in verbis impro=
peri: in omnibus diebus suis non eru=
dietur. Duo genera abundant in pec=
catis: et tertium adducit iram & perdi=
tionem. Anima calida quasi ignis ar=
dēs nō extinguetur: donec aliquid glu
tiat: et homo nequam in ore carnis hue
non desinet donec incendat ignem.
Homini fornicario omnis panis dul=
cis: non fatigabitur transgrediens vsq
ad finem. Omnis homo qui trāsgredi=
tur lectum suum contēnens in anima
suam et dicens. quis me videt? tenebre
circundant me: et parietes cooperiunt
me: et nemo circunspicit me: quem ve
reor? delictorum meorum non memo
rabitur altissimus: et nō intellexit: quo
niam omnia videt oculus illius: quo
niam expellit a se timorem dei huius=
modi hominis timor: & oculi hominū
timentes illum: et non cognouit: quo
niam oculi domini multo plus lucidio
res sunt super solem: circunspicientes
omnes vias hominum: et profundum
abyssi et hominum corda intuentes in
abscōditas partes. Domino enim deo
antequā crearentur omnia sunt agnita:

te: nō imicniat in hereditate ia
νάπω, μὴ εὑρεθήπω ἐν κληρονομίᾳ ἰα=
coh. Ab cīi pijs hec om=
κώβ. Ἀπὸ ἁρ εὐσεβῶν ταῦτα πάν
nia auferent: τ in peccatis nō
τα ἀποσπασθήσεται, καὶ ἐν ἁμαρτίαις οὐκ
immolent. Intēperantie iuramēti ne
ἐγκυλισθήσονται. Ἀκολασία ὅρκου μὴ
affuefacias os tuū: est em̄ in ea
ἐθίσῃς τὸ στόμα σου, ἐσὶ γὰρ ἐν αὐτῇ
verbū peccati. Memēto patris
λόγος ἁμαρτίας. Μνήσθητι πατρὸς
τ matris tue: in medio em̄ magna
καὶ μητρός σου, ἀναμέσον γὰρ μεγι=
tū presidebis. Ne forte obliuio
σάνων συνεδρεύσεις. Μήποτε ἐπι=
ni tradaris in cōspectu illoꝝ: τ assiduitate
λάθη ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τῷ ἐθισμῷ
tua marcescas: τ voces si nō
σου μαραθῇς, καὶ θελήσεις ἐπὶ μὴ
nas? esse: τ diē natiuitatis
ἐβδομήνθης, καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ γοκεύ
tue maledices. Homo assue
σου καταράσῃ. Ἀνθρωπος συνηθὴς
tus verbis impropерij: in oibus
μθος λόγοις ὀνειδισμοῦ, ἐν πάσαις
diebus suis non erudiet.
ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ οὐ μὴ παιδευθῇ.
Duc species multiplicant peccata: τ
Δύο εἴδη πληθύνουσιν ἁμαρτίας, καὶ
tertiū inducet irā. Ἄια calt
τὸ τρίτον ἐπάξει ὀργήν. Ψυχὴ θερ=
da qñ ignis ardēs: nō extinguet
μὴ ὡς πῦρ καιόμθον, οὐ μὴ σβεσθῇ
donec deglutiat homo fornicarius
ἕως ἂν καταπoθῇ ἄνθρωπος πόρνος
in corpore carnis sue: non desi
ἐν σώματι σαρκὸς αὐτοῦ, οὐ μὴ παυ
net donec accēdat ignē. homi=
σθῇ ἕως ἂν ἐκκαύσῃ πῦρ. ἀνθρώ
ni fornicario ois panis dulcis: non
πῳ πόρνῳ πᾶς ἄρτος ἡδύς, οὐ μὴ
quiescet donec perficiat. Ho
ησεται ἕως ἂν τελευτήσῃ. Ἂν=
mo trāsgrediēs a le
θρωπος παραβαίνων ἀπὸ τῆς κλί
cio sino discessu in ala sua:
νης αὐτοῦ λέγων ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ,
quis me videt: tenebre circū me: τ
τίς με ὁρᾷ; σκότος κύκλω μου, καὶ
parietes me cooperiūt: τ null?
οἱ τοῖχοι με καλύπτουσι, καὶ οὐθείς
me videt: ꝺd vereor? Peccato
με ὁρᾷ, τί ἐυλαβοῦμαι; Τῶν ἁμαρ=
rum meoꝝ non memorabit altissi
τιῶν μου οὐ μὴ μνηθήσεται ὁ ὕψι=
mus: τ oculi hoim timor
τος, καὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπων ὁ φόβος
eius: τ nō nouit ꝙ oculi do
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔγνω ὅτι ὀφθαλμοὶ κυ
mini altissimi infinities sole
ρίου τοῦ ὑψίστου μυριοπλασίως ἡλίου
lucidiores sunt: inspicientes
φοτεινότεροί εἰσιν, οἱ ἐπιβλέποντες
oēs vias hoim τ cogi
πάσας ὁδοὺς ἀνθρώπων καὶ κατα=
tantes in abscōditas ptes.
νοοῦντες εἰς ἀπόκρυφα μέρη.
Πάντα creauit oia: agnita
Πρὶν κτισθῆναι τὰ πάντα, ἔγνω=
sūt ei omnia: sic τ post
σται αὐτῷ τὰ πάντα, οὕτως καὶ μετὰ

consummatione respicit omnia. Hic in plateis ciuitatis vindicabitur: & quasi pull9 eq9 fugabitur: & vbi nõ sperauit apparebit. Et erit dedecus oibus: eo q̃ nõ intellexerit timorẽ dñi. Sic & mulier ois relinquẽs virũ suũ & statuẽs heredi tatẽ ex alieno matrimonio. Primo cñ in lege altissimi incredibilis fuit: & secũ do virũ suum deliquit: tertio in adulterio fornicata est: & ex alio viro filios statuit sibi: hec in ecclesiã adducetur et in filios eius respicietur. Nõ tradẽt filii eius radices: & rami eius nõ dabunt fructus. Derelinquẽt in maledictũ memoriã eius: & dedecus illius nõ delebitur. Et agnoscẽt q̃ derelicti sunt: q̃m nihil melius est q̃ timor dei: & nihil dulcius q̃ respicere in mãdatis domini. Gloria magna est sequi dñm: logitudo eñ dierum assumetur ab eo. Ca.24.

SApientia laudabit aiam suam: & in deo honorabitur: et in medio populi sui gloriabitur: & in ecclesiis altissimi aperiet os suũ: & in cõspectu virtutis illius gloriabitur: & in medio populi sui exaltabitur: & in plenitudine sancta ad mirabitur: & in multitudine electorum habebit laudẽ: & inter bñdictos bñdicetur dicẽs. Ego ex ore altissimi prodiui primogenita ante oẽm creaturã. Ego feci in celis vt oriretur lumẽ indeficies: & sicut nebula texi oẽm terrã. Ego in altissimis habitaui: & thron9 meus in columna nubis. Gyrũ celi circuiui sola: & profundũ abyssi penetraui: & in fluctibus maris ãbulaui: & in oi terra steti. Et in oi populo et in oi gẽte primatũ habui: & oĩm excellẽtiũ & humiliũ corda virtute calcaui. Et in his oibus requiẽ quesiui: & in hereditate dñi morabor. Tũc precepit & dixit mihi creator oĩm: & q̃ creauit me requiit in tabernaculo meo: & dixit mihi. In iacob inhabita & in israel hereditare: & in electis meis mitte radices. Ab initio & ante secula creata sum: et vsq̃ ad futurũ seculũ nõ desinã: & in habitatione sancta corã ipo ministraui. Et sic in sion firmata sum: & in ciuitate sanctificata similiter requieui: & in hierusalẽ potestas mea. Et radicaui in ppło honorificato: et in ptes dei mei hereditas illi9: & in plenitudine sanctorũ detẽtio mea. Quasi cedrus exaltata sum in libano: et quasi cypressus in monte sion: quasi palma exaltata sum in cades: & quasi plantatio rose in hiericho. Quasi oliua speciosa in cãpis: et quasi platan9 exaltata sum iuxta aquã in plateis. Sicut cinamomũ & balsamũ aromatizans odorẽ dedi. Quasi myrrha electa dedi suauitatẽ odoris: et quasi storax et galbanus et vngula et gutta. Quasi libanus nõ incisus vaporaui habitationẽ meam: & quasi balsamum non mixtũ odor meus. Ego quasi terebinthus extẽdi ramos meos: et rami mei honoris et gratie. Ego quasi vitis fructificaui suauitatez odoris: et flores mei fructus honoris et honestatis. Ego mater pulchre dilectionis et timoris et agnitionis et sancte spei. ooooo

in hereditate alicui9 morabor. Tunc ἐν κληρονομίᾳ τινὸς ἀναπαήσομαι. Τότε precepit mihi creator omniũ: & q̃ creauit me requiit in tabernaculo meo. καὶ ἐνετείλατό μοι ὁ κτίσας ἅπαντων, καὶ ὁ κτίσας με κατέπαυσε τὴν σκηνήν μου: & dixit: in iacob inhabita mou, καὶ εἶπεν, ἐν Ιακὼβ κατασκήνωσον & in hierlm hereditare. καὶ ἐν Ιερουσαλὴμ κατακληρονομήσεις. Ante sẽcla ab initio creauit Πρὸ τοῦ αἰῶνος ἀπ' ἀρχῆς ἔκτισέ me: & vsq̃ ad sẽcla non deficiam: με, καὶ ἕως αἰώνων οὐ μὴ ἐκλείπω, in hitaculo sctõ coram ipo ministraui. ἐν σκηνῇ ἁγίᾳ ἐνώπιον αὐτοῦ ἐλειτούργησα, καὶ οὕτως ἐν σιὼν ἐστηρίχθην. In ciuitate sanctificata similiter requieui: & in hierusalẽ potestas mea. Et radicaui in ppło honorificato: et in ptes dei mei hereditas illi9: & in plenitudine sanctorũ detẽtio mea. Quasi cedrus exaltata sum in libano: et quasi cypressus in monte sion: quasi palma exaltata sum in cades: & quasi plantatio rose in hiericho. Quasi oliua speciosa in cãpis: et quasi platan9 exaltata sum iuxta aquã in plateis. Sicut cinamomũ & balsamũ aromatizans odorẽ dedi. Quasi myrrha electa dedi suauitatẽ odoris: et quasi storax et galbanus et vngula et gutta. Quasi libanus nõ incisus vaporaui habitationẽ meam: & quasi balsamum non mixtũ odor meus. Ego quasi terebinthus extẽdi ramos meos: et rami mei honoris et gratie. Ego quasi vitis fructificaui suauitatez odoris: et flores mei fructus honoris et honestatis. Ego mater pulchre dilectionis et timoris et agnitionis et sancte spei. ooooo

hereditas mea sup mellis fauum. κληρονομία μου ὑπὲρ μέλιτος κηρίου. Qui edunt me adhuc esurient: Οἱ ἐσθίοντές με ἔτι πεινάσουσι, Joh.6.d. & qui bibunt me adhuc sitient. καὶ οἱ πίνοντές με ἔτι διψήσουσιν. Qui obedit mihi nõ confundetur: Ο ὑπακούων μου οὐκ αἰσχυνθήσεται & qui operantur me non peccabunt. καὶ οἱ ἐργαζόμενοί με οὐχ ἁμαρτήσουσι. Hec omnia liber testamẽti dei altissimi. πάντα βίβλος διαθήκης θεοῦ ὑψίστου. Lex quã mandauit nobis moyses: Νόμος ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν μωυσῆς, Ecc.5.b. hereditatẽ in cõgregationib9 iacob. κληρονομίαν ἐν συναγωγαῖς Ιακώβ. Jolue.3.d. ne deficiatis vires hẽre in dño: ye commẽ ἐκλυέσθε ἰσχύειν ἐν κυρίῳ, ἵνα κραfortet vos tpc. κτίζηται ὑμᾶς· αὐτὸς. Κολλᾶσθε πρὸς D illum: dño cõs deus ἀυτὸν, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς autõr, qui ipse ẽ phison solus est: & non est ἁπλῶς πρὸ ἐμοῦ ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν ἀυsum saluator. Qui iplet ẽ phison οὐ σωτήρ. Ἐμπιπλᾶν ὡς φεισὼν omnia sapiã sua: & sicut ti πάντα τῆς σοφίας ἀυτοῦ, καὶ ὡς τίgris in diebus nouor9. qui adimplet γρις ἐν ἡμέραις νέων. ὁ ἀναπληρῶν ẽ euphrates intellectũ: & ẽ iordanis ὡς εὐφράτης σύνεσιν, καὶ ὡς Ιορδάνης in diebus messis. Qui ostendit ẽ ἐν ἡμέραις θερισμοῦ. Ο ἐκφαίνων ὡς lucẽ disciplinã cognitionis: & ẽ geon φῶς παιδίαν γνώσεως, καὶ ὡς γηὼν in diebus vindemie. non pfect ἐν ἡμέραις τρυγητοῦ. οὐ συντελέσειν primus scire illum: & sic Jnfra. 33.c. ὁ πρῶτος γνῶναι αὐτήν, καὶ οὕτως A vltimus non inuestigauit eam. Ab ὕστερος οὐκ ἐξιχνίασεν αὐτήν. Ἀπὸ cui mari inplicate sunt cogitatiὰρ θαλάσσης ἐπλήσθυνθη τὰ βλιστὼν ones illius: & cõsiliũ illius ab tiones illius: & cõsilium illius ab matα αὐτῆς, καὶ ἡ βουλὴ αὐτῆς ἀπὸ abysso magna. Ego sapia sicut ἀβύσσου μεγάλης. Ἐγὼ ἡ σοφία ὡς fossa a flumine & ẽ ambu fossa ἀπὸ ποταμοῦ καὶ ὡς ὕδρα- dus ad ortũ. Irrigans ctius egressa sum in paradisum. γωγὸς ἐξῆλθον εἰς παράδεισον. dixi: potũ dabo meo horto dixi: potũ dabo meo horto ἔπιον, ποτίσω μου λάχανον λήmeum: & ecce factum ẽ optimo: & iebriabo meã viriditatem Β ἄριστον, καὶ μεθύσω μου τὴν πρασιὰν 8.14.a. iustam. Et ecce facta ẽ mihi τὴν δικαίαν. Καὶ ἰδοὺ ἐγένετό μοι ὁ fossa in fluuiũ: & fluui9 ποταμός μου ἐγένετο εἰς θάλασσαν, καὶ ὁ ποταμός me9 fact9 est in mare. q̃m discipli- μου ἐγένετο εἰς θάλασσαν. ὅτι παιδίmã ẽ inuenit in ea. Et ẽ quasi nã ἔτι ἀνεύρηται ἐν αὐτῇ. καὶ ἔτι ὡς ἡ γῆ ante luuiũ illuminabo & ostẽdã eã ἀνατείλασα φωτιῶ καὶ ἐκφανῶ ἀνάquasi aurora illuminabo & ostendã eã γην ὡς ὄρθρον φωτιῶ καὶ ἐκφανῶ ἀvsq̃ ad lõginquũ. Q̃m doctri- vsq̃ ad lõginquũ. Q̃m doctri- τὴν ἕως εἰς μακράν. Οτι διδασκαnã ẽ prophetiã effundã: & relin- nã ẽ prophetiã effundã: & relin- λίαν ὡς προφητείαν ἐκχεῶ, καὶ κατα- C quã ea in gnationes seculoꝝ. quã ea in gnationes seculoꝝ. λείψω αὐτὴν εἰς γενεὰς τῶν αἰώνων.

In me gia ois vite et veritatis: in me ois spes vite et virtutis. Trãsite adme oes q̃ cõcupiscitis me: & a gnationibus meis adimplemini. Spũs enim meus sup mel dulcis: et hereditas mea sup mel & fauũ. Memoria mea in generatione seculorũ. Qui edunt me ad huc esuriẽt: et q̃ bibunt me adhuc sitiẽt. Qui audit me nõ cõfundetur: et q̃ operãtur in me nõ pcãbunt. Qui elucidãt me vitã eternã habẽbunt. Hec oia liber vite et testamen tũ altissimi et agnitio veritatis. Legem mãdauit moyses in p̃ceptis iustificatiõũ & hereditatẽ domui iacob et ista p̃missiones. Posuit dauid puero suo excitare regẽ ex ipo fortissimũ et in throno honoris sedentẽ in sempiternũ. Qui implet quasi phison sapiam: et sicut tigris in dieb9 nouorum. Qui adiplet quasi euphrates sẽsũ. Qui multiplicat quasi iordanis in tẽpore messis. Qui mittit disciplinã sicut lucẽ et assistẽs quasi geon in die vindemie. Qui pficit prim9 scire illã et infirmior nõ inuestigabit eã. Amari eñ abũdabit cogitatio ei9 et cõsilium illius in abysso magna. Ego sapia effudi flumina: ego quasi trames aq̃ imẽse de fluuio: ego quasi fluui9 dorix: & sicut aq̃ duct9 exiui de paradiso. Dixi. Rigabo hortũ plantationum: & inebriabo ptus mei fructũ. Et fact9 ẽ mihi trames abũdans & fluuius meus appropinquauit ad mare. Q̃n doctrinã quasi anteluca nũ illumino oib9: & enarrabo illũ vsq̃ in lõginquũ. Penetrabo iferiores ptes terre: & inspiciã oes dormientes: & illũinabo oes sperãtes i dño. Adhuc doctrinã quasi pphetiã effundã: & relinquam illã q̃rentibus sapientiã: & non definã in progenies illorũ vsq̃ in euũ sanctum. Videte q̃m non soli mihi laborauí: sed oibus exquirentib9 veritatẽ. Ca.25.

TIn trib9 placitũ est spũi meo q̃ sunt pbata corã deo & hoib9. Cõcordia fratrũ: & amor pximorũ: & vir & mulier sibi bene cõsentientes. Tres spes odiuit aia mea: & aggrauor valde aie illorũ Pauperẽ superbũ & diuitẽ mendacẽ & senẽ fatuũ & insensatũ. Que in iuuentute tua non cõgregasti: quomodo in senectute tua inuenies. Quã speciosum est canicies iudicũ: & p̃byteris cognoscere cõsilium. Quã speciosa veteranis sapiẽtia: & gloriosus intellect9 & cõsilũ. Corona senũ multa peritia: & gloria illorũ timor dei. Nouẽ insuspicabilia cordis magnificaui: et decimũ dicã in lingua hoib9. Homo q̃ iocũdatur in filiis: viuẽs & vidẽs subuersionẽ inimicorum suorũ. Beat9 q̃ habitat cũ muliere sensata: et q̃ lingua sua nõ est lapsus: & q̃ nõ ẽ uiuit indignis se. Beat9 q̃ inuenit amicũ verum: & q̃ enarrat iusticiã auri audienti. Quã magn9 q̃ inuenit sapiam & sciã: sed nõ est sup timentẽ dñm. Timor dei sup oia se suppositi. Beatus hõ cui donatũ ẽ hẽre timorẽ dei. Qui tenet illũ: cui assimilabitur? Timor dei initiũ dilectionis eius: fidei autem initiũ agglutinandũ est ei. Ois plaga tristicia cordis est: & omnis malicia nequitia mulieris.

videte q̃m nõ mihi soli laborauí: sed oibus exquirentib9 illã. Ca.25. Εν τρισὶν ἀρέσθη καὶ ἀνέστη pulchra coram dño. coram dño τ ὡραία ἐναντι κυρίου. ἐναντι κυρίου καὶ hoibus cõcordiã fratrũ: τ ami ἀνθρώπων ὁμόνοιαν ἀδελφῶν καὶ φιcitiã primi: τ vir τ mulier λίαν τοῦ πλησίον, καὶ ἀνὴρ καὶ γυνὴ εὖ bi cõsentientes. Tres ãt spes συμφερόμενοι. Τρία δὲ ἔδη odiuit aia mea τ grauis ἐμίσησεν ἡ ψυχή μου καὶ προσώχθι- fiui valde vite illor9. pauperẽ σα σφόδρα τῇ ζωῇ αὐτῶν. πτωχὸν superbũ τ diuitẽ mendacẽ: τ ὑπερήφανον καὶ πλούσιον ψεύστην, καὶ senẽ adulterũ diminutũ intellectu. γέροντα μοιχὸν ἐλαττούμενον συνέσει. In iuuẽtute tua nõ cõgregasti: τ ἐν νεότητί σου οὐ συνήγαγες, καὶ πῶς poteris inuenire in senectute tua. Quã speciosũ ἂν εὕρες ἐν τῷ γήρᾳ σου. Ως ὡραῖον canis iudicii: τ p̃byteris cogno- πολιᾶς κρίσις, καὶ πρεσβυτέροις γνῶscere cõsilũ. Quã speciosa senũ sapia: σεως βουλήν. Ως ὡραία γερόντων σοφία, καὶ βουλὴν. Ως ὡραία γερόντων σοφία, τ gloriosis cogitatio τ consilii. τ glorioſις ἐνθύμησις τ συμβουλή. καὶ δόξα σεμνοῖς διανόημα καὶ βουλή. Corona senũ multa experiẽtia: τ στέφανος γερόντων πολυπειρία, καὶ τὸ στέφανος γερόντων πολυπειρία, καὶ τὸ gloriatio illor9 timor dñi. Nouẽ καύχημα αὐτῶν φόβος κυρίου. Εννέα suspitiones beatas dixi in corde meo: ὑπονοήματα ἐμακάρισα ἐν καρδίᾳ μου, τ decimã dixi in lingua mea. τ δέκατον ἐρῶ ἐν τῇ γλώσσῃ μου, homo in filiis q̃ iocundat ἄνθρωπος ἐπὶ τέκνοις εὐφραινόμενος Auersiones ẽ vidẽs in casu inimicoꝝ. ζῶν καὶ βλέπων ἐπὶ πτώσει ἐχθρῶν. beat9 q̃ habitat cũ muliere prudẽti: τ μακάριος ὁ συνοικῶν γυναικὶ συνετῇ, καὶ q̃ in lingua nõ lapsus est: τ q̃ nõ ὃς ἐν γλώσσῃ οὐκ ὤλισθησε, καὶ ὃς οὐκ seruiuit indigno se. beat9 ἐδούλευσεν ἀναξίῳ ἑαυτοῦ. μακάριος q̃ inuenit prudentiã: τ q̃ enarrat in ὃς εὗρε φρόνησιν, καὶ ὁ διηγούμενος εἰς aures audicntiũ. Quã magn9 q̃ iuenit sapiẽ ὦτα ἀκουόντων. Ως μέγας ὁ εὑρὼν σοtiã: sed nõ est sup timẽ φίαν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τὸν φοβούμεtem dñm. Dilectio ãt dñi τον τὸν κύριον. Ἀγάπησις δὲ κυρίου von τὸν κύριον. Αγάπησις δὲ κυρίου sup oia supgressa est in clarita ὑπὲρ πάντα ὑπερέβαλεν εἰς φωτισtẽ. Q̃ui tenet illã cui assimila- τέ. Ὁ κρατῶν ἀυτὸν τίνι ὁμοιωθήσεbit? Timor dñi initiũ dilectionis μόν. Timor dñi initiũ dilectionis bit? Φόβος κυρίου ἀρχὴ ἀγαπήσεως tũ; Fides ãt initiũ agglutinatiõis ei9. fides ãt initiũ agglutinatiõis eἐαυτ. πίστις δὲ ἀρχὴ κολλήσεως αὐ- ei9. fides ãt initiũ agglutinatiõis eius. oẽm plagã τ nõ plagã tius. oẽm plagã τ nõ plagã τοῦ. πᾶσαν πληγὴν καὶ μὴ πληγὴν cordis: τ oẽm nequitiã τ καρδίας, καὶ πᾶσαν πονηρίαν καὶ nõ nequitiã mulieris. μὴ πονηρίαν γυναικός. ooooooooo

Omnē inductionē τ nō inductionē odīt
Πᾶσαν ἐπαγωγὴν καὶ μὴ ἐπαγωγὴν μι
tis: τ omnē vindictā τ nō
σούντων, καὶ πᾶσαν ἐκδίκησιν καὶ μὴ
vindictā inuiteq. Hō est caput sup
ἐκδίκησιν ἐχθρῶν. Οὐκ ἔστι κεφαλὴ ὑπὲρ
caput colubri: τ nō est ira sup
κεφαλῆς ὄφεως, καὶ οὐκ ἔστι θυμὸς ὑπὲρ
trā inimici. cohabitare cū leone τ
θυμοῦ ἐχθροῦ. συνοικῆσαι λέοντι καὶ
draconi approbo: magisq; cohabitare cū
δράκοντι ἐνδοκῶ, ἢ συνοικῆσαι μετὰ
muliere mala. Nequitia mulieris
γυναικὸς πονηρᾶς. Πονηρία γυναικὸς
alienat faciē eius: τ obscurat
ἀλλοτριοῖ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, καὶ σκοτοῖ
vultū suū tāq; vrsus. In me
τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς ἄρκος. Ἀναμέ
dio primor suor decidet vir
σον τῶν πλησίον αὐτ ἀναπεσεῖται ὁ ἀνὴρ
illi?: τ mute suspirabit ppt eā.
αὐτῆς, καὶ ἀκουσίως ἀναστενάξει διʼαὐτήν.
Parua oīs malitia ad malitiā mu
Μικρὰ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν γυ
lieris: sors peccātis cadat sup
ναικός, κλῆρος ἁμαρτωλοῦ ἐπιπεσέτω ἀυ
tilā. sicut ascēsus arenosus in pedib?
τῇ. ὡς ἀνάβασις ἀμμώδης ἐπὶ ποσὶ
senis: sic mulier linguata vi
πρεσβύτου, οὕτως γυνὴ γλωσσώδης ἀν
ro tacturno. Ne incidas in spe
δρὶ ἡσύχῳ. Μὴ πρόπτωσης εἰς κάλ
cipē mulieris: τ mulierē ne cōcupi
λος γυναικὸς, καὶ γυναῖκα μὴ ἐπιποθή
scas ad delitias. ira τ increscēdia
σῃς εἰς τρυφήν. ὀργὴ καὶ ἀναίδεια
τ cōfusio magna mulier si pbeat
καὶ αἰσχύνη μεγάλη γυνὴ ἐὰν ἐπιχορηγῆ
viro suo. Cor humile τ
τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καρδία ταπεινὴ καὶ
facies mesta τ plaga cor
πρόσωπον σκυθρωπὸν καὶ πληγὴ καρδί
dus mulier nequā. manus debiles
ας γυνὴ πονηρά. χεῖρες παρειμέναι
τ genua dissoluta: ℈ nō cōso
καὶ γόνατα παραλελυμένα, ἥτις οὐ πα
labiē viri sui in gemitu.
ρακαλέσει τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐν στενάσει.
a muliere initiū peccati: τ ppt
ἀπὸ γυναικὸς ἀρχὴ ἁμαρτίας, καὶ διʼαὐ
illā morimur oēs. Ne des
τὴν ἀποθνήσκομεν πάντες. Μὴ δῷς
mātui aquæ: neq; mulieri male
ὑδατι, μηδὲ γυναικὶ πονηρᾷ
libertatē exit?. Si nō ambulat
παρρησίαν ἐξόδου. Εἰ μὴ πορεύεται
fm manū tuā: a carnib? tuis
κατὰ χεῖρά σου, ἀπὸ τῶν σαρκῶν σου
abscinde illā: da τ absolue.
ἀπότεμε αὐτήν, δίδου καὶ ἀπόλυσον.
Mulieris bone beat? vir:
Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ ἀνὴρ,
τ numerus dier illi? du
καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν αὐτ διπλα
plex. Mulier fortis oblectat vi
σιος. Γυνὴ ἀνδρεία εὐφραίνει τὸν ἄν
rū suū: τ ānos vite sue
δρα αὐτῆς, καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ
implebit in pace. Mulier bona: pars
πληρώσει ἐν εἰρήνῃ. Γυνὴ ἀγαθή, μερὶς
bona: in parte timentiū dñm
ἀγαθή, ἐν μερίδι φοβουμένων τὸν κύριον

Et omnem plagam et non plagam vi
debit cordis & omnem nequitiam &
non nequitiam mulieris: & omnē ob
ductū & non obductum odientiuꝫ: &
omnē vindictam & nō vindictā inimi
corū. Non est caput nequi? sup caput
colubri: non est ira super irā mulieris.
Cōmorari leoni & draconi placebit: q̄
habitare cū muliere nequaꝫ. Nequitia
mulieris immutat faciē eius: et obcecā
bit vultū suū tanq̄ vrsus: et quasi fac
cū ostendit in medio proximorū. In
gemuit vir eius: & audiens suspirauit
modicū. Breuis omnis malicia super
maliciā mulieris: sors peccatorū cadat
super illā. Sicut ascēsus arenosus in pe
dibus veterani: sic mulier linguata ho
muni quieto. Ne respicias in mulieris
speciem: & non concupiscas mulierē
in specie. Mulieris ira irreuerētia et cō
fusio magna. Mulier si primatum ha
beat: contraria est viro suo. Cor humi
le & facies tristis & plaga mortis: mu
lier nequā. Manꝰ debiles et genua dis
soluta: mulier q̄ non beatificat virum
suū. A mulierе initiū factū est peccati:
& per illā omnes morimur. Nō des aq̄
tue exitū nec modicū: nec mulieri ne
quam venā prodeundi. Si nō ambula
uerit ad manū tuā: cōfundet te in conſ
pectu inimicorū. A carnib? tuis absci
de illā: ne semp te abutatur. Ca.26.
Mulieris bone beatus vir: numer?
enim annorū illorū duplex. Mu
lier fortis oblectat virū suum: & ānos
vite illius in pace implebit. Pars bona
mulier bona in parte bona timentiuꝫ
deū dabitur viro pro factis bonis: diui
tis autē & pauperis cor bonū in omni
opere vultus illorū hilaris. A tribus ti
muit cor meū: & in quarto facies mea
metuit. Delaturā ciuitatis & collectio
nē populi & calūniam mendacē: super
morte omnia grauia. Dolor cordis et
luctus: mulier zelotypa. In muliere
zelotypa flagellū lingue: omnibus co
municās. Sicut boum iugus quod mo
uetur: ita & mulier nequā. Qui tenet
illā: quasi q̄ apprehēdit scorpionē. Mu
lier ebriosa ira magna: & cōtumelia &
turpitudo illius non tegetur. Fornica
tio mulieris i excellētia oculorū: & in
palpebris illius agnoscetur. In filia a
uertente se firma custodiam: ne inuen
ta occasione abutatur se. Ab omni ir
reuerentia oculorū eius caue: et ne mi
reris si te neglexerit. Sicut viator sitiēs
ad fontem os aperiet: & ab omni aqua
proxima bibet: & contra omnē palus
sedebit: & cōtra oēm sagittam aperiet
pharetrā: donec deficiat. Gratia mulie
ris sedule delectabit virū suum: & ossa
illi? impinguabit. Disciplina illi? datū
dei est. Mulier sensata & tacita: nō est
immutatio erudite animе. Grā super
gram mulier sancta & pudorata. Oīs
autē pōderatio nō est digna cōtinētis
aīe. Sicut sol oriēs mūdo in altissimis
dei: sic mulieris bone species in orna
mentum domus eius. Lucerna splen
dens super candelabrum sanctum:

dabitur. diuitis āt τ pauperis cor
δοθήσεται. πλουσίου δὲ καὶ πτωχοῦ καρ
bonū erga dñm: in omni tpe vul
δία ἀγαθὴ πρὸς κύριον, ἐν παντὶ καιρῷ πρόσω
tum habebis hilarē exultabit. ā
πον ἔχοντες ἱλαρὸν γαυριάσουσιν. ἀπὸ
trib? cauit mihi cor: τ in
τριῶν ἐυλαβήθη μου ἡ καρδία, καὶ ἐπὶ
quarto facie timui. Calū
τῷ τετάρτῳ προσώπῳ ἐφοβήθην. Δια
niā ciuitatis: τ collectionē turbe: τ
βολὴν πόλεως, καὶ ἐκκλησίαν ὄχλου, καὶ
falsum testimoniū sup
mortē: oīa pa
καταψευσμὸν ὑπὲρ θάνατον, πάντα μοχ
na. Dolor cordis τ luct? mulier
θηρά. Ἄχθος καρδίας καὶ στένωσις γυνὴ
zelotypa cōtra mulierē: τ flagellū lingue
ζηλοτυπὸς κατὰ γυναικός, καὶ μάστιξ γλώσσης
oibus cōmunicās. Bos iugū con
πᾶσιν ἐπικοινωνοῦσα. Βοῦς ζυγὸν σα
cussum: mulier nequā: q̄ dominat illi?
λευόμενον, γυνὴ πονηρὰ ὁ κρατῶν αὐτῆς
q̄ apprehēdit scorpione ira ma
ὡς δράκοντα σκορπίου. Ὀργὴ μεγά
gna: mulier ebriosa τ mēte aliena: τ
λη, γυνὴ μέθυσος καὶ ἄμεμπτος, καὶ τὴν Heſi. 3. a.
turpitudinē sua nō celabit.
ἀσχημοσύνην αὐτῆς οὐ συγκαλύψει. ℟.8.b. ct.1. rel. 14.b.
Fornicatio mulieris in extollētijs oculo
Πορνεία γυναικὸς ἐν μετεωρισμοῖς ὀφθαλ
rū: τ in palpebris suis cogno
μῶν, καὶ ἐν γοῖς βλεφάροις αὐτῆς γνω
scet. Sup filiā inuerēcūde:
σθήσεται. Ἐπὶ θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ,
firma custodiā: ne inuenīēs folu
στερέωσον φυλακήν, ἵνα μὴ εὑροῦσα ἄνε
tionē sp̄a uiatur. Post innere
σιν ἑαυτῇ χρήσηται. Ὀπίσω ἀναι
cundi oculū caue: τ ne mi
δοῦς ὀφθαλμοῦ φύλαξαι, καὶ μὴ θαυ
reris si in te crnuerit. Sicut
μάσῃς ἐὰν εἰς σὲ παλινμελήσῃ. Ὡς
sitiēs viator os aperiet ꝯ hauerit fō
διψῶν ὁδοιπόρος στόμα ἀνοίξει καὶ ὑδατι
tem. τ ab omni aqua
γὴν· καὶ ἀπὸ παντὸς ὕδατος ποῦ συσ
ma bibet. cōtra omnē pa
νεγγυς πίεται. κατέναντι παντὸς φατ
lum sedebit: τ contra sagittā
σάλου καθήσεται, καὶ ἔναντι βέλους
aperiet pharetrā. Gra mulieris dele
ἀνοίξει φαρέτραν. Χάρις γυναικὸς τέρ
ctabit virū eius. τ ossa illi? ipin Inf. 2.
πει ἄνδρα αὐτῆς, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ πι 42.b.
guabit: sciētia illi? datū dñi mu
νεῖ ἡ ἐπιστήμη αὐτῆς. δόσις κυρίου γυ
lier tacita pudēs: τ non est cō
νὴ σιγηλὰ καὶ ἔυνους, καὶ οὐκ ἔστιν ἀν
mutatio erudite anime.
ταλλαγμα πεπαιδευμένης ψυχῆς.
Gra sup gram: mulier pudorata τ
Χάρις ἐπὶ χάριτι, γυνὴ αἰσχυντηρὰ καὶ
fidelis: τ nō est ponderis oē dignū
πιστή, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς πᾶς ἄξιος
cōtinentis aīe suę. Sol ori
ἐγκρατοῦς ψυχῆς αὐτῆς. Ἥλιος ἀνατέλ
ens in altissimis dñi: τ pulchritudo mulie
λων ἐν ὑψίστοις κυρίου, καὶ κάλλος γυναι
ris bone in ornamēto dom? eius: Lucer
κὸς ἀγαθῆς ἐν κόσμῳ οἰκίας αὐτῆς, λύχ
na splendēs sup candelabrū sanctū:
νος ἐλλάμπων ἐπὶ λυχνίας ἁγίας,

τ species faciei in etate
καὶ κάλλος προσώπου ἐπὶ ἡλικία
stabili. Colūne auree sup bases
σιμι. Στύλοι χρύσεοι ἐπὶ βάσεσιν
argenteas τ pedes formosi sup pauimēta
ἀργυρᾶς καὶ πόδες ὡραῖοι ἐπὶ στέρνοις
stabilita. Fili florē etatis tue cōser
ἐυσταθέσι. Τέκνον ἀκμὴν ἡλικίας σου συν
na fidē: τ ne des alienis
τήρησον ὑγιῆ, καὶ μὴ δῷς ἀλλοτρίοις
robur tuū. Cū requiēscēs ois cam
τὴν ἰχύν σου. Ἀναζητήσας παῦσις πε
pi fertilē sortē: femina ppria
δίου ἔυγεως κλῆρον, καὶ ἔσται τὰ ἴδια
femina cōtēdēs in nobilitate tua.
ἀσπέρματα πεπωθὼς τὴ ἐυφυΐα σου.
Sic generationes tue supstites τ
Οὕτως τὰ βλαστήματά σου περίοντα καὶ
audacia nobilitatis habētes magne erit
παῤῥησίαν εὐφυΐας ἔχοντα μεγαλυνοῦ
Mulier mercenaria cōtis porco reputa
σι. Γυνὴ μισθία ὡσὶ σιαλω λογισθή
bit: cōiugata āt turpis mortis
σεται, ὑπανδρος δὲ πτύρος θανάτου
utentib? reputabit. Mulier in
τοῖς χρωμένοις λογισθήσεται. Γυνὴ ἀσε
pia unigno pare dabit: religiosa
βὴς ἑνὸμω μερὶ δοθήσεται, ἐυσεβὴς
āt deū timēti dñm.
δὲ δίδοται τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον.
Mulier turpis ignominiā cōmutabit: fi
Γυνὴ ἀσχήμων ἀτιμίαν καταστρέφει, θυ
lia āt honesta et uirū reuere
γάτηρ δὲ ἐυσχήμων καὶ τὸν ἄνδρα ἐντρε
bitur. Mulier imuerēcūdia sicut canis
πήσεται. Γυνὴ ἀναιδεστάτη ὡς κύων
reputabit, at habēs verecūdiā:
λογισθήσεται· ἡ δὲ ἔχουσα αἰσχύνην, τὸν
dñm timebit. Mulier uirū ppriū ho
κύριον φοβηθήσεται. Γυνὴ ἄνδρα ὑβρον τι
norās: sapiēs oibus apparebit: in honorāb
μῶσα, σοφὴ πᾶσι φανήσεται, ἀτιμαζου
āt impia in superba oibus co
σα δὲ ἀσεβὴς ἐν ὑπερηφανίᾳ πᾶσι γνω
gnoscē. Mulieris bone beatus
θήσεται. Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ
vir. nā uiferus amor eius: duplex
ἀνὴρ· ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν αὐτοῦ, διπλα
erit. Mulier vociferās τ lingua
σιος ἔσται. Γυνὴ μεγαλόφωνος καὶ γλωσ
sa in inimicos fugatione cōtē
σώδης εἰς πολεμίων τροπὴν θεωρηθήσε
ptabit. Mois āt cuiusq; qia simi
ται. Ἀνθρώπου δὲ παχὺς ψυχὴ ὁμοιό
lis his: belli seditionib?
τροπος γούχοις, πολέμου ἀκαταστασίας
aiam transiget. In duob? cōtri
τὴν ψυχὴν διαπονήσεται. Ἐπὶ δυσὶ λεῦ
statū ē mesi cor: τ in tertio ira
σταῖς ἐ μεσῖ καρδία, καὶ ἐπὶ τῷ τρίτῳ θυ
mihi aduenit. Cir bellator difficēs
μός μοι ἐπῆλθεν. Ἀνὴρ πολεμιστὴς ὑστερῶν
p inopiā. τ viri prudētes si contē
πορίᾳ. τ viri prudētes si cōte
δίενδειαν. καὶ ἄνδρες συνετοὶ ἐὰν σκυβα
dnātur. Redies a insticia
λισθῶσιν. Ἐπαναγάγων ἀπὸ δικαιοσύνης
ad peccatū: dñs pabit cū
εἰς ἁμαρτίαν, ὁ κύριος ἑτοιμάσει αὐ
ad rōpheam. difficile erunt negō
τὸν εἰς ῥομφαίαν. μόλις ἐξαιρεῖται ἐμ
dator a deceptione: τ nō iustifica
πορος ἀπὸ πλημμελείας, καὶ οὐ δικαιω

& species faciei super etatē stabilem.
Colūne auree super bases argēteas: &
pedes firmi super plantas stabilis mu
lieris. Fundamenta eterna supra petrā
solidam: sic mandata dei in corde mu
lieris sancte. In duobus contristatum
est cor meū: & in tertio iracūdia mihi
aduenit. Vir bellator deficiēs per no
piam: & vir sensatus contēptus: & qui
transgreditur a iusticia ad peccatum:
deus parauit eum ad rompheā. Que
species difficiles & periculose mihi ap
paruerunt. Difficile exuitur negocias
a negligentia: & non iustificabitur cau
po a peccatis labiorum.

Capitulum vigesi
mum septimum.

PRopter inopiā multi deliquerūt:
et qui q̄rit locupletari auertit ocu
lum suum. Sicut in medio cōpagīnis
lapidum palus figitur: sic & inter me
dium venditionis et emptionis angu
stiabitur peccatis. Conteretur cum
delinquente delictum. Si non in timo
re domini tenueris te instāter: cito fu
buertetur domus tua. Sicut in percus
sura cribri remanebit puluis: sic apo
ria hominis in cogitatu illius. Vasa fi
guli probat fornax: & homines iustos
tentatio tribulationis. Sicut rustica
tio de ligno ostendit fructum illius: sic
verbum ex cogitatu cordis hominis.
Ante fermonem non laudes virum:
hec enim tentatio est hominum. Si
sequaris iusticiam apprehendes illā: &
indues quasi poderem honoris: &
inhabitabis cum ea: & proteget te in
sempiternum: et in die agnitionis in
uenies firmamentum. Volatilia ad si
bi similia cōueniunt: & veritas ad eos
qui operantur illam reuertetur. Leo
venationi insidiatur sempr: sic peccata
operantibus iniquitatem. Homo sen
satus in sapientia manet sicut sol: nauꝫ
stultus sicut luna mutatur. In medio
insensatorum serua verbum tempori:
in medio autem cogitantium assidu?
esto. Narratio peccantium odiosa: et
risus illoruꝫ in delictis peccati. Loque
la multum iurans horripilationem ca
piti statuet: et ꝯtreuerentia ipsius ob
turatio aurium. Effusio sanguinis in
rixa superborum: & maledictio illorū
auditus grauis. Qui denudat arcana
amici fidem perdit: & non inueniet a
micum ad animum suum. Dilige pro
ximum: & coniungere fidem cum illo
Quod si denudaueris abscōsa illius:
non persequeris post eum.

bitur campo a peccato.
σθήσεται κατὰκλος ἀπὸ ἁμαρτίας. C.27.
Oxάριν διαφθορᾶς πολλοὶ ἥμαρτον,
τ q̄ quērit multiplicare auertet ocu
lum suum. Sicut in medio cōpagīnis lapi
dis palus figet pal?: τ in me
νων πηγήσεται πάσαλος, καὶ ἀναμέ
dio vēditionis τ emptionis compi
σον πράσεως καὶ ἀγχασμοῦ συντριβή
met peccatū. Si nō in timore dñi
σεται ἁμαρτία. Ἐὰν μὴ ἐν φόβῳ κυρίου
tenuerit cū diligētia: cito subuer
κατὰσπ κατὰ τοῦδνν, ἐν τάχει κατα
tetur eius dom?: in cōcussione
σφήσεται οἶκος ὁ ἔκος, ἐν σείσματι
cribri manent stercora: sic spolia
κοσκίνου διαλθεῖ κόπρια, οὕτως σκῦλα
hois in cogitatione illius. Vasa fi
ἀνθρώπου ἐν λογισμῷ αὐτοῦ. Σκεῦη κε
guli probat fornax: τ tenta
ραμίνος δοκιμάζει κάμινος, καὶ πειρασ
tio hois in cogitatione illius. cultu
μὸς ἀνθρώπου ἐν διαλογισμῷ αὐτοῦ. γεώ
rā ligni ostēdit fructus illius: sic
γιον ξύλου ἐκφαίνει καρπὸς αὐτ, οὕτως
loctio cogitationis in corde hois. ante
λογισμὸς ἐνθυμήματος ἐν καρδίᾳ ἀνδρὸς. πρὸ
fmonē ne laudaueris vir: hec enī
λογισμοῦ μὴ ἐπαινέσῃς ἄνδρα, οὗτος γὰρ
tētatio hoim. si sequaris iusti
πειρασμὸς ἀνθρώπων. ἐὰν διώκῃς δικαι
cā apprehēdes ipam: τ indues eā vt
ον καταλήψῃ αὐτό, καὶ ἐνδύσῃ αὐτὸς
talarē tunicā glie. Volatilia ad simila
πτοδήκη ὄρνις. Πετεινὰ πρὸς τὰ ὅμοια
sibi diuertēt: τ veritas ad
αὐτοῦ κατανύσει, καὶ ἀληθεια πρὸς τοὺς
operantes reuertet. Leo venatoni insi
ἐργαζομένους ἐπαγήξει. Λέων ἁρπαγὴ ἐνε
diat: sic peccatū operantib?
δρεύει, οὕτως ἁμαρτία τοῖς ἐργαζομένοις
iniquitatē. Narratio pij semp in
πδικίαν. Διήγησις ἐυσεβοῦς διαπαντὸς ἐν
sapia: at stult? sicut luna alterat. in
σοφίᾳ, ὁ δὲ ἄφρων ὡς σελήνη ἀλλοιοῦται. εἰς
medio inspudentiū cōferua tpe: in
μέσῳ ἀσυνέτων συντήρησον καιρόν, εἰς
medio āt cogitantiū assiduus esto. Narra
μέσον δὲ διανοουμένων ἐνδελέχιζε. Διήγη
tio fatuor onerositas: τ risus co
σις μωρῶν πρόσοχθισμα, καὶ ὁ γέλως αὐ
rū in cibo peccati. loqla multū
τῶν ἐν ἀσταλίᾳ ἁμαρτίας. λαλιὰ πολυόρ
inratis eriget capillos: τ rixa cōp
κου ὀρθώσει τρίχας, καὶ ἡ μάχη αὐτῶν
obturatio auriū. Effusio sanguinis ri
ἐμφραγμὸς ὠτίων. Ἐκχυσις αἵματος μά
xa superbor: τ cōtiatio illoꝝ
χὴ ὑπερηφάνων, καὶ ἡ ἀκοὴ ἀθρησις αὐτῶν
auditio prana. Reuelās arcana
ἀκοὴ πονηρά. Ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια
pdidit fidē: τ nō inueniet amici ad
ἀπώλεσε πίστιν, καὶ οὐ μὴ εὕρῃ φίλον πρὸς
aiam suā. diligе amicū: τ fide
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Στέρξον φίλον, καὶ πι
lis esto ei: eo: si āt reuelaueris
στὸς ἔσῃ αὐτῷ· ἐὰν δὲ ἀποκαλύψῃς τὰ
arcana illi: nō pſequaris post eū
μυστήρια αὐτ, οὐ μὴ καταδιώξῃς ὀπίσω αὐτ

Sicut cīs perdidit homo ini
Καθὼς ἀπώλεσεν ἄνθρωπος τὸν ἐχ
micū suū: sic pdidit ꝓximū
θρὸν ἀυτοῦ, οὕτως ἀπώλεσε τὸν πλησίον
suū: ⁊ sicut aūē de manu tua dimit-
αὐτ, καὶ ὡς πετεινὸν ἐκ χειρός σου ἀπο-
tēs: sic dimisisti ꝓximū: ⁊ nō
λύσας, οὕτως ἀφῆκας τὸν πλησίον, καὶ οὐ
capies eū. Ne cīs sequaris: qñ
θηρεύσεις αὐτόν. Μὴ ἀυτὸν ἰδιάξῃς, ὅτι
lōge abest: ⁊ effugit tāq̄ dorcas
μακρὰν ἀπέστη, καὶ ἐξέφυγε ὡς ὄρκας
de laqueo. qñ vult? possibile ē alligare
ἐκ παγίδος; ὅτι τραῦμά ἐστι κατασῶσαι
⁊ cōitiū est cōciliatio. ⁊ qui
καὶ λοιδορίας ἐστὶ διαλλαγή. ὁ δὲ ἀπο
revelauit arcana pdidit fidē.
καλύψας μυστήρια ἀπώλεσε πίστιν.
annuēs oculo fabricat mala:
διανεύων ὀφθαλμῶ τεκταίνει πονηρά,
⁊ q̄ cognouerit eū recedet ab co.
καὶ ὁ εἰδὼς ἀυτὸν ἀποστήσεται ἀπ' ἀυτοῦ.
In cōspectu oculoꝝ tuoꝝ indul
Ἀτενίσαντι τῶν ὀφθαλμῶν σου γλυκα
cabit os suū: ⁊ in fmonib? ver
νεῖ τὸ στόμα ἀυτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων
tuis admirabit. postea āt puerct
σου θαυμάσεται. ὕστερον δὲ διαστρέψει τὸ
os suū: ⁊ in fmonib? suis da-
στόμα ἀυτοῦ, καὶ ἐν τοῖς λόγοις σου δώ
bit scādala. Multa odio habui: ⁊ nō
σει σκάνδαλα. Πολλὰ ἐμίσησα καὶ οὐχ
assimilauī ei: ⁊ dñs odiet.
ὡμοίωσα ἀυτῷ, καὶ ὁ κύριος μισήσει.
Qui mittit lapidē in altū sup ca-
Ο βάλλων λίθον εἰς ὕψος ἐπὶ κεφα
put suū mittit: ⁊ plaga dolosa
λὴς ἀυτοῦ βάλλει, καὶ πληγὴ δολία
dimidit vulnꝰ. Qui fodit foueā inci
διαιρεῖ τραῦμα. Ὁ ὀρύσσων βόθρον ἐμπε
det in eā: ⁊ statuēs laqueū
σεῖται εἰς αὐτόν, καὶ ὁ ἰσῶν παγίδα
capiet in eo. faciēti mala sup
ἁλώσεται ἐν αὐτῇ· ποιοῦντι πονηρὰ ἐπ'
ipm morabunt ⁊ nō cognoscet
αὐτὸν διατριβὴ ⁊ οὐ μὴ ἐπιγνῷ
vnde veniāt illi. Illusio ⁊ im
πόθεν ἥκει αὐτῷ. Ἐμπαιγμὸς καὶ ὀνει
properiū superbo ⁊ vindicta sicut
δισμὸς ὑπερηφάνων καὶ ἡ ἐκδίκησις ὡς
leo insidiabit illis. laqueo capiē
λέων ἐνεδρεύσει ἀυτούς. παγίδι ἁλώ-
tur q̄ letant in casu pio
σονται οἱ εὐφραινόμενοι ἐν πτώσει ὁσί-
rū: ⁊ dolor cōsumet illos ante
ων· καὶ ὀδύνη καταναλώσει αὐτοὺς πρὸ
mortē eoꝝ. ira ⁊ furor ⁊
τοῦ θανάτου αὐτῶν. μῆνις καὶ ὀργὴ καὶ
hec sunt abominationes: ⁊ vir pecca
ταῦτα ἐστι βδελύγματα, καὶ ἀνὴρ ἁμαρ-
tor continēs erit illoꝝ.
τωλὸς ἐγκρατὴς ἔσται αὐτῶν. Ca.28.

Vindicans a dño inueniet
Ο ἐκδικῶν παρὰ κυρίου εὑρήσει
vindictā: ⁊ peccata illi? obser
ἐκδίκησιν, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ διατη
nans obseruabit. Dimitte iniuriā
ρῶν διατηρήσει. Ἄφες τὸ ἀδίκημα
ꝓximo: ⁊ tunc deprecante te
τῷ πλησίον, καὶ τότε δεηθέντος σου
peccata tua soluent. Homo
αἱ ἁμαρτίαι σου λυθήσονται. Ἄνθρωπος

homo qui perdit amicum suum: sic et
qui perdit amiciciam proximi sui. Et
sicut qui dimittit auem de manu sua:
sic qui reliquisti proximum tuum: &
non eum capies. Non illum sequaris:
quoniam longe abest. Effugit enim
quasi caprea de laqueo: quoniam vul-
nerata est anima eius. Vltra eum non
poteris collig̃are: & maledicti est con
cordatio. Denudare autē amici myste
ria: desperatio est anime infelicis. An-
nuens oculo fabricat iniqua: & nemo
eū abiiciet. In cōspectu oculorū tuo-
rū cōculcabit os suū: & sup sermones
tuos āmirabitur. Nouissime autē per
uertet os suū: & in verbis tuis dabit scā
dalū. Multa audiui: et non coequauī ei
& dñs odiet illum. Qui in altū mittit
lapidē: super caput eius cadet: & plaga
dolosa dolosi diuidet vulnera. Et q fo-
uea fodit incidet in eā: & qui statuit la-
pidē proximo suo offendet in eo: et q
laqueū alii ponit: peribit in illo. Facie-
ti nequissimū consiliū sup ipm deuol
uetur: & nō agnoscet vnde eueniet il-
li. Illusio & improperiū superborū &
vindicta sicut leo insidiabitur illi. La-
queo peribūt q̄ oblectantur casu iusto
rū: dolor aūt cōsumet illos anteqū mo
riantur. Ira et furor vtraq̄ execrabi-
lia sunt: & vir peccator continens erit
illorum.

Capitulum vigesimū octauum.

Qui vindicari vult a dño inueniet
vindictā: & peccata illi? seruās ser
uabit. Relinque proximo tuo nocēti
te: & tunc deprecāti tibi peccata solue
tur. Homo hoi reseruat irā et a deo q̄-
rit medelā. In hominē similē sibi non
habet misericordiā: & de peccatis suis
deprecatur. Ipe dum caro sit reseruat
irā: & propitiationē petit a deo. Quis
exorabit pro delictis illius. Memento
nouissimorū: & desine inimicari. Tabi
tudo enim et mors iminēt in mādatis
eius. Memorare timorē dei: & nō ira-
caris proximo. Memorare testamētū
altissimi: et despice ignorantiā ꝓximi.
Abstine te a lite et minues pctā. Ho-
mo enim iracund? incendit lītē: & vir
peccator turbabit amicos: et i medio
pacē habentiū immittit inimiciciam.
Secundū eī ligna silue: sic ignis exar
descit & secundū virtutē hois sic ira-
cūdia illi? erit: & sm substātiā suā exal
tabit irā suā. Certamē festinatū incen
dit ignē: & lis festinās effundit sanguī-
nē: & lingua testificās adducet mortē.
Si sufflaueris ignis exardebit & si
expueris sup illā extinguetur. Vtraq̄
ex ore ꝓficiscūtur. Susurro et biligus
maledict?: multos enī turbauit pacem
habētes. Lingua tertia multos cōmo-
uit & dispsit illos de gēte in gentē. Ciui
tates muratas diuisum destruxit: & do
mos magnatorū effodit. Virtutes po
pulorū cōcidit: & gentes fortes dissol
uit. Lingua tertia mulieres viratas fecit
et priuauit illas laboribꝰ suis. Qui res
picit illā nō hēbit requiē nec habebit
amicū in quo requiescat. Flagelli plaga

hominī cōseruat irā: ⁊ a do
ἀνθρώπῳ συντηρεῖ ὀργήν, καὶ παρὰ κυ
mino querit medelā: ⁊ in hoiem sim
ρίου ζητεῖ ἴασιν, καὶ ἐπ' ἄνθρωπον ὁμοί
lē sibi nō habet miām: ⁊ pro
ον αὐτῷ οὐκ ἔχει ἔλεον, καὶ περὶ τῶν
peccatis suis deprecat. Ipe caro
ἁμαρτιῶν ἀυτοῦ δέεται. Αὐτὸς σαρξ
cnīs cōseruat irā: ⁊ quis ꝓpitiabit
ὢν διατηρεῖ μῆνιν, καὶ τίς ἐξιλάσεται
peccata illi?: memēto
τὰς ἁμαρτίας ἀυτοῦ; μνήσθητι τὰ
nouissimoꝝ ⁊ desine inimicari: ⁊ nō
ἔσχατα καὶ παῦσαι ἐχθραίνων, καὶ μὴ
mineris ꝓximo interitū ⁊ .puc.1●
μνίσης τῷ πλησίον καταφθορὰν καὶ b.
morte: ⁊ acquiesce ꝓceptis: memē D
θάνατον, καὶ ἔμμβε ἐντολαῖς, μνήσθη- .pu er.
to mandatoꝝ ⁊ nō irascaris ꝓxi 26.d
τι ἐντολῶν καὶ μὴ μνίσης τῷ πλη- eccle.
mo: ⁊ testamēti altissimi: ⁊ despice 10.b.
σίον, καὶ διαθήκης ὑψίστου, καὶ παρίδι
ignorantiā. Abstine a lite: ⁊ dimi
ἄγνοιαν. Ἀπόσχου ἀπὸ μάχης, καὶ ἐλατ
nues peccata: homo enī ira
τώσεις ἁμαρτίας, ἄνθρωπος γὰρ θυ
cund? incēdet lītē. Vir pecca
μώδης ἐκκαύσει μάχην. Ἀνὴρ ἁμαρ
tor turbabit amicos: ⁊ in mediū
τωλὸς ταράξει φίλους, καὶ ἀναμέσον
pacē habentiū immittet calumniā. sm
εἰρηνευόντων ἐμβαλεῖ διαβολήν. κατὰ τὴν
materiā ignis sic incendet: sm
ὕλην τὸ πυρός οὕτως ἐκκαυθήσεται, κατὰ A
firmamētū ire ignis augebi Deut.
τὴν στερέωσιν τῆς μάχης ὁ πῦρ αὐξηθήσε 20.c.
tur: sm robur hois ira ro.12.d.
ται, κατὰ τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου ὁ θυμὸς
eius erit: ⁊ sm diuitias
αὐτοῦ ἔσαι, καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον τοῦ
hois exaltat irā suā. Certamē
ἀνθρώπου ὑψωθήσεται ὀργὴ αὐτοῦ. Ερις
festinati incēdet ignē: ⁊ lis
κατασπευδομένη ἐκκαίει πῦρ, καὶ μά
festinās effundit sanguinē. Si
χη κατασπευδουσα ἐκχεῖ αἷμα. ἐὰν
insufflaueris in scintillā accendet: ⁊ si
φυσήσης εἰς σπινθῆρα κατασβήσεται, καὶ ἐὰν
expueris sup illā extinguet. ⁊ B
πτύσῃς ἐπ' αὐτοῦ ἀποσβεσθήσεται· καὶ
vtraq̄ ex ore tuo ꝓficiscunt.
ἀμφότερα ἐκ τοῦ στόματός σου ἐκπορεύε-
susurronē ⁊ bilingue maledicte. multi
ται ψίθυρον καὶ δίγλωσσον, καταράσασθε· πολ
tos enī pacē hentes pdiderunt. Lingua .puer.
λοὺς γὰρ εἰρηνεύοντας ἀπώλεσαν. Γλῶσσα 26.c.
duplex multos cōmouit: ⁊ diuisit il-
διστὴ πολλοὺς ἐσάλευσε, καὶ διέσπασεν αὐ
los de gēte in gentē. ⁊ ciuitates mu-
τοὺς ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος· καὶ πόλεις ὀχυ
ratas diuisum destruxit: ⁊ domos magnatū euer
ρὰς καθεῖλε, καὶ οἰκίας μεγισάνων κα
tit. lingua duplex mulieres for-
τέσρεψε. γλῶσσα διστὴ γυναῖκας ἀν- C
tes fecit: ⁊ priuauit eas
δρείας ἐξέβαλε, καὶ ἐστέρησεν αὐτὰς
laboribꝰ suis. Qui attendit illi
τῶν πόνων αὐτῶν. Ο προσέχων αὐτῇ
nō inueniet requiē: neq; habita
οὐ μὴ εὕρῃ ἀνάπαυσιν, οὐ δὲ κατασκη
bit cū silentio. plaga flagelli
νώσει μετὰ ἡσυχίας. πληγὴ μάστιγος

faciet liuorē: plaga aūt lingue
ποιήσει μώλωπα, πληγὴ δὲ γλώσσης
cōminuet ossa. Multi ceciderūt in
συνθλάσει ὀστέα. Πολλοὶ ἔπεσον ἐν
ore gladij: ⁊ nō ve q̄ ceci
στόματι μαχαίρας, καὶ οὐχ ὡς οἱ πε
derūt ꝓpt linguā. Beat?
πτώκοτες διὰ γλῶσσαν. Μακάριος ὁ
q̄ protect? est a facie eius: q̄
σκεπασθεὶς ἀπὸ προσώπου ἀυτῆς, ὃς
nō trāsiuit in iracundia illius. Qui nō
οὐ διῆλθεν ἐν τῷ θυμῷ ἀυτῆς. Ος οὐκ
traxit iugū illi?: ⁊ in D
εἵλκυσε τὸν ζυγὸν ἀυτῆς, καὶ ἐν τοῖς
vinculis eius nō est ligat?. Hā iugū il-
δεσμοῖς ἀυτῆς οὐκ ἐδέθη. Ὅτι ὁ ζυγὸς αὐ
li? iugū ferreū: ⁊ vincula illi?
τῆς ζυγὸς σιδηροῦς, καὶ οἱ δεσμοὶ αὐτῆς
vincula crea. Mors nequā mors
δεσμοὶ χαλκοῦ. Θάνατος πονηρὸς ὁ θάνα
illi?: ⁊ vnus pori? infern?
τος αὐτῆς καὶ λυσιτελὴς μᾶλλον ὁ ἅδης
ꝑ illa. Non dñabitur piop: ⁊ in
αὐτῆς. Οὐ μὴ κρατήσῃ εὐσεβῶν, καὶ ἐν
flāma eius nō cōburent: q̄ dere A
τῇ φλογὶ αὐτῆς οὐ μὴ καυσοῦται, οἱ κα
linquūt dñm incidēt in
ταλείποντες τὸν κύριον ἐμπεσοῦνται εἰς
illā: ⁊ in illis exardesc̄t: ⁊ nō
αὐτήν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐκκαυθήσεται, καὶ οὐ
extinguet. Immittet in illos ꝑ
μὴ σβεσθῇ. Ἐπακοστὸν κακὸν ἐπὶ αὐτοὺς ὡς
leo: ⁊ q̄si pardus vastabit il-
λέων, καὶ ὡς παρδαλις λυμανεῖται αὐ
los. exe circūualla possessionē tuā ſpi-
τούς. ἰδὲ περίφραξον τὸ κτῆμά σου ἀκάν
nis: ⁊ oī tuo fac ta-
θαις, καὶ τῷ στόματί σου ποίησον θυρώ
mquas ⁊ seras. Argentū tuū ⁊
ματα καὶ μοχλούς. Τὸ ἀργύριόν σου κὰι
aur? tuū cōfla: ⁊ fmonis
χρυσίον σου κατάθησον, καὶ τοῦ λόγου
tui fac staterā: ⁊ oī
σου ποίησον ζυγόσταμον, καὶ τῷ στόματι
tuo fac portā ⁊ serā: ⁊ omē
σου ποίησον θύραν καὶ μοχλόν, καὶ πρὸ
de ne forte labaris in illis. Me ca-
σεχε μήπως ὀλισθήσῃς ἐν αὐτοῖς. Μὴ πε
das in cōspectu insidiantis.
σῃς κατέναντι ἐνεδρευόντος. Ca.29.

Qui facit miam fenerabit ꝓxi
Ο ποιῶν ἔλεος δανιεῖ τῷ πλη
mo: ⁊ q̄ prenalet manu sua fer
σίον, καὶ ὁ ἐπιχύων τῇ χειρὶ αὐτοῦ τη- C
rat mādata. fenerare ꝓximo in
ρεῖ ἐντολάς. δάνισον τῷ πλησίον ἐν
tpe necessitatis illi?: ⁊ iterꝫ redde
καιρῷ χρείας αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἀπόδος τῷ ē.17.c.
ꝓximo ad tps. Cōfirma ver
πλησίον εἰς τὸν καιρόν. Στερέωσον λό
bū tuū: ⁊ fidelit̄ age cū illo: ⁊ in
γον σου, καὶ πίστωσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν
omni tpe inuenies necessitatē tuā.
παντὶ καιρῷ εὑρήσεις τὴν χρείαν σου.
Multi q̄si inuentionē estimauerūt fen?:
Πολλοὶ ὡς εὕρημα ἐνόμισαν τὸ δάνος,
⁊ presbiterūt laborē his q̄ adiuuerūt se.
καὶ παρέχον κόπον τοῖς βοηθήσασιν αὐ
Donec accipiat deosculat̄ manus
τοῖς. Εως οὗ λάβῃ καταφιλεῖ χεῖρας
eius: ⁊ in pecunijs ꝓxi-
αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν χρημάτων τοῦ πλη

limorē facit: plaga aūt lingue cōminuet
ossa. Multi ceciderūt in ore gladii: ſz nō
sic quasi q̄ interierūt p linguā suā. Beat?
qui tect? est a lingua nequā: q̄ in iracun
dia illi? nō trāsiuit: & qui nō attraxit iu
gū: & in vinculis eī? nō est ligat?. Iugū
enī illi? iugū ferreū est: & vinculū illius
vinculū creū est. Mors illi? mors neq̄s-
sima: & vtilis potius inferus q̄ illa. Per-
seuerātia illi? nō pmanebit: sed obtine
bit vias iniustorū. In flāma sua nō cōbu
ret iustos: Qui derelinquūt dñm icidēt
in illam: et exardebit in illis & nō extin
guetur: & imittetur in illos quasi leo: &
quasi pard? ledet illos. Sepi aures tuas
ſpinis: & liguā nequā noli audire: & ori
tuo facito ostia: et seras aurib? tuis. Au
rū tuū & argētum tuū confla: et verbis
tuis facito stateram: et frenos ori tuo re
ctos: & attēde ne forte labaris in ligua:
& cadas in cōspectu inimicorū insidiā-
tium tibi: & sit casus tuus insanabilis in
mortem. Ca.29.

Qui facit miam feneratur proximo
suo: & qui ꝑualet manu mādata fe-
uat. Fenerare ꝓximo tuo in tēpore ne-
cessitatis illius: & iterū redde ꝓximo in
tēpore suo. Cōfirma uerbuꝫ & fideliter
age cū illo: & in oi tēpore inuenies qđ
tibi necessariū est. Multi quasi inuētio-
nē estimauerūt fenus: & pstiterunt mo
lestiam his q̄ se adiuuerunt. Donec acci
piāt: ofculātur manus dātis: & in pmis
fionib? humiliāt vocē suā. Et in tēpore
redditiōis postulabit tps: & loq̄tur ver
ba tedii & murmurationū: & tps causa
bitur. Si āt potuerit reddere: aduersabi
tur. Solidi vix reddet dimidū: & cōputa
bit illud q̄si inuentionē. Sin autē frauda
bit illū pecunia sua: & possidebit illum
inimicū gratis: et conuitia & maledicta
reddet illi. et pro honore et bñficio red
det illi cōtūeliā. Multi nō cā neqtie non
fenerati sunt: sed fraudari gratis timue
rūt. Verūtn sup hūilez aio fortior esto:
& p elemosyna nō trabas illū. Propter
mādatuꝫ assume pauperē: & ꝓpter ino
piā ei? ne dimittas eū vacuū. Perde pe-
cuniā ꝓpter fratrē & amicū: & nō abscō
das illā sub lapide in pditionem. Pone
thesaurū tuū in ꝑceptis altissimi: & pro
derit tibi magis q̄ aurum. Cōclude ele
mosynā i corde paupis: et hec p te exo
rabit ab oi malo. Elemosyna viri quasi
sacculꝰ cū ipo: & gram hois quasi pupil
lā cōseruabit: et postea resurget et retri
buet illis retributionē vnicuiq̄ i caput
illorū. Sup scutū potētis et sup lāceā ad
uersus inimicū tuū pugnabit. Vir bon?
fidē facit ꝓximo suo: et q̄ pdiderit cōfu
sionē dereliquet sibi. Grāz fideiussoris
ne obliuiscaris: dedit enī p te aiaz suaz.
Repromissorē fugit pctōr et imundus
Bona repromissoris sibi ascribit pecca
tor: & ingrat? sensu dereliq̄t liberātē se.
Vir repromittit de ꝓximo suo: & cū p
diderit reuerētiā derelinq̄tur ab eo. Re-
promissio neqssima multos pdidit dili
gētes: & cōmouit illos quasi fluctus ma
ris. Viros potentes gyrans migrare fe-
cit et vagati sunt in gentibus alienis.

mi humiliabit vocē. Et in tpe
σίον ταπεινώσει φωνήν. Καὶ ἐν καιρῷ
redditionis protrahet tps: ⁊ red-
ἀποδόσεως παρελκύσει χρόνον, καὶ ἀπο
det verbū pigritie ⁊ tps causa
δώσει λόγον ἀκηδίας καὶ καιρὸν αἰτι
bitur. Si āt potuerit dare: vix affe
ασθήσεται δὲ ἰσχύσῃ δοῦς, μόλις κομιεῖ
ret dimidū: ⁊ cōputabit illud q̄si mise-
ται τὸ ἥμισυ, καὶ λογιεῖται ἀυτῷ ὡς εὕρε
tionē. Si āt nō: primunt illi pecu
μα. Εἰ δὲ μή, ἀπεστέρησεν αὐτὸν τῶν χρη
nijs suis: ⁊ acquisiuit illi gra-
μάτων αὐτοῦ, καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν ὡρεμ
tis inimici. Maledicta ⁊ cōuitia red-
ὰν ἐχθρόν. Κατάρας καὶ λοιδορίας ἀπο
det illi: pro gloria reddet illi
δώσει αὐτῷ, ἀντὶ δόξης ἀτιμίαν δώσει αὐτῷ
ignominiā. Multi igit causa malitie
ἀτιμίαν. Πολλοὶ οὖν χάριν πονηρίας
aucterūt hoiem: defraudari
ἀπέστρεψαν τὸν ἄνθρωπον, ἀποστρηθῆναι
āt timuerūt. Ueruntn in humilita
δὲ ἐυλαβήθησαν. Πλὴν ἐπὶ ταπεινώ
te magno aio esto: ⁊ in elemosyna ne
σει μακροθύμησον, καὶ ἐπὶ ἐλεημοσύνη μὴ
trahas illi. gra mādati adim
παρελκύσῃς αὐτόν. Χάριν ἐντολῆς ἀντὶ
na pauperē: ⁊ in egestate eius
λαβοῦ πένητος, καὶ κατὰ τὴν ἔνδειαν ἀυτοῦ
ne auertas cū. Perde argen
μὴ ἀποστρέψῃς αὐτόν. Ἀπόλεσον ἀργυ
tum ꝓpt amici ⁊ fratre: ⁊ ne abscō-
ριον διὰ φίλον καὶ ἀδελφόν, καὶ μὴ κατα
das illud sub lapide in perditionē.
κρυβε αὐτὸ ὑπὸ λον λίθον εἰς ἀπώλειαν.
Pone thesaur̄ tuū sm ꝑcepta altissi
Θὲς τὸν θησαυρόν σου κατ' ἐντολὰς ὑψί-
mi: ⁊ proderit tibi magis q̄
στου, καὶ ἀυσιτελήσει σοι μᾶλλον ἢ τὸ
aurū. conclude elemosynā in
χρυσίον. συγκλεισον ἐλεημοσύνην ἐν τοῖς
penetralib? tuis: ⁊ ipa cruet te de
ταμείοις σου, καὶ αὐτὴ ἐξελεῖται σε ἐκ
omni malo. sup scutū fortitu
παίσης κακώσεως. ὑπὲρ ἀσπίδα κρα-
dinis ⁊ sup lanceā potētie contra- inī
τους καὶ ὑπὲρ δόρυ ἀλκῆς κατεναντίας
micū pugnabit pro te. vir bonus
ἐχθροῦ πολεμήσει ὑπὲρ σοῦ. ἀνὴρ ἀγαθὸς
spōdebit pro ꝓximo: ⁊ q̄ perdi
ἐγγυήσεται τὸν πλησίον, καὶ ἀποβαλὼν
dit verecūdiā: relinquet illū. gra
κῶς αἰχύνην, ἐγκαταλείψει αὐτόν. Χάρι
tias fideiussoris ne obliuiscaris: dedit enī
τας ἐγγυητοῦ μὴ ἐπιλάθῃ, ἔδωκε γὰρ τὴν
aiam suā pro te. bonā fideiussionē
ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ σου. ἀγαθὴν ἐγγύην
cuertet peccato. Fideiussiōes fi-
ἀνατρέψει ἁμαρτωλός. Ἐγγυῶν φεύξε
giet peccator ⁊ inutilis: in cogitatiōe
ται ἁμαρτωλὸς καὶ ἄχρηστος, ἐν διανοίᾳ
relinquet illū q̄ liberauit se. fideiussio
καταλείψει τὸν ῥυσάμενον αὐτόν. ἐγγυη
multos pdidit diuitēs: ⁊
πολλοὺς ἀπώλεσε κατευθύνοντας, καὶ
cōmouit illos q̄si fluct? maris.
ἐσάλευσεν αὐτοὺς ὡς κῦμα θαλάσσης.
Viros potētes migrare fecit: ⁊ vagati
Ανδρας δυνατοὺς ἀπῴκισε, καὶ ἐπλανή
sunt in gentib? alienis.
θησαν ἐν ἔθνεσιν ἀλλοτρίοις. ∞∞∞

Peccator trāsgredies mādata do
Ἁμαρτωλὸς παραβαίνων ἐντολὰς κυ
mmt incidet in spōsionē: t q pīcquit
ρίου ἐμπεσεῖται εἰς ἐγγύην, καὶ πλῆκ
increedes incidet in iudicia.
ἐργολαβίας ἐμπεσεῖται εἰς κρίσεις.
Recupera ꝓximū fm potentiā
Ἀντιλαβοῦ τοῦ πλησίον κατὰ δύναμίν
tuā: t attēde tibi ipi ne cadas.
σου, καὶ πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐμπέσῃς.
Initiū vite hois aq & panis & ve
Ἀρχὴ ζωῆς ἀνθρώπου ὕδωρ καὶ ἄρτος καὶ
stimentū: & dom? ꝓtegēs turpitudinē.
ἱμάτιον, καὶ οἶκος καλύπτων ἀχημοσύνην.
Melio: victus pauperis sub tegmine tra
Κρείσσων βίος πλουσίου ὑπὸ σκέπην δο
bis: q epule splēdide inf alie
κῶν, ἢ ἐδέσματα λαμπρὰ ἐν ἀλλοτρί
nos. sup parua t magna cōpactū
οις. ἐπὶ μικρὰ καὶ μεγάλα εὐδοκίαν
habe: t improperiū dom? nec nō au
ἔχε, καὶ ἀνείδισμὸν οἰκίας σου μὴ ἀκού
dias. Ultra mala de domo in domū:
σῃς. Ζωὴ πονηρὰ ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν,
t vbi peregrin? eris: nō aperies os.
καὶ οὗ παροικήσεις, οὐκ ἀνοίξεις στόμα.
hospitio suscipies t potū dabis in ingrata:
ξενίζεις καὶ ποτίζεις εἰς ἀχάριστα, καὶ
sup hec amara audies. trā
πρὸς ἐπὶ πᾶσιν ταῦτα πικρὰ ἀκούσεις. παρ
si: pegrine oia mēsam: t
ελθε, παροικεῖ κύμενον τράπεζαν, καὶ
si qd in manu tua ciba me. Exi
ἔστι ἐν τῇ χειρί σου, ψώμισόν με. Ἐξελθε
pegrine a facie gtie: op? est
παροικεῖ ἀπὸ προσώπου τῆς δόξης, χρεία
domo: hospitio suscepit ea me frater.
τῆς οἰκίας, ἐπεξένωταί μοι ὁ ἀδελφός.
grauia hec habēti pudētā: increpatio
βαρέα ταῦτα ἔχοντι φρόνησιν, ἐπιτίμη
dom? t improperiū feneratoris.
σις δανείσαντος καὶ ὀνειδισμὸς δανεισοῦ. xx.

Qui diligit filiū suū: assidua
Ὁ ἀγαπῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐνδελε
bit flagella illi: vt letetur in
χίσει μάστιγας αὐτῷ, ἵνα εὐφρανθῇ ἐπ' ἐ
nouissimis fm. Qui docet filiū suū
χάτων αὐτοῦ. Ὁ παιδεύων υἱὸν αὐτοῦ
letabitur in illo: t in medio
εὐφρανθήσεται ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἀνὰ μέσον
notor? in illo gliabitur. Qui
γνωρίμων ἐπ' αὐτῷ καυχήσεται. Ὁ δι
docet filiū in zelū mittet inimicū:
δάσκων τὸν υἱὸν παροξυνεῖ τὸν ἐχθρόν,
t cor? amicis exultabit in il
καὶ ἐναντι φίλων ἀγαλλιάσεται ἐπ' αὐ
lo. mortu? est eius pater: t q̄si
τῷ. ἐτελεύτησεν αὐτοῦ ὁ πατήρ, καὶ ὡς
nō est mortu? similē sui sibi reliquit.
οὐκ ἀπέθανεν, ὅμοιον γὰρ αὐτῷ κατέλιπε
post se. In vita sua vidit t le
μετ' αὐτόν. Ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εἶδε καὶ ἐν
tat? est in illo: t in obitu suo
φράνθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐν τῇ τελευτῇ αὐτοῦ
nō est cōtristat?. cōtra inimicos reli
οὐκ ἐλυπήθη. Ἐναντίον ἐχθρῶν κατέλι
quit defenso: é amicis redden
πεν ἔκθικον, καὶ τοῖς φίλοις ἀνταπο
tem gram. Abstergēs filiū colli
δώσοντα χάριν. Περι-φήχων υἱὸν κατα-
gabit vulnera eius: t in oi
κομεύσει τραύματα αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πά-

Peccator trāsgredies mādatū dñi: incī
dit in ꝓmissionē nequam: & q conatur
multa agere: incidet in iudiciū. Recupa
ꝓximū fm virtutē tuā: et attēde tibi ne
icidas. Initiū vite hois aq & panis & ve
stimentū: & dom? ꝓtegēs turpitudinē.
Melior est vict? pauperis sub tegmine
asserū: q̄ epule splēdide in peregre sine
domicilio. Minimus ꝓ magno placeat
tibi: & improperiū pegrinationis non
audies. Vita nequā hospitādi de domo
in domū: & vbi disputabitur: non fidu
cialiter aget nec aperiet os. Hospitabi
tur: et pascet & potabit ingratos: & ad
huc amara audiet. Trāi hospes & orna
mēsā: et q̄ in manu habes ciba ceteros.
Exi a facie honoris amicorū meorū:
necessitudine dom? mee: hospitio mihi
factus es frater. Grauia hec homini ha
bēti sensum: correptio dom? & impro
perium feneratoris. Ca.xx.

Qui diligit filiū suū: ffiduat illi flagel
la vt letetur in nouissimo fuo: et nō
palpet ꝓximorū ostia. Qui docet filiū
suū laudabitur in illo: & in medio dome
sticorū in illo gloriabitur. Qui docet fi
liū suū in zelū mittit inimicū: et in me
dio amicorū gloriabitur i illo. Mortu?
est pater eius: & quasi nō est mortu?. Sī
milē enī reliquit sibi post se. In vita sua
vidit & letat? est in illo. In obitu suo nō
est cōtristatus: nec cōfusus est corā ini
micis. Reliquit enī defensorem domus
cōtra inimicos & amicis reddentē gra
tiā. Pro animabus filiorū colligabit vul
nera sua: & sup oēm vocē turbabūtur
viscera eius. Equus indomitus euadet
durus: & fili? remissus euadet preceps.
Lacta filiū tuū & pauentē te faciet: lude
cū eo & contristabit te. Non corrideas
illi ne condoleas: & in nouissimo obstu
pescēt dentes tui. Nō des illi potestates
in iuuētute: & ne despicias cogitatus il
ius. Curua cerviceē eius in iuuētute: &
tūde latera eī? dū infans est: ne forte in
duret & nō credat tibi: & erit tibi dolor
animę. Doce filiū tuū & operare in il
lo: ne in turpitudinē illi? offendas. Me
lior est pauper sanus & fortis viribus: q̄
dines infirmitate corporis: & non est
oblectamentū super cordis gaudium.
Melior est mors q̄ vita amara: & reqes
eterna q̄ languor perseuerās. Bona ab
scondita in ore clauso quasi appositiones
epularum circumposite sepulcro.
Quid proderit libatio idolo? Nec enim
manducabit nec odorabitur. Sic q̄ effu
gatur a dño & portās mercedes iniqui
tatis. Vidēs oculis & ingemiscens sicut
spado cōplectens virginē & suspirans.
Tristicia non des animę tuę: & nō affli
gas temetipm in cōsilio tuo. Iocūditas
cordis hec est vita hominis & thesaur?
sine defectione sanctitatis: et exultatio
viri est longeuitas. Miserere animę tuę
placens deo & cōtine: & congrega cor
tuum in sanctitatē eius: & tristiciam

clamore turbabunt viscera eius. D
σπ βοῆ παραχθήσεται σπλάγχνα αὐτοῦ.
Equus nō domitus euadet durus: t
Ἵππος ἀδάμαστος ἐκβαίνει σκληρός, καὶ
filī? dissolutus euadet precep.
υἱὸς ἀνυπότακτος ἐκβαίνει πρακλής. Τίθηνη Infra.
filiū t pauere faciet te: colliu= 39.d
σον τέκνον καὶ ἐκφοβήσει σε, σύμπαι
de ei? eo t cōtristabit te. Ne corri
ξον αὐτῷ καὶ λυπήσει σε. Μὴ συγγε=
deas illi: ne doleas t in nouis
λάσῃς αὐτῷ, ἵνα μὴ ὀδυνηθῇς καὶ ἐπ' ἔσχα
timus quatus dentes. ne des
των γομφιάσῃ σου ὀδόντας. μὴ δῷς
illi licentiā in iuuētute: t ne despi
αὐτῷ ἐξουσίαν ἐν νεότητι, καὶ μὴ παρί
cias ignorātias illius. Curua cer
δῃς τὰς ἀγνοίας αὐτ. Κάμψον τὸν τρά
lum ei? in iuuētute: t frange
χηλον αὐτοῦ ἐν νεότητι, καὶ θλάσον τὰς
latera eius dū est puer. Ne forte
πλευρὰς αὐτοῦ ὡς ἦσι νήπιος. Μήποτε
indurat? nō obediat tibi: t erit tibi
σκληρυνθεὶς ἀπειθήσῃ σοι, καὶ ἔσαι σοι A
dolor: aīe. Doce filiū tuū: puer.
ὀδύνη ψυχῆς. Παίδευσον τὸν υἱόν σου, 13.b
t opare in illo: ne in turpi Ibid.
καὶ ἔργασαι ἐν αὐτῷ, ἵνα μὴ ἐν τῇ αἰσχ= 13.b.
tudine illi? offendas. Melior pau
μοσύνῃ αὐτοῦ προσκόψῃς. Κρείσσων πτω
per sanus t fortis habitudie: q̄ dines
χὸς ὑγιὴς καὶ ἰσχύων τῇ ἕξει, ἢ πλούσιος
flagellatus in corpus suū.
μεμαστιγωμένος ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ.
Sanitas t bona habitudo melī? omni au
Ὑγιεία καὶ εὐεξία βελτίων παντὸς χρυ
ro: t cor? validū q̄ opes imin?
σίου, καὶ σώματι ἐυρώστῳ ἢ πλοῦτος ἀμέ=
se. Mon sunt diuitie meliores sūt B
τρητος. Οὐκ ἔστι πλοῦτος βελτίων ὑγεί
tate corporis: t nō est lētia sup
ας σώματος, καὶ οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ
gaudiū cordis. Melior mors sup
χαρὰν καρδίας. Κρείσσων θάνατος ὑπὲρ
vitā amarā aut languorē pseuerantē. Βο
ζωὴν πικρὰν ἢ ἀρρωστίαν ἐμμονον. Ἀγα
na clausa in ore clauso:
θὰ κεκαλυμμένα ἐπὶ στόματι κεκλεισμέ
positiones epulaꝝ adiacentes sepul
να, θέσεις βρωμάτων παρακείμεναι τά
chro. Quid prodest libatio idolo:
φῳ. Τί συμφέρει κάρπωσις εἰδώλῳ, C
neq; cīs edet: neq; odorabit. sic
οὔτε γὰρ ἔδεται, οὔτε μὴ ὀσφρανθῇ. οὕτως
q̄ pcuntione patit a dño. Vidēs
ὁ ἐκθλιβόμενος ὑπὸ κυρίου. Ὁ βλέπων
in oculis t gemitēs: sicut
ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ στενάζων, ὥσπερ ἐυ ε.10.b
spado cōplectēs virginē t suf
νοῦχος περιλαμβάνων παρθένον καὶ σε
pirās. Ne des in tristitiā aiam Dist.
ναζων. Μὴ δῷς εἰς λύπην τὴν ψυχήν 14.b
tuā: t ne affligas teipm in cōsilio
σου, καὶ μὴ θλίψῃς σεαυτὸν ἐν βουλῇ
tuo. Iocūditas cordis ipa vita hois:
σου. ἐυφροσύνη καρδίας αὐτὴ ζωὴ ἀνθρώ
t exultatio viri lōgitudo D
που, καὶ ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακροημέ=
diex. Dilige aiam tuā: t con
ρευσις. Ἀγάπα τὴν ψυχήν σου, καὶ πα
solare cor tuū. t tristitiā
ραλέξει τὴν καρδίαν σου. καὶ λύπην

longe remoue a te: multos
μακρὰν ἀπόστησον ἀπὸ σοῦ, πολλοὺς
enī perdidit t occidit tristitia.
γὰρ ἀπώλεσε καὶ ἀπέκτεινεν ἡ λύπη.
Zelus t iracidia minuit dies:
Ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας,
t ātē tps senectā ducit cura.
καὶ πρὸ καιροῦ γῆρας ἄγει μέριμνα.
Splēdidū cor t bonū in epu
Λαμπρὰ καρδία καὶ ἀγαθὴ ἐπὶ ἐδέσ
lationib? cibor? eius curam
μασι τῶν βρωμάτων αὐτῆς ἐπιμελή=
geret.
σεται. Ca.xxxi.

§.8.b. Vigilia diuitiar? tabefacit car
Ἀγρυπνία πλούτου ἐκτήκει σάρ
nes: t cura eā auertit a somno.
κας, καὶ ἡ μέριμνα ἀνῳοῦ ἀφίστα ὕπνου.
Cura vigilie repetet dormi
Μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσει νυσταγ
§.13.d. tatione: t infirmitatē grauē moderatā faciet sōn
§.11.a. μόν, καὶ ἀρρώστημα βαρὺ ἐκνήψει ὕπνος.
B Laborauit diues in cōgregatiōe diui
Ἐκοπίασε πλούσιος ἐν συναγωγῇ χρη
tiar?: t in requie repletꝰ
μάτων, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐμπίπλα
delitijs suis. Laborauit pau
ται τρυφημάτων αὐτοῦ. Ἐκοπίασε πτω
per in diminutione vite: t in fi=
χὸς ἐν ἐλαττώσει βίου, καὶ ἐν τῇ ἀνα=
ne filio indigēs fit. q̄di
παύσει αὐτοῦ ἐπιδεὴς γίνεται. ὁ ἀγα
Mat. tigit aur nō iustificabit: t q̄ sec̄t 16.b
τῶν χρυσίον οὐ δικαιωθήσεται, καὶ ὁ δίω
tur corruptionē: hic replebit.
κων διαφθορὰν, οὗτος πλησθήσεται.
Multi ligati sunt gra aur: t
Πολλοὶ ἐδέθησαν χάριν χρυσίου, καὶ
facta est pditio eor cōtra fa
ἐφωνήθη ἡ ἀπώλεια αὐτῶν κατὰ πρόσω=
ciem ipor. ligni offensionis est
που αὐτῶν. ξύλον προσκόμματός ἐστι τοῖς
C sacrificātibus ei: t ois insipiēs capie
θυσιάζουσιν αὐτῷ, καὶ πᾶς ἄφρων ἁλω=
tur in illo. Beat? diues q̄
σεται ἐν αὐτῷ. Μακάριος πλούσιος ὃς
inuēt? ē sine macula: t q̄ post aur
εὑρέθη ἄμωμος, καὶ ὃς ὀπίσω χρυσίου
nō abiit. ḡo est hic t beati dice
οὐκ ἐπορεύθη. Τίς ἐστιν οὗτος καὶ μακαριοῦ
mus eū? fecit enī mirabilia in pplo
μεν αὐτόν; ἐποίησε γὰρ θαυμάσια ἐν λαῷ
suo. Quis ꝓbatus est in illo t pfe
αὐτοῦ. Τίς ἐδοκιμάσθη ἐν αὐτῷ καὶ τε
ct? est: t erit in gliationē. Quis po
λειώθη, καὶ ἔσαι εἰς καύχημα. Τίς ἐδύ
tuit trāsgredi: t nō trāsgressus ē: t fa
ναντο παραβῆναι, καὶ οὐ παρέβη, καὶ ποι
puer, cere malicia: t nō fecit. Ideo
n.b. ῆσαι καλιάν, καὶ οὐκ ἐποίησε. Διὰ τοῦτο
firmabunt? bona illi?: t elemo
στερεωθήσεται τὰ ἀγαθὰ αὐτ, καὶ πᾶς ἐλε
D ymas illi? enarrabit eccl̄esia.
ημοσύνας αὐτοῦ ἐκδιηγήσεται ἐκκλησία.
In mensa magna ch federis: ne
Ἐπὶ τραπέζης μεγάλης καθίσας, μὴ
aperias guttur tuū sup illā. t nō
ἀνοίξῃς φάρυγγά σου ἐπ' αὐτῆς. καὶ μὴ
dicas: multa q̄de q̄ sūt sup ipam: memēto
εἶπας, πολλαὶ γὰρ ἐπ' αὐτῆς, μνήσθητι
q̄ malū ocul? nequā. nequi?
ὅτι κακὸν ὀφθαλμὸς πονηρός. πονηρότε

longe remoue a te: multos
μακρὰν ἀπόστησον ἀπὸ σοῦ, πολλοὺς
enī perdidit t occidit tristitia.
γὰρ ἀπώλεσε καὶ ἀπέκτεινεν ἡ λύπη.
Zelus t iracidia minuit dies:
Ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας,
t ātē tps senectā ducit cura.
καὶ πρὸ καιροῦ γῆρας ἄγει μέριμνα.
Splēdidū cor t bonū in epu
Λαμπρὰ καρδία καὶ ἀγαθὴ ἐπὶ ἐδέσ
lationib? cibor? eius curam
μασι τῶν βρωμάτων αὐτῆς ἐπιμελή=
geret.
σεται. Ca.xxxi.

§.8.b. Vigilia diuitiar? tabefacit car
Ἀγρυπνία πλούτου ἐκτήκει σάρ
nes: t cura eā auertit a somno.
κας, καὶ ἡ μέριμνα ἀνῳοῦ ἀφίστα ὕπνου.
Cura vigilie repetet dormi
Μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσει νυσταγ
§.13.d. tatione: t infirmitatē grauē moderatā faciet sōn
§.11.a. μόν, καὶ ἀρρώστημα βαρὺ ἐκνήψει ὕπνος.
B Laborauit diues in cōgregatiōe diui
Ἐκοπίασε πλούσιος ἐν συναγωγῇ χρη
tiar?: t in requie repletꝰ
μάτων, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει ἐμπίπλα
delitijs suis. Laborauit pau
ται τρυφημάτων αὐτοῦ. Ἐκοπίασε πτω
per in diminutione vite: t in fi=
χὸς ἐν ἐλαττώσει βίου, καὶ ἐν τῇ ἀνα=
ne filio indigēs fit. q̄di
παύσει αὐτοῦ ἐπιδεὴς γίνεται. ὁ ἀγα
Mat. tigit aur nō iustificabit: t q̄ sec̄t 16.b
τῶν χρυσίον οὐ δικαιωθήσεται, καὶ ὁ δίω
tur corruptionē: hic replebit.
κων διαφθορὰν, οὗτος πλησθήσεται.
Multi ligati sunt gra aur: t
Πολλοὶ ἐδέθησαν χάριν χρυσίου, καὶ
facta est pditio eor cōtra fa
ἐφωνήθη ἡ ἀπώλεια αὐτῶν κατὰ πρόσω=
ciem ipor. ligni offensionis est
C που αὐτῶν. ξύλον προσκόμματός ἐστι τοῖς
sacrificātibus ei: t ois insipiēs capie
θυσιάζουσιν αὐτῷ, καὶ πᾶς ἄφρων ἁλω=
tur in illo. Beat? diues q̄
σεται ἐν αὐτῷ. Μακάριος πλούσιος ὃς
inuēt? ē sine macula: t q̄ post aur
εὑρέθη ἄμωμος, καὶ ὃς ὀπίσω χρυσίου
nō abiit. ḡo est hic t beati dice
οὐκ ἐπορεύθη. Τίς ἐστιν οὗτος καὶ μακαριοῦ
mus eū? fecit enī mirabilia in pplo
μεν αὐτόν; ἐποίησε γὰρ θαυμάσια ἐν λαῷ
suo. Quis ꝓbatus est in illo t pfe
αὐτοῦ. Τίς ἐδοκιμάσθη ἐν αὐτῷ καὶ τε
ct? est: t erit in gliationē. Quis po
λειώθη, καὶ ἔσαι εἰς καύχημα. Τίς ἐδύ
tuit trāsgredi: t nō trāsgressus ē: t fa
ναντο παραβῆναι, καὶ οὐ παρέβη, καὶ ποι
puer, cere malicia: t nō fecit. Ideo
n.b. ῆσαι καλιάν, καὶ οὐκ ἐποίησε. Διὰ τοῦτο
firmabunt? bona illi?: t elemo
στερεωθήσεται τὰ ἀγαθὰ αὐτ, καὶ πᾶς ἐλε
D ymas illi? enarrabit ecclesia.
ημοσύνας αὐτοῦ ἐκδιηγήσεται ἐκκλησία.
In mensa magna ch federis: ne
Ἐπὶ τραπέζης μεγάλης καθίσας, μὴ
aperias guttur tuū sup illā. t nō
ἀνοίξῃς φάρυγγά σου ἐπ' αὐτῆς. καὶ μὴ
dicas: multa q̄de q̄ sūt sup ipam: memēto
εἶπας, πολλαὶ γὰρ ἐπ' αὐτῆς, μνήσθητι
q̄ malū ocul? nequā. nequi?
ὅτι κακὸν ὀφθαλμὸς πονηρός. πονηρότε

oculo q̄d creatū est? Ideo
ρον ὀφθαλμοῦ τί ἔκτισαι; Διὰ τοῦτο
ab omni facie lachrymat.
ἀπὸ παντὸς προσώπου δακρύει.
Quocunq; misperis: ne extēdas manū
Οὗ ἐὰν ἐπιβλέψῃς, μὴ ἐκτείνῃς χεῖρά
tuā: t ne cōiunct? sis cū eo in catino.
σου, καὶ μὴ συνβλίβου αὐτῷ ἐν τρυβλίῳ.
Intellige q̄ sunt ꝓximi ex te ipo: t
Νόει τὰ τοῦ πλησίον ἐκ σεαυτοῦ, καὶ
in omni verbo cogita. Comede vt ho
ἐπὶ παντὶ ῥήματι διανοοῦ. Φάγε ὡς ἄν
mo apposita tibi: t nō nimis
θρωπος τὰ παρακείμενά σοι, καὶ μὴ δια
deuo: es: ne odio habearis. Desine prius
μασῷ, μὴ μισηθῇς. Παῦσαι πρῶτον
gra discipline: t ne sis insatiabilis: ne
χάριν παιδίας, καὶ μὴ ἀπλησεύου, μήποτε
forte offendas: t si in medio mul
τοτε προσκόψῃς, καὶ ἐὰν ἀναμέσον πολ
tor? sedisti: prior illis ne exten
όνων ἐκάθισας, πρότερος αὐτῶν μὴ ἐκτεί
das manū tuā. Quā sufficiēs hoi
νης τὴν χεῖρά σου. Ὡς ἱκανὸν ἀνθρώπῳ
erudito exiguū: t in cubi
τεπαιδευμένῳ ὀλίγον, καὶ ἐπὶ τῆς κοί
culo tuo nō anhelat. somn? sanitatis
της αὐτοῦ οὐκ ἀδμαίνει. Ὕπνος ὑγείας
in intestino moderato surrexit mane: t
ἐπὶ ἐντέρου μετρίου ἀνέστη πρωΐ, καὶ ἡ
aia eius cū eo. Labor vigilie
ψυχὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Πόνος ἀγρυπνί
t cholera t dolor intestinor? cū hoie
ας καὶ χολέρα καὶ ῥῆγος μετὰ ἀνδρὸς
inidiabili. Et si coact? fueris in epu
ἀπλήστου. Καὶ ἐὰ βιάζῃς ἐν ἐδέσμα=
lis: surge ꝓ medio trāsito: vome t ꝗes=
σιν, ἀνάστα μεσοπορῶν, ἔμεσον καὶ ἀνα
ces. Audi me fili: t nō sper
παύσει. Ἄκουσόν μου τέκνον, καὶ μὴ ἐξου
nas me: t in nouissimis inuenies
δενήσῃς με, καὶ ἐπ' ἐσχάτων εὑρήσεις
verba mea. in oibus operib?
τοὺς λόγους μου. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις
tuis esto velox: & omnis infirmitas nō occurret
σου γίνου ὀκυρέχης, καὶ πᾶν ἄρρω
tibi. Splendidū
στημα οὐ μή σοι ἀπαντήσῃ. Λαμπρὸν
in panib? benedicent labia: testimonij
ἐπ' ἄρτοις εὐλογήσαι χείλη, μαρτυρία
pulchitudinis illi? fidele. Malo in
τῆς καλλονῆς αὐτοῦ πιστή. Γονυπετῶ ἐπ'
pane murmurabit ciuitas: t testimo
ἄρτῳ διαγογγύσει πόλις, καὶ ἡ μαρτυ
nij nequitie illius diligens. in vino
ρία τῆς πονηρίας αὐτοῦ ἀκριβής. ἐν οἴνῳ
ne virilē agas: multos .n. perdidit vinū.
μὴ ἀνδρίζου, πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν οἶνος.
Fornax ꝓbat ferrumiationē i tinctura.
Κάμινος δοκιμάζει σόμωμα ἐν βαφῇ.
sic vinū in corde inebriorum in
οὕτως οἶνος ἐν καρδίᾳ ὑπερηφάνων ἐν
ebrietate. Additamētū vite vinū hoibus: si
μέθῃ. Ἐπίσον ζωῆς οἶνος ἀνθρώποις, ἐὰν
biberis illud in mensura sua. Que vita
πίνῃς αὐτὸν ἐν μέτρῳ αὐτοῦ. Τίς ζωὴ
ei q̄ diminuit vino: t illud creatū ē in
ἐλαττουμένῳ οἴνῳ, καὶ αὐτὸς ἔκτισαι εἰς
leticiā hoibus. Exultatio cor?
εὐφροσύνην ἀνθρώποις. Ἀγαλλίαμα καρ
dis t leticia anime vinū cpotū
δίας καὶ εὐφροσύνη ψυχῆς οἶνος πινόμε

in the sufficiens. Amaritudo aie
ἐν καιρῷ ἀυταρκης. Πικρία ψυχῆς
vinū potatum mltū: in irritatiõe τ
δῖνος οἰνόμθος πολύς, ἐν ἐρεθισμῷ καὶ
ruina. multiplicat irā ebrietas
ἀντιτῶματι. πλανύνει θυμὸν μέθη ἄ
stulti in offensionē: diminuēs virtutē
φρονος εἰς πρόσκομμα, ἐλαττῶν ἰσχὺν
τ acquirēs vulnera. In conui
καὶ πραυτοιᾶν τραύματα. Ἐν συμπο
uio vini: ne recargmas ꝓmū:
σίω οἴνου, μὴ ἐλέγξῃς τὸν πλησίον,
τ nō despicias eum in letitia
καὶ μὴ ἐξουδενώσῃς αὐτὸν ἐν εὐφροσύνη
illius. Verbū improperij: nō dicas
αὐτῷ. Λόγον ὀνειδισμοῦ, μὴ ἐπ᾽ αὐτὸ
illi: τ ne illi premas in occur=
αὐτῷ, καὶ μὴ αὐτὸν θλίψῃς ἐν ἀπαι
su eius.
τήσει αὐτοῦ. Ca.32.

REctorē te cōstituerūt: ne extolla
Ἡγούμενόν σε κατέστησαν, μὴ ἐπαί
ris: esto illis ꝗsi vn⁹ ex ipis. Curā ha
ρου, γίνου αὐτοῖς ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν. Φρόντι
be illoꝝ τ sic sede:: τ omnē
σον αὐτῶν καὶ οὕτως κάθισον, καὶ πᾶσαν
vsum tui fac: τ. approba
τὴν χρείαν σου ποίησον, καὶ ἐυδοκιμή
tus quiesce. Ēt leteris ꝑpt illos
σας ἀνάπαυσαι. Ἵνα ἐυφραν͞θῇς δίλαυδὸς
τ ornamēti gratia: accipias coronā.
καὶ ἐυκοσμίας χάριν, λάβῃς στέφανον.
Loquere seniori: decet eū te:
Λάλησον πρεσβυτέρῳ, πρέπει γάρ σοι,
in diligētia ā scientē τ impe
ἐν ἀκριβείᾳ δ᾽ ἐπισήμως καὶ ἐμπόδι
dies musica. Ubi auscultatio: nō
σεις μουσικά. Ὅπου ἀκροᾶμα, μὴ
effundas loquelā: τ importune ne velis
ἐκχεῖς λαλιάν, καὶ ἀκαίρως μὴ σο=
videri sapiēs. Signaculū carbūculi in ornamēto
φίζου. Σφραγὶς ἄνθρακος ἐπὶ κόσμῳ
aureo: cōcent⁹ musicꝰ in conui=
χρυσῷ, σύγκριμα μουσικῶν ἐν συμ=
uio vini: in fabricatione au=
ποσίῳ οἴνου, ἐν κατασκευάσματι χρυ
rea signaculū smaragdi: melodia mu
σῷ σφραγὶς σμαράγδου, μέλος μου
sicꝰ sup dulce vinū. Loquere adole
σικῶν ἐφ᾽ ἡδεῖ οἴνῳ. Λάλησον νεανί
scēs ꝑ necessitas tui: vix bis ꝑ iterro
σκε εἰ χρεία σου, μόλις δὶς ἐὰν ἔπε
gat⁹ fueris. In ꝟbā redige ꝓmptē: in pau
ρωτήθῃς. Κεφαλαίωσον λόγον, ἐν ὀλί
cis multa: esto ꝗsi scīēs τ
γοις πολλά, γίνου ὡς γινώσκων καὶ
ꝑmul tacēs. In medio magnatū
ἅμα σιωπῶν. Ἐν μέσῳ μεγισάνων
ne te facias notū: τ vbi senes ne
μὴ ἐξισάζου, καὶ ὅπου γέροντες μὴ
multa garrulerīs. Ante tonitrū festi
πολλὰ ἀδολέχει. Πρὸ βροντῆς κατα
nat, cōtrūcatio: τ ante verecundiā
στυγνάζει ἀσραπή, καὶ πρὸ αἰχυνθησοῦ
precedet gra. in hora excita=
προσελεύσεται χάρις. ἐν ὥρα ἐξεγείσ
re: τ nō ꝑ⁹ vltim⁹: accurre in domꝰ
ρου, καὶ μὴ οὐρᾶγέι, ἀπότρεχε εἰς δῖκον
τ ibi desidēas. Illic lude τ fac
καὶ μὴ ἀκούσῃς. Ἐκεῖ παῖζε καὶ ποίει
cogitationes tuas: τ nō in peccatis
τὰ ἐνθυμήματά σου, καὶ μὴ ἐν ἁμαρτίαις

moderate potatuꝰ. Sanitas est aīme &
corpori: fobrius potus. Vinū multum
potatum: irritationeꝰ et iram & rumas
multas facit. Amaritudo aīme: vinuꝰ
multuꝰ potatū. Ebrietatis animositas
iprudētis offensio minorans virtutē &
facies vulnera. In cōuiuio vini nō argu
as proximū: & nō despicias eū in iocū
ditate illi⁹. Verba iproperij non dicas
illi: & nō p̄mas illū in repetēdo. Ca.32.

REctorem te posuerūt noli extolli:
esto ꝙsi vnus ex ipis. Curā
illorum habe & sic cōsidera: & omni cu
ra tua explicita recūbe: vt leteris prop=
ter illos & ornamentū gracie accipias
coronā: & dignatiōe consequaris cor
rogationis. Loq̄re maior natu: decet
enim te. Primū verbum diligenti scien
tiam: et non impedias musicā. Vbi au
ditus non est: non effundas sermoneꝰ:
& iportune noli extolli in sapiētia tua.
Gemula carbunculi in ornamēto auri:
& cōparatio musicorū i cōuiuio vini. Si
cut in fabricatione auri signū est smara
gdi: sic numerus musicorū in iocundo
et moderato vino. Audi tacens: & p re
uerētia accedet tibi bona gratia. Ado
lescens loquere in tua causa vix cū ne=
cesse fuerit. Si bis interrogatus fueris:
habeat caput respōsum tuū. In multis
esto quasi inscius: & audi tacēs simul &
querens. In medio magnatorū loq nō
presumas: & vbi sunt senes non multū
loquaris. Ante grādinē preibit corusca
tio: & ante verecundiam preibit gratia:
& pro reuerentia accedet tibi bona gra
cia. Et hora surgendi non te friues. Pre
curre autē prior in domū tuā: & illic ad
uocare et illic lude: & age cōceptiones
tuas et non in delictis & verbo supbo.
Super his omnib⁹ benedicito dominū
qui fecit te & inebriātem te ab omnib⁹
bonis suis. Qui timet deū accipiet do=
ctrinam eius: & qui vigilauerint ad illā
inuenient benedictionē. Qui querit le
ges implebitur ab ea: & q̄ insidiose agit
scandalizabitur ab ea. Qui timent deū
inueniēt iudiciū iustum: et iusticias ꝙsi
lumē accendēt. Peccator homo vitabit
correptionē: & secundū voluntatē suā
inueniet cōparationem. Vir cōsilij non
disperdet intelligentiā: alienus & super
bus non pertimescet timorē. Et iā post
q̄m fecit cū eo sine cōsilio: et suis insecta
tionib⁹ arguetur. Fili sine cōsilio nihil
facias: & post factū nō penitebis. In via
ruine nō eas: & nō offendas in lapides
nec credas te vie laboriose: ne ponas
aīme tue scandalū. Et a filiis tuis caue:
& a domesticis tuis attende. In oi opere
tuo crede ex fide aie tue: hoc est em cō=
seruatio mandatorum. Qui credit deo
attendit mandatis: et qui cōfidit in illo
non minoratus erit. Ca.33.

TImēti deū nō occurrēt mala: sed in
tentatione de⁹ illū cōseruabit: & li=
berabit a malis. Sapiēs nō odit manda
ta & iusticias: & nō illidetur quasi in pro
cella nauis. Hō sensatus credit legī dei:
& lex illi fidelis. Qui iterrogationē māi
festat pabit verbū: & sic depcat⁹ exaudie
tur & cōfuabit disciplinā & tūc rndebit.

τ ſmone superbor τ sup hec
καὶ λόγω ὑπερηφάνω, καὶ ἐπὶ τού=
benedicito eū q̄ fecit te:
τοις ἐυλόγησον τὸν ποιήσαντά σε,
τ inebriantē te de bonis
καὶ μεθύσοντά σε ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν
suis. Qui timet dñm accipiet
αὐτοῦ. Ὁ φοβούμθος κύριον ἐκδέξε
doctrinā eius: τ q̄ diluci
ται τὴν παιδείαν αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀρθρί
lauerint inuenient cōplacentiā. q̄ rit
ζοντες εὑρήσουσιν εὐδοκίαν. ὁ ζητῶν
legē replebit ea: τ
νομον ἐμπλησθήσεται αὐτοῦ, καὶ ὁ
simulator scādalizabit in ea.
ὑποκρινόμθος σκανδαλισθήσεται ἐν αὐ
Qui timent dñm inuenient
τῷ. Οἱ φοβούμθοι κύριον εὑρήσουσι
iudiciū: τ iustificationes q̄si lumē ince
κρίμα, καὶ δικαιώματα ὡς φῶς ἐξα
dent. Homo peccator deseli
φουσιν. Ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς ἐκλεί
nat correptionē: τ fm voluntatē suā
νει ἔλεγμον, καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ
inuenit consonantiā. Vir cōsilij
ἐξευρίσκει σύγκριμα. Ἀνὴρ βουλῆς
nō despiciet intelligētiā: alien⁹ at
οὐμὴ παρίδῃ διαγώνιμα, ἀλλότριος δὲ
τ superib⁹ nō primescet timorē:
καὶ ὑπερήφανος οὐ καταπτήξει φόβον,
τ postq̄ fecit sceli
καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι μεθέαυτοῦ ἄνευ
cōsilio. Sine cōsilio nihil facias:
βουλῆς. Ἄνευ βουλῆς μηθὲν ποιήσῃς,
τ in facīdo ne te penitebat.
καὶ ἐν τῷ ποιῆσαι μὴ μετάμελόν.
In via ruine nō eas:
Ἐν ὁδῷ ἀντιτώματος μὴ πορευθῇς,
τ nō offendes in lapidosis. ne con
καὶ μὴ προσκόψῃς ἐν λιθώδεσι. μὴ πι
fidas in via sine offendiculo: τ a
στεύσῃς ἐν ὁδῷ ἀπροσκόπῳ, καὶ ἀπὸ
filiis tuis caue. In omni
τῶν τέκνων σου φύλαξαι. Ἐν παντὶ
opere bono crede aie tue:
ἔργῳ ἀγαθῷ πίστευε τῇ ψυχῇ σου,
τ cōi hoc est custodia mādatoꝝ.
καὶ ἰαρ τοῦτό ἐστι τήρησις ἐντολῶν.
Qui credit deo attendit mādato:
Ὁ πιστεύων κυρίῳ προσέχει ἐντολῇ,
τ q̄ confidit in illo nō diminue=
καὶ ὁ πεποιθὼς ἐπ᾽ αὐτῷ οὐκ ἐλαττω=
tur.
θήσεται. Ca.33.

TImenti dñm nō occur
Τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον οὐκ ἀπ
ret malū: sed in tentatione τ
αντήσει κακόν. ἀλλ᾽ ἐν πειρασμῷ καὶ
iter⁹ eruet eū. Vir sapiens
πάλιν ἐξαιρεῖται αὐτόν. Ἀνὴρ σοφὸς
nō odiet legē: at q̄ simulat
οὐ μισήσει νόμον, ὁ δὲ ὑποκρινόμθος
in ea: q̄si in procella multor.
ἐν αὐτῷ, ὡς ἐν καταιγίδι πολλῶν.
Homo prudens credet legī:
Ἄνθρωπος συνετὸς ἐμπιστεύσει νόμῳ,
τ lex illi fidelis: q̄si iterrogatio mū
καὶ ὁ νόμος αὐτῷ πιστός, ὡς ἐρώτημα δ᾽
festa. ꝓpara verbū: τ sic audieris:
λον· ἑτοίμασον λόγον, καὶ οὕτως ἀκουσθήσῃ,
indue disciplinā: τ tūc rndēdo.
σύνδησον παιδίαν, καὶ τότε ἀποκρίθητι.

Rota currus ꝓcordia fatui: τ
Τροχὸς ἁμάξης πλάγχνα μωροῦ, καὶ
q̄si axis versatilis cogitatus illi⁹.
ᾗσι ἄξων στρεφόμενος ὁ διαλογισμὸς αὐτ.
equꝰ ad admissurā: sic amicus subānator:
ἵππος εἰς ἀχείαν ὡς φίλος μώκος,
sub ol sclore hu=
ὑποκάτω πάχνης ἐπαισθήσου χρεμε=
niet. Nunc dies est supra die:
τίζει. Διατί ἡμέρα ὑπερέχει ἡμέρας,
τ ois tur diei anni a sole:
καὶ πᾶν φῶς ἡμέρας ἐνιαυτοῦ ἀπήλιου,
in cognitiõe dñi separati sunt: τ in
ἐν γνώσει κυρίου διεχωρίσθησαν, καὶ ἐν
mutauit tēpora & festiuitates. Et ab
ἀλλοίωσε καιροὺς καὶ ἑορτάς. Καὶ ἀπ᾽ αὐ
his exaltauit τ sctificauit: τ ex ipis
τῶν ἐψώσε καὶ ἡγίασε, καὶ ἐξ αὐτῶν
posui in numer diez: τ homi=
ἔθηκεν εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν, καὶ ἄνθρω=
nes oēs a solo τ ex terra
πος πᾶς ἀπὸ ἀδάμ· ἐν πολυπλήθει ἐπιστήμης
creat⁹ est adā. in multitudine scientie
διῴρισεν αὐτοὺς κύριος· καὶ ἐν δόξῃ ἀνθρώ=
dīs separauit eos: τ immuta
που ὑψωσεν αὐτούς, καὶ ἐν τῇ γνώσει
uit vias eor. Ex ipis be=
αὐτοῦ ἐκράτησεν αὐτούς. Ἐξ αὐτῶν ἐυ=
nedixit τ exaltauit τ ex ipis sci
λόγησε καὶ ὕψωσε καὶ ἐξ αὐτῶν ἡγί
ficauit: τ ad se approximauit: ab
ασε, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἤγγισεν, ἀπ᾽
ipis maledixit τ humiliauit
αὐτῶν κατηράσατο καὶ ἐταπείνωσε
τ conuertit illos a solita
καὶ ἐστρεψεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς κρίσεως
ipsoꝝ. Omnis homo figuli in ma
αὐτῶν. Ὡς πηλὸς κεραμέως ἐν χεῖ
nu ipius: ois vie ei⁹ secūi
ρι αὐτοῦ, πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κα=
dū baptaciū ipius. sic ho
τὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ. οὕτως ἄν=
mo in manu ei⁹ q̄ fecit eū:
θρωπος ἐν χειρὶ ποιήσαντος αὐτόν,
reddet ei finē iudicii
ἀποδοῦναι αὐτῷς κατὰ τὴν κρίσιν
sui. Contra malū bo
αὐτοῦ. Ἀντέναντι τοῦ κακοῦ τὸ ἀγα=
nū: τ cōtra mortē vita.
θόν, καὶ ἀντέναντι τοῦ θανάτου ἡ ζωή.
Sic cōtra pctōrē
Οὕτως ἀντέναντι τοῦ ἁμαρτωλοῦ
pius: τ sic contra vi=
ἐυσεβής, καὶ οὕτως ἀντέναντι ἀν=
rū religiosum peccator. Et
δρὸς ἐυσεβοῦς ὁ ἁμαρτωλός. Καὶ
sic aspice in oīa opa
οὕτως ἔμβλεψον εἰς πάντα τὰ ἔργα
altissimi: duo duo: vnū contra
τοῦ ὑψίστου, δύο δύο, ἓν κατέναντι
vnū: et ego vltim⁹ vigilaui.
τοῦ ἑνός, κἀγὼ ἔσχατος ἐγρηγόρησα.
Sicut q̄ colligit racimos post vindemiatores: i
Ὡς καλαμῶνας ἀπὸ τρυγητῶν, ἐν
bñdictione dñi ꝓcuri: τ q̄si q̄ vide
ἐυλογίᾳ κυρίου ἐφάσθην, καὶ ὡς τρυ
miat replebi torcular. Aduertite q̄m
γῶν ἔπλησα ληνόν. Κατανοήσατε ὅτι
nō mihi soli labor⁹ inī: sed omni
οὐκ ἐμοὶ μόνῳ ἐκοπίασα, ἀλλὰ πᾶσι
bꝰ q̄rentib⁹ disciplinā. Audite
σι τοῖς ζητοῦσι παιδίαν. Ἀκούσα=

Precordia fatui quasi rota carri: & quasi
axis versatilis cogitatus illi⁹. Equus emis
sarius: sic & amicus subsannator: sub oi
supra sedente hinnit. Quare dies diem
superat: & iterum lux lucem: & annus an
num a sole. A domini scientia separati
sunt: facto sole & preceptum custodien
te per dei sapientiam duduntur. Et im=
mutauit tēpora & dies festos ipsorum: &
in illis dies festos celebrauerunt ad horā.
Ex ipsis exaltauit & magnificauit deus:
& ex ipsis posuit in numerum dierum: &
omnes homines de solo et ex terra vnde
creatus est adam. In multitudine disci=
pline domini separauit eos: et immuta=
uit vias eorum. Et ex ipsis benedixit &
exaltauit: & ex ipsis sanctificauit: & ad
se applicauit: & ex ipsis maledixit & hu
miliauit: & conuertit illos a separatione
ipsorum. Quasi lutum figuli in manu ip
sius: plasmare illud & disponere. Omnes
vie eius secundum dispositionem ei⁹: sic
homo in manu illius qui se fecit: & red=
det illi secundum iudicium suum. Con=
tra malum bonum est: & contra vitam
mors: sic et contra virum iustum pecca=
tor. Et sic intuere in omnia opera altissi
mi. Duo contra duo: & vnum contra vnū.
Et ego nouissim⁹ euigilaui: & quasi qui
colligit racinos post vindemiatores. In be
nedictione dei & ipe sperauit: & quasi qui
vindemiat repleui torcular. Respicite
quoniam non mihi soli laboraui: sed &
omnibus exquirentibus disciplinam.
Audite me maginati et omnes populi: &
rectores eccles: auribus percipite. Filio
& mulieri: fratri et amico non des pote=
statem super te in vita tua: et non dede=
ris alii possessionem tuam: ne forte pe=
niteat te et deprecaris pro illis. Dum ad=
huc superes et aspiras: non immutabit
te omnis caro. Melius est enim vt filii
te rogent: q̄m te respicere in manus filio=
rum tuorum. In omnibus operib⁹ tuis
precellens esto. Ne dederis maculam in
gloriam tuā. In die consummationis die=
rum vite tue: & in tempore exitus tui dī
stribue hereditatem tuam. Cibaria & vir
ga et onus asino panis: et disciplina & o=
pus seruo. Operatur in disciplina et q̄=
rit requiescere: laxa manus illi: & que=
rit libertatem. Iugum & lorum curuāt
collum durum: et seruum inclināt ope=
rationes affidue. Seruo malitioso tor=
tura & compedes: mitte illum in opera
tionem ne vacet. Multam enim mali=
ciam docuit ociositas. In opera constī=
tue eum: sic enim condecet illum. Quia
si non obaudierit: curua illum compe=
dibus: et nō amplifices super omnē car=
nem. Verum sine iudicio nihil facias gra
ue. Si est tibi seruus fidelis: sit tibi qua=
si anima tua. Quasi fratrem sic eum tra
cta: quoniam in sanguine anime compa
rasti illum. Si leseris eum iniuste in fu=
gam conuertetur: & si extollens discef=
serit: quem queras: & in qua via queres
illum nescis.

Capitulum trigesi
mum quartum.

magnates: τ rectores eccle
τε μεγισάνες, καὶ ἡγούμενοι ἐκκλησί=
sie auribꝰ percipite. Filio τ mul er:
ας ἐνωτίσασθε. Υἱῷ καὶ γυναικί,
fratri τ amico: ne dederis potestatē
ἀδελφῷ καὶ φίλῳ, μὴ δῷς ἐξουσίαν
filp te in vita tua: τ ne dederis
ἕως ἐυαιῶτῷ ἐν ζωῇ σου, καὶ μὴ ἄλ᾽ ὡς
alteri diuitias tuas: ne penitentia
ἑτέρῳ τὰ χρήματά σου, ἵνα μὴ μετα=με
ducius precaris ꝑ eis. Dū adhuc vnus
λυθεὶς δέῃ πρῷ᾽ αὐτῶν. Ἕως ἔτι ζῇς
τ est spūs in te: ne alienes te ip=
καὶ ἔστι πνοὴ ἐν σοί, μὴ ἀλλαξῇς σεαυ
sū oi carni. Melius est em
τὸν πάσῃ σαρκί. Κρεῖσσον γάρ ἐστι τὰ
filios indigere tui: ꝙ te aspicere
τέκνα δεηθῆναί σου, ἢ σὲ ἐμβλέπειν
ad man⁹ filioꝝ tuoꝝ. In oibus operi
ἐις χεῖρας υἱῶν σου. Ἐν πᾶσι ποίησον
bus tuis esto pcliens: τ ne des
γοις σου γίνου ὑπεράγων, καὶ μὴ δῷς
maculā in gloria tua. In die cōsū
μῶμον ἐν τῇ δόξῃ σου. Ἐν ἡμέρᾳ συν
mationis diez vite tue τ in tpe
τελείας ἡμερῶν ζωῆς σου χαὶ ἐν καιρῷ
mortis distribue hereditatē. Πρόβαλε
τελευτῆς δόσις κληρονομίαν. Χορτά
feni τ virga τ onera asino:
σματα καὶ ῥάβδος καὶ φορτία ὄνῳ,
panis τ disciplina τ opa seruo. ope
ἄρτος καὶ παιδεία καὶ ἔργα δικέτῃ. ἔρ
rare in disciplina τ queret re
γασαι ἐν παιδείᾳ καὶ ζητήσει ἄνεσ
quiē: laxa manus illi τ quē
πασιν, ἄνες χεῖρας αὐτῷ καὶ ζη=
ret libertatē. iugū τ lor
τήσει ἐλευθερίαν. ζυγὸς καὶ ἱμὰς
curuāt collū: τ seruo male
κάμπτουσι τράχηλον, καὶ δικέτῃ κα=
fico torture τ tormēta.
κούργῳ σρέβλαι καὶ βάσανοι. Ἐμ=
mitte illū in operationē ne va
βαλε αὐτὸν εἰς ἐργασίαν ἵνα μὴ ἀρ
cet: multā em malitiā docuit
γῇ, πολλὴν γὰρ κακίαν ἐδίδαξεν ἡ
ociositas. in opa constitue illū sicut
ἀργία. Εἰς ἔργα κατάστησον αὐτὸν καθὼς
decet em: τ si nō obedierit:
πρέπει αὐτῷ, καὶ ἐὰν μὴ πειθαρχῇ,
aggrana cōpedes ei⁹. Et nō
βάρυνον πρὸς πέδας αὐτοῦ. Καὶ μὴ
abundes oi carni: τ mitte illū
πλεοναζέτω πάσῃ σαρκί, καὶ ἄνευ κρίσε
cio nō facias aliquid. Si est tibi
ως μὴ ποιήσῃς μηδέν. Εἰ ἔστι σοι
seruꝰ: sit tibi sicut aia tua
δικέτης, ἔσω σοι ὡς ἡ ψυχή σου
q̄m in sanguine acquisiuit illū. Si
ὅτι ἐν αἵματι ἐκτήσω αὐτόν. Εἰ
est tibi seruꝰ: tracta eū vt fra
ἔστι σοι δικέτης, ἄγε αὐτὸν ὡς ἀδελ
trē: q̄m tanq̄ aia tua indigebis
φόν, ὅτι ὡς ἡ ψυχή σου ἐπιθυμήσεις
eo. Si maleffecerit ei iniuste
αὐτοῦ. Ἐὰν κακώσῃς αὐτὸν ἀδίκως
τ. tollēs aufugerit: in qua via
καὶ ἀπέρας ἀποδράσῃ, ἐν ποίᾳ ὁδῷ
queres eum:
ζητήσεις αὐτόν; Ca.34.

VAne spes τ mēdaces
Κεναὶ αἱ ἐλπίδες καὶ ψευδεῖς,

E.

imprudēt viro: ⁊ insomnia eleuant
ἀσυνέτῳ ἀνδρί, καὶ ἐνύπνια ἀναπηδῶσιν
stultos. q̄si q̄apprehēdit vmbrā ⁊ pse
ἄφρονας. ὡς ὁ δρασσόμενος σκιᾶς καὶ διώ
quit vētos: sic q̄ intēdit insomnijs.
κων ἀνέμους, οὕτως ὁ ἐπέχων ἐνυπνίοις.
Hoc fm hoc visio insomnion: an
Τοῦτο κατὰ τοῦτο ὅρασις ἐνυπνίων, κα
te facie similitudo faciei.
τέναντι προσώπου ὁμοίωμα προσώπου.
ab immūdo qd mundabit? ⁊
ἀπὸ ἀκαθάρτου τί καθαρισθήσεται; καὶ
a mēdace qd vez erit? Diuinatio
ἀπὸ ψευδοῦς τί ἀληθεύσει; Μαντεία
⁊ auguria ⁊ insomnia: vana sunt:
⁊ οἰωνισμοὶ καὶ ἐνύπνια, μάταια ἐστι,
⁊ sicut parturiētis phātasias patit tuā
καὶ ὡς ὠδινούσης φαντάζεταί σου ἡ
cor. Nisi ab altissimo missa
καρδία. Ἐὰν μὴ παρὰ ὑψίστου ἀποσ
sint in visitatione tua: ne dederis in illa
ληῖ ἐν ἐπισκοπῇ σου, μὴ δῷς εἰς αὐτὰ
cor tuū. multos enī decep
τὴν καρδίαν σου. πολλοὺς γὰρ ἐπλά
perūt insomnia: ⁊ crediderūt sperātes
νησε τὰ ἐνύπνια, καὶ ἐξέπεσον ἐλπίζοντες
in illis. Sine mēdacio cōsumabi
ἐπ᾽ αὐτοῖς. Ἄνευ ψεύδους συντελεσθή
tur lex: ⁊ sapia ori fideli
σεται νόμος, καὶ σοφία στόματι πιστῷ
cōfirmatio. Vir q̄ vagatus est no
τελείωσις. Ἀνὴρ πεπλανημένος ἔγ
uit multa: ⁊ multū expertus enarra
νω πολλά, καὶ ὁ πολυπειρος ἐκδιηγή
bit intellectū. Qui nō expert⁹ est nouit
σεται σύνεσιν. Ὃς οὐκ ἐπιπειράζεται δίδυ
pauca: at q̄ decepto⁹ est multiplicat astu
μα ὀλίγα, ὃ δὲ πεπλανημένος πληθύνει πα
tiam. multa vidi in decepti
νουργίαν. πολλὰ ἑώρακα ἐν τῇ ἀποπλα
one mea. ⁊ fictiones ver
νήσει μου. καὶ τὰ πλάσματα τῶν λό
bor⁹ meo⁹: intellect⁹ me⁹. Plurices vsq ad
γων μου, σύνεσίς μου. Πλεονάκις ἕως
mortē periclitat⁹ sum. ⁊ liberat⁹ sū: hoc
θανάτου ἐκινδύνευσα. καὶ διεσώθην, τοῦτον
gra. Spūs timentiū dñm
χάριν. Πνεῦμα φοβουμένων τὸν κύριον
vinet: nā spes illoꝝ in salua
ζήσεται, ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἐπὶ τὸν σώ
tem illoꝝ. q̄ timet dñm:
ζοντα αὐτούς. ὁ φοβούμενος τὸν κύριον,
nihil timebit: ⁊ non trepidabit
οὐδὲν ἐυλαβηθήσεται, καὶ οὐ μὴ διειλιάσῃ
qm ipe spes ei⁹. Timētis
ὅτι αὐτὸς ἐλπὶς αὐτοῦ. Φοβουμένου τὸν
dñm: beata aīa. cui intēdit:
κύριον, μακαρία ἡ ψυχὴ τίνι ἐπέχει,
⁊ qd eius firmamētū. oculi do
καὶ τίς αὐτοῦ στήριγμα. οἱ ὀφθαλμοὶ κυ
mini sup amātes se: prote
ρίου ἐπὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν, ὑπερα
ctio potētie ⁊ firmamētū fortitudinis.
σπισμὸς δυνασείας καὶ στήριγμα ἰσχύος.
Tegimē ab ardore: ⁊ tegimē a
Σκέπη ἀπὸ καύσωνος, καὶ σκέπη ἀπὸ
meridie: custodia ab offensio
μεσημβρίας, φυλακὴ ἀπὸ προσκόμμα
ne ⁊ adiutorij casus. Exaltās ani
τος καὶ βοήθεια πτώσεως. Ἀνυψῶν ψυ
mā ⁊ illuminās oculos: sanitatēdās
χὴν καὶ φωτίζων ὀφθαλμούς, ἴασιν δι

U Ana spes & mēdaciū viro ifēfato: &
fōnia extollūt ip̄rudētes. Quasi qui
apprehēdit vmbrā: & p̄sequit vētū: sic &
q attēdit ad visa mēdacia. Scd̄z hoc visio
fōniorū. Ante faciē hois similitudo alterius
hois. Ab imūdo qd mūdabitur: & a mē
dace qd verū dicetur? Diuinatio erroris
& auguria: mēdacia & fōnia malefaciētiū
vāitas ē. Et sicut parturiētis cor tuū phā
tasias patitur nisi ab altissimo fuerit emis
sa visitatio. ne dederis i illis cor tuū. Mul
tos enī errare fecerūt fōniæ: & exciderūt
sperātes in illis. Sine mēdacio cōsumabi
tur verbū legis: & sapia in orē fidelis cō
plana bitur. Qui nō est tentatus qd scit?
Vir in multis expertus cogitabit multa:
et q multa didicit enarrabit intellectus.
Qui nō ē expt⁹ pauca recognoscit. Qui
aūt in multis fact⁹ ē: multiplicat malicia.
Qui tentat⁹ nō ē: q̄lia scit. Qui iplanat⁹
est: abūdabit neqtia. Multa vidi enarran
do: & p̄limas verborū cōsuetudines. A li
quoties vsq ad mortē piclitat⁹ sum hor
causa: & liberat⁹ sum gra dei. Spūs timē
tiū deū q̄ritur: & in respectu illi⁹ bñdicet
tur. Spes enī illoꝝ in salutāte illos: & ocu
li dei in diligētes se. Qui timet dñm nihil
trepidabit: & nō pauebit: qm ip̄e est spes
ei⁹. Timētis dñm beata ē aīa ei⁹: ad que
respicit: & q est fortitudo eius. Oculi dñi
sup timentes eū: p̄tector potētie: firma
mētū virtutis: tegimē ardoris et vmbra
culū meridiani: deprecatio offensiōis &
adiutorīū casus: exaltās aīam & illūinās
oculos: dās sanitatē & vītā et bñdictionē.
Immolātis ex iniquo oblatio ē macula
ta: & nō sunt bñplacite subsānationes in
iustorū. Dñs sol⁹ sustinētibꝰ se in via veri
tatis & iusticie. Dona iniquorū nō p̄bat
altissim⁹: nec respicit i oblatiōes iniquo
rū: nec in multitudine sacrificiorū: eorū
p̄pitiabitur pctis. Qui offert sacrificiū ex
substātia pauper: q̄si q victimat filū i
cōspectu patris sui. Panis egētiū vita pau
peris ē: q defraudat illū hō sanguinis ē.
Qui aufert i fudore panē q̄si q occidit p
ximū suū. Qui effundit siguinē: & q frau
dē facit mercenario: fres sūt. Vn⁹ edificās
et vnus destruēs: qd p̄dest illis nisi labor?
Vn⁹ orās & vn⁹ maledicēs: cuiꝰ vocē exa
udiet de⁹? Qui baptizatur a mortuo & ite
rū tāgit mortuū qd p̄ficit lauatio illi⁹? Sic
homo q̄ ieiunat in peccatis suis: & iterū
eadē faciens quid proficit humiliādo se?
Orationē illius quis exaudiet? Ca.35.

Q Vi cōseruat legē mltiplicat oronē.
Sacrificiū salutare ē attēdere mādatis
et difcedere ab oi iniqtate: & p̄pitiationē litare sacrificiis sup iniusticias: & de
precatio p pctis recedere ab iniusticia.
Retribuet gram q offert similaginē: & q
facit miam offert sacrificiū. Bñplacitū ē
dño recedere ab iniqtate: & deprecatio p
pctis recedere ab iiusticia. Nō apparebis
ante cōspectū dñi vacu⁹: Hec emnoia p̄
pter mādata dei fiūt. Oblatio iusti ipin
guat altare: & odor suauitatis ē in cōspe
ctu altissimi. Sacrificiū iusti acceptū ē: &
memorīa ei⁹ nō obliuiscetur dñs. Bono
aio gliā redde deo: & nō minuas p̄mitias
manuū tuarū. In oī dato hilarē fac vultū
tuū: & i exultatiōe sctifica decimas tuas.

vitā ⁊ bñdictionē. Sacrificiū ex
δους ζωὴν καὶ εὐλογίαν. Θυσιάζων ἐξ
iniusto: oblatio ridicula: ⁊ nō
ἀδίκου, προσφορὰ μεμωκημένη, καὶ οὐκ
in bñplacitis bonaria inquoy. Nō
ἐν εὐαρεστοῖς δωρήματα ἀνόμων. Οὐκ
cōplacet altissim⁹ oblationib⁹ impioꝝ:
εὐδοκεῖ ὁ ὕψιστος προσφοραῖς ἀσεβῶν,
neq; in multitudie sacrifitiorꝝ ppitiab
προσδέξεται ἐν πλήθει θυσιῶν ἐξιλάσκεται ἁμαρ
cato. Sacrificāti filiꝰ coā patre
τίας. Θύων υἱὸν ἐναντι τοῦ πατρὸς
eius q̄ adducit sacrificiū ex substā
αὐτοῦ ὁ προσάγων θυσίαν ἐκ χρημά
tia paupeꝝ. panis indigentiū vita
των πενήτων. ἄρτος ἐπιδεομένων ζωὴ
pauperꝝ: q̄ defraudat illū homo sāu
πτωχῶν, ὁ ἀποστερῶν αὐτὸν ἀνὴρ αἱμάτων αὐ
guinū. Occidens p̄ximū auso
τοῦ. Φονεύων τὸν πλησίον ὁ ἀφαι
rens conūctū: ⁊ edūdēs sāguinē
ρούμενος συμβίωσιν, καὶ ἐκχέων αἷμα ὁ
deffraudās mercedē mercenarij. Vn⁹ edificans
ἀποστερῶν μισθὸν μισθωτοῦ. Εἷς οἰκοδομῶν
⁊ vn⁹ destruēs: qd lucrabit plus q̄
καὶ εἷς καταλύων, τί ὠφελοῦσι πλεῖον ἢ
laboces? Vn⁹ orās ⁊ vn⁹ maledi
κόπους; Εἷς εὐχόμενος καὶ εἷς καταρώμε
cēs: cui⁹ vocē exaudiet dñs?
νος, τίνος φωνῆς εἰσακούσεται ὁ δεσπότης;
Qui intingit a mortuo ⁊ rursꝰ tan
Βαπτιζόμενος ἀπὸ νεκροῦ καὶ πάλιν ἁπτό
git illi: q̄ vtilitas in lauacro illi⁹?
μενος αὐτοῦ, τί ὄφελος ἐν τῷ λουτρῷ αὐτοῦ.
Sic homo q̄ ieiunat in peccatis
Οὕτως ἄνθρωπος νηστεύων ἐπὶ τοῖς ἁμαρτίοις
suis. ⁊ iterū vadēs ⁊ hec fa
αὐτοῦ. καὶ πάλιν πορευόμενος τὰ αὐτὰ ποι
ciēs. oronem illi⁹ q̄s exaudiet:
ῶν. τῆς προσευχῆς αὐτοῦ τίς εἰσακούσεται,
⁊ q̄d p̄fecit in humiliādo se?
καὶ τί ὠφέλησεν ἐν τῷ ταπεινοῦν ἑαυτόν;

Q Ui cōseruat legē multiplicat obla
tiones: sacrificiū salutaris q̄ attēdit mā
dātis: q̄ recedit ab oi iniqtate. Et
datiu: ⁊ retribuēs gram vt q̄
offert siliginē. ⁊ q̄ facit elemosy
nā: sacrificato: laudis. bñplacitū dñi recede
re ab iniquitate: ⁊ ppitiatio recedere
ab iniusticia. Nec apparebis ante dñm vacu⁹:
ia. Mὴ ὀφθῇς ἐναντίον κυρίου,
oia enī hec gra mādati. Oblatio
πάντα γὰρ ταῦτα χάριν ἐντολῆς. Προσφο
iusti impinguat altare: ⁊ fūmus
ρὰ δικαίου λιπαίνει θυσιαστήριον, καὶ ἡ εὐω
odor eius in cōspectu altissimi. Sacrificij viri
δία αὐτῆς ἐναντι ὑψίστου. Θυσία ἀνδρὸς
iusti acceptabile: ⁊ memoria eius nō
δικαίου δεκτή, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῆς οὐκ
tradet oblitioni. In bono oculo glori
ἐπιλησθήσεται. Ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ δόξα
fica dñm: ⁊ ne diminuas p̄mitias ma
σον τὸν κύριον, καὶ μὴ σμικρύνης ἀπαρχὴν χει
nuū tuaꝝ. in oī dato hilarifica mē
ρῶν σου. ἐν πάσῃ δόσει ἱλάρωσον τὸ πρόσω
tē tuā: ⁊ in letitia sctifica decimas.
πόν σου, καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἁγίασον δεκάτην.

Lob.4.b. Da altissimo fm donū eius: ⁊
Δὸς ὑψίστῳ κατὰ τὴν δόσιν αὐτοῦ, καὶ
in bono oculo admūtionē man⁹.
ἐν ἀγαθῷ ὀφθαλμῷ κατεύθυνε χεῖρός
Ro.12.b Actu.10.f. qm dñs retribuēs est: ⁊ retri
σῦ. ὅτι κύριος ἀνταποδιδούς ἐστι, καὶ ἑπτὰ δυ
buet septupla. ne diminuas exdono:
πλώσει ἐκπαλαίσια. μὴ ὑστερήσῃς
nō enī suspicies: ⁊ nō mēdax sacri
οὐ γὰρ προσδέξεται, καὶ μὴ ἐπέχῃς δυ
ficio iniusto: qm iudex dñs est: ⁊
σία ἄδικον, ὅτι κριτὴς κύριός ἐστι, καὶ
nō est apud illū opnio
οὐκ ἔστι παρ᾽ αὐτῷ δόξα προσώπου.
Nō accipiet dñs psonam sup pau
Οὐ λήψεται κύριος πρόσωπον ἐπὶ πτω
pere: ⁊ deprecationē muria affecti cru
χῷ, καὶ δέησιν ἠδικημένου εἰσακούσε
dieī. Nō despiciet supplicationē pupilli
ται. Οὐ μὴ ὑπερίδῃ ἱκετείαν ὀρφανοῦ
⁊ vidnā si effundat loquelā. Nōne
καὶ χήρας ἐὰν ἐκχέῃ λαλιάν. Οὐχὶ
lachryma vidue ad maxillā descen
δάκρυον χήρας ἐπὶ σιαγόνα καταβαί
dit⁹ ⁊ ereclamatio ei⁹ sup eū q̄
νει; καὶ ἡ καταβόησις αὐτῆς ἐπὶ τῷ κα
deducit eā. Qui colit in bñpla
τηγοροῦντι αὐτοῦ. Θεραπεύων ἐν εὐδο
cito suscipiet: ⁊ deprecatio illi⁹ vsq ad
κίᾳ δεχθήσεται, καὶ ἡ δέησις αὐτοῦ ἕως
nūes attinget. oratio hu
τῶν τεφελῶν συνάψει. προσευχὴ τα
milis nubes penetrauit: ⁊ donec appro
πεινοῦ νεφέλας διῆλθε, καὶ ἕως συνεγ
Infra. pinquet nō cōsolabit. ⁊ nō dise
co. γίσει, οὐ μὴ παρακληθῇ. καὶ οὐ μὴ ἐπὶ
Eccl.9.d. dei donec respexerit altissim⁹. Iudicabit
σῃ ἕως ἂν ἐπισκέψηται ὁ ὕψιστος. Κρινεῖ
iustos: ⁊ faciet iudiciū: ⁊ domi
δικαίους, καὶ ποιήσει κρίσιν, καὶ ὁ κύριος
nū nō tardabit neq; patientiā habe
οὐ μὴ βραδύνῃ οὐδὲ μὴ μακροθυμήσῃ
bit⁹ ou⁹ donec confringat dorsa
in illis fortis. Quousq; cōteret illi
ἐπ᾽ αὐτοῖς ὁ κραταιός. Ἕως ἂν τρίψῃ ὀσ
bos crudeliū: ⁊ gentib⁹ retri
φῦς ἀνελεημόνων, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπο
buet vindictā. donec tollat multitudinē
τίσει ἐκδίκησιν. ἕως ἐξάρῃ πλῆθος
superbie sceptra iniustoꝝ cōterat.
ὑβριστῶν καὶ σκῆπτρα ἀδίκων συντρίψῃ.
Ecclī.5.b donec reddat hoi fm
ἕως ἀποπολῶσι ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς
ã.eo. actꝰ eius: ⁊ opa hoim
πράξεις αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔργα ἀνθρώπων
fm cogitationes eius. Donec indicet
κατὰ τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ. Ἕως ἂν κρίνῃ
Mat.19 iudicij ppi sui: ⁊ letifica
τὴν κρίσιν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ εὐφρα
bit eos in mia sua. Quā pul
νεῖ αὐτοὺς ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ. Ὡς ὡ
chra mia in tpe tribulationis: q̄si nu
ραῖον ἔλεος ἐν καιρῷ θλίψεως, ὡς νεφέ
bes pluuie in tpe siccitatis.
λαι ὑετοῦ ἐν καιρῷ ἀβροχίας. Ca.36.

Mat.6.d. Misere nr dñe deus omni
Ἐλέησον ἡμᾶς δέσποτα ὁ θεὸς τῶν
um: ⁊ respice: ⁊ immitte
πάντων, καὶ ἐπίβλεψον, καὶ ἐπίβαλε τὸν
timorē tu sup oēs gētes nō
φόβον σου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ μὴ
Exo.23.b exquirētes te. Leua manū tuā
Deut.7.c.4.d ἐκζητοῦντά σε. Ἔπαρον τὴν χεῖρά σου
16.a. sup gētes alienas: vidēāt poten
1.Cor.9.b ἐπ᾽ ἔθνη ἀλλότρια, ἵνα ἴδωσιν τὴν δυνα
tiā tuā. sicut in cōspectu eoꝝ sctifi
σείαν σου. ὡσαύτως ἐνώπιον αὐτῶν ἁγι
cat⁹ es in nobis: sic in cōspectu nr̄o ma
άσθης ἐν ἡμῖν, οὕτως ἐναντίον ἡμῶν με
gnificeris in eis. Et cognos
γαλυνθείης ἐν αὐτοῖς. Καὶ ἐπιγνώτω
cant te sicut ⁊ nos te cognouim⁹.
σάν σε καθάπερ καὶ ἡμεῖς σε ἐγνωμεν.
Quia nō est deus p̄ter te dñe: mno
Ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς πλὴν σοῦ κύριε, ἐγκαί
ra signa ⁊ immuta mirabilia.
νισον σημεῖα καὶ ἀλλοίωσον θαυμάσια.
Glorifica manū ⁊ brachiū dextrū:
δόξασον χεῖρα καὶ βραχίονα δεξιόν,
vt cōarrēt mirabilia tua. excl:
ὅπως διηγῶνται τὰ θαυμάσιά σου. ἔγει
ra furorē ⁊ effunde irā: tolle aduer
ρον θυμὸν καὶ ἔκχεε ὀργήν, ἔταιρον ἀντὶ
sarij ⁊ cōtere inimicū. Accelera tē
δικου καὶ ἔκτριψον ἐχθρόν. Σπεῦσον καὶ
pus ⁊ memēto ire: ⁊ enarrent
χρὸν καὶ μνήσθητι ὀργῆς, καὶ ἐκδιηγησάσθω
tibi mirabilia tua. in ira ignis⁹
σάν σοι τὰ θαυμάσιά σου. ἐν ὀργῇ πυρὸς
deuorēt q̄ saltat: ⁊ maleca
κατα βρωθήτω ὁ σωζόμενος, καὶ οἱ κακοῦν
cētes ppo tuo inuenīāt pditore.
τες τὸν λαόν σου εὕροισαν ἀπώλειαν.
Cōtere capita principū gētiū di
Σύντριψον κεφαλὰς ἀρχόντων ἐθνῶν λε
centiū: nō est p̄ter nos. cōgrega om
γόντων, οὐκ ἔστι πλὴν ἡμῶν. συνάγαγε πά
nes tribus iacob. ⁊ hereditami
σας φυλὰς Ἰακὼβ, καὶ κατακληρονόμησα
cos sicut ab initio. Miserere ppli dñe
αὐτοὺς καθὼς ἀπὸ ἀρχῆς. Ἐλέησον λαὸν κλη
vocati in nomine tuo: ⁊ israel quē
κεκλημένον ἐπ᾽ ὀνόματί σου, καὶ Ἰσραὴλ ὃν
primogenitū nominasti. miserere ciuitatis
πρωτότοκον ὠνόμασας. Οἰκτίρησον πόλιν
sctificationis tue hierlm loci que
ἁγιάσματός σου Ἰερουσαλήμ, τόπον κατα
tis tue. Reple sion eroctere oraculi
στάσεώς σου. Πλῆσον σιὼν ἆραι τὰ λόγιά
tua: ⁊ a gliā tua pplm tuū.
σου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης σου τὸν λαόν σου.
Da testimoniū in mitio creaturis tuis:
Δὸς μαρτύριον τοῖς ἐναρχῆς κτίσμασί σου,
⁊ suscita pphetas in nomine tuo.
καὶ ἔγειρον προφήτας ἐπ᾽ ὀνόματί σου.
Da mercedē sustinētib⁹ te: ⁊ pro
Δὸς μισθὸν τοῖς ὑπομένουσί σε, καὶ οἱ προ
phete tui fidē habeāt. Exaudi
φῆταί σου ἐμπιστευθήτωσαν. Εἰσάκουσον
dñe deprecationē seruoꝝ tuoꝝ fm
κύριε δέησιν τῶν οἰκετῶν σου κατὰ τὴν
bñdictionē aarō de pplo tuo: ⁊
εὐλογίαν ἀαρὼν περὶ τοῦ λαοῦ σου, καὶ
cognoscāt oēs q̄ sup terrā: q̄si tu dñs
γνώσονται πάντες ὅτι σὺ εἶ
sclor. Omnē escā comedet venter:
τῶν αἰώνων. Πᾶν βρῶμα φάγεται κοιλία,
est ⁊ cib⁹ cibo melior. Buttur
ἔστι δὲ βρῶμα βρώματος κάλλιον. Φάγυ
gustat cibos venationis: siccor pu
γεται βρώματα θηρός, οὕτως καρδία συνε
dēs verba mēdacia. cor distorti dabit
τὸν λόγους ψευδεῖς. καρδία στρεβλὴ δώσει
tristitiā ⁊ homo multū expt⁹ retribuet. et
λύπην καὶ ἄνθρωπος πολύπειρος ἀνταποδώσει αὐτῷ.

Omne masculū suscipiet mulier: est
Πάντα ἄρρενα ἐπιδέξεται γυνή, ἔστι
est filia ᾗ filia melior. Spe
ἡ θυγάτηρ θυγατρὸς κρείσσων. Καλ
cies mulieris exhilarat faciē: t
λος γυναικὸς ἱλαρύνει πρόσωπον, καὶ
sup omnē cōcupiscētiā hoīs sup
ὑπὲρ πᾶσαν ἐπιθυμίαν ἀνθρώπου ὑε
inducit: si est in lingua mia
τεράζει, ἐὰν ἔσιν ἐπὶ γλώσσης ἔλεος
t mānetudo t sanitas. Mō est
καὶ πραότης καὶ ἴασις. Οὐκ ἔσιν ὁ
vir illius fin filios hoim. Qui pos
ἀνὴρ αὐτῆς καθ' υἱοὺς ἀνθρώπων. Ο χρῶ
sidet mulierē inchoat possessionē: aditu
μθος γυναῖκα ἐναρξεται κτήσεως, βοη
tortū fm tpm t colūnā quietis.
θὸν κατ' αὐγὰς καὶ σύλον ἀναπαύσεως.
vbi nō est sepis diripietur possessio
οὗ οὐκ ἔσι φραγμὸς διαρραγήσεται κτῆ
sio: t vbi nō est mulier igemiscet pere
σις. καὶ οὗ οὐκ ἔσι γυνὴ στενάξει πλα
grinās. ς Quis cīi confidet expedito la
νώμενος; Τίς γὰρ πιστεύσει ληῒστῃ πο
trōni errāti de ciuitate in ciuitatē.
λίτῃ πλανωμένῳ ἐκ πόλεως εἰς πόλιν.
sic hoi nō habenti mdū t
οὕτως ἀνθρώπῳ μὴ ἔχοντι κοσμίαν καὶ
hospitanti vbicūq; aduesperauerit.
καταλυόντι οὗ ἐὰν ὀψίσῃ. Ca.37.

OMnis amicus dicet: amicus sum et ego:
Πᾶς φίλος ἐρεῖ, φιλίασα κἀγώ,
sed est amic9 nomine solū amicus.
ἀλλ' ἔστι φίλος ὀνόματι μόνον φίλος.
Nōne tristitia manet vsq; ad mortē? soda
Οὐχὶ λύπη ἕως θανάτου; ἑταί
lis t amic9 versus in inimicitiā.
ρος καὶ φίλος τρεπόμενος εἰς ἔχθραν.
o prauā cogitatiō: vnde inuolūta es
ὦ πονηρὸν ἐνθύμημα, πόθεν ἐκυλίσθης
cooperire aridā in dolositate.
καλύψαι τὴν ξηρὰν ἐν δολιότητι.
Sodalis amico cōsumi in letitia:
Ἑταῖρος φίλῳ συνθλαται ἐν εὐφροσύνῃ,
t in tpe tribulatiōis erit cōtrarius.
καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως ἔσαι ἀντέναντι.
sodalis cū amico simul laborat causā
ἑτᾶρος φίλῳ συμπονεῖ χάριν γε
tris: t contra hostē accipiet
νέσεως, καὶ ἐναντι πολεμίου λαβέσθαι
scutū. Non obliuiscaris amici in
ἀσπίδα. Μὴ ἐπιλάθου φίλου ἐν τῇ
ania tua: t nō memor fis illius
ψυχῇ σου, καὶ μὴ μνημονεύσῃς αὐτοῦ
in diuitijs tuis. Nc cōsilierio cū
ἐν χρήμασί σου. Μὴ βουλεύου μετὰ
co q̄ reuerēt te: t a
γυνὸς ὑποβλεπομένου σε, καὶ ἀπὸ τῶν
zelantiū te absōde cōsilij. Qia
ζηλούντων σε κρύφου βουλήν. Πᾶς
cōsiliarius aufert cōsilij: sed est
σύμβουλος ἐξαιρεῖ βουλήν, ἀλλ' ἔστι
q̄ cōsiliat in semp. a cōi
συμβουλεύων εἰς ἑαυτόν. ἀπὸ συμ
liario serua aiam tuā: t scī
βούλου φύλαξαι ψυχήν σου, καὶ γνῶ
to prius que eius necessitas. Et cū
θι πρότερον τίς αὐτοῦ χρεία. Καὶ ἰαρ
tpe sibi cōsuli: ne forte ia
αὐτὸς ἑαυτῷ συμβουλεύσαι, μήποτε βά
ciat in te sorte: t dicat tibi bona
λῃ ἐπὶ σοὶ κλῆρον, καὶ εἴπῃ σοι καλὴ

Omnē masculū excipiet mulier: et est
filia melior filie. Species mulieris exhi
larat faciem viri sui: & super oranē cōcu
piscentiam hominis superducet desiderā
rīū. Si est lingua curatiōis: est & mitiga
tionis & mic9 nō est vir illi9 sedm filios
hoi9. Qui possidet mulierē bonā icho
at possessionē: adutoriū secūdū illū est
et colūna vt requies. Vbi nō est sepes di
ripietur possessio: & vbi non est mulier
ingemiscet egens. Cui credit qui nō ha
bet mdū. Et deflectens vbicūq; obscu
rauerit quasi succunctus latro exiliēs de
ciuitate in ciuitatem.

Capitulum trigesimū septimum.

OMnis amicus dicet et ego amicicīā
copulaui: sed est amicus solo nomi
ne amicus. Nonne tristicia ineſt vsq; ad
mortem? Sodalis autē et amicus admi
niciciam cōuertentur. O presumptio
nequissima: vnde creata es cooperire
aridam malicia & dolositate illius. Soda
lis amico connucundabitur in oblecta
tionibus: & in tempore tribulationis ad
uersarius erit. Sodalis amico condolet
causa ventris: & contra hostem accipiet
scutum. Non obliuiscaris amici tui in
animo tuo: & non immemor fis illi9 in
operibus tuis. Noli cōsiliari cum foce
ro tuo: et a zelantibus te absconde cōsi
lium. Omnis consiliarius prodit cōsi
lium: sed est consiliarius in semetipso.
A consiliario serua animā tuam. Prius
scito que sit illius necessitas: & quid ipe
in animo suo cogitabit. Ne forte mit
tat sudem in terram & dicat tibi: bona
est vta tua: & stet ecōtrario videre quid
tibi cueniat. Cū viro irreligioso tracta
de sanctate: & cum inusto de iusticia:
& cū muliere de his que emulatur. Cū
timido de bello: cū negociatore de tra
fectione. Cum emptore de venditione:
cum viro luido de gratuis agendis. Cū
impiis de pietate: cum inhonesto de ho
nestate. Cū operario agrario de omni
opere: cum operario annuali de consu
matione anni: cum seruo pigro de mul
ta operatione. Non attendas his in oi
consilio. Sed cum viro sancto assiduus
esto: quencunq; cognoueris obser uan
tem timorem dei: cuius anima est secū
dum animam tuā. Quicunq; titubaue
rit in tenebris: non condolebit tibi. Et
cor boni consilii statue tecum. Non est
enim tibi aliud pl9 illo. Anima viri san
cti enunciat aliquando vera: q̄ septem
circunspectores sedentes in excelso ad
speculandum. Et in his omnib9 depre
care altissimū: vt dirigat in veritate viā
tuam. Ante omnia opera verbū verax
precedat te: & ante omnem actum con
silium stabile. Verbus negligentiam mutabit
cor: ex quo ptes quattuor oriuntur bo
num & malum: vita: & mors: & dūta
xat illorum est assidua lingua. Vir per
tus multos erudiuit: & anime sue fua
uis est. Qui sophisticē loquitur odibi
lis est: in omni re defraudabitur. Nō est
enī illi data a dño gratia: omni enī sapiē
tia defraudatus est. Est sapiens aīe sue
sapiēs: & fruct9 sensus illius laudabilis.

via tua: t stabit e contrario ad videdū
ὁδός σου, καὶ στήσεται ἐξεναντίας ἰδεῖν τὸ
D qd̄ cuēturū est tibi. Ne cōsilieris
συμβησόμενόν σοι. Μὴ συμβουλεύου
cum eo q̄ reuereatur te: t a
μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε, καὶ ἀπὸ
zelantibus te absōde cōsilij. Cum
τῶν ζηλούντων σε κρύφου βουλήν. Μετὰ
mulere de pelice eius: t cum
γυναικὸς πόρνῃ ἀντιζήλου αὐτῆς, καὶ μετὰ
timido de bello. cum mercatore de
δειλοῦ πόρῃ πολέμου. μετὰ ἐμπόρου πόρῃ
cōmutatione. t cum emente de
μεταβολίας καὶ μετὰ ἀγοράζοντος πε
venditiōe. Cum inuido de gra
ρὶ πράσεως. Μετὰ βασκάνου πορὶ εὐ
titudine: t cum inuerecundi de
φροσύνης, καὶ μετὰ ἀναισχύντου πορὶ
A benficentia. cum pigro de om
χρηστοπρεπείας. μετὰ ὀκνηροῦ πορὶ παν
ni opere: t cum mercenario annuali
τὸς ἔργου, καὶ μετὰ μισθίου ἐνιαυσίου
de plumatōe. Cerno pigro de
πορὶ συντελείας. Οἰκέτη ἀργῷ πορὶ
multa oratione. Ne attendas sup his
πολλῆς ἐργασίας. Μὴ ἐπέχε ἐπὶ τούτοις B.6.b.
de omni consultatione: sed cum
πορὶ πάσης συμβουλίας, ἀλλὰ μετὰ
viro pto assiduus esto. Quē co
ἀνδρὸς εὐσεβοῦς ἐνδελεχίζε. Ον ἂν
gnoueris conseruante mādata dñi:
ἐπιγνῷς συντηροῦντα ἐντολὰς κυρίου,
q̄ in aīa sua sm am
ὃς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ κατὰ τὴν ψυ
mā tuā: t si offenderis: condole
χήν σου, καὶ ἐὰν πλαίσῃς, συναλγή
bit tibi. Et consilio coadu state:
σει σοι. Καὶ βουλὴ καρδίας στῆσον
nō .n. est tibi fidelio: eo. ria
οὐ γὰρ ἔσι σοι πιστότερος αὐτῆς. ψυχὴ
.n. viri nunciare aliqn aliq
ἀνδρὸς ἀπαγγέλλει ἐνίοτε ἢ
tui: magis q̄ septē speculatores sedētes in excel
σεν, ἢ ἑπτὰ σκοποὶ καθήμενοι ἐπὶ μετε
so speculo. Et in oībus his
ώρου ἐπιοκοῦντες. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις
deprecare altissimū: vt dirigat veritas
δεήθητι τοῦ ὑψίστου, ἵνα εὐθύνῃ ἐν ἀληθείᾳ τὴν
viā tuā. incip omne operis: verbū: t
ὁδόν σου. ἀρχὴ παντὸς ἔργου, λόγος, καὶ
ante omnē actū cōsiliū. Ueritatē mutā
πρὸ παντὸς πράξεως βουλή. Ἐχους ἀλλαγὴ
tionis gaudij vultus. Quattuo: ptes oīū.
στεως χαρᾶς πρόσωπον. Τεσσαρα μέρη ἐκ
tus: bonū: malū: vita: mors: t
τῆς, ἀγαθοῦ, κακοῦ, ζωὴ, θάνατος, καὶ ἡ
dūtaxat illoꝝ assidue lingua est.
δυναστεύουσα αὐτῶν ἐνδελεχῶς γλῶσσα ἐστι.
Est vir astutus multos eruditos:
Ἔστιν ἀνὴρ πανοῦργος πολλοὺς παιδεύων,
t ppē aīe inutis est. est sapi
καὶ τῇ ἰδίᾳ ψυχῇ ἄχρηστός ἐστιν. Ἐστιν δ σοφὸς
ens in sermōib9 odibilis: hic omni
ἐν λόγοις μισητός, οὗτος πάσης σο
pia defraudabit. Nō .n. data est illi a
φίᾳ κατευσεβίσθη. Οὐκ γὰρ ἐδόθη αὐτῷ πασὰ
dño gra: qm̄ omni sapia plenus ē. est
πὸ χάρις, ὅτι πάσης σοφίας ἐστὶν πλήρης. ἔστι
sapiēs ppue aīe: t fructus
σοφὸς πονηρὰ ψυχῇ, καὶ οἱ καρποὶ τῆς
intellectus eius in ore laudabiles.
συνέσεως αὐτοῦ ἐπὶ στόματος αἰνετοί.

Vir sapiēs plebē suam erudit: & fru
D Ανὴρ σοφὸς γὰρ ἐκυσῶ λαὸν παιδεύσει,
ctus sensus illi9 fideles sunt. Vir sapiēs
τ καρποὶ συνέσεως αὐτοῦ πι
implebitur benedictionibus: & viden
στοὶ δι καρποὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ πι
tes illū laudabunt. Vita viri in nume
στοὶ. Ἀνὴρ σοφὸς πληθυνθήσεται ἐυλογίαις,
ro dierū: dies autem israel innumera
1.cor. τ beatū dicent cum oēs vidē
biles sunt. Sapiens in populo heredi
6.c.et καὶ μακαριοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ ὁρῶν
tabit honorē: & nomē illius erit viuēs
10.f. τες. Ζωὴ ἀνδρὸς ἐν ἀριθμῷ ἡμερῶν, καὶ
in eternū. Fili in vita tua tenta aīmā
dies israel inūmerabiles. sapiēs in
tuam: et si fuerit nequā non des illi po
λαῷ αὐτοῦ κληρονομήσει δόξαν, καὶ τὸ ὄνο
testatē. Non enim omnia oībus expe
μα illius erit in sclm. Fili
dit: & nō omni animē omne genus
μου αὐτοῦ ἔσαι σὺς τὸν αἰῶνα. Τέκνον
placet. Noli audius esse in omni epula
in vita tua tenta aīam tuā:
A tione: et nō te effundas super omnē
ἐν ζωῇ σου πείρασον τὴν ψυχήν σου,
escam. In multis enim escis erit infir
τ vide qd malum illi: t non des
καὶ ἴδε τί πονηρὸν αὐτῇ, καὶ μὴ δῷς
mitas: & auiditas appropinquabit vs
αὐτῇ. Διὰ γὰρ τὰ πάντα πᾶσι συμ
q̄ ad cholerā. Propter crapulam mul
βαίνει: t nō omnia oīa oībus confe
ti obierunt: qui aute abstinens est adi
ciet vitam. Ca.38.

HOnora medicum propter neces
Τίμα ἰατρὸν πρὸ τῆς χρείας τι
sitatē: etenī illū creauit altissim9.
noῦ· καὶ γὰρ αὐτὸν ἔκτισεν ὁ ὑ
A deo est enim omnis medela: et a re
ψιστος. ἀπὸ γὰρ θεοῦ ἔκτισται ἴασις, καὶ
ge accipiet donationē. Disciplina me
ἀπὸ βασιλέως λήψεται δόξαν.
dici exaltabit caput illius: & in cōspe
Scientia medici exaltabit caput il
Ἐπιστήμη ἰατροῦ ὑψώσει κεφαλήν σου
ctu magnatorū collaudabitur. Altis
lius: t coram magnatib9 in admiratione
καὶ ἐναντι μεγιστάνων θαυμασθήσε
simus creauit de terra medicinā: & vir
ται. Θεὸς ἔκτισε δε ἐκ τῆς γῆς φάρμακα· καὶ
ē. ut. Θεὸς ἔκτισεν ἐκ γῆς φάρμακα· καὶ
prudens non abhorrebit illā. Nonne a
ὃ.22.b vir prudēs nō grauabitur illis.
ἀνὴρ φρόνιμος οὐ προσοχθίσει αὐτοῖς.
lign9 indulcata est aqua? Ad agni
Ἦδωρ ἐξ ἡμάνθη ἐγλυκάνθη ὕδωρ, εἰς
tionē virtus illorū. Et dedit
cognoscendū vtutē eius. ab ho
hominibus scientiā altissimus: hono
τὸ γνωσθῆναι τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ· ἀπὸ ἀν
mine? Et ipe dedit hoibus
rari in mirabilibus suis. In his curans
θρώπου; Καὶ ἔνωσεν ἀνθρώποις
scientiam vt glificetur in mirabi
mitigabit dolorē: et vnguentarius fa
ἐπιστήμην ἐνδοξάζεσθαι ἐν τοῖς θαυμα
libus suis. In illis curauit t abstulit
ciet pigmēta suauitatis & vnctiōes cō
σίοις αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἐθεράπευσε καὶ ἔρε
dolorē eius. Ungutarij in his fabi
ficiet cōfectiones. Non consumabūtur
πόνον αὐτοῦ. Μυρεψὸς ἐν τούτοις ποιή
cabunt et mixtionē: t non cōsummabūtur ope
σει μίγμα, καὶ οὐ μὴ συντελεσθῇ τὰ ἔρ
ra eius: t par ab illo est sup
γα αὐτοῦ, καὶ εἰρήνη παρ' αὐτοῦ ἐστιν ἐπὶ
facie mee. Fili in infirmita
προσώπου τῆς γῆς. Τέκνον ἐν ἀρρωστήμα
te tua ne despicias: sed ora dñm:
τί σου μὴ παραβλεπε, ἀλλ' εὔξαι κυρίῳ,

Vir sapiens plebē suam erudit: & fru
ctus sensus illi9 fideles sunt. Vir sapiēs
implebitur benedictionibus: & viden
tes illū laudabunt. Vita viri in nume
ro dierū: dies autem israel innumera
biles sunt. Sapiens in populo heredi
tabit honorē: & nomē illius erit viuēs
in eternū. Fili in vita tua tenta aīmā
tuam: et si fuerit nequā non des illi po
testatē. Non enim omnia oībus expe
dit: & nō omni animē omne genus
placet. Noli audius esse in omni epula
tione: et nō te effundas super omnē
escam. In multis enim escis erit infir
mitas: & auiditas appropinquabit vs
q̄ ad cholerā. Propter crapulam mul
ti obierunt: qui aute abstinens est adi
ciet vitam. Ca.38.

HOnora medicum propter neces
sitatē: etenī illū creauit altissim9.
A deo est enim omnis medela: et a re
ge accipiet donationē. Disciplina me
dici exaltabit caput illius: & in cōspe
ctu magnatorū collaudabitur. Altis
simus creauit de terra medicinā: & vir
prudens non abhorrebit illā. Nonne a
lign9 indulcata est aq̄ amara? Ad agni
tionem hominū virtus illorū. Et dedit
hominibus scientiā altissimus: hono
rari in mirabilibus suis. In his curans
mitigabit dolorē: et vnguentarius fa
ciet pigmēta suauitatis & vnctiōes cō
ficiet sanitatis: & non consumabūtur
opera eius. Pax enim dei sup facie ter
re. Fili in tua infirmitate nō despicias
teipm: sed ora dñm & ipse curabit te.
Auerte a delicto & dirige manus: & ab
omni delicto munda cor tuū. Da fra
grantiā & memoriam similaginis: & im
pingua oblationē & da locū medico.
Et enim illū dominus creauit & non
discedat a te: quia opera eius sunt ne
cessaria. Est enim tempus quando in
manib9 illorū incurras: tpi vero dñm
deprecabuntur vt dirigat requiē eorū
in sanitatem propter conuersationem
illorum. Qui delinquit in conspectu
eius qui fecit eū: incidet in manus me
dici. Fili in mortuum produc lachry
mas: & quasi dira passus incipe plora
re: et secundū iudiciū contege corpus
illius: & non despicias sepulturā illius.
Propter delaturā autem amare fer luc
tum illius vno die: & consolare prop
ter tristiciā: & fac luctū secundū meri
tum eius vno die vel duob9 propter de
tractionem. A tristicia enim festinat
mors & cooperuit virtutes: & tristicia
cordis flectit cerniculos. In abductione
permanet tristicia: & subsūtia inopis
secundū cor eius. Nō dederis in tristi
cia cor tuū: sed repelle eā a te: & mem
to nouissimorum. Noli obliuisci: neq;
enim est cōuersio: et huic nihil prode
ris: & teipm pessimabis. Memor esto iu
dicii mei: sic enim erit & tuū. Mihi he
ri & tibi hodie. In requie mortui requi
escere fac memoriā eius: & cōsolare illū
in exitu spirit9 sui. Sapiētia scribe in
tēpore vacuitatis: & q minoratur actu
sapiam pcipiet quia sapiā replebit.

τ ipe sanabit te. Auerte ab erro
καὶ αὐτὸς ἰάσεταί σε. Ἀπόστησον πλημ
re t dirige manū: t ab o
μελείας καὶ εὐθυνον χεῖρας, καὶ ἀπὸ πα
m peccato munda cor.
σης ἁμαρτίας καθάρισον καρδίαν.
Da suauē odorē t memoriā similagi
Δὸς εὐωδίαν καὶ μνημόσυνον σεμιδά
nis: t impingua oblationē: q̄si nō
λεως, καὶ λίπανον πρόσφορὰν, ὡς μὴ
existens. Et medico da locū: t
ὑπάρχων. Καὶ ἰατρῷ δὸς τόπον, καὶ
enī illū dño creauit: t nō discē
γὰρ αὐτὸν ὁ κύριος ἔκτισεν, καὶ μὴ ἀπο
dat ate: t cūi illius necessitas. Est
στήτω σου, καὶ γὰρ αὐτοῦ χρεία. Ἔστι
gnō sm tpm: t in manib9 eor mania
γάρ τῶν ὅτε καιρὸς, καὶ ἐν χερσὶν αὐτῶν εὐο
odor: t cūi tpi dñm deprecabunt:
δία, καὶ ἰαθῆναι κυρίου διώσονται,
dirigat ate: t cūi illius necessitas. Est
ut det illis requiē t sani
gnō tpis: t in manib9 eor mania
tatem ut conualescant. Et qui fecit
ὅτε καιρός, καὶ ἐν χερσὶν αὐτῶν εὐω
eum deprecabunt: et ipse dirigat
δία· t cūi tpi dñm deprecabunt:
viam in requie. Qui peccat
δίκ, καὶ ἰαθῆναι κυρίου διώσονται,
ante factorem suum: incidat in manum
ut det illis requiē t sani
medici. Fili in mortuum produc lachrymas: & quasi dira passus incipe plorare: et secundū iudiciū contege corpus illius: & non despicias sepulturā illius. Propter delaturā autem amare fer luctum illius vno die: & consolare propter tristiciā: & fac luctū secundū meritum eius vno die vel duob9 propter detractionem. A tristicia enim festinat mors & cooperuit virtutes: & tristicia cordis flectit cerniculos. In abductione permanet tristicia: & subsūtia inopis secundū cor eius. Nō dederis in tristicia cor tuū: sed repelle eā a te: & memento nouissimorum. Noli obliuisci: neq; enim est cōuersio: et huic nihil produeris: & teipm pessimabis. Memor esto iudicii mei: sic enim erit & tuū. Mihi heri & tibi hodie. In requie mortui requiescere fac memoriā eius: & cōsolare illū in exitu spirit9 sui. Sapiētia scribe in tēpore vacuitatis: & q minoratur actu sapiam pcipiet quia sapiā replebit.

In q̄rit sapiens q̄ tenet aratrum: q̄ gliatur in fuste stimuli. boues agi= Τί σοφιεῖσεται ὁ κρατῶν ἀρότρου, καυ

Qui tenet aratrum et qui gloriatur in faculo: stimulo boues agitat: & conuer satur in operibus eorum: & narratio ei? in filis taurorum. Cor suum dabit ad uersandos sulcos & vigilia eius in sagi na vaccarum. Sic omnis faber & archi tectus qui noctē tanq̄ diem transigit: q sculpit signacula sculptilia: & assidui tas eius variat picturam. Cor suū dabit in similitudine picture: & vigilia sua pfi cit opus. Sic faber ferrarius sedēs inxta incudē & cōsiderans opus ferri. Vapor ignis vret carnes eius: & in calore forna cis concertatur. Vox mallei innouat au rem eius: & contra similitudinem vasis oculus ei?. Cor suū dabit in consumati onem operuȝ: & vigilia sua ornabit im perfectionem. Sic figulus sedēs ad op? suum: conuertens pedibus suis rotā: q in sollicitudine positus est semper prop ter opus suuȝ: & innumera est omnis operatio ei?. In brachio suo formabit lutū: & ante pedes suos curuabit virtu tem suam. Cor suum dabit vt cōsumet linitionem: & vigilia sua mundabit for nacem. Omnes hi in manibus suis spe rauerūt: & vnusquisq; in arte sua sapiēs est. Sine his omnibus non edificatur ci uitas. Et non inhabitabunt nec inābu labunt: et in ecclesiam non transilient. Super sellam iudicis non sedebūt: & te stamentum iudicii non intelligēt: neq; palam facient iudicium & disciplinam: & in parabolis nō inuenietur: sed crea turam eui confirmabunt & deprecatio illorum in operationem artis: accōmo dantes animas suas: & conquirentes in lege altissimi.

Capitulum trigesimū nonum.

SApientiam omnium antiquorum exquiret sapiēs: & in prophetis va cabit. Narrationem virorum nomina torū conseruabit: & in versutias paboe larū simul introibit. Occulta puerbio rum exquiret: & in absconditis parabo larum cōuersabitur. In medio magna torum ministrabit: & in conspectu pīn dis apparebit. In terrā alienarū gē tium pertransiet. Bona enim & malam omnib? tentabit. Cor suuȝ tradet ad vi gilandū diluculo ad dñm q̄ fecit illum: et in conspectu altissimi deprecabitur. Aperiet os suum in oratione: & pro de lictis suis deprecabitur. Si enim domi nus magnus voluerit: spiritu intelligen tie replebit illum: & ipse tanq̄ imbres emittet eloquia sapientie sue: & in ora tione confitebitur domino. Et ipse di riget consilium eius & disciplinam: et in abscon ditis suis consiliabitur. Ipse pa Jam faciet disciplinam doctrine sue: & in lege testamenti domini gloriabitur. Collaudabunt multi sapientiam eius: & vsque in seculum non delebitur. Non recedet memoria eius: & nomē eius requiretur a generatione in generatio nem. Sapientiam eius enarrabunt gen tes et laudem eius enunciabit ecclesia. Si permanserit nomeȝ ei? derelinquet plus q̄ mille: & si requieuerit proderit illi.

debunt: τ testamēti iudicij nō intelli= θιοῦνται, καὶ διαθήκην κρίμασος οὐ διαγνω= gent. Neque manifestabit disciplinā θήσονται. Οὐ μὴ ἐκφάνωσι παιδίαν τ iudicii: τ in parabolis non inue καὶ κρίμα, καὶ ἐν παραβολαῖς οὐχ ἑυρε uientur: sed possessionē seculi firmabit: τ θήσονται, ἀλλὰ κτῆμα αἰῶνος στηριοῦσι, καὶ deprecatio illoꝝ in operatione artis. Pref ἡ δέησις αὐτῶν ἐν ἐργασία τέχνης. Πλὴν ationē illoꝝ in opatione artis. Pref

damē aiam suā: τ cogi τὴ ἐπιδόλογος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ διανο tauit in lege altissimi. ημθήσεται ἐν νόμῳ ὑψίστου. Ca.39.

SApientiā oīm antiquoꝝ exqui= Σοφίαν πάντων ἀρχαίων ἐκζητή= ret: τ in prophetis uacabit. σει, καὶ ἐν προφητείαις ἀσχολωθήσεται.

Narrationē uiroꝝ nominatoꝝ cōseruabit: Διήγησιν ἀνδρῶν ὀνομαστῶν συντηρήσει, τ in versutijs parabolaꝝ simul introi τ ἐν στροφαῖς παραβολῶν συνεισελεύ bit. Occulta puerbioꝝ exquiret: σεται. Ἀπόκρυφα παραμιῶν ἐκζητήσει, τ in enigmatis pabolaꝝ conuersa τ ἐν αἰνίγμασι παραβολῶν ἀναστρα bit. In medio magnatū ministra φήσεται. Ἀναμέσον μεγιστάνων ὑπηρετή bit: τ coā ducibus cōspiect. in trā σει, καὶ ἐναντι ἡγουμένων ὀφθήσεται. ἐν γῆ alienaꝝ gentiū pertrāsibit: bona ciꝰ ἀλλοτρίων ἐθνῶν διελεύσεται, ἀγαθὰ γὰρ τ mala in hoibus tentauit. κὰι κακὰ ἐν ἀνθρώποις ἐπειράσε. Τὴν

Cor suū trader ad dñm: vt uigi καρδίαν αὐτ ἐπιδώσει πρὸς κύριον, ὃς ἐγί let diluculo ad eū qui fecit illū: τ in cōspectu σαι πρὸς τὸν ποιήσαντα αὐτόν, καὶ ἐναντι altissimi deprecabit: τ aperiet os su ὑψίστου δεηθήσεται, καὶ ἀνοίξει τὸ στόμα αὐ um in oronc: τ pro petis τοῦ ἐν προσευχῇ, καὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν

Ipse dixillabit uerba sapiē tie: Αὐτὸς ἀναμβριβεύσει ῥήματα σοφίας αὐτοῦ, τ in oronc confitebit τ in confessione dño: καὶ ἐν προσευχῇ ἐξομολογήσεται τῷ κυρίῳ, ipe dirigit cōsiliū eius τ scien ἀυτὸς κατευθύνει βουλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπιστή tiā: τ in abscōditis suis cogita μην, καὶ ἐν τοῖς ἀποκρύφοις αὐτοῦ διανοηθή bit. Ipe manifestabit disciplinā doctri σεται. Αὐτὸς ἐκφανεῖ παιδίαν διδασκα ne sue: τ in lege testamēti dñi gloria λίας αὐτ, καὶ ἐν νόμῳ διαθήκης κῦ καυχη bit. Laudabūt intellectū eius multi: σεται. αἰνέσουσι τὴν σύνεσιν αὐτ πολλοί, τ vsq; in seculū nō delebit. καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος οὐκ ἐξαλειφθήσεται.

Recedet memoria ei?: τ no Ἀποστήσεται τὸ μνημόσυνον αὐτ, καὶ τὸ ὄνο men eius uiuet in generationes generationū. Sa μα αὐτοῦ ζήσεται εἰς γενεὰς γενεῶν. Τὴν σο pientiā eius enarrabūt gētes: τ lau φίαν αὐτοῦ διηγήσεται ἔθνη, καὶ τὸν ἔπαι dem eius enunciabit ecclesia. Si pman νον αὐτοῦ ἐξαγγελεῖ ἐκκλησία. Ἐὰν ἐμεί ferit nomē relinquet plusꝝ mille: τ si requi ευσῃ τὸ ὄνομα καταλείψει χίλιοι, καὶ ἐὰν ἀνα

uerit inducit illi. adhuc cogitans παυσηται ἐμπιοιεῖ αὐτῷ. Ἔτι διανοήσεις enarrabo: quia sicut luna semplena: repleꝰ ἐκθιηγήσομαι, ὅτι ὡς σελήνη πλήρης ἐπλη fim. exaudite me sancti: τ germinate θην. Εἰσακούσατέ μου ὅσιοι, καὶ βλαστήσα quasi rosa plātata sup fluuiū hīt τε ὡς ῥόδον φυόμενον ἐπὶ ῥεύματος ὑγί dum. Et producite flores ī odē: τ mit ρου. Καὶ ἀνθήσατε ἄνθος ὡς λίνον, δὸς tite odore τ laudate canticū. Bene τε ὀσμὴν καὶ αἰνέσατε ᾆσμα. Εὐλο dicite dñm in oībus operi γήσατε τὸν κύριον ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἔρ bus eius: in cātico labioꝝ τ in ci γοις αὐτοῦ, ἐν ᾠδαῖς χειλέων καὶ ἐν κι tharis. Et sic dicetis in cōfessio θάρᾳ. Καὶ οὕτως ἐρεῖτε ἐν ἐξομολογή ne: opa oīa oīa bona val σει, τὰ ἔργα κυρίου πάντα καλὰ σφό de. Et omne pceptū in tpe suo δρα. Καὶ πᾶν πρόσταγμα ἐν καιρῷ αὐτοῦ crit. nō est dicere qd hoc est: ἔσαι. οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τί τοῦτ' ἐστι, oīa cū hoc in tpe suo queré τάντα γὰρ πεῦται ἐν καιρῷ αὐτῶν ζητη tur. in verbo eius stetit ūs cumꝰ θήσεται. ἐν λόγῳ αὐτοῦ ἔστη ὡς θημω= tus aqua: τ in tpore oīs illi νία ὕδωρ, καὶ ἐν ῥήματι στόματος αὐτ receptaculū aquaꝝ. in pcepto ἀποδοχεῖα ὑδάτων, ἐν προστάγματι eius oīa cōplacentia: τ nō est αὐτοῦ πᾶσα ἡ εὐδοκία, καὶ οὐκ ἔστιν q̄ minuat saluatiōnē eius. Ope ὃς ἐλαττώσει τὸ σωτήριον αὐτοῦ. Ερ ra oīa carnis coā illo: τ γα πάσης σαρκὸς ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ nō est abscōdꝰ ab oculis οὐκ ἔστι κρυβῆναι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν

Ad huc consiliabor vt enarrem: vt fu rore enim repleꝰ sum. Et in voce dicit. O baudite me duum fructus: & quasi ro sa plantata super riuos aquarum fructi ficate. Quasi libanus: odorē suauitatis habete. Floretē flores quasi liliū et date odorem: & frondete in gratiā: & collau date canticū & benedicite dñm in oper bus suis. Date nomini eius magnifice= tiā: & confitemini illi in voce labiorum vestrorū: & in canticis labiorū et citha ris: & sic dicetis in cōfessione. Opa dñi vniuersa bona valde. In verbo emī eius stetit aqua sicut cōgeries & in sermone oris illius sicut exceptoria aquarū: qm̄ in precepto ipius placor fit: & non est minoratio in salute ipsius. Opa omnis carnis coram illo: & non est qcq̄ absco ditum ab oculis eius. A feculo vsq; in se culum respicit: & nihil est mirabile in cō spectu eius. Nō est dicere quid est hoc: aut quid est istud: oia enī in tēpore suo querentur. Benedictio illius quasi flu uius inūdabit. et quomodo cataclysm̄ aridam inebriabit: sic ira ipsius gētes q̄ nō exquisierunt eū: hereditabit. Quo modo conuertit aquas in siccitatem: & siccata est terra: & ui cillius uīs illorum directe sunt: sic peccatoribus offensio nes in ira eius. Bona bonis creata sunt ab initio: sic nequissimis bona & mala. Inītū necessarie rei vite hoim: ac ignis et ferrum: sal: lac: et panis similagineꝰ: & mel: & botrus uue: et oleum: & vesti mentū. Hec omnia sanctis in bona: sic & impiis & peccatoribus in mala cōuer tentur. Sunt spiritus qui ad vindictam creati sunt: et in furore suo confirmaue runt tormenta sua. Et in tēpore consu mationis effundent uirtutez: et furoꝛē eius qui fecit illos cōfundēt. Ignis grā do fames & mors: oia hec ad vindictā creata sunt. Bestiarum dentes & scorpi & serpentes romphea uindicās in exter minium impios. In mandatis eius epu labuntur: & super terram in necessitate preparabuntur: & in temporibus suis non preterient verbum. Propterea ab initio cōfirmatus sum & cōsiliatus sum & cogitaui & scripta dimisi. Oia opera dñi bona: & omne op? hora sua submi nistrabit. Non est dicere: hoc illo nequ est. Omnia enim in tempore suo com probabuntur. Et nunc in omni corde & ore collaudate & benedicite nomen domini.

Capitulum quadragesimum.

OCcupatio magna creata est oībus hominibus: & iugum graue super filios adam a die exitus de vētre matris eorum vsq; in diem sepulture in matrē omnium. Cogitationes eorum & timo res cordis: aduentiones expectatio nis: & dies finitionis: a presidente super sedem gloriosam: vsq; ad humiliatum in terram & cinerem: ab eo qui vtitur hyacintho & portat coronam vsq; ad eū qui operitur lino crudo. Furor: zel?: tumultus: fluctuatio: & timor mortis:

hec pisa bona. sic πάντα τοῖς εὐσεβέσιν ἀγαθὰ. οὕτως peccatorib? conuertet in ma τοῖς ἁμαρτωλοῖς τρεπήσεται εἰς κα la. sunt spiritus q̄ ad vindictā κά. ἔστι πνεύματα ἃ εἰς ἐκδίκησιν creati sunt: τ in furore suo cōfirmabūt ἔκτισαι, καὶ ἐν θυμῷ αὐτῶν ἐστερέω= rūt flagella sua. In tpe cōsūma σε μάστιγας αὐτῶν. Ἐν καιρῷ συντε tionis virtutē effundūt: τ furoꝛē λείας ἰσχὺν ἐκχέουσι, καὶ ὃν θυμὸν ἔκτισαν ποιῆσαι ἔθνη ἐκτίσουσι. ipi q̄ fecit illum sistēt. τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν κατάσουσι.

Ignis τ mare τ fames τ mors: πῦρ καὶ θάλασσα καὶ λιμὸς καὶ θά oīa hec ad vindictā νατος, πάντα ταῦτα εἰς ἐκδίκησιν creata sunt. Bestiaꝝ dētes τ scoꝛ ἔκτισαι. Θηρίων ὀδόντες καὶ σκορ pij τ vipere τ rōphca vindi πίοι καὶ ἔχεις καὶ ῥομφαία ἐκδήκου cte ad exitus de vētre σης εἰς ὄλεθρον ἀσεβῶν. Ἐν τῇ ἀνα matris eoꝝ: vsq; ad reuersionis die τυ cuius letabunt: τ sup mitrꝭ αὐτῶν, ἕως ἐπιστροφῆς ἡμέρας γολὴ αὐτοῦ ἐυφραθήσονται, καὶ ἐπὶ ad matrē oīm. cogitatio τὴν γῆς εἰς χεῖρας ἑτοιμασθήσονται, τ in tēpoꝛib? suis nō pretibunt εἰς μητέρα πάντων· νοῦς διαλογισ= expectationis: dies finitionis. καὶ ἐν καιροῖς αὐτῶν οὐ παραβήσον τοια, προσδοκίας, ἡμέρα τελευτῆς. ται ῥῆμα. διὰ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς ἐσκέ sedētes sup sedē glie τ φθην, καὶ ἐν γραφῇ ἀφῆκα. Ἀπὸ καθέδρου ἐπὶ θρόνου δόξης καὶ ὑπομνήσεως ἐπὶ πάσῃ κτίσει ἀνθρώπου, ὕδωρ καὶ πῦρ καὶ vsq; ad humiliatū: in terra τ cine σίδηρος καὶ ἅλας· καὶ σεμίδαλις σῖτου re. a ferente vestē hyacinthū τ co καὶ γάλα καὶ μέλι, αἷμα σταφυ ronā: τ vsq; ad eum q̄ indutur lino crudo. λῆς καὶ ἔλαιον καὶ ἱμάτιον. Πάντα φανον, καὶ ἔως περιβαλλομένου ἀκαθαρσίαν. Furoꝛ: τ zelus turbatio τ fluctuatio τ Θυμὸς καὶ ζῆλος ταραχὴ καὶ σάλος καὶ

timor: mortis ꝛ imitatio ꝛ cōtrio:ꝛ φόβος θανάτου καὶ μίμημα καὶ ἔρις, καὶ in tpe quietis in cubili somn? ἐν καιρῷ ἀναπαύσεως ἐπὶ κοίτης ὕπνος noctis immutat cognitionē eius. Modicū νυκτὸς ἀλλοιοῖ γνῶσιν αὐτοῦ. Ὀλίγον tāq̄ nihil in requie: ꝛ ab illo ὡς οὐδὲν ἐν ἀναπαύσει, καὶ ἀπ᾽ ἐκείνου in somnis q̄si in diebus speculi. cōtur- ἐν ὕπνοις ὡς ἐν ἡμέραις σκοπιᾶς. τεθο- batus in visione cordis sui: tāq̄ ρυβημένος ἐν ὁράσει καρδίας αὐτοῦ, ὡς q̄ euasit a facie belli. ἐκφυγὼν ἀπὸ προσώπου πολέμου.

In tpe salutis sue exurrexit ꝛ Ἐν καιρῷ σωτηρίας αὐτοῦ ἐξηγέρθη καὶ admirans in nullū timorē: cū ἐκστασιαζων ἐις οὐδένα φόβον, μετὰ omni carne ab hoie vsq̄ ad pe- πάσης σαρκὸς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτή- cus: ꝛ sup peccatores septu- νους, καὶ ἐπὶ ἁμαρτωλῶν ἑπταπλά- pla ad hec. Mors ꝛ cōtrio ꝛ σια πρὸς ταῦτα. Θάνατος καὶ ἔρις καὶ röphea ꝛ sanguis: inductiones famis ꝛ ῥομφαία καὶ αἷμα, εἰσαγωγαὶ λιμοῦ καὶ contritionis ꝛ flagelli. In συντρίμματος καὶ μάσιγος. Ἐπὶ τοὺς iniquos creata sunt hec oia: ꝛ ἀνόμους ἐκτίσθη ταῦτα πάντα, καὶ ppt illos facti est. diluuiū. oia φθοροὺς ἐφύτευσε ὁ κατακλυσμός. πάν- q̄dq̄ uero terra: in terrā reuer- τα ὅσα ἀπὸ γῆς, εἰς γῆν ἀναστρέ- tunt: ꝛ ab aquis in mare φει, καὶ ἀπὸ ὑδάτων εἰς θάλασσαν deflectunt. Omne mun? ꝛ iūstitia ἀνακάμπτει. Πᾶν δῶρον καὶ ἀδικία delebuntur: ꝛ fides in secu- ἐξαλειφθήσεται, καὶ πίστις εἰς τὸν αἰῶ- li stabit. opes iniusto⁹ sicut flu- να στήσεται. χρήματα ἀδίκων ὡς πο- uius siccabunt: ꝛ sicut tonitruū ma- ταμὸς ξηρανθήσεται, καὶ ὡς βροντὴ μεγά- gnū in pluuia psonabit. In aperiēdo ip λη ἐν ὑετοῖς ἠχήσει. Ἐν τῷ ἀνοῖξαι αὐ- sū manus letabit: sic ꝓua τὸν χεῖρας εὐφρανθήσεται, οὕτως ὁ πα- ricatores in cōsummatiōe ῥαβαίνοντες εἰς συντέλειαν ἐκλείψου- cēt. posteri impio⁹ nō multiplicabūt ra σιν. Ἔγκοια ἀσεβῶν οὐ πληθυνθήσεται mos: ꝛ radices immūde sup ῥίζαι ῥύ- ἄκαθαρτοι ἐπ᾽ ἀκρότο- pes petrā. viriditas sup oēm aquam τεμνος πετρᾶς. ἄχη ἐπὶ πᾶσαν ὕδατος ꝛ labij fluminis ante omne fe- καὶ χείλους ποταμοῦ πρὸ παντὸς χόρ- nū cuellet. Sba sicut paradi- του ἐκτιλήσεται. Χάρις ὡς παράδει- sus cū benedictionib⁹ ꝛ misericordia in σος σὺν εὐλογίαις καὶ ἐλεημοσύνη εἰς sculū pmanet. vita sibi sufficietis ope- τὸν αἰῶνα διαμένει. ζωὴ αὐτάρκους ἐρ- rarij dulcis erit: ꝛ sup vtra- γάτου γλυκανθήσεται, καὶ ὑπὲρ ἄμφο- que q̄ inuenit thesaur. Filij ꝛ τερα ὁ εὑρίσκων θησαυρός. Τέκνα καὶ edificatio ciuitatis firmant, nomē: vi οἰκοδομὴ πόλεως στηρίζουσιν ὄνομα, δί- nū ꝛ musica letificāt cor. καιος καὶ μουσικὴ εὐφραίνουσι καρδίαν.

fracundia perseuerans & contentio: et in tempore refectionis in cubili so mnus noctis immutat scientiam eius. Modicum autem tanq̄ nihil in requie: et ab eo in somnis quasi in die respectus. Cōturbatus est in visu cor dis sui: tanq̄ qui euaserit in die belli. In tēpore salutis sue exurrexit & ad mirans ad nullum timorem: cū omni carne ab homine vsq̄ ad pecus: & su per pctores septuplum. Ad hec mors sanguis: contentio et rōphea: oppres siones fames et contritio et flagella. Super iniquos creata sūt hec omnia. & propter illos factus est cataclysm⁹. Omnia enim que de terra sunt in ter ram conuertentur: & aque omnes in mare conuertentur. Omne munus & iniquitas delebitur: & fides in seculū stabit. Substantie iniustorum sicut flu uius siccabuntur: & sicut tonitruū ma gnum in pluuia personabunt. In ape riendo manus suas letabitur: sic preua ricatores in consummatione tabescēt. Nepotes impiorum nōn multiplica bunt ramos: & radices immunde sup cacumē petre fonant. Super omnem aquam viriditas et ad oram fluminis ante omnē fenum euelletur. Gratia si cut paradisus in benedictionibus: et misericordia in seculo permanet. Vi ta sibi sufficientis operarii conculcabi tur: et in ea inuenies thesaurū. Filii edi ficatio ciuitatis confirmabit nomē: & super hanc mulierem immaculata cōpu tabitur. Vinum & musica letificāt cor: & super vtraq̄ dilectio sapiētie. Tibie et psalterium suauez faciunt melodiā: & super vtraq̄ lingua suauis. Gratiā & spēz desiderabit oculꝰ tu⁹: et sup hoc virides sationes. Amicus & fodalis in tempore cōuenientes: et super vtrosq̄ mulier cum viro. Fratres in adiutorium in tempore tribulationis: et sup eos misericordia liberabit. Aurum et argentum et cōstitutio pedū: et super vtrūq̄ consilium beneplacituz. Facul tates et virtutes exaltant cor: et super hec timor domini. Non est in timore domini minoratio: & non est in eo in- quirere adutorium. Timor domini si cut benedictio paradisus: & sup omnē gloriam operuerunt illum. Filii in tem pore vite tue ne indigeas. Melius est enim q̄ mori: q̄ indigere. Vir respiciēs in mensam alienam: non est vita eius in cogitatione victus. Alit enim animaz suam cibis alienis. Vir autem disciplī natus et eruditus custodiet se. In ore imprudentis cōdulcabitur inopia: & in ventre eius ignis ardebit.

Capitulū quadragesimū primū.

O Mors q̄ amara est memoria tua homini pacem habenti in substā tiis suis viro quieto et cui? vie directe sunt in omnibus: et adhuc valenti ac cipere cibum. O mors bonum est iu dicium tuum homini indigenti et qui minoratur viribus: defecto etate & cui de omnibus cura est & incredibili: qui perdit sapientiam.

ꝛ sup vtraq̄ dilectio sapiē- καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα ἀγάπησις σοφί tie. tibia ꝛ psalterium suauē faciūt me ας. αὐλὸς καὶ ψαλτήριον ἡδύνουσι μέ lodiā: ꝛ sup vtraq̄ lingua suauis. λησιν, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γλῶσσα ἡδεῖα. Gratiā ꝛ pulchritudinē desiderabit ocu⁹ Χάριν καὶ κάλλος ἐπιθυμήσει ὀφθαλ tu⁹: ꝛ sup vtraq̄ viriditatē semi μὸς, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα χλόην σπό nis. amic⁹ ꝛ sodalis in tpe oc- ρος. φίλος καὶ ἑταῖρος εἰς καιρὸν ἀ currentes: ꝛ sup vtraq̄ mulier παντῶντες, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα γυνὴ cum viro. Fratres ꝛ auxilii ad metὰ ἀνδρός. Ἀδελφοὶ καὶ βοήθεια εἰς tpe tribulationis: ꝛ sup vtraq̄ καιρὸν θλίψεως, καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα clemosyna liberabit. aur ꝛ argen ἐλεημοσύνη ῥύσεται. χρυσίον καὶ ἀργύ tum statuent pedē: ꝛ sup vtra ριον ἐστηρίσουσι ποδός, καὶ ὑπὲρ ἀμ que cōsiliū approbat. Diui φότερα βουλὴ εὐδοκιμεῖται. Χρήμα tie ꝛ vires exaltabit cor: ꝛ τα καὶ ἰσχὺς ἀνυψώσουσι καρδίαν, καὶ sup vtraq̄ timor dñi, nō est ὑπὲρ ἀμφότερα φόβος κυρίου. οὐκ ἔστιν in timore dñi minoratio: ꝛ nō est ἐν φόβῳ κυρίου ἐλαττωσις, καὶ οὐκ ἔστι querere sibi auxiliū. Timo: domi ζητῆσαι ἑαυτῷ βοήθειαν. Φόβος κυρί nī sicut paradisus benedictionis: ꝛ sup ου ὡς παράδεισος εὐλογίας, καὶ ὑπὲρ oēm gloriam operuit illū. filī πᾶσαν δόξαν ἐκάλυψεν αὐτόν. τέκνον vitā mēdicitatis ne vinas: melius ζωὴν ἐπαιτήσεως μὴ βιώσῃς, κρεῖσσον mori q̄ mendicare. Ait respiciēs ἀποθανεῖν ἢ ἐπαιτεῖν. Ἀνὴρ βλέπων ad alienā mensam nō habet vi ἐἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν οὐκ ἔχει βί tā in ratione vite: inquinabit ani ον ἐν λογισμῷ ζωῆς, ἀλισγήσει ψυ mā suā in cibis alienis. χὴν αὐτοῦ ἐν ἐδέσμασιν ἀλλοτρίοις. vir aūt sapiens ꝛ eruditus ἀνὴρ δὲ ἔμπειρος καὶ πεπαιδευμένος custodiet. In ore impudētis indul φυλάξεται. Ἐν στόματι ἀναιδοῦς γλυ cabit medicitas: ꝛ in vētre e- κανθήσεται ἐπαίτησις, καὶ ἐν κοιλίᾳ αὐ tus ignis ardebit. τοῦ πῦρ καυθήσεται.

Ca. 41.

Mors ☩ amara tui me- Ὦ θάνατε ὡς πικρόν σου τὸ μνη moria homini pacifice viuēti in his μόσυνον ἀνθρώπῳ εἰρηνεύοντι ἐν τοῖς ὑ que sunt ei?. Viro quieto πάρχουσιν αὐτῷ. Ἀνδρὶ ἀπερισπα τ prospero in oībus ꝛ adhuc τῷ καὶ εὐοδουμένῳ ἐν πᾶσι καὶ ἔτι valenti accipere cibū. O mors ἰσχύοντι ἐσθιέξαδαι τροφήν. Ὦ θάνα bonū tuū iudiciū est homini τε καλόν σου τὸ κρίμα ἐξὶν ἀνθρώπῳ indigenti ꝛ diminuto viribꝰ. In vltima ἐσπιδοῦντι καὶ ἐλαττουμένῳ ἰσχύι. Ἐσχα fenecta cōstituto ꝛ occupato de omnib⁹: ꝛ τοις καὶ περισπωμένῳ περὶ πάντων, καὶ nō credēti ꝛ ei q̄ perdidit ἀπειθοῦντι καὶ ἀπολωλεκότι τὴν σο

expectationē. He tuncas iudicii mortis. ὑποστοιονήν. Μὴ ἐυλαβοῦ κρίμα θανάτου. memēto prior te ꝛ vltimor: hoc μνήσθητι πρότερόν σου καὶ ἔσχατον, τοῦ

eñ iudiciū me carn a domi το γὰρ τὸ κρῖμα σῆ σαρκὶ παρὰ κυρί- no: ꝛ q̄d recusas in hāplacito altissimi: ου, καὶ τί ἀναναίνῃ ἐν εὐδοκίᾳ ὑψίσου; Siue decē: siue centū: siue mille anni: Εἴτε δέκα, εἴτε ἑκατόν, εἴτε χίλια ἔτη, nō est in inferno redargutio vite. Filii οὐκ ἔστιν ἐν ἅδου ἔλεγχος ζωῆς. Τέκνα abominabiles sunt: filij peccator: βδελυρὰ γίνεται, τέκνα ἁμαρτωλῶν, ꝛ q̄ conuersāt in vestigio impio καὶ συναναστρέφηται παροικίαις ἀσε- rū. Filiou peccator⁹ peribit here βῶν. Τέκναν ἁμαρτωλῶν ἀπολεῖται κλη

5.40.b ditas: ꝛ cū femine cog C ρονομία, καὶ μετὰ τοῦ σπέρματος αὐτῶν cōmune manet impropriū. Patrē impiū ἐνδελεχίζει ὄνειδος. Πατρὶ ἀσεβεῖ accusabit filij: q̄n ppter illū erubuī op μεμφέται τέκνα, ὅτι δι᾽ αὐτὸν ὀνειδί- probrio. De vobis uri impij: q̄ σονται. Οὐκ ὑμῖν ἄνδρες ἀσεβεῖς, οἵτι derelinquitis legē altissimi. Si νες ἐγκατελίπετε νόμον ὑψίσου. Ἐὰν

5.20.q. cū multiplicati fueritis i pditionē: ꝛ si ἦτε πληθυνόμενοι εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἐὰν nati fueritis: in maledictionē nati erūt⁹. γενηθῆτε, εἰς κατάραν γενηθήσεσθε. ꝛ si mortui fueritis: in maledictionē di ἐὰν ἀποθάνητε, εἰς κατάραν μερι cētis. Dia q̄dq̄ ex terra: in terrā D σθήσεσθε. Πάντα ὅσα ἐκ γῆς, εἰς γῆν reuerent: sic impij in pdi ἀπελεύσεται, οὕτως ἀσεβεῖς εἰς ἀπώ tionē. Luctus hoim in corpib⁹ λειαν. Πένθος ἀνθρώπων ἐν σώμασιν Ecclī. 14 hou: nomē ār hoim nō bonū ἀνθρώπων, ὄνομα δὲ ἀνθρώπων οὐκ ἀγαθὸν delebitur. curā habe de nomi- διαλειφθήσεται. φρόντισον περὶ ὀνόμα ne: illud eñ tibi pmanet: plusq̄ mille the tos, χιλιὸ γὰρ σοι διαμένει, ἢ χίλιοι θη sauri magni auri. bone vite σαυροὶ μεγάλοι χρυσίου. ἀγαθὴς ζωῆς numerus dier⁹: ꝛ bonū nomē in scu ἀριθμὸς ἡμερῶν, καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς αἰῶ lā pmanet. disciplinā in pace cōser νας διαμένει. παιδείαν ἐν εἰρήνῃ συντη uate filij: sapia abscōdita ꝛ ρήσατε τέκνα, σοφία κεκρυμμένη καὶ

Λ thesaur⁹ inuisus: q̄ vtilitas in vtrq̄ θησαυρὸς ἀφανὴς, τίς ὠφέλεια ἐν ἀμ- usu? melior homo q̄ abscon φοτέροις; κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρυ- dit stultitiā suā: q̄ homo q̄ ab πτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ, ἢ ἄνθρωπος ἀπο scondit sapiam suā. Igit ve κρυπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ. Τοιγαροῦν ἐν rebik in verbo meo. nō eñ τρεπήσεσθαι ἐπὶ τῷ ῥήματί μου. οὐ γάρ est oēm verecūdiā seruare bonū: ἐστι πᾶσαν αἰσχύνην φυλάξεται καλόν, ꝛ nō oīa oibus in fide ap- καὶ οὐ πάντα τοῖς πᾶσιν ἐν πίστει ἐυδο probatur. Erubescite a patre ꝛ ma

B kimeū. Αἰσχύνεθε ἀπὸ πατρὸς καὶ μη tre de fornicatione: ꝛ a duce τρὸς περὶ πορνείας, καὶ ἀπὸ ἡγουμένου

Noli metuere iudicium mortis. Me mento que ante te fuerunt & que su peruentura sunt tibi: hoc iudicium a domino omni carni: & q̄ superuenient tibi in beneplacito altissimi: siue decez siue centum siue mille anni. Nō est eñ in inferno accusatio vite. Filii abomina tionum sunt filii peccatorum: & q con uersantur secus domos impiorū. Filio rum peccatorum periet hereditas: & cū femine illorū assiduitas opprobrii. De patre impio queruntur filii: quoniam propter illū sunt in opprobrio. Ve vo bis viri impii qui dereliquitis legē do mini altissimi. Et si nati fueritis in male dictione nascemini: si mortui fueritis in maledictione erit pars vestra. Omnia que de terra sunt in terram conuertent ur: sic impii a maledicto in pditionez. Luctꝰ hominum in corpore iporum: nomē autem impiorū delebitur. Curā habe de bono nomine: hoc enim ma gis pmanebit tibi q̄ mille. thesauri pre cioli & magni. Bone vite numerus die rum: boni autem nomē permanebit in eū. Disciplinam in pace conseruate fi lii. Sapientia enim abscondita & thesau rꝰ inuisus: que vtilitas in vtrisq. Melior est homo qui absondit stulticiam suā: q̄ homo qui absondit sapientiam suā. Verūtamen in his q̄ procedunt de ore meo. Non est enim bonum omnē irre uerentiam obseruare: & non omnia o bus beneplacēt in fide. Erubescite a pa tre: & a matre de formicatione: et a pre sidente & a potente de mendacio: a pri cipe & a iudice de delicto: a synagoga a plebe de iniquitate: a socio & amico de iniustitia: et de loco in quo habitas de furto: de veritate dei & testamento: de discubitu in panib⁹: et effusione da ti & accepti: a salutantibus de silentio: a respectu mulieris formicarie: & ab auersione vultus cognati. Ne auertas faciem a proximo tuo: et ab auferendo partem et non restituēdo. Ne respicias mulierem alieni viri: & ne scruteris an cillā eius: neq̄ steteris ad lectum eius. Caue ab amicis de sermonibus impro perii: & cum dederis ne improperes.

Capitulum quadragesi mum secundum.

De duplices sermonem audit⁹ de reuelatione sermonis absconditi. & eris vere sine confusione: & inuenies gratiam in conspectu omnium homi num. Ne pro his omnib⁹ cōfundaris: & ne accipias personam vt delinquas. De lege altissimi & testamento: et de iu dicio iustificare impium de verbo socio rum & viatorum: & de datione hereditatis amicorum: de equalitate statere & ponderum: de acquisitione multorū & paucorū: & de corruptione emptio nis & negociatorum: & de multa disci plina filiorum: & seruo pessimo latus sanguinare. Super mulierem nequam bonum est signum. Vbi manus multe sunt claude: & quodcūq̄ trades nume ra & appende: datum vero & acceptuz omne describe. De disciplina insensati &

ab iteratione ꝛ simone Καὶ ἀπὸ δευτερώσεως καὶ λόγου audit⁹: ꝛ reuelatione de simonib⁹ ἀκοῆς, καὶ ἀποκαλύ- ψεως περὶ λόγων absconditus. Et eris verecundus vere: κρυφίων. Καὶ ἔσῃ αἰσχυντηρὸς ἀληθῶς, ꝛ inuenies gratiā in cōspectu oīs ho⁹: νὰι εὑρίσκων χάριν ἐναντι παντὸς ἀν- ne de his erubescias: ꝛ ne accipias θρώπου, μὴ περὶ τούτων αἰσχυνθῇς, καὶ μὴ λάβῃς personā vt pecces. de lege προσωπον τοῦ ἁμαρτάνειν. περὶ νόμου altissimi ꝛ testamēto: ꝛ de iudicio ὑψίστου καὶ διαθήκης, καὶ περὶ κρίματος iustificare impiū. De verbo so διαιῶσαι τὸν ἀσεβῆ. Περὶ λόγου και ciꝰ ꝛ viatoꝝ ꝛ de datione νωνοῦ καὶ ὁδοιπόρων καὶ περὶ δόσεως hereditatis amicoꝝ: ꝛ diligētia sta κληρονομίας ἑταίρων, καὶ ἀκριβείας ζυ tere ꝛ pondeꝝ. De acquisitiōe multoꝝ γοῦ καὶ σταθμῶν. Περὶ κτήσεως πολλῶν ꝛ paucoꝝ: de differēte vēdītione καὶ ὀλίγων, περὶ διαφόρου πράσεως mercatoꝝ: ꝛ de disciplīa filioꝝ ἐμπόρων, καὶ περὶ παιδίας τέκνων multa. ꝛ seruo prauo latus san πολλῶν. καὶ δικέτι πονηρῷ πλευρὰν αἱ guinare. Sup mulierē nequā bonū signa μάξαι. Ἐπὶ γυναικὶ πονηρᾷ καλὸν σφρα culū: ꝛ vbi mani? multe clau γίς, καὶ ὅπου χεῖρες πολλαὶ κλεῖ de. Si tradideris: in numero ꝛ σον. Ἐὰν παραδῷς, ἐν ἀριθμῷ καὶ pōdere: ꝛ datio ꝛ acceptio oīa σταθμῷ, καὶ δόσις καὶ λῆψις πάντα in scriptura. De disciplina amētis ꝛ ἐν γραφῇ. Περὶ παιδίας ἀνοήτου καὶ

fatui & de ſenioribus qui iudicantur ab adoleſcentibus: & eris eruditus in omnibus:& probabilis in conſpectum omnium virorū. Filia patris abſcondita eſt:vigilia & ſollicitudo eius aufert ſōnū:ne forte in adoleſcentia ſua adultera efficiatur:& cū viro cōmorata odibilis fiat:ne quando polluatur in virginitate ſua & in paternis ſuis grauida inueniatur:ne forte cum viro cōmorata trāſgrediatur:aut certe ſterilis efficiatur. Sup filiam luxuriosam confirma cuſtodiā:ne quando faciat te in opprobrium venire inimicis:a detractione in ciuitate & obiectione plebis:& confundat te in multitudine populi. Omni homini noli attendere in ſpecie:& in medio mulierū noli cōmorari. De veſtimentis eñ procedit tinea:& a muliere iniquitas viri. Melior eſt eñ iniquitas viri q̄ benefaciens mulier:& mulier confundēs in opprobriuz. Memor ero igitur operū domini:& que vidi annunciabo in ſermonibus domini opera ei⁹. Sol illuminās per omnia reſpexit:& gloria domini plenum eſt opus eius. Nonne dominus fecit ſanctos enarrare omnia mira bilia ſua:q̄ confirmauit dominus omni potens ſtabilis in gloria ſua? Abyſſum & cor hominum inueſtigauit:& in aſtutia eorum excogitauit. Cognouit enī⁹ dominus omnez ſcientiam:& inſpexit in ſignū eius annuncians q̄ preterierūt & que ſuperuentura ſunt:reuelās veſtigia occultorum. Non preterit illuz oīs cogitatus:& non abſcondit ſe ab eo vllus ſermo. Magnalia ſapientie ſue decorauit que eſt ante ſeculum:& vſq; in ſeculum:neq; adiectum eſt neq; minuetur:& non eget alicuius conſilio. Quā deſiderabilia omnia opera eius: et tāq̄ ſcintilla que eſt cōſiderate. Omnia hec viuunt & manēt in ſeculum:& in omni neceſſitate omnia obaudiūt ei. Omnia duplicia: vnum contra vnū et nō fecit quicq̄ deeſſe. Vniuſcuiuſq; cōſeruabit bona. Et quis ſatiabitur videns gloriaz eius?

Capitulū quadrageſimū tertium.

ALtitudinis firmamentum:pulchritudo eiꝰ: ſpecies celi in viſione glorie. Sol in aſpectu annuncians in exitu: vas ammirabile opꝰ excelſi. In meridiano exurit terram: & in conſpectu ardoris eius quis poterit ſuſtinere? Fornacē cuſtodiens i operibus ardoris. Triplici ter ſol extrens montes radios igneos exufflans:et refulgens radiis ſuis obcecat oculos. Magnus dominus qui fecit illum : & in ſermonibus eius feſtinauit iter. Et lunā in omnibus in tēpore ſuo: oſtenſio temporis & ſignum eui. A luna ſignum dieī feſti:luminare quod minuitur in conſummatione. Menſis ſecundum nomē eius eſt creſcens mirabiliter in conſummationem. Vas castrorum in excelſis:in firmamento celi reſpondens gloriose. Species celi gloria ſtellarum mundum illuminas in excelſis dominus. In verbis ſancti ſtabunt ad iudicium : & non deficient in vigiliis ſuis.

nō abſcōſus eſt ab illo neq; vllus ſermo. οὐκ ἐκρύβη ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲ εἷς λόγος.

Magnalia per ſapiam ſuā dcco rauit. Quam eſt ante ſeculū & in ſempiternū: ne forte in adoleſcentia ſua adultera efficiatur:& cū viro cōmorata odibilis fiat:ne quando polluatur in virginitate ſua & in paternis ſuis grauida inueniatur:ne forte cum viro cōmorata trāſgrediatur:aut certe ſterilis efficiatur. Sup filiam luxuriosam confirma cuſtodiā:ne quando faciat te in opprobrium venire inimicis:a detractione in ciuitate & obiectione plebis:& confundat te in multitudine populi. Omni homini noli attendere in ſpecie:& in medio muliērū noli cōmorari. De veſtimentis eñ procedit tinea:& a muliere iniquitas viri. Melior eſt eñ iniquitas viri q̄ benefaciens mulier:& mulier confundēs in opprobriuz. Memor ero igitur operū domini:& que vidi annunciabo in ſermonibus domini opera ei⁹. Sol illuminās per omnia reſpexit:& gloria domini plenum eſt opus eius. Nonne dominus fecit ſanctos enarrare omnia mira bilia ſua:q̄ confirmauit dominus omni potens ſtabilis in gloria ſua? Abyſſum & cor hominum inueſtigauit:& in aſtutia eorum excogitauit. Cognouit enī⁹ dominus omnez ſcientiam:& inſpexit in ſignū eius annuncians q̄ preterierūt & que ſuperuentura ſunt:reuelās veſtigia occultorum. Non preterit illuz oīs cogitatus:& non abſcondit ſe ab eo vllus ſermo. Magnalia ſapientie ſue decorauit que eſt ante ſeculum:& vſq; in ſeculum:neq; adiectum eſt neq; minuetur:& non eget alicuius conſilio. Quā deſiderabilia omnia opera eius: et tāq̄ ſcintilla que eſt cōſiderate. Omnia hec viuunt & manēt in ſeculum:& in omni neceſſitate omnia obaudiūt ei. Omnia duplicia: vnum contra vnū et nō fecit quicq̄ deeſſe. Vniuſcuiuſq; cōſeruabit bona. Et quis ſatiabitur videns gloriaz eius?

Ca.43.

SUperbia altitudinis firmamētū mundi Γαυρίαμα ὕψους στερέωμα καθαρὸν τῆς· ὄψεως οὐρανοῦ ἐν ὁράματι δόξης. tie: ſpecies celi in viſione glie. ηλιος ἐκκαίων ὄρη. Ατμίδας πυρώδεις exufflās & refulgēs radijs obfuſcat oculos. Magnꝰ dñs q̄ fecit eum: & admodū in ſermonibus ſuis ordinauit gressum. Tempus ante & poſt non latet eum: & ab initio vſq; ad finem ſeculi intuetur. Hec omnia duo contra duo: & finis vnius contra principium alterius: & nichil deficit ex his que fecit. Gloriatur in generatione virtutis ſue terra: & in plenitudine ſua repleta eſt animalibus. Qui enarrat mare enarrat periculi eius: & auditū auris ſuas admiramur. Illic preclara opa & mirabilia: varia bestiarū genera et ceti pecoriū:et creatura beluarū. Propter ipm cōfirmatus ē itineris finis:& in ſermone eius cōpoſita ſunt opa. Multa dicimus:et deficimꝰ et in oibus gloriātes:ad qd valebimꝰ? Ipe eñ oīs ſup opa ſua. Terribilis dñs & magnus vehementer:et mirabilis potentia ipius. Glorificātes dñm q̄ntūcūq; potueritis ſupualebit adhuc:et āmirabilis magnificētia eius. Brachia erecta dñi exaltate illū q̄ntū poteſtis:maior eñ eſt oi laude. Exaltātes eū replemini virtute. Ne laboretis : nō eñ comprehendetis. Quis videbit eū et enarrabit:et qs magnificabit eū ſicut eſt ab initio. Multa abſcōdita ſunt maiora his. Pauca eñ vidimus operū eius. Oia aūt dñs fecit: & pie agētibus dedit ſapiam. Ca.44.

LAudemus viros gloriōſos:& parentes nros in gñatione. Multam gloriā fecit dñs magnificētia ſua a ſeculo. Dominātes in poteſtatibus ſuis: homines magni virtute & prudētia ſua p̄diti:nunciātes in ꝓphetis dignitatē ꝓphetarū:et imperātes in p̄ſenti populo:et virtute prudētie populis ſcitiſſima verba. In puerītia ſua reqrētes modos muſicos:& narrātes carmia ſcriptu arū. Hoies dīites in virtute pulchritudinis ſtudiū habētes pacificātes in domibus ſuis. Oēs iſti in gñationibus gentis ſue gloriā adepti ſunt:& in diebus ſuis habētur in laudibus. Qui de illis nati ſunt reliquerūt nomē narrādi laudes eorum. Et ſūt quorū nō eſt memoria. Perierūt q̄ nō fuerint:& nati ſunt q̄ nō nati: & filii eorū cū ipis. Sed illi viri miſericordie ſunt: quorū pietates nō defuerunt.

Vide arcū & benedic eū qui fecit illum. Valde ſpecioſus eſt in ſplendore ſuo. Gyrauit celū in circuitu glorie ſue: manus excelſi aperuerunt illū. Imperio ſuo ac celeraut nuꝫ: & accelerat coruſcationes emittere iudicii ſui. Propterea aperti ſunt theſauri: & euolauerunt nebule ſicut aues. In magnitudine ſua poſuit nubes:& cōfracti ſunt lapides grandinis. In conſpectu eius cōmouebuntur montes:& in volūtate ei⁹ aſpiraunt notus . Vox tonitrui eius verberauit terrā: tēpeſtas aquilonis:& cōgregatio ſpiritus:& ſicut auis deponēs ad fedendū aſpergit niuē:& ſicut locuſta demergēs deſcenſus eius. Pulchritudinē cādoris ei⁹ āmirabitur oculus : & ſup imbrē ei⁹ expaueſcit cor. Gelu ſicut ſale effundet ſup terrā:& dū gelauerit ſiet tanq̄ cacumina tribuli. Frigidꝰ ventus aqlo flauit & gelauit criſtall⁹ ab aqua. Sup omnez cōgregatiōē aquarū requeſcet : & ſicut lorica induet ſe aqs. Et deuorabit montes et exuret deſertū:et extinguet viri de ſicut ignē. Medicina oim in feſtinatione nebule:& ros obuians ab ardore veniēti humilē efficiet eū. In ſermone eius ſiſtit vētus:& et cogitatione ſua placauit abyſſuz:& plātauit illū dñs inſulas. Qui nauigat mare enarrat pericula eius: et audītes auribus nris āmirabimur. Illic preclara opa & mirabilia:varia beſtiarū genera et ceti pecoriū:et creatura beluarū. Propter ipm cōfirmatus ē itineris finis:& in ſermone eius cōpoſita ſunt opa. Multa dicimus:et deficimꝰ et in oibꝰ gloriātes:ad qd valebimꝰ? Ipe eñ oīs ſup opa ſua. Terribilis dñs & magnus vehementer:et mirabilis potentia ipius. Glorificātes dñm q̄ntūcūq; potueritis ſupualebit adhuc:et āmirabilis magnificētia eius. Brachia erecta dñi exaltate illū q̄ntū poteſtis:maior eñ eſt oi laude. Exaltātes eū replemini virtute. Ne laboretis : nō eñ comprehendetis. Quis videbit eū et enarrabit:et qs magnificabit eū ſicut eſt ab initio. Multa abſcōdita ſunt maiora his. Pauca eñ vidimus operū eius. Oia aūt dñs fecit: & pie agētibus dedit ſapiam. Ca.44.

LAudemus viros gloriōſos:& parentes nros in gñatione. Multam gloriā fecit dñs magnificētia ſua a ſeculo. Dominātes in poteſtatibus ſuis: homines magni virtute & prudētia ſua p̄diti:nunciātes in ꝓphetis dignitatē ꝓphetarū:et imperātes in p̄ſenti populo:et virtute prudētie populis ſcitiſſima verba. In puerītia ſua reqrētes modos muſicos:& narrātes carmia ſcriptu arū. Hoies dīites in virtute pulchritudinis ſtudiū habētes pacificātes in domibus ſuis. Oēs iſti in gñationibus gentis ſue gloriā adepti ſunt:& in diebus ſuis habētur in laudibus. Qui de illis nati ſunt reliquerūt nomē narrādi laudes eorum. Et ſūt quorū nō eſt memoria. Perierūt q̄ nō fuerint:& nati ſunt q̄ nō nati: & filii eorū cū ipis. Sed illi viri miſericordie ſunt: quorū pietates nō defuerunt.

Cū femine eoꝝ permanet bo=
Μετὰ τ̄ σπέρματος αὐτῶν διαμενεῖ ἀγα
na hereditas nepotes eoꝝ in tefta
θὴ κληρονομία ἔγγονα αὐτῶν ἐν ταῖς δια
mentis. In testamētis est semen
θήκαις· Ἐν διαθήκαις ἐστὶ τὸ σπέρμα
eoꝝ: τ filij eoꝝ post eos.
αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν μετ' αὐτούς.
Usqꝫ in seculū manet semē eoꝝ: τ
Ἕως αἰῶνος μένει σπέρμα αὐτῶν, καὶ
gloria eoꝝ nō delebit. Sa=
ἡ δόξα αὐτῶν οὐκ ἐξαλειφθήσεται. Τὰ
pora eoꝝ in pace sepulta sūt: τ
σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ
nomē eoꝝ viuit in generatione τ generatione.
ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.
Sapiam ipoꝝ narrabūt ppli: τ
Σοφίαν αὐτῶν διηγήσονται λαοί, καὶ τὸν
laudē eoꝝ enūciat eccla.
ἔπαινον αὐτῶν ἐξαγγελεῖ ἐκκλησία.
Enoch bñplacuit dño deo: τ tran
Ενὼχ εὐηρέστησε κυρίῳ θεῷ, καὶ με=
slat' est exemplū penitētie gēn
τετέθη ὑπόδειγμα μετανοίας τοῖς γε
tiōnib'. Noe inuent' est perfect': iust': in tem
νέαις· Νῶε εὑρέθη τέλειος, δίκαιος, ἐν και
pore ire fact' est recōciliatio. Ideo
ρῷ ὀργῆς ἐγένετο ἀνταλλαγμα. Διατ῀το
factū est diluuiū: τ testamēta seculi
ἐγένετο κατακλυσμός, καὶ διαθῆκαι αἰῶνος
statuta sūt apud illū. ne delere
ἐστάθησαν πρὸς αὐτόν· ἵνα μὴ ἐξαλεί
tur diluuio ois caro. Abraam
φηται κατακλυσμῷ πᾶσα σάρξ. Ἀβραὰμ
magn' pater multitudinis gēnū: τ nō
μέγας πατὴρ πλήθους ἐθνῶν, καὶ οὐκ
est inuēt' similis in gla ei': q̄ conser
εὑρέθη ὅμοιος ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, ὃς συνετή
uauit legē altissimi τ fuit in testamē
ρησε νόμον ὑψίστου καὶ ἐν μέσῳ διαθή=
to ei illō. in carne ei' statuit
κη μετ' αὐτοῦ· ἐν σαρκὶ αὐτοῦ ἔστησε
testamētū: τ in tentatione inuenē fidelis.
διαθήκην, καὶ ἐν πειρασμῷ εὑρέθη πιστός.
Ideo in iuramēto statuit illi: benedi
Διαὸ τοῦτο ἐν ὅρκῳ ἔστησεν αὐτῷ, ἐνευλο
cere gētes in semine eius. multiplicare
γεῖν ἔθνη ἐν σπέρματι αὐτοῦ· πληθῦναι
illū sicī pulueré terre: τ hereditare
αὐτὸν ὡς κοῦν τῆς γῆς, καὶ κατακληρο=
illos a mari vsqꝫ ma
νομῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ θαλάσσης ἕως θα
re τ a flumine vsqꝫ ad extremi
λάσσης καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως ἄκρου τῆς
terre. τ in isaac statuit sic ppt
γῆς· καὶ ἐν τῷ Ἰσαὰκ ἔστησεν οὕτως διὰ
abrahā patrē eius bñdictionē
Ἀβραὰμ τὸν πατέρα αὐτοῦ εὐλογίαν
oīm hoim τ testamētū: τ de
πάντων ἀνθρώπων καὶ διαθήκην, καὶ κα
uit sup caput iacob. Agno
τέπαυσεν ἐπὶ κεφαλὴν Ἰακώβ. Ἔγνω
uit eū in bñdictionib' suis: τ de=
γνω αὐτὸν ἐν εὐλογίαις αὐτοῦ, καὶ ἔδω
dit illi hereditatē: τ diuisit
κεν αὐτῷ κληρονομίαν, καὶ διέσειλε
partē ei' in tribub' q̄ diuisit duo
μερίδος αὐτοῦ ἐν φυλαῖς αἷς ἐμέρισε δώ
decim. τ eduxit ex eo vi
rū. καὶ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ ἄνδρα
nie inuenientē gram in oculis
ἐλεούς εὑρίσκοντα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς

Cum femine eorum permanēt bona: hereditas sancta nepotes eorum. Et in testamentis steterūt semē eorum: et filii eorum propter illos vsqꝫ in eternum manent. Semē eorum: & gloria eorum nō derelinquetur. Corpora eorum in pace sepulta sunt: et nomē eorum viuet in generationē & generationem. Sapiam ipsorum narrent populi: & laudem ipsorum nūcīet ecclesia. Enoch placuit deo et translatus est in paradisum: vt det gētibus sapientiam. Noe inuentus est perfectus. iustus: & in tempore iracundie factus est reconciliatio. Ideo dimissum est reliquū terre: cū factū est diluuium. Testamenta seculi posita sunt apud illum: ne deleri possit diluuio ois caro. Abraā magnus pater multitudinis gentium: & non est inuentus similis illi in gloria. Qui conseruauit legem excelsi: & fuit in testamento cum illo. In carne ei' statuit testamentum: & in tentatione inuentus est fidelis. Ideo iureiurando dedit illi gloriam in gente sua crescere illū quasi terre cumulum: & vt stellas exaltare semē ei': et hereditare illos a mari vsqꝫ ad mare: & a flumine vsqꝫ ad terminos terre. Et ipsum eodem modo fecit propter abraam patrem ei'. Benedictione omnium gentium dedit illi dominus: & testamentum suum confirmauit super caput iacob. Agnouit eum in benedictionibus suis: et dedit illi hereditatē & diuisit illi partē in tribub' duodecim. Et conseruauit illi homines misericordie inuenientes gratiā in oculis omnis carnis.

Capitulum quadragesimum quintum.

Dilectus deo & hominibus moyses cui' memoria in benedictione est. Similem illum fecit in gloria sanctorū: et magnificauit eum in timore inimicorum: et in verbis suis monstra placauit. Gloificauit illum in cōspectu regum: & fussit illi coram populo suo: & ostendit illi gloriam suam. In fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum: & elegit eū ex omni carne. Audiuit enim eū & vocem ipsius: et induxit illum in nubem. Et dedit illi cor ad precepta et legem vite & discipline docere iacob testamentum suum: & iudicia sua israel. Excelsus fecit aaron fratrem suum: & similem sibi de tribu leui. Statuit ei testamentum eternum: et dedit illi sacerdotium gentis: et beatificauit illum in gloria. Et cīr cunciuxit eū zona iusticie: & induit eū stola glorie: & coronauit eum in vasis virtutis. Circumpedes & femoralia et humerale posuit ei: et cinxit illum tintinabulis aureis plurimis in gyro: dare sonitum in incessu suo: auditum facere sonitum in templo in memoriam filiis gentis sue. Stolam sanctam auro & hyacintho et purpura: opus textile: viri sapientis iudicio et veritate prediti. Torto cocco opus artificis geminis preciosis figuratis in ligatura auri: et opere lapidarii sculptis in memoriam secundum numerum tribuum israel.

ois carnis.
πάσης σαρκός. Ca. 45.

Dilectꝰ a deo τ hoi
Ἠγαπημένον ὑπὸ θεοῦ καὶ ἀνθρώ
bus moyses: cui' memoria in bñdi
πων μωσῆν, οὗ τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογί
ctionib'. Similē fecit eū glie sctō τ
αις. Ὡμοίωσεν αὐτὸν δόξῃ ἁγίων καὶ
magnificauit eū in timorib' inimicoꝝ: in
ἐμεγάλυνεν αὐτὸν ἐν φόβοις ἐχθρῶν, ἐν
verbis suis signa cessare fecit: τ
λογίοις αὐτοῦ σημεῖα κατέπαυσε, καὶ
glificauit illū in conspectu re
ἐδόξασεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον βασι
gū. Iussit illi ad pplin suū
λέων. Ἐνετείλατο αὐτῷ πρὸς λαὸν αὐτ῀
τ ostēdit illi gḷiam suā: in
τοῦ δεῖξαι αὐτῷ τὴν δόξης αὐτοῦ, ἐν
fide τ mānsuetudine ei' sctificauit eū.
πίστει καὶ πραότητι αὐτοῦ ἡγίασεν αὐ
Elegit eū ex oi car
τόν. Ἐξελέξατο αὐτὸν ἐκ πάσης σαρ
ne: audire fecit sū
κός, ἀκοῦτισεν αὐτὸν τῆς φωνῆς αὐτοῦ,
τ induxit illū in caligine.
καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν γνόφον.
Et dedit illi in cōspectu pre
Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ κατὰ πρόσωπον ἐν
cepta: legē vite τ sciētie. Doc
τολάς, νόμον ζωῆς καὶ ἐπιστήμης. Ἐδί
uit iacob testamētū: τ iudicia sua
δαξε τὸν Ἰακὼβ διαθήκην, καὶ κρίματα αὐ
israel. Barō exaltauit sctm
τοῦ τὸν Ἰσραήλ. Ἀχρὼν ἀνύψωσεν ἅγιον
simile illi frātē ei' de tribu le
ὅμοιον αὐτῷ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐκ φυλῆς Λε
ui. Statuit ei testamētū sculi: τ
νί. Ἔστησεν αὐτῷ διαθήκην αἰῶνος, καὶ
dedit illi sacerdotiū ppli. beatifica
ἔδωκεν αὐτῷ ἱερατείαν λαοῦ· μακαρί
uit illū in honestate: τ circūcinxit
σειν αὐτὸν ἐν ἐνδοξασμῷ, καὶ περιέζωσεν
eū vestimēto glie. induit eū
αὐτὸν στολὴν δόξης· ἐνέδυσεν αὐτὸν
cōsummatione glorioꝰ: τ firmauit
συντέλειαν καυχήματος, καὶ ἐστερέωσεν
eū in vasis virtutis. femoralia
αὐτὸν ἐν σκεύεσιν ἰσχύος. Περισκελῆ
τ vestē talarē τ humerale: τ circūdū
καὶ στολὴν καὶ ἐπωμίδα, καὶ ἐκύκλω
uit eū sphēris aureis tintinabulis
σεν αὐτὸν ῥοΐσκοις χρυσοῖς κωδωσι
plurimis in circuitu ad sonādū voce in gra
πλείοις κυκλόθεν, ἠχῆσαι φωνὴν ἐν βη
dū' suis. Ingrādile facere sonū in
μασιν αὐτοῦ. Ἀκούσιον ποιῆσαι ἦχον ἐν
templo: τ in memoriā filijs ppli sui:
ναῷ, καὶ εἰς μνημόσυνον υἱοῖς λαοῦ αὐτ῀,
stola sancta aūro τ hiacintho τ pur
στολὴ ἁγία χρυσῷ καὶ ὑακίνθῳ καὶ πορ
pura opere polimitarij cōsili iudicij ſ
φύρᾳ ἔργῳ ποικίλ῀. Λογίῳ κρίσεως δή
gnus veritatis retorto cocco opere
λοις ἀληθείας κεκλωσμένῳ κόκκῳ ἔργῳ
artificis. Lapidib' pciosis sculpturis
τεχνί῀. Λίθοις πολυτελέσι γλύμμασι
signatilis: in ligatura auri opere lapida
σφραγίδος, ἐν δίσκῳ χρυσίου ἔργῳ λιθουρ
rij, in memoriā scriptā sunt
γοῦ. Εἰς μνημόσυνον ἐγγεγραμμέ
pna fm numeꝝ filioꝝ israel.
νοις κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ. ∞∞∞

Coronā aureā sup mitrā:
Στέφανον χρυσοῦν ἐπάνω κιδάρεως,
sculpturā signaculi sanctitatis: gḷia
ἐκτύπωμα σφραγῖδος ἁγιασμοῦ· καὶ
tionē honoris opa virtutis. cōcupiscentias
χλιμα τιμῆς ἔργα ἰσχύος· ἐπιθυμήματα
oculoꝝ ornata pulchra. Ante e=
ὀφθαλμῶν κοσμούμενα ὡραῖα. Πρὸ αὐ
tum nō fuerūt talia: τ vsqꝫ in seculū
τοῦ οὐ γέγονε ποτοῦτα, καὶ ἕως αἰῶνος
nō indut' est alienigena. pter filios
οὐκ ἐδύσατο ἀλλογενὴς. πλὴν τῶν υἱῶν
ei' solūm: τ nepotes eius sem
αὐτοῦ μόνον, καὶ τὰ ἔγγονα αὐτοῦ δια=
per. Sacrificia illoꝝ tota offerent
παντός. Θυσίαι αὐτῶν ὁλοκαρπωθήσον
quotidie assidue bis: repletū
ται καθημέραν ἐνδελεχῶς δίς, ἐπιπλήρωσε
moyses manus ei' τ vnxit
μωσῆς τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἔχρισεν
illū oleo sancto: factū est illi in testa
αὐτὸν ἐλαίῳ ἁγίῳ, ἐγενήθη ταῦτῷ εἰς δια
mentū seculi: τ semini eius in
θήκην αἰῶνος, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἐν
die celi. Ad ministrādū ei simul
ἡμέρᾳ οὐρανοῦ· Λειτουργεῖν αὐτῷ ἅμα
τ sacerdotiū fungēdū: a bñdicēdū ppło su
καὶ ἱερατεύειν, καὶ εὐλογεῖν τὸν λαὸν ἐν
nomine. suo. elegit eū ab
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· ἐξελέξατο αὐτὸν ἐκ πᾶ
omni viuēte ad offerendā libationē
παντὸς ζῶντος προσαγαγεῖν καρπω=
dño. Incensum τ bonū odore in
σιν κυρίῳ. Θυμίαμα καὶ εὐωδίαν εἰς
memoriā ad placandū pro
μνημόσυνον ἐξιλάσκεσθαι περὶ τοῦ λαοῦ
dedit illi mādata ei' potestatē in
ἔδωκεν αὐτῷ ἐντολὰς αὐτοῦ ἐξουσίαν ἐν
testamētis iudiciū. Ad docēdū ta=
διαθήκαις κριμάτων. Διδάξαι τὸν Ια
cob testimonia: τ in lege' fina
κὼβ τὰ μαρτύρια, καὶ ἐν νομῷ αὐτοῦ
ad illuminādū israel. Cōspirarūt
φωτίσαι τὸν Ἰσραήλ. Ἐπισυνέστησαν
in eū alieni: τ zelauerūt eū
αὐτῷ ἀλλότριοι, καὶ ἐζήλωσαν αὐτὸν
in deserto. Uiri q circa dathā
ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἄνδρες οἱ περὶ δαθὰν
τ abiro: τ cōgregatio core in
καὶ ἀβειρών, καὶ ἡ συναγωγὴ κορὲ ἐν
furore τ ira. Uidit dñs τ nō pro
θυμῷ καὶ ὀργῇ. Εἶδε κύριος καὶ οὐκ εὐ
bauit: τ cōsumati sunt in furore
δόκησε, καὶ συνετελέσθησαν ἐν θυμῷ
ire. fecit in illis mōstra ad
ὀργῆς. ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς τέρατα κα
cōsumendū in igne flāme eoꝝ.
ταναλῶσαι ἐν πυρὶ φλογὸς αὐτῶν.
Et addidit aaron gḷiam: τ de=
Καὶ προσέθηκεν Ἀαρὼν δόξαν, καὶ ἔδω
dit illi hereditatē. Primitias pmo
κεν αὐτῷ κληρονομίαν. Ἀπαρχὴν πρω
genitoꝝ dedit illi. Panē in
τογενημάτων ἐμέρισεν αὐτῷ. Ἄρτον ἐν
pmis pauit in sacietate: τ
πρώτοις ἐνέμησεν ἐν πλησμονῇ, καὶ
ipſi sacrificia dñi edēt: q̄ de=
ἔφαγον θυσίας κυρίου φάγονται· ἃς ἔδω
dit illi τ semini ei'. Cetez
κεν αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτ῀. Πλὴν
in terra ppli nō hereditabit: τ pars
ἐν γῇ λαοῦ οὐ κληρονομήσει, καὶ μερὶς

Corona aurea super mitrā eius expressa signo sanctitatis: gloria honoris et opus virtutis: desiderio oculoꝝ ornata. Sic pulchra ante ipsum non fuerunt talia vsqꝫ ad originē. Non est indutus illa alienigena: pliꝰ: sed tantū filij ipius soli et nepotes eius per omne tempus. Sacrificia ipsi' cōsumata sunt igni quotidie. Complēuit moyses manus ei': & vnxit illum oleo sancto. Factum est illi in testamentum eternum: et semini ei' sicut dies celi: fungi sacerdotio & habere laudem: & glificare populum suū in nomine suo. Ipsum elegit ab omni viuente: ofterre sacrificium deo incensum: & bonum odorem in memoriam placare pro populo suo. Et dedit illi in preceptis suis potestatem: in testamentis iudiciorū: docere iacob testimonia: et in lege sua lucē dare israel. Quia cōtra illum steterunt alieni: & propter inuidiam circūdederunt illum homines in deserto: qui erant cum dathan & abyron: et congregatio chore in iracundia. Vidit dominus deus et non placuit illi: & consumpti sunt in impetu iracundie. Fecit illis monstra: et consumpsit illos in flamma ignis. Et addidit aaron gloriam et dedit illi hereditatem: & primitias frugum ferre dimisit illi. Panes ipsius in primis parauit in satietatem: nā et sacrificia domini edent que dedit illi. et semini eius. Ceterum inter gētes nō hereditabit: & pars non est illi in gēte. Ipse est em̄ pars eius & hereditas. Phinees filius eleazari tertius in gloria imitando eum in timore domini: et stare in reuerentia gentis: in bonitate et alacritate animę sue placuit deo israel. Ideo statuit illi testamentum pacis: & principem sanctorum et gentis sue: vt sit illi & semini ei' sacerdotii dignitas in eternum. Et testamentū dauid regi filio ieſſe de tribu iuda: hereditas ipſi & semini eius: vt daret sapientiam in cor nostrū iudicare gentem suā in iustitia: nē abo Jerentur bona ipsorum: et gloriam ipsorum in gentem eorum eternam fecit.

Capitulum quadragesimum sextum.

Hortis in bello iesus naue successor moysi in prophetis qui fuit magn' secundum nomen tuum: maximus in salutem electorum dei: expugnare insurgentes hostes. vt consequeretur hereditatem israel. Quam gloriam adeptus est in tollendo manus suas: et iactando contra ciuitates rōpheas. Quis ante illum ita restitit. Nam hostes ipe dominus percussit. Aut non in iracundia eius impeditus est sol; & vna dies facta est quasi duo. Inuocauit altissimus potentem in oppugnando inimicos undiq: & audiuit illum magnus & sanctus deus in fabis grandinis virtutis valde fortis. Impetum fecit contra gentem hostilem: & in descensu perdidit contrarios: vt

cognoscãt gẽtes armaturã eoꝝ: qꝛ γνῶσιν ἔθνη παγοπλίαν ἀυτῶν, ὅτι contra dñm belli ejus. ἐναντίον κυρίου ὁ πόλεμος ἀυτοῦ.
Et cũ insecuꝰ est a tergo poten Καὶ ὀπίσω ἐπωκολούθησεν ὀπίσω δυναστ tis: ⁊ in die moysi fecit mi σου, καὶ ἐν ἡμέρα μωσέως ἐποίησεν ἔ sericordiã.ipe ⁊ chaleb filiꝰ iephone λεος· αὐτὸς καὶ χάλεβ υἱὸς ἰεφοννῆ ad resistẽdũ cõtra cõgregationẽ. Bñ phi ἀντισῆναι ἐναντίον ἐκκλησίας. Κωλυ bẽdũ pplm a peccato: ⁊ cessare σαι λαὸν ἀπὸ ἁμαρτίας, καὶ κοπα factẽsũ murmur malitie: ⁊ ipi σαι γογγυσμὸν πονηρίας, καὶ αὐτοὶ duo exules liberati sunt a septen δύο ὄντες διεσώθησαν ἀπὸ ἑξακοσί tis millibus peditũ. Bñ inducendũ il ων χιλιάδων πεζῶν. Εἰσαγαγεῖν αὐ los in hereditatẽ: in terrã ma τοὺς εἰς κληρονομίαν, εἰς γῆν ῥέου ntẽ lacte ⁊ melle. ⁊ dedit do σαν γάλα καὶ μέλι. καὶ ἔδωκεν ὁ κύ min⁹ chaleb fortitudinẽ: ⁊ vsq; i senectutẽ ριος τῷ χαλεβ ἰσχύν, καὶ ἕως γήρους pmansit ei: ⁊ vt ascẽderet ipe ὑπέμεινεν αὐτῷ, καὶ ἐπιβῆναι αὐτὸν in altitudinẽ terre: ⁊ semẽ ἐπὶ ὑψος τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα ipius obtinuit hereditatẽ. Ut αὐτοῦ κατέσχε κληρονομίαν. Ὅπως videret eos filij israel: qꝛ bo ἴδωσι πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ, ὅτι κα nũ ambulare post dñm: λὸν τὸ πορεύεσθαι ὀπίσω τοῦ κυρίου, ꝙ iudices singuli suo nomi καὶ οἱ κριταὶ ἕκαστος τῷ ὀνόματι ne q̃rũ nõ fornicatũ est eos: τι ὅσων οὐκ ἐξεπορνευσεν ἡ καρδία, ⁊ q̃bus nõ auersi sunt a domi καὶ ὅσοι οὐκ ἀπεστράφησαν ἀπὸ κυρί no: ⁊ memoria eoꝝ in bñdi ου, καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐν ἐυλο ctionib⁹. Ossa eoꝝ pullulent in γίαις. Τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ἀνεβλάστησαν loco suo: ⁊ nomẽ eo τοῦ τόπου αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐ rũ cõmutatũ in filijs glo τῶν ἀντικαταλλαγὸν ἐν υἱοῖς δε rificatoꝝ eoꝝ. Electus a δοξασμένων αὐτῶν. Ἠγαπημένος ὑπὸ dño suo samuel: pphẽta do κυρίου αὐτοῦ σαμουήλ, προφήτης κυ rini cõstituit regna: ⁊ vn ρίου κατέστησε βασιλείας, καὶ ἔχρι xit principes in pplm suũ. σεν ἄρχοντας ἐπὶ λαὸν αὐτοῦ.
In lege dñi iudicauit cõgregationẽ: ⁊ Ἐν νόμῳ κυρίου ἔκρινε συναγωγήν, καὶ visitauit dñs iacob. In ἐπεσκέψατο κύριος τὸν ἰακώβ. Ἐν fide sua examinat⁹ ẽ pphẽta: ⁊ πίστει αὐτοῦ ἐκριβάθη προφήτης, καὶ cognit⁹ ẽ in verbo suo. ⁊ innoca ἐγνώσθη ἐν ῥήματι αὐτοῦ. καὶ ἐπεκα uit dñm potẽtẽ: in λέσατο τὸν κύριον δυνάστην, ἐν τῷ pmendo ipe hostes suos vndi προσφέρειν αὐτὸν ἐχθροὺς αὐτοῦ κυκλό cque: in oblatione viri lacte nutriti quε: ἐν προσφορᾷ ἀνδρὸς γαλαπηνοῦ,

cognoscãt gẽtes potentiã eius: quia cõ tra deum pugnare nõ est facile: & secu tus est a tergo potentes. Et in diebus moysi misericordiã fecit ipse & caleph filius iephone: stare contra hostem & prohibere gentes a peccatis: & perfrin gere murmur malitie. Et ipsi duo con stituti a periculo liberati sunt a numero sexcentorum milium peditum: inducere illos in hereditatem in terram quam manat lac & mel. Et dedit dominus ipi caleph fortitudinem: et vsq; in senectu tem permansit illi virtus: vt ascenderet in excelsum terre locum: & semen ipsi⁹ obtinuit hereditatem. Et viderunt oẽs filii israel quia bonum est obsequi san cto deo. Et iudices singuli suo nomine quorum non est corruptus cor: qui nõ auersi sunt a domino: vt sit memoria il lorum in benedictione. Et ossa eorum pullulant de loco suo: & nomen eorum permanet in eternum: permanente ad filios illorum sanctorum virorum glo ria. Dilectus a domino deo suo samuel propheta domini: renouauit imperiuꝫ & vnxit principes in gente sua. In lege domini congregationem iudicauit: & vidit deum iacob & in fide sua probat⁹ est propheta. Et cognitus est in verbis suis fidelis: quia vidit deum lucis. Et in uocauit dominum omnipotentem in oppugnando hostes circumstantes vn dicꝫ in oblationem viri imuiolati. Et in tonuit de celo domin⁹: & in sonitu ma gno auditam fecit vocem suam: et con triuit principes tyrorum: & omnes du ces phylistiim. Et ante temp⁹ finis vite & seculi testimonium prebuit in cõspe ctu domini & christi. Pecunias & vsq; ad calciamenta ab omni carne nõ ac cepit: & non accusauit illum homo. Et post hec dormiuit et votum fecit regi: & ostẽdit illi finem vite sue: & exaltauit vocem eius de terra in prophetis dele re impietatem gentis.

Capitulum quadragesi mum septimum.

POst hec surrexit nathan prophe ta in diebus dauid. Et quasi aper separatus a carne: sic dauid a filiis israꝫ. Cum leonib⁹ lusit quasi cum agnis: & in vrsis similiter fecit sicut in agnis ouium. In iuuentute sua nũquid non occidit gigantem: & obstulit opprobri um de gente? In tollendo manum in sa xo funde deiecit exultationẽ golie: vbi non inuocauit deum omnipotentem. Et dedit in dextera eius tollere homi nem fortem in bello: & exaltare cornu gentis sue. Sic in decem milibus glorifi cauit eum: & laudauit eũ in benedictio nibus domini in offerendo illi coronã glorie. Contriuit enim inimicos vndiq; & extirpauit philistiim contrarios vsq; in hodiernum diem.

τ τοπωτ de celo dñs.
καὶ ἐβρόντησεν ἀπ᾽οὐρανοῦ ὁ κύριος.
Et in sono magno tonitrui audi= Καὶ ἐν ἤχῳ μεγάλῳ βρονῆς ἀκουσ Bu.14
tũ fecit. vocẽ suã. ⁊ ἠν ἔποίησε τὴν φωνὴν αὐτοῦ. καὶ a.
cõtriuit duces tyrior⁹: ⁊ om= ἐξέτριψεν ἡγουμένους τυρίων, καὶ πάν
nes principes philistiim. ⁊ ante τας ἄρχοντας φυλισιείμ. καὶ πρὸ
tps dormitionis secũi testimoniũ p καιροῦ κοιμήσεως αἰῶνος ἐπεμαρτυ= Josue.
hibuit in cõspectu dñi ⁊ ipchitli sui. ρατο ἐναντι κυρίου καὶ χριστοῦ αὐ 14.c.
ραο ἐναντι κυρίου καὶ χριστοῦ αὐ
Decumbas ⁊ vsq; ad calciamẽta τοῦ. Χρήματα καὶ ἕως ὑποδημάτων
ab omni carne nõ accepi. ἀπὸ πάσης σαρκὸς οὐκ εἴληφα. C
Et non accusauit illi homo: Καὶ οὐκ ἐνεκάλεσεν αὐτῷ ἄνθρωπος,
⁊ postq̃ dormiuit ipe ꝓpheta τ postq̃ dormiuit ipe ꝓpheta
dñm altissimũ: ⁊ dedit in dex καὶ μετὰ τὸ ὑπνῶσαι αὐτὸν τὸν προφή
tram regis: ⁊ vnxit regi fi την: ⁊ ἔχρισε βασιλεῖ τὴν τε
nẽ eius: ⁊ exaltauit de terra λευτὴν αὐτοῦ, καὶ ἀνύψωσεν ἐκ γῆς
vocẽ suã: in ꝓpheta ad de τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ἐν προφητείᾳ ἐξα
leuãdũ iniquitatẽ ꝓpli. ραι ἀνομίαν λαοῦ. Ca.47.
Ecclesiasticus.
Καὶ μετὰ τοῦτο ἀνέστη νάθαν ὁ
propheta in diebꝰ dauid sicut D
τροφήτης ἐν ἡμέραις δαυὶδ ὡσεὶ 1.Re.
adeps separat⁹ a salutari: 7.c.
στέαρ ἀφωρισμένον ἀπὸ σωτηρίου,
sic dauid a filijs israel.
οὕτως δαυὶδ ἀπὸ υἱῶν ἰσραήλ.
In leonib⁹ familiarit egit q̃si in hedis 1.Re.
Ἐν λέουσιν ἐπιξένωσεν ὡς ἐν ἐρίφοις 12.a.
⁊ in vrsis sicut in agnis ouĩ
καὶ ἐν ἄρκοις ὡς ἐν ἀρνασι προβά=
tum. in iuuẽtute sua. occidit gi των. ἐν νεότητι αὐτοῦ ἀπεκτείνε γί
gantẽ: ⁊ abstulit opprobriũ de po γαντα, καὶ ἐξῆρεν ὀνειδισμὸν ἐκ λα
pulo. Et in tollẽdo manũ in οῦ. Καὶ ἐν τῷ ἐπᾶραι χεῖρα ἐν
lapide funde vt deyceret super λίθῳ σφενδόνης καταβαλεῖν γαυεί
bã goliat. Inuocauit eũ αμα τοῦ γολιάθ. Ἐπεκαλέσατο ἐπ᾽ A
dñm altissimũ: ⁊ dedit in dex αὐτὸν ὕψιστον: ⁊ ἔδωκεν ἐν δε
tera eius robur ad occidẽdũ hoiem ξιᾷ αὐτοῦ κράτος ἐξᾶραι ἄνθρωπον 1.Reg.
potentẽ in bello: vt exaltet cor= δυνατὸν ἐν πολέμῳ, ἀνυψῶσαι κέ 17.f.
nu ꝓpli sui. Sic in decẽ mi ras λαοῦ αὐτοῦ. Οὕτως ἐν μυριά
lib⁹ glorificauit eũ ⁊ laudauit il σιν ἐδόξασεν αὐτὸν καὶ ἤνεσεν αὐ
lũ in bñdictionib⁹ dñi. In affe τὸν ἐν ἐυλογίαις κυρίου. Ἐν τῷ φέ 1.Reg.
rẽdo illi diadema glie. Con ρεσθαι αὐτῷ διάδημα δόξης. Ἐξέ 18.b
triuit inimicos ineirenitr: ⁊ destru τριψεν ἐχθρους κυκλόθεν, καὶ ἐξουδέ
xit philistiim aduersarios.
νωσε φυλισιείμ τοὺς ὑπεναντίους.

B vsq; hodie cõtriuit eoꝝ cornu in ἕως σήμερον συνέτριψεν αὐτῶν κέρας ἐν
omni opere suo. dedit cõfessionẽ. παντὶ ἔργῳ αὐτοῦ ἔδωκεν ἐξομολόγησιν.
Sãcto excelso verbo gloriosum ei coꝝ Ἁγίῳ ὑψίστῳ ῥήματι δοξης, ἐν πάσῃ καρ
de suo laudauit: ⁊ dilexit eũ q̃ δίᾳ αὐτοῦ ὕμνησε, καὶ ἠγάπησε τὸν ποι
fecit illũ. Et statuit cãtores ησαντα αὐτόν. Καὶ ἔστησε ψαλμῳδοὺς
ꝙ ante altare: ⁊ ex sono e= κατέναντι θυσιαστηρίου, καὶ ἐξ ἤχους αὐ
1.Re. 12.b
ius dulcẽ facere modos: ⁊ cotidie lau τοῦ γλυκαίνειν μέλη, καὶ καθ᾽ἡμέραν ἀ
dibũt in cãticis suis. dedit in ἀσθῆναι ἐν ᾄσμασιν αὐτῶν. ἔδωκεν ἐν
festiuitatib⁹ decẽtiã ⁊ ornauit tẽpo C
ra vsq; ad cõsummationẽ. in laudando ꝓ ἑορταῖς ὡραιότητα, καὶ εὐπρέπησε καιρ
pheta sanctũ eius nomẽ: ⁊ a ῥοὺς μέχρι συντελείης· ἐν τῷ αἰνεῖν αὐ
los sanctũ cultũ nomẽ: ⁊ a τὸν ἅγιον ὄνομα· καὶ ἀπὸ πρω
rore iudicii sitiũt ei. Dñs ab ῒας ἠχεῖν τὸ ἁγίασμα ἀκουῆ. Κύριος ἐξ
stulit ꝓcãta ipi⁹: ⁊ exalta ἔκλυτε τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἀνύψω
uit ꝓnã eius in sempiternum σεν τὸ κέρας αὐτοῦ εἰς αἰῶνας· Ἔδω
dñi regni: ⁊ dilexit eũ q̃ ἐν τῷ κεν αὐτῷ διαθήκην βασιλείας καὶ θρόνον
gloriẽ in israel. Post hunc surrexit δόξης ἐν τῷ ἰσραήλ. Μετὰ τοῦτον ἀνέστη
5.Re. 11.b
filiꝰ sapiẽs: ⁊ ꝓpe illi habitauit in υἱὸς ἐπισήμων, καὶ ἐπ᾽ αὐτὸν κατέλυσεν ἐν
tẽtudine. Salomõ regnauit in πλατυσμῷ. Σολομὼν ἐβασίλευσεν ἐν
diebꝰ pacis: ⁊ glorificat⁹ ẽ in ἡμέραις εἰρήνης, καὶ ἐδοξάσθη, ὡς ὁ θεὸς
D
pacauit in circuitu suo. Ut ædificaret κατέστησε κυκλόθεν αὐτοῦ. Ἵνα οἰκοδο
domũ in nomine eius: ⁊ pararet sẽ μήσῃ οἶκον ἐν ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἑτοιμάσῃ ἀ
tatẽ in seculum. ꝙ saptẽs fuit in γίασμα εἰς τὸν αἰῶνα. ὡς ἐσοφίσθη ἐν
iuuẽtute sua: ⁊ impleꝰ est q̃si flu νεότητι αὐτοῦ, καὶ ἐνεπλήσθη ὡς ποτα
5.Re. 11.c.
men intellectu. Terrã texit ani μὸς συνέσεως. Γῆν ἐσκεκάλυφεν ἡ ψυ=
ma tua oẽm: ⁊ replenit para χή σου πᾶσαν, καὶ ἐνέπλησε παρα
bolis enigmatũ. In insulas longe βολὰς αἰνιγμάτων. Εἰς νήσους πόρρω
abijt nomẽ tuũ: ⁊ dilexit te ἀφίκετο τὸ ὄνομά σου, καὶ ἠγάπησέν σε
pace tua. in cãticis ⁊ ꝓuerbijs τὴ εἰρήνη σου. ἐν ᾠδαῖς καὶ παροιμίαις
A
⁊ pabolis ⁊ interpretatiõib⁹ admirati τ παβολὴς καὶ ἑρμηνείαις ἐπεθαυ
5.Re. 17.b
sunt regiones. In nomine dñi dei μασαν αἱ χῶραι. Ἐν ὀνόματι κῦ θεοῦ
ois terre ꝙ cognominat⁹ ẽ tu⁹ πάσης τῆς γῆς ὃ ἐπεκαλεσαμὴν σου
deus israel: cõgregasti q̃si stannũ θεοῦ ἰσραὴλ, συνήγαγες ὡς κασσίτερον
⁊ vt plumbũ multiplicasti ⁊ ὡσεὶ τ vt plumbũ multiplicasti
argentũ. Inclinasti viscẽ τὸ χρυσίον καὶ ὡς μόλυβδον ἐπληθυνας
ra tua mulieribꝰ: ⁊ potestatẽ habuisti in τὸ ἀργύριον. Παρενέκλινας τὸ σπλάγ
5.Re. 19.c.
4.Re. 2.b.
χνα σου γυναιξί, καὶ ἐνὲ υσιάσθης ἐν
corpore tuo. Dedisti maculã in τῷ σώματί σου. Ἔδωκας μῶμον ἐν τῇ

Contriuit cornu iporum vsq; in eternum. In omni opere dedit confessiones sancto: & excelso in verbo glorie. De omni corde suo laudauit dominũ & dilexit eum qui fecit illũ: & dedit illi cõtra inimicos potentiã. Et stare fecit cantores cõtra altare: & in sono eorum dulces fecit modos: & dedit in celebrationibus decus: & ornauit tẽpora vsq; in cõsumationẽ vite: vt laudarent nomẽ sanctũ dñi: & amplificarent mane dei sanctitatẽ. Christ⁹ purgauit peccata ipsius: & exaltauit in eternũ cornu eius. Et dedit illi testamentũ regni: et sedẽ glorie in israel. Post ipm surrexit filius sensatus: & ꝓpter illũ defecit oẽs potentia inimicorũ. Salomõ imperauit in diebus pacis: cui subiecit deꝰ oẽs hostes vt conderet domũ in noĩe suo: & pararet sanctitatẽ in tempiternum quẽadmodũ eruditus es in iuuentute tua. Et implet⁹ est q̃si fluuius sapiẽtia: et terrã texit anima tua. Et replesti in cõparationibus enigmata: ad insulas lõge diuulgatũ est nomen tuum: & dilectus es in pace tua. In cantilenis & prouerbiis & cõparationibus: & interpretationibus mirate sunt terre: & in nomine dñi dei cui est cognomen deus israel. Collegisti quasi aurichalcũ aurũ: & vt plumbũ cõpletti argentus: et inclinasti femora tua mulieribꝰ. Potestatẽ habuisti in corpore tuo. Dedisti maculã in gloria tua: & prophanasti semẽ tuũ inducere iracundiã ad liberos tuos: & in ceteris stulticiã tuam vt face res imperiũ bipartitum: et ex effraim imperare imperium durum. Deus autem non derelinquet misericordiam suam: et non corrumpet: nec delebit opera sua: nec ꝙrdet a stirpe nepotes electi sui: & semen eius qui diligit dominũ non corrumpet. Dedit autẽ reliquum iacob & dauid de ipsa stirpe. Et finem habuit Salomon cum patribus suis. Et dereliquit post se de semine suo gentis stulticiã: & imminutum a prudentia roboã qui auertit gentes consilio suo: & hieroboã filiũ nabath qui peccare fecit israel: & dedit viã peccandi effraim: & plurima redundauerunt peccata ipsorũ. Valde eñ auertẽrũt illos a terra sua. Et q̃siit oẽs negotias vsq; dũ puenirent ad illos defensio: & ab oibus petis liberauit eos. Ca.48.

ET surrexit helias propheta quasi ignis: & verbũ ipius quasi facula ardebat. Qui induxit in illos famẽ: & imitantes illum inuidia sua pauci facti sunt. Non enim poterant sustinere precepta domini. Verbo domini con tinuit celũ: & deiecit a se ignem terre. Sic amplificat⁹ est helias in mirabilibꝰ suis. Et qs potest israel gl̃iari tibi. Qui sustulisti mortuum ab inferis de sorte mortis in verbo dñi dei: q deiecisti reges ad pernicie & cõfregisti facilẽ potẽtiã ipsorũ & gl̃iosos de lecto suo. Qui audis in sina iudicium: & in oreb iudicia defensiõis. Qui vngis reges ad pentẽtiã & ꝓphetas facis succesores post te. gloria tua. ⁊ ꝓmisisti semẽ δόξη σου, καὶ ἐβεβήλωσας τὸ σπέρμα tuũ: vt induceres irã in filios σου, ἐπαγαγεῖν ὀργὴν ἐπὶ τὰ τέκνα tuos: ⁊ cõpungeretis in stultitia σου, καὶ κατανυγῆναι ἐπὶ τῇ ἀφροσύνῃ tua. Ut fieret⁹ sine imperio: ⁊ σου. Γενέσθαι δίχα τυραννίδος, καὶ ex ephraim ꝓparares imperiũ inobediẽs. Ut ἐξ ἐφραὶμ ἑτοιμάσῃ βασιλείαν ἀπειθῆ. O dñs nõ derelinquet miaz suũ: ὁ κύριος οὐμὴ καταλείπῃ τὸ ἔλεος αὐτῷ, ⁊ non corrupet ab operib⁹ suis: καὶ οὐμὴ διαφθαρῇ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτ tis. Neque delebit electi sui τοῦ. Οὐ δούμὴ ἐξαλείψῃ ἐκλεκτοῦ αὐτ nepotes: ⁊ semẽ ei⁹ q̃ dilexit te ἐγγονα, καὶ σπέρμα οὗ ἠγαπήσαγος αὐ non tollet. Et ipi iacob dedit τὸν οὐμὴ ἐξαρῇ. Καὶ τῷ ἰακὼβ ἔδωκε reliquũ: ⁊ dauid et ipo κατάλειμμα, καὶ τῷ δαυὶδ ἐξ αὐτοῦ radicẽ. Et requieuit salomõ cũ ῥίζαν. Καὶ ἀνεπαύσαγο σολομὼν μετὰ τῶν patrib⁹: ⁊ reliquit post se de πατέρων, καὶ κατέλιπε μετ᾽αὐτὸν ἀπὸ semine suo. ꝓpli stultitã ⁊ σπέρματος αὐτ. λαοῦ ἀφροσύνην καὶ ad ꝓpitionẽ: ⁊ gloriosos de ἐις ἀπωλειαν, καὶ δεδοξασμένους ἀπὸ lecto suo. Qui audis in sina κλίνης αὐτῶν. O ἀκουὸν ἐν σινᾷ correptionẽ dñi: ⁊ in choreb iudicia vin ἐλεγμὸν κῦ, καὶ ἐν χωρηβ κρίματα ἐκδίκη dicte. Qui vngis reges ad retributo σεως. O χρίων βασιλεῖς εἰς ἀνταπόδο nẽ: ⁊ ꝓphetas succesores post eum. μα, καὶ προφήτας διαδόχους μετ᾽αὐτόν.

Qui receptus es in turbine ignis in
O ἀναλημφθεὶς ἐν λαίλαπι πυρὸς ἐν
curru equor igneor. Qui scripꝰ
ἅρματι ἵππων πυρίνων. O κατα=
es correptiones in tpe: ad le
γραφὴς ἐλεγμοὺς εἰς καιρούς, κοπάσ
tūdā irā iudicij dñi ad fi
σαι ὀργὴν κρίσεως κυρίου πρὸς θυ=
rotē. ad cōuertendū eo: patrib ad
μὸν ἐπιστρέψαι καρδίαν πατρὸς πρὸς
filiū: ꝛ cōstituendū trib ꝰ iacob.
υἱόν, καὶ καταχῆσαι φυλὰς Ἰακώβ.
Beati q̄ viderūt te: ꝛ q̄ in dile
Μακάριοι οἱ ἰδόντες σε, καὶ οἱ ἐν ἀγα
ctione dormierūt: etenim nos vita
πῇσι κεκοιμημένοι, καὶ ἡμεῖς ζωῆ
vimꝰ. Elias q̄ recꝰ est in tur
ζησόμεθα. Ἠλίας ὃς ἐσκεπάσθη ἐν λαί
bine. Et eliseꝰ repleꝰ est spiri
λαπι. Καὶ ἐλισαιὲ ἐπλήσθη πνευ=
tu sancto: ꝛ in diebꝰ suis nō
ματος ἁγίου, καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ οὐκ
cōmotus est a principib: ꝛ nō subie
ἐσαλεύθη ἀπὸ ἀρχόντων, καὶ οὐ κατε=
ctꝰ illi aliqꝺ. oē verbū
δυνάσευσεν αὐτὸν οὐδείς. πᾶς λόγος
nō sustulit eū: ꝛ in dormitione
οὐκ ὑπερῆκεν αὐτόν, καὶ ἐν κοιμήσει
propheticē corp⁹ eī. Et in
προεφήτευσε τὸ σῶμα αὐτοῦ. Καὶ ἐν
vita sua fecit mōstra: ꝛ in mor
ζωῇ αὐτοῦ ἐποίησε τέρατα, καὶ ἐν τῷ τε
te sua mirabilia opa sua.
λευτῇ αὐτοῦ θαυμασίᾳ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
in oib⁹ his ꝺ̄ peniuit pplꝰ
ἐν πᾶσι τούτοις οὐ μετενόησεν ὁ λαός,
ꝛ nō recessit a pecca
καὶ οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτι
tis suis. Vsq̄q̄ captiuari sunt de
ῶν αὐτῶν. Ἕως προεσχέθησαν ἀπὸ τῆς
terra sua: ꝛ dispersi sunt in om
γῆς αὐτῶν, καὶ διεσκορπίσθησαν ἐν πά=
ni terra. ꝛ relict⁹ est ppls ppau=
σῃ τῇ γῇ. καὶ κατελείφθη ὁ λαὸς ὀλιγο
cus ꝛ principꝰ in domo dauid. quidā
στὸς καὶ ἄρχων ἐν τῷ ὄἴκῳ Δαυίδ. τινὲς
eū fecerūt ꝓbum placitū: quidā aū
μὲν ἐποίησαν αὐτῶν τὸ ἀρεστόν, τινὲς δὲ
multiplicarūt peccata. Ezechias munī
ἐπλήνυναν ἁμαρτίας. Ἐζεκίας ὠχύρω
uit ciuitatē suā: ꝛ induxit in
σε τὴν πόλιν αὐτοῦ. καὶ εἰσήγαγεν εἰς
mediū eius aquā. fodit in ferro
μέσον αὐτῆς ὕδωρ. Ὠρυξεν ἐν σιδήρῳ
rupē: ꝛ edificauit fontes ad
ἀκρόρομον, καὶ ὠκοδόμησε κρήνας εἰς
aquas. In diebꝰ ipꝰ ascēdit semna
ὕδατα. Ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη σενν
cherim: ꝛ misit rapsacē de
χηρείμ, καὶ ἀπέστειλε τὸν ῥαψάκην ἐκ
lachis ꝛ sustulit manū suā in
λαχείς. καὶ ἐπῆρε χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ
sion: ꝛ iactās factꝰ est in sup
σιών, καὶ ἐμεγαλαύχησεν ἐν ὑστεροφα
bia sua. Hīc cōmota sunt corda
νίᾳ αὐτοῦ. Τότε ἐσαλεύθησαν καρδίαι
ꝛ manꝰ eoꝝ: ꝛ dolnerūt ipſi
καὶ χεῖρες αὐτῶν, καὶ ὠδίνησαν ὡς αἱ
parturiēs: ꝛ inuocauerūt ꝺ̄m
τίκτουσαι, καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν κύριον
misericordē expādentes manus
τὸν ἐλεήμονα ἐκπετάσαντες χεῖρας

Qui receptꝰ es in turbine ignis incur
ru equorum igneorum qui inscriptus
es in iudiciis tēporū lenire iracundiā
domini: conciliare cor patris ad filiū:
& restituere tribus iacob. Beati sunt q̄
te viderunt: & in amicicia tua decorati
sunt. Nā nos vita viuimus tantū: post
mortem autem non erit tale nomen
nostrum. Helias qui in turbine tectus
est: et in heliseo completus est spiritus
eius. In diebus suis non pertimuit pri
cipem: & potentia nemo vicit illū. Nec
superauit illum verbū aliquod: & mor
tuum prophetauit corpus eius. In vi
ta sua fecit monstra: & in morte mira
bilia operatus est. In omnibus illis nō
penituit populus: & non recesserūt a
peccatis suis vsq; dū abiecti sunt de ter
ra sua: & dispersi sunt in omnes terrā:
& relicta est ges perpauca: & princeps
in domo dauid. Quidam ipsorum fe
cerunt quod placeret deo: alii autem
multa cōmiserunt peccata. Ezechias
munuit ciuitatem suam: & induxit in
medū eius aquas: & fodit ferro rupē:
& edificauit ad aquam puteum. In die
bus ipsius ascendit sennacherib: & mi
sit rapsacem & sustulit manum suam
contra illos: et extulit manum suas in
sion: & superbus factꝰ est potētia sua.
Tunc mota sunt corda & manus ipso
rum: & doluerunt quasi parturientes
mulieres. Et inuocauerunt dominum
misericordem: et expandentes manꝰ
suas extulerunt ad celū: & sanctus do=
minus deus audiuit cito voce ipsorum.
Non est cōmemoratus peccatorū ipso
rum: neq; dedit illos inimicis suis: sed
purgauit illos in manu esaie sancti p=
phete. Deiecit castra assyriorū: & cōtri
uit illos angelus domini. Nā fecit eze=
chias quod placuit deo: & fortiter iuit
in via dauid patris sui quam mandauit
illi esaias ppheta magnꝰ & fidelis i cō
spectu dei. In diebus ipꝰ retro rediit
sol et addidit regi vitā. Spū magno vi
dit vltima: et cōsolatꝰ est lugētes i siō
vsq; in sempiternū. Ostēdit futura et
abscondita anteq; euenirēt. Ca.49.

Memoria fosse in cōpositione odo
ris facta opus pigmentarii. In oi
ore quasi mel indulcabitur eius memo=
ria: & vt musica in conuiuio vini. Ipse
est directus diuinitus in penitentia gē
tis: et tulit abominationes impietatis.
Et gubernauit ad dominum cor ipsius:
& in diebus peccatorum corroborā=
uit pietatem. Preter dauid & ezechiā
& iosiā oēs reges peccatū cōmiserūt:
nam reliquerunt leges altissimi reges
iuda: et contēpserunt timorem dei.
Dederunt enim regnum suum aliis &
gloriam suam alienigenę gēti. Incēde
rūt electā sanctitatis ciuitatē: et deser
tas fecerunt vias ipsius in manu hiere
mie. Nam male tractauerunt illū qui
a ventre matris consecratus est pro=
pheta: euertere & eruere & perdere: &
iterum edificare & renouare. Eze=
chiel qui vidit conspectum glorie quā
ostendit illi in curru cherubin. ꝏꝏꝏ

suas ad eū. Et factus de ce
αὐτῶν πρὸς αὐτόν. Καὶ ὁ ἅγιος ἐξ οὐρα
lo exaudiuit eos: ꝛ redemit
νοῦ ἐπήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐλυτρώσατο
eos in manu eliæ. pessimdedit
αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἡσαΐου. ἐπαπάξει τὴν
castra assyriorū: ꝛ contri
παρεμβολὴν τῶν ἀσσυρίων, καὶ ἐξέτρι
uit illos angelꝰ eiꝰ. Fecit enī
ψεν αὐτοὺς ὁ ἄγγελος αὐτοῦ. Ἐποίησε γὰρ
ezechias placitū dñō: ꝛ fortis fuit
ἐζεκίας τὸ ἀρεστὸν κυρίου, καὶ ἐνίσχυσεν ὁδ=
in vijs dauid patris sui: sicut mādā
δοῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὡς ἐνετεί
uit eliæus ppheta magnꝰ ꝛ ve
λατο ἐλισαῖος ὁ προφήτης ὁ μέγας καὶ σε
neratꝰ in cōspectu eius. In diebus 4.Re.
ταῖς ἐν ὁράσει αὐτοῦ. Ἐν ταῖς ἡμέραις 13.b
eius regressus est sol: ꝛ addidit C
αὐτοῦ ἀνεπόδισεν ὁ ἥλιος, καὶ προσέθηκε
vitā regi. spiritu magno vidit
ζωὴν βασιλεῖ. πνεύματι μεγάλῳ εἶδε τὰ
nouissima: ꝛ cōsolatus est lugētes
ἔσχατα, καὶ παρεκάλεσε τοὺς πενθοῦν
in sion. Vsq; in seculū ostendit
τας ἐν σιών. Ἕως τοῦ αἰῶνος ὑπέδειξε
futura: ꝛ abscōdita anteq̄ eue 4.Re.
τὰ ἐσόμενα, καὶ τὰ ἀποκρυφα πρὶν πα 18.c.
rent illa.
ραγενέσθαι αὐτά. Ca.49.

Memoria tosie in cōpositione in
Μνημόσυνον ὠσίου εἰς σύνθεσιν ἀν
censi. fabricato opere vnguētarij: D
μιάματος. ἐσκευασμένου ἔργου μυρεψοῦ,
in oi ore q̄si mel indulcabit
ἐν παντὶ στόματι ὡς μέλι γλυκανθήσε=
tur: ꝛ vt musica in cōuiuio vini.
ται, καὶ ὡς μουσικὴ ἐν συμποσίῳ οἴνου.
Ipe fuit direct⁹ in cōuersione ppli: ꝛ
Αὐτὸς κατευθύνθη ἐν ἐπιστροφῇ λαοῦ, καὶ
abstulit abominationes impietatis. direxit
ἐξῆρε βδελύγματα ἀνομίας. κατεύθυνε 4.Re.
ad dñm cor suū: in die 19.g.
πρὸς κύριον τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐν ἡμέ=
bus impioꝝ corroborauit pietatē.
ραις ἀνόμων κατίσχυσε τὴν εὐσέβειαν.

Preter dauid ꝛ ezechiā ꝛ iosiā: 4.Re.
Πλὴν δαυὶδ καὶ ἐζεκίου καὶ ἰωσίου, 20.b.
oēs erroꝛe erranerūt.
πάντες παρημέλησαν. παρημέλησαν.
reliquerūt eū lege altissimi:
κατέλιπον γὰρ τὸν νόμον τοῦ ὑψίστου, οἱ
reges iuda defecerūt. dedit cor A
βασιλεῖς ἰούδα ἐξέλιπον. ἔδωκε τὸ κέ=
ni illoꝝ alijs: ꝛ gliam eoꝝ
ρας αὐτῶν ἑτέροις, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν
gēti alicne. Cōburserūt electā
ἔθνει ἀλλοτρίῳ. Ἐνέπρησαν ἐκλεκτὴν
ciuitatē sanctitatis: ꝛ desertas fecē
πόλιν ἁγιάσματος, καὶ ἠρήμωσε τὰς
vias eius in manu hieremie: maletractauit
ὁδοὺς αὐτῆς ἐν χειρὶ ἱερεμίου, ἐκάκωσε
eū illi. Et ipe in matrice sctificat⁹ B
αὐτόν. Καὶ αὐτὸς ἐν μήτρᾳ ἡγιάσθη
prophęta ad eradicādū ꝛ maletractandū ꝛ perden
προφήτης ἐκριζοῦν καὶ κακοῦν καὶ ἀπολ=
dū: similiē edificandū ꝛ plātā
λύειν, ὡσαύτως οἰκοδομεῖν καὶ καταφυ=
dū. Ezechiel q̄ vidit cōspectū glie; C.
τεύειν. Ἰεζεκιὴλ ὃς εἶδεν ὅρασιν δόξης,
quā ostendit ei in curru cherubin.
ἣν ὑπέδειξεν αὐτῷ ἐφ' ἅρματος χερουβίμ.

et enim memor fuit inimicoꝝ in imbre
καὶ γὰρ ἐμνησθη τῶν ἐχθρῶν ἐν ὄμβρῳ
ꝛ direxit dirigētes vias.
καὶ κατώρθωσε τοὺς εὐθύνοντας ὁδούς.
Et duodecim pphetaꝝ sit me=
Καὶ τῶν δώδεκα προφητῶν εἴη ὁ μνημ=
moria in būdictionib⁹. Quō magnificam⁹
μόσυνον ἐν εὐλογίαις. Πῶς μεγαλυνθή=
zorobabel: ꝛ ipe q̄si signaculū
σόμεθα ζοροβάβελ, καὶ αὐτὸς ὡς σφραγὶς
in dextera manu. Sic tēplū fiē
ἐπὶ δεξιᾶς χειρός. Οὕτως ἱησοῦς υἱὸς
tū est. Et in diebꝰ eoꝝ edificauerūt
ἰωσεδέκ, οἵτινες ἐν ἡμέραις αὐτῶν ᾠκοδόμησαν
domū: ꝛ exaltauerūt tēplū sctum dño pa=
οἶκον, καὶ ἀνύψωσαν ναὸν ἅγιον κυρίῳ προ=
tri in gliam sempt. ꝛ in ele
τοιμασμένον εἰς δόξαν αἰῶνος. καὶ ἐν ἐκλε=
ctis fuit recompatio eius⁹ huiusmodi memo
κτοῖς ἦν ἀναμνησις οὗ ἐποιήσατο τὸ μνημό=
ria ei⁹: q̄ erexit nobis muros cuer
συνον αὐτοῦ, ἔτ ἐγείναμεν ἡμῖν τείχη πε=
sos: ꝛ stantia postas ꝛ vec
ποιωκότα, καὶ στύλους καὶ μοχ
tes: ꝛ erexit sola domoꝝ nr̄ar.
λούς, καὶ ἀνεγείναντας τὰ δικοίπεδα ἡμῶν.
Nemo creat⁹ est talis in terra
Οὐδεὶς ἐκτίσθη ὁποῖος ἐπὶ τῆς γῆς,
q̄lis enoch est receptꝰ est a terra:
οἷος ἐνὼχ, καὶ γὰρ ἀνελήφθη ἐκ τῆς γῆς,
Neq; ioseph tact⁹ est vir princeps
Οὐδὲ ὡς ἰωσὴφ ἐγκλὴν ἀνὴρ ἡγούμενος
fratrū: fundamēti ppli: ꝛ ossa illi
ἀδελφῶν, στηρίγματος λαοῦ, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτ
vsitata sunt: a dño. Sem ꝛ seth in
ἐπισκέπη ὑπὸ κυρίου. Σὴμ καὶ σὴθ ἐν
hoib⁹ q̄liter adepti sūt: sup oē
ἀνθρώποις ἐπεδόθησαν καὶ ὑπὲρ πᾶν
in creatione adam.
ἐν τῇ κτίσει Ἀδάμ.

Simō filꝰ onie sacerdos magnꝰ: q̄ Ca.50.
Σίμων ὁ ὑὸς ὀνίου ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς
in vita sua sustulit domū: ꝛ in
ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ὑπερῆρε οἶκον, καὶ ἐν ταῖς
diebꝰ suis firmauit ppli. Et in
ἡμέραις αὐτοῦ ἐστερέωσε λαόν. Καὶ ἐπ'
ipo fundata est altitudo duplex repara
αὐτῷ ἐθεμελιώθη ὕψος διπλοῦν ἀνάλημ=
tio: excelsitas circuꝝ tēpli: in diebꝰ
μα, ὑψηλὸν περίβολον ἱεροῦ, ἐν ἡμέραις
suis dominata fuit receptacula aq̄
αὐτοῦ κατεῖχεν δοχεῖα ὕδατος χαλκὸς
tāq̄ maris circūdatū. Curam
ὡσεὶ θαλάσσης ὁ περίμετρος. Ὀφρυτί
gerit ppli sui a casu: ꝛ
ζων τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀπὸ πτώσεως, καὶ
fortificās ciuitatē ꝛ obsidēs: glorifi
ἐνίσχυσας πόλιν καὶ πολιορκήσας, ἐδόξα
cat⁹ es in cōuersione ppli in exitu dom⁹
σθης ἐν περιστροφῇ λαοῦ ἐν ἐξόδῳ οἴκου
velamenti. q̄si stella matutina i me
κατακετέσαι χρόος ὡσὲ ἀσὴρ ἑωθινὸς ἐν μέ
dio nubis: tanq̄ luna plena in die
σῳ νεφελῶν, ὡς σελήνη πλήρης ἐν ἡμέ
bus suis ꝛ q̄si arc⁹ illūinans in nu
ραις αὐτῆς καὶ ὡς τόξον φαντίζον νεφέ
bes glorie: q̄si sol refulgēs sup
σεσι δόξης, ὡς ἥλιος ἐκλαμπων ἐπὶ
tēplū altissimi. q̄si flos rosaꝝ in diebus
ναὸν ὑψίστου· ὡς ἄνθος ῥόδων ἐν ἡμέραις
nouoꝝ. Quasi lilia in certu aque:
νεῶν. Ὡσεὶ κρίνα ἐπ' ἐξόδῳ ὕδατος,

Nam cōmemoratus est inimicoꝝ in
imbre: benefacere illis rectas vias. Et
duodecim pphetarū ossa pullulāt de
loco suo. Nā corroborauerūt iacob &
redemerūt se in fide virtutis sue. Quo
modo amplificem⁹ zorobabel. Nam
etipe q̄si signuꝝ in dextera manu ifrl.
Et ieſum filiū iosedech. Qui in diebꝰ
suis edificauerunt domū & exaltauer
runt tēplum sanctū dño: paratum glo
riā sempiternā. Et neemias in memo=
ria multi tēporis: qui erexit nobis mu
ros cuersos: et stare fecit portas et se
ras: qui erexit domos nostras. Nemo
natus est in terra qualis enoch: nam &
ipe receptus est a terra. Et ioseph qui
natus est homo princeps fratrū: firma
mentū gentis: rector fratrū: stabilimē
tum populi: & ossa ipius visitata sunt:
et post mortē prophetauerūt. Seth &
Se apud hoies gloriā adepti sūt: & sup
oēm aiam in origine adam. Ca.50:

Simeō onie filius sacerdos magn⁹
q̄ in vita sua diffulsit domum: et in
die⁹ suis corroborauit tēplū. Tēpli
etiā altitudo ab ipo fundata est duplex
edificatio: & excelsi parietes tēpli. In
die⁹ ipsi⁹ emanauerūt putei aquarū:
& quasi mare adimpleti sunt supra mo
dū. Qui curauit gentē suā: & liberauit
eā a perditione. Qui ꝑualuit amplifica
re ciuitatē: q̄ adept⁹ est gliam in cōuer
satiōe gētis: & in gressum dom⁹ & atrii
āplificauit. Quasi stella matutina i me
dio nebule. Et q̄si luna plena in diebus
suis lucet. Et quasi sol refulgēs: sic ille
effulsit in tēplo dei. Quasi arcus refulꝝ
gēs iter nebulas glie: & q̄si flos rosarū
in dieb⁹ vernis: & q̄si lilia q̄ sunt in trā
situ aque: & q̄si thus redolēs in diebus
estatis. Quasi ignis effulgēs: & thus ar
dēs in igne. Quasi vas auri solidū or=
natū oī lapide pciosо. Quasi oliua pul
lulās: & cypressus in altitudine se ex
tollēs. In a ccipiē do ipm stolā glie: & ve
stirī eū in cōsumatione virtutis in ascē
su altaris sancti gloriā dedit sanctitatis
amictū. In accipiēdo aut⁹ ptes de ma
nu facerdotū: & ipe stans iuxta aram.
Circa illū corona fratrū: & q̄si plātatio
cēdri i mōte libano: sic circa illū stete
rūt quasi ramipalme & oēs filii aarō in
gloria sua. Oblatio aūt dñi in manib⁹
iporū corā omni synagoga ifrael: & cō
sumatione fungens in aram: amplifica
re oblationem excelsi regis: porrexit
manum suā in libatione: et libauit de
sanguine vue. Et effudit in fundamen
to altaris odorem diuinū excelso prin
cipi. Tunc exclamauerunt filii aaron:
in tubis ductilib⁹ fonuerunt: & audi
tam fecerunt vocem magnam in me
moriam coram domino. Tunc omnis
populus simul properauerūt & cecide
runt in faciem super terra: adorare
dominum deum suum: & dare preces
oipotēti deo excelso. Et ap̄lificauerūt
psallētes in vocib⁹ suis: & in magna do
mo fact⁹ est son⁹ suauitatis plenus. Et
rogauit ppls dñs excelsū pce vsq; dū p
fect⁹ ē honor dñi: & munꝰ suū p̄fecerit.

Eccles. Cap.l.

q̄si gemmē libani in diebꝰ veris:
ὡς βλαστὸς λιβάνου ἐν ἡμέραις θέρους,
q̄si ignis ꝛ libanꝰ in foco: q̄si
ὡς πῦρ καὶ λίβανος ἐπὶ πυρίου, ὡς
vas auri solidi ornati
σκεῦος χρυσίου δλοστερὲς κεκοσμημένον
oi lapide pciosо. Quasi oliua de=
παντὶ λίθῳ τιμίῳ λελυγισμένη. Ὡς ἐλαία ἐν
cora germinās fructꝰ: ꝛ q̄si
πρέπουσᾳ ἀναθάλουσα καρπούς, καὶ ὡς
cypressus exaltata in nubib⁹. in
κυπαρίσσος ὑψουμένη νεφέλαις. ἐν τῷ
recipiēdo ipum stolā glie: ꝛ
ἀναλαμβάνειν αὐτὸν στολὴν δόξης, καὶ
vestiēdo illū cōsumatione gloria
ἐνδύσασθαι αὐτὸν συντέλειαν καυχή
tionis. In altēdo altaris sancti
ματος. Ἐν ἀναβάσει θυσιαστηρίου ἁγίου
ficauit circuitū sanctuarij. In astit
ἐδόξασε περίβολον ἁγιάσματος. Ἐν τῇ
accipiēdo mēbra de manu sacerdotū ꝛ
τῶν δέχεσθαι μέλη ἐκ χειρὸς ἱερέων καὶ
ipe stans iuxta ipsum
αὐτὸς ἑστὼς παρ' ἑσχάραν βωμοῦ. κυκλό
cultu et⁹ corona fratrū: q̄si plātatio
θεν αὐτοῦ στέφανος ἀδελφῶν, ὡς βλάσημα
cedrorū in libano: ꝛ circumdederūt
κέδρων ἐν τῷ λιβάνῳ, καὶ ἐκύκλωσαν
eū q̄si ramꝰ palmarū. Vt oēs
αὐτὸν ὡς φοίνικων. καὶ πάντες
filij aarō in gloria sua. ꝛ obla
οἱ υἱοὶ ἀαρὼν ἐν δόξῃ αὐτῶν. καὶ θρησκο
tio dñi in manib⁹ ipoꝝ coram om=
σία κυρίου ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐναντι πα=
ni ecclesia israel: ꝛ cōsumatiōnē
σης ἐκκλησίας ἰσραήλ, καὶ συντέλεια
sacrificiū sup ārā: vt ornarēt obla=
λειτουργῶν ἐπὶ βωμοῦ, κοσμῆσαι πρόσ
tionē altissimi oipotentis. Porrexit
φορὰν ὑψίστου παντοκράτορος. Ἐξέτεινεν
manū in libatione mar⁹ sinū: ꝛ liba=
ἐπὶ σπονδείου χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἔσπεισε
uit de sanguine vue. effudit sup
σεν ἐξ αἵματος σταφυλῆς· ἐξέχεεν ἐπὶ
fundamēta altaris odorē suauitatis ex
θεμέλια θυσιαστηρίου ὀσμὴν εὐωδίας ὑψι
celso oim regi. tunc exclamauerūt filij
στῳ παμβασιλεῖ· τότε ἀνέκραγον οἱ υἱοὶ
aarō: in tubis ductilib⁹ fonuerūt.
ἀαρών, ἐν σαλπιγξιν ἐλατὰς ἤχησαν.
Audita fecerūt vocē magnā in
Ἀκουσὴν ἐποίησαν φωνὴν μεγάλην εἰς
memoriā coram altissimo. Tunc oīs
μνημόσυνον ἐναντι ὑψίστου. Τότε πᾶς
ppls cōmūt ꝑperauit: ꝛ ceciderūt
ὁ λαὸς κοινῇ κατέσπευσε, καὶ ἔπεσον
in facie sup terrā. Adora
ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν. Προσκυνῆ
re dñm sūm oipotentē deū
σαι τῷ κυρίῳ αὐτῶν παντοκράτορι θεῷ
altissimū. Et laudauerūt psallētes vocib⁹
ὑψίστῳ. Καὶ ᾄνεσαν ὀι ψαλμῳδοὶ φωνῆς
suis: in plurimo sono dulce factū ē melos.
αὐτῶν, ἐν πλείσῃ ἠχῳ ἐγλυκάνθη μέλος.
ꝛ rogauit ppls dñm excelsū in oratio=
καὶ ἐδεήθη λαὸς κυρίου ὑψίστου ἐν προσευ
ne cōtra misericordē: vsq; dū
χῇ κατέναντι τοῦ ἐλεήμονος, ἕως συ
cius est ornat⁹ dñi ꝛ
ντελέσθη ὁ κόσμος κυρίου καὶ τὴν
ministerū sūm p̄fecerunt:
λειτουργίαν αὐτοῦ ἐτελείωσαν. ꝏꝏ

Tunc deſcēdens extulit manus ſuas in
Τότε καταβὰς ἐπῆρε χεῖρας αὐτ̄ ἐπὶ
oēm cōgregationē filiorꝫ iſrael: vt pareꝫ
πᾶσαν ἐκκλησίαν υἱῶν Ἰσραὴλ, δοῦναι
bñdictionē dñi de labijs ſuis: & in
εὐλογίαν κυρίου ἐκ χειλέων αὐτοῦ, καὶ ἐν
nomine ipius gloriarer. Et itera
ὀνόματι αὐτοῦ καυχήσασθαι. Καὶ ἐδυ-
nerſit in adoratione vt acciperent
τέρωσαν ἐν προσκυνήσει ἐπιδεξάσθαι
bñdictionē ab altiſſimo. & nūc bene
τὴν εὐλογίαν παρὰ ὑψίστου. καὶ νῦν εὐλο
dicite deū oīm magna
γήσατε τὸν θεὸν πάντων τὸν μεγάλα
facientē ſolū vſq;. & exaltat di-
ποιοῦντα μόνον πάντα. τὸν ὑφοῦντα ἡμέ
es noſos de matrice: & q̄ facit nobiſ
ρας ἡμῶν ἐκ μήτρας, καὶ ποιοῦντα μεθ̓
cū ſm miſam ſuā. Et vt fiat
ἡμῶν κατὰ τὸν ἔλεον αὐτοῦ. Καὶ ῥυσθῆναι
pax in dieb⁹ noſris in iſrael per
εἰρήνην ἐν ἡμέραις ἡμῶν ἐν Ἰσραὴλ κατὰ
dies ſecul. vt cū fide faceāt no
τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος. ἐμπιστεύσαι μεθ̓
biſcū miam ei⁹: & in diebus
ἡμῶν τὸν ἔλεον αὐτ̄, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις
noſris liberet nos. Ihu duab⁹ gēti
ἡμῶν λυτρώσασθω ἡμᾶς. Ἐν δυσὶν ἔθνε
bus onerоſa fuit aīa mea: & tor-
σι προσώχθισεν ἡ ψυχή μου, καὶ τὸ τρί
tia nō eſt gēs: q̄ ſedēt in mōte Sa-
τον οὐκ ἔστιν ἔθνος, οἱ καθήμενοι ἐν ὄρει Σα
marie: & viri q̄ habitant phy
μαρείας, καὶ ἄνδρες οἱ κατοικοῦντες φυ
liſtiim: & ppls ſtult⁹ q̄ habitat in Si-
λιστιείμ, καὶ λαὸς μωρὸς ὁ κατοικῶν ἐν Σι
cimis. Diſciplinā intellect⁹ & ſcien
κίμοις. Παιδείαν συνέσεως καὶ ἐπιστή
tie ſcripſit in libro iſto Ieſus
μης ἐχάραξε ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ Ἰησοῦς
filius Sirach hieroſolymita: q̄ diſtilla
ὁ υἱὸς Σιρὰχ ὁ Ἱεροσολυμίτης, ὃς ἀνέβλυ
uit ſapiam a corde. Beatus
σεν σοφίαν ἀπὸ καρδίας. Μακάριος
q̄ in his verſabit: & q̄ poſuerit
ὃς ἐν τούτοις ἀναστραφήσεται, καὶ ὁ θεὶς
ea ſup cor ſuū ſapiēs erit.
αὐτὰ ἐπὶ καρδίαν ἑαυτοῦ σοφισθήσεται.
Si cū fecerit hec: ad oīa vale
Ἐὰν γὰρ ποιήσῃ αὐτά, πρὸς πάντα ἰσχύ-
bit: quia lux dñi veſtigiū ei⁹: & Sci,
σει· ὅτι φῶς κυρίου τὸ ἴχνος αὐτοῦ, καὶ
piſs dedit ſapiam. Benedi
τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν. Εὐλογη
ctus dñs in ſeculū: fiat: fiat.
τὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο, γένοιτο.
Oratio Ieſu filij Sirach.

Προσευχὴ Ἰησοῦ υἱοῦ Σιράχ. C.li.

Confitebor tibi dñe rex:
Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε βασιλεῦ,
& laudabo te deū ſaluatorē meū. Cō
καὶ αἰνέσω σε θεὸν τὸν σωτῆρά μου. Ἐξο
fiteor nomini tuo: q̄n prote
μολογοῦμαι τῷ ὀνόματί σου, ὅτι σκεπα
ctor & adiutor fact⁹ es mihi: & re
στὴς καὶ βοηθὸς ἐγένου μοι· καὶ ἐλυτρώσω
corpus meū a pditione & a la
τὸ σῶμά μου ἐξ ἀπωλείας καὶ ἐκ παγί
queo calumnie linguē. a labijs ope
δος διαβολῆς γλώσσης. ἀπὸ χειλέων ἐρ
rantiū mendaciū: & contra aduer
γαζομένων ψεῦδος, καὶ ἐναντι τῶν ἀνθεστη
ſarios meos: fact⁹ es adiutor: & redemiſti
κότων μοι, ἐγένου βοηθός, καὶ ἐλυτρώσω
me ſm multitudinē miē nomi=
με κατὰ τὸ πλῆθος τ̄ ἐλέους σου καὶ ὀνόμα
nis tui: a rugitib⁹ paratis ad eſcā
τός σου, ἐκ βρυγμῶν ἑτοίμων εἰς βρῶ=
De manu querentiū aiam meā:
μα. Ἐκ χειρὸς ζητούντων τὴν ψυχήν μου,
de multis tribulationib⁹ q̄s habui: & ſuffoca-
ἐκ πλείονων θλίψεων ὧν ἔσχον, καὶ ὀλίγω
tiōnē flāme in circuitu. De medio ignis
τῶν πυρὶς κυκλόθεν. Ἐκ μέσου πυρὸς
nō ſum æſtuatus. De altitudine ven-
οὐκ ἐξέκαυσα, καὶ ἐκ βάθους κοιλίας καὶ
tris inferi: & a lingua coinquinata: & a
γλώσσης ἀκαθάρτου καὶ ἐκ λόγου
verbo mendacij: a rege iniquo: & a lin
ψευδοῦς βασιλεῖ ἀδίκῳ ἐγγίσει ἕως ἀκεραίου ἡ ψυχή μου,
gua inuſta. Laudabit vſq; ad mortē
καὶ ἡ ζωή μου ἐν ἅδου κατωτάτῳ.
anima mea dominum: et vita mea ap-
Circūdederūt me vndiq; & nō erat
propinquās erat in inferno deorſum.
Περιέσχον με πανόθεν, καὶ οὐκ ἦν βοηθῶν,
Circūdederunt me dominū: & nō erat adiutor:
ἐπιζητῶν ad ſubſidiū hoīm &
ἐνέβλεπον εἰς ἀντίλημψιν ἀνθρώπων καὶ
nō erat. & memorat⁹ ſū mic tue dñe:
οὐκ ἦν. καὶ ἐμνήσθην τοῦ ἐλέους σου κύριε,
& operationis tue a ſeculo. Quī
καὶ τῆς ἐργασίας σου τῆς ἀπ̓ αἰῶνος. Ὅτι
eruis ſuſtinētes: & liberas eos
ἐξαιρῇ τοὺς ὑπομένοντας, καὶ σῴζεις αὐ-
de manu nationū. & exaltaui ab
τοὺς ἐκ χειρὸς ἐθνῶν· καὶ ὑψωσα ἀπὸ
ira ſupplicatione mea: a pro
ὀργῆς ἱκετείαν μου, καὶ ὑπὲρ θανάτου
liberatione rogaui. Et inuocaui do
ῥύσεως ἐδεήθην. Καὶ ἐπεκαλεσάμην κύ
minū patrē dñi mei vt nō derelin-
ριον πατέρα κυρίου μου μὴ ἐγκατα
quat me in die tribulationis: in tēpo
λιπεῖν με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ἐν καιρῷ
re superbox deſtructionis. Laudabo
ῥῳ ὑπερηφάνων ἀβοηθησίας. Αἰνέσω
nomē tuū aſſidue & collaudabo
τὸ ὄνομά σου ἐνδελεχῶς καὶ ὑμνήσω
te in cōfeſſione: & exaudita eſt
σε ἐν ἐξομολογήσει, καὶ εἰσηκούσθη ἡ
oratio mea: liberaſti eū nos de per
δέησίς μου, ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς ἐξ ἀπ=
ditione: & eruiſti me de tēpore
ωλείας, καὶ ἐξεῖλου με ἐκ καιροῦ
inquo. Propterea cōfitebor
πονηροῦ. Διακοῦρο ἐξομολογήσομαι καὶ
laudabo te: & bñdicā nomini tuo
αἰνέσω σε, καὶ εὐλογήσω τὸ ὄνομά σου
dñe. Adhuc exūs unioſ: anteq̄ erra
κύριε. Ἔτι ὢν νεώτερος πρὶν πλανη
rē ipe: queſiui ſapiam palā in
θῆναί με, ἐζήτησα σοφίαν προφανῶς ἐν
oratione mea. Ante tēplū orabā pro
προσευχῇ μου. Ἕναντι ναοῦ ἐξήτουν περὶ
illa: & vſq; in nouiſſimis inquiram eam: &
αὐτῆς, καὶ ἕως ἐσχάτου ἐκζητήσω αὐ=
ex flore tāq̄ matureſcētis vue.
τὴν. ἐξ ἄνθους ὡς πεπαιδούσης σα=
letatꝰ eſt cor meū in ea.
φῆς. εὐφράνθη ἡ καρδία μου ἐν αὐτῇ.
ambulauit pes meus in rectitudine: a iuuē
ἐπορεύθη ὁδοῦς [illegible] εὐθύτητι, ἐκ νεό=
tute mea inueſtigabā eā.
τητός μου ἴχνευον αὐτήν. ∞∞∞∞∞

inclinauī aurē meā modice: & excepi:
ἔκλινα τὸ οὖς μου ὀλίγα, καὶ ἐδεξάμην,
& multā inueni mihi ſapientiā.
καὶ πολλὴν εὗρον ἐμαυτῷ παιδείαν.
Profect⁹ fact⁹ eſt mihi in ea:
Προκοπὴ ἐγένετό μοι ἐν αὐτῇ, τῷ δόν
mihi ſapiam: dabo poriōnē. cogitauī
τι μοι σοφίαν, δώσω δύναμιν. διενοήθην
eiꝰ vt facerē illā. & emularer
ἐπ̓ αὐτοῦ ποιῆσαι αὐτήν· καὶ ζηλώσας τὸ
bonū: & nō cōfundar. collectata
ἀγαθόν, καὶ οὐ μὴ αἰσχυνθῶ. ἐλαμεμάχη=
eſt aīa mea in illa: & in factio
ται ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν ποιή
ne ſancte diligēter adhibui. māꝰ
σει λιμοῦ ἐθεμελιωσάμην. τὰς χεῖρας
meas extēdi ad altitudinē: & ignō
μου ἐξεπέτασα πρὸς ὕψος, καὶ τὰ ἀγνο
rantias eꝰ intellexi. Aīam meā
ήματα αὐτῆς ἐπεγνώσα. Τὴν ψυχήν μου
direxi ad illā: & in purgatione
κατεύθυνα εἰς αὐτήν, καὶ ἐν καθαρισμῷ
inueni eā. Cor: poſſedi eā
εὗρον αὐτήν. Καρδίαν ἐκτησάμην μετ̓
ipa ab initio: propterea nō dere
αὐτῆς ἀπ̓ ἀρχῆς, διακοῦρο οὐ μὴ ἐγκα=
linquar: & cor: meū cōturbatū ē
ταλειφθῶ, καὶ ἡ καρδία μου ἐταράχθη
querēdo illā. Propterea poſſedi
ζητῆσαι αὐτήν. Διακοῦρο ἐκτησάμην
bonā poſſeſſionē. dedit dñs linguā
ἀγαθὸν κτῆμα. ἔδωκε κύριος γλῶσσαν
mercedē meā: & in ipa laudabo eū.
μισθόν μου, καὶ ἐν αὐτῇ αἰνέσω αὐτήν.
appropiquate ad me indocti: & habita
ἐγγίσατέ μοι ἀπαίδευτοι, καὶ αὐλίδη
te in domo diſcipline. Cur tardatis
τε ἐν οἴκῳ παιδείας. Διότι ὑστερεῖτε
aut q̄d dicitis in his: & nūc
ἢ τί λέγετε ἐν τούτοις; καὶ αἱ ψυχαὶ
veſtre ſitiūt vehemēter. Aperui os
ὑμῶν διψῶσι σφόδρα. Ἤνοιξα τὸ στόμα
meū: & locut⁹ ſum: cōparate vobis
μου, καὶ ἐλάλησα, κτήσασθε ἑαυτοῖς
ſine pecunia. Colli vſum ſuppo
ἄνευ ἀργυρίου. Τὸν τράχηλον ὑμῶν ὑπο
nite ſub iugo: & ſuſcipiat aīa
θετε ὑπὸ ζυγόν, καὶ ἐπιδεξάσθω ἡ ψυχὴ
veſta diſciplinā: in proximo ē inuenire eā:
ὑμῶν παιδείαν, ἐγγύς ἐστιν εὑρεῖν αὐ=
videte in oculis veſtris q̄a labo
τήν, ἴδετε ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ὅτι ἐκο
raui: & inueni mihi multā re
πίασα, καὶ εὗρον ἐμαυτῷ πολλὴν ἀνά=
quiē. Participate diſciplinā in mul
παυσιν. Μεταχετε παιδείας ἐν πολ
to nūero argenti: & multū au
λῷ ἀριθμῷ ἀργυρίου, καὶ πολὺν χρυ
rum poſſidere in ea. letet aīa
σὸν κτήσασθε ἐν αὐτῇ. εὐφρανθείη ἡ ψυ
ma veſta in miſa eius: & ne
χὴ ὑμῶν ἐπὶ τῷ ἐλέει αὐτοῦ, καὶ μὴ
erubeſcatis in laude eī. Opera=
αἰσχυνθείητε ἐν αἴνεσει αὐτοῦ. Ἐργά
mini opus veſtū ante tpa: & dabit
σασθε τὸ ἔργον ὑμῶν πρὸ καιροῦ, καὶ
dabit mercedē veſtā in tpe ſuo.
δώσει γὰρ μισθὸν ὑμῶν ἐν καιρῷ αὐτ̄.

Finis ſapientie Ieſu filij Sirach.
Τέλος τῆς σοφίας Ἰησοῦ τ̄ Σιράχ.

Inclinauī modice aurem meā: et excepi illam. Multam inueni in metipſo ſapie=tiam: et multum profeci in ea. Danti mi hi ſapientiam: dabo gloriam. Conſilia=tus ſum enim vt facerem illam. Zelat⁹ ſum bonum: & non confundar. Collu=ctata eſt anima mea in illa: & in faciēdo eam confirmatus ſum. Manus meas extendi in altum: & in ſapientia eius lu xit anima mea: et ignorantias meas il=luminauit. Animam meā direxi ad il=lam: & in agnitione inueni eam. Poſſe=di cuz ipa cor a initio: propter hoc nō derelinquar. Venter meus conturbat⁹ eſt querendo illaz: propterea bonā poſ ſidebo poſſeſſionem. Dedit enim mihi dominus linguam mercedem meam: & in ipſa laudabo eum. Appropiate ad me indocti: & cōgregate vos in domuz diſcipline. Quid adhuc retardatis: & quid dicitis in his? Anime veſtre ſitiūt vehementer. Aperui os meum et locu tus ſum. Comparate vobis ſine argēto ſapientiam: & collum veſtrum ſubiicite iugo eius: & ſuſcipiat anima veſtra diſci plinam. In proximo eſt enim inuenire eam. Videte oculis veſtris: quia modi cum laboraui: & inueni mihi multaz re quiem. Aſſumite diſciplinam in multo numero argenti: & copioſum aurū poſ ſidete in ea. Letetur anima veſtra in mi ſericordia eius: & non cōfundemini in laude eius. Operamini opus veſtrum ante tempus: & dabit vobis mercedem veſtram in tempore ſuo.

Explicit liber Eccleſiaſticus.

Que in hoc volumine cōtinentur hec ſunt. Eſdras. Neemias. Tobias. Iudith. Heſter. Iob. Pſalterium. Prouer=bia. Eccleſiaſtes. Cantica. Sapientia. Eccleſiaſticus.

Regiſtrum huius voluminis.

aaa. bbb. ccc: ddd. eee. Aaa. Bbb. Ccc. Ddd. Eee. Fff. Ggg. Hhh. Iii. a. b. c. d. e. f. g. h. i. l2. l. m. n. o. p. A. B. C. D. E. F.
Omnes ſunt terni: preter eee. Ccc. Iii. l2. F. qui ſunt duerni: et p. qui eſt quaternus.

Esdre primus.

Ca.1.c τοῦ p τὸν.ca.1.d.χιφόρη p χιφόροι.ca.3.a.ἐπ' αὐτὸ p ἐπ' αὐτοῦ.ca.5.c.ἠρωτίσαμεν p ἠρωτήσαμεν.ca.7.d.αὐραιοῦ p οὐραιοῦ. & νέμημα pro νόμισμα.ca.10.a.κυλίδη pro κυλίδη. Neemias.

Capi.4.c.ἐπιστρέψαμεν pro ἐπιστρέψαιεν.ca.13.b.ἐπιτελάμην pro ἐπιτελάμην.ca.13.c.βιβλῶναι pro βιβλῶσαι.ca.13.d.προτοθωνήμασι pro προθωνήμασι. Tobias.

Capi.3.ὃ pro ὃς.ca.5.θωνήμασι pro θωνήμασι.ca.6.τίγρει pro τίγρη. Iudith.

Capi.1.ἱερουσουλήμ pro ἱερουσαλήμ.ca.5.πλησύνησαν pro ἐπλησύνησαν.ca.11.μᾶς pro ἡμᾶς.& ρύματα pro ῥήματα.ca.16.ὑπωφ χοτα pro ὑποφ χοτα. Esther.

Ca.1.c.ὀργίδη pro ὠργίδη.ca.4.a.ἐθνικὰ pro ἐθνικὸς.ca.4.b.ἐπαγγέλειαν pro ἐπαγγελίαν.ca.8.b.ἡμῖν pro ὑμῖν.ca.11.a.ἑρμηνευκίαι pro ἑρμηνευκίαι.ca.16.c.πρὸς χρησαίθοι pro προχρησαίθοι.

Iob.

Ca.1.d.ἰδιόντων pro ἰδίων.ca.18.d.ἐπόλοιτο pro ἀπόλοιτο.ca.42.c ἐπίγαθε pro ἐπήγαγεν. Psalterii.

Psalm.6.λαίους pro λεύς.ps.9.ἀγαλλιασώμεθα pro ἀγαλλιασόμεθα.ps.19.ἀγαλλιασώμεθα pro ὠγαλλιασόμεθα.ps.22.ὁδήγησε pro ὡδήγησεν.ps.27.ἐργαζομιθῶν pro ἐργαζομένων.& ἀνέσαλεν pro ἀνέβαλεν.ps.36.ἁμαρτωλὸς pro ἁμαρτωλῆς.ps.43.ἀλαλάγμασι pro ἀλάγμασι.ps.94.ἁμῶν p ἡμῶν.ps.98.ἐγίου pro ἐθίου.ps.106.ὠδῦνις pro ὠδῖνας.ps.117.ἀγαλιάσεως pro ἀγαλλιάσεως.ps.118.ἀποίησον pro ἀπόησον.ps.134.θυσαυρῶν p θησαυρῶν.ps.138.σκοτηδήσεται pro σκοτιδήσεται.

Prouerbia.

Ca.13.d.ἀυτοῦ pro αὐτοῦ.ca.15.a.παιδίαν pro παιδείαν.ca.20.a.μένη p μένει.ca.21.c.θυσαυρὸς pro θησαυρὸς.ca.25.c.ὁδὸς pro ὁδοὺς.ca.29.b.ὑκ p οὐχ.ca.30.b.πειθοὶς p πειθοῖς.& ἐνεμπίμπλησαν p ἐνεπίμπλησαν.

Cantica canticorū.

Ca.2.a.ἐκαίσα pro ἐκάϊσα.ca.7.d.σοιι pro σοι.ca 8.b.σφραγίδα pro σφραγῖδα. Sapientia.

Cca.4.c.φυίων pro γονέων.ca.5.b.κυμετώθων pro κυμαινόμενοι.ca.6.a.ὑπηρέζαι p ὑπηρέται.ca.7.a.ἴσα p ἴκα.ca.8.a.ἐργάζαι p ἐργάζεται.ca.16.c.σύμβουλοι p σύμβολοι.& τοῦτο p τούτω.

Ecclesiasticus.

Ca.29.a ἐνόμησαν p ἐνόμισαν.ca.30.b.ἀνιδὸς p ἀνιδρὸς.ca.33.b.ἐταίνυσαν pro ἐτάνυσαν.ca.17.a.ἐπιξενώσει pro ἐπεξέωσεν.

Errores translationis latine interlinearis.

Esdre primus.

Ca.2.c.filli pro filii.ca 3.c.edificarent pro edificabāt.ca.5.a.Iesue pro Iosue.ca.6.c.cñ pro cū. Neemias.

Ca.3.c.ſue pro ſua.ca.3.c.conſūmationē pro conſumationē.ca.8.a.lt gneū pro lr̄gneū.ca.10.a.ſratres pro fratres.

Iudith.

Capi.1.a.nineue pro niniue.ca.10.conſūmationē pro cōſumationē.

Esther.

Capi.1.a.carpaſinis p carbaſinis.ca.3.a.prior incedebat p prior ſedebat.ca.4.a.conſūmatū p conſumatū.& ciuitas p ciuitatis.ca.4.b.p̄miſſit p promiſit.ca.9.a.contingit p contigit.ca.11.a.interpretaſſe p interpretatū eſſe.ca.16.b.conſūmata pro conſumata.

Iob.

Ca.1.b.diadolo p diabolo.ca.1.c.captiuascas p captiuos eos.ca.4.c. repererint pro reppererint.ca.7.b. et pro at.ca.10.c. impoſſibilis p impoſſibile.ca.12.a.ſecutatio pro ſcrutatio.ca.27.b.nō pro nū.ca.30 b.extinctū pro extincta.ca.31.d.ieuge pro euge.ca.38.a.longā p longe.ca.41.c.cōmouebit pro cōmouebitur.

Pſalteriū.

Pſalm9.17.ipoluta pro impolluta.p̄s.28.preparantis pro preparans

Cap̄.5.b. שָׁנִי pro שֵׁנִי

Cap̄.8.g. מְרָמוֹת pro מֵרָמוֹת

Neemias.

Cap̄.7.a. וְאמַר pro וְאָמַר

Cap̄.8.c.in margine. בָּנָה pro בָּנָה

Cap̄.11.a. וּמַעֲשִׂיָה pro וּמַעֲשִׂיָה

Cap̄.15.b. שְׁלֹמִיָּה pro שְׁלֶמְיָה

Et in eodē.b.in marginie. רָאָה pro רָאָה

Hester.

Cap̄.4.b.in margine. צִיָּה pro צִיָּה

Cap̄.8.c.in margine. נָשָׂה pro נָשָׂה

Et in eodem.d. וְשִׁמְחָה pro וְשִׂמְחָה

Cap̄.9.b. בְּכָל pro בְּכָל

Et in eodem.b. חָרְנוּ pro חָרְנוּ

Iob.

Cap̄.1.d. וְיָנַע pro וְיָנַע

Cap̄.3.a. יְהַד pro יְהַד

Cap̄.9.b.in margine שׁוּב pro שׁוּב

Et in eodem.d.in margine. פָּנָה pro פָּנָה

Cap̄.13.d. וְתַחְשְׁבֵנִי pro וְתַחְשְׁבֵנִי

Cap̄.20.c. בְּמלואת pro בְּמְלוֹאת

Cap̄.27.d.in mar. עָפַק pro עָשַׁק

Cap̄.30.d.in margine. הָיָה pro הָיָה

Cap̄.31.c.in margine. לָשַׁשׁ pro לָשַׁשׁ

Cap̄.33.b.in margine. דְּבַר pro דְּבַר

Cap̄.36.c.in margine. נָטָה pro נָטָה

Cap̄.38.b. יְצוּם pro יְצוּם

Psalterium.

p̄s.10. לָמָה pro לָמָּה

Ps.19. דְּבָרִים pro דְּבָרִים

Ps.21. עָמָם pro עָשָׂם

Ps.22.in margine רָאָה pro רָאָה

Ps.25. בַּדְבָךְ pro בַּדְרָךְ

Ps.28.in margine עָשָׂה pro עָשָׂה

Ps.30. חַסִידִיו pro חֲסִידָיו

Ps.31. לְדָוִד pro לְדָוִד

Ps.35. אִינִי pro אִינֵי

Ps.xxxvi.in marghe. שָׂכָב pro שָׁכַב

Ps.xxxvii. פָּתְחוּ pro פָּתְחוֹ

Ps.44. בְּכַשְׁתִּי pro בְּכַשְּׁתִי

Ps.47. אֱלֹהִים pro אֱלֹהֵיס

Ps.50. וַיִּקְרָא pro וַיִּקְרָא

Ps.72.in margine. עֲשַׁק pro עֲשַׁק

Et in eodem in margine. יֶשַׁע pro יֶשַׁע

Ps.114. מֵעָם pro מַעַם

Ps.115. חַסְדָּךְ pro הַסְדָּךְ

Ps.119.illitera yod. עִדְּתֶיךָ pro עִדְּתֶיךָ

Et in eo.in littera caph. שָׂכָר pro שָׂכָר

Et in eo.in littera qph inquisitalib. קְרָאתִיךָ pro קְרָאתִיךָ

Ps.139. שָׂחַר pro שָׂחַר

Ps.141 לְהִתְעוֹלֵל pro לְהִתְעוֹלֵל

Et in eo. בְּמַעֲמַקֵּיהֶם pro בְּמַעֲמַקֵּיהֶם

Ps.144. בְּנֻטּוּעִים pro בְּנֻטּוּעִים

Ps.146. עֲשָׂה pro עֲשָׂה

Prouerbiorum.

Cap.15.in margine. מָאֵם pro מָאֵם

Cap.18.in margine. עָנָה pro עָנָה

Cap.24.b. יִדַּע pro יִדַּע

Et in eodem.c. עִם pro עִם

Cap.25.c. רָבָה pro רָבָה

Et in eodem.c. תִּשְׁבָּר pro תִּשְׁבָּר

Cap.26.b.in margine. עָשָׂה pro עָשָׂה

Cap.29.d. עָבְדוֹ pro עָבְדוֹ

Cap.xxx.c.in margine. שָׂבַע pro שָׂבַע

Ecclesiastes.

Cap.2.c. מַעֲשָׂה pro מַעֲשָׂה

Cap.9.b.in margine. חָסַר pro חָסַר

Canticum.

Cap.6.d. הַנַּחַל pro הַנַּחַל

Cap.8.d. הִיא pro הִיא

p̄s.34.eius pro eo.p̄s.41.fontus p fons.p̄s.4 emigrabit p emigrare faciet.p̄s.71.hoibus pro hoib9.p̄s.59.dotrinā pro doctrinā.p̄s.64. mare pro mari.p̄s.76.absidet pro absindet.p̄s.77.cognouims pro cognouimus.p̄s.88.auertis pro auerteris.p̄s.109.axaltabit p exaltabit.p̄s.117.est p es.p̄s.122.obundantibus pro abundantib9.p̄s.134. renges p reges.p̄s.135.redimit p redemit.p̄s.149.facit p fecit.& exultationes p exaltationes. Prouerbia.

Ca.1.d.at p et.ca.4.b.relinqant p relinquant.ca.5.c.tuí p tibi.& tuā p tuus.ca.12.d.erum p eorum.ca.21.c.confiderant p confili fuerant. ca.26.d.ipsi p isti. Ecclesiastes.

Ca.1.b.anon p non.ca.2.d.quí p cui.ca.3.d.vnum p vnus.ca.7.a.eo rum p eius.ca.8.a.eius p sapientis.ca.9.b.sun p sunt.

Canica canticorum.

Ca.5.a.mele p melle.ca.8.a.fugentē p suggentē.

Sapientia.

Ca.7.d.futur p futura.ca.9.a.assistrice p assestricem.ca.10.b.tutanit p tutata est.& ne p sine.ca.12.d.derípti p decepti.ca.13.a.creaturaris p creaturis.ca.17.b.precipitarum p precipitatarum.ca.19.a.premi fissent p premisissent.ca.19.b.obliuionem p oblionem.& mare p mari.& anti p autem. Ecclesiasticus.

Ca.1.a.sup fluit est.ca.17.c.relíque p relinque.ca.18.d.inuident pro inuidebunt.ca.19.b.dificil pro dificili.ca.25.a.bi. pro sibi.ca.25.d. prebeat pro imperet.ca.34.c.intetlectus intellectus.ca.36.b.enarrē tur pro enarrent.& habeat pro habeant.ca.44.a.nati pro facti.ca. 45.a.scum pro cum.& purpurō pro purpura.ca.50.c.comiter pro communiter.& vsq; p vbiq;.ca.51.a.a pro et.

Errores translationis Beati hieronymi.

Esdre primus.

Ca.8.a.numerari pro numerati.ca.10.b.tranmigrationis p trasmigrationis. Neemias.

Ca.12.c.laudatiū pro laudantiū.ca.13.c.aperitēt pro aperirent.

Iudith.

Ca.6.supiā pro supbiā.ca.12.eiu pro eius.

Esther.

In prologo.hieronymi pro hieronymi.ca.1.a.fortísimis pro fortíssimis.ca.2.a.madocheus pro mardocheus.ca.3.a.ragis pro regis. ca.3.d.vniuesas pro vniuersas.ca.6.d.indutun p indutū.ca.9.a.igi ur pro igitur.ca.9.b.iudeis p iudei.& inimico p inimicos.ca.11.a.in terpretatā p interpretatum. Iob.

C.20.d.ducedo pro.dulcedo.

Prouerbia.

Ca.7.b.cinambomo p cinamomo.ca.8.c.terra p terrā.ca.18.c.repō dent pro respondent. Ecclesiastes.

Ca.2.b.labore pro laborē.& conuertíit pro conuertissent.& fecerā pro fecerāt.ca.9.a.cueniat pro cueniant.ca.11.a.ne nō p necnō.

Sapientia.

Ca.8.b.āmirabilis pro admirabilis.ca.19.b.replepleret p repleret.

Ecclesiasticus.

Ca.3.b.scrutati pro scrutati.ca.23.c.carni pro carnis.ca.30.a.sídiuat pro assiduat.ca.36.c.ciuitatis pro cinitatis.ca.38.d.ím pro in.

Finis tertie partis.

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinqz dierum.
Namqz instrumẽtum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinqz receptat vtrunqz.

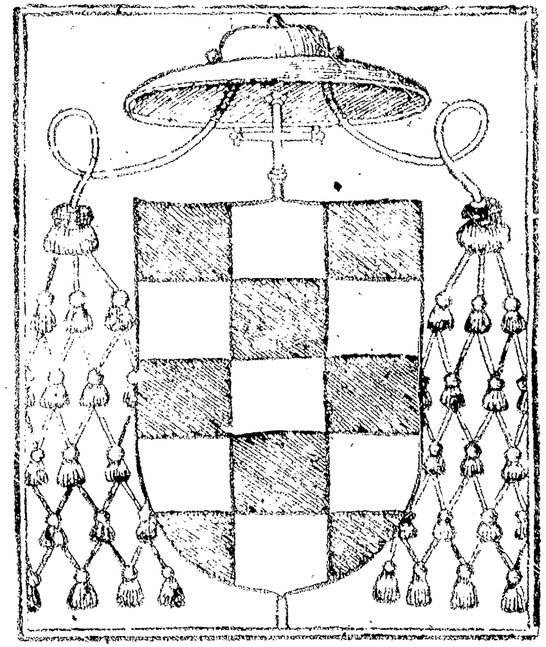

Quarta pars Veteris testamenti He-
braico Grecoqz idiomate nunc
primum impressa: adiun
cta vtricqz sua latina
interpreta-
tione.

Ad sanctissimum ac clementissimum dominum nostrū

.D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D.F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorū Castellæ Archicācellarii &c. In libros veteris ac noui testa. multiplici lingua impressos.

Prologus.

Ulta sunt beatissime Pater: quæ ad excudendas impressoris formis originales sacræ scripturæ ligulas nos incitarūt. Atq; hæc ipsa primis. Q; cū vniuscuiusq; idiomatis suæ sint, verborū proprietates: quarū totā vim nō possit quantūlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: p quam os domini locutum est. Cuius litteraq; uis ex se mortua sit & uelut caro: quæ non prodest quicq; (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Christus uerborum figuris uelatus intra eius uterum manet inclusus: nō dubiū: quin tam admiranda sit fœcunditate repleta: tā exuberanti mysteriorū copia cumulata: ut cū plena semp sit & redundās: flumina de uentre eius fluāt aquæ uiuæ: unde hi quibus datū est reuelata facie gloriā dñi speculari: ut in eandē imaginē trāsformētur possint assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cū nulla dictio nulla litterarum cōnexio esse possit: ex qua non emergāt & ueluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cū non possit eruditissimq; quisq; interpres nisi unicū explicare: necesse est ut post interpretationē maneat adhuc scriptura grauida: uariisq; ac sublimibus intelligētiis plena: quæ nequeant alioquin ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q; ubicunq; latinorū codicū uarietas est: aut depravatæ lectionis inspitio (id quod librariorū impitia simul & negligentia frequentissime accidere uidimus) ad primaz scripturæ originē recurrēdum est: sicut beatus Hieronymꝰ & Augustinꝰ ac cæteri ecclesiastici tractatores admonēt: ita ut librorū veteris testamēti syncerita ex Hebraica ueritate: Noui aūt ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in prōptu haberet quicunq; diuinarū litterarū studiosus: posset; nō solis riuulis eē contētus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in ultā æternam sitim pectoris extinguere: iussimꝰ archetypas sacræ scripturæ linguas cuz adiunctis uariarū linguarū translationibus impressioni mādari Sāctitatis tuæ: nomini dedicādas. Atq; imprimis nouū testamentum Græco Latinoq; sermone excudendū curauimus simul cum Lexico græcarum omniū dictionum: quæ possunt in eo legentibus occurrere: ut his quoq; qui nō integrā linguæ cognitionem adepti sunt, p utribus consuleremus. Deinde uero anteq; Vetus testamentum aggrederemur: Dictionariū pmissimus Hebraicorum Chaldaicorūq; totius Veteris instrumēti vocabulorū. Vbi nō tantum multiplex significatio cuiusq; dictiōis exprimitur: sed (quod studiosis utilissimū fore credimꝰ) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cū nō solus litteræ occidentis cortex: sed introrsus latitans spūs uiuificantis nucleus inaxie sit a studioso diuinæ scripturæ requirēdus: atq; huius præcipua pars ex propriorū noīm interpretatione depēdeat: quorū ab æterno puisa impositio icre dibilē onuz affert ad ppalandos spirituales abstrusosq; sensus & detegēda arcana mysteria: q; sub ipso litteralis textus umbraculo spiritus sanctꝰ velauit. Idcirco interp tationes ppriorum noīm a viris linguarum pitia pcellentibus maxima diligentia iussimus elucubrari: & secundum alphabeticā seriem dispositas Dictionario adiūgi. Quibus succedit legēdorū hebræorū characterū instructio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex pluribꝰ receptæ fidei Hebræis autoribꝰ collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus ueluti pro ludio ita pactis: ad excussionem diuersarum ueteris testamēti linguarū nos conuertimus: adiicientes etiā singulis earum suam latinam translationem. Qua īre aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximā laboris nostri partē in eo pcipue fuisse uersatā: ut & uiroruz in linguarū cognitione eminentissimorū opera uteremur & castigatissima omni ex parte uetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberem9: quorūquidē tā Hebræorū q; Græcorū ac latinorū multiplicē copiā uariis ex locis nō sine sūmo labore cōquisiuimus. Atq; ex ipsis quidē græca Sāctitati tuæ debem9: qui ex ista apostolica bibliotheca antiquissimos tū ueteris tum noui testamēti codices perq; humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerūt adiumento. Cōsumata itaq; excussione Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiā hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grāmatica cum nominum propriorū interpretationibus. Absolutis præterea annotationibus differentiarum Veteris testamenti; quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas edidisset: eas nos puiros linguarum peritissimos multis in locis addi fecim9. Tandē diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatē tuā mittimus. Nā cui potius vniuersæ uigiliæ nostræ dicādæ sūt q; apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libētius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q; sacer Christi uicarius? Accipiat igitur Sāctitas tua læta fronte munusculum: quod in domini gazophylacium offerimus: ut incipiant diuinarum litterarū studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecramus aūt beatitudinē tuam enixissime: vt libros hosce: qui nūc se sacris istis uestigiis supplices aduoluūt examines: & ad seueriss̄imi iudicii tui cēsurā reuoces: vt si Christianæ reip. vtiles fore videbūtur: editionis beneficium a sanctitate tua recipiāt. Nam eos nos hucusq; cō timus: sacrū istum apostolici fastigii oraculum cōsulturi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nunc ad instruendum de operis artificio lectorem cōuertimur.

BIBLIOTHEK DER KANTONALEN LEHR ANSTALT IN ZÜRICH.

Prologus.

Ad lectorem de his que ad lectionem Veteris testamenti diuersis linguis nunc primū impressi: sunt prænotanda.

Intelligas studiose lector modū & ordinē: quē in hac veteris testamēti ipressiōe seruauim9: ac inde possis hoc libro facile uti: nōnullorū te admonitū prius eē oportet. Imprimis igitur id est p̄mittendus: q; cū uetus testamentū a sacris doctoribus trifariā diuidatur: hoc est in legē: quā Pentateuchū appellāt: & i libros deinde agiographos: ac demū in eos qui dicuntur pphetales: in his oibus non est idē numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidē triplicē linguā habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: qs imprimēdas iussimus cū aliis tribus latinis interptatiōibus iuxta correspōdentibus: ita ut Hebraicæ ueritati respondeat latina beati Hieronymi translatio: Chaldaicæ uero alia latina fere de uerbo ad uerbū a uiris ei9 linguæ peritissimis elaborata. Græcæ āt septuaginta interptuz editioni: interlineris latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excudūtur: hoc est Hebræa & Græca cū aliis duabꝰ latinis trāslatiōibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris pterq; in Pētateucho corrupta est aliquibus in locis & fabulis meriq; Thalmudistarū nugis cōsperſa: idigna prorsus quæ sacris codicibus inferatur. Verum quia qui busdam in locis ubi integra est littera & incorrupta: mirū in modū fauet Christianæ religioni: idcirco reliquos libros totiꝰ ueteris testamēti e Chaldaica lingua in latinā uerti fecimus: & diligētissime cū sua latina traductiōe cōscriptos in publica Complutēsis nostræ vniuersitatis Bibliotheca reponi. At uero libri extra canonē: quos ecclesia potius ad edificationē popali: q; ad auctoritatē ecclesiasticorū dogmatū confirmandā recipit: Græcā tm̄ hnt scripturā: sed cū duplici latina interptatione: altera beati Hieronymi: altera iterlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autē de numero linguarum huius libri oportuit in uniuersum pliasse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso disposuimus: breuiꝰ agendū est. Primum itaq; aperto codice duæ se tibi chartarū facies hinc & inde offerēt: quarū unaquæq; tres columnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginē exteriorez sita est: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori marginī adhæret Græca est septuaginta interptum editio: cui supponitur latina interlinearis traductio de uerbo ad uerbum. Mediam aūt inter has latinā beati Hieronymi translationē uelut inter synagogam & Orientalē ecclesiam posuim9: tanq; duos hic & inde latrōes mediū aūt Iesuz hoc est Romanā siue latinā Ecclesiā collocātes. Hæc enim sola supra firmā petrā ædificata (reliquis a recta scripturæ intelligētia q̄q; deuiātibus) imobilis semper in veritate pmansit. Disponuntur vero colūnæ ipsæ hoc modo: ut singulis lineis Hebraicis correspōdeāt binæ lineæ latinæ regiōe: hoc tamen semp obseruato. ut omnes colūnæ tā in principio q̄ in fine cōsentiant: nisi ubi loci angustia non patitur: quod rarissime dephēdes.

Deinde quia institutū nr̄m est: non solū his cōsulere: qui absolutā linguarū peritiā sunt assecuti: sed his etiaz operā ferre qui parū in eis pfecerunt: utriusq; enim debitores sumus: neminēq; esse cupimus: quē pegrinorum idiomatum difficultas absterreat a diuinorū librorum penetralibus adeundis. Idcirco vt Hebraicas dictiōes facile possit quicunq; distinguere: & suā latinā interptationē cuiq; assignare: inter singulas dictiones Hebraicas superponūtur minutæ litterulæ latinæ alphabetico ordine pcedētes: quibus cōsimiles aliæ in latina pxima colūna correspōdent: ut p similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referēda. Quādo uero interpres p circūlocutionem pluribus dictionibus unicam interptatur: aut e diuerso unica dictiōe plures amplectitur: tūc una litterula toti circūlocutioni uel etiā compendio deseruiet. Ex his pterea litterulis nōnullas repies: quibꝰ tenue punctū subscribitur hoc modo. ˙ Quod quidē punctū designat: uel dictionē hebraicā sub iacentē multiplicē esse & æquiuocā: ac pinde recondītū aliquod secretæ intelligētiæ mysterium claudere: quod possit facile cōsulto Dictionario a pspicacibus mētibus inuestigari: uel denotat saltē: ipsam eius significationez in latina colūna positā potius translatitiā esse & foli sensui subseruientē: q̄ ppriā omnino & litteralez. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionum Hebraicarum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est p quam necessaria ad reperiēda in dictionario uocabula: sed tantæ difficultatis: ut hoies eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nōnunq; etiā labantur: artificium excogitauimus q̄ vtilissimum: quo possit quispiā uel primis dūtaxat Hebraicis rudimētis imbutus radicē cuiusq; dictionis in promptu habere: ut iā his adminiculis adiuti: Hebræorū (ut ait beatus Hieronymus) nāuseam & ructum fastidiētes: pceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertendū itaq; est: q; cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula utriq; dictiōi imposita) tunc dictio ipsa sicut est in margine notata: querēda est in vocabulario. Ille enim sunt primæ litteræ substātiales primitiui. Reliquæ uero dictiōes Hebraici textꝰ: quibꝰ nulla dictio primitiua respōdet in margine: ex primis earū tribus aut q̄q; etiā solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Præterq; ubi pcesserit aliqua ex his quinq; litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq; apice subiecto: dum modo sit apice desuper notata hoc modo ב ה כ ל מ Tunc enim talis littera particulo seu pōpositio nē sumitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferēda est: & proximæ tres uel quādoq; etiā solæ duæ litteræ sequentes erūt primæ litteræ primitiui: ex quibꝰ dictio ipsa in uocabulario repietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiaz si nunq; tali signo notetur. Vbicunq; enim alicui dictioni pponitur: semp pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. Atq; hæc quidē succincte dicta sunt: ut legentibus Hebraica litterā statim absq; arte seu considerātōe vlla pateat dictionis primitiuū. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artē reperiendarū radicū nosse desiderat: legat vltimum capitulum nostræ Hebraicæ Grāmaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen ut absq; librorum reuolutiōe facile occurreret: in principio

Prologus.

Pētateuchi duxim⁹ apponendū. Illud ē etiā cōsiderādū ꝙ in hebraicis characteribꝫ sciēter omisim⁹ apices illos quibus nunc vtuntur Hebræi pro accentibus. Nā hi cuꝫ ad nullam vel significati vel ꝓnunciationis differentiaꝫ ptineant: sed ad solām cantus ipsorum modulationem: merito a veteribus Hebreis relecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verum ne locus accentus cuiusꝙ dictionis ignoraretur: hoc modo ꝓuidimus: vt quoniam dicti ones Hebraicæ vt plurimum in vltima habent accentū: oēs huiusmōi dictiōes nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero non habentes accentum in vltima (quæ rariſſime occurrunt) ſuper ſyllabam vbi prædominatur accentus: apice ſignarentur hoc modo אֶרֶץ. Cæterum in diſtinctione clauſularum colo etiam vtuntur Hebræi & commate: ſed ita: vt colum ſit duplex punctum: ſicut cōma apud latinos: hoc modo: Comma vero tale ſignū ¸ Quod autem ad Græcam ſcripturam attinet: illud te nō latere volumus: non vulgaria ſeu temere oblata exemplaria fuiſſe huic noſtræ impreſſioni archetypa: ſed veteriſſima ſimul & emendatiſſima: quæ ſanctiſſimꝰ dñs noſter Leo Decimus Pontifex maximus ceptis noſtris aſpirans ex ipſa apoſtolica Bibliotheca ad nos miſit: tanquam integritatis: vt niſi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui eſſe videantur: quibus merito ſit adhibenda. Quibus etiam adiunximus alia non pauca: quorum partem ex Beſſarionis caſtigatiſſimo codice ſumma diligentia tranſcriptam Illuſtris Venetorum Senatus ad nos miſit: partem ipſi magnis laboribus & expenſis vndiq; cōquiſiuimus: vt copia emendatorum codicum abunde ſuppereſſet. Latinam itidem Beati Hieroymi translationem contulimus cum ꝑplurimis exemplaribus venerādæ vetuſtatis: ſed his maxime: quæ in publica Complutenſi noſtræ vniuerſitatis Bibliotheca reconduntur: quæ ſupra octingentesimum ab hinc annum litteris Gotthicis cōſcripta ea ſunt ſynceritate: vt nec apicis lapſus poſſit deprehendi. Aliqua tamen nomina ꝓpria vitio ſcriptorum aliter ſcripta cꝫ in originalibus vtriuſq; teſtamēti habentur intacta dimiſimus: atq; id quidem conſulto. Nam ſi nunc in eis litteram aliquam mutaſſem⁹: nequaquā poſſent reperiri in tractatu interpretationum: quem iuxta vulgatam horum nominum ſcripturam alphabetico ordine pridem confeceramus. Adnotauimus tamē in ipſis interpretationibus eadem nomina ꝓpria non ſolum ponentes ea ſicut communiter ſcribuntur: ſed etiam ꝓut habentur ad litteram in ſuis originalibus. Denīum in libro pſalmorum illud eſt admonendum: communem tranſlationem latinam: qua vtimur: poſitam eſſe ꝓ interlineari ſupra græcam ſeptuaginta interptū editionē: quia ei de verbo ad verbum fere correſpōdet. Eam autem quam beatus Hieronymus iuxta hebraicā tranſtulit veritatem in medio duarum columnarum fuiſſe locatam. Vale.

Incipit plogus in Eſaiam pphetam.

EMO CVM pphetas verſibus videri eſſe deſcriptos: metro eos eſtimet apud hebreos ligari. & aliquid ſimile habere de pſalmis uel operibꝰ Salomonis. Sed quod in demoſthene & tullio ſolet fieri ut p cola ſcribantur & cōmata: quiſq; ꝓſa & non ueſibus conſcripſerunt. Nos quoq; utilitati legentium ꝓuidentes: interpretationem nouam nouo ſcribendi gñe diſtinximus. At primum de eſaia ſciendū q̄ in ſermone ſuo diſertus ſit: quippe ut uir nobilis & urbanæ elegantiæ: nec habens quicq̄ in eloquio ruſticitatis admixtum. Vñ accidit ut p̄ cæteris florem ſermonis eius: trāſlatio non potuerit conſeruare. Deinde etiā hoc addiſciendum q̄ nō tam ꝓpheta dicendus ſit q̄ euangeliſta. Ita enī vniuerſa xp̄i eccleſiæq; myſteria ad liquidum ꝓſecutus eſt: ut non putes eum de futuro uaticinari ſed de p̄teritis hiſtoriā texere. Vñ coniicio noluiſſe tunc ꝓpis ſeptuaginta interp̄tes fidei ſuæ ſacramenta pſpicue ethnicis ꝓdere: ne ſanctus canibus & margaritas porcis darent. quæ cū hanc editionem legeritis ab illis aiaduertetis abſcondita. Nec ignoro quanti laboris ſit ꝓphetas intelligere: nec facile quēpiam poſſe iudicare de interp̄tatione: niſi intellexerit ante q̄ legerit. Nos quoq; patere morſibus plurimorum: q ſtimulante inuidia quod cōſequi non ualent deſpiciunt. Sciens ergo & prudens in flammam mitto manū. & nihilominus hoc a faſtidioſis lectoribus p̄cor: vt quō græci poſt ſeptuaginta tranſlatores: aquilā & ſymmachū & theodotionē legūt: uel ob ſtudiū doctrinæ ſuæ: uel ut ſeptuagita magis ex collatione eorum intelligant: ſic & iſti ſaltem vnum poſt priores habere dignentur interp̄tem. Legant prius & poſtea deſpiciant: ne uideantur non ex iudicio ſed ex odii p̄ſumptione ignorata damnare. Prophetauit autem Eſaias in hieruſalem & in iudæa: necdū decem tribubus in captiuitatem ductis: ac de utroq; regnō nunc cōmixtim nūc ſeparatim texit oraculum. Et cum interdum ad p̄ſentes reſpiciat hiſtoriam & poſt babyloniæ captiuitatem reditum populi ſignificet in iudæam: tamen oīs eiuscura de uocatione gentiū & de aduentu xp̄i eſt. Quem quanto plus amatis o paula & euſtochium tāto magis ab eo petite: ut ꝓ obtrectatiōe p̄ſenti qua me indeſinēter æmuli laniāt: ipſe mihi mercedē reſtituat in futuro: qui ſcit me ob hoc in peregrinæ linguæ eruditiōe ſudaſſe: ne iudei de falſitate ſcripturarum eccleſiis eius diuti⁹ inſultarēt.

Explicit plogus.

Incipit argumentum.

SAIAS in hieruſalem nobili genere ortus ē: ibiq; pphetauit. Sub manaſſe rege fectus in duas partes: occubuit. Sepultuſq; eſt ſub quercu rogel: iuxta tranſitum aquarum quas oliꝫ ezechias rex facto obſtruxerat puluere.

Trāſla. gre. lxx. cū inter. lati. Trāſla. B. Hie. Text. he. Eſa. j. Prima. heb.

ESAIAS.
ΗΣΑΙΑΣ.

Cap. j.

A

Elſio quā vidit eſaias filꝰ amos: quā vidit ſuper iudā & hieruſalem: in diebus oziæ ioathan: achaz: & ezechiæ regum iuda. Audite celi: & auribus percipe terra: quoniā dñs locutus eſt. Filios enutriui & exaltaui: ipſi aūt ſpreuerunt me. Cognouit bos poſſeſſorē ſuū: & aſinus preſepe dñi ſui: iſrael aūt me nō cognouit: & pp̄lus meus nō intellexit. Ve genti peccatrici: populo grauī iniqtate: ſemini neq̄: filiis ſceleratis. Dereliquerunt dominū: blaſphemauerūt ſanctū iſrael: abalienati ſunt retrorſum. Sup quo percutiā vos: ultra addites preuaricationē? O mīe capiti languidū & oē cor merens. A plata pedis vſq; ad verticē nō eſt in eo ſanitas: vulnus & liuor & plaga tumens: nō eſt maſtagma ipone ſuper illud: & nō eſt medicamen: nec fota oleo. Terra vra deſerta: ciuitates vre ſuccenſe ignī: regionē veſtrā coram vobis aliēn devorāt: & deſolabitur ſicut in vaſtitate hoſtili. Et derelinq̄tur filia ſion vt umbraculū in vinea: & ſicut tugurium in cucumerario: ſicut ciuitas q̄ vaſtatur. Niſi dñs exercituum reliquiſſet nobis ſemen: quaſi ſodoma fuiſſemus & q̄ſi gomorra aſſimilati eſſemus. Audite verbū dñi principes ſodomorū: percipite auribus legē dei nri populus gomorre. Quo mihi multitudo victimarū veſtrarū dicit dñs? Plenus ſum. Holocauſta arietū & adipē pinguiū & ſanguinē vitulorum & agnorum & hircorum nolui. Cum venerit ante me cōſpectū meū: quis queſiuit hec de manib⁹ veſtris vt ambularetis in atriis meis? Ne offeratis vltra ſacrificiū fruſtra. Incenſum abominatio eſt mihi. Neomenias & ſabbatū & feſtiuitates alias nō ferā. Iniquitates veſtras & ſolēnitates veſtras odiuit anima mea. Facta ſūt mihi moleſta. Laboraui ſuſtinens. Et cū extenderitis

Incipit Eſaias propheta.

ISIO ᵇ ESAIE filiꝰ amos: quam vidit ſuper iudam & hieruſalem: in diebus ozie ioatham: achaz: & ezechie regum iuda. Audite celi: & auribus percipe terra: quoniā dñs locutus eſt. Filios enutriui & exaltaui: ipſi aūt ſpreuerunt me. Cognouit bos poſſeſſorem ſuū: & aſinus preſepe dñi ſui: iſrael aūt me non cognouit & pp̄lus meus nō intellexit. Ve genti peccatrici: populo grauī iniqtate: ſemini neq̄: filiis ſceleratis. Dereliquerunt dominū: blaſphemauerūt ſanctū iſrael: abalienati ſunt retrorſum. Sup quo percutiā vos ultra addites preuaricationē? O mīe capiti languidū & oē cor merens. A plata pedis vſq; ad verticē nō eſt in eo ſanitas: vulnus & liuor & plaga tumens: nō eſt circūligata nec curata medicamine neq̄ fota oleo. Terra vra deſerta: ciuitates vre ſuccenſe ignī: regionē veſtrā coram vobis aliēn deuorāt: & deſolabitur ſicut in vaſtitate hoſtili. Et derelinq̄tur filia ſion vt umbraculū in vinea: & ſicut tugurium in cucumerario: ſicut ciuitas q̄ vaſtatur. Niſi dñs exercituum reliquiſſet nobis ſemen: quaſi ſodoma fuiſſemus & q̄ſi gomorra aſſimilati eſſemus. Audite verbū dñi principes ſodomorū: percipite auribus legē dei nri populus gomorre. Quo mihi multitudo victimarū veſtrarū dicit dñs? Plenus ſum. Holocauſta arietū & adipē pinguiū & ſanguinē vitulorum & agnorum & hircorum nolui. Cum venerit ante me cōſpectū meū: quis queſiuit hec de manib⁹ veſtris vt ambularetis in atriis meis? Ne offeratis vltra ſacrificiū fruſtra. Incenſum abominatio eſt mihi. Neomenias & ſabbatū & feſtiuitates alias nō ferā. Iniquitates veſtras & ſolēnitates veſtras odiuit anima mea. Facta ſūt mihi moleſta. Laboraui ſuſtinens. Et cū extenderitis

חָזוֹן ישַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֲשֶׁר
חָזָה עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם בִּימֵי
עֻזִּיָּהוּ יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּהוּ מַלְכֵי
יְהוּדָה׃ שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֶרֶץ
כִּי יְהוָה דִּבֶּר בָּנִים גִּדַּלְתִּי וְרוֹמַמְתִּי
וְהֵם פָּשְׁעוּ בִי׃ יָדַע שׁוֹר קֹנֵהוּ
וַחֲמוֹר אֵבוּס בְּעָלָיו יִשְׂרָאֵל
לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן׃ הוֹי גּוֹי
חֹטֵא עַם כָּבֵד עָוֹן זֶרַע
מְרֵעִים בָּנִים מַשְׁחִיתִים עָזְבוּ אֶת יְהוָה
נִאֲצוּ אֶת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נָזֹרוּ
אָחוֹר׃ עַל מֶה תֻכּוּ עוֹד תּוֹסִיפוּ סָרָה
כָּל רֹאשׁ לָחֳלִי וְכָל לֵבָב דָּוָי׃ מִכַּף
רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ אֵין בּוֹ מְתֹם פֶּצַע
וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה לֹא זֹרוּ וְלֹא
חֻבָּשׁוּ וְלֹא רֻכְּכָה בַּשָּׁמֶן׃ אַרְצְכֶם
שְׁמָמָה עָרֵיכֶם שְׂרוּפַת אֵשׁ אַדְמַתְכֶם
לְנֶגְדְּכֶם זָרִים אֹכְלִים אֹתָהּ וּשְׁמָמָה
כְּמַהְפֵּכַת זָרִים׃ וְנוֹתְרָה בַת צִיּוֹן
כְּסֻכָּה בְּכָרֶם כִּמְלוּנָה בְּמִקְשָׁה
כִּי יְהוָה צְבָאוֹת׃ לוּלֵי יְהוָה
נוֹתַר לָנוּ שָׂרִיד כִּמְעָט כִּסְדֹם
הָיִינוּ לַעֲמֹרָה דָּמִינוּ׃ שִׁמְעוּ דְבַר
יְהוָה קְצִינֵי סְדֹם הַאֲזִינוּ תּוֹרַת
אֱלֹהֵינוּ עַם עֲמֹרָה׃ לָמָּה לִי רֹב
זִבְחֵיכֶם יֹאמַר יְהוָה שָׂבַעְתִּי עֹלוֹת
אֵילִים וְחֵלֶב מְרִיאִים וְדַם פָּרִים
וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים לֹא חָפָצְתִּי׃ כִּי
תָבֹאוּ לֵרָאוֹת פָּנָי מִי בִקֵּשׁ זֹאת
מִדַּרְכִּי חַצְרָי׃ לֹא תוֹסִיפוּ
הָבִיא מִנְחַת שָׁוְא קְטֹרֶת תּוֹעֵבָה
הִיא לִי חֹדֶשׁ וְשַׁבָּת קְרֹא מִקְרָא
לֹא אוּכַל אָוֶן וַעֲצָרָה׃ חָדְשֵׁיכֶם
וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי הָיוּ עָלַי
לָטֹרַח נִלְאֵיתִי נְשֹׂא׃ וּבְפָרִשְׂכֶם

כַּפֵּיכֶם מֵאֲלַיִם עֵינַי מִכֶּם גַּם כִּי תַרְבּוּ תְפִלָּה אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ
יְדֵיכֶם דָּמִים מָלֵאוּ׃ רַחֲצוּ הִזַּכּוּ
הָסִירוּ רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם מִנֶּגֶד עֵינָי חִדְלוּ הָרֵעַ׃ לִמְדוּ הֵיטֵב דִּרְשׁוּ
מְשֻׁפָּט אַשְּׁרוּ חָמוֹץ שִׁפְטוּ יָתוֹם רִיבוּ אַלְמָנָה׃ לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר
יְהוָה אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ אִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע
כַּצֶּמֶר יִהְיוּ׃ אִם תֹּאבוּ וּשְׁמַעְתֶּם טוּב הָאָרֶץ תֹּאכֵלוּ׃ וְאִם תְּמָאֲנוּ
וּמְרִיתֶם חֶרֶב תְּאֻכְלוּ כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר׃ אֵיכָה הָיְתָה לְזוֹנָה קִרְיָה
נֶאֱמָנָה מָלְאתִי מִשְׁפָּט צֶדֶק יָלִין בָּהּ וְעַתָּה מְרַצְּחִים׃ כַּסְפֵּךְ הָיָה
לִסְגִים סָבְאֵךְ מָהוּל בַּמַּיִם שָׂרַיִךְ סוֹרְרִים וְחַבְרֵי גַּנָּבִים כֻּלּוֹ אֹהֵב
שֹׁחַד וְרֹדֵף שַׁלְמֹנִים יָתוֹם לֹא יִשְׁפֹּטוּ וְרִיב אַלְמָנָה לֹא יָבוֹא
אֲלֵיהֶם׃ לָכֵן נְאֻם הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל הוֹי אֶנָּחֵם
מִצָּרַי וְאִנָּקְמָה מֵאוֹיְבָי׃ וְאָשִׁיבָה יָדִי עָלַיִךְ וְאֶצְרֹף כַּבֹּר סִיגָיִךְ
וְאָסִירָה כָּל בְּדִילָיִךְ׃ וְאָשִׁיבָה שֹׁפְטַיִךְ כְּבָרִאשֹׁנָה וְיֹעֲצַיִךְ
כְּתְחִלָּה אַחֲרֵי כֵן יִקָּרֵא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קִרְיָה נֶאֱמָנָה׃ צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט
תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה׃ וְשֶׁבֶר פֹּשְׁעִים וְחַטָּאִים יַחְדָּו וְעֹזְבֵי יְהוָה
יִכְלּוּ׃ כִּי יֵבֹשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חִמַּדְתֶּם וְתַחְפְּרוּ מֵהַגַּנּוֹת אֲשֶׁר
בְּחַרְתֶּם׃ כִּי תִהְיוּ כְּאֵלָה נֹבֶלֶת עָלֶהָ וְכִגַּנָּה אֲשֶׁר מַיִם אֵין
לָהּ׃ וְהָיָה הֶחָסֹן לְנִעֹרֶת וּפָעֳלוֹ לְנִיצוֹץ וּבָעֲרוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו וְאֵין
מְכַבֶּה׃

manus vestras: auertam oculos meos a vobis. & cũ multiplicaueritis orationem: non exaudiã. Manꝰ eni vꝛe ꝓ sanguine plene sunt. Lauamini: mũdi estote: auferte malũ cogitationũ vrarũ ab oculis meis. Quiescite agere puerse: discite bene facere. Querite iudiciũ. Subuenite oppresso iudicate pupillo: defendite viduã: & veníte & arguite me dicit dñs. Si fuerint ꝑcta vra vt coccinũ ꝙsi nix dealbabũtur: & ſi fuerint rubra ꝙsi vermiculus: velut lana erũt. Si volueritis & audieritis: bona terre comedetis. Quod ſi noluerittis & me ad iracũdiã prouocaueritis: gladꝰ deuorabit vos: ga os dñi locutũ e. Quo facta est meretrix ciuitas fidelis plena iudicii! Iustícia habitauit in ea: nunc aũt homicide. Argentũ tuũ versum est in scoriam: vinũ tuum mixtum est aqua. Príncipes tui infideles: socii furũ. Omnes diligunt munera: sequuntur retributiones. Pupillo non iudicant: & causa vidue non ingredítur ad illos. Propter hoc ait dominus deus exercituũ fortis israhel. Heu ego consolabor sup hostib meis: & vindicabor de inimicis meis. Et cõuertã manũ meã ad te & excoquã ad purũ scoriam tuã: & auferã omne stannum tuũ: & restituã iudices tuos vt fuerũt prius: & consiliarios tuos sicut antíquitus. Post hec vocaberis ciuitas iusti: vrbs fidelis. Sion in iudício redimetur: & reducẽt eã in iustícia. Et conteret sceleste & peccatores simul & q dereliq̃rũt dñm cõsumentur. Confundẽtur enim ab idolis qbus sacrificaueritis. Et erubescetis super hortis quos elegeratis cũ fuerítis velut quercus defluentib foliis: & velut hortus absq aqua. Et erit fortitudo vra vt fauilla stuppe: & opus vestrum quasi scintilla: & accendetur vtrunq simul & non erit qui extinguat.

manus: auertã oculos meos a vobis. τὰς χεῖρας, ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν. τ ἐὰν πληθύνητε προσευχήν: οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν, καὶ ἐὰν πλησθῆτε τὴν δέησιν, οὐκ ἐπακούσομαι ὑμῶν, manꝰ vꝛe sanguine plene. Lauamini: mũdi estote: auferte nequitiã vrã ab oculis meis. Quiescite agere puerse: discite bene facere. Querite iudicium. subuenite oppresso iudicate pupillo: defendite vidũ. & veníte & arguite me dicit dñs. Si fuerint peccata vra sicut rubeũ: ꝙsi nix dealbabũtur: & ſi fuerint rubra ꝙsi vermiculus: velut lana erũt. Si volueritis & audieritis: bona terre comedetis. Quod ſi nolueritis & me ad iracundiã prouocaueritis: gladius vos deuorabit: ga os dñi locutũ e. Quo facta est meretrix ciuitas fidelis plena iudicii! Iustícia habitauit in ea: nunc aũt homicide. Argentũ tuũ versum est in scoriam: vinũ tuum mixtum est aqua. Príncipes tui infideles: socii furũ. Omnes diligunt munera: sequuntur retributiones. Pupillo non iudicant: & causa vidue non ingredítur ad illos. Propter hoc ait dominus deus exercituũ fortis israel. Heu ego consolabor sup hostib meis: & vindicabor de inimicis meis. Et cõuertã manũ meã ad te & excoquã ad purũ scoriam tuã: & auferã omne stannum tuũ: & restituã iudices tuos vt fuerũt prius: & consiliarios tuos sicut antíquitus. Post hec vocaberis ciuitas iusti: vrbs fidelis. Sion in iudício redimetur: & reducẽt eã in iustícia. Et conteret sceleste & peccatores simul & q dereliq̃rũt dñm cõsumentur. Confundẽtur enim ab idolis qbus sacrificaueritis. Et erubescetis super hortis quos elegeratis cũ fuerítis velut quercus defluentib foliis: & velut hortus absq aqua. Et erit fortitudo vra vt fauilla stuppe: & opus vestrum quasi scintilla & accendetur vtrunq simul & non erit qui extinguat. τ

oculos meos a vobis. τὰς χεῖρας, ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν. τ ἐὰν πληθύνητε προσευχήν: οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν, ἐὰν δὲ πλήνητε λουσασθε, καθαροὶ γένεσθε: αὐφερε nequitiã vrã ab oculis meis. cessate a malis: discite bene facere. Querite iudicium. subuenite oppresso iudicate pupillo: defendite vidũ. & veníte & arguite me dicit dñs. Si fuerint peccata vra sicut rubeũ: ꝙsi nix dealbabũtur: & ſi fuerint rubra ꝙsi vermiculus: velut lana erũt. Si volueritis & audieritis: bona terre comedetis. Quod ſi nolueritis & me ad iracundiã prouocaueritis: gladius vos deuorabit: ga os dñi locutũ e. Quo facta est meretrix ciuitas fidelis plena iudicii! Iustícia habitauit in ea: nunc aũt homicide. Argentũ tuũ versum est in scoriam: vinũ tuum mixtum est aqua. Príncipes tui infideles: socii furũ. Omnes diligunt munera: sequuntur retributiones. Pupillo non iudicant: & causa vidue non ingredítur ad illos. Propter hoc ait dominus deus exercituũ fortis israel. Heu ego consolabor sup hostib meis: & vindicabor de inimicis meis. Et cõuertã manũ meã ad te & excoquã ad purũ scoriam tuã: & auferã omne stannum tuũ: & restituã iudices tuos vt fuerũt prius: & consiliarios tuos sicut antíquitus. Post hec vocaberis ciuitas iusti: vrbs fidelis. Sion in iudício redimetur: & reducẽt eã in iustícia. Et conteret sceleste & peccatores simul & q dereliq̃rũt dñm cõsumentur. Confundẽtur enim ab idolis qbus sacrificaueritis. Et erubescetis super hortis quos elegeratis cũ fuerítis velut quercus defluentib foliis: & velut hortus absq aqua. Et erit fortitudo vra vt fauilla stuppe: & opus vestrum quasi scintilla & accendetur vtrunq simul & non erit qui extinguat. τ

Mich. 3.a.

Infra. 59.a.

E

G

Hiere. 5.g.

Ro. 6. d.

F

A

Verbũ quod vidit esaias filius amos super iudeam & hierusalem. Et erit in nouissimis diebus manifestũ mons domꝰ dñi in vertice montiũ: & eleuabitur sup colles. Et fluent ad eũ oes gentes: & ibunt populi multi & dicent. Venite ascendamus ad montẽ domini: & ad domum dei iacob & docebit nos vias suas & ambulabimꝰ in semitis eius: quia de sion exibit lex: & verbum domini de hierusalem. Et iudicabit gentes: & arguet populos multos. Et conflabunt gladios suos in vomeres: & lanceas suas in falces. Non leuabit gens contra gentẽ gladiũ: nec exercebuntur vltra ad prelium. Domus iacob venite & ambulemꝰ in lumine dñi. Proiecisti populum tuum domum iacob: quia repleti sunt vt olim: & augures hũrũ vt philistiim: & pueris alienis adheserũt. Repletaest terra eius argento & auro: et nõ est finis thesaurorũ ei. Et repleta e terra eius equis & innumerabiles quadrige eius. Et repleta est terra eius idolis. Opus manuũ suarum adorauerunt: quod fecerũt digiti eorũ. Et incuruauit se homo & hũiliat est vir. Ne ergo dimittas eis. Ingrédere in petrã & abscõdere in fossa humo a facie timoris dñi: & a gloria maiestatis ei. Oculi sublimis hois hũiliati sunt: & incuruabitur altitudo viroꝝ. Exaltabitur aũt dñs solus in die illa: quia dies dñi exercituum super oẽm superbũ & excelsum: & sup oẽm arrogãtem: & humiliabitur: & sup oẽs cedros libani sublimes & erectas: & super omnes quercus basan: & super omnes mõtes excelsos: & super oẽs colles eleuatos: & super omnem turrem excelsam: & sup oẽm murum munitũ: & sup omnes naues tharsis: & super oẽ quod visu pulchrũ est. Et incuruabitur oculus sublimitas hoim:

Verbum quod vidit esaias filius amos super iudeam & hierusalem. Et erit in nouissimis diebus manifestum mons domus dñi in vertice montiũ: & eleuabitur sup colles. Et fluent ad eũ oes gentes: & ibunt populi multi & dicent. Venite ascendamus ad montẽ domini: & ad domum dei iacob & docebit nos vias suas & ambulabimꝰ in semitis eius: quia de sion exibit lex: & verbum domini de hierusalem. Et iudicabit gentes: & arguet populos multos. Et conflabunt gladios suos in vomeres: & lanceas suas in falces. Non leuabit gens contra gentẽ gladiũ: nec exercebuntur vltra ad prelium. Domus iacob venite & ambulemꝰ in lumine dñi. Proiecisti populum tuum domum iacob: quia repleti sunt vt olim: & augures hũrũ vt philistiim: & pueris alienis adheserũt. Repletaest terra eius argento & auro: et nõ est finis thesaurorũ ei. Et repleta e terra eius equis & innumerabiles quadrige eius. Et repleta est terra eius idolis. Opus manuũ suarum adorauerunt: quod fecerũt digiti eorũ. Et incuruauit se homo & hũiliat est vir. Ne ergo dimittas eis. Ingrédere in petrã & abscõdere in fossa humo a facie timoris dñi: & a gloria maiestatis ei. Oculi sublimis hois hũiliati sunt: & incuruabitur altitudo viroꝝ. Exaltabitur aũt dñs solus in die illa: quia dies dñi exercituum super oẽm superbũ & excelsum: & sup oẽm arrogãtem: & humiliabitur: & sup oẽs cedros libani sublimes & erectas: & super omnes quercus basan: & super omnes mõtes excelsos: & super oẽs colles eleuatos: & super omnem turrem excelsam: & sup oẽm murum munitũ: & sup omnes naues tharsis: & super oẽ quod visu pulchrũ est. Et incuruabitur oculus sublimitas hoim: τ

B

Mich. 3.b.

C

D

הַדָּבָר אֲשֶׁר חָזָה יְשַׁעְיָהוּ בֶּן
אָמוֹץ עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃ וְהָיָה
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית
יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְנִשָּׂא מִגְבָעוֹת
וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם׃ וְהָלְכוּ עַמִּים
רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר
יְהוָה אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיֹרֵנוּ
מִדְּרָכָיו וְנֵלְכָה בְּאֹרְחֹתָיו כִּי
מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְהוָה
מִירוּשָׁלִָם׃ וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ
לְעַמִּים רַבִּים וְכִתְּתוּ חַרְבוֹתָם לְאִתִּים
וְחַנִיתֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב
וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה׃ בֵּית יַעֲקֹב
לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְהוָה׃ כִּי נָטַשְׁתָּה
עַמְּךָ בֵּית יַעֲקֹב כִּי מָלְאוּ מִקֶּדֶם
וְעוֹנְנִים כַּפְּלִשְׁתִּים וּבְיַלְדֵי נׇכְרִים
יַשְׂפִּיקוּ׃ וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ כֶּסֶף וְזָהָב
וְאֵין קֵצֶה לְאֹצְרֹתֶיהָ וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ
סוּסִים וְאֵין קֵצֶה לְמַרְכְּבֹתֶיהָ׃
וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ אֱלִילִים לְמַעֲשֵׂה
יָדָיו יִשְׁתַּחֲוֶה לַאֲשֶׁר עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו׃
וַיִּשַּׁח אָדָם וַיִּשְׁפַּל אִישׁ וְאַל תִּשָּׂא
לָהֶם׃ בּוֹא בַצּוּר וְהִטָּמֵן בֶּעָפָר
מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ׃ עֵינֵי
גְבַהּוּת אָדָם שָׁפֵל וְשַׁח רוּם
אֲנָשִׁים וְנִשְׂגַּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם
הַהוּא׃ כִּי יוֹם לַיהוָה צְבָאוֹת עַל
כָּל נָאֶה וְרָם וְעַל כָּל נִשָּׂא וְשָׁפָל׃
וְעַל כָּל אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן הָרָמִים
וְהַנִּשָּׂאִים וְעַל כָּל אַלּוֹנֵי הַבָּשָׁן׃
וְעַל כָּל הָרִים הָרָמִים וְעַל כָּל
גְּבָעוֹת הַנִּשָּׂאוֹת׃ וְעַל כָּל מִגְדָּל
נָבוֹהַּ וְעַל כָּל חוֹמָה בְּצוּרָה׃ וְעַל
כָּל אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ וְעַל כָּל שְׂכִיוֹת
הַחֶמְדָּה׃ וְשַׁח גַּבְהוּת הָאָדָם

Pătina.heb.	Tex.heb.Esa.iiij.	Trãsla.B.Hie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
	יִשָּׂגֵב יְהוָה אֲנָשִׁים וְנִשְׁנַב יְהוָה	'et humiliabitur' altitudo	τ cadet altitudo hoim. τ exaltabit dnr
	לְנֶגֶד כָּל לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: וְהָאֱלִילִים כָּלִיל	'virorũ." et elevabitur' dñs	καὶ στενὸν τὸ ὕψος τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κύριος
	יַחֲלֹף וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים וּנְמִהֻלוֹת	'solus' in die" illa:" & idola	μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ τὰ χειροποίητα πάντα
	עָפָר מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר	"penitus" abolebũtur	ἀφανισθήσεται. εἰσελεύσονται δὲ εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς Luc.23.
	גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ בַּיּוֹם	"coteretur. & Et introibũt	σχισμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς, ἀπὸ προ
	הַהוּא יַשְׁלִיךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילֵי	'in spelũcas" petrarũ' & in	προσώπου τοῦ φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐ
	כַסְפּוֹ וְאֶת אֱלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר	voragines" terre' a facie	τοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. τῇ ἀνθρώπῳ ἐκείνῃ ἐκ
עָשׂוּ לוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְחֹפֵר פְּרוֹת	'formidinis' dñi:" & a gla	βαλεῖ ἄνθρωπος τὰ βδελύγματα αὐτοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ
עֲשֵׂה לָמוֹ	"maiestatis eius: cum fur	aureus ἃ ἐποίησεν προσκυνεῖν τοῖς ματαίοις καὶ τοῖς ν
לְעַטַּלְפִּים וְלַעֲנָקֹרוֹת הַצֻּרִים	rexerit" percutere' terrã.	pertultones. ingredi in foramina durissime petre
וּבִנְקִיקֵי הַסְּלָעִים מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה	'In die" illa" proiiciet' ho	κρημνοῖ. Τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὰς τρώγλας τῆς τραχείας πέτρας
וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ:	mo' idola	τ. scissuras petræ a facie timo
חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר	"argenti sui" & " simula	καὶ τὰς χισμὰς τῶν πετρῶν ἀπὸ προσώπου τοῦ φό
נְשָׁמָה בְאַפָּיו כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא:	chra" auri sui" que	βου κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀνα
Cap.iij. כִּי הִנֵּה הָאֲדוֹן	"fecerat" sibi: ut adoraret	στῇ θραῦσαι τὴν γῆν. παύσασθε ὑμῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὡ
יְהוָה צְבָאוֹת מֵסִיר מִירוּשָׁלַם	"talpas	πνοὴ ἐν ρινὶ αὐτοῦ ὅτι ἐν τίνι ἐλογίσθη. Ca.3.
וּמִיהוּדָה מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֲנָה כֹּל	"robur" panis' & omne	Ἰδοὺ γὰρ δεσπότης κύριος σαβαὼθ ἀφελεῖ ἀπὸ A
מִשְׁעַן לֶחֶם וְכֹל מִשְׁעַן מָיִם: גִּבּוֹר	"robur" aque: & fortem	hierusalẽ τ de iudea validũ τ validã.
וְאִישׁ מִלְחָמָה שׁוֹפֵט וְנָבִיא וְקֹסֵם	"& virũ' bellatorẽ & "iudi	ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἰσχυόντα καὶ ἰσχύοντα.
וְזָקֵן שַׂר חֲמִשִּׁים וְנָשׂוּא פָּנִים	'& senẽ' principẽ" sup" qn	ὀς μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ τὰ χειροποίητα πάντα
וְיוֹעֵץ וְחָכָם חֲרָשִׁים וּנְבוֹן לָחַשׁ:	quaginta:' & honorabilẽ	ἀφανισθήσεται. εἰσελεύσονται εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς
וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵיהֶם וְתַעֲלוּלִים	vultu:' & cõsiliarũ:' & sa	σχισμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς, ἀπὸ προ
יִמְשְׁלוּ בָם: וְנִגַּשׂ הָעָם אִישׁ בְּאִישׁ	pientẽ de" architectis :" &	προσώπου τοῦ φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐ
וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִרְהֲבוּ הַנַּעַר בַּזָּקֵן	prudentẽ' eloqui mystici.	τοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. παύσασθε ὑμῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, ὡ
וְהַנִּקְלֶה בַּנִּכְבָּד כִּי יִתְפְּשׁ אִישׁ	'Et dabo' pueros" princi	πνοὴ ἐν ρινὶ αὐτοῦ ὅτι ἐν τίνι ἐλογίσθη. Ca.3.
בְּאֲחִיהוּ בֵּית אָבִיו שִׂמְלָה לְכָה קָצִין	pes eorũ :" & effeminati	Ἰδοὺ γὰρ δεσπότης κύριος σαβαὼθ ἀφελεῖ ἀπὸ
תִּהְיֶה לָנוּ וְהַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת תַּחַת	"dñabũtur' eis. Et corru	hierusalẽ τ de iudea validũ τ validã.
יָדֶךָ: יִשָּׂא בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לֹא	er' pplus" vir' ad virũ :" &	ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἰσχυόντα καὶ ἰσχύοντα.
אֶהְיֶה חֹבֵשׁ וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין	vnusq; ad .pximũ suũ.	ῥωμὴ καὶ ἰσχὺς ἄρτου καὶ ἰσχὺς ὕδατος, γίγαντα καὶ ἰσχύοντα καὶ ἀν
שִׂמְלָה לֹא תְשִׂימֻנִי קְצִין עָם: כִּי	'Tumultuabitur' puer" cõ	δρα πολεμιστὴν καὶ δικαστὴν καὶ προφήτην, καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα, καὶ συνετὸν ἀκρο
כָּשַׁל יְרוּשָׁלַ‍ִם וִיהוּדָה נָפָל כִּי	tra senẽ" & ignobilis" cõ	τέχνην καὶ ἐπιστήσω ἰσχυροὺς ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐμπαί
לְשׁוֹנָם וּמַעַלְלֵיהֶם אֶל יְהוָה	tra nobilẽ." Apprehẽdet	ξουσιν εἰς αὐτοὺς. καὶ συμπεσεῖται ὁ λαός,
לַמְרוֹת עֵינֵי כְבוֹדוֹ: הַכָּרַת פְּנֵיהֶם	"enĩ' vir" fratrẽ suũ" dome	homo ad hoies: τ homo ad primũ
עָנְתָה בָם וְחַטָּאתָם כְּסְדֹם הִגִּידוּ	stici" pris sui & dicet." Ve	ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ἄνθρωπος πρὸς τὸν πλησίον
לֹא כִחֵדוּ אוֹי לְנַפְשָׁם כִּי גָמְלוּ	tũ" princeps: nõ ẽĩ in	suũ. offendet puer cõtra senẽ: igno
לָהֶם רָעָה: אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב	"esto" nĩ:" ruĩna autẽ" hec	bilis cõtra nobilẽ: qz apprehẽdet homo fra
כִּי פְרִי מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ: אוֹי	'sub" manu tua.' Rẽdebit	timos πρὸς τὸν ἔντιμον, ὅτι ἐπιλήψεται ἄνθρωπος τὸν ἀδελ
	qz" i die" illa:' dicẽs.' Nõ" sũ	φὸν αὐτοῦ, ἢ τοῦ οἰκείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λέγων, ἱμά
	medic?:' & in domo mea	τιον ἔχεις ἀρχηγὸς ἡμῶν, καὶ τὸ βρῶμα τὸ ἐμὸν ὑπὸ
	"nõ" est' panis' nec" vestimẽtũ.	σέ ἐστι· καὶ ἀποκριθεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐρεῖ, οὐκ ἔσομαι
	b Nolite' cõstituere	τυ" princeps: nõ ẽĩ in domo mea est panis neq; vestimẽtũ:
	me" principẽ' ppli." Ruit	σου ἀρχηγός, οὐ γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐστὶν ἄρτος οὐδὲ ἱμάτιον,
	"enĩ" hier'lm' & " iudas" cõ	nõ ero princeps populi hui?: qz corruit hierusa
	cidit:' qa" lingua eorũ' &	λὴμ καὶ Ἰουδαία συμπέπτωκε, καὶ αἱ γλῶσσαι αὐτῶν με
	adinuctiones eorũ" cõtra	τὰ ἀνομίας πρὸς κύριον ἀπειθοῦντες· διότι οὐκ ἔτα
	a dñm' vt puocarẽt' oculos	ται ἡ δόξα αὐτοῦ, καὶ ἀνθ' ὑμῶν ἀντέχει
	"maiestatis eĩ?. b Agnitio	εἰς. at peccatũ suũ quasi sodomor ũnfitebunt
	c vultus eor" r fidebit' eis:	αὐτοῖς· οὐαὶ ἡ ἁμαρτία αὐτῶν ὡς σοδόμων ἀνήγγειλαν
	'& peccatũ suũ" q̃si sodo	τ manifestabunt. ve anime eor: qñ ꝑsuluerũt cõsi
	ma" p̃dicauerũt:' nec" abscõ	λια κατ' ἐαυτῶν ἐπόντες, ὅτι ἀπωλόμεθα· οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, διότι βεβούλευται βου
	derũt.' Ve" aie eorũ:" qm̃	λὴ malũ cõtra se dicẽtes: alligem" tustũ: qñ
	o reddita sunt" eis q mala.	inutilis nobis ẽ. igit fruct" opũ suor eo
	'Dicito" iusto' qñ" bene:	δύχρηστος ἡμῖν ἐστι· τοίνυν τὰ βλαστήματα τῶν ἔργων αὐτῶν φα

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Hie.	Tex.heb.Esa.iiij.	Pătina.heb.
medẽt. ve tinquo mala sedm opera manuũ ei?	'impio in" malũ.' Retribu	נְגַל עָשָׂה רָע כִּי נְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה	נְגַל עָשָׂה
γαστρὸς δοὺλ τοῦ ἀνόμου, ποιήσει κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ	tio" enĩ" manuũ eius" fiet	לוֹ עֲמִי נֹגְשָׁיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ	עָלַל נָשָׂה
accidet et. pplũ me?: exactores vestri devorant	'ei." Populũ meũ' exacto	בּוֹ עַמִּי מְאַשְּׁרֶיךָ מַתְעִים וְדֶרֶךְ	אָשַׁר תָּעָה
ο μυβώσεσθαι αὐτῷ· λαός μου, οἱ πρασσόντορες ὑμῶν καταμώ	res fu" spoliauerũt: "& mu	אָרְחֹתַיִךְ בָּלָעוּ: נִצַּב לָרִיב יְהוָה	נָצַב דּוֹן
νοι· τ exactores dñantur vñ. pplũ me?:	lieres" dñate fũt" eis. "Po	וְעֹמֵד לָדִין עַמִּים: יְהוָה בְּמִשְׁפָּט	דּוֹן שָׁפַט
ἰαὶ ὑμᾶς, καὶ οἱ ἀπατοῦντες κυριεύουσιν ὑμῶν. λαός μου,	pule me" q te bñ dicunt	יָבוֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ וְשָׂרָיו" וְאַתֶּם	יָבוֹא שׁוּר
beatifidetes vos deceptunt vos. τ femtas	ipsi te" decipiũt: '& viam	בְּעַרְתֶּם הַכֶּרֶם גְּזֵלַת הֶעָנִי בְּבָתֵּיכֶם:	עָנָה בַּיִת
εἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς· καὶ τὰς τρίβους	"gressiũ tuor" diffipant.	מַדּוּעַ תְּדַכְּאוּ עַמִּי וּפְנֵי עֲנִיִּים	דָּכָא דָּכָה
pedũ vestrũ conturbant. sed nũc cõsiturent	'Stat' ad iudicãdũ" dñs:" &	תִּטְחָנוּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת:	טָחַן טָחֵן
τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐν ταραχασουσιν· ἀλλὰνῦν κατασήσεται	flat" ad iudicãdos" pplos.	וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָבְהוּ בְנוֹת צִיּוֹן	אָמַר נָשָׂה
ad iudiciũ dñi". τ flatuet ad iudiciũ pplũ fuũ. ipse dño ad	'Dñs" ad iudicium" veniet	"וַתֵּלַכְנָה נְטוּיוֹת גָּרוֹן " וּמְשַׂקְּרוֹת	"הָלַךְ נָשָׂה
ἐις κρίσιν κ̃ῦ· καὶ ἥξει ἐις κρίσιν τὸν λαὸν αὐτ· αὐτὸς κ̃ῦ ἐις	"cum' senibus" pplĩ fui' &	עֵינַיִם הָלוֹךְ וְטָפֹף תִּלֵּכְנָה	גָּרוֹן שָׂקַר
iudiciũ veniet cũ senioribꝫ pplĩ τ cũ pri	principib? eius." Vos enĩ	וְרַגְלֵיהֶם תְּעַכַּסְנָה: וַיִּגֶּל יְהוָה	הָלַךְ
κρίσιν ἥξει· μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ λαοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀρ	"depasti eĩtis" vineã: & ra	קָדְקֹד בְּנוֹת צִיּוֹן וַיהוָה פָּתְהֶן	עָכַס
cipibus fuis. vos ĩt dñ incẽdistis vineã meã: τ	pina" pauperis' in domo	יְעָרֶה: בַּיּוֹם הַהוּא יָסִיר אֲדֹנָי אֶת	בָּנָה פְּאוֹת
χόντων αὐτ· ὑμεῖς δὲ τί ἐνεπυρίσατε τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ	vñra. "Quare' atteritis" po	תִּפְאֶרֶת " הָעַכָּסִים וְהַשְּׁבִיסִים	עָרָה סוֹר
rapina pauperis ĩ domib" vñs: qd vos ĩtuna afflictio	pulũ meũ' & facies' pau	וְהַסָּהָרוֹנִים: הַנְּטִפוֹת וְהַצְּעָדוֹת	כָּאַר
ἁρπαγὴ τ̃ πτωχοῦ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν; τί ὑμεῖς ἀδικεῖτε	per" cõmolitis?" dicit" dñs	וְהַשְּׁרָקִים: הַנְּזָמִים וְהָאַצְעָדוֹת	
pplũ meũ: τ faciem mẽdicoꝝ cõfundistis?	'exercituũ.' Et dixit" dñs	וְהַצְּנִיפוֹת וְהַמִּטְפָּחוֹת וְהַחֲרִיטִים:	חֲלִי עָנָף
τὸν λαόν μου, καὶ τὸ πρόσωπον τῶν πτωχῶν καταισχύνετε;	'deus." Pro co" q̃ 'eleuate	הַלְּיוֹנִים וְהַמַּדִּים וְהַצְּינִפוֹת	טַבַּעַת נֶפֶךְ
dicit dñator dñs exercituũ. hec dicit dñs: p eo qđ exaltate filt	funt" filie' fion" & ambula	וְהַרְדִּידִים: וְהָיָה תַּחַת בֹּשֶׂם	רְדִד
φησὶν κύριος κ̃ς σραττιῶν· τάδε λέγει κ̃ς, ἀνθ' ὧν ὑψώσαν	uerũt" extẽto' collo:' & nu	יִהְיֶה וְתַחַת חֲגֹרָה נִקְפָּה וְתַחַת	הָיָה
filie fion τ ambulauerũt erecto collo τ in	tibus" oculorũ' ibant:" &	מַעֲשֶׂה מִקְשֶׁה קְרֵחָה וְתַחַת פְּתִיגִיל	עָשָׂה קָשָׁה
ἀὐυγατέρες σιὼν καὶ ἐπορεύθησαν ὑψηλαῦ τραχήλῳ καὶ ἐν	plaudebãt & ambulabãt	מַחֲגֹרֶת שָׂק כִּי תַחַת יֹפִי: תָּמֵיךְ	פָּתִיגִיל חָגַר
nutib" oculorũ τ itinere pedũ sunt trahẽ	"& pedibus suis' cõpolito	בַּהֲרֶב יִפְּלוּ" וּגְבוּרָתֵךְ " בַּמִּלְחָמָה:	כָּוָה נָפַל
τεύμασιν ὀφθαλμῶν καὶ τῇ πορείᾳ τῶν ποδῶν ἅμα σύρου	gradu icedebãt:' decalca	וְאָנוּ וְאָבְלוּ " פְּתָחֶיהָ " וְנִקְּתָה	נָגַר נָקָה
tes tunicas τ pedib" sunt tndentes. τ ĥu	bit' dñs" verticc" filiarum	לָאָרֶץ תֵּשֵׁב:	אָנָה נָקָה
σαι τοὺς χιτῶνας καὶ τοῖς ποσὶν ἅμα παίζουσαι· καὶ τα	fion:" & dñs' crinẽ earũ	וְהֶחֱזִיקוּ שֶׁבַע נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד	חָזַק שֶׁבַע
mihabit dño dñatrices, filias fion. τ dñs nudabit	'nudabit." In die" illa' au	Cap.iiij. בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לַחְמֵנוּ נֹאכַל	אָכַל לָחַם
πωώσει κ̃ς ἀρχούσας θυγατέρας σιών· καὶ κ̃ς ἀνακαλύ ψει	feret" dominus	וְשִׂמְלָתֵנוּ נִלְבָּשׁ רַק יִקָּרֵא שִׁמְךָ	לָבַשׁ שִׂמְלָה
turpitudinẽ ipaꝝ in die illa: τ auferet dño	"ornamentũ" calciamen	עָלֵינוּ אָסְפָה חֶרְפָּתֵנוּ: בַּיּוֹם	קָרָא
τὸ ἀχύνωμα αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀφελεῖ κ̃ς τὴν	torum" & lunulas &	הַהוּא יִהְיֶה צֶמַח יְהוָה לְצֶבִי וּלְכָבוֹד	צֶמַח הָיָה
glorią vestimẽti earũ. τ tunicas fortiatas: τ toꝛ	"& monilia' &	וּפְרִי הָאָרֶץ לִגְאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת	כָּבַד פְּרִי
δέξαν τ̃ ἱματισμοῦ αὐτῶν· καὶ τὰς κοσύμβους, καὶ τοὺς μη	armillas & "& mitras &	לִפְלֵיטַת יִשְׂרָאֵל: וְהָיָה הַנִּשְׁאָר	נָצָה פָּלַט
ques: τ bullam: τ ornatũ facies earum.	"& discriminalia	לְפָלֵט שָׂאַר	פָּלַט שָׂאַר

Pūtina.hcb.	Tex.heb.Esa.v.	Trāsla.B.Bie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
	בְּנֵי		
	יִשָּׂשכָר		
	אֶת		
	הַזֶּרַע		
	יַעֲשֶׂה		
	אֵיפָה:		
	הוֹי		
	מַשְׁכִּימֵי		
	בַּבֹּקֶר		
	שֵׁכָר		
	יִרְדֹּפוּ		
	מְאַחֲרֵי		
	בַּנֶּשֶׁף		
	יַיִן		
	יְדַלִּיקֵם:		
	וְהָיָה		
	כִנּוֹר		
	וָנֵבֶל		
	תֹּף		
	וְחָלִיל		
	יֵינָם		
	מִשְׁתֵּיהֶם		
	וְאֶת		
	פֹּעַל		
	יְהוָה		
	לֹא		
	יַבִּיטוּ		
	וּמַעֲשֵׂה		
	יָדָיו		
	לֹא		
	רָאוּ:		
	לָכֵן		
	גָּלָה		
	עַמִּי		
	מִבְּלִי		
	דָעַת		
	וּכְבוֹדוֹ		
	מֵתֵי		
	רָעָב		
	וַהֲמוֹנוֹ		
	צָחֶה		
	צָמָא:		
	לָכֵן		
	הִרְחִיבָה		
	שְׁאוֹל		
	נַפְשָׁהּ		
	וּפָעֲרָה		
	פִיהָ		
	לְבִלְתִּי		
	חֹק		
	וְיָרַד		
	הֲדָרָהּ		
	וַהֲמוֹנָהּ		
	וְשְׁאוֹנָהּ		
	וְעָלַז		
	בָּהּ:		
	וְשַׁח		
	אָדָם		
	וְשֻׁפַּל		
	אִישׁ		
	וְעֵינֵי		
	גְבֹהִים		
	תִּשְׁפָּלְנָה:		
	וְנִגְבַּהּ		
	יְהוָה		
	צְבָאוֹת		
	בַּמִּשְׁפָּט		
	וְהָאֵל		
	הַקָּדוֹשׁ		
	נִקְדַּשׁ		
	בִּצְדָקָה:		
	וְרָעוּ		
	כְבָשִׂים		
	כְּדָבְרָם		
	וְחָרְבוֹת		
	מְחֵים		
	גְּדִאִים		
	יֹאכֵלוּ:		
	הוֹי		
	מְשָׁכֵי		
	הָעָוֹן		
	בְּחַבְלֵי		
	הַשָּׁוְא		
	וְכַעֲבוֹת		
	הָעֲגָלָה		
	חַטָּאָה:		
	הָאֹמְרִים		
	יְמַהֵר		
	יְחִישָׁה		
	מַעֲשֵׂהוּ		
	לְמַעַן		
	נִרְאֶה		
	וְתִקְרַב		
	וְתָבוֹאָה		
	עֲצַת		
	קְדוֹשׁ		
	יִשְׂרָאֵל		
	וְנֵדָעָה:		
	הוֹי		
	הָאֹמְרִים		
	לָרַע		
	טוֹב		
	וְלַטּוֹב		
	רָע		
	שָׂמִים		
	חֹשֶׁךְ		
	לְאוֹר		
	וְאוֹר		
	לְחֹשֶׁךְ		
	שָׂמִים		
	מַר		
	לְמָתוֹק		
	וּמָתוֹק		
	לְמָר:		
	הוֹי		
	חֲכָמִים		
	בְּעֵינֵיהֶם		
	וְנֶגֶד		
	פְּנֵיהֶם		
	נְבֹנִים:		
	הוֹי		
	גִּבֹּרִים		
	לִשְׁתּוֹת		
	יָיִן		
	וְאַנְשֵׁי		
	חַיִל		
	לִמְסֹךְ		
	שֵׁכָר:		
	מְצַדִּיקֵי		
	רָשָׁע		
	עֵקֶב		
	שֹׁחַד		
	וְצִדְקַת		
	צַדִּיקִים		
	יָסִירוּ		
	מִמֶּנּוּ:		
	לָכֵן		
	כַּאֲכֹל		
	לְשׁוֹן		
	אֵשׁ		
	וְחֵשֶׁשׁ		
	לֶהָבָה		
	יִרְפָּה		
	שָׁרְשָׁם		
	כְּמָק		
	יִהְיֶה		
	וּפִרְחָם		
	כָּאָבָק		
	יַעֲלֶה		
	כִּי		
	מָאֲסוּ		
	אֶת		
	תּוֹרַת		
	יְהוָה		
	צְבָאוֹת		
	וְאֵת		
	אִמְרַת		
	קְדוֹשׁ		
	יִשְׂרָאֵל		
	נִאָצוּ:		
	עַל		
	כֵּן		
	חָרָה		
	אַף		
	יְהוָה		
	בְּעַמּוֹ		
	וַיֵּט		
	יָדוֹ		
	עָלָיו		
	וַיַּכֵּהוּ		
	וַיִּרְגְּזוּ		
	הֶהָרִים		
	וַתְּהִי		
	נִבְלָתָם		
	כַּסֹּחַה		
	בְּקֶרֶב		
	חוּצוֹת		
	בְּכָל		
	זֹאת		
	לֹא		
	שָׁב		
	אַפּוֹ		
	וְעוֹד		
	יָדוֹ		

Pūtina.hcb.	Tex.heb.Esa.v.	Trāsla.B.Bie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
	נְטוּיָה:		
	וְנָשָׂא		
	נֵס		
	לַגּוֹיִם		
	מֵרָחוֹק		
	וְשָׁרַק		
	לוֹ		
	מִקְצֵה		
	הָאָרֶץ		
	וְהִנֵּה		
	מְהֵרָה		
	קַל		
	יָבוֹא:		
	לֹא		
	יִכָּשֵׁל		
	וְלֹא		
	יִתְנָעָס		
	לֹא		
	יְנוּמ		
	וְלֹא		
	יִישָׁן		
	וְלֹא		
	יִפָּתַח		
	אֵזוֹר		
	מָתְנָיו		
	וְלֹא		
	יִנָּתֵק		
	שְׂרוֹךְ		
	נְעָלָיו:		
	אֲשֶׁר		
	נָא		
	לִידִידִי		
	שִׁירַת		
	דּוֹדִי		
	לְכַרְמוֹ		
	כֶּרֶם		
	הָיָה		
	לִידִידִי		
	בְּקֶרֶן		
	בֶּן		
	שָׁמֶן:		
	וַיְעַזְּקֵהוּ		
	וַיְסַקְּלֵהוּ		
	וַיִּטָּעֵהוּ		
	שֹׂרֵק		
	וַיִּבֶן		
	מִנְדָּל		
	בְּתוֹכוֹ		
	וְגַם		
	יֶקֶב		
	חָצַב		
	בּוֹ		
	וַיְקַו		
	לַעֲשׂוֹת		
	עֲנָבִים		
	וַיַּעַשׂ		
	בְּאֻשִׁים:		
	וְעַתָּה		
	יוֹשֵׁב		
	יְרוּשָׁלַ͏ִם		
	וְאִישׁ		
	יְהוּדָה		
	שִׁפְטוּ		
	נָא		
	בֵּינִי		
	וּבֵין		
	כַּרְמִי:		
	מַה		
	לַּעֲשׂוֹת		
	עוֹד		
	לְכַרְמִי		
	וְלֹא		
	עָשִׂיתִי		
	בּוֹ		
	מַדּוּעַ		
	קִוִּיתִי		
	לַעֲשׂוֹת		
	עֲנָבִים		
	וַיַּעַשׂ		
	בְּאֻשִׁים:		
	וְעַתָּה		
	אוֹדִיעָה		
	נָּא		
	אֶתְכֶם		
	אֵת		
	אֲשֶׁר		
	אֲנִי		
	עֹשֶׂה		
	לְכַרְמִי		
	הָסֵר		
	מְשׂוּכָתוֹ		
	וְהִיה		
	לְבָעֵר		
	פָּרֹץ		
	גְּדֵרוֹ		
	וְהִיה		
	לְמִרְמָס:		
	וְאָשִׁיתֵהוּ		
	בָתָה		
	לֹא		
	יִזָּמֵר		
	וְלֹא		
	יֵעָדֵר		
	וְעָלָה		
	שָׁמִיר		
	וְשָׁיִת		
	וְעַל		
	הֶעָבִים		
	אֲצַוֶּה		
	מֵהַמְטִיר		
	עָלָיו		
	מָטָר:		
	כִּי		
	כֶרֶם		
	יְהוָה		
	צְבָאוֹת		
	בֵּית		
	יִשְׂרָאֵל		
	וְאִישׁ		
	יְהוּדָה		
	נְטַע		
	שַׁעֲשׁוּעָיו		
	וַיְקַו		
	לְמִשְׁפָּט		
	וְהִנֵּה		
	מִשְׂפָּח		
	לִצְדָקָה		
	וְהִנֵּה		
	צְעָקָה:		
	הוֹי		
	מַגִּיעֵי		
	בַּיִת		
	בְּשָׂדֶה		
	יַקְרִיבוּ		
	עַד		
	אֶפֶס		
	מָקוֹם		
	וְהוֹשַׁבְתֶּם		
	לְבַדְּכֶם		
	בְּקֶרֶב		
	הָאָרֶץ:		
	בְּאָזְנָי		
	יְהוָה		
	צְבָאוֹת		
	אִם		
	לֹא		
	בָּתִּים		
	רַבִּים		
	לְשַׁמָּה		
	גְּדֹלִים		
	וְטוֹבִים		
	מֵאֵין		
	יוֹשֵׁב:		
	כִּי		
	עֲשָׂרֶת		
	צִמְדֵי		
	כֶרֶם		
	יַעֲשׂוּ		

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Bie.	Tex.heb.Esa.v.	Pūtina.hcb.

וְנָטוּיָה׃ וְנָשָׂא נֵס לַגּוֹיִם מֵרָחוֹק וְשָׁרַק לוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְהִנֵּה
מְהֵרָה קַל יָבוֹא׃ אֵין עָיֵף וְאֵין כּוֹשֵׁל בּוֹ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן וְלֹא
נִפְתַּח אֲזוֹר חֲלָצָיו וְלֹא נִתַּק שְׂרוֹךְ נְעָלָיו׃ אֲשֶׁר חִצָּיו שְׁנוּנִים כָּל
קַשְׁתֹתָיו דְּרוּכוֹת פַּרְסוֹת סוּסָיו כַּצֹּר נֶחְשָׁבוּ וְגַלְגִּלָּיו כַּסּוּפָה׃
שְׁאָגָתוֹ לָו כַּלָּבִיא יִשְׁאַג כִּכְפִירִים וְיִנְהֹם וְיֹאחֵז טָרֶף וְיַפְלִיט וְאֵין
מַצִּיל׃ וְינְהֹם עָלָיו בַּיּוֹם הַהוּא כִּנְהִית הַיָּם וְנִבַּט לָאָרֶץ וְהִנֵּה
חֹשֶׁךְ צַר וָאוֹר חָשַׁךְ בַּעֲרִפֶיהָ׃

Cap.vj. בִּשְׁנַת מוֹת הַמֶּלֶךְ
עֻזִּיָּהוּ וָאֶרְאֶה אֶת אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלָיו מְלֵאִים
אֶת הַהֵיכָל׃ שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם
לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם
יְעוֹפֵף׃ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת
מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ וַיָּנֻעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת
יִמָּלֵא עָשָׁן׃ וָאֹמַר אוֹי לִי כִּי נִדְמֵיתִי כִּי אִישׁ טְמֵא שְׂפָתַיִם
אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם טְמֵא שְׂפָתַיִם אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת הַמֶּלֶךְ יְהוָה
צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי׃ וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים וּבְיָדוֹ רִצְפָּה
לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ בְּמֶלְקָחָיִם׃ וַיִּגַּע עַל פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָגַע זֶה
עַל שְׂפָתֶיךָ וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְכֻפָּר׃ וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל אֲדֹנָי אֹמֵר
אֶת מִי אֶשְׁלַח וּמִי יֵלֵךְ לָנוּ וָאֹמַר הִנֵּנִי שְׁלָחֵנִי׃ וַיֹּאמֶר לֵךְ
וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה

'extenta.'Et eleuabit' signũ'in nationibus'pcul: '& sibilabit' ad eum'de finibus'terre:'& ecce ooo 'festinus'velociter' veniet.' Non est'deficiẽs'neq; 'laborãs'in eo:'nõ 'dormitabit'neq; 'dormiet'neq; 'soluetur'cingulũ'renũ eius:'neq; 'rũpetur'corrigia'calciamenti eius.' Sagitte eius'acute:'& oĩes 'arcus eius'extenti.' Vngule'equorum eius ooo 'vt silex:'& rote eius'q̃si impetus tempestatis. oo 'Rugitus'eius'vt leonis: 'rugiet'vt catuli leonum. 'Et frendet'& tenebit'prẽdã'& ãplexabitur:'& non erit'qui eruat:'& sonabit 'super eum'in die' illa oo 'sicut sonit'maris.' Aspiciemus'in terrã:'et ecce 'tenebre' tribulationis: 'et lux'obtenebrata ẽ'in caligine eius. 6.

IN anno q̃'mortuus'est 'rex'oziæ' vidi' dominum 'sedentem ooo 'sup'solioũ'excelsũ'et elevatũ:'& ea q̃ sub ipo erãt 'replebant'templum.' Seraphim'stabant ooo 'super'illud:'sex'ale'vni: et'sex'ale 'alteri. ooo 'Duabus'velabant' faciẽ eius: ooo 'et duabus'velabant' pedes eius:'& duabus ooo 'volabãt.' Et clamabant 'alter'ad'alterũ' & dicebant.'Sanctus'sctũs'sctũs'dñs 'dominꝰ deus'exercituũ: 'plena ẽ'ois'terra'gloria eius.'Et cõmota fũt' sup liminaria'cardinũ'a voce 'clamantis:'& domus oo 'repleta ẽ'fumo.' Et dixi. 'Ve'mihi' quia ooo 'tacui:'quia'vir'pollutus 'labiis ooo 'ego fui:'et in medio'populi' polluta'labia hñtis 'ego'habito:'et' regem 'dominum ooo 'exercituũ'vidi'oculis meis.' Et volauit'ad me'vn' 'de' seraphim'& i manu eius'calcul' quẽ' forcipe 'tulerat'de'altari:'& tetigit'os meum ooo 'et dixit.' Ecce' tetigit 'hoc'labia tua: ooo 'et auferetur'iniqtas tua: '& pcm tuũ' mũdabitur. 'Et audiui'vocem'dñi'dicentis.' Quem' mittam 'et quis'ibit'nobis:'& dixi.' Ecce ego:' mitte me: 'et dixit.' Vade'& dices 'populo'huic.

auditu audietis: 'nõ intelligetis. 'videtes Mat. 13.b. ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε. καὶ βλέποντες Marci 4.d. videbitis: 'nõ videbitis.'Incrassatus est enim cor Luce. 8.b. βλέψετε, καὶ οὐμὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία ppli hui' 'auriꝫ' auris' fuis' grauiter audite Actuũ. 14.f. τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκου rũt: 'oculos' fuos clauserũt: ne forte Ro.11. b. σαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήπως videãt oculis' auriꝫ' audiãt D τε ὀφθωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι 'corde' intelligãt' 'cõuertãtur' sanẽ καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ ἰάσωμαι eos. 'dixi' usq; quo' dñe' 'ait' donec αὐτούς. καὶ εἶπα ἕως πότε κύριε; καὶ εἶπεν, ἕως ἂν desolẽtur' ciuitates' vt nõ habitent: 'terra ἐρημωθῶσι πόλεις ἄπρακτοι τοῦ μὴ κατοικεῖσθαι, καὶ dom' vt nõ sint' hoies: 'terra relin οἶκοι ἄπρακτοι τοῦ μὴ εἶναι ἀνθρώπους, καὶ ἡ γῆ κατα quetur' deserta. 'post' hec' lõge' facies' de ληφθήσεται ἔρημος. καὶ μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ θε us' hoies: 'multiplicabũt' deres ὸς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πληθυνθήσονται οἱ ἐγκατε licti' sup' terrã. 'adhuc' in ea' est λειφθέντες ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔτι τὰ ἐπ' αὐτῆς ἐστὶ τὸ Luce. decimatio. 'rursum' erit' in' deꝑdatiõe'sicut' terebi 1.a. ἐπιδέκατον. καὶ πάλιν ἔσαι εἰς προνομήν, ὡς τερέβιν thus' sicut' glãs' cũ' exciderit' ex' theca' sua. ος καὶ ὡς βάλανος ὅταν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς θήκης αὐτῆς. semẽ' sctũ' colũna' fundatiõis' ei'.

Ca.7.

A 4.Re. 16.a. ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἄχαζ υἱοῦ Ἰωαθὰμ factũ' est' in' dieb' achaz' filii' ioathã' filii' ozie' regis' iuda ascendit' rasin' rex' syrie:'& facie' filius romelie' rex' israelis' in' hierusalem ad' pliandũ' cõtra eã:' & non' potuerũt' debellare eam.' Et nũciauerũt' domui' dauid' dicentes. Requieuit' syria' sup' ephraim:' & commotum est cor eius'& cor' populi eius' sicut' mouẽtur' ligna 'siluarũ' a facie' venti.' Et dixit' dominus' ad' esaiã. Egredere' in occursum achaz' tu' & q̃ derelictus est' iasub' filius tuus:' ad extremum' aqueductus' piscine' superioris' in via' agri' fullonis: et dices' ad eũ. Vide' vt' fileas. 'Noli' timere' & cor tuũ ne' formidet' a duabus 'caudis' titionum' fumigãtiũ' istoꝝ. q̃s eñ ira furoris mei in ira' furoris' rasin regis syrie'& filii' romelie: eo q̃' cõsiliũ inierit' contra te' syria in' malum & ephraim'& filius' romelie dicẽtes. Accedamꝰ' ad iudã' & fugabimus eũ'& auellamus eum' ad nos:' & ponamꝰ regem' in medio eius filium' tabeel.' Hecꝰ dicit' dominus' deus. 'Non' stabit' & non' erit istud:' sed' caput

'Audite' audientes' & nolite' intelligere :' & videte' visionẽ' & nolite' cognoscere.' Excecaꝫ' cor' popli' huiꝰ' & aures eius' aggrauaꝫ' & oculos eius' claudeꝫ: 'ne forte' videat' oculis suis' & auribus suis' audiat: '& corde suo' intelligat' & conuertatur' & sanem' eũ. 'Et dixi.' Vsquequo' dñe: 'Et dixit.' Donec ooooo 'desolẽtur' ciuitates' absq; 'habitatore: ooooooo 'domus' sine' homine: 'et terra ooooooooooooo 'relinquetur' deserta:' & longe' faciet' dominus oo 'hoies:' et multiplicabitur 'q̃ derelicta fuerat' in medio' terre:' & adhuc' in ea 'decimatio.' Et cõuertetur '& erit' in' ostẽsionẽ' sicut terebinthus' & sicut quercus' que' expandit' ramos suos.' Semen ooooooooo 'sanctum' erit' id' quod' sterilitatis' in ea. 7.

Cap.vij. ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἄχαζ υἱοῦ Ἰωαθὰμ factũ' est' in' dieb' achaz' filii' ioathã' filii' ozie' regis' iuda ascendit' rasin' rex' syrie' & phacee' filius romelie rex' israelis' in' hierusalem ad' pliandũ' cõtra eã:' & non' potuerũt' debellare eam.' Et nũciauerũt' domui' dauid' dicentes. Requieuit' syria' sup' ephraim:' & commotum est cor eius' & cor' populi eius' sicut' mouẽtur' ligna 'siluarũ' a facie' venti.' Et dixit' dominus' ad' esaiã. Egredere' in occursum achaz' tu' & q̃ derelictus est' iasub' filius tuus:' ad extremum' aqueductus' piscine' superioris' in via' agri' fullonis: et dices' ad eũ. Vide' vt' fileas. 'Noli' timere' & cor tuũ ne' formidet' a duabus 'caudis' titionum' fumigãtiũ' istoꝝ. q̃s eñ ira furoris mei in ira' furoris' rasin regis syrie'& filii' romelie: eo q̃' cõsiliũ inierit' contra te' syria in' malum & ephraim'& filius' romelie dicẽtes. Accedamꝰ' ad iudã' & fugabimus eũ'& auellamus eum' ad nos:' & ponamꝰ regem' in medio eius filium' tabeel.' Hecꝰ dicit' dominus' deus. 'Non' stabit' & non' erit istud:' sed' caput

Pritiua.heb.	Tex.he.Esa.viij.	Trãsla.B.Wie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trãsla.gre.lxx.cũ inter.latĩ.	Trãsla.B.Wie.	Tex.he.Esa.viij.	Pritiua.heb.
יָתֵר	כִּי־חֻמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכַל כָּל־הַנּוֹתָר	[a]syrie [a]damascus [&] caput	sed caput arã damasc: ⁊ caput dama	⁊ butyrũ ⁊ lac comedet oio relict'	[a]Butyrũ [e]nĩ [&] mel' man	כִּי חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכַל כָּל הַנּוֹתָר	יָתֵר
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃	בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃	[a]damasci ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	ἀλλὰ κεφαλὴ ἀρὰμ δαμασκὸς , καὶ ἡ κεφαλὴ δαμα	ὅτι βούτυρον καὶ γάλα φάγεσθε πᾶς ὁ καταλελειμμένος	ducabit' omnis' q relictus	בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃	
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא	וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא	[b]rasin. [&] adhuc [c]sexagin	sci rasin. sed in sexagita ⁊ qui ãnis deficiet	ἐν τῇ τῆς γῆς· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι πᾶς τόπος	fuerit' in medio' terre. [e]Et	וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא	הָיָה קום
יִהְיֶה כָּל מָקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁם	יִהְיֶה כָּל מָקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁם	ta [&] quinq̃ anni [&] ∞∞	σκοῦ ῥασίτ. ἀλλ' ἢ ἐξηκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐκλείψει	ybi cũq; fuerit mille vites mille ſicli: ſ ſolitudinẽ	erit in die illa erit ois loc'	יִהְיֶה כָּל מָקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁם	
לְשָׁמִיר	אֶלֶף גֶּפֶן בְּאֶלֶף כֶּסֶף לַשָּׁמִיר	[d]esinet' [e]ffraim esse' po	regnũ ephraim a ppło: ⁊ caput ephraim:	βασιλεία ἐφραὶμ ἀπὸ λαοῦ, καὶ ἡ κεφαλὴ ἐφραὶμ,	ois loc'	אֶלֶף גֶּפֶן בְּאֶלֶף כֶּסֶף לַשָּׁמִיר	
וְלַשַּׁיִת יִהְיֶה׃	וְלַשַּׁיִת יִהְיֶה׃	pulus: [f]& caput' ephraim	samarie. ⁊ caput samarie: filiꝰ rome	σομόρων· καὶ ἡ κεφαλὴ σομόρων, υἱὸς τοῦ ῥομε	ẽt ois loc'	וְלַשַּׁיִת יִהְיֶה׃	
וְלַשֵּׂעִירִים׃	וְלַשֵּׂעִירִים׃	[g]samaria: [h]& caput' samaria	lie. ⁊ ſi nõ crediderit'is: neq;	λίου, καὶ ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε· καὶ πρὸ	[f]solitudine ⁊	וְלַשֵּׂעִירִים׃	
תָּבוֹא	לֹא תָבוֹא שָׁמָּה כִּי שְׁמִיר וְשַׁיִת תִּהְיֶה	[i]ephraim [k]& caput samarie: filiꝰ rome	crediderit'is non ∞∞∞∞∞∞∞∞	λοιπον, καὶ ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε· καὶ πρὸ	ſolitudine ⁊	לֹא תָבוֹא שָׁמָּה כִּי שְׁמִיר וְשַׁיִת תִּהְיֶה	
כָּל הָאָרֶץ׃	כָּל הָאָרֶץ׃	[l]romelie. [m]Si' non' credi	[h]permanebitis. [i]Et adie	σώετο κύριος λαλῆσαι τῷ ἄχαζ, λέγων, αἴτησαι σε	[k]& ſolitudine ⁊	כָּל הָאָרֶץ׃	
וְאֶל כָּל הָהָרִים אֲשֶׁר	וְאֶל כָּל הָהָרִים אֲשֶׁר	deritis' non ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	cit' [k]dominus [l]loqui' ad eo	βι ſignũ a ꝺño ꝺeo tuo: in pfundũ aut ĩ	mĩ ẽpĺadñ ẽkei φόβος· ἔσαι γὰρ ἀπὸ τῆς χέρσου καὶ	וְאֶל כָּל הָהָרִים אֲשֶׁר	
בַּמַּעֲדֵר יֵעָדֵר	בַּמַּעֲדֵר יֵעָדֵר	[n]permanebitis. [o]Et adie	[m]achaz [n]dicens. [o]Pete' tibi	αὐτῶ σημεῖον παρὰ κυρίου θεοῦ σου, εἰς βάθος ἢ εἰς	[l]ingredient' illuc. [m]Ve	בַּמַּעֲדֵר יֵעָדֵר	עֲדֵר ׀ בוא
לְשֹׁלַח	יִרְאַת שָׁמִיר וְשַׁיִת תִּהְיֶה לִמְשֹׁלַח	cit' [p]dominus [q]loqui' ad eo	[p]signum' a ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	excelſũ. ⁊ dixit achaz: nõ petã neq; tenta	pres' enĩ & ſpine' erũt in	יִרְאַת שָׁמִיר וְשַׁיִת תִּהְיֶה לִמְשֹׁלַח	שְׁלַח
שׁוֹר וְלִכְרֵס שֶׂה׃	שׁוֹר וְלִכְרֵס שֶׂה׃	[r]achaz [s]dicẽs. [t]Pete' tibi	[q]domino deo tuo in p	βύσ. καὶ ἔπεσεν ἄχαζ, οὐ μὴ αἰτήσω οὐδὲ μὴ πεῖρα	[n]vniuersa terra. [o]Et omnes	שׁוֹר וְלִכְרֵס שֶׂה׃	רֶמֶס
וְהָיָה מֵרֹב	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קַח־לְךָ	[u]signum' [a] ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	fundum' [r]inferni' [s]siue ꝺeo	σω κύριον. καὶ εἶπεν, ἀκούσατε δὴ ὁ ὶκος ἰούδα.	[p]montes' qui ∞∞∞∞∞∞∞∞	וְהָיָה מֵרֹב	
יוֹם לָךְ	גִּלָּיוֹן גָּדוֹל וּכְתֹב עָלָיו בְּחֶרֶט	[b]domino' deo tuo in p	[t]in excelſum' supra. [u]Et	ὀλιγὸν ἢ ὑμῖν μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις, καὶ πῶς	[q]in farculo' farrictur' nõ	יוֹם לָךְ	גָּלָה גָּדֵל
אֲנוֹשׁ לְמַהֵר שָׁלָל חָשׁ בַּז׃	אֲנוֹשׁ לְמַהֵר שָׁלָל חָשׁ בַּז׃	fundum' [c]inferni' [d]siue	dixit' achaz: [e]Audite' ergo' do	ꝺio ẽpĺbetis agonẽ: ꝑpter hoc ꝺabit ꝺñs ipſe	[r]veniet' illuc [&]	אֲנוֹשׁ לְמַהֵר שָׁלָל חָשׁ בַּז׃	אֱנוֹשׁ חוש
וְאֶעִידָה לִי עֵדִים נֶאֱמָנִים	וְאֶעִידָה לִי עֵדִים נֶאֱמָנִים	[e]in excelſum' supra. [f]Et	mus' [g]dauid. [h]Numq̃ parũ	κυρίῳ παρέχετε ἀγῶνα; διὰ τοῦτο δώσει κύριος αὐ	[s]terror' [t]ẽrarum' & ve	וְאֶעִידָה לִי עֵדִים נֶאֱמָנִים	בָּזַז עָוַד
אֶת אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְאֶת זְכַרְיָהוּ בֶּן יְבֶרֶכְיָהוּ׃	אֶת אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְאֶת זְכַרְיָהוּ בֶּן יְבֶרֶכְיָהוּ׃	dixit' achaz: [i]nõ petã neq;	[u]vobis' [v]hoibus: [w]qa' molesti estis	σε ſe vobis ſignũ. ecce virgo in vtero accipi	rum: [u]& erit' in pascua	אֶת אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְאֶת זְכַרְיָהוּ בֶּן יְבֶרֶכְיָהוּ׃	אֵזֶן
וְאִקְרַב אֶל הַנְּבִיאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן	וְאִקְרַב אֶל הַנְּבִיאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן	tabo ꝺñm. ⁊ dixit: audite ꝺ ꝺomꝰ iuda	fet' [x]deo meo! [y]Propter	ται ὑμῖν σημεῖον. ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψε	[v]ouis' & in conculcatio	וְאִקְרַב אֶל הַנְּבִיאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן	קָרַב נָגַשׁ
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קָרָא שְׁמוֹ מַהֵר	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קָרָא שְׁמוֹ מַהֵר	sigũ a ꝺño ꝺeo tuo: in pfundũ	hoc ꝺabit' [z]ꝺñs ipſe vo	et ⁊ pariet filiũ. ⁊ vocabis nomẽ eius	nem' pecoris. 8.	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קָרָא שְׁמוֹ מַהֵר	הָרָה יָלַד
שָׁלָל חָשׁ בַּז׃	שָׁלָל חָשׁ בַּז׃	inferni' [a]siue excelſum'	bis' ſignũ. ecce virgo in vtero accipi	ἐμμανουήλ. βούτυρον καὶ μέλι φάγεται, πρὶν ἢ γνῶναι	Dixit' ꝺñs' ad me.	שָׁלָל חָשׁ בַּז׃	אֹזֶן
כִּי בְטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר קָרֹא אָבִי וְאִמִּי	כִּי בְטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר קָרֹא אָבִי וְאִמִּי	supra. [b]Et dixit' achaz: nõ	[c]pet' [d]filiũ' & vocabi	ipſe preponere mala vel eligere bonũ. ideo	[w]Sume' tibi ∞∞∞∞∞	כִּי בְטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר קָרֹא אָבִי וְאִמִּי	
יִשָּׂא אֶת חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ	יִשָּׂא אֶת חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ	petã neq; tentabo ꝺñm.	tur' [e]nomen ei' [f]emanuel.	ἀνὸν προελέσθαι πονηρὰ ἢ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν· ὅτι	librũ' grandẽ: & scribe	יִשָּׂא אֶת חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ	
אַשּׁוּר׃	אַשּׁוּר׃	[c]et dixit. [d]Audite' ergo [e]do	'Butyrum' & mel' comedet:	πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀπειθεῖ πο	in eo stilo hois:	אַשּׁוּר׃	
וְנָבָא אֶל הָעִיר וְנִלְחַם עָלֶיהָ וְנִלְכְּדָהּ בַּיּוֹם	וְנָבָא אֶל הָעִיר וְנִלְחַם עָלֶיהָ וְנִלְכְּדָהּ בַּיּוֹם	mus' [f]dauid. [g]Numq̃ parũ	[g]vt sciat puer' reprobare'	λιεῖα ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. καὶ καταλειφθήσεται ἡ	[x]velociter [y]ſpolia detrahe	וְנָבָא אֶל הָעִיר וְנִלְחַם עָלֶיהָ וְנִלְכְּדָהּ בַּיּוֹם	
הַהוּא אַרְבּוּ מִזְבְּחוֹת בְּפִי כָּל חוּצוֹת שֹׁמְרוֹן׃	הַהוּא אַרְבּוּ מִזְבְּחוֹת בְּפִי כָּל חוּצוֹת שֹׁמְרוֹן׃	parũ est' [h]molestos esſe	malum' & eligere' bonum.	terra ⁊ ſ times a facie duoꝝ	to: [z]& adhuc ꝺñs [a]loq	הַהוּא אַרְבּוּ מִזְבְּחוֹת בְּפִי כָּל חוּצוֹת שֹׁמְרוֹן׃	
וּבְכָל בָּתֵּי הַגַּעֲצוּצִים וּבְכָל הַנַּהֲלוֹלִים׃	וּבְכָל בָּתֵּי הַגַּעֲצוּצִים וּבְכָל הַנַּהֲלוֹלִים׃	[i]vobis' [k]hoibus: [l]qa' molesti estis	[h]Quia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	γῆ ἣν σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων·	ui' ad me' [b]adhuc	וּבְכָל בָּתֵּי הַגַּעֲצוּצִים וּבְכָל הַנַּהֲלוֹלִים׃	
בַּיּוֹם הַהוּא יִגַּלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר שָׂכִיר	בַּיּוֹם הַהוּא יִגַּלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר שָׂכִיר	fet' [m]deo meo! [n]Propter	[i]anteq̃ [k]sciat puer [l]repro	sed adducet ꝺñs sup te ꝺs ⁊ sup pplm tuũ	dicens. [c]Pro eo' q' abic	בַּיּוֹם הַהוּא יִגַּלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר שָׂכִיר	
בְּעַבְרִי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רֹאשׁ וְשַׂעַר רַגְלַיִם	בְּעַבְרִי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רֹאשׁ וְשַׂעַר רַגְלַיִם	hoc ꝺabit' [o]ꝺñs ipſe vo	bare' malum' & eligere'	ἀλλὰ ἐπάξει ἐπὶ σὲ ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου	cit' populus' iſte	בְּעַבְרִי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רֹאשׁ וְשַׂעַר רַגְלַיִם	
וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃	וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃	bis' ſignũ a facie' [p]duo	bonũ. [j]et eligere' bonum: [k]de	ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἡμέρας, αἳ οὐ πε	aquas' fyloe' que vadunt	וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃	
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃	וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃	rũ fuerũ. [q]Adducet	linquetur' terra' quam' duo	venerũt ex qua die abſtulit ephraim a iuda	fluminis fortẽ ⁊ multã:	וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃	
וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה	וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה	[r]ꝺñs [s]super te' [t]& sup' po	[l]tu' ꝺetestaris' a facie' duo	ἤκασιν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀφεῖλεν ἐφραὶμ ἀπὸ ἰούδα τὸν	regẽ assyrioꝝ. ⁊ erit in ꝺie illa ſibi	וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה	
כִּי לְקֶרֶב הָאָרֶץ כָּל הַנִּשְׁאָר׃	כִּי לְקֶרֶב הָאָרֶץ כָּל הַנִּשְׁאָר׃	pulus tuũ [u]& sup' domũ	rũ regũ suorũ. [m]Adducet	βασιλέα τῶν ἀσυρίων. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συ	labit ꝺñs muſcis: q ꝺñabit parti fluminis egyp	כִּי לְקֶרֶב הָאָרֶץ כָּל הַנִּשְׁאָר׃	
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁבֹּת אֲדֹנָי לִלְבּוֹב אֲשֶׁר	וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁבֹּת אֲדֹנָי לִלְבּוֹב אֲשֶׁר	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	[n]ꝺñs sup te [o]ꝺs ⁊ sup [p]po	ἡμέρας ἀφῆς ἡμέρας ἀφεῖλεν ἐφραὶμ ἀπὸ ἰούδα τὸν	rũ regis assyrioꝝ: ⁊ veni	וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁבֹּת אֲדֹנָי לִלְבּוֹב אֲשֶׁר	
בְּקַצֵּה יְאֹרֵי מִצְרָיִם וְלִדְבֻרָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר׃	בְּקַצֵּה יְאֹרֵי מִצְרָיִם וְלִדְבֻרָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר׃	pulum tuũ [p]& sup' domũ	ſolitudinẽ a ꝺño: ⁊ veni	βασιλέα ἐφραὶμ ἀπὸ λαοῦ, καὶ ἡ κεφαλὴ ἐφραὶμ,	ent ⁊ requiescent oẽs in vallib'	בְּקַצֵּה יְאֹרֵי מִצְרָיִם וְלִדְבֻרָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר׃	
וּבָאוּ וְנָחוּ כֻלָּם בְּנַחֲלֵי הַבְּתוּלִים בְּנִקְיְקֵי הַסְּלָעִים	וּבָאוּ וְנָחוּ כֻלָּם בְּנַחֲלֵי הַבְּתוּלִים בְּנִקְיְקֵי הַסְּלָעִים	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	[q]ꝺñs [r]super te' [s]& sup' po	ἐναντι βασιλέως ἀσυρίων. καὶ προσθήσω κύριος λαλῆσαι	[q]ſolitudinẽ ⁊ ſolitudinẽ ⁊	וּבָאוּ וְנָחוּ כֻלָּם בְּנַחֲלֵי הַבְּתוּלִים בְּנִקְיְקֵי הַסְּלָעִים	
וְעַל כָּל הַנְּקִיקִים וְעַל כָּל הַנְּעָצוֹת׃	וְעַל כָּל הַנְּקִיקִים וְעַל כָּל הַנְּעָצוֹת׃	[t]& sup' domũ patris tui ꝺies:	pulum tuũ [t]& sup' ꝺomũ	μοι ἔτι λέγων, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν τοῦτον τὸ	ſolitudinẽ: ſic ꝺicit ꝺñs	וְעַל כָּל הַנְּקִיקִים וְעַל כָּל הַנְּעָצוֹת׃	
בַּיּוֹם הַהוּא יָסוּר אֲדֹנָי בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה בְּעֲבָרִי נָהָר	בַּיּוֹם הַהוּא יָסוּר אֲדֹנָי בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה בְּעֲבָרִי נָהָר	q̃ nõdũ ⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	aquã filoã q̃ vadit quiete: ſed vult	fozti manu:	בַּיּוֹם הַהוּא יָסוּר אֲדֹנָי בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה בְּעֲבָרִי נָהָר	
בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת הַרֹּאשׁ וְשַׂעַר הָרַגְלַיִם	בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת הַרֹּאשׁ וְשַׂעַר הָרַגְלַיִם	[u]ſuper te' [v]& sup' po	[u]ſuper te' [v]& sup' ꝺomũ	ὕδωρ τοῦ σιλωὰμ τὸ πορευόμενον ἡσυχῇ, ἀλλὰ βούλε	[r]Sicut in manu' [s]forti	בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת הַרֹּאשׁ וְשַׂעַר הָרַגְלַיִם	
וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃	וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃	pulum tuũ [w]& sup' ꝺomũ	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	σθαι ἔχειν τὸν βασιλέα υἱὸν ῥομελίου βασιλέα		וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃	
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃	וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	[x]ſuper te' [y]& sup' po	ſup vos: ꝓpt hoc ecce ꝺñs adducit ſup vos aquã		וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃	
וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה	וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה	[z]ſuper te' [a]& sup' po	pulum tuũ [x]& sup' ꝺomũ	ἐφ' ὑμᾶς, διὰ τοῦτο ἰδοὺ κύριος ἀνάγει ἐφ' ὑμᾶς τὸ ὕδωρ		וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה	
כִּי לְקֶרֶב הָאָרֶץ כָּל הַנִּשְׁאָר׃	כִּי לְקֶרֶב הָאָרֶץ כָּל הַנִּשְׁאָר׃	pulum tuũ [b]& sup' ꝺomũ	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	fluminis fortẽ ⁊ multã: regẽ		כִּי לְקֶרֶב הָאָרֶץ כָּל הַנִּשְׁאָר׃	
כִּי בְחֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכַל כָּל הַנּוֹתָר	כִּי בְחֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכַל כָּל הַנּוֹתָר	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	[a]ſuper te' [b]& sup' po	τοῦ ποταμοῦ τὸ ἰσχυρὸν καὶ πολύ, τὸν βασιλέα τῶν		כִּי בְחֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכַל כָּל הַנּוֹתָר	
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃	בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃	⁊ veniẽs in regiõe	pulum tuũ [a]& sup' ꝺomũ	ἀσυρίων καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ πᾶ		בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃	
כִּי מִפְּנֵי שְׁנֵי עֹלְלִים אֲשֶׁר יֵדַע נַעַר קְרֹא אָבִי וְאִמִּי	כִּי מִפְּנֵי שְׁנֵי עֹלְלִים אֲשֶׁר יֵדַע נַעַר קְרֹא אָבִי וְאִמִּי	assyrioꝝ: ⁊ veniẽs in	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	σαν φάραγγα ὑμῶν, καὶ πᾶσαν ἐχαράδρα καὶ ἐν παντὶ ξύλω		כִּי מִפְּנֵי שְׁנֵי עֹלְלִים אֲשֶׁר יֵדַע נַעַר קְרֹא אָבִי וְאִמִּי	
אֶשָּׂא אֶת חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ	אֶשָּׂא אֶת חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ	regiõe assyrioꝝ: ⁊ veniẽs	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	νε ξυλω. in ꝺie illa radet ꝺñs in nouacula iebria		אֶשָּׂא אֶת חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ	
אַשּׁוּר׃	אַשּׁוּר׃	in ꝺie illa radet ꝺñs in	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυρήσει κύριος ἐν τῷ ξυρῷ τῷ μεμι		אַשּׁוּר׃	
וְנָבָא אֶל הָעִיר וְנִלְחַם עָלֶיהָ וְנִלְכְּדָהּ בַּיּוֹם	וְנָבָא אֶל הָעִיר וְנִלְחַם עָלֶיהָ וְנִלְכְּדָהּ בַּיּוֹם	nouacula iebria	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	σμένῳ πέραν τοῦ ποταμοῦ βασιλέως ἀσυρίων,		וְנָבָא אֶל הָעִיר וְנִלְחַם עָלֶיהָ וְנִלְכְּדָהּ בַּיּוֹם	
הַהוּא אַרְבּוּ מִזְבְּחוֹת בְּפִי כָּל חוּצוֹת שֹׁמְרוֹן׃	הַהוּא אַרְבּוּ מִזְבְּחוֹת בְּפִי כָּל חוּצוֹת שֹׁמְרוֹן׃	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	caput ⁊ pilos pedũ ⁊		הַהוּא אַרְבּוּ מִזְבְּחוֹת בְּפִי כָּל חוּצוֹת שֹׁמְרוֹן׃	
וּבְכָל בָּתֵּי הַגַּעֲצוּצִים וּבְכָל הַנַּהֲלוֹלִים׃	וּבְכָל בָּתֵּי הַגַּעֲצוּצִים וּבְכָל הַנַּהֲלוֹלִים׃	in ꝺie illa radet ꝺñs in	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας τῶν ποδῶν καὶ γὰρ		וּבְכָל בָּתֵּי הַגַּעֲצוּצִים וּבְכָל הַנַּהֲלוֹלִים׃	
בַּיּוֹם הַהוּא יִגַּלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר שָׂכִיר	בַּיּוֹם הַהוּא יִגַּלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר שָׂכִיר	nouacula iebria	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	barbã auferet. ⁊ erit in ꝺie illa nu		בַּיּוֹם הַהוּא יִגַּלַּח אֲדֹנָי בְּתַעַר שָׂכִיר	
בְּעַבְרִי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רֹאשׁ וְשַׂעַר רַגְלַיִם	בְּעַבְרִי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רֹאשׁ וְשַׂעַר רַגְלַיִם	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	πώγωνα ἀφελεῖ. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ βρέ		בְּעַבְרִי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רֹאשׁ וְשַׂעַר רַגְלַיִם	
וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃	וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	triet homo vitulã boũ ⁊ ouas oues ⁊		וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃	
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃	וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	ἀπὸ ἀνθρωπος δ' ἁμαλιν βοῶν καὶ δύο πρόβατα καὶ		וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃	
וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה	וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ	ἔσαι ἀπὸ τοῦ πλείονος ποιεῖν γάλα, φάγεται βούτυρον,		וְהָיָה מֵרֹב עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה	
כִּי לְקֶרֶב הָאָרֶץ כָּל הַנִּשְׁאָר׃	כִּי לְקֶרֶב הָאָרֶץ כָּל הַנִּשְׁאָר׃	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ			כִּי לְקֶרֶב הָאָרֶץ כָּל הַנִּשְׁאָר׃	
כִּי בְחֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכַל כָּל הַנּוֹתָר	כִּי בְחֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכַל כָּל הַנּוֹתָר	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ			כִּי בְחֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכַל כָּל הַנּוֹתָר	
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃	בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ			בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃	
כִּי מִפְּנֵי שְׁנֵי עֹלְלִים אֲשֶׁר יֵדַע נַעַר קְרֹא אָבִי וְאִמִּי	כִּי מִפְּנֵי שְׁנֵי עֹלְלִים אֲשֶׁר יֵדַע נַעַר קְרֹא אָבִי וְאִמִּי	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ			כִּי מִפְּנֵי שְׁנֵי עֹלְלִים אֲשֶׁר יֵדַע נַעַר קְרֹא אָבִי וְאִמִּי	
אֶשָּׂא אֶת חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ	אֶשָּׂא אֶת חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ			אֶשָּׂא אֶת חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֶת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ	
אַשּׁוּר׃	אַשּׁוּר׃	⁊ veniẽs in regiõe	patris tui ꝺies: q̃ nõdũ			אַשּׁוּר׃	

וַיִּסְּרֵנִי בְּלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הָעָם הַזֶּה לֵאמֹר׃ לֹא תֹאמְרוּ קֶשֶׁר לְכֹל אֲשֶׁר יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קֶשֶׁר וְאֶת מוֹרָאוֹ לֹא תִירְאוּ וְלֹא תַעֲרִיצוּ׃ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת אֹתוֹ תַקְדִּישׁוּ וְהוּא מוֹרַאֲכֶם וְהוּא יָרְאַכֶם׃ וְהָיָה לְמִקְדָּשׁ וּלְאֶבֶן נֶגֶף וּלְצוּר מִכְשׁוֹל לִשְׁנֵי בָתֵּי יִשְׂרָאֵל לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ לִישֵׁב יְרוּשָׁלִָם׃ וְכָשְׁלוּ בָם רַבִּים וְנָפְלוּ וְנִשְׁבָּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכָּדוּ׃ צוּר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמָּדָי׃ וְחִכֵּיתִי לַיהוָה הַמַּסְתִּיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב וְקִוֵּיתִי לוֹ׃ הִנֵּה אָנֹכִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת הַשֹּׁכֵן בְּהַר צִיּוֹן׃ וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דִּרְשׁוּ אֶל הָאֹבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים הַמְצַפְצְפִים וְהַמַּהְגִּים הֲלֹא עַם אֶל אֱלֹהָיו יִדְרֹשׁ בְּעַד הַחַיִּים אֶל הַמֵּתִים׃ לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה אִם לֹא יֹאמְרוּ כַּדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין לוֹ שַׁחַר׃ וְעָבַר בָּהּ נִקְשֶׁה וְרָעֵב וְהָיָה כִּי יִרְעַב וְהִתְקַצַּף וְקִלַּל בְּמַלְכּוֹ וּבֵאלֹהָיו וּפָנָה לְמַעְלָה׃ וְאֶל אֶרֶץ יַבִּיט וְהִנֵּה צָרָה וְחֶשְׁכָה מְעוּף צוֹקָה וַאֲפֵלָה מְנֻדָּח׃ כִּי לֹא מוּעָף לַאֲשֶׁר נָתָה מוּצָק לָהּ בַּעֵת הָרִאשׁוֹן הֵקַל אַרְצָה זְבֻלוּן וְאַרְצָה נַפְתָּלִי וְהָאַחֲרוֹן הִכְבִּיד דֶּרֶךְ הַיָּם עֵבֶר הַיַּרְדֵּן גְּלִיל הַגּוֹיִם׃ הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ רָאוּ אוֹר גָּדוֹל יֹשְׁבֵי בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת אוֹר נָגַהּ עֲלֵיהֶם׃ הִרְבִּיתָ הַגּוֹי לֹא הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ

Eap.ix.

'erudiuit me'ne irem' in via'populi'huius 'dicens.' Non'dicatis'cõ 'iuratio.'Omnia enim eo 'que'loquutur'populus 'iste:'coniuratio est: 'et'timore eius'ne'timea tis'neq; 'paucitis.' Dominum'ex ercituum'ipsum 'sanctificate:'ipse'puor 'vester'& ipse 'terror vr̃i.'& erit vobis'i sanctificationẽ:'in lapidẽ autẽ'offensionis'& petrã 'scandali'duabus'domib' 'israel:'& in laqueum'& in ruinam'habitantibus 'hierusalem.'Et offendẽt 'ex eis'plurimi: 'et cadent'& conterẽtur '& irretiẽtur'& capiẽtur. 'Liga'testimoniũ:'signa 'legẽ'in discipulis meis: 'expectabo'dominũ'qui 'abscondit'faciem suam 'a domo'iacob'& prestо labor'eum.'Ecce 'ego'& pueri mei'quos 'dedit'mihi'dominus eo 'in signum'& in portentum'israel 'a'dño'exercituum'q; habitat'in monte'sion. 'Et cum'dixerint'ad vos: 'querite'a 'phytonibus'& 'diuinis 'qui stridٔent in 'incãtationib' suis:'nũqd nõ'ppls'a'deo suo'reqret vísionẽ'p'vius'ac'mor tuis:' Ad legem magis & 'ad testimoniũ. Quod 'si'nõ'dixerint'iuxta ver bũ'hoc:'nõ erit'eis'matutina lux.' Et trãsibit'p cam & 'corruet'& efuriet: '& cũ'efurierit'irascetur 'et maledicet'regi suo'& deo suo.' Et suspiciet 'sursum:'& ad'terram'intuebitur:'& ecce 'tribulatio'& tenebre & 'dissolutio & angustia & caligo'persequens:'& nõ 'poterit auolare de 'angustia'sua.

Rimo'tempore'allevíata est'terra 'zabulon'& terra'nepthalim:'& nouissimo 'aggrauata est'via' maris 'trans' iordanẽ 'galilee 'gentium.' Populus'qui ambulabat' in tenebris 'vidit' lucẽ magnã:'habitãtib' in regione'vmbre mortis:'lux'orta est'eis. 'Multiplicasti'gentem 'non'magnificasti'leticiã. 'Letabuntur'coram te

recesserit ab itinere vie populi hui? die ἀποθήσουσι τὴν πορείαν τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ τούτου λέ
centes: no forte dicãt duru: oẽ eñ qõcilgs direrit gοντες, μήποτε ἴσχωσι σκληρόν, πᾶν γὰρ ὃ ἐὰν εἴπηι ὁ
pplꝰ hic duruꝫ eſt. at timorẽ eius ne timu λαὸς οὗτος σκληρόν ἐστι. τὸν δὲ φόβον αὐτοῦ οὐμὴ φο
eritis: neq; cõturbemini. dñm virtutũ βηθῆτε, ὑσὺ οὐμὴ ταραχθῆτε· τὸν κύριον τῶν δυνάμε
ipm scificate: & ipe erit tꝫ timor: & ipse ων αὐτὸν ἁγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσαι σου φόβος, καὶ αὐτὸς ἔσ
cõfugium fuerit: erit tibi in scificationẽ: & nõ et lapi τὼ πετρώδους λῆς, ἔσαι σοι εἰς ἁγίασμα, καὶ οὐχ ὡς λί
dis offensionis occurretis: neq; et petre ruinis θου προσκόμματι συναντήσετε, οὐδ' ὡς πέτρας πτώ
ne. ac domꝰ iacob in laqueũ & in cõuallematι. διὸτ οἶκοι ἰακὼβ ἐν παγίδι καὶ ἐν κοιλώματι
fedẽtes in hierusalẽ. ꝓpter hoc ipotẽtes erũt ἐγκαθήμοι ἐν ἱερουσαλήμ. διὰ τοῦτο ἀδυνατήσουσιν
in ipis multi: & ruent & cõterentur ἐν αὐτοῖς πολλοί, καὶ πεσοῦνται καὶ συντριβήσονται
& apprehẽdẽtur: & capient hoies in securitate erũtẽ καὶ ἐγγυῶσι, καὶ ἁλώσονται ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ ὄν
tes. hẽc manifesti erũt signillatores legẽ τες. τότε φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγιζόμενοι τὸν νόμον τοῦ
ne. discant. & dicet expectabo deũ qui auertit μὴ μαθεῖν· καὶ ἐρεῖ μενῶ τὸν θεὸν τὸν ἀποστρέφαντα
faciẽ suã a domo iacob: & cõsti τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου ἰακὼβ, καὶ πε
dens ero in eo. ecce ego & pueri ποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ. ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία
quos dedit mihi deꝰ: & erũt signa & portẽta i ἃ ἔδωκέ μοι ὁ θεός, καὶ ἔσαι σημεῖα καὶ τέρατα ἐ
domo israel a dño sabaoth. q̃ habi τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ παρὰ κυρίου σαβαώθ, ὃς κατοι
tat in mõte sion. & si dixerint ad vos: que κεῖ ἐν τῷ ὄρει σιών. καὶ ἐὰν εἴπωσι πρὸς ὑμᾶς, ἐπ
rite vates & de terra ρίτε προφῆται καὶ ἐκ τῆς γῆς
tẽsate tos ẽgyasrimỹous & tous ἀpo tῆs γῆs τήσατε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς
loq̃ntes & vana loq̃ntes: q̃d de ventre lo φωνοῦντας καὶ τοὺς κενολογοῦντας, οἱ ἐκ τῆς κοιλίας φω
quentur: nõne gẽs ad dñm suũ requiret: dꝫ re quentur: μὴ οὐ ἔθνος πρὸς θεὸν αὐτοῦ ἐκζητήσουσι; τί ἐκ
quirent de viuis mortuos: legẽ eñ in aditu ζητήσουσι περὶ τῶν ζώντων τοὺς νεκρούς; νόμον γὰρ εἰς βοή
tozũ dedit: vt dicãt nõ sicut verbũ hoc: θειαν ἔδωκεν, ἵνα εἴπωσιν οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο,
pro quo nõ est munera dare de ipo. & veniet sup πρὸ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ· καὶ ἥξει ἐφ' ὑ
vos fortis fames: & erit vt efurientis: cõtristabi μᾶς σκληρὰ λιμός, καὶ ἔσαι ὡς ἂν πεινάσητε, λυπηθήσε
mini & male dicetis principi & q̃ patrie: σθε καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἄρχοντα καὶ τὰ πάτρια·
& suspiciẽt in celũ sursum & in καὶ ἀναβλέψονται εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ εἰς τὴν
terrã deorsũ inspicient. & ecce tenebre tribulatio & γῆν κάτω ἐμβλέψονται· καὶ ἰδοὺ σκότος θλῖψις καὶ
angustia & tenebre vt nõ videre. vsq; ad tps. στενοχωρία καὶ σκότος ὥστε μὴ βλέπειν ἕως καιροῦ.

Dc primũ velociter bibe: velociter fac. regio Τοῦτο πρῶτον ταχὺ πίε, ταχὺ ποίει. χώρα
zabulon: terra neptalim & reliqui marittimã ζαβουλών, ἡ γῆ νεφθαλείμ καὶ οἱ λοιποὶ τὴν παραλίαν
& trans iordanẽ galilee gẽtiũ ppls καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου γαλιλαία τῶν ἐθνῶν ὁ λαὸς
sedẽs in tenebris: vidit lucẽ magnã: & habitat ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα, οἱ κατοικοῦντες
in regione & vmbra mortis: lux orta est sup vos. ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ' ὑμᾶς. ὅ
plurimã gẽt ppli veduristi in letitia: & πλεῖσον τοῦ λαοῦ κατήγαγες ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ
letabũtur in cõspectu tuo: εὐφρανθήσονται ἐνώπιόν σου,

sicut q̃ letãtur in messe. & quãdmodũ diuidẽtes ὡς οἱ εὐφραινόμενοι ἐν ἀμήτῳ. καὶ ὡς τρόπον οἱ διαιροῦμενοι
spolia: q̃ abiath est iugũ ꝰ supra ipos positũ: & σκῦλα, ὃ ἦν ἀφαιρεῖται ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ' αὐτῶν κείμενος, καὶ ἡ
virga q̃ sup collũ eoꝝ. nõ virgã ῥάβδος ἡ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν. τὴν γὰρ ῥάβδον τῶν
exactorũ diuisti sicut i die madiam: q̃ ἀπαιτούντων διεκέδασεν ὡς τὴν ἡμέραν τὴν ἐπὶ μαδιάμ, ὅτι
oẽm stolã cõgregatã volo: & vestimẽtũ eũ cõ πᾶσαν στολὴν ἐπισυναγομένην δόλου, καὶ ἱμάτιον μετὰ κα
mutatiõe reliquẽt. & volent eẽ igne cõburẽ τακλαγῆς ἀποστ ισουσι· καὶ θελήσουσιν εἶναι πυρίκαυσοι,
tẽ ignis. Parꝰ nobis: filꝰ datꝰ & nobis: cuiꝰ principatꝰ fa ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς ἐδόθη ἡμῖν· οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγέν
ctꝰ est sup humerũ eiꝰ: & vocabit nomẽ eiꝰ ma θη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ με
gni cõsilii nũciꝰ: admirabilis cõsiliarꝰ: deꝰ fortis γάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, θεὸς ἰσχυρός,
potẽs: princeps pacis: pater futuri seculi. ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.
adducã. n. pace sup principes & famitate eiꝰ: & ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ὑγείαν αὐτοῦ, καὶ
magnꝰ principatꝰ illiꝰ: & pacis eiꝰ nõ erit finis magnὸς ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔσαι τέλος
sup thronũ dauid & regnũ eiꝰ vt confir ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ κατορθῶ
mẽt illud & roborẽt illud in iudicio & iu σαι αὐτὴν καὶ ἀντιλαβέσθαι ἐν κρίματι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
stitia ammodo & vsq; in sempiternũ. Zelus ex ufic & in seculi: zelus dñi sabaoth faci ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ ποιεῖ
et hec. morte misit in iudicio & in iustitia τοῦτο. καὶ ἐξαπέστειλε κύριος ἐν τῷ Ἰακὼβ, καὶ ἔπεσεν
sup israel: & sciẽt oia ppls ephraim: & ἐπὶ Ἰσραήλ, καὶ γνώσονται πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Ἐφραίμ, καὶ οἱ
habitatores in samaria in superbia & ἐνοικοῦντες ἐν Σαμαρείᾳ ἐφ' ὑβρει καὶ ὑψηλῇ καρδίᾳ λέγοντες:
magnitudine cordis: & dicentes: latere cecidẽrũt: sed venite politi lapides τες, πλίνθοι πεπτώκασιν, ἀλλὰ δεῦτε λαξεύσωμεν λίθους
& icidamꝰ sycomoros & cedros: & edificabimꝰ: τ ἰσκιδαμ· συκομόρους & κέδρους· καὶ οἰκοδομήσομεν
nobis turri. & alitdet deꝰ insurgẽtes cõtra ἑαυτοῖς πύργον. καὶ ἀνήξει ὁ θεὸς τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ'
mõtẽ siõ sup eũ: & limicos eiꝰ dissipabit. ὄρος σιὼν ἐπ' αὐτόν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ διασκεδάσει·
syriam a foris ortu & grecos a foris oc συρίαν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ τοὺς ἕλληνας ἀφ' ἡλίου δυ
casu: deuorabũt israel toto ore. in σμῶν, τοὺς κατεσθίοντας τὸν Ἰσραὴλ ὅλῳ τῷ στόματι. ἐπὶ
oibꝰ his nõ est auersus furor meꝰ: sed est manꝰ extẽ οἰσὶ τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός μου, ἀλλ' ἔστι κεῖρ ὑψη
sa: & ppls nõ est cõuersus: nec q̃uisiꝰ eũ. & dñm λή· καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἐπεστράφη, ἕως ἐπλάγη· καὶ τὸν κύριον
exercituũ nõ q̃siuit. & abstulit dñs ab ἐξεκλεύσατο οὐκ ἐζήτησεν· καὶ ἀφεῖλε κύριος ἀπὸ
israel caput & caudã: magnũ & paruuꝫ in vna τῶν δυναμέων οὐκ ἐζήτησεν· καὶ ἀφεῖλε κύριος ἀπὸ
ἰσραὴλ κεφαλὴν καὶ οὐρὰν, μέγαν καὶ μικρὸν ἐν μιᾷ ἡ
die: senem & honorabilem facies admirant: μέρᾳ, πρεσβύτην καὶ τοὺς τὰ πρόσωπα θαυμαζόντας,
hoc caput. & ppheta docẽs iniqua: hic οὗτος ἡ ἀρχὴ· καὶ προφήτην διδάσκοντα ἄτοπα, οὗτος
cauda. & erũt beatificãtes ppli istũ ἡ οὐρά· καὶ ἔσονται οἱ μακαρίζοντες τὸν λαὸν τοῦτον
seducẽtes: & seducũt: vt absorbeãt eos. πλανῶντες, καὶ πλανῶσιν, ὥπως καταπίωσιν αὐτοὺς.
ppl hoc sup adolescẽtulis eoꝝ nõ letabit dñs. διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις αὐτῶν οὐκ εὐφρανθήσεται κ̣ς̣.
& pupillos eoꝝ & viduas eoꝝ nõ miserebit: q̃ & τοὺς ὀρφανοὺς αὐτῶν καὶ τὰς χήρας αὐτῶν οὐκ ἐλεήσει, ὅτι
oẽs iniqui & praui & oẽ os loquit iniqua. in πάντες ἄτομοι καὶ πονηροὶ καὶ πᾶν στόμα λαλεῖ ἄθεμα. ἐπὶ
his nõ est auersus furor eiꝰ: sed adhuc manꝰ eiꝰ extẽta. πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς αὐτ, ἀλλ' ἔτι χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή.

Pritiua.heb.	Tex.heb.Esa.x.	Trãsla.B.Wic.	Trãsl.Gre.lxx.cũ interp.latina.
כִּי	כִּי	'Succensa est enim	τ succẽdet sicut ignis iniqtatem & sicut gramẽ aridũ uenena
בָעֲרָה	בָאֵשׁ	impietas :'veprem	καὶ καυθήσεται ὡς πῦρ ἀνομία, καὶ ὡς ἄγρωσις ἐκ βρω
אֵשׁ	רִשְׁעָה	'& spinã'vorabit.' Et suc	bitur ab igne. τ succẽdetur in uẽstitatib'
שָׁמִיר	שָׂמִיר	cẽdetur'in dẽsitate'falt':	θάμνοις καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῦτοις ὄφεσιν ἔ
וְשִׁית	וְאָכַל	'et comoluetur in' super	θάνεται ὑπὸ πυρός. καὶ καυθήσεται ἐν τοῖς δάσεσι τ
וְתִצַּת	וְיִתְאַכְּלוּ	bia'fumi.' In ira ꝯꝯꝯꝯ	ὑλης. τ deuorabit quę circuitu colliũ
בְּסִבְכֵי	בְּעֶרֶת	'domini'exercituũ' con	δρυμοῦ. καὶ συγκαπφάγεται τὰ κύκλῳ τῶν βουνῶν
חֵישׂ	נְאוֹת	turbata est'" terra :"et erit	οἰῶν. in ira furoris dñi succensa est ἡ γῆ ὅλη,
וַיִּתְאַבְּנוּ	עֵשֶׂן	'populꝰ quasi escaꝰ ignis.	καὶ ἔσται ὁ λαὸς ὡς κατακεκαυμένος ὑπὸ πυρός. ἄνθρωπος
בְּעֵבְרַת	:	'Vir ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	fratris suũ nõ miserebit: sed declinabit ad de
יְהוָה	צְבָאוֹת	'fratri suo'nõ'parcet:'&	χιὰν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐλεήσει, ἀλλ'ἐκκλινεῖ εἰς τὰ δε
וַיֶּחְשַׁךְ	נִשְׁתַּם	declinabit'ad'dexteram	xterã: q: esuriet. τ comedet ad sinistrã: τ nõ
הָעָם	כְּמַאֲכֶלֶת	'et esuriet:' & comedet	ξιά, ὅτι πεινάσει. καὶ φάγεται ἐκ τῶν ἀριστερῶν, καὶ οὐ
אִישׁ	אֵשׁ	'ad'sinistram'& non ꝯꝯ	saturabit. homo comedẽs cárnes bra
בְּשַׂר	יֹאכֵל	'saturabitur. h Vnusquisq;	μὴ ἐμπλησθήσεται ἄνθρωπος ἐδίων τὰς σάρκας τ βρα
אִישׁ	וְלֹא	'carnem'brachii sui'vora	chii sui. comedet eũ manasses ephrai: τ
בְּשַׂר	יִשְׂבָּעוּ	bit :'"manasses'effraĩ :'&	χίονος αὐτοῦ· φάγεται ἰὰρ μανασσὴς τοῦ ἐφραὶμ, καὶ
מְנַשֶּׁה	אֶת	effraim ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ephrai manasse: q: simul obsidebunt in
אֶפְרַיִם	וְאֶפְרַיִם	'manassen :& 'simul'ip'i	ἐφραὶμ τοῦ μανασσῆ, ὅτι ἅμα πολιορκήσουσι τὸν ἰοῦ
יַחְדָּו	אֶת	'contra'iudam. ꝯꝯꝯꝯꝯ	dam. in his oibus nõ est auersus furor:
הֵמָּה	מְנַשֶּׁה	'In oibus'his'nõ'est auer	δαν. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός,
עַל	יְהוּדָה	sus'furor eius:'"sed adhuc	sed adhuc manꝰ eiꝰ excelsa.
יְהוּדָה	בְּכָל	'manus eius'extenta .	ἀλλ'ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή.

Cap.x.			
הוֹי	חֹקְקֵי	10.	Ca. 10.
חֹקְקֵי	אָוֶן	Ue'qui cõdunt'leges	Οὐαὶ τοῖς γράφουσι πονηρίαν, γράφοντες ἰαρ, πο
וּמְכַתְּבִים	עָמָל	'iniqs:'& scribentes	ήματα ἀδικίας ἃ γράφουσιν· ἐκκλίνοντες κρίσιν ὥλωχαν, ἁρπά
כָּתְבוּ	כָּתְבוּ	'iniustitiã'scripserunt:'vt	σειν πτωχὸν τοῦ λαοῦ μου, ὥστε εἶναι αὐτοῖς χή
לְהַטּוֹת	דַּלִּים	opprimerẽt'iudicio'pau	dua in direptionẽ· τ pupill' in predã· τ διὰ τὸ ἁ
מִדִּין	מִשְׁפָּט	peres:'& vim facerẽt'" cau	ρειν εἰς διαρπαγὴν καὶ ὀρφανῶν εἰς προνομήν· καὶ τί ποι
דַּלִּים	עֲנִיִּי	se'humiliũ'popli mei:'vt	cient in die visitatõis: nã tribulatio
עַמִּי	לִהְיוֹת	essent'vidue' preda eorũ	ἡσουσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐπισκοπῆς, ἥξει θλῖ
אַלְמָנוֹת	לָהֶם	'et'pupillos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ψις delonge ueniet. τ ad quã confugient.
וְאֶת	שְׁלָלָם	'diripẽrent.'Quid'f.cie	ὑμῶν πόρρωθεν ἥξει. καὶ πρὸς τίνα καταφεύξονται τῶν
יְתוֹמִים	יָבֹזּוּ	tis'in die'visitationis ꝯꝯꝯ	ντα λιμὸν τ ubi dereliquietis gloriã uestrã? vt nõ
וּמָה	תַּעֲשׂוּ	ᵇ& calamitatꝰ de longe	βωθῆναι, καὶ ποῦ καταλείψετε τὴν δόξαν ὑμῶν; τοῦ μὴ
לְיוֹם	פְּקֻדָּה	ᵇvenientis :'ad'cuius ꝯꝯ	corruatis in deductionẽ· τ sub interfectis ca
וְשׁוֹאָה	תָּבוֹא	ᵇconfugietis'auxilium' et	ἐσπεσεῖν εἰς ἀπαγωγήν, καὶ ὑποκάτω ἀνημμένων πε
עַל־מִי	תָּנוּסוּ	vbi'dereliquietis ꝯꝯꝯꝯ	dent. τ sup oib' his nõ est auersus furor eius:
לְעֶזְרָה	וַאֲנָה	'gloriam'vestram :'"ne"in	σούτοις. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός,
תַּעֲזְבוּ	כְּבוֹדְכֶם	'curueminĩ'sub'ᵇ vinculo:	sed adhuc manꝰ eiꝰ excelsa. ve assyrijs virga
בַּלְתִּי	כְּרֵעַ	ᵍet cum'interfectis'ᵍcada	ἀλλ'ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή. ἐναὶ Ασυρίοις ῥάβδος τοῦ
תַּחַת	אָסִיר	tis.' Super omnibus'his	furoris mei: τ ira est in manib' eoꝝ. irã mea
הָרוּגִים	יִפֹּלוּ	'nõ'est auersus'furor eiꝰ:	θυμοῦ μου, καὶ ὀργὴ ἐστὶν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· τὴν ὀργήν μου
זֹאת	כָּל	"sed adhuc'manꝰ eius'ex	in gentẽ iniquã mittã: τ ineo pplo precipitã
לֹא־שָׁב	בְּזֹאת	tẽta.' Ve'assur.' Virga'fu	εἰς ἔθνος ἄνομον ἀποστελῶ, καὶ τῷ λαῷ συγκαταῤ
אַשּׁוּר	אַפּוֹ	roris mei'& baculꝰ'ipse ẽ.	ve facĩat spolia τ predã: τ cõculcet eũ
וְיָדוֹ	נְטוּיָה	'In manu eiꝰ'indignatio	ποῶσαι σκύλα καὶ προνομήν, καὶ καταπατῆν τὴν πέ
נְטוּיָה	וְעַל	mea.'" Ad gentẽ" fallacẽ	ριξ τῆς συνέσεως ἀφελῶ ὅρια ἐθνῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν
כָּל־יֹשְׁבֵי	כָּל־זֹאת	ᵒmittã eũ:'& cõtra'ppl'm	depredabor. τ persuadebo ciuitates habitatas· τ
תֵּבֵל	יָשׁוּב	'furoris mei'ᵒmãdabo'illi:	προνομεύσω· καὶ πείσω πόλεις κατοικουμένας, καὶ τὴν
וְהִנֵּה	עַד־מְאוֹד	'vt auferat'ᵖspolia'& diri	οἰκουμένην ὅλην καταλήψομαι τῇ χειρὶ ὡς νοσσιὰν, καὶ
קָצִיר	קָצוּר	piat'predã'& ponat illũ in	sicut derelicta oua tollã. τ nõ est q fugi
מָלְאָה	וְשִׁבְטוֹ	"cõculcationẽ'ᵖqui lutũ'pla	ῶς καταλελειμμένα ὠὰ ἀρῶ· καὶ οὐκ ἔσιν ὃς διαφεύξε
וְהָיָה	בְּיוֹם	tearũ.ᵖ Ipse aũt'nõ'fic'ar	et me aut resistat mihi? aperiẽs os garrites. ubiã
בַּיּוֹם	הַהוּא	bitrabitur:'& cor eiꝰ' nõ	ταί με ἢ ἀντέστη μοι καὶ ἀνοίγων στόμα καὶ φρονθίζων. μὴ
יִשָּׁעֵן	עַל	'ita'estimabit:'"fed" ad cõ	gloriabitur securis' sine incidẽte eã· ea: aut exalta
עַל־מַכֵּהוּ	עַל	terendũ erit'cor eiꝰ'ᵖ& ad	δοξασθήσεται ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ, ἢ ὑψωθή
בֶּאֱמֶת	יִשָּׁעֵן	internitionẽ'ᵍ gentiũ'nõ	σεται πρίων ἄνευ τοῦ ἕλκοντος αὐτόν; ὡσαύτως ἐὰν τις
שְׁאָר	שְׁאָר	'pauearũ.' Dicit'eni.' Nũ	lenauerit virgã uel ligniũ exaltabit ligniũ. τ nõ sic sed
יָשׁוּב	שְׁאָר	qd nõ'pricipes mei'simul	ἁρπάσας ὁ ἔχων ἐνύλων ὑψώσει ξύλα. καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ
יַעֲקֹב	אֶל־אֵל	'reges sũt:'ᵇ Nunqd nõ'vt	mittet dñs sabaoth in tuũ honorẽ ignominiã: in
גִּבּוֹר	כִּי	carchamis: fic'ᵉcalãno:'&	ἀποστελεῖ ὁ σαβαὼθ εἰς τὴν σὴν τιμὴν ἀτιμίαν, κηδεῖς τὴν
כִּי	אִם	vt'arphat:fic'ᵉemath :'Nũ	τιμὴν δόξαν πῦρ κατάψαι καυθήσεται· καὶ ἔσται τὸ φῶς τοῦ
יִהְיֶה	עַמְּךָ	qd 'nõ'vt damasc'ᵍ:fic'" fa	ἵνα in ignẽ: τ sctificabit eã in igne ardẽte: τ come
יִשְׂרָאֵל	כְּחוֹל	maria:'" Quomodo'" inue	δεται εἰς πῦρ, καὶ ἀγιάσει αὐτὴν ἐν πυρὶ καιομένῳ, καὶ φάγε
כָּלָה	הַיָּם	nit'ᵖ manus mea'ᵍ regna	det sicut fenũ ſtinã. die illa. extinguẽtur
חָרוּץ	שְׁאָר	'idoli:fic'& simulachra eo	ται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην· τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἀπαστρεβλώσουσι
אֲדֹנָי	יְהוִה	rum'ᵗ de hierusalem ꝯꝯꝯ	πόδες τ colles τ saltus· τ deuorabit
צְבָאוֹת	עֹשֶׂה	"& de samaria.' Nunquid	τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ καὶ οἱ δρυμοί, καὶ κατακαφήσεται
כָּל	בְּקֶרֶב	non'ficut'feci ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ab alia vsq; ad carneo. τ erit fugiens q̃ fugi
הָאָרֶץ	כֵּן	'ˢamarie ᵇ & idolis eius :	ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκῶν· καὶ ἔσται ὁ φεύγων ὡς ὁ φεύ
וְקָצוּב	הָיָה	'sic'ᶜ faciam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	gens a flãmã ardẽte. τ relicti

Pritiua.heb.	Tex.heb.Esa.x.	Trãsla.B.Wic.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.
	לִירוּשָׁלִַם	'hierusalẽ'& simulachris	τ hierusalẽ τ simulachrũ eiꝰ. τ erit
בָּצַע	יִבְצַע	eius:ᵍ Et erit'cum ꝯꝯꝯꝯ	καὶ τῆ ἱερουσαλὴμ καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῆς. καὶ ἔσαι
בָּהַר	צִיּוֹן	'impleuerit'domin'" cũ	σὴ ὅτ'ἂν συντελέσῃ κύριος πάντα ποιῶν ἐν τῷ ὄρει σιὼν
פְּרִי	גֹּדֶל	cta" opera sua" in monte	τ hierusalẽ· τ inducet sup mẽtẽ magnã sup
גֹּדֶל	לֵב	'sion'ᵍ& in hierusalem:'vi	καὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπάξει ἐπὶ τὸν νοῦν τὸν μέγαν ἐπὶ τὸν
מֶלֶךְ	אַשּׁוּר	sitabo" super ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	principẽ assyrion· τ sup celsitudinẽ glie
וְעַל	פְּרִי	'fructum'magnifici'cor	ἀρχόντα τῶν ἀσυρίων καὶ ἐπὶ ὑψος τῆς δόξης τῶν ὀφ
גָּבַהּ	תִּפְאֶרֶת	dis'regis'assur :'& super	θαλμῶν αὐτοῦ· εἶπε ἰαρ ἐν τῇ ἰσχύϊ ποιήσω, καὶ τῇ σο
גָּבַהּ	רוֹם	'gloriam'altitudinis'ocu	φίᾳ τῆς συνέσεως ἀφελῶ ὅρια ἐθνῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν
עֵינָיו	:	lorum eius.'Dixit'enim.	depredabor. τ ꝓsuadebo ciuitates habitatas· τ
כִּי	כִּי	ᵇ In fortitudine ᵇ manus	προνομεύσω· καὶ πείσω πόλεις κατοικουμένας, καὶ τὴν
בְּכֹחַ	בְּחָכְמָתִי	mee'feci:'& i sapiẽtia mea	οἰκουμένην ὅλην καταλήψομαι τῇ χειρὶ ὡς νοσσιὰν, καὶ
כִּי	וְהָסִרֹתִי	'"intellexi."Et abstuli'ter	sicut derelicta ouа tollã. τ nõ est q fugi
גְּבוּל	וְאֹסִיר	minos'populorum ꝯꝯꝯ	ὡς καταλελειμμένα ὠὰ ἀρῶ· καὶ οὐκ ἔσιν ὃς διαφεύξε
עַמִּים	גְּבוּלוֹת	'"et principes eorum'de	et me aut resistat mihi? aperiẽs os garrites. ubiã
וְאוֹרִיד	וְעַתּוּדֵיהֶם	predatus sum :"& detraxi	ται με ἢ ἀντέστη μοι καὶ ἀνοίγων στόμα καὶ φρονθίζων. μὴ
כַּאֲבִיר	שׁוֹשֵׁתִי	'q̃si potẽs in sublimi"resi	gloriabitur securis' sine incidẽte eã· ea: aut exalta
וַתִּמְצָא	יוֹשְׁבִים	dẽtes.' Et inuenit'q̃si nidũ	δοξασθήσεται ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ, ἢ ὑψωθή
כְּקֵן	יָדִי	'manus mea'fortitudinẽ	σεται πρίων ἄνευ τοῦ ἕλκοντος αὐτόν; ὡσαύτως ἐὰν τις
עַמִּים	לְחֵיל	'populoꝝ:'& sicut collĩ	lenauerit virgã uel ligniũ exaltabit ligniũ. τ nõ sic sed
וְכָאסֹף	הָעַמִּים	gũtur"ouа q̃ derelicta fũt:	ἁρπάσας ὁ ἔχων ἐνύλων ὑψώσει ξύλα. καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ
בֵּיצִים	וְכָאסֹף	sic' vniuersam'ᵍterrã'ego	mittet dñs sabaoth in tuũ honorẽ ignominiã: in
קֵנָן	כָּל־הָאָרֶץ	'cõgregaui :'& nõ'fuit"q	ἀποστελεῖ ὁ σαβαὼθ εἰς τὴν σὴν τιμὴν ἀτιμίαν, κηδεῖς τὴν
עֹזֵב	אֲנִי	moueret"pennã'& apiret	τιμὴν δόξαν πῦρ κατάψαι καυθήσεται· καὶ ἔσται τὸ φῶς τοῦ
וְלֹא	אֲכַפֵּתִי	'ᵒs'& gãniret.'Nunquid	ἵνα in ignẽ: τ sctificabit eã in igne ardẽte: τ come
וְנֹצֵד	וְלֹא	gliabitur" securis'cõtra	δεται εἰς πῦρ, καὶ ἁγιάσει αὐτὴν ἐν πυρὶ καιομένῳ, καὶ φάγε
כָּנָף	הָיָה	cum"qui fecat'in ea:'aut	det sicut fenũ ſtinã. die illa. extinguẽtur
וּפֹצֶה	נוֹדֵד	'exaltabitur'ferra ꝯꝯꝯꝯ	ται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην· τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἀπαστρεβλώσουσι
וּמְצַפְצֵף	פֶּה	'cõtra eũ'a quo trahitur:'	πόδες τ colles τ saltus· τ deuorabit
צְפָצֵף	הֵנִיף	'Quũ si eleuetur'virga	τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ καὶ οἱ δρυμοί, καὶ κατακαφήσεται
נָשַׂק	הַחֹצֵב	'cõtra'eleuatẽ fe :'& exal	ab alia vsq; ad carneo. τ erit fugiens q̃ fugi
נוֹף	עַל־מִי	tetur'baculꝰ vtiq;'lignũ	ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκῶν· καὶ ἔσται ὁ φεύγων ὡς ὁ φεύ
רוֹם	יִתְנַדֵּל	eſt.'"Propter hoc" mittet	gens a flãmã ardẽte. τ relicti
רוֹם	כַּהֲרִים	'dñator'ᵖ dñs'exercituũ	γων ἀπὸ φλογὸς καιομένης· καὶ οἱ καταλειφθέντες
שָׁלַח	הָאָדוֹן	'in'pinguib'ᵍ eius'ᵍ tenuita	coꝝ numer'erunt: τ puer paru' scribet e
שָׁמֵן	רָזוֹן	tẽ:'& subt'" gloriã eiꝰ'fuc	ἀυτῶν ἀριθμὸς ἔσονται, καὶ παιδίον μικρὸν γράψει αὐ
אֵשׁ	וְתַחַת	cẽsa'ardebit'q̃si cõbustio	os. τ erit in die illa nõ apti' adiciet
וְהָיָה	כְּבוֹדוֹ	'ignis:'& erit'lumẽ'ifrael	Τούς. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκέτι προστεθήσεται
לְאֵשׁ	יֵקַד	'in ignẽ'& fcũs eiꝰ'in flã	reliquũ ifrael. τ hi q̃ saluati fuerũt de iacob
וּלְלַהֲבָה	וְיָקַד	mã:'& succẽdetur' & de	τὸ καταλειφθὲν ἰσραὴλ. καὶ οἱ σωθέντες τοῦ ἰακὼβ
וּבָעֲרָה	וְאָכְלָה	'uorabitur' spina eius '&	οὐκέτι μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ τοὺς ἀδικήσαντας
שְׁמִיר	שֵׁיתוֹ	vepres'" & erit'vna:'& glia	eos: ſed cruſt ſũt ſuper deũ fetiſſ
וְשָׁמַר	וְשִׁמְרוֹ	'ſtaltus eius'& carmeli eiꝰ	ἀυτούς, ἀλλ'ἔσονται πεποιθότες ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ἅγιον τ
כְּבֹד	כְּבוֹד	'ab'ania'" vſq; ad'ᶜ carnem	ifrael in veritate. τ erit reſiduũ ia
יַעַר	וְכַרְמְלוֹ	"cõſumetur.'Et erit'ter	ἰσραὴλ τὴ ἀληθείᾳ. καὶ ἔσαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ ἰα
כְּמַס	נֹסֵס	rore' profugus :'& reliqe	cob ſup deũ fortẽ. τ ſi fuerit ppłs ifrael
וְהָיָה	יִכְלֶה	'ligni'ſalt'ᵍ eius pre pauci	κὼβ ἐπὶ θεὸν ἰσχύοντα. καὶ ἐὰν γένται ὁ λαὸς ἰσραὴλ
סֹפֵר	עֵץ	tate'numerabũtur:'& pu	Ro.9.f sicut arena maris: reliquię eoꝝ ſal
וְיֶתֶר	יִהְיוּ	er'ſcribet eos.' Et erit'in	F ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ καταλειμμα αὐτῶν σω
וְהָיָה	מִסְפָּר	die'illa:'non"aduciet ꝯꝯ	Infra. 28.f. θήσεται· λόγον ἰαρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιο
בַּיּוֹם	הַהוּא	'ᵒresiduũ'ifrael:'& hi qui	σύνῃ. ὅτι λόγον συντετμημένον κύριος κύριος δυνάμε
יִסְּיף	לֹא	fugerint de'domo ꝯꝯꝯꝯ	ται ποιήσει ἐν τῇ οἰκουμένῃ ὅλῃ· διὰ τοῦτο τάδε λέ
עוֹד	לִשְׁעוֹת	'ᵖiacob'ᵍ inniti"ſup'ᵍ eo qui	γει κύριος σαβαὼθ, μὴ φοβοῦ λαός μου οἱ κατοικοῦντες
עַל	עַל	percutit cos' ſed initetur	τες ἐν σιὼν ἀπὸ ἀυτυρίων, ὅτι ἐν ῥάβδῳ πατάξει σε·
יְהוָה	יִשְׂרָאֵל	'ſuper'ᵍ dominũ'ſanctum	
בֶּאֱמֶת	בֶּאֱמֶת	'ifrael'ᵍ in veritate. ꝯꝯꝯ	
שְׁאָר	שְׁאָר	'Relique'cõuertẽtur :'re	
יָשׁוּב	שְׁאָר	liqe inquã'ᵍ iacob'ad'ᵈ deũ	
גִּבּוֹר	כִּי	'fortem."Si"" enim"ſuerit	
כִּי	אִם	ᵖpopulus tuus'ᵍ ifrael ꝯꝯ	
יִהְיֶה	עַמְּךָ	'quaſi arena'ᵍ maris'ᵗ reliqe	
יִשְׂרָאֵל	כְּחוֹל	"cõuertẽtur'ex eo.'Cõſu	
כָּלָה	הַיָּם	matio'abbreuiata'ᵗ inũda	
חָרוּץ	שָׁטוּף	bit'iuſticiã.'ᵒ Conſumatio	
אֲדֹנָי	יְהוִה	nẽ'eni'& abbreuiationẽ	
צְבָאוֹת	עֹשֶׂה	'dñs'de'ᵛ exercituũ'faciet	
כָּל	בְּקֶרֶב	'in medio'ois'" terre." Pro	
הָאָרֶץ	כֵּן	pter hoc:'ᵒ hec'ᵖ dicit'ᵍ dñs	
יְרֵא	יְהוָה	'deus'ᵉ exercituũ.' Noli"ti	
צִיּוֹן	מֵאַשּׁוּר	mere'ppł's meus'habitor	
כַּשֵּׁבֶט	יַכֶּה	'ſion'ᵃ ab aſſur.'ᵇ In virga	
וּמַטֵּהוּ	עָלָיו	enim'ᶜ percutiet te ꝯꝯꝯ	

Pūtina.heb. Tex.heb.Esa.xj. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

וּמַטֵּהוּ יִשָּׂא עָלֶיךָ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃ | et baculū suum leuabit super te in via egypti. | plagā eis inducit sup te: vt videas viā egrpti.
כִּי עוֹד מְעַט מִזְעָר וְכָלָה זַעַם | Adhuc enī paululū modicūq; & consumabitur indignatio mea & furor | πλαγὴν ἰσχὺ ἐπάγει ἐπὶ σέ, τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν αἰγύπτου.
וְאַפִּי עַל תַּבְלִיתָם׃ וְעוֹרֵר עָלָיו שׁוֹט | me ad ferro: & furor meus sup scelus eor. Et | adhuc.n.paru: τ cessabit ira: τ fusc itabit sup
כְּמַכַּת מִדְיָן בְּצוּר עוֹרֵב וּמַטֵּהוּ עַל הַיָּם | suscitabit sup eū dñs exercituū flagellū iuxta plagā madian in petra oreb & virgā suam sup mare:

וְנִשָּׂאוֹ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם | & leuabit eā in via egypti. Et erit in die illa auferet onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cōputrescet iugū a facie olei. Venit in aioth: transibit in magrō: apd magmas commedabit vasa sua. Transfert cursim: gabaa fodes nīa. Obstupuit rama: gabaa saulis fugit. Hinnu voce tua filia gallim: attende laisa paupercula anathoth. Migrauit medemena habitatores gabin cōfortamini. Adhuc dies ē vt in nobe stetur. Agitabit manū suā sup montē filie sion & collem hierusalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet lagunculam in terrore & excelsi statur succidē tur: & sublimes humiliabuntur. Et subuertētur cōdensa saltus eius ferro: & libanus cū ex celsis cadet. 11.

וְנָטַל עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ וְחֻבַּל עֹל מִפָּנֶיךָ׃ | plagā eis inducit sup te: vt videas viā egrpti. πλαγὴν ἰσχὺ ἐπάγει ἐπὶ σέ, τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν αἰγύπτου.
בָּא עַל עַיִת עָבַר בְּמִגְרוֹן לְמִכְמָס יַפְקִיד כֵּלָיו׃ עָבְרוּ | adhuc enī paululū modicūq; & consumabitur indignatio mea & furor me sup scelus eor. Et | adhuc.n.paru: τ cessabit ira: τ fusc itabit sup
מַעֲבָרָה גֶּבַע מָלוֹן לָנוּ חָרְדָה רָמָה גִּבְעַת שָׁאוּל נָסָה׃ | suscitabit sup eū dñs exercituū flagellū iuxta plagā madian in petra oreb & virgā suam sup mare:

צַהֲלִי קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה | & leuabit eā in via egypti. Et erit in die illa auferet onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cōputrescet iugū a facie olei. Venit in aioth: transibit in magrō: apd magmas commedabit vasa sua. Transfert cursim: gabaa fodes nīa. Obstupuit rama: gabaa saulis fugit. Hinnu voce tua filia gallim: attende laisa paupercula anathoth. Migrauit medemena habitatores gabin cōfortamini. Adhuc dies ē vt in nobe stetur. Agitabit manū suā sup montē filie sion & collem hierusalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet lagunculam in terrore & excelsi stature succidē tur: & sublimes humiliabuntur. Et subuertētur cōdensa saltus eius ferro: & libanus cū ex celsis cadet. 11.

עֲנִיָּה עֲנָתוֹת׃ נְדֳדָה מַדְמֵנָה יֹשְׁבֵי | & leuabit eā in via egypti. Et erit in die illa auferet onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cōputrescet iugū a facie olei. Venit in aioth: transibit in magrō: apd magmas commedabit vasa sua. Transfert cursim: gabaa fodes nīa. Obstupuit rama: gabaa saulis fugit. Hinnu voce tua filia gallim: attende laisa paupercula anathoth. Migrauit medemena habitatores gabin cōfortamini. Adhuc dies ē vt in nobe stetur. Agitabit manū suā sup montē filie sion & collem hierusalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet lagunculam in terrore & excelsi stature succidē tur: & sublimes humiliabuntur. Et subuertētur cōdensa saltus eius ferro: & libanus cū ex celsis cadet. 11.

הַגֵּבִים הָעִזּוּ עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב | & leuabit eā in via egypti. Et erit in die illa auferet onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cōputrescet iugū a facie olei. Venit in aioth: transibit in magrō: apd magmas commedabit vasa sua. Transfert cursim: gabaa fodes nīa. Obstupuit rama: gabaa saulis fugit. Hinnu voce tua filia gallim: attende laisa paupercula anathoth. Migrauit medemena habitatores gabin cōfortamini. Adhuc dies ē vt in nobe stetur. Agitabit manū suā sup montē filie sion & collem hierusalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet lagunculam in terrore & excelsi stature succidē tur: & sublimes humiliabuntur. Et subuertētur cōdensa saltus eius ferro: & libanus cū ex celsis cadet. 11.

לַעֲמֹד יִנְפֹּף יָדוֹ הַר בַּת צִיּוֹן גִּבְעַת יְרוּשָׁלִָם׃ | & leuabit eā in via egypti. Et erit in die illa auferet onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cōputrescet iugū a facie olei. Venit in aioth: transibit in magrō: apd magmas commedabit vasa sua. Transfert cursim: gabaa fodes nīa. Obstupuit rama: gabaa saulis fugit. Hinnu voce tua filia gallim: attende laisa paupercula anathoth. Migrauit medemena habitatores gabin cōfortamini. Adhuc dies ē vt in nobe stetur. Agitabit manū suā sup montē filie sion & collem hierusalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet lagunculam in terrore & excelsi stature succidē tur: & sublimes humiliabuntur. Et subuertētur cōdensa saltus eius ferro: & libanus cū ex celsis cadet. 11.

הִנֵּה הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת מְסָעֵף פְּארָה בְּמַעֲרָצָה | & leuabit eā in via egypti. Et erit in die illa auferet onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cōputrescet iugū a facie olei. Venit in aioth: transibit in magrō: apd magmas commedabit vasa sua. Transfert cursim: gabaa fodes nīa. Obstupuit rama: gabaa saulis fugit. Hinnu voce tua filia gallim: attende laisa paupercula anathoth. Migrauit medemena habitatores gabin cōfortamini. Adhuc dies ē vt in nobe stetur. Agitabit manū suā sup montē filie sion & collem hierusalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet lagunculam in terrore & excelsi stature succidē tur: & sublimes humiliabuntur. Et subuertētur cōdensa saltus eius ferro: & libanus cū ex celsis cadet. 11.

וְרָמֵי הַקּוֹמָה גְּדוּעִים וְהַגְּבֹהִים יִשָּׁפָלוּ׃ וְנִקַּף סִבְכֵי הַיָּעַר בַּבַּרְזֶל | & leuabit eā in via egypti. Et erit in die illa auferet onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cōputrescet iugū a facie olei. Venit in aioth: transibit in magrō: apd magmas commedabit vasa sua. Transfert cursim: gabaa fodes nīa. Obstupuit rama: gabaa saulis fugit. Hinnu voce tua filia gallim: attende laisa paupercula anathoth. Migrauit medemena habitatores gabin cōfortamini. Adhuc dies ē vt in nobe stetur. Agitabit manū suā sup montē filie sion & collem hierusalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet lagunculam in terrore & excelsi stature succidē tur: & sublimes humiliabuntur. Et subuertētur cōdensa saltus eius ferro: & libanus cū ex celsis cadet. 11.

וְהַלְּבָנוֹן בְּאַדִּיר יִפּוֹל׃ | & leuabit eā in via egypti. Et erit in die illa auferet onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cōputrescet iugū a facie olei. Venit in aioth: transibit in magrō: apd magmas commedabit vasa sua. Transfert cursim: gabaa fodes nīa. Obstupuit rama: gabaa saulis fugit. Hinnu voce tua filia gallim: attende laisa paupercula anathoth. Migrauit medemena habitatores gabin cōfortamini. Adhuc dies ē vt in nobe stetur. Agitabit manū suā sup montē filie sion & collem hierusalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet lagunculam in terrore & excelsi stature succidē tur: & sublimes humiliabuntur. Et subuertētur cōdensa saltus eius ferro: & libanus cū ex celsis cadet. 11.

Cap.xi. וְיָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשָׁי | & leuabit eā in via egypti. Et erit in die illa auferet onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cōputrescet iugū a facie olei. Venit in aioth: transibit in magrō: apd magmas commedabit vasa sua. Transfert cursim: gabaa fodes nīa. Obstupuit rama: gabaa saulis fugit. Hinnu voce tua filia gallim: attende laisa paupercula anathoth. Migrauit medemena habitatores gabin cōfortamini. Adhuc dies ē vt in nobe stetur. Agitabit manū suā sup montē filie sion & collem hierusalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet lagunculam in terrore & excelsi stature succidē tur: & sublimes humiliabuntur. Et subuertētur cōdensa saltus eius ferro: & libanus cū ex celsis cadet. 11.

וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו יִפְרֶה׃ וְנָחָה עָלָיו | Et egredietur virga de radice iesse: & flos de radice eius ascendet. Et requiescet sup eū spūs dñi: spūs sapiētie & intellectus: spūs cōsilii & fortitudinis: spūs scientie & pietatis. Et replebit eū spūs timoris domini. Non secūdum visionem oculorum iudicabit: neq; secundū auditum auriū arguet. Sed iudicabit in iustitia pauperes & arguet in equitate pro māsuetis terre. Et percutiet terram virga oris sui & spiritu labioꝝ suorū interficiet impiū. Et erit iustitia cingulū lumborū eius: & fides cinctorii renū eius. Habitabit lupus cū agno: & pardus cum hedo ac cubabit. Vitulus & leo & ouis simul morabuntur. & puer paruulus mi nabit eos. Vitulus & vrsus pascētur: simul regescēt

Ca. 11.

Καὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ἀναβήσεται, καὶ ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας, ἐμπλήσει αὐτὸν φόβου θεοῦ. οὐ κατὰ τὴν ὄψιν τῶν ὀφθαλμῶν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν ἀκοὴν τῶν ὤτων ἐλέγξει, ἀλλὰ κρινεῖ ἐν δικαιοσύνῃ πτωχούς, καὶ ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι ὑπὲρ πραέων τῆς γῆς, καὶ πατάξει τὴν γῆν τῇ ῥάβδῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἐν πνεύματι χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβῆ. καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐζωσμένος τὰς ὀσφῦς αὐτοῦ, καὶ ἀλήθεια ἐζωσμένος τὰς πλευρὰς αὐτοῦ. καὶ συνοικήσει λύκος μετὰ ἀρνός, καὶ πάρδαλις συναναπαήσεται ἐρίφῳ, καὶ μοσχάριον καὶ λέων καὶ ταῦρος ἅμα βοσκηθήσονται· καὶ παιδίον μικρὸν ἄξει αὐτούς. καὶ βοῦς καὶ ἄρκτος βοσκηθήσονται ἅμα, καὶ ἅμα ἔσονται

A

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Vie. Tex.heb.Esa. xij. Pūtina.heb.

catuli eorū. τ leo sicut bos comedet palea: τὰ παιδία αὐτῶν· καὶ λέων ὡς βοῦς φαγέται ἄχυρα, τ puer paruul in foramine aspidū. τ in cubile καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλην ἀσπίδων· καὶ ἐπὶ κοίτην lelppagationū aspidū manū inittet. τ nō ma nēt ἐγγόνων ἁμαρτίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ· καὶ ὀυμὴ κα lefacient: neq; poterūt perdere ullū in καπσιόσωσιν, οὐδὲ μὴ δύνωνται ἀπολέσαι οὐδένα ἐπὶ mōte scto meo. qz repleta est ois terra ὄρος τὸ ἅγιόν μου. ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα γῆ τοῦ cognoscēdi dñm sicut aqua multa operiēt ma γνῶσαι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύπτει θαλάσ rīa. τ erit in die illa radix iesse: τ σας. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι· καὶ erit requies ei honor. τ erit in die il ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμή· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί la apponet dns ondere manū suā: vt zelet τὸν προσθήσει κύριος τοῦ δεῖξαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τοῦ ζηλῶ reliquū populi: qđ derelinquet ab σαι τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ, ὃ ἂν καταλειφθῇ ἀπὸ assyriis τ ab egypto τ a babylone τ τῶν Ἀσσυρίων καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου καὶ ἀπὸ Βαβυλῶνος καὶ habitātes gebi. cōsolamini hodie in via ab ethiopia τ ab elamitis τ a solis oꝛ οἱ κατοικοῦντες γεβίμ· παρακαλεῖτε σήμερον ἐν ὁδῷ ἀπὸ Αἰθιοπίας καὶ ἀπὸ Ἐλαμιτῶν καὶ ἀπὸ ἡλίου ἀνατολῶν tu: ter arabia. τ lenabit signū in gētes. τ cōgrega vet mancat. cōsolamini i mōte filiā sion: τοῦ μεῖναι. παρακαλεῖτε ἐν τῷ ὄρει τὴν θυγατέρα σιών, λῶν, καὶ ἐξεραβίας· καὶ ἀρεῖ σημεῖον εἰς τὰ ἔθνη. καὶ συνά τ colles in hierūm. ecce dñator dns sabaoth bit q̄ pellerātur israel. τ dispersos in καὶ διδοὺς ἐν ἰακώβ· ἰδοὺ ὁ δυνάστης κύριος σαβαὼθ ξει τοὺς ἀποστελομένους ἰσραήλ. καὶ τοὺς διεσπαρμένους Ἰού cōturbat gloriosos cū fortitudine. τ excelsi δα cōgregabitur quattuor ab ie terre. τ auferē συντάραξει τοὺς ἐνδόξους μετὰ ἰσχύος, καὶ οἱ ὑψηλοὶ τῇ tur zelus ephraī. τ inimici iuda peribūt. δ' συνάξει ἐκ τῶν τεσσάρων πτερύγων τῆς γῆς· καὶ ἀφαιρε ephraim nō emulabit iudā: τ iudas nō tribulabit fuphia cōterētur: τ sublimes humiliabūtur. θήσεται ὁ ζῆλος Ἐφραίμ, καὶ οἱ ἐχθροὶ Ἰούδα ἀποκοπήσον ὕβρει συντριβήσονται, καὶ οἱ ὑψηλοὶ ταπεινωθήσονται. ται· Ἐφραὶμ οὐ μὴ ζηλώσῃ τὸν Ἰούδα, καὶ Ἰούδας οὐ μὴ θλίψει τὸν τ cadent excelsi gladio: at liban cū Ἐφραίμ· καὶ περισσῶς ἀπολοῦνται· ἐν πλοίοις ἀλλοφύλων· θαλασ καὶ πτισσοῦνται ὑψηλοὶ μαχαίρᾳ, ὁ δὲ λίβανος σὺν τοῖς re simul pdabūtur: τ cosq; a solis ortu τ ὑψηλοῖς πεσεῖται. σαγάμα προνομεύσουσι, καὶ τοὺς ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ idumeā: τ in moab primū manꝰ mittēt Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπὶ μωὰβ πρῶτον πεῖς χεῖρας ἐπιβαλοῦ ent. et filii ammō primū obedient. τ desola σιν. οἱ δὲ υἱοὶ Ἀμμὼν πρῶτοι ὑπακούσονται· καὶ ἐρημώ bit dns mare egypti: τ iniciet σει κύριος τὴν θάλασσαν αἰγύπτου, καὶ ἐπιβαλεῖ τὴν manū suā sup flumen spū violēto: τ χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν πνεύματι βιαίῳ, καὶ pcutiet septē valles: itavt trāsire eū πατάξει ἑπτὰ φάραγγας· ὥστε πορεύεσθαι ἀνὴρ in calciamētis. τ erit via residuo ἐν ὑποδήμασι· καὶ ἔσαι ὁδὸς τῷ καταλειφθέντι populo meo q̄ derelict est ab assyriis. τ ἀπὸ λαῷ μου τῷ καταλειφθέντι ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων· καὶ erit israel sicut die qñ egressus ē de terra ἔσαι τῷ Ἰσραὴλ ὡς τῇ ἡμέρᾳ ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ γῆς egrpti. αἰγύπτου. Ca.12.

A

Ετο. 10.a. pō.117

ET dices in die illa: confitebor tibi dne ΚΑὶ ἐρεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξομολογήσω σέ, κύριε, qñ iratus es: τ auertisti furorē tuū τ ὅτι ὠργίσθης, καὶ ἀπέστρεψας τὸν θυμόν σου καὶ ἠ miserī eos mei. ecce deꝰ meꝰ saluator meꝰ cōfidēs e λέησας με. ἰδοὺ ὁ θεός μου σωτήρ μου πεποιθὼς ἔσο in eo τ nō timebo. qñ fortitudo mea ro τ οὐ μὴ φοβηθήσομαι. ὅτι ἡ δόξα μου mai ἐπ' αὐτοῦ καὶ οὐ φοβηθήσομαι. ὅτι ἡ δόξα μου τ laus mea dñs: τ factꝰ ē mihi in salutē· καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. τ hauritis aquā cū gaudio de fontibꝰ καὶ ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν salvationis. τ dices τοῦ σωτηρίου. καὶ ἐρεῖς

Infra. 65.b.

B

Ca.xij. וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא אוֹדְךָ יְהוָה | Confitebor tibi dne qñ iratus es: τ auertisti furorē tuū τ ὁμολογήσω σοι κύριε ὁ θεός μου ὅτι ὠργίσθης, καὶ
כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשֹׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי׃ הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא | ἀπέστρεψας τὸν θυμόν σου καὶ ἠλέησάς με. ἰδοὺ ὁ θεός μου σωτήρ μου πεποιθὼς ἔσο
אֶפְחָד כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה׃ וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם | in eo τ nō timebo. qñ fortitudo mea ro τ οὐ μὴ φοβηθήσομαι. ὅτι ἡ δόξα μου mai ἐπ' αὐτοῦ καὶ οὐ φοβηθήσομαι. ὅτι ἡ δόξα μου τ laus mea dñs: τ factꝰ ē mihi in salutē· καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.
בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעְיְנֵי הַיְשׁוּעָה׃ וַאֲמַרְתֶּם | hauritis aquā cū gaudio de fontibꝰ salvationis. τ dices τοῦ σωτηρίου. καὶ ἐρεῖς

Pritiua.heb.	Tex.heb.Esa.xiij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
בַּיּוֹם	ביום	in die illa.	in die illa: cõfitemini dño: clamate, no
הַהוּא	הוא	Confitemini	ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, βοᾶτε τὸ ὄνο
הוֹדוּ	הודו	domino &	μεν αὐτοῦ, ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔνδοξα αὐτοῦ, μι
לַיהוָה	ליהוה	invocate eo	μάσθε: ᾳ exaltatũ ε nomẽ eius: laudate nomẽ do
קִרְאוּ	קראו	nomẽ eius.	μήσκεσθε, ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὑμνήσατε τῷ ὀνόμα κυ
בִשְׁמוֹ	בשמו	Notas facite	μνητ: qñ excelsa fecit.	ānũciate hec in omni
הוֹדִיעוּ	הודיעו	in pplis	ρίου, ὅτι ὑψηλὰ ἐποίησεν. ἀναγγείλατε ταῦτα ἐν πάσῃ
עַמִּים	עמים	adinuẽtiões	terra. exultate ꝛ letamini habitãtes sion qz
עֲלִלֹתָיו	עלילתיו	eius:	τῇ γῇ. ἀγαλλιᾶσθε καὶ εὐφράνθητε οἱ κατοικοῦντες σιὼν ὅτι
הַזְכִּירוּ	הזכירו	memẽtote	exaltaꝰ ε ecclia	israel in medio eiꝰ.
כִּי	כי	qm excellũ	ὑψώθη ὁ ἅγιος ☩ ἰσραὴλ ἐν μέσῳ αὐτῆς.	Ca. 15.
נִשְׂגָּב	נשגב	est nomẽ eius.		
שְׁמוֹ	שמו	Cantate	Ὅρασις κατὰ Βαβυλῶνος ἣν ἴδεν ἡσαΐας υἱὸς ἀμὼς	
זַמְּרוּ	זמרו	dño qm		
יְהוָה	יהוה	magnifice		
כִּי	כי	fecit:		
גְאוּת	גאות	annũciate		
עָשָׂה	עשה	hoc		
מוֹדַעַת	מודעת	in vnis		
זֹאת	זאת	uersa		
בְּכָל	בכל	terra.		
הָאָרֶץ:	הארץ	Exulta		
צַהֲלִי	צהלי	& lauda		
וְרֹנִּי	ורני	habitatio		
יֹשֶׁבֶת	ישבת	sion:		
צִיּוֹן	ציון	quia		
כִּי	כי	magn		
גָדוֹל	גדול	in medio		
בְּקִרְבֵּךְ	בקרבך	tui		
קְדוֹשׁ	קדוש	sanctus		
יִשְׂרָאֵל:	ישראל	israel.		
Cap. xiij.		15.		
מַשָּׂא	משא	ONus		
בָּבֶל	בבל	babylonis:		
אֲשֶׁר	אשר	qd		
חָזָה	חזה	vidit		
יְשַׁעְיָהוּ	ישעיהו	esaias		
בֶּן	בן	filius		
אָמוֹץ:	אמוץ	amos.		
עַל	על	Super		
הַר	הר	montem		
נְשֹׂפָה	נשפה	caliginosum		
שְׂאוּ	שאו	leuate		
נֵס	נס	signũ:		
הָרִימוּ	הרימו	exaltate		
קוֹל	קול	uocem		
לָהֶם	להם	leuate		
הָנִיפוּ	הניפו	manũ:		
יָד	יד	& ingre		
וְיבֹאוּ	ויבאו	diantur		
פִּתְחֵי	פתחי	portas		
נְדִיבִים:	נדיבים	duces.		
אֲנִי	אני	Ego		
צִוִּיתִי	צויתי	mandaui		
לִמְקֻדָּשָׁי	למקדשי	sanctificatis		
גַּם	גם	meis:		
קָרָאתִי	קראתי	& vocaui		
גִּבּוֹרַי	גבורי	fortes		
לְאַפִּי	לאפי	meos		
עַלִּיזֵי	עליזי	in ira		
גַאֲוָתִי:	גאותי	mea		
קוֹל	קול	exultãtes		
הָמוֹן	המון	in gloria		
בָּהָרִים	בהרים	mea.		
דְּמוּת	דמות	Vox		
עַם	עם	multitudis		
רַב	רב	in mon		
קוֹל	קול	tibus		
שְׁאוֹן	שאון	qñ		
מַמְלָכוֹת	ממלכות	pplox		
גּוֹיִם	גוים	frequẽ		
נֶאֱסָפִים	נאספים	tiũ:		
יְהוָה	יהוה	vox		
צְבָאוֹת	צבאות	sonitus		
מְפַקֵּד	מפקד	regum		
צְבָא	צבא	gentium		
מִלְחָמָה:	מלחמה	congregatarũ.		
בָּאִים	באים	Dominus		
מֵאֶרֶץ	מארץ	exercituũ		
מֶרְחָק	מרחק	precepit		
מִקְצֵה	מקצה	militie		
הַשָּׁמַיִם	השמים	belli eo		
יְהוָה	יהוה	ueniẽtibus		
וּכְלֵי	וכלי	de terra		
זַעְמוֹ	זעמו	pro		
לְחַבֵּל	לחבל	cul.		
כָּל	כל	A		
הָאָרֶץ:	הארץ	celi		
הֵילִילוּ	הילילו	dominus		
כִּי	כי	& vasa fu		
קָרוֹב	קרוב	roris eius		
יוֹם	יום	vt disperdat eo		
יְהוָה	יהוה	omnem		
כְּשֹׁד	כשד	terram.		
מִשַּׁדִּי	משדי	Vulga		
יָבוֹא:	יבוא	te		
עַל	על	quia		
כֵּן	כן	prope		
כָּל	כל	est		
יָדַיִם	ידים	dies		
תִּרְפֶּינָה	תרפינה	domini		
וְכָל	וכל	quasi vastitas a		
לֵבָב	לבב	domino veniet.		
אֱנוֹשׁ	אנוש	Propter		
יִמָּסּוּ:	ימסו	hoc omnes		
וְנִבְהָלוּ	ונבהלו	manus		
צירים	צירים	dissoluentur		
וְחַלָּים	וחלים	& omne		
אֶחֱזוֹן	יאחזון	cor		
כַּיּוֹלֵדָה	כיולדה	hois		
יָחִילוּן	יהילון	tabescet & contere		
אִישׁ	איש	tur.		
אֶל	אל	Torsiões & dolores		
רֵעֵהוּ	רעהו	tenebunt:		
יִתְמָהוּ	יתמהו	quasi partu		
פְּנֵי	פני	riens		
לְהָבִים	להבים	dolebũt.		
פְּנֵיהֶם:	פניהם	Vnusquisq		
הִנֵּה	הנה	ad		
יוֹם	יום	proximũ suum		
יְהוָה	יהוה	stupebit:		
בָּא	בא	facies		
אַכְזָרִי	אכזרי	combuste		
וְעֵבְרָה	ועברה	vultus eorũ.		
וַחֲרוֹן	וחרון	Ecce		
אָף	אף	dies		
לָשׂוּם	לשום	domini		
הָאָרֶץ	הארץ	venit		
לְשַׁמָּה	לשמה	crudelis		
וְחַטָּאֶיהָ	וחטאיה	& indignatõis plenus &		
יַשְׁמִיד	ישמיד	ire furoris		
מִמֶּנָּה:	ממנה	ad ponendã		
כִּי	כי	terrã		
כוֹכְבֵי	כוכבי	in solitudinem: &		
הַשָּׁמַיִם	השמים	pctores eius		
וְכִסִילֵיהֶם	וכסיליהם	cõterendos		
לֹא	לא	de ca:		
יָהֵלּוּ	יהלו	quoniã		
אוֹרָם	אורם	stelle		
חָשַׁךְ	חשך	celi		
הַשֶּׁמֶשׁ	השמש	& splendor earum		
בְּצֵאתוֹ	בצאתו	non		
וְיָרֵחַ	וירח	expãdet		
לֹא	לא	lumẽ suũ.		
יָגִיהַּ	יגיה	Ob		
אוֹרוֹ:	אורו	tenebrã		
וּפָקַדְתִּי	ופקדתי	est		
עַל	על	sol		
תֵּבֵל	תבל	in ortu		
רָעָה	רעה	suo:		
וְעַל	ועל	& luna		
רְשָׁעִים	רשעים	nõ		
עֲוֹנָם	עונם	splẽdebit		
וְהִשְׁבַּתִּי	והשבתי	in		
גְאוֹן	גאון	lumie suo.		
זֵדִים	זדים	Et visitabo		
וְגַאוַת	וגאות	super		
עָרִיצִים	עריצים	orbis		
אַשְׁפִּיל:	אשפיל	mala:		
אוֹקִיר	אוקיר	& cõ		
אֱנוֹשׁ	אנוש	tra		
מִפָּז	מפז	impios		
וְאָדָם	ואדם	iniqtatẽ eo		
מִכֶּתֶם	מכתם	rũ.		
אוֹפִיר:	אופיר	Et reqesce		
עַל	על	re faciã		
כֵּן	כן	pfubiã		
שָׁמַיִם	שמים	infideliũ:		
אַרְגִּיז	ארגיז	&		
וְתִרְעַשׁ	ותרעש	arrogantiã		
הָאָרֶץ	הארץ	fortiũ		
מִמְּקוֹמָהּ	ממקומה	humiliabo.		
בְּעֶבְרַת	בעברת	Preciosior erit		
יְהוָה	יהוה	vir		
צְבָאוֹת	צבאות	auro:		
וּבְיוֹם	וביום	& homo		
חֲרוֹן	חרון	mun		
אַפּוֹ:	אפו	do		
וְהָיָה	והיה	obrizo.		
כִּצְבִי	כצבי	Super		
מְדֻחָה	מדחה	hoc		
וְכַצֹּאן	וכצאן	celum		
אֵין	אין	turbabo: &		
מְקַבֵּץ	מקבץ	mouebitur		
אִישׁ	איש	terra		
אֶל	אל	de loco suo:		
עַמּוֹ	עמו	ppter indi		
יִפְנוּ	יפנו	gnatiõẽ		
וְאִישׁ	ואיש	dñi		
אֶל	אל	exercituũ:		
אַרְצוֹ	ארצו	& ppt dlẽ		
יָנוּסוּ:	ינוסו	ire furoris		
כָּל	כל	eius.		
הַנִּמְצָא	הנמצא	Et erit		
יִדָּקֵר	ידקר	qsi		
וְכָל	וכל	damula		
הַנִּסְפֶּה	הנספה	fugiẽs		
יִפֹּל	יפול	in		
בַּחָרֶב:	בחרב			
וְעוֹלליהֶם	ועולליהם			
יְרֻטָּשׁוּ	ירטשו			
לְעֵינֵיהֶם	לעיניהם			
יְשֻׁסּוּ	ישסו			
בָּתֵּיהֶם	בתיהם			
וְנָשֵׁיהֶם	ונשיהם			
תִּשְׁכָּבְנָה:	תשכבנה			
הִנְנִי	הנני			
מֵעִיר	מעיר			
עֲלֵיהֶם	עליהם			
אֶת	את			
מָדַי	מדי			
אֲשֶׁר	אשר			
כֶּסֶף	כסף			
לֹא	לא			
יַחְפֹּצוּ	יחפצו			
וְזָהָב	וזהב			
לֹא	לא			
יֶחְפְּצוּ	יחפצו			
בּוֹ:	בו			
וּקְשָׁתוֹת	וקשתות			
נְעָרִים	נערים			
תְּרַטַּשְׁנָה	תרטשנה			
וּפְרִי	ופרי			
בֶטֶן	בטן			
לֹא	לא			
יְרַחֵמוּ	ירחמו			
עַל	על			
בָּנִים	בנים			
לֹא	לא			
תָחוֹס	תחוס			
עֵינָם:	עינם			
וְהָיְתָה	והיתה			
בָבֶל	בבל			
צְבִי	צבי			
מַמְלָכוֹת	ממלכות			
תִּפְאֶרֶת	תפארת			
גְאוֹן	גאון			
כַּשְׂדִּים	כשדים			
כְּמַהְפֵּכַת	כמהפכת			
אֱלֹהִים	אלהים			
אֵת	את			
סְדֹם	סדם			
וְאֶת	ואת			
עֲמֹרָה:	עמרה			
לֹא	לא			
תֵשֵׁב	תשב			
עַד	עד			
דּוֹר	דור			
וָדוֹר	ודור			
וְלֹא	ולא			
יֶהֱלַל	יהל			
שָׁם	שם			
עֲרָבִי	ערבי			
וְרֹעִים	ורעים			
לֹא	לא			
יַרְבְּצוּ	ירבצו			
שָׁם:	שם			
וְשָׁכְנוּ	ושכנו			
שָׁם	שם			
אִיִים	איים			
מָלְאוּ	ומלאו			
בָּתֵּיהֶם	בתיהם			
תַּנִּים	תנים			
וּבָנוֹת	ובנות			
יַעֲנָה	תענה			
וְשָׂעִירִים	ושעירים			
יְרַקְּדוּ	ירקדו			
שָׁם:	שם			
וְעָנָה	וענה			
אִיִּים	איים			
בְּאַלְמְנוֹתָיו	באלמנותיו			
וְתַנִּים	ותנים			
בְּהֵיכְלֵי	בהיכלי			
עֹנֶג	ענג			
Cap. xiiij			
קָרוֹב	קרוב			
לָבוֹא	לבוא			
עִתָּהּ	עתה			
וְיָמֶיהָ	וימיה			
לֹא	לא			
יִמָּשֵׁכוּ:	ימשכו			
כִּי	כי			
יְרַחֵם	ירחם			
יְהוָה	יהוה			
אֶת	את			
יַעֲקֹב	יעקב			
וּבָחַר	ובחר			
עוֹד	עוד			
בְּיִשְׂרָאֵל	בישראל			
וְהִנִּיחָם	והניחם			
עַל	על			
אַדְמָתָם	אדמתם			
וְנִלְוָה	ונלוה			
הַגֵּר	הגר			
עֲלֵיהֶם	עליהם			
וְנִסְפְּחוּ	ונספחו			
עַל	על			
בֵּית	בית			
יַעֲקֹב:	יעקב			
וּלְקָחוּם	ולקחום			
עַמִּים	עמים			
וְהֵבִיאוּם	והביאום			
אֶל	אל			
מְקוֹמָם	מקומם			
וְהִתְנַחֲלוּם	והתנחלום			
בֵּית	בית			
יִשְׂרָאֵל	ישראל			
עַל	על			
אַדְמַת	אדמת			
יְהוָה	יהוה			
לַעֲבָדִים	לעבדים			
וְלִשְׁפָחוֹת	ולשפחות			
וְהָיוּ	והיו			
שׁוֹבִים	שובים			
לְשֹׁבְיֵהֶם	לשביהם			
וְרָדוּ	ורדו			
נֹגְשֵׂיהֶם:	נגשיהם			
וְהָיָה	והיה			
בְּיוֹם	ביום			
הָנִיחַ	הניח			
יְהוָה	יהוה			
לְךָ	לך			
מֵעֲצָבְךָ	מעצבך			
וּמִרִגְזֶךָ	ומרגזך			
וּמִן	ומן			
הָעֲבֹדָה	העבדה			
הַקָּשָׁה	הקשה			
אֲשֶׁר	אשר			
עָבַד	עבד			
בָּךְ:	בך			
וְנָשָׂאתָ	ונשאת			
הַמָּשָׁל	המשל			
הַזֶּה	הזה			
עַל	על			
מֶלֶךְ	מלך			
בָּבֶל	בבל			
וְאָמַרְתָּ	ואמרת			
אֵיךְ	איך			
שָׁבַת	שבת			
נוֹגֵשׂ	נוגש			
שָׁבְתָה	שבתה			
מַדְהֵבָה:	מדהבה			
שָׁבַר	שבר			
יְהוָה	יהוה			
מַטֵּה	מטה			
רְשָׁעִים	רשעים			
שֵׁבֶט	שבט			
מֹשְׁלִים:	משלים			
מַכֵּה	מכה			
עַמִּים	עמים			
בְּעֶבְרָה	בעברה			
מַכַּת	מכת			
בִּלְתִּי	בלתי			

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Esa.xiiij.	Pritiua.heb.
ꝛ quasi ouis errãs: ꝛ nõ est cõgregãs: ita	metꝰ qsi ouis: & nõ eritꝙ		
καὶ ὡς πρόβατον πλανώμενον, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ συνάγων, ὡς	cõgreget.	וְנִכְאַן	
vt hõ in pplm suũ cõuertat: ꝛ ho	Vnusquisq	מֵאִישׁ	
τὲ ἄνθρωπον εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀποστραφῆναι, καὶ ἄνθρω	ad	אֶל	
mo in regionẽ suã ipellet.	populũ suũ	אַרְצוֹ	
gñt:	cõuertetur:	יָנוּסוּ	
occidetur:	& singuli	כָּל	
&	ad	הַנִּמְצָא	
qui	terrã suã	וְכָל	
supenerit	fugiẽs	הַנִּסְפֶּה	
cadet	in	יִפֹּל	
in gladio.	gladio.	בַּחָרֶב:	
Infantes eorũ	allidẽtur	יְרֻטָּשׁוּ	
in oculis eoꝝ:	diripiẽtur	לְעֵינֵיהֶם	
domus eorũ:	& vxores	יְשֻׁסּוּ	
eorũ	violabuntur.	בָּתֵּיהֶם	
Ecce	ego	וְנָשֵׁיהֶם	
suscitabo	super eos	תִּשְׁכָּבְנָה:	
medos	qui	הִנְנִי	
argentũ	non	מֵעִיר	
querant	nec	עֲלֵיהֶם	
aurum	velint:	אֶת	
sed		מָדַי	
sagittis		אֲשֶׁר	
parulos	interficiẽt:	כֶּסֶף	
& lactantibus		לֹא	
vteris	non	יַחְפֹּצוּ	
miserebũtur:		בּוֹ:	
&		וְזָהָב	
fup		לֹא	
filios		יֶחְפְּצוּ	
nõ		בּוֹ:	
parcet		וּקְשָׁתוֹת	
oculꝰ		נְעָרִים	
eoꝝ.		תְּרַטַּשְׁנָה	
Et		וּפְרִי	
erit		בֶטֶן	
babylon illa		לֹא	
ciuitas		יְרַחֵמוּ	
gliosa in		עַל	
regnis		בָּנִים	
iclyta in		לֹא	
superbia		תָחוֹס	
chaldeorum:		עֵינָם:	
sicut		וְהָיְתָה	
subuertit		בָּבֶל	
deus		צְבִי	
sodomam		מַמְלָכוֹת	
&		תִּפְאֶרֶת	
gomorrã.		גְאוֹן	
Non		כַּשְׂדִּים	
habitabitur vsq		כְּמַהְפֵּכַת	
in finẽ:		אֱלֹהִים	
&		אֵת	
nõ		סְדֹם	
fundabitur		וְאֶת	
vsq		עֲמֹרָה:	
ad		לֹא	
gñationẽ		תֵשֵׁב	
&		עַד	
generationem.		דּוֹר	
Nec		וָדוֹר	
ponet		וְלֹא	
ibi		יֶהֱלַל	
tẽtoria		שָׁם	
arabs:		עֲרָבִי	
nec		וְרֹעִים	
pastores		לֹא	
requiescent		יַרְבְּצוּ	
ibi:		שָׁם:	
sed		וְשָׁכְנוּ	
requiescent		שָׁם	
ibi		אִיִים	
bestie:		מָלְאוּ	
&		בָּתֵּיהֶם	
replebũtur		אֹחִים	
dom		וּבְנוֹת	
draconib.		יַעֲנָה	
Et		וְשָׂעִירִים	
habitabũt		יְרַקְּדוּ	
ibi		שָׁם:	
struthiões:		וְעָנָה	
&		אִיִּים	
piloſi		בְּאַלְמְנוֹתָיו	
faltabunt		וְתַנִּים	
ibi:		בְּהֵיכְלֵי	
&		עֹנֶג	
respondebũt			
ibi			
vlule			
in			
edibus			
eius			
&			
sirenes			
in			
delubris			
voluptatis.			
14.			
Rope			
est			
vt			
veniat			
tẽpus			
eius:			
&			
dies			
eius			
non			
elonga			
buntur.			
Miserebitur			
enim			
dominus			
iacob			
&			
eliget			
adhuc			
de			
isrl:			
&			
reqescere			
eos			
faciet			
sup			
humũ			
suũ.			
Ad			
iungetur			
aduenꝰ			
ad			
eos:			
&			
adherebit			
domui			
iacob.			
Et			
tenebunt			
eos			
populi			
&			
adducent			
eos			
in			
locũ			
suum.			
Et			
possidebit			
eos			
dom			
israel			
super			
terram			
dñi			
in			
seruos			
&			
ancillas:			
&			
erunt			
capiẽtes			
eos q			
fecerãt			
&			
subiciẽt			
exactores			
suos.			
Et			
erit			
in			
die			
illa			
cũ			
requie			
dederit			
tibi			
dñs			
a			
labore			
tuo			
&			
a			
cõfusione			
tua			
&			
a			
fuitute			
dura			
qua			
ante			
seruiebãs:			
fumes			
parabolam			
istam			
contra			
regẽ			
babylonis			
&			
dices.			
Quo			
cessauit			
exactor:			
quiescit			
tributum.			
Contriuit			
dominus			
baculũ			
impiorum:			
virga			
dominãtium			
cedentẽ			
populos			
indignatione:			
plaga			
insanabili:			

סָרָה רִדָה בָּאָץ נוֹים מֶרְדָּךְ בָּלְלִי סוּר רָבָץ
חָשָׁךְ נָחָה שָׁקְטָה כָּל הָאָרֶץ נוּחַ
פָּצְחוּ רִנָּה נַם בְּרוֹשִׁים שָׂמְחוּ בְּרוֹשׁ
לְךָ אָרְזֵי לְבָנוֹן מֵאָז שָׁכַבְתָּ לֹא
יָעֲלָה הַכֹּרֵת עָלֵינוּ שְׁאוֹל מִתַּחַת עָלָה שָׁאַל
רִנְּזָה לְךָ לְקָרַאת בּוֹאֶךָ עוֹרֵר
לָךְ רְפָאִים כָּל עַתּוּדֵי אֶרֶץ עָתַד
הֵקִים מִכִּסְאוֹתָם כָּל מַלְכֵי נוֹיִם קוּם
כֻּלָּם יַעֲנוּ וְיֹאמְרוּ אֵלֶיךָ נַם אַתָּה
חָלִית כָּמוֹנוּ אֵלֵינוּ נִמְשָׁלְתָּ חָלָה
הוּרַד שְׁאוֹל נְאוֹנֶךָ הֲמִית נְבָלֶיךָ
תַּחְתֶּיךָ יֻצַּע רִמָּה וּמְכַסֶּךָ תּוֹלָעָה
אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן
שָׁחַר נִגְדַּעְתָּ לָאָרֶץ חוֹלֵשׁ עַל נָגַע חָלָשׁ
גּוֹיִם וְאַתָּה אָמַרְתָּ בִּלְבָבְךָ
הַשָּׁמַיִם אֶעֱלֶה מִמַּעַל כּוֹכְבֵי עֵלָה עֶלְיָה
אֵל אָרִים כִּסְאִי וְאֵשֵׁב בְּהַר
מוֹעֵד בִּיַרְכְתֵי צָפוֹן אֶעֱלֶה עַל יָשַׁב יַעַד
בָּמֳתֵי עַב אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן אַךְ צָפוֹן
אֶל שְׁאוֹל תּוּרַד אֶל יַרְכְתֵי בוֹר בָּמָה יָרֵד
רֹאֶיךָ אֵלֶיךָ יְשַׁגְּיחוּ אֵלֶיךָ יִתְבּוֹנָנוּ רָאָה שָׁנַח
הָזֶה הָאִישׁ מַרְגִּיז הָרָגְזִי בֵּן רָגַז
מַרְעִישׁ מַמְלָכוֹת שָׂם תֵּבֵל כַּמִּדְבָּר רָעַשׁ עָלָה
וְעָרָיו הָרַס אֲסִירָיו לֹא כַּתַּח שׁוּם דָּבַר
בֵּיתָהוּ כָּל מַלְכֵי גוֹיִם כֻּלָּם שָׁכְבוּ עִיר אָסַר
גְּבֻלָה אִישׁ גְּבִיתוֹ וְאַתָּה כָּבַד
הָשְׁלַכְתָּ מִקִּבְרְךָ כְּנֵצֶר נְתִעָב שָׁלַךְ תָּעַב
לְבוּשׁ הֲרוּגִים מְטֹעֲנֵי חָרֶב יוֹרְדֵי עָטָן יָרַד
אֶל אַבְנֵי בוֹר כְּפֶגֶר מוּבָס נוֹס
לֹא תֵחַד אִתָּם בִּקְבוּרָה כִּי אַרְצְךָ יָחַד קָבַר
שִׁחַתָּ עַמְּךָ הָרַגְתָּ לֹא יִקָּרֵא קָרָא
לְעוֹלָם זֶרַע מְרֵעִים הֻכִּינוּ לְבָנָיו עָלַם רוּעַ
מִטְבַּח בַּעֲוֹן אֲבוֹתָם בַּל יָקוּמוּ בָּלַע קוּם
וְיָרְשׁוּ אָרֶץ וּמָלְאוּ פְנֵי תֵבֵל עָנֵי
עָרָיו מָקוֹם וְלֹא שָׂמוּ בֵּית אֲסִירָיו פָּתַח
כָּל מַלְכֵי גוֹיִם כֻּלָּם שָׁכְבוּ עִיר אָסַר
בְּבֵיתוֹ כָּל מַלְכֵי גוֹיִם כֻּלָּם שָׁכְבוּ
אַתָּה הָשְׁלַכְתָּ מִקִּבְרְךָ כְּנֵצֶר נְתִעָב
לְבוּשׁ הֲרוּגִים מְטֹעֲנֵי חָרֶב יוֹרְדֵי
אֶל אַבְנֵי בוֹר כְּפֶגֶר מוּבָס
לֹא תֵחַד אִתָּם בִּקְבוּרָה כִּי אַרְצְךָ יָחַד
שִׁחַתָּ עַמְּךָ הָרַגְתָּ לֹא יִקָּרֵא
לְעוֹלָם זֶרַע מְרֵעִים הֻכִּינוּ לְבָנָיו
מִטְבַּח בַּעֲוֹן אֲבוֹתָם בַּל יָקוּמוּ
וְיָרְשׁוּ אָרֶץ וּמָלְאוּ פְנֵי תֵבֵל
עָרָיו מָקוֹם וְלֹא שָׂמוּ בֵּית אֲסִירָיו

יזעק קרת זעק ברת
שלשׁ עלה שלשׁית נבכי
בכה יעלה בו כי דרך חרנים זעקת
עלה שבר יעערו כי מי נמרים משמות
עשר שמם יהיו כי יבש חציר כלה דשא
היה חצר ירק לא היה עלן יתרה
עשה פקדתם על נחל השרבים
ישאום כי הקיפה הזעקה את
נשא נבל נבול מואב עד אגלים יללתה
ובאר אילים יללתה כי מי דימון
שוח יסף מלאו דם כי אשית על דימון
נוספות לפליטת מואב ארריה
בלט ארצה ולשארית אדמה׃
Cap. xvi. שלחו כר משל ארץ
משלע מדברה אל הר בת ציון׃
והיה כעוף נוד קן משלח
תהיינה בנות מואב מעברת
לארנון׃ רביאי עצה עשי פלילה
שיתי כלילך צלך נתוך צהרים
כחתרי נדחים נודד אל תגלי׃
ינרו בך נדחי מואב היו סתר
לפני שודד כי אפס המץ
כלה שד תמו רמס מן הארץ׃
והונן באהל דוד שופט ודורש
משפט ומהר צדק׃ ישמענו גאון
מואב גא מאד גאותו וגאונו
ועברתו לא כן בדיו׃ ילילן יילול
מואב ליללה מואב יילול
לאשישי קיר חרשת תהגו אך
נכאים׃ כי שדמות חשבון אמלל
גפן שבמה בעלי גוים הלמו
שרוקיה עד יעזר נגעו תעו
מדבר שלוחתיה נטשו עברו ים׃
על כן אבכה בכי יעזר גפן שבמה
ארעך דמעתי חשבון ואלעלה
הרה

"clamabit: ᵒvectes eiꝰ ᵖvſq ꝙ ᵍsegor vitulam ꝏꝏꝏ
ᵃconternantē: perᵇ ascen
sum enim luith flens ꝏ
ᶜascendet: & in ᵈvia oro
naim clamorem ꝏꝏꝏ
ᵉcõtritionis leuabũt. ᶠAq
ᵇenim nemrim ᶠdeserte
ᵐerunt: ᶰquia ᵒaruit ᵖher
ba: ᵍdefecit germen: ꝏ
ʳviror omnis ˢinteriit. ᵗSe
cundum magnitudinem
ᵃoperis & vilitatio eorũ.
ᶜAd torrentem ᵈfalicum
ᵉducent eos: ᶠquoniã ᵍcir
cuibit clamor ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
terminũ moab. ᵛ Vſq
ad gallim ᵖ vlulatus eius:
& vſq ad ᵖputeũ helim
ᵉclamor eiuſ: ᶠqa aque dy
bon replete ſunt ᵍsangui
ne. ʰPonã eni ⁱsup ʲdybon
ᵏadditamenta: ˡhis qui fu
gerint de moab ᵐleonẽ :
& reliquiis terre. 16.

Mitte agnum domi
ne: dñatorem terre
de petra deſerti ad mõ
tem filię ſion. ꝏꝏꝏꝏꝏ
Et erit ſicut auis fugiẽs:
& pulli de nido euolates:
ſic erunt filię moab in
tranſcenſu ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
arnon. Ini conſilium:
coge concilium: ꝏꝏꝏ
pone quaſi noctem vm
bram tuam in meridie.
Abſconde fugientes: &
vagos ne prodas. ꝏꝏꝏ
Habitabũt apud te pfu
gi mei. Moab eſto latí
bulũ eorũ a facie vaſtato
ris. Finit eſt eni puluis:
cõſumatus eſt miſer: de
fecit cõculcabat terrã.
Et preparabitur in mia
ſolio: & ſedebit ſup eum
in veritate in taberna
culo dauid iudicãs & ꝙ
rens iudicium & velociter
reddẽs qđ iuſtũ eſt. Audi
imus ſuperbiã moab: ſup
bus eſt valde. Supbia eiꝰ
& arrogãtia eiꝰ & idigna
tio eius: pluſq fortitudo
eiꝰ. Idcirco vlulabit mo
ab ad moab: vniuerſus
vlulabit. His qletãtur ſu
per muros cocti lateris lo
qmini plagas ſuas: qm
ſuburbana eſebon deſer
ta ſunt. Et vineã fabama
dñi gentiũ exciderunt.
Flagella eiꝰ vſq ad iazer
puenerũt: errauerũt in
deſto: ppagines eiꝰ re
licte ſunt trãſierũt mare.
Sup hoc plorabis in fle
tu iazer & vineã fabama.
Inebriabo te lachryma
mea eſebon & eleale:

κλαυσεται μωαβ επι ναβαυ και επι μαιδαβα μωαβ πασαι αι κεφαλαι αυτων φαλακραι και πασα γενεια κεκαρμενη
clamat in ipa vſq ſegor: vitula eiꝰ eſt trima:
βοᾶ εν εαυτη εως σηγωρ, δαμαλις γαρ εστι τριετης,
ſup aũt requiẽ luith. ad te flen
επι δε της απαυσεως της λουιθ· προς σε κλαιον
tes aſcendet via oronaim. clamat cõtritio
τες αναβησονται τη οδω ωρωναιμ. βοα συντριμμα και
cõcuſſio: aqua nebrim deſerta erit: quia
συσεισμος, το υδωρ της νεβριμ ερημον εσται, και ο χορ
ba eiꝰ deficiet. herba eius viriditas nõ erũt. nuqđ
τος αυτης εκλειψει· χορτος γαρ χλωρος ουκ εσται· μη
quia ſic debet ſaltari? iducã eius ſup val
και ουτως μελλει σωθηναι; επηξω γαρ επι την φα
lem arabes: quia capient eã. attigit eius
ραγγα αραβας, και ληψονται αυτην. συντε γαρ η
clamor terminũ moabitidis. agallim:
βοη το οριον της μωαβιτιδος· της αγαλλειμ, και
vlulatus ei vſq ad puteũ elim: vlula
ολολυγμος αυτης εως του φρεατος του ελειμ, δια
tus ei. nã aqua dybon replebit
λυγμος αυτης. το γαρ υδωρ το διβων πλησθησεται
ſanguine. iducã eius ſup dybon additamẽta. quia tollã
αιματος· επαξω γαρ επι διβων προσθηκας· και λεοντα επερ
mẽ moab et ariel et reliquũ adama.
μα μωαβ και αριηλ και το καταλοιπον αδαμα. Ca. 16.

Mittam agnũ dñi antem ſup terrã. nuqđ pe
Αποστειλατε αμνον κυριευοντα επι της γης. μη πε
tra deſerta eſt mõs filie ſion? eris eni
τρα ερημος εστι το ορος της θυγατρος σιων; εσται γαρ
ſicut auis volatilis pullus ablat filia
ως πετεινον αποπταμενον νεοσος αφηρημενος θυγατερ
moab. deide aũt arnon plura cõſule. facite
μωαβ. ειτε δε αρνων πλειονα βουλευου. ποιει
tegmẽ plãctus ipi temp. in meridianis
τε σκεπην πενθους αυτη διαπαντος. εν μεσημβρινη
tenebris fugitũ obſtupuerũt. ne ducatis: hitabũt tirta
σκοτια φευγουσιν εξεησαν· μηαχθης, παροικησου
te fugitiui moab. erũt ptectio vobis a
σι σοι οι φυγαδες μωαβ. γεσονται σκεπη υμιν απο
facie pſequẽtis. qz ſublatũ eſt auxiliũ tuũ
προσωπου διωκοντος· οτι ηρθη η συμμαχια σου και
pricepe peritt cõculcãs a terra.
ο αρχων απωλετο ο καταπατων απο της γης· και
dirigẽt cũ mia foliũ. et ſedebit ſup illũ
διαρθωθησεται μετ ελεους θρονος· και καθιειται επ αυτ
eã veritate in tabernaculo dauid: iudicãs et reqrẽs iudiciũ
μετα αληθειας εν σκηνη δαυιδ, κρινων και εκπτων κρισ
et feſtinãs iuſticiã. audiuim? iliuriã moab.
τα και σπευδων δικαιοσυνην· ηκουσαμεν την υβριν μωαβ.
cõtumelioſa valde ſuperbia. et iliuria eꝰ
υβριστην σφοδρα την υπερηφανιαν· και την υβριν αυ
ius et idignatio eiꝰ nõ ſic. diuinatio tua. vin
του και η μηνις αυτου ουχ ουτως· μαντεια σου· ολο
lobit moabitis eſt moabitide oẽs vlula
λυξει μωαβ, επ ιαρ τη μωαβιτιδι παντες ολολυ
but. in habitatiũ aũt ſeth: meditaberis. et
ξουσι· εν τοις κατοικουσι δε σεθ, μελετησεις, και
nõ cõſunderis. cãpi eſebon lugebũt: vi
ου συντριβησει· τα περια ησεβων πενθησει, αμ
nea ſabama. abſorbẽtes gẽtes: cõcul
πελος σεβαμα· καταπινοντες τα εθνη, καταπατη
cãtes vites eius: vſq iazer nõ cõſi
σαντες τας αμπελους αυτης, εως ιαζηρ ου μη συνα
gatis. errate p deſertũ: miſſi abie
χητε· πλανηθητε την ερημον, οι αποτεταλμενοι απ αυτης
relicti ſunt. trãſierũt eiꝰ mare. ppter hoc
κατελειφθησαν. διεβησαν γαρ την θαλασσαν. δια τουτο
plorabo in fletu iazer vineã ſabama.
κλαυσομαι εις τον κλαυθμον ιαζηρ αμπελον σεβαμα·
arbores tuas delecit eſebõ et eleale
τα δενδρα σου κατεβαλεν εσεβων και ελεαλε ꝏꝏ

qz ſup meſſe et ſup vindemia tua con
ὁτι επι τω θερισμω και επι τω τρυγητω σου κατα
culcabo et oia cadẽt. et auferet letitia
πατησω και παντα πεσουνται· και αφηρησεται ευφροσυ
hie.48 et exultatio de vineis et in vi
νη και αγαλλιαμα εκ των αμπελων και εν τοις αμπε
neis tuis nõ letabunt: et nõ calcabũt
λωσι σου ου μη ευφραθησονται, και ου μη πατησουσιν
vinũ in torcularib̃ ceſſauit eiꝰ. ꝑpter hoc vẽ
οινον εις τα υπολήνια, τετραυται γαρ. δια τουτο κοι
ter me ad moab ſicut cithara ſonabit: et iteriora mea
λια μου επι μωαβ ως κιθαρα ηχησει, και τα εντος μου
ſicut murꝰ renouabit: et erit vt cõfundaris tu.
ωσει τειχος ενεκαινισας, και εσαι εις το εντραπηναι σε,
qz laborauit moab ſup altarib̃. et ingredie
οτι εκοπιασε μωαβ επι τοις βωμοις· και εισελευσε
tur ad manuſacta ſua: vt ſiret et
ται εις τα χειροποιητα αυτης, ωστε προσευχεσθαι και
nõ valebit liberare eã. hoc verbũ locu?
ου μη δυνηται εξελεσθαι αυτην. τουτο το ρημα ελαλη
eſt dñs ad moab. et nũc locut eſt dñs dicẽs:
σε κυριος επι μωαβ. και νυν ελαλησε κυριος λεγων,
in trib̃ annis annoꝝ mercenarii ignominia afficiet glia
εν τρισιν ετεσιν ετων μισθωτου ατιμασθησεται η δοξα
moab: in oib̃ diuitiis multis. et relin
μωαβ, εν παντι τω πλουτω τω πολλω· και κατα
quetur pauciſſim̃ et nõ honorabilis.
λειφθησεται ολιγοστος και ουκ εντιμος. Ca. 17.

Erbũ hoc cõtra damaſcũ. ecce damaſcus
Το ρημα τουτο κατα δαμασκου. ιδου δαμασκος
auferet a ciuitatib̃: et erit in ruinã derel
αφηρησεται απο πολεων, και εσαι εις πτωσιν κατα λε
icta in ſeculũ. in cubile gregũ et requi
λειμμενη εις τον αιωνα· εις κοιτην ποιμνιων και αναπαυ
em: et nõ erit pſequẽs. et nõ pli̇ erit munita
σιν, και ουκ εσαι ο διωκων. και ουκετι εσαι οχυρα του
ad cõfugiendũ illuc ephraim. et nõ pli̇ erit re
καταφυγειν εκει τον εφραιμ· και ουκετι εσαι βασι
gnũ in damaſco et reliquũ ſyroꝝ. nõ
λεια εν δαμασκω και το καταλοιπον των συρων· ου
eni tu melior es filiis iſrael et gña es
γαρ συ βελτιων ει των υιων ισραηλ και της δοξης αυ
orũ. hec dicit dñs ſabaoth: erit in die il
των· ταδε λεγει κυριος σαβαωθ, εσαι εν τη ημερα εκει
la defectio glie iacob: et piguia glie
νη εκλειψις της δοξης ιακωβ, και τα πιονα της δοξης
eius cõmonebũt. et erit quẽadmodũ ſi de cõgregane
αυτου σειωθησεται· και εσαι ως τροπον εαν τις συναγα
rit meſſem q̃ ſtetit et ſpicas metet: et erit que
γη αμητον εστηκοτα και στεμμα σαχυων αμησαι, και εσαι ως
admodũ ſi de cõgregauerit ſpicã in valle dura et relicta
τροπον εαν τις συναγαγη σαχυ εν φαραγγι τερεα και κατα
fuerit in ea ſtipula. aut ſicut grana olive duo vel tria
λειφθη εν αυτη καλαμη. η ως ρωγες ελαιας δυο η τρεις
in ſummitate ſublimi: vel q̃tuor aut quinq̃ in ramis
εν ακρου μετεωρου, η τεσσαρες η πεντε επι των κλαδων
eoꝝ derelinquent. hec dicit dñs deꝰ iſrael:
αυτων καταλειφθησει· ταδε λεγει κυριος ο θεος ισραηλ,
die illa cõfidens erit hõ ſup eo
τη ημερα εκεινη πεποιθως εσαι ανθρωπος επι τω ποι
q̃fecit eũ, et oculi eius in ſanctũ
ησαντι αυτον· οι δε οφθαλμοι αυτου εις τον αγιον
iſrael reſpicẽt: et nõ cõfidẽtes erũt in
ισραηλ εμβλεψονται, και ου μη πεποιθοτες ωσιν επι
altarib̃: neq in operib̃ manuũ eo
τοις βωμοις, ουδε επι τοις εργοις των χειρων αυ
rũ q̃ fecerũt digiti eoꝝ: et nõ ſtabũt
των α εποιησαν οι δακτυλοι αυτων, και ουκ ιδον
bũt arbores: neq abominatiões eoꝝ.
τα τα δενδρα, ουδε τα βδελυγματα αυτων· τη
die illa erũt ciuitates
ημερα εκεινη εσονται αι πολεις ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ᵇqñ ſup videmia tuã & ſup meſſem tuã: ᶜvox cal
cantiũ irruit. Et auferetur ᵐletícia & exultatio
ᵈde carmelo: & in vineis
ᶠnon exultabit neq ꝏ
ᵍubilabit. ʰVinum in tor
cularí non calcabit ꝏꝏ
ᵏqui calcare cõſueuerat:
ˡvocẽ calcantiũ ᵐ abſtuli.
Sup hoc venter meus ad
moab ᵒqſi cithara ᵖ ſona
bit: & viſcera mea ad mu
rum cocti lateris. Et erit
ᵖcũ apparuerit qđ labo
rauit moab ſup excelſis
ſuis: ingredietur ad ſcta
ſua vt obſecret: & nõ va
lebit. Hoc verbũ quod
ᵗlocutus eſt dominus ꝏ
ᵘad moab ᵛex tunc: & ᵒ
nunc locutus eſt ꝏꝏꝏꝏ
ᵈdicens. In tribus annis
ᵉquaſi anni ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠmercennarii auferetur
ᵍgloria moab ᵖ ſup omni
ʰpopulo multo: & relin
quetur in eo paru? & mo
dicus nequaq̃ multus.
17.

Nus damaſci. Ecce
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
damaſcus deſinet eſſe ci
uitas: & erit ſicut aceru?
lapidum in ruina. Dere
licte ciuitates aroer ꝏ
gregibus erunt: & re
quieſcent ibi & non erit
qui exterreat. Et ceſſa
bit adiutoriũ ab ephraim
& regnum a damaſco:
& reliquie ſyrie ꝏꝏꝏꝏꝏ
ſicut gloria filiorꝫ iſrael
erunt dicit dominus ꝏ
exercituum. Et erit in
die illa attenuabitur ꝏ
gloria iacob: & pingue
do carnis eiꝰ emarciſcet
& erit ſicut cõgregãs in
meſſe qđ reſiſterit & bra
chium eius ſpicas leget.
Et erit ſicut querens ꝏ
ſpicas in valle raphaim:
& reliquetur in eo ſicut
racem: & ſicut excuſſio
olee duarum vel trium
oliuarum in ſummitate
rami: ſiue quattuor aut
quinq̃. In cacuminib̃
eius fructus eiꝰ dicit dñs
deus iſrael. In die illa
inclinabitur ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
homo ad factorem ſuũ:
& oculi eius ad ſanctum
iſrael reſpicient: & non
inclinabitur ad ꝏꝏꝏꝏ
altaria que fecerunt ma
nus eius: & que ꝏꝏꝏꝏꝏ
operati ſunt digiti eius:
non reſpicient lucos ꝏ
& delubra. In die illa:
erunt ciuitates ꝏꝏꝏꝏꝏ

מַשָּׂא בִּקְעַת יָם אַתָּה יוֹשֶׁבֶת עַל־מַיִם רַבִּים בֹּטְחַת בְּאוֹצְרוֹתַיִךְ
אָמַר מִי יָבוֹא אֵלֵינוּ וּמִי יָבֹא בִּמְעֹנוֹתֵינוּ׃ וְאַתָּה אָמַרְתָּ
בְּלִבֵּךְ לֹא אָמוּט לְדֹר וָדֹר אֲשֶׁר לֹא רָעָה לֹא אֶרְאֶה׃
וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בּוֹכֶה וּמְסֵפֵד וּלְקָרְחָה
וּלְמַחֲגֹרַת שָׂק׃ וְהִנֵּה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחַת בָּקָר הֲרֹג צֹאן
אֲכֹל בָּשָׂר וְשָׁתוֹת יַיִן אָכוֹל וְשָׁתוֹ כִּי מָחָר נָמוּת׃
וְנִגְלָה בְּאָזְנַי יְהוָה צְבָאוֹת אִם־יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם
עַד תְּמוּתוּן אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה צְבָאוֹת לֵךְ בֹּא אֶל־הַסֹּכֵן הַזֶּה אֶל־שֶׁבְנָא אֲשֶׁר
עַל־הַבָּיִת מַה־לְּךָ פֹּה וּמִי לְךָ פֹּה כִּי חָצַבְתָּ לְךָ פֹּה קֶבֶר
חֹצְבוֹ מָרוֹם קִבְרוֹ סֶלַע לְאָהֳלוֹ׃ הִנֵּה יְהוָה מְטַלְטֶלְךָ
טַלְטֵלָה גֶּבֶר וְעֹטְךָ עָטוֹ׃ צָנוֹף יִצְנָפְךָ צְנִיפָה כַּדּוּר
אֶל־אֶרֶץ רְחָבַת יָדָיִם שָׁמָּה תָּמוּת וְשָׁמָּה מַרְכְּבוֹת
כְּבוֹדֶךָ קְלוֹן בֵּית אֲדֹנֶיךָ׃ וְהִדַּפְתִּיךָ מִמַּצָּבֶךָ וּמֵעֲמָדְךָ
יֶהֶרְסֶךָּ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְקָרָאתִי לְעַבְדִּי לְאֶלְיָקִים
בֶּן־חִלְקִיָּהוּ׃ וְהַלְבַּשְׁתִּיהוּ כֻתָּנְתֶּךָ וְאַבְנֵטְךָ אֲחַזְּקֶנּוּ
וּמֶמְשַׁלְתְּךָ אֶתֵּן בְּיָדוֹ וְהָיָה לְאָב לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם
וּלְבֵית יְהוּדָה׃ וְנָתַתִּי מַפְתֵּחַ בֵּית דָּוִד עַל־שִׁכְמוֹ וְפָתַח
וְאֵין סֹגֵר וְסָגַר וְאֵין פֹּתֵחַ׃ וְתָקַעְתִּיהוּ יָתֵד בְּמָקוֹם נֶאֱמָן
וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד לְבֵית אָבִיו׃ וְתָלוּ עָלָיו כָּל־כְּבוֹד בֵּית
אָבִיו הַצֶּאֱצָאִים וְהַפְּרִיעוֹת כֹּל קְטַנֵּי הַכֵּלִים מִסִּפְלוֹת
וְעַד כָּל־נְבָלֵי הַזְּמָרוֹת׃ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת
תָּסוּר הַיָּתֵד הַנָּתוּן בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְנִקְצְבָה וְנָפְלָה וְנִכְרַת
הַמַּסְמֵר אֲשֶׁר עָלֶיהָ כִּי יְהוָה דִּבֶּר׃

Cap.xviii

מַשָּׂא בְּהֵמוֹת נֶגֶב בְּאֶרֶץ צָרָה וָצוּקָה לָבִיא וְשַׁחַל מִשָּׁם
אֶפְעֶה וְשָׂרָף מְעוֹפֵף יִשְׂאוּ עַל־פְּנֵי אֲתוֹנִים חֵילָם וְעַל־
דַּבְּשֵׁת גְּמַלִּים אוֹצְרוֹתָם אֶל־עַם לֹא יוֹעִיל׃ וּמִצְרַיִם הֶבֶל
וְרִיק יַעְזֹרוּ וְלָכֵן קָרָאתִי לָזֹאת רַהַב הֶם שָׁבֶת׃ עַתָּה בֹּא
כָתְבָה לָהֶם עַל־לוּחַ וְאֶת־סֵפֶר חֻקָּהּ וְתָכֵן וְתִהְיֶה לְיוֹם
אַחֲרוֹן לָעַד עַד־עוֹלָם׃ כִּי עַם מְרִי הֵמָּה בָּנִים כְּחָשִׁים
בָּנִים לֹא אָבוּ שְׁמֹעַ תּוֹרַת יְהוָה׃ אֲשֶׁר אָמְרוּ לָרֹאִים לֹא
תִרְאוּ וְלַחוֹזִים לֹא תֶחֱזוּ־לָנוּ נְכֹחוֹת דַּבְּרוּ־לָנוּ חֲזוּ
מַהֲתַלּוֹת׃ סוּרוּ מִן־הַדֶּרֶךְ הַטּוּ מִנָּתִיב הַשְׁבִּיתוּ מִנֶּגְדֵּנוּ
אֶת־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן כֹּה אָמַר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל יַעַן
מָאַסְכֶם בִּדְבָר הַזֶּה וַתִּבְטְחוּ בְּעֹשֶׁק וְנָלוֹז וַתִּשָּׁעֲנוּ עָלָיו׃
לָכֵן הָעָוֹן הַזֶּה יִהְיֶה לָכֶם כְּפֶרֶץ נֹפֵל נִבְעֶה בְּחוֹמָה
נִשְׂגָּבָה אֲשֶׁר פִּתְאֹם לְפֶתַע יָבוֹא שִׁבְרָהּ׃ וְשִׁבְרָהּ כְּשֵׁבֶר
נֵבֶל יוֹצְרִים דַּק אֲשֶׁר לֹא יַחְמֹל וְלֹא־יִמָּצֵא בְּשִׁבְרוֹ חֶרֶשׂ
לַחְתּוֹת אֵשׁ מִיָּקֵד וְלַחֲשׂוֹף מַיִם מִגֶּבֶא׃ כִּי כֹה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּבָה וָנַחַת תִּוָּשָׁעוּן בְּהַשְׁקֵט
וּבְבִטְחָה תִּהְיֶה גְּבוּרַתְכֶם וְלֹא אֲבִיתֶם׃ וַתֹּאמְרוּ לֹא כִּי
עַל־סוּס נָנוּס עַל־כֵּן תָּנוּסוּן וְעַל־קַל נִרְכָּב עַל־כֵּן יָקֵלּוּ
רֹדְפֵיכֶם׃ אֶלֶף אֶחָד מִפְּנֵי גַּעֲרַת אֶחָד מִפְּנֵי גַּעֲרַת חֲמִשָּׁה
תָּנוּסוּ עַד אִם־נוֹתַרְתֶּם כַּתֹּרֶן עַל־רֹאשׁ הָהָר וְכַנֵּס עַל־גִּבְעָה׃
וְלָכֵן יְחַכֶּה יְהוָה לַחֲנַנְכֶם וְלָכֵן יָרוּם לְרַחֶמְכֶם כִּי אֱלֹהֵי
מִשְׁפָּט יְהוָה אַשְׁרֵי כָּל־חוֹכֵי לוֹ׃ כִּי עַם בְּצִיּוֹן יוֹשֵׁב
בִּירוּשָׁלִַם בָּכוֹ לֹא תִבְכֶּה חָנוֹן יָחְנְךָ לְקוֹל זַעֲקֶךָ כְּשָׁמְעוֹ
עָנָךְ׃ וְנָתַן לָכֶם אֲדֹנָי לֶחֶם צָר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא־יִכָּנֵף עוֹד
מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת־מוֹרֶיךָ׃ וְאָזְנֶיךָ תִּשְׁמַעְנָה דָּבָר
מֵאַחֲרֶיךָ לֵאמֹר זֶה הַדֶּרֶךְ לְכוּ בָהּ כִּי תַאֲבִירוּ וְכִי תַשְׂמְאִילוּ׃
וְטִמֵּאתֶם אֶת־צִפּוּי פְּסִילֵי כַסְפֶּךָ וְאֶת־אֲפֻדַּת מַסֵּכַת זְהָבֶךָ
תְּזָרֵם כְּמוֹ דָוָה צֵא תֹּאמַר לוֹ׃ וְנָתַן גֶּשֶׁם זַרְעֲךָ אֲשֶׁר־תִּזְרַע
אֶת־הָאֲדָמָה וְלֶחֶם תְּבוּאַת הָאֲדָמָה וְהָיָה דָשֵׁן וְשָׂמֵן וְרָעוּ
מִקְנֶיךָ בַּיּוֹם הַהוּא בִּמְרְחָב׃ וְהַבָּקָר וְהָעֲרָדִים עֹבְדֵי הָאֲדָמָה
חֻמָּץ הוּא אֲשֶׁר זֹרֶה בְּרוּחַ וּבְמִזְרֶה׃ וְהָיָה עַל כָּל־הַר גָּבֹהַּ
וְעַל כָּל־גִּבְעָה נִשָּׂאָה פְּלָגִים יַבְלֵי מָיִם בְּיוֹם הֶרֶג רָב בִּנְפֹל
מִגְדָּלִים׃ וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה
שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים בְּיוֹם חֲבֹשׁ יְהוָה אֶת־שֶׁבֶר
עַמּוֹ וּמַחַץ מַכָּתָם יִרְפָּא׃ הִנֵּה שֵׁם יְהוָה בָּא מֵרָחוֹק בֹּעֵר
אַפּוֹ וְכֹבֶד מַשָּׂאָה כְּשֶׁבֶת מַלְאָה עֶבְרָתוֹ וּלְשׁוֹנוֹ כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת׃
וְרוּחוֹ כְּנַחַל שׁוֹטֵף עַד־צַוָּאר יֶחֱצֶה לַנָּפוֹת גּוֹי שָׁוְא וְרֶסֶן
מַתְעֶה הָיָה עַל־לְחָיֵי עַמִּים׃ שִׁיר יִהְיֶה־לָּכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֶּשׁ
חָג וְשִׂמְחַת לֵבָב כַּהוֹלֵךְ בְּחָלִיל לָבוֹא בְּהַר־יְהוָה אֶל־צוּר
יִשְׂרָאֵל׃ וְהִשְׁמִיעַ יְהוָה הוֹד קוֹלוֹ וְנַחַת זְרוֹעוֹ יַרְאֶה בְּזַעַף
אַף וְלַהַב אֵשׁ אוֹכֶלֶת נָפֶץ וְזֶרֶם וְאֶבֶן בָּרָד׃ כִּי מִקּוֹל יְהוָה
יֵחַת אַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט יַכֶּה׃ וְהָיָה כָּל־מַעֲבַר מַטֵּה מוּסָדָה אֲשֶׁר
יָנִיחַ יְהוָה עָלָיו בְּתֻפִּים וּבְכִנֹּרוֹת וּבְמִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה נִלְחַם
בָּם׃ כִּי עָרוּךְ מֵאֶתְמוֹל תָּפְתֶה גַּם־הוּא לַמֶּלֶךְ הֻכָן הַעְמִיק
הַרְחִיב מְדוּרָתָהּ אֵשׁ וְעֵצִים הַרְבֵּה נִשְׁמַת יְהוָה כְּנַחַל גָּפְרִית
בֹּעֲרָה בָּהּ׃

Cap.xviii

הוֹי אֶרֶץ צִלְצַל כְּנָפָיִם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי כוּשׁ׃
הַשֹּׁלֵחַ בַּיָּם צִירִים וּבִכְלֵי גֹמֶא עַל־פְּנֵי מָיִם לְכוּ מַלְאָכִים
קַלִּים אֶל־גּוֹי מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט אֶל־עַם נוֹרָא מִן־הוּא וָהָלְאָה
גּוֹי קַו קַו וּמְבוּסָה אֲשֶׁר בָּזְאוּ נְהָרִים אַרְצוֹ אֶל־מְקוֹם
שֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת הַר־צִיּוֹן׃ מַשָּׂא מִצְרָיִם הִנֵּה יְהוָה רֹכֵב
עַל־עַב קַל וּבָא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו וְלֵבַב
מִצְרַיִם יִמַּס בְּקִרְבּוֹ׃ וְסִכְסַכְתִּי מִצְרַיִם בְּמִצְרִים וְנִלְחַמוּ אִישׁ
בְּאָחִיו וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ עִיר בְּעִיר מַמְלָכָה בְּמַמְלָכָה׃ וְנִבְקָה רוּחַ
מִצְרַיִם בְּקִרְבָּהּ וַעֲצָתָהּ אֲבַלָּע וְדָרְשׁוּ אֶל־הָאֱלִילִים וְאֶל
הָאֹבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים׃ וְסִכַּרְתִּי אֶת־מִצְרַיִם בְּיַד אֲדֹנִים
קָשֶׁה וּמֶלֶךְ עַז יִמְשָׁל בָּם נְאֻם הָאֲדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְנִשְׁתּוּ
מַיִם מִן־הַיָּם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ׃ וְהַאזִנִיחוּ נְהָרוֹת דָּלְלוּ וְחָרְבוּ יְאֹרֵי
מָצוֹר קָנֶה וְסוּף קָמֵלּוּ׃ עָרוֹת עַל־פִּי יְאוֹר עַל־פִּי יְאוֹר וְכָל מִזְרַע
יְאוֹר יִבַּשׁ נִדַּף וְאֵינֶנּוּ׃ וְאָנוּ דַּיָּגִים וְאָבְלוּ כָּל מַשְׁלִיכֵי
בַיְאוֹר חַכָּה וּפֹרְשֵׂי מִכְמֶרֶת עַל פְּנֵי מַיִם אֻמְלָלוּ׃ וּבֹשׁוּ עֹבְדֵי
פִּשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת וְאֹרְגִים חוֹרוֹ׃ וְהָיוּ שְׁתֹתֶיהָ מְדֻכָּאִים כָּל
עֹשֵׂי שֶׂכֶר אַגְמֵי נָפֶשׁ׃ אַךְ אִוְלִים שָׂרֵי צֹעַן חַכְמֵי יֹעֲצֵי פַרְעֹה עֲצָה
נִבְעָרָה אֵיךְ תֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה בֶּן חֲכָמִים אֲנִי בֶּן מַלְכֵי קֶדֶם׃
אַיֵּפֹא הֵנָּד אֲנִים וְאֶל חַכְמֶיךָ וְיַגִּידוּ נָא לָךְ וְיֵדְעוּ מָה יָעַץ יְהוָה
צְבָאוֹת עַל מִצְרָיִם׃ נוֹאֲלוּ שָׂרֵי צֹעַן נִשְׂאוּ שָׂרֵי נֹף הִתְעוּ אֶת

illo deferētur mūera dño sabaoth de ppło tri bulato ⁊ diuulso. ⁊ a ppło magno: ex ἐκείνῳ ἀνενεχθήσεται δῶρα κυρίῳ σαβαὼθ ἐκ λαοῦ τε ἐλιμμένου καὶ τετιλμένου. καὶ ἀπὸ λαοῦ μεγάλου, ἀπὸ πόλεως ⁊ in eternū tpꝰ. ges sperās ⁊ cōculcata: ⁊ ficcabit. ⁊ deficiēt flumina ⁊ ἔθνους ἐλπίζοντος καὶ καταπεπατημένου, οὗ ἔστιν ἡ μέρει ποταμοῦ τῆς χώρας, εἰς τὸν τόπον οὗ τὸ ὄνομα κυρίου σαβαὼθ, εἰς ὄρος ἅγιον.

Ca.19 A

Ὄψις αἰγύπτου. ἰδοὺ κύριος καθίζει ἐπὶ νεφέλην κούφην καὶ ἥξει εἰς αἴγυπτον, καὶ σεισθήσεται τὰ χειροποίητα αἰγύπτου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἡ καρδία αὐτῶν πτοηθήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐπεγερθήσονται αἰγύπτιοι ἐπ' αἰγυπτίους, καὶ πολεμήσει ἄνθρωπος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ· πόλις ἐπὶ πόλιν, καὶ νόμος ἐπὶ νόμον· καὶ ταραχθήσεται τὸ πνεῦμα αἰγύπτιον ἐν αὐτοῖς· καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν διασκεδάσω· καὶ ἐπερωτήσουσι τοὺς θεοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν καὶ τοὺς ἐκ τῆς γῆς φωνοῦντας καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους. καὶ παραδώσω τὴν αἰγυπτίων γῆν εἰς χεῖρας ἀνδρὸς κυρίου σκληροῦ· καὶ βασιλεῖς σκληροὶ κυριεύσουσιν αὐτῶν· τάδε λέγει κύριος σαβαώθ· καὶ πλοῦτον ἀπὸ θαλάσσης ἀφανιεῖ ποταμός, καὶ ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ πηγαὶ αἰγύπτιοι· ὀρὸς ποταμὸς ἐκλείψει καὶ ἀφανισθήσεται· καὶ ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ πηγαὶ αἰγύπτιοι· ὀρὸς ποταμὸς ἐκλείψει καὶ ἀφανισθήσεται· καὶ στραφήσονται ποταμοὶ τῆς χώρας, καὶ ἐκλείψουσιν καὶ ξηρανθήσονται· καὶ ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ πηγαὶ αἰγύπτιοι· ὀρὸς ποταμὸς ἐκλείψει καὶ ἀφανισθήσεται· καὶ στραφήσονται ποταμοὶ τῆς χώρας, καὶ ἐκλείψουσιν καὶ ξηρανθήσονται· καὶ ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ πηγαὶ αἰγύπτιοι· ὀρὸς ποταμὸς ἐκλείψει καὶ ἀφανισθήσεται· καὶ στραφήσονται ποταμοὶ τῆς χώρας, καὶ ἐκλείψουσιν καὶ ξηρανθήσονται· καὶ ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ πηγαὶ αἰγύπτιοι· ὀρὸς ποταμὸς ἐκλείψει καὶ ἀφανισθήσεται· καὶ στραφήσονται ποταμοὶ τῆς χώρας, καὶ ἐκλείψουσιν καὶ ξηρανθήσονται·

B

ἐν ὕδατος, καὶ ἐν παπύρῳ καὶ καλάμῳ καὶ θαλάσσῃ. ⁊ viride oē qs circū flumē. ⁊ oē semina τῷ χλωρῷ πᾶν τὸ νυκλωθ ⁊ ποταμοῦ· καὶ πᾶν τὸ σπειρόμενον ἐπὶ ⁊ p flumē ficcabit ⁊ a vētus. ⁊ ge- μόνον διὰ τοῦ ποταμοῦ ξηρανθήσεται ἀνεμοφθόρον· καὶ σε- ment piscatores: ⁊ gemēt oēs mittētes ha- ταξουσιν οἱ ἁλιεῖς, καὶ στενάξουσι πάντες οἱ βάλλοντες ἄγ- mū in flumen. ⁊ mittētes fagenas ⁊ ex κιστρον εἰς τὸ ποταμόν· καὶ οἱ βάλλοντες σαγήνας κόπτονται· pādētes retia lugebūt. ⁊ cōfusio accipiet operātes φιβολεῖς πενθήσουσι· καὶ αἰσχύνη λήψεται τοὺς ἐργαζομένους ἡ linū depurātū: ⁊ operātes byssum. ⁊ ei- τὴν βύσσον· καὶ ἔσονται οἱ ἐργαζόμενοι τὸν βύσσον· καὶ ἔσον- rūt operātes ea in dolore. oēs facientes ται ὀδυνώμενοι. καὶ πάντες οἱ ποιοῦντες ceruicināad decipiēdū: cōtristabūt ⁊ anie volebūt. ⁊ stul- τὸν ζῦθον, λυπηθήσονται καὶ αἱ ψυχαὶ ποιήσουσι. καὶ μω- ti erūt principes taneos. sapientes cōsiliarii re ροὶ γενήσονται οἱ ἄρχοντες Τάνεως· οἱ σοφοὶ σύμβουλοι Φαρα- gis. cōsiliū eoꝝ euanescet. quomō dicetis ro σιλέως, ἡ βουλὴ αὐτῶν μωρανθήσεται· πῶς ἐρεῖτε τῷ βασι- gi filii prudētū. nos filii regū ⁊ ab initio. vbi λεῖ· υἱοὶ συνετῶν ἡμεῖς υἱοὶ βασιλέων τῶν ἐξ ἀρχῆς· ποῦ sunt nūc sapientes tui ⁊ anūcient tibi. ⁊ di- εἰσι νῦν οἱ σοφοί σου καὶ ἀναγγειλάτωσάν σοι· καὶ γινωσκά- cant qđ cogitauit dño sabaoth sup egyptū. defecerūt pri- σαν, τί βεβούλευται κύριος σαβαὼθ ἐπ' αἰγυπτίοις· ἐξέλιπον οἱ ἄρ- cipes tanēos. ⁊ exaltati sūt principes mēphēos. ⁊ decepti χοντες Τάνεως· καὶ ὑψώθησαν οἱ ἄρχοντες μέμφεως· καὶ πλανήσουσι

'illo' deferetur' munꝝ dō mino' exercituū a' popło 'diuulso'm' & dilacerato: 'a populo' terribili' post oo 'quē' nō fuit alius: 'a' gen te' expectante' & cōculca ta: 'cui' dripuerūt' flumi na' terrā eius' ad' locum 'nominis' dñi' exercituū 'montem' sion. 19.

ONus' egypti.' Ecce 'dñs' ascendet' sup' nu bem' leuē:' & ingredietur 'egyptū' & cōmouebūtur 'simulachra' egypti' a fa cie ei': ' & cor' egypti' tabe scet' in medio ei': ' Et con currere facia' egyptios' ad uersus egyptios: ' & pugna bit' vir' cōtra fratrē suū: ' & vir' cōtra amicū suū: ' ciui tas' aduersus ciuitatē' re gnū' aduersus regnū: ' & dirūpetur' spūs' egypti' in viscerib' eius: ' & cōsiliū eius' ꝑcipitabo: ' & iterro gabūt' simulachra sua' & 'diuinos suos: ' & 'phyto nes' & 'ariolos: oooooo 'et tradam' egyptum' in manu' dominorum oooo 'crudelium: ' & rex' fortis 'dominabitur' eorum' ait 'dominus' exercituum. 'Et arefcet oooooooooo 'aqua' de mari: ' & flumi' 'desolabitur' atq; ficcabi tur: ' & deficiēt 'flumina. 'Attenuabūtur' & ficcabū tur' riui' aggerū. 'Calam' & 'iuncus' marcescet: ' nu dabitur' alue' riui' a' fonte fuo. ' Et omnis' semētis 'irrigua' ficcabitur: ' & are fcet' & non erit. ' Et mere bunt' piscatores: ' & luge bunt 'omnes' mittentes 'in flumen' hamū: ' & ex pandentes' rete' super 'facie' aquar' & emarcescēt. 'Cōfundētur' q opabātur 'linum: ' plectentes' & te xentes' subtilia. oooooo 'Et erunt' irrigua eius' fle ctentia: ' omnes oooooo 'qui faciebāt' lacunas ad capiendos pisces. ' Stulti 'principes' tanēos: ' sapien tes' cōsiliarii' pharaonis dederūt' cōsiliū' insipiēs. 'Quō' dicetis' pharaoni. 'Filius' sapientiū' ego: ' ' fi lius' regum' antiquorū. 'Vbi' nunc sunt' sapien tes tui: ' Annuncient oo 'tibi' & indicent' quid' co gitauerit' dñs' exercituū 'sup' egyptū. ' Stulti facti sunt' principes' tanēos: 'emarcuerūt' principes 'mempheos: ' deceperūt

fortitudinis eiꝰ derelicte ſicut aratra. & ſegetes oo 'que' derelicte ſunt' a fa cie' filiorum' iſrael: oooo 'et erit' deſerta. 'qa' obli ta es' dei' ooooooo ooooooo 'ſaluatoris tui' & fortis' ad utoris tui' nō' es recorda ta. ' Propterea' plantabis 'plātatione' fidele. ' & ger mē' alienū' ſeminabis. ' In die' plātationis tue' labru ſca: & mane' ſemē tuū' flo rebit. ' Ablata eſt' meſſis 'in die' hereditatis: ' & do lebit' grauiter. ' Ve oooo 'multitudini' pplorꝝ mul torū' vt multitudo' maris 'ſonātis: ' & tumultus' tur barum' ſicut ſonitus oooo 'aquarum' multarū. ' So nabunt' populi oooooooo 'ſicut ſonitus' aquarꝝ in undātium: ' & increpabit 'eū' & fugiet' procul. ' Et ra pietur' ſicut pulus' mon tiū' a facie' venti: ' & ſicut turbo' coram' tempeſtate. 'In tempore' veſpere: ' & eccē' turbatio: 'in oooooo 'matutino' & non ſubſi ſtet. ' Hec eſt' pars' eorum qui vaſtauerunt nos: ' & fors' diripientiū nos. 18.

TE' terre' cymbalo oo 'ala': 'que eſt' trans 'flumina' ethiopie: ooo 'qui mittit' in mare' lega tos' & in vaſis' papiri oo 'ſuper' aquas. ' Ite' an geli' ooooooooooooo 'veloces' ad' gentem' con ulſam' & dilaceratam: oo 'ad' populū' terribilem 'poſt' quē' nō eſt alius: ad 'gentē' expectantē' & cō culcatā' cui' ' dripuerūt 'flumina' terram eius. ' Oēs' habitatores' orbis 'qui moramini' in' terra: 'cū eleuatū fuerit' ſignū in' mōtibus' videbitis: ' & clangorē' tube' audietis: 'quia' hec' dicit' dñs' ad me. Ego' quieſcam oooo '& conſiderabo' in loco meo' ſicut meridiana oo 'lux' clara eſt: & ſicut nu bes' roris' in die' meſſis. 'Ante' meſſem' eni' totus 'effloruit: ' & immatura 'pfectio' germinauit: & p ſcindētur' ramuſculi eius 'falcibus: ' & 'que' derelī cta fuerint' abſcindentur: 'excutiētur & 'relinquē tur' ſimul' aub' montiū & beſtiis' tre: ' & eſtate p petua erūt' ſup eum' volu cres: ' & oēs' beſtie' tre' ſup illam' hyemabūt. ' In tpe

tue derelicte quēadmodū reliq̄rit amor σου ἐγκαταλελειμμένα ὡς τρόπον κατείληπται οἱ ἀμοι ret ⁊ cuet a facie filiou iſrael: ⁊ βαῖοι καὶ οἱ θυσίαι ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ erūt deſerte: qz dereliquiſti deꝰ ſaluatorē ἔσονται ἔρημοι, διότι κατέλιπες τὸν θεὸν τὸν σωτῆρά tuū: ⁊ dñt vel tui nō es recordata. ppter hoc plā σου, καὶ κυρίου θεοῦ σου οὐκ ἐμνήσθης· διὰ τοῦτο φυ tabis plātatiōnē ifidelē ⁊ ſemē ifidele. ⁊ τεύσεις φύτευμα ἄπιστον καὶ σπέρμα ἄπιστον· τῇ δὲ die qua plātaueris crabit. ⁊ mane ſi ſeminueris ἡμέρᾳ ἃ ἂν φυτεύσῃς πλαμηθήσῃ· τῷ δὲ πρωῒ ἐὰν σπείρῃς florebit in meſſem in die hereditatis. ⁊ ſicut pa ἀνθήσῃ εἰς ἄμητον ἐν ἡμέρᾳ κληρονομίας, καὶ ὡς πα ter hois hereditabit filios tuos. ve mītitudini gē ter hois hereditabit filios tuos. ve mītitudini gē τὴν ἀνθρώπου κληρώσῃ τοὺς υἱούς σου. οὐαὶ πλῆθος ἐθ riū multarū: ſicut mare inundās ſic cōturba νῶν πολλῶν, ὡς θάλασσα κυμαίνουσα οὕτως ταραχ bitur. ⁊ ſonitꝰ gētiū multarū ſic aqua ſonabit ſicut a θήσεται. καὶ ἦχος ἐθνῶν πολλῶν ὡς ὑδωρ ἠχήσει ὡς ὕ qua multa gētes multe: ſic aque multe vi im δωρ πολὺ ἔθνη πολλά, ὡς ὕδατος πολλοῦ βίᾳ φε pulſe. ⁊ exterminabit eos: ⁊ pcul e ρομένου. καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτούς, καὶ πόρρω αὐ os pſequet: ſicut puluerē mōtib ventilatū a fa τοὺς διώξεται, ὡς χοῦν ὀρέων λελικμωμένον ἀπέναν cie vēti: ⁊ ſicut puluerē rote tēpeſtatis im τι ἀνέμου, καὶ ὡς κονιορτὸν τροχοῦ καταγίδος φε pellētis ad veſperā erit luct' ꝓuiſq; mane ⁊ nō ρούσης. πρὸς ἑσπέραν ἔσαι πένθος πρὶν ἢ πρωῒ καὶ οὐκ erit. hec pars ꝓdantiū nos. here ἔσαι. αὕτη ἡ μερὶς τῶν προπομευσάντων ἡμᾶς. κλῆ ditas hereditātib' nos. ρονομία τοῖς κληρονομήσασιν ἡμᾶς. Ca.18.

A

TE terre nauiū alarū trans flumi Οὐαὶ γῆς πλοίων πτερύγων ἐπέκεινα ποτα na ethiopie. q̄mittit in mari obſides ⁊ μῶν αἰθιοπίας. ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσσῃ ὄμηρα καὶ epiſtolas papyraceas ſup aquā. ibunt ἐπιστολὰς βιβλίνας ἐπάνω τοῦ ὕδατος. πορεύσον- eſt nūcii leues ad gētē excelſam. ⁊ pere τες ἄγγελοι κοῦφοι πρὸς ἔθνος μετέωρον· καὶ ἐξ grinū pplm ⁊ durū. q̄s eſt vltra? gens ſine ερημωμένον λαὸν καὶ καλεπόν· τίς ἐστιν ἕπειτα ἕως; ἔθνος ἀνέλ ſpe ⁊ cōculcata. nūc flumina terre πιστον καὶ πατατεταπτημένον· οὗ οἱ ποταμοὶ τῆς γῆς οἷα ſicut regio habitata habitabit. re πάντες ὡς χώρα κατοικουμένη κατοικηθήσεται. ἡ χώ gio eoꝝ ⁊ſt in ſignū a mōte leuabit ſicut tu ρα αὐτῶν ὡς εἰς σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὄρους ἀρθῆ ὡς σάλ be vox audibile. qz ſic dixit dñs mihi. πιγγος φωνὴ ἀκουσόν. διότι οὕτως εἶπε κύριός μοι. ſecuritas erit in mea ciuitate. ſicut lux ardo ἀσφάλεια ἔσαι ἐν τῇ ἐμῇ πόλει· ὡς φῶς καύμα ris in meridie: ⁊ ſicut nubes roris in die meſſis. τος μεσημβρίας, καὶ ὡς νεφέλη δρόσου ἡμέρας ἀμη ſis erit. ante meſſē q̄ſ cōſumat' fuerit flos σμοῦ ἔσαι πρὸ τοῦ θερισμοῦ ὅταν συντελεσθῇ ἄνθος ⁊ acreſta floruerit floꝛē germinās. ⁊ auferet ra καὶ ὁμφαξ ἀνθήσῃ ἄνθος ἐμφανίζουσα· καὶ ἀφελεῖ τὰ βο cemulos paruos falcib'. ⁊ ſarmen- τρύδια τὰ μικρὰ τοῖς δρεπανοῖς· καὶ τὰς κληματί ta auferet ⁊ abſcidet. ⁊ reliquet ſimul δας ἀφελεῖ καὶ ἀποκόψει· καὶ καταλείψει ἅμα C

autbus celi ⁊ beſtiis terre. τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς. ⁊ cōgregabūt ſup eos volatilia ce- καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτοὺς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα li: ⁊ oēs beſtie terre ſup eā veniēt. νοῦ, καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς ἐπ' αὐτὴν ἥξει. in tpe ἐν τῷ καιρῷ

מִצְרַיִם פֶּן שִׁבְטֵיהֶ֖ם יְהוָ֑ה מַסַּ֣ךְ
בְּנִ֔ת שִׁבְטֵיהֶ֖ם וְהִתְעוּ֙ אֶת עַמִּ֔ים
בְּקִרְבָּ֣הּ רוּחַ֙ עִוְעִ֔ים וְהִתְע֥וּ
מִצְרַ֖יִם בְּכָל מַעֲשֵׂ֑הוּ כְּהִתָּעוֹת
שִׁכּ֖וֹר בְּקִיאֹ֥ו וְלֹא יִהְיֶ֥ה לְמִצְרַ֖יִם
מַעֲשֶׂ֑ה אֲשֶׁ֤ר יַעֲשֶׂה֙ רֹ֣אשׁ וְזָנָ֔ב
כִּפָּ֖ה וַאֲגֻמֹּ֑ון בַּיֹּ֣ום הַה֗וּא יִהְיֶ֤ה
מִצְרַ֙יִם֙ כַּנָּשִׁ֔ים וְחָרַ֥ד וּפָחַ֖ד מִפְּנֵ֣י
תְנוּפַ֣ת יַד יְהוָ֔ה צְבָאוֹת֙ אֲשֶׁ֣ר
הוּא֙ מֵנִ֣יף עָלָ֔יו וְהָיְתָ֥ה אַדְמַ֖ת
יְהוּדָ֣ה לְמִצְרַ֑יִם לְחָנָ֣א כֹּ֤ל אֲשֶׁר
יַזְכִּ֣יר אֹתָ֣הּ אֵלָ֔יו יִפְחָ֖ד מִפְּנֵ֣י
עֲצַ֣ת יְהוָ֔ה צְבָאוֹת֙ אֲשֶׁ֣ר הוּא
יוֹעֵ֥ץ עָלָ֖יו בַּיֹּ֣ום הַה֑וּא יִהְיוּ֩ חָמֵ֨שׁ
עָרִ֜ים בְּאֶ֣רֶץ מִצְרַ֗יִם מְדַבְּרוֹת֙
שִׂפַ֣ת כְּנַ֔עַן וְנִשְׁבָּעוֹת֙ לַיהוָ֣ה
צְבָאוֹת֔ עִ֥יר הַהֶ֖רֶס יֵאָמֵ֥ר לְאַחַ֖ת
בַּיֹּ֣ום הַה֑וּא יִהְיֶ֤ה מִזְבֵּ֙חַ֙ לַיהוָ֔ה
בְּתֹ֖וךְ אֶ֣רֶץ מִצְרָ֑יִם וּמַצֵּבָ֥ה
אֵצֶל֙ גְּבוּלָ֔הּ לַיהוָ֖ה וְהָיָ֥ה לְאוֹת֙
וְלֵעֵ֣ד לַיהוָ֣ה צְבָאוֹת֮ בְּאֶ֣רֶץ מִצְרָ֒יִם֒
כִּ֣י יִצְעֲקוּ֩ אֶל יְהוָ֨ה מִפְּנֵ֣י לֹחֲצִ֔ים
וְיִשְׁלַ֥ח לָהֶ֖ם מֹושִׁ֣יעַ וְרָ֑ב וְהִצִּילָ֖ם
וְנֹודַ֥ע יְהוָ֛ה לְמִצְרַ֖יִם וְיָדְע֤וּ
מִצְרַ֙יִם֙ אֶת יְהוָ֣ה בַּיֹּ֣ום הַה֔וּא
וְעָבְד֥וּ זֶ֙בַח֙ וּמִנְחָ֔ה וְנָדְר֥וּ נֶ֖דֶר
לַיהוָ֑ה וְשִׁלְּמ֖וּ וְנָעָ֥ךְ יְהוָ֛ה אֶת
מִצְרַ֖יִם נָ֣גֹף וְרָפֹ֑וא וְשָׁ֣בוּ עַד
יְהוָ֔ה וְנֶעְתַּ֥ר לָהֶ֖ם וּרְפָאֵ֥ם׃ בַּיֹּ֣ום
הַה֑וּא תִּהְיֶ֤ה מְסִלָּה֙ מִמִּצְרַ֣יִם
אַשּׁ֔וּרָה וּבָ֥א אַשּׁ֖וּר בְּמִצְרַ֑יִם
וּמִצְרַ֖יִם בְּאַשּׁ֑וּר וְעָבְד֥וּ מִצְרַ֖יִם
אֶת אַשּׁ֔וּר בַּיֹּ֣ום הַה֔וּא יִהְיֶ֥ה יִשְׂרָאֵ֖ל
שְׁלִישִׁיָּ֥ה לְמִצְרַ֖יִם וּלְאַשּׁ֑וּר בְּרָכָ֖ה
בְּקֶ֥רֶב הָאָ֖רֶץ אֲשֶׁ֣ר בֵּרְכ֔וֹ יְהוָ֥ה
צְבָאֹ֖ות לֵאמֹ֑ר בָּר֤וּךְ עַמִּי֙ מִצְרַ֔יִם
וּמַעֲשֵׂ֖ה יָדַ֣י אַשּׁ֑וּר וְנַחֲלָתִ֖י יִשְׂרָאֵ֥ל

ægyptũ ⁽angulũ⁾ populorũ eius. ⁽ Dñs⁾ misc̃uit
⁽ in medio ci⁾ spiritũ ⁽ vertiginis. ⁽ Et errare fecerunt
⁽egyptum⁾ in omni⁽ opere suo :⁽ sicut errat ebr⁾
⁽ebrius & ⁾ vomens. ɣ Et
non⁽ erit ⁽egypto
⁾opus ⁽ faciat :⁽ caput
& caudam
⁽incuruantem⁾ & refrenãtem. ⁽ In die⁽ illa⁽ erit
⁽egyptus⁾ q̃si mulieres⁽ & stupebũt⁽ & timebũt ⁽a facie ⁾ cõmotionis⁽ manus
⁽domini⁽exercituũ⁾ quã ⁽ipse⁾ mouebit⁽ super eã. ⁾
⁽ Et erit⁾ terra
⁽iuda⁽ egypto⁾ in pauorẽ.
⁽ Omnis⁾ qui⁽ illius
⁽fuerit recordatus :⁽ pauebit⁾ a facie
⁽consilii ⁾ domini⁽ exercituum :⁾ quod⁽ ipse
⁽cogitauit⁽ super eam. ⁾ In
die⁽illa⁽ erunt⁾ quinq; ⁾
⁽ciuitates ⁾ in terra⁾ egypti⁾ loquentes
⁾lingua⁽ chanaan⁾ & iurãtes⁽ per dominum
⁾exercituum. ⁽ Ciuitas⁽ fo
lis⁾ vocabitur⁽ vna.
⁾ In die⁽illa⁽ erit⁽ altare⁾ domini
⁽in medio ⁾ terre⁽ egypti
⁽et titulus⁽ domini
⁽iuxta ⁾ terminum eius :
⁾ & erit⁾ in signum
& in testimoniũ⁾ dñio⁾ exercituũ⁽ in terra⁾ egypti.
⁽ Clamabũt⁽ enim⁽ ad⁾ dominũ⁽a facie⁽ tribulãtis
⁾ & mittet⁽ eis⁽ saluatorem
⁾ & ppugnatorẽ⁽ liberet
eos. ⁽ Et cognoscetur⁾ dñs
⁽ab egypto :⁾ & cognoscẽt
⁾egyptu⁽ dñm⁾ in die⁽illa :
& colent eũ in ⁽hostiis⁾ & in muneribꝰ :⁽ & vota⁽ vouebunt⁾ domino ⁾ & ⁽soluent.⁾ Et percutiet⁽ dñs
⁽egyptũ⁾ plaga :⁾ & sanabit
eam⁾ & reuertentur⁽ ad
⁾ dñm :⁽ & placabitur⁾ eis
⁾ & sanabit eos. ⁾ In die
illa⁽ erit⁽ via⁾ de egypto
⁾ in assyrios :⁾ & intrabit
⁽assyrius⁽ egyptum
⁾ & egyptius⁽ in assyrios
⁾ & seruient⁽ egyptii
⁽assur. ⁾ In die⁽illa⁽ erit⁾ israel
⁾ tertius ⁽egyptio⁾ & assyrio :⁾ benedictꝰ
⁾ in medio⁽ terre :⁾ quã⁽ benedixit⁾ dñs ⁽exercituum
⁾ dicens. ⁽ Benedict⁾ populus meus ⁽egypti :⁾ & opus
⁾ manuũ meaꝝ ⁽assyrii⁾ & hereditas aũt mea ⁽ isrl. 20.

C

egyptũ τ tribꝰ. dñs eũ misceuit e-
τὴν αἴγυπτον καὶ πᾶς φυλὰς · κύριος ἰαῤ ἐκέρασεν αὐτ-
is spũ errotio. τ errare fecerũt egyptũ
τοῖς πνεῦμα πλανήσεως. καὶ ἐπλάνησαν τὴν αἴγυπτον
in oibꝰ operibꝰ eius: sicut errat ebꝰ τ
ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῆς, ὡς πλαγᾶται ὁ μεθύων καὶ
vomẽs simul. τ nõ erit egyptio opus qð fa-
ciet caput τ caudã: prãcptũ τ finẽ. die
κσει κεφαλὴν καὶ οὐρὰν, ἀρχὴν καὶ τέλος · τῇ ἡμέρᾳ
illa erũt egyptii sicut mulieres in tremore τ in
ἐκείνῃ ἔσονται αἰγύπτιοι ὡς γυναῖκες ἐν τρόμῳ καὶ ἐν
timore a facie manꝰ dñi sabaoth: quã
φόβῳ ἀπὸ προσώπου τῆς χειρὸς κυρίου σαβαὼθ, ἣν
ipse inticiet eis. τ erit regio egyp
αὐτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς· καὶ ἔσται ἡ χώρα τῶν αἰγυ-
tiozũ tudeis in terrorẽ. ois q̃ noiauc-
πτίων τοῖς ἰουδαίοις εἰς φόβητρον · ὡς ὃς ἐὰν ὀνομά-
rit eã ipsis: timebũt ꝑ cõsilii qð
σῃ αὐτὴν αὐτοῖς, φοβηθήσονται διὰ τὴν βουλὴν ἣν
dñs sabaoth decreuit sup illã. die il-
κύριος σαβαὼθ βεβούλευται ἐπ' αὐτήν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείν-
la erũt quinq; ciuitates in terra egypti: loquẽtes
νη ἔσονται πέντε πόλεις ἐν γῇ αἰγύπτῳ, λαλοῦσαι
lingua chananitide. τ iurãtes noie
τῇ γλώσσῃ τῇ χαναανίτιδι. καὶ ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι
dñi sabaoth ciuitas solis vocabit vna ciuitas.
κυρίου σαβαὼθ πόλις ἀχέρες καληθήσεται μία πόλις.
die illa erit altare ⁘ dño in regiõe
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν χώρᾳ
egyptior. τ titulꝰ ad terminũ eiꝰ dño.
αἰγυπτίων· καὶ στήλη πρὸς τῷ ὅριον αὐτῆς τῷ κυρίῳ·
τ erit in signũ in secnũ dño in regiõe e-
καὶ ἔσται εἰς σημεῖον εἰς τὸν αἰῶνα κυρίῳ ἐν χώρᾳ αἰ-
gypti. q̃ clamabũt ad dñm ꝓpter tribu
γυπτίου. ὅτι κεκράξονται πρὸς κύριον διὰ τοὺς θλίβο-
lãtes eos. τ mittet eis ꝓsem: q̃ sal
ντας αὐτούς· καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς ἄνθρωπον, ὃς σώ-
uabit eos. iudicãs saluabit eos. ⁘ nor erit dñs
σει αὐτούς· κρίνων σώσει αὐτούς. καὶ [illegible]ους ἔσται κύ-
minꝰ egyptio. τ cognoscẽt egyptii dñm
ριος τοῖς αἰγυπτίοις· καὶ γνώσονται οἱ αἰγύπτιοι τὸν κύ-
minũ in die illa. τ faciẽt sacrificiũ τ vo
ριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ποιήσουσι θυσίαν καὶ θρῆ-
nũ: τ vouebũt vota dño: τ reddent.
σκον, καὶ εὔξονται εὐχὰς τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποδώσουσιν.
τ ꝑcutiet dñs egyptios plaga. τ sanabit e-
καὶ πατάξει κύριος τοὺς αἰγυπτίους πληγῇ· καὶ ἰάσεται ἰαῦ-
os. τ cõuertentur ad dñm: τ exaudiet e-
τούς. καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κύριον, καὶ εἰσακούσεται αὐ-
os. τ sanabit eos sanitate. die illa erit
τῶν. καὶ ἰάσεται αὐτοὺς ἴασιν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται
via egypti ad assyrios. τ ingrediẽtur assy
ὁδὸς αἰγύπτου πρὸς ἀσσυρίους. καὶ εἰσελεύσονται ἀσσυ-
rii in egyptũ: τ egyptii ibũt ad assy
ριοι εἰς αἴγυπτον, καὶ αἰγύπτιοι πορεύσονται πρὸς ἀσσυ
rios. τ seruiẽt egyptii assyriis.
ρίους. καὶ δουλώσουσιν οἱ αἰγύπτιοι τοῖς ἀσσυρίοις· τῇ
die illa erit israel tertiꝰ inter egyptiꝰ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται ἰσραὴλ τρίτος ἐν τοῖς αἰγυπτίοις
os τ inter assyrios benedictꝰ in terra: cui be
ος τ ἐν τοῖς ἀσσυρίοις εὐλογημένος ἐν τῇ γῇ, ᾗ εὐ-
nedixit dñs sabaoth dicẽs. bñdicẽ ꝑpꝰ
λόγησε κύριος σαβαὼθ λέγων. εὐλογημένος ὁ λαός
meꝰ q̃ i egypto τ q̃ in assyriis. τ hereditas
μου ὃν αἰγύπτῳ καὶ ὃ ἐν ἀσσυρίοις· καὶ ἡ κληρονομία
mea israel.
μου ἰσραήλ.

Ca. 20.

A

HAnno quo ingressus est tarthan in azotũ qñ
Τοῦ ἔτους οὗ εἰσῆλθε Ταναθὰν εἰς Ἄζωτον ὅτε
missus ē a sargon rege assyrior: τ bellauit
ἀπεστάλη ὑπὸ ναρνᾶ Βασιλέως ἀσσυρίων, καὶ ἐπο-
contra azotũ τ cepit eã. tẽc locu
λέμησε τὴν Ἄζωτον καὶ κατελάβετο αὐτήν. τότε ἐλά-
tus est dñs ad esaiam dicẽs. vade τ
λησε κύριος πρὸς Ησαΐαν λέγων. πορεύου καὶ ἄφελε
solue sacculũ de lũbis tuis: τ calciamẽta
τὸν σακκον ἀπὸ τῆς ὀσφύος σου, καὶ τὰ σαμδάλιά
de pedibꝰ tuis. τ fecit sic:
σου ὑπόλυσαι ἀπὸ τῶν ποδῶν σου. καὶ ἐποίησεν οὕ-
vadens nudus τ discalciatꝰ. τ dixit
τως, πορευόμενος γυμνὸς καὶ ἀνυπόδητος. καὶ ἔιπεν
dñs quẽadmodũ ẽbulauit seruꝰ meꝰ nu
κύριος ὃν τρόπον πεπόρευται Ησαΐας ὁ παῖς μου γυμ-
dus τ discalceatꝰ. trib⁹ ānis erũt signa τ
νὸς καὶ ἀνυπόδητος. τρία ἔτη ἔσται σημεῖα καὶ
portẽta egyptio τ ethiopib⁹: qz sic
τέρατα τοῖς αἰγυπτίοις καὶ Αἰθιόψιν, ὅτι οὕτως
aget rex assyrior captiuitate egyp
ἄξει βασιλεὺς ἀσσυρίων τὴν αἰχμαλωσίαν αἰγύπ-
ti τ ethiopũ. iuuenes τ senes: nu
του καὶ Αἰθίοπων· νεανίσκους καὶ πρεσβύτας, γυμ-
dos τ discalciatos discoopertos cõfusio
νοὺς καὶ ἀνυποδέτους ἀνακεκαλυμμένους τὴν αἰχύ-
nẽ egypti. τ cõfundent victi egypti
νην αἰγύπτου· καὶ αἰσχυνθήσονται κτηθέντες οἱ αἰγύπτιοι
in ethiopib⁹: in q̃b⁹ fuerãt cõfisi egy
ἐπὶ τοῖς Αἰθίοψιν, ἐφ' οἷς ἦσαν πεποιθότες οἱ αἰγύ-
pti: erãt cñi eis gña. τ dicẽt habi
πτιοι, ἦσαν γὰρ αὐτοῖς δόξα. καὶ ἐροῦσιν οἱ κατοι-
tãtes in insula hac. ecce nos fuim⁹ confi
κοῦντες ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἦμεν πεποι-
si in eis in auxiliũ: q nõ potuerũt sal
θότες εἰς αὐτοὺς εἰς βοήθειαν, οἳ οὐκ ἠδύναντο σω-
uari a regib⁹ assyrior τ quomõ nos sal-
θῆναι ἀπὸ βασιλέων ἀσσυρίων· καὶ πῶς ἡμεῖς σωθη-
rũ? Et quõ effugere po-
sumus: Thuio desertũ.

σόμεθα; ὅραμα τῆς ἐρήμου. Ca. 21.

B

Sicut tẽpestas ꝑ desertũ trãseat de deserto veni
Ὡς καταιγὶς διʼ ἐρήμου διέλθοι ἐξ ἐρήμου ἔρχο
cns de terra horribilis ⁘ illo τ dura ānũciata est
μένη ἐκ γῆς. φοβερόν τὸ ὅραμα καὶ σκληρὸν ἀπηγγέλη
mihi: ꝓuaricãs ꝓuaricatur. iniqꝰ iniq̃ agit. cõtra me ela-
σαι μοι, ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖ· ὁ ἀτιμῶν ἀτιμοῖ. ἐπ' ἐμοὶ οἱ ἔλα-
mite τ legati persarũ cõtra me veniũt. nũc
μῖται καὶ πρέσβεις τῶν περσῶν ἐπ' ἐμὲ ἔρχονται. νῦν
igemisca τ cõsolabor meipm ꝓpter hoc repleti sũt
στενάξω καὶ παρακαλέσω ἐμαυτόν· διὰ τοῦτο ἐνεπλήσθη
lũbi mei ãgustia: τ dolores apphẽdẽrũt me sicut
ἡ ὀσφύς μου ἐκλύσεως, καὶ ὠδῖνες ἔλαβόν με ὡς τὴν
parturiẽtis. iniq egi ne audirẽ. festinani
τίκτουσαν· ἠδίκησα τοῦ μὴ ἀκοῦσαι· ἐσαυόδασα τὸ
ne viderẽ. cor meũ aberrat. τ iniqtas
μὴ βλέπειν. ἡ καρδία μου πλανᾶται· καὶ ἡ ἀνομία
me inundat. aia mea institit in timorẽ. pa
με βαθίζει. ἡ ψυχή μου ἐφέστηκεν εἰς φόβον. ἑτοι-
rate mensam. bibite comedite. surgẽtes
μάσατε τὴν τράπεζαν· πίετε, φάγετε. ἀναστάντες οἱ
pricipes arripite clypeos. q̃ sic dixit domi-
ἄρχοντες ἀναπάσασθε θυρεούς. ὅτι οὕτως εἶπε κύρι-
nus ad me. vadens tibi statue speculatorẽ. τ qð
ος πρός με. βαδίσας στῆσον σαυτῷ σκοπόν · καὶ ὃ
cũq; viderit annũciet.
ἐὰν ἴδῃς ἀπήγγειλον. τ vidi ascẽdentes equites duos.
ἱππέας ἀναβαίνοντας· καὶ εἶδον ἀναβάτας ἵππων δύο.
ascẽdẽt asini: τ ascẽdẽt camelꝰ. audi audiuit
ἀναβάτην ὄνου, καὶ ἀναβάτην καμήλου. ἀκροάσαι ἀκρο-
ne multũ. τ voca vñ in
ασιν πολλήν. καὶ κάλεσον οὐρίαν εἰς

C

Cap. xx.

בִּשְׁנַת בֹּא תַרְתָּן אַשְׁדֹּדָה
בְּשָׁלַח אֹתֹו סַרְגֹון מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וַיִּלָּחֶם בְּאַשְׁדֹּוד וַיִּלְכְּדָהּ׃ בָּעֵת
הַהִיא דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד יְשַׁעְיָהוּ
בֶּן אָמֹוץ לֵאמֹר לֵךְ וּפָתַחְתָּ חַשֹּׂק
מֵעַל מָתְנֶיךָ וְנַעֲלְךָ תַחְלֹץ מֵעַל
רַגְלֶךָ וַיַּעַשׂ כֵּן הָלַךְ עָרֹום וְיָחֵף׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה כַּאֲשֶׁר הָלַךְ עַבְדִּי
יְשַׁעְיָהוּ עָרֹום וְיָחֵף שָׁלֹשׁ שָׁנִים
אֹות וּמֹופֵת עַל מִצְרַיִם וְעַל כּוּשׁ׃
כֵּן יֹנֲהַג מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת שְׁבִי
מִצְרַיִם וְאֶת גָּלוּת כּוּשׁ נְעָרִים
וּזְקֵנִים עָרֹום וְיָחֵף וְחֹשְׂפֵי שֹׁת
עֶרְוַת מִצְרָיִם׃ וְחַתּוּ וּבֹשׁוּ מִכּוּשׁ
מִבֶּטַח וּמִן מִצְרַיִם תִּפְאַרְתָּם׃ וְאָמַר
יֹושֵׁב הָאִי הַזֶּה בַּיֹּום הַהוּא
הִנֵּה כֹה מִבַּטֵּנוּ אֲשֶׁר נָסְנוּ שָׁם
לְעֶזְרָה לְהִנָּצֵל מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וְאֵיךְ נִמָּלֵט אֲנָחְנוּ׃

Cap. xxi.

מַשָּׂא מִדְבַּר יָם
כְּסוּפוֹת בַּנֶּגֶב לַחֲלוף מִמִּדְבָּר בָּא
מֵאֶרֶץ נוֹרָאָה חָזוּת קָשֶׁה הֻגַּד
לִי בֹּגֵד בֹּגֵד וְשֹׁודֵד שֹׁודֵד
עֵלָמִי צוּרִי מָדַי כָּל אֲנָחָתָהּ
הִשְׁבַּתִּי עַל כֵּן מָלְאוּ מָתְנַי חֲלָחָלָה
צִירִים אֲחָזוּנִי כְּצִירֵי יוֹלֵדָה
נַעֵויתִי מִשְּׁמֹעַ נִבְהַלְתִּי מֵרְאֹות׃
תָּעָה לְבָבִי פַּלָּצוּת בִּעַתַּתְנִי אֶת
נֶשֶׁף חִשְׁקִי שָׂם לִי לְחָרְדָּה׃
עָרְךָ הַשֻּׁלְחָן צָפֹה הַצָּפִית אָכוֹל
שְׁתֹה קוּמוּ הַשָּׂרִים מְשָׁחוּ
מָגֵן׃ כִּי כֹה אָמַר אֲלַי אֲדֹנָי לֵךְ
הַעֲמֵד הַמְצַפֶּה אֲשֶׁר יִרְאֶה נָגִיד׃
וְרָאָה רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים רֹכֵב
חֲמוֹר רֹכֵב גָּמָל וְהִקְשִׁיב קְשֶׁב
קָשֵׁב רַב׃ וַיִּקְרָא אַרְיֵה עַל

Pritiua.heb.	Tex.heb.Esa.xxij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
מִצְפֶּה אֲדֹנָי אָנֹכִי עֹמֵד תָּמִיד יוֹמָם		speculum dñi ego sum stans iugiter per diem:	speculã dñi. ϯ dixit: steti ꝑ totã di=
וְעַל מִשְׁמַרְתִּי אָנֹכִי נִצָּב כָּל		& super custodiam meã	τὴν σκοπιὰν κυρίου. καὶ ἔπειν, ἕστηκα διὰ παντὸς ἡμέ
הַלֵּילוֹת: וְהִנֵּה זֶה בָּא רֹכֵב אִישׁ		ego sum stans totis noctibus. Ecce iste ve=	εἰς ϯ sup castra steti tota nocte.
צֶמֶד פָּרָשִׁים יַעַן וַיֹּאמֶר נָפְלָה		nit ascensor vir bige equitum: & respõ	ρας, καὶ ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς ἕστη ὅλην τὴν νύκτα.
בָּבֶל וְכָל פְּסִילֵי אֱלֹהֶיהָ		dit & dixit. Cecidit babylon & omia	ϯ ecce ipe venit ascẽsor bige. ϯ re
שִׁבַּר לָאָרֶץ: מְדֻשָּׁתִי וּבֶן גָּרְנִי		sculptilia deorum eius	καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐρχέσθω ἀναβάτης ἑυτωρίδος. καὶ ἄπο
אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת		cõtrita sunt i terra. Tri	σπὸδεν αὐτ: cecidit cecidit babylon ϯ om
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִגַּדְתִּי לָכֶם: עֵד		tura mea & filii aree mee	κριὰς ἕιπεν, πέπτωκε πέπτωκε βαβυλὼν καὶ πᾶ
מַשָּׂא דוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר		quẽ audiui a domino	σια ϯmulacra eius: ϯ manufacta e=
שֹׁמֵר מַה מִּלֵּיל שֹׁמֵר מַה מִּלֵּיל:		exercituum deo israel annũciaui vo	τὰ ἀγάλματα αὐτῆς, καὶ τὰ χειροποίητα αὐ=
אָמַר שֹׁמֵר אָתָה בֹקֶר וְגַם לָיְלָה		bis. Onus duma. Ad me	τοῦ cõtrita sunt in terra. audite vere
אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ שׁוּבוּ אֲתָיוּ		clamat ex seyr. Custos quid de nocte	τῆς συντρίβησαν εἰς τὴν γῆν. ἀκούσατε οἱ κατα=
מַשָּׂא בַּעֲרָב בַּיַּעַר בַּעֲרָב תָּלִינוּ		custos quid de nocte	λελειμμένοι καὶ δυνάμενοι ἀκούσατε ἃ ἤκουσα πα
אָרְחוֹת דְּדָנִים: לִקְרַאת צָמֵא		Dixit custos. Venit ma	δίῳ sabaoth: de israel ἀπὸ cianuit vobis.
הֹתָיוּ מַיִם יֹשְׁבֵי אֶרֶץ תֵּימָא		ne & nox. Si queritis querite: cõ	ρὰ κυρίου σαβαώθ, ὁ θεὸς ϯ ἰσραὴλ ἀπήγγειλεν ὑμῖ=
בְּלַחְמוֹ קִדְּמוּ נָדֵד נִפְּנֵי		uertimini & venite.	Verbũ idumee. ad me clama
חַרְבוֹת נָדָדוּ מִפְּנֵי חֶרֶב נְטוּשָׁה		Onus in arabia. In sal	Τὸ ῥῆμα τῆς ἰδουμαίας. πρός ἐμὲ κάλει
וּמִפְּנֵי קֶשֶׁת דְּרוּכָה וּמִפְּנֵי כֹּבֶד		tu ad ve perã dormietis:	ve scyr. custodite ppugnacula custo=
מִלְחָמָה: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי אֵלַי		in semitis dodanim. Oc	σατε σουσιείρ. φυλάσσετε ἐπῴξεις φυλάσ=
בְּעֹד שָׁנָה כִּשְׁנֵי שָׂכִיר וְכָלָה		currentes sitienti	dito mane ϯ nocte. si ꝙeris ꝙre. ϯ
כָּל כְּבוֹד קֵדָר: וּשְׁאָר מִסְפַּר		ferte aquam qui habita	σω τὸ πρωὶ καὶ τὴν νύκτα. ἐὰν ζητῆς ζήτει. καὶ
גִּבּוֹרֵי בְנֵי קֵדָר יִמְעָטוּ כִּי יְהוָה		tis terram austri	apud me habita in saltu vespe vormites in
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל דִּבֵּר:		cum panibus occurrite	τῶ ϸμοὶ ὅικει ἐν τῷ δρυμῷ ἑσπέρας κοιμηθήσῃ ἐν
		fugienti. A facie enim	via dedan. in occursum sitiẽti aquã ferte
		gladiorũ fugerũt a facie	τῇ ὁδῷ δαιδᾶν. εἰς συνάντησιν διψῶντι ὕδωρ φέρετε
		gladii imminẽtis:	habitãtes in regiõe themaꝫ panib occurrite fugiẽ
		a facie arcus extenti: a	οἱ ἐνοικοῦντες ἐν χώρᾳ θεμὰ ἄρτοις συναντᾶτε φεύ
		facie grauis	γουσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν πτερυμάτων, καὶ διὰ τὸ
		prelii: quoniam hec dicit	multitudine errantiũ: ϯ ꝑpter multitudiné gla
		dominus ad me. Adhuc in vno anno qñ	δίων τῶν πλανωμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῆς μα
		in anno mercenarii: &	χαίρας, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τοξευμάτων τῶν δια
		auferetur ois gloria cedar: & reliquę numeri	τεντορίδι: ϯ ꝑpter multitudiné eoꝝ ꝙ cecidẽt in
		fagittariorum fortiũ de	τεταιδίων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πεπτωκότων ἐν
		filiis cedar iminuẽtur.	bello. qz sic dixit mihi dñs. adhuc ãnus
		Dñs enim deus israel	τῷ πολέμῳ. ὅτι οὕτως ἔιπέ μοι κύριος. ἔτι ἐνιαυτὸς
		locutus est. 22.	ϱñ ãnus mercenarii deficiet gña cedar: ϯ
		Onus vallis visionis.	ὡς ἐνιαυτὸς μισθωτοῦ ἐκλείψει ἡ δόξα κηδάρ, καὶ τὸ
		Quidnam	λοιπὸν fagitationũ fortiũ filioꝝ cedar
		quoꝫ tibi est: qa ascen	κατάλοιπον τῶν τοξευμάτων τῶν ἰσχυρῶν υἱῶν κηδὰρ
		disti & tu omnis in tecta	ἔσαι ὀλίγον. διότι κύριος ἐλάλησεν ὁ θεὸς ἰσραήλ. C.22.
		clamoris plena: vrbs	Erbũ vallis visiõis. ꝺd factũ ē tibi nũc
		frequens ciuitas	Τὸ ῥῆμα τῆς φάραγγος σιών. τί ἐθέλετο σοι νῦν
		exultans. Interfecti tui	ϱ ascẽdisti ꝺes in tecta vana. ipleta
		non interfecti gladio:	ὅτι ἀνέβητε πάντες εἰς δώματα μάταια. ἐνεπλή=
		nec mortui in bello.	εστ ciuitas clamãtiũ. vulnerati tui nõ vul=
		Cuncti principes tui	δῶν ἡ πόλις βοώντων. οἱ τραυματίαι σου οὐ τρω
		fugerunt simul: du	ματίαι μαχαίρας. οὐδὲ νεκροὶ σου νεκροὶ πολέμου.
		reꝫ ligati sunt. Omnes	οὕς primates tui migrauerũt. simul ab
		qui inuẽti sunt vincti pa	πάντες οἱ ἄρχοντές σου ᾔφευγασι. ἅμα ἀπὸ τοῦ
		riter: procul fugerunt.	arcu ligati sunt. ϯ fortes in te lõge
		Propterea dixi. Recedi	τόξου δεδεμένοι εἰσί. καὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν σοὶ πόρρω
		te a me: amare	fugerũt. ꝑpter hoc dixi dimittite me. amare fle
		flebo. Nolite incũbere	ᾔφευγασι. διὰ τοῦτο εἶπα ἄφετέ με. πικρῶς κλαύ
		vt cõsolemini me super	bo. nolite cõtendere cõsolari me sup cõ=
		vastitate filie popli mei.	σομαι. μὴ κατισχύσητε παρακαλεῖν με ἐπὶ τὸ σύν
		Dies eni interfectionis	tritione filie populi mei. qz dies tu=
		& cõcussionis & fletuũ	τριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου. ὅτι ἡμέρα τα
		domino deo exercituũ	multꝰ ϯ ꝑditiõis ϯ cõcussattõis. ϯ er=
		in valle visionis. Scru	ραχῆς καὶ ἀπωλείας καὶ καταπατήματος καὶ πλά
		tans murũ: & magnific	τος a ꝺño sabaoth in valle visionis er
		super montẽ. Et elam	νησις παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐν φάραγγι σιὼν πλα
		sumpsit pharetram: &	rant. ὁ paruo vsq ad magnũ errãt / sup
			τῶντω. ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πλανῶνται ἐπὶ τὰ
			ὄρη. οἱ δὲ ἐλαμεῖται ἔλαβον φαρέτρας,

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Esa.xxij.	Pritiua.heb.
ϯ ascẽsores hoies sup equos ϯ cõgregatio pu=	currum hominis equi=	נִרְכָּב אָדָם פָּרָשִׁים וקיר עֲרָה	
τὰ ἀναβάμια ἀνθρώπου ἐφ' ἵππους καὶ συναγωγὴ πᾶς α=	tis: & paricte nudauit	טֶנֶן וַיְהִי נִבְחַר עֲמָקַיִךְ מָלֵא רָכֶב	יַרְכָה
gnc. ϯ erũt electe valles tue repleb	clypeus. Et erunt electe	וְהַפָּרָשִׁים שׁת שָׁתוּ הַשְׁעָרָה :	יָשׁוּת
τάξεως· καὶ ἔσονται αἱ ἐκλεκταί φάραγγές σου πλησθή=	valles tue plene ẽdriga	וַיְגַל אֶת מָסַךְ יְהוּדָה וְתַבֵּט בַּיּוֹם	גָּלָה
tur ẽdrigis. at ecles stupabũt portas tuas	rum: & quites ponent	הַהוּא אֶל נֶשֶׁק בֵּית הַיָּעַר וְאֶת	
σονται ἁρμάτων· οἱ δὲ ἱππεῖς ἐμφράξουσι τὰς πύλας σου	fedes suas in porta:	בְּקִעֵי רָאָה עִיר דָּוִד רְאִיתֶם כִּי רַבּוּ	בָּקַע
ϯ revelabũt portas tuas: ϯ ipleẽt	& reuelabitur operimẽ	וַתִּקְבְּצוּ אֶת מֵי הַבְּרֵכָה הַתַּחְתּוֹנָה:	קָבַץ
καὶ ἀνακαλύψουσι τὰς πύλας ἰούδα, καὶ ἐμβλέψονται τῇ	tũ iude. Et videbitis in	וְאֶת בָּתֵּי יְרוּשָׁלַ͏ִם סְפַרְתֶּם וַתִּתְצוּ	מָנָה
die illa in electas domos ciuitatis. ϯ reue	die illa armamẽtariũ do	חֲמַת הַבָּתִּים לְבַצַּר הַחוֹמָה : וּמִקְוָה	
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς οἴκους τῆς πόλεως· καὶ ἀνα	mus saltus: & scissuras	עֲשִׂיתֶם בֵּין הַחֹמָתַיִם לְמֵי הַבְּרֵכָה	עָשָׂה
labũt abscõdita domoꝝ arcis dauid. ϯ vide	ciuitatis dauid videbitis:	הַיְשָׁנָה וְלֹא הִבַּטְתֶּם אֶל עֹשֶׂיהָ	נָבַט
καλύψουσι τὰ κρυπτὰ τῶν οἴκων τῆς ἄκρας δαυίδ· καὶ ἴδο	quia multiplicate sunt.	וְיֹצְרָהּ מֵרָחוֹק לֹא רְאִיתֶם: וַיִּקְרָא	יָצַר
rũt qñ plures sunt. ϯ auerteꝫ aquã anti	Et cõgregastis aqs pi=	אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא	
σαγότι πλείους εἰσί· καὶ ἀπέστρεψαν τὸ ὕδωρ τῆς ἀρχαί	scine inferiorꝰ: &	בְּכִי וּלְמִסְפֵּד וּלְקָרְחָה וְלַחְגֹר	בְּכָה
que piscine in ciuitatẽ. ϯ qñ destruxerit nu	domos hierusalẽ nu	שָׂק: וְהִנֵּה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה הָרֹג בָּקָר	שׂוּשׂ
ας κολυμβήθρας εἰς τὴν πόλιν· καὶ ὅτι καθεῖλασαν τοὺς δι	merastis : & destruxistis	וְשָׁחֹט צֹאן אָכֹל בָּשָׂר וְשָׁתוֹת	אָכַל
mos hierũ ad firmãdos muros ciuitati. ϯ fecis	domos ad muniendum	יַיִן אָכוֹל וְשָׁתוֹ כִּי מָחָר נָמוּת :	שָׁתָה
κους ἱερουσαλὴμ εἰς χύωμα τείχους τῇ πόλει· καὶ ἐποί	murum. Et lacum	וְנִגְלָה בְּאָזְנֵי יְהוָה צְבָאוֹת אִם	גָּלָה
stis vobis aquã iter duos muros. in	fecistis inter duos muros	יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמוּתוּן	כָּפַר
κάστε ἑαυτοῖς ὕδωρ ἀναμέσον τῶν δύο τειχέων. ἐσώτε	ad aquam piscine	אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת כֹּה אָמַר	
tra piscinã antiquã. ϯ nõ ispexistis i	veteris: & non suspexi=	אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת לֵךְ בֹּא אֶל	אָמַר
ρον τῆς κολυμβήθρας τῆς ἀρχαίας. καὶ οὐκ ἐνεβλέψατε εἰς	stis ad eũ qui fecerat eã:	סֹכֵן הַזֶּה אֶל שֵׂבְנָא אֲשֶׁר עַל	
εῦ ϱ a principio fecit eã. ϯ ꝺ exercite illã	& optore eius de longe	הַבָּיִת לָךְ פֹּה וּמִי לְךָ פֹּה כִּי	
γὰν ἀπ' ἀρχῆς ποιήσαντα αὐτήν. καὶ οὐκ ἐπεβλέψατε πρὸς	nõ vidistis. Et vocauit	תַצֵּב לְךָ פֹה חֹצֵב מָרוֹם מְחַצְּבוֹ	חָצַב
τὸν ποιήσαντα αὐτὴν καὶ τὸν κτίσαντα αὐτὴν	dominus deus exercitu	מִשְׁכָּן חֹקֵק בַּסֶּלַע מִשְׁכָּנוֹ לוֹ	
nõ vidistis. ϯ vocauit dñs sabaoth in die illa	um in die illa	יְהוָה מַטַּלְטֵלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֶר	
ὐν εἴδετε· καὶ ἐκάλεσε κύριος σαβαὼθ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ	fletum & ad planctũ	וְעֹטֵךְ עָטֹה צָנוֹף יִצְנָפְךָ צְנָפָה	
fletũ ϯ plãctũ ϯ raſurã ϯ cinctura saccor. ipi	ad caluiciũ & ad cingulũ	כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדָיִם שָׁמָּה	
κλαυθμὸν καὶ κοπετὸν καὶ ξύσιν καὶ ζῶσιν σάκκων. αὐτοὶ	facci : & ecce gaudiũ &	תָּמוּת מְרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ וְהָבִישׁ	מוּת
ast fecerũt gaudiũ ϯ leticiã: iugulãtes vi	leticia : occidere vitulos	קְלוֹן בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְהַדַּפְתִּיךָ מִמַּצַּבֶּךָ	
δὲ ἐποίησαντο εὐφροσύνην καὶ εὐφροσύνας, σφάζοντες μό	& iugulare arietes : co=	וּמִמַּעֲמָדְךָ יֶהֶרְסֶךָּ וְהָיָה בַּיּוֹם	
tulos ϯ sacrificãtes oues: ita vt cõederẽt carnes ϯ bi	medere carnes & bibere	הַהוּא וְקָרָאתִי לְעַבְדִּי לְאֶלְיָקִים	
bẽrẽtvinũ dicẽtes. comedam ϯ bibam: cras enim mori	vinũ. Comedam & bi	בֶּן חִלְקִיָּהוּ וְהִלְבַּשְׁתִּיו כֻּתָּנְתֶּךָ	
ἐν ϑινον λέγοντες. φάγωμεν καὶ πίωμεν, ἄυριον γὰρ ἀπο	bamus: cras enim mori	וְאַבְנֶטְךָ אֲחַזְּקֶנּוּ וּמֶמְשַׁלְתְּךָ אֶתֵּן	חָזַק
mur. ϯ reuelata hec sũt in auribꝰ do	emur. Et reuelata est iau	בְּיָדוֹ וְהָיָה לְאָב לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם	נָתַן
ἀνθησκομεν· καὶ ἀνακεκαλυμμένα ταῦτα ἐστιν ἐν τοῖς ὠσὶ κυ	rib meis vox dñi exerci	וּלְבֵית יְהוּדָה וְנָתַתִּי מַפְתֵּחַ בֵּית	יָשַׁב
mini sabaoth: qñ nõ dimittet vobis hoc pctm ꝺonec	tuũ : si dimittetur iniqtas	דָּוִד וְפָתַח וְאֵין סוֹגֵר וְסָגַר וְאֵין	פָּתַח
ρίου σαβαὼθ, ὅτι οὐκ ἀφεθήσεται ὑμῖν ἁμαρτία ἕως	hec vobis : donec mo=	פּוֹתֵחַ: וְתָקַעְתִּיו יָתֵד בִּמְקוֹם נֶאֱמָן	
moriamini. hec dicit dñs sabaoth. vade in	riamini : dicit dominus	וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד לְבֵית אָבִיו:	
ὰν ἀποθάνητε. τάδε λέγει κύριος σαβαὼθ· πορεύου εἰς τὸ	exercituum. Hec dicit	וְתָלוּ עָלָיו כָּל כְּבוֹד בֵּית אָבִיו	
pastophoriũ ad somnã ꝙtorẽ ϯ dic ei: ꝺd	dominus deus exercitu	הַצֱּאֶצָאִים וְהַפְּרִיחִים כֹּל כְּלֵי	
πασοφόριον πρὸς σομναν τὸν ταμίαν καὶ εἶπον αὐτῷ, τί	um. Vade ingredere ad	הַקָּטָן מִכְּלֵי הָאַגָּנוֹת וְעַד כָּל	
tu hic ϯ qd tibi est hic: qñ excidisti tibi hic	eum q habitat in taberna	כְּלֵי הַנְּבָלִים: בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם	
σὺ ὧδε; καὶ τί σοί ἐστιν ὧδε; ὅτι ἐλατόμησας σεαυτῷ ὧδε	culo ad sobnã ppositũ	יְהוָה צְבָאוֹת תָּסוּר הַיָּתֵד הַנָּתוּן	
sepulchrũ: ϯ fecisti tibi in excelso sepulchrũ: ϯ	templi : & dices ad eum.	בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְנִגְדְּעָה וְנָפְלָה	
μνημεῖον, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ἐν ὑψηλῷ μνημεῖον, καὶ	Quid tu hic : aut qñ qs	וְנִכְרְתָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
scripsisti tibi in petra tabernaculũ: ecce tã ꝺño saba	hic. Quia excidisti tibi	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
ἔργασαι σεαυτῷ ἐν πέτρα σκηνήν; ἰδοὺ δὴ κύριος σαβα	hic. Quia excidisti tibi	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
oth eiciet ϯ cõteret virũ. ϯ auferet stolã	sepulchrũ : excidisti	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
ὡ ἐκβαλεῖ καὶ ἐκτρίψει ἄνδρα. καὶ ἀφελεῖ τὴν στολὴν	in excelso memoriale :	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
tuã ϯ coronã tuã gliosam. ϯ ꝓiciet te in regiõe	diligẽter in petra taber	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
σου καὶ τὸν στέφανόν σου τὸν ἔνδοξον. καὶ ῥίψει σε εἰς χώραν	naculum tibi. Ecce dñs	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
magnã ϯ abiqꝫ mẽſura: ϯ ibi morieris. ϯ ponet	asportari te faciet : ficut	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
μεγάλην καὶ ἀμέτρητον, καὶ ἐκεῖ ἀποθανεῖς· καὶ θήσει τὸ	asportatur gallus galli=	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
currũ tuũ pulchrũ ignominiã. ϯ domũ ꝓpris	nace & ꝙſi amictũ sic sub	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
ἅρμα σου τὸ καλὸν ἀτιμίαν· καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἄρχοντος	leuabit te. Coronãs co	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
tui in cõcussatiõnẽ: ϯ auferẽtis a dispẽsatiõe	ronabit te tribulatõe ꝙſi	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
σου ἐς καταπάτημα, καὶ ἀφαιρεθήσῃ ἐκ τῆς οἰκονομίας	pilã mittet te in terrã lata	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
tua ϯ de gradu tuo. ϯ erit in die illa.	& spaciosam. Ibi morie	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
σου καὶ ἐκ τῆς στάσεως σου· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ	ris & ibi erit currus glie	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
vocabo puerũ meũ eliachim filiũ helchie: ϯ	tue: & ignominia dom	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
καλέσω τὸν παῖδά μου ἐλιακεὶμ τὸν τοῦ χελκίου, καὶ	dñi tui. Et expellã te de	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
induã illũ stolã tuã. ϯ coronã tuã dabo	statiõe tua: & de mistẽrio	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
ἐνδύσω αὐτὸν τὴν στολήν σου· καὶ τὸν στέφανόν σου δώσω	tuo deponãte. Et erit in	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
illi. ϯ potẽtiã ϯ dispẽsatiõnẽ tuã dabo in	die illa: vocabo seruum	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
αὐτῷ. καὶ τὸ κράτος καὶ τὴν οἰκονομίαν σου δώσω εἰς	meũ eliachi filiũ helchie:	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
manꝰ eiꝰ. ϯ erit ꝙſi pf habitãtibꝰ	& induã illũ tunica tua:	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ ἔσται ὡς πατὴρ τοῖς ἐνοικοῦσιν	& cingulo tuo cõfortabo	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
hierlm: ϯ habitantibꝰ iuda. ϯ dabo	eũ & potestatẽ tuã dabo	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
ἱερουσαλήμ, καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν ἰούδα. καὶ δώσω	in manu eius: & erit ꝙſi	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
ei clauẽ dom	pater habitãtibꝰ hierlm	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
αὐτῷ τὴν κλεῖδα οἴκου	& domui iuda. Et dabo	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	
	clauem domus	וְנִכְרְתָה וְנָפְלָה הַמַּסְמֵרָה אֲשֶׁר בַּיָּתֵד	

דָּוִד עַל שִׁכְמוֹ וּפָתַח וְאֵין סֹגֵר
וְסָגַר וְאֵין פֹּתֵחַ וְתִקַּעְתִּיו יָתֵד
בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד
לְבֵית אָבִיו: וְתָלוּ עָלָיו כָּל כְּבוֹד
בֵּית אָבִיו הַצֶּאֱצָאִים וְהַצְּפִעוֹת
כָּל כְּלֵי הַקָּטָן מִכְּלֵי הָאֲגָנוֹת וְעַד
כָּל כְּלֵי הַנְּבָלִים: בַּיּוֹם הַהוּא
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת תָּמוּשׁ הַיָּתֵד
הַתְקוּעָה בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְנִגְדְּעָה
וְנָפְלָה וְנִכְרְתָה הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר עָלֶיהָ
כִּי יְהוָה דִּבֶּר:

Cap.xxiij. מַשָּׂא צֹר הֵילִילוּ
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מִבַּיִת
מִבֹּא מֵאֶרֶץ כִּתִּים נִגְלָה לָמוֹ:
דֹּמּוּ יֹשְׁבֵי אִי סֹחֵר צִידוֹן עֹבֵר
יָם מְלאוּךָ: וּבְמַיִם רַבִּים זֶרַע שִׁחוֹר
קְצִיר יְאוֹר תְּבוּאָתָהּ וַתְּהִי סְחַר
גּוֹיִם: בּוֹשִׁי צִידוֹן כִּי אָמַר יָם
מָעוֹז יָם לֵאמֹר לֹא חַלְתִּי
וְלֹא יָלַדְתִּי וְלֹא גִדַּלְתִּי בַּחוּרִים
רוֹמַמְתִּי בְתוּלוֹת: כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ
לְמִצְרַיִם יָחִילוּ כְּשָׁמְעָ צֹר:
תַּרְשִׁישָׁה הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי אִי
הֲזֹאת לָכֶם עַלִּיזָה מִימֵי קֶדֶם
קַדְמָתָהּ יְבִילוּהָ רַגְלֶיהָ מֵרָחֹק
לָגוּר: מִי יָעַץ זֹאת עַל צֹר
הַמַּעֲטִירָה אֲשֶׁר סֹחֲרֶיהָ שָׂרִים
כְּנַעֲנֶיהָ נִכְבְּדֵי אָרֶץ: יְהוָה צְבָאוֹת
יָעָצָהּ לַחֲלֵל גְּאוֹן כָּל צְבִי לְהָקֵל
כָּל נִכְבְּדֵי אָרֶץ: עִבְרִי אַרְצֵךְ
כַּיְאֹר בַּת תַּרְשִׁישׁ אֵין מָחַץ
עוֹד: יָדוֹ נָטָה עַל הַיָּם הִרְגִּיז
מַמְלָכוֹת יְהוָה צִוָּה אֶל כְּנַעַן
לְשַׁמֵּר מָעֻזֶּיהָ: וַיֹּאמֶר לֹא תוֹסִיפִי
עוֹד לַעְלוֹז הַמְעֻשָּׁקָה בְּתוּלַת
בַּת צִידוֹן כִּתִּיִּם קוּמִי עֲבְרִי

dauid sup humerũ eius: & apiet & nõ erit q claudat. Et claudet: & nõ erit qui apat. Et figã illũ pa xillum in loco fideli: & erit in solum glorie domui patris sui: & suspendã sup eũ oẽm gloriã domus patris eius: vasforum diuersa genera omne vas paruulum a vasis craterarum vsq; ad omne vas muscorũ. In die illa dicit dominus exercituum: auferetur paxillus qui fixus fuerat in loco fideli: & frangetur & cadet: & peribit quod pendebat in eo: quia dñs locutus est.

23.

ONus tyri. Vlulate naues maris: qa vastata est dom vñ venire cõsueuerant: de terra cethim reuelatũ est eis. Tacete q habitatis in insula: negociatio sidonis. Transfretãtes mare repleuerũt te in aqs multis: semẽ nili messis flumis fruges eius: & facta est negociatio gentiũ. Erubesce sidon ait mare fortitudo maris dicẽs. Non parturiui & non peperi: & non enutriui iuuenes: nec ad incrementũ perduxi virgines. Cũ auditũ fuerit in egypto: dolebũt cum audierint de tyro. Transite maria: vlulate qui habitatis in insula. Numqd nõ hec via est q gloriabatur a diebus pristinis in antiquitate sua? Ducent eã pedes sui longe ad pegrinandum. Quis cogitauit hoc sup tyrũ quondã coronatã? Cuius negociatores principes: inhitores eius inclyti terre. Dominus exercituũ cogitauit hoc: vt detraheret superbiã oĩs gĩe: & ad ignominiã deduceret vniuersos inclytos terre. Transi terrã tuã q̃si fluuius filia maris: nõ est cinctus vltra tibi. Manũ suã extendit sup mare cõturbauit regna. Dñs mãdauit aduersus chanaan: vt cõtereret fortes eius: & dixit. Non adiicies vltra vultra vt gloriaris calũniam fustinens virgo filia sidonis. In cethim consurgens transfreta:

Joh.11 c. Apo. 3.b.

neq illic tibi requies erit. τ in terrã chaldeo
ὑδὲ ἐκεῖ σοι ἀναπαυσις ἔσαι· καὶ ἰδὲ γῆν χαλδαί
ων. τ ipa desolata ẽ ab assyrio. neq illic tibi re
ων· καὶ αὐτὴ ἠρημώθη ἀπὸ τῶν ἀσυρίων. ὑδὲ ἐκεῖ σοι ἀνά
quies erit: qz parles ipius cecidit. vlula
παυσις ἔσαι, ὅτι ὁ τοῖχος αὐτῆς πέπτωκεν. ὀλολύ
te naues carthaginis qz perdit munitio ve
ἴετε πλοῖα καρχηδόνος· ὅτι ἀπόλωλε τὸ ὀχύρωμα ὑ
stra. τ erit in die illa: derelinquet hy
μῶν. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καταλειφθήσεται τύ
ruo ãnis septuagita sicut dies regis vnius: q̃si tem
ρος ἑνὸς ἐβδομήκοντα ὡς χρόνος βασιλέως ἑνός, ὡς χρό
pus huius. τ post septuaginta ãnos erit tyro
νος ἀνθρώπου. καὶ μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἔσαι τύρος
q̃si cãtica meretricis. sume citharã circue ciuitatẽ mere
ὡς ᾆσμα πόρνης. λάβε κιθάραν· ἐμβίβασον πόλιν πόρ
trix obliuioni tradita. bñ citharizza. plurimũ cãta. vt
νη ἐπιλελησμένη· καλῶς κιθάρισον· πολλὰ ᾆσον. ἵνα
tui meãta fit. τ erit post septuagita ãnos
σου μνεῖα ᾖ σὸν. καὶ ἔσαι μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη
visitationẽ faciet dñs tyri. τ iterũ resti
ἐπισκοπὴν ποιήσει ὁ θεὸς τύρου· καὶ πάλιν ἀποκα
tuctur in pristinũ: τ erit emporiũ omni
πασθήσεται εἰς τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἔσαι ἐμπόριον πά
bus regnis orbis terre. τ erit ciuis
σαις τὰῖς βασιλείαις τῆς οἰκουμένης. καὶ ἔσαι αὐτῆς ἡ
negociatio τ merces sctã dño. nõ ipsis cõ
ἐμπορία καὶ ὁμισθὸς ἁγίοις τῷ κυρίῳ. οὐκ αὐτοῖς συ
gregabit: sed habitãtib coràm dño. om
ναχθήσεται, ἀλλὰ τοῖς κατοικοῦσιν ἔναντι κυρίου. πᾶ
nis negociatio eius: comedere τ bibere τ ipleri
σα ἡ ἐμπορία αὐτῆς, φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἐμπλησθῆ
in symbolũ: memoria coràm dño.
ναι εἰς συμβολήν, μνημόσυνον ἔναντι κυρίου. C.24.

ECce dñs dissipat orbẽ terre totũ τ
Ἰδοὺ κύριος καταφθείρει τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ
desolabit eũ: τ reuelabit faciẽ eius.
ἐρημώσει αὐτήν, καὶ ἀνακαλύψει τὸ πρόσωπον αὐτῆς·
τ dissemiabit habitãtes in eo. τ erit ꝑpls
καὶ διασπερεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ· καὶ ἔσαι ὁ λαὸς
sicut sacerdos. τ seru sicut dñs. τ ancilla
ὡς ὁ ἱερεύς· καὶ ὁ παῖς ὡς ὁ κύριος· καὶ ἡ θεραπαινὶς
sicut dña. erit emẽs sicut vendẽs. τ fene
ὡς ἡ κυρία· ἔσαι ὁ ἀγοράζων ὡς ὁ πωλῶν· καὶ ὁ δανεί
rans sicut fenus accipiẽs. τ debens sicut ceui debet.
ζων ὡς ὁ δανειζόμενος. καὶ ὁ ἐφείλων ὡς ὃ ὀφείλει.
dissipatiõe dissipabit terra. τ direptiõe depdabitur
φθορᾷ φθαρήσεται ἡ γῆ. καὶ προνομὴ προνομευθήσεται
terra. nã os dñi locutũ est hec. luxit
ἡ γῆ· ὁ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε τοῦτο. ἐπένθησεν
terra τ corrupta est orbis. luxerũt excelsi
ἡ γῆ καὶ ἐφθάρη ἡ οἰκουμένη· ἐπένθησαν οἱ ὑψηλοὶ τῆς
terre. τ terra infecta est ꝑpter habitãtes eã.
γῆς· καὶ ἡ γῆ ἐμολύνθη διὰ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν.
qz trãsgressi sunt legẽ vñi: τ dissipauc
διότι παρέβησαν τὸν νόμον κυρίου, καὶ διεσκέδα
runt. mutauerũt ꝓcepta testamẽti eterni. ꝓpter hoc maledictio
σαν· ἀλλάξαν τὰ προστάγματα διαθήκην αἰώνιον. διὰ τοῦτο ἀρὰ
vorabit terrã. qz peccauerũt habitãtes e
ἐδέσθη τὴν γῆν. ὅτι ἠμάρτοσαν οἱ κατοικοῦντες ἐν
au. ꝓpter hoc paupes erũt habitatores in
τῇ· διὰ τοῦτο πτωχοὶ ἐσονται οἱ κατοικοῦντες ἐν
terra. τ dimittẽtur homines pauci. lu
τῇ γῇ. καὶ καταλειφθήσονται ἄνθρωποι ὀλίγοι. πεν
gebit vinũ. lugebit vitis. gemẽt oẽs
θήσει οἶνος. πενθήσει ἄμπελος. στενάξουσι πάντες
leti nia: cessauit letitia
οἱ ὑφραινόμενοι τὴν ψυχήν, πέπαυται εὐφροσύνη
tympanorũ. cessauit cõtumacia τ diutine ipi
τυμπάνων. πέπαυται ἀυθάδεια καὶ πλοῦτος ἀσε
ozũ. cessauit
βῶν. πέπαυται

ibi quoq; non erit requies tibi. Ecce terra chaldeorum talis populus non fuit: assur fundauit eã. In captiuitatẽ traduxerũt robustos eius: suffoderũt domos eius: posuerũt eã in ruinã. vlulate naues maris: quia destructa est fortitudo vestra. Et erit in die illa: in oblitione eris o tyre septuaginta annis: sicut dies regis vnius. Post septuagita annos erit tyro quasi cantica meretricis. Sume tibi citharã: circui ciuitatẽ meretrix obliuioni tradita. Bñ cane: frequenta canticum vt memoria tui fit. Et erit post septuaginta annos: visitabit dominus tyrũ & reducet eam ad merces suas: & rursum fornicabitur cum vniuersis regnis super faciem terre: & erunt negotiationes eius: & merces eius sanctificate dño. Non cõdetur neq; reponetur quia his qui habitauerunt coràm domino erit negociatio eius vt manducent in saturitatem & veltiantur vsq; ad vetustatem.

24.

ECce dñs dissipabit terrã & nudabit eã: & affliget faciẽ eius & disperget habitatores eius. Et erit sicut ppls: sic sacerdos: & sicut seruus sic dñs eius: & sicut ancilla sic dña eius: Sicut emẽs: sic ille q vẽdit. Sicut fenerator: sic is qui mutuũ accipit. Sicut q repetit: sic q debet. Dissipatione dissipabitur terra: & direptiõe depdabitur. Dñs ei locutus est verbũ hoc. Luxit & defluxit terra et infirmata est altitudo populi terre: & terra infecta est ab habitatoribus suis: qa trãsgressi sunt leges: mutauerũt ius: dissipauerũt fedus sempiternũ. Propter hoc maledictio vorabit terrã: & peccabũt habitatores eius: ideoq; insanẽt cultores eius: & relinquẽtur hoies pauci. Luxit videmia: infirmata est vitis: oẽs ingemuerũt oẽs q letabãtur corde. Cessauit gaudiũ tympanorũ: quieuit sonitus letatiũ: cõticuit

נָם שָׁם לֹא יָנוּחַ לָךְ: הֵן אֶרֶץ
כַּשְׂדִּים זֶה הָעָם לֹא הָיָה אַשּׁוּר
יִסְּדָהּ לְצִיִּים הֵקִימוּ בַחוֹנָיו עֵרְרוּ
אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂמָהּ לְמַכֵּלָה: הֵילִילוּ
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מָעֻזְּכֶן:
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נִשְׁכַּח צֹר
שִׁבְעִים שָׁנָה כִּימֵי מֶלֶךְ אֶחָד
מִקֵּץ שִׁבְעִים שָׁנָה יִהְיֶה לְצֹר
כְּשִׁירַת הַזּוֹנָה: קְחִי כִנּוֹר סֹבֵּי
עִיר זוֹנָה נִשְׁכָּחַת הֵיטִיבִי נַגֵּן
הַרְבֵּי שִׁיר לְמַעַן תִּזָּכֵרִי: וְהָיָה
מִקֵּץ שִׁבְעִים שָׁנָה יִפְקֹד יְהוָה
אֶת צֹר וְשָׁבָה לְאֶתְנַנָּהּ וְזָנְתָה
אֶת כָּל מַמְלְכוֹת הָאֲדָמָה עַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה: וְהָיָה סַחְרָהּ וְאֶתְנַנָּהּ
קֹדֶשׁ לַיהוָה לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יֵחָסֵן
כִּי לְיֹשְׁבִים לִפְנֵי יְהוָה יִהְיֶה
סַחְרָהּ לֶאֱכֹל לְשָׂבְעָה וּלְמִכְסֶה
עָתִיק:
הִנֵּה יְהוָה בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבוֹלְקָהּ
וְעִוָּה פָּנֶיהָ וְהֵפִיץ יֹשְׁבֶיהָ: וְהָיָה
כָּעָם כַּכֹּהֵן כָּעֶבֶד כַּאדֹנָיו כַּשִּׁפְחָה
כַּגְּבִרְתָּהּ כַּקּוֹנֶה כַּמּוֹכֵר כַּמַּלְוֶה
כַּנֹּשֶׁה כַּאֲשֶׁר נֹשֶׁה בּוֹ:
הַבּוֹק תִּבּוֹק הָאָרֶץ וְהִבּוֹז תִּבּוֹז
כִּי יְהוָה דִּבֶּר אֶת הַדָּבָר הַזֶּה:
אָבְלָה נָבְלָה הָאָרֶץ אֻמְלְלָה תֵּבֵל
נָבְלָה אֻמְלְלוּ מְרוֹם עַם
הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ חָנְפָה תַּחַת יֹשְׁבֶיהָ
כִּי עָבְרוּ תוֹרֹת חָלְפוּ חֹק הֵפֵרוּ
בְּרִית עוֹלָם: עַל כֵּן אָלָה אָכְלָה
אֶרֶץ וַיֶּאְשְׁמוּ יֹשְׁבֶיהָ עַל כֵּן
חָרוּ יוֹשְׁבֵי אָרֶץ וְנִשְׁאַר אֱנוֹשׁ
מְזָעָר: אָבַל תִּירוֹשׁ אֻמְלְלָה נָּפֶן
נֶאֶנְחוּ כָּל שִׂמְחֵי לֵב: שָׁבַת מְשׂוֹשׂ
תֻּפִּים הָמָה עֹלִיזִים שָׁבַת

מִשּׁוֹשׂ כִּמּוֹר׃ בַּשִּׁכּוֹר לֹא יִשְׁתּוּ יָיִן
שָׁתָה שֵׁכָר לִשְׁתָּיו׃ נִשְׁבְּרָה קִרְיַת
תֹּהוּ סְגַר כָּל בַּיִת מִבּוֹא׃ צוּחָה
עַל הַחֵין בַּחוּצוֹת עֲרֻבָה כָּל
שִׁמְחָה נָגְלָה מְשׂוֹשׂ הָאָרֶץ׃ נִשְׁאַר
בָּעִיר שַׁמָּה וְשַׁאיָה יִכַּת שָׁעַר׃
כִּי כֹה יִהְיֶה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ בְּתוֹךְ
הָעַמִּים כְּנֹקֶף זַיִת כְּעֹלְלוֹת אִם
כָּלָה בָּצִיר הָמָּה יְשַׁאוּ קוֹלָם יְרַנֵּנוּ
בְּגֹאוֹן יְהוָה צָהֲלוּ מִיָּם׃ עַל כֵּן
בָּאֵרִים כַּבְּדוּ יְהוָה בְּאִיֵּי הַיָּם
שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ מִכְּנַף
הָאָרֶץ זְמִרֹת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק
וָאֹמַר רָזִי לִי רָזִי לִי אוֹי לִי
בֹּגְדִים בָּגָדוּ וּבֶגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ׃
פַּחַד וָפַחַת וָפָח עָלַיִךְ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ׃
וְהָיָה הַנָּס מִקּוֹל הַפַּחַד יִפּוֹל
אֶל הַפַּחַת וְהָעוֹלֶה מִתּוֹךְ הַפַּחַת
יִלָּכֵד כִּי אֲרֻבוֹת מָרוֹם
נִפְתָּחוּ וַיִּרְעֲשׁוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ׃
רֹעַ הָרֹעַ הִתְרֹעֲעָה הָאָרֶץ פּוֹר
הִתְפּוֹרְרָה אָרֶץ מוֹט הִתְמוֹטְטָה
אָרֶץ׃ נוֹעַ תָּנוּעַ אֶרֶץ כַּשִּׁכּוֹר
וְכֶבֶד עָלֶיהָ פִּשְׁעָהּ וְנָפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה
עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל
מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה׃ וְאֻסְּפוּ
אֲסֻפָּה אֲסִירִי עַל בּוֹר וְסֻגְּרוּ עַל
מַסְגֵּר וּמֵרֹב יָמִים יִפָּקְדוּ׃ וְהָפְרָה
הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה כִּי מָלַךְ
יְהוָה צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַ͏ִם
וְנֶגֶד זְקֵנָיו כָּבוֹד׃

Cap.xxv

יְהוָה אֱלֹהַי אַתָּה
אֲרוֹמִמְךָ אוֹדֶה שִׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ
פֶּלֶא עֵצוֹת מֵרָחֹק אֲמוּנָה אֹמֶן׃

"dulcedo° cithare.' Cum
cantico'non° bibēt°vinū:
'amara erit°potio° bibēti
bus illā.' Attrita ē°ciuitas
°vanitatis :'clausa est°ois
'dom?'' nullo introcoūte.
"Clamor erit °sup°vino
°in plateis :'deserta ē°ois
'leticia:"transl'atū est°gau
dium' terre .' Relicta est
°in vrbe°solitudo :°& cala
mitas°opprimet°portas.
'Quia°hec°erunt°in me
dio°terre :in medio ∞∞
''populorū."Quō si pau
ce°oliue q̄ remāserūt "ex
cutiātur ex olea &°racemi
°cū°fuerit finita°videmia.
'Hi°leuabūt°vocē suā at
q̄ laudabūt :'cū glificat?
fuerit°dn̄s°hinnict°de ma
ri.°pptēr°hoc°in doctri
nis°glificate°dn̄m: 'in ītu
lis°maris' nomē''dn̄i°dei
°israel.° A finib°terre°lau
des°audiuim?'gloriā°iu
stī.°et dixi .'Secretū meū
'mihi:°secretū meū°mihi.
'Ve° mihi.' Preuaricātes
'preuaricati sunt:°& pre
uaricatōe° transgressorū
'p̄uaricati sunt.° Formido
'et fouea"&laqus"sup te:
°q habitator es°terre.°Et
erit' qui fugerit °a voce
'formidinis"cadet'in'fo
uea:'& qui se explicauerit
°de°fouea.'tenebitur° la
queo:'q̄'cataracte°de ex
celsis°apte sūt'& cōcutiē
tur "fundamēta'tre.'' Cō
fractiōe"cōfringetur°tra.
°cōtritiōe°q° cōteretur'tra.
°Cōmotione' cōmouebi
tur"terra:'agitatione'agi
tabitur'terra°sicut ebri?:
°& auferetur'q̄si taberna
culū vni? noctis.° Et gra
uabit'eam'iniqtas sua°&
corruet:°& nō 'adiiciet vt
°resurgat.' Et erit''in die
''illa.° Visitabit°dominus
°super'militiam° celi' in
excelso : "& super ∞∞∞
'reges'terre qui sunt' sup
°terra.° Et cōgregabūtur
'in cōgregatione vni?°fa
scis'in'lacū:°& claudēt
ibi°i'carcere:°& post mul
tos' dies''' visitabūtur ."Et
erubescet°luna°& cōfun
detur°sol:'cū°regnauerit
'dn̄s"exercituū°in monte
'sion'& in hierusalem:
°& in cōspectu°senū suoꝝ
fuerit°glorificatus. 25.

Omine° deus meus es'tu & ∞∞∞∞∞∞∞∞
"exaltabo te :'confitebor
'nomini tuo :° qm̄° feciſti
'mirabilia :'cogitationes
'antiquas''' fideles" amen.

vox cithare. erubuerūt nō bibētes vinū. amara facta
φωνὴ κιθάρας· ἠχύνησαν οὐκ ἔτιον οἶνον· πικρὸν ἐγένε
ετο πίνειν βιβήσεται βιβήτω. deserta est ois ciui
το τὸ σίκερα τοῖς πίνουσιν· ἠρημώθη πᾶσα πό
tas. claudet domū ne igrediatur. vlulate p
λις· κλείσει εἰκίαν τοῦ μὴ εἰσελθεῖν· ὀλολύξετε πᾶ
vino vblq. cessauit ois lr̄itia.
τοῦ οἴνου παυσάτω· πέπαυται πᾶσα εὐφροσύνη·
abiit oē gaudiū terre. t derelinq̄n
ἀπῆλθε πᾶσα εὐφροσύνη τῆς γῆς. καὶ καταλειφθή
tur ciuitates deserte. t dom? derelicte
σονται πόλεις ἔρημοι· καὶ οἶκοι ἐγκαταλελειμμένοι
peribūt. hec ois erūt in terra in medio
ἀπολοῦνται· ταῦτα πάντα ἔσαι ἐν τῇ γῇ ἐν μέσῳ
gētiū. quēadmodū si ds excutiat oliuā:
τῶν ἐθνῶν· ὃν τρόπον ἐάντις καλαμήσηται ἐλαίαν,
sic excutient eos: t si quieuerit vide
οὕτως καλαμήσουσιν αὐτούς, καὶ ἐὰν παύσηται ὁ τρυ
mita. t ille voce clamabūt. at derecti
γητός· καὶ οὗτοι φωνὴ βοήσονται· οἱ δὲ καταλειφθέν
eti sup terrā: letabunt simt cū glia do
τες ἐπὶ τῆς γῆς, εὐφραφθήσονται ἅμα τῇ δόξῃ κυ
mint. cōturbabit aqua maris. ppt hoc
ρίου· ταραχθήσεται τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης· διὰ τοῦ
glia dñi in ifulis erit maris.
τὸ ἡ δόξα κυρίου ἐν ταῖς νήσοις ἔσαι τῆς θαλάσσης·
nomē dñi glfosum erit dñi dei israel.
τὸ ὄνομα κυρίου ἔνδοξον ἔσαι κυρίου τ θεοῦ ἰσραήλ·
ab alis terre poztēra audiuim?. spes
ἀπὸ τῶν ἐσχάτων τῆς γῆς τέρατα ἠκούσαμεν· ἐλ
iniko. t dicēt: ve p̄uaricantib?
πὶς τῷ ἐυσεβεῖ· καὶ ἐροῦσιν, οὐαὶ τοῖς ἀθετοῦσιν hic.45
p̄uaricātes legē. timor t fouea t la g.
οἱ ἀθετοῦντες τὸν νόμον· φόβος καὶ βόθυνος καὶ πα
que sup vos habitātes in terra. t erit
γὶς ἐφ' ὑμᾶς τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσαι
fugiens timorē cadet in fouea. et e
φεύγων τὸν φόβον ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βόθυνον· ὁ δὲ ἐκ D
gredies de fouea: capiet a laqueo.
βαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου, ἁλώσεται ὑπὸ τῆς παγίδος·
qz fenestre de celo aperte sunt. t cōcutiē
ὅτι θυρίδες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀνεῴχθησαν· καὶ σεισθή
tur fundamēta terre. turbatiōe cōturbabit
σεται τὰ θεμέλια τῆς γῆς· ταραχῇ ταραχθήσεται ἡ
terra.t depauperatōe depaupabit terra. declinauit:t cō
γῆ· καὶ ἀσθενείᾳ ἀσθενήσεται ἡ γῆ· ἐκλινεν, καὶ σει
mouebit sicut tugurīū pomoꝝ terra.q̄si ebri? t cra
σθήσεται ὡς ὀπωροφυλάκιον ἡ γῆ· ὡς ὁ μεθύων καὶ κραι
pulatus. t cadet t nō poterit surgere. in
παλῶν· καὶ πεσεῖται καὶ οὐμὴ δύνηται ἀναστῆναι· κα
ualuit eū sup ea iniqtas. t erit in die
τίσχυσε γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία· καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa iducet de? sup oznatū celi manū:
ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸν κόσμον τ̄ οὐρανοῦ τὴν χεῖρα,
t sup reges terre. t cōgregabūt t con
καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς· καὶ συνάξουσι καὶ κλεί
cludent in munitionē t in carcerē. p mul
σουσιν εἰς ὀχύρωμα καὶ εἰς δεσμωτήριον· διὰ πολ
tas ghatiões visitatio erit eoꝝ. t lūa erubescet
λῶν ἡμερῶν ἐπισκοπὴ ἔσαι αὐτῶν· καὶ τακήσεται ἡ πλίν
ter: t cadet murus: t cōfundet
θος, καὶ πεσεῖται τὸ τεῖχος, καὶ ἐντραπήσεται ἡ
luna: t erubescet sol. qz regnabit
σελήνη, καὶ αἰσχυνθήσεται ὁ ἥλιος· ὅτι βασιλεύσει
dñs in sion: t in hierūm: t in cōspectu
κύριος ἐν σιών, καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐναντίον τῶν
seniorū glificabit.
πρεσβυτέρων δοξασθήσεται. Ca.25.

Omine de? meꝰ glificabo te laudabo nomē tuū: qz
Κύριε ὁ θεός μου δοξάσω σε ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου, ὅτι
fecisti admirabilia res: cōsilia antiquā veri
ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα, βουλὰς ἀρχαίας ἀληθινὰς

fiat. qz posuisti ciuitates in tumulū. ciuitates muni
θήσετο· ὅτι ἔθνικας πόλεις εἰς χῶμα. πόλεις ὀχυ
tas ye caderēt eoꝝ fundamēta ipioꝝ ce
ρὰς τοῦ πεσεῖν αὐτῶν τὰ θεμέλια τῶν ἀσεβῶν πό
uitates: seternū nō edificabit.ppter hoc būdicet
λεις, διὰ αἰῶνα οὐμὴ οἰκοδομηθῇ· διὰ τοῦτο εὐλογήσε
tibi ppls mendic?. t ciuitates hoim iustarē fustinē
σε ὁ λαὸς ὁ σθωχός· καὶ πόλεις ἀνθρώπων ἀδικουμέ
tiū bidicent tibi.fuisti esū oi ciuitati hūili
νων εὐλογήσουσί σε· ἐθνῶν γὰρ πάσῃ πόλει ταπεινῇ
auxiliator. tristib? ppter iopiā ptectio: ab ho
βοηθός· τοῖς ἀδυνάτοις ἐγένθειαν σκέπη, ἀπὸ ἀν
minib? malis liberabis eos:vmbraculū sitientiū. t
θρώπων πονηρῶν ῥύσῃ αὐτούς, σκέπη διψώντων· καὶ
spūs hoim siuriā patientiū būdicēt tibi. q̄si ho
πνεῦμα ἀνθρώπων ἀδικουμένων ὑλογήσουσί σε. ὡς ἂν
mines pusillanimes sitientes in sion. qz liberabis eos
ἔρωτοι ὀλιγόψυχοι διψῶντες ἐν σιών. ὅτι ῥύσῃ αὐτοὺς
ab hoib? ipius: q̄b? nos tradidit. t
ἀπὸ ἀνθρώπων ἀσεβῶν, οἷς ἡμᾶς παρέδωκας. καὶ
factet dñs sabaoth oib? ge tib?. sup
ποιήσει κύριος σαβαὼθ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. ἐπὶ τὸ
mōte istō bibēt in letitia bibēt vinū. vn
ὄρος τοῦτο πίονται ἐν εὐφροσύνῃ πίονται οἶνον. χρί
gētur vnguēto in mōte hoc. trade hec
σονται μύρῳ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ· παραδώσει ταῦτα
oia gentib?. nā cōsiliū hoc sup oēs
πάντα τοῖς ἔθνεσιν· λόγος βουλὴ αὕτη ἐπὶ πάντα τὰ
gētes. denoziant moꝝ p̄ualens. t rursum absu
ἔθνη· κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας· καὶ πάλιν ἀφεῖ
lit de? oēm lachrymā ab oi facie.
λεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου· τὸ
opprobriū ppli abstulit ab oi terra. nā os
ὄνειδος τ̄ λαοῦ ἀφεῖλεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς· τὸ γὰρ στό
dñi locutū est: t dicēt die illa: ecce
μα κυρίου ἐλάλησεν, καὶ ἐροῦσι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἰδοὺ
de? nr̄ iquo sperabam? t exultabam? sup
ὁ θεὸς ἡμῶν ἐφ' ᾧ ἠλπίζομεν καὶ ἠγαλλιώμεθα ἐπὶ τῇ
salute ei?a. t letabimur qz requie
σωτηρίᾳ ἡμῶν· καὶ εὐφρανθησόμεθα ὅτι ἀνάπαυσιν
facies de? sup mōte hūc. t cōculcabi
ποιήσει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦτο· καὶ καταπατηθή
tur moabitis: quēadmodū calcāt area in
σεται ἡ μωαβῖτις, ὃν τρόπον πατοῦσιν ἄλωνα ἐν ἁ
currib?. t remittet man? suas: quēadmodū
μάξαις· καὶ ἀνήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὃν τρόπον
t tpe humiliauit et pderet. t humi
καὶ αὐχὴς ἐταπείνωσε τοῦ ἀσωλέσαι· καὶ ταπεί
liabit superbiā ei?: sup̄ man? iecit.
νώσει τὴν ὕβριν αὐτοῦ, ἐφᾷ τὰς χεῖρας ἐπίβαλεῖ.
t altitudinē refugii dom? tue humiliabit
καὶ τὸ ὕψος τῆς καταφυγῆς τοῦ οἴκου σου ταπεινώσει
t deiciet vsq; ad pauimētū.
καὶ καταβήσεται ἕως τοῦ ἐδάφους. Ca.26.

Ote illa cātabūt canticū istud in
Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ᾄσουσι τὸ ᾆσμα τοῦτο ἐπὶ τῆς
terra iuda dicētes: ecce ciuitas fortis t salu
γῆς Ἰούδα λέγοντες, ἰδοὺ πόλις ἰσχυρὰ καὶ σωτή
tare pōn. ponet murū t circūmurale. aperite
ριον ἡμῖν· θήσει τεῖχος καὶ περίτειχος. ἀνοίξατε
portas igrediat ppls custodiēs iusticiā t cu
πύλας εἰσελθάτω λαὸς φυλάσσων δικαιοσύνην καὶ φυ
stodiēs veritatē. appēdens veritatē t cu
λάσσων ἀλήθειαν, ἀντιλαμβανόμενος ἀληθείας καὶ φυ
stodiens pacē. qz in te sperauim? dñe vsq; i
λάσσων εἰρήνην· ὅτι ἐπὶ σοὶ ἠλπίσαμεν κύριε ἕως
sempiternū de? magn? eternus:
τοῦ αἰῶνος. ὁ θεὸς ὁ μέγας ὁ αἰώνιος, ∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞

Pūtiua.heb.	Tex.he.Esa.xxvj.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.
כִּי	ᵃכִּי הִשַּׁח ᵇיֹשְׁבֵי מָרוֹם ᶜקִרְיָה נִשְׂגָּבָה שְׁפִילֶנָּה	ᵍQuia ʿincuruabit ʰhabitātes in ʿexcelso :ⁱciuitatē	ᵈ humiliās ᵉdeducit habitātes in excel
שְׁפִילֶנָּה	יַשְׁפִּילֶנָּה יַשְׁפִּילָהּ עַד אָרֶץ יַגִּיעֶנָּה	ʿsublimē humiliabit :ʰhu	ὸς ταπεινώσας καθήγαγεν τοὺς κατοικοῦντας ἐν ὕψη
עַד	עַד עָפָר: תִּרְמָסֶנָּה רֶגֶל רַגְלִי	miliabit eā ᵏvſq ad ˡterrā:	λοῖς. πόλεις ὀχυρὰς καταβαλεῖς καὶ κατάξεις ἕως
עֲנִי	עֲנִי פַּעֲמֵי דַלִּים: אֹרַח לַצַּדִּיק	ᵏdetrahet eā ᵐvſq ad ˡpul	παυμένη. τ ὁδοὺς πατήσουσιν αὐτὰς πόδες πραέων
מֵישָׁרִים	מֵישָׁרִים יָשָׁר מַעְגַּל צַדִּיק	uerē. ᵐCōculcabit eā ⁿpes:	ἐδάφους. καὶ πατήσουσιν αὐτὰς πόδες πραέων
תַּפְלֵס	תְּפַלֵּס אֻפְחַ אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה	ᵖpe ſ pulſus ᵍgreſſus ᵍege	τ humiliū gressus. via iuſtoꝝ recta fecā eſt.
קִוִּינוּךָ	קִוִּינוּךָ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ תַּאֲוַת	rūnt. ᵐSemita ⁿiuſti oo	καὶ ταπεινῶν βήματα. ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐθεώρου.
נַפְשִׁי	נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה	ᵍrecta eſt :ᵖ rectus ᵍ callis	τ ππαρεσκευασμένη ἡ ὁδὸς τῶν εὐσεβῶν. ἡαρ ὁδὸς
אַף	אַף רוּחִי בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ כִּי	ʿiuſti ad oooooooooooo	δίκ inducti. ſperauiᵑ in noie tuo τ in
כִּי	כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ צֶדֶק	ⁿambulandū:ᵍ & inⁿ femi	μέσοις δικαιοσύνης μαθήσεται οἰκοῦντες ἐπὶ
לָמְדוּ	לָמְדוּ יֹשְׁבֵי תֵבֵל: יֶחֱנַן רָשָׁע בַּל	ta ʿiudicioꝝ tuoꝝ dñe	κυρίου κρίσις. κλπσόμεθα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐπὶ
בַּל	בַּל יִלְמַד צֶדֶק בְּאֶרֶץ נְכֹחוֹת יְעַוֵּל	ʿſuſtinuimus te :ᵐ nomen	μνείαν ἡ ἐπιθυμία τοῦ ψυχήν μου. ἐκ νυκτὸς ὀρθριεῖ πρὸς
יְעַוֵּל	וּבַל יִרְאֶה גְּאוּת יְהוָה:	tuū ᵇ & memoriale tuū in	σὲ ὁ θεός. ὡς φῶς τὰ προστάγματά
וּבַל	וּבַל יִרְאֶה גְּאוּת יְהוָה: רָמָה יָדְךָ בַּל יֶחֱזָיוּן	ʿdeſiderio ⁿaie. ᵍ Aia mea	σου ἐπὶ τῆς γῆς. δικαιοσύνην μαθέτε οἱ ἐποικοῦντες ἐπὶ
רָמָה	יֶחֱזוּ וְיֵבֹשׁוּ קִנְאַת עָם אַף אֵשׁ צָרֶיךָ	ʿdeſiderauit teᵍ in nocte:	terra. ceſſauit eū ipſ. nō diſcet iuſtici
יֶחֱזוּ	תֹּאכְלֵם: יְהוָה תִּשְׁפֹּת שָׁלוֹם לָנוּ	ʰſed inʿſpū meoʰ in p̄cor	τῆς γῆς. πεσεῖται ἵνα μὴ ὀφθῇ ἡ δόξα κυρίου. κύριε ὑψηλὸς σου
בַּל	כִּי גַם כָּל מַעֲשֵׁינוּ פָּעַלְתָּ לָנוּ	diis meis de ⁱmane vigila	βὰς ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν κυρίου. κύριε ὑψηλὸς σου
יְהוָה	יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוֹנוּ זֻלָתֶךָ	bo ad te. ⁿCum feceris ⁱiu	βραχίων καὶ οὐκ ἠδέισαν · γνόντες δὲ ἀισχυνθήσονται
אֱלֹהֵינוּ	אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוֹנוּ זֻלָתֶךָ לְבַדְּךָ נַזְכִּיר	dicia tua ⁱn terra: ʲiuſtici	ζηλος λήψεται λαὸν ἀπαίδευτον. καὶ νῦν πῦρ τοὺς
בְּעָלוֹנוּ	שְׁמֶךָ: מֵתִים בַּל יִחְיוּ רְפָאִים בַּל	ʿdiſcēt ʰ hītatores ʿorbis.	ἀδικοῦντας κατέδεται. ἀπὸ τοῦ ἐπάγαγες καὶ
זֻלָתֶךָ	יָקוּמוּ לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם	ⁿMisereamur ipſo :& nō	ἀπώλεσας καὶ ἔρας πᾶν ἄρσεν αὐτῶν · πρόδες αὐτοῖς
לְבַדְּךָ	וַתְּאַבֵּד כָּל זֵכֶר לָמוֹ: יָסַפְתָּ לַגּוֹי	ʿdiſcet ʲiuſtīciā facere. ᵇ In	mala dñe. adde mala gloriſa terre. do
נַזְכִּיר	יְהוָה יָסַפְתָּ לַגּוֹי נִכְבַּדְתָּ רִחַקְתָּ	terra ʿfctōꝝ ʿiniqua geſſit:	κακὰ κύριε. πρόδες κακὰ τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς. κύ
מֵתִים	כָּל קַצְוֵי אָרֶץ: יְהוָה בַּצַּר פָּקְדוּךָ	ʿ& non ʿvidebit ⁿ gloriam	μιε i tribulatiōe récordati sum ꝰ tui: i tribulatiōe paruū doctri
יְהוָה	צָקוֹן לַחַשׁ מוּסָרֶךָ לָמוֹ: כְּמוֹ	ᵇdomini.ᵇDomine ooooo	ναι ἐν θλίψει ἐμνήσθημέν σου, ἐν θλίψει μικρᾷ ἡ παι
בַּצַּר	הָרָה תַקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק	ʿexaltetur ʰ manus tua vt	δεία σου ἡμῖν. καὶ ὥσει ὠδίνουσα ἐγγίζειν τοῦ τε
כְּמוֹ	חֹבֶלָיהָ כֵּן הָיִינוּ מִפָּנֶיךָ יְהוָה:	ⁿⁿnō ⁿvideāt :ⁱvideāt ʲ & cō	τιεῖν τ in dolore suo clamat: sic feci fu
הָרָה	הָרִינוּ חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ	fundantur ᵏzelātes ˡpopu	κεῖν καὶ ἐπὶ τῇ ὠδῖνι αὐτῆς κράξει, οὕτως ἐγενήθη
חַלְנוּ	יְשׁוּעוֹת בַּל נַעֲשֶׂה אָרֶץ וּבַל יִפְּלוּ	liſ :ᵐ & ʿignis ⁿhoſtes tuos	ημεν dilecto tuo. pter timorē tuū dñe in
יְשׁוּעוֹת	יֹשְׁבֵי תֵבֵל: יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי	ʿdeuoret .ʲ Domine' da	μῷ τῷ ἀγαπητῷ σου. διὰ γὰρ φόβον σου κύριε ἐν
נַעֲשֶׂה	יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר כִּי	bis ⁿpacem	τερο accepim ᵖ τ parturiuim ᵍ τ pepim ʳ: ſpi
יִפְּלוּ	טַל אוֹרוֹת טַלֶּךָ וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל	ⁿnobis :ᵒoia ᵖenim ᵍopera	γασῤ ἐλάβομεν καὶ ὠδίνησαμεν καὶ ἐτέκομεν, πνεῦ
נְבֵלָתִי	לָךְ עַמִּי בֹא בַחֲדָרֶיךָ וְסָגֹר דַּלְתְּךָ	tus es ⁿnobis. ʲ Dñe ᵐdeus	ριτι ſalutio tue quē fecimꝰ ſup terrā. nō cade
יָקוּמוּן	בַּעֲדֶךָ חֲבִי כִמְעַט רֶגַע עַד יַעֲבָר	noſter ʲ poſſederunt nos	μα σωτηρίας σου ὁ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς. οὐ πε
הָקִיצוּ	זָעַם: כִּי הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ לִפְקֹד	ᵐᵐdomini" abſq te :ᵒ tan	σοῦμεθα, ἀλλὰ πεσοῦνται οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς
וְרַנְנוּ	עֲוֹן יֹשְׁבֵי	tum ᵖ in te ʳ recordemur	terra. ſurgēt mortui τ refurgent ꝯ in
שֹׁכְנֵי		ʳnominis tu .ᵖ Moriētes	γῆς. ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς
עָפָר		ʳnon ⁿ viuāt :ˢ gigātes ⁿnō	monumētis. τ letabunt ꝯ in terra. nā ros
כִּי		ʳresurgāt. ᵖ Propterea ʳ vi	μημείοις · καὶ ἐυφραγθήσονται οἱ ἐν τῇ γῆ · ἡ γὰρ δρὸ
טַל		ſitaſti ʲ & contriuiſti eos	ς τε ſanitas ipſis eſt. at terra ipſo
אוֹרוֹת		ᵒ& pdidiſti ᵒeoꝝ ʲmemoriā	σος ἡ ὑγιασσῦ ἰαμα αὐτοῖς ἐστιν. ἡ δὲ γῆ τῶν ἀσε
טַלֶּךָ		ᵖeorum. ᵇ Indulſiſti ʳgenti	βῶν πεσεῖται. βάδιζε λαός μου, εἴσελθε εἰς τὰ τα
וָאָרֶץ		ᵖdñe :ʲindulſiſti ᵐᵐgenti. Nū	la tua: claude ſoſtilē tuū. abſcōdere
רְפָאִים		qd ᵍglorificat ᵖ es! ᵒ Elōga	μεῖά σου, ἀποκλεισον τὴν θύραν σου. ἀποκρύβηθι
תַּפִּיל		ſti ᵖ oēs ᵍ terminos ʳ terre.	modicū quātūlūcūq; donec ptranſeat ira dñi.
לָךְ		ᵖ Dñe ⁿin angultia ᵖ reqſie	μικρὸν ὅσον ὅσον, ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ κυρίου.
עַמִּי		runt te : in ʳtribulatione	ecce enī dñs a ſcēo ēducit irā
בֹא		ʳmurmuris ʲ doctrina tua	ἰδοὺ γὰρ κύριος ἐκπο τοῦ ἁγίου ἐπάγει τὴν ὀργὴν
בַחֲדָרֶיךָ		ᵃeis. ᵇ Sicut ᶜ q̄ cōcepit cū	ſup hitantes
וְסָגֹר		ᵈappropīnquerit ᶜ ad par	ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντα
דַּלְתְּךָ		tū :ᵈdolens ᵉclamat ᵇ in do	
בַּעֲדֶךָ		lorib ᵍ fus :ʰfic ʰfacti fum ᵍ	
חֲבִי		ᵃa facie tua ᵐᵐdñe. ᵐCōcepi	
כִמְעַט		mus :& ᵍq̄ ſi ᵍparturiuim ᵍ	
רֶגַע		& ᵖpeperim ᵍ ſpm ᵍ. ᵐ Salu	
עַד		tes ⁿnon ᵐ fecimus in ʳterra: ideo ᵐnō ʲcecideruṅt ha	
יַעֲבָר		bitatores ᵇ terre. ᶜ Viuent	
זָעַם		ᵒmortui tui :ʲ ſterfecti mei	
כִּי		ʳresurgēt. ᵖ Expgiſcimini	
הִנֵּה		ᵖ& laudate ᵍq hitatis i ᵖ pul	
יְהוָה		uere :ʲquia ᵐᵐros ᵒlucis ᵒros	
יֹצֵא		tu ᵖᵐ & terrā ᵍgigantū ʲ de	
מִמְּקוֹמוֹ		trahes in ruinā. ᵖ Vade ᵖo	
לִפְקֹד		pulus me ᵖ :ʰintra ʳin cubi	
עֲוֹן		cula tua :ʲclaude ᵒ oſtia tua	
יֹשְׁבֵי		ᵖiup te :ᵇ abſcōdere ᶜ modi	
עָלָיו		cū ᵖ ad momētū :ᵈ donec ᵖ p	
וְגִלְּתָה		trāſeat ᵍ in ᵈignatio. ʲ Ecce	
הָאָרֶץ		ᵉeni ʰ dñs ʲ egredietur ᵐᵐ de	
דָּמֶיהָ		loco ſuo :ⁿ vt viſitet ᵒ iniq	
וְלֹא		tatem ᵖ habitatoris ooo	
תְכַסֶּה			

Trāſla.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāſla.B.Vie.	Tex.he.Esa.xxvij.Pūtiua.heb.	
ſup terrā. τ reuelabit terra ſanguinē ſuū. τ	ᵍterre ʿcontra eum :ᵒ & re	וְגִלְּתָה	
ἐπὶ τῆς γῆς · καὶ ἀνακαλύψει ἡ γῆ τὸ αἷμα αὐτῆς · καὶ	uelabit ʿterra ooooooooo	הָאָרֶץ	
οὐ μὴ καλύψει τοὺς ἀνημμένους ἐτι. Ca.27.	ʿfanguinem ſuum.ʲ & nō	דָּמֶיהָ	
IN die illa iducet deꝰ gladiū	ᵖoperetᵉ vltra ooooooooo	וְלֹא	
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς τὴν μάχαιραν	ʿinterfectos ſuos. .27.	תְכַסֶּה	
ſcētū τ magnū τ fortē ſup	IN ᵃ die ᵇ illa ᶜ viſitabit	Ca.xxvij	
τὴν ἁγίαν καὶ τὴν μεγάλην καὶ τὴν ἰσχυρὰν ἐπὶ τὸν	ooooooooooooooooo	פָּקֹד	
δράκοντα ὄφιν φεύγοντα ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν σκο	ᵈdominus ʿin gladio ſuo	יְהוָה	
λιὸν. καὶ ἀνελεῖ τὸν δράκοντα τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ. τῇ ἡ	ʿduro &ᵉ grandi ooooooo	בַּחַרְבּוֹ	
die illa vinea bona deſiderīū cātare ſcām	ᵉ& forti :ᶠ ſuper ᵍ leuiathan	הַקָּשָׁה	
μέρᾳ ἐκείνῃ ἀμπελὼν καλὸς ἐπιθύμημα ἐξάρχειν κα	ʿſerpentē ᵐᵐ vectem; oooo	וְהַחֲזָקָה	
εῖ. ego ciuitas munita: ciuitas oppugnata fru	ᵐ& ſuperᵍ leuiathāᶠ ſerpen	עַל	
τ' αὐτῆς. ἐγὼ πόλις ὀχυρά, πόλις πολιορκουμένη μά	tē ʿtortuoſum:ᵉ & occidet	לִוְיָתָן	
ſtra potū pabo illū, capiet eū nocte. die ultra	ʿcetum ᵍ qui ʲ in mari eſt.	נָחָשׁ	
τὴν πότιῳ αὐτὴν · ἀλώσεται ἡαρ νυκτός · ἡμέρας δὲ πε	ʲIn die ʿilla oooooooooo	בָּרִחַ	
det mur ᵖ ei ᵍ. nō eſt ḋ nō apphendit ce	ᵇvineaᵇ meriᶜ cantabitᵈ eſ.	וְעַל	
σεῖται τὸ τεῖχος αὐτῆς · οὐκ ἔστιν ἡ οὐκ ἐπελάβετο αὐ	ᵉEgo ᶠ domīus ooooooo	לִוְיָתָן	
ſm. igit ꝑpter hoc fecit dñs deꝰ oia ḡſeqs	ᵍqui ſeruo eam :ʰ repente	נָחָשׁ	
τῆς · ποῖνυ διὰ τοῦτο ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς πάντα ὅσα	ʿpropinabo ei: ᵏ ne forte	עֲקַלָּתוֹן	
εῖτιτυτ. cōbuſtus ſum. clamabit oēs habitā	ˡvisitetur ᵐ contra eam.	וְהָרַג	
συντέλεν · κατακέκαυμαι. βοήσονται πάντες οἱ ἔνοι	ⁿNocte ᵒ & die ᵖ ſeruo eam:	אֶת	
tes in ea. factam ᵍ pacē illi: faciaꝰ	ᵍindignatio ʿnō eſtᵖ mihi.	הַתַּנִּין	
κοῦντες ἐν αὐτῇ · ποιήσωμεν εἰρήνην αὐτῷ, ποιήσωμεν	ʿQuis ᵐ dabit me ʿ ſpinā &	אֲשֶׁר	
pacē ḋ venīt ſili iacob. germinabit τ florebit	ʿveprem ʲ in prelio! ᵍ gra	בַּיָּם	
εἰρήνην οἱ ἐρχόμενοι τέκνα Ἰακώβ. βλαστήσει καὶ ἐξανθήσει	diar ʿſuper eam: oooooo	וְהַנָּחָשׁ	
iſrael τ iplebit orbis terre fructu eī.	ʿſuccendā eāᵇ pariter. ᶜ An	עֲקַלָּתוֹן	
Ἰσραὴλ καὶ ἐμπλήσθησεται οἰκουμένη τοῦ καρποῦ αὐτοῦ.	potius ʿtenebitᵈ fortitudi	וְהָרַג	
nūqd ſicut ipe percuſſit τ ipe ſic pcutiet? τ	nem meā! ᵉ Faciet ʿ pacem	אֶת	
μὴ ὡς αὐτὸς ἔπαταξε καὶ αὐτὸς οὕτως πληγήσεται; καὶ	ʿmihi :ʲ pacē ᵐᵐ faciet ᵐihi.	הַתַּנִּין	
ſicut ipe occidit τ ipe ſic occidet? τί	ᵒQui egrediēt ʲ petu a	אֲשֶׁר	
ὡς αὐτὸς ἀπέκτεινεν καὶ αὐτὸς οὕτως ἀναιρεθήσεται; μαχὶ	ʿiacob :ʳ florebit ᵍ & germi	בַּיָּם	
rans τ expzobās emittet eos. nōne tu cruci	nabit ʿiſrael ᵉ t implebunt	וְהָרַג	
μφος καὶ ὀνειδίζων ἐξεστοσελεῖ αὐτούς · οὐ σὺ λάβα ὁ	ʿfaciem ʿorbis ʿfemine. oo	אֶת	
meditabaris ſpū duro iterficere eos	ᵖNunqd iuxta plagā ᵖcu	הַתַּנִּין	
μελετῶν τῷ πνεύματι τῷ σκληρῷ ἀνελεῖν αὐτοὺς	tictis ſe ᶜ pcuſſit eū! ᵖ Aut	אֲשֶׁר	
ſpū furozio ḋ pteres auferet iniqtas ia	ʿſicut occidit ʲ interfectos	בַּיָּם	
πνεύματι θυμοῦ ; διὰ τοῦτο ἀφαιρεθήσεται ἡ ἀνομία Ἰα	eiꝰ: ſicᵉ occiſus eſtᵍ? In mē	וְהָרַג	
cob. τ hoc erit budictio eiꝰ. cū abſtulero	ſura cōtra menſurā ʿ cum	אֶת	
κὼβ · καὶ τοῦτό ἐστι ἡ εὐλογία αὐτοῦ. ὅταν ἀφέλωμαι	abiecta fuerit ʲ iudicabit eā	הַתַּנִּין	
eī ʿ pcūi: qñ poſuerit oēs lapides	ʿmeditatus eſtᵐ ᵐ in ſpū ſuo	בָּרִיחַ	
αὐτοῦ τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν θῶσι πάντας τοὺς λίθους τῶν	ʿduroᵖ p dieᵉ eſtᵍ. ᵍ I dcirco	עָקֹשׁ	
altariū cōciſos vt pulueré minutū. τ nō mane	ʿſup hocᵈ dimittetur ʿiniq	בְּרוּחַ	
βωμῶν κατακεκομμένους ὡς κονίαν λεπτήν. καὶ οὐ μὴ μὰ	tas domuᵐ iacob :ʳ & iſte	קָדִים	
būt arbores eoꝝ τ idola eoꝝ ſuccenſa	ʿois ʲ fructus vtᵗ auferatur	יָגֵה	
νη τὰ δένδρα αὐτῶν καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐκκεκαυμένα	ᵖpcīm eius. ᶜ Cū poſuerit	כְּכֹפֶר	
ḡſt luc ʿ lōge habitās. grex remi	ᵒoēs ʿlapides ʿaltarisᵍ ſicut	אַבְנֵי	
ὥσπερ δρυμὸς μακρὰν τὸ κατοικούμενον. τοίμνιον ἀπε	lapides ᵇ cineris ʿ allifos :	מִזְבֵּחַ	
flus, erit ſicut grex vereticꝰ. τ erit mul	ʿnon ʿ ſtabūtᵐᵐ luci ʳ & delu	כְּאַבְנֵי	
μθὼν ἔρημος ὡς τοίμνιον κατελειμμθὸν. καὶ ἔσαι πο	bra. ᶠ Ciuitas ᵒ eni ᵖ munita	גֵּר	
to tpe in paſcua. τ ibi redeſcent: τ poſt	ʿdeſolata erit: ᵍ ſpecioſa	מְנֹרָה	
λὺ χρόνοι εἰς βόσκημα · καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται, καὶ με τὰ	ʿrelinq̄tur: & ʳdimittetur	וְאֲשֵׁרִים	
multū tpe nō erit ⁱⁿ ea oē viride: qz	ʿq̄ſi deſertū. ʲ Ibi ʳ paſcetur	חַמָּנִים	
πολὺν χρόνον οὐκ ἔσαι ἐν αὐτῇ πᾶν χλωρόν, διὰ γὰ	ʿvitulus ʲ & ibi ʳ accubabit:	וְלֹא	
erſicatiḡ. mulieres ʲ venīēs ab ſpectaculo xentte. nō eſt po	& conſumet ʿ ſūmitates	יְהִי	
ξηραθήναι. γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας σύντε. οὐ γὰρ λα	eius. ᶠ In ſiccitate ᵍ meſſis	כָּל	
pul ᵖ eſt hūs ʲ intellectꝰ. ꝑpterea nō miſerebit ḋ ſe	illius ʿ cōterētur ʿ mulieres	בַּל	
ός ἐστιν ἔχων σύνεσιν · διὰ τοῦτο οὐ μὴ οἰκτιρήσῃ ὁ ποιή	ʿveniētes & ʲ docētes ᵐ eā.	יָבִין	
cit eos: neq; ḋ plasmauit eos nō miſerebit. τ	ᵒNō ʿeſt ᵐ eniᵖ ppls ᵍ ſapiēs:	יְצָרָם	
σας αὐτούς, οὐ θέ ὁ πλάσας αὐτοὺς οὐ μὴ ἐλεήσῃ. καὶ	ᵖpterea ᵐ nō ʿmiſerebitur	לֹא	
erit in . die illa: cōcludet dñs a foi	eius ʿ qui fecit eī ᵒ & qui for	יְרַחֲמֵם	
ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, συμφράξει κύριος ἀπὸ τῆς θλί	mauit eū ᵐ nōᵖ pcet ei. ᵍ Et	וְיֹצְרֵם	
ſe fluminis vſq ad torrentē egypti. vos aūt cōgregate	erit ʰ i die ʲ illa ʲ excutiet ᵏ dns	לֹא	
φυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως χειμοκούρων. ὑμεῖς δὲ συνάγετε	ʲ ab alueo ʲ fluminis ʲ vſq	יְחֹנְנֵם	
filios iſrael ḡ vnū vnū. τ erit in die il	ad ʲ torrentē ᵐᵐ egypti : ᵑ &	וְיֵיצֵם	
τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ κατὰ ἕναἕνα. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί	vos ᵒ cōgregabimini ᵖ vnꝰ	לֹא	
la clangēt tuba magna τ veniēt ḡ peri	& ᵍ vnꝰ ʳ filiᵑ ʲ iſrael. ˢ Et erit	יְחֹנְנֵם	
νη σαλπιοῦσι τῇ σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ καὶ ἥξουσιν οἱ ἀπο	ʲ in die ʲ illa: oooooooooo	וְהָיָה	
erūt in regiōe aſſyrioꝝ τ ḋ perierāt in	ʲ clāgetur ʲ i tuba ᵗ magna:	בַּיּוֹם	
λόμοι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀσυρίων, καὶ οἱ ἀπολόμοι ἐν	ᵘ & veniēt ʲ qui ṗditi ſtierāt	הַהוּא	
	ᵛ de terra ʲ affyriorum : ʲ &	יִתָּקַע	
	qui electi erant ᵍ de terra	בְּשׁוֹפָר	
		גָּדוֹל	
		וְנָאבְדִים	
		בְּאֶרֶץ	
		אַשּׁוּר	
		וְהַנִּדָּחִים	
		בְּאֶרֶץ	

מִצְרַיִם ׀ וְהִשְׁתַּחֲווּ ׀ לַיהוָה ׀ בְּהַר קָדֶשׁ ׀ בִּירוּשָׁלִָם׃

Ca.xxviij

הוֹי עֲטֶרֶת גְּאוּת שִׁכֹּרֵי אֶפְרַיִם וְצִיץ נֹבֶל צִבְיַ תִּפְאַרְתּוֹ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ גֵּיא שְׁמָנִים הַלּוּמֵי יָיִן׃

הִנֵּה חָזָק וְאַמִּיץ לַאדֹנָי כְּזֶרֶם בָּרָד שַׂעַר כָּטֶב מַיִם כַּבִּירִים שֹׁטְפִים הִנִּיחַ לָאָרֶץ בְּיָד׃ בְּגַאֲוָה

תֵּרָמַסְנָה עֲטֶרֶת גְּאוּת שִׁכֹּרֵי אֶפְרָיִם׃ וְהָיְתָה צִיצַת נֹבֶל צִבְיַ תִּפְאַרְתּוֹ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ גֵּיא שְׁמָנִים כְּבֹכּוֹרָה בְּטֶרֶם קַיִץ אֲשֶׁר יִרְאֶה רֹאֶה בְּעוֹדָהּ בְּכַפּוֹ יִבְלָעֶנָּה׃

בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה צְבָאוֹת לַעֲטֶרֶת צְבִי וְלִצְפִירַת תִּפְאָרָה לִשְׁאָר עַמּוֹ׃ וּלְרוּחַ מִשְׁפָּט לַיּוֹשֵׁב עַל הַמִּשְׁפָּט וְלִגְבוּרָה מְשִׁיבֵי מִלְחָמָה שַׁעְרָה׃ וְגַם אֵלֶּה בַּיַּיִן שָׁגוּ וּבַשֵּׁכָר תָּעוּ כֹּהֵן וְנָבִיא שָׁגוּ בַּשֵּׁכָר נִבְלְעוּ מִן הַיַּיִן תָּעוּ בַּשֵּׁכָר פָּקוּ בָּרְאָה שָׁגוּ בַּמַּשְׁפָּט כִּי כָל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צוֹאָה בְּלִי מָקוֹם׃ אֶת מִי יוֹרֶה דֵעָה וְאֶת מִי יָבִין שְׁמוּעָה גְּמוּלֵי מֵחָלָב עַתִּיקֵי מִשָּׁדָיִם׃ כִּי צַו לָצָו צַו לָצָו קַו לָקָו קַו לָקָו זְעִיר שָׁם׃ כִּי בְלַעֲגֵי שְׂפָה וּבְלָשׁוֹן אַחֶרֶת יְדַבֵּר אֶל הָעָם הַזֶּה׃ אֲשֶׁר אָמַר אֲלֵיהֶם זֹאת הַמְנוּחָה הָנִיחוּ לָעָיֵף וְזֹאת הַמַּרְגֵּעָה וְלֹא אָבוּא שְׁמוֹעַ׃ וְהָיָה לָהֶם דְּבַר יְהוָה צַו לָצָו צַו לָצָו קַו לָקָו קַו לָקָו זְעִיר שָׁם זְעִיר שָׁם׃ לְמַעַן יֵלְכוּ וְכָשְׁלוּ אָחוֹר וְנִשְׁבָּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכָּדוּ׃ לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה אַנְשֵׁי לָצוֹן מֹשְׁלֵי

egypti:& adorabũt dñm in monte sco in hierusalem.

28.

Oe coronę superbie ebriis effraim: & flori decidenti glorie exultatiois eius qui erãt in vertice vallis pinguis sime errantes a vino: Ecce validus & fortis dominus sicut impetus grandinis turbo cõfringes: sicut ipetus aquarũ multarũ inundantiũ & emissarum sup terrã spargens. Pedibus cõculcabit corona superbie ebriorum effraim & erit flos decidens glorie exultatiois eius qui est sup verticẽ vallis pinguium :qũ tẽporaneũ ante maturitatẽ autũni. Quẽ cũ aspexerit videns statim vt mãu tenuerit deuorabit illud. In die illa erit dominus exercituum corona gloriæ: & fertu exultationis reliquo populi sui : & spiritus iudicii sedenti super iudiciũ & fortitudo reuertentibus de bello ad portam. Verũ hi quoq; pre vino nescierũt: & pre ebrietate errauerũt. Sacerdos & ppheta nescierũt pre ebrietate :absorpti sunt a vino: errauerũt pre ebrietate :nescierũt videntẽ ignorauerũt iudicium. Oẽs eni mense replete sũt vomitu fordiũq: ita vt nõ esset vltra locus. Quẽ docebit scientiã & quẽ intelligere faciet auditũ? Ablactatos a lacte: aulsos ab vberibus: quã mãda remanda: manda remãda: expecta reexpecta :expecta reexpecta: modicũ ibi modicũ ibi. In loquela eni labii & lingua altera loqtur ad populum istum: cui dixit . Hec est reges mea: refocite lassũ: & hoc est meũ refrigerium: & noluerũt audire. Et erit peis verbũ dñi mãda remanda: expecta reexpecta: expecta reexpecta :modicũ ibi modicum ibi :vt vadãt & cadant retrorsum: & cõterãtur & illaqueẽtur & capiãtur. Propter hoc audite verbũ dñi viri illusores q dñamini sup

egrpto. τ adorabũt dñm sup montẽ αἰγύπτῳ· καὶ προσκυνήσουσι τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιον ἐν ἱερουσαλήμ.

Ca.28.

Ὁ ὀλαὶ τῷ στεφάνῳ τῆς ὕβρεως οἱ μισθωτοὶ ἔφραιμ τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς δόξης ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἰμ. τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς δόξης ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τοῦ παχέος. οἱ μεθύοντες ἄνευ οἴνου. ἰδοὺ fortis τ dux furor dñi sicut grãdo ẽ defer ἰσχυρὸς καὶ σκληρὸς ὁ θυμὸς κυρίου ὡς χάλαζα καταφερομένη ὄμβρος πολὺ πλῆθος σφοδρὸν χωρὰ ἐν τῇ γῇ τοῦ et manib. τ pedib cẽcut σει ἀπάτουσιν ταῖς χερσί· καὶ τοῖς ποσὶ κατασ cabitur corona iuric. mercenarii πατηθήσεται ὁ στέφανος τῆς ὕβρεως. οἱ μισθωτοὶ τοῦ ephraim τ erit flos cadẽs de spe ἐφραίμ. καὶ ἔσαι τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς ἐλπίδος glie in sumitate mõtis excelsi. sicut p τῆς δόξης ἐπ᾽ ἄκρου τοῦ ὄρους τοῦ ὑψηλοῦ· ὡς πρόcox ficus: vidẽs cã: priusq; in manũ cã δρομος σύκου, ὃ ἰδὼν αὐτό, πρὶν εἰς τὴν χεῖρα αὐτὸ capiat: volet illã deuozare. die illa λαβεῖν, θελήσει αὐτὸ καταπιεῖν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ erit dñs sabaoth corona spei oma ἔσαι κύριος σαβαὼθ ὁ στέφανος τῆς ἐλπίδος ὁ πλα ta gña: relicto meo ppło τ de κείς τῆς δόξης, τῷ καταλειφθέντι μου λαῷ καὶ καrelinquet in spũ iudicii sup iudicatũ. τ ταλειφθήσεται ἐν πνεύματι κρίσεως ἐπὶ κρίσιν· καὶ fortitudiné phẽbitũ iterficere.hi cũ vino occepti ἰσχὺν κωλυόντων ἀνελεῖν. οὗτοι γὰρ οἴνῳ πεπλανημε sunt. errauerũt ppter siceră sacerdos τ pμθοι εἰσίν. ἐπλανήθησαν διὰ τὸ σίκερα. ἱερεὺς καὶ προ pheta excidẽt mẽte ppter vinũ. vacillaueẽt ab φήτης ἐξέστησαν διὰ τὸν οἶνον. ἐσείσθησαν ἀπὸ τῆς ebrietate sicere: errauerũt. hoc est phãma. μέθης τοῦ σίκερα, ἐπλανήθησαν. τοῦτό ἐστι φάσμα. maledictio comedet hoc cõtiũ. hoc cũ cõtiũ p ἀρὰ ἐδέδοται ταύτην τὴν βουλήν· διότι γὰρ ἡ βουλὴ ἔνε pter auaritiã. cui ãnũciauim mala. τ cui κεν πλεονεξίας. τίνι ἀνηγγείλαμεν κακά. καὶ τίνι ãnũciauim nũciũ. ablactati a ἀπηγγείλαμεν ἀγγελίαν. οἱ ἀπεγαλακτισμένοι ἀπὸ lacte. τ abstracti ab vbere.tribulatio γάλακτος. καὶ οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαζῶν. θλῖ nẽ sup tribulationẽ. expecta spẽ sup spẽ ψιν ἐπὶ θλῖψιν· προσδόκησον ἐλπίδα ἐπ᾽ ἐλπί adhuc parũ adhuc parũ: ppł trifionẽ labio δι᾽ ὀλίγου μικρὸν ἐτιμικρόν, διὰ φαυλισμὸν χειλέ rũ. ppł lingua altera qz loqtur ppło ων. διὰ γλώσσης ἑτέρας ὅτι λαλήσουσι τῷ λαῷ τοῦ huic dicẽtes ei. hec requies cfurten τῳ λέγοντες αὐτῷ· τοῦτο τὸ ἀνάπαυμα τῷ πεινῶν ti τ hec cõtriũ: τnõ voluerũt audire. τ τι καὶ τοῦτο τὸ συντρίμμα, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἀκούειν· καὶ erit eis sermo dei: tribulatio sup tribulationẽ: spes ἔσαι αὐτοῖς τὸ λόγιον τοῦ θεοῦ, θλῖψις ἐπὶ θλῖψιν, ἐλπὶς sup spẽ: adhuc parũ adhuc parũ. vt vadãt τ ἐπ᾽ ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν ἔτι μικρόν· ἵνα πορευθῶσι καὶ cadãt in retro: τ pericliteñ τ cõte πέσωσιν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ κλασθήσωσι καὶ συντρι rantur τ capiãtur: ppter hoc audite ver βῶσιν καὶ ἁλῶσιν, , διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγ bũ dñi viri tribulati. τ principes γον κυρίου ἄνδρες τεθλιμμένοι. καὶ οἱ ἄρχοντες

ppli hui in hierlm. qz dixistis fecimus testamẽtũ cũ inferno: τ cũ morte σαμεν διαθήκην μετὰ τοῦ ᾅδου, καὶ μετὰ τοῦ θανάτου pactũ. tẽpestas irruẽs si ptrãsierit: nõ veniet συνθήκην κατοχὴς φερομένη ἐὰν παρέλθῃ, οὐ μὴ ἔλθῃ Amos nobis. posuim medaciũ spẽ nostrã: τ mẽda 9.c. ἡμῖν· ἐθέμεθα ψεῦδος τὴν ἐλπίδα ἡμῶν, καὶ τῷ ψεύ cio ptegemur. ppłhoc sic dicit dñs: δοῦ σκεπασθησόμεθα. διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος, ecce ego imittã in fundamẽta sõ lapidẽ pciosum ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ εἰς τὰ θεμέλια σιὼν λίθον πολυτελῆ electũ angulare pciosum in fundamẽta cr. ἐκλεκτὸν ἀκρογωνιαῖον ἔντιμον εἰς τὰ θεμέλια αὐτῆς. ro. 9.8 τ credẽs in eo nõ cõfundet. τ ponã καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐμὴ καταισχυνθῇ. καὶ θήσω iudiciũ in pdem. at nũa mea in stateras: κρίσιν εἰς ἐλπίδα. καὶ ἔλεημοσύνην μου εἰς σταθμούς, τ q credit frustra mẽdacio. qz nõ ptrãsE bit vos tẽpestas τ nõ auferet vobis testamẽtũ ὃν ὑμᾶς καταιγὶς καὶ μὴ ἀφελῇ ὑμῶν τὴν διαθήκην τοῦ mortis τ spes vra q ad iferniũ nõ pertheγάτου καὶ ἡ ἐλπὶς ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν ᾅδην οὐμὴ ἐμ manebit.tẽpestas veniẽs si ptrãsierit: eritis ei μείνῃ· καταιγὶς φερομένη ἐὰν παρέλθῃ, ἔσεσθε αὐτῇ in cõculcatiõe. cũ ptransierit:tollet vos mane τὴ καταπάτημα. ὅταν παρέλθῃ,ἀνᾐρεται ὑμᾶς πρωΐ is cõculcationẽ. Quicunq; pertrãsierit: mane diluculo pertransibit in die & in nocte: & intellectu tantummodo fola vexatio intellectũ dabit auditui. Coangustatũ est enim stratũ ita vt alter decidat: & palliũ breue vtrũq; operire non põt. Sicut enim in monte diuisionũ stabit dñs: sic in valle q̃ est in gabaõ irascetur: vt faciat opus suum :alienum est opus eius: vt operetur opus suũ. Peregrinũ est opus eius ab eo. Et nunc nolite illudere ne forte cõfringatur vincula vra. Consummationẽ enim & abbreuiationẽ audiui a domino exercituũ sup vniuersam terram. Auribus pcipite & audite voce meã: attendite & audite eloquiũ meũ. Nunqd tota die arabit arans vt serat :proscindet & fartiet humũ suã? Nonne cum adequauerit faciem eius: feret eos gith & cyminũ sparget: & ponet tritici cũ pordine & ordeum & milium & viciam in fini boẽ suis. Et erudiet illũ in iudicio: deus suus docebit illum. Non enim in serris tribulabitur git :nec rota plaustri sup cyminũ circuibit: sed virga excutietur git: & cyminũ baculo: panis aũt cõminuetur. Verũ non in perpetuũ triturãs triturabit illũ

populum meum qui est in hierusalem. Dixistis enim: percussimus fedus cum morte: & cum inferno fecimus pactum. Flagellum transiens nõ veniet ad nos: quia posuimus mẽdaciũ spem nostrã: & mẽdacio protecti sumus. Idcirco hec dicit dñs deus. Ecce ego mittã in fundamẽtis lapidem pciosum angulare in fundamẽtis firmis: lapidem probatũ: angulare pciosum: in fũdamẽto fũdatũ. Qui crediderit non festinet. Et ponã in pondere iudiciũ: & iustitiã in mẽsura. Et subuertet grando spem mẽdacii: & ptectionem aquę inundabũt: & delebitur fedus vrm cũ morte: & pactũ vrm cũ inferno nõ stabit. Flagellum inundãs cum transierit: eritis ei in cõculcationẽ. Quicunq; pertrãsierit: tollet vos: quoniã mane diluculo pertransibit in die & in nocte: & intellectum tantummodo fola vexatio intellectũ dabit auditui. Coangustatũ est enim stratum ita vt alter decidat: & pallium breue vtrũq; operire non põt. Sicut enim in monte diuisionis stabit dñs: sicut in valle q̃ est in gabaõ irascetur vt faciat opus suum: alienum est opus eius: vt operetur opus suum. Peregrinus est opus eius ab eo. Et nunc nolite illudere ne forte cõfringatur vincula vra. Consummationẽ enim & abbreuiationẽ audiui a domino exercituũ super vniuersam terram. Auribus pcipite & audite voce meã: attendite & audite eloquium meum. Nunquid tota die arabit arans aratri? aut semper aperiet & proscindet glebas terræ? nonne cum adequauerit faciem eius: feret eos gith & cyminum sparget: & ponet triticum pordine & ordeum & milium & viciam in fini boẽ suis. Et erudiet illum in iudicio: deus suus docebit illum. Non enim in serris tribulabitur git :nec rota plaustri super cyminum circuibit: sed virga excutietur git: & cyminum baculo: panis autem cõminuetur. Verum non in perpetuum triturãs triturabit illum

וְהָמֻם ׀ גִּלְגַּל ׀ עֲגֻלָתוֹ ׀ וּפָרָשָׁיו ׀ לֹא
יְדוּקְּנוּ נָם זֹאת מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת
פָּלְאוּ עֲצָה הַפְלִיא עֲשָׂה תֻּשִׁיָּה׃ פ
הוֹי אֲרִיאֵל אֲרִיאֵל
קִרְיַת חָנָה דָּוִד סְפוּ שָׁנָה עַל
שָׁנָה חַגִּים יִנְקֹפוּ ׃ וַהֲצִיקוֹתִי
לַאֲרִיאֵל וְהָיְתָה תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה
וְהָיְתָה לִי כַּאֲרִיאֵל׃ וְחָנִיתִי כַדּוּר
עָלַיִךְ וְצַרְתִּי עָלַיִךְ מָצֹב וַהֲקִימֹתִי
עָלַיִךְ מְצֻרוֹת ׃ וְשַׁפָלְתְּ מֵאֶרֶץ
תְּדַבְּרִי וּמֵעָפָר ׀ תְּשַׁח אִמְרָתֵךְ
וְהָיָה כְאוֹב מֵאֶרֶץ קוֹלֵךְ וּמֵעָפָר
אִמְרָתֵךְ ׀ תְּצַפְצֵף ׃ וְהָיָה כְאַבָק
דַק הָמוֹן זָרָיִךְ וּכְמֹץ עֹבֵר הָמוֹן
עָרִיצִים וְהָיָה לְפֶתַע פִּתְאֹם ׃
מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת תִּפָקֵד בְּרַעַם
וּבְרַעַשׁ וְקוֹל נָדוֹל סוּפָה וּסְעָרָה
וְלַהַב אֵשׁ אֹכְלָה ׃ וְהָיָה כַּחֲלוֹם
חֲזוֹן לַיְלָה הָמוֹן כָּל הַגּוֹיִם הַצֹּבְאִים
עַל אֲרִיאֵל וְכָל צָבְיָהּ וּמְצֻדָתָהּ
וְהַמֵּצִיקִים לָהּ ׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר
יַחֲלֹם הָרָעֵב וְהִנֵּה אוֹכֵל וְהֵקִיץ
וְרֵקָה נַפְשׁוֹ וְכַאֲשֶׁר יַחֲלֹם הַצָּמֵא
וְהִנֵּה שׁוֹתֶה וְהֵקִיץ וְעַיִף
וְנַפְשׁוֹ שׁוֹקָקָה כֵּן יִהְיֶה הָמוֹן כָּל
הַגּוֹיִם הַצֹּבְאִים עַל הַר צִיּוֹן ׃
הִתְמַהְמְהוּ וּתְמָהוּ ׀ הִשְׁתַּעֲשְׁעוּ
וְשַׁעוּ שִׁכְרוּ וְלֹא יַיִן נָעוּ וְלֹא
שֵׁכָר ׃ כִּי נָסַךְ עֲלֵיכֶם יְהוָה רוּחַ
תַּרְדֵּמָה וַיַּעַצֹם אֶת עֵינֵיכֶם
אֶת הַנְּבִיאִים וְאֶת רָאשֵׁיכֶם
הַחֹזִים כִּסָּה ׃ וַתְּהִי לָכֶם חָזוּת
הַכֹּל כִּדְבְרֵי הַסֵּפֶר הֶחָתוּם אֲשֶׁר
יִתְּנוּ אֹתוֹ אֶל יוֹדֵעַ הַסֵּפֶר לֵאמֹר
קְרָא נָא זֶה וְאָמַר לֹא אוּכַל
כִּי חָתוּם הוּא ׃ וְנִתַּן הַסֵּפֶר עַל

"neqꝫ vexabit eum ˢrota
ʳplaustrꝰ nec' vngulis suis
ᵇcõminuet eum. Et ᵇhoc
ᵃa domino deo ᵉexercituũ
ᵇexiuit vt' mirabile faceret
ᵉconsiliũ: & magnificaret
ᵐiusticiam. 29.
Vᴱ ariel ʳariel ∞∞∞
ᵒciuitas quam ᶜexpugnauit ᶠdauid. ᵈAdditꝰ est
ᵇannus ᵃad annũ: ᵍsolemnitates ᵐeuolute sunt. ᴱEt
circũuallabo ᵒariel: ᶠ& erit
ᵍtristis & mereris ∞∞∞
ᵉet erit ᶜmihi" quasi ariel.
ᴱEt circũdabo ᵍꝗi spherã
ᵐin circuitu tuo: ᵃ& iaciã
ᵇcõtra te ᶜaggerᵉ & munimẽta ponã ᵗin obsidionẽ
ᵗuã. ᶠHũiliaberis: ᵇde terra ᵃloqueris: ᵐ& de humo
ᵗaudietur ᵐ eloquiũ tuũ.
ᴱEt ᵉritᵉ ꝗi phytonis ᵈde
terra ᵍvox tua: ᶠ& de humo
ᵉeloquium tuum ᵗmusitabit: ᵐ& erit ᵃsicut puluis ∞
ᵗenuis ᵇ multitudo ᵛētũlatiũ te: ᵍ& sicut faulla ᵖtrã
siẽs ᵐ multitudo eorũ ᵍq cõtra te ᵉpualuerũt. ᶠEritqꝫ
ʳrepẽte: ᵇcõfestim ᵃa dño
ᵉexercituũ ᵐ visitabitur ᵐin
tonitruo ᵒ & cõmotione
terre: ᵖ& voce ᵐ magna ᵗturbinis ᵐ & tẽpestatis: ᵍ& flãma ᵐignis ᵈ deuorãtis. ᶠEt
erit sicut somniũ ᵛ visionis
ᵇnocturne ᵐ multitudo ᵒ oim
ᵍgẽtiũ ᵍq dimicauerũt ᵇcõtra ᵃariel: ᵍ& oẽs ᵍq militauerũt ᵛ & obfederũt ᵐ & pualuerũt aduersus ᵉ eã. ᵒ Et
ᵖsicut ᵍ somniat ᵉ esuriẽs ᵉ &
ᵍcomedit: ᵐ cũ aũt fuerit expgefactus ᵗ vacua ᶜ eius ei?.
Et sicut ᵗ somniat ᵇ sitiens
& ᵒ bibit: ᵍ& postq̃ fuerit
ᵉexpgefactus ᵃ adhuc ᵉ sitit:
ᵇ& anima eius ᵗ vacua est:
ᵃsic ᶠ erit ᵐ multitudo ∞∞∞
ᵐoim ᵒ gentiũ ᵍq dimicauerunt ᵍ cõtra ᶠ montẽ ᵉ sion.
ᶜObstupescite ᵇ & ammiramini: ᵃ fluctuate ∞∞∞
ᵃ& vacillate; ᵇ inebriamini
ᵃ& nõ ᵃ vino: ᶜ mouemini
ᵇ& nõ ᵃb ebrietate: ᵍqm
ᵍ insunt ᵇ vobis ᵈ dñs ᵉ spũ
ᵍ soporis. ᵐ Claudet ᵉ oculos vestros: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠ prophetas ᵍ & ᵉ principes
vestros ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ qui vident visiones ᵉ operiet. ᵏ Et erit ᵛ vobis ᵇ visio
ᵐ omniũ ᵖ sicut verba ᶜ libri
ᵇ signati: ᵖ quem ᶜ cum ∞∞
ᵍ dederint ᵉ scienti ᵐ litteras:
ᵍ dicent: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐ lege ᵒ istum: ᵖ & respondebit ᵒ nõ ᵍ possũ: ᵗ signatꝰ
ᵉ est ᵉni. ᵏ Et dabitur ᵇ liber
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

nec vox amaritudinis mee cõculcabit vos. τ
οὐ δὲ φωνὴ τῆς πικρίας μου καταπατήσει ὑμᾶς. καὶ
hec a dño sabaoth egressa fũt poztẽta.
ταῦτα παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐξῆλθεν τὰ τέρατα.
inite cõsiliũ. exaltate vanã cõsolationẽ.
βουλεύσασθε. ὑψώσατε ματαίαν παράκλησιν. Ca. 29
Uᴱ civitas ariel. quã dauid expugnauit: cõ
Οὐαὶ πόλις ἀριὴλ. ἣν δαυὶδ ἐπολέμησεν, συν-
gregate germina ānũ sup annũ. comedentia esti
καγάγετε βυνήματα ἐνιαυτὸν ἐπ' ἐνιαυτόν. φάγεσθε ἰαρὰ
cũ moab. tribulabo eũ ariel. τ erit eius
σὺν μωάβ. ἐκθλίψω ἰαρὰ ἀριὴλ. καὶ ἔσαι αὐτῆς ἡ
fortitudo τ diuitie mihi. τ circũdabo sicut dauid
ἰσχὺς καὶ ὁ πλοῦτος ἐμοί. καὶ κυκλώσω ὡς δαυὶδ
sup te. τ circũdabo in te vallũ. τ edificabo
ἐπὶ σέ. καὶ κυκλώσω εἰς σὲ χάρακα. καὶ οἰκοδομήσω. ponã circa te turres τ humiliabunt.
σω. ἀπὸ γῆς σὺ λαλήσεις καὶ ἐκ γῆς ἀπὸ ῥημάτων σου
sermões tui in terrã. τ in terrã verba tua oc-
λόγοι σου εἰς τὴν γῆν. καὶ εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου δυ-
cidẽt. τ erit sicut loquẽtes de terra vox
σωπήσουσιν. καὶ ἔσαι ὡς οἱ φθεγγόμενοι ἐκ τῆς γῆς ἡ φωνή
tua. τ vsqad pauimẽtũ vox tua ifirmabit. τ
σου. καὶ πρὸς τὸ ἔδαφος ἡ φωνή σου ἀδρανήσει. καὶ
erũt sicut pulus de rota diuitie ipio
ἔσαι ὡς κονιορτὸς ἀπὸ τροχοῦ ὁ πλοῦτος τῶν ἀσε-
rũ: τ sicut faulla ꝗ rapit multitudo eox ꝗ oppũserũt
βῶν, καὶ ὡς χοῦς φερόμενος πλῆθος τῶν θλιβόντων
te: τ erit sicut pũct⁹ repẽte a dño ta
σε, καὶ ἔσαι ὡς σῖγμὴ παραχρῆμα παρὰ κυρίου σα-
baoth. visitatio eũ erit cũ tonitru τ cõmotiõe
βαὼθ. ἐπισκοπὴ παρ ἔσαι μετὰ βροντῆς καὶ σεισμοῦ
τ voce magna. tẽpestas valida τ flãma ig-
καὶ φωνῆς μεγάλης. καταιγὶς φερομένη καὶ φλὸξ πυ-
gnis deuorãs. τ erũt sicut ifomniãs in som
ρὸς κατεσθίουσα. καὶ ἔσαι ὡς ὁ ἐνυπνιαζόμενος ἐν ὕπ-
nio diuitie gẽtiũ oim. ꝺẽtiq̃ militauerũt
νῳ ὁ πλοῦτος τῶν ἐθνῶν πάντων. ὅσοι ἐπεστράτευσαν
cõtra ariel. τ oẽs q̃ pugnauerũt cõtra ip̃e
ἐπὶ ἀριήλ. καὶ πάντες οἱ στρατευσάμενοι ἐπ' ἰε-
rusalẽ τ oẽs cõgregati sup eã τ tri-
ρουσαλὴμ καὶ πάντες οἱ συναγωγοὶ ἐπ' αὐτὴν καὶ οἱ θλί-
bulãtes eã. τ erũt sicut in somno bibẽtes τ
βοντες αὐτήν. καὶ ἔσονται ὡς οἱ ἐν ὕπνῳ πίνοντες καὶ
comedẽtes. τ cũ surrexerit: vanũ eox ꝺ insomniũ.
ἔδοντες. καὶ ἐξαναστάντων, μάταιον αὐτῶν τὸ ἐνύπνιον.
τ quẽadmodũ ifomniat sitiẽs τ bibẽs: τ cũ sur
καὶ ὃν τρόπον ἐνυπνιάζεται ὁ διψῶν καὶ πίνων, καὶ ἐξα-
rexerit adhuc sitit. at aia ei? frustra sperauit: sic
ναστὰς ἔτι διψᾷ. ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς κενὸν ἤλπισεν, οὕ-
erũt diuitie oim gẽtiũ: quotquot
τως ἔσαι ὁ πλοῦτος πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἐπεστρά-
tauerũt cõtra mõtẽ sion. defecite. obstupescite τ ime
τευσαν ἐπὶ τὸ ὄρος σιών. ἐκλυθήτε. ἔκστητε καὶ κραι-
biamini nõ a sicera neqꝫ a vino. qz potas
παλήσατε. ὅτι οὐκ ἀπὸ σίκερα οὐδὲ ἀπὸ οἴνου. ὅτι πεπό-
nit vos dñs spũ cõpũctionis. τ claudet
κεν ὑμᾶς κύριος πνεύματι κατανύξεως. καὶ καμμύσει
oculos eox τ pphetas ᵖ suos τ
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ τῶν προφητῶν αὐτῶν καὶ τῶν
principũ suox videtes ablcõdita. τ eſt vobis
ἀρχόντων αὐτῶν οἱ ὁρῶντες τὰ κρυπτά. καὶ ἔσονται ὑμῖν
oia verba hec sicut verba libri
πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ὡς οἱ λόγοι τοῦ βιβλίου
signati hui⁹ cuicq̃ dederit illi homi
τοῦ ἐσφραγισμένου τούτου ᾧ ἐὰν δῶσιν αὐτὸ ἀνθρώ-
ni scienti ifa dicẽtes: lege ista.
πῳ ἐπισταμένῳ γράμματα λέγοντες, ἀνάγνωθι ταῦτα.
τ dicet. nõ possum legere signatꝰ est enĩ. τ
καὶ ἐρεῖ. οὐ δύναμαι ἀναγνῶναι ἐσφράγισται γάρ. καὶ
dabitur liber iste in manus hois
δοθήσεται τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς χεῖρας ἀνθρώπου

ne scienti litteras: dicẽ
turq̃ ei: lege: ∞∞∞∞∞∞
& respondebit: nescio
litteras. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Et dixit dominus. Eo
q appropinquãt populus
iste ore suo: & labijs suis
glificat me: cor aũt eius
longe est a me: & timu
erunt me ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
mandato hominum &
doctrinis: ideo ecce ego
addam vt' ammiratione
faciam populo huic mi
raculo grãdi & stupẽdo.
Peribit enĩ sapia a sapiẽtibꝰ eius: & intellect' prudẽtiũ eius abscõdetur. Ve
q pfundi estis corde vt a
dño abscondatis cõsiliũ
quorum' sunt in tenebris opera: & dicunt. ∞
Quis videt nos & quis
nouit nos? Peruersa est
hec vra cogitatio: q̃ si
lutũ cõtra figulũ cogitet
& dicat opꝰ factori suo:
nõ fecisti me: & figmentũ dicat fictori suo: non
intelligis. Nõne adhuc
in modico & in breui cõuertetur libanꝰ in chermel: & chermel in saltũ
reputabitur? Et audient
in die illa surdi verba libri. τ q̃ in
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κωφοὶ λόγους βιβλίου. καὶ οἱ ἐν τῷ
tenebris & caligine
oculi cecorum ∞∞∞∞∞
videbunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& de tenebris & caligine
oculi cecorum ∞∞∞∞∞
videbunt. Et addent mites in domino ∞∞∞∞∞
letitia: & pauperes homines in sancto ∞∞∞∞∞
israel exultabũt: ᵒ qm̃
defecit qui pualebat: cõsumatus est illusor: & fuc
cisi sunt oẽs q vigilabãt
sup iniqtatẽ q peccare faciebãt hoies in verbo: &
arguentẽ in porta supplãtabit: & declinauerũt frustra a iusto. Propter hoc
hec dicit dñs ad domũ
iacob q redemit abraã.
Nõ modo cõfundetur
iacob: nec modo vultꝰ
eius erubescet: sed ∞∞
cũ viderit filios suos opa
manũ meaꝝ in medio
sui sanctificantes nomẽ
meũ: & sanctificabunt sanctum iacob & deum israel predicabunt ∞∞∞∞∞
& scient errantes spiritu intellectum: & murmu
tatores discent legem.

30.

Ue filii defertores ∞
dicit dominus vt facere
consilium & non ∞
ex me: & ordiremini telã
& non per spiritũ meũ:

οὐ σκέλλω λέγε· ὅτι γράμματα, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἀνάγνωθι τοῦτο.
τ dicet nõ scio lras. τ ait dñs. appropi
καὶ ἐρεῖ· οὐκ ἐπίσταμαι γράμματα. καὶ εἶπε κύριος· ἐγγί
ꝫt mihi pplus ille ore suo: labijs honorãt
ζει μοι ὁ λαὸς οὗτος σώματι αὐτοῦ, τοῖς χείλεσι τιμῶσί
me. at cor eox longe abest a me. frustra aũt
με· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. μάτην δὲ
colũt me: docẽtes pcepta hoim τ
σέβονταί με, διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων καὶ δι
doctrinas. ꝓpterea ecce ego addã vt trãsferã
δασκαλίας. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ προσθήσω τοῦ μεταθεῖ
ppũ istũ. τ trãsferã eos. τ pdã
ναι τὸν λαὸν τοῦτον· καὶ μεταθήσω αὐτούς· καὶ ἀπολῶ
sapiẽtiã sapientiũ τ intellectꝰ prudẽtiũ: abscõ
τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν κρυ
dã. ve pfundũ cõsiliũ faciẽtes τ nõ ꝑ dñm. ve
φῶ· οὐαὶ βαθεῖαν βουλὴν ποιοῦντες καὶ οὐ διὰ κυρίου. οὐ
in abscõdito cõsiliũ faciẽtes τ erũt i tenebris ope
αἱ δὲ ἐν κρυφῇ βουλὴν ποιοῦντες καὶ ἔσαι ἐν σκότει τὰ ἔρ-
ra eox. τ dicẽt dñs nos vidit: τ dñs nos
γα αὐτῶν· καὶ ἐροῦσι τίς ἡμᾶς ἑώρακεν; καὶ τίς ἡμᾶς
cognouit: ᵍ nos facim⁹. nõne vt lutũ
γνώσεται; ἢ ἃ ἡμεῖς ποιοῦμεν. οὐχ ὡς ὁ πηλὸς τοῦ
figuli reputabitur: ut hec dicet figmentũ figu
κεραμέως λογισθήσεται; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλά-
ri nõ tu me plasmasti? aut factura factori
σαντι οὐ σὺ μὲ ἔπλασας; ἢ τὸ ποίημα τῷ ποιήσαν
suo nõ intelligis? Nõne adhuc
τι οὐ συνετῶς με ἐποίησας; ὀψὲ τι μικρὸν καὶ μετα-
retur liban in saltũ q̃ist mõs chermel. τ mõs
στήσεται ὁ λίβανος ὡς τὸ ὄρος τὸ χερμέλ. καὶ τὸ ὄρος
chermel in saltũ reputabit? τ audiet
τὸ χερμὲλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται; καὶ ἀκούσονται
in die illa surdi verba libri. τ q̃ in
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κωφοὶ λόγους βιβλίου. καὶ οἱ ἐν τῷ
tenebris & caligine
oculi cecorum ∞∞∞∞∞
videbũt τ q̃ in nebula. oculi cecorũ videbũt
σκότει καὶ οἱ ἐν τῇ ὁμίχλῃ. ἀφθαλμοὶ τυφλῶν ὁ-
τ exultabũt mĕdici ꝓpter dñm in letitia. τ
ψονται. καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ διὰ κύριον ἐν εὐφροσύνῃ. καὶ
spe destituti hoies iplebunt lęti
ἀπηλπισμένοι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐμπλησθήσονται εὐφροσύ
tia. defecit iniq̃ τ perit superbꝰ. τ exter
νης. ἐξέλιπεν ἄνομος καὶ ἀπώλετο ὑπερήφανος. καὶ ἐξο
minati sunt iniq̃ agẽtes ꝑ malitia τ facientes
λοθρεύθησαν οἱ ἀνομοῦντες ἐπὶ κακίᾳ καὶ οἱ ποιοῦντες
peccare hoies i verbo. oẽs aũt arguen
ἁμαρτεῖν ἀνθρώπους ἐν λόγῳ. πάντας δὲ τοὺς ἐλέγχον
tes in porta offensionẽ ponẽt. τ obliquauerũt
τας ἐν πύλαις πρόσκομμα θήσουσι. καὶ ἐπλαγίασαν
in iniqs iustũ. ꝓpter hoc hec dicit dñs sup
ἐπ' ἀδίκοις δίκαιον. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ
domũ iacob quã separauit ex abrahã. nõ mõ cõfun
τὸν οἶκον ἰακὼβ ὃν ἀφώρισεν ἐξ ἀβραάμ. οὐ νῦν αἰσχυν
detur iacob: neqꝫ nũc faciẽ mutabit ifi
θήσεται ἰακώβ, οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον μεταβαλεῖ ἰσ
rael. sed cũ viderit filios suos opa mea
ραήλ. ἀλλ' ὅταν ἴδωσι τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου,
ꝓpter me sctificabũt nomẽ meũ. τ sctificabũt sanctum iacob & deum israel timebũt. τ
ctum iacob & deum israel
scient spũ errãtes itelligẽtiã. at
γνώσονται τὸ τῷ πνεύματι πλανώμενοι σύνεσιν. οἱ δὲ
murmuratores discent legem.
γογγύζοντες μαθήσονται νόμους. καὶ ἀγλῶσσαι αἱ
balbutiẽtes discẽt loqui pacẽ.
φελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην. Ca. 30.
Oὐαὶ τέκνα ἀποστάται λέγει κύ· καὶ ἐποίησα
filii apostate hec dicit dñs. τ feci
sti⁹ cõsiliũ nõ ꝑ me τ pactũ nõ ꝑ spũ meũ.
τι βουλὴν οὐδ' ἐμοῦ καὶ συνθήκην οὐδὲ διὰ πνεύματός μου.

Pagina.heb.	Ter.heb.Esa.xxx.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Ter.heb.Esa.xxx.	Pagina.heb.
	לְמַעַן סְפוֹת חַטָּאת עַל חַטָּאת ׃ הָאָבָּה	vt adderetis peccatum super peccatum. ooooo	addere peta sup peta febites vel προσθεῖται ἁμαρτίας ἐφ᾽ ἁμαρτίαις οἱ πορευόμενοι κα	igemuerit: tlic falnaberis. τ sicco vbi fuiſti qñ cõſi	"et quieſcatis s falui eritis.	וְנָחַת תּוֹשַׁעוּן בְּהַשְׁקֵט וּבְטָחָה	יְנָחַת יָתֵא
	הַהֹלְכִים לָרֶדֶת מִצְרַיִם וּפִי לֹא	'Qui ambulatis vt deſcẽ datis i egyptũ: & os meũ nõ interrogaſtis: per	cendere in egyptũ. me aũt nõ iterrogauerit vt auxiliũ παβῆναι εἰς αἴγυπτον· ἐμὲ δὲ οὐκ ἐπηρώτησαν τοῦ βοη	ſeneſcis, τότε σωθήσῃ. καὶ γνώσεις ποῦ ἦσθα ὅτε ἐπε	snoes in vanis. vana fortitudo vra facta	ποίθεις ἐπὶ τοῖς ματαίοις· ματαία ἡ ἰσχὺς ὑμῶν ἐφ᾽ ὧν	תְּהִיה נְבוּרַתְכֶם וְלֹא אֲבִיתֶם ׃	נְבַר אֲבָה
	שְׁאֹל לַעוֹז בְּמַעוֹז פַּרְעֹה וְלַחְסוֹת	tes auxiliũ in fortitudine pharaonis & hũtes fidu	accepterẽt a pharaone: τ vt pregerẽtur ab egyptiis.	θῆναι ὑπὸ φαραώ, καὶ σκεπασθῆναι ὑπὸ αἰγυπτίων.	fugiemus. pter hoc fugietis. τ vltrũs sup equos	וְתֹאמְרוּ לֹא כִּי עַל סוּס נָנוּס עַל	אֲבַר נוּס
	בְּצֵל מִצְרָיִם ׃ וְהָיְתָה לָכֶם מָשׂוֹז	cia in vmbra egypti: & erit vobis fortitudo pha	crit eſi vobis ptectio pharaõis in cõfuſione: τ cõſi	ἐσαι ὑμῖν κοκέπη φαραὼ εἰς αἰσχύνην, καὶ τοῖς ἐπ	fugietis. Et sup veloces ascendemus. ideo	עַל כֵּן תְּנוּסוּן וְעַל קַלִּים נִרְכָּב עַל	קַלַל רָכַב
	בְּפַרְעֹה לָבוֹשֶׁת וְהֶחָסוּת בְּצֵל מִצְרַיִם	raonis & hũtes fiducia in vmbra egypti: & erit vobis fortitudo pha	ἐσαι ὑμῖν ἡ κοκέπη φαραὼ εἰς αἰσχύνην, καὶ τοῖς ἐπ	in egypto opprobrio. qm sunt in tãs pri	velociores erũt qui pſequẽtur vos. per hoc	κֵן תְּנוּסוּן וְעַל קַלִּים נִרְדְּפֵיכֶם ׃ אֶלֶף	כֵּן יָקַלוּ רַדְפֵיכֶם אֶחָד
	לְכִלְמָּה ׃ כִּי הָיוּ בְצֹעַן שָׂרָיו	raonis & fiducia in cõfuſione: & fiducia vmbre egypti in ignominia. Ierãt eni in	ποιῆσαι ἐπ᾽ αἰγυπτίοις ὄνειδος· ὅτι ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	cipes ñũcit mali. fruſtra laborabũt ad pphin:	"Mille hoies a facie terroris vnius: & a facie terroris vnius: &	מִפְּנֵי אֶחָד תָּנֻסוּ עַד אִם נוֹתַרְתֶּם	מִפְּנֵי נָסַר אֶחָד
	וַחֲנֵיסוֹ חָנֵס נָגִיעוּ ׃ כֹּל הָבְאִישׁ	nuncii tui vsq; ad thanes puenerũt. Oẽs confuſi	χηνοὶ ἄγγελοι πονηροί· μάτην κοπιάσουσι πρὸς λαόν,	ᾧ οὐ δυνηθήσεται αὐτοὺς, οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς	quinq; fugietis: donec relinquamini ooooooo	חֲמִשָּׁה תָּנֻסוּ עַד אִם נוֹתַרְתֶּם	נוּס יָתַר
	עַל לֹא לְהוֹעִיל לָמוֹ לֹא לְעֵזֶר	sunt sup pphã q eis pro desse nõ potuit. Nõ fue	ὠφέλειαν, ἀλλ᾽εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Ορασις	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	ἀφεληθήσεται αὐτούς, οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς	כַּתֹּרֶן עַל רֹאשׁ הָהָר וְכַנֵּס עַל	תֹּרֶן כַּנֵּס
	וְלֹא לְהוֹעִיל כִּי לְבֹשֶׁת וְגַם	rũt in auxiliũ & in aliquã vtilitatẽ: sed in cõfuſio	τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Εν τῇ θλί	tione τ ãguſtia leo τ catul leonis i	vtilitatẽ: sed in cõfuſione τ opprobriũ. Vtilio	הַגְּבָעָה׃ וְלָכֵן יְחַכֶּה יְהוָה לְהָנֵנְכֶם	גְּבַע הָגְבָעָה
	לְחֶרְפָּה׃ מַשָּׂא בַּהֲמוֹת נֶגֶב בְּאֶרֶץ	ñũ & ſi opprobriũ. On iumẽtorũ austri. In tra	ἀφέλειαν, ἀλλ᾽εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Ορασις	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	ἀφέλειαν, ἀλλ᾽εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Ορασις	וְרוּם לָכֵן יְרוֹם לְרַחֶמְכֶם כִּי אֱלֹהֵי	רוּם
	צָרָה וְצוּקָה לָבִיא וְלַיִש מֵהֶם צִר	tribulatiõis & ãguſtie: leena & leo ex eis vipe	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	tione τ ãguſtia leo τ catul leonis i	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	מִשְׁפָּט יְהוָה אַשְׁרֵי כָל חוֹכֵי	מִשְׁפָּט חָכָה
	אֶפְעֶה וְשָׂרָף מְעוֹפֵף יִשְׂאוּ עַל פְּנֵי עֹף	ra: & regulus volãs: portates sup humeros iumẽ torũ duitias suas: & sup gibbum camelorũ the	τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Εν τῇ θλί	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	לוֹ כִּי עַם בְּצִיּוֹן יֵשֵׁב יְרוּשָׁלִַם	לוּ כִּי עַם בְּצִיּוֹן יֵשֵׁב יְרוּשָׁלִַם
	כְּתֵף עֲיָרִים חֵילֵיהֶם וְעַל דַּבֶּשֶׁת	saros suos ad populũ q eis deferẽt in auxiliũ & in	de τ aſpides τ genimina aſpidũ volantiũ: ᾗ	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	בֹּכוֹ לֹא תִבְכֶּה חָנוֹן יָחְנְךָ לְקוֹל	בְּכֵה חָנַן
	יִשָּׂא עִיר אֹיֵב אֲשֶׁר לֹא יוֹעִילוּ לָמוֹ	confuſionẽ τ opprobriũ. Oẽs confuſi ſunt sup pphã q eis pro desse nõ potuit. Nõ fue	ἀφέλειαν, ἀλλ᾽εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Ορασις	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	ἀφεληθήσεται αὐτούς, οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς	זַעֲקָתֶךָ כְּשָׁמְעָה אָזְנֶיךָ עָנָךְ׃ וְנָתַן	זָעַק
	גּוֹי מְבֻלָּעִים וְצֹאן וּמְסֻלָּעִים	rũt in auxiliũ & in aliquã vtilitatẽ: sed in cõfuſio	τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Εν τῇ θλί	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	לָכֶם לֶחֶם צַר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא	צוּר
	וְעֵל דְּבָשֶׁת יִנְשָׂא עַל עֲיָרִים חֵילֵיהֶם	ñũ & ſi opprobriũ. On iumẽtorũ austri. In tra	ἀφέλειαν, ἀλλ᾽εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Ορασις	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	ἀφεληθήσεται αὐτούς, οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς	יְהוֹה לֹחֲמֵיךְ עוֹד וְהָיוּ עֵינֶיךָ	כְּנַף יְרֵחַ
	וְנִשְׂגָּב יָרֵחַ׃ אֲשֶׁר פִּתְאֹם לַפֶּתַע יָבוֹא שִׁבְרָה	tribulatiõis & ãguſtie: leena & leo ex eis vipe	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	tione τ ãguſtia leo τ catul leonis i	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ׃ וְאָזְנֶיךָ תִּשְׁמַעְנָה	רָאָה רְאֵה
	וּשְׁבָרָה כְּשֹׁבֶר נֶבֶל יוֹצְרִים סָתוּת	ra: & regulus volãs: portates sup humeros iumẽ torũ duitias suas: & sup gibbum camelorũ the	τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Εν τῇ θλί	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	דָּבָר מֵאַחֲרֶיךָ לֵאמֹר זֶה הַדֶּרֶךְ	שָׁבַע
	לֹא יֵחָמֵל וְלֹא יִמָּצֵא בְּמַכְתָּתוֹ	saros suos ad populũ q eis deferẽt in auxiliũ & in	de τ aſpides τ genimina aſpidũ volantiũ: ᾗ	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	לְכוּ בוֹ כִּי תֵאָמִינוּ וְכִי תַשְׂמְאִילוּ ׃	הָלַךְ אָמַן
	חֶרֶשׂ לַחְתּוֹת אֵשׁ מַיְקוֹד וְלַחְשׂף	confuſionẽ τ opprobriũ. On iumẽtorũ austri. In tra	ἀφέλειαν, ἀλλ᾽εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Ορασις	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	ἀφεληθήσεται αὐτούς, οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς	וְטִמֵּאתֶם אֶת צִפּוּי פְּסִילֵי כַסְפֶּךָ	שָׁמֵל נָסַךְ
	מַיִם׃ לַחְתּוֹת אֵשׁ מִקֹּד וְלַחְשׂף	tribulatiõis & ãguſtie: leena & leo ex eis vipe	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	tione τ ãguſtia leo τ catul leonis i	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	וְאֵת אִפֻּדַת עֵיסַכַת זְהָבֶךָ תְּזָרֵם	פָּסַל זָרָה
	מַיִם׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי	ra: & regulus volãs: portates sup humeros iumẽ torũ duitias suas: & sup gibbum camelorũ the	τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Εν τῇ θλί	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	כְּמוֹ דָוֶה צֵא תֹּאמַר לוֹ ׃ וְנָתַן	יָצָא אָמַר
	יְהוִה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ בְּשׁוּבָה	saros suos ad populũ q eis deferẽt in auxiliũ & in	de τ aſpides τ genimina aſpidũ volantiũ: ᾗ	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	מָטָר זַרְעֲךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת	זָרַע
	וָנַחַת תִּוָּשֵׁעוּן בְּהַשְׁקֵט וּבְטָחָה	confuſionẽ τ opprobriũ. On iumẽtorũ austri. In tra	ἀφέλειαν, ἀλλ᾽εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Ορασις	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	ἀφεληθήσεται αὐτούς, οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς	הָאֲדָמָה וְלֶחֶם תְּנוּאַת יִרְעָה מֵחֶלְקֵךְ	בּוּא
	תִּהְיֶה גְּבוּרַתְכֶם וְלֹא אֲבִיתֶם ׃	tribulatiõis & ãguſtie: leena & leo ex eis vipe	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	tione τ ãguſtia leo τ catul leonis i	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	וְהָיָה גִּשְׁמֶךָ אֲדָמָה תִּתֵּן עֵשֶׂב	נָתַן
	וַתֹּאמְרוּ לֹא כִּי עַל סוּס נָנוּס עַל	ra: & regulus volãs: portates sup humeros iumẽ torũ duitias suas: & sup gibbum camelorũ the	τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Εν τῇ θλί	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	וְעֵשֶׂב בְּגִנָּתֶךָ יִשְׂגֶה׃ וְהָיָה בְּיוֹם	שָׂגָה
	עַל כֵּן תְּנוּסוּן וְעַל קַל נִרְכָּב עַל	saros suos ad populũ q eis deferẽt in auxiliũ & in	de τ aſpides τ genimina aſpidũ volantiũ: ᾗ	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	נָפַל הַמִּגְדָּל וְנִפְלוּ עַל הַבְּצָרִים	נָפַל
	כֵּן יָקַלּוּ רֹדְפֵיכֶם אֶלֶף אֶחָד	confuſionẽ τ opprobriũ. On iumẽtorũ austri. In tra	ἀφέλειαν, ἀλλ᾽εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Ορασις	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	ἀφεληθήσεται αὐτούς, οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς	וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר	
	מִפְּנֵי נָסַר אֶחָד תָּנֻסוּ עַד אִם נוֹתַרְתֶּם	tribulatiõis & ãguſtie: leena & leo ex eis vipe	quadrupedũ q in deſerto. In tribula	tione τ ãguſtia leo τ catul leonis i	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	חַמָּה כְּאוֹר שִׁבְעָתַיִם כִּימֵי	חָמָה
	כַּתֹּרֶן עַל רֹאשׁ הָהָר וְכַנֵּס עַל	ra: & regulus volãs: portates sup humeros iumẽ torũ duitias suas: & sup gibbum camelorũ the	τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Εν τῇ θλί	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	שִׁבְעַת הַיָּמִים בְּיוֹם	יוֹם
	הַגְּבָעָה׃ וְלָכֵן יְחַכֶּה יְהוָה לְהָנֵנְכֶם	saros suos ad populũ q eis deferẽt in auxiliũ & in	de τ aſpides τ genimina aſpidũ volantiũ: ᾗ	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	חֲבֹשׁ יְהוָה אֶת שֶׁבֶר עַמּוֹ	
	וּמַחַץ מַכָּתוֹ יִרְפָּא׃ הִנֵּה שֵׁם יְהוָה	saros suos ad populũ q eis deferẽt in auxiliũ & in	de τ aſpides τ genimina aſpidũ volantiũ: ᾗ	ψεσι καὶ τῇ στοχορία λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ	ἐσὶν ἐν τάνει ἀρ	וּמַחַץ מַכָּתוֹ יִרְפָּא׃ הִנֵּה שֵׁם יְהוָה	נָגַע רָפָא

Pagnin. Vatina. beb. Tex. beb. Esa. xxxi.

בָּא ממרמק בער אפו וכבד משאה
שפתיו מלאו זעם ולשונו כאש
אכלת׃ ורוחו כנחל שוטף עד
צואר יחצה להנפה גוים בנפת
שוא ורסן מתעה על להיי עמים ׃
השיר יהיה לכם כליל התקדש
חג ושמחת לבב כהולך בחליל
ללבוא בהר יהוה אל צור
ישראל ׃ והשמיע יהוה את הוד
קולו ונחת זרעו יראה בזעף
אף ולהב אש אכלה נפץ וזרם
ואבן ברד׃ כי מקול יהוה יחת
אשור בשבט ימה׃ והיה כל
מעבר מטה מוסדה אשר תיח
יהוה עליו בתפים ובנבלות
ובמלחמות תנופה נלחם בם׃ כי
ערוך מאתמול תפתה גם היא
למלך הונן העמיק הרחב מדרתה
אש ועצים הרבה נשמת יהוה
כנחל נפרית בערה בה׃

Cap. xxxi

הוי היורדים מצרים
לעזרה ועל סוסים ישענו
ויבטחו על רכב כי רב ועל
פרשים כי עצמו מאד ולא שעו
על קדוש ישראל ואת יהוה
לא דרשו׃ וגם הוא חכם ויבא
רע ואת דבריו לא הסיר וקם
על בית מרעים ועל עזרת פעלי
און׃ ומצרים אדם ולא אל
וסוסיהם בשר ולא רוח ויהוה
יטה ידו וכשל עוזר ונפל עזר
ויחדו כלם יכליון׃ כי כה אמר
יהוה אלי כאשר יהגה האריה
והכפיר על טרפו אשר יקרא
עליו מלא רעים קולם לא
יחת ומהמונם לא יענה כן ירד
צבא על הר ציון
ועל גבעתה׃ כצפרים עפות כן
יגן יהוה צבאות על ירושלם
גנון והציל פסח והמליט שוסו
לאשר העמיקו סרה בני ישראל׃
כי ביום ההוא ימאסון איש אלילי
כספו ואלילי זהבו אשר עשו
לכם ידיכם חטא׃ ונפל לא אדם
בחרב לא איש והרב לא אדם
תאכלנו ונס לו מפני חרב ובחוריו
לכם יהיו׃ וסלעו ממנור יעבר
וחתו ממנס שריו נאם יהוה
אשר אור לו בציון ותנור לו
בירושלם׃

Ca. xxxii.

הן לצדק ימלך מלך ולשרים
למשפט ישרו׃ והיה איש כמחבא
רוח ומסתר זרם כפלגי מים
בצית ארץ כצל סלע נבד בארץ
עיפה׃ ולא תשעינה עיני ראים
ואזני שמעים תקשבנה ׃ ולבב
נמהרים ידין לדעת ולשון עלגים
תמהר לדבר צחות ׃ לא יקרא
עוד לנבל נדיב ולכילי לא
יאמר שוע׃ כי נבל נבלה ידבר
ולבו יעשה און לעשות חנף
ולדבר אל יהוה תעה להריק
נפש רעב וכשקה צמא יחסיר ׃
וכלי כליו רעים הוא זמות יעץ
להבל עניים באמרי שקר
ודבר אביון משפט׃ ונדיב נדיבות
יעץ והוא על נדיבות יקום ׃
נשים שאננות קמנה שמענה
קולי בנות בטחות האזנה אמרתי׃
ימים על שנה תרגזנה בטחות
כי כלה בצר אסף גלי יבוא
חרדו שאננות רגזה בטחות פשטה

Tra. B. Vie.

venit de longinquo ardes furor eius & grauis ad portandū. Labia eius repleta sūt indignatōe: & lingua eius ignis deuorās. Spūs eius velut torrens mundās vsq; ad medū colli: ad pdendas gentes in nihilū & frenū erroris qd erat in maxillis populorū. Cantice erit vobis sicut nox sanctificate solēnitatis: & leticia cordis sicut qui pgit cū tibia vt intret in montem dominī ad fortem israel. Et auditam faciet dominus gloriam vocis sue: & terrorē brachii sui ostendet in cōminatione furoris: & flamma ignis deuorātis. Allidet in turbine & lapide grādinis. A voce enī dñi pauebit assur virga percutiens: & erit quācūq; trānsitus virge fundatus quam requiescere faciet dominus super eum in tympanis & citharis: & in bellis precipuis expugnabit eos. Preparata est enī ab heri topher a rege pparata profunda & dilatata. Nutrimēta eius ignis & ligna multa flatus domini sicut torrens sulphuris succendens eam.

31. Ve qui descendunt in egyptum ad auxiliū & in equis spectant: & hūtes fiduciā sup qua drigis: qa multe sunt: & sup equitibus: qa pualidi nimis: & nō sunt cōfisi super sanctum israel: & dominum non requisierunt. Ipse autem sapiens adduxit malum: & verba sua nō abstulit. Et consurget contra domū peffimorū & cōtra auxiliū operātiū miquitatē. Egyptus homo & non deus: & equi eorum caro & non spūs. Et dominus inclinabit manū suā: & corruet auxiliator: & cadet cui prestatur auxiliū: simulq; oēs cōsumētur. Quomodo si rugiet leo & catulus leonis sup predam suā cum occurrerit ei multitudo pastorū: a voce eorū non formidabit: & a multudine eorū nō pauebit. Sic descendet

Tra. Gre. lxx. cū iter. latina.

venit post tps multū. ardēs furor cū gra-
ἔρχεται δὰ χρόνου πολλοῦ· καυμῶμος ὁ θυμὸς μετὰ ὀξέος·
eloquiū labior eius eloquiū ire plenū. &
τὸ λόγιον τῶν χειλέων αὐτοῦ, τὸ λόγιον ὀργῆς πλήρες· καὶ
tra furoris eius ignis deuorat. & spūs eius
ἡ ὀργὴ θυμοῦ αὐτοῦ ὡς πῦρ ἔσθον· καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
sicut aqua i valle trahēs veniet vsq; ad colli: & di-
ὡς ὕδωρ ἐν φάραγγι σύρων ἥξει ἕως τραχήλου καὶ διαι-
videt. cōturbabit gētes in errore vano & peccabit
ρεθήσεται· ταραξεῖ ἐθνη ἐν πλανήσει ματαίᾳ καὶ διώξεται
eos error. & assumet eos in cōspectu
αὐτοὺς πλάνησις· καὶ λήψεται αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον
eor. nūdā semp ops vos letart & ingre
cor. μὴ διαπαγῆς σ' εἰ ὑμᾶς ἐνφραίνεσθαι καὶ εἰσπο-
di ad sctā meā ingitter ḡti festa celebrātes &
ρεύεσθαι εἰς τὰ ἅγιά μου διαπαγῆς ὡσεὶ ἑορτάζοντας καὶ
ḡti gaudētes vt ingrediamini cū tibia ad mōtē
ὡσεὶ εὐφραινομένους εἰσιέναι μετὰ αὐλοῦ εἰς τὸ ὄρος τοῦ
dei ad deū israel. & audītā faciet de-
θεοῦ πρὸς τὸν θεὸν τοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἀκουσὴν ποιήσει ὁ θεὸς
gloriā vocis suc. & furorē brachii
τὴν δόξαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ· καὶ τὸν θυμὸν τοῦ βραχίονος
sui ostēdet cū furore & ira & flāma deuorā-
αὐτοῦ δείξει μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ φλογὸς κατεδίοντος
tis fulminabit vehemēter. & ficut aqua & grādo de-
σης κεραυνώσει βιαίως· καὶ ὡς ὕδωρ καὶ χάλαζα συγ-
scēdēs vehemētia. pcīt voce dñi vicentur
κατάφερομένη βία· διὰ γὰρ φωνῆς κυρίου πτοηθήσονται
assyrii plaga peutiet eos. & erit ei p
ἀσσύριοι τῇ πληγῇ ἣν πατάξει αὐτούς· καὶ ἔσαι αὐτῶ κυ-
circuitū: vñ erat ei spes auxilii: in quā ipe
κλόθεν, ὅθεν ἦν αὐτῶ ἐλπὶς τῆς βοηθείας, ἐφ' ἣν ἤλπισ
cōtidebat. ipi cū tympanis & cithara pugna-
ἐποίθει. αὐτοὶ μετὰ τυμπάνων καὶ κιθάρας πολεμή-
būt cōtra eū ex cōmutatiōe. tu eīn aū dies decipi
σουσιν ἀνῶθεν ἐκ μεταβολῆς· σὺ γὰρ πρὸ ἡμερῶν ἀπατη-
erie. nūdā & tibi paratū est regnare: vallē pfundū:
θήσῃ. μὴ καὶ σοὶ ἡτοιμάσθω βασιλεύειν, φάραγγα βαθείαν,
ligna posita: ignē & ligna multa. furor vñ ḡti val
ξύλα κείμενα, πῦρ καὶ ξύλα πολλά· ὁ θυμὸς κυρίου ὡς φά-
lis a sulphure succēsa.
ραγξ ὑπὸ θείου καιομένη.

Ca. 31.

Ve qui descēdūt in egyptū ad auxiliū:
Οὐαὶ οἱ καταβαίνοντες εἰς αἴγυπτον ἐπὶ βοήθειαν,
in eqs cōfidētes & sūt in currib. & sūt eis multi
οἱ ἐφίππιοις πεποιθότες καὶ ἐφ' ἅρμασιν· ἔστι γὰρ πολλὰ
& sup eqtib. sua: qa multe sunt: & sup eqtibus: qa pualidi
τὰ ἐφ' ἵπποις παῖδος σφόδρα· καὶ οὐκ ἤκουσαν πεποι-
nimis: & nō sunt cōfisi super sanctum israel: & dñm non exq̄siuerūt.
θότες ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ τὸν θεὸν οὐκ ἐξεζήτησαν.
& ipe sapiēter adduxit sup eos mala, & verbū ei⁹
καὶ αὐτὸς σοφῶς ἤγαγε ἐπ' αὐτοὺς κακά· καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ
nō frustrabit & surget sup domos hoim ma
οὐ μὴ ἀθετηθῇ καὶ ἀναστήσεται ἐπ' οἴκους ἀνθρώπων πο-
lorū. & sup spē eox vanā egrediē
νηρῶν· καὶ ἐπὶ τὴν ἐλπίδα αὐτῶν τὴν ματαίαν αἰγυπτίως
hō & nō deus. equi eox carnes & nō aut
ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός· ἵπποι αὐτῶν σάρκας καὶ οὐ βοή-
liū: at vñs iducet manū suā sup eos. & la-
θειαν, ὅδε κύριος ἐπάξει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς· καὶ κο-
borabūt auxiliātes & simul oēs peribūt.
πιάσουσιν· οἱ βοηθοῦντες καὶ ἅμα πάντες ἀπολοῦνται·
qz sic dixit mihi dñs. quēadmodū cū rugierit leo
ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος· ὃν τρόπον ὅταν βοήσῃ ὁ λέων
vel catul leonis sup preda quā ceptt & clamauerit sup e-
ἢ ὁ σκύμνος ἐπὶ τὴν θήραν ἣ ἁλᾶται καὶ κράξασι ἐπ' αὐτ
um donec ipleant mōtes voce eī & victi
ὃν ἕως ἂν ἐμπλησθῶσι τὰ ὄρη τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἡττη-
sunt & p multitudinē furoris terrefacti sunt. sic
θησαν καὶ τὸ πλῆθος τοῦ θυμοῦ ἐπτοήθησαν. οὕτως
descendet
καταβήσεται

Tra. gre. lxx. cū iter. latina.

dñs sabaoth vt plectur sup mōtē sion. sup
κύριος σαβαὼθ ἐπισκεπτεῦσαι ἐπὶ τὸ ὄρος σιὼν· ἐπὶ τὰ
mōtes eī, sicut aues volantes: sic pteget
ὄρη αὐτῆς· ὡς ὄρνεα πετόμενα, οὕτως ὑπερασπιεῖ
dñs hierm & liberabit & fouebit &
κύριος ἰερουσαλήμ· καὶ ἐξελεῖται καὶ περιποιήσεται· καὶ
saluabit. cōuertimini pfundū cōtūi cōsiliatēs
σώσει· ἐπιστράφητε οἱ τὴν βαθεῖαν βουλὴν βουλευόμενοι
& iniquū filii israel. qz die illa negabūt
καὶ ἄνομον υἱοὶ Ἰσρ., ὅτι τὴ ἡμέρα ἐκείνη ἀπώσασθε
hoies manufacta sua argentea &
ἄνθρωποι τὰ χειροποίητα αὐτῶν τὰ ἀργύρεα καὶ τὰ
aurea q fecerūt mani eox. & cadet assur.
χρυσᾶ ἃ ἐποίησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν· καὶ πεσεῖται ἀσσύρ-
nō gladi virī: neq; gladi hois vora
οὐ μάχαιρα ἀνδρός, οὐδὲ μάχαιρα ἀνθρώπου καταφά-
bit eū. & fugiet nō a facie gladii.
γεται αὐτόν· καὶ φεύξεται οὐκ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας·
at iuuenes eius tributales erunt victi. petra eīus circūdabū-
οἱ δὲ νεανίσκοι ἔσονται αὐτῆς φόρου. πέτρα δὲ περιληφθήσον-
tur q̄si vallo & vincent: at fugiens captet.
ται ὡς χάρακι καὶ ἡττηθήσονται, οἱ δὲ φεύγων ἁλώσεται.
hec dicit dñs: beat q̄ hs in sion femē
τάδε λέγει κύριος, μακάριος ὃς ἔχει ἐν σιὼν σπέρμα
& domesticos in hierm.
καὶ οἰκείους ἐν ἱερουσαλήμ.

Ca. 32.

Ecce cū rex iustus regnabit. & pri
Ἰδοὺ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος βασιλεύσει· καὶ ἄρ-
cipes cū iudicio iperabūt. & erit hō
χοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσι· καὶ ἔσαι ὁ ἄνθρωπος
occultās fermōes suos & abscōdet vt ab aqua
κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κρυβήσεται ὡς ἀφ' ὕδα-
q̄ fert. & apparebit in sion ficut flumē cur
τος φερομένου· καὶ φανήσεται ἐν σιὼν ὡς ποταμὸς φε-
rens icht in terra sitient. & nequaq̄ erit cōsiden
ρόμενος ἰχθὺος ἐν γῆ διψώσῃ· καὶ οὐκέτι ἔσονται πεσοι
tes in hoib: sed aures dabūt ad audiendū
θότες ἐπ' ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὰ ὦτα δώσουσιν ἀκούειν
& cor infirmoꝝ attēdet audire. &
καὶ ἡ καρδία ἀδυνάτων προσέξει τοῦ ἀκούειν· καὶ αἱ
lingue balbutiētes: cito discent loqui pa-
γλῶσσαι ψελλίζουσαι, ταχὺ μαθήσονται λαλεῖν εἰρή-
cē. & nō vltra dicēt stulto vt pricepe sit. & nō vltra
νην· καὶ οὐκέτι μὴ ἔτι εἴπωσι τῷ μωρῷ ἄρχειν· καὶ οὐκέτι
dicēt mendāci tui tace. nā fatuꝰ fatua lo-
μὴ ἔτι εἴπωσι τὸν ὑπηρέτην σου σίγα· διότι μωρὸς μωρὰ λα-
quet. & cor eī vana iteliget: ad pfici
λήσει· καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ματαια νοήσει, τοῦ συντε
endū iniq & loquēdū ad dñm errorē: vt disp
λεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν ἁμὸς κύριον πλάνησιν, τοῦ πλαφ
gat aias esurientes & aias sitientes
θεῖραι ψυχὰς πεινώσας καὶ τὰς ψυχὰς τὰς διψώσας
vacuas faciat. nā cōsiliū malop iniqua cogi
κενὰς ποιῆσαι. διότι βουλὴ τῶν πονηρῶν ἄνομα βουλεύε-
tat: iteriicere hūles in sermonib⁹ iniq: & diffi
ται, καταφθεῖραι ταπεινοὺς ἐν λόγοις ἀδίκοις, καὶ πα-
pare verba humilitū in iudicio. at pīi
ρακάσαι λόγους ταπεινῶν ἐν κρίσει. οἱ δὲ εὐσεβεῖς
sapientia cogitauerūt. mulieres diuites surgite &
συνετὰ ἐβουλεύσαντο. γυναῖκες τ λούσιαι ἀνάστητε καὶ
audite vocē mee: filie in spe audi
ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου· θυγατέρες ἐπ' ἐλπίδι ἀκούσ-
te verba mea. diebꝰ anni memorā fa
σατε τοὺς λόγους μου. ἡμέρας ἐνιαυτοῦ μνείαν ποι
cite in dolore cū spe: cōsumata est vindemia: cef
ήσασθε ἐν ὀδύνῃ μετ' ἐλπίδος, ἀπώλεται ὁ τρυγητὸς, πτῶ
sauit semen & nō vltra veniet. obstupescite cōtrita
σιν ἐπὶ σπόρος καὶ οὐκέτι μὴ ἔλθῃ· ἔκστητε λυπηθέν-
mini cōfidētes: exuite vos
τε οἱ πεποιθότες, ἐκδύσασθε
τε οἱ πεποιθότες, ἐκδύσασθε

עִיר שָׁד ׀ עַל־הֲלָצֶיָ֑ךְ עַל־שַׁדַּיִם׃ סְפֹדִ֖ים עַל־עִדֵּי֙ חֶמֶד֙ עַל־נְפָ֣ן שָׂדֶ֔ה פְּרִיָּ֖ה עַל־אַדְמַ֣ת עַמִּ֑י קוֹץ־שָׁמִ֣יר תַּעֲלֶ֔ה כִּ֣י עַל־כָּל־בָּתֵּ֥י מָשׂוֹשׂ קִרְיָ֖ה עַלִּיזָ֑ה כִּ֣י אַרְמ֤וֹן נָטֹשׁ֙ הֲמ֣וֹן עִ֔יר עָפֶ֥ל וּבַחַ֖ן הָיָ֣ה לִמְעָר֑וֹת עַד־עוֹלָ֗ם מְשׂ֤וֹשׂ פְּרָאִים֙ מִרְעֵ֣ה עֲדָרִ֔ים׃ עַד־יֵעָרֶ֥ה עָלֵ֖ינוּ רוּחַ֙ מִמָּר֔וֹם וְהָיָ֥ה מִדְבָּ֖ר לַכַּרְמֶ֑ל וְהַכַּרְמֶ֖ל לַיַּ֥עַר יֵחָשֵֽׁב׃ וְשָׁכַ֤ן בַּמִּדְבָּר֙ מִשְׁפָּ֔ט וּצְדָקָ֖ה בַּכַּרְמֶ֥ל תֵּשֵֽׁב׃ וְהָיָ֤ה מַעֲשֵׂה֙ הַצְּדָקָ֔ה שָׁל֖וֹם וַעֲבֹדַ֣ת הַצְּדָקָ֔ה הַשְׁקֵ֥ט וָבֶ֖טַח עַד־עוֹלָֽם׃ וְיָשַׁב֙ עַמִּ֣י בִנְוֵ֣ה שָׁל֔וֹם וּבְמִשְׁכְּנ֥וֹת מִבְטָחִ֖ים וּבְמְנוּחֹ֥ת שַׁאֲנַנּֽוֹת׃ וּבָרַ֥ד בְּרֶדֶת֙ הַיָּ֔עַר וְהַשְׁפֵּלָ֥ה תִּשְׁפַּ֖ל הָעִֽיר׃ אַשְׁרֵיכֶ֗ם זֹרְעֵי֙ עַל־כָּל־מָ֔יִם מְשַׁלְּחֵ֥י רֶ֖גֶל הַשּׁ֥וֹר וְהַחֲמֽוֹר׃

Ca.xxxiij

הוֹי שֹׁדֵד וְאַתָּה֙ לֹ֣א שׁ֔וּדָד וּבֹגֵ֖ד וְלֹ֣א בָגְד֑וּ בְּנ֣וֹ לְהַתְמֵ֤ךְ שׁוֹדֵד֙ תּוֹשֵׁ֔ד כַּנְּלֹתְךָ֖ יְבֻגַּ֣ד בָּ֑ךְ יְהוָ֣ה חָנֵ֥נוּ לְךָ֖ קַוִּ֣ינוּ הֱיֵ֤ה זְרוֹעָם֙ לַבְּקָרִ֔ים אַ֖ף יְשׁוּעָתֵ֥נוּ בְּעֵת֙ צָרָ֔ה מִקּ֥וֹל הָמ֖וֹן נָדְד֣וּ עַמִּ֑ים מֵרוֹמְמ֥וֹתְךָ֖ נָפֹ֥צוּ גּוֹיִם׃ וְאָסַ֤ף שְׁלָלְכֶם֙ אֶ֣סֶף הֶחָסִ֔יל כְּמַשַּׁ֥ק גֵּבִ֖ים שֹׁקֵ֥ק בּֽוֹ׃ נִשְׂגָּ֤ב יְהוָה֙ כִּֽי־שֹׁכֵ֣ן מָר֔וֹם מָלֵ֥א צִיּ֖וֹן וּמִשְׁפָּ֑ט וְהָיָ֤ה אֱמוּנַת֙ עִתֶּ֔יךָ חֹ֥סֶן יְשׁוּעֹ֖ת חָכְמַ֣ת וְדַ֑עַת יִרְאַ֥ת יְהוָ֖ה הִ֥יא אוֹצָרֽוֹ׃ הֵ֣ן אֲרִאֵ֔לָם צָעֲק֖וּ חוּצָ֑ה מַלְאֲכֵ֥י שָׁל֖וֹם מָ֥ר יִבְכָּיֽוּן׃ בָּזָ֣ה אֹרַ֔ח שָׁבַ֖ת עֵבֶ֣ר אָרָ֑ח הֵפַ֤ר בְּרִית֙ מָאַ֣ס עָרִ֔ים לֹ֥א חָשַׁ֖ב אֱנ֥וֹשׁ׃ אָבַ֛ל

Ca.xxxiij

אָ֥רְצָה נָבְלָ֖ה לְבָנ֑וֹן וַתֶּחְפַּ֣ר הַחֲרֹ֔ן וְהָיָ֣ה הַבָּשָׁ֔ן וְכַרְמֶ֖ל יְנַעֵרוּ׃ עַתָּ֤ה אָקוּם֙ יֹאמַ֣ר יְהוָ֔ה עַתָּ֥ה אֲנַשֵּׂ֖א עַתָּ֥ה אֵרוֹמָֽם׃ תַּהֲרוּ־חֵ֙שׁ֙ תֵּלְד֣וּ קַ֔שׁ רוּחֲכֶ֥ם אֵ֖שׁ תֹּאכְלֶ֑כֶם וְהָי֤וּ עַמִּים֙ מִשְׂרְפ֣וֹת שִׂ֔יד קוֹצִ֥ים כְּסוּחִ֖ים בָּאֵ֥שׁ יִצָּתּֽוּ׃ שִׁמְע֤וּ רְחוֹקִים֙ אֲשֶׁ֣ר עָשִׂ֔יתִי וְדָע֖וּ קְרֹבִ֑ים גִּבּוֹרַ֖י נִגַּ֥שׁ בְּצִיּֽוֹן׃ חַטָּאִ֖ים אָחֲזָ֣ה רְעָדָ֔ה חַנְפִ֖ים מִי־יָג֣וּר לָ֔נוּ אֵ֥שׁ אֹכְלָ֖ה מִי־יָג֣וּר לָ֔נוּ מוֹקְדֵ֖י עוֹלָֽם׃ הֹלֵ֥ךְ צְדָק֖וֹת וְדֹבֵ֣ר מֵישָׁרִ֑ים מֹאֵ֤ס בֶּ֙צַע֙ מַעֲשֻׁקוֹת֔ שֹׁ֣עֵשׂ כַּפָּ֔יו מִתְמֹ֖ךְ בַּשֹּׁ֑חַד אֹטֵ֤ם אָזְנוֹ֙ מִשְּׁמֹ֣עַ דָּמִ֔ים וְעֹצֵ֥ם עֵינָ֖יו מֵרְאֹ֣ת בְּרָ֑ע הוּא֙ מְרוֹמִ֣ים יִשְׁכֹּ֔ן מִצְד֥וֹת סְלָעִ֖ים מִשְׂגַּבּ֑וֹ לַחְמ֥וֹ נִתַּ֖ן מֵימָ֥יו נֶאֱמָנִֽים׃ מֶ֙לֶךְ֙ בְּיָפְי֣וֹ תֶחֱזֶ֔ינָה תִּרְאֶ֖ינָה אֶ֥רֶץ מַרְחִקִֽים׃ תְּחַ֥ן לְבָבְךָ֖ אֵיפֹ֣ה אֵיפֹ֑ה אֵיפֹ֥ה סוֹפֵ֖ר אֵיפֹ֣ה סֹקֵ֑ל אֶת־אֲשֶׁ֥ר שׂ֖וֹם מִגְדָּלִֽים׃ עַ֣ם נוֹעַ֔ז לֹ֥א תִרְאֶ֖ה עַ֣ם עִמְקֵי־שָׂפָ֑ה מִשְׁמַ֣ע נִלְעַ֔ג אֵ֥ין בִּינָ֖ה לְשׁ֥וֹן אִלֵּֽמוֹת׃ חֲזֵ֤ה צִיּוֹן֙ קִרְיַ֣ת מוֹעֲדֵ֔ינוּ עֵינֶ֙יךָ֙ תִּרְאֶ֣ינָה יְרוּשָׁלַ֔͏ִם נְוֵ֥ה שַׁאֲנָ֖ן אֹ֣הֶל בַּל־יִצָּ֑עֶן בַּל־יִסְּע֤וּ יְתֵדֹתָיו֙ לָנֶ֔צַח וְכָל־חֲבָלָ֖יו בַּל־יִנָּתֵֽקוּ׃ כִּ֣י אִם־שָׁ֤ם אַדִּיר֙ יְהוָ֔ה לָ֖נוּ מְק֣וֹם נְהָרִ֑ים יְאֹרִ֥ים רְחָבֵי־יָדָ֖יִם בַּל־תֵּ֣לֶךְ בּ֔וֹ אֳנִיָּ֥ה אֵיתָ֖ן לֹ֥א תַעֲבֹ֑ר כִּֽי־יְהוָ֤ה שֹׁפְטֵ֙נוּ֙ יְהוָ֣ה מְחֹקְקֵ֔נוּ יְהוָ֥ה מַלְכֵּ֖נוּ הוּא֙ יוֹשִׁיעֵ֔נוּ נָטְשׁ֥וּ חַבָלַ֖יִךְ בַּל־יְחַזְּק֣וּ כֵ֔ן תָּרִ֖ים בַּל־פָּרְשׂ֑וּ אָז֙ חָלַ֣ק שָׁלָ֔ל פִּסְחִ֖ים בָּזַ֥ז בָּזָֽה׃ וְלֹֽא־יֹאמַ֥ר שָׁכֵ֖ן חָלִ֑יתִי הָעָ֛ם יֹשְׁבֵ֥י בָ֖הּ נְשׂ֥וּא עָוֹ֖ן

'&cōfundemini:'accigite 'lūbos vros.' Sup'vbera 'plangite:' sup'regione 'desiderabili:'super'vineā 'fertili.'Super'humū'po puli mei'spine &'vepres 'ascendent:'quātomagis 'sup'oēs'domos' gaudii 'ciuitatis'exultantis.' Do mus'enim'dimissa est: oo 'multitudo'vrbis'relicta est :'tenebre'& palpatio 'facte sunt'sup'spelūcas 'vsq; in'eternū.'" Gaudiū "onagrorū" pascua'gre gum :'donec'effundatur "super nos'spiritus'de ex celso.' Et erit' desertum 'in chermel :' & chermel 'in saltum' reputabitur: 'habitabit'in solitudine 'iudicium:'&'iustícia oooo 'in chermel'sedebit.' Et erit'opus'"iustície oooooo "pax:' & cultus'iustície'si lentium oooooooooooo '&securitas'vsq; in'sempi ternū."Et sedebit'populꝰ mē'in pulchritudine'pa cis:'& in tabernaculis'fi ducie:'& in reqe'opulēta. 'Grando autē'in descēsioe 'saltus':'& humilitate' hu miliabitur'ciúitas. oooo 'Beati'"qui seminatis" su per'omnes'aquas: oooo 'immittētes'pedem'bo uis'& asini. 33.

E'qui predaris. oo 'Nōne'& ipse'preda beris?'Et q spernis:'nōne &'ipse'sperneris?'Cū cō sumaueris 'depdationē: 'depdaberis:'"cum fatiga tus deseris'cōtenere:'cō tēneris.' Dñe'miſere nr̄i: 'te eni'expectamus:'esto 'brachiū nr̄m' in mane: '& 'salus nr̄a'in tpe'tribu latiōis.' A voce'angeli'fu gerūt'populi &'ab exalta tioe tua' dispersę sunt'gē tes.'" Et congregabūtur 'spolia vra sicut'colligitur 'bruc'vesbit cū' fosse'ple ne fuerit de'eo.'" Magnifi catus est'dñs'qm̄'habita ut in'excelso:'ipleuit'sió 'iudício'& iustícia:'& erit 'fides in'tpibus suis.'Diui tie'salutis'sapia'" & sciētia "timor' domini 'ipse est 'thesaurus eius.' Ecce oo 'vidētes' clamabunt'fo ris:'angeli oooooooooo 'pacis'amare'flebūt.' Dñi spate sunt'vie: oooooooo 'cessauit'trāsiens p'femi tā:'irritū factū est'pactū: 'piecu'ciuitates'nō'" repu tauit" homines.' Luxit &

nude estote. accingimini sacets lūbos vros. & γυμνοὶ ἦτε. πρόζωσασθε σάκκους ὀσφύας ὑμῶν. καὶ sup vbera plangite: de agro cōcupiscētie & ἐπὶ τῶν μαζῶν κόπτεσθε. ἀγροῦ ἐπιθυμήματος καὶ vite geniminis. in terra ppti met spina & herba ἀμπέλου γεννήματος. ἐν γῇ τ λαοῦ μου ἄκανθα καὶ χόρτος ascendet & ex domo letitia auferet.dom ἀναβήσεται καὶ ἐκ φάσης οἰκίας ἐνφροσύνη ἀρθήσεται. οἶκοι derelicte vinitias ciuitatis dimittēt & domos ἐγκαταλελειμμένοι πλοῦτον πόλεως ἀφήσουσιν καὶ οἴκους desiderabiles. & erūt ville spelūce vsq; in eter ἐπιθυμητούς. καὶ ἔσονται αἱ κῶμαι σπήλαια ἕως τοῦ αἰῶ nis gaudiū onagror. pascua pastor: donec D νος ἐνφροσύνη ὄνων ἀγρίων. βοσκήματα ποιμένων, ἕως ἂν adueniat sup vos spūs de excelso. & erit desertū cher ē.19.c. ἐπέλθη ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ἀφ' ὑψηλοῦ. καὶ ἔσαι ἔρημος ὁ χερ mel & chermel in syluā reputabit. & requiescet μὴλ καὶ ὁ χερμὴλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται. καὶ ἀναπαύσει in deserto iudiciū: & iusticia i carmelo ha τοι ἐν τῇ ἐρήμῳ κρίμα, καὶ δικαιοσύνη ἐν τῷ καρμήλῳ κατοι bitabit. & erūt opa iusticie pax. & κήσει. καὶ ἔσαι τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης εἰρήνη. καὶ cultus iusticie requiē. & cōfiden κρατήσει ἡ δικαιοσύνη ἀναπαυσιν. καὶ πεποιθό tes erūt vsq; in eternū: & habitabit pplꝰ μ tes ἕσονται ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ κατοικήσει ὁ λαὸς αὐ ius in ciuitate pacis. & hitabit cōfidēs: & re τοῦ ἐν πόλει εἰρήνης. καὶ ἐποικήσει πεποιθώς, καὶ ἀνα desceńt cū diuitiis. at grando si descenderit: nō θαυσονται μετὰ πλούτου. ἡ δὲ χάλαζα ἐὰν καταβῇ, οὐκ sup vos veniet. & erūt inhabitātes in syluis cōfi ἐφ' ὑμᾶς ἥξει. καὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τοῖς δρυμοῖς πε dētes sicut q̄ in cāpestri, beati seminātes sup ποιθότες ὡς οἱ ἐν τῷ πεδίῳ. μακάριοι οἱ σπείροντες ἐπὶ oēm aquā: vbi bos & asin' calcat. πᾶν ὕδωρ, οὗ βοῦς καὶ ὄνος πατεῖ. Ca.33.

Ouæ q miseros facitis vos. vos autē nemo fa A οὐαὶ τοῖς πλανῶσιν ὑμᾶς. ὑμᾶς δὲ οὐδεὶς πω cit miseros. & reprobāti vos:nō reprobat. capient εἰ πλανῶσιν. καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, οὐκ ἀθετεῖ. ἀλώσονται reprobātes & tradent. & q̄si tineā in vestimē οἱ ἀθετοῦντες καὶ παραδοθήσονται. καὶ ὡς σὴς ἐπὶ ἱματί to: sic superabunt. dñe miserere nr̄i: in te enī cō ου, οὕτως ὑπομενοῦσιν. κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ σοὶ γὰρ πε fidim⁹. factū est semē incredulor in pditionē. ποίθασιν. ἐγένοντο σπέρμα τῶν ἀπειθούντων εἰς ἀπώλειαν. at salus nr̄a in tpe tribulatōis. ppl vocē timoris tui ἡ δὲ σωτηρία ἡμῶν ἐν καιρῷ θλίψεως. διὰ φωνὴν τ φόβου σου obstupuerūt ppli'a timore tuo & dispersę sunt gētes. ἐξέστησαν λαοὶ ἀπὸ τ φόβου σου καὶ διεσπάρησαν τὰ ἔθνη. nūc aūt cōgregabunt spolia vra parui & magni. νῦν δὲ συναχθήσεται τὰ σκύλα ὑμῶν μικροῦ καὶ μεγάλου. quēadmodū si de cōgregauerit locustas: sic illudēt ὃν τρόπον ἐὰν τις συναγάγῃ ἀκρίδας, οὕτως ἐμπαίξουσιν vobis. sunce dñs habitat in celis. repleta est sió ὑμῖν. ἅγιος ὁ θεὸς ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς. ἐνεπλήσθη σιὼν iudicio & iusticia in lege tradent. in thesau κρίσεως καὶ δικαιοσύνης ἐν νόμῳ παραδοθήσονται. ἐν θησαυ ris salus nr̄a. illic sapia & scientia & pietas ροῖς σωτηρία ἡμῶν. ἐκεῖ σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια ad dñm hi sūt thesauri iusticie. ecce ia in timo πρὸς τὸν κν̄. οὗτοί εἰσι θησαυροὶ δικαιοσύνης. ἰδοὺ δὴ ἐν τῷ φό re eo ipi timebunt. q̄a timuistis: timebunt βῳ ὑμῶν αὐτοὶ φοβηθήσονται. ὅτι ἐφοβεῖσθε, φοβηθήσονται a vobis. angeli .n. mittentur loquentes pacem. ἀφ' ὑμῶν. ἄγγελοι γὰρ ἐκπορεύσονται λαλοῦντες εἰρήνην. amare flentes aduocantes pacem. desolabuntur πικρῶς κλαίοντες παρακαλοῦντες εἰρήνην. ἐρημωθήσονται eni horū vie. cessauit timor gētiū. & testa γὰρ αἱ τῶν ὁδοί. πέπαυται ὁ φόβος τῶν ἐθνῶν. καὶ ἡ διαθή mēti tollit. & nō reputauit ipos homes. luxit κη ἀπέρριπται. καὶ οὐ μὴ λογισθῇ αὐτῆς τὰ ἀπερίσπαστα. ἐπένθησεν

terra.cōfusus ē lib anꝰ. paludes facꝰ ē sarō.manifesta erit ἡ γῆ. ἠχύνθη ὁ λίβανος. ἔλαν ἐβόσκετο ὁ σαρών. φανερὰ ἔσαι galilea & carmelus. nūc cōsurgā dicit dñs. ἡ γαλιλαία καὶ καρμηλος. νῦν ἀναστήσομαι λέγει κύριος. nūc exaltabor: nūc exaltabor: nūc videbor:'& nūc νῦν δοξασθήσομαι, νῦν ὑψωθήσομαι, νῦν ὀφθήσε, νῦν αἰ bescetis: vana erit fortitudo spūs vr̄i. ignis χυνθήσεσθε, ματαία ἔσαι ἡ ἰσχὺς τοῦ πνεύματος ὑμῶν. πῦρ vos deuorabit. & erūt gētes cōbuste sicut spi ὑμᾶς κατέδεται. καὶ ἔσονται ἔθνη κατακεκαυμένα ὡς ἄκαν na in agro pīecta & cōbusta. audiēt q̄ θα ἐν ἀγρῷ ἐρισμένα καὶ κατακεκαυμένα. ἀκούσονται οἱ lōge sunt q̄ fec: & scīēt q̄ apropiquāt fortitudinē τὸ μακρόθεν ἃ ἐποίησα, καὶ γνώσονται οἱ ἐγγίζοντες τὴν ἰσχύν meā. recesserūt q̄ in sion iniq. apphēdet tremor μου. ἀπέχησαν οἱ ἐν σιὼν ἄνομοι. λήψεται τρόμος τοὺς iniquos. q̄s ānūciabit vobis:aū ignis ardet: q̄s ānūcia ἀσεβεῖς. τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν, ὅτι πῦρ καίσει; τίς ἀναγ bit vobis locū eternū: ābulans in iusticia: γελεῖ ὑμῖν τὸν τόπον αἰώνιον; πορευόμενος ἐν δικαιοσύνῃ, loquēs rectā viā: q̄ odit iniqtatē & inustitiā: & λαλῶν εὐθείαν ὁδόν; μισῶν ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν, καὶ τὰς C manꝰ excutiēs a mūnerib⁹. obturās aures ne χεῖρας ἐκτινάσσων ἀφ' ὁμβρίων ἀκαθάρτων. βαρύων τὰ ὦτα, ἵνα nō audiat iudiciū sanguinis:claudēs oculos: μὴ ἀκούσῃ κρίσιν αἵματος, καμμύων τοὺς ὀφθαλμούς, vt nō videat iniqtatē. hic hitabit in excelsa spelūca pe ἵνα μὴ ἴδῃ ἀδικίαν. οὗτος οἰκήσει ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέ tre fortis. panis ei dabit & aqua ei' fi τρας ἰσχυρὰς. ἄρτος αὐτῷ δοθήσεται καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πι delis. regē cū glia videbitis. & oculi vr̄i δελὴς. βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε. καὶ οἱ ὀφθαλμοί ὑμῶν videbūt terrā de lōge. aia vr̄a meditabit timorē. ὀφονται γῆν πόρρωθεν. ἡ ψυχὴ ὑμῶν μελετήσει φόβον. vbi sunt litterati? vbi sūt cōsilitatores? ποῦ εἰσὶν οἱ γραμματικοί; ποῦ εἰσὶν οἱ συμβουλεύοντες; vbi est numerus nutrientes parui & magni ποῦ ἐστὶν ὁ ἀριθμὸν τὸ συντρεφόμενος μικρὸν καὶ μέγαν pplm:cui nō dederūt cōsilīū:neq; fiebat pfūdā vocē. ita vt 1.Esd. λαὸν, ᾧ οὐ συνεβουλεύσαντο, οὐ δὲ ἦν φωνὴ βαθύφωνον. ὥστε i.d. mūdi claudi pdā facīēt. & nō dicat πωλλοὶ χωλοὶ προνομὴν ποιήσουσιν. καὶ οὐ μὴ εἴπῃ ὁ ppls ihabitās i ea:laborabo. dimissā ē eis εἰς λαὸς ὁ ἐνοικῶν ἐν αὐτῇ, κοπιῶ. ἀφῆκεν γὰρ αὐτοῖς ἡ delictū. ἁμαρτία. Ca.34.

ᵖclanguit⁹ terra:ʳcōfusus est⁸libanus &ᵗobsorduit. ᵘEt factus est⁸faron' sicut desertū:'& cōcussa est⁸ba fan⁹& carmelus.ᶜ Nunc ᵇcōsurgā dicit'dominus: ᵍnunc⁹exaltabor:&'nunc ˢsublimabor.' Cōcipietis ᵐardorē &ⁿparietis ᵒstupu lam:ᵖspūs vester vt ignis ᵠvorabit vos:ʳ& erunt' po pulī quasi⁶de incendio oo ᶜcinis:ᵗ'spine' congregate ᵉigni⁶cōburentur. oooo ᶜAudite ᵇ qui longe estis ᵍque'feceri⁹:'& cognosce tᵉvicini'fortitudine meā. ᵏ Conterriti sunt' in sion ᵐpeccatores:"possedit⁸ti mor ᵖhypocritas.ᵍ Quis poterit' habitare de⁹ vo bis cū ᵗigne⁶deuorāte:aut ᵏqs'habitabit ex'vobis cū ᵃardoribus ᵇsempiternis? ᶜQui ambulat in⁸iusticiis ᵉ& loqtur'veritatē:ᵍq pīcit⁹ anaricia & ᶜcalūnia: & ᵏexcutit' manus suas"ab omī"munere.ᵒ Qui obtu ratꝰ aures suas⁸ne audiat ᵗsanguinē:'& claudit'ocu los suos"ne videat'malū. ᵘIste in' excelsis⁸ hitabit: ᵇmuniméta⁸saxorū⁸publi mitas eius.ᵖ Panis ei⁹ datꝰ est:ᵍ aque ei⁹ᵖfideles sunt. ʳRegē⁸in decore suo' vide būt"ᶜoculi ei⁹:"cernēt'ter rā⁸ de longe.ᵍ Cor tuū'me ditabitur'timorē.ᶜ Vbi est "litteratꝰ:'vbi legis verba ᵗpōderis:'vbi est⁸doctor ᶜparvulorū!'Populū'ipu dentē⁸ nō⁹ videbis'pplm ᵏalti'sermonis:ita"vtꝰ nō possis"itelligere"diſtitu dine⁸ligue ei⁹ in qᵗ nulla ē ᵍsapia.ʳ Respice⁸ siō'ciuita tē⁸ solēnitatis nr̄e.ˢ Oculi tuiʳvidebūt'hierlm⁸hitati onē⁹opulentā⁸tabernacl'ꝰ qd⁹ nequaq⁵ trāferri po tent:ᵗnec⁸ auferētur⁹ clauī eius'in sempiternū'& oēs ᵛfuniculi ei⁹"nō"rūpētur: ᵒqa solūmodo⁹ibi' magni ficus est⁸ dñs'nr̄.ᵘ Loc⁸ flu uiorū'riui'latissimi & pa tentes:ᵇnō⁸trāsibit⁸ supeū ᵍnauis'remigū'nec⁹ trire mis⁹ magna ᵗtrāsgredie tur eū."Dñs'ei"iudex nr̄: ᵉdñs'legifer nr̄:ᵍdñs' rex nr̄.ᵘ I pe⁸saluabit nos.ᵛLa xati sunt'funiculi tui: sed ʳnō'prevalebūt.ᵃ Sic erit ᵇmalus tu⁹:vt⁸dilatare' ſi gnū'nō q̄as.ʳ Tūc⁸ diuidē tur⁸spolia'q̄dā⁸ multa⁹: 'claudi" diripiēt" rapinā: ᵒnec⁹dicet ᵍ vicin⁹ elāgui. ᵃPpls'q hitat" in ea⁸ aufe retur ab eo'iniqtas. 34.

C.xxxiiij.

קִרְבוּ גּוֹיִם לִשְׁמֹעַ וּלְאֻמִּים הַקְשִׁיבוּ
תִּשְׁמַע הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ תֵּבֵל וְכָל
יְצִאֵי אֵיהוּ כִּי קֶצֶף יְהוָה עַל כָּל
הַגּוֹיִם וְחֵמָה עַל כָּל צְבָאָם הֶחֱרִימָם
נָתַן לַטֶּבַח וְחַלְלֵיהֶם יִשְׁלֹכוּ
וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָאְשָׁם וְנָמַסּוּ הָרִים
מִדָּמָם וְנִמַּקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם
וְנָגְלוּ כַּסֵּפֶר הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם
יִבּוֹל כְּנֹבֶל עָלֶה מִגֶּפֶן וְכִנְבֵלֶת
מִתְאֵנָה כִּי רָוְתָה בַּשָּׁמַיִם חַרְבִּי
הִנֵּה עַל אֱדוֹם תֵּרֵד וְעַל עַם חֶרְמִי
לְמַשְׁפֵּט חֶרֶב לַיהוָה מָלְאָה דָם
הַדְּשְׁנָה מֵחֶלֶב מֵדָם כָּרִים
וְעַתּוּדִים מֵחֶלֶב כִּלְיוֹת אֵילִים כִּי
זֶבַח לַיהוָה בָּצְרָה וְטֶבַח גְּדוֹל
בְּאֶרֶץ אֱדוֹם וְיָרְדוּ רְאֵמִים עִמָּם
וּפָרִים עִם אַבִּירִים וְרָוְתָה אַרְצָם
מִדֶּם וַעֲפָרָם מֵחֶלֶב יִדְשֶׁן כִּי יוֹם
נָקָם לַיהוָה שְׁנַת שִׁלֻּמִים לְרִיב
וְנֶהְפְּכוּ נְחָלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ
לִגְפְרִית וְהָיְתָה אַרְצָהּ לְזֶפֶת
בְּעָרָה לַיְלָה וְיוֹמָם לֹא תִכְבֶּה
לְעוֹלָם יַעֲלֶה עֲשָׁנָהּ מִדּוֹר לְדוֹר
תֶּחֱרַב לְנֶצַח נֶצָחִים אֵין עֹבֵר
בָּהּ וְיִרְשׁוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד וְינְשׁוף
וְעֹרֵב יִשְׁכְּנוּ בָהּ וְנָטָה עָלֶיהָ קַו
תֹּהוּ וַאֲבְנֵי בֹהוּ חֹרֶיהָ וְאֵין שָׁם
מְלוּכָה יִקְרָאוּ וְכָל שָׂרֶיהָ יִהְיוּ
אָפֶס וְעָלְתָה אַרְמְנֹתֶיהָ סִירִים
קִמּוֹשׂ וְחוֹחַ בְּמִבְצָרֶיהָ וְהָיְתָה נְוֵה
תַנִּים חָצִיר לִבְנוֹת יַעֲנָה וּפָנְשׁוּ
צִיִּים אֶת אִיִּים וְשָׂעִיר עַל רֵעֵהוּ
אַךְ שָׁם הִרְגִּיעָה לִילִית
וּמָצְאָה לָהּ מָנוֹחַ מְנוּחָה
קִפּוֹז עָרְבוּ דַיָּה וְדָגְרָה וּבָקְעָה
בְּצִלָּהּ אַךְ שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת

Hccedite gētes & audite: & ppn̄ attēdite: audiat terra & plenitudo eius: orbis & omne ∞ germen eius. quia indignatio dñi super omnes gentes: & furor sup vniuersam militiā eorū. Interfecit eos & dedit eos in occisionē. Interfecti eorū proicientur: & de cadaueribꝰ eoꝝ ascēdet fetor. Tabescent mōtes a sanguine eorū & tabescet ois militia celorū: & cōplicabūtur sicut liber celi: & ois militia eorū defluet sicut defluit folium de vinea & de ficu. qm̄ ine briatus est in celo gladius meus. Ecce super idumeā descendet & sup populū interfectionis mee ad iudiciū. Gladius dñi replet sanguine. incrassatus est adipe de sanguine agnorū & hircoꝝ & de sanguine medullato rū arietū. Victima dñi in bosra: & interfectio magna in terra edom. Et descendēt vnicornes cū eis: & tauri cū potentibus. Inebriabitur terra eorū sanguine: & humus eorū adipe pinguiū. quia dies vltionis domini annus retributionū iudicii sion. Et cōuertētur torrētes eius in picē: & humus eius in sulphur: & erit terra eius in picem ∞ ardentem nocte & die: non extinguetur ∞ in sempiternū ascendet fumus eius. a generatione in generationē desolabitur & in secula seculoꝝ. Non erit transiēs per eam: & possidebūt illā onocrotalus & ericius & ibis & coruus habitabūt in ea. Et extendetur sup eā mensura vtredigatur ad nihilū. & pediculū desolationē. Nobiles eius nō erūt ibi: regē poti vocabūt & oēs principes eius erūt in nihilū. Et orietur in domibus eius spine & vrtice & paliurus in munitionibus eius. & cubile draconū & pascua struthionū & occurret demonia onocētauris: & pilosus clamabit alter ad alterū. Ibi cubauit lamia: & inuenit sibi requiē. Ibi habuit foueā & ericius: & enutriuit catulos. & circūfodit & fouit in vmbra eius. Illuc congregati sunt milui

Προσάγετε ἔθνη καὶ ἀκούσατε ἄρχοντες· ἀκουσάτω ἡ γῆ καὶ οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες· ἡ οἰκουμένη καὶ ὁ λαὸς ὁ ἐν αὐτῇ· διότι ὀργὴ κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ὀργὴ ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ παραδοῦναι αὐτοὺς καὶ σφαγάς· οἱ δὲ τραυματίαι αὐτῶν ῥιφήσονται καὶ οἱ νεκροὶ αὐτῶν ἀναβήσεται ἡ σαπρία καὶ διαχυθήσεται τὰ ὄρη ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν· καὶ ἐλιγήσεται ὁ οὐρανὸς ὡς βιβλίον καὶ πάντα τὰ ἄστρα πεσεῖται ὡς φύλλα ἐξ ἀμπέλου καὶ ὡς πίπτει φύλλα ἀπὸ συκῆς· ὅτι ἐμεθύσθη μάχαιρά μου ἐν τῷ οὐρανῷ· ἰδοὺ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν κατὰ κρίσιν μου ἐν τῷ οὐρανῷ· ἰδοὺ ἐπὶ τὸν λαὸν τῆς ἀπωλείας μετὰ κρίσεως· μάχαιρα κυρίου ἐπλήσθη αἵματος ἐπαχύνθη ἀπὸ στέατος ἀρνῶν, καὶ ἀπὸ στέατος τράγων καὶ νεφρῶν, ὅτι θυσία τῷ θεῷ ἐν Βοσόρ· καὶ σφαγὴ μεγάλη ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ· καὶ συμπεσοῦνται οἱ ἀδροὶ μετ' αὐτῶν καὶ οἱ κριοὶ καὶ οἱ ταῦροι· καὶ μεθυσθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ τὸ πολύ αὐτῶν ἀπὸ στέατος· καὶ ἀπὸ τοῦ στέατος αὐτῶν ἐμπλησθήσεται· ἡμέρα γὰρ κρίσεως κυρίου καὶ ἐνιαυτὸς ἀνταποδόσεως δικαιώσεως Σιών· καὶ τραπήσονται οἱ χείμαρροι αὐτῶν εἰς πίσσαν, καὶ ὁ χοῦς αὐτῶν εἰς θεῖον· καὶ ἔσται ἡ γῆ αὐτῆς εἰς πίσσαν καιομένην· νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ οὐ σβεσθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων ἀναβήσεται ὁ καπνὸς αὐτῆς· ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἔσται ἔρημος, οὐ μὴ διέλθῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος ἕως τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως καιροῦ· καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ ὀρνεα καὶ ἐχῖνοι καὶ βύες καὶ κόρακες· καὶ ἐπιβλωθήσεται ἐπ' αὐτὴν γραμμὴ συγχύσεως καὶ λίθος κενώσεως· οὐκ εἰσὶν ἐκεῖ βασιλεῖς οὐδὲ μὴ καλέσωσιν· καὶ ἔσονται οἱ ἄρχοντες αὐτῆς οὐκ ἔσονται· οἱ μὲν βασιλεῖς αὐτῆς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἔσται ἐν πόλει ἀκανθῶν καὶ ἀκάνθαις ἐν ταῖς ἀκροπόλεσιν αὐτῆς· καὶ ἔσται κατοικητήριον δρακόντων καὶ ἔπαυλις θυγατέρων σείριος καὶ συναντήσεται δαιμόνια ὀνοκενταύροις, καὶ βοήσονται ἕτερος πρὸς ἕτερον· ἐκεῖ ἀναπαύσονται ὀνοκένταυροι· εὗρον γὰρ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν· ἐκεῖ ἐνόσευσεν ἔχιδνα, καὶ ἔσωσεν ἡ γῆ τοὺς ἀναπαυσιν· ἐκεῖ ἐνόσευσεν ἔχιδνα, καὶ ἔσωσεν ἡ γῆ τοὺς υἱοὺς αὐτῆς· ἐκεῖ ἐπισκοπὴ ἐχίνων καὶ γυπῶν συναχθήσονται θήλεα μετὰ τῶν ἀρσένων αὐτῆς· ἐκεῖ ἐπεσκέφθη ἡ ψυχή μου καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ πάντα ἔρια· ἐκεῖ ἐκάθευδεν ὄνος ἄγριος μόνος καὶ ἐκάθευδεν ἐπὶ τῶν ἐπαύλεων αὐτῆς· ἐξεζήτησεν ἡ ψυχή μου καὶ οὐχ εὗρεν· ἐπεσκέψατο ἡ ψυχή μου καὶ οὐκ ἐπεσκέφθη· ἐπὶ τοῦτο ἐπὶ τὸ ἔσχατον καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον τοῦτο·

יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְפְּשֵׂם וַיִּשְׁלַח רַבְשָׁקֵה
מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רַבְשָׁקֵה מִלָּכִישׁ
יְרוּשָׁלִַם אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ
בְּחֵיל כָּבֵד וַיַּעֲמֹד בִּתְעָלַת הַבְּרֵכָה עֶלְיוֹנָה
בִּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס: וַיֵּצֵא
אֵלָיו אֶלְיָקִים בֶּן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר
עַל הַבָּיִת וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְיוֹאָח
בֶּן אָסָף הַמַּזְכִּיר: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ נָא אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה
אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה
הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ: אָמַרְתִּי
אַךְ דְּבַר שִׂפְתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל מִי בָטַחְתָּ כִּי
מָרַדְתָּ בִּי: הִנֵּה בָטַחְתָּ עַל מִשְׁעֶנֶת
הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל מִצְרַיִם
אֲשֶׁר יִסְמָךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ
וְנִקָּבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכָל
הַבֹּטְחִים עָלָיו וְכִי תֹאמְרוּ אֵלַי
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלֹא הוּא
אֲשֶׁר הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת בָּמֹתָיו וְאֶת
מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלִַם
לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ:
וְעַתָּה הִתְעָרַב נָא אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
אַשּׁוּר וְאֶתְּנָה לְךָ אַלְפַּיִם סוּסִים
אִם תּוּכַל לָתֵת לְךָ רֹכְבִים
עֲלֵיהֶם: וְאֵיךְ תָּשִׁיב אֶת פְּנֵי
פַּחַת אֶחָד מֵעַבְדֵי אֲדֹנִי הַקְּטַנִּים
וַתִּבְטַח לְךָ עַל מִצְרַיִם לָרֶכֶב
וְלַפָּרָשִׁים: וְעַתָּה הַמַּבַל עָדֵי
יְהוָה עָלִיתִי עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת
לְהַשְׁחִיתָהּ יְהוָה אֱמֹר אֵלָי עֲלֵה
אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ:
וַיֹּאמֶר אֶלְיָקִים וְשֶׁבְנָא וְיוֹאָח אֶל
רַבְשָׁקֵה דַּבֶּר נָא אֶל עֲבָדֶיךָ
אֲרַמִּית כִּי שֹׁמְעִים אֲנָחְנוּ וְאַל
תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ יְהוּדִית בְּאָזְנֵי הָעָם

'iuda munitas & cepit eas. Et misit rex
rex affyriorũ rapfacen de lachis
in hierusalem ad regem
ezechiam
in manu grau: & stetit
in aqueductu piscine
superioris in via agri fullonis. Et egressus est
ad eum eliachim filius
helchie qui erat
super domũ: & sobna
scriba: & ioahe
filius asaph a commentariis. Et dixit ad eos
rapfaces: dicite ezechie.
Hec
dicit rex magnus rex
affyriorũ. Que est ista
fiducia qua confidis: aut
quo
consilio vel fortitudine re
bellare disponis:
Super quem habes fi
duciam: quia
recessisti a me! Ecce cõ
fidis super baculum
arundineum confractũ
istum sup egyptũ: cui
si inixus fuerit homo:
intrabit in manum eius:
& perforabit eã: sic pha
rao rex egypti omnib
qui cõfidunt in eo. Qd
si responderis mihi:
in dño deo nostro con
fidimus: nonne ipse est
cuius abstulit ezechias
excelsa & altaria: & dixit iude &
hierusalem:
coram altari sisto adora
bitis:
& nunc trade te domi
no meo regi
affyriorum & dabo tibi
duo milia equorum:
nec poteris ex te prebe
re ascensores
eorum: & quomodo fu
giunebis faciem
iudicis vnius loci ex
tenuis dñi mei minoribus!
Quod si cõfidis in egy
pto in quadriga
& in equitibus! & nunc
nunquid sine
domino ascendi ad terram istam
vt disperdere eam! Dñs
dixit ad me. Ascende
super terram istam:
& disperde eam.
Et dixit eliachim & sobna & ioahe ad
rapfacen. Loquere ad
seruos tuos
syra lingua: intelligim
enim: ne
loquaris ad nos iudaice
in auribus populi

munitas: & cepit eas. & misit rex
τὰς ὀχυρὰς, καὶ ἔλαβεν αὐτάς. καὶ ἀπέστειλεν βασι
assyrios rapsacē ex lachis in hierlm ad
λεὺς ἀσυρίων τὸν ῥαψάκην ἐκ λαχὶς εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς
regē ezechiā cū virtute multa. & stetit in
τὸν βασιλέα ἐζεκίαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς· καὶ ἔστη ἐν
aqueductu piscine superioris via
τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐπὶ τῇ ὁδῷ τοῦ
agri fullonis. & egressus ead cū eliachim fi
ἀγροῦ τοῦ ναφέως· καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἐλιακεὶμ ὁ
lius helchie magr aule & somnas scriba:
τοῦ χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνᾶς ὁ γραμματεύς,
& ioath fill asaph a cõmentariis: & dixit
καὶ ἰωὰχ ὁ τοῦ ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος, καὶ ἔπεσεν
ad eos rapfaces: dicite ad ezechiā: hec dicit
αὐτοῖς ῥαψάκης, εἴπατε δὴ πρὸς ἐζεκίαν, τάδε λέγει
rex magn: rex assyrioꝝ. qd cõfi
ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς ἀσυρίων· τί πέποι
deus eo: nũqd in cõsilio aut in sermonib labioꝝ prelii
θὰς ἢ μὴ ἐν βουλῇ ἢ ἐν λόγοις χειλέων παρατάξει
fit: & nũc in qua cõfidis: qz recedis
γίνεται; καὶ νῦν ἐπὶ τίνα πέποιθες, ὅτι ἀπειθεῖς
a me: ecce cõfidens es. & sup virgũ
μοι; ἰδοὺ πεποιθὼς εἶ· καὶ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν
arundineũ cõfractã hanc sup egyptũ cui si
καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην ἐπ' αἰγυπτίων ὃς ἂν
inixus fuerit vtr sup eã. intrabit in ma
ἐπισηρισθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτὴν· εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖ
nũ eius & pforabit eã. sic est pharao
ρα αὐτοῦ καὶ τρήσει αὐτήν. οὕτως ἐστὶ φαραὼ βα
rex egypti: & oēs cõfidētes in eo.
σιλεὺς αἰγύπτου, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐ
Si aut dicitis in dño deo nro essi
τῷ· εἰ δὲ λέγετε ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποί
dim? nõne ipe est cui abstulit ezechias excelsa
θαμεν· οὐκ αὐτός ἐστιν ᾧ ἀφεῖλεν ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ
et altaria et: & dixit iude &
αὐτοῦ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ ἰούδᾳ καὶ
hierusalē coram facie altaris hu
τῇ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τού
tus adorabitis nũc: tradite vos dño meo
του προσκυνήσετε νῦν, μίχητε. δὴ τῷ κυρίῳ μου τῷ
regi assyrioꝝ: & dabo vobis duo milia equoꝝ
βασιλεῖ ἀσυρίων, καὶ δώσω ὑμῖν δισχιλίαν ἵππον
si poteritis dare ascensores sup eos: & quomo
ἐὰν δύνησθε δοῦναι ἀναβάτας ἐπ' αὐτούς· καὶ πῶς δύ
potestis stare in facie ducis loci vnius ex seru
νασθε ἀστοχρέφαι ἐς πρόσωπον τῶν τοπαρχῶν δικέ
tis dñi cõfidit in egyptiis in equis &
του εἰσὶν οἱ πεποιθότες ἐπ' αἰγυπτίοις εἰς ἵππον καὶ
ascensore. & nũc nõ sine dño ascēdim ad
ἀναβάτην· καὶ νῦν μὴ ἄτευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὴν
regionē hãc oppugnare eã. dño dixit ad
χώραν ταύτην πολεμῆσαι αὐτήν· κύριος εἶπεν πρὸς
me ascede sup eã: & disperde eã. & dixit
με ἀνάβηθι ἐπ' αὐτήν, καὶ διάφθειρον αὐτήν. καὶ εἶπεν
ad eū eliachim & somna & ioas ad ra
πρὸς αὐτὸν ἐλιακεὶμ καὶ σομνᾶς καὶ ἰωὰς πρὸς ῥα
psacē. loqre nũc ad seruos tuos syria
ψάκην· λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου συρι
ce. audim? eiꝰ nos: & nõ loqris ad nos in
στί. ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς, καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς ἰου
datice: & quare loqris in aures hoim
δαϊστί, καὶ ἵνατί λαλεῖς εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀνθρώπων

stantiũ sup murũ. & ait ad e
τῶν ἑστηκότων ἐπὶ τῷ τείχει· καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
eos rapfaces: nũqd ad dñm tuũ & ad te
τοὺς ῥαψάκης, μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου ἢ πρὸς ὑμᾶς
misit me dño me verba hec lo
ἀπέστειλέ με ὁ κύριός μου τοὺς λόγους τούτους λα
qui: nõne ad hoīes sedētes
λῆσαι, οὐχὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθημένους
sup murũ vt comedãt stercora sua:
ἐπὶ τῷ τείχει ἵνα φάγωσι τὴν κόπρον αὐτῶν καὶ
bibãt vrinã suã vobiscũ simul: & stetit rapfa
πίωσι τὸ οὖρον αὐτῶν μεθ' ὑμῶν ἅμα; καὶ ἔστη ῥαψά
ces & clamauit voce magna iudaice: & ait
κης καὶ ἀνεβόησε φωνῇ μεγάλῃ ἰουδαϊστί, καὶ εἶπεν
audite ia verba regis assyrioꝝ.
ἀκούσατε δὴ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως ἀσυρίων.
hec dicit rex: nõ decipiat vos ezechias
τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς ἐζεκίας
verbis: qz nõ potent liberare vos: & nõ de
λόγοις, ὅτι οὐ μὴ δύνηται ῥύσασθαι ὑμᾶς, καὶ μὴ πε
cat vobis ezechias qz liberabit vos de & nõ
ποιθὼς ὑμῖν ἐζεκίας ὅτι ῥύσεται ὑμᾶς ὁ θεὸς καὶ ὐμὴ
tradet ciuitas ista in manu regis assyrioꝝ.
παραδοθῇ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσυρίων.
nõ audiatis ezechiā hec dicit rex assyrioꝝ.
μὴ ἀκούετε ἐζεκίου τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσυρίων.
si vultis vīdici: egredimini ad me: & co
εἰ βούλεσθε εὐλογηθῆναι, ἐκ πορεύεσθε πρός με, καὶ φά
medite vnusquisq vitē suã & ficus: &
γεσθε ἕκαστος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ τὰς συκᾶς, καὶ
bibite aquã cisterne sue. donec veniã & acci
πίεσθε ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ. ἕως ἂν ἔλθω καὶ λά
piã vos in terrã: dicit terra vīa terra frumẽti & vi
βω ὑμᾶς εἰς γῆν, ὡς ἡ γῆ ὑμῶν γῆ σίτου καὶ οἴ
ni & panis & vineaꝝ. nõ seducat vos
νου καὶ ἄρτων καὶ ἀμπελώνων. μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς
ezechias dicẽs: dñs liberabit nos. nũqd liberauerũt
ἐζεκίας λέγων, ὁ θεὸς ῥύσεται ὑμᾶς· μὴ ἐρεῖσαγρο δι
dii gentiũ vnusquisq suã regionẽ de manu
θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκασος τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἐκ χειρὸς
regis assyrioꝝ: vbi est deꝰ emath & arphath?
βασιλέως ἀσυρίων; ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς ἐμαὰθ καὶ ἀρφάδ;
& vbi deꝰ ciuitatis sepharuaim? nũqd potuerũt
καὶ ποῦ ὁ θεὸς τῆς πόλεως σεπφαρουέμ; μὴ ἐδύναν
liberare samariã de manu mea? qs
το ῥύσασθαι τὴν σαμάρειαν ἐκ χειρός μου; τίς τῶν
deoꝝ oĩm gentiũ haꝝ: q libe
θεῶν πάντων τῶν ἐθνῶν τούτων, ὅστις ἐῤῥύ
rauit terrã suã de manu mea: vt liberet dñs
σατο τὴν γῆν αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ἵνα ῥύσῃ κύριος
hierlm de manu mea: & siluerũt & nemo
ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου; καὶ ἐσιώπησαν καὶ οὐδεὶς
et rndit verbũ: qz ꝓceperat rex
αὐτῶ ἀποκρίθη λόγον, διὰ γὰ προσέξαι τὸν βασιλέα
nihil rñderi. & ingressus eliachim filiꝰ hel
μηδὲν ἀποκριθῆναι· καὶ εἰσῆλθεν ἐλιακεὶμ ὁ τοῦ χελ
chie magister aule & somna scriba & ioas filiꝰ
κίου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνᾶς γραμματεὺς καὶ ἰωὰς ὁ τοῦ
asaph a cõmentariis ad ezechiã scisse
ἀσὰφ ὑπομνηματογράφος πρὸς ἐζεκίαν πρῃεισμένοι
tunicas: & nũciauerũt ei verba
τοὺς χιτῶνας, καὶ ἀνήγγειλάν αὐτῷ τοὺς λόγους
rapfacis.
ῥαψάκου.

Ca.37.

qui est sup murũ. & Et
dixit ad eos rapfaces. &
Numqd ad dñm tuũ & ad te misit me ad
vt loquerer omnia verba
ista: & non potius ad
viros qui sedent in
muro vt comedãt stercora sua:
& bibant
vrinam pedum suorum
vobiscũ! Et stetit rapfaces: & clamauit voce ma
gna iudaice: & dixit.
Audite verba regis magni
regis assyriorum. Hec
dicit rex. Non vos
seducat ezechias: quia
non poterit
eruere vos: & non vos
bis tribuat fiduciam
ezechias super domino
dicens. Eruens
liberabit nos dominus:
non dabitur ciuitas
ista in manu regis assyrioꝝ.
Nolite audire ezechiam. Hec
enim dicit
rex assyriorum. Facite
mecum benedictionem:
& egredimini ad me: &
comedite vnusquisq vineã
suã: & vnusquisq ficũ suã:
& bibite vnusquisq aquã
cisterne sue: donec veniam
& tollã vos ad ter
ram: que est vt terra ve
stra: terrã frumenti & vi
ni terram panũ & vinea
rum. Nec conturbet
vos ezechias: dicens.
Domin? liberabit nos.
Nunquid liberauerunt
dii gentiũ vnusquisq
terrã suã de manu regis
assyriorũ! Vbi est deus
emath & arphat. Vbi est
deus sepharuaim! Nũqd liberauerũt fama
riã de manu mea! Quis
est ex omnibus diis terra
rum istarum qui
eruerit terram suam de
manu mea: vt eruat
dominus hierlm de
manu mea! Et siluerunt:
& non rñderunt ei ver
bum. Mandauerat enim
rex dicens: ne respon
deatis ei.
Et ingressus est eliachim
filius helchie qui erat
super domum & sobna
scriba & ioahe
filius asaph a commen
tariis: ad ezechiam
sciffis vestibus: & nun
ciauerunt ei
verbum rapfacis. 37.

Exxxvij.

וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיִּקְרַע
הָיָה כְּסָה נוא
אֶת בְּגָדָיו וַיִּתְכַּס שָׂק וַיָּבֹא בֵּית
יְהוָה וַיִּשְׁלַח אֶת אֶלְיָקִים אֲשֶׁר
שָׁלַח
עַל הַבַּיִת וְאֶת שְׁבְנָא הַסֹּפֵר וְאֶת
זְקֵנֵי הַכֹּהֲנִים מְתֻכַּסִּים שָׂקִים
נָבָא
אֶל יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא׃
צוּר כָּלָה
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר חִזְקִיָּהוּ
יוֹם צָרָה וְתוֹכָחָה וְנִאָצָה הַיּוֹם
הַזֶּה כִּי בָאוּ בָנִים עַד מַשְׁבֵּר וְכֹחַ
אֵין לְלֵדָה׃ אוּלַי יִשְׁמַע יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֶת דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה אֲשֶׁר
שָׁלְחוֹ מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֲדֹנָיו לְחָרֵף
אֱלֹהִים חָי וְהוֹכִיחַ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר
חָיָה כָּלָל
שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנָשָׂאתָ תְּפִלָּה
בָּעַד הַשְּׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה׃ וַיָּבֹאוּ
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן
אֶל אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אַל
תִּירָא מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ
יָרָא פָּנָה
אֲשֶׁר נִדְּפוּ נַעֲרֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר אוֹתִי׃
אֵת
הִנֵּנִי נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה
שָׁמַע נָתַן
וְשָׁב אֶל אַרְצוֹ וְהִפַּלְתִּיו בַּחֶרֶב
שׁוּב נָפַל
בְּאַרְצוֹ׃ וַיָּשָׁב רַבְשָׁקֵה וַיִּמְצָא
מָצָא
אֶת מֶלֶךְ אַשּׁוּר נִלְחָם עַל לִבְנָה
לָחַם
כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע מִלָּכִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע
עַל תִּרְהָקָה מֶלֶךְ כּוּשׁ לֵאמֹר יָצָא
לְהִלָּחֶם אִתָּךְ וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁלַח לָחַם שָׁלַח
מַלְאָכִים אֶל חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר׃ כֹּה לָאמֹר
תֹּאמְרוּן אֶל חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה אָמַר
לֵאמֹר אַל יַשִּׁאֲךָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָשָׂא
אַתָּה בֹטֵחַ בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן נָתַן
יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ הִנֵּה
אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי עָשָׂה
אַשּׁוּר לְכָל הָאֲרָצוֹת לְהַחֲרִימָם חָרַם
וְאַתָּה תִּנָּצֵל׃ הַהַצִּילוּ אֹתָם אֱלֹהֵי נָצַל
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ אֲבוֹתַי אֹתָם שָׁחַת

Θ Τ factũ est cũ audiret rex ezechias
differt rex ezechias
scidit vestimenta sua :& obuoluit est facco:& intrauit in domũ dñi. Et misit Eliachim qui erat super domum:& sobnam scribam :& seniores de facerdotib opertos faccis: ad esaiam filium amos prophetam: & dixerunt ad eu. Hec dicit ezechias. Dies tribulatiois & correptionis & blasphemie dies hec :quia venerũt filii vsq ad partũ :& virtus non est pariendi. Si quomodo audiat dñs deus tuus verba rapsacis quem misit rex assyriorũ dñs tuus ad blasphemãdum deũ viuentẽ:& exprobrandũ fermonib quos audiuit dñs deus tuus. Leua ergo orationem pro reliquis que reperte sunt. Et venerunt serui regis ezechie ad esaiam: & dixit ad eos esaias. Hec dicetis ad dominũ vestrum. Hec dicit dominus. Ne timeas a facie verborũ que audisti: quibus blasphemauerũt pueri regis assyriorum me. Ecce ego dabo ei spiritũ & audiet nũciũ: & reuertetur ad terram suã :& corruere eũ faciã gladio in terra sua. Reuersus est autẽ rapsaces:& inuenit regem assyriorũ preliantẽ aduersus lobnam. Audierat enim qa pfectus effet de lachis: & audiuit de taracha rege ethiopie dicentes : egressus est vt pugnet cõtra te. Quod cũ audisset misit nuncios ad ezechiam:& dicens. Hec dicetis ezechie regi iude loquentes. Non te decipiat deus tuus in quo tu confidis dicens: nõ dabitur ierusalem in manu regis assyriorum. Ecce tu audisti omnia que fecerunt reges assyriorũ omnibus terris quas subuerterunt: & tu poteris liberari? Nunqd eruerũt eos dii gentium: quos subuerterunt patres mei

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα ἙΖεκίαν· A
έσχισεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ 4.Re.
ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἀπέστειλεν τοὺς ἐλιακεὶμ τὸν τοῦ 19.d.
αὐλε τ σομνᾶν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρεσβυ
τέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς Ησαΐ
αν τὸν τοῦ Αμως τὸν προφήτην, καὶ εἶπαν αὐτῷ· Τάδε λέ
γει ἙΖεκίας· ἡμέρα θλίψεως καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ ἐλεγ
μοῦ τ τρε hodierna dies. qz venit dolor sparien
di τ virtus non est pariendi. Si quomodo audiat ὁ θς
μου καὶ ὀργῆς ἡ σήμερον ἡμέρα· ὅτι ἥκει ἡ ὠδὶν τοῦ τί. virtute aũt nõ hꝫ ad pariẽdũ. si quo mõ audiat
σκ. ἰσχὺν δὲ οὐκ ἔχει τοῦ τεκεῖν· ἴσπως εἰσακούσαι ὁ θς σου τοὺς λόγους ῥαψάκου οὓς ἀπέστει
λε βασιλεὺς ἀσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶν
τα· ἐπιτρέπει λόγους οὓς ἤκουσε κύριος ὁ θεός σου. καὶ
ποιήσει πρὸς κύριον τὸν θεὸν σου περὶ τῶν καταλελειμ
μένων ὑπ. τ venerũt ferui ezechie ad esaiã.
ταῦτα τοῦτων· καὶ ἦλθον οἱ παῖδες ἙΖεκίου πρὸς Ησαΐαν. B
τ εἶπεν αὐτοῖς Ησαΐας· ἵνα τάδε λέγετε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν. τάδε λέγει κύριος μὴ φοβηθῆς ἀπὸ τῶν
ὀν ὑμῶν· τάδε λέγει κύριος μὴ φοβηθῆς ἀπὸ τῶν verbis q audisti: q̃s ipropereuerũt me legati re
λόγων ὧν ἤκουσας, οὓς ἀνεῖλόν με οἱ παῖδες Βα gis assyrioꝝ. ecce ego mittã spũ eius & audiẽs nunciũ reuertetur in regionẽ suã τ
σιλέως ἀσυρίων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ εἰς αὐτὸν πνεῦμα, καὶ cadet gladio in terra sua. τ reuertens
ἀκούσας ἀγγελίαν ἀποστρέψει εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ τε
πεσεῖται μαχαίρᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. καὶ ἐπιστρέψε ἐπὶ
τὰς ψάκης καὶ κατέλαβε τὸν Βασιλέα ἀσυρίων πο
λεμοῦντα Λοβνᾶ. τ audiuit qz discessit a la
chis. τ egressus etharra rex ethiopũ: vt obsidẽ
ret eã. τ audiẽs reuersus est τ mi
sit ad eu. & locut est de eo dc̃. despe
ret te τ subsannauit te virgo filia sion
post te caput mouit filia ierusalẽ in cũ
exprobrasti τ irritasti. aut ad quẽ exaltasti
ὑψώσας καὶ ἐπῆρας τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς ἅγιον τοῦ Ισραήλ. ὅτι διἀγγέλων ὠνείδισας
κύριον· σὺ γὰρ εἶπας τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων ἐγὼ
ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ λιβά
νου· τ ἐξέκοψα τὸ ὕψος κέδρου αὐτοῦ καὶ τὸ κάλ
λος τῆς κυπαρίσσου· καὶ εἰσῆλθον εἰς ὕψος μέρους
ὕλης
τοῦ δρυμοῦ

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

gozan τ charran τ rafe tu regiõe thecemath:
γῶζαν καὶ χαρρὰν καὶ ῥασεμμασὶν ἐν χώρᾳ θεεμάθ, vbi sunt reges emath:τ vbi arphath: τ vbi
ποῦ εἰσὶν οἱ βασιλεῖς ἐμάθ, καὶ ποῦ ἀρφάθ, καὶ ποῦ elnitatis sepharnaim: ana τ ana: τ accepit eas
πόλεως σεφφαρουέμ, ἀνανεὺ καὶ γαυσά, καὶ ἔλαβεν ἙΖε ezechias libũ a nũciis: τ legit il
κίας τὸ βιβλίον παρὰ τῶν ἀγγέλων, καὶ ἀνέγνω ἀνε lũ. τ ascẽdit in domũ dñi τ aperuit illũ: coꝝ
ἔβη. τ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἀνοίξεν αὐτό, ἐναντίον τό· καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἀνοίξεν αὐτό, ἐναντίον dño: τ orauit ezechias ad dñm dicẽs. do
κυρίου, καὶ προσηύξατο ἙΖεκίας πρὸς κύριον λέγων· κύ mine israhel q sedes sup cherubin tu es
ριε σαβαὼθ ὁ θεὸς Ισραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερου deus solus omnium regnorum
βιμ· σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος πάσης βασιλείας τῆς οἰκου terre. tu fecisti celũ τ terrã. inclina
μένης· σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. κλίνον dñe aurẽ tuã. exaudi dñe. aperi dñe
κύριε τὸ οὖς σου· ἐπάκουσον κύριε. ἄνοιξον κύριε oculos tuos. inspice dñe τ vide. τ
τοὺς ὀφθαλμούς σου. ἴζεβλεψον κύριε καὶ ἴδε. καὶ audi oĩa verba senacherib: q̃ mi
ἄκουσον πάντας τοὺς λόγους σενναχειρὶμ, οὓς ἀπέ sit ad exprobrãdũ deũ viuẽtẽ. in veritate eñ dñe:
στειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα. ἐπ᾽ἀληθείας ἰαφ κύριε, desolauerũt reges assyrioꝝ ozbẽ terre totã τ
ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσυρίων τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ regionẽ eoꝝ. τ iecerũt idola eoꝝ
τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ ἐνέβαλον τὰ εἴδωλα αὐτῶν in ignẽ. nõ enĩ erãt: sed opa manuũ ho
εἰς τὸ πῦρ· οὐ γὰρ θεοί ἦσαν, ἀλλ᾽ἔργα χειρῶν ἀν minũ: ligna τ lapides τ destruxerũt eos. tu
θρώπων, ξύλα καὶ λίθοι καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς· σὺ dne dc̃ nr saluã nos de manu eius
δὲ κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν· ἵνα & cognoscãt oĩa regna terre: quia tu es dominus solus. Et misit
γνῶσι πάσα βασιλεία τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μό esaiã filius amos ad ezechiã
νος. τ misit ysaias filius amos ad ezechiã τ dixit dicẽs. do
τος· καὶ ἀπέστειλε Ησαΐας υἱὸς Αμως πρὸς ἙΖεκίαν καὶ εἶπεν mũ dc̃ israel. audiui q̃ ora
εἰ. hec dicit dñs dc̃ israel. audiui q̃ ora sti ad me de senacherib rege assyrioꝝ.
αὐτῷ· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ισραήλ. ἤκουσα ἃ προ hoc verbũ qꝫ locut est de eo dc̃. despe
σηύξω πρός με περὶ σενναχειρὶμ βασιλέως ἀσυρίων. ret te τ subsannauit te virgo filia sion
τοῦτο ῥῆμα ὃ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ ὁ θεός· ἐφαύλι post te caput mouit filia ierusalẽ in cũ
σέν σε καὶ ἐξεμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ σιὼν exprobrasti τ irritasti. aut ad quẽ exaltasti
ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκίνησε θυγάτηρ ἰερουσαλὴμ ὀπίσω σου ὑψώσας καὶ παρᾶξυνας· ὑ πρὸς τίνα ὕψωσας τὴν
τίνα
voce tuã τ leuasti in excelsum oculos tuos in
φωνήν σου καὶ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς sanctũ israel. qz p nũcios exprobrasti
τὸν ἅγιον τοῦ Ισραήλ. ὅτι διἀγγέλων ὠνείδισας dño. tu eñ dixisti multitudine currus ego
κύριον· σὺ γὰρ εἶπας τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων ἐγὼ ascẽdi in altitudinẽ mõtiũ τ in extrema libã
ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ λιβά ni: τ succidi altitudinẽ cedri eĩ⁹ τ pulchri
νου, καὶ ἐκοψα τὸ ὕψος κέδρου αὐτοῦ καὶ τὸ κάλ tudinẽ cupressi. τ istruxi altitudinẽ pti
λος τῆς κυπαρίσσου· καὶ εἰσῆλθον εἰς ὕψος μέρους lus tẽ suoꝝ. & introibo

gozan & aran :& resseph & filios hedẽ q erãt in thalassar. Vbi est rex emath & rex arphath: & rex pharfath & rex vrbis sepharnaim ana & aua. Et tulit ezechias libros de manu nunciorũ :& legit eos & ascendit in domum domini: & expandit eos coram domino. Et orauit ad dominum dicens. Domine exercituum deus israel qui sedes sup cherubin tu es deus solus omnium regnorum terre: tu fecisti celum & terram. Inclina domine aurem tuam & audi aperi dñe oculos tuos & vide: & audi omnia verba senacherib que misit ad blasphemandũ deũ viuentẽ. Vere enim domine desertas fecerũt reges assyriorum terras: & regiones eaꝝ: & dederunt deos earum igni: non enim erant dii: sed opera manuum hominum: lignum & lapis: & comminuerunt eos. Et nunc dñe deus noster salua nos de manu eius & cognoscãt oĩa regna terre: quia tu es dominus solus. Et misit esaias filius amos ad ezechiam dicens. Hec dicit dominus deus israel. Pro quibus rogasti me de senacherib rege assyriorum: hoc est verbum qd locutus est dñs super eũ. Despexit te & subsannauit te virgo filia sion post te caput mouit filiã hierusalẽ. Cui exprobrasti: & quẽ blasphemasti : & super quẽ exaltasti vocẽ: & leuasti altitudinẽ oculorũ tuorũ ad sanctũ israel. In manu seruorũ tuorũ exprobrasti dño: & dixisti. In multitudine ẽ q̃drigarũ mearũ ego ascendi in altitudinẽ montiũ iuga libani & succidam excelsa cedrorũ eius: electas abietes illius: & introibo altitudinẽ fũmitatis eius: saltũ carmeli eius :ego

נָתַן וְאֶת חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי עֵדֶן אֲשֶׁר
בְּתֶלַשָּׂר׃ אַיֵּה מֶלֶךְ חֲמָת וּמֶלֶךְ
אַרְפָּד וּמֶלֶךְ לָעִיר סְפַרְוַיִם הֵנַע
נוֹעַ אַלָּח
וְעִוָּה׃ וַיִּקַּח חִזְקִיָּהוּ אֶת הַסְּפָרִים
לְאֵל קָרָא
מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאֵהוּ וַיַּעַל
עָלָה בָּרַשׁ
בֵּית יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי
פָּנָה פָּלַל
יְהוָה׃ וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ אֶל יְהוָה
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אַתָּה הוּא
כָּבַד אָלָה
הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת
עָשָׂה
הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמָיִם
נָטָה
וְאֶת הָאָרֶץ׃ הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ וּשְׁמָע
פְּקַח יְהוָה עֵינֶיךָ וּרְאֵה
וְשִׁמְעָ אֶת כָּל דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר
שָׁלַח לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי׃ אָמְנָם
יְהוָה הֶחֳרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת
כָּל הָאֲרָצוֹת וְאֶת אַרְצָם׃ וְנָתַן אֶת
אֱלֹהֵיהֶם כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה
עֵץ וְאֶבֶן מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאֶבֶן
עָשָׂה
כִּי אִם מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם וַיְאַבְּדוּם׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אָבַד
הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָל מַמְלְכוֹת
יָשַׁע מָלַךְ
הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְהוָה לְבַדֶּךָ׃ וַיִּשְׁלַח
שָׁלַח
יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֶל חִזְקִיָּהוּ
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל
פָּלַל
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ זֶה הַדָּבָר
דָּבַר
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ
בָּזָה
לָעֲגָה לְךָ בְּתוּלַת בַּת צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ
נָטָה
רֹאשׁ הֵנִיעָה בַּת יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ אֶת
נוּעַ
מִי חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל מִי הֵרַמְתָּ
רוּם
קוֹל וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ אֶל קְדוֹשׁ
נָשָׂא רוּם
יִשְׂרָאֵל׃ בְּיַד עֲבָדֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי
קָדוֹשׁ
וַתֹּאמֶר בְּרֹב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי
אָמַר רָכַב
מָרוֹם הָרִים יַרְכְתֵי לְבָנוֹן וְאֶגְדֹּר
גָּבַר
קוֹמַת אַרְזֵיו מִבְחַר בְּרוֹשָׁיו וְאָבוֹא
בָּאָה קוּם
מְרוֹם קִצּוֹ יַעַר כַּרְמְלוֹ׃ אֲנִי

קָרְתִּי׃ וְשִׁתֹּתִי מָיִם ׀ וְאַחֲרִב נְבַךְ
מִצְרַיִם׃ כָּל יְאֹרֵי מָצוֹר׃ הֲלוֹא שָׁמַעְתָּ
לְמֵרָחוֹק אוֹתָהּ עָשִׂיתִי קֶדֶם
יְצַרְתִּיהָ עַתָּה הֲבִאֹתִיהָ וּתְהִי
לְהַשְׁאוֹת גַּלִּים נְצִים עָרִים
בְּצֻרוֹת׃ וְיֹשְׁבֵיהֶן קִצְרֵי יָד חַתּוּ
בֹשׁוּ וְהָיוּ עֵשֶׂב שָׂדֶה וְיֶרֶק דֶּשֶׁא
חֲצִיר גַּגוֹת וּשְׁדֵמָה לִפְנֵי קָמָה׃
וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וְאֶת יָדַעְתִּי
וְאֶת הִתְרַגִּזְךָ אֵלַי יַעַן הִתְרַגִּזְךָ
אֵלַי וְשַׁאֲנַנְךָ עָלָה נְאָזְנָי וְשַׂמְתִּי
חֹחִי בְאַפֶּךָ וּמִתְגִּי בִּשְׂפָתֶיךָ
וְהֵשִׁבֹתִיךָ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּאתָ בָּהּ׃
וְזֶה לְךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה סָפִיחַ
וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית שָׁחִישׁ וּבַשָּׁנָה
הַשְּׁלִשִׁית זִרְעוּ וְקִצְרוּ וְנִטְעוּ
כְּרָמִים וְאִכְלוּ פִרְיָם׃ וְיָסְפָה פְּלֵיטַת
בֵּית יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שֹׁרֶשׁ לְמַטָּה
וְעָשָׂה פְרִי לְמַעְלָה׃ כִּי מִירוּשָׁלַם
תֵּצֵא שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה מֵהַר
צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה
זֹאת׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֶל מֶלֶךְ
אַשּׁוּר לֹא יָבוֹא אֶל הָעִיר הַזֹּאת
וְלֹא יוֹרֶה שָׁם חֵץ וְלֹא יְקַדְּמֶנָּה
מָגֵן וְלֹא יִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ סֹלְלָה׃
בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּא יָשׁוּב וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבוֹא נְאֻם
יְהוָה׃ וְנַנֹּתִי עַל הָעִיר הַזֹּאת
לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד
עַבְדִּי׃ וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְהוָה וַיַּךְ
בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מְאָה וּשְׁמֹנִים
וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה
כֻלָּם פְּגָרִים מֵתִים׃ וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיֵּשֶׁב בְּנִינְוֵה׃
וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית נִסְרֹךְ
אֱלֹהָיו וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר בָּנָיו

"fodi" & bibi 'aquam :" & siccaui' vestigio ooooooo "pedis mei "omnes "rinos "aggerũ. "Nũqd nõ' audisti 'que "olim " fecerim' ei? "Ex diebus' antiquis ego 'plasmaui illud : & "nunc "adduxi: "& factum est oo "in erradicationẽ ' collitũ 'cõpugnantiũ & "ciuitatũ "munitarũ. ' Habitatores earũ "breuiata' manu" cõtremuerũt: "& cõfusi sunt: "facti sunt sicut "fenũ "agri '& gramen "pafcue & 'herba "tectorũ q' exaruit' anteqũ matureſceret. "Habitationẽ tuã "& egreſſum tuũ: "& introitũ tuũ ego "cognoui: "& ' inſaniã tuã "cõtra me. "Cum' fureres "aduerſum me' ſuperbia tua "'aſcendit' in aures meas. "Ponã ergo "circulũ 'in naribus tuis: '& frenũ "in labiis tuis: ' & reducã te "in via' per quã' veniſti. " Tibi aũt' hoc erit' ſignũ. "Comede hoc' anno' q' ſponte nascũtur: "& in ãno " ſcdo 'pomis veſcere. " In anno autẽ ' tertio "'ſeminate" & metite: "& plãtate' vineas: "& comedite' fructũ earũ. "Et emittet id' qđ ſaluatũ fuerit de " domo ' iuda & 'qđ reliquũ eſt' radicẽ "de orſum: "& faciet' fructum "ſurſum : 'qa' de hieruſalẽ "exibũt' reliqe: '& ſaluatio "de monte' ſion. "' Zelus "domini" exercituũ" faciet "iſtud. 'Propterea" hec' dicit "dominus" de' rege oo 'aſſyrioꝝ. " Non" in trabit "ciuitatem' hanc oooooo '& non" faciet" ibi' ſagittã: "& non ' occupabit eam "'clypeus: "& non" mittet "in cuircuitu ei" aggerẽ. 'In via" qua' venit: "p eã "reuertetur: oooooooo '&' ciuitatem" hanc" non 'ingredietur" dicit oooooo 'dominus.' Et protegam "ciuitatem' iſtam oooooo "vt ſaluem eam 'propter me" & propter" dauid oo "ſeruũ meũ. ' Egreſſus eſt autẽ" angelus' dñi: "& percuſſit' in caſtris " aſſyriorum 'centum' octoginta 'quinq" " miſia. "Et ſurrexerunt 'mane :" & "ecce" oẽs 'cadauera" mortuoꝝ. " Et egreſſus eſt" & abiit :" et reuerſus ẽ ' ſenacherib" rex "aſſyrioꝝ: "& habitauit' in niniue. " Et factũ eſt cum "adoraret in' templo" neſrach' deum ſuum : 'adramelech' & ſarafar" filii ei?

τ poſui pontẽ: τ veſolant aquas τ oẽs
καὶ ἔθηκα γέφυραν, καὶ ἐρήμωσα ὕδατα καὶ πᾶσαν
cõgregationẽ aque. nõ hec audiſti olim q̃ ego
συναγωγὴν ὕδατος. οὐ ταῦτα ἤκουσας πάλαι ἃ ἐγὼ
feci: a diebꝰ antiqs decreui. nñc aũt oſtẽ
ἐποίησα; ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων συνέταξα. νῦν δὲ ἐπλή-
dit: vt deſolarẽ gẽtes i munitiõibꝰ: τ habitãtes in ci-
δεξα, ἐξερημῶσαι ἔθνη ἐν ὀχυρώσεις, καὶ οἰκοῦντας ἐν πό-
uitatib' munitis. remiſit manꝰ τ exarueriũt τ
λεσιν ὀχυρεῖς· ἀπήκα τὰς χεῖρας καὶ ἐξηράνθησαν καὶ
fuerũt q̃ſi fenũ aridũ in tecto τ vt gramẽ.
ἐξήνθησαν ὡς χόρτος ξηρὸς ἐπὶ δωμάτων καὶ ὡς ἄγρωσις.
nñc aũt octi tuũ τ, exitꝰ tuũ τ
νῦν δὲ τὴν ἀπαυσίν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου καὶ τὴν
introitũ tuũ ego ſcio. at furor tuꝰ q̃ iratus es
εἰσοδόν σου ἐγὼ ἐπίσταμαι. ὁ δὲ θυμός σου ὃν ἐθυμώθης
τ amaritudo tua aſcẽdit ad me. τ iponã circulũ
καὶ ἡ πικρία σου ἀνέβη πρός με. καὶ ἐμβαλῶ φιμὸν
in naſum tuũ τ frenũ in labia tua. τ
εἰς τὰ ῥῖνά σου καὶ χαλινὸν εἰς τὰ χείλη σου. καὶ
reuerti factã te via q̃ veniſti in ea. hoc aũt tibi
ἀποστρέψω σε τὴν ὁδῶν ἣν ἦλθες ἐν αὐτῇ. τοῦτο δέ σοι τὸ
ſignũ. comede hoc ãno q̃ ſemnatũ: at
σημεῖον· φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἃ ἔσπαρκας, τῷ δὲ
anno ſecũdo reliquas. at tertio
ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ τὸ κατάλειμμα· τῷ δὲ τρίτῳ
ſeminãte metite τ plãtate vineã τ
σπείραντες ἀμήσατε καὶ φυτεύσατε ἀμπελῶνα καὶ
comedite fructũ eoꝝ. τ erũt
φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν· καὶ ἔσονται οἱ καταλελειμ-
cti in iudea: mittẽt radicẽ deorſum τ fac-
μένοι ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ῥιζώσουσι ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσου
ent ſemẽ furſũ. qz de hierũ exibũt reli
σι σπέρμα ἄνω. ὅτι ἐξ Ἰαὴμ ἐξελεύσονται οἱ καταλελειμ-
cti: τ ſaluati de mõte ſion. zelus dñi ſabaoth
μένοι, καὶ οἱ σωζόμενοι ἐξ ὄρους σιών· ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ
fecit hec. ꝓpterea ſic dicit dñs ad regẽ
ἐποίησε ταῦτα· διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κς̃ ἐπὶ βασιλέα
aſſyrioꝝ: nõ itrabit in ciuitatẽ hãc neq;
ἀσσυρίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐδὲ μὴ
mittet in eã ſagittã: neq; mittet in eã ſcutũ.
βάλῃ ἐπ' αὐτὴν. βέλος, οὐδὲ μὴ βάλῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεόν,
neq; circũdabit ſup eã vallũ. ſed via q̃
οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακα. ἀλλὰ τῇ ὁδῷ ἣ
venit in ea reuertet: τ in ciuitatẽ hãc
ἦλθεν ἐπ' αὐτὴ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύ-
nõ itrabit. hec dicit dñs: ꝓtegã
την οὐ μὴ εἰσέλθῃ· τάδε λέγει κύριος, ὑπερασπιῶ
ſup ciuitatẽ iſtã τ vtſaluẽ eã: ꝓpter
ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτήν, διὰ
me τ ꝓpter dauid ſeruũ meũ. τ egreſſus ẽ ange-
μὲ καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. καὶ ἐξῆλθεν ἄγγε-
lus dñi τ occidit de caſtris aſſy
λος κυρίου καὶ ἀπέκτεινεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀσσυ
rioꝝ centũ octogita τ quinq; milia; τ
ρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ πέντε χιλιάδας· καὶ
ſurgẽtes mane iuenerũt corpora mortua. τ
ἀνασάντες ὀρθρωΐ εὗρον τὰ σώματα νεκρά· καὶ
abiit reuerſus· τ reuerſus eſt ſennacherim
ἀπῆλθεν ἀποστραφείς· καὶ ἀπέστρεψεν σενναχιρείμ
rex aſſyrioꝝ: τ habitauit in niniue. τ cũ
βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ὤκησεν ἐν νινευή· καὶ ἐν τῷ
ipe adoraret in domo aſſarach dei ſui: adra
αὐτὸν προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ ἀσαραὰχ θεοῦ αὐτοῦ, ἀδρα
melech τ naraſar filii ei?:
μελὲχ καὶ νασαρὰρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ,

E

F

G

4.Re. 19.d. Eccl. 48.g

percuſſerũt eũ gladio. ipſi aũt ſaluati ſũt in
ἐπαταξαν αὐτὸν μαχαίρας. αὐτοὶ δὲ διεσώθησαν εἰς
armentũ. τ regnauit vſaradan filiꝰ eius
ἀρμάθιον. καὶ ἐβασίλευσεν ἀσορδὰν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
ꝓ eo.
ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.38.

A HEzech eſt aũt in
Ἐζεκίας δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμακαλίδη ἐζεκίας
vſq; ad mortẽ. τ venit ad eũ eſaias filiꝰ amos
ἕως θανάτου· καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ησαίας υἱὸς ἀμὼς ὁ
4.Re. 10.a. 1.Mcc. 31.f. ꝓpheta τ dixit ad eũ. hec dicit dñs: dispone
προφήτης καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει κύριος, διάτα
de domo tua. morieris ei tu τ nõ viues. τ
περὶ τοῦ οἴκου σου· ἀποθανῇ σὺ καὶ οὐ ζήσῃ, καὶ
cõuertit ezechiã faciẽ ſuã ad parietẽ.
ἀπέστρεψεν ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον,
τ orauit ad dñm dicẽs. o dne: memẽto do-
καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον λέγων· ὦ δέσποτα κύριε, μεμνῆσο δή μου
mine quomõ ãbulaui i cõſpectu tuo cũ veritate in corde
κύριε ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου μετὰ ἀληθείας ἐν καρδίᾳ
vero τ placita in cõſpectu tuo feci. τ flẽ
ἀληθεῖ καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιόν σου ἐποίησα· καὶ ἔκλαυ
uit ezechias fletu magno. τ factũ eſt verbũ dñi
σεν ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad eſaiam dicẽs. vade τ dic ezechie. hec
πρὸς ησαίαν λέγων. πορεύθητι καὶ εἰπὸν ἐζεκίᾳ· τάδε
dicit dñs deꝰ dauid patris tui: audiui
λέγει κύριος ὁ θεὸς Δαυὶδ τοῦ πατρός σου, ἤκουσα τῆς
1.Reg. 15. Par. 32.c B Eccl. 48.d. oratiõis tuã τ vidi lachrymas tuas. ecce adicio
προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου. ἰδοὺ προσθήκην
ad tps tuũ quindecĩ ãnos. τ de manu re
πρὸς τὸν χρόνον σου πεντεκαίδεκα ἔτη· καὶ ἐκ χειρὸς βα
gis aſſyrioꝝ liberabo te τ ciuitatẽ hãc: τ
σιλέως ἀσσυρίων ῥύσομαί σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
ꝓtegã ſup ciuitatẽ hãc. hoc aũt tibi
ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης· τοῦτο δέ σοι τὸ
ſignũ a dño q̃ facĩet deꝰ verbũ hoc
σημεῖον παρὰ κυρίου ὅτι ποιήσει ὁ θεὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο
qđ locutꝰ eſt. ecce ego verto vmbrã graduũ
ὃ ἐλάλησεν· ἰδοὺ ἐγὼ στρέφω τὴν σκιὰν τῶν ἀναβαθμῶν
quos deſcẽdit dece gradus dom' pa
οὓς κατέβη τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου τοῦ πα-
tris tui fol. guertã ſolẽ decẽ gra-
τρός σου ὁ ἥλιος· ἀποστρέψω τὸν ἥλιον τοὺς δέκα ἀνα-
dus quos deſcẽdit vmbra. ozatto ezechie re
βαθμοὺς οὓς κατέβη ἡ σκιά. προσηύξατο ἐζεκίου βα-
gis iudee q̃ elanguit τ ſurrexit de
σιλέως τῆς Ἰουδαίας ἡνίκα ἐμαλακίδη καὶ ἀνέστη ἐκ
infirmitate ſua. Ego dixi in excelſo
τῆς μαλακίας αὐτοῦ. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν
dieꝝ meoꝝ vadã ad portas inferi. relin-
ἡμερῶν μου πορεύσομαι ἐν πύλαις ᾅδου. καταλεί-
quã ãnos reſiduos: dixi nõ vltra videbo
φω ἀνοὺς τὰ ἔτη τὰ κατάλοιπα, εἶπα οὐκ ἔτι οὐ μὴ ὄψω
ſalutare dñi in terra viuentiũ. nec vltra
τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ γῆς ζώντων· οὐκ ἔτι οὐ μὴ
videbo hoiem cũ habitatoribꝰ: defeci a cognatio
ὄψω ἄνθρωπον μετὰ κατοικούντων, ἐξέλιπον συγγενεῖ
ne mea: dereliqui reliquũ vite mee. exiuit τ
ας μου, κατέλιπον τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου. ἐξῆλθεν καὶ
recellit a me ſicut tbuerrẽs tabernaculũ q̃ firerat
ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ ὥσπερ ὁ καταλύων σκηνὴν πηξας.
ſplus nie? apud me factꝰ eſt ſicut tela terẽtis ap-
ὸ πνεῦμα μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο ὡς ἱστὸς ὑφαίνου ἕγγι
ppiquãs ad ſuccidẽdũ. in die illa tradit' fum. vſq;
ζουσης ἐκτεμεῖν· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθην· ἕως
mane q̃ſi leo ſic cõtriuit oia
πρωῒ ὡς λέων οὕτως συνέτριψε πάντα τὰ

וַיְהִי חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וַיָּבוֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ
בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו
כֹּה אָמַר יְהוָה צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת
אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה׃ וַיִּסֹּב חִזְקִיָּהוּ
פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה׃
וַיֹּאמַר אָנָּה יְהוָה זְכָר נָא אֵת
אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת
וּבְלֵב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי
וַיִּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְכִי גָּדוֹל׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֶל יְשַׁעְיָהוּ לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ
וְאָמַרְתָּ אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי
אֶת תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת דִּמְעָתֶךָ
הִנְנִי יוֹסֵף עַל יָמֶיךָ חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה׃ וּמִכַּף מֶלֶךְ אַשּׁוּר אַצִּילְךָ
וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי עַל
וְזֶה הָאוֹת לְךָ מֵאֵת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יְהוָה
אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר הִנֵּה
מְשִׁיב אֶת צֵל הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר
יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת אָחָז בַּשֶּׁמֶשׁ אָחֳרַנִּית
עֶשֶׂר מַעֲלוֹת וַתָּשָׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר
מַעֲלוֹת בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה׃
מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֳלֹתוֹ
וַיְחִי מֵחָלְיוֹ׃ אֲנִי אָמַרְתִּי בִּדְמִי
יָמַי אֵלְכָה בְּשַׁעֲרֵי שְׁאוֹל פֻּקַּדְתִּי
יֶתֶר שְׁנוֹתָי׃ אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאָה
יָהּ יָהּ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אַבִּיט
אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חָדֶל׃ דּוֹרִי
נִסַּע וְנִגְלָה מִנִּי כְּאֹהֶל רֹעִי קִפַּדְתִּי
כַּאֲרֹג חַיַּי מִדָּלָה יְבַצְּעֵנִי מִיּוֹם
עַד לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃ שִׁוִּיתִי
כָּל כָּאֲרִי כֵּן יְשַׁבֵּר כָּל יְשַׁבְּרֵנִי

"percuſſerũt eum' gladio: "fugerunt' q' in' terram oo "ararath" & regnauit' aſaraddon" filius eius' pro eo.

38.

IN diebus' illis' egrotauit' ezechias vſq; ad mortẽ: & introiit' ad eum' eſaias' filius' amos 'propheta" & dixit" ei. oo "Hec" dicit' dñs. ' Diſpone" domui tue' qa" morieris' tu' & non' vines. ' Et conuertit' ezechias oooo 'faciem ſuã' ad' parietẽ: '& orauit" ad" dominum '& dixit. " Obſecro' dñe "memento" queſo' quõ 'ambulauerim' coram te "in veritate: ooo'ooooo '& in corde" perfecto :" & quod bonũ eſt' in oculis tuis ' feceꝝ. " Et fleuit 'ezechias' fletu" magno. ' Et factum eſt' verbum "domĩ" ad' eſaiam : "dicens. ' Vade" & dic" ezechie.' Hec" dicit oo oooo 'domin" deus' dauid" patris tuis. ' Audiui oooooo 'orationem tuam : " vidi 'lachrymas tuas. ooo'ooo "Ecce ego' adiciã' ſuper "dies tuos" quindecim oo "annos : '& de manu" "regis" aſſyriorũ" eruam te: "& "ciuitatẽ "iſtam" & protegam ooo'ooo'ooo. oooo "eam. 'Hoc autẽ' tibi erit "ſignum ooo'ooo'ooo'oo "a' domino :" quia' faciet 'dominus oooo'ooo'ooo "verbum' hoc quod" locutus eſt." Ecce ego oooo 'reuerti faciam" vmbram "lineaꝝ tum per' quas oooo "deſcenderat' in horologio "achaz' in ſole" retrorſum "decem' lineis. ' Et reuerſus eſt" ſol" decem oooooo 'lineis" per gradus' quos 'deſcenderat. oooo'oooo "Scriptura" ezechie' regis 'iuda' cum egrotaſſet oo "& cõualuiſſet" de infirmitate ſua. "Ego" dixi" in diẽ midio' dierũ meorũ" vadã 'ad portas" inferi. ' Queſiui 'reliquum' annorũ' meorum. " Dixi" non' videbo "dominũ" deum ' in terra "viuentium: "non' aſpiciã "hominẽ' vltra" & habitatorẽ" quĩs. " Gñatio mea "ablata eſt: '& cõuoluta eſt "a me' q̃ſi tabernaculũ" paſtoꝝ. ' Preciſa ẽ' velut a texẽte' vita mea : "dũ adhuc ordirer" ſuccidit me. ' De mãe" vſq; ad' veſpã' finies me: "ſperaba" vſq; manc. "q̃ſi leo ; 'ſic" cõtriuit" oia

עֲצֻמוֹתַי מִיּוֹם עַד לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃
כְּסוּס עָנוּר כֵּן אֲצַפְצֵף אֶהְגֶּה כַּיּוֹנָה עֵינַי לָמְרוֹם אֲדֹנָי עָשְׁקָה
דְלִי עֵינַי לָמְרוֹם אֲדֹנָי עָשְׁקָה עָרְבֵנִי׃ מַה אֲדַבֵּר וְאָמַר לִי
וְהוּא עָשָׂה אֻמְּדָה כָּל שְׁנוֹתַי עַל
מַר נַפְשִׁי׃ אֲדֹנָי עֲלֵיהֶם יִחְיוּ
וּלְכָל בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי
וְהַחֲיֵנִי׃ הִנֵּה לִשְׁלוֹם מַר לִי מָר
וְאַתָּה חָשַׂקְתָּ נַפְשִׁי מִשַּׁחַת בְּלִי
כִּי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֵי גֵוְךָ כָּל חַטֹּאתָי׃
כִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדְךָ מָוֶת יְהַלְלֶךָ
לֹא יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי בוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ׃
חַי חַי הוּא יוֹדֶךָ כָּמוֹנִי הַיּוֹם אָב
לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶת אֲמִתֶּךָ׃ יְהוָה
לְהוֹשִׁיעֵנִי וְנִנְגִּינוֹתַי נְנַגֵּן כָּל יְמֵי
חַיֵּינוּ עַל בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ
יִשְׂאוּ דְבֶלֶת תְּאֵנִים וְיִמְרְחוּ
עַל הַשְּׁחִין וְיִחִי׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ
כַּמָּה אוֹת כִּי אֶעֱלֶה בֵּית יְהוָה׃

Ca. xxxix

בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח מְרֹדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ
בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ
וַיִּשְׁמַע כִּי חָלָה וַיֶּחֱזָק ׃ וַיִּשְׂמַח
עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת בֵּית
נְכֹתוֹ אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת
הַבְּשָׂמִים וְאֶת הַשֶּׁמֶן הַטּוֹב וְאֶת
כָּל בֵּית כֵּלָיו וְאֶת כָּל אֲשֶׁר נִמְצָא
בְּאֹצְרֹתָיו לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר
לֹא הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל
מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל
הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה
אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן יָבֹאוּ
אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה
בָּאוּ אֵלַי מִבָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ
בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל
אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא הָיָה דָבָר

ossa mea.ᵖ De maneᵍ vsqᵇ adᶜ vesperaᵈ finies me.
ᵉSicutᵉ pullusᵉ hirundinis ᵃsicᵃ clamaboᵇ meditaborᵇ
ᵃvtᵃ colūba.ᵇ Attenuati sūtᵇ ᶜoculi mei suspicientes ᵇin
excelsū. ᵈDñe ᵉvim patior:
ᵇspōdeᵉ ᵈp me. ᶜQuidᵇ dicā
ᵉautᵉ qd ᵇ ndebitᵉ ᵐmihi: ᵉcū
ipse ᵇfecerit.ᵈ Recogitabo
ᵍomnes annos meos ᵇin
ᵃamaritudine ᵃ anīe mee.
ᵃDñe si sicᵇ viuitur: ᵈ& ᵇin
talibᵇ vita ᵇspūs mei. ᶜCor
ripies me ᵈ& viuificabis me
ᵉecceᵇ in pace ᵃ amaritudo
ᵐea ᵃamarissima. ᵐTu ât
ᵉeruistiᵉ aīam meā ᵇvtᵍ nō
ᶜperiret: ᵈ peccātᵇ post ter
gum tuum ᵉoia ᵖcā mea.
ᵍQuiaᵍ nōᵍ ᵇinfernoᵇ cōfite
bitur tibi neqᵍ ᵉmorsᵉ lau
dabit te: ᵇnōᵇ expectabūt
ᵇqui descendūt in ᵇlacū ᵉve
ritatē tuā. ᵐ Viuens ᵉ vinēs
ᵍipseᵍ cōfitebitur tibi ᵇsicut
& ego hodie. ᵇPater ᵉfilius
ᵐnotā faciet ᵉveritatē tuā.
ᵈDñe ᵉsalnū me fac ᵇ& psal
mos nos ᵉcātabimus ᵇcūctis ᵈdiebᵇ vite nr̄e ᵐin ᵇ do
mo ᵈdñi. ᵈ Et iussit ᵉisaias
vtᵐ ᵉtollerent ᵉ massam de
ᵍficis ᵇ& cataplasmarēt oo
ᵍsupᵉ vulnᵍ ᵇ: ᵇ & sanaretur.
ᵈEt dixit ᵉ ezechias. oooo
ᵈQuod erit ᵉ signū ᵇ: ᵍquia
ᵉascendam ᵇinᵇ domūᵉ dñi?

39.

IN tempore illo misit
merodach baladan
filius baladan rex
babylonis libros & mu
nera ad ezechiam. oooo
Audierat enim egrotaſ
set & cōualuisset. Letat
est aūt sup eis ezechias:
& ostēdit eis cellam
aromatum: & argenti
& auri & oooooooooo
odoramentorum & vn
guenti optimi: & oooo
oes apothecas ſupel
lectilis sue & vniuersa q
munera sunt in thesauris
eius. Non fuit verbū qd
non ostenderet eis ezechi
as in domo sua: & in oi
potestate sua. Introuit at
esaias ppheta ad ezechiam regē: & dixit ei.
Quid dixerunt viri isti: & vn
de venerunt ad te! Et dixit ezechias.
De terra longinqua
venerūt ad me de babylone. Et dixit. Quid vide
rūt in domo tua! Et dixit ezechias. Omnia
que in domo mea sunt
viderūt. Non fuit res

ossa mea. ab ēn die vsq ad noctē tradit? sum. ēn
ὀστᾶ μου. ἀπὸ γὰρ τῆς ἡμέρας ἕως τῆς νυκτὸς παρεδόθην. ὡς Jo. 4.
hirūdo sic clamabo. & ēn colūba sic medita d.
χελιδὼν οὕτως φωνήσω. καὶ ὡς περιστερὰ οὕτως μελετή
σω. defecerūt ēn mei oculi vt aspicerē ego in
σω. ἐξέλιπον γὰρ μου οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βλέπειν με εἰς
excelsum celi ait dñm: q eruit me & abstu
ψηλὸς τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὃς ἐξεῖλετό με καὶ ἀφεί
lulit a me voloz aie & ipe fecit. vo
λετό μου τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς καὶ αὐτὸς ἐποίησε. κύ
mine de tpa ēn ānūciatiōē tibi. & suscitabit me
ριε περὶ αὐτῆς ἵνα ἀνηγγέλω σοι. καὶ ἐξεγερεῖς μου τὴν
ipsi & cōsolat virt. ecce in pace amaritudo mea.
πνοὴν καὶ παρακληθεὶς ἔζησα. ἰδοὺ ἐν εἰρήνῃ πικρία μου.
liberatus ēn mea aīam vt nō pereat. & piecti
ἐρρύσω γάρ μου τὴν ψυχὴν ἵνα μὴ ἀπόληται. καὶ ἀπέρ
sti post me oia peta mea. nō ēn
ριψας ὀπίσω μου πάσας τὰς ἁμαρτίας μου. ὁυἰαρ
q in iferno laudabūt te: neqᵍ morientes be
ὅτι ἐν ᾅδου αἰνέσουσί σε, οὐδὲ οἱ ἀποθνήσκοντες εὐλο
nedicēt tibi: neqᵍ sperabūt q in iferno miserto
γήσουσί σε, οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ᾅδου τὸν ἐλεημοσύ
nē tuā: viuētes bñdicēt tibi quēadmodū & ego.
νην σου, οἱ ζῶντες εὐλογήσουσί σε ὃν τρόπον κἀγώ.
ab ēn hodierno die filios faciā: q iustifica
ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδία ποιήσω, ἃ ἀναγγελοῦσι
but iusticiā tuā dñe salutis mee. & ego
δικαιοσύνην σου κύριε τῆς σωτηρίας μου. καὶ
nō requiescā bñdicēs tibi cū psalterio oīb
οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου πάσας τὰς
diebᵍ vite mee in cōspectu domᵍ dei.
ἡμέρας τῆς ζωῆς μου κατέναντι τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.
& dixit esaias ad ezechiā: accipe massam ficuū
καὶ εἶπεν ἡσαίας πρὸς ἐζεκίαν, λάβε παλάθην σύκων
& tere & cataplasma & sanᵇ eris. & di
καὶ τρίψον καὶ κατάπλασαι καὶ ὑγιὴς ἔσῃ. καὶ εἶ
xit ezechias. qd signū q ascendā in domū
πεν ἐζεκίας. τί τὸ σημεῖον ὅτι ἀναβήσομαι εἰς τὸν οἶκον
dei?
τοῦ θεοῦ;

Ca. 39.

IN tpe illo misit meodoch filiᵍ bala
Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε μαιωδὸχ υἱὸς λαὸ
adan rex babylonie epistolas & lega
δὰν ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλωνίας ἐπιστολὰς καὶ πρέσ
tos & munera ezechie. audiuit ēn q egrotauit vsq ad
βεις καὶ δῶρα ἐζεκίᾳ. ἤκουσε γὰρ ὅτι ἐμαλακίσθησε
mortē: & surrexit & conualuit sup eis ezechias gau
θανάτου, καὶ ἀνέστη καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς ἐζεκίας χα
dio magno. & ostēdit eis domū aromā
ρᾷ μεγάλῃ. καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν οἶκον τοῦ μύρου
& unguēti & thymiamatis & vngue
ti & argēti & auri: & oēs
ρου καὶ τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσίου, καὶ πάσης
domos vasoꝝ eius: & oia ēcliqs erat
τοὺς οἴκους τῶν σκευῶν τῆς γαζης, καὶ πάντα ὅσα ἦν
in thesauris eiᵒ: & nō fuit aliqd qd nō ostēdit
ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὃ οὐκ ἔδειξε
eis ezechias in domo sua. & venit esaias
ἐν αὐτοῖς ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν ἡσαίας
ppheta ad ezechiā: & ait ad eū: qd vi
ὁ προφήτης πρὸς ἐζεκίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τί λέ
cunt hoies isti: & vnde veneſt ad te.
γουσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, καὶ πόθεν ἦκασι πρός σέ.
& ait ezechias: de terra de longe venerūt de baby
καὶ εἶπεν ἐζεκίας, ἐκ γῆς πορρωθεν ἥκασιν ἐκ Βαβυ
lone ad me. & dixit esaias: qd viderūt in
λῶνος πρός με. καὶ εἶπεν ἡσαίας, τί ἴδοσαν ἐν τῷ
domo tua: & ait ezechias: oia q in do
οἴκῳ σου, καὶ εἶπεν ἐζεκίας, πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ
mo mea viderūt: & nō est in domo mea
μου εἶδοσαν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ οἴκῳ μου οοο

Jo. 4. D

A 4. Reg. 20. d.

B Eccl. 40. c. 1. c.

Infra. 61. d.

C

D

qs nō viderūt sed & q in thesauris meis. & ᵖquam ᵍnon ᵍostendērim
ὁ οὐκ ἴδοσαν ἀλλ' καὶ τὰ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου. καὶ eis ᵍin thesauris meis. oo
ait illi esaias: audi verbū dñi sabaoth. ᵖEt dixit ᵖesaias ᵃad ᵖ ezechiam. ᵃ Audi oooooooo
εἶπεν αὐτῷ ἡσαίας, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σαβαώθ. ᵍverbum ᵍdomini ᵇexercituum. ᵃ Ecce ᵇdies ᵍvenit:
ecce dies veniūt dicit dñs & auferent om ᵐ& auferētur ᵍoia ᵍque ᵍin
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ ἀνοίσουσι πά domo tua sunt: ᵍ & que
ντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ ὅσα συνήγαγον οἱ πατέ ᵍthesaurizauerūt ᵍpres tui
τες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς Βαβυλῶνα ἠξει. καὶ ᵍvsq ad ᵍdiē hanc ᵐin babylonē. ᵍres
nihil relinquēt. dicit aūt dñs qz ᵍ s tui ᵍusq ad ᵍdiē hanc ᵐin baby
οὐδὲν ὑμῖν καταλείψουσιν. εἶπε δὲ ὁ θεὸς ὅτι καὶ ἀπὸ lonē. ᵃNon ᵍrelinqᵍtur ᵍqc
filiis tuis ᵍq exibunt ᵇde te ᵍ:ᵃdicit ᵍdñs. ᵃ Et de filiis
tuis ᵍ qui ᵍ exibunt ᵇ de te
ᵍquos ᵍgenueris oooooooo
τῶν τέκνων σου ὧν ἐξήνεγκας λήψονται καὶ οἰκέσουσι ᵍtollent: ᵐ& erunt ᵍeunu
eunuchos in domo regis babylonī chi ᵍ in palatio ᵇ regis ooo
αὐλοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως τῶν Βαβυλωνί ᵍbabylonis. ᵃ Et dixit ᵃezе
ων. τ αit esaie ezechiae: bonū chias ᵃad ᵃesaiam. oooooo
verbū dñi qđ ego audiui. καὶ εἶπεν ἡσαίᾳ ἐζεκίας, ἀγαθὸς ὁ λόγος κυρίου ὃν ᵃBonum ᵍverbū ᵍdomini
locut? es: fiat pax & veri ᵃquod ᵍlocut? es. ᵃ Et dixit.
ἐλάλησας, ἔνεκεν δή εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς ἡμέ ᵃFiat tantū ᵍpax ᵇ& veri
tas ᵇin diebus meis. 40.
ραις μου.

Ca. 40.

CONsolamini cōsolamini pplꝰ meᵘ dicit
Παρακαλεῖτε παρακαλεῖτε λαόν μου λέγει ὁ
deᵘ vr. sacerdotes loquimini ad cor hierusa
θεὸς ὑμῶν. ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν ἱερουσα
lem cōsolamini eā. qz repleta est humili
λὴμ παρακαλέσατε αὐτήν. ὅτι πεπλήσθη ἡ ταπείνω
tas eiᵒ. solutū est eiᵒ pcm. qđ ait recepit
σις αὐτῆς. λέλυται αὐτῆς ἡ ἁμαρτία. ὅτι δὲ ἐδέξατο
de manu dñi duplicia pcā sua. vor
ἐκ χειρὸς κυρίου διπλᾶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῆς. φωνὴ Mat. 3. a. Marci 1. a. Lu. 3. c Jo. 1. c
clamātis in deserto parate vīā dñi: re
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθεί
ctas facite semitas eiᵒ. oīs vallis iple
ας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. πᾶσα φάραγξ πλη
bitur & oīs mōs & collis humiliabit. &
ρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ
erūt prava in directa & aspera in cāpos planos:
ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν καὶ ἡ τραχεῖα εἰς πεδία λεῖα,
& apparebit glia dñi & videbit: oīs caro
καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα κυρίου καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ
salutare dei: qz oīs locutᵒ est. vox dicē
σωτήριον τοῦ θεοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. φωνὴ λέγον tis: clama. & dixi: qđ clamabo? oīs caro fenū
τος; Βόησον. καὶ εἶπα, τί βοήσω; πᾶσα σὰρξ χόρτος
& oīs, glia hois ꝙ flos fenī: aruit fe
καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου, ἐξηράνθη ὁ χόρ nū & flos cecidit qz spūs dei insufflauit
τος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἐνεφύσησεν
in eo vere fenū est pplꝰ: exiccatū est fenū
ἐν αὐτῷ ἀληθῶς ὁ χόρτος ἐστὶν ὁ λαός, ἐξηράνθη ὁ χόρτος
flos cecidit: at verbū dei nr̄i manet in eter
ἄνθος ἐξέπεσεν, ὁ δὲ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰ
nū. sup mōtē excelsū ascēde q euangelisas sion.
ῶνα. ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος σιών.
exalta in fortitudie voce tuā q euāgelisas
ὕψωσον ἐν τῇ ἰσχύι τὴν φωνήν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος
hierlm exalta noli timere. dic ciuitatibꝰ
ἱερουσαλὴμ ὕψωσαι μὴ φοβοῦ. εἶπον ταῖς πόλεσιν
iuda. ecce deᵘ vr ecce dñs ē virtute ve
Ἰούδα· ἰδοὺ ὁ θεὸς ὑμῶν ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχε
nit: & brachiū ei dñatiōe. ecce merces ei
ται, καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρίας· ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ
ei ē eo & opus in cōspectu illiᵘ sicut pastor
μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ποιμὴν
pascet gregē suū & brachio suo
ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ
cōgregabit agnos.
συνάξει ἀρνας. οοοο

Pritiua.heb. Ter.heb.Esa.xl. Trãsla.B.Wie. Trãs.Gre.lxx.cũiter.latina.

יִשְׂא עָלוֹת נָהָל מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ נָשָׂא נָהָל
מַיִם וְשָׁמַיִם בַּזָּרֶת תִּכֵּן וְכָל כּוֹל
בַּשְּׁלִישׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס שָׁלֹשׁ
הָרִים וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנָיִם מִי תָכֵן אֶזֶן
אֶת רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֶנּוּ יָעַץ יָדַע
אֶת מִי נוֹעַץ וַיְבִינֵהוּ וַיְלַמְּדֵהוּ בְּאֹרַח יָעַץ בִּין
מִשְׁפָּט וַיְלַמְּדֵהוּ דַּעַת וְדֶרֶךְ לְמַד פָּגַע
תְּבוּנוֹת יוֹדִיעֶנּוּ הֵן גּוֹיִם כְּמַר נוֹף כְּמַר
מֹדְלִי וְכִשְׁחַק מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ חָשַׁב
הֵן אִיִּים כַּדַּק יִטּוֹל וּלְבָנוֹן אֵין אִי נָטַל
דֵּי בְעֵר וְחַיָּתוֹ אֵין דֵּי עוֹלָה כָּל תְּהִי עָלָה
הַגּוֹיִם כְּאַיִן נִנְדוּ מֵאָפֶס וְתֹהוּ תֹּהוּ
נְחְשְׁבוּ לוֹ וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יָחַשׁ דָּמָה
וּמָה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ הַפֶּסֶל נָסַךְ דָּמָה עָנָה
חָרָשׁ יְצָרוֹ בַּדָּהָב יְרַקְּעֶנּוּ וּרְתֻקוֹת רָקַע
כֶּסֶף צֹרְף הַמְסֻכָּן תְּרוּמָה עֵץ לֹא סָכַן רוּם
יְרַקֵּב יִבְחַר חָרָשׁ חָכָם יְבַקְּשׁ רָקַב בָּחַר
לוֹ לְהָכִין פֶּסֶל לֹא יִמּוֹט הָלוֹא נָכוֹן מוּט
תֵּדְעוּ הֲלוֹא תִשְׁמְעוּ הֲלוֹא הִנַּד יָדַע
מֵרֹאשׁ לָכֶם הֲלוֹא הֲבִינֹתֶם מוֹסְדוֹת בִּין
הָאָרֶץ הַיֹּשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ
וְיֹשְׁבֶיהָ כַּחֲנָבִים הַנּוֹטֶה כַּדֹּק שָׁמַיִם נָטָה
שָׁמַיִם וַיִּמְתְּחֵם כָּאֹהֶל לָשָׁבֶת נָטָה יָשַׁב
הַנֹּתֵן רוֹזְנִים לְאַיִן שֹׁפְטֵי אֶרֶץ
כְּמֹהוּ עָשָׂה אַף בַּל נִטָּעוּ אַף בַּל זָרַע תֹּהוּ
זֹרַע אַף בַּל שֹׁרֶשׁ בָּאָרֶץ גִּזְעָם
וְגַם נָשַׁף בָּהֶם וַיִּבָשׁוּ וְסוּפָה כַּקַּשׁ
תִּשָּׂאֵם וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה עָנָה דָּמָה
יֹאמַר קָדוֹשׁ שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם קָדַשׁ עָשָׂה
וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה הַמּוֹצִיא בָּרָא יָצָא
בַּמִּסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא קָרָא
מֵרב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא נָעָדָר
לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וְתֹאמַר יִשְׂרָאֵל נִסְתָּרָה דַּרְכִּי מֵיְהוָה עָזַר אָמַר
וּמֵאלֹהַי מִשְׁפָּטִי יַעֲבוֹר הֲלוֹא דִּין עָבַר
הֲלוֹא תֵדָע אִם לֹא שָׁמַעְתָּ אֱלֹהֵי עוֹלָם יָדַע שָׁמַע

ℚleuabit: fetas ipſe porta
bit. ℚuis mẽſus eſt pugillo aqs: & celos palmo
ponderauit. ℚuis appe
dit tribus digitis molem
tre: & libraut in põdere
montes & colles in state
tera? ℚuis adiuuit ꝯ
ſpm dñi: aut qs cõſiliа-
rius eius fuit: & cõcilit illi:
ℚũ quo inſtt cõſilũ: & inſtruxit eũ & docuit eu
ſemitã iuſticie: & erudituit eum ſcientia & viam
prudentie oſtendit illi:
Ecce gentes quaſi ſtilla
ſitule: & quaſi momen
tũ ſtatere reputate ſunt.
Ecce iſule quaſi puluis
exiguus: & libanus non
ſufficiet ad ſuccẽdendũ:
& aialia eius nõ ſufficiẽt
ad holocauſtũ. Oẽs gen
tes ſũt nõ ſint: ſic ſunt co
rã eo: & ſũt nihilũ & inane reputate ſunt. Cui
ergo ſimilẽ feciſtis deum
aut quã imaginẽ ponetis eũ? Nũqd ſculptile cõ
flabit faber: aut aurifex
auro figurabit illud & la
minis argẽteis argẽtari?
Forte lignũ & ipu trfbi-
lẽ elegit artifex ſapiẽs:
ℚrit quõ ſtatuat ſimula
chrũ q non moueatur.
Nunqd nõ ſcietis? Nun
qd nõ audietis? Nũqd nõ
annũciatũ eſt vobis ab
initio? Nũqd nõ intellexi
ſtis fundamẽta tre? ℚui
ſedet ſuper gyrũ terre:
& hitatores eius ſunt ſicut locuſte. ℚui extẽdit ve
lut nihil celos: & expan
dit eos ſicut tabernaculũ
ad inhabitãdũ. ℚui dat
ſecretorũ ſcrutatores ſicut nõ ſint: iudices terre ve
lut inane fecit. Et quidẽ
ſatiuꝰ plãtato necꝫ ſato
necꝫ radicato in terra
truco corũ. Repente flauit in eos: & aruerũt: & turbo ſicut ſtipulã auferet eos. Et cui aſſimilaſtis me & adequaſtis? dicit ſanctus. Leuate in excelſu oculos vros: & videte quis creauit hec. ℚui educit in numero militiã eorũ: & oẽs ex noie vocat. Pre multitudie fortitudinis & roboris virtutis eius: neq; vnũ reliquum fuit. ℚuare dicis iacob: & loqris iſrael: abſcondita eſt via mea a domino: & a deo meo iudicium meũ tranſiit? Nũquid neſcis: aut non audiſti? Deus ſempiternus

ℚ pregnites cõſolabit. ꝺs menſus eſt
κὺν ϖ γαρ ἐχούσας ϖαρακαλέσει. τίς ἐμέτρησε
manu aquã ⁊ cœlũ palmo ⁊ οἶσε
τῇ χειρὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ καὶ πᾶσαν
terrã pugillo: ꝺs ſtatuit mõtes põdere ⁊ rupes ſtate
τὴν γῆν δρακί; τίς ἔγνω τὸ ὄρη ζυγῷ καὶ τοὺς λόφους ζυ
ra: ꝺs cognouit mẽtẽ dñi: aut ꝺs cõſiliarius
γὼ; τίς ἔγνω τοῦν κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγέ
it: q inſtruet eũ: aut quẽ cõſuluit ⁊ Ga. 9.
το; ὃς συμβιβάσει αὐτόν, ἢ τίνα συνεβουλεύσατο καὶ c.
inſtruxit eũ: aut ꝺs oſtẽdit ei iudiciũ: aut viã D
συνεβίβασεν αὐτόν; ἢ τίς ἔδειξεν αὐτῷ κρίσιν; ἢ ὁδὸν
Rom.11. d.
itelligẽtie: ꝺs oſtẽdit ei ſi oẽs gẽtes ſicut ſtil
συνέσεως; τίς ἔδειξεν αὐτῷ εἰ πάντα τὰ ἔθνη ὡς σα
la a ſitula ⁊ ſicut momẽtũ ſtatere reputate ſũt ⁊ ᾗσι
γὼν ἀπὸ κάδου καὶ ὡς ῥοπὴ ζυγοῦ ἐλογίσθησαν καὶ ὡς
ſalius reputabunt: at. liban nõ ſufficit ad cõburẽdũ
σιελὸς ἐλογισθήσονται; ὃ δὲ λίβανος οὐκ ἱκανὸς εἰσενεγκεῖν
⁊ oia gẽtes ᾗσι nihil ſũt ⁊ in nihilũ
ſtil: ⁊ oes gẽtes ᾗσι nihil ſũt ⁊ in nihilũ
σιν, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ὡς οὐδὲν εἰσι καὶ εἰς οὐδὲν
reputate ſũt ei. cui aſſimilaſtis me
ἐλογίσθησαν αὐτῷ τίνι ὁμοιώσατε κύριον, καὶ τίνι
imagini aſſimilaſtis eũ: nũqd imaginẽ fecit fa
ὁμοιώματι ὁμοιώσατε αὐτόν; μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέ
ber aurifex ſ auro
χτων ἢ χρυσοχόος χωνεύσας χρυσίον περιεχρύσω
uit eũ: imaginẽ fabricauit eũ: lignũ eſſe ipu
σεν αὐτόν, ὁμοίωμα κατεσκεύασεν αὐτόν; ξύλον γὰρ ἄση
tribile eligit faber ⁊ ſapiẽter ꝯrit quomõ ſtatuet e
τον ἐκλέγεται τέκτων καὶ σοφῶς ζητεῖ πῶς στήσει αὐ
ius ſimulach ne vt nõ moueat. nõne ſcietis: nõne audi
τοῦ εἰκόνα ἵνα μὴ σαλεύηται· οὐ γνώσεσθε; οὐκ ἀκού
etis nõ ãnũciatũ eſt a principio vobis: nõ cognouiſtis
σεσθε οὐκ ἀπηγγέλη ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν; οὐκ ἔγνωτε τὰ
fundamẽta terre: q tenet gyrũ terre: ⁊
θεμέλια τῆς γῆς; ὁ κατέχων τὸν γύρον τῆς γῆς, καὶ οἱ
inhabitãtes in ea ᾗσι locuſte q ſtatuit ᾗσι camerã
ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ ὡς ἀκρίδες ὁ στήσας ὡς καμάραν
celũ ⁊ extendit ᾗσι tabernaculũ ad hitandũ: q
τὸν οὐρανὸν καὶ διατείνας ὡς σκηνὴν κατοικεῖν, ὁ δι
dat principes in nihilũ regere: ſt terrã ᾗσι nihil.
δοὺς ἄρχοντας εἰς οὐδὲν ἄρχειν, τὴν μὲν γῆν ὡς οὐδὲν
fecit. nõ eſt plantabunt neq; ſerent: neq;
ἐποίησεν, οὐδὲ μὴ φυτεύσωσιν οὐδὲ σπαρῶσι, οὐδὲ μὴ
radicabit in terra radix eor: flauit ſup eos ⁊ are
ριζωθῇ εἰς τὴν γὴν ἡ ῥίζα αὐτῶν ἐνέπνευσεν ἐν αὐτοὺς καὶ ἐξη
facti ſũt ⁊ tẽpeſtas ᾗσι ſtipulas aſſumet eos.
ράνθησαν καὶ καταγὶς ὡς φρύγανα ἁναλήψεται αὐτούς,
nũc ergo cui me aſſimilaſtis ⁊ exequabor eis
νῦν οὖν τίνι με ὡμοιώσατε καὶ ὁμοιωθήσομαι αὐτοῖς
dixit ſanct. eleuate furſũ oculos
εἶπεν ἅγιος. ἀναβλέψατε τὸ ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς
vros ⁊ videte: ꝺs oſtẽdit hec oia ꝺ edu
ὑμῶν καὶ ἴδετε, τίς κατέδειξε ταῦτα πάντα ὁ ἐκ
cit iuxta nũerũ ozatũ ſuũ oẽs in no
φέρων κατὰ ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ πάντας ἐπ' ὀνό
mine vocabit a multa gña ⁊ froborẽ fortitudinis Infra.
ματι καλέσει ἀπὸ πολλῆς ὁδοῦς καὶ ἐν κράτει ἰσχύος οὐ 48. b.
nihil a te abſcõditũ ẽ. nõ eſti dicas iacob ⁊ ꝺd locuꝰ es iſ mat.17
ραὴλ· ἀπεκρύβη ἡ ὁδός μου ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ὁ θεός b.
me tudiciũ abſtulit ⁊ receſſit. ⁊ nẽc nõ no
μου τὴν κρίσιν ἀφεῖλεν καὶ ἀπέχει. καὶ νῦν οὐκ ἔγ
ſti nitl audiſti de eterno
νως εἰ μὴ ἤκουσας θεὸς αἰώνιος

F

G

Trãsla.gre.lxx.cũinter.lati.

verus ꝺ fabricauit terſos terre: nõ eſuriet ne
θεὸς ὁ κατασκευάσας τὰ ἄκρα τῆς γῆς, οὐ πεινάσει οὐ
qs laborabit: neq; eſt luctio prudẽtie eius
δὲ κοπιάσει, οὐδὲ ἔστιν ἐξεύρεσις τῆς φρονήσεως αὐτοῦ,
ꝺ dat eſurientib fortitudinẽ: ⁊ nõ dolentib
δι δοὺς τοῖς πεινῶσιν ἰσχύν, καὶ τοῖς μὴ ὀδυνωμένοις
merore. eſurient eñ iuuiores ⁊ laborabit adole
λύπην· πεινάσουσι γὰρ νεώτεροι καὶ κοπιάσουσι νεα
lescẽtes: ⁊ electi iſtrmi erũt. at expectãtes
νίσκοι, καὶ ἐκλεκτοὶ ἀσθενεῖς ἔσονται. οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν
deũ mutabũt fortitudinẽ: aſſumẽt alas ᾗσι aqle: cur
θεὸν ἀλλάξουσιν ἰσχύν, πτεροφυήσουσιν ὡς ἀετοί, δραμοῦν
rẽt: ⁊ nõ laborabũt. gradient ⁊ nõ eſuriẽt.
ται, καὶ οὐ κοπιάσουσι. βαδιοῦνται, καὶ οὐ πεινάσουσι.
C.41 A
Innouamini ad me iſule: nã pricipes mu
Ἐγκαινίζεσθε πρός με νῆσοι, οἱ γὰρ ἄρχοντες ἀλ
tant fortitudinẽ: appropinquẽt ⁊ loquant ſimul.
λάττουσι ἰσχύν, ἐγγισάτωσαν καὶ λαλησάτωσαν ἅμα.
tunc iudiciũ ãnũciemꝰ. ꝺs ſuſcitauit de ori
τότε κρίσιν ἀπαγγελάτωσαν. τίς ἐξήγειρεν ἀπ' ἀνα
ente iuſticiã: vocauit eã ad pedes ſuos:
τολῶν δικαιοσύνην, ἐκάλεσεν αὐτὸν καταπόδας αὐτοῦ,
⁊ vadet. dabit ei ſcõfectu gẽtiũ: ⁊ reges iſtu
καὶ πορεύσεται. δώσει ἐναντίον ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἐκ
pozẽ mittet: ⁊ dabit in terra gladios eor: ⁊ ſicut
πατεῖ καὶ δώσει εἰς γῆν τὰς μαχαίρας αὐτῶν, καὶ ὡς
ſtipulas pulueꝛẽ gladio eor: ⁊ ſicut
στιπυλὰ νεύτῳ ῥαπτὰ ἀρεῖ ξίφει αὐτῶν. καὶ διώξεται αὐ
os: ⁊ ptrãſibit in pace viã pedũ e
τούς, καὶ διελεύσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν ὁδὸν τῶν ποδῶν αὐ
tus: ꝺs operat ẽ ⁊ fecit hec? vocauit e
τοῦ, τίς ἐνεργήσει καὶ ἐποίησε ταῦτα; ἐκάλεσεν αὐ
a ꝺ vocat ea a gñatiõꝰ pncipio, ego dñs pmꝰ:
τὴν ὁ καλῶν αὐτὴν ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς· ἐγὼ ὁ θεὸς πρῶτος,
⁊ in vẽtura ego ſũ. viderũt gẽtes ⁊ timu
καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα ἐγώ εἰμι. ἰδόσαν ἔθνη καὶ ἐφο
erũt terminꝰ terre obſtupuerũt. approꝑinquerũt ⁊ vene
βήθησαν τὰ ἄκρα τῆς γῆς ἤκασαν. ἤγγισαν καὶ ἦλθο
rũt ſimul iudicia vnuſqſq primo: ⁊ fratri
σαν ἅμα κρίνων ἕκασος τῷ πλησίον, καὶ τῷ ἀδελφῷ
auxiliatur. ⁊ dicet: fualuit vir faber lignarꝰ ⁊ crarius
βοηθήσων. καὶ ἐρεῖ, ἰσχυσεν ἀνὴρ τέκτων καὶ χαλκεὺς
pcutiẽs malleo ſimul pduces. aliqñ ꝺdẽ dicet ſolida
τυπτῶν σφύρα ἅμα ἐλαύνων. ὥστε μὲν ἐρεῖ ἄμβλυ
tio bona eſt: cõfortauerũt eã ⁊ clauis ponẽt e
μα καλόν ἐστιν, ἰσχύρωσαν αὐτὰ ἐν ἥλοις θήσουσιν αὐ
am ⁊ nõ mouebit. tu aũt iſrael puer me iacob
τά, καὶ οὐ κινηθήσεται. σὺ δὲ Ἰσραὴλ παῖς μου Ἰακὼβ
quẽ elegi ſemẽ abraam quẽ dilexi: quẽ aſſum
ὃν ἐξελεξάμην, σπέρμα ἀβραὰμ ὃν ἠγάπησα, οὗ ἀντελά
pſi ab extremo terre ⁊ a ſũmitatib eꝰ vo
βόμην ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν σκοπιῶν αὐτῆς ἐκά
cani te: ⁊ dixi tibi puer me eus: elegi te ⁊
λεσάσε, καὶ εἶπα σοι παῖς μου εἶ, ἐξελεξάμην σε καὶ
nõ dereliqui te: ne timeas: tecũ eñ ſum.
οὐκ ἐγκατέλιπόν σε, μὴ φοβοῦ, μετὰ σοῦ γάρ εἰμι.
ne erre ego eñ ſum deꝰ tuꝰ ꝺcõfortaui te: ⁊
μὴ πλανῶ, ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ θεός σου ὁ ἐνισχύσας σοι, καὶ
auxiliaꝛ ſũ tibi: ⁊ roborauꝛ te dextera iuſta
βοηθήσω σοι, καὶ κρατήσει σε τῇ δεξιᾷ τῇ δικαίᾳ
mea. ecce cõfuꝛdent ⁊ erubeſcent oẽs
μου. ἰδοὺ αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες
aduerſantes tibi. erũt eñ ᾗσι nõ exiſtentes
οἱ ἀντικείμενοί σοι. ἔσονται γὰρ ὡς οὐχ ὑπάρχοντες.
⁊ peribũt oẽs aduerſarii tui. q̃res e
καὶ ἀπολοῦνται πάντες οἱ ἀντίδικοί σου. ζητήσεις ἀν
os: ⁊ nõ iuenies hoies q̃ inſanient
τούς, καὶ οὐ μὴ εὕρῃς τοὺς ἀνθρώπους οἱ παροινήσουσιν
in te. erũt eñ ᾗσι nõ exiſtes: ⁊ nõ erũt
εἰς σέ. ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὄντες, καὶ οὐκ ἔσονται οἱ
pugnãtes cõtra te: qz ego
ἀντιπολεμοῦντές σε, ὅτι ἐγὼ ὁ

Infra. 44.a.⁊ 48.b.

B

C

Trãsla.B.Wie. Ter.he.Esa.xlj. Pritiua.heb.

ℚdominus ℚui creauit ter
minos terre & non
deficiet neq; laborabit:
nec eſt inueſtigatio ſapie
cius: ℚ dat laſſo virtutẽ:
& his q nõ ſunt fortitu
dinẽ & robur multipli
cat. Deficient pueri
& laborabunt: & iuue
nes infirmitate cadent.
Qui aũt ſperant in dño
mutabũt fortitudinem:
aſſumẽt pẽnas ſicut aq
le: currẽt & non labora
bunt: ambulabũt & nõ
deficient. 41.

Taceant ad me inſu
le: & gentes
mutent fortitudinẽ. Ac
cedant & tunc loquatur:
ſimul ad iudiciũ. ℙpinq
mus. ℚuis ſuſcitauit ab
oriente iuſtũ: vocauit eũ
vt ſeq̃retur ſe. Dabit in
cõſpectu eius gentes: & re
ges obtinebit. Dabit q̃ſi
puluerẽ gladio eius: ſicut
ſtipula vento raptã arcui
ei. Perſequtur eos trãſi
bit in pace: ſemita i pedi
bꝰ eius nõ appebit. ℚuis
hec? opatus eſt & fecit vo
cans ℙ gñationes ab exor
dio. Ego dñs primus &
nouiſſimꝰ ego ſum. Vi
derũt inſule & timuerũt:
extrema terre obſtupue
rũt: appropinquerũt &
acceſſerũt. Vnuſqſq ꝓ
ximo ſuo auxiliatur: & fratri ſuo dicet cõfortare.
Cõfortauit faber erarius
percutiens malleo eum
qui cudebat tunc ꝺs:
dicens glutino bonum
eſt: & confortauit eum
clauis vt non mouea-
tur. Et tu iſrael
ſerue meus iacob quẽ
elegi: ſemen
apprehendi te:
ab extremis terre & a
longinquis eius vocaui te:
& dixi tibi. Seruus meus
es tu: elegi te & non
abiecite. Ne timeas qa
ego tecũ ſum: ne declí
nes quia ego deus tuus.
Confortaui te & auxilia
tus ſum tibi: & ſuſcepi-
te dextera iuſti mei. Ecce
cõfundẽtur & erubeſcẽt
oẽs q pugnãt aduerſum
te. Erunt q̃ſi nõ ſint: &
peribũt viri q cõtradicũt
tibi. Queres eos & non
inuenies viros rebelles
tuos & erunt q̃ſi nõ ſint
& velut conſũptio hoies
bellantes aduerſum te:
quia ego dominus

בָּרֵא יְהוָה בּוֹרֵא קְצוֹת הָאָרֶץ לֹא
יִיעַף וְלֹא יִיגָע אֵין חֵקֶר לִתְבוּנָתוֹ יָגַע
נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וְלָאֵין אוֹנִים עָצְמָה יִרְבֶּה נָתַן
וְעֻלָּמִים יִיעָפוּ וּבַחוּרִים כָּשׁוֹל יִכָּשְׁלוּ יָעַף
וְקוֵי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כְּנְשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ יָלוּ
וְלֹא יִיעָפוּ
הַחֲרִישׁוּ אֵלַי אִיִּים וּלְאֻמִּים יַחֲלִיפוּ כֹחַ יִגְּשׁוּ אָז יְדַבֵּרוּ יַחַד
לְמִשְׁפָּט נִקְרָבָה מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח עוֹרַר צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ יִתֵּן לְפָנָיו
גּוֹיִם וּמְלָכִים יָרִד יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ כְּקַשׁ נִדָּף קַשְׁתּוֹ יִרְדְּפֵם יַעֲבוֹר
שָׁלוֹם אֹרַח בְּרַגְלָיו לֹא יָבֹא מִי פָעַל וְעָשָׂה קֹרֵא הַדֹּרוֹת מֵרֹאשׁ
אֲנִי יְהוָה רִאשׁוֹן וְאֶת אַחֲרֹנִים אֲנִי הוּא רָאוּ אִיִּים וְיִירָאוּ
קְצוֹת הָאָרֶץ יֶחֱרָדוּ קָרְבוּ וַיֶּאֱתָיוּן אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעְזֹרוּ וְלַאֲחִיו
יֹאמַר חֲזַק וְיַחֲזֵק חָרָשׁ אֶת צֹרֵף מַחֲלִיק פַּטִּישׁ אֶת הוֹלֵם פָּעַם
אֹמֵר לַדֶּבֶק טוֹב הוּא וַיְחַזְּקֵהוּ בְּמַסְמְרִים לֹא יִמּוֹט וַאֲתָּה יִשְׂרָאֵל
עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךְ זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבִי אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּיךָ
מְקַצוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִילֶיהָ קְרָאתִיךָ וָאֹמַר לְךָ עַבְדִּי אַתָּה בְּחַרְתִּיךָ וְלֹא
מְאַסְתִּיךָ אַל תִּירָא כִּי אִתְּךָ אָנִי אַל תִּשְׁתָּע כִּי אֲנִי אֱלֹהֶיךָ
אַמַּצְתִּיךָ אַף עֲזַרְתִּיךָ אַף תְּמָכַתִּיךָ בִּימִין צִדְקִי הֵן יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כָּל
כֹּלֵם חֲרֵה אַף הָיוּ כְאַיִן וְיֹאבְדוּ אַנְשֵׁי רִיבֶךָ תְּבַקְשֵׁם וְלֹא תִמְצָאֵם
אַנְשֵׁי מַצֻּתֶךָ יִהְיוּ כְאַיִן וּכְאֶפֶס אַנְשֵׁי מְלַחֲמָתֶךָ כִּי אֲנִי יְהוָה

ᵉdeus tuus ᵍapprehēdens
ⁱmanū tuā: ᵏdicens ᵗibi:
ᵐNe ⁿtimeas: ᵒego ᵖadiuui
te. ᵍNoli ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳtimere ˢ vermis ᵗ iacob:
qui ᵘmortui estis ᵛex ʷIsrael.
ˣEgo ʸauxiliatus sum ᶻtibi
ᵃdicit ᵇdñs: ᶜ& redemptor
tuus ᵈsanctus ᵉIsrael. ᶠEgo
ᵍposui te ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰquasi plaustrū ⁱtriturans
ᵏnouū: ˡhabēs ᵐrostra ser-
rantia. ⁿ Triturabis ᵒmon-
tes ᵖ& cōminues: ᵠ& col-
les ʳquasi puluerē ˢpones.
ᵗVentilabis eos: ᵘ& vētus
ᵛtollet: ʷ& turbo ˣdisperget
ʸeos: ᶻb& tu ᵃexultabis ᵇin
domino: ᶜin sancto ᵈIsrael
ᵉletaberis. ᶠEgeni ∞∞∞∞
ᵍ& pauperes ʰquę quę runt ⁱa-
quas ᵏ& non sunt: ∞∞∞∞
ˡlingua eorum ᵐsiti ⁿaruit.
ᵍEgo ᵒdominus ∞∞∞∞∞∞
ᵖexaudiam eos: ᵠdeus ʳisra
el: ˢnon ᵗderelinquā eos.
ᵘAperiā ᵛin ʷfupinis colli-
bus ˣflumina ᵍ& in medio
ʸcamporum ᶻfontes. ᵃPo-
nam ᵇdesertum ∞∞∞∞∞∞
ᶜin stagna ᵈaquarū ᵍ& ter-
ram ʰinuiam ⁱin riuos ∞
ᵏaquarū. ˡ Dabo ᵐinsolitu-
dine ⁿcedrū ᵍ& ſpinam ᵍ&
myrtū ᵍ& lignū ᵒoliue. ᵖPo
nam ᵍin deserto ᵏabietem
ᵇvlmum ᵍ& buxum ᵍ ſimul
ᶜvt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵈvideant ᵉ& ſciant ᵇ& reco
gitent ᵉ& intelligant ᵏpari
ter: ᵍquia ᵐmanus ⁿdñi ᵒfe
cit ᵖhec: ᵠ& ſanctus ∞∞∞
ʳIsrael ˢcreauit illud. ᵗ Pro
pe facite ᵘ iudiciū ᵛ ſi ʷ dí-
cit ˣdominus ʸafferte ſi qd
ᵃforte habetis ᵇdixit ∞∞∞
ᶜrex ᵈiacob. ᵉAccedant ᵍ&
nuncient ᵍ nobis ∞∞∞∞∞
ʰquecunq ⁱventura ſunt.
ᵏpriora ˡ ᵐque ∞∞∞∞∞∞∞
ⁿfuerūt ᵒnūciate: ᵖ& pone
mus ᵍcor nr̄m: ʳ& ſciem ᵍ
ˢnouiſſima corū: ᵗ& ᵘ que
vētura ſunt ˣ dicate nobis.
ʸ Annūciate ᶻ quę ventura
ſunt ᵃin futurū: ᵇ& ſciem ᵍ
ᶜquia ᵈdii estis ᵉvos. ᶠ Bene
ᵍquoq ʰaut male ſi pote-
ſtis facere ᵍ& loq̄mur ᵍ& vi-
deam ᵍ ſimul. ⁱ Ecce ᵘvos
estis ᵛex nihilo: ᶠ& opus ve
ſtrū ᵘex eo qđ nō est. ʷ Abo
minatio est ˣ q ᵉ elegit ᵗ vos.
ᵘSuſcitaui ᵗab aquilone ᵍ&
veniet ᵍab ortu ᵘ ſolis. ᵛ Vo
cabit ʷnomē meū: ᵍ& addu
cet ˣmagiſtratus ʸ ſicſ ᶻlutū:
ᵍ& velut ᵃplastes ᵇ cōculcās
ᶜhumū. ᵈ Quis ᵉānūciauit
ᶠab exordio ᵍvt ſciam ᵍ: ᵍ&
a principio ʰvt dicam ᵍ ᵉ ſuſti-
es. ᵉ Nō est ann[illegible] ᵍ neq;

ᵉdeus tuus ᵍapprehēdens
ⁱmanū tuā: ᵏdicens ˡtibi ne ti
ᵐNe ⁿtimeas: ᵒego ᵖadiuui
te. ᵍNoli ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳtimere ˢ vermis ᵗ iacob:
qui ᵘmortui estis ᵛex ʷIsrael.
ˣEgo ʸauxiliatus sum ᶻtibi
ᵃdicit ᵇdñs: ᶜ& redemptor
tuus ᵈsanctus ᵉIsrael. ᶠEgo
ᵍposui te ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰquasi plaustrū ⁱtriturans
ᵏnouū: ˡhabēs ᵐrostra ser-
rantia. ⁿ Triturabis ᵒmon-
tes ᵖ& cōminues: ᵠ& col-
les ʳquasi puluerē ˢpones.
ᵗVentilabis eos: ᵘ& vētus
ᵛtollet: ʷ& turbo ˣdisperget
ʸeos: ᶻb& tu ᵃexultabis ᵇin
domino: ᶜin sancto ᵈIsrael
ᵉletaberis. ᶠEgeni ∞∞∞∞
ᵍ& pauperes ʰquę quę runt ⁱa-
quas ᵏ& non sunt: ∞∞∞∞
ˡlingua eorum ᵐsiti ⁿaruit.
ᵍEgo ᵒdominus ∞∞∞∞∞∞
ᵖexaudiam eos: ᵠdeus ʳisra
el: ˢnon ᵗderelinquā eos.
ᵘAperiā ᵛin ʷfupinis colli-
bus ˣflumina ᵍ& in medio
ʸcamporum ᶻfontes. ᵃPo-
nam ᵇdesertum ∞∞∞∞∞∞
ᶜin stagna ᵈaquarū ᵍ& ter-
ram ʰinuiam ⁱin riuos ∞
ᵏaquarū. ˡ Dabo ᵐinsolitu-
dine ⁿcedrū ᵍ& ſpinam ᵍ&
myrtū ᵍ& lignū ᵒoliue. ᵖPo
nam ᵍin deserto ᵏabietem
ᵇvlmum ᵍ& buxum ᵍ ſimul
ᶜvt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵈvideant ᵉ& ſciant ᵇ& reco
gitent ᵉ& intelligant ᵏpari
ter: ᵍquia ᵐmanus ⁿdñi ᵒfe
cit ᵖhec: ᵠ& ſanctus ∞∞∞
ʳIsrael ˢcreauit illud. ᵗ Pro
pe facite ᵘ iudiciū ᵛ ſi ʷ dí-
cit ˣdominus ʸafferte ſi qd
ᵃforte habetis ᵇdixit ∞∞∞
ᶜrex ᵈiacob. ᵉAccedant ᵍ&
nuncient ᵍ nobis ∞∞∞∞∞
ʰquecunq ⁱventura ſunt.
ᵏpriora ˡ ᵐque ∞∞∞∞∞∞∞
ⁿfuerūt ᵒnūciate: ᵖ& pone
mus ᵍcor nr̄m: ʳ& ſciem ᵍ
ˢnouiſſima corū: ᵗ& ᵘ que
vētura ſunt ˣdicate nobis.
ʸ Annūciate ᶻ quę ventura
ſunt ᵃin futurū: ᵇ& ſciem ᵍ
ᶜquia ᵈdii estis ᵉvos. ᶠ Bene
ᵍquoq ʰaut male ſi pote-
ſtis facere ᵍ& loq̄mur ᵍ& vi-
deam ᵍ ſimul. ⁱ Ecce ᵘvos
estis ᵛex nihilo: ᶠ& opus ve
ſtrū ᵘex eo qđ nō est. ʷ Abo
minatio est ˣ q ᵉ elegit ᵗ vos.
ᵘSuſcitaui ᵗab aquilone ᵍ&
veniet ᵍab ortu ᵘ ſolis. ᵛ Vo
cabit ʷnomē meū: ᵍ& addu
cet ˣmagiſtratus ʸ ſicſ ᶻlutū:
ᵍ& velut ᵃplastes ᵇ cōculcās
ᶜhumū. ᵈ Quis ᵉānūciauit
ᶠab exordio ᵍvt ſciam ᵍ: ᵍ&
a principio ʰvt dicam ᵍ ᵉ ſuſti-
es. ᵉ Nō est ann[illegible] ᵍ neq;

deus tuus tenēs dexteram tuā: dicēs tibi ne ti D
θεός σου ὁ κρατῶν τῆς δεξιᾶς σου, ὁ λέγων σοι μὴ φο
meas iacob paruule ifrael: ego auxiliatꝰ ſū tibi: dicit
βοῦ ἰακὼβ ὀλιγοστὸς ἰσραήλ, ἐγὼ ἐβοήθησά σοι, λέγει
deus tuꝰ redimēs te ifrael: ecce feci te ꝺſi
ὁ θεός σου λυτρούμενός σε ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐποίησά σε ὡς
rotas plaustri nouas ſerrarū modū. τ triturabis
τροχοὺς ἁμάξης καινοὺς πρισηροειδεῖς. καὶ ἀλοήσεις
mōtes: τ cōminues colles: τ ꝺſi puluerē pones: τ
ὄρη, καὶ λεπτυνεῖς βουνούς, καὶ ὡς χοῦν θήσεις, καὶ
vētilabis τ ventus auferet eos: τ tēpestas diſp
λικμήσεις καὶ ἄνεμος λήψεται αὐτούς, καὶ καταιγὶς δια
get illos. tu aũt letaberis in ſanctꝰ
σπερεῖ αὐτούς. σὺ δὲ εὐφρανθήσῃ ἐν τοῖς ἁγίοις
ifrael: τ exultabūt pauperes τ ino
ἰσραήλ, καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐν
ſitientē terrā in aq̃ductꝰ. ponā in inaquoſā terrā
διψῶσαν γῆν ἐν ὑδραγωγοῖς. θήσω εἰς τὴν ἄνυδρον γῆν
cedrū τ buxū τ myrtū τ cupreſſum τ
κέδρον καὶ πύξον καὶ μυρσίνην καὶ κυπάρισσον καὶ
populū. vt videāt τ cognoſcāt τ cogitēt τ noue
λεύκην. ἵνα ἴδωσι καὶ γνῶσι καὶ ἐννοηθῶσι καὶ ἐπιστῶν
rint ſimul: q̃ manꝰ dñi fecit hec: τ ſanctꝰ
ται ἅμα, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα, καὶ ὁ ἅγιος
ifrael oñdit appropiquat iudiciū vēm. dicit
τοῦ ἰσραὴλ κατέδειξεν. ἐγγιζέτω ἡ κρίσις ὑμῶν. λέγει
dñs deꝰ appropiquauerꝫ cōſilia vra dicit rex iacob
κύ ὁ θεὸς ἤγγισαν αἱ βουλαί ὑμῶν λέγει ὁ βασιλεὺς ἰακώβ.
appropinquēt τ annũcient vobis q̃ vētura
ἐγγισάτωσαν καὶ ἀναγγειλάτωσαν ὑμῖν ἃ συμβήσε
ſunt: aut priora q̃ erãt dicite. τ appone
ται, ἢ τὰ πρότερα τίνα ἦν εἴπατε. καὶ ἐπισήσο
mus ſenſū: τ ſciemus q̃ nouiſſima: τ vētu
μεν τὸν νοῦν, καὶ γνωσόμεθα τὰ ἔσχατα, καὶ ἔστερ
ra dicite nobis: ānũciate futura
χόμθα εἴπατε ἡμῖν, ἀναγγείλατε τὰ ἐπερχόμενα
in nouiſſimo: τ ſciemus qñ dii eſtis. bñfa
ἐπ' ἔσχατου, καὶ γνωσόμεθα ὅτι θεοί ἐστε. εὖ ποιή
cite τ maleſacite admirabimur τ videbim⁹ ſi
σατε καὶ κακώσατε θαυμασόμεθα καὶ ὀψόμεθα ἅμ
mul: q̃ vnde eſtis vos. τ vñ opus
μα, ὅτι πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς, καὶ πόθεν ἡ ἐργασία
vēm: de terra abominationꝭ elegerũt vos. ego
ὑμῶν, ἐκ γῆς βδελυγμάτων ἐξελέξαντο ὑμᾶς. ἐγὼ
ānũciauit eſt q̃ ab aq̃lone τ q̃ a ſolis
δὲ ἤγειρα τὸν ἀπὸ βορρᾶ καὶ τὸν ἀφ' ἡλίου ἀνατο
tu: vocabunt nomine meo. ventāt pri
λῶν, καλοῦσι τῷ ὀνόματί μου. ἐρχέσθωσαν ἄρχον
pes: τ ſicut luta figuli τ ſicut figul⁹ cō
τες, καὶ ὡς πηλὸς κεραμέως καὶ ὡς κεραμεὺς κα
culcans lutū: ſic cōculcabimini. q̃
τατατῶν τὸν πηλόν, οὕτω κατασταθήσεσθε. τίς
eni ānũciabit q̃ a principio vt cognoſcam⁹ τ q̃ an
τὰρ ἀναγγελεῖ τὰ ἐξ ἀρχῆς, ἵνα γνῶμεν καὶ τὰ ἔμ
tea. dicem⁹ qz vera ſunt. nō eſt
προθεν. ἐροῦμεν ὅτι ἀληθῆ ἐστι. οὐκ ἔστιν

ꝺſi puluerē pones: τ cōminues colles: τ ventꝰ auferet eos: τ tēpestas diſp

אַחֲרַיִשׁ אֶתְאַפָּק כַּיּוֹלֵדָה אֶפְעֶה אֶשֹּׁם וְאֶשְׁאַף יַחַד׃ אַחֲרִיב
הָרִים וְגִבָעוֹת אוֹבִישׁ וְכָל עֲשָׂבָם אוֹבִישׁ
וְשַׂמְתִּי נְהָרוֹת לָאִיִּים וַאֲגַמִּים אוֹבִישׁ
וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדָעוּ בְּנְתִיבוֹת לֹא יְדָעוּם אַדְרִיכֵם
אָשִׂים מַחְשָׁךְ לִפְנֵיהֶם לָאוֹר וּמַעֲקַשִּׁים לְמִישׁוֹר אֵלֶּה הַדְּבָרִים
עֲשִׂיתִם וְלֹא עֲזַבְתִּים׃ נָסֹגוּ אָחוֹר
יֵבֹשׁוּ בֹּשֶׁת הַבֹּטְחִים בַּפֶּסֶל
הָאֹמְרִים לְמַסֵּכָה אַתֶּם אֱלֹהֵינוּ׃
הַחֵרְשִׁים שִׁמְעוּ וְהַעִוְרִים הַבִּיטוּ לִרְאוֹת׃ מִי עִוֵּר כִּי אִם עַבְדִּי וְחֵרֵשׁ
כְּמַלְאָכִי אֲשַׁלֵּחַ מִי עִוֵּר כִּמְשֻׁלָּם
וְעִוֵּר כְּעֶבֶד יְהוָה׃ רָאוֹת רַבּוֹת
וְלֹא תִשְׁמֹר פָּקַח אָזְנַיִם וְלֹא יִשְׁמָע
יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר׃ וְהוּא עַם בָּזוּז
וְשָׁסוּי הַכֹּל בַּחוּרִים כֻּלָּם וּבְבָתֵּי כְלָאִים הָחְבָּאוּ הָיוּ לָבַז וְאֵין
מַצִּיל מְשִׁסָּה וְאֵין אֹמֵר הָשֵׁב׃
מִי בָכֶם יְאַזֵּין זֹאת יַקְשִׁיב וְיִשְׁמַע לְאָחוֹר׃ מִי נָתַן לְמִשְׁסָּה יַעֲקֹב
וְיִשְׂרָאֵל לְבֹזְזִים הֲלוֹא יְהוָה זוּ חָטָאנוּ לוֹ וְלֹא אָבוּ בְּדְרָכָיו הָלוֹךְ
וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ וַיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו חֲמַת אַפּוֹ וְעֹז מִלְחָמָה
וַתְּלַהֲטֵהוּ מִסָּבִיב וְלֹא יָדָע וַתִּבְעַר בּוֹ וְלֹא יָשִׂים עַל לֵב׃

וְעַתָּה כֹּה
Cap.xliij.
אָמַר יְהוָה בְּרָאֲךָ יַעֲקֹב וְיֹצֶרְךָ יִשְׂרָאֵל אַל תִּירָא כִּי נְאַלְתִּיךָ
קָרָאתִי בְשִׁמְךָ לִי אָתָּה׃ כִּי
תַעֲבֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי וּבַנְּהָרוֹת לֹא יְשִׁטְפוּךָ כִּי תֵלֵךְ בְּמוֹ אֵשׁ
לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר בָּךְ׃

filiui:patiens"fui:"sicut parturiens"loquar. ∞∞∞
Dissipabo&absorbebo simul:desertos faciam montes'& colles"& oē germen eorū exiccabō.
Ponam flumina in insulas'& stagna ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ arefaciam. Et ducam cecos in vīam quam ∞ nescīūt:& in semitis q̄s ignorauerunt ambulare eos faciam. Ponam tenebras coram eis in lucem & praua in recta. Hec verba ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ feci eis:& nō dereliqui eos. Cōuersi sunt retrorsum. Cōfundātur cōfusione qui cōfidūt in sculptili: qui dicunt conflatili vos dii nostri. ∞∞∞∞
Surdi audite:& cecī intuemini ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ad videndū: qs cecus nisi seruus meus:& surdus nisi ad quē nūcios meos missi: Quis cecus nisi q venūdatus est: Et qs cecꝰ nisi seruꝰ dñi: Qui vides multa:" nōne custodies: Qui aptas habes aures: nōne audies. Et dñs voluit vt sanctificaret eum: magnificaret legē & extolleret: ipse aūt populꝰ direptus & vastat?. Laqueus iniuenū oēs: & in domib carcerū abscondīti sunt. Facti sunt in rapinā: nec est q eruat: in direptionē: nec est q dicat: redde. Quis est in vobis q audiat hoc: attēdat & auscultet futura? Quis dedit in direptionē iacob & israel vastantibus. Nōne dñs ipse cui peccauimus? Et noluerunt in viis eius ambulare: & non audierunt legem eius. Et effudit sup eum indignationē furoris sui & forte bellū: & cōbussit eum in circuitu & non cognouit & succendit eum: & non intellexit.

43.

ET nunc hec ∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ dicit dñs creans te iacob & formans te ∞∞∞∞ israel. Noli timere: quia redemi te: & ∞∞∞∞∞∞∞ vocaui te nomine tuo. Meus es tu. Cum ∞∞∞ transieris per aquas te cum: ero & flumina ∞∞ non operient te. Cum ambulaueris in igne ∞ non cōburēris: & flamma non ardebit in te ∞

nūqd semp tacebo sustinebo, sicut parturiēs loquar. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

אל תתבננו התנני עשה חדשה ניז
עתה תצמח הלא תדעוה אף אשים צפח ידע
במדבר דרך בישימון נהרות : שום דבר

תכבדני חית השדה תנים ובנות חנה
יענה כי נתתי במדבר מים נהרות חנן שקה
בישימון להשקות עמי בחירי : נתן נתה
עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו : נתך ספר

ולא אתי קראת יעקב כי יגעת בוא
בי ישראל : לא הביאת לי שה עולה
עולתיך ולא כבדתני לא העבדתיך ה עלה
במנחה ולא הונעתיך לבונה : לא קנית לי כסף קנה
וחלב זבחיך לא רויתני אך הרוית עבד
עונתיך בחטאותיך הונעתני בשגיותיך : עבד
אנכי אנכי הוא מחה
פשעיך למעני וחטאתיך לא
אזכיר : הזכירני נשפטה יחד ספר זכר
אתה למען תצדק אביך הראשון שבט צדק
חטא ומליציך פשעו בי : ואחלל קלן חלל
שרי קדש ואתנה לחרם יעקב שור נתן
וישראל לנדופים: נדף

Ca. xliiij. ועתה שמע יעקב
עבדי וישראל בחרתי בו : כה אמר
יהוה עשך ויצרך ממבטן יעזרך עשה עזר
אל תירא עבדי יעקב וישרון ירא
בחרתי בו : כי אצק מים על צמא נצק
ונזלים על יבשה אצק רוחי על זרעך ברכתי ברכה
וצמחו בבין חציר כערבים על חצר
יבלי מים : זה יאמר ליהוה אני אמר
וזה יקרא בשם יעקב וזה ימחב קרא כתב
ידו ליהוה ובשם ישראל יכנה : כנה
כה אמר יהוה מלך ישראל ונאלו
יהוה צבאות אני ראשון ואני
אחרון ומבלעדי אין אלהים: זולתי כל
כמוני יקרא וינידה וישרכה לי משומי קרא נגד
עבד

ne agnoscitis. ecce ego facio noua q̃ nũc ori
tur & cognoscetis ea & faciã in deserto uiã
in iaquoso flumina: bñdicẽt mihi bestie
agri: sirenes & filie struthionũ: q̃ dedi in
deserto aquã & flumina in iaquoso ut bibere faciã
geñ meũ electũ ppłm meũ q̃ acquisiui
virtutes meas ut narret nõ mõ uocauit te iacob:
neq̃ laborare te feci israel. nõ obtulisti mihi o-
locaustũ tuũ: neq̃ in victi
mis tuis glorificasti me: nõ seruiuisti in hostiis: ne
quas laborẽ feci in thure: neq̃ emisti mihi thy
mĩama argẽto: neq̃ adipẽ hostiarũ tuarũ cõ-
cupiui. sed in iniq̃tatibꝫ tuis. ego sum. ego sum ipe q̃ deleo
iniq̃tates tuas ppter me & pctoꝝ tuoꝝ nõ
recordabor. reduc me in mẽoriã: & iudicemur
simul narra si qd hẽs ut iustificẽris. Pater tuus
peccauit: & interpretes tui puaricati sunt in
me. Et cõtaminauerũt principes sctã meã: & pe
di uexi sctos: & dedi in
ne recogitetis. ecce ego facio noua q̃ nũc ori
μὴ συλλογίζεσθε. ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ καινὰ ἃ νῦν ἀνατεί- 2. Cor.
ἐστιν & cognoscetis ea & faciã in deserto uiã 5.b.
λεῖ καὶ γνώσεσθε αὐτὰ καὶ ποιήσω ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν Apo.
& in iaquoso flumina: bñdicẽt mihi bestie 21.
initio auris peccatis & iustificẽris. peccatores uos
ἀρχῆς ἠνωτίσασθε καὶ ἀπήγγειλα ὑμῖν· μάρτυρες ὑμεῖς
estis: si est deꝰ preter me? & nõ erãt thẽ plasmãtes:
ἐστί, εἰ ἔστι θεὸς πλὴν ἐμοῦ; καὶ ἐγὼ ἔδοκα ἐν
& sculptile cõflauit: ad nihil utile: Ecce oẽs partici
pes eius cõfundentur. Fabri emꝫ sunt ex hoibꝫ
Conueniẽt emĩ oẽs: stabunt & pauebũt: & cõfun
dentur simul. Faber ferrarius lima operatus est:
in prunis & in malleis formauit illud: & opatꝰ
est i brachio fortitudinis sue. Esuriet & deficiet:
nõ bibet aquã & lasse
fcet. Artifex lignarii ex
tendit normã: formauit
illud in runcina. Fecit il-
lud in angulariꝫ: & in
circino tornauit illud: &
fecit imaginem uiri
quasi speciosum
homĩe habitantẽ in
domo. Succidit cedros:
tulit ilicem & quercum
que steterat inter ligna
salt. Plãtauit pinũ quã
pluuia nutriuit & facta e
hoibus in focũ. Sũpsit
ex eis & calefactus est:
& succendit & coxit pa
nes: de reliquo aũ opatꝰ
est deũ & adorauit: fecit
sculptile: & curuatus est
ante illud. Mediũ eiꝰ cõ
busit igni: & de medio
eius carnes coxit & come
dit: coxit pulmentũ & sa
turatꝰ est; & calefactꝰ est:
& dixit. Vah: calefactꝰ
sum: uidi focũ. Reliquũ
autẽ eius deũ fecit & scul
ptile sibi. Curuatur ante
illud: & adorat illud & ob
secrat: dicẽs. Libera me:
quia deꝰ meꝰ es tu. Nescie
runt neq̃ intellexerũt.
Obliti eni sũt ne uideãt
oculi eorum: ne intelli-
gant in corde suo. Non
recogitãt in mente sua:
neq̃ cognoscũt neq̃ cõ
sentiũt ut dicãt. Medie-
tatem eius cõbusi igni:
& coxi super carbones
eius panes: coxi
carnes & comedi: & de
reliquo eius idolũ facia.
ποιήσω ὡς μορφὴν ἀνδρὸς· καὶ ὡς ὡραιότητα ἀνθρώ-
ut statueret illud in domo q̃ succidit sibi cedros
που σκίαν αὐτὸ ἐν οἰκίᾳ καὶ ἔκοψεν ἑαυτῷ κέδρους καὶ
tulit ilicẽ & querciñ. & cõparauit sibi
ἔλαβεν ἀγριοβάλανον καὶ δρῦν· καὶ ἐκαρτέρωσεν αὐτῷ
lignũ de syluã: q̃s plãtauit deus pinũ &
ξύλων ἐκ τοῦ δρυμοῦ, ὃ ἐφύτευσε κύριος πίτυν καὶ
pluuia nutriuit ut sit hoibꝫ i cõbustionẽ. & sumẽs
ὑετὸς ἐμήκυνεν ἵνα ᾖ ἀνθρώποις εἰς καῦσιν· καὶ λαβὼν
ex eo calefactꝰ est. & succẽdẽtes coxerũt panes in eo:
ἀπ' αὐτοῦ ἐθερμάνθη· καὶ καύσαντες ἔπεψαν ἄρτους ἐπ' αὐ-
at reliquũ opati sũt deos & adorãt eos
τῷ, τὸ δὲ λοιπὸν ἐργάσαντο θεοὺς καὶ προσκυνοῦσιν αὐ-
fecerũt illud sculptile & incuruãt eis: eum
τοῖς· ἐποίησαν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ καμπτοῦσιν αὐτοῖς, οὗ τὸ
dimidiũ ei cõbusit in igne & pro medio ei
ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμίσους αὐτ
carnes comedit coquẽs assauit coctũ: & replet est &
κρέας ἔφαγεν ἑψήσας ὤπτησεν ἐνέπλησθη καὶ
calefactꝰ dixit. Vulce mihi q̃ calefactꝰ sũ & uidi focũ.
θερμάνθεις εἶπεν· ἡδύ μοί ὅτι ἐθερμάνθην καὶ εἶδον πῦρ. τὸ
at reliquũ fecit in deũ & sculptile icuruat illi &
δὲ λοιπὸν ἐποίησεν εἰς θεὸν καὶ γλυπτὸν κάμπτει αὐτῷ καὶ
adorat & orat dicẽs. Libera me q̃ deꝰ meꝰ es
προσκυνεῖ καὶ προσεύχεται λέγων, ἐξελοῦ μέ ὅτι θεός μού ἐ-
tu: nõ cognouerũt ut saperẽt. q̃m obtenebrati sũt ne uideret
σύ. οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι· ὅτι ἐπεπήλωται τοῦ βλέπειν τοῖς
oculis suis & itelligerẽt corde suo. & nõ recogitauit
ὀφθαλμοῖς αὐτῶν καὶ τοῦ νοῆσαι τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐλογίσατο
ei: neq̃ cognouit prudẽtia q̃m dimidiũ ei cõbuse-
αὐτοῦ, οὗ δὲ ἔγνω τῇ φρονήσει οὐ τὸ ἥμισυ αὐτ κατεκαυ-
rit. in igne & coxit sup carbones panes: & assans
σεν ἐν πυρὶ καὶ ἔπεψεν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων ἄρτους, καὶ ἐψήσας
carnẽ comedit & reliquũ ei in abominatiõnẽ fecit
κρέας ἔφαγεν καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ εἰς βδέλυγμα ἐποίησε

עלם בוא עם עולם ואותיות ואשר תבאנה
נגד בחד ניגידו למו אל תפחדו ואל תרהו
הרה שמע מאז השמעתיך והנדתי
נגד עוד ואתם עדי היש אלוה מבלעדי
בל ואין צור בל ידעתי : יצרי פסל
תהה חסד כלם תהו וחמודיהם בל יועילו
עד ועדיהם הבה בל יראו ובל ידעו
ראה למען יבשו : מי יצר אל ופסל
פרש נסך לבלתי הועיל : הן כל חבריו
יבשו והרשים המה מאדם
קבץ עמד יתקבצו כלם יעמדו יפחדו יבשו
בחר בוש יחד : חרש ברזל מעצד ופעל
עצד נגב בגחלים ובמקבות יצרהו ויפעלהו
פעל זרע בזרוע עזכו גם רעב ואין כח לא
כחח שתה מים ויעף : חרש עצים נטה
תאר עשה קו יתארהו בשרד יעשהו
קצץ חרט במצקעות ובמחונה יתארהו
בנה פאר יושבהו כתבנית איש כתפארת
שכן בית : לכרת לו ארזים
עשן אדם לשבת ויאמץ לו ובעצי
לקח אלן יער נטע ארן וגשם ינדל : והיה
אדם לבער ויקח מהם ויחם
נשק פעל אף ישיק ואפה לחם אף יפעל
שחה נגד אל וישתחו עשהו פסל ויסגד
חצה : למו חצי שרף נמו אש על חצי
אכל צלה בשר יאכל יצלה צלי וישבע אף
שעע אח יחם ויאמר האח חמותי ראיתי
חכם נאה : אור ושאריתו לאל עשה לפסלו
סגד פלל יסגד לו ויתפלל אליו
אמר נצל ויאמר הצילני כי אלי אתה : לא
ידעו ולא יבינו כי טח מראות
בין לוט עיניהם : מהשכיל לבתם ולא
שוב ידע ישיב אל לבו ולא דעת ולא תבונה
כרן חצה לאמר חצי שרפתי במו אש
אפה צלה ואף אפיתי על נחליו לחם אצלה
עצב עשה בשר ואכל ויתרו לתועבה אעשה

Pritua.heb.	Tex.heb.Esa.xlv.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Esa.xlv.	Pritua.heb.
לְבוּל עֵץ אָסְנוּד וְרֹעֵה אֶפְעֶר לֵב		Ante truncũ ligni pcidam: Pars eius cinis est. Cor insipiẽs adorabit illud: & nõ liberabit animã suã: neq; dicet: Forte mendaciũ est in dextera mea. Memento horum iacob & israel: quoniã seruꝰ meus es tu. Formau te: seruus meus es tu israel: non obliuiscaris mei. Deleui vt nubem ois iniqtates tuas: & q̃si nebulã pcta tua. Reuertere ad me qm redemi te. Laudate celi quoniam fecit dñs: iubilate extrema terre. Resonate montes laudatione: saltus & oẽ lignũ eius. Quoniã redemit dominus iacob: & israel gloriabitur. Hec dicit dñs redemptor tuus: & formator tuus ex vtero. Ego sum dñs facies oia: extendens celos solus: stabiliens terram & nullus mecũ. Irrita faciens signa diuinoꝝ: & ariolos in furorẽ vertes. Conuertes sapiẽtes retrorsum: & scientiã eorũ stultã faciens. Suscitans verbũ pueri sui: & cõsiliũ nũciorũ suoꝝ cõplens. Qui dico hierlm habitaberis: & ciuitatibus iude edificabimini: & deserta eius profundo defolare: & flumina tua arefaciam. Qui dico cyro pastor meus es: & oẽm uolũtatẽ meam cõplebis. Qui dico hierusalem edificaberis: & templo fundaberis.	45.	Hec dicit dominus christo meo cyro: cuius apprehendi dexteram vt subiiciam ante eũ gẽtes: & dorsa regũ vertam. Et aperiã cõra eo ianuas: & porte non claudentur. Ego ante te ibo: & gloriosos terre humiliabo. Portas ereas cõteram: & vectes ferreos cõfringam. Et dabo tibi thesauros absconditos: & arcana secretoꝝ: vt scias quia ego dominus qui voco nomen tuũ deus israel: propter electũ meũ iacob: & israel electũ meũ. Et vocaui te: & nõ cognouisti me.	Ca. 45.	Hec dicit dñs christo meo cyro cuius apprehendi dexteram vt subiiciam ante eũ gẽtes fortitudinẽ regũ diruptã. aperiã ante eũ & portas ciuitatũ & portę nõ claudentur. Ego ante te ibo & mõtes cõplanabo: portas eneas cõteram & vectes ferreos cõfringam & dabo tibi thesauros absconditos inuisibiles atq; arcana secretoꝝ: vt scias: quia ego dñs deꝰ tuus vocans nomine tuũ deus israel.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Esa.xlv.	Pritua.heb.
יְהוֹתָל וְלֹא יְצִיל אֶת נַפְשׁוֹ הֲלֹא יֹאמַר שֶׁקֶר בִּימִינִי		Quoniã ego sum deus tuus: & nõ est amplius: extra me nõ est deus. Accinxi te: & nõ cognouisti me: vt sciant hi qui ab ortu solis & qui ab occidente: quoniã absq; me nõ est deus. Ego dñs & non est alter: formans lucẽ & creans tenebras: faciẽs pacem & creans malũ. Ego dominus faciens omnia hec. Rorate celi desuper: & nubes pluant iustum: aperiatur terra & germinet saluatorem & iusticia oriatur simul. Ego dñs creaui eum. Ve qui contradicit fictori suo: testa de testis terre. Nunquid dicet lutũ figulo suo: quid facis & opus tuum absq; manibus est! Ve qui dicit patri quid generas: & mulieri quid parturis! Hec dicit dominus sanctus israel plastes eius. Ventura interrogate me: & super filios meos & super opus manuũ meaꝝ mãdate mihi. Ego feci terram & homines super eam creaui. Ego et manus mee tetenderũt celos: et omni militie eorũ mãdaui. Ego suscitaui eũ ad iustitiã: et oẽs vias eius dirigã. Ipse edificabit ciuitatẽ meã: & captiuitatẽ meã dimittet: nõ in pcio neq; in muneribus. dicit dominus exercituum. Hec dicit dñs. Labor egypti et negociatio ethiopie & sabaim uiri sublimes ad te transibunt: & tui erunt. Post te ambulabũt: vincti manicis pergent: et adorabũt te: deprecabũtur. Tantũ in te est deus: & non est deus absq; te. Vere tu es deus absconditus: deus israel saluator. Confusi sunt et erubuerunt oẽs simul abierũt: in confusione fabricatores errorum. Israel saluatus est in domino salute eterna. Non cõfundemini & nõ erubescetis vsq; in seculũ seculi: quia hec dicit dominus creans celos. Ipse deus formans terram:	Ego dñs: non est amplius: extra me non est deus. Accinxi te: & nõ cognouisti me: ut sciãt hi qui ab ortu solis & qui ab occidente: quoniã absq; me nõ est deus. Ego dñs & non est alter: formans lucẽ & creans tenebras: faciẽs pacem & creans malũ. Ego dominus faciens omnia hec. Rorate celi desuper: & nubes pluant iustum: aperiatur terra & germinet saluatorem & iusticia oriatur simul. Ego dñs creaui eum. Ve qui contradicit fictori suo: testa de testis terre. Nunquid dicet lutũ figulo suo: quid facis & opus tuum absq; manibus est! Ve qui dicit patri quid generas: & mulieri quid parturis! Hec dicit dominus sanctus israel plastes eius. Ventura interrogate me: & super filios meos & super opus manuũ meaꝝ mãdate mihi. Ego feci terram & homines super eam creaui. Ego et manus mee tetenderũt celos: et omni militie eorũ mãdaui. Ego suscitaui eũ ad iustitiã: et oẽs vias eius dirigã. Ipse edificabit ciuitatẽ meã: & captiuitatẽ meã dimittet: nõ in pcio neq; in muneribus. dicit dominus exercituum. Hec dicit dñs. Labor egypti et negociatio ethiopie & sabaim uiri sublimes ad te transibunt: & tui erunt. Post te ambulabũt; vincti manicis pergent: et adorabũt te: deprecabũtur. Tantũ in te est deus: & non est deus absq; te. Vere tu es deus absconditus: deus israel saluator. Confusi sunt et erubuerunt oẽs simul abierũt: in confusione fabricatores errorum. Israel saluatus est in domino salute eterna. Non cõfundemini & nõ erubescetis vsq; in seculũ seculi: quia hec dicit dominus creans celos. Ipse deus formans ter ram:	לְבוּל עֵץ אָסְנוּד וְרֹעֵה אֶפְעֶר לֵב	
וְהִתַּל הַהֹוִי וְלֹא יְצִיל אֶת נַפְשׁוֹ וְלֹא יֹאמַר שֶׁקֶר בִּימִינִי							
זֶכֶר עֲלֵה וְיִשְׂרָאֵל כִּי עַבְדִּי אַתָּה יְצַרְתִּיךָ עֶבֶד לִי אַתָּה							
יִשְׂרָאֵל לֹא תִנָּשֵׁנִי מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה							
אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ רֹנּוּ שָׁמַיִם כִּי עָשָׂה יְהוָה הָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ							
פִּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל עֵץ בּוֹ כִּי גָאַל יְהוָה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל							
יִתְפָּאָר וַיֹּאמֶר יְהוָה עֹשֶׂךְ כֹּל נֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדִּי רֹקַע הָאָרֶץ							
מִי אִתִּי מֵפֵר אוֹתֹת בַּדִּים וְקֹסְמִים יְהוֹלֵל מֵשִׁיב חֲכָמִים אָחוֹר							
וְדַעְתָּם יְסַכֵּל מֵקִים דְּבַר עַבְדּוֹ וַעֲצַת מַלְאָכָיו יַשְׁלִים הָאֹמֵר							
לִירוּשָׁלַ ם תּוּשָׁב וְלֶעָרֵי יְהוּדָה תִּבָּנֶינָה וְחָרְבוֹתֶיהָ אֲקוֹמֵם הָאֹמֵר							
לִבְצַר תַּבְשִׁי וְחָרְבוֹתַיִךְ אוֹבִישׁ הָאֹמֵר לְכוֹרֶשׁ רֹעִי וְכָל חֶפְצִי							
וְלֵאמֹר לִירוּשָׁלַ ם תִּבָּנֶה וְהֵיכָל תִּוָּסֵד							

Pritua.heb.	Tex.heb.Esa.xlv.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Esa.xlv.	Pritua.heb.
Cap. xlv.	כֹּה אָמַר יְהוָה לִמְשִׁיחוֹ לְכוֹרֶשׁ אֲשֶׁר הָחֲזַקְתִּי בִימִינוֹ לְרַד						
	לְפָנָיו גּוֹיִם וּמָתְנֵי מְלָכִים אֲפַתֵּחַ לְפָתֵחַ לְפָנָיו דְּלָתַיִם וּשְׁעָרִים						
	לֹא יִסָּגֵרוּ אֲנִי לְפָנֶיךָ אֵלֵךְ וְהֹדוּרִים אישר אַיְשַׁר דַּלְתוֹת נְחוּשָׁה						
	אֲשַׁבֵּר וּבְרִיחֵי בַרְזֶל אֲגַדֵּעַ וְנָתַתִּי לְךָ אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ וּמַטְמֻנֵי מִסְתָּרִים						
	לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הַקֹּרֵא בִשְׁמֶךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן						
	עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בְּחִירִי וָאֶקְרָא לְךָ בִּשְׁמֶךָ אֲכַנְּךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי						

וְעָשָׂה הוּא מוֹנָנָה לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ תֹּהָה
לָשֶׁבֶת יָצָרָהּ אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד׃ יָשֵׁב
לֹא בַסֵּתֶר דִּבַּרְתִּי בְּמָקוֹם אֶרֶץ חֹשֶׁךְ לֹא אָמַרְתִּי לְזֶרַע יַעֲקֹב תֹּהוּ בַּקְּשׁוּנִי אֲנִי יְהוָה דֹּבֵר
צֶדֶק מַגִּיד מֵישָׁרִים׃ הִקָּבְצוּ וָבֹאוּ נִגְּשׁוּ יַחְדָּו פְּלֵיטֵי הַגּוֹיִם לֹא יָדְעוּ הַנֹּשְׂאִים אֶת עֵץ פִּסְלָם
וּמִתְפַּלְלִים אֶל אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ׃ הַגִּידוּ וְהַגִּישׁוּ אַף יִוָּעֲצוּ יָחְדָּו
מִי הִשְׁמִיעַ זֹאת מִקֶּדֶם מְאָז הִגִּידָהּ הֲלוֹא אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד
אֱלֹהִים צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ אֵין זוּלָתִי פְּנוּ אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ כִּי אֲנִי אֵל וְאֵין עוֹד׃
בִּי נִשְׁבַּעְתִּי יָצָא מִפִּי צֶדֶק דָּבָר וְלֹא יָשׁוּב כִּי לִי תִכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן׃
אַךְ בַּיהוָה יֹאמַר צְדָקוֹת לִי אֹמַר צַדִּקוֹת וְעֹז עָדָיו יָבוֹא וְיֵבֹשׁוּ כָּל הַנֶּחֱרִים בּוֹ׃
בַּיהוָה יִצְדְּקוּ וְיִתְהַלְלוּ כָּל זֶרַע יִשְׂרָאֵל׃

Cap.xlvi

כָּרַע בֵּל קֹרַס נְבוֹ הָיוּ עֲצַבֵּיהֶם לַחַיָּה וְלַבְהֵמָה נְשׂאֹתֵיכֶם עֲמוּסוֹת מַשָּׂא לַעֲיֵפָה׃
קָרְסוּ כָּרְעוּ יַחְדָּו לֹא יָכְלוּ מַלֵּט מַשָּׂא וְנַפְשָׁם בַּשִּׁבְיָ הָלָכָה׃
שִׁמְעוּ אֵלַי בֵּית יַעֲקֹב וְכָל שְׁאֵרִית בֵּית יִשְׂרָאֵל הַעְמָסִים מִנִּי בָטֶן הַנְּשׂאִים מִנִּי רָחֶם׃
וְעַד זִקְנָה אֲנִי הוּא וְעַד שֵׂיבָה אֲנִי אֶסְבֹּל אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי אֶסְבֹּל וַאֲמַלֵּט׃
מְי דִמִּיתֻנִי וְתַמְשִׁילוּנִי וְנִדְמֶה תַּחְלִים זָהָב מִכִּיסׄ יְרִיקוּ וְכֶסֶף בְּמֹאזְנַיִם יִשְׁקֹלוּ
יִשְׂכְּרוּ צוֹרֵף וַיַּעֲשֵׂהוּ אֵל יִסְגְּדוּ

& faciens eã: ipe plastes
ei?, Non in vanũ creauit
eã vt habitetur? formauit
eam. Ego dñs & non est
alius. Non in abscõdito
locut? sum: in loco terre
tenebrosi. Non dixi semi
iacob frustra querite me.
Ego dominus loquens
iusticia: annũcians recta.
Cõgregamini & venite
& accedite simul qui sal
uati estis ex gentibus. oo
Nescierunt qui leuant li
gnum? sculpture sue: oo
& rogant deum non
saluantem. oooooooooo
Annũciate & venite: &
consiliamini simul. oo
Quis auditum fecit hoc
ab initio? ex tunc oooo
predixit illud? Nũqd nõ
ego dñs: & non est vltra
deus absq; me. Deus
iustus oooooooooooo
& saluãs nõ est preter me.
Conuertimini ad me oo
& salui eritis omnes fi
nes terre: quia ego oooo
deus & nõ est alius. In
memetipso iurau i: egre
dietur de ore meo iustucie
verbũ: & nõ reuertetur:
qa mihi curuabitur ge
nu: & iurabit? ois lin
gua: Ergo in dño dicet.
Mee sunt iustucie & ipe
rtũ. Ad eũ venient: & cõ
fundentur ois qui repu
gnãt ei. In dño iustifica
bitur & laudabitur omne
semen israel. 46.

ONfractus est bel :
contritus est nabo:
facta sunt simulachra eo
rum bestiis & iumentis.
Onera vestra graui? pon
dere vsq; ad lassitudinẽ
cõtabuerũt & cõtrita fũt
simul: Non potuerunt
saluare portantẽ: & ai
corũ in captiuitatẽ ibit.
Audite me domus iaco
b: & omne residuum
domus israel. Qui por
tamini a meo vtero oo
qui gestamini a mea
vulua. Vsq; ad senectã
ego ipse: & vsq; ad ca
nos ego portabo. oooo
Ego feci & ego feram:
ego oooooooooooooo
portabo & saluabo. Cui
assimilastis me & adeq;
stis: & cõparastis me: &
fecistis simile? Qui cõfer
tis aurũ de sacculo: &
argentũ i statera põdera
tis. Cõducẽtes artificem
vt faciat deũ: & pcidunt

adorame illud: portãt illud in humero: t
προσκυνοῦσιν αὐτῷ, ἀρουσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ
vadunt. si aũt posuerit illud in loco: ibi
πορεύονται. ἐὰν δὲ θῶσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ τόπου, αὐτοῦ
manet nõ mouebit. t dcḣs clamauerit ad illud nõ
μένει οὐ μὴ κινηθῇ. καὶ ὃς ἐὰν βοήσῃ πρὸς αὐτὸ οὐ μὴ
exaudiet: de malo nõ saluabit eũ. memẽtote ho
εἰσακούσῃ, ἀπὸ κακοῦ οὐ μὴ σωθῇ αὐτόν. μνήσθητε τοῦ
rũ t ignominiẽ. penitentiã agite. reuertimini cor
τα καὶ ἐνοχλεῖτε. μετανοήσατε. ἐπιστράφητε τὴ καρ
de: memẽtote priorũ a seculo: qz
δία, μνήσθητε τὰ πρότερα ἀπὸ τοῦ αἰῶνος. ὅτι
ego sũ deꝰ: t nõ est aliꝰ pter me: ãũ
ἐγώ εἰμι ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐμοῦ, ἀναγ
cians pri nouissima: antequã ipa fiant: t cõ
γέλων πρότερον τὰ ἐχάτα, πρὶν αὐτὰ γενέσθαι, καὶ συ
pleta fũt. t dixi oẽ cõsiliũ meũ ĥabit t
τετέλεσθη. καὶ εἶπα πᾶσα ἡ βουλή μου γενήσεται καὶ
cũcta ãcumq; cogitaui factã dꝰ uoco ab oriẽ
πάντα ὅσα βεβούλευμαι ποιήσω καλῶν ἀπὸ ἀνα
te aue: t de terra aliõge de dꝰ co
τολῶν φυτευτηρίου, καὶ ἀπὸ γῆς πόρρωθεν πρὸ ὧν βε
gitaui. ♦ t dẽ locut? sum: t adduxi creaui
βούλευμαι. καί γε ἐλάλησα, καί γε ἤγαγον ἐχρισα
t feci. audite me q ꝑditiõis
καὶ ἐποίησα. ἀκουσατέ μου οἱ ἀσυνλαλήκτοις
cor: q longe a iustícia estis: ppe duri
τὴν καρδίαν, οἱ μακρὰν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἤγγισα
tiã mea: nõ elongabit: t saluꝫ
τὴν δικαιοσύνην μου, οὐ μὴ μακρυνθῇ, καὶ τὴν σωτηρίαν
q ex me nõ tardabo. dedi in sion saluꝫ
τὴν παρέμοῦ οὐ βραδύνω. δέδωκα ἐν σιὼν σωτηρίαν
israeli in gloriã.
τῷ Ἰσραὴλ εἰς δόξασμα. Ca.47.

OEscende sede sup terrã, virgo fi
Κατάβηθι καθίσον ἐπὶ τὴν γῆν. παρθένος θυ
lia babylonis sede in terrã. nõ est iso
γατερ Βαβυλῶνος κάθισον εἰς τὴν γῆν. οὐκ ἔστι θρό
lii filia chaldeoꝝ: qz nõ vltra addes voca
νος θύγατερ Χαλδαίων, ὅτι οὐκ ἔτι προσθήσῃ κληθῆ
ri mollis t tenera. tolle molã: mole farinã.
ναι ἁπαλὴ καὶ τρυφερά. λάβε μύλον, ἄλησον ἄλευρον.
reuela operimẽtũ tuũ: denuda canos:
ἀποκάλυψαι τὸ κάλυμμά σου, ἀνάσυρε τὰς πολίας,
discoopert tibias. trãsi flumina. reue
ἀποκάλυψαι τὰς κνήμας. διάβηθι ποταμούς. ἀνακα
labitur ignominia tua. apparebũt opprobria tua:
λυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου. ὀφθήσονται οἱ ὀνειδισμοί σου.
ną, 3, 4. iustũ est de te qui ecrã: nõ vltra tradã ho
ὡ δίκαιον ἐκ σοῦ. λήψομαι, οὐκ ἔτι μὴ παραδῶ ἄν
minibꝰ. q erult te dñs sabaoth: nomẽ illi
ἀνθρώποις. ὁ ῥυσάμενός σε κύριος σαβαὼθ, ὄνομα αὐτῷ
sanct israel: sede cõpũcta: igredere in
ἅγιος Ἰσραήλ, κάθισον κατανενυγμένη, εἴσελθε εἰς τὸ
tenebras filia chaldeoꝝ. nõ vltra vocaberis fortitudo
σκότος θύγατερ Χαλδαίων. οὐκ ἔτι μὴ κληθῇς ἰσχὺς
regni: irat sum cõtra pplm meũ: cõtaminaui
βασιλείας, παρῳξύνθην ἐπὶ τῷ λαῷ μου, ἐμίανα τὴν
hereditatẽ meã. ego dedi eos in manu
κληρονομίαν μου. ἐγὼ ἔδωκα αὐτοὺς εἰς τὴν χεῖρά
tua: tu aũt nõ dedisti eis miam. fe
σου, σὺ δὲ οὐκ ἔδωκας αὐτοῖς ἔλεος. τοῦ πρεσβύ
nis aggrauasti iugũ valde: t dixisti in
του βαρύνας τὸν ζυγὸν σφόδρα, καὶ εἶπας εἰς τὸν
eternũ ero dña. nõ intellexisti hec in
αἰῶνα ἔσομαι ἄρχουσα. οὐκ ἐνόησας ταῦτα ἐν τῇ
corde tuo: neq; recordata es nouissimoꝝ. nũc aũt audi
καρδίᾳ σου, οὐδὲ ἐμνήσθης τὰ ἔχατα. νῦν δὲ ἄκουε
hec delicata: sedẽs: cõfidẽs: dicens.
ταῦτα τρυφερά, ἡ καθημένη, ἡ πεποιθυῖα, ἡ λέγουσα.

& adorant. Portant illũ
in humeris gestantes : & ponentes
in loco suo: & stabit: ac
de loco suo nõ mouebi
tur. Sed & cũ clamauerit
ad eũ nõ audiet: de tri
bulatiõe nõ saluabit eos.
Mementote istud & cõ
fundamini: redite oo
preuaricatores ad cor.
Recordamini prioris oo
seculi: quonia ego sum
deus: & non est vltra oo
deus: nicc est similis mei
annuncians oooooooo
ab exordio nouissimũ:
& a bínitio que oooooo
necdũ facta sunt: dicẽs.
Cõsilium meũ stabit: &
omnis volũtas mea fiet.
Vocãs ab oriente aue: &
de terra longinqua virũ
voluntatis mee. Et oooo
locutus sum & adducã
illud: creaui & oooooooo
faciam illud. Audite me
duri corde: oooooooooo
qui longe estis a iustícia.
Prope feci iustícia meã
non elongabitur: & sa
lus mea non morabitur.
Dabo in sion salutẽ: &
in israel oooooooooooo
gloriam meam. 47.

OEscẽde: fede in pul
uere virgo oooooooo
filia babylõ: sede in ter
ra. Non est solium oooo
filie chaldeorum: quia
vltra non vocaberis oo
mollis & tenera. Tolle
molã & mole oooooooo
farinã: denuda turpitu
dinẽ tuã. Discooperi hu
merũ: reuela crura: tran
si flumina. Reuelabitur
ignominia tua: & videbitur opprobriũ tuum.
Vltionẽ capiã: & nõ re
sistet mihi hõ. Redẽptor
noster dñs exercituũ: no
men illius sanctus israel.
Sede tacens & intra in
tenebras filia chaldeorũ:
quia non vocaberis vltra domina oooooooooo
regnoꝝ. Iratus sum sup
populũ meũ: cõtamina
ui hereditatẽ meã: & de
di eos in manu tua. Nõ
posuisti eis misericordias.
Sup senẽ aggrauasti iu
gum tuũ valde: & dixisti.
In sempiternũ ero dña.
Non posuisti hec super
cor tuum: neq; oooooo
recordata es nouissimi
tui. Et nunc audi hec oo
delicata: & habitans cõ
fidenter: que dicis oooo

שְׁחַה שֶׁב עַל עָפָר בְּתוּלַת
בַּת בָּבֶל שֵׁב לָאָרֶץ אֵין כִּסֵּא
בַּת כַּשְׂדִּים כִּי לֹא תוֹסִיפִי יִקָּרְאוּ
לֵךְ רֵכָה וְעָנָה קְחִי רֵחַיִם וְטַחֲנִי
קַלְחֵךְ גַּלִּי צָמָתֵךְ חֶשְׂפִּי שׁוֹק גְּרִי נָהָרוֹת
גַּלִּי שׁוֹקֵךְ עִבְרִי נְהָרוֹת תִּגָּל עֶרְוָתֵךְ
גַּם תֵּרָאֶה חֶרְפָּתֵךְ גַּם אֶקָּחָה
וְלֹא אֶפְגַּע אָדָם גֹּאֲלֵנוּ יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל שְׁבִי
דוּמָם וּבוֹאִי בַּת כַּשְׂדִּים
כִּי לֹא תוֹסִיפִי יִקְרְאוּ לָךְ גְּבֶרֶת
מַמְלָכוֹת חָפַצְתִּי עַל עַמִּי חִלַּלְתִּי
נְתַנְתִּים בְּיָדֵךְ לֹא שַׂמְתְּ
לָהֶם רַחֲמִים עַל זָקֵן הִכְבַּדְתְּ עֻלֵּךְ
וָאֹמַר לֹא אֶגְבֶּרֶת עַד לְעוֹלָם אֲהִיָה לֹא
שַׂמְתְּ אֶל לִבֵּךְ לֹא
זָכַרְתְּ אַחֲרִיתֵךְ וְעַתָּה שִׁמְעִי זֹאת
עֲדִינָה הַיּשֶׁבֶת לָבֶטַח הָאֹמֶרֶת

Ca.xlvij.
יָרַד יָשַׁב
בַּתוּל
בַּת בָּבֶל
בַּת כַּשְׂדִּים
סָרַח קָרָא
רֶכֶךְ לָקַח
רֵיחַיִם
גָּלָה
עֶרְוָה
גַּם תֵּרָאֶה חָרְפָּה
נָקַם
גָּאַל יְהוָה
קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
דּוּמָם
בַּת כַּשְׂדִּים
לֹא תוֹסִיפִי יִקָּרְאוּ לָךְ גְּבֶרֶת
מַמְלָכוֹת
נָתַן שׂוּם
לֹא שַׂמְתְּ
כָּבַד עֻלָּה
אָמַר עֲלֵם
עַד לֹא שַׂמְתְּ אֶלֶּה עַל לֵבֵךְ לֹא
זָכַרְתְּ אַחֲרִיתֵךְ וְעַתָּה שִׁמְעִי זֹאת
עֲדִינָה

יְצוּרָה	וּפְקֹלַי וְנִסְכִּי צָוִוּ שָׁמַעְתָּ חְזֵה כֻלָּה	'in corde tuo: & ego sum: & non est pter me amplꝰ. Non fedebo vidua & ignorabo sterilitatẽ. Veniet tibi duo hec subito in die vna: sterilitas & viduitas. Vniuersa ue nerũt sup te pter multitudinẽ maleficiorũ tuorũ vehementẽ. Et fiducia habuisti in malicia tua: & dixisti. Non est q videat me. Sapiẽtia tua & scientia tua hec decepit te. Et dixisti in corde tuo. Ego sum & pter me nõ est altera. Veniet sup te malũ: & nescies ortum eius: & irruet sup te calamitas quã nõ poteris expiare. Veniet sup te repẽte miseria quã nescies. Sta cum incantatoribus tuis: & cum multitudine maleficiorũ tuorũ in qb laborasti ab adolescẽtia tua: si forte qd profit tibi: aut si possis fieri fortior. Defecisti in multitudine consiliorũ tuorũ. Stent & saluent te augures celi qui contemplabantur sidera: & supputabãt mẽses vt ex eis annũciarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi stipula: ignis cõbussit eos. Non liberabunt animã suam de manu flãme: nõ fũt prune quibus calefiãt: nec focus vt sedeant ad eũ. Sic facta sunt tibi in q laborasti negociatores tui ab adolescentia tua: vnusquisq in via sua errauerunt. Non est q saluet te. 48.	in corde tuo: ego sũ: & nõ est alia. nõ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα· οὐ fedebo vidua: neq; sciã sterilitatẽ. nec aũt veniẽt καθίσω χήρα, οὐδὲ γνάσομαι ὀρφανίαν· τοῦτ δὲ ἥξει sup te duo hec subito in die vna: sterilitas & viduitas. Vniuersa ue nerũt sup te pter multitudinẽ maleficiorũ tuorũ & ἐπὶ σὲ τὰ δύο ταῦτα ἐξαίφνης ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, ἀτεκνία C in fortitudie icantatoꝝ tuoꝝ vehemẽter in spe ἐν τῇ ἰσχύϊ τῶν ἐπαοιδῶν σου σφόδρα ἐπὶ ἐλπίδι τῆς nequitie tue. tu es dixisti: ego sum: & nõ est alia. ἀφωνηρίας σου· σὺ γὰρ εἶπας, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέ lia. scias qm pudẽtia hoꝝ & fornicatio tua tibi ρα· γνῶθι ὅτι ἡ σύνεσις τούτων καὶ ἡ πορνεία σου σοὶ erit oppzobrio. & dixisti in corde tuo: ego sum: & ἔσται ἀσχύνη. καὶ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἐγώ εἰμι, καὶ Hiere 49.c. nõ est alia. & veniet sup te pditio & nescies οὐκ ἔστιν ἑτέρα· καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ἀπώλεια καὶ οὐ μὴ γνῷς foueã & incides in eã. & veniet sup te calamiτὸ βόθυνον καὶ ἐμπέσεις εἰς αὐτόν. καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ πλανατῶ tas & nõ poteris mũda fieri. & veniet sup ρία καὶ οὐ δυνήσῃ καθαρὰ γενέσθαι. καὶ ἥξει ἐπὶ D te de repẽte pditio: & nõ cognosces. sta ergo cũ in σὲ ἐξαπίνης ἀπώλεια, καὶ οὐ γνώσῃ. στῆθι οὖν ἐν ταῖς 8.41.b sta cum incantatoribus tuis: & cum multitudine maleficiorũ tuoꝝ in qb laborasti ab adolescẽtia tua: si forte qd profit tibi: aut si possis fieri fortior. Defecisti in multitudine consiliorũ tuorũ. Stent & saluent te augures celi qui contemplabantur sidera: & supputabãt mẽses vt ex eis annũciarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi stipula: ignis cõbussit eos. Non liberabunt animã suam de manu flãme: nõ fũt prune quibus calefiãt: nec focus vt sedeant ad eũ. Sic facta sunt tibi in q laborasti negociatores tui ab adolescentia tua: vnusquisq in via sua errauerunt. Non est q saluet te. 48.	ταῖς ἐξαπίνης ἀπωλείαις σου καὶ ἐν τῷ πολλῇ φαρμακείᾳ σου, ᾗ ἐμαν sti ab adolescẽtia tua: si poteris iuuari: labora θάνες ἐκ νεότητός σου, εἰ δύνῃσῃ ὠφεληθῆναι, κεκοπία sti in cõsiliis tuis. stent ig τ saluẽt te καις ἐν ταῖς βουλαῖς σου· στήτωσαν δὴ καὶ σωσάτωσάν σε astrologi celi: q cõtemplant stellas: anοἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ὁρῶντες τοὺς ἀστέρας, ἀπαγ nũcient tibi: qd venturũ sit sup te. ecce oẽs γελάτωσάν σοι, τί μέλλει ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ. ἰδοὺ πάν ignis stipule in igne cõburent: & nõ τες ὡς φρύγανα ἐπὶ πυρί κατακαυθήσονται, καὶ οὐ μὴ ruẽt aiam suã de flãma: qz habes carἐξέλωνται τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκ φλογός, ὅτι ἔχεις ἄν bones ignis: fedebis sup eos. ht erũt tibi θρακας πυρός, καθήσεις ἐπ' αὐτούς· δυτοι ἔσονταί σοι aditorũ. laborasti in cõmutatiõe tua: ab ado βοηθοι. ἐκοπίασας ἐν τῇ ἐναλλαγῇ σου, ἀπὸ τῆς νε lescẽtia tua hõ inisemetipo errauit: tibi aũt τητός σου ἄνθρωπος καθ' ἑαυτὸν ἐπλανήθη, σοὶ δὲ nõ erit salus.	ὁυκ ἔσαι σωτηρία. Ca.48.	
בָּטַח בְּרַע	שִׁמְעוּ זֹאת בֵּית			
יַעֲקֹב הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל	Ca.xlviij			
וּמִמֵּי יְהוּדָה יָצָאוּ הַנִּשְׁבָּעִים	קְרָא			
בְּשֵׁם יְהוָה וּבֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל	שָׁבַע			
לֹא בֶאֱמֶת וְלֹא בִצְדָקָה :	זָכַר			
כִּי מֵעִיר הַקֹּדֶשׁ נִקְרָאוּ וְעַל אֱלֹהֵי	קָרָא			
יִשְׂרָאֵל נִסְמָכוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ	סָמַךְ			
הָרִאשֹׁנוֹת מֵאָז הִנַּדְתִּי וּמִפִּי יָצְאוּ	פֶּה נָגַד			
וָאַשְׁמִיעֵם פִּתְאֹם עָשִׂיתִי	עָשָׂה עֲשׂוֹת			
וַתָּבֹאנָה : מִדַּעְתִּי כִּי קָשֶׁה אַתָּה	יָדַע			
וְגִיד בַּרְזֶל עָרְפֶּךָ וּמִצְחְךָ נְחוּשָׁה :	נָחַשׁ			
וָאַנִּיד לְךָ מֵאָז בְּטֶרֶם תָּבוֹא	נָגַד בּוֹא			
הַשְׁמַעְתִּיךָ פֶּן תֹּאמַר עֲצָבִי עָשָׂם	עָשָׂה עֲצַב			

יְצוּרָה	τ dices: qz sculptilia τ cõflatilia mãdauerũt mihi. καὶ ἐρεῖτε, ὅτι τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ χωνευτὰ ἐνετείλατ μοι audiuis ofa: τ vos nõ cognouistis: sed τ audi ἀκούσατε πάντα, καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐγνωτε, ἀλλὰ καὶ ἀκου ta tibi feci / noua ex nũc q futura sunt: σόσθη ἐποίησα τὰ καινὰ ἀπὸ τοῦ νῦν ἃ μέλλει γενέσθαι, τ pũ viri nũc fiũt: τ nõ olim: τ nõ prioribꝰ καὶ οὐκ ἔμπαλιν νῦν γίνεται, καὶ οὐ πάλαι, καὶ οὐ προτέραις	בָּרָא	עַתָּה	נִבְרְאוּ וְלֹא מֵאָז וְלִפְנֵי יוֹם	
אֲמַר		ἡμέραις, καὶ οὐκ ἠκούσατε αὐτά· μὴ ἔιπας, ναὶ γινώσκο				
		ea: neq; nosti: neq; audiuisti: neq; a principio ape				
		ruit tuas aures. noui em q p uaricãs puaricaberis: τ				
בָּגַד	נָגוֹד תִּבְגּוֹד וּפֹשֵׁעַ מִבֶּטֶן קָרָא לָךְ	ἐξ ἐφου τὰ ἄτα· ἔγνων γὰρ ὅτι ἀθετῶν ἀθετήσεις, καὶ				
אָבַן הָלַל	לְמַעַן שְׁמִי אַאֲרִיךְ אַפִּי וּתְהִלָּתִי	iniqu adhuc ex vtero vocaberis. ppter meũ nomẽ				
אֶחְטֹם לָךְ לְבִלְתִּי הַכְרִיתֶךָ הִנֵּה	ἄρωμος ὅτι ἐκ κοιλίας κληθήσῃ. ἕνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος					
צָרַפְתִּיךָ וְלֹא כֶּסֶף בְּחַרְתִּיךָ	οἰκεῖά σοι ἔσται ἐκ κοιλίας μητρός σου, καὶ τὰ ἔνδοξά μου ἐπάξω ἐπὶ					
עָנָה עֹנִי לְמַעֲנִי לְמַעֲנִי אֶעֱשֶׂה	te: vt nõ destruã te. ecce vẽdidi te nõ ppter					
מְחַל כָּבֹד אַפִּי אֵיךְ יֵחֵל וְכבודי לְאַחֵר לֹא	σέ, ἵνα μὴ ἐξολοθρεύσωσε. ἰδοὺ πέπρακά σε ὑπὲρ ἔνεκεν					
נָתַן אֶתֵּן: שְׁמַע אֵלַי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל	argentũ: erui te de fornace pauptatis. ppter me					
קָרָא מְקֹרָאִי אֲנִי הוּא אֲנִי רִאשׁוֹן אַף	ἀργυρίου, ἐξελόμην σε ἐκ καμίνου πτωχείας. ἕνεκεν ἐμοῦ					
אֲנִי אַחֲרוֹן: אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ	facia: qz meũ nomẽ pollui: τ gliam					
וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמַיִם קֹרֵא אֲנִי	ποιήσω, ὅτι τὸ ἐμὸν ὄνομα βεβηλοῦται, καὶ τὴν δόξαν					
אֵלֵיהֶם יַעַמְדוּ יַחְדָּו הַקָּבְצוּ כֻלָּכֶם	8.41.b meã alteri nõ dabo. audi me iacob τ israel: quẽ ego voco:					
מִי בָהֶם הִגִּיד אֶת אֵלֶּה יְהוָה	μου ἑτέρῳ οὐδὲ δώσω. ἄκουέμου Ἰακὼβ καὶ Ἰσρ, ὃν ἐγὼ καλῶ,					
אָהֲבוֹ יַעֲשֶׂה חֶפְצוֹ בְּבָבֶל וְזַרְעוֹ	ego sum prim τ ego in sempiternũ: τ man meã					
כַּשְׂדִּים : אֲנִי אֲנִי דִבַּרְתִּי אַף	C ἐγώ εἰμι πρῶτος καὶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἡ χείρ μου					
קְרָאתִיו הֲבִיאֹתִיו וְהִצְלִיחַ דַּרְכּוֹ :	fundauit terrã τ dextera mea firmauit					
קִרְבוּ אֵלַי שִׁמְעוּ זֹאת לֹא מֵרֹאשׁ	ce ἐθεμελίωσε τὴν γῆν καὶ ἡ δεξιά μου ἐστερέωσε τὸν οὐρα li. vocabo ego eos: τ stabũt simul: τ cõgre νόν. καλέσω ἐγὼ αὐτούς, καὶ στήσονται ἅμα, καὶ συναχ gabunt oẽs τ audiẽt: qs eis ũnficiauit ἀθροισθήσονται πάντες καὶ ἀκούσονται, τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλε					
בַּסֵּתֶר דִּבַּרְתִּי מֵעֵת הֱיוֹתָהּ שָׁם	hec. diligẽs te feci voluntatẽ tuã sup baby					
אֲנִי וְעַתָּה אֲדֹנָי יְהוִה שְׁלָחָנִי	ταῦτα· ἀγαπῶν σε ἐποίησα τὸ θέλημά σου ἐπὶ Βαβυ					
וְרוּחוֹ : כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֲלֵךְ	lonẽ vt auferrẽ semẽ chaldeoꝝ: ego locuꝰ sum: τ ego					
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ	λῶνα, ἆραι σπέρμα χαλδαίων, ἐγὼ ἐλάλησα, καὶ ἐγὼ					
מְלַמֶּדְךָ לְהוֹעִיל מַדְרִיכְךָ בְּדֶרֶךְ	vocaui: adduxi eũ τ pſperaui viã ei. ἐκάλεσα, ἤγαγον ἀνὸν καὶ εὐώδωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. adducite ad me: τ audite hec: nõ a prici πρόσαγάγετε πρός με, καὶ ἀκούσατε ταῦτα, οὐκ ἀπ' ἀρ pio in abscõdito locuꝰ sũ: qñ fiebat ibi crã. τ χῆς ἐν κρυφῇ λελάληκα, πότε ἐθέωτο ἐκεῖ ἡμιν. καὶ nũc dñs dꝰ misit me: τ spũs eiꝰ. τοῦ κύριος ὁ θεὸς ἀπέστειλέν με, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. sic dicit dñs dꝰ q liberauit te fortiſ ifra οὕτως λέγει κύριος κύριος ὁ ῥυσάμενός σε ὁ ἅγιος Ἰσρα el: ego dñs deꝰ tuꝰ docui te vt iuuentꝰ tu el· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς σου ὁ διδάσκων σοι τοῦ ὠφεῖν σε τὴν ὁ	בָּרָא	עַתָּה	נִבְרְאוּ וְלֹא מֵאָז וְלִפְנֵי יוֹם	
אָמַר						
בָּגַד						
אָבַן הָלַל						
חָתַם כָּרַת						
עָנָה עֹנִי						
מְחַל כָּבֹד						
נָתַן						
קָרָא						
עָמַד כַּבֵּד						
נָגַד						
יָצָא						

וְלֹא צָמְאוּ בָּחֳרָבוֹת הוֹלִיכָם מַיִם
מִצּוּר הַזִּיל לָמוֹ וַיְבַקַּע צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם׃ אֵין שָׁלוֹם אָמַר יְהוָה לְרְשָׁעִים׃

Cap.xlix. שִׁמְעוּ אִיִּים אֵלַי וְהַקְשִׁיבוּ לְאֻמִּים מֵרָחוֹק יְהוָה מִבֶּטֶן קְרָאָנִי מִמְּעֵי אִמִּי הִזְכִּיר שְׁמִי׃ וַיָּשֶׂם כְּפִי

'Non sitierūt in deserto cum educeret eos. Aquā de petra produxit eis: & scidit petram ꝛc. & fluxerunt aque. Non est pax ꝛc. impiis dicit dominus.

49. Audite insule & attendite ꝛc. populi de longe. Dominus ab vtero vocauit me: de ventre matris mee recordatus est nois mei. Et posuit os meū & gladū acutū: in vmbra manus sue protexit me: & posuit me sicut sagittā electam. In pharetra sua abscondit me: & dixit mihi. Seruus me es tu israel: qa in te glorificabor. Et ego dixi. In vacuum laboraui: fine causa & vane ꝛc fortitudinē meā? cōsumpsi. Ergo iudicii meū cū dño: & opus meū cum deo meo. Et nūc hec dicit dñs formās me ex vtero seruū sibi vt reducam iacob ad eum: & israel non congregabitur. ꝛc Et glorificat? sum in oculis dñi: & deus me fact? est fortitudo mea. Et dixit. Parū est vt sis mihi seru? ad suscitandas tribus iacob: & fees israel conuertendas. Dedi te in lucem gentium ꝛc vt sis salus mea vsq; ad extremum terre. ꝛc Hec dicit dominꝰ redemptor israel: sanctus eius: ad contēptibilē aiam ad abominatā gētē ad seruū dnorū. Reges videbunt & cōsurgent principes: & adorabunt propter dñm: quia fidelis est: & sanctum israel qui elegit te. Hec dicit ꝛc dominus. In tēpore placito exaudiui te & in die salutis auxiliat? sum tui. Et seruaui te & dedi te ꝛc in fedus populi vt suscitares terrā: & possideres hereditates dissipatas: vt diceres his q vincti sūt exite: & his qui in tenebris reuelamini. Super vias pascentur: & in oibus planis ꝛc pascue eorum. Non esurient neq; sitient: ꝛc & non percutet eos estus & sol: qa miserator eorū reget eos & ad fontes aquarum portabit eos. Et ponam ꝛc montes meos in viā: & semite mee

Hudite insule & attendite gētes: post tps
multū stabit dñs. de ventre mris mee
vocauit nomē meū: & posuit os meū q̄si gla
diū acutū: & sub ptectiōe manꝰ sue
abscōdit me: posuit me q̄si sagittā electā: & in pha
retra sua abscōdit me. dixit mihi: seruꝰ meꝰ es
tu israel: & in te glriabor. & ego dixi:
vane laborau. in nihilū dedi
fortitudinē meā. ppter hoc iudiciū meū apud dñm: & opus
meū cū deo meo. Et nūc hec dicit dñs formās me ex vtero seruū sibi:
vt reducam iacob ad eū, & israel cōgregabitur ad eum: & glrificabor
in oculis dñi: & deus meus factꝰ est fortitudo mea. Et dixit. Parū est
vt sis mihi seruꝰ ad suscitandas tribus iacob: & fees israel conuertendas. Dedi te
in lucem gentium vt sis salus mea vsq; ad extremū terre. Hec dicit dominꝰ
redemptor israel: sanctus eius: ad cōtemptibilē aiam ad abominatā gētē ad seruū
dnorū. Reges videbunt & cōsurgent principes: & adorabunt propter dñm:
quia fidelis est: & sanctum israel qui elegit te. Hec dicit dominus. In
tēpore placito exaudiui te & in die salutis auxiliat? sum tui. Et seruaui te
& dedi te in fedus populi vt suscitares terrā: & possideres hereditates dissipatas:
dicentē his q in vinculis: exite & his q in tenebris reuelamini. In oibus
uijs pascent: & in oibus semitis pascua
oīb⁹ bosch̄ēsontꝛ, & in oibus semitis pascua
eor. nō esurient: neq; sitiēt: neq; percutet
eos estus neq; sol: sed q miserat? fuerit eos ducet
eos & ad fontes aquarū ducet illos. & complanabit
oēm montē in viā: & oēm semitā

Infra. 57.d.

B

C

Isa. 42.b Actuū. 13.g.

D

Pro. 1 d.

Audite insule ꝛc. populi de longe. Dominus ab vtero vocauit me: de ventre matris mee recordatus est nois mei. Et posuit os meū & gladū acutū: in vmbra manus sue protexit me: & posuit me sicut sagittā electam. In pharetra sua abscondit me: & dixit mihi. Seruus me es tu israel: & in te glorificabor. & ego dixi: vane laboraui: fine causa & vane ꝛc fortitudinē meā? cōsumpsi. Ergo iudicii meū cū dño: & opus meū cum deo meo. Et nūc hec dicit dñs formās me ex vtero seruū sibi: vt reducam iacob ad eum: & israel non congregabitur. ꝛc Et glorificat? sum in oculis dñi: & deus me fact? est fortitudo mea. Et dixit. Parū est vt sis mihi seruꝰ ad suscitandas tribus iacob: & fees israel conuertendas. Dedi te in lucem gentium vt sis salus mea vsq; ad extremum terre. Hec dicit dominꝰ redemptor israel: sanctus eius: ad contēptibilē aiam ad abominatā gētē ad seruū dnorū. Reges videbunt & cōsurgent principes: & adorabunt propter dñm: quia fidelis est: & sanctum israel qui elegit te. Hec dicit ꝛc dominus. In tēpore placito exaudiui te & in die salutis auxiliat? sum tui. Et seruaui te & dedi te ꝛc in fedus populi vt suscitares terrā: & possideres hereditates dissipatas: vt diceres his q vincti sūt exite: & his qui in tenebris reuelamini. Super vias pascentur: & in oibus planis ꝛc pascue eorum. Non esurient neq; sitient: ꝛc & non percutet eos estus & sol: qa miserator eorū reget eos & ad fontes aquarum portabit eos. Et ponam ꝛc montes meos in viā: & semite mee

Infra. 52.c.

E

F

G

Hec dicit dominus. Ecce isti de longe venient: isti
& ecce illi ab aquilone & mari: alii aūt de terra pfarū. letami
ni celi: & exultet terra: eruptāt montes letitiā. Quia consolatus est dñs populū suū & pauperū suorū miserebitur. Et dixit sion: dereliqt me dñs: & dñs oblitus est mei. Numqd obliuisci pōt mulier infantē suū: vt nō misereatur filio vteri sui. Et si illa oblita fuerit: ego tui nō obliuiscar tui. Ecce in manibus meis descripsi te: muri tui coram oculis meis semp. Venerunt structores tui: destruentes te & dissipantes te exibūt. Leua in circuitu oculos tuos & vide oēs. ecce congregati sunt: & venerūt ad te. viuo ego dicit dñs: quia oībus his velut ornamento vestieris: & circūdabis tibi eos q̄si sponsa. Quia deserta tua & solitudines tue & terra ruine tue nūc angusta erunt pre habitatoribus: & longe fugabūtur qui absorbebāt te. Adhuc dicent in auribus tuis filii sterilitatis tue. Angustus est mihi locus: fac spaciū mihi vt habitem. Et dices in corde tuo. Quis genuit mihi istos. Ego sterilis & nō pariēs trāsmigrata & captiua: & istos qs enutriuit. ego destituta & sola: & isti vbi hic erant? Hec dicit dñs deus. Ecce leuabo ad gētes manū meā: & sup insulas leuabo signū meū. & adducēt filios tuos in sinu: & filias tuas super humeros portabunt. Et erunt reges nutricii tui: & regine nutrices tue. Vultu in terra demisso adorabūt te: & puluerē pedū tuorū lingēt. Et scies quia ego dñs sup quo nō cōfundētur q expectāt eū. Nūquid tolletur a forti preda: aut qd captū fuerit a robusto saluū esse poterit? Quia hec dicit dñs. Etiam & captiuitas a forti tolletur: & qd ablatum fuerit a robusto saluabitur. eos vero q iudicaue rūt te: ego iudicabo: & filios tuos ego saluabo. Et cibabo hostes tuos carnibus suis: & quasi musto sanguine suo

יְשַׁכְּרוֹן ׀ וְיָדְעוּ ׀ כָּל ׀ בָּשָׂר ‴ כִּי ׀ שָׁכֵן
אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ ׀ וְגֹאֲלֵךְ ׀ אֲבִיר
יַעֲקֹב׃

Cap.l.

כֹּה אָמַר יְהוָה אֵי זֶה סֵפֶר
כְּרִיתוּת אִמְּכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ
אוֹ מִי מִנּוֹשַׁי אֲשֶׁר מָכַרְתִּי אֶתְכֶם
לוֹ הֵן בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם ‴ נִמְכַּרְתֶּם
וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם׃ מַדּוּעַ
בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין
עֹנֶה ׀ הֲקָצוֹר קָצְרָה יָדִי מִפְּדוּת
‴וְאִם אֵין בִּי כֹּחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגַעֲרָתִי
אֲחֲרִיב ‴יָם אָשִׂים נְהָרוֹת מִדְבָּר
תִּבְאַשׁ דְּגָתָם ׀ מֵאֵין ׀ מַיִם ׀ וְתָמֹת
בַּצָּמָא׃ אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת
וְשַׂק ‴אָשִׂים ‴כְּסוּתָם׃ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה
נָתַן ׀ לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים ׀ לָדַעַת ׀ לָעוּת
אֶת ׀ יָעֵף ׀ דָּבָר ׀ יָעִיר ׀ בַּבֹּקֶר ׀ בַּבֹּקֶר
יָעִיר לִי אֹזֶן ׀ לִשְׁמַע ׀ כַּלִּמּוּדִים ׀
אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ‴פָּתַח ‴לִי ‴אֹזֶן ׀ וְאָנֹכִי
לֹא ׀ מָרִיתִי ׀ אָחוֹר ׀ לֹא ׀ נָסוֹגְתִּי׃ גְּוִי
נָתַתִּי ׀ לְמַכִּים ׀ וּלְחָיַי ׀ לְמֹרְטִים ׀ פָּנַי
לֹא ׀ הִסְתַּרְתִּי ׀ מִכְּלִמּוֹת ׀ וְרֹק׃ וַאדֹנָי
יְהוִה ׀ יַעְזָר לִי ׀ עַל ׀ כֵּן ‴לֹא ׀ נִכְלָמְתִּי
עַל ׀ כֵּן ׀ שַׂמְתִּי ׀ פָנַי ׀ כַּחַלָּמִישׁ
וָאֵדַע ׀ כִּי ׀ לֹא ׀ אֵבוֹשׁ׃ קָרוֹב ׀ מַצְדִּיקִי
מִי ׀ יָרִיב ׀ אִתִּי ׀ נַעֲמָדָה ׀ יָחַד ׀ מִי
בַּעַל ׀ מִשְׁפָּטִי ׀ יִנַּשׁ ‴אֵלָי׃ הֵן ׀ אֲדֹנָי
יְהוִה ׀ יַעְזָר לִי ׀ מִי ׀ הוּא ׀ יַרְשִׁיעֵנִי
הֵן ׀ כֻּלָּם ׀ כַּבֶּגֶד ׀ יִבְלוּ ׀ עָשׁ ׀ יֹאכְלֵם׃
מִי ׀ בָכֶם ׀ יָרֵא ׀ יְהוָה ׀ שֹׁמֵעַ ׀ בְּקוֹל
עַבְדּוֹ ׀ אֲשֶׁר ‴הָלַךְ ‴חֲשֹׁכִים ׀ וְאֵין
נֹגַהּ ׀ לוֹ ׀ יִבְטַח ׀ בְּשֵׁם ׀ יְהוָה ׀ וְיִשָּׁעֵן
בֵּאלֹהָיו׃ הֵן כֻּלְּכֶם ׀ קֹדְחֵי ׀ אֵשׁ ׀ מְאַזְּרֵי
זִיקוֹת ׀ לְכוּ ׀ בְּאוֹר ׀ אֶשְׁכֶם ׀ וּבְזִיקוֹת
בִּעַרְתֶּם ׀ מִיָּדִי ׀ הָיְתָה ‴זֹּאת ‴לָכֶם
לְמַעֲצֵבָה ׀ תִּשְׁכָּבוּן׃

[a] inebriabuntur. [b] Et sciet [c] omnis [d] caro [e] quia [f] ego [g] dominus [h] saluans te: [i] & redemptor tuus [k] fortis [l] iacob. 50.

HEc [a] dicit [b] dñs. [c] Quis est [d] hic liber repudii [e] matris vestre: [f] quo [g] dimisi eam? aut [h] quis est [i] creditor meus: [k] cui [l] vendidi [m] vos? ecce [n] Ecce enim in iniquitatibus vestris [o] venditi estis: [p] & in sceleribus vestris [q] dimisi matrem vestrā: [r] qua [s] veni & non erat vir: vocaui & non erat [t] qui audiret. [u] Nunqd abbreuiata & [v] pusilla facta est [w] manꝰ mea [x] vt nō possim [y] redimere: [z] aut nō est [aa] in me [ab] virtus? ad liberandū? [ac] Ecce [ad] increpatione mea [ae] desertū facia [af] mare: [ag] ponā [ah] flumina in siccū. [ai] Cōputrescet [aj] pisces [ak] sine [al] aq̄: & [am] orietur [an] siti. [ao] Induā [ap] celos [aq] tenebris: [ar] & faccū [as] ponā [at] opimentū eorū. [au] Dñs [av] dedit [aw] mihi [ax] linguā [ay] eruditā [az] vt scia [ba] sustētare [bb] eum qui lassus est verbo. [bc] Erigit [bd] mane: [be] mane [bf] [bg] erigit [bh] mihi [bi] aurem: [bk] vt audiam [bl] quasi magistrū. [bm] Dominus [bn] deus [bo] aperuit [bp] mihi [bq] aurem [br] ego autē [bs] nō [bt] cōtradico: [bu] retrorsū [bv] nō [bw] abii. [bx] Corpus meum [by] dedi [bz] percutientibus: [ca] & genas meas [cb] vellētibus. [cc] Faciē meā [cd] nō [ce] auerti [cf] ab increpātibus [cg] & cōspuētib? in me. [ch] Dñs [ci] deus [cj] auxiliator [ck] meꝰ: [cl] & [cm] ideo [cn] nō [co] fum confusus. [cp] Ideo [cq] posui [cr] faciem meā [cs] vt petrā durissimā: [ct] & scio [cu] qm̄ [cv] nō cōfundar. [cw] Iuxta [cx] est [cy] q̄ iustificat me. [cz] Quis [da] cōtradicet [db] mihi? [dc] Stemus [dd] simul. [de] Quis est [df] aduersarius [dg] meꝰ? [dh] Accedat [di] ad me. [dj] Ecce [dk] dñs [dl] deus [dm] auxiliator [dn] meus. [do] Quis est [dp] q̄ cōdēnet me? [dq] Ecce [dr] oēs [ds] q̄si vestimentū [dt] cōteretur: [du] tinea [dv] comedet eos. [dw] Quis [dx] ex vobis [dy] timēs [dz] dñm: [ea] audiēs [eb] vocē [ec] serui sui. [ed] Quis [ee] ambulauit in [ef] tenebris: [eg] & nō est [eh] lumen [ei] ei. Speret [ej] in nomine [ek] dñi: [el] & innitatur [em] sup deū suū. [en] Ecce [eo] vos oēs [ep] accendētes [eq] ignē [er] accincti [es] flāmis. [et] Ambulate [eu] in lumine [ev] ignis vr̄i: [ew] & in flāmis [ex] q̄s [ey] succendistis. [ez] de manu mea factū [fa] est [fb] hoc [fc] vobis. [fd] In doloribꝰ [fe] dormietis. 51.

[a] Audite me [b] cōtes [c] qui [d] iusti [e] estis: [f] & [g] Ακούσατέ μου οἱ διώκοντες τὸ δίκαιον, καὶ ζητοῦντες τὸν κύριον· ἐμβλέψατε εἰς πετραν ὅθεν [h] ecidistis: [i] & [k] in foueā laci: [l] qua fodi [m] cauernā [n] laci: de qua [o] precisi estis. [p] Attendite [q] ad [r] abraā [s] patrem vestrū: [t] & ad [u] saram que [v] peperit vos. [w] Quia [x] vnum [y] vocaui eum: [z] & benedixi el: [aa] & multiplicaui eum. [ab] Consolabitur [ac] ergo [ad] dñs [ae] sion: & [af] cōsolabitur [ag] oēs [ah] ruinas eī? [ai] Et ponet [aj] de sertū eī? [ak] q̄si delitias: [al] & solitudinē eius [am] q̄si hortum [an] dñi. [ao] Gaudiū [ap] & leticia [aq] inuenietur [ar] ea: [as] gratiarū actio [at] & vox laudis. [au] Attēdite [av] ad me [aw] populus meus: [ax] & tribꝰ mea [ay] me [az] audite. [ba] Quia [bb] lex [bc] a me [bd] exiet: [be] & iudicium meum [bf] in lucem [bg] populorum [bh] requiescet. [bi] Prope est [bk] iustus me: [bl] egressus est [bm] saluator meus: [bn] & brachia mea [bo] populos iudicabūt. [bp] Me [bq] insule [br] expectabūt: [bs] & [bt] brachium meū [bu] sustinebūt. [bv] Leuate [bw] in celum [bx] oculos vros: [by] & videte [bz] sub [ca] terra [cb] deorsum: [cc] quia [cd] celi [ce] sicut fumus [cf] liquescent: [cg] & terra [ch] sicut vestimentū [ci] atteretur: [cj] & hitatores ei [ck] sicut [cl] hec interibūt. [cm] Salus aūt mea [cn] in sempiternū [co] erit: [cp] & iustícia mea [cq] non [cr] defíciet. [cs] Audite [ct] me [cu] q̄ scitis [cv] iustū: [cw] pplꝰ meus [cx] lex mea [cy] in corde eorū. [cz] Nolite [da] timere [db] opprobriū [dc] hoīm: [dd] & blasphemias eorū [de] ne [df] metuatis. [dg] Sicut [dh] ei [di] vestimentū sic [dj] comedet eos vermis: [dk] & sicut lanā: sic [dl] deuorabit eos [dm] tinea. [dn] Salus aūt mea [do] in sempiternū erit: [dp] & iustícia mea [dq] in gñationes [dr] gñationū. [ds] Cōsurge [dt] cōsurge: [du] idue re [dv] fortitudine [dw] brachiū [dx] dñi. [dy] Cōsurge [dz] sicut i die bus [ea] antigs: i [eb] gñationib [ec] seculorū. [ed] Nunqd nō [ee] tu [ef] percussisti [eg] fupbū: [eh] vulnerasti [ei] draconē? Nunqd nō [ej] tu [ek] siccasti [el] mare: [em] aquam [en] abyssi [eo] vehemētis? [ep] Qui posuisti [eq] profundū [er] maris [es] viā: [et] vt transirēt [eu] liberati. [ev] Et nunc q̄ redepti sunt a [ew] dño [ex] reuertētur [ey] & veniēt in [ez] siō [fa] laudātes: [fb] & leticia [fc] sempiterna [fd] sup [fe] capita eorū. [ff] Gaudiū [fg] & leticiam [fh] tenebūt: [fi] fugiet [fk] dolor [fl] & gemitus. [fm] Ego [fn] ego [fo] ipse [fp] consolabor vos: [fq] quis

Cap.lj.

A

HAudite me [a] scāntes qs̄ iusta est: [b] & [c] Ακούσατέ μου οἱ διώκοντες τὸ δίκαιον, καὶ ζητοῦντες τὸν κύριον· ἐμβλέψατε εἰς πετραν ὅθεν [d] fusti estis: & [e] queritis [f] dominum. [g] Attendite [h] ad [i] petrā vnde [k] excisi estis [l] & ad [m] cauernā [n] laci: de qua [o] precisi estis. [p] Attendite [q] ad [r] abraā [s] patrem vestrū: [t] & ad [u] saram que [v] peperit vos. [w] Quia [x] vnum [y] vocaui eum: [z] & benedixi el: [aa] & multiplicaui eum. [ab] Consolabitur [ac] ergo [ad] dñs [ae] sion: & [af] cōsolabitur [ag] oēs [ah] ruinas eī? [ai] Et ponet [aj] de sertū eī? [ak] q̄si delitias: [al] & solitudinē eius [am] q̄si hortum [an] dñi. [ao] Gaudiū [ap] & leticia [aq] inuenietur [ar] ea: [as] gratiarū actio [at] & vox laudis. [au] Attēdite [av] ad me [aw] populus meus: [ax] & tribꝰ mea [ay] me [az] audite. [ba] Quia [bb] lex [bc] a me [bd] exiet: [be] & iudicium meum [bf] in lucem [bg] populorum [bh] requiescet. [bi] Prope est [bk] iustus me: [bl] egressus est [bm] saluator meus: [bn] & brachia mea [bo] populos iudicabūt. [bp] Me [bq] insule [br] expectabūt: [bs] & [bt] brachium meū [bu] sustinebūt. [bv] Leuate [bw] in celum [bx] oculos vros: [by] & videte [bz] sub [ca] terra [cb] deorsum: [cc] quia [cd] celi [ce] sicut fumus [cf] liquescent: [cg] & terra [ch] sicut vestimentū [ci] atteretur: [cj] & hitatores ei [ck] sicut [cl] hec interibūt. [cm] Salus aūt mea [cn] in sempiternū [co] erit: [cp] & iustícia mea [cq] non [cr] defíciet. [cs] Audite [ct] me [cu] q̄ scitis [cv] iustū: [cw] pplꝰ meus [cx] lex mea [cy] in corde eorū. [cz] Nolite [da] timere [db] opprobriū [dc] hoīm: [dd] & blasphemias eorū [de] ne [df] metuatis. [dg] Sicut [dh] ei [di] vestimentū sic [dj] comedet eos vermis: [dk] & sicut lanā: sic [dl] deuorabit eos [dm] tinea. [dn] Salus aūt mea [do] in sempiternū erit: [dp] & iustícia mea [dq] in gñationes [dr] gñationū. [ds] Cōsurge [dt] cōsurge: [du] idue re [dv] fortitudine [dw] brachiū [dx] dñi. [dy] Cōsurge [dz] sicut i die bus [ea] antigs: i [eb] gñationib [ec] seculorū. [ed] Nunqd nō [ee] tu [ef] percussisti [eg] fupbū: [eh] vulnerasti [ei] draconē? Nunqd nō [ej] tu [ek] siccasti [el] mare: [em] aquam [en] abyssi [eo] vehemētis? [ep] Qui posuisti [eq] profundū [er] maris [es] viā: [et] vt transirēt [eu] liberati. [ev] Et nunc q̄ redepti sunt a [ew] dño [ex] reuertētur [ey] & veniēt in [ez] siō [fa] laudātes: [fb] & leticia [fc] sempiterna [fd] sup [fe] capita eorū. [ff] Gaudiū [fg] & leticiam [fh] tenebūt: [fi] fugiet [fk] dolor [fl] & gemitus. [fm] Ego [fn] ego [fo] ipse [fp] consolabor vos: [fq] quis

HAudite [a] me qui sequimini quod [b] [c] [d] [e] [f] iustū est: & [g] queritis [h] dominum. [i] Attendite [k] ad [l] petrā vnde [m] excisi estis [n] & ad [o] cauernā [p] laci: de qua [q] precisi estis. [r] Attendite [s] ad [t] abraā [u] patrem vestrū: [v] & ad [w] saram que [x] peperit vos. [y] Quia [z] vnum [aa] vocaui eum: [ab] & benedixi el: [ac] & multiplicaui eum. [ad] Consolabitur [ae] ergo [af] dñs [ag] sion: & [ah] cōsolabitur [ai] oēs [aj] ruinas eī? [ak] Et ponet [al] de sertū eī? [am] q̄si delitias: [an] & solitudinē eius [ao] q̄si hortum [ap] dñi. [aq] Gaudiū [ar] & leticia [as] inuenietur [at] ea: [au] gratiarū actio [av] & vox laudis. [aw] Attēdite [ax] ad me [ay] populus meus: [az] & tribꝰ mea [ba] me [bb] audite. [bc] Quia [bd] lex [be] a me [bf] exiet: [bg] & iudicium meum [bh] in lucem [bi] populorum [bj] requiescet. [bk] Prope est [bl] iustus me: [bm] egressus est [bn] saluator meus: [bo] & brachia mea [bp] populos iudicabūt. [bq] Me [br] insule [bs] expectabūt: [bt] & [bu] brachium meū [bv] sustinebūt. [bw] Leuate [bx] in celum [by] oculos vros: [bz] & videte [ca] sub [cb] terra [cc] deorsum: [cd] quia [ce] celi [cf] sicut fumus [cg] liquescent: [ch] & terra [ci] sicut vestimentū [cj] atteretur: [ck] & hitatores ei [cl] sicut [cm] hec interibūt. [cn] Salus aūt mea [co] in sempiternū [cp] erit: [cq] & iustícia mea [cr] non [cs] defíciet. [ct] Audite [cu] me [cv] q̄ scitis [cw] iustū: [cx] pplꝰ meus [cy] lex mea [cz] in corde eorū. [da] Nolite [db] timere [dc] opprobriū [dd] hoīm: [de] & blasphemias eorū [df] ne [dg] metuatis. [dh] Sicut [di] ei [dj] vestimentū sic [dk] comedet eos vermis: [dl] & sicut lanā: sic [dm] deuorabit eos [dn] tinea. [do] Salus aūt mea [dp] in sempiternū erit: [dq] & iustícia mea [dr] in gñationes [ds] gñationū. [dt] Cōsurge [du] cōsurge: [dv] idue re [dw] fortitudine [dx] brachiū [dy] dñi. [dz] Cōsurge [ea] sicut i die bus [eb] antigs: i [ec] gñationib [ed] seculorū. [ee] Nunqd nō [ef] tu [eg] percussisti [eh] fupbū: [ei] vulnerasti [ej] draconē? Nunqd nō [ek] tu [el] siccasti [em] mare: [en] aquam [eo] abyssi [ep] vehemētis? [eq] Qui posuisti [er] profundū [es] maris [et] viā: [eu] vt transirēt [ev] liberati. [ew] Et nunc q̄ redepti sunt a [ex] dño [ey] reuertētur [ez] & veniēt in [fa] siō [fb] laudātes: [fc] & leticia [fd] sempiterna [fe] sup [ff] capita eorū. [fg] Gaudiū [fh] & leticiam [fi] tenebūt: [fk] fugiet [fl] dolor [fm] & gemitus. [fn] Ego [fo] ego [fp] ipse [fq] consolabor vos: [fr] quis

Tex.be.Esa.lj.

Cap.lj.

צְדִק שֹׁמְעֵי ׀ אֵלַי ׀ רֹדְפֵי
צֶדֶק ׀ מְבַקְשֵׁי ׀ יְהוָה ׀ הַבִּיטוּ ׀ אֶל
צוּר ׀ חֻצַבְתֶּם ׀ וְאֶל ‴מַקֶּבֶת ׀ בּוֹר
נֻקַּרְתֶּם׃ הַבִּיטוּ ׀ אֶל אַבְרָהָם ׀ אֲבִיכֶם
וְאֶל ׀ שָׂרָה ׀ תְּחוֹלֵלְכֶם ׀ כִּי ׀ אֶחָד
קְרָאתִיו ׀ וַאֲבָרְכֵהוּ ׀ וְאַרְבֵּהוּ׃ כִּי
נִחַם יְהוָה ׀ צִיּוֹן ׀ נִחַם ׀ כָּל ׀ חָרְבֹתֶיהָ
וַיָּשֶׂם ‴מִדְבָּרָהּ ‴כְּעֵדֶן ׀ וְעַרְבָתָהּ
כְּגַן ׀ יְהוָה ׀ שָׂשׂוֹן ׀ וְשִׂמְחָה ׀ יִמָּצֵא
בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל ׀ זִמְרָה׃ הַקְשִׁיבוּ
אֵלַי ׀ עַמִּי ׀ וּלְאֻמִּי ׀ אֵלַי ׀ הַאֲזִינוּ
כִּי ׀ תוֹרָה ׀ מֵאִתִּי ׀ תֵּצֵא ׀ וּמִשְׁפָּטִי
לְאוֹר ‴עַמִּים ׀ אַרְגִּיעַ׃ קָרוֹב
צִדְקִי ׀ יָצָא ׀ יִשְׁעִי ׀ וּזְרֹעַי ‴עַמִּים
יִשְׁפֹּטוּ ׀ אֵלַי ׀ אִיִּים ׀ יְקַוּוּ ׀ וְאֶל
זְרֹעִי ׀ יְיַחֵלוּן׃ שְׂאוּ ׀ לַשָּׁמַיִם ׀ עֵינֵיכֶם
וְהַבִּיטוּ ׀ אֶל ׀ הָאָרֶץ ׀ מִתַּחַת ‴כִּי
שָׁמַיִם ׀ כֶּעָשָׁן ׀ נִמְלָחוּ ׀ וְהָאָרֶץ
כַּבֶּגֶד ׀ תִּבְלֶה ׀ וְיֹשְׁבֶיהָ ‴כְמוֹ ׀ כֵן ׀ יְמוּתוּן
וִישׁוּעָתִי ׀ לְעוֹלָם ׀ תִּהְיֶה ׀ וְצִדְקָתִי
לֹא ׀ תֵחָתֶּה׃ שִׁמְעוּ ׀ אֵלַי ׀ יוֹדְעֵי ׀ צֶדֶק
עַם ׀ תּוֹרָתִי ‴בִּלְבָבָם ׀ אַל ׀ תִּירְאוּ ׀ חֶרְפַּת
אֱנוֹשׁ ׀ וּמִגִּדּוּפָתָם ׀ אַל ׀ תֵּחָתּוּ׃ כִּי
כַּבֶּגֶד ׀ יֹאכְלֵם ׀ עָשׁ ׀ וְכַצֶּמֶר ׀ יֹאכְלֵם
סָס ׀ וְצִדְקָתִי ׀ לְעוֹלָם ׀ תִּהְיֶה ׀ וִישׁוּעָתִי
לְדֹר ׀ דּוֹרִים׃ עוּרִי ׀ עוּרִי ׀ לִבְשִׁי ‴עֹז
זְרוֹעַ ׀ יְהוָה ׀ עוּרִי ׀ כִּימֵי ׀ קֶדֶם
דֹּרוֹת ‴עוֹלָמִים ׀ הֲלוֹא ׀ אַתְּ ׀ הִיא
הַמַּחֲצֶבֶת ׀ רַהַב ׀ מְחוֹלֶלֶת ׀ תַּנִּין׃
הֲלוֹא ׀ אַתְּ ׀ הִיא ׀ הַמַּחֲרֶבֶת ׀ יָם ׀ מֵי
תְּהוֹם ‴רַבָּה ׀ הַשָּׂמָה ׀ מַעֲמַקֵּי
יָם ׀ דֶּרֶךְ ׀ לַעֲבֹר ׀ גְּאוּלִים׃ וּפְדוּיֵי
יְהוָה ׀ יְשׁוּבוּן ׀ וּבָאוּ ׀ צִיּוֹן ׀ בְּרִנָּה
וְשִׂמְחַת ׀ עוֹלָם ׀ עַל ׀ רֹאשָׁם ׀ שָׂשׂוֹן
וְשִׂמְחָה ׀ יַשִּׂיגוּן ׀ נָסוּ ׀ יָגוֹן ׀ וַאֲנָחָה׃
‴אָנֹכִי ‴הוּא ׀ מְנַחֲמְכֶם ׀ מִי

אַסַּר צוּר מוֹסְרֵי צַוָּארֵךְ שְׁבִיָּה בַּת צִיּוֹן׃ כִּי
עֲשָׂבָה כֹּה אָמַר יְהוָה חִנָּם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא
כֶּסֶף בְּלֹא כֶסֶף תִּגָּאֲלוּ׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי
כָּבֵד אֵל יְהוִה מִצְרַיִם יָרַד עַמִּי בָּרִאשֹׁנָה
לָגוּר שָׁם וְאַשּׁוּר בְּאֶפֶס עָשַׁק׃ וְעַתָּה מַה לִּי פֹּה נְאֻם יְהוָה
כִּי לֻקַּח עַמִּי חִנָּם מֹשְׁלָו יְהֵילִלוּ נְאֻם
תָּמִיד כָּל הַיּוֹם שְׁמִי מְנֻאָץ׃ לָכֵן יֵדַע עַמִּי שְׁמִי לָכֵן
דָּבֵר בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אֲנִי הוּא הַמְדַבֵּר
אָנָה הִנֵּנִי מַה נָּאוָו עַל הָהָרִים רַגְלֵי
בָּשֵׂר שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר
שָׁמַע יֶשַׁע טוֹב מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אֹמֵר לְצִיּוֹן
מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ׃ קוֹל צֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל
רָנַן רָאָה יַחְדָּו יְרַנֵּנוּ כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ
שׁוּב יְהוָה צִיּוֹן׃ פִּצְחוּ רַנְּנוּ יַחְדָּו
חָרְבוֹת יְרוּשָׁלִָם כִּי נִחַם יְהוָה
עַמּוֹ גָּאַל יְרוּשָׁלִָם׃ חָשַׂף יְהוָה אֶת
זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָל הַגּוֹיִם וְרָאוּ
זָרַע כָּל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ׃
סוּרוּ סוּרוּ צְאוּ מִשָּׁם טָמֵא אַל
יָצָא תִּגְעוּ צְאוּ מִתּוֹכָהּ הִבָּרוּ נֹשְׂאֵי
נָגַע בְּרִי כְּלֵי יְהוָה׃ כִּי לֹא בְחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ
כָּלָה צָאָה וּבִמְנוּסָה לֹא תֵלֵכוּן כִּי הֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם
עִם אֱלֹהֵי וּמְאַסִּפְכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
פָּנָה אָסָף הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי יָרוּם וְנִשָּׂא
רוּם גָּבַהּ מְאֹד׃ כַּאֲשֶׁר שָׁמְמוּ עָלֶיךָ
רַבִּים כֵּן מִשְׁחַת מֵאִישׁ מַרְאֵהוּ
זָנָה וְתֹאַרוֹ מִבְּנֵי אָדָם׃ כֵּן יַזֶּה גּוֹיִם רַבִּים
נָתַן פֶּה עָלָיו יִקְפְּצוּ מְלָכִים פִּיהֶם
פָּה רָאָה כִּי אֲשֶׁר לֹא סֻפַּר לָהֶם רָאוּ וַאֲשֶׁר
בִּין לֹא שָׁמְעוּ הִתְבּוֹנָנוּ׃
Cap.liij. מִי הֶאֱמִין לִשְׁמֻעָתֵנוּ וּזְרוֹעַ יְהוָה עַל מִי נִגְלָתָה׃
אָמַן זָרַע וַיַּעַל כַּיּוֹנֵק לְפָנָיו וְכַשֹּׁרֶשׁ מֵאֶרֶץ
נָגַה צִיָּה לֹא תֹאַר לוֹ וְלֹא הָדָר וְנִרְאֵהוּ
צָיָה וְלֹא מַרְאֶה וְנֶחְמְדֵהוּ

Pritiua.heb. Tex.he.Esa.liij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

אַתְּ תִּירְאִי מֵאֱנוֹשׁ יָמוּת וּמִבֶּן אָדָם חָצִיר יִנָּתֵן׃ וַתִּשְׁכַּח יְהוָה
סוּת חָצִיר עֹשֵׂךְ נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אֶרֶץ וַתְּפַחֵד
נָתַן עָשָׂה בָּחַד תָּמִיד כָּל הַיּוֹם מִפְּנֵי חֲמַת הַמֵּצִיק
חָמַד בָּנָה כַּאֲשֶׁר כּוֹנֵן לְהַשְׁחִית וְאַיֵּה חֲמַת
צוּק שָׁחַת הַמֵּצִיק׃ מְהֵרָה צְעֵה לְהִפָּתַח וְלֹא
בָּתַת יָמוּת לַשַּׁחַת וְלֹא יֶחְסַר לַחְמוֹ׃
חָסַר וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ רֹגַע הַיָּם
הָיָה וַיֵּהֹמּוּ גַּלָּיו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃
הָיָה וְאָשִׂם דְּבָרַי בְּפִיךָ בְּצֵל יָדִי
שׂוּם כְּסֹתִיךָ לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אֶרֶץ
כָּסָה וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה׃ הִתְעוֹרְרִי
עור הִתְעוֹרְרִי קוּמִי יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר
שָׁתִית מִיַּד יְהוָה אֶת כּוֹס חֲמָתוֹ
שָׁתָה אֶת קֻבַּעַת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִית
רָעַל מֻצֵּית׃ אֵין מְנַהֵל לָהּ מִכָּל בָּנִים
נָהַל יָלָדָה וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדָהּ מִכָּל
חָזַק בָּנִים גִּדָּלָה׃ שְׁתַּיִם הֵנָּה קָרָאתֵךְ
מִי יָנוּד לָךְ הַשּׁוֹד וְהֶרֶס וְהָרָעָב
נוד וְהַחֶרֶב מִי אֲנַחֲמֵךְ׃ בָּנַיִךְ עָלְפוּ
נָתַק שָׁכְבוּ בְּרֹאשׁ כָּל חֻצוֹת כְּתוֹא
חוץ תָּאֹה מְכֻמָּר מְלֵאִים חֲמַת יְהוָה גַּעֲרַת
גָּעַר אֱלֹהָיִךְ׃ לָכֵן שִׁמְעִי נָא זֹאת עֲנִיָּה
עָנָה וּשְׁכֻרַת וְלֹא מִיָּיִן כֹּה אָמַר אֲדֹנַיִךְ
יְהוָה וֵאלֹהַיִךְ יָרִיב עַמּוֹ הִנֵּה
רוב לָקַחְתִּי מִיָּדֵךְ אֶת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה
אֶת קֻבַּעַת כּוֹס חֲמָתִי לֹא תוֹסִיפִי
יָסַף לִשְׁתּוֹתָהּ עוֹד׃ וְשַׂמְתִּיהָ בְּיַד
שׂוּם שָׂתַהּ מוֹנַיִךְ אֲשֶׁר אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי
תָּה שָׂתַהּ וְנַעֲבֹרָה וַתָּשִׂימִי כָאָרֶץ גְּוֵךְ וְכַחוּץ
עָבַר שׂוּם לָעֹבְרִים׃
גֵּו
Cap.liij. עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֻזֵּךְ
עֹז צִיּוֹן לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ יְרוּשָׁלִַם עִיר
אַיִר הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף יָסַף
עוֹד יָבֹא בָךְ עוֹד עָרֵל וְטָמֵא׃ הִתְנַעֲרִי
יָנַע מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלִַם הִתְפַּתְּחִי
יָשַׁב

'tui^vt timeas^s ab homine
^mortali:^t & a filio ∞∞∞∞
^hois: qui quasi^t fenũ ita
^arescet:^b & oblitus es^c dñi
^dfactoris tui^q tetendit^e ce
los^g & fundauit^h terrã:^i &
formidasti^k iugiter^l tota
^mdie^n a facie^o furoris eius
^pqui te tribulabat:^q & pa=
rauerat^r ad pdendũ.^s Vbi
nunc est^u furor^t tribulãtis?
'Cito veniet^v gradiens^s ad
apiendũ^x & nõ interficiet
vsq̃ ad internitionẽ:^y nec
'deficiet^z panis eius.^a Ego
autẽ sum^b dñs^c deus tu^d q
cõturbo^e mare:^f & intu=
mescunt^g fluctus ei^h:^i dñs
^kexercituũ^l nomen meũ.
^mPosui^n verba mea^o in ore
tuo:^p & in vmbra^q manus
mee^r protexi te:^s vt plãtes
^tcelos^v & fundes^w terrã^x &
dicas^y ad sion^z pp̃lus meus
es^a tu. 'Eleuare:^b cẽleare:
'cõsurge^c hierusalem:^d q
^bibisti^e de manu^q domini
^calicem^f ire eius. Vsq̃ ad
^fundum^g calicis^h soporis
^bibisti:^i & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
^bpotasti vsq̃ ad feces^c Nõ
est^q q sustẽtet^r eã^s ex oibus
^ffiliis q̃s^t genuit:^u & nõ est
^tq apphendat^x manũ eius
^mex oibus^y filiis q̃s^z enutri
uit.^a Duo^q sunt^b q occurre
rũt tibi.^c Quis^d cõtristabi
tur^e sup te?^f Vastitas^g & cõ
tritio^h & fames^i & gladius.
^kQuis^l cõsolabitur te.^m Fi
lii tui^n iecti sunt:^o cõtristabi
runt^p in capite^q oim^r viarũ
^sicut orix^t illaqtus.^u ple
ni^v idignatiõe^w dñi:^x incre
patione^y dei tui.^z Idcirco
^audi^b hec^c paupcula:^d &
ebria^e non^f a vino.^g Hec
^dicit^h dominator tuus ∞
^dñs:^k & deus tu^l? qui^m pu
gnauit p^npplo suo.^o Ecce
^tuli^p de manu tua^q calicẽ
^soporis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
^fundũ^r calicis^s indignatio
nis mee.^t Non^u adiicies
^vt bibas illum^x vltra.^y Et
ponam illũ^z in manu eor^a
^bqui te humiliauerunt &
^cdixerũt^d aie tue^e incurua
re^f vt transeamus:^g & po
fuisti^h vt terrã^i corpus tuũ:
'& quasi viam^m transeun
tibus. 52.

Cap.liij. Onsurge^b cõsurge:
'induere^c fortitudine
tua^d sion.^e Induere^f vestia
mẽtis^g glorie tue^h hierlm
^biuitas^i sancti:^m quia^k nõ
^oadiicietl vltra vt ∞∞∞∞
^ppertranseat^q per te^r incir
cũcisus^s & imũdus.^t Excu
tere^u de puluere:^x cõsurge
^ysede^z hierlm.^a Solue

fuerit vt timeas ab hoie mortali: τ a filio
δυσα ἵνα φοβηθῇς ἀπὸ ἀνθρώπου θνητοῦ, καὶ ἀπὸ υἱοῦ
hois: q̃ ἵζ fenũ arefacti sũt. τ oblitꝰ es ves
ἀνθρώπου, οἱ ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθησαν· καὶ ἐπελάθου θεὸν
q fecit te: q fecit
ποιήσαντά σε, τὸν ποιησαντα τὸν οὐρανόν, καὶ θεμε=
dauit terrã: τ time cictis
λιώσαντα τὴν γῆν, καὶ φοβοῦ πᾶσας τὰς ἡμέρας τὸ πρό=
die furoris tribulãtis te: quẽadmodũ cogitauit
σωπόν τοῦ θυμοῦ τοῦ θλίβοντός σε, ὃν τρόπον ἐβουλεύσατο
auferre te. τ nũc vbi furoꝛ
τοῦ ἆραι σε· καὶ νῦν ποῦ ὁ θυμὸς τοῦ θλίβοντός σε; ἐξ ἀπρ
saluat^a fueris tu nõ stabit: nec̃ pmanebit: τ nõ occidet
σώζειδαί σε οὐ μὴ στήσῃ, οὐδὲ χρονιεῖ, καὶ οὐ θανατώσει
in corruptionẽ τ nõ deficiet panis eiꝰ: q ego de
εἰς διαφθορὰν καὶ οὐ μὴ λιμὸς ἐρῶσι ὁ ἄρτος αὐτῶ, ὅτι ἐγώ ὁ θεός
tu^a cõturbãs mare: τ sonare facies fluct^a es
σου ὁ ταράσσων τὴν θάλασσαν, καὶ ἠχῶν τὰ κύματα αὐ=
tus: dñs dñs sabaoth nomẽ mihi. ponã verba
τῆς, κύριος κύριος σαβαὼθ ὄνομά μοι. θήσω τοὺς λόγους
mea in ore tuo τ sub vmbra manꝰ mee pte
μου εἰς τὸ στόμα σου καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν χειρός μου σκεπά=
gã te: in ẽ statui celũ: τ fundaui terrã. τ
σω σε, ἐνῆ ἔστησα τὸν οὐρανόν, καὶ ἐθεμελίωσα τὴν γῆν· καὶ
dicet sion pp̃lꝰ meꝰ es tu: exurge exurge: eleuare
ἐρεῖ σιὼν λαός μου εἶ σύ, ἐξεγείρου ἐξεγείρου, ἀνάστηθι
hierlm: q̃ bibisti de manu dñi calicẽ
ἱερουσαλήμ, ἡ πιοῦσα ἐκ χειρὸς κυρίου τὸ ποτήριον
furoꝛis eiꝰ. calicẽ cĩ ruine calicẽ
τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ· τὸ ποτήριον γὰρ τῆς πτώσεως τὸν κόνδυ τοῦ
furoꝛis ebibisti τ euacuasti: τ nõ erat cõsolans te
θυμοῦ ἐξέπιες καὶ ἐξεκένωσας, καὶ οὐκ ἦν ὁ παρακαλῶν σε
ex oib^a filiis tuis q̃s genuisti: τ nõ erat ap
ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων σου ὧν ἔτικες, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀν
prehendens manũ tuã: nec̃ ex oib^a
τιλαμβανόμενος τῆς χειρός σου, οὐδὲ ἀπὸ πάντων τῶν
filiis tuis: quos exaltasti: duo hec cõtraria tibi:
υἱῶν σου, ὧν ὕψωσας, δύο ταῦτα ἀντικείμενά σοι,
q̃s cõtristabit. ruina τ cõtritio: fames
τίς συλλυπηθήσεται· πῶμα καὶ σύντριμμα, λιμὸς
τ gladiꝰ q̃s cõsolabit̃. te filii tui idi=
καὶ μάχαιρα, τίς παρακαλέσει σε οἱ υἱοί σου οἱ ἀπο
gẽtes: dormiẽtes in capite oim viarũ:
ρούμενοι, οἱ καθεύδοντες ἐπ' ἄκρου πασῶν ἐξόδων,
sicut beta semicocta: plent furoris dñi deficiẽ
ὡς στύπιον ἡμίεφθον, οἱ πλήρεις θυμοῦ κυρίου ἐκλεύ=
tes a dño deo. propter hoc audi humilia
μόνοι ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο ἄκουε ταπεινω=
ta τ ebria nõ a vino: sic dicit dñs de
μένη καὶ μεθύουσα οὐκ ἀπὸ οἴνου, οὕτως λέγει κύριος ὁ θε
us: de^a iudicãs pp̃lm suũ: ecce tuli de ma
ὸς, ὁ θεὸς ὁ κρίνων τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἰδοὺ εἴληφα ἐκ τῆς χεί
nu tua calicẽ ruine: calicẽ furoꝛis mei τ nõ
ρός σου τὸ ποτήριον τῆς πτώσεως, τὸν κόνδυ τοῦ θυμοῦ μου καὶ οὐ
adiicies bibere illũ^a vltra: τ dabo eã in manus
προσθήσω πιεῖν αὐτὸ ἔτι, καὶ δώσω αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας
eor q̃ iniq̃ opp̃serũt te: τ humiliauerũt te: q̃ oi
τῶν ἀδικησάντων σε, καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε, οἳ ἔ=
xerũt aie tue inclinare: vt transeam^a. τ posuisti
παρ τὴ ψυχήν σου κύφοι, ἵνα παρέλθωμεν. καὶ ἔθηκας
q̃si terre media tua foꝛis transeũtib^a.

ἐσα τῆ γῆ τὰ μέσα σου ἔξω τοῖς παραπορευομένοις, C.53.
A
B.51.6.
Exurge exurge sion: induere fortitudine tuã
Ἐξεγείρου ἐξεγείρου σιών, ἔνδυσαι τὴν ἰσχύν σου
sion: τ tu induere gllam tuã hierlm ci
σιών, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὴν δόξαν σου ἱερουσαλὴμ πό
uitas sctã: nõ vltra adiicietꝰ vt pertranseatꝰ p te incirc
λις ἁγία, ὅτι ἔτι προσθήσει διελθεῖν διὰ σοῦ ἀπε
cisus τ imundꝰ. excute puluere τ sur
ρίτμητος καὶ ἀκάθαρτος· ἐκτίναξαι τὸν χοῦν καὶ ἀνά
ge: sede hierlm: solue
στηθι, κάθισον ἱερουσαλήμ, ἔνδυσαι οοοοοοοοοοοοοοο

vincula^o colli tui captiua
'filia^a sion: quia ∞∞∞∞∞∞∞
'hec^b dicit^c dñs.^m Gratis
^nvenundati estis^o & sine
^pargento^q redimemini.
'Quia^a hec^c dicit^e domin?
^rdeus. In^e egypti^o descẽdit
^ppplus me?^u in principio
'vt colonus esset^v ibi:^x &
assur^a absq̃ vlla causa^e ca=
lũniatus^c eũ.^b Et nũc^d quid
^mihi est? hic:^m dicit^e dñs:^f
^oQñ^q ablat^o est^p pp̃lꝰ me
us^r gratis.^s Dñatores eiꝰ
'iniq̃ agunt^u dicit^e dñs:^x &
iugiter^y tota^z die^a nomen
meũ^c blasphematur.^b pro
pter hoc^c sciet^d pp̃lꝰ meꝰ nomẽ meũ ppt
ἐθνεσι. διὰ τοῦτο γνώσεται ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου διὰ
hoc in die illa: q̃ ego sum ipe q̃ loq̃bar ad
τοῦτο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτὸς ὁ λαλῶν· πάρ
sum ecce hora sup
μὲν ὡς ὥρα ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὡς πόδες εὐαγγελιζόμενοι ἀκοὴν
pacis: sic euãgelizãtis bona: q̃ auditã facia
εἰρήνης, ὡς εὐαγγελιζομένου ἀγαθά, ὅτι ἀκουσὴν ποιήσω
salutẽ tuã dicẽs: sion regnabit deꝰ tu^a: vox
τὴν σωτηρίαν σου λέγων, σιὼν βασιλεύσει ὁ θεός σου, φωνὴ
custodientiũ te exaltara ẽ: τ voce simul letabunt:
τῶν φυλασσόντων σε ὑψώθη, καὶ τῇ φωνῇ ἅμα εὐφρανθήσον
ται· ὅτι ὀφθαλμοὶ πρὸς ὀφθαλμοὺς ὄψονται, ἡνίκα ἂν ἐλεή
sion. erũpãt letitiã simul deserta
σῃ κύριος τὴν σιών. ῥήξατε εὐφροσύνην ἅμα τὰ ἔρημα
hierlm: q̃ miserꝰ eit dñs ei^a: τ erult hie
ἱερουσαλήμ, ὅτι ἠλέησε κύριος αὐτήν, καὶ ἐρρύσατο Ἰε
rusalẽ. reuelabit dñs brachiũ scti
ρουσαλήμ. ἀπεκαλύψει κύριος τὸν βραχίονα τὸν ἅγιον
sui cõspectu cũctarũ gentiũ: τ videbũt om
αὐτοῦ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ὄψονται πάν=
nes fines terre salutare q̃ a deo
τα τὰ ἄκρα τῆς γῆς τὸν σωτηρίαν τὸν παρὰ τοῦ θεοῦ
nro. recedite recedite egreduminꝰ inde: τ imundã
ἡμῶν· ἀπόστητε ἀπόστητε ἐξέλθετε ἐκεῖθεν, καὶ ἀκαθάρτου
ne tãgite: exite de medio eiꝰ separamini: portã
μὴ ἅψασθε, ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῆ, ἀφορίζεσθε οἱ φέρον
tes vasa dñi: q̃ nõ cũ tumultu exi
τες τὰ σκεύη τοῦ κυρίου, ὅτι οὐ μετὰ ταραχῆς ἐξε
bitis: nec̃ cũ fuga ibitis: pcedet enim pa
λεύσεσθε, οὐδὲ φυγὴν πορεύσεσθε, προπορεύσεται γὰρ πρό
os vos dñs: τ cõgregãs vos deus israel.
τερος ὑμῶν κύριος, καὶ ἐπισυνάγων ὑμᾶς ὁ θεὸς Ἰσρὴλ.
ecce intelliget^a feruꝰ me
ἰδοὺ συνήσει ὁ παῖς μου καὶ ὑψωθήσεται καὶ δοξασθή
us: τ exaltabitur & eleuabi
tur: τ sublimis erit valde: quẽadmodũ stupe
ται, καὶ μετεωρισθήσεται σφόδρα, ὃν τρόπον ἐκστήσον
bũt sup te multi. sic ingẽs erit ab homi
ται ἐπὶ σὲ πολλοί· οὕτως ἀδοξήσει ἀπὸ τῶν ἀνθρώ
nib^a spes tua: τ gria tua a filio hoim. sic mira
πων τὸ εἶδός σου, καὶ ἡ δόξα σου ἀπὸ υἱῶν ἀνῶν· οὕτω θαυ
buntur gẽtes multe sup eũ: τ cõtinebũt reges
μάσονται ἔθνη πολλὰ ἐπ' αὐτῶ, καὶ συνέξουσι βασιλεῖς τὸ
os suũ. q̃ ḡb^a nõ est annũciatũ de eis videbũt: τ
στόμα αὐτῶν· ὅτιοἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτῶν ὄψονται, καὶ
q̃ nõ audierũt intelligent.
οἱ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσιν. Ca.53.

A
Omine q̃s credidit auditui nro: τ ibra
Κύριε τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ βρα
chiũ dñi cui reuelatũ est? annũciauim^a q̃sp̃cer
χίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; ἀνηγγείλαμεν ὡς παι
in cõspectu eius: sicut radix in terra sitiente nõ
δίον ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ῥίζα ἐν γῇ διψώσῃ οὐκ
est spes ei nec̃ gria. τ vidim^a eũ
ἔστι ἐλπὶς αὐτῷ οὐδὲ δόξα. καὶ ἴδομεν αὐτὸν οοο

Pritiua.heb.	Ter.heb.Esa.liiij.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.
וְלֹא־מֹרָאָה׃ וְנַחְמְדֵהוּ׃	נִבְזֶה וְחָדֵל	ſ& nō erat aſpect⁹?:& deſiderauimus eū⁊ deſpectū	⁊ nō hēbat ſpēm neq; decorē:ſed ſpēs eī⁹ ihono
אִישִׁים אִישׁ מַכְאֹבוֹת וִידוּעַ חֹלִי	אִישֵׁי	⁹et nouiſſimū⁹ virorū:⁹vi	κὰν οὐκ ἔιχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτι=
וּכְמַסְתֵּר פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזֶה וְלֹא	חֹלֵה וְכָמַסְתֵּר	rū⁹dolorū⁹& ſcientē⁹infir	rata ⁊ deficiẽs præ filios hoim: hō in
חֲשַׁבְנֵהוּ׃ אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא	פָּנֵינוּ נִבְזֶה	mitatē.⁹Et q̄ſi abſcondit⁹	μοι καὶ ἐλάτ⁹ πων πάντ⁹ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος ἐν
וּמַכְאֹבֵינוּ סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ חֲשַׁבְנֵהוּ	וְלֹא חֲשַׁבְנֵהוּ	'vultus ⁹& 'deſpect⁹:	plaga exſis ⁊ ſcies ferre ⁊ firmitatē: q̄ uerſa eſt
נָגוּעַ מֻכֶּה אֱלֹהִים וּמְעֻנֶּה׃ וְהוּא		ynde⁹ nec ⁹reputauimus	πληγὴν ὧν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ
מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ		eū.⁹ Vere⁹ lāguores nr̄os	πρόσωπον αὐτ⁹ , ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη . οὗτος τὰς ἁ=
מוּסַר שְׁלוֹמֵינוּ עָלָיו וּבַחֲבֻרָתוֹ		⁹ipſe⁹ tulit⁹ & dolores no	pctὰ ηκα portat: ⁊ p nobis dolet: ⁊ nos pu	B
נִרְפָּא לָנוּ כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ		ſtros ipſe⁹ portauit.⁹ Et	μαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ πρὸ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλο
אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ וַיהוָה הִפְגִּיעַ		nos⁹ putauim⁹ eum q̄ſi⁹le	ταυιαμ⁹ εē eū in dolore ⁊ in plaga a deo ⁊ in
בּוֹ אֵת עֲוֹן כֻּלָּנוּ׃ נִגַּשׂ וְהוּא נַעֲנָה		profum:&⁹pcuſſū.⁹ a deo	γισάμεθα εἶναι αὐτὸν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ θεοῦ καὶ ἐν	mat. 8. d. 2. pe. 1 d.
וְלֹא יִפְתַּח פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבָל		⁹& hūiliatū.⁹Ipſe aūt⁹vul	afflictiõe. ipe aūt vulnerat⁹eſt ꝓpter pctā nr̄a:
וּכְרָחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה וְלֹא		nerat⁹eſt⁹ ꝓpter iniqtates	κακώσεται αὐτὸς δι᾽ ἁμαρτίαν δι᾽ ἃς πάσχομεν ἡμῶν,
יִפְתַּח פִּיו׃ מֵעֹצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח		nr̄as;⁹attrit⁹ eſt⁹ ꝓpter ſce	⁊ ifirmat⁹ eſt ꝓpter iniqtates nr̄as:⁹diſciplina pacis
וְאֶת דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ כִּי נִגְזַר		lera nr̄a.⁹ Diſciplina⁹pacis	καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν , παιδεία εἰρήνης
מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי נֶגַע לָמוֹ׃		nr̄e⁹ſup eū: ⁹& liuore eius	nobis ſup eū. liuore eī⁹ nos ſanati ſum⁹. οὓς
וַיִּתֵּן אֶת רְשָׁעִים קִבְרוֹ וְאֶת עָשִׁיר		⁹⁹ſanati⁹ſum⁹.⁹ Oēs nos	ἡμεῖς ἐπ᾽ αὐτόν· τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. πάντες
בְּמֹתָיו עַל לֹא חָמָס עָשָׂה וְלֹא		⁹q̄ſi oues⁹ errauim⁹:	q̄ſi oues errauim⁹. hō uia ſua erra
מִרְמָה בְּפִיו׃ וַיהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ		⁹ipſe⁹ uoluit:⁹& nō⁹ape	ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν. ἄνθρωπος τὴν ὁδῶ αὐτ⁹ ἐπλα=
הֶחֱלִי אִם תָּשִׂים אָשָׁם נַפְשׁוֹ		ruit⁹ os ſuū.⁹Sicut ouis⁹ad	uit: ⁊ dñs tradidit eū iniqtatib⁹ nr̄is. ⁊
יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְחֵפֶץ		occiſionē⁹ducetur:⁹& q̄ſi	νηιν, καὶ κ⁹ ταρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν· καὶ
יְהוָה בְּיָדוֹ יִצְלָח׃ מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ		agn⁹ corā⁹tondẽte se⁹ob	ipe ꝓpter afflictionē nō apuit os ſuū:ſicut ouis
יִרְאֶה יִשְׂבַּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק		mutesce⁹:⁹& nō⁹apiet⁹os	αὐτὸς διὰ τὸ κακωθῆναι οὐκ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτ⁹, ὡς πρὸ βατον
עֲבָדִי לָרַבִּים וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל׃		ſuū.⁹ De anguſtia⁹& de iu	ad occiſionē ducet⁹ ē:⁹ q̄ſi agn⁹ coꝛā⁹tondẽte ſe⁹ob muteſcet:⁹& nō⁹apiet⁹os
לָכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בָרַבִּים וְאֶת עֲצוּמִים		dicio⁹ſublatus ē.⁹ Genera	ſuū.⁹ De anguſtia⁹& de iudicio⁹ſublatus ē.⁹ Genera
יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה		tionē⁹ eius⁹ qs⁹ enarrabit⁹?	tionē⁹ eius⁹ qs⁹ enarrabit⁹?
לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת פּוֹשְׁעִים נִמְנָה		'Quia⁹ abſcisus eſt⁹ de tra	'Quia⁹ abſcisus eſt⁹ de tra
וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא וְלַפּוֹשְׁעִים		'uiuc tū.⁹ Propter ſcelus	'uiuc tū.⁹ Propter ſcelus
יַפְגִּיעַ׃		⁹populi mei⁹ pcuſſi⁹ eū.⁹ Et	⁹populi mei⁹ pcuſſi⁹ eū.⁹ Et
Cap. liiij.		dabit⁹ ipios⁹⁹ p⁹ ſepultura	dabit⁹ ipios⁹⁹ p⁹ ſepultura
רָנִּי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה		⁹& ⁹⁹duitem⁹ p morte ſua:	⁹& ⁹⁹duitem⁹ p morte ſua:
וְצַהֲלִי לֹא חָלָה כִּי רַבִּים בְּנֵי		⁹eo ꝙ⁹ iniqtatē⁹ nō⁹ fecerit:	⁹eo ꝙ⁹ iniqtatē⁹ nō⁹ fecerit:
שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר יְהוָה׃		'neq; ⁹dolus fuerit⁹ in ore	'neq; ⁹dolus fuerit⁹ in ore
הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת		ei⁹⁹& dñs⁹ uoluit⁹ cōterere	ei⁹⁹& dñs⁹ uoluit⁹ cōterere
מִשְׁכְּנֹתַיִךְ יַטּוּ אַל תַּחְשֹׂכִי הַאֲרִיכִי		eū in⁹ ifirmitate. Si⁹ poſue	eū in⁹ ifirmitate. Si⁹ poſue
מֵיתָרֵךְ וְיִתֵדֹתַיִךְ חַזֵּקִי׃ כִּי יָמִין		rit pro⁹ peccato⁹ aiam ſuā:	rit pro⁹ peccato⁹ aiam ſuā:
וּשְׂמֹאל תִּפְרֹצִי וְזַרְעֵךְ גּוֹיִם		'videbit⁹ 'ſemen⁹⁹ longe	'videbit⁹ 'ſemen⁹⁹ longe
		uum:⁹& voluntas ∞∞∞	uum:⁹& voluntas ∞∞∞
		⁹dñi⁹ in manu eius⁹ dirige	⁹dñi⁹ in manu eius⁹ dirige
		tur.⁹ Pro eo ꝙ laborauit	tur.⁹ Pro eo ꝙ laborauit
		'aia eius:⁹ videbit⁹& ⁹ſatura	'aia eius:⁹ videbit⁹& ⁹ſatura
		bitur⁹ ſcictia ſua⁹ iuſtifica	bitur⁹ ſcictia ſua⁹ iuſtifica
		bit ipſe⁹ iuſtus⁹ ſuos meos	bit ipſe⁹ iuſtus⁹ ſuos meos
		'multos:⁹& iniqtates eo⁹	'multos:⁹& iniqtates eo⁹
		'ipſe⁹ portabit.⁹ Ideo⁹ dif	'ipſe⁹ portabit.⁹ Ideo⁹ dif
		partiam⁹ ei⁹ ⁹plurimos:⁹ &	partiam⁹ ei⁹ ⁹plurimos:⁹ &
		⁹⁹fortium⁹⁹ diuidet⁹ ſpolia:	⁹⁹fortium⁹⁹ diuidet⁹ ſpolia:
		⁹pro eo⁹ q⁹ tradidit ∞∞∞	⁹pro eo⁹ q⁹ tradidit ∞∞∞
		⁹in morte⁹ animā ſuā:⁹ &	⁹in morte⁹ animā ſuā:⁹ &
		cū⁹ ſceleratis⁹ reputat⁹ eſt.	cū⁹ ſceleratis⁹ reputat⁹ eſt.
		'Et ipſe⁹ peccata⁹ multo	'Et ipſe⁹ peccata⁹ multo
		rum⁹ tulit:⁹ & pro tranſ	rum⁹ tulit:⁹ & pro tranſ
		greſſoribus⁹ rogauit.	greſſoribus⁹ rogauit.
	54.		54.
	LAuda⁹ ſterilis que⁹ nō⁹ paris:⁹ decāta⁹ laudē		LEtare ſterilis q̄ nō⁹ paris: erūpe ⁊ clama
	⁹& hynni: que⁹ nō⁹ paries		Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον
	bas⁹ quoniam⁹ multi⁹⁹ filii		ἣ οὐ πάρτ⁹ ὠδίνουσα , ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλ
	⁹⁹deſerte⁹ magis q̄⁹ ⁹ eius q̄		λον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. εἶπεν γὰρ κύριος, πολλὰ
	habebat virū⁹ dicit⁹ dñs.		τα locā tētozii tui ⁊ pelles
	⁹ Dilata⁹ locū⁹⁹ tentorii tui:		τυσον τὸν τόπον τῆς σκηνῆς σου καὶ τὰς δέρρεις τῶν
	⁹& pelles⁹ tabernaculorū		tabernaculo⁹ tuo⁹ fige: ne parcas. ptende funicu
	tuo⁹⁹ extē⁹ de:⁹ ne⁹ parcas.		λους σου τῆξον, μὴ φεῖσαι· μακρυνον τὰ χοινίσματα
	⁹ Longos fac⁹ funiculos		los tuos ⁊ clauos cōfoꝛta adhuc in dextris
	tuos:⁹& clauos tuos⁹ con		τά σου καὶ τοὺς πασσάλους κατίσχυσον ἔτι εἰς τὰ δεξιὰ
	ſolida. Ad⁹ dexterā⁹ enim		⁊ ſiniſtris dilata: ⁊ ſemē tuū gētes
	⁹& ad leuam⁹ penetrabis:		καὶ τὰ ἀριστερὰ ἐκπέτασον· καὶ τὸ σπέρμα σου ἔθνη
	⁹& ſemen tuum⁹⁹ gentes		

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Ter.heb.Esa.liiij.	Pritiua.heb.
poſſidebit: ⁊ ciuitates deſertas⁹ hitare facies. ne	⁹⁹heredítabit: ⁹& ciuitates	⁹יִרַשׁ זֶרַע יִשְׁמֹת ⁹וְעָרִים	⁹יִרַשׁ ⁹זֶרַע
κληρονομήσει, καὶ πόλεις ἠρημωμένας κατοικιεῖς . μὴ	⁹⁹deſertas⁹ inhabitabit. ∞	אַל תִּירְאִי כִּי לֹא תֵבוֹשִׁי וְאַל	אַל תִּירְאִי כִּי לֹא תֵבוֹשִׁי וְאַל
timeas: q̄ cōfuſa es: neq; cōfūdaris:q̄ er⁹ pbraſi tibi ⁊	⁹⁹Noli⁹ ⁹timere:⁹ quia⁹⁹ non	תִּכָּלְמִי כִּי לֹא תַחְפִּירִי כִּי בֹשֶׁת	תִּכָּלְמִי כִּי לֹא תַחְפִּירִי כִּי בֹשֶׁת
φοβοῦ, ὅτι κατηχύνθης, μηδὲ ἐντραπῇς, ὅτι ἀνειδισθῆς,	⁹confūderis⁹⁹ neq; ∞∞∞	עֲלוּמַיִךְ תִּשְׁכָּחִי וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתַיִךְ	עֲלוּמַיִךְ תִּשְׁכָּחִי וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתַיִךְ
q̄ cōfuſionis eterne obliuiſceris:⁹ opprobriū viduitatis tue	⁹⁹crubeſces.⁹ Non⁹ eni⁹ ⁹te	לֹא תִזְכְּרִי עוֹד: כִּי בְעֹלָיִךְ עֹשָׂיִךְ	לֹא תִזְכְּרִי עוֹד: כִּי בְעֹלָיִךְ עֹשָׂיִךְ
ὅτι αἰσχύνην αἰώνιον ἐπιλήσῃ, καὶ ὀνειδισμὸς τῆς χηρείας σου	pudebit:⁹ quia⁹ cōfuſionis	יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ	יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ
nō recordaberis ἔτι·	⁹adolescentie tue⁹ obliuiſ	יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקָּרֵא׃	יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקָּרֵא׃
⁊ ὅτι κύριος ὁ ποιῶν σε κύριος σαβα=	ceris:⁹& opprobriū⁹ vidui	כִּי כְאִשָּׁה עֲזוּבָה וַעֲצוּבַת רוּחַ	כִּי כְאִשָּׁה עֲזוּבָה וַעֲצוּבַת רוּחַ
oth nomē eī: ⁊ ꝙ eruit te ὁ⁹ israel	tatis tue⁹ nō⁹ recordaberis	קְרָאָךְ יְהוָה וְאֵשֶׁת נְעוּרִים כִּי	קְרָאָךְ יְהוָה וְאֵשֶׁת נְעוּרִים כִּי
ὡς ὄνομα αὐτῷ, καὶ ὁ ῥυσάμενός σε ἀυρὸς ὁ θεὸς ἰσραὴλ	⁹⁹amplius.⁹ Quia⁹ dñabi	תִּמָּאֵס אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃ רֶגַע קָטֹן	תִּמָּאֵס אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃ רֶגַע קָטֹן
ὁ⁹ θεὸς πάσης τῆς γῆς κληθήσεται. ὀυχ ὡς γυναῖκα κατα=	tur tui⁹ q fecit te⁹ dñs⁹ exer	עֲזַבְתִּיךְ וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ׃	עֲזַבְתִּיךְ וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ׃
relictā ⁊ pusillanimē vocauit te dñs: nō ⁊	cituū⁹ nomē eius:⁹ & redē	בְּשֶׁצֶף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָנַי רֶגַע מִמֵּךְ	בְּשֶׁצֶף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָנַי רֶגַע מִמֵּךְ
λελειμμένην καὶ ὀλιγόψυχον κέκληκέν σε κύριος, ὀυχ ὡς	ptor tu⁹⁹ ſctūs⁹ israel:⁹ de⁹	וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר גֹּאֲלֵךְ	וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר גֹּאֲלֵךְ
mulierē q̄ ab adolescētia odiosa eſt dixit dē⁹ tu⁹ ſpē	⁹omnis⁹ terre⁹ vocabitur.	יְהוָה׃ וְזֹאת לִי כִּימֵי נֹחַ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי	יְהוָה׃ וְזֹאת לִי כִּימֵי נֹחַ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
γυναῖκα ἐκ νεότητος μεμισημένην εἶπεν ὁθεός σου χρόνον	⁹Quia⁹ vt mulierē⁹ derelī	עוֹד מֵי נֹחַ עַל הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי	עוֹד מֵי נֹחַ עַל הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי
modico reliqui te: ⁊ cū mia magna miſerebor⁹ tui.	ctam⁹ & merentē⁹ ſpiritu	מִקְצֹף עָלַיִךְ וּמִגְּעֹר בָּךְ׃ כִּי הֶהָרִים	מִקְצֹף עָלַיִךְ וּמִגְּעֹר בָּךְ׃ כִּי הֶהָרִים
μικρὸν κατέλιπόν σε, καὶ μετ᾽ ἐλέους μεγάλου ἐλεήσω σε.	⁹vocauit te⁹ dominus⁹ &	יָמוּשׁוּ וְהַגְבָעוֹת תְּמוּטֶינָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ	יָמוּשׁוּ וְהַגְבָעוֹת תְּמוּטֶינָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ
in furoze paruo auerti facie mea a te:	⁹vxorem ab⁹ adolescentia	לֹא יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא	לֹא יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא
ἐν θυμῷ μικρῷ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ σοῦ,	⁹abiectā.⁹ Dixit⁹ deus tu⁹.	תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה׃ עֲנִיָּה	תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה׃ עֲנִיָּה
⁊ in mia ſēpiterna miſereboꝛ tui: dixit ⁊ eruit te dō	⁹Ad pūctum in⁹ modico	סוֹעֲרָה לֹא נֻחָמָה הִנֵּה אֲנֹכִי מַרְבִּיץ	סוֹעֲרָה לֹא נֻחָמָה הִנֵּה אֲנֹכִי מַרְבִּיץ
καὶ ἐν ἐλέῳ αἰωνίῳ ἐλεήσω σε, εἶπεν ὁ ῥυσάμενός σε κύ=	⁹derelquī te:⁹ & in miſera	בְּפוּךְ אַבְנַיִךְ וִיסַדְתִיךְ בַּסַּפִּירִים׃	בְּפוּךְ אַבְנַיִךְ וִיסַדְתִיךְ בַּסַּפִּירִים׃
mīn⁹: ab aqua q̄ ipe noe hoc mihi erit ⁊ ſi	tionib⁹⁹ magnis⁹ cōgrega	וְשַׂמְתִּי כַדְכֹד שִׁמְשׁתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ	וְשַׂמְתִּי כַדְכֹד שִׁמְשׁתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ
ριος, ὡσὰ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπὶ νῶε τοῦτό μοι ἔσται· καὶ	bo te.⁹ In momēto⁹ indi	לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל גְּבוּלֵךְ לְאַבְנֵי	לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל גְּבוּלֵךְ לְאַבְנֵי
cut iuraui ei in ipe illo terre: nō ira	gnationis⁹ abſcondi⁹ facie	חֵפֶץ וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה׃	חֵפֶץ וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה׃
βοῦτι ὤμοσα αὐτῷ ἐν τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ τῇ γῇ, μὴ θυμωθῶ	mea⁹ c⁹ pariūper ⁹a te:⁹ & in	וְרֹב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ׃ בְּצֶדֶק תִּכּוֹנָנִי	וְרֹב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ׃ בְּצֶדֶק תִּכּוֹנָנִי
τί σοι ἔτι οὐδὲ μὴ ἐπιτιμήσω σοι·	mia⁹ ſempiterna⁹ miſertus	רַחֲקִי מֵעֹשֶׁק כִּי לֹא תִירָאִי	רַחֲקִי מֵעֹשֶׁק כִּי לֹא תִירָאִי
ὄρη γὰρ καὶ βουνοὶ σου μετακινηθήσονται· ὀυτως οὐδὲ	ſum tui.⁹ Dixit⁹ redēptor	וּמֵחִתָּה כִּי לֹא תִקְרַב אֵלָיִךְ׃ הֵן	וּמֵחִתָּה כִּי לֹא תִקְרַב אֵלָיִךְ׃ הֵן
q̄ a me tibi mia deficiet: neq; teſtamētū	tuus⁹ dñs.⁹ Sicut in⁹⁹ die⁹	גּוֹר יָגוּר אֶפֶס מֵאוֹתִי מִי גָר	גּוֹר יָגוּר אֶפֶס מֵאוֹתִי מִי גָר
pacis mee auferet. dixit eū ꝓpit⁹ tibi⁹ do	⁹noe⁹ iſtud⁹ mihi eſt:⁹ cui⁹	אֵתֵךְ עָלַיִךְ יִפּוֹל׃ הֵן אָנֹכִי בָּרָאתִי	אֵתֵךְ עָלַיִךְ יִפּוֹל׃ הֵן אָנֹכִי בָּרָאתִי
ειρήνης μου οὐμὴ μεταστῇ· εἶπεν γὰρ ἐλεὼς σοι κύ=	⁹iurauī⁹ ne inducerē⁹ aq̄s	חָרַשׁ נֹפֵחַ בָּאֵשׁ פֶּחָם וּמוֹצִיא כְּלִי	חָרַשׁ נֹפֵחַ בָּאֵשׁ פֶּחָם וּמוֹצִיא כְּלִי
mīn⁹ humilis ⁊ inſtabilis nō cōſolata eſ. ecce	⁹noe⁹ vltra⁹ ſupra⁹ terram:	לְמַעֲשֵׂהוּ וְאָנֹכִי בָּרָאתִי מַשְׁחִית	לְמַעֲשֵׂהוּ וְאָנֹכִי בָּרָאתִי מַשְׁחִית
ριος ταπεινὴ καὶ ἀκατάστατος οὐ πᾶς ἐκλήθης . ἰδοὺ	⁹⁹ſic⁹ iurauī⁹ vt nō⁹ iraſcar	לְחַבֵּל׃ כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח	לְחַבֵּל׃ כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח
ego ꝓparo tibi carbūculū lapidē tuū: ⁊ fūdā	tibi:⁹ & nō increpem⁹ te.	וְכָל לָשׁוֹן תָּקוּם אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט	וְכָל לָשׁוֹן תָּקוּם אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט
ἐγὼ ἑτοιμάζω σοι ἄνθρακα τὸν λίθον σου, καὶ τὰ θε=	⁹Montes⁹ eni⁹ cōmouebū	תַּרְשִׁיעִי זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יְהוָה	תַּרְשִׁיעִי זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יְהוָה
μέλιά σου σάπφειρον, καὶ θήσω τὰς ἐπαλξεις σου	tur:⁹ & colles⁹ cōtremiſcēt.	וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם יְהוָה׃	וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם יְהוָה׃
ιaſpidē ⁊ portas tuas lapides cryſtalli: ⁊	⁹⁹miſericordia autē mea		
γλυπτὰν , καὶ τὰς πύλας σου λίθους κρυσταλλους , καὶ	⁹non⁹ recedet⁹ a te:⁹ & fe		
muros tuos lapides electos: ⁊ oēs	dus⁹ pacis mee⁹ non ∞∞∞		
τὸν περίβολόν σου λίθους ἐκλεκτούς , καὶ πάντας τοὺς	⁹mouebitur.⁹ Dixit⁹ miſe		
filios tuos diſcipulos dei: ⁊ multa par	rator tu⁹⁹ dñs.⁹ Paupcula		
υἱους σου διδακτοὺς θεοῦ, καὶ πολλὴ εἰρήνη τοῖς	⁹⁹tēpeſtate cōmulſa⁹ abſq; vl		
filiis tuis: ⁊ in iuſticia edificaberis: rece	la⁹ cōſolatione:⁹⁹ ecce⁹ ego		
τέκνοις σου, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ οἰκοδομηθήσῃ, ἀπέ=	⁹ſterna⁹⁹ p ordinē⁹ lapides		
de ab iniquo ⁊ nō timebis ⁊ tremoꝛ nō	tuos:⁹ & fundabo te⁹ i ſap		
χου ἀπὸ ἀδίκου καὶ οὐ φοβηθήσῃ καὶ τρόμος οὐκ	phīris.⁹ Et ponā⁹⁹ iaſpidē		
appropiāβit t̄bi:ecce ꝓſelyti accedēt tibi ꝓ	⁹⁹ppugnacula tua:⁹⁹ & por		
ἐγγιεῖ σοι , ἰδοὺ προσήλυτοι προσελεύσονταί σοι δι᾽ ἐ	tas tuas⁹ in lapides⁹ q⁹ ſculp		
me: ⁊ coloni erūt tui: ⁊ ad te cōfugi=	ptos:⁹ & oēs⁹ terminos tu		
μοῦ, καὶ παροικήσουσί σοι, καὶ ἐπὶ σὲ καταφεύ=	os⁹ in lapides⁹⁹ deſiderabi		
ent. ecce ego creaui te: nō vt erari⁹ ſuf	les:⁹ vniuerſos⁹ filios tu⁹		
ξονται. ἰδοὺ ἐγὼ ἔκτισά σε, οὐχ ὡς χαλκεὺς φυ=	os⁹ doctos a⁹ dñō:⁹ & mul		
flans in igne prunas ⁊ ꝓferēs vas in op⁹.	titudinē⁹ pacis⁹ filiis tuis:		
σῶν ἐν πυρὶ ἄνθρακας καὶ ἐκφέρων σκεῦος εἰς ἔργον.	& in iuſticia⁹ fundaberis.		
ego aūt creaui te. nō in pditionē iterficere oē⁹ vas	⁹Recede⁹ pcul⁹ a calūnia:		
ἐγὼ δὲ ἔκτισά σε· οὐκ εἰς ἀπώλειαν φείσεται πᾶν σκεῦ	⁹qa⁹ nō⁹ timebis:⁹⁹ & a pa		
factū cōtra te: nō ꝓſperabit: ⁊ oīs vox	uore:⁹⁹ qa⁹ nō⁹ appropinq		
ος σκευασθὲν ἐπὶ σέ, οὐκ εὐωδωθήσεται, καὶ πᾶς φω	bit⁹ tibi.⁹ Ecce⁹ accola⁹ ve		
ſurget cōtra te in iudiciū: oēs eos vi=	niet:⁹ q⁹ nō erat⁹ mecū⁹⁹ ad		
τὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σὲ εἰς κρίσιν, πάντας αὐτοὺς κτῆ	uena quondā⁹ tuus⁹ adūm		
σεις, οἱ δὲ ἔνοχοί σου ἔσονται ἐν αὐτῇ· ἐστὶ κληροτο	getur⁹ tibi.⁹ Ecce⁹ ego⁹ cre		
tas ſeruientiū⁹ dñō: ⁊ vos eritis mihi	auī⁹ fabrum⁹ ſufflantē⁹ in		
μία τοῖς θεραπεύουσι κυρίῳ, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι	igne⁹ prunas:⁹⁹ & ꝓferentē		
iuſti dicit dñs.	⁹⁹vas⁹ in opus ſuū:⁹ & ego		
δίκαιοι λέγει κύριος.	⁹creaui⁹ interfectorem ∞		
Ca.55.	⁹ad diſperdendū.⁹ Omne		
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	⁹vas q⁹ d⁹ fictū eſt⁹ cōtra te		
	⁹nō⁹ dirigetur:⁹⁹ & oē⁹ lin		
	guā⁹ reſiſtentē⁹ tibi:⁹ in iu		
	dicio⁹ cōdēnabis.⁹ Hec eſt		
	⁹hereditas⁹ ſeruorū⁹ dñi:		
	⁹& iuſticia eorū⁹⁹ apud me		
	⁹dicit⁹ dominus. 55.		

Cap.lv.

הוי כל צמא לכו
לַמַּיִם וַאֲשֶׁר אֵין לו כֶּסֶף לְכוּ
שִׁבְרוּ וְאִכְלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוא
כֶּסֶף וּבְלוא מְחִיר יַיִן וְחָלָב: לָמָּה תִּשְׁקְלוּ כֶסֶף בְּלוא לֶחֶם וִיגִיעֲכֶם
בְּלוא לְשָׂבְעָה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אֵלַי
וְאִכְלוּ טוב וְתִתְעַנַּג בַּדֶּשֶׁן נַפְשְׁכֶם: הַטוּ אָזְנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי שִׁמְעוּ
וְתִחְיֶינָה נַפְשְׁכֶם וְאִכְרְתָה לָכֶם בְּרִית עולָם חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים: הֵן
עֵד לְאוּמִים נְתַתִּיו נָגִיד וּמְצַוֶּה לְאֻמִּים: הֵן גּוי לֹא תֵדַע תִּקְרָא
וְגוי לֹא יְדָעוּךָ אֵלֶיךָ יָרוּצוּ לְמַעַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי
פֵאֲרֶךָ: דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאוּהוּ בִּהְיותוֹ קָרוב: יַעֲזֹב רָשָׁע
דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָון מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ
כִּי יַרְבֶּה לִסְלֹחַ: כִּי לֹא מַחְשְׁבֹתַי מַחְשְׁבותֵיכֶם וְלֹא דְרָכֵיכֶם
דְּרָכָי נְאֻם יְהוָה: כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ
כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבתַי
מִמַּחְשְׁבותֵיכֶם: כִּי כַאֲשֶׁר יֵרֵד
הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם וְשָׁמָּה
לֹא יָשׁוּב כִּי אִם הִרְוָה אֶת
הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ וְנָתַן
זֶרַע לַזֹּרֵעַ וְלֶחֶם לָאֹכֵל: כֵּן יִהְיֶה
דְבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא יָשׁוּב
אֵלַי רֵיקָם כִּי אִם עָשָׂה אֶת אֲשֶׁר
חָפַצְתִּי וְהִצְלִיחַ אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו:
כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּובָלוּן
הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם
רִנָּה וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף:
תַּחַת הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְרוש וְתַחַת
הַסִּרְפָּד יַעֲלֶה הֲדַס וְהָיָה לַיהוָה
לְשֵׁם לְאות שָׁלֹם לֹא יִכָּרֵת:

Trásla.B.Vie.

OMnes sitientes veni
te ad aquas: & qui non ha
betis argentũ properate
emite & comedite." Ve
nite emite absq argento & absq ulla cõ
mutatione vinum & lac.
Quare appenditis argẽ
tũ nõ in panib? & labo
rẽ vĩm nõ in saturitate?
Audite audientes me
& comedite bonũ & de
lectabitur in crassitudie
nia vĩa. Inclinate aurẽ
veltram & venite ad me:
audite & viuet aia vĩa:
& feriã vobiscũ pactum
sempiternũ: misericor
dias dauid fideles. Ecce
teste populis dedi eum
ducem ac preceptorem
gentibus. Ecce gentẽ
quã nescieb as vocabis:
& gentes q̃ nõ cognoue
runt te: ad te curret pro
pter dominũ deum tuũ
& sanctum israel: quia
glorificauit te. Querite
dñm dum inueniri põt
inuocate eũ dum prope
est. Derelinquat impi
via sua: & vir iniqui
gitatiões suas: & reuerta
tur ad dñm & miserebi
tur eius: & ad deũ nostrũ
qm multus est ad igno
scendũ. Non enim cogita
tiones mee cogitationes
vestre neq; vie vestre vie mee:
dicit dñs. Quia ficut
exaltantur celi a terra:
sic exaltate sunt vie mee
a vijs vestris & cogitatiões
mee a cogitationibus ves
tris. Et quo descendit
imber & nix de celo: &
illuc vltra non reuertetur: sed inebriat
terrã & ifundit eã: & germinare eam facit:
& dat semen serenti: & panẽ
comedenti: sic erit verbũ meũ qd egredie
tur de ore meo. Non re
uertetur ad me vacuũ:
sed faciet quecunq; volui: & pspera bitur in
his ad que misi illud.
Quia in leticia egredie
mini: & i pace ducemini.
Montes & colles cantabunt coram vobis
laudem: & omnia ligna
regionis plaudent manu.
Pro saluncula ascendet
abies: & pro
vrtica crescet myrtus.
Et erit dominus nomi
natus in signũ et eternum
qd non auferetur. 56.

Trás.Gre.lxx.cũ iter.latina.

Ουαὶ οἱ διψῶντες ιτε ἀδ αquã: & ἀγορασατε καὶ φαγετε
οὐαὶ πάντες οἱ διψῶντες ἔρχεσθε ἐπὶ τὰ ὕδωρ, καὶ ὅσοι
nõ habetis argẽtũ: cũtes emite & comedite
μὴ ἔχετε ἀργύριον, βαδίσαντες ἀγοράσατε καὶ φάγετε
& bibulate: & emite absq argẽto & pcio vinũ
καὶ πορεύεσθε, καὶ ἀγοράσατε ἄνευ ἀργυρίου καὶ τιμῆς οἶνον
& adipẽ: & emitis argẽto nõ in panib?
καὶ σιτον, ἵνατί τιμᾶσθε ἀργυρίου ἐν οὐκ ἐν ἄρτοις, καὶ τὸν
laboẽ vĩm nõ in saturitate: audite me & co
μόχθον ὑμῶν οὐκ εἰς πλησμονήν; ἀκούσατέ μου καὶ φά
medetis bona: & delectabit in bonis aia vĩa:
γεσθε ἀγαθα, καὶ ἐντρυφήσει ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν, πρὸς
& inclinate aurẽ vestrã: & venite ad me:
τὴν ἀκοὴν τοῦ ὠτὸς ὑμῶν, καὶ ἐπορεύεσθε ὁδοὺς
audite & viuet aia vĩa:
μου. εἰσακούσατέ μου, καὶ ζήσεται ἡ ἀγαθὴ ὑμῶν,
& disponã vobis testamẽtũ eternũ: fidã dauid
καὶ διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην αἰώνιον: τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστὰ
ecce testimoniũ gẽtib? dedi eũ principẽ & pceptorẽ
ἰδοὺ μαρτύριον ἔθνεσιν, ἔδωκα αὐτὸν ἄρχοντα καὶ προ
gẽtibus. ecce gẽtes q̃ nõ scĩt te vocabis
στάτην ἐθνεσιν. ἰδοὺ ἔθνη ἃ οὐκ οἶδάσί σε ἐπικαλέσε
& gentes q̃ nõ cognouerũt te: ad te
ται σε, καὶ λαοὶ οἳ οὐκ ἐπίστανταί σε, ἐπὶ σὲ
cõfugient: ppter dñm deũ tuũ & sctũ
καταφεύξονται, ἕνεκεν κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τοῦ ἁγίου
israel: q̃ glificauit te. Querite
Ἰσραὴλ, ὅτι ἐδόξασέν σε. ζητήσατε τὸν κύριον καὶ
dñm & inuenerit: cũ inuocate. Derelinquat
εὑρίσκεσθε ἀνὸν ἐπικαλέσασθε. ἀνήκα δ' ἂν ἐγγίζῃ
impius viã suã: & vir iniquus cogitatiões
vobis relinquat ipius vias suas: & vir
ἄνομος τὰς βουλὰς αὐτ, καὶ ἐπιστραφήτω πρὸς κύριον, καὶ
iniquus cogitatiões suas: & reuertatur
ἐλεηθήσεται. καὶ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἐπιπολὺ ἀφήσει
ad dñm & miserebitur eius: & ad deũ nostrũ
πετὰ vῆα. nõ esti sũt cogitatiões mee sicut cogitati
qm multus est ad ignoscendũ. Non enim cogita
ὁνοες vfe: neq; sũt vie vfe vie mee: dicit dñs:
tiones mee cogitationes vestre neq; vie vestre vie mee:
ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ ὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει
dicit dñs. Quia sicut exaltantur celi a terra:
vῆα mea a vijs vfis: cogitatiões vfe a
sic exaltate sunt vie mee a vijs vestris & cogitatiõibus mee
ὁδῶν μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τὰ διαλογισματα ὑμῶν ἀπὸ
a cogitationibus vestris. Et quo descendit imber
cogitatiõe mea: sicut esti descẽdat pluuia aut nix de
τῆς διανοίας μου. ὡς γὰρ ἂν καταβῇ ὑετὸς ἢ χιὼν ἐκ τ
& nix de celo: & illuc vltra non reuertat donec inebriet terrã: &
celo: nõ reuertat donec iebriet terrã: &
ὐρανοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποστραφῇ ἕως ἂν μεθύσῃ τὴν γῆν, καὶ
ifundit eã: & germinare eam facit: & dat semen serenti: & panẽ
gencret & germinet & det semẽ seminãti
ἐκτίκῃ καὶ ἐκβλαστήσῃ καὶ δῷ σπέρμα τῷ σπείροντι
comedenti: sic erit verbũ meũ
& panẽ ad comedẽdũ: sic erit verbũ meũ:
ὃν ἂν ἔρται ἐκ τοῦ στόματός μου, οὐ μὴ ἀποστραφῇ πρός
qd egredietur de ore meo. Non reuertet ad me vacuũ:
με κενὸν ἕως ἂν συντελεσθῇ ὅσα ἠθέλησα καὶ εὐοδώ
sed faciet quecunq; volui & pspe
σωτὰς ὁδοὺς σου καὶ τὰ ἐντάλματά μου. ἐν ταῖ ὑφροσύ
rabo vias tuas & pcepta mea. in eis leticia
egredietmini: & in gaudio deducemini. nã mõtes &
νῃ ἐξελεύσεσθε, καὶ ἐν χαρᾷ ἀχθήσεσθε. τὰ γὰρ ὄρη καὶ
colles exiliẽt expectãtes vos in gaudio &
οἱ βουνοὶ ἐξαλοῦνται προσδιέχόμενοι ὑμᾶς ἐν χαρᾷ καὶ
oia ligna agri applaudẽt ramis
πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐπικροτήσει τοῖς κλάδοις
& pro stipite vili ascẽdet cypariissus: & pro olit
καὶ ἀντὶ συβὴς ἀναβήσεται κυπάρισσος, ἀντὶ δὲ τῆς
consza ascendet myrte. & erit dñs in nomẽ
κονύζης ἀναβήσεται μυρσίνη· καὶ ἔσαι κύριος εἰς ὄνομα
& in signũ sempitnũ & nõ deficiet.
καὶ εἰς σημειον αἰώνιον καὶ οὐκ ἐκλείψει. Ca.56.

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

Hec dicit dñs: custodite iudiciũ & fa
Τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε κρίσιν, καὶ ποι
cite iustitiã. appropiquit saluare meã vt veni
εῖτε δικαιοσύνην· ἤγγικεν γὰρ σωτηρίόν μου τοῦ ἐλθεῖν
at: & mia mea vt reueleẽ. beat vir
καὶ τὸ ἔλεός μου ἀποκαλυφθῆναι· μακάριος ἀνὴρ
qui facit hec: & filius hominis qui ap
ὁ ποιῶν ταῦτα, καὶ ἄνθρωπος ὁ ἐπιλαμβανόμενος αὐτῶν, καὶ
prehendit istud. Custodiens sabbatũ ne polluat
custodiẽs sabbata nõ pfanare ea: & ser
illud: custodiẽs man? suas: ne faciat oẽ malũ. Et
φυλάσσων τὰ σάββατα μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ φυλατ
non dicat filius aduene
τόμενος τὰς χεῖρας αὐτοῦ μὴ ποιεῖν ἄσημα· μὴ λεγέτω ὁ ἀλ
qui adheret domino: nõ
λογενὴς ὁ προσκείμενος πρὸς κύριον λέγων, ἀφορισμῷ ἀφο
dicens. Separatione dividet me dominus? a
δίζει με κύριος ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ μὴ λεγέτω ὁ
populo suo. Et non dicat eunuchus: ecce ego
εὐνοῦχος, ὅτι ἐγώ εἰμι ξύλον ἠρόν, ὅτι τάδε λέγει κύ
lignũ aridum. Quia hec dicit dominus eunu
ριος τοῖς εὐνούχοις, ὅσοι ἂν φυλάξωσι τὰ σάββατά
chis: qui custodierint sabbata
mea: & elegerit q̃ ego volo: & tenuerint testa
μου, καὶ ἐκλέξωνται ἃ ἐγὼ θέλω, καὶ ἀντέχωνται τῆς δια
mẽti meũ: dabo eis in domo mea & in mu
θήκης μου, δώσω αὐτοῖς ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν τῷ τεί
ro meo locũ nobilẽ melioꝛ filiis & filiab?
χει μου τόπον ὀνομασὸν κρεῖττω υἱῶν καὶ θυγατέρων,
nomẽ sempiternũ dabo eis: & nõ deficiet
ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐκλείψει καὶ τοῖς
alienigenis additis dño seruire ei:
ἀλλογενέσι τοῖς προσκειμένοις κυρίῳ δουλεύειν αὐτῷ,
& diligere nomẽ eiꝰ vt sint ei in seruos
καὶ ἀγαπᾶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ εἶναι αὐτῷ εἰς δούλους
& ancillas: & oẽs custodientes sab
πάσας· καὶ πάντας τοὺς φυλασσομένους τὰ σάβ
bata mea vt nõ violent ea: & tenentes testa
βατά μου μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ ἀντεχομένους τῆς δια
mẽti mei: & ducã illos in mõte scũm meũ:
θήκης μου· καὶ ἀγάγω αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου,
& letificabo eos in domo orationis mee
καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τῆς προσευχῆς μου
holocausta eoꝝ & victime eoꝝ ac
τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν ἔσον
cepta sint acceptabiles sup altare
ται δεκτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου· ὁ γὰρ οἶκός μου οἶ
meũ. nã dom? mea
κος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἔιπεν
dom? orõnis vocabit cũctis gẽtib? dicit
κύριος κύριος ὁ συνάγων τοὺς διεσπαρμένους ἰσραὴλ,
dñs dñs cõgregãs dispersos israel
ἃ cõgregabo ad eũ cõgregationẽ. oẽs bestie
ὅτι συνάξω ἐπ' αὐτὸν συναγωγήν. πάντα τὰ θηρία τὰ
agreste venite comedite oẽs bestie syluẽ
ἄγρια δεῦτε φάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ
videte qñ excecati sũt oẽs nõ cognouerũt
ὅταν ἐξετυφλώθησαν πάντες οὐκ ἐγνωσαν.
vniuersi canes muti nõ poterũt latrare: somnian
πάντες κύνες ἄνεσοι οὐ δυνήσονται ὑλακτῆν, ἐνυπνια
tes lectũ amãtes ad dormitãdũ: & canes ipudẽ
ζόμενοι κοίτην φιλοῦντες ὑυσάξαι, καὶ οἱ κύνες ἀναι
tes ais nõ sciẽtes saturitatẽ: & sũt mali
δεῖς τῆ ψυχῆ οὐκ εἰσὶ ὅτες πλησμονήν, καὶ εἰσὶ ποιμενοὶ
nõ sciẽtes stelligẽtiã oẽs vias suas secu
οὐκ εἰδότες σύνεσιν. πάντες ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐξε
ti sunt vnꝰ disq scõm suã auaritiã si
κολούθησαν ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ πλεονέκτημα ἕ
mul a summitate eiꝰ venite sumam vinũ & ine
μα ἀπ' ἄκρου αὐτοῦ δεῦτε λάβωμεν οἶνον καὶ οἰνο
briemur ebrietate: & erit talis dies crastina
φλυγήσωμεν μέθη, καὶ ἔσαι τοιαύτη ἡμέρα ἄυριον
magna ꝑplius nimis.
μεγάλη μᾶλλον σφόδρα. Ca.57.

Trásla.B.Vie.

HEc dicit dominus.
Custodite iudicium & facite iustitiam: quia iuxta est
salus mea vt veniat & iu
stficia mea vt reueletur.
Beat vir qui facit hoc:
& filius hominis qui ap
prehendit istud. Custo
diens sabbatũ ne polluat
illud: custodiẽs man? suas: ne faciat oẽ malũ. Et
non dicat filius aduene
qui adheret domino: nõ
dicens. Separatione dividet me dominus a
populo suo. Et non dicat eunuchus: ecce ego
lignum aridum. Quia
hec dicit dominus eunu
chis: qui custo
dierint sabbata mea:
& elege
rint que ego volui & te
nuerint fedus meũ:
dabo eis in domo mea & in muris
meis locũ & nomẽ me
lius filiis & filiabus. No
men sempiternũ dabo eis:
quod nõ peribit. Et fi
lios aduene qui adherẽt
domino vt colant eum:
et diligant nomen eius:
vt sint ei in seruos: oẽm
custodientẽ sabbatũ ne
polluat illud: & tenẽtem
fedus meũ: adducã eos
in monte scm meũ:
& letificabo eos in domo
orationis mee.
holocausta
& victime eoꝝ placebũt
mihi sup altari meo: quia
domus mea dom? orõ
nis vocabitur cũctis po
pulis. Ait dominꝰ deus
qui congregat dispersos
israel. Adhuc congrega
bo ad eũ congregatos ei?.
Omnes bestie agri venite
ad deuorandũ vniuer
se bestie saltus. Specula
tores eius ceci
omnes: nescierunt vni
uersi canes muti non valentes latrare:
videntes vana: dormientes & amantes
somnia: & canes
impudentissimi nescie
runt saturitatem. Ipsi
pastores ignorauerunt
intelligentiam. Omnes
in viã suã declinauerũt:
vnusq ad auaricia suã
a summo vsq ad nouissi
mũ. Venite sumamus
vinũ: & ipleamur ebrie
tate: & erit sicut hodie:
sic & cras & multo am
plius. 57.

Cap.lvj.

כה אמר יהוה שמרו
מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה
יְשׁוּעָתִי לָבוא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת:
אַשְׁרֵי אֱנוש יַעֲשֶׂה זאת וּבֶן אָדָם
יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְלו
וְשֹׁמֵר יָדו מֵעֲשות כָּל רָע: וְאַל
יֹאמַר בֶּן הַנֵּכָר הַנִּלְוֶה אֶל יְהוָה
לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל
עַמּו וְאַל יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי
עֵץ יָבֵשׁ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת
שַׁבְּתותַי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי
וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי: וְנָתַתִּי לָהֶם
בְּבֵיתִי וּבְחומתַי יָד וָשֵׁם טוב מִבָּנִים
וּמִבָּנות שֵׁם עולָם אֶתֵּן לו אֲשֶׁר
לֹא יִכָּרֵת וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל
יְהוָה לְשָׁרְתו וּלְאָהֲבָה אֶת שֵׁם
יְהוָה לִהְיות לו לַעֲבָדִים כָּל
שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְלו וּמַחֲזִיקִים
בִּבְרִיתִי: וַהֲבִיאותִים אֶל הַר קָדְשִׁי
וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עולֹתֵיהֶם
וְזִבְחֵיהֶם לְרָצון עַל מִזְבְּחִי כִּי
בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים:
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי
יִשְׂרָאֵל עוד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו:
כָּל חַיְתו שָׂדַי אִתְּיו לֶאֱכל
כָּל חַיְתו בַּיָּעַר: צֹפָיו עִוְרִים
כֻּלָּם לֹא יָדְעוּ כֻּלָּם כְּלָבִים
אִלְּמִים לֹא יוכְלוּ לִנְבֹּחַ הֹזִים
שֹׁכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם: וְהַכְּלָבִים
עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְהֵמָּה
רֹעִים לֹא יָדְעוּ הָבִין כֻּלָּם
לְדַרְכָּם פָּנוּ אִישׁ לְבִצְעו מִקְצֵהוּ:
אֵתָיו אֶקְחָה יַיִן וְנִסְבָּאָה שֵׁכָר
וְיִהְיֶה כַּזֶּה יום מָחָר גָּדול
יֶתֶר מְאד:

Cap. lvij.

צַדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם עַל לֵב וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים אֵין
מִבֵּין כִּי מִפְּנֵי רָעָה נֶאֱסַף הַצַּדִּיק: יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל
מִשְׁכְּבוֹתָם הֹלֵךְ נְכֹחוֹ וְאַתֶּם קִרְבוּ הֵנָּה בְּנֵי עְנֵנָה זֶרַע מְנָאֵף וַתְּזֹנָה:
עַל מִי תִתְעַנְּגוּ עַל מִי תַרְחִיבוּ פֶּה תַּאֲרִיכוּ לָשׁוֹן הֲלוֹא אַתֶּם יִלְדֵי פֶשַׁע זֶרַע שֶׁקֶר:
הַנֶּחָמִים בָּאֵלִים תַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן שֹׁחֲטֵי הַיְלָדִים בַּנְּחָלִים תַּחַת סְעִפֵי
הַסְּלָעִים: בַּחֲלַקֵּי נַחַל חֶלְקֵךְ הֵם הֵם גּוֹרָלֵךְ גַּם לָהֶם שָׁפַכְתְּ נֶסֶךְ
הֶעֱלִית מִנְחָה הַעַל אֵלֶּה אֶנָּחֵם: עַל הַר גָּבֹהַּ וְנִשָּׂא שַׂמְתְּ מִשְׁכָּבֵךְ
גַּם שָׁם עָלִית לִזְבֹּחַ זָבַחַ: וְאַחַר הַדֶּלֶת וְהַמְּזוּזָה שַׂמְתְּ זִכָּרוֹנֵךְ
כִּי מֵאִתִּי גָלִית וַתַּעֲלִי הִרְחַבְתְּ מִשְׁכָּבֵךְ וַתִּכְרֹת לָךְ מֵהֶם אָהַבְתְּ
מִשְׁכָּבָם יָד חָזִית: וַתֵּשְׁרִי לַמֶּלֶךְ בַּשְּׁמָן וַתַּרְבִּי רִקָּחֵיךְ וַתִּשְׁלְחִי
צִירַיִךְ עַד מֶרְחָק וַתַּשְׁפִּילִי עַד שְׁאוֹל: בְּרֹב דַּרְכֵּךְ נִלְאֵית לֹא אָמַרְתְּ
כֹּאוֹשׁ חַיַּת יָדֵךְ מָצָאת עַל כֵּן לֹא זָעַרְתְּ: וְאֶת מִי דָּאַגְתְּ וַתִּירְאִי
כִּי תְכַזְּבִי וְאוֹתִי לֹא זָכַרְתְּ לֹא שַׂמְתְּ עַל לֵבֵךְ הֲלֹא אֲנִי מֵחָשָׁה
וּמֵעֹלָם וְאוֹתִי לֹא תִירָאִי: אֲנִי אַגִּיד צִדְקָתֵךְ וְאֶת מַעֲשַׂיִךְ וְלֹא
יוֹעִילוּךְ: בְּזַעֲקֵךְ יַצִּילֵךְ קִבּוּצַיִךְ וְאֶת כֻּלָּם יִשָּׂא רוּחַ יִקַּח הָבֶל
וְהַחוֹסֶה בִּי יִנְחַל אֶרֶץ וְיִירַשׁ הַר קָדְשִׁי: וְאֹמַר סֹלּוּ סֹלּוּ פַּנּוּ דָּרֶךְ
הָרִימוּ מִכְשׁוֹל מִדֶּרֶךְ עַמִּי: כִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֹׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ
שְׁמוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכֹּן וְאֶת

Cap. lvij.

Vstus perit: & non est qui recogitet ꝏ in corde suo: & viri mi sericordie colliguntur: qa nō est q intelligat. A facie eni malicie collectus est iustus. Veniat pax: requiescat in ꝏꝏꝏꝏꝏ cubili suo: q ambulauit in directiõe sua. Vos aũt accedite huc filii augu ratricis: semẽ adulteri & fornicarie. Sup quẽ lusistis! Sup quẽ dilatastis os: & eiecastis linguam: Nunquid non vos ꝏ filii sceleste: semen men dax? Qui consolamini ꝏ in dus subter oẽ lignũ frondosum immolates paruulos in torrẽtibus subter eminentes ꝏ petras. In partibus torrentis pars tua: hec ꝏ est fors tua. Et ipsis effudisti libamen: ꝏꝏꝏ obtulisti sacrificiũ. Nũqd sup his nõ idignabor? Sup monte excelsum & sublimẽ posuisti cubile tuũ: & illuc ascendisti vt immolares hostias. Et post ostium & retro postem posuisti memorale tuũ qa iuxta me discooperuisti & ascendisti cubile tuũ: & dilatasti cubile tuũ: & pepigisti cis fedus. Dilexisti stratum eorum manu apta: & ornasti te regi vnguento: & multiplicasti pigmenta tua. Misisti legatos tuos procul & humiliata es vsq ad ꝏ inferos. In multitudine vie tue laborasti: nec dixisti: quiescã. Vitã manu tue inuenisti. Propterea non rogasti. Pro quo follicita timuisti: ꝏꝏ quia mentita es: & mei non es recordata: neq; cogitasti in corde tuo: quia ego tacens ꝏꝏ & quasi nõn videns: & mei oblita es. Ego aũtẽ annunciabo iusticiam tuam: & opera tua non pderũt tibi: cũ clamaueris liberent te cõgregati tui. Et omnes eos auferet ventus: tollet aura. Qui aũt fiduciã hẽt mei: hereditabit terrã & possidebit montẽ scm meũ: & dicã: Viã facite: pbete iter: declinate de semita auferte offendicula de via ppli mei. Quia hec dicit excelsus & sublimis habitãs eternitatẽ: & scm nomẽ eius in excelso & in sancto habitãs: & cuꝫ

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

Ιδετε ὡς ὁ δίκαιος ἀπώλετο, καὶ οὐδεὶς ὀνήσ-
εται τῇ καρδίᾳ· καὶ ἄνδρες δίκαιοι αἴρονται, καὶ οὐδεὶς συνίησιν
ὅτι ἀπὸ προσώπου ἀδικίας ἦρται ὁ δίκαιος· ἔσται
δὲ ἐν εἰρήνῃ ἡ ταφὴ αὐτοῦ, ἦρται ἐκ μέσου· ὑμεῖς δὲ προσα-
γάγετε ὧδε υἱοὶ ἄνομοι σπέρμα μοιχῶν καὶ πόρνης· ἐν
τίνι ἐντρυφήσατε; καὶ ἐπὶ τίνα ἀνοίξατε τὸ στόμα ὑμῶν;
καὶ ἐπὶ τίνα ἐκχαλάσατε τὴν γλῶσσαν ὑμῶν; οὐχὶ ὑμεῖς
τέκνα ἀπωλείας, σπέρμα ἄτιμον; οἱ παρακαλοῦντες
εἰδώλοις ὑπὸ δένδρα δασέα, σφάζοντες τὰ τέκ-
να ὑπὸ τὰς ἐξοχὰς τῶν πετρῶν· ἐκλείς
σου ἡ μερίς, οὗτός σου ὁ κλῆρος, κἀκείνοις ἐξέχεας σπον-
δάς, καὶ τούτοις ἀνήνεγκας θυσίας· ἐπὶ τούτοις οὐκ
ὀργισθήσομαι λέγει κύριος· ἐπὶ ὄρος ὑψηλὸν καὶ μετέω-
ρον ἐκεῖ σου ἡ κοίτη καὶ ἐκεῖ ἀνεβίβασας θύσαι θυσίας
σου· καὶ ὀπίσω τῶν σαμῶν τῆς θύρας σου ἔθηκας μνη-
μόσυνά σου· ἐλογίσθης, ὅτι ἐὰν ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ πλεῖόν τι
ποιήσεις· ἐπλήθυνας τοὺς κοιμωμένους μετὰ σοῦ, καὶ ἐπλά-
τυνας τὴν πορνείαν σου μετ' αὐτῶν, καὶ πολλοὺς ἐκόπι-
σας ἕως ᾅδου τῆς ὁδοῦ σου· ἐκοπίασας τῷ πλήθει
τῆς ὁδοῦ σου, καὶ οὐκ εἶπας· ἀνάπαυσις οὕτως ἐστίν·
ἐκρατήθη ἡ ἰσχύς σου, διὰ τοῦτο οὐ κατεδιώ-
ξω. καὶ ἐφοβήθης καὶ ἐπτοήθης ἀπὸ προσώπου μου, καὶ
οὐκ ἐμνήσθης μου, οὐδὲ ἔλαβές με εἰς τὴν διάνοιάν
σου, οὐδὲ εἶς τὴν καρδίαν σου. καὶ ἐγὼ σε εἶδον πα-
λαι· καὶ ἐγὼ σε ἀπαγγελῶ τὴν δι-
καιοσύνην σου, καὶ τὰ κακά σου οὐκ ὠφελήσουσί σοι, ὅτ' ἂν
κλαυσθῇς κραυγάσει σε ἐν τῇ θλίψει σου· τούτους
πάντας ἄνεμος λήψεται καὶ ἀτμὶς αἴρει καταγίς· ὁ δὲ
ἐλπίζων ἐπ' ἐμοὶ κληρονομήσει γῆν καὶ κληρονομήσει
τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου· καὶ ἐροῦσι, καθαρίσατε ἀπὸ πρό-
σωπου αὐτοῦ ὁδούς, καὶ ἄρατε σκῶλα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
τοῦ λαοῦ μου· ταῦτα λέγει κύριος ὁ ὕψιστος ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοι-
κῶν ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος, καὶ

Trãsla.B.Vie.

contrito & humili spiritu: vt viuificet spiritũ humiliũ & viuificet cor contritorum. ꝏꝏꝏꝏꝏ Non eni in sempiternũ litigabo: neq; vsq; ad finem irascar: q spiritus a facie mea egredietur: & flatus ego facia. Propter iniquitatẽ auaricie ei ira tus fui: & percussi eũ. Abscondi & indignatus sum. Et abiit vagus in via cordis sui. Vias eius vidi & sanaui eum: & reddidi eum & reddidi ꝏ cõsolationes ipsi & lugẽtibus eius. Creaui fructũ labiorum pacem: pacẽ eĩ qui longe est: ꝏꝏꝏꝏ & qui prope dixit domino & sanaui eum. ꝏꝏꝏ Impii autẽ quasi mare feruens quod quiescere nõ potest: & redundant fluctus eius in conculcationẽ & lutum. Non est pax ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ impis: dicit deus meus.

58.

Lama ne cesses: q si tuba ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ exalta vocẽ tuã: & annũcia ppl'o meo scelera eorũ: & domui iacob pctã eorũ. Me etenim de die in diẽ querũt & scire vias meas volũt quasi gẽs que iusticiam fecerit & que iudicium dei sui ꝏ non dereliquit. Rogant me iudicia iustície: & ꝏ appropinquare deo vocant. Quare ieiunauimus & nõ aspexisti: humiliauimus aias nras & nescisti. Ecce in die ieiunii vestri inuenitur volũtas vra & oẽs debitores vros repetitis. Ecce ad lites & ad cõtentiões ieiunatis: & percutitis pugno impie. Nolite ieiunare sicut vos q ad hãc diẽ vt audiatur in excelso clamor vester. Nunqd tale est ieiunium qd elegi per diẽ affligere homine animã suã. Nũqd contorgere qsi circulũ caput suũ: & saccũ & cinerem sternere? Nunqd istud vocabis ieiunium: & diẽ acceptabilẽ dño? Nõ ne hoc est magis ieiunium qd elegi. Dissolue colligationes ipietatis solue fasciculos deprimẽtes. Dimitte eos q cõfracti sunt liberos: & oẽ onus dirupe. Frange esurienti panẽ tuũ: & egenos vagos q induc in domum tuam. Cum videris nudum ꝏ

Ter.he.Esa.lviij.

דַּבֵּא וְשִׁפַּל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ
שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים: כִּי
לֹא לְעוֹלָם אָרִיב וְלֹא לְנֵצַח
אֶקְצוֹף כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יֵעָטוֹף
וּנְשָׁמוֹת אֲנִי עָשִׂיתִי: בַּעֲוֹן בִּצְעוֹ
קָצַפְתִּי וָאַךֵּהוּ הַסְתֵּר וְאֶקְצֹף
וַיֵּלֶךְ שׁוֹבָב בְּדֶרֶךְ לִבּוֹ: דְּרָכָיו
רָאִיתִי וְאֶרְפָּאֵהוּ וְאַנְחֵהוּ וַאֲשַׁלֵּם
נִחוּמִים לוֹ וְלַאֲבֵלָיו: בּוֹרֵא נִיב
שְׂפָתָיִם שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק
וְלַקָּרוֹב אָמַר יְהוָה וּרְפָאתִיו:
וְרִשָּׁעִים כַּיָּם נִגָּרֵשׁ כִּי הַשְׁקֵט
לֹא יוּכָל וְיִגְרְשׁוּ מֵימָיו רֶפֶשׁ
וָטִיט: אֵין שָׁלוֹם אָמַר אֱלֹהַי
לָרְשָׁעִים:

Cap. lviij

קְרָא גָּרוֹן אַל תַּחְשֹׂךְ כַּשּׁוֹפָר
הָרֵם קוֹלֶךָ וְהַגֵּד עַמִּי פִּשְׁעָם
וּלְבֵית יַעֲקֹב חַטֹּאתָם: וְאוֹתִי יוֹם יוֹם
יִדְרֹשׁוּן וְדַעַת דְּרָכַי יֶחְפָּצוּן כְּגוֹי
אֲשֶׁר צְדָקָה עָשָׂה וּמִשְׁפַּט אֱלֹהָיו
לֹא עָזָב יִשְׁאָלוּנִי מִשְׁפְּטֵי צֶדֶק
קִרְבַת אֱלֹהִים יֶחְפָּצוּן: לָמָּה צַמְנוּ
וְלֹא רָאִיתָ עִנִּינוּ נַפְשֵׁנוּ וְלֹא תֵדָע
הֵן בְּיוֹם צֹמְכֶם תִּמְצְאוּ חֵפֶץ וְכָל
מַצֵּא עַצַּבֵּיכֶם תְּנַגֹּשׂוּ: הֵן לְרִיב וּמַצָּה
תָּצוּמוּ וְלַהַכּוֹת גְּאֻרַף רָשַׁע לֹא
תָצוּמוּ כַּיּוֹם לְהַשְׁמִיעַ בַּמָּרוֹם
קוֹלֶכֶם: הֲכָזֶה יִהְיֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ יוֹם
עִנּוֹת אָדָם נַפְשׁוֹ הֲלָכֹף כְּאֲגמֹן
רֹאשׁוֹ וְשַׂק וָאֵפֶר יַצִּיעַ הֲלָזֶה תִּקְרָא
צוֹם וְיוֹם רָצוֹן לַיהוָה: הֲלוֹא זֶה
צוֹם אֶבְחָרֵהוּ פַּתֵּחַ חַרְצֻבּוֹת רֶשַׁע
הַתֵּר אֲגֻדּוֹת מוֹטָה וְשַׁלַּח רְצוּצִים
חָפְשִׁים וְכָל מוֹטָה תְּנַתֵּקוּ: הֲלוֹא
פָרֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ וַעֲנִיִּים
מְרוּדִים תָּבִיא בָּיִת כִּי תִרְאֶה עָרֹם

וְכִסִּיתִי כְמַבָּשָׁרֵךְ לֹא תִתְעַלָּם כִּסֵּה עֲלָם
אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֵךְ וַארֻכָתֵךְ בָּקַע
מְהֵרָה תִצְמָח וְיַהֲלֹךְ לְפָנַיִךְ צִדְקֵךְ צָמַח פָּנָה
כְּבוֹד יְהוָה יַאַסְפֶךָ: אָז תִּקְרָא כָּבַד אָסַף
יְהוָה יַעֲנֶה תְּשַׁוַּע וְיֹאמַר הִנֵּנִי קָרָא עָנָה
אִם תָּסִיר מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שִׁלַּח סוּר
אֶצְבַּע וְדֹבֶר אָוֶן: וְתַפֵּק לָרָעֵב נַפְשֶׁךָ וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ וְזָרַח צָבַע פּוּךְ עָנָה שָׁבַע
בַּחֹשֶׁךְ אוֹרֶךָ וַאֲפֵלָתְךָ כַּצָּהֳרָיִם:
וְנָחֲךָ יְהוָה תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ נָחָה תָּמַד
בְּצַחֲצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמֹתֶיךָ יַחֲלִיץ צָחַח
וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם חָלַץ הָיָה
אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו: וְבָנוּ צָצָא כָּזַב מִי בָּנָה
מִמְּךָ חָרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי דוֹר
וְדוֹר תָּקוֹמֵם וְקָרָא לְךָ גֹדֵר יָסַד קוּם
הַכָּרֶץ מְשׁוֹבֵב נְתִיבוֹת לָשָׁבֶת: אִם שׁוּב שָׁבַב שׁוּב
תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ עָשָׂה
בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג
לִקְדוֹשׁ יְהוָה מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ קָדַשׁ כָּבַד
מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר: אָז תִּתְעַנַּג עַל יְהוָה עָנַג
וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִי יְהוָה דִּבֵּר: רָכַב בָּמָה אָכַל פֶּה

Cap.lix. הֵן לֹא קָצְרָה יַד יְהוָה מֵהוֹשִׁיעַ וְלֹא כָבְדָה יָשַׁע
אָזְנוֹ מִשְּׁמוֹעַ: כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּלִים בֵּינֵכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם שָׁמַע הָיָה בָּדַל
וְחַטֹּאותֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָּנִים מִכֶּם סָתַר פָּנָה
מִשְּׁמוֹעַ: כִּי כַפֵּיכֶם נְגֹאֲלוּ בַדָּם כָּפַף נָגַל
וְאֶצְבְּעוֹתֵיכֶם בָּעָוֹן שִׂפְתוֹתֵיכֶם דִּבְּרוּ שֶׁקֶר לְשׁוֹנְכֶם עַוְלָה תֶּהְגֶּה: צָבַע שָׂפָה
אֵין קֹרֵא בְצֶדֶק וְאֵין נִשְׁפָּט לָשׁוֹן הָגָה
בָּטֶחָה וְדֹבְרֵי שָׁוְא הָרוֹ עָמָל וְהוֹלִיד אָוֶן: בָּטַח שָׁוְא
בֵּיצֵי צְפָעוֹנִי בָּקָעוּ וְקוּרֵי עַכָּבִישׁ יַאֲרֹגוּ צֶפַע עָכַשׁ
הָאֹכֵל מִבֵּיצֵיהֶם יָמוּת וְהַזּוֹרֶה מָוַת זָרָה

'operi eum:"& carnem tu
am'ne'desperis. ∞∞∞
'Tunc'erũpet'põ qñ mane
'lumen tuũ'& sanitas tua
'citi'orietur.'Et antelibit
'faciem tuã'iustícia tua &
'gloria'domini'colliget
te."Tunc'inuocabis: ∞
'& dñs'exaudiet:'clama-
bis'& dicet'ecce adsum.
"Si'abstuleris'de medio
tui'cathenã: & desieris'ex
tẽdere'digitũ:'& loqui qđ
'nõ pdest.'Cuꝫ effuderis
'esurienꝫanimã tuã:"& ani
mam'afflictã'repleueris:
'orietur"in tenebris" lux
tua:'& tenebre tue erunt
'sicut meridies'Et requiẽ
tibi dabit'dñs'semp:'&
iplebit"splẽdoribus'aiam
tuã:'& ossa tua'liberabit.
'Et eris'qñ hortus'irrigu
us:'& sicut fons'aquarũ
'cui'nõ'deficient'aque.
'Et edificabuntur ∞∞∞
'in te"'deserta" seculorum
'fundamenta'gñationis
'& generatiõis'suscitabis.
'Et vocaberis'edificator
'sepiuꝫ:'auertẽs'semitas
'in quietem.'Si ∞∞∞∞∞∞
'auerteris'a sabbato'pe-
dem tuũ'facere'volũtate
tuã'in die'sctõ meo:'& vo
caueris'sabbatũ"delicatũ
& 'sanctũ'domini'glorio
sum:'& glorificaueris eũ
'dum nõ facis'vias tuas:
& 'nõ inuenitur"volũtas
tua'vt loqris'sermonẽ'tũc
'delectaberis'supẽ'dño:
'& sustollam te'super'alti
tudines'terre: ∞∞∞∞∞∞∞
& cibabo te'hereditate
'iacob'patris tui." Os'ei
'dñi'locutũ est. 59.

Cap.lix. Ecce'non ∞∞∞∞∞∞
'est abbreuiata'ma-
nus'dñi'vt saluare neqꝫat:
'neq'aggrauata ẽ 'auris
eius'vt nõ exaudiat: ' sed
"iniqtates vre'diuisetunt
'inter vos' & 'deũ vestrũ:
'& peccata vra" absconde
runt 'faciem eius'a vobis
'ne exaudiret.'Manus'ei
'vre'pollute sunt'sangui
ne:'& digiti vestri'iniqui-
tate.'Labia vestra ∞∞∞∞
'locuta sunt'mendaciũ:&
'ligua vra'iniqtatẽ"fatur.
"Non est'qui inuocet'iu
sticiã:'neq est qui iudicet
'vere:fed'cõfidũt"in'nihi
li:'& loquũtur'vanitates.
'Conceperunt'laborẽ'&
peperunt'iniqtatẽ.'Ouа
aspidũ'ruperũt:'& telas
'aranee'texuerunt.'Qui
comederit'de ouis corũ
"morietur:'Qđ cõfotũ

operi: ꝛ a domesticis seminis tui ne
περιβλεπε, καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τοῦ σώματός σου οὐχ
ὑπερίδηις.τὸτε ἐρράγησεται ὁ πρῶϊμος ὁ φῶς σου, καὶ
sanitates tue cito orient. ꝛ præibit an
τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ. καὶ προπορεύσεται ἔμ
te te iustitia tua ꝛ glia dei circũdã
προδίη σου ὁ δικαιοσύνη σου καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ περιστ
bit te. tũc clamabis:ꝛ dñs exaudiet te: adhuc lo
λεῖ σε.τότε βοήσει, καὶ ὁ κύριος ἐισακούσεταί σου, ἔτι λα
quẽte te dicet: ecce adsum. si abstuleris a te
λοῦτός σου ἑρεῖ, ἰδοὺ παρειμι. ἐὰν ἀφέλης ἀπὸ σοῦ
colligatione ꝛ ordinatione ꝛ verbũ murmurationẽs: ꝛ
σύνδεσμον καὶ χειροτονίαν καὶ ῥῆμα γογγισμοῦ, καὶ
dederis esurienti panẽ:ex alia tua:ꝛ aiam humilia
δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον σου,ἐκ ψυχῆς σου, καὶ ψυχὴν τεταπει
tã saturaueris: tũc orietꝫ in tenebris lumẽ
νωμένην ἐμπλήσης, τότε ἀνατελεῖ ἐν σκότει τὸ φῶς
tuũ: ꝛ tenebre tue sicut meridies: ꝛ requiẽ
σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία, καὶ ἔσαι ὁ θεός
tui' tecũ- semp. ꝛ iplebit sicut
σου μετὰ σοῦ διαπαντός. καὶ ἐμπλησθήσῃ καθάπερ
desiderat aia tua: ꝛ ossa tua pinguescẽt.
ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ τὰ ὀστᾶ σου πιανθήσεται.
ꝛ erũt sicut hortus irrigu
ꝛ ἔσαι ὡς κῆπος μεθύων · καὶ ὡς πηγή, ἧς μὴ ἐξέλι=
ruit aqua ꝛ edificabunt tibi deserta secula:
πειν ὕδωρ καὶ οἰκοδομηθήσονται σοι αἱ ἔρημοι αἰώνιοι,
ꝛ erũt
ἔσαι μέτα σοῦ ἡ ἐρήμια ἡμῶν · καὶ καλ
berto ẽdificatore macerias: ꝛ lapides ꝺ ī me-
θήσει οἰκοδόμος φραγμοὺς, καὶ τοὺς λίθους τοὺς ἀπαμὶ
dio semitas' dẽcere facies. si auerteris pedẽ
σου τῶν τρίβων ποιήσεις. ἐὰν ἀποστρέψῃς τὸν πόδα σου
tuũ a sabbatis vt nõ facias' volũtates
σου ἀπὸ τῶν σαββάτων τοῦ μὴ ποιεῖν τὰ θελήματά
tuas in die sctã: ꝛ vocabis sabbata delí
σου ἐν ἡμέρα τῇ ἁγίᾳ, καὶ καλέσεις τὰ σάββατα τρυ
cata sctã deo tuo: nõ tolles pedẽ tuũ ad o-
φερὰ ἁγία τῷ θεῷ σου, οὐκ ἀρεῖς τὸν πόδα σου ἐπ'ἔρ
pus:neq loqris verbũ' in ira de ore tuo:
γω, οὐδὲ λαλήσεις λόγον ἐν ὀργῇ ἐκ τοῦ στόματός σου,
ꝛ eris cõfidens sup dñm: ꝛ eleuabit te sup
καὶ ἔσῃ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον,καὶ ἀναβιβάσει σε ἐπὶ τὰ
bona terre: ꝛ cibabit te hereditate iacob
ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ ψωμιεῖ σε τὴν κληρονομίαν ἰακὼβ τ
pris tui. nã os dñi locutũ est hec.
πατρός σου. τὸ γὰρ στόμα τοῦ κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα.

C.59. A

Dnd nõ põt' man' dñi saluos facere:aut aggra
Μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χεὶρ κυρίου τοῦ σῶσαι, ἢ ἐβάρυ
nata ẽ auris ei' ꝛ nõ exaudiat? sed pcã
νεν τὸ ὦς αὐτοῦ μὴ εἰσακοῦσαι; ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα ℈.50.a.
vra separãt iter vos ꝛ deũ:ꝛ pter pecca Hu.11.
ὑμῶν διῳῶσιν ἀναμέσον ὑμῶν καὶ τ θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρ c
ta vra auertit faciẽ suã a vobis: ne nõ
τίας ὑμῶν ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτ ἀφ'ὑμῶν, τοῦ μὴ
misereat. nã man' vre pollute sanguine: ꝛ
ἐλεῆσαι. αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν μεμολυσμέναι αἵματι, καὶ ℈.3.i.d.
digiti vri pctis: at labia vra loquuta
οἱ δάκτυλοι ὑμῶν ἁμαρτίας, τὰ δὲ χείλη ὑμῶν ἐλάλη=
sũt iniqtatẽ:ꝛ lingua vra iustitiã meditabat. null'
σαν ἀνομίαν, καὶ ἡ γλῶσσα ὑμῶν ἀδικίαν ἐμελέτα · οὐθεὶς
loquit iusta: neq est iudiciũ verũ. cõfidũt in
λαλεῖ δίκαια, οὐδὲ ἔστι κρίσις ἀληθινὴ · πεποίθασιν ἐπὶ
vanis ꝛ loquũt vana:ꝛ parturiũt dolorẽ ꝛ gene- Job.15
ματαίοις καὶ λαλοῦσι κενά, ὅτι κύουσι φόνον καὶ τίκτου d.
rãt iniqtatẽ.ouа aspidũ fregerũt ꝛ telã aranee te
σιν ἀνομίαν · ὠὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν καὶ ἱστὸν ἀράχνης ὑφαί
xunt. ꝛ q voluerit de ouis eorũ comedere: franges
νουσιν · καὶ ὁ μέλλων τῶν ὠῶν αὐτῶν φαγεῖν, συντρί=φας

ρετιλατὰ:repperit ꝛ in ipso regulũ. tela eoꝝ nõ
B ὑφανοῦσιν, ἔυρεν γὰρ ἐν αὐτῷ βασιλίσκου ὑφὸς αὐτῶν οὐκ
erũt in vestimẽtũ: neq operiẽt ab operi-
pro. ἔσαι εἰς ἱμάτιον, οὐ δὲ μὴ περιβάλωνται ἀπὸ τῶν ἔρ=
1.d. bus suis. nã opa eoꝝ opa iniqtatis: at pe-
γων αὐτῶν · τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἔργα ἀνομίας, ὁι δὲ πόδ
des eoꝝ ad malitiã' currũt velocẽs ad effũdẽdũ
ὅες αὐτῶν ἐπὶ πονηρίαν τρέχουσιν ταχινοὶ ἐκχέαι
sanguinẽ:ꝛ cogitatões eoꝝ cogitatões stultor.
αἷμα, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν διαλογισμοὶ ἀφρόνων.
cõtritio ꝛ miseria in vijs eoꝝ: ꝛ
σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ
viã pacis nõ cognouerũt:ꝛ nõ est iudiciũ in
ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔιδασιν, καὶ οὐκ ἔστι κρίσις ἐν ταῖς
vijs eoꝝ. nã femine eoꝝ puerse: ãg tras
ὁδοῖς αὐτῶν · αἱ γὰρ τρίβοι αὐτῶν διεστραμμέναι, αἱ δὲ ὁδοὶ
scũt: ꝛ nescĩt pacẽ. ꝑpter hoc recessit iudi
αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔιδασιν εἰρήνην · διὰ τοῦτο ἀπέστη κρίσις
ciũ ab eis: ꝛ nõ apphẽdit eos iustícia.
σις ἀπ'αὐτῶν, καὶ δικαιοσύνη οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτούς · ὑπο=
expectauit' illis lucẽ facta ẽ eis tenebra: ꝑto-
μείναντες σκότος ἐγένετο αὐτοῖς φῶς · ἐνέμειναν ἐν σκότει, καὶ οὐ
lates lucẽ in tenebris' ãbulauerũt. palpa-
μὴ ἴδωσιν φέγγος. ἐπλανήθησαν ὡσεὶ τυφλοὶ ὁδὸν ἀνόμων,
bũt sicut cęci' parietẽ:ꝛ q̃si nõ exitũs' oculis
καὶ ὡς ἀσεβεῖς ἐν μεσούσῃ ἡμέρᾳ ἐσκοτωμένοι ἐν μεσημβρίᾳ,
attrectabũt' cadẽt in meridie: q̃si in nocte:ꝛ
ὡς νεκροὶ ἐν ἀφανεῖ ἐν ἀφανεῖ ἐν ἀφανεῖ.
ſ mortẽtes gemẽt: q̃si ursus ꝛ q̃si colũba parit
ὡς ἄρκος ἐμενετήσομεν καὶ ὡς περιστερὰ ἀπαλὰ ἀπαλὰ
ãbulabũt. expectauim' iudiciũ:ꝛ nõ erit' salus. longe
ἐμενετήσαμεν κρίσιν, καὶ οὐκ ἔστι σωτηρία · μακρὰν
recessit a nobis:multa ẽi nfa iniqtatẽs ī cõspectu tuo:
ἀφέστηκεν ἀφ'ἡμῶν, πολλαὶ γὰρ ἡμῶν αἱ ἀνομίαι ἐναντίον σου,
ꝛ pcã nfa reiterũt nobis. nã iniqtates
καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν · αἱ γὰρ ἀνομίαι
nfe in nobis:ꝛ iniquitatẽs nfas cognouim'.
ἡμῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τὰ ἀδικήματα ἡμῶν ἔγνωμεν. ἠσεβή
egim' ꝛ mẽtiti sum'. ꝛ recessim' a deo no
σαμεν καὶ ἐψευσάμεθα καὶ ἀπέστημεν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡ=
stro: loquuti sum' iniqua: ꝛ iobedientes fuim':pcpim':
μῶν, ἐλαλήσαμεν ἄδικα, καὶ ὑπεθήσαμεν, ἐκύομεν,
ꝛ meditati sum' de corde nfo verba iniqua:
καὶ ἐμελετήσαμεν ἀπὸ καρδίας ἡμῶν λόγους ἀδίκους,
ꝛ recessim' a iudicio:ꝛ instícia lõge
καὶ ἀπεστήσαμεν ἀπὸ τῆς κρίσεως, καὶ ἡ δικαιοσύνη μακρὰν
stetit: q: cõsumpta ẽ in vijs eoꝝ veri
ἀφέστηκεν, ὅτι κατεπαλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλή=
tas: ꝛ p rectũ iter nõ potuerũt trãsire ꝛ veritas
θεια, καὶ δι'ὑβρίσεως οὐκ ἠδύναντο διελθεῖν καὶ ἡ ἀλήθεια
sublata ẽ: ꝛ trãsluterũt mentẽ suã vti intelligeret.
ἤρθη, καὶ μετέστησαν τὴν διάνοιαν αὐτῶν τοῦ συνιέναι.
ꝛ vidit dñs: ꝛ nõ placuit ei: q̃m nõ erat iudiciũ.
καὶ εἶδε κύριος, καὶ οὐκ ἤρεσεν αὐτῷ, ὅτι οὐκ ἦν κρίσις.
ꝛ vidit: ꝛ nõ erat vir: ꝛ cõsiderauit ꝛ nõ erat
καὶ εἶδεν, καὶ οὐκ ἦν ἀνήρ, καὶ κατενόησεν καὶ οὐκ ἦν
defensor: ꝛ vltus est eos brachio sup:
ὁ ἀντιλήφόμενος, καὶ ἐμύναρο αὐτοὺς τῷ βραχίονι αὐτ
ꝛ nia sustẽtauit. ꝛ indut' est iusti
καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐσηρίξατο · καὶ ἐνεδύσαρο δικαιο
cią q̃si lorica: ꝛ circũposuit galeã salu
σύνην ὡς θώρακα, καὶ περιέθετο περικεφαλαίαν σω
tis in capite: ꝛ circũdat' est vestimẽto vi-
ἐφ. 6 τηρίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ περιβάλετο ἱμάτιον ἐκ
c dicte: ꝛ pallio q̃si redditur' retri
ι.Tess δικήσεως, καὶ τὸ περιβόλαιον ὡς ἀνταποδώσων ἀντα
5.b. butionẽ oppʒobriũ aduersarijs. ꝛ time
ποδόσιν ὀργὴν τοῖς ὑπεναντίοις · καὶ φοβηθήσον
bũt q̃ ab occidẽte nomẽ
ται οἱ ἀπὸ δυσμῶν τὸ ὄνομα

Pritiua.heb. Ter.he.Esa.lxj. Pritiua.heb.

Trasla.B.Vie. Trasla.gre.lxx.cũinter.lati. Trasla.B.Vie.

Trasla.B.Vie. Trasla.Gre.lxx.cũinterp.latina.

Pritiua.heb. Ter.he.Esa.lxi.

Cap.lxi.

Cap.lx.

לֵיהוָה יוֹם נָקָם לֵאלֹהֵינוּ לְנַחֵם
כָּל אֲבֵלִים: לָשׂוּם לַאֲבֵלֵי צִיּוֹן
לָתֵת לָהֶם פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר שֶׁמֶן
שָׂשׂוֹן תַּחַת אֵבֶל מַעֲטֵה תְהִלָּה תַּחַת
רוּחַ כֵּהָה וְקָרְאָ לָהֶם אֵילֵי הַצֶּדֶק
מַטַּע יְהוָה לְהִתְפָּאֵר: וּבָנוּ חָרְבוֹת
עוֹלָם שִׁמְמוֹת רִאשֹׁנִים יְקוֹמֵמוּ
וְחִדְּשׁוּ עָרֵי חׇרְבׇ שִׁמְמוֹת דּוֹר וְדוֹר:
וְעָמְדוּ זָרִים וְרָעוּ צֹאנְכֶם וּבְנֵי
נֵכָר אִכָּרֵיכֶם וְכֹרְמֵיכֶם: וְאַתֶּם
כֹּהֲנֵי יְהוָה תִּקָּרְאוּ מְשָׁרְתֵי אֱלֹהֵינוּ
יֵאָמֵר לָכֶם חֵיל גּוֹיִם תֹּאכֵלוּ
וּבְכְבוֹדָם תִּתְיַמָּרוּ: תַּחַת בָּשְׁתְּכֶם
מִשְׁנֶה וְכלמה רננו חלקם לכן
בְּאַרְצָם מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ שִׂמְחַת
עוֹלָם תִּהְיֶה לָהֶם: כִּי אֲנִי יְהוָה
אֹהֵב מִשְׁפָּט שֹׂנֵא גָזֵל בְּעוֹלָה
וְנָתַתִּי פְעֻלָּתָם בֶּאֱמֶת וּבְרִית
עוֹלָם אֶכְרֹת לָהֶם: וְנוֹדָע בַּגּוֹיִם
זַרְעָם וְצֶאֱצָאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים
כָּל רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע
בֵּרַךְ יְהוָה שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּיהוָה
תָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹהַי כִּי הִלְבִּישַׁנִי
בִּגְדֵי יֶשַׁע מְעִיל צְדָקָה יַעְטֵנִי
כֶּחָתָן יְכַהֵן פְּאֵר וְכַכַּלָּה תַּעְדֶּה
כְלִיהָ: כִּי כָאֶרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ
וּכְגִנָּה זְרוּעֶיהָ תַצְמִיחַ כֵּן אֲדֹנָי
יְהוִה יַצְמִיחַ צְדָקָה וּתְהִלָּה נֶגֶד
כָּל הַגּוֹיִם:

Cap.lxij.

לְמַעַן צִיּוֹן לֹא אֶחֱשֶׁה
וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַ͏ִם לֹא אֶשְׁקוֹט עַד
יֵצֵא כַּנֹּגַהּ צִדְקָהּ וישועתה
כְּלַפִּיד יִבָּעֵר: וְרָאוּ גוֹיִם צִדְקֵךְ וְכָל
מְלָכִים כְּבוֹדֵךְ וְקָרָא לָךְ שֵׁם
חָדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה יִקְּבֹנוּ: וְהָיִית
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּיַד יְהוָה וּצְנוף

'domino:'& die 'vltionis 'deo nostro:'vt cōfolarer 'oēs'lugētes:'vt ponerē fortitudinē'lugētib9'sio: & 'darem'eis'coronam "pro'cinere:'poleum oo 'gaudii'pro'luctu:'palliū 'laudis'pro oooooooooo 'spū'meroris.' Et vocabūtur'i ea'fortes'iustitie: 'plātatio'dñi'ad glorificā dñ.'Et edificabūt'deserta a'seculo:& 'ruinas'antiquas'erigent: oooooooo '& instaurabūt'ciuitates 'defertas & 'dissipatas in 'generatiōe'& gnatione. 'Et stabūt'alieni'& pascēt 'pecora vra:'& filii 'pegrinorū'agricole'& vinitores vestri erūt.'Vos aūt'sacerdotes'dñi'vocabimini 'ministri'dei nri'dicetur 'vobis.'Fortitudinē'gentiū'comedetis:'& in gloria eorū'supbietis.' Pro 'cōfusione vra'duplici'& rubore'laudabūt'partem eorū.'Propter hoc'in tra sua'duplicia'possidebunt: 'leticia'sempiterna'erit 'eis.'Quia'ego'dñs'diligens'iudiciū:& odio habens'rapinā'in holocaustum.'Et dabo'opus eoꝝ 'in veritate:'& fedus oo 'perpetuum'feriam'eis. 'Et scietur'in gentibus 'semen eorū'in medio'populoꝝ. 'Oēs'qui viderint eos'cognoscēt illos:'qa'isti sunt 'semen cui'bñdixit'dñs. 'Gaudēs'gaudebo'in dño & 'exultabit'ania mea'in deo meo.' Quia'induit me'vestimētis'salutis: & 'indumēto'iusticie'circūdedit me:'q̄si sponsu'decoratū'corona:'& quasi sponsa'ornatā'monilib9 suis.'Sicut'eni'terra'profert germē suū:'& sicut hortus'semen suū'germinat:'sic'dñs'deus'germinabit'iusticiam'& laudem 'coram'vniuersis'gentibus.

62.

Ropter'sion'non'tacebo oooooooooo '& propter'hierusalē'nō 'quiescam:'donec oooooo 'egrediatur'vt splendor 'iustus ei'?'& saluator ei' 'vt lāpas'accendatur.' Et videbūt'gētes' iustū tuū: '& cuncti'reges 'inclytū tuum.' Et vocabitur'tibi 'nomen'nouū'qd'os'domini'nominabit.' Et eris 'corona'glorie'in manu 'domini;'& diadema oo

τ ὁιε retributiōis. cōsolari οἷς
καὶ ἡμέραν ἀνταποδόσεως · παρακαλέσαι πάντας
lugentes dari lugentib9 ſton gham
τοὺς πενθοῦντας δοθῆναι τοῖς πενθοῦσι σιῶν δόξαν
p cinere. vnctione leticie lugentib9: ha
ἀντὶ σποδοῦ · ἄλειμμα εὐφροσύνης τοῖς πενθοῦσι, κα
bitū glie p spū meroris. τ vocabun
ταχολὴν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας · καὶ κληθήσον
tur ghatioes iusticie plātatio dñi in gham τ edi
ται δικαιοσύνης φύτευμα κυρίου εἰς δόξαν καὶ δοξ
ficabūt deserta ſspiterna desolata pri9
κοδομήσουσιν ἐρήμους αἰωνίας ἐξερημωθείας πρότερον
excitabūt. τ inouabūt ciuitates desolata
ἐξαναστήσουσι · καὶ καινιοῦσι πόλεις ἐρήμους ἐξερημω
tas in ghatiōes: τ ventēt alienigene pascētes
θείας εἰς γενεάς · καὶ ἥξουσιν ἀλλογενεῖς ποιμαίνοντες τὰ
ones tuos: τ aliēi gētiū aratores τ vinito
πρόβατά σου, καὶ ἀλλόφυλοι ἀροτῆρες καὶ ἀμπελουρ
res:vos aūt sacerdotes dñi vocabimini: ministri dei nri
γοί, ὑμεῖς δὲ ἱερεῖς κυ κληθήσεσθε, λειτουργοὶ θεοῦ ἡμῶν
dicet vobis. fortitudinē gētiū comedetis: τ in dini
ἐρεῖσθαι ὑμῖ · ἰσχὺν ἐθνῶν κατέδεσθε, καὶ ἐν τῷ πλού
tio eoꝝ ertis admirabiles sic ſecūdo possidebi
τω αὐτῶν θαυμασθήσεσθε οὕτως ἐκ δευτέρας κληρονο
bunt terrā: τ leticia ſempiterna sup caput
μήσουσι τὴν γῆν, καὶ εὐφροσύνη ἀώνιος ὑπὲρ κεφαλὴν
eoꝝ. ego eni sū dñs diligens iusticiā
αὐτῶν · ἐγὼ γὰρ εἰμι κύριος ὁ ἀγαπῶν δικαιοσύνην
τ odio habs rapinā ex iniq̄tate. τ dabo labo
καὶ μισῶν ἁρπαγμα ἐξ ἀδικίας · καὶ δώσω τὸν μόχ
rē eoꝝ iuſtis: τ testamentū eternū ponā e
θον αὐτῶν δικαίοις, καὶ διαθήκην αἰώνιον διαθήσομαι αὐ
tis: τ scietur in gētib9 ſemē eoꝝ:
τοῖς, καὶ γνωσθήσεται ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸ σπέρμα αὐτῶν,
τ nepotes eoꝝ in medio pplox.eis videbūt eos
καὶ τὰ ἔγονα αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν λαῶν · πᾶς ὁρῶν αὐτὸς
cognoscet illos: q̄ ipſi sunt semē bndi
ἐπιγνώσεται αὐτούς, ὅτι οὗτοί εἰσι σπέρμα εὐλογημέ
etū a deo: τ gaudio letabunē in do
νον ὑπὸ θεοῦ, καὶ εὐφροσύνη εὐφραφθήσονται ἐπὶ κύ
mino: exultet ania mea in dño: idu
ριον, ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ, ἐνέδυ
σε γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης,
sicut sponso circūdedit mihi mitrā: τ ꝗsi sponsa or
ὡς νυμφίῳ περιέθηκε μοι μίτραν, καὶ ὡς νύμφη κα
nauit me mūdo: τ sicut terrā afferentē florē
τεκόσμησέ με κόσμῳ, καὶ ὡς γῆν ἄνθουσαν τὸ ἄνθος
suū τ sicut hortꝰ semina sua germinat:
αὐτῆς καὶ ὡς κῆπος τὰ σπέρματα αὐτοῦ ἐκβλαστάνει,
sic pferet dñs iusticiā τ laudē coꝝ
οὕτως ἀνατελεῖ κύριος δικαιοσύνην καὶ ἀγαλλίαμα ἔναν
oibus gētibus.

τίον πάντων τῶν ἐθνῶν. Ca.26.

PRopter sīō nō tacebo: τ ppter hierūn
Διὰ σιὼν οὐ σιωπήσομαι, καὶ διὰ ἱερουσαλὴμ
nō relinquā:donec egrediat sicut lumē iustitia mea: et
οὐκ ἀνήσω, ἕως ἂν ἐξέλθῃ ὡς φῶς ἡ δικαιοσύνη μου, ὁ δὲ
saluator illi' sicut lāpas accendet. τ videbūt gētes
σωτὴρ ἐκείνου ὡς λαμπὰς καυθήσεται, καὶ ὀψονται ἔθνη
iustitiā tuā: τ oēs reges glo
τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ πάντες βασιλεῖς τὴν δό
riā tuā: τ vocabit te nomē tuū nouū qđ
ξαν σου, καὶ καλέσει σε τὸ ὄνομά σου τὸ καινὸν ὃ
os dñi nominabit illud: τ eris corona dece
τὸ στόμα κυρίου ὀνομάσει αὐτό · καὶ ἔσῃ στέφανος κάλ
ris in manu dñi τ diadema
λους ἐν χειρὶ κυρίου καὶ διάδημα oooooooooooooo

ooo oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

B regni in manu dei tui: τ nō vltra vocaberis de
Βασιλείας ἐν χειρὶ θεοῦ σου. καὶ οὐκ ἔτι κληθήσῃ κα
relicto τ terra tua nō vocabit deserta. tibi
ταλελειμμένη, καὶ ἡ γῆ σου οὐ κληθήσεται ἔρημος · σοὶ
eni vocabit voluntas mea τ terra tua hitata: q
γὰρ κληθήσεται θέλημα ἐμὸν καὶ ἡ γῆ σου οἰκουμένη, ὅτι
cōplacuit dñs in te τ terra tua hitabit. τ sicut
ηὐδόκησε κύριος ἐν σοὶ καὶ ἡ γῆ σου οἰκηθήσεται · καὶ ὡς
habitatio tuneris cū virgine: sic habitabit
συνοικῶν νεανίσκος παρθένῳ, οὕτω κατοικήσουσιν οἱ
filii tui tecū. τ erit quēadmodū letabit
υἱοί σου μετὰ σοῦ · καὶ ἔσαι ὃν τρόπον εὐφραν
tur sponsus sup sponsa: sic letabit
σθήσεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως εὐφραν θήσε
tur dñs sup te. τ sup muros tuos hieru
ται κύριος ἐπὶ σοί · καὶ ἐπὶ τῶν τειχέων σου ἱερου
salē cōstitui custodes tota die τ
σαλὴμ κατέστησα φύλακας ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ
C tota nocte: qui nūq̄ tacebūt re
ὅλην τὴν νύκτα, οἱ διὰ τέλους οὐ σιωπήσουσι μι
cordātes dñi. nō est eni vobis similis: si cōtre
μνησκόμενοι κυρίου. οὐκ ἔστι γὰρ ὑμῖν ὅμοιος, ἐὰν ὀλορ
perit hierūm τ faciet gaudiū sup terrā.
θώσῃ ἱερουσαλὴμ καὶ ποιήσεις ἀγαυρίαμα ἐπὶ τῆς γῆς
turauit dñs p dexterā suā τ p fortitudi
ὤμοσε κύριος κατὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς ἰσχύ
nē brachii sui: ſi vltra dedero tritici tuū
ος τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, εἰ ἔτι δώσω τὸν σῖτόν σου
τ cibos tuos inimicis tuis: τ ſi vltra bi
καὶ τὰ βρώματά σου τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ εἰ ἔτι πί
bent filii alieni vinū tuū i quo laborasti: sed
ονται υἱοὶ ἀλλότριοι τὸν οἶνόν σου ἐφ' ᾧ ἐμόχθησας, ἀλ
D cōgregātes cōedent ea τ laudabūt dom
λ' οἱ συνάγοντες φάγονται αὐτὰ καὶ αἰνέσουσι τὸν κύρι
nū: τ cōgregantes bibent ea in atriis
ον, καὶ οἱ συνάγοντες πίονται αὐτὰ ἐν ταῖς ἐπαυλέσι
sanctis meis. ite p portas meas τ vi
ταῖς ἁγίαις μου · πορεύεσθε διὰ τῶν πυλῶν μου καὶ ὁδὸ
am facite pplo meo: τ lapides de via
ποιήσατε τῷ λαῷ μου, καὶ τοὺς λίθους ἐκ τῆς ὁδοῦ
proicite: leuate signū in gētes. ecce.n. domi
ἐκβάλατε, ἐξάρατε σύστημον εἰς τὰ ἔθνη. ἰδοὺ γὰρ κύ
nus fecit auditū vsq̄ ad extremū terre. dicite
ριος ἐποίησεν ἀκουστὸν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. εἴπατε
filie sion: ecce tibi saluator aduenit hūs
τῇ θυγατρὶ σιών, ἰδοὺ σοι σωτὴρ παραγίνεται ἔχων
sach.9 c. Mar. n.a. ſuam mercedē ſecum τ opus ſuum ap
μὸν ἑαυτοῦ μισθὸν μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸ
facient suam. τ vocabit eū pplm ſctū re
προσώπου αὐτοῦ · καὶ καλέσει αὐτὸν λαὸν ἅγιον λελυ
demptū a dño. tu aūt vocaberis requisita ci
τρωμένον ὑπὸ κυρίου · σὺ δὲ κληθήσῃ ἐπιζητουμένη πό
litas τ nō derelicta.
λις καὶ οὐκ ἐγκαταλελειμμένη. Ca.63.

A QVis iste q̄ venit de edō: fuluoꝰ vesti
Τίς ὑγρὸς ὁ παραβαλλόμενος ἐξ ἐδώμ, ἐρύθημα ἱμα
tus de bosra: sic formosus in stola sua violētia ci
τίων ἐκ βοσόρ; οὕτως ὡραῖος ἐν στολῇ αὐτοῦ βίᾳ με
fortitudine? ego loquor iustitiā τ iudicii fa
τὰ ἰσχύος; ἐγὼ λαλῶ δικαιοσύνην καὶ κρίσιν σω
lutaris. q̄re tua rubra vestimēta: τ idumē
τηρίου. διατί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια; καὶ τὰ εἰδύμα
ta tua sicut calcati torcularis plenti cōcul
τά σου ὡς ἀπὸ πατητοῦ λήνου πλήρους κατεπεπατη
cati: τ gentiū nō est vir mecū: τ cōculca
μένης; καὶ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔστιν ἀνὴρ μετ' ἐμοῦ; καὶ κατεπάτη
ui eos in furore meo τ cōfregi eos ꝗsi terrā: τ redu
σα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου καὶ κατέθλασα αὐτοὺς ὡς γῆν, καὶ κατή
xi sanguinē eoꝝ in terrā. τ oīa vestimēta mea iqui
γαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. καὶ πάντα τὰ ἱμάτιά μου ἐμία
naui. dies eī retributiōis venit eis: τ annus
τα. ἡμέρα γὰρ ἀνταποδόσεως ἐπῆλθεν αὐτοῖς, καὶ ἐνιαυτὸς

"regni 'in manu 'dei tui. 'Non'vocaberis oooooo 'vltra'derelicta:' & terra tua'nō'vocabitur'aplius 'defolata.'Sed'vocaberis 'voluntas mea'in ea: oo 'b& terra tua' inhabitata. 'Quia'cōplacuit'dño"in te:'& terra tua'inhabitabitur.'Habitabit'eni'in uenis'cū'virgine:&' habitabūt i te'filii tui.' Et gaudebit'sponsus'sup'sponsam:&'gaudebit'super te 'deus tuus.' Sup' muros tuos'hierusalem'cōstitui 'custodes:'tota'die'& tota'nocte in oooooooooo 'perpetuū'non'tacebūt. 'Qui remiscimini'dñi: 'ne' taceatis' & ne' detis 'silentium'ei: oooooooooo 'donec'stabiliat'& donec 'ponat' hierusalem oooo 'laudem'" in terra." Iurauit 'dñs'in dextera sua: '& i brachio' fortitudinis sue.'Si'dedero'triticū tuū 'vltra'cibum'inimicis tu is:'& si' biberint oooooooo 'filii'alieni'vinum tuū 'in quo'laborasti. oooooooo 'Quia'qui cōgregabūt il lud'"comedēt"& laudabūt 'dominū:' & qui cōportabunt illud'bibent'in atriis 'sanctis meis." Transite: 'trāsite' p portas'prepate 'viam" populo.' Planum facite'iter:&'elegite oooo 'lapides:&'eleuate'signū 'ad 'populos.'" Ecce oooo "dominus'auditum fecit 'in'extremis' terre. oooo "Dicite' filie" sion.' Ecce 'saluator tuus'venit: ooo 'ecce' merces eius' cum eo:'& opus ei'? corā illo. 'Et vocabūt'eos'popul' 'sanctus:' redēpti a' dño. "Tu aūt" vocaberis' que sita' ciuitas:&'non oooooo 'relicta. 63.

QVis est' iste q̄ venit de edom' tinctis' ve stibus' de bosra'? Iste' formosus' in stola sua:' gradiēs "in multitudine" fortitudinis sue.' Ego qui' loquor 'iustitia:' & ppugnator ad saluādū.' Quare ergo "rubrū est' idumentū tuū '& vestimēta tua' sicut calcantiū' in torculari?' Torcular' calcaui' solus:' & de gentib9' nō est' vir' mecū. 'Calcaui eos' in furore meo:' & cōculcaui eos"in ira mea." Et aspsus est' sanguis eorū' sup' vestimēta mea' & omnia' indumēta mea' inquaui.' Dies" ei' vltiōis' in corde meo :' ann'

גֹּאֲלִי בָּאָה וְאַבִּיט וְאֵין עֹזֵר וְאֶשְׁתּוֹמֵם וְאֵין סוֹמֵךְ וַתּוֹשַׁע לִי זְרוֹעִי וַחֲמָתִי הִיא סְמָכַתְנִי וְאֶבוּס עַמִּים בְּאַפִּי וְאַשְׁכְּרֵם בַּחֲמָתִי וְאוֹרִיד לָאָרֶץ נִצְחָם חַסְדֵי יְהוָה אַזְכִּיר תְּהִלַּת יְהוָה כֹּל אֲשֶׁר גְּמָלָנוּ יְהוָה וְרַב טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר גְּמָלָם כְּרַחֲמָיו וּכְרֹב חֲסָדָיו וַיֹּאמֶר אַךְ עַמִּי הֵמָּה בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ בְּכָל צָרָתָם לֹא צָר וּמַלְאַךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעָם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הוּא נְאָלָם וַינַטְּלֵם וַינַשְּׂאֵם כָּל יְמֵי עוֹלָם: וְהֵמָּה מָרוּ וְעִצְּבוּ אֶת רוּחַ קָדְשׁוֹ וַיֵּהְפֵּךְ לָהֶם לְאוֹיֵב הוּא נִלְחַם בָּם: וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ אַיֵּה הַמַּעֲלָם מִים אֶת רֹעֵי צֹאנוֹ אַיֵּה הַשָּׂם בְּקִרְבּוֹ אֶת רוּחַ קָדְשׁוֹ: מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם: מוֹלִיכָם בַּתְּהֹמוֹת כַּסּוּס בַּמִּדְבָּר לֹא יִכָּשֵׁלוּ: כַּבְּהֵמָה בַּבִּקְעָה תֵּרֵד רוּחַ יְהוָה תְּנִיחֶנּוּ כֵּן נָהַגְתָּ עַמְּךָ לַעֲשׂוֹת לְךָ שֵׁם תִּפְאָרֶת: הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה מִזְּבוּל קָדְשְׁךָ וְתִפְאַרְתֶּךָ אַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ הֲמוֹן מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ: כִּי אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעֵנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ אַתָּה יְהוָה אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֵךְ: לָמָּה תַתְעֵנוּ יְהוָה מִדְּרָכֶיךָ תַּקְשִׁיחַ לִבֵּנוּ מִיִּרְאָתֶךָ שׁוּב לְמַעַן עַבְדֶּיךָ שִׁבְטֵי נַחֲלָתֶךָ: לְמִצְעָר יָרְשׁוּ עַם קָדְשֶׁךָ צָרֵינוּ בּוֹסְסוּ מִקְדָּשֶׁךָ הָיִינוּ מֵעוֹלָם לֹא נָשָׂאתָ בָּם נִקְרָא שִׁמְךָ עֲלֵיהֶם

redemptiõis mee[e] venit. [r]Circũſpexi[c] & non erat [a]uxiliator: [q]ſiſtu[d]& nõ fuit[c] q aduuaret. Et saluauit mihi [m]brachiũ meũ: & idignatio mea [p]ipſa [a]uxiliata ẽ mihi: [&] coculcaui [p]pſos in furore meo: & inebriaui eos in idignatione mea: [&] detraxi in terrã virtutẽ eorũ. [m]Miſerationũ dñi recordabor: laudẽ dñi [sup] oibus q reddidit nobis dñs: & [super] multitudinẽ bonoꝝ domui israel q largitus est eis [s]m indulgẽtiã suã: & [s]m multitudinẽ miſericordiarũ suaꝝ. [r]Et dixit: filii nõ negãtes. Et factus est eis [s]aluator in oi tribulatione eorũ. [r]Non est tribulat? [&] angelus faciei eius saluauit eos. In dilectiõe sua & idulgẽtia sua ipſe redemit eos: & portauit eos: & eleuauit eos cũctis diebus [s]eculi. [r]Ipſi aũt ad iracũdiã puocauerũt: & afflixerũt spm scti eius. Et cõuersus ẽ eis in imimicũ: & ipe debellauit eos. [m]Et recordat[a] est die rũ seculi moyſi & [p]pli sui. [r]Vbi ẽ qui eduxit eos de mari cũ paſtoribꝫ gregis sui? Vbi est [q] posuit in medio eius spm scti sui? Qui duxit ad dexterã moyſen brachio maieſtatis sue: [q] scidit aq̃s ante eos vt faceret sibi nomẽ sempiternũ: q eduxit eos [p] abyſſos ſicut equũ in deſerto nõ ipingentes: [q]ſi aial in cãpo. Deſcẽdes spũs dñi ductor eius fuit. Sic adduxiſti pplm tuũ vt faceres tibi nomẽ glorie. Attende de celo: & vide de habitaculo ſctõ tuo & glie tue. Vbi ẽ zelus tu? & fortitudo tua: multitudo viſcerũ tuorũ & miſerationũ tuaꝝ. Sup me cõtinuerũt ſe. Tu ei pater noſ: & abraã neſciuit nos: & iſrael ignorauit nos. Tu dñe pater noſter: redemptor noſter: a ſeculo nomẽ tuũ. Quare errare nos feciſti dñe de viis tuis: indurauiſti cor noſtrũ ne timeremus te! Cõuertere pp̃ter ſeruos tuos tribus hereditatis tue. Quaſi nihilũ poſſederũt pplm ſanctum tuũ: hoſtes nri cõculcauerũt ſctificatione tuã. Facti sumꝰ [q]ſi in principio cũ

redẽptionis adest:: & inſperi nõ erat auxiliator: λυτρώσεως παρεσιν, καὶ ἐπεβλεψα καὶ οὐκ ἦν βοηθός, & cõſiderauit nullus q̃ oberet auxiliũ. & libera & cõſiderant nullus q̃ oberet auxiliũ. & libera καὶ προσετέσπα καὶ οὐδεὶς ἀντελαμβάνετο· καὶ ἐρρύσα uit eos brachiũ meũ: & furor meus aduenit, & uit eos brachiũ meũ: & furor meꝰ aduenit, & τὸ αὐτοὺς ὁ βραχίων μου, καὶ ὁ θυμός μου ἐπέστη· καὶ cõculcauit eos tra meu: & oduxit ſanguinẽ cõculcaui eos tra meu: & oduxit ſangui κατεπάτησα αὐτοὺς τῷ ὀργῇ μου, καὶ κατήγαγον τὸ αἷ nẽ eoꝝ in terrã. mic vñ recordat[a] ſũt. virtu μα αὐτῶν εἰς γῆν. τὸ ἔλεος κυρίου ἐμνήσθην. τὰς ἀρε tes vñ in oib[9] q̃ nobis reddit. dñs τὰς κυρίου ἐπ πᾶσιν οἷς ἡμῖν ἀνταπεδίδωσεν κύριος tudes bon domui israel iduit nobis ſcũm mias κρτὴς ἀγαθὸς τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ ἐπάγει ἡμῖν κατὰ τὸ ἔλε suã & ſcũm multitudinẽ iuſticie ſue. & os αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῆς δικαιοσύνης αὐτ· καὶ dixit pp̃s me: filii nequaq̃ re.pbabilit. & fact[a] est e εἶπεν ὁλαός μου, τέκνα οὐ μὴ ἀθετήσωσι· καὶ ἐγένετο αὐ is in ſalutẽ ex omni tribulatiõe eoꝝ. nõ lega τοῖς εἰς σωτηρίαν ἐκ πάσης θλίψεως αὐτῶν· οὐ πρέσ tus neq̃ angelus ſed ipe dñs ſaluauit eos: βυς οὐδὲ ἄγγελος ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν αὐτούς, eo q̃ diligeret eos & parceret eis. ipe eo q̃ diligeret eos & parceret eis. ipe διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φείδεσθαι αὐτῶν· αὐτὸς redemit eos & ſuſcepit eos: & exal ἐλυτρώσατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτούς, καὶ ὕψω tauit eos oib[9] dieb[9] ſeculi. ipſi aũt σεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος· αὐτοὶ δὲ nõ crediderũt & exacerbauerũt ſpm ſctũ eius. ἠπείθησαν καὶ παρώξυναν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτοῦ· & cõuerſus ẽ eis in inimicũ: & ipe expugna καὶ ἐστράφη αὐτοῖς κύριος εἰς ἐχθραν, καὶ αὐτὸς ἐπολέ uit eos. & recordat[a] est ætatiquor[9] dierũt de μησεν αὐτούς· καὶ ἐμνήσθη ἡμερῶν αἰωνίων οἳ ἀνεβίβασαν ἐκ terra paſtorẽ ouiũ. vbi est q̃ poſuit in eis γῆς τὸν ποιμένα τῶν προβάτων· ποῦ ἐστιν ὁ θεὶς ἐν αὐτοῖς ſpm ſctũ: & eduxit vertera moyſen brachi τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὁ ἀγαγὼν τῇ δεξιᾷ μωυσῆν ὁ βραχί um ghe ſue: ſic adduxit pplm ſuũ q̃ um ghe ſue: ſic adduxit pplm ſuũ q̃ ualidã aqmã a facie ei? vt faceret illi nomẽ ualidã aqmã a facie ei? vt faceret illi nomẽ χυρὸν ὕδωρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ποιῆσαι αὐτῷ ὄνομα ſẽpiternũ. adduxit eos p abyſſum ſicut equũ p ſoli ſẽpiternũ. adduxit eos p abyſſum ſicut equũ p ſoli ἀιώνιον· ἤγαγεν αὐτοὺς διὰ τῆς ἀβύσσου ὡς ἵππον ἐν ἐρή tudinẽ: & nõ laborauerũt. & ſicut iumẽta p cãpũ deſce tudinẽ: & nõ laborauerũt. & ſicut iumẽta p cãpũ deſcẽ μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασαν· καὶ ὡς κτῆνη διὰ πεδίου κα dit ſpũs a dño: & uenit eos. ſic dit ſpũs a dño: & uenit eos. ſic τέβη πνεῦμα παρὰ κυρίου, καὶ ὁδήγησεν αὐτούς· οὕ addueriſti pplm tuũ vt faceres tibi nomẽ addueriſti pplm tuũ vt faceres tibi nomẽ D Deut. 26.d. Barruc 2.d. τως ἤγαγες τὸν λαόν σου τοῦ ποιῆσαι σεαυτῷ ὄνομα glie. cõuertere de celo & vide de domo ſcti glie. cõuertere de celo & vide de domo ſcti δόξης. ἐπίστρεψον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἰδὲ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου tua & glia tua: vbi est zelus tu? & fortitudo tua: σου καὶ δόξης σου, ποῦ ἐστιν ὁ ζῆλός σου καὶ ἡ ἰσχύς σου, vbi est multitudo mie tue & miſerationũ tuaꝝ: ποῦ ἐστι τὸ πλῆθος τῶν ἐλέους σου καὶ τῶν οἰκτιρμῶν σου; q: ſuſtinuiſti nos: tu em es pf nf. q: abrahã nõ cegno ὅτι ἀνέσχου ἡμῶν, σὺ γὰρ εἶ πατὴρ ἡμῶν ὅτι Ἀβραὰμ οὐκ ἔγ uit nos & iſrael nõ cognouit nos: ſed tu dñe pa νω ἡμᾶς καὶ Ἰσραὴλ οὐκ ἐπέγνω ἡμᾶς, ἀλλὰ σὺ κύριε πα ter nr libera nos: a pncipio nomẽ tuũ ſup nos erit. τὴρ ἡμῶν ῥῦσαι ἡμᾶς, ἀπ' ἀρχῆς τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς ἐγέ ſgre ſeduriſti no dñe de via tua: indurauiſti νετο· ἐπλάνησας ἡμᾶς κύριε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου; ἐσκλήρυνας corda nra ne timerem[e] te. cõuertere ppt̃ ſer καρδίας ἡμῶν τοῦ μὴ φοβεῖσθαί σε· ἐπίστρεψον διὰ τοὺς δού uos tuos: ppter tribꝰ hereditatis tue: vt modicũ λους σου, διὰ τὰς φυλὰς τῆς κληρονομίας σου, ἵνα μικρὸν possideam[9] mõtis ſcti tui: aduerſarii nri κληρονομήσωσιν τὸ ὄρους τὸ ἅγιόν σου, οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν cõculcauerũt ſanctuariũ tuũ. facti sumꝰ [q]ſi a pncipio κατεπάτησαν τὸ ἁγίασμά σου· ἐγενόμεθα ὡς ὁ ἀπ' ἀρχῆς

qñ nõ dñareris nſi: neq̃ inuocat[9] est nomẽ tuũ ſup nos. nõs. neq̃ inuocaret nomẽ tuum super nos. 64.

ὅτε οὐκ ἤρξας ἡμῶν, οὐδὲ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς. ἡμᾶς. Ca.64.

A Sy aperiſ ſi celũ & tremoꝛ appẽdet: a mõtes li Εἰὰν ἀνοίξῃς τὸν οὐρανὸν τρόμος λήψεται, καὶ ὄρη τα ἡπὶ· ſicut cera ab igne liq̃fit: a cõbu ἡπὶ· ſicut cera ab igne liq̃fit: a cõbu κησονται, ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρὸς τήκεται, καὶ κατακαυ ret ignis aduerſarios: a manifeſti[9] erit nomẽ ret ignis aduerſarios: a manifeſti[9] erit nomẽ σει τῷ τοὺς ὑπεναντίους, καὶ φανερὸν ἔσται τὸ ὄνομά tuũ in aduerſariis. a facie tua gẽtes tur σου ἐν τοῖς ὑπεναντίοις· ἀπὸ προσώπου σου ἔθνη τα babunt: cũ feceris gliosa: tremoꝛ appẽdet mõtes. babunt: cũ feceris gliosa: tremoꝛ appẽdet mõtes. ραχθήσονται, ὅτ' ἂν ποιῇς τὰ ἔνδοξα, τρόμος λήψεται ὄρη. B a ſeculo nõ audiuim?: neq̃ oculi nr̃i a ſeculo nõ audiuim?: neq̃ oculi nr̃i ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσαμεν, οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοί ἡμῶν 1. Cor. 2.b. viderũt deũ pter te: & opa tua q̃ facies viderũt deũ pter te: & opa tua q̃ facies ἴδοσαν θεὸν πλὴν σοῦ, καὶ τὰ ἔργα σου ἃ ποιήσεις τοῖς expectãtib[9] miam. occurret eis ſuſtinẽtib[9] ὑπομένουσιν ἔλεον· συναντήσεται γὰρ τοῖς ὑπομένουσι ſuſticiã: & ytatẽ tuã recordabũr. ecce tu ira δικαιοσύνη, καὶ τῶν ὁδῶν σου μνησθήσονται. ἰδοὺ σὺ ὠργί tus eos: & nos peccauim?. ideo erraim? & tus eos: & nos peccauim?. ideo erraim? & σθης, καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν· διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν καὶ facti sum? q̃ si imũd[9] oẽs nos: vt pãn? fedẽ facti sum? q̃ si imũd[9] oẽs nos: vt pãn? fedẽ ἐβρώθημεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῥάκος ἀκάθα tis ois iuſticia nfa. & deſluim[9] q̃ſi pãnus. mẽſtruate[a] vnimer ſe iuſticie nr̃e. Et cecidi θιοῦς πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν. καὶ ἐξερρυήκαμεν ὡς mus q̃ſi foliũ. vniuerſi: & iniq̃tates nr̃e q̃ſi ventus C folia. ppter iniq̃tates nfas. & ſic vẽtus auferuerũt nos. φύλλα διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· οὕτως ἄνεμοι ὅσοι ἡμᾶς. abſtulerũt nos. Nõ est q̃ inuocet nomẽ tuũ: & recordat τ nõ est q̃ inuocet nomẽ tuũ: & recordat[r] καὶ οὐκ ἔστιν ὃ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου, καὶ ὁ μνησθεὶς ντ̃ſpũs hendat te: q: auertiſti faciẽ tuã ἀντιλαβέσθαι σου, ὅτι ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου a nobis: & tradidiſti nos ꝓpter pcã no ἀφ' ἡμῶν, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡ stra. & nũc dñe pr nr̃ es tu: nos aũt lutũ: ope μῶν. καὶ νῦν κύριε πατὴρ ἡμῶν σύ, ἡμεῖς δὲ πηλός, ἔρ ra manuũ tuaꝝ oẽs nos. ne trascendas nobis ni γα τῶν χειρῶν σου πάντες ἡμεῖς. μὴ ὀργίζου ἡμῖν σφό ꝓ. 78. D mios: & ne in ꝑpe memineris pcoꝛũ nr̃oꝝ. & nũc δρα, καὶ μὴ ἐν καιρῷ μνησθῇς ἁμαρτιῶν ἡμῶν· καὶ νῦν respice dñe: qũ pp̃s tu? oẽs nos. ciuitas ἐπίβλεψον κύριε, ὅτι λαός σου πάντες ἡμεῖς. πόλις ἁ ſcti tui facta est deſertatio[n] q̃ſi ſolitudo. facta est hieruſa ἁγίου σου ἐγένετο ἔρημος σιὼν ὡς ἔρημος, ἰερουσα γίου tui facta est deſertatio[n] q̃ſi ſolitudo. facta est hieruſa λὴμ εἰς κατάραν, ὁ οἶκος τὸ ἅγιον ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἣν ἠ lẽ in maledictiõe: dom? ſcti. ratio nfa & glia tui be nediterũt pres nr̃i: facta est igne cõbuſta: & om lẽ in maledictiõe: dom? ſcti. ratio nfa & glia tui be neditaſti pres nr̃i: facta est igne cõbuſta: & om λόγησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐγενήθη πυρίκαυσις, καὶ πάν nia gloſa nfa cõciderũt. & ſup oib[9] hec nia gloſa nfa cõciderũt. & ſup oib[9] hec τα τὰ ἔνδοξα ἡμῶν συνέπεσεν· καὶ ἐπὶ πᾶσι τού tacebis & affliges nos vehemẽ ſuſtinebim[9] dñe: & tacuiſti & humiliaſti τοις ἀνέξομαι κύριε, καὶ ἐσιώπησας καὶ ἐταπείνωσας ter! 65. nos valde. ἡμᾶς σφόδρα. Ca.65.

A Apparui me nõ q̃rentib[9]: inuent[9] ſũ Ἐμφανὴς ἐγενήθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, εὑρέθην me nõ interrogãtib[9]. dixi: ecce ego ecce ego ꝓ. 10. b. me nõ interrogãtib[9]. dixi: ecce ego ecce ego gẽti q̃ τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν· εἶπα, ἰδοὺ ἐγὼ τῷ ἔθνει οἳ nõ vocauerũt meũ nomẽ expandi manꝰ meas nõ vocauerũt meũ nomẽ expandi manꝰ meas ἐνώκαλέσαν μου τὸ ὄνομα ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου tota die: ad pplm icredulũ & cõtradicẽ tota die: ad pplm icredulũ & cõtradicẽ ὅλην τὴν ἡμέραν, πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγον tẽ q̃ nõ ãbulauerũt via bona: ſed poſt tẽ q̃ nõ ãbulauerũt via bona: ſed poſt τα οἳ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδῷ ἀγαθῇ, ἀλλ' ὀπίσω τῶν pcã ſua pp̃s hic exacerbãs me i cõſpectu pcã ſua pp̃s hic exacerbãs me i cõſpectu ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὁ λαὸς οὗτος ὁ παροξύνων με ἐναντίον meo ſemp: tpi imolant in hortis meo ſemp: tpi imolant in hortis ἐμοῦ διαπαντός, αὐτοὶ θυσιάζουσιν ἐν τοῖς κήποις

לֹא מָשַׁלְתָּ בָּם לֹא נִקְרָא שִׁמְךָ עֲלֵיהֶם

Cap. lxiiij

לוּא קָרַעְתָּ שָׁמַיִם יָרַדְתָּ מִפָּנֶיךָ הָרִים נָזֹלוּ: כְּקֹדַח אֵשׁ מְסִיס מַיִם תִּבְעֶה אֵשׁ לְהוֹדִיעַ שִׁמְךָ לְצָרֶיךָ גּוֹיִם יִרְגָּזוּ מִפָּנֶיךָ נוֹרָאוֹת לֹא נְקַוֶּה יָרַדְתָּ הָרִים נָזֹלוּ: וּמֵעוֹלָם לֹא שָׁמְעוּ לֹא הֶאֱזִינוּ עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ פָּגַעְתָּ אֶת שָׂשׂ וְעֹשֵׂה צֶדֶק בִּדְרָכֶיךָ יִזְכְּרוּכָה בְּדַרְכֶיךָ הֵן אַתָּה קָצַפְתָּ וְנֶחֱטָא בָּהֶם עוֹלָם וְנוּשָׁע: וְנִהְיֶה כְּלָנוּ כַּטָּמֵא וְכִבֶגֶד עֲדִים כָּל צִדְקֹתֵינוּ וְנָבֵל כֶּעָלֶה כֻּלָּנוּ וַעֲוֹנֹתֵנוּ כָּרוּחַ יִשָּׂאוּנוּ: וְאֵין קוֹרֵא מִתְעוֹרֵר לְהַחֲזִיק בָּךְ כִּי הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ וַתְּמוֹגְגֵנוּ בְיַד עֲוֹנֹתֵנוּ וְעַתָּה יְהוָה אָבִינוּ אָתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ אַל תְּקֻצֹף יְהוָה עַד מְאֹד וְאַל לָעַד תִּזְכֹּר עָוֹן הֵן הַבֵּט נָא עַמְּךָ כֻּלָּנוּ: עָרֵי קָדְשְׁךָ הָיוּ מִדְבָּר הָיְתָה יְרוּשָׁלַם שְׁמָמָה: בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאָרְתֵּנוּ אֲשֶׁר הִלְלוּךָ אֲבֹתֵינוּ הָיָה לִשְׂרֵפַת אֵשׁ וְכָל מַחֲמַדֵּינוּ הָיָה לְחָרְבָּה הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְהוָה תַּחֲשֶׁה וְתַעֲנֵנוּ עַד מְאֹד:

Cap. lxv.

נִדְרַשְׁתִּי לְלוֹא שָׁאֲלוּ נִמְצֵאתִי לְלֹא בִקְשׁוּנִי אָמַרְתִּי הִנֵּנִי הִנֵּנִי אֶל גּוֹי לֹא קָרָא בְשִׁמִי פֵּרַשְׂתִּי יָדַי כָּל הַיּוֹם אֶל עַם סוֹרֵר הַהֹלְכִים דֶּרֶךְ לֹא טוֹב אַחַר מַחְשְׁבֹתֵיהֶם: הָעָם הַמַּכְעִסִים אֹתִי עַל פָּנַי תָּמִיד זֹבְחִים בַּגַּנּוֹת

Tex.heb.Esa.lxvj.	Pritiua.heb.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.
הַמִתְבָּרֵךְ בָּאָרֶץ יִתְבָּרַךְ בֵּאלֹהֵי	בָּרַךְ	qđ bñdicẽt sup terrã. bñdicẽt eñ deũ ὁ εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς· εὐλογήσουσι γὰρ τὸν θεὸν τὸν	'qui bñdictus est' sup ter|ram benedicetur in deo;
אָמֵן וְהַנִשְׁבָּע בָּאָרֶץ יִשָּׁבַע בֵּאלֹהֵי	שָׁבַע	verũ τ iurãtes sup terrã: iurabũt deũ ve- ἀλυθινὸν καὶ ὀμνύοντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὀμοῦνται τὸν θεὸν τὸν ἀλη-	'amen. & Et qui iurat 'in terra: iurabit in deo ∞
אָמֵן כִּי נִשְׁכְּחוּ הַצָּרוֹת הָרִאשֹנוֹת	שָׁכַח צוּר	θινόν, ἐπιλήσονται γὰρ τὴν θλῖψιν αὐτῶν τὴν πρώτην, καὶ οὐκ	°amen. P Quia obliuioni
וְכִי נִסְתְּרוּ מֵעֵינָי כִּי הִנְנִי בוֹרֵא	סָתַר בָּרָא	ascẽdet sup eo: cor. erit eñ cẽlũ no ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν· ἔσται γὰρ ὁ οὐρανὸς καὶ	tradite fũt 'angustie prio
שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאֶרֶץ חֲדָשָׁה וְלֹא		uum τ terra noua: τ nõ recordabunt prior: neq νὴ καὶ ἡ γῆ καινὴ, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσι τῶν πρωτέρων, οὐδ' οὐ	res: & qa abscõdite sunt ab oculis meis. Ecce ei ego creo celos nouos & terrã nouam: & non erunt in memoria prio ra: & non ascendent ∞ sup corde: sed gaude bitis & exultabitis vsq; i sempiternum in his que ego creo: qa ecce ego creo hierusalem exulta tionem: & populũ eius gaudiũ: & exultabo in hierusalem: & gaudebo in populo meo: & nõ audietur in ea vltra vox ∞ fletus & vox clamoris. Non erit ibi ∞∞∞∞∞ amplius infans a dierum & senex qui non ∞∞∞ impleat dies suos: quo niam puer centum ∞∞ annorum morietur: & peccator centũ annorũ maledict erit. Et edifica bũt domos & habitabũt: & plãtabũt vineas & co medẽt fructꝰ earũ. Non edificabũt: & alius hita bit: nõ plãtabũt: & alius comedet. Scdm ei dies ligni erũt dies pplꝰ mei: & opa manuũ eorũ inue terabũt. Electi mei nõ laborabũt frustra: neq genabũt in cõturbatiõe: qa semen bñdictorũ dñi est: & nepotes corũ cũ eis. Eritq; ãte clamẽt ego exaudiam: adhuc illis loquẽtibus ego au diam. Lupus ∞∞∞∞∞ & agnus pascentur simul: & leo vt bos ∞∞∞ comedet paleas: & ser penti puluis panis eius. Non nocebũt neq occi dent in oñi monte sancto meo: dicit domin. 66.
וְכִי הִנְנִי בוֹרֵא אֶת יְרוּשָׁלַ ם גִילָה וְעַמָּהּ	גִיל רָנַן		
וְגַלְתִי בִירוּשָׁלַ ם וְשַׂשְׂתִי	שׂוּשׂ גּוֹל		
בְעַמִי לֹא יִשָּׁמַע בָּהּ עוֹד קוֹל	שָׁמַע		
בְכִי וְקוֹל זְעָקָה לֹא יִהְיֶה שָׁם	בָּכָה הָיָה		
עוֹד עוּל יָמִים וְזָקֵן אֲשֶׁר לֹא	יוֹם		
יְמַלֵא אֶת יָמָיו כִי הַנַעַר בֶּן מְאַה	מָלֵא יוֹם		
שָׁנָה יִמוּת וְהַחוֹטֶא בֶן מְאַה שָׁנָה	מוּת חָטָא		
יְקֻלָל וּבָנוּ בָתִים וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ	קָלַל בָּנָה		
כְרָמִים וְאָכְלוּ פְרִים לֹא יִבְנוּ וְאַחֵר	בַּיִת נָטַע		
יֵשֵׁב לֹא יִטְעוּ וְאַחֵר יֹאכַל כִי	בָּנָה נָטַע		
כִימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִי וּמַעֲשֵׂה	אָכַל		
יְדֵיהֶם יַבְלוּ בְחִירַי לֹא יִגְעוּ לָרִיק	יוֹם עָשָׂה		
וְלֹא יֵלְדוּ לִבְהָלָה כִי זֶרַע בְרוּכֵי	בָּלַה בָּחַר		
יְהוָה הֵמָּה וְצֶאֱצָאֵיהֶם אִתָּם	בָּרַךְ		
וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד	יָצָא עָנָה		
הֵם מְדַבְרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע זְאֵב	דִבֶּר שָׁמַע		
וְטָלֶה יִרְעוּ נְאָחַד וְאַרְיֵה כַבָּקָר	רָעָה אָרֵה		
יֹאכַל תֶבֶן וְנָחָשׁ עֲפָר לַחְמוֹ לֹא	אָכַל		
יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְכָל הַר קָדְשִׁי	רוּעַ שָׁחַת		
אָמַר יְהוָה			
כֹה אָמַר יְהוָה הַשָׁמַיִם	Cap.lxvj.		
כִסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי אֵי	הֲדֹם		
זֶה בַיִת אֲשֶׁר תִבְנוּ לִי וְאֵי זֶה			
מָקוֹם מְנוּחָתִי וְאֶת כָל אֵלֶה יָדִי	קוּם נוּחַ		
עָשְׂתָה וַיִהְיוּ כָל אֵלֶה נְאֻם יְהוָה	עָשָׂה הָיָה		
וְאֶל זֶה אַבִיט אֶל עָנִי וּנְכֵה רוּחַ	נָבַט עָנָה		
וְחָרֵד עַל דְבָרִי שׁוֹחֵט הַשׁוֹר	שָׁחַט		
מַכֵה אִישׁ זוֹבֵחַ הַשֶׂה עֹרֵף כֶלֶב	נָבַח זָבַח		

Tex.heb.Esa.lxv.	Pritiua.heb.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.
הַמְקַטְרִים עַל הַלְבֵנִים הַיֹשְׁבִים	קָטַר	incensant sup lateribꝰ demonis q nõ	& sacrificant super late
בַקְבָרִים וּבַנְצוּרִים יָלִינוּ הָאֹכְלִים	נָצַר לוּן	sepeliũt in sepulchris & in delu	res: qui habitant ∞∞∞
בְשַׂר הַחֲזִיר וּמְרַק פְגוּלִים כֵלֵיהֶם	חָזַר	bris idolorũ dormiũt: q comedũt carnẽ suillam:	in sepulchris & in delu
הָאֹמְרִים קְרַב אֵלַיִךְ אַל תְגַשׁ	נָגַשׁ כָּלָה	& ius pphanũ in vasis	bris idolorũ dormiũt: q
כִי קָדַשְׁתִיךָ אֶלֶה עָשָׁן בְאַפִי	עָשַׁן	corũ: qui dicũt recede a	comedũt carnẽ suillam:
אֵשׁ יֹקֶדֶת כָל הַיּוֹם הִנֵה כְתוּבָה	כָּתַב	me nõ appropinques mihi: quia imundus es.	& ius pphanũ in vasis
לְפָנַי לֹא אֶחֱשֶׁה כִי אִם שִׁלַמְתִי	שָׁוָה שָׁלַם	Ith fumus erũt in furo	corũ: qui dicũt recede a
וְשִׁלַמְתִי עַל חֵיקָם עֲוֹנֹתֵיכֶם		re meo: ignis ardens to	me nõ appropinques
וַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵיכֶם יַחְדָו אָמַר יְהוָה		ta die. Ecce scriptum est	mihi: quia imundus es.
אֲשֶׁר קִטְרוּ עַל הָרִים וְעַל		coram me. Non tace	Ith fumus erũt in furo
הַגְבָעוֹת חֵרְפוּנִי וּמַדֹתִי פְעֻלָתָם	מָדַד	bo: sed reddam ∞∞∞∞∞	re meo: ignis ardens to
רִאשֹנָה עַל חֵיקָם כֹה אָמַר יְהוָה		& retribuam in sinu eo	ta die. Ecce scriptum est
אֲשֶׁר יִמְצָא תִירוֹשׁ בָאֶשְׁכּוֹל וְאָמַר	מָצָא יֵרֵשׁ	rum iniquitates vestras:	coram me. Non tace
אַל תַשְׁחִיתֵהוּ כִי בְרָכָה בּוֹ כֵן	שָׁחַת בֵּרַךְ	& iniquitates patrũ ve	bo: sed reddam ∞∞∞∞∞
אֶעֱשֶׂה לְמַעַן עֲבָדַי לְבִלְתִי	עָשָׂה	strorum simul dicit dñs	& retribuam in sinu eo
הַשְׁחִית הַכֹל וְהוֹצֵאתִי מִיַעֲקֹב	יָצָא זֶרַע	omnipotẽs qui sacrificauerunt	rum iniquitates vestras:
וְיֹרֵשׁ הָרַי יְהוּדָה וּבְחִירִי יִירָשֻׁנָה	יָרַשׁ בָּחַר	super montes & super ∞∞	& iniquitates patrũ ve
וְעֲבָדַי יִשְׁכְנוּ שָׁמָה וְהָיָה	שָׁכַן	colles exprobrauerunt	strorum simul dicit dñs
הַשָׁרוֹן לִנְוֵה צאן וְעֵמֶק עָכוֹר	שָׁרָה	mihi: & remetiar opus	omnipotẽs qui sacrificauerunt
לִרְבָץ בָּקָר לְעַמִי אֲשֶׁר דְרָשׁוּנִי		eorum primum in sinu	super montes & super ∞∞
וְאַתֶם עֹזְבֵי יְהוָה הַשְׁכֵחִים אֶת		eoꝝ. Hec dicit domin.	colles exprobrauerunt
הַר קָדְשִׁי הָעֹרְכִים לַגַד שֻׁלְחָן		Quomodo si inuenia	mihi: & remetiar opus
וְהַמְמַלְאִים לַמְנִי מִמְסָךְ	מָלֵא מָנָה	tur granum in botro: ∞	eorum primum in sinu
אֶתְכֶם לַחֶרֶב וְכֻלְכֶם לַטֶבַח תִכְרָעוּ	נָסַךְ כָּרַע	& dicatur: ne dissipes il	eoꝝ. Hec dicit domin.
יַעַן קָרָאתִי וְלֹא עֲנִיתֶם דִבַרְתִי	עָנָה דָּבַר	lud: qm benedictio est:	Quomodo si inuenia
וְלֹא שְׁמַעְתֶם וַתַעֲשׂוּ הָרַע בְעֵינָי	עָשָׂה רוּעַ	sic faciã propter seruos meos: vt non ∞∞∞	tur granum in botro: ∞
וּבַאֲשֶׁר לֹא חָפַצְתִי בְחַרְתֶם		disperdam totum. Et	& dicatur: ne dissipes il
לָכֵן כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵה		educam de iacob ∞∞∞	lud: qm benedictio est:
עֲבָדַי יֹאכְלוּ וְאַתֶם תִרְעָבוּ הִנֵה	אָכַל רָעַב	semen: & de iuda possi	sic faciam propter ser
עֲבָדַי יִשְׁתּוּ וְאַתֶם תִצְמָאוּ הִנֵה	שָׁתָה צָמָא	dentẽ montes meos. Et	uos meos: vt non ∞∞∞
עֲבָדַי יִשְׂמְחוּ וְאַתֶם תֵבֹשׁוּ הִנֵה	שָׂמַח	hereditabũt eã electi mei	disperdam totum. Et
עֲבָדַי יָרְנוּ מִטוּב לֵב וְאַתֶם תִצְעֲקוּ	בּוּשׁ רָנַן	& seruꝰ meiꝰ hitabũt ibi:	educam de iacob ∞∞∞
מִכְאֵב לֵב וּמִשֶׁבֶר רוּחַ תְיֵלִילוּ	צָעַק יָלַל רוּחַ	& erũt cãpestria i caulas	semen: & de iuda possi
וְהִנַחְתֶם שִׁמְכֶם לִשְׁבוּעָה לִבְחִירַי	נוּחַ שָׁבַע	gregũ: & vallis achor	dentẽ montes meos. Et
וְהֵמִיתְךָ אֲדֹנָי יְהוִה וּלְעֲבָדָיו יִקְרָא שֵׁם אַחֵר אֲשֶׁר	מוּת קָרָא	in cubile armentorũ po	hereditabũt eã electi mei
		pulo meo: q requisierũt	& seruꝰ meiꝰ hitabũt ibi:
		me. Et vos qui dereliqui	& erũt cãpestria i caulas
		stis dñm: qui obliti estis	gregũ: & vallis achor
		montẽ sanctũ meũ: qui	in cubile armentorũ po
		ponitis fortune mẽsam	pulo meo: q requisierũt
		& libatis super eam: nu	me. Et vos qui dereliqui
		merabo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	stis dñm: qui obliti estis
		vos in gladio & omnes	montẽ sanctũ meũ: qui
		in cede corruetis: ∞∞∞	ponitis fortune mẽsam
		pro eo q vocaui & non	& libatis super eam: nu
		respõdistis: locutus sum	merabo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		et non audistis: & facie	vos in gladio & omnes
		batis malũ in oculis meis:	in cede corruetis: ∞∞∞
		& que nolui elegistis.	pro eo q vocaui & non
		∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	respõdistis: locutus sum
		Propter hoc hec dicit	et non audistis: & facie
		dominus deus. Ecce ∞	batis malũ in oculis meis:
		serui mei comedent: &	& que nolui elegistis.
		vos esurietis. Ecce ∞∞	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		serui mei bibent: & vos	Propter hoc hec dicit
		sitietis. Ecce ∞∞∞∞∞∞∞	dominus deus. Ecce ∞
		serui mei letabuntur: &	serui mei comedent: &
		vos cõfundemini. Ecce	vos esurietis. Ecce ∞∞∞
		serui mei laudabũt pre	serui mei bibent: & vos
		exultatiõe cordis: & vos	sitietis. Ecce ∞∞∞∞∞∞∞
		clamabitis pdolore cor	serui mei letabuntur: &
		dis: & pre cotritiõe spũs	vos cõfundemini. Ecce
		vlulabitis: q & dimittetis	serui mei laudabũt pre
		nomẽ vẽm in iuramentũ	exultatiõe cordis: & vos
		electis meis. Et interfi	clamabitis pdolore cor
		ciet te dominus deus: ∞	dis: & pre cotritiõe spũs
		& seruos suos vocabit	vlulabitis: q & dimittetis
		nomine alio. In quo	nomẽ vẽm in iuramentũ
		δουλεύουσί μοι κληθήσεται ὄνομα καινόν, ∞∞∞∞∞∞∞	electis meis. Et interfi
			ciet te dominus deus: ∞
			& seruos suos vocabit
			nomine alio. In quo

Pūtiua.heb.	Ter.heb.Esa.lxvj.	Trāsla.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Vie.	Ter.he.Esa.lxvj.	Pūtiua.heb.
יחם	מַעֲלֵה מִנְחָה אֲחֵי מַזְכִּיר לְבוֹנָה עֹלֶה חֲזִיר	Qui offert oblationē q̄si qui sanguinē p fuillū offe	at offercus similā q̄si sanguinē suillā dās thus	in furore vltionē t increpationē in flāma ig	in indignatione furorē fuū: & increpationē suā	בְּחֵמָה אַפּוֹ וְנַעֲרָתוֹ בְּלַהֲבֵי אֵשׁ ׃	יחם
שפט	מְבָרֵךְ אָוֶן גַּם הִמָּה בַּחֲרוּ וּבְרִרְכֵיהֶם	rat. Qui recordatur thu	ὁ Ṙ ἀναφέρων σεμίδαλιν ὡς αἷμα ὕειον ὁ διδοὺς λίβανον	nis in memoriale: q̄si blasphem. t ip̄i elegerūt	in flāma ignis: quia in igne dñi diiudicabit & in	כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְחַרְבּוֹ אֶת כָּל בָּשָׂר וְרַבּוּ חַלְלֵי יְהוָה ׃	שפט
רבה	וּבְשַׁקּוּצֵיהֶם נַפְשָׁם חָפְצָה גַּם אֲנִי אֶבְחַר בְּתַעֲלוּלֵיהֶם וּמְגוֹרֹתָם	εἰς μνημόσυνον, ὡς βλάσφημος. καὶ αὐτοὶ ἐξελέξαντο	gladio illi vniuersa caro. multi vulnerati eſt	gladio suo ad oēm carnem: & multiplicabūtur			רבה
קדש טהר	אָבִיא לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאֵין עֹנֶה דִּבַּרְתִּי וְלֹא שָׁמָעוּ וַיַּעֲשׂוּ הָרַע	vias suas t abominatiōes suas: ἡ ἀὶα τρίο	τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ἃ ἠθύμησαν	φομφαία αὐτοῦ πᾶσα σάρξ. πολλοὶ τραυματίαι ἔσον	interfecti a dño. Qui	אֶל הַגַּנּוֹת אַחַר אַחַד בְּתוֹךְ אֹכְלֵי בְּשַׂר חֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהָעַכְבָּר	קדש טהר
גן	בְּעֵינַי וּבַאֲשֶׁר לֹא חָפַצְתִּי בָּחָרוּ ׃	ru voluit. t ego eligā illusiones eox:	τὰ βούλεσθε. καὶ ἐγὼ ἐκλέξομαι ἐμπαίγματα αὐτῶν,	a dño: fctificati t purificati in	fctificabātur & mūdos se putabāt in hortis post	יַחַד נְאֻם יְהוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי יֹדֵעַ אֶת מַעֲשֵׂיהֶם וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם בָּאָה	גן
חזר	שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה הַחֲרֵדִים אֶל דְּבָרוֹ אֲמְרוּ אֲחֵיכֶם שֹׂנְאֵיכֶם	τὰ ῥαίσεσι. καὶ ἐγὼ ἐκλέξομαι ἐμπαίγματα αὐτῶν,	τῶν ῥαίσεσι. καὶ ἐγὼ ἐκλέξομαι ἐμπαίγματα αὐτῶν,	ru vt ego eligā illusiones eox:	ru voluit. t ego eligā illusiones eox:	בָּשָׂר וְהַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהָעַכְבָּר יַחְדָּו יָסוּפוּ נְאֻם יְהוָה ׃	חזר
סוף	מְנַדִּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יְכַבֵּד יְהוָה וְנִרְאֶה בְשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יֵבֹשׁוּ ׃	τ pcta eox retributiuā eis: ᾗ νὸς	καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἀνταποδώσω αὐτοῖς, ὅτι ἐκά	cauī eos t nō audierūt me: locut sum t nō	audierūt: t fecerūt malū i cōſpectu meo: t ᾗ	וְאָנֹכִי מַעֲשֵׂיהֶם וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם בָּאָה לְקַבֵּץ אֶת כָּל הַגּוֹיִם וְהַלְשֹׁונוֹת	סוף
עשה חשב	קוֹל שָׁאוֹן מֵעִיר קוֹל מֵהֵיכָל קוֹל יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו ׃	ἤκουσαν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ	λεσα αὐτοὺς καὶ οὐχ ὑπήκουσάν μου, ἐλάλησα καὶ οὐκ	audierūt: t fecerūt malū i cōſpectu meo: t ᾗ	ἤκουσαν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ	וְהָיוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי וְשַׂמְתִּי בָהֶם אוֹת וְשִׁלַּחְתִּי מֵהֶם פְּלֵטִים	עשה חשב
בוא ראה	יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו ׃	nō volebā elegerūt. audite verbū dñi tre	οὐκ ἐβουλόμην ἐξελέξαντο. ἀκούσατε λόγου κυρίου οἱ τρέ	ſ ipleamini de vbere cōſolationis eī: vt	nō volebā elegerūt. audite verbū dñi tre	אֶל הַגּוֹיִם תַּרְשִׁישׁ פּוּל וְלוּד מֹשְׁכֵי קֶשֶׁת תּוּבַל וְיָוָן הָאִיִּים	בוא ראה
שאה הבל	שָׁאוֹן מֵעִיר קוֹל מֵהֵיכָל קוֹל יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו ׃	μοντες τὸν λόγον αὐτοῦ. εἴπατε ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῖς	καὶ ἐμπλησθῆτε ἀπὸ μαστοῦ παρακλήσεως αὐτῆς, ἵνα	& repleamini ab vbere cōſolationis	μοντες τὸν λόγον αὐτοῦ. εἴπατε ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῖς	הָרְחוֹקִים אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ אֶת שִׁמְעִי וְלֹא רָאוּ אֶת כְּבוֹדִי	שאה הבל
שלם גמל	פֻּלְטֵיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְהוָה וְנִרְאֶה בְשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יֵבֹשׁוּ ׃	odientib vos t abominātib: vt nomē dñi	μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ βδελυσσομένοις, ἵνα τὸ ὄνομα κυρίου	eis: vt nomē dñi glorificet	odientib vos t abominātib: vt nomē dñi	וְהִגִּידוּ אֶת כְּבוֹדִי בַּגּוֹיִם וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם	שלם גמל
חול בוא	קוֹל יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו ׃	glorificet t appareat in letitia eox: t illi	δοξασθῆναι καὶ ὀφθῆναι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖνοι αἰ	glorificē t appareat in letitia eox: t illi	misōūsin vos t abominātib: vt nomē dñi	מִנְחָה לַיהוָה בְּסוּסִים וּבָרֶכֶב וּבַצַּבִּים וּבַפְּרָדִים וּבְכַרְמָלִים עַל	חול בוא
פלט	פֻּלְטֵיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְהוָה וְנִרְאֶה בְשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יֵבֹשׁוּ ׃	confundent. vox clamoris de ciuitate: vox de templo:	κυνθήσουσιν. φωνὴ κραυγῆς ἐκ πόλεως, φωνὴ ἐκ ναοῦ,	confundent. vox clamoris de ciuitate: vox de templo:	glorificet t appareat in letitia eox: t illi	הַר קָדְשִׁי יְרוּשָׁלִַם אָמַר יְהוָה כַּאֲשֶׁר יְבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת	פלט
חול בוא	יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו ׃	vox dñi retribuētis aduersarite: aūq̄	φωνὴ κυρίου ἀνταποδιδόντος τοῖς ἀντικειμένοις, πρὶν	parturiēs pariat: anteq̄ veniat dolor: parturiē	vox dñi retribuētis aduersarite: aūq̄	מִנְחָה בִּכְלִי טָהוֹר בֵּית יְהוָה ׃ וְגַם מֵהֶם אֶקַּח לַכֹּהֲנִים לַלְוִיִּם	חול בוא
עלם	יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו ׃	parturiret pepe	πρὶν τὴν ὠδῖνουσαν τεκεῖν, πρὶν ἐλθεῖν τὸν πόνον τῶν ὠδί	tis: effugit t pepit masculū. dō audiuit tale t	parturiēs pariat: anteq̄ veniat dolor: parturiē	אָמַר יְהוָה כַּאֲשֶׁר יָבִיא בְּנֵי מִנְחָה טְהוֹרָה אֶל בֵּית יְהוָה ׃	עלם
חול בוא	יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו ׃	rit: anteq̄ veniret pepe	τεις· ἔφυγεν καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. τίς ἤκουσεν τοιοῦτο καὶ	nas. t pepit masculū. dō audiuit tale t	rit: anteq̄ veniret pepe	אֲנִי בֹחֵר גַּם מֵהֶם לַכֹּהֲנִים לַלְוִיִּם אָמַר יְהוָה ׃	חול בוא
עלם	יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו ׃	rit: t pepit masculū. dō audiuit tale t	ὃς εἶδεν τοιοῦτο καὶ τίς ἐώρακεν οὕτως, εἰ ὠδίνει γῆ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, εἰ καὶ	parturiēs pariat: anteq̄ veniat dolor: parturiē	rit: t pepit masculū. dō audiuit tale t	וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבֹא כָל בָּשָׂר	עלם
חול בוא	יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו ׃	nata est gēs simul: q̄ parturiunt t pepit sion	nata est gēs simul: q̄ parturiunt t pepit sion	ſ ipleamini de vbere cōſolationis eī: vt	nata est gēs simul: q̄ parturiunt t pepit sion	לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי אָמַר יְהוָה ׃	חול בוא
עלם	יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו ׃	ἐτέχθη ἔθνος εἰς ἅπαξ, ὅτι ὠδίνησεν καὶ ἔτεκεν σιὼν τὰ	παιδία αὐτῆς; ἐγὼ δὲ ἔδωκα τὴν προσδοκίαν τοῦ	ſ ipleamini de vbere cōſolationis eī: vt	ἐτέχθη ἔθνος εἰς ἅπαξ, ὅτι ὠδίνησεν καὶ ἔτεκεν σιὼν τὰ	וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפֹּשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא	עלם
אוב ידע	אֹבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים לְבִלְתִּי דְרֹשׁ לְטָמְאָה בָהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם ׃	παιδία αὐτῆς; ἐγὼ δὲ ἔδωκα τὴν προσδοκίαν τοῦ	τόκου ἀπατελεῖ· καὶ γνωσὴ ἔσαι ἡ χεὶρ κυρίου τοῖς σε	lentib eī: t mīnabit incredulis. ecce	παιδία αὐτῆς; ἐγὼ δὲ ἔδωκα τὴν προσδοκίαν τοῦ	תָּמוּת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ לְכָל בָּשָׂר דֵּרָאון ׃	אוב ידע

Explicit Esaías.

Incipit prefatio in hieremiam prophetam

EC interpretatio hieronymi est. Si quid ie a nouī erit: secūdum hebræos codices exploretur. Alia est septuaginta interpretū ecclesiis vsitata. Quæ quamuis nonnulli aliter habeat q̄̄ in hebræis codicibus inuenitur: tamen vtraq; idest secundum septuaginta: & secūdum hebraam apostolica auctoritate firmata est: non errore neq; reprehensione superiori: sed certo cōsilio. Septuaginta nonnulli aliter dixisse vel contexuisse intelliguntur. Quod ideo præmonemus: ne quis q̄̄ alteram ex altera velit emendare. Quod singulorum in suo genere veritas obseruanda est.

Incipit prologus in eundem.

Ieremias propheta cui hic prologus scribitur sermone quidē apud hebræos esaie & osee & quibusdam aliis prophetis videtur esse rusticior: sed sensibus par est: quippe qui eodem spīritu prophetauerit Porro simplicitas eloquii de loco ei in quo natus est accidit. Fuit enim anathotites qui est vsq; hodie viculus tribus ab hierosolymis distans milibus: sacerdos ex sacerdotibus & in matris vtero sanctificatus virginitate sua euangelicum virū christi ecclesie dedicans. Hic vaticinari exorsus est puer: & captiuitatē verbis atq; iudæe non solum spīritu: sed & oculis carnis intuitus est. Iam decem tribus israel assyrii in medos trāstulerant: iam terras earum coloni gentium possidebant. Vnde in iuda tantum & in beniamin prophetauit: & ciuitatis sue ruinas quadruplici planxit alphabeto: q̄d nos mensure metri versibusq; reddidimus. Preterea ordinē visionū qui apud græcos & latinos oino confusus est: ad pristinā fidē correximus. Librum autē baruch notarii eius qui apud hebræos necleguntur nec habetur p̄termissimus. pro his oibus maledicta abemulis p̄stolantes: qbus me necesse est per singula opuscula respondere. Et hoc patior: quia vos cogitis. Cæterum ad compendium mali rectius fuerat modum furori eorū silētio meo ponere: q̄̄ quotidie noui aliquid scriptitātē iuidorum insaniam prouocare.

Oachim filius iosie: cui⁹ tertiodecimo anno pphetare orsus est hieremias sub quo & olda mulier prophetauit ipse ē qui alio nomine appellatur eliachin & regnauit sup tribū iuda & hierusalem annis vndecī. Cui successit in regnū filius ioachim cognomento iechonias qui tertio mense regni eius die decima captus a ducibus nabuchodonosor ductus est in babylonē: & in loco eius constitutus est sedechias filius iosie patruus ei⁹. Cuius anno vndecimo hierusalem capta atq; subuersa est. Nemo igitur putet eundem in danielis pricipio ioachin qui i ezechielis exordio ioachim scribitur. Iste extremam syllabam chim habet: ille chin. Et ob hāc causam in euangelium secundū matheum vna videtur deesse gnatio: quia secunda thesseredecas in ioachim desinit filium iosie: & tertia incipit a ioachin filio ioachim. Quod ignorans porphyrius calūniam instruit ecclesie: suam ostendēs imperitiā: dū euangelistā mattheū arguere nititur falsitatis. Quodq; traditū scribitur ioachim mōstrat: nō aduersa rsorū fortitudinis fuisse victoriā: sed dñi voluntatis.

Incipit argumentum in eundem.

Ieremias anathothites: qui est viculus tribus a hierosolymis distās milib⁹ apud taphnas in ægypto a populo lapidib⁹ obrutus occubuit. Iacet vero in eo loco sepult⁹ quo dudum pharao rex habitauerat. Et q̄̄ postulatiōe sua defugatis a b eodem loco serpentibus ægyptios a tactu aspidu⁹ facit esse securos: magna eum ibi religione ægyptii venerantur.

Explicit argumentum.

Pritiua.heb. Ter.he.Hiere.j. Trāsla.B.Vie.Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina

Incipit Hieremias propheta. Cap.i.

Cap.i.

דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ בֶּן חִלְקִיָּהוּ מִן הַכֹּהֲנִים
אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן: אֲשֶׁר
הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלָיו בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ יום
בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה לְמָלְכוֹ: וַיְהִי בִּימֵי יְהוֹיָקִים יהויקים
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד תֹּם תמם
עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצִדְקִיָּהוּ
בֶן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד גְּלוֹת גלה
יְרוּשָׁלִַם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי: וַיְהִי חמש
דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בְּטֶרֶם אֲצָרְךָ בַּבֶּטֶן יָדַעְתִּיךָ וּבְטֶרֶם תֵּצֵא מֵרֶחֶם הִקְדַּשְׁתִּיךָ נָבִיא לַגּוֹיִם נתן

HIEREMIAS.

IEPEMIAΣ. Ca.i.

Verbū dei q̄d factū est ad hieremiā

Ο ῥημα τοῦ θεοῦ ὃ ἐγένετο ἐπὶ ἱερεμίαν υἱοῦ χελκιου ἐκ τῶν ἱερέων, ὃς κατῴκησεν ἐν ἀναθὼθ ἐν γῇ βενιαμείν· ὃς ἐγένετο λόγος τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτὸν ἐν ταῖς ἡμέραις ἰωσίου υἱοῦ ἀμὼν βασιλέως ἰούδα, ἔτους τρισκαιδεκάτου ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα, ἕως ἐνδεκαέτους σεδεκίου υἱοῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα, ἕως τῆς αἰχμαλωσίας ἰερουσαλὴμ ἐν πέμπτῳ μηνί. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων: πρὶν σε πλάσαι ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαί σε καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μήτρας ἡγίακά σε, προφήτην εἰς ἔθνη

HIEREMIAS.

IEPEMIAΣ. Ca.i.

Verbū dei q̄d factū est ad hieremiā

Ο ῥημα τοῦ θεοῦ ὃ ἐγένετο ἐπὶ ἱερεμίαν υἱοῦ χελκιου ἐκ τῶν ἱερέων, ὃς κατῴκησεν ἐν ἀναθὼθ ἐν γῇ βενιαμείν· ὃς ἐγένετο λόγος τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτὸν ἐν ταῖς ἡμέραις ἰωσίου υἱοῦ ἀμὼν βασιλέως ἰούδα, ἔτους τρισκαιδεκάτου ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα, ἕως ἐνδεκαέτους σεδεκίου υἱοῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα, ἕως τῆς αἰχμαλωσίας ἰερουσαλὴμ ἐν πέμπτῳ μηνί. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, τί σὺ ὁρᾷς ἱερεμία; καὶ εἶπα, βακτηρίαν πυκνήν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, καλῶς εὑώρακας, ὅτι ἀγρυπνῶ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς λόγους μου τοῦ ποιῆσαι αὐτούς. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρός με λέγων, τί σὺ ὁρᾷς; καὶ εἶπα, λέβητα ὑποκαιόμενον, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου βορρᾶ. καὶ εἶπεν κύριος πρός με· ἀπὸ προσώπου βορρᾶ ἐκκαυθήσεται πᾶσα ἡ κακία ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ συγκαλῶ πάσας τὰς βασιλείας ἀπὸ βορρᾶ λέγει κύριος· καὶ ἥξουσιν καὶ θήσουσιν ἕκαστος τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῶν πυλῶν ἰερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ τείχη τὰ κυκλῳ αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις ἰούδα. καὶ λαλήσω πρὸς αὐτοὺς τὰ κρίματά μου πρὸς πᾶσαν τὴν κακίαν αὐτῶν, ὃς ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις· καὶ προσεκύνησαν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ σὺ περίζωσαι τὴν ὀσφύν σου καὶ ἀναστὰς λάλησον πρὸς αὐτοὺς πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι· μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, μὴ δειλωθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ γὰρ ἐγὼ δίδωμί σε εἰς πόλιν ὀχυρὰν καὶ εἰς στύλον σιδηροῦν καὶ εἰς τείχη χαλκᾶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν τοῖς βασιλεῦσιν ἰούδα καὶ τοῖς ἄρχουσιν αὐτῆς,

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati. Trāsla.B.Vie. Ter.he.hiere.ij. Pritiua.heb.

posui te. τ dixi dño factor dñe ecce nō scio τέθηκά σε· καὶ εἶπαν ὦ δέσποτα κύριε ἰδοὺ οὐκ ἐπίστα
loqui: q; iuuenis sum ego. τ dixit dñs σαι λαλεῖν, ὅτι νεώτερός εἰμι ἐγώ. καὶ εἶπεν κύριος
ad me: ne dicas q; iuuenis sum ego: q; ad om πρός με, μὴ λέγε ὅτι νεώτερός εἰμι ἐγώ; ὅτι πρὸς πάν
nes quos mittā te ibis: τ quecūq; oia τας οὓς ἐὰν ἐξαποστείλω σε πορεύσῃ, καὶ κατὰ πάντα
mandauero tibi loquris. ne timueris a fa ὅσα ἐὰν ἐντείλωμαί σοι λαλήσεις· μὴ φοβηθῇς ἀπὸ
cie eor: q; tecū sum vt liberē te σώπου αὐτῶν, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε
dicit dñs. Et extēdit dñs manū suā ad λέγει κύριος. Καὶ ἐξέτεινεν κύριος τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς
me: τ tetigit os meū. τ dixit dñs ad με, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου· καὶ εἶπεν κύριος πρός
me: ecce dedi verba mea in os tuū. ecce cō με, ἰδοὺ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου. ἰδοὺ κα
stitui te hodie sup gētes τ sup regna: era θίστημί σε σήμερον ἐπὶ ἔθνη καὶ ἐπὶ βασιλείας ἵνα
dicare τ destruere τ pdere τ reedifica ᾖς καὶ καταστρέφειν καὶ ἀπολλύειν καὶ ἀποικοδο
re τ plantare. τ factū est verbū dñi ad μεῖν καὶ καταφυτεύειν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός
me dicēs: qd tu vides hieremia? τ dixi: bacu me λέγων, τί σὺ ὁρᾷς ἱερεμία; καὶ εἶπα, βακτηρί
lū nucea. τ dixit dñs ad me: bñ vidisti: αν καρυΐνην. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, καλῶς εἶδόρακας,
q; vigilant ego sup verba mea facere ὅτι ἐγρήγορα ἐγὼ ἐπὶ τοὺς λόγους μου τοῦ ποιῆσαι
ea. τ factū ē verbū dñi ex ilio ad me ea. τ factὼ ἐστὶν ῥῆμα κυρίου ἐκ δευτέρου πρὸς με
dicēs: qd tu vides? τ dixi: ollam succensam: λέγων, τί σὺ ὁρᾷς; καὶ εἶπα, λέβητα ὑποκαιόμενον,
τ facie ei⁹ a facie aquilonis. τ di καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου βορρᾶ. καὶ ἐ
xit dñs ad me. a facie aquilonis exardes κεῖπεν κύριος πρός με· ἀπὸ προσώπου βορρᾶ ἐκκαυθήσε
cet mala sup oēs habitatores terrā: Infra. 13.0. ται πᾶσα ἡ κακία ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν,
q; ecce ego cōuocabo oia regna ab ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ συγκαλῶ πάσας τὰς βασιλείας ἀπὸ
aquilone dicit dñs. τ venēt τ ponēt vnusquisq; βορρᾶ λέγει κύριος· καὶ ἥξουσιν καὶ θήσουσιν ἕκαστος
thronū suū sup vestibula portaꝝ hierusa τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῶν πυλῶν ἰερουσα
lem: τ sup oēs muros q̄ circuitu eius: τ λὴμ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ τείχη τὰ κυκλῳ αὐτῆς, καὶ
sup oēs ciuitates iuda. τ loquar ad illos ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις ἰούδα· καὶ λαλήσω πρὸς αὐτοὺς
cū iudicio de oi malicia eor: quomō dere τὰ κρίματά μου πρὸς πάσης τῆς κακίας αὐτῶν, ὃς ἐγκα
liquerit me: τ sacrificauerit dīs alienis. τ adorauerunt opera manuū suarū. τ tu pcinge τέλιπόν με, καὶ ἔθυσαν θεοῖς ἀλλοτρίοις· καὶ προσεκύ
nsa tuos lumbos tuos τ surge: τ loquere ad eos oīa q̄cūq; ego sum vt liberē te dicit dñs. τ adorane
re libros tuos τ surge: τ die ad e σαι τὴν ὀσφύν σου καὶ ἀνάστηθι, καὶ εἶπον πρὸς αὐ
os oia q̄cūq; ego sum vt liberē te dicit τοὺς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι· μὴ φοβηθῇς ἀπὸ
dñs. τ dixit dñs ad me: ecce dedi verba προσώπου αὐτῶν μὴ δειλωθῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἐγὼ
mea in ore tuo: ecce constitui te hodie ei⁹ a facie eor: quomō dere liquerit me: τ sacrificauerit dīs alienis. τ adorauerunt opera manuū suarū. τ tu pcinge nsa tuos lumbos tuos τ surge: τ loquere ad eos oīa q̄cūq; ego sum vt liberē te dicit dñs. τ adorane re libros tuos τ surge: τ die ad e os oia q̄cūq; ego sum vt liberē te dicit dñs. τ dixit dñs ad me: ecce dedi verba mea in ore tuo: ecce cōstitui te hodie super gentes & sup regna: vt euellas & destruas & dissipes: & edifices & plantes. οο Et factū est verbum dñi ad me dicēs. Quid tu vides hieremia? Et dixi. Virgam vigilante ego video. Et dixit dñs ad me. Bene vidisti: qa vigilabo ego super verbo meo vt faciam illud. Et factū est verbum domini ad me secundo dicens. Quid tu vides? Et dixi. Ollam succensam ego video: & facies eius a facie aquilonis. Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer sum: quoniam ad oia quę mittam te ibis: & vniuersa q̄cūq; mandauero tibi loquris. Ne timeas a facie eorū: quia tecum ego sum οο vt eruam te dicit dominus. Et misit dominus manum suam & tetigit os meum: & dixit ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo: ecce οο constitui te hodie super gentes & sup regna: vt euellas & destruas οοοοοοοοοο & dispersas & dissipes: & edifices & plantes. οο Et factū est verbum dñi ad me dicens. Quid tu vides hieremia? Et dixi. Virgam vigilante ego video. Et dixit dñs ad me. Bene οοοοοοοο vidisti: qa vigilabo ego super verbo meo οοοοο vt faciam illud. Et factū est verbum domini οοοο secundo ad me dicens. Quid tu vides? οοοοοοο Et dixi. Ollam succensam ego video: & faciem eius a facie aquilonis. Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer sum: quoniam ad oia quę mittam te ibis: & vniuersa q̄cūq; mandauero tibi loquris. Ne timeas a facie eorū: quia tecum ego sum οο vt eruam te dicit dominus. Et misit dominus manum suam & tetigit os meum: & dixit οοοο ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo: ecce οο constitui te hodie super gentes οοοοοοοοοοοο

וּלְעַם הָאָרֶץ וְנִלְחֲמוּ אֵלֶיךָ וְלֹא יוּכְלוּ לָךְ כִּי אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם יְהוָה לְהַצִּילֶךָ׃

Cap.ij.

יְהוָה אֶל יֵלֵךְ וְקָרָאתָ הָיָה דְּבַר לֵאמֹר׃ בְּאָזְנֵי יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה׃ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהוָה רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ כָּל אֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה׃ שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה בֵּית יַעֲקֹב וְכֹל מִשְׁפְּחוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר יְהוָה מָה מָּצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם בִּי עָוֶל כִּי רָחֲקוּ מֵעָלַי וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ׃ וְלֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַמּוֹלִיךְ אֹתָנוּ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ עֲרָבָה וְשׁוּחָה בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצַלְמָוֶת בְּאֶרֶץ לֹא עָבַר בָּהּ אִישׁ וְלֹא יָשַׁב אָדָם שָׁם׃ וָאָבִיא אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ הַכַּרְמֶל לֶאֱכֹל פִּרְיָהּ וְטוּבָהּ וַתָּבֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה׃ הַכֹּהֲנִים לֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְהוָה וְתֹפְשֵׂי הַתּוֹרָה לֹא יְדָעוּנִי וְהָרֹעִים פָּשְׁעוּ בִי וְהַנְּבִיאִים נִבְּאוּ בַּבַּעַל וְאַחֲרֵי לֹא יוֹעִילוּ הָלָכוּ׃ לָכֵן עוֹד אָרִיב אִתָּכֶם נְאֻם יְהוָה וְאֶת בְּנֵי בְנֵיכֶם אָרִיב׃ כִּי עִבְרוּ אִיֵּי כִתִּיִּים וּרְאוּ וְקֵדָר שִׁלְחוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ מְאֹד וּרְאוּ הֲיָתָה כָּזֹאת׃ הֲהֵמִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים עַמִּי הֵמִיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל׃ שֹׁמּוּ שָׁמַיִם עַל זֹאת וְשַׂעֲרוּ חָרְבוּ מְאֹד נְאֻם יְהוָה׃ כִּי שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה עַמִּי אֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר

"& populo[b] terre.[c] Et bellabūt [d] aduersum te[e] & nō [f] preualebunt:[g] quia[h] ego [i] tecum sum'ait[k] dominus [l] vt liberem te. 2.

ΘT factum est[a] verbū [b] dñi[c] ad me [c] dicens. [d] Vade[e] & clama [f] in auribus [g] hierusalem; [h] dicens.[i] Hec[k] dicit [l] dñs.[m] Recordat[n] sum[o] tui [p] miserās[q] adolescentiā tuā & [r] charitatē[s] despōsatiōis tue: qñ [t] secuta es[u] me[v] in deserto:[w] in terra [x] nō [y] seminatur.[z] Sanctus[aa] israel [bb] dñō[cc] primitie[dd] frugū ei⁹. [ee] Oēs[ff] qui deuorant eum [gg] delinquūt:[hh] mala[ii] venīēt [kk] super eos[ll] dicit [mm] dominus.[nn] Audite[oo] verbum[pp] dñi [qq] domus [rr] iacob: & omnes[ss] cognationes [tt] domus[uu] israel.[vv] Hec [ww] dicit[xx] domin⁹.[yy] Quid[zz] inuenerunt[aaa] patres vestri [bbb] in me[ccc] iniqtatis:[ddd] qā[eee] elon gauerūt[fff] a me:[ggg] & ambulauerūt[hhh] post[iii] vanitatē:[kkk] & vani facti sunt.[lll] Et nō[mmm] dixerunt:[nnn] vbi est[ooo] dñs[ppp] qui ascēdere nos[qqq] fecit[rrr] de terra [sss] egypti[ttt] qui traduxit[uuu] nos [vvv] per desertum: [www] in [xxx] terrā[yyy] inhabitabilem [zzz] & inuiam[aaaa] per terrā[bbbb] sitis: [cccc] & imaginē mortis: & per terrā[dddd] in q[eeee] nō[ffff] ambulauit [gggg] vir[hhhh] nec[iiii] habitauit[kkkk] homo.[llll] Et induxi[mmmm] vos [nnnn] in[oooo] terrā[pppp] carmeli: [qqqq] vt comederetis[rrrr] fructum eius [ssss] & bona illi⁹.[tttt] Et ingressi[uuuu] cōtaminastis[vvvv] terrā meā: [wwww] & hereditatē meā[xxxx] posuistis[yyyy] in abominationē.[zzzz] Sacerdotes[aaaaa] non [bbbbb] dixerunt [ccccc] vbi est[ddddd] dñs:[eeeee] & tenentes [fffff] legem[ggggg] nescierunt[hhhhh] me: [iiiii] & pastores [jjjjj] peruaricati sunt[kkkkk] in me. [lllll] Et prophete[mmmmm] pphetarūt[nnnnn] in baal:[ooooo] & idola[ppppp] secuti sunt. [qqqqq] Propterea[rrrrr] adhuc [sssss] iudicio cōtendam[ttttt] vobiscū:[uuuuu] ait[vvvvv] dñs[wwwww] & cum[xxxxx] filiis patris[yyyyy] disceptabo.[zzzzz] Transite ad[aaaaaa] insulas[bbbbbb] cethim [cccccc] & videte:[dddddd] & in cedar[eeeeee] mittite[ffffff] & considerate[gggggg] vehemēter:[hhhhhh] & videte[iiiiii] si[jjjjjj] factū est[kkkkkk] huiuscemodi:[llllll] [mmmmmm] si mutauit[nnnnnn] gens[oooooo] deos suos:[pppppp] & certe [qqqqqq] ipsi[rrrrrr] [ssssss] non sunt[tttttt] dīt. [uuuuuu] Populus vero me[vvvvvv] mutauit[wwwwww] gloriā suā[xxxxxx] in idolū. [yyyyyy] Obstupescite[zzzzzz] celi[aaaaaaa] super [bbbbbbb] hoc:[ccccccc] & porte ei⁹.[ddddddd] desolamini[eeeeeee] vehemēter[fffffff] dicit[ggggggg] dominus.[hhhhhhh] Duo[iiiiiii] enim[jjjjjjj] mala [kkkkkkk] fecit[lllllll] populus meus.[mmmmmmm] Me [nnnnnnn] dereliquerunt[ooooooo] fontem

τ ppło terre: τ debellabūt te: τ nō
καὶ τῶ λαῶ τῆς γῆς, καὶ πολεμήσουσί σε, καὶ οὐ
poterūt aduersus te: qz tecū sum ego libe
μή δυνήσῃ πρός σε, διότι μετὰ σοῦ εἰμι ἐγὼ ἐξαιρεῖσ
rare te: dicit dñs.
θαί σε, εἶπεν κύριος. C.2.

ΘΚαὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με λέγων, πορεύου
καὶ βόα εἰς τὰ ὦτα ἱερουσαλὴμ λέγων, τάδε λέγει κύ
rios: recordat[a] sū mie adolescētie tue τ dilectiōis pfectio
ριος, ἐμνήσθη ἐλέους νεότητός σου καὶ ἀγάπης τελει
nis tue: vt sequereris tu scīm israel.
ώσεώς σου, τοῦ ἐξακολουθῆσαί σε τῷ ἁγίῳ Ἰσραήλ
dicit dñs. sctus israel dño. primitie fru
λέγει κύριος. ἅγιος Ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ. ἀρχὴ ἥμημα
gū ei⁹ oēs comedētes eū delinquent:
τῶν αὐτοῦ πάντες οἱ ἔσθοντες αὐτὸν πλημμελήσουσιν,
mala venīēt sup eos dicit dñs. audite verbū
κακὰ ἥξει ἐπ' αὐτοὺς φησὶν κύριος. ἀκούσατε λόγου
dñi dom⁹ iacob τ ois familia dom⁹ israel
κυρίου οἶκος Ἰακὼβ καὶ πᾶσα πατριὰ οἴκου Ἰσραήλ.
hec dicit dñs: qd inuenerūt pres vri in
τάδε λέγει κύριος, τί εὗρόσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν
me delicti: qz recesserūt lōge a me:
ἐμοὶ πλημμέλημα, ὅτι ἀπέστησαν μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ,
τ ābulauerūt post vanitates: τ vani facti
καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐματαιώ
sunt. τ nō dixerūt vbi est dñs qducit nos
θησαν. καὶ οὐκ εἶπον ποῦ ἐστὶ κύριος ὁ ἀναγαγὼν ἡμᾶς
de terra egypti: q. ducit nos in deserto
ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὁ καθοδηγήσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ
in terra lerta τ inta τ in terra sine aqua τ in
ἐν γῇ ἀπείρῳ καὶ βάτῳ καὶ ἐν γῇ ἀύδρῳ καὶ ἀ
fructuosa: in terra in q nō ābulauit ullus in ea vir: τ
καρπῳ, ἐν γῇ ἐν ᾗ οὐ διώδευσεν ἐν αὐτῇ ἀνήρ, καὶ
nō habitauit ille fili⁹ hoīs. τ introduxi vos
οὐ κατῴκησεν ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. καὶ εἰσήγαγον ὑμᾶς
in carmelū: vt māducaretis fruct⁹ ei⁹ τ
εἰς γῆν καρμήλου, τοῦ φαγεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ καὶ
bona ei⁹. τ ingressi estis τ cōtaminastis terrā
τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ. καὶ εἰσήλθετε καὶ ἐμιάνατε τὴν γῆν
meā: τ hereditatē meā posuistis in abominatione.
μου, καὶ τὴν κληρονομίαν μου ἔθεσθε εἰς βδέλυγμα.
sacerdotes nō dixerūt vbi est dñs: τ pastores
οἱ ἱερεῖς οὐκ εἶπον ποῦ ἐστὶ κύριος, καὶ οἱ ἀντεχόμενοι
legē nō cognouerūt me: τ pastores ipie agebāt
τοῦ νόμου οὐκ ἐπίσαντό με, καὶ οἱ ποιμένες ἠσέβουν
in me: τ pphete pphetabāt baal: τ
εἰς ἐμέ, καὶ οἱ προφῆται προεφήτευον τῇ βάαλ, καὶ
post iutile abierūt. ppt hoc adhuc cōte
ὀπίσω ἀνωφελοῦς ἐπορεύθησαν. διὰ τοῦτο ἔτι κρινῶ
dam vobiscū ait dñs. τ cū filiis
σομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος. καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς
filtoꝝ vfoꝝ disceptabo. qz trāsite insulas
τῶν υἱῶν ὑμῶν κριθήσομαι. ὅτι διέλθετε νήσους χετ
him τ videte τ in cedar mittite: τ cōsi
γίεμ καὶ ἴδετε καὶ εἰς κηδὰρ ἀποστείλατε, καὶ νοή
derate vehemēter: τ videte si facta sūt talia: si mu
σατε σφόδρα, καὶ ἴδετε εἰ γέγονεν τοιαῦτα, εἰ ἀλ
tabūt gētes deos suos: τ hi nō sūt dīt.
λάξωνται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν, καὶ οὗτοι οὐκ εἰσὶν θεοί. ὁ
at pplis me⁹ mutauit gliam cor: de q nō pde
δὲ λαός μου ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτῶν, ἐξ ἧς οὐκ ὠφε
rit eis. obstupuit celū sup hoc: τ ihorruit extra
ληθήσονται. ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἔφριξεν ἐσχά
modū vehemēter dicit dñs. qz duo mala fe
πλεῖον σφόδρα λέγει κύριος. ὅτι δύο πονηρὰ ἐποί
cit pplis me⁹. me dereliquerūt fontē
ησεν ὁ λαός μου. ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν

aque viuētis: τ foderūt sibi lacus contri
ὕδατος ζῶντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμ
tos qui nō poterūt aquā cōtinere. nūqd ferus[a] est
μένους οἳ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν. μὴ δοῦλός ἐστιν
israel: aut verna est: qre in direptionē facta[b] est: sup
Ἰσραὴλ, ἢ οἰκογενὴς ἐστιν; διατί εἰς προνομὴν ἐθέτο, ἐπ'
eū rugierūt leones: τ dederūt voce sua ꝯ
αὐτὸν ὠρύοντο λέοντες, καὶ ἔδωκαν τὴν φωνὴν αὐτῶν οἱ
ordinauerūt terrā ei⁹ in desolationē: τ ciuitates
ἔταξαν τὴν γῆν αὐτοῦ εἰς ἀφανισμόν, καὶ πόλεις
eius destructe sūt vt nō habitent. τ
αὐτοῦ κατεσκάφησαν τοῦ μὴ κατοικεῖσθαι. καὶ
filii mēpheos τ taphneos agnouerūt te τ illuserūt
υἱοὶ μέμφεως καὶ τάφνης ἔγνωσάν σε καὶ κατέπαιζόν
te. nōne ista fecerūt tibi qz derelinquisti tu me
σου. οὐχὶ ταῦτα ἐποίησάν σοι ὅτι καταλιπεῖν σε ἐμὲ
dicit dñs deꝰ tu⁹? τ nūc qd tibi τ vie egre
λέγει κύριος ὁ θεός σου; καὶ νῦν τί σοι καὶ τῇ ὁδῷ αἰγύ
pti vt bibas aquā geon: τ qd tibi cū via assyri
πίου τοῦ πιεῖν ὕδωρ γιών; καὶ τί σοι τῇ ὁδῷ ἀσσυρί
oꝝ vt bibas aquā fluminū: corripiet te auer
ων τοῦ πιεῖν ὕδωρ ποταμῶν; παιδεύσει σε ἡ κακία σε
sio tua: τ malicia tua arguet te: scito τ vide
σία σου, καὶ ἡ κακία σου ἐλέγξει σε, καὶ γνῶθι καὶ ἴδε
qz amarū tibi relinq̄re te me dicit dñs de
ὅτι πικρόν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμὲ λέγει κύριος ὁ θε
us tu⁹. τ nō cōplacut in te dicit dñs deꝰ tu⁹:
ός σου. καὶ οὐκ εὐδόκησέν σοί λέγει κύριος ὁ θεός σου,
qz a seculo cōfregisti tugū tuū: τ disrupisti
ὅτι ἀπ' αἰῶνος συνέτριψας τὸν ζυγόν σου, καὶ διέρρηξας
vincula tua: τ dixisti: nō seruiā: sed t
τοὺς δεσμούς σου, καὶ εἶπας, οὐ δουλεύσω, ἀλλὰ πο
bo in oēm collē sublimē: τ sub om
ρεύσομαι ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν, καὶ ὑποκάτω παν
ni ligno vmbroso illic diffundar in fornicatiōe
γὸς ξύλου κατασκίου ἐκεῖ διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορνείᾳ
mea. ego aūt plātaui te vitē fructiferā oēm
μου. ἐγὼ δὲ ἐφύτευσά σε ἄμπελον καρποφόρον πᾶσαν
verā. quomō cōuersa es i amaritudinē vitis aliena.
ἀληθινήν. πῶς ἐστράφης εἰς πικρίαν ἄμπελος ἀλλοτρία.
si lauerīs in nitro: τ multiplicaueris tibi herbā:
ἐὰν ἀποπλύνῃς ἐν νίτρῳ, καὶ πληθύνῃς σεαυτῇ πόαν,
maculata es i iniqtatibꝰ tuis corā me dicit
κεκηλίδωσαι ἐν ταῖς ἀνομίαις σου ἐναντίον ἐμοῦ λέγει
dñs. quomō dices nō sū polluta: τ post
κύριος. πῶς ἐρεῖς οὐκ ἐμιάνθην, καὶ ὀπίσω τῆς βάαλ
nō ābulaui: vide vias tuas in sepulchro multitudis:
οὐκ ἐπορεύθην; ἴδε τὰς ὁδούς σου ἐν τῷ πολυανδρίῳ,
τ scito qd feceris. ad vesperū vox vlulantꝭ: vias
καὶ γνῶθι τί ἐποίησας. ὀφὲ φωνὴ ὀλόλυξε, τὰς ὁδούς
suas dilatauit sup aquas solitudinis. in desiderio ani
αὐτῆς ἐπλάτυνεν ἐφ' ὕδατα ἐρήμου. ἐν ἐπιθυμίαις ψυ
me sue spūs ꝑtrahebat. tradita est: qs cōuer
χῆς αὐτῆς ἐπνευματοφορεῖτο. παρεδόθη, τίς ἐπιστρέ
tet eā. oēs q̄rentes eā nō laborabūt.
ψει αὐτήν. πάντες οἱ ζητοῦντες αὐτὴν οὐ κοπιάσουσιν.
in humilitate illius reperiēt eā. auer
ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς εὑρήσουσιν αὐτήν. ἀπόστρε
te pedē tuū a via aspera: τ gut
φον τὸν πόδα σου ἀπὸ ὁδοῦ τραχείας, καὶ τὸν φά
tur tuū a sitī. illa aūt dixit viriliter agā qz
ρυγγά σου ἀπὸ δίψους. ἡ δὲ εἶπεν ἀνδρειοῦμαι ὅτι
dilexi alienos τ post eos ābulabat.
ἠγάπησα ἀλλοτρίους καὶ ὀπίσω αὐτῶν ἐπορεύετο.
sicut cōfusio furtꝭ cū capt⁹ fuerit: sic cōfundent fi
ὡς αἰσχύνη κλέπτου ὅταν ἁλῷ, οὕτως αἰσχυνθήσονται υἱοὶ
li israel tpi τ reges eoꝝ τ princi
οἱ Ἰσραὴλ αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχον
pes eoꝝ
τες αὐτῶν

"aque[c] viue: & [d] foderunt [e] sibi[f] cisternas: [g] cisternas[h] dissipatas[i] que [k] continere[l] non[m] valent [n] aquas. [o] Numquid ferus est[p] israel[q] aut[r] vernacul⁹[s]? [t] Quare ergo[u] factus est [v] in predam?[w] Super eum [x] rugierunt[y] leones & [z] derunt[aa] vocem suam: [bb] posuerūt[cc] terrā[dd] in solitudinē.[ee] Ciuitates ei⁹[ff] exuste sunt: & [gg] nō est[hh] q habitet in eis.[ii] Filii[kk] quoq; [ll] mēpheos[mm] & taphneos[nn] cōstuprauerūt te vlq; ad[oo] verticē. [pp] Nunqd nō[qq] istud[rr] factū est [ss] tibi: quia[tt] dereliquisti[uu] dñm [vv] deū tuū[ww] eo[xx] tpe quo[yy] ducebat te[zz] p viā.[aaa] Et nūc[bbb] qd [ccc] tibi vis[ddd] in via[eee] egypti:[fff] vt bibas[ggg] aquam[hhh] turbidam? [iii] Et quid[jjj] tibi[kkk] cū via[lll] assyriorum[mmm] vt bibas [nnn] aquā[ooo] fluminis.[ppp] Arguet te[qqq] malicia tua:[rrr] & auersio tua[sss] increpabit te.[ttt] Scito [uuu] & vide[vvv] quia[www] malum [xxx] & amarū est[yyy] reliquisse te [zzz] dñm[aaaa] deū tuū:[bbbb] & nō esse [cccc] timorem eius[dddd] apud te[eeee] dicit[ffff] dñs[gggg] deus [hhhh] exercituū.[iiii] A seculo[jjjj] cōfregisti[kkkk] iugum meum [llll] rupisti[mmmm] vincula mea[nnnn] & dixisti.[oooo] Non [pppp] feruiam.[qqqq] In[rrrr] omni[ssss] enī colle[tttt] sublimi: [uuuu] & sub[vvvv] omni[wwww] ligno[xxxx] frondo so[yyyy] pternebaris[zzzz] meretrix.[aaaaa] Ego aūt[bbbbb] plantaui te [ccccc] vineā electā:[ddddd] omne[eeeee] semē [fffff] verū.[ggggg] Quō ergo[hhhhh] cōuersa es[iiiii] mihi in[jjjjj] pranū[kkkkk] vinea[lllll] aliena?[mmmmm] Si[nnnnn] laueris te [ooooo] nitro [ppppp] & multiplicaueris [qqqqq] tibi herbā[rrrrr] borith:[sssss] maculata es in iniqtate tua[ttttt] coram me[uuuuu] dicit[vvvvv] dñs[wwwww] de?.[xxxxx] Quō [yyyyy] dicis:[zzzzz] [aaaaaa] non[bbbbbb] fum polluta: [cccccc] post[dddddd] baalim[eeeeee] non [ffffff] ambulaui?[gggggg] Vide[hhhhhh] vias tu as[iiiiii] in cōualle:[jjjjjj] scito[kkkkkk] quid [llllll] feceris.[mmmmmm] Curfor[nnnnnn] leuis[oooooo] explicans[pppppp] vias suas: [qqqqqq] onager[rrrrrr] assuet? in[ssssss] solitudine:[tttttt] in desiderio[uuuuuu] aie sue [vvvvvv] attraxit[wwwwww] ventum[xxxxxx] amoris sui.[yyyyyy] Nullus[zzzzzz] auertet eam. [aaaaaaa] Oēs[bbbbbbb] qui q̄runt eā[ccccccc] non [ddddddd] deficiēt:[eeeeeee] in mēstruis ei? [fffffff] inueniēt eā.[ggggggg] Prohibe[hhhhhhh] pe dē tuū[iiiiiii] a nuditate:[jjjjjjj] & gut tur tuū[kkkkkkk] a sitī.[lllllll] Et dixisti. [mmmmmmm] Desperaui:[nnnnnnn] nequaq̄ faciā. [ooooooo] Adamaui[ppppppp] qppe[qqqqqqq] alienos: [rrrrrrr] & post eos[sssssss] ambulabo. [ttttttt] Quō cōfunditur[uuuuuuu] fur[vvvvvvv] qñ [wwwwwww] deprehēditur:[xxxxxxx] sic[yyyyyyy] cōfusi sunt[zzzzzzz] domus[aaaaaaaa] israel[bbbbbbbb] ipsi [cccccccc] & reges eoꝝ[dddddddd] principes &

כִּֽי־הֵ֣ם ׀ וּנְבִיאֵיהֶ֗ם אָמְרִים֙ לָֽעַיִן֙ נָבָ֔א
אֲבִ֖י אָ֣תָּה ׀ וְלָאֶ֣בֶן אַ֔תְּ יְלִדְתָּ֖נוּ כִּ֑י
כָּ֤נוּ אֵלַי֙ עֹ֣רֶף ׀ וְלֹ֣א פָנִ֔ים ׀ וּבְעֵ֥ת
רָעָתָ֖ם יֹאמְר֥וּ ק֛וּמָה וְהוֹשִׁיעֵֽנוּ׃ וְאֵיֵה֙
אֱלֹהֶ֣יךָ אֲשֶׁר־עָשִׂ֣יתָ לָּ֔ךְ יָקֻ֖מוּ אִם־
יוֹשִׁיעֽוּךָ ׀ בְּעֵ֥ת רָעָתֶ֖ךָ כִּ֣י מִסְפַּ֣ר
עָרֶ֣יךָ הָי֔וּ אֱלֹהֶ֖יךָ יְהוּדָ֑ה׃ לָמָּה֙
תְּרִיבוּ֣ אֵלַ֔י כֻּלְּכֶ֖ם פְּשַׁעְתֶּם־בִּ֑י נְאֻם־
יְהוָֽה׃ לַשָּׁוְא֙ הִכֵּ֣יתִי אֶת־בְּנֵיכֶ֔ם
מוּסָ֖ר לֹ֣א לָקָ֑חוּ אָכְלָ֤ה חַרְבְּכֶם֙
נְבִיאֵיכֶ֔ם כְּאַרְיֵ֖ה מַשְׁחִֽית׃ הַדּ֥וֹר
אַתֶּם֙ רְא֣וּ דְבַר־יְהוָ֔ה הֲמִדְבָּ֥ר הָיִ֖יתִי
לְיִשְׂרָאֵ֑ל אִם־אֶ֖רֶץ מַאְפֵלִ֣יָּה כִּֽי־
אָמְר֣וּ עַמִּ֔י רַדְנוּ֙ לֹא־נָב֥וֹא
עוֹד־אֵלֶ֖יךָ הֲתִשְׁכַּ֤ח בְּתוּלָה֙ עֶדְיָ֔הּ
כַּלָּ֖ה קִשְׁרֶ֑יהָ וְעַמִּ֥י שְׁכֵח֖וּנִי יָמִ֥ים
אֵ֥ין מִסְפָּֽר׃ מָה־ תֵּיטִ֥בִי דַרְכֵּ֖ךְ
לְבַקֵּ֣שׁ אַהֲבָ֑ה לָכֵ֗ן גַּם־אֶת־
לִמַּדְתִּי֙ אֶת־דְּרָכַ֔יִךְ׃ גַּ֚ם בְּכַנָּפַ֔יִךְ

facerdotes & prophete
eorum: dicentes ligno:
pater meus es tu: & la-
pidi tu me genuisti. ꝏꝏ
Verterunt ad me tergū
& non faciē: & in tēpore
afflictiōis sue: dicēt: surge
& libera nos. Vbi sūt
dii tui quos fecisti tibi:
Surgant & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
liberet te: in tpe afflictio
nis tue. Scdm nūerū qp
pe ciuitatū tuarū erant
dii tui iuda. Quid vultis
mecū iudicio cōtendere:
Oēs dereliquistis me dic
it domin. Frustra per-
cussi filios vestros: ꝏꝏꝏ
disciplinā nō receperūt.
Deuorauit gladi vester
pphetas vēs: quasi leo
vastator generatio ꝏꝏ
vra. Videte verbū dñi.
Nunqd solitudo factus
sum israeli: aut terra se
rotina? ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Quare ergo dixit pp̄s
meus recessimus: nō ve
niemus vltra ad te: Num
qd obliuiscetur virgo or
namēti sui: aut sponsa fa
scie pectoralis sue: Pp̄ls
vero me obliti est mei
diebus inumeris. Quid
niteris bonā ofidere vi
tā: ad q̄rendā dilectio-
nē: q̄ in sup & malicias tu
as docuisti vias tuas: &
in alis tuis inuētus est sā
guis animaꝝ pauperū &
innocētum. Non in fos
sis inuenī eos: sed in ꝏ
oibus q̄ supra memora
ui. Et dixisti. Abīqꝫ pcto
& innocēs ego sum: & p
pterea auertatur furor
tuus a me. Ecce ego iu-
dicio cōtendā tecū: eo q
dixeris: non peccaui.
quā vilis facta es nimis:
iterans vias tuas. Et ab
egypto cōfunderis: sicut
cōfusa es ab assur. Nā
& ab ista egredieris: &
manu tue erūt sup caput
tuū: q̄m obtriuit dñs cō
fidentiā tuā: & nihil habe
bis prosperum. ȝ.

Vlgo dicitur. Si dimiserit
vir vxorem suam & re-
cedens ab eo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
duxerit virū alterū: nūq
quid reuertetur ad eam
vltra. Nunqd nō pollu
ta erit & cōtaminata mu
lier illa: Tu aūt fornicata
es cū amatoribus multis:
tñ reuertere ad me dicit
dñs. Leua oculos tuos
in directum: & vide vbi
non prostrata sis: ꝏꝏ

τ pphete eoꝝ ligno dixerūt: qꝫ pr me
καὶ οἱ προφῆται αὐτῶν τῷ ξύλῳ εἶπον, ὅτι πατήρ μου
es tu: τ lapidi tu genuisti me. τ verterūt ad me
εἶ σύ, καὶ τῷ λίθῳ σὺ ἐγέννησάς με. καὶ ἔστρεψαν ἐπ' ἐμὲ
terga τ nō facies eoꝝ. τ in tpe malo
νῶτα καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν. καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῶν κα
rū eoꝝ dicēt: surge: τ salua nos. τ vbi
κῶν αὐτῶν ἐροῦσιν, ἀνάστα, καὶ σῶσον ἡμᾶς. καὶ ποῦ
sunt dii tui q̄s fecisti tibi: ſi surgēt:
εἰσιν οἱ θεοί σου οὓς ἐποίησας σεαυτῷ; εἰ ἀνασταίησαν
τ saluabūt te in tpe afflictiōis tue. qz scām
καὶ σώσουσί σε ἐν καιρῷ τῆς κακώσεώς σου. ὅτι κατὰ
numerū ciuitatū tuaꝝ erāt dii tui iuda: τ fecīſ
ἀριθμὸν τῶν πόλεών σου ἦσαν θεοί σου Ἰούδα, καὶ κα
dū numerū viarū hierūn imolabāt baal. vt dā
τὰ ἀριθμὸν ὁδῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔθυον τῇ Βάαλ. ἵνατί
loquīmī ad me: oēs vos ipie egistis: τ oēs
λαλεῖτε πρός με; πάντες ὑμεῖς ἠσεβήσατε, καὶ πάντες
vos ipie egistis n me dicit dñs ve. frustra
ὑμεῖς ἠσεβήσατε εἰς ἐμέ λέγει κύριος ὁ θεός. μάτην
percussi filios vros. disciplinā nō receperūtis. gla
ἐπάταξα τὰ τέκνα ὑμῶν. παιδείαν οὐκ ἐδέξασθε. μά
dius deuorauit pphetas vros q̄si leo va-
χαιρα κατέφαγε τοὺς προφήτας ὑμῶν ὡς λέων ὁ ὀλο
stator: τ nō timuistis. audite verbū dñi hec
θρεύων καὶ οὐκ ἐφοβήθητε. ἀκούσατε λόγον κυρίου τὰ
dicit dñs: nūqd solitudo fact fū israel aut terra
δὲ λέγει κύριος, μὴ ἔρημος ἐγενόμην τῷ Ἰσραὴλ ἢ γῆ
plena tenebrū. qz dixit pp̄s me: nō ſerute-
κεχερσωμένη. διότι εἶπεν ὁ λαός μου, οὐ κυριευσόμ
mus: τ nō veniem ad te ampli. nūqd obliuiſcet
μεθα, καὶ οὐκ ἥξομεν πρὸς σὲ ἔτι. μὴ ἐπιλήσεται
sponsa ornamēti sui τ virgo fascie pectora
νύμφη κόσμου αὐτῆς καὶ παρθένος τὴν στηθοδε
lis sue: at pp̄s me obliti est met dies quox
μίδα αὐτῆς; ὁ δὲ λαός μου ἐπελάθετό μου ἡμέρας ὧν
nō est numer. qd adhuc bonū exercebis in
οὐκ ἔστιν ἀριθμός. τί ἔτι καλὸν ἐπιτηδεύσεις ἐν τοῖς
vitis tuis vt q̄ras dilectionē? nō ſic: ſed τ
ὁδοῖς σου τοῦ ζητεῖν ἀγάπησιν; οὐχ οὕτως, ἀλλὰ καὶ
tu iniq̄ egisti vt plures vias tuas: τ in
σὺ ἐπονηρεύσω τοὺ μᾶλλον τὰς ὁδούς σου, καὶ ἐν ταῖς
manib tuis inuēti ſūt sanguines animū innocētū nō in
χερσί σου εὑρέθησαν αἵματα ψυχῶν ἀθώων οὐκ ἐν
fossis inueni eos: ſed in oi quercu. τ
διορύγμασιν εὗρον αὐτούς, ἀλλ' ἐπὶ πάσῃ δρυΐ. καὶ
dixisti innocēs sum: ſed auertat furor eiꝰ
εἶπας ἀθῷος εἰμί, ἀλλὰ ἀποστραφήτω ὁ θυμὸς αὐτοῦ
a me. ecce ego litigo tecū: in eo qđ dicis
ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ κρίνομαι πρός σέ, ἐν τῷ λέγειν
tu nō peccauī. qz desperasti vehemēter vt
σε, ὅτι οὐχ ἥμαρτον. ὅτι κατεφρόνησας σφόδρα τοῦ
iterares vias tuas. τ ab egypto con
δευτερῶσαι τὰς ὁδούς σου. καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου κα
funderis: ſicut ab assur. qz τ hinc egredieris. τ
ταισχυνθήσῃ, ὡς ἀπὸ Ἀσσούρ. ὅτι καὶ ἐντεῦθεν ἐξελεύσῃ. καὶ
manus tue ſup caput tuū: qz repulit dñs
αἱ χεῖρές σου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, ὅτι ἀπώσατο κς
ſpē tuā τ nō pſperaberis in ea.
τὴν ἐλπίδα σου καὶ οὐκ εὐοδωθήσῃ ἐν αὐτῇ. Ca.ȝ.

Ay dimiserit vir vxorē ſuā: τ recesſe
Ἐὰν ἐξαποστείλῃ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀπελ
rit ab eo: τ fuerit viro alteri: nūqd
θὼν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, μὴ ἀνακάμψου
reuer
tēs reuertet ad eū vltra: nōne cōtaminata cōtaminabit
σα ἀνακάμψει πρὸς αὐτὸν ἔτι; οὐ μιανοῦται μιανθήσεται
mulier illa: τ fornicata es in pastoribꝰ mul
γυνὴ ἐκείνη, καὶ συνεξεπόρνευσας ἐν ποιμέσι πολ
tis: τ reuertebaris ad me: dicit dñs. leua
λοῖς; καὶ ἀνέκαμπτες πρός με, λέγει κύριος. ἆρον τοὺς
oculos tuos in directū: τ vide vbi nō prostrata ſis
ὀφθαλμούς σου εἰς εὐθεῖαν, καὶ ἴδε ποῦ οὐχὶ ἐξιφύρης

in vias ſedisti eis q̄si comix deſert
ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς ἐκάθισας αὐτῇς ὡσεὶ κορώνη ἔρημω-
ta: τ polluisti terrā in fornicationibꝰ tuis
μένη, καὶ ἐμίανας τὴν γῆν ἐν ταῖς πορνείαις σου
τ in malicijs tuis. τ habuisti pastores mul-
καὶ ἐν ταῖς κακίαις σου. καὶ ἔσχες ποιμένας πολ
tos in offensionē tuā. facies meretricis fcā est tibi:
λοὺς εἰς πρόσκομμά σου. ὄψις πόρνης ἐβδελύγη σοι,
ſine ruboze facta es ad oēs: nōne vsq nūc me voca
ἀπαισχύντησας πρὸς πάντας οὐχ ἕως νῦν με ἐκα
sti τ patrē τ ducē virginitatis tue:
λεσας καὶ πατέρα καὶ ἀρχηγὸν τῆς παρθενίας σου;
nūqd pmanebit in ſeculū: aut cuſtodiet in victo
μὴ διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, ἢ διαφυλαχθήσεται εἰς νῖ-
riā: ecce loquuta es τ fecisti mala hec
κος; ἰδοὺ ἐλάλησας καὶ ἐποίησας τὰ πονηρὰ ταῦ
τ potuisti. τ dixit dñs ad me in
τα καὶ ἠδυνάσθης. καὶ εἶπεν κύριος πρός με ἐν ταῖς
diebꝰ regis iosie vidisti q̄ fecit mihi
ἡμέραις τοῦ βασιλέως Ἰωσίου εἶδες ἃ ἐποίησεν μοι ἡ
habitatio israel: abiit ſup oēm mōtē excelſum τ
κατοικία τοῦ Ἰσραὴλ; ἐπορεύθη ἐπὶ πᾶν ὄρος ὑψηλὸν καὶ
ſub oi ligno frōdoſo τ fornicata est ibi
ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους καὶ ἐπόρνευσεν ἐκεῖ
τ dixi poſtq̄ fornicata est ipa hec oia:
καὶ εἶπα μετὰ τὸ πορεῦσαι αὐτὴν ταῦτα πάντα,
ad me cōuertere τ nō est reuerſus. τ vidit
πρός με ἀναστρέψατε καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν. καὶ εἶδεν τὴν
defornicatē. ei soror iudaꝰ ei vidit qz
ἀσυνθεσίαν αὐτῆς ἡ ἀσύνθετος Ἰούδα καὶ εἶδον διότι
p oibus p q̄s relicta est in his mechata ē
πρὸ πάντων ἀνθ' ὧν κατελείφθη ἐν αὐτοῖς ἐμοιχᾶτο
habitatio israel. τ dimiſi eā: τ
ἡ κατοικία τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ ἐξαπέστειλα αὐτήν, καὶ
dedi ei libellū repudij in manꝰ eꝰ
ἔδωκα αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου εἰς τὰς χεῖρας αὐ
tus: τ nō timuit p uaricatrix iuda. ꝛc. abiit
της, καὶ οὐκ ἐφοβήθη ἡ ἀσύνθετος Ἰούδα. καὶ ἐπορεύθη
τ fornicata est τ ipa τ fetā est in nūbilū forni
καὶ ἐπόρνευσεν καὶ αὐτὴ καὶ ἔβλεψεν εἰς οὐδέν ἤπατο
catio eiꝰ: τ mechata est in lignū τ lapi
ρεία αὐτῆς, καὶ ἐμοίχευσεν εἰς τὸ ξύλον καὶ λίθον λί
dē. τ in oibus his nō reuerſa est ad me
θον. καὶ ἐν πᾶσι τούτοις οὐκ ἐπεστράφη πρός με ἡ
p uaricatrix inda er toto corde suo ſed in
ἀσύνθετος Ἰούδα ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῆς ἀλλ' ἐπὶ
mēdacio. τ dixit dñs ad me: iuſtificauit ani
ψεύδει. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἐδικαίωσεν τὴν ψυ-
mā ſuā israel ab p uaricatrice inda. vade
χὴν αὐτῆς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ἀσυνθέτου Ἰούδα. πορεύου
τ lege sermones istos ad aq̄lonē: τ dices:
καὶ ἀνάγνωθι τοὺς λόγους τούτους πρὸς βορρᾶν, καὶ ἐρεῖς,
cōuertere ad me bitatio israel ait dō-
ἐπίστρεφε πρός με ἡ κατοικία τοῦ Ἰσραὴλ λέγει κύ-
minꝰ: τ nō firmabo facie meā sup vos:
ριος, καὶ οὐ μὴ στηρίσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς,
q̄ miſericors ego sū dicit dñs: τ nō irascar vobis
ὅτι ἐλεήμων ἐγώ εἰμι λέγει κύριος, καὶ οὐ μηνῶ ὑμῖν
in ſeculū. verūtā scito iniq̄tatē tuā: qz in do
εἰς τὸν αἰῶνα. πλὴν γνῶθι τὴν ἀδικίαν σου, ὅτι εἰς κύ
minū deū tuū ipie egisti: τ effudisti vias
ριον τὸν θεόν σου ἠσέβησας, καὶ διέχεας τὰς ὁδούς
tuas in alienos ſub oi ligno frōdoſo:
σου εἰς ἀλλοτρίους ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους,
at vocē meā nō audiſti dicit dñs. cō
τῆς δὲ φωνῆς μου οὐχ ὑπήκουσας λέγει κύριος. ἐπι
uertimini filii apoſtate dicit dñs: qz
στράφητε υἱοὶ ἀφεστηκότες λέγει κύριος, διότι ꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

אָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָכֶם וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם
אֶחָד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה
וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם צִיּוֹן וְנָתַתִּי לָכֶם
רֹעִים כִּלִּבִּי וְרָעוּ אֶתְכֶם דֵּעָה
וְהִשְׂכִּילוּ וְהָיָה כִּי תִרְבּוּ וּפְרִיתֶם
בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵמָּה נְאֻם יְהוָה
לֹא יֹאמְרוּ עוֹד אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה
וְלֹא תַעֲלֶה עַל לֵב וְלֹא יִזְכְּרוּ בוֹ
וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יֵעָשֶׂה עוֹד
בָּעֵת הַהִיא יִקְרְאוּ לִירוּשָׁלַם כִּסֵּא
יְהוָה וְנִקְווּ אֵלֶיהָ כָּל הַגּוֹיִם לְשֵׁם
יְהוָה לִירוּשָׁלַם וְלֹא יֵלְכוּ עוֹד
אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם הָרָעִים
בַּיָּמִים הָהֵמָּה יֵלְכוּ בֵית יְהוּדָה עַל בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְיִבְאוּ יַחְדָּו מֵאֶרֶץ צָפוֹן
עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הִנְחַלְתִּי אֶת
אֲבוֹתֵיכֶם וְאָנֹכִי אָמַרְתִּי אֵיךְ
אֲשִׁיתְךָ בַּבָּנִים וְאֶתֶּנְךָ לְךָ אֶרֶץ
חֶמְדָּה נַחֲלַת צְבִי צִבְאוֹת גּוֹיִם
וְאָמַר אֵבִי תִּקְרְאִי לִי וּמֵאַחֲרַי
לֹא תָשׁוּבִי וְאֶכֹן בָּגְדָה אִשָּׁה מֵרֵעָהּ
כֵּן בְּגַדְתֶּם בִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם
יְהוָה קוֹל עַל שְׁפָיִים נִשְׁמַע
בְּכִי תַחֲנוּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי הֵעֲוּו
אֶת דַּרְכָּם שָׁכְחוּ אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים
אֶרְפָּה מְשׁוּבֹתֵיכֶם הִנֵּנוּ אָתָּנוּ
לְךָ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אָכֵן
לַשֶּׁקֶר מִגְבָעוֹת הֲמוֹן הָרִים אָכֵן
בַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ תְּשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל
וְהַבֹּשֶׁת אָכְלָה אֶת יְגִיעַ אֲבוֹתֵינוּ
מִנְּעוּרֵינוּ אֶת צֹאנָם וְאֶת בְּקָרָם
אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם נִשְׁכְּבָה
בָּשְׁתֵּנוּ וּתְכַסֵּנוּ כְלִמָּתֵנוּ כִּי
לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ
וַאֲבוֹתֵינוּ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד הַיּוֹם

ego vñabo vobis t assumã vos vnũ de ciuitate
ἐγὼ καταικυριεύσω ὑμῶν καὶ λήμομαι ὑμᾶς ἕνα ἐκ πόλεως
t duos de cognatione: t introducã vos in sion t
καὶ δύο ἐκ πατριᾶς, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς σιὼν καὶ
dabo vobis pastores scim cor meũ
δώσω ὑμῖν ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου
t pascent vos pastores cũ scientia. t
καὶ ποιμανοῦσιν ὑμᾶς ποιμένοντες μετ' ἐπιστήμης. καὶ
erit si multiplicati fueritis t creueritis sup terrã dicit do
ἔσται ἐὰν πληθυνθῆτε καὶ αὐξηθῆτε ἐπὶ τῆς γῆς λέγει κύ
min̄s. in diebus illis nõ dicẽt vltra: arca
ριος. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, κιβωτὸς
testamẽti fœi ifrael nõ ascẽdet in cor: nec
διαθήκης κυρίου Ἰσραὴλ οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ καρδίαν, οὐ
q noiabit neq visitabit: t nõ fiet
δὲ μὴ ὀνομασθήσεται οὐδὲ μὴ ἐπισκεφθήσεται, καὶ οὐ ποιηθήσεται
vltra in die illo vocabũt hierusalẽ
ἔτι. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κα
cabũt hierlim throno dñi: t cõgregabũ
λέσουσιν τὴν ἱερουσαλὴμ θρόνος κυρίου, καὶ συναχθήσον
tur ad eã oẽs gẽtes: t nõ ābulabit vltra
ται εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οὐ πορεύσονται ἔτι
post cogitatiões cordis sui mali.
ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς.
in diebꝰ illis cõuertẽt domꝰ iuda
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συναλεύσονται ὁ δῆμος Ἰούδα
in domũ ifrael: t venient simul a terra
ἐπὶ τὸν δῆμον Ἰσραὴλ, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπὸ γῆς
aq̃lonis t ab oĩb regionibꝰ ad terrã quã he
βορρᾶ καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τὴν γῆν ἣν κα
reditare fect pres eoꝝ. t ego dixi: fiat
τεκληροδότησα τοὺς πατέρας αὐτῶν. καγὼ εἶπα, γένοι
dñe: q; ordinabo te in filios t dabo tibi terrã
το κύριε, ὅτι τάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω σοι γῆν
electã hereditatẽ dei oipotẽtis gẽtiũ: t
ἐκλεκτὴν κληρονομίαν θεοῦ παντοκράτορος ἐθνῶν, καὶ
si patrẽ inuocatis me t a me nõ auertẽ
εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθέ με καὶ ἀπ' ἐμοῦ οὐκ ἀποστραφή
mini: verũtñ sicut cõtẽnit mulier i amatorẽ suũ:
σεσθε, πλὴν ὡς ἀθετεῖ γυνὴ εἰς τὸν συνοικοῦντα αὐτῇ,
οὕτως ἠθέτησεν εἰς ἐμὲ ὁ δῆμος Ἰσραὴλ λέγει κύριος. φω
ex labiis auditã ploraꝝ t depcatiõis filioꝝ
νὴ ἐκ χειλέων ἀκουσθὴ κλαυθμοῦ καὶ δεήσεως υἱῶν
israel. q; thiq egefti in vijs eoꝝ: obliti sũt
Ἰσραήλ. ὅτι ἠδίκησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, ἐπελάθοντο
dei fœi eoꝝ. cõuertimini filii reuertẽtes: t
θεοῦ ἁγίου αὐτῶν. ἐπιστράφητε υἱοὶ ἐπιστρέφοντες, καὶ
sanabo cõtritiones vras. ecce hi nos eri
ἰάσομαι τὰ συντρίμματα ὑμῶν. ἰδοὺ οἵδε ἡμεῖς ἐσό
mus tibi: q; tu dñs dꝰ nr es. vere in mẽda
μεθά σοι, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἶ. ὄντως εἰς ψεῦ
cia erãt colles t fortitudo mõtiũ: veritatẽ
δος ἦσαν οἱ βουνοὶ καὶ ἡ δύναμις τῶν ὀρέων, πλὴν διὰ
dñm deꝰ nr̄m salꝰ ifrael. at cõfu
κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡ σωτηρία τοῦ Ἰσραήλ. ἡ δὲ αἰσχύ
sio cõfũpsit laboꝝ pfm nr̄oꝝ ab
νη κατηνάλωσεν τοὺς μόχθους τῶν πατέρων ἡμῶν ἀπὸ
adolescẽtia eoꝝ: oues eoꝝ t vitulos
νεότητος αὐτῶν, τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς μόχους
eoꝝ: filios eoꝝ t filias eoꝝ.
αὐτῶν, τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν.
dorminiꝫ in cõfusione nr̄a: t cooperuit nos
ἐκοιμήθημεν ἐν τῇ αἰσχύνῃ ἡμῶν, καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς
ignominia nr̄a: q; coram deo nr̄o pecca
ἡ ἀτιμία ἡμῶν, ὅτι ἐναντίον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμάρ
uimus nos t pres nr̄i ab adolescẽtia no
τομεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπὸ νεότητος ἡ
stra vsq; ad diẽ
μῶν ἕως τῆς ἡμέρας

hanc: t nõ audiuimꝰ voce dñi
ταύτης, καὶ οὐχ ὑπηκούσαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ
dei nr̄i.
θεοῦ ἡμῶν. Ca. 4.

A Si cõuersus fuerit ifrael dicit dñs ad me: con
Ἐὰν ἐπιστραφῇ Ἰσραὴλ λέγει κύριος πρός με, ἐπι
uertetur t si abstulerit abominatiões eius ab
στραφήσεται· καὶ ἐὰν ἀφέλῃ τὰ βδελύγματα αὐτοῦ ἀπὸ
ore eius: t a facie mea timine
τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου μου ἐυλα
ris t turauerit vim dñs cũ veritate: t in iudicio
βηθῇ καὶ ὀμόσῃ, ζῇ κύριος μετὰ ἀληθείας, καὶ ἐν κρίσει
t in iustitia: t bñdicẽt in ipo gẽtes: t
καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ αὐλογήσουσιν ἐν αὐτῷ ἔθνη, καὶ
in ipo laudabũt deũ in hierlim. q; hec dicit
ἐν αὐτῷ αἰνέσουσιν τῷ θεῷ ἐν ἱερουσαλήμ. ὅτι τάδε λέ
dñs viris iuda t hiratoribꝰ hie
γει κύριος τοῖς ἀνδράσιν Ἰούδα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν
Dicc. rusalẽ: finuate vobis noualia: t nõ semine
ρουσαλήμ, νεώσατε ἑαυτοῖς νεώματα, καὶ μὴ σπείρε
ta sup spinas. circũcidimini deo vr̄o: t auferte
τε ἐπ' ἀκάνθαις· περιτμήσητε τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ περιέ
dite vuteriã cordis vr̄i viri iuda t ha
λετε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἄνδρες Ἰούδα καὶ οἱ κα
bitãtes in hierlim: ne egrediat ĩ ignis furoꝝ meoꝝ:
τοικοῦντες ἐν ἱερουσαλήμ, μὴ ἐξελεύσῃ πῦρ ὁ θυμός μου,
t succendet: t nõ erit q extinguat a fa
καὶ ἐκκαυθήσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων ἀπὸ πρόσω
cie malitie adinuentionũ vr̄aꝝ. ãnũciate in
που πονηρίας ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν· ἀναγγείλατε ἐν
iuda t audiat in hierlim. dicite cani
τῷ Ἰούδα καὶ ἀκουσθήτω ἐν ἱερουσαλήμ· εἴπατε σημά
te tuba in terra: t clamate fortiter, dicite
τε σάλπιγγι ἐπὶ τῆς γῆς, κεκράξατε ἰσχυρά· εἴπατε
cõgregamini: t ingrediamur in ciuitates mura
συνάχθητε, καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς τειχή
tas. assumẽtes fugite in nõ: scilicet: nõ ile
ρεις· ἀναλαβόντες φεύγετε εἰς σιών, εὐσύσατε, μὴ στῆ
tis: q; mala ego adduco ab aq̃lone t cõtritiẽm ma
τε· ὅτι κακὰ ἐγὼ ἐπάγω ἀπὸ βορρᾶ καὶ συντριβὴν με
gnã. ascẽdit leo de cubili suo: t va
γάλην· ἀνέβη λέων ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύ
stãs gẽtes se leuauit. t egressus ẽst de loco suo:
σας ἔθνη ἐξῆρται, καὶ ἐξελήλυθεν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, τοῦ θεῖ
nat terrã tuã in solitudinẽ. t ciuitates tue va
ναι τὴν γῆν σου εἰς ἐρημωσιν· καὶ αἱ πόλεις σου κα
stabunt: vt nõ habitẽt ipe. sup Infra.
θαιρεθήσονται, τοῦ μὴ κατοικεῖσθαι αὐτάς· ἐπὶ 51.b.
hec accinguimini cilicijs: t plangite t vlu Mat.
τούτοις πεῤῥιζώσασθε σάκκους, καὶ κοπτέσθε καὶ ὀλο
late: q; nõ est auersa ira furoꝝ dñi a no
λύλετε, διότι οὐκ ἀπέστραφη ὁ θυμὸς ὀργῆς κυρίου ἀφ' ἡ
bis. t erit in illa die dicit dñs: peribit
μῶν· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ἀπολεῖται
cor regis t cor pncipũ:
ἡ καρδία τοῦ βασιλέως καὶ ἡ καρδία τῶν ἀρχόντων,
t facerdotes extra se fiẽt: pphete admirabunt.
καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκστήσονται, καὶ οἱ προφῆται θαυμάσονται.
t dixi o dñator dñs ergo decipies decepisti
καὶ εἶπα ὦ δέσποτα κύριος ἄρχεις ἀπατῶν ἠπάτησας τὸν
pplm hũc t hierlim dicẽs: pax erit vobis.
λαὸν τοῦτον καὶ τὴν ἱερουσαλὴμ λέγων, εἰρήνη ἔσται ὑμῖν,
t pueniet gladꝰ vsq; ad aiam eoꝝ. in tẽpo
καὶ ἅψεται ἡ μάχαιρα ἕως τῆς ψυχῆς αὐτῶν. ἐν τῷ καιρῷ
re illo dicẽt pplo huic t hierlim. spũ
ῷ ἐκείνῳ ἐροῦσιν τῷ λαῷ τούτῳ καὶ τῇ Ἰλὴμ· πνεύματι
errozis: in solitudie via filie ppli mei nõ
πλανήσεως, ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸς τῆς θυγατρὸς τ λαοῦ μου οὐκ
ad purgãdũ neq ad scñdũ. spũs plenitudinis veniet mihi. nũc
εἰς καθαρὸν οὐδὲ εἰς ἅγιον· πνεῦμα πλήρωσις ἥξει μοι. νῦν
ẽt ego loquar iudicia mea ad illos: ecce q̃si nubes
κἀγὼ λαλήσω κρίματά μου πρὸς αὐτούς, ἰδοὺ ὡς νεφέλαι

ego dñs t assumã vos vnũ de ciuitate
ἐγὼ κύριος καὶ λήμομαι ὑμᾶς ἕνα ἐκ πόλεως
t duos de cognatione: t introducã vos in sion t
καὶ δύο ἐκ πατριᾶς, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς σιὼν καὶ
dabo vobis pastores scim cor meũ
δώσω ὑμῖν ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου
t pascent vos pastores cũ scientia. t
καὶ ποιμανοῦσιν ὑμᾶς ποιμένοντες μετ' ἐπιστήμης. καὶ
erit si multiplicati fueritis t creueritis sup terrã dicit do
ἔσται ἐὰν πληθυνθῆτε καὶ αὐξηθῆτε ἐπὶ τῆς γῆς λέγει κύ
min̄s. in diebus illis nõ dicẽt vltra: arca
ριος. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, κιβωτὸς
testamẽti fœi ifrael nõ ascẽdet in cor: nec
διαθήκης κυρίου Ἰσραὴλ οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ καρδίαν, οὐ
q noiabit neq visitabit: t nõ fiet
δὲ μὴ ὀνομασθήσεται οὐδὲ μὴ ἐπισκεφθήσεται, καὶ οὐ ποιηθήσεται
vltra in die illo vocabũt hierusalẽ
ἔτι. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κα
cabũt hierlim throno dñi: t cõgregabũ
λέσουσιν τὴν ἱερουσαλὴμ θρόνος κυρίου, καὶ συναχθήσον
tur ad eã oẽs gẽtes: t nõ ābulabit vltra
ται εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οὐ πορεύσονται ἔτι
post cogitatiões cordis sui mali.
ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς.
in diebꝰ illis cõuertẽt domꝰ iuda
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συναλεύσονται ὁ δῆμος Ἰούδα
in domũ ifrael: t venient simul a terra
ἐπὶ τὸν δῆμον Ἰσραὴλ, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπὸ γῆς
aq̃lonis t ab oĩb regionibꝰ ad terrã quã he
βορρᾶ καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τὴν γῆν ἣν κα
reditare fect pres eoꝝ. t ego dixi: fiat
τεκληροδότησα τοὺς πατέρας αὐτῶν. καγὼ εἶπα, γένοι
dñe: q; ordinabo te in filios t dabo tibi terrã
το κύριε, ὅτι τάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω σοι γῆν
electã hereditatẽ dei oipotẽtis gẽtiũ: t
ἐκλεκτὴν κληρονομίαν θεοῦ παντοκράτορος ἐθνῶν, καὶ
si patrẽ inuocatis me t a me nõ auertẽ
εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθέ με καὶ ἀπ' ἐμοῦ οὐκ ἀποστραφή
mini: verũtñ sicut cõtẽnit mulier i amatorẽ suũ:
σεσθε, πλὴν ὡς ἀθετεῖ γυνὴ εἰς τὸν συνοικοῦντα αὐτῇ,
οὕτως ἠθέτησεν εἰς ἐμὲ ὁ δῆμος Ἰσραὴλ λέγει κύριος. φω
ex labiis auditã ploraꝝ t depcatiõis filioꝝ
νὴ ἐκ χειλέων ἀκουσθὴ κλαυθμοῦ καὶ δεήσεως υἱῶν
israel. q; thiq egefti in vijs eoꝝ: obliti sũt
Ἰσραήλ. ὅτι ἠδίκησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, ἐπελάθοντο
dei fœi eoꝝ. cõuertimini filii reuertẽtes: t
θεοῦ ἁγίου αὐτῶν. ἐπιστράφητε υἱοὶ ἐπιστρέφοντες, καὶ
sanabo cõtritiones vras. ecce hi nos eri
ἰάσομαι τὰ συντρίμματα ὑμῶν. ἰδοὺ οἵδε ἡμεῖς ἐσό
mus tibi: q; tu dñs dꝰ nr̄ es. vere in mẽda
μεθά σοι, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἶ. ὄντως εἰς ψεῦ
cia erãt colles t fortitudo mõtiũ: veritatẽ
δος ἦσαν οἱ βουνοὶ καὶ ἡ δύναμις τῶν ὀρέων, πλὴν διὰ
dñm deꝰ nr̄m salꝰ ifrael. at cõfu
κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡ σωτηρία τοῦ Ἰσραήλ. ἡ δὲ αἰσχύ
sio cõfũpsit laboꝝ pfm nr̄oꝝ ab
νη κατηνάλωσεν τοὺς μόχθους τῶν πατέρων ἡμῶν ἀπὸ
adolescẽtia eoꝝ: oues eoꝝ t vitulos
νεότητος αὐτῶν, τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς μόχους
eoꝝ: filios eoꝝ t filias eoꝝ.
αὐτῶν, τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν.
dorminiꝫ in cõfusione nr̄a: t cooperuit nos
ἐκοιμήθημεν ἐν τῇ αἰσχύνῃ ἡμῶν, καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς
ignominia nr̄a: q; coram deo nr̄o pecca
ἡ ἀτιμία ἡμῶν, ὅτι ἐναντίον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμάρ
uimus nos t pres nr̄i ab adolescẽtia no
τομεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπὸ νεότητος ἡ
stra vsq; ad diẽ
μῶν ἕως τῆς ἡμέρας

הֹוי רֹעִים מְאַבְּדִים וּמְפִיצִים
צֹאן מַרְעִיתִי נְאֻם יְהוָה
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל
הָרֹעִים הָרֹעִים אֶת עַמִּי אַתֶּם
הֲפֹצֹתֶם אֶת צֹאנִי וַתִּדְּחוּ אֹתָם
וְלֹא פְקַדְתֶּם אֹתָם הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיכֶם
אֶת רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם נְאֻם יְהוָה
וְאָנֹכִי אֲקַבֵּץ אֶת שְׁאֵרִית צֹאנִי
מִכֹּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּי אֹתָם
שָׁמָּה וְהֵשִׁבֹתִי אֹתָם אֶל נְוֵהֶם
וּפָרוּ וְרָבוּ וְהֵקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעִים
וְרָעוּם וְלֹא יִרְאוּ עוֹד וְלֹא יֵחַתּוּ
וְלֹא יִפָּקְדוּ נְאֻם יְהוָה
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה
וַהֲקִמֹתִי לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק
וּמָלַךְ מֶלֶךְ וְהִשְׂכִּיל
וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ
בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה
וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח
וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרְאוּ יְהוָה
צִדְקֵנוּ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים
נְאֻם יְהוָה וְלֹא יֵאָמֵר עוֹד
חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה וְהֵבִיא
אֶת זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹן
וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים שָׁמָּה
וְיָשְׁבוּ עַל אַדְמָתָם
לְנָבִיא נִשְׁבַּר לִבִּי בְּקִרְבִּי
רָפְפוּ כָּל עַצְמוֹתָי הָיִיתִי כְּאִישׁ
שִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוּהוּ יָיִן
מִפְּנֵי יְהוָה וּמִפְּנֵי דִבְרֵי קָדְשׁוֹ
כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ מְנָאֲפִים
כִּי מִפְּנֵי אָלָה אָבְלָה הָאָרֶץ
יָבְשׁוּ נְאוֹת מִדְבָּר וַתְּהִי מְרוּצָתָם רָעָה
וְגִבְרָתָם לֹא כֵן
גַּם בְּנְבִיאִים בְּבֵיתִי מָצָאתִי רָעָתָם
נְאֻם יְהוָה
לָכֵן יִהְיֶה דַרְכָּם לָהֶם כַּחֲלַקְלַקּוֹת
בָּאֲפֵלָה וְנָדְפוּ וְנָפְלוּ בָהֶם
כִּי אָבִיא עֲלֵיהֶם רָעָה שְׁנַת פְּקֻדָּתָם
נְאֻם יְהוָה
וּבִנְבִיאֵי שֹׁמְרוֹן רָאִיתִי תִפְלָה
הִתְנַבְּאוּ בַבַּעַל וַיַּתְעוּ אֶת עַמִּי
יִשְׂרָאֵל
וּבִנְבִיאֵי יְרוּשָׁלַם רָאִיתִי שַׁעֲרוּרִיָּה
נִאוּף וְהֹלֵךְ בַּשָּׁקֶר וְחִזְּקוּ יְדֵי מְרֵעִים
לְבִלְתִּי שָׁבוּ אִישׁ מֵרָעָתוֹ הָיוּ לִי כֻלָּם
כִּסְדֹם וְיוֹשְׁבֶיהָ כַּעֲמֹרָה
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֶל הַנְּבִאִים אַל תַּשְׁמִעוּ אֶל דִּבְרֵי
נְבִיאֵיהֶם הַמְתַנְבְּאִים לָכֶם מַהֲבִלִים
הֵם אֹתָכֶם מַחְזוֹת לִבָּם יְדַבֵּרוּ לֹא
מִפִּי יְהוָה
אָמוֹר אָמְרִים לְמְנָאֲצֵי דְבַר יְהוָה
שָׁלוֹם יִהְיֶה לָכֶם וְכָל הַהֹלֵךְ בִּשְׁרִרוּת
לִבּוֹ אָמְרוּ לֹא תָבוֹא עָלֶיכֶם רָעָה
כִּי מִי עָמַד בְּסוֹד יְהוָה וַיַּרְא וַיַּקְשֵׁב
אֶת דְּבָרוֹ מִי הִקְשִׁיב בִּדְבָרִי וַיִּשְׁמָע
הִנֵּה סַעַר יְהוָה חֲמָה יָצָאָה וְסַעַר מְחוֹלָל
עַל רֹאשׁ רְשָׁעִים יָחוֹל
לֹא יָשׁוּב אַף יְהוָה עַד עֲשׂתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ
מְזִמּוֹת לִבּוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּתְבֹּנְנוּ בָהּ
לֹא שְׁלַחְתִּים הַנְּבִיאִים וְהֵם רָצוּ
לֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְהֵם נִבָּאוּ
וְאִם עָמְדוּ בְּסוֹדִי וְיַשְׁמִיעוּ דְבָרַי אֶל עַמִּי
וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם הָרָעָה וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם
הֲאֵל מִקְרוֹב אֲנִי נְאֻם יְהוָה
וְלֹא אֵל רָחֹק אָנִי
אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ
נְאֻם יְהוָה
הֲלֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא
נְאֻם יְהוָה
שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר אָמְרוּ הַנְּבִאִים
נִבְּאֵי שֶׁקֶר לֵאמֹר חָלַמְתִּי חָלַמְתִּי
עַד מָתַי הֲיֵשׁ עַל לֵב נִבְּאֵי הַשֶּׁקֶר
וְנִבְּאֵי תַרְמִית לִבָּם
הַחֹשְׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת עַמִּי אֶת שְׁמִי
בַּחֲלֹמוֹתָם אֲשֶׁר יְסַפְּרוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ
כַּאֲשֶׁר שָׁכְחוּ אֲבוֹתָם אֶת שְׁמִי בַּבָּעַל
הַנָּבִיא אֲשֶׁר אִתּוֹ חֲלוֹם יְסַפֵּר
וַאֲשֶׁר דְּבָרִי אִתּוֹ יְדַבֵּר דָּבָר בֶּאֱמֶת
מַה לַּתֶּבֶן אֶל בָּר נְאֻם יְהוָה
הֲלֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְהוָה
וּכְפַטִּישׁ יְפֹצֵץ סָלַע
לָכֵן הִנְנִי אֶל הַנְּבִאִים נְאֻם יְהוָה
הַגֹּנְבִים דְּבָרַי אִישׁ מֵעִם רֵעֵהוּ
הִנְנִי אֶל הַנְּבִאִים נְאֻם יְהוָה
הַמַּרְנִנִים לְשׁוֹנָם וְיַנְאֻמוּ נְאֻם
הִנְנִי אֶל נִבְּאֵי חֲלֹמוֹת שֶׁקֶר נְאֻם יְהוָה
וַיְסַפְּרוּם וַיַּתְעוּ אֶת עַמִּי בְּשִׁקְּרֵיהֶם
וּבְהוֹלֵלוֹתָם וְאָנֹכִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְלֹא
צִוִּיתִים וְלֹא הוֹעִיל הוֹעִיל לָעָם הַזֶּה
נְאֻם יְהוָה
וְכִי יִשְׁאָלְךָ הָעָם הַזֶּה אוֹ נָבִיא אוֹ כֹהֵן
לֵאמֹר מַה מַּשָּׂא יְהוָה וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
מַה הַּמַּשָּׂא וְנָטַשְׁתִּי אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה
וְהַנָּבִיא וְהַכֹּהֵן וְהָעָם אֲשֶׁר יֹאמַר מַשָּׂא
יְהוָה עַל בֵּיתוֹ אֶפְקֹד אֶת הָאִישׁ הַהוּא
וְעַל בֵּיתוֹ
כֹּה תֹאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶל אָחִיו
מָה עָנָה יְהוָה וּמָה דִּבֶּר יְהוָה
וּמַשָּׂא יְהוָה לֹא תִזְכְּרוּ עוֹד כִּי מַשָּׂא
לְאִישׁ דְּבָרוֹ יִהְיֶה כִּי אַתֶּם הֵפַכְתֶּם
אֶת דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵינוּ
כֹּה תֹאמַר אֶל הַנָּבִיא שְׁאֵלְךָ מָה עָנָךְ
יְהוָה וּמָה דִּבֶּר יְהוָה
וְאִם מַשָּׂא יְהוָה תֹּאמֵרוּ לָכֵן כֹּה אָמַר
יְהוָה יַעַן אֲמָרְכֶם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה מַשָּׂא
יְהוָה וָאֶשְׁלַח אֲלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא תֹאמְרוּ
מַשָּׂא יְהוָה
לָכֵן הִנֵּה נָשֹׂא אֶשָּׂא אֶתְכֶם וְנָטַשְׁתִּי
אֶתְכֶם וְאֶת הָעִיר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם
וְלַאֲבוֹתֵיכֶם מִנִּי פָנָי
וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם חֶרְפַּת עוֹלָם וּכְלִמַּת עוֹלָם
אֲשֶׁר לֹא תִשָּׁכַחְנָה

ego vñabo vobis t assumã vos vnũ de ciuitate
ἐγὼ καταικυριεύσω ὑμῶν καὶ λήμομαι ὑμᾶς ἕνα ἐκ πόλεως
t duos de cognatione: t introducã vos in sion t
καὶ δύο ἐκ πατριᾶς, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς σιὼν καὶ
dabo vobis pastores scim cor meũ
δώσω ὑμῖν ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου
t pascent vos pastores cũ scientia. t
καὶ ποιμανοῦσιν ὑμᾶς ποιμένοντες μετ' ἐπιστήμης. καὶ
erit si multiplicati fueritis t creueritis sup terrã dicit do
ἔσται ἐὰν πληθυνθῆτε καὶ αὐξηθῆτε ἐπὶ τῆς γῆς λέγει κύ
min̄s. in diebus illis nõ dicẽt vltra: arca
ριος. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, κιβωτὸς
testamẽti fœi ifrael nõ ascẽdet in cor: nec
διαθήκης κυρίου Ἰσραὴλ οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ καρδίαν, οὐ
q noiabit neq visitabit: t nõ fiet
δὲ μὴ ὀνομασθήσεται οὐδὲ μὴ ἐπισκεφθήσεται, καὶ οὐ ποιηθήσεται
vltra in die illo vocabũt hierusalẽ
ἔτι. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κα
cabũt hierlim throno dñi: t cõgregabũ
λέσουσιν τὴν ἱερουσαλὴμ θρόνος κυρίου, καὶ συναχθήσον
tur ad eã oẽs gẽtes: t nõ ābulabit vltra
ται εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οὐ πορεύσονται ἔτι
post cogitatiões cordis sui mali.
ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς.
in diebꝰ illis cõuertẽt domꝰ iuda
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συναλεύσονται ὁ δῆμος Ἰούδα
in domũ ifrael: t venient simul a terra
ἐπὶ τὸν δῆμον Ἰσραὴλ, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπὸ γῆς
aq̃lonis t ab oĩb regionibꝰ ad terrã quã he
βορρᾶ καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τὴν γῆν ἣν κα
reditare fect pres eoꝝ. t ego dixi: fiat
τεκληροδότησα τοὺς πατέρας αὐτῶν. καγὼ εἶπα, γένοι
dñe: q; ordinabo te in filios t dabo tibi terrã
το κύριε, ὅτι τάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω σοι γῆν
electã hereditatẽ dei oipotẽtis gẽtiũ: t
ἐκλεκτὴν κληρονομίαν θεοῦ παντοκράτορος ἐθνῶν, καὶ
si patrẽ inuoc

Pātiua.heb.	Ter.heb.hiere.iiij.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cūiter.latina.
יָעַלָה	וְנָסוּפָה	מַרְכְּבוֹתָיו	קַלִּו
מִנְּשָׁרִים	סוּסָיו	אַוִּילִנוּ	כִּי שֻׁדַּדְנוּ:
כַּנְסִי	מֵרָעָה	לִבֵּךְ	יְרוּשָׁלִַם
תּוֹשִׁיעִי	עַד	מָתַי	תָּלִין
מַחְשָׁבוֹת	אוֹנֶךָ	כִּי	קוֹל
וּמַשְׁמִיעַ	אָוֶן	מֵהַר	אֶפְרָיִם
לַגּוֹיִם	הִנֵּה	הַשְׁמִיעוּ	עַל
נֹצְרִים	בָּאִים	מֵאֶרֶץ	הַמֶּרְחָק
וַיִּתְּנוּ	עַל	עָרֵי	יְהוּדָה
כִּשְׁמֵרֵי	שָׂדֶי	הָיוּ	עָלֶיהָ
כִּי	אֹתִי	מָרָתָה	נְאֻם
וּמַעַלְלַיִךְ	עָשׂוּ	אֹלֶה	לָךְ
כִּי	מַר	כִּי	נָגַע
אָחוֹלָה	קִירוֹת	לִבִּי	הוֹמָה
לֹא	אַחֲרִשׁ	כִּי	קוֹל
נַפְשִׁי	תְּרוּעַת	מִלְחָמָה	שׁוֹפָר
שֶׁבֶר	נִקְרָא	כִּי	שֹׁדְדָה
פִּתְאֹם	שֻׁדְּדוּ	אָהֳלַי	רֶגַע
עַד	מָתַי	אֶרְאֶה	נֵס
קוֹל	שׁוֹפָר	כִּי	אַתָּה
לֹא	יְדָעוּ	בָּנִים	סְכָלִים
נְבוֹנִים	הֵמָּה	לְהָרַע	
וְלְהֵטִיב	לֹא	יָדָעוּ	רָאִיתִי
הָאָרֶץ	וְהִנֵּה	תֹהוּ	וָבֹהוּ
הַשָּׁמַיִם	וְאֵין	אוֹרָם	רָאִיתִי
וְהִנֵּה	רֹעֲשִׁים	כָּל	הַגְּבָעוֹת
רָתְקָלְקָלוּ	רָאִיתִי	וְהִנֵּה	אֵין
כָּל	עוֹף	הַשָּׁמַיִם	נָדְדוּ
וְהִנֵּה	הַכַּרְמֶל	הַמִּדְבָּר	כָּל
נִתְּצוּ	מִפְּנֵי	יְהוָה	חֲרוֹן
כִּי	כֹה	אָמַר	יְהוָה
הָאָרֶץ	וְכֻלָּה	לֹא	אֶעֱשֶׂה
תֶּאֱבַל	הָאָרֶץ	וְקָדְרוּ	הַשָּׁמַיִם
מִמַּעַל	עַל	כִּי	דִבַּרְתִּי
נִחַמְתִּי	וְלֹא	אָשׁוּב	מִמֶּנָּה
וּמִקּוֹל	רַמַּת	הַקָּשֶׁת	כָּל
פָּרָשׁ	וְרֹמֵה	קֶשֶׁת	בֹּרֵחַ
כָּל	הָעִיר	נָטְשׁוּ	עֲבִי
הַסְּלָעִים	וְעֹלֵי	הַבַּרְקָנִים	הָעִיר
נֶעֱזָבָה	כָּל	הָעִיר	לֹא
אִישׁ	וְאַתְּ	שְׁדוּדָה	מַה
תַּעֲשִׂי	כִּי	תִלְבְּשִׁי	שָׁנִי
כִּי	תַעֲדִי	עֲדִי	זָהָב
כִּי	תִקְרְעִי	בַפּוּךְ	עֵינַיִךְ
לַשָּׁוְא	תִתְיַפֶּה	מְאַסוּ	בָךְ
עֹגְבִים	נַפְשֵׁךְ	יְבַקֵּשׁוּ	כִּי
שָׁמַעְתִּי	צָרָה	כַּמְבַכִּירָה	קוֹל
בַּת	צִיּוֹן	תִּתְיַפַּח	תִּפְרֹשׂ
כַּפֶּיהָ	אוֹי	נָא	לִי
כִּי	עָיְפָה	נַפְשִׁי	לְהֹרְגִים

Trāsla.gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Ter.heb.hiere.v.	Pātiua.heb.
ingressi sūt in spelūcas: ⁊ in nemora abscōsi sunt: εἰσῆλθοσαν εἰς τὰ σπήλαια, καὶ εἰς τὰ ἄλση ἐκρύβησαν,	Ingressi sunt ardua: & ascenderūt rupes. Vniuerse vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: anima tuā quērunt. Vocē quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos.	בָּאוּ	כִּיף
⁊ sup petras ascenderūt. vniuerse vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: anima tuā quērunt. Vocē quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos.		עָלֶה	יַעֲזֵב
		יֹשֵׁב	שָׁדֵד
		עָשָׂה	לָבַשׁ
		קָרַע	שָׁנָה
		בְּחַשׁ	
		צוּר	
		בֶּכִי	נָפַח
		פָּשַׁט	כָּפַף
	Cap. v.		
⁊ sup petras ascenderūt. vniuerse vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: anima tuā quērunt. Vocē quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos. 5. Circuite vias hierusalē & aspicite & considerate & querite in plateis eius an inueniatis virum facientem iudicium & querentem fidem: & ego propicius ero ei. Quod si etiam viuit dns dixerunt: & hoc falso mirabūt. Domine oculi tui respiciunt fidē. Percussisti eos & nō doluerūt attriuisti eos & renuerūt accipere disciplinā. Induruerūt facies suas supra petrā: noluerūt reuerti. Ego autē dixi. Forsitan pauperes sunt & stulti: ignorantes viā dñi & iudiciū dei sui. Ibo ergo ad optimates & loquar eis. Ipsi enim cognouerunt viam dñi & iudiciū dei sui. Et ecce magis & hi simul cōfregerūt iugum: ruperūt vincula. Idcirco percussit eos leo de silua: lupus ad vesperam vastauit eos: pardus vigilans super ciuitates eorū. Omnis qui egredietur ex eis capietur: quia multe sunt prauaricationes eorum: cōfortate sunt auersiones eorum. Super quo propicius tibi esse potero? Filii tui dereliquērūt me & iurant in his qui non sunt dii. Saturaui eos & mechati sunt: & in domo meretricis luxuriabātur. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt: vnusquisque ad vxorē proximi sui hinniebat. Nunquid super his nō visitabo dicit dns: & in gente talj nō vlciscetur anima mea? Ascendite muros eius & dissipate	חָנַן	
		יָדַע	
		בָּצָא	
		בָּקַשׁ	
		סָלַח	
		אָמַר	
		נָכַח	
		חָלָה	
		לָקַח	
		נָבָה	
		אַל	
		יָסַר	
		נָבַל	
		שׁוּר	
		בָּלָה	

Trāsla.gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Ter.heb.hiere.v.	Pātiua.heb.
⁊ sup petrā ascenderūt. vniuersę vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos: frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: animā tuā quērunt. Vocē ⁊ quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos.			
⁊ sup petrā ascenderūt. vniuersę vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos: frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: animā tuā quērunt. Vocē ⁊ quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos. 5. Circuite vias hierusalē & aspicite & considerate & querite in plateis eius an inueniatis virum facientem iudicium & querentem fidem: & ego propicius ero ei. Quod si etiam viuit dns dixerunt: & hoc falso mirabūt. Domine oculi tui respiciunt fidē. Percussisti eos & nō doluerūt attriuisti eos & renuerūt accipere disciplinā. Induruerūt facies suas supra petrā: noluerūt reuerti. Ego autē dixi. Forsitan pauperes sunt & stulti: ignorantes viā dñi & iudiciū dei sui. Ibo ergo ad optimates & loquar eis. Ipsi enim cognouerunt viam dñi & iudiciū dei sui. Et ecce magis & hi simul cōfregerūt iugum: ruperūt vincula. Idcirco percussit eos leo de silua: lupus ad vesperam vastauit eos: pardus vigilans super ciuitates eorū. Omnis qui egredietur ex eis capietur: quia multe sunt prauaricationes eorum: cōfortate sunt auersiones eorum. Super quo propicius tibi esse potero? Filii tui dereliquērūt me & iurant in his qui non sunt dii. Saturaui eos & mechati sunt: & in domo meretricis luxuriabātur. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt: vnusquisque ad vxorē proximi sui hinniebat. Nunquid super his nō visitabo dicit dns: & in gente tali nō vlciscetur anima mea? Ascendite muros eius & dissipate ⁊			
⁊ sup petrā ascenderūt. vniuersę vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos: frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: animā tuā quērunt. Vocē ⁊ quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos. 5. Circuite vias hierusalē & aspicite & considerate & querite in plateis eius an inueniatis virum facientem iudicium & querentem fidem: & ego propicius ero ei. Quod si etiam viuit dns dixerunt: & hoc falso mirabūt. Domine oculi tui respiciunt fidē. Percussisti eos & nō doluerūt attriuisti eos & renuerūt accipere disciplinā. Induruerūt facies suas supra petrā: noluerūt reuerti. Ego autē dixi. Forsitan pauperes sunt & stulti: ignorantes viā dñi & iudiciū dei sui. Ibo ergo ad optimates & loquar eis. Ipsi enim cognouerunt viam dñi & iudiciū dei sui. Et ecce magis & hi simul cōfregerūt iugum: ruperūt vincula. Idcirco percussit eos leo de silua: lupus ad vesperam vastauit eos: pardus vigilans super ciuitates eorū. Omnis qui egredietur ex eis capietur: quia multe sunt prauaricationes eorum: cōfortate sunt auersiones eorum. Super quo propicius tibi esse potero? Filii tui dereliquērūt me & iurant in his qui non sunt dii. Saturaui eos & mechati sunt: & in domo meretricis luxuriabātur. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt: vnusquisque ad vxorē proximi sui hinniebat. Nunquid super his nō visitabo dicit dns: & in gente talj nō vlciscetur anima mea? Ascendite muros eius & dissipate			

Exem. c. Infra. 19.c.

Pātiua.heb.	Ter.heb.hiere.iiij.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cūiter.latina.
יַעֲלָה	וְנָסוּפָה	מַרְכְּבוֹתָיו	קַלִּו
מִנְּשָׁרִים	סוּסָיו	אַוִּילִנוּ	כִּי שֻׁדַּדְנוּ:
כַּנְסִי	מֵרָעָה	לִבֵּךְ	יְרוּשָׁלִַם
תּוֹשִׁיעִי	עַד	מָתַי	תָּלִין
מַחְשָׁבוֹת	אוֹנֶךָ	כִּי	קוֹל
וּמַשְׁמִיעַ	אָוֶן	מֵהַר	אֶפְרָיִם
לַגּוֹיִם	הִנֵּה	הַשְׁמִיעוּ	עַל
נֹצְרִים	בָּאִים	מֵאֶרֶץ	הַמֶּרְחָק
וַיִּתְּנוּ	עַל	עָרֵי	יְהוּדָה
כִּשְׁמֵרֵי	שָׂדֶי	הָיוּ	עָלֶיהָ
כִּי	אֹתִי	מָרָתָה	נְאֻם
וּמַעַלְלַיִךְ	עָשׂוּ	אֹלֶה	לָךְ
כִּי	מַר	כִּי	נָגַע
אָחוֹלָה	קִירוֹת	לִבִּי	הוֹמָה
לֹא	אַחֲרִשׁ	כִּי	קוֹל
נַפְשִׁי	תְּרוּעַת	מִלְחָמָה	שׁוֹפָר
שֶׁבֶר	נִקְרָא	כִּי	שֹׁדְדָה
פִּתְאֹם	שֻׁדְּדוּ	אָהֳלַי	רֶגַע
עַד	מָתַי	אֶרְאֶה	נֵס
קוֹל	שׁוֹפָר	כִּי	אַתָּה
לֹא	יְדָעוּ	בָּנִים	סְכָלִים
נְבוֹנִים	הֵמָּה	לְהָרַע	
וְלְהֵטִיב	לֹא	יָדָעוּ	רָאִיתִי
הָאָרֶץ	וְהִנֵּה	תֹהוּ	וָבֹהוּ
הַשָּׁמַיִם	וְאֵין	אוֹרָם	רָאִיתִי
וְהִנֵּה	רֹעֲשִׁים	כָּל	הַגְּבָעוֹת
רָתְקָלְקָלוּ	רָאִיתִי	וְהִנֵּה	אֵין
כָּל	עוֹף	הַשָּׁמַיִם	נָדְדוּ
וְהִנֵּה	הַכַּרְמֶל	הַמִּדְבָּר	כָּל
נִתְּצוּ	מִפְּנֵי	יְהוָה	חֲרוֹן
כִּי	כֹה	אָמַר	יְהוָה
הָאָרֶץ	וְכֻלָּה	לֹא	אֶעֱשֶׂה
תֶּאֱבַל	הָאָרֶץ	וְקָדְרוּ	הַשָּׁמַיִם
מִמַּעַל	עַל	כִּי	דִבַּרְתִּי
נִחַמְתִּי	וְלֹא	אָשׁוּב	מִמֶּנָּה
וּמִקּוֹל	רַמַּת	הַקָּשֶׁת	כָּל
פָּרָשׁ	וְרֹמֵה	קֶשֶׁת	בֹּרֵחַ
כָּל	הָעִיר	נָטְשׁוּ	עֲבִי
הַסְּלָעִים	וְעֹלֵי	הַבַּרְקָנִים	הָעִיר
נֶעֱזָבָה	כָּל	הָעִיר	לֹא
אִישׁ	וְאַתְּ	שְׁדוּדָה	מַה
תַּעֲשִׂי	כִּי	תִלְבְּשִׁי	שָׁנִי
כִּי	תַעֲדִי	עֲדִי	זָהָב
כִּי	תִקְרְעִי	בַפּוּךְ	עֵינַיִךְ
לַשָּׁוְא	תִתְיַפֶּה	מְאַסוּ	בָךְ
עֹגְבִים	נַפְשֵׁךְ	יְבַקֵּשׁוּ	כִּי
שָׁמַעְתִּי	צָרָה	כַּמְבַכִּירָה	קוֹל
בַּת	צִיּוֹן	תִּתְיַפַּח	תִּפְרֹשׂ
כַּפֶּיהָ	אוֹי	נָא	לִי
כִּי	עָיְפָה	נַפְשִׁי	לְהֹרְגִים

Trāsla.gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Ter.heb.hiere.v.	Pātiua.heb.
ingressi sūt in spelūcas: ⁊ in nemora abscōsi sunt: εἰσῆλθοσαν εἰς τὰ σπήλαια, καὶ εἰς τὰ ἄλση ἐκρύβησαν,	Ingressi sunt ardua: & ascenderūt rupes. Vniuerse vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: animā tuā quērunt. Vocē quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos.	בָּאוּ	כִּיף
⁊ sup petras ascenderūt. vniuerse vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: animā tuā quērunt. Vocē quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos.		עָלֶה	יַעֲזֵב
		יֹשֵׁב	שָׁדֵד
		עָשָׂה	לָבַשׁ
		קָרַע	שָׁנָה
		בְּחַשׁ	
		צוּר	
		בֶּכִי	נָפַח
		פָּשַׁט	כָּפַף
	Cap. v.		
⁊ sup petras ascenderūt. vniuerse vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: animā tuā quērunt. Vocē quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos. 5. Circuite vias hierusalē & aspicite & considerate & querite in plateis eius an inueniatis virum facientem iudicium & querentem fidem: & ego propicius ero ei. Quod si etiam viuit dns dixerunt: & hoc falso mirabūt. Domine oculi tui respiciunt fidē. Percussisti eos & nō doluerūt attriuisti eos & renuerūt accipere disciplinā. Induruerūt facies suas supra petrā: noluerūt reuerti. Ego autē dixi. Forsitan pauperes sunt & stulti: ignorantes viā dñi & iudiciū dei sui. Ibo ergo ad optimates & loquar eis. Ipsi enim cognouerunt viam dñi & iudiciū dei sui. Et ecce magis & hi simul cōfregerūt iugum: ruperūt vincula. Idcirco percussit eos leo de silua: lupus ad vesperam vastauit eos: pardus vigilans super ciuitates eorū. Omnis qui egredietur ex eis capietur: quia multe sunt prauaricationes eorum: cōfortate sunt auersiones eorum. Super quo propicius tibi esse potero? Filii tui dereliquērūt me & iurant in his qui non sunt dii. Saturaui eos & mechati sunt: & in domo meretricis luxuriabātur. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt: vnusquisque ad vxorē proximi sui hinniebat. Nunquid super his nō visitabo dicit dns: & in gente talj nō vlciscetur anima mea? Ascendite muros eius & dissipate	חָנַן	
		יָדַע	
		בָּצָא	
		בָּקַשׁ	
		סָלַח	
		אָמַר	
		נָכַח	
		חָלָה	
		לָקַח	
		נָבָה	
		אַל	
		יָסַר	
		נָבַל	
		שׁוּר	
		בָּלָה	

Trāsla.gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Ter.heb.hiere.v.	Pātiua.heb.
⁊ sup petrā ascenderūt. vniuersę vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos: frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: animā tuā quērunt. Vocē ⁊ quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos.			
⁊ sup petrā ascenderūt. vniuersę vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos: frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: animā tuā quērunt. Vocē ⁊ quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos. 5. Circuite vias hierusalē & aspicite & considerate & querite in plateis eius an inueniatis virum facientem iudicium & querentem fidem: & ego propicius ero ei. Quod si etiam viuit dns dixerunt: & hoc falso mirabūt. Domine oculi tui respiciunt fidē. Percussisti eos & nō doluerūt attriuisti eos & renuerūt accipere disciplinā. Induruerūt facies suas supra petrā: noluerūt reuerti. Ego autē dixi. Forsitan pauperes sunt & stulti: ignorantes viā dñi & iudiciū dei sui. Ibo ergo ad optimates & loquar eis. Ipsi enim cognouerunt viam dñi & iudiciū dei sui. Et ecce magis & hi simul cōfregerūt iugum: ruperūt vincula. Idcirco percussit eos leo de silua: lupus ad vesperam vastauit eos: pardus vigilans super ciuitates eorū. Omnis qui egredietur ex eis capietur: quia multe sunt prauaricationes eorum: cōfortate sunt auersiones eorum. Super quo propicius tibi esse potero? Filii tui dereliquērūt me & iurant in his qui non sunt dii. Saturaui eos & mechati sunt: & in domo meretricis luxuriabātur. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt: vnusquisque ad vxorē proximi sui hinniebat. Nunquid super his nō visitabo dicit dns: & in gente talj nō vlciscetur anima mea? Ascendite muros eius & dissipate ⁊			
⁊ sup petrā ascenderūt. vniuersę vrbes derelictę sūt: & nō habitat in eis hō. Tu autē vastata qd facies? Cum vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo & pinxeris fibio oculos tuos: frustra cōponeris. Cōtēpserūt te amatores tui: animā tuā quērunt. Vocē ⁊ quasi parturientis audiui angustias vt puerpere. Vox filie fion inter mortes expandētis manus suas. Ve mihi quia deficit anima mea propter interfectos. 5. Circuite vias hierusalē & aspicite & considerate & querite in plateis eius an inueniatis virum facientem iudicium & querentem fidem: & ego propicius ero ei. Quod si etiam viuit dns dixerunt: & hoc falso mirabūt. Domine oculi tui respiciunt fidē. Percussisti eos & nō doluerūt attriuisti eos & renuerūt accipere disciplinā. Induruerūt facies suas supra petrā: noluerūt reuerti. Ego autē dixi. Forsitan pauperes sunt & stulti: ignorantes viā dñi & iudiciū dei sui. Ibo ergo ad optimates & loquar eis. Ipsi enim cognouerunt viam dñi & iudiciū dei sui. Et ecce magis & hi simul cōfregerūt iugum: ruperūt vincula. Idcirco percussit eos leo de silua: lupus ad vesperam vastauit eos: pardus vigilans super ciuitates eorū. Omnis qui egredietur ex eis capietur: quia multe sunt prauaricationes eorum: cōfortate sunt auersiones eorum. Super quo propicius tibi esse potero? Filii tui dereliquērūt me & iurant in his qui non sunt dii. Saturaui eos & mechati sunt: & in domo meretricis luxuriabātur. Equi amatores in feminas & emissarii facti sunt: vnusquisque ad vxorē proximi sui hinniebat. Nunquid super his nō visitabo dicit dns: & in gente talj nō vlciscetur anima mea? Ascendite muros eius & dissipate			

Pūtiua.heb.	Ter.heb.hiere.v.	Trāsla.B.Hie.	Trāsl.Gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Hie.	Ter.he.hiere.vj.	Pūtiua.heb.
עָשָׂה סור	וְלֵב אַל תַּעֲשׂוּ הַסִּירוּ נְטִישׁוֹתָיִךְ	consumationē aūt nolite facere. Auferte ppagines eī: qa nō sunt dñi.	cōsumationē aūt ne fecerītis. auferetis sustenta συντέλειαν δὲ μὴ ποιήσητε· ἀπολεῖτε τὰ ὑποστηρίγ cula eius: qz	cor nō audītēs r scrudulū. declinaueſt r abterūt: καρδίᾳ ἀνήκοος καὶ ἀπειθής. ἐξέκλιναν καὶ ἀπῆλθοσαν, r nō dixerūt in	'cor'' incredulū" & exaspe rans. 'Recesserūt' & ablę rūt: 9 & nō dixerūt in cor	סור יָרֵא
יָרֵא לָקַשׁ	כִּי לוֹא לַיהוָה הַמָּה כִּי בְנֵי בֶגֶד הֵמָּה	quarū ptes sunt dñi.	cordis eius: qz dñi nō sūt: qz quartas quartas	cordis tui: 9 nō dixerūt in	de suo. 'Metuamus 'dñm	יָרֵא
חָסַד בָּצַר	בְּנֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה נְאֻם	Preuaricatiōe eni quarta est" in me" domus" israel' & domus" iuda: ait dñs. Negauerunt" dominum' & dixerūt. Non est ipse: neq; veniet super nos" malum' gladium: oo & famem" nō videbim?.	μάτα αὐτῆς, ὅτι τοῦ κυρίου οὐκ ἐισίν, ὅτι ἀθετῶν ἠθέτη cata est in me dom? israel r dom? iuda mētite sūt σαν εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ καὶ ὁ οἶκος Ἰούδα ἐψεύσα dño suo: r dixerūt: nō sit hec: nō veniēt	deū nr̄m: 'qui dat nobis pluuiā' t̄poranea" & fero tinā' in tpe suo: 'plenitudi nē' annue" messis' custodiē tem" nobis. 'Iniqtates no	חָסַד בָּצַר
עָשַׂר נָטַע	יְהוָה כִּחֲשׁוּ בַּיהוָה וַיֹּאמְרוּ לוֹא אֲמַר		γο τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ ἔιπον, οὐκ ἔςι ταῦτα, οὐκ ἥξει	ftre" declinauerunt" hec: & peccata nr̄a' prohibue runt" bonū' a nobis: 'quia	נָטַע עָשַׂר	
עָשַׂק שׁוּר	הוּא וְלֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה וְחֶרֶב		ἐφ' ἡμᾶς κακά, καὶ μάχαιραν καὶ λιμὸν οὐκ ὀψόμεθα. οἱ	'inuēti sunt" in pplo meo	שׁוּר עָשַׂק	
נָגַד בָּצַע	וְרָעָב לוֹא נִרְאֶה וְהַנְּבִיאִים יִהְיוּ לָרוּחַ וְהַדִּבֵּר אֵין בָּהֶם כֹּה יֵעָשֶׂה לָהֶם: לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי		pphete nr̄i fuerūt in vētū r sermo dñi nō προφῆται ἡμῶν ὅσαν εἰς ἄνεμον καὶ λόγος κυρίου οὐχ	'ipsi: 'ifidiātes' quasi aucu pes: "laqueos" ponētes & 'pedicas ad ooooooooooo	בָּצַע נָגַד	
בָּגַד חֶסֶד	צְבָאוֹת יַעַן דַּבֶּרְכֶם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה הִנְנִי נֹתֵן דְּבָרַי בְּפִיךְ לְאֵשׁ וְהָעָם הַזֶּה עֵצִים וַאֲכָלָתַם: הִנְנִי		ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς οὕτως ἔσαι αὐτοῖς. διὰ τοῦτο τάδε	'capiedos" viros. 'Sicut de cipula" plena" auibus: 'sic	בָּגַד חֶסֶד	
בָּגַד חֶסֶד	מֵבִיא עֲלֵיכֶם גּוֹי מֵמֶרָחֹק בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה גּוֹי אֵיתָן הוּא גּוֹי מִשְׁלָם הוּא גּוֹי לֹא תֵדַע		dicit dñs ciposotens: qz locuti estis verbū	dom? cor" plene" dolo. "Ideo" magnificati sūt" & ditati: 'incrassati sunt & "ipinguati:" & "pretericēt	בָּגַד חֶסֶד	
עָלַם יָדַע	לְשׁוֹנוֹ וְלֹא תִשְׁמַע מַה יְדַבֵּר: אַשְׁפָּתוֹ כְּקֶבֶר פָּתוּחַ כֻּלָּם גִּבֹּרִים: וְאָכַל קְצִירֵךְ וְלַחְמֵךְ יֹאכְלוּ בָּנַיִךְ		λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἀνθ' ὧν ἐλαλήσατε τὸ ῥῆμα	res" meos" pessime" Causam" nō" iudicauerūt: "cām" pupilli nō" dire xerūt: & iudiciū" pauper" nō" iudicauerūt. Nunqd	יָדַע עָלַם	
יָדַע עָלַם	וּבְנוֹתָיִךְ יֹאכֵלוּ צֹאנֵךְ וּבְקָרֵךְ יֹאכַל גַּפְנֵךְ וּתְאֵנָתֵךְ יְרֹשֵׁשׁ עֲרֵי		τοῦτο, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στό=	sup' his" nō" visitabo" dicit" dñs" aut' sup gentē" hu iusce modi" nō" vlciscetur	יָדַע עָלַם	
רוּשׁ עִיר	מִבְצָרַיִךְ אֲשֶׁר אַתָּה בֹטֵחַ בָּהֵנָּה בְּאֶרֶץ שְׁלוֹמֵךְ תִּבְטָחוּ וְגֵאוֹן יַרְדֵּן תַּעֲשִׂי לָךְ: כִּי גַם אַחֵי בֵיתֶךָ		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε	anima mea!' Stupor" & mira bilia" facta sunt" in terra.	רוּשׁ עִיר	
בָּצַר עִיר	וּבֵית אָבִיךָ הֵמָּה גַּם הֵמָּה בָגְדוּ בָךְ וְהֵמָּה קָרְאוּ אַחֲרֶיךָ מָלֵא לֹא תַאֲמִין כִּי יְדַבֶּר אֵלֶיךָ:		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε	"Prophete" pphetabant 'mendacīū: "& facerdotes "applaudebāt" manib? su is: & populus meus" dile xit" talia: "quid igitur" fiet "in nouissimo eius? 6.	בָּצַר עִיר	
יוֹם נָאם	כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְלֹא יֹאמַר עוֹד הַחַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε		יוֹם נָאם	
עָשָׂה יָרֵא	כִּי אִם חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה וְאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹן וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε		עָשָׂה יָרֵא	
אֵת בֵּן	הִדַּחְתִּים שָׁמָּה וְיָשְׁבוּ עַל אַדְמָתָם: שְׁלַח אֶל דַּגִּים רַבִּים נְאֻם יְהוָה וְדָגוּם וְאַחֲרֵי כֵן אֶשְׁלַח אֶל		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε		אֵת בֵּן	
בָּנָה חֹל	צַיָּדִים רַבִּים וְצָדוּם מִכָּל הַר וּמִכָּל גִּבְעָה וּמִנְּקִקֵּי הַסְּלָעִים: כִּי עֵינַי עַל כָּל דַּרְכֵיהֶם לֹא נִסְתְּרוּ		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε		בָּנָה חֹל	
שׁוּם נֵבֶל	מִפָּנַי וְלֹא נִצְפַּן עֲוֹנָם מֵעֵינָי: וְאֲשַׁלֵּם רִאשׁוֹנָה מִשְׁנֶה וְחַטָּאתָם כִּפְלַיִם עַל אֲשֶׁר חִלְּלוּ אַרְצִי		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε		שׁוּם נֵבֶל	
עָבַר נָשָׂא	בְּפִגְרֵי שִׁקּוּצֵיהֶם מָלְאוּ אֶת נַחֲלָתִי בְּתוֹעֲבוֹתֵיהֶם מִלְאוּ אֶת כַּרְמִי: עַל כֵּן אָמַרְתִּי נֹפֵל יִפֹּל בְּתוֹכָם		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε		עָבַר נָשָׂא	
נָבָל	בְּעֵת פָּקְדָתִים יִכָּשְׁלוּ אָמַר יְהוָה: כֹּה אָמַר יְהוָה עִמְדוּ עַל דְּרָכוֹת וּרְאוּ וְשַׁאֲלוּ לִנְתִיבוֹת עוֹלָם		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε		נָבָל	
עָבַר נָשָׂא	אֵי זֶה דֶּרֶךְ הַטּוֹב וְהָלְכוּ בָהּ וּמְצָאוּ מַרְגוֹעַ לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא נֵלֵךְ: וְהַקֹּתִי עֲלֵיכֶם		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε		עָבַר נָשָׂא	
יָכַל בָּגַד	צֹפִים הַקְשִׁיבוּ לְקוֹל שׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ לֹא נַקְשִׁיב: לָכֵן שִׁמְעוּ הַגּוֹיִם וְיָדַע עֵדָה אֵת אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם:		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε		יָכַל בָּגַד	
נָבָל	שִׁמְעִי הָאָרֶץ הִנֵּה אֲנִי מֵבִיא רָעָה אֶל הָעָם הַזֶּה פְּרִי מַחְשְׁבוֹתָם כִּי עַל דְּבָרַי לֹא הִקְשִׁיבוּ וְתוֹרָתִי		μα σου τῷ πυρὶ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε		נָבָל	

Pūtiua.heb.	Ter.he.hiere.vj.	Trāsla.B.Hie.	Trāsl.Gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Hie.	Ter.heb.hiere.v.	Pūtiua.heb.
סָרַר לֵב סוּר וּמוֹרֶה סָרוּ וַיֵּלֵכוּ: וְלוֹא	סָרַר לֵב סוּר וּמוֹרֶה סָרוּ וַיֵּלֵכוּ:	cor incredulū & exasperans. Recesserūt & abscesserūt: 9 & nō dixerūt in cor de suo.	καρδίᾳ ἀνήκοος καὶ ἀπειθής. ἐξέκλιναν καὶ ἀπῆλθοσαν, r nō dixerūt in cor	'cor'' incredulū" & exaspe rans. 'Recesserūt' & ablę rūt: 9 & nō dixerūt in cor de suo.	סוּר סָרַר		
יָרֵא אָמְרוּ בְלִבָּם נִירָא נָא אֵת יְהוָה	אָמְרוּ בְלִבָּם נִירָא נָא אֵת יְהוָה	de suo. 'Metuamus 'dñm	de suo. 'Metuamus 'dñm	de suo. 'Metuamus 'dñm	יָרֵא אָמְרוּ		
חֶסֶד קָצִיר אֱלֹהֵינוּ הַנֹּתֵן גֶּשֶׁם יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ	אֱלֹהֵינוּ הַנֹּתֵן גֶּשֶׁם יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ	deū nr̄m: "qui dat nobis pluuiā' t̄poranea" & fero tinā' in tpe suo: 'plenitudi nē' annue" messis' custodiē tem" nobis. 'Iniqtates no	deū nr̄m: "qui dat nobis pluuiā' t̄poranea" & fero tinā' in tpe suo: 'plenitudi nē' annue" messis' custodiē tem" nobis. 'Iniqtates no	deū nr̄m: "qui dat nobis pluuiā' t̄poranea" & fero tinā' in tpe suo: 'plenitudi nē' annue" messis' custodiē tem" nobis. 'Iniqtates no	חֶסֶד קָצִיר		
חֻקִּים קָצִיר בַּעֲתּוֹ שָׁבֻעֹת חֻקּוֹת קָצִיר יִשְׁמָר	בַּעֲתּוֹ שָׁבֻעֹת חֻקּוֹת קָצִיר יִשְׁמָר	ftre" declinauerunt" hec: & peccata nr̄a' prohibue runt" bonū' a nobis: 'quia	ftre" declinauerunt" hec: & peccata nr̄a' prohibue runt" bonū' a nobis: 'quia	ftre" declinauerunt" hec: & peccata nr̄a' prohibue runt" bonū' a nobis: 'quia	חֻקִּים קָצִיר		
עָוֹן עָוֹן לָנוּ: עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ אֵלֶּה וְחַטֹּאותֵיכֶם מָנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם: כִּי	עָוֹן עָוֹן לָנוּ: עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ אֵלֶּה וְחַטֹּאותֵיכֶם מָנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם: כִּי	'inuēti sunt" in pplo meo 'ipsi: 'ifidiātes' quasi aucupes: "laqueos" ponētes & 'pedicas ad ooooooooooo	'inuēti sunt" in pplo meo 'ipsi: 'ifidiātes' quasi aucupes: "laqueos" ponētes & 'pedicas ad ooooooooooo	'inuēti sunt" in pplo meo 'ipsi: 'ifidiātes' quasi aucupes: "laqueos" ponētes & 'pedicas ad ooooooooooo	עָוֹן עָוֹן		
מָצָא שׁוּר נִמְצְאוּ בְעַמִּי רְשָׁעִים יָשׁוּר כַּשָּׁךְ יָקוּשִׁים הֵצִיבוּ מַשְׁחִית אֲנָשִׁים	נִמְצְאוּ בְעַמִּי רְשָׁעִים יָשׁוּר כַּשָּׁךְ יָקוּשִׁים הֵצִיבוּ מַשְׁחִית אֲנָשִׁים	'capiedos" viros. 'Sicut de cipula" plena" auibus: 'sic dom? cor" plene" dolo. "Ideo" magnificati sūt" & ditati: 'incrassati sunt & "ipinguati:" & "pretericēt	'capiedos" viros. 'Sicut de cipula" plena" auibus: 'sic dom? cor" plene" dolo. "Ideo" magnificati sūt" & ditati: 'incrassati sunt & "ipinguati:" & "pretericēt	'capiedos" viros. 'Sicut de cipula" plena" auibus: 'sic dom? cor" plene" dolo. "Ideo" magnificati sūt" & ditati: 'incrassati sunt & "ipinguati:" & "pretericēt	מָצָא שׁוּר		
יָצַד שָׁחַת כְּלוּב מָלֵא עוֹף כֵּן בָּתֵּיהֶם מְלֵאִים מִרְמָה עַל כֵּן גָּדְלוּ וַיַּעֲשִׁירוּ:	יָצַד שָׁחַת כְּלוּב מָלֵא עוֹף כֵּן בָּתֵּיהֶם מְלֵאִים מִרְמָה עַל כֵּן גָּדְלוּ וַיַּעֲשִׁירוּ:	res" meos" pessime" Causam" nō" iudicauerūt: "cām" pupilli nō" dire xerūt: & iudiciū" pauper" nō" iudicauerūt. Nunqd	res" meos" pessime" Causam" nō" iudicauerūt: "cām" pupilli nō" dire xerūt: & iudiciū" pauper" nō" iudicauerūt. Nunqd	res" meos" pessime" Causam" nō" iudicauerūt: "cām" pupilli nō" dire xerūt: & iudiciū" pauper" nō" iudicauerūt. Nunqd	יָצַד שָׁחַת		
גָּדַל עָשַׁר שָׁמְנוּ עָשְׁתוּ גַּם דִּבְרֵי דָבָר רָעָ דִּין לֹא דָנוּ דִּין יְתוֹם וְיַצְלִיחוּ	שָׁמְנוּ עָשְׁתוּ גַּם דִּבְרֵי דָבָר רָעָ דִּין לֹא דָנוּ דִּין יְתוֹם וְיַצְלִיחוּ	sup' his" nō" visitabo" dicit" dñs" aut' sup gentē" hu iusce modi" nō" vlciscetur	sup' his" nō" visitabo" dicit" dñs" aut' sup gentē" hu iusce modi" nō" vlciscetur	sup' his" nō" visitabo" dicit" dñs" aut' sup gentē" hu iusce modi" nō" vlciscetur	גָּדַל עָשַׁר		
צֶדֶק אֶבְיוֹנֵי צְדָקָה לֹא שָׁפָטוּ מִשְׁפַּט יְתוֹמִים וְהַצְלִיחוּ וּמִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים לֹא	אֶבְיוֹנֵי צְדָקָה לֹא שָׁפָטוּ מִשְׁפַּט יְתוֹמִים וְהַצְלִיחוּ וּמִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים לֹא	anima mea!' Stupor" & mira bilia" facta sunt" in terra.	anima mea!' Stupor" & mira bilia" facta sunt" in terra.	anima mea!' Stupor" & mira bilia" facta sunt" in terra.	צֶדֶק אֶבְיוֹנֵי		
פֶּקֶד אֲרָה שָׁפָטוּ: הֲלוֹא אֶת אֵלֶּה נְאֻם יְהוָה אִם בְּגוֹי אֲשֶׁר כָּזֹאת לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי:	אֲרָה שָׁפָטוּ: הֲלוֹא אֶת אֵלֶּה נְאֻם יְהוָה אִם בְּגוֹי אֲשֶׁר כָּזֹאת לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי:	"Prophete" pphetabant 'mendacīū: "& facerdotes "applaudebāt" manib? su is: & populus meus" dile xit" talia: "quid igitur" fiet "in nouissimo eius? 6.	"Prophete" pphetabant 'mendacīū: "& facerdotes "applaudebāt" manib? su is: & populus meus" dile xit" talia: "quid igitur" fiet "in nouissimo eius? 6.	"Prophete" pphetabant 'mendacīū: "& facerdotes "applaudebāt" manib? su is: & populus meus" dile xit" talia: "quid igitur" fiet "in nouissimo eius? 6.	פֶּקֶד אֲרָה		
נָקַם שָׁמַם הָיָה שַׁמָּה וְשַׁעֲרוּרָה נִהְיְתָה בָּאָרֶץ הַנְּבִיאִים נִבְּאוּ בַּשֶּׁקֶר וְהַכֹּהֲנִים	Cap.vi. הָעֹזוּ בְנֵי בִנְיָמִן מִקֶּרֶב יְרוּשָׁלִַם וּבְתְקוֹעַ תִּקְעוּ	Onfortamini filii bēiamin de medio hierusalem: & in thecua clangite buccina: & super betha carem" leuate vexillum: quia malū" vi sum est" ab aquilone & cōtritio magna. Speciose & delicate affimilauī filiā sion: ad eam venient pastores & greges eorum. Fixerunt tentoria in ea circuitu: pascet vnusq; eos quī sub manu sua pascet. Sanctificate bellū: cōsurgite: & ascēdamus in meridie. Ve nobis qa declinauit dies: qa ſōgiores facte sunt vmbre vespī. Surgite & ascēdamus in nocte: & diſſipemus domus eī? 'qa" hec dicit cōsurgite: & ascēdite lignū eī?. Et fundite circa hierusalē aggerē. Hec ē ciuitas visitatiōis: oīs caluīnia in medio eī?. Sic frigidā facit cisterna aquā suā: sic frigidā fecit malicia suā. Iniqtas" & vastitas audietur in ea corā me: sp: ifirmitas & plaga	Cap.vi. הָעֹזוּ בְנֵי בִנְיָמִן מִקֶּרֶב יְרוּשָׁלִַם וּבְתְקוֹעַ תִּקְעוּ	עָזַז תָּמַם נָשָׂא שׁוֹפָר עַל בֵּית הַכֶּרֶם שְׂאוּ מַשָּׂא כִּי רָעָה נִשְׁקְפָה מִצָּפוֹן וְשֶׁבֶר גָּדוֹל: נָוֶה וְהִמְשַׁנֶּה בַּת צִיּוֹן אֶלְיֵךְ יָבֹאוּ רֹעִים וְעֶדְרֵיהֶם תָּקְעוּ עָלֶיהָ אֹהָלִים יִרְעוּ עַל יָדֵיהֶם אִישׁ אֶת יָדוֹ סְבִיב רְעוּ אִישׁ אֶת יָדוֹ סְבִיב רְעוּ אִישׁ אֶת יָדוֹ סְבִיב	עָזַז תָּמַם נָשָׂא שׁוֹפָר עַל בֵּית הַכֶּרֶם שְׂאוּ מַשָּׂא כִּי רָעָה נִשְׁקְפָה מִצָּפוֹן וְשֶׁבֶר גָּדוֹל: נָוֶה וְהִמְשַׁנֶּה בַּת צִיּוֹן אֶלְיֵךְ יָבֹאוּ רֹעִים וְעֶדְרֵיהֶם תָּקְעוּ עָלֶיהָ אֹהָלִים יִרְעוּ עַל יָדֵיהֶם אִישׁ אֶת יָדוֹ סְבִיב רְעוּ אִישׁ אֶת יָדוֹ סְבִיב		עָזַז תָּמַם נָשָׂא שׁוֹפָר עַל בֵּית הַכֶּרֶם שְׂאוּ מַשָּׂא כִּי רָעָה נִשְׁקְפָה מִצָּפוֹן וְשֶׁבֶר גָּדוֹל: נָוֶה וְהִמְשַׁנֶּה בַּת צִיּוֹן אֶלְיֵךְ יָבֹאוּ רֹעִים וְעֶדְרֵיהֶם תָּקְעוּ עָלֶיהָ אֹהָלִים יִרְעוּ עַל יָדֵיהֶם אִישׁ אֶת יָדוֹ סְבִיב		
רָעָה עָשָׂה תַּעֲשׂוּ לְאַחֲרִיתָהּ:	רָעָה עָשָׂה תַּעֲשׂוּ לְאַחֲרִיתָהּ:				רָעָה עָשָׂה		

Pătina.heb.	Tex.he.Biere.vij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.
עֹלֹתֵיכֶם	עלותיכם	Holocaustomata	holocaulta
לֹא	לא	vra	vſa
לְרָצוֹן	לרצון	nō	nō
וְזִבְחֵיכֶם	וזבחיכם	sūt	ſūt
לֹא	לא	mea:	accepta:
עֲרַבוּ	ערבו	&	t
לִי:	לי:	victime	victime
לָכֵן	לכן	vre	vrē
כֹּה	כה	nō	nō
אָמַר	אמר	placuerūt	placuerūt
יְהוָה	יהוה	mihi	mihi
הִנְנִי	הנני	Propterea	ꝓpter hoc
נֹתֵן	נתן	hec	hec
אֶל	אל	dicit	dicit
הָעָם	העם	dñs:	dñs:
הַזֶּה	הזה	do	ecce
מִכְשֹׁלִים	מכשלים	min⁹.	dabo
וְנָכְשְׁלוּ	ונכשלו	Ecce	in
בָם	בם	ego	populū
אָבוֹת	אבות	istum	istum
וּבָנִים	ובנים	ruinas:	ruinas
יַחְדָּו	יחדו	&	&
שָׁכֵן	שכן	ruent	ruent
וְרֵעוֹ	ורעו	in	in
וְאָבַדוּ	ואבדו	eis	eis
כֹּה	כה	patres	patres
אָמַר	אמר	&	&
יְהוָה	יהוה	filii	filii
הִנֵּה	הנה	simul:	simul:
עַם	עם	vicin⁹	vicin⁹
בָּא	בא	&	t
מֵאֶרֶץ	מארץ	ꝓxim⁹	ꝓximus
צָפוֹן	צפון	&	&
וְגוֹי	וגוי	ꝓxim⁹	ꝓximus
גָּדוֹל	גדול	perí=	perí=
יֵעוֹר	יעור	bunt.	bunt.
מִיַּרְכְתֵי	מירכתי	Hec	Hec
אֶרֶץ:	ארץ:	dicit	dicit
קֶשֶׁת	קשת	dñs.	dñs.
וְכִידוֹן	וכידון	Ecce	Ecce
יַחֲזִיקוּ	יחזיקו	populus	populus
אַכְזָרִי	אכזרי	venit	venit
הוּא	הוא	de	de
וְלֹא	ולא	terra	terra
יְרַחֵמוּ	ירחמו	aquilonis:	aquilonis:
קוֹלָם	קולם	&	&
כַּיָּם	כים	gens	gens
יֶהְמֶה	יהמה	magna	magna
וְעַל	ועל	consurget	consurget
סוּסִים	סוסים	a	a
יִרְכָּבוּ	ירכבו	finibus	finibus
עָרוּךְ	ערוך	terre.	terre.
כְּאִישׁ	כאיש	Sagittam	Sagittam
לַמִּלְחָמָה	למלחמה	&	&
עָלַיִךְ	עליך	scutum	ſcutum
בַּת	בת	arripiet:	arripiet:
צִיּוֹן	ציון	crude=	crude=
שָׁמַעְנוּ	שמענו	lis	lis
שִׁמְעָהּ	שמעה	est	eſt
יָדֵינוּ	ידינו	&	&
צָרָה	צרה	non	non
חֶבְלִי	חבלי	miſerebitur.	miſerebitur.
כַּיּוֹלֵדָה:	כיולדה:	Vox	Voxei
אַל	אל	ei	ei
תֵּצְאוּ	תצאו	mare	mare
הַשָּׂדֶה	השדה	ſonabit:	ſonabit:
וּבַדֶּרֶךְ	ובדרך	&	&
אַל	אל	ſuper	ſuper
תֵּלֵכוּ	תלכו	equos	equos
כִּי	כי	aſcendent:	aſcendent:
חֶרֶב	חרב	pre=	pre=
לְאוֹיֵב	לאויב	parati⁹	parati⁹
מָגוֹר	מגור	quaſi	quaſi
מִסָּבִיב:	מסביב:	vir	vir
בַּת	בת	ad	ad
עַמִּי	עמי	preliū	prelium
חִגְרִי	חגרי	aduerſum	aduerſum
שָׂק	שק	te	te
וְהִתְפַּלְשִׁי	והתפלשי	ſi=	ſi=
בָּאֵפֶר	באפר	lia	lia
יָחִיד	יחיד	fion.	fion.
עֲשִׂי	עשי	Audiuimus	Audiuimus
לָךְ	לך	famā	famā
מִסְפֵּד	מספד	eius	eius
תַּמְרוּרִים	תמרורים	diſſolute	diſſolute
כִּי	כי	ſunt	ſunt
פִתְאֹם	פתאם	manus	manus
יָבֹא	יבא	nře.	nře.
הַמַּשְׁחִית	המשחית	Tribulatio	Tribulatio
עָלֵינוּ	עלינו	ap=	ap=
בָּחוֹן	בחון	phēdit	phēdit
נְתַתִּיךָ	נתתיך	nos:	nos:
בְּעַמִּי	בעמי	dolores	dolores
מִבְצָר	מבצר	ſic	ſic
וְתֵדַע	ותדע	parturientem.	parturientem.
וּבָחַנְתָּ	ובחנת	Nolite	Nolite
אֶת	את	exire	exire
דַּרְכָּם:	דרכם:	ad	ad
כֻּלָּם	כלם	agros	agros
סֹרְרִים	סוררים	&	&
הֹלְכֵי	הלכי	in	in
רָכִיל	רכיל	via	via
נְחֹשֶׁת	נחשת	ne	ne
וּבַרְזֶל	וברזל	ambuletis:	ambuletis:
כֻּלָּם	כלם	quonia	quonia
מַשְׁחִיתִים	משחיתים	gladius	gladius
הֵמָּה:	המה:	inimici	inimici
נָתַר	נתר	pauor	pauor
מִפָּחַת	מפחת	in	in
תָּם	תם	circuitu.	circuitu.
עָפְרֶת	עפרת	Filia	Filia
לַשָּׁוְא	לשוא	populi	populi
צָרַף	צרף	mei	mei
צָרוּף	צרוף	accingere	accingere
וְרָעִים	ורעים	ci	ci
לֹא	לא	litio:	litio:
נִתָּקוּ:	נתקו:	&	&
כֶּסֶף	כסף	cōſpgere	cōſpgere
נִמְאָס	נמאס	cinere.	cinere.
קְרָאוּ	קראו	Luctum	Luctum
לָהֶם	להם	vnigeniti	vnigeniti
כִּי	כי	fac	fac
מָאַס	מאס	tibi	tibi
יְהוָה	יהוה	planctum	planctum
בָּהֶם:	בהם:	amarum;	amarum;
הַדָּבָר	הדבר	quia	quia
אֲשֶׁר	אשר	repente	repente
הָיָה	היה	veniet	veniet
אֶל	אל	va	va
יִרְמְיָהוּ	ירמיהו	ſtator	ſtator
מֵאֵת	מאת	ſuper	ſuper
יְהוָה	יהוה	nos.	nos.
לֵאמֹר:	לאמר:	Probatorē	Probatorē
עֲמֹד	עמד	dedi	dedi
בְּשַׁעַר	בשער	te	te
בֵּית	בית	i	i
יְהוָה	יהוה	po=	po=
וְקָרָאתָ	וקראת	pulo	pulo
שָׁם	שם	meo	meo
אֶת	את	robuſtum:	robuſtum:
הַדָּבָר	הדבר	&	&
הַזֶּה	הזה	ſcies	ſcies
וְאָמַרְתָּ	ואמרת	&	&
שִׁמְעוּ	שמעו	pbabis	pbabis
דְבַר	דבר	vias	vias
יְהוָה	יהוה	corū.	corū.
כָּל	כל	Es	Es
יְהוּדָה	יהודה	iſti	iſti
הַבָּאִים	הבאים	principes	principes
בַּשְּׁעָרִים	בשערים	decli=	decli=
לְהִשְׁתַּחֲוֹת	להשתחות	nātes	nātes
לַיהוָה	ליהוה	ambulātes	ambulātes
וְאָמַר	ואמר	fraudu=	fraudu=
כֹּה	כה	lēter.	lēter.
אָמַר	אמר	Es	Es
יְהוָה	יהוה	&	&
צְבָאוֹת	צבאות	ferrū	ferrū
אֱלֹהֵי	אלהי	vniuer=	vniuer=
יִשְׂרָאֵל	ישראל	ſi	ſi
הֵיטִיבוּ	היטיבו	corrupti	corrupti
דַרְכֵיכֶם	דרכיכם	ſunt.	ſunt.
וּמַעַלְלֵיכֶם	ומעלליכם	Defecit	Defecit
וְאֶשְׁכְּנָה	ואשכנה	ſufflatorium:	ſufflatorium:
אִתְּכֶם	אתכם	in	in
בַּמָּקוֹם	במקום	igne	igne
הַזֶּה:	הזה:	cōſumptū	cōſumptū
אַל	אל	eſt	eſt
תִּבְטְחוּ	תבטחו	plumbū.	plumbū.
לָכֶם	לכם	Fruſtra	Fruſtra
אֶל	אל	cōflauit	cōflauit
דִּבְרֵי	דברי	cōflato=	cōflato=
הַשֶּׁקֶר	השקר	r:	r:
לֵאמֹר	לאמר	malicie	malicie
		eni	eni
		corū	corū
		nō	nō
		ſunt	ſunt
		cōſumpte.	cōſumpte.
		Argentū	Argentū
		repro=	repro=
		bum	bum
		vocate	vocate
		eos:	eos:
		quia	quia
		dñs	dñs
		proiecit	proiecit
		illos.	illos.

Cap. vij.

7.

UErbum quod factum est ad hieremiam a dño dicens. Sta in porta domus domini & predica ibi verbum istud: et dic. Audite verbum domini omnis iuda qui ingredimini per portas has: vt adoretis dñm. Hec dicit dñs exercituū deus israel. Bonas facite vias vras & studia vra: & habitabo vobiscum in loco isto. Nolite confidere in verbis mendacii: dicentes

Pătina.heb.	Tex.he.Biere.vij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp.latina.
הַיּוֹסְרִי	היוסרי	Erudire	erudiris
יְרוּשָׁלַם	ירושלם	hierusalem	hierſm
פֶּן	פן	ne	ne
תֵּקַע	תקע	forte	forte
נַפְשִׁי	נפשי	recedat	recedat
מִמֵּךְ	ממך	anima	aia
פֶּן	פן	mea	mea
אֲשִׂימֵךְ	אשימך	a	a
שְׁמָמָה	שממה	te:	te:
אֶרֶץ	ארץ	ne	ne
לוֹא	לוא	forte	forte
נוֹשָׁבָה:	נושבה:	ponā	ponā
מֹה	מה	te	te
אָמַר	אמר	deſertā:	deſertā:
יְהוָה	יהוה	terrā	terrā
צְבָאוֹת	צבאות	inhabitabi=	inhabitabi=
עוֹלֵל	עולל	lem.	lem.
יִשְׁלְלוּ	ישללו	Hec	Hec
כַּגֶּפֶן	כגפן	dicit	dicit
שְׁאֵרִית	שארית	dñs	dñs
יִשְׂרָאֵל	ישראל	exer=	exer=
הָשֵׁב	השב	cituū.	cituū.
יָדְךָ	ידך	Vsq;	Vsq;
כְּבוֹצֵר	כבוצר	ad	ad
עַל	על	racemum	racemum
סַלְסִלוֹת:	סלסלות:	colligent	colligent
שׁוּב	שוב	quasi	quasi
כְּבֹצֵר	כבצר	in	in
יָדֶךָ	ידך	vinea	vinea
סַלְסֵל	סלסל	reliquias	reliquias
דַּבֵּר	דבר	israel.	iſrael.
עַל	על	Cōuerte	cōuerte
מִי	מי	manū	manū
אֲדַבְּרָה	אעידה	tuā	tuā
וְאָעִידָה	ואעידה	ſi	ſi
וְיִשְׁמָעוּ	וישמעו	vindemiator	vindemiator
עוֹד	עד	ad	ad
שָׁמָּעַ	שמע	cartallū.	cartallū.
יְכֵל	יכל	Cui	Cui
לְהַקְשִׁיב	להקשיב	loquar	loquar
הִנֵּה	הנה	&	&
דְבַר	דבר	quē	quē
יְהוָה	יהוה	cō	cō
הָיָה	היה	teſtabor	teſtabor
לָהֶם	להם	vt	vt
לְחֶרְפָּה	לחרפה	audiar.	audiar.
לֹא	לא	Ecce	Ecce
יַחְפְּצוּ	יחפצו	incircunciſe	incircunciſe
בוֹ	בו	aures	aures
וְאֶת	ואת	eorum	eorum
חֶמַת	חמת	&	&
יְהוָה	יהוה	audire	audire
מָלֵאתִי	מלאתי	nō	nō
נִלְאֵיתִי	נלאיתי	poſſunt.	poſſunt.
הָכִיל	הכיל	Ecce	Ecce
שְׁפֹךְ	שפך	verbū	verbū
עַל	על	dñi	dñi
עוֹלֵל	עולל	factū	factū
בַּחוּץ	בחוץ	eſt	eſt
וְעַל	ועל	ꝑ	ꝑ
סוֹד	סוד	is	is
בַּחוּרִים	בחורים	in	in
יַחְדָּו	יחדו	opprobriū:	opprobriū:
כִּי	כי	&	&
גַם	גם	non	non
אִישׁ	איש	ſuſcipient	ſuſcipient
עִם	עם	illud.	illud.
אִשָּׁה	אשה	Idcirco	Idcirco
יִלָּכֵדוּ	ילכדו	furore	furore
זָקֵן	זקן	dñi	dñi
עִם	עם	plenus	plenus
מָלֵא	מלא	ſum:	ſum:
יָמִים:	ימים:	laboraui	laboraui
וְנָסַבּוּ	ונסבו	ſuſtinens.	ſuſtinens.
בָתֵּיהֶם	בתיהם	Effunde	Effunde
לַאֲחֵרִים	לאחרים	ſuper	ſuper
שָׂדוֹת	שדות	parulū	parulū
וְנָשִׁים	ונשים	foris	foris
יַחְדָּו	יחדו	&	&
כִּי	כי	ſuper	ſuper
אַטֶּה	אטה	concilium	concilium
אֶת	את	iuuenū	iuuenum
יָדִי	ידי	ſimul.	ſimul.
עַל	על	Vir	Vir
יֹשְׁבֵי	יושבי	cum	cum
הָאָרֶץ	הארץ	muliere	muliere
נְאֻם	נאם	capiet	capiet
יְהוָה:	יהוה:	ur	ur
כִּי	כי	fenex	fenex
מִקְטַנָּם	מקטנם	cus	cus
וְעַד	ועד	ple=	ple=
גְּדוֹלָם	גדולם	no	no
כֻּלּוֹ	כלו	dierum.	dierum.
בֹּצֵעַ	בוצע	Et	Et
בָּצַע	בצע	tranſibūt	tranſibūt
וּמִנָּבִיא	ומנביא	domꝰ	domꝰ
וְעַד	ועד	eorum	eorum
כֹּהֵן	כהן	ad	ad
כֻּלּוֹ	כלו	alteros	alteros
עֹשֶׂה	עשה	agri	agri
שֶׁקֶר:	שקר:	&	&
וַיִּרְפְּאוּ	וירפאו	vxores	vxores
אֶת	את	cōmi=	cōmi=
שֶׁבֶר	שבר	xti	xti
עַמִּי	עמי	ſup	ſup
עַל	על	habitātes	habitātes
נְקֵלָה	נקלה	terram	terram
לֵאמֹר	לאמר	dicit	dicit
שָׁלוֹם	שלום	dñs.	dñs.
שָׁלוֹם	שלום	A mi=	A mi=
וְאֵין	ואין	nore	nore
שָׁלוֹם:	שלום:	quippe	quippe
הֹבִישׁוּ	הבישו	vſq;	vſq;
גַּם	גם	ad	ad
בֹּשׁ	בוש	maiorē	maiorē
לֹא	לא	omnes	omnes
יָדְעוּ	ידעו	auaricie	auaricie
לָכֵן	לכן	ſtudent:	ſtudent:
יִפְּלוּ	יפלו	&	&
בַּנֹּפְלִים	בנפלים	a	a
בְּעֵת	בעת	propheta	propheta
פְּקֻדָּתָם	פקדתם	vſq;	vſq;
יִכָּשְׁלוּ	יכשלו	ad	ad
אָמַר	אמר	facerdotē	facerdotē
יְהוָה:	יהוה:	cuncti	cuncti
כֹּה	כה	faciunt	faciunt
אָמַר	אמר	dolum.	dolum.
יְהוָה	יהוה	Et	Et
עִמְדוּ	עמדו	cura=	cura=
עַל	על	bant	bant
דְּרָכִים	דרכים	cōtritione	cōtritione
וּרְאוּ	וראו	filie	filie
וְשַׁאֲלוּ	ושאלו	ꝑpli	ꝑpli
לִנְתִבוֹת	לנתבות	mei	mei
עוֹלָם	עולם	cū	cū
אֵי	אי	ignominia	ignominia
זֶה	זה	dicen=	dicen=
דֶּרֶךְ	דרך	tes:	tes:
הַטּוֹב	הטוב	pax	pax
וְלֵכוּ	ולכו	pax:	pax:
בָהּ	בה	&	&
וּמִצְאוּ	ומצאו	nō	nō
מָרְגוֹעַ	מרגוע	erat	erat
לְנַפְשְׁכֶם	לנפשכם	pax.	pax.
וַיֹּאמְרוּ	ויאמרו	Confuſi	Confuſi
לֹא	לא	ſunt	ſunt
נֵלֵךְ	נלך	qa	qa
וְהַקְמֹתִי	והקמתי	abominatione	abominatione
עֲלֵיכֶם	עליכם	fecerūt	fecerūt
צֹפִים	צפים	qn	qn
הַקְשִׁיבוּ	הקשיבו	potius	potius
לְקוֹל	לקול	cōfuſione	cōfuſione
שׁוֹפָר	שופר	nō	nō
וַיֹּאמְרוּ	ויאמרו	ſūt	ſūt
לֹא	לא	cōfuſi	cōfuſi
נַקְשִׁיב:	נקשיב:	&	&
לָכֵן	לכן	erubescere	erubeſcere
שִׁמְעוּ	שמעו	neſcierūt.	neſcierūt.
הַגּוֹיִם	הגוים	Quāobrē	Quāobrē
וְדֹעִי	ודעי	ca=	ca=
עֲדָה	עדה	dent	dent
אֵת	את	inter	inter
אֲשֶׁר	אשר	ruetes:	ruetes:
בָּם	בם	in	in
שִׁמְעִי	שמעי	tpe	tpe
הָאָרֶץ	הארץ	viſitationis	viſitationis
הִנֵּה	הנה	ſue	ſue
אָנֹכִי	אנכי	corruet:	corruet:
מֵבִיא	מביא	dicit	dicit
רָעָה	רעה	dominus.	dominus.
אֶל	אל	Hec	Hec
הָעָם	העם	dicit	dicit
הַזֶּה	הזה	dñs.	dñs.
פְּרִי	פרי	State	State
מַחְשְׁבוֹתָם	מחשבותם	ſuper	ſuper
כִּי	כי	vias	vias
עַל	על	&	&
דְּבָרַי	דברי	videte	videte
לֹא	לא	: &	: &
הִקְשִׁיבוּ	הקשיבו	interrogate	interrogate
וְתוֹרָתִי	ותורתי	de	de
וַיִּמְאָסוּ	ויאסו	ſemitis	ſemitis
בָהּ	בה	antiquis	antiquis
וְלָמָּה	ולמה	que	que
זֶּה	זה	ſit	ſit
לִי	לי	via	via
לְבוֹנָה	לבונה	bo=	bo=
מִשְּׁבָא	משבא	na:	na:
וְקָנֶה	וקנה	&	&
הַטּוֹב	הטוב	ambulate	ambulate
מֵאֶרֶץ	מארץ	in	in
מֶרְחָק	מרחק	ea:	ea:
עֹלֹתֵיכֶם	עלותיכם	&	&
לֹא	לא	inuenietis	inuenietis
לְרָצוֹן	לרצון	refri=	refri=
וְזִבְחֵיכֶם	וזבחיכם	gerium	gerium
לֹא	לא	animabus	animabus
עָרַבוּ	ערבו	vēs.	vēs.
לִי:	לי:	Et	Et
לָכֵן	לכן	dixerūt.	dixerūt.
כֹּה	כה	No	No
אָמַר	אמר	ambula=	ambula=
יְהוָה	יהוה	bim⁹.	bim⁹.
הִנְנִי	הנני	Et	Et
נֹתֵן	נתן	cōſtituī	cōſtituī
אֶל	אל	ſup	ſup
הָעָם	העם	vos	vos
הַזֶּה	הזה	ſpeculatores:	ſpeculatores:
מִכְשֹׁלִים	מכשלים	audite	audite
וְנָכְשְׁלוּ	ונכשלו	vocē	vocē
בָם	בם	tube.	tube.
אָבוֹת	אבות	&	&
וּבָנִים	ובנים	dixerūt:	dixerūt:
יַחְדָּו	יחדו	nō	nō
שָׁכֵן	שכן	audiemꝰ.	audiemꝰ.
וְרֵעוֹ	ורעו	ꝓpter	ꝓpter
וְאָבַדוּ	ואבדו	hoc	hoc
כֹּה	כה	audierūt	audierūt
אָמַר	אמר	gētes	gētes
יְהוָה	יהוה	&	&
הִנֵּה	הנה	populꝰ	populꝰ
עַם	עם	cognoſcite	cognoſcite
בָּא	בא	cōgregatio	cōgregatio
מֵאֶרֶץ	מארץ	quāta	quāta
צָפוֹן	צפון	ego	ego
וְגוֹי	וגוי	facia	facia
גָּדוֹל	גדול	cis.	cis.
יֵעוֹר	יעור	Audi	Audi
מִיַּרְכְתֵי	מירכתי	terra.	terra.
אָרֶץ:	ארץ:	Ecce	Ecce
קֶשֶׁת	קשת	ego	ego
וְכִידוֹן	וכידון	adducam	adducam
יַחֲזִיקוּ	יחזיקו	mala	mala
אַכְזָרִי	אכזרי	ſup	ſup
הוּא	הוא	populū	populū
וְלֹא	ולא	iſtū.	iſtū.
יְרַחֵמוּ	ירחמו	fructū	fructū
קוֹלָם	קולם	cogitationū	cogitationū
כַּיָּם	כים	eius:	eius:
יֶהְמֶה	יהמה	Quia	Quia
וְעַל	ועל	verba	verba
סוּסִים	סוסים	mea	mea
יִרְכָּבוּ	ירכבו	non	non
עָרוּךְ	ערוך	audie=	audie=
כְּאִישׁ	כאיש	runt:	runt:
לַמִּלְחָמָה	למלחמה	&	&
עָלַיִךְ	עליך	legem	legem
בַּת	בת	meam	meam
צִיּוֹן	ציון	ꝓiecerunt.	ꝓiecerunt.
שָׁמַעְנוּ	שמענו	Vt	Vt
שִׁמְעָהּ	שמעה	quid	quid
יָדֵינוּ	ידינו	mihi	mihi
צָרָה	צרה	thus	thus
חֶבְלִי	חבלי	de	de
כַּיּוֹלֵדָה:	כיולדה:	faba	faba
אַל	אל	affertis:	affertis:
תֵּצְאוּ	תצאו	&	&
הַשָּׂדֶה	השדה	calamū	calamū
וּבַדֶּרֶךְ	ובדרך	ſuaue	ſuaue
אַל	אל	olentē	olentē
תֵּלֵכוּ	תלכו	de	de
כִּי	כי	terra	terra
חֶרֶב	חרב	logiqua.	logiqua.
לְאוֹיֵב	לאויב		
מָגוֹר	מגור		
מִסָּבִיב:	מסביב:		
בַּת	בת		
עַמִּי	עמי		
חִגְרִי	חגרי		
שָׂק	שק		
וְהִתְפַּלְשִׁי	והתפלשי		
בָּאֵפֶר	באפר		
יָחִיד	יחיד		
עֲשִׂי	עשי		
לָךְ	לך		
מִסְפֵּד	מספד		
תַּמְרוּרִים	תמרורים		
כִּי	כי		
פִתְאֹם	פתאם		
יָבֹא	יבא		
הַמַּשְׁחִית	המשחית		
עָלֵינוּ	עלינו		
בָּחוֹן	בחון		
נְתַתִּיךָ	נתתיך		
בְּעַמִּי	בעמי		
מִבְצָר	מבצר		
וְתֵדַע	ותדע		
וּבָחַנְתָּ	ובחנת		
אֶת	את		
דַּרְכָּם:	דרכם:		
כֻּלָּם	כלם		
סֹרְרִים	סוררים		
הֹלְכֵי	הלכי		
רָכִיל	רכיל		
נְחֹשֶׁת	נחשת		
וּבַרְזֶל	וברזל		
כֻּלָּם	כלם		
מַשְׁחִיתִים	משחיתים		
הֵמָּה:	המה:		
נָתַר	נתר		
מִפָּחַת	מפחת		
תָּם	תם		
עָפְרֶת	עפרת		
לַשָּׁוְא	לשוא		
צָרַף	צרף		
צָרוּף	צרוף		
וְרָעִים	ורעים		
לֹא	לא		
נִתָּקוּ:	נתקו:		
כֶּסֶף	כסף		
נִמְאָס	נמאס		
קְרָאוּ	קראו		
לָהֶם	להם		
כִּי	כי		
מָאַס	מאס		
יְהוָה	יהוה		
בָּהֶם:	בהם:		

etmias cōsequē tpi: t ne ores: t ne accedas
τοῦ ἐλεηθῆναι αὐτοὺς, καὶ μὴ ἔυχου, καὶ μὴ προσέλθης
mihi p eis: qz nō exaudiā. aut nō vides: qd
μοι περὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι. ἢ οὐχ ὁρᾶς, τί
tpi faciūt in ciuitatib' iuda: t in ' vi
αὐτοὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν ταῖς ὁ-
tis hierlm? filii eor colligūt ligna: t
δοῖς Ἱερουσαλήμ; υἱοὶ αὐτῶν συλλέγουσιν ξύλα, καὶ οἱ
pres eor succedūt ignē: t mulieres eor
πατέρες αὐτῶν καίουσι πῦρ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν
cōmīcēt simulagine: vt faciāt placētas regine celi.
τρίβουσι σεῖς, ἵ ποιῆσαι χωνεὰς τῇ στρατιᾷ τ οὐρανοῦ·
t libauerūt libamia diis alienis: vt ad iracundiā
καὶ ἐσπεισαν σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργί-
puocarēt me. nūqd me tpi ad iracundiā puocāt dicit dns?
σωσίν με. μὴ ἐμὲ αὐτοὶ παροργίζουσιν λέγει κύριος;
nōne semetipos: vt cōfundant facies eor?
οὐχὶ ἑαυτούς, ὅπως καταισχυνθῇ τὰ πρόσωπα αὐτῶν;
Jnfra. 44.c. propter hoc hec dicit dns: ecce ira t furor me
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ὀργὴ καὶ θυμός μου
fūdet sup locū illū t sup hoies:
χεῖται ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους,
t sup iumēta: t sup oē lignū agri: t
καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πᾶν ξύλον τοῦ ἀγροῦ, καὶ
sup oēs fruges terre: t succendet t
ἐπὶ πάντα τὰ γενήματα τῆς γῆς, καὶ ἐκκαυθήσεται καὶ
nō extinguet. hec dicit dns: holocausto
οὐ σβεσθήσεται. τάδε λέγει κύριος, τὰ ὁλοκαυ-
E mata vra cōgregate cū sacrificiis vris: t
τώματα ὑμῶν συναγάγετε μετὰ τῶν θυσιῶν ὑμῶν, καὶ
comedite carnes: qz nō fūi locut' ad pres
φάγετε κρέα, ὅτι οὐκ ἐλάλησα πρὸς τοὺς πατέρας
vros: t nō precp eis in q die eduxi
ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἀνήγαγον
eos de terra egypti de holocaustomatib' t victimis:
αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου περὶ ὁλοκαυτωμάτων καὶθυσιῶν,
sed verbū hoc precp eis dicēs: au
ἀλλ' ἢ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνετειλάμην αὐτοῖς λέγων, ἀκού-
dite vocē meā t ero vobis in deū: t vos
σατε τῆς φωνῆς μου καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, καὶ ὑμεῖς
eritis mihi in pplm: t ābulate in oībus
ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ πορεύεσθε ἐν πάσαις ταῖς
vīis meis: q̄s mandauero vobis: vt bñ sit vobis.
ὁδοῖς μου, αἷς ἂν ἐντείλωμαι ὑμῖν, ὅπως ἂν εὖ ᾖ ὑμῖν.
t nō audierūt me: neq; attēderūt aure sua:
καὶ οὐκ εἰσήκουσάν μου, οὐδὲ προσέσχον τὸ οὖς αὐτῶν,
sed abierūt in desiderijs cordis eo
ἀλλὰ ἐπορεύθησαν τοῖς ἐνθυμήμασιν τῆς καρδίας αὐ-
rū mali: t facti sūt i retrorsum: t non
τῶν τῆς κακῆς, καὶ ἐγένοντο εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκ
in ante: ex q̄ die egressi sūt pres
εἰς τὰ ἔμπροσθε, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξῆλθοσαν οἱ πατέρες
eor de terra egypti: t vsq; ad diē hāc.
αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
t misi ad vos oēs seruos meos
καὶ ἐξαπέστειλα πρὸς ὑμᾶς πάντας τοὺς δούλους μου
pphetas die t diluculo: t misi t,
τοὺς προφήτας ἡμέρας καὶ ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα καὶ
nō exaudiēt me: t nō attēdit aurīs eor:
οὐκ εἰσήκουσάν μου, καὶ οὐ προσέχειν τὸ οὖς αὐτῶν,
t indurauerūt ceruicē suā sup pa
καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πα
tres eor. t dices eis verbū hoc:
τέρας αὐτῶν. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦτον,
t nō audiēt te. t vocabis
καὶ οὐκ ἀκούσονταί σε. καὶ καλέσεις

pro eis laudē & oratiōnē & non obstitas mihi:
quia non exaudiā te.
Nonne vides
quid isti faciunt in ciui-
tatibus iuda
& in plateis hierusalem?
Filii colligunt
ligna: & patres succen-
dunt ignem: & mulieres
& mulieres conspergūt
adipem: vt faciant
placentas regine celi &
libent
dūs alienis: & alienis:
me ad iracūdiā puocēt.
Nunqd me ad iracundiā
puocāt dicit dns. Non
ne semetipsos in cōfusio
nē vultus sui. Ideo hec
dicit dominus deus.
Ecce furor mei & indi-
gnatio mea cōflatur sup
locū istum: sup viros &
super iumenta: & super
lignum regionis & sup
fruges terre: & succēdetur & nō extin
guetur. Hec dicit dns
exercituum deus Israel.
Holocaustomata vestra
addite victimis vestris:
& comedite carnes:
quia nō fui locutus cū
patribus vestris: & non
precepi eis in die qua
eduxi eos de terra egypti de verbo holo-
causto matū & victimaꝝ.
sed hoc verbum precepi eis:
dicens. Audite vocem
meam: & ero vobis
deus: & vos eritis mihi
populus:
& ambulate in oīi via
quam mandaui
vobis: vt bene sit vobis.
Et non
audierūt nec inclinaue-
runt aurē suā: sed abierūt
in voluptatib' & in prae-
uitate cordis sui & mali:
factiq; sunt retrorsum
& non in ante:
die qua egressi sunt pa
tres eorum de terra
egypti vsq; ad diē hanc.
Et misi
ad vos oēs seruos me
os prophetas per
diē: cōsurgens diluculo:
& mittēs: & nō audierūt
me nec inclinauerūt au
rem suā: sed indurauerūt
ceruicē suā: & peius ope
rati sunt q̄ patres corū.
Et loqueris ad eos oīa
verba hec
& non audient te: & vo
cabis

templum dñi: templus
dñi: templum domini
est. Quoniam si bene
direxeritis
vias vestras & studia ve-
stra: si
feceritis iudicū inter vi
rum & proximum eius:
aduene & pupillo & vi-
due non feceritis calum
niam nec sanguinē inno-
centē effuderitis in loco
hoc: & post deos alie-
nos non
ambulaueritis in malū
vobismetipsis: habitabo
vobiscū in loco isto in
terra quam dedi
patribus vestris a seculo
vsq; in seculū. Ecce vos confidimini vo
bis in sermonibus
mendacii qui non pdes
runt vobis: furari:
occidere: adulterari: iu
rare mendaciter: libare
baalim: & ire post deos
alienos quos ignoratis. Et veni
stis: & stetistis
corā me in domo hac
in qua inuocatū est no
men meū: & dixistis:
liberati sumus: ut ea
fecerimus omnes abo
minationes istas.
Nunqd ergo spelūca la
tronū facta est dom ista
in qua inuocatū est no
men meū in oculis vīs?
Ego ego sum: ego vidi
dicit dominus.
Ite ad locum meum in
silo
vbi habitauit nomē me
um a principio:
& videte que fecerim ei
propter
malitiam populi mei Is
rael. Et nunc quia
fecistis omnia opera hec
dicit dns: & loquēs cōsurgens
& loquens: & non audi
stis: et vocaui vos
& non respondistis: sic
iam domui huic
in qua inuocatū est no
men meū: & in qua vos
habetis fiduciam: & in
locō quem dedi
vobis & patribus vestris:
sicut feci
silo. Et proiciam vos a fa
cie mea: sicut proieci fratres vestros om
nem semē ephraim.
Et tu ne ores p
eis: nec assumas

templū dñi est. qm si dirigētes direxeritis
τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ ποιοῦν-
vias vras t studia vra: t facie
τες ποιήσητε κρίμα ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ ἀναμέσον
tes feceritis iudiciū iter virū t iter
πλησίον αὐτοῦ, καὶ προσήλυτον καὶ ὀρφανὸν καὶ
proximū suū: t aduenā t pupillū t
χήραν μὴ κατασυκοφαντήσητε, καὶ αἷμα ἀθῷον μὴ ἐκ-
viduā nō oppsseritis: t sanguinē innocētē nō effu
χέητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων
deritis in loco isto: t post deos alienos
οὐ πορευθήσεσθε εἰς κακὸν ὑμῖν, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ἐν τῷ
nō ābulauerītis i malū vobis: t hītare faciā vos in
τόπῳ τούτῳ ἐν τῇ γῇ, ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν
loco vro in terra q̄ dedi patrib' vris
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος, ἰδοὺ ὑμεῖς πεποίθατε ἐπὶ λό-
a seculo t vsq; in seculū: ecce vos cōfidimini in ver-
γοις ψευδέσιν, ὅθεν οὐκ ὠφεληθήσεσθε, καὶ φονεύετε,
bis mēdacib' ex q̄bus nulla vtilitas: t occidītis
καὶ μοιχᾶσθε, καὶ κλέπτετε, καὶ ὀμνύετε ἐπὶ ψεύδει, καὶ
t adulteratis: t furamini: t iuratis iniq:
θυμιᾶτε τῇ Βαάλ, καὶ πορεύεσθε ὀπίσω θεῶν ἀλ-
t icēsatis baal: t ābulatis post deos ali
λοτρίων, ὧν οὐκ οἴδατε τοῦ κακὸς εἶναι ὑμῖν, καὶ
enos: q̄s nō nostis vtrum sit vobis: t
ἥξετε καὶ ἑστήκατε ἐνώπιόν μου ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ
venīstis t stetistis cora me in domo: vbi
ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ εἴπατε
inuocatū est nomē meū in ea: t dixistis
ἐξωκείκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπι-
abstinuim a faciendo oēs abominatiōes
ἀπεχήμεθα τοῦ ποιεῖν πάντα τὰ βδελύγματα
istas. nūqd spelūca latronū dom' mea: vbi inuocatū
ταῦτα. μὴ σπήλαιον λῃστῶν ὁ οἶκός μου, ᾧ ἐπικέκλη-
est nomē meū in ea illic cora vobis: t ec
ται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ἐκεῖ ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ ἰδοὺ
ce ego vidi dicit dns: qm ite in
μου ἐγὼ ἑώρακα λέγει κύριος, ὅτι πορεύσητε εἰς τὸν
locū meū q̄ in silo: vbi hītare feci nomē
τόπον μου τὸν ἐν σιλῶν, οὗ κατεσκήνωσα τὸ ὄνομά
meū in eo illic a pncipio. t videte q̄ feci
μου ἐπ' αὐτῷ ἐκεῖ ἔμπροσθεν. καὶ ἴδετε ἃ ἐποίησα
ei a facie malīcie ppli mei Israel. t
αὐτῷ ἀπὸ προσώπου κακίας λαοῦ μου Ἰσραήλ. καὶ
nūc p eo qđ fecistis oia opa hec: t
νῦν ἀνθ' ὧν ἐποιήσατε πάντα τὰ ἔργα τοῦτα, καὶ
loquut' sū ad vos: t nō audistis me. ↄvoca
ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἠκούσατέ μου. καὶ ἐκά-
ui vos: t nō rndistis. t ego faciā
λεσα ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀπεκρίθητε. καγὼ ποιήσω τῷ
domui huic: vbi inuocatū est nomē meū in ea
οἴκῳ τούτῳ, ᾧ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ
in q̄ vos cōfidītis in ea. t loco quē de
ἐφ' ᾧ ὑμεῖς πεποίθατε ἐπ' αὐτῷ. καὶ τῷ τόπῳ ᾧ ἔ-
di vobis t patrib' vris: sicut fe
δωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καθὰς ἐποίη-
ci silo. t ↄ proiciam vos a fa
σα τῇ σιλώμ. καὶ ἀποῤῥίψω ὑμᾶς ἀπὸ προσώ-
cie mea: sicut proiecī fratres vros om
που μου, καθὼς ἀπέῤῥιψα τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν πᾶ
nē semē ephraim. t tu ne ores p
τὸ σπέρμα ἐφραίμ. καὶ σὺ μὴ προσεύχου περὶ τοῦ
pplo hoc: t ne roges
λαοῦ τούτου, καὶ μὴ ἀξίου

אֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲנוּנָה׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
זֶה הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא לָקְחוּ מוּסָר אָבְדָה
הָאֱמוּנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיהֶם׃ גֹּזִּי
נִזְרֵךְ וְהַשְׁלִיכִי וְשָׂאִי עַל שְׁפָיִם
קִינָה כִּי מָאַס יְהוָה וַיִּטֹּשׁ אֶת דּוֹר
עֶבְרָתוֹ׃ כִּי עָשׂוּ בְנֵי יְהוּדָה הָרַע
בְּעֵינַי נְאֻם יְהוָה שָׂמוּ שִׁקּוּצֵיהֶם
בַּבַּיִת אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו
לְטַמְּאוֹ׃ וּבָנוּ בָּמוֹת הַתֹּפֶת אֲשֶׁר
בְּגֵיא בֶן הִנֹּם לִשְׂרֹף אֶת בְּנֵיהֶם
וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא
צִוִּיתִי וְלֹא עָלְתָה עַל לִבִּי׃ לָכֵן
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְלֹא
יֵאָמֵר עוֹד הַתֹּפֶת וְגֵיא בֶן הִנֹּם כִּי
אִם גֵּיא הַהֲרֵגָה וְקָבְרוּ בְתֹפֶת
מֵאֵין מָקוֹם׃ וְהָיְתָה נִבְלַת הָעָם
הַזֶּה לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת
הָאָרֶץ וְאֵין מַחֲרִיד׃ וְהִשְׁבַּתִּי
מֵעָרֵי יְהוּדָה וּמֵחוּצוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם
קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן
וְקוֹל כַּלָּה כִּי לְחָרְבָּה תִּהְיֶה הָאָרֶץ׃

Cap. viij.

בָּעֵת הַהִיא נְאֻם
יְהוָה יוֹצִיאוּ אֶת עַצְמוֹת מַלְכֵי
יְהוּדָה וְאֶת עַצְמוֹת שָׂרָיו וְאֶת
עַצְמוֹת הַכֹּהֲנִים וְאֶת עַצְמוֹת
הַנְּבִיאִים וְאֶת עַצְמוֹת יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלַ͏ִם מִקִּבְרֵיהֶם׃ וְשִׁטָּחוּם
לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר אֲהֵבוּם וַאֲשֶׁר עֲבָדוּם וַאֲשֶׁר
הָלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וַאֲשֶׁר דָּרְשׁוּם
וְאֲשֶׁר הִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם לֹא יֵאָסְפוּ
וְלֹא יִקָּבֵרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
יִהְיוּ׃ וְנִבְחַר מָוֶת מֵחַיִּים לְכֹל
הַיֶּתֶר הַנִּשְׁאָרִית מִן הַמִּשְׁפָּחָה
הָרָעָה הַזֹּאת בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת

eos & non respondebũt tibi. Et dices ad eos. ooo
Hec est gens que non audiuit uocem ooooooo
domini dei sui: nec recepit disciplinam. Periit
fides & ablata est de ore eorũ. Tonde ooooooooo
capillũ tuũ & proice & fume in directum ooo
plantũ qa proiecit dñs & reliquit generationẽ
furoris sui: quia fecerũt filii iuda malum ooooo
in oculis meis dicit dñs.
Posuerũt offendicula sua in domo in qua inuocatum est nomen meum vt polluerẽt eã: & edificauerũt excelsa tophet: q̃ est in valle filii ennõ: vt incenderent filios suos: & filias suas igni: que non ooooooooooooo precepi nec cogitaui in corde meo. Ideo ooooo ecce dies venient dicit dñs. dominus: & non ooooo dicetur amplius tophet & vallis filii ennon: sed vallis interfectionis: & sepelientur in tophet eo q̃ non sit locus. Et erit mortici nũ populi huius in cibos volucrib cell & bestiis ooooooooo terre & non erit qui abigat. Et quiescere faciam de vrbibus iuda & de plateis hierusalem ooooo vocem gaudii & vocem leticie vocem sponsi oo & voce sponse. In desolatione eni erit terra. 8.

IN illo tempore ait domin: eicient of fa regum ooooooooooo iuda & ossa principum eius: & ooooooooooooo ossa sacerdotũ: & ossa ooooooooooooooooooo prophetarũ: & ossa eorum qui habitauerunt oo hierusalẽ de sepulchris suis: & expandent ea oo ad solem & lunã & omnem milicia cell ooooo que dilexerũt & quibus seruierunt: & post que ambulauerunt: & que quesierunt ooooooooooo & adorauerunt. Non colligentur ooooooooo & nõ sepelientur in sterquilinũ fup faciẽ terre oerunt. Et eligent magis mortem q̃s vitam omes qui residu fuerint de cognatione hac ooooo pessima: in vniuersis locis

cos: & nõ audiebũt tibi. & dices ad
αὐτούς, καὶ οὐκ ἀποκριθοῦσί σοι. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ-
os: hec gẽs q̃ nõ audiuit voce dñi
τούς, τοῦτο τὸ ἔθνος ὃ οὐκ ἤκουσεν τῆς φωνῆς κυρίου
dei eor: nec recepit disciplinã. defecit
τοῦ θεοῦ αὐτῶν, οὐδὲ ἐδέξατο παιδείαν· ἐξέλιπεν ἡ
fides de ore eor. tõde aufer tuã: &
πίστις ἐκ στόματος αὐτῶν· κεῖραι τὴν κεφαλήν σου, καὶ
proice: & fume in labijs planctũ. q̃ rep
ἀπόρριψαι, καὶ ἀνάλαβε ἐπὶ χειλέων θρῆνον· ὅτι ἀπε-
bauit dñs: & repulit gñationẽ ofe-
δοκίμασεν κύριος, καὶ ἀπώσατο τὴν γενεὰν τὴν ποιή-
cit hec. q̃ fecerũt filii iuda malũ
σασαν ταῦτα· ὅτι ἐποίησαν υἱοὶ Ιουδὰ τὸ πονηρὸν
coram me dicit dñs. posuerũt abominatio-
ἐναντίον ἐμοῦ λέγει κύριος. ἔταξαν τὰ βδελύγμα-
nes sua in domo: vbi inuocatũ est nomẽ meũ
τα αὐτῶν ἐν τῷ οἴκῳ, οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου
sup eã vt polluerẽt eã. & edificauerũt aras
ἐπ' αὐτὸν τοῦ μιᾶναι αὐτόν· καὶ ᾠκοδόμησαν βωμὸν τ
tapheth: q̃ est in valle filii ennõ: vt icẽdẽ
Ταφέθ, ὃς ἐστιν ἐν φαραγγι υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ κατακαί-
rẽt filios suos & filias suas in igne:
ειν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρί,
qõ nõ p̃cepi eis & nõ cogitaui in corde
ὃ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς καὶ οὐ διενοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ
meo. Ideo ecce dies veniũt dicit dñs. &
μου. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ
nõ dicẽt ãpli: ara taphet & vallis filii
οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, βωμὸς τοῦ Ταφὲθ καὶ φάραγξ υἱοῦ
ennõ: sed vallis iterfector. & sepelient
ἐννόμ· ἀλλ' ἢ φάραγξ τῶν ἀνηρημένων· καὶ θαφοῦσιν
in taphet: eo q̃ nõ sit loc. & erũt
ἐν τῷ Ταφέθ, διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν τόπον· καὶ ἔσον-
mortui ppli huius in cibos volucri
ται οἱ νεκροὶ τ λαοῦ τούτου εἰς βρῶσιν τοῖς πετει-
bus cel & bestiis terre: & nõ erit
νοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔσα
abigẽs. & cessare faciã de ciuitatib iuda & de
ὁ ἀποσοβῶν· καὶ καταλύσω ἐκ πόλεων Ιούδα καὶ ἐκ
vijs hierlm vocẽ letantiũ & vocẽ gau
πλατειῶν Ιερουσαλὴμ φωνὴν εὐφραινομένων καὶ φωνὴν χαι
dentiũ: vocẽ sponsi & vocẽ sponse: q̃ in deso-
ρόντων, φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης, ὅτι εἰς ἐρή-
lationẽ erit eis terra.
μωσιν ἔσαι πᾶσα ἡ γῆ. Ca.8.

IN tpe illo dicit dñs: ꝛeducẽt
ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγει κύριος, ἐξοίσουσιν τὰ
ossa regũ iuda: & ossa principũ
ὀστᾶ τῶν βασιλέων Ιούδα, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἀρχόντων
eor: & ossa sacerdotũ: & ossa pphe-
αὐτῶν, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν ἱερέων, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν προφη
tarũ eor: & ossa habitantiũ hierlm
τῶν αὐτῶν, καὶ ὀστᾶ τὰ τῶν κατοικούντων Ιερουσαλὴμ
de sepulchris suis: & exterẽdẽt ea ad
ἐκ τῶν τάφων αὐτῶν, καὶ ἐκτενοῦσιν αὐτὰ πρὸς
solẽ & ad lunã: & ad oẽs
τὸν ἥλιον καὶ πρὸς τὴν σελήνην, καὶ πρὸς πάντας τοὺς
stellas: & ad oẽm milicia cell: q̃ dilexẽ
ἀστέρας, καὶ πρὸς πᾶσαν στρατιὰν τοῦ οὐρανοῦ, ἃ ἠγάπη
runt & ꝗbꝰ seruierũt: & q̃ ambulauerũt post
σαν, καὶ οἷς ἐδουλεύσαν, καὶ ὧν ἐπορεύθησαν ὀπίσω
ea: & q̃ q̃sierũt & q̃ adorauerũt ea.
αὐτῶν, καὶ ὧν ἀντείχοντο, καὶ οἷς προσεκυνησαν οὐ
nõ videbunt neq̃ sepelient in ere-
τοῖς. οὐκ ὀσθήσονται οὐ δὲ ταφησονται εἰς παράδειγ
plũ. fup faciẽ terre erũt: q̃ elegerũt mõ
μα· ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς ἔσονται, ὅτι ἐξέλιπεν ὁ νοῦς
mortẽ magisq̃ vitã. & oibus reliquis re
ρατον ἢ τὴν ζωήν· καὶ πᾶσι τοῖς καταλοίποις τοῖς κατα
lictis de gñatiõe illa in oi loco
λειφθεῖσιν ἀπὸ τῆς φυλῆς ἐκείνης ἐν παντὶ τοπῳ οο

quo expellã eos illuc. q̃ hec dicit dñs: nũqd
B οὗ ἂν ἐξέσω αὐτοὺς ἐκεῖ· ὅτι τάδε λέγει κύριος, μὴ
cadẽs nõ resurgit: aut auertẽs nõ reuertet: q̃re
ὁ πίπτων οὐκ ἀναστήσεται, ἢ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέψει; διὰ
auersus ẽ ppls iste auersione ipudẽti: & cõfor
τί ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς οὗτος ἀποστροφὴν ἀναιδῆ, καὶ κατε
tati sũt electõe sua & nõ voluerũt.
κρατήθησαν τῆ προαιρέσει αὐτῶν καὶ οὐκ ἠθέλησαν τοῦ
reuerti: auribꝰ percipite: nã & audite: nõ recte
ἐπιστρέψαι; ἐνωτίσασθε δὴ καὶ ἀκούσατε, οὐκ ὀρθῶς
loquenꝫ. nõ est hõ penitẽtiã agẽs de ma-
λαλήσουσιν· οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος μεταμοώμενος ἀπὸ τῆς κα
licia sua dicẽs: qd fec? defecit curres ve
κίας αὐτοῦ λέγων, τί ἐποίησα; ἐξέλιπεν ὁ τρέχων ἐκ
cursu suo q̃si equꝰ feruidus in impetu
τοῦ δρόμου αὐτοῦ ὡς ἵππος κάβιδρος ἐν χρεμετισμῷ
suo & erodius in celo cognouit tpus ' fuũ
αὐτοῦ καὶ ἐπίσιδα ἐν τῷ οὐρανῷ ἔγνω τὸν καιρὸν αὐτῆς·
turtur & hirudo agni: passeres custodierũt tpa
τρυγὼν καὶ χελιδὼν ἀγροῦ, στρουθία ἐφύλαξαν καιρούς
aduẽtus sui. at ppls me nõ cognouit iudicia sua.
εἰσόδων αὐτῶν· ὁδὸν λαός μου οὐκ ἔγνω τὰ κρίματα αὐ-
quomõdo dicetis q̃ sapientes sum? nos: & lex
τοῦ πῶς ἐρεῖτε ὅτι σοφοί ἐσμεν ἡμεῖς, καὶ νόμος κυ
mini nobiscũ est. frustra fecit ẽ stilꝰ mendax
ρίου μεθ' ἡμῶν ἐστιν· εἰς μάτην ἐθρύλησεν χοῖνος ψευδὴς γραμ
bis. erubuerũt sapientes: pterriti sũt & capti sunt:
ματεῖσιν· ἠσχύνησαν σοφοί, ἐπτοήθησαν καὶ ἐλήμφθησαν,
q̃ verbũ dñi reprobauerũt: sapia q̃ est in
ὅτι τὸν λόγον κυρίου ἀπεδοκίμασαν, σοφία τίς ἐστιν
ipis? ꝓpter hoc dabo vxores eoꝝ alijs:
ἐν αὐτοῖς; διὰ τοῦτο δώσω τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἑτέροις,
& agros eoꝝ heredib: quia a minimo
καὶ τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν τοῖς κληρονόμοις, ὅτι ἀπὸ μικροῦ
vsq ad maiorẽ oẽs auaricia sequũtur:
ἕως μεγάλου πάντες φιλαργυρίαν ἀποδιώκουσι· καὶ ἐκ
a ppheta vsq ad sacerdotẽ cuncti fictũ mẽ-
φήτου ἕως ἱερέως πάντες ποιοῦσι ψεῦδος· καὶ ἰά-
dacitũ. & fanabãt cõtritiões filie populi mei ad
σαντο τὸ συντρίμμα θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου πρὸς ἄτι
ignominiã: dicẽtes pax: pax: cum nõ esset pax.
μιαν λέγοντες, εἰρήνη εἰρήνη, καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη· ἠσχύνθη-
Confusi sunt: quia oes abominatiõe fecerũt: q̃
σαν, ὅτι βδέλυγμα ἐποίησαν, καὶ αἰσχύνη οὐκ ἔσχυ-
nimo cõfusione nõ sunt cõfusi & erubescere nec
σαν· καὶ ἀκμὴν οὐκ οἴδασι. διὰ τοῦτο πεσοῦν
scierũt. Idcirco cadẽt in ter corruẽtes: in tpe visi
in medio cadẽtes: in tpe visitatiõis sue
ται ἀναμέσον πίπτοντες, ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτοῦ
corruẽt: dicit dñs: & cõgregabũt fruges
συντριβήσονται, λέγει κύριος, καὶ συνάξουσιν τὰ γενήματα
suas dicit dñs. nõ est vua in vine
αὐτῶν λέγει κύριος· οὐκ ἔστιν σταφυλὴ ἐν ταῖς ἀμπε-
is: & nõ sũt fice in ficu: & folia
λοις, καὶ οὐκ ἔστι σῦκα ἐν ταῖς συκαῖς, καὶ τὰ φύλ
lia defluxerũt. ꝛre nos ꝛedemꝰ? cõgregamini &
λα κατερρύηκεν. ἐπὶ τί ἡμεῖς καθήμεθα; συνάχθητε καὶ
intremꝰ in ciuitates munitas: & plici
εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς, καὶ σιωπῶ-
amur ibi: q̃ deꝰ abiecit nos: & potauit
μεν ἐκεῖ, ὅτι ὁ θεὸς ἀπέρριψεν ἡμᾶς, καὶ ἐπό-
nos aqua fellis: q̃ peccauimꝰ in cõspe
τισεν ἡμᾶς ὕδωρ χολῆς, ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντί-
tu eiꝰ. cõgregati sum in pace: & nõ fuerũt bona.
ον εἰ. cõgregati sum in pace: & nõ fuerũt bona.
or αὐτοῦ· συνήχθημεν εἰς εἰρήνην, καὶ οὐκ ἦν ἀγαθά.
in tpe medele: & ecce festinatio. a dan audie
εἰς καιρὸν ἰάσεως, καὶ ἰδοὺ σπουδή. ἐκ δὰν ἀκουσ-
mus voce fremitus
σόμεθα φωνῆς ἑξύπνης οοοο

Pritiua.heb.	Tex.heb.hiere.ix.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
	סוּפִיו׃ מִקּוֹל מְצַהֲלוֹת אַבִּירָיו רַעֲשָׁה צָהֳלָ֫ה אָבֶר	equorū eius: a voce hinnitus pugnatorū eius cō	equoꝝ eiꝰ: a voce hinnitus eqtatus
כָּל הָאָרֶץ וַיָּבוֹאוּ וַיֹּאכְלוּ אֶרֶץ	כָּל־ וּמְלוֹאָהּ עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי הִנְנִי שֹׁלֵחַ	mota est ois terra. & deuorauerūt terram: & plenitudine eius vrbē & habitatores eī.	mota eſt ois terra. τ uenſtet τ deuo
בּוֹא אָבַל	מְשֻׁלְּחֵי בָּכֶם נְחָשִׁים צִפְעֹנִים אֲשֶׁר	Quia ecce ego mitta vobis serpētes reguloſ qui	ſtantes in eā. qz ecce ego ſimitto in vos
	אֵין לָהֶם לָחַשׁ וְנָשְׁכוּ אֶתְכֶם נְאֻם	bus non est incantatio: & mordebunt vos: ait	τοικοῦντες ἐν αὐτῇ· διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω εἰς ὑμᾶς
יְהוָה׃ מַבְלִיגִיתִי עָלַי יָגוֹן עָלַי לִבִּי	דְּוִי הִנֵּה ׀ קוֹל שַׁוְעַת בַּת עַמִּי	dñs. Dolor meus ſuper dolorē: in me cor meū	ὄφεις θανατοῦντας, οἷς οὐκ ἔστιν ἐπᾴσασι, καὶ δήξονται
דָּוֶה׃ הֲיְהוָה אֵין בְּצִיּוֹן אִם מַלְכָּהּ	מֵאֶרֶץ מַרְחַקִּים הַיְהוָה אֵין בְּצִיּוֹן	merens. Ecce vox clamoris filie populi mei de terra longinqua. Nūquid dñs nō eſt in ſion:	ὑμᾶς ἀνίατα μετ' ὀδύνης καρδίας ὑμῶν ἀποθυμούμενος.
אֵין מַלְכָּהּ יוֹשֵׁב בָּהּ מַדּוּעַ הִכְעִסוּנִי	בְּפִסְלֵיהֶם בְּהַבְלֵי נֵכָר׃ עָבַר קָצִיר	aut rex eius nō eſt in eā:	ἐκ γῆς μου ἐγγίσει ὁ καιρὸς ὑμῶν ἀποθνῄσκειν.
בְּפִסְלֵיהֶם בְּהַבְלֵי נֵכָר׃ עָבַר קָצִיר	כָּלָה קָיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשָׁעְנוּ׃ עַל	Quare ergo me adiraſtis in ſculptilib⁹ ſuis & in vanitatib⁹ alienis: Tranſiit meſſis: finita eſt eſtas: & nos ſalvati nō ſumus. Sup cō	ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν καὶ ἐν μα
עַל שֶׁבֶר בַּת עַמִּי רָשַׁמְתִּי קָדְרָתִי	שַׁמָּה הֶחֱזִקָתְנִי׃ הַצֳרִי אֵין בְּגִלְעָד	tritione filie populi mei cō	ταίοις ἀλλοτρίοις· διὰτι ἐρημωθήσεται θυγατρὸς
חָזְקָה שַׁמָּה אִם רְפֻאָה אֵין עָשָׂה כִּי מַדּוּעַ לֹא	אִם רֹפֵא אֵין שָׁם כִּי מַדּוּעַ לֹא	tritus ſum & cōtristatus:	λαοῦ μου ἐσκοτώθην ἀπορία· κατίσχυσάν με ὠδῖνες ὡς
עֲלָתָה אֲרוּכַת בַּת עַמִּי׃		ſtupor obtinuit me. Nūqd reſina nō eſt i galaad: aut medicus nō eſt ibi: Quare igitur nō eſt obducta cicatrix filie populi mei.	τίκτουσης· μὴ ῥίζα ἐν οὐκ ἔστιν ἐν γαλαάδ, ἢ ἰατρὸς
Cap. ix.	מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם	9.	nō eſt ibi? Quare ergo nō eſt obducta cicatrix filie populi mei.
נתן	וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם	Quis dabit capiti meo aquā: & oculis meis fontem lachrymaꝝ: & plorabo die ac nocte	Τίς δώσει κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ ὀφθαλμοῖς μου
מִי יִתֵּן	וְלֵילָה אֶת חַלְלֵי בַת עַמִּי׃ מִי יִתְּנֵנִי	interfectos filie populi mei.	πηγὴν δακρύων; καὶ κλαύσομαι τὸν λαὸν τοῦτον ἡμέρας
בְּמִדְבָּר מְלוֹן אֹרְחִים וְאֶעֶזְבָה אֶת עַמִּי	בְּמִדְבָּר מְלוֹן אֹרְחִים וְאֶעֶזְבָה אֶת	Quis dabit me in ſolitudine diuerſoriū viatoꝝ. Et derelinquā	τὸν ἡμέρας τ nocte vulneratos filie ppli mei.
עַמִּי וְאֵלְכָה מֵאִתָּם כִּי מְלֵאִים מְנָאֲפִים	עַמִּי וְאֵלְכָה מֵאִתָּם כִּי מְלֵאִים	populū meū & recedā ab eis: quia omēs adulteri ſunt & cetus prauricatoꝝ: & extenderūt	καὶ νυκτὸς τοὺς τετραυματισμένους θυγατρὸς λαοῦ μου.
עֲצֶרֶת בֹּגְדִים׃ וַיִּדְרְכוּ אֶת לְשׁוֹנָם	עֲצֶרֶת בֹּגְדִים׃ וַיִּדְרְכוּ אֶת לְשׁוֹנָם	linguā ſuā q̄ſi arcū meū	τίς δώσει μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ σαθμὸν ὁδοιπόρων ἔχατοι, καὶ καταλείψω
כַּשְׁתָּם שֶׁקֶר וְלֹא לֶאֱמוּנָה גָּבְרוּ	כַּשְׁתָּם שֶׁקֶר וְלֹא לֶאֱמוּנָה גָּבְרוּ	& mendacii & nō veritatis. Cō	ppłm meū: τ recedā ab eis. q: ρέσ
בָּאָרֶץ כִּי מֵרָעָה אֶל רָעָה יָצָאוּ	בָּאָרֶץ כִּי מֵרָעָה אֶל רָעָה יָצָאוּ	fortati ſunt in terra: qa de malo ad malū egreſſi ſunt: & me nō cognouerūt: dicit dñs. Vnuſq; q̄ſq; a proximo ſuo cuſq; diat: & omīs fratre ſuo	ἀπ' αὐτοῦ· ὡς τέξον· ψεῦδος καὶ οὐ πίσις ἐνίσχυσεν ἐπὶ
וְאוֹתִי לֹא יָדָעוּ נְאֻם יְהוָה׃ אִישׁ	וְאוֹתִי לֹא יָדָעוּ נְאֻם יְהוָה׃ אִישׁ	nō habeat fiduciā: quia omīs frī ſupplātans ſupplantabit: & omīs amicus fraudulēter incedet: & vir fratrē ſuū decipiet: & veritatē nō loquetur.	terra: qz de malo in mala egreſſi ſūt τ me nō
מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ וְעַל כָּל אָח אַל	מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ וְעַל כָּל אָח אַל	Docuerūt enī linguā ſuā loq mēdaciū: vt inīq age rent laborauerūt. Habi	τῆς γῆς, ὅτι ἐκ κακῶν εἰς κακὰ ἐξέλθοσαν καὶ ἐμὲ οὐκ
תִּבְטָחוּ כִּי כָל אָח עָקוֹב יַעְקֹב	תִּבְטָחוּ כִּי כָל אָח עָקוֹב יַעְקֹב	tatio tua in medio doli: in dolo renuerūt scire me dicit dñs. Propterea hec dicit dñs exerci	cognouerit dicit dñs. vnuſqſq̄ a proximo ſuo
וְכָל רֵעַ רָכִיל יַהֲלֹךְ׃ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ	וְכָל רֵעַ רָכִיל יַהֲלֹךְ׃ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ	tuū. Ecce ego conflabo & pbabo eos. Quid ei alid faciā a facie filie ppli mei! Sagitta vulnerās lingua eoꝝ: dolū locuta eſt. In ore ſuo pacē cū ami co ſuo loqtur: & occulte ponit ei inſidias. Nūqd ſup his non viſitabo	ἰδοὺ ἐγὼ ἁμίλλω αὐτοὺς ἀσάγκας καὶ στοῖζω αὐτοὺς
יְרַמֶּה לְשׁוֹנָם דָּבֶר הַעֲוֹת נִלְאוּ	יְרַמֶּה לְשׁוֹנָם דָּבֶר הַעֲוֹת נִלְאוּ		aqua fellis: τ diſpergā eos in gētib⁹
שָׁבְתְּךָ בְּתוֹךְ מִרְמָה מִמִּרְמָה מֵאֲנוּ	שָׁבְתְּךָ בְּתוֹךְ מִרְמָה מִמִּרְמָה מֵאֲנוּ		ὕδωρ χολῆς, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν
דַּעַת אוֹתִי נְאֻם יְהוָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר	דַּעַת אוֹתִי נְאֻם יְהוָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר		ἃ οὐκ ἐγίνωσκον αὐτοὶ καὶοἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ ἐπαπο
יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי צֹרְפָם וּבְחַנְתִּים	יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי צֹרְפָם וּבְחַנְתִּים		στελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὴν μάχαιραν ἕως οὗ ἐξαφαλώσω αὐ
כִּי אֵיךְ אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי בַּת עַמִּי חץ	כִּי אֵיךְ אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי בַּת עַמִּי חץ		οὺς τὰ ca. hec dicit dñs: vocate lamē
שְׁחוּט לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִּבֶּר בְּפִיו	שְׁחוּט לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִּבֶּר בְּפִיו		τοὺς ἐν αὐτῇ· ταδὶ λέγει κύριος, καλίσατε τὰς θρη
שָׁלוֹם אֶת רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּנְקֵרְבוֹ	שָׁלוֹם אֶת רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּנְקֵרְבוֹ		τατρίκας τ veniāt: τ ad eas q̄ ſapientes ſūt mitti
יָשִׂים אֹרְבוֹ הֲלֹא אֶלֶּה לֹא אֶפְקֹד	יָשִׂים אֹרְבוֹ הֲלֹא אֶלֶּה לֹא אֶפְקֹד		ρούσας καὶ ἐλθέτωσαν, καὶ πρὸς τὰς σοφὰς ἀποστεί
שוּם בְּקֶרֶב			λατε· τ loquant: τ aſſumāt ſup nos
			lamētū. τ deducāt oculi nr̄i la
			χρύμας· τ palpebre nr̄e fluāt aquā. qz vox
			ηρίας, καὶ τὰ βλέφαρα ὑμῶν ῥείτω ὕδωρ. ὅτι φω
			miſerie audita eſt in ſion. quomō vaſtati ſum?
			νὴ φίκτου ἠκούσθη ἐν σιών· πῶς ἐταλαιπωρήσαμεν
			cōfuſi ſum? valde: qz dereliquim terrā:
			κατηχύνθημεν σφόδρα, ὅτι ἐγκατελίποσεν τὴν γῆν,
			τ abiecim tabernacula nr̄a. audite ſū
			καὶ ἀπερρίφασεν τὰ σκηνώματα ἡμῶν· ἀκούσατε δὴ
			mulieres verbū dei: τ ſuſcipiat aures vr̄e verba
			γυναῖκες λόγον θεοῦ, καὶ δεξάσθω τὰ ὦτα ὑμῶν λόγους
			oris ei: τ docete filias vr̄as
			στόματος αὐτοῦ, καὶ διδάξατε τὰς θυγατέρας ὑμῶν
			miam: τ mulier primā ſuā lamētū: qz aſcen
			δίκτον, καὶ γυνὴ τὴν πλησίον αὐτῆς θρῆνον, ὅτι ἀνέ
			dit mors p feneſtras vr̄as: τ ingreſſa eſt in
			βη θάνατος διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
			tertā vr̄am diſperdere paruulos de foris τ iuuenes
			τὴν γῆν ὑμῶν τοῦ ἐκτρίψαι νήπια ἔξωθεν καὶ νεανίσκους

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.hiere.ix.	Pritiua.heb.
dicit dñs: aut in ppło tali nō vlciſcē	dicit dominus: aut in	אָדָם נְאֻם יְהוָה וְנָפְלָה	אָדָם
λέγει κύριος, ἢ ἐν λαῷ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσω ἢ ψυχή	gente cccccc cccccccccc	דִּבֶּר כֹּה אָמַר יְהוָה	דִּבֶּר
mea? ſup mōtes aſſumite plāctū: τ ſup	huiuſcemodi nō vlciſce	נִבְלַת כְּדֹמֶן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה	נִבְלָה
μου; ἐπὶ τὰ ὄρη λάβετε κοπετόν, καὶ ἐπὶ τὰς τρι	tur aia mea! Sup mōtes	וּכְעֹמֶר אַחֲרֵי הַקֹּצֵר וְלֹא מְאַסֵּף	עֹמֶר
tas deſerti lamētū: qñ defecerūt eo φ nō ſint	aſſumā fletū ac lamen	יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אַל יִתְהַלֵּל	יְהוָה
βοῦς τῆς ἐρήμου θρῆνον, ὅτι ἐξέλιπον παραὸν μὴ εἶναι	tū: & ſup ſpeciosa deſti	חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל יִתְהַלֵּל	חָכָם
hoies. nō audieſt vocē ſubſtātie a volueri	planctū: qñ incenſa ſūt	הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ אַל יִתְהַלֵּל	גִּבּוֹר
ἀνθρώπους· οὐκ ἤκουσαν φωνὴν ὑποζυγίου ἕως ἀπὸ πετη	eo φ nō ſit vir ptranſiēs	עָשִׁיר בְּעָשְׁרוֹ׃ כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל	עָשִׁיר
bus celi τ vſq ad tumēta: obſtupuerūt: defecerūt. τ	& nō audierunt vocem	הַמִּתְהַלֵּל הִשְׂכֵּל וְיָדוֹעַ אֹתִי	הִשְׂכִּיל
τῶν τοῦ βουραγοῦ καὶ ἕως κτηνῶν, ἐξέησαν, ᾤχοντο· καὶ	poſſidentis. A volucre	כִּי אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט	חֶסֶד
dabo hierēm in trāſgreſſionē τ in habita	celi vſq ad pecora tranſ	וּצְדָקָה בָּאָרֶץ כִּי בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי	צְדָקָה
δώσω τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς μετοικίαν καὶ εἰς κατοικη	migrauerūt & receſſerūt.	נְאֻם יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים	יָמִים
cūlū draconū τ ciuitates iuda in deſolatione	Et dabo hieruſalem in	וּפָקַדְתִּי עַל כָּל מוּל בְּעָרְלָה	מוּל
τήριον δρακόντων καὶ τὰς πόλεις ἰούδα εἰς ἀφανισμὸν	aceruos arene: & cubilia	פְּקֻדִים׃ מִצְרַיִם וְעַל יְהוּדָה וְעַל	יְהוּדָה
ponā: vt nō habitet. dq hō ſa	draconum: & ciuitates	אֱדוֹם וְעַל בְּנֵי עַמּוֹן וְעַל מוֹאָב	אֱדוֹם
θήσομαι, παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι, τίς ὁ ἄνθρωπος ὅσο	iuda dabo deſolationē	וְעַל כָּל קְצוּצֵי פֵאָה הַיֹּשְׁבִים	פֵּאָה
Liter. pīes τ itelligat hoc: τ verbū dñi ad e	eo φ non ſit habitator.	בַּמִּדְבָּר כִּי כָל גּוֹיִם עֲרֵלִים	עֲרֵלָה
14.d. φὼς καὶ συνήτω τοῦτο, καὶ ὁ λόγος στόματος κυρίου πρὸς αὐ	Quis eſt vir ſapiēs qui	וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל עֲרֵלֵי לֵב׃	עֲרֵלָה
um ἀνίκειτ vobiſc ἄρε perit terra: ex	intelligat hoc: & ad quē	שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר	דָּבָר
γὸν ἀπαγγελάτω ὑμῖν, ἕνεκεν τίνος ἀπώλετο ἡ γῆ, ἀ	verbum oris cccccccc	עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר	אָמַר
υστα ε ἔρι deſerta: eo φ nō ſit q ptranſeat eā. τ	domini fiat vt annūciet	יְהוָה אֶל תִּלְמְדוּ וְאֶת אֹתוֹת	אֹתוֹת
νύφη ὡς ἔρημος, παρὰ τὸ μὴ διοδεύεσθαι αὐτήν. καὶ	iſtud: quare perierit	הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחָתּוּ כִּי הַגּוֹיִם	גּוֹי
dixit dñs ad me: qz dereliquerūt ipī	terra & exuſta ſit q̄ſi de	מֵהֵמָּה יֵחַתּוּ׃ כִּי חֻקּוֹת הָעַמִּים	חֻקָּה
εἶπεν κύριος πρός με, διαὸ ἐγκαταλιπεῖν αὐτοὺς τὸν	ſerti: eo φ nō ſit q ptranſeat	הֲבָל הֵמָּה כִּי עֵץ מִיַּעַר כָּרַת	עֵץ
legē meū quā dedi ñ facie eoꝝ: τ nō audie	eī. Et dixit dñs. Quia	מַעֲשֵׂה חָרָשׁ בַּמַּעֲצָד׃	מַעֲצָד
νόμου μου ὃν ἔδωκα πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκου	dereliquerūt legē meā	בְּכֶסֶף וּבְזָהָב יְיַפֶּנּוּ בְּמַסְמְרוֹת	מַסְמֵר
σαν τῆς φωνῆς μου, ἀλλὰ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ἀι	quam dedi eis: & non	וּבְמַקָּבוֹת יְאַמְּצֻהוּ וְלֹא יִפּוֹג׃	מַקָּבָה
derta cordis eoꝝ mali: τ poſt	audierunt vocē meā: & nō ambu	מִקְשֶׁה תְּמָרִים הֵמָּה וְלֹא יְדַבֵּרוּ	מִקְשֶׁה
φετῶν τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς κακῆς, καὶ ὀπίσω τῶν	lauerūt in ea: & abierūt	נָשׂוֹא יִנָּשֵׂא כִּי לֹא יְצַעֲדוּ	נָשָׂא
idola: q̄ docuerūt pīes eoꝝ eos: ppter	poſt prauitatem cordis	לָמוֹ אַל תִּירְאוּם כִּי לֹא יָרֵעוּ	יָרֵעַ
εἰδώλων, ἃ ἐδίδαξαν οἱ πατέρες αὐτῶν αὐτούς, διὰ	ſui: & poſt baalim quod didicerunt	וְגַם הֵטִיב אֵין עִמָּם׃	הֵטִיב
hoc hec dicit dñs virtutū deꝰ iſrael:	a patribus ſuis: cccccc	מִן יְהוָה׃ גָּדוֹל אַתָּה יְהוָה	גָּדוֹל
τοῦτο ταδὶ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων θεὸς ἰσραήλ,	idcirco hec dicit dñs ex	וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה׃	גְּבוּרָה
ecce ego cibo eos ἀγνιστῶς τ ποτό eos	eratum deus cccccccc	מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי	מֶלֶךְ
ἰδοὺ ἐγὼ ψωμίζω αὐτοὺς ἀσάγκας καὶ ποτίζω αὐτοὺς	Iſrael. Ecce ego cibabo	לְךָ נָאוָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם	נָאוָה
aqua fellis: τ diſpergā eos in gētib⁹	populum ccccccccccc	וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ׃	מַלְכוּת
ὕδωρ χολῆς, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν	iſtum abſinthio: & po	וּבְאַחַת יִבְעֲרוּ וְיִוָּסְרוּ הֲבַל	יִוָּסְרוּ
ἃ οὐκ ἐγίνωσκον αὐτοὶ καὶοἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ ἐπαπο	tum dabo eis aquā fellis.	עֵץ הוּא׃ כֶּסֶף מְרֻקָּע מִתַּרְשִׁישׁ	מְרֻקָּע
τᾶ in eos gladiū donec cōſumā e	& populū dabo eis aquā	וְזָהָב מֵאוּפָז מַעֲשֵׂה חָרָשׁ וְיָדֵי	חָרָשׁ
σελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὴν μάχαιραν ἕως οὗ ἐξαφαλώσω αὐ	fellis.	צוֹרֵף תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁם	תְּכֵלֶת
os tuos. hec dicit dñs: vocate lamē	Et diſpergā eos in gen	מַעֲשֵׂה חֲכָמִים כֻּלָּם׃ וַיהוָה	חָכָם
τοὺς ἐν αὐτῇ· ταδὶ λέγει κύριος, καλίσατε τὰς θρη	tibus quas non nouerunt	אֱלֹהִים אֱמֶת הוּא אֱלֹהִים חַיִּים	חַיִּים
tatrices τ veniāt: τ ad eas q̄ ſapientes ſūt mitti	ipſi & patres eorum: &	וּמֶלֶךְ עוֹלָם מִקְצָפוֹ תִּרְעַשׁ	מִקְצָף
τούσας καὶ ἐλθέτωσαν, καὶ πρὸς τὰς σοφὰς ἀποστεί	mittam poſt eos cccccc	אָרֶץ וְלֹא יָכִלּוּ גּוֹיִם זַעְמוֹ׃	זַעַם
λατε· τ loquant: τ aſſumāt ſup nos	gladium donec cōſumā	כֹּה תֹאמְרוּ לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר	אֱלֹהִים
lamētū. τ deducāt oculi nr̄i la	tur. Hec ccccccccccc	שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא עָשׂוּ יֹאבְדוּ	יֹאבְדוּ
χρύμας· τ palpebre vr̄e fluāt aquā. qz vox	dicit dominus exercitu	מִן הָאָרֶץ וּמִתַּחַת שָׁמַיִם אֵלֶּה׃	אֵלֶּה
ηρίας, καὶ τὰ βλέφαρα ὑμῶν ῥείτω ὕδωρ. ὅτι φω	um. Contemplamini cō	עֹשֵׂה אֶרֶץ בְּכֹחוֹ כּוֹנֵן תֵּבֵל	כּוֹנֵן
miſerie audita eſt in ſion. quomō vaſtati ſum?	& vocate lamentatrices	בְּחָכְמָתוֹ וּבִתְבוּנָתוֹ נָטָה שָׁמָיִם׃	נָטָה
νὴ φίκτου ἠκούσθη ἐν σιών· πῶς ἐταλαιπωρήσαμεν	vt veniant: & ad eas que	לְקוֹל תִּתּוֹ הָמוֹן מַיִם בִּשָּׁמַיִם	הָמוֹן
cōfuſi ſum? valde: qz dereliquim terrā:	ſapientes ſunt mittite &	וַיַּעַל נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ	נְשִׂיא
κατηχύνθημεν σφόδρα, ὅτι ἐγκατελίποσεν τὴν γῆν,	properent: & feſtinent	בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה וַיּוֹצֵא רוּחַ	בָּרָק
τ abiecim tabernacula nr̄a. audite ſū	& aſſumāt ſup nos lamē	מֵאוֹצְרוֹתָיו׃ נִבְעַר כָּל אָדָם	נִבְעַר
καὶ ἀπερρίφασεν τὰ σκηνώματα ἡμῶν· ἀκούσατε δὴ	tum. deducant oculi nr̄i	מִדַּעַת הֹבִישׁ כָּל צוֹרֵף מִפֶּסֶל	מִפֶּסֶל
mulieres verbū dei: τ ſuſcipiat aures vr̄e verba	lachrymas: & palpebre	כִּי שֶׁקֶר נִסְכּוֹ וְאֵין רוּחַ בָּם׃	נֶסֶךְ
γυναῖκες λόγον θεοῦ, καὶ δεξάσθω τὰ ὦτα ὑμῶν λόγους	nr̄e deſſluant & quis: quia	הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים	תַּעְתֻּעִים
oris ei: τ docete filias vr̄as	vox lamētationis audita	בְּעֵת פְּקֻדָּתָם יֹאבֵדוּ׃	פְּקֻדָּה
στόματος αὐτοῦ, καὶ διδάξατε τὰς θυγατέρας ὑμῶν	eſt de ſion. Quō vaſtati	לֹא כְאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקֹב כִּי הוּא	חֵלֶק
miam: τ mulier primā ſuā lamētū: qz aſcen	ſumus & cōfuſi q vehemē	יוֹצֵר הַכֹּל וְיִשְׂרָאֵל שֵׁבֶט נַחֲלָתוֹ	שֵׁבֶט
δίκτον, καὶ γυνὴ τὴν πλησίον αὐτῆς θρῆνον, ὅτι ἀνέ	ter! Quia derelīqm terrā:	יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃	צְבָאוֹת
dit mors p feneſtras vr̄as: τ ingreſſa eſt in	qm dereliquim tabernacula nr̄a. Audite ergo	אָסְפִי מִן הָאָרֶץ כִּנְעָתֵךְ יוֹשֶׁבֶת	כִּנְעָה
βη θάνατος διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς	mulieres verbū dñi &	בַּמָּצוֹר׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה	מָצוֹר
tertā vr̄am diſperdere paruulos de foris τ iuuenes	aſſumant aures veſtre eo	הִנֵּה אֲנִי קוֹלְעָה אֶת אַנְשֵׁי	קָלַע
τὴν γῆν ὑμῶν τοῦ ἐκτρίψαι νήπια ἔξωθεν καὶ νεανίσκους	ſermonē oris ei: & do	הָאָרֶץ הַזֹּאת בַּפָּעַם הַזֹּאת	פָּעַם
	cete filias vr̄as lamētum:	וַהֲצֵרוֹתִי לָהֶם וְיָדְעוּ׃	צָרָה
	& vnaquęq; proximā ſuā	אוֹי לִי עַל שִׁבְרִי נַחְלָה מַכָּתִי	שֶׁבֶר
	planctū: qua aſcendit	עָלָה עָלַי אֲנִי אָמַרְתִּי אַךְ	אָמַר
	mors p feneſtras veſtras:	זֶה חֳלִי וְאֶשָּׂאֶנּוּ׃ אָהֳלִי נָשַׁדּוּ	נָשַׁד
	ingreſſa eſt domos vr̄as:	וְכָל מֵיתָרַי נִתָּקוּ בָּנַי יְצָאוּנִי	יָצָא
	diſperdere paruulos de	וְאֵינָם אֵין נוֹטֶה עוֹדִי וּמְקִימִי	נָטָה
	foris: iuuenes	אֵין בָּנַי כִּי שֹׁמֵמִים׃ הָרֹעִים	רָעָה
		בָּעֲרוּ וְאֶל נְוֵהֶם לֹא דָרָשׁוּ	דָּרַשׁ
		עַל כֵּן לֹא הִשְׂכִּילוּ וְכָל מַרְעִיתָם	מַרְעִית
		נָפוֹצָה׃ הִנֵּה קוֹל שְׁמוּעָה בָּאָה	שְׁמוּעָה
		וְהִנֵּה רַעַשׁ גָּדוֹל מֵאֶרֶץ צָפוֹן	רַעַשׁ
		לָבוֹא לָשׂוּם אֶת עָרֵי יְהוּדָה	שָׂמָה
		שְׁמָמָה מְעוֹן תַּנִּים׃ יָדַעְתִּי	מְעוֹן
		יְהוָה דַּרְכּוֹ לֹא לְאָדָם הֲלָךְ	הָלַךְ
		אִישׁ וְלֹא אִישׁ צָעָד וְכוֹנֵן	כּוֹנֵן
		לֹא אָדָם צַעֲדוֹ׃ יַסְּרֵנִי יְהוָה	יָסַר
		אַךְ בְּמִשְׁפָּט וְאַל בְּאַפְּךָ	אַף
		פֶּן תַּמְעִטֵנִי׃ שְׁפָךְ חֲמָתְךָ	שָׁפַךְ
		עַל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ	יָדַע
		וְעַל מִשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ	שֵׁם
		לֹא קָרָאוּ כִּי אָכְלוּ אֶת יַעֲקֹב	אָכַל
		אֲכָלוּהוּ וַיְכַלֻּהוּ וְאֶת נָוֵהוּ	נָוֶה
		הֵשַׁמּוּ׃	שָׁמַם

Pătiua.heb.	Ter.heb.hiere.r.	Trăsla.B.Vie.	Trăl.Gre.lxx.cũ iter.latina.
	מְרַחֲנוּת׃ דַּבֵּר כֹּה נְאֻם יְהוָה וְנָפְלָה	[d]de plateis: [c]loquere[e]hec [c]dicit[f] dominus: [g]& cadet [h]morticinũ [i]hois [k]quasi ſtercus[l]ſup[m]faciẽ[n]regiõis [o]& quaſi fenũ[p]poſt tergũ [q]metentis[r]& non eſt qui colligat.[s] Hec[t] dicit [u]dñs.[v]Non[w]glorietur ſapiẽs[x]in ſapientia ſua: [y]& non[z]glorietur[a] fortis [b]in fortitudine ſua: [c]& nõ [d]glorietur[e] diues [f]in diuitiis ſuis:[g] ſed[h] in hoc[i]glorietur [k]qui gloriatur:[l] ſcire[m] & noſſe me:[n] quia [o]ego ſum[p] dñs[q] faciõ[r] miſericordiã & [s]iudiciũ[t]& iuſticiã[u] in terra.[v] Hec[w] enim [x]placent mihi:[y] ait [z]dominus.[a] Ecce[b] dies[c] veniẽt[d] dicit dominus: [e]et viſitabo[f] ſup[g] oẽm qui [h]incircucciſum habet[i] ppucciũ:[k] ſup[l] egyptũ[m] & ſup[n] iudam:[o] & ſup[p] edom:[q] & ſup [r]filios[s] ămon:[t] ſup[u] moab: [v]& ſup[w] oẽs q[x] attonſi ſunt in[y] comam [z]habitãtes[a] in deſerto:[b] quia[c] omnes [d]gentes[e] habẽt preputiũ: [f]omnis aũt domus[g] iſrael [h]incircunciſi ſunt[i] corde.	de plateis: τ erũt mortui homi ἀπὸ τῶν πλατειῶν, καὶ ἐσονται οἱ νεκροὶ τῶν ἀνθρώ πων in creptũ ſup faciẽ cẽpi πων εἰς παραδειγμα ἐπὶ προσώπου τοῦ θεάτου terre vic. τ ἆρι ſenũ poſt metentẽ: τ τῆς γῆς ὑμῶν. καὶ ὡς χόρτος ὀπίσω θερίζοντος, καὶ nõ erit q colligat. hec dicit dñs: ne glietur ὃν ἔσαι ὁ συναγων. τάδε λέγει κύριος, μὴ καυχάσθω ſapiẽs in ſapia ſua: τ ne igſicatur for ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ ἰσχυ tisi: fortitudie ſua: τ ne gloziet diues in ρὸς ἐν τῇ ἰσχύι αὐτ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ diuitiis ſuis: ſed in hoc gloziet q gloxi πλούτῳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμε atur:ītelligere τ cognoſcere me:q: ego ſũ dñs faci νος, συνιεῖν καὶ γινώσκειν με, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ποιῶ enſ miam τ iudiciũ τ iuſticiã in terra: q ὧν ἔλεος καὶ κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι facient: τ bonũ nõ eſt in eis. nõ eſt ποιήσουσι, καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔσιν ἐν αὐτοῖς. οὐκ ἔσιν ſimilis tui dñe: magn⁹ es tu: τ magnũ nomẽ ſuũ ὁμοίος σοι κύριε, μέγας εἶ σύ, καὶ μέγα τὸ ὄνομά σου in fortitudie:ds nõ timebit te rex gẽtiũ:tibi eñ ἐν τῇ ἰσχύϊ,τίς οὐ φοβηθήσεταί σε βασιλεῦ ἐθνῶν;σοί γὰρ decet: qñ in oib⁹ ſapientib⁹ gẽtiũ: τ i πρέπει, ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν vniuerſis regnis eoꝝ nõ eſt ſimilis tibi. πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν οὐκ ἔσιν ὁμοίος σοι. pariter ſiſpiẽtes τ fatui ſunt: doctrina vanitatũ ἅμα ἄφρονες καὶ ἀσύνετοί εἰσι, διδασκαλίαι ματαίων eoꝝ lignũ eſt: argentũ productũ ex tharſis: αὐτῶν ξύλον ἐσίν, ἀργύριον προσβλητὸν ἀπὸ ταρσείς, veniet aurũ mophas: ἥξει χρυσίον μοφάς,
מִמַּחֲנוֹת׃ דַּבֵּר כֹּה נְאֻם יְהוָה וְנָפְלָה			
נִבְלַת הָאָדָם כְּדֹמֶן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה	פְּנֵה		
וּכְעֳמִיר ׀ מֵאַחֲרֵי ׀ הַקּוֹצֵר ׀ וְאֵין	עֹמֵר קָצֵר		
מְאַסֵּף׃ כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה ׀ אַל יִתְהַלֵּל	אָסֵף הָלַל		
חָכָם ׀ בְּחָכְמָתוֹ ׀ וְאַל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר	גִּבֹּר		
בִּגְבוּרָתוֹ ׀ וְאַל ׀ יִתְהַלֵּל עָשִׁיר	עָשַׁר		
בְּעָשְׁרוֹ׃ כִּי ׀ אִם ׀ בְּזֹאת יִתְהַלֵּל	הָלַל		
הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל ׀ וְיָדֹעַ ׀ אוֹתִי כִּי	שָׂכַל אֵת		
אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה	עָשָׂה מִשְׁפָּט		
בָּאָרֶץ ׀ כִּי ׀ בְּאֵלֶּה חָפַצְתִּי ׀ נְאֻם	חָפֵץ		
יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה	יוֹם בּוֹא		
וּפָקַדְתִּי עַל כָּל ׀ מוּל ׀ בָּעָרְלָה׃ עַל			
מִצְרַיִם וְעַל יְהוּדָה וְעַל אֱדוֹם וְעַל			
בְּנֵי עַמּוֹן וְעַל מוֹאָב וְעַל כָּל קְצוּצֵי	קָצַץ		
פֵּאָה הַיֹּשְׁבִים ׀ בַּמִּדְבָּר ׀ כִּי ׀ כָל	דְּבִר		
הַגּוֹיִם עֲרֵלִים וְכָל ׀ בֵּית ׀ יִשְׂרָאֵל			
עֲרֵלֵי לֵב׃			
שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר	Cap.x.		
יְהוָה עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר			
יְהוָה אֶל דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אַל תִּלָּמָדוּ	לָמַד		
וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם ׀ אַל תֵּחַתּוּ ׀ כִּי	אוֹת חָתַת		
יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם ׀ מֵהֵמָּה׃ כִּי ׀ חֻקּוֹת	חָקַק		
הָעַמִּים הֶבֶל הוּא כִּי עֵץ ׀ מִיַּעַר			
כָּרְתוּ ׀ מַעֲשֵׂה ׀ יְדֵי חָרָשׁ ׀ בַּמַּעֲצָד׃	עָשָׂה עֲצָד		
בְּכֶסֶף ׀ וּבְזָהָב ׀ יְיַפֵּהוּ ׀ בְּמַסְמְרוֹת	יָפָה סָגַר		
וּבְמַקָּבוֹת ׀ יְחַזְּקוּם ׀ וְלֹא יַפִּיק׃ מְתֻמָּר	עֵנֶב חָזַק		
מִקְשֶׁה הֵמָּה ׀ וְלֹא יְדַבֵּרוּ ׀ נָשׂוֹא	כִּפּוּר קָשָׁה		
יִנָּשׂוֹא ׀ כִּי ׀ לֹא ׀ יִצְעָדוּ ׀ אַל ׀ תִּירְאוּ	דָּבַר נָשָׂא		
מֵהֶם כִּי ׀ לֹא ׀ יָרֵעוּ ׀ וְגַם ׀ הֵיטֵב ׀ אֵין	צָעַד יָרֵא		
אוֹתָם׃ מֵאֵין כָּמוֹךָ יְהוָה ׀ גָּדוֹל אַתָּה	יָרַע יָטַב		
וְגָדוֹל ׀ שִׁמְךָ ׀ בִּגְבוּרָה׃ מִי ׀ לֹא ׀ יִרָאֲךָ	אֵת גָּדַל		
מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ ׀ יָאָתָה כִּי ׀ בְּכָל	יָרֵא		
חַכְמֵי הַגּוֹיִם ׀ וּבְכָל ׀ מַלְכוּתָם ׀ מֵאֵין			
כָּמוֹךָ׃ וּבְאַחַת ׀ יִבְעֲרוּ ׀ וְיִכָּסְלוּ ׀ מוּסַר	אֶחָד בָּעַר		
הַבְלִים ׀ עֵץ ׀ הוּא ׀ וָכֶסֶף ׀ מְרֻקָּע	כָּסַל יָשַׁר		
מִתַּרְשִׁישׁ ׀ יוּבָא ׀ וְזָהָב ׀ מֵאוּפָז	רָקַע בּוֹא		

Trăsla.B.Vie.	Trăsla.gre.lxx.cũ iter.latina.
	τ man⁹ aurifich. opa artificũ oĩa. hyacin= B χὰι χεὶρ χρυσοχόων. ἔργα τεχνιτῶν πάντα · ὑάκιν θυ τ purpurã induẽt ea. ſic dice= θον καὶ πορφύραν ἐνδύσουσιν αὐτά. οὕτως ἐρῶ = tis eis: dñs q celũ τ terrã nõ fecerũt τε αὐτοῖς, θεοὶ οἱ ἀπολοῦνται καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν οὐκ ἐποίησαν disperdant de terra: τ de ſub ce ἐκαὶ ἐξολεθρευθήσονται ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐ lo iſto. dñs q fecit terrã fortitudie ſua. ρανοῦ τούτου. κύριος ὁ ποιήσας τὴν γῆν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ. q direxit orbẽ terre in ſapia ſua. τ in ὁ κατορθώσας τὴν οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐν τῇ prudẽtia ſua extẽdit celũ τ multitudiñe a= φρονήσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανὸν καὶ πλῆθος ὕδά que in celo. τ eduxit nebulas ab extremo τος ἐν οὐρανῷ. καὶ ἀνήγαγεν νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς terre. fulgura in pluuiã fecit. τ eduxit ven γῆς. ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησεν. καὶ ἐξήγαγεν ἀνέ= Infra. c.51.b. του ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐμωράνθη πᾶ, ἄνθρωπος a ſcẽtia. cõfuſus eſt oĩs aurifex in ἀπὸ γνώσεως. κατῃσχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἐπὶ τοῖς ſculptilibꝰ ſuis: q⁹ falſa cõflauerũt: nõ eſt ſpi γλυπτοῖς αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν,οὐκ ἔσιν πνεῦ p.145 ritꝰ in eis. vana ſũt opa ipſorũ. in tẽpo μα ἐν αὐτοῖς. μάταιά ἐσιν ἔργα ἐμπαιγμονῆς. ἐν καὶ re viſitatiõis eoꝝ peribũt: nõ eſt talꝰ pars ῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀπολοῦνται, οὐκ ἔσιν τοιαύτη μερ iacob: q⁹ q plaſmauit oĩa ipſe eſt: τ C ρὶς τῷ ἰακώβ, ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα αὐτός ἐσιν, καὶ iſrael virga hereditãs eiꝰ dñs cẽtuũs no ἰσραὴλ ῥάβδος κληρονομίᾳ αὐτοῦ κύριος σαβαὼθ ὄνο= mẽ illi. cõgregauit de terra ſubſtantiã ſuã q̃ ha μα αὐτῷ. συνήγαγεν ἐξωθεν τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ κατοι bitat in munitiõe: q⁹ hec dicit dñs. ecce κοῦσα ἐν τειχίσμασι, ὅτι τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ ego ſupplãtabo hitantes terrã hãc. τ ἐγὼ ἀκελίσω τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην. καὶ tribulabo eos vt inueniant.ve ſup cõtritione θλίψω αὐτοὺς ὅπως εὑρεθῶ.ὀυαὶ ἐπὶ συντρίμματί tua: dolor⁹oſa plaga tua. τ ego dixi: vere σου, ἀλγηρὰ ἡ πληγή σου. καὶ ἐγὼ ἐιπα, ὄντως hoc vulnus meũ:τ aptꝫhẽdi me.tabernaculũ meũ τοῦτο τὸ τραῦμά μου,καὶ κατέλαβέν με. ἡ σκηνή μου miſeria affectũ ẽ: peribt. τ oẽs pelles mee diſ ἐτακλαιπώθησεν,ὥλετο. καὶ πᾶσαι αἱ δέρρεις μου διε ſipate ſũt. filii mei τ pecora mea nõ ſunt. σκέδασαν. εἰ υἱοί μου καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ εἰσίν. nõ eſt vltra loc⁹ tẽtorũ mei: loc⁹ pel οὐκ ἔσιν ἔτι τόπος τῆς σκηνῆς μου, τόπος τῶν δέρ ũ mea⁹. q⁹ paſtores ſtulte egerũt: τ no ρεών μου. ὅτι οἱ ποιμένες ἠφρονεύσαντο, καὶ τὸν κύ ριũ nõ ἐζήτησαν. διατοῦτο οὐκ ἐνόησεν πᾶσα ἡ νο τ diſperſi ſũt. vor auditiõis ecce venit: μή, καὶ διεσκορπίσθησαν. φωνὴ ἀκοῆς ἰδοὺ ἔρχεται, τ terremot⁹ magn⁹ de terra aqlonis: ponẽtis καὶ σεισμὸς μέγας ἐκ γῆς βορρᾶ, τοῦ τάξαι τὰς D ciuitates iuda in ſolitudiné τ cubile paſſerũ. ſcio πόλεις ἰούδα εἰς ἀφανισμὸν καὶ κοίτην χρυσθῶν. δι= Pro. 15.b. dñe q⁹ nõ hois via eius: ne δα κύριος ὅτι οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, οὐ q⁹ vir ãbulabit τ diriget greſſum ſuũ. δὲ ἀνὴρ πορεύσεται καὶ κατορθώσει πορείαν αὐτοῦ. corripe nos dñe: veriũ in iudicio τ nõ in fu παίδευσον ἡμᾶς κύριε, πλὴν ἐν κρίσει καὶ μὴ ἐνθυ rore: vt nõ μῷ, ἵνα μὴ
	βαιν.

Trăsla.B.Vie.	Ter.heb.hiere.r.	Pătiua.heb.
[m]opus[n] artificis[o]& manus [p]erarii:[q] hyacinthus & [r]& purpura[s] indumentũ eorum.[t] Opus[u]artificum [v]vniuerſa hec:[w]dñs autem [x]deus[y]verus eſt.[z] Ipſe [a]deus[b] viuẽs[c]& rex[d] ſempi tern⁹.[e] A indignatõe ei⁹ [f]cõmouebitur:[g] terra:[h]& non[i]ſuſtinebunt[k] gentes [l]cõmminationem eius.[m] Sic ergo[n] dicetis[o] eis.[p] Dii[q] eos [r]qui[s] celos[t]& terram[u] nõ [v]fecerunt:[w] percant [x]de terra[y]& de[z] his q[a] ſub [b]celo ſunt. [c]Qui fecit[d] terrã[e] in fortitudine ſua:[f] pparat[g] orbẽ [h]in ſapia ſua:[i]& prudẽtia ſua[k] extẽdit[l] celos:[m] aduocem ſuã[n] dat[o] multitudinẽ [p]aquaꝝ[q] in celo:[r]& eleuat [s]nebulas[t] ab extremitatibus[u] terre.[v] Fulgura[w] pluuiã facit:[x]& eduxit[y] ventũ [z]de theſauris ſuis.[a] Stult⁹ factus eſt[b] ois[c] hõ[d] a ſcientia ſua[e] cõfuſus ẽ[f] artifex[g] oĩs [h]in ſculptilibꝰ[i] q⁹[k] falſum eſt[l] qd cõflauit:[m] & nõ eſt [n]ſpũs[o] in eis.[p] Vana[q] ſunt & opus[r] riſu digniũ.[s] In tpe[t] ſuã tatiõis ſue[u] pe ribũt.[v] Non eſt[w] his ſimilis [x]pars[y] iacob.[z] Qui[a] eni[b] for mauit[c] omnia :[d] ipſe eſt: [e]& iſrael[f] virga[g] hereditatis eius:[h] dñs[i] exercituum [k]nomẽ illi.[l] Cõgrega[m] de terra[n] cõfuſione tuã[o] q̃ habitas[p] in obſidione:[q] quia [r]hec[s] dicit[t] dñs.[u] Ecce ego [v]longe proiiciam[w] habitatores[x] terre[y] in [z]hac[a] vice :[b]& tribulabo [c]eos:[d] ita[e] vt[f] inueniantur. [g]Ve[h] mihi[i] ſup[k] cõtritione mea[l] peſſima[m] plaga mea. [n]Ego aũt dixi:[o] plane[p] hec [q]infirmitas mea ẽ:[r]& portabo illam.[s] Tabernaculũ meũ[t] vaſtatũ eſt:[u] oẽs[v] funiculi mei[w] dirupti ſũt.[x] Filii mei[y] exierũt a me:[z]& nõ ſubſiſtũt.[a] Nõ eſt[b] q extẽdat[c] vltra[d] tẽtoriũ meũ:[e]& erigat[f] pelles meas :[g] quia [h]ſtulte egerũt[i] paſtores:[k]& [l]dñm[m] nõ[n] q̃ſierunt:[o] ppter ea[p] nõ[q] itellexerũt:[r]& oĩs [s]grex eorũ[t] diſperſus eſt. [u]Vox[v] auditiõis[w] ecce[x] venit[y]& cõmotio[z] magna [a]de terra[b] aqlonis:[c] vt ponat [d]ciuitates[e] iuda[f] ſolitudinẽ &[g] habitacula[h] draconũ. [i]Scio[k] dñe[l] qa[m] nõ eſt[n] hois [o]via eius :[p] nec[q] viri eſt vt [r]ãbulet[s]& dirigat[t] greſſus ſuos.[u] Corripe me[v] dñe: [w]veriũ[x] in iudicio &[y] nõ [z]in furore tuo:[a] ne forte	עָשָׂה[m]צֶרֶף מֵרֻשׁ[n] יְדֵי[o] צוֹרֵף[p] תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן[q] לְבוּשָׁם[r] מַעֲשֵׂה[s] חֲכָמִים כֻּלָּם׃ וַיהוָה[t] אֱלֹהִים[u] אֱמֶת[v] הוּא עָלַם אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם[w] מִקְצְפּוֹ רָגַז כָּל תִּרְעַשׁ[x] הָאָרֶץ[y] וְלֹא יָכְלוּ[z] גּוֹיִם[a] זַעְמוֹ׃[b] כֹּה תֹאמְרוּן לָהֶם אֱלֹהַיָּא אָבַד אֲשֶׁר[c] דִּישַׁמַּיָּא[d] וּמִן תְּחוֹת[e] שְׁמַיָּא[f] אֲלָה׃ עֹשֵׂה[g] אֶרְעָא[h] בְּכֻחֵהּ מְכִין[i] תְּבֵל[k] בְּחָכְמָתוֹ[l] וּבִתְבוּנָתוֹ[m] נְטָה שְׁמַיִם[n]׃ לְקוֹל תִּתּוֹ[o] הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמַיִם[p] וַיַּעֲלֶה נְשִׂיאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ[q] בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה[r] וַיּוֹצֵא רוּחַ מֵאֹצְרוֹתָיו׃ נִבְעַר[s] כָּל אָדָם[t] מִדַּעַת[u] הֹבִישׁ[v] כָּל צוֹרֵף[w] מִפֶּסֶל[x] כִּי שֶׁקֶר נָסְכּוֹ וְלֹא רוּחַ בָּם׃ הֶבֶל[y] הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים בְּעֵת פְּקֻדָּתָם[z] יֹאבֵדוּ׃ לֹא כְאֵלֶּה חֵלֶק[a] יַעֲקֹב כִּי יוֹצֵר הַכֹּל[b] הוּא וְיִשְׂרָאֵל שֵׁבֶט נַחֲלָתוֹ[c] יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ מַאְסְפִי[d] מֵאֶרֶץ כִּנְעָתֵךְ יוֹשֶׁבְתִּי מָצוֹר׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה הִנְנִי קוֹלַע[e] אֶת יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בַּפָּעַם הַזֹּאת[f] וְהִצַּרְתִּי לָהֶם לְמַעַן יִמְצָאוּ׃[g] חֳלָה[h] נָשָׁא אוֹי לִי עַל שִׁבְרִי נֶחְלָה מַכָּתִי וַאֲנִי אָמַרְתִּי אַךְ זֶה חֳלִי[i] וְאֶשָּׂאֶנּוּ׃ אָהֳלִי שֻׁדַּד וְכָל מֵתָרַי נִתָּקוּ בָּנַי יָצְאוּ[k] מִנִּי וְאֵינָם אֵין נֹטֶה עוֹד אָהֳלִי וּמְקִים יְרִיעֹתָי׃ כִּי נִבְעֲרוּ הָרֹעִים[l] וְאֶת יְהוָה לֹא דָרָשׁוּ[m] עַל כֵּן לֹא הִשְׂכִּילוּ וְכָל מַרְעִיתָם נָפוֹצָה׃ קוֹל שְׁמוּעָה הִנֵּה בָאָה[n] וְרַעַשׁ[o] גָּדוֹל מֵאֶרֶץ צָפוֹן[p] לָשׂוּם אֶת עָרֵי יְהוּדָה שְׁמָמָה מְעוֹן תַּנִּים׃ יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי לֹא לָאָדָם דַּרְכּוֹ לֹא לְאִישׁ הֹלֵךְ וְהָכֵין אֶת צַעֲדוֹ׃ יִסְּרֵנִי יְהוָה אַךְ בְּמִשְׁפָּט אַל בְּאַפְּךָ פֶּן	כֵּן אָבַד יָצַר כָּל שֵׁבֶט

תַּמְעַטֵנִי׃ שִׁפְּךָ חֲמָתְךָ עַל הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וְעַל מִשְׁפָּחוֹת
אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ כִּי אָכְלוּ
אֶת יַעֲקֹב וַאֲכָלֻהוּ וַיְכַלֻּהוּ וְאֶת
נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ׃

Cap.xi. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל
יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃ שִׁמְעוּ
אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וְדַבַּרְתֶּם
אֶל אִישׁ יְהוּדָה וְעַל יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָרוּר הָאִישׁ
אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית
הַזֹּאת אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם
בְּיוֹם הוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִכּוּר הַבַּרְזֶל לֵאמֹר שִׁמְעוּ
בְקוֹלִי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם כְּכֹל אֲשֶׁר
אֲצַוֶּה אֶתְכֶם וִהְיִיתֶם לִי לְעָם
וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים׃ לְמַעַן
הָקִים אֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
לַאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם אֶרֶץ זָבַת
חָלָב וּדְבָשׁ כַּיּוֹם הַזֶּה וָאַעַן וָאֹמַר
אָמֵן יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
קְרָא אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּעָרֵי
יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר
שִׁמְעוּ אֶת דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם׃ כִּי הָעֵד הֵעַדְתִּי
בַּאֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַעֲלוֹתִי אוֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה
הַשְׁכֵּם וְהָעֵד לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְקוֹלִי׃
וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם
וַיֵּלְכוּ אִישׁ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם הָרָע
וָאָבִיא עֲלֵיהֶם אֶת כָּל דִּבְרֵי הַבְּרִית
הַזֹּאת אֲשֶׁר צִוִּיתִי לַעֲשׂוֹת וְלֹא
עָשׂוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי נִמְצָא
קֶשֶׁר בְּאִישׁ יְהוּדָה וּבְיֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם׃ שָׁבוּ עַל עֲוֹנֹת אֲבוֹתָם

ad nihilum redigas me.
Effunde indignationẽ tuã
sup gentes q nõ cognouerũt te: & sup puincias
que nomen tuũ nõ inuocauerũt: quia comederunt iacob: & deuorauerũt eũ & cõsumpserũt illum: & decus eius dissipauerunt. 11.

Verbũ qđ factũ est a dño ad hieremiã dicẽs. Audite verba testamẽti huius: & loquimini ad viros iuda & ad habitatores hierusalem: & dices ad eos. Hec dicit dñs deus israel. Maledictus vir qui non audierit verba pacti huius: quod precepi patribus vestris in die qua eduxi eos de terra egypti de fornace ferrea dicẽs. Audite vocẽ meã: & facite oĩa ẽsa quecũq; mãdauero vobis, & eritis mihi in populũ: & ego ero vobis in deũ: vt suscitem iuramentum quod iurauí patribus vestris daturũ eis terram fluentem lacte & melle sicut est dies hec. Et rñdi & dixi. Amen domine. Et dixit dominus ad me. Vociferare omnia verba hec in ciuitatibus iuda & foris hierusalẽ: dicens. Audite verba pacti huius et facite illa: quia contestans contestatus sum patres vestros in die qđ eduxi eos de terra egypti vsq; ad diem hanc. Mane cõsurgẽs cõtestatus sum: & dixi. Audite vocẽ meã. Et nõ audierũt nec inclinauerũt aurẽ suã: sed abierũt vnusquisq; in prauitate cordis sui mali. Et induxi sup eos omnia verba pacti huius: quod precepi vt facerent & non fecerũt. Et dixit dominus ad me. Inuenta est coniuratio in viris iuda & in habitatorib hierlm. Reuersi sunt ad iniqtates patrũ suorum

pauços nos faciaș. effunde irã tuã sup gẽtes q
nõ cognouerũt te: & sup puincias
que nomẽ tuũ nõ inuocauerũt. qz deuorauerũt iacob:
& cõsumpserũt illum: & decus eius dissipauerunt.

Ca.11.

Ο λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
dicẽs: audite verba testamẽti huj: & A
λέγων, ἀκούσατε τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ
loqris ad viros iude & habitantes hie
λαλήσεις πρὸς ἄνδρας ἰούδα καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
rusalẽ: & dices ad eos: hec dicit dñs
ρουσαλήμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος
deꝰ israel. maledictus hõ qđ nõ au-
ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἀκούσ-
diet verba testamẽti huj: qđ mãda-
σεται τῶν λόγων τῆς διαθήκης ταύτης, ἃς ἐνετειλά-
ui pribus vris: in qꝫ die eduxi eos
μην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἀνήγαγον αὐτοὺς
de terra egypti de fornace ferrea dicẽs: au-
ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐκ τῆς καμίνου τῆς σιδηρᾶς λέγων, ἀ
dite vocẽ meã: & facite oĩa ẽsa
κούσατε τῆς φωνῆς μου, καὶ ποιήσατε πάντα ὅσα
qs ego mãdo vobis, & eritis mihi in pplm:
ἂν ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ
ego ero vobis in deũ: vt statuã iuramẽtũ meũ qđ
ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, ὅπως στήσω τὸν ὅρκον μου ὃν
iurauí pribus vris: dare illis terrã
ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς γῆν
fluentẽ lacte & melle: sicut dies hec. & respõ
ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καθὼς ἡμέρα αὕτη. καὶ ἀπε-
di & dixi: fiat dñe. & dixit dñs ad
κρίθην καὶ εἶπα, γένοιτο κύριε. καὶ εἶπεν κύριος πρός
me: lege oĩa verba hec in ciui
με, ἀνάγνωθι πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν πό-
tatib iuda & foris hierlm dicẽs: audite
λεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλὴμ λέγων, ἀκούσατε
verba tellameti huj. & facite eis:
τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ ποιήσατε αὐ-
qñ cõtestãs cõtestat fum pa
τούς, ὅτι συμμαρτυρόμενος συνεμαρτυρόμην τοῖς πα-
tres vros in die qꝫ eduxi eos de terra egyp- B
τράσι ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύ-
ti vsq; in die hãc. mane cõsurgẽs cõtestat fũ
πτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ὀρθρίζων συνεμαρτυρόμην
dicẽs: audite vocẽ meã. & nõ audierũt: ne
λέγων, ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου· καὶ οὐκ ἤκουσαν, οὐ
qs inclinauerũt aurẽ suã: sed abierũt vnusquisq; in
δὲ ἐκλίναν τὸ οὖς αὐτῶν, ἀλλ' ἐπορεύοντο ἕκαστος ἐν
prauitate cordis sui mali. & in
σκολιότητι τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς. καὶ ἐπ
duxi sup eos oĩa verba pacti
ήγαγον ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ῥήματα τῆς διαθήκης
huius qđ precpi vt facerẽt: & nõ fece
ταύτης ἃς ἐνετειλάμην τοῦ ποιῆσαι, καὶ οὐκ ἐποί-
runt. & dixit dñs ad me: inuẽta est colligatio
ησαν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, εὑρέθη σύνθεσμος
in viris iuda & in habitantibꝰ hierlm
ἐν ἀνδράσιν Ἰούδα καὶ ἐν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσα-
lem. reuersi sũt ad iniqtates patrũ
λήμ. ἐπεστράφησαν ἐπὶ τὰς ἀδικίας τῶν πατέρων
suorũ
αὐτῶν τῶν

priorũ: qui nõ voluerũt exaudire verba mea.
πρωτέρων, οἳ οὐκ ἠθέλησαν εἰσακοῦσαι τῶν λόγων μου.
& ecce vadũt post deos alienos: vt serui-
καὶ ἰδοὺ βαδίζουσιν ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων, τοῦ δου-
ant eis. & dissipauerũt dom israel & do-
λεύειν αὐτοῖς. καὶ διεσκέδασαν ὁ οἶκος Ἰσραὴλ καὶ ὁ οἶ-
mus iuda testamẽtũ meũ qđ pepigi cũ patri
κος Ἰούδα τὴν διαθήκην μου ἣν διεθέμην πρὸς τοὺς πα-
bus eoꝝ. propterhoc hec dicit dñs: ecce idu-
τέρας αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐπά-
co sup eos mala de qbꝰ non poterũt exire & cẽ.
γω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ ἃ οὐ δυνήσονται ἐξελεῖν ἐξ αὐτῶν.
& clamabũt ad me: & nõ exaudiã eos.
καὶ κεκράξονται πρός με, καὶ οὐκ εἰσακούσομαι αὐτῶν.
& ibũt ciuitates iuda & habitantes hie
καὶ πορεύσονται πόλεις Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰε-
rusalẽ: & clamabũt ad deos quos: qbꝰ
ρουσαλήμ, καὶ κεκράξονται πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῶν, οἷς
ipi adolẽt thimiã. nõ saluabũt eos in tpe
αὐτοὶ θυμιῶσιν αὐτοῖς· οὐ μὴ σώσουσιν αὐτοὺς ἐν καιρῷ
malop suop. q: fcõm numerũ ciuitatũ tuaꝝ erãt
τῶν κακῶν αὐτῶν· ὅτι κατὰ ἀριθμὸν πόλεών σου ἦσαν
dii tui iuda: & fcõm nũerũ viarũ hierusa-
θεοί σου Ἰούδα, καὶ κατὰ ἀριθμὸν ἐξόδων τῆς Ἱερουσα-
lem posuistis aras ad adolẽdũ baal. & tu ne
λὴμ ἐτάξατε βωμοὺς τοῦ θυμιᾶν τῇ Βαάλ. καὶ σὺ μὴ
ores p pplo isto: & ne petas p
προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ μὴ αἴρου περὶ
eis in despcatiõe & ofone: qz nõ exaudiã
αὐτῶν ἐν δυσπραξίᾳ καὶ προσευχῇ, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι
in tpe q̃ inuocant me in tpe afflictiõis eo
ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐπικαλοῦνταί με ἐν καιρῷ κακώσεως αὐ-
rũ. qđ dilecta in domo mea fecit abomina
τῶν. τί ἠγαπημένη ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐποίησεν βδέλυγ-
tiõẽ multa & ofones & carnes sctæ auferẽt a te
μα; μὴ εὐχαὶ καὶ κρέα ἁγία ἀφελοῦσιν ἀπὸ σοῦ τὰς
malitias tuas aut hic fugies? olim vmbrosa pulchra
κακίας σου ἢ τούτοις διαφεύξῃ; ἐλαίαν ὑγιεινὸν ὡραίαν
specie vocauit dñs nomẽ tuũ: vocẽ circũcisiõ
τῷ εἴδει ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου, εἰς φωνὴν πόρ-
nis ei. incẽsum ẽ ignis in eã: & ustules facti sũt
τομῆς αὐτῆς. ἀνήφθη πῦρ ἐπ' αὐτῇ, καὶ κατεκάησαν οἱ
rami eius. & dñs exercituũ qui planta
κλάδοι αὐτῆς. καὶ κύριος τῶν δυνάμεων ὁ καταφυ-
uit te: loquit est sup te malũ p ma-
τεύσας σε, ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακὰ ἀντὶ τῆς κα-
litia domꝰ israel & domꝰ iuda. qz fecerũt
κίας οἴκου Ἰσραὴλ καὶ οἴκου Ἰούδα. ὅτι ἐποίησαν
sibi ad irritandũ me cũ icẽsũ offerẽt ipi
ἑαυτοῖς τοῦ παροργίσαί με ἐν τῷ θυμιᾶν αὐτοὺς τῷ
baal. dñe notũ fac mihi: & cognoscã. tũc vidi
Βαάλ. κύριε γνώρισόν μοι, καὶ γνώσομαι. τότε εἶδον
studia eoꝝ. ego q̃si agn inocẽs addu
τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν. ἐγὼ ὡς ἀρνίον ἄκακον ἀγό-
ctus vt sacrificẽt: nõ cognoui. sup me cogitauerũt cogi-
μενον τοῦ θύεσθαι, οὐκ ἔγνων· ἐπ' ἐμὲ ἐλογίσαντο λο-
tatiõẽ dicẽtes: venite & imittam lignũ in
γισμὸν λέγοντες, δεῦτε καὶ ἐμβάλωμεν ξύλον εἰς τὸν
panẽ eiꝰ. & cõteramꝰ eũ de terra viuẽ-
ἄρτον αὐτοῦ, καὶ ἐκτρίψωμεν αὐτὸν ἐκ τῆς γῆς ζώ-
tiũ: & nomẽ eiꝰ nõ memorẽt vltra. dñe
των, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐ μὴ μνησθῇ ἔτι. κύριε τῶν
exercituũ iudicãs iusta: probãs renes & cor-
δυνάμεων κρίνων δίκαια, δοκιμάζων νεφροὺς καὶ καρδίας,
dea a te vltionẽ in eis: qz ad te
ἴδοιμι τὴν παράσυρσιν ἐκδίκησιν ἐν αὐτοῖς, ὅτι πρός σὲ
reuelaui iustificatiõnẽ meã.
ἀπεκάλυψα τὸ δικαίωμά μου.

priores: qui noluerunt
audire verba mea. Et hi ergo
abierunt post deos alienos: vt seruient
eis. & dissipauerũt dom israel & do-
mus iuda pactum
meum: quod pepigi cũ
patribus eorũ. Quã-
obrẽ hec dicit dominus.
Ecce ego inducã sup eos
mala: de qbus exire nõ
poterunt: & clamabũt ad me
et non exaudiam eos.
Et ibunt ciuitates iuda
& habitatores hie
rusalẽ: & clamabunt ad
deos quibus libant: eo
& nõ saluabũt eos in tẽ-
pore afflictionis eorũ. Se
cundũ numerũ eni ciu-
tatũ tuarũ erãt dii tui iu
da: & fm numerũ viarũ
tuarũ hierusalẽ posuisti
aras cõfusiõis: aras ad
libandum
baalim. Tu ergo noli
orare pro populo
hoc: & ne assumas pro
eis laudem & orationẽ:
quia non exaudiam in
tempore clamoris eorum
ad me: in tpe afflictiõis
eorũ. Quid est q dilect
meus in domo mea fecit
scelera multa? Nunquid
carnes sancte auferent
a te
malicias tuas in quibus
gloriata es? Oliuã vberẽ
pulchrã: fructiferã: spe
cioſam vocauit dñs nomen tuũ. Ad vocẽ loque
le grandis exarsit ignis
in ea: & combusta sunt
fructeta eius. Et dñs
exercituum qui planta-
uit te: locutus est sup
te malũ: pro malis
mus israel
& domus iuda que fece
runt sibi
ad irritandum me: libãtes
baalim. Tu autẽ dñe
demonstrasti mihi: & co
gnoui. tũc ostendisti mihi
studia eorũ: & ego qsi
agnus mãsuetus q portatur ad victimã. Et nõ cognouerũ qa cogitauerũt sup
me cõsilia: dicẽtes. mittamus lignũ in panẽ eius:
& eradamus eũ de terra
viuentiũ: & nomẽ eius nõ
memoretur amplius. Tu autẽ
dñe sabaoth q iudicas iuste: & probas renes & corda: videã vltionẽ tuam
ex eis. Tibi enim reuelauí causam meam.

לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה עַל אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת
הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ לֵאמֹר נְבֹקְשׁ
לֹא תִנָּבֵא בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא נָבֹא
תָּמוּת בְּיָדֵנוּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה סוּת
צְבָאוֹת הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיהֶם הַבַּחוּרִים יָבֹר
יָמוּתוּ בַּחֶרֶב בְּנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם
יָמֻתוּ בָּרָעָב׃ וּשְׁאֵרִית לֹא תִהְיֶה
לָהֶם כִּי אָבִיא רָעָה אֶל אַנְשֵׁי בוא עֵץ
עֲנָתוֹת שְׁנַת פָּקְדָתָם׃

Cap.xij. צַדִּיק אַתָּה יְהוָה כִּי אָרִיב אֵלֶיךָ אך
אַךְ מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר אִתָּךְ מַדּוּעַ שפט
דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צְלָחָה שָׁלְוֹ כָּל בֹּגְדֵי
בָּגְדוּ׃ נָטַעְתָּם גַּם שֹׁרָשׁוּ יָלְכוּ גַּם
עָשׂוּ פֶּרִי קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק
מִכִּלְיוֹתֵיהֶם׃ וְאַתָּה יְהוָה יְדַעְתָּנִי
תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ הַתֹּקֶם
כַּצֹּאן לְטִבְחָה וְהַקְדֵּשֵׁם לְיוֹם
הֲרִגָה׃ עַד מָתַי תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְעֵשֶׂב
כָּל הַשָּׂדֶה יָבֵשׁ מֵרָעַת יֹשְׁבֵי בָהּ
סָפְתָה בְהֵמוֹת וָעוֹף כִּי אָמְרוּ לֹא
יִרְאֶה אֶת אַחֲרִיתֵנוּ׃ כִּי אֶת רַגְלִים
הָרַצְתָּ וַיְלָאוּךָ וְאֵיךְ תְּתַחֲרֶה אֶת
הַסּוּסִים וּבְאֶרֶץ שָׁלוֹם אַתָּה בוֹטֵחַ
וְאֵיךְ תַּעֲשֶׂה בִּגְאוֹן הַיַּרְדֵּן׃ כִּי גַם
אַחֶיךָ וּבֵית אָבִיךָ גַּם הֵמָּה בָּגְדוּ
בָּךְ גַּם הֵמָּה קָרְאוּ אַחֲרֶיךָ מָלֵא
אַל תַּאֲמֵן בָּם כִּי יְדַבְּרוּ אֵלֶיךָ
טוֹבוֹת׃ עָזַבְתִּי אֶת בֵּיתִי נָטַשְׁתִּי
אֶת נַחֲלָתִי נָתַתִּי אֶת יְדִידוּת
נַפְשִׁי בְּכַף אוֹיְבֶיהָ׃ הָיְתָה לִי
נַחֲלָתִי כְּאַרְיֵה בַּיָּעַר נָתְנָה עָלַי
בְּקוֹלָהּ עַל כֵּן שְׂנֵאתִיהָ׃ הֲעַיִט
צְבוֹעַ נַחֲלָתִי לִי עַיִט סָבִיב
עָלֶיהָ לְכוּ אִסְפוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
הֲבִיאוּ לְאָכְלָה׃ רֹעִים רַבִּים שִׁחֲתוּ
כַּרְמִי בִּסְּסוּ אֶת חֶלְקָתִי נָתְנוּ אֶת

*Propterea hec dicit dñs
ad viros anathoth:
qui querunt animam tu
am: & dicunt.
Non prophetabis in no
mine domini: & non
morieris in manibus nr̃is.
Propterea hec dicit dñs
exercituũ. Ecce ego vi
sitabo sup eos. Iuuenes
morientur in gladio: fi
lii eorum & filie eorum
morientur in fame:
reliquie non erunt ex eo
eis. Inducam enim ma
lum super viros
anathoth: annum visita
tionis eorum. 12.

IVstus quidē tu es dñe
mine si disputē tecũ:
verumtñ iudicia loquar
ad te. Quare
via ipiorũ pſperatur:
bñ est oibus q̃ preuaricãtur &
iniq̃ agunt. Plantasti eos
& radicē miserũt:
facit fructũ: p
pe es tu ori eorũ & lõge
a renibus eorũ. & tu do
mine nosti me:
vidisti me: & pbasti cor
meũ tecũ. Cõgrega eos
quasi gregẽ ad victimã:
& sanctifica eos in diẽ
occisionis. Vsq̃quo lu
gebit terra:
oĩs regionis siccabitur
pter malicia habitantũ
in ea. Cõsumptũ est aial
& volucre: qm̃
dixerũt
non videbit nouissima
nostra. Si cũ peditibus
currens laborasti: quõ
cõtendere poteris cum
equis? Cum aũt in terra
pacis securus fueris: oo
quid facies in superbia
iordanis? Nam & oo
frēs tui & domus pr̃is
tui: etiã ipsi pugnauerũt
aduersum te: & clama
uerũt post te plena voce.
Ne credas eis cum lo
cuti fuerint tibi
bona. Reliqui domum
meam: dimisi
hereditatem meam. De
di dilectam
animã meã in manu inimi
corũ eius. facta est mihi
hereditas mea quasi leo
in silua. Dedit cõtra me
vocem: ideo odiui eam.
Nunquid auis
discolor hereditas mea
mihi? Nunqd ans tincta
per totũ? Venite cõgre
gamini oēs bestie terre:
pperate ad deuorandũ.
Pastores multi demoliti
sunt vineã meã: cõculca
uerũt partē meã. Dederũt

pter hoc hec dicit dñs ad viros anathoth Infra.
qui querunt animam tuam: καὶ λέγουσιν· οὐ μὴ προφητεύσῃς ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου· καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃς ἐν χερσὶν ἡμῶν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· ecce ego visitabo sup eos. Iuuenes
meos, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισκέψομαι ἐπ' αὐτούς· οἱ νεανίσκοι
eor in gladio morient: υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν ἐν μαχαίρᾳ ἀποθανοῦνται, υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυ
lie eor morient in fame: τ re γατέρες αὐτῶν τελευτήσουσιν ἐν λιμῷ, καὶ ἐγκατα
liquie non erũt eor: q̃ inducã mala sup ha λειμμα οὐκ ἔσαι αὐτῶν· ὅτι ἐπάξω κακὰ ἐπὶ τοὺς κα
bitantes in anathoth in anno visitationis eor. τοικοῦντας ἐν ἀναθὼθ ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν.

Ca.12 A Abac. 1.a.

IVstus es dñe: q̃ rñdebo ad te Δίκαιος εἶ κύριε, ὅτι ἀσυλλογίσομαί πρός σε
verũtñ iudicia loquar ad te: q̃ via iporũ δικαίωμα κρίματα λαλήσω πρὸς σέ, ὅτι ὁδὸς ἀσεβῶν
pſperat: abũdates cti sũt oẽs p̃uaricates p̃uaricatões. εὐοδοῦται, εὐθηνῶσι πάντες οἱ ἀθετοῦντες ἀθετήματα.
plantasti eos: τ radicẽ fecerũt. filios ḡnãtes: ἐφύτευσας αὐτούς, καὶ ἐρριζώθησαν· ἐτεκνοποίησαν,
τ fecerũt fructũ. ppe es tu ore eorũ τ fecerũt fructũ. ppe es tu ore eorũ
καὶ ἐποίησαν καρπόν· ἐγγὺς εἶ σὺ τοῦ στόματος αὐ
ozũ: τ lõge a renibꝫ eorũ. & tu dñe co τῶν, καὶ πόρρω ἀπὸ τῶν νεφρῶν αὐτῶν, καὶ σὺ κύριε γι
gnoscis me: pbasti cor meũ tecũ te. νώσκεις με, δοκιμακας τὴν καρδίαν μου ἐναντίον σου.
cõgrega eos vt gregẽ ad victimã: τ sctifi συνάγαγε αὐτοὺς ὡς ποιμνιον εἰς θυσίαν, καὶ ἁγνί
ca eos in diẽ occisionis. vsq̃quo lugebit σον αὐτοὺς εἰς ἡμέραν σφαγῆς· ἕως πότε πενθήσει ἡ B
terra: τ oĩs herba agri siccabit a γῆ, καὶ πᾶς ὁ χόρτος τοῦ ἀγροῦ ξηρανθήσεται ἀπὸ
malicia habitantũ i ea: ad nihilũ redacta sũt iumẽta κακίας τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ, ἠφανίσθησαν κτήνη
τ volatilia: q̃ dixerũt nõ videbit de vias nr̃as. καὶ πετεινά, ὅτι εἶπαν, οὐκ ὄψεται ὁδοὺς ἡμῶν.
tui pedes currũt: τ dissoluũt te. quomõ ppe σοῦ οἱ πόδες τρέχουσιν, καὶ ἐκλύουσίν σε· πῶς πα
raris in eqs: τ in terra pacis tu cõfidi ραστὴ ἐν ἵπποις, καὶ ἐν γῇ εἰρήνης σὺ πέποι
ẽs. quomõ facies in fremitu iordanis: q̃ τ θας· πῶς ποιήσεις ἐν φρυάγματι τοῦ Ιορδάνου, ὅτι καὶ
fratres tui τ dom pr̃is tui τ ipi iobedi ἀδελφοί σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου καὶ αὐτοὶ πλέ
ẽtes fuerũt tibi. τ ipi clamauerũt ex pr̃ posteriozib tui post eũtes τησάν σε· καὶ αὐτοὶ ἐβόησαν, ἐκ τῶν ὀπίσω σου ἐπισυ
gati sũt. ne credas in eis: q̃ loquent ad γατι ἐγένοντο· μὴ πιστεύσῃς ἐν αὐτοῖς, ὅτι λαλήσουσιν πρὸς
te bona. dereliqui domũ meã: dimisi here σὲ καλά· ἐγκατέλειπόν τὸν οἶκόν μου, ἀφῆκα τὴν κλη
ditatẽ meã: dedi dilectã aiam meã in manꝰ ρονομίαν μου, ἔδωκα τὴν ἀγαπητήν μου ψυχὴν μου εἰς χεῖρας
inimicoꝝ eius. facta est hereditas mea mihi q̃si leo in sꝛl ἐχθρῶν αὐτῆς· ἐγενήθη ἡ κληρονομία μου ἐμοὶ ὡς λέων ἐν δρυ
ua. dedit cõtra me vocẽ suã: ideo odiui μῷ· ἔδωκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν φωνὴν αὐτῆς, διὰ τοῦτο ἐμίση
eã. nũqd spelũca hyene hereditas mea mihi. σα αὐτήν· μὴ σπήλαιον ὑαίνης ἡ κληρονομία μου ἐμοί, C
aut spelũca i circuitu eius sup eã? pergite cõgre σπήλαιον κύκλῳ αὐτῆς ἐπ' αὐτήν; βαδίσατε συνα
gate oẽs bestias agri τ venite ad γάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ ἐλθέτωσαν τοῦ
deuorãdũ eã. pastores multi corruperũt vine φαγεῖν αὐτήν· ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν τὸν ἀμπε
am meã: τ polluerũt partẽ meã: dederũt λῶνά μου, καὶ ἐμόλυναν τὴν μερίδα μου, ἔδωκαν

partẽ desiderabilẽ meã in desertũ inutilẽ. facta est in μερίδα ἐπιθυμητήν μου εἰς ἔρημον ἄβατον. ἐθρύπτη εἰς
dissipatiões pditiõis. ppter me dissipatiõe dissipata ẽ om ἀφανισμὸν ἀπωλείας. διὰ μὲ ἀφανισμῷ ἠφανίσθη πᾶ
nis terra: q̃ nõ est vir ponẽs in corde. sup σα ἡ γῆ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνὴρ τιθέμενος ἐν καρδίᾳ. ἐπὶ
oẽm ereptiõi ꝝ in deserto venerũt vastantes: πᾶσαν ἁρπαγὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦλθον ταλαιπωροῦντες,
q̃ gladius dñi devorabit ab extremo ὅτι μάχαιρα τοῦ κυρίου καταφάγεται ἀπὸ ἄκρου τῆς
terre vsq̃ ad extremũ terre. nõ est par oi car γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς. οὐκ ἔστιν εἰρήνη πάσῃ σαρ
ni. seminastis triticũ τ spinas messuistis. hor κί· ἐσπείρατε πυρούς καὶ ἀκάνθας ἐθερίσατε. οἱ κλη
tes eor nõ pderũt eis. cõfundimini a ροι αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτούς. αἰσχύνθητε ἀπὸ
ghatlõe vra ab opprobrio icõspectu dñi. καυχήσεως ὑμῶν ἀπὸ ἀθεσμίου ἐναντίον κυρίου.
Hec dicit dñs de oĩb victis q̃ hec dicit dñs de oĩb victis
tis malis tãgentib hereditatẽ meã: quã τῶν πονηρῶν τῶν ἁπτομένων τῆς κληρονομίας μου, ἧς
dinũi pplo meo israel. ecce ego euello eos ἐμέρισα τῷ λαῷ μου Ισραήλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἀναστῶ αὐτ
os a terra eor: τ iudã euellã τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ τὸν Ιούδαν ἐκβαλῶ
de medio eor. τ erit postq̃ euulsero ego ἐκ μέσου αὐτῶν. καὶ ἔσαι μετὰ τὸ ἐκβαλεῖν με αὐ
eos cõuertar: τ miserebor eor: τ hitare facã τοὺς ἐπιστρέψω, καὶ ἐλεήσω αὐτούς, καὶ κατοικιῶ
eos vnũquẽq̃ in hereditatẽ suã: τ vnũquẽq̃ αὐτοὺς ἕκαστον εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον
in terrã suã. τ erit si discẽtes didicerint εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ ἔσαι ἐὰν μαθόντες μάθωσιν
vi ppli mei: vt iurẽt in nõie τὴν ὁδὸν τοῦ λαοῦ μου, τοῦ ὀμνύειν ἐν τῷ ὀνόματί
meo. viuit dñs: sicut docuerũt pplm meũ iurare μου· ζῇ κύριος, καθὼς ἐδίδαξαν τὸν λαόν μου ὀμνύειν
in baal: τ edificabunt in medio ppli ἐν τῷ Βαάλ, καὶ οἰκοδομηθήσονται ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ
mei. Si aũt nõ cõuersi fuerit: τ euellã gẽtẽ illã μου. ἐὰν δὲ μὴ ἐπιστραφῶσιν, καὶ ἐξαρῶ ἔθνος ἐκεῖνο
euulsione τ pditione dicit dñs. ἐξάρσει, καὶ ἀπωλείᾳ λέγει κύριος. Ca.13.

Hec dicit dñs: vade: τ possidẽ tibi Τάδε λέγει κύριος, Βάδισαι, καὶ κτῆσαι σεαυτῷ A
cinctoriũ lineũ: τ pone circũ lũbos tuos: τ περίζωμα λινοῦν, καὶ περίδου πρὸς ὀσφύν σου, καὶ
in aqua nõ ptrãsibit. τ possedi cinctoriũ in ὕδατι οὐ διελεύσεσθαι· καὶ ἐκτησάμην τὸ περίζωμα
cõm verbũ dñi: τ circũposui circũ lũbos meos. κατὰ τὸν λόγον κυρίου· καὶ περιέθηκα περὶ τὴν ὀσφύν μου.
τ factũ ẽ verbũ dñi ad me scdo dicẽs: accipe τ factῦ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με ἐκ δευτέρου λέγων, λάβε τὸ
cinctoriũ qd circa lũbos tuos: τ surge τ vade ad περίζωμα τὸ περὶ τὴν ὀσφύν σου, καὶ ἀνάστηθι καὶ βάδισον ἐπὶ
euphratem: τ abscõde illud ille in foramine τὸν εὐφράτην, καὶ κατάκρυψον αὐτὸ ἐκεῖ ἐν τῇ τρυμαλιᾷ
petre. τ abii τ abscõdi illud in τῆς πέτρας· καὶ ἐπορεύθην καὶ ἔκρυψα αὐτὸ ἐν τῷ
euphratẽ sicut pcepit mihi dñs. τ factũ est post εὐφράτῃ καθὼς ἐνετείλατό μοι κύριος· καὶ ἐγένετο μετὰ
dies multos: τ dixit dñs ad me: sur τὰς ἡμέρας πολλάς, καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἀνάσ
ge vade ad euphratẽ τ accipe illinc cin γε βάδισον ἐπὶ τὸν εὐφράτην καὶ λάβε ἐκεῖθεν τὸ πε
ctoriũ qd pcepi tibi vt abscõderes illud ibi. ριζῶμα ὃ ἐνετειλάμην σοι τοῦ κατακρύψαι αὐτὸ ἐκεῖ.
τ abii ad euphratẽ τ fodi τ accepi τ abii ad euphratẽ τ ἐσκαψα τ ἔλαβον
cinctoriũ de τὸ περίζωμα ἐκ τοῦ

*portionẽ meã desidera bilẽ in desertũ solitudis:
posuerũt eã in dissipatio nẽ. luxit tꝫ sup me.
Deso latiõe desolata ẽ oĩs tra:
qa nullus est q̃ recogitet corde. Super omnes vi
as deserti venerunt oĩs
vastatores terre: qa gla
dius domini deuorabit
ab extremo terre vsq̃
ad extremũ eius. Nõ est
pax vniuerse carni. Se
minauerunt triticum: oo
& spinas messuerũt: he
reditatẽ acceperũt: & nõ
cis pderit. Cõfundemi
ni a fructibus vr̃is ppter
ira furoris dñi. Hec di
cit dñs aduersum oĩs vi
cinos meos pessimos: q
tangũt hereditatẽ quam
distribui populo meo isꝛ
rael. ecce ego euello eos
de terra sua: & oo
domum iuda euellam
de medio eorum. Et cũ
euulsero eos cõuertar
& miserebor eorum: oo
& reducã eos: virum ad
hereditatẽ suam: & virũ
in terram suam. Et erit
si eruditi didicerint oo
vias populi mei vt iu
rent nomine meo: oo
viuit dñs: sicut docue
runt populum meum oo
iurare in baal: edificabũ
tur in medio populi mei.
Quod si non audierint:
cuellam oooooooooooo
gentẽ illã cuulsione &
pditione ait dñs.

Cap.xiij. כֹּה אָמַר יְהוָה אֵלַי הָלוֹךְ וְקָנִיתָ לְךָ אֵזוֹר פִּשְׁתִּים הלך קנה
וְשַׂמְתּוֹ עַל מָתְנֶיךָ וּבַמַּיִם לֹא אזר שים
תְבִאֵהוּ׃ וָאֶקְנֶה אֶת הָאֵזוֹר כִּדְבַר בוא
יְהוָה וָאָשֶׂם עַל מָתְנָי׃ וַיְהִי דְּבַר יהי
יְהוָה אֵלַי שֵׁנִית לֵאמֹר׃ קַח אֶת שנה לקח
הָאֵזוֹר אֲשֶׁר קָנִיתָ אֲשֶׁר עַל מָתְנֶיךָ וְקוּם לֵךְ פְּרָתָה וְטָמְנֵהוּ שָׁם
בְּנֹקֶק הַסָּלַע׃ וָאֵלֵךְ וָאֶטְמְנֵהוּ נקק את
בְּפְרָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אוֹתִי׃ טמן
וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים רַבִּים וַיֹּאמֶר יְהוָה היה רב
אֵלַי קוּם לֵךְ פְּרָתָה וְקַח מִשָּׁם את
אֶת הָאֵזוֹר אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְטַמְּנוֹ שָׁם׃ צוה
וָאֵלֵךְ פְּרָתָה וָאֶחְפֹּר וָאֶקַּח אֶת חפר לקח

'lumbare[e] de[a] loco[o] vbi[q] ab
sconderam illud. ∞∞∞∞∞
[m]Et ecce" cõputruerat[e] lũ
bare: ita vt[o] nulli vsui ∞∞∞
[a]ptum esset. [p]Et factum
est[q] verbum[a] dñi[o] ad me ∞
'dícens.' Hec[a] dícit[b] dñs.
'Sic[c] putrescere faciam ∞
'superbiam[b] iuda[b] & 'sup=
biam[b] hierusalem ∞∞∞∞
'multam: [m]populum[m] istũ
[o]pessimum[p] qui nolunt
[q]audire[q] verba mea: & 'am
bulant ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]in prauitate[c] cordis sui:
'abieruntq[p] post ∞∞∞∞
[c]deos[b] alienos[c] vt seruiret
eis[c] et adorarent ∞∞∞∞∞
'eos.' Et erunt[e] sicut lũba
re[e] istud 'quod[o] nulli vsui
'aptum est.[o] Sicut[e] enim
[p]adheret ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]lumbare[e] ad[e] lumbos[e] vi=
ri[l]: [s]ic[e] agglutinaui ∞∞∞∞
'mihi[l] [o]mnem[o] domum
'israel:[p] & 'omnem ∞∞∞∞
'domum[e] iuda[b] dicit[b] do=
minus: [v]t essent[l] mihi ∞
[m]in populũ[o] & in nomen
[o]& in laudẽ[p] & in glorĩ[ã]:
[q]& non audierũt.[p] Dices
ergo[c] ad eos ∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]sermonem[e] istum. ' Hec
[d]icit[b] dominus 'deus ∞
[p]israel.' Ois' lagũcula[e] im
plebitur[b] vino. 'Et dicent
'ad te.' Nunquid ignora=
mus: [o]quia[p] ois[q] lagũcula
'implebitur[p] vino? 'Et di=
ces[a] ad eos. ' Hec[a] dicit[b] ∞
'dominus. '[i]Ecce ego[b] im
plebo[o] omes[s] habitatores
terre[e] huius: [b]& 'reges
[a] qui sedent ∞∞∞∞∞∞∞∞
'de stirpe[e] dauid[m] [s]up[m] thro
nũ eius[s] & [p]facerdotes[q] &
'prophetas: [s]& 'omes[s] ha
bitatores[s] hierusalem ∞
'ebrietate: '& dispergam
eos[a] virum[b] a[c] fratre suo:
[o]& patres[c] & filios[e] pari=
ter[e] ait ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]dominus. 'Non[b] parcam
'& non[m] concedam: [n]ecq3
[m]iserebor[e] vt nõ dispere=
dã eos.[q] Audite[q] & auri[b]
percipite: [n]olite[c] eleuari
'[q]a[q] dñs[i] locutus est.' Date
[g]domino[b] deo vestro[c] glo
riam[b] anteq3 ∞∞∞∞∞∞∞∞
'cõtenebrescat: '& anteq3
[o]offendãt[b] pedes vestri[c] ad
[m]ontes 'caligmosos.' [m]Ex
pectabitis[n] lucẽ: [o]& ponet
eam[p] in vmbrã mortis[o] &
'in caliginem. Q[d] si hoc
'non[n] audieritis: [i]n abscõ
dito[r] plorabit ∞∞∞∞∞∞
'ania mea[a] a facie[e] [s]uppbie.
'Plorãs[o] plorabis[p] & dedu
cet[r] oculus me[a] [m]lachrymã:
[q]a[q] captus est[p] grex[e] dñi.

'lumbare[e] de[a] loco[o] vbi[q] ab
sconderam illud. ∞∞∞∞∞
[m]Et ecce" cõputruerat[e] lũ
bare: ita vt[o] nulli vsui ∞∞∞
[a]ptum esset. [p]Et factum
est[q] verbum[a] dñi[o] ad me ∞
'dícens.' Hec[a] dícit[b] dñs.
'Sic[c] putrescere faciam ∞
'superbiam[b] iuda[b] & 'sup=
biam[b] hierusalem ∞∞∞∞
'multam: [m]populum[m] istũ
[o]pessimum[p] qui nolunt
[q]audire[q] verba mea: & 'am
bulant ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]in prauitate[c] cordis sui:
'abieruntq[p] post ∞∞∞∞
[c]deos[b] alienos[c] vt seruiret
eis[c] et adorarent ∞∞∞∞∞
'eos.' Et erunt[e] sicut lũba
re[e] istud 'quod[o] nulli vsui
'aptum est.[o] Sicut[e] enim
[p]adheret ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]lumbare[e] ad[e] lumbos[e] vi=
ri[l]: [s]ic[e] agglutinaui ∞∞∞∞
'mihi[l] [o]mnem[o] domum
'israel:[p] & 'omnem ∞∞∞∞
'domum[e] iuda[b] dicit[b] do=
minus: [v]t essent[l] mihi ∞
[m]in populũ[o] & in nomen
[o]& in laudẽ[p] & in glorĩ[ã]:
[q]& non audierũt.[p] Dices
ergo[c] ad eos ∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]sermonem[e] istum. ' Hec
[d]icit[b] dominus 'deus ∞
[p]israel.' Ois' lagũcula[e] im
plebitur[b] vino. 'Et dicent
'ad te.' Nunquid ignora=
mus: [o]quia[p] ois[q] lagũcula
'implebitur[p] vino? 'Et di=
ces[a] ad eos. ' Hec[a] dicit[b] ∞
'dominus. '[i]Ecce ego[b] im
plebo[o] omes[s] habitatores
terre[e] huius: [b]& 'reges
[a] qui sedent ∞∞∞∞∞∞∞∞
'de stirpe[e] dauid[m] [s]up[m] thro
nũ eius[s] & [p]facerdotes[q] &
'prophetas: [s]& 'omes[s] ha
bitatores[s] hierusalem ∞
'ebrietate: '& dispergam
eos[a] virum[b] a[c] fratre suo:
[o]& patres[c] & filios[e] pari=
ter[e] ait ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]dominus. 'Non[b] parcam
'& non[m] concedam: [n]ecq3
[m]iserebor[e] vt nõ dispere=
dã eos.[q] Audite[q] & auri[b]
percipite: [n]olite[c] eleuari
'[q]a[q] dñs[i] locutus est.' Date
[g]domino[b] deo vestro[c] glo
riam[b] anteq3 ∞∞∞∞∞∞∞∞
'cõtenebrescat: '& anteq3
[o]offendãt[b] pedes vestri[c] ad
[m]ontes 'caligmosos.' [m]Ex
pectabitis[n] lucẽ: [o]& ponet
eam[p] in vmbrã mortis[o] &
'in caliginem. Q[d] si hoc
'non[n] audieritis: [i]n abscõ
dito[r] plorabit ∞∞∞∞∞∞
'ania mea[a] a facie[e] [s]uppbie.
'Plorãs[o] plorabis[p] & dedu
cet[r] oculus me[a] [m]lachrymã:
[q]a[q] captus est[p] grex[e] dñi.

loco vbi abscõdi illud ibi. τ ecce corruptũ
τόπου οὗ ἔκρυψα αὐτὸ ἐκεῖ· καὶ ἰδοὺ διεφθαρμένον
erat q3 nõ esset vsui[a] in nihil. τ fabricãte a capite
ποιοῦντα καὶ κατασκευάζετε, ὅτι καθηρέθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
vso coiona ghe vse. ciuitates q3 ad austrũ: con
ὑμῶν στέφανος τῆς ὑμῶν· πόλεις αἱ πρὸς νότον, συ=
clule sunt: τ nõ fuit aperiẽs. trãsmigrat[o] ē iudas
κλείσθησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων· ἀποικισμὸν Ἰούδας
cõpleta est in ea transmigratio pfecta. Ieua
συνετέλεσεν ἐν αὐτῇ ἀποικίαν τελείαν· ἀνάβλεψον τοὺς
oculos tuos hierũ: τ vide ventiẽtes
ὀφθαλμούς σου Ἱερουσαλήμ, καὶ ἴδε τοὺς ἐρχομένους
ab aq̃lone. vbi est grex: q̃ dat[a] est tibi ouca
ἀπὸ βορρᾶ· ποῦ ἐστὶ τὸ ποίμνιον, ὃ ἐδόθη σοι πρόβατα
ghe tue? qd dicẽs q̃n visitauerint te: τ tu
δόξης σου; τί ἐρεῖς ὅταν ἐπισκέπτωνταί σε; καὶ σὺ
docuisti eos cõtra te discẽptinas in principatũ. nõne do
ἐδίδαξας αὐτοὺς ἐπὶ σὲ μαθήματα εἰς ἀρχήν; ὀδυνίῳ
lores apphendẽt te sicut mulierẽ parturientẽ? τ si
δῖνες καθέξουσίν σε κατὰ γυναῖκα τίκτουσαν; καὶ ἐὰν
dixeris in corde tuo: q̃re obtigerũt mihi hec?
εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, διατί ἀπαντήσει μοι ταῦτα;
accidẽt ꝓpter multitudinẽ iniq̃tatis tue revelata sũt
συνέβη διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἀδικίας σου ἀπεκαλύφθη τὰ
posteriora tua dehonestata sunt calcanea tua. si
ὀπίσθιά σου ἠσχημάτισθησαν αἱ πτέρναι σου. εἰ
mutabit ethiops pellẽ suã τ pardus
ἀλλάξεται Αἰθὶοψ τὸ δέρμα αὐτοῦ καὶ παῤδαλις τὰ
varietates suas: τ vos potestis bñfacere
ποικίλματα αὐτῆς, καὶ ὑμεῖς δυνήσεσθε εὖ ποιῆσαι
cũ didiceritis[a] mala. τ dissemnabo eos[a] q̃si
μεμαθηκότες τὰ κακά· καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ὡς φρύγα
stipula[a] q̃ ferunt a vẽto in deserti. sic eos tua
λας ἣ φέρουσιν ἀπὸ πνεύματος ἐν ἐρήμῳ· οὕτως ὁ κλῆρός σου
para fobedĩtie vĩe aduersũ me dicit dñs. fient obli
παρὰ ἐμοῦ, λέγει κύριος· ὡς ἐπε=
tacio mei τ sperasti in mẽdacia: τ ego reue
λάσθου μου καὶ ἤλπισας ἐπὶ ψεύδεσι, κἀγὼ ἀκάνθας
labo posteriora tua cõtra facie tuã: τ videbit
λύμῃ τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ πρόσωπόν σου, καὶ ὀφθή
tur ignominia tua. adulteriũ tuũ τ hinnitus
σεται ἡ ἀτιμία σου· μοιχεία σου καὶ ὁ χρεμετισμός σου·
tui: τ alienatio fornicatiõis tue: ℣ in
σου, καὶ ἡ ἀπαλλοτρίωσις πορνείας σου, ἐπὶ τῶν
collib⁹ τ in agris vidi abominatiões
βουνῶν καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἑώρακα τὰ βδελύγματά
tuas. ve tibi hierũ: q̃ nõ mũdabit[a] es post
σου. οὐαί σοι Ἱερουσαλήμ, ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθης ὀπίσω
me vsq̃ quo adhuc.
μου ἕως τίνος ἔτι.

Ca.14.

Infra. xl. c.
Threñ 1.a.

A

B

C

D

dicite regi .τ potentib⁹: humilis
εἴπατε τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς δυναστεύουσιν, ταπει=
mini τ sedete: q̃ fabricata ē a capite
νώσατε καὶ καθίσατε, ὅτι καθῃρέθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
vso coiona ghe vse. ciuitates q̃ ad austrũ: con
ὑμῶν στέφανος τῆς ὑμῶν· πόλεις αἱ πρὸς νότον, συ=
clule sunt: τ nõ fuit aperiẽs. trãsmigrat[o] ē iudas
κλείσθησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων· ἀποικισμὸν Ἰούδας
cõpleta est in ea transmigratio pfecta. Ieua
συνετέλεσεν ἐν αὐτῇ ἀποικία τελείᾳ· ἀνάβλεψον τοὺς
oculos tuos hierũ: τ vide ventiẽtes
ὀφθαλμούς σου Ἱερουσαλήμ, καὶ ἴδε τοὺς ἐρχομένους
ab aq̃lone. vbi est grex: q̃ dat[a] est tibi ouca
ἀπὸ βορρᾶ· ποῦ ἐστὶ τὸ ποίμνιον, ὃ ἐδόθη σοι πρόβατα
ghe tue? qd dicẽs q̃n visitauerit te: τ tu
δόξης σου; τί ἐρεῖς ὅταν ἐπισκέπτωνταί σε; καὶ σὺ
docuisti eos cõtra te discẽptinas in principatũ. nõne do
ἐδίδαξας αὐτοὺς ἐπὶ σὲ μαθήματα εἰς ἀρχήν; ὀδυνίῳ
lores apphendẽt te sicut mulierẽ parturientẽ? τ si
δῖνες καθέξουσίν σε κατὰ γυναῖκα τίκτουσαν; καὶ ἐὰν
dixeris in corde tuo: q̃re obtigerũt mihi hec?
εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, διατί ἀπαντήσει μοι ταῦτα;
accidẽt ꝓpter multitudinẽ iniq̃tatis tue revelata sũt
συνέβη διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἀδικίας σου ἀπεκαλύφθη τὰ
posteriora tua dehonestata sunt calcanea tua. si
ὀπίσθιά σου ἠσχημάτισθησαν αἱ πτέρναι σου. εἰ
mutabit ethiops pellẽ suã τ pardus
ἀλλάξεται Αἰθὶοψ τὸ δέρμα αὐτοῦ καὶ παῤδαλις τὰ
varietates suas: τ vos potestis bñfacere
ποικίλματα αὐτῆς, καὶ ὑμεῖς δυνήσεσθε εὖ ποιῆσαι
cũ didiceritis[a] mala. τ dissemnabo eos[a] q̃si
μεμαθηκότες τὰ κακά· καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ὡς φρύγα
stipula[a] q̃ ferunt a vẽto in deserti. sic eos tua
λας ἣ φέρουσιν ἀπὸ πνεύματος ἐν ἐρήμῳ· οὕτως ὁ κλῆρός σου
para fobedĩtie vĩe aduersũ me dicit dñs. fient obli
παρὰ ἐμοῦ, λέγει κύριος· ὡς ἐπε=
tacio mei τ sperasti in mẽdacia: τ ego reue
λάσθου μου καὶ ἤλπισας ἐπὶ ψεύδεσι, κἀγὼ ἀκάνθας
labo posteriora tua cõtra facie tuã: τ videbit
λύμῃ τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ πρόσωπόν σου, καὶ ὀφθή
tur ignominia tua. adulteriũ tuũ τ hinnitus
σεται ἡ ἀτιμία σου· μοιχεία σου καὶ ὁ χρεμετισμός σου·
tui: τ alienatio fornicatiõis tue: ℣ in
σου, καὶ ἡ ἀπαλλοτρίωσις πορνείας σου, ἐπὶ τῶν
collib⁹ τ in agris vidi abominatiões
βουνῶν καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἑώρακα τὰ βδελύγματά
tuas. ve tibi hierũ: q̃ nõ mũdabit[a] es post
σου. οὐαί σοι Ἱερουσαλήμ, ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθης ὀπίσω
me vsq̃ quo adhuc.
μου ἕως τίνος ἔτι.

Ca.14.

Infra. xl. c.

ΘΕ facta[e] e verbũ dñi[o] ad hieremiã de
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν περὶ τῆς
siccitate. Luxit iudea: τ porte eius vacue
ἀβροχίας. ἐπένθησεν Ἰουδαία, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐκε
facte sũt: τ cõtenebrate sũt in terra: τ clamor
χύθησαν, καὶ ἐσκοτώθησαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἡ κραυγὴ
hierũ ascẽdit. τ magnates ei⁹ misе=
Ἱερουσαλὴμ ἀνέβη· καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἀπέστει
runt tunziores suos ad aquã: venerũt ad
λαν τοὺς νεωτέρους αὐτῶν ἐφ' ὕδωρ, ἦλθοσαν ἐπὶ τὰ
puteos τ nõ inuenerũt aquã. reportauerũt vasa
φρέατα καὶ οὐχ εὗρησαν ὕδωρ· ἀπέστρεψαν τὰ ἀγγεῖα
sua vacua. cõfusi sũt τ eruburerũt: τ operuerũt
αὐτῶν κενά· ἠχύνθησαν καὶ ἠρυθρίασαν, καὶ ἐκάλυψαν τὰς
capita sua. τ opa terre defecerũt: q̃ nõ
κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ τὰ ἔργα τῆς γῆς ἐξέλιπεν, ὅτι οὐκ
erat pluuia: cõfusi sũt agricole: cooperuerũt caput
ἦν ὑετός, ἠχύνθησαν γεωργοί, ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν
sua. τ cerue i agro peperũt τ reliquerũt: q̃ nõ
αὐτῶν. καὶ ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ
erat herba. onagri steterũt in rupib⁹: traxerũt ventũ
ἦν βοτάνη. ὄνοι ἄγριοι ἔστησαν ἐπὶ πάτας, ἕλκυσαν ἄνεμον

m Dic" regi[e] & dominatrici.
[p]Humiliamini ∞∞∞∞∞∞
[p]sedete in terra[e] q̃m[n] desce
dẽt de capite vr̃o[e] corona
[g]glorie vr̃e. 'Ciuitates' au
stri[a] clause sunt" & non est
'qui aperiat.' Trãslata est
'ois' iuda[a] trasmigratiõe
[p]perfecta. ' Leuate[a] ocu=
los vestros[s] & videte: ∞∞∞
[m]q̃ venitis" ab aquilõe.
[o]Vbi est[q] grex qui datus e
'tibi:" pecus' inclytum tu
um:" Quid dices ∞∞∞∞
'cum 'visitauerit te[e]! " Tu
enim docuisti[a] eos ∞∞∞
'aduersum te: & 'erudisti
[a]in caput tuu.[p] Nunqd nõ
'dolores[q] apprehendet te
'q̃si" mulier[e] pturiẽte?
[o]Quodsi[p] dixeris[q] in cor
de tuo: 'q̃re[e] venerũt mihi
'hec:" Propt multitudinẽ
[i]niq̃tatis tue' revelata sũt
'verecũdiora tua: "pollu=
te sunt[o] plãte tue. 'Si muta
re pot[e] ethiops[o] pellẽ suã
'aut pard[a] [d]varietates suas
[b]& vos[s] 'poteritis' bñfacere
re cũ[m] didiceritis' "malũ.
[o]Et dissemnabo eos[a] q̃si
stipula[a] q̃ vento[a] raptatur
in deserto. 'Hec" fors tua
'pars[q] mẽsure tue' a me:
[a]dicit[e] domin⁹: 'quia[a] obli
ta es' mei[e] & confisa es ∞
[o]in mẽdacio. Vnde[e] & [o]ego
[n]udaui[l] 'femora tua ∞∞∞
[m]cõtra" faciẽ tuã: [o]& appa
ruit[r] ignominia tua[a] adul
terta tua: '& hinnitus tui?
[e]fcelus' fornicationis tue.
"Super[e] colles[r] in agro[a] vi
di[l] abominationes tuas.
[b]Ve tibi[b] hierusalẽ. [c]Non
'mundaberis ∞∞∞∞∞∞∞
[p]post me.[b] Vsquequo[o] ad
huc. 14.

QVod[b] factũ est[e] verbũ
[d]dñi[o] ad 'hieremiam
[d]de[b] fermonibus' ficcita=
tis. [l]Luxit' iudea ∞∞∞∞
[m]& porte eius" corruerũt
[e]et obscurate sunt[p] i terra:
[o]& clamor' hierusalẽ[e] afcẽ
dit.' Maiores ∞∞∞∞∞∞∞
"miserunt[e] minores suos
[a]ad aquã: [v]enerũt[e] ad hau
riendũ. [c]Non' inuenerũt
[a]aquã: reportauerũt[e] vasa
sua[b] vacua. 'Confusi sunt
[b]& afflicti:' & opuerũt[m] ca
pita sua" [p]pter[p] vastitatẽ
[t]terre: [o]quia' non[n] venit
'pluuia" in terrã. 'Confusi
sunt[e] agricole: [o]operuerũt
[c]capita sua. [b]Nam' & [o]cer
ua[a] in agro[r] peperit ∞∞∞∞
[&] reliquit: [o]quia' nõ[n] erat
'herba.' Et onagri ∞∞∞
"steterunt[o] in [p] rupibus:
[q]traxerunt[e] ventum ∞∞∞

כַּתַּנִּים כָּלּוּ עֵינֵיהֶם כִּי־אֵין עֵשֶׂב תְּנוּ כַּלָּה
אִם עֲוֹנֵינוּ עֲנוּ בָנוּ יְהוָה עֲשֵׂה
לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי־רַבּוּ מְשֻׁבֹתֵינוּ לְךָ חָטָאנוּ׃
מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ
בְּעֵת צָרָה לָמָּה תִּהְיֶה כְגֵר בָּאָרֶץ
וְכֹאַרַח נָטָה לָלוּן׃ לָמָּה תִּהְיֶה כְּאִישׁ נְדָהֵם כְּגִבּוֹר לֹא יוּכַל
וְאַתָּה בְּקִרְבֵּנוּ יְהוָה
וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ נִקְרָא אַל תַּנִּיחֵנוּ׃
כֹּה אָמַר יְהוָה לָעָם הַזֶּה כֵּן אָהֲבוּ
לָנוּעַ רַגְלֵיהֶם לֹא חָשָׂכוּ וַיהוָה
לֹא רָצָם עַתָּה יִזְכֹּר עֲוֹנָם וְיִפְקֹד
חַטֹּאתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל
תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה לְטוֹבָה׃
כִּי־יָצֻמוּ אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֶל רִנָּתָם
וְכִי־יַעֲלוּ עֹלָה וּמִנְחָה אֵינֶנִּי רֹצֵם
כִּי בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר אֲנִי מְכַלֶּה
אֹתָם׃ וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה
הַנְּבִיאִים אֹמְרִים לָהֶם לֹא תִרְאוּ רָעָה
חֶרֶב וְרָעָב לֹא יִהְיֶה לָכֶם כִּי שָׁלוֹם
אֱמֶת אֶתֵּן לָכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שֶׁקֶר הַנְּבִאִים
נִבְּאִים בִּשְׁמִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְלֹא
צִוִּיתִים וְלֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם חִזְיוֹן
שֶׁקֶר וְקֶסֶם וֶאֱלוּל וְתַרְמִית לִבָּם
הֵמָּה מִתְנַבְּאִים לָכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
יְהוָה עַל הַנְּבִאִים הַנִּבָּאִים בִּשְׁמִי
וַאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְהֵמָּה אֹמְרִים
חֶרֶב וְרָעָב לֹא יִהְיֶה בָּאָרֶץ הַזֹּאת
בַּחֶרֶב וּבָרָעָב יִתֻּמּוּ הַנְּבִאִים
הָהֵמָּה׃ וְהָעָם אֲשֶׁר הֵמָּה נִבְּאִים
לָהֶם יִהְיוּ מֻטָּלִים בְּחוּצוֹת
יְרוּשָׁלַ͏ִם מִפְּנֵי הָרָעָב וְהַחֶרֶב וְאֵין
מְקַבֵּר לָהֵמָּה הֵמָּה נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם
וּבְנֹתֵיהֶם וְשָׁפַכְתִּי עֲלֵיהֶם אֶת
רָעָתָם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת הַדָּבָר

quasi dracones: defecerũt oculi eorũ qm nõ erat herba. Si iniquates nře tñderunt nobis: dñe fac ꝓpter nomen tuũ: qm multe sũt auersiões nře. Tibi peccauim9 expectatio ifrael: saluator nr in tpe tribulationis. Quare qsi colonus futurus es in terra & qsi uiator declinãs ad manẽdum? Quare futurus es uelut uir uagus: & fortis q̃ non potest saluare? Tu autẽ in nobis es dñe & nomẽ tuũ inuocatũ ẽ sup nos: ne dereliquas nos. Hec dicit dñs populo huic qui dilexit mouere pedes suos & non quieuit: & domino nõ placuit. Nunc recordabitur iniquitatũ eorũ: & uisitabit ptã eorũ. Et dixit dñs ad me. Noli orare pro populo isto in bonum.
Cum ieiunauerint non exaudiam preces eorũ: & si obtulerint holocaustomata & victimas non suscipiã ea: qm gladio & fame & peste ego cõsumam eos. Et dixi. A. a. a. domine deus. Prophete dicunt eis. Non uidebitis gladium: & fames non erit in uobis: sed pacẽ ueram dabit uobis in loco isto. Et dixit domin9 ad me: falso prophete uaticinãtur in nomine meo. Nõ misi eos: & nõ precepi eis: neq; locut9 sum ad eos. Uisionem & mendacẽ & diuinationẽ & fraudulentã & seductionẽ cordis sui prophetant uobis. Idcirco hec dicit dñs de pphetis qui prophetant in nomine meo quos ego non misi: & ipsi gladio & fame consumentur prophete illi: & populi quibus prophetant erunt proiecti in uiis hierusalem: & fame & gladio: & non erit qui sepeliat eos ipsi & uxores eorum: & filii & filie eorum: & effundam super eos malum suum. Et dices ad eos uerbum

ὡς δράκοντες. ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἦν
χόρτος ἐν ἀμαρτίαι ἡμῶν ἀντίσταθι ἡμῖν, κύριε ποίει
ἡμῖν ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου, ὅτι πολλαὶ αἱ ἀ-
πεστροφαὶ ἡμῶν σοί ἐσμεν· τίνα ἐγὼ ἁμαρτήσομαι
μαρτίαι ἡμῶν ἐναντίον σου, σοὶ ἡμάρτομεν, ὑπομονὴ
ἰσραὴλ σῶσον ἐν καιρῷ κακῶν· ἵνατί ἔσῃ
ὡς ἀνὴρ ὁ παροικῶν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὡς αὐτόχθων ἐκ-
κλίνων εἰς κατάλυμα· μὴ ἔσῃ ὥσπερ ἄνθρωπος ὑπνῶν
ἰσχύων καὶ οὐ δυνάμενος σῶσαι· καὶ σὺ ἐν ἡμῖν εἶ κύ-
ριε· τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐφ' ἡμᾶς, μὴ ἐπιλά-
θῃ ἡμῶν· οὕτως λέγει κύριος τῷ λαῷ τούτῳ· ἠγάπη-
σαν κινεῖν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ οὐκ ἐφείσαντο, καὶ ὁ θεὸς
οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς· νῦν μνησθήσεται τῶν ἀδι-
κιῶν αὐτῶν καὶ ἐπισκέψεται τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. καὶ
εἶπεν κύριος πρός με, μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ
τούτου εἰς ἀγαθόν, ὅτι ἐὰν νηστεύσωσιν, οὐκ εἰσα-
κούσομαι τῆς δεήσεως αὐτῶν. καὶ ἐὰν προσενέγκωσιν
ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, οὐκ εὐδοκῶ ἐν αὐτοῖς, ὅτι
ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ ἐγὼ συντελέσω
τοὺς λαοὺς τούτους ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. καὶ εἶπα· ὦ
κύριε, ἰδοὺ οἱ προφῆται προφη-
τεύουσιν αὐτοῖς· οὐκ ὄψεσθε μάχαιραν,
καὶ λιμὸς οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀλήθειαν καὶ εἰρή-
νην δώσω ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· καὶ εἶ-
πεν κύριος πρός με· ψευδῆ οἱ προφῆται προφητεύουσιν
ἐν τῷ ὀνόματί μου, οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς, καὶ οὐκ ἐνε-
τειλάμην αὐτοῖς, οὐκ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς· ὅτι ὁρά-
σεις ψευδεῖς καὶ μαντίας καὶ ὀνωνίσματα καὶ πρόσκαι-
ρα καρδίας αὐτῶν αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν· διὰ
τοῦτο τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν προφητῶν τῶν προ-
φητευόντων ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ψευδῆ, καὶ ἐγὼ οὐκ
ἀπέστειλα αὐτούς, οἱ λέγουσιν μάχαιρα καὶ λιμὸς οὐκ
ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης· ἐν θανάτῳ τοσεῖσθαι τοὺς
καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται οἱ προφῆται καὶ ὁ λαὸς οἳς ἂν
προφητεύσουσιν αὐτοῖς· καὶ ἔσονται ἐκβεβλημένοι ἐν ταῖς ὁ
δοῖς ἰλὰμ ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας καὶ τοῦ λιμοῦ, καὶ
οὐκ ἔσται ὁ θάπτων αὐτούς, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν
καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, καὶ ἐκχεῶ ἐπ' αὐτοὺς τὰ κακὰ αὐτῶν.

B

C

Infra. 23.d.

Jtem. 11.d.

D Threni 1.f.

ε vlece ad eos verbũ hoc: deducite in
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦτον, καταγάγετε εἰς
oculos vestros lachrymas die τ nocte: τ
τοὺς ὀφθαλμούς ὑμῶν δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ
nõ cessent. qr cõtritiõe magna cõtri-
μὴ διαλειπέτωσαν· ὅτι συντρίμματι μεγάλῳ συντε-
ta est filia ppli mei ↑ plaga dolorosa vehemeter.
τρίβη θυγάτηρ λαοῦ μου καὶ πληγὴ ὀδυνηρὰ σφόδρα.
si egrediꝰ fuero ad agrũ: ↑ ecce vulnerati gla
ἐὰν ἐξέλθω εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἰδοὺ τραυματίαι μαχαί-
dio: ↑ si ingressus fuero i ciuitatẽ ↑ ecce labor fa-
διο· ↑ εἰ εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ πόνος λι-
mis: qr facerdos ↑ ꝓpheta abierũt in terrã quã
μοῦ, ὅτι ἱερεὺς καὶ προφήτης ἐπορεύθησαν εἰς γῆν ἣν
nõ scierũt. nũqd reprobãdo reprobasti tu
οὐκ ἐπίστασαν· μὴ ἀποδοκιμάζων ἀπεδοκίμασας τὸν Ἰού-
δαν; ↑ a sion discessit ania tua? ãre pcussi
δαν; καὶ ἀπὸ σιὼν ἀπέβη ἡ ψυχή σου; ἵνατί ἔπαι-
sti nos ↑ nõ est nobis sanitas? expectauimꝰ in pa
σας ἡμᾶς καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἴασις; ὑπεμείναμεν εἰς εἰρή-
cẽ ↑ nõ erat bonũ tps sanitatis ↑ ecce turba
την, καὶ οὐκ ἦν ἀγαθόν· καιρὸν ἰάσεως, καὶ ἰδοὺ ταρα-
tio. cognouim9 dñe impietates nras: iniq
χή. ἐγνώμεν κύριε ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀδικίας πατέρων
tates patrũ nr̃oꝝ: qa peccauimꝰ tibi. Ne des
ἡμῶν, ὅτι ἡμάρτομέν ἐναντίον σου. κόπασον διὰ τὸ ὄνο-
nos in opprobriũ ꝓpter nomen tuũ: neq; facias
μά σου, μὴ ἀσχημόνησον θρόνον δόξης σου, μνήσθητι μὴ διά-
nobis cõtumeliam. Solii
σκεδάσῃς τὴν διαθήκην σου τὴν μεθ' ἡμῶν. μὴ ἔστιν ἐν εἰ-
gie tue recordare: ne
δώλοις τῶν ἐθνῶν ὑετίζων; καὶ εἰ βρέχοι ὁ οὐρανός δώσει σὺ ὑμῖν
irritũ facias fedus tuum
τατε ὑμῖν· οὐχὶ σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν; καὶ ὑπο-
nobiscũ. Nũqd sunt in
μενοῦμέν σε, ὅτι σὺ ἐποίησας τοῦτα πάντα. Cα. 15.
sculptilib9 gẽtiũ q pluãt
aut celi pollũt dare imbres! Nonne tu es dñs deus nr̃oꝝ quẽ ex
pectauimus? Tu enim
fecisti omia hec. 15.

A ΘΕΟΣ dixit dñs ad me. si steterit moyses & sa
muel coram me: non est ania mea ad populum istum. Eiice illos a facie mea & egrediantur. Quod si dixerint ad te: quo egrediemur? dices ad eos. Hec dicit dñs. Qui ad mortẽ: ad mortem: qui ad gladium: ad gladium: & qui ad famẽ: ad famẽ: & qui ad captiuitatem: ad captiuitatem. Et visitabo super eos quattuor species dicit dñs. Gladium ad occisionem: & canes ad lacerandum: & volatilia celi & bestias terre ad deuorandum & dissipandum: et dabo eos in ferorem uniuersis regnis terre propter manassen filium ezechie regis iuda super omnibus que fecit in hierusalẽ. Quis ẽni miserebitur tui hierlm: aut qs cõtristabitur te. Aut qs ibit

ΘΕΟΣ dixit dñs ad me. fisteterit moyses & samuel coram me: non est ania mea ad populum istum. Eiice illos a facie mea & egrediantur. Quod si dixerint ad te: quo egrediemur? dices ad eos. hec dicit dñs. Qui ad mortẽ ad mortem. ↑ dẽs ad gladium ad gladium. ↑ dẽs ad famẽ ad famẽ. ↑ dẽs ad captiuitatem ad captiuitatem. ↑ dabo super eos quattuor species dicit dñs. Gladium ad occisionem. & canes ad lacerandum. & volatilia celi & bestias terre ↑ volucres celi & in
καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ τὰ πετηνὰ τοῦ οὐρανοῦ, εἰς
cibũ ↑ corruptionẽ. ↑ tradã eos in an
βρῶσιν καὶ διαφθοράν· καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς ἀ
gustias oibus regnis terre ꝓpter manas
πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς διὰ μανασ-
sen filii ezechie regis iuda ꝓ oib9 q̃ fe
σῆ υἱὸν ἐξεκίου βασιλέως ἰούδα πρὸ πάντων ὧν ἐποί-
cit in hierlm. dẽ parcet sup te hierlm?
ησεν ἐν ἱερουσαλήμ· τίς φείσεται ἐπὶ σοί ἱερουσαλήμ;
↑ dẽ miserebit sup te? aut dẽ flectet genua
καὶ τίς κλαύσεται ἐπὶ σοί; ἢ τίς ἀνακάμψει

אָמַר אֵלַי יְהוָה אִם־יַעֲמֹד מֹשֶׁה וּשְׁמוּאֵל לְפָנַי
אֵין נַפְשִׁי אֶל הָעָם הַזֶּה שַׁלַּח מֵעַל פָּנַי וְיֵצֵאוּ׃
וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ אָנָה נֵצֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
כֹּה אָמַר יְהוָה אֲשֶׁר לַמָּוֶת לַמָּוֶת וַאֲשֶׁר לַחֶרֶב לַחֶרֶב וַאֲשֶׁר
לָרָעָב לָרָעָב וַאֲשֶׁר לַשִּׁבְי לַשִּׁבְי׃
וּפָקַדְתִּי עֲלֵיהֶם אַרְבָּעָה מִשְׁפָּחוֹת
נְאֻם־יְהוָה אֶת־הַחֶרֶב לַהֲרֹג וְאֶת
הַכְּלָבִים לְסַחֵב וְאֶת עוֹף הַשָּׁמַיִם
וְאֶת־בֶּהֱמַת הָאָרֶץ לֶאֱכֹל וּלְהַשְׁחִית׃
וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת
הָאָרֶץ בְּגַלְלִ מְנַשֶּׁה בֶן יְחִזְקִיָּהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה עַל אֲשֶׁר עָשָׂה
בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ כִּי מִי יַחְמֹל עָלַיִךְ
יְרוּשָׁלַ͏ִם וּמִי יָנוּד לָךְ וּמִי יָסוּר

Cap. xv.

Et dixit dominus ad me. cccccccccc Si steterint moyses & samuel coram me: cccccccc non est ania mea ad populum istum. Eiice illos a facie mea & egrediantur. Quod si dixerint ccc ad te: quo egrediemur? dices ad eos. cccccccccc Hec dicit dñs. Qui ad mortẽ: ad mortem: ccc & qui ad gladium: ad gladium: & qui ad famẽ: ad famẽ: & qui ad captiuitatem: ad captiuitatem. Et visitabo super eos quattuor species ccccc dicit dñs. Gladium ad occisionem: & ccccccc canes ad lacerandum: & volatilia celi ccccccccc & bestias terre ad deuorandum & dissipandum: et dabo eos in ferorem uniuersis regnis ccccc terre propter manassen filium ezechie ccccccccc regis iuda super omnibus que fecit ccccccccc in hierusalẽ. Quis ẽni miserebitur tui ccccccc hierlm: Aut qs cõtristabitur te. Aut qs ibit

Pritiua.heb.	Ter.heb.hiere.xv.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ iter.latina.
שוב פְּנֵה	לִשְׁאל ׀ לְשָׁלוֹם לָךְ׃ אֵת׀ נִטַּשְׁתָּ	'ad rogandum" pro pace 'tua." Tu' reliquisti ∞∞∞ 'me' dicit" domin" :" retror sum" abisti." Et extendam 'manum meã" sup te: " & interficiam te.' Laborauí "rogans.' Et dispergã eos "'ventilabro" in portis ∞ "terre." Interfeci &" dispdidi' populũ meũ: & tamẽ 'a viis suis" nõ" sunt reuersi.' Multiplicate sũt' mihi "vidue eius" sup arenam 'maris." Induxi" eis ∞∞ 'super" matrẽ" adolescentis ' vastatorem" méridiẽ 'misi" " super" ciuitates" repente' terrorem. ∞∞∞∞ "Infirmata est' que peperit" septem:' defecit ∞∞∞ "anima eius.' Occidit' ei sol' cum adhuc esset" dies: "cõfusa est & erubuit." Et reliquos eius" in gladium 'dabo" in cõspectu" inimicorum eorũ: ait" dñs.' Ve "'mihi" mater mea.' Quare" genuisti me" virũ' rixe: "virũ' discordie" in vniuersa' terra.' Non 'feneraui: "nec' fenerauit" mihi quis. "Oẽs' maledicũt mihi' dicit" dñs." Si 'non" reliquie tue' in bonum" " fi ∞∞∞∞ "non" occurri" tibi" in tpe 'afflictionis" & in tẽpore 'tribulationis" aduersum 'inimicũ.' Nunquid federabitur' ferrũ' ferro" ab aquilone' & es" Diuitias tuas '& thesauros tuos' in direptionẽ" dabo" gratis" in oĩbus' peccatis tuis :" " & in oĩb" "terminis tuis." Et adducam" inimicos tuos' de terra quam" nescis :" quia ∞ "ignis' succẽsus est' in furore meo &' sup vos" ardebit." Tu" scis' dñe :' recordare mei" & visita me: ∞ "tuere' me" ab his qui persequũtur me.' Noli" " i patiẽtia" tua" fuscipe me". Scito quoniam" sustinui' pro te "opprobriũ.' Inuẽti sunt "sermones tui' & comedi eos:' & factũ est" mihi' verbum tuũ" in gaudiũ" & in leticiã" cordis mei :' quia 'invocatũ est" nomen tuũ" "sup me:' dñe de" exercituũ." Non" fedi" in cõcilio "ludentiũ:" & gloriatus sũ 'a facie" manu" tua.' Solus "sedebã:' quia' amaritudie 'repleuisti me." Quare" factus est" dolor me" ppetuus "& plaga mea' desperabilis "renuit" curari:' Facta" est 'mihi" " quasi" mẽdacũ" aquarũ "infideliũ." Propter hoc "hec' dicit" dominus." Si	'ad rogandum" pro pace 'tua." Tu' reliquisti ∞∞∞ 'me' dicit" domin" :" retror sum" abisti." Et extendam 'manum meã" sup te: " & interficiam te." Laborauí "rogans." Et dispergã eos "'ventilabro" in portis ∞ "terre." Interfeci &" dispdidi' populũ meũ: & tamẽ 'a viis suis" nõ" sunt reuersi." Multiplicate sũt' mihi "vidue eius" sup arenam 'maris." Induxi" eis ∞∞ 'super" matrẽ" adolescentis 'vastatorem" méridiẽ 'misi" " super" ciuitates" repente' terrorem. ∞∞∞∞ "Infirmata est' que peperit" septem:' defecit ∞∞∞ "anima eius." Occidit' ei sol' cum adhuc esset" dies: "cõfusa est & erubuit." Et reliquos eius" in gladium 'dabo" in cõspectu" inimicorum eorũ: ait" dñs." Ve "mihi" mater mea." Quare" genuisti me" virũ' rixe: "virũ' discordie" in vniuersa' terra." Non 'feneraui: "nec' fenerauit" mihi quis. "Oẽs' maledicũt mihi' dicit" dñs." Si 'non" reliquie tue' in bonum" " fi ∞∞∞∞ "non" occurri" tibi" in tpe 'afflictionis" & in tẽpore 'tribulationis" aduersum 'inimicũ." Nunquid federabitur' ferrũ' ferro" ab aquilone' & es" Diuitias tuas '& thesauros tuos' in direptionẽ" dabo" gratis" in oĩbus' peccatis tuis :" " & in oĩb" "terminis tuis." Et adducam" inimicos tuos' de terra quam" nescis :" quia ∞ "ignis' succẽsus est' in furore meo &' sup vos" ardebit." Tu" scis' dñe :' recordare mei" & visita me: ∞ "tuere' me" ab his qui persequũtur me." Noli" " i patiẽtia" tua" fuscipe me". Scito quoniam" sustinui' pro te "opprobriũ." Inuẽti sunt "sermones tui' & comedi eos:' & factũ est" mihi' verbum tuũ" in gaudiũ" & in leticiã" cordis mei :' quia 'invocatũ est" nomen tuũ" "sup me:' dñe de" exercituũ." Non" fedi" in cõcilio "ludentiũ:" & gloriatus sũ 'a facie" manu" tuq.' Solus "fedebã:' quia' amaritudie 'repleuisti me." Quare" factus est" dolor me" ppetuus "& plaga mea' desperabilis "renuit" curari:' Facta" est 'mihi" " quasi" mẽdacũ" aquarũ "infideliũ." Propter hoc "hec' dicit" dominus." Si	in pacẽ tibi?: tu dereliquisti me dicit dñs. retrorsum abibis ↄ extendã manũ meã ↄ interficiã te ↄ nõ vitra pmittã eos. ↄ dispergã eos in portis ppli met. sine liberis fetiẽtũ ppdidẽt ã.6.c. populũ meũ. nec ex viis suis reuertẽtur. ↄ multiplicãbo ppli meũ pper malitias suas: multiplicate sũt vidue eorũ magisq̃ arena maris. ↄ induxi eis sup matrem iuuenis vastatorẽ meridie. ↄ inuexi sup eã repẽtes et tremorẽ ↄ festinatiõnẽ ↄ vacuã fecit ẽã. ↄ infirmata est que peperit septẽ. defecit anima eius: occidit sol cum adhuc esset dies. ↄ confusa est ↄ erubuit. ↄ reliquos eorũ in gladiũ dabo in cõspectu inimicorũ eorũ. dicit dñs. ve mihi mr mea. q̃ genuisti me virum rixe et virum discordie in uniuersa terra. non feneraui nec fenerauerunt mihi. omnes maledicunt mihi. dicit dñs. si non reliquie tue in bonum. si non occurrerint tibi in tpe afflictionis. et in tpe tribulationis aduersum inimicum. nunquid federabitur ferrum ferro ab aquilone et es. ↄ diuitias tuas et thesauros tuos in direptionẽ dabo gratis in oĩbus peccatis tuis. et in oĩbus terminis tuis. ↄ et adducam inimicos tuos de terra quam nescis. quia ignis succensus est in furore meo. et super vos ardebit. tu scis dñe. recordare mei. ↄ et visita me. ↄ tuere me ab his qui persequuntur me. noli in patientia tua suscipere me. scito quoniam sustinui pro te opprobrium. inuenti sunt sermones tui. et comedi eos. et factus est mihi uerbum tuum in gaudium. et in leticia cordis mei. quia inuocatum est nomen tuum super me dñe deus exercituum. non sedi in cõcilio ludentium. et gloriatus sum a facie manus tue. solus sedebam. quia amaritudine repleuisti me. quare factus est dolor meus pertinax. et plaga mea desperabilis renuit curari. facta est mihi quasi mendacium aquarum infidelium. propter hoc hec dicit dñs. si	in pacẽ tibi?: tu dereliquisti me dicit dñs. retrorsum abibis ↄ extendã manũ meã ↄ interficiã te ↄ nõ vitra pmittã eos. ↄ dispergã eos in portis ppli met. sine liberis fetiẽtũ ppdidẽt ã.6.c. populũ meũ. nec ex viis suis reuertẽtur. ↄ multiplicãbo ppli meũ pper malitias suas: multiplicate sũt vidue eorũ magisq̃ arena maris. ↄ induxi eis sup matrem iuuenis vastatorẽ meridie. ↄ inuexi sup eã repẽtes et tremorẽ ↄ festinatiõnẽ ↄ vacuã fecit ẽã. ↄ infirmata est que peperit septẽ. defecit anima eius: occidit sol cum adhuc esset dies. ↄ confusa est ↄ erubuit. ↄ reliquos eorũ in gladiũ dabo in cõspectu inimicorũ eorũ. dicit dñs. ve mihi mr mea. q̃ genuisti me virum rixe et virum discordie in uniuersa terra. non feneraui nec fenerauerunt mihi. omnes maledicunt mihi. dicit dñs. si non reliquie tue in bonum. si non occurrerint tibi in tpe afflictionis. et in tpe tribulationis aduersum inimicum. nunquid federabitur ferrum ferro ab aquilone et es. ↄ diuitias tuas et thesauros tuos in direptionẽ dabo gratis in oĩbus peccatis tuis. et in oĩbus terminis tuis. ↄ et adducam inimicos tuos de terra quam nescis. quia ignis succensus est in furore meo. et super vos ardebit. tu scis dñe. recordare mei. ↄ et visita me. ↄ tuere me ab his qui persequuntur me. noli in patientia tua suscipere me. scito quoniam sustinui pro te opprobrium. inuenti sunt sermones tui. et comedi eos. et factus est mihi uerbum tuum in gaudium. et in leticia cordis mei. quia inuocatum est nomen tuum super me dñe deus exercituum. non sedi in cõcilio ludentium. et gloriatus sum a facie manus tue. solus sedebam. quia amaritudine repleuisti me. quare factus est dolor meus pertinax. et plaga mea desperabilis renuit curari. facta est mihi quasi mendacium aquarum infidelium. propter hoc hec dicit dñs. si

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.hiere.xvj.	Pritiua.heb.
cõuerteris ↄ reſtituã te: ante faciẽ meã stabis ↄ pretiosũ ↄ separaueris ↄ quasi os meũ erit. conuertẽtur ipſi ad te. ↄ tu nõ conuertẽris ad eos. ↄ dabo te populo huic ∞ in murum ↄ aereum ↄ fortẽ: ↄ & bellabunt ∞∞∞∞ aduersum te: ↄ & nõ ↄ ualebunt ↄ qa ego ↄ tecũ sum ↄ ut saluem te: ↄ & eruam te dicit ↄ dominus. ∞∞∞∞ ↄ Et liberabo te ↄ de manu ↄ pessimorũ ↄ: ↄ & redimã te ↄ de manu ↄ fortium. 16.	'cõuerteris" cõuertã te & "ante faciẽ meã" stabis:' & ſi" separaueris' pciosum 'a vili:" quasi os meũ" erit. 'Conuertẽtur" ipſi' ad te: "' & tu" non ∞∞∞∞∞∞∞∞ "conuerteris" ad eos." Et dabo te' populo" huic ∞∞ 'in murum" ereum' fortẽ: 'bellabunt ∞∞∞∞ 'aduersum te:" & nõ" ꝓualebunt" qa' ego' tecũ sum 'vt saluem te:" & eruam te dicit" dominus. ∞∞∞∞ 'Et liberabo te" de manu "pessimorũ:" & redimã te 'de manu" fortium. 16.	שוב פְּנֵה
Cap. xvi.			
ↄ factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs: nõ accipies uxorẽ ↄ nõ nascẽt tibi filii neq; filias ↄ uxorẽ ↄ nõ nascẽt tibi filii neq; filias in loco isto. q: hec dicit dñs de ↄ filiis ↄ filiabꝰ genitis in loco ↄ isto ↄ & super matribꝰ eorũ q genuerũt eos ↄ & sup patres eorũ de quorũ stirpe sunt nati in terra hac. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ↄ Mortibus egrotationũ moriẽtur: nõ plangẽtur & nõ sepelientur: in sterq̃ linium sup faciem terre erunt. ↄ Et gladio & fame cõsumentur: & erit cadauer eorũ in escam volatilibus celi ∞∞∞∞ & bestiis terre. ↄ Hec dicit dominus. ∞∞∞∞∞∞∞ ↄ Ne ingrediaris domum conuiuii: neq; vadas ∞ ad plangendũ neq; consoleris eos: quia abstuli pacem meam a populo isto dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞ dominus misericordiã & miserationes. ∞∞∞∞ ↄ Et morientur grandes & parui in terra ista: ∞ non sepelientur neq; plangentur: & non ∞ incidẽt; neq; calutiũ facient ꝓ eis. & non frangent inter eos luctũ panẽ ad cõfolandũ ↄ sup mortuo: & non dabũt eis potum calicis ad consolandum super patre suo & matre. ↄ Et domum conuiuii non ingrediaris vt sedeas cum eis & comedas ∞ & bibas: quia hec dicit dominus exercituum ∞ deus israel. Ecce ego auferam de ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ loco isto in oculis vris & in diebus vestris ∞∞∞ vocem gaudii & vocem leticie vocem sponsi ∞∞	ↄ factũ ẽ verbũ dñi ad me dicẽs: nõ accipies uxorẽ ↄ nõ nascẽt tibi filii neq; filias in loco isto. q: hec dicit dñs de ↄ filiis ↄ filiabꝰ genitis in loco ↄ isto: ↄ & super ∞∞∞∞ matres eorũ ↄ q genuerũt ↄ eos & sup ↄ patres corũ de quorũ stirpe sunt natꝰ in terra ↄ hac. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ↄ Mortibus ↄ egrotationũ moriẽtur: ↄ nõ plangẽtur & ↄ nõ ↄ sepelientur: ↄ in sterq̃ linium ↄ sup faciem ↄ terre erunt. ↄ Et gladio ↄ & fame ↄ consumentur: ↄ & erit ↄ cadauer eorũ ↄ in escam ↄ volatilibus ↄ celi ∞∞∞∞ ↄ & bestiis ↄ terre. ↄ Hec ↄ dicit ↄ dominus. ∞∞∞∞∞∞∞ ↄ Ne ingrediaris ↄ domum ↄ conuiuii: ↄ neq; ↄ vadas ∞ ↄ ad plangendũ ↄ neq; ↄ consoleris ↄ eos: ↄ quia ↄ abstuli ↄ pacem meam ↄ a ↄ populo ↄ isto ↄ dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞ ↄ dominus ↄ misericordiã ↄ & ↄ miserationes. ∞∞∞∞ ↄ Et morientur ↄ grandes & ↄ parui ↄ in terra ↄ ista: ∞ ↄ non ↄ sepelientur ↄ neq; ↄ plangentur: ↄ & non ∞ ↄ se incidẽt; ↄ neq; ↄ calutiũ ↄ faciẽt ꝓ eis. ↄ & non frangent ↄ inter eos ↄ luctũ ↄ panẽ ↄ ad cõfolandũ ↄ sup ↄ mortuo: ↄ & non ↄ dabũt ↄ eis ↄ potum ↄ calicis ad consolandum ↄ super ↄ patre suo ↄ & ↄ matre. ↄ Et domum ↄ conuiuii ↄ non ↄ ingrediaris ↄ vt sedeas ↄ cum eis ↄ & ↄ comedas ∞ ↄ & bibas: ↄ quia ↄ hec ↄ dicit ↄ dominus ↄ exercituum ∞ ↄ deus ↄ israel. ↄ Ecce ego ↄ auferam ↄ de ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ↄ loco ↄ isto ↄ in oculis vris ↄ & in diebus vestris ∞∞∞ ↄ vocem ↄ gaudii ↄ & vocem ↄ leticie ↄ vocem ↄ sponsi ∞∞	ↄ Et factum est ↄ verbũ ↄ domini ↄ ad me ∞∞∞ ↄ dicẽs. ↄ Non accipies ↄ vxorem: ↄ & non ∞∞∞∞∞∞∞∞ ↄ erunt ↄ tibi ↄ filii ↄ & filie ↄ in loco ↄ isto. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ↄ Quia ↄ hec ↄ dicit ↄ dominus ↄ super ↄ filios ↄ & ∞∞∞∞∞∞ ↄ filias ↄ qui generantur ↄ in loco ↄ isto: ↄ & super ∞∞∞∞ ↄ matres eorũ ↄ q genuerũt ↄ eos ↄ & sup ↄ patres corũ de quorũ stirpe ↄ sunt natꝰ ↄ in terra ↄ hac. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ↄ Mortibus ↄ egrotationũ ↄ morientur: ↄ nõ ↄ plangẽtur ↄ & nõ ↄ sepelientur: ↄ in sterq̃ linium ↄ sup faciem ↄ terre ↄ erunt. ↄ Et gladio ↄ & fame ↄ consumentur: ↄ & erit ↄ cadauer eorũ ↄ in escam ↄ volatilibus ↄ celi ∞∞∞∞ ↄ & bestiis ↄ terre. ↄ Hec ↄ dicit ↄ dominus. ∞∞∞∞∞∞∞ ↄ Ne ingrediaris ↄ domum ↄ conuiuii: ↄ neq; ↄ vadas ∞ ↄ ad plangendũ ↄ neq; ↄ consoleris ↄ eos: ↄ quia ↄ abstuli ↄ pacem meam ↄ a ↄ populo ↄ isto ↄ dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞ ↄ dominus ↄ misericordiã ↄ & ↄ miserationes. ∞∞∞∞ ↄ Et morientur ↄ grandes & ↄ parui ↄ in terra ↄ ista: ∞ ↄ non ↄ sepelientur ↄ neq; ↄ plangentur: ↄ & non ∞ ↄ se incidẽt; ↄ neq; ↄ calutiũ ↄ faciẽt ꝓ eis. ↄ & non frangent ↄ inter eos ↄ luctũ ↄ panẽ ↄ ad cõfolandũ ↄ sup ↄ mortuo: ↄ & non ↄ dabũt ↄ eis ↄ potum ↄ calicis ad consolandum ↄ super ↄ patre suo ↄ & ↄ matre. ↄ Et domum ↄ conuiuii ↄ non ↄ ingrediaris ↄ vt sedeas ↄ cum eis ↄ & ↄ comedas ∞ ↄ & bibas: ↄ quia ↄ hec ↄ dicit ↄ dominus ↄ exercituum ∞ ↄ deus ↄ israel. ↄ Ecce ego ↄ auferam ↄ de ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ↄ loco ↄ isto ↄ in oculis vris ↄ & in diebus vestris ∞∞∞ ↄ vocem ↄ gaudii ↄ & vocem ↄ leticie ↄ vocem ↄ sponsi ∞∞	ויהי דבר יהוה אלי לאמר׃ לא תקח לך אשה ולא יהיו לך בנים ובנות במקום הזה׃ כי כה אמר יהוה על הבנים ועל הבנות הילדות אותם ועל אמתם הילדים אותם בארץ הזאת׃ ממותי חלאים ימתו לא יספדו ולא יקברו לדמן על פני האדמה יהיו ונחרב ורעב יכלו והיתה נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ׃ כי כה אמר יהוה אל תבוא בית מרזח ואל תלך להספוד ואל תנד להם כי אספתי את שלומי מאת העם הזה נאם יהוה את חסד ואת הרחמים׃ ומתו גדלים וקטנים בארץ הזאת לא יקברו ולא יספדו ולא יתגדד ולא יקרח להם׃ ולא יפרסו למתים על אבל ולנחמו על מת ולא תשקה אותם כוס תנחומים על אביו ועל אמו׃ ובית משתה לא תבוא לשבת אתם לאכל ולשתות׃ כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני משבית מן המקום הזה לעיניכם ובימיכם קול ששון וקול שמחה קול	ויהי דבר יהוה אלי לאמר׃ לא תקח לך אשה ולא יהיו לך בנים ובנות במקום הזה׃ כי כה אמר יהוה על הבנים ועל הבנות הילדות אותם ועל אמתם הילדים אותם בארץ הזאת׃ ממותי חלאים ימתו לא יספדו ולא יקברו לדמן על פני האדמה יהיו ונחרב ורעב יכלו והיתה נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ׃ כי כה אמר יהוה אל תבוא בית מרזח ואל תלך להספוד ואל תנד להם כי אספתי את שלומי מאת העם הזה נאם יהוה את חסד ואת הרחמים׃ ומתו גדלים וקטנים בארץ הזאת לא יקברו ולא יספדו ולא יתגדד ולא יקרח להם׃ ולא יפרסו למתים על אבל ולנחמו על מת ולא תשקה אותם כוס תנחומים על אביו ועל אמו׃ ובית משתה לא תבוא לשבת אתם לאכל ולשתות׃ כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני משבית מן המקום הזה לעיניכם ובימיכם קול ששון וקול שמחה קול	שוב פְּנֵה עָמַד יָצָא יָלַד הָיָה הָיָה נָתַן חָפַשׂ בָּצַר לָחַם יָכֹל יָשַׁע נָצַל רוּץ כָּבַד עָרֵל הָיָה לָקַח אִישׁ הָיָה בָּנָה קוּם יָלַד אֵת חָלָל מוּת סָפַד קָבַר הָיָה כָּבַד עָרֵל נָחַם שָׁתָה בּוֹא יָשַׁב שָׁתָה שָׁבַת קוּם יוֹם שׂוּשׂ

Pritiua.heb.	Ter.heb.biere.xvj.	Trásla.B.Vie.	Trás.Gre.lxx.cũ iter.latina.
בוא	יְקוֹל כַּלָּה: וְהָיָה "כִּי " תַגִּיד ° לָעָם "כַּלָּל "נָגִיד	'& vocem ^sponse. ! Et ^m cũ "annunciaueris ° populo ^huic' omnia ^a verba ' hec	τ vocẽ sp̃se. τ erit cũ ãnũciaueris ppło ου καὶ φωνὴν νυμφης· καὶ ἔσαι ὅταν ἀναγγέλης τῷ λαῷ
אֲבַר	p הַזֹּאת °אֵת ' כָּל ' הַדְּבָרִים ' הָאֵלֶּה	"& dixerint ^tibi : ^quare ^locutus est ^dominus ∞	huic ois verba hec: τ dixerint ad
עֲשָׂה	"וְאָמְרוּ ' אֵלֶיךָ ' עַל ' מֶה ' דִּבֶּר ' יְהוָה	^super nos ^omne ^malus ^grande ^istud: ∞∞∞∞∞	τοὺτω πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐιπωσιν πρὸς
יָדַע	עָלֵינוּ °אֶת כָּל הָרָעָה הַגְּדוֹלָה °הַזֹּאת	'Que iniquitas nr̃a ^aut quod ^m peccatũ nr̃m ^o qđ	te: ἅτε loquut ^est dñs sup nos oia mala hec:
נָגַד	עָוֹנֵנוּ ' וּמָה "חַטָּאתֵנוּ ' אֲשֶׁר	^peccauim ^o cotra dño	σέ, διατί ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦ
	°חָטָאנוּ ° לַיהוָה °אֱלֹהֵינוּ ' וַאֲמַרְתָּ	^deo nr̃o: ! & dices ∞∞∞∞∞	q ἁμάρτιαι nr̃a τ qđ peccn nr̃m qđ ō. ſ. c.
	°אֶלֹהִים °עַל °אֲשֶׁר °עָזְבוּ °אֲבוֹתֵיכֶם	^ad eos . ! Quia ^reliquerunt ^me ^patres vestri ∞	πε, τίς ἡ ἀδικία ἡμῶν καὶ τίς ἡ ἁμαρτία ἡμῶν ἣν ἡ
	°אוֹתִי ' נְאֻם ° יְהוָה ' וַיֵּלְכוּ " אַחֲרֵי	^ait ^dominus: ! & abierũt	peccauim cotra dño deo nr̃o: ! & dices ∞∞∞∞∞
	°אֱלֹהִים °אֲחֵרִים ' וַיַּעַבְדוּם ' וַיִּשְׁתַּחֲווּ	^post ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	μάρτομεν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ; καὶ ἐρεῖς αὐ
	°לָהֶם ' וְאֹתִי ' עָזָבוּ "וְאֶת °תּוֹרָתִי °לֹא	^deos ^alienos: ! & ſeruerunt eis: ! & adorauerunt	lis: coqđ dereliq̃rũt me pfes vñ dicit
	°שָׁמָרוּ : °וְאַתֶּם ' הֲרֵעֹתֶם °לַעֲשׂוֹת	^eos: ! & me ! dereliquerũt ^mẽ legem meam ^o non ∞	τοῖς, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με οἱ πατέρες ὑμῶν λέγει
	°מֵאֲבוֹתֵיכֶם °וְהִנְּכֶם °הֹלְכִים °אִישׁ	^custodierũt . Sed ^q & vos ^peius ^operati estis ∞∞	dñs: τ abieſt post deos alienos: τ ſeruι
	°אַחֲרֵי °שְׁרִרוּת °לִבּוֹ °הָרָע °לִבְלְתִּי	^q̃ patres ^vestri. ^n Ecce enī ^ambulat ^vnusquisq̃ ∞	κυρίος, καὶ ὤχοντο ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων, καὶ ἐδου
	°שָׁמְעַ °אֵלָי: °וְהִטַלְתִּי °אֶתְכֶם °מֵעַל	^post ^prauitatem ^cordis sui ^mali: ^vt ^me non ∞	ερεῖτε: τ adorauerũt eos. τ me de
	°הָאָרֶץ °הַזֹּאת "עַל "אֶרֶץ °אֲשֶׁר	^audiat . ^o Et eiciam ^vos ^de ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	λευσαν αὐτούς, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς· καὶ ἐμὲ ἐγ
	°לֹא °יְדַעְתֶּם °אַתֶּם °וַאֲבוֹתֵיכֶם °וַעֲבַדְתֶּם	^terra ^hac "in terrã ^quã ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	reliquerũt τ legẽ meã nō cuſtodierũt. τ
	°שָׁם °אֶת °אֱלֹהִים ' אֲחֵרִים ' יוֹמָם	^ignoratis ^vos & patres vestri: ! & ſeruietis ∞∞∞∞∞	κατέλιπον καὶ τὸν νόμον μου οὐκ ἐφυλάξαντο· καὶ ὑ
	°וָלָיְלָה °אֲשֶׁר °לֹא °אֶתֵּן °לָכֶם °הֲנִינָה : °נֹתֵן °חֵן	^ibi ^dus ^alienis ^die ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	μεῖς ἐπονηρεύσασθε ὑπὲρ τοὺς πατέρας ὑμῶν. καὶ
	°לָכֵן °הִנֵּה °יָמִים °בָּאִים "נְאֻם °יְהוָה ' וְלֹא °יֵאָמֵר °עוֹד °חַי °יְהוָה °אֲשֶׁר °הֶעֱלָה °אֶת °בְּנֵי °יִשְׂרָאֵל " מֵאֶרֶץ °צָפוֹן °וּמִכֹּל °צְפוֹן °וּמִכֹּל °כָּל °הָאֲרָצוֹת °אֲשֶׁר °הִדַּחְתִּים °שָׁמָּה °וַהֲשִׁבוֹתִים °עַל °אַדְמָתָם °אֲשֶׁר °נָתַתִּי °לַאֲבוֹתָם: °הִנְנִי °שֹׁלֵחַ °לַדַּיָּגִים °רַבִּים °נְאֻם °יְהוָה °וְדָיָגוּם °וְאַחֲרֵי °כֵן °אֶשְׁלַח °לַרַבִּים °צַיָּדִים °וְצָדוּם °מֵעַל °כָּל °הָר ' וּמֵעַל °כָּל " גִּבְעָה ' וּמִנְּקִיקֵי °הַסְּלָעִים: °כִּי °עֵינַי °עַל °כָּל °דְּרָכֵיהֶם °לֹא °נִסְתְּרוּ °מִלְּפָנָי °וְלֹא °נִצְפַּן °עָוֹנָם °מִנֶּגֶד "עֵינָי: "וְשִׁלַּמְתִּי °רִאשׁוֹנָה °מִשְׁנֶה °עֲוֹנָם °וְחַטָּאתָם °עַל °חַלְלָם °שִׁקּוּצֵיהֶם °אֶת °אַרְצִי ' בְּנִבְלַת ' שִׁקּוּצַיִךְ °תְּמַלֵּאוּ °נַחֲלָתִי : °יְהוָה °עֻזִּי °וּמָעוּזִּי °וּמְנוֹסִי °בְּיוֹם °צָרָה	^& vocem ^sponse. ! Et ^m cũ ^annunciaueris ° populo ^huic' omnia ^a verba ' hec ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^& dixerint ^tibi : ^quare ^locutus est ^dominus ∞ ^super nos ^omne ^malus ^grande ^istud: ∞∞∞∞∞ ^Que iniquitas nr̃a ^aut quod ^m peccatũ nr̃m ^o qđ ^peccauimus ^p dño ^q deo nostro: ! & dices ∞∞∞∞∞ ^ad eos . ! Quia ^reliquerunt ^me ^patres vestri ∞ ^ait ^dominus: ! & abierũt ^post ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^deos ^alienos: ! & ſeruierunt eis: ! & adorauerunt ^eos: ! & me ! dereliquerũt ^mẽ legem meam ° non ∞ ^custodierũt . Sed ^q & vos ^peius ^operati estis ∞∞ ^q̃ patres vestri. ^n Ecce enī ^ambulat ^vnusquisq̃ ∞ ^post ^prauitatem ^cordis sui ^mali: ^vt ^me non ∞ ^audiat . ^o Et eiciam ^vos ^de ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^terra ^hac ^m in terrã ^quã ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^ignoratis ^vos & patres vestri: ! & ſeruietis ∞∞∞∞∞ ^ibi ^dus ^alienis ^die ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^ac nocte ^qui non ^dabũt ^vobis requiem . ∞∞∞∞∞ ^Propterea ^ecce ^dies ^venient ^m dicit ^dominus: ∞ ^& non ^dicetur ^q vltra: ^vi uit ^dominus ^qui ^eduxit ^filios ^israel ^m de terra ^aq lonis: ° & de vniuerſis ∞∞ ^terris ^ad ^quas ^eieci eos: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^& reducam eos ^in terrã ſuam ^quam ^dedi ∞∞∞∞ ^patribus eorũ. ^b Ecce ego ^mittã ^piſcatores ^multos ^dicit ^dñs: ! & piſcabũtur eos. ! Et poſt ^hec ^mittam eis ^m multos ^venatores ^& venabũtur eos ^de ^omni ^monte ^& de ^omni ^colle ^& de cauernis ∞∞∞∞∞ ^petrarũ: ^qua ^oculi mei ^super ^omnes ^vias eorũ. ^Non ^sunt abſcondite ^a facie mea: ^b & nō ^fuit pc cultata ^iniq tas eorũ ^ab ^oculis meis. ^c Et reddam ^primũ ^duplices ^iniq tates ^& pctã eorũ: ^qa ^cõta minauerũt ^terrã meã ^in morticinis ^idolor ^suor: ^& abomiatiõib ^suis ^im pleuerũt ^hereditatẽ meã. ^d Dñe ^fortitudo mea ^& robur meũ ^& refugium meũ ^in die ^tribulationis.	τ vocẽ sp̃se. τ erit cũ ãnũciaueris ppło ου καὶ φωνὴν νυμφης· καὶ ἔσαι ὅταν ἀναγγέλης τῷ λαῷ huic ois verba hec: τ dixerint ad τοὺτω πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐιπωσιν πρὸς te: ἅτε loquut ^est dñs sup nos oia mala hec: σέ, διατί ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦ q ἁμάρτιαι nr̃a τ qđ peccn nr̃m qđ ō. ſ. c. πε, τίς ἡ ἀδικία ἡμῶν καὶ τίς ἡ ἁμαρτία ἡμῶν ἣν ἡ peccauim cotra dño deo nr̃o: ! & dices ∞∞∞∞∞ μάρτομεν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ; καὶ ἐρεῖς αὐ lis: coqđ dereliq̃rũt me pfes vñ dicit τοῖς, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με οἱ πατέρες ὑμῶν λέγει dñs: τ abieſt post deos alienos: τ ſeruι κατέλιπον καὶ τὸν νόμον μου οὐκ ἐφυλάξαντο· καὶ ὑ vos ipſe egiſtis magiſ pfes vñ. τ μεῖς ἐπονηρεύσασθε ὑπὲρ τοὺς πατέρας ὑμῶν. καὶ ecce vos abulatis vnuſquiſq̃ post placita ἰδοὺ ὑμεῖς ἐπορεύεσθε ἕκαστος ὀπίσω τῶν ἐφετῶν τῆς cordis vñ malt ne obediatis mihi. καρδίας ὑμῶν τῆς πονηρᾶς τοῦ μὴ ὑπακοῦειν μου. τ pficiã vos a terra hac in terrã quã καὶ ἀποῤῥίψω ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ταύτης εἰς γῆν ἣν nō ſciuiſtis vos τ pfes vñ. τ ſeruie οὐκ εἴδετε ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν. καὶ δουλεύ tis illic dñs alienis die τ nocte: q nō σετε ἐκεῖ θεοῖς ἀλλοτρίοις ἡμέρας καὶ νυκτός, οἳ οὐ dabũt vobis miam. ppter hoc ecce dies veni δώσουσιν ὑμῖν ἔλεος. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχον unt dicit dñs. τ nō dicet vltra viuit dñs q̃ edu ται λέγει κύριος. καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἔτι ζῇ κύριος ὃς ἀνα xit filios israel de terra egypti: ſed viuit γαγὼν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου, ἀλλὰ ζῇ dñs q̃ eduxit domũ israel de terra aqlonis κύριος ὃς ἀνήγαγεν τὸν οἶκον ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς βορρᾶ ſ. ſ. d. τ ab oib̃ regionib̃ q̃ eiecti fuerãt illuc. τ καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν οὗ ἐξώδωσαν ἐκεῖ. καὶ reſtituã eos in terrã eor quã dedi ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν ἣν ἔδωκα patrib̃ eor. ecce ego mitto piſcatores τοῖς πατράσιν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ἁλιεῖς multos dicit dñs. τ piſcabunt eos. τ πολλοὺς λέγει κύριος. καὶ ἁλιεύσουσιν αὐτούς. καὶ poſt hec mittã multos venatores τ venabũ μετὰ ταῦτα ἀποστελῶ πολλοὺς θηρευτὰς καὶ θηρεύ tur eos ſup oẽm mõte τ ſup oẽm σουσιν αὐτοὺς ἐπὶ παῖω παντὸς ὄρους καὶ ἐπὶ παῖω παν collẽ: τ de foraminib̃ petrarũ. q τὸς βουνοῦ, καὶ ἐκ τῶν τρυμαλιῶν τῶν πετρῶν. ὅτι oculi mei ſup oẽs vias eor τ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ non abſcõdite iniq tates eor ab oc οὐκ ἐκρύβη τὰ ἀδικήματα αὐτῶν ἀπέναντι τῶν ὀφ lis meis. τ reddã duplices iniq tθαλμῶν μου. καὶ ἀνταποδώσω διπλᾶς τὰς ἀδικί tates eor τ pctã eor in dẽ pfanuec ας αὐτῶν καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· ἐφ' αἷς ἐβεβίλω rũt terrã meã in morticinis abominatio σαν τὴν γῆν μου ἐν τοῖς ἀνοσιμαίοις τῶν βδ·ελυγμά nũ eor. τ in iniq tatib̃ eor in dẽ ipleue των αὐτῶν. καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν ἐν αἷς ἔπλη rũt hereditatẽ meã. dñe fortitudo mea τ auri σαν τὴν κληρονομίαν μου. κύριε ἰσχύς μου καὶ βοή θεια μου καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ κακῶν ∞∞∞	3

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trásla.B.Vie.	Ter.heb.biere.xvij.	Pritiua.heb.
ad te gẽtes veniẽt ab extremis terre: τ dicẽt: πρός σε ἔθνη ἥξουσιν ἀπ' ἐσχάτων τῆς γῆς, καὶ ἐροῦσιν, quoſ falſa poſſedẽt pfes nr̃i idola τ nō ὡς ψευδῆ ἐκτήσαντο οἱ πατέρες ἡμῶν εἴδωλα· καὶ οὐκ eſt in eis vtilitas ſi faciet ſibi hō ἔστιν ἐν αὐτοῖς ὠφέλημα εἰ ποιήσει ἑαυτῷ ἄνθρωπος deos τ hi nō ſint dii. ppter hoc ecce ego mã θεοὺς καὶ οὗτοι οὐκ εἰσὶν θεοί· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ δή nifeſtabo eis in tpe hoc τ notã faciã eis ma λώσω αὐτοῖς ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ γνωριῶ αὐτοῖς τὴν χεῖ nã meã τ virtutẽ meã τ ſcient qz ego dñs. ρά μου καὶ τὴν δύναμίν μου καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος.			
C.17. Ἡ Ἁμαρτία Ἰούδα γεγραμμένη ἐστὶν ἐν γραφίδι σιδηρᾷ, ἐν ὄνυχι ἀδαμαντίνῳ γεγλυμμένη ſup tabula cordis eor: τ ſup cornibus ἐπὶ πλακὸς τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων ararũ eor. cũ recordant fuerit filii eo τῶν βωμῶν αὐτῶν. ἐν τῷ μνημονεύειν τοὺς υἱοὺς αὐ rũ ararũ eor τ lucorũ eor ſup li τῶν τῶν βωμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἄλσεων αὐτῶν ἐπὶ ξύ gno frõdoſo: ſup cotlib̃ excelſis. o mõtane in λω ἀλσώδει, ἐπὶ τῶν βουνῶν τῶν ὑψηλῶν. ὡδρυες ἐν τῷ cãpo: diuitias tuas τ oẽs theſauros πεδίῳ, τὸν πλοῦτόν σου καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς tuos diripiẽt dabo. excelſa tua in pctõ in σου εἰς προνομὴν δώσω. τὰ ὑψηλά σου ἐν ἁμαρτίᾳ ἐν oib̃ teris tuis. τ relinq̃ris ab here τοῖσι τοῖς ὁρίοις σου· καὶ καταλειφθήσῃ ἀπὸ τῆς κλη ditate tua: quã dedi tibi. τ ſeruiẽ te fac ρονομίας σου, ἣν ἔδωκά σοι· καὶ δουλεύειν σε ποιή am inimicis tuis in terra quã nō ſcis: qm ſigne σω τοῖς ἐχθροῖς σου ἐν τῇ γῇ ἣν οὐκ οἶδας, ὅτι πῦρ ſuccẽdiſtis i furore meo: vſq; in ſeculũ ardebit. hec ἀνήψατε ἐν τῷ θυμῷ μου, ἕως τοῦ αἰῶνος φλέξει. τάδε dicit dñs: maledict̃ hō q ſpẽ hꝫ in ho λέγει κς̃, ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὃς τὴν ἐλπίδα ἔχει ἐπ' ἄν mine τ firmabit carnẽ brachii ſui τ a θρωποι καὶ σκηρώσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ καὶ ἀπὸ vñ recedẽt cor eius. τ erit q̃ſi ſilueſtris ἀφίστη καρδία αὐτοῦ. καὶ ἔσται ὡς ἡ ἄγριο myrica q̃ in deſerto: nō videbit cũ venerit bona. μυρίκη ἡ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐκ ὄψεται ὅταν ἔλθη τὰ ἀγαθά. τ habitabit in ſalſuginib̃ in deſerto terra ſalſa q̃ καὶ κατασκηνώσει ἐν ἁλίμοις ἐν τῇ ἐρήμῳ γῇ ἀλμυρᾷ καὶ ἄτις nō habitat. τ bñdictus hō q̃ cõfi ἀοίκητος. καὶ εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος ὃς πέποι dit in dño: τ erit dñs ſpes eius. τ erit q̃ſi θεν ἐπὶ τῷ κυρίῳ· καὶ ἔσαι κύριος ἐλπὶς αὐτῷ. καὶ ἔσαι ὡς lignũ abũdãs iuxta aq̃s q̃ ſup humorẽ mittit radices ſuas. ξύλον εὐθηνοῦν παρὰ ὕδατα καὶ ἐπὶ ἰκμάδα βαλεῖ ῥίζας αὐτ τ nō timebit cũ venerit eſt: τ erit in co ra- καὶ οὐ φοβηθήσεται ὅταν ἔλθη καῦμα, καὶ ἔσαι ἐπ' αὐτῷ σε mi frõdoſi. in ãno ſiccitatis nō timebit τ nō λέχηλα σώσει· ἐν ἔτει αὐχμοῦ οὐ φοβηθήσεται καὶ οὐ deſinet faciẽs fructũ. ꝑfundi cor ſup oẽs οὐκ ἀλλείψει ποιοῦν καρπόν. βαθεῖα ἡ καρδία παρὰ πάντα, τ hō eſt: dꝙ cognoſcet eã: ego dñs ſcru καὶ ἄνθρωπός ἐστι, ὅστις γνώσεται αὐτό; ἐγὼ κύριος ἐτά tãs cordis pbãs renes: vt dẽ vnicuiq; fcũ ζων καρδίας ; δοκιμάζων νεφρούς, τοῦ δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ vias ſuas: τ ſcõm fructꝰ admuentionũ ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ κατὰ τοὺς καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων ſuarũ. clamauit perdix cõgregauit q̃ nō peperit faciẽs αὐτῶν. ἐφώνησεν πέρδιξ συνήγαγεν ἃ οὐκ ἔτεκεν· ποιῶν diuitias ſuas nō cũ iudicio: in dimidio dierũ ſuoꝝ relin πλοῦτον αὐτοῦ οὐ μετὰ κρίσεως· ἐν ἡμίσει ἡμερῶν αὐτοῦ ἐγ quent eſt. τ in nouiſſimis ſuis erit inſipiẽs. καταλείψουσιν αὐτόν. καὶ ἐν ἐσχάτοις αὐτοῦ ἔσαι ἄφρων· ſolũ gñe exaltatũ a principio θρόνος δόξης ὑψωμένος ἀπ' ἀρχῆς	'Ad te ^m gentes ° venient ^ab extremis ^terre: ∞∞∞ ^& dicent. ! Vere ^mendacĩ ^poſſederũt ^patres nr̃i ^vanitate ^que eis nō ^profuit. ^b Nunquid faciet ſibi ^homo ^deos ^! Et ipſi ^nō ſunt ^dii . ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ! Idcirco ^b ecce ego ^oſtendã eis ^m per vicẽ ^hãc: ∞∞∞∞∞ ^oſtendã eis ^manũ meam ^& virtutem meam ∞∞∞ ^& ſcient ^quia ^nomẽ mi hi ^dominus.	17.		
		Ecce ^b dicit dñs: peccũ iuda ſcriptũ	Cap.xvij.
		^ſtilo ^ferreo ^in vngue ^ada maptino: ^exaratum ∞∞	כְּתָב
		^ſup ^latitudinẽ ^cordis eo rũ: ^m & in cornibus ^ararũ eorũ. ^c Cum recordati fue rint ^filii eorũ ^ararũ ſuarꝝ ^& lucorũ ſuorꝝ: ^lignorũ q̃ ^frondentiũ ^in ^mõtib ^excelſis: ^a ſacrificantes ^in agro: ^fortitudinẽ tuaꝝ ^& oes ^theſauros tuos ^in di reptionẽ ^dabo : ^b excelſa tua ^ppter pctã ^a ^in vniuer ſis ^fimb ^tuis. ^m Et relinq̃ris ſola ^ab hereditate tua ^quã ^dedi ^tibi: ^& ſeruire te faciam ^inimicis tuis ^in terra ^quã ignoras. ^b Quĩ ^ignẽ ^ſuccẽdiſtis ^in furore meo ^vſq; ^m eternũ ^arde bit. ^c Hec ^dicit dñs. ^m Ma ledictus ^homo ^qui ∞∞ ^cõfidit ^in hoĩe ^& ponit ^carnẽ ^brachiũ ſuũ: ^& a ^dño ^recedit ^cor eius.	יְהוּדָה	חַטַּאת
		^a Erit enim ^b quaſi miryce ^in deſerto ^& nō ^videbit ^cum ^venerit ^b bonum ∞ ^ſed ^habitabit in ^ſiccitate ^in deſerto in ^m terra ^falſugi nis ^& ínhabitabili. ^n Be nedictus ^vir ^qui ^cõfidit ^in domino ^& erit ^dñs ſi ducia eius. ^a Et erit ∞∞∞ ^q̃ſi lignũ q̃ ^tranſplanta tur ^ſup ^aquas qđ ^ad hu morẽ ^mittit ^radices ſuas: ^& nō ^timebit ^m cũ ^venerit ^eſtus. ^b Et erit ^folũ eius ^viride ^& in tpe ^ſiccitatis ^nō ^erit ſollicitũ ^nec ali q̃ deſinet ^facere ^fructũ. ^a Prauum eſt ^cor hominis ^& inſcrutabile. ^b Quis ∞ ^cognoſcet illũ? ^a Ego ^dñs ^ſcrutans ^cor ^& ^ꝑbans ^renes qui ^q ^do ^vnicuiq; ^iuxta viã ſuã: ^& iuxta fru ctũ ^adinuẽtionũ ſuarũ. ^x Perdix ^fouit q̃ nō ^pepit. ^y Fecit ^diuitias ^& nō ^in iu dicio. ^c In ^dimidio ^dierũ ſuoꝝ ^derelinq̃t eas: ^& in nouiſſimo ſuo ^erit ^inſipiẽs. ^m Solũ ^glorioſe ^altitu dinis ^a principio: ^q locus	יִרְמְיָה
			כְּתָב
			שִׁמֵּר חָרַשׁ
			זָבַח
			בָּמָה גִּבְעָה
			נָתַן עָבַד
			אֲבַר
			בָּטַח
			יוֹם עֵזֶב
			רוּם
			מָקוֹם

מְקַדְּשָׁיו׃ מִקְוֵה׀ יִשְׂרָאֵל יְהוָה כָּל־ קָדֵשׁ קָוֶת
עֹזְבֵיךָ יֵבֹשׁוּ יְסוֹרֵי בָאָרֶץ יִכָּתְבוּ בּוּשׁ סוּר
כִּי עָזְבוּ מְקוֹר חַיִּים אֶת־יְהוָה׃ כָּתַב
רְפָאֵנִי יְהוָה וְאֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתִי אָתָּה׃ רָפָא יָשַׁע
הִנֵּה הָהֹמְרִים אֵלַי אַיֵּה דְּבַר־יְהוָה הָלַל
יָבוֹא נָא׃ וַאֲנִי לֹא אָצְתִּי מֵרָעָה אַחֲרֶיךָ יוֹם אֱנוֹשׁ לֹא הִתְאַוֵּיתִי אָתָּה יָדַעְתָּ מוֹצָא שְׂפָתַי נֹכַח פָּנֶיךָ׃ בּוֹא אֵין אָוֶן אָנָה
אַל־תְּהִי־לִי לְמַחְתָּה מַחְסִי אָתָּה בְּיוֹם רָעָה׃ יִבְשׁוּ רֹדְפַי וְאַל אַבְשָׁה אֲנִי יֵחַתּוּ הַמָּה וְאַל אֵחַתָּה חַתָּ חָתַת
אֲנִי הָבִיא עֲלֵיהֶם יוֹם רָעָה וּמִשְׁנֶה שָׁבֶר שְׁבָרֵם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֵלַי הָלֹךְ וְעָמַדְתָּ בְּשַׁעַר בְּנֵי עַם אֲשֶׁר יָבֹאוּ בּוֹ מְלָכֵי יְהוּדָה וַאֲשֶׁר יֵצְאוּ בּוֹא
בּוֹ וּבְכָל שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה מַלְכֵי יְהוּדָה וְכָל יְשֵׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה׃ בּוֹא
כֹּה אָמַר יְהוָה הִשָּׁמְרוּ בְנַפְשׁוֹתֵיכֶם שָׁמַר
וְאַל תִּשְׂאוּ מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת נָשָׂא
וְהֲבֵאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ וְלֹא תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם יָצָא בַּיִת
הַשַּׁבָּת וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ עָשָׂה
וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם׃ וְלֹא שָׁמְעוּ צָוָה
וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיְקַשּׁוּ אֶת עָרְפָּם לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ וּלְבִלְתִּי קַחַת קָשָׁה שָׁמַע לָקַח
מוּסָר׃ וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּן יָסַר
אֵלַי נְאֻם יְהוָה לְבִלְתִּי הָבִיא מַשָּׂא בּוֹא
בְּשַׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְבִלְתִּי
וְקִדַּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת בּוֹ כָּל־ מְלָאכָה׃ עָשָׂה
וּבָאוּ בְשַׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת מְלָכִים וְשָׂרִים יֹשְׁבִים בּוֹא שוּב
עַל כִּסֵּא דָוִד רֹכְבִים בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים

'sanctificationis nře expectatio israel. dñe oēs q derelin
quūt te cōfundant. recedētes in terra scribētur: qm dereliq
runt venā aquaꝝ vi
uentium dñm. Sana me
dñe & sanabor: salui
me fac & saluus ero: qm
laus mea tu es. Ecce
ipſi dicunt ad me. Vbi
est verbum domini: coo
Veniat. Et ego nō fum
turbatus te pastorem
sequens: & diem homi
nis non desideraui: coo
tu scis. Quod egressum
est de labiis meis: rectū
in conspectu tuo fuit.
Non sis mihi tu formi
dini spes mea tu in die
affrictionis. Cōfundatur
qui me persequūtur & nō
cōfundar ego: paueant
illi & nō paueam ego.
Induc sup eos die afflic
tionis & duplici cōtritio
ne cōtere eos. Hec dicit
dñs ad me. Vade & sta
in porta filiorū populi
per quā ingreditur re
ges iuda & egreditūtur:
& in cunctis portis hie
rusalem: & dices coooooo
ad eos. Audite verbum
domini reges. coooooo
iuda: & omnis iuda: cūc
ctique habitatores coooo
hierusalem qui ingredi
mini per portas istas. oo
Hec dicit domin?. Cu
stodite animas vestras:
& nolite portare ponde
ra in die sabbati coooooo
nec inferatis per portas
hierusalem: & nolite oo
eiicere onera de domi
bus vestris in die coooo
sabbati: & omne opus
non facietis. coooooooo
Sanctificate diem sab
bati sicut coooooooooo
precepi patribus vestris.
Et non audierunt coo
nec inclinauerunt aurem suā: sed indurauerūt
ceruicem suam ne audi
rent me & nec acciperent
disciplinam. Et erit: si
audieritis coooooooooo
me dicit dominus: vt
non inferatis onera coo
per portas ciuitatis huius in die sabbati coooo
& si sanctificaueritis die
sabbati: ne coooooooooo
faciatis in eo oē opus:
ingredietur per portas
ciuitatis huius reges
& principes sedentes oo
sup solium dauid: & ascē
dētes in curribus & equis

fectificatio nra expectatio israel. dñe oēs q derelin
ἁγίασμα ἡμῶν ὑπομονὴ Ἰσραήλ. κύριε πάντες οἱ κατα
querūt te cōfundant. recedētes in
λιπόντες σε καταισχυνθήτωσαν. ἀφεστηκότες ἐπὶ τῆς
terra scribantur: qm derelicq̄runt fontē vite do
γῆς γραφέτωσαν ὅτι ἐγκατέλιπον πηγὴν ζωῆς τὸν κύ
mini. Sana me dñe & sanabor. salus me & saluus
ριον. Ἴασαί με κύριε καὶ ἰαθήσομαι· σῶσόν με καὶ σωθήσο
ero: qm laus mea tu es. Ecce ipſi dicunt ad
μαι, ὅτι καύχημά μου σύ ἐι. ἰδοὺ αὐτοὶ λέγουσιν πρός
me: vbi est verbum dñi: veniat: ego aūt nō laborau
με· ποῦ ἐστιν ὁ λόγος κυρίου; ἐλθέτω, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐκοπία
i sequens post te. & diē hois
σα κατακολουθῶν ὀπίσω σου· καὶ ἡμέραν ἀνθρώπου
nō desideraui tu scis q egressa fūt p
οὐκ ἐπεθύμησα· σὺ ἐπίστασαι τὰ ἐκπορευόμενά διὰ τῶν
labia mea ante faciē tuā sunt. ne fias mihi
χειλέων μου πρὸ προσώπου σου ἐγίν. μὴ γένηῆς μοι
in alternationē parces mihi in die mala. cpn
εἰς ἀλλοτρίωσιν φεισόμηός μου ἐν ἡμέρα συντρι
fundant pſecutes me: & nō cōfundari ego.
βῆναί με· καὶ μὴ καταισχυνθείην ἐγώ.
paueant ipi: & nō pauea ego. induc
πτοηθείησαν αὐτοί, καὶ μὴ πτοηθείην ἐγώ. ἐπάγαγε
sup eos diē malū: duplici cōtritione cōte
ἐπ' αὐτοὺς ἡμέραν πονηράν, διπλῷ σύντριμμα σύντρι
re eos. hec dicit dñs ad me: vade &
ψον αὐτούς. τάδε λέγει κύριος πρός με, βάδισον καὶ
sta in portis filioꝝ ppli in q̄b ingrediunt re
στηθι ἐν πύλαις υἱῶν λαοῦ ἐν αἷς εἰσπορεύονται βασι
ges iuda & in q̄b egrediunt in eis. & in
λεῖς ἰούδα καὶ ἐν αἷς ἐκπορεύονται ἐν αὐταῖς. καὶ ἐν
oibus portis hierūm: & dices ad e
πάσαις ταῖς πύλαις ἱερουσαλήμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ
os: audite verbū dñi reges iuda &
τούς, ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου βασιλεῖς ἰούδα καὶ
oīs iudea & oīs hierūm ingredientes in
πᾶσα ἰουδαία καὶ πᾶσα ἱερουσαλὴμ οἱ εἰσπορευόμενοι ἐν
portis his: hec dicit dñs: custodi
ταῖς πύλαις ταύταις, τάδε λέγει κύριος, φυλάσσε
te aias vras. & ne portetis onera in
σε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· καὶ μὴ ἄρητε βαστάγματα ἐν
die sabbatoꝝ. & ne inducatis p
τῇ ἡμέρα τῶν σαββάτων· καὶ μὴ εἰσφέρητε διὰ τῶν
portas hierūm. & ne efferatis onera de
πυλῶν ἱερουσαλήμ· καὶ μὴ ἐκφέρετε βαστάγματα ἐξ
domib vris in die sabbatoꝝ: & oē op
οἰκιῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρα τῶν σαββάτων, καὶ πᾶν ἔργον
nō facietis. scificate diē sabbatoꝝ sic
οὐ ποιήσετε· ἁγιάσατε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων κα
cut pcepi patrib vris: & nō audi
θὼς ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἤκουσ
erūt & nō inclinauerūt aurē suā. & induraueſt
σαν καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν· καὶ ἐσκλήρυναν τὸν
ceruicē suā sup pfes suos ne
τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν τοῦ μὴ
audirēt me: & ne acciperēt disciplinā. & erit
ἀκοῦσαί μου, καὶ τοῦ μὴ δέξασθαι παιδείαν. καὶ ἔσται
si auditu audieritis me dicit dñs: ne inferatis
ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητέ μου λέγει κύριος, τοῦ μὴ εἰσφέρειν
onera p portas ciuitatis huius
βαστάγματα διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης ἐν
die sabbatoꝝ: & scificaueritis diē
τῇ ἡμέρα τῶν σαββάτων, καὶ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν
sabbatoꝝ: ne faciatis in ea oē opus:
σαββάτων, τοῦ μὴ ποιεῖν ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, καὶ εἰ
gredient p portas ciuitatis hui
σελεύσονται διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης βασι
ges & principes sedētes sup solū dauid. & ascē
λεῖς καὶ ἄρχοντες καθήμενοι ἐπὶ θρόνου δαυὶδ καὶ ἐπι
dentes in curribus & equis suis
βεβηκότες ἐφ' ἅρμασιν καὶ ἵπποις αὐτῶν coooooo

ipſi: & principes eoꝝ: viri iuda &
αὐτοί, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, ἄνδρες ἰούδα καὶ οἱ
habitantes in hierusalem: & habitabit
κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ κατοικηθήσεται ἡ πό
tas hec in eis. & veniēt de ciuitatib
λις αὕτη εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἥξουσιν ἐκ τῶν πολέων
iuda: & de circuitu hierusalē: & de tra beniā
ἰούδα, καὶ κυκλόθεν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκ γῆς βενια
min: & de campestribus & de mōte: & de
μείν, καὶ ἐκ τῆς πεδινῆς καὶ ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ ἐκ
ea q ad austrū: ferentes holocaustā & sacrificia
τῆς πρὸς νότον, φέροντες ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας
& thymiamata & thus: ferentes lau
καὶ θυμιάματα καὶ μανναὶν καὶ λίβανον, φέροντες αἴ
dem in domū dñi. & erit si nō audieritis
νεσιν εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εἰσακούσητέ
me vt scitificetis diem sabbatoꝝ: ne
μου τοῦ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, τοῦ μὴ
portetis onera & ingrediamini p portas
αἴρειν βαστάγματα καὶ εἰσπορεύεσθαι διὰ τῶν πυλῶν
hierusalem in die sabbatoꝝ: & incē
ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἀνά
dā ignē in portis eius: & deuora
ψω πῦρ ἐν ταῖς πύλαις αὐτῆς, καὶ καταφαγέται
bit domos hierūm.
ἄμφοδα ἱερουσαλήμ.

Ca.18.

Verbum qđ factū est ad hieremiā a dño
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
dicens: surge & descende in domū figuli:
λέγων, ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς οἶκον τοῦ κεραμέως,
& illic audies verba mea. & descendi in
κἀκεῖ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου. καὶ κατέβην εἰς
domū figuli: & ecce ipe faciebat
τὸν οἶκον τοῦ κεραμέως, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐποίει ἔργον
opus super rotam:
ἐπὶ λίθων, καὶ διέστρεψεν ὁ ἀγγεῖον ὃ αὐτὸς ἐποί
& dissipatum est vas coooo
quod ipse faciebat de lu
manibus suis. coooooo
Conuersusq; fecit illud
vas alterum: sicut coo
placuerat in oculis eius
vt faceret. Et factum est
verbū dñi ad me dicēs.
Nūquid sicut figulus coo
iste nō potero facere vos domꝰ if
μὴ ὡς ὁ κεραμεὺς οὗτος οὐ δυνήσομαι τοῦ ποιῆσαι ὑμᾶς οἶκος Ἰσ
rael dicit dñs. ecce sicut lutum in manu
ραὴλ λέγει κύριος. ἰδοὺ ὡς ὁ πηλὸς ἐν τῇ χειρὶ τοῦ
figuli vos estis in manib meis domꝰ if
κεραμέως ὑμεῖς ἐστὲ ἐν ταῖς χερσὶν μου οἶκος Ἰσ
rael. ad fūmā loquar aduersū gētē: aduersus regnū
ραὴλ· πέρας λαλήσω ἐπ' ἔθνος, ἐπὶ βασιλείαν τοῦ
vt auferā eos: & dispergam: si reuersa fuerit
ἐξᾶραι αὐτούς, καὶ τοῦ ἀσελλύειν, ἐὰν ἐπιστρέψῃ τὸ
gens illa a malo suo: & pœnitētiā agā
ἔθνος ἐκεῖνο ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν, καὶ μετανοήσω
super malis q̄ cogitaui facere illis:
περὶ τῶν κακῶν ὧν ἐλογισάμην τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς,
& ad fūmā loquar sup gētē & sup regnum
καὶ πέρας λαλήσω ἐπὶ ἔθνος καὶ ἐπὶ βασιλείαν τοῦ
vt rectificetur & plantetur: & faci
ἀνοικοδομεῖσθαι καὶ τοῦ καταφυτεύεσθαι, καὶ ποιή
ent mala coram me ne audiūt vo
σωσιν τὰ πονηρὰ ἐναντίον μου τοῦ μὴ ἀκούειν τῆς φω
cē meā: & pniam agā sup bonis q̄ locut fum
νῆς μου, καὶ μετανοήσω περὶ τῶν ἀγαθῶν ὧν ἐλάλησα
vt facerē eis. & nūc dic ad viros iuda: &
ποιῆσαι αὐτοῖς. καὶ νῦν εἶπον πρὸς ἄνδρας ἰούδα, καὶ
ad hitantes hierusalem sic dicit do
πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλὴμ οὕτως λέγει κύ
mīs: ecce ego fingo sup vos mala
ριος, ἰδοὺ ἐγὼ πλάσσω ἐφ' ὑμᾶς κακά, coooooooo

Infra xl.b.c lfra.33 c

Verbum qđ factū est ad hieremiā a dño dicēs. Surge & descende in domum figuli: & ibi audies verba mea. Et descendi in domū figuli: & ecce ipe faciebat opus super rotam: & dissipatum est vas quod ipse faciebat de luto manibus suis. Conuersusq; fecit illud vas alterum: sicut placuerat in oculis eius vt faceret. Et factum est verbū dñi ad me dicēs. Nūquid sicut figulus iste nō potero facere vobis domus israel: ait domin?! Ecce sicut lutum in manu figuli: sic vos domus israel in manu mea. Repente loqr aduersus gentē & aduersus regnū vt cradicē & destruā & dispersā illud. Si pniam egerit gens illa a malo suo quod locuti sum aduersus eā: agā & ego penitētiā super malo quod cogitaui vt facerem ei. Et subito loquar de gente & regno vt edificem & plantem illud. Si fecerit malum in oculis meis vt nō audiat vocē meā: & penitentiā agam sup bono quod locūt sum vt facerem ei. Nunc ergo dic viro iuda & habitatori hierusalē dicens. Hec dicit dominus. Ecce ego fingo contra vos malum:

וְחַשֹּׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה שׁוּבוּ נָא
אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְהֵיטִיבוּ
דַּרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְאִמְרוּ נוֹאָשׁ
כִּי אַחֲרֵי מַחְשְׁבוֹתֵינוּ נֵלֵךְ וְאִישׁ
שְׁרִרוּת לִבּוֹ הָרָע נַעֲשֶׂה׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה שַׁאֲלוּ נָא בַגּוֹיִם מִי
שָׁמַע כַּאֲלֶה שַׁעֲרוּרִיָּה עָשְׂתָה מְאֹד
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל׃ הֲיַעֲזֹב מִצּוּר שָׂדִי
שַׁלְגּוֹ לְבָנוֹן אִם יִנָּתְשׁוּ מַיִם זָרִים
קָרִים נוֹזָלִים׃ כִּי שְׁכֵחַנִי עַמִּי לַשָּׁוְא
יְקַטֵּרוּ וַיַּכְשְׁלוּם בִּדְרָכֵיהֶם שְׁבִילֵי
עוֹלָם לָלֶכֶת נְתִיבוֹת דֶּרֶךְ לֹא
סְלוּלָה׃ לָשׂוּם אַרְצָם לְשַׁמָּה
שְׁרוּקַת עוֹלָם כָּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשּׁם
וְיָנִיעַ בְּרֹאשׁוֹ׃ כְּרוּחַ קַדִּים אֲפִיצֵם
לִפְנֵי אוֹיֵב עֹרֶף וְלֹא פָנִים אַרְאֵם
בְּיוֹם אֵידָם׃ וַיֹּאמְרוּ לְכוּ וְנַחְשְׁבָה
עַל יִרְמְיָהוּ מַחְשָׁבוֹת כִּי לֹא תֹאבַד
תּוֹרָה מִכֹּהֵן וְעֵצָה מֵחָכָם וְדָבָר
מִנָּבִיא לְכוּ וְנַכֵּהוּ בַלָּשׁוֹן וְאַל
נַקְשִׁיבָה אֶל כָּל דְּבָרָיו׃ הַקְשִׁיבָה
יְהוָה אֵלָי וּשְׁמַע לְקוֹל יְרִיבָי׃
הֲיְשֻׁלַּם תַּחַת טוֹבָה רָעָה כִּי כָרוּ
שׁוּחָה לְנַפְשִׁי זְכֹר עָמְדִי לְדַבֶּר
עֲלֵיהֶם טוֹבָה לְהָשִׁיב אֶת
חֲמָתֶךָ מֵהֶם׃ לָכֵן תֵּן אֶת בָּנֵיהֶם
לָרָעָב וְהַנְחֵם עַל יְדֵי חָרֶב
וּתְהִיֶנָה נְשֵׁיהֶם שַׁכֻּלוֹת וְאַלְמָנוֹת
וְאַנְשֵׁיהֶם יִהְיוּ הֲרוּגֵי מָוֶת בַּחוּרֵיהֶם
מֻכֵּי חָרֶב בַּמִּלְחָמָה׃ תִּשְׁמַע זְעָקָה
מִבָּתֵּיהֶם כִּי תָבִיא עֲלֵיהֶם גְּדוּד
פִּתְאֹם כִּי כָרוּ שׁוּחָה לִלְכְּדֵנִי
וּפַחִים טָמְנוּ לְרַגְלָי׃ וְאַתָּה יְהוָה
יָדַעְתָּ אֶת כָּל עֲצָתָם עָלַי
לְמָוֶת אַל תְּכַפֵּר עַל עֲוֹנָם
וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל תִּמָּחִי וִיהִיוּ
כְּפֻיִם לְפָנֶיךָ בְּעֵת אַפְּךָ עֲשֵׂה

"& cogito°contra vos°co gitationem.ᵍ Reuertatur °vnusquisq; a via sua"ma la:& dirigite ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʳvias vestras' & studia vra. ˢQui dixerũt.ᵗDesperaui mus.° Post cogitationes ᵘeni nras'ibim?:& vnusquisq; ᵇ prauitatẽ ᶜ cordis sui°malí faciemus.ᵐ Ideo "hec°dicit°dñs.ᵍ Interro gate°gentes.ˢ Quis ∞∞ "audiuit°talia ᵗ horribilia: que'fecit°nimis ∞∞∞∞ ᵇvirgo°israel?° Nunquid deficiet°de petra°agri ∞ ⁶nix°libam:'aut°euelli pos sunt ᵗ aque" erumpentes "frigide & ° defluentes? ʳQuia°oblit° est mei°po pul° me?:°frustra° libãtes "& ipingẽtes° in vijs suis & in'semitis'feculi:°vt am bularẽt per eas in°itinere °nõ°trito:' vt fieret° terra eorum° in defolationẽ & ʲ sibilũ°empiternũ.ᵍ Ois "qui ꝑterierit°per eã:°ob stupefcet:ᵖ & mouebit°ca put suũ.ʳ Sicut vẽtus°vrẽs 'dispergã eos°corã°inimi co:'dorsum'& nõ°faciem °ostendã eis°in die°pditio nis corũ.ˢ Et dixerũt.ᵗ Ve nite° & cogitemus° cõtra 'hieremiam°cogitatiões. "Non'eni" peribit° lex°a facerdote: °neq; cõsiliũ°a sapiẽte°nec fermo°a pro pheta." Venite'& ꝑcutia mus eũ°lingua:'& nõ°attẽ damus°ad°vniuersos° ser mones eí?.ˢ Attende°dñe °ad me:° & audi°vocẽ°ad uersariorũ meorũ.ʲ Nũqd reddetur" pro" bono°ma lũ:ᵖ qa° foderũt° fouea° aie mee:ʳ Recordare q°"stete rim'in cõspectu tuo'vt lo querer' pro eis° bonũ & ᵇ auertere °indignationẽ tuã°ab eís.° Propterea° da 'filios eorũ°in famẽ:ᵗ & de duc eos"'in"man°° gladiõ. ᵖ Fiant°vxores eorũ° absq; liberis:° & vidue: ∞∞ '& viri earum°interfician tur°morte.ˢ Iuuenes eo;ᵏ °cõfodiantur ᵇ gladio° in prelio: °audiatur°clamor de domibus eo;ᵏ. ᵇ Addu ces°eni 'sup eos° ˣ latronẽ ' repente :"quia" foderũt °foueam°vt caperent me: °& laqueos° absconderũt °pedib° meis.ˢ Tu autª°dñe ˢcis° omne° consilium eo rum ᵇ aduersum me ∞∞ °in mortem. ° Ne °propi tieris° iniquitati eorum: ᵇ & peccatũ eorum'a facie tua°non'deleatur.ᵐ Fiant

τ cogito cogitationẽ. reuertatur ιᾶ νnusquisq; a τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ λογίζομαι λογισμόν. ἐπιστραφήτω ἀνὴρ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ καλλίονα ποιήσατε τὰ ἐπιτη via sua mala: τ meliora facite stu dia vra: τ vias vras. τ dixerũt cõsi díumata ὑμῶν, καὶ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν· καὶ εἴπαν ἄνδρι tatur qz post auersiones nras ibimus ούμεθα,ὅτι ὀπίσω τῶν ἀποστροφῶν ὑμῶν πορευσόμεθα τ vnusquisq; placita cordis sui malí fa καὶ ἕκαστος τὰ ἀρεσκ τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ποι ciem?. ꝑpt hoc hec dicit dñs: interrogate tã ήσομεν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐρωτήσατε δὴ in gẽtib°: qs audiuit talia horribilia fecit ni ἐν ἔθνεσιν, τίς ἤκουσεν τοιαῦτα φρικτὰ ἐποίησεν σφό mis virgo israel? nũqd deficient de petra C Esai. μρα παρθένος Ἰσραήλ; μὴ ἐκλείψουσιν ἀπὸ πέτρας 66.c. vbera vl nix de libano? vl'euellnabit aq violen μασοῦ ἢ χιὼν ἀπὸ τοῦ λιβάνου; ἢ ἐκπλύνη ὕδωρ βιαί ter vento fublata? qz oblitꝰ sunt mei ꝓpls meꝰ in ως ἀνέμῳ φερόμενον; ὅτι ἐπελάθοντο μου ὁ λαός μου εἰς vanũ adoleuerũt τ infirmabunt in vijs suis semi κενὸν ἐθυμίασαν καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν τρί tis ꝛpiternis ambulãtes in semitas nõ ꝑpites στὰ βοις αἰωνίοις τοῦ ἐμπατεῖν τρίβους οὐκ ἐχούσης ὁδὸν ad iter vt ponat terã eoꝝ. in ꝺolatiõem τ εἰς πορείαν τοῦ τάξαι τὴν γῆν αὐτῶν εἰς ἀφανισμὸν καὶ sybillũ empiternũ. oẽs ꝑtereuntes ꝑ eã: σύριγμα εἰς αἰώνιον· πάντες οἱ διαπορευόμενοι δι' αὐτῆς, Infra. stupebũt τ mouebũt capita sua: sicut ve stupebũt τ mouebũt capita sua: sicut νε 19.c. ἐκσκονίσει καὶ κινήσουσιν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ὡς ἄνε tũ vrentẽ. dispgam eos corã facie inimico μον καύσωνα. διασπερῶ αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν suoꝝ dorsũ τ nõ faciẽ ostendã illis in die αὐτῶν νῶτον καὶ μὴ πρόσωπον δείξω αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ ꝑditionis eoꝝ. τ dixerũt:venite cogitemus cõtra te ἀπωλείας αὐτῶν. καὶ εἶπαν,δεῦτε λογισώμεθα ἐπὶ τὸ remitã cogitationẽ nõ ꝑibit lex facerdotis:τ ῥημίαν λογισμοὶ ὅτι οὐκ ἀπολεῖται νόμος ἱερέως, καὶ cõsiliũ a prudente: τ sermo a ꝓpheta. veni βουλὴ ἀπὸ συνετοῦ, καὶ λόγος ἀπὸ προφήτου. δεῦ te τ ꝑcutiam? eã in lingua τ nõ audiem? τε καὶ πατάξωμεν αὐτὸν ἐν γλώσσῃ καὶ οὐκ ἀκουσόμε oẽs ꝑmõeo ctus. exaudi me dñe: θα πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ. ἐισάκουσόν μου κύριε, τ exaudi vocẽ iustificatiõis mee:ſi re καὶ εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τοῦ δικαιώματός μου, εἰ ἀν tribuunt͡ur ꝑ bonis mala. qz collocuti sunt ver παπο͡δίδοται ἀντὶ ἀγαθῶν κακά· ὅτι συνελάλησαν ῥή ba cõtra aiam meã. recordare q͡ steterã ego an ματα κατὰ τῆς ψυχῆς μου· μνήσθητι ἐγκότου μου κα te faciem tuã vt loquerer ꝑ eis bona: τὰ πρόσωπόν σου τοῦ λαλῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν ἀγαθὰ, τοῦ vt auertere idignationẽ tuã ab eis. ꝓpterea va ἀποστρέψαι τὸν θυμόν σου ἀπ' αὐτῶν· διὰ τοῦτο δὸς τοὺς filios eoꝝ in famẽ: τ cõgrega eos in manꝰ gla υἱοὺς αὐτῶν εἰς λιμόν, καὶ ἄθροισον αὐτοὺς εἰς χεῖρας μα dii. fiant vxores eoꝝ sine filiis τ vidue χαίρας. γενέσθωσαν αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄτεκνοι καὶ χῆραι, τ viri eoꝝ sint interfecti morte τ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν φονευθῶσαν ἀπωλεσθῶσι θανάτῳ, καὶ οἱ iuuenes eoꝝ cadentes gladio i ꝓelio. fiat νεανίσκοι αὐτῶν πεσόντες μαχαίρᾳ ἐν πολέμῳ. γενηθή clamor in domibꝰ eoꝝ: induces sup eos latrões κραυγὴ ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν, ἐπαξεῖς ἐπ' αὐτοῖς λῃστὰς repẽte qz acceperũt verbũ in captionẽ mei: τ laque ἅφνω ὅτι ἐνεχείρησαν λόγον εἰς σύλληψίν μου, καὶ παγί os abscõdeꝛ͡ũ me τ tu dñe scis omne cõsiliũ eoꝝ ους ἀπεκρύψαν ἐπ' ἐμὲ καὶ σύ κύριε ἔγνως ἅπασαν τὴν βουλὴν αὐτῶν aduersũ me ī mortẽ: ne mundes liciates eoꝝ: τ peccata ἐπ' ἐμὲ εἰς θάνατον, μὴ ἀθῳώσῃς τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἁμαρτίας pfm eoꝝ a facie tua ne deleas. fiat τῶν πατέρων αὐτῶν ἀπὸ προσώπου σου μὴ ἐξαλείφῃς· γενη͡θή

infirmitas eoꝝ coram te in tpe furoris tui fac κ ἀσθένεια αὐτῶν ἐναντίον σου ἐν καιρῷ θυμοῦ σου ποίη fir cis.
σον ἐν αὐτοῖς.

Ca.19.

Hec dicit dñs ad me: vade τ poſſide Τάδε εἶπεν κύριος πρός με, βάδισον καὶ κτῆσαι A volũ fictile de ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ſcellem a ſenioribus βίκον πεπλασμένον ὀράκινον ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ppli τ a ſacerdotib°: τ egredieris i po τοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἐξελεύσῃ εἰς τὸ πο ῥαμδριῶ filiꝰ ennõ qꝺ eſt in veſtibulis porte λυάδρειον υἱῶν ἐννὼμ ὃ ἐστιν ἐπὶ τῶν προθύρων πύλης fictilis, τ lege ibi omnia verba τῆς χαρσεί. καὶ ἀναγνώσῃ ἐκεῖ πάντας τοὺς λόγους ᾧ ἐγὼ locuꝰ fuero ad te, τ dices eis. audite οὓς ἂν λαλήσω πρὸς σέ· καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. ἀκούσατε τὸν verbũ dñi reges iuda τ habitantes hieru λόγον κυρίου βασιλεῖς Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερου ſalem. hec dicit dñs exercituũ deus israel: σαλήμ. τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ecce iduco sup locũ iſtum mala ita q͡ oĩs Ier.6.c. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον κακὰ ὥστε πάντας audientis ea: tinieꝛ͡ umbe aures eius. ꝓ eo qꝺ ἀκούοντος αὐτῆς, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ· ἀνθ' ὧν vereliquerũt me: τ abalienauerunt locum ſ ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἀπηλλοτρίωσαν τὸν τόπον τοῦ ſtũ: τ adoleuerũt in eo dñs alienis nõ ſcie ſtũ· τ ἐθυμίασαν ἐν αὐτῷ θεοῖς ἀλλοτρίοις οἷς οὐκ ἐ gon, καὶ ἐθυμίασαν ἐν αὐτῷ θεοῖς ἀλλοτρίοις οἷς οὐκ ἔ runt tpi τ pfes eoꝝ. τ reges σεισαν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν· καὶ οἱ βασιλεῖς iuda repleuerũt loch iſtũ ſãguinib° innocẽũ. τ Ἰούδα ἐπλησαν τὸν τόπον τοῦτον αἱμάτων ἀθῴων· καὶ edificauerũt excelſa baal ad cõburendũ filꝰ ᾠκοδόμησαν ὑψηλὰ τῷ Βααλ τοῦ κατακαίειν τοὺς υἱ os suos in ignẽ. q͡ nõ precepi neq; locutꝰ fuꝭ τ οὺς αὐτῶν ἐν πυρί· ἃ οὐκ ἐνετειλάμην οὐδὲ ἐλάλησα καὶ B nõ cogitaui corde meo:ꝓpterea ecce dies veniunt dicit οὐ διενοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου, διὰτοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει dñs. τ non vocabit loco huic vltra ruina τ κ͡ς· καὶ οὐ καλεσθήσεται τῷ τόπῳ τούτῳ ἔτι διαστροφὴ καὶ polyandrio filii ennõ: ſed polyandrio occiſionis. πολυάνδριον υἱοῦ ἐννὼμ, ἀλλ' ἢ πολυάνδριον τῆς σφαγῆς· τ diſſipabo cõſiliũ iuda τ cõſiliũ hie καὶ διασκεδάσω τὴν βουλὴν Ἰούδα καὶ τὴν βουλὴν Ἱε rusalem in loco iſto: τ deſtruam eos ρουσαλὴμ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ καταβαλῶ αὐτὸς in gladio i cõſpectu inimicoꝝ ſuoꝝ τ in manibus ἐν μαχαίρᾳ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ ἐν χερσὶν τῶν q͡rentium aias eoꝝ. τ dabo mortuos ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ δώσω τοὺς νεκροὺς eoꝝ i eſcam volatilib° celi τ αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς beſtiis tre: τ ponã ciuitatẽ hanc i demoli θηρίοις τῆς γῆς, καὶ τάξω τὴν πόλιν ταύτην εἰς ἀφανι tionẽ τ in ſibilum. oĩs q͡ ꝑterierit in ea cõ σμὸν καὶ εἰς συρισμόν· πᾶς ὁ παρευδιώδης ἐπ' αὐτῇ σκυ tiſſabit τ ſibilabit ſup omni plaga eius: θρωπάσει καὶ συριεῖ ὑπὲρ πάσης τῆς πληγῆς αὐτῆς, τ cõedet carnes filiorꝰ ſuoꝝ τ car- καὶ ἔδονται τὰς σάρκας τῶν υἱῶν αὐτῶν καὶ τὰς σάρ Ier.19.c. nes filiaꝝ ſuaꝝ: τ vnuſq͡ carnes κας τῶν θυγατέρων αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ proximi ſui cõedet in munitiõe τ in obſi πλησίον αὐτοῦ ἔδονται ἐν τῇ πολιορκῇ καὶ ἐν τῇ πολι dione q͡ obſidebunt eos timici eoꝝ: τ ορκίᾳ ᾗ πολιορκήσουσιν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ q͡ querunt aiam eoꝝ: τ cõteres vo ὁι ζητοῦντες τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ συντρίψεις τὸν βι lũ in oculis virorꝝ lium in oculis

καὶ κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνδρῶν ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Pūtiua.heb.	Ter.he.Hiere.xx.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.
׳נָתַן	׳מַחֲרֵב׃ ׳וְנָתַתִּי ׳אֶת ״כָּל ״חֵסֶן ׳הָעִיר	׳gladio.׳Et dabo״vniuer	׳gladiō.׳Et dabo״omnē
׳נָצַע	׳הַזֹּאת ״ וְאֶת ׳ כָּל ׳יְגִיעָהּ ׳ וְאֶת ״ כָּל	ſam״ ſubſtantiā ׳ ciuitatis	ſubſtantiā ׳ ciuitatis
	׳יְקָרָהּ ׳וְאֶת־כָּל ״אֲצָרוֹת ״מַלְכֵי־יְהוּדָה	״huius:׳& omnem״labo=	״huius:׳& omnem״labo=
׳נָתַן	׳אֹתָן ׳בְּיַד ׳אֹיְבֵיהֶם ׳וּבְיַד־מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם ׳וְנָתַן	rem eius״omneq׳ cū	rem eius״omneq׳ cū
׳נוּא	׳וְהִכִּיאוֹם ׳בַּחֶרֶב׃ ׳וְאֶת־כָּל־יְהוּדָה ״ הֹגֹלֶה	׳precium׳& cunctos׳the	׳precium׳& cunctos׳the
׳הָלַךְ ׳שָׁבָה	׳יוֹשְׁבֵי ׳בְּיִתֵּךְ ׳תֵּלְכוּ ׳בַּשִּׁבְיָ ׳וּבָבֶל	ſauros״regum׳iuda ꝯ	ſauros״regum׳iuda ꝯ
׳נוּא ׳מות	׳תָּבוֹא ״ וְשָׁם ׳תָּמוּת ׳ וְשָׁם ׳תִּקָּבֵר	׳dabo׳in manu׳inimicoꝝ	׳dabo׳in manu׳inimicoꝝ
׳קָבַר	׳אַתָּה ״וְכָל־אֹהֲבֶיךָ ׳אֲשֶׁר ׳נִבֵּאתָ	corū״& diripiēt eos״& tol	corū״& diripiēt eos״& tol
׳פָּתָה	׳לָהֶם ״נִשְׁקָר׃ ׳פִּתִּיתַנִי ׳יְהוָה ׳וָאֶפָּתֶה	lent:׳& ducent״in babylo	lent:׳& ducent״in babylo
״׳כֹּל״חָיָה	״׳חָזַקְתָּנִי ״׳וַתּוּכָל ״׳הָיֵיתִי ״׳שְׂחוֹק כָּל	nem.׳Tu aũt״phaſſur״&	nem.׳Tu aũt״phaſſur״&
׳שָׂחַק ׳דבר	׳הַיּוֹם׳כֻּלֹּה׳לְעַג ׳לִי׃ ׳כִּי ׳מִדֵּי ׳אֲדַבֵּר	oēs׳habitatores׳domus	oēs׳habitatores׳domus
׳זָעַק ׳שָׁדַד	׳אֶזְעַק ׳חָמָס ׳וְשֹׁד ׳אֶקְרָא ׳כִּי ׳הָיָה	tue״ibitis׳in captiuitatē:	tue״ibitis׳in captiuitatē:
׳קָרָא	׳דְּבַר ״ יְהוָה׳ לִי׳ לְחֶרְפָּה ׳וּלְקֶלֶס כָּל	״& in babylonē׳venies״&	״& in babylonē׳venies״&
׳זָכַר	״׳הַיּוֹם׃וְאָמַרְתִּי ״ לֹא ׳אַזְכִּירֶנּוּ ׳וְלֹא	ibi׳morieris׳ibiq׳ſepelie	ibi׳morieris׳ibiq׳ſepelie
׳לֵבָב	׳אֲדַבֵּר ׳עוֹד ׳בִּשְׁמוֹ ״ וְהָיָה ׳בְּלִבִּי	ris׳tu׳& oēs׳amici tui	ris׳tu׳& oēs׳amici tui
	׳כְּאֵשׁ ׳בְּעֶצֶם ׳עָצֻר ׳בְּעַצְמֹתָי	׳quibus׳prophetaſti oꝝ	׳quibus׳prophetaſti oꝝ
׳לָאָה׳כֹּל	׳וְנִלְאֵיתִי ׳כַּלְכֵּל ׳וְלֹא ׳אוּכָל׃ ׳כִּי	׳mendaciū.׳Seduxiſti me	׳mendaciū.׳Seduxiſti me
׳דָּבָר׳נוּר	׳שָׁמַעְתִּי ׳דִּבַּת ׳רַבִּים ׳מָגוֹר ״ מָסָבִיב	׳domine:׳& ſeductus ſum	׳domine:׳& ſeductus ſum
״׳סָגַב״נֶגֶד	׳הַנִּידוּ ׳וְנַגִּידֵנוּ ׳כֹּל ׳אַנְשֵׁי ׳שְׁלֹמִי	׳fortior me fuiſti״& inua	׳fortior me fuiſti״& inua
׳אֱנֹשׁ	׳שֹׁמְרֵי ׳צַלְעִי ״אוּלַי ׳יִפָּתֶה ׳וְנוּכְלָה	luiſti.״ Factus ſum׳in deri	luiſti.״ Factus ſum׳in deri
׳לָכַד ׳יכל	׳לוֹ ׳ וְנִקְחָה׳ נְקָמָתֵנוּ ׳מִמֶּנּוּ׃ ׳וַיהוָה	ſum׳tota׳die.׳ Oēs׳ſub=	ſum׳tota׳die.׳ Oēs׳ſub=
׳לָכַד	׳אֹתִי׳ גִּבּוֹר ׳ עָרִיץ ׳עַל׳ כֵּן ׳רָדְפֵי	fannāt׳me:׳qa׳iam olim	fannāt׳me:׳qa׳iam olim
׳נָבַר ׳עֶרְוָה	׳יִכָּשְׁלוּ ״ וְלֹא ״ יוּכָלוּ ׳בֹּשׁוּ ׳מְאֹד	׳loquor׳vociferās״ iniqta	׳loquor׳vociferās״ iniqta
׳כָּשַׁל ׳יכל	׳כִּי׳לֹא ״הִשְׂכִּילוּ ׳בְּלִמַּת״ עוֹלָם ׳לֹא	tem״& ualtitatē׳clamito.	tem״& ualtitatē׳clamito.
׳בּוּשׁ ׳שֶׂכֶל	״׳תִּשָּׁכַח ׳יְהוּה ׳צְבָאוֹת ׳בָּחֵן ׳צַדִּיק	׳Et fact׳eſt״mihi׳ſermo	׳Et fact׳eſt״mihi׳ſermo
״׳עֶלֶם	״׳רֹאֵה ׳כְּלָיוֹת ׳וְלֵב ׳אֶרְאֵה ״ נִקְמָתְךָ	׳dñī׳in opprobriū:״ & in	׳dñī׳in opprobriū:״ & in
׳שִׂכְתָּה ׳צָדַק	׳מָהֶם ׳כִּי ׳אֵלֶיךָ ״׳גָּלִיתִי ״׳אֶת ׳רִיבִי׃	derisu׳tota״die.״ Et dixi.	derisu׳tota״die.״ Et dixi.
׳לָה׳רוּם	׳שִׁירוּ ״׳לַיהוָה ׳הַלְלוּ׳אֶת׳ יְהוָה ״כִּי	״Non׳recordabor ei׳?״ ne	״Non׳recordabor ei׳?״ ne
׳שׁוּר	׳הִצִּיל׳אֶת׳נֶפֶשׁ ׳אֶבְיוֹן ׳מִיַּד ׳מְרֵעִים׃	qs׳loquar״ vltra׳in noīe	qs׳loquar״ vltra׳in noīe
׳נָצַל ׳אָבָה	׳אָרוּר ׳הַיּוֹם׳ אֲשֶׁר ״יָלַדְתִּי ׳בּוֹ׳ יוֹם	illius.״ Et fact׳eſt׳in corde	illius.״ Et fact׳eſt׳in corde
׳רוּץ ׳אָרַר	׳אֲשֶׁר׳יָלְדַתְנִי״׳אִמִּי ׳אַל ׳יְהִי׳בָּרוּךְ׃	meo׳quaſi ignis׳exeſtuās	meo׳quaſi ignis׳exeſtuās
׳הָיָה ׳בָּרַךְ	׳אָרוּר ׳הָאִישׁ׳אֲשֶׁר ׳בִּשַּׂר ׳אֶת׳אָבִי	״clauſuſq׳i oſſibus meis:	״clauſuſq׳i oſſibus meis:
	׳לֵאמֹר ׳ יָלֹד ׳לְךָ ׳בֵּן׳ זָכָר ״ שַׂמֵּחַ	׳& defeci:׳ferre׳non׳ſuſti	׳& defeci:׳ferre׳non׳ſuſti
׳עִיר	׳שִׂמְּחוּ׃׳וְהֵיה׳ הָאִישׁ׳הַהוּא׳כֶּעָרִים	nēns . ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	nēns . ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
	׳אֲשֶׁר ׳הָפַךְ ״׳יְהוָה ״׳וְלֹא׳ נִחָם ׳וְיִשְׁמַע	״ Audiui״eni׳cōtumelias	״ Audiui״eni׳cōtumelias
׳זְעָקָה׳בַּבֹּקֶר׳וּתְרוּעָה ׳בְּעֶת׳צָהֳרָיִם׃	׳זְעָקָה׳בַּבֹּקֶר׳וּתְרוּעָה ׳בְּעֶת׳צָהֳרָיִם׃	״multorū&״terrorem״in	״multorū&״terrorem״in
		circuitu:״pſequmini״& pſe	circuitu:״pſequmini״& pſe
		quamur eū:ab״oibus״vi=	quamur eū:ab״oibus״vi=
		ris q erant׳pacifici mei &	ris q erant׳pacifici mei &
		״cuſtodietes׳latus meū:	״cuſtodietes׳latus meū:
		״ſiquo׳decipiatur׳& pua	״ſiquo׳decipiatur׳& pua
		leamus״aduerſus eum:״&	leamus״aduerſus eum:״&
		cōſeqmur״vltionē׳ex eo.	cōſeqmur״vltionē׳ex eo.
		״ Dñs aũt׳mecū eſt׳tan q̄	״ Dñs aũt׳mecū eſt׳tan q̄
		bellator״fortis:׳ idcirco׳q	bellator״fortis:׳ idcirco׳q
		pſequūtur me׳cadent״&	pſequūtur me׳cadent״&
		infirmi erūt &״cōfundē=	infirmi erūt &״cōfundē=
		turr״vehemēter:״qa׳nō״in	turr״vehemēter:״qa׳nō״in
		tellexēt:׳ opprobriū״ſē	tellexēt:׳ opprobriū״ſē
		piternū qd׳nunq̄׳delebi	piternū qd׳nunq̄׳delebi
		tur.׳ Et tu׳dñe״exercituū	tur.׳ Et tu׳dñe״exercituū
		״probator׳iuſte״q vides׳re=	״probator׳iuſte״q vides׳re=
		nes׳& cor:״videā q̄ſo״vlti	nes׳& cor:״videā q̄ſo״vlti
		one tuā׳ex eis.׳Tibi״enim	one tuā׳ex eis.׳Tibi״enim
		״׳reuelaui״cām meā.׳ Can	״׳reuelaui״cām meā.׳ Can
		tate״dño:׳ laudate׳ dñm:	tate״dño:׳ laudate׳ dñm:
		״qa׳liberauit׳aiam״paupe	״qa׳liberauit׳aiam״paupe
		ris״ de manu׳ malorum.	ris״ de manu׳ malorum.
		״ Maledicta׳ dies ״ in׳qua	״ Maledicta׳ dies ״ in׳qua
		״natus ſum: ׳dies in״qua	״natus ſum: ׳dies in״qua
		׳peperit me ״׳mater mea	׳peperit me ״׳mater mea
		״non״ſit״benedicta. ꝯꝯ	״non״ſit״benedicta. ꝯꝯ
		״Maledictus׳vir״ qui׳an=	״Maledictus׳vir״ qui׳an=
		nunciauit׳patri meo: ꝯ	nunciauit׳patri meo: ꝯ
		׳dicēs.׳natus ē״ tibi״puer	׳dicēs.׳natus ē״ tibi״puer
		׳maſculus:׳ & q̄ſi״gaudio	׳maſculus:׳ & q̄ſi״gaudio
		׳letificauit eū.׳ Sit״homo	׳letificauit eū.׳ Sit״homo
		״ille׳vt ſunt׳ciuitates ꝯꝯ	״ille׳vt ſunt׳ciuitates ꝯꝯ
		״quas׳ ſubuertit״ dñs״ &	״quas׳ ſubuertit״ dñs״ &
		nō״penituit eū. ״ Audiat	nō״penituit eū. ״ Audiat
		״clamorē׳mane:״& vlula	״clamorē׳mane:״& vlula
		tū׳in tēpore״meridiano:	tū׳in tēpore״meridiano:

אֲשֶׁר לֹא מוֹצָנִי מֶרְחָם וַתְּהִי לִי
הָיָה
אִמִּי קִבְרִי רַחְתָּה הֶרֶת עוֹלָם לְהָמָּה
הָרָה עָלָם
יָצָא
זֶה ׀ מֵרֶחֶם יָצָאתִי ׀ לְרְאוֹת עָמָל
יָגֹר הָלָה
וְיגֹון וַיִּכְלוּ בְּבוּשֹׁת יָמָי׃
נוּשׁ יוֹם
Cap. xxj.
הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה

אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בְּשׁלַח אֵלָיו
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת פַּשְׁחוּר בֶּן
מַלְכִּיָּה וְאֶת צְפַנְיָה בֶן מַעֲשֵׂיָה
הַכֹּהֵן לֵאמֹר׃ דְּרשׁ נָא בַעֲדֵנוּ אֶת
יְהוָה כִּי נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
נִלְחָם עָלֵינוּ אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָה לָהֶם כְּלָה
אֹתָנוּ כְּכָל נִפְלְאֹתָיו וְיַעֲלֶה
מֵעָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֲלֵיהֶם
כֹּה תֹאמְרוּן אֶל צִדְקִיָּהוּ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵסֵב אֶת
כְּלֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיֶדְכֶם אֲשֶׁר
אַתֶּם נִלְחָמִים בָּם אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
וְאֶת הַכַּשְׂדִּים הַצָּרִים עֲלֵיכֶם צוּר
מָחוּץ לַחוֹמָה וְאַכְפִּתִי אֹתָם אֶל
תּוֹךְ הָעִיר הַזֹּאת׃ וְנִלְחַמְתִּי אֲנִי לָחֶם
אִתְּכֶם בְּיָד נְטוּיָה וּבִזְרוֹעַ חֲזָקָה
וּבְאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל׃ וְהִכֵּיתִי
אֶת יֹשְׁבֵי הָעִיר הַזֹּאת וְאֶת הָאָדָם
וְאֶת הַבְּהֵמָה בְּדֶבֶר גָּדוֹל יָמֻתוּ ׃ פות
וְאַחֲרֵי כֵן נְאֻם יְהוָה אֶתֵּן אֶת נָתַן
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת עֲבָדָיו
וְאֶת הָעָם וְאֶת הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר שָׁאַר
הַזֹּאת מִן הַדֶּבֶר מִן הַחֶרֶב וּמִן הָרָעָב
בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד
אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם
וְהִכָּם לְפִי חָרֶב לֹא יַחְוס עֲלֵיהֶם
וְלֹא יַחְמֹל וְלֹא יְרַחֵם׃ וְאֶל הָעָם
הַזֶּה תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי
נֹתֵן לִפְנֵיכֶם אֶת דֶּרֶךְ הַחַיִּים וְאֶת
דֶּרֶךְ הַמָּוֶת ׃ הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הַזֹּאת
יָמוּת בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדָּבֶר וְהַיּוֹצֵא
וְנָפַל עַל הַכַּשְׂדִּים הַצָּרִים עֲלֵיכֶם
וְחָיָה וְהָיְתָה לוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל׃ כִּי
שַׂמְתִּי פָנַי בָּעִיר הַזֹּאת לְרָעָה
וְלֹא לְטוֹבָה נְאֻם יְהוָה בְּיַד מֶלֶךְ
בָּבֶל תִּנָּתֵן וּשְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ׃ וְלְבֵית
מֶלֶךְ יְהוּדָה שִׁמְעוּ דְּבַר יְהוָה׃ בֵּית
דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה דִּינוּ לַבֹּקֶר
מִשְׁפָּט וְהַצִּילוּ גָּזוּל מִיַּד עוֹשֵׁק
פֶּן תֵּצֵא כָאֵשׁ חֲמָתִי וּבָעֲרָה וְאֵין
מְכַבֶּה מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם׃ הִנְנִי
אֵלַיִךְ יֹשֶׁבֶת הָעֵמֶק צוּר הַמִּישׁוֹר
נְאֻם יְהוָה הָאֹמְרִים מִי יֵהֹת עָלֵינוּ
וּמִי יָבֹא בִּמְעֹנוֹתֵינוּ׃ וּפָקַדְתִּי
עֲלֵיכֶם כְּפִרְיֵ מַעַלְלֵיכֶם נְאֻם יְהוָה
וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּיַעְרָהּ וְאָכְלָה כָּל
סְבִיבֶיהָ׃
Cap. xxij.
כֹּה אָמַר יְהוָה רֵד בֵּית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וְדִבַּרְתָּ שָׁם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה׃
וְאָמַרְתָּ שְׁמַע דְּבַר יְהוָה מֶלֶךְ יְהוּדָה
הַיֹּשֵׁב עַל כִּסֵּא דָוִד אַתָּה וְעַבְדְּךָ
וְעַמְּךָ הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה׃
כֹּה אָמַר יְהוָה עֲשׂוּ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה
וְהַצִּילוּ גָּזוּל מִיַּד עוֹשֵׁק וְגֵר יָתוֹם
וְאַלְמָנָה אַל תּוֹנוּ אַל תַּחְמֹסוּ וְדָם
נָקִי אַל תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃ כִּי
אִם עָשׂוֹ תַּעֲשׂוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
וּבָאוּ בַּשְּׁעָרִי הַבַּיִת הַזֶּה מְלָכִים
יֹשְׁבִים לְדָוִד עַל כִּסְאוֹ רֹכְבִים
בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים הוּא וַעֲבָדָו וְעַמּוֹ׃
וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֶת הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יְהוָה כִּי
לְחָרְבָּה יִהְיֶה הַבַּיִת הַזֶּה׃ כִּי כֹה
אָמַר יְהוָה עַל בֵּית מֶלֶךְ יְהוּדָה
גִּלְעָד אַתָּה לִי רֹאשׁ לְבָנוֹן אִם
שׂוֹם אָשִׂיתֶךָ מִדְבָּר עָרִים לֹוא
נוֹשָׁבָה׃ וְקִדַּשְׁתִּי עָלֶיךָ מַשְׁחִתִים

quia non me interfecit a vulua & vt fieret mihi mater mea sepulchrũ: & vulua eius coceptus eternus. Quare de vulua egressus sũ vt videre labore & dolore & cõsumere tur in cõfusione dies mei.

21. Erbum qd factũ est ad hieremiam a domino qui misit ad eum rex sedechias phassur filium melchie & sophoniam filium maasie sacerdotem dicens. Interroga pro nobis dñm quia nabuchodonosor rex babylonis est cõtra nos: si forte faciat dominus nobiscum secundum omnia mirabilia sua & recedat a nobis. Et dixit hieremias ad eos. Sic dicetis sedechie. hec dicit dominus deus israel. Ecce ego conuertam vasa belli que in manibus vestris sunt & quibus vos pugnatis aduersum regem babylonis & chaldeos qui obsident vos circuitu murorum: & congregabo eos in medio ciuitatis huius: & debellabo ego vos in manu extenta & in brachio forti & in furore & indignatione & in ira grandi & percutiam habitatores ciuitatis huius. Homines & bestie pestilentia magna morientur. Et post hoc dicit dominus: dabo sedechiam regem iuda & seruos eius & populũ eius & qui derelicti sunt in ciuitate a peste & gladio & fame in manu nabuchodonosor regis babylonis & in manu inimicorũ eorum & in manu quirentiũ eos: & percutiet eos in ore gladii & non flectetur nec parcet nec misebitur. Et ad populum hunc dices. Hec dicit dominus. Ecce ego do coram vobis viam vite & viam mortis. Qui habitauerit in vrbe hac morietur gladio & fame & pste: q autẽ egressus fuerit

Bob.3. b.

Cap. 21.

Ο λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου ὃν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν Μαελχιου καὶ τὸν σοφονιαν υἱὸν μαασαιου καὶ τὸν ἱερατεύοντα λέγων. ἐπερώτησον περὶ ἡμῶν τὸν κύριον, ὅτι Ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐφέστηκεν ἐφ' ἡμᾶς, εἰ ποιήσει κύριος τὸν θεὸς ἡμῶν κατὰ πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, καὶ ἀπελεύσεται ἀπ' ἐμοῦ. τότε εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἱερεμίας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς σεδεκίαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ, ἐγὼ ἐπιστρέφω τὰ ὅπλα τὰ πολεμικὰ ἃ ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καὶ ἐν οἷς ὑμεῖς πολεμεῖτε ἐν αὐλῇ τοῖς ἔξωθεν τοῦ τείχους. καὶ συνάξω αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως ταύτης. καὶ πολεμήσω ὑμᾶς ἐγὼ μετὰ χειρὸς ἐκτεταμένης καὶ ἐν βραχίονι κραταιῷ μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ παροργισμοῦ μεγάλου. καὶ πατάξω πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀνθρώπους καὶ κτήνη ἐν θανάτῳ μεγάλῳ καὶ ἀσθενήσουσιν. καὶ μετὰ ταῦτα οὕτως λέγει κύριος, παραδώσω τὸν σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς μαχαίρας, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ εἰς χεῖρας ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ κατακόψουσιν αὐτοὺς ἐν στόματι μαχαίρας. οὐ φείσομαι ἐπ' αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἐλεήσω καὶ οὐ μὴ οἰκτειρήσω αὐτούς. καὶ τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θανάτου. ὁ κατοικῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀποθανεῖται ἐν λιμῷ καὶ ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ὁ ἐκπορευόμενος

Jobs. b.

Cap. 21.

Ο λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου ὃν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν Μαελχιου καὶ τὸν σοφονιαν υἱὸν μαασαιου καὶ τὸν ἱερατεύοντα λέγων. ἐπερώτησον περὶ ἡμῶν τὸν κύριον, ὅτι Ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐφέστηκεν ἐφ' ἡμᾶς, εἰ ποιήσει κύριος τὸν θεὸς ἡμῶν κατὰ πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, καὶ ἀπελεύσεται ἀπ' ἐμοῦ. τότε εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἱερεμίας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς σεδεκίαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ, ἐγὼ ἐπιστρέφω τὰ ὅπλα τὰ πολεμικὰ ἃ ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καὶ ἐν οἷς ὑμεῖς πολεμεῖτε ἐν αὐλῇ τοῖς ἔξωθεν τοῦ τείχους. καὶ συνάξω αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως ταύτης. καὶ πολεμήσω ὑμᾶς ἐγὼ μετὰ χειρὸς ἐκτεταμένης καὶ ἐν βραχίονι κραταιῷ μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ παροργισμοῦ μεγάλου. καὶ πατάξω πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀνθρώπους καὶ κτήνη ἐν θανάτῳ μεγάλῳ καὶ ἀσθενήσουσιν. καὶ μετὰ ταῦτα οὕτως λέγει κύριος, παραδώσω τὸν σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς μαχαίρας, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ εἰς χεῖρας ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ κατακόψουσιν αὐτοὺς ἐν στόματι μαχαίρας. οὐ φείσομαι ἐπ' αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἐλεήσω καὶ οὐ μὴ οἰκτειρήσω αὐτούς. καὶ τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θανάτου. ὁ κατοικῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀποθανεῖται ἐν λιμῷ καὶ ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ὁ ἐκπορευόμενος

Infra. 38. d.

vt transeat ad chaldeos q obsedẽ runt vos. vtuet & erit ei anima sua quasi spolium. Quia posui faciem meã sup ciuitatẽ hanc in malum & nõ in bonum: ait dominus. In manu regis babylonis dabitur & exuret eã igni. Et domui regis iuda. Audite verbum domini domus dauid. Hec dicit dñs. Iudicate mane iudiciũ & eruite vi oppressũ de manu calũniãtis ne forte egrediatur vt ignis indignatio mea & succendatur & non sit qui extinguat propter malicias studiorũ vestrorũ. Ecce ego ad te habitatricẽ vallis solide atq; cãpestris: ait dominus. Qui dicitis quis descendet ad nos & quis ingredietur domus nostras. Et visitabo sup vos iuxta fructũ studiorũ vestrorum: dicit dñs: & succendam ignem in saltu eius & deuorabit oia in circuitu eius.

Ec dicit dñs. Descende domum regis iuda & loqueris ibi verbum hoc & dices. Audi verbum domini rex iuda qui sedes sup solium dauid tu & ferui tui & populus tuus qui ingredimini per portas istas. Hec dicit dñs. Facite iudicium & iustitiam. & liberate direptum de manu calumniatoris & aduenã & pupillũ & viduã nolite contristare necq; opprimatis iniq & sanguinẽ innocentẽ ne effundatis in loco isto. Si ergo facientes feceritis verbũ istud: ingredientur per portas domus huius reges sedentes sup thronũ dauid & ascendentes in curribus & equis ipi & seruus eius & populus eius. Si autẽ non feceritis verba hec: in memetipso iurauit dicit dñs: quia in solitudinẽ erit domus hec. Quia hec dicit dñs domui regis iuda. Galaad tu mihi principium libani. Si non posuero te deserta ciuitates non habitabiles. Et sanctificabo super te interficientem

Pūtiua.heb.	Tex.heb.biere.xxij.	Trāsla.B.Mic.	Trāsl.Gre.lxx.cūiter.latina.
	"אָהַב שָׁלֵה	"מְאַהֲבַיִךְ: דִּבַּרְתִּי׳ אֵלַיִךְ ׳ בְּשַׁלְוָתַיִךְ	"amatores tui.ᶠLocut⁹ sū ᶠad te'in abundantia tua:
שָׁמַע	אָמַרְתְּ ׳ לֹא ׳ אֶשְׁמָע ׳ זֶה ׳ דַּרְכֵּךְ	"dixisti⁹non⁹audiā. ᵖ Hec est⁹via tua ooooooooo	
נַעַר	מִנְּעוּרַיִךְ ׳ כִּי ׳לֹא שָׁמַעַתְּ ׳ בְּקוֹלִי: כָּל	ᶠab adolescētia tua: ᵍquia ʰnon⁹audiſti⁹voce⁹mea.	
רָעָה "רָבִיץ "רַעְיָךְ ׳ תִּרְעֶה ׳רוֹחַ ׳ וְאֹהֲבַיִךְ ׳ בַּשֶּׁבִי	'Oes⁹⁹pastores tuos⁹pa ᶠscet⁹ventus:ᵖ &amatores		
שָׁבָה "בוּשׁ	יֵלֵכוּ ׳כִּי ׳אָז ׳תֵּבוֹשִׁי ׳ וְנִכְלַמְתְּ ׳ מִכֹּל	tui⁹in captiuitatē⁹ibunt. ᵐEt⁹tunc⁹confunderis⁹&	
כָּלַם ׳ רֹעַ	רָעָתֵךְ: ׳יֹשֶׁבְתִּי ׳ בַּלְּבָנוֹן ׳ מְקֹנַנְתִּי	erubescs⁹ab oi⁹ malicia tua⁹q̄ ſedes⁹in libano⁹&	
חָנַן	בָּאֲרָזִים ׳ מָה ׳ נַּחְנַתְּ ׳ בְּנוֹא ׳ לָךְ	nidificas⁹in cedris.ᶜ Quō ᶜcōgemuiſti⁹cū veniſſent	
חול'יָלַד	חֲבָלִים ׳כְּחִיל ׳ כַּיּוֹלֵדָה: ׳חַי ׳ אָנִי ׳ נְאֻם	ᵇtibi⁹dolores⁹q̄ſi⁹dolores ᶠparturientis.ᵐ Vnde⁹ego	
יְהוָה ׳כִּי׳אִם ׳יִהְיֶה ׳בָּנֶיהָ ׳בֶּן ׳יְהוֹיָקִים	ᵈdicit⁹dñs⁹qa⁹ſi⁹fuerit⁹ie ᶠchonias⁹filius⁹ioachim		
חָתַם יָמִן	מֶלֶךְ ׳יְהוּדָה ׳חוֹתָם ׳עַל ׳יַד ׳יְמִינִי ׳כִּי	ᶠregis⁹iuda⁹annulus⁹in ᵍmanu⁹dextera mea: ooo	
נָתַק נָתַן	מִשָּׁם ׳ אֶתֶקְנֵךְ ׳ ׳וּנְתַתִּיךְ ׳ בְּיַד	ᶠinde⁹euellam eum.ᵇ Et dabo te⁹in manum ooooo	
בָּקַשׁ	מְבַקְשֵׁי׳נַפְשֵׁךְ ׳ וּבְיַד ׳ אֲשֶׁר ׳ אַתָּה	ᵏquerentium⁹animā tuā: ᵐ& in manu⁹quorum⁹tu	
גּוּר ׳פָּנָה	יָגוֹר ׳ מִפְּנֵיהֶם ׳וּבְיַד ׳נְבוּכַדְרֶאצַּר	ᵖformidas⁹ᵍ facies:ʳ& in manu⁹nabuchodonofor	
חִיל	מֶלֶךְ ׳בָּבֶל ׳ וּבְיַד ׳כַּשְׂדִּים: ׳וְהִטַּלְתִּי	ʳregis⁹babylōis:ˢ& in ma mu⁹chaldeorū.ˢ Et mittā	
אֶתְכֶם ׳וְאֶת ׳אִמְּכֶם ׳ אֲשֶׁר ׳ לֹא ׳ יְלָדַתְכֶם ׳עַל	ᵗte⁹& matrem tuam⁹que ᵘgenuit⁹te⁹in ooooooooo		
הָאָרֶץ ׳ אַחֶרֶת ׳ אֲשֶׁר ׳ לֹא ׳ יְלַדְתֶּם ׳עַל	ᵛterram⁹alienam⁹ʷin qua ˣnati⁹non⁹eſtis: ooooooo		
מות ׳ שָׁם ׳ תָּמוּתוּ: ׳וְעַל ׳הָאָרֶץ	ʸibiq⁹moriemini.ᶻEt in ᵃterram ooooooooooooo		
נָשָׂא ׳אֲשֶׁר ׳ הֵם ׳ מְנַשְּׂאִים ׳ אֶת ׳נַפְשָׁם	ᵇad quam⁹ipſi⁹leuant⁹ani mam ſuam ooooooooooo		
שוב ׳לָשׁוּב ׳שָׁמָּה ׳לֹא ׳יָשׁוּבוּ: ׳הֶעָצַב	ᶜvt⁹ueruertātur⁹illuc:ᵈnon ᵉreuertētur.ᵖ Nunqd vas		
נָבָה "נִבְזֶה ׳נִפּוּץ ׳ הָאִישׁ ׳הַזֶּה ׳כְּנֵיהוּ ׳אִם	fictile atq⁹cōtritū⁹vir⁹iſte ᶠiechonias.ᵏNunquid oo		
בָּלָה "מְדֵנָי ׳כְּלִי׳אֵין ׳חֵפֶץ ׳בּוֹ ׳מַדּוּעַ׳הוּטְלוּ ׳הוּא	ʰvas⁹ⁱabſq⁹ oi⁹voluptate. ᵏQuare⁹ˡabiecti ſunt⁹ipſi		
כָּלַם ׳ רֹעַ	וְזַרְעוֹ ׳וְהִשְׁלְכוּ ׳ עַל ׳ הָאָרֶץ ׳ אֲשֶׁר	ᵐ& ſemen eius⁹& proiecti ⁿin⁹terram⁹quam ooooo	
חָנַן	לֹא׳יְדָעוּ: ׳אֶרֶץ ׳ אֶרֶץ ׳ אֶרֶץ ׳ שִׁמְעִי	ᵒignorauerūt.ᵖ Terra⁹ter ra⁹terra⁹audi ooooooooo	
חול'יָלַד	דְּבַר׳יְהוָה: ׳כֹּה ׳אָמַר ׳יְהוָה ׳כָּתְבוּ ׳אֶת	ᵍfermonē⁹domini.ʳ Hec ˢdicit⁹dominus .ᵗ Scribe	
עָרַר ׳צָלַח	׳ הָאִישׁ ׳ הַזֶּה ׳עֲרִירִי ׳ גֶּבֶר ׳לֹא ׳יִצְלַח	ᵘvirum⁹iſtū⁹ſterilē⁹virū q ˣin diebus ſuis⁹nō⁹proſpe rabitur.ʸ Nec⁹ enim⁹ erit	
יוֹם	׳בְּיָמָיו ׳כִּי׳לֹא ׳יִצְלַח ׳מִזַּרְעוֹ ׳ אִישׁ	ᶻde⁹semine eius⁹vir ooooo	
׳יֹשֵׁב ׳עַל ׳ כִּסֵּא ׳דָּוִד ׳וּמֹשֵׁל ׳עוֹד	ᵃqui⁹ſedeat⁹ſuper⁹ſolium		
׳ בִּיהוּדָה:	ᵇdauid: ᶜ& poteſtatem ha beat⁹ᵈvltra⁹in iuda. 23.		
Cap.xxiij	"הוֹי ׳רֹעִים ׳מְאַבְּדִים׳וּמְפַצִּים	U"E⁹pastoribus⁹qui di ſperdūt⁹& dilacerant	
רָעָה אָבַד	אֶת ׳צֹאן ׳מַרְעִיתִי ׳נְאֻם ׳יְהוָה: ׳לָכֵן	ᶠgregē⁹ᵍ paſcue mee⁹ʰ di ⁱcit⁹dominus.ᵏ Ideo oooo	
כֹּה "אָמַר "יְהוָה ׳אֱלֹהֵי ׳ יִשְׂרָאֵל "עַל	ˡhec⁹dicit "dominus⁹de ᵐifrael⁹ᵍ ad oooooooooooo		
רָעִים ׳הָרֹעִים ׳ אֵת ׳ עַמִּי ׳ אַתֶּם	ⁿpastores⁹qui paſcūt⁹ᵒ po populum meum.ᵖ Vos oo		
הֲפִצֹתֶם ׳אֶת ׳צֹאנִי ׳וַתַּדִּחוּם ׳וְלֹא	ᵍdiſperſiſtis⁹gregem meū ʳ& eieciſtis eos⁹& non oo		
פְּקַדְתֶּם ׳אֹתָם ׳הִנְנִי ׳פֹקֵד ׳עֲלֵיכֶם	ˢviſitaſtis⁹eos.ᵗ Ecce ego ᵘviſitabo⁹ᵛ ſuper vos oooo		
אֶת׳רְעַ׳מַעַלְלֵיכֶם ׳׳נְאֻם ׳יְהוָה: ׳וְאָנִי	ʷmaliciam⁹ſtudioꝝ veſtro rū:ˣ ait⁹ domin⁹.ʸ Et ego		
אֲקַבֵּץ ׳ אֶת ׳שְׁאֵרִית ׳ צֹאנִי ׳ מִכֹּל	ᶻcongregabo⁹ᵃ reliquias ᵇgregis mei⁹de omnibus		

Pūtiua.heb.	Tex.heb.biere.xxij.	Trāsla.B.Mic.	Trāsl.Gre.lxx.cūiter·latina.
	"אִישׁ ׳ וְכֹלִיו ׳וְאָרְתּוּ ׳מִבָּחר ׳ אַרְזֵיךְ	"virū⁹& arma eius:ᵗ& ſuc cidet⁹electas⁹cedros tuas:	τ securim eius. τ succidēt electas κὰι τὸν πέλεκυν αὐτοῦ. κὰι ἐκκόψουσιν τὰς ἐκλεκτὰς
יָרֵחַ "וְהַכִּילוּ ׳עַל ׳הָאֵשׁ ׳וְעָבְרוּ ׳נוּרִים ׳רַבִּים	ᵘ& precipitabūt⁹ in⁹ignē: ᵛ& ptranſibūt⁹gētes⁹mul te⁹per⁹ciuitatem⁹hāc: ᵗ& dicet⁹ʷ vnuſquiſq; ooooo ˣproximo ſuo.ʸ Quare⁹ſe cit⁹ domin⁹ſ fic ooooooo ᶻciuitati⁹huc⁹grandi.ᵃ Et reſpondebunt.ᵇEo q oo ᶜdereliquerint⁹ pactum ᵈdomini⁹deiſui: ooooooo ᵉ& adorauerint⁹deos⁹alie nos:ᶠ& ſeruierint eis. ooo ᵍ"Nolite"flere⁹ mortuum ʰneq⁹lugeatis⁹ ſup eū⁹fle tu.ᶦ Plangite eū⁹q egredi tur.ᵏqa⁹ nō⁹ reuertetur⁹ vl tra:ˡ nec videbit⁹ terrā⁹ na tiuitatis ſue.ᵐ qa⁹hec⁹dicit ⁿdñs⁹ad⁹ ſellū⁹ filiū⁹ ioſie ᵒregem⁹iuda ooooooooo ᵖqui regnauit⁹ pro⁹ioſia ᵍpatre ſuo:ʳ qui ooooooo ˢegreſſus eſt⁹de⁹loco⁹iſto. ᵗNon⁹ reuertetur ooooo ᵘhuc⁹amplius:ᵛ ſed⁹ in lo co ad⁹quem⁹ tranſtuli ooo ʷeum⁹ ibi⁹ˣ moriet⁹ur:ʸ & ᶻterram⁹ iſtam ooooooo ᵃnon⁹ videbit⁹ amplius. ᵇVe⁹q edificat⁹ domū ſuā ᶜin iniuſticia:ᵈ & cenacula ſua⁹ nō ᵉiudicio. ᶠAmicū ſuū⁹ opprimet⁹ frustra:ᵍ & mercedem⁹ nō⁹ ʰreddet⁹ ei. ⁱQui dicit:ᵏ edificabo⁹ mi hi⁹ domū⁹ latā⁹ & cenacu la⁹ ſpaciosa:ˡ q⁹ aperit⁹ ſibi ᵐfeneſtras:ⁿ & facit⁹ laqaria ᵒcedrina:ᵖ pingit⁹q⁹ ſinopide.ᵍ Nunquid regnabis ʳquoniam⁹ confers⁹ te⁹ ce dro:ˢ Pater⁹ tuus ooooooo ᵗnunquid non ᵘcomedit ᵛ& bibit ʷ& fecit⁹ˣ iudiciū ʸ& iuſticiā:ᶻ tunc cū⁹ bene erat⁹ei.ᵃ Iudicauit⁹ causa ᵇ pauperis⁹& egeni⁹ in⁹ bonū ſuū.ᶜ Nunqd nō⁹ ideo qa ᵈcognouit⁹ me⁹ dicit⁹ dñs: ᵉTui⁹ vero⁹ oculi ooooooo ᶠ& cor⁹ ad ᵍ auaritiam⁹ & ad ʰ ſanguinem ooooooooo ⁱinnocētem⁹ fundendum ʲ& ad⁹ calumniam⁹ & ad ᵏcurſus⁹ mali⁹ operis.ˡ Pro pterea⁹ hec⁹ dicit⁹ domin⁹ ᵐad⁹ ioachim⁹ filium⁹ ioſie ⁿregem⁹ iuda. ooooooooo ᵒNon⁹ plangent⁹ eum⁹ ve ᵖfrater⁹ & ve⁹ ſoror: ooooo ᵍnon⁹ cōcrepabunt⁹ ei ʳve ˢdomine⁹ & ve⁹ inclyte. oo ᵗSepultura⁹ aſini⁹ ſepelie tur:ᵘ putrefactus⁹ & proie ctus⁹ extra⁹ portas⁹ hieru ſalem.ᵛ Aſcende ooooooo ʷlibanum⁹ & clama:ˣ & in baſan⁹ da ʸvocē tuam: ᶻ& clama⁹ ad tranſeūtes: ᵃqua⁹ cōtriti ſunt⁹ omnes	τ securim eius. τ succidēt electas κὰι τὸν πέλεκυν αὐτοῦ. κὰι ἐκκόψουσιν τὰς ἐκλεκτὰς cedros tuas τ iniicīt in ignē: τ ptranſibūt gētes multe per ciuitatem hāc: τ dicēt vnuſquiſq; proximo ſuo. Quare ſecit dominus ſic ciuitati huic grandi? Et reſpondebunt. Eo q dereliquerint pactum domini dei ſui: & adorauerint deos alienos & ſeruierint eis. Nolite flere mortuum neq; lugeatis ſup eū fletu. Plangite eū q egreditur. qa nō reuertetur & videbit terrā natiuitatis ſue. qa hec dicit dñs ad ſellū filiū ioſie regem iuda qui regnauit pro ioſia patre ſuo: qui egreſſus eſt de loco iſto. nō reuertetur huc amplius: ſed in loco ad quem tranſtuli eum ibi morietur: & terram iſtam non videbit amplius. Ve q edificat domū ſuā in iniuſticia & cenacula ſua nō in iudicio. Amicū ſuū opprimet frustra & mercedem nō reddet ei. Qui dicit: edificabo mihi domū latā & cenacula ſpaciosa: q aperit ſibi feneſtras & facit laqaria cedrina pingitq; ſinopide. Nunquid regnabis quoniam confers te ce dro Pater tuus nunquid non comedit & bibit & fecit iudiciū & iuſticiā: tunc cū bene erat ei. Iudicauit causa pauperis & egeni in bonū ſuū. Nunqd nō ideo qa cognouit me dicit dñs? Tui vero oculi & cor ad auaritiam & ad ſanguinem innocētem fundendum & ad calumniam & ad curſus mali operis. Propterea hec dicit domin ad ioachim filium ioſie regem iuda. Non plangent eum ve frater & ve ſoror: non cōcrepabunt ei ve domine & ve inclyte. Sepultura aſini ſepelietur: putrefactus & proiectus extra portas hieruſalem. Aſcende & clama: & in baſan da vocē tuā & clama nano τὴν, βασαν δὸς τὴν φωνήν σου καὶ βόησον εἰς τὸ πέραν more: qa cōtriti ſunt oēs τῆς θαλάσσης, ὅτι συνετρίβησαν πάντες

Trāsla.gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.B.Mic.	Tex.heb.biere.xxiij.	Pūtiua.heb.
amatores tui loquuti ſūt ad te in ruina	"amatores tui.ᶠLocut⁹ sū ᶠad te'in abundantia tua:		
οἱ ἐρασταί σου ἐλάλησαν πρὸς σὲ ἐν τῇ πλανᾶσθαί σε	"dixiſti⁹ non⁹ audiā. ᵖ Hec		
tua: τ dixiſti: nō audiā. hec via tua ab ado	est⁹ via tua ooooooooooo		
σου, καὶ εἶπας, οὐκ ἀκούσομαι. αὕτη ἡ ὁδός σου ἐκ νεό	ᶠab adolescētia tua: ᵍquia		
lescētia tua. nō audiuiſti voce⁹ mea. oēs	ʰnon⁹audiſti⁹voce⁹mea.		
πάντες σου. οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς μου. πάντας τοὺς	'Oes⁹⁹pastores tuos⁹pa		
pastores tuos paſcet ventus: τ amatores tui in cap	ſcet⁹ventus:ᵖ &amatores		
ποιμένας σου ποιμανεῖ ἄνεμος. καὶ οἱ ἐρασταί σου ἐν αἰχ	tui⁹in captiuitatē⁹ibunt.		
tiuitate egredient. qz tūc cōfunderis τ ihonora	ᵐEt⁹tunc⁹confunderis⁹&		
μαλωσία ἐξελεύσονται. ὅτι τότε αἰσχυνθήσῃ καὶ ἀτιμω	erubeſces⁹ab oi⁹ malicia		
beris ab oibus amātib⁹ te: q hitas in	tua⁹q̄ ſedes⁹in libano⁹&		
θήσῃ ἐκεῖ πάντων τῶν φιλούντων σε, κατοικοῦσα ἐν τῷ	nidificas⁹in cedris. ᶜ Quō		
libano nidificās in cedris. igemiſces cū	ᶜcōgemuiſti⁹cū veniſſent		
λιβάνῳ ἐννοσσεύουσα ἐν ταῖς κέδροις · κατασεικεῖς ἐν	ᵇtibi⁹dolores⁹q̄ſi⁹dolores		
venerint tibi dolores. ꝺolores q̄ſi parturientis.ᵐ Vnde ego ὡς τῇ ἐλθεῖν σοι ὀδῖνας, ὡδῖνας ὡς τικτούσης. διὰ ἐγὼ λέ	ᶠparturientis.ᵐ Vnde⁹ego		
cit dñs. ſi eriſs fuerit techonias filius ioachim	ᵈdicit⁹dñs⁹qa⁹ſi⁹fuerit⁹ie		
γει κύριος · ἐὰν ᾖ ὑπόσυρος ὑπὸ δεξιᾷ ἰεχονίας υἱὸς ἰωακεὶμ	ᶠchonias⁹filius⁹ioachim		
rer iuda ſigillū in manu dex	ᶠregis⁹iuda⁹annulus⁹in		
βασιλεὺς ἰούδα σφράγισμα ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς δε	ᵍmanu⁹dextera mea: ooo		
tera mea. inde euellā te τ tradā te in	ᶠinde⁹euellam eum.ᵇ Et		
ξιᾶς μου · ἐκεῖθεν ἐκσπάσω σε καὶ παραδώσω σε εἰς	dabo te⁹in manum ooooo		
manu⁹ ꝺrentiū aiam tuā quos tu times a	ᵏquerentium⁹animā tuā:		
χειρας ζητούντων τὴν ψυχήν σου ὧν σὺ ἐυλαβῇ ἀπὸ	ᵐ& in manu⁹quorum⁹tu		
facie eoꝝ: τ tu manus nabuchodonoſoz re	ᵖformidas⁹ᵍ facies:ʳ& in		
προσώπου αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας ναβουχοδονοσὸρ βα	manu⁹ nabuchodonoſor		
gis babylonie: τ in man⁹ chaldeoꝝ.	ʳregis⁹babylōis:ˢ& in ma		
σιλέως τῆς βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρας τῶν χαλδαίων.	mu⁹chaldeorū.ˢ Et mittā		
τ ꝑiciam te τ matrē tuā q peperit	ᵗte⁹& matrem tuam⁹que		
καὶ ἀποῤῥίψω σε καὶ τὴν μητέρα σου τὴν τεκοῦσάν	ᵘgenuit⁹te⁹in oooooooooo		
te in terrā ebi nō nat⁹eo ibi. ibi moriemini. in	ᵛterram⁹alienam⁹ʷin qua		
σε εἰς γῆν οὐ οὐκ ἐτέχθης ἐκεῖ · ἐκεῖ ἀποθανεῖσθε. εἰς	ˣnati⁹non⁹eſtis: ooooooo		
aſit terrā quā ſpi deſiderāt aiabus ſuis illic	ʸibiq⁹moriemini.ᶻEt in		
καὶ τὴν γῆν ἣν αὐτοὶ ἐυχονται ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἐκεῖ	ᵃterram oooooooooooo		
nō reuertent. iphoniatus ē techonias ᾱſi vas cuꝝ	ᵇad quam⁹ipſi⁹leuant⁹ani		
ἀνθρωπος, ὅτι οὐ μὴ ἀνέκθῃ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ	mam ſuam ooooooooooo		
vir ſedēs ſup thronū dauid ſperās vltra in	ᶜvt⁹ueruertātur⁹illuc:ᵈnon		
ἀρὴ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δαυὶδ ἄρχων ἔτι ἐν τῷ	ᵉreuertētur.ᵖ Nunqd vas		
iuda.	fictile atq⁹cōtritū⁹vir⁹iſte		
ἰούδα. Ca.23.	ᶠiechonias.ᵏNunquid oo		
	ʰvas⁹ⁱabſq⁹ oi⁹voluptate.		
Ω pastores vlſpergētes τ diſperdē	ᵏQuare⁹ˡabiecti ſunt⁹ipſi		
Ω οἱ ποιμένες οἱ διασκορπίζοντες καὶ ἀπολλύν	ᵐ& ſemen eius⁹& proiecti		
tes oues paſcue mee. ꝑpter hoc hec dicit	ⁿin⁹terram⁹quam ooooo		
τες πρόβατα τῆς τομῆς μου. διὰ τοῦτο τάδε λέγει	ᵒignorauerūt.ᵖ Terra⁹ter		
dñs de⁹ iſrael ad paſtores paſcē	ra⁹terra⁹audi ooooooooo		
κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοὺς ποιμαί	ᵍfermonē⁹domini.ʳ Hec		
tes pplm meū. ecce diſperſiſtis oues	ˢdicit⁹dominus .ᵗ Scribe		
ντας τὸν λαόν μου. ἰδοὺ διεσκορπίσατε τὰ πρόβα	ᵘvirum⁹iſtū⁹ſterilē⁹virū q		
meas τ expulliſtis eas τ nō viſitaſtis e	ˣin diebus ſuis⁹nō⁹proſpe		
Exe. 34.f. τὰ μου καὶ ἐξώσατε αὐτὰ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε αὐ	rabitur.ʸ Nec⁹ enim⁹ erit		
as: ecce ego viſitabo ſup vos ſcim mala ſtu	ᶻde⁹semine eius⁹vir ooooo		
τά, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς κατὰ τὰ πονηρὰ ἐπι	ᵃqui⁹ſedeat⁹ſuper⁹ſolium		
dia vīa. τ ego ſuſcipiā reli	ᵇdauid: ᶜ& poteſtatem ha		
πήδευματα ὑμῶν · καὶ ἐγὼ ἐπισκέψομαι τοὺς καταλοί	beat⁹ᵈvltra⁹in iuda. 23.		
ctos pplī mei ab oi			
πους τοῦ λαοῦ μου ἀπὸ πάσης			

Pūtiua.heb.	Tex.heb.hiere.xxiij.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.
נבא אבל	הַנְּבִאִים הִתְנַבְּאִי אֶתְכֶם לַעֲנַר		prophetas. Eccè ego ci babo eos absintio:
שקר הדוש	וְהִשְׁקֹתִים מֵי רֹאשׁ כִּי מֵאת		& potabo eos felle. A
	נְבִיאֵי יְרוּשָׁלִַם יָצְאָה חֹנְפָה לְכָל		pphetis eni hierusalem egressa est pollutio sup
	הָאָרֶץ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֶל		eam terram. Hec dicit
שמע	תִּשְׁמְעוּ עַל דִּבְרֵי הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים		dñs exercituū. Nolite
הבל חזה	לָכֶם מַהְבִלִים הֵמָּה אֹתָכֶם חִזְּוֹן		audire verba pphetarū
דבר פה	לִבָּם יְדַבְּרוּ לֹא מִפִּי יְהוָה אֹמְרִים		qui prophetant
נאץ שלם	אָמוֹר לְמְנַאֲצֵי דְּבַר יְהוָה שָׁלוֹם		decipiunt vos.
היה	יִהְיֶה לָכֶם וְכָל הֹלֵךְ בִּשְׁרִרוּת		Visionem
בוא רוע	לִבּוֹ אָמְרוּ לֹא תָבוֹא עֲלֵיכֶם רָעָה		cordis sui loquūtur nō
ראה	כִּי מִי עָמַד בְּסוֹד יְהוָה וַיִּרְא		de ore dñi. Dicunt
שמע שמד	וַיִּשְׁמַע אֶת דְּבָרוֹ מִי הִקְשִׁיב דְּבָרִי		qui blasphemāt me:
	וַיִּשְׁמָע הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה חֵמָה		locutus est dñs: pax
חול	וְיָצְאָה וְסַעַר מִתְחוֹלֵל עַל רֹאשׁ		erit vobis: & oībus qui
חול שוב	רְשָׁעִים יָחוֹל לֹא יָשׁוּב אַף יְהוָה		ambulant in prauitate
עשה קום	עַד עֲשׂתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ מְזִמּוֹת לִבּוֹ		cordis sui dixerunt: nō
קצה יום	בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ בִּינָה:		veniet super vos malū.
בין נבא	לֹא שְׁלַחְתִּי אֶת הַנְּבִיאִים וְהֵם		Quis enim affuit in cō
רוץ	רָצוּ לֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְהֵם		silio domini & vidit
	נִבְּאוּ וְאִם עָמְדוּ בְּסוֹדִי וְיַשְׁמִיעוּ		& audiuit sermonē eius?
שוב	דְּבָרַי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		Quis cōsiderauit verbū
רוע עלל	הָרָע וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם: הָאֵלֹהֵי		illus & audiuit? Ecce tur
	מִקָּרֹב אֲנִי נְאֻם יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי		bo dñice indignationis
	מֶרְחָק: אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים		egredietur & tempestas
סתר	וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא		erumpens super caput
ראה	אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא		impiorū veniet. Non
	נְאֻם יְהוָה: שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר		reuertetur furor dñi
	אָמְרוּ הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים בִּשְׁמִי		vsq dum faciat & vsq
נבא	שֶׁקֶר לֵאמֹר חָלַמְתִּי חָלַמְתִּי עַד		dum cōpleat cogitatione
	מָתַי הַיֵּשׁ בְּלֶב הַנְּבִאִים נִבְּאֵי		cordis sui. In nouissi
רמה	הַשֶּׁקֶר וּנְבִיאֵי תַרְמִית לִבָּם:		mis diebus intelligetis cō
שבח	הַחֹשְׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת עַמִּי שְׁמִי		silium eius. Non mitte
ספר	בַּחֲלוֹמֹתָם אֲשֶׁר יְסַפְּרוּ אִישׁ		bam prophetas & ipsi cō
	לְרֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר שָׁכְחוּ אֲבוֹתָם אֶת		currebant: non loque
	שְׁמִי בַּבַּעַל: הַנָּבִיא אֲשֶׁר		bar ad eos: & ipsi cō
	חֲלוֹם יְסַפֵּר חֲלוֹם וַאֲשֶׁר דְּבָרִי		phetabāt. Si stetissent
חלם	נְאֻם יִשְׁמְעוּ נָא אֲשֶׁר דִּבְּרוּ		in cōsilio meo & nota fe
	אִישׁ דְּבָרַי אִתִּי בֶּאֱמֶת מַה לַּתֶּבֶן		cissent verba mea populo
	נְאֻם יְהוָה: הֲלוֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ		meo & auertissent vtiq eos
שוב	נְאֻם יְהוָה וּכְפַטִּישׁ יְפֹצֵץ סָלַע		a via sua mala & cogita
רוע עלל	הָרָע וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיכֶם: לָכֵן		tionib suis pessimis. Pu
	מִקָּרֹב אֲנִי נְאֻם יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי		tas ne de vicino ego
סתר	מֶרְחָק: אִם יִסָּתֵר אִישׁ		fum dicit dñs: & nō de
ראה	וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא		longe? Si occultabi
	אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא		tur vir in absconditis: &
	נְאֻם יְהוָה: שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר		ego non videbo eum
נבא	אָמְרוּ הַנְּבִאִים בִּשְׁמִי		dicit dñs? Nunquid
	שֶׁקֶר לֵאמֹר חָלַמְתִּי חָלַמְתִּי עַד		non celum & terrā ego
	מָתַי הַיֵּשׁ בְּלֶב הַנְּבִאִים נִבְּאֵי		impleo dicit dominus? Audiui
רמה	הַשֶּׁקֶר וּנְבִיאֵי תַרְמִית לִבָּם:		que dixerunt prophete pro
שבח	הַחֹשְׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת עַמִּי שְׁמִי		phetantes in nomine meo
ספר	בַּחֲלוֹמֹתָם אֲשֶׁר יְסַפְּרוּ אִישׁ		mēdaciū atq dicentes.
	לְרֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר שָׁכְחוּ אֲבוֹתָם אֶת		Sōniauī somniauī. Vsq
	שְׁמִי בַּבַּעַל: הַנָּבִיא אֲשֶׁר		quo istud est in corde
	חֲלוֹם יְסַפֵּר חֲלוֹם וַאֲשֶׁר דְּבָרִי		pphetarum vaticinantiū
חלם	נְאֻם יִשְׁמְעוּ נָא אֲשֶׁר דִּבְּרוּ		mendaciū & pphetantiū
	אִישׁ דְּבָרַי אִתִּי בֶּאֱמֶת מַה לַּתֶּבֶן		seductiones cordis sui?
	נְאֻם יְהוָה: הֲלוֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ		Qui volunt facere vt ob
שוב	נְאֻם יְהוָה וּכְפַטִּישׁ יְפֹצֵץ סָלַע		liuiscatur populus meus
רוע עלל	הָרָע וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיכֶם: לָכֵן		mei propter somnia eorū
	כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אַל		que narrāt vnusquisq
שמע	תִּשְׁמְעוּ עַל דִּבְרֵי הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים		ad proximū suum sicut
הבל חזה	לָכֶם מַהְבִלִים הֵמָּה אֹתָכֶם חִזְּוֹן		obliti sunt patres eorū
דבר פה	לִבָּם יְדַבְּרוּ לֹא מִפִּי יְהוָה אֹמְרִים		nois mei propter baal.
נאץ שלם	אָמוֹר לְמְנַאֲצֵי דְּבַר יְהוָה שָׁלוֹם		Propheta qui habet co
היה	יִהְיֶה לָכֶם וְכָל הֹלֵךְ בִּשְׁרִרוּת		somnium narret somnium: & qui
בוא רוע	לִבּוֹ אָמְרוּ לֹא תָבוֹא עֲלֵיכֶם רָעָה		
ראה	כִּי מִי עָמַד בְּסוֹד יְהוָה וַיִּרְא		
שמע שמד	וַיִּשְׁמַע אֶת דְּבָרוֹ מִי הִקְשִׁיב דְּבָרִי		
	וַיִּשְׁמָע הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה חֵמָה		
חול	וְיָצְאָה וְסַעַר מִתְחוֹלֵל עַל רֹאשׁ		
חול שוב	רְשָׁעִים יָחוֹל לֹא יָשׁוּב אַף יְהוָה		
עשה קום	עַד עֲשׂתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ מְזִמּוֹת לִבּוֹ		
קצה יום	בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ בִּינָה:		
בין נבא	לֹא שְׁלַחְתִּי אֶת הַנְּבִיאִים וְהֵם		
רוץ	רָצוּ לֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְהֵם		
	נִבְּאוּ וְאִם עָמְדוּ בְּסוֹדִי וְיַשְׁמִיעוּ		
שוב	דְּבָרַי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		
רוע עלל	הָרָע וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם: הָאֵלֹהֵי		
	מִקָּרֹב אֲנִי נְאֻם יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי		
סתר	מֶרְחָק: אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים		
ראה	וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא		
	אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא		
	נְאֻם יְהוָה: שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר		
נבא	אָמְרוּ הַנְּבִאִים בִּשְׁמִי		
	שֶׁקֶר לֵאמֹר חָלַמְתִּי חָלַמְתִּי עַד		
	מָתַי הַיֵּשׁ בְּלֶב הַנְּבִאִים נִבְּאֵי		
רמה	הַשֶּׁקֶר וּנְבִיאֵי תַרְמִית לִבָּם:		
שבח	הַחֹשְׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת עַמִּי שְׁמִי		
ספר	בַּחֲלוֹמֹתָם אֲשֶׁר יְסַפְּרוּ אִישׁ		
	לְרֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר שָׁכְחוּ אֲבוֹתָם אֶת		
	שְׁמִי בַּבַּעַל: הַנָּבִיא אֲשֶׁר		
	חֲלוֹם יְסַפֵּר חֲלוֹם וַאֲשֶׁר דְּבָרִי		
חלם	נְאֻם יִשְׁמְעוּ נָא אֲשֶׁר דִּבְּרוּ		

Pūtiua.heb.	Tex.heb.hiere.xxiij.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.
	הַנְּבִאִים נִבְּאֵי שֶׁקֶר בִּשְׁמִי לֵאמֹר		pphetas ecce ego cibo eos
	לֹא שָׁלַחְתִּים וְלֹא צִוִּיתִים וְלֹא		absintio: & potabo eos
	דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם חֲזוֹן כָּזָב וְקֶסֶם		felle. A pphetis enī
	וֶאֱלִיל וְתַרְמִית לִבָּם הֵם נִבְּאִים		hierusalem egressa est
	לָכֶם: לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה עַל		pollutio sup eam
	הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים עַל בָּתֵּיכֶם		terram. Hec dicit
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		dñs exercituū. Nolite
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		audire verba pphetarū
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		qui prophetant vobis &
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		decipiunt vos.
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		Visionem cordis sui
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		loquūtur nō de ore
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		dñi. Dicunt
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		blasphemāt me:
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		locutus est dñs: pax
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		erit vobis: & oībus qui
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		ambulant in prauitate
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		cordis sui dixerunt: nō
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		veniet super vos malū.
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		Quis enim affuit in cō
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		silio domini & vidit
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		& audiuit sermonē eius?
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		Quis cōsiderauit verbū
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		illus & audiuit? Ecce tur
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		bo dñice indignationis
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		egredietur & tempestas
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		erumpens super caput
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		impiorū veniet. Non
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		reuertetur furor dñi
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		vsq dum faciat & vsq
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		dum cōpleat cogitatione
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		cordis sui. In nouissi
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		mis diebus intelligetis cō
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		silium eius. Non mitte
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		bam prophetas & ipsi cō
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		currebant: non loque
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		bar ad eos: & ipsi cō
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		pphetabāt. Si stetissent
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		in cōsilio meo & nota fe
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		cissent verba mea populo
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		meo & auertissent vtiq eos
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		a via sua mala & cogita
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		tionib suis pessimis. Pu
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		tas ne de vicino ego
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		fum dicit dñs: & nō de
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		longe? Si occultabi
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		tur vir in absconditis: &
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		ego non videbo eum
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		dicit dñs? Nunquid
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		non celum & terrā ego
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		impleo dicit dominus? Audiui
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		que dixerunt prophete pro
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		phetantes in nomine meo
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		mēdaciū atq dicentes.
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		Sōniauī somniauī. Vsq
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		quo istud est in corde
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		pphetarum vaticinantiū
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		mendaciū & pphetantiū
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		seductiones cordis sui?
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		Qui volunt facere vt ob
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		liuiscatur populus meus
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		mei propter somnia eorū
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		que narrāt vnusquisq
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		ad proximū suum sicut
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		obliti sunt patres eorū
	וְהִשְׁקֵיתִי אֶת עַמִּי וְיָשִׁבוּם מִדַּרְכָּם		nois mei propter baal.
	וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְזָרַעְתֶּם שָׁוְא וְיַיִן		Propheta qui habet co
	מָסֵךְ הוֹבִילוּ הֵם נִבְּאִים לָכֶם:		somnium narret somnium: & qui

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati. Trāsla.B.Vie. Ter.he.biere.xxiiij.Pātiua.heb.

Ca.xxiiij.

רְאֵה יְהוָה הִרְאַנִי וְהִנֵּה שְׁנֵי דוּדָאֵי תְאֵנִים מוּעָדִים לִפְנֵי
יֵעַד פְּנֵה הֵיכַל יְהוָה אַחֲרֵי הִגְלוֹת נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים
שׁוּר מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת שָׂרֵי יְהוּדָה וְאֶת הֶחָרָשׁ וְאֶת הַמַּסְגֵּר מִירוּשָׁלִַם
סוּר וַיְבִיאֵם בָּבֶל׃ הַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים טוֹבוֹת מְאֹד כְּבִכֹּרֹת
בָּכַר תְּאֵנִים וְהַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים רָעוֹת מְאֹד אֲשֶׁר לֹא תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ
רוּעַ כֵּן אָמַר יְהוָה כֵּן אֶתֵּן אֶת צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת שָׂרָיו
שׂוּר וְאֶת שְׁאֵרִית יְרוּשָׁלַ ם הַנִּשְׁאָרִים בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְהַיֹּשְׁבִים
שׁוב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה לְרָעָה לְכָל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ לְחֶרְפָּה וְלִמְשָׁל
שָׁנַן קוֹם לְשִׁנִינָה וְלִקְלָלָה בְּכָל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם׃ וְשִׁלַּחְתִּי בָם
חָתַת אֶת הַחֶרֶב וְאֶת הָרָעָב וְאֶת הַדָּבֶר

A Ostendit mihi dñs duos calathos ficuū po-
Εδειξέν μοι κύριος δύο καλάθους σύκων κει-
sitos ante factem tēpli dñi: postq̄ trāstu-
μένους κατὰ πρόσωπον ναοῦ κυρίου, μετὰ τὸ ἀπῳ-
lit nabuchodonosor rex babylonis ie-
κίσαι ναβουχοδονόσορ βασιλέα βαβυλῶνος τὸν ie-
choniā filiū ioachi regem iuda: t pn̄-
χονίαν υἱὸν ἰωακὶμ βασιλέα ἰούδα, καὶ τοὺς ἄρ-
cipes t artifices t vinctos
χοντας καὶ τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς δεσμώτας
de hierusalem. t adduxit eos in babyloneꝫ:
ἐξ ἰερουσαλὴμ· καὶ ἤγαγον αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα,
calathus vnus ficuū bonaꝝ valde: sicut fi-
ὁ καλαθος ὁ εἷς σύκων χρηῶν σφόδρα, ὡς τὰ σῦ-
cus tpanec: t calathus alter ficuum
κα τὰ πρῶϊμα, καὶ ὁ καλαθος ὁ ἕτερος σύκων
malaꝝ valde: q̄ non comedēdi pre malitia
πονηρῶν σφόδρα, ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πο-
B.l.a. eorū. t dixit dñs ad me: qd tu vides hiere
νηρίας. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, τί σὺ ὁρᾷς ἱερε-
mia? t dixi: ficus: ficus bonas bonas
μία; καὶ εἶπα, σῦκα, τὰ σῦκα τὰ χρηστὰ χρηστὰ
valde. t malas: malas valde: q̄ nō comedē-
λίαν. καὶ τὰ πονηρά, πονηρὰ λίαν, ἃ οὐ βρωθήσε-
tur pre malitia eor. t factū ē verbū dñi
ται πρὸ πολλῆς κακίας. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicens: hec dicit dñs deꝰ israel:
πρός με λέγων, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
sicut ficus bone iste: sic cognoscam
ὡς τὰ σῦκα τὰ χρηστὰ ταῦτα, οὕτως ἐπιγνώσομαι
trāsmigratos iudeos: qs emisi de
τοὺς ἀποικισθέντας ἰουδαίους, οὓς ἐξαπέστειλα ἐκ
loco isto in trā chaldeoꝝ in bona.
τοῦ τόπου τούτου εἰς γῆν χαλδαίων εἰς ἀγαθά.
t firmabo oculos meos sup eos in bo-
καὶ στηριῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς ἀγα-
na: t reducam eos in trā hanc.
θά, καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην.
t reedificabo eos t non destruā t planta-
καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ καθελῶ καὶ καταφυ-
bo eos t nō euellaꝫ. t dabo eis cor
τεύσω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω. καὶ δώσω αὐτοῖς καρδί-
C
vt sciant tpi me: qz ego sum dñs. t e-
αν τοῦ εἰδέναι αὐτοὺς ἐμέ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ ἔσον-
Infra. tūt mihi in pplm: t ego ero illis in deꝰ. qz
31.b. ται μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν· ὅτι
cōuertentur ad me ex toto corde suo. t
ἐπιστραφήσονται πρός με ἐξ ὅλης καρδίας αὐτῶν. καὶ
sicut ficus male q̄ nō comedent p̄ ma
ὡς τὰ σῦκα τὰ πονηρὰ ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πο-
litia eaꝝ: hec dicit dñs: sic tradam
νηρίας αὐτῶν, τάδε λέγει κύριος, οὕτω παραδώ-
sedechiā regē iuda t pncī-
σω τὸν σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ τοὺς μεγι-
pes eius t reliquū hierusalem
στᾶνας αὐτοῦ καὶ τὸ κατάλοιπον ἱερουσαλὴμ τοὺς
q derelicti sunt in trā ista t habita-
ὑπολελειμμένους ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τοὺς κατοι-
tes in egypto: t dabo eos in dispersio-
κοῦντας ἐν αἰγύπτῳ, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διασκορπι-
nem oibus regnis trē. t erunt
σμὸν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς. καὶ ἔσον-
in opprobriū t in parabolam t in odiuꝫ
D ται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς παραβολὴν καὶ εἰς μῖσος
t in maledictione i omni loco q̄ expellā eos
καὶ εἰς κατάραν ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐξώσω αὐτοὺς
Infra. illuc. t mittam in eos famē t
19.d. ἐκεῖ. καὶ ἀποστελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὸν λιμὸν καὶ τὸν
mortē t gladium
θάνατον καὶ τὴν μάχαιραν

Ostendit mihi dñs mus: & ecce duo calathi plēi ficis posi-
ti ante templū dñi: postq̄ trāstulit nabuchodonosor rex babylonis iechoniā filium ioachim regem iuda & principes eius & fabrum & inclusoꝝ de hierusalem: & adduxit eos in babylonē. Calathus vn⁹ ficus bonas habebat nimis: vt solēt ficus esse primi tēporis. Et calathus vn⁹ ficus hēbat malas nimis que comedi nō poterāt eo q̄ essent male. Et dixit dñs ad me. Quid tu vides hieremia? Et dixi. Ficus: ficus bonas: bonas valde: & malas: malas valde: q̄ nō comedēdi pre malitia. Et factū est verbū dñi ad me dicens: Hec dicit dñs deus israel. Sicut ficus hec cognoscam bone: sic cognoscam transfigratiōnem iuda quē emisi de loco isto in terram chaldeoꝝ in bonū: & ponam oculos meos super eos ad placandū. Et reducam eos in terrā hanc: & edificabo eos & nō destruā: & plātabo eos & nō euellam: & dabo eis cor vt sciant me: quia ego sum dñs. Et erunt mihi in pplm: & ego ero eis in deum: quia reuertētur ad me in toto corde suo. Et sicut ficus pessime que comedi nō possunt eo q̄ sint male: hec dicit dominus: sic dabo sedechiā regē iuda & principes eius & reliquos de hierusalē qui remāserunt in vrbe hac: & qui habitant in terra egypti. Et dabo eos in vexationē afflictionēq̄ oībus regnis terre: in opprobriū: & in parabolā: & in prouerbiū & in maledictionē in vniuersis locis ad que eieci eos: & mittam in eis gladium & famem & pestem:

habet sermonē meū: loq̄tur sermonē meū vere. Quid paleis ad triticū dicit dñs? Nūqd nō verba mea sunt q̄si ignis dicit dñs: et q̄si malleus cōterens petrā? Propterea ecce ego ad prophetas dicit dñs: qui furantur verba mea vnusquisq̄ a proximo suo. Ecce ego ad prophetas ait dñs q̄ assumunt linguas suas & aiunt dicit dñs. Ecce ego ad prophetas somniātes mēdacia dicit dñs: qui narrauerunt ea & seduxerūt pplm meū in mēdacio suo & in mi raculis suis: cū ego non misissem eos: nec mandassem eis qui nihil oīno profuerunt populo dicit dominus. Si igitur interrogauerit te pplus iste: vel propheta aut sacerdos dicens: quod est onus domini? dices ad eos. Vos estis onus. Proiiciam quippe vos dicit dominus. Et propheta & sacerdos & populus qui dicit onus domini visitabo super virum & super domum eius. Hec dicetis vnusquisq̄ ad proximū & ad fratrem suum. Quid respondit dominus: & quid locutus est dñs? Et onus non memorabitur: quia onus erit vnicuiq̄ fermo suus. Et peruertistis verba dei viuentis domini exercituum dei nostri. Hec dices ad prophetam. Quid respodit tibi dñs: & quid locutus est dñs? Si autem onus dñi dixeritis: propter hoc hec dicit dominus. Quia dixistis sermonem istum onus dñi: & misi ad vos dicens: nolite dicere onus domini: propterea ecce ego tollam vos portans: & derelinquam vos & ciuitatem quam dedi vobis & patribus vestris a facie mea: & dabo vos in opprobriū sempiternū & in ignominiā eternā que nunq̄ obliuione delebitur. 24.

ὁ λόγος μου πρὸς αὐτόν, διηγησάσθω ὁ λόγος μου
in veritate. qd palea ad triticū: sic
ἐπ' ἀληθείας. τί ὁ ἄχυρον πρὸς τὸν σῖτον; οὕτως ὁ
verba mea nōne verba mea sicut ignis cōburēs dicit
λόγος μου· οὐχ οἱ λόγοι μου ὡσεὶ πῦρ φλέγον λέγει
dñs: t sicut securis icidēs petram: ppterea ecce
κύριος, καὶ ὡς πέλεκυς κόπτων πέτραν; διὰ τοῦτο ἰδοὺ
ego ad pphetas dicit dñs de qꝰ fu
ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος ὁ θεὸς τοὺς κλέ
rātur verba mea vnusq̄sq̄ a proximo
πτοντας τοὺς λόγους μου ἕκαστος παρὰ τοῦ πλησίον
suo. ecce ego ad pphetas dicit dñs:
αὐτοῦ· ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος,
emittentes pphetias lingue: t dormitā
τοὺς ἐκβάλλοντας προφητείας γλώσης, καὶ ὑψοῦν
tes dormitationē suā. ecce ego ad pphetas
τας ὑψαγμὸν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας
pphetantes somnia mēdacia: t enarrabāt ea:
τοὺς προφητεύοντας ἐνύπνια ψευδῆ, καὶ διηγοῦντο αὐτά,
t seduxerunt pplm meū in mēdaciis suis:
καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν,
t in errorib suis: t ego nō misi eos
καὶ ἐν τοῖς πλάνοις αὐτῶν, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐ-
neq̄ mandaui eis: t vtilitate nō
τοὺς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς, καὶ ὠφέλειαν οὐκ
dederunt pplo huic dicit dñs: t si
ὠφελήσουσιν τὸν λαὸν τοῦτον λέγει κύριος, καὶ ἐὰν
ifrogauerit te pplus iste: vel sacerdos aut pphetes di-
ἐρωτήσῃ σε ὁ λαὸς οὗτος, ἢ ἱερεὺς ἢ προφήτης λέ-
cens: q̄ assumptio dñi? t dices eis: vos
γων, τί τὸ λῆμμα κυρίου; καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ὑμεῖς
estis assumptio: t alligā vos dicit dñs: t
ἐστὲ τὸ λῆμμα, καὶ ῥάξω ὑμᾶς λέγει κύριος, καὶ ὁ
pphetā t sacerdos t pplo q̄ dixerit assump
προφήτης καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ λαὸς οἳ ἂν εἴπωσιν λῆμ-
tio dñi: t visitabo sup virum illum t
μα κυρίου, καὶ ἐκδικήσω τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ
domū eius. qz sic dicetis vnusq̄sq̄ ad
τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὅτι οὕτως ἐρεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν
proximū suū: t vnusq̄sq̄ ad fratrē suū. qd ḡre-
πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· τί ἀπε-
cit dñs: t qd locut⁹ est dñs: t onus non
κρίθη κύριος, καὶ τί ἐλάλησεν κύριος, καὶ λῆμμα κυρίου
nominabit vltra: qz assūptio dñi erit
οὐ μὴ ὀνομάσητε ἔτι, ὅτι τὸ λῆμμα κυρίου ἔσται τῷ
vltra: t peruertistis verba dei
ἀνθρώπῳ ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ ἐξεστρέψατε τοὺς λόγους θεοῦ
viuentis. sic dicetis ad pphetam: qd locutus
ζῶντος. οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν προφήτην, τί ἐλάλη-
est dñs deus tuus: pterea hec dicit dñs:
σεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος,
eo q̄ dixistis sermonē istum assumptio dñi: t
ἀνθ' ὧν εἴπατε τὸν λόγον τοῦτον λῆμμα κυρίου, καὶ ἀ-
misi ad vos dicēs: nō dicetis assūptio do-
πέστειλα πρὸς ὑμᾶς λέγων, οὐκ ἐρεῖτε λῆμμα κυ-
mini. ppterea ecce ego assumo t allido
ρίου. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω καὶ ῥάσω
vos: t ciuitatē quā dedi vobis t pa-
ὑμᾶς, καὶ τὴν πόλιν ἣν δέδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πα
tribus vris t dabo sup vos opprobriū sempitū:
τράσιν ὑμῶν καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς ὀνειδισμὸν αἰώνιον,
t ignominiā eternā: q̄ non obliuioni tradet.
καὶ ἀτιμίαν αἰώνιον, ἥτις οὐκ ἐπιλησθήσεται. Ca.24.

עַד תֹּמֶם מַעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃

Cap.xxv. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה עַל יִרְמְיָהוּ עַל כָּל עַם יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לִיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הִיא הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנִית לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃ אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל כָּל עַם יְהוּדָה וְאֶל כָּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר׃ מִן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיֹאשִׁיָּהוּ בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה זֶה שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הָיָה דְּבַר יְהוָה אֵלָי וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם שַׁכֵּם וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם׃ וְלֹא שָׁלַח יְהוָה אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים הַשְׁכֵּם וְשֹׁלֵחַ וְלֹא הִטִּיתֶם אֶת אָזְנְכֶם לִשְׁמֹעַ׃ לֵאמֹר שֻׁבוּ נָא אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיכֶם וְשִׁבוּ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם וְלַאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם׃ וְאַל תֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לָהֶם וְלֹא תַכְעִיסוּנִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם וְלֹא אָרַע לָכֶם׃ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם אֵלַי נְאֻם יְהוָה לְמַעַן הַכְעִסוֹנִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם לְרַע לָכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת יַעַן אֲשֶׁר לֹא שְׁמַעְתֶּם אֶת דְּבָרָי הִנְנִי שֹׁלֵחַ וְלָקַחְתִּי אֶת כָּל מִשְׁפְּחוֹת צָפוֹן נְאֻם יְהוָה וְאֶל נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי וְהֵבֵאתִים עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְעַל יֹשְׁבֶיהָ וְעַל כָּל הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה סָבִיב וְהַחֲרַמְתִּים וְשַׂמְתִּים לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה וְלִחְרְבוֹת עוֹלָם׃ וְהַאֲבַדְתִּי מֵהֶם קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל

'donec consumantur de terra quam dedi eis & patribus eorum.

25. Verbum quod factum est ad hieremiam de omni populo iude in anno quarto ooooooooo ioachim filij iosie regis iuda: ooooooooooooo ipse est annus primus nabuchodonosor ooooo regis babylonis. Et locutus est hieremias ooooo propheta ad omnem populum iuda & ad vniuersos habitatores hierusalem: dicens. A tertio ooo decimo anno iosie filii ammon ooooooooooo regis iuda vsq; ad diem hanc: ipse est tertius ooo & vicesimus annus: factum est verbum dñi ad me & locutus sum ad vos de nocte consurgens & loquens: & nõ audistis. Et misit dñs ad vos oooo seruos suos prophetas consurgens diluculo mittẽs q; & nõ audistis neq; inclinastis ooooooo aures vras: vt audiretis: cum diceret. Reuertimini vnusquisq; a via sua mala: & a pessimis ooo cogitationibus vestris: & habitabitis in terra oooo quam dedit dominus vobis & patribus vestris oo ab seculo & vsq; in seculum. Et nolite ire ooo post deos alienos vt seruiatis eis: ooooooooooo adoretisq; eos: & nõ irritabitis me ad opera manuũ vestrarũ & non affligam vos. Et nõ audistis me dicit dominus: ooooooo vt me ad iracundiã prouocetis in operibus manuum vestrarũ in malũ vestrũ. Propterea hec dicit dñs exercituum. Pro eo q non audistis oooooooo verba mea ecce ego mittam & assumam ooooooo vniuersas cognationes aquilonis: ait domin? & nabuchodonosor rege babylonis seruũ meũ: et adducam eos super terram istam oooooooo & super habitatores eius: & super oes nationes q̃ in circuitu illius sunt: & interficiã eos: & ponã eos in stuporẽ & in sibilũ & in solitudines sempiternas. Perdaq; ex eis vocem gaudij & vocem

leticie: vocẽ sponsi & vocem sponse odore ẽuφροσύνης, φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης ὀσμὴν vnguẽti & lumẽ lucerne. & erit vniuersa era in deso μούου καὶ φῶς λύχνου. καὶ ἔσαι πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀφα lationẽ & seruient gẽtes iste regi nισμὸν καὶ δουλεύσουσιν τὰ ἔθνη ταῦτα τῷ Βασιλεῖ babylonis septuaginta ãnis. & cũ cõple τῆς Βαβυλῶνος ἑβδομήκοντα ἔτη. καὶ ἐν τῷ συμ ti fuerit septuaginta ãni: vindicabo sup πληρωθῆναι τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐκδικήσω ἐπὶ τὸν regem babylonis & sup gentẽ illam inig Βασιλέα Βαβυλῶνος καὶ ἐπὶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο τὴν ἀδι Jhñi. 39.c. κίαν αὐτῶν φησὶν ὁ κύριος, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν Χαλδαίων 1.Esdr. & ponam eos in desolationẽ sempiternã. & adducã 1.8. καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν αἰώνιον. καὶ ἐπάξω sup trã illam oia verba mea q̃ locu ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην πάντας τοὺς λόγους μου οὓς ἐλά lus sum ipi cam omnia q̃ scripta sunt in libro λησα κατ' αὐτῆς πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ isto. & quẽ pphetauit hieremias ipi oẽs gen τούτῳ. ὅσα προεφήτευσεν Ἱερεμίας ἐπὶ πάντα τὰ ἔθ tes: qui seruerunt eis cũ essent gẽtes multe & νη, ὅτι ἐδούλευσαν αὐτοῖς ὅτε ἦσαν ἔθνη πολλὰ καὶ reges magni. & reddam eis secũdm ope D βασιλῶς μεγάλοι. καὶ ἀποδώσω αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔρ ra sua & secũdm facta manuũ suarum. γα αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ ποιήματα τῶν χειρῶν αὐτῶν. sic dixit dñs deꝰ israel: sume calicem ἕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ισραήλ, λάβε τὸ ποτήριον vini meri huius de manu mea: & po τοῦ οἴνου τοῦ ἀκράτου τούτου ἐκ χειρός μου, καὶ πο tabis oẽs gẽtes ad q̃s ego mitto te ad eos: τιεῖς πάντα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἐξαποστελῶ σε ἐπ' αὐτούς, & bibent & vomẽt & infanient a fa- καὶ πίονται καὶ ἐξεμοῦνται καὶ ἐκμανήσονται ἀπὸ πρ de gladij quẽ ego mitto inter eos. σώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ ἀποστέλλω ἀναμέσον αὐ τῶν. & accepi calicem de manu dñi & potaui om καὶ ἔλαβον τὸ ποτήριον ἐκ χειρὸς κυρίου καὶ ἐπότισα πάν nes gẽtes ad q̃s misit me dñs ad eas: hiern τα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἀπέστειλέν με ὁ κύριος πρὸς αὐτά, τὴν Ἱερου salem & ciuitates iuda & reges iuda σαλήμ, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα καὶ βασιλεῖς Ἰούδα & principes eius: vt ponerẽ eas in solitudinẽ καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ, τοῦ θεῖναι αὐτὰς εἰς ἐρήμωσιν & in desolationẽ & in sibilum & in maledictionẽ καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς συριγμὸν καὶ εἰς κατάραν sicut dies ista: & pharaonẽ regẽ egypti ὡς ἡμέρα αὕτη, καὶ τὸν φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου & seruos eius: & principes eius καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ & oẽs pplm eius: & omnes mixti καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς συμ cios eius: & omnes reges terre μίκτους αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς hus: & omnes reges philistinoꝝ ascalo ὑμῦ: & πάντας τοὺς βασιλεῖς ἀλλοφύλων τὴν Ἀσκα nẽ & gazam: & accarõem & reliquã lῶνα καὶ τὴν γάζαν, καὶ τὴν Ἀκκαρῶνα καὶ τὸ ἐπίλοι quã azoti & idumeam & moabitem & ποι Ἀζώτου καὶ τὴν Ἰδουμαίαν καὶ τὴν Μωαβίτην καὶ filios ammon: & oẽs reges tyri: & τοὺς υἱοὺς Ἀμμῶν, καὶ πάντας βασιλεῖς Τύρου, καὶ reges sidonis & reges q̃ in βασιλεῖς Σιδῶνος καὶ βασιλεῖς τοὺς ἐν τῷ

לְבָבָל נְדֹל וְעֹשֶׂה יְדֵיהֶם וּמְלָכִים רַבִּים וּגְדוֹלִים וְשִׁלַּמְתִּי לָהֶם כְּפָעֳלָם וּכְמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵלַי קַח אֶת כּוֹס חֲמַת הַיַּיִן הַזֶּה וְהִשְׁקִיתָה אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁלֵחַ אֹתְךָ אֲלֵיהֶם׃ וְיִשְׁתּוּ וְיָרֹנּוּ וְיִתְנַעֲשׂוּ מִפְּנֵי הַחֶרֶב אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁלֵחַ בֵּינוֹתָם׃ וָאֶקַּח אֶת הַכּוֹס מִיַּד יְהוָה וָאַשְׁקֶה אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי יְהוָה אֲלֵיהֶם׃ אֶת יְרוּשָׁלַם וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה וְאֶת מַלְכֶיהָ אֶת שָׂרֶיהָ לָתֵת אֹתָם לְחָרְבָּה לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה וְלִקְלָלָה כַּיּוֹם הַזֶּה׃ אֶת פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאֶת עֲבָדָיו וְאֶת שָׂרָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ׃ וְאֶת כָּל הָעֲרֶב וְאֶת כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ הָעוּץ וְאֶת כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְאֶת אַשְׁקְלוֹן וְאֶת עַזָּה וְאֶת עֶקְרוֹן וְאֶת שְׁאֵרִית אַשְׁדּוֹד׃ אֶת אֱדוֹם וְאֶת מוֹאָב וְאֶת בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְאֶת כָּל מַלְכֵי צוֹר וְאֶת כָּל מַלְכֵי צִידוֹן וְאֶת מַלְאֲכֵי הָאִי אֲשֶׁר

בְּעֵבֶר הַיָּם אֶת דְּדָן וְאֶת תֵּימָא וְאֶת
בּוּז וְאֵת כָּל קְצוּצֵי פֵאָה: וְאֵת
כָּל מַלְכֵי עֶרֶב וְאֵת כָּל מַלְכֵי הָעֵרֶב
הַשֹּׁכְנִים בַּמִּדְבָּר: וְאֵת כָּל מַלְכֵי
זִמְרִי וְאֵת כָּל מַלְכֵי עֵילָם וְאֵת כָּל
מַלְכֵי מָדָי: וְאֵת כָּל מַלְכֵי הַצָּפוֹן
הַקְּרֹבִים וְהָרְחֹקִים אִישׁ אֶל אָחִיו
וְאֵת כָּל הַמַּמְלָכוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמֶלֶךְ שֵׁשַׁךְ יִשְׁתֶּה
אַחֲרֵיהֶם: וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתוּ
וְשַׁכְרוּ וְקִיאוּ וְנִפְלוּ וְלֹא תָקוּמוּ מִפְּנֵי
הַחֶרֶב אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁלֵחַ בֵּינֵיכֶם:
וְהָיָה כִּי יְמָאֲנוּ לַקַּחַת הַכּוֹס מִיָּדֶךָ
לִשְׁתּוֹת וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שָׁתוֹ תִשְׁתּוּ: כִּי
הִנֵּה בָּעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלֶיהָ
אָנֹכִי מָחֵל לְהָרֵעַ וְאַתֶּם הִנָּקֹה
תִּנָּקוּ לֹא תִנָּקוּ כִּי חֶרֶב אֲנִי קֹרֵא
עַל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת: וְאַתָּה תִּנָּבֵא אֲלֵיהֶם אֵת
כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
יְהוָה מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ
יִתֵּן קוֹלוֹ שָׁאֹג יִשְׁאַג עַל נָוֵהוּ
הֵידַד כְּדֹרְכִים עָנָה אֶל כָּל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ: בָּא שָׁאוֹן עַד קְצֵה הָאָרֶץ
כִּי רִיב לַיהוָה בַּגּוֹיִם נִשְׁפֹּט
הוּא לְכָל בָּשָׂר הָרְשָׁעִים נָתַנָּם
לְחֶרֶב נְאֻם יְהוָה: כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת הִנֵּה רָעָה יֹצֵאת מִגּוֹי
אֶל גּוֹי וְסַעַר גָּדוֹל יֵעוֹר מִיַּרְכְּתֵי
אָרֶץ: וְהָיוּ חַלְלֵי יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ
לֹא יִסָּפְדוּ וְלֹא יֵאָסְפוּ וְלֹא יִקָּבֵרוּ
לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה יִהְיוּ: הֵילִילוּ
רֹעִים וְזַעֲקוּ וְהִתְפַּלָּשׁוּ אַדִּירֵי
הַצֹּאן כִּי מָלְאוּ יְמֵיכֶם לְטִבְחָה
וְאֶבֶד מָנוֹס מִן רֹעִים וּפְלֵיטָה
מֵאַדִּירֵי הַצֹּאן: קוֹל צַעֲקַת רֹעִים
וִילֶלֶת אַדִּירֵי הַצֹּאן כִּי שׁוֹדֵד
יְהוָה אֶת מִרְעֵיתָם: וְנִדְמוּ נְאוֹת
הַשָּׁלוֹם מִפְּנֵי חֲרוֹן אַף יְהוָה:
עָזַב כַּכְּפִיר סֻכּוֹ כִּי הָיְתָה אַרְצָם
לְשַׁמָּה מִפְּנֵי חֲרוֹן הַיּוֹנָה וּמִפְּנֵי
חֲרוֹן אַפּוֹ:

transmare: & dedan & themany & buz & vniuersis qui attonsi sunt in comam & cunctis regibus arabie: & cunctis regib occidentis qui habitant in deserto: & cunctis regibus zambri: & cunctis regibus elam: & cunctis regibus medoꝝ: & cunctis quoꝝ regibus aquilonis de prope & de longe: vnicuiqꝫ cōtra fratrē suū & omnibus regnis terre que super faciem eius sunt. Et rex sefach bibet post eos. Et dices ad eos hec dicit dominus exercituū de israel. Bibite & inebriamini & vomite & cadite: neqꝫ surgatis a facie gladii quem ego mittam inter vos. Cumqꝫ noluerint accipere calicem de manu tua vt bibant: dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū. Bibentes bibetis. Quia ecce in ciuitate inqua inuocatū est nomē meum ego incipio affligere: & vos quasi innocentes & imunes eritis! Non eritis imunes. Gladiū enim ego voco sup oēs habitatores terre dicit dñs exercituum. Et tu pphetabis ad eos omnia verba hec: & dices ad illos. ecce in excelso rugiet & de habitaculo sancto suo dabit vocē suā. Rugiens rugiet sup decorē suū. Celeuma qsi calcantiū concinetur aduersus oēs habitatores terre. Peruenit fonitus vsqꝫ ad extrema terre: quia iudicium dño cū gentibus. Iudicatur ipse cū omni carne. Impios tradidit gladio dicit dñs. Hec dicit dominus exercituū. Ecce afflictio egredietur de gente in gentem & turbo magnus egredietur a fīmitatibus terre: & cruēt in terfectī dñi in die illa a fummo terre vsqꝫ ad fummum eius. Nō plangētur & nō colligentur: neqꝫ sepelientur in sterquilinio sup faciē terre iacebūt. Vlulate pastores & clamate: & aspergite vos cinere optimates

transmare τ didam τ themā τ βύζαν καὶ πάντα περικεκαρμένον κατὰ πρόσωπον buz & omnes circūtonsum in facie suam: τ omnes reges arabie τ αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλέας τῆς ἀραβίας, καὶ πάντας τοὺς συμμίκτους τοὺς καταλύοντας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ζαμρί, καὶ πάντας τὰς βασιλεῖς ἠλάμ, καὶ πάντας βασιλεῖς μήδων τ οēs reges a subsolano eoꝝ q̄ longe τ q̄ ppe vnūquēqꝫ aduersꝰ fratrem suum: τ τὸν ἔγγυς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ πάντα βασιλεῖς ἀπὸ ἀπωλιώτου τοὺς πόρρω, τ q̄ ppe vnūquēqꝫ aduersꝰ fratrem suum: τ τοὺς ἐγγὺς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ omnia regna q̄ sup faciem terre: τ rex sesach bibet post eos: τ dices ad eos hec dicit dñs exercituū. Bibite & inebriamini & vomite & cadite: neqꝫ surgatis a facie gladii quē ego mittam inter vos. Cumqꝫ noluerint accipere poculum de manu tua vt bibant: dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū. Bibentes bibetis. Quia ecce in ciuitate q̄ inuocatū est nomē meum ego incipio affligere: & vos quasi innocentes & imunes eritis! Non eritis imunes. Gladiū ego voco sup oēs habitatores terre dicit dñs exercituum. Et tu pphetabis ad eos omnia verba hec: & dices ad illos. ecce in excelso rugiet & de habitaculo sancto suo dabit vocē suā. Rugiens rugiet sup decorē suū. Celeuma qsi calcantiū concinetur aduersus oēs habitatores terre. Peruenit fonitus vsqꝫ ad extrema terre: quia iudicium dño cū gentibus. Iudicatur ipse cū omni carne. Impios tradidit gladio dicit dñs. Hec dicit dominus exercituū. Ecce afflictio egredietur de gente in gentem & turbo magnus egredietur a fīmitatibus terre. Et cruēt interfecti dñi in die illa a fummo terre vsqꝫ ad fummum eius. Nō plangētur & nō colligentur: neqꝫ sepelientur in sterquilinio sup faciem terre iacebūt. Vlulate pastores & clamate: & aspergite vos cinere optimates

transmare τ didam τ themā τ βύζαν καὶ πάντα περικεκαρμένον κατὰ πρόσωπον buz & omnes circūtonsum in facie suam: τ omnes reges arabie τ αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλέας τῆς ἀραβίας, καὶ πάντας τοὺς συμμίκτους τοὺς καταλύοντας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ζαμρί, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ἠλάμ, καὶ πάντας βασιλεῖς μήδων τ οēs reges a subsolano eoꝝ q̄ longe τ q̄ ppe vnūquēqꝫ aduersꝰ fratrem suum: τ τὸν ἔγγυς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ πάντα βασιλεῖς ἀπὸ ἀπωλιώτου τοὺς πόρρω, τ q̄ ppe vnūquēqꝫ aduersꝰ fratrem suum: τ τοὺς ἐγγὺς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ omnia regna q̄ sup faciem terre: τὰσας τὰς βασιλείας τὰς ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, τ rex sesach bibet post eos: τ dices καὶ βασιλεὺς σησὰχ πίεται μετ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς Cap.s. ets. sic dixit dñs omnipotēs: bibite a. αὐτοῖς οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ, πίετε & inebriamini τ cuomite τ cadetis τ nō καὶ μεθύσθητε καὶ ἐξεμεύσατε καὶ πεσεῖσθε καὶ οὐ fargatis a facie gladij quē ego μὴ ἀναστῆτε ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας ἃς ἐγὼ mitto inter vos: τ erit q̄ nō voluerint accipere poculum de manu tua vt bibant: dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū. Bibentes bibetis. Quia ecce in ciuitate q̄ inuocatū est nomē meum ego incipio affligere: & vos quasi innocentes & imunes eritis! Non eritis imunes. Gladiū ego voco sup oēs habitatores terre dicit dñs exercituum. Et tu pphetabis ad eos omnia verba hec: & dices ad illos. ecce in excelso rugiet & de habitaculo sancto suo dabit vocē suā. Rugiens rugiet sup decorē suū. Celeuma qsi calcantiū concinetur aduersus oēs habitatores terre. Peruenit fonitus vsqꝫ ad extrema terre: quia iudicium dño cū gentibus. Iudicatur ipse cū omni carne. Impios tradidit gladio dicit dñs. Hec dicit dominus exercituū. Ecce afflictio egredietur de gente in gentem & turbo magnus egredietur a fīmitatibus terre. Et cruēt interfecti dñi in die illa a fummo terre vsqꝫ ad fummum eius. Nō plangētur & nō colligentur: neqꝫ sepelientur in sterquilinio sup faciem terre iacebūt. Vlulate pastores & clamate: & aspergite vos cinere optimates

ouium: qz completi sunt dies vestri in τῶν προβάτων, ὅτι ἐπλησθήσαν αἱ ἡμέραι ὑμῶν εἰς occisionē: τ cadetis sicut artetes electi: τ σφαγήν, καὶ πεσεῖσθε ὥσπερ οἱ κριοὶ οἱ ἐκλεκτοί, καὶ fugiet fuga a pastoribus: τ salus ab ἀποδιδράσκει φυγὴ ἀπὸ τῶν ποιμένων, καὶ σωτηρία ἀπὸ arietibꝰ ouium, vox clamoris pastorū τῶν κριῶν τῶν προβάτων· φωνὴ κραυγῆς τῶν ποιμέ- rum τ iubilum arietū: qz deuastauit dñs νων καὶ ἀλαλαγμὸς τῶν κριῶν, ὅτι ἀλόθρευσεν κύριος pascua eoꝝ: τ desicent speciosa τὰ βοσκήματα αὐτῶν, καὶ παύσεται τὰ καλὰ τῆς pascua a facie ire furoris dñi. Et dereli- ἐργῆς ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ κυρίου. ἐγκατέλι- quit q̄si leo cubile suum: qz facta est ter- πεν ὥσπερ λέων κατάλυμα αὐτοῦ, ὅτι ἐφθάρη ἡ γῆ coꝝ in ira furoris dñi. ira a facie gladii αὐτῶν εἰς ἄβατον ἀπὸ προσώπου μαχαίρας τῆς magni. μεγάλης. Ca.26.

IN pncipio regis ioachim filii iosie: facti Ἐν ἀρχῇ Βασιλέως Ἰωακεῖμ υἱοῦ Ἰωσίου, ἐγένε est verbū istud a dño. sic dixit dñs: θη λόγος οὗτος παρὰ κυρίου· οὕτως εἶπεν κύριος, sta in atrio domꝰ dñi τ ruīum dabis of in- στήθι ἐν αὐλῇ οἴκου κυρίου καὶ χρηματιεῖς παντὶ τοῖς da venientibꝰ adorare in domo dñi: vni ἀπὸ τῶν ἐρχομένων προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου, ὅσ uersos sermones q̄s pcepi tibi p ruīo da πάντας τοὺς λόγους οὓς συνέταξα σοι χρηματίσαι cis: ne auferas verbū: forte audient: τ con- αὐτοῖς, μὴ ἀφελῇς ῥῆμα, ἴσως ἀκούσονται, καὶ ἀπο uertentur vnusqsq a via sua ma- στραφήσονται ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς ποιη- la: τ quiescam a malis q̄ ego cogi- τας· καὶ παύσομαι ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ λογίζο tor facere eis pter mala stu- μαι τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς ἕνεκεν τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευ dia coꝝ. τ dices ad eos hec dicit dñs: si nō μάτων αὐτῶν. καὶ ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, ἐὰν μὴ audieritis me vt ambuletis in legi mea q̄ ἀκούσητέ μου τοῦ πορεύεσθαι ἐν τοῖς νομίμοις μου οἷς dedi ante faciem vestram: vt audiatis ● pfmōes ἔδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, ἐισακούειν τῶν λόγων seruoꝝ meoꝝ pphetaꝝ q̄s ego mitto τῶν παίδων μου τῶν προφητῶν οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω ad vos diluculo: τ missi nō audistis πρὸς ὑμᾶς ὀρθρου, καὶ ἀπέστειλα καὶ οὐκ εἰσηκούσα me: dabo domū istam sicut silo: τ τέ μου, δώσω τὸν οἶκον τοῦτον ὥσπερ σιλώ, καὶ τὴν vrbē hanc dabo in maledictionē oib gentib πόλιν ταύτην δώσω εἰς κατάραν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσι terre: τ audierūt sacerdotes τ pseudopphete τῆς γῆς, καὶ ἤκουσαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται τ oīs pplꝰ hieremiā loquentem verba καὶ πᾶς ὁ λαὸς τοῦ ἱερεμίου λαλοῦντος τοὺς λόγους hec in domo dñi. τ factū est hieremia cessan- τούτους ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἐγένετο ἱερεμίου παυσα te loqui omnia q̄scq̄s pcepit ei dñs μένου λαλοῦντος πάντα ὅσα συνέταξεν αὐτῷ κύριος loqui omni pplo: apphendert eū sacer- λαλῆσαι παντὶ τῷ λαῷ, συνέλαβον αὐτὸν οἱ ἱε dotes τ pseudopphete τ oīs pplꝰ dicēs: mor ρεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς λέγων, θα te moriaris: qz pphetasti τατῷ ἀποθάνῃ, ὅτι προεφήτευσας

gregis: quia cōpleti sūt dies vestri vt iterficiamini: & dissipationes vestre: & cadetis quasi vasa preciosa. Et peribit fuga a pastoribus & saluatio ab optimatibus gregis. Vox clamoris pastorū & vlulatus optimatum gregis: quia vastauit dominus pascua eorū: & conticuerunt arua pacis a facie ire furoris domini. Dereliquit quasi leo tabernaculū suum: facta est terra eorum in desolationem: a facie ire columbe: & a facie ire furoris dñi. 26.

IN principio regni ioachim filii iosie regis iuda: factum est verbum istud a domino: dicens. Hec dicit dominus. Sta in atrio domus dñi: & loqueris ad oēs ciuitates iuda: de quib veniunt vt adorent in domo domini omnes sermones q̄s ego mandaui tibi vt loquaris ad eos. Noli pfub trahere verbum: si forte audiant & conuertantur vnusquisq a via sua mala: & peniteat me mali q̄d cogitam facere eis propter mala cia studiorum eorum. Et dices ad eos. Hec dicit dominus. Si non audieritis me vt ambuletis in lege mea quam dedi vobis vt audiatis sermone seruorū meoꝝ pphetarum quos ego mitto ad vos de nocte cō surgens & dirigēs & nō audistis: dabo domum istam sicut silo: & vrbem hanc dabo in maledictionē cunctis gētibus terre. Et audierunt sacerdotes & pphete & omnis populus hieremiam loquentē verba hec in domo dñi. Cumqꝫ cōplesset hieremias loquēs omnia que preceperat ei dominus vt loqueretur ad vniuersum populū apprehēderūt eum sacerdotes & pphete & omnis populus dicens. Morte moriatur. Quare prophetauit

הַצֹּאן כִּי מָלְאוּ יְמֵיכֶם לְטִבְחָה
וְתִפּוּצוֹתֵיכֶם וְנִפַּלְתֶּם כִּכְלִי חֶמְדָּה:
וְאָבַד מָנוֹס מִן רֹעִים וּפְלֵיטָה
מֵאַדִּירֵי הַצֹּאן: קוֹל צַעֲקַת רֹעִים
וִילֶלֶת אַדִּירֵי הַצֹּאן כִּי שׁוֹדֵד
יְהוָה אֶת מִרְעֵיתָם: וְנִדְמוּ נְאוֹת
הַשָּׁלוֹם מִפְּנֵי חֲרוֹן אַף יְהוָה:
עָזַב כַּכְּפִיר סֻכּוֹ כִּי הָיְתָה אַרְצָם
לְשַׁמָּה מִפְּנֵי חֲרוֹן הַיּוֹנָה וּמִפְּנֵי
חֲרוֹן אַפּוֹ:

La. xxvj.

בְּרֵאשִׁית מַמְלְכוּת
יְהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר:
כֹּה אָמַר יְהוָה עֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית
יְהוָה וּדְבַרְתָּ עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה
הַבָּאִים לְהִשְׁתַּחֲוֹת בֵּית יְהוָה אֵת
כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם אַל תִּגְרַע דָּבָר: אוּלַי
יִשְׁמְעוּ וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
וְנִחַמְתִּי אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב
לַעֲשׂוֹת לָהֶם מִפְּנֵי רָעַ מַעַלְלֵיהֶם:
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לָלֶכֶת בְּתוֹרָתִי
אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם: לִשְׁמֹעַ עַל
דִּבְרֵי עֲבָדַי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר אָנֹכִי
שֹׁלֵחַ אֲלֵיכֶם וְהַשְׁכֵּם וְשֹׁלֵחַ וְלֹא
שְׁמַעְתֶּם: וְנָתַתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה
כְּשִׁלֹה וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶתֵּן
לְקִלְלָה לְכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ: וַיִּשְׁמְעוּ
הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל הָעָם אֶת
יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
בְּבֵית יְהוָה: וַיְהִי כְּכָלוֹת יִרְמְיָהוּ
לְדַבֵּר אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
לְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם וַיִּתְפְּשׂוּ אֹתוֹ
הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל הָעָם
לֵאמֹר מוֹת תָּמוּת: מַדּוּעַ נִבֵּאתָ

trans mare τ didam τ themā τ βύζαν καὶ πάντα περικεκαρμένον κατὰ πρόσωπον buz & omnes circūtonsum in facie suam: τ omnes reges arabie τ αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλέας τῆς ἀραβίας, καὶ πάντας τοὺς συμμίκτους τοὺς καταλύοντας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ζαμρί, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ἠλάμ, καὶ πάντας βασιλεῖς μήδων τ οēs reges a subsolano eoꝝ q̄ longe τ q̄ ppe vnūquēqꝫ aduersꝰ fratrem suum: τ τὸν ἔγγυς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ πάντα βασιλεῖς ἀπὸ ἀπωλιώτου τοὺς πόρρω, τ q̄ ppe vnūquēqꝫ aduersꝰ fratrem suum: τ τοὺς ἐγγὺς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ omnia regna q̄ sup faciem terre: τὰσας τὰς βασιλείας τὰς ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, τ rex sesach bibet post eos: τ dices καὶ βασιλεὺς σησὰχ πίεται μετ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς Cap.s. ets. sic dixit dñs omnipotēs: bibite a. αὐτοῖς οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ, πίετε & inebriamini τ cuomite τ cadetis τ nō καὶ μεθύσθητε καὶ ἐξεμεύσατε καὶ πεσεῖσθε καὶ οὐ fargatis a facie gladij quē ego μὴ ἀναστῆτε ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας ἃς ἐγὼ mitto inter vos: τ erit q̄ nō voluerint accipere poculum de manu tua vt bibant: dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū. Bibentes bibetis. Quia ecce in ciuitate q̄ inuocatū est nomē meum ego incipio affligere: & vos quasi innocentes & imunes eritis! Non eritis imunes. Gladiū ego voco sup oēs habitatores terre dicit dñs exercituum. Et tu pphetabis ad eos omnia verba hec: & dices ad illos. ecce in excelso rugiet & de habitaculo sancto suo dabit vocē suā. Rugiens rugiet sup decorē suū. Celeuma qsi calcantiū concinetur aduersus oēs habitatores terre. Peruenit fonitus vsqꝫ ad extrema terre: quia iudicium dño cū gentibus. Iudicatur ipse cū omni carne. Impios tradidit gladio dicit dñs. Hec dicit dominus exercituū. Ecce afflictio egredietur de gente in gentem & turbo magnus egredietur a fīmitatibus terre. Et cruēt interfecti dñi in die illa a fummo terre vsqꝫ ad fummum eius. Nō plangētur & nō colligentur: neqꝫ sepelientur in sterquilinio sup faciem terre iacebūt. Vlulate pastores & clamate: & aspergite vos cinere optimates

ἀλαλάξατε ποιμένες καὶ κεκράξατε καὶ κόψασθε οἱ κριοὶ

בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר הִנָּבֵא בְּשִׁלוֹ וְיִהְיֶה כַּיּוֹם הַזֶּה וְתִחֲרַב הַבַּיִת הַזֶּה וְהָעִיר הַזֹּאת תֶּחֱרַב מֵאֵין יוֹשֵׁב וַיִּקָּהֲלוּ כָּל הָעָם אֶל יִשּׁוּב קָהָל יִרְמְיָהוּ בְּבֵית יְהוָה וַיִּשְׁמְעוּ שָׂרֵי יְהוּדָה אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּעֲלוּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ בֵּית יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ בְּפֶתַח שַׁעַר יְהוָה הֶחָדָשׁ וַיֹּאמְרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים אֶל הַשָּׂרִים וְאֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר מִשְׁפַּט מָוֶת לָאִישׁ הַזֶּה כִּי נִבָּא אֶל הָעִיר הַזֹּאת כַּאֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם בְּאָזְנֵיכֶם וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל הַשָּׂרִים וְאֶל כָּל הָעָם לֵאמֹר יְהוָה שְׁלָחַנִי לְהִנָּבֵא אֶל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם וְעַתָּה הֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְשִׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְינַחֶם יְהוָה אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם: וְאֲנִי הִנְנִי בְּיֶדְכֶם עֲשׂוּ לִי כַּטּוֹב וְלַיָּשָׁר בְּעֵינֵיכֶם: אַךְ יָדֹעַ תֵּדְעוּ כִּי אִם מֵתִים אַתֶּם אֹתִי כִּי דָם נָקִי אַתֶּם נֹתְנִים עֲלֵיכֶם וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת וְאֶל יֹשְׁבֶיהָ כִּי בֶאֱמֶת שְׁלָחַנִי יְהוָה עֲלֵיכֶם לְדַבֵּר בְּאָזְנֵיכֶם אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם אֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל הַנְּבִיאִים אֵין לָאִישׁ הַזֶּה מִשְׁפַּט מָוֶת כִּי בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ: וַיָּקֻמוּ אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל קְהַל הָעָם לֵאמֹר: מִיכָיְהוּ הַמּוֹרַשְׁתִּי הָיָה נָבֵא בִּימֵי חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֶל כָּל עַם יְהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַיִם עִיִּים תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר:

'in nomine "domini 'dicens: 'sicut filo'erit ooo "domus"hec: '& vrbs"ista 'desolabitur ooooooooooo 'eo q̃ non sit "habitator. "Et cõgregat"est"ois"populus'aduersus"heremiã "in domo"dñi. "Et audierunt"principes'iuda'verba"hec: 'x & ascenderunt "de domo'regis in"domũ "domini'& sederunt ooo "in introitu'porte dom' "dñi"noue. "Et locuti sunt "facerdotes"& prophete "ad"principes oooooooooo "& ad"oẽm"populũ "dicẽtes. "Iudicium"mortis est 'viro"huic: 'qua'prophetauit'aduersus"ciuitatem "istam'sicut"audistis'auribus vestris. ooooooooooo "Et ait"hieremias"ad'omnes'principes'& ad ooo "vniuersum"populũ "dicens. "Dñs"misit me ooo 'vt prophetarẽ"ad'domũ "istam'& ad'ciuitatem oo 'hanc"omnia'verba'que oooooooooooooooooooo 'audistis. "Nunc ergo"bonas facite"vias vestras: oo '& studia vestra: "& audite 'vocem"domini ooooooo "dei vestri : "& penitebit "dominum"mali ooooooo "quod 'locutus est'aduersum vos. "Ego autem ooo 'ecce"in manib"vris sum "facite'mihi"qd bonũ' & rectum est"in oculis vris. "Verũtñ"scitote &'cognoscite: "quia'si"occideritis "me: "sanguinẽ"innocentẽ 'tradetis"cõtra vosmetipsos' & contra 'ciuitatem 'istam"& "habitatores ei9. "In veritate"enim ooooo 'misit"me"dñs"ad vos: "vt loqueter'in auribus vris 'omnia"verba" hec. " Et dixerunt oooooooooooo "principes"& omnis'populus"ad'sacerdotes"& ad "prophetas. 'Non est"viro "huic"iudicium ooooooo 'mortis"quia'in noie'dñi "dei nostri " locutus est 'ad nos. "Surrexerũt ergo 'viri"de seniorib"terre: "& dixerunt"ad"omnem 'cetum"populi'loquẽtes. "Micheas de'morasti'fuit'prophetа"in diebus oo "ezechie'regis"iuda"& ait 'ad"omnem oooooooooo "populũ'iude: 'dicẽs. 'Hec "dicit"dñs"exercituũ. "P Si on quasi"ager'arabitur: "& hierusalem in 'aceruũ lapidũ"erit: '& mons'domus in excelsa" siluarũ.

noie dñi dicens: sicut filo erit domꝰ ἐ τῷ ὀνόματι κυρίου λέγων, ὡσπερ σιλὼ ἔσαι ὁ οἶκος οὗ τος. τ vrbs ista desolabitur ab habitantibus. τ cõgregatus est ois pplꝰ ad hieremiã in domo do κὰι ἐξεκλησιάσθη πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ ἱερεμίαν ἐν οἴκῳ κυ mini. τ audierũt principes iuda verba hec: ρίου. κὰι ἤκουσαν οἱ ἄρχοντες ἰούδα τὸν λόγον τού τ ascenderũt de domo regis in domũ των, κὰι ἀνέβησαν ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως εἰς οἶκον dñi τ sederunt in vestibulis porte dñi no κυρίου κὰι ἐκάθισαν ἐν προθύροις πύλης κυρίου τῆς και uc: τ dixerũt sacerdotes τ pseudoprophete ad νὴς, κὰι εἶπαν οἱ ἱερεῖς κὰι οἱ ψευδοπροφῆται πρὸς principes τ omni pplo: iudiciũ mortis τοὺς ἄρχοντας κὰι παντὶ τῷ λαῷ, κρίσις θανάτου τῷ homini huic: q̃ pphetauit aduersus ciuitatẽ ἀνθρώπῳ τούτῳ, ὅτι προεφήτευσεν κατὰ τῆς πόλεως istam sicut audistis in auribꝰ vris: τ ait ταύτης καθὼς ἠκούσατε ἐν τοῖς ὠσὶ ὑμῶν, κὰι εἶπεν hieremias ad omnes principes τ omni pplo ἱερεμίας πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας κὰι παντὶ τῷ λαῷ dicens: dñs misit me pphetare sup domũ λέγων, κύριος ἀπέστειλέ με προφητεῦσαι ἐπὶ τὸν οἶκον istam τ super ciuitatẽ hanc omnia ver τοῦτον κὰι ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην πάντας τοὺς λό ba q̃ audistis. τ nũc meliores facite vi γους οὓς ἠκούσατε· κὰι νῦν βελτίους ποιήσατε τὰς ὁ as vras τ opera vra: τ audite voces δοὺς ὑμῶν κὰι τὰ ἔργα ὑμῶν, κὰι ἀκούσατε τῆς φωνῆς dñi dei vri: τ cessabit dñs a κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, κὰι παύσεται κύριος ἀπὸ τῶν malis q̃ locutus est ꝫ vos: τ ecce ego in manib κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς, κὰι ἰδοὺ ἐγὼ ἐν χερσὶν vris: facite mihi vt expedit vobis: τ vt melἸ ὑμῶν, ποιήσατέ μοι ὡς συμφέρει ὑμῖν, κὰι ὡς βέλ us vobis: verũtñ scientes scietis: q̃ si occiditis me. τιον ὑμῖν, ἀλλὰ γνῶντες γνώσεσθε, ὅτι εἰ ἀναιρεῖτέ με. sãguinẽ innocẽtẽ vos traditis ꝫ vt mell ἅιμα ἀθῶον ὑμεῖς δίδοτε ἐφ' ὑμᾶς, κὰι ἐπὶ τὴν πόλιν istam: τ cõtra habitantes i ea: q̃ in veritate ταύτην, κὰι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐν ἀληθείᾳ misit me dñs ad vos vt loqr̃er in auribꝰ ἀπέσταλκέ με κύριος πρὸς ὑμᾶς λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα vris oia verba hec: τ directꝰ ὑμῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους, κὰι εἶπαν οἱ principes τ ois pplo ad sacerdotes τ ad ἄρχοντες κὰι πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τοὺς ἱερεῖς κὰι πρὸς pseudopphetas: nõ est homini huic τοὺς ψευδοπροφήτας, οὐκ ἔστιν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ iudiciũ mortis: q̃ in noie dñi dei κρίσις θανάτου, ὅτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θε nri locutꝰ est ad nos: τ surrexerũt viri οῦ ἡμῶν ἐλάλησεν πρὸς ἡμᾶς, κὰι ἀνέστησαν ἄνδρες de seniorib' tre τ direxerũt omni ce τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς κὰι εἶπαν πάσῃ τῇ συνα tui pplꝰ dicentes. micheas marasthites fuit γωγῇ τοῦ λαοῦ λέγοντες. μιχαίας ὁ μωρασθίτης ἦν pphẽta in diebus ezechie regis iuda: προφήτης ἐν ταῖς ἡμέραις ἐζεκίου βασιλέως ἰούδα, τ dixit omni pplo iuda dicens: sic dixit κὰι εἶπεν παντὶ τῷ λαῷ ἰούδα λέγων, ὅτιπως εἶπεν dñs exercituum sion: q̃si ager arabitur κύριος τῶν δυνάμεων σιών, ὡς ἀγρὸς ἀροτριωθήσεται τ hierusalem in pomoꝝ custodiã erit: τ mons κὰι ἱερουσαλὴμ εἰς ὀπωροφυλάκιον ἔσαι, κὰι τὸ ὄρος dom' erit in nem' silue. τοῦ οἴκου ἔσαι εἰς ἄλσος δρυμοῦ.

Mich. 3. d.

νῆμα dñi dicens: sic filo erit domꝰ ἐ τῷ ὀνόματι κυρίου λέγων, ὡσπερ σιλὼ ἔσαι ὁ οἶκος οὗ sla: τ vrbs ista desolabitur ab habitantibus. τος, κὰι ἡ πόλις αὕτη ἐρημωθήσεται ἀπὸ κατοικούντων. τ cõgregatus est ois pplꝰ ad hieremiã in domo do κὰι ἐξεκλησιάσθη πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ ἱερεμίαν ἐν οἴκῳ κυ mini. τ audierũt principes iuda verba hec: ρίου. κὰι ἤκουσαν οἱ ἄρχοντες ἰούδα τῶν λόγων τού τ ascenderũt de domo regis in domũ των, κὰι ἀνέβησαν ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως εἰς οἶκον dñi τ sederunt in vestibulis porte dñi no κυρίου κὰι ἐκάθισαν ἐν προθύροις πύλης κυρίου τῆς και uc: τ dixerũt sacerdotes τ pseudoprophete ad νὴς, κὰι εἶπαν οἱ ἱερεῖς κὰι οἱ ψευδοπροφῆται πρὸς principes τ omni pplo: iudiciũ mortis τοὺς ἄρχοντας κὰι παντὶ τῷ λαῷ, κρίσις θανάτου τῷ homini huic: q̃ pphetauit aduersus ciuitatẽ ἀνθρώπῳ τούτῳ, ὅτι προεφήτευσεν κατὰ τῆς πόλεως istam sicut audistis in auribꝰ vris: τ ait ταύτης καθὼς ἠκούσατε ἐν τοῖς ὠσὶ ὑμῶν, κὰι εἶπεν hieremias ad omnes principes τ omni pplo ἱερεμίας πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας κὰι παντὶ τῷ λαῷ dicens: dñs misit me pphetare sup domũ λέγων, κύριος ἀπέστειλέ με προφητεῦσαι ἐπὶ τὸν οἶκον istam τ super ciuitatẽ hanc omnia ver τοῦτον κὰι ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην πάντας τοὺς λό ba q̃ audistis. τ nũc meliores facite vi γους οὓς ἠκούσατε· κὰι νῦν βελτίους ποιήσατε τὰς ὁ as vras τ opera vra: τ audite voces δοὺς ὑμῶν κὰι τὰ ἔργα ὑμῶν, κὰι ἀκούσατε τῆς φωνῆς dñi dei vri: τ cessabit dñs a κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, κὰι παύσεται κύριος ἀπὸ τῶν malis q̃ locutus est ꝫ vos: τ ecce ego in manib κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς, κὰι ἰδοὺ ἐγὼ ἐν χερσὶν vris: facite mihi vt expedit vobis: τ vt melἸ ὑμῶν, ποιήσατέ μοι ὡς συμφέρει ὑμῖν, κὰι ὡς βέλ us vobis: verũtñ scientes scietis: q̃ si occiditis me. τιον ὑμῖν, ἀλλὰ γνῶντες γνώσεσθε, ὅτι εἰ ἀναιρεῖτέ με. sãguinẽ innocẽtẽ vos traditis ꝫ vt mell ἅιμα ἀθῶον ὑμεῖς δίδοτε ἐφ' ὑμᾶς, κὰι ἐπὶ τὴν πόλιν istam: τ cõtra habitantes i ea: q̃ in veritate ταύτην, κὰι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐν ἀληθείᾳ misit me dñs ad vos vt loqr̃er in auribꝰ ἀπέσταλκέ με κύριος πρὸς ὑμᾶς λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα vris oia verba hec: τ directꝰ ὑμῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους, κὰι εἶπαν οἱ principes τ ois pplo ad sacerdotes τ ad ἄρχοντες κὰι πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τοὺς ἱερεῖς κὰι πρὸς pseudopphetas: nõ est homini huic τοὺς ψευδοπροφήτας, οὐκ ἔστιν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ iudiciũ mortis: q̃ in noie dñi dei κρίσις θανάτου, ὅτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θε nri locutꝰ est ad nos: τ surrexerũt viri οῦ ἡμῶν ἐλάλησεν πρὸς ἡμᾶς, κὰι ἀνέστησαν ἄνδρες de seniorib' tre τ direxerũt omni ce τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς κὰι εἶπαν πάσῃ τῇ συνα gem iuda: τ principes eius ad vdos λεία ἰούδα, κὰι συντάξεις αὐτοῖς πρὸς τοὺς κυρίους suos dicere. sic dixit dñs exercituũ ἀυτῶν εἰπεῖν. οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ deus israel: sic dicetis ad vdos vros. θεὸς ἰσραήλ, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τοὺς κυρίους ὑμῶν. ego feci terrã τ homes τ iumeἐγὼ ἐποίησα τὴν γῆν κὰι τοὺς ἀνθρώπους κὰι τὰ κτή ta q̃ sup faciem tre in fortitudie mea τα ἃ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἐν τῇ ἰσχύι μου

Ca.xxvij.

בְּרֵאשִׁית מַמְלֶכֶת יְהוֹיָקִם בֶּן יֹאשִׁיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה אֶל יִרְמְיָה מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר: כֹּה אָמַר יְהוָה אֵלַי עֲשֵׂה לְךָ מוֹסֵרוֹת וּמֹטוֹת וְנָתַתָּם עַל צַוָּארֶךָ: וְשִׁלַּחְתָּם אֶל מֶלֶךְ אֱדוֹם וְאֶל מֶלֶךְ מוֹאָב וְאֶל מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן וְאֶל מֶלֶךְ צֹר וְאֶל מֶלֶךְ צִידוֹן בְּיַד מַלְאָכִים הַבָּאִים יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶל צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה: וְצִוִּיתָ אֹתָם אֶל אֲדֹנֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כֹּה תֹאמְרוּ אֶל אֲדֹנֵיכֶם: אָנֹכִי עָשִׂיתִי אֶת הָאָרֶץ אֶת הָאָדָם וְאֶת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָרֶץ בְּכֹחִי

Trãsla.B.Hie.

Nunqd morte condẽna ut cum ezechias rex iuda & omnis iuda Nunquid nõ timuerũt dñm & deprecati sunt faciem dñi: & penituit dominũ mali q.d locutus fuerat aduersum eos. Itaq; nos facim malũ grande cõtra aias nras. Fuit quoq; vir prophetans in nomine domini vrias filius semei de chariathiarim: & prophetauit aduersus ciuitatẽ istã & aduersus terrã hanc iuxta oĩa verba hieremie. Et audiuit rex ioachim & omnes potentes & principes eius verba hec: & quesiuit rex interficere eum. Et audiuit vrias & timuit fugit q; & egressus est egyptũ. Et misit rex ioachim viros in egyptum helnathan filium achobor & viros cum eo in egyptum. Et eduxerũt vriam de egypto: & adduxerũt eũ ad regẽ ioachim & percussit eũ gladio: & proiecit cadauer eius in sepulchris vulgi ignobilis. Igitur manus aicham filii saphan fuit cum hieremia vt non traderetur in manus populi & interficerent eum. 26.

IN principio regni ioachim filii iosie regis iuda factũ est verbum istud ad hieremiam dicens. Hec dicit dominus ad me. Fac tibi vincula & cathenas: & pones eas in collo tuo : & mittes eas ad regem edom: & ad regem moab: & ad regem filiorum ammon: & ad regem tyri: & ad regem sidonis in manu nunciorum qui venerunt hierusalem ad sedechiã regem iuda: & precipies eis vt ad dominos suos loquantur. Hec dicit dominus ex ercituum deus israel. Hec dicetis ad domios vestros. Ego feci terram & homines & iumẽta q̃ sunt sup facie terre in fortitudine mea

וַאֲבַדְתֶּם אַתֶּם וְהַנְּבִיאִים הַנִּבְּאִים לָכֶם וְאֶל כָּל הָעָם
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה כְלֵי בֵית
יְהוָה מוּשָׁבִים מִבָּבֶלָה עַתָּה כִּי שֶׁקֶר הֵמָּה נִבְּאִים לָכֶם אַל
תִּשְׁמְעוּ אֶל דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים הַנִּבְּאִים לָכֶם כִּי עֹבְדֵי בָבֶל
תִּשְׁמְעוּ כִּי לָמָּה תִהְיֶה הָעִיר הַזֹּאת חָרְבָּה וְאִם יֵשׁ
דְּבַר יְהוָה אִתָּם יִפְגְּעוּ נָא בַיְהוָה צְבָאוֹת לְבִלְתִּי בֹאוּ
הַנּוֹתָרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֶל הָעַמּוּדִים וְעַל
הַיָּם וְעַל הַמְכֹנוֹת וְעַל יֶתֶר הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בָּעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר לֹא
לָקַח נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בַּגְלוֹתוֹ
אֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה וְאֵת כָּל חֹרֵי
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה יוּבָאוּ
וְשָׁמָּה יִהְיוּ עַד יוֹם פָּקְדִי אֹתָם
נְאֻם יְהוָה וְהַעֲלִיתִים וְהֵשִׁבֹתִים
אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃

Ca.xxviij

וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרִאשִׁית בְּמַלְכוּת צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ
יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בַּחֹדֶשׁ
הַחֲמִישִׁי אָמַר אֵלַי חֲנַנְיָה בֶן עַזּוּר
הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגִּבְעוֹן בְּבֵית יְהוָה
לְעֵינֵי הַכֹּהֲנִים וְכָל הָעָם לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר שָׁבַרְתִּי אֶת עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל׃
בְּעוֹד שְׁנָתַיִם יָמִים אֲנִי מֵשִׁיב

ᵗmagna :ᵐ& in brachio
meo ⁿextẽto :ᵒ& dedi eaȝ
ᵖeiꝰ qui placuit ᵗ in oculis
meis.ᵠEt nuncꝫ taꝯ ego
ᵃdedi ᵇomnes ᶜterras ᵈistas
ᵉin manu ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠnabuchodonosor ᵍregis
ʰbabylonis ⁱvt seruiat ei: ᵏ& bestias
ˡagri ᵐdedi
ⁿei:ᵒvt seruiant illi. ꝯꝯꝯ
ᵖEt seruent ᵍ eiꝰ oẽs ʳ gen
tes:ˢ& ᵗfilio eius ᵘ& ꝯꝯꝯ
ᵛfilioꝰ filii eius ʷdonec ˣ ve
niat ʸ tẽpus ᶻ terre eius ᵃ& ᵇ
ipsius. ᶜEt seruiẽt ᵈei ᵉ gen
tes ᶠmulte ᵍ& ʰreges ꝯꝯ
ⁱmagni.ʲ Gens autem ᵏ& ˡ
regnum ᵐquod ꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿnon ᵒ seruierit ᵖnabucho
donosor ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵠregi ʳbabylonis ˢ& ᵗquicũ
q ᵘnon ᵛ curuauerit ꝯꝯꝯ
ʷcollũ suũ ˣ subiugo ʸ regis
ᶻbabylonis: ᵃin gladio ᵇ& ᶜ
in fame ᵈ& in peste ᵉ visita
bo ᶠup ᵍ gentẽ ʰ illam:ⁱ ait
ʲdñs:ᵏ donec ˡ cõsumã ᵐ eos
ⁿin manu eius.ᵒ Vos ergo
ᵖnolite ᵍ audire ʳ prophetas
vestros ˢ& ᵗ diuinos ꝯꝯꝯ
ᵘ& ᵛ somnatores ʷ& ˣ augu
res ʸ& ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶻmaleficos ᵃ quiꝰ dicũt ᵇ vo
bis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜnon ᵈ seruietis ᵉ regi ᶠ baby
lonis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍquia ʰ mendaciũ ⁱ prophe
tant ᵏ vobis ˡ vt ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐlongeꝫ faciant ⁿ vos ᵒ de ᵖ ter
ra vestra: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵠ& eiciant ʳ vos ˢ & perea
tis.ᵗ Porro gens ꝯꝯꝯꝯ
ᵘque ᵛ subiecerit ᵍ ceruicẽ
fuam ʰ sub iugo ⁱ regis ꝯꝯ
ʲbabylonis ᵏ& seruierit ei:
ˡ dimittã eam ᵐ in ᵖ terra sua
ᵃdicit ᵇdñs:ᶜ & colet eam
ᵈ& habitabit ᵉin ea.ᶠ Et ad
ᵍ sedechiam ʰ regem ⁱ iuda
ᵏlocutus ˡ sum ᵐ omnia ꝯꝯꝯ
ⁿverba ᵒhec:ᵖdicens.ᵠ Su
bijcite ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʳcolla vestra ˢ sub iugo ᵗ re
gis ᵘbabylonis:ᵛ& seruite
ʷei ˣ& populo eius ʸ& viue
tis.ᶻ Quareᵃ merieminí
ᵇtu ᶜ& populus tuᵈ gladio
ᵉ& fameᶠ& pesteᵍ:sicut ꝯꝯ
ʰlocutus estⁱ dñs ʲ ad ᵏ gen
tẽ ˡ que ᵐ seruire ⁿ noluerit
ᵒregi ᵖbabylonis.ᵠ Nolite
ʳaudire ˢ verba ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗprophetarum ᵘ dicentiũ
ᵛvobis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʷnon ˣ seruietis ʸ regi ᶻ baby
lonis:ᵃ quia ᵇ mendaciũ
ᶜ ipsi ᵈ loquuntur ᵉ vobis.
ᶠ Quiaᵍ non ʰ misi eos ꝯꝯ
ⁱaitʲ dñs:ᵏ & ipsi ˡ prophe
tant ᵐ in nomine meo ꝯꝯ
ⁿmendaciter :ᵒ vt ᵖ eiciant
ᵠvos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

magna τ brachio meo excelso: τ dabo
τὴ μεγάλη καὶ τῷ βραχίονί μου τῷ ὑψηλῷ, καὶ δώσω
eam cui placuerit ī oculis meis. τ nũc ego dedi
αὐτὴν ᾧ ἂν δόξῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μου· καὶ νῦν ἐγὼ δέδω
omnẽ terrã regi nabuchodonosor re
κα πᾶσαν τὴν γῆν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ βα
gi ᵍ babylonis vt seruiat ei: τ bestias
σιλεῖ βαβυλῶνος δουλεύειν αὐτῷ, καὶ τὰ θηρία τοῦ
agri vt seruiant illi τ filio eius τ filio
ἀγροῦ ἐργάζεσθαι αὐτῷ καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ τῷ υἱῷ
filii eius donec ꝯeniat tẽpus terre eius:
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἕως τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν τῆς γῆς αὐτοῦ,
etiam ipius. τ seruient ei gẽtes multe τ
καί γε αὐτοῦ· καὶ δουλεύσουσιν αὐτῷ ἔθνη πολλὰ καὶ
reges magni. τ gẽs τ regnũ ꝓdigꝫ
βασιλεῖς μεγάλοι· καὶ γὼ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία ὅσοι
nõ seruierunt nabuchodonosor regi ba
ἂν μὴ ἐδουλεύσαν ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ τῆς βα
bylonis τ ꝺdigꝫ non submiserint collum co
βυλῶνος καὶ ὅσοι ἂν μὴ ἐμβάλωσιν γὸν τράχηλον αὐ
rum sub iugo regis babylonis: in gla
τῶν ὑπὸ γὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος, ἐν μαχαίρ
dio τ in pestẽ ᵉ fame visitabo eos ait
ρα καὶ ἐν λοιμῷ καὶ λιμῷ ἐπισκέψομαι αὐτοὺς ἔπειν
ra καὶ ἐν λοιμῷ καὶ λιμῷ ἐπισκέψομαι αὐτοὺς ἔπειν
dñs: donec cõsumant in manu eius. τ vos
κύριος, ἕως ἂν ἐκλείψωσιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ· καὶ ὑμεῖς
ne audiatꝫ pseudoprophetas vos τ diuinan
μὴ ἀκούετε τῶν ψευδοπροφητῶν ὑμῶν καὶ τῶν μαντευομέ
tes vobis: τ somniantes vobis: τ au
νων ὑμῖν, καὶ τῶν ἐνυπνιαζομένων ὑμῖ, καὶ τῶν οἰωνι=
gures vos: τ maleficos vos dicentes: nõ
σμάτων ὑμῶν, καὶ τῶν φαρμακέων ὑμῶν λεγόντων, οὐ μὴ
seruietis regi babylonis: qꝫ mẽdacia ip
ἐργάσεσθε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ὅτι ψευδῆ αὐ
si ꝓphetant vobis vt lõge factãt vos de
τοῖ προφητεύουσιν ὑμῖν πρὸς γὸ μακρύναι ὑμᾶς ἀπὸ
tra vra: τ vt ejciam vos: τ peribitis.
τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ ἵνα ἐκβάλω ὑμᾶς, καὶ ἀπολεῖσθε.
τ gentẽ q̃ indurerit ceruicem suã sub
καὶ γὸ ἔθνος ὃ ἂν εἰσαγάγῃ γὸν τράχηλον αὐτοῦ ὑπὸ
iugo regis babylonis: τ seruierit ei:
γὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐργάσηται αὐτῷ,
relinquã eam in ᵉra sua dicit dñs:
καταλείψω αὐγὸ ἐπὶ τῆς γῆς αὐτοῦ λέγει κύριος,
τ opabit eã τ inhitabit in ea. τ ad se
καὶ ἐργᾶται αὐτὴν καὶ ἐποικήσει ἐν αὐτῇ· καὶ πρὸς σε
dechiam regem iuda locutꝰ sũ ꝺdm omnia
Δεκίαν βασιλέα ἰούδα ἐλάλησα κατὰ πάντας τοὺς
verba hec dicẽs: inducite collum
λόγους τούτους λέγων, εἰσαγάγετε γὸν τράχηλον
vrm sub iugo regis babylonis: τ ser
ὑμῶν ὑπὸ ζυγῶ τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐρ
uitetis ei τ pplo eius: τ viuite: vt ꝺd
γάσεσθε αὐτῷ καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ζῆτε, ἵνατί
monemini tu τ ppls tuꝰ in gladio τ in fa
ἀποθνῄσκετε σὺ καὶ ὁ λαός σου ἐν μαχαίρα καὶ ἐν λι
me τ in pestẽ: sicut locutꝰ est dñs ᵐ ad ⁿ gen
μῷ καὶ ἐν λοιμῷ, ὡς ἐλάλησε κύριος κατὰ ἔθνους,
tẽ ᵒ que ᵖ seruire ᵍ noluerit
ᵒregi ᵖbabylonis. ᵠ Nolite
ʳaudire ˢ verba ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗprophetarum ᵘ dicentiũ
ᵛvobis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʷnon ˣ seruietis ʸ regi ᶻ baby
lonis:ᵃ quia ᵇ mendaciũ
ᶜ ipsi ᵈ loquuntur ᵉ vobis.
ᶠ Quiaᵍ non ʰ misi eos ꝯꝯ
ⁱaitʲ dñs:ᵏ & ipsi ˡ prophe
tant ᵐ in nomine meo ꝯꝯ
ⁿmendaciter :ᵒ vt ᵖ eiciant
ᵠvos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

τ peribitis vos τ ꝓphete vri ꝓphe=
καὶ ἀπολεῖσθε ὑμεῖς καὶ οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφη
tantes vobis inuitꝫ mẽdacia. τ sacerdotiꝰ τ
τεύοντες ὑμῖν ἐπ᾽ἀδίκῳ ψευδῆ· καὶ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ
ꝓplo huic locutꝰ sũ ꝺicẽs: sic dirit dñs: ne
τῷ λαῷ τούτῳ ἐλάλησα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ
audiatis verba ꝓphetaꝝ ꝓphetãt
ἀκούετε τῶν λόγων τῶν προφητῶν τῶν προφητευόν=
um vobis dicentiũ: ecce vasa dñi reuertent de
των ὑμῖν λεγόντων, ἰδοὺ σκεύη κυρίου ἐπισρέφει ἐκ
babylone nũc cito: qꝫ mendacia ipi ꝓphe=
βαβυλῶνος νῦν ταχέως, ὅτι ἀδίκα αὐτοὶ προφητεύ
tant vobis.ne audiatis eos sed seruite re
ουσιν ὑμῖν· μὴ ἀκούετε ἀλλὰ δουλεύετε τῷ βα
gi babylonis τ viuite, quare erit hec
σιλεῖ τῆς βαβυλῶνος καὶ ζῆτε· ἱνατί ἔσαι αὕτη ἡ
ciuitas in solitudinẽ: si ꝓphete sunt τ si est ver
πόλις εἰς ἐρημωσιν; εἰ προφῆται εἰσὶν καὶ εἰ ἔστι λόε
bũ dñi in eis: occurrant mihi: et nõ
γος κυρίου ἐν αὐτοῖς, ἀσαφτησάτωσάν μοι, ἵνα μὴ
inferantur vasa relicta in domo
εἰσενεχθήσωνται τὰ σκεύη τὰ καταλειφθέντα ἐν οἴκῳ
dñi τ in domo regis iuda τ hierufalem
κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ
in babylonẽ: qꝫ sic dirit dñs: de colũnis
εἰς βαβυλῶνα, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, περὶ τῶν στύλων
τ de mari τ de basibꝰ τ adh
καὶ περὶ τῆς θαλάσσης καὶ περὶ τῶν μεχωνὰθ, καὶ πρὸς τὰ
reliqua vasa relicta in ciuitate hac
ἐπίλοιπα σκευῶν τὰ καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
q̃ nõ tulit rex babylonis: qũ trãsmigrare fecit
ὃν οὐκ ἔλαβεν βασιλεὺς βαβυλῶνος, ὅτε ἀπῴκισεν γὸν
iechoniã filiũ ioachi regis iuda de hierufalem in
Ιεχονιὰν υἱὸν Ιωακὶμ βασιλέως ἰούδα ἐξ ἰερουσαλὴμ εἰς
babyloncm: τ omnes pceres iuda τ
Βαβυλῶνα, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα καὶ
hierufalem. qñ hec dixit dñs exercituũ
ἱερουσαλήμ. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων
deus ifrael: de vasis relictis
ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, περὶ τῶν σκευῶν τῶν καταλειφθέντων
in domo dñi τ in domo regis iuda τ hier
ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ βασιλέως ἰούδα καὶ ἱερου
salem: in babylonẽ inferentur τ ibi erunt
σαλήμ, εἰς βαβυλῶνα εἰσενεχθήσονται καὶ ἐκεῖ ἔσον=
ται in diem visitationis eoꝝ: τ ꝛre=
ται εἰς ἡμέρας τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, καὶ ἀνά=
ducã ea τ cõuertam ea in locum hunc.
ξω αὐτὰ καὶ ἀναστρέψω αὐτὰ εἰς γὸν τόπον τοῦτον :

Et factũ est in quarto anno regnan=
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει βασιλεύον=
te sedechia rege iuda. ¶ in mẽse quin
τος σεδεκίου βασιλέως ἰούδα. ἐν μηνὶ τῷ πέμ=
te. dixit mihi ananias filꝰ azor pseudopropheta
πτῳ. εἶπέν μοι ἀνανίας υἱὸς ἀζὼρ ὁ ψευδοπροφήτης
ꝺñs. ecce ego conterã
ὁ ἀπὸ γαβαὼν ἐν οἴκῳ κυρίου κατ᾽ὀφθαλμοὺς τῶν
sacerdotiꝫ τ totius ꝓpli dicens: sic dixit
ἱερέων καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων, οὕτως εἶπεν
dñs exercituũ deus ifrael: τ contriui
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ συνέτριψα
iugũ regis babylonis. adhuc duo ãnt die
γὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος· ἔτι δύο ἔτη ἡμε=
rum ego reuertã facã
ρῶν ἐγὼ ἀποστρέψω

ᵖet percutis tamᶜ vos' q̃
prophete ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍq vaticinãtur ʰ vobis.' Et
adⁱ facerdotes'& adʲ popu
lũᵏ ifsum ˡ locutus sumᵐ ꝺi=
cens:' hec ⁿ dicit ᵒ domin⁹.
ᵖ Nolite' audire' verba ᵍ p=
phetarum vestrorum ꝯꝯ
ʳ qui prophetant ˢ vobis
ᵗ dicẽtes:' ecce ᵘ vasa ᵛ dom⁹
ʷ domini ˣ reuertentur ʸ de
babylone ᶻ nunc ᵃ cito. ꝯꝯ
ᵇ Mendaciũ ᶜ enim ᵈ pphe
tant ᵉ vobis.ᶠ Nolite ergo
ᵍ audire' eos: sed ʰ seruite
ⁱ regi ʲ babylonis ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵏ vt viuatis.ˡ Quareᵐ datur
ⁿ hec ᵒ ciuitas in ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖ solitudinem?ᵠ Et si ʳ pro=
phete ˢ sunt: ᵗ &ᵘ est ꝯꝯꝯ
ᵛ verbum ʷ domini ˣ in eis:
ʸ occurrant ᶻ domino ꝯꝯ
ᵃ exercituum ᵇ vt non ᶜ ve
niant ᵈ vasa ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉ que derelicta fuerant ᶠ in
domo ᵍ dñi ʰ & in domo ⁱ re
gis ʲ iuda ᵏ & in hierufalẽ:
ˡ in babylonẽ.ᵐ Quiaⁿ hec
ᵒ dicit ᵖ dominus ᵠ exercitu
um ʳ ad ˢ columnas ᵗ & ad
ᵘ mare:ᵛ & adʷ bases:ˣ & ad
ʸ reliqua ᶻ vasorum ꝯꝯꝯ
ᵃ que remanserunt ᵇ in ciui
tate ᶜ hac:ᵈ que ᵉ non ᶠ ce
pit ᵍ nabuchodonosor
ʰ rex ⁱ babylonis ʲ cũ trãsfer
ret ᵏ iechoniam ˡ filiũ ᵐ ioa=
chim ⁿ regem ᵒ iuda ꝯꝯꝯ
ᵖ de hierufalem ᵠ in baby=
lonem ʳ & ˢ oẽs ᵗ optimates
ᵘ iuda ᵛ & hierusalẽ.ʷ Quia
ˣ hec ʸ dicit ᶻ dominus ꝯꝯ
ᵃ exercituum ᵇ deus ᶜ israel
ᵈ ad ᵉ vasa ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠ que derelicta sunt in ᵍ do
moʰ dñi ⁱ & i domo ᵐ regis
ⁿ iuda ᵒ & hierusalẽ.ᵖ In ba
bylonem ᵠ tranferentur:
ʳ & ibi ˢ erũt ᵗ vsq; ad ᵘ diem
ᵛ visitationis ʷ sue ꝯꝯꝯꝯ
ˣ dicit ʸ dñs. ᶻ Et afferri faciã
ea ᵃ & restitui ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ in ᶜ loco ᵈ isto. 28.

THus factum est ᵇ in an=
no ᶜ illo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈ in principio ᵉ regni ᶠ sedeꝫ
chie ᵍ regis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰ iuda:ⁱ in anno ᵏ quarto ˡ in
mense ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ quito:ⁿ dixit ᵒ ad me ᵖ ana
nias ᵠ filius ʳ azur ꝯꝯꝯꝯ
ˢ propheta ᵗ de gabaon ᵘ in
domo ᵛ domini ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʷ coram ˣ sacerdotibus ʸ &
omni ᶻ populo ᵃ dicens. ꝯ
ᵇ Hec ᶜ dicit ᵈ dominus ᵉ exer
cituum ᶠ deus ᵍ israel. ꝯꝯ
ʰ Contriui ⁱ iugum ʲ regis
ᵏ babylonis. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˡ Adhuc ᵐ duo anni ⁿ dierũ:
& ᵒ ego ᵖ referri faciam ꝯꝯ

נָבָא
לָהֶם וְאֶל כָּל הָעָם
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אַל תִּשְׁמְעוּ אֶל דִּבְרֵי נְבִיאֵיכֶם
הַנִּבְּאִים לָכֶם לֵאמֹר הִנֵּה כְלֵי בֵית שׁוב
יְהוָה מוּשָׁבִים מִבָּבֶלָה עַתָּה כִּי שֶׁקֶר הֵמָּה נִבְּאִים לָכֶם אַל
תִּשְׁמְעוּ אֵלֵיהֶם עִבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
וִחְיוּ לָמָּה תִהְיֶה הָעִיר הַזֹּאת
חָרְבָּה אִם נְבִיאִים הֵם וְאִם יֵשׁ
דְּבַר יְהוָה אִתָּם יִפְגְּעוּ נָא בַיְהוָה צְבָאוֹת בוא כלה
לְבִלְתִּי בֹאוּ
צְבָאוֹת הַנּוֹתָרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ יתר
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֶל הָעַמּוּדִים וְעַל
הַיָּם וְעַל הַמְכֹנוֹת וְעַל יֶתֶר הַכֵּלִים כון
הַנּוֹתָרִים בָּעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר לֹא
לָקַח נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בַּגְלוֹתוֹ נגה
אֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה וְאֵת כָּל חֹרֵי חרר
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה יוּבָאוּ בוא
וְשָׁמָּה יִהְיוּ עַד יוֹם פָּקְדִי אֹתָם תה את
נְאֻם יְהוָה וְהַעֲלִיתִים וְהֵשִׁבֹתִים שוב
אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ קום

Ca.xxviij

וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרִאשִׁית בְּמַלְכוּת צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ עלה
יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בַּחֹדֶשׁ שנה נתן
הַחֲמִישִׁי אָמַר אֵלַי חֲנַנְיָה בֶן עַזּוּר
הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגִּבְעוֹן בְּבֵית יְהוָה
לְעֵינֵי הַכֹּהֲנִים וְכָל הָעָם לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר שָׁבַרְתִּי אֶת עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל׃
בְּעוֹד שְׁנָתַיִם יָמִים אֲנִי מֵשִׁיב שוב

אֶל ׀ הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת כָּל כְּלֵי בֵית יְהוָה נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיְבִיאֵם בָּבֶלָה׃ וְאֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
וְאֶת כָּל גָּלוּת יְהוּדָה הַבָּאִים בָּבֶלָה אֲנִי מֵשִׁיב אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה נְאֻם
יְהוָה כִּי אֶשְׁבֹּר אֶת עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל חֲנַנְיָה
הַנָּבִיא וְלְעֵינֵי הַכֹּהֲנִים וּלְעֵינֵי כָל הָעָם הָעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אָמֵן כֵּן יַעֲשֶׂה יְהוָה
יָקֵם יְהוָה אֶת דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר נִבָּאתָ
לְהָשִׁיב כְּלֵי בֵית יְהוָה וְכָל הַגּוֹלָה
מִבָּבֶל אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ אַךְ שְׁמַע
נָא הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי
דֹּבֵר בְּאָזְנֶיךָ וּבְאָזְנֵי כָל הָעָם׃
הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנַי וְלְפָנֶיךָ
מִן הָעוֹלָם וַיִּנָּבְאוּ אֶל אֲרָצוֹת
רַבּוֹת וְעַל מַמְלָכוֹת גְּדוֹלוֹת לְמִלְחָמָה
וְלָרָעָב וְלַדָּבֶר׃ הַנָּבִיא אֲשֶׁר יִנָּבֵא
לְשָׁלוֹם בְּבֹא דְבַר הַנָּבִיא יִוָּדַע
הַנָּבִיא אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה בֶּאֱמֶת׃ וַיִּקַּח חֲנַנְיָה הַנָּבִיא אֶת הַמּוֹטָה מֵעַל
צַוַּאר יִרְמְיָה הַנָּבִיא וַיִּשְׁבְּרֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר חֲנַנְיָה לְעֵינֵי כָל הָעָם
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה כָּמָה אֶשְׁבֹּר
אֶת עֹל נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בְּעוֹד
שְׁנָתַיִם יָמִים מֵעַל צַוַּאר כָּל הַגּוֹיִם
וַיֵּלֶךְ יִרְמְיָה הַנָּבִיא לְדַרְכּוֹ׃ וַיְהִי
דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָה אַחֲרֵי שְׁבֹר
חֲנַנְיָה הַנָּבִיא אֶת הַמּוֹטָה מֵעַל
צַוַּאר יִרְמְיָה הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ
וְאָמַרְתָּ אֶל חֲנַנְיָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר
יְהוָה מוֹטוֹת עֵץ שָׁבָרְתָּ וְעָשִׂיתָ
תַּחְתֵּיהֶן מֹטוֹת בַּרְזֶל׃ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹל

'ad' locum' istum' omnia
vasa' domus
'domini' que' tulit' nabu-
chodonosor' rex
'babylonis' de' loco' isto
& trāstulit ea in' babylo-
nem. Et' iechonia' filium
'ioachim' regem' iuda
'& 'oēs' trāsmigratione
'iude' qui ingressi sunt' in
babylone' ego' cōuertam
'ad' locum' istum' ait
'dñs.' Conteram' enim
'iugum' regis' babylonis.
'Et dixit' hieremias' pro-
pheta' ad' ananiam
'prophetam' in oculis' sa
cerdotū' & in oculis' eis
'populi' qui stabat' in do
mo' domini:' & ait
'hieremias' propheta.
'Amen.' Sic' faciat' dñs.
'Suscitet' dñs' verba tua
'qui' prophetasti
'vt referantur' vasa in' do
mū' dñi:' & eis' trāsmigra
tio' de babylone' ad' locū
'istum.' Verūtamen' audi
'verbum' hoc' quod' ego
'loquor' in auribꝰ tuis:' &
in auribus' vniuersi' ppl̄.
'Prophete' qui' fuerunt
'ante me' & ante te
'ab' initio:' & pphetaue-
runt' super' terras
'multas' & super' regna
'magna' de prelio
& de afflictione: & de fa-
me:' ppheta' q' vaticinat'
est' pacem: 'cum venerit
'verbum' eius tūc' scietur
'propheta' quem' misit
'dominus' in veritate.
'Et tulit' ananias' pphe
ta' cathenam' de
'collo' hieremie' prophe
te:' & confregit eam.
'Et ait' ananias' in cōspe
ctu' omnis' populi
dicens.' Hec' dicit' domi
nus.' Sic' confringam
'iugū' nabuchodonosor
'regis' babylonis' post
'duos annos' dierum' de
'collo' omnium' gentiū.
'Et abiit' hieremias' pro-
pheta' in viā suā.' Et factū
est' verbum' dñi' ad' hiere
miam' postq̄' confregit
'ananias' propheta' cate-
nam' de
'collo' hieremie' prophe
te' dicens.' Vade
'dices' ananie.' Hec' dicit
'dñs.' Catenas' ligneas
'contriuisti:' & faces
'pro eis' catenas' ferreas:
'quia' hec' dicit
'dominus' exercituum' de
us' israel.' Iugum

in locum istum ois vasa domꝰ dñi
εἰς τὸν τόπον τοῦτον πάντα τὰ σκεύη οἴκου κυρίου καὶ
& trāsmigrationē iuda: qz cōteram
ἐχοντα καὶ τὴν ἀποικίαν Ἰούδα, ὅτι συντρίψω τὸν
iugū regis babylonis. & dixit hieremias pro
ζυγὸν βασιλέως Βαβυλῶνος. καὶ εἶπεν Ιερεμίας ὁ προ
pheta ad ananiā ait oculos sacerdotū & an
φήτης πρὸς Ἀνανίαν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἱερέων καὶ κα
te oculos totius ppli stantiū in do
τ' ὀφθαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ τῶν ἑστώτων ἐν οἴκῳ
mo dñi: & ait hieremias: vere sic facia
κυρίου, καὶ εἶπεν Ιερεμίας, ἀληθῶς οὕτως ποιή
at dñs suscitet dñs verbū tuū qđ tu pro
σαι κύριος στήσαι κύριος τὸν λόγον σου ὃν σὺ προ
phetas vt referantur vasa domꝰ dñi
φητεύεις τοῦ ἀποστρέψαι τὰ σκεύη οἴκου κυρίου
& ois trāsmigtio babylonis in locum
καὶ πᾶσαν τὴν ἀποικίαν Βαβυλῶνος εἰς τὸν τόπον
istum. verūtñ audite verbū hoc qđ ego vico
τοῦτον. πλὴν ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐγὼ λέγω
in auribꝰ vēre: & in auribꝰ tuis ppli: pphe
εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν, καὶ εἰς τὰ ὦτα παντὸς τοῦ λαοῦ, οἱ προ
te q fuerunt priores me & pores vobis a
φῆται οἱ γεγονότες πρότεροί μου καὶ οἱ πρότεροι ὑμῶν ἀπὸ
seculo: & pphetauerunt sup tras multas &
τοῦ αἰῶνος, καὶ προεφήτευσαν ἐπὶ γῆς πολλῆς καὶ
sup regna magna de prelio & de afflictiõe
ἐπὶ βασιλείας μεγάλας περὶ πολέμου καὶ περὶ θλίψεως
& de pestc. ppheta q vaticinat est in pacem:
& περὶ λοιμοῦ. ὁ προφήτης ὁ προφητεύσας εἰς εἰρήνην,
veniente verbo eius: cognoscent ppheta
ἐλθόντος τοῦ λόγου αὐτοῦ, γνώσονται τὸν προφήτην
que misit dñs in fide. & tulit
ὃν ἀπέστειλεν αὐτοῖς κύριος ἐν πίστει. καὶ ἔλαβεν
ananiꝰ catenas de collo hieremie
Ἀνανίας τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου Ιερεμίου
& contriuit eas. & ait ananias ad ocu-
καὶ συνέτριψεν αὐτούς. καὶ εἶπεν Ἀνανίας κατ' ὀφ
los totius ppli dicens: sic dixit do
θαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων, οὕτως εἶπεν κύ
minꝰ: sic cōteram iugū regis babylo-
ριος, οὕτως συντρίψω τὸν ζυγὸν Βασιλέως Βαβυ-
nis duobꝰ ānis diez a ceruicibꝰ oim
λῶνος δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπὸ τῶν τραχήλων πάντων
gētiū: & abiit hieremias in viam suam.
τῶν ἐθνῶν, καὶ ἄχετο Ιερεμίας εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.
& factū est verbū dñi ad hieremiā postq̄ con
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ιερεμίαν μετὰ τὸ συν
fregit ananias catenas de collo
τρῖψαι Ἀνανίαν τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου
eius dicēs: vade & dic ad ananiam vi-
αὐτοῦ λέγων, Βάδιζε καὶ εἰπὸν πρὸς Ἀνανίαν λέ
cēs: sic dixit dñs: catenas ligneas con
γων, οὕτως εἶπεν κύριος, κλοιοὺς ξυλίτους συν-
triuisti: & faciam p his catenas fer
τρίψας, καὶ ποιήσω ἀντὶ τούτων κλοιοὺς σι
reas: qz sic dixit dñs exercituū de
δηροῦς, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θε
us israel: iugū
ὸς Ἰσραήλ, ζυγὸν

ferreum posui sup collum cūctar
σιδηροῦν τέθεικα ἐπὶ τὸν τράχηλον πάντων τῶν
gentiū vt seruant regi babylonis ut ser-
ἐθνῶν ἐργάζεσθαι τῷ Βασιλεῖ Βαβυλῶνος τοῦ δου
uiant ei. & insuper
λεύειν αὐτῷ· καὶ γε τὰ κτήνη τῆς γῆς ἔδωκα αὐ
& dixit hieremias ananie audi ananta.
τῷ· καὶ εἶπεν Ιερεμίας τῷ Ἀνανίᾳ ἄκουε Ἀνανία·
nō misit te dñs: & tu cōfidere fecī-
οὐκ ἀπέστειλέν σε κύριος, καὶ σὺ πεποιθέναι ἐποί
sti ppli istū in mendaciū. Icirco hec
ησας τὸν λαὸν τοῦτον ἐπ' ἀδίκῳ· διὰ τοῦτο οὕτως
dixit dñs: ecce ego eiscio te a fa
εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω σε ἀπὸ προ
cie terre: hoc āno morieris qm cō-
σώπου τῆς γῆς, τοῦτο τῷ ἐνιαυτῷ ἀποθνήσκων ὅτι κα
tra dñm locutꝰ es. & mortuꝰ est mēse
τὰ τοῦ κυρίου ἐλάλησας. καὶ ἀπέθανεν τῷ μηνὶ
septimo.
τῷ ἑβδόμῳ. Ca. 29.

Hec verba libri que misit
Καὶ οὗτοι οἱ λόγοι τῆς βίβλου οὓς ἀπέστει
hieremias ppheta de hierusalem ad
λεν Ιερεμίας προφήτης ἐξ Ἰερουσαλὴμ πρὸς τοὺς
seniores trāsmigtiōis & ad sacerdotes
πρεσβυτέρους τῆς ἀποικίας καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς
& ad pseudoprophetas & ad omnē
καὶ πρὸς τοὺς ψευδοπροφήτας καὶ πρὸς πᾶσαν τὸν
ppli qđ tradurit nabuchodonosor de hierusalem
λαὸν ὃν ἀπῴκισεν ναβουχοδονοσορ ἐξ Ἰερουσαλὴμ
in babylonem. postq̄ egressus ē iechonia rex
εἰς Βαβυλῶνα· ὕστερον ἐξελθόντος Ιεχονίου τοῦ βα
& regina & eunuchi
σιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης καὶ τῶν εὐνούχων
& omnis liber & artifex & ligator:
καὶ παντὸς ἐλευθέρου καὶ τεχνίτου καὶ δεσμεύ-
ex hierusalem in manu eleasa filii saphan & ga
ον ἐξ Ἰερουσαλὴμ ἐν χειρὶ Ἐλεάσα υἱοῦ σαφὰν καὶ γα
marie filii helchie quē misit sedechias rex
μαρίου υἱοῦ χελκίου ὃν ἀπέστειλεν σεδεκίας Βασι
iuda ad regem babylonis in babyl-
λεὺς Ἰούδα πρὸς Βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Βαβυ-
lones dicens: sic dixit dñs exercituum
λῶνα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ
deus israel ad trāsmigtionē quā trāstulit de
θεὸς Ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀποικίαν ἣν ἀπῴκισεν ἀπὸ
hierusalem in babyloné. edificate domos
Ἰερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα· οἰκοδομήσατε οἰκίας
& habitate & plantate hortos &
καὶ κατοικήσατε καὶ φυτεύσατε παραδείσους καὶ
comedite fructus eor. & accipite vro-
φάγεσθε τοὺς καρποὺς αὐτῶν. καὶ λάβετε γυναῖ
res & generate filios & filias. &
κας καὶ τεκνοποιήσατε υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ
accipite filiis vris vxores. & filias
λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν γυναῖκας. καὶ τὰς θυγα
as vras date viris & pariēt filios &
τέρας ὑμῶν δότε ἀνδράσιν καὶ τέξουσιν υἱοὺς καὶ
filias. & multiplicamini & nō pauci fiāt
θυγατέρας. καὶ πληνύεσθε καὶ μὴ σμικρυνῆσθε,
& querite pacē ire in ām trāstuli vos
καὶ ζητήσατε εἰρήνην τῆς γῆς εἰς ἣν ἀπῴκισα ὑμᾶς
illuc. & orate pro eis ad dñm: qz
ἐκεῖ· καὶ προσεύξασθε περὶ αὐτῶν πρὸς κύριον, ὅτι
in pace eor erit pax vobis. qz sic
ἐν τῇ εἰρήνῃ αὐτῶν ἔσαι εἰρήνη ὑμῖν. ὅτι οὕτως
dixit dñs exercituū deus israel: ne se-
εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, μὴ ἀπα
ducant vos pseudoprophete q̄ in vobis.
σθειάτωσαν ὑμᾶς ψευδοπροφῆται οἱ ἐν ὑμῖν.

ferreū' posui' super' col-
lum' cunctarum' gentiū
'istarum' vt seruant' nabu
chodonosor
'regi' babylonis: '& ser-
uient ei: 'vinup' & 'bestias
'ter' re' dedi' ei.' Et dixit
'hieremias
'propheta' ad' ananiam
'prophetam.' Audi
'anania.' Non' misit te
'dominus:' & tu
'cōfidere fecisti' populum
'istū' in' mendaciō.' Idcir
co' hec' dicit' dominus.
'Ecce ego' mittam te' a
'facie' terre. Hoc' anno
'morieris: 'aduersum' ei
'dominū' locutus es.' Et
mortuus est' ananias
'propheta' in anno' illo:
'mense' septimo. 29.

Hec sunt' verba
'libri' que' misit' hie
remias' propheta
de hierusalē' ad' reliquias
'seniorū' transmigratiōis
& ad' sacerdotes' & ad' p
pheras' & ad
'oēm' populū' quē' tradu
xerat' nabuchodonosor
'de hierusalē' in babylonē
'postq̄' egressus ē' iechon
nias' rex' & domina' & eu
nuchi' & principes
'iuda' & hierusalem:' & fa
ber' & inclusor
'de hierusalem' in manu
'elasa' filii' saphan
& gamalie' filii' helchie
'quos' misit
'Sedechias' rex' iuda' ad
'nabuchodonosor
'regem' babylonis' in ba-
bylonē' dicens.' Hec' dicit
'dominus' exercituū' de-
us' israel' omni
'transmigrationi' quam
'transtuli' de hierusalem
in babylonē.' Edificate
'domos' & habitate:' & plā
tate' hortos' & comedite
'fructū eorum.' Accipite
'vxores' & generate' filios
& filias:' & date' filiis vris
'vxores' & 'filias vestras
'date' viris:' & pariant
'filios' & filias:' & multipli
cabimini' ibi:' & nolite' eē
pauci numero:' & querite
'pacē' ciuitatis' ad quā
'trāsmigrare' vos feci:' &
orate
'pro ea' ad' dominū:' quia
'in pace illius' erit
'vobis' pax.' Hec' dicit' do
minus
'exercituum' deus' israel.
'Non
'vos' feducāt' pphete vr̄i
'qui sunt' in medio vestrū

נָתַן צוּר
בָּרְזֶל נָתַתִּי עַל צַוַּאר כָּל הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּה לַעֲבֹד אֶת נְבוּכַדְנֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל וַעֲבָדוּהוּ עָנָם אֶת חַיַּת
נָתַן הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ
הַנָּבִיא אֶל חֲנַנְיָה הַנָּבִיא שְׁמַע נָא
חֲנַנְיָה לֹא שְׁלָחֲךָ יְהוָה וְאַתָּה
בָּטַח הִבְטַחְתָּ אֶת הָעָם הַזֶּה עַל שָׁקֶר׃ לָכֵן
שָׁלַח כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מְשַׁלְּחֲךָ מֵעַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה הַשָּׁנָה אַתָּה מֵת כִּי
סָרָה דִבַּרְתָּ אֶל יְהוָה׃ וַיָּמָת חֲנַנְיָה
הַנָּבִיא בַּשָּׁנָה הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃
Cap. xxix
וְאֵלֶּה דִּבְרֵי
הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׁלַח יִרְמְיָה הַנָּבִיא
מִירוּשָׁלַ͏ִם אֶל יֶתֶר זִקְנֵי הַגּוֹלָה
וְאֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל הַנְּבִיאִים וְאֶל
כָּל הָעָם אֲשֶׁר הָגְלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר
מִירוּשָׁלַ͏ִם בָּבֶלָה׃ אַחֲרֵי צֵאת יְכָנְיָה
הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה וְהַסָּרִיסִים וְשָׂרֵי
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם וְהֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר
מִירוּשָׁלַ͏ִם׃ בְּיַד אֶלְעָשָׂה בֶן שָׁפָן
וְגְמַרְיָה בֶן חִלְקִיָּה אֲשֶׁר שָׁלַח
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶל נְבוּכַדְנֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל בָּבֶלָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל
הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלֵיתִי מִירוּשָׁלַ͏ִם
בָּבֶלָה׃ בְּנוּ בָתִּים וְשִׁבוּ וְנִטְעוּ גַנּוֹת
וְאִכְלוּ אֶת פִּרְיָן׃ קְחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ
בָּנִים וּבָנוֹת וְקְחוּ לִבְנֵיכֶם נָשִׁים
וְאֶת בְּנֹתֵיכֶם תְּנוּ לַאֲנָשִׁים וְתֵלַדְנָה
בָּנִים וּבָנוֹת וְרִבּוּ שָׁם וְאַל תְּמַעֵטוּ׃
וְדִרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר
הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ
בַּעֲדָהּ אֶל יְהוָה כִּי בִשְׁלוֹמָהּ יִהְיֶה
לָכֶם שָׁלוֹם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַל יַשִּׁיאוּ
לָכֶם נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם

ferreum posui super' col-
lum' cunctarum' gentiū
'istarum' vt seruant' nabu
chodonosor
'regi' babylonis: '& ser-
uient ei: 'vinup' & 'bestias
'ter' re' dedi' ei.' Et dixit
'hieremias
'propheta' ad' ananiam
'prophetam.' Audi
'anania.' Non' misit te
'dominus:' & tu
'cōfidere fecisti' populum
'istū' in' mendaciō.' Idcir
co' hec' dicit' dominus.
'Ecce ego' mittam te' a
'facie' terre. Hoc' anno
'morieris: 'aduersum' ei
'dominū' locutus es.' Et
mortuus est' ananias
'propheta' in anno' illo:
'mense' septimo. 29.

Hec sunt' verba
'libri' que' misit' hie
remias' propheta
de hierusalē' ad' reliquias
'seniorū' transmigratiōis
& ad' sacerdotes' & ad' p
pheras' & ad
'oēm' populū' quē' tradu
xerat' nabuchodonosor
'de hierusalē' in babylonē
'postq̄' egressus ē' iechon
nias' rex' & domina' & eu
nuchi' & principes
'iuda' & hierusalem:' & fa
ber' & inclusor
'de hierusalem' in manu
'elasa' filii' saphan
& gamalie' filii' helchie
'quos' misit
'Sedechias' rex' iuda' ad
'nabuchodonosor
'regem' babylonis' in ba-
bylonē' dicens.' Hec' dicit
'dominus' exercituū' de-
us' israel' omni
'transmigrationi' quam
'transtuli' de hierusalem
in babylonē.' Edificate
'domos' & habitate:' & plā
tate' hortos' & comedite
'fructū eorum.' Accipite
'vxores' & generate' filios
& filias:' & date' filiis vris
'vxores' & 'filias vestras
'date' viris:' & pariant
'filios' & filias:' & multipli
cabimini' ibi:' & nolite' eē
pauci numero:' & querite
'pacē' ciuitatis' ad quā
'trāsmigrare' vos feci:' &
orate
'pro ea' ad' dominū:' quia
'in pace illius' erit
'vobis' pax.' Hec' dicit' do
minus
'exercituum' deus' israel.
'Non
'vos' feducāt' pphete vr̄i
'qui sunt' in medio vestrū

וְקִסְמֵיכֶם ׀ וְאַל ׀ תִּשְׁמְעוּ ״ אֶל חֲלֹמֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַחְלְמִים: כִּי
נְשֹׁקֶר הֵם נִבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי לֹא
שְׁלַחְתִּים נְאֻם יְהוָה: כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה כִּי לְפִי מְלֹאת לְבָבֶל ״ שִׁבְעִים שָׁנָה
פָּקוֹד אֶפְקֹד אֶתְכֶם וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיכֶם
אֶת דְּבָרִי הַטּוֹב לְהָשִׁיב אֶתְכֶם אֶל
הַמָּקוֹם הַזֶּה: כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת
הַמַּחְשָׁבֹת אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב עֲלֵיכֶם
״נְאֻם יְהוָה מַחְשְׁבוֹת שָׁלוֹם וְלֹא
לְרָעָה לָתֵת לָכֶם ״ אַחֲרִית וְתִקְוָה:
וּקְרָאתֶם אֹתִי וַהֲלַכְתֶּם וְהִתְפַּלַּלְתֶּם
אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי אֲלֵיכֶם: וּבִקַּשְׁתֶּם
אֹתִי וּמְצָאתֶם כִּי תִדְרְשֻׁנִי בְּכָל
״לְבַבְכֶם: ״וְנִמְצֵאתִי לָכֶם נְאֻם יְהוָה
וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּתְכֶם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם
מִכָּל הַגּוֹיִם וּמִכָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר
הִדַּחְתִּי אֶתְכֶם שָׁם נְאֻם יְהוָה
וְהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם מִשָּׁם: כִּי אָמַרְתֶּם
הֵקִים לָנוּ יְהוָה נְבִאִים בָּבֶלָה: כִּי
כֹה אָמַר יְהוָה אֶל הַמֶּלֶךְ הַיֹּשֵׁב עַל
כִּסֵּא דָוִד וְאֶל ״כָּל הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּעִיר
הַזֹּאת אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא יָצְאוּ
אִתָּכֶם בַּגּוֹלָה: כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּם אֶת הַחֶרֶב וְאֶת
הָרָעָב וְאֶת ״ הַדָּבֶר ״ וְנָתַתִּי אֹתָם
כַּתְּאֵנִים הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר לֹא
תֵאָכַלְנָה ״ מֵרָעַ: וְרָדַפְתִּי אַחֲרֵיהֶם
בְּחֶרֶב בָּרָעָב וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה
לְכָל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ ״ לְאָלָה וְלִשְׁמָּה
וְלִשְׁרֵקָה וּלְחֶרְפָּה ״ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הִדַּחְתִּים שָׁם: תַּחַת ׀ אֲשֶׁר לֹא
שְׁמַעוּ אֶל דְּבָרַי נְאֻם יְהוָה ׀ אֲשֶׁר
שָׁלַחְתִּי אֲלֵיהֶם אֶת עֲבָדַי הַנְּבִאִים
הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם ״ נְאֻם

'& diuini vestri:'& ne'attẽ datis'' ad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
''somnia vestra' que' vos
'somniatis:'quia ꝯꝯꝯꝯ
'falso'ipsi''prophetãt'vo
bis'in nomine meo:'non
''misi eos'dicit'dominus.
'Quia'hec'dicit ꝯꝯꝯꝯꝯ
'domin'. 'Cum'ceperint
'implerí'in babylone''' sc=
ptuaginta''anni:'visitabo
'vos'& suscitabo'sup vos
'verbum meu'' bonum:
'vt reducam'vos'ad ꝯꝯꝯ
'locum''istum. 'Ego'enim
'scio ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'cogitationes' quas'co=
gito'super vos ꝯꝯꝯꝯꝯ
'dicit''dominus:'cogita
tiones'pacis''& non ꝯꝯꝯ
'afflictionis:'vt det'vo=
bis''finem'& patientiam:
'& innocabitis'me:'& ibi
tis:'& orabitis ꝯꝯꝯꝯꝯ
'me'& ego exaudiã'vos:
'quaretis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'me'& inuenietis. 'Cum
'quesieritis me'in toto ꝯ
''corde vestro:''inueniar
'a vobis''ait'dominus. ꝯ
'Et reducam'captiuitatẽ
vestrã:''& cõgregabo'vos
'de vniuersis'gentibus'&
de cunctis'locis'ad que
'expuli'vos'dicit'dñs.
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'Et reuerti'vos'faciã'de
''loco ad'' quem ꝯꝯꝯꝯꝯ
'transmigrare'vos'feci:
'quia'dixistis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'suscitauit''nobis'dñs'p=
phetas'in babylõe.'Quia
'hec'dicit'domin'ad're=
gem'qui sedet'super ꝯꝯ
'soliũ'dauid:'& ad''omnẽ
''ppl'm'habitatorẽ'vrbis
'huius:ad'fratres vestros
'qui'non''sunt egressi ꝯ
'vobiscũ'in trãsmigratio
nẽ.'Hec'dicit'dñs'exerci
tuum. 'Ecce'mittam'in
ꝯꝯ'gladium'& ꝯꝯꝯꝯꝯ
''famẽ'&''pestem:''& po
nam'eos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'quasi ficas'malas'que
'comedi''non possunt ꝯ
''eo q' pessime sint:'& per
sequar'eos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'in gladio:''& in fame:'& ꝯ
in'pestillẽtia.'Et dabo eos
''in vexationẽ'vniuersis'
'regnis'terre:'in maledi
ctionẽ'& in stuporẽ'& in
sibilũ'& in opprobriũ''cũ
ctis''gentib''ad quas ego
'eieci eos:'eo q' non ꝯ
''audierint'verba mea'dí
cit''dñs:'que ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'misi''ad eos per'seruos
meos'pphetas de nocte
'consurgens'& mittens:
''& non'audistis''dicit ꝯꝯ

τε ne. seducant vos diuini vſi: τ
καὶ μὴ ἀκροᾶσθε τῶν ἐνυπνίων ὑμῶν, καὶ
ne attẽdite in somnia vſa q̃ vos somnia=
μὴ ἀκούετε εἰς τὰ ἐνύπνια ὑμῶν ἃ ὑμεῖς ἐνυπνιά=
tis. qz iniqua ipi pphetant vobis in
ζεσθε· ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν ἐπὶ τῷ
nomine meo:τ nõ misi eos dicit dñs:
ὀνόματί μου, καὶ οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς λέγει κύριος,
qz sic dicit dñs: cũ fuerit impleti
ὅτι οὕτως ἔιπεν κύριος, ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι
i babylone septuaginta ãni: visitabo vos
ἐν Βαβυλῶνι ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐπισκέψομαι ὑμᾶς
τ suscitabo verba mea sup vos: vere=
καὶ ἐπιστήσω τοὺς λόγους μου ἐφ' ὑμᾶς, τοῦ ἐπισ=
ducam pplin meũ in locum istum. τ co
στρέψαι σε λαόν μου εἰς τὸν τόπον τοῦτον. καὶ λε
gitabo sup vos cogitatiõe pacis: τ nõ mala: vt
γιοῦμαι ἐφ' ὑμᾶς λογισμὸν εἰρήνης, καὶ οὐ κακά, τοῦ
dem vobis hec. τ orate ad me: τ
δοῦναι ὑμῖν ταῦτα. καὶ προσεύξασθε πρός με, καὶ
exaudiam vos. τ quretis me: τ inuenie
εἰσακούσομαι ὑμῶν. καὶ ἐκζητήσετέ με, καὶ εὑρήσε
tis me. qz q̃n q̃sieritis me in toto corde
τέ με· ὅτι ὅταν ἐκζητήσητέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
vſo: τ apparebo vobis. qz dicit dñs cõ
ὑμῶν, καὶ ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν· ὅτι εἶπατε καὶ
stituit dñs sup vos pphetas in babylone.
τέστησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς προφήτας ἐν Βαβυλῶνι.
sic dicit dñs ad regẽ sedentem
οὕτω λέγει κύριος πρὸς τὸν βασιλέα τὸν καθήμενον
in throno dauid: τ ad oẽm pplm habi=
ἐπὶ θρόνου Δαυίδ, καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν κατοι
tantem in ciuitate hac: τ ad fratres
κοῦντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς
vſos: q̃ nõ egressi sunt vobiscũ in capti=
ὑμῶν, οἳ οὐκ ἐξεπορεύσησαν μεθ' ὑμῶν εἰς αἰχμα
uitatem. sic dicit dñs exercituũ: ecce
λωσίαν· οὕτω λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ
ego mittam in eos gladium τ famẽ τ
ἐγὼ ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς μάχαιραν καὶ λιμὸν καὶ
pestẽ: τ ponã eos q̃si ficus malas q̃ nõ
λοιμόν, καὶ θήσω αὐτοὺς ὡς σῦκα πονηρὰ ἃ οὐκ
comedi possunt p̃ malitia. τ pſequ
ἔδεσθαι δύναται ὑπὸ τῆς πονηρίας. καὶ διώξω
eos in gladio τ fame τ pestẽ: τ
αὐτοὺς ἐν μαχαίρᾳ καὶ λιμῷ καὶ λοιμῷ, καὶ
dabo eos in pmotionẽ in omnib' re=
δώσω αὐτοὺς εἰς κίνησιν ἐν πάσαις ταῖς βα
gnis ꝛre: τ in maledictionẽ τ in ponurita
σιλείαις τῆς γῆς, καὶ εἰς κατάραι καὶ εἰς ἀπορί
am τ in sibilum τ in opprobriũ oib'
αν καὶ εἰς συρισμὸν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν πᾶσι τοῖς
gẽtibus: ad q̃s ego eiicio eos: q̃n nõ
ἔθνεσι, πρὸς οὓς ἐγὼ ἐκβάλλω αὐτούς, διότι οὐκ
audierũt verba mea dicit dñs: q̃ misi
ἤκουσαν τὰ ῥήματά μου λέγει κύριος, ἃ ἀπέστα
ad eos p̃ seruos meos pro
λκα πρὸς αὐτοὺς διὰ τοὺς δούλους μου τοὺς προ
phetas: mane surgẽs τ mittens: τ nõ audi=
φήτας, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων, καὶ οὐκ ἠκού=
stis dicit
σατε λέγει ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ד.14.d

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

וַיְבַטַּח אֶתְכֶם עַל עֲשָׁקֹר׃ לָכֵן כֹּה
אֲמַר יהוה הִנְנִי פֹקֵד עַל שְׁמַעְיָה
הַנֶּחְלָמִי וְעַל זַרְעוֹ לֹא יִהְיֶה־לוֹ
אִישׁ יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָעָם הַזֶּה וְלֹא
יִרְאֶה בַּטּוֹב אֲשֶׁר־אֲנִי עֹשֶׂה לְעַמִּי
נְאֻם יהוה כִּי סָרָה דִבֶּר עַל יהוה׃ סור

Cap. xxx. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה
אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יהוה לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כְּתֹב לְךָ אֶת כָּל הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ אֶל סֵפֶר׃ כִּי
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יהוה וְשַׁבְתִּי יום בוא
אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה שוב שבה
אָמַר יהוה וַהֲשִׁבֹתִים אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם וִירֵשׁוּהָ׃ וְאֵלֶּה נתן
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יהוה אֶל
יִשְׂרָאֵל וְאֶל יְהוּדָה׃ כִּי כֹה אָמַר יהוה
קוֹל חֲרָדָה שָׁמָעְנוּ פַּחַד וְאֵין
שָׁלוֹם׃ שַׁאֲלוּ נָא וּרְאוּ אִם יוֹלֵד
זָכָר מַדּוּעַ רָאִיתִי כָל גֶּבֶר יָדָיו עַל ילד
חֲלָצָיו כַּיּוֹלֵדָה וְנֶהֶפְכוּ כָל פָּנִים
לְיֵרָקוֹן׃ הוֹי כִּי גָדוֹל הַיּוֹם הַהוּא
מֵאַיִן כָּמֹהוּ וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב
וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ׃ וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם
יהוה צְבָאוֹת אֶשְׁבֹּר עֻלּוֹ מֵעָלֶיךָ
וּמוֹסְרוֹתֶיךָ אֲנַתֵּק וְלֹא יַעַבְדוּ בוֹ עוֹד זָרִים׃ עבד
וְעָבְדוּ אֵת יהוה אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד
מַלְכָּם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם׃ וְאַתָּה קום
אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם יהוה וְאַל ירא
תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ חתת ישע
מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם רחק שבה
וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין שוב
מַחֲרִיד כִּי אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם יהוה חרד
לְהוֹשִׁיעֶךָ כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל עשה
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֲפִצוֹתִיךָ שָׁמָּה אַךְ אֹתְךָ פוץ

& fecit vos cõfidere in mendacio: idcirco hec dicit dñs. Ecce ego visitabo super semen neelamitem & super semen eius. Non erit vir sedens in medio populi huius: & non videbit bonū quod ego faciam populo meo cc quia dñs: quia preuaricationē locut? est aduersus dominum. 30.

Hoc verbū qđ factū est ad hieremiam a domino: dicens. Hec dicit dominus de israel: dicens. Scribe tibi oia verba que locutus sum ad te in libro. Ecce enim dies veniũt dicit dñs: & conuertam conuersionē populi mei israel & iuda dicit dominus: & cõuertā eos ad terram quā dedi patribus eorũ & possidebunt eā. Et hec verba que locut? est dominus ad israel & ad iudam. Quoniam hec dicit dominus. Vocem terroris audiuimus formido: & nō est pax. Interrogate & videte si generat cc masculus. Quare ergo vidi cōis viri manū sup lumbū suū qsi parturiens & cōuerse sūt vniuerse facies in auruginem. Ve qa magna dies illa: nec est similis ei: & tēpus qđ tribulatiōis est iacob: & ex ipsa saluabitur. Et erit in die illa dicit dominus cc de collo tuo: & vincula eius dirumpam. cc Et non dominabūtur ei amplius alieni: sed seruiet domino deo suo: & dauid cc regi suo quē suscitabo eis. Tu ergo cc ne timeas serue meus iacob ait dñs: nec timeas israel quia ecce ego saluabo te de terra captiuitatis eorū. Et reuertetur iacob & quiescet: & cūctis affluet bonis: & nō erit quē formidet: qrīs tecū ego sum ait dñs vt saluē te. Faciā enī cōsumationē in cūctis gentibus in quibus dispersi te: te autem cc

τ κύριος ἐπροφήτευσεν ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οἷς διεσκόρπισέν σε ἐκεῖ, σὲ δὲ οὐ μὴ ἐξολεθρεύσω, ἀλλὰ παιδεύσω σε ἐν κρίσει, καὶ καθαρίζων οὐ καθαριῶ σε. οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισκέψομαι ἐπὶ σὲ πονηρὰ καὶ ἐπὶ τὸ γένος σου· καὶ οὐκ ἔσαι αὐτῷ ἄνθρωπος ἐν μέσῳ σου οὐδὲ ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὸν λαόν μου τοῦτον· καὶ οὐκ ὄψονται αὐτὸν ἄνθρωποι ἐν μέσῳ σου οὐδὲ ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὸν λαόν μου τοῦτον· καὶ οὐκ ἔσαι αὐτῷ ἄνθρωπος ἐν μέσῳ σου οὐδὲ ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὸν λαόν μου τοῦτον· καὶ οὐκ ὄψονται αὐτὸν ἄνθρωποι

כה אמר יהוה מצא חן במדבר
עם שרידי הלך להרגיעו
ישראל׃ מרחק יהוה נראה לי
ואהבת עולם אהבתיך על כן
משכתיך חסד׃ עוד אבנך ונבנית
בתולת ישראל עוד תעדי תפיך
ויצאת במחול משחקים׃ עוד
תטעי כרמים בהרי שמרון נטעו
נטעים וחללו׃ כי יש יום קראו
נצרים בהר אפרים קומו ונעלה
ציון אל יהוה אלהינו׃ כי כה
אמר יהוה רנו ליעקב שמחה
וצהלו בראש הגוים השמיעו
הללו ואמרו הושע יהוה את
עמך את שארית ישראל׃ הנני
מביא אתם מארץ צפון וקבצתים
מירכתי ארץ בם עור ופסח הרה
יולדת יחדו קהל גדול ישובו
הנה בבכי יבאו ובתחנונים אובילם
אוליכם אל נחלי מים בדרך ישר
לא יכשלו בה כי הייתי לישראל
לאב ואפרים בכרי הוא׃ שמעו
דבר יהוה גוים והגידו באיים
ואמרו מזרה ישראל יקבצנו
כמרחק ושמרו כרעה עדרו׃ כי
פדה יהוה את יעקב וגאלו מיד
חזק ממנו׃ ובאו ורננו במרום ציון
ונהרו אל טוב יהוה על דגן ועל
תירש ועל יצהר ועל בני צאן
ובקר והיתה נפשם כגן רוה
ולא יוסיפו לדאבה עוד׃ אז תשמח
בתולה במחול ובחרים וזקנים
יחדו והפכתי אבלם לששון
ונחמתים ושמחתים מיגונם׃
ורויתי נפש הכהנים דשן ועמי את
טובי ישבעו נאם יהוה׃ כה אמר

כה אמר יהוה קול ברמה נשמע נהי בכי
תמרורים רחל מבכה על בניה
נהה מאנה להנחם על בניה כי אינמו׃
כה אמר יהוה מנעי קולך מבכי
ועיניך מדמעה כי יש שכר
לפעלתך נאם יהוה ושבו מארץ
אויב׃ ויש תקוה לאחריתך נאם
יהוה ושבו בנים לגבולם׃ שמוע
שמעתי אפרים מתנודד יסרתני
ואוסר לא למד השיבני
ואשובה כי אתה יהוה אלהי׃
כי אחרי שובי נחמתי ואחרי
הודעי כפקתי על ירך בשתי
ונם נבלמתי כי נשאתי חרפת
נעורי׃ הבן יקיר לי אפרים אם
ילד שעשעים כי מדי דברי בו
זכר אזכרנו עוד על כן המו מעי
לו רחם ארחמנו נאם יהוה׃ הציבי
לך ציונים שמי לך תמרורים
שתי לבך למסלה דרך הלכתי
שובי בתולת ישראל שובי אל
עיר בתיל הפקח עד מתי תתחמקין הבת
השובבה כי ברא יהוה חדשה
בארץ נקבה תסובב גבר׃ כה אמר
יהוה צבאות אלהי ישראל עוד
יאמרו את הדבר הזה בארץ
יהודה ובעריו בשובי את שבותם
יברכך יהוה נוה צדק הר הקדש׃
וישבו בה יהודה ככל ערריו יחדו
אפרים ונסעו בעדרה׃ כי הרויתי
נפש עיפה וכל נפש דאבה מלאתי׃
על זאת הקיצותי ואראה ושנתי
ערבה לי׃ הנה ימים באים
נאם יהוה וזרעתי את בית
ישראל ואת בית יהודה זרע אדם
וזרע בהמה׃ והיה כאשר שקדתי

ecce dies ueniunt dicit dominus: & seminabo domum israel & domum iuda semine hominis & semine iumentorum. Et erit sicut uigilaui super eos ad euellendum & destruendum & dissipandum & demolendum & affligendum, ita uigilabo super eos ad aedificandum & plantandum dicit dominus. In diebus illis non dicent amplius comederunt patres uuas acerbas & dentes filiorum obstupescunt. Sed unusquisque in iniquitate sua morietur omnis homo qui comederit uuam acerbam obstupescent dentes eius. Ecce dies uenient dicit dominus & feriam domui israel & domui iuda foedus nouum. Non secundum foedus quod pepigi cum patribus eorum in die qua adprehendi manum eorum ut educerem eos de terra aegypti. Foedus meum irritum fecerunt et ego dominabor eorum dicit dominus. Sed hoc foedus quod feriam domui israel post dies illos dicit dominus dabo legem meam in uisceribus eorum et in corde eorum scribam eam et ero eis in deum et ipsi erunt mihi in populum. Et non docebit ultra unusquisque proximum suum et unusquisque fratrem suum dicens cognosce dominum. Omnes enim cognoscent me a paruo eorum usque ad magnum eorum dicit dominus. Quoniam propitiabor iniquitati eorum et peccati eorum non memorabor amplius. Haec dicit dominus qui dat solem in lumen diei ordinationes lunae et stellarum in lumen noctis qui conturbat mare et intumescunt fluctus eius dominus exercituum nomen eius. Si defecerint leges istae coram me dicit dominus et semen israel cessabit ut non sit gens coram me omnibus diebus. Haec dicit dominus si mensurari possint cacumina caeli et perscrutari fundamenta terrae deorsum et ego proiciam omne semen israel in omnibus quae fecerunt dicit dominus. Ecce dies uenient dicit dominus et aedificabitur ciuitas domino a turre hananeel usque ad portam anguli. Et egredietur ultra mensura funis contra collem gareb et circuibit goatha. Omnis conualles cadauerum et cinerum et omnes agri usque ad torrentem cedron usque ad angulum portae equorum ad orientem sanctum domini non euelletur et non destruetur amplius in aeternum. Et egressus est ad eum ieremias de medio carcere dicens. Haec dicit dominus qui fecit terram dominus formauit eam et firmauit eam dominus nomen eius. Inuocauit me et exaudiui te et adnuntiauit tibi mirabilia et inscrutabilia quae nescis. Haec dicit dominus deus israel ad domos ciuitatis huius et ad domos regum iuda quae destructae sunt ad aggeres et ad gladium. Ite et nō pdatis ist̄ en machaira. Badisate kai mē oklisnte hoi israel: dia de tounto epagesthe kai epistrepsate hekastos apo tes hodou autou tes ponerās

הַמַּדָּח	[a]מַדָּח	[a]super eos [v]vt euellerē: [&] demolirer [&] dissiparem: [&] disperderē [&] affligerē:	ὑπὲρ τοὺς τοῦ ἐκριζοῦν καὶ καθαιρεῖν καὶ ἀπολλύειν καὶ κακοῦν, οὕτως ἐπὶ τοὺς οἰκοδομοῦντας καὶ φυτεύοντας αὐτούς· καὶ ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου Ισραηλ καὶ Ιουδα εἶπεν κύριος ὁ θεός· καὶ οἰκοδομήσουσιν τὰς πόλεις τὰς ἠφανισμένας καὶ κατοικήσουσιν καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας καὶ φάγονται τὸν καρπὸν αὐτῶν· καὶ ποιήσω αὐτοῖς κρίμα καινὸν ἀντὶ τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν καὶ ἀντὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν· καὶ ἐπιστρέψω τὸν λαόν μου Ισραηλ

וַעֲשָׂרָה ''' הַכֶּסֶף ׃ וָאֶכְתֹּב ׀ בַּסֵּפֶר ׃ וָאֶחְתֹּם ׀ וָאָעֵד עֵדִים ׀ וָאֶשְׁקֹל הַכֶּסֶף ׃
ᵇ בְּמֹאזְנָיִם ׃ וָאֶקַּח ׀ אֶת סֵפֶר ׀ הַמִּקְנָה ׀ ׃
ᵈ אֶת הֶחָתוּם ᵉ הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים ׀ וְאֵת ׃
ᵍ הַגָּלוּי ׃ וָאֶתֵּן ׀ אֶת סֵפֶר ׀ הַמִּקְנָה ''' אֶל ׃
ᵇ בָּרוּךְ ᵉ בֶּן נֵרִיָּה ᵍ בֶּן מַחְסֵיָה ׀ לְעֵינֵי ׃
חֲנַמְאֵל ׀ דּוֹדִי וּלְעֵינֵי הָעֵדִים הַכֹּתְבִים
בְּסֵפֶר ׀ הַמִּקְנָה ׀ לְעֵינֵי כָל ׀ הַיְּהוּדִים
הַיֹּשְׁבִים ׀ בַּחֲצַר ᵍ הַמַּטָּרָה ׃ וָאֲצַוֶּה ׀
אֶת בָּרוּךְ ''' לְעֵינֵיהֶם ''' לֵאמֹר ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת ᵉ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל ׀ לָקוֹחַ
אֶת הַסְּפָרִים ׀ הָאֵלֶּה ׀ אֶת ׀ סֵפֶר
הַמִּקְנָה ׀ הַזֶּה וְאֶת ׀ הֶחָתוּם וְאֶת ׀ סֵפֶר
הַגָּלוּי ׀ הַזֶּה ׀ וּנְתַתָּם ''' בִּכְלִי ׀ חֶרֶשׂ
לְמַעַן ׀ יַעַמְדוּ ᵍ יָמִים ׀ רַבִּים ׃ כִּי ׀ כֹה
אָמַר ''' יְהוָה צְבָאוֹת ׀ אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל
עוֹד ᵍ יִקָּנוּ ׀ בָּתִּים ᵍ וְשָׂדוֹת ׀ וּכְרָמִים
בְּאֶרֶץ ׀ הַזֹּאת ׃ וָאֶתְפַּלֵּל ׀ אֶל ׀ יְהוָה ׀
אַחֲרֵי ''' תִּתִּי ׀ אֶת סֵפֶר ׀ הַמִּקְנָה ᵍ אֶל
בָּרוּךְ ׀ בֶּן נֵרִיָּה ׀ לֵאמֹר ׃ אָהָהּ ׀ אֲדֹנָי
יְהוִה ׀ הִנֵּה ׀ אַתָּה ׀ עָשִׂיתָ ׀ אֶת ׀ הַשָּׁמַיִם ׀
וְאֶת ׀ הָאָרֶץ ׀ בְּכֹחֲךָ ׀ הַנָּטוּל ׀ וּבִזְרֹעֲךָ
הַנְּטוּיָה ''' לֹא ׃ יִפָּלֵא ׀ מִמְּךָ ׀ כָּל ׀ דָּבָר ׃
עֹשֶׂה ׀ חֶסֶד ׀ לַאֲלָפִים ׀ וּמְשַׁלֵּם ׀ עֲוֹן
אבות ׀ אֶל ׀ חֵיק ׀ בְּנֵיהֶם ׀ אַחֲרֵיהֶם ׀
הָאֵל ׀ הַגָּדוֹל ׀ הַגִּבּוֹר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת
שְׁמוֹ ׃ גָּדֵל ׀ הָעֵצָה ''' וְרַב ׀ הָעֲלִילִיָּה ׀ אֲשֶׁר
עֵינֶיךָ ׀ פְּקֻחוֹת ׀ עַל ׀ כָּל ׀ דַּרְכֵי ׀ בְּנֵי ׀ אָדָם
לָתֵת ׀ לְאִישׁ ׀ כְּדַרְכָּיו ׀ וּכְפִרְי
מַעֲלָלָיו ׃ אֲשֶׁר שַׂמְתָּ ׀ אֹתוֹת ׀ וּמוֹפְתִים
בְּאֶרֶץ ׀ מִצְרַיִם ׀ עַד ׀ הַיּוֹם ''' הַזֶּה ׀ וּבְיִשְׂרָאֵל
וּבָאָדָם ׀ וַתַּעֲשֶׂה ׀ לְךָ שֵׁם
כַּיּוֹם ׀ הַזֶּה ׃ וַתּוֹצֵא ׀ אֶת ׀ עַמְּךָ ׀ אֶת
יִשְׂרָאֵל ׀ מֵאֶרֶץ ׀ מִצְרַיִם ׀ בְּאֹתוֹת
וּבְמוֹפְתִים ׀ וּבְיָד ׀ חֲזָקָה ׀ וּבִזְרוֹעַ
נְטוּיָה ׀ וּבְמוֹרָא ׀ גָּדוֹל ׃ וַתִּתֶּן ''' לָהֶם

ᵍ &decem'''argenteos:"& ᵍ scripſi'ᵘin libro ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍ &ſignaui:"& adhibu'te ſtes.ᵍ Et appẽdi ᵈargentũ ''in ſtatere:'& accepi'libᵇ ᵃpoſſeſſionis ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵈſignatum &ᵉ ſtipulatio nes'& rata'& ſigna ꝯꝯꝯꝯ ᵉforinſecus.ᵇ Et dedi'libᵇ brum'poſſeſſionis ꝯꝯꝯꝯ ''baruch'ᵉ filio'ᵍ neri'ᵍ filii ᵍmaaſie'ᵉin oculis ꝯꝯꝯꝯ 'anamchel'ᵈ patruelis mei ᵈ& in oculis'teſtiũ'ᵍ ſcripti erant'ᵉin libro'ᵉemptio nis &'ᵉin oculis'ᵉ oĩm'ᵍ iude orũ'ᵍ qui ſedebãt'ᵍ in atrio ᵇcarceris.'ᵇ Et precepi ꝯ 'baruch'''coram eis:"dicens.ᵍ Hec'ᵍ dicit ꝯꝯꝯꝯ ᵍdominus'exercituũ'ᵍ de'ᵍ iſrael.ᵍ Sume ꝯꝯꝯꝯꝯ 'libros'iſtos'ᵉ librum ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵉemptionis'ᵉ hunc'ᵍ ſignatum'& ᵍlibrum ꝯꝯꝯꝯꝯ hunc'ᵍ qui apertus eſt:'& ponesillos'''ᵉ i vaſe'ᵉ fictili: ᵍvt'ᵍ pmanere poſſint'ᵍ die bus'ᵉ multus.ᵉ Hec'ᵍ enim 'dicit'ᵍ dominus'ᵍ exercitu um'ᵍ deus'ᵍ iſrael'ᵍ ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵃ Adhuc'ᵍ poſſidebuntur ᵉdomus'ᵍ &ᵍ agri'ᵍ &ᵍ vinee 'in terra'ᵉ iſta.ᵇ Et orauiᵍ ad ᵍdominum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'poſtquã'ᵍ tradidiᵍ librum ᵇ'poſſeſſionis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'baruch'ᵉ filio'ᵍ neri:"di cens.ᵍ Heu heu heu'ᵍ dñe 'deus.ᵍ E cce'ᵇ tu'ᵉ feciſti'ᵉ ce lum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ '&ᵉ terram'ᵇ in fortitudine tua'ᵍ magna'ᵍ &ᵍ in brachio tuo'ᵍ extento.''' Non'ᵉ erit ᵉtibi'ᵍ difficile'ᵍ oĩ ᵍverbũ: 'qui facis'ᵍ miſericordiã'ᵍ in milibus:"et reddis'ᵍ iniqui tatem'ᵍ patrum'ᵍ in'ᵍ ſinum 'filiorũ eorum'ᵍ poſt eos. ᵍFortiſſime'ᵍ magne &'ᵍ po tens:'ᵍ dñs'ᵇ exercituum ꝯꝯ 'nomẽ tibi'ᵍ magnus'ᵍ cõſi lio''' & ĩcõprehenſibilis "cogitatu:"ᵍ cuius ᵇ oculi ᵍaperti ſunt'ᵍ ſup'ᵍ oĩs'ᵍ vias ᵍfiliorᵍ ſuã:'ᵍ vt reddas'ᵍ vni cuiqᵍ ſm vias ſuas:'ᵍ & ſm fructũ'ᵍ adinuẽtionũ eius. ᵍQui'ᵍ poſuiſti'ᵍ ſigna'ᵍ & portenta'ᵍ in terra'ᵍ egypti ᵍvſqᵍ ad'ᵍ diem'''hanc: ꝯꝯ "& in iſrael'ᵍ & in hoibus ᵖ&ᵍ tibi'ᵍ feciſti'ᵍ nomen ꝯꝯ ᵍſicut ẽ'ᵍ dies'ᵍ hec." Et edu xiſti'ᵍ populum tuum ꝯꝯ ᵍiſrael'ᵍ de terra'ᵍ egypti'ᵍ in ſignis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'ᵍ& portentis'ᵍ & in manu ᵍrobuſta'ᵇ & in brachio ꝯꝯ 'extento'ᵇ & in terrore'ᵍ ma gno:'''& deduxiſti'''ᵉ eis ꝯꝯꝯꝯꝯ

τ decẽ argenti: τ ſcripſi in libro τ ſigilla κὰι δέκα ἀργυρίου, κὰι ἔγραψα ἐἰς βιβλίον κὰι ἐσφρα ui: τ adhibui teſtes: τ ſtatu γισάμην, κὰι διεμαρτυράμην μάρτυρας, κὰι ἔσησα argentũ in ſtatera: τ accepi libꝝ poſ ᾠ ἀργύριον ἐν ζυγῷ, κὰι ἔλαβον τὸ βιβλίον τῆς κτή ſeſſionis q̃ lectus fuerat τ ſigillatus: τ de σεως τὸ ἀνεγνωσμένον κὰι ἐσφραγισμένον, κὰι ἔ di illũ baruch filio nerie filij maaſeꝰ in δωκα αὐτὸ τῷ Βαρούχ υἱῶ νηρίου υἱοῦ μαασαίου κα te oculos anameel filij fratris pſto mei: τ τ' ὀφθαλμοὺς ἀναμεὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός μου, κὰι ante oculos ſtantium teſtium: τ q̃ ſcri κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἑστηκότων μαρτύρων, κὰι γρα pſerunt in libro poſſeſſionis: τ ante ocu φάντων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς κτήσεως, κὰι κατ' ὀφθαλ los oĩm indeoꝝ q̃ ſamꝰ τ peſtilẽtie: ſicut locutꝰ es μοὺς πάντων τῶν Ἰουδαίων τῶν καθημένων ἐν τῇ αὐ ꝓſopõ maχαίρας κὰι λιμοῦ κὰι λοιμοῦ, ὡς ἐλάλησας trio carceris: τ precepꝰ baruch ante ſic factũ eſt. τ ecce tu vides τ tu dicis λῆ τῆς φυλακῆς, κὰι συνέταξα τῷ Βαρούχ κατ' οὗτος ἐῤῥέθη· κὰι ἰδοὺ σὺ βλέπεις κὰι σὺ λέγεις oculos eoꝝ dicẽs: ſic dixit dñs omni ad me: poſſide tibi agrũ argenti: τ teſtifi ὀφθαλμοὺς αὐτῶν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος παγ μαι πρὸς μέ, κτῆσαι σεαυτῷ ἀγρὸν ἀργυρίου, κὰι ἐπιμαρ potens deus iſrael: accipe librum poſſeſ τυρήσαι μάρτυρας, κὰι ἡ πόλις ἐδόθη εἰς χεῖρας χαλ τοκράτωρ ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, λάβε τὸ βιβλίον τῆς κτή δαίων· τ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, ἐγὼ ſionis hunc: τ libzi q̃ ſigillatus eſt τ dñs deus vniuerſe carnis nũqd a me abſcõdet aliqd? σεως τοῦτο, κὰι τὸ βιβλίον τὸ ἐσφραγισμένον κὰι κύριος ὁθεὸς πάσης σαρκὸς μὴ ἀποκρυβήσεταί τι; lectus eſt: τ ponesꝰ in vas teſteũ: vt ppterea ſic dixit dñs: tradita trade ἀνεγνωσμένον, κὰι θήσεις εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἵνα διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος, δοθεῖσα παραδοθή pmaneat diebus pluribus: qz ſic dixit dñs πληθύνῃ ἡμέρας πλείονας, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος tur ciuitas iſta in manus chaldeoꝝ τ in ma exercituũ deus iſrael: adhuc poſſidebũt dom' σεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας χαλδαίων καὶ εἰς χεῖ τῶν δυναμέων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἔτι κτηθήσονται οἰκίαι nus regis babyloniꝭ τ capiet eã: τ veniet τ agri τ vinee in tra iſta. τ oza· ρας βασιλέως Βαβυλῶνος καὶ λήψεται αὐτήν, καὶ ἥξουσιν κὰι ἀγροὶ καὶ ἀμπελῶνες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ· καὶ πρὸ chaldei pliantes ℈. ciuitatẽ hanc: τ ui ad dñm poſtq̃ dedi ego librum οἱ χαλδαῖοι πολεμοῦντες ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ σκυξόμενος πρὸς κύριον μετὰ τὸ δοῦναί με τὸ βιβλίον ſuccendent in igne. τ comburent eã: καύσουσιν ἐν πυρί· καὶ κατακαύσουσιν τὴν πό poſſeſſionis baruch filio nerie dicẽs: ꝺcs dñe de τῆς κτήσεως Βαρούχ υἱῶ νηρίου λέγων, ὁ ὢν κύριε θε mos idꝫ adolerũt in domatibꝰ eoꝝ ba· us tu feciſti celũ τ trã fortitudie tua κὸς σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῇ ἰσχύϊ σου κίες ἃς ἐθυμίασαν ἐπὶ τῶν δωμάτων αὐτῶν τῷ Βα magna: τ brachio tuo excelſo τ al: τ libamerũt libamina diis aliis ad irrita· τῇ μεγάλῃ, καὶ τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ καὶ dũ me qz erant filij iſrael τ filij iuda fo· ſublimi: non abſcondeꝫ a te q̃ꝫ q̃ facis mias ποιηκέναί με ὅτι ἦσαν υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ υἱοὶ Ἰούδα μό μετεώρω, οὐ μὴ ἀποκρυβῇ ἀπὸ σοῦ οὐδὲν ποιῶν ἔλεος li facientes malis aſi oculis meos ab adolef in milibus: τ q̃ reddis peccata pꝝ Ετο. τοι ὀφθαλμούς μου ἐκ νεότη· εἰς χιλιάδας, καὶ ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων 34.d. cẽtia ſua: filij iſrael q̃ exacerbant me in in ſinum filiorꝫ ſuorꝫ poſt eos. deus magꝰ D γος αὐτῶν, υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ παροξύνοντές με ἐν τοῖς εἰς κόλπον τέκνων αὐτῶν μετ' αὐτούς. ὁ θεὸς ὁ μεγας opibꝰ manuũ ſuay dicit dñs. qz in t· τ fortis: dñs virtutũ nomẽ ei magꝰ ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ λέγει κύριος· ὅτι ἐπὶ ὀρ· καὶ ἰσχυρός, κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ μέγας ra mea τ in furoze meo erat ciuitas hec ex qua die βουλῇ καὶ δυνατὸς τοῖς ἔργοις. οἱ ὀφθαλμοί σου ἀπ gnẽ mou καὶ ἐπὶ θυμόν μου ἦν ἡ πόλις αὕτη ἀφ' ἧς ἡμέ ti ſunt ſup oĩs vias filiorꝫ hominũ edificauerũt eam: τ vſq; ad diem iſtam ὀφθαλμοί σου ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώ ρας ᾠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης πων τοῦ δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ κατὰ vt auferam eam a facie mea: ppt oĩs ἀπαλλάξαι αὐτὴν ἀπὸ προσώπου μου, διὰ πάσας fructũ adinuentionũ ſuarꝫ: q̃ feciſti malitias filiorꝫ iſrael τ iuda: qz fecerunt τὸν καρπὸν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ, ὃς ἐποίησας τὰς πονηρίας υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, ὅτι ἐποίησαν σημεῖα καὶ τέρατα ἐν γῇ Αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ad irritãdũ me ipſi τ reges eoꝝ τ pn hanc: τ h. iſrael: τ in terrigenis: τ F πικράναί με αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρ ταύτης, καὶ ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐν τοῖς γηγενέσιν, καὶ cipes eoꝝ τ ſacerdotes eoꝝ τ ꝓphete eo· ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ ἐξήγα χοντες αὐτῶν καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν καὶ οἱ προφῆται αὐ rum: viri iuda τ habitantes hieruſa ſti ꝓpter tuũ iſrael de tra egypti in ſi τῶν, ἄνδρες Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσα· gnis τ portẽtis τ in manu forti τ in bra lem: τ verterũt ad me terga τ nõ facies ſuas: σιν ὃν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν σημεί λαμ, καὶ ἔστρεψαν πρός με νῶτα καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν, chio excelſo: τ in viſionib' magnis: τ χίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν ὁράμασιν μεγάλοις, καὶ dediſti eis ἔδωκας αὐτοῖς

terramᵍ hancᵍ quamᵉ iu raſti ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ 'patribus eorũ:"vt dares ᵉcis'ᵍ terrã'ᵍ fluentẽ ᵉ lacte ᵇ& melle:ᶜ & ingreſſi ſunt ᵇ& poſſederũt eã.'ᶜ Et nõ ᵉobediẽrũtᵇ voci tue:'& in lege tua'ᵉ non'ᶜ ambulaue runt:"omnia'ᵉ que'ᵉ man daſti'ᵍ eis'ᵉ vt facerent: ꝯꝯ ᵉnon'ᶜ fecerunt:"& euene runt'ᵉ eis'ᶜ omnia ꝯꝯꝯꝯꝯ 'malaᵉ hecᵇ Eccᵉ munitio nesᵉ extructe ſunt aduer ſumᶜ ciuitatẽ:'ᵉ vt capiatur ᵉ& vrbsᵍ data eſt'ᵉ in manᵍ ᵏchaldeorũ'ᵉ qui preliantur ᵐ& aduerſus eam'ᵉ a facie ᵒgladiᵍ & famisᵍ & peſtilẽ tie:'ᵍ & quecũqꝫᵉ locutꝰ es 'acciderunt'ᵉ vt tu ipſe'ᵉ cer nis.'ᵉ Et tu'ᵉ dicis'ᵉ mihi ꝯꝯ ᵇdomine'ᶜ deus'ᵉ me'ᵉ agrũ ᵍargento ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵍ& adhibe'ᵉ teſtes:"cũ vrbs 'data ſit'ᵐ in manus ꝯꝯꝯ "chaldeorũ:ᵒ Et factũ eſt ᵖverbum'ᵍ domini'ᵉ ad ꝯꝯ ᵉhieremiam'ᵉ dicẽs." Ecce 'ego'ᵉ dominus'ᵉ deus ꝯꝯꝯ ᵉvniuerſe'ᵉ carnis.ᶜ Nunqd mihi'ᵍ difficile erit'ᵉ omne 'verbũ.'ᵉ Propterea'ᵇ hec 'dicit'ᵉ dñs.'ᵉ Ecce ego'''tra dam'ᵉ ciuitatẽ'ᵉ iſtã'ᵍ in manus'ᵉ chaldeorũ'ᵍ & in manus'ᵍ regis'ᵉ babyloniſ:'ᵍ & capient eam:'ᵉ & venient ᵉchaldei'ᵉ prelitãtes'ᶜ aduer ſumᵇ vrbem ꝯꝯ:ꝯꝯꝯꝯꝯ 'hanc:'ᵉ & ſuccendent'ᵇ eã ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ:ꝯꝯ 'ignis:'ᵍ & comburẽt eam: ᵐ& domos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵒ in'ᵉ quarũ domatibusᵇ fa crificabãtᵇ baal:'ᵍ & libabãt ᵉdiis'ᵉ alienis'ᵉ libamina'ᵉ ad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵉirritandum me.ᶜ Erant ᵇenim'ᵉ filiᵍ iſrael'ᵍ & filii ꝯꝯ ᵍiudaᵇ iugiter'ᵉ facictes'ᵉ ma lum'ᵉ in oculis meis ꝯꝯꝯꝯ ᵐab adoleſcentia ſua'ᵉ filii ᵖiſrael qui vſq; nunc ꝯꝯꝯ ᵉexacerbãt'ᵉ me'ᵉ in opere ᵛmanꝰ ſuarum'ᵉ dicit ꝯꝯ 'dñs:'ᵉ qa'ᵉ in'ᵇ furore'ᵉ & in ᵒindignatione mea'ᵉ facta eſt'ᵉ mihi'ᵉ ciuitas'ᵇ hec'ᵉ a'ᵉ die 'qua'ᵉ edificauerunt ꝯꝯꝯ ᵉeam'ᵉ vſq; ad'ᵉ diem'ᵍ iſtam quaꝫ auferetur'ᵉ de ꝯꝯꝯꝯ 'conſpectu meo'ᵉ propter ᵛmaliciã'ᵍ filiorũ'ᵍ iſrael'ᵍ & fi liorꝫ'ᵍ iudaᵉ quã'ᵉ fecerũt'ᵉ ad iracundiã me puocãtes'ᵍ ipſi ᵇ& reges eorũ'ᵍ & pricipes eorũ'ᵍ & ſacerdotes'ᵍ & pro phete eorũ'''ᵍ viri'ᵍ iudaᵉ & hitatores'ᵖ hierl'm.ᵍ Et ver terũt'ᵉ ad me'ᵉ terga'ᵉ & nõ ᵛfacies'ᵉ cuꝫ docerem'ᵉ eos

Ca.xxxiij.

וּבָעֲרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעֲרֵי הַנֶּגֶב כִּי
אֲשִׁיב אֶת שְׁבוּתָם נְאֻם יְהוָה ׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל
יִרְמְיָהוּ שֵׁנִית וְהוּא עֽוֹדֶנּוּ עָצוּר
בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה לֵאמֹר ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה עֹשֵׂה יְהוָה יוֹצֵר אֹתָהּ לְהָכִינָהּ
יְהוָה שְׁמוֹ קְרָא אֵלַי וְאֶעֱנֶךָּ
וְאַגִּידָה לְךָ גְּדֹלוֹת וּבְצֻרוֹת לֹא
יְדַעְתָּם כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל עַל בָּתֵּי הָעִיר הַזֹּאת וְעַל
בָּתֵּי מַלְכֵי יְהוּדָה הַנִּתָּצִים אֶל
הַסֹּלְלוֹת וְאֶל הַחֶרֶב׃ בָּאִים לְהִלָּחֵם
אֶת הַכְּשִׂדִּים וְלִמְלֹאָם אֶת פִּגְרֵי
הָאָדָם אֲשֶׁר הִכֵּיתִי בְאַפִּי וּבַחֲמָתִי
וְאֲשֶׁר הִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהָעִיר הַזֹּאת
עַל כָּל רָעָתָם׃ הִנְנִי מַעֲלֶה לָהּ אֲרוּכָה
וְרִפֻּאָה וּרְפָאתִים וְגִלִּיתִי לָהֶם
וְשָׁבוֹתִי וְאֹתָם יְרֻשַּׁלִָם
וּבָנִתִּים כְּבָרִאשֹׁנָה ׃ וְטִהַרְתִּים
מִכֹּל עֲוֹנָם אֲשֶׁר חָטְאוּ לִי וְסָלַחְתִּי
לְכֹל עֲוֹנֹתָם אֲשֶׁר חָטְאוּ לִי
וַאֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי׃ וְהָיְתָה לִי לְשֵׁם
שָׂשׂוֹן לְתִפְאֶרֶת וּלְמָשׂוֹשׂ לְכָל גּוֹיֵי
הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ אֶת כָּל הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אֹתָם וּפָחֲדוּ וְרָגְזוּ
עַל כָּל הַטּוֹבָה וְעַל כָּל הַשָּׁלוֹם
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לָהּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
עוֹד יִשָּׁמַע בַּמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם
אֹמְרִים חָרֵב הוּא מֵאֵין אָדָם וּמֵאֵין
בְּחָצֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת
יְרוּשָׁלִַם הַנְּשַׁמּוֹת מֵאֵין אָדָם
וּמֵאֵין יוֹשֵׁב וּמֵאֵין בְּהֵמָה׃ קוֹל שָׂשׂוֹן
וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה קוֹל
אֹמְרִים הוֹדוּ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת כִּי
טוֹב יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ מְבִיאִים

Ca.xxxiij.

τ in ciuitatib⁹ sephelę: τ in ciuitatib⁹ nageb:
καὶ ἐν πολέσιν τῆς σεφηλά, καὶ ἐν πόλεσιν τῆς ναγέβ,
q; cõuertam trãsmigrationes eor⁹ dicit dñs.
ὅτι ἀποστρέψω τὰς ἀποικίας αὐτῶν λέγει κ̅ς̅. Ca.33.
ΘΤ factũ est ad verbũ
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν ἐκδευτέ-
do: τ ipe erat adhuc iclusus in atrio carceris
ρου, καὶ αὐτὸς ἦν ἔτι συνειλημμένος ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς
dñi: τ dixit ad me dñs dicens:
λέγων, ὅτι τάδε εἶπεν κύριος, ποιῶν γῆν καὶ πλάσας
eam vt dirigat eam: dñs nomẽ illi.
αὐτὴν τοῦ ἀνορθῶσαι αὐτήν, κύριος ὄνομα αὐτῷ. κέ-
Ita ad me: τ respondebo tibi: τ annũciabo
κραξον πρός με καὶ ἀποκριθήσομαί σοι καὶ ἀπαγγελῶ
tibi grãdia τ firma q̃ nõ cognouisti ea: q; sic
σοι μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ ἃ οὐκ ἔγνως αὐτά· ὅτι οὕτως
dixit dñs dei⁹ israel de domib⁹ vrbis hu-
εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ περὶ οἰκιῶν τῆς πόλεως ταύ-
ius: τ de domo regis iuda q̃ destructe sũt
της, καὶ περὶ οἰκίας βασιλέως ἰούδα τῶν καθῃρημένων
in vallum: τ ppugnacula vt pugnẽt
εἰς χάρακα, καὶ προμαχῶνας τοῦ μάχεσθαι πρὸς τοὺς
chaldeos: τ implent eam cadaueribꝰ homi-
χαλδαίους, καὶ πληρῶσαι αὐτὴν νεκρῶν τῶν ἀνθρώ-
nũ q̃s percussi
πων οὓς ἐπάταξα ἐν ὀργῇ μου καὶ ἐν θυμῷ μου, καὶ
auerti faciem meã a ciuitate hac
ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς πόλεως ταύ-
pro oibus malitijs eor⁹. ecce ego ob
της πρὸ πασῶν τῶν πονηριῶν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ ἀπο-
ducã et cicatricem τ sanitatẽ τ curabo e-
γω αὐτὴ συνοὐλωσιν καὶ ἴαμα καὶ ἰατρεύσω αὐ-
os: τ reuelabo eis vt ꝛsundã. τ faci-
τούς, καὶ φανερώσω αὐτοῖς εἰσακούειν. καὶ ποιή-
am illis pacẽ τ fidem: τ cõuertam trãmigra-
σω αὐτοῖς εἰρήνην καὶ πίστιν, καὶ ἐπιστρέψω τὴν ἀποι-
tionẽ iuda: τ trãsmigrationẽ hierusalem: τ edi-
κίαν ἰούδα, καὶ τὴν ἀποικίαν ἰερουσαλήμ, καὶ οἰκο-
ficabo eos vt prius: τ emũdabo eos
δομήσω αὐτοὺς ὡς τὸ πρότερον, καὶ καθαριῶ αὐ-
ab oibus iniquitatib⁹ eor⁹ q̃ peccauerũt mihi:
τοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν μοι,
τ non recordabor pctõꝝ eor⁹ q̃ peccauerũt
καὶ οὐ μνησθήσομαι ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν
mihi τ recesserũt a me: τ erit mihi in nomẽ
μοι καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἔσται μοι εἰς ὄνομα εἰς
gaudium τ in laudẽ τ in magnificẽtiã omni
εὐφροσύνην καὶ εἰς αἴνεσιν καὶ εἰς μεγαλύνσιν παντὶ
pplo ꝛc. q̃ audient oia bona
τῷ λαῷ τῆς γῆς· οἵτινες ἀκούσονται πάντα τὰ ἀγαθὰ
q̃ ego facio eis. τ pauebunt τ ꝛrilabunt
ἃ ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς. καὶ φοβηθήσονται καὶ πτοηθήσον-
sup p oibus bonis τ pro oi pa-
ται ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπὶ πάσῃ τῇ εἰ-
ce quã ego facio eis. sic dixit dñs: adhuc
ρήνῃ ἧς ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς. οὕτως εἶπεν κύριος, ἔτι
audietur in loco isto quẽ vos dicitis des
ἀκουσθήσεται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὃν ὑμεῖς λέγετε ἔρη-
tus est ab hoibus τ immẽtis in ciuitatib⁹ iuda:
μός ἐστι ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν ἐν πόλεσιν ἰούδα,
τ foris hierusalem q̃ desolate sunt vt nõ sit
καὶ ἔξωθεν ἰερουσαλὴμ ταῖς ἐρημωθείσαις ἄνευ ἀνθρώπου
homo τ immẽtũ. vox gaudij τ vox leti-
ἄνευ κτήνους· φωνὴ εὐφροσύνης καὶ φωνὴ χαρ-
cie: vox sponsi τ vox sponse: vox dicẽ-
μοσύνης, φωνὴ νυμφίου καὶ φωνὴ νύμφης, φωνὴ λε-
tiũ cõfitemini dño oipotenti: q̃m bo⁹
γόντων ἐξομολογεῖσθε κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι χρηστὸς
dño q̃m in eternũ mia eius: τ portabunt
κύριος ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ εἰσοίσουσιν

Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina. | Pritiua.heb.Tex.heb.hiere.xxxij.

et erudirem⁹ diluculo⁹ & nollent⁹ audire⁹ vt accipe-rent⁹ disciplinã. ⁷ Et posue-runt⁸ idola sua ⁹ in domo ¹⁰ in qua ¹¹ inuocatũ est ¹² no-men meũ ¹³ vt polluerent eam: ¹⁴ & edificauerũt ¹⁵ ex-celsa ¹⁶ baal ¹⁷ que sunt ¹⁸ in val-le ¹⁹ filii ²⁰ ennom: ²¹ vt initia-rent ²² filios suos ²³ & filias suas ²⁴ moloch ²⁵ qđ ²⁶ non ²⁷ mandaui eis: ²⁸ nec ²⁹ ascen-dit ³⁰ in ³¹ cor meum ³² vt facerent ³³ abominatio-nem ³⁴ hanc: ³⁵ & ³⁶ ut pec-care facerẽt ³⁷ iudam. ³⁸ Et nunc ³⁹ ꝓpter ista ⁴⁰ hec ⁴¹ dicit ⁴² dominus ⁴³ deus ⁴⁴ israel ⁴⁵ ad ⁴⁶ ciuitatem ⁴⁷ hanc: ⁴⁸ de ⁴⁹ qua ⁵⁰ vos ⁵¹ dicitis q̃ ⁵² tradatur ⁵³ in manus ⁵⁴ regis ⁵⁵ babylonis ⁵⁶ in gladio & ⁵⁷ in fame ⁵⁸ & in peste. ⁵⁹ Ecce ego congregabo eos ⁶⁰ de vniuersis ⁶¹ terris ⁶² ad quas ⁶³ eieci eos ⁶⁴ in furore meo: ⁶⁵ & in ira mea ⁶⁶ & in idigna-tione ⁶⁷ grandi: ⁶⁸ & reducã eos ⁶⁹ ad locũ ⁷⁰ istũ: ⁷¹ & habi-tare eos faciã ⁷² cõfidenter: ⁷³ & erũt ⁷⁴ mihi ⁷⁵ in populum: ⁷⁶ & ego ⁷⁷ ero ⁷⁸ eis ⁷⁹ in deum. ⁸⁰ Et dabo ⁸¹ eis ⁸² cor ⁸³ vnum ⁸⁴ & viam ⁸⁵ vnam ⁸⁶ vt timeant ⁸⁷ me ⁸⁸ vniuersis ⁸⁹ diebus ⁹⁰ & bene sit ⁹¹ eis ⁹² & filiis eorum ⁹³ post eos. ⁹⁴ Et feriam ⁹⁵ eis ⁹⁶ pactum ⁹⁷ sempiternũ: ⁹⁸ & ⁹⁹ non ¹⁰⁰ desinam ¹⁰¹ eis ¹⁰² benefacere: ¹⁰³ & ¹⁰⁴ timorẽ meũ ¹⁰⁵ dabo ¹⁰⁶ in cor de eorũ: ¹⁰⁷ vt non ¹⁰⁸ recedant ¹⁰⁹ a me: ¹¹⁰ & letabor ¹¹¹ sup eis ¹¹² cum bene ¹¹³ eis ¹¹⁴ fecero. ¹¹⁵ Et plantabo eos ¹¹⁶ in terra ¹¹⁷ ista ¹¹⁸ in veritate ¹¹⁹ in toto ¹²⁰ corde meo ¹²¹ & in tota ¹²² aia mea: ¹²³ quia ¹²⁴ hec ¹²⁵ dicit ¹²⁶ dñs ¹²⁷ Sicut ¹²⁸ adduxi ¹²⁹ super ¹³⁰ po-pulum ¹³¹ istum ¹³² omne ¹³³ malum ¹³⁴ hoc ¹³⁵ gra-de: ¹³⁶ sic ¹³⁷ adducam ¹³⁸ sup eos ¹³⁹ omne ¹⁴⁰ bonum ¹⁴¹ quod ¹⁴² ego ¹⁴³ loquor ¹⁴⁴ ad eos. ¹⁴⁵ Et ¹⁴⁶ possidebuntur ¹⁴⁷ agri ¹⁴⁸ in ¹⁴⁹ terra ¹⁵⁰ ista de ¹⁵¹ qua ¹⁵² vos ¹⁵³ dicitis q̃ ¹⁵⁴ deserta ¹⁵⁵ sit: ¹⁵⁶ eo q̃ non re-manserit ¹⁵⁷ hõ ¹⁵⁸ & iumentũ: ¹⁵⁹ & ¹⁶⁰ data sit ¹⁶¹ in manus ¹⁶² chal deorum. ¹⁶³ Agri ¹⁶⁴ ementur ¹⁶⁵ pecunia ¹⁶⁶ & scribẽtur ¹⁶⁷ in libro: ¹⁶⁸ & ¹⁶⁹ signabuntur ¹⁷⁰ testes ¹⁷¹ in ¹⁷² terra ¹⁷³ beniamin: ¹⁷⁴ & ¹⁷⁵ in circuitu ¹⁷⁶ hierl̃m ¹⁷⁷ in ciuitatib⁹ ¹⁷⁸ iuda ¹⁷⁹ & in ciuitatib⁹ ¹⁸⁰ mõtis

τ docui eos diluculo τ erudiui τ nõ audie
καὶ ἐδίδαξα αὐτοὺς ὀρθρου καὶ ἐδίδαξα καὶ οὐκ ἤκου-
rũt vt acciperẽt disciplinã: τ posuerũt fedilatores su-
σαν ἐκλαβεῖν παιδείαν, καὶ ἔθηκαν τὰ μιάσματα αὐ-
as in domo vbi inuocatũ é nomẽ meũ in ea in
τῶν ἐν τῷ οἴκῳ οὗ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ἐν
ē. 7.b
immunditijs suis: τ edificauerũt aras
ἀκαθαρσίαις αὐτῶν, καὶ ᾠκοδόμησαν τοὺς βωμοὺς τῇ
baal q̃ in valle filij ennon: ut offerrent
βααλ τοὺς ἐν φαραγγι υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ ἀφορίσαι τοὺς
filios suos τ filias suas moloch q̃ nõ
υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τῷ μολόχ ἃ οὐ
mandaui eis: τ nõ ascẽdit in cor meũ
συνέταξα αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν μου τοῦ
vt facerent abominationẽ hanc vt peccare facerẽt
ποιῆσαι τὸ βδέλυγμα τοῦτο πρὸς τὸ ἐξαμαρτεῖν τὸν
iudam. τ nũc sic dixit dñs deꝰ israel ad
Ἰούδαν· καὶ νῦν οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ πρὸς
ciuitatẽ hanc quã tu dicis tradetur in ma-
τὴν πόλιν ταύτην ἣν σὺ λέγεις παραδοθήσεται εἰς χεῖ-
nus regis babylonis in gladio τ in fame τ
ρας βασιλέως βαβυλῶνος ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ
in peste. ecce ego ꝛgrego eos ex omni tra
ἐν λοιμῷ. ἰδοὺ ἐγὼ συνάγω αὐτοὺς ἐκ πάσης τῆς γῆς
vbi disperſi eos illic in ira mea τ in furore
οὗ διέστειλα αὐτοὺς ἐκεῖ ἐν ὀργῇ μου καὶ ἐν τῷ θυμῷ
meo τ irritatiõe grandi: τ reducas e-
μου καὶ παροξυσμῷ μεγάλῳ, καὶ ἐπιστρέψω αὐ-
os in locum istũ τ federe faciã eos conſi-
τοὺς εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ καθιῶ αὐτοὺς θεσμοὶ
dentes: τ erunt mihi in ꝓplm τ ego ero e-
θέτης, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαὸν καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐ-
is in deũ. τ dabo eis viã aliam τ cor
τοῖς εἰς θεόν. καὶ δώσω αὐτοῖς ὁδὸν ἑτέραν καὶ καρ-
aliud vt timeãt me oibus diebus: τ
δίαν ἑτέραν φοβηθῆναί με πάσας τὰς ἡμέρας, καὶ
in bonũ eis τ filijs eoꝝ post e-
εἰς ἀγαθὸν αὐτοῖς καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν μετ' αὐ-
os: τ disponã eis testamẽtũ eternũ qđ
τούς, καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην αἰώνιον ἣν
non auertam post eos: τ timorẽ meũ da
οὐ μὴ ἀποστρέψω ὄπισθεν αὐτῶν, καὶ τὸν φόβον μου δώ-
bo in corde eoꝝ vt nõ recedant ip-
σω εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν τοῦ μὴ ἀποστῆναι αὐ-
si a me. τ visitabo eos vt bñfaciã
τοὺς ἀπ' ἐμοῦ. καὶ ἐπισκέψομαι αὐτοὺς ἀγαθῶσαι
eis: τ plantabo eos in tra ista in fi-
αὐτούς. καὶ φυτεύσω αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἐν πί-
de τ in toto corde meo: τ in tota aia
στει καὶ ἐν πάσῃ καρδίᾳ μου, καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ
mea: q; sic dixit dñs: sicut induxi sup
μου, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, καθὰ ἐπήγαγον ἐπὶ τὸν
ꝓplm istũ oia mala grandia ista:
λαὸν τοῦτον πάντα τὰ κακὰ τὰ μεγάλα ταῦτα,
sic ego inducã sup eos oia bona q̃ ego
οὕτως ἐγὼ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐγὼ
loquor ad eos. τ possidebunt adhuc agri in
λαλήσω ἐπ' αὐτούς. καὶ κτηθήσονται ἔτι ἀγροὶ ἐν τῇ
tra ista de qua vos dicitis deꝰ
γῇ ἣ σὺ λέγεις ἄβατός ἐστιν ἀπὸ ἀνθρώπου καὶ κτή-
homo τ iumẽta. vox gaudij τ vox leti-
νους, καὶ παραδόθησαν εἰς χεῖρας χαλδαίων, καὶ
cie: vox sponsi τ vox sponse: vox dicẽ-
possidebũt agros in argento. τ scribes in libro
tes cõfitemini dño oipotenti: q̃m bo⁹
κτήσονται ἀγροὺς ἐν ἀργυρίῳ. καὶ γράψεις εἰς βιβλίον
q̃m in eternũ mia eius: τ portabunt
τ signabis τ testificaberis testes in tra beniamin
καὶ σφραγῖδι καὶ διαμαρτύρῃ μάρτυρας ἐν γῇ βενιαμὶν
τ ſi circuitu hierusalem: τ in ciuitatib⁹ iuda: τ
καὶ κύκλῳ ἰερουσαλήμ, καὶ ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ
in ciuitatib⁹ mõtis:
ἐν πόλεσιν τοῦ ὄρους,

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina. | Trãsla.B.Vie. | Tex.heb.hiere.xxxij.Pritiua.heb.

τ in ciuitatib⁹ sephelę: τ in ciuitatib⁹ nageb:
καὶ ἐν πολέσιν τῆς σεφηλά, καὶ ἐν πόλεσιν τῆς ναγέβ,
q; cõuertam trãsmigrationes eor⁹ dicit dñs.
ὅτι ἀποστρέψω τὰς ἀποικίας αὐτῶν λέγει κ̅ς̅. Ca.33.
ΘΤ factũ est ad
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν ἐκδευτέ-
do: τ ipe erat adhuc iclusus in atrio carceris
ρου, καὶ αὐτὸς ἦν ἔτι συνειλημμένος ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς
dñi: τ dixit ad me dñs dicens:
λέγων, ὅτι τάδε εἶπεν κύριος, ποιῶν γῆν καὶ πλάσας
eam vt dirigat eam: dñs nomẽ illi.
αὐτὴν τοῦ ἀνορθῶσαι αὐτήν, κύριος ὄνομα αὐτῷ. κέ-
Ita ad me τ respondebo tibi τ annũciabo
κραξον πρός με καὶ ἀποκριθήσομαί σοι καὶ ἀπαγγελῶ
tibi grãdia τ firma q̃ nõ cognouisti ea: q; sic
σοι μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ ἃ οὐκ ἔγνως αὐτά· ὅτι οὕτως
dixit dñs deꝰ israel de domib⁹ vrbis hu-
εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ περὶ οἰκιῶν τῆς πόλεως ταύ-
ius: τ de domo regis iuda q̃ destructe sũt
της, καὶ περὶ οἰκίας βασιλέως ἰούδα τῶν καθῃρημένων
in vallum: τ ꝓpugnacula vt pugnẽt
εἰς χάρακα, καὶ προμαχῶνας τοῦ μάχεσθαι πρὸς τοὺς
chaldeos: τ implent eam cadaueribꝰ homi-
χαλδαίους, καὶ πληρῶσαι αὐτὴν νεκρῶν τῶν ἀνθρώ-
nũ q̃s percussi
πων οὓς ἐπάταξα ἐν ὀργῇ μου καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου, καὶ
auerti faciem meã a ciuitate hac
ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς πόλεως ταύ-
pro oibus malitijs eor⁹. ecce ego ob
της πρὸ πασῶν τῶν πονηριῶν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ ἀπο-
ducã et cicatricem τ sanitatẽ τ curabo e-
γω αὐτὴ συνοὐλωσιν καὶ ἴαμα καὶ ἰατρεύσω αὐ-
os: τ reuelabo eis vt ꝛsundã. τ faci-
τούς, καὶ φανερώσω αὐτοῖς εἰσακούειν. καὶ ποιή-
am illis pacẽ τ fidem: τ cõuertam trãmigra-
σω αὐτοῖς εἰρήνην καὶ πίστιν, καὶ ἐπιστρέψω τὴν ἀποι-
tionẽ iuda: τ trãsmigrationẽ hierusalem: τ edi-
κίαν ἰούδα, καὶ τὴν ἀποικίαν ἰερουσαλήμ, καὶ οἰκο-
ficabo eos vt prius: τ emũdabo eos
δομήσω αὐτοὺς ὡς τὸ πρότερον, καὶ καθαριῶ αὐ-
ab oibus iniquitatib⁹ eor⁹ q̃ peccauerũt mihi:
τοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν μοι,
τ non recordabor pctõꝝ eor⁹ q̃ peccauerũt
καὶ οὐ μνησθήσομαι ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν
mihi τ recesserũt a me: τ erit mihi in nomẽ
μοι καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἔσται μοι εἰς ὄνομα εἰς
gaudium τ in laudẽ τ in magnificẽtiã omni
εὐφροσύνην καὶ εἰς αἴνεσιν καὶ εἰς μεγαλύνσιν παντὶ
pplo ꝛc. q̃ audient oia bona
τῷ λαῷ τῆς γῆς· οἵτινες ἀκούσονται πάντα τὰ ἀγαθὰ
q̃ ego facio eis. τ pauebunt τ ꝛrilabunt
ἃ ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς. καὶ φοβηθήσονται καὶ πτοηθήσον-
sup p oibus bonis τ pro oi pa-
ται ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπὶ πάσῃ τῇ εἰ-
ce quã ego facio eis. sic dixit dñs: adhuc
ρήνῃ ἧς ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς. οὕτως εἶπεν κύριος, ἔτι
audietur in loco isto quẽ vos dicitis deꝰ
ἀκουσθήσεται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὃν ὑμεῖς λέγετε ἔρη-
tus est ab hoibus τ immẽtis in ciuitatib⁹ iuda:
μός ἐστι ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν ἐν πόλεσιν ἰούδα,
τ foris hierusalem q̃ desolate sunt vt nõ sit
καὶ ἔξωθεν ἰερουσαλὴμ ταῖς ἐρημωθείσαις ἄνευ ἀνθρώπου
homo τ immẽtũ. vox gaudij τ vox leti-
ἄνευ κτήνους· φωνὴ εὐφροσύνης καὶ φωνὴ χαρ-
cie: vox sponsi τ vox sponse: vox dicẽ-
μοσύνης, φωνὴ νυμφίου καὶ φωνὴ νύμφης, φωνὴ λε-
tiũ cõfitemini dño oipotenti: q̃m bo⁹
γόντων ἐξομολογεῖσθε κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι χρηστὸς
dño q̃m in eternũ mia eius: τ portabunt
κύριος ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ εἰσοίσουσιν

Trãsla.B.Vie. | Tex.heb.hiere.xxxij.Pritiua.heb.

et erudirem⁹ diluculo⁹ & nollent⁹ audire⁹ vt accipe-rent⁹ disciplinã. ⁷ Et posue-runt⁸ idola sua ⁹ in domo ¹⁰ in qua ¹¹ inuocatũ est ¹² no-men meũ ¹³ vt polluerent eam: ¹⁴ & edificauerũt ¹⁵ ex-celsa ¹⁶ baal ¹⁷ que sunt ¹⁸ in val-le ¹⁹ filii ²⁰ ennom: ²¹ vt initia-rent ²² filios suos ²³ & filias suas ²⁴ moloch ²⁵ qđ ²⁶ non ²⁷ mandaui eis: ²⁸ nec ²⁹ ascen-dit ³⁰ in ³¹ cor meum ³² vt facerent ³³ abominatio-nem ³⁴ hanc: ³⁵ & ³⁶ ut pec-care facerẽt ³⁷ iudam. ³⁸ Et nunc ³⁹ ꝓpter ista ⁴⁰ hec ⁴¹ dicit ⁴² dominus ⁴³ deus ⁴⁴ israel ⁴⁵ ad ⁴⁶ ciuitatem ⁴⁷ hanc: ⁴⁸ de ⁴⁹ qua ⁵⁰ vos ⁵¹ dicitis q̃ ⁵² tradatur ⁵³ in manus ⁵⁴ regis ⁵⁵ babylonis ⁵⁶ in gladio & ⁵⁷ in fame ⁵⁸ & in peste. ⁵⁹ Ecce ego congregabo eos ⁶⁰ de vniuersis ⁶¹ terris ⁶² ad quas ⁶³ eieci eos ⁶⁴ in furore meo: ⁶⁵ & in ira mea ⁶⁶ & in idigna-tione ⁶⁷ grandi: ⁶⁸ & reducã eos ⁶⁹ ad locũ ⁷⁰ istũ: ⁷¹ & habi-tare eos faciã ⁷² cõfidenter: ⁷³ & erũt ⁷⁴ mihi ⁷⁵ in populum: ⁷⁶ & ego ⁷⁷ ero ⁷⁸ eis ⁷⁹ in deum. ⁸⁰ Et dabo ⁸¹ eis ⁸² cor ⁸³ vnum ⁸⁴ & viam ⁸⁵ vnam ⁸⁶ vt timeant ⁸⁷ me ⁸⁸ vniuersis ⁸⁹ diebus ⁹⁰ & bene sit ⁹¹ eis ⁹² & filiis eorum ⁹³ post eos. ⁹⁴ Et feriam ⁹⁵ eis ⁹⁶ pactum ⁹⁷ sempiternũ: ⁹⁸ & ⁹⁹ non ¹⁰⁰ desinam ¹⁰¹ eis ¹⁰² benefacere: ¹⁰³ & ¹⁰⁴ timorẽ meũ ¹⁰⁵ dabo ¹⁰⁶ in cor de eorũ: ¹⁰⁷ vt non ¹⁰⁸ recedant ¹⁰⁹ a me: ¹¹⁰ & letabor ¹¹¹ sup eis ¹¹² cum bene ¹¹³ eis ¹¹⁴ fecero. ¹¹⁵ Et plantabo eos ¹¹⁶ in terra ¹¹⁷ ista ¹¹⁸ in veritate ¹¹⁹ in toto ¹²⁰ corde meo ¹²¹ & in tota ¹²² aia mea: ¹²³ quia ¹²⁴ hec ¹²⁵ dicit ¹²⁶ dñs ¹²⁷ Sicut ¹²⁸ adduxi ¹²⁹ super ¹³⁰ po-pulum ¹³¹ istum ¹³² omne ¹³³ malum ¹³⁴ hoc ¹³⁵ gra-de: ¹³⁶ sic ¹³⁷ adducam ¹³⁸ sup eos ¹³⁹ omne ¹⁴⁰ bonum ¹⁴¹ quod ¹⁴² ego ¹⁴³ loquor ¹⁴⁴ ad eos. ¹⁴⁵ Et ¹⁴⁶ possidebuntur ¹⁴⁷ agri ¹⁴⁸ in ¹⁴⁹ terra ¹⁵⁰ ista de ¹⁵¹ qua ¹⁵² vos ¹⁵³ dicitis q̃ ¹⁵⁴ deserta ¹⁵⁵ sit: ¹⁵⁶ eo q̃ non re-manserit ¹⁵⁷ hõ ¹⁵⁸ & iumentũ: ¹⁵⁹ & ¹⁶⁰ data sit ¹⁶¹ in manus ¹⁶² chal deorum. ¹⁶³ Agri ¹⁶⁴ ementur ¹⁶⁵ pecunia ¹⁶⁶ & scribẽtur ¹⁶⁷ in libro: ¹⁶⁸ & ¹⁶⁹ signabuntur ¹⁷⁰ testes ¹⁷¹ in ¹⁷² terra ¹⁷³ beniamin: ¹⁷⁴ & ¹⁷⁵ in circuitu ¹⁷⁶ hierl̃m ¹⁷⁷ in ciuitatib⁹ ¹⁷⁸ iuda ¹⁷⁹ & in ciuitatib⁹ ¹⁸⁰ mõtis

Ca.xxxiij.

וּבָעֲרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעֲרֵי הַנֶּגֶב כִּי
אֲשִׁיב אֶת שְׁבוּתָם נְאֻם יְהוָה ׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל
יִרְמְיָהוּ שֵׁנִית וְהוּא עֽוֹדֶנּוּ עָצוּר
בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה לֵאמֹר ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה עֹשֵׂה יְהוָה יוֹצֵר אֹתָהּ לְהָכִינָהּ
יְהוָה שְׁמוֹ קְרָא אֵלַי וְאֶעֱנֶךָּ
וְאַגִּידָה לְךָ גְּדֹלוֹת וּבְצֻרוֹת לֹא
יְדַעְתָּם כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל עַל בָּתֵּי הָעִיר הַזֹּאת וְעַל
בָּתֵּי מַלְכֵי יְהוּדָה הַנִּתָּצִים אֶל
הַסֹּלְלוֹת וְאֶל הַחֶרֶב׃ בָּאִים לְהִלָּחֵם
אֶת הַכְּשִׂדִּים וְלִמְלֹאָם אֶת פִּגְרֵי
הָאָדָם אֲשֶׁר הִכֵּיתִי בְאַפִּי וּבַחֲמָתִי
וְאֲשֶׁר הִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהָעִיר הַזֹּאת
עַל כָּל רָעָתָם׃ הִנְנִי מַעֲלֶה לָהּ אֲרוּכָה
וְרִפֻּאָה וּרְפָאתִים וְגִלִּיתִי לָהֶם
וְשָׁבוֹתִי וְאֹתָם יְרֻשַּׁלִָם
וּבָנִתִּים כְּבָרִאשֹׁנָה ׃ וְטִהַרְתִּים
מִכֹּל עֲוֹנָם אֲשֶׁר חָטְאוּ לִי וְסָלַחְתִּי
לְכֹל עֲוֹנֹתָם אֲשֶׁר חָטְאוּ לִי
וַאֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי׃ וְהָיְתָה לִי לְשֵׁם
שָׂשׂוֹן לְתִפְאֶרֶת וּלְמָשׂוֹשׂ לְכָל גּוֹיֵי
הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ אֶת כָּל הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אֹתָם וּפָחֲדוּ וְרָגְזוּ
עַל כָּל הַטּוֹבָה וְעַל כָּל הַשָּׁלוֹם
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לָהּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
עוֹד יִשָּׁמַע בַּמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם
אֹמְרִים חָרֵב הוּא מֵאֵין אָדָם וּמֵאֵין
בְּחָצֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת
יְרוּשָׁלִַם הַנְּשַׁמּוֹת מֵאֵין אָדָם
וּמֵאֵין יוֹשֵׁב וּמֵאֵין בְּהֵמָה׃ קוֹל שָׂשׂוֹן
וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה קוֹל
אֹמְרִים הוֹדוּ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת כִּי
טוֹב יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ מְבִיאִים

תּוֹדָה בֵּית יְהוָה כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּת הָאָרֶץ כְּבָרִאשֹׁנָה אָמַר יְהוָה׃ כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד יִהְיֶה בַּמָּקוֹם הַזֶּה חָרֵב מֵאֵין אָדָם וְעַד בְּהֵמָה
וּבְכָל עָרָיו נְוֵה רֹעִים מַרְבְּצִים צֹאן עִיר רָעָה בִּשְׁרֵי הָהָר בִּשְׁרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבִשְׁרֵי נֶגֶב
וּבְאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּסְבִיבֹתִי יְרוּשָׁלַ͏ִם וּבְעָרֵי יְהוּדָה עוֹד תַּעֲבֹרְנָה הַצֹּאן עַל יְדֵי מוֹנֶה אָמַר
יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וַהֲקִמֹתִי אֶת הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר
דִּבַּרְתִּי אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל בֵּית יְהוּדָה׃ בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא
אַצְמִיחַ לְדָוִד צֶמַח צְדָקָה וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃ בַּיָּמִים הָהֵם תִּוָּשַׁע יְהוּדָה
וִירוּשָׁלַ͏ִם תִּשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה אֲשֶׁר יִקְרְאוּ לָהּ יְהוָה צִדְקֵנוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לֹא יִכָּרֵת
לְדָוִד אִישׁ יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְלַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם לֹא יִכָּרֵת
אִישׁ מִלְּפָנַי מַעֲלֶה עוֹלָה וּמַקְטִיר מִנְחָה וְעֹשֶׂה זֶבַח כָּל הַיָּמִים׃ וַיְהִי
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אִם תֻּפַר בְּרִיתִי אֶת הַיּוֹם וְאֶת בְּרִיתִי
הַלָּיְלָה וְלִבְלְתִּי הֱיוֹת יוֹם וָלַיְלָה בְּעִתָּם׃ גַּם בְּרִיתִי תֻּפַר אֶת דָּוִד עַבְדִּי מִהְיוֹת לוֹ בֵּן מֹלֵךְ
עַל כִּסְאוֹ וְאֶת הַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתָי׃ אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר צְבָא
הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמַּד חוֹל הַיָּם כֵּן אַרְבֶּה אֶת זֶרַע דָּוִיד עַבְדִּי וְאֶת הַלְוִיִּם מְשָׁרְתַי׃ וַיְהִי
דְּבַר יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר׃ הֲלֹא רָאִיתָ מָה הָעָם הַזֶּה דִּבְּרוּ לֵאמֹר שְׁתֵּי
הַמִּשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה בָּהֶם וַיִּמְאָסֵם וְאֶת עַמִּי יִנְאָצוּן מִהְיוֹת

"vota in domo dñi. Reducam enim conuersionē terre sicut a principio dicit dominus. Hec dicit dominus exercituū. Adhuc erit in loco isto deserto absq; homine & absq; iumento & in cunctis ciuitatibus eius: habitaculū pastorū accubātiū greges in ciuitatibus montuosis & in ciuitatibus campestribus: & in ciuitatibus que ad austrū sunt & in terra beniamin & in circuitu hierusalē: & in ciuitatibus iuda adhuc trāsibūt greges ad manū numerantis: ait dñs. Ecce dies venient dicit dñs: & suscitabo verbū bonum quod locutus sum ad domum israel & ad domum iuda. In diebus illis & in tempore illo germinare faciam dauid germē iusticie: & faciet iudiciū & iustitiā in terra. In diebus illis saluabitur iuda: & hierusalem habitabit confidenter. Et hoc est nomē qd vocabūt eū: dñs iustus nr. Quia hec dicit dñs. Non interibit dē dauid vir qui sedeat sup thronum domus israel: & de sacerdotibus & de leuitis nō interibit vir a facie mea qui offerat holocaustoata & incendat sacrificiū & cedat victimas oibus diebus. Et factū est verbum dñi ad hieremiam dicens. Hec dicit dñs. Si irritū poteſt fieri pactū meū cum die & pactum meū cū nocte vt non sit dies & nox in tempore suo: & pactum meum irritū esse poterit cū dauid seruo meo vt nō sit ex eo filius q regnet in throno eius & leuite & sacerdotes mistri mei: Sic enumerari nō possunt stelle celi & metiri arene maris: sic multiplicabo semen dauid serui mei: & leuitas ministros meos. Et factū est verbum dñi ad hieremiam dicens. Nūquid nō vidisti quid populus hic locutus sit dicens: due cognationes quas elegerat dominus abiecte sūt: & pplm meū despexerūt: eo q nō sit

δωνα ἐν οἴκῳ κυρίου· οὕτως ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς γῆς ταύτης καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν, καθὼς τὸ πρότερον εἶπεν κύριος, καὶ οἰκοδομήσω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ καθέλω, καὶ φυτεύσω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω. καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν τοῦ γνῶναί με ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν, κἀγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, ὅτι ἐπιστρέψουσιν πρός με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν. καὶ νῦν τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ισραηλ περὶ τῆς πόλεως ταύτης, ἧς ὑμεῖς λέγετε ἐρήμην εἶναι ἀπ' ἀνθρώπου καὶ ἕως κτήνους, ὅτι παραδέδοται εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, τάδε λέγει κύριος· ἀκουσθήσεται ἔτι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἐν πάσαις ταῖς κώμαις Ιουδα καὶ ἐν ταῖς πλατείαις Ιερουσαλημ ἃ ἔρημα ἀνθρώπου καὶ ἕως κτήνους, καὶ ἐν αὐταῖς ἀκουσθήσεται φωνὴ χαρᾶς καὶ φωνὴ εὐφροσύνης, φωνὴ νυμφίου καὶ φωνὴ νύμφης, φωνὴ λεγόντων ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἀγαθὸς κύριος, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ φερόντων θυσίαν αἰνέσεως εἰς οἶκον κυρίου· ὅτι ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς γῆς ταύτης καθὼς τὸ πρότερον εἶπεν κύριος. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἔτι ἔσται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἔρημα ἀνθρώπου καὶ ἕως κτήνους, καὶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτοῦ καταλύματα ποιμένων κοιταζόντων προβάτια ἐν πόλεσιν τῆς ὀρεινῆς καὶ ἐν πόλεσιν τῆς ἑφηλα καὶ ἐν πόλεσιν τῆς νοτίου, καὶ ἐν γῇ βενιαμειν καὶ ἐν τοῖς κύκλῳ ἱερουσαλημ, καὶ ἐν πόλεσιν ἰουδα ἔτι διελεύσεται πρόβατα ἐπὶ χεῖρα ἀριθμοῦντος εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος· καὶ ἀναστήσω τὸ ῥῆμα τὸ ἀγαθόν, ὃ ἐλάλησα ἐπὶ τὸν οἶκον ισραηλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ιουδα. ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, βλαστῆσαι ποιήσω τῷ δαυιδ βλαστὸν δικαιοσύνης· καὶ βασιλεύσει βασιλεύς, καὶ συνήσει καὶ ποιήσει κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν τῇ γῇ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις σωσθήσεται ιουδας, καὶ ιερουσαλημ κατοικήσει πεποιθότως· καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ ὄνομα ὃ καλέσουσιν αὐτῷ, κύριος δικαιος ἡμῶν· ὅτι οὕτως λέγει κύριος· οὐκ ἐκλείψει ἀνὴρ ἐνάντιόν μου, καθημένου ἐπὶ θρόνου οἴκου ισραηλ· καὶ ἱερεῦσιν καὶ λευίταις οὐκ ἐκλείψει ἀνὴρ ἐνώπιόν μου, ποιῶν ὁλοκαύτωσιν καὶ θύων θυσίαν πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμιαν λέγων, οὕτως λέγει κύριος· εἰ ἐξήρατε τὴν διαθήκην μου τὴν ἡμέραν καὶ τὴν διαθήκην μου τὴν νυκτός, ὥστε μὴ εἶναι ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν τῷ καιρῷ αὐτῶν, καὶ ἡ διαθήκη μου διαρρηθήσεται μετὰ τοῦ δαυιδ τοῦ δούλου μου, ὥστε μὴ εἶναι ἐξ αὐτοῦ υἱὸς βασιλεύων ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ μετὰ τῶν λευιτῶν τῶν ἱερέων τῶν λειτουργῶν μου. ὥσπερ οὐκ ἀριθμηθήσεται ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οὐ μετρηθήσεται ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, οὕτως πληθυνῶ τὸ σπέρμα τοῦ δαυὶδ τοῦ δούλου μου, καὶ τοὺς λευίτας τοὺς λειτουργούς μου. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμιαν λέγων, οὐκ εἶδες τί ὁ λαὸς οὗτος ἐλάλησεν λέγων; δύο συγγενείας ἃς ἐξελέξατο ὁ κύριος ἐξῶσεν αὐτάς. καὶ παροργισμόν μου ἐξεκαύθησαν πρὸς αὐτούς. οὐκέτι ἔσται ἔθνος ἐνώπιον αὐτῶν. οὕτω λέγει κύριος, ἐὰν μὴ ἦν διαθήκη μου τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα, καὶ νόμους τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς μὴ ἔθεμην, οὕτως τὸ σπέρμα τοῦ ιακὼβ καὶ δαυὶδ τοῦ δούλου μου ἐξῶσα ἄν, ὥστε λαβεῖν ἐμὲ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντας τῷ σπέρματι τοῦ ἀβραὰμ καὶ τοῦ ισαακ καὶ τοῦ ιακώβ, ὅτι ἀναστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν, καὶ οἰκτιρήσω αὐτούς.

Cap.xxxiiij

Verbum qđ factū est ad hieremiā a dño: λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ιερεμιαν παρὰ κυρίου, καὶ nabuchodonosor rex babylonis & oīs exercitus eius & vniuersa regna terre q̄ sub potestate manus eius & oēs populi bellabant contra hierusalē & cōtra oēs vrbes eius: dicens. Hec dicit dominus deus israel. Vade & loquere ad sedechiam & dices ad eum. Hec dicit dominus. Ecce ego tradam ciuitatem hanc in manū regis babylonis: & succendet eā igni. Et tu nō effugies de manu eius: sed cōprehēsione capieris & manu eius traderis & oculi tui oculos regis babylonis videbūt: & os eius cū ore tuo loqūtur & babylonē ibis. Attū audi verbū dñi sedechia rex iuda. Hec dicit dñs de te. Non morieris in gladio: sed in pace morieris: & sicut cōbustiones patrū tuorū regum priorum qui fuerunt ante te sic comburēt te: & ve domine plangēt te: quia verbū hoc ego locutus sum dicit dñs. Et locutus est hieremias propheta ad sedechiam regem iuda cūcta verba hec in hierusalē: & exercitus regis babylonis pugnabat contra hierusalem: & cōtra oēs ciuitates iuda que reliq̄ erant cōtra lachis & contra azecha. Hec enim supererant de ciuitatibus iuda munite. Verbum quod factū est ad hieremiam a dño postq̄ percussit rex sedechias fedus cum omni populo in hierusalem:

ὑπὲρ πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς τῆς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πάντες οἱ λαοὶ ἐπολέμουν ἐπὶ ιερουσαλημ καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις ιουδα. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ισραηλ, βάδισον καὶ λάλησον πρὸς σεδεκιαν βασιλέα ιουδα καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, οὕτως εἶπεν κύριος, παραδόσει παραδοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ συλλήμψεται αὐτὴν καὶ καύσει αὐτὴν ἐν πυρί. καὶ σὺ οὐ μὴ σωθῇς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ συλληφθεὶς συληφθήσῃ, καὶ εἰς χεῖρας αὐτοῦ δοθήσῃ. καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὄψονται, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ μετὰ τοῦ στόματός σου λαλήσει, καὶ εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσῃ. πλὴν ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σεδεκια βασιλεῦ ιουδα· τάδε λέγει κύριος περὶ σοῦ· οὐ μὴ ἀποθάνῃς ἐν ῥομφαίᾳ, ἐν εἰρήνῃ ἀποθανῇ· καὶ ὡς ἐκαυσαν τοὺς πατέρας σου τοὺς πρώτους τοὺς βασιλεύσαντας πρότερόν σου, καύσουσιν καὶ σὲ ὦ κύριε καὶ κόψονταί σε, ὅτι λόγον ἐλάλησας ἐγὼ λέγει κύριος. καὶ ἐλάλησεν ιερεμίας πρὸς βασιλέα σεδεκια πάντα τοὺς λόγους τούτους ἐν ιερουσαλημ, καὶ στρατὸς βασιλέως βαβυλῶνος ἐπολέμει ἐπὶ ιερουσαλημ καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις ιουδα τὰς καταλελειμμένας ἐν λαχεῖς καὶ ἐπὶ αζηκα, ὅτι αὗται κατελείφησαν ἐν ταῖς πόλεσιν ιουδα πόλεις ὀχυραί. ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ιερεμιαν παρὰ κυρίου μετὰ τὸ συντελέσαι σεδεκιαν τὴν διαθήκην πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν ιερουσαλημ,

ultra gens coram eis. Hec dicit dominus. Si pactum meū inter diem & noctem & leges celi & terre nō posui: equidem & semem iacob & dauid serui mei proiciā vt nō assumā de semine eius principes semini abraam ysaac & iacob. Reducam eni & miserebor eis. 34.

Verbum qđ factū est ad hieremiā a dño quādo nabuchodonosor rex babylonis & oīs exercitus eius & vniuersa regna terre q̄ erant sub potestate manus eius & oēs populi bellabant contra hierusalē & cōtra oēs vrbes eius: dicens. Hec dicit dominus deus israel. Vade & loquere ad sedechiam iudā regem & dices ad eum. Hec dicit dominus. Ecce dies venient & succendent ignē in domo hac & in domibus in quibus ascendebant super tectum sacrificantes omni exercitui celi & libantes libamina dīs alienis ad irritandum me. Ego autem offeram ad vos sermonem meum & non ad irritandum me. Ecce ego offeram ad vos sermonem meum & non ad irritandum me. Ecce ego offeram ad vos sermonem meum & non ad irritandum me. Ecce ego

Tex.he.biere.krrv. Pūtiva.heb. Trāsla.B.Vie. Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

Pūtiva.heb.Tex.he.Biere.xxxiiij. Trāsla.B.Vie. Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

יהיה לכם כי בארלים תשבו כל
יום חיה ימיכם למען תחיו ימים רבים
על פני האדמה אשר אתם נרים
שמו ונשמע בקול יהונדב בן רכב
אבינו לכל אשר צונו לבלתי
שתות יין כל ימינו אנחנו נשתינו
בנים ובנתינו ולבלתי בנות
בתים לשבתנו ורם ושדה וזרע
לא יהיה לנו ונשב באהלים
ונשמע ונעש ככל אשר צונו ונדב
אבינו ירי בעלות נבובדראצר
מלך בבל אל הארץ ונאמר נבא
ונבוא ירושלם מפני חיל הכשדים
ומפני חיל ארם ונשב בירושלם
ויהי דבר יהוה אל ירמיהו לאמר
כה אמר יהוה צבאות אלהי
ישראל הלך ואמרת לאיש יהודה
ולישבי ירושלם הלוא תקחו
מוסר לשמע אל דברי נאם יהוה
הוקם את דברי יהונדב בן רכב
אשר צוה את בניו לבלתי שתות
יין ולא שתו עד היום הזה
כי שמעו את מצות אביהם
ואנכי דברתי אליכם השכם
ודבר ולא שמעתם אלי ואשלח
אליכם את כל עבדי הנביאים
השכם ושלח לאמר שבו נא איש
מדרכו הרעה והיטיבו מעלליכם
ואל תלכו אחרי אלהים אחרים
לעבדם ושבו אל האדמה אשר
נתתי לכם ולאבתיכם ולא הטיתם
את אזנכם ולא שמעתם אלי
כי הקימו בני יהונדב בן רכב את
מצות אביהם אשר צום והעם
הזה לא שמעו אלי לכן כה אמר
יהוה אלהי צבאות אלהי ישראל

habetis: sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris: vt viuatis diebus multis super terram vos peregrinamini. Obediuimus ergo voci ionadab filii rechab omnia quæ præcepit nobis vt non biberemus vinum: & non ædificaremus domos ad habitandū: & vineā & agrū & semen non habuimus sed habitauimus in tabernaculis & obedientes fuimus iuxta omnia quæ præcepit nobis ionadab pr nr. Cū autē ascendisset nabuchodonosor rex babylonis ad terram nostrā: dixim. Venite & ingrediamur in hierusalem a facie exercitus chaldeorū & a facie exercitus syrie & mansimus in hierlm. Et factū est verbum dñi ad hieremiā dicens. Hec dicit dñs exercituum deus israel. Vade & dic viris iuda & habitatoribus hierlm. Nunquid nō recipietis disciplinam vt obediatis verbis meis dicit dñs? Preualuerūt fermones ionadab filii rechab quos præcepit filiis suis vt non biberent vinum: & non biberunt vsq; ad diem hanc: quia obedierunt precepto patris sui. Ego aūt locutus sum ad vos de mane cōsurgens & loquens & non obedistis mihi. Misiq; ad vos omnes seruos meos prophetas cōsurgens diluculo & mittens dicēs: quertimini vnusquisq; a via sua pessima: & bona facite studia vestra: & nolite sequi deos alienos neq; colatis eos: & habitabitis in terra quam dedi vobis & patribus vestris. Et nō inclinastis aurem vestrā neq; audistis me. Firmauerunt igitur filii ionadab filii rechab præceptū patris sui quod præceperat eis: populus autē iste non obediuit mihi. Idcirco hec dicit dominus deus exercituū deus israel.

habitetis: sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris: vt viuatis diebus multis super terram in qua vos peregrinamini. Obediuimus ergo voci ionadab filii rechab quos præcepit filiis suis vt non biberent vinum: & non biberunt vsq; ad diem hanc: quia obedierunt præcepto patris sui. Ego aūt locutus sum ad vos de mane cōsurgens & loquens & non obedistis mihi. Misiq; ad vos omnes seruos meos prophetas cōsurgens diluculo & mittens dicēs: quertimini vnusquisq; a via sua pessima: & bona facite studia vestra: & nolite sequi deos alienos neq; colatis eos: & habitabitis in terra quam dedi vobis & patribus vestris. Et nō inclinastis aurem vestrā neq; audistis me. Firmauerunt igitur filii ionadab filii rechab sermonem quem præcepit eis pater suus: at populus iste non audiuit me. Propterea sic dicit dñs exercituum deus israel

ecce ego adduco sup iudā & sup
ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ Ἰουδαν καὶ ἐπὶ τοὺς κατοι
habitatores hierusalem vniuersa
κοῦντας Ἱερουσαλήμ, πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα
malā q̄ locut sum
aduersus illos: eoq locut sum eis: & nō audierūt
ἐπ᾽ αὐτούς, διότι ἐλάλησα αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν
& nō respondistis.
& vocaui illos & nō respondistis.
καὶ ἐκάλεσα αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν.
Domum aūt rechabitarum dixit hieremias.
καὶ τῷ
Hec dicit dominus exercituum deus israel.
οἴκῳ τῶν ῥαχαβίτῶν εἶπεν Ἱερεμίας, Οὕτως εἶπεν κύ
quia audiestis vocem ionadab filii rechab
ριος· ἐπειδὴ ἠκούσατε φωνὴν Ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχὰβ τὸν
patris vestri & custodistis omnia mandata eius & fecistis
πάτρα ὑμῶν καὶ ἐφυλάξατε πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
quecunq; precepit vobis. Propterea hec dicit dñs exercituum deus israel.
καὶ ἐποιήσατε κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὑμῖν Ἰωναδὰβ ὁ πατὴρ ὑμῶν.
Non deficiet vir de stirpe ionadab filii rechab stans in conspectu meo cunctis diebus.
διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος σαβαὼθ ὁ θεὸς Ἰσραήλ, οὐ μὴ ἐκλείπῃ
ἀνὴρ τῶν υἱῶν Ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχὰβ στήκων ἐνώπιόν μου πάσας τὰς ἡμέρας.

Ca.xxxvi

Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ Ἰωακεὶμ υἱοῦ
In anno quarto ioachim filii iosie regis iuda factus est verbus dñi ad
Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
me dicēs: tolle tibi volumen libri: & scribes
με λέγων, Λάβε σεαυτῷ χάρτην βιβλίου, καὶ γρά
in eo omnia verba q̄ locut sum ad
ψον ἐν αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησα πρὸς
te sup israel & sup iudam & sup omnes
σὲ ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη
gentes a die qua locutus sum tibi aduersum hieremiā & aduersum omnes
ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἐλάλησα πρὸς σέ, ἀφ᾽ ἡμερῶν Ἰωσ
sie regis iuda: & vsq; ad diē hanc.
σίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύ
forsitan audient dom? iuda vniuersa mala
της. Ἴσως ἀκούσονται οἶκος Ἰούδα πάντα τὰ κα
quę ego cogito facere eis: vt auertatur
κὰ ἃ ἐγὼ λογίζομαι ποιῆσαι αὐτοῖς, ἵνα ἀποστρα
unusquisq; a via sua mala: & propitiet
φῶσιν ἕκαστος ἀπὸ ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἵλεως ἔσο
eroq; uniquitati & peccato eorum. Vocauit ergo hieremias baruch filiū
μαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ταῖς ἁμαρτίαις
eoq; & vocauit hieremias baruch filiū
αὐτῶν. καὶ ἐκάλεσεν Ἱερεμίας τὸν Βαρουχ υἱὸν
nerie: & scripsit baruch ex ore hieremie
Νηρίου, καὶ ἔγραψεν Βαρουχ ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου
omnes sermones dñi quos locut? est ad eū
πάντας τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐχρημάτισε πρὸς αὐ
tem in volumine libri. & precepit hieremias
τὸν ἐν βιβλίῳ βιβλίου· καὶ ἐνετείλατο Ἱερεμίας
baruch dicēs: ego custodior & nō pos
τῷ Βαρουχ λέγων, ἐγὼ φυλάσσομαι καὶ οὐ δύνα
sum ingredi in domū dñi: & tu ingredieris &
μαι εἰσελθεῖν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ σὺ εἰσελεύσῃ καὶ
leges in volumine illo in aures po
ἀναγνώσῃ ἐν τῷ χάρτῃ τούτῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λα
puli in domo dñi in die ieiunii: & in aures
οῦ ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέρᾳ νηστείας, καὶ εἰς τὰ ὦτα
vniuersi iuda q̄ veniunt de ciuitatib? suis.
παντὸς Ἰούδα τῶν ἐρχομένων ἐκ πόλεων αὐτῶν
leges eis. forsitan cadet mia eoq; an
ἀναγνώσῃ αὐτοῖς. Ἴσως πεσεῖται ἔλεος αὐτῶν κα
te faciem dñi:
τὰ πρόσωπον κυρίου,

הנני מביא אל יהודה ואל כל
ירושלם את כל הרעה אשר
דברתי עליהם ועל כל אשר
נכתב בספר הזה אשר דבר
ולא שמעו אולי יפלו תחנתם
לפני יהוה ושבו איש מדרכו
הרעה וסלחתי לעונם ולחטאתם
ויקרא ירמיהו אל ברוך בן נריה
ויכתב ברוך מפי ירמיהו את כל
דברי יהוה אשר דבר אליו על מגלת
ספר ויצוה ירמיהו אל ברוך לאמר
אני עצור לא אוכל לבוא בית יהוה
ובאת אתה וקראת מגלה אשר כתבת
מפי את דברי יהוה באזני העם
בית יהוה ביום צום גם באזני
כל יהודה הבאים ממעריהם תקראם
אולי תפל תחנתם לפני יהוה

ecce ego adduco sup iudā & sup
ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ Ἰουδαν καὶ ἐπὶ τοὺς κατοι
habitatores hierusalem vniuersa
κοῦντας Ἱερουσαλήμ, πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα
malā q̄ locut sum eis: & nō audierūt
ἐπ᾽ αὐτούς, διότι ἐλάλησα αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν
& nō respondistis.
& vocaui illos & nō respondistis.
καὶ ἐκάλεσα αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν.
Domum aūt rechabitarum dixit hieremias.
καὶ τῷ
Hec dicit dominus exercituum deus israel.
οἴκῳ τῶν ῥαχαβίτῶν εἶπεν Ἱερεμίας, Οὕτως εἶπεν κύ
quia audiestis vocem ionadab filii rechab
ριος· ἐπειδὴ ἠκούσατε φωνὴν Ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχὰβ τὸν
patris vestri & custodistis omnia mandata eius & fecistis
πάτρα ὑμῶν καὶ ἐφυλάξατε πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
quecunq; precepit vobis. Propterea hec dicit dñs exercituum deus israel.
καὶ ἐποιήσατε κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὑμῖν Ἰωναδὰβ ὁ πατὴρ ὑμῶν.
Non deficiet vir de stirpe ionadab filii rechab stans in conspectu meo cunctis diebus.
διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος σαβαὼθ ὁ θεὸς Ἰσραήλ, οὐ μὴ ἐκλείπῃ
ἀνὴρ τῶν υἱῶν Ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχὰβ στήκων ἐνώπιόν μου πάσας τὰς ἡμέρας.

Ca.xxxvi

Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ Ἰωακεὶμ υἱοῦ
In anno quarto ioachim filii iosie regis iuda factus est verbus dñi ad
Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
me dicēs: tolle tibi volumen libri: & scribes
με λέγων, Λάβε σεαυτῷ χάρτην βιβλίου, καὶ γρά
in eo omnia verba q̄ locut sum ad
ψον ἐν αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησα πρὸς
te sup israel & sup iudam & sup omnes
σὲ ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ Ἰούδαν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ
gentes a die qua locutus sum tibi aduersum hieremiā & aduersum omnes
ἔθνη ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἐλάλησα πρὸς σέ, ἀφ᾽ ἡμερῶν Ἰωσ
sie regis iuda: & vsq; ad diē hanc.
σίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύ
forsitan audient dom? iuda vniuersa mala
της. Ἴσως ἀκούσονται οἶκος Ἰούδα πάντα τὰ κα
quę ego cogito facere eis: vt auertatur
κὰ ἃ ἐγὼ λογίζομαι ποιῆσαι αὐτοῖς, ἵνα ἀποστρα
unusquisq; a via sua mala: & propitiet
φῶσιν ἕκαστος ἀπὸ ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἵλεως ἔσο
eroq; uniquitati & peccato eorum. Vocauit ergo hieremias baruch filiū
μαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ταῖς ἁμαρτίαις
eoq; & vocauit hieremias baruch filiū
αὐτῶν. καὶ ἐκάλεσεν Ἱερεμίας τὸν Βαρουχ υἱὸν
nerie: & scripsit baruch ex ore hieremie
Νηρίου, καὶ ἔγραψεν Βαρουχ ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου
omnes sermones dñi quos locut? est ad eū
πάντας τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐχρημάτισε πρὸς αὐ
tem in volumine libri. & precepit hieremias
τὸν ἐν βιβλίῳ βιβλίου· καὶ ἐνετείλατο Ἱερεμίας
baruch dicēs: ego custodior & nō pos
τῷ Βαρουχ λέγων, ἐγὼ φυλάσσομαι καὶ οὐ δύνα
sum ingredi in domū dñi: & tu ingredieris &
μαι εἰσελθεῖν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ σὺ εἰσελεύσῃ καὶ
leges in volumine illo in aures po
ἀναγνώσῃ ἐν τῷ χάρτῃ τούτῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λα
puli in domo dñi in die ieiunii: & in aures
οῦ ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέρᾳ νηστείας, καὶ εἰς τὰ ὦτα
vniuersi iuda q̄ veniunt de ciuitatib? suis.
παντὸς Ἰούδα τῶν ἐρχομένων ἐκ πόλεων αὐτῶν
leges eis. forsitan cadet mia eoq; an
ἀναγνώσῃ αὐτοῖς. Ἴσως πεσεῖται ἔλεος αὐτῶν κα
te faciem dñi:
τὰ πρόσωπον κυρίου,

Pritiua.heb.Ter.be.Iliere.xxxvj.

וַיֵּשְׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ כִּי גָדוֹל שׁוּב נָבָל
וְהָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עַל יְדֵי יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל
הָעָם הַזֶּה וַיַּעַשׂ בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה כְּכֹל
אֲשֶׁר צִוָּהוּ יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לִקְרֹא
בַּסֵּפֶר דִּבְרֵי יְהוָה בֵּית יְהוָה וַיְהִי
בַּשָּׁנָה הַחֲמִשִּׁית לִיהוֹיָקִים בֶּן
יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֹדֶשׁ
הַתְּשִׁעִי קָרְאוּ צוֹם לִפְנֵי יְהוָה כָּל
הָעָם בִּירוּשָׁלִַם וְכֹל הָעָם הַבָּאִים
מֵעָרֵי יְהוּדָה בִּירוּשָׁלִַם: וַיִּקְרָא
בָּרוּךְ בַּסֵּפֶר אֶת דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ בֵּית
יְהוָה בְּלִשְׁכַּת גְּמַרְיָהוּ בֶן שָׁפָן הַסֹּפֵר
בַּחֲצַר הָעֶלְיוֹן פֶּתַח שַׁעַר בַּיִת יְהוָה
הֶחָדָשׁ בְּאָזְנֵי כָל הָעָם: וַיִּשְׁמַע
מִכָיְהוּ בֶן גְּמַרְיָהוּ בֶן שָׁפָן אֶת כָּל
דִּבְרֵי יְהוָה מִן הַסֵּפֶר: וַיֵּרֶד בֵּית
הַמֶּלֶךְ עַל לִשְׁכַת הַסֹּפֵר וְהִנֵּה שָׁם
כָּל הַשָּׂרִים יֹשְׁבִים אֱלִישָׁמָע הַסֹּפֵר
וּדְלָיָהוּ בֶן שְׁמַעְיָהוּ וְאֶלְנָתָן בֶּן עַכְבּוֹר
וְגְמַרְיָהוּ בֶן שָׁפָן וְצִדְקִיָּהוּ בֶן חֲנַנְיָהוּ
וְכָל הַשָּׂרִים: וַיַּגֶּד לָהֶם מִיכָיְהוּ אֶת
כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַע בְּקָרֹא
בָּרוּךְ בַּסֵּפֶר בְּאָזְנֵי הָעָם: וַיִּשְׁלְחוּ
כָּל הַשָּׂרִים אֶל בָּרוּךְ אֶת יְהוּדִי בֶן
נְתַנְיָהוּ בֶן שֶׁלֶמְיָהוּ בֶן כּוּשִׁי לֵאמֹר
הַמְגִלָּה אֲשֶׁר קָרָאתָ בְּהַ בְּאָזְנֵי
הָעָם קַח בְּיָדְךָ וְלֵךְ וּבָרוּךְ בֶּן
נֵרִיָּהוּ אָחַז הַמְגִלָּה בְּיָדוֹ וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם:
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו שֵׁב נָא וְקָרְאֶנָּה
בְּאָזְנֵינוּ וַיִּקְרָא בָּרוּךְ בְּאָזְנֵיהֶם:
וַיְהִי כְּשָׁמְעָם אֶת כָּל הַדְּבָרִים
פַּחֲדוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ אֶל
בָּרוּךְ הַנֵּד נַגִּיד לַמֶּלֶךְ אֶת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיִּשְׁאֲלוּ אֶת בָּרוּךְ שַׁאלוּ
לֵאמֹר הַנֶּד נָא לָנוּ אֵיךְ כָּתַבְתָּ אֶת
כָּל הַדְּבָרִים מִפִּיו וַיֹּאמֶר

Trãsla.B.Die.

et reuertatur vnusquisq; a via sua pessima: quo magnus furor & idignatio est quã locutus est dñs aduersus populũ hunc. et fecit baruch filius neric iuxta oia q̃ precepat ei hieremias ppheta: legens nes dñi i domo dñi. Factum est autem in anno quinto ioachim filii. ioſie regis iuda in mẽſe nono: ꝓdicauerunt ieiunium in cõſpectu dñi omi ppło in hierusalẽ & vniuerſe multitudini q̃ confluxerat de ciuitatibus iuda in hierusalẽ. Legit baruch ex volumine hieremie in domo dñi in gazophylacio gamarie filii saphan in veſtib alo superiori in introitu porte noue domus dñi: audiẽte omi populo. Cumq; audiſſet micheas filius gamarie filii saphan omnes ſermones dñi ex libro: deſcendit in domum regis ad gazophylacũ ſcribe. Et ecce ibi omnes principes ſedebant: eliſama ſcriba & dalaias filius semeie: & helnathan filius achabor & gamarias filius saphan: & ſedechias filius ananie & vniuerſi principes. Et nũciauit eis micheas omnia verba que audiuit legentem baruch ex volumine in auribus populi. Miſerũt itaq; omnes principes ad baruch iudi filium nathanie filii ſelemie filii chuſi dicentes. Volumen ex quo legiſti audiente populo: ſume in manu tua & veni. Tulit ergo baruch filius nerie volumẽ in manu ſua: & venit ad eos. Et dixerunt ad eũ. Sede & lege hec in auribus nr̃is. Et legit baruch in auribus eorũ. Igitur cum audiſſent oia verba obſtupuerũt vnuſquiſq; ad proximũ ſuũ: & dixerunt ad baruch. Nunciare debemus regi omnes ſermones iſtos. Et interrogauerunt eum dicentes. Indica nobis quomodo ſcripſiſti oes omnes ſermones iſtos ex ore eius. Dixit autẽ

Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

τ reuertẽt a via sua mala:
καὶ ἀποστρέψουσιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς,
γὰρ magn furor τ ira dñi q̃ locut est sup
ὅτι μέγας ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ κυρίου ἣν ἐλάλησεν ἐπ' αὐ-
pplm illũ. τ fecit baruch filius neric iuxta
λεὰν τοῦ γον. καὶ ἐποίησεν βαρούχ υἱὸς νηρίου κατὰ
oia q̃ ꝑcepit illi hieremias: vt legeret in
πάντα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ ἱερεμίας, τοῦ ἀναγινώσκειν ἐν
volumine verba dñi in domo dñi. τ
τῷ βιβλίῳ τοὺς λόγους κυρίου ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ
factũ ẽt anno quito ioachim filii ioſie re-
ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει πέμπτῳ ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασι-
gis iuda in mẽſe nono: ꝓdicauerunt le-
λέως ἰούδα ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ, ἐξεκλησίασαν νη-
iunĩu oĩ ppło hierlm ante faciem dñi
στείαν πᾶς ὁ λαὸς ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον κυρίου
τ dom iuda: τ legebat baruch in volu
καὶ οἶκος ἰούδα, καὶ ἀνεγίνωσκεν βαρούχ ἐν τῷ βι-
mine ſm̃ones hieremie in domo dñi in domo gamarie
βλίῳ λόγους ἱερεμίου ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν οἴκῳ γαμαρίου
filii ſaphan ſcribe in atrio ſuꝑiori in
υἱοῦ σαφὰν τοῦ γραμματέως ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐπάνω ἐν
veſtibulis porte dom̃ dñi noue in auribꝰ om.
προθύροις πύλης οἴκου κυρίου τῆς καινῆς ἐν ὠσὶν πα-
nis ꝑpli: τ audiuit micheas filꝰ gamarie
ντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ἤκουσεν μιχαίας υἱὸς γαμαρίου
filii ſaphan oẽs ſmones dñi ex libro:
υἱοῦ σαφὰν πάντας τοὺς λόγους κυρίου ἐκ τοῦ βιβλί
τ deſcendit in domũ regis in domũ
ου, καὶ κατέβη εἰς οἶκον τοῦ βασιλέως εἰς τὸν οἶκον
ſcribe. τ ecce ibi oẽs principes
τοῦ γραμματέως· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ πάντες οἱ ἄρχοντες
ſedebant: eliſama ſcriba: τ dalaias filius
ἐκάθηντο, ἐλισαμὰ ὁ γραμματεύς, καὶ δαλαίας υἱὸς
ſemeie: τ nathan filius achobor τ gamarias filꝰ
σεμείου, καὶ ναθαν υἱὸς χοβὰρ, καὶ γαμαρίας υἱὸς
ſaphan: τ ſedechias filius amanie: τ vniuerſi
σαφὰν, καὶ σεδεκίας υἱὸς ἀνανίου, καὶ πάντες οἱ
principes: τ nunciauit eis micheas oĩa
ἄρχοντες, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς μιχαίας πάντα ἃ
verba q̃ audiuit legente baruch in li-
λόγους οὓς ἤκουσεν ἀναγινώσκοντος τοῦ βαρούχ ἐν βι
bro in aures ꝑpli. τ miſerũt omnes
βλίῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. καὶ ἀπέστειλαν πάντες
ꝓncipes ad baruch filiũ nerie iudĩ filiũ na
οἱ ἄρχοντες πρὸς βαρούχ υἱὸν νηρίου τὸν ἰουδεῖν υἱὸν να
thanie filii ſelemie filii chuſi dicentes: volumen i q̃
θαηλου υἱοῦ σελεμίου υἱοῦ χουσὶ λέγοντες, τὸ βιβλίον ἐν ᾧ
legiſti in eo in aures ꝑpli: ſume il-
ἀνεγινώσκεις ἐν αὐτῷ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, λάβε αὐ
lud in manu tua τ veni. τ tulit baruch
τὸ εἰς τὴν χεῖρά σου καὶ ἧκε· καὶ ἔλαβεν βαρούχ
filꝰ nerii volumen in manu ſua: τ dixe
υἱὸς νηρίου τὸ βιβλίον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ κατὲ
dit ad eos: τ dixerũt ei. itey le
βη πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπαν αὐτῷ· πάλιν ἀνάβα
ge in aures nr̃as. τ legit baruch in
γνωθι εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν. καὶ ἀνέγνω βαρούχ εἰς τὰ
aures eoꝝ. τ factũ ẽt vt audierũt oĩa ver
ὦτα αὐτῶν· καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν πάντας τοὺς λό
ba conſiluerũt vnuſq; ad ꝓximũ ſuũ
γους συνεβουλεύσατο ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐ
um: τ dixerũt ad baruch nũciantes. nun
τοῦ, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βαρούχ ἀναγγέλλοντες οὐαὶ
demus regi oẽs ſmones iſtos. τ
γείλωμεν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς λόγους τούτους. καὶ τὸν
baruch iterroganerũt dicẽtes: vade
βαρουχ ἠρώτησαν λέγοντες, πορεύου ἔγραψας πάντας
ſmones iſtos: τ dixit
τοὺς λόγους τούτους, καὶ εἶπεν

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

baruch ex ore hieremie: ſnunciauit mihi oẽs
βαρουχ ἀπὸ στόματος ἱερεμίου, ἀνήγγειλέν μοι πάντας
ſmones iſtos: τ ego ſcripſi in libro: τ
τοὺς λόγους τούτους, κἀγὼ ἔγραψα ἐπὶ βιβλίου, καὶ
dixerũt ꝓcipes baruch: vadẽs abſconde
εἶπαν οἱ ἄρχοντες τῷ βαρούχ, βαδίσας κατακρύ
re tu τ hieremias: homo nõ ſciat vbi vos.
βηθι σὺ καὶ ἱερεμίας, ἄνθρωπος μὴ γνώτω ποῦ ὑμεῖς.
τ ingreſſi ſũt ad regẽ in atriũ: τ
καὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλήν, καὶ τὸ
libꝰ vero deſcriſit vt cuſtodiẽtur in domo eliſama
βιβλίον ἔθεσαν φυλάσσειν ἐν οἴκῳ ἐλισαμὰ τοῦ γραμ-
be. τ nunciauerũt regi oẽs
ματέως. καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς
ſmones. τ miſit rex iudi vt ſumeret
λόγους. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν ἰουδὶ λαβεῖν
librum: τ tulit illũ de domo eliſama
τὸ βιβλίον, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ ἐκ τοῦ οἴκου ἐλισαμὰ
ſcribe: τ legit iudi in aures
τοῦ γραμματέως, καὶ ἀνέγνω ἰουδὶ εἰς τὰ ὦτα τοῦ
regis: τ tũ aures oĩm principũ
βασιλέως, καὶ εἰς τὰ ὦτα πάντων τῶν ἀρχόντων
ſtabant circa regem: τ rex ſe-
τῶν ἑστηκότων ὑπὲρ τὸν βασιλέα, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκά
debat i domo hyemali in mẽſe nono τ arula
θητο ἐν οἴκῳ χειμερινῷ ἐν μηνὶ ἐνάτῳ καὶ ἐσχάρα πυ
ignis ardẽs facies eius. τ factũ ẽſt legente
ρὸς καπὶ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ ἡνίκα ἀνεγινώσκοντος
iudi tres paginas τ ſcidit abſcidebat illas
ἰουδὶ τρεῖς σελίδας καὶ τέτταρας κατέτεμνεν αὐτὰς
nouacula ſcribe: ꝓiciebat in ignẽ qui
ξυρῷ τοῦ γραμματέως, ἐρρίπτει εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐπὶ
arula: donec conſumeret oẽ volumen in igne
τῆς ἐσχάρας, ἕως ἐξέλιπεν πᾶς ὁ χάρτης εἰς τὸ πῦρ
q̃ in arula. τ nõ obſtupuerũt τ nõ diruperũt
ὃ ἐπὶ τῆς ἐσχάρας· καὶ οὐκ ἐξίστασαν καὶ ἐν ἀλλοτρε-
rũt veſtimẽta ſua rex: τ oẽs
ξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ὁ βασιλεύς, καὶ πάντες οἱ
ſerui eius q̃ audierũt vniuerſos ſmones
παῖδες αὐτοῦ οἱ ἀκούσαντες πάντας τοὺς λόγους
iſtos. τ eliathan τ dalaias τ gamarias ſcribe
τούτους· καὶ ἐλναθὰν καὶ δαλαΐας καὶ γαμαρίας ἐπει
rũt ꝓcipes ad baruch filiũ nerie iudĩ filiũ na
σαν οἱ ἄρχοντες πρὸς βαρουχ υἱὸν νηρίου τὸν ἰουδεῖν υἱὸν να
thanie filii ſelemie filii chuſi dicentes: volumen i q̃
θαηλου υἱοῦ σελεμίου υἱοῦ χουσὶ λέγοντες, τὸ βιβλίον ἐν ᾧ
legiſti in eo in aures ꝑpli: ſume il-
ἀνεγινώσκεις ἐν αὐτῷ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, λάβε αὐ
lud in manu tua τ veni. τ tulit baruch
τὸ εἰς τὴν χεῖρά σου καὶ ἧκε· καὶ ἔλαβεν βαρουχ
filꝰ nerii volumen in manu ſua: τ dixe
υἱὸς νηρίου τὸ βιβλίον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ κατὲ
dit ad eos: τ dixerũt ei. itey le
βη πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπαν αὐτῷ· πάλιν ἀνάβα
ge in aures nr̃as. τ legit baruch in
γνωθι εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν. καὶ ἀνέγνω βαρουχ εἰς τὰ
aures eoꝝ. τ factũ ẽſt vt audierũt oĩa ver
ὦτα αὐτῶν· καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν πάντας τοὺς λό
ba conſiluerũt vnuſq; ad ꝓximũ ſuũ
γους συνεβουλεύσατο ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐ
um: τ dixerũt ad baruch nũciantes. nun
τοῦ, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βαρουχ ἀναγγέλλοντες οὐαὶ
demus regi oẽs ſmones iſtos. τ
γείλωμεν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς λόγους τούτους. καὶ τὸν
baruch iterroganerũt dicẽtes: vade
βαρουχ ἠρώτησαν λέγοντες, πορεύου ἔγραψας πάντας
ſmones iſtos: τ dixit
τοὺς λόγους τούτους, καὶ εἶπεν

Trãsla.B.Die.

eis baruch. Ex ore ſuo loqueb̃atur quaſi legens mihi ne omes hec ſermones iſtos: & ego ſcribebã in volumine atramento. Et dixerũt ꝓncipes ad baruch. Vade & abſconde re tu & hieremias: & nemo ſciat vbi ſitis. Et ingreſſi ſunt ad regẽ in atriũ: Porro volumẽ cõmendauerũt i gazophylacio eliſame ſcribe & nunciauerunt audiente regẽ omnes ſermones. Miſitq; rex iudi vt ſumeret volumen: qui tollens illud de gazophylacio eliſame ſcribe legit audiente regẽ & omnibus principibꝰ qui ſtabant circa regem. Rex autem ſedebat in domo hiemali in mẽſe nono: & poſita erat arula corã eo plena pruinis. Cumq; legiſſet iudi tres vel quattuor: ſcidit illud & calpello ſcribe & ꝓiciebat in ignẽ qui erat in arula. Et non timuerunt neq; ſciderunt veſtimenta ſua rex & omnes ſerui eius qui audierunt vniuerſos ſermones iſtos. Verũtamen helnathan & dalaias & gamarias dixerunt regi ne combureret librum: & non audiuit eos. Et precepit rex hieremiel filio amelech & azariel & ſelemie filio & abdehel vt comprehenderẽt baruch ſcribam & hieremiã ꝓphetã. Abſconditq; eos dñs. Et factũ eſt verbũ dñi ad hieremiã poſtq̃ cõburerat rex volumen & ſermones quos ſcripſerat baruch ex ore hieremie dicens. Rurſum tolle volumen aliud: & scribe in eo omnes ꝓmones priores qui erant in primo volumine quod combuſit ioachim rex iuda. Et ad ioachim regem iuda:

Tex.heb.hiere.xxxvj.Pritiua.heb.

וַיְדַבֵּר בָּרוּךְ מִפִּיו יִקְרָא אֵלַי אֵת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָנִי כֹּתֵב עַל
הַסֵּפֶר בַּדְיוֹ: וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים אֶל
בָּרוּךְ לֵךְ הַסְתֵּר אַתָּה וְיִרְמְיָהוּ וְאִישׁ
אַל יֵדַע אֵיפֹה אַתֶּם: וַיָּבֹאוּ אֶל
הַמֶּלֶךְ הֶחָצֵרָה וְאֶת הַמְגִלָּה הִפְקִדוּ
בְּלִשְׁכַת אֱלִישָׁמָע וַיַּגִּידוּ
בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל הַדְּבָרִים:
וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת יְהוּדִי לָקַחַת אֶת
הַמְגִלָּה וַיִּקָּחֶהָ מִלִּשְׁכַת אֱלִישָׁמָע
וַיִּקְרָאֶהָ יְהוּדִי בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ
וְאֶל כָּל הַשָּׂרִים הָעֹמְדִים עַל
הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בֵּית
הַחֹדֶשׁ הַתְּשִׁעִי וְאֵת הָאָח יְהוּדִי שְׁלֹשׁ
בַּעֲרֵת וְרִבְעָה פִּלְחוֹת וְאֵרבָעָה יִקְרָעֶהָ
בְּתַעַר הַסֹּפֵר וְהִשְׁלֵךְ אֶל הָאֵשׁ
אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ עַד תֹּם כָּל הַמְגִלָּה
אֶל הָאֵשׁ עַל הָאֵשׁ לֹא חָדוּ
וְלֹא קָרְעוּ אֶת בִּגְדֵיהֶם הַמֶּלֶךְ וְכָל
עֲבָדָיו הַשֹּׁמְעִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה: גַּם אֶלְנָתָן וּדְלָיָהוּ וּגְמַרְיָהוּ
הִפְגִּעוּ בַּמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי שָׂרֹף אֶת
הַמְגִלָּה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם: וַיְצַו
הַמֶּלֶךְ אֶת יְרַחְמְאֵל בֶּן הַמֶּלֶךְ וְאֶת
שְׂרָיָהוּ בֶן עַזְרִיאֵל וְאֶל שֶׁלֶמְיָהוּ בֶן
עַבְדְּאֵל לָקַחַת אֶת בָּרוּךְ הַסֹּפֵר וְאֶת
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וַיַּסְתֵּרֵם יְהוָה: וַיְהִי
דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ אַחֲרֵי שְׂרֹף
הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְגִלָּה וְאֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר כָּתַב בָּרוּךְ מִפִּי יִרְמְיָהוּ
לֵאמֹר: שׁוּב קַח לְךָ מְגִלָּה אַחֶרֶת
וּכְתֹב עָלֶיהָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים
הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַמְגִלָּה
הָרִאשׁוֹנָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
יְהוּדָה: וְעַל יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה

p iiij

תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה אַתָּה שָׂרַפְתָּ אֶת
הַמְּגִלָּה הַזֹּאת לֵאמֹר מַדּוּעַ
כָּתַבְתָּ עָלֶיהָ לֵאמֹר בוֹא יָבוֹא מֶלֶךְ
בָּבֶל וְהִשְׁחִית אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת
וְהִשְׁבִּית מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה׃ לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה עַל יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
יְהוּדָה לֹא יִהְיֶה לוֹ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא
דָוִד וְנִבְלָתוֹ תִּהְיֶה מֻשְׁלֶכֶת לַחֹרֶב
בַּיּוֹם וְלַקֶּרַח בַּלָּיְלָה׃ וּפָקַדְתִּי עָלָיו
וְעַל זַרְעוֹ וְעַל עֲבָדָיו אֶת
וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם וְעַל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם
וְאֶל אִישׁ יְהוּדָה אֵת כָּל הָרָעָה
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְלֹא שָׁמֵעוּ׃
וַיִּקְרָא יִרְמְיָהוּ לְבָרוּךְ בֶּן נֵרִיָּהוּ
אֶל וַיִּכְתֹּב בָּרוּךְ בְּסֵפֶר
עַל פִּי יִרְמְיָהוּ אֵת כָּל דִּבְרֵי
הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ
יְהוּדָה בָּאֵשׁ וְעוֹד נוֹסַף עֲלֵיהֶם
דְּבָרִים רַבִּים כָּהֵמָּה׃

C.xxxvij. יְכָנְיָה מָלַךְ צִדְקִיָּהוּ בֶּן
יֹאשִׁיָּהוּ תַּחַת כָּנְיָהוּ בֶּן יְהוֹיָקִים
אֲשֶׁר הִמְלִיךְ נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה׃ וְלֹא שָׁמַע הוּא וְעַבָדָיו
וְעַם הָאָרֶץ אֶל דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּיַד יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃ וַיְשַׁלַּח
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ בֶּן שֶׁלֶמְיָה
וְאֶת צְפַנְיָהוּ בֶּן מַעַשִׂיָּה הַכֹּהֵן אֶל
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר הִתְפַּלֵּל נָא
בַּעֲדֵנוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וְיִרְמְיָהוּ
בָּא וְיֹצֵא בְּתוֹךְ הָעָם וְלֹא נָתְנוּ
אֹתוֹ בֵּית הַכְּלוֹא׃ וְחֵיל פַּרְעֹה יָצָא
מִמִּצְרָיִם וַיִּשְׁמְעוּ הַכַּשְׂדִּים
עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶת שְׁמֻעָם וַיַּעֲלוּ
מֵעַל יְרוּשָׁלַ͏ִם׃ וּדְבַר יְהוָה אֶל
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ כֹּה תֹאמְרוּ
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כֹּה תֹאמְרוּ אֶל

'díces.ᵇ Hec'dicit'ᵃ domi=
nus.'Tu'ᵐcombussiſti ꝯꝯ
°volumen'ſſud:ᵍ dicens.
'Quare ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
°ſcripſiſti'ᵉ in eo'ᵈ annũ=
cians:feſtinus'veniet'ᵇ rex
ᵃbabylõis'ᵍ et vaſtabit'ᵉ ter
ram'hanc: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'& ceſſare faciet ᵍ ex illa
ᵇhoiem'& inmentũ.ᵉ Pro
pterea'hec'ᵈdicit'ᵃ dñs de?
°contra'ioachim'ᵇ regem
'iuda.ᵈNõ'erit ex'eo'qui
ſedeat'ſup.ᵉ'ſolium ꝯꝯ
'dauid:'& cadauer eius'ᵍ p
ticietur'ad eſtum ꝯꝯꝯ
'per diẽ'& ad gelu'ᵍ p no=
ctẽ.ᵇ Et viſitabo'cõtra eũ
'& cõtra'ſemen eius:'ᵐ &
cõtra'ſeruos eius'ᵉ iniqta=
tes ſuas:ᵍ & adducã'ſuper
eos'ᵉ & ſuper'habitatores
'hieruſalem'ᵉ & ſuper'ᵉ vi=
ros'iuda'ᵇ omne'ᶜ malum
'quod'locut'ſum'ad eos
ᵍ & non'audierunt. ꝯꝯ
'Hieremias autẽ'ᵇ tulit'ᵉ vo
lumẽ'ᵐ aliud'ᵍ & dedit illud
'baruch'ᵇ filio'ᵉ nerie'ᶜ ſcri=
be qui'ſcripſit ꝯꝯꝯꝯꝯ
'in eo'ᶜ ex ore'ᵉ hieremie
'omnes'ſermones ꝯꝯꝯ
'hbr'ᵉ quem'combuſſerat
'ioachim'ᵇ rex ꝯꝯꝯꝯꝯ
'iuda'igni:'ᵍ & inſuper'ad=
dti ſunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'ſermones multo'ᵉ plures
'ꝗ ante a fuerant. 37.
ΘT regnauit'ᵇ rex'ᶜ ſe=
dechias'ᵍ filius ꝯꝯꝯ
'ioſie'pro'ᵍ iechonia'ᵇ filio
'ioachim: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
'quẽ'cõſtituit regem'ᵐ na
buchodonoſor'ᵉ rex'ᵇ baby
lonis'ᵍ in terra'iuda:'ᵍ & nõ
'obediuit'ipſe'& ſeruꝰ ei?
"& populus'ᵉ terre'ᵉ ei bis
"domini"que ꝯꝯꝯꝯꝯ
'locutus eſt'ᵉ in manu'ᵇ hie
remie'pphete,ᵈ Et miſit
ᵇrex'ſedechias'iuchal'ᵐ fi=
lium" ſelemie ꝯꝯꝯꝯꝯ
°& ſophoniã'ſilium'ᵐ ma
ſie'ᵉ ſacerdotem'ᵈ ad ꝯꝯ
"hieremiam'ᵉ prophetam
'dicens.' Ora ꝯꝯꝯꝯꝯ
°pro nobis'ᵍ dñm'deũ no
ſtrũ.'Hieremias ãt libere
"ambulabat'ᵍ i medio'ᵉ po=
pulꝰ.' Non enim'ᵐ miſerãt
"eũ'ᵉ in cuſtodiã'ᵈ carceris.
Igitur'ᵉ exercitus'ᵇ pharao
nis'ᵉ egreſſus ᵉ'ᵈ de egypto:
"& audiẽtes'ᵉ chaldei'ᵍ q ob
ſidebãt'hieruſalẽ huiuſce
modi'ᵉ nunciũ'ᵍ receſſerũt
'ab'hieruſalem.'ᵍ Et factũ
eſt'ᵇ verbum'ᵈ domini'ᵉ ad
'hieremiam'ᵐ prophetam
"dicens.'ᵉ Hec'ᵈ dicit ꝯꝯꝯ
'dominus'ᵉ deus'ᵇ iſrael.
'Sic'ᵍ dicetis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

dicens: ſic dixit dñs: tu combuſſiſti li=
ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, σὺ κατέκαυσας τὸ βι=
βλίον τοῦτο λέγων, διατί ἔγραψας ἐπ' αὐτῷ λέγων, G
intrans intrabit rex babylonis τ
εἰσερχόμενος εἰσελεύσεται βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ
naſtabit trã hanc: τ delebit ab illa
ἐξολοθρεύσει τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἐκτρίψει ἀπ' αὐτῆς
homiñ τ iumẽta. ꝓpterea ſic dixit dñs
ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος
ad ioachim regem iuda: nõ erit ei ſe=
ἐπὶ Ἰωακὶμ βασιλέα Ἰούδα, οὐκ ἔσαι αὐτῷ κάθημα
dẽs ſup ſoliũ dauid: τ erit cadauer eius
νος ἐπὶ ἀρίου Δαυίδ, καὶ ἔσαι τὸ ἀνοσιμαῖον αὐτοῦ
ꝓiectum in eſtu diei τ in gelu
ἐρριμμένον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας καὶ ἐν τῷ ψύχει
noctis: τ viſitabo ſuper ſi ſup
τῶ τῆς νυκτός, καὶ ἐπισκέψομαι ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὸ
gen' eius τ ſup ſeruos eius iniqtates
γος αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὰς ἀνομίας
eoꝝ: τ inducã ſup eos τ ſup hitan=
αὐτῶν, καὶ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦν
tes hieruſalem τ ſup trã iuda: oĩa mala
τας Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ τὴν γῆν Ἰούδα, πάντα τὰ κακὰ
q̃ locut'ſũ ad eos: τ nõ audierũt. τ tulit hic
ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐτούς, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἔλαβεν Ἰε
remias volumẽ aliud τ dedit illud baruch
ρεμίας χαρτίον ἕτερον καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῷ Βαρούχ
filio nerie ſcribe: τ ſcripſit in eo
υἱῶ νηρίου τοῦ γραμματέως, καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ
ex ore hieremie omnes ſmones ꝛ=
ἐκ στόματος Ἱερεμίου ἅπαντας τοὺς λόγους τοῦ βι
bri quẽ cõbuſſit trã iuda igne: τ
βλίου οὓς κατέκαυσεν Ἰωακὶμ βασιλεὺς Ἰούδα πυρί, καὶ
adhuc additi ſunt ei ſmões plures vt iſti.
ἔτι πρόσκεινται αὐτῷ λόγοι πλείονες ὡς οὗτοι. Ca.37
ΘT regnauit ſedechias filꝰ ioſie pro ie
Καὶ ἐβασίλευσεν Σεδεκίας υἱὸς Ἰωσίου ἀντὶ Ἰε
chonia filo ioachim: quẽ regnare fecit nabuchodono=
χονίου υἱοῦ Ἰωακείμ, ὃν ἐβασίλευσεν ναβουχοδονο=
ſor rex babylonis vt regnaret in trã iuda:
σὼρ βασιλεὺς βαβυλῶνος βασιλεύειν ἐν γῇ Ἰούδα,
τ nõ audiuit ipſe: τ ſeruꝰ eius: τ po=
καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτός, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ὁ λα=
pulus trę verba dñi q̃ locut'eſt in ma=
ὸς τῆς γῆς τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐλάλησεν ἐν χεῖ=
nu hieremie. τ miſit rex ſedechias
ρὶ Ἱερεμίου. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σεδεκίας τὸν
ioachal filiũ ſolemie: τ ſophoniã filiũ maaſie
Ἰωαχὰλ υἱὸν Σελεμίου, καὶ τὸν Σοφονίαν υἱὸν Μαασαί
ſacerdotẽ ad hieremiã dicẽs: ora pro
ου τὸν ἱερέα πρὸς Ἱερεμίαν λέγων, πρόσευξαι περὶ
nobis ad dñm deũ nr̃m. τ hieremias trãſiit
ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ Ἱερεμίας διῆλθεν
τ venit i medio ciuitatis: τ nõ dedurꝰ Infra.
καὶ ἦλθεν ἀναμέσον τῆς πόλεως, καὶ οὐ κατήγε= 42.ab
rũt eum in carcerem. τ exercitꝰ pharaõis egreſſꝰ
γον αὐτὸν εἰς φυλακήν. καὶ δύναμις φαραὼ ἐξῆλ=
eſt er egypto: τ audierũt chaldei famã
θεν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἤκουσαν οἱ Χαλδαῖοι τὴν ἀκοὴν
eoꝝ: τ aſcendeſt a hieruſalem. τ factũ ẽ ver
αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐγένετο λό
bũ dñi ad hieremiã dicẽs: ſic dixit dñs
γος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος
deꝰ iſrael: ſic dices ad
ὁ θεὸς Ἰσραήλ, οὕτως ἐρεῖς πρὸς τὸν ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

לֹא ׀ יָבֹא ׀ מֶלֶךְ ׀ בָּבֶל ׀ עֲלֵיכֶם ׀ וְעַל
הָאָרֶץ הַזֹּאת׃ וְעַתָּה שְׁמַע־נָא ׀ אַדֹנִי
הַמֶּלֶךְ ׀ תִּפָּל ׀ נָא ׀ תְּחִנָּתִי ׀ לְפָנֶיךָ ׀ וְאַל־
תְּשִׁבֵנִי ׀ בֵּית ׀ יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר וְלֹא
אָמוּת שָׁם׃ וַיְצַוֶּה ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ צִדְקִיָּהוּ
וַיַּפְקִדוּ ׀ אֶת־יִרְמְיָהוּ ׀ בַּחֲצַר ׀ הַמַּטָּרָה
וְנֹתֵן ׀ לוֹ ׀ כִּכַּר ׀ לֶחֶם ׀ לַיּוֹם ׀ מִחוּץ
לְאֹפִים ׀ עַד־תֹּם ׀ כָּל־הַלֶּחֶם ׀ מִן־הָעִיר
וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ ׀ בַּחֲצַר ׀ הַמַּטָּרָה׃

Cxxxviij. וַיִּשְׁמַע ׀ שְׁפַטְיָה ׀ בֶּן־מַתָּן
וּגְדַלְיָהוּ בֶּן־פַּשְׁחוּר ׀ וְיוּכַל בֶּן־שֶׁלֶמְיָהוּ
וּפַשְׁחוּר ׀ בֶּן־מַלְכִּיָּה ׀ אֶת־ הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר־יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר ׀ אֶל־כָּל־ הָעָם
לֵאמֹר׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה ׀ הַיֹּשֵׁב בָּעִיר
הַזֹּאת יָמוּת ׀ בַּחֶרֶב ׀ וּבָרָעָב ׀ וּבַדָּבֶר
וְהַיֹּצֵא ׀ אֶל־ הַכַּשְׂדִּים יִחְיֶה ׀ וְהָיְתָה
לּוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל ׀ וְחָיָה׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה
הִנָּתוֹן תִּנָּתֵן הָעִיר הַזֹּאת ׀ בְּיַד ׀ חֵיל
מֶלֶךְ־בָּבֶל ׀ וְלָכְדָהּ׃ וַיֹּאמְרוּ ׀ הַשָּׂרִים
אֶל־ הַמֶּלֶךְ ׀ יוּמַת ׀ נָא ׀ אֶת ׀ הָאִישׁ
הַזֶּה כִּי־עַל־ כֵּן הוּא מְרַפֵּא ׀ אֶת־יְדֵי
אַנְשֵׁי ׀ הַמִּלְחָמָה ׀ הַנִּשְׁאָרִים ׀ בָּעִיר
הַזֹּאת וְאֶת־יְדֵי כָל־ ׀ הָעָם ׀ לְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם ׀ דְּבָרִים ׀ הָאֵלֶּה כִּי ׀ הָאִישׁ
הַזֶּה אֵינֶנּוּ דֹרֵשׁ לְשָׁלוֹם לָעָם ׀ הַזֶּה
כִּי אִם־לְרָעָה׃ וַיֹּאמֶר ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ צִדְקִיָּהוּ
הִנֵּה ׀ הוּא ׀ בְּיֶדְכֶם ׀ כִּי ׀ אֵין ׀ הַמֶּלֶךְ
יוּכַל ׀ אִתְּכֶם דָּבָר׃ וַיִּקְחוּ ׀ אֶת־ יִרְמְיָהוּ
וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ ׀ אֶל־ הַבּוֹר ׀ מַלְכִּיָּהוּ ׀ בֶּן־
הַמֶּלֶךְ ׀ אֲשֶׁר ׀ בְּחַצַר ׀ הַמַּטָּרָה ׀ וַיַּשְׁלִחוּ
אֶת־ יִרְמְיָהוּ ׀ בַּחֲבָלִים ׀ וְאֵין ׀ בַּבּוֹר ׀ מַיִם כִּי ׀ אִם־ טִיט ׀ וַיִּטְבַּע ׀ יִרְמְיָהוּ
בַּטִּיט׃ ׀ וַיִּשְׁמַע ׀ עֶבֶד־מֶלֶךְ ׀ הַכּוּשִׁי ׀ אִישׁ ׀ סָרִיס ׀ הוּא ׀ בְּבֵית ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ כִּי
נָתְנוּ ׀ אֶת־ יִרְמְיָהוּ ׀ אֶל־ הַבּוֹר ׀ וְהַמֶּלֶךְ
יוֹשֵׁב ׀ בְּשַׁעַר ׀ בִּנְיָמִן׃ וַיֵּצֵא ׀ עֶבֶד־מֶלֶךְ

non ׀ veniet ׀ rex ׀ babylo
nis ׀ super vos ׀ & ׀ super oo
terram ׀ hanc. ׀ Nunc er=
go ׀ audi ׀ ׀ obsecro ׀ dñe mi
׀ rex. ׀ Valeat ׀ deprecatio
mea ׀ in cõspectu tuo: oo
׀ & ne ׀ me remittas in ׀ do
mum ׀ ionathe ׀ scribe ׀ ne
׀ moriar ׀ ibi. ׀ Precepit er
go ׀ rex ׀ sedechias oooooo
׀ vt traderetur ׀ hieremias
׀ in vestibulum ׀ carceris:
׀ & ׀ daretur ׀ ei ׀ torta ׀ quo
tidie ׀ panis: ׀ excepto oo
׀ pulmento: ׀ donec ׀ cõsu
merẽtur ׀ oẽs ׀ panes ׀ de ׀ ci
uitate: ׀ & ׀ manſit ׀ hieremias
׀ in vestibulo ׀ carceris. 38.

Hvdiut autẽ ׀ saphaſ
tias ׀ filius ׀ mathan
׀ & gedelias ׀ filius ׀ phaſſur
׀ & iuchal ׀ filius ׀ ſelemie
׀ & phaſſur ׀ filius ׀ melchie
׀ ſermones oooooooooo
׀ quos ׀ hieremias ׀ loque
batur ׀ ad ׀ omnẽ ׀ populũ:
׀ dicens. ׀ Hec ׀ dicit ׀ dñs.
׀ Qui cuſtos ׀ maſerit ׀ in cui
tate ׀ hac ׀ in ׀ morietur ׀ gladio
& ׀ fame ׀ & ׀ peſte: oooooo
׀ qui autẽ profugerit ׀ ad
׀ chaldeos ׀ viuet: ׀ & erit
׀ anima eius ׀ ׀ ſoſpes ׀ & ׀ vi
uens. ׀ Hec ׀ dicit ׀ dominꝰ.
׀ Tradendo ׀ tradetur ׀ ciui
tas ׀ hec ׀ in manu ׀ exercitꝰ
׀ regis ׀ babylonis ׀ & capiet
eam. ׀ Et dixerũt ׀ princi
pes ׀ regi. Rogamus vt ׀ oc
cidatur ׀ homo ooooooo
׀ iſte. De induſtria ׀ enim
׀ diſſoluit ׀ manus ooooooo
׀ virorum ׀ bellantiũ ׀ qui
remanſerunt ׀ in ciuitate
׀ hac: ׀ & ׀ manus ׀ vniuerſi
׀ populi ׀ loquens oooooo
׀ ad eos vniuerſa ׀ verba
׀ hec. ׀ Siquidem ׀ homo
׀ iſte ׀ non ׀ querit ׀ pacem
׀ populo ׀ huic: oooooooo
׀ ſed ׀ malum. ׀ Et dixit ׀ rex
׀ sedechias. oooooooooo
׀ Ecce ׀ ipſe ׀ in manibus ve
ſtris eſt. ׀ Nec ׀ enim oooo
׀ fas eſt ׀ vobis ׀ quicq̃ ne
gare. ׀ Tulerũt ergo ׀ hiere
miam ׀ & proiecerũt ׀ eum
׀ in ׀ lacum ׀ melchie ׀ filii
׀ amelech ׀ qui erat ׀ in ve
ſtibulo ׀ carceris ׀ & ׀ ſubmi
ſerũt ׀ hieremiã ׀ in ׀ funib9
׀ in ׀ lacũ in quo ׀ non erat
׀ aqua ׀ ſed ׀ luti. ׀ Deſcẽdit
itaq; ׀ hieremias oooooo
׀ in cenum. ׀ Audiuit autẽ
׀ abdemelech ׀ ethiops oo
׀ vir ׀ eunuchus ׀ qui erat
׀ in domo ׀ regis: ׀ q̃ oooo
׀ miſiſſent ׀ hieremiam ׀ in
׀ lacũ. Porro ׀ rex ׀ ſedebat
׀ in porta ׀ beniamin. ׀ Et
egreſſus eſt ׀ abdemelech

non ventet rex babylonia ſup trã hanc.
ὁυμὴ ἔλθη βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην.
τ nũc audi tã dñe rex: cadat mia mea
καὶ νῦν ἄκουσον δή κύριε βασιλεῦ, πισέτω ὁ ἐλεός μου
ante faciem tuã: τ non auertas me in vo
κατὰ πρόσωπόν σου, καὶ ὁυμὴ ἀποστρέψῃς με εἰς οἶ=
mũ ionathan ſcribe: τ non moriar
κίαν ἰωνάθαν τοῦ γραμματέως, καὶ ὁυμὴ ἀποθάνω
ibi: τ precepit rex: τ intecerſit ei
ἐκεῖ, καὶ συνέταξεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐνέβαλεσαν αὐτ
um in domũ carceris. τ vederũt ei pane
γον εἰς οἰκίαν τῆς φυλακῆς. καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ἄρτον
ynũ in die defo=ׅ vbi panes facit: donec defecerit
ἕνα τῆς ἡμέρας ἐξέωθεν ὁυ πίπτουσιν, ἕως ἐξέλιπον οἱ
panes de ciuitate: τ ſedit hieremias in atrio
ἄρτοι ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκάθισεν ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ
carceris. τῆς φυλακῆς.

Ca. 38.

Θ Καὶ ἤκουσεν σαφατιὰς υἱὸς ματθὰ: τ godolias υἱὸς
ιω paſchor: τ ioachal filꝰ ſelemie τ paſchor filꝰ
ὸς παχὼρ, καὶ ἰωχὰλ υἱὸς σελεμίου καὶ παχὼρ υἱὸς
melchie ἐποίησε δὲ hieremias ὁσῳδὰ ad ppſ
μελχίου τοὺς λόγους ὃυς ἱερεμίας ἐλάλει ἐπὶ τὸν λαὸν
dicens: ſic dixit dñs: ſedens in ciuitate
λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει
iſta morietur in gladio: τ in fame τ in pe
ταύτῃ ἀποθανεῖται ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν λοι
ſte. τ egrediens ad chaldeos: vi
μῷ· καὶ ὁ ἐκπορευόμενος πρὸς τοὺς χαλδαίους, ζή
uet. τ erit ei ia anima ſua in lucrũ τ viuet:
σεται· καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς εὕρεμα καὶ ζήσεται,
q; ſic dixit dñs: tradita trade
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, παραδιδομένη παραδοθήσε
tur ciuitas hec in manus exercitus regis ba
ται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας δυνάμεως βασιλέως βα=
bylonis: τ capiet eam. τ dixerũt prin
βυλῶνος, καὶ συλλήψεται αὐτήν· καὶ εἶπαν οἱ ἄρχον
cipes regi: occidatur taz homo ille:
τες τῷ βασιλεῖ, ἀναιρεθήτω δὴ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος,
q; ipe diſſoluit manus hoim bellã
ὅτι ἀνὸς ἐκλύει τὰς χεῖρας τῶν ἀνδρώπων τῶν πολε
tium q remanſerunt in ciuitate hac:
μούντων τῶν καταλελειμμένων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,
τ manus vniuerſi ppli loquẽs ad ei
καὶ τὰς χεῖρας παντὸς τοῦ λαοῦ λαλῶν πρὸς αὐ
os ſcõm verba ilia: q̃ homo i
τοὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗ
ſte nõ quirat pacem ppõ huic: ſed malũ.
τος οὐ χρησιολογεῖ εἰρήνην τῷ λαῷ τούτῳ, ἀλλὰ πονηρά.
τ dixit rex ſedechias: ecce ipe in manib9
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας, ἰδοὺ αὐτὸς ἐν χερσὶν
vris: q̃ nõ potuit rex q̃ quã:
ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἰσχύει ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτούς, καὶ
tulerũt hieremiã: τ ꝓiecerũt eum in la
ἔλαβον τὸν ἱερεμίαν, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὸν λάκ
cũ melchie filij regis q̃ erat in atrio
κον μελχίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως ὃς ἦν ἐν τῇ αὐλῇ τῆς
carceris: τ demiſerũt eũ in funib9 in la
φυλακῆς, καὶ ἐχάλασαν αὐτὸν ἐν χοιρίοις εἰς τὸν λάκ
cum: τ in lacu nõ erat aq̃ ſed cenum:
κον, καὶ ἐν τῷ λάκκῳ οὐκ ἦν ὕδωρ ἀλλὰ βόρβορος,
τ erat in ceno. τ audiuit abdemelech e
καὶ ἦν ἐν τῷ βορβόρῳ· καὶ ἤκουσεν ἀβδεμέλεχ ὁ αἰ
thiops vir eunuchus: τ erat ipe in atrio
θίοψ ἀνὴρ εὐνοῦχος, καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ
regis: q̃ intecerũt hieremiã in la
βασιλέως, ὅτι ἐνέβαλον τὸν ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκ=
cũ. τ rex ſedebat in porta beniamin:
κον· καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν τῇ πύλῃ βενιαμείν.
τ egreſſꝰ ẽ abdemelech
καὶ ἐξῆλθεν ἀβδεμέλεχ

de domo ׀ regis: ׀ & ׀ locu
tus eſt ׀ ad ׀ regem· oooooo
׀ dicens. ׀ Domine mi ׀ rex
׀ male fecerunt ׀ viri oooo
׀ iſti ׀ oia ׀ quecũq; ׀ perpe
trarunt ׀ contra hieremiã
׀ prophetam: ׀ mittentes
eum ׀ in oooooooooooooo
׀ lacum ׀ vt moriatur ׀ ibi
׀ fame. ooooooooooooooo
׀ Non ſunt ׀ eni ׀ panes ׀ vl=
tra ׀ in ciuitate. ׀ Precepit
itaq; ׀ rex ׀ abdemelech
׀ ethiopi ׀ dicens. oooooooo
׀ Tolle ׀ tecum ׀ hinc ׀ tri
ginta ׀ viros: oooooooooo
׀ & leua ׀ hieremiam ׀ pro=
phetam ׀ de ׀ lacu oooooooo
׀ anteq̃ ׀ moriatur. ׀ Aſſũ
ptis ergo ׀ abdemelech oo
׀ fecũ ׀ viris ׀ ingreſſus eſt
׀ domum ׀ regis que erat
׀ ſub ׀ cellario ׀ & tulit ׀ ide
׀ veteres pannos oooooo
׀ & ׀ antiq̃ veſtimẽta ׀ q̃ cõ
putruerãt: ׀ & ׀ ſubmiſit ea
׀ ad ׀ hieremiam ׀ in ׀ lacum
׀ per funiculos. oooooooo
׀ Dixitq; ׀ abdemelech ׀ e=
thiops ׀ ad ׀ hieremiã ׀ pro=
phetã. ׀ Pone ׀ veteres pan
nos & hec ׀ feſſa ׀ & ׀ putri
da ׀ ſub ׀ cubito ׀ manuum
tuarum & ׀ ſuper ׀ funes.
׀ Fecit ergo ׀ hieremias ׀ ſic.
׀ Et extraxerũt ׀ hieremiã
׀ fumbus: ׀ & eduxerũt ׀ eũ
׀ de ׀ lacu. ׀ Manſit autem
׀ hieremias ׀ in veſtibulo
׀ carceris. ׀ Et miſit oooo
׀ rex ׀ Sedechias ׀ & tulit
׀ ad ſe ׀ hieremiam oooo
׀ prophetam ׀ ad ׀ ostium
׀ tertium oooooooooooo
׀ quod erat ׀ in domo ׀ dñi.
׀ Et dixit ׀ rex ׀ ad oooooo
׀ hieremiam. ׀ Interrogo
׀ ego ׀ te ׀ ſermonem ׀ ne oo
׀ abſcõdas ׀ m̃ a me ׀ aliquid.
׀ Dixit autẽ ׀ hieremias ׀ ad
׀ ſedechiam. ׀ Si ׀ annunti
ero ׀ tibi: ׀ numquid non
׀ interficies me? ׀ Et ſi ׀ con
ſilũ dedero tibi: ׀ non ׀ me
׀ audies. ׀ Iuraut ergo ׀ rex
׀ ſedechias ooooooooooo
׀ hieremie ׀ clam ׀ dicens.
׀ Viuit ׀ dominus ׀ qui oo
׀ fecit ׀ nobis ׀ aiam ׀ hanc:
׀ ſi oooooooooooooooo
׀ occidero te ׀ & ׀ si ׀ tradide
ro te ׀ in manus ׀ virorum
׀ iſtorum ׀ qui ׀ querũt ׀ ani
mam tuam. oooooooooo
׀ Et dixit ׀ hieremias ׀ ad ׀ Se
dechiam. ׀ Hec ׀ dicit oooo
׀ dominus ׀ exercituũ ׀ de
us ׀ iſrael. ooooooooooo
׀ Si ׀ profectus ׀ exieris ׀ ad
׀ principes ׀ regis ׀ babylo
nis: ׀ viuet ׀ anima tua ׀ & ׀ ci
uitas ׀ hec ׀ non oooooooo

מִבֵּית ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ וַיְדַבֵּר ׀ אֶל ׀ הַמֶּלֶךְ
לֵאמֹר׃ אֲדֹנִי ׀ הַמֶּלֶךְ הֵרָעוּ ׀ הָאֲנָשִׁים
׀ הָאֵלֶּה ׀ אֵת ׀ כָּל ׀ אֲשֶׁר ׀ עָשׂוּ ׀ לְיִרְמְיָהוּ
׀ הַנָּבִיא ׀ אֵת ׀ אֲשֶׁר ׀ הִשְׁלִיכוּ ׀ אֶל
הַבּוֹר ׀ וְמֵת ׀ יָמוּת ׀ בַּמָּקוֹם ׀ אֲשֶׁר־שָׁם
הָרָעָב ׀ כִּי־אֵין ׀ עוֹד ׀ לֶחֶם ׀ בָּעִיר ׀ וַיְצַוֶּה
׀ הַמֶּלֶךְ ׀ אֶת ׀ עֶבֶד־מֶלֶךְ ׀ הַכּוּשִׁי ׀ לֵאמֹר
׀ קַח ׀ בְּיָדְךָ ׀ מִזֶּה ׀ שְׁלֹשִׁים ׀ אֲנָשִׁים
׀ וְהַעֲלִיתָ ׀ אֶת־יִרְמְיָהוּ ׀ הַנָּבִיא ׀ מִן־הַבּוֹר
׀ בְּטֶרֶם ׀ יָמוּת׃ וַיִּקַּח ׀ עֶבֶד־מֶלֶךְ ׀ אֶת
׀ הָאֲנָשִׁים ׀ בְּיָדוֹ ׀ וַיָּבֹא ׀ בֵּית ׀ הַמֶּלֶךְ
׀ אֶל ׀ תַּחַת ׀ הָאוֹצָר ׀ וַיִּקַּח ׀ מִשָּׁם ׀ בְּלוֹי
׀ הַסְחָבוֹת ׀ וּבְלוֹי ׀ מְלָחִים ׀ וַיְשַׁלְּחֵם
׀ אֶל ׀ יִרְמְיָהוּ ׀ אֶל ׀ הַבּוֹר ׀ בַּחֲבָלִים׃
׀ וַיֹּאמֶר ׀ עֶבֶד־מֶלֶךְ ׀ הַכּוּשִׁי ׀ אֶל־ יִרְמְיָהוּ
׀ שִׂים ׀ נָא ׀ בְּלוֹאֵי ׀ הַסְחָבוֹת ׀ וְהַמְּלָחִים
׀ תַּחַת ׀ אַצִלוֹת ׀ יָדֶיךָ ׀ מִתַּחַת ׀ לַחֲבָלִים
׀ וַיַּעַשׂ ׀ יִרְמְיָהוּ ׀ כֵּן׃ וַיִּמְשְׁכוּ ׀ אֶת־ יִרְמְיָהוּ
׀ בַּחֲבָלִים ׀ וַיַּעֲלוּ ׀ אֹתוֹ ׀ מִן־הַבּוֹר ׀ וַיֵּשֶׁב
׀ יִרְמְיָהוּ ׀ בַּחֲצַר ׀ הַמַּטָּרָה ׀ וַיִּשְׁלַח
׀ הַמֶּלֶךְ ׀ צִדְקִיָּהוּ ׀ וַיִּקַּח ׀ אֶת ׀ יִרְמְיָהוּ
׀ הַנָּבִיא ׀ אֵלָיו ׀ אֶל ׀ מָבוֹא ׀ הַשְּׁלִישִׁי
׀ אֲשֶׁר ׀ בְּבֵית ׀ יְהוָה ׀ וַיֹּאמֶר ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ אֶל
׀ יִרְמְיָהוּ ׀ שְׁאַל ׀ אֲנִי ׀ אֹתָךְ ׀ דָּבָר ׀ אַל
׀ תְּכַחֵד ׀ מִמֶּנִּי ׀ דָּבָר׃ וַיֹּאמֶר ׀ יִרְמְיָהוּ ׀ אֶל
׀ צִדְקִיָּהוּ ׀ כִּי ׀ אַגִּיד ׀ לָךְ ׀ הֲלוֹא ׀ הָמֵת
׀ תְּמִיתֵנִי ׀ וְכִי ׀ אִישְׁאָךְ ׀ לֹא ׀ תִשְׁמַע
׀ אֵלָי׃ וַיִּשָּׁבַע ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ צִדְקִיָּהוּ ׀ אֶל
׀ יִרְמְיָהוּ ׀ בַּסֵּתֶר ׀ לֵאמֹר ׀ חַי־יְהוָה ׀ אֲשֶׁר
׀ עָשָׂה ׀ לָנוּ ׀ אֶת ׀ נַפְשֵׁנוּ ׀ הַזֹּאת ׀ אִם
׀ אֲמִיתְךָ ׀ וְאִם ׀ אֶתְּנְךָ ׀ בְּיַד ׀ הָאֲנָשִׁים
׀ הָאֵלֶּה ׀ אֲשֶׁר ׀ מְבַקְשִׁים ׀ אֶת ׀ נַפְשֶׁךָ׃
׀ וַיֹּאמֶר ׀ יִרְמְיָהוּ ׀ אֶל ׀ צִדְקִיָּהוּ ׀ כֹּה ׀ אָמַר
׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֵי ׀ צְבָאוֹת ׀ אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל
׀ אִם־יָצֹא ׀ תֵּצֵא ׀ אֶל ׀ שָׂרֵי ׀ מֶלֶךְ ׀ בָּבֶל
׀ וְחָיְתָה ׀ נַפְשֶׁךָ ׀ וְהָעִיר ׀ הַזֹּאת ׀ לֹא

La xxxix.

A

Et factū est in āno nono sede-
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐνάτῳ τοῦ σεδέ
chie regis iuda in mēse decimo: ve-
κίου βασιλέως ἰούδα ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, πα-
Iuxta 4. Re. 25. a. nit nabuchodonosor rex babylonis ꝛ
ρεγένετο ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ
oēs exercitus eius ꝑ hierusalem: ꝛ obsi-
πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπολι-
debāt cā. ꝛ in undecimo anno sede
όρκουν αὐτήν· καὶ ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ σεδε-
chie in mēse quarto nona mēsis: diru-
κίου ἐν τῷ μηνὶ τῷ τετάρτῳ ἐνάτῃ τοῦ μηνός, ἐρρά-
tā ē ciuitas. ꝛ ingressi sūt oēs duces re
γη ἡ πόλις· καὶ εἰσῆλθον πάντες οἱ ἡγεμόνες βα-
gis babylonis ꝛ sederūt in porta me
σιλέως Βαβυλῶνος καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέ-
dia nergel sarasar samagar ꝛ nabusarsa
σῃ νηργὲλ σαρασὰρ σαμαγὰρ καὶ ναβουσαρσα-
chi ꝛ nabusareu ꝛ nergel: sarasar rabse-
χὶμ καὶ ναβουσάρσης καὶ νηργέλ, σαρασὰρ ῥαβσα-
mag: ꝛ reliqui duces regis ba-
μάγ, καὶ οἱ κατάλοιποι ἡγεμόνες βασιλέως Βα-
bylonis. ꝛ factū ē vt vidit eos sedechias rex
βυλῶνος· καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτοὺς σεδεκίας βα-
iuda: ꝛ oēs viri bellatorꝫ: ꝛ
σιλεὺς ἰούδα, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες πολεμικοί, καὶ
fugerūt ꝛ exierūt nocte de ciuitate p̄ viā
ἔφυγον καὶ ἐξῆλθον νυκτὸς ἐκ τῆς πόλεως κατὰ τὴν
B viam horti regis ꝑ portā ꝑ medium
ὁδὸν κήπου τοῦ βασιλέως διὰ τὴν πύλην ἀναμέσον
muri ꝛ antemuralle. ꝛ exierūt
τοῦ τείχους καὶ τοῦ προτειχίσματος· καὶ ἐξῆλθον
per viā cāpestrē: ꝛ psecuꝫ est exercitus chal-
διέτην ὁδὸν ἔρημον, καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν Χαλ-
deoꝝ post eos: ꝛ ꝓphenderūt sedechiam in
δαίων ὀπίσω αὐτῶν, καὶ συνέλαβον τὸν σεδεκίαν ἐν τῷ
trās hierichū ꝛ durexit cū ad nabuchodonosor
πέραν ἱεριχὼ καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς ναβουχοδονόσορ
regem babylonis q̄ in reblatha q̄ in tra emath. ꝛ
βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς ῥεβλαθὰ τὴν ἐν τῇ γῇ Ἐμαθ· καὶ
locutꝰ ē ipi cū iudicio. ꝛ iugulauit rex
ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως· καὶ ἔσφαξεν ὁ βασιλεὺς
babylonis filios sedechie in reblatha ante oculos
βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκίου ἐν ῥεβλαθὰ κατ' ὀφ-
los ei⁹: ꝛ oēs ꝓcipes iuda iugulauit:
θαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα ἔσφαξεν,
ꝛ oculos sedechie ꝰeccauit. ꝛ vinxit
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλωσεν· καὶ ἔδησεν
eum in cōpedibꝰ: ꝛ duxit eū in babylonē. ꝛ
αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα· καὶ
domū regis ꝛ domos ꝓpriꝰ cōbusse
ἔθηκεν αὐτὸν εἰς οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ τοὺς οἴκους τοῦ λαοῦ ἐνέπρη-
rūt chaldei in igne: ꝛ murū hierusalē subuer
σαν οἱ Χαλδαῖοι ἐν πυρί, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ καθεῖ-
terunt. Et ꝯ
λαν· καὶ τὸ περισσὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς καταλιφθέντας ἐν
ciuitate ꝛ cadentes q̄ ceciderūt ad
τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας οἱ ἐνέπεσαν πρὸς τὸν
C regem babylonis. ꝛ reliquꝰ ꝓpriꝰ ꝛ
βασιλέα βαβυλῶνος· καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς
relictos trāstulit nabuzardan ꝓceps coqꝝ
καταλελειμμένους μετῆρεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος
in babylonem. ꝛ ex ꝑ pauperibus ꝓpriꝰ dꝫ nō erat dd
εἰς Βαβυλῶνα· καὶ ἐκ τῶν πτωχῶν τοῦ λαοῦ οἷς οὐκ ἦν οὐ-
quā: reliquit nabuzardan ꝓceps coqꝝ in tra ꝑ
δέν, κατέλιπεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ἐν γῇ Ἰού-
da: ꝛ dedit eis vineas ꝛ agros in die
δα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀμπελῶνας καὶ ἀγροὺς ἐν τῇ ἡμέ-
illa. ꝛ ꝑcepit nabuchodonosor rex
ρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἐνετείλατο ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς
babylonis ꝑo hieremia⁹ manu nabuzardan
Βαβυλῶνος ὑπὲρ τοῦ Ἱερεμίου ἐν χειρὶ ναβουζαρδὰν τοῦ

H Nno nono sedechie regis iuda⁹ mense decimo venit nabuchodonosor rex babylonis & omnis exercitus eius ad hierusalē & obsidebāt eā. Undecimo autē anno sedechie mense quarto nona mensis: aperta est ciuitas: & ingressi sunt oēs principes regis babylonis & sederūt in porta media: neregel sereser rebmag & et omnes reliqui principes regis babylonis. Cumq; vidisset eos sedechias rex iuda & omnes viri bellatore: fugerūt & egressi sunt de nocte de ciuitate p viā horti regis et per portā que erat inter duos muros: & egressi sunt ad viā deserti. Persecutꝰ est autē eos exercitꝰ chaldeoꝝ: et cōprehenderūt sedechiā in campo solitudinis hierichontine: & captū adduxerūt ad nabuchodonosor regē babylonis in reblata q est in terra emath: & locutus est ad eum iudicia. Et occidit rex babylonis filios sedechie in reblatha ante oculos eius: et omnes nobiles iuda occidit rex babylonis. Oculos quoq; sedechie eruit: & vinxit eum cōpedibus & vt ducerētur cō in babylonē. Domum quoq; regis & et domum vulgi succenderunt chaldei igni: et murū hierusalē subuerterunt. Et reliquias populi que remanserāt in ciuitate: et profugos qui transfugerant ad eum et supfluos vulgi qui remanserāt trāstulit nabuzardā magister militū in babylone: & de plebe pauperum qui nihil penitus habebant: dimisit nabuzardā magister militie in terra iuda: et dedit eis vineas & agros in die illa. Preceperat autem nabuchodonosor rex babylonis de hieremia: nabuzardan

succendetur igni & saluꝰ eris tu & domus tua. Si autē non exieris ad principes regis babylonis: tradetur ciuitas hec in manus chaldeorum: & succendent eam igni: & tu non effugies de manu eorū. Et dixit rex iudechias ad hieremiam. Nullus sciet verba hec & tu non morieris. Si autem audierint principes qa locutꝰ fuī tecū: & venerint ad te: & dixerint tibi: indica nobis quid locutus fuisti cum rege ne celes a nobis & non interficiemur te: & qd locutus est tecū rex: dices ad eos. Prostraui ego preces meas coram rege ne me reduci iuberet in domum ionathā & ibi morerer. Venerūt ergo oēs principes ad hieremiā & interrogauerūt eū. Et locutꝰ est eis iuxta omnia verba que precepat ei rex. Et cessauerunt ab eo. Nihil enī fuerat audi tū. Mansit vero hieremias in vestibulo carceris vsq; ad diem quō capta est hierusalē. Et factū est vt caperetur hierusalē.

succendetur in igne: ꝛ viuet tu ꝛ dom⁹ tua. ꝛ
καταυθήσεται ἐν πυρί, καὶ ζήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. καὶ
ἐὰν μὴ ἐξέλθῃς, φοβήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας τῶν
chaldeoꝝ: ꝛ succendent eam in igne: ꝛ tu nō
Χαλδαίων, καὶ καύσουσιν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ σὺ οὐ
saluaberis de manibus coꝝ. ꝛ dixit rex
μὴ σωθῇς ἀπὸ χειρῶν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
hieremie: ego sollicitudinē hēo iudeoꝝ q̄ fuge-
τῷ Ἱερεμίᾳ, ἐγὼ λόγον ἔχω τῶν Ἰουδαίων τῶν πεφυ-
runt ad chaldeos ne dent me in manus
γότων πρὸς τοὺς Χαλδαίους μὴ δῶσίν με εἰς χεῖρας
eoꝝ ꝛ illudant mihi. ꝛ ait hieremias:
αὐτῶν καὶ καταμωκήσονταί μου. καὶ εἶπεν Ἱερεμίας,
non tradent te: ne audi vōcē dñi qō ego
οὐ μὴ παραδῶσίν σε, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ
dico ad te: ꝛ melius erit tibi ꝛ viuet ani-
λέγω πρὸς σέ, καὶ βέλτιον ἔσαι σοι καὶ ζήσεται ἡ ψυ-
ma tua: ꝛ si nō volueri tu egredi: iste ſmo quē
χή σου, καὶ εἰ μὴ θέλῃς σὺ ἐξελθεῖν, οὗτος ὁ λόγος ὃν
ostēdit mihi dñs. ecce oēs mulieres q̄ relicte
ἔδειξέν μοι κύριος. ἰδοὺ πᾶσαι γυναῖκες αἱ καταλειφ
sunt in domo regis iuda: educte sunt ad
θεῖσαι ἐν οἰκίᾳ βασιλέως ἰούδα, ἐξήγοντο πρὸς βα-
gem babylonis. ꝛ ipse dixerūt: seduxerūt te: ꝛ
σιλέα Βαβυλῶνος· καὶ αὗται ἔλεγον, ἠπάτησάν σε, καὶ
ꝓualuerunt aduersū te viri pacifici tui: ꝛ ꝓualebunt
ἠδυνάσθησάν σοι ἄνδρες εἰρηνικοί σου, καὶ κατίσχυσαν
in lubricis p̄ pedes tuos: recesserūt a te:
σιν ἐν ὀλισθήμασιν πόδας σου, ἀπέστρεψαν ἀπὸ σοῦ,
ꝛ vxores tuas ꝛ filios tuos educent
καὶ αἱ γυναῖκές σου καὶ τὰ τέκνα σου ἐξάξουσιν
ad chaldeos: ꝛ tu nō ſaluaberis: q̄z in ma
πρὸς τοὺς Χαλδαίους, καὶ σὺ οὐ μὴ σωθῇς, ὅτι ἐν χει-
nu regis babylonis capieris: ꝛ ciuitas hec
οἱ βασιλέως Βαβυλῶνος συλληφθήσῃ, καὶ ἡ πόλις αὕτη
comburetur, ꝛ dixit sedechias ad hiere
κατακαυθήσεται. καὶ εἶπεν ὁ σεδεκίας πρὸς τὸν Ἱερε-
miā: homo nō sciat de verbis istis:
μίαν· ἄνθρωπος μὴ γνώτω ἐκ τῶν λόγων τούτων,
ꝛ tu non morieris. ꝛ si audierit ꝓncipes
καὶ σὺ οὐ μὴ ἀποθάνῃς· καὶ ἐὰν ἀκούσωσιν οἱ ἄρχοντες
q̄ loquut⁹ fuī tibi: ꝛ venerit ad te: ꝛ dixerint
ὅτι ἐλάλησά σοι, καὶ ἔλθωσιν πρός σέ, καὶ εἴπωσίν
tibi: nuncia nobis q̄d locutꝰ es ad regem:
σοι, ἀπάγγειλον ἡμῖν τί ἐλάλησας πρὸς τὸν βασιλέα,
ne celes a nobis ꝛ non interficiem⁹ te: ꝛ q̄d locu
μὴ κρύψῃς ἀφ' ἡμῶν καὶ οὐ μὴ ἀνέλωμέν σε, καὶ τί ἐλά
tus es ad te rex. ꝛ vices illis: ꝓicio
λησεν πρὸς σὲ ὁ βασιλεύς· καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ῥῖψαι
ego miam meā ante oculos regis vt
ἐγὼ τὸ ἔλεός μου κατ' ὀφθαλμοὺς τοῦ βασιλέως πρὸς
non reducat me in domū ionathan vt moriar
τὸ μὴ ἀποστρέψαί με εἰς οἰκίαν Ἰωνάθαν ἀποθανεῖν
illic. ꝛ venerūt oēs ꝓncipes ad hieremiā ꝛ
ἐκεῖ· καὶ ἦλθον πάντες οἱ ἄρχοντες πρὸς Ἱερεμίαν καὶ
ifrogauerūt eum. ꝛ nūciauit eis sēm̄ om-
ἠρώτησαν αὐτόν· καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς κατὰ πάν-
nia verba ista q̄ ꝓcepit illi rex.
τας τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βα-
ꝛ tacuerūt: q̄z nō audiuit verbū.
σιλεύς· καὶ ἀπεσιώπησαν, ὅτι οὐκ ἠκούσθη ὁ λόγος.
ꝛ fedit hieremias in atrio carceris, vsq; ad
καὶ ἐκάθισε Ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς ἕως
tps q̄ capta est hierusalem.
χρόνου οὗ συνελήφθη Ἱερουσαλήμ. Ca.39.

רַב טַבָּחִים לֵאמֹר׃ קַחְנוֹ וְעֵינֶיךָ
שִׂים עָלָיו וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה
דַּבֵּר אֵלֶיךָ׃ כִּי אִם כַּאֲשֶׁר יְדַבֶּר אֵלֶיךָ
כֵּן עֲשֵׂה וַיְשַׁלַּח רַב טַבָּחִים וּנְבוּשַׁזְבָּז רַב סָרִיס וְנֵרְגַל
שַׂראצר רַב מָג וְכֹל רַבֵּי מֶלֶךְ בָּבֶל׃
וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְחוּ אֶת יִרְמְיָהוּ מִחְצַר
הַמַּטָּרָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ אֶל גְּדַלְיָהוּ
בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן לְהוֹצִיאֵהוּ
אֶל הַבָּיִת וַיֵּשֶׁב בְּתוֹךְ הָעָם׃ וְאֶל
יִרְמְיָהוּ הָיָה דְּבַר יְהוָה בְּהִיתּוֹ עָצוּר
בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ
וְאָמַרְתָּ לְעֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הִנְנִי מֵבִי אֶת דְּבָרַי אֶל הָעִיר הַזֹּאת
לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה וְהָיוּ לְפָנֶיךָ
בַּיּוֹם הַהוּא׃ וְהִצַּלְתִּיךָ בַּיּוֹם הַהוּא
נְאֻם יְהוָה וְלֹא תִנָּתֵן בְּיַד הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אַתָּה יָגוֹר מִפְּנֵיהֶם׃ כִּי מַלֵּט
אֲמַלֶּטְךָ וּבַחֶרֶב לֹא תִפֹּל וְהָיְתָה
לְךָ נַפְשְׁךָ לְשָׁלָל כִּי בָטַחְתָּ בִּי
נְאֻם יְהוָה׃

Cap.xl.

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת
יְהוָה אֲחֲרֵי שַׁלַּח אֹתוֹ נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים מִן הָרָמָה בְּקַחְתּוֹ אֹתוֹ
וְהוּא אָסוּר בַּאֲזִקִּים בְּתוֹךְ כָּל
גָּלוּת יְרוּשָׁלַ͏ִם וִיהוּדָה הַמֻּגְלִים
בָּבֶלָה׃ וַיִּקַּח רַב טַבָּחִים לִירְמְיָהוּ
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּבֶּר אֶת
הָרָעָה הַזֹּאת אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וַיָּבֵא
וַיַּעַשׂ יְהוָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר כִּי חֲטָאתֶם
לַיהוָה וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ וְהָיָה
לָכֶם הַדָּבָר הַזֶּה׃ וְעַתָּה הִנֵּה
פִּתַּחְתִּיךָ הַיּוֹם מִן הָאֲזִקִּים אֲשֶׁר עַל
יָדֶיךָ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ לָבוֹא אִתִּי
בָּבֶלָה בֹּא וְאָשִׁים אֶת עֵינִי עָלֶיךָ וְאִם

'magistro'militū'dicens. 'Tolle illum:'& ponē'super eum'oculos tuos: 'nihilq; ei facias: 'sed 'vt loquerit 'tibi'anima tua'in salute: 'qua'in me'habuisti fiduciam:'ait'dñs. 40.

SErmo' qui' factus est 'ad' hieremiam'a dño 'domino'postq; 'dimissus est a'nabuzardan 'magistro'militie'de'rama:'quando tulit'eum 'vinctum'cathenis'in medio'omnium qui 'migrabant de 'hierusalē, 'et iuda: & ducebantur 'in babylonē. 'Tollens ergo' princeps' militie' hieremiā'dixit'ad eum.'Dñs 'deus tuus'locutus est 'malū'super'locum'istū: '& adduxit 'et fecit 'dñs' sicut 'locutus est'quia'peccastis 'domino'& non'audistis 'vocem eius:'& factus est 'vobis'sermo' hic.'Nunc ergo' ecce 'solui te'hodie'de' cathenis'que sunt' in 'manibus tuis.'Si'placet 'tibi'vt venias'mecum in 'babylonē:'veni'& ponā 'oculos meos'supte.' Si'at

ρηματοτῆς ἐπαοιδῆς ταῦτ' ἐμοὶ φησὶν κύριος. Cα.40.

SO λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυ
μιου ποστεα postῳ missit est nabuzardan
ρίου ὕστερον μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν ναβουζαρδὰν
princeps codm de rama qñ cepit eū in
τὸν ἀρχιμάγειρον ἐκ ραμᾶ ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν ἐν
cōpeditus in medio trāsmigrātis iuda qui
χειροπέδαις ἐν μέσῳ ἀποικίας ἰούδα τῶν ἀγο
ctor in babylonem. & tulit eum princeps
μένων εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ὁ ἀρχιμά
codm: & ait illi: dñs deus tuus locut'
γειρος, καὶ εἶπεν αὐτῷ, κύριος ὁ θεός σου ἐλάλη
est mala ista sup locum istum &
σεν τὰ κακὰ ταῦτα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ
fecit dñs sicut locutus est: & peccastis
ἐποίησεν κύριος καθὼς ἐλάλησεν, ὅτι ἡμάρτετε
& non audistis eius vocē. &
αὐτῷ καὶ οὐκ ἠκούσατε αὐτοῦ τῆς φωνῆς, καὶ
factū est vobis sino hic: ñūc at ecce solui
ἐγένετο ὑμῖν ὁ λόγος οὗτος. νῦν δὲ ἰδοὺ ἔλυσά
te a manicis eius q̄ in manus
σε ἐκ τῶν χειροπεδῶν τῶν ἐπὶ τὰς χεῖράς
tuas. si bonū coram te venire mecum in
σου. εἰ καλὸν ἐναντίον σου ἐλθεῖν μετ' ἐμοῦ εἰς
babylonē: veni & ponā oculos meos sup te.
βαβυλῶνα, ἐλθὲ καὶ θήσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' σοί.

principis coqz dicēs: accipe eū & pone oculos tuos sup ipm: & ne facias ei quid malū: sed sicut locut' fuerit ad te sic facies illi: vade ergo: & dedit ei magist' militie cibaria & munuscula: & dimisit eum. & venit aūt' hieremias' ad' godoliā' filiū' aichā' in masphat: & habitauit' cū eo' in medio' populi' qui relictus fuerat' in terra. & audierūt' oēs duces exercitū' eius q̄ in agro ipsi & exercit' eor: q; cō misit rex babylonis godoliam in

ἀρχιμάγειρος ἐξιστορίαν καὶ δῶρα, καὶ ἀπέστειλεν αὐ
τόν. καὶ ἦλθεν πρὸς γοδολίαν εἰς μασσηφάθ, καὶ συ
ἔδρα ἐν μέσῳ ραμὰ, καὶ ἐξῆλ
θεν ἐν μέσῳ ραμὰ καὶ ἐστάθη ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ· καὶ
ad hieremiā fact' est sermo dñi in atrio car
πρὸς ἱερεμίαν ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυ
ceris dicens: vade & dic ad abdemc-
λακῆς λέγων, πορεύου καὶ εἶπον πρὸς ἀβδεμέ-
lech ethiopē dicens: sic dicit dñs
λεχ τὸν αἰθίοπα, λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος ὁ
deus' israel: ecce ego iduco
θεὸς ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ φέρω τοὺς λόγους μου ἐπὶ
ciuitatez hanc in mala & nō in bona:
τὴν πόλιν ταύτην εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά,
& erūt coram te in die illa: &
καὶ ἔσονται ἐναντίον σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ
saluabo te in die illa ait dñs & nō dabo
σώσω σε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κς, καὶ οὐ δώσω
te in manus hoim q̄s tu times a
σε εἰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων ὧν σὺ φοβῇ ἀπὸ
facie eoz. q; saluans saluabo te & in gla
προσώπου αὐτῶν· ὅτι σώζων σώσω σε καὶ ἐν ῥομ
dio nō cades. & erit aīa tua in lu
φαίᾳ σου μὴ θῇσης. καὶ ἔσαι ἡ ψυχή σου εἰς ἔυ
crum q; cōfidisti in me ait dñs.

ρεμα ὅτι ἐπεποίθεις ἐπ' ἐμοὶ φησὶν κύριος. Cα.40.

SO λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυ
μιου postea postῳ misit est nabuzardan
ρίου ὕστερον μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν ναβουζαρδὰν
princeps codm de rama qñ cepit eū in
τὸν ἀρχιμάγειρον ἐκ ραμᾶ ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν ἐν
cōpeditus in medio trāsmigrātis iuda qui
χειροπέδαις ἐν μέσῳ ἀποικίας ἰούδα τῶν ἀγο
ctor in babylonem. & tulit eum princeps
μένων εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ὁ ἀρχιμά
codm: & ait illi: dñs deus tuus locut'
γειρος, καὶ εἶπεν αὐτῷ, κύριος ὁ θεός σου ἐλάλη
est mala ista sup locum istum &
σεν τὰ κακὰ ταῦτα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ
fecit dñs sicut locutus est: & peccastis
ἐποίησεν κύριος καθὼς ἐλάλησεν, ὅτι ἡμάρτετε
& non audistis eius vocē. &
αὐτῷ καὶ οὐκ ἠκούσατε αὐτοῦ τῆς φωνῆς, καὶ
factū est vobis sino hic: ñūc at ecce solui
ἐγένετο ὑμῖν ὁ λόγος οὗτος. νῦν δὲ ἰδοὺ ἔλυσά
te a manicis eius q̄ in manus
σε ἐκ τῶν χειροπεδῶν τῶν ἐπὶ τὰς χεῖράς
tuas. si bonū coram te venire mecum in
σου. εἰ καλὸν ἐναντίον σου ἐλθεῖν μετ' ἐμοῦ εἰς
babylonē: veni & ponā oculos meos sup te.
βαβυλῶνα, ἐλθὲ καὶ θήσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' σοί.

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

D

A

Infra. 45.b.

B

Deſi. 51.b.

G

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

fiāt nō recede. ecce olis tra in ſpectu tuo ad
ἵνα μὴ ἀποστρέχῃς. ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐνώπιόν σου ἐστὶ
bonū & ad placitū in oculis tuis vt vadas:
καλὸν καὶ εἰς ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου πορευθῆναι,
illuc perge: & reuertere ad godoliam filiū achi
ἐκεῖ πορεύου, καὶ ἀναστρέφου πρὸς γοδολίαν υἱὸν ἀχὶ
cā filij saphan dim' rex babylonis
κὰμ υἱοῦ σαφὰν ὃν κατέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶ
in tra iuda: & habita cum eo in medio
νος ἐν γῇ ἰούδα, καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ ἐν μέσῳ
populi: vel quo cūq; placuerit tibi vt va
λαοῦ· εἰς πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀρεστὰ ἐν ὀφθαλμοῖς
das: vade. & dedit illi prin
σου τοῦ πορεύεσθαι πορεύου. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ ἀρ
cepo eoz cibaria & munera: & misit eū
χιμάγειρος ἐξιστορίαν καὶ δῶρα, καὶ ἀπέστειλεν αὐ
um. & venit ad godoliam in massephath: &
τόν. καὶ ἦλθεν πρὸς γοδολίαν εἰς μασσηφάθ, καὶ
sedit in medio ppli & relictus est in
ἐκάθισεν ἐν μέσῳ ραμὰ καὶ ἐξῆλθεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τοῦ καταλειφθέντος ἐν
tra. & audierūt oēs duces exer
τῇ γῇ· καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνά
citus q̄ in agro ipsi & exercit' eoz: q; cō
μεως τῆς ἐν ἀγρῷ αὐτοὶ καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, ὅτι κα
stituit rex babylonis godoliam in
τέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν γοδολίαν ἐν τῇ
tra: & q̄ cōmendant ei viros & mulie
γῇ, καὶ ὅτι παρακατέθετο αὐτῷ ἄνδρας καὶ γυναῖ
res eoz & paulos: & de pauperib
κας αὐτῶν καὶ τὰ νήπια, καὶ πρῷ τῶν πενήτων
tra: qs nō migrare fecit in babylonē. & rene
τῆς γῆς, οὓς οὐκ ἀπῴκισεν εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἦλ
rūt ad godoliam in massephath. & ismael filius
θον πρὸς γοδολίαν εἰς μασσηφάθ. καὶ ἰσμαὴλ υἱὸς
nathanie: & ioānā filius carie & ionathan: &
ναθανίου, καὶ ἰωάνας υἱὸς καρὲ καὶ ἰωναθὰν, καὶ
saraias filij thamemeth: & filij ophi netophati:
σαραίας υἱὸς θαμεμεί, καὶ υἱοὶ ὀφεὶ τοῦ νετοφατί,
& iezonias filij maachathi: ipi & viri co
τ ιεζονίας υἱοὶ τοῦ μααχαθί, αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐ
rū. & iurauit eis godolias & viris
τῶν. καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς γοδολίας καὶ τοῖς ἀνδρά
eoz: dicēs: ne timueritis a facie
σιν αὐτῶν λέγων, μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ προσώπου τῶν
seruoꝝ chaldeoꝝ. habitate in tra &
παίδων χαλδαίων· κατοικήσατε ἐν τῇ γῇ καὶ
opamini regi babylonis & melius erit
ἐργάζεσθε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος καὶ βέλτιον ἔσαι
vobis: & ecce ego sedeo in massephath vt stē
ὑμῖν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κάθημαι ἐν μασσηφὰθ ὥστε εἶναι κα
te factem chaldeoꝝ q̄ venerit ad
τὰ πρόσωπον τῶν χαλδαίων οἱ ἂν ἔλθωσιν ἐφ' ἡ
nos. & vos colligite vinū & fruct': &
μᾶς· καὶ ὑμεῖς συναγάγετε οἶνον καὶ ὀπώραν, καὶ
colligite oleū & mittite in vasa vīa
συναγάγετε ἔλαιον καὶ βάλλετε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν
& habitate i ciuitatib' ḡs retinētis.
καὶ οἰκήσατε ἐν ταῖς πόλεσιν αἷς κατεκρατήσατε.
& oēs iudei q̄ in tra moab & in filiis
καὶ πάντες οἱ ἰουδαῖοι οἱ ἐν γῇ μωὰβ καὶ ἐν υἱοῖς
ammon: & q̄ in idumea: & q̄ in vniuersis
ἀμμών, καὶ οἱ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ, καὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ
tra: audierūt q̄ dedisset rex babylonis reli
γῇ, ἤκουσαν, ὅτι ἔδωκεν βασιλεὺς βαβυλῶνος κατά
quias iudee: & q̄ cōstituisset sup eos
λειμμα τῷ ἰούδα, καὶ ὅτι κατέστησεν ἐπ' αὐτοὺς τὸν
godoliam filiū achi: & reuerſi sunt oēs
γοδολίαν υἱὸν ἀχικάμ, καὶ ἐπέστρεψαν πάντες οἱ
iudei
ἰουδαῖοι

'displicet' tibi' venire' me cū in' babylonē: 'reside. 'Ecce' ois' terra' in cōſpectu tuo est.' Quod' elegeris' & quo' placuerit' tibi 'vt vadas: 'illuc ambula. 'perge:' & mecū' noli' ve nire: 'sed habita' apud 'godoliam' filium' aichā 'filii' saphan' quem 'prepofuit' rex' babylōis 'ciuitatibus' iude. 'Habita ergo' cum eo' in medio' populi: 'vel' quo cūq; placuerit' tibi' vt vadas: 'vade. 'Dedit quoq; 'ei' magister' militie' cibaria' & munuscula: & dimisit eum. 'Venit aūt' hieremias' ad' godoliā' filiū' aichā' in masphat: & habitauit' cū eo' in medio' ppli 'qui' relictus fuerat' in terra. 'Cumq; audissent' oēs 'principes' exercitus' qui dispersi fuerāt' p regiones 'ipsi' & socii eorū' q' prefecisset' rex' babylonis 'godoliam' filium' aichā 'terr' & commendasset 'ei' viros' & mulieres' & paruulos' & de pauperibus 'terre' qui' nō' fuerat' trāslati' in babylonē: 'venerūt 'ad' godoliā' in masphat: & hismael 'filius' nathanie: & iohānā 'filius' caree' & ionathan 'filius' thanehemeth' & sareas' filius' thenoe meth' & filii' ophi 'netophati 'qui' erāt de' nethophati 'ichonias' filii' macha ti' ipsi' & viri eorū. 'Et iu rauit' eis' godolias 'filius' ahicā' filii' saphan' & comitibus eorum 'dicens. 'Nolite' timere 'seruire' chaldeis. 'Habitate' in terra' & ser uite' regi' babylonis: & be ne erit' vobis. 'Ecce ego 'habito 'in masphat' vt respon deā precepto' chaldeorū 'qui' mittuntur' ad nos. 'Vos aūt' colligite' vinde mia' & messem' & oleū' & cōdite' in vasis' vris: & ma nete' in vrbibus vestris 'quas' tenetis. 'Sed' & oēs 'iudei' qui erant' in moab & in finibus 'ammon' & in idumea' & 'in vniuersis' regionibus: 'audito' q' dedisset' rex 'babylonis' reliquias 'in iudea:' et q' prepofuis set' super eos 'godoliā' filiū' aichā' filii 'saphā' reuersi sunt in quā 'omes' iudei' de vniuersis 'locis' ad q' profugerāt:

רַע׳ נְעֵינֶיךָ לָבוֹא אִתִּי בָּבֶל וְחֲדַל׳
רְאֵה כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ אֶל טוֹב
וְאֶל הַיָּשָׁר נְעֵינֶיךָ לָלֶכֶת שָׁמָּה
לֵךְ׃ וְעוֹדֶנּוּ לֹא יָשׁוּב וְשׁוּבָה אֶל
גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן אֲשֶׁר
הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל בְּעָרֵי יְהוּדָה
וְיָשַׁב אִתּוֹ בְּתוֹךְ הָעָם אוֹ אֶל כָּל
הַיָּשָׁר נְעֵינֶיךָ לָלֶכֶת לָךְ וַיִּתֶּן לוֹ רַב
טַבָּחִים אֹרְחָה וּמַשָּׂאת וַיְשַׁלְּחֵהוּ׃
וַיָּבֹא יִרְמְיָהוּ אֶל גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם
הַמִּצְפָּתָה וַיֵּשֶׁב אִתּוֹ בְּתוֹךְ הָעָם
הַנִּשְׁאָרִים בָּאָרֶץ׃ וַיִּשְׁמַע כָּל
שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה הֵמָּה
וְאַנְשֵׁיהֶם כִּי הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת
גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם בָּאָרֶץ וְכִי הִפְקִיד
אִתּוֹ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטַף וּמִדַּלַּת
הָאָרֶץ מֵאֲשֶׁר לֹא הָגְלוּ בָּבֶלָה׃ וַיָּבֹאוּ
אֶל גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּתָה וְיִשְׁמָעֵאל
בֶּן נְתַנְיָהוּ וְיוֹחָנָן וְיוֹנָתָן בְּנֵי קָרֵחַ
וְשְׂרָיָה בֶן תַּנְחֻמֶת וּבְנֵי עֵפַי
הַנְּטֹפָתִי יֶזַנְיָהוּ בֶן הַמַּעֲכָתִי הֵמָּה
וְאַנְשֵׁיהֶם׃ וַיִּשָּׁבַע לָהֶם גְּדַלְיָהוּ
בֶן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן וְלַאֲנָשָׁיו
לֵאמֹר אַל תִּירְאוּ מֵעֲבוֹד הַכַּשְׂדִּים
שְׁבוּ בָאָרֶץ וְעִבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
וְיִיטַב לָכֶם׃ וַאֲנִי הִנְנִי יֹשֵׁב
בַּמִּצְפָּה לַעֲמֹד לִפְנֵי הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר יָבֹאוּ אֵלֵינוּ וְאַתֶּם אִסְפּוּ יַיִן
וְקַיִץ וְשֶׁמֶן וְשִׂמוּ בִּכְלֵיכֶם וְשְׁבוּ
בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר תְּפַשְׂתֶּם׃ וְגַם כָּל
הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּמוֹאָב וּבִבְנֵי
עַמּוֹן וּבֶאֱדוֹם וַאֲשֶׁר בְּכָל הָאֲרָצוֹת
שָׁמְעוּ כִּי נָתַן מֶלֶךְ בָּבֶל שְׁאֵרִית
לִיהוּדָה וְכִי הִפְקִיד עֲלֵיהֶם אֶת
גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן וַיָּשֻׁבוּ כָּל
הַיְּהוּדִים מִכָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר נִדְּחוּ

וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נוֹעַד
בֶּן נְתַנְיָה בֶּן אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה
וְרַבֵּי הַמֶּלֶךְ וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ אֶל
גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם בַּמִּצְפָּתָה וַיֹּאכְלוּ
שָׁם לֶחֶם יַחְדָּו בַּמִּצְפָּה וַיָּקָם
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וַעֲשָׂרֶת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת גְּדַלְיָהוּ
בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן בַּחֶרֶב וַיָּמֶת אֹתוֹ
אֲשֶׁר הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאָרֶץ וְאֶת
כָּל הַיְהוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ אֶת
גְּדַלְיָהוּ בַּמִּצְפָּה וְאֶת הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁם אַנְשֵׁי מִלְחָמָה
וְהָאִשָּׁה לְיוֹם הַשֵּׁנִי לַהֲמִית אֶת גְּדַלְיָהוּ וְאִישׁ
לֹא יָדָע: וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד
בֶּן נְתַנְיָה בֶּן אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה
וְרַבֵּי הַמֶּלֶךְ וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ אֶל
גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם בַּמִּצְפָּתָה וַיֹּאכְלוּ
שָׁם לֶחֶם יַחְדָּו בַּמִּצְפָּה וַיָּקָם
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וַעֲשָׂרֶת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת גְּדַלְיָהוּ
בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן בַּחֶרֶב וַיָּמֶת אֹתוֹ
אֲשֶׁר הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאָרֶץ וְאֶת
כָּל הַיְהוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ אֶת
גְּדַלְיָהוּ בַּמִּצְפָּה וְאֶת הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁם אַנְשֵׁי מִלְחָמָה
וְהָאִשָּׁה לְיוֹם הַשֵּׁנִי לַהֲמִית אֶת גְּדַלְיָהוּ וְאִישׁ
לֹא יָדָע:

Cap.xlj.

וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל
בֶּן נְתַנְיָה בֶּן אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה
וְרַבֵּי הַמֶּלֶךְ וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ אֶל
גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם הַמִּצְפָּתָה וַיֹּאכְלוּ
שָׁם לֶחֶם יַחְדָּו בַּמִּצְפָּה וַיָּקָם
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וַעֲשָׂרֶת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת גְּדַלְיָהוּ
בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן בַּחֶרֶב וַיָּמֶת אֹתוֹ
אֲשֶׁר הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאָרֶץ וְאֶת
כָּל הַיְהוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ אֶת
גְּדַלְיָהוּ בַּמִּצְפָּה וְאֶת הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁם אַנְשֵׁי מִלְחָמָה
וְהָאִשָּׁה לְיוֹם הַשֵּׁנִי לַהֲמִית אֶת גְּדַלְיָהוּ וְאִישׁ
לֹא יָדָע: וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל

et venerunt in regtam iuda ad godolian ꝯ in maſphat: & collegerūt vinū & meſſem multā nimis. Iohānan autē filius careē & oēs principes exercitꝰ qui diſperſi fuerāt in regionibus: venerunt ad godoliam in maſphat. et dixerunt ei. Scīs q baalis rex filiorum ammon miſit hiſmael filium nathanie percutere animā tuam. Et non credidit eis godolias filius aicham. Iohānan autē filius careē dixit ad godoliam clam in maſphat ꝯ loquens. Ibo & percutiam hiſmael filium nathanie nullo ſciente: ne interficiat aiam tuā & diſſipentur oēs iudei qui congregati ſunt ad te. & peribunt reliquie iuda. Et ait godolias filius aicham ad iohannan filium careē. Noli facere verbum hoc. Falſum enim tu loqueris de hiſmael.

41.

Factū eſt in menſe ſeptimo: venit hiſmael filius nathanie filii eliſama de ſemine regali & optimates regis: & decem viri cum eo ad godoliā filiū aicham in maſphat: & comederunt ibi panes ſimul in maſphat. Surrexit autem hiſmael filius nathanie & decem viri ⁊ percuſſerunt godoliam filiū aicham filii ſaphan gladio & interfecerūt eū quē prefecerat rex babylonis terre. Omnes quoq; iudeos qui erant cum godolia in maſphat & chaldeos quos reperti ſunt ibi & viros bellatores percuſſit hiſmael. Secundo autē die poſtquā occiderat godoliam ꝯ nullo adhuc ſciente: venerunt viri de ſichem & de ſylo & de ſamaria octoginta viri raſi barba & ſciſſis veſtimentis & ſquallētes & munera & thus habebāt in manu vt offerrent in

de oi loco adquē diſpſi ſunt: ⁊ venerūt ἀπὸ παγὸς τόπου εἰς ὃν διεσπάρησαν, καὶ ἦλθον εἰς μασσηφάθ ad godoliā in maſſephath: ⁊ ἐσθον πρὸς γοδολίαν εἰς γὴν ἰούδα εἰς μασσηφάθ, καὶ collegerūt vinū ⁊ fructus multos valde: ⁊ συνήγαγον ὄινον καὶ ὀπώραν πολλὴν σφόδρα, καὶ oleum. ⁊ ioanam filius carie ⁊ oēs ἔλαιον. καὶ ἰωαναν υἱὸς καρὶε καὶ πάντες οἱ ἡγε ces exercitus q in agris: venerūt ad μόνες τῆς δυνάμεως οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἦλθον πρὸς godoliam in maſſephath ⁊ diſceſſit ei: ſi cognitióe γοδολίαν εἰς μασσηφὰθ καὶ ἔπιαν αὐτῶ, ὅτι γνῶσει feis q regina regio filiox ſimon: γινώσκεις ὅτι βασίλισσα βασιλέως υἱὸν ἀμμῶν, miſit ad te ismael filiū carie dixit πεν ἀπέσταλκεν πρὸς σὲ τὸν ἰσμαὴλ υἱὸν ναθανίε πατά tiat aiam tuā: ⁊ nō credidit eis godoli ξαι ψυχήν σου, καὶ οὐκ ἐπίστευσεν αὐτοῖς γοδολί as filius achicam: ⁊ ioana filius carie dixit ας υἱὸς ἀχικάμ, καὶ ἰωαναν υἱὸς καρὶε εἶπεν τῶ godolie latenter in maſſephath: ibo ⁊ tā γοδολίε κρυφαίως ἐν μασσηφάθ, πορεύσομαι δὴ ⁊ percutiam ismael filiū nathanie ⁊ nullus καὶ πατάξω τὸν ἰσμαὴλ υἱὸν ναθανίε καὶ μηθεὶς ſciat: ne forte interficiat tuā aiam: ⁊ diſpga γνώτω, μήποτε πατάξη σου ψυχήν, καὶ διασπα tur oīs iudei q congregati ſūt ad te: ⁊ peri ρῆ πᾶς ἰούδας οἱ συνηγμένοι πρὸς σέ, καὶ ἀπο bunt reliquī iuda. ⁊ ait godolias λοῦνται οἱ ἐπίλοιποι ἰούδα. καὶ εἶπεν γοδολίας ad ioanā filiū carie: ne feceris rem hāc πρὸς ἰωάναν υἱὸν καρὶε, μὴ ποιήσῃς τὸ ῥᾶγμα τοῦ qz mendacia tu dicis ſuper ismael. το ὅτι ψευδῆ σὺ λέγεις ὑπὲρ ἰσμαήλ. Ca.41.

Factū eſt autē menſe ſeptimo venit hiſ Καὶ ἐγένετο τῶ μηνὶ τῶ ἑβδόμω ἦλθεν ἰσ mael filiꝰ nathanie filiꝰ eliſama de genere μαὴλ υἱὸς ναθανίου υἱοῦ ἐλισαμὰ ἐκτῶ ἡμους τοῦ regio: ⁊ duces regis ⁊ decē βασιλέως, καὶ ἡγούμενοι τοῦ βασιλέως καὶ δέκα viri cum eo: ad godoliam in maſſephath ⁊ ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, πρὸς γοδολίαν εἰς μασσηφὰθ καὶ cōedefit illic panē ſimul. ⁊ ſurrexit ismael ⁊ ἔφαγον ἐκεῖ ἄρτον ἅμα· καὶ ἀνέστη ἰσμαὴλ καὶ οἱ decē viri q erant cum eo: ⁊ ꝙ percuſſerunt δέκα ἄνδρες οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν godoliam gladio ⁊ interfecerūt eū: quē τὸν γοδολίαν μαχαίρα καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν, ὃν cōſtituit rex babylonis ſup terā: κατέστησεν ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τῆς γῆς. ⁊ oēs iudeos exiſtes cum eo καὶ πάντας τοὺς ἰουδαίους τοὺς ὄντας μετ' αὐτοῦ in maſſephath: ⁊ oēs chaldeos ἐις μασσηφάθ, καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους τοὺς q reperti ſūt ibi. ⁊ viros bellatores, peu εὑρεθέντας ἐκεῖ. καὶ τοὺς ἄνδρας πολεμιστὰς ἐπα ſit ismael. ⁊ factū eſt die ſecunda σεν ἰσμαήλ. καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ poſtq̄ percuſſit ipe godoliam: ⁊ homo κατα ξαντος αὐτοῦ τὸν γοδολίαν, καὶ ἄνθρωπος nō ſciuit: ⁊ venerūt viri de ſychem de οὐκ ἔγνω, καὶ ἦλθοσαν ἄνδρες ἀπὸ συχέμ ἀπὸ ſylom ⁊ de ſamaria octoginta viri ra συλὰμ καὶ ἀπὸ σαμαρείας ὀγδοήκοντα ἄνδρες ξυ ſi barba ⁊ ſciſſis veſtibus ⁊ ρημένοι τριχώματα καὶ διερρηγότες τὰ ἱμάτια καὶ plangētes ⁊ mun ⁊ thus in κοπτόμενοι, καὶ δῶρον καὶ λίβανος ἐν ταῖς manib ſuis vt offerrent χερσὶν αὐτῶν τοῦ εἰσενέγκαι

in domū dñi. ⁊ egreſſꝰ é in occurſum eis ἐις δόμον κυρίου· καὶ ἐξῆλθεν ἐις ἀπάντησιν αὐτοῖς ismael filius nathanie de maſipha: ipſi ibant ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου ἀπὸ μασιφά, αὐτοὶ ἐπορεύ ⁊ flebant. ⁊ ſitꝰ igredimini ad go ετο καὶ ἔκλαιον. καὶ εἶπεν, εἰσέλθετε πρὸς γο dolliam. ⁊ factū é: cū intraſſent illi in mediū δολίαν. καὶ ἐγένετο, εἰσελθόντων αὐτῶν εἰς μέσον ciuitatis: iugulauit eos in puteo ipſe τῆς πόλεως, ἔσφαξεν αὐτοὺς εἰς τὸ φρέαρ αὐτὸς ⁊ viri q cum eo. ⁊ decē viri inue καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ. καὶ δέκα ἄνδρες εὑρέ runt illic: ⁊ dixerūt ismaelt: nō occidas nos: θησαν ἐκεῖ, καὶ εἶπαν τῶ ἰσμαὴλ, μὴ ἀνέλῃς ἡμᾶς, qz ſunt nobis theſaure in agro tritici ⁊ ordeū ὅτι εἰσὶν ἡμῖν θησαυροὶ ἐν ἀγρῷ σιτοῦ καὶ κριθαὶ ⁊ mel ⁊ oleū. ⁊ pterit ⁊ nō interfecit e καὶ μέλι καὶ ἔλαιον· καὶ παρῆλθεν καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐ os in medio fratrū ſuox: ⁊ pute τοὺς ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ τὸ φρέ us in quē ꝓiecit ismael oēs qs interfecit: αρ ἐις ὃ ἔῤῥιψεν ἰσμαὴλ πάντες οὓς ἀπέκτεινεν, puteus magn. hic eſt quē fecit rex a φρέαρ μέγα. Τοῦτό ἐστιν ὃ ἐποίησεν βασιλεὺς ἀ ſa a facie baaſa regis iſrael. ipſe σὰ ἀπὸ προσώπου βαασὰ βασιλέως ἰσραήλ, τοῦ ſuſ replenit ismael filius nathanie vulneratis τὸ ἔπλησεν ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου τραυματιῶν· ⁊ reduxit ismael oēm ꝑplm q re καὶ ἀπέστρεψεν ἰσμαὴλ πάντα τὸν λαὸν τὸν κατα liquū eſt in maſphate ⁊ filias re λεφθέντα ἐν μασσηφὰθ καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βα gis ꝙs cōmendauit ꝓncepo coquox βα σιλέως ἃς παρακατέθετο ὁ ἀρχιμάγειρος τῶ γο dolie filio achicam: ⁊ abiit vt tranſiret ad fi δολίε υἱῶ ἀχικάμ, καὶ ᾤχετο ἐις τὸν πέραν υἱ lios ſimon. ⁊ guduit ioanā filꝰ carie ⁊ om ὸν ἐλεημόν· καὶ ἤκουσεν ἰωάναν υἱὸς καρὶε καὶ πάν nes duces exercitus q cum eo: om τες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ, πάν nia mala q̄ fecit ismael filius nathanie Τα τὰ κακὰ ἃ ἐποίησεν ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου ⁊ addurexit oēm exercitū eox ⁊ καὶ ἤγαγον ἅπαν τὸ στρατόπεδον αὐτῶν καὶ ὦ pfect ſūt vt debellarēt eū: ⁊ inuenerūt eū ad aqs χοντο πολεμεῖν αὐτόν, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐπὶ ὑδά multam in gabaon. ⁊ factū eſt qū videſt τος πολλοῦ ἐν γαβαῶν. καὶ ἐγένετο ὅτε εἶδον ois ꝑplꝰ q cum ismael ioanam filiū ca πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ ἰσμαὴλ τὸν ἰωάναν υἱὸν κα rie ⁊ vniuerſos ducēs exercitus q ριὲ καὶ πάντας τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως τῆς cum eo: lcari ſunt ⁊ reuerſi ſunt ad μετ' αὐτοῦ, ἠυφράνθησαν καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς

יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
נְתַלְיָה בְּנֵי הַמִּגְדָּל וְיוֹחָנָן סָלָה־מָּנָה
וַיִּלֶּךְ אֶל בְּנֵי עַמּוֹן וְיַקַּח יוֹחָנָן בֶּן לָחַת
קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר אִתּוֹ
אֵת כָּל שְׁאֵרִית הָעָם אֲשֶׁר הֵשִׁיב שוב
מֵאֵת יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה מִן
הַמִּצְפָּה אַחֲר הַכֹּתוֹ אֶת גְּדַלְיָה בֶּן
אֲחִיקָם גִּבֹּרִים אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה לחם
וְנָשִׁים וְטַף וְסָרִיסִים אֲשֶׁר הֵשִׁיב עשה
מִגִּבְעוֹן וַיֹּלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ גֵּרוּת כִּמְהָם
אֲשֶׁר אֵצֶל בֵּית לָחֶם לָלֶכֶת לָבוֹא הלך
כַּצְרֹים מִפְּנֵי הַכַּשְׂדִּים כִּי יָרְאוּ
מִפָּנֵיהֶם כִּי הִכָּה יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
אֵת גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם אֲשֶׁר הִפְקִיד פקד
מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאָרֶץ׃

Cap. xlij.

וַיִּגְּשׁוּ כָּל שָׂרֵי הַחֲיָלִים וְיוֹחָנָן נגש שוב
בֶּן קָרֵחַ וְיזַנְיָהוּ בֶן הוֹשַׁעְיָה וְכל
הָעָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל גדל אמר
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא תִּפָּל נָא תְחִנָּתֵנוּ נבא נפל
לְפָנֶיךָ וְהִתְפַּלֵּל בְּעַדֵּנוּ אֶל יְהוָה חנן פנה
אֱלֹהֶיךָ בְּעַד כָּל הַשְּׁאֵרִית הַזֹּאת
כִּי נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מֵרַבִּים כַּאֲשֶׁר שאר רבה
עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֹתָנוּ׃ וְיגֶד לָנוּ יְהוָה ראה את
אֱלֹהֶיךָ אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נֵלֵךְ בָּהּ נגד הלך
וְאֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה׃ וַיֹּאמֶר עשה
אֲלֵיהֶם יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא שָׁמַעְתִּי
הִנְנִי מִתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
כִּדְבָרֵיכֶם וְהָיָה כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר
יַעֲנֶה יְהוָה אֶתְכֶם אַגִּיד לָכֶם לֹא ענה נגד
אֶמְנַע מִכֶּם דָּבָר׃ וְהִמָּה אָמְרוּ אֶל אמר נגע
יִרְמְיָהוּ יְהִי יְהוָה בָּנוּ לְעֵד אֱמֶת היה עוד אמת
וְנֶאֱמָן אִם לֹא כְּכֹל הַדָּבָר אֲשֶׁר
יִשְׁלָחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלֵינוּ כֵּן שלח
נַעֲשֶׂה׃ אִם טוֹב וְאִם רָע בְּקוֹל יְהוָה עשה רעע
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ שֹׁלְחִים אֹתְךָ
אֵלָיו נִשְׁמָע לְמַעַן אֲשֶׁר יִיטַב לָנוּ שמע טוב

Trãsla.B.Iie.

Iohānan filiũ caree. Hismael aũt filius nathanie fugit cum octo viris a facie iohannan: oooooooo
& abiit ad filios ammõ. Tulit ergo iohānan filiũ caree & omẽs principes bellatorũ qui erãt cũ eo vniuersas reliquias vulgꝰ quas reduxerant ooo
ab hismael filio nathanie de mafpha postquã percussit godoliam filium aicham fortes viros ad prelium: ooooooooooo
& mulieres & pueros & eunuchos qs reduxerat de gabaon: & abierũt & federunt peregrinãtes in chamaam que est iuxta bethleem vt pergerẽt & introirẽt egyptũ a facie chaldeorũ. Timebãt enim eos: quia percusserat hismael filius nathanie ooo
godoliam filium aichan quem prepofuerat ooo
rex babylonis in terra iuda. 42.

ET accesserũt omes principes bellatorũ & iohanan filii caree & icchonias filio ozie: & reliquũ vulgus a paruo vsq ad magnũ dixerũtqꝫ ad hieremiã pphetam. Cadar oratio nostra ooo
in conspectu tuo: & ora pro nobis ad dominũ deum tuum pro vniuersis reliquis istis: oooooo
quia derelicti sumꝰ pauci de pluribus: sicut ooo
oculi tui nos intuentur & annunciet nobis dñs deus tuus viam per quã pergamus: oooooooooo
& verbum quod faciamus. Dixit autem ooooo
ad eos hieremias pphe ta. Audiui. oooooooooo
Ecce ego oro ad dominum deum vestrum oooo
secundum verba vestra omne verbum oooooooo
quodcũqꝫ rñderit mihi indicabo vobis: nec oo
celabo vos quicqꝫ. Et illi dixerunt ad oooooooo
hieremiam. Sit dñs inter nos testis veritatis oo
& fidei: si non iuxta omne verbum in quo ooooo
miserit te dñs deus tuus ad nos: sic oooooooooo
faciemus siue bonũ est siue malum. Voci dñi
dei nostri ad quem mittimus te oooooooooooo
obediemus: vt bene sit nobis: oooooooooooo

Trãs.Gre.lex.cũ interp.latina.

ioanã. et ismael saluat ẽ cũ octo hominibus: D
Ἰωάναν ὁ δὲ Ἰσμαὴλ ἔσωσεν σὺν ὀκτὼ ἀνθρώποις ,
τ abiit ad filios ammõ. τ tulit ioa
νὰν τ οὓς ἤχετο πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀμμῶν · καὶ ἔλαβεν Ἰω
nam τ oẽs duces exercitus q erat
άναν καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ' αὐ
eo vniuersũ reliquos pplꝫ de reli
τοῦ πάντας τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ οὓς ἀπέ
rit ab ismael filio nathanie de mafpha post
στρεψεν ἀπὸ Ἰσμαὴλ υἱοῦ ναθανίου ἀπὸ μασιφὰ με
quã percussit ipe godoliam filiũ achicã: postea
τὰ τὸ πατάξαι αὐτὸν γοδολίαν υἱὸν ἀχικάμ, δ' υνα
tes viros in bello: τ mulieres: τ
τοὺς ἄνδρας ἐν πολέμῳ, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ
reliqua: τ eunuchos qs reduxerat de
κατάλοιπα, καὶ τοὺς εὐνούχους οὓς ἀπέστρεψεν ἀπὸ
gabaõn. τ abierũt τ federũt in ma
γαβαῶν · καὶ ὤχοντο καὶ ἐκάθισαν ἐν γῇ Βαρὰθ χα
maam q iuxta bethleem vt irent ad introĩtũ in
μαάμ τὴν πρὸς Βηθλεὲμ τοῦ πορευθῆναι εἰσελθεῖν εἰς
egyptũ a facie chaldeoꝝ. qz timebãt
αἴγυπτον ἀπὸ προσώπου τῶν χαλδαίων · ὅτι ἐφο
runt a facie: qz percussit ipse ismael
βήθησαν ἀπὸ προσώπου, ὅτι ἐπάταξεν Ἰσμαὴλ
godoliã quẽ posuit rex babylon a
τὸν γοδολίαν ὃν κατέστησεν ὁ Βασιλεὺς Βαβυλῶνος
in tra.
ἐν τῇ γῇ.

Ca. 42.

ET accesserũt omnes duces exer A
Καὶ προσῆλθον πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνά
citus τ ioanã filii caree: τ iezonias filii ozie
μεως καὶ Ἰωάναν υἱὸς καρὲ, καὶ Ἰεζονίας υἱὸς ὡσαίου
τ oĩ ppls a paruo τ vsq ad magnũ
τ οἱ ἕως μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου καὶ
ad hieremiã pphetã: cadat tĩ mſa nſa
πρὸς Ἱερεμίαν τὸν προφήτην, πεσέτω δὴ ἡ δέησις ἡμῶν
ante faciem tuã τ ora ad dñm deũ
κατὰ πρόσωπόν σου καὶ πρόσευξαι πρὸς κύριον τὸν θεόν
tuũ pro reliquiis istis: qz relicti su
σου περὶ τῶν καταλοίπων τούτων, ὅτι κατελείφθη
mꝰ pauci de multis sicut oculi tui in
μεν ὀλίγοι ἐκ πολλῶν καθάπερ οἱ ὀφθαλμοί σου βλέ
tuenti τ annũciet nobis dñs deꝰ. nus
πουσιν · καὶ ἀναγγειλάτω ἡμῖν κύριος ὁ θεός σου τὴν
viam in q ambulabimꝰ in ea τ vbi qd facie
ὁδὸν ἐν ᾗ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ καὶ λόγον ὃν ποιή
mus. τ dixit eis hieremias pphe audi
σομεν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἱερεμίας ὁ προφήτης ἀκου
ui. ecce orabo ad dñm deũ nſm
σά μου ἰδοὺ προσεύξομαι πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
secũ verba vſa. τ erit vbi qd rñ
κατὰ τοὺς λόγους ὑμῶν · καὶ ἔσται ὁ λόγος ὃν ἂν
debit dñs ãnũciabo vobis: nõ abſcõdã
ἀποκριθῇ κύριος ἀπαγγελῶ ὑμῖν , οὐ μὴ κρύψω
a vobis verbũ: τ illi dixerũt hieremie. sit
ἀφ' ὑμῶν ῥῆμα. καὶ αὐτοὶ εἶπαν τῷ Ἱερεμίᾳ. ἔσω
dñs in nobis in teſtem iuſtum τ fidelẽ: ſi
κύριος ἐν ἡμῖν εἰς μάρτυρα δίκαιον καὶ πιστόν, εἰ
nõ ſcõm oẽ verbũ q miſerit te do
μὴ κατὰ πάντα τὸν λόγον ὃν ἂν ἀποστείλῃ σε κύ
min ꝺeꝰ tu ad nos: ſic faciamus.
ριος ὁ θεός σου πρὸς ἡμᾶς , οὕτως ποιήσωμεν.
ſiue bonũ ſiue malum: voce ipſius
εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακὸν , τῆς φωνῆς κυρίου
ꝺei noſtri cui nos mittimus te ad
τοῦ θεοῦ ἡμῶν οὗ ἡμεῖς ἀποστέλλομέν σε πρὸς
eum audiemus vt ĩmetius nobis ſit:
αὐτὸν ἀκουσόμεθα ἵνα βέλτιον ἡμῖν γένηται ,

qz audiemus vocẽ ꝺñi ꝺei
ὅτι ἀκουσόμεθα τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου τοῦ θεοῦ
noſtri. τ factũ ẽ poſt vocẽ ꝺei: factũ ẽ ver
ἡμῶν. καὶ ἐγένετο μετὰ δέκα ἡμέρας, ἐγένετο λό
bũ ꝺñi ad hieremiã. τ vocauit ioanam
γος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν · καὶ ἐκάλεσεν τὸν Ἰωάναν
filiũ caree τ duces exercitus τ
υἱὸν καρὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ
oẽm pplm a parno vſq ad magnũ: τ a
πάντα τὸν λαὸν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ εἶ
it illis: ſic ꝺixit ꝺñs ꝺeꝰ iſrael:
πεν αὐτοῖς, οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
ꝙ miſiſtis me ad eum: vt caderet oꝛatio
οὗ ἀπεστάλατέ με πρὸς αὐτόν, ἵνα πέσῃ δέησις
vſa in cõſpectu eius. ſi ſedentes ſederitis
ὑμῶν ἐμπροσθεν αὐτοῦ. ἐὰν καθίσαντες καθίσητε
in tra illa τ edificabo vos τ nõn
ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ οἰκοδομήσω ὑμᾶς καὶ οὐ μὴ
deſtruam: τ plantabo vos τ nõ euellam:
καθελῶ, καὶ φυτεύσω ὑμᾶς καὶ οὐμὴ ἐκπίλω.
qz placatus ſum ſup malis: qz dixi fa
ὅτι ἀπαστέταμαι ἐπὶ τοῖς κακοῖς, οἷς ἔποιησα τοι
cere vobis. nc timuerit is a facie
ῆσαι ὑμῖν. μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου τοῦ
regis babylonis. quẽ vos formidatis a
βασιλέως βαβυλῶνος. οὗ ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ
facie eius non timuerit is ait ꝺñs:
προσώπου αὐτοῦ οὐμὴ φοβηθῆτε φησὶν κύριος,
qz vobiſcũ ego ſũ vt liberem vos τ
ὅτι μεθ' ὑμῶν ἐγώ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαι ὑμᾶς καὶ
ſaluos faciã vos de manu eius. τ ꝺabo vobis
σῶσαι ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. καὶ δώσω ὑμῖν
miam τ miſereb o: vſi τ reducam vos in
ἔλεος καὶ ἐλεήσω ὑμᾶς καὶ ἐπιστρέψω ὑμᾶς εἰς
ſũ vſam. τ ſi dicitis vos non ſedebi
τὴν γῆν ὑμῶν. καὶ ἐὰν λέγητε ὑμεῖς οὐ μὴ καθίσω
mꝰ in tra ista ut non audiam vo
μεν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ πρὸς τὸ μὴ ἀκοῦσαι τῆς φω
ce ꝺñi ꝺei vſi: dicentes: minime.
νῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, λέγοντες, μηδαμῶς.
qz in terrã egypti ingrediemur τ non
ὅτι εἰς γῆν αἰγύπτου εἰσελευσόμεθα καὶ οὐ μὴ
videbimꝰ bellum: τ vocẽ tube nõ
ἴδωμεν πόλεμον, καὶ φωνὴν σάλπιγγος οὐ μὴ
audiemus. τ in pamꝰ non eſuriemus: τ
ἀκούσωμεν · καὶ ἐν ἄρτοις οὐ μὴ πεινάσωμεν, καὶ
illic habitabimꝰ. ꝓpter hoc audite vbũ ꝺñi.
ἐκεῖ οἰκήσωμεν. διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου.
reliquit iuda ſic ꝺixit ꝺñs erer
κατάλοιποι Ἰούδα οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνά
citus ꝺeus iſrael: ſi vos ꝺeſtitis facti
μεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἐὰν ὑμεῖς θῶτε τὸ πρόσω
em vſq in egyptum τ ingreſſi fueritis illuc vt hꝫ
πον ὑμῶν εἰς αἴγυπτον καὶ εἰσέλθητε ἐκεῖ κατοι
cẽ τ erit gladius quã vos formidatis a
κεῖν καὶ ἔσαι ἡ ῥομφαία ἣν ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ
facie eius: inueniet vos in egypto. τ
προσώπου αὐτῆς, εὑρήσει ὑμᾶς ἐν αἰγύπτῳ. καὶ
famem qui vos curã habetis a facie · ea
ὁ λιμὸς οὗ ὑμεῖς λόγον ἔχετε ἀπὸ προσώπου αὐ
tus: apphendet vos in egypto: τ ibi mo
τοῦ, καταλήψεται ὑμᾶς ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἐκεῖ ἀπο
riemini. τ erunt oẽs viri q poſuerũt
θανεῖσθε. καὶ ἔσονται πάντες οἱ ἄνδρες οἱ θέντες
faciem ſuam vt ingrediãtur in trã egypti
τὸ πρόσωπον αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν εἰς γῆν αἰγύπτου
vt habitẽt ibi deficient in gladio τ in fame
ἐνοικεῖν ἐκεῖ ἐκλείψουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ
τ pſtc: τ nõ erit illoꝝ vllus ſaluatus
καὶλοιμῷ, καὶ οὐκ ἔσαι αὐτῶν οὐδεὶς σωζόμενος
a malis q ego
ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ

cum audierimus vocem ꝺñi ꝺei noſtri. Cum aũt cõpleti eſſent ꝺecẽ ꝺies: factũ eſt verbũ ꝺomini ad hieremiã. Vocauit qꝫ iohannan filium caree & oẽs principes bellatorum qui erant cũ eo & vniuerſum populum a minimo vſq ad magnũ & ꝺixit ad eos. Hec ꝺicit ꝺñs ꝺeus iſrael ad quem miſiſtis me ooooooooooooooo vt pſternerẽ preces vras in cõſpectu ei. Si quieſcentes mãſeritis in terra hac: edificabo vos & non deſtruam: plantabo & non euellam. Iam enim placatus ſum ſup malo qd feci vobis. Nolite timere a facie regis babylonis ſup quẽ vos pauidi formidatis. Nolite ooo
metuere cum ꝺicit ꝺñs: quia vobiſcum ſum ooo
ego vt ſaluos vos faciã & eruam ooooooooooo
de manu eius. & ꝺabo vobis miſericordias & miſereboꝝ vestri: & habitare vos faciã in terra veſtra. Si aũt ꝺixeritis vos nõ habitabimus in terra ooo
iſta: nec audietis vocem ꝺomini ooooooooo
ꝺei noſtri ꝺicentes: nequaqꝫ: sed ad terram ooo
egypti pergemus vbi non videbimus ooooooo
bellum & clangorem tube nõ audiemus ooooo
& famem non ſuſtinebimus: & ibi habitabimus. propter hoc nunc audite verbũ ꝺñi reliquie iuda. Hec ꝺicit ꝺñs exercituum ꝺeus ooooooo
iſrael. Si ſofueritis ooo
ooooooooooooooooo
facie veſtra vt ingrediamini egyptũ: & intraueritis vt ibi habitetis: gladius quem vos ooooooooo
formidatis: ibi comprehendet vos ooooooooooo
in terra egypti: & fames pro qua eſtis ooooooo
ſolliciti adherebit vobis in ooooooooooooooooo
egypto & ibi morieminí. Omneſqꝫ ooooooo
viri qui poſuerunt faciem ſuã vt ingrediatur egyptum vt habitẽt ibi: morietur gladio & ooooo
fame & peſte: nullus de eis remanebit: ooooooo
nec effugiet a facie mali quod ego ooooooooooo

מביא	afferam	induco	D
עליהם	super eos:	sup eos.	
כי	quia	ὅτι	
כה	hec	οὕτως	
אמר	dicit	λέγει	
יהוה	dominus	κύριος	
צבאות	exercituum	παντοκράτωρ	
אלהי	deus	ὁ θεὸς	
ישראל	israel.	Ισραηλ,	
כאשר	Sicut	καθὼς	
נתך	conflatus	ἐκάη	
אפי	furor me	ὁ θυμός μου	
וחמתי	& indignatio mea	καὶ ἡ ὀργή μου	
על	super	ἐπὶ	
ישבי	habitatores	τοὺς κατοικοῦντας	
ירושלם	hierusalē:	Ιερουσαλήμ,	
כן	sic	οὕτως	
תתך	cõflabitur	ἐκκαήσεται	
חמתי	furor me	ὁ θυμός μου	
ועל	& super	καὶ ἐπὶ	
אבתיכם	patres vestros	τοὺς πατέρας ὑμῶν	
ועל	& super	καὶ ἐπὶ	
מלכי	reges	τοὺς βασιλεῖς	
יהודה	iuda	τοῦ Ιουδα	
ועל	& super	καὶ ἐπὶ	
שריו	principes eius	τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ	
ועל	& super	καὶ ἐπὶ	
עם	populum	τὸν λαὸν	
הארץ	terre	τῆς γῆς	
ונתתם	& dabimini	καὶ ἔσεσθε	
לאלה	in maledictionem	εἰς κατάραν	
ולחרפה	& in opprobrium	καὶ εἰς ὀνειδισμόν,	
ולאלה	& in maledictionem	καὶ εἰς κατάραν	
ולחרפת	& in opprobrium	καὶ εἰς ὀνειδισμὸν	
כל	omnes	πάντων	
הימים	dies	τῶν ἡμερῶν	
הזה	istos	τούτων	
ותראו	videbitis	καὶ ὄψεσθε	
את			
כל	omnem	πᾶσαν	
הרעה	malitiam	τὴν κακίαν	
הזאת	hanc	ταύτην	
אשר	quam	ἣν	
אני	ego	ἐγὼ	
מביא	induco	ἐπάγω	
עליהם	super eos.	ἐπ' αὐτούς.	
כי	qz	ὅτι οὕτως	
כה	sic	ἐστὶν κύριος	
אמר	dicit	τῶν δυνάμεων	
יהוה	dominus	ὁ θεὸς Ισραηλ,	
צבאות	exercituũ	κατοικοῦντας	
אלהי	deus	Ιερουσαλήμ,	
ישראל	israel:	οὕτως ἐκκαήσεται	
כאשר	sicut	ὁ θυμός μου	
נתכה	fluxit	ἐπὶ τοὺς	
אפי	furor me	κατοικοῦντας	
וחמתי	& indignatio mea	Ιερουσαλήμ,	
על	super	οὕτως ἐκκαήσεται	
יושבי	habitatores	ὁ θυμός μου	
ירושלם	hierusalē:	ἐπὶ τοὺς	
כן	sic	ἐπιβάτας	
תתך	cõflabitur	ἵππων	
חמתי	furor me	καὶ ἐπὶ τοὺς	
ועל	& super	ἀναβάτας	
אבתיכם	patres vestros	ἁρμάτων	
ועל	& super	καὶ ἐπὶ τοὺς	
מלכי	reges	καταλειφθέντας	
יהודה	iuda	ἐν τῇ πόλει	
ועל	& super	ταύτῃ	
שריו	principes eius	καὶ ἐπὶ τοὺς	
ועל	& super	ἐπιλοίπους	
עם	populum	τοῦ λαοῦ	
הארץ	terre	τοῦ	
ונתתם	& dabimini	κατοικοῦντας	
לאלה	in maledictionem	ἐν τῇ	
ולחרפה	& in opprobrium	γῇ	
ולאלה	& in maledictionem	ταύτῃ	
ולחרפת	& in opprobrium	καὶ	
כל	omnes	ἐν τῇ	
הימים	dies	γῇ	
הזה	istos	ταύτῃ	
ותראו	videbitis	καὶ	
את			
כל	omnem	ἐν τῇ	
הרעה	malitiam	γῇ	
הזאת	hanc	ταύτῃ	
אשר	quam	καὶ	
אני	ego	ἐν τῇ	
מביא	induco	γῇ	
עליהם	super eos.	ταύτῃ	
כי	qz	καὶ	
לא	non	ἐν τῇ	
ראיתם	videbitis	γῇ	
אל		ταύτῃ	
לבבכם	corda vestra	καὶ	
ואל	&	ἐν τῇ	
עיניכם	oculos vestros	γῇ	
אשר	vt	ταύτῃ	
אתם	vos	καὶ	
עשים	facitis	ἐν τῇ	
הרעה	malitiam	γῇ	
הזאת	hanc	ταύτῃ	
ואשלח	Et misi	καὶ	
אליכם	ad vos	ἐν τῇ	
את		γῇ	
כל	omnes	ταύτῃ	
עבדי	seruos meos	καὶ	
הנביאים	prophetas	ἐν τῇ	
השכם	mane	γῇ	
ושלח	& misi	ταύτῃ	
לאמר	dicens:	καὶ	
אל	ne	ἐν τῇ	
נא		γῇ	
תעשו	ingrediamini	ταύτῃ	
את		καὶ	
דבר	verbum	ἐν τῇ	
התועבה	abominationis	γῇ	
הזאת	hoc	ταύτῃ	
אשר	quod	καὶ	
שנאתי	odio habui	ἐν τῇ	
נאם	dicit	γῇ	
יהוה	dominus	ταύτῃ	
ולא	& non	καὶ	
שמעו	audierunt	ἐν τῇ	
ולא	& non	γῇ	
הטו	inclinauerunt	ταύτῃ	
את		καὶ	
אזנם	aures suas	ἐν τῇ	
לשוב	vt conuerterent	γῇ	
מרעתם	a malitia sua	ταύτῃ	
לבלתי	ne	καὶ	
קטר	adolerent	ἐν τῇ	
לאלהים	dijs	γῇ	
אחרים	alienis	ταύτῃ	
לבלתי	ne	καὶ	
עבד	seruirent	ἐν τῇ	
להם	eis	γῇ	
ולהשתחות	& adorarent	ταύτῃ	
להם	eos	καὶ	
לכן	Ideo	ἐν τῇ	
הנני	ecce ego	γῇ	
נתך	effundam	ταύτῃ	
חמתי	furorem meum	καὶ	
ואפי	& iram meam	ἐν τῇ	
ונצתה	& succendetur	γῇ	
בערי	in ciuitatibus	ταύτῃ	
יהודה	iuda	καὶ	
ובחצות	& in plateis	ἐν τῇ	
ירושלם	hierusalē	γῇ	
ותחרבנה	& desolabuntur	ταύτῃ	
ותהיינה	& erunt	καὶ	
לחרבה	in solitudinem	ἐν τῇ	
לשמה	in desertum	γῇ	
כיום	sicut hodie	ταύτῃ	
הזה		καὶ	
ועתה	Et nunc	ἐν τῇ	
כה	sic	γῇ	
אמר	dicit	ταύτῃ	
יהוה	dominus	καὶ	
אלהי	deus	ἐν τῇ	
צבאות	exercituũ	γῇ	
אלהי	deus	ταύτῃ	
ישראל	israel.	καὶ	
למה	Quare	ἐν τῇ	
אתם	vos	γῇ	
עשים	facitis	ταύτῃ	
רעה	malum	καὶ	
גדולה	magnum	ἐν τῇ	
זאת	hoc	γῇ	
על	contra	ταύτῃ	
נפשתיכם	animas vestras	καὶ	
להכרית	vt auferatur	ἐν τῇ	
לכם	vobis	γῇ	
איש	vir	ταύτῃ	
ואשה	& mulier	καὶ	
מתוך	de medio	ἐν τῇ	
יונק	paruulus	γῇ	
ועולל	& infans	ταύτῃ	
מתוך	de medio	καὶ	
יהודה	iuda	ἐν τῇ	
לבלתי	vt	γῇ	
השאיר	non relinquatur	ταύτῃ	
לכם	vobis	καὶ	
שארית	reliquiarum	ἐν τῇ	
למה	Quare	γῇ	
תכעסוני	ad iracundiã prouocaretis me	ταύτῃ	
במעשי	in operibus	καὶ	
ידיכם	manuum	ἐν τῇ	
להקטיר	vt adolerētis	γῇ	
לאלהים	dijs	ταύτῃ	
אחרים	alienis	καὶ	
בארץ	in terra	ἐν τῇ	
מצרים	egypti	γῇ	
אשר	vbi	ταύτῃ	
אתם	vos	καὶ	
באים	habitatores	ἐν τῇ	
שם	illic:	γῇ	
למען	vt	ταύτῃ	
הכרתכם	auferamini	καὶ	
והיותכם	& sitis	ἐν τῇ	
לקללה	in maledictionem	γῇ	
ולחרפה	& in opprobrium	ταύτῃ	
לכל	omnibus	καὶ	
גוי		ἐν τῇ	
הארץ	terre	γῇ	
אשר	quam	ταύτῃ	
אתם	vos	καὶ	
שם	illic	ἐν τῇ	
לגור	habitatores	γῇ	
בארץ	in terra	ταύτῃ	
מצרים	egypti	καὶ	
ונפלתם	& cadetis	ἐν τῇ	
בחרב	gladio &	γῇ	
וברעב	fame &	ταύτῃ	
תמותו	morimini	καὶ	
במקום	in loco ad	ἐν τῇ	
אשר	quem	γῇ	
חפצתם	voluistis	ταύτῃ	
לגור	intrare vt habitare	καὶ	
שם	ibi.	ἐν τῇ	
ויהי	Cap.xliij. Actum	γῇ	
ככלות	est	ταύτῃ	
ירמיהו	hieremias	καὶ	
לדבר	loquẽs	ἐν τῇ	
אל	ad	γῇ	
כל	omnem	ταύτῃ	
העם	populũ	καὶ	
את		ἐν τῇ	
כל	omnia	γῇ	
דברי	verba	ταύτῃ	
יהוה	dñi	καὶ	
אלהיהם	dei eorũ	ἐν τῇ	
אשר	pro	γῇ	
שלחו	quibus	ταύτῃ	
יהוה	dominus	καὶ	
אלהיהם	deus eorũ	ἐν τῇ	
אתם	ad	γῇ	
כל	illos	ταύτῃ	
הדברים	verba	καὶ	
האלה	hec	ἐν τῇ	
ויאמר	dixit	γῇ	
עזריה	azarias	ταύτῃ	
בן	filius	καὶ	
הושעיה	osie	ἐν τῇ	
ויוחנן	& iohannan	γῇ	
בן	filius	ταύτῃ	
קרח	care	καὶ	
וכל	& omnes	ἐν τῇ	
הזדים	superbi	γῇ	
אמרים	dicentes	ταύτῃ	
אל	ad	καὶ	
ירמיהו	hieremiam	ἐν τῇ	
שקר	Mendacium	γῇ	
אתה	tu	ταύτῃ	
מדבר	loqueris.	καὶ	
לא	Non	ἐν τῇ	
שלחך	misit	γῇ	
יהוה	dñs	ταύτῃ	
אלהינו	deus noster	καὶ	
לאמר	dicẽs:	ἐν τῇ	
לא	ne	γῇ	
תבאו	ingrediamini	ταύτῃ	
מצרים	egyptũ	καὶ	
לגור	vt habitetis	ἐν τῇ	
שם	illic:	γῇ	
כי	sed	ταύτῃ	
ברוך	baruch	καὶ	
בן	filius	ἐν τῇ	
נריה	nerie	γῇ	
מסית	incitat	ταύτῃ	
אתך	te	καὶ	
בנו	aduersum nos	ἐν τῇ	
למען	vt	γῇ	
תת	tradat	ταύτῃ	
ביד	nos	καὶ	
הכשדים	in manus	ἐν τῇ	
להמית	chaldeorum: &	γῇ	
אתנו	interficiat	ταύτῃ	
ולהגלות	nos &	καὶ	
אתנו	traducat	ἐν τῇ	
בבל	ci faciat in	γῇ	
ולא	babylonem. Et	ταύτῃ	
שמע	nõ	καὶ	
יוחנן	auduit	ἐν τῇ	
בן	iohannã	γῇ	
קרח	filius	ταύτῃ	
וכל	& oẽs	καὶ	
שרי	principes	ἐν τῇ	
החילים	bellatorũ &	γῇ	
וכל	vniuersus	ταύτῃ	
העם	populus	καὶ	
בקול	vocem	ἐν τῇ	
יהוה	dñi:	γῇ	
לשבת	vt manerẽt	ταύτῃ	
בארץ	in terra	καὶ	
יהודה	iuda	ἐν τῇ	
ויקח	sed tollẽs	γῇ	
יוחנן	iohanan	ταύτῃ	
בן	filius	καὶ	
קרח	care &	ἐν τῇ	
וכל	vniuersi	γῇ	
שרי	principes	ταύτῃ	
החילים	bellatorũ	καὶ	
את	vniuersos	ἐν τῇ	
כל	reliquiarum	γῇ	
שארית	iuda	ταύτῃ	
יהודה	qui	καὶ	
אשר	reuersi fuerant	ἐν τῇ	
שבו	de cunctis	γῇ	
מכל	gentib	ταύτῃ	
הגוים	ad qs	καὶ	
אשר	fuerãt	ἐν τῇ	
נדחו	ãte	γῇ	
שם	dispsi:	ταύτῃ	
לגור	vt hitarẽt	καὶ	
בארץ	in tra	ἐν τῇ	
יהודה	iuda:	γῇ	

induco sup eos. qz sic dixit dñs exercituũ
ἐπάγω ἐπ' αὐτούς. ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ
dei israel: sicut stillauit furor me sup
ὁ θεὸς Ισραηλ, καθὼς ἐκάη ὁ θυμός μου ἐπὶ τοὺς
hitantes hierusalem: sic stillabit furor me
κατοικοῦντας Ιερουσαλήμ, οὕτως ἐκκαήσεται ὁ θυμός μου
sup vos: intribus vrbis in egyptum. & erit
ἐφ' ὑμᾶς, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἔσε
tis in vsolationē & subiecti: & in maledictionē: & i
σθε εἰς ἄβατον καὶ ὑποχείριοι, καὶ εἰς ἀρὰν καὶ εἰς
opprobriū: & non videbitis vltra locum istum:
ὀνειδισμόν, καὶ οὐ μὴ ἴδητε ἐκεῖ τὸν τόπον τοῦτον,
& locutus ē dñs sup vos reliquos iuda ne
ἀ ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς τοὺς καταλοίπους Ιουδα μὴ
igrediamini i egyptū. & nūc scientes
εἰσέλθητε εἰς Αἴγυπτον. καὶ νῦν γνόντες γνώσεσθε
qz contestatus sum vobis hodie: qz male feciſtis
ὅτι ἐμαρτυρησάμην ὑμῖν σήμερον, ὅτι ἐποιήσατε
in animabus vrīs mittentes me ad dñm
ἐν ψυχαῖς ὑμῶν ἀπορεύεσθαι με πρὸς κύριον
deū vrm: dicentes: ora pro nobis ad
τὸν θεὸν ὑμῶν, λέγοντες, πρόσευξαι περὶ ἡμῶν πρὸς
dñm: & iuxta oīa q̄cunq; dixerit tibi dñs deus no
κύριον, καὶ κατὰ πάντα ἃ ἂν λαλήσῃ σοι κύριος
ster: sic annuncia nobis & faciemus. Et annū
ὁ θεὸς ἡμῶν, οὕτως ἀπάγγειλον ἡμῖν καὶ ποιήσομεν.
ciauit vobis hodie: & nō audistis vocem dñi dei
ἀπήγγειλα ὑμῖν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς
vestri super vniuersis pro quibus misit me ad vos.
φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἀπέ
nunc ergo scientes scietis: quia gladio & fa
στειλεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ νῦν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λι
me & pestē moriemini in loco ad quem voluis
μῷ καὶ ἐν λοιμῷ ἐκλιπέτε ἐν τῷ τόπῳ ὑμεῖς
tis intrare vt hitetis ibi.
βούλεσθε εἰσελθεῖν κατοικεῖν ἐκεῖ. Ca.43

Actum est aūt cū cōplesset hieremias loquēs ad
Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο ἱερεμίας λαλῶν πρὸς
ppm oia verba dñi dei eo
τὸν λαὸν πάντας τοὺς λόγους κυρίου τοῦ θεοῦ αὐ
rū q̄ misit dñs deꝰ eox ad illos:
τῶν οὓς ἀπέστειλεν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐτούς,
& dixit azarias filꝰ osee: & ioānā filius ca
καὶ εἶπεν ἀζαρίας υἱὸς ὡσαίου, καὶ ἰωάναν υἱὸς κα
rie: & oēs viri superbi dicen
ριέ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ὑπερήφανοι οἱ ἐπιτή
tes hieremie mēdacia tu loq̄ris nō misit
δες ἱερεμίᾳ ψευδῆ σὺ λαλεῖς οὐκ ἀπέστειλέν
te dñs deꝰ nr̄ vt ingrediamur ad nos dicere nō ingredia
σε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς εἰπεῖν μὴ εἰσέλθω
mini i egyptū vt habitet illic: sed baruch filius nerie
μεν εἰς Αἴγυπτον οἰκῆσαι ἐκεῖ, ἀλλὰ βαρυχ υἱὸς ηριου
te ī nos ut des nos in ma
συμβάλλει σε πρὸς ἡμᾶς ἵνα δῷς ἡμᾶς εἰς χεῖ
nus chaldeoꝝ vt interficiat nos &
ρας τῶν Χαλδαίων τοῦ θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ
trāsmigrē faciat nos in babylonem. & ioānā filius
ἀποικίσαι ἡμᾶς εἰς Βαβυλῶνα. καὶ ἰωάναν υἱὸς
carie & oēs duces exercitus &
καρὲ καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως καὶ
ois ppls nō audierunt vocem dñi vt hi
πᾶς ὁ λαὸς οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου κατοι
tarent in tra iuda: & tulit ioānā & om
κῆσαι ἐν γῇ Ιούδα. καὶ ἔλαβεν ἰωάναν καὶ πά
nes duces exercitus omnes reli
τες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως ἅπαντας τοὺς κα
quos iuda q̄ reuerſi fuerant ex oībus
ταλοίπους Ιούδα ἧς ἐπέστρεψαν ἐκ πάντων τῶν
gentibꝰ q̄ dispſe sunt illic vt hitarēt in tra
ἐθνῶν ἃ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ

יהודה	iuda:	viros &	נשה
את		mulieres	
הנשים	& mulieres		
ואת	&	parulos &	בנה
הטף	paruulos &	filias	
ואת	&	regis &	ינח
בנות	filias	omnem animã	
המלך	regis &	quam reliquerat	
כל	omnem	nabuzardan	
הנפש	animã	princeps mi	
אשר	quam	litie cum	
הניח	reliquerat	godolia filio	
נבוזרדן	nabuzardan	aicham &	
רב	princeps	iaphan: &	
טבחים	militie	hieremiam	
את	cum	prophetam	
גדליהו	godolia	& baruch	
בן	filio	filium	
אחיקם	aicham	neric:	
בן	filii	& ingressi	
יאזניה	iaphan: &	sunt	
את		terram	
הנביא	hieremiam	egypti:	
ואת	&	quia	
ברוך	baruch	non	
בן	filium	obedierunt	
נריהו	neric:	voci	
ויבאו	& ingressi	domini.	
ארץ	sunt	Et venerũt	
מצרים	terram	vsq;	
כי	egypti:	taphnas.	
לא	non	Et factꝰ est	
שמעו	obedierunt	sermoꝰ dñi	
בקול	voci	ad	
יהוה	domini.	hieremiã	
ויבאו	Et venerũt	in taphnis	
עד	vsq;	dicens:	
תחפנחס	taphnas.	Sume tibi	
ויהי	Et factꝰ est	lapides	
דבר	sermoꝰ	grandes	
יהוה	dñi	in manu	
אל	ad	tua &	
ירמיהו	hieremiã	absconde eos	
בתחפנחס	in taphnis	in crypta	
לאמר	dicens:	que est	
קח	Sume	sub muro	
בידך	tibi	latericio	
אבנים	lapides	in porta	
גדלות	grandes	dom	
וטמנתם	& absconde eos	pharaonis	
בטמל	in crypta	in taphnis	
אשר	que	cernẽtibus	
בפתח	est	viris	
בית	sub muro	iudeis:	
פרעה	latericio	& dices	
בתחפנחס	in porta	ad eos.	
לעיני	dom	Hec	
אנשים	pharaonis	dicit	
יהודים	in taphnis	dñs	
הישבים	cernẽtibus	exercituũ	
בנמד	viris	deus	
ובתחפנחס	iudeis:	israel.	
ובנף	& dices	Ecce ego	
ובארץ	ad eos.	mittam	
פתרוס	Hec	& assumam	
לאמר	dicit	nabuchodonosor	
כה	dñs	regem	
אמר	exercituũ	babylonis	
יהוה	deus	ferum meũ	
צבאות	israel.	& ponam	
אלהי	Ecce ego	thronum eius	
ישראל	mittam	super lapides	
הנני	& assumam	istos	
שלח	nabuchodonosor	quos	
ולקחתי	regem	abscondi: &	
את		statuet	
נבוכדראצר	babylonis	solium suum	
מלך	ferum meũ	super eos.	
בבל	& ponam	Veniensq; per	
עבדי	thronum eius	cutiet	
ושמתי	super	terram	
כסאו	lapides	egypti	
על	istos	quos	
האבנים	quos	in morte	
אשר	abscõdi: &	in mor	
טמנתי	statuet	te: & quos	
ונטה	solium suum	in captiuitate	
את	super eos.	in captiuitate: & quos	
שפרורו	Veniensq;	in gladio	
עליהם	per	in gladio. Et	
ובאה	cutiet	succedet	
והכה	terram	ignē	
את	egypti	in delubris	
ארץ	quos	deorũ	
מצרים	in morte	egypti: & cõbu	
איש	in mor	ret ea &	
למות	te: & quos	captiuos ducet	
למות	in captiuitate	illos: & amicietur	
ואשר	in gladio	tra	
לחרב	in gladio. Et	egy	
לחרב	succedet	pti	
והצתי	ignē	sicut	
אש	in delubris	amicitur	
בבתי	deorũ	pastor	
אלהי	egypti: & cõbu	pallio suo	
מצרים	ret ea &	& egredietur	
ושרפם	captiuos ducet	inde	
והשבם	illos: & amicietur	in pace.	
ועטה	tra	Et cõteret	
את	egy	statuas	
ארץ	pti	domus	
מצרים	sicut	solis	
כאשר	amicitur	que sunt	
יעטה	pastor	in terra	
הרעה	pallio suo	egypti: &	
את	&	deorum	
בגדו	egredietur	egypti	
ויצא	inde	combu	
משם	in pace.	ret	
בשלום	Et cõteret	ignis.	
ושבר	statuas	44.	
את	domus	Verbum	
בתי	solis	qd	
שמשׁ	que	factũ	
אשר	sunt	est	
בארץ	in terra	ad	
מצרים	egypti: &	hieremiã	
את		&	
בתי	deorum	ad	
אלהי	egypti	omnes	
מצרים	combu	iudeos	
ישרף	ret	qui	
באש	ignis.	habitabant	
הדבר	44.	in terra	
אשר	Verbum	egypti	
היה	qd	habitantes	
אל	factũ	in	
ירמיהו	est	magdalo	
אל	ad	& in taphnis	
כל	hieremiam &	& in	
היהודים	omnes	mẽphis &	
הישבים	iudeos	in terra	
בארץ	qui	phatures	
מצרים	habitabant	dicens.	
הישבים	in terra	Hec	
בנמד	egypti	dicit	
ובתחפנחס	habitantes	dñs	
ובנף	in	exercituũ	
ובארץ	magdalo &	deus	
פתרוס	in taphnis	israel.	
לאמר	& in	Vos	
כה	mẽphis &	vidistis	
אמר	in terra	omne	
יהוה	phatures: dicens.	malum	
צבאות	Hec	istud	
אלהי	dicit	quod	
ישראל	dñs	adduxi	
אתם	exercituũ	super	
ראיתם	deus	hierusalē	
את	israel.	& super	
כל	Ecce	omnes	
הרעה	ego	vrbes	
הבאתי	mittam	iuda: & ecce	
על	& assumam	deserte	
ירושלם	nabuchodonosor	sũt	
ועל	regem	hodie & nō	
כל	babylonis	est	
ערי	& ponam	in eis	
יהודה	thronum eius	habitator	
והנם	super	propter	
חרבה	lapides	malicia	
היום	istos	quã	
הזה	quos	fecerũt	
ואין	abscõdi: &	vt me ad ira	
בהם	statuet	cundiã	
יושב	solium suum	puocarẽt: &	
מפני	super eos.	irent &	
רעתם	Veniensq;	sacrificarent &	
אשר	per	colerent	
עשו	cutiet		
להכעסני	terram		
ללכת	egypti		
לקטר	quos		
לעבד	in morte		

C

ū.40.a

D

A

B

Pătiua.heb.	Ter.heb.biere.xliiij.	Trăsla.B.Hie.	Trăs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
	לֵאלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם	deos alienos quos nescebant & vos & patres vestri.	θεοὺς ἑτέρους οὓς οὐκ ἔγνωσαν αὐτοί καὶ ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν.
שָׁלַח	הֵמָּה אֹתָם וְאַבֹתֵיכֶם׃ וְאָשַׁלַּח	ipse & & vos & patres vestri. Et mittam	τέρες ὑμῶν. καὶ ἀποστελῶ πρὸς ὑμᾶς τοὺς παῖδάς
נָבִא	אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲבָדַי הַנְּבִיאִים	ad vos omnes seruos meos prophetas de nocte	μου τοὺς προφήτας ὄρθρου, καὶ ἀποστελῶ λέγων,
שָׁכַם עָשָׂה	הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ וְלֹא אֲמַרְתֶּם אֵלַי לֹא תַעֲשׂוּ	confurgens mittens & dicens. Nolite facere	ne facitis rem indignationis huius quã
אֶת דְּבַר הַתּוֹעֵבָה אֲשֶׁר	אֶת דְּבַר הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר	verbum abominationis huiuscemodi quam	μὴ ποιήσητε τὸ πρᾶγμα τῆς μολύνσεως ταύτης ἣς
שָׂנֵאתִי׃ וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת	שָׂנֵאתִי׃ וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת	odiui. Et non audierunt nec inclinauerunt	ὠδι. τ nõ audierũtme: τ nõ inclinauerũt
אָזְנָם לָשׁוּב מֵרָעָתָם לִבְלְתִּי קַטֵּר	אָזְנָם לָשׁוּב מֵרָעָתָם לִבְלְתִּי קַטֵּר	aurẽ suã vt cõuerterẽtur a malis suis & nõ sacrificarent	ἐμίσησα. καὶ οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἔκλαιαν τὸ
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים׃ וַתִּתַּךְ חֲמָתִי	לֵאלֹהִים אֲחֵרִים׃ וַתִּתַּךְ חֲמָתִי	alienis. Et cõflata est indignatio mea	aurẽ suã vt reuerterẽtur a malis suis & nõ sacrificarent
וְאַפִּי וְתִבְעַר בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת	וְאַפִּי וְתִבְעַר בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת	& furor meus & succensa est in ciuitatib⁹ iuda & in plateis	ira meã succẽsa ẽ in ciuitatib⁹ iuda τ ex
יְרוּשָׁלִַם וַתִּהְיֶינָה לְחָרְבָּה לְשַׁמָּה לְהָיֶה	יְרוּשָׁלִַם וַתִּהְיֶינָה לְחָרְבָּה לְשַׁמָּה לְהָיֶה	hierusalem: & verse sunt in solitudinẽ & vastitatẽ sm diem hãc.	καὶ ἡ ὀργή μου ἐξκαύσθη ἐν πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἔξω
כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה	כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה	Et nunc hec dicit dñs exercituum deus	τα hierusalem. τ facte sunt in solitudinẽ τ in
אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה	אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה	Israel. Quare vos facitis malum grande hoc contra	θεν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐβλήθησαν εἰς ἐρημώσιν καὶ εἰς
אַתֶּם עֹשִׂים רָעָה גְּדוֹלָה אֶל	אַתֶּם עֹשִׂים רָעָה גְּדוֹלָה אֶל	animas vestras: vt intereat ex vobis vir & mulier:	ἀφανισμὸν ὡς ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν οὕτως εἶπεν κύριος
נַפְשֹׁתֵיכֶם לְהַכְרִית לָכֶם אִישׁ וְאִשָּׁה	נַפְשֹׁתֵיכֶם לְהַכְרִית לָכֶם אִישׁ וְאִשָּׁה	parulus & lactens de medio nec relinquatur vobis quicq̃ reliquũ	παντοκράτωρ ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἵνατί ὑμεῖς ποιεῖτε
עוֹלֵל וְיוֹנֵק מִתּוֹךְ יְהוּדָה לְבִלְתִּי	עוֹלֵל וְיוֹנֵק מִתּוֹךְ יְהוּדָה לְבִלְתִּי	nec quicquã de reliquiis iudeorũ	κακὰ μεγάλα ἐπὶ ψυχαῖς ὑμῶν ἐκκόψαι ὑ-
הוֹתִיר לָכֶם שְׁאֵרִית׃ לְהַכְעִסֵנִי	הוֹתִיר לָכֶם שְׁאֵרִית׃ לְהַכְעִסֵנִי	qui vadunt vt peregrinẽtur in terra egypti	μῶν ἄνδρα καὶ γυναῖκα ἀπὸ νηπίου καὶ θηλάζοντα ἐκ μέ-
בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיכֶם לְקַטֵּר לֵאלֹהִים	בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיכֶם לְקַטֵּר לֵאלֹהִים	& reuertãtur in terram iuda ad quã ipsi	σου ἰούδα. πρὸς τὸ μὴ καταλειφθῆναι ὑμῶν μηδὲ
אֲחֵרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אַתֶּם	אֲחֵרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אַתֶּם	sperant habitãbus ibi vt reuertãtur	ἓν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
בָּאִים לָגוּר שָׁם לְמַעַן הִכָּרֵת וּלְמַעַן	בָּאִים לָגוּר שָׁם לְמַעַן הִכָּרֵת וּלְמַעַן	ad eos. & non reuertãtur nisi fugiens	ὑμῶν ἀσεβοῦντας θεοῖς ἑτέροις ἐν γῇ αἰγύπτου εἰς ἣν εἰ-
הֱיוֹתְכֶם כָּרֵת וּלְמַאֲרָה וּלְחֶרְפָּה	הֱיוֹתְכֶם כָּרֵת וּלְמַאֲרָה וּלְחֶרְפָּה	& saluꝰ.	σπορεύεσθε ἐκεῖ, ἵνα ἐκκοπῆτε καὶ ἵνα ᾖτε
לְכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ הַשְׁכַּחְתֶּם אֶת	לְכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ הַשְׁכַּחְתֶּם אֶת		εἰς κατάραν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν τῆς
רָעוֹת אֲבֹתֵיכֶם וְאֶת רָעוֹת מַלְכֵי	רָעוֹת אֲבֹתֵיכֶם וְאֶת רָעוֹת מַלְכֵי		γῆς. μὴ ἐπιλελῆσθε ὑμεῖς τῶν κακῶν τῶν πα-
יְהוּדָה וְאֶת רָעוֹת נָשָׁיו וְאֶת רָעָתְכֶם	יְהוּדָה וְאֶת רָעוֹת נָשָׁיו וְאֶת רָעָתְכֶם		τρῶν ὑμῶν, καὶ τῶν κακῶν τῶν βασιλέων ἰού-
וְאֶת רָעוֹת נְשֵׁיכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֶרֶץ	וְאֶת רָעוֹת נְשֵׁיכֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֶרֶץ		δα, καὶ τῶν κακῶν τῶν ἀρχόντων ὑμῶν, καὶ τῶν
יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם׃ לֹא	יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם׃ לֹא		κακῶν τῶν ὑμῶν καὶ τῶν κακῶν τῶν ἀρχόντων ὑμῶν, καὶ τῶν
דֻכְּאוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְלֹא יָרְאוּ וְלֹא	דֻכְּאוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְלֹא יָרְאוּ וְלֹא		κακῶν ὑμῶν καὶ τῶν γυναικῶν ὑμῶν; ὧν ἐποίησαν ἐν γῇ
הָלְכוּ בְּתוֹרָתִי וּבְחֻקָּתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי	הָלְכוּ בְּתוֹרָתִי וּבְחֻקָּתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי		ἰούδα τ de foris hierusalem. τ nõ cessauerũt
לִפְנֵיכֶם וְלִפְנֵי אֲבוֹתֵיכֶם׃ לָכֵן כֹּה	לִפְנֵיכֶם וְלִפְנֵי אֲבוֹתֵיכֶם׃ לָכֵן כֹּה		ἰούδα καὶ ἐξῶθεν ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἐπαύσα-
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל	אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל		ντο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης. τ nõ ἐφοβήθησαν
הִנְנִי שֵׂם פָּנַי בָּכֶם לְרָעָה וּלְהַכְרִית	הִנְנִי שֵׂם פָּנַי בָּכֶם לְרָעָה וּלְהַכְרִית		τ nõ ἐπλάγησαν ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς κυρίου τ nõ
אֶת כָּל יְהוּדָה׃ וְלָקַחְתִּי אֶת שְׁאֵרִית	אֶת כָּל יְהוּדָה׃ וְלָקַחְתִּי אֶת שְׁאֵרִית		ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς προστάγμασιν μου ὧν ἔδω
יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׂמוּ פְנֵיהֶם לָבוֹא	יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׂמוּ פְנֵיהֶם לָבוֹא		κα ante faciem eoꝝ τ ante faciem
אֶרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם וְתַמּוּ כֹל	אֶרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם וְתַמּוּ כֹל		κα κατὰ πρόσωπον αὐτῶν καὶ κατὰ πρόσωπον τῶν
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יִפְּלוּ בַּחֶרֶב וְבָרָעָב	בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יִפְּלוּ בַּחֶרֶב וְבָרָעָב		patrum suoꝝ. ideo sic dicit dñs
יִתַּמּוּ מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל בַּחֶרֶב וּבָרָעָב	יִתַּמּוּ מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל בַּחֶרֶב וּבָרָעָב		ωατέρων αὐτῶν. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος
יָמֻתוּ וְהָיוּ לְאָלָה לְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה	יָמֻתוּ וְהָיוּ לְאָלָה לְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה		exercituũ deus israel: ecce ego pono
וְלַחֲרָפָה׃ וּפָקַדְתִּי עַל הַיֹּשְׁבִים	וְלַחֲרָפָה׃ וּפָקַדְתִּי עַל הַיֹּשְׁבִים		τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐφίσημι τὸ
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי עַל	בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי עַל		facies meã in vobis in malũ vt disperdam
יְרוּשָׁלִַם בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר׃ וְלֹא	יְרוּשָׁלִַם בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר׃ וְלֹא		πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακὸν τοῦ ἀπολέσαι
יִהְיֶה פָּלִיט וְשָׂרִיד לִשְׁאֵרִית יְהוּדָה	יִהְיֶה פָּלִיט וְשָׂרִיד לִשְׁאֵרִית יְהוּדָה		οὲm iuda: τ assumã reliquos
הַבָּאִים לָגוּר שָׁם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	הַבָּאִים לָגוּר שָׁם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם		πάντα ἰούδα, καὶ λήψομαι τοὺς καταλοίπους Amos.
וְשָׁבוּ אֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הֵמָּה נֹשְׂאִים	וְשָׁבוּ אֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הֵמָּה נֹשְׂאִים		iude q̃ posuerũt facies suas vt ingrederẽtur
אֶת נַפְשָׁם לָשׁוּב לָשֶׁבֶת שָׁם כִּי לֹא	אֶת נַפְשָׁם לָשׁוּב לָשֶׁבֶת שָׁם כִּי לֹא		ἰούδα οἱ ἐθεντο τὸ πρόσωπον αὐτῶν τοῦ εἰσελ-
יָשׁוּב כִּי אִם פְּלֵטִים׃	יָשׁוּב כִּי אִם פְּלֵטִים׃		θεῖν ἐν γῇ αἰγύπτου τοῦ κατοικῆσαι ἐκεῖ, καὶ
			συμπεσοῦνται ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ συντελεσθήσονται ἐν
			τῇ μαχαίρᾳ καὶ ἐν τῷ λιμῷ ἐκλείψουσιν ἀπὸ μικροῦ
			ἕως μεγάλου, καὶ ἔσονται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς
			κατάραν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς
			ἀπώλειαν καὶ εἰς κατάραν.

Trăsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trăsla.B.Hie.	Ter.heb.biere.xliiij.	Pătiua.heb.
τ visitabo sup sedentes in tra egy-	& in opprobrium &	וּלְחָרְפָּה׃ וּפָקַדְתִּי עַל הַיֹּשְׁבִים	יָשַׁב
καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐν γῇ αἰγύ-	visitabo super habitatores	בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי עַל	
πτ: sicut visitaui sup hierusalem in gladio	terre egyptꝰ: sicut visitaui	יְרוּשָׁלִַם בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר׃ וְלֹא	
τῷ, ὡς ἐπεσκεψάμην ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ῥομφαίᾳ	super hierusalem in gladio &	יִהְיֶה פָּלִיט וְשָׂרִיד לִשְׁאֵרִית יְהוּדָה	פָּלַט שָׂרַד
τ in fame τ in morte. τ nõ erit saluꝰ	fame & peste: & non erit q effugiat: & sit re	הַבָּאִים לָגוּר שָׁם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	בּוֹא
καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ. καὶ οὐκ ἔσαι σεσωσμέ-	tus vllus de reliquis iuda peregrinãtiꝰ	וְלָשׁוּב אֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הֵמָּה נֹשְׂאִים	
νος οὐδεὶς τῶν ἐπιλοίπων ἰούδα τῶν παροικούντων	qui vadunt vt peregrinẽtur in terra egypti	אֶת נַפְשָׁם לָשׁוּב לָשֶׁבֶת שָׁם כִּי לֹא	נָשָׂא יָשַׁב
in tra egypti vt reuertãt in tra iuda ad quã ip	& reuertãtur in terram iuda ad quam ipsi	יָשׁוּב כִּי אִם פְּלֵטִים׃	שׁוּב
ἐν γῇ αἰγύπτου ἐπιστρέψαι εἰς γῆν ἰούδα ἣν αὐ-	eleuant animas suas vt reuertantur & habitent	וַיַּעֲנוּ אֶת יִרְמְיָהוּ כָּל הָאֲנָשִׁים	עָנָה
τοὶ ἐπαίρουσιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι	ibi: non reuertentur nisi fugerint.	הַיֹּדְעִים כִּי מְקַטְּרוֹת נְשֵׁיהֶם	קָטַר נָשָׁה
illuc. non reuertentur nisi saluati.	Responderuntautẽ hieremie omnes viri	וְכָל הַנָּשִׁים לֵאלֹהִים אֲחֵרִים	נָכַר
ἐκεῖ. οὐ μὴ ἐπιστρέψουσιν εἰ μὴ οἱ σῳζόμενοι.	scientes q adolerẽt vxores eoꝝ	וְכָל הָעָם הַיֹּשְׁבִים עַל פַּתְרוֹס	נָכַר
τ respondebũt hieremie oĩ viri	dis alienis & vniuerse mulieres quarum	בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר׃ דַּבֶּר אֲשֶׁר	דָּבַר
καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἱερεμίᾳ ἀπαντες οἱ ἄνδρες	stabat multitudo grandis: & omnis populus	דִּבַּרְתָּ אֵלֵינוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֹא נִשְׁמַע	
ἰδοντες ὅτι θυμιῶσιν αἱ γυναῖκες αὐτῶν θεοῖ-	habitãtium in terra egypti in phatures dicentes.	אֵלֶיךָ׃ כִּי עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת כָּל הַדָּבָר	עָשָׂה
to alienis: τ οἱ πᾶσαι αἱ γυναῖκες συναγωγὴ με-	Sermonem quem locutus es ad nos	אֲשֶׁר יָצָא מִפִּינוּ לְקַטֵּר לִמְלֶאכֶת הַשָּׁמַיִם	יָצָא
γαλη, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ καθήμενοι ἐν γῇ αἰγύπτου	in nomine domini non audiemus ex te:	וְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ	נָסַךְ עָשָׂה
in tra pathures dicentes: fmonẽ quẽ loqun	sed facientes faciemus omne verbum quod eo	אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ מְלָכֵינוּ וְשָׂרֵינוּ	שׁוּר
ἐν γῇ παθούρης λέγοντες, τὸν λόγον ὃν ἐλά-	egrediẽtur de ore nro vt sacrificemus regine celi	בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם	חוּץ
τησεν ad nos in noĩe dñi: nõ audie	& libemus ei libamina: nunquid sine viris	וַנִּשְׂבַּע לֶחֶם וַנִּהְיֹה טוֹבִים וְרָעָה לֹא	הָיָה רָאָה
λησας πρὸς ἡμᾶς τῷ ὀνόματι κυρίου, οὐκ ἀκου-	nostris facimus placẽtas ad colendum eam &	רָאִינוּ׃ וּמִן אָז חָדַלְנוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת	
mus ꝙ te. qꝛ facientes faciemus omne	libamina ad libandũ ei: Et dixit hieremias ad omnẽ	הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים חָסַרְנוּ כֹל	תָּם
σόμεθά σου. ὅτι ποιοῦσαι ποιήσωμεν πάντα	pplm: aduersum viros & aduersus mulieres &	וּבַחֶרֶב וּבָרָעָב תַּמְנוּ׃ וְכִי אֲנַחְנוּ	קָטַר
ῥῆσι qđ egrediẽtur de ore nro ut a	aduersum vniuersam plebẽ quicunq̃ iderãt ei verbũ	מְקַטְּרִים לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וְלַהַסֵּךְ	
τὸν λόγον ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν ποι	dicens. Nunqd non facti ficium qđ sacrificastis	לָהּ נְסָכִים׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל	אָמַר
ῆσι qđ egrediẽtur de ore nro ut fa	in ciuitatibus iuda & in plateis hierusalem	הָעָם עַל הַגְּבָרִים וְעַל הַנָּשִׁים וְאֶל	נָשָׁה
dolcam regine celi τ libemus ei	vos & patres vri reges vestri & principes vestri	כָּל הָעָם הָעֹנִים אֹתוֹ דָּבָר לֵאמֹר׃	עָנָה
μῶν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπείσωμεν αὐτῇ	& ppls terre: horũ recordatus ẽ dñs & ascẽdit	הֲלֹא אֶת הַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם	
libamina: sicut fecimus nos τ patres	sup cor eius. Et nõ poterat dñs vltra portare	בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם	עִיר חוּץ
αὐτοῦ, καθὰ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέ	propter malicias studiorũ vestrorũ & propter	אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם מַלְכֵיכֶם וְשָׂרֵיכֶם	
πατρες ἡμῶν καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡ-	abominatiões	וְעַם הָאָרֶץ אַתֶּם זָכַר יְהוָה וַתַּעַל	עָלָה
μῶν ἐν πόλεσιν ἰούδα τ de foris hierusalem. τ		עַל לִבּוֹ וְלֹא יוּכַל יְהוָה עוֹד לָשֵׂאת	יָכַל נָשָׂא
ἐν πόλεσιν ἰούδα καὶ ἔξωθεν ἱερουσαλὴμ. καὶ		מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם מִפְּנֵי הַתּוֹעֵבֹת	כֵּן נָשָׂא עָלָל תָּעַב
faturati sum panib: τ facti sum boni: τ ma			
ἐπλήσθημεν ἄρτων, καὶ ἐγενόμεθα χρηστοί, καὶ κα			
la nõ vidim τ vt cessauimus adolentes			
καὶ οὐκ ἴδομεν καὶ ὡς διελίπομεν θυμιῶντες			
regine celi τ libantes ei			
τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδοντες αὐτῇ			
libamina indiguimus oĩs nos. τ in gla			
σπονδὰς ἠλαττώμεθα πάντες ὑμεῖς. καὶ ἐν ῥομ			
dio τ in fame defecimus: τ qꝛ adolem			
φαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐξελίπομεν, καὶ ὅτι θυμιῶμε			
nos regine celi: τ libamꝰ ei			
ὑμεῖς τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐσπείσαμεν αὐτῇ			
libamina: nõ sine viris nris fecimꝰ			
σπονδὰς, μὴ ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν ἐποιήσαμεν			
ei placentas τ libauimus libamina ei: τ			
αὐτῇ χωνὰς καὶ ἐσπείσαμεν σπονδὰς αὐτῇ, καὶ			
dixit hieremias oi pplo potentib τ			
εἶπεν ἱερεμίας παντὶ τῷ λαῷ τοῖς δυνατοῖς καὶ			
mulieribꝰ τ omni ppl q responde			
ταῖς γυναιξὶν καὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς ἀποκρι-			
runt ei verba dicẽs. nõne incensi			
θεῖσιν αὐτῷ λόγους λέγων, οὐχὶ τοῦ θυμιάματος			
qđ adolemistis in ciuitatibus iuda τ defori			
οὗ ἐθυμιάσατε ἐν ταῖς πόλεσιν ἰούδα καὶ ἔξωθεν			
hierusalem: vos τ pres vri τ			
ἱερουσαλήμ, ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ			
reges vri τ pncipes vri τ ppls			
βασιλεῖς ὑμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν καὶ ὁ λαὸς τῆς			
tre recordat ẽ dñs: τ ascendit sup cor eius τ			
γῆς ἐμνήσθη κύριος, καὶ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν αὐτοῦ καὶ			
nõ potuit dñs vltra ferre a facie malt			
οὐκ ἠδύνατο κύριος ἔτι φέρειν ἀπὸ προσώπου πονη			
tie rerum vestꝝ: τ ab abominationibꝰ			
ρίας πραγμάτων ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων			

אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם וּתְהִי אַרְצְכֶם לְחָרְבָּה עָשָׁה הָיָה
וְלִשַּׁמָּה וּלְקִלָּלָה מֵאֵין יוֹשֵׁב כַּהַיּוֹם שָׁנֵב
הַזֶּה׃ מִפְּנֵי אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם וַאֲשֶׁר
חֲטָאתֶם לַיהוָה וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל
יְהוָה וּבְתוֹרָתוֹ וּבְחֻקֹּתָיו וּבְעֵדְוֹתָיו יָרַה תָּפַס
לֹא הֹלַכְתֶּם עַל כֵּן מְצָאַתְכֶם עָנַד
הָרָעָה הַזֹּאת כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר רוּץ
יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל הָעָם וְאֶל כָּל הַנָּשִׁים עָשָׂה
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כָּל יְהוּדָה אֲשֶׁר
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִתָּם
וּנְשֵׁיכֶם תִּדַּבַּרְנָה בְּפִיכֶם וּבִידֵיכֶם דִּבֶּר פֶּה
מִלֵּאתֶם לֵאמֹר נַעֲשֶׂה נַעֲשֶׂה אֶת עָשָׂה
נִדְרֵינוּ אֲשֶׁר נָדַרְנוּ לִקְטֹר לִמְלֶכֶת לָאֵל
הַשָּׁמַיִם וְלַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים הָקִים נָסַךְ קוּם
תָּקִימְנָה אֶת נִדְרֵיכֶם וְעֹשֹׂה עָשָׂה
תַּעֲשֶׂינָה אֶת נִדְרֵיכֶם׃ לָכֵן שִׁמְעוּ עָשָׂה
דְּבַר יְהוָה כָּל יְהוּדָה הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם הִנְנִי נִשְׁבַּעְתִּי בִּשְׁמִי שָׁבַע
הַגָּדוֹל אָמַר יְהוָה אִם יִהְיֶה עוֹד כָּל פֶּה
שְׁמִי נִקְרָא בְּפִי כָּל אִישׁ יְהוּדָה אֹמֵר פֶּה
חַי אֲדֹנָי יְהוִה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
הִנְנִי שֹׁקֵד עֲלֵיהֶם לְרָעָה וְלֹא רוּץ
לְטוֹבָה וְתַמּוּ כָל אִישׁ יְהוּדָה אֲשֶׁר תָּמַם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בַּחֶרֶב וְרָעָב עַד
כִּלּוֹתָם׃ וּפְלִיטֵי חֶרֶב יָשׁוּבוּן מֵאֶרֶץ כָּלָה פָּלַט
מִצְרַיִם אֶרֶץ יְהוּדָה מְתֵי מִסְפָּר שׁוּב מָתָה
וְיָדְעוּ כָל שְׁאֵרִית יְהוּדָה הַבָּאִים סָפַר בּוֹא
לְאֶרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם דְּבַר מִי
יָקוּם מִמֶּנִּי וּמֵהֶם׃ וְזֹאת לָכֶם הָאוֹת קוּם
נְאֻם יְהוָה כִּי פֹּקֵד אֲנִי עֲלֵיכֶם
בַּמָּקוֹם הַזֶּה לְמַעַן תֵּדְעוּ כִּי קוֹם קוּם
יָקוֹמוּ דְבָרַי עֲלֵיכֶם לְרָעָה׃ כֹּה אָמַר רוּץ
יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת פַּרְעֹה חָפְרַע מֶלֶךְ
מִצְרַיִם בְּיַד אֹיְבָיו וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נָפְשׁוֹ נָתַן
כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת צִדְקִיָּהוּ נָתַן

'quas[a]fecistis[b] & facta est 'terra,vra[c] in desolationē 'et in stupore[d]' & in male dictū[e]eo q̄ nō sit[f]habitator:[g]fiē c[h]dies[i]hec.'Propterea[k]q̄[l]sacrificauceritis idolis[m]&[n]peccauerit[o]dño '& nō [p]audieritis[q] vocem 'dñi:[r]& in lege[s]& in pceptis[t]& in testimoniis eius [u]non[v]ambulaueritis:[x]idcirco[y] euenerunt[z]vobis [aa]mala[bb] hec[cc] sicut est[dd]dies [ee]hec.'Dixit autem ꝯ 'hieremias'ad[ff]omnē[gg] populum:'& ad' vniuersas [hh]mulieres.[ii]Audite[kk]verbū [ll]dñi[mm]omis'iuda[nn]qui estis [oo]in terra'egypti.[pp]Hec'inquit[qq] dominus ꝯ "exercituum[rr]deus[ss]israel: [tt]dicens.' Vos ꝯ [uu]et vxores vre[vv] locuti estis [ww]ore vestro'& manib[xx]vestris'implestis:'dicentes. [yy]Faciamus ꝯ [zz]vota nostra'que[aaa]vouim[bbb] vt sacrificemus[ccc] regine 'celi'& libemus'ei[ddd] libamina. ꝯ [eee]Implestis[fff]vota vestra:'et opere ꝯ [ggg]perpetrastis ea.'Ideo[hhh]audite ꝯ 'verbum[iii]dñi[jjj]omnis'iuda[kkk]qui habitatis'in terra 'egypti.[lll]Ecce ego[mmm]iurauī 'in nomine meo ꝯ [nnn]magno:'ait[ooo]dominus: [ppp]quia nequaq̄[qqq]vltra ꝯ 'vocabitur[rrr]nomen meū [sss]ex ore'eius[ttt]viri'iudei'dicentis:'viuit[uuu]dñs[vvv]deus[www]in omni[xxx]terra'egypti. ꝯ 'Ecce ego[yyy] vigilabo[zzz]sup eos'in malum[aaaa]& non ꝯ 'in bonū:[bbbb]et consumēt[cccc] [dddd]omnes[eeee]viri[ffff]iuda[gggg]qui sunt 'in terra[hhhh] egypti'[iiii] gladio [jjjj]et fame[kkkk] donec penitus [llll]cōsumātur.' Et qui fugerint[mmmm]gladiū:[nnnn]reuertentur 'de[oooo]terra'egypti[pppp]in' terrā [qqqq]iuda[rrrr]viri'pauci: ꝯ [ssss]et scient[tttt] omnes[uuuu]reliquie [vvvv]iuda[wwww]ingredientium ꝯ [xxxx]terram[yyyy]egypti'vt habitent[zzzz]ibi:[aaaaa]cuius'sermo ꝯ [bbbbb]cōpleatur:[ccccc]meus'an illo rū.[ddddd] Et hoc[eeeee]vobis'signū [fffff]ait'dñs'q̄[ggggg]visitem[hhhhh] ego 'super vos ꝯ [iiiii]in loco'[jjjjj] isto:[kkkkk]vt[lllll] sciatis [mmmmm]quia vere ꝯ [nnnnn]cōplebūtur'[ooooo]mōes mei [ppppp]cōtra vos'in malū.[qqqqq]Hec [rrrrr]dicit'dñs.'Ecce ego[sssss]tradam[ttttt]pharaonē[uuuuu] ephree 'regē'egypti[vvvvv]in manu[wwwww]inimicorū ei:[xxxxx]& in manu[yyyyy]q̄rentiū[zzzzz]animā illius:[aaaaaa]sicut [bbbbbb]tradidi[cccccc]sedechiam

quas fecistis. & facta est terra vra in desolationē ὧν ἐποιήσατε· καὶ ἐγενήθη ἡ γῆ ὑμῶν εἰς ἐρημωσιν & in ruinā & in maledictionē sīc dies hec a fa καὶ εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἀρὰν ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἀπὸ προ cie eou dū adolebatis & dū peccastis do σώπου αὐτῶν ὧν ἐθυμιᾶτε καὶ ὧν ἡμάρτετε τῷ κυ mino. & non audistis voce dñi & ρίῳ· καὶ οὐκ ἐισηκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου καὶ in preceptis eius & in lege ea ἐν τοῖς προσάγμασιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐ tus & in testimonijs eius non ābulastis τοῦ καὶ ἐν τοῖς μαρτυρίοις αὐτοῦ οὐκ ἐπορεύθητε. & apprehenderūt vos mala hec sicut dies καὶ ἐπελάβετό ὑμῶν τὰ κακὰ ταῦτα ὡς ἡ ἡμέρα hec. & dixit hieremias ppho & mu ἀύτη. καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ λαῷ καὶ ταῖς γυ lieribꝫ: audite verbū dñi omis iuda q ναιξίν, ἀκούσατε λόγον κυρίου πᾶσα ἰουδὰ οἱ in fra egypti: sic dixit dñs ve' israel: ἐν γῇ αἰγύπτῳ. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ, vos & vxores vre ore vro locu ὑμεῖς καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν τῷ σώματι ὑμῶν ἐλα ti estis: & manibus vris implestis di λήσατε, καὶ ταῖς χερσὶν ὑμῶν ἐπληρώσατε λέ centes: facientes faciemus vota nra γουσαι, ποιοῦσα ποιήσομεν τὰς ὁμολογίας ἡμῶν q̄ vouimus vt adoleam' regine celi ἃς ὡμολογήσαμεν θυμιᾶν τῇ βασιλίσῃ τοῦ οὐρανοῦ & libemus ei libamina: manentes mānistis καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδάς, ἐμμείνασα ἐνεμείνα in votis vris: & facientes fecistis. τε ταῖς ὁμολογίαις ὑμῶν, καὶ ποιοῦσαι ἐποιήσατε. ideo audite verbū dñi omis iuda se διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου πᾶς ἰούδα οἱ κα dentes in fra egypti. ecce iurauī in nomi meo θήμενοι ἐν γῇ αἰγύπτου. ἰδοὺ ὤμοσα τῷ ὀνόματί μου Ber. magno dixit dñs: si fuerit vltra nomē τῷ μεγάλῳ εἶπεν κύριος, ἐὰν ᾖ ἔτι ὄνομά meū in ore ois iuda dicere vlūt dñs νο μου ἐν στόματι παντὸς ἰούδα εἰπεῖν ζῇ κύριος κύ mnis oī fra egypti. qz ecce ego vigilaui ριος ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐγρήγορα sup eos vt malefaceret eis & nō bñfaceret ἐπ' αὐτοὺς τοῦ κακῶσαι αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀγαθῶσαι. & deficient ois iuda habitantes in fra καὶ ἐκλείψουσιν πᾶς ἰούδα οἱ κατοικοῦντες ἐν γῇ egypti: in gladio & in fame donec defici αἰγύπτου, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἕως ἂν ἐγκλείπω ant. & saluati a gladio reuertē ντες. καὶ οἱ σεσωσμένοι ἀπὸ ῥομφαίας, ἐπισρέ tur in trā iuda pauci nūero. & scient φουσιν εἰς γῆν ἰούδα ὀλίγοι ἀριθμῷ· καὶ γνώσοι oēs reliqui iuda peregrinantes σι πάντες οἱ καταλοιποι ἰούδα οἱ παροικοῦντες in fra egypti vt habitent ibi: cuiꝰ ser cuiꝰ mo ἐν γῇ αἰγύπτου παροικῆσαι ἐκεῖ, λόγος τίνος ἐμ net meus an illoꝝ. & hoc vobis si μένει ὁ ἐμὸς ἢ ὁ αὐτῶν. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ ση gnū dicit dñs: qz visitabo ego sup vos μεῖον λέγει κύριος, ὅτι ἐπισκέψομαι ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς in loco isto: vt sciatis q̄ manebūt ſmo ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐμμενοῦσιν οἱ λό nes mei sup vos in mala. sic dixit dñs: γοι μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακά. οὕτως εἶπεν κύριος, ecce ego trado pharaonē ephre regem ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὸν φαραὼ ουαφρῆ βασιλέα αἰ egypti in manus ītimici eius: & in manus γυπτίου εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ, καὶ εἰς χεῖρας q̄rentis aiam ei: sicut dedi sedechiā ζητοῦντος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καθὰ δέδωκα τὸν σεδεκίαν

regem iuda in manus nabuchodonosor regis
βασιλέα ἰούδα εἰς χεῖρας ναβουχοδονόσορ βασιλέως
babylonis inimici eius & q̄rentis
βαβυλῶνος ἐχθροῦ αὐτοῦ καὶ ζητοῦντος τὴν
aiam eius.
ψυχὴν αὐτοῦ. Ca.45.

A Verbum qđ locut' est hieremias ppheta ad ba
ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν ἱερεμίας ὁ προφήτης πρὸς βα
ruch filiū nerie: qñ scripsit verba hec in li ruch υἱὸν νηρίου, ὅτε ἔγραψεν τοὺς λόγους τούτους ἐν βι
bro ex ore hieremie in anno quar bλίῳ ἀπὸ στόματος ἱερεμίου ἐν τῷ τετάρ
to ioachim filij iosie regis iuda. dicēs: tῳ τοῦ ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσία βασιλέως ἰούδα, λέγων, ὅτι

B dixit dñs ve' israel: in tē baruch: q: τως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ, ἐπὶ σοί βαρούχ, ὅτι
dixisti ve mihi: q: addidit dñs dolorē sup dolorē εἶπας ὄιμοι, ὅτι προσέθηκεν κύριος κόπον ἐπὶ πόνον
meū. dormiui in gemitibus meis: requiem nō inuēi. μου· ἐκοιμήθην ἐν στεναγμοῖς μου, ἀνάπαυσιν οὐχ εὗρον.
dic ei: sic dixit dñs: ecce ego ego edificabo εἰπὸν αὐτῷ, οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ οὓς ἐγὼ ᾠκοδό
ui ego destruo: & qđ plantaui ego euello: & μησα ἐγὼ καθαίρω, καὶ οὓς ἐφύτευσα ἐγὼ ἐκτίλλω, καὶ

C oēm tra mea: & tu q̄ris tibi grandia: πᾶσαν γῆν τὴν ἐμοῦ, καὶ σὺ ζητεῖς σεαυτῷ μεγάλα;
ne queras: qz ecce ego induco mala sup oēm μὴ ζήτησις, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ πᾶσαν
carnē: ait dñs. & dabo tibi aiam tuā σάρκα, λέγει κύριος· καὶ δώσω σοι τὴν ψυχήν σου
luctū in omni loco quo vades illuc. λεῖμμα ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐὰν βαδίσῃς ἐκεῖ. Ca.46

A Verbum qđ factū est verbū dñi ad hieremiam ppheλόγος ὃν ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφή
tam sup oēs gētes: in egyptū aduersū exercitū pharaōis την ἐπὶ πάντα ἔθνη, εἰς αἴγυπτον ἐπὶ δυνάμει φαραὼ
nechao regis egypti: q̄ erat iuxta flumen euphra νεχαὼ βασιλέως αἰγύπτου, ὃς ἦν ἐπὶ τῷ ποταμῷ εὐφρά
tē in carchamis quē percussit nabuchodonosor rex τὴν ἐν καρχαμὶς ὃν ἐπάταξεν ναβουχοδονόσωρ βασι
babylonis q̄ in anno quarto ioa λεὺς βαβυλῶνος ὃ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τοῦ ἰωα
chi filij iosie regis iuda. assumite arma χὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα· ἀναλάβετε ὅπλα
& scuta adducite in plium. & fermite τὰ καὶ ἀσπίδας προσαγάγετε εἰς πόλεμον· ἐπισάξατε
equos ascendite equites & state in τοὺς ἵππους ἐπίβητε οἱ ἱππεῖς καὶ κατάστητε ἐν τοῖς
galeis vris. & purite lanceas & ἵπποις ὑμῶν. μὴ ἐκδύσασθε τοὺς θώρακας ὑμῶν. τί ὅτι αὐτοὶ πο
recedunt retro: & q: fortes co λεμισταὶ ἀπεχωρήσαν ὀπίσω; διὰ τί οἱ ἰσχυροὶ αὐ
fugā fugeft & nō sūt reuersi τῶν κατέσυρται, φυγὴ ἔφυγον καὶ οὐκ ἀνέστρεψαν
obstū in circuitu ait dñs. ne fugiat le πρόθυμοι κυκλόθεν λέγει κύριος· μὴ φευγέτω ὁ κοῦ
uis & nō saluetur fortis ad aq̄lonē: q̄ im φος καὶ μὴ ἀσωθήτω ὁ ἰσχυρὸς ἐπὶ βορρᾶν, τὰ πα
etus iuxta flumē euphratē victi sunt & ruerunt. Quis est iste qui q̄si fluuius ascendit: & veluti fluuios ītumescūt gurgites eius? Egyptus fluminis instar ascendit:

ῥὰ ἐν ποταμῷ εὐφράτῃ ἠσθένησαν, πεπτώκασιν.
διὰ τί οὗτος ὡς ποταμὸς ἀναβήσεται

מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל אֹיְבוֹ וּמְבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ׃

Cap xlv.

הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה נָבִיא
כְּתָבוֹ אֶת סֵפֶר הָאֵלֶּה עַל פִּי מִפִּי
יִרְמְיָהוּ בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לִיהוֹיָקִים רִבִּיעִי
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃ יָסַף
בָּרוּךְ אָמַרְתָּ אוֹי נָא לִי כִּי יָסַף
יְהוָה יָגוֹן עַל מַכְאֹבִי יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי
וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי׃ כֹּה תֹּאמַר
אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲשֶׁר נָטַעְתִּי
בָּנִיתִי אֲנִי הֹרֵס וְאֵת אֲשֶׁר נָטַעְתִּי נָטַע
אֲנִי נָתֹשׁ וְאֵת כָּל הָאָרֶץ הִיא׃
וְאַתָּה תְבַקֶּשׁ לְךָ גְּדֹלוֹת אַל תְּבַקֵּשׁ
כִּי הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל כָּל בָּשָׂר נְאֻם רוּץ
יְהוָה וְנָתַתִּי לְךָ אֶת נַפְשְׁךָ לְשָׁלָל נָתַן
בְּכֹל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר תֵּלֵךְ שָׁם׃ כּוּם

Cap xlvj

הַדָּבָר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל
הַגּוֹיִם׃ לְמִצְרַיִם עַל חֵיל פַּרְעֹה
נְכֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר הָיָה עַל
נְהַר פְּרָת בְּכַרְכְּמִשׁ אֲשֶׁר הִכָּה
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בַּשָּׁנָה
הָרְבִיעִית לִיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ עִרְכוּ מָגֵן וְצִנָּה וְגֹשׁוּ
לַמִּלְחָמָה׃ אִסְרוּ הַסּוּסִים וְעֲלוּ
הַפָּרָשִׁים וְהִתְיַצְּבוּ בְּנוּ בַּעִים מָרְקוּ
הָרְמָחִים לִבְשׁוּ הַסְּרִיֹנוֹת׃ מַדּוּעַ
רְאִיתִי הֵמָּה חַתִּים נִסֹגִים אָחוֹר
גִּבּוֹרֵיהֶם יֻכָּתוּ וּמָנוֹס נָסוּ וְלֹא
הִבִּיטוּ מָגוֹר מָסָבִיב נְאֻם יְהוָה׃ אַל
יָנוּס הַקַּל וְאַל יִמָּלֵט הַצָּפוֹן
עַל יַד נְהַר פְּרָת כָּשְׁלוּ וְנָפְלוּ׃
מִי זֶה כַּיְאֹר יַעֲלֶה וְכַנְּהָרוֹת
יִתְגַּעֲשׁוּ מֵימָיו׃ מִצְרַיִם כַּיְאֹר יַעֲלֶה

regem iuda in manu nabuchodonosor regis
βασιλέα ἰούδα εἰς χεῖρας ναβουχοδονόσωρ βασιλέως
babylonis inimici eius & q̄rentis
βαβυλῶνος ἐχθροῦ αὐτοῦ καὶ ζητοῦντος τὴν
aiam eius.
ψυχὴν αὐτοῦ. Ca.45.

A Verbum qđ locut' est hieremias ppheta ad ba
ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν ἱερεμίας ὁ προφήτης πρὸς βα
ruch filiū nerie: qñ scripsit verba hec in li ruch υἱὸν νηρίου, ὅτε ἔγραψεν τοὺς λόγους τούτους ἐν βι
bro ex ore hieremie in anno quar βλίῳ ἀπὸ στόματος ἱερεμίου ἐν τῷ τετάρ
to ioachim filij iosie regis iuda. dicēs: tῳ τοῦ ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσία βασιλέως ἰούδα, λέγων, ὅτι

B dixit dñs ve' israel: in tē baruch: q: τως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ, ἐπὶ σοί βαρούχ, ὅτι
dixisti ve mihi: q: addidit dñs dolorē sup dolorē εἶπας ὄιμοι, ὅτι προσέθηκεν κύριος κόπον ἐπὶ πόνον
meū. dormiui in gemitibus meis: requiem nō inuēi. μου· ἐκοιμήθην ἐν στεναγμοῖς μου, ἀνάπαυσιν οὐχ εὗρον.
dic ei: sic dixit dñs: ecce ego ego edificabo εἰπὸν αὐτῷ, οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ οὓς ἐγὼ ᾠκοδό
ui ego destruo: & qđ plantaui ego euello: & μησα ἐγὼ καθαίρω, καὶ οὓς ἐφύτευσα ἐγὼ ἐκτίλλω, καὶ

C oēm tra mea: & tu q̄ris tibi grandia: πᾶσαν γῆν τὴν ἐμοῦ, καὶ σὺ ζητεῖς σεαυτῷ μεγάλα;
ne queras: qz ecce ego induco mala sup oēm μὴ ζήτησις, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ πᾶσαν
carnē: ait dñs. & dabo tibi aiam tuā σάρκα, λέγει κύριος· καὶ δώσω σοι τὴν ψυχήν σου
luctū in omni loco quo vades illuc. λεῖμμα ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐὰν βαδίσῃς ἐκεῖ. Ca.46

A Verbum qđ factū est verbū dñi ad hieremiam ppheλόγος ὃν ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφή
tam sup oēs gētes: in egyptū aduersū exercitū pharaōis την ἐπὶ πάντα ἔθνη, εἰς αἴγυπτον ἐπὶ δυνάμει φαραὼ
nechao regis egypti: q̄ erat iuxta flumen euphra νεχαὼ βασιλέως αἰγύπτου, ὃς ἦν ἐπὶ τῷ ποταμῷ εὐφρά
tē in carchamis quē percussit nabuchodonosor rex τὴν ἐν καρχαμὶς ὃν ἐπάταξεν ναβουχοδονόσωρ βασι
babylonis q̄ in anno quarto ioa λεὺς βαβυλῶνος ὃ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τοῦ ἰωα
chi filij iosie regis iuda. assumite arma χὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα· ἀναλάβετε ὅπλα
& scuta adducite in plium. & fermite τὰ καὶ ἀσπίδας προσαγάγετε εἰς πόλεμον· ἐπισάξατε
equos ascendite equites & state in τοὺς ἵππους ἐπίβητε οἱ ἱππεῖς καὶ κατάστητε ἐν τοῖς
galeis vris. & purite lanceas & ἵπποις ὑμῶν. μὴ ἐκδύσασθε τοὺς θώρακας ὑμῶν. τί ὅτι αὐτοὶ πο
recedunt retro: & q: fortes co λεμισταὶ ἀπεχωρήσαν ὀπίσω; διὰ τί οἱ ἰσχυροὶ αὐ
fugā fugeft & nō sūt reuersi τῶν κατέσυρται, φυγὴ ἔφυγον καὶ οὐκ ἀνέστρεψαν
obstū in circuitu ait dñs. ne fugiat le πρόθυμοι κυκλόθεν λέγει κύριος· μὴ φευγέτω ὁ κοῦ
uis & nō saluetur fortis ad aq̄lonē: q̄ im φος καὶ μὴ ἀσωθήτω ὁ ἰσχυρὸς ἐπὶ βορρᾶν, τὰ πα
etus iuxta flumē euphratē victi sunt & ruerunt. Quis est iste qui q̄si fluuius ascendit: & veluti fluuios ītumescūt gurgites eius? Egyptus fluminis instar ascendit:

ῥὰ ἐν ποταμῷ εὐφράτῃ ἠσθένησαν, πεπτώκασιν.
διὰ τί οὗτος ὡς ποταμὸς ἀναβήσεται

וַֽמַּהֲרוֹת יִתְנַעֲשׁוּ מַיִם וְיֹאמַר אֹעֲלֶה אֹאַמַּר אֹעֲלֶה עָלָה
אֹכְסֶה אֶרֶץ אֲנִידָה עִיר וְיֹשְׁבֵי
כְּסֵה אֹבַד בָּהּ׃ עֲלוּ הַסּוּסִים וְהִתְהוֹללוּ הָֽמָלֶל
הָרֶכֶב וְיֹצְאוּ הַגִּבֹּרִים כּוּשׁ וּפוּט
תֹּפְשֵׂי מָגֵן וְלוּדִים תֹּפְשֵׂי דֹרְכֵי
מַקָּשֶׁת וְהֵמָּה אֵרוּעַ לַאדֹנָי יְהוִה
צְבָאוֹת יוֹם נְקָמָה לְהִנָּקֵם מִצָּרָיו עָבַם צור
וְאָכְלָה חֶרֶב וְשָׂבְעָה וְרִוְתָה מִדָּמָם רָוָה
כִּי זֶבַח לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ
צָפוֹן אֶל נְהַר פְּרָת עֲלֵי נִלְעָד וְקֶחִי עָלָה לָבָן
בְּתוּלַת בַּת מִצְרַיִם לַשָּׁוְא הִרְבֵּיתִי צרה רָבָה
רְפוּאוֹת תַּעֲלֶה אֵין לָךְ שָׁמְעוּ גּוֹיִם עֵלָה
קְלוֹנֵךְ וְצוֹחָתֵךְ מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי כָלַל
גִּבּוֹר בְּגִבּוֹר כָּשְׁלוּ יַחְדָּיו נָפְלוּ עָבַר
שְׁנֵיהֶם׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה שָׁנָה
אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לְבוֹא נְבוּכַדְרֶאצַּר נָבָא
מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַכּוֹת אֶת אֶרֶץ כִּצְרָיִם׃ נָכָה
הַגִּידוּ בְמִצְרַיִם וְהַשְׁמִיעוּ בְּמִגְדּוֹל נָגִד שָׁמַע
וְהַשְׁמִיעוּ בְּנֹף וּבְתַחְפַּנְחֵס אִמְרוּ
הִתְיַצֵּב וְהָכֵן לָךְ כִּי אָכְלָה חֶרֶב יָצַב כּוֹן
סְבִיבֶיךָ׃ מַדּוּעַ נִכְחַף אַבִּירֶיךָ לֹא חָבֵב
עָמַד כִּי יְהוָה הִדְּפוֹ׃ הִרְבָּה כּוֹשֵׁל אָבַר רָבָב
גַּם כָּפַל אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ כָּשַׁל
קוּמָה וְנָשׁוּבָה אֶל עַמֵּנוּ וְאֶל אֶרֶץ שוב
מוֹלַדְתֵּנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה׃ קָרְאוּ יָלַד פָּנָה
שָׁם פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם שָׁאוֹן שָׁאָה
הֶעֱבִיר הַמּוֹעֵד׃ חַי אֲנִי נְאֻם עָבַר יָעַד
הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ כִּי
כְּתָבוֹר בָּהָרִים וְכַכַּרְמֶל בַּיָּם יָבוֹא׃ בּוֹא
כְּלִי גוֹלָה עֹשֵׂי לָךְ יוֹשֶׁבֶת בַּת כָּלָה גָּלָה
מִצְרַיִם כִּי נֹף לְשַׁמָּה תִּהְיֶה עָשָׂה יָשַׁב
וְנִצַּתָה מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ עֶגְלָה יְפֵהפִיָּה שָׁם הָיָה
מִצְרַיִם קֶרֶן בָּא בָּאוּ גַּם צָפוֹן בּוֹא
שְׂכִרֶיהָ בְּקִרְבָּהּ כְּעֶגְלֵי מְרִבֵק כִּי רָבָק
גַּם הֵמָּה הִפְנוּ נָסוּ יַחְדָּיו לֹא פָנָה נוּס
עָמְדוּ כִּי יוֹם אֵידָם בָּא עֲלֵיהֶם עֵת פּוֹד

"et velut flumina" mouebũtur fluctus ei⁹ & dicet.
'Ascendẽs operiã terrã: perdã ciuitatẽ & habitatores eius. Ascendite equos & exultate in currib⁹: & procedant fortes ethiopie & lybie tenẽtes scutum: & lydii arripientes & iacientes sagittas. Dies autem ille domini dei exercituũ dies vltionis: vt fumat vidictã de inimicis suis. Deuorabit gladius & saturabitur: & inebriabitur sanguine eorũ. Victima em dñi exercituũ in terra aquilõis iuxta flumẽ euphratẽ. Ascẽde in galaad & tolle resinam virgo filia egypti. Frustra multiplicas medicamina: sanitas nõ erit tibi. Audierũt gentes ignominiã tuã: & vlulatus tuus repleuit terrã: quia fortis impegit in fortẽ: ambo pariter cõciderũt. Verbũ qd locutꝰ est dñs ad hieremiã ppheta: cũ venisset nabuchodonosor rex babylonis & percussisset terrã egypti. Annũciate egypto & auditũ facite in magdalo & resonet in mẽphis & in taphnis dicite. Sta & prepara te: quia deuorabit gladius circuitũ tuũ fũt. Quare cõputrut fortis tua? Non stetit qm dñs subnertit eũ. Multiplicauit ruentes: cecidit q̃ vir ad proximũ suũ. Et dicent. Surge: & reuertamur ad populũ nr̃m & ad terrã natiuitatis nr̃e a facie gladii colũbe. Vocate nomen pharaonis regis egypti: tumultũ adduxit tempus. Viuo ego inquit rex dñs exercituum nomen eius quoniam sicut thabor in montib⁹ & sicut carmelus i mari veniet. Vasa transmigrationis fac tibi habitatrix filia egypti: qa mẽphis in solitudinẽ erit & deseretur et inhabitabilis erit. Vitula elegans atq̃ formosa egypti: stimulator ab aquilone veniet ei. Mercenarii q̃ in ei sunt quasi vitulli saginati nutriti in ea. qa & ipsi auersi sunt & fugerũt simul nec stare potuerũt: qa dies interfectionis eorũ venit sup eos: tps

et velut flumina inundant aqua. aque egypti q̃si
καὶ ὡσεὶ ποταμοὶ κυμαίνουσιν τὸ ὕδωρ αὐτῶν ὡς ὕδατα αἰγύπτου ὡς
flumen ascendet. & dixit ascendam & cooperiã
ποταμὸς ἀναβήσεται καὶ εἶπεν ἀναβήσομαι καὶ κατακα-
ciuitatẽ & habitatores in
λύψω τὴν γῆν καὶ ἀπολῶ πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
ea. ascendite sup equos & exultate in curribus & procedant
αὐτῇ· ἐπιβητε ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ παρασκευάσατε ἅρμα
fortes ethiopie & lybie tenẽtes scutum & lydii arripientes & iacientes sagittas. Dies autem ille
egredimini pugnatores ethiopũ & libye arma
τα· ἐξέλθετε οἱ μαχηταὶ αἰθιόπων καὶ λιβύας καθωπλι-
ti armis. & lydi ascendite: tendite arcũ & dies
σμένοι· καὶ λυδοὶ ἀναβήτε, ἐντείνατε τόξον· καὶ ἡμέ-
illa dño deo exercituũ. dies vindicte vltiō
ρα ἐκείνη τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν δυνάμεων· ἡμέρα ἐκδικήσεως τοῦ ἐκδι-
ris ei⁹ & deuorabit gladius & saturabitur & inebriabitur sanguine eorũ. Victima em dñi exercituũ
κῆσαι τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ· καὶ κατασφάγεται ἡ μάχαιρα καὶ ἐμ-
in terra aquilõis iuxta flumẽ euphratẽ. Ascẽde in galaad & tolle resinam virgo filia egypti.
θυσθήσεται καὶ μεθυσθήσεται ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν· ὅτι
sacrificiũ dño exercituũ ad terã aquilonis sup flumẽ euphratẽ. Ascẽde
θυσία κυρίῳ σαβαὼθ ἐπὶ γῆν βορρᾶ ἐπὶ ποταμῶ εὐφράτην. ἀνά-
in galaad & tolle resinam virgini filie egypti.
βηθι γαλαάδ, καὶ λάβε ῥητίνην παρθένῳ θυγατρὶ αἰγύπτου.
in vanũ multiplicauit medicamina tua. vtilitas nõ est tibi. audierũt gẽtes vocẽ tuã. & clamore tuo repleta
εἰς κενὸν ἐπληθύνεις ἰάματα σου· ἀφέλεια οὐκ ἔστι σοι· ἤκου-
est terra. qa fortis impegit in fortẽ ambo pariter cõciderũt. Verbũ qd locutꝰ est dñs ad hieremiã
σαν ἔθνη φωνὴν σου· καὶ τῆς κραυγῆς σου ἐπλήσθη ἡ γῆ· ὅτι
ppheta: cũ venisset nabuchodonosor rex babylonis & percussisset terrã egypti. Annũciate egypto
μαχητὴς πρὸς μαχητὴν ἠδυνήσησαν ἐπ' ἀυτήν, καὶ ἔπεσον ἀμφό-
& auditũ facite in magdalo & resonet in mẽphis & in taphnis dicite. Sta & prepara te: quia
τεροι· ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐν χειρὶ ἱερεμίου τοῦ προφή-
deuorabit gladius circuitũ tuũ fũt. Quare cõputrut fortis tua? Non stetit qm dñs subnertit eũ.
τε τοῦ πατάξαι ναβουχοδονόσορ βασιλέα βαβυλῶνος τοῦ
Multiplicauit ruentes: cecidit q̃ vir ad proximũ suũ. Et dicent. Surge: & reuertamur ad populũ nr̃m & ad terrã natiuitatis nr̃e a facie gladii colũbe. Vocate nomen pharaonis regis egypti: tumultũ adduxit tempus. Viuo ego inquit rex dñs exercituũ nomen eius quoniam sicut thabor in mõtib⁹ & sicut carmelus i mari veniet. Vasa transmigrationis fac tibi habitatrix filia egypti: qa mẽphis in solitudinẽ erit & deseretur et inhabitabilis erit. Vitula elegans atq̃ formosa egypti: stimulator ab aquilone veniet ei. Mercenarii q̃ in ei sunt quasi vitulli saginati nutriti in ea. qa & ipsi auersi sunt & fugerũt simul nec stare potuerũt: qa dies interfectionis eorũ venit sup eos: tps
πατάξαι τὴν γῆν αἰγύπτου· ἀναγγείλατε εἰς αἴγυπτον, καὶ
auditũ facite in magdalo: & annunciate in
ἀκουσὸν ποιήσατε εἰς μαγδώλον, καὶ παραγγείλατε εἰς
mẽphis: & in taphnis dicite ista & prepara
μεμφὶν, καὶ ἐν τάφναις εἴπατε ἑστήκει καὶ ἑτοίμασον
te quia deuorabit gladius circuitũ tuũ fũt. Quare cõputrut fortis tua? Non stetit qm dñs subnertit eũ.
σε ὅτι κατέδεται ῥομφαία κύκλῳ σου· τί πέφευγεν
Multiplicauit ruentes: cecidit q̃ vir ad proximũ suũ. Et dicent. Surge: & reuertamur ad populũ nr̃m & ad terrã natiuitatis nr̃e a facie gladii colũbe. Vocate nomen pharaonis regis egypti: tumultũ adduxit tempus. Viuo ego inquit rex dñs exercituũ nomen eius quoniam sicut thabor in mõtib⁹ & sicut carmelus i mari veniet. Vasa transmigrationis fac tibi habitatrix filia egypti: qa mẽphis in solitudinẽ erit & deseretur et inhabitabilis erit. Vitula elegans atq̃ formosa egypti: stimulator ab aquilone veniet ei. Mercenarii q̃ in ei sunt quasi vitulli saginati nutriti in ea. qa & ipsi auersi sunt & fugerũt simul nec stare potuerũt: qa dies interfectionis eorũ venit sup eos: tps
ὁ ταῦρος σου; οὐκ ἔμεινεν ὅτι κύριος τρα-
soluit cum. & multitudo tua infirmata ẽ & ceciderunt
πέλυσεν αὐτόν· καὶ τὸ πλῆθός σου ἠδύνησεν καὶ ἔπεσεν
& vnusquisq̃ proximo suo locũbant surgam⁹ & reuertamur ad pplm nr̃m & in pfiam nr̃as
ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐλάλουν ἀναστῶμεν καὶ ἀπε-
a facie gladij greci. vocate nomen pharaonis nechao regis egypti: tumultũ traduxit tẽpus
ρχώμεθα πρὸς λαὸν ἡμῶν, καὶ εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν ἀ-
super vinũ ego dicit rex dñs exercituũ. qsi nõ. ζῶ ἐγὼ λέγει ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων· ὅτι
sicut thabor in mõtib⁹ & sicut carmelus in mari ipse veniet. vasa trãsmigrationis fac tibi habitatrix filia egypti. qz mẽphis in solitudinẽ erit
καθὼς ὁ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας ἑλληνικῆς· καλέσατε τὸν Ὀνε-
mẽ pharaõis nechao regis egypti: tumultũ traduxit tẽpus super vinũ ego dicit rex dñs exercituũ. qsi
μὲ pharaὼ τὸν νεχαὼ βασιλέα αἰγύπτου, σαὼν ἐταράχθη μο
nõ. ζῶ ἐγὼ λέγει ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων· ὅτι
sicut thabor in mõtib⁹ & sicut carmelus in mari ipse veniet. vasa trãsmigrationis fac tibi habitatrix filia egypti. qz mẽphis in solitudinẽ erit
καθὼς ὁ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας ἑλληνικῆς· καλέσατε τὸν Ὀνε-
mẽ pharaõis nechao regis egypti: tumultũ traduxit tẽpus super vinũ ego dicit rex dñs exercituũ. qsi
μὲ pharaὼ τὸν νεχαὼ βασιλέα αἰγύπτου, σαὼν ἐταράχθη μο
nõ. ζῶ ἐγὼ λέγει ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων· ὅτι
sicut thabor in mõtib⁹ & sicut carmelus in mari ipse veniet. vasa trãsmigrationis fac tibi habitatrix filia egypti. qz mẽphis in solitudinẽ erit
καθὼς ὁ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας ἑλληνικῆς· καλέσατε τὸν Ὀνε-
mẽ pharaõis nechao regis egypti: tumultũ traduxit tẽpus super vinũ ego dicit rex dñs exercituũ. qsi
μὲ pharaὼ τὸν νεχαὼ βασιλέα αἰγύπτου, σαὼν ἐταράχθη μο
nõ. ζῶ ἐγὼ λέγει ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων· ὅτι

F
vindicte eor̃. vox eius q̃si sperntis sibilãtis:
ἐκδικήσεως αὐτῶν· φωνὴ αὐτῆς ὡς ἑρπούσης συρίζοντος,
qz in argus ibulabit. in securit⁹ venient & cam q̃si ce
ὅτι ἐν ἅμμῳ πορεύσονται· ἐν ἀξίναις ἐξουσιν ἐπ' αὐτὴν ὡς κό-
dentes ligna: erudite fatũ eius dixit dominus
πτοντες ξύλα· ἐκκόψατε τὸν δρυμὸν αὐτῆς λέγει κύ-
exercituũ de qz nõ supputabit qz mltiplicabit sup locustas
ριος σαβαώθ, ὅτι οὐ μὴ ἐπικαθῇ, ὅτι πλανᾶται ὑπὲρ ἀκρίδα
& nõ est eis numerus. ptula est filia egy-
τὸ πλῆθος αὐτοῖς ἀριθμός· κατηχύσθη θυγάτηρ αἰγύ-
pti tradita est in manus ppli ab aquilone: dicit dominus exercituũ deus israel. ecce ego visitabo
πτου παραδέδοται εἰς χεῖρας λαοῦ ἀπὸ βορρᾶ, λέγει κύ-
super deos eorũ & super pharaonẽ & super
ριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραήλ· ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ τὸν
omnes qui cõfidũt in eo. & dabo eos in manus
ἀμμὼν υἱὸν αὐτῆς ἐπὶ αἰγυπτίους, καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐ-
regis babylonis: & in manus
τῆς· καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ φαραὼ καὶ
seruorũ eius. & post hec habitabitur
ἐπὶ τοὺς πεποιθότας ἐπ' αὐτῷ· καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς
sicut in diebus pristinis: ait dñs: tu
G
ὥσπερ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῖς ἀρχαίοις, λέγει κύριος, σὺ
ne timeas fame meo iacob dicit dñs: qz tecum
δὲ μὴ φοβηθῇς παῖς μου ἰακὼβ λέγει κύριος, ὅτι μετὰ
ego sum. qz facia pfumanone in oi gẽte
σοῦ ἐγώ· ὅτι ποιήσω συντέλειαν ἐν παντὶ ἔθνει
in qa expuli te illuc: te aũt non faciam deficere.
ἐν ᾧ ἐξέπεμψά σε ἐκεῖ, σὲ δὲ οὐ μὴ ποιήσω ἐκλείπειν·
castigabo te in iudicio nõ inocẽte facies nõ inocẽte facia te.
καὶ παιδεύσω σε εἰς κρίμα καὶ ἀθῶόν σε οὐκ ἀθῳώσω σε.

6.47 A
Θ Et factũ est vbũ dñi ad hieremiã ppheta
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφήτην
sup philistiim: anteqũ percuteret pharao gazam,
ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, πρὸ τοῦ πατάξαι φαραὼ τὴν γαζαν.
hec dicit dñs: ecce aque ascendũt ab aquilone: & erũt
τάδε λέγει κύ, ἰδοὺ ὕδατα ἀναβαίνει ἀπὸ βορρᾶ, καὶ
quasi torres inundans: & operiũt terrã & plenitudinẽ eius: vrbẽ & habitatores eius. Clamabũt homines & vlulabunt oẽs habitatores terre a strepitu põpe armorũ & belatorũ eius a cõmotione q̃drigarũ eius: & multitudine rotarũ illarũ. Non respexerũt pres filios manibus dissolutis: propter aduentum dei in quo vastabũtur oẽs philistim: & dissipabitur tyrus & sidon cum reliqs auxiliis suis. Depopulatus est enim dñs palestinos: reliquas insule cappadocie. Venit caluitium super gazam:
ἐρεῖ ναὰλ καὶ ὠρύσθησαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν
ἀπὸ προσώπου ἤχους κραυγῆς ἱππέων αὐτοῦ· ἀπὸ φωνῆς ὁρμῆς αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὁπλων
multis eos: & a motibꝰ currus eius & so
τῶν πολλῶν αὐτῶν, καὶ ἀπὸ σεισμοῦ τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ καὶ
nitu rotarũ eius. nõ reuersi sunt pres sup filios eorũ
χου τροχῶν αὐτοῦ· οὐκ ἐπέστρεψαν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῶν·
a dissolutiõe manuũ suarũ in die ventura
ἀπὸ ἐκλύσεως χειρῶν αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐρχομένῃ τοῦ
vastdare oẽs philistim. & delebo ty-
C
ἀφανίσαι πάντας τοὺς ἀλλοφύλους· καὶ ἀφανιῶ τὴν τύ-
rũ & sidonẽ & oẽs reliquos auxiliũ
ρον καὶ σιδῶνα καὶ πάντας τοὺς καταλοίπους τῆς βοηθεί-
eoꝝ: qz exterminauit dñs philistiim reliquos
ας αὐτῶν, ὅτι ἐξολοθρεύσει κς τοὺς ἀλλοφύλους τοὺς καταλοί-
insulas cappadocie. venit calutium sup gazã:
πους τῶν νήσων τῆς καππαδοκίας· ἦκε φαλάκρωμα ἐπὶ γάζαν

נִדְמְתָה אַשְׁקְלוֹן שְׁאֵרִית עִמְקָם עַד־
מָתַי תִּתְנוֹדָדִי הוֹי חֶרֶב לַיהוָה עַד־
אָנָה לֹא תִשְׁקְטִי הֶאָסְפִּי אֶל־
תַּעֲרֵךְ הֳרֹגִי נוּחִי וְדֹמִי אֵיךְ תִּשְׁקֹט
וַיהוָה צִוָּה אֶל־אַשְׁקְלוֹן וְאֶל־
חוֹף הַיָּם שָׁם יְעַדָּהּ׃

Ca. xlviij

לְמוֹאָב כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹי
נְבוֹ כִּי שֻׁדְּדָה הֹבִישָׁה נִלְכְּדָה
קִרְיָתַיִם הֹבִישָׁה הַמִּשְׂגָּב וַיְתָּתָּה׃
אֵין עוֹד תְּהִלַּת מוֹאָב בְּחֶשְׁבּוֹן
חֲשְׁבוּ עָלֶיהָ רָעָה לְכוּ וְנַכְרִיתֶנָּה
מִנּוֹי נַסְמַדְמֵן תִּדֹּמִי אַחֲרַיִךְ תֵּלֵךְ
חָרֶב׃ קוֹל צְעָקָה מֵהֲרוֹנָיִם שֹׁד
וְשֶׁבֶר גָּדוֹל׃ נִשְׁבְּרָה מוֹאָב הַשְׁמִיעוּ
זְעָקָה צְוֹעֲרָה׃ כִּי מַעֲלֵה הַלּוּחִית
בְּבֶכִי יַעֲלֶה בְכִי כִּי בְּמוֹרַד חוֹרֹנַיִם
צָרֵי צְעָקַת שֶׁבֶר שָׁמָעוּ׃ נָסוּ
מַלְטוּ נַפְשְׁכֶם וִתְהִיֶנָּה כַּעֲרוֹעֵר
בַּמִּדְבָּר׃ כִּי יַעַן בְּטָחֵךְ בְּמַעֲשַׂיִךְ
וּבְאוֹצְרוֹתַיִךְ גַּם אַתְּ תִּלָּכְדִי וְיָצָא
כְמוֹשׁ בַּגּוֹלָה כֹּהֲנָיו וְשָׂרָיו יַחְדָּו׃
וְיָבֹא שׁדֵּד אֶל כָּל עִיר וְעִיר לֹא
תִפָּלֵט וְאָבַד הָעֵמֶק וְנִשְׁמַד הַמִּישׁוֹר
אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה׃ תְּנוּ צִיץ לְמוֹאָב כִּי
נָצוֹא תֵּצֵא וְעָרֶיהָ לְשַׁמָּה תִּהְיֶינָה
מֵאֵין יוֹשֵׁב בָּהֶן׃ אָרוּר עֹשֵׂה מְלֶאכֶת
יְהוָה רְמִיָּה וְאָרוּר מֹנֵעַ חַרְבּוֹ מִדָּם׃
שַׁאֲנַן מוֹאָב מִנְּעוּרָיו וְשֹׁקֵט הוּא
אֶל שְׁמָרָיו וְלֹא הוּרַק מִכְּלִי אֶל כְּלִי
וּבַגּוֹלָה לֹא הָלָךְ עַל כֵּן עָמַד טַעְמוֹ
בּוֹ וְרֵיחוֹ לֹא נָמָר׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים
בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי לוֹ צֹעִים
וְצֵרֻהוּ וְכֵלָיו יְרִיקוּ וְנִבְלֵיהֶם יְנַפֵּצוּ׃
וּבוֹשׁ מוֹאָב מִכְּמוֹשׁ כַּאֲשֶׁר בּוֹשׁוּ
בֵּית יִשְׂרָאֵל מִבֵּית אֵל מִבְטַחָם׃

conticuit afcalon: & reliquie vallis earum. Vsq; quo conciderisi? O mucro dñi vsquequo non requiesces? Ingredere in vaginā tuam refrigerare & tace. Quō quiescet cū dñs pcepit ei: aduersus afcalon & aduersum maritimas ei regiones: ibiq; cōdixerit illi. 48.

D Hd moab. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Ve super nabo quoniā vastata est & confusa. Capta est afciathaim: confusa est fortis & tremuit Non est vltra exultatio in moab: contra esebon cogitauerunt malū. Venite & disperdamus eam de gente. Ergo filens cōticescesi sequeturq; te gladius. Vox clamoris de oronaim vastitas & cōtritio magna. Contrita est moab: annūciate clamorē paruulis eius. Per afcensum eni luith ploras afcendet in fletu qm in descensu oronaim hostes vlulatū cōtritiōis audiefti. Fugite saluate vitas uras: & eritis qsi miri ce in deserto. Pro eo ci qd habuisti fiduciā in munitionibus tuis & in thesauris tuis: tu quoq; capieris. Et ibit chamos in transmigrationē: sacerdotes ei & principes ei simul. Et veniet pdo ad oēm vrbē: & vrbs nulla salua bitur. Et peribūt valles: & dissipabūtur cāpestria qm dixit dñs. Date flores moab qa flores egredietur: & ciuitates ei de serte erūt & inhabitabiles. Maledict qui facit opus dñi fraudulēter: & maledictus qui phibet gladiū suū a sāguie. Fertilis fuit moab ab adolescētia sua: & requieuit in fecib suis. Nec trāsfudit de vase in vas: & in transmigrationē nō abiit. Idcirco permansit gustus ei in eo & odor ei nō ē immutat. Propterea ecce dies veniūt dicit dñs & mittā eis ordiatores & stratores la gūculārū & fternēt eū & vasa ei exhaurient & lagūculas eoꝝ collidēt. Et cōfūdetur moab a chamos sicut cōfusa est domus israel de bethel spe eoꝝ cōfū tus est ipse.

Τῶ μωὰβ οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς israel: ve sup nabo qñ perijt: capta ē cariathaim ἰσραηλ, ὀυαὶ ἐπὶ ναβῶ ὅτι ὤλετο, ἐλήφθη καριαθαὶμ ἀφυσᾶ fortitudo victa ē nō est vltra exultatio mo ἐκρύνθη τὸ κραταίωμα κἠπῆθη· ἐνκ ἔσιν ἔτι γαυρίαμα μω ab. in esebon: cogitauerūt sup eam mala. venite & ἀβ ἐν ἐσεβῶν, ἐλογίσαντο ἐπ᾽αὐτὴν κακά. δεῦτε καὶ excidamus eam de gente: & dēsitio desect. ἐκκόψωμεν αὐτὴν ἀπὸ ἔθνους, καὶ παῦσιν παύσεται. post te ibit gladius: qz vox clamanti ὀπίσω σου βαδιεῖται μάχαιρα, ὅτι φωνὴ κεκραγό- um de oromai vastitas & cōtrito magna cōtritio τῶν ἐξ ὀρωμαὶμ ὄλεθρος καὶ σύντριμμα μέγα συντριβὴ moab annunciate ad puntos qz repletā gluth in μωὰβ ἀναγγείλατε εἰς ζόγορα ὅτι ἐπλήθη ἀλυσὶ ἐν fletu. ascendet plorās tu vi oromaim clamoꝛē κλαυθμῶ· ἀναβήσεται κλαίων ἐν ὁδῷ ὀρωναὶμ κραυγὴν cōtritionis audiuit: fugite & saluate ani συντρίμματος ἤκουσα, φεύγετε καὶ σώσατε τὰς ψυ mas vras & eritis qñ aqueductū deserto. qui χὰς ὑμῶν καὶ ἔσεσθε ὥσπερ ὄνος ἄγριος ἐν ἐρημω· ἐπεὶ

pfidisti in munitionib tuis & in thesau ris tuis & tu capieris. & egredietur chamos in ροῖς σου καὶ σὺ ληφθήσῃ· καὶ ἐξελεύσεται χαμὼς ἐν trāsmigratiōe sacerdotes eius & principes eius simul & ἀποικία οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα καὶ veniet pdatio sup oēm ciuitatē. & ciuitas non salua ἥξει ἁλαζὼν ἐπὶ πᾶσαν πόλιν· καὶ πόλις οὐμὴ σω bit. & peribit vallis & deuastabitur, cā θῇ. καὶ ἀπολεῖται ὁ ἄυλων καὶ ἐξολοθρευθήσεται ἡ πε pestris sic dixit dñs. Date signa moab: qz διὴ καθὼς εἶπεν κύριος. δότε σημεῖα τῇ μωάβ, ὅτι plaga succendet & oēs ciuitates ei in mu ἀφὴ ἀναφθήσεται καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἄβασ um erūt eo qō nō sit habitans in ea. male τον ἔσονται ὅσῳ γὰ μὴ ἦναι οἰκοῦντα ἐν αὐτῇ· ἐπικα dictus q facit opus dñi negligēter: & maledi τάρατος ὁ ποιῶν τὸ ἔργον κυρίου ἀμελῶς, καὶ ἐπικατά ctus q aufert gladium fuū a sanguine. quie ρατος ὁ ἐξαίρων μάχαιραν αὐτοῦ ἀφ᾽αἵματος· ἀνεπαύ uit moab a puero: & cōfūs ē in glo σατο μωὰβ ἐκ παιδαρίου, καὶ πεποιθὼς ἐπὶ τῇ δό ria sua. nō infudit de vase in vas: & in trāsmi ξῃ αὐτ· οὐκ ἐνίχνευεν ἐξ ἀγγείου εἰς ἀγγεῖον, καὶ εἰς ἀποι gratiōnē nō abierūt. Iccirco stetit gusti cius in co κισμὸν οὐκ ὤχοντο· διὰ τοῦτο ἔστη γεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐ & odor eius nō defecit: ppterea ecce di τῷ καὶ ὀσμὴ αὐτοῦ οὐκ ἐξέλιπεν, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμ es venūt dicit dñs. & mittam ei strā μέραι ἔρχονται φησὶν κύριος. καὶ ἀποστελῶ αὐτῷ κλί torēs & sternunt eum & vasa ei cōminunt νοντας καὶ κλίνουσιν αὐτὸν καὶ τὰ σκεύη αὐτ λεπτύνουσιν & cornua eius cōterent. & cōfundetur καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ συντρίψουσιν· καὶ καταισχυνθήσε moab a chamos sicut cōfusa est domus israel τai μωὰβ ἀπὸ χαμὼς ὥσπερ κατηισχύνθη ὁ δῆμος ἰσραὴλ ἀ bethel spe eoꝝ cōfū tus est ipse. ἀπὸ βαιθηλ ἐλπίδος αὐτῶν πεποιωθότες ἐφ᾽ἑαυτοῖς.

quō dictū fortes sum? & homo potēs in pre ὡς ἡρεῖτε ἰσχυροί ἐσμεν, καὶ ἄνθρωπος ἰσχύων εἰς πό lia? perijt moab ciuitas eius: & electi iuuenes λεμον; ὤλετο μωὰβ πόλις αὐτοῦ, καὶ ἐκλεκτοὶ νεανίσκοι eius descendēt in occisionē ait rex: domi αὐτοῦ κατέβησαν εἰς σφαγήν λέγει βασιλεύς, κύρι nī exercituū nomē ei: ppe dies moab ve us ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ, ἐγγὺς ἡμέρα μωὰβ ἐλ niat & malitia eius velox valde. mouete cū θεῖν καὶ πονηρία αὐτ ταχεῖα σφόδρα· κινήσατε ἀνὴρ οēs in circuitu eius: vniuersi q scitis nomē eius. πάντες κυκλόθεν αὐτοῦ πάντες εἰδότες ὄνομα αὐτ. dicite quō fracta ē virga gloſa baculus ma εἴπατε πῶς συνετρίβη βακτηρία ἔνυλος ῥάβδος με gnificētie. descende de gla & sede i humi γαλειώματος· κατάβηθι ἀπὸ δόξης καὶ κάθισον ἐν ὕδατ. ditate sedens filia vebon: qz perijt moab ascē σία καθημένη θυγάτηρ δεβῶν, ὅτι ὤλετο μωὰβ ἀνέ dit in te vexatiōs munitionē tuā. in via sta τ βη εἰς σὲ λυμαινόμενοι ὀχύρωμά σου. ἐφ᾽ὁδοῦ στῆθι καὶ pfice sedens in aroer & interroga fugientē & fal ἔπιδε καθημένη ἐν ἀροὴρ καὶ ἐρώτησον φεύγοντα καὶ ἀνα natum. & dic qd factū ē pfusus est moab: qñ σῳζόμενον· καὶ ἔπτυσεν τί ἐγένετο κατηχύνθη μωὰβ, ὅτι cōtritus ē vlula & clama anūcia in arnō. συνετρίβη. ὀλόλυξαι καὶ κέκραξον· ἀπαγγείλατε ἐν ἀρνῶ- qz perijt moab & iudiciū venit ad frāc̄apētrē ὅτι ὤλετο μωὰβ καὶ κρίσις ἔρχεται εἰς τὴν γῆν τ μισώρ sup chelon: & sup iasſa: & sup mophath: & sup ἐπὶ χαιλὼν, καὶ ἐπὶ ἰασσὰ, καὶ ἐπὶ μωφάθ, καὶ ἐπὶ dibon: & sup nabo: & sup domū deblathai: & δεβῶν, καὶ ἐπὶ ναβαῦ, καὶ ἐπὶ δῖκον δεβλαθαίμ, καὶ sup cariathaim: & sup domū gamol & sup domū maon: & ἐπὶ καριαθαίμ, καὶ ἐπὶ δῖκον γαμὰλ καὶ ἐπὶ δῖκον μαών, καὶ sup carioth: & sup bosor: & sup oēs ciuitates mo ἐπὶ καριωθ καὶ ἐπὶ βοσόρ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις μω ab q̄ longe & q̄ ppe. fractū est cornu moab ἀβ τὰς πόρρω καὶ τὰς ἐγγύς· κατεάχθη κέρας μωὰβ & brachiū eius cōtritū est: dicit dñs. iebri & τὸ βραχίων αὐτοῦ συνετρίβη, λέγει κύριος. μεθύ ate eum qñ ipse dñm magnificat. & applau σατε αὐτὸν ὅτι ἐπὶ κύριον ἐμεγαλύνθη· καὶ ἐπικρυπτ det moab in manu sua: & erit in risum & ipse σει μωὰβ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς γέλωτα καὶ αὐτὸς & nobis in derisum fuit tibi israel: si in furtis καὶ ἡμῖν εἰς γελοιασμὸν ἦν σοι ἰσραήλ. εἰ ἐν κλοπαῖς tuis inuētus fūt qz debellasti eū. & reliquum σου εὑρέθησαν ὅτι ἐπολέμεις αὐτόν· καὶ κατέλιπον τὰς ciuitates & habitauit in petris habitantes mo πόλεις καὶ ᾤκησαν ἐν πέτραις οἱ κατοικοῦντες μω ab. facti sunt q̄si columbe nidificātes in petris ἀβ. ἐγενήθησαν ὡς περιστεραὶ νοσσεύουσαι ἐν πέτραις ore fouec. audiui superbiā moab superbi ve σόματι βοσόρου. ἤκουσα ὕβριν μωὰβ ὕβρισεν λί- des & superbiā eius & arrogantiā eius: & αν, καὶ ὕβριν αὐτοῦ καὶ ὑπερηφανίαν αὐτοῦ, καὶ exaltatiō ē cor eius. ego aūt cognoui dicit dñs ὕψωσιν καρδίας αὐτ. ἐγὼ δὲ ἔγνων λέγει κύριος opa eius: nōne sufficiēs eius nō sic ἔργα αὐτοῦ, οὐχὶ τὸ ἱκανὸν αὐτοῦ οὐχ οὕτως fecit? ppterea sup moab vlulate vndi ἐποίησεν; διὰ τοῦτο ἐπὶ μωὰβ ὀλολύξατε πάντες- q̄s. clamate ad viros murī fictilis ficcitatis. ἅπι βιν. βοήσατε ἐπ᾽ἄνδρας κείρ ὁρᾶς ἀυχμοῦ. ὡς planctum iazer plorabo tibi vinea sabama κλαυθμὸν ἰαζὴρ ἐκόπτω σε ἄμπελος σαβαμὰ

Eſaie. 16.d.

Quomodo dicitis: fortes sumus & viri robusti ad pliandū? Vastata ē moab & ciuitates illi? afcenderūt: & electi iuuenes ei descenderūt in occisionem: ait rex dñs exercituū nomē ei. Prope est interit moab vt veniat & malum eius velociter accurret nimis. Cōsolamini eū oēs qui estis in circuitu ei: & vniuersi q scitis nomen eius dicite. Quō cōfracta est virga fortis: baculꝰ gloriosus? Descēde de gloria & sede in siti hitatio filie dibō: qui vastator mo ab ascēdet ad te: dissipabit munitiones tuas. In via sta & prospice hitatio aroer. Interroga fugientē & ei q euasit dic quid accidit? Confusus est moab: quoniam victus est. Vlulate & clamate: annūciate i arnō: quoniā vastata est moab. Et iudicium venit ad terram campestrem super elon & super iasa & super mephat. & super dibon & super nabo & super domum deblathaim. & sup cariathaim & sup bethgamul & super bethmaon. & super carioth & super bosra: et super oēs ciuitates terre moab que longe & prope sunt. A bscissus est cornu moab: & brachiū ei cōtritū est ait dñs. Inebriate eū: quoniā contra dominū erectus ē. Et allidet manū moab in vomitu suo & erit in derisū & ei ipe. Fuit enī in derisum tibi israel: quasi inter fures repisses eū. Propter verba ergo tua q aduersum illū locut es: captiui du ceris. Relinqte ciuitates & habitate in petra habitatores moab: & esto te quasi colūba nidificās in sumo orc foraminis. Audiuim superbiā moab: superbus ē valde. Sublimitate ei & arrogātiā & superbiā & altitudinē cordis ei ego scio: ait dñs. Iactātiā ei eo q nō sit iuxta ea virtꝰ eius nec iuxta qd poterat conata sit facere. Ideo sup moab eiulabo & ad moab vniuersa clamabo: ad viros murī fictilis lamētantes. De plāctu i fazer plorabo tibi vinea sabama.

נטישתיך עברו ים עד ים יעזר		⁹Propagines tue trãsierẽt ⁸mare: vsq; ad ⁸mare ⁸iazer⁷ peruenerũt.⁷ Super ⁸messem tuã⁸ et ⁹vindemiã tuã⁸ predo⁸ irruit.⁸ Ablata	παλαιτεύσει σου ἕως θαλάσσης. πόλις ἰαζὴρ ἤφαντο- κλήματά σου διῆλθεν θάλασσαν. πόλις ἰαζὴρ ἤφαντο-
נגש על קיצך ועל בציר שדד	נוֹגֵשׂ	fup fructũ tuũ ⁊ fup vindemiã tuã⁸ strages eccl-	ται ἐπὶ ὀπώραν σου καὶ ἐπὶ τρυγητοῖς σου ὄλεθρος ἔπε-
נפל ונאסף שמחה וגיל ממרמל	נָפַל	⁸ta⁸ predo⁸ irruit.⁸ Ablata	σεν, συνελήφθη χαρμονὴ καὶ εὐφροσύνη ἐκ καρμήλου
ומארץ מואב ויין מיקבים השבתי	וּמֵאֶרֶץ	eſt ⁸leticia⁸ & exultatio⁸ de	σεν, συνελήφθη χαρμονὴ καὶ εὐφροσύνη ἐκ καρμήλου
לא ידרך הידד הידד לא הידד:	לֹא יִדְרֹךְ	carmelo⁸ & de terra⁸ moa-	⁊ δεκτὰ moabitide: ⁊ ὕπνῳ ἐτορευτηρίῳ⁹ τοῦτο μανε Esai.
משעת חשבון עד אלעלה עד יהץ	מִשַּׁעֲת	ab⁸ & vinũ⁸ de torculari⁹	καὶ ἐκ γῆς μωαβίτιδος, καὶ οἶνον ἐκ ληνοῖς σου· ἀρῶ 16.6.
נתנו קולם מצער עד חרנים עגלת	נָתְנוּ	bus⁸ fuſtuli.⁹ Nequaq̃ cal	πῶ calcauerſit. neq; veſpe fecerunt celeuma a
שלשיה כי גם מי נמרים למשמות	שְׁלִשִׁיָּה	cator vue solitũ celeuma	clamore eſebon vſq; ad eleale ⁊ vſq; iaſſa. dederũt vo
יהיו והשבתי למואב נאם יהוה	וְהִשְׁבַּתִּי	cãtabit.⁷ De clamore eſe	cem suam a feger vſq; ad oronaim⁸ vitulã
מעלה בבמה מקטיר ולאלהיו על כן	מַעֲלֶה	bon⁸ vſq; eleale & iaſa ∞	⁸fugor vſq; ad ⁷oronaim⁸ vitulã
עלי למואב יהמה ולבי אל אנשי	עָלֵי	⁸dederũt⁷ voce suã⁸ a fegor	⁸ta⁸ predo⁸ irruit.⁸ Ablata
קיר יהמה כחלילים יהמה ולבי	קִיר	⁸vsq; ad ⁷oronaim⁸ vitulã	eſt⁸ leticia⁸ & exultatio⁸ de
כחלילים על כן יתרת עשה אבדו:	כַּחֲלִילִים	⁸conternantẽ⁸ aque⁸⁸ ve-	carmelo⁸ & de terra⁸⁸ moa-
כי כל ראש קרחה וכל זקן גרעה	כִּי	ro⁸ nemtim⁸ peſſime ∞	ab⁸ & vinũ⁸ de torculari⁹
על כל ידים גדודת ועל מתנים	עַל	⁸erũt.⁸ Et auferam⁸ de mo	bus⁸ fuſtuli.⁹ Nequaq̃ cal
שק על כל גבות מואב ובכרחתיה	שָׂק	ab⁸ dominus ∞∞∞	cator vue solitũ celeuma
כלה מספד כי שברתי את מואב	כֹּלָּה	⁸offerentẽ in⁷ excelſis:⁸ &	cãtabit.⁷ De clamore eſe
נאם יהוה: אין חבקן בו נאם יהוה:	אֵין	ſacrificantẽ⁸ dus ei⁹.⁸ Pro	bon⁸ vſq; eleale & iaſa ∞
חתת ילל מואב כי הבנה ערף מואב	חִתַּת	pterea⁸ cor meũ⁸ ad moab	⁸dederũt⁷ voce suã⁸ a fegor
בושׁ ויהיה מואב לשחוק ולמחתה	בּוּשׁ	⁸quaſi tibia ⁹ reſonabit :	⁸vsq; ad ⁷oronaim⁸ vitulã
לכל סביביו: כי כה אמר יהוה הנה	לְכָל	⁸et cor meum⁸ ad ⁷viros	⁸conternantẽ⁸ aque⁸⁸ ve-
כנשר ידאה ופרש כנפיו אל מואב:	כַּנֶּשֶׁר	⁸muri⁸ fictilis ∞∞∞∞∞	ro⁸ nemtim⁸ peſſime ∞
לכדה התקריות והמצדות נתפשה	לָכְדָה	⁹dabit ſonitũ⁸ tibiarũ:⁹ qa	⁸erũt.⁸ Et auferam⁸ de mo
והיה לב גבורי מואב ביום ההוא	וְהָיָה	⁸plus⁷ fecit q̃ potuit⁸ idcir	ab⁸ dominus ∞∞∞
כחלב אשה מצרה: ונשבר מואב	כַּחֲלֵב	co⁸ periẽrũt.⁷ Omẽ enim	⁸offerentẽ in⁷ excelſis:⁸ &
מעם כי על יהוה הגדיל כחד ופחת	מֵעָם	⁸caput⁷ caluiciũ⁸ & oĩs⁸ bar	ſacrificantẽ⁸ dus ei⁹.⁸ Pro
ופחד עליך יושב מואב נאם יהוה:	וָפַחַד	ba⁸ raſa erit .⁷ In⁸ cunctis	pterea⁸ cor meũ⁸ ad moab
הנס מפני הפחד יפל אל הפחת	הַנָּס	⁸manib⁹ collígatio:⁷ & ſu	⁸quaſi tibia ⁹ reſonabit :
והעלה מן הפחת ילכד בפח כי אביא	וְהָעֹלֶה	per omẽ⁸ dorſum⁷ ciliciũ.	⁸et cor meum⁸ ad ⁷viros
אליה אל מואב שנת פקדתם נאם	אֵלֶיהָ	Et⁸⁸ ſup⁸ oĩa⁸ tecta⁸ moab	⁸muri⁸ fictilis ∞∞∞∞∞
יהוה: צצל חשבון עמדו ממחסים	יְהוָה	⁹& in plateis eius⁸ oĩs⁸ plã	⁹dabit ſonitũ⁸ tibiarũ:⁹ qa
כי אש יצא ממחשבון ולהבה מבין	כִּי	ctus:⁷ qm̃⁸ cõtriui⁸ moab	⁸plus⁷ fecit q̃ potuit⁸ idcir
סיחון ותאכל פאת מואב וקדקד	סִיחוֹן	⁸ſicut vas⁸ inutile:⁹ ait ⁸do	co⁸ periẽrũt.⁷ Omẽ enim
בני שאון: אוי לך מואב אבד עם	בְּנֵי	minus.⁷ Quomodo ∞∞	⁸caput⁷ caluiciũ⁸ & oĩs⁸ bar
כמוש כי לקחו בניך בשבי ובנתיך	כְּמוֹשׁ	⁹victa eſt & ⁸ vlulauerunt⁷	ba⁸ raſa erit .⁷ In⁸ cunctis
בשבה: ואשבתי משבות מואב	בַּשִּׁבְיָה	‘Quo⁸ deiecit⁷ ceruicem	⁸manib⁹ collígatio:⁷ & ſu
		⁸⁸moab et⁸⁸ confuſus eſt⁷	per omẽ⁸ dorſum⁷ ciliciũ.
		⁹Erit q̃⁹ moab⁸ in derriſũ:	Et⁸⁸ ſup⁸ oĩa⁸ tecta⁸ moab
		⁷et in exemplũ⁸ oĩbus⁷ in	⁹& in plateis eius⁸ oĩs⁸ plã
		circuitu suo. ⁸ Hec⁷ dicit	ctus:⁷ qm̃⁸ cõtriui⁸ moab
		⁸dñs⁸ Ecce⁸ q̃ſi aquila⁷ vo-	⁸ſicut vas⁸ inutile:⁹ ait ⁸do
		labit⁸ & extẽdet⁷ alas suas	minus.⁷ Quomodo ∞∞
		⁸ad⁷ moab.⁸ Capta eſt⁷ ca-	⁹victa eſt & ⁸ vlulauerunt⁷
		rioth⁸ & munitiones⁷ cõ-	‘Quo⁸ deiecit⁷ ceruicem
		prehẽſe ſũt.⁸⁸ Et erit⁸⁸ cor	⁸⁸moab et⁸⁸ confuſus eſt⁷
		⁸fortiũ⁹ moab⁸ in die⁷ illa:	⁹Erit q̃⁹ moab⁸ in derriſũ:
		⁸ſicut cor⁸ mulieris⁸ partu	⁷et in exemplũ⁸ oĩbus⁷ in
		rientis.⁷ Et ceſſabit⁷ moab	circuitu suo. ⁸ Hec⁷ dicit
		eſſe⁷ populus:⁸ qm̃⁹ cõtra	⁸dñs⁸ Ecce⁸ q̃ſi aquila⁷ vo-
		⁸dñm⁹ glificatus ẽ.⁸ Pauor	labit⁸ & extẽdet⁷ alas suas
		⁸et⁷ laque⁹⁸ ſuper	⁸ad⁷ moab.⁸ Capta eſt⁷ ca-
		te o⁸ habitator⁸ moab:⁷ ait	rioth⁸ & munitiones⁷ cõ-
		⁸⁸dñs:⁸ qui fugerit⁹ a facie	prehẽſe ſũt.⁸⁸ Et erit⁸⁸ cor
		⁹pauoris⁸ cadet⁸⁸ in⁸ fouea:	⁸fortiũ⁹ moab⁸ in die⁷ illa:
		⁷et qui cõſcenderit⁸ de fo	⁸ſicut cor⁸ mulieris⁸ partu
		uea⁷ capietur⁸ laq̃o.⁹ Ad	rientis.⁷ Et ceſſabit⁷ moab
		ducã⁸ enim⁸⁸ ſup⁸ moab⁸ an	eſſe⁷ populus:⁸ qm̃⁹ cõtra
		nũ⁹ viſitationis eorũ⁹: ait	⁸dñm⁹ glificatus ẽ.⁸ Pauor
		⁸dñs.⁸ In vmbra⁷ eſebon	⁸et⁷ laque⁹⁸ ſuper
		⁸⁸ſteterũt⁸⁸ de laq̃o⁹ fugiẽ	te o⁸ habitator⁸ moab:⁷ ait
		tes:⁸ qa⁹ ignis⁷ egreſſus eſt	⁸⁸dñs:⁸ qui fugerit⁹ a facie
		⁸de eſebõ⁹ & flãma⁸ de me	⁹pauoris⁸ cadet⁸⁸ in⁸ fouea:
		dio⁸ ſeõ:⁷ & deuorauit⁸ par	⁷et qui cõſcenderit⁸ de fo
		tem⁸ moab⁹ & verticem ∞	uea⁷ capietur⁸ laq̃o.⁹ Ad
		⁷filiorũ⁹ tumultus.⁷ Ve ti	ducã⁸ enim⁸⁸ ſup⁸ moab⁸ an
		bi⁸ moab⁹ Peruſti⁷ pupule	nũ⁹ viſitationis eorũ⁹: ait
		⁸chamos:⁷ qa⁸⁸ cõprehẽſi	⁸dñs.⁸ In vmbra⁷ eſebon
		ſunt⁸⁸ filii tui⁹ & filie tue	⁸⁸ſteterũt⁸⁸ de laq̃o⁹ fugiẽ
		⁹in captiuitatẽ.⁷ Et cõuer	tes:⁸ qa⁹ ignis⁷ egreſſus eſt
		tam⁸ captiuitatem⁷ moab	⁸de eſebõ⁹ & flãma⁸ de me
			dio⁸ ſeõ:⁷ & deuorauit⁸ par

		palmiteo tui ptraſſerẽt mare.	ciuitas tuæ attigerũt.
		ciuitas tuæ attigerũt.	

		in nouiſſimis⁸ diebus⁹: dicit dñs: huc vſq;	ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει κύριος· ἕως τούτου τὸ
		iudicia⁸ moab.	κρῖμα τοῦ μωάβ.
יום	בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נְאֻם יְהוָה עַד	Ca.49.	
שפט	הֵנָּה מִשְׁפָּט מוֹאָב:		
Cap. xlix.	לִבְנֵי עַמּוֹן כֹּה אָמַר יְהוָה הֲבָנִים	H Dſilios⁸ amon.⁹ Hec⁸ dicit⁹ dñs.⁹ Nũquid	Τοῖς υἱοῖς ἀμμὼν οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ υἱοὶ οὐκ
ירש	אֵין לְיִשְׂרָאֵל אִם יוֹרֵשׁ אֵין לוֹ	⁸non⁹ filii ſunt⁸ iſrael:⁹ aut	ἔστιν τῷ Ισραηλ ἢ κληρονόμος οὐκ ἔστιν αὐτῶν. διὰ
מדע	מַדּוּעַ יָרַשׁ מַלְכָּם אֶת גָּד וְעַמּוֹ	⁸heres⁹ non eſt⁸⁸ ei. ∞∞∞	τί κατεκληρονόμησεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν τὸν θεὸν
עיר בוא	בְּעָרָיו יָשֵׁבוּ: לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים	⁹Cur igitur⁸ hereditate	Γὰδ καὶ ὁ λαὸς αὐτῶν ἐν
שבע	נְאֻם יְהוָה וְהִשְׁמַעְתִּי אֶל רַבַּת בְּנֵי	poſſedit⁹ melchõ⁸ gad⁹ &	πόλεσιν αὐτῶν ἐνῳκεῖ, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχον
רוע למם	עַמּוֹן תְּרוּעַת מִלְחָמָה וְהָיְתָה לְתֵל	populus ei⁹ in vrbib⁸ eius	ται λέγει κύριος· καὶ ἀκουτιῶ ἐπὶ ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμὼν
חית תל	שְׁמָמָה וּבְנֹתֶיהָ בָּאֵשׁ תִּצַּתְנָה	⁸hitauit⁸⁸? Ideo⁸ ecce⁸ dies	τumultũ belli. ⁊ erunt in inuiũ ⁊ in petito
נצת	וְיָרַשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת יֹרְשָׁיו אָמַר יְהוָה:	⁸veniũt⁸ dicit⁹ dñs:⁸ & audi	ῥύρωμα πολέμου· καὶ ἔσονται εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἀπώλε-
ילל	הֵילִילִי חֶשְׁבּוֹן כִּי שֻׁדְּדָה עַי צְעַקְנָה	tũ faciã⁸ ſup⁸ rabbath⁸ filio	νεσιν· ⁊ κληρονομήσει Ισραηλ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ λέγει κύριος, ἃ
רנן	בְּנוֹת רַבָּה חֹגַרְנָה שַׂקִּים סִפְדְנָה	rum⁸ ammon⁹ fremitum	λαλεῖτε ἴσεβὼν ὅτι ὤλετο γαὶ· κεκράξατε θυγατέρες
שוט	וְהִתְשׁוֹטַטְנָה בַּגְּדֵרוֹת כִּי מַלְכָם	prelii.⁹ Et erit⁸ in tumultũ	rabbath περιζώσασθε σάκκους, καὶ ἐπιλαμβάνεσθε καὶ
גלה שור	גֹּלֶה כֹּהֲנָיו וְשָׂרָיו יַחְדָּיו: מַה	⁸⁸diſſipata :⁹ filieq; eius	plangite ſup molchõ· q; in trãſmigrationẽ⁸ duc
כלל זוב	תִּתְהַלְלִי בָּעֲמָקִים זָב עֶמְקֵךְ הַבַּת	⁸igne⁹ ſuccendentur: ∞∞	tur⁹ ſacerdotes ei⁹ & pri
	הַשּׁוֹבָבָה הַבֹּטֶחָה בְּאֹצְרֹתַיִךְ מִי	⁹& poſſidebit⁸ iſrael⁹ poſſe	cipes eius⁸ ſimul. ⁹ Quid
בוא	יָבֹא אֵלָי: הִנְנִי מֵבִיא עָלַיִךְ פַּחַד	ſores ſuos:⁸ ait⁹ dominus.	gloriaris⁸ in vallib⁹⁸? De
	נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת מִכָּל סְבִיבָיִךְ	⁹Vlula⁸ eſebon⁹ quoniam	fluxit⁸ vallis tua⁸ filia⁸ deli
סבב רחה	וְנִדַּחְתֶּם אִישׁ לְפָנָיו וְאֵין	⁹vaſtata eſt⁸ hai.⁹ Clamate	cata:⁹ q̃ cõfidebas⁸ i theſa
קבץ נוד	מְקַבֵּץ לַנֹּדֵד וַאֲחֲרֵי כֵן אָשִׁיב אֶת	⁸filie⁹ rabba:⁸ accigite vos	uris tuis & dicebas.⁹ Quis
שבה	שְׁבוּת בְּנֵי עַמּוֹן נְאֻם יְהוָה: לֶאֱדוֹם	⁸cilitus.⁹ Plangite ∞∞∞	veniet⁸ ad me:⁹ Ecce ego
	כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הַאֵין עוֹד	⁸ & circuite⁹ per ſepes :	iducã⁸ ſup te terrorẽ:⁸⁸ ait
יין חכם	חָכְמָה בְּתֵימָן אָבְדָה עֵצָה מִבָּנִים	⁸⁸quoniam⁸⁸ melchom ∞	⁸dñs⁹ deus⁸ exercituũ⁹ ab
נוס חרח	נִסְרְחָה חָכְמָתָם: נֻסּוּ הָפְנוּ הֶעְמִיקוּ	⁸in trãſmigrationẽ⁹ duce	oibus⁸ qui ſunt in circuitu
עשק	לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי דְדָן כִּי אֵיד עֵשָׂו	tur:⁹ facerdotes ei⁹ & pri	tuo:⁸⁸ & diſpergemini⁹ ſin
בוא	הֵבֵאתִי עָלָיו אֶת פְּקֻדָּתִיו: אִם	cipes eius⁸ ſimul. ⁹ Quid	guli⁸ a cõſpectu vio:⁸ nec
בוא שאר	בֹּצְרִים בָּאוּ לָךְ לֹא יַשְׁאִירוּ עוֹלֵלוֹת	⁸gloriaris⁸ in vallib⁹⁸? De	crit⁹ q cõgreget⁸ fugiẽtes.
ילל שחת	אִם גַּנָּבִים בַּלַּיְלָה הִשְׁחִיתוּ דַיָּם: כִּי	fluxit⁸ vallis tua⁸ filia⁸ deli	⁹Et poſt⁸ hec⁹ reuerti faciã
בר	אֲנִי חִשַּׂפְתִּי אֶת עֵשָׂו גִּלִּיתִי אֶת	cata:⁹ q̃ cõfidebas⁸ i theſa	⁸captiuos⁹ filor⁸ ammon:
גלה כסה	מִסְתָּרָיו וְנֶחְבָּה לֹא יוּכַל שֹׁדֵד	uris tuis & dicebas.⁹ Quis	⁸ait⁹ dñs.⁸ Ad idumeã.⁹ hec
סתר חבה	זַרְעוֹ וְאַחָיו וּשְׁכֵנָיו וְאֵינֶנּוּ: עָזְבָה	veniet⁸ ad me:⁹ Ecce ego	⁸⁸dicit⁸⁸ dñs ⁹ exercituum.
יכל	יְתֹמֶיךָ אֲנִי אֲחַיֶּה וְאַלְמְנֹתֶיךָ עָלַי	iducã⁸ ſup te terrorẽ:⁸⁸ ait	⁹Nunqd nõ⁸ vltra ẽ⁹ ſapia
חיה	תִּבְטָחוּן: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲשֶׁר	⁸dñs⁹ deus⁸ exercituũ⁹ ab	⁸in themã⁹? Periit⁸⁸ cõſilũ
בטח	אֵין מִשְׁפָּטָם לִשְׁתּוֹת כּוֹס שָׁתוֹ	oibus⁸ qui ſunt in circuitu	⁸a filiis⁹? Inutilis facta ẽ⁹ ſa
שתה	יִשְׁתּוֹ וְאַתָּה הוּא נָקֹה תִּנָּקֶה לֹא	tuo:⁸⁸ & diſpergemini⁹ ſin	piẽtia eorũ.⁸ Fugite & ter
שבע	תִנָּקֶה כִּי שָׁתוֹ תִשְׁתֶּה: כִּי נִשְׁבַּעְתִּי	guli⁸ a cõſpectu vio:⁸ nec	gã⁸ vertite:⁹ deſcendite⁸⁸ in
		crit⁹ q cõgreget⁸ fugiẽtes.	voraginẽ⁸ habitores⁹ dedã:
		⁸Et poſt⁸ hec⁹ reuerti faciã	qm̃⁸ plitionẽ⁹ eſau⁸ addu
		⁸captiuos⁹ filor⁸ ammon:	xi⁸ ſup eũ⁸⁸ tps⁸⁸ viſitationis
		⁸ait⁹ dñs.⁸ Ad idumeã.⁹ hec	ei⁹.⁸ Si⁸ vindemiatores⁹ ve
		⁸⁸dicit⁸⁸ dñs ⁹ exercituum.	niſſent⁸ ſup te:⁸ nõ⁹ reliq
		⁹Nunqd nõ⁸ vltra ẽ⁹ ſapia	ſſent⁸⁸ racemũ:⁸ ſi⁹ fures⁸ in
		⁸in themã⁹? Periit⁸⁸ cõſilũ	nocte⁹ rapuiſſent q̃ ſuffi
		⁸a filiis⁹? Inutilis facta ẽ⁹ ſa	ceret ſibi.⁸ Ego⁹ vero⁸ di
		piẽtia eorũ.⁸ Fugite & ter	fcooperul⁸ eſau:⁹ reuelauit
		gã⁸ vertite:⁹ deſcendite⁸⁸ in	⁸abſcondita eius⁹ & celari
		voraginẽ⁸ habitores⁹ dedã:	⁸⁸nõ⁸⁸ poterit:⁹ Vaſtatũ eſt
		qm̃⁸ plitionẽ⁹ eſau⁸ addu	⁸ſemẽ eius⁹ & frẽs eius⁹ &
		xi⁸ ſup eũ⁸⁸ tps⁸⁸ viſitationis	vicini eius⁸⁸ & nõ erit.⁹ Re
		ei⁹.⁸ Si⁸ vindemiatores⁹ ve	linque⁸ pupillos tuos : &
		niſſent⁸ ſup te:⁸ nõ⁹ reliq	⁸ego⁹ faciã eos⁸ viuere⁹ &
		ſſent⁸⁸ racemũ:⁸ ſi⁹ fures⁸ in	vidue tue⁸ in me⁹ ſpabunt:
		nocte⁹ rapuiſſent q̃ ſuffi	⁹qa⁸⁸ hec⁹ dicit⁸ dñs:⁸⁸ Ecce
		ceret ſibi.⁸ Ego⁹ vero⁸ di	⁸qbus⁹ nõ erat⁸ iudiciũ⁹ vt
		fcooperul⁸ eſau:⁹ reuelauit	biberẽt⁸⁸ calicẽ :⁸⁸ bibẽtes
		⁸abſcondita eius⁹ & celari	⁸bibent:⁹ & tu quaſi⁸ inno
		⁸⁸nõ⁸⁸ poterit:⁹ Vaſtatũ eſt	ceris⁸ relinq̃ris:⁸⁸ Non⁸ ceris
		⁹ſemẽ eius⁸ & frẽs eius⁹ &	innocẽs⁸ ſed⁹ bibẽs⁸ bibes.
		vicini eius⁸⁸ & nõ erit.⁹ Re	⁹qa⁸ pmemetipm⁹ iurauí
		linque⁸ pupillos tuos : &	ſai⁸ ait⁹ dñs⁸ quia in
		⁸ego⁹ faciã eos⁸ viuere⁹ &	ſolitudinẽ⁸ & in opp̃
		vidue tue⁸ in me⁹ ſpabunt:	brium⁸ & in maledictũ⁹
		⁹qa⁸⁸ hec⁹ dicit⁸ dñs:⁸⁸ Ecce	erit⁸ bozra⁹ & omes ciuita
		⁸qbus⁹ nõ erat⁸ iudiciũ⁹ vt	tes eius⁸ erũt in ſolitudi
		biberẽt⁸⁸ calicẽ :⁸⁸ bibẽtes	nes⁹ ſempiternas.
		⁸bibent:⁹ & tu quaſi⁸ inno	⁸Auditũ audiui⁹ a dño⁸ &
		ceris⁸ relinq̃ris:⁸⁸ Non⁸ ceris	legatus⁹ in gentibus⁸ mi
		innocẽs⁸ ſed⁹ bibẽs⁸ bibes.	ſus eſt⁹ congregate⁸ & ve
		⁹qa⁸ pmemetipm⁹ iurauí	nite⁹ ad eã⁸ & ſurgamus⁹
		ſai⁸ ait⁹ dñs⁸ quia in	in prelio⁸

Pśtiua.heb.	Tex.heb.hiere.klix.	Trāsla.B.Hie.	Trāsla.Gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.gre.lxx.cūiter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.hiere.klix.	Pśtiua.heb.
יִצַּת בָּאֵשׁ	יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְהִצַּתִּי ׀ אֵשׁ ׀ בְּחוֹמַת	dñs exercituū. Et succendā ignē in muro	κύριος τῶν δυνάμεων, καὶ καύσω πῦρ ἐν τείχει δα-	dñs exercituum. Et succendam ignem in muro	dñs exercituū. Et succendā ignē in muro	יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְהִצַּתִּי ׀ אֵשׁ ׀ בְּחוֹמַת	יצת במה
דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת בֶּן הֲדַד׃		damasci & deuorabit mnia benadab. ∞∞∞∞∞	μασκοῦ, καὶ καταφάγεται ἄμφοδα υἱοῦ ἄδερ. τῷ κυ-	damasci & deuorabit mnia benadab. ∞∞∞∞∞	damasci & deuorabit mnia benadab. ∞∞∞∞∞	דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת בֶּן הֲדַד׃	
לְמַלְכוּת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה	לְקֶדָר וְלַמַּמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה	Ad cedar & ad regna afor: que percussit ∞∞	ρίῳ καὶ τῇ βασιλείᾳ τῆς αὐλῆς ἣν ἐπάταξεν ναβου-	Ad cedar & ad regna afor: que percussit ∞∞	Ad cedar & ad regna afor: que percussit ∞∞	לְקֶדָר וְלַמַּמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה	למלכות חצור
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל ׀ כֹּה אָמַר	נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל ׀ כֹּה אָמַר	nabuchodonosor rex babylonis. Hec dixit dñs:	χοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος. οὕτως εἶπεν κύριος,	nabuchodonosor rex babylonis. Hec dixit dñs:	nabuchodonosor rex babylonis. Hec dixit dñs:	נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל ׀ כֹּה אָמַר	נבוכדראצר
יְהוָה ׀ קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשֹׁדְדוּ אֶת	יְהוָה ׀ קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשֹׁדְדוּ אֶת	dñs. Surgite & ascendite ad cedar: & vastate	χοδονόσορ ἀναβήτε εἰς κηδάρ, καὶ πλήξατε τοὺς υἱοὺς κεδέμ.	dñs. Surgite & ascendite ad cedar: & vastate	dñs. Surgite & ascendite ad cedar: & vastate	יְהוָה ׀ קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשֹׁדְדוּ אֶת	עלה
בְּנֵי קֶדֶם׃ אָהֳלֵיהֶם וְצֹאנָם יִקָּחוּ	בְּנֵי קֶדֶם׃ אָהֳלֵיהֶם וְצֹאנָם יִקָּחוּ	filios orientis. Taberna cula eorū & greges eorū	σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πρόβατα αὐτῶν λήμψεται· ἰμάτια	filios orientis. Taberna cula eorū & greges eorū	filios orientis. Taberna cula eorū & greges eorū	בְּנֵי קֶדֶם׃ אָהֳלֵיהֶם וְצֹאנָם יִקָּחוּ	בני קדם
יְרִיעֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם	יְרִיעֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם	capiēt: pelles eorū & vasa eorū & camelos eo	cor & οἰα cor τ camelos cor	capiēt: pelles eorū & vasa eorū & camelos eo	capiēt: pelles eorū & vasa eorū & camelos eo	יְרִיעֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם	ירע בלה
יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר	יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר	rum tollent fibi: & vocabunt sup eos formidinē	αὐτῶν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν καὶ καμήλους αὐτῶν	rum tollent fibi: & vocabunt sup eos formidinē	rum tollent fibi: & vocabunt sup eos formidinē	יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר	נשא נגר
מִסָּבִיב׃ נְסוּ נְדוּ מְאֹד הֶעְמִיקוּ	מִסָּבִיב׃ נְסוּ נְדוּ מְאֹד הֶעְמִיקוּ	ín circuitu eius. Fugite abite vehemēter: in vo	tollent. καὶ κάλεσατε ἐπ' αὐτοὺς φόβους	ín circuitu eius. Fugite abite vehemēter: in vo	ín circuitu eius. Fugite abite vehemēter: in vo	מִסָּבִיב׃ נְסוּ נְדוּ מְאֹד הֶעְמִיקוּ	סבב נוס
לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי	לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי	ragim busq sedete qui habitatis afor'ait dñs. Init	λῶν ἑαυτοῖς. καὶ καλέσατε ἐπ' αὐτοὺς φόβους	ragim busq sedete qui habitatis afor'ait dñs. Init	ragim busq sedete qui habitatis afor'ait dñs. Init	לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי	נוד עמק
יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל	יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל	eni cōtra vos nabucho donosor rex babylonis	νέ in circuitu. fugite valde, φύδε hitalij in sessione se	eni cōtra vos nabucho donosor rex babylonis	eni cōtra vos nabucho donosor rex babylonis	יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל	יעץ עמק
עֵצָה וְחִשֵּׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ	עֵצָה וְחִשֵּׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ	consiliū: & cogitauit ad uersus vos cogitationes.	αγ κυκλόθεν· φεύγετε λίαν ἐβαθύνατε εἰς καθησιν κα-	consilium: & cogitauit ad uersus vos cogitationes.	consilium: & cogitauit ad uersus vos cogitationes.	עֵצָה וְחִשֵּׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ	יעץ חשב
עֲלוּ אֶל גּוֹי שַׁלְיו יֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם	עֲלוּ אֶל גּוֹי שַׁלְיו יֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם	Cōfurgite & ascendite ad gentē quietā & habi	θίσθητε ἐν τῇ ἀγλῇ λέγει κύριος, ὅτι ἐβουλεύσατο ἐφ'	Cōfurgite & ascendite ad gentē quietā & habi	Cōfurgite & ascendite ad gentē quietā & habi	עֲלוּ אֶל גּוֹי שַׁלְיו יֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם	עלה שלה
יְהוָה לֹא דְלָתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד	יְהוָה לֹא דְלָתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד	tantē cōfidēter ait dñs.	ὑμᾶς ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος βουλὴν	tantē cōfidēter ait dñs.	tantē cōfidēter ait dñs.	יְהוָה לֹא דְלָתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד	ברח
יֹשְׁכֵּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלִּים לָבַז וְהָמוֹן	יֹשְׁכֵּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלִּים לָבַז וְהָמוֹן	No' oſtia nec' vectes eis ſoli habitāt. Et erūt ca	τ cogitauit ὃ vos cogitationē. ꝑsurge ascende ad	No' oſtia nec' vectes eis ſoli habitāt. Et erūt ca	No' oſtia nec' vectes eis ſoli habitāt. Et erūt ca	יֹשְׁכֵּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלִּים לָבַז וְהָמוֹן	שכן היה
מִקְנֵיהֶם לִשְׁלַל וְזֹרְתִים לְכָל רוּחַ	מִקְנֵיהֶם לִשְׁלַל וְזֹרְתִים לְכָל רוּחַ	mels eorū in direptionē & multitudo iumētorū	καὶ ἐλογίσατο ἐφ' ὑμᾶς λογισμόν· ἀνάστηθι ἀνάβηθι ἐπὶ	mels eorū in direptionē & multitudo iumētorū	mels eorū in direptionē & multitudo iumētorū	מִקְנֵיהֶם לִשְׁלַל וְזֹרְתִים לְכָל רוּחַ	גזז חמן
קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא	קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא	in pdā: & dispergā eos in oēm vētū q fut attoſi	gentē ἡquietā & habitantē cōfidēter ait dñs.	in pdā: & dispergā eos in oēm vētū q fut attoſi	in pdā: & dispergā eos in oēm vētū q fut attoſi	קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא	קצץ פאה
נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיְתָה חָצוֹר	נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיְתָה חָצוֹר	comā: & ex oi cōfimo eor adducā interitū sup	Nō oſtia nec vectes eis ſoli habitāt. Et erūt ca-	comā: & ex oi cōfimo eor adducā interitū sup	comā: & ex oi cōfimo eor adducā interitū sup	נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיְתָה חָצוֹר	נאם יהוה
לְתַנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא	לְתַנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא	eos aut dñs. Et erit afor	melis eorū in direptionē & multitudo iumētorū	eos aut dñs. Et erit afor	eos aut dñs. Et erit afor	לְתַנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא	תנן
יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן אָדָם׃	יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן אָדָם׃	ín habitaculū draconū deſerta' vſq in eternū.	in pditione. τ vēnabo eos ὁ ventro	ín habitaculū draconū deſerta' vſq in eternū.	ín habitaculū draconū deſerta' vſq in eternū.	יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן אָדָם׃	עלם גור
כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה עֹלִים כַּנֶּשֶׁר	כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה עֹלִים כַּנֶּשֶׁר	Nō manebit ibi vir: nec hominis. Quod factū	ἐκ ἀπώλειαν. καὶ λιμὸν ὑποκάω αὐτοὺς παντὶ σιτίσμα-	Nō manebit ibi vir: nec hominis. Quod factū	Nō manebit ibi vir: nec hominis. Quod factū	כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה עֹלִים כַּנֶּשֶׁר	
וּפָרַשׂ כְּנָפָיו עַל בָּצְרָה וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי אֱדוֹם	וּפָרַשׂ כְּנָפָיו עַל בָּצְרָה וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי אֱדוֹם	est verbū dñi ad hieremiā pro	τι κεκαρδιωμένους πρὸ προσώπου αὐτῶν ἐν παγὶς πίραν	est verbū dñi ad hieremiā pro	est verbū dñi ad hieremiā pro	וּפָרַשׂ כְּנָפָיו עַל בָּצְרָה וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי אֱדוֹם	עלה
כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה׃	כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה׃	phetā aduerſus elam: in principio regni ſedechie	cor αφερᾶ interitū cor ait dñs: τ erit	phetā aduerſus elam: in principio regni ſedechie	phetā aduerſus elam: in principio regni ſedechie	כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה׃	
לְדַמֶּשֶׂק נוּשָׁה חַמַּת וְאַרְפָּד כִּי שָׁמְעָה	לְדַמֶּשֶׂק נוּשָׁה חַמַּת וְאַרְפָּד כִּי שָׁמְעָה	regis iuda dicēs: hec dicit dñs exercitū:	αὐτῶν ὅπισω τὴν τροπὴν αὐτῶν ἔτειλεν κύριος, καὶ ἔσα	regis iuda dicēs: hec dicit dñs exercitū:	regis iuda dicēs: hec dicit dñs exercitū:	לְדַמֶּשֶׂק נוּשָׁה חַמַּת וְאַרְפָּד כִּי שָׁמְעָה	
רָעָה שָׁמְעוּ נָמֹגוּ בַּיָּם דְּאָגָה הַשְׁקֵט	רָעָה שָׁמְעוּ נָמֹגוּ בַּיָּם דְּאָגָה הַשְׁקֵט	σιλεὺς Ἰούδα λίγων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,	σιλεὺς Ἰούδα λίγων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,	σιλεὺς Ἰούδα λίγων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,	σιλεὺς Ἰούδα λίγων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,	רָעָה שָׁמְעוּ נָמֹגוּ בַּיָּם דְּאָגָה הַשְׁקֵט	
לֹא יוּכָל׃ רָפְתָה דַּמֶּשֶׂק הִפְנְתָה	לֹא יוּכָל׃ רָפְתָה דַּמֶּשֶׂק הִפְנְתָה	cce ego cōfrīgā arcū clam ꝓncipiū poteſtē cor	cce ego cōfrīgā arcū clam ꝓncipiū poteſtē cor	cce ego cōfrīgā arcū clam ꝓncipiū poteſtē cor	cce ego cōfrīgā arcū clam ꝓncipiū poteſtē cor	לֹא יוּכָל׃ רָפְתָה דַּמֶּשֶׂק הִפְנְתָה	
לָנוּס וְחִזָּקָה צָרָה וְחֶבְלִים	לָנוּס וְחִזָּקָה צָרָה וְחֶבְלִים	ſoli dñi ſup eos pditio	ἰδοὺ ἐγὼ συντρίψω τὸ τόξον ἀιλὰμ ἀρχὴν δυναστείας αὐτῶν	ſoli dñi ſup eos pditio	ſoli dñi ſup eos pditio	לָנוּס וְחִזָּקָה צָרָה וְחֶבְלִים	
אֲחָזַתְהָ כַּיּוֹלֵדָה׃ אֵיךְ לֹא עֻזְּבָה עִיר	אֲחָזַתְהָ כַּיּוֹלֵדָה׃ אֵיךְ לֹא עֻזְּבָה עִיר	nis tue qui habitas in cauer	iducā ſup elam quattuor ventos a quattuor	nis tue qui habitas in cauer	nis tue qui habitas in cauer	אֲחָזַתְהָ כַּיּוֹלֵדָה׃ אֵיךְ לֹא עֻזְּבָה עִיר	
תְּהִלָּה קִרְיַת מְשׂוֹשִׂי לָכֵן יִפְּלוּ	תְּהִלָּה קִרְיַת מְשׂוֹשִׂי לָכֵן יִפְּלוּ	nis petre & apprehēdere	ἐπάνω τοῦ οὐρανοῦ, καὶ διασπερῶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνέμοις	nis petre & apprehēdere	nis petre & apprehēdere	תְּהִלָּה קִרְיַת מְשׂוֹשִׂי לָכֵן יִפְּלוּ	
בַּחוּרֶיהָ בִּרְחֹבֹתֶיהָ וְכָל אַנְשֵׁי	בַּחוּרֶיהָ בִּרְחֹבֹתֶיהָ וְכָל אַנְשֵׁי	miteris altitudinē eius.	illos τ ἐκ ἔσται ἔθνος ὃ ἐκ ἥξει ὁ ἐξωσμὸς αὐ-	miteris altitudinē eius.	miteris altitudinē eius.	בַּחוּרֶיהָ בִּרְחֹבֹתֶיהָ וְכָל אַנְשֵׁי	
דוֹמָם׃	דוֹמָם׃	Cū exaltaueris ſi aquila deſtrahā te: dicit dñs. Et erit idu	lam. τ terrebo eos in ſpectu inimicoꝝ suoꝝ	Cū exaltaueris ſi aquila deſtrahā te: dicit dñs. Et erit idu	Cū exaltaueris ſi aquila deſtrahā te: dicit dñs. Et erit idu	דוֹמָם׃	
		mea deſerta. Oīs q trāſi bit ꝑ eā ſtupebit & ſibila bit ſup oēs plagas eius:	querentiū eiam cor. τ ducā ſup e	mea deſerta. Oīs q trāſi bit ꝑ eā ſtupebit & ſibila bit ſup oēs plagas eius:	mea deſerta. Oīs q trāſi bit ꝑ eā ſtupebit & ſibila bit ſup oēs plagas eius:		
		ſicut ſubuerſa ē ſodoma & gomorra & vicine eius	lam. τ terrebo eos in ſpectu inimicoꝝ suoꝝ	ſicut ſubuerſa ē ſodoma & gomorra & vicine eius	ſicut ſubuerſa ē ſodoma & gomorra & vicine eius		
		ait dñs: Non habitabit ibi vir: & nō incolet eā filius hois. Ecce quaſi	querentiū eiam cor. τ ducā ſup e	ait dñs: Non habitabit ibi vir: & nō incolet eā filius hois. Ecce quaſi	ait dñs: Non habitabit ibi vir: & nō incolet eā filius hois. Ecce quaſi		
		leo aſcender de ſuperbia iordanis ad puſchritudi nē robuſtā: quia ſubito currere facia eum ad illā.	gentē ἡquietā & habitantē cōfidēter ait dñs.	leo aſcender de ſuperbia iordanis ad puſchritudi nē robuſtā: quia ſubito currere facia eum ad illā.	leo aſcender de ſuperbia iordanis ad puſchritudi nē robuſtā: quia ſubito currere facia eum ad illā.		
		Et quis erit electus quē ꝓponā ei? Quis enī ſi milis mei? Et qs ſuſtine bit me? Et qs iſte paſtor q reſiſtet mihi?	Nō oſtia nec vectes eis ſoli habitāt. Et erūt ca-	Et quis erit electus quē ꝓponā ei? Quis enī ſi milis mei? Et qs ſuſtine bit me? Et qs iſte paſtor q reſiſtet mihi?	Et quis erit electus quē ꝓponā ei? Quis enī ſi milis mei? Et qs ſuſtine bit me? Et qs iſte paſtor q reſiſtet mihi?		
		Ideo cadent iuuenes ei? in plateis ei? & oēs viri prelij cōticeſcent in die illa ait	melis eorū in direptionē & multitudo iumētorū	Ideo cadent iuuenes ei? in plateis ei? & oēs viri prelij cōticeſcent in die illa ait	Ideo cadent iuuenes ei? in plateis ei? & oēs viri prelij cōticeſcent in die illa ait		
		dicit dñs: q in inuiſa τ in opprobriū τ in maledictionē erit ī medio ei. τ oēs	λέγει κύριος, ὅτι εἰς ἄβατον καὶ εἰς ὀνειδισμόν, καὶ εἰς	dicit dñs: q in inuiſa τ in opprobriū τ in maledictionē erit ī medio ei. τ oēs	dicit dñs: q in inuiſa τ in opprobriū τ in maledictionē erit ī medio ei. τ oēs		
		ciuitates eius ſolitudines ſempiternas. Au ditum audiui a domino & legatus ad gentes ∞∞ miſſus ē. Cōgregamini & venite cōtra eam: & cōſurgam in plīū. Ecce	κατάραν ἔσονται ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς	ciuitates eius ſolitudines ſempiternas. Au ditum audiui a domino & legatus ad gentes ∞∞ miſſus ē. Cōgregamini & venite cōtra eam: & cōſurgam in plīū. Ecce	ciuitates eius ſolitudines ſempiternas. Au ditum audiui a domino & legatus ad gentes ∞∞ miſſus ē. Cōgregamini & venite cōtra eam: & cōſurgam in plīū. Ecce		
		ecce paruulū dedi te in gē tibꝰ: cōtēptibilē iter hominēs. Arrogātia tua de cepit te & ſupbia cordis tui qui habitas in cauernis petre & apprehēdere miteris altitudinē eius.	erunt ὑστερῆσαι εἰς τὸν αἰῶνα. ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυ-	erunt deſerte in ęternū. audiui audiui a domino & legatus ad gentes ∞∞ miſſus ē. Cōgregamini & venite cōtra eam: & cōſurgam in plīū. Ecce	erunt deſerte in ęternū. audiui audiui a domino & legatus ad gentes ∞∞ miſſus ē. Cōgregamini & venite cōtra eam: & cōſurgam in plīū. Ecce		
		Cū exaltaueris ſi aquila & ſi ſupbia cordis tui qui habitas in cauer nis petre & apprehēdere miteris altitudinē eius.	ρίου, καὶ ἀγγέλους εἰς ἔθνη ἀπέστειλεν, συναχθῆτε τ	paruulū dedi te in gē tibꝰ: cōtēptibilē iter hominēs. Arrogātia tua de cepit te & ſupbia cordis tui qui habitas in cauernis petre & apprehēdere miteris altitudinē eius.	paruulū dedi te in gē tibꝰ: cōtēptibilē iter hominēs. Arrogātia tua de cepit te & ſupbia cordis tui qui habitas in cauernis petre & apprehēdere miteris altitudinē eius.		
		Cū exaltaueris ſi aquila aſcendet & cuolabit & expandet alas ſuas ſup bosrā. Et erit cor fortium idumee in die illa quaſi cor mulieris parturientis.	ἐλθεῖν ἐπ' αὐτήν· ἐγέρθητε καὶ ἀναβῶμεν εἰς πόλεμον.	Cū exaltaueris ſi aquila aſcendet & cuolabit & expandet alas ſuas ſup bosrā. Et erit cor fortium idumee in die illa quaſi cor mulieris parturientis.	Cū exaltaueris ſi aquila aſcendet & cuolabit & expandet alas ſuas ſup bosrā. Et erit cor fortium idumee in die illa quaſi cor mulieris parturientis.		
		Ad damaſcū. Confuſa ē emath & arphad: qa audi tū peſſimū audierunt. Turbati ſunt ī mari pre ſollicitudie geſcere nō potuit. Diſſoluta eſt da maſcus verſa eſt in fugā: tremor apphendit eam. Anguſtia & dolores tenuerūt eā ſi pturientē. Quō dereliq̄runt ciuitatē laudabilē: vrbē leticiē? Ideo cadent iuuenes ei? in plateis ei?: & oēs viri prelij cōticeſcent in die illa ait	ἐκ ἀφελεῖται ἀπ' αὐτῆς καὶ τὴν ναὸν τοὺς	Ad damaſcū. Confuſa ē emath & arphad: qa audi tū peſſimū audierunt. Turbati ſunt ī mari pre ſollicitudie geſcere nō potuit. Diſſoluta eſt da maſcus verſa eſt in fugā: tremor apphendit eam. Anguſtia & dolores tenuerūt eā ſi pturientē. Quō dereliq̄runt ciuitatē laudabilē: vrbē leticiē? Ideo cadent iuuenes ei? in plateis ei?: & oēs viri prelij cōticeſcent in die illa ait	Ad damaſcū. Confuſa ē emath & arphad: qa audi tū peſſimū audierunt. Turbati ſunt ī mari pre ſollicitudie geſcere nō potuit. Diſſoluta eſt da maſcus verſa eſt in fugā: tremor apphendit eam. Anguſtia & dolores tenuerūt eā ſi pturientē. Quō dereliq̄runt ciuitatē laudabilē: vrbē leticiē? Ideo cadent iuuenes ei? in plateis ei?: & oēs viri prelij cōticeſcent in die illa ait		
		Et quis erit electus quē ꝓponā ei? Quis enī ſimilis mei? Et qs ſuſtinebit me? Et qs iſte paſtor q reſiſtet mihi?	ταχὺ ἐκδιῶξαι αὐτὴς ἀπ' αὐτῆς καὶ τὸ γεναίσκους ἐν τοῖς	Et quis erit electus quē ꝓponā ei? Quis enī ſimilis mei? Et qs ſuſtinebit me? Et qs iſte paſtor q reſiſtet mihi?	Et quis erit electus quē ꝓponā ei? Quis enī ſimilis mei? Et qs ſuſtinebit me? Et qs iſte paſtor q reſiſtet mihi?		
		Ideo cadent iuuenes ei? in plateis ei? & oēs viri bellatores tui cadent in die illa ait	instituite. qz ꝺs ſicut ego: τ ꝺs reſiſtet mihi: τ	Ideo cadent iuuenes ei? in plateis ei? & oēs viri bellatores tui cadent in die illa ait	Ideo cadent iuuenes ei? in plateis ei? & oēs viri prelij cōticeſcent in die illa ait		
		dñs: qz ecce ego cōfrīgā arcū clam ꝓncipiū poteſtē cor	ἐπισκοτεῖ· ὅτι τίς ὥσπερ ἐγὼ κρίτις ἀντισταθήσεταί μοι; καὶ	dñs: qz ecce ego cōfrīgā arcū clam ꝓncipiū poteſtē cor	dñs: qz ecce ego cōfrīgā arcū clam ꝓncipiū poteſtē cor		
		ſup eos habitatio cor ruptōrum, ἐὰν μὴ συνφθῶσιν τὰ ἐλάχιστα τῶν	ὁ ἐξ ἐμοῦ ποιμὴν ἢ στήσεται ἀπέναντί μου; καὶ	ſup eos habitatio cor ruptōrum, ἐὰν μὴ συνφθῶσιν τὰ ἐλάχιστα τῶν	ſup eos habitatio cor ruptōrum, ἐὰν μὴ συνφθῶσιν τὰ ἐλάχιστα τῶν		
		omum: ſi nō ſpinis ſit pleꝺ ſup eos habitatio cor ruptōrum, ἐὰν μὴ βατῶν ἐπ' αὐτοὺς κατάλυσις αὐ-	τίς οὗτος ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου; διὰ	omum: ſi nō ſpinis ſit pleꝺ ſup eos habitatio cor ruptōrum, ἐὰν μὴ βατῶν ἐπ' αὐτοὺς κατάλυσις αὐ-	omum: ſi nō ſpinis ſit pleꝺ ſup eos habitatio cor ruptōrum, ἐὰν μὴ βατῶν ἐπ' αὐτοὺς κατάλυσις αὐ-		
		rū: a voce ruine eoꝝ cōmota ē terra: clamor tōn, ἀπὸ φωνῆς σεισμοῦ αὐτῶν ἐσείσθη ἡ γῆ, κραυγὴ	τοῦτο ταῦτα, ἐὰν μὴ ἐκλείπωσιν οἱ ποιμένες τὰ ἑαυτῶν	rū: a voce ruine eoꝝ cōmota ē terra: clamor	rū: a voce ruine eoꝝ cōmota ē terra: clamor		
		in mari audit? ē. ecce ſicut aqla aſcendet & ſicut aqla nidificabit ſuper petrā: & habitabit in cacumine petre & munitōe ei?	τῆς ἐν θαλάσσῃ ἠκούσθη. ἰδοὺ ὡσεὶ ἀετὸς ἀναβήσεται	in mari audit? ē. ecce ſicut aqla aſcendet & ſicut aqla nidificabit ſuper petrā: & habitabit in cacumine petre & munitōe ei?	in mari audit? ē. ecce ſicut aqla aſcendet & ſicut aqla nidificabit ſuper petrā: & habitabit in cacumine petre & munitōe ei?		
		& ponā te quaſi cor mulieris parturientis.	καὶ πτήσεται ἐπὶ τὰ ὀχυρώματα αὐ-	& ponā te quaſi cor mulieris parturientis.	& ponā te quaſi cor mulieris parturientis.		
		Quis ſuper eā ſtupebit & ſibilabit ſup oēm plagā eius. ſicut ſubuerſa eſt ſodoma & gomorra & vicine	τῆς, καὶ ἔσαι ἡ καρδία τῶν ἰσχυρῶν τῆς Ἰδουμαίας ἐν τῇ	Quis ſuper eā ſtupebit & ſibilabit ſup oēm plagā eius. ſicut ſubuerſa eſt ſodoma & gomorra & vicine	Quis ſuper eā ſtupebit & ſibilabit ſup oēm plagā eius. ſicut ſubuerſa eſt ſodoma & gomorra & vicine		
		eius ait dñs: non ſedebit ille homo τ	ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς καρδία γυναικὸς ὠδινούσης. τὸ δαμα	eius ait dñs: non ſedebit ille homo τ	eius ait dñs: non ſedebit ille homo τ		
		filius hois. Ecce quaſi leo aſcender de ſuperbia iordanis ad puſchritudi nē robuſtā: quia ſubito currere facia eum ad illā. Et quis erit electus quē ꝓponā ei? Quis enī ſimilis mei? Et qs ſuſtinebit me? Et qs iſte paſtor q reſiſtet mihi?	σκῷ κατηχύθη ἡμῶν καὶ ἡ ἁρφάδ, ὅτι ἀκοὴν πονηρὰν ἤ	filius hois. Ecce quaſi leo aſcender de ſuperbia iordanis ad puſchritudi nē robuſtā: quia ſubito currere facia eum ad illā. Et quis erit electus quē ꝓponā ei? Quis enī ſimilis mei? Et qs ſuſtinebit me? Et qs iſte paſtor q reſiſtet mihi?	filius hois. Ecce quaſi leo aſcender de ſuperbia iordanis ad puſchritudi nē robuſtā: quia ſubito currere facia eum ad illā. Et quis erit electus quē ꝓponā ei? Quis enī ſimilis mei? Et qs ſuſtinebit me? Et qs iſte paſtor q reſiſtet mihi?		
		audieſt. obſtupuerūt: irati ſunt: quieſcere non po	κουσαν· ἐξέγησαν, ἐθυμώθησαν, ἀπαυσάσθαι οὐ μὴ δύ-	audieſt. obſtupuerūt: irati ſunt: quieſcere non po	audieſt. obſtupuerūt: irati ſunt: quieſcere non po		
		terūt. diſſoluta ē damaſcꝰ. verſa eſt in fugā, tremor	νονται· ἐξελύθη δαμασκός· ἀπεστράφη εἰς φυγὴν· τρόμος	terūt. diſſoluta ē damaſcꝰ. verſa eſt in fugā, tremor	terūt. diſſoluta ē damaſcꝰ. verſa eſt in fugā, tremor		
		apphēdit eam. ἀgustia τ dolores tenuerūt eam ſi pturientē: quō nō dereliquit ciuitatē laudabilē	ἀπεστράφη εἰς φυγὴν· τρόμος ἐπέλαβετο αὐτῆς· στένωσις καὶ ὠδῖναι κατεῖχον αὐτὴν	apphēdit eam. ἀgustia τ dolores tenuerūt eam ſi pturientē: quō nō dereliquit ciuitatē laudabilē	apphēdit eam. ἀgustia τ dolores tenuerūt eam ſi pturientē: quō nō dereliquit ciuitatē laudabilē		
		ὡσεὶ ὠδίνουσαν· πῶς οὐχὶ ἐγκατέλιπεν πόλιν αἰνὴν	ὡσεὶ ὠδίνουσαν· πῶς οὐχὶ ἐγκατέλιπεν πόλιν αἰνὴν	ὡσεὶ ὠδίνουσαν· πῶς οὐχὶ ἐγκατέλιπεν πόλιν αἰνὴν	ὡσεὶ ὠδίνουσαν· πῶς οὐχὶ ἐγκατέλιπεν πόλιν αἰνὴν		
		villā dilectā? ꝓpterea cadent iuuenes in	κώμην ἠγαπημένην; διὰ τοῦτο πεσοῦνται νεανίσκοι ἐν	villā dilectā? ꝓpterea cadent iuuenes in	villā dilectā? ꝓpterea cadent iuuenes in		
		plateis tuis. τ oēs viri bellatores tui cadent in die illa ait	πλατείαις σου· καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταί	plateis tuis. τ oēs viri bellatores tui cadent in die illa ait	plateis tuis. τ oēs viri bellatores tui cadent in die illa ait		
		dñs exercituū: τ ſuccendā ignē in muro da	σου πεσοῦνται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ φησὶν κύριος παντο-	dñs exercituū: τ ſuccendā ignē in muro da	dñs exercituū: τ ſuccendā ignē in muro da		
		maſci: τ deuorabit bruta filij ader. ce	κράτωρ· καὶ καύσω πῦρ ἐν τείχει Δα-	maſci: τ deuorabit bruta filij ader. ce	maſci: τ deuorabit bruta filij ader. ce		
		regine aule quā pcuſſit nabu	μασκοῦ, καὶ καταφάγεται ἄμφοδα υἱοῦ Ἄδερ. τῆ κυ-	regine aule quā pcuſſit nabu	regine aule quā pcuſſit nabu		
		chodonoſor rex babylonis. ſic dixit dñs:	ρίᾳ καὶ τῇ βασιλείᾳ τῆς αὐλῆς ἣν ἐπάταξεν ναβου-	chodonoſor rex babylonis. ſic dixit dñs:	chodonoſor rex babylonis. ſic dixit dñs:		
		χοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος. οὕτως εἶπεν κύριος,	χοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος. οὕτως εἶπεν κύριος,	χοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος. οὕτως εἶπεν κύριος,	χοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος. οὕτως εἶπεν κύριος,		
		ἀναβῆτε ἐπὶ κηδὰρ, καὶ πλήξατε τοὺς υἱοὺς κεδέμ·	ἀναβῆτε ἐπὶ κηδὰρ, καὶ πλήξατε τοὺς υἱοὺς κεδέμ·	ἀναβῆτε ἐπὶ κηδὰρ, καὶ πλήξατε τοὺς υἱοὺς κεδέμ·	ἀναβῆτε ἐπὶ κηδὰρ, καὶ πλήξατε τοὺς υἱοὺς κεδέμ·		
		tabernacla cor: τ oues cor capient. veſtimēta	σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πρόβατα αὐτῶν λήμψεται· ἱμάτια	tabernacla cor: τ oues cor capient. veſtimēta	tabernacla cor: τ oues cor capient. veſtimēta		
		cor: τ oia vaſa cor τ camelos cor	αὐτῶν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν καὶ καμήλους αὐτῶν	cor: τ oia vaſa cor τ camelos cor	cor: τ oia vaſa cor τ camelos cor		
		tollent ſibi. ⁊ vocate ſup eos pditio	λήμψεται ἑαυτοῖς· καὶ καλέσατε ἐπ' αὐτοὺς ἀπώλει-	tollent ſibi. ⁊ vocate ſup eos pditio	tollent ſibi. ⁊ vocate ſup eos pditio		
		nē in circuitu. fugite valde, pfude hitalij in ſeſſionē ſe	αν κυκλόθεν· φεύγετε λίαν ἐβαθύνατε εἰς καθησιν κα-	nē in circuitu. fugite valde, pfude hitalij in ſeſſionē ſe	nē in circuitu. fugite

Pūtiua.heb.	Tex.heb.biere.l.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cūiter.latina.
יהושׁ	הַיָּמִים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ אֶת עֵילָם נֶאֻם	'dieb' reuerti facia' captiuos' elam' dicit' dñs.	διεβ' ἐπιστρέψαι ποιήσω τὴν αἰχμαλωσίαν αἰλὰμ λέγει κύριος.
יהוה	יְהוָה׃		
Cap.l.	הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר	Verbum quod' locutus est' dñs' de' babylone &' de' terra' chaldeo rū' in manu' hieremie" p phete." Annūciate' in gē tib' & auditū facite. 'Leuate' signū:" predicate: & 'nolite' celare' dicite.' Capta est' babylon: 'cōfusa est' bel: 'victus est' marodach. 'Cōfusa sūt oia' sculptilia eorū:' supata sunt' idola eorū. 'Qm' ascēdet 'cōtra eā "'gens" ab aqlone: 'q' "ponet' terrā ei' in solitudinē: & nō" ei' it' qui habitet' in ea' ab homine vsq; ad pecus:' moti sunt et' abierūt.' In' die' illis & in tēpore' illo' ait' dñs: 'venient" filii' israel' ipsi & filii' iuda' simul.' Ambulantes' & flentes' ppe rabunt' & dominū' deum suum' querent. In' sion 'interrogabūt' viā:' huc 'facies eorū' veniēt' & apponētur' ad' dñm' federe "sempiterno: qd" nulla' ob liuione delebitur.' Grex 'pditus' factus est" pplus me?:' pastores corū" seduxerūt eos:' fecerūt' vagari in' mōtibus.' De mōte' in' collē' transierūt:' oblitī fūt' cubilis sui.' Oēs' qui inuenerūt' comederūt eos & hostes corū' dixerunt. 'Nō" peccauim?" p eo' q' peccauerūt' dño' decori 'iustīcie' & expectatōi' patrū eor' israēl' dño.' Recedite' de medio' babylōis' & de terra 'chaldeoꝝ' egredimini' & estote' q̄si hedi' ante greges. 'Qm' ecce' ego" suscitabo" & adducā' in' babylo nē' cōgregationē' gentiū 'magnarū' de terra" aqlonis' & p̄abūtur' aduersus eā: et' inde' capietur. 'Sagitta ei' q̄si viri' fortis' interfectoris' nō' reuertetur' vacua.' Et erit' chaldea' in p̄dā:' oēs" vastātes eā" replebūtur:' ait' dñs. 'Qm' exultatis' & 'magna loqmini' diripiētes' hereditatē meā:' qm' effusi estis' sicut vituli sup' herbā' & mugistis' sicut tauri.' Cōfusa est' mē vīa' nimis & 'adeq̄ta pulueri' q̄ genit vos.' Ecce nouissima erit in" gētib': & deserta' inuia' & arens.' Abira' dñs' nō' hitabitur sed" redigetur' tota in' solitudinē.' Oīs' q trāsibit' p 'babylonē" stupebit' & sibilabit' sup" vniuersis" plagis eius.	διεβ' ἐπιστρέψαι ποιήσω τὴν αἰχμαλωσίαν αἰλὰμ λέγει κύριος.
יהוה	יְהוָה׃		
	הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר		
	יְהוָה אֶל בָּבֶל אֶל אֶרֶץ כַּשְׂדִּים		
	בְּיַד יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃ הַגִּידוּ בַגּוֹיִם		
	וְהַשְׁמִיעוּ וְשָׂאוּ נֵס הַשְׁמִיעוּ אַל		
	תְּכַחֵדוּ אִמְרוּ נִלְכְּדָה בֵל הֹבִישׁ מְרֹדָךְ		
	חַתּ מְרֻדָךְ הֹבִישׁוּ עֲצַבֶּיהָ חַתּוּ		
	גִּלּוּלֶיהָ׃ כִּי עָלָה עָלֶיהָ גּוֹי מִצָּפוֹן		
	הוּא יָשִׁית אֶת אַרְצָהּ לְשַׁמָּה וְלֹא		
	יִהְיֶה יֹשֵׁב בָּהּ מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה נָדוּ		
	הָלָכוּ׃ בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הָרָאשׁוֹן		
	נְאֻם יְהוָה יָבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה		
	וּבְנֵי יְהוּדָה יַחְדָּו הָלוֹךְ וּבָכוֹ יֵלֵכוּ		
	וְאֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם יְבַקֵּשׁוּ׃ צִיּוֹן		
	יִשְׁאֲלוּ דֶּרֶךְ הֵנָּה פְנֵיהֶם בָּאוּ וְנִלְווּ		
	אֶל יְהוָה בְּרִית עוֹלָם לֹא תִשָּׁכַחַ׃		
	צֹאן אֲבֻדוֹת הָיָה עַמִּי רֹעֵיהֶם הִתְעוּם		
	הָרִים שִׁבְּבוּם מֵהַר אֶל גִּבְעָה הָלְכוּ		
	שָׁכְחוּ רִבְצָם׃ כָּל מֹצְאֵיהֶם אֲכָלוּם		
	וְצָרֵיהֶם אָמְרוּ לֹא נֶאְשָׁם בַּעֲבוֹ		
	אֲשֶׁר חָטְאוּ לַיהוָה נְוֵה צֶדֶק וּמִקְוֵה		
	אֲבוֹתֵיהֶם יְהוָה׃ נְדוּ מִתּוֹךְ בָּבֶל		
	וּמֵאֶרֶץ כַּשְׂדִּים יְצֵאוּ וִהְיוּ כַּעַתּוּדִים		
	לִפְנֵי צֹאן׃ כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיר		
	וּמַעֲלֶה עַל בָּבֶל קְהַל גּוֹיִם גְּדוֹלִים		
	מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְעָרְכוּ לָהּ מִשָּׁם תִּלָּכֵד		
	חִצָּיו גִּבּוֹר מַשְׁכִּיל לֹא יָשׁוּב		
	רִיקָם׃ וְהָיְתָה כַשְׂדִּים לְשָׁלָל כָּל		
	שֹׁלְלֶיהָ נְאֻם יְהוָה׃ כִּי		
	תְשַׂמַּחְתֶּם כִּי תַעַלְזוּ שֹׁסֵי נַחֲלָתִי כִּי		
	תְפוּשׁוּ כְּעֻגְלָה דָּשָׁא וְתִצְהֲלוּ		
	כַּאֲבִירִים׃ בּוֹשָׁה אִמְּכֶם מְאֹד תַּחְפְּרָה		
	יוֹלַדְתְּכֶם הִנֵּה אַחֲרִית גּוֹיִם מִדְבָּר		
	צִיָּה וַעֲרָבָה׃ מִקֶּצֶף יְהוָה לֹא תִשָּׁבֵ		
	וְהָיְתָה שְׁמָמָה כֻּלָּהּ כָּל עֹבֵר עַל בָּבֶל		
	יִשֹּׁם וְיִשְׁרֹק עַל כָּל מַכּוֹתֶיהָ׃ שִׂרְכוּ		

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.biere.l.	Pūtiua.heb.
ἐπὶ βαβυλῶνα κύκλῳ πάντες τιτώσκοντες τόξοι τοξεύσατε ἐπ' αὐτὴν· μὴ φείσησθε ἐν τοῖς τοξεύμασιν ὑμῶν·	'cōtra' babylonē" p circuitū." Oēs" qui tenditis' arcū' debellate' eam :& " non 'parcatis' iaculis:' qa' dño " peccauit. ' Clamate' ad' versus eam. " Vbiq;' dedit 'manū:" Ceciderūt' fundamenta eius:' destructi sūt "muri eius' qm" vltio" dñi "est." Vltionem accipite' de ea.' Sicut' fecit" facite ei." Disperdite ꝯ satore' de babylone:' & tenente" falce" in tpe' messis ' a facie' gladii ' columbe. ' Vnusq;q" ad' populū suū cōuertetur:' & fugiu" ad terrā suā" fugient." Grex ' dispersus' israel:' leones 'eiecerunt eum. ꝯ ' Primus " comedit eum 'rex' assur:' iste ꝯ nouissimus' exossauit eū ' nabuchodonosor' rex 'babylonis. " Propterea hec' dicit' dñs' exercituū "deus" israel. ' Ecce ego ' visitabo' regem ꝯ babylonis' & terrā eius: ' sicut' visitaui ꝯ regē' assur: ' & reducam ' israel ꝯ ' ad" habitaculū suū." Et pascetur' carmelus' & basan: '& in mōte" effraim" & in galaad' saturabitur' anīa eius. ' In diebus' illis" & in tēpore' illo" ait' dominus: 'queretur' iniquitas' israel: & non erit:' & ꝯ 'peccatū' iuda' & non' inuenietur :' quoniam ꝯ 'ppitius ero' eis quos' reliquero. "' Super" terram 'dñantiū" ascende:' & super 'habitatores eius' visita. " Dissipa' & interfice que 'post eos sunt :' ait' dñs: 'et fac' iuxta omnia' que 'precepi tibi. ' Vox' belli' in terra:' & cōtritio' magna. ' Quō" cōfractꝰ ē" & cōtritus" malle?' vniuerse 'terre. ' Quō versa' ē' in desertū" babylō' in gentib'. ' Illaqueaui 'te" & " capta es' babylon' & " nesciebas" inuenta es' & ' apprehensa: ' qm' dñm" pronocasti. " Aperuit' dñs' thesaurū suū:' & protulit' vasa' ire sue: ' qm' opus' est' dño 'deo' exercituū" in terra 'chaldeoꝝ. ' Venite' ad eā ' ab extremis finib': ' apite vt exeāt qui' cōculcēt eā. 'Tollite de via lapides & re digite" in" aceruos:' & interficite eā:' nec' sit qcq" relliquū. ' dissipate" vniuersos "fortes eius ' descēdēt' in occisionem. ꝯ	יהושׁ	עַל בָּבֶל סָבִיב כָּל דֹּרְכֵי קָשֶׁת	"סַבּ' עַל
	יְהוָה אַל תַּחְמְלוּ אֶל חֵץ כִּי לַיהוָה	יְהוָה׃	
	חָטָאָה׃ הָרִיעוּ עָלֶיהָ סָבִיב נָתְנָה	לוּץ	
	יָדָהּ נָפְלוּ אַשְׁוֹתֶיהָ נֶהֶרְסוּ	אֲשֵׁרָה	
	חוֹמֹתֶיהָ כִּי נִקְמַת יְהוָה הִיא הִנָּקְמוּ	חֲרַם חֲמָה	
	בָהּ כַּאֲשֶׁר עָשְׂתָה עֲשׂוּ לָהּ׃ הַכְרִתוּ	נְקָם	
	זוֹרֵעַ מַבָּהל מִתַּשׁ מַגָּל בְּעֵת קָצִיר	עָשָׂה	
	מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה אִישׁ אֶל עַמּוֹ	קָצִיר	
	יִפְנוּ וְאִישׁ אֶל אַרְצוֹ יָנוֹסוּ׃ שֶׂה	בְּצִר גּוֹי	
	פְּזוּרָה יִשְׂרָאל אֲרָיוֹת הִדִּיחוּ	אֲבָה	
	הָרִאשׁוֹן אֲכָלוֹ מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְזֶה		
	הָאַחֲרוֹן עַצְמוֹ נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ		
	בָּבֶל׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת		
	אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי פֹקֵד אֶל מֶלֶךְ	שׁוּב	
	בָּבֶל וְאֶל אַרְצוֹ כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי אֶל		
	מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ וְשַׁבְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל		
	אֶל נָוֵהוּ וְרָעָה הַכַּרְמֶל וְהַבָּשָׁן וְגִבְעַת		
	אֶפְרַיִם וְהַגִּלְעָד תִּשְׂבַּע וְנַפְשׁוֹ׃	שָׂבַע	
	בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם	יום	
	יְבֻקַּשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֶת	בָּקַשׁ	
	חַטֹּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֶאנָה כִּי	מָצָא	
	אֶסְלַח לָאֲשֶׁר אַשְׁאִיר׃ עַל הָאָרֶץ	שָׁאַר אָרַר	
	מָרָתַיִם עֲלֵה עָלֶיהָ וְאֶל יֹשְׁבֵי פְקוֹד	מָרַד	
	חָרֵב יְהוָה אַחֲרֵיהֶם נְאֻם יְהוָה	חָרַם	
	וְעֲשֵׂה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ׃ קוֹל	צָוָה	
	מִלְחָמָה בָּאָרֶץ וְשֶׁבֶר גָּדוֹל׃ אֵיךְ	לָחַם גָּדַל	
	נִגְדַּע וַיִּשָּׁבֵר פַּטִּישׁ כָּל הָאָרֶץ אֵיךְ	נָגַד שָׁבַר	
	הָיְתָה לְשַׁמָּה בָּבֶל בַּגּוֹיִם׃ יָקֹשְׁתִי	פָּחַשׁ הָיָה	
	לָךְ וַתִּלָּכְדִי בָּבֶל וְאַתְּ לֹא יָדַעַתְּ	שָׁמַם	
	נִמְצֵאת וְגַם נִתָּפַשְׂתְּ כִּי בַיהוָה	לָכַד	
	הִתְגָּרִית׃ פָּתַח יְהוָה אֶת אוֹצָרוֹ	מָצָא תָּפַשׂ	
	וַיּוֹצֵא אֶת כְּלֵי זַעְמוֹ כִּי מְלָאכָה הִיא	גָּרָה אָצַר	
	לֶאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים׃	יָצָא כֶּלֶא	
	בֹּאוּ לָהּ מִקֵּץ פִּתְחוּ מַעֲבָסֶיהָ סֹלּוּהָ	לָאַךְ	
	כַּמּוֹ עֲרֵמִים וְהַחֲרִימוּהָ אַל תְּהִי לָהּ	בּוֹא	
	שְׁאֵרִית חָרְבוּ כָּל פָּרֶיהָ יֵרְדוּ לַטֶּבַח	סָלַל	
	אוֹיָהּ כִּי בָא יוֹמָם כֵּן פְּקֻדָּתָהּ׃	הָיָה	
		פָּרָה	

חוק כְּזַר
חמה חֵמָה
רכב עֲרָבָה
לחם
רכב צוּר
חזק חוּל
לד אָדָה
עלה נָאָה
רנן רִיוֹן
בחר בָּחַד
יצד
עפד עֶפֶד
עצה עֵצָן
חשב
סחר צָעַר
רשם
תפש רָעַשׁ
שמע

Cap. lj.

עור קוּם
שחת
בקק
רוה סָבִיב
רוע דָּרָךְ
עלה
סרה חָמָל
חרם
חרר
נוח מָדַשׁ
נטל שָׁלֵם
שבר
שתה
הלל
שבר יָלַל
לחם צָרָה

כה אמר יהוה הנני
מעיר על בבל ואל ישבי לב קמי
רוממ תשחית ושלחתי לבבל זרים
זהרוה ויבקקו את ארצה כי
היו עליה מסביב ביום רעה אל
ידרך ידרך הרך קשתו ואל יתעל
בסריונו ואל תחמלו אל בחריה
החרימו כל צבאה ונפלו חללים
בארץ כשדים ומדקרים בחוצתיה
כי לא אלמן ישראל ויהודה
מאלהיו מיהוה צבאות כי ארצם
מלאה אשם מקדוש ישראל נסו
מתוך בבל ומלטו איש נפשו אל
תדמו בעונה כי עת נקמה היא
יהוה אשר נקמה הוא משלם לה
זהב בבל כוס יהוה משכרת כל
הארץ מיינה שתו גוים על כן
יתהוללו גוים פתאם נפלה בבל
שברי התילילו עליה קחו צרי

Pūtiua.heb. Tex.heb.hiere.l. Trāsla.B.Vie. Trāsl.Gre.lxx.cū inter.latina.

הוי עליהם כי בא יומם עת פקדתם
קול נסים ופלטים מארץ בבל
להגיד בציון את נקמת יהוה
אלהינו נקמת היכלו השמיעו אל
בבל רבים כל דרכי קשת חנו עליה
סביב אל יהי לה פליטה שלמו לה
כפעלה עשו
לה כי אל יהוה זדה אל קדוש
ישראל לכן יפלו בחוריה ברחבתיה
וכל אנשי מלחמתה ידמו ביום
נאם אדני יהוה צבאות כי בא יומך
את פקדתיך ונכשל זדון ונפל ואין
לו מקים והצתי אש בעריו
ואכיה כל סביבתיו כה אמר יהוה
לשיבי בבל על כשדים נאם
יהוה ואל ישבי בבל ואל שריה
ואל הכמיה החרב אל הבדים ונאלו
חרב אל גבוריה והתו חרב אל
סוסיו ואל רכבו ואל כל הערב
אשר בתוכה והיו לנשים חרב אל
אצרתיה ובזזו חרב אל מימיה
ויבשו כי ארץ פסילים היא
ונאמים יתהללו לכן ישבו ציים את
ולא תשב עוד לנצח ולא תשכון עד
דור ודר כמהפכת אלהים את סדם
ואת עמרה ואת שכניה נאם יהוה
לא ישב שם איש ולא ינור בה
בן אדם הנה עם בא מצפון וגוי
גדול ומלכים רבים יעורו ממרכתי
ארץ

Ecce dicit dñs: ecce ego suscitabo sup babylonē & sup habitantes chaldeos cētū leonē & sup habitatores chaldeos & sup habitatores eius & sup babylonē & sup habitatores eius & sup terrā eius & sup omnes habitatores terrā eius. ve sup babylonē in manus eius & sup habitatores terrā eius. ve sup babylonē immanuit dñs in manu

לַמַּכָּה וְצַמְתֶּם עָלֶיהָ סָבִיב כֹּל נֹתְנָהּ מַשָּׂא כַּאֲשֶׁר עָשְׂתָה עֲשׂוּ לָהּ׃
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בַּת בָּבֶל כְּגֹרֶן עֵת דָּרְכָה עוֹד מְעַט וּבָאָה עֵת קָצִיר לָהּ׃
אָכָלַנִי הִרְגִּזַנִי נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הִצִּיגָנוּ כְּלִי רִיק בְּלָעָנוּ כַּתַּנִּין מִלֵּא כְרֵשׂוֹ מֵעֲדָנַי הֲדִיחָנִי׃
חֲמָסִי וּשְׁאֵרִי עַל בָּבֶל תֹּאמַר יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן וְדָמִי אֶל יוֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים תֹּאמַר יְרוּשָׁלָ ם׃

ad dolorem eius si forte sanabit. curauimus babylonē: & non est sanata. derelinq̃mus eam & eamus unusquisq; in terrā suā. Q̃m̃ puenit vsq; ad celos iudicium eius: & eleuatum est vsq; ad nubes. Protulit dominus iustitias nostras: venite & narremus in sion opus dei nri. Acuite sagittas & implete pharetras. Suscitauit dominus spiritum regū medorū: & cōtra babylonē mens eius est vt perdat eam. Quoniā vltio domini est: vltio templi sui. Super muros babylōis leuate signū: augete custodiā. Leuate custodes: preparate insidias: quia cogitauit & fecit quecunq; locutus est contra habitatores babylōis. Que habitas sup aquas multas ples in thesauris venit finis tue pedalis p̃cisionis tue. Iurauit dñs exercituū per animā suā quoniā replebo te hominibus quasi brucho: & sup te celeumate cantabitur.

Qui fecit terrā in fortitudine sua: & prepauit orbē in sapia sua: & prudētia sua extendit celos. Dāte eo vocē multiplicatur aque in celo. Quī leuat nubes ab extremo tre: fulgura in pluuiā fecit: & producit ventos de thesauris suis. Stultus factus est omis hō a sciētia: cōfusus est omis flator in sculptili: quia medax est cōflatio eius nec est spūs in eis. Vana sunt opa & risu digna: in tpe visitationis sue peribūt. Non sicut hec pars iacob: quia q fecit omnia: ipse est hereditas eius dñs exercituū nomē illi. Dispergis tu mihi vasa belli: & ego collidā in te gentes & disperdā in te regna. Et collidā in te equū & equitem eius: & collidam in te currū & ascensorē eius. & collidā in te virū & mulierē. Et collidam in te senem & puerum. & collidā in te iuuenem & virginē. Et collidam in te pastorē & gregē eius: & collidā in te agricolā

corruptioni eius si forte sanabit. curauimus babylonem & non est sanata. derelinquamus eam & eamus unusquisque in terram suam: quoniam peruenit ad celum iudicium eius. eleuatum est usque ad nubes. protulit dominus iustitias nostras. venite & annunciemus in sion opus domini dei nostri. acuite sagittas & implete pharetras. suscitauit dominus spiritum regum medorum: quia contra babylonem mens eius est ut perdat eam. quoniam vltio domini est. vltio templi eius. super muros babylonis leuate signum. augete custodiam. custodes preparate insidias. quia cogitauit & fecit quecunque locutus est contra habitatores babylonis. quae habitas super aquas multas plena thesauris venit finis tuus pedalis precisionis tuae. iurauit dominus exercituum in semetipso dicens. quia replebo te hominibus quasi bruchis & canticum

ὅτι ἰάθη ἡ πληγὴ αὐτῆς. ἐθεραπεύσαμεν τὴν Βαβυλῶνα καὶ οὐκ ἰάθη· ἐγκαταλείπωμεν αὐτὴν καὶ ἀπέλθωμεν ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ὅτι ἤγγικεν εἰς οὐρανὸν τὸ κρῖμα αὐτῆς· ἐξήνεγκεν κύριος τὰ δικαιώματα ἡμῶν· δεῦτε καὶ ἀναγγείλωμεν ἐν σιὼν τὸ ἔργον θεοῦ ἡμῶν. παξάσκευάζετε τὰ τοξεύματα, πληρώσατε τὰς φαρέτρας· ἤγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα βασιλέως μήδων· ὅτι ὁ βαβυλῶνα θέλει διαφθεῖραι τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτήν, ὅτι ἐκδίκησις παρὰ κυρίου ἐστὶν ἐκδίκησις ναοῦ αὐτοῦ· ἐπὶ τείχεσιν βαβυλῶνος ἄρατε σημεῖον φύλακες· ἑτοιμάσατε ὅπλα, ὅτι ἐνεχείρησεν καὶ ἐποίησεν ὃ ἐλάλησεν ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας βαβυλῶνα· κατασκηνοῦσα ἐφ' ὕδασιν πολλοῖς καὶ πλουσίοις θησαυροῖς· ἥκει ὁ πέρας σου ἀλλ' ἐν σοὶ ἐμπλήσω ἀνθρώπων ὡσεὶ ἀκρίδων, καὶ φθέγξονται ἐπὶ σὲ διακαταβαίνοντες. ὁ ποιῶν γῆν ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ, ἑτοιμάζων διανοούμενον τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, ἐν τῇ συνέσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανὸν εἰς φῶς ἐξήγαγεν φῶς ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ· ἐμωράνθη πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως· κατῃσχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἀπὸ γλυπτῶν αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν, οὐκ ἔστιν πνεῦμα ἐν αὐτοῖς· ματαιά ἐστιν ἔργα μεμωκημένα. ἐν τῷ καιρῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν ἀπολοῦνται. οὐ τοιαύτη μερὶς ἰακὼβ ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα, αὐτός ἐστιν κληρονομία αὐτοῦ κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ· διασκορπιεῖς σύ μοι σκεύη πολέμου, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἔθνη καὶ ἐξαρῶ ἐν σοὶ βασιλεῖς· καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἵππον καὶ ἀναβάτην αὐτοῦ, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἅρματα καὶ ἀναβάτας αὐτῶν, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἄρσενα καὶ θήλεα, διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ πρεσβύτην καὶ παιδίον· καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ νεανίσκον καὶ παρθένον· καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ποιμένα καὶ ἀγέλην αὐτοῦ, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ γεωργὸν καὶ ζεῦγος αὐτοῦ, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἡγεμόνας καὶ στρατηγοὺς ἐπ' ἐσχάτων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ τὴν Βαβυλῶνα καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας χαλδαίους ἀνταποδώσω τῇ Βαβυλῶνι καὶ τοῖς κατοικοῦσι χαλδαίοις πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἃς ἐποίησαν ἐν σιὼν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν λέγει κύριος. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω τὸ ὄρος τὸ διαφθεῖρον πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ καὶ κατακυλίσω σε ἀπὸ τῶν πετρῶν, καὶ δώσω σε εἰς ὄρος ἔμπυρισμένον, καὶ οὐ μὴ λάβωσιν ἐκεῖθεν σου λίθον εἰς γωνίαν καὶ λίθον εἰς θεμέλιον· ὅτι ἔρημος ἔσῃ αἰώνιος λέγει κύριος. ἄρατε σημεῖον ἐπὶ τῆς γῆς σαλπίσατε ἐν ἔθνεσιν σάλπιγγι· ἁγιάσατε ἐπ' αὐτὸν ἔθνη παράγγειλατε ἐπ' αὐτὴν βασιλείᾳ ἀραρὰτ καὶ μενί καὶ ασχανάζειν· κόσμησατε ἐπ' αὐτὴν βελοφόρον· ἀναβιβάσατε ἵππον ὡς ἀκρίδων πλῆθος· ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἵππον ὡς ἀκρίδων πλῆθος, ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἵππον ὡς ὄφεις ἐπὶ ὀπήν· ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας μήδων καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν, καὶ πάντας τὴν στρατιὰν τῆς γῆς αὐτῆς· ὅτι ἐπὶ βαβυλῶνα ἀνέβη ἡ θάλασσα καὶ ἐκαλύφθη ἐν πλήθει κυμάτων αὐτῆς· ἐπλήσθη ἡ κοιλία αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τρυφῆς μου· ἔξω με ἐποίησεν ἔρημον σκεῦος ἀχρεῖον· ἐνεπύρισέν με ὡς δράκων· ἐπλήρωσεν τὴν κοιλίαν

לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי רָב אֶת רִיבֵךְ וְנִקַּמְתִּי אֶת נְקָמָתֵךְ וְהֶחֱרַבְתִּי
אֶת יַמָּהּ וְהוּבַשְׁתִּי אֶת מְקוֹרָהּ׃ וְיָשַׁב מִדְבָּר
וְהָיְתָה בָבֶל לְגַלִּים מְעוֹן תַּנִּים
שַׁמָּה וְשֹׁרְקָה מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ יַחְדָּו
כַּכְּפִרִים יְשַׁאֲגוּ נָעֲרוּ גְּרוֹרִי
אֲרָיוֹת׃ בַּחֲמֹם אֲשִׁית אֶת מִשְׁתֵּיהֶם
וְהִשְׁכַּרְתִּים לְמַעַן יַעְלְזוּ וְיָשְׁנוּ
שְׁנַת עוֹלָם וְלֹא יָקִיצוּ נְאֻם יְהוָה׃
אוֹרִידֵם כְּכָרִים לִטְבוֹחַ כְּאֵילִים
עִם עַתּוּדִים׃ אֵיךְ נִלְכְּדָה שֵׁישַׁךְ
וַתִּתָּפֵשׂ תְּהִלַּת כָּל הָאָרֶץ אֵיךְ
הָיְתָה לְשַׁמָּה בָבֶל בַּגּוֹיִם׃ עָלָה עַל
בָּבֶל הַיָּם נִבְכְּתָה בַּהֲמוֹן גַּלָּיו
הָיוּ עָרֶיהָ לְשַׁמָּה אֶרֶץ צִיָּה וַעֲרָבָה
אֶרֶץ לֹא יֵשֵׁב בָּהֵן כָּל אִישׁ וְלֹא
יַעֲבֹר בָּהֶן בֶּן אָדָם׃ וּפָקַדְתִּי עַל
בֵּל בְּבָבֶל וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו
וְלֹא יִנְהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם גַּם
חוֹמַת בָּבֶל נָפָלָה׃ צְאוּ מִתּוֹכָהּ
עַמִּי וּמַלְּטוּ אִישׁ אֶת נַפְשׁוֹ מֵחֲרוֹן
אַף יְהוָה׃ וְאַל יֵרַךְ לְבַבְכֶם וְתִירְאוּ
בַּשְּׁמוּעָה הַנִּשְׁמַעַת בָּאָרֶץ וּבָא
בַּשָּׁנָה הַשְּׁמוּעָה וְאַחֲרֵיו בַּשָּׁנָה
הַשְּׁמוּעָה חָמָס בָּאָרֶץ וּמֹשֵׁל
עַל מֹשֵׁל׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים
וּפָקַדְתִּי עַל פְּסִילֵי בָבֶל וְכָל אַרְצָהּ
תֵּבוֹשׁ וְכָל חֲלָלֶיהָ יִפְּלוּ בְּתוֹכָהּ׃
וְרָנְנוּ עַל בָּבֶל שָׁמַיִם וְאָרֶץ וְכֹל
אֲשֶׁר בָּהֶם כִּי מִצָּפוֹן יָבוֹא לָהּ
הַשּׁוֹדְדִים נְאֻם יְהוָה׃ גַּם בָּבֶל לִנְפֹּל
חַלְלֵי יִשְׂרָאֵל גַּם לְבָבֶל נָפְלוּ
חַלְלֵי כָל הָאָרֶץ׃ פְּלֵטִים מֵחַרְבָּ
הָלְכוּ אַל תַּעֲמֹדוּ זִכְרוּ מֵרָחוֹק אֶת
יְהוָה וְיִרוּשָׁלַ͏ִם תַּעֲלֶה עַל לְבַבְכֶם׃
בֹּשְׁנוּ כִּי שָׁמַעְנוּ חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה
פְּנֵינוּ כִּי בָאוּ זָרִים עַל מִקְדְּשֵׁי בֵּית

facient nñam: qñ igressi fñt alienigene in sancta
πρόσωπον ὑμῶν, ὅτι εἰσῆλθον ἀλλογενεῖς εἰς τὰ ἅγια
nña in domũ dñi. ꝓpterea ecce dies veniunt
ὑμῶν, ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται
dicit dñs: t vlciscar sup sculptilia eius. t
λέγει κύριος, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ γλυπτὰ αὐτῶν. καὶ
in oi ra ei⁹ cadent vulnerati: q⁹ si
ἐν παύσῃ τῇ γῇ αὐτῆς πεσοῦνται τραυματίαι, ὅτι ἐὰν
ascẽderit babylõ ẽjs celũ t q⁹ fi munierit al-
ἀναβῇ Βαβυλὼν εἰς οὐρανὸν καὶ ὁ ὑψωμὸς τῆς
titudinẽ fortitudis ei⁹: a me venient vastãtes e-
ἰσχύος αὐτῆς, παρ' ἐμοῦ ἥξουσιν ἐξολοθρεύοντες αὐ-
am dicit dñs. vox clamoris in babylone: t ꝯtri
τὴν λέγει κύριος. φωνὴ κραυγῆς ἐν Βαβυλῶνι, καὶ σύν-
tio magna in tra chaldeoꝝ. q⁹ vastauit do-
τριβη μεγάλη ἐν γῇ Χαλδαίων. ὅτι ἐξολοθρευσεν κύ-
minꝰ babyloné t perdidit ab ea vocẽ ma
ριος τὴν Βαβυλῶνα καὶ ἀπώλεσεν ἀπ' αὐτῆς φωνὴν με-
gnã: t sonabũt ſfluctus
γάλην ἠχοῦσαν ὡς ὕδατα πολλά· ἔδωκεν εἰς ὄλεθρον
eorũ ꝓ quasi aque ⁹ multe.
voce ei⁹: q⁹ venit sup babylonẽ miſeria.
'Dedit' fonitũ 'vox eorũ:
φωνὴν αὐτῆς, ὅτι ἦλθεν ἐπὶ Βαβυλῶνα ταλαιπωρία.
"quia' venit' sup eã: id eſt
captiſũt pugnatores ei⁹: ptimuit arcus eoꝝ: q⁹
'sup' babylonẽ predo. Et
ἑάλωσαν οἱ μαχηταὶ αὐτῆς, ἐπτόηται τόξον αὐτῶν, ὅτι
apphenſi ſunt ꝓ fortes ei⁹
θεὸς ἀνταποδίδων ἀνταποδίδωσιν αὐ-
& 'emarcuit 'arcus eorũ:
τοῖς ἐπὶ τοῖς. κύριος ἀνταποδίδωσιν αὐ-
"quia' fortis 'vltor' domi
retribuẽs eis. dñs retribuit ei
nus 'reddens ''retribuet.
τῇ τὴν ἀνταπόδοσιν, καὶ μεθύσει μέθη τοὺς ἡγουμέ-
"Et inebriabo ꝓ principes
νους αὐτῆς καὶ τοὺς σοφοὺς αὐτῆς καὶ τοὺς στρατηγοὺς
eius: & sapiẽtes ei⁹ ꝓ duces
eius: dicit rex dñs oipotens nomẽ
eius: & magistratus eius:
ἀυτῶ· τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, τεῖχος Βαβυ-
"& fortes ei⁹. Et dormiẽt
lonis dilatat⁹ eſt: effoſus effodiẽtur:
ſomnũ ꝓ sempiternũ: '& non 'expergiſcentur: "ait
λῶνος πλατύνει, κατασκαπτόμενον κατασκαφήσεται,
rex dñs exercituum 'no
τ porte ei⁹ excelſe in igne cõburẽ-
men eius. 'Hec' dicit' dñs
καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς αἱ ὑψηλαὶ ἐν πυρὶ ἐμπυρισθήσον-
'exercituũ. ' Murus 'baby
tur τ laborabũt ppli in vanũ: τ gẽtes i pncipio
lonis ille ''latiſſim' ſuffoſ
deficient. verbũ qñ ꝓcepit dñs hieremie
ſione 'suffodietur: & por
ἐκλείψουσιν. ὁ λόγος ὃν ἐνετείλατο κύριος Ἱερεμίᾳ τῷ
te eius ⁹ excelſe 'igne ⁹ cobu
ꝓphete vt diceret ſarate filio nerie filij maaſie qñ
rentur: & labores ⁹ popu
προφήτῃ εἰπεῖν τῷ σαραΐᾳ υἱῷ νηρίου υἱοῦ μαασαίου ὅτ᾽
lorũ ⁹ ad' nihilũ' & gentiũ
uit a ſedechia rege iuda in ba
'in ⁹ igne crunt: & diſperi
τε ἐπορεύετο παρὰ σεδεκίου βασιλέως Ἰούδα εἰς Βα
būt. ⁶ Verbũ ᶜ qd 'precepit
bylone in anno quarto regni eius.
"hieremias ' propheta ' ſa
Βυλῶνα ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασιλείας αὐτ.
raie 'filio ''nerie ⁹ filij ᵐ maaſie ᵉ qñ
τ ſaraias ꝓnceps donoꝝ: τ ſcripſit hieremias om
perget ᵉ cum ᶠ ſedechia ꝯꝯꝯ
καὶ σαραΐας ἄρχων δώρων, καὶ ἔγραψεν Ἱερεμίας πάν-
'rege in ⁿ babylonem 'in
nia mala ἃ ἥξει ἐπὶ Βαβυλῶνα ἐν βιβλίῳ ἑνὶ πάν-
anno' quarto ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
τα τὰ κακὰ ἃ ἥξει ἐπὶ Βαβυλῶνα ἐν βιβλίῳ ἑνὶ πάν-
'regni eius. ⁸ Saraias autẽ
nia verba iſta ꝗ ſcripta ſunt ꝑ ba-
erat ᵖ prínceps ᵍ phetie.
τας τοὺς λόγους τούτους τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ Βα-
⁹ Et ſcripſit ' hieremias ⁸ oẽ
bylonem. τ dixit hieremias ad ſaraiam: cum vene
ᵇ maſũ ᵍ d ᵍ venturum erat
Βυλῶνα. καὶ εἶπεν Ἱερεμίας πρὸς σαραΐαν, ὅταν ἔλ-
'ſuper ᵐ babylonem ᵐ in ᵒ li
θῃς εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ὄψῃ καὶ ἀναγνώσῃ πάντας τοὺς
bro ᵖ vno ᵒ omnia ꝯꝯꝯꝯꝯ
verba hec τ dices: dñe tu locut⁹es ꝑ
ᵍ verba ᵗ hec ᵘ que ſcripta
λόγους τούτους καὶ ἐρεῖς, κύριε σὺ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν
ſunt ˣ contra ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
locum iſtum vt diſpderes eum τ ne ſit
'babylonẽ.' Et dixit ᵗ hie-
τόπον τοῦτον τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν καὶ τοῦ μὴ ἦ
remias ᵏ ad ᶜ ſaraiam. ꝯꝯꝯ
in eo habitans ab hoĩe vſq; ad pecus:
ᵖ Cum veneris in ᶜ babylo
καὶ ἐν αὐτῷ κατοικοῦντα ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους,
nem ' & videris ᵍ & legeris
ꝙ deſolatio in eternũ erit. τ erit cum ceſſa-
'oſſia ᵗ verba ᵗ hec: ᵐ dices.
ὅτι ἀφανισμὸς εἰς τὸν αἰῶνα ἔσαι. καὶ ἔσαι ὅταν πλη-
ᵐ Domine ᵐ tu ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ueris legere libũ iſtum: τ liga-
ᵉ locutus es ᵒ contra ᵗ locũ
σῃ τοῦ ἀναγινώσκειν τὸ βιβλίον τοῦτο, καὶ ἐπιδή-
ᵖ iſtum: ᵛ vt diſperderes eũ
σεις ἐπ' αὐτῷ λίθον, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

פָּנֶיהָ כִּי בָאוּ זָרִים עַל מִקְדְּשֵׁי בֵּית
יְהוָה׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם
יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל פְּסִילֵי בָבֶל וּבְכָל
יְהוָה וְאִם שָׁמַיִם יַעֲלוּ הַגֹּבַהּ
אַרְצָהּ וְאִם יִבְצְרוּ מִרוֹם עֻזָּהּ
מֵאִתִּי יָבֹאוּ שׁוֹדְדִים לָהּ נְאֻם יְהוָה׃
קוֹל זַעֲקָה מִבָּבֶל וְשֶׁבֶר גָּדוֹל מֵאֶרֶץ
כַּשְׂדִּים׃ כִּי שֹׁדֵד יְהוָה אֶת בָּבֶל
וְאִבֵּד מִמֶּנָּה קוֹל גָּדוֹל וְהָמְיוּ גַלֵּיהֶם
כְּמַיִם רַבִּים נִתַּן שְׁאוֹן קוֹלָם׃
כִּי בָא עָלֶיהָ עַל בָּבֶל שׁדֵד וְנִלְכְּדוּ
גִּבּוֹרֶיהָ חִתְּתָה קַשְׁתוֹתָם כִּי אֵל
גְּמוּלוֹת יְהוָה שָׁלֵם יְשַׁלֵּם׃
וְהִשְׁכַּרְתִּי שָׂרֶיהָ וַחֲכָמֶיהָ פַּחוֹתֶיהָ
וְסָגְנֶיהָ וְגִבּוֹרֶיהָ וְיָשְׁנוּ שְׁנַת עוֹלָם
וְלֹא יָקִיצוּ נְאֻם הַמֶּלֶךְ יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
חוֹמַת בָּבֶל הָרְחָבָה עָרְעֹר תִּתְעָרֶה
וּשְׁעָרֶיהָ הַגְּבֹהִים בָּאֵשׁ יִצָּתּוּ
וְיִגְעוּ עַמִּים בְּדֵי רִיק וּלְאֻמִּים
בְּדֵי אֵשׁ וְיִעָפוּ׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה
יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶת שְׂרָיָה בֶן נֵרִיָּה
בֶּן מַחְסֵיָה בְּלֶכְתּוֹ אֶת צִדְקִיָּהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה בָּבֶל בַּשָּׁנָה הָרְבִעִית
לְמָלְכּוֹ וְשָׂרְיָה שַׂר מְנוּחָה׃ וַיִּכְתֹּב
יִרְמְיָהוּ אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר תָּבוֹא
אֶל בָּבֶל אֶל סֵפֶר אֶחָד אֵת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַכְּתֻבִים אֶל
בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל שְׂרָיָה
כְּבֹאֲךָ בָבֶל וְרָאִיתָ וְקָרָאתָ אֵת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וְאָמַרְתָּ יְהוָה אַתָּה
דִּבַּרְתָּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה לְהַכְרִיתוֹ
לְבִלְתִּי הֱיוֹת בּוֹ יוֹשֵׁב לְמֵאָדָם
וְעַד בְּהֵמָה כִּי שְׁמָמוֹת עוֹלָם
תִּהְיֶה׃ וְהָיָה כְּכַלֹּתְךָ לִקְרֹא אֶת
הַסֵּפֶר הַזֶּה תְּקַשֵּׁר עָלָיו אָבֶן

וְהִשְׁלַכְתִּיו אֶל־תּוֹךְ פְּרָת וְאָמַרְתָּ כָּכָה תִּשְׁקַע בָּבֶל וְלֹא תָקוּם מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵבִיא עָלֶיהָ וְיָעֲפוּ עַד־הֵנָּה דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ׃

בֶּן־עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל בַּת יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָקִים׃ כִּי עַל אַף יְהוָה הָיְתָה בִּירוּשָׁלִַם וִיהוּדָה עַד הִשְׁלִיכוֹ אוֹתָם מֵעַל פָּנָיו וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ בְּמֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְכָל חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלִַם וַיִּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיִק סָבִיב׃ וַתָּבֹא הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ׃ בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא הָיָה לֶחֶם לְעַם הָאָרֶץ׃ וַתִּבָּקַע הָעִיר וְכָל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה יִבְרְחוּ וַיֵּצְאוּ מִן הָעִיר לַיְלָה דֶּרֶךְ שַׁעַר בֵּין הַחֹמֹתַיִם אֲשֶׁר עַל גַּן הַמֶּלֶךְ וְכַשְׂדִּים עַל הָעִיר סָבִיב וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה׃ וַיִּרְדְּפוּ חֵיל כַּשְׂדִּים אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּשִּׂיגוּ אֶת צִדְקִיָּהוּ בְּעַרְבוֹת יְרֵחוֹ וְכָל חֵילוֹ נָפֹצוּ מֵעָלָיו׃ וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיְדַבֵּר אִתּוֹ מִשְׁפָּטִים׃ וַיִּשְׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ לְעֵינָיו וְגַם אֶת כָּל שָׂרֵי יְהוּדָה שָׁחַט בְּרִבְלָתָה׃ וְאֶת עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיְבִאֵהוּ מֶלֶךְ בָּבֶל בָּבֶלָה וַיִּתְּנֵהוּ בֵּית הַפְּקֻדוֹת עַד יוֹם מוֹתוֹ׃

La. lij.

'et plicies illum 'in' mediũ "euphraten: '& dices. 'Sic 'submergetur ª babylon: ᵇ& nõ ᶜ consurget ª a facie 'afflictionis 'quã ª ego ᵇ ad ducoˢ sup eam: ᵗ & dissoluetur. 'Hucusq; "verba ᵛhieremie. 52.

Hlius ᵇ viginti ᶜ & vnĩ ᵈ anni erat ᵉ cõmorans 'Sedechias ᵍ cum regnare cepisset: ª & vndeci 'annis ᵏ regnauit 'in hierusalem. ᵐ Et nomẽ ᵐ matris eiº ami thal ᵖ filia ᵍ hieremie 'de lobna. ª Et fecit ᵗ malum oo ᵘ in oculis ª domini ᵛ iuxta omnia 'que ª fecerat oooo ᵇ ioachim: ᶜ quoniã ᶜ furor 'domini ª erat ooooooooo ᵇ in hierusalem ᵍ & in iuda ᵛ usquequo ᵗ proiiceret oooo ᵐ eos ª a ª facie sua. ᵖ Et recessit ª sedechias oooooooo ª a rege ᵇ babylonis. ᶜ Factũ est autem ᵘ in anno ˣ nono 'regni eius 'in mense ª decimo : ᵇ decima die oooooooo 'mensis ᵇ venit ª nabuchodonosor 'rex ª babylonis ᵇ ipse ᶜ & ois ª exercitus eius ᵇ aduersus ª hierl'm: ᵉ & ob federũt ª eã: ᵖ & edificauerũt ª cõtra eam ᵍ munitiões in ᵉ circuitu: ᵗ & fuit ª ciuitas ᵇ obsessa ᵛ usq; ad ª vndecimũ ᵇ annum ᶜ regni ᵇ sedechie. ᶜ Mense autẽ ᶜ quarto ª nona die ᵇ mensis ᶜ obtinuit ª fames ᵇ ciuitatem: oo ᵐ et non ª erant ᵉ alimenta ᵖ pplo ª terre. ᶜ Et dirupta ẽ ª ciuitas ᶜ & oẽs ª viri ª bellatores eius ᵛ fugerunt oooo ᵗ exierũtq; ª de ciuitate ᵉ no cte per ª viã ª porte q̃ est ᵍ inter ª duos muros & ducit ᶜ ad ª hortum ᵛ regis: oooo ᵐ chaldeis ª q̃ obsidentibus ᵉ vrbẽ ᵖ in gyro: ª & abierũt ᵖ viã q̃ ducit ᶜ in ª heremũ. ᶜ Persecutº est autẽ ᵗ chaldeo rũ ª exercitus ᵛ regẽ: ª & apprehenderũt ᶜ sedechiam ª in deserto qđ ẽ iuxta ᵇ hiericho: ᶜ & ois ª comitat ª eiº ᵇ diffugit ᶜ ab eo. ª Cũq; cõprehẽdissent ª regẽ: ª addu xerũt ª eũ ª ad ª regẽ ᵇ babylonis ª in reblata q̃ est ᶜ in terra ª emath: ᵏ & locut ª est ᵛ ad eũ ᵗ iudicia. ª Et iugulauit ª rex ᶜ babylonis ª filios ᶜ sedechie ª in oculis eiº: sed ᵇ et ª omnes ᵗ principes ᵐ iuda ª occidit ª in reblata. oo ᵖ Et ª oculos ª sedechie ª eruit ª & vinxit eũ ª cõpedíb⁹. ª Et adduxit eũ ª rex ᵇ babylonis ª in babylonẽ ᵇ & posuit eũ ᶜ in domo ª carceris ᵛ usq; ad ª diem ª mortis sue.

ᵗ pisces illum in medio euphratis. ᵗ dices: κὰι ῥίψεις ἀυτὸν εἰς μέσον τοῦ ἐυφράτου. κὰι ἐρεῖς, sic submergetur babylon ᵗ non psurget a ὁύτως καταδύσεται Βαβυλὼν κὰι οὐ μὴ ἀναστῆ ἀπὸ facie malo ᵍ ego induco sup eam: ᵗ προσώπου τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ ἐπάγω ἐπ᾽ αὐτὴν, κὰι deficiet. vsq; ad hoc verba hieremie. ἐκλείψει. ἕως τούτου τὰ ῥήματα τοῦ ἱερεμίου. Ca.52.

Ἔξιτε vigesimo ᵗ vno anno sedechie cũ Ὄντος εἰκοσοῦ κὰι ἑνὸς ἔτους σεδεκίου ἐν τῷ regnaret ipe ᵗ vndeci annis regnauit in hieru Βασιλεύειν αὐτὸν κὰι ἐβδόμα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου salem. ᵗ nomẽ matri eius amital filia hie σαλήμ. κὰι ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱε remie de lobna. ᵗ fecit malum i ospectu do ρεμίου ἐκ λοβενά. κὰι ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ mini iuxta ofa ḡ fecerat ioachi: qm furor dñi ρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε ἰωακίμ, ἕτι ὀργὴ κυρίου erat in hierusalem ᵗ in iuda vsq; ḡ pjceret ἦν ἐν ἱερουσαλὴμ κὰι ἐν ἰούδα ἕως οὗ τοῦ ἀποβαλεῖν eos ª a facie sua. ᵗ rebellauit sedechias αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. κὰι ἀφέστησε σεδεκίας ☉ regem babylonis. ᵗ factũ est in anno τὸν βασιλέα βαβυλῶνος. κὰι ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ nono regni eius in mẽse decimo decimo ἐνάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν μηνὶ τῷ δεκάτῳ δεκά ma mẽsis: venit nabuchodonosor rex babylo τῃ τοῦ μηνός, ἦλθεν ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυ lonis ᵗ ois exercitus eius aduersus hierl'm: ᵗ & ob lῶνος κὰι πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ, κὰι castrametati sũt ☉ eam ᵗ edificauerũt ☉ eam circũmu παρεβάλοσαν ἐπ᾽ αὐτὴν κὰι ᾠκοδόμησαν ἐπ᾽ αὐτὴν περίῤ rale i circuitu: ᵗ venit ciuitas in obsidionẽ vsq; ad ide τειχος κύκλω, κὰι ἦλθεν ἡ πόλις εἰς συνοχὴν ἕως ἐνδε cimũ annũ regi sedechie; in mẽse quarto ἑνατου ἔτους τῷ βασιλεῖ σεδεκία, ἐν μηνὶ τῷ τετάρτῳ nona mẽsis: ᵗ obtinuit fames in ciuitate: ᵗ nõ ἐνάτῃ τοῦ μηνός, ἴσχυσεν ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, κὰι οὐκ erant panes pplo ere. ᵗ dirupta ẽ ciuitas: ᵗ omnes ἦσαν ἄρτοι τῷ λαῷ τῆς γῆς. κὰι διεκόπη πόλις, κὰι πάντες viri bellatores fugerũt ᵗ egressi sũt nocte p ὁι ἄνδρες ὁι πολεμισταὶ ἔφυγον κὰι ἐξῆλθον νυκτὸς κατὰ viam porte inter murum ᵗ ante murale τὴν ὁδὸν τῆς πύλης ἀναμέσον τοῦ τείχους κὰι τοῦ προτειχίσμα qđ erat vers hortum regis. ᵗ chaldei γος ὁ ἦν κατὰ τὸν κῆπον τοῦ βασιλέως. κὰι οἱ χαλδαῖοι sup ciuitatẽ in circuitu: ᵗ abierunt viã in cãpe ἐπὶ τῆς πόλεως κύκλω, κὰι ἐπορεύθησαν ὁδὸν εἰς ἄρα stre: ᵗ persequuti ẽ exercitus chaldeop qđ ceus βα, κὰι κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων ὀπίσω τοῦ regem. ᵗ cõprehẽdeῆt eũ in trans hiericho. βασιλέως. κὰι κατέλαβον αὐτὸν ἐν τῷ πέραν ἱεριχώ. ᵗ omnes ferut eius dispsi sunt ab eo. κὰι πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ διεσκορπίσθησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ. ᵗ apprehẽderũt regem: ᵗ adduxerũt eũ ad κὰι συνελάβοσαν τὸν βασιλέα, κὰι ἤγαγον αὐτὸν πρὸς regem babylonis in deblatha in tra hemath: ᵗ βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθὰ ἐν γῇ ἁιμάθ, κὰι locut ẽ ei cum iudicio. ᵗ iugulauit rex ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως. κὰι ἔσφαξεν ὁ βασιλεὺς babylonis filios sedechie ante oculos e Βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκίου κατ᾽ ὀφθαλμοὺς αὐ ius. ᵗ oẽs pncipes iuda iugulauit in τοῦ· κὰι πάντας τοὺς ἀρχοντας ἰούδα ἔσφαξεν ἐν deblatha: ᵗ oculos sedechie excecª δεβλαθά, κὰι τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλω uit. ᵗ vinxit eũ in cõpedib⁹: ᵗ adduxit eũ σεν· κὰι ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, κὰι ἤγαγεν αὐτὸν ὁ rex babylonis in babyloneᵐ ᵗ dedit il Βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα κὰι ἔδωκεν αὐ lũ in domũ pistrini vsq; in diem ḡ mortuª est. τὸν εἰς οἰκίαν μύλωνος ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανεν. oo

A

4.Re. .24.d. 2.Pa. 39.d.

B

C

D

E

ᵗ in mẽse quinto decima mẽsis venit na κὰι ἐν μηνὶ τῷ πέμπτῳ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἦλθε ναβ buzardan pncepsª coqª: ª q stabat ante faciem βουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, ὁ ἑστὼς κατὰ πρόσωπον regis babylonis in hierusalem: ᵗ incen τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ, κὰι ἐνέπρη dit ª domũ ª dñi ª domũ regis: ᵗ σεν τὸν οἶκον κυρίου κὰι τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, κὰι oẽs domos ciuitatis: ᵗ omnẽ domũ πάσας τὰς οἰκίας τῆς πόλεως, κὰι πᾶσαν οἰκίαν magnã ª cõmbussit ª in igne. ᵗ oẽm murum hierusa μεγάλων ἐνέπρησεν ἐν πυρί. κὰι πᾶν τεῖχος ἱερουσα lem ª circuitu destruxit exercitus chaldeop qđ eus λὴμ κύκλω καθεῖλεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων ἣ με pncipe coqª. ᵗ a pauꝑibus τὰ τοῦ ἀρχιμαγείρου, κὰι ἀπὸ τῶν πενήτων τοῦ ppli ᵗ reliquũ ppli ᵗ derelictos λαοῦ κὰι τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ κὰι τοὺς καταλειφθέν in ciuitate ᵗ ꝑfugos q trãsfugerãt τας ἐν τῇ πόλει κὰι τοὺς ἐμπεσόντωκότας οἱ ἐπέπεσαν ad rege babylonis ᵗ reliquũ πρὸς τὸν βασιλέα τῆς βαβυλῶνος κὰι τὸ περισσὸν τοῦ turbe trãstulit pncepsª coquª: ᵗ a pauꝑibus ὄχλου μετῆκεν ὁ ἀρχιμάγειρος, κὰι ἀπὸ τῶν πενήτων tre reliquit pncepsª coqª in vinito τῆς γῆς κατέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουρ res ᵗ in agricolas. ᵗ columnas ere γοὺς κὰι εἰς γεωργούς. κὰι τοὺς στύλους τοὺς χαλ as q̃ in domo dñi: ᵗ bases ᵗ κοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου, κὰι τὰς βάσεις κὰι τὴν mare eneũ qđ in domo dñi cõtruerunt θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου συνέτριψαν chaldei. ᵗ tulerũt ea eop in babyl οἱ χαλδαῖοι. κὰι ἔλαβον τὸν χαλκὸν αὐτῶν εἰς Βαβυ lone. ᵗ coronã ᵗ phialas ᵗ crea λῶνα. κὰι τὴν στεφάνην κὰι τὰς φιάλας κὰι τὰς κρέα gras ᵗ oia vasa enea: in qb⁹ ministrabãt in εας κὰι πάντα τὰ σκεύη χαλκᾶ, ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν eis ᵗ thymiamatꝑia ᵗ phialas: ᵗ pel αὐτοῖς κὰι τὰς μαχθὼθ. κὰι τὰς μιβρακώθ, κὰι τοὺς ὑπο ces ᵗ candelabra ᵗ mortariola ᵗ χυτῆρας κὰι τὰς λυχνίας κὰι τὰς θυίσκας κὰι τοὺς cyathos. q̃ erãt aurea aurea: ᵗ q̃ erãt argẽtea argẽ κυάθους. ἃ ἦν χρυσᾶ χρυσᾶ, κὰι ἃ ἦν ἀργυρᾶ ἀργυ tea tulit pnceps coquoꝝ. ᵗ colũne duę ᵗ ma ρᾶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος. κὰι οἱ στύλοι δύο κὰι ἡθά re vnũ ᵗ vtuli duodeci enei sub λασσα μία κὰι οἱ μόχοι δώδεκα χαλκοῖ ὑποκάτω τῆς mare. q̃ fecit rex solomon in domũ do θαλάσης. ἃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν εἰς οἶκον κυ mint. nõ erat põdus eris eop: ᵗ colũne octo ρίου. οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ αὐτῶν, κὰι στύλοι ὀκτὼ ᵗ decẽ cubitoꝝ altitudo colũne vnius. ᵗ καίδεκα πηχέων ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἑνός· κὰι funicul⁹ duodeci cubitoꝝ circuibat eas. ᵗ στρτίον δωδεκάπηχυ περιεκύκλου αὐτόν. κὰι τὸ grossitudo eius digitoꝝ quattuor ictrcuitu: ᵗ capi πάχος αὐτοῦ δακτύλων τεσσάρων κύκλω, κὰι γησ tellũ sup eas erta: ᵗ quinq; cubitoꝝ lõgi τος ἐπ᾽ αὐτοῖς χαλκοῦ, κὰι πέντε πηχέων τὸ μῆ tudo. altitudo capitelli κος· ὑπερῳχὴ τοῦ γησου τοῦ

ᵇIn mense autem ᶠ quinto ᵇdecima ᶠ mensis ooooooo ᵐipse est ª annus ᵒ nonus ᵇdecimus ooooooooooo ᵉnabuchodonosor ᶜ regis ᵘbabylonis: ª venit ᶠ nabu zardã ª princeps ᵇ militie q ᶜ stabat ᵇ corã ª rege ᶠ babylo nis ᵍ in hierusalẽ: ᵇ & incen dit ᶠ domum ᶠ domini ooooo ᵐ & ᵐ domum ª regis ᶠ & ᵒ oẽs ᶠ domus ooooooooooooooo ᵍ hierusalẽ: ᵇ & ᵐ omnẽ ᶜ do mũ ᶠ magnã ᵍ igne ᶜ cõbussit ᵇ et ᶜ torum ᵐ murum ᶠ hie rusalem ooooooooooo ᶠ per circuitũ ᵍ destruxit ᵇ cũ ctus ᶠ exercitus ª chaldeorũ ᶠ qui erat ᵐ cum ª magistro ᵒ militie. ᵖ De paupꝛ ᵇ q̃ aũt ᵍ populi ᶠ & ᵈe reliquo ᶠ vul go ᵒ qđ remãserat ᶠ in ciui tate: ᶠ & ᵈe ꝑfugis ᵍ q ᵗrãs fugerãt ᶜ ad ª rege ᶜ babylo nis: ᶠ & ᵍ ceteros ᵈe ᵐ multi tudine ᶜ trãstulit ª nabuzar dan ᶠ princeps ᵐ militie: ᶠ de pauꝑibus vero ᵍ terre ᵍ reli quit ᵍ nabuzardan ᵍ prin ceps ᶜ militie ᵐ vinitores oo ᶠ & agricolas. ᶜ Columnas ᶜ quoq; ᵍ ereas ᵇ que erant ᶜ in domo ᵍ domini ᶠ & ba ses ᶠ & ᵇ mare ooooooooooo ᶜ eneum ᵏ quod erat ᶜ in do mo ᵐ dñi ᵐ confregerunt ᶜ haldei: ᵖ & tulerũt ᵐ ea ᵍ es eorum ooooooooooo ᶜ in babylonem. ᵍ Et ᶜ lebe tes ᶠ & ᶜ creagras oooooooo ª & ᵇ psalteria ᶜ & ᵒ phialas ᶜ et ooooooooooooooooo ᶜ mortariola ᵍ & ᵇ omnia ᶜ va sa ᶜ erea ᶜ que in ooooooooo ᵐ ministerio fuerant ᵉ tule runt ᶠ & ᵍ hydrias oooooooo ᶠ & ᵍ thymiamateria ᵍ & ᶜ vr ceos ᶠ & oooooooooooo ᶠ pelues ᵍ & ᶜ candelabra ᶠ & ª mortaria ooooooooooo ᵇ & ᶜ cyathos. ᵒ Quotquot ᶜ aurea: ᶜ aurea: oooooooo ª & quoq; ᵇ argentea ᶜ argẽ tea. ᵏ Tulit ᶜ magister ᵐ ᵐ milꝛ tie ᵉ colũnas ᵒ duas & ᵍ ma re ᵍ vnum ᶠ & vitulos oooo ª duodeci ᵉ ereos ᵏ qui erant ᶜ sub ooooooooooooo ᵇ baſſibus: ª quas ᵇ fecerat ᶜ rex ᵒ salomon ooooooooo ᶜ in domo ᵈ dñi. ᵍ Non ᵉ erat ᶜ pondus ᵉ eris ᶜ omnium oo ᵐ hoꝝ ᵐ vasoꝝ. De ᵉ colũnis aũt ᶜ duę ᵈ decẽ & ᵖ octo ᶜ cubiti ª altitudiniserant ᶜ in colũ na ᵉ vna: ᶠ & funiculus ᶜ duo decim ª cubitorũ ᵇ circuibat eã. ᶜ Porro grossitudo eiº ª quattuor ᶜ digitorum: & intrinsecus ᶜ caua erat: oo ª & capitella ᵇ super vtraq; ᶜ erea. ᵏ Altitudo ᶜ capitelli

Pūtiua.beb. Tex.heb.hiere.liſ. Trāſla.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

ה֣ חֲמֵ֣שׁ אַמּ֣וֹת שְׁבֻכָ֣ה וּרְמוֹנִ֣ים אֲשָׁ֣ה יִרְמ֣
עַל־ הַכְּתֹ֣רֶת סָבִ֣יב ׀ הַכֹּ֣ל נְחֹ֣שֶׁת ׀ וְכַאֲלָ֣ה ׀ לָֽעַמּ֣וּד ׀ הַשֵּׁנִ֣י ׀ וְרִמּוֹנִ֣ים ׀
וַיִּהְיוּ ׀ הָרִמּוֹנִ֣ים ׀ תִּשְׁעִ֣ים ׀ וְשִׁשָּׁ֣ה ׀ הָיָ֣ה
רוּחָ֣ה ׀ כָּל־ הָרִמּוֹנִ֣ים ׀ מֵאָ֣ה ׀ עַל־
הַשְּׁבָכָ֣ה סָבִ֑יב וַיִּקַּ֣ח רַב־ טַבָּחִ֣ים אֶת־ שְׂרָיָ֣ה כֹהֵ֣ן
הָרֹ֣אשׁ וְאֶת־ צְפַנְיָ֣ה כֹהֵ֣ן הַמִּשְׁנֶ֣ה וְאֶת־ שְׁלֹשֶׁת֙ שֹׁמְרֵ֣י הַסָּֽף׃
וּמִן־ הָעִ֣יר לָקַ֣ח סָרִ֣יס אֶחָ֣ד ׀ אֲשֶׁר־
הָיָ֣ה פָקִ֣יד ׀ עַל־ אַנְשֵׁ֣י ׀ הַמִּלְחָמָ֗ה
וְשִׁבְעָ֣ה אֲנָשִׁ֣ים ׀ מְרֵאֵ֣י פְנֵי־ הַמֶּ֣לֶךְ
אֲשֶׁר־ נִמְצְא֣וּ בָעִ֣יר ׀ וְאֶת־ סֹפֵ֣ר שַׂר־
הַצָּבָ֣א ׀ מְמַצֵּ֣א אֶת־ עַם־ הָאָ֣רֶץ ׀ וְשִׁשִּׁ֣ים אִ֣ישׁ מֵעַם֙ הָאָ֔רֶץ הַנִּמְצְאִ֖ים בְּתוֹךְ֙ הָעִ֔יר
וַיִּקַּ֣ח אוֹתָ֔ם נְבוּזַרְאֲדָ֖ן רַב־ טַבָּחִ֑ים וַיּ֣וֹלֶךְ אוֹתָ֔ם אֶל־ מֶ֖לֶךְ
בָּבֶֽל׃ רִבְלָ֑תָה וַיַּכֵּ֣ה אוֹתָ֔ם מֶ֖לֶךְ בָּבֶ֥ל
וַיִּמָּתֵ֣ם ׀ בְּרִבְלָ֣ה בְּאֶ֣רֶץ חֲמָ֗ת ׀ וַיִּגֶל֙ יְהוּדָ֔ה מֵעַ֖ל אַדְמָתֽוֹ׃ זֶ֚ה הָעָ֔ם אֲשֶׁ֣ר
הַגָּלָ֗ה נְבוּכַדְרֶאצַּר֙ בִּשְׁנַ֣ת שִׁבְעָ֔ה
יְהוּדִ֖ים שְׁלֹ֣שֶׁת אֲלָפִ֑ים וְעֶשְׂרִ֖ים
וּשְׁלֹשָׁ֔ה׃ בִּשְׁנַ֣ת שְׁמוֹנֶ֔ה עֶשְׂרֵ֖ה
לִנְבוּכַדְרֶאצַּ֑ר נֶ֥פֶשׁ מִירוּשָׁלִָ֖ם שְׁמֹנֶ֥ה מֵא֖וֹת
וּשְׁלֹשִׁ֣ים וּשְׁנָ֑יִם׃ בִּשְׁנַ֣ת שְׁלֹשִׁ֣ים וְשָׁנָ֔ה
לִנְבוּכַדְרֶאצַּ֖ר רַב־ טַבָּחִ֣ים יְהוּדִ֑ים
נֶ֣פֶשׁ שְׁבַ֣ע מֵא֔וֹת אַרְבָּעִ֖ים וַחֲמִשָּׁ֑ה
כָּל־ נֶ֖פֶשׁ אַרְבַּ֣עַת אֲלָפִ֔ים וְשֵׁ֥שׁ
מֵא֖וֹת׃ וַיְהִי֙ בִּשְׁלֹשִׁ֣ים וְשֶׁבַע֙ שָׁנָ֔ה
לִגְלוּת֙ יְהוֹיָכִ֣ין מֶֽלֶךְ־ יְהוּדָ֔ה בִּשְׁנֵ֥ים
עָשָׂ֖ר חֹ֣דֶשׁ ׀ בְּעֶשְׂרִ֣ים וְחָמִשָּׁ֑ה
לַחֹ֣דֶשׁ עָשָׂ֣א אֱוִיל־ מְרֹדַ֣ךְ מֶֽלֶךְ־ בָּבֶ֗ל בַּשָּׁנָ֤ה
בְּשִׁנְאַת֙ מַלְכּ֣וּתוֹ ׀ אֶת־ רֹ֣אשׁ ׀ יְהוֹיָכִ֣ין
מֶ֣לֶךְ ׀ יְהוּדָ֗ה וַיֹּצֵ֤א ׀ אֹתוֹ֙ מִבֵּ֣ית
הַכְּלֽוֹא׃ וַיְדַבֵּ֥ר ׀ אִתּ֖וֹ טֹבוֹת֑ וַיִּתֵּ֣ן
אֶת־ כִּסְא֔וֹ מִמַּ֖עַל לְכִסֵּ֣א הַמְּלָכִ֑ים
בָּבֶֽל׃

vnius quinq cubitor: retiacula & malogranata super coronam in circuitu: omnia enca. ∞∞∞

Pătiua.heb.	Tex.heb.Thren.ij.	Trăsla.B.Vie.	Trăsla.gre.lxx.cũ iter.latina.
שוב	"בָּעִיר נָוָעוּ כִּי "נִקְשׁוּ אֹכֵל "לְמוֹ	"in vrbe cõsumpti sunt:	"quia quesierũt cibũ sibi
	יְיִשִׁיבוּ "אֶת נַפְשָׁם: רְאֵה יְהוָה	"vt refocilarent xanimas	vt reficerent animas
צור פעה	כִּי צַר לִי "מְעַי חֳמַרְמָרוּ נֶהְפַּךְ	suas. Res. Vide domine	suas. Res. Vide domine
הבה תנן	לִבִּי "נִכְמְרוּ כִּי מָרוֹ "מָרִיתִי "מָחוּץ	qm tribulor: conturba	qm tribulor: conturba
	שְׁכֻלָה "חָרֶב "בַּבַּיִת "כַּמָּוֶת	tus cventer me. Subuer	tus cventer me. Subuer
אנח נתם	שָׁמְעוּ כִּי "נֶאֱנָחָה "אָנִי "אֵין "מְנַחֵם	sum est cor meũ in me	sum est cor meũ in me
רוץ שוש	לִי כָּל "אֹיְבַי שָׁמְעוּ "רָעָתִי "שָׂשׂוּ	metipa qm amaritudine	metipa qm amaritudine
עשה בוא	כִּי "אַתָּה "עָשִׂיתָ "הֵבֵאתָ "יוֹם	plena sum. Foris	plena sum. Foris
היה כמו	"קָרָאתָ "וַיְהִי "כָּמֹנִי "תָּבֹא כָּל	iterfi cit gladi? & domi	iterfi cit gladi? & domi
בוא רוץ	רָעָתָם "לְפָנֶיךָ "וְעוֹלֵל "לָמוֹ "כַּאֲשֶׁר	mors similis est. Sin.	mors similis est. Sin.
פנה עלל	עוֹלַלְתָּ "לִי "עַל "כָּל "פְּשָׁעָי "כִּי	Audierũt qa ingemisco	Audierũt qa ingemisco
רבב דוה	"רַבּוֹת "אַנְחֹתַי "וְלִבִּי "דָוֵי:	ego: & nõ est q cõsolet	ego: & nõ est q cõsolet
Lap.ij.	"אֵיכָה	ur me. Oẽs inimici mei	ur me. Oẽs inimici mei
ערי	"תָּאִיר "בִּעְנָנָהּ "בַּת "צִיּוֹן "הַשְׁלִיךְ	audierũt malum meũ:	audierũt malum meũ:
שלך	"אַדֹנָי "אֶת "בַּת "צִיּוֹן "הִשְׁלִיךְ	letati sunt qm tu	letati sunt qm tu
פאר	"מִשָּׁמַיִם "אֶרֶץ "תִּפְאֶרֶת "יִשְׂרָאֵל	fecisti: adduxisti	fecisti. Adduxisti
	"וְלֹא "זָכַר "הֲדֹם "רַגְלָיו "בְּיוֹם "אַפּוֹ:	diẽ cõsolatoris: &	diẽ cõsolatoris: &
	"בָּלַע "אֲדֹנָי "וְלֹא "חָמַל "אֵת "כָּל	siant" sicut mei.	siant" sicut mei.
נוה	"נְאוֹת "יַעֲקֹב "הָרַס "בְּעֶבְרָתוֹ	Thau. Ingredatur	Thau. Ingredatur
בצר נצב	"מִבְצָרֵי "בַּת "יְהוּדָה "הִגִּיעַ "לָאָרֶץ	pone malũ eor corã te:	pone malũ eor corã te:
מלך שור	"חִלֵּל "מַמְלָכָה "וְשָׂרֶיהָ: "נֶדַע	& vindemia eos sicut vi	& vindemia eos sicut vi
חרה שוב	"בָּחֳרִי "אַף "כָּל "קֶרֶן "יִשְׂרָאֵל "הִשִּׁיב	demiasti me ppter oẽs	demiasti me ppter oẽs
אחר תנן	"אָחוֹר "יְמִינוֹ "מִפְּנֵי "אוֹיֵב "וַיִּבְעַר	iniquitates meas. Multi	iniquitates meas. Multi
בנה אנס	"בְּיַעֲקֹב "כְּאֵשׁ "לֶהָבָה "אָכְלָה	ceni genitus mei & cõ	ceni genitus mei & cõ
בער סבב	סְבִיבוֹ: "דָּרַךְ "קַשְׁתּוֹ "כָּאוֹיֵב	meũ merens. 2. Aleph.	meũ merens. 2. Aleph.
יצב צור	"נָצַב "יְמִינוֹ "כְּצָר "וַיַּהַרֹג "כֹּל	Quomodo obtexit ca	Quomodo obtexit ca
הרג חמד	"מַחֲמַדֵּי "עַיִן "בְּאֹהֶל "בַּת "צִיּוֹן	ligine in furore suo	ligine in furore suo
חמס	"שָׁפַךְ "כָּאֵשׁ "חֲמָתוֹ "הָיָה "אֹרֶב	dominus filiã sion: pro	dominus filiã sion: pro
	"כְּאוֹיֵב "בָּלַע "יִשְׂרָאֵל "בָּלַע "כָּל	iecit de celo in trã gl̃am	iecit de celo in trã gl̃am
רבה	"אַרְמְנוֹתֶיהָ "שִׁחֵת "מִבְצָרָיו "וַיֶּרֶב	israel: cõturbauit	israel: cõturbauit
אנה	"בְּבַת "יְהוּדָה "תַּאֲנִיָּה "וַאֲנִיָּה:	& nõ est recordatus	& nõ est recordatus
חמס סבב	"וַיַּחְמֹס "כַּגַּן "שֻׂכּוֹ "שִׁחֵת "מוֹעֲדוֹ	scabelli pedũ suorũ	scabelli pedũ suorũ
צדד	"שִׁכַּח "יְהוָה "בְּצִיּוֹן "מוֹעֵד "וְשַׁבָּת	in die furoris sui.	in die furoris sui.
נאץ	"וַיִּנְאַץ "בְּזַעַם "אַפּוֹ "מֶלֶךְ "וְכֹהֵן	Beth. Precipitauit	Beth. Precipitauit
זנח קדש	"זָנַח "אֲדֹנָי "מִזְבְּחוֹ "נֵאַר "מִקְדָּשׁוֹ	dñs nec pepercit oia	dñs nec pepercit oia
הסגיר אוב חומת ארמנות	"הִסְגִּיר "בְּיַד "אוֹיֵב "חוֹמֹת "אַרְמְנוֹתֶיהָ	speciosa iacob: de	speciosa iacob: de
סנר אוב	"קוֹל "נָתְנוּ "בְּבֵית "יְהוָה "כְּיוֹם	struxit in furore suo	struxit in furore suo
חגה		munitiões virginis	munitiões virginis
		iuda: & delecit in	iuda: & delecit in
		terrã: polluit regnũ	terrã: polluit regnũ
		& principes eius. Gimel.	& principes eius. Gimel.
		Cõfregit in ira furoris	Cõfregit in ira furoris
		sui omne cornu israel:	sui omne cornu israel:
		auertit retrorsum dexte	auertit retrorsum dexte
		ram suã a facie inimici &	ram suã a facie inimici &
		succẽdit in iacob qsi ignẽ	succẽdit in iacob qsi ignẽ
		flãme deuoratis in gyro.	flãme deuoratis in gyro.
		Deleth. Tetendit arcũ	Deleth. Tetendit arcũ
		suũ qsi inimicus: firmauit	suũ qsi inimicus: firmauit
		dexterã suã qsi hostis: &	dexterã suã qsi hostis: &
		occidit oẽ qd pulchrũ	occidit oẽ qd pulchrũ
		erat visu in tabernaculo	erat visu in tabernaculo
		filie sion: effudit qsi ignẽ	filie sion: effudit qsi ignẽ
		indignationẽ suã. He. Fa	indignationẽ suã. He. Fa
		ctus dñs velut inimicus	ctus dñs velut inimicus
		precipitauit israel:	precipitauit israel:
		precipitauit oia	precipitauit oia
		munitiones eius & reple	munitiones eius & reple
		uit in filia iuda & hũiliatũ	uit in filia iuda & hũiliatũ
		& hũiliatã. Vau. Et diffi	& hũiliatã. Vau. Et diffi
		pauit quasi hortũ tento	pauit quasi hortũ tento
		rium suũ: demolitus est ta	rium suũ: demolitus est ta
		bernaculũ suũ. Obliuiõi	bernaculũ suũ. Obliuiõi
		tradidit dominus in sion	tradidit dominus in sion
		festiuitatẽ & sabbatum:	festiuitatẽ & sabbatum:
		& in opprobrium &	& in opprobrium &
		indignationẽ furoris sui	indignationẽ furoris sui
		rege & sacerdotẽ. Zain.	rege & sacerdotẽ. Zain.
		Repulit altare suum	Repulit altare suum
		maledixit sanctificationi	maledixit sanctificationi
		sue: tradidit in manu	sue: tradidit in manu
		inimici muros turrium	inimici muros turrium
		eius. Vocem dederũt in	eius. Vocem dederũt in
		domo domini sicut in die	domo domini sicut in die

Pătiua.heb.	Tex.heb.Thren.i.	Trăsla.B.Vie.	Trăsla.Gre.lxx.cũ iter.latina.
שוב	נַם "הָיא "נֶאֶנְחָה "וַתָּשָׁב "אֲחוֹר:	Ipsa aũt gemẽs & cõuer	Ipsa aũt gemens & cõuersa est retrorsum. Teth.
	"טָמְאָתָהּ "בְּשׁוּלֶיהָ "לֹא "זָכְרָה "אַחֲרִיתָהּ	sa est retrorsum. Teth.	καὶ γε αὐτὴ στενάζουσα καὶ ἀπιστράφη εἰς τὰ ὀπίσω. Τὰθ.
ירד נתם	"וַתֵּרֶד "פְּלָאִים "אֵין "מְנַחֵם "לָהּ	Sordes eius in pedibus	Immundicia eius ad pedes eius: nõ recordata est nouissimor
	"רְאֵה "יְהוָה "אֶת "עָנְיִי "כִּי "הִגְדִּיל	eius: nec recordata est	Ἀκαθαρσία αὐτῆς πρὸ ποδῶν αὐτῆς, οὐκ ἐμνήσθη ἐχατα
אויב	"אוֹיֵב: "יָדוֹ "פָּרַשׂ "צַר "עַל "כָּל	finis sui. Deposita est	eius: et deduxit immensa. nõ est consolans
צור	"מַחֲמַדֶּיהָ "כִּי "רָאֲתָה "גוֹיִם "בָּאוּ	vehementer: non habens	αὐτῆς, καὶ κατεβίβασεν ὑστέρογκα· οὐκ ἔστιν ὁ παρακα
חמד בוא	"מִקְּדָשָׁהּ "אֲשֶׁר "צִוִּיתָה "לֹא "יָבֹאוּ	cõsolatorẽ. Vide dñe	cam. vide dñe humilitatẽ meã: qz magnifica
בוא קדש	"בַּקָּהָל "לָךְ: "כָּל "עַמָּהּ "נֶאֱנָחִים	afflictionem meã: quo	λῶν αὐτήν. Ἴδε κύριε τὴν ταπείνωσίν μου, ὅτι ἐμεγαλύν
נוח שוב	"מְבַקְּשִׁים "לֶחֶם "נָתְנוּ "מַחֲמַדֵּיהֶם	niam erectus est ini	θη ὁ ἐχθρός. Ἰὼθ. Χεῖρα αὐτοῦ ἐξετέτασεν ὁ θλίβων
	"בְּאֹכֶל "לְהָשִׁיב "נָפֶשׁ "רְאֵה יְהוָה	micus. Ioth. Manũ	ad oia desideria eius: vidit n. gẽtes ingres
	"וְהַבִּיטָה "כִּי "הָיִיתִי "זוֹלָלָה:	suã misit hostis ad	ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς, εἶδεν γὰρ ἔθνη εἰσελ
לוא אליכם כל עברי דרך הביטו	"לוֹא "אֲלֵיכֶם "כָּל "עֹבְרֵי "דָּרֶךְ "הַבִּיטוּ	omnia desideria eius:	θόντα εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτῆς ἃ ἐνετείλω μὴ εἰσπορεύεσθαι αὐ
ראו אם יש מכאוב כמכאבי	"וּרְאוּ "אִם "יֵשׁ "מַכְאוֹב "כְּמַכְאֹבִי	vidit gentes ingredi	as in ecclesiam tuam. Khaph. Dio ppls eius gemẽ
רעה בעב	"אֲשֶׁר "עוֹלַל "לִי "יְהוָה "הוֹנָה "בְּיוֹם	entes in ecclesiam tuã.	τας εἰς ἐκκλησίαν σου. Χαφ. Πᾶς ὁ λαὸς αὐτῆς κατα
חרה אף	"חֲרוֹן "אַפּוֹ: "מִמָּרוֹם "שָׁלַח "אֵשׁ	Caph. Ois pplus eius	τες ζητοῦντες ἄρτον. Ἔδωκαν τὰ ἐπιθυμήματα αὐ
רדה	"בְּעַצְמֹתַי "וַיִּרְדֶּנָּה "פָּרַשׂ	gemẽs: et querens	τοῖς εἰς βρῶσιν τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχὴν, Ἴδε κύριε καὶ ἐπί
נתן שוב	"רֶשֶׁת "לְרַגְלָי "הֵשִׁיבַנִי "אָחוֹר	panẽ. Dederũt pre	σε ὅτι ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ ὁ παρακαλῶν με, ἐπὶ
שמם	"נְתָנַנִי "שׁוֹמֵמָה "כָּל "הַיּוֹם "דָּוֵה:	ciosa quecq̃ pro cibo:	ucrtens aiam meã: facti sunt filij mei desolati: qñ
	"נִשְׂקַד "עֹל "פְּשָׁעַי "בְּיָדוֹ "יִשְׂתָּרְגוּ	ad refocillandum ani	ἐστράφων ψυχήν μου ἐξέθλιψάν με οἱ υἱοί μου ἠφανισμένοι, ὅτι
שרג	"עָלוּ "עַל "צַוָּארִי "הִכְשִׁיל "כֹּחִי	mam. Vide dñe & con	ἰσχυσεν ἐχθρός. Φὼ. Διεπέτασεν σιὼν χεῖρας
עלה צור	"נְתָנַנִי "אֲדֹנָי "בִּידֵי "לֹא "אוּכַל	sidera quonia facta	suas: nõ est q consoletur eã. mandauit dñs
קום	"קוֹם: "סִלָּה "כָּל "אַבִּירַי "אֲדֹנָי	sum vilis. Lamech.	αὐτῆς, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτήν· ἐνετείλατο κύριος
עבר	"בְּקִרְבִּי "קָרָא "עָלַי "מוֹעֵד "לְשַׁבֵּר	O vos omnes qui tran	iacob in circuitu eius tribulantes eum. facta ἐ hie
בחר תלת	"בַּחוּרַי "נַת "דַּרְךְ "יְהוָה "לִבְתוּלַת	sitis per viam: attendite	τῷ ἰακὼβ κύκλῳ αὐτοῦ οἱ θλίβοντες αὐτόν· ἐγένηθ ἡε
גבה	"בַּת "יְהוּדָה: "עַל "אֵלֶּה "אֲנִי "בוֹכִיָה	& videte si est dolor	rusalem in separatas inter eos. Sade.
	"עֵינִי "עֵינִי "יָרְדָה "מַיִם "כִּי "רָחַק	sicut dolor meus.	φουσαλὴμ εἰς ἀποκαθήμενον ἀναμέσον αὐτῶν. Σαδή.
נחם שוב היו	"מְמֶּנִּי "מְנַחֵם "מְשִׁיב "נַפְשִׁי "הָיוּ	Quoniam vindemiauit	Justus est dñs: qz os eius exacerbaui.
	"בָּנַי "שׁוֹמֵמִים "כִּי "גָבַר "אוֹיֵב:	me vt locutus est dñs	Δίκαιός ἐστιν κύριος, ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ παρεπίκρανα·
	"פָּרְשָׂה "צִיּוֹן "בְּיָדֶיהָ "אֵין "מְנַחֵם	in die furoris sui. Mem.	audite tã vniuersi ppli τ videte dolorẽ meũ. vir
סנה	"לָהּ "צִוָּה "יְהוָה "לְיַעֲקֹב "סְנִיבָיו	De excelso misit ignẽ	gines mee τ iuuenes mei abierunt in captiuita
צרר היתה ירושלם	"צָרָיו "הָיְתָה "יְרוּשָׁלַם "לְנִדָּה	in ossibus meis: τ	τε. Coph. Vocaui amatores meos: ipi	
	"בֵּינֵיהֶם: "צַדִּיק "הוּא "יְהוָה "כִּי	erudiuit me. Expandit	σία. Κὼφ. Ἐκάλεσα τοὺς ἐραστάς μου, αὐτοὶ δὲ
פיה מרה	"פִּיהוּ "מָרִיתִי "שִׁמְעוּ "נָא "כָל	rete pedibus meis:	deceperunt me. sacerdotes mei τ seniores mei
	"הָעַמִּים "וּרְאוּ "מַכְאֹבִי "בְּתוּלַתַי	conuertit me retrorsum.	παρελογίσαντό με· οἱ ἱερεῖς μου καὶ οἱ πρεσβύτεροί μου
ראה בחר	"וּבַחוּרַי "הָלְכוּ "בַּשֶּׁבִי: "קָרָאתִי	Posuit me desolatã tota	
שבר	"לַמְאַהֲבַי "הֵמָּה "רִמּוּנִי "כֹּהֲנַי "וְזִקְנַי	die merore cõfectã. Nũ.	
אבד נפש		Vigilauit iugũ iniqtatũ	
		mearũ in manu eius	
		cõuolute sunt & ipo	
		site sunt collo meo.	
		Infirmata est virtus	
		mea: dedit me dñs in ma	
		nu de qua non potero	
		surgere. Samech. Abstu	
		lit oculus magnificos meos	
		dñs de medio mei: voca	
		uit aduersum me tps vt	
		cõtereret electos meos.	
		Torcular calcauit dñs	
		virgini filie iuda. Ain.	
		Idcirco ego plorans: &	
		oculus meus deducens	
		aquas: qa longe factus est	
		a me cõsolator conuer	
		tẽs aiam meã. Facti sunt	
		filii mei perditi quonia	
		inualuit inimicus. Phe.	
		Expandit sion manus	
		suas: nõ est q consoletur	
		eam. Mandauit dñs ad	
		uersum iacob in circuitu	
		eius hostes eius. Facta est	
		hierusalẽ qsi polluta mẽ	
		struis inter eos. Sade. Iu	
		stus est dñs: qa os eius ad	
		iracundiã puocaui. Audite	
		obsecro vniuersi ppli:	
		& videte dolorẽ meum.	
		Virgines mee & iuuenes	
		mei abierũt in captiuitatẽ.	
		Coph. Vocaui amicos	
		meos: ipi decepũt me. Sa	
		cerdotes mei & senes mi	

מוֹעֵד׃ חָשַׁב יְהוָה לְהַשְׁחִית חוֹמַת בַּת־צִיּוֹן נָטָה קָו לֹא־הֵשִׁיב יָדוֹ מִבַּלֵּעַ וַיַּאֲבֶל־חֵל וְחוֹמָה יַחְדָּו אֻמְלָלוּ׃ טָבְעוּ בָאָרֶץ שְׁעָרֶיהָ אִבַּד וְשִׁבַּר בְּרִיחֶיהָ מַלְכָּהּ וְשָׂרֶיהָ בַגּוֹיִם אֵין תּוֹרָה גַּם נְבִיאֶיהָ לֹא מָצְאוּ חָזוֹן מֵיְהוָה׃ יֵשְׁבוּ לָאָרֶץ יִדְמּוּ בְתוּלַת בַּת־צִיּוֹן הֶעֱלוּ עָפָר עַל־רֹאשָׁם חָגְרוּ שַׂקִּים הוֹרִידוּ לָאָרֶץ רָאשָׁן בְּתוּלוֹת יְרוּשָׁלִָם׃ כָּלוּ בַדְּמָעוֹת עֵינַי חָמְרְמְרוּ מֵעַי נִשְׁפַּךְ לָאָרֶץ כְּבֵדִי עַל־שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי בַּעֲטֹף עוֹלֵל וְיוֹנֵק בִּרְחֹבוֹת קִרְיָה׃ לְאִמֹּתָם יֹאמְרוּ אַיֵּה דָגָן וְיַיִן בְּהִתְעַטְּפָם כֶּחָלֵל בִּרְחֹבוֹת עִיר בְּהִשְׁתַּפֵּךְ נַפְשָׁם אֶל חֵיק אִמֹּתָם׃ מָה אָעִידֵךְ מָה אֲדַמֶּה לָךְ בַּת־יְרוּשָׁלִָם מָה אַשְׁוֶה לָּךְ וַאֲנַחֲמֵךְ בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן כִּי גָדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ מִי יִרְפָּא לָךְ׃ נְבִיאַיִךְ חָזוּ לָךְ שָׁוְא וְתָפֶל וְלֹא גָלוּ עַל עֲוֹנֵךְ לְהָשִׁיב שְׁבוּתֵךְ וַיֶּחֱזוּ לָךְ מַשָּׂאוֹת שָׁוְא וּמַדּוּחִים׃ סָפְקוּ עָלַיִךְ כַּפַּיִם כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ שָׁרְקוּ וַיָּנִעוּ רֹאשָׁם עַל בַּת יְרוּשָׁלִָם הֲזֹאת הָעִיר שֶׁיֹּאמְרוּ כְלִילַת יֹפִי מָשׂוֹשׂ לְכָל הָאָרֶץ׃ פָּצוּ עָלַיִךְ פִּיהֶם כָּל אֹיְבַיִךְ שָׁרְקוּ וַיַּחֲרְקוּ שֵׁן אָמְרוּ בִלַּעְנוּ אַךְ זֶה הַיּוֹם שֶׁקִּוִּינֻהוּ מָצָאנוּ רָאִינוּ׃ עָשָׂה יְהוָה אֲשֶׁר זָמַם בִּצַּע אִמְרָתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה מִימֵי קֶדֶם הָרַס וְלֹא חָמָל

folēni. Heth. Cogitauit dñs dissipare murũ filie sion. tetendit mensurã: nõ auertit manũ su a conculcatione: & luxit antemurale: & murus pariter infirmat̃. Teth. Defixe sunt in terra porte eius: perdidit & contriuit vectes eius: regẽ eius & principes eius in gentib̃. Non est lex: & prophete eius nõ inuenerunt visionem a dño. Ioth. Sederunt in terra: conticuerunt senes filie sion: cõsperserunt cinere capita sua: accincti sunt cilitiis. Abiecerũt in terra capita sua virgines hierusalem. Caph. Defecerũt pre lachrymis oculi mei cõturbata sũt viscera mea. Effusum est in terra iecur meũ sup contritione filie populi mei: cũ deficeret puulus & lactẽs in plateis oppidi. Lamech. Matribus suis dixerunt vbi est triticũ & vinum: cum deficerẽt quasi vulnerati in plateis ciuitatis: cum exalarent animas suas in sinu matrum suarum. Mem. Cui comparabo te: vel cui assimilabo te filia hierusalem? Cui exequabor te virgo filia sion. Magna est enim velut mare cõtritio tua: quis medebitur tui? Nũ. Prophete tui viderũt tibi falsa & stulta: nec aperiebãt iniquitatem tuam vt ad te ad pniam̃ puocarent. Viderũt aũt tibi assũptiones falsas & electiões. Samech. Plauserũt sup te manib̃ oẽs trãseuntes per viã: sibilauerũt & mouerunt capita sua sup filiam hierusalem: hec est vrbs dicentes perfecti decoris gaudium vniuerse terre. Phe. Aperuerunt sup te os suũ omnes inimici tui: sibilauerũt & fremuerũt dentibus suis: & dixerũt deuorabim̃. En ista est dies quã expectabam̃: inuenim̃ & vidimus. Ain. Fecit dominus que cogitauit: cõpleuit sermonẽ suũ que ꝓceperat a diebus antiqs. Destruxit & non pepercit: ꝯ

festiuitat̃. Heth Cogitauit dñs dissipare murũ ἐορτῆς. Ηθ. Ελογίσατο κύριος τοῦ διαφθεῖραι τεῖχος θυγατρὸς σιών· ἐξέτεινεν μέτρον, οὐκ ἀπέστρεψεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ συγχύσεως: καὶ ἔκλαυσεν ἔμπροσθεν τοῦ ἄντυγος καταπετάσματος, καὶ ἐπτοήθησεν ὁ προτεί χισμα καὶ τεῖχος ὁμοθυμαδὸν ἀσθένησεν. Θηθ. Ενε fixe sunt in trã porte eius. pdidit & cõtriuit vectes eius. βάγησαν εἰς γῆν πύλαι αὐτῆς, ἀπώλεσεν καὶ συνέ uit vectes eius regem eius & principes τριψεν μοχλοὺς αὐτῆς βασιλέα αὐτῆς καὶ ἄρχοντας eius in gentib̃: nõ est lex & pphete ex αὐτῆς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὐκ ἔστιν νόμος καὶ γε προφῆται οὐ tus nõ viderũt visionẽ a dño. Ioth. Sederũt in τας οὐκ εὗρον ὅρασιν παρὰ κυρίου. Ιωθ. Εκάθισαν εἰς trã: cõticuerũt senitores filie sion: adcendere τὴν γῆν, ἐσιώπησαν πρεσβύτεροι θυγατρὸς σιών, ἀνεβί fecerũt puluerẽ sup caput eor: accincti sunt βασαν χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, περιεζώσαντο cilitijs: deducrunt de trã principes virgines in σάκκους, κατήγαγον εἰς γῆν ἀρχηγοὺς παρθένους ἐν hierusalem. Chaph. Defecerũt in lachrymis oculi ierουσαλήμ. Χαφ. Εξέλιπον ἐν δάκρυσιν οἱ ὀφθαλ mei: cõturbata & eor meũ: effusũ est in trã gloli μοί μου, ἐταράχθη ἡ καρδία μου, ἐξεχύθη εἰς γῆν ἡ δό ria mea sup cõtritione filie ppli mei cũ ξα μου ἐπὶ συντρίμματος θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου ἐν deficiat puul & lactans in plateis ciui τῷ ἐκλείπειν νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐν πλατείαις πό tatis. Lamech. Matribus suis dixerũt: vbi est leως. Λαμεδ. Ταῖς μητράσιν αὐτῶν εἶπαν, ποῦ σι triticũ & vinũ cũ deficerẽt ὅτι ὡς τραυματίαι τος καὶ οἶνος ἐν τῷ ἐκλύεσθαι αὐτοὺς ὡς τραυματίας in plateis ciuitatis: cũ effunderẽt alas suas ἐν πλατείαις πόλεως, ἐν τῷ ἐκχεῖσθαι ψυχὰς αὐτῶν in sinum matrũ suar. Mem. Cui testificabor tibi εἰς κόλπον μητέρων αὐτῶν. Μημ. Τί μαρτυρήσω σοι aut qd assimilabo tibi filia hierusalem: qs saluabit te ἢ τί ὁμοιώσω σοι θύγατερ ἱερουσαλήμ; τίς σώσει σε virgo filia sion: qz magnificatũ ẽ poculũ cõtri παρθένος θυγάτηρ σιών; ὅτι ἐμεγαλύνθη ὡς τὸ τρίμμα σου tionis tue: qs medebit tibi? Hum. Prophete tui τριβῆς σου, τίς ἰάσεται σε; Νουν. Προφῆταί σου viderũt tibi falsa & imprudẽtia: & nõ detere viderũt tibi falsa & ἰσπρυδότητα: & οὐ μὴ ἀπο ẽidosãt tua ad reuertendũ captiuitatem κάλυψαν σοι μάταια καὶ ἀφροσύνην, καὶ οὐκ ἀπεκάλυ ꝓpter quã fecerũt tibi assumptiões vanas & electiones. φαν ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν σου τοῦ ἀποστρέψαι αἰχμαλωσί aꝝ sou, καὶ εἴδοσαν λήμματα ματαια καὶ ἐξώσματα. tuã: & viderũt assumptiões vanas & electiones. Samech. Plauserũt sup te man oẽs tranaꝝ σου, καὶ εἴδοσαν λήμματα ματαια καὶ ἐξώσματα. Σαμὲχ. Εκρότησαν ἐπὶ σοὶ χεῖρας πάντες οἱ πα seuntes viã: sibilauerũt & mouerunt ca σαμὲχ. Ἐκρότησαν ἐπὶ σοὶ χεῖρας πάντες οἱ πα sentes viã: fibilauerũt & mouerunt capita suã super filiam hierusalem: hec ραπορευόμενοι ὁδόν, ἐσύρισαν καὶ ἐκίνησαν τὴν κεφα est vrbs dicentes perfecti decoris put suũ sup filiam hierusalem. Si hec ci λὴν αὐτῶν ἐπὶ τὴν θυγατέρα ἱερουσαλήμ, εἰ αὕτη ἡ πό uitas dicent corona glie: letitia vniuerse terre. λις ἱερουσὶν στέφανος δόξης, εὐφροσύνη πάσης τῆς γῆς. Phe. Aperuerũt sup te os suum oẽs inimici Φὲ. Διήνοιξαν ἐπὶ σὲ στόμα αὐτῶν πάντες οἱ ἐχθροί tui: sibilauerũt & fremuerũt ventib̃: dixerũt denotui: ἐσύρισαν καὶ ἔβρυξαν ὀδόντας, εἶπαν καταπο uamus eam: verũtamen hec dies quã expectabam̃ inue νῶμεν αὐτήν, πλὴν αὕτη ἡμέρα ἣν προσεδοκῶμεν· ηὑρα nim̃ eam: vidim̃. Ain. Fecit dñs ꝙcogita μεν αὐτήν, εἴδομεν. Αἰν. Ἐποίησεν κύριος ἃ ἐνεθυ uit: complenit verba sua q̃ ꝓcepit a die μήθη, συνετέλεσεν ῥήματα αὐτοῦ ἃ ἐνετείλατο ἐξ ἡμε bus antiquis: destruxit & non pepercit: ρῶν ἀρχαίων, καθεῖλεν καὶ οὐκ ἐφείσατο, ꝯ

τ letificauit sup te ĩmici: exaltauit cornu tribulantis te. καὶ ὑψωσεν κέρας θλίβοντός σε. Φαδ. Elamauit cor eoꝝ ad dñm: muri filie Σαδή. Ε βόησεν καρδία αὐτῶν πρὸς κύριον, τεῖχος θυγατρὸς sion deducãt q̃si torrens lachrymas die ac nocte: σιὼν καταγαγέτωσαν ὡς χειμάρρους δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός, ne ces lotionẽ tibi: neq; taceat pupilla ocu μὴ δῶς ἔκνυψιν σεαυτῇ, μὴ δὲ σιωπησάτω κόρη ὀφθαλ li tui. Coph. Surge ad meditandũ in nocte in pncmοῦ σου. Καφ. Ανάστηθι ἀδολεχῆσαι ἐν νυκτὶ εἰς ἀρ pijs custodie effunde q̃si aquã cor tuũ ante χὰς φυλακῆς ἔκχεον ὡς ὕδωρ καρδίαν σου ἀπέναντι faciem dñi: leua ad eũ manꝰ tuas ꝓ ani προσώπου κυρίου, ἆρον πρὸς αὐτὸν χεῖράς σου πρὸ ψυ mab̃ puulor tuor q̃ deficiunt fame a pncipio om χῶν νηπίων σου τῶν ἐκλυομένων λιμῷ ἀπ' ἀρχῆς πα niũ cõpitor. Res. Vide dñe & cõsidera quẽ σιν ξέροων. Ρης. Ἰδὲ κύριε καὶ ἐπίβλεψον τίνι ἔπε m̃iasti ita: si comedẽt mulieres fructꝰ ventris φύλισας οὕτως, εἰ φαγονται γυναῖκες καρπὸν κοιλίας cor. occidentur puuli lactantes mãmas. Si occi suῶν· φονευθήσονται νήπια θηλάζοντα μαστούς. εἰ ἀπο des in sanctuario dñi sacerdotẽ & ꝓphetam? Sin. κτενεῖς ἐν ἁγιάσματι κυρίου ἱερέα καὶ προφήτην; Σὶν. Dormierunt in trã viaꝫ puerulus & senex. Εκοιμήθησαν εἰς γῆν ὁδοῦ παιδάριον καὶ πρεσβύτης. virgines mee & iuuenes mei abierunt in captiuiparθένοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμα tate: in gladio: in fame interfecisti in die ire λωσίᾳ, ἐν ῥομφαίᾳ, ἐν λιμῷ ἀπέκτεινας ἐν ἡμέρᾳ ὀρ tue coptili: non pepcisti. Cau. Vocasti gẽs sou ἐμαγείρευσας, οὐκ ἐφείσω. Θαὺ. Εκάλεσας q̃si diem festiuitatis trãsmigtiõis mee in circuitu: & nõ ὡσεὶ ἡμέραν ἑορτῆς παροικίας μου κυκλόθεν, καὶ οὐκ fuit in die ire dñi saluatus & derelictus fuit ἐγένετο ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου ἀνασωζόμενος καὶ κατα obtinuit & multiplicauit inimicos meos λελειμμένος ὡς ἐπεκράτησα καὶ ἐπλήθυνα ἐχθρούς μου omnes: Aleph. Ca.3. πάντας· Αλεφ. Ca.3.

A Θδο vir videns paupertatẽ in virga furoris e Ἐγώ ἀνὴρ ἐβλέπων πτωχείαν ἐν ῥάβδῳ θυμοῦ αὐ tue: deduxit & assumpsit me: deduxit in tenebras & τοῦ, ἐπήγαγεν καὶ παρέλαβέν με, ἀπήγαγεν εἰς σκότος καὶ nõ lucẽ: verũtamen in me vertit manũ suã tota die. οὐ φῶς, πλὴν ἐν ἐμοὶ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ ὅλην τὴν ἡμέ Beth. Inuetерauit carnes meas: & pellis mea ραν. Βήθ. Επαλαίωσεν σάρκας μου, καὶ δέρμα μου ossa mea ꝯtriuit. edificauit ꝫ me & cir ὀστᾶ μου συνέτριψεν. ἀπῳκοδόμησεν κατ' ἐμοῦ καὶ κύ cũdedit caput meũ & laborauit: in tenebrosis collo κλωσεν κεφαλήν μου καὶ ἐμόχθησα, ἐν σκοτεινοῖς ἐκάθι cauit me q̃si mortuos sęcli. Gimel. Edificauit cõ σέι με ὡς νεκροὺς αἰῶνος. Γιμελ. Ἀπῳκοδόμησεν κα tra me & non egrediar aggrauauit eas meũ. & τ τ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἐξελεύσομαι ἐβάρυνεν χαλκόν μου. καὶ

B qz vociferabor & clamabo: obstruxit orationem γε ὅτι κεκράξομαι καὶ βοήσω, ἀπέφραξεν προσευχὴν Oree.2 meã. edificauit vias meas obturauit: semitas meas μου. ἀπῳκοδόμησεν ὁδούς μου ἐνέφραξεν, τρίβους μου cõturbauit. Daleth. Deuium fecit michi ursus ibi q̃si ἐτάραξεν. Δάλεθ. Αρκος ἐπεδρεύουσα αὐτός μοι ὡς leo in abscõditis. persequit & recedentẽ & reclea λέων ἐν κρυφαίοις. κατεδίωξεν ἀφεστηκότα καὶ κατε nit me. posuit me desolatam. tetendit arcũ su παυσέν με. ἔθετό με ἠφανισμένην· ἐνέτεινεν τόξον αὐ um & firmauit me q̃si signũ ad sagittã. Ihe. Indu τοῦ καὶ ἐσύλωσέν με ὡς σκοπὸς εἰς βέλος. Η. Εισήγα xit rentib̃ meis sagittas pharetre sue. fact̃ sũt re γεν τοῖς νεφροῖς μου ἰοὺς φαρέτρας αὐτοῦ. ἐγενήθην γέ lus omni ppło: psalmus eor tota die. λως παντὶ λαῷ, ψαλμὸς αὐτῶν ὅλην τὴν ἡμέραν.

יְהִשְׂבִּיעַנִי בַּמְּרוֹרִים הִרְוָנִי לַעֲנָה׃
וַיְגַרֵס בֶּחָצָץ שִׁנָּי הִכְפִּישַׁנִי בָּאֵפֶר׃
וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי נָשִׁיתִי טוֹבָה׃
וָאֹמַר אָבַד נִצְחִי וְתוֹחַלְתִּי מֵיְהוָה׃
זְכֹר עָנְיִי וּמְרוּדַי לַעֲנָה וָרֹאשׁ׃
תָּזְכּוֹר וְתָשׁוֹחַ עָלַי נַפְשִׁי זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל׃
חַסְדֵי יְהוָה כִּי לֹא תָמְנוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו׃
חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ׃
חֶלְקִי יְהוָה אָמְרָה נַפְשִׁי עַל כֵּן אוֹחִיל לוֹ׃
טוֹב יְהוָה לְקַוִּו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ לְטוֹב׃
יָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְהוָה׃
טוֹב לַגֶּבֶר כִּי יִשָּׂא עֹל בְּנְעוּרָיו׃
יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו׃
יִתֵּן בֶּעָפָר פִּיהוּ אוּלַי יֵשׁ תִּקְוָה׃
יִתֵּן לַמַּכֵּהוּ לֶחִי יִשְׂבַּע בַּחֲרָפָה׃
כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי׃
כִּי אִם הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב חֲסָדָיו׃
לֹא עִנָּה מִלִּבּוֹ וַיְגֶן בְּנֵי אִישׁ׃
לְדַכֵּא תַּחַת רַגְלָיו כֹּל אַסִּירֵי אָרֶץ׃
לְהַטּוֹת מִשְׁפַּט גֶּבֶר נֶגֶד פְּנֵי עֶלְיוֹן׃
לְעַוֵּת אָדָם בְּרִיבוֹ אֲדֹנָי לֹא רָאָה׃
מִי זֶה אָמַר וַתְּהִי אֲדֹנָי לֹא צִוָּה׃
מִפִּי עֶלְיוֹן לֹא תֵצֵא הָרָעוֹת וְהַטּוֹב׃
מַה יִּתְאוֹנֵן אָדָם חַי גֶּבֶר עַל חַטָּאָיו׃
נַחְפְּשָׂה חַפְשֵׂה וְנָחְקֹרָה וְנָשׁוּבָה עַד יְהוָה׃
נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפָּיִם אֶל אֵל
בַּשָּׁמָיִם׃ נַחְנוּ פָשַׁעְנוּ וּמָרִינוּ אַתָּה לֹא סָלָחְתָּ׃
סַכּוֹתָה בָאַף וַתִּרְדְּפֵנוּ הָרַגְתָּ לֹא חָמָלְתָּ׃
סַכּוֹתָה בֶּעָנָן לָךְ מֵעֲבֹר תְּפִלָּה׃
סְחִי וּמָאוֹס תְּשִׂימֵנוּ בְּקֶרֶב הָעַמִּים׃ פָּצוּ עָלֵינוּ פִּיהֶם כָּל

He. Replenit me amaritudinibus: inebriauit me absinthio. Vau. Confregit ad nūcrū dentes meos: cibauit me cinere. Vau. Et repulsa est anima mea: oblitus sum bonorū. Vaū. Et dixi periit finis meus & spes mea a dño. Zain. Recordare paupertatis & trāsgressionis mee. absinthu & fellis. Zai. Memoria mea memor ero: & tabescet in me aia mea. Zain. Hec recolens in corde meo: ideo spabo. Heth. Misericordie dñi qa nō fumus cōsumpti: qa nō defecerūt miserationes eius. Heth. Noui diluculo: multa ē fides tua. Heth. Pars mea dñs: dixit aia mea, propterea expectabo eū. Teth. Bonus est dñs sperātibus in eū, aie querenti illū. Teth. Bonū est pstolari cū silētio salutare dñi. Teth. Bonū est vir cum portauerit iugū ab adolescētia sua. Ioth. Sedebit solitarius & tacebit: qa leuauit se. Ioth. Ponet i puluere os suū: si forte sit spes. Ioth. Dabit pcutienti se maxillā saturabitur opprobriis. Caph. Quia nō repellet in sēpiternū dñs. Caph. Quia nō miserebitur: secūdū multitudinē miarū suarū. Caph. Nō ei humiliauit ex corde suo: & abiecit filios hoīs. Lamech. Vt atereret sub pedib suis oēs vinctos. Lamech. Vt declinaret iudiciū viri i cōspectu vultus altissimi. Lamech. Vt peruerteret hoīem in iudicio suo dñs ignorauit. Mē. Quis ē iste qui dixit vt fieret dño non iubente. Mē. Ex ore altissimi nō egredientur: nec bona. nec mala. Mem. Quid murmurauit homo vir pro pctis suis. Nun. Scrutemur vias nras & ꝗram & reuertamur ad dñm. Nun. Leuem cor da nrā cū manib ad deū in celos. Nun. Nos iniq egim & ad iracundiā puocauim: idcirco tu inexorabilis es. Samech. Operuisti in furore & pcussisti occidisti nec pepcisti. Samech. Oppositi sti nubē tibi: ne trāseat oratio. Samech. Eradicationē & abiectionē posuisti me in medio pplorū. Phe. Aperuerūt sup nos os suū dicentes

saturauit me amaritudie: inebriauit me felle. Vau. ἐχόρτασέν με πικρίας, ἐμέθυσέν με χολῆς. Οὐαύ. Ἔκλασε λαρύγγους μου ἐν ἄρτοις· ἐψώμισέν με σποδόν, καὶ ἀπώσατο ἐξ εἰρήνης ψυχήν μου. ἐπελαθόμην ἀγαθῶν ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου· καὶ εἶπα, ἀπώλετο τὸ κράτος μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ κυρίου. Ζάιν. Ἐμνήσθην ἀσθενείας μου, καὶ ἐκλογῆς μου καὶ ἀποστροφῆς μου, καὶ ἐν δὲ ἐπιθυμίᾳ ἐμνήσθην καὶ ἐλύθη κύριος ἐξ ὀδυρασμοῦ, ὀδύσσαλμός μου ἐν ἐμοὶ ἐν ὠγμοῦ μου πικρίας μου καὶ χολῆς μου, μνησθήσομαι καὶ ἀντὶ meditabitur in me anima mea. haec ponā in καταδολιχόσει ἐπ' ἐμὲ ἡ ψυχή μου· ταύτην τάξω εἰς corde meo propterea sustinebo. Heth. Μίσεις τὴν καρδίαν μου ὅτι τοῦτο ὑπομενῶ, Ηθ. Τὰ ἐλέη cordis dñi: qz nō sunt cōsumpte: quī non defecerūt τοῦ κυρίου, ὅτι οὐκ ἐτελειώθησαν, ὅτι οὐκ ἐξέλιπον οἱ miserationes eius. nouę in diluculo. multa fi- ἐλεημοσύναι αὐτοῦ· τὰ καινὰ ἐν τῷ πρωΐ· πολλὴ ἡ πί- des tua. paro mea dñs dixit aia mea: ppt ςις σου. τὸ μέρος μου κύριος εἶπεν ἡ ψυχή μου, διὰ hoc expectabo eū. Teth. Bonus dñs exp- τοῦτο ὑπομενῶ αὐτόν. Τὼ. Ἀγαθὸς κύριος τοῖς ὑπο- ctantib eū aiā ꝗ ꝗret illu: bonū ē suffi μένουσιν αὐτὸν ψυχῇ ἡ ζητοῦσα αὐτόν. ἀγαθὸν καὶ ὑπο- nebit ꝛ quiescet in salutare dñi. bonū vi- μενεῖ καὶ ἡσυχάσει εἰς τὸ σωτήριον κυρίου. ἀγαθὸν ἀν- ro cū portauerit iugū i adolescētia sua. Ioth. ρὶ ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ. Ἰὼθ. Καθίσεται solitarie ꝛ tacebit: qz leuauit sup se. ponet in κατὰμόνας καὶ σιωπήσεται, ὅτι ἦρεν ἐφ' ἑαυτῷ. θήσει ἐν puluere os suum: si forte sit spes. dabit pcu- πουιστῷ τὸ στόμα αὐτοῦ, εἴ ποτε ἔστιν ἐλπίς. δώσει τῷ παί- tienti se maxillam saturabitur opprobrio. Chaph. ονται ἀνδρὶ σιαγόνα χορταδήσεται ἐνειδισμῶν. Χαφ· qz non in. eternū repellet dñs. qz humilia- ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπώσεται κύριος· ὅτι ταπεί- uit ex corde suo: ꝛ humiliauit filios vi- νωσε καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐταπείνωσεν υἱοὺς ἀν- ri. Lamed. Ad humiliandū sub pedib θρώπων. Λαμεδ. Τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας dros. Lamed. Τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας eius omnes vinctos. Lamech. vt declinet iudiciū vi αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς, τοῦ ἐκκλίναι κρίσιν ἀν- ri ante facie altissimi. ad dēnandū homi θρώπου κατέναντι προσώπου ὑψίστου· καταδικάσαι ἄνθρω- nē in iudicio ipm dño non dixit. Mem. Quis πον ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν κύριος οὐκ ἔγνω. Μημ. Τίς iste: dixit ꝛ factū ē. dño non mandauit. De ore ἐστιν οὗτος, εἶπεν καὶ ἐγένετο· κύριος οὐκ ἐνετείλατο. ἐκ στόμα altissimi nō egredientur mala ꝛ scētū. ꝺd mur- τος ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται κακὰ καὶ τὸ ἄγιον. Τί γογ murabit hō viuēs vir ꝓ peccato suo. γύσει ἄνθρωπος ζῶν ἀνὴρ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ· Hun. Scrutata ē via nra: ꝛ inuestigata ē ꝛ reuertas Νουν. Ἐξερευνήσωμεν τὴν ὁδὸν ἡμῶν, καὶ ἐτάσωμεν καὶ ἐπιστρέψω mur vsq ad dñm. assumamus corda nra ad exal- μεν ἕως κυρίου· ἀναλάβωμεν καρδίας ἡμῶν πρὸς ὑψη sum in manib nras in celo. peccauimus: inique λὸν ἐπὶ χεῖρας ἡμῶν ἐν οὐρανῷ· ἡμαρτήσαμεν, ἠσεβή egim: ꝛ ad iracundiā puocauim: tu ꝺ es placat. Samech. σαμεν, καὶ παρεπικράναμεν, καὶ σὺ οὐκ ἱλάσθης· Σάμεχ· Operuisti furore ꝛ pcecut es nos. occidisti Ἐπεσκίασας θυμῷ καὶ ἐπεδίωξας ἡμᾶς· ἀπέκτειvας ꝛ non pepcisti. ptexisti nubem tibi ne pp̄ier ora καὶ οὐκ ἐφείσω. ἐπεσκέπασας σεαυτῷ νεφέλην σεαυτῷ ἐγενεκ προ tionē. claudere ockos me ꝛ erecti ē posuisti nos in medio σευχὴ· καμμῦσαι με καὶ ἀπωθῆναι ἔθνεσι ἡμᾶς ἐν μέσῳ pplox. Phe. Aperuerūt sup nos os suū oēs τῶν λαῶν. Φῆ. Διήνοιξαν ἐφ' ἡμᾶς στόμα αὐτῶν πάντες

inimici nri: timor ꝛ stupor facta ē nobis elatio ꝛ ὑμῖν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, φόβος καὶ θάμβος ἐγένηθη ἡμῖν ἐ πας ὁ κὰι cōtrito. emisserūt aq deduxit oculus meus sup συντριβὴ· ἀφῆκαν ὕδατος κατέβη ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ τὸ cōtritione filie ppli mei. Ain. Oculus συντριμμα τῆς θυγατρὸς τ λαοῦ μου. Αἰν. Ὁ ὀφθαλ F meus abscopt ꝛ nō tacebo eo qđ nō cēt requies μός μου κατεπόθη καὶ οὐ σιγήσομαι τοῦ μὴ εἶναι ἔκπαυ- donec respiciat ꝛ videat dño de celo: oculus me⁹ ὡς οὐ διακύψῃ καὶ ἴδῃ κύριος ἐξ οὐρανοῦ, ὁ ὀφθαλμός μου racemat in aiam meā p cunctas filiabus ἐπιφυλλίζει ἐπὶ τὴν ψυχήν μου παρὰ πάσας θυγατέρας vrbis. Sade. Venantes venati sūt me q̄si auem urbός. Σαδή. Θηρεύοντες ἐθήρευσάν με ὡς στρουθίον immici mei gratis. mortificauerūt in lacu vitā meū: ꝛ οἱ ἐχθροί μου δωρεάν. ἐφαγάτωσαν ἐν λάκκῳ ζωήν μου, καὶ iposuerūt lapidē sup me: fupfusa est aqua sup caput ἐπέθηκαν λίθον ἐπ' ἐμοί, ὑπερεχύθη ὕδωρ ἐπὶ τὴν κεφαλήν meā: dixi repulsa sū. Coph. Invocaui nomē μου, ἔπα ἀπώσμαι. Κώφ. Ἐπεκαλεσάμην τὸ ὄνομά tuū dñe de lacu infimo: vocē meā audisti me σου κύριε ἐκ λάκκου κατωτάτου, φωνῆς μου ἤκουσας μὴ abscondas aureo tuas ad dēpcationē meā: ī auribus meū κρύψῃς τὰ ὦτά μου εἰς τὴν δέησίν μου, εἰς τὴν βοήθειαν μου appropiasti i die ō invocauī te: dixisti mihi ne time ἤγγισας ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐπεκαλεσάμην σε, εἶπας μοι μὴ φο- as. Res. Judicasti dñe causas aie mee: βοῦ. Ρὴς. Ἐδίκασας κύριε τὰς δίκας τῆς ψυχῆς μου, redemisti vitā meā: vidisti turbationē meas: iudicasti ἐλυτρώσω τὴν ζωήν μου, ἴδες τὰς ταραχάς μου, ἐκρινας G iudicū meū: vidisti oēm vltionem eor ꝛ om τὴν κρίσιν μου, ἴδες πᾶσαν τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν καὶ πᾶν nes cogitationes eor aduersū me. Sin. Audisti τας τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἐπ' ἐμοί. Σίν. Ἠκουσας opprobriū eor oēs cogitationes eor ꝛ τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν πάντας τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν contra me. labia insurgentium mihi ꝛ meditatiōes eor κατ' ἐμοῦ· χείλη ἐπανισταμένων μοι καὶ μελέτας αὐτῶν contra me tota die. sessionem eor ꝛ κατ' ἐμοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν. καθέδραν αὐτῶν καὶ resurrectiōē eor respice ego psalm eor. Tau. ἀνάστασιν αὐτῶν ἐπίβλεψον ἐγὼ ψαλμὸς αὐτῶν. Ταύ· Reddes eis retributionē dñe secūm ope- Ἀνταποδώσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα κύριε κατὰ τὰ ἔρ- ra manuū suap. reddes eis ptectionem γα τῶν χειρῶν αὐτῶν· ἀποδώσεις αὐτοῖς ὑπεραπισ- cordis mei labore: tu eos ꝓsequeris in ira μὸν καρδίας μου μόχθον, σὺ αὐτοὺς καταδιώξεις ἐν ὀργῇ ꝛ cōsumes eos de sub celo dñe. Zleph. καὶ ἐξεναλώσεις αὐτοὺς ὑποκάτωθεν τ οὐρανοῦ κε'. Ἀλίφ·

C.4. A Ὡς πῶς ἀμαυρωθήσεται τὸ χρυσίον ἀλλοιωθήσεται τὸ argentū bonū. effusi sunt lapides scti ab initio oim ἀργύριον τὸ ἀγαθόν· ἐξεχύθησαν λίθοι ἅγιοι ἀπ' ἀρχῆς πασῶν viarum. Beth. Filij sion inclyti clenati in auro: ἐξόδων. Βήθ. Υἱοὶ σιὼν οἱ τίμιοι ἐπημρδιοι ἐν χρυσίῳ, quō reputati sunt in vasa testea opa manuū figu πῶς ἐλογίσθησαν εἰς ἀγγεῖα ὀστράκινα ἔργα χειρῶν κεραμ- li. Gimel. Et dracones nudauerūt māmas εως. Γίμελ. Καίγε δράκοντες ἐξέδυσαν μαστοὺς lactauerūt catulos suos filie ꝓpli mei in ieu ἐθήλασαν σκύμνους αὐτῶν θυγατέρες λαοῦ μου εἰς ἀνί rabile q̄si struthio in deserto. Daleth. Aridhesit lin- ατον ὡς στρουθίον ἐν ἐρήμῳ. Δάλεθ. Ἐκολλήθη ἡ γλῶσ gua lactentis ad guttur eius in siti. pars σα θηλάζοντος πρὸς τὸν ῥάρυγγα αὐτοῦ ἐν δίψῃ. πα- uuli petiert panē: frangēs nō est eis. Sde. τία ἤτησαν ἄρτον, ὁ διακλῶν οὐκ ἦσιν αὐτοῖς. Η. Comedentes delitias interierunt in vijs Οἱ ἔδοντες τὰς τρυφὰς ἀφανίζονται ἐν ταῖς ἐξό- nutriti in croceis ꝑplexati sunt δοις οἱ τιθηνούμενοι ἐπὶ κόκκῳ πεφιλάβοντο οοοο

אַשְׁפַּתּוֹתֶיהָ׃ נָגַל עֲוֹנֵךְ בַּת־צִיּוֹן לֹא־יוֹסִיף עוֹד לְהַגְלוֹתֵךְ פָּקַד עֲוֹנֵךְ בַּת־אֱדוֹם גִּלָּה עַל־חַטֹּאתָיִךְ׃

Cap.v.

זָכְרָה יְהוָה מֶה הָיָה לָנוּ הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת־חרפתנו׃

נַחֲלָתֵנוּ נֶהְפְּכָה לְזָרִים בָּתֵּינוּ לְנׇכְרִים׃ יְתוֹמִים הָיִינוּ וְאֵין אָב אִמּוֹתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת׃ מֵימֵינוּ בַּכֶּסֶף שָׁתִינוּ עֵצֵינוּ בִּמְחִיר יְבֹאוּ׃ עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ יָגַעְנוּ וְלֹא הֻנַּח לָנוּ׃ מִצְרַיִם נָתַנּוּ יָד אַשּׁוּר לִשְׂבֹּעַ לָחֶם׃ אֲבוֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם וַאֲנַחְנוּ עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ׃ עַבָדִים מָשְׁלוּ בָּנוּ פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם׃ בְּנַפְשֹׁתֵינוּ נָבִיא לַחְמֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב מְסַחֲרִים׃ עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמָרוּ מִפְּנֵי זַלְעָפוֹת רָעָב׃ נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ בְתוּלֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה׃ שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ פְּנֵי זְקֵנִים לֹא נֶהְדָּרוּ׃ בַּחוּרִים טְחוֹן נָשָׂאוּ וְנְעָרִים בָּעֵץ כָּשָׁלוּ׃ זְקֵנִים מִשַּׁעַר שָׁבָתוּ בַּחוּרִים מִנְגִינָתָם׃ שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְחֹלֵנוּ׃ נָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ אוֹי נָא לָנוּ כִּי חָטָאנוּ׃ עַל זֶה הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ עַל אֵלֶּה חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ׃ עַל הַר צִיּוֹן שָׁמֵם שׁוּעָלִים הָלְכוּ בוֹ׃ אַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר׃ לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים׃ הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃ כִּי אִם מָאֹס מְאַסְתָּנוּ קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד מְאֹד׃

filia idumee q̃ habitas in tra hus. et
θυγατερ ἰδουμαίας ἡ κατοικοῦσα ἐπὶ τῆς γῆς ὑς· καὶ
ad te ueniet poculũ dñi τ iebziaberis
γε ἐπὶ σὲ ἀλεύσεται τὸ ποτήριον κυρίου καὶ μεθυσθήσῃ
τ effundes. Thau. Defecit iniqtas tua filia
καὶ ἀσχημονήσεις. Θαῦ. Ἐξέλιπεν ἡ ἀνομία σου θύγα-
sion: nõ addet vltra trãsmigre te. visitauit
τερ σιών, οὐ προσθήσει ἔτι ἀποικίσαι σε· ἐπεσκέψατο
iniqtates tuas filia edom discooperuit sup tu-
ἀνομίας σου θύγατερ ἐδὼμ ἀπεκάλυψεν ἐπὶ τὰ ἀσε-
pietate ꝫ tuas.
βήματά σου.

Oratio hieremie.

Προσευχὴ ἱερεμίου.

A Recordare dñe qꝫ factũ est nobis: respice τ
Μνήσθητι κύριε ὅ,τι ἐγενήθη ἡμῖν, ἐπίβλεψον καὶ
vide opprobriũ nr̃m. hereditas nr̃a ꝑuersa est alie
ἴδε τὸν ὀνειδισμὸν ἡμῶν· κληρονομία ἡμῶν μετεστράφη ἀλ
nis: dom⁹ nr̃e extraneis: pupilli facti sum⁹ nõ est
λοτρίοις, οἶκοι ἡμῶν ξένοις ὀρφανοὶ ἐγενήθημεν οὐκ ὑπάρ
pater: mres nr̃e q̃si vidue. aquã nr̃am in
χει πατήρ, μητέρες ἡμῶν ὡς χῆραι. ὕδωρ ἡμῶν ἐν
argento bibimus: ligna nr̃a pretio venerũt sup
ἀργυρίῳ ἐπίομεν, ξύλα ἡμῶν ἐναλλάγματι ἤλθον ἐπὶ
collũ nr̃m ꝑsecutiões passi sum⁹ laborauim⁹ non dat
τὸν τράχηλον ἡμῶν ἐδιώχθημεν ἐκοπιάσαμεν οὐκ ἀνε-
mus: egyptus dedit manũ assur ad facieta
παύσιμα, Αἰγυπτίους ἔδωκε χεῖρα ἀσσυρίοις εἰς πλησμο-
rem ꝑpr̃. patres nr̃i peccauerũt τ nõ sunt:
σύνην αὐτῶν. οἱ πατέρες ἡμῶν ἥμαρτον καὶ οὐκ ὑπάρχου
B nos iniqtates eor̃ sustinuim⁹. serui dñi
σιν, ἡμεῖς τὰ ἀνομήματα αὐτῶν ὑπέχομεν. δοῦλοι ἐκυ
ri sunt nr̃i: redimens non est de manu eo-
ρίευσαν ἡμῶν, λυτρούμενος οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς χειρὸς αὐ
rum: in animabus nr̃is afferemus panẽ nr̃m a
τῶν, ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν εἰσοίσομεν ἄρτον ἡμῶν ἀπὸ
facie gladij deserti. pellis nr̃a q̃si cli-
προσώπου ῥομφαίας τῆς ἐρήμου· τὸ δέρμα ἡμῶν ὡς κλί
banus exusta est: ꝑ facie
βανος συνεστάθησαν ἀπὸ προσώπου καυμάτων λι
mis. mulieres in sion hũiliauerũt &
μοῦ· γυναῖκας ἐν σιὼν ἐταπείνωσαν, παρθένους ἐν
virgines i ciuitatib⁹ iuda
πόλεσιν Ἰούδα ἄρχοντες ἐν χειρὶ αὐτῶν ἐκρεμάθη-
principes in manibus eor̃ suspensi
σαν· πρεσβύτεροι οὐκ ἐδοξάσθησαν. ἐκλεκτοὶ κλευ-
sunt: facies nõ sũt reuerebãtur. electi ad
σθῆναι οὐκ ἐνετράπησαν. ἐκλεκτοὶ νεανί-
ludendũ: & pueri in ligno ruerunt.
σκοι ἐν ξύλῳ ἀδέσποτοι ἐγένοντο· καὶ
Senes de porta cessauerũt electi de psal-
πρεσβῦται ἀπὸ πύλης κατέπαυσαν ἐκλεκτοὶ ἐκ ψαλ
mis cor̃ cessauerũt: defecit gaudiũ cordis nr̃i:
μῶν αὐτῶν κατέπαυσαν, κατέλυσεν χαρὰ καρδίας ἡ-
versus est in luctum chor⁹ nr̃. cecidit corona
μῶν, ἐστράφη εἰς πένθος χορὸς ἡμῶν· ἔπεσεν στέφανος τῆς
capitis nr̃i: ve aũt nobis q̃ peccauim⁹. ꝓpterea
κεφαλῆς ἡμῶν, οὐαὶ δὲ ἡμῖν ὅτι ἡμάρτομεν· περὶ τού-
factũ est dolorosũ cor nr̃m: ideo tenebrosi
τουτ ἐλυπήθη ὀδυνηρὰ καρδία ἡμῶν, περὶ τούτου ἐσκότα
facti sũt oculi nr̃i sup mõte sion q̃ disperiit: vul-
σαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἐπ' ὄρος σιὼν ὅτι ἠφανίσθη, ἀλώ
pes ambulauerũt in ea. tu aũt dñe in eternũ hita-
πεκες ἐπάτησαν ἐν αὐτῇ· σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα κατοι-
bis: thron⁹ tu⁹ in generatione & generationẽ.
κεῖς, ὁ θρόνος σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν, ἵνατί εἰς τέλος
C oblinisceris nr̃i: derelinques nos in longitudine die-
ἐπιλήσῃ ἡμῶν, καταλείψεις ἡμᾶς εἰς μακρότητα ἡμε
rũ: cõuerte nos ad te dñe & conuertemur.
ρῶν, ἐπίστρεψον ἡμᾶς πρός σε κύριε καὶ ἐπιστραφησόμεθα.
renoua dies nr̃os sicut ante. qd repel-
καίνισον ἡμέρας ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν. τί ἀπώσου
lens repulisti nos: iratus es ꝛ nos ꝑpr̃ nimis.
μενος ἀπώσω ἡμᾶς, ὠργίσθης ἐφ' ἡμᾶς ἕως σφόδρα.

stercora. Vau. Et maior
effecta est iniquitas filie
populi mei pctõ fodo-
mox q̃ subuersa est ẽ in mo
mẽto & nõ ceperũt in ea
man⁹. Zain. Cãdidiores
nazarei eius sniue: nitidi-
ores lacte: rubicundio
res ebore antiquo saphy
ro pulchriores. Heth. Denigrata est super carbo-
nes facies eorum & non
sunt cogniti in plateis.
Adhesit cutis eorũ ossi bus: aruit & facta est q̃si li
gnũ. Teth. Melius fuit occisis gladio q̃ interfe
ctis fame: ista ꝓfluunt exta
buerũt cõsumpti asteril
tate terre. Ioth. Manus
mulierum miseri cordiũ
coxerunt filios suos: facti sunt cibus earũ in
cõtritione filie ppli mei.
Caph. Cõpleuit dñs furorem suũ: effudit iram
indignatiõis sue. Et succendit ignẽ in sion: & de-
uorauit fundamẽta eius.
Lamech. Nõ crediderũt reges terre & vniuersi habitatores orbis q̃m igre
deretur hostis & inimic⁹ per portas hierl̃m. Mẽ.
Propt pcta ꝓphetarũ ei⁹ & iniqtates sacerdotũ ei⁹:
q effuderũt in medio ei⁹ sanguinẽ iustorũ. Nun.
Errauerũt ceci in plateis polluti sũt sanguine. Cũ
q nõ possent intrare te-
nuerũt lacinias suas. Sa-
mech. Recedite pollutí
clamauerũt eis: recedite
abite noli tãgere. Iurga
ti quippe sũt: & cõmoti
dixerũt inter gentes nõ
addet vltra vt hĩtet i eis.
Phe. Facies dñi diuisit
eos: nõ addet vt respici-
at eos. Facies sacerdotũ
nõ erubuerũt neq; senũ
miserti sunt. Ain. Cũ ad
huc subsisterem defecerũt
oculi nr̃i ad auxiliũ nr̃m
vanũ cũ respicerem in
tenti ad gentẽ q̃ saluare
nos non poterat. Sade.
Lubricauerũt vestigia nr̃a
in itinere platearũ nr̃arũ:
appropinquũt finis nr̃
copleti sunt dies nr̃i: qa
venit finis nr̃. Coph. Ve
lociores fuerũt ꝑsecuto-
res nr̃i aqlis celi: supra mõ
tes ꝑsecuti sũt nos in des
to mihi fidiati sũt nobis. Res.
Spũs oris nr̃i xps dñs
capt⁹ est in peccatis nr̃is:
cui dixim⁹ in vmbra tua
viuemus in gentibus.
Sin. Gaude & letare

stercora. Θαυ. Ἐπληθύνθη ἀνομία θυγατρὸς λα
pli mei sup iniqtates sodomor̃ q̃ subuersa est q̃si
οὖ μου ὑπὲρ ἀνομίας σοδόμων τῆς κατεστραμμένης ὡσ
solcitudo τ non laborauerũt in ea manus. Zain.
περ ἀσυδὴν καὶ οὐκ ἐπόνεσαν ἐν αὐτῇ χεῖρες. Ζαΐν.
Emundati sunt nazarei eius super nitem splendidẽ:
Ἐκαθαρίσθησαν ναζαραῖοι αὐτῆς, ὑπὲρ χιόνα ἐλαμπαν,
sup lac coagulati sũt. sup lapide sapphiro
ὑπὲρ γάλα ἐτυρώθησαν. ὑπὲρ λίθου σαπφείρου τὸ
succilio eor̃. Heth. Obscurauit sup fuligine
κάτοπσμα αὐτῶν. Ηθ. Ἐσκότασεν ὑπὲρ ἀσβόλην
species eor̃ nõ sunt cogniti in viis. adhe
τὸ εἶδος αὐτῶν οὐκ ἐπεγνώσθησαν ἐν ταῖς ἐξόδοις· ἐπά
sit pellis eor̃ ad ossa eor̃: aruerunt: facta-
γη δέρμα αὐτῶν ἐπὶ τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἐξηράνθησαν, ἐγενήθη-
sunt sicut lignũ. Teth. Boni fuerũt interfecti gla-
σαν ὥσπερ ξύλον. Τήθ. Καλοὶ ὄντες τραυματίαι ῥομ
dio magisq̃ interfecti fame abierunt cõsoli
φαίας ἢ οἱ τραυματίαι λιμοῦ ἐπορεύθησαν ἐκκεκεντη-
a frugibus agror. Joth. Manus mulier
μένοι ἀπὸ φυνημάτων ἀγρῶν. Ιώθ. Χεῖρες γυναικῶν οἰ
mium coxerunt filios suos: facti sunt in
κτιρμόνων ἥψησαν τὰ παιδία αὐτῶν, ἐγενήθησαν εἰς
cibum eis in cõtritione filie ppli
βρῶσιν αὐταῖς ἐν τῷ συντρίμματι τῆς θυγατρὸς Ἰ λαοῦ
mei. Chaph. Compleuit dñs furorẽ suũ: effudit ira in
μου. Χαφ. Συνετέλεσε κύ θυμὸν αὐτ, ἐξέχεε θυμὸν ὀρ
dignatiõis sue: succendit ignẽ in sion & deuoraũt
γῆς αὐτοῦ, καὶ ἀνῆψε πῦρ ἐν σιὼν καὶ κατέφαγε τὰ
fundamẽta eius. Lamech. Non crediderũt reges
θεμέλια αὐτῆς. Λαμεδ. Οὐκ ἐπίστευσαν Βασιλεῖς
terre oẽs habitantes orbem: q̃m ingredie
γῆς πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην, ὅτι εἰσελεύ
tur hostis & tribulans p portas hierusalem.
σεται ἐχθρὸς καὶ ἐκθλίβων διὰ τῶν πυλῶν ἱερουσαλήμ.
Mem. Ex pctis ꝓphetar̃ eius iniqtates sacerdotũ ei⁹
Μὴμ. Ἐξ ἁμαρτιῶν προφητῶν αὐτῆς ἀδικίαι ἱερέων αὐ
tus q effundũt sanguinẽ iustũ in medio eius. Nun.
τῆς τῶν ἐκχεόντων αἷμα δίκαιον ἐν μέσῳ αὐτῆς. Νουν.
Cõmoti sunt vigilantes eius in viis: polluti
Ἐσαλεύθησαν οἱ ἐγρήγοροι αὐτῆς ἐν ταῖς ἐξόδοις, ἐμολύ
sunt in sanguine cũ nõ possent illi tetigerũt
νθησαν ἐν αἵματι ἐν τῷ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἅψασθαι ἐν
vestimenta eius. Samech. Recedite ab imũnditijs: voca
ἱματίοις αὐτῶν. Σάμεχ. Ἀπόστητε ἀκαθάρτων, καλέ
te eos: recedite: recedite: nõ tangatis: q̃ fuerũt sunt
σατε αὐτούς, ἀπόστητε, ἀπόστητε, μὴ ἅπτεσθε, ὅτι ἀνόμησαν
τ cõmoti sunt: dicte in gẽtibus non addent
καί γε ἐσαλεύθησαν, εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐ μὴ ꝓσθῶ
habitare. Phe. Facies dñi para cop.
σιν τοῦ παροικεῖν. Φή. Πρόσωπον κυρίου μερὶς αὐτῶν.
nõ addet respicere eis: faciem sacerdotũ nõ acce
οὐ ꝓσθήσει ἐπιβλέψαι αὐτοῖς, πρόσωπον ἱερέων οὐκ ἔλα
perũt: senũ nõ sũt miserti. Ain. Adhuc erũt⁹ nob defecerũt ocu
βον, πρεσβύτας οὐκ ἠλέησαν. Αἶν. Ἔτι οὔντων ἡμῶν ἐξέλιπον οἱ ὀφ
li nr̃i in auxiliũ nr̃m vana cũ respiceremus nos. respe
θαλμοί ἡμῶν εἰς βοήθειαν ἡμῶν μάταια ἀπροσκοπεῖ εὐθύντων ἡμῶν ἀπρο
ximus in gẽte nõ saluabit. Sade. Venati sunt paruos nr̃os
σκοπεύσαμεν εἰς ἔθνος οὐ σῶζον. Σαδή. Ἐθηρεύσαντο μικρούς ἡμῶν
ne irent in plateis nr̃is. appropiquit tps nr̃m:
τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν· ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν,
completi sunt dies nr̃i: adest finis noster. Coph. Ve
ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι ἡμῶν, πάρεστι τὸ πέρας ἡμῶν. Κώφ. Κοῦ
loces fuerunt psecutores nr̃i aq̃lis celi: sup mõtes
φοι ἐγένοντο οἱ διώκοντες ἡμᾶς ὑπὲρ ἀετοὺς οὐρανοῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων
fuerũt sunt. in desto insidiati sunt nobis. Res. Spũs
ἐξεφάσαμεν. ἐν ἐρήμῳ ἐνεδρεύσαν ἡμᾶς. Ρής. Πνεῦμα προσώπου
nr̃e christ⁹ dñs captus est in corruptiõibus nr̃is. cui dixim⁹
ἡμῶν χριστὸς κύριος συνελήφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς ἡμῶν· οὗ εἴπαμεν
in ũbra ei⁹ viuemus in gẽtib⁹. Sin. Gaude & letare
ἐν τῇ σκιᾷ αὐτ ζησόμεθα ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Σὶν. Χαῖρε καὶ εὐφραίνου

BARUCH.
BAPOYX.

Ca.1.

Et hec verba libri
κ Αι οὗτοι οἱ λόγοι τοῦ βιβλί=
ᾗ scripsit baruch filio
ου οὓς ἔγραψεν βαρουχ υἱὸς

nerie filij maasie filij sedechie fi=
νηρίου υἱοῦ μαασαίου υἱοῦ σεδεκίου υἱ=
lij ioachi filij helchie in babylone
οῦ ἀσωλίου υἱοῦ χελκίου ἐν βαβυλῶνι
in anno quinto septima
ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ ἑβδόμη τοῦ
mēsis in tpe q ceperūt chal=
μηνὸς ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐλαβον οἱ χαλ=
dei hierusalem ⁊ incenderūt eam
δαῖοι τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐνέπρησαν αὐτὴν
in igne. ⁊ legit baruch verba
ἐν πυρί. καὶ ἀνέγνω βαροὺχ τοὺς λόγους
libri huius in auribꝰ iechonie filij
τοῦ βιβλίου τούτου ἐν ὠσὶν ἰεχονίου υἱοῦ
ioachim regis iuda: ⁊ in auribꝰ om
ἰωακεὶμ βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ὠσὶ παν=
tis ppli venientiū ad li=
τὸς τοῦ λαοῦ τῶν ἐρχομένων πρὸς τὴν βί=
bū: ⁊ in auribꝰ potētiū ⁊ fi=
βλον, καὶ ἐν ὠσὶν τῶν δυνατῶν καὶ υἱ=
lioꝝ regum. ⁊ in auribꝰ senio=
ῶν τῶν βασιλέων. καὶ ἐν ὠσὶ τῶν πρεσ=
rum: ⁊ in auribꝰ omnis ppli
βυτέρων, καὶ ἐν ὠσὶν παντὸς τοῦ λαοῦ
a paruo vsq; ad magnū eoꝝ. omn
ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν πάντων τῶν
habitantiū in babylone ad flu
κατοικούντων ἐν βαβυλῶνι ἐπὶ τοῦ ποτα
mē sud. ⁊ fleuerūt: ⁊ ieiunauerūt: ⁊
μοῦ σουδ. καὶ ἔκλαιον, καὶ ἐνήστευον, καὶ
orabāt oꝰ dñm coꝝ i cōspectu dñi. ⁊ cōgrega
ἠύχοντο ἐνώπιον κυρίου. καὶ συνήγα
rūt argentū sicut vnuscuiꝰq; potuit manus:
γον ἀργύριον κατὰ ἕκαστον ἀδύνατο ἡ χείρ,
⁊ miserunt ad hierusalem ad ioa=
καὶ ἀπέστειλαν εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς ἰωακὶ
chi filiū helchie filij salom sacdotē:
μ υἱὸν χελκίου υἱοῦ σαλὼμ τὸν ἱερέα,
⁊ ad sacdotes ⁊ ad omnē
καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς πάντα τὸν
pplm q inuenerūt sūt cum eo in hieru=
λαὸν τοὺς εὑρεθέντας μετ' αὐτοῦ ἐν ἱερου=
salem. cū acciperet ipse vasa do=
σαλημ. ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν τὰ σκεύη οἴκ=
mus dñi q̄ ablata fuerāt de tēplo vt redu=
κου κυρίου τὰ ἐξενεχθέντα ἐκ ναοῦ ἵνατος ἐ=
ceret in trā iuda decima
φαι εἰς γῆν ἰούδα τῇ δεκάτῃ τοῦ
sluam: vasa argētea q̄ fecit sedechias
σιούαν, σκεύη ἀργυρᾶ ἃ ἐποίησεν σεδεκίας
filꝰ iosie rex iuda postq̄ trāsmi=
υἱὸς ἰωσία βασιλεὺς ἰούδα μετὰ τὸ ἀπο=
gauit nabuchodonosoꝛ rex babylo=
κίσαι ναβουχοδονόσωρ βασιλέα βαβυλῶ
nis iechoniā ⁊ principes ⁊
νος τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ
vinctos ⁊ potētes ⁊
τοὺς δεσμῶτας καὶ τοὺς δυνατοὺς καὶ τὸν
pplm tre a hierusalem ⁊ idu
λαὸν τῆς γῆς ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ ἔδω
xit eos in babylonem. ⁊ ait
κεν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα. Καὶ εἶπεν

Trāsla.B.Wie.

Incipit prefatio in librum Baruch.

LIber iste qui baruch nomine pre=
notatur in hebreo canone non ha
betur: sed tantū in vulgata editione: si=
militer & epistola hieremie. Propter no
titiam autē legentiū hic scripta sunt:
quia multa de christo nouissimisq; tem
poribus indicant.

Incipit Baruch propheta. Cap. 1.

ET hec verba libri que scri=
psit baruch filius nerie filii
maasie filii sedechie filii se=
dei filii helchie in babylonia
in anno qnto & in septimo
die mensis: in tempore quo ceperunt
chaldei hierusalē & succenderunt eam
igni. Et legit baruch verba libri huius
ad aures iechonie filii ioachim regis iu
da: & ad aures vniuersi populi venientis
ad librū: & ad aures potentū filiorū re
gum & ad aures prefbyterorū & ad au
res populi a minimo vsq; ad maximū
eorum omniū habitantium in babylo
nia ad flumen sodi. Qui audientes plo
rabant & ieiunabant & orabant in con
spectu dñi. Et collegerūt pecuniam fm
q potuit vniuscuiusq; manus. Et mise
runt in hierusalē ad ioachim filium hel
chie filii salon sacerdotē & ad reliquos
sacerdotes & ad omnē populum qui in
uenti sunt cum eo in hierusalē cum ac
ciperent vasa templi dñi que ablata fue
rant de templo reuocare in terrā iuda
decima die mensi siban: vasa argentea
que fecit sedechias filius iosie rex iuda
postea quā cepisset nabuchodonosor
rex babylonis iechoniam: & principes
& cunctos potentes & populum terre
ab hierusalē & duxit eos vinctos in ba
bylonē. Et dixerunt. Ecce misimus ad
vos pecunias de quib⁹ emite holocau
stomata & thus & facite mūna: & offer
te pro peccato ad aram dñi dei nostri.
Et orate pro vita nabuchodonosor re
gis babylonis: & pro vita balthasar filii
eius vt sint dies eorum sicut dies celi su
per terram: & vt det dñs virtutē nobis:
& illuminet oculos nostros: vt viuam⁹
sub vmbra nabuchodonosor regis baby
lonis: & sub vmbra balthasar filii eius:
et seruiamus eis multis diebus & inue
niamus gratiam in conspectu eorum.
Et pro nobis ipsis orate ad dominū de
um nostrū: quia peccauimus dño deo
nostro & non est auersus furor eius a
nobis vsq; in hūc diem. Et legite librū
istum quem misimus ad vos recitari in
templo domini in die solemni: & in die
oportuno. Et dicetis. Domino deo no=
stro iusticia: nobis autē confusio facie
nostre sicut est dies hec omni iuda & ha
bitantibus in hierusalē regibus nostris
& principibus nostris & sacerdotibus
nostris & pphetis nostris & patribus
nostris. Peccauimus ante dominū deū
nostrum: & non credidimus: & inaudi=
ti sumus & non audiuimus vocem domini dei
nostri: vt ambularemus in mandatis
eius que dedit nobis. A die qua eduxit
patres nostros de terra egypti: vsq; ad

ecce missimus ad uos argētū ⁊
ἰδοὺ ἀπεστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς ἀργύριον καὶ
emite argento holocaustomata
ἀγοράσατε τοῦ ἀργυρίου ὁλοκαυτώματα
⁊ p peccato ⁊ thus. ⁊ fa=
καὶ περὶ ἁμαρτίας καὶ λίβανον. καὶ ποι
cite mūna ⁊ afferte sup al=
ήσατε μάννα καὶ ἀνοίσατε ἐπὶ τὸ θυ=
tare dñi dei nri ⁊ ora
σιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ προ
te pro vita nabuchodonosoꝛ
σεύξασθε περὶ τῆς ζωῆς ναβουχοδονόσωρ
regis babylonis ⁊ in vita bal=
βασιλέως βαβυλῶνος καὶ εἰς ζωὴν βαλ
tasar filii eius. vt sint dies eo=
τάσαρ υἱοῦ αὐτοῦ. ἵνα ὦσιν αἱ ἡμέραι αὐ
rum sicꝫ dies celi sup trā:
τῶν ὡς αἱ ἡμέραι τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς,
⁊ dabit dñs fortitudinē nobis ⁊ illuminabit
καὶ δώσει κύριος ἰσχὺν ἡμῖν καὶ φωτίσει
oculos nros. ⁊ viuemus sub
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. καὶ ζησόμεθα ὑπὸ
vmbra nabuchodonosoꝛ regis ba=
τὴν σκιὰν ναβουχοδονόσωρ βασιλέως βα
bylonis ⁊ sub vmbra baltasar
βυλῶνος καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν βαλτάσαρ
filij eius: ⁊ seruiemus illis
υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δουλεύσομεν αὐτοῖς ἡ=
diebꝰ multis: ⁊ inueniemus gram i conspe
μέρας πολλάς, καὶ εὑρήσομεν χάριν ἐναντί
ctu illoꝝ. ⁊ orate p nobis ad
ον αὐτῶν. καὶ προσεύξασθε περὶ ἡμῶν πρὸς
dñm deū nrm: qz peccauimus
κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἡμάρτομεν τῷ
dño deo nro: ⁊ nō est auersus
κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀπέστραπται
furor. ⁊ ira eius a nobis vsq; in hū
ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν ἕως τῆς ἡμέ
cm diem. ⁊ legetis libꝝ
ρας ταύτης. καὶ ἀναγνώσεσθε τὸ βιβλίον
hunc quē misimus ad vos: vt rect=
τοῦτο ὃ ἀπεστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς, ἐξαγο=
tarctis in domo dñi in diebus festiuitat; ⁊
ρεῦσαι ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέραις ἑορτῆς καὶ
in diebus tpis. ⁊ dicetis dño
ἐν ἡμέραις καιροῦ. καὶ ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ
deo nro iusticia. nobis aūt confu
θεῷ ἡμῶν δικαιοσύνη. ἡμῖν δὲ καταισχύνη τῶν
sio sicut est die hec. hominī ui=
προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἀνθρώπῳ Ἰού
da ⁊ habitantib⁹ hierusalem. ⁊
δα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλήμ. καὶ
regibus nris. ⁊ principi=
τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν. καὶ τοῖς ἄρχου
bus nris. ⁊ sacerdotib⁹ nris: ⁊
σιν ἡμῶν. καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἡμῶν, καὶ
pphetis nris. ⁊ patri=
τοῖς προφήταις ἡμῶν, καὶ τοῖς πατρά
bus nris: coꝝ q̄ peccauim⁹ coram
σιν ἡμῶν, ὧν ἡμάρτομεν ἐναντίον κυρίου
⁊ nō credidimus ei. ⁊ nō audiuimus
καὶ ἠπειθήσαμεν αὐτῷ. καὶ οὐκ ἠκούσαμεν
voce dñi dei nri ambulare
τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι
i preceptis ei⁹ q̄ dedit ante fa=
τοῖς προσάγμασιν αὐτοῦ οἷς ἔδωκεν κατὰ πρό
ciem nr̄am. a die q̄ eduxit
σωπον ἡμῶν. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγεν
dñs patres nros de terra egy=
κύριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύ=
pti ⁊ vsqad die hāc fum⁹
πτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἡμεθα

incredulī ad dñm deū nrm. ⁊
ἀπειθοῦντες πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν. καὶ
lenes eram⁹ ad nō audiēdū vo
ἐχεθαλασσώθημεν πρὸς τὸ μὴ ἀκούειν τῆς φω
cē ei⁹: ⁊ adhesert⁹ in nob⁹ ma
νῆς αὐτοῦ. καὶ ἐκολλήθη εἰς ἡμᾶς τὰ κα
la ⁊ maledictio quā cōstituit dñs moy
κὰ καὶ ἡ ἀρὰ ἣν συνέταξε κύριος τῷ μω
si fuo ſino in die q̄ deduxit do
σῆ παιδὶ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ἃ ἐξήγαγεν κύ=
min⁹ patres nros de terra egypti:
ριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου,
vt daret nobis terrā fluētē lac ⁊ mel
δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι
sicut dies hec: ⁊ nō audiuim⁹
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς
voce dñi dei nri in oīa
φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ πάντας
verba pphetar⁹ q̄s misit
τοὺς λόγους τῶν προφητῶν ὧν ἀπέστει=
ad nos. ⁊ ambulauim⁹ vnuscuiꝰq; in
λεν πρὸς ἡμᾶς. καὶ ᾠχόμεθα ἕκαστος ἐν
sensu cordis sui mali ope=
διανοίᾳ καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ἐργά
rari diis alijs facere mala
ζεσθαι θεοῖς ἑτέροις ποιῆσαι τὰ κακὰ
ante oculos dñi dei nostri.
κατ' ὀφθαλμοὺς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. C.2.

ET statuit dñs verbū suū q̄s
Καὶ ἔστησεν κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν
loquut⁹ est ad nos ⁊ ad iudices
ἐλάλησεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς δικασ=
nros q̄ iudicauerūt israel. ⁊
τὰς ἡμῶν τοὺς δικάσαντας τὸν Ἰσραήλ. καὶ
ad reges nros ⁊ ad
ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς
principes nros ⁊ ad habita
ἄρχοντας ἡμῶν καὶ ἐπὶ ἄνδρωσιν Ἰσρα=
cl ⁊ iuda vt adduceret sup nos mala
ηλ καὶ Ἰούδα τοῦ ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς κακὰ
magna q̄ nō sunt facta sub om=
μεγάλα ἃ οὐκ ἐποιήθη ὑποκάτω παν=
ni celo sicut factū est in hierusalē
τὸς τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἃ ἐποιήθη ἐν Ἰερουσαλήμ
fm scripta in lege moysi
κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ
comedere nos hoiem carnes filij
φαγεῖν ἡμᾶς ἄνθρωπον σάρκας υἱοῦ
sui hoiem carnes filie sue:
αὐτοῦ ἄνθρωπον σάρκας θυγατρὸς αὐτοῦ.
⁊ dedit eos mādpia oīb⁹
καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ὑποχειρίους πασαις
regnis q̄ circuitu nro in
ταῖς βασιλείαις ταῖς κύκλῳ ἡμῶν εἰς
opprobriū ⁊ in imutū in oīb⁹
ἀνειδισμὸν καὶ εἰς ἄβασον ἐν πᾶσι τοῖς
pplis q̄ circuitu nro quo dispersit e=
λαοῖς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν οὗ διεσκόρπισεν αὐ
os dñs illic. ⁊ ideo sunt sub⁹
τοὺς κύριος ἐκεῖ. καὶ ἐγνώκασαν ὑποκάτω
⁊ nō sup⁹: qz peccauim⁹ dño
καὶ οὐκ ἐπακούσαμεν ὅτι ἡμάρτομεν κυρίῳ τῷ
deo nro ad nō audiēdū voce
θεῷ ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ ἀκούειν τῆς φωνῆς
ei⁹. dño deo nro iusticia: nobis
αὐτοῦ. τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ἡ δικαιοσύνη, ἡμῖν
aūt ⁊ patrib⁹ nris cōfusio
δὲ καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἡ αἰσχύνη τῶν
facie⁹ sicut dies hec q̄ locut⁹ est
προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἃ ἐλάλησεν
dñs sup nos oīa mala ista
κύριος ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα

diem hanc eramus increduli ad do=
minū deum nostrum: & dissipati recef
simus ne audiremus vocem ipsius. Et
adhesit nobis multa mala & male=
dictiones que constituit dñs moysi ser
uo suo: qui eduxit patres nros de terra
egypti dare nobis terram fluentem lac
et mel sicut hodierna die. Et non au=
diuimus vocem dñi dei nostri fm oīa
verba prophetarū quos misit ad nos:
& ad iudices nostros: & abiuimus vnus
quisq; in sensum cordis nostri maligni:
operari diis alienis facientes mala ante
oculos domini dei nostri 2.

PROpter quod statuit dominus deꝰ
noster verbum suū: quod locutus
est ad nos: & ad iudices nostros qui iudi
cauerunt in hierusalem: & ad reges no
stros & ad principes nostros & ad oēm
israel & iuda vt adduceret dñs sup nos
mala magna que non sunt facta sub ce
lo quemadmodū facta sunt in hierusa
lem fm que scripta sunt in lege moysi:
vt manducarethomo carnes filij sui: &
carnes filie sue. Et dedit eos sub manu
regum omniū qui sunt in circuitu no
stro in improperium & in desolatio=
nem & in omnibus populis in quibus
nos dispersit dñs. Et facti sum⁹ subtus
& nō supra: quia peccauimus domino
deo nostro nō obaudiendo voci ipsius.
Domino deo nostro iusticia: nobis au=
tem & patribus nostris confusio faciei:
sicut est dies hec. Quia locutus est do=
minus super nos omnia mala hec que
venerunt super nos: & non fumus de=
precati faciem domini dei nostri: vt re=
uerteremur vnusquisq; nostrum a vijs
nostris pessimis. Et vigilauit dominus
in malis & adduxit ea super nos: quia
iustus est dominus in omnibus opibus
suis que mandauit nobis: & non audi=
iimus vocem ipsius vt iremus in pre=
ceptis domini que dedit ante faciē no=
stram. Et nunc domine deus israel qui
eduxisti populum tuū de terra egypti
in manu valida: & in signis & in prodi=
gijs: in virtute tua magna & in brachio
excelso: & fecisti tibi nomen sicut est di
es iste: peccauimus: impie egimus: ini=
que gessimus domine deus noster: in
omnibus iusticiis tuis. Auertatur ira tua
a nobis: quia derelicti sumus pauci in
ter gentes vbi dispersisti nos. Exaudi
domine preces nostras & orationes no
stras & educ nos propter te: & da nobis
inuenire gratiam ante faciem eorum
qui nos abduxerunt: vt sciat omnis ter
ra quia tu es dñs deus noster: & quia
nomen tuū inuocatum est sup israel:
& super genus ipsius. Respice domine
de domo sancta tua in nos: & inclina au
rem tuam & exaudi nos. Aperi oculos
tuos & vide: qua non mortui qui sunt
in inferno: quorum spiritus acceptus
est a visceribus suis: da bunt honorē &
iustificationē dño: sed anima que tristis
est super magnitudinē mali: & incedit
curua & infirma: & oculi deficientes:
& anima esuriens dat tibi gloriam & iu
sticiam, domine: quia

venerit sup nos ⁊ nō deprecati sum⁹? fa=
ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐδεήθημεν τὸ πρόσ=
cē dñi vt reuerteremur vnusquisq; a
που κυρίου τοῦ ἀποστρέψαι ἕκαστον ἀπὸ
cogitationib⁹ cordis nri ma
τῶν νοημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονη
li: ⁊ vigilauit dñs sup malis.
ρᾶς, καὶ ἐγρηγόρησεν κύριος ἐπὶ τοῖς κακοῖς·
⁊ induxit dñs sup nos: qz iust⁹
καὶ ἐπήγαγεν κύριος ἐφ' ἡμᾶς· ὅτι δίκαιος
dñs in oīb⁹ opib⁹ suis q̄ pre
ὁ κύριος ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἃ ἐνε=
cepit nobis. ⁊ nō audiuim⁹
τείλατο ἡμῖν. καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φω
cē ei⁹ vt ambularem⁹ in preceptis do
νῆς αὐτοῦ πορεύεσθαι τοῖς προσάγμασιν κυ
mini q̄ dedit ante factē nr̄am.
ρίου οἷς ἔδωκεν κατὰ πρόσωπον ἡμῶν.
⁊ nūc dñe deꝰ israel q̄ eduxisti
καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὃς ἐξήγαγες
pplm tuū de terra egypti in manu
τὸν λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ
forti ⁊ in signis ⁊ in portētis ⁊
κραταιᾷ καὶ ἐν σημείοις καὶ ἐν τέρασιν καὶ
in virtute magna ⁊ in brachio excel
ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν βραχίονι ὑψη=
so. ⁊ fecisti tibi nomē sicut di=
λῷ· καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέ
es hec peccauim⁹: impie egim⁹: iniq
ρα αὕτη ἡμάρτομεν, ἠσεβήσαμεν, ἠδικη=
gessim⁹ dñe deus noꝰ sup oīb⁹
σαμεν κύριε θεὸς ἡμῶν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς
iustificationib⁹ tuis: auertat̄ iro=
δικαιώμασίν σου, ἀποστραφήτω ὁ θυμός
tu⁹ a nobis: qz derelicti sumus pauci
σου ἀφ' ἡμῶν, ὅτι κατελείφθημεν ὀλίγοι
in gētib⁹ vbi dispersisti nos illic.
ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ διεσπειρας ἡμᾶς ἐκεῖ.
exaudi dñe oīonē nr̄am
ἐπάκουσον κύριε τῆς προσευχῆς ἡμῶν
⁊ deprecationē nr̄as ⁊ libera nos
καὶ τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς
ppter te: ⁊ da nobis gr̄am ante
ἕνεκέν σου, καὶ δὸς ἡμῖν χάριν κατὰ
faciē trāsmigrare faciētib⁹ nos. vt
πρόσωπον τῶν ἀποικισάντων ἡμᾶς· ἵνα
sciat oīs terra qz tu es dñs deꝰ
γνῶ πᾶσα ἡ γῆ ὅτι σὺ εἶ κύριος θεὸς
noster: qz nomē tuū inuocatū est sup is
ἡμῶν, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπωκλήθη ἐπὶ Ἰσ=
rael ⁊ sup gen⁹ ei⁹. dñe respice
ραὴλ καὶ ἐπὶ τὸ γένος αὐτοῦ· κύριε κάτιδὸς
de domo sancta tua: ⁊ cogita in
ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου σου, καὶ ἐννόησον εἰς
nos: inclina dñe aurē tuā ⁊ audi ⁊ aperi
ἡμᾶς· κλῖνον κύριε οὖς σου· καὶ ἄκουσον καὶ ἄνοι
oculos tuos: ⁊ vide qz nō
ξον κύριε τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε· ὅτι οὐχ οἱ
mortui in inferno q̄s ablat⁹ ē ispius
τεθνηκότες ἐν τῷ ἅδῃ ὧν ἐλήφθη τὸ πνεῦμα
eoꝝ a viscerib⁹ suis. da
αὐτῶν ἀπὸ τῶν σπλάγχνων αὐτῶν. δὸς σου=
būt gl̄iam ⁊ iustificationē dño. sed ani
σιν δόξαν καὶ δικαίωμα τῷ κυρίῳ· ἀλλ' ἡ ψυ
ma tristis sup magnitudie q̄ vadit
χὴ ἡ λυπουμένη ἐπὶ τῷ μεγέθει ὃ βαδίζει
curua ⁊ infirma ⁊ oculi
κύπτων καὶ ἀσθενοῦν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ
deficientes ⁊ aīa esurie⁹. da
ἐκλείποντες καὶ ἡ ψυχὴ ἡ πεινῶσα. δώ
būt tibi gl̄iam ⁊ iusticiā dñe. da
σουσίν σοι δόξαν καὶ δικαιοσύνην κύριε· ὅτι

nō sup iustificationes patrū nſox t
οὐκ ἐστὶ τὰ δικαιώματα τῶν πρώων ἡμῶν καὶ
regū nſox nos fundi=
τῶν βασιλέων ἡμῶν ἡμεῖς καταβάλλο=
mꝰ miam nſam ante facie tuā
μθ· γὸν ἔλεον ἡμῶν κατὰ πρόσωπόν σου
dñe deꝰ noſter. q̄ inmisisti furorē tuū
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν· ὅτι ἐνέκλας γὸν θυμόν σου
t irā tuā in nos ſicut loqun
καὶ τὴν ὀργήν σου ἐις ἡμᾶς καθάτερ ἐλά
tus es in manu puox tuox pro.
λησας ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν προ
phetaꝝ dicēs: ſic dixit dñs: inclinate
φητῶν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, κλίνατε
legē vſam t opamini re=
γὸν νόμον ὑμῶν καὶ ἐργασαθε τῶ βασι=
gi babylonis: t ſedete ſup
λεῖ βαβυλῶνος, καὶ καθίσατε ἐπὶ τῆς
terrā ḡm dedi patribꝰ vſis. t ſi
γῆς ἣς ἔδωκα τοις πατράσιν ὑμῶν. καὶ ἐαν
nō audieritis vocē dñi operari
μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου ἐργάσαθαι
regi babylonis: defectionē faciā
τῶ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ἐκλείψιν ποιήσω
de ciuitate iuda t deſertis hieruſalē:
ἐκ πόλεως ἰούδα καὶ ἐξώσθεν ἱερουσαλήμ,
vocē letitie t vocē gaudij
φωνὴν ἐυφροσύνης καὶ φωνὴν χαρμοσύνης
vocē ſponſi t vocē ſponſe: t erit
φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης, καὶ ἔσαι
oīs terra in inuiā ab inhabitāt̄ꝰ.
πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἄβαγον ἀπὸ ἐνοικουντων.
t nō audiuitꝰ vocē tuā vt opera
καὶ οὐκ ἠκούσαθε τῆς φωνῆς σου ἐργάσα
reuur regi babylonis. t ſtauiſti
σθαι τῶ βασιλεῖ βαβυλῶνος· καὶ ἔσησας
verba tua q loquut⁹ es in manꝰ
γοὺς λόγους σου οὓς ἐλάλησας ἐν χερσὶν
puox tuox pphetaꝝ vt trāſferrē
τῶν προφητῶν σου τῶν προφητῶν τ ἐξενεχ
tur oſſa regū nſox t oſſa
θῆναι τὰ ὀςᾶ βασιλέων ἡμῶν καὶ τὰ ὀςᾶ
patrū nſox de loco coꝝ. t
τῶν πατέρων ἡμῶν ἐκ τ τόπου αὐτῶν· καὶ
ecce ſunt ꝓiecta calori di=
ἰδοὺ εἰσὶν ἐξερριμμένα τῶ καύματι τῆς ἡμέ
ei t glacei noctis. t mor=
ρας καὶ τῶ παγετῶ τῆς νυκτός· καὶ ἀπω=
tui ſunt in dolorib⁹ malis in fame t
θάνουσαν ἐν πόνοις πονηροῖς ἐν λιμῶ καὶ
in gladio t in emiſſionic. t poſuiſti
ἐν ῥομφαία καὶ ἐν ἀπωλεία· καὶ ἔθηκας γὸν
domū tuā vbi inuocat⁹ eſt nomē tuū
οἶκόν σου οὗ ἐπωκέκληται γὸ ὄνομά σου
in ea ſicut dies hec ꝑpt malicia do
ἐπ' αὐτῶ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη διὰ πονηρίαν τοῦ
mꝰ iſrael t domꝰ iuda. t feciſti
κου ἰσραὴλ καὶ οἶκου ἰούδα· καὶ ἐποίησας
in nos dñe deꝰ noſter ſm oēm
εἰς ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν
equitatē tuā: t ſm oēm miſera
ἐπιείκειάν σου, καὶ κατὰ πάντα δικαιο=
tionē tuā magnā: ſicut loqunt⁹ es in ma=
σύνη σου τὴν μεγάλην, καθὰ ἐλάλησας ἐν χει
nu tui tui moyſi in die ꝓcipitē
ρὶ παιδός σου μωυσῆ ἐν ἡμέρα ἐντειλα
te te ei ſcribere legē tuā co=
σθαί σου αὐτῶ γράψαι τὸν νόμον σου ἐναν
rā filijs iſrael dicēs: ſi nō audieritis
τίον υἱῶν ἰσραὴλ λέγων, ἐὰν μὴ ἀκούσητε
vocē meā. ꝓcero turba magna
τῆς φωνῆς μου· ἀμὴν ἡ βόμβησις ἡ μεγάλη

non ſm iuſtícias patrum noſtrorum
nos fundímus preces: & petímus míſe
ricordiam ante conſpectum tuum do
mine deus noſter: ſed qua miſiſti iram
tuam & furorem tuum ſuper nos: ſicut
locutus es in manu puerorum tuorū
prophetarū dicens. Sic dicit domin⁹.
Inclinate humerum veſtrū & ceruicem
veſtrā: & opera facite regi babylonis:
et ſedebitis in terra quā dedi patribus
veſtris. Quod ſi non feceritis nec audie
ritis vocem domini dei veſtri operari
regi babylonie: defectionē veſtram fa
ciam de ciuitatibus iuda: & a foris hie
ruſalem: & auferam a vobis vocem io
cunditatis & vocem gaudii: & vocem
ſponſi & vocem ſponte: & erit oīs terra
ſine veſtigio ab inhabitantibus eam. Et
non audierunt vocē tuā vt operarētur
regi babylonis: & ſtatuiſti verba tua q̄
locutus es in manibus puerorū tuorū
prophetarū: vt trāſferrētur oſſa regū
noſtrorū: & oſſa patrū noſtrorꝝ de loco
ſuo. Et ecce proiecta ſunt in calore fo
lis & in gelu noctis & mortui ſunt in
dolorib⁹ peſſimis: in fame & in gladio
& in emiſſione. Et poſuiſti templū in
quo inuocatū eſt nomen tuū in ipſo ſi=
cut hec dies propter iniquitatē domus
iſrael & domus iuda. Et feciſti in nobis
dñe deus noſter: ſm omnē bonitatem
tuam & ſm omnē miſerationē tuā illā
magnā: ſicut locutus es in manu pueri
tui moyſi in die qua precepiſti ei ſcribe
re legem tuā coram filiis iſrael dicens.
Si non audieritis vocem meā: multitu
do hec magna cōuertetur in minimā
gentem quoniā eos diſpergā: quia ſcio
q̄ me non audiet populus. Populus eſt
enī dura ceruice. Et cōuertetur ad cor
ſuum in terra captiuitatis ſue: & ſcient
qa ego ſum dñs deus eorū: & dabo eis
cor & intelligēt: & aures & audiēt: & lau
dabunt me in terra captiuitatis ſue: &
memores erunt nominis mei. Et auer
tent ſe a dorſo ſuo duro: & a malignita
tibus ſuis: quia reminiſcentur viam pa
trum ſuorum qui peccauerunt in me.
Et reuocabo illos in terram quā iuraui
patribus eorū abraam iſaac & iacob: &
dominabūtur eis⁹. Et multiplicabo eos
& non minorabūtur. Et ſtatuā illis teſta
mentū alterū ſempiternū: vt ſim illis
in deū & ipſi erunt mihi i populū. Et nō
mouebo amplius populum meū filios
iſrael a terra quam dedi eis. 3.

ΘΤ nunc dñe oipotens deus iſrael
anima in anguſtiis & ſpūs anxius
clamat ad te. Audi dñe & miſerere qa
deus es miſericors: & miſerere noſtri
quia peccauim⁹ ante te. Quia tu ſedes
in ſempiternū: & nos peribim⁹ in euū.
Dñe oipotens deus iſrael audi nūc ora
tionem mortuorū iſrael: & filiorū ipſo
rum qui peccauerūt ante te: & non au
dierunt vocem dñi dei ſui: & agglutina
ta ſunt nobis mala. Noli meminiſſe ini
quitatis patrū noſtrorꝝ: ſed memento
manus tue & nominis tui in tempore
iſto: quia tu es dñe deus

multa hec reuertet̄ in puā in
ἡ πολλὴ αὕτη ἀποστρέψει εἰς μικρὰν ἐν
gentib⁹ quo diſpergā eos illuc. q̄
τοῖς ἔθνεσιν οὗ διασπερῶ αὐτοὺς ἐκεῖ· ὅτι
cognoui q̄ nō audiēt me. q̄ ꝑpls
ἔγνων ὅτι οὐ μὴ ἀκούσωσίν μου· ὅτι λαὸς
dure ceruicis eſt. t cōuertet
σκληροτράχηλός ἐστιν. καὶ ἐπιστρέψουσιν
ad cor ſuū in terra trāſmigrationis e=
ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐν γὴ ἀποικισμοῦ αὐ
rū: t ſcīet q̄ ego dñs deꝰ eo
τῶν, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς αὐ
rū: t dabo eis cor: t aures
τῶν, καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν καὶ ὦτα
audiētes t laudabūt me in terra trāſmi=
ἀκούοντα καὶ αἰνέσουσίν με ἐν γὴ ἀποικισ
gratiōis ſue. t recordabunt̄ nominis
μοῦ αὐτῶν· καὶ μνηθήσονται τ ὀνόματός
mei: t auertēt ſe a dorſo ſuo
μου, καὶ ἀποστρέψουσιν ἀπὸ νώτου αὐτῶν
duro t a malignitatib⁹ rep
τ σκληροῦ καὶ ἀπὸ πονηριῶν πραγμάτων
ſuox. q̄ reminiſcar vie pa=
αὐτῶν· ὅτι μνηθήσομαι τῆς ὁδοῦ τῶν πα
trū ſuox. q̄ peccant coꝝ
τέρων αὐτῶν τῶν ἁμαρτανόντων ἐναντί
dño. t reducā illos in terrā
κυρίου· καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν γὴν
quā iurauī patribꝰ ſuis abra=
ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν τῶ ἄβρα
am t iſaac t iacob: t dñabi
ὰμ καὶ τῶ ἰσαὰκ καὶ τῶ ἰακώβ, καὶ κυριεύ
tur eī⁹. t multiplicabo eos t nō
σουσιν αὐτῆς· καὶ πληθυνῶ αὐτοὺς καὶ οὐ
minorabunt̄. t ſtatuā eis teſtamēti
μὴ σμικρυνθῶσιν· καὶ στήσω αὐτοῖς διαθήκην
eternū vt ſim ego illis in deū: t
αἰώνιον τοῦ εἶναί με αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ
ipſi erūt mihi in ꝑplm. t nō moueb
αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν· καὶ οὐ κινήσω
vltra ꝑplm meū iſrael a trā ſua quā
ἔτι τὸν λαόν μου ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς
dedi eis.
ἔδωκα αὐτοῖς. Ca.3.

O Omine oīs deꝰ iſrael:
Κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραὴλ,
ala in anguſtijs t ſpūs anxi⁹ clama
ψυχὴ ἐν στενοῖς καὶ πνεῦμα ἀκηδιῶν κέκρα
at ad te: audi dñe t miſerere: q̄
γεν πρὸς σέ· ἄκουσον κύριε καὶ ἐλέησον, ὅτι
deꝰ miſericors es t miſerere: q̄ peccam
θεὸς ἐλεημόνων εἶ καὶ ἐλέησον, ὅτι ἡμάρτο=
mꝰ coꝝ te: q̄ tu ſedes ineternū
μεν ἐναντίον σου, ὅτι σὺ καθήμενος γὸν αἰῶ
nis: t nos peribim⁹ in ſeculū.
να, καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμενοι γὸν αἰῶνα.
dñe oīs deꝰ iſrael:
κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραὴλ,
audi īa orationē mortuo=
ἄκουσον δὴ τῆς προσευχῆς τῶν τεθνηκό
rū iſrael: t filioꝝ eoꝝ q̄ peccant
των ἰσραὴλ, καὶ υἱῶν τῶν ἁμαρτανόντων
coꝝ te q̄ nō audierūt voce do
ἐναντίον σου οἳ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυ
mini dei ſui: t adheſerūt nobis
ρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ ἐκολλήθη ἡμῖν τὰ
mala. ne memineris iniquitatū patrū noſtrō:
κακά· μὴ μνηθῇς ἀδικιῶν πατέρων ἡμῶν,
ſed memēto manꝰ tue t nominis
ἀλλὰ μνήσθητι χειρός σου καὶ ὀνόματός
tui in tꝑe hoc. q̄ tu es dñs deus
σου ἐν τῶ καιρῶ τούτω· ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς

noſter t laudabim⁹ te dñe. q̄ ꝑpt
ἡμῶν καὶ αἰνέσομέν σε κύριε. ὅτι διὰ
hoc dediſti timorē tuū in cor
τοῦτο ἔδωκας τὸν φόβον σου ἐπὶ καρ=
dib⁹ nſis vt inuocem⁹ nomē tuū
δίαις ἡμῶν ἵ ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομά σου
t laudem⁹ te in trāſmigratiōe nſa: q̄
καὶ αἰνέσωμέν σε ἐν τῇ αἰχμωσία ἡμῶν, ὅτι
auertim⁹ ſup coꝝ nſm oēm
ἀπεστρέψαμεν ἐπὶ καρδίαν ἡμῶν πᾶσαν
iniqtatē patrū nſox q̄ peccauerūt
ἀδικίαν πατέρων ἡμῶν τῶν ἡμαρτικότων
coꝝ te. ecce nos hodie in
ἐναντίον σου· ἰδοὺ ἡμεῖς σήμερον ἐν τῇ
trāſmigratiōe nſa quo diſpoſiſti nos illic
αἰχμωσία ἡμῶν οὗ διεσπείσας ἡμᾶς ἐκεῖ
in improperiū t in maledictionē t in debi
εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἀραὰν καὶ εἰς ὄφλη
tū ſm oēs iniqtates pa=
σιν κατὰ πάσας τὰς ἀδικίας τῶν πατέ=
trū nſox q̄ recceſerūt a dño deo
ρων ἡμῶν οἱ ἀπέστησαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ
nſo. audi iſrael mādata vite: aurib⁹ p
ἡμῶν. ἄκουε ἰσραὴλ ἐντολὰς ζωῆς, ἐνωτί=
cipite vt ſcīatis prudentiā. q̄d eſt iſrael q̄
σασθε γνῶναι φρόνησιν. τί ἐστιν ἰσραὴλ ὅτι
in terra inimicoꝝ es: inueteraſti in tra alie
ἐν γῇ τῶν ἐχθρῶν εἶ, ἐπαλαιώθης ἐν γῇ ἀλ
na: coīquinat⁹ es cū mortuis. reputa=
λοτρία, συνεμιάνθης τοῖς νεκροῖς. προσελο=
tus es cū his q̄ in inferno: dereliq̄ſti
γίσθης μετὰ τῶν εἰς ᾅδου, ἐγκατέλιπες
fontē ſapiēte via dei. ſi
τὴν πηγὴν τῆς σοφίας τῇ ὁδῷ τοῦ θεοῦ. εἰ
ambulaſſes habitaſſes in pace ſempiternū.
ἐπορεύθης κατῴκισας ἐν εἰρήνῃ τὸν αἰῶνα.
diſce vbi eſt prudēta vbi eſt fortitudo.
μάθε ποῦ ἐστιν φρόνησις ποῦ ἐστιν ἰσχύς.
vbi eſt intellect⁹ vt ſcias ſimul. vbi
ποῦ ἐστιν σύνεσις τοῦ γνῶναι ἅμα. ποῦ
eſt lōgeuitas t vita. vbi eſt lumē
ἐστιν μακροβίωσις καὶ ζωή· ποῦ ἐστιν φῶς
oculox t pax. q̄s inuenit loci
ὀφθαλμῶν καὶ εἰρήνη. τίς εὗρεν τὸν τόπον
eī⁹. t q̄s intrauit in theſauros
αὐτῆς, καὶ τίς εἰσῆλθεν εἰς τοὺς θησαυροὺς
eius: vbi ſunt ꝓncipes gētiū t
αὐτῆς, ποῦ εἰσὶν οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν καὶ
dñantes beſtijs q̄ ſup terrā:
οἱ κυριεύοντες τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς,
in auib⁹ celi illudētes: t
οἱ ἐν τοῖς ὀρνίοις τ πουραγοῦ ἐμπαίζοντες, καὶ
argētū theſaurizātes t aux cui
τὸ ἀργύριον θησαυρίζοντες καὶ τὸ χρυσίον ὦ
cōfidēſt hoīes t nō eſt finis
ἐπεποίθεισαν ἄνθρωποι καὶ οὐκ ἔστιν τέλος
acſſitiōis eox. q̄ argētū fabri
τῆς κτήσεως αὐτῶν· ὅτι οἱ τὸ ἀργύριον τε=
cātes: t ſolliciti t nō eſt inuē
κταίνοντες, καὶ μεριμνῶντες, καὶ οὐκ ἔστιν ἐξ
tio operū illox. exterminati ſūt
ὑρεσις τῶν ἔργων αὐτῶν. ἀφανίσθησαν
t ad infero deſcēderūt t alij ſurre=
καὶ εἰς ᾅδου κατέβησαν καὶ ἄλλοι ἀντα=
xerūt ꝓ illis. iuniores viderūt lumē t
νέστησαν ἀντ' αὐτῶν· νεώτεροι εἶδον φῶς καὶ
habitauerūt ſup terrā: viā aūt ſcīētie
κατῴκησαν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁδὸν δὲ ἐπιστήμης
nō cognouerūt: neq̄ intellexerūt ſemitas eī⁹:
οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ συνῆκαν τρίβους αὐτῆς,
neq̄ ſuſceperūt eā. filij eox a
οὐδὲ ἀντελάβοντο αὐτῆς. υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ

noſter: & laudabímus te dñe: quía ꝓ
pter hoc dediſti timorem tuū in cordi
bus nſis: & vt ínuocemus nomen tuū
& laudemus te ín captiuitate nſa: qua
cōuertímur ab íníqtate patrū noſtrox
qui peccauerūt ante te. Et ecce nos ín
captiuitate nſa ſumus hodie quo nos
diſperſiſti ín ꝓperiū & ín maledictū
& in peccatū ſm oēs íníqtates patrum
noſtrorū q diſceſſerūt a te dñe deus nr̄.
Audí iſrael mādata vite: auríbus ꝓcipe
vt ſcías prudentiā. Quid eſt iſrael q̄ in
terra ínimicorū es. Inueteraſti ín terra
aliena: coínquinatus es cū mortuis. De
putatus es cū deſcendētib⁹ ín ínfernū:
dereliq̄ſti fontē ſapiētie. Nā ſi in via dei
ambulaſſes habitaſſes vtiq̄ ín pace ſup
terrā. Diſce vbi ſit prudētia vbi ſit virtus
vbi ſit íntellectus: vt ſcías ſímul vbi ſit
longiturnitas vite & victus: vbi ſit lumē
oculorū & pax. Quis ínuenít locū eí⁹.
Et quis íntrauit in theſauros eius? Vbí
ſunt príncipes gentiū & qui dñantur
ſup beſtías q̄ ſunt ſup terrā. Qui in aui
bus celi lúdut: q argentū theſaurizāt &
aurū ín quo cōfidūt hoíes: & nō eſt fínis
acqſitionis eorū. Qui argentū fabrícāt
& ſollícíti ſunt nec ē ínuētio operū illo
rū. Exterminati ſunt & ad ínferos deſcē
derūt. & alii loco eox exſurrexerūt. Iu
uenes viderūt lumē & habitauerūt ſup
terrā. Viā aūt díſcíplíne ígnorauerūt ne
q̄ ítellexerūt ſemitas eí⁹: neq̄ fílíí eox
ſuſceperūt eam. A facie ípſorū longe
facta eſt. Non ē audíta ín terra chanaā:
neq̄ víſa eſt ín themā. Fílíí quoq̄ agar
qui exquíſierūt prudentiā que de terra
eſt: negocíatores terre & theman: & fa
bulatores & exquíſítores prudentie &
íntellígētie: vía aūt ſapíētie neſcíerūt:
neq̄ cōmemorati ſunt ſemitas eíus. O
iſrael q̄ magna eſt domus dei: & íngēs
locus poſſeſſionis eí⁹. Magnus eſt & nō
habet fínē: excelſus & ímenſus. Ibí fue
runt gígātes noīati: illí qui ab ínítío fue
runt ſtatura magna ſcíentes bellū. Nō
hos elegit dñs: neq̄ vía diſcíplíne ínue
nerunt: ꝓpterea perierūt. Et qm̄ non
habuerūt ſapíentiā ínterierūt ꝓpter ſuā
ínſípíentiā. Quís aſcēdit in celū & acce
pit eam & eduxit eā de nubíbus? Quís
tranſfretauit mare & ínuenít illā & attu
lit illā ſup aurū electū? Non eſt q̄ poſſit
ſcíre vías eius: neq̄ qui exqrat ſemitas
eius. Sed qui ſcit vníuerſa nouit eam: &
adínuenit eā prudentia ſua. Qui prepa
rauit terrā ín eterno tpe: & repleuit eā
bípedibus & q̄drupedibus. Qui emít
tit lumē & vadit: & vocauit illud: & obe
dít illí ín tremore. Stelle aūt dederunt
lumen ín cuſtodíis ſuis: & letate ſunt.
Vocate ſunt & dixerunt. Adſumus. Et
luxerunt eí cum íocunditate: qui fecít
illas. Híc eſt deus noſter & eſtímabitur
alius aduerſum eum. Híc adínuenit
omnē viam diſcíplíne: & tradídit illam
íacob puero ſuo: & íſrael dílecto ſuo.
Poſt hec ín terrís víſus eſt & cum homí
bus conuerſatus eſt. 4.

via ſpox lōge factiſſit. neq̄ au
τῆς ὁδοῦ αὐτῶν πόρρω ἐγένοντο. οὐδὲ ἦ
ditaſt in chanaā neq̄ viſa ē in themā.
κούσθη ἐν χαναὰν οὐδὲ ὤφθη ἐν θαιμάν.
neq̄ filij agar exquirētes prudentiā q̄
οὔτε υἱοὶ ἀγαρ ἐκζητοῦντες τὴν σύνεσιν οἱ
ſup terrā: mercatores merā t the
ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ ἔμποροι τῆς μέρας καὶ θαι=
mā t fabulatores t exāminatores
μὰν καὶ οἱ μυθολόγοι καὶ οἱ ἐκζητηταὶ τῆς
prudētie. viā aūt ſapíētie nō cognouerūt neq̄
συνέσεως ὁδὸν δὲ σοφίας οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ
recordati ſunt ſemitas eī⁹. O iſrael
ἐμνήσθησαν τὰς τρίβους αὐτῆς. Ὦ ἰσραὴλ
quā magna dom⁹ dei: t ꝓlix⁹ lo
ὡς μέγας ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπιμήκης ὁ τό
cus poſſeſſionis eī⁹: magn⁹ t nō hāt
πος τῆς κτήσεως αὐτοῦ, μέγας καὶ οὐκ ἔχει
finē. excelſus t imēſus: ibi fuc
τέλευτήν· ὑψηλὸς καὶ ἀμέτρητος, ἐκεῖ ἐφθή
rūt gigātes nominati ab initio
θησαν οἱ γίγαντες οἱ ὀνομαστοὶ οἱ ἀπ' ἀρχῆς
exītes magni ſcientes
bellū. Nō
ἀνθρώποι εὐμεγέθεις ἐπιστάμενοι πόλεμον.
nō hos elegit deꝰ: neq̄ viā ſcien
οὐ τούτους ἐξελέξατο ὁ θεὸς, οὐδὲ ὁδὸν ἔσπει
tie dedit illis: t perierūt eo q̄
σεν τοῖς· καὶ ἀπώλοντο διὰ τὸ
nō habuerūt ſapíentiā: perierūt ꝓpter
μὴ ἔχειν φρόνησιν. ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀφρο
ſuā ínſípíentiā. Quís aſcēdit in celū & ſu
σύνην αὐτῶν. τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔλα
mpſit eā: t deduxit eā de
βεν αὐτήν; καὶ κατεβίβασεν αὐτὴν ἐκ τῶν
nubib⁹? q̄s trāſtulit trā marc t
νεφελῶν; τίς διέβη πέραν τῆς θαλάσσης καὶ
inuenit eā: t afferet eā auro ele=
εὗρεν αὐτήν, καὶ ἄξει αὐτὴν χρυσίου ἐκ
cto? nō eſt cognoſcēs viā eī⁹:
λεκτοῦ; οὐκ ἔστιν ὁ γινώσκων τὴν ὁδὸν αὐτῆς,
neq̄ q̄ cōſiderer ſemitā eī⁹: ſed
οὐδὲ ὁ ἐνθυμούμενος τὴν τρίβον αὐτῆς, ἀλλ' ὁ
ſciēs oīa cognoſcit eā: adiuenit
εἰδὼς τὰ πάντα γινώσκει αὐτήν, ἐξεῦρεν
eā prudētia ſua. q̄ ꝓparauit
αὐτὴν τῇ συνέσει αὐτοῦ· ὁ κατασκευάσας τὴν
terrā in eternū ꝓpter iplent eā tumē
γὴν εἰς αἰῶνα χρόνου ἐνέπλησεν αὐτὴν κτη
tis q̄drupedib⁹. q̄ mittit lumē
νῶν τετραπόδων· ὁ ἀποστέλλων τὸ φῶς
t ibit. vocauit illud: t obediuit
καὶ πορεύεται· ἐκάλεσεν αὐτό, καὶ ὑπήκου
illi timore. at ſtelle ſplēduerūt in
σεν αὐτῷ τρόμῳ· οἱ δὲ ἀστέρες ἔλαμψαν ἐν
cuſtodijs ſuis t letate ſunt.
ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν καὶ ηὐφράνθησαν.
vocauit eos t dixerūt adſum⁹.
ἐκάλεσεν αὐτοὺς καὶ εἶπαν παρεσμεν.
ſplēduerūt cū letitia ei q̄ fecit
ἔλαμψαν μετ' εὐφροσύνης τῷ ποιήσαντι
illos. hic deꝰ nr̄ nō reputabit̄
αὐτούς· οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ λογισθήσεται
alī⁹ aduerſus eū. inuenit oēm viā
ἕτερος πρὸς αὐτόν· ἐξεῦρεν πᾶσαν ὁδὸν
ſcīētie: t dedit eā iacob ſer=
ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἰακὼβ τῷ παι
uo ſuo t iſrael dilecto ſuo.
δὶ αὐτοῦ καὶ ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ αὐτ.
poſt hec in terra viſus ē t iter
μετὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ ἐν τοῖς
hoīes cōuerſatus eſt.
ἀνθρώποις συνανεστράφη. C.4.

Hic liber preceptor
Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσαγμάτων τ
dei: t lex exister in eternū.
θεοῦ, καὶ ὁ νόμος ὁ ὑπάρχων εἰς τὸν αἰῶνα·
oes tenentes eā in vitā: at
πάντες δὲ κρατοῦντες αὐτὴν εἰς ζωήν, οἱ δὲ
derelinquētes eā morient.
καταλείποντες αὐτὴν ἀποθανοῦνται. ἐπι-
uertere iacob t apprehēde eā. am-
στράφου Ἰακὼβ καὶ ἐπιλαβοῦ αὐτῆς· δὸς
bula ad splēdorē coꝝ lūi-
δρυσον πρὸς τὴν λαμψιν κατέναντι τ φω
ne ei⁹. ne des alteri gliā tuā
τός αὐτῆς· μὴ δῶς ἑτέρῳ τὴν δόξαν σου
t q̄ sunt vtilia tibi gēti alienę. bea
καὶ τὰ συμφέροντά σοι ἔθνει ἀλλοτρίῳ. μα
ti sum⁹ israel: q̄ placita deo
πάριοί ἐσμεν Ἰσραήλ, ὅτι τὰ ἀρεστὰ τῷ θεῷ
nobis cognita sunt. cōfidite ppe me⁹ me-
ἡμῖν γνωστά ἐστιν. θαρσεῖτε λαοί μου μνη
moriale israel. venūdati estis gētib⁹ nō
μόσυνον Ἰσραήλ. ἐπράθητε τοῖς ἔθνεσιν οὐκ
in pditionē. ꝓptq̄ ād iracūdiā ꝓuocastis vos
εἰς ἀπώλειαν. διὰ τὸ παροργίσαι ὑμᾶς
dei⁹ traditi estis aduersarijs.
τὸν θεὸν παρεδόθητε τοῖς ὑπεναντίοις.
exacerbastis eī eū q̄ fecit vos: sa
παροξύνατε γὰρ τὸν ποιήσαντα ὑμᾶς, θύ
crificāres demonijs t nō deo. obliti estis
σαντες δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ. ἐπελάθεσθε
āt eū q̄ genuit vos dei⁹ eternū: cō
δὲ τὸν φύσαντα ὑμᾶς θεὸν αἰώνιον, ἐλυ-
tristaris āt t eā q̄ nutrivit vos hie
πήσατε δὲ καὶ τὴν ἐκθρέψασαν ὑμᾶς Ἰε
rusalē: vidit eī aduenientē vobis
ρουσαλήμ, εἶδεν γὰρ τὴν ἐπελθοῦσαν ὑμῖν
ira a deo t dixit: audite
ὀργὴν παρὰ τ θεοῦ καὶ εἴπατε,
cōfines sion: induxit mihi de⁹ lu-
ἀκούσατε
ctū magnū. vidi eī captiuitatē
γύες Σιών· ἐπήγαγέν μοι ὁ θεὸς πένθος
filioꝝ meoꝝ t filiaꝝ. quā induxit e⁹
μέγα. εἶδον γὰρ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν
eternus. nutriui eī illos cū lęti
υἱῶν μου καὶ θυγατέρων ἣν ἐπήγαγε αὐτοῖς
tia: dimisi āt illos cū fletu
ὁ αἰώνιος, ἔθρεψα γὰρ αὐτοὺς μετ' εὐ-
& luctu. nemo gaudeat super me
φροσύνης, ἐξαπέστειλα δὲ αὐτοὺς μετὰ
viduā t derelictā a
κλαυθμοῦ καὶ πένθους· μηδεὶς ἐπιχαι-
multis. desolata⁹ ppt peccata
ρέτω μοι τῇ χήρᾳ καὶ καταλελειμμένη ὑπὸ
filioꝝ meoꝝ q̄ declinauerūt a lege dei: in-
πολλῶν· ἠρημώθην διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν
telligite cōfines sion & cognoscite q̄ ab
τέκνων μου· ἀπῳκίσθην γὰρ ἐκ νόμου θεοῦ, δι-
deo vobis venerit consolatio
καιώματα δὲ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ ἐπο-
lauerūt vias mādatoꝝ dei. neq̄ sem-
ρεύθησαν ὁδοὺς ἐντολῶν θεοῦ, οὐδὲ τρί-
tis disciplinę in iustitia ei⁹ ascēde
βους παιδείας ἐν δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἐπορεύ-
rūt. veniāt cōfines sion t
σαν. ἐλθέτωσαν αἱ παροικοι σιὼν καὶ
memorate captiuitatē filioꝝ meoꝝ
μνήσθητε τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν υἱῶν μου
t filiaꝝ quā induxit illis
καὶ τῶν θυγατέρων ἣν ἐπήγαγεν αὐτοῖς
eternus. induxit eī gētem sup eos de
ὁ αἰώνιος· ἐπήγαγεν γὰρ ἔθνος ἐπ' αὐτοὺς δε
ge gētē ipudētē t alterā lingue. q̄
κρόβιον ἔθνος ἀναιδὲς καὶ ἀλλόγλωσσον· ὅτι

Hic liber mandatorū dei: & lex que
est in eternū. Oēs qui tenent ea:
peruenīēt ad vitā: qui aūt dereliquerūt
eam in mortē. Conuertere iacob & ap
prehende eā: ambula per viā ad splen-
dorē eius cōtra lumen eius. Ne tradas
alteri gloriā tuā & dignitatem tuā genti
alienę. Beati sumus israel: quia que deo
placēt manifesta fūt nobis. Animeqor
esto popul⁹ dei memorabilis israel. Ve
nundati estis gentibus: nō in pditionē:
sed ꝓpter quod in ira dei ad iracundiā
prouocastis dominū: traditiq̄ estis ad-
uersarijs. Exacerbastis eī cū qui fecit
vos deum eternū immolantes demonijs
& non deo. Obliti eī estis eius qui nu
triuit vos: & cōtristatis nutricem vestrā
hierusalē. Vidit enī iracundiā a deo ve-
nientē vobis: & dixit. Audite confines
sion. Adduxit enim mihi deus luctum
magnū. Vidi enim captiuitatē populi
mei filiorū meorū: & filiarū quā super-
duxit illis eternus. Nutriui enim illos
cum iocūditate: dimisi autē illos cum
fletu & luctu. Nemo gaudeat super me
viduam & desolatā: a multis derelicta
sum ꝓpter peccata filiorū meorū: quia
declināuerūt a lege dei. Iusticias autē
ipsius nescierūt: nec ambulauerūt per
vias mādatorū dei: neq̄ p semitas veri-
tatis eius cū iusticia igressi sunt. Venit
cōfines sion: & memorētur captiuitatē
filiorū & filiarum mearū: quā supduxit
illis eternus. Adduxit ei sup illos gentē
de longinquo: gentē improbā & alteri
us lingue: qui nō sunt reuerīti senē: ne-
q̄ puerorū miserti sunt. Et adduxerunt
dilectos viduę: & a filiis vnicā desolaue
runt. Ego aūt qd possum aduuare vos?
Qui enim adduxit sup vos mala: ipse
vos eripiet de manib⁹ inimicorū vestrō.
Ambulate filii ambulate: ego enī dere
licta sum sola. Exuite me stola pacis: iduī
autē me sacco obsecrationis: & clama-
bo ad altissimū in dieb⁹ meis. Aequio-
res estote filii: clamate ad dñm & eripi
et vos de manu principū inimicorum.
Ego enim speraui in eternū salutē ve-
strā: & venit mihi gaudiū a sancto sup
misericordia: que veniet vobis ab eter
no salutari nostro. Emisi enim vos cuꝫ
luctu & ploratu: reducet autem vos mi
hi dñs cū gaudio & iocunditate in sem
piternū. Sicut enim viderūt vicine sion
captiuitatē vestrā a deo: sic videbunt &
in celeritate salutē vestram in deo que
supeniet vobis cum honore magno
et splendore eterno. Filii pacienter su-
stinete iram que supeniet vobis. Per
secutus est enim te inimicus tuus: sed
cito videbitis perditionē ipsius: & super
cerulces ipsius ascendes. Delicati mei
ambulauerunt vias asperas. ducti sunt
enim vt grex direptus ab inimicis. Ani
mequiores estote filii & proclamate ad
dominum. Erit enim memoria vestra
ab eo qui duxit vos. Sicut enī fuit sen-
sus vester vt erraretis a deo: decies tan
tum iterū cōuertentes requiretis eum.
Qui enim induxit vobis mala: ipse rur
sum adducet vobis sempiternam cccc

nō erubuerūt senē neq̄ pueri miserti
οὐκ ἠσχύνθησαν πρεσβύτην οὐδὲ παιδίον ἠλε
sunt: t abduxerūt dilectos
ησαν, καὶ ἀπήγαγον τοὺς ἀγαπητοὺς τῆς
vidue t a filiab⁹ vnicā deso-
χήρας καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τὴν μόνην ἠρή
lauerūt: ego āt q̄d potēs fī adiuuare vos?
μωσαν, ἐγὼ δὲ τί δυνατὴ βοηθῆσαι ὑμῖν; ὁ
nā q̄ induxit vobis mala: cripiet vos
γὰρ ἐπαγαγὼν ὑμῖν τὰ κακά, ἐξελεῖται ὑμᾶς
de manu inimicoꝝ vroꝝ. ambulate filii am
ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν. βαδίζετε τέκνα βα
bulate ego āt relicta sum dcta. exui
δίζετε ἐγὼ δὲ κατελείφθην ἔρημος. ἐξεδύσα
me stola pacis: induī me āt sac
μην τὴν στολὴν τῆς εἰρήνης, ἐνεδυσάμην δὲ σάκ
co deprecatiōis mee: clamabo ad eter
κον τῆς δεήσεώς μου, κεκράξομαι πρὸς τὸν αἰῶ
nū in dieb⁹ meis. cōfidite filij
να ἐν ταῖς ἡμέραις μου. θαρσεῖτε τέκνα
mei ad deū: t cripiet vos
μου πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς
de potestate de manu inimicoꝝ. ego enī spē
ἐκ δυναστείας ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. ἐγὼ γὰρ ἠλπι
speraui in eterno salutē vram:
σα ἐπὶ τῷ αἰωνίῳ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν,
t venit mihi gaudiū a sancto sup
καὶ ἦλθέν μοι χαρὰ παρὰ τ ἁγίου ἐπὶ τῇ
misericordia q̄ veniet vobis velocit ab
ἐλεημοσύνῃ ἣ ἥξει ὑμῖν ἐν τάχει παρὰ τ
eterno saluatore nro: emisi enī vos cū
αἰωνίου σωτῆρος ἡμῶν. ἐξέπεμψα γὰρ ὑμᾶς με
luctu t fletu: reddet aūt
τὰ πένθους καὶ κλαυθμοῦ, ἀποδώσει δὲ
mihi de⁹ vos cū gaudio t leti
μοι ὁ θεὸς ὑμᾶς μετὰ χαρμοσύνης καὶ εὐ
tia in eternū. sicut enī nūc vide
φροσύνης εἰς τὸν αἰῶνα. ὡσπερ γὰρ νῦν ἑωρά
rūt vicine filiē vram capti
κασιν αἱ παροικοι σιὼν τὴν ὑμετέραν αἰχ
uitatē: sic videbūt velocit q̄
μαλωσίαν, οὕτως ὀφθήσεται ἐν τάχει τὴν
a deo vro salutē: q̄ supeniet
παρὰ τ θεοῦ ὑμῶν σωτηρίαν, ἣ ἐπελεύσει
vobis cū glā magna t splendo-
ται ὑμῖν μετὰ δόξης μεγάλης καὶ λαμπρό
re eterno. filij pacienter sustinete
τητος τοῦ αἰωνίου. τέκνα μακροθυμήσατε τὴν
a deo superuenientē vobis irā: persē
παρ' τ θεοῦ ἐπελθοῦσαν ὑμῖν ὀργήν, κατε
tus⁹ enī te inimic⁹ tu⁹: t videbis ei⁹
δίωξεν γάρ σε ὁ ἐχθρός σου, καὶ ὄψει αὐτοῦ
pditionē velociter: t sup col-
τὴν ἀπώλειαν ἐν τάχει, καὶ ἐπὶ τραχή-
la eoꝝ ascēdes. delicati mei ābu
λους αὐτῶν ἐπιβήσῃ. οἱ τρυφεροί μου ἐπο
lauerūt vias asperas: sublati sūt sicut grex
ρεύθησαν ὁδοὺς τραχείας, ἥρθησαν ὡς ποίμ
direptꝰ ab inimicis. cōfidite
νιον ἥρπασμένον ὑπὸ ἐχθρῶν. θαρσήσατε
filij t clamate ad deū. erit enī
τέκνα καὶ βοήσατε πρὸς τὸν θεόν. ἔσται γὰρ
vra ab inducēte: memoria: sicut enī
ὑμῶν ὑπὸ τοῦ ἐπαγαγοντος μνεία, ὥσπερ γὰρ
fuit cogitatio vra vt errarētis
ἦν διάνοια ὑμῶν εἰς τὸ πλανηθῆναι
vos a deo: decuplate cōuer
ὑμᾶς ἀπὸ τ θεοῦ, δεκαπλασιάσατε ἐπι-
si q̄rere eū. nā q̄ induxit
στρέφοντες ζητῆσαι αὐτόν. ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν
vobis mala inducet vobis eternā
ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπάξει ὑμῖν τὴν αἰώνιον

letitiā cū salute vra. cōsi-
ευφροσύνην μετὰ τῆς σωτηρίας ὑμῶν. θάρ
de hierl⁹: cōsolabit te q̄ nominauit te.
σει Ἰερεμία, παρακαλέσει σε ὀνομάσας σε.
miseri te afflictētes t sup gaudē
Ἀθλιοι οἱ σε κακώσαντες καὶ ἐπιχαρέν
tes tua ruina. misere cuncta⁹ q̄⁹
τες τῇ σῇ πτώσει. θλίψαι αἱ πόλεις αἷς
seruierūt filij tui. misera q̄ sus-
ἐδούλευσαν τὰ τέκνα σου. θλιβερὰ ἡ δέξα
cepit filios tuos. sicut cnā gauisa e sup
μένη τοὺς υἱούς σου. ὥσπερ γὰρ ἐχάρη ἐπὶ
tua ruina t letata e in ca-
τῇ σῇ πτώσει καὶ εὐφράνθη ἐπὶ τῷ πτώματι
su tuo: sic cōtristabit in sua
τί σου, οὕτως λυπηθήσεται ἐπὶ τῇ ἐρημώ
desolatōe. t ampurabo ei⁹ exultatiōē
σει. καὶ περιελῶ αὐτῆς τὸ ἀγαλλίαμα
multitudinis t superbia ei⁹
τῆς πολυοχλίας, καὶ τὸ γαυρίαμα αὐτῆς
ent in luctū. igitur cū superuenīet il-
ἔσται εἰς πένθος. πῦρ γὰρ ἐπελεύσεται αὐ
li ab eterno in dies lōgos:
τῇ παρὰ τοῦ αἰωνίου εἰς ἡμέρας μακρούς,
t habitabit a demonijs mul
καὶ κατοικισθήσεται ὑπὸ δαιμονίων πολλῶν
tis ipe. circūspice ad orientē
ἐπ' αὐτῆς. περίβλεψαι πρὸς ἀνατολὰς
ma ierusalē: t vide letitiā
Ἰερουσαλήμ, καὶ ἴδε τὴν εὐφροσύνην τὴν
a deo tibi veniētē. ecce veni-
παρὰ τοῦ θεοῦ σοι ἐρχομένην. ἰδοὺ ἔρχον
unt filij tui quos misisti veniūt cō-
ται υἱοί σου οὓς ἐξαπέστειλας ἔρχονται συ
gregati ab oriēte vsq̄ ad occidētē
ηγμένοι ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν τῷ
verbo sancti gaudētes de⁹
ῥήματι τοῦ ἁγίου χαίροντες τῇ τοῦ θεοῦ
gloria.
δόξῃ.

Ca.5.

Exue te hierl̄ stola luct⁹
Ἔκδυσαι Ἰερημ τὴν στολὴν τ πένθους
t vexatiōis tue t induere
καὶ τῆς κακώσεώς σου καὶ ἔνδυσαι τὴν
decore q̄ a deo glie in
εὐπρέπειαν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ δόξης εἰς
eternū. amplectere duplōidē q̄
τὸν αἰῶνα. περιβαλοῦ τὴν διπλοΐδα τῆς
a deo iusticie. ipone mi
παρὰ τ θεοῦ δικαιοσύνης. ἐπίθου τὴν μί
trā sup caput tuū glie
τραν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου τῆς δόξης τοῦ
eterne. nā de⁹ ostēdet q̄ sub celo om
αἰωνίου· δείξει γὰρ θεὸς πᾶσι τῇ ὑπ' οὐρανὸν τοῦ
ni tuā splendorē: vocabit eī
σῃ τὴν σὴν λαμπρότητα, καλέσει γάρ
tuū nomē a deo in eternū:
σου τὸ ὄνομα παρὰ τ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα,
pax iusticie t glia pietatis.
Εἰρήνη δικαιοσύνης καὶ δόξα θεοσεβείας.
surge hierusalē: t sta in excel
ἀνάστηθι Ἰερουσαλήμ, καὶ στῆθι ἐπὶ τοῦ ὑψη
lo t circūspice ad orientē
λοῦ καὶ περίβλεψαι πρὸς ἀνατολάς
a filijs tuis cōgregatos a so
καὶ ἴδε σου συνηγμένα τὰ τέκνα ἀπὸ δ
lis occasū vsq̄ ad ortū verbo
λίου δυσμῶν ἕως ἀνατολῶν τῷ ῥήματι τ
sancti gaudētes de⁹ memoria. exierūt
ἁγίου χαίροντας τῇ τ θεοῦ μνείᾳ. ἐξῆλθον
eīn a te pedestres ducti ab inimicis:
γὰρ παρὰ σοῦ πεζοὶ ἀγόμενοι ὑπὸ ἐχθρῶν,

iocunditatem cum salute vestra. Ani
mequior esto hierusalem. Exhortatur
enim te qui te nominauit. Nocentes
peribunt qui te vexauerunt: & qui gra
tulati sunt in tui ruina punientur. Chi
tates quibus seruierunt filii tui punien
tur & q̄ accepit filios tuos. Sicut enī ga
uisa est in tua ruina: & letata est in casu
tuo: sic cōtristabitur in sua desolatione.
Et amputabitur exultatio multitudi
nis eius: & gaudimonijs eius erit in lu
ctum. Ignis enī superueniet ei ab eter
no in longiturnis diebus: & habitabi
tur a demonijs in multitudine tēporis.
Circumspice hierusalem ad orientem:
& vide iocunditatem a deo tibi venien
tem. Ecce enim veniunt filii tui quos
dimisisti dispersos: veniunt collecti ab
oriente vsq̄ ad occidentē: in verbo san
cto gaudentes in honorem dei. 5.

Exue te hierusalem stola luctus &
vexationis tue: & induc te decore
& honore que a deo tibi est sempiter
na gloria. Circūdabit te deus diploide
iusticie: & imponet mitram capiti tuo
honoris eterni. Deus enī ostendet splē
dorem suum in te qui sub celo est. No
minabitur enim tibi nomen tuū a deo in
sempiternum: pax iusticie & honor
pietatis. Exurge hierusalē & sta in ex
celso & circumspice ad orientem & vide
collectos filios tuos ab oriente sole vs
q̄ ad occidentē: in verbo sancti gau
dentes dei memoria. Exierunt enim
abs te pedibus ducti ab inimicis: addu
cet aūt illos dñs ad te portatos in ho
norem sicut filios regni. Constituit enī
deus humiliare omnē montem excel
sum & rupes perennes & conualles
replere in equalitate terre: vt ambulet
israel dil'genter in honorē dei. Obum
brauerunt autem silue & omne lignū
suauitatis israel mandato dei. Adducet
enim deus israel cum iocunditate in lu
mine maiestatis sue & cum miserecor-
dia & iusticia que ex ipso est.
Incipit exēplum epistole eiusdē quā mi
sit hieremias ad abductos captiuos in
babyloniā a rege babyloniorū: vt annū
ciaret illis sm q̄d ꝑceptū ē illi a deo. 6.

Propter peccata que peccastis ante
deum abducemini babyloniam ca
ptiui a nabuchodonosor rege baby-
loniorū. Ingressi itaq̄ in babylonem
eritis ibi annis plurimis & tēporibus
longis vsq̄ ad generationes septem:
post hoc autem educam vos inde cum
pace. Nunc autem videbitis in babylo
nia deos aureos & argēteos & lapideos
& ligneos in humeris portari ostentā
tes metum gentibus. Videte ergo ne
& vos similes efficiamini factis alienis
& metuatis: & metus vos capiat in ip-
sis. Visa itaq̄ turba de retro & ab ante:
adorantes dicite in cordibus vestris.
Te oportet adorari domine. Angelus
autem meus vobiscum est. Ipse autem
exquiram animas vestras. Nam ligna
ipsorum polita a fabro: ipsa etiam in-
aurata & inargentata falsa sunt ooooo

adducit āt illos dē⁹ ad te sibta
Εἰσάγει δὲ αὐτοὺς ὁ θεὸς πρὸς σε αἰχμα-
tos cū glia sicut filios regni. cōsti-
τους μετὰ δόξης ὡς υἱοὺς βασιλείας. συνί
tuit enī dē⁹ humiliari oēm mōte
τάξεν γὰρ ὁ θεὸς ταπεινοῦσθαι πᾶν ὄρος
excelsum t altora pennita t cōualles
ὑψηλὸν καὶ θινὰς ἀεννάους καὶ φάραγγας
repleri in coēquātione terre: vt
πληροῦσθαι εἰς ὁμαλισμὸν τῆς γῆς, ἵνα
ambulet israel secure dei glo
βαδίσῃ Ἰσραὴλ ἀσφαλῶς τῇ τ θεοῦ δό
ria: exultauerūt āt t sylue t oē
ξῃ, ἐσκίρτησαν δὲ καὶ οἱ δρυμοὶ καὶ πᾶν
lignū suauitatis israel mādato
ξύλον εὐωδίας τῷ Ἰσραὴλ προσάγματι τ
dei: adduxit enī dē⁹ ipse israel cū leti
θεοῦ, ἠγήσατο γὰρ ὁ λαὸς Ἰσραὴλ μετ' εὐ
tia lumine glie ei⁹ cū
φροσύνης τῷ φωτὶ τῆς δόξης αὐτοῦ σὺν
misericordia & iusticia q̄ ab ipo
ἐλεημοσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ τῇ παρ' αὐτοῦ.

EPISTOLA.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Exēplū epistole quā misit
Αντίγραφον ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλεν
hieremias ad adducēdos in ba
Ἱερεμίας πρὸς τοὺς ἀχθησομένους εἰς Βα
bylonē a rege babyloniorū
βυλῶνα ὑπὸ τ βασιλέως τῶν Βαβυλω
nij. vt nunciaret illis sicut precepit
νίων. ἀναγγεῖλαι αὐτοῖς καθότι ἐπετάγη
illi a deo. ꝑpt peccata que
αὐτῷ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. διὰ τὰς ἁμαρτίας ἃς
peccastis cora deo: adducemini
ἡμαρτήκατε ἐναντίον τ θεοῦ, ἀχθήσεσθε
in babyloniā captiui a nabu
εἰς Βαβυλῶνα αἰχμάλωτοι ὑπὸ ναβου
chodonosor rege babyloniorū.
χοδονόσορ τοῦ βασιλέως τῶν Βαβυλωνί
ingressi igit in babyloniē eritis
ων. εἰσελθόντες οὖν εἰς Βαβυλῶνα ἔσεσθε
illic annis plurib⁹ t tps longū vsq̄ ad
ἐκεῖ ἔτη πολλὰ καὶ χρόνον μακρὸν ἕως
gnationes septē: post āt hoc educā vos in
γενεῶν ἑπτά, μετὰ δὲ ταῦτα ἐξάξω ὑμᾶς ἐν
de cū pace. nūc āt videbitis in ba
κεῖθεν μετ' εἰρήνης. νυνὶ δὲ ὄψεσθε ἐν Βα
bylone deos argēteos t aureos t lig
βυλῶνι θεοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ ξυ
neos in humeris subl̄atos ostēdētes me
λίνους ἐπ' ὤμοις αἰρομένους δεικνύοντας φό
tū gētib⁹. timete igit ne t
βον τοῖς ἔθνεσιν. ἐναλαβόμενοι οὖν μὴ καὶ
vos assimilati alienigenis affi
ὑμεῖς ἀφομοιωθέντες τοῖς ἀλλοφύλοις ἀφ
miemini: t timor vos capiat in ipis
ομοιωθῆτε, καὶ φόβος ὑμᾶς λάβῃ ἐπ' αὐτοῖς
videtes turbā ante t post eos
ἰδόντας ὄχλον ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν αὐτῶν
adorātes ea. dicite itaq̄ in mēte
προσκυνοῦντας αὐτοῖς φατε δι' τῇ διανοίᾳ
te oportet adorare dñe.
σὲ δεῖ προσκυνεῖν δέσποτα. ὁ γὰρ ἄγγε
lus meus vobiscū est: ipe āt ego exquira
λός μου μεθ' ὑμῶν ἐστιν, αὐτὸς τε ἐκζητῶ
alas vras: lingua cū ecor est
τὰς ψυχὰς ὑμῶν, γλῶσσα γὰρ αὐτῶν ἐστιν
polita a fabro ipa q̄s de-
κατεσκευασμένη ὑπὸ τέκτονος αὐτά τε πε
aurata t deargēnata: falsa āt sunt
ρίχρυσα καὶ περιάργυρα, ψευδῆ δέ ἐστιν

Tex.gre.cū inter.latina. Trāsla.B.Biero. Baruch.Cap. vi.

τ nō possunt loqui: τ sicut virgi
καὶ οὐ δύναται λαλεῖν, καὶ ὥσπερ παρθέ
ni amāti ornatū accipientes aur fa
νῳ φιλοκόσμῳ λαμβάνοντες χρυσίον κα
bricāt coronas sup capita
πασκευάζουσιν στεφάνους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
decor suos: est āt τ qñ subtrahē
τῶν θεῶν αὐτῶν, ἐσί δ καὶ ὅτε ὑφαιροῦμε
res sacerdotes a diis suis aurū
νοι οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τῶν θεῶν αὐτῶν χρυσίο
τ argentū in seipos expen=
ον καὶ ἀργύριον εἰς ἑαυτοὺς καταναλῶσον
dēt. dabūt āt ex eis τ his q̄ sub
σι. δώσουσι δὲ ἀπ' αὐτῶν καὶ πόρνῃ ἐπὶ
tecto meretricib⁹ ornāt q̄s eos
τοῦ τέγους πόρναις, κοσμοῦσί τε ἀνθρώ
q̄si hoies vestimētis deos argē=
ους ἁγίους τοὺς ἐνδύμασι θεοὺς ἀργυ=
teos τ aureos τ ligneos: hi āt nō
ροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ ξυλίνους, οὗτοι δὲ οὐ
liberant a rubigie τ tinea cir
δυνασθήσονται ἀπὸ ἰοῦ καὶ βρωμάτων πε=
clamictis illis vestimēto purpu
ριβεβλημένων αὐτῶν ἱματισμὸν πορφυ=
reo. extergētes facie ipor
ροῦν. ἐκμάσοντες τὸ πρόσωπον αὐτῶν
ppt d̄ ex domo pulueré q̄ est pluri
διὰ τὸν ἐκ τῆς οἰκίας κονιορτὸν ὃς ἐσι πολὺ
mū sup eos: τ sceptrū habet vt ho.
ων ἐπ' αὐτούς, καὶ σκῆπτρον ἔχει ὡσεὶ ἄν
mo iudex regiōis: q̄ in se pec
θρωπος κριτὴς χώρας, ὃς ἂν εἰς αὐτὸν ἁ=
cante nō interfecit. habet āt gladio=
μαρτάνοντα οὐκ ἀνελεῖ· ἔχει δὲ ἐγχειρί=
lū in dextera τ securim: se āt de bel
διον ἐν δεξιᾷ καὶ πέλεκυν, ἑαυτὸν δὲ ἐκ πο
lo τ latronib⁹ nō liberabit: vnde no=
λέμου καὶ λῃστῶν οὐκ ἐξελεῖται, ὅθεν γνώρι
ti sunt nō exītes dei: ne igit timueritis
μοί ἐσιν οὐκ ὄντες θεοί, μὴ οὖν φοβηθῆτε
eos. sicut enī vas hois cōfra=
αὐτούς. ὥσπερ γὰρ σκεῦος ἀνθρώπου συντρι
ctū inutile fit: tales sunt
βὲν ἀχρεῖον γίνεται, τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν
dij eox: cōstitutis illis in
οἱ θεοὶ αὐτῶν, καθιδρυμένων αὐτῶν ἐν τοῖς
domib⁹: oculi eox plēi sunt pu
οἴκοις, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν πλήρεις εἰσὶ κο
luueris a pedib⁹ introītū
νιορτοῦ ἀπὸ τῶν ποδῶν τῶν εἰσπορευομέ
tū. τ sicut alicui q̄ offendit regē:
νων. καὶ ὥσπερ τινὶ ἀθυμοῦντι βασιλέα,
circūsepta sunt atria: sicut ad
περιπεφραγμένα εἰσὶν αἱ αὐλαί, ὡς ἐπὶ
monitē adducto: domos eox
φανάτῳ ἀπηγμένῳ, τοὺς οἴκους αὐτῶν δε=
munīt sacerdos ianuis q̄s τ clau=
χυροῦσιν οἱ ἱερεῖς θυρώμασί τε καὶ κλεῖ
stris τ seris: vt a latrōib⁹ nō spo
θροις καὶ μοχλοῖς, ὅπως ὑπὸ λῃστῶν μὴ συ
liēt: lucernas accēdūt τ plures q̄m
ληθῶσι, λύχνους καίουσι καὶ πλείους ἢ
sibi ipis q̄rū nulla possunt videre est q̄de
ἑαυτοῖς ὧν οὐδένα δύνανται ἰδεῖν, ἐσὶ μὲν
sicut trabs ex domo: at cor=
ὥσπερ δοκὸς τῶν ἐκ τῆς οἰκίας, τοὺς δὲ καρ
da eox dicūt clingi q̄ de
δίας αὐτῶν φασὶν ἐκλήγεσθαι τῶν ἀπὸ
terra serpentib⁹ comedentib⁹ eos q̄s τ
γῆς ἑρπετῶν κατεσθόντων αὐτούς τε καὶ
vestimēta eox nō sentiūt: nigri
τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν οὐκ αἰσθάνονται, μεμε

et non possunt loqui. Et sicut virgini amanti ornamēta: ita accepto auro fa
bricata sunt. Coronas certe aureas ha
bent super capita sua dii illorum: vnde subtrahunt sacerdotes ab eis aurum & argentum: & erogant illud in semetip=
sis. Dant autem & ex ipso prostitutis: & meretrices ornant: & iterum cū re
ceperint illud a meretricibus: ornant deos suos. Hi autem non liberantur ab erugine & tinea. Opertis autem illis ve
ste purpurea extergent faciem ipsorū propter puluerem domus qui est pluri
mus inter eos. Sceptrum autem habet vt homo sicut iudex regionis: qui in se peccantem non interficit. Habet etiam in manu gladium & securim: se autem de bello & a latronibus non liberat. Vnde vobis notum sit quia non sunt dii. Non ergo reuereamini eos. Sicut enim vas hominis confractum inutile efficitur: tales sunt & dii illorum. Con
stituti illis in domo: oculi eorum pleni sunt puluere a pedibus introeuntium: & sicut alicui qui regem offendit circū septe sunt ianue: aut sicut ad sepulchrū adductum mortuum: ita tutant sacer=
dotes ostia clausuris & seris ne a latroni bus expolientur. Lucernas accendunt illis & quidem multas ex quibus nullā videre possunt. Sunt autē sicut trabes in domo. Corda vero eorū dicunt elin gere serpentes qui de terra sunt: dum comedunt eos & vestimentum ipsorū et non sentiunt. Nigre sunt facies eo=
rum a fumo qui in domo fit. Supra cor pus eorum & supra caput corū volant noctue & hirundines & aues etiam si=
militer & catte. Vnde sciatis quia non sunt dii. Ne ergo timueritis eos. Aurū etiam quod habēt ad specimen: nisi ali quis exterserit eruginem: non fulge=
bunt. Neq̄ enim dum cōflarentur sen tiebant. Ex omni precio empta sunt in quibus spiritus nō est in ipsis. Sine pe
dibus in humeris portantur: ostentan tes ignobilitatē suam hominibus. Con fundantur etiam qui colunt ea. Propte rea si ceciderint in terram: a semetipsis non consurgunt: neq̄ si quis eum sta=
uerit rectum per semetipsum stabit: sed sicut mortuis humeri illis apponē tur. Hostias illorū vendunt sacerdotes ipsorum & abutuntur: similiter & mu=
lieres eorum decerpētes neq̄ infirmo neq̄ mendicanti aliquid impartiunt: de sacrificiis eorum fete & menstruate contingunt. Scientes itaq̄ ex his quia non sunt dii: ne timeatis eos. Vyde enī vocantur dicq̄ mulieres apponūt diis argēteis & aureis & ligneis & in domib⁹ eorum sacerdotes sedent habentes tu nicas scissas & capita & barbam rasam: quorum autem clamantes contra deos suos si=
cut in cena mortui. Vestimenta corū auferunt sacerdotes: & vestiunt vxores suas & filios suos. Neq̄ si quid mali pa tiuntur ab aliquo: neq̄ si quid boni po terunt

facti sunt in facie eox a fu=
λάνωσι τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τ κατα
mo d̄ ex domo sup eos: p̄p eox
νοῦ τ ἐκ τῆς οἰκίας, ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῶν
τ sup caput volāt nocte
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐφίπτανται νυκτερίδες
hirūdines τ aues: similiter āt τ
χελιδόνες καὶ τὰ ὄρνεα, ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ
catti. vnde cognoscētis q̄ nō sunt dii: ne
ἔλουροι. ὅθεν γνώσεσθε ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, μὴ
igit timueritis eos. nā aur q̄s cir
οὖν φοβηθῆτε αὐτούς. τὸ γὰρ χρυσίον ὃ πε
cūdatet ad pulchritudinē: nisi q̄s exterserit
ρικεῖται εἰς κάλλος, ἐὰν μή τις ἐκμάξῃ τὸν
eruginē nō fulgebit: neq̄ cū q̄ cōflabant
ἰὸν οὐ μὴ λάμψωσιν, οὐδὲ γὰρ ὅτε ἐχωνεύοντο
sentiebāt: ex oi p̄cio empta:
τὸ παράπαν ἠσθάνοντο, ἐκ πάσης τιμῆς ἠγορασμένα
sunt in dib⁹ nō est ipis: sine pedib⁹
εἰσὶν ἐν οἷς οὐκ ἔστι πνεῦμα, ἄνευ ποδῶν
in humeris portant: ostēdentes eo=
ἐπ' ὤμοις φέροντα ἐνδεικνύμενοι τὴν ἑαυ
rū ignominiā hoib⁹: cōfundunt
τῶν ἀτιμίαν τοῖς ἀνθρώποις, αἰσχύνονται
āt τ colētes ea: ppt q̄s ne
δὲ καὶ οἱ θεραπεύοντες αὐτά, διὰ τὸ μὴ
forte sup terrā cadat ipse surge=
ποτε ἐπὶ τὴν γῆν πεσὸν διόρθωτα ἀνίστα
re neq̄ si q̄s ei rectū stāuerit: p
σαι μήτε ἐάντις αὐτὸν δοξῶν ὀρθώσῃ, αὐ
se ipm mouebit: neq̄ si idmat⁹ fuerit nō
τὸν κινήσεται, μήτε ἐὰν κλίθῃ οὐκ
dirigēt. sed sicut mortuis do=
ὀρθωθῆ. ἀλλ' ὥσπερ νεκροῖς τὰ δῶ
na ipis apponūt: at ho=
ρα αὐτοῖς παρατιθέασι. τὰς δὲ θυσί
stias illor vēdentes sacerdotes eis abu
ας αὐτῶν ἀποδιδόμενοι οἱ ἱερεῖς αὐτῶν κα
tunt. similiter āt τ mulieres
τακρῶνται. ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ γυναῖκες
ab eis cōdientes: nihil mēdico neq̄
ἀπ' αὐτῶν παρίχευουσαι, οὐδὲν πτωχῷ οὐδὲ
impotēti distribuūt: sacrificia eox
ἀδυνάτῳ μεταδιδάσι, τῶν θυσιῶν αὐτῶν
mēstruata τ fimone tāgunt. cognoscite
ἀποκαθήμεναι καὶ λύχνου ἀπόντος. γνῶτε
igit ex his q̄ nō sunt dii: ne timue
οὖν ἀπὸ τούτων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί· μὴ φοβη
ritis eos: vnde cū vocarētur dii q̄
θῆτε αὐτούς, πόθεν γὰρ κληθείησαν θεοί ὅτι
mulieres apponūt diis argēteis τ
γυναῖκες παρατιθέασι θεοῖς ἀργυροῖς καὶ
aureis τ ligneis: in domib⁹ eox
χρυσοῖς καὶ ξυλίνοις, ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν
sacerdotes sedēt hītes tunicas
οἱ ἱερεῖς καθίζουσιν ἔχοντες τοὺς χιτῶνας
scissas τ capita τ bar
διερραγότας καὶ τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πώ
bas rasas: quoq̄ capita discoper
γονας ξυρημένους ὧν αἱ κεφαλαὶ ἀκάλυ
ta sunt. rugiebāt clamātes incōspectu
πτοί εἰσιν. ὠρύονται δὲ βοῶντες ἐναντίον
deox suos: sicut q̄dā in cena
τῶν θεῶν αὐτῶν ὥσπερ τινες ἐν περιδείπνῳ
mortui: a vestimēto eox auferē
νεκροῦ, ἀπὸ τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν ἀφελό
tes sacerdotes: indulsit vxores fu
μενοι οἱ ἱερεῖς, ἐνδύουσι τὰς γυναῖκας αὐ
as τ filios. neq̄ si mālī pāsi fue
τῶν καὶ τὰ παιδία. οὔτε ἐὰν κακὸν πάθω
rint ab alic̄ neq̄ si bonū: poterūt
σιν ὑπό τινος οὔτε ἐὰν ἀγαθόν, δύνησονται

Tex.gre.cū inter.lati. Trāsla.B.Vie. Baruch.vi.

retribuere: neq̄ cōstituere regem
ἀποδοῦναι, οὔτε καταστῆσαι βασιλέα
possunt: neq̄ auferre. similit ne=
δύνανται, οὔτε ἀφελεῖσθαι. ὡσαύτως οὐ=
q̄ diuitias neq̄ eo possunt
τε πλοῦτον οὔτε χαλκὸν οὐμὴ δύνωνται
dare. si q̄s illis votū vouerit non
δόναι. ἐάν τις αὐτοῖς εὐχὴν εὐξάμενος μὴ
reddiderit non requirent. de morte
ἀποδῷ οὐ μὴ ἐπιζητήσωσιν. ἐκ θανάτου
hoiem non liberabūt. neq̄ minorē
ἄνθρωπον οὐ μὴ ῥύσωνται. οὔτε ἀσθενῆ
a forti ertpient. hoiem ce=
ἀπὸ ἰσχυροῦ οὐ μὴ ἐξέλωνται. ἄνθρωπον τυ
cum ad vsūfructū non restituent: in necef
φλὸν εἰς ὄρασιν οὐ μὴ ἀποδώσωσιν ἐν ἀνάγ
sitate hoiem exūtē non liberabūt: vidue
καις ἄνθρωπον ὀρφανῷ οὐ μὴ ἐξέλωνται, χήραν
non miserebunt neq̄ orphano benefacient
οὐ μὴ ἐλεήσωσιν οὔτε ὀρφανῷ ἀγαθοποιήσωσι
d̄ a mōte lapidib⁹ assimilati sunt
τοῖς ἀπὸ τοῦ ὄρους λίθοις ὁμοιωθῆσι εἰσὶν
lignea τ aurea τ ar
τὰ ξύλινα καὶ τὰ περίχρυσα καὶ τὰ πόρ
gētea. at colentes ea confun=
άργυρα. οἱ δὲ θεραπεύοντες αὐτὰ καταισχυν
dentur. quō ergo erūtis mādū ea aut vocāri e=
θήσονται. πῶς οὖν νομίσεσθε ἢ καλεῖν αὐτ
os esse deos: adhuc āt τ ipīs
τοὺς ὑπάρχειν θεούς; ἔτι δὲ καὶ αὐτῶν
chaldeis inhonorātib⁹ ea. q̄ cum
τῶν χαλδαίων ἀτιμαζόντων αὐτὰ· διόταν
viderit mutū nō potentē loqui: esse
ἴδωσιν ἐνεὸν μὴ δυνάμενον λαλῆσαι, πρε
rentes belum petūt loqui q̄si
σβευομένους τὸν βῆλον ἀξιοῦσι φωνῆσαι ὡς
potente exūte illo esse. τ nō possūt
δυνατοῦ ὄντος αὐτ' ἔσεσθαι· καὶ οὐ δύνανται
ipī itelligēres relinquere ea: fen
ταὐτοὶ νοήσαντες καταλιπεῖν αὐτά, αἵ
sum. n. nō habent. at mulieres cir
σιν γὰρ οὐκ ἔχουσιν· αἱ δὲ γυναῖκες πε
cundate funib⁹ in vijs sedent
ριέῤῥαψαι χοινία, ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐγκαίονται
succendētes furfures. cū aūt aliq̄ eaꝝ
θυμιῶσαι τὰ πίτυρα· ὅταν δέ τις αὐτῶν
attracta ab aliquo pūrīscētis
ἐπιλαβόμενος ἕσα ὑπό τινος τῶν παρατρέχο
um dormierit q̄ prīme exprobrat: q̄
ντων κοιμηθῇ τὴν πλησίον ὀνειδίζει, ὅτι
nō digna ē hīta sic̄ τ ipa: neq̄ funis
οὐκ ἀξίωμα ὥσπερ καὶ αὐτή, οὐδὲ τὸ χοινί
ipī⁹ diruptū ē, oia q̄ fiūt in il=
ον αὐτῆς διερρηγμένα· πάντα τὰ γινόμενα ἐν αὐ
lis sunt mēdacia. quō igit existimādū ē aut
τοῖς ἐσιν ψευδῆ· πῶς οὖν νομίσεσθε ἢ
vocandū deos illos esse?
καλεῖν ὡσεὶ θεοὺς αὐτοὺς ὑπάρχειν;
a fabris τ aurifictibus fabri
ὑπὸ τεκτόνων καὶ χρυσοχόων κατα=
cata sunt: nihil aliud erunt
σκευασθέντα ἐισίν, οὐδὲν ἄλλο μὴ ῥηθήσε
q̄ solent artifices ipa esse. ip
ται βούλονται οἱ τεχνῆται αὐτὰ φυέσθαι· αὐ
si q̄ fabricantes ea non es
τοί τέ οἱ κατασκευάζοντες αὐτὰ φυμὴ γέ
runt multi tpis: quō iā debent
νωνται πολυχρόνιοι, πῶς γε δὴ μέλλει

retribuere: neq̄ regem cōstituere pos=
sunt neq̄ auferre. Similiter neq̄ dare diuitias possunt neq̄ malum retribue
re. Si quis illis votū vouerit & non red diderit: neq̄ hoc requirunt. Hominem a morte non liberant: neq̄ infirmum a potentiori eripiunt. Hominem cecum ad visum non restituunt: de necessitate hominem non liberabunt. Vidue non miserebuntur neq̄ orphanis benefa=
cient. Lapidibus de monte simules sunt dii illorum lignei & lapidei & aurei & argentei. Qui autem colunt ea cōfun=
dentur. Quomodo ergo estimandum est aut dicēdum illos esse deos? Adhuc enim ipsis chaldeis nō honorantibus ea: qui cum audierint mutū non posse loqui: offerunt illud ad bel: postulātes ab eo loqui quasi possint sentire qui non habent motum. Et ipsi cum intel lexerint: relinquēt ea. Sensum enim nō habent ipsi dii illorum. Mulieres autē circundate funibus in viis sedent fue cendentes ossa olusarum. Cum autem aliqua ex ipsis abstracta ab aliquo tran seunte dormierit: cum eo: proxime sue exprobrat q̄ ea non sit digna habita si cut ipsa neq̄ funis eius diruptus sit. Omnia autem que illis fiunt falsa sunt. Quomodo estimandum aut dicendū est illos esse deos? A fabris autem & au rificibus facta sunt. Nihil aliud erunt ni si id quod volent esse sacerdotes. Auri fices etiam ipsi qui ea faciunt non sunt multi tēporis. Nunquid ergo possunt ea que fabricata sunt ab ipsis esse dii? Reliquerunt aūt falsa & opprobrium postea futuris. Nam cum superuenerit illis prelium & mala: cogitant sacerdo tes vbi se abscondant cum illis. Quo=
modo ergo sentiri debeant quoniā dii sunt qui neē de bello se liberant: neq̄ de malis se eripiunt? Nam cū sint lignea & inaurata & inargentata: scietur post ea: quia falsa sunt ab vniuersis gentib⁹ & regibus que manifesta sunt: quia nō sunt dii sed opera manuum hominum & nullum opus dei cum illis. Vnde ergo notum est quia nō sunt dii: sed opera manuū hominū & nullum dei opus in ipsis est. Regem regioni non suscitāt neq̄ pluuiam hominibus dabunt. Iudi cium quoq̄ nō discernent: neq̄ regio=
nes liberabunt ab iniuria: quia nihil possunt sicut cornicule inter medium celi & terre. Etenīq̄ cum incēderit ignis in domum deorum ligneorū & argen=
teorum & aureorum: sacerdotes quidē ipsorum fugient & liberabūtur: ipsi ve ro sicut trabes in medio comburentur. Regi autem & bello nō resistent. Quo modo ergo estimandum est aut recipiē dum: quia dii sunt? Non a furibus neq̄ a latronibus se liberabunt dii ligniei & lapidei & inaurati & inargentati: quib⁹ iniqui fortiores sunt. Aurū & argentū et vestimentum quo operti sunt auferent illis & abibūt: nec sibi auxilium fe rent. Itaq̄ melius est esse regem osten tantem virtutem suam: aut vas in

ab ipīs fabricata esse dij?
τὰ ὑπ' αὐτῶν κατασκευασθέντα εἶναι θεοί;
relīq̄unt .n. falsa τ opprobria futu
κατέλιπον γὰρ ψευδῆ καὶ ὀνείδη τοῖς ἐπι
ris. q̄n .n. venerit sup ea bel
γινομένοις· ὅτ' ἂν γὰρ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτὰ πό
lum τ mala: cogitant ad semetipsos
λεμος καὶ κακά, βουλεύονται πρὸς ἑαυτοὺς
sacerdotes vbi simul abscōdēt cū illis.
οἱ ἱερεῖς ποῦ συναποκρυβῶσι μετ' αὐτῶν·
quō ergo nō est sentire q̄ nō sint dij
πῶς οὖν οὐκ ἔσιν ἀνθρώποις οὐκ εἶναι θεούς
q̄ neq̄ saluant semetipsos de bello:
οἱ οὐ δὲ σώζουσιν ἑαυτοὺς ἐκ πολέμου,
neq̄ de malis: exūta lignea τ
οὔτε ἐκ κακῶν, ὑπάρχοντα ξύλινα καὶ
aurea τ argentea. cognosce=
περίχρυσα καὶ πολύτροπα· γνωθήσε=
tur post hec q̄ sunt mēdacia
ται μετὰ ταῦτα ὅτι ἔσιν ψευδῆ τοῖς
gentib⁹ oibus: τ regibus manifesta
ἔθνεσι πᾶσι, τοῖς τε βασιλεῦσι φανερα
erūt q̄ nō sunt dij: sed opera manu
ἔσαι ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, ἀλλὰ ἔργα χει
um hoium τ nullū dei opus in
ρῶν ἀνθρώπων καὶ οὐδεὶς θεοῦ ἔργον. ἐν
illis est. cui ergo cognoscēdū ē q̄
αὐτοῖς ἐσιν· τίνι δὲν γνωστὸν ἔσιν ὅτι
nō sunt dij. regem .n. regiōis nō
οὐκ εἰσὶν θεοί· βασιλέα γὰρ χώρας οὐμὴ
suscitabunt neq̄ pluuiā hoibus
ἀναστήσωσιν οὔτε ὑετὸν ἀνθρώποις οὐ μὴ
dabunt: iudiciū̄ non iudicabūt eox
δώσωσιν κρίσιν τε οὐ μὴ κρίνωσιν αὐτῶν
neq̄ liberabūt iniuriam ipotentes
οὔτε μὴ ῥύσωνται ἀδίκημα· ἀδύνατοι
exūtes. sicut .n. cornicule i medium
ὄντες· ὥσπερ γὰρ κωφαὶ ἀναμέσον
celi τ tre: τ .n. cum
τοῦ ὑρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ γὰρ ὅταν
ceciderit i domū deox ligneox aut aureo
πέσῃ εἰς οἰκίαν θεῶν ξυλίνων ἢ πεζι=
rum aut argenteox ignis: equidē
χρύσων ἢ πυριαργύρων πῦρ, οἱ μὲν
sacdotes eox fugient τ saluabun=
ἱερεῖς αὐτῶν φεύξονται καὶ διασωθήσον=
tur: ipī āt sicut trabes medij cōbu=
ται, αὐτοὶ δὲ ὥσπερ δοκοὶ μέσοι κατα=
rentur. regi āt τ hostib⁹
καυθήσονται· βασιλεῖ δὲ καὶ πολεμίοις
non resistent. quōigit existimādū ē aut
οὐ μὴ ἀντισῶσιν· πῶς οὖν νομίσεσθε ἢ
recipiēdū q̄ sunt dij: neq̄ a furi
δεκτέον ὅτι εἰσὶν θεοί, οὔτε ἀπὸ κλε
bus neq̄ a latronib⁹ saluabūt dei
πτῶν οὔτε ἀπὸ λῃστῶν ἑυμὴ διασωθῶσι θεοί
lignei τ deargētati τ deaurati. ἐξ
ξύλινοι καὶπεδιάργυροι καὶ περίχρυσοι· ὧν οἱ
fortes aufcrentes aurū τ argentū
ἰσχύοντες περιελοῦσι τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον
τ vestimentū circūpositum eis:
καὶ τὸν ἱματισμὸν τὸν περικείμενον αὐτοῖς,
abibunt hītes: neq̄ sibi ipīs
ἀπελεύσονται ἔχοντες, οὔτε ἑαυτοῖς δυνήσονται
auxiliabunt: ita vt melī sit regem ost=
βοηθῆσαι, ὥσε κρεῖσσον εἶναι βασιλέα ἐπι
dere suam fortitudiez aut vas in
δεικνύμενον τὴν ἑαυτοῦ ἀρετὴν ἢ σκεῦος ἐν

dom? vtile in q vtetur possidens
οἰκία χρήσιμον ἢ ᾧ χρήσεται ὁ κεκτημένος
ᾗ falli ; dīj: aut porta in vomo q̄ feruat
ἢ ψευδεῖς θεοί, ἢ καὶ οὐραῖε οἰκία διασώζου-
q̄ in ea exercita ᾗ falli dīj: t
σα τὰ ἐν αὐτῇ ὄντα ἢ διεψευδεῖς θεοί, καὶ
lignea colūna in regiõe. ᾗ falli
ξύλινος κύλος ἐν βασιλείοις. ἢ οἱ ψευδεῖς
dei. sol q̄dē .n. t luna t stelle erū
θεοί. ἥλιος μὲν γὰρ καὶ σελήνη καὶ ἄστρα ὄν-
tes splendide t misse ad vtilitates
τα λαμπρὰ καὶ ἐσπουδασμένα εἰς χρείας
obedientes sūt. similiter t fulgur cum
ἐυπκοά ἐισιν. ὡσαύτως καὶ ἀστραπὴ ὅταν
apparuerit ꝓspicuū est. at ipe vsplus
ἐφανῇ ἔυσαφὲς ἐστι. τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα
in oi regione spirat. t nubiꝫ cum
ἐν πάσῃ χώρᾳ πνεῖ. καὶ νεφέλαις ὅταν
ipatū fuerit a deo ābulare in totū
ἐπιταγὴ ὑπὸ τοῦ θεοῦ πορεύεσθαι ἐφ' ὅλην
orbem ꝓficiunt q̄ ipatū ē.
τὴν οἰκουμένην συντελοῦσι. τὸ ταχθέν. τὸ
at ignis emissus desup velotare mõtes
δὲ πῦρ ἐξαποσταλὲν ἄνωθεν ἐφορμῶσαι ὄρη
t silluas. facit q̄ ꝓceptū est. hec
καὶ δρυμούς. ποιεῖ τὸ συνταχθέν. ταῦ-
aūt neq̄ spēbus neq̄ virtutī
τα δὲ οὐδὲ ταῖς ἰδέαις οὐδὲ ταῖς δυνά-
bus suis assimilata sunt. vnde neq̄
μεσιν αὐτῶν ἀφομοιωθῆναι εἰσίν. ὅθεν ὄντα
existimādū neq̄ vocādū esse illos de
νομιστέον οὔτε κλητέον ὑπάρχειν αὐτοὺς θε-
os. nō poteūt exhiberi ipīs neq̄ iudicū
ούς. οὐ δυνατὸν ὄντων αὐτῶν ἔνεκα κρίσιν
iudicare neq̄ bñfacere hoibus. scientes
κρῖναι οὔτε εὖ ποιῆσαι ἀνθρώποις. γινόντες
igit q̄ nō sunt dīj. ne timueritis eos:
ἵνα ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί. μὴ φοβηθῆτε αὐτούς,
neq̄ .n. regibus maledicent
οὔτε γὰρ βασιλεῦσιν οὐ μὴ καταράσωνται

domo vtile in quo gloriatur q possidet
illud: vel ostium in domo qđ custodit q̄
in pace sunt: q̄ falsi dii. Sol quidē & lu-
na ac sydera cum sint splendida & emis
sa ad vtilitates obaudiunt: similiter &
fulgur cum apparuerit perspicuū est.
Idipsum autem & spiritus in omni re-
gione spirat & nubes: quibus cum im-
peratum fuerit a deo perambulare in
vniuersum orbem: perficiunt quod im
peratum est eis. Ignis etiam missus de
super vt consumat montes & siluas fa
cit quod preceptum est ei. Hec autem
neq̄ speciebus neq̄ virtutibus vni eo-
rum similia sunt. Vnde neq̄ estimandū
est: neq̄ dicendum illos esse deos: quā
do non possunt neq̄ iudicium iudica-
re neq̄ facere hominibus. Scientes ita
q̄ quia non sunt dii: ne ergo timueri-
tis eos. Neq̄ enim regibus maledicent
neq̄ benedicent. Signa enī in celo gen
tibus non ostendunt neq̄ vt sol luce-
bunt: neq̄ illuminabūt vt luna. Bestie
meliores sunt illis q̄ possūt fugere sub
tectū: ac prodesse sibi. Nullo itaq̄ mo-
do nobis est manifestū quia sunt dii: p
pter qđ ne timeatis eos. Nam sicut in
cucumerario formido nihil custodit: ita
sunt dii illorū lignei & argentei & inau
rati. Eodē modo & in horto spina alba:
supra quam ois auis sedet. Similiter &
mortuo proiecto in tenebris similes
sunt dii illorū lignei & argentei & inar-
gentati. A purpura quoq̄ & murice: q̄
supra illos teneāt; scietis itaq̄ quia nō
sunt dii. Ipsi etiā postremo comedūtur:
et erit opprobrium in regione. Melior
est homo iustus qui non habet simula-
chra: nam erit longe ab opprobriis.

Explicit liber Baruch.

neq̄ bñdicent. signa q̄ in gētib⁹
οὔτε μὴν εὐλογήσωσι. σημεῖα τε ἐν ἔθνεσιν
in celo nō ostident neq̄ sicut sol
ἐν οὐρανῷ οὐ μὴ δείξωσιν οὔτε ὡς ὁ ἥλιος οὐ
lucebunt neq̄ illuminabūt vt luna
λάμψωσιν οὔτε φωτιοῦσιν ὡς ἡ σελήνη· τὰ
bestie sunt meliores illis q̄ possunt effugi-
θηρία ἐσὶν κρείσσονα αὐτῶν ἃ δύνανται φεύ-
entes in ꝓtectiões sibi ipīs ꝓdesse. scīm
γοντα εἰς σκέπην ἑαυτὰ ὠφελῆσαι κατ' οὐ-
nullū igit modū est nobis manifestū: q̄ sit
δένα δυ τρόπον ἐσὶν ἡμῖν φανερόν, ὅτι εἰ
dīj. ppt qđ ne timeatis eos. sicut
σὶ θεοί. διὸ μὴ φοβηθῆτε αὐτούς. ὡσαυτ-
.n. in cucumerario terriculamētū nihil custo
ὼρ ἐν σικυλάτῳ πρόβασκάνιον οὐδὲν φυ
dit: sic dīj eor sunt ligne:
λάσσον, οὕτως οἱ θεοὶ αὐτῶν εἰσὶ ξύλινοι,
t inaurati t inargentati sedē mo
τε καὶ περίχρυσοι καὶ περιάργυροι· ἐπάνω τοῦ
do: t in horto spina sup q̄ ois auis
κου, καὶ πᾶν ὄρνεον καθίζει ἐφῆς πᾶν ὄρτυγον
sedet. similit ā t mortuo ꝓiecto in
ἐπικάθηται. ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς περιῤῥιμμένους
tenebris assimilant dīj eor ligne t
σκότει ἀφομοιοῦσι οἱ θεοὶ αὐτῶν ξύλινοι καὶ
inaurati: t inargentati. ā q̄
περίχρυσοι, καὶ περιάργυροι. ἀπέστε τῆς
purpura t splendore sup illos
πορφύρας καὶ τῆς μαρμάρου τῆς ἐπ' αὐτοῖς
putrefacto scīctis q̄ nō sunt dīj:
σηπομένης γνώσεσθε ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοί,
ipa q̄ ex postremo comedent t erit oppro
αὐτάτε ἐξ ὑστέρου βρωθήσονται καὶ ἔσαι ὄνει
brīū in regiõe. melior ergo homo in
δος ἐν τῇ χώρᾳ. κρείσσων οὖν ἄνθρωπος δί
stus non hñs idola: erit .n. longe
καιος οὐκ ἔχων εἴδωλα, ἔσαι γὰρ μακρὰν
ab opprobrio.
ἀπὸ ὀνειδισμοῦ.

Incipit prologus in Ezechielem prophetam.

EZechiel propheta cum ioachin rege iuda captiuus ductus est in babylonem: ibiq̄ his qui cum eo captiui fuerant prophetauit penitentibus q̄ ad hieremie vaticinium se vltro aduersantis tradidissent: & viderent adhuc vrbem hierosolymā stare quam ille casuram esse predixerat. Tricesimo autem etatis sue anno & captiuitatis quinto: exorsus est ad captiuos loqui. Et eodem tempore licet posterior hic in chaldea hieremias in iudea prophetauerint. Sermo eius nec satis diserus nec ad modum rusticus est: sed ex vtroq̄ medie tēperatus. Sacerdos & ipse fuit sicut hieremias. Principia voluminis & finem magnis habens obscuritatibus inuoluta. Sed & vulgata eius editio non multum distat ab hebraico. Vnde satis miror quid causę extiterit: vt si eosdem in vniuersis libris habemus interpretes: in aliis eadē: in aliis diuersa transtulerint. Legite igitur & hunc iuxta translationē nostram quoniā per cola scriptus & cōmata manifestiorem legentibus sensum tribuit. Si autē amici mei: & hunc subsannauerint: dicite eis q̄ nemo eos compellat vt scribant. Sed vereor ne illudeis eueniat quod grece significātius dicitur vt vocentur fagolidori: quod est manducantes senectas.

Explicit prologus.

EZECHIEL.
EZEKIHΛ. Ca.i.

Et factū ē in tricesimo anno quarto
Α Αἰ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει τετάρ
mense quinta mēsis: t ego erā in
τῳ μηνὶ πέμπτῃ μηνός, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν
medio captiuitatis sup flumi-
μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπὶ τοῦ ποτα
um chobar: t aperti sunt celi: t vidi visiones
μοῦ τοῦ χοβάρ, καὶ ἠνοίχησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδον ὁράσεις
dei quinta mēsis. hic annus quint? capti
θεοῦ πέμπτῃ τοῦ μηνός. ἔτος οὗτος πέμπτος τῆς αἰχμα
uitatis regis ioachi. t factū ē verbū dñi
λωσίας τοῦ βασιλέως ἰωακείμ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad ezechiel filiū busi sacdotē i tra chaldeoꝝ
πρὸς ἐζεκιὴλ τὸν υἱὸν βουζὶ τὸν ἱερέα ἐν γῇ χαλδαίων ἐπὶ
flumen chobar. t facta ē sup me manꝰ dñi t
τοῦ ποταμοῦ τὸ χοβάρ· καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου καὶ
vidi: t ecce ꝓspus auferēs ecentebat ab aq̄lone t
εἶδον, καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐξαῖρον ἤρχετο ἀπὸ βορρᾶ καὶ
nubes magna in eo t splendor i circuitu ei? t ignis
νεφέλη μεγάλη ἐν αὐτῷ καὶ φέγγος κύκλῳ αὐτοῦ καὶ πῦρ
Β fulgurans. t in medio eius sili? vtilio electri
ἐξαστράπτον· καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἠλέκτρου
in medio ignis t splendor i eo: t in me
ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν μέ-
dio q̄si similitudo q̄tuor animaliū.
σῳ ὡς ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων. καὶ αὕτη ἡ ὅρασις αὐ-
rum: similitudo hoīs in eis. t quattuor fa
τῶν, ὁμοίωμα ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς· καὶ τέσσαρα πρό-
cies vni: t quattuor
σωπα τῷ ἑνί, καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί· καὶ τὰ
crura eor recta: t pedes eor: t
σκέλη αὐτῶν ὀρθά, καὶ πτερωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν, καὶ
scintille q̄si fulguratis cramētū. t lucēs pene
σπινθῆρες ὡς ἐξαστράπτων χαλκός· καὶ ἐλαφραὶ αἱ πτέρυ
eor: t manꝰ hoīs sub pen-
γες αὐτῶν ὑπὸκατωθεν τῶν πτερύ-
nis eorū in q̄tuor ptib⁹ eor: t facies
γων αὐτῶν ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα
eor t penne eor quattuor pūcte aie
C αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν τῶν τεσσάρων ἐκάθηνται ἑτέ
ra alteri. t ale eor nō reuertebant
ρας ἑτέρας· καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν οὐκ ἐπεστρέφοντο
cū ambularēt ipa: vnūq̄q̄ ante facie
ἐν τῷ βαδίζειν αὐτά, ἕκαστον κατέναντι τοῦ προσώπου
suam gradiebant. t similitudo facieꝝ eor: fa
αὐτῶν ἐπορεύοντο· καὶ ὁμοίωσις τῶν προσώπων αὐτῶν, πρό
cies hoīs t facies leonis a dextris quat
σωπον ἀνθρώπου καὶ πρόσωπον λέοντος ἐκ δεξιῶν τοῖς τέσ
tuoꝝ: t facies vituli a sinistris quattuor:
σαρσιν, καὶ πρόσωπον μόσχου ἐξ ἀριστερῶν τοῖς τέσσαρ
t facies aq̄le quattuor. t ale
σιν, καὶ πρόσωπον ἀετοῦ τοῖς τέσσαρσιν· καὶ αἱ πτέρυγες
eor extente desup quattuor vnicuiq̄ due cō
αὐτῶν ἐκτεταμέναι ἄνωθεν τοῖς τέσσαρσιν ἑκάστῳ δύο συ
iuncte ad inuicē. t due tegebant super
νεζευγμέναι πρὸς ἀλλήλας· καὶ δύο ἐπεκάλυπτον ἐπάνω
corpus eor: t vnūq̄q̄ coꝝ facie sua
τοῦ σώματος αὐτῶν, καὶ ἑκάτερον κατὰ πρόσωπον αὐ
gradiebat. q̄ḋq̄ erat ꝓspūs ambulans ambula-
τοῦ ἐπορεύετο· οὗ ἂν ἦ τὸ πνεῦμα πορεύεσθαι ἐπορεύον
bāt nō reuertebāt. t in medio aialiū visio q̄si car
D το καὶ οὐκ ἐπεστρέφοντο· καὶ ἐν μέσῳ τῶν ζώων ὅρασις ὡς ἀν
bonū ignis ardentiū: q̄si aspect? lampadaꝝ discurren
θράκων πυρὸς καιομένων, ὡς ὄψις λαμπάδων συρρέφου
tium in medio aialiū t splēdor ignis: t de
σῶν ἀναμίσγοντων ζώων καὶ φέγγος τοῦ πυρός, καὶ ἐκ
igne egrediebatur q̄si fulgur. t aialia curre
τοῦ πυρὸς ἐξεπορεύετο ὡς ἀστραπή· καὶ τὰ ζῶα ἔτρε
bāt t reuertebāt q̄si species fulguris.
χον καὶ ἀντεκαμπτον ὡς εἶδος τοῦ βελέκ·

Incipit Ezechiel ppheta.
Capitulum. i.

IT factū est in trice-
simo anno: in qr-
to in qnta mensis:
cū essem in medio captiuorū iuxta fluuiū chobar aperti sunt celi & vidi visiones dei. In qnta mensis ipse est annus coquintus transmigrationis regis ioachim. factū est verbū domini ad ezechielem filium buzi sacerdotē in terra chaldeorū secus flumē chobar. Et facta est sup eū ibi manus dñi. Et vidi: & ecce ventus turbinis venebat ab aqlone. & nubes magna & ignis inuoluens: & splendor in circuitu eius: & de medio eius quasi species electri: id est de medio ignis. Et ex medio eius similitudo quattuor animaliū. & hic aspectus eorū. Similitudo hominis in eis. Et quattuor facies vni: & quattuor penne vni. Et pedes eorum pedes recti: & planta pedis eorū quasi planta vituli: & scintille q̄si aspectus eris cādentis. Et manus hominis sub pennis eorum in q̄tuor partibus: & facies & pennas per quattuor partes habebant: iunctę erant penne eorū alterius ad alterū. Non reuertebātur cū incederēt: sed vnūquodq̄ ante facie sua gradiebatur. Similitudo aūt vultus eor: facies hois & facies leonis a dextris ipsorū q̄ttuor: facies aūt bouis a sinistris ipsorum quattuor: & facies aqle ipsorū q̄ttuor. & facies eorū: & pēne eorū extente desup. Due pēne singulorū iūgebātur: & due tegebant corpora eorū. Et vnūquodq̄ eorū coram facie sua ambulabat. Vbi erat impetus spūs: illuc gradiebantur nec reuertebātur cū ambularent. Et similitudo aialiū & aspectus eorū q̄si carbonū ignis ardentiū & quasi aspectus lāpadarū. Hec erat visio discurrēs in medio aialiū: splēdor ignis & de igne fulgur egrediēs. Et aialia ibāt & reuertebātur i similitudinē fulguris corruscantis.

וְאֵרָא חַיּוֹת ׀ וְהִנֵּה ׀ אוֹפָן ׀ אֶחָד ׀ בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פָּנָיו׃
מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תַּרְשִׁישׁ וּדְמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן
וּמַרְאֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפָן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן עַל אַרְבַּעַת
רִבְעֵיהֶן בְּלֶכְתָּם יֹלְכוּ לֹא יָסֹבּוּ בְּלֶכְתָּן וְגַבֵּיהֶן לָהֶם וְיִרְאָה
לָהֶם וְגַבֹּתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן ׃ וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֹלְכוּ
הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים׃ עַל
אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת יֹלְכוּ שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ
לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃
בְּלֶכְתָּם יֹלְכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ
וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה
בָּאוֹפַנִּים׃ וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה
רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נָטוּי עַל רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה׃ וְתַחַת הָרָקִיעַ
כַּנְפֵיהֶם יְשָׁרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ לְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסוֹת לָהֵנָּה וּלְאִישׁ
מְכַסוֹת שְׁתַּיִם לָהֵנָּה אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶם׃
וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שַׁדַּי בְּלֶכְתָּם קוֹל הֲמֻלָּה
כְּקוֹל מַחֲנֶה בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם׃ וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ
אֲשֶׁר עַל רָאשָׁם בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם׃ וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רָאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה
אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה׃ וָאֵרֶא כְּעֵין חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב
מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַעְלָה וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה רָאִיתִי כְּמַרְאֵה

'Cunq; aſpicerem "animalia: 'appariuit 'rota 'vna co 'ſup terrā 'iuxta 'aialia: habens "quattuor 'facies. Et 'aſpectus "rotarū "& opus earum 'quaſi viſio ooooo 'maris: "et "vna 'ſimilitudo "ipſarum quattuor: oo "et aſpectus earum 'et opera "quaſi 'ſit oooooooooo 'rota 'in medio "rote. 'Per 'quattuor oooooooooooo 'partes carū 'euntes "ibāt et "non "reuertebantur oo 'cū ambularent. 'Statura quoq; erat rotis "& altitudo 'et horribilis aſpectus: 'et totū corp "oculis "plenū 'in circuitu 'ipſarū qtuor. "Cunq; ambularēt 'aialia "ambulabāt pariter & 'rote 'iuxta ea. "& cū eleuarentur 'aialia 'de terra 'eleuabantur ſimul & 'rote. 'Quocunq; "ibat "ſpiritus: oooooooooooooo "illuc "eunte 'ſpū "& rote pariter "eleuabantur oooo 'ſequētes eum. 'Spiritus 'enim "vite erat 'in rotis. "Cum euntibus 'ibāt :' & cum ſtantibus 'ſtabant: oo "& cum eleuatis "a 'terra: pariter "eleuabantur & oo 'rote 'ſequentes ea: 'quia "ſpiritus 'vite erat oooooo 'in rotis .' Et ſimilitudo "ſuper "capita "animaliū "firmamenti "q̄ſi aſpectus 'cryſtalli "horribilis: & 'extenti "ſup 'capita eorū 'de ſup. 'Sub "firmamēto aut 'penne eorum 'recte "alterius 'ad 'alterum. oooooo "Vnūquodq; "duab "aliꝰ 'velabat "corpus ſuum: '& alterum ſimiliter "velabatur. oooooooooooooooo 'Et audiebam 'ſonum "alarum 'quaſi ſonū 'aquarū 'multarū: "q̄ſi ſonū "ſubli mis dei. 'Cum ambularēt quaſi "ſon "erat "multitudinis 'vt ſonus "caſtrorū. "Cūq; ſtarēt "dimittebātur "pēne eos. Nam 'cū ſieret "vox "ſup "firmamēto "qd erat "ſup "caput eorū "ſta bant & "ſubmittebāt "alas ſuas. 'Et ſup 'firmamentū 'qd erat "iminēs "capiti eorum "q̄ſi aſpectus "lapidis 'ſapphiri: 'ſimilitudo "throni "& ſup 'ſimilitudinē "throni 'ſimilitudo "' q̄ſi aſpectus "hois "deſup. "Et vidi 'q̄ſi ſpecie "electri "velut aſpectū "ignis "intriſecus "per circuitum ei': "a "lumbis eius "& deſuper: "& a oooo 'lūbis eius vſq; "deorſum "vidi "quaſi ſpecieꝰ oooo

τ vidi: τ ecce rota vna ſup trā adixerens animalibus ἰδοὺ, καὶ ἰδοὺ τροχὸς ἓις ἐπὶ τῆς γῆς ἐχόμενος τῶν ζώων quattuor. τ aſpect rotar τ factio malib quattuor. τ aſpect rotar τ factio ων τοῖς τέσσαρσιν· καὶ ὁ εἶδος τῶν τροχῶν καὶ ποίημα eax ἦσι ſpectes tharſis. τ ſimilitudo in quattuor: αὐτῶν ὡς εἶδος θαρσεῖς. καὶ ὁμοίωμα ἐν τοῖς τέσσαρσιν, τ opus eax erat ſicut eſſet rota in rota in quattuor: ptes eox ambulabant. nō reuertebant eū τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο· ὄπῃ ἐπέστρεφον ἐν ambularent ipſa τ vorſa eox τ altitudo erat τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ καὶ οὐκ ἐπέστρεφον καὶ ὕψος ἦν eis. τ vidi ea τ vorſa eox plena ocuαὐτοῖς· καὶ ἰδοὺ αὐτὰ καὶ οἱ τροχοὶ αὐτῶν πλήρεις ὀφlis i circuitu quattuor. τ eū ambularēt θαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν· καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ aialia ambulabāt rote cōiuncte ipſis: τ eū eleuaζῶα ἐπορεύοντο οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐκrent aialia de trā eleuabāt rote. vbicūq; erat ani φέρειν τὰ ζῶα ἀπὸ τῆς γῆς ἐπορεύοντο οἱ τροχοί· ἐν ᾧ ἂν ἦν πνεῦbes illic ſpūs ambulabat: ambulabant μα ἐκεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ πορεύεσθαι, ἐπορεύοντο τὰ Apo.4 ſfelā ibi τ rote τ eleuabāt eū illis. qz ſpūs aſalia τ rote τ eleuabāt eū illis. qz ſpūs ζῶα καὶ οἱ τροχοὶ κὰι ἐξαίροντο συνἀυτοῖς· διότι πνεῦμα vite in rotis: eū ambularent ipſa ambuζωῆς ἐν τοῖς τροχοῖς, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ἐπορεύlabāt. τ eū ſtarent ipſa ſtabant τ eū ετο. καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἑστήκεισαν καὶ ἐν eleuarent ipſa a trā: eleuabant eū e τῷ ἐξαίρεσθαι αὐτὰ ἀπὸ τῆς γῆς, ἐξαίροντο σὺν αὐtis qz ſpūs vite erat in rotis: τ ſimilitudo τοῖς ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς, καὶ ὁμοίωμα ſup caput aſalia ſup firmamēto ſup viſio cri ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν ζώων ὡσεὶ στερέωμα ὡς ὅρασις κρυ ſtalli extentum ſup alas eox de ſtallu ἐκτεταμένον ἐπὶ τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐπά ſup τ ſub firmamento ale eox νω ὑποκάτω τοῦ στερεώματος αἱ πτέρυγες αὐτῶν extenſe. volantes altera alteri vnicuiq; ἐκτεταμέναι· πετόμεναι ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ ἑκάσῳ due tegentes corpora eox. τ audiui δύο ἐπικαλύπτουσαι τὰ σώματα αὐτῶν· καὶ ἤκουον vocē alaꝝ ipox eū ambularent ipa τὴν φωνὴν τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ἦσι vocē aque multe: ἦσι vocē oiporētis eū ambu ὡς φωνὴν ὕδατος πολλοῦ, ὡς φωνὴν ικανοῦ ἐν τῷ πορεύlarēt ipa. vox vbi ἦσι vox caſtrorum. εσθαι αὐτά· φωνὴ τοῦ λόγου ὡς φωνὴ παρεμβολῆς· τ eū ſtarēt ipa ceſſabant eū eox καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ κατέπαυον αἱ πτέρυγες αὐrum. τ ecce vox de ſup firmamento eſtite τῶν· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ὑπερφανῶσα τοῦ στερεώματος ὅντος ſup caput eox: eū ſtarēt ipa remittebāt ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἀνίεντο αἱ ale eox. τ ſuper firmamēto exπτέρυγες αὐτῶν. καὶ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὄν te ſup caput eox ἦσι viſio lapidis ſapphiri τος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν ὡς ὅρασις λίθου σαπφίρου ſimilitudo throni ſup eum: τ ſup ſimilitudinē ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοιώματος throni ſimilitudo ἦσι ſpecies hois deſup: τοῦ θρόνου ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου ἄνωθεν, τ vidi ἦσι aſpectū electri ἦσι aſpectū ignis ſtrin καὶ ἰδοὺ ὡς ὕψει ἠλέκτρου ὡς ὅρασιν πυρὸς ἔσω ſece eius i circuitu: a viſione lumbi τ vſq; deoꝝ θεν αὐτοῦ κύκλῳ, ἐπὶ ὁράσεως ὀσφύος καὶ ἕως κά ſum vidi ἦσι viſionē τω ἰδοὺ ὡς ὅρασιν

ignis τ ſplendor eius i circuitu: ἦσι viſio arcus: πυρὸς καὶ τὸ φέγγος αὐτοῦ κύκλῳ, ὡς ὅρασις τόξου, ἡνίκα ἐὰν ᾖ ἡ ὑετὸς ἐν τῇ νεφέλῃ ἐν ἡμέρᾳ ὑετοῦ· οὕτως ἡ ἀπόκρισις τοῦ ſplendoris i circuitu hec viſio ſilitudo glie φέγγους κυκλόθεν αὕτη ἡ ὅρασις ὁμοίωμα τῆς δόξης domini.
κυρίου·

Ca. 2.

A Infra. 36. ΚΑὶ εἶδον καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἤκουσα φωνῆς λαλοῦντος πρός με· καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, στὰ ἐπὶ τοὺς πόδας σου καὶ λαλήσω πρὸς σε. τ εἰσῆλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα καὶ ἀνέλαβέν με καὶ ἔξηγαγέν με καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας μου, καὶ ἤκουσα αὐτοῦ λαλοῦντος πρός με· καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, ἐξαπέστειλα ἐγώ σε πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ B Ibro.4 Ἰσραὴλ τοὺς παραπικραίνοντας με· οἵτινες παρεπικράνανε με ἐγὼ τ patres eox ꝓuaricati ſunt πάτερες αὐτῶν ἠθέτησάν in me vſq; in hodiernū diem: τ filij dura ἐν ἐμοὶ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ υἱοὶ σκληροπρόfacie τ duro corde. ego mitto te ad eσώπου καὶ στερεοκάρδιοι· ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς αὐos: τ dices ad eos: hec dicit dñs dñs: τοὺς, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος κύριος, si forte audiant aut timeant: qz dom irritans ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν, διότι οἶκος παραπικρασμός est. τ cognoſcent: qz ꝓpheta eſt in me κρασίων ἐστίν· καὶ γνώσονται, ὅτι προφήτης ἐστὶ σὺ ἐν μέσῳ dio eox. τ tu fili hois: ne timeas eos: σῳ αὐτῶν· καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ φοβηθῇς αὐτούς, neq; formides a facie eox. qz infantes: μηδὲ ἐκπλαγῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· διότι παραπικρασμός ἐστιν τ cōgregabuntur ꝙ teſi circuitu: τ in medio σὺ, καὶ ἐπισυναγόμενοι ἔσῃ σὺ κύκλῳ, καὶ ἐν μέσῳ ſcorpionū tu hītas. verba eox ne timeσκορπίων σὺ κατοικεῖς· τοὺς λόγους αὐτῶν μὴ φοβηθῇς os: τ a facie eox ne formides: qz doμηδὲ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν μὴ ἐκπλαγῇς, διότι παραmus irritans eſt. τ loqueris πικρασμός ἐστιν. τ λαλήσεις τοὺς verba mea ad eos ſi forte audiant λόγους μου πρὸς αὐτούς, ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶ ent: qz dom irritans eſt. τ tu fili homiσιν, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώD nis: audi loquentē ad te: ne fis irrinου, ἄκουε τοῦ λαλοῦντος πρός σε, μὴ γίνου παραπικtans ſicut dom irritans. aperi os πικραίνων καθὼς ὁ οἶκος ὁ παραπικραίνων· χάνε τὸ στόμα tuū τ comede q̄ ego do tibi. τ vidi τ ecce σου καὶ φάγε ἃ ἐγὼ δίδωμί σοι. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ manus extenſa ad me: τ in ea capitulū libri: χεὶρ ἐκτεταμένη πρός με, καὶ ἐν αὐτῇ κεφαλὶς βιβλί. expandit illud coram me. τ in eo ſcriApo.5 ου, ἀπέλισσεν αὐτὴν ἐνώπιον ἐμοῦ· καὶ ἐν αὐτῇ γεγραμ pta erāt: q̄ ante τ q̄ retro. τ ſcripta pta erāt: q̄ ante τ q̄ retro. τ ſcripta μένα ἦν, τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν· καὶ ἐγέγραπτο erat in eo lamētatio τ carmē τ ve. erat in eo lamētatio τ carmē τ ve. πτο εἰς αὐτὴν θρῆνος καὶ μέλος καὶ οὐαί. Ca.3. οὐαί.

A ΚΑὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, κατάφαγε q̄cūq; inueneris: cōede capitulū hoc, τ va- ὅτι ἂν εὕρῃς, φάγε τὴν κεφαλίδα ταύτην· καὶ πορεύ de τ loquere filiis iſrael. θητι καὶ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·

'ignis "ſplendentis "in circuitu "velut aſpectū "arcus 'cum 'fuerit 'in nube 'in die 'pluuie: "hic erat oooo 'aſpectus 'ſplendoris 'per gyrum. 2.

Ec 'viſio 'ſimilitudinis oooooooooooo 'glorie 'dñi. "Et vidi "& cecidi 'in 'facie meam: '& audiui "vocem "loquētis. "Et dixit "ad me. oooo "Fili 'hominis "ſta 'ſuper "pedes tuos: "& loquar 'ecu. ' Et ingreſſus eſt "in me 'ſpūs: "poſtq̄ "locutus eſt "mihi :' & ſtatuit me "ſuper "pedes meos. 'Et audiui "loquentem "ad me" & dicentem. "Fili "hominis 'mitto" ego' te "ad 'filios 'iſrael: oooooooooooo 'ad "gentes "apoſtatrices 'que "receſſerunt 'a me. "Patres corū "preuaricati ſunt pactū meum "vſq; ad "diem' hanc: "& filii "dura "facie oooooooooooo '& indomabili "corde ſūt 'ad quos 'ego" mitto' te. 'Et dices 'ad eos." Hec 'dicit "dñs" deus "ſi forte vel 'ipſi "audiant: '& ſi forte "quieſcant: 'quoniam oo "domus" exaſperans "eſt: "& ſcient "qa' ꝓpheta "fuit 'in medio eorū." Tu ergo 'fili 'homis' ne "timeas "eos: "neq; 'ſermones eorum 'metuas: 'quoniam 'increduli "& ſubuerſores ſunt 'tecum: "& cum 'ſcorpionibus "habitas." Verba eorum "ne "timeas: do "& vultus eorū "ne' formides "qa' domus" exaſperās "eſt." Loqueris ergo' verba mea "ad eos "ſi forte "audiant "& "quieſcant 'quoniam 'irritatores ooo "ſunt." Tu autem" fili "hominis "audi "quecunq; oo "loquar "ad te: "& nolit eſſe "exaſperans oooooooooo "ſicut dom "exaſperatrix eſt." Aperi "os. tuū' & "comede "quecunq; 'ego "do 'tibi." Et vidi" & ecce ooo "manꝰ "miſſa "ad me" in qua erat "inuolutus oooo "liber: "& expandit "illum 'coram me" qui erat oooo "ſcriptus' intus "& foris: '& ſcripte erant' in eo oo "lamentationes "& carmē '& ve.

ΚΑὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, τὸ βιβλίδιον τοῦτο φάγε καὶ πορεύθητι λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·

כְּבוֹד יְהוָה וָאֵרֶא וָאֶפֹּל עַל פָּנַי וָאֶשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֵלַי
בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ וְאֲדַבֵּר אִתָּךְ וַתָּבֹא בִי רוּחַ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
אֵלַי וַתַּעֲמִידֵנִי עַל רַגְלַי וָאֶשְׁמַע אֵת מְדַבֵּר אֵלַי וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם
שׁוֹלֵחַ אֲנִי אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל גּוֹיִם הַמּוֹרְדִים אֲשֶׁר מָרְדוּ בִי
הֵמָּה וַאֲבוֹתָם פָּשְׁעוּ בִי עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְהַבָּנִים קְשֵׁי פָנִים
וְחִזְקֵי לֵב אֲנִי שֹׁלֵחַ אוֹתְךָ אֲלֵיהֶם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְהֵמָּה אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי בֵית מְרִי הֵמָּה וְיָדְעוּ כִּי נָבִיא הָיָה
בְּתוֹכָם׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם אַל תִּירָא מֵהֶם וּמִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא כִּי
סָרָבִים וְסַלּוֹנִים אוֹתָךְ וְאֵל עַקְרַבִּים אַתָּה יוֹשֵׁב מִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא
וּמִפְּנֵיהֶם אַל תֵּחַת כִּי בֵית מְרִי הֵמָּה׃ וְדִבַּרְתָּ אֶת דְּבָרַי אֲלֵיהֶם אִם
יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי בֵית מְרִי הֵמָּה׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם שְׁמַע אֵת אֲשֶׁר
אֲנִי מְדַבֵּר אֵלֶיךָ אַל תְּהִי מֶרִי כְּבֵית הַמֶּרִי פְּצֵה פִּיךָ וְאֹכַל אֵת
אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ׃ וָאֵרֶא וְהִנֵּה יָד שְׁלוּחָה אֵלַי וְהִנֵּה בָהּ מְגִלַּת
סֵפֶר׃ וַיִּפְרֹשׂ אֹתָהּ לְפָנַי וְהִיא כְתוּבָה פָּנִים וְאָחוֹר וְכָתוּב אֵלֶיהָ
קִינִים וְהֶגֶה וְהִי וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֵת

Cap.iij.

אֲשֶׁר תִּמְצָא אֱכוֹל אֱכוֹל אֶת הַמְּגִלָּה וְהָלַךְ דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל

Trās.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Vie. Tex.heb.Ezechi.iij. Pritua.heb.

Cap.iiij.

וְאַתָּה בֶּן־אָדָם קַח־לְךָ לְבֵנָה
וְנָתַתָּה אוֹתָהּ לְפָנֶיךָ וְחָקוֹתָ עָלֶיהָ
עִיר אֶת יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ וְנָתַתָּה עָלֶיהָ
מָצוֹר וּבְנִיתָ עָלֶיהָ דָּיֵק וְשָׁפַכְתָּ
עָלֶיהָ סוֹלְלָה וְנָתַתָּה עָלֶיהָ מַחֲנוֹת
וְשִׂים עָלֶיהָ כָּרִים סָבִיב׃ וְאַתָּה קַח
לְךָ מַחֲבַת בַּרְזֶל וְנָתַתָּה אוֹתָהּ קִיר
בַּרְזֶל בֵּינְךָ וּבֵין הָעִיר וְהָכַנְתָּה אֶת
פָּנֶיךָ אֵלֶיהָ וְהָיְתָה בַּמָּצוֹר וְצַרְתָּ
עָלֶיהָ אוֹת הִיא לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃
וְאַתָּה שְׁכַב עַל צִדְּךָ הַשְּׂמְאלִי
וְשַׂמְתָּ אֶת עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל עָלָיו
מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו
תִּשָּׂא אֶת עֲוֹנָם׃ וְנָתַתִּי לְךָ אֶת
שְׁנֵי עֲוֹנָם לְמִסְפַּר יָמִים שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת וְתִשְׁעִים יוֹם וְנָשָׂאתָ אֶת
עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל וְכָלִיתָ אֶת אֵלֶּה
וְשָׁכַבְתָּ עַל צִדְּךָ הַיְמָנִי שֵׁנִית
וְנָשָׂאתָ אֶת עֲוֹן בֵּית יְהוּדָה אַרְבָּעִים
יוֹם יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה נְתַתִּיו
לָךְ׃ וְאֶל מְצוֹר יְרוּשָׁלַ͏ִם תָּכִין פָּנֶיךָ
וּזְרֹעֲךָ חְשׂוּפָה וְנִבֵּאתָ עָלֶיהָ׃ וְהִנֵּה
נָתַתִּי עָלֶיךָ עֲבֹתִים וְלֹא תֵהָפֵךְ
מִצִּדְּךָ אֶל צִדְּךָ עַד כַּלּוֹתְךָ יְמֵי
מְצוֹרֶךָ׃ וְאַתָּה קַח לְךָ חִטִּין וּשְׂעֹרִים
וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְדֹחַן וְכֻסְּמִים וְנָתַתָּה
אוֹתָם כְּלִי אֶחָד וְעָשִׂיתָ אוֹתָם לָךְ
ללחם לֶחֶם מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתָּה
שֹׁכֵב עַל צִדְּךָ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים
יוֹם תֹּאכְלֶנּוּ׃ וּמַאֲכָלְךָ אֲשֶׁר
תֹּאכְלֶנּוּ בְּמִשְׁקוֹל עֶשְׂרִים שֶׁקֶל
לַיּוֹם מֵעֵת עַד עֵת תֹּאכְלֶנּוּ׃ וּמַיִם
בְּמִשּׁוּרָה תִּשְׁתֶּה שִׁשִּׁית הַהִין
מֵעֵת עַד עֵת תִּשְׁתֶּה׃ וְעֹגוֹת שְׂעֹרִים
תֹּאכְלֶנָּה וְהִיא בְּגֵלְלֵי צֵאַת הָאָדָם
תְּעֻגֶנָּה לְעֵינֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה כָּכָה

Trāsl.B.Mie.

Et tu fili hominis: sume tibi laterem
& pones eum coram te:
& describes in eo ciuitatē hierusalem. Et
ciuitatē hierusalem. Et
ordinabis aduersus eam
obsidionē: & edificabis
munitiones: & cōporta
bis aggerē: & dabis contra eam castra
& pones arietes in gyro:
& tu sume
tibi sartaginem ferreā
& pone eam in murum
ferreū inter te & inter ciuitatem: & obfirmabis
faciē tuā ad eam: & erit
in obsidionē: & circunda
bis eā. Signū est domui
israel. Et tu dormies super latus tuum finistrum
& pones iniquitates domus israel super eo
numero dierum quibus
dormies super illud: &
assumes iniquitates eorum. Ego autē dedi tibi
annos iniquitatis eorū
numero dierū trecētos
& nonaginta dies: & portabis
iniquitatē domus israel.
Et cum cōpleueris hec:
dormies super latus tuū
dextrum: secundo
& assumes iniquitatē do
mus iuda quadraginta
diebus. Diē pro anno:
diē inq̄ pro anno dedi
tibi. Et ad obsidionē hic
rusalē cōuertes facie tuā
& brachiū tuū erit extentum: & pphetabis aduersus eā. Ecce circūdedi te
vinculis: & nō te cōuertes a latere tuo in latus
alīud donec cōpleas dies
obsidionis tue. Et tu sume tibi frumentum & ordeum & fabā & lentē & milium & victā: & mittes
ea in vas vnum: & facies
tibi panes numero dierum
quibus dormies super latus tuum. Trecentis & nonaginta
diebus comedes illud.
Cibus autem tuus quo
vescēris erit in pondere viginti sicli per dies
in die. A tpe vsq; ad tpm
comedes illud. Et aquā
in mensura bibes sextā
partē hin. A tpe vsq; ad
tempus bibes illud. Et q̄si
subcinericiū ordeaceū
comedes illud: & sterco
re qd egreditur de hoc
operies illud in oculis
eorū. Hec dicit dns. Sic

Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ πλινθον, A
καὶ ποιήσεις ἐπ' αὐτῆς πρὸ προσώπου σου, καὶ διαγράψεις
ἐν αὐτῇ πόλιν τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν
περιοχήν· καὶ οἰκοδομήσεις αὐτὴν προμαχῶνας, καὶ
περικαθιεῖς ἐπ' αὐτὴν χάρακα, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν
κριούς· καὶ σὺ λάβε σεαυτῷ τήγανον σιδήρουν, καὶ θήσεις αὐτὸ
τεῖχος σιδήρουν ἀναμέσον σου καὶ ἀναμέσον τῆς
πόλεως, καὶ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' αὐ
τήν· καὶ ἔσται ἐν περικαθισμῷ, καὶ περικαθίσεις
αὐτήν· σημεῖόν ἐστι τοῦτο τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. καὶ σὺ
κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ ἀριστερόν, καὶ θήσεις B
τὰς ἀδικίας τοῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτοῦ κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡμε
ρῶν ἃς κοιμηθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας
αὐτῶν ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν ἐνιαυτῶν τριακόσιαι ἐνενήκοντα· καὶ
ἀναπαύσεις τὸ πλευρόν σου τὸ δεξιόν, καὶ λήψῃ τὰς
ἀδικίας τοῦ οἴκου Ἰούδα τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν
ἐνιαυτὸν τέθεικά σοι· καὶ εἰς τὸν συγκλεισμὸν Ἱερου- iiii.14.
σαλὴμ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βρα
χίονά σου ἐκτεῖνες, καὶ προφητεύσεις ἐπ' αὐτήν·
καὶ ἰδοὺ δίδωκά σοι σειρεσμούς, καὶ μὴ στραφῇς
ἀπὸ τοῦ πλευροῦ σου ἐπὶ τὸ πλευρόν σου, ἕως ἂν συν
τελεσθῶσιν αἱ ἡμέραι τοῦ συγκλεισμοῦ σου· καὶ σὺ λάβε
σεαυτῷ πυρούς, καὶ κριθάς, καὶ κύαμον, καὶ φακόν, καὶ
μίλιον, καὶ ὄλυραν, ἐμβαλεῖς αὐτὰ εἰς ἄγγος ἓν ὀφεί
λει· καὶ ποιήσεις αὐτὰ σεαυτῷ εἰς ἄρτους· κατὰ
ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν ἃς σὺ κοιμηθήσῃ ἐπὶ τοῦ πλευροῦ σου
τριακόσιοι ἐνενήκοντα ἡμέρας φαγέσαι αὐτά, καὶ τὸ βρῶ
μα σου ὃ φαγέσαι ἐν σταθμῷ εἴκοσι σίκλους τὴν ἡμέραν
ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ φαγέσαι αὐτά, καὶ ὕδωρ ἐν μέτρῳ
πίεσαι τὸ ἕκτον τοῦ ὕδατος, ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ πίεσαι
αὐτά· ὡς ἐγκρυφίαν κριθίνην φαγέσαι αὐτά· ἐν βολβίτοις
κοπρου ἀνθρωπίνης ἐγκρύψεις αὐτὰ κατ' ὀφθαλμοὺς αὐ
τῶν. καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, οὕτως

sic comedēt filij israel immūda inter gētes
ἔθνων φάγονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀκάθαρτα ἐν τοῖς ἔθνεσιν
in q̄ ejciam eos: dixi nequaq̄ dne deus
οἷς ἐκβαλῶ αὐτούς, εἶπα μηδαμῶς κύριε ὁ θεός του
israel. ecce anima mea nō est polluta & immunditia
Ἰσραὴλ· ἰδοὺ ψυχή μου οὐ μεμίανται ἐν ἀκαθαρσίᾳ καὶ
morticiniū & captā a bestijs nō comedi
θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον οὐ βέβρωκα ἀπὸ βεβήλου
usq; nūc: neq; ingressa est in os meū ois caro
ἕως τοῦ νῦν, οὐδὲ εἰσελήλυθεν εἰς τὸ στόμα μου πᾶν κρέας
ppham. & dixit ad me: ecce dedi tibi fimum
βέβηλον· καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ δέδωκά σοι βόλβιτα
boū: pro stercoribus humanis: & facies
βοῶν, ἀντὶ τῶν βολβίτων ἀνθρωπίνων, καὶ ποιήσεις τοὺς
panes in eis. & dixit dns ad me: fili hois
ἄρτους ἐπ' αὐτῶν· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου
ecce ego cōtero firmamētū panis in hierusalem:
ἰδοὺ ἐγὼ συντρίβω σφῆγμα ἄρτου ἐν ἱερουσαλήμ,
& comedent panē in pōdere & indigētia: & aquā in mē
καὶ φάγονται ἄρτον ἐν σταθμῷ καὶ ἐνδεία, καὶ ὕδωρ ἐν μέ
sura & in inopia bibent: vt idigētes fiant pa
τρῳ καὶ ἐν ἀφανισμῷ πίονται, ὅπως ἐνδεεῖς ᾖ ὦσιν καὶ ἀρ
ne & equa. & interibit homo & frater
του καὶ ὕδατος· καὶ ἀφανισθήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀδελφὸς
eius: & cōtabescent in iniquitatib⁹ sue.
αὐτοῦ, καὶ ἐντακήσονται ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν. Ca.5.

Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ξομφαίαν
acutū magīq; nouacula tōsoris positabis cū tibi. &
ξέσιαν ὑπὲρ ξυρὸν κουρέως κτήσῃ αὐτὴν σεαυτῷ· καὶ
induces eā sup caput tuū & sup bar
ἐπάξεις αὐτὴν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου καὶ ἐπὶ τὸν πώγω
bā tuā. & sumes staterā pōderi & diuides eos.
νά σου· καὶ λήψῃ ζυγὸν σταθμίου καὶ διαιρήσεις αὐτούς· τὸ
ārā partē in igne combures in media ciuitate fcīm
τέταρτον ἐν πυρὶ ἀπανακαύσεις ἐν μέσῃ τῇ πόλει κατὰ
cōpletionē diey. cōclusionis. & sumes
τὴν πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ συγκλεισμοῦ· καὶ λήψῃ
ārā partem & cōbures eā in medio ciue: &
τὸ τέταρτον καὶ κατακαύσεις αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ
ārā partē concides in gladio circuitu eius: &
τὸ τέταρτον κατακόψεις ἐν ῥομφαίᾳ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ
ārā partē disperges vētō. & gladiū nu
τὸ τέταρτον διασκορπίσεις τῷ ἀνέμῳ· καὶ μάχαιραν ἐκ
dabo post eos. assumes inde paucos in numero
κενώσω ὀπίσω αὐτῶν· λήψῃ ἐκεῖθεν ὀλίγους ἐν ἀριθμῷ,
& circūligabis eos pallio tuo. & ex his
καὶ συμπόδιλήψῃ αὐτοὺς τῷ ἀναβολῇ σου· καὶ ἐκ τού
tolles adhuc & pōces eos in medio
των λήψῃ ἔτι καὶ ῥίψεις αὐτοὺς εἰς μέσον τοῦ
ignis & cōbures eos in igne: ex ea egre
πυρός καὶ κατακαύσεις αὐτοὺς ἐν πυρί, ἐξ αὐτῆς ἐξελεύ
diet ignis: & dices omni domui israel. hec dicit
σεται πῦρ, καὶ ἐρεῖς παντὶ οἴκῳ Ἰσραήλ· τάδε λέγει
dns dns: ista hierusalem. in medio gētiū po
κύριος, αὕτη ἱερουσαλὴμ ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέ
sui eam: & circuitu eius regiones: & dices:
θηκα αὐτήν, καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας, καὶ ἐρεῖς, τὰ
iustificatiões meas iniquo ex gētib⁹: & legitima
δικαιώματά μου ἠθέτησεν ἐν τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ νόμιμά
mea regionū & in circuitu eius: q; iustificatiões
μου τῶν χωρίων τῶν κύκλῳ αὐτῆς, ὅτι τὰ δικαιώματά
meas repulerūt: & in legitimis meis nō ambulaue
μου ἀπώσαντο, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθη
rūt in eis. propterea hec dicit dns dns: pro eo qđ
σαν ἐν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ' ὧν ἡ
ocasio vba ex gētib⁹ q̄ i circuitu vro: & in legi
ἀφορμὴ ὑμῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν, καὶ τοῖς το
timis meis nō ambulastis: & iustificatiões meas nō
νίμοις μου οὐκ ἐπορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ
fecistis. sed neq; fcm iudicia
ἐποιήσατε. ἀλλ' ὑμεῖς κατὰ τὰ δικαιώματα τῶν

'comedent filij israel pa
nem suum pollutum
'inter gentes ad quas ei
ciam eos. Et dixi
'A.a.a, dñe deus. Ecce
anima mea non
est polluta: & morticinū
& laceratū a bestijs non
comedi ab infantia mea
vsq; nunc: & non est in
gressa os meū ois caro
immunda. Et dixit ad me.
Ecce dedi tibi fimū boū
pro stercoribus
humanis: & facies panē tuum in eo.
Et dixit ad me. Fili ho
minis ecce conteram
baculū panis in hieruſa
lē: & comedēt panē sūi
in pōdere & in sollicitu
dine: & aquā in mēſura
& in angustia bibent: vt
deficientibus pane
& aq̄ corruat vnusq;q
ad frēm suū & cōtabescat
in iniquitatibus suis.

Cap.v.

Et tu fili hominis
sume tibi gladium
acutū radētem pilos: &
assumes eum & duces
per caput tuum
et per barbā tuā: & assu
mes tibi staterā ponderis: & diuides eos. Tertiā
partem igni combures
in medio ciuitatis iuxta
cōpletionē dierū obſidio
nis: & assumes tertiā par
tem: & concides gladio
in circuitu eiꝰ: tertia ve
ro alia dispergesꝰ i ventū:
& gladium nudabo post
eos. Et sumes inde
paucū numerū & ligabis
eos in fimbrijs pallij tui.
Et ex eis rursus tolles:
& proiicies eos in
medio ignis: & combu
res eos igni & egredietur ignis
in omnem domum
israel. Hec dicit domi
nus deus. Ista est
hierusalem. In medio
gentium posui eam: &
in circuitu eius terras.
Et contempsit
iudicia mea vt plus esset
impia q̄ gentes: & cō
cepta mea vltra q̄ terre
in circuitu eius sunt.
Iudicia mea non ambulauerūt.
& non fecerūt sicut iudicia gentium
que sunt in circuitu vestrō: et in
ceptis meis non ambulastis:
et iuxta iudicia

אָכַל יֹאכְלוּ בָנַי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא
דָּמָה בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם׃ וָאֹמַר
אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה נַפְשִׁי לֹא
טָמְאָה וּנְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא אָכַלְתִּי
נֶעֱר מִנְּעוּרַי וְעַד עַתָּה וְלֹא בָא בְּפִי
פֶּה בָּשָׂר פִּגּוּל וַיֹּאמֶר אֵלַי רְאֵה נְתַתִּי
אָמַר נָתַן לְךָ אֶת צֹפְיעַ בְּקָר תַּחַת גְּלֵלִי
צָפָע הָאָדָם וְעָשִׂיתָ אֶת לַחְמְךָ עֲלֵיהֶם׃
עָשָׂה וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם הִנְנִי שֹׁבֵר
מַטֵּה לֶחֶם בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְאָכְלוּ לֶחֶם
שָׁקַל שׁוּר נִבְהָלָה וּמַיִם נִמְשׁוֹרָה וּמִים נִבְהָלָה
שָׁתַם חָסֵר וְשָׁתוּ׃ לְמַעַן יֶחְסְרוּ לֶחֶם
שָׁמַם פָּקַק וּמַיִם וְנָשַׁמּוּ אִישׁ וְאָחִיו וְנָמַקּוּ
בַּעֲוֹנָם׃ Cap.v. וְאַתָּה בֶּן אָדָם
לָקַח חָדָד קַח לְךָ חֶרֶב חַדָּה תַּעַר הַגַּלָּבִים
לָקַח תַּעַר תִּקָּחֶנָּה לָךְ וְהַעֲבַרְתָּ עַל רֹאשְׁךָ
אזן וְעַל זְקָנֶךָ וְלָקַחְתָּ לְךָ מֹאזְנֵי מִשְׁקָל
בָּצַר וְחִלַּקְתָּם׃ שְׁלִשִׁית תָּצוֹר בַּמָּצוֹר
צוּר בְּתוֹךְ הָעִיר כְּמֹלֹאת יְמֵי הַמָּצוֹר
כָּבָה וְלָקַחְתָּ אֶת הַשְּׁלִשִׁית תַּכֶּה בַּחָרֶב
זָרָה סָבִיבוֹתֶיהָ וְהַשְּׁלִשִׁית תִּזְרֶה לָרוּחַ
רִיק וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם׃ וְלָקַחְתָּ מִשָּׁם
סָפַר צוּר מְעַט בְּמִסְפָּר וְצָרַרְתָּ אֹתָם בְּכַנְפָיְךָ׃
לָקַח שָׁלַח וּמִהֶם עוֹד תִּקַּח וְהִשְׁלַכְתָּ אֹתָם אֶל
תּוֹךְ הָאֵשׁ וְשָׂרַפְתָּ אֹתָם בָּאֵשׁ
יָצָא מִמֶּנּוּ תֵּצֵא אֵשׁ אֶל כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה זֹאת
שׁוּם יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שַׂמְתִּיהָ
סָבִיב סְבִיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת׃ וַתָּמֶר אֶת
מָרָה מִשְׁפָּטַי לְרִשְׁעָה מִן הַגּוֹיִם וְאֶת
חָקַק חֻקּוֹתַי מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ
כִּי בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְחֻקּוֹתַי לֹא
הָלְכוּ בָהֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
יָעַן הֲמֹנְכֶם מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
סְבִיבוֹתֵיכֶם בְּחֻקֹּתַי לֹא הֲלַכְתֶּם
וְאֶת מִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם וּכְמִשְׁפְּטֵי
עָשָׂה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם לֹא עֲשִׂיתֶם׃

Pūtiua.heb.	Ter.heb.Ezechi.vj.	Trāsl.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.
	הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם לֹא עֲשִׂיתֶם׃	gentiū que in circuitu vro sunt nō estis operati.	gētiū ἃ ἐ circuitu vro nō fecistis,
	לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עֹלֵךְ	Ideo hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te	ῥ διὰ τοῦτο τάδε
	וְעָשִׂיתִי בְתוֹכֵךְ מִשְׁפָּטִים	& ipse ego faciā in medio tui iudicia	λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ποιήσω
	לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃ וְעָשִׂיתִי בָךְ אֵת אֲשֶׁר	in oculis gentium: & faciam in te que non fecī & quibus similia	σω ἐν μέσῳ σου κρίμα ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιήσω
	לֹא עָשִׂיתִי וְאֵת אֲשֶׁר לֹא אֶעֱשֶׂה	vltra non faciam	in te ἃ οὐ fect: τ οὐ faciam similia ets vltra
	כַּאֲשֶׁר תּוֹעֲבֹתַיִךְ׃ לָכֵן	propter omnes abominationes tuas. Ideo	ἐν σοὶ ἃ οὐ ποιήσω ὁμοια αὐτοῖς ἔτι
	אָבוֹת יֹאכְלוּ בָנִים בְּתוֹכֵךְ וּבָנִים	patres comedent filios in medio tui: & filii	σῶν οὕς abominatiões tuas. ideo pres
	יֹאכְלוּ אֲבוֹתָם וְעָשִׂיתִי בָךְ שְׁפָטִים	comedent patres suos. Et faciam in te iudicia	κατὰ πάντα τὰ βδελύγματά σου. διὰ τοῦτο πατέρες
	וְזֵרִיתִי אֶת כָּל שְׁאֵרִיתֵךְ לְכָל רוּחַ׃	et vētilabo vniuersas reliquas tuas in oēm ventū.	comedẽt filios in medio tui: τ filij comedẽt
	לָכֵן חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם	Idcirco viuo ego dicit dominus deus nisi	φάγονται τὰ τέκνα ἐν μέσῳ σου, καὶ τέκνα φάγονται
	לֹא יַעַן אֶת מִקְדָּשַׁי טִמֵּאת כָּל	pro eo q sanctū meum violasti in omnibus	πατέρας, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ κρίματα, καὶ διασκορπιῶ
	שִׁקּוּצַיִךְ וּבְכָל תּוֹעֲבֹתָיִךְ וְגַם אֲנִי לֹא	offensionibus tuis & in cunctis abominationibus tuis: ego quoq; confringā & non parcet oculus meus & nō misereb.	omnes reliquos tuos ἐν πᾶσι τοῖς ἀποστόμασί σου καὶ ἐν
	אַחְמוֹל׃ שְׁלִשִׁיתֵךְ בַּדֶּבֶר יָמוּתוּ וְהַשְּׁלִשִׁית	Tertia pars tui peste mo rietur & fame consume tur in medio tui: & tertia	πᾶσι τοῖς βδελύγμασίν σου, καὶ οὐ φείσεταί μου ὀφθαλμός καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλεήσω. ὁ τέταρ
	בְּתוֹכֵךְ יִפְּלוּ בַּחֶרֶב סְבִיבוֹתַיִךְ וְהַשְּׁלִשִׁית	pars tui in gladio cadet in circuitu tuo: gladiū	παρο tui in morte expendet: τ quarta ps tui
	לְכָל רוּחַ אֶזָּרֶה וְהָרַבְתִּי אַרִיק	euaginabo post eos. Et cōplebo furorē meū: & requescere faciā indignatiōnē meā in eis: & consolabor. Et sciēt qa ego dñs	τὸν σου ἐν θανάτῳ ἀναλωθήσεται, καὶ ὁ τέταρτόν σου
	אַחֲרֵיהֶם וְנָכְלָה אַפִּי וְהִנַּחֲתִי חֲמָתִי בָם	locut sum in zelo meo: cū impleuero oēm indignatione meā in eis. Et dabo te in desertū & in oppro briū gentibus q in circuitu tuo sunt: in cōspectu oīs pretereūtis. Et eris opprobriū & blasphemia exēplū & stupor in gētibus q in circuitu tuo	in fame cōsumabitur in medio tui: τ quartā
	וְנִחַמְתִּי וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי		ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται ἐν μέσῳ σου, καὶ ὁ τέταρ
	בְּקִנְאָתִי בְּכַלּוֹתִי חֲמָתִי בָם׃ וְאַתָּה		τὸν σου ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται κύκλῳ σου, καὶ μάχαι
	בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל		ραν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν. καὶ συντελεσθήσεται ὁ ὀρ
	וְהִנָּבֵא אֲלֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל		γὴ ἐμή: τ ira mea fup eos τ cōsolabor:
			μός μου, καὶ ἡ ὀργή μου ἐπ' αὐτούς καὶ παρακληθήσο
			τ scīet qr ego dñs loquut fum in zelo
			μαι, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος λελάληκα ἐν τῷ ζήλῳ
			meo: cū compleuero ego iram meā fup eos. τ
			μου ἐν τῷ συντελέσαι με τὴν ὀργήν μου ἐπ' αὐτούς. καὶ
			ponam te in deſrtū τ filias tuas i circuitu
			θήσομαί σε εἰς ἔρημον καὶ τὰς θυγατέρας σου κύκλῳ
			tuo i ꝓspectu oīs ꝓtereuntiū: τ eris blasphemia
			σου ἐνώπιον παντὸς διοδεύοντος. καὶ ἔσῃ βλασφημία
			gemibilis τ manifesta crīt: τ desolatio in gētibus
			στενακτὴ καὶ φήμη ἔρημος, καὶ ἀφανισμὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν
			i circuitu tuo: cū fecero eos in te iudicia in tra
			κύκλῳ σου, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα ἐν ὀργῇ
			τ in furore τ in vltione furozis. ego dñs locutus
			καὶ ἐν θυμῷ καὶ ἐν ἐκδικήσει θυμοῦ. ἐγὼ κύριος λελάλη
			sū qñ misero ego sagittas meas famis
			κα ἐν τῷ ἐξαποστεῖλαί με τὰς βολίδας μου τοῦ λιμοῦ
			sup eos: τ erunt in defectionē τ mittam eos
			ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσονται εἰς ἔκλειψιν καὶ ἀποστελῶ αὐ
			vt disperdā vos. τ fame cōgregabo sup vos: τ cō
			τοὺς διαφθεῖραι ὑμᾶς. καὶ λιμὸν συνάξω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ συν
			terā firmamētū panis tui. τ emittam in te fa
			τρίψω σκεῦος ἄρτου σου. καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ λι
			mē: τ bestias malas τ eruciabo te: τ mors	Ez.14.d. Infra. 14.c.
			μόν, καὶ θηρία πονηρὰ καὶ τιμορήσομαί σε, καὶ θάνατος
			τ sanguis transibunt sup te τ gladiū inducā sup
			τ. sanguis τransibunt sup te τ gladiū inducā sup
			καὶ αἷμα διελεύσονται ἐπὶ σὲ καὶ μάχαιραν ἐπάξω ἐπί
			te: ego dñs loquut sum.	
			σέ, ἐγὼ κύριος λελάληκα.
		Ca.6.	
		Factū est verbū dñi ad me dicens:	A Infra 30.a.
		Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων,	
		filii ho minis firma faciem tuā ad montes israel	
		υἱὲ ἀνθρώπου στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραὴλ	
		ooo καὶ ooo ooo ooo

וְיָדֵי עֲלֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה וּנְתָן
וּמְשַׁמָּה מִמִּדְבָּר דִּבְלָתָה בְּכֹל
מֹשְׁבֹתֵיהֶם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ יָשַׁב
Cap. vij. וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֵלַי הָיָה
לֵאמֹר׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ בָּא
הַקֵּץ עַל אַרְבַּעַת כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃ עַתָּה קֵץ
הַקֵּץ עָלַיִךְ וְשִׁלַּחְתִּי אַפִּי בָּךְ
וּשְׁפַטְתִּיךְ כְּדְרָכָיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֶת נָתַן
כָּל תּוֹעֲבֹתָיִךְ׃ וְלֹא תָחוֹס עֵינִי עָלַיִךְ וְלֹא חוּס
אֶחְמוֹל כִּי דְרָכַיִךְ עָלַיִךְ אֶתֵּן וְחֶמֶל נָתַן
וְתוֹעֲבֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיךְ וִידַעְתֶּם הָיָה
כִּי אֲנִי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
רָעָה אַחַת רָעָה הִנֵּה בָאָה׃ קֵץ בָּא קֵץ יוּרַע בּוֹא
בָּא הַקֵּץ הַקִּיץ עָלַיִךְ הִנֵּה בָּאָה׃ צָפִיר
בַּאָה הַצְּפִירָה אֵלַיִךְ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ יָשַׁב
בָּא הָעֵת קָרוֹב הַיּוֹם מְהוּמָה וְלֹא קָרֵב הָרִים
עַתָּה קָרוֹב אֶשְׁפֹּךְ שֵׁפֶךְ
חֲמָתִי עָלַיִךְ וְכִלִּיתִי אַפִּי בָּךְ
וּשְׁפַטְתִּיךְ כְּדְרָכָיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֶת חוּס
כָּל תּוֹעֲבֹתָיִךְ׃ וְלֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא חָמַל
אֶחְמוֹל וְכִדְרָכַיִךְ עָלַיִךְ אֶתֵּן וְתוֹעֲבֹתַיִךְ
בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיךְ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה רָעָה אַחַת הִנֵּה בָאָה׃
בָּא הַקֵּץ בָּא הַקֵּץ הִנֵּה בָאָה צָבְיָה
בָּאָה הַצְּפִירָה בָּאוּ הַיּוֹם הַדֹּרֵךְ
הִמֵּה הַיּוֹם הִנֵּה בָאָה׃ יָצָא הַחֹטֶר פָּרְחָה הַזָּדוֹן׃ חָמָס קָם לְמַטֵּה רִשְׁעָה
לֹא מֵהֶם וְלֹא מֵהֲמוֹנָם וְלֹא מֶהֱמָתָם וְלֹא נָהָה בָּהֶם
וְלֹא נֹהַ בָּהֶם׃ בָּא הָעֵת הִגִּיעַ הַיּוֹם
הַקֹּנֶה אַל יִשְׂמַח וְהַמּוֹכֵר אַל
יִתְאַבֵּל כִּי חָרוֹן אַף כָּל הֲמוֹנָהּ׃ כִּי
הַמּוֹכֵר אֶל הַמִּמְכָּר לֹא יָשׁוּב וְעוֹד חַיִּים
בַּחַיִּים חִזָּיתָם כִּי חִזּוֹן אֶל כָּל הֲמוֹנָהּ׃ חָזָה
לֹא יָשׁוּב וְאִישׁ בַּעֲוֹנוֹ חַיָּתוֹ לֹא תְחַיֶּה
יִתְחַזָּקוּ׃ תָּקְעוּ בַתָּקוֹעַ וְהָכֵן הַכֹּל חֲזַק תָּקַע
וְאֵין הוֹלֵךְ לַמִּלְחָמָה כִּי חֲרוֹנִי אֶל כֹּהֵן הָבֵן
כָּל הֲמוֹנָהּ׃ הַחוּץ וְהַדֶּבֶר בַּחוּץ וְלַחַם

manū meā sup eos: & faciā terrā eorū desolatā & destitutam a deserto deblata in omnibus eorū habitationibus eorū: & scient quia ego dñs. 7.

Et factus est dñs domini ad me dicens. Et tu fili hominis: hec dicit dominus deus terre israel. Finis venit: venit finis sup quattuor plagas terre. Nunc finis super te: & immittam furorē meū in te. Et iudicabo te iuxta vias tuas. & ponam contra te oēs abominatiões tuas. Et nō parcet oculus meus sup te: & nō misebor: sed vias tuas sup te ponā: & abominatiões tue in medio tui erūt: & scietis quia ego dñs. Hec dicit dominus deus. Afflictio vna afflictio ecce venit. Finis venit: venit finis. Eugilauit aduersum te: ecce venit. Venit contritio sup te & non sonus montium. Nunc de propinquo effundā iram meā sup te: & complebo furorē meū in te. Et iudicabo te sm vias tuas: & imponam tibi oēs abominatiões tue in medio tui erūt: & scietis quia ego dñs.

manū meā sup eos: & ποιῶ τὴν γῆν εἰς ἀφανισ-
Χεῖρά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ θήσομαι τὴν γῆν εἰς ἀφανι-
σμόν καὶ εἰς ὄλεθρον ἀπὸ τῆς ἐρήμου Δεβλαθὰ ἐν πάσῃ τῇ
hitatione eius: & scietis quia ego dñs.

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σύ A
υἱὲ ἀνθρώπου, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος τῇ γῇ Ἰσραήλ, Infra,
finis venit finis venit sup quattuor alas co.
τέρας ἥκει τὸ πέρας ἥκει ἐπὶ τὰς τέσσαρας πτέρυγας
tre venit finis nūc finis ad te: & mit-
τῆς γῆς ἥκει τὸ πέρας νῦν τὸ πέρας πρός σέ, καὶ ἀπο-
tam furorē meū ego in te: & vlciscar te in Infra
στελῶ τὸν θυμόν μου ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ἐκδικήσω σε ἐν 9.b.
vias tuis: & dabo oēs abomi
ταῖς ὁδοῖς σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδε-
nationes tuas. nō parcet oculus me sup te neq; misebor: sed
λύγματά σου. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ σὲ οὐ
ego dñs. Et ecce dies: ecce venit. Egressa est cōtritio. Floruit virga. germinauit superbia: iniquitas surrexit in virga impietatis. Nō ex eis: & non ex populo: neq; ex fonitu eorū: & nō erit requies in eis. Venit tēpus appropinquauit: dies. Qui emit non letetur: & qui vendit nō lugeat: qa ira sup omnē populū eius. qa qui vendit: ad id qđ vendidit nō reuertetur: & adhuc in viuētibus vita eorū. Visio ei ad oēm multitudinē eius nō regredietur: & vir in iniquitate vite sue nō cōfortabitur. Canite tuba: & parētur oēs & nō est qui vadat ad plūm. Ira eni mea sup vniuersū populum eius. Gladius foris: & pestis
ἐγὼ κύριος· διότι τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, καὶ μία
malitia ecce adest finis venit venit finis surre
καὶ ἰδοὺ παρεστι τὸ πέρας ἥκει ἥκει τὸ πέρας ἐξα-
xit aduersū te: ecce venit cōpletio sup te hitantem B
γέρθη πρός σέ, ἰδοὺ ἥκει πλοκὴ ἐπὶ σὲ ὁ κατοικούντα
τῆ: venit tps apprōpiquit dies nō cū turbatiō: neq;
τὴν γῆν, ἥκει ὁ καιρὸς ἤγγικεν ἡμέρα δὲ μετὰ θορύβων ὄχι
cū voloribus nec de appid effundā ira mea sup te
μετ' ὀδύνων νῦν ἐγγύθεν ἐκχεῶ τὴν ὀργήν μου ἐπὶ σὲ
& complebo furorē meū in te: & iudicabo te in
καὶ συντελέσω τὸν θυμόν μου ἐπὶ σοί, καὶ κρινῶ σὲ ἐν ταῖς
vias tuis: & dabo sup te oēs abominatiões
ταῖς ὁδοῖς σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδελύγματά
tuas. nō parcet oculus meus neq; misebor: nec
σου· οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω, κατὰ
vias tuas sup te dabo: & abominatiões me C
τὰς ὁδούς σου ἐπὶ σὲ δώσω, καὶ τὰ βδελύγματά σου
in medio tui erunt: & scietis quia ego sum dñs
ἐν μέσῳ σου ἔσονται, καὶ ἐπιγνώσῃ διότι ἐγώ εἰμι κύριος
percutiens. Ecce dies: ecce venit. Egressa est cōtritio. Floruit virga. Surrexit superbia in virga impietatis. Nō ex eis neq; ex eis. Et nō misebor: nec requiescet in eis. Venit tēpus: appropinquauit dies. Qui emit non letetur: & qui vendit nō lugeat: quia ira in omē multitudine eius. qa qui emit ad
ὀργὴ ἐπὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς· διότι ὁ πρίαμενος πρὸς
vendentē nō reuertet: & adhuc vita eius in
τὸν πωλοῦντα μὴ ἐπιστρέψῃ, καὶ ἔτι ἐν ζωῇ τὸ ζῆν αὐ-
vno: qa visio ad oēm multitudinē eius nō regre-
τῶν, ὅτι ὅρασις εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἀνα-
dietur: & homo in oculis vite sue nō ob-
καμψει, καὶ ἄνθρωπος ἐν ὀφθαλμοῖς ζωῆς αὐτοῦ οὐκρα-
tinebit, clangite in tuba & iudicate om-
τήσει· σαλπίσατε ἐν σάλπιγγι καὶ κρίνατε πᾶ σύμ-
nia: & nō est q vadat ad plum: qa D
παντα, καὶ οὐκ ἔστιν πορευόμενος εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι
ira mea in oēm multitudinē eius: gladius de fori
ἡ ὀργή μου εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἡ ῥομφαία ἔξωθεν
E

& fames & mors intrinsecꝰ. q̄in agro: in gladio
καὶ ὁ λιμὸς καὶ ὁ θάνατος ἐσωθεν· ὁ ἐν τῷ πεδίῳ, ἐν ῥομφαί
morietur. eos q̄ qui ciuitate fames & mors con-
α τελευτήσει· τοὺς δὲ ἐν τῇ πόλει λιμὸς καὶ θάνατος συν
sumet & salui erunt saluati ex eis: &
τελέσει· καὶ διασωθήσονται οἱ διασωζόμενοι ἐξ αὐτῶν, καὶ
erunt in mōtib⁹ q̄si colūbe conuallū omnes
ἔσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων ὡς πτερύγια μελετητή· καὶ πάντες
trepidi: vnusquisq; in iniquitate sua. Oēs manus
ἀκροχειρίᾳ, ἕκαστος ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτοῦ. πᾶσαι χεῖρες
dissoluentur: & oīa femora polluentur humore
ἐκλυθήσονται, καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ.
& precingent cilitiis: & cooperiet eos formido.
καὶ περιζώσονται σάκκους καὶ καλύψει αὐτοὺς θάμβος.
& sup oēs facies cōfusio sup eos: & sup om
καὶ ἐπὶ πᾶν πρόσωπον αἰσχύνη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐπὶ πᾶ
ne caput calui tium. argētū eoꝝ in pla
σαν κεφαλὴν φαλακρωμα. τὸ ἀργύριον αὐτῶν εἰ ταῖς πλα
teis ꝓiciet: & aurum eoꝝ erit cōtemptui.
τείαις ῥιφήσεται, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ὑπερορισθήσεται·
argentū eoꝝ & aurum eoꝝ nō poterit libe
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν, οὐ δυνήσεται ἐξε
rare eos in die furoris dñi. nec eoꝝ non
λέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· καὶ ψυχαὶ αὐτῶν οὐ μὴ
saturabūtur & ventres eoꝝ nō iplebuntur: qa
ἐμπλησθήσονται καὶ αἱ γαστέρες αὐτῶν οὐ πλησθήσονται, διότι
cruciatus iniquitatis eoꝝ fuit. electa mūdi in fu-
βάσαρος τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἐγένετο· ἐκλεκτὰ κόσμου εἰς ὑ-
perbiam posuerit ea & imagines abominationis
περηφανίαν ἔθεντο αὐτὰ καὶ εἰκόνας τῶν βδελυγμάτων
fecerunt ex eis. ꝓpt hoc dedi ea illis
ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν· ἕνεκεν τούτου δέδωκα αὐτὰ αὐτοῖς
in immūdiciam. & tradam ea in manus alie
εἰς ἀκαθαρσίαν· καὶ παραδώσω αὐτὰ εἰς χεῖρας ἀλλο-
nor vt diripiant ea. & pestilētib⁹ terre in pre
τρίων ἵ διαρπάσαι αὐτὰ· καὶ τοῖς λοιμοῖς τῆς γῆς εἰς σκυ
dā & polluent ea. & auertam faciem
λα καὶ βεβηλώσουσιν αὐτά· καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν
mea ab eis & violabūt arcanū meū: & introibūt
μου ἀπ' αὐτῶν καὶ μιανοῦσιν τὴν ἐπίσκοπήν μου· καὶ εἰσε-
in illud emissarii & cōta-
bunt in ea sine custodia: & cōtaminabunt ea
λεύσονται εἰς αὐτὰ ἀφυλάκτως, καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ
& facient pturbationē: q̄ terra plena iudicio sāgui
καὶ ποιήσουσιν φυρμόν, διότι ἡ γῆ πλήρης κρίσεως αἱμά
nū & ciuitas plena iniquitate. & adducā malos gētiū &
των καὶ πόλις πλήρης ἀνομίας· καὶ ἥξω πονηροὺς ἐθνῶν καὶ
possidebūt domus eoꝝ. & auertam frē
κληρονομήσουσιν τοὺς οἴκους αὐτῶν· καὶ ἀποστρέψω τὸ φρύ
mitū fortitudinis eoꝝ: & polluentur sctā eoꝝ. p
αγμα τῆς ἰσχύος αὐτῶν, καὶ μιανθήσονται τὰ ἅγια αὐτῶν· ἐξε
pitiatio veniet & q̄ret pacē: & nō erit. vę sup vę
λασιὸς ἥξει καὶ ζητήσει εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔσται· οὐαὶ ἐπὶ τοῦ
erit. & nunc⁹ sup iniquum erit. & q̄retur vi-
αἰῶνα· καὶ ἀγγελία ἐπὶ ἀγγελίαν ἔσται· καὶ ζητήσουσιν ὁ
sio ex ꝓpheta: & lex peribit a sacerdote: &
φασις ἐκ προφήτου, καὶ νόμος ἀπολεῖται ἐξ ἱερέως, καὶ
cōsilium a senioribus. rex lugebit: & ꝓceps
βουλὴ ἐκ πρεσβυτέρων· ὁ βασιλεὺς πενθήσει, καὶ ὁ ἄρχων
induetur ignoīnia: & manus ppli terre diffol
ἐνδύσεται ἀφανισμόν, καὶ αἱ χεῖρες τ λαοῦ τῆς γῆς πα
uentur: sctm vias eoꝝ faciam illis: &
λυθήσονται, κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ τοῖς
iudiciis eoꝝ vlciscar eos: & scient q̄ ego dñs.
κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ κύ-

Ca.8. A Καὶ factū ē in anno sexto in sexto mēse quin-
ta mēsis ego sedebam in domo mea: & senio-
res iuda sedebant coram me. & facta est sup me
manꝰ adonai dñi: & vidi. & ecce similitudo
χείρ ἀδωναὶ κυρίου, καὶ εἶδον· καὶ ἰδοὺ ὁμοίωμα

וְהָרָעָב בְּתוֹכָהּ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב
יָמוּת וַאֲשֶׁר בָּעִיר רָעָב וְזַרְבָּן
אֹכְלֵנוּ וּפְלִטוּ פְלִיטֵיהֶם וְהָיוּ אֲכָלָם
הֱיוֹת נְאָה אֶל הָרֵיהֶם כְּיוֹנֵי הַגֵּאָיוֹת כֻּלָּם
רִפְדֵי הֱמוֹת אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ׃ כָּל רִפְיוֹן תִּרְפֶּינָה וְכָל בִּרְכַּיִם תֵּלַכְנָה מָיִם׃
רִפְדָּה יָלַךְ וְחָגְרוּ שַׂקִּים וְכִסְּתָה אֹתָם פַּלָּצוּת
וְעַל כָּל פָּנִים בּוּשָׁה וְכָל רָאשֵׁיהֶם קָרְחָה׃ כֶּסֶף חוּץ שָׁלַךְ
יַשְׁלִיכוּ וְזָהָבָם לְנִדָּה יִהְיֶה כַּסְפָּם וְזָהָבָם יָכֹל
לֹא יוּכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם עֶבְרַת יְהוָה נַפְשָׁם לֹא יְשַׂבְּעוּ וּמֵעֵיהֶם לֹא יְמַלֵּאוּ כִּי מִכְשׁוֹל עֲוֹנָם הָיָה׃
וּצְבִי עֶדְיוֹ לְגָאוֹן שָׂמָהוּ וְצַלְמֵי תּוֹעֲבֹתָם שִׁקּוּצֵיהֶם עָשׂוּ בוֹ עַל
כֵּן נָתַתִּיו לָהֶם לְנִדָּה וְנָתַתִּיו בְּיַד עֲשֶׂה בֶּזֶז
הָרִים לְבַז וְלִרְשָׁעֵי הָאָרֶץ בֶּזֶה
לְחַלֵּל וּפָנַי יְהוֹלֵלוּ וְהִסְבִּיתִי פָּנַי מֵהֶם
וְחִלְּלוּ אֶת צְפוּנִי וּבָאוּ בָהּ פָּרִיצִים
וְחִלְּלוּהָ׃ עֲשֵׂה שַׁרְשְׁרָה כִּי הָאָרֶץ מָלְאָה מִשְׁפַּט דָּמִים וְהָעִיר מָלְאָה
חָמָס׃ וְהֵבֵאתִי רָעֵי גוֹיִם וְיָרְשׁוּ אֶת בָּתֵּיהֶם וְהִשְׁבַּתִּי נְאוֹן עֻזִּים
וְנֶחֱלוּ מִקְדָּשֵׁיהֶם׃ קִפְּדָה בָּא
וּבְקֹשׁוּ שָׁלוֹם וְאֵין׃ הוֹוֶה עַל הוֹוֶה
תָּבוֹא וּשְׁמוּעָה אֶל שְׁמוּעָה תִּהְיֶה
וּבִקְּשׁוּ חָזוֹן מִנָּבִיא וְתוֹרָה תֹּאבַד
מִכֹּהֵן וְעֵצָה מִזְּקֵנִים׃ הַמֶּלֶךְ יִתְאַבֵּל
וְנָשִׂיא יִלְבַּשׁ שַׁמָּה וְיִדֵי עַם
הָאָרֶץ תִּבָּהַלְנָה כְּמַדְרָכָם אֶעֱשֶׂה
אֹתָם וּבְמִשְׁפְּטֵיהֶם אֶשְׁפְּטֵם וְיָדְעוּ
כִּי אֲנִי יְהוָה׃
Cap. viij. וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית בַּחֲמִשָּׁה
לַחֹדֶשׁ אֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵיתִי וְזִקְנֵי
יְהוּדָה יוֹשְׁבִים לְפָנַי וַתִּפֹּל עָלַי שָׁם
יַד אֲדֹנָי יְהוִה׃ וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה דְּמוּת

et fames & intrinsecus.
'Qui in agro est gladio morietur: & qui in ciuitate pestilentia & fame deuorabūtur: & saluabūtur qui fugerit ex eis. Et erunt in montibus quasi colūbe conuallū omnes trepidi: vnusquisq; in iniquitate sua. Oēs manus dissoluentur: & omnia genua fluent aquis. Et accingent se cilitiis: & operiet eos formido: & in oīb⁹ facie cōfusio: & in vniuersis capitibus eorū caluitium. Argentum eorū & aurū eorū in sterquilinū erit. Argentū eorū & aurū eorū nō valebit liberare eos in die furoris dñi. Animā suā non saturabūt: & ventres eorū non implebūtur: qa scandalū iniquitatis eorū factū est: & ornamentū monilii suorū in supbia posuerunt: & imagines abominationū suarū & simulachrorum fecerūt ex eo. Propter hoc dedi eis illud in immūdicā: & dabo illud in manus alieni rum ad diripiendū: & impiis terre in predā: & cōtaminabūt illud. Et auertā faciē meā ab eis & violabūt arcanū meū: & introibūt in illud emissarii & cōtaminabūt illud. Fac cōclusionē: q̄si terra plena est iudicio sanguinū & ciuitas plena iniquitate. Et adducā peßimos de gētib⁹: & possidebūt domos eorū. Et quiescere faciā cessare superbiā potentiū: & possidebūt sctuaria eorū. Angustia supueniēte requirēt pacē: & nō erit. Cōturbatio super cōturbationē veniet: & audit ꝓphetia: & lex peribit a sacerdote: & cōsilium a senioribus. Rex lugebit: & princeps induetur merore: & manus pplī terre turbabūtur. Secundū viā eorū faciā eis & sm iudicia eorū iudicabo eos: & scient quia ego sum dominus.

8. Et factū est in anno sexto mēse quinta mēsis in qnta mēsis ego sedebā in domo mea: & senes iuda sedebant coram me. Et cecidit ibi sup me manus dñi dei. Et vidi: & ecce similitudo

Pritua.heb. Ter.heb.Ezechi.viij. Trãsla.B.Vie. Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

'quasi aspect⁹ ignis.' Ab
aspectu⁸ lũbor⁷ eius⁶ & de
orsum ignis:⁵ & a lũbis ei⁴
& sursum³ quasi aspectus
²splendoris:¹ vt visio' electri.ᵐ Et emissa ooooooo
similitudo⁹ man⁸ apprehendit me⁷ in cincinno⁶ capitis mei:⁵ & eleuauit⁴ me
³spiritus² inter² terram¹ & celum:⁰ & adduxit⁹ me⁸ in
hierusalem ooooooooo
'in visione' dei⁶ iuxta⁵ ostiũ
ooooooooooo ooooooooo
⁴ad interius³ qđ respiciebat
²ad aquilonem:¹ vbi erat
⁰statutũ⁹ idolũ⁸ zeli⁷ ad puocandũ emulatione.' Et
ecce⁵ ibi⁴ gloria³ dei² israel
¹secundum visionem ooo
⁰quam⁹ víderam⁸ in campo:⁷ & dixit⁶ ad me. ooooo
⁵Fili⁴ hois³ leua² oculos tuos ad ᵐ viam¹ aquilonis.
⁰Et leuaui⁹ oculos meos
⁸ad ⁷ viã⁶ aquilonis:⁵ & ecce
⁴ab aquilone³ porte² altaris¹ idolum⁰ zeli ooooooo
⁹in ipso⁸ introitu.' Et dixit
⁷ad me.' Fili⁶ homis: putas
⁵ne⁴ vides³ tu² quid ipse¹ faciunt⁰ abominationes oo
ᵐ magnas⁹ quas⁸ domus
⁷israel⁶ facit ooooooooo
⁵hic:⁴ vt procul recedã³ a
²scտuario¹ meo?⁰ Et adhuc
⁹cõuersus⁸ videbis⁷ abominationes⁶ maiores.' Et in
troduxit⁵ me⁴ ad⁴ ostium
³atrii.² Et vidi¹: ooooooo
⁰ & ecce⁹ foramen⁸ vnũ⁷ m in
pariete.' Et dixit⁶ ad me.
⁵Fili⁴ hois³ fode² pariete.
¹Et cum fodissem⁰ pariete
⁹apparuit ⁸ ostiũ⁷ vnũ.⁶ Et
dixit⁵ ad me.⁴ Ingredere
³ & vide² abominationes
¹pessimas⁰ quas⁹ ooooooo
⁸ isti⁷ faciunt.⁶ Et ingressus
⁵ vidi:⁴ ooooooooooooooo
³ & ecce² ois¹ similitudo⁰ re
ptilii⁹ & aialiũ⁸ abominatio:⁷ & vniuersa⁶ idola⁵ domus⁴ israel³ depicta erant
²in¹ pariete:⁰ in circuitu p
totũ.⁹ Et septuaginta ooo
⁸ viri⁷ de senioribus⁶ dom⁵
⁴ israel:³ & iechonias ooo
²filius¹ saphan⁰ stabat⁹ in
medio eorum⁸ stantium
⁷ ante picturas:⁶ & vnusq̃
habebat⁵ thuribulũ⁴ in
manu sua:³ & vapor² nebulè deⁱ thure⁰ conſurgebat:
⁹ & dixit⁸ ad me. Certe⁷ vides⁶ filiᵍ hois⁵ q̃⁴ seniores
³ domus² israelᵐ faciũt⁰ in
tenebris:⁹ vnusq̃sq̃⁸ in ab
scõdito⁷ cubilis sui.⁶ Dicũt
⁵ eni.⁴ Non³ videt² domin⁹
¹nos.' Dereliquit⁰ domin⁹
⁹ terram.⁸ Et dixit ooooo

virl. a lumbo eius: τ υψηρ deorsũ ignis:τ
ἀνδρός· ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ἕως κάτω πῦρ, καὶ
a lumbo eius: τ sup. eum ĩſſi visio
ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ ὡς ὅρασις
fulgoris: ĩſti spes electri. τ extendit similitu-
φέγγους, ὡς εἶδος τοῦ ἠλέκτρου. καὶ ἐξέτεινεν ὁμοίω-
dinẽ man⁹: τ assumpſit me in fimbria
μα χειρός, καὶ ἀνέλαβέν με ἐπὶ τοῦ κρασπέδου τῆς κο
ticiu mei. τ assumpſit me ſpſus inter frã τ
ρυφῆς μου. καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ
inter celum: τ adduxit me in hierusalem in
ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγέν με εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν
viſione dei ad veſtibula porte ſtertioris
ὁράσει θεοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας τῆς
reſpicientis ad aqlone: vbi erat ſtatua poſſidẽtis.
βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, οὗ ἦν ἡ ϛήλη τοῦ κτῳδίου.
τ ecce illic erat glia dñi dei iſrael: ſcũm viſio-
καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ ἦν δόξα κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ, κατὰ τὴν ὅρα-
nẽ quã vidi in campo. τ dixit ad me. fili homi-
σιν ἣν εἶδον ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ εἶπεν πρός με· υἱὲ ἀνθρώ-
nis: reſpice oculis tuis ad aqlone. τ
που, ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου πρὸς βορρᾶν· καὶ
ecce. ad aqlone ſup porta ĩ ad orientem
ἰδοὺ ἀπὸ βορρᾶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολὰς τ
altaris imago zeli huius in introitu
ἀνσιαστηρίου ἡ εἰκὼν τοῦ ζήλου τούτου ἐν τῷ εἰσπορεύε-
ipius ad orientem. τ dixit ad me: fili ho
σθαι αὐτὴν πρὸς ἀνατολάς· καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀν-
minis vidiſti qđ iſti faciunt iniqtates magnas
θρώπου ἑώρακας τί οὗτοι ποιοῦσιν ἀνομίας μεγάλας
ἃς dom⁹ iſrael factunt hic vt recedant ipſi
ἃς ὁ οἶκος ἰσραὴλ ποιοῦσιν ὧδε τοῦ ἀπέχεσθαι αὐτοὺς
a ſanctis meis: τ adhuc videbis iniqtates maiores.
ἀπὸ τῶν ἁγίων μου, καὶ ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας.
τ introduxit me in veſtibulo atrij: τ vidi
καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, καὶ ἰδοὺ
τ ecce foramẽ vnũ in pariete. τ dixit ad me: fili
καὶ ἰδοὺ ὀπὴ μία ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
hois: fode in pariete: τ fodi in pa
ἀνθρώπου, ὄρυξον δὴ ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ὤρυξα ἐν τῷ τοί
riete: τ ecce porta vna. τ dixit ad me: ingredere
χῳ, καὶ ἰδοὺ θύρα μία, καὶ εἶπεν πρός με, εἴσελθε
τ vide iniqtates malas q̃s ĩſti faciunt hic:
καὶ ἴδε τὰς ἀνομίας τὰς πονηρὰς ἃς οὗτοι ποιοῦσιν ὧδε
τ ingreſſ⁹ ſũ τ vidi. τ ecce ois ſimilitudo repti
εἰσῆλθον καὶ εἶδον· καὶ ἰδοὺ πᾶσα μοίωσις ἑρπε-
lia: τ iumẽti vane abominationes: τ vniuerſa
τοῦ καὶ κτήνους ματαια βδελύγματα, καὶ πάντα τὰ
idola dom⁹ iſrael depicta in pariete
εἴδωλα οἴκου ἰσραὴλ διαγεγραμμένα ἐπὶ τοῦ τοίχου
i circuitu p totũ: τ ſeptuaginta viri ex ſenio
κύκλῳ ὅλου· καὶ ἑβδομήκοντα ἄνδρες ἐκ τῶν πρε-
ribus dom⁹ iſrael: τ iezonias filⁱ ſaphan ſtabat
βυτέρων οἴκου ἰσραὴλ, καὶ ἰαζανίας υἱὸς σαφὰν ἐστήκει
in medio eorũ ſtantium ante picturas: τ vnuſq̃sq̃ thuribulũ ſu-
ἐν μέσῳ αὐτῶν ἑστηκότων ἔμπροσθεν εἰκόνων· καὶ ἑκάστου τὸ θυμιατήριον ἐν
mm hẽbat in manu: τ vapor incenſi
τοῦ ἔχειν ἐν τῇ χειρί, καὶ ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος
aſcendebat. τ dixit ad me vidiſti fili hois
ἀνέβαινεν. καὶ εἶπεν πρός με ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου
q̃ ſeniores dom⁹ iſrael faciunt in tene
ἃ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου ἰσραὴλ ποιοῦσιν ἐν σκό-
bris: vnuſq̃sq̃ eoꝝ in cubiculo ubicõdito eoꝝ:
τει, ἑκάστου αὐτῶν ἐν τῷ κοιτῶνι τῷ κρυπτῷ αὐτῶν,
q̃ dixerũt: nõ videt dñs: dereliquit domi-
ὅτι ἔπαιον, οὐκ ὁρᾷ κύριος, ἐγκαταλέλοιπεν κύρι-
n⁹ tã. τ dixit
ος τὴν γῆν· καὶ εἶπεν ooooooooooooooooooooooo

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ad me: adhuc videbi iniqtates maiores q̃s iſti faciunt.
πρός με, ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας ἃς οὗτοι ποιοῦσιν.
τ introduxit me in veſtibula porte dom⁹ iſrael
καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου
reſpicientis ad aqlone: τ ecce illic mulieres ſe-
τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυναῖκες κα
dentes plangẽtes thãnuz. τ dixit ad me: vidi
θήμεναι θρηνοῦσαι τὸν θαμμούζ· καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρα
ſti fili hois: τ adhuc videbi adinuentiões maiores
κας υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἔτι ὄψει ἐπιτηδεύματα μείζονα
his. τ introduxit me in atriũ dom⁹ dñi
τούτων· καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου τὴν
interiꝰ τ in veſtibulis templi dñi in-
ἐσωτέραν καὶ ἐπὶ τῶν προθύρων τοῦ ναοῦ κυρίου ἀνα-
ter veſtibuli: τ inter altare ĩſi vi-
μέσον τοῦ αἰλὰμ, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου ὡς ἐ
ginti τ quinq; virl. dorſa eoꝝ in tẽ
σαν πέντε ἄνδρες· τὰ ὀπίσθια αὐτῶν εἰς τὸν να
plũ dñi: τ facies eoꝝ contra ori
ὸν τοῦ κυρίου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀσεβοῦντα ἀνα
entem: τ illi adorant ad orientẽ ſolẽ.
τολῶν, καὶ οὗτοι προσκυνοῦσιν κατὰ ἀνατολὰς τὸν ἥλιον.
τ dixit ad me vidisti fili hois:
καὶ εἶπεν πρός με ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ μικρὸν τῷ
domui iuda facere iniqtates q̃s fecerunt hic
οἴκῳ ἰούδα τὰ ποιεῖν τὰς ἀνομίας ἃς πεποιήκασιν ὧδε
q̃ repleuerũt terrã iniqtate: τ cõuerſi ſunt
ἠθέτησαν τὴν γῆν ἀνομίας, καὶ ἐπέστρεψαν τοῦ
ad iritandũ me. τ ecce ipi extendunt ramum
παροργίσαι με· καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσιν τὸ κλῆμα
ſũ ſubſannãtes. τ ego faciam eis cũ furore.
ὡς μυσηρίζοντες· καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς μετὰ θυμοῦ·
nõ parcet oculus meus neq; miſereboꝛ. τ voca-
οὐ φείσεται ὀφθαλμός μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω· καὶ καλέ-
bunt in auriby meis voce magna: τ non eran
σουσιν ἐν τοῖς ὠσίν μου φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οὐ μὴ ἐίσα
diam eos.
κούσω αὐτῶν.

Ca.9.

ET clamauit in auribꝰ meis voce magna di-
Καὶ ἐκέκραγεν εἰς τὰ ὦτά μου φωνῇ μεγάλῃ λέ-
cẽs: Appropiquerũt vltio
γων· ἐγγίζουσιν ἡ ἐκδίκησις τῆς πόλεως· καὶ ἕκαστος ἐν
nes ciuitatis: τ vnuſquiſq; ha
χειρὶ αὐτοῦ σκεῦος ἐξολεθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ
buit vaſa exterminationis in manu ſua. τ
ecce ſex viri venitẽbat de via porte
ἰδοὺ ἓξ ἄνδρες ἤρχοντο ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης τῆς
ecclie reſpicientis ad aqlone. τ vn⁹ cuiuſq; vas
ὑψηλῆς τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν· καὶ ἕκαστος σκεῦος
exterminatiõis in manu eiꝰ. τ vir vn⁹ in medio
ἐξολοθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνὴρ εἷς ἐν μέσῳ
eoꝝ veſtitus veſte talari: τ zona ſapphirꝰ ſup
αὐτῶν ἐνδεδυκὼς ποδήρη, καὶ ζώνη σαπφείρου ἐπὶ
lubo eius.. τ ingreſſi ſũt τ ſteterũt adherẽtes
τῆς ὀσφύος αὐτοῦ· καὶ εἰσῆλθον καὶ ἔστησαν ἐχόμενοι
altari ereo. τ gla dei iſ-
τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χαλκοῦ· καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἰσ
rael afcendit de cherubim exñs ſup eos in
ραὴλ ἀνέβη ἀπὸ τῶν χερουβεὶμ ἡ οὖσα ἐπ' αὐτῶν εἰς
ſub dio dom⁹. τ vocauit vir q̃ indu-
τὸ ἄιθριον τοῦ οἴκου. καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδε-
tus erat veſte talari q̃ hũit ſup lumbo eius
δυκότα τὸν ποδήρη ὃς εἶχεν ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸν
ſon⁹ ſapphirꝰ. τ dixit dñs ad eũ: tran-
ζώνην σαπφείρου· καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτόν, διέλ
ſi mediã ciuitatẽ τ mediã hierusalem: τ
θε μέσην τὴν πόλιν καὶ μέσην τὴν ἱερουσαλὴμ, καὶ
da ſignũ ſup frontes viroꝝ
δὸς τὸ σημεῖον ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν ἀνδρῶν τῶν
gementium
καταστεναζόντων ooooooooooooooooooooooo

Trãsla.B.Vie. Tex.he.Ezechi.ix. Pritua.heb.

'ad me.' Adhuc cõuerſus
videbis' abominationes
maiores quas ifti faciunt.' Et introduxit ooooo
me per oſtium porte do
mus domini ooooooooooo
qđ reſpiciebat ad aqlo
nẽ.' Et ecce ibi mulieres
ſedebant plangẽtes ado
nidem; & dixit ooooooo
ad me. Certe vidiſti fili
hois.' Adhuc cõuerſus
videbis abominationes
maiores his.' Et introduxit me in atrium dom⁹
domini interius. ooooo
' Et ecce in oſtio templi
dñi inter veſtibulum oo
& altare quaſi viginti
quinq; ooooooooooooo
viri dorſa habentes cõtra templum domini: oo
& facies ad orientem & adorabant ooooooooooo
ad ortum ſolis. Et dixit ad me.' Certe vidiſti ooo
fili hominis.' Numquid leue eſt hoc domui iuda.
vt facerent abominationes iſtas quas fecerunt hic: quia replentes terram iniquitate ooooooo
conuerſi ſunt ad irritandũ me.' Et ecce applicant ramum ad nares ſuas.
'Ergo & ego ooooooooo
faciã in furore: non parcet oculus meus nec ooo
miſerebor & cum clamauerint ad aures meas voce magna nõ exaudiam
eos. 9.
ET clamauit in auribꝰ meis voce magna di-
cẽs.' Appropinquerũt viſitatiões yrbis: & vnuſquiſq; vas interfectionis habet in manu ſua." Et ecce ſex viri venebant de via porte ſuperioris que reſpicit ad aquilonem: & vnuſquiſq; vas interitus in manu eius. Vir quoq; vn⁹ in medio eorũ veſtitus erat lineis: & atramentariũ ſcriptoris ad renes ei.' Et igreſſi ſũt: & ſteterũt iuxta altare ereũ.' Et gloria dei iſrael aſſumpta eſt de oo
cherub que erat ſuper eum ad limen ooooooo
domus.' Et vocauit virũ qui indutus erat ooooo
lineis: & atramentariũ ſcriptoris habebat in lũbis ſuis. Et dixit dñs ad eum.' Tranſi per mediã ciuitatem in medio hieruſalem:' & ſigna oooooo
thau ſuper frontes viorum gementium ooooo

Cap.ix.

'אֶלַי עוֹד תָּשׁוּב תְּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת
נְדלוֹת אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים וְיָבֵא
אֶל פֶּתַח שַׁעַר בֵּית יְהוָה
אֶתִי וְהִנֵּה שָׁם הַנָּשִׁים
מְבַכּוֹת אֶת תַּמּוּז וַיֹּאמֶר
אֵלַי רְאִיתָ בֶן אָדָם עוֹד תָּשׁוּב
תְּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת גְּדלוֹת מֵאֵלֶּה וַיָּבֵא
אֹתִי אֶל חֲצַר בֵּית יְהוָה הַפְּנִימִית
וְהִנֵּה פֶתַח הֵיכַל יְהוָה בֵּין הָאוּלָם
וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ כְּעֶשְׂרִים אִישׁ
אֲחֹרֵיהֶם אֶל הֵיכַל יְהוָה
וּפְנֵיהֶם קֵדְמָה וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִים
קֵדְמָה לַשָּׁמֶשׁ וַיֹּאמֶר אֵלַי רְאִיתָ
בֶן אָדָם הֲנָקֵל לְבֵית יְהוּדָה
מֵעֲשׂוֹת אֶת הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ
פִּי מָלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חָמָס
וְיָשׁוּבוּ לְהַכְעִסֵנִי וְהִנָּם שֹׁלְחִים
אֶת הַזְּמוֹרָה אֶל אַפָּם וְגַם אֲנִי
אֶעֱשֶׂה בְחֵמָה לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא
אֶחְמל וְקָרְאוּ בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל
וְלֹא אֶשְׁמַע אוֹתָם
וַיִּקְרָא בְאָזְנִי קוֹל גָּדוֹל
לֵאמֹר קִרְבוּ פְּקֻדּוֹת הָעִיר וְאִישׁ
כְּלִי מַשְׁחִתּוֹ בְּיָדוֹ וְהִנֵּה שִׁשָּׁה
אֲנָשִׁים בָּאִים מֶדֶרֶךְ שַׁעַר הָעֶלְיוֹן
אֲשֶׁר מָפְנָה צָפוֹנָה וְאִישׁ כְּלִי
מַפָּצוֹ בְּיָדוֹ וְאִישׁ אֶחָד בְּתוֹכָם
לָבוּשׁ בַּדִּים וְקֹסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו
וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ אֵצֶל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת
וְכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נֶעֱלָה מֵעַל
הַכְּרוּב אֲשֶׁר הָיָה עָלָיו אֶל מִפְתַּן
הַבַּיִת וַיִּקְרָא אֶל הָאִישׁ הַלָּבֻשׁ
הַבַּדִּים אֲשֶׁר קֹסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עֲבֹר בְּתוֹךְ
הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְהִתְוִיתָ
תָּו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱנָחִים

וְהַנֶּאֱנָקִים עַל כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בְּתוֹכָהּ׃ ס וְאֶל אֵלֶּה אָמַר בְּאָזְנָי בְּתוֹכָהּ׃ עִבְרוּ בָעִיר אַחֲרָיו וְהַכּוּ אַל תָּחֹס עֵינֵיכֶם וְאַל תַּחְמֹלוּ׃ זְקֵן בָּחוּר וּבְתוּלָה וְטַף וְנָשִׁים תַּהַרְגוּ לְמַשְׁחִית וְעַל כָּל אִישׁ אֲשֶׁר עָלָיו תִּהְיֶה שָׁתָו אַל תִּגָּשׁוּ וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלּוּ וַיָּחֵלּוּ בַּאֲנָשִׁים הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר לִפְנֵי הַבָּיִת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם טַמְּאוּ אֶת הַבַּיִת וּמַלְאוּ אֶת הַחֲצֵרוֹת חַלְלִים צְאוּ וְיָצְאוּ בָּעִיר׃ ס וַיְהִי הֵמָּה מַכִּים וְנִשְׁאַר אֲנִי וָאֶפֹּלָה עַל פָּנַי וָאֶזְעַק וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הַמַשְׁחִית אַתָּה אֶת כָּל שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל בְּשָׁפְכְּךָ אֶת חֲמָתְךָ עַל יְרוּשָׁלִָם׃ ס וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה גָּדוֹל בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ דָּמִים וְהָעִיר מָלְאָה מַעֲוָת כִּי אָמְרוּ עָזַב יְהוָה אֶת הָאָרֶץ וַיהוָה לֹא רֹאֶה׃ וְגַם אֲנִי לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא אֶחְמֹל דַּרְכָּם בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי וְהִנֵּה הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר מָתְנָיו וַיֹּאמֶר עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי׃ ס

וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה אֶל הָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ הַכְּרוּבִים כְּאֶבֶן סַפִּיר כְּמַרְאֵה דְמוּת כִּסֵּא נִרְאָה עֲלֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר אֶל הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים וַיֹּאמֶר בֹּא אֶל בֵּינוֹת לַגַּלְגַּל אֶל תַּחַת לַכְּרוּב וּמַלֵּא חָפְנֶיךָ גַּחֲלֵי אֵשׁ מִבֵּינוֹת לַכְּרוּבִים וְזָרוֹק עַל הָעִיר וַיָּבֹא לְעֵינָי׃ וְהַכְּרוּבִים עָמְדִים מִימִין הַבַּיִת בְּבֹאוֹ וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת הַחֲצֵר גְּבוּל יְהוָה מָעַל הַכְּרוּב עַל מִפְתַּן הַבַּיִת

'& dolentiũ ſup cunctis 'abominationib⁹ q̃ fiunt 'in medio eius. ᵐEt illis dixit audiente me. ᵐ Trălite ᵖp ciuitatē ſequētes eum: & pcutite. Non ᵖparcat oculus veſter neq; miſereminī. ᵉ Senē adoleſcentulũ & virginē ᵖparulũ & mulieres interficite vſq; ad internitionem. 'Oēm aũt ᵐ ſup quē videritis ᵗthau ne occidatis: ᵍ & a ſanctuario meo incipite. ᶜ Ceperunt ergo a viris ſenioribus qui erant 'ante faciē domus. ᵉ Et dixit ad eos. ᶜ Contaminate 'domum & implete atria ſtis plenis. ᵗ Egredimini 'Et egreſſi ſunt: ᵐ & percutiebāt eos q erant ᵐ in ciuitate. ᵉ Et cede cõpleta: ᵗ remāſi ego ruiq; ſup facie meā & clamās aio. ᵍ Heu. heu. heu. ᶜdñe deus! ᵉ Ergo ne diſperdas 'omnes ᵉreliquias ᵍiſrael effundēs 'furorem tuum ᵐ ſuper hieruſalē. ᵉ Et dixit ad me. ᵍ Iniquitas domus ᵍiſrael & iuda magna eſt ᵉnimis 'valde: & replera ē ᵉ terra ᵍſanguinibus: ᵍ & ciuitas ᵉrepleta ē ᶜ auerſione. ᵍ Dixerunt enim. ᵇDereliqt dñs 'terram: ᵐ & ᵇdñs non ᵉ videt. ᵍ Igitur & meus non ᵉparcet oculus neq; ᵍmiſerebor. ᵍ Viam eorũ ſup caput eorũ reddā. ᵇEt ecce vir qui erat ᵇindutus 'lineis qui habebat ᵍa atramentarium ᵇin dorſo ſuo 'reſpondit verbũ dicens. ᵐ'Feci' ſicut ᵐ precepiſti mihi. 10.

ΘΤ vidi: ᵇ & ecce in ᵇ firmamẽto q̃d erat ſup ᵉcaput ᵇcherubim ' q̃ſi lapis ᵍ ſapphirus: & ' q̃ſi ſpecies ᵐ ſimilitudinis ᵐ ſolii ᵉ apparuit ᵇ ſuper ea. ᵍ Et dixit ᵉad virũ qui ᵐindutus erat ᵐlineis & ait.
ᵗ Ingredere in ᵉmedio ᵇrotarum q̃ ſunt ᵉ ſubtus ᵉ cherubim ᵍ & impleᵉmanũ tuã ᵉprunis ᵍignis q̃ ſunt ᵉ iter 'cherubim: ᵇ & effunde ſup ᵐ ciuitatē. ᵐ Ingreſſusq; ē in cõſpectu meo. ᵖ Cherubim aũt ᵍ ſtabant ᵉa dextris ᵉdomus ' cum ingrederetur ᵐ vir: & nubes impleuit ᵉatriũ ᵇ interius. ᶜ Et eleuata eſt ᵉgloria
'dñi ᵉ ſuper ᵉ cherub ᵇad 'limen domus:

τ dolentiũ ſup cunctis inīquitatib⁹
καὶ τῶν κατωδυνομένων ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις ταῖς
q̃ fiunt in medio eor. τ illis dixit audiente
γινομέναις ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ τούτοις εἶπεν ἀκούοντός
me: ite in ciuitatē poſt eũ τ pcutite
μου, πορεύεσθε εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ κόπτετε
τ non parcatis oculis veſtr̃ τ miſereamini
καὶ μὴ φείδεσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ μὴ ἐλεήσητε
ſenem τ iuuenē τ virginē τ puluſc τ
πρεσβύτερον καὶ νεανίσκον καὶ παῖς νέον καὶ γυναῖκα καὶ
mulieres interficite ad vſq; ad internitionē. ſup aũt oēs ſup
γυναῖκας ἀποκτείνατε εἰς ἐξολεθρευσιν· ἐπὶ δὲ πάντας ἐφ'
ὃς eſt ſignum: ne appropiąſtis τ a ſanctuario meo
οὓς ἐστὶ τὸ σημεῖον, μὴ ἐγγίσητε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου
incipite. τ ceperũt a viris ſenioribus
ἄρξασθε· καὶ ἤρξαντο ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πρεσβυτέρων
q̃ erant int̃ in domo. τ dixit ad eos: cõtamina
οἳ ἦσαν ἔσω ἐν τῷ οἴκῳ. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, ἐμιάνατε
ſtis domũ τ implestis atria ſtis plenis mortuis τ egredi-
τὸν οἶκον καὶ ἐπλήσατε τὰς ὁδοὺς νεκρῶν καὶ ἐκπορ-
ſi pcutite. τ factũ eſt cũ pcuterẽt ipſi:
ρευόμενοι κόπτετε· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κόπτειν αὐτούς,
τ cado ſup faciem meã: τ clamaui τ dixi:
καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα καὶ εἶπα,
heu me adonai dñe: deles tu reliquos
ὄιμοι ἀδωναὶ κύριε, ἐξαλείφεις σὺ τοὺς καταλοίπους
iſrael. cũ infũdas furorem tuũ ſup hieruſalem.
τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκχέαι τὸν θυμόν σου ἐπὶ Ἰερουσαλήμ·
τ dixit ad me: iniq̃tas dom̃ iſrael τ iuda
καὶ εἶπεν πρός με, ἀδικία τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα
magnificata ē valde valde: q̃ repleta ē ſra popu
μεμεγάλυνται σφόδρα σφόδρα, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λαῶν
lis multis. τ ciuitas repleta ē iniq̃tate τ immun-
ὧν πολλῶν. καὶ ἡ πόλις ἐπλήσθη ἀδικίας καὶ ἀκαθαρ-
ditia. q̃ dixerũt: dereliquit dñs terrã nõ
σίας· ὅτι εἶπαν, ἐγκαταλέλοιπεν κύριος τὴν γῆν οὐκ
videt dñs: τ nõ parcet oculus meus ne
ἑωρᾶ ὁ κύριος, καὶ οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου οὐ
q̃ miſerebor vias eor̃ in capite eor̃ dc
μὴ ἐλεήσω τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δι'
di. τ ecce vir indutus veſte talari τ
ὅτι. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐνδεδυκὼς τὸν ποδήρη καὶ
acclinctus zona lũbũ ſuum. τ reſpondit
ἐζωσμένος τὴν ζώνην τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· καὶ ἀπεκρίνατο
dicẽs: feci ſicut mandaſti mihi.
τὰ λέγων, πεποίηκα καθὼς ἐνετείλω μοι. Ca.10.

ΘΚαὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐπάνω τοῦ στερεώματος τοῦ
ſuper caput cherubim: q̃ſi lapis ſapphiri
ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν χερουβείμ, ὡς λίθος σαπφείρου
ſimilitudo q̃ſi ſpecies ſimilitudinis ſolii ſuper eos.
ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν ἄνδρα
q̃ erat indutus ſtola: ingredere in medi-
τὸν ἐνδεδυκότα τὴν στολήν, εἴσελθε εἰς τὸ μέσον
rotarũ q̃ ſub cherubim. τ impleᵉ
τῶν τροχῶν τῶν ὑποκάτω τῶν χερουβείμ· καὶ πλῆ-
ple pugnos tuos carbonib⁹ ignis de medio
σον τὰς δράκας σου ἀνθράκων πυρὸς ἐκ μέσου τῶν
cherubim. τ diſperge ſup ciuitatē. τ
χερουβείμ· καὶ διασκόρπισον ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ
ingreſſ eſt ī cõſpectu meo τ cherubim ſtabãt a
εἰσῆλθεν ἐνώπιόν μου καὶ τὰ χερουβεὶμ εἱστήκεισαν ἐκ
dextris dom̃ cũ ingrederet̃ vir. τ
δεξιῶν τοῦ οἴκου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἄνδρα· καὶ
nubes impleuit atriũ interius. τ
ἡ νεφέλη ἔπλησεν τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν· καὶ
eleuata ē gla dñi a cherubim. im-
ἀπῆρεν ἡ δόξα κυρίου ἀπὸ τῶν χερουβείμ· εἰς τὸ
ſub dio domus
ἄιθριον τοῦ οἴκου

τ repleuit domũ nubes τ atriũ repletũ ē
καὶ ἐπλησεν τὸν οἶκον νεφέλη καὶ ἡ αὐλὴ ἐπλήσθη τοῦ
ſplendore ille dñi. τ vox ulan
φέγγους τῆς δόξης κυρίου. καὶ φωνὴ τῶν πτερύγων τῶν
cherubim audiebat vſq ad atriũ exterius ſicut vox
χερουβεὶμ ἠκούετο ἕως τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας ὡς φω
veri ſicpotẽtis loquentis. τ factũ eſt cũ pcepiſſet
νὴ θεοῦ σαδδαὶ λαλοῦντος· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐντεῖλα-
ſet ipſe viro q̃ indutus erat ſtola ſan-
σθαι αὐτὸν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυκότι τὴν στολὴν τὴν ἁγί-
cta vtẽs: tunc ingrediẽs vir medio rotarũ de me-
αν λέγων, λάβε πῦρ ἐκ μέσου τῶν τροχῶν ἐκ τοῦ με-
dio cherubim: τ intrauit τ ſtetit adherẽs
ταξὺ τῶν χερουβείμ, καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἔστη ἐχόμενος τῶν
rotũ. τ extendit cherub manũ ſuam in me-
τροχῶν· καὶ ἐξέτεινεν ὁ χερουβ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς μέ-
dium ignis exiſtũ in medio cherubim: τ
σον τοῦ πυρὸς τοῦ ὄντος ἐν μέσῳ τῶν χερουβείμ, καὶ
accepit τ dedit in manꝰ eiꝰ q̃ indutꝰ erat
ἔλαβεν καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐνδεδυκότος τὴν
ſtolã ſcilꝫ. τ accepit τ egreſſꝰ ē τ vidi che
στολὴν τὴν ἁγίαν· καὶ ἔλαβεν καὶ ἐξῆλθεν καὶ εἶδον τὰ χε
rubim ſimilitudinẽ manuũ hoim ſub a-
χερουβεὶμ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτε
lis eor. τ vidi: τ ecce quattuor rote ſtabant
ρύγων αὐτῶν· καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τέσσαρες τροχοὶ εἱστήκεισαν
adherentes cherubiũ. rota vna iuxta cherub.
σαν ἐχόμενοι τῶν χερουβείμ· τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβ
vnũ τ rota vna iuxta cherub vnũ· τ aſpect̃
ἑνὸς καὶ τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβ ἑνός· καὶ ἡ ἰδέα τῶν
rotarũ q̃ſi viſio lapidis carbũculi. τ aſpect̃ eor̃
τροχῶν ὡς ὅρασις λίθου ἀνθρακος· καὶ ἡ θεωρία αὐτῶν·
ſimilitudo vna ipſorũ: quẽadmodũ cum fuerit rota in
ὁμοίωμα ἓν τοῖς τέσσαρσιν, ὁ τρόπον ὅταν ᾖ τροχὸς ἐν
medio rote. cũ ambularẽt ipſa: in quattu-
μέσῳ τροχοῦ· ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά, εἰς τὰ τέσσα-
or ptes eor̃ gradiebant̃: nõ reuertebãt cũ ambula-
ρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο, οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύε-
rent ipſa. q̃ in quẽ locũ reſpexit initiũ vnũ
σθαι αὐτά· τι εἰς ὃν ἂν τόπον ἔβλεπε] εν η ἀρχὴ η μία
poſt illud ibulabant: τ nõ reuertebãt cũ ambula
ὀπίσω αὐτῆ ἐπορεύοντο, καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύε-
rent ipſi. τ oĩa carnes eor̃ τ dorſa eo-
σθαι αὐτούς· καὶ πᾶσα ἡ σὰρξ αὐτῶν καὶ οἱ νῶτοι αὐ-
rũ: τ manꝰ eaꝝ q̃ alę eaꝝ τ ro-
τῶν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν καὶ οἱ τρο-
te plenę ſuperis in circuitu quattuor ro-
χοὶ πλήρεις ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν τροχοῖς
tũ: eor̃q; ut rotta illis cognominatũ ē volubilea
τοῖς αὐτῶν. τοῖς δὲ τροχοῖς τούτοις ἐπεκλήθη γίλγελ
audiente me. τ dixit facies hębat vnſiąq; aſa-
ἀκούοντός μου· καὶ τέσσαρα πρόσωπα ἑκάστῳ τῶν ζώ-
lũ. facies vna facies cherub: τ facies
ων. τὸ πρόσωπον τὸ ἓν πρόσωπον χερούβ, καὶ τὸ πρόσω
ea ſecunda: facies hoie: τ tertia fa-
πον τὸ δεύτερον, πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τρίτον πρό-
cies leonis: τ quarta facies aqle. τ
σωπον λέοντος, καὶ τὸ τέταρτον πρόσωπον ἀετοῦ· καὶ
eleuata ſũt cherubim. hoc animalꝫ vidi iuxta fluuium
ἐπήρθη τὰ χερουβείμ· τοῦτο τὸ ζῶον ὃ εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ
chobar: τ cũ ambularẽt cherubim: ibant
τοῦ Χοβάρ, καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ χερουβείμ, ἐπορεύ-
rote: τ he iuxta ea: τ cũ cle-
οντο οἱ τροχοί, καὶ ὅταν ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐξαί-
uarẽt cherubim alas ſuas vt exaltarẽt de
ρειν τὰ χερουβεὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν τοῦ μετεωρίζεσθαι αὐτὰ ἀπὸ τῆς
terra: nõ reuertebãt̃ rote eor̃: ſed ipſe iuxta illos. cũ
γῆς, οὐκ ἐπέστρεφον οἱ τροχοὶ αὐτῶν, καὶ γε αὐτοὶ ἐπεχόμενοι αὐτῶν. ἐν
ſtarent ipſa: ſtabãt τ cũ eleuabantur ipſa: eleua-
τῷ ἑστάναι αὐτά, ὑψηλοῦσθαι καὶ ἐν τῷ μετεωρίζεσθαι αὐτά, ἐμετεω-
bantur eũ eis: q̃ ſpūs vite erat̃ eis. τ egreſſa ē gla
ρίζοντο μετ' αὐτῶν, διότι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐξῆλθεν ἡ δόξα

'et repleta eſt ᵐ domus ᶜnu be. ᵖ Et atrium ccccccc
'repletũ eſt ᵖ ſplẽdore gloꝛie ᵐ domini: ᵖ & ſonit ᵖ alarũ ᵖ cherubim ᵖ audiebatur
ᵇ vſq ad atrium ᵉ exterius ſicut vox
'quaſi vox ᵈ ei ᵈ oipotẽtis
ᵈ loquntis. ᵍ Cũq; ꝑcepiſſet
ᵐ viro qui ᵐ indutus erat ᵐ lineis ᵈ dicens: ccccccccc
ᵍ ſume ' ignem ᵈ de medio ᵇ rotarum que ſunt ᵐ inter
'cherubim: ' ingreſſus ille
'ſtetit ᵉ iuxta ᵇ rotam., ccccc
'Et extendit ᵇ cherub ᵐ manum ᵈ de medio ccccccc
ᵇ cherubim 'ad ᵍ ignẽ ᵈ qui
ᵐ inter ccccccccccccc
ᵉ cherubim: ' & ſumpſit ᵉ & dedit ᵐ in ᵐ manus eiꝰ qui ᵐ indutus erat ᵐ lineis qui ᵐ acciꝑies ᵉ egreſſus eſt. ' Et ap
paruit ' in cherubim ſimi
ſimilitudo ᵈ manꝰ hois ᵇ ſubt ᵈ
pẽnas eorũ. ' Et vidi: ᵍ & ecce ᵈ ſttuor ' rote ᵇ iuxta
'cherubim. ᵐ Rota ᵐ vna ᵇ iuxta ᵈ cherub ccccccccc
ᵍ vnum: & ' rota ᵐ alia ᵇ iuxta
ᵐ cherub ccccccccccccc
ᵍ vnũ. ' Species ᵃ tẽ ' rotaꝝ
ſimilitudo ' vna cccc
ᵍ quattuor: ᵇ quaſi ſi ' fit ᵉ ro
ta ccccccccccccccccc
'in medio ᵐ rote. ᵐ Cunq; ambularẽt: ᵉ in ᵍ quattuor ᵍ ptes ' gradiẽbãtur: & ᵉ nõ
'reuertebãt ur ᵐ ambulates:
'fed ad ' locũ ad ' quem ire
ᵍ declinábat q̃ ᵍ prima erat:
'ſeq̃bantur & cetere: ᵉ nec
'reuertebantur. ᵇ Et oĩe ' corpus earum ᵍ & colla & manus ᵐ & penne ccccc
ᵐ & circuit ᵍ pleni erãt ᵍ oculis ᵍ in circuitu ccccccccc
'quattuor ᵍ rotarum: & ᵍ rotas ccccccccccccccc
ᵍ istas ᵍ vocauit ᵍ volubiles
'audiẽte me. ᵃ Quattuor
aũt ᵇ facies ' habebat vnũ.
ᵍ Facies ' vna ' facies ᵉ cherub: ᵍ & facies ' ſecunda ᵍ facies ' leonis: ᵍ & in tertio ᵍ facies ᵉ leonis: ᵍ & in qrto ᵍ facies ' aqle. ᵉ Et eleuata ſũt
'cherubim: ᵍ ipſus eſt ᵍ animal ᵍ quod ' víderam ccccc
ᵍ iuxta flumen ᵇ chobar.
ᵉ Cũq; ambularẽt ᵉ cherubim: ᵍ ibãt pariter & ' rote
ᵍ iuxta ea: ᵇ & cũ eleuarent
'cherubim ' alas ſuas ᵐ vt exaltarẽtur ᵐ de ᵉ terra: cc
ᵍ non ᵉ reſidebant ' rote ᵉ ſed & ' ipſe ᵍ iuxta erant. ccccc
ᵍ Stantibus illis ᵍ ſtabãt: & & cũ eleuatis ᵉ eleuabãtur.
ᵉ Spūs ᵉ enim ᵍ vite erat ᵍ in eis. ᵈ Et egreſſa eſt ᵈ gloꝛia

יְהוָה עַל סְפַתָּן וַיֵּשֶׁב עַל פְּתֵו עָפֶד
הַכְּרֻבִים וַישָׂאוּ הַכְּרֻבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם עָשָׂא
וַירוֹמוּ כֻן הָאָרֶץ לְעֵינַי בְּצֵאתָם יָצָא
וְהָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם וַיַּעֲמֹד פֶּתַח אפן
שַׁעַר בֵּית יְהוָה הַקַּדְמוֹנִי וְכָבוֹד
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה׃ הִיא עָלָה
הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בִּנְהַר כְּבָר וָאֵדַע כִּי כְרֻבִים יָדַע
הֵמָּה׃ אַרְבָּעָה אַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָד רַגְלַיִם פָּנָה
וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאֶחָד וּדמות יְדֵי דָּמָה
אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם׃ וּדְמוּת פְּנֵיהֶם
הֵמָּה הַפָּנִים אֲשֶׁר רָאִיתִי עַל נְהַר
כְּבַר מַרְאֵיהֶם וְאוֹתָם אִישׁ אֶל רָאָה אֵת
עִבְרַ פָּנָיו יֵלֵכוּ׃

Cap.xj. וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וַתְּבִאֵנִי אֶתִי אֶל נָשָׂא בוא
שַׁעַר בֵּית יְהוָה הַקַּדְמוֹנִי הַפֹּנֶה פָּנָה
קָדִימָה וְהִנֵּה בְּפֶתַח הַשַּׁעַר עֶשְׂרִים קֶדֶם
וַחֲמִשָּׁה אִישׁ וָאֹרֶא בְּתוֹכָם אֵת נְתוֹנָם
יאזניה בֶן עַזֻּר וְאֵת פְּלַטְיָהוּ בֶן בְּנָיָהוּ שור
שָׂרֵי הָעָם׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם
אֵלֶה הָאֲנָשִׁים הַחֹשְׁבִים אָוֶן
וְהַיְעֲצִים עֵצָת רָע בָּעִיר הַזֹּאת׃ יָצַק יצץ
הָאֹמְרִים לֹא בְקָרוֹב בָּנוֹת בָּתִּים קָרֵב בָּנָה
הִיא הַסִּיר וְאֲנַחְנוּ הַבָּשָׂר׃ לָכֵן הִנָּבֵא בית נָבָא
עֲלֵיהֶם הִנָּבֵא בֶן אָדָם׃ הִתְנַפֵּל עָלַי נָפַל
רוּחַ יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלַי אֱמֹר כֹּה אָמַר
אָמַר יְהוָה כֵּן אֲמַרְתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל
וּמַעֲלוֹת רוּחֲכֶם אֲנִי יָדַעְתִּיהָ׃ עָלָה
הִרְבֵּיתֶם חֲלָלֵיכֶם בָּעִיר הַזֹּאת מָלֵא רָפָה
וּמִלֵּאתֶם חוּצוֹתֶיהָ חָלָל׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חֲלָלֵיכֶם אֲשֶׁר שִׂמְתֶּם בְּתוֹכָהּ הֵמָּה בָּשָׂר וְהִיא שׁוּם
הַסִּיר וְאֶתְכֶם הוֹצִיא מִתּוֹכָהּ׃ חֶרֶב יצא
יְרֵאתֶם חֶרֶב אָבִיא עֲלֵיכֶם נְאֻם בוא
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתּוֹכָהּ
וְנָתַתִּי אֶתְכֶם בְּיַד זָרִים וְעָשִׂיתִי עָנַשׁ עשה

'domini 'a 'limine" tẽpli:
"& stetit 'super ooooooo
'cherubim. "Et eleuantia
'cherubim 'alas suas: ooo
"exaltata sũt 'a 'terra 'coram
me: & illis 'egrediẽtibus:
'rote dcꝫ 'subsecute sunt.
"Et stetit in 'introitu ooo
'porte 'domus 'dñi 'orien
talis: "& gloria ooooooooo
'dei "israel erat 'super eos.
"Ipsum est ooooooooooo
'animal 'quod "vidi 'subs
ter "deum ooooooooooooo
'israel 'iuxta fluuiũ 'cho
bar: "& intellexi "qa 'che
rubim "essent. 'Quattuor
'quattuor 'vultus "vñs: oo
'& quattuor "ale 'vnꝰ: "& si
militudo" manus ooooooo
'hois "sub 'alis corũ. 'Et
similitudo 'vultuũ eorum
'ipſi "vultus 'quos 'viderã
'iuxta 'fluuium ooooooooo
'chobar: & intuitus corũ
'& impetus 'singulorum
'ante 'faciem sua 'ingredi.

II.

ΘΤ eleuauit "me 'spũs
"& introduxit "me 'ad
'portam "domus 'domini
'orientalem 'que respicit
"ad solis ortum." Et ecce
'in introitu "porte 'viginti quinq; 'virꝰ: '& vidi "in medio eorum 'iechoniam 'filium 'azur "& 'pheltiã 'filiũ 'bananie 'principes 'populi. "Dixit 'dñs 'ad me. 'Fili 'hominis "hi sunt "virꝰ qui cogitãt 'iniquitatem: ooooooooo 'a & tractant 'consilium 'pessimum 'in vrbe "ista oo 'dicentes: 'Nonne 'dudũ "edificate sunt "domus: oo 'hic est 'lebes: 'nos autẽ 'carnes. 'Idcirco "vaticinare 'de his: "vaticinare 'fili "hominis. "& irruit 'in me 'spiritus 'dñi: '& dixit "ad me. 'Loquere. "Hec oooo 'dicit 'dñs. Sic 'locuti estis 'domus 'israel oooooooo "& cogitatiões 'cordis ve stri 'ego "noui. oooooooo "Plurimos 'occidistis "in vrbe 'hac: oooooooooo "& implestis "vias eius 'in terfectis. "Propterea "hec 'dicit "dominus 'deus. "In terfecti vestri 'quos oooo 'posuistis 'in medio ei "hi sunt 'carnes: '& hic est oo 'lebes: '& educam 'vos 'de medio eius. "Gladium oo 'metuistis: "& gladium 'in ducam "super vos" dicit ooo 'dominus "deus: "& eiciã 'vos "de medio eius. oooo 'Daboꝫ "vos 'in manu 'hostium: '& faciam ooooooo

dñi de sub dio dom? t ascẽdit sup
κυρίου ἀπὸ τοῦ ἀσφίου τοῦ οἴκου, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὰ
cherubim: t 'eleuauẽt cherubim alas
χερουβείμ, καὶ ἀνέλαβον τὰ χερουβεὶμ τὰς πτέρυγας
suas t eleuata sunt a terra coram me:
αὐτῶν καὶ ἐμετεωρίσθησαν ἀπὸ τῆς γῆς ἐνώπιόν μου,
cũ egrederẽt ipa. t rote herentes illis. t
ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτά. καὶ οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν. καὶ
steteꝛt in vestibulio porte dom? dñi q
ἔστησαν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου τῆς
in cõspectu. t gha 'dei 'israel erat sup eã defuper
ἀπέναντι. καὶ δόξα θεοῦ Ἰσραὴλ ἦν ἐπ' αὐτῶν ὑπεράνω.
hoc aĩal est qđ vidi sub deo israel turta
τοῦτο γὰρ ζῶον ἐστιν ὃ εἶδον ὑποκάτω θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆ
fluuium chobar: t cognoui qꝫ cherubim sũt. ἴσιν
ποταμοῦ Χοβάρ, καὶ ἔγνων ὅτι χερουβείμ εἰσιν. τέσ
or facies vni t ỹttuor ale vni.
σαρα πρόσωπα τῷ ἑνὶ καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί.
t similitudo manuũ hoim de sub alis
καὶ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτερύ
eoꝝ: t similitudo facieꝝ eoꝝ. hꝫ
γων αὐτῶν, καὶ ὁμοίωμα τῶν προσώπων αὐτῶν. ταῦ
facies sũt ỹs vidi sub gha dei
τα τὰ πρόσωπα ἃ εἶδον ὑποκάτω τῆς δόξης θεοῦ
israel: iuxta fluuium chobar: vtllo
Ἰσραὴλ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ, τὰ ὁρα
né eoꝝ. t ipa vniuqđq ibaꝫ scẽm faciem
σιν αὐτῶν. καὶ αὐτὰ ἕκαστον αὐτῶν κατὰ πρόσωπον
eoꝝ ambulabãt.
αὐτῶν ἐπορεύοντο. Ca.II.

ΘΤ assumpsit me spũs
Καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν
portam dom? dñi q ꝛespicit eã ad orientem. t ecce in vestibulo po:
πύλην τοῦ οἴκου κυρίου τὴν κατέναντι βλέπουσαν
ad. ortentem. t ecce in vestibulo po:
κατὰ ἀνατολάς· καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν πρόθύρων τῆς πύ
te ỹtt vigiti t quiq; vir: t vidi in medio eoꝝ.
λης ὡς εἴκοσι καὶ πέντε ἄνδρες, καὶ εἶδον ἐν μέσῳ αὐτῶν
iechonia filiũ azur t pheltiã filium bonaie.
ἰοχονίαν τὸν τοῦ ἔζερ καὶ φαλτίαν τὸν τοῦ βαναίου·
principes ppli. t ỹxit ad me: fili
τοὺς ἀφηγουμένους τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
hois hi viri cogitanteꝭ vana t cõ
ἀνθρώπου οὗτοι οἱ ἄνδρες οἱ λογιζόμενοι μάταια καὶ βου
sultantes cõsiliũ malum in ciuitate ista: dicentes
λευόμενοι βουλὴν πονηρὰν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, οἱ λέγοντες
nõne nouiter edificate sunt domus? hec est le
οὐχὶ πρόσφατος ἀποδέδμηται αἱ οἰκίαι; αὕτη ἐστὶ ὁλί
bes: nos aũt carnes. Idcirco vaticinare fili
βης· ἡμεῖς δὲ τὰ κρέα. διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπ' αὐ
os fili hois. t irruit. fup me spũs dñi
τοὺς υἱὲ ἀνθρώπου. καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα κυρί
t dixit ad me: hec dicit dñs: sic dixi
ου καὶ εἶπεν πρός με, τάδε λέγει κύριος, οὕτως εἶπα
ste vos dom? israel: t cogitatiões spiritus ve
τε οἶκος Ἰσραὴλ, καὶ τὰ διαβούλια τοῦ πνεύματος ὑ
stri ego scio. mltiplicatis mortuos eius in vr
μῶν ἐγὼ ἐπίσαμαι· ἐπλληθύνατε νεκροὺς ὑμῶν ἐν πόλ
be hac: t implestis vias eius vulnerato
λει ταύτῃ, καὶ ἐπεπλήσατε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς τραυματιῶν
ppterea hec dicit adonai dñs: mortuos vros
διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, τοὺς νεκροὺς ὑμῶν
qs posuistis in medio ei? hi sunt carnes:
οὓς ἐτάτατε ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὗτοί εἰσιν τὰ κρέα,
hec aũt est lebes. t vos educã de medio eius:
αὕτη δέ ἐστιν ὁ λέβης. καὶ ὑμᾶς ἐξάξω ἐκ μέσου αὐτῆς·
gladium metuistis: t gladium inducã sup vos dicit
ῥομφαίαν φοβεῖσθε, καὶ ῥομφαίαν ἐπαξῶ ἐφ' ὑμᾶς λέγει
adonai dñs. t educã vos de medio eius: t tra
ἀδωναὶ κύριος· καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ μέσου αὐτῆς, καὶ πα
dam vos in manus alienorum: t faciam
ραδώσω ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων, καὶ ποιήσω

in vobis iudicia in gladio cadetis: in finib? יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם וְיָדַעְתֶּם
ἐν ὑμῖν κρίματα ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖσθε, ἐπὶ τῶν ὁρίων israel? iudicabo vos: t & scietis יִשְׂרָאֵל
cadetis. In finibus israel? iudicabo' vos: t & scietis כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ הֵיא לֹא תִהְיֶה לָכֶם
quia ego dñs. Hec nõ erit vobis lebetem. t vos non eritis in medio ei? in carnes. In finib? israel iudicabo vos: t scietis qꝫ ego dñs: qđ in mandatis meis nõ ambulastis: t iudicia mea non fecistis: t facti? est sicut iuxta iudicia gentiũ que in circuitu vro sunt: t phaltias filius banaie mortuus é. t cecidi in facie meaꝫ clamãs voce magna. Et dixi. Heu heu heu. dñe deus confumationem tu? facis reliquarum israel. Et factum est verbum dñi ad me dicens. Fili hominis fratres tui fratres tui viri? ppinqui tui: & omnis domus israel vniuersa quibus dixerũt habitatores hierusalem: longe recedite a domino: nobis data est terra in hereditatẽ. ppterea dic hec dicit adonai dñs: qꝫ congregabo eos de populis & adunabo eos de terris in quibus dispersi estis: & dabo vobis humum israel. & ingredientur illuc: & auferent omnes offensiones cuctasqꝫ abominationes eius de illa. Et dabo eis cor vnum: & spiritũ nouum tribuam in viscerib? eorum. Et auferam cor lapideum de carne corũ: & dabo eis cor carneum וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב אֶחָד וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן
ut in preceptis meis ambulent: & iudicia mea custodiant & faciant qꝫ ea: & sint mihi in populũ: & ego sim eis in deum. Quorum autem cor post offendicula & abominationes suas ambulat: horum viã in capite suo ponã: dicit dominꝰ deus. Et eleuauerũt cherubim alas suas:

בְּנֵי עַל בֶּנָם שְׁפָטִים נַחֲרֹב תִּפּוֹלוּ עַל גְּבוּל
יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם וִידַעְתֶּם
כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ הֵיא לֹא תִהְיֶה לָכֶם
לִסִּיר וְאַתֶּם תִּהְיוּ בְתוֹכָהּ לִבְשָׂר
אֶל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפֹּט אֶתְכֶם׃ שפט
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר לֹא בְחֻקַּי נחק
לֹא הֲלַכְתֶּם וּמִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם עשה
וּכְמִשְׁפְּטֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם סבב
עֲשִׂיתֶם׃ וַיְהִי כְּהִנָּבְאִי נָבָא
בְּנָיָה כְּמֹת פְּלַטְיָהוּ בֶן וַאֶפֹּל עַל פְּנֵי נפל
קוֹל נָדוֹל וָאֹמַר אָהָה אֲדֹנָי יְהוִה פנה זעק
כָּלָה אַתָּה עֹשֶׂה אֶת שְׁאֵרִית נדל
יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ היה
בֶּן אָדָם אַחֶיךָ אַנְשֵׁי גְאֻלָּתֶךָ
וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה אֲשֶׁר אָמְרוּ
לָהֶם יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם רָחֲקוּ מֵעַל יושב
יְהוָה לָנוּ הִיא נִתְּנָה הָאָרֶץ
לִמוֹרָשָׁה׃ לָכֵן אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ירש
יְהוִה כִּי מֵרְחַקִּים גּוֹיִם וְכִי רחק
הֲפִיצוֹתִים בָּאֲרָצוֹת וָאֶהִי לָהֶם
לְמִקְדָּשׁ מְעַט בָּאֲרָצוֹת אֲשֶׁר קדש בוא
שָׁם׃ לָכֵן אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְאָסַפְתִּי
אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפוֹצוֹתֶם
בָּם וְנָתַתִּי לָכֶם אֶת אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ נתן
וּבָאוּ שָׁמָּה וְהֵסִירוּ אֶת כָּל שִׁקּוּצֶיהָ סור
וְאֶת כָּל תּוֹעֲבוֹתֶיהָ מִמֶּנָּה׃ וְנָתַתִּי שקץ
לָהֶם לֵב אֶחָד וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן נתן
בְּקִרְבָּם וְהֵסַרְתִּי אֶת לֵב הָאֶבֶן
מִבְּשָׂרָם וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב בָּשָׂר׃
לְמַעַן בְּחֻקַּתַי יֵלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי חקק
יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֹתָם וְהָיוּ לִי לְעָם עשה
וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וְאֶל לֵב היה
שִׁקּוּצֵיהֶם וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם לִבָּם הֹלֵךְ
נָתַן דַּרְכָּם נָרְאֹשׁ נָתַתִּי נאם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם נשא כרב
וְהוה׃

וְהָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם וּכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה וּכְבוֹד יְהוָה עָלָיו׃

וַיַּעֲמֹד עַל פֶּתַח הַבַּיִת וַיִּמָּלֵא הַבַּיִת אֶת הֶעָנָן וְהֶחָצֵר מָלְאָה אֶת נֹגַהּ כְּבוֹד יְהוָה׃

וְקוֹל כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים נִשְׁמַע עַד חֲצַר הַחִיצוֹנָה כְּקוֹל אֵל שַׁדַּי בְּדַבְּרוֹ׃

וַיְהִי כְּצַוֹּתוֹ אֶת הָאִישׁ לְבֻשׁ הַבָּד לֵאמֹר קַח אֵשׁ מִבֵּין הָאוֹפַנִּים מִבֵּין הַכְּרוּבִים וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד אֵצֶל הָאוֹפָן׃

וַיִּשְׁלַח הַכְּרוּב אֶת יָדוֹ מִבֵּין הַכְּרוּבִים אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר בֵּין הַכְּרוּבִים וַיִּשָּׂא וַיִּתֵּן אֶל חָפְנֵי לְבֻשׁ הַבָּד וַיִּקָּח וַיֵּצֵא׃

וַיֵּרָא לַכְּרוּבִים תַּבְנִית יְדֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם׃

וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אַרְבָּעָה אוֹפַנִּים אֵצֶל הַכְּרוּבִים אוֹפַן אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב אֶחָד וְאוֹפַן אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב אֶחָד וְהָאוֹפַנִּים מַרְאֵיהֶם כְּעֵין אֶבֶן תַּרְשִׁישׁ׃

וּמַרְאֵיהֶם דְּמוּת אֶחָת לְאַרְבָּעָתָם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפָן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן׃

בְּלֶכְתָּם עַל אַרְבַּע רִבְעֵיהֶם יֵלֵכוּ לֹא יִסֹּבּוּ בְּלֶכְתָּם כִּי אֶל מְקוֹם אֲשֶׁר יִפְנֶה הָרֹאשׁ אַחֲרָיו יֵלֵכוּ לֹא יִסֹּבּוּ בְּלֶכְתָּם׃

וּבְכָל בְּשָׂרָם וְגַבֵּיהֶם וְיָדֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם וְהָאוֹפַנִּים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב אַרְבַּעְתָּם הָאוֹפַנִּים אֲשֶׁר לָהֶם׃

אֶל הָאוֹפַנִּים קָרָא בְאָזְנָי הַגַּלְגַּל׃

וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָרִאשׁוֹן פְּנֵי הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי וּפְנֵי הַשְּׁלִשִׁי פְּנֵי אָדָם וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נָשֶׁר׃

וַיִּשָּׂא הַכְּרוּבִים הִוא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי בִּנְהַר כְּבָר׃

וַיֵּלְכוּ בְּלֶכְתָּם עַל אַרְבַּע רִבְעֵיהֶם וְלֹא יִסֹּבּוּ בְּלֶכְתָּם כִּי אֶל מְקוֹם אֲשֶׁר יִפְנֶה הָרֹאשׁ אַחֲרָיו יֵלֵכוּ לֹא יִסֹּבּוּ בְּלֶכְתָּם׃

וְכָל בְּשָׂרָם וְגַבֵּיהֶם וְיָדֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם וְהָאוֹפַנִּים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב אַרְבַּעְתָּם הָאוֹפַנִּים אֲשֶׁר לָהֶם׃

אֶל הָאוֹפַנִּים קָרָא בְאָזְנָי הַגַּלְגַּל׃

וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָרִאשׁוֹן פְּנֵי הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי וּפְנֵי הַשְּׁלִשִׁי פְּנֵי אָדָם וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נָשֶׁר׃

וַיִּשָּׂא הַכְּרוּבִים הִוא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי בִּנְהַר כְּבָר׃

וַיֵּלְכוּ בְּלֶכְתָּם עַל אַרְבַּע רִבְעֵיהֶם וְלֹא יִסֹּבּוּ בְּלֶכְתָּם כִּי אֶל מְקוֹם אֲשֶׁר יִפְנֶה הָרֹאשׁ אַחֲרָיו יֵלֵכוּ לֹא יִסֹּבּוּ בְּלֶכְתָּם׃

וְכָל בְּשָׂרָם וְגַבֵּיהֶם וְיָדֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם וְהָאוֹפַנִּים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב אַרְבַּעְתָּם הָאוֹפַנִּים אֲשֶׁר לָהֶם׃

וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וַתְּבִאֵנִי כַּשְׂדִּימָה אֶל הַגּוֹלָה בְּמַרְאָה בְּרוּחַ אֱלֹהִים וַיַּעַל מֵעָלַי מַרְאֵה אֲשֶׁר רָאִיתִי׃

וָאֲדַבֵּר אֶל הַגּוֹלָה אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר הֶרְאָנִי׃

Cap.xij.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם בְּתוֹךְ בֵּית הַמְרִי אַתָּה יוֹשֵׁב אֲשֶׁר עֵינַיִם לָהֶם לִרְאוֹת וְלֹא רָאוּ אָזְנַיִם לָהֶם לִשְׁמֹעַ וְלֹא שָׁמֵעוּ כִּי בֵית מְרִי הֵם׃

וְאַתָּה בֶן אָדָם עֲשֵׂה לְךָ כְלֵי גוֹלָה וְגֹלֵה יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם וְגָלִיתָ מִמְּקוֹמְךָ אֶל מָקוֹם אַחֵר לְעֵינֵיהֶם אוּלַי יִרְאוּ כִּי בֵית מְרִי הֵמָּה׃

וְהוֹצֵאתָ כֵלֶיךָ כִּכְלֵי גוֹלָה יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם וְאַתָּה תֵּצֵא בָּעֶרֶב לְעֵינֵיהֶם כְּמוֹצָאֵי גוֹלָה׃

לְעֵינֵיהֶם תַּחְתֶּר לְךָ בַּקִּיר וְהוֹצֵאתָ בּוֹ׃

לְעֵינֵיהֶם עַל כָּתֵף תִּשָּׂא בַּעֲלָטָה תּוֹצִיא פָּנֶיךָ תְּכַסֶּה וְלֹא תִרְאֶה אֶת הָאָרֶץ כִּי מוֹפֵת נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃

וָאֶעֱשֶׂה כֵּן כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי כֵּלַי הוֹצֵאתִי כִּכְלֵי גוֹלָה יוֹמָם וּבָעֶרֶב חִתַּרְתִּי לִי בַּקִּיר בַּעֲלָטָה הוֹצֵאתִי עַל כָּתֵף לְעֵינֵיהֶם נְשָׂאתִי׃

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי בַּבֹּקֶר לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הֲלֹא אָמְרוּ אֵלֶיךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בֵּית הַמֶּרִי מַה אַתָּה עֹשֶׂה׃ אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנְּשִׂיא הַמַּשָּׂא הַזֶּה בִּירוּשָׁלִַם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵמָּה בְתוֹכָם׃ אֱמֹר אֲנִי מוֹפֵתְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי כֵּן יֵעָשֶׂה לָהֶם בַּגּוֹלָה בַּשְּׁבִי יֵלֵכוּ׃ וְהַנָּשִׂיא אֲשֶׁר בְּתוֹכָם בַּכָּתֵף יִשָּׂא בַּעֲלָטָה וְיֵצֵא חֹרֶה יַחְתְּרוּ בַקִּיר לְהוֹצִיא בּוֹ אֶת פָּנָיו יְכַסֶּה וְלֹא יִרְאֶה עַיִן הָאָרֶץ׃

& rote'cus eis :"& gloria "dei ooooooooooooooo "israel erat"super eos.'Et ascendit"gloria 'dñi"de medio'ciuitatis: 'stetitq;"super ooooooooo "montem"qui est"ad orientem'vrbis;'& spiritus ooo "leuauit me"adduxitq;'in chaldeam"ad ooooooooo 'transmigrationē :"in visionem"in spiritu"dei. oo 'Et sublata est"a me'visio "quam'videram. ooooo "Et locutus sum'ad'transmigrationē "omnia"verba 'domini "que' ostenderat mihi.

12.

Et factum est"sermo'dñi "ad me'dicēs."Fili"hominis:"in medio"domus "exasperātis'tu"habitas: "qui"oculos"habent"ad videndum' & non" videt: '& aures'ad audiendū'& non' audiunt :"quia ooo "domus"exasperans"est. 'Tu ergo'fili"hominis"fac 'tibi"vasa' trāsmigrātiōis: "'& trāsmigrabis"per" dē "corā eis."Transmigrabis autē"de loco tuo'ad"locū 'alterū"in cōspectu eorū: 'si forte'aspiciāt:'qa"domus"exasperans'est. " Et efferes foras'vasa tua:'q̄si vasa"transmigrātis p" diē "in cōspectu eoꝝ.' Tu aut "egredieris'vespere"" corā eis"sicut egredietur " migrans"ante oculos eorū. "Perfode"tibi"parietē:' & egredieris"p eū in cōspectu eoꝝ.' In'humeris'portaberis:"in caligine" efferēris." Faciē tuam'velabis '& nō"videbis'terrā:"quia 'portētū"dedi te"domui 'israel." Feci ergo'sicut"p cepat mihi dñs.' Vasa mea "ptuli"q̄si vasa'trāsmigrātis per'diē:'& vespe"pfodi "mihi"parietē'mau: &'in caligine" egressus sum: & "in'hūeris"portatus'in cō spectu eorū." Et factus est "sermo" dñi"mane'ad me 'dicens." Fili"hois:"nūqd nō'dixerūt"ad te'domus 'israel:"domus"exasperās "quid' tu'facis?" Dic"ad eos.'Hec ooooooooooooo "dicit'dominus"deus. Super"ducem"onus ooooo "istud:qui est"i hierusalē: '& sup"oēm"domū"israel "que' est' in medio eorū. 'Dic." Ego ooooooooo "portentum vestrum . 'Quemodo"feci:"sic'fiet "illis." In trāsmigratiōnē &'i captiuitatē'ibūt.'& dux

τ rote eoꝝ adhæreo eis: τ glia θεοῦ ἐπ' αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς. τ ἐγένετο δόξα κυρίου ἐπὶ τὸν οἶκον ἐν τῷ ἐμφανίσαι αὐτὸν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἃ ἐξαπέστειλεν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν καὶ ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ αὐτῶν καὶ

Prīma.heb. Tex.he.Ezechi.xiij. | Trāsl.B.Vie. | Trās.Gre.lex.cū interp.latina. | Trāsla.gre.lex.cū iter.latina. | Trāsla.B.Vie. | Tex.heb.Ezechi.xiij.Prīma.heb.

יוֹם סָגֵר בַּיִת הַמָּרִי אֲדַבֵּר דָּבָר

וְעָשִׂיתִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וַיְהִי

דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן אָדָם תִּנָּה

בֵּית יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים הַחֲזוֹן אֲשֶׁר

הוּא חֹזֶה לְיָמִים רַבִּים וְלְעִתִּים

רְחוֹקוֹת הוּא נִבָּא עָלָיו אֲמֹר אֲלֵיהֶם

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֹא תִמָּשֵׁךְ עוֹד

כָּל דְּבָרִי אֲשֶׁר אֲדַבֶּר דָּבָר וְיֵעָשֶׂה

נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:

Cap. xiij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן אָדָם

הִנָּבֵא אֶל נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים

וְאָמַרְתָּ לִנְבִיאֵי מִלִּבָּם שִׁמְעוּ דְבַר

יְהוִה: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוֹי עַל

הַנְּבִיאִים הַנְּבָלִים אֲשֶׁר הֹלְכִים

אַחַר רוּחָם וְלִבָּלְתִּי רָאוּ נִשְׁעֲלִים

בַּחֲרְבוֹת נְבִיאַיִךְ יִשְׂרָאֵל הָיוּ לֹא

עֲלִיתֶם פְּרָצוֹת וַתִּגְדְּרוּ גָדֵר עַל

בֵּית יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד מִלְחָמָה בְּיוֹם

יְהוָה: חָזוּ שָׁוְא וְקֶסֶם כָּזָב הָאֹמְרִים

נְאֻם יְהוָה וַיהוָה לֹא שְׁלָחָם וַיְחַלּוּ

לְקַיֵּם דָּבָר: הֲלוֹא מַחֲזֵה שָׁוְא

חֲזִיתֶם וּמִקֶּסֶם כָּזָב אֲמַרְתֶּם

וְאֹמְרִים נְאֻם יְהוָה וַאֲנִי לֹא דִבַּרְתִּי:

לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן דַּבֶּרְכֶם

שָׁוְא וְחֲזִיתֶם כָּזָב לָכֵן הִנְנִי אֲלֵיכֶם

נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: וְהָיְתָה יָדִי אֶל

הַנְּבִיאִים הַחֹזִים שָׁוְא וְהַקֹּסְמִים

כָּזָב בְּסוֹד עַמִּי לֹא יִהְיוּ וּבִכְתַב

בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּתְבוּ וְאֶל אַדְמַת

יִשְׂרָאֵל לֹא יְבִאוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי

אֲדֹנָי יְהוִה: יַעַן וְיַעַן הִתְעוּ אֶת עַמִּי

לֵאמֹר שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם וְהוּא

בֹּנֶה חַיִץ וְהִנָּם טָחִים אֹתוֹ תָּפֶל:

אֱמֹר אֶל טָחֵי תָפֶל וְיִפֹּל יִהְיֶה גֶּשֶׁם

שׁוֹטֵף וְאַתֶּנָה אַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ תִּפֹּלְנָה

וְרוּחַ סְעָרוֹת תְּבַקָּעֶנָה:

'in diebus vīs' dom' exasperans loquar verbum. & faciam illud dicit dñs deus. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis: ecce domus israel dicentium. Visio quam hic videt in dies multos: & in tempora longa iste pphetat. Propterea dic ad eos. Hec dicit dñs deus. Non prolongabitur vltra oēs sermo meus. Verbū qđ locutus fuero cōplebitur: dicit dñs deus.

15. ET factus est sermo dñi ad me dicēs. Fili hois: vaticinare ad pphetas israel q pphetāt: & dices pphetātibus de corde suo. Audite verbū domini. Hec dicit dñs deus. Ve prophetis insipientibus qui sequuntur spiritum suū & nihil vident. Quasi vulpes in deserto prophete tui israel erant. non afcēdistis exaduersō nec opposuistis murū pro domo israel vt staretis in prelio in die dñi. Vident vana et diuināt mendacū dicētes ait dñs: cū dñs nō miserit eos: & pseuerauerūt cōfirmare sermonē. Nūquid non visionē cassam vidistis: & diuinatiōem mendacem locuti estis. Et dicitis ait dominus: cum ego nō fim locut. Propterea hec dicit dñs deus. Quia locuti estis vana & vidistis mendaciū: ideo ecce ego advos ait domin deus: & erit manus mea super prophetas qui vidēt vana & diuinant mendaciū. In cōsilio populi mei nō erūt: in scriptura domus israel non scribentur: nec in terra israel ingredientur & scietis quia ego dominus deus. Eo q de ceperint populum meū dicētes: pax: pax: & nō est pax: & ipse edificabat pietē: illi aūt liniebāt eū luto absq paleis. Dic ad eos q liniūt absq tēperatura: q' casurus sit. Erit ei imber inundās & dabo lapides' pgrandes & desuper' irruētes: & ventū procelle dissipantē.

διεβλεπον υτις υιος ανθρωπου παραπικραινων παραπικραινει με οικος ισραηλ προς με λεγων υιε ανθρωπου τα ορωμενα υμων οικος ισραηλ ο παραπικραινων λαλησον προς αυτους και ερεις αδωναι κυριος ταδε λεγει αδωναι κυριος. και ελθετω λογος υμων ad me dicēs: fili hois ecce dom israel exasperans loquar verbum. & faciam illud dicit adonai dñs. τ facē ē sermo λογου και ποιησω λεγει αδωναι κυριος. και ελθετω λογος μου προς με λεγων υιε ανθρωπου τα ορωμενα υμων οικος ισραηλ ο παραπικραινων λεγοντες λεγουσιν, ορασις ην συ βλεπεις: in dies multos τ in tpa longa iste pphetat. pterea dic ad eos: hec dicit dñs deus. non prolongabitur vltra oēs sermo meus. Verbū qđ locutus fuero cōplebitur: dicit dñs deus.

15. Και εσται λογος κυριου προς με λεγων, υιε ανθρωπε: vaticinare sup pphetas israel pou, προφητευσον επι τους προφητας του ισραηλ τους δ pphetant: τ dices pphetis pphetātis προφητευοντας, και ερεις τοις προφηταις τοις προφητευουσιν εκ καρδιας αυτων. και προφητευσεις και ερεις ad eos: audite verbū dñi. hec dicit adonai προς αυτους, ακουσατε λογον κυριου. ταδε λεγει αδωναι δνς. ve his q pphetant de corde suo κυριος. ουαι τοις προφητευουσιν εκ καρδιας αυτων τοις ambulantib post spū suum: τ omnia πορευομενοις οπισω του πνευματος αυτων, και ο καθολου no nō vidēt. ωσ αλωπεκες εν ταις ερημοις οι προφητε tui israel erant: nō steterūt in firmamēto. τ nō προεφηταί σου ισραηλ ουκ εστησαν εν στερεωματι· και ου συνηγαγετε gregē sup vomū israel, non surrexeti ste in prelio dicentes in die dñi. videntes mēdq εν πολεμω δι λεγοντες εν ημερα κυριου. βλεποντες ψευσεις: diuinantes vana. dicit dicit dñs: τ δν, μαντευομενοι ματαια· οι λεγοντες λεγει κυριος, και ουσουη δνς nō misit eos: τ ceperūt suscinere κυριος ουκ απεσταλκει αυτους, και ηρξαντο του αναστηναι εν λογω. ουχ ορασιν ψευδη εωρακατε; και μαντειας μα dic vanitatē: & diuinatiōem mendacem locuti estis. Et dicitis ait dominus: cum ego nō fim locut. Propterea hec dicit dñs deus. Quia locuti estis vana & vidistis mendaciū: ideo ecce ego advos ait domin deus: & erit manus mea super prophetas qui vidēt vana & diuinant mendaciū. In cōsilio populi mei nō erūt: in scriptura domus israel non scribentur: nec in terra israel ingredientur & scietis quia ego dominus deus. Eo q de ceperint populum meū dicētes: pax: pax: & nō est pax: & ipse edificabat pietē: illi aūt liniebāt eū luto absq paleis. Dic ad eos q liniūt absq tēperatura: q' casurus sit. Erit ei imber inundās & dabo lapides grandes & desuper irruētes: & ventū procelle dissipantē.

και εξετεινα την χειρα μου επι τους προφητας τους ορωντας ψευδη και τους μαντευομενους ματαια· επι παιδειαν του λαου μου ουκ εσονται, ουδε εν γραφη οικου ισραηλ συγγραφησονται, και εις την γην του ισραηλ ουκ εισελευσονται, και γνωσονται δτι εγω adonai dñs. eoq decēperūt pplm meū dicētes pax: & nō erat pax: & ille edificat parietes & illi liniunt eū stulticia: cadet. dic και αυτοι εφαλειφουσιν αυτοι αφροσυνη, πεσειται. ειπον ad linentes eū: q cadet τ erit pluuia προς τους αλειφοντας αυτον, οτι πεσειται και ησαι υετος inundās. τ dabo lapides magnos in ima κατακλυζων· και δωσω λιθους μεγαλους εις τους ενδεκατους coq τ cadent. τ ρηξω auferēs veniet σμους αυτων και πεσουνται· και πνευμα εξαιρον ηξει

'Siquidē ecce cecidit' paries. Nunqd nō dicetur vobis: vbi ē litura quā liniistis: Propterea hec dicit dñs deus. Et crumpere faciā spiritū tēpestatū in indignatione mea & imber inundans in furore meo erit: & lapides grandes in ira in consumptionē. Et destruā parietē quē liniistis & abiqꝫ tēperamento: & adequabo eū terre & reuelabitur fundamētū eius & cadet & cōsumetur in medio ei: & scietis qa ego sum dñs. Et cōplebo indignationē meā in parietē & in his qui liniūt eū absq tēperamento: dicamq vobis. Non est paries: & nō sunt qui liniunt eū. Prophete israel qui pphetant ad hierusalē & vident ei visionē pacis: & non est pax ait dñs deus. Et tu

fili hois pone faciē tuā contra filias populi tui que pphetant de corde suo: & vaticinare sup eas: & dic. Hec dicit dominus deus. Ve que constant pulullōs sub omni cubito manus: & faciunt cerucalia sub capite vniuersē ętatis ad capiendas animas: & cum caperēt aias popli mei: vuiuificabant aias eorū: & violabant me ad populum meum propter pugillum & fragmēta panis: vt interficerent animas que non moriuntur: & viuificēt animas que non viuunt: mentiētes populo meo credenti mēdaciis. Propter hoc dicit dñs deus. Ecce ego ad pulullos vestros quibus vos capitis animas volantes: & diruumpam eos de brachiis vestris: & dimittam aias quas vos capitis animas ad volandū. Et diruumpam cerucalia vestra: & liberabo populum meum de manu vestra. ultra in manibus vestris ad pdandū: & scietis qa ego dñs. Pro eo q' mestare fecistis cor iusti mēdaciter que ego nō contristaui:

delictis suis: & erunt mihi in populū. τ τοῖς πλημμελήμασιν αὐτῶν, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν· καὶ ego ero illis in deū. dicit adonai dñs. ego ero illis in deū dicit adonai dñs. τ fact⁹ γὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν· λέγει κύριος κύριος· καὶ ἐπί- est fermo dñi ad me dicēs: fili hois: fra ctus est fermo dñi ad me dicēs: fili hois: το λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, υἱὲ ἀνθρώπου, γῆ ἡ ἐὰν peccauerit mihi vt preuaricetur: preuaricatione: & extē- ἁμάρτῃ μοι τοῦ παραπεσεῖν παραπτώματι, καὶ ἐκτεί- 6.4.d. dā manū meā sup eā: & cōteram sup eam firmamē- νω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτὴν, καὶ συντρίψω ἐπ' αὐτὴν στήριγ- 6.5.d. tū panis: & emittam sup eam famē: & auferā de μα ἄρτου, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐτὴν λιμόν, καὶ ἐξαρῶ ἐξ ea homē & iumentū. & auferā de ea hominē & iumentum. τ si fuerint tres viri ἀνθρωπον καὶ κτῆνος. καὶ ἐὰν ὦσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες E in medio ei⁹: noe & daniel & iob: isti in medio eius: noe & daniel & iob: ipsi iustitia sua liberabūt animas suas: dñs exercituū. Quod si bestias pessimas in- ipsi in iustitia sua liberabunt animas suas: dicit dñs deus. si dans dedero terrā illā in δικαιοσύνη αὐτῶν σώσουσι τὰς ψυχὰς αὐ- ait dñs exercituū. Quod si bestias malas in- τῶν, τάδε λέγει κύριος κύριος. ἐὰν δὲ καὶ τὰς θηρίας τὰς duxero super terrā illā & dans dedero eā in deso- κακὰς ἐπαγαγὼ ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην καὶ τιμορήσομαι lationē: & erit in desolationē: & mortem emittam in ea: & interficiam in ea hominē & iumentum: & si fuerint in medio eius: viuo ego dicit adonai dñs: si filii quidē & filias: ipsi liberabunt animas suas: & erit terra desolata. & mortem emittam super eam: & effundam furorē meū super eā in sanguine ad exterminādū ex ea hoiem & iumētū: & noe & daniel & iob in medio eius: viuo ego dicit adonai dñs. si filios aut filias capiāt: ipsi liberabunt animas suas: & erit terra desolata. & mortem emittam super eam: & effundam furorē meū super eā in sanguine ad exterminādū ex ea hoiem & iumētū: & noe & daniel & iob in medio eius: viuo ego dicit adonai dñs. si filios aut filias capiāt: ipsi liberabunt animas suas: & erit terra desolata. & mortem emittam super eam: & effundam furorē meū super eā in sanguine

τ vt cōfortetis manū impii vt penitus nō querte- καὶ τ κατισχύσαι χεῖρας ἀνόμου τὸ καθόλου μὴ ἀποστρέ- tur a via sua mala: & viuet ipse: & viuet ipse: φαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτ τῆς πονηρᾶς, καὶ ζῆσαι αὐτόν, & viuet ipse: ppterea mādata nō videbitis & diuinatiōes nequā diuina- ppterea mādata nō videbitis & diuinatiōes nequā diuina- διὰ τοῦτο ἐντολὰς οὐ μὴ ἴδητε καὶ μαντείας οὐ μὴ μαντεύ- bitis vltra. & liberabo pplm meū de manu vra: & σησθε ἔτι· καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ sciētis q ego dñs. γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος. Ca.14.

Et venerūt ad me viri de seniorib⁹ Καὶ ἦλθον πρός με ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων A israel: & federūt añ faciem meā. & fact⁹ est fer- τοῦ Ἰσραηλ, καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου· καὶ ἐγένετο λόγος mo dñi ad me dicēs: fili hois: viri isti posuerūt cogitatiōes suas in cordib⁹ suis: & scan- dalū iniqtatis sue statuerūt contra faciē suā. Nūqd interrogatus rñdebo eis? Propter hoc loq̄re eis: & dices ad eos. Hec dicit dñs deus. Homo homo de domo israel posuerit cogitationes suas in corde suo: & scandalū iniqtatis sue statuerit cōtra faciē suā: & veniat ad ppheta: vt interrogetur per eū me: ego dñs rñdebo ei per me: & ponā faciē meā sup hominē illū: & faciā eum in exemplū & in puerbiū: & disperdā eū de medio popli mei & scietis qa ego dñs. Et ppheta cū errauerit & locutus fuerit verbū: ego dñs decepi ppheta illum. Et extendā manū meā sup illū: & delebo eū de medio ppli mei israel & portabit iniqtatē suā. Iuxta iniqtatē interrogātis: sic iniqtas ppheta erit: vt non erret vltra domus israel a me: neq; polluatur vltra a me in oēs vniuersis prevaricatiōibus suis: sed erunt mihi in populū. & ego ero illis in deū dicit adonai dñs. fiat ergo sermo meus ad eos: & dicite ad eos: hec dicit adonai dñs: homo homo de domo israel: q posuerit cogitationes suas in corde suo: & scandalū iniquitatis sue posuerit ante faciem suam: & venerit ad ppheta: ego dñs respondebo ei in dño venienti in ipso: & obfirmabo faciem meā sup hoies illum: & ponam eū in signū & in prouerbium: & disperdam eum de medio populi mei: & scietis quia ego dñs. Et ppheta si errauerit & locutus fuerit verbum: ego dñs decepi ppheta illum. Et extendam manū meā sup illum & delebo eum de medio populi mei israel: & portabit iniquitatem suam. iuxta iniquitatem interrogātis: & quasi iniquitas ppheta erit: & quasi visio falsa & diuinatio mendax domui israel. Propter hoc hec dicit dominus deus. Conuertimini & recedite ab idolis vestris: & ab vniuersis cōtaminationibus vestris auertite facies vestras. Quia homo homo de domo israel & de proselytis quicunq; aduena fuerit in israel: si alienatus fuerit a me: & posuerit idola sua in corde suo: & scandalū iniquitatis sue statuerit cōtra faciē suā & veniat ad ppheta: vt interroget per eum me: ego dñs rñdebo ei per me: & ponā faciē meā sup hominē illum: & faciā eum in exemplū & in puerbium: & disperdā eum de medio popli mei: & scietis quia ego dñs. Et ppheta cum errauerit & locutus fuerit verbum: ego dñs decepi ppheta illum. Et extendam manū meā sup illum: & delebo eum de medio ppli mei israel. & portabit iniquitatem suam. iuxta iniquitatem interrogātis. & quasi iniquitas ppheta erit: & quasi visio falsa & diuinatio mendax domui israel. Propter hoc hec dicit dominus deus. Conuertimini & recedite ab idolis vestris & ab vniuersis cōtaminationibus vestris auertite facies vestras. Quia homo homo de domo israel & de proselytis quicunq; aduena fuerit in israel si alienatus fuerit a me & posuerit idola sua in corde suo & scandalū iniquitatis sue statuerit cōtra faciē suā & veniat ad ppheta vt interroget per eum me ego dñs rñdebo ei per me & ponā faciē meā sup hominē illum & faciā eum in exemplū & in puerbium & disperdā eum de medio popli mei & scietis quia ego dñs. Et ppheta cum errauerit & locutus fuerit verbum ego dñs decepi ppheta illum. Et extendā manū meā sup illum & delebo eum de medio ppli mei israel & portabit iniquitatem suam iuxta iniquitatem interrogātis sic iniquitas ppheta erit vt non erret vltra domus israel a me neq; polluatur in vniuersis

et confortastis manus impii vt penitus nō quertere- tur a via sua mala & viuet ipse: propterea vana nō videbitis & diuinationes nō diuinabitis amplius & eruam populū meum de manu vestra & scietis quia ego dominus.

14.

ET venerūt ad me viri seniorum israel & federunt cora me. Et fact⁹ est fermo dñi ad me dicens. Fili hominis viri isti posuerūt immūdicias suas in cordibus suis & scandalū iniqtatis sue statuerūt contra faciē suā. Nūquid interrogatus rñdebo eis? Propter hoc loquere eis & dices ad eos. Hec dicit dñs deus. Homo homo de domo israel posuerit immūdicias suas in corde suo & scandalū iniqtatis sue statuerit cōtra faciē suā & veniat ad ppheta ego dñs rñdebo ei per me & ponā faciē meā sup hominē illum & faciā eum in exemplū & in puerbium & disperdā eum de medio popli mei & scietis quia ego dñs. Et ppheta cum errauerit & locutus fuerit verbum ego dñs decepi ppheta illum. Et extendā manū meā sup illum & delebo eum de medio ppli mei israel & portabit iniqtatem suam iuxta iniqtatem interrogātis & quasi iniquitas ppheta erit & quasi visio falsa & diuinatio mendax domui israel. Propter hoc hec dicit dominus deus. Conuertimini & recedite ab idolis vestris & ab vniuersis cōtaminationibus vestris auertite facies vestras. Quia homo homo de domo israel & de proselytis quicunq; aduena fuerit in israel si alienatus fuerit a me & posuerit idola sua in corde suo & scandalū iniquitatis sue statuerit cōtra faciē suā & veniat ad ppheta vt interroget per eum me ego dñs rñdebo ei per me & ponā faciē meā sup hominē illum & faciā eum in exemplū & in puerbium & disperdā eum de medio popli mei & scietis quia ego dñs. Et ppheta cum errauerit & locutus fuerit verbum ego dñs decepi ppheta illum. Et extendam manū meā sup illum & delebo eum de medio ppli mei israel & portabit iniquitatem suam iuxta iniquitatem interrogātis & quasi iniquitas ppheta erit & quasi visio falsa & diuinatio mendax domui israel. Propter hoc hec dicit dominus deus. Conuertimini & recedite ab idolis vestris & ab vniuersis cōtaminationibus vestris auertite facies vestras.

Quia homo homo de domo israel & de proselytis quicunq; aduena fuerit in israel si alienatus fuerit a me & posuerit idola sua in corde suo & scandalū iniquitatis sue statuerit cōtra faciē suā & veniat ad ppheta vt interroget per eum me ego dñs rñdebo ei per me & ponā faciē meā sup hominē illum & faciā eum in exemplū & in puerbium & disperdā eum de medio popli mei & scietis quia ego dñs. Et ppheta cum errauerit & locutus fuerit verbum ego dñs decepi ppheta illum. Et extendam manū meā sup illum & delebo eum de medio ppli mei israel & portabit iniquitatem suam iuxta iniquitatem interrogātis & quasi iniquitas ppheta erit & quasi visio falsa & diuinatio mendax domui israel. Propter hoc hec dicit dominus deus. Conuertimini & recedite ab idolis vestris & ab vniuersis cōtaminationibus vestris auertite facies vestras.

Cap.xiiij. וַיָּבֹא אֲלַי אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הֶעֱלוּ גִלּוּלֵיהֶם עַל לִבָּם וּמִכְשׁוֹל עֲוֹנָם נָתְנוּ נֶכַח פְּנֵיהֶם הַאִדָּרֵשׁ אִדָּרֵשׁ לָהֶם׃ לָכֵן דַּבֵּר אֹתָם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַעֲלֶה אֶת גִּלּוּלָיו אֶל לִבּוֹ וּמִכְשׁוֹל עֲוֹנוֹ יָשִׂים נֶכַח פָּנָיו וּבָא אֶל הַנָּבִיא אֲנִי יְהוָה נַעֲנֵיתִי לוֹ בָּהּ בְּרֹב גִּלּוּלָיו׃ לְמַעַן תְּפֹשׂ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּם אֲשֶׁר נָזֹרוּ מֵעָלַי בְּגִלּוּלֵיהֶם כֻּלָּם׃ לָכֵן אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה שׁוּבוּ וְהָשִׁיבוּ גִּלּוּלֵיכֶם וּמֵעַל כָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם הָשִׁיבוּ פְּנֵיכֶם׃ כִּי אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגָּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִנָּזֵר מֵאַחֲרַי וְיַעַל גִּלּוּלָיו אֶל לִבּוֹ וּמִכְשׁוֹל עֲוֹנוֹ יָשִׂים נֶכַח פָּנָיו וּבָא אֶל הַנָּבִיא לִדְרשׁ לוֹ בִּי אֲנִי יְהוָה אֶעֱנֶה אֹתוֹ בְּעַצְמִי׃ וְנָתַתִּי פָנַי בָּאִישׁ הַהוּא וְשַׂמְתִּיהוּ לְאוֹת וְלִמְשָׁלִים וְהִכְרַתִּיו מִתּוֹךְ עַמִּי וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה כִּי יִפָּתֶה הַנָּבִיא וְדָבָר כִּי אֲנִי יְהוָה פִּתִּיתִי אֶת הַנָּבִיא הַהוּא וְנָטִיתִי אֶת יָדִי עָלָיו וְהִשְׁמַדְתִּיו מִתּוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְנָשְׂאוּ עֲוֹנָם כַּעֲוֹן הַדֹּרֵשׁ כַּעֲוֹן הַנָּבִיא יִהְיֶה׃ לְמַעַן לֹא יִתְעֶה עוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרַי וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּכָל

Cap.xiiij. "preuaricatiōibus suis: "sed fit⁹ mihi⁹ i populū⁹ & ego⁹ sim⁹ eis⁹ in deum: "ast dñs⁹ exercituū. ⁹ Et factus est⁹ fermo⁹ dñi⁹ ad me⁹ dicens. ⁹ Fili⁹ hominis⁹ cccc ⁹ terra⁹ cū⁹ peccauerit⁹ mihi⁹ vt preuaricetur⁹ ⁹ puaricās: ⁹ extendā⁹ manū meā ⁹ sup eam: ⁹ & cōteram⁹ virgā ⁹ panis⁹ eius: ⁹ & immittā⁹ in eam⁹ famem⁹ & interficiā ⁹ de ea⁹ hominē ⁹ & iumentum. ⁹ Et si fuerint⁹ tres cc ⁹ viri⁹ ⁹ isti ⁹ in medio eius ⁹ noe⁹ daniel ccccccccc & iob: ⁹ ipsi ⁹ iusticia sua ⁹ liberabūt⁹ animas suas: ⁹ ait⁹ dñs exercituū. Quod si ⁹ bestias⁹ pessimas cc ⁹ induxero⁹ super terrā⁹ vt vastent eam: ⁹ & fuerit cc ⁹ inuia⁹ eo q⁹ non sit⁹ pertransiens⁹ ppter⁹ bestias: ⁹ tres⁹ viri⁹ isti si fuerint⁹ in ea: ⁹ uiuo ccccccccccccc ⁹ ego⁹ dicit⁹ dominus⁹ deus: ⁹ nō ⁹ liberabunt⁹ filios⁹ neq; filias: ⁹ sed⁹ ipsi⁹ soli ccccc ⁹ liberabuntur. ⁹ Si autē & ⁹ pestilētia⁹ immisero⁹ sup ⁹ terrā⁹ illā: ⁹ & effudero⁹ in dignationē meā⁹ sup eam ⁹ in sanguine: ⁹ vt auferam ⁹ ex ea⁹ hoiem⁹ & iumentū. ⁹ & noe⁹ daniel⁹ & iob fuerint⁹ in medio eius: ⁹ viuo ego⁹ dicit⁹ dñs⁹ deus: ⁹ qa ⁹ filiū⁹ & ⁹ filiā nō⁹ liberabūt: fed⁹ ipsi⁹ iusticia sua⁹ libera bunt⁹ aias suas. ⁹ Q ⁹ hec ⁹ dicit ⁹ dominus⁹ deus: ⁹ q ⁹ & si⁹ quattuor ccccccccc ⁹ iudicia mea⁹ pessima⁹ gladium ⁹ & famem⁹ ac bestias ⁹ malas⁹ & pestilentiā⁹ immisero⁹ in⁹ hierusalem cc ⁹ vt interficiam⁹ de ea⁹ hominem⁹ & pecus: ⁹ tamen ⁹ relinq̄tur⁹ in ea⁹ saluatio ⁹ educentium⁹ filios cccc & filias. ⁹ Ecce ipsi ⁹ egredientur⁹ advos ccccccccc & videbitis⁹ viam eorum & adinuētiones eorum: ⁹ & consolabimini⁹ super ⁹ malo⁹ quod⁹ induxi⁹ in ⁹ hierusalē⁹ in⁹ oibus⁹ que ⁹ importaui⁹ super eam:

וְנִחַמְתֶּם אֶתְכֶם כִּי תִרְאוּ אֶת דַּרְכָּם
וְאֶת עֲלִילוֹתֵיכֶם וְיִדעֲתֶם כִּי לֹא חִנָּם
עָשִׂיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בָהּ נְאֻם
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap.xv. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר בֶּן אָדָם מַה הָיָה עֵץ הַגֶּפֶן
מִכָּל עֵץ הַזְּמֹרָה אֲשֶׁר הָיָה
בַּעֲצֵי הַיָּעַר הֲיֻקַּח מֵמֶנּוּ עֵץ לַעֲשׂוֹת
לְמְלָאכָה אִם יִקְחוּ מֵמֶנּוּ יָתֵד
לְתְלוֹת עָלָיו כָּל כְּלִי הִנֵּה נְתוּנָה לָאֵשׁ
נתן לְאָכְלָה אֶת שְׁנֵי קְצוֹתָיו אָכְלָה
הָאֵשׁ וְתוֹכוֹ נֶחָר הֵיצְלַח לְמְלָאכָה
הִנֵּה בְּהיוֹתוֹ תָּמִים לֹא יֵעָשֶׂה
לְמְלָאכָה אַף כִּי אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ וְיֶחָר
וְנֶעֱשָׂה עוֹד לְמְלָאכָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה כַּאֲשֶׁר עֵץ הַגֶּפֶן בָּעֵץ
הַיַּעַר אֲשֶׁר נָתַתִּי אֹתוֹ לָאֵשׁ לְאָכְלָה
כֵּן נָתַתִּי אֶת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם׃
וְנָתַתִּי אֶת פָּנַי בָּהֶם מֵהָאֵשׁ יָצְאוּ
וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
יְהוָה בְּשׂוּמִי אֶת פָּנַי בָּהֶם׃ וְנָתַתִּי
אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה וְיַעַן מָעֲלוּ
מַעַל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap.xvj. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר בֶּן אָדָם הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלִָם
אֶת תּוֹעֲבֹתֶיהָ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה לִירוּשָׁלִַם מְכֹרֹתַיִךְ
וּמוֹלְדוֹתַיִךְ מֵאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי אָבִיךְ
הָאֱמֹרִי וְאִמֵּךְ חִתִּית׃ וּמוֹלְדוֹתַיִךְ
בְּיוֹם הִוָּלְדֵת אוֹתָךְ לֹא כָרַת שָׁרֵךְ
וּבַמַּיִם לֹא רָחַצְתְּ לְמִשְׁעֵי וְרָטֹל לֹא
הָתְחַתָּל חָתֹל וְלֹא הָמְלַחְתְּ הָמְלֵחַ
וְלֹא חֻתַּלְתְּ חָתוֹל׃ לֹא חָסָה עָלַיִךְ עַיִן
לַעֲשׂוֹת לָךְ אַחַת מֵאֵלֶּה לְחֶמְלָה עָלָיִךְ
וַתֻּשְׁלְכִי אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה נִבְעַל
בְּנַפְשֵׁךְ בְּיוֹם הִוָּלְדֵת אֹתָךְ׃ וָאֶעֱבֹר

et consolabūtur vos cū viderit is viam eorum & adinuentiões eorum: & cognoscetis q̄ nō fru stra fecerim omnia quę feci in ea: dñs deus. 15.

Et factus est sermo domini ad me dicēs. Fili hominis qd fiet de ligno vitis ex omnibus lignis nemorum quę sunt inter ligna siluarū? Num qd tolletur de ea lignū vt fiat opus: aut fabricabitur de ea paxillus vt dependeat in eo qd cunctę vas? Ecce igni datum est in escam: vtraq; partē ei⁹ cōsumpsit ignis: & medietas eius redacta est in fauillā. Nūqd vtile erit ad opus? neq; adhuc illo fieri tollent ex ea paxillum in opus vlli⁹ fabri. ecce igni datum ē in cōsumptionē annus mān⁹ scheus. ideo hec dicit dñs deus. Quomodo lignum vitis inter ligna siluarū quod dedi igni ad deuorandum: sic tradam habitatores hierusalem: & ponā faciē meam in eos. De igne egredietur: & ignis consumet eos. Et scietis quia ego dñs cū firmauero faciem meā in eos: & dedero terrā inuiam & desolatam eo q̄ preuaricatores extiterint dicit dominus deus. 16.

Et factus est sermo domini ad me dicēs. Fili hominis: notas fac hierusalem abominationes suas & dices. Hec dicit dominus deus hierusalem. Radix tua & generatio tua de terra chanaan: pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et ēndo nata es in die ortus tui non est precisus nec aqua non es lota in salutem: nec sale salita: nec inuoluta pānis. Non pepercit sup te oculus vt faceret tibi vnū de his misertus tui. sed proiecta es in abiectione animę tuę in die qua nata es. Transiens autem per te

Trās. Gre. lxx. cū inter. lati.

τ consolabuntur vos q̄ videbiti vias eo-
καὶ παρακαλέσουσιν ὑμᾶς ὁ̓τι ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐ-
τῶ τ cogitatiões eoꝝ: τ cognoscetis q̄ nō
τῶν καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὁ̓τι οὐ
frustra fect oia ἕνεκεν ἐποίησα
μάτην πεποίηκα πάντα ὅσα ἐποίησα ἐν αὐτῇ λέγει
adonat dñs. κύριος.

Ca.15.

Et factū est rursus dñi ad me dicēs: τ tu fili
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ
hois qd fiet lignū vitis ex olibus
ἀνθρώπου τί ἔσται ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐκ πάντων τῶν
lignis sarmentoꝝ existētiū in lignis syluę
ξύλων τῶν κλημάτων τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυ-
si tollent de ea lignū vt faciat in opus
μοῦ εἰλήφονται ἐξ αὐτῆς ξύλον τοῦ ποιῆσαι ἐξ ἐργασίας
si tollent ex ea paxillum suspendere sup eum
εἰ λήφονται ἐξ αὐτῆς πάσαλον τοῦ κρεμάσαι ἐπ' αὐτὸν
oē vas. ecce igni datum ē in cōsumptionē annus
πᾶν σκεῦος· ἰδοὺ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν τὸν κατ' ἐνι-
purgationē ea. cōsumit ignis: τ deficit
αυτὸν κάθαρσιν ἐπ' αὐτῆς· ἀσαλίσκει γὰρ πῦρ, καὶ ἐκλείπει
in finē. nūqd vtile est ad opus? neq; adhuc illo fieri
εἰς τέλος· μὴ χρήσιμόν ἐστιν εἰς ἐργασίαν; ἔτι δὲ οὐδὲν
te integro nō erit in opus nedū si ignis
ὂν ὁλοκλήρου οὐκ ἔσται εἰς ἐργασίαν μὴ ὅτι ἐὰν καὶ πῦρ
illud cōsūpserit in finē si fiet in opus. p
αὐτὸ ἀναλώσῃ εἰς τέλος εἰ ποιηθήσεται εἰς ἐργασίαν. διὰ
pterea hec dicit adonat dñs: quēadmodū lignū
τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ὃν τρόπον τὸ ξύλον
vitis in lignis syluę: qd dedi il-
τῆς ἀμπέλου ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ, ὃ δέδωκα αὐ-
lud igni in ꝓsūptionē: sic dedi habitantes
τὸ τῷ πυρὶ εἰς ἀνάλωσιν, οὕτως δέδωκα τοὺς κατοικοῦν
in hierusalem: τ dabo faciem meā in e-
τας ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ δώσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐ-
os de igne egredient. τ ignis deuorabit e-
τοὺς ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται· καὶ πῦρ καταφάγεται αὐ-
os: τ scient q̄z ego dñs cū firmauero ego
τούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ σκηρίσαι μὲ
faciem meā in eos: τ dabo terrā in deso-
πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς, καὶ δώσω τὴν γῆν εἰς ἀφα
lationē ꝓ eo qđ deliquerunt delicto dicit ado
νισμὸν ἀνθ' ὧν παρέπεσον παραπτώματι λέγει ἀδω
nat dñs.
ναὶ κύριος.

Ca.16.

Et factū est rursus dñi ad me dicēs: fili homi
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis testificare hierusalem iniquitates suas τ
που διαμάρτυραι τὴν ἱερουσαλὴμ τὰς ἀνομίας αὐτῆς καὶ
dices. hec dicit adonat dñs hierusalem: radix
ἐρεῖς· τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος τῇ ἱερουσαλήμ, ἡ ῥίζα
tua τ ḡnatio tua de terra chanaan. pf tu
σου καὶ ἡ γένεσίς σου ἐκ γῆς χαναάν. ὁ πατήρ σου
amorreus τ mater tua cheteea τ ḡnatio tua in
ἀμορραῖος καὶ ἡ μήτηρ σου χετταία καὶ ἡ γένεσίς σου ἐν
q̄ die nata es nō est p̄cisū vmbilicus tu⁹: τ in a
ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀμφαλός σου, καὶ ἐν ὕ
qua non es lota in salutem: neq; sale salita es:
δατι οὐκ ἐλεσθῆς εἰς σωτηρίαν, οὐδὲ ἁλὶ ἁλίσθης,
τ fasciis non es fasciata: neq; ꝓpexit
καὶ σπαργάνοις οὐκ ἐσπαργάνωσάς, οὐ δὲ ἐφείσατο
sup te oculus me⁹: vt facerem in te vnū de
ἐπὶ σοί ὁ ὀφθαλμός μου, τοῦ ποιῆσαι ἐπὶ σοὶ ἓν ἐκ
olibus istis vt pateres dd sup te. τ ꝓiecta
πάντων τούτων τοῦ φεῖσαι τι ἐπὶ σοί. καὶ ἀπερρί-
es sup faciem campi prauitate anī
φης ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πεδίου τῇ σκολιότητι τῆς ψυ-
me tue in q̄ die nata es. τ tradidi sup te
χῆς σου ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης. καὶ ἔδωκά ἐπὶ σὲ

Trāsla. gre. lxx. cū inter. lati.

τ vidi te mixtam in sanguine tuo. τ dixi tibi:
καὶ ἴδε σε πεφυρμένην ἐν τῷ αἵματί σου· καὶ εἶπόν σοι,
de sanguine tuo vive: dixi tibi: cū sanguine tuo
ἐν τῷ αἵματός σου ζῆθι σε, καὶ εἶπόν σοι, σὺν τῷ αἵματί σου
vita multiplicare eos ortus agri dedi te: τ
ζωὴ πληθύνου καθὼς ἐβλάστολή τ ἀγροῦ δέδωκά σε, καὶ
multiplicata es τ magni icata es τ ingressa es in ciuitates elegā-
ἐπληθύνθης καὶ ἐμεγαλύνθης καὶ εἰσῆλθες εἰς πόλεις πόλε-
tū: vbera tua recta sūt: τ pilus tu⁹ ortus est: tu
ων, οἱ μαστοί σου ἀκριβῶς ᾠκοδόμησαν, καὶ ἡ τρίξ σου ἀνέτειλεν, σὺ
es autē nuda: τ plena ignominia: τ trāsiui p te τ vi
δὲ ἦσθα γυμνή, καὶ ἀκρωτηριάζουσα, καὶ ἐπλάθου ἐπὶ σοῦ καὶ ἐπε-
di te: τ ecce tps tuū: τ tps dilectiōnū. τ
δού σε, καὶ ἰδοὺ καιρός σου, καὶ καιρὸς κατηλυόντων· καὶ
expandi alas meas sup te: τ operui igno-
ἐξεπέτασα τὰς πτέρυγάς μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐκάλυψα τὴν ἀσ-
miniam tuā: τ iuraui tibi. τ ingressa fui in testamēto te-
χημοσύνην σου, καὶ ὤμοσά σοι· καὶ εἰσῆλθον ἐν διαθήκῃ με-
cū dicit adonai dñs. τ facta es mihi: τ laui te
τὰ σοῦ λέγει ἀδωναὶ κύριος· καὶ ἐγένου μοι, καὶ ἔλουσά σε
in aqua: τ laui sanguinē tuū a te. τ vnxi
ἐν ὕδατι, καὶ ἀπέπλυνα τὸ αἷμά σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔχρι-
te in oleo: τ indui te varijs: τ calciaui
σά σε ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἐνέδυσά σε ποικίλα, καὶ ὑπέδη-
te hyacinthō: τ ꝓdiri te byſſo: τ circūdedi te
σά σε ὑακίνθῳ, καὶ ἐπέρασά σε βύσσῳ, καὶ περιέβαλόν σε
fubtilib⁹: τ ornaui te ornamēto: τ circūdedi
τρυχαλίδι, καὶ ἐκόσμησά σε κόσμῳ, καὶ περιέθηκα
armillas circū manus tuas: τ torquē circū col-
φέλλια περὶ τὰς χεῖράς σου, καὶ κάθεμα περὶ τὸν τρά-
lum tuū: τ dedi inaurē circū naſum tuū:
χηλόν σου, καὶ ἔδωκα ἐνώτιον περὶ τὸν μυκτῆρά σου,
τ rotulas sup aures tuas: τ coronā ḡlitio-
καὶ τροχίσκους ἐπὶ τὰ ὦτά σου, καὶ στέφανον κοσμη-
nis sup caput tuū: τ ornata es auro:
σεως ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, καὶ ἐκοσμήθης χρυσίῳ,
τ argento. τ amictus tui byſſini τ subti-
καὶ ἀργυρίῳ· καὶ τὰ ἱμάτιά σου βύσσινα καὶ τρίχα-
lia τ versicolores: similiter mel τ oleū comedisti:
πτα καὶ ποικίλα, σεμίδαλιν καὶ μέλι καὶ ἔλαιον ἐφαγες,
τ facta es decora valde valde: τ direxta es in re-
καὶ ἐβλήθου καλὴ σφόδρα σφοδρῶς, καὶ κατευθύνθης εἰς βα-
gnum. τ exiuit tibi nomē in gentib⁹ ꝓ pulchritudie
σιλείαν· καὶ ἐξῆλθέ σοι ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν τῷ κάλλει
tua: q̄ cōpletum erat in decore pulchritudinis ēm
σου, ὃ ὅτι συντετέλεσται ὃν ἦνεν ἐν ὑπερηφανείᾳ ὥρα σήτητος ἧς
posui sup te: dicit adonat dñs. τ ḥsisti fiducię ꝓ pulchri
ἔταξα ἐπὶ σέ, λέγει ἀδωναὶ κύ· καὶ ἐπεποίθεις ἐν τῷ κάλ
tudie tua: τ fornicata es in nomine tuo: τ effudisti
λει σου, καὶ ἐπόρευσας ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἐξέχεας
fornicationē tuā sup oēm viatorem vt̄ri erat: τ tulisti
τὴν πορνείαν σου ἐπὶ πάντα παροδὸν αὐτῷ ἐγίνετο, καὶ ἔλαβες
de vestibus tuis: τ fecisti tibi thola picta: τ for
ἐκ τῶν ἱματίων σου, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ ἐδώλα ῥακτά, καὶ ἐξε-
nicata es sup eis: τ non ingredieris neq; fiat. τ tulisti
πόρευσας ἐπ' αὐτά, καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃς οὐ δὲ μὴ γένηται· καὶ ἔλαβες
vasa ḡlationis tue ex argento meo τ ex auro meo ex
τὰ σκεύη τῆς κοσμήσεώς σου ἐκ τοῦ ἀργυρίου μου καὶ ἐκ τοῦ χρυσίου μου ἐξ
ὧν δέδωκά σοι, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰκόνας ἀρσενικάς, καὶ ἐξέπορνευ-
σας ἐν αὐταῖς· καὶ ἔλαβες τὸν ἱματισμόν σου τὸν ποικίλον, καὶ ἐκάλυ-
ψας ἐν αὐταῖς· καὶ ἔλαβες τὸ ἔλαιόν μου καὶ τὸ θυμίαμά μου ἔθηκας πρὸ προσώ-
cop: τ panes meos q̄s dedi tibi: similam τ mel
που αὐτῶν, καὶ τοὺς ἄρτους μου οὓς ἔδωκά σοι, σεμίδαλιν καὶ μέλι
τ oleū: cibauit te: τ posuisti ea ante faciem cop in o-
καὶ ἔλαιον, ἐψώμισάς σε, καὶ ἔθηκας αὐτὰ πρὸ προσώπου αὐτῶν εἰς ὀ
dore simulitat. τ factū ē dicit adonat dñs: τ tulisti
σμὴν ἐνωδίας· καὶ ἐγένετο λέγει ἀδωναὶ κύ, καὶ ἔλαβες τοὺς
filios tuos τ filias tuas q̄s genuisti: τ immolasti eis
υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου ἃς ἐγέννησας, καὶ ἔθυσας αὐτοῖς

vidi te conculcari in sanguine tuo: et dixi tibi cū esses in sanguine tuo: vive. dixi inquā tibi in sanguine tuo: viue. Multiplicata quasi germē agri dedi te: & multiplicata es: & grandis effecta: & ingressa es & puellsti ad mundū mulierē. Vbera tua intumuerūt: & pilus tu⁹ germinauit & eras nuda & cōfusione plena: & transiui p te & vidi te: & ecce tēpus tuū: tēpus amatiū. Et expandi amictū meū sup te: & operui ignominiā tuā. Et iuraui tibi & ingressus sum pactū tecū ait dñs de⁹. Et facta es mihi: & lauit te aqua & emūdauit sanguinē tuū ex te. Et vnxit te oleo & vestiuit te difcoloribus: & calciauit te hyacintho. Et circuixit te byſſo: & induit te fubtilibus: & ornauit te ornamēto. Et dedit armillas in manibus tuis: & torquē circa collū tuū: & dedit faurē sup os tuū: & circulos auribus tuis & coronā decoris in capite tuo. Et ornata es auro & argēto & vestita es byſſo & polymito & mitris coloribus. Similā & mel & oleū comedisti: & decora facta es vehementer nimis. Et ꝓfecit in regnū: & egressum ē nomen tuū in gentes ꝓpter speciē tuā: qa ꝓfecta eras in decore meo quē posuerā super te: dicit dñs de⁹. Et habēs fiduciā in pulchritudine tua fornicata es in noie tuo: & exposuisti fornicationē tuā omni trāseunti: vt ei⁹ fieres. Et sumēs de vestimētis meis fecisti tibi excelsa hinc inde cōsuta: & fornicata es sup eis: sicut nō est factū: neq; futurū est. Et tulisti vasa decoris tui de auro meo & argento meo q̄ dedi tibi: & fecisti tibi imagines masculinas: & fornicata es in eis: & sumpsisti vestimenta tua multicoloria: & operuisti illas. Et oleū meū & thymiama meū posuisti coram eis: & panē meū quē dedi tibi: similā & oleū & mel quibus enutriui te posuisti & cōspectu eorum in odorē suauitatis. Et factū est ait dñs de⁹: & tulisti filios tuos & filias tuas quas genera-

וְנִחַמְתֶּם אֶתְכֶם כִּי תִרְאוּ אֶת דַּרְכָּם
וְאֶת עֲלִילוֹתֵיכֶם וְיִדעֲתֶם כִּי לֹא חִנָּם
עָשִׂיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בָהּ נְאֻם
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap.xv. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר בֶּן אָדָם מַה הָיָה עֵץ הַגֶּפֶן
מִכָּל עֵץ הַזְּמֹרָה אֲשֶׁר הָיָה
בַּעֲצֵי הַיָּעַר הֲיֻקַּח מֵמֶנּוּ עֵץ לַעֲשׂוֹת
לְמְלָאכָה אִם יִקְחוּ מֵמֶנּוּ יָתֵד
לְתְלוֹת עָלָיו כָּל כְּלִי הִנֵּה נְתוּנָה לָאֵשׁ
נתן לְאָכְלָה אֶת שְׁנֵי קְצוֹתָיו אָכְלָה
הָאֵשׁ וְתוֹכוֹ נֶחָר הֵיצְלַח לְמְלָאכָה
הִנֵּה בְּהיוֹתוֹ תָּמִים לֹא יֵעָשֶׂה
לְמְלָאכָה אַף כִּי אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ וְיֶחָר
וְנֶעֱשָׂה עוֹד לְמְלָאכָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה כַּאֲשֶׁר עֵץ הַגֶּפֶן בָּעֵץ
הַיַּעַר אֲשֶׁר נָתַתִּי אֹתוֹ לָאֵשׁ לְאָכְלָה
כֵּן נָתַתִּי אֶת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם׃
וְנָתַתִּי אֶת פָּנַי בָּהֶם מֵהָאֵשׁ יָצְאוּ
וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
יְהוָה בְּשׂוּמִי אֶת פָּנַי בָּהֶם׃ וְנָתַתִּי
אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה וְיַעַן מָעֲלוּ
מַעַל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap.xvj. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר בֶּן אָדָם הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלִָם
אֶת תּוֹעֲבֹתֶיהָ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה לִירוּשָׁלִַם מְכֹרֹתַיִךְ
וּמוֹלְדוֹתַיִךְ מֵאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי אָבִיךְ
הָאֱמֹרִי וְאִמֵּךְ חִתִּית׃ וּמוֹלְדוֹתַיִךְ
בְּיוֹם הִוָּלְדֵת אוֹתָךְ לֹא כָרַת שָׁרֵךְ
וּבַמַּיִם לֹא רָחַצְתְּ לְמִשְׁעֵי וְרָטֹל לֹא
הָתְחַתָּל חָתֹל וְלֹא הָמְלַחְתְּ הָמְלֵחַ
וְלֹא חֻתַּלְתְּ חָתוֹל׃ לֹא חָסָה עָלַיִךְ עַיִן
לַעֲשׂוֹת לָךְ אַחַת מֵאֵלֶּה לְחֶמְלָה עָלָיִךְ
וַתֻּשְׁלְכִי אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה נִבְעַל
בְּנַפְשֵׁךְ בְּיוֹם הִוָּלְדֵת אֹתָךְ׃ וָאֶעֱבֹר

זְנָה	לָהֶם ׀ לְאָכוֹל ׀ הַמְעַט ׀ מִתַּזְנוּתָיִךְ׃	eis ad deuorandū. Num qd parua ē fornicatio tua	in cōsūptionē: ĝſi pau fornicata ſis ꝛ iugulaſti filios meos: ꝛ dediſti eos vt ſcificarent tu eos ſi
שָׁחַט עָתָן	וַתִּשְׁחֲטִי אֶת בָּנָי וַתִּתְּנִים בְּהַעֲבִיר	Immolaſti filios meos:	εἰς ἀνάλωσιν, ὃς μικρὰ ἐξεπόρευσας καὶ ἔσφαξας τὰ τέκνα
עֵבֶר אֵת	אוֹתָם לָהֶם׃ וְאֵת כָּל תּוֹעֲבֹתַיִךְ	& dediſti illos cōſecrans eis. Et poſt omnes abo	os tuos: ꝛ dediſti eos vt ſcificarēs tu eos ſi
תָּעַב	וּמִזְנוּתַיִךְ לֹא זָכַרְתְּ אֶת יְמֵי נְעוּרַיִךְ	minationes tuas ooooooo & fornicatiões nō es re	κνα σου, καὶ ἔδωκας αὐτὰ ἐν τῷ ἀγιάζεσθαί σε αὐτὰ ἀνε
יוֹם נַעַר	הֱיוֹתֵךְ עֲרֹם וְעֶרְיָה מִתְבּוֹסֶסֶת	cordata dierū adoleſcētie tue: qñ eras nuda & cō	λιο. hoc ῆter οἴm fornicationē tuā: ꝛ abominatio
הָיָה עֵרָה	בְּדָמַיִךְ הָיִית׃ וַיְהִי אַחֲרֵי כָּל רָעָתֵךְ	fuſione plena: cōculcata ſi ſanguie tuo. Et accidit	τοῖς. Τῆο παρὰ πᾶσαν πορνείαν σου, καὶ τὰ βδελύγμα
בּוֹס הָיָה	אוֹי אוֹי לָךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וַתִּבְנִי	poſt omnē malicia tuā:	νευ tuae: ꝛ nō es recordata diei iuuentie tue
רוּעַ	לָךְ גֵּב וַתַּעֲשִׂי לָךְ רָמָה בְּכָל רְחוֹב׃	ve ve tibi: ait dominus deus. Edificaſti ooooooo	τά σου, καὶ οὐκ ἐμνήσθης τῆς ἡμέρας τῆς νεωτήτός σου
עָשָׂה רוּם	לָךְ גֵּב וַתַּעֲשִׂי לָךְ רָמָה בְּכָל רְחוֹב׃	tibi lupanar: & feciſti tibi proſtibuli in cūctis	qñ eras nuda: ꝛ ignominioſa: ꝛ mixta in san
רָמָה גָּבָה	אֶל כָּל רֹאשׁ דֶּרֶךְ בָּנִית רַמָּתֵךְ	plateis. Ad omīe caput vie edificaſti fignū pſtitu	guine tuo ꝛ viriſti. ꝛ facta ē poſt oēs iniſtates
תָּעַב בָּגָה	וַתְּתָעֲבִי אֶת יָפְיֵךְ וַתְּפַשְּׁקִי אֶת רַגְלַיִךְ	tiōis tue: & abominabile feciſti decorē tuū. Et diui	ματί σου καὶ ἔπεσας. καὶ ἐβδελύγη μετὰ πάσας τὰς ἀδικίας
פָּשַׂק עָבַר	לְכָל עוֹבֵר וַתַּרְבִּי אֶת זְנוּתָיִךְ׃	ſiſti pedes tuos omīi tran ſeuntī & multiplicaſti oēs fornicatões tuas. Et for	tuas: ve ve tibi dicit adonai dñs. ꝛ edificaſti tibi
רַבָּה זָנָה	וַתִּזְנִי אֶל בְּנֵי מִצְרַיִם שְׁכֵנַיִךְ גְּדֵלֵי	nicata es cū filiis egypti vicinis tuis magnis car	σου, ὑναί ὑναί σοι λέγει ἀδωναῖ κύ. καὶ ὠκοδόμησας σεαυ
כְּעַס	בָּשָׂר וַתַּרְבִּי אֶת תַּזְנוּתֵךְ לְהַכְעִסֵנִי׃	nīſ & multiplicaſti formationē tuam ad irritandū	τὴν ἑταιρικὴν πορνικόν, καὶ ἐποίησας σεαυτὴ ἔκθεμα ἐν πάσῃ
טֶרֶם גָּרַע	וְהִנֵּה נָטִיתִי יָדִי עָלַיִךְ וָאֶגְרַע חֻקֵּךְ	me. Ecce ego extendam manū meā ſup te: & au	platea: ꝛ in principio oīs vie edificaſti
וָאֶתֵּן נְפֶשׁ שְׂאֵתֵךְ בְּנוֹת	וָאֶתֵּן נְפֶשׁ שְׂאֵתֵךְ בְּנוֹת	ferā iuſtificationē tuā. Et dabo te in aias odientiū	tibi fornicationē tuā. Et diuiſiſti pedes tuos omnī tran
פְּלִשְׁתִּים הַנִּכְלָמוֹת מִדַּרְכֵּךְ זִמָּתֵךְ	כָּלַם עָנָם	te filiarū paleſtinarū que erubeſcūt in via tua ſcele	ſeuntī & multiplicaſti oēs fornicatões tuas. Et for
וַתִּזְנִי אֶל בְּנֵי אַשּׁוּר מִבְּלִתִּי שָׂבְעַתְּ	עָנָה	rata. Et fornicata es tu in filiis aſſyriorū: eo q̄ ne	nicata es cū filiis egypti vicinis tuis magnis car
וַתִּזְנִים גַּם לֹא שָׂבַעַתְּ וַתַּרְבִּי אֶת		dū fueris expleta. Et poſt q̄ fornicata es nec ſic ſa	niū & multiplicaſti formationē tuam ad irritandū
תַּזְנוּתֵךְ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן כַּשְׂדִּימָה		tiata: & multiplicaſti fornicationē tuā in terra	me. Ecce ego extendam manū meā ſup te: & au
וְגַם בְּזֹאת לֹא שָׂבַעַתְּ מָה אֲמַלֵּא		chanaan cū chaldeis: & nec ſic ſatiata es. In q̄	ferā iuſtificationē tuā. Et dabo te in aias odientiū
לִבָּתֵךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה בַּעֲשׂוֹתֵךְ	אִישָׁה	mundabo cor tuū: ait dñs deus: cum facias oia	te filiarū paleſtinarū que erubeſcūt in via tua ſcele
אֵת כָּל אֵלֶּה מַעֲשֵׂה אִשָּׁה זוֹנָה		hec opa mulieris meretricis & ꝑcacis: ga fabri	rata. Et fornicata es tu in filiis aſſyriorū: eo q̄ ne
שֹׁלֶטֶת׃ בְּבָנוֹתַיִךְ בְּנֵךְ בְּרֹאשׁ כָּל	בָּנָה	caſti lupanar tuū in capi te oīs vie: & excelſū tuū	dū fueris expleta. Et poſt q̄ fornicata es nec ſic ſa
דַּרְכֵּךְ וְרָמָתֵךְ עָשִׂיתִי בְּכָל רְחוֹב וְלֹא	רוּם עָשָׂה	feciſti in oī platea. Nec facta es q̄ſi meretrix faſti	tiata: & multiplicaſti fornicationē tuā in terra
הָיִיתִי כַּזּוֹנָה לְקָלֵס אֹתָנָן׃ הָאִשָּׁה	רָחַב הָיָה	dio augēs ꝑciū: ſed quaſi mulier adultera q̄ ſuper	chanaan cū chaldeis: & nec ſic ſatiata es. In q̄
הַמְנָאָפֶת תַּחַת אִישָׁהּ תִּקַּח אֶת	תָּנָה אִישׁ	virū ſuū inducit alienos. Oibus meretricib dan	mundabo cor tuū: ait dñs deus: cum facias oia
זָרִים׃ לְכָל זוֹנוֹת יִתְּנוּ נְדָה וְאֶת נְתַתְּ	נָאַף לָהּ	tur mercedes: tu aūt de diſti mercedes cūctis ama	hec opa mulieris meretricis & ꝑcacis: ga fabri
אֶת נְדָנַיִךְ לְכָל מְאַהֲבַיִךְ וַתְּשַׁחֲדִי	נָתַן	toribꝰ tuis & dona bas eis: vt intrarēt ad te	caſti lupanar tuū in capi te oīs vie: & excelſū tuū
אוֹתָם לָבוֹא אֵלַיִךְ מִסָּבִיב בְּתַזְנוּתַיִךְ׃	אָהַב שֹׁחַד	vndiq ad fornicandū te	feciſti in oī platea. Nec facta es q̄ſi meretrix faſti
וַיְהִי בָךְ הֶפֶךְ מִן הַנָּשִׁים בְּתַזְנוּתַיִךְ	הָיָה נָשָׁה	cū: Factūq ē in te cōtra	dio augēs ꝑciū: ſed quaſi mulier adultera q̄ ſuper
וְאַחֲרַיִךְ לֹא זוֹנָה וּבְתִתֵּךְ אָתְנָן	נָתַן	cōſuetudinē mulierū in	virū ſuū inducit alienos. Oibus meretricib dan
וְאָתְנָן לֹא נִתַּן לָךְ וַתְּהִי לְהֶפֶךְ׃		fornicatiōib tuis: & poſt te nō erit fornicatio. In	tur mercedes: tu aūt de diſti mercedes cūctis ama
לָכֵן זוֹנָה שִׁמְעִי דְּבַר יְהוִה׃ כֹּה		eo ei q̄ dediſti mercedes: & mercedes nō accepiſti	toribꝰ tuis & dona bas eis: vt intrarēt ad te
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הֻשַּׁפֵּךְ נְחָשְׁתֵּךְ	שָׁפַךְ	factū eſt in te cōtrarium.	vndiq ad fornicandū te
וַתִּתְגַּלֶּה עֶרְוָתֵךְ וַתְּזַנוֹתַיִךְ עַל	נָלָה עֶרְוָה	Propter ea meretrix audi	cū: Factūq ē in te cōtra
מְאַהֲבָיִךְ וְעַל כָּל גִּלּוּלֵי תוֹעֲבֹתַיִךְ	נָלַל גָּעַל	verbum dñi. Hec dicit dñs deus. Quia effuſū	cōſuetudinē mulierū in
		eſt es tuū: & reuelata eſt ignominia tua i fornica	fornicatiōib tuis: & poſt
		tionibus tuis ſup amato	te nō erit fornicatio. In
		res tuos: & ſuper idola	eo ei q̄ dediſti mercedes:
		abominationū tuarum	& mercedes nō accepiſti
			factū eſt in te cōtrarium.
			Propter ea meretrix audi
			verbum dñi. Hec dicit
			dñs deus. Quia effuſū
			eſt es tuū: & reuelata eſt
			ignominia tua i fornica
			tionibus tuis ſup amato
			res tuos: & ſuper idola
			abominationū tuarum

נָתַן	זִכְרִי בְּנֵיךְ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם׃ לָכֵן	in sanguine filiorū tuo	rum quos dediſti eis: eo
קָבַץ	הִנְנִי מְקַבֵּץ אֶת כָּל מְאַהֲבַיִךְ אֲשֶׁר	ecce ego congregabo	ces ego congregabo
	עָרַבְתְּ עֲלֵיהֶם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר אָהַבְתְּ	oēs amatores tuos qb	oēs amatores tuos qb
	עַל כָּל אֲשֶׁר שָׂנֵאת וְקִבַּצְתִּי אוֹתָם	cōmixta es: & omnes	cōmixta es: & omnes
סָבִיב נָלָה	עָלַיִךְ מִסָּבִיב וְגִלִּיתִי עֶרְוָתֵךְ	quos dilexiſti cū vniuerſis	quos dilexiſti cū vniuerſis
עָרָה רָאָה	אֲלֵיהֶם וְרָאוּ אֶת כָּל עֶרְוָתֵךְ׃	cuj vniuerſis quos ode	cuj vniuerſis quos ode
שָׁפַט	וּשְׁפַטְתִּיךְ מִשְׁפְּטֵי נֹאֲפוֹת וְשֹׁפְכֹת	ras. Et congregabo eos	ras. Et congregabo eos
	דָּם וְנָתַתִּיךְ דַּם חֵמָה וְקִנְאָה׃ וְנָתַתִּי	ſuper te vndiq & nuda	ſuper te vndiq & nuda
אֵת	אוֹתָךְ בְּיָדָם וְהָרְסוּ גַּבֵּךְ וְנִתְצוּ	bo ignominiā tuam coo	bo ignominiā tuam coo
רוּם פָּשַׁט	רָמָתֵךְ וְהִפְשִׁיטוּ אֹתָךְ בְּגָדַיִךְ	coram eis: & videbunt	coram eis: & videbunt
כְּלִי פְּאֵר	וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ וְהִנִּיחוּךְ עֵירֹם	oēm turpitudinē tuam:	oēm turpitudinē tuam:
נָתַן צְבִי	וְעֶרְיָה׃ וְהֶעֱלוּ עָלַיִךְ קָהָל וְרָגְמוּ	& iudicabo te iudiciis	& iudicabo te iudiciis
עָלָה	אֹתָךְ אֶבֶן וְנִתְקוּךְ בְּחַרְבוֹתָם׃	adulterarū effundentū	adulterarū effundentū
בַּיִת עָשָׂה	וְשָׂרְפוּ בָתַּיִךְ בָּאֵשׁ וְעָשׂוּ בָךְ שְׁפָטִים	ſanguinē. Et dabo te in	ſanguinē. Et dabo te in
רַבָּה שֵׁם	לְעֵינֵי נָשִׁים רַבּוֹת וְהִשְׁבַּתִּיךְ	furoris & zeli:	furoris & zeli:
זָנָה תַּנָה	מִזְנָה וְגַם אֶתְנָן לֹא תִתְּנִי עוֹד׃	& dabo te in manꝰ eoꝝ.	& dabo te in manꝰ eoꝝ.
נָתַן לוּחַ	וְהִנַּחְתִּי חֲמָתִי בָךְ וְסָרָה קִנְאָתִי	Et deſtruēt lupanar tuū	Et deſtruēt lupanar tuū
יָם סוּף	מִמֵּךְ וְשָׁקַטְתִּי וְלֹא אֶכְעַס עוֹד׃ יַעַן	& demolientur pſtibuli	& demolientur pſtibuli
בְּנֵי קֶדֶם	אֲשֶׁר לֹא זָכַרְתְּ אֶת יְמֵי נְעוּרַיִךְ	tui. Et denudabūt te ve	tui. Et denudabūt te ve
יוֹם נַעַר	וַתִּרְגְּזִי לִי בְּכָל אֵלֶּה וְגַם אֲנִי הִא	ſtimētis tuis: & auferent	ſtimētis tuis: & auferent
רָגַז	דַּרְכֵּךְ בְּרֹאשׁ נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי	vaſa decoris tui: & dere	vaſa decoris tui: & dere
עֲשָׂה זִמָּה	יְהוִה וְלֹא עָשִׂיתִי אֶת הַזִּמָּה עַל כָּל	linquēt te mudā pleniq	linquēt te mudā pleniq
תַּעֲב	תּוֹעֲבֹתַיִךְ׃ הִנֵּה כָּל הַמֹּשֵׁל עָלַיִךְ	ignominia: & adducent	ignominia: & adducent
מָשָׁל	יִמְשֹׁל לֵאמֹר כְּאִמָּה בִּתָּהּ׃ בַּת	ſup te multitudinē. Et la	ſup te multitudinē. Et la
נָבָה	אִמֵּךְ אַתְּ נִגְעֶלֶת אִישָׁהּ וּבָנֶיהָ וַאֲחוֹת	pidabūt te lapidib & tru	pidabūt te lapidib & tru
	אַחוֹתֵךְ אֲשֶׁר נָעֲלוּ אֲנָשֵׁיהֶן וּבְנֵיהֶן	cidabunt te gladiis ſuis.	cidabunt te gladiis ſuis.
נָגַל	אִמְּכֶן חִתִּית וֶאֱמֹרִי אֲבִיכֶן מַלְכִּי	Et combūrēt domos tuas	Et combūrēt domos tuas
יָשַׁב שֹׁמֶן	צֶדֶק הַיּוֹשֶׁבֶת עַל שְׂמֹאולֵךְ וַאֲחוֹתֵךְ	ignī & faciēt in te iudi	ignī & faciēt in te iudi
יָמִין	הַקְּטַנָּה מִמֶּךְ הַיּוֹשֶׁבֶת מִימִינֵךְ	cia in oculis multerum	cia in oculis multerum
	סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ וְלֹא דַּרְכֵּיהֶן הָלַכְתְּ	plurimarū. Et deſines	plurimarū. Et deſines
קוּם	וּכְמוּעֲטֵיהֶן עָשִׂיתִי מְעַט מִכֻּלָּה	fornicari & mercedes	fornicari & mercedes
שָׁחַת	הִשְׁחַתְּ מִכֹּל דְּרָכַיִךְ׃ חַי	vltra nō dabis. Et reqe	vltra nō dabis. Et reqe
	אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם עָשְׂתָה	fcet idignatio mea in te:	fcet idignatio mea in te:
סְדֹם אֲחוֹתֵךְ הִיא וּבְנוֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר		& auferetur zelus me a	& auferetur zelus me a
עָשִׂית אַתְּ וּבְנוֹתָיִךְ׃ הִנֵּה זֶה הָיָה		te & quieſcā nec irafcar	te & quieſcā nec irafcar
בְּנָה		amplꝰ: eo q̄ nō fueris	amplꝰ: eo q̄ nō fueris
		recordata dierū adoleſce	recordata dierū adoleſce
		tie tue: & quocaſti me in	tie tue: & quocaſti me in
		oibꝰ his. Quappter &	oibꝰ his. Quappter &
		ego vias tuas in capite	ego vias tuas in capite
		tuo dedi: ait dominus	tuo dedi: ait dominus
		deus: & non feci iuxta	deus: & non feci iuxta
		ſcelera tua hui omnibus	ſcelera tua hui omnibus
		abominatiōib tuis. Ecce	abominatiōib tuis. Ecce
		oīs qui dicit vulgo puer	oīs qui dicit vulgo puer
		bū: ite aſſumet illud di	bū: ite aſſumet illud di
		cēs. Sicut mater ita & fi	cēs. Sicut mater ita & fi
		lia eius. Filia matris tue es	lia eius. Filia matris tue es
		tu q̄ piecit virū ſuū &	tu q̄ piecit virū ſuū &
		filios ſuos & ſoror ſororꝫ	filios ſuos & ſoror ſororꝫ
		tuarū q̄ piecerunt viros	tuarū q̄ piecerunt viros
		ſuos & filios ſuos. Ma	ſuos & filios ſuos. Ma
		ter vra ethea: & pater vr	ter vra ethea: & pater vr
		amoreus. Et ſoror tua	amoreus. Et ſoror tua
		maior ſamaria ipſa & fi	maior ſamaria ipſa & fi
		lie eius q̄ habitat a ſiniſtris tuis: ſoror	lie eius q̄ habitat ad ſini
		tua iuniꝰ q̄ habitat a dextris tuis: ſodoma	ſtram tuā. Soror aūt tua
		& filie eius: & neq; ſic tu vias eoꝝ ambula	minor te: que habitat
		ſti: neq; ſcōm iniſtates eoꝝ egiſti ſodomin	a dextris tuis ooooooo
		; & ſcelera ea in oibus vias tuis: vino	ſodoma & filie eius. Sed
			nec in vias eaꝝ ambulaſti
			neq; fm ſcelera earum
			feciſti. Pauxillū minus
			pene ſceleratiora feciſti
			illis: in oibus vis tuis.
			Viuo ego dicit domin
			deus: quia non fecit oo
			ſodoma & ſoror tua ipſa
			& filie eius: ſicut ooooooo
			feciſti tu & filie tue. Ec
			ce hec fuit ooooooooo

Cap. xvii

יהי דבר יהוה אלי לאמר: בן אדם
חוד חידה ומשל משל אל בית
ישראל: ואמרת כה אמר אדני
יהוה הנשר הגדול גדול הכנפים
ארך האברת מלא הנוצה אשר לו
הרקמה בא אל הלבנון ויקח את
צמרת הארז: את ראש יניקותיו
קטף ויבאהו אל ארץ כנען בעיר
רכלים שכו: ויקח מזרע הארץ
ויתנהו בשדה זרע קח על מים
רבים צפצפה שמו: ויצמח ויהי
לגפן סרחת שפלת קומה לפנות
הדליותיו אליו ושרשיו תחתיו יהיו
ותהי לגפן ותעש ברים ותשלח
פארות: ויהי לגפן אחד גדול גדל
כנפים ורב נוצה והנה הגפן הזאת
כפנה שרשיה עליו ודליותיו
שלחה לו להשקות אותה מערגות
מטעה: אל שדה טוב אל מים רבים
היא שתולה לעשות ענף ולשאת
פרי להיות לגפן אדרת: אמר כה
אמר אדני יהוה התצלח הלוא את
יתושש יבש על ערגות צמחה
תיבש ויהי דבר יהוה אלי לאמר:
אמר נא לבית המרי הלא ידעתם
מה אלה אמר הנה בא מלך בבל
וירושלם ויקח את מלכה ואת
ויבא אתם אליו בבלה ויקח ממרע

Pñtiua.heb. Tex.heb.Ezechi.xvj. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

עון סדם אחותך נאון שבעת לחם נאה
ושלות השקט היה לה ולבנותיה ויד
עני ואביון לא החזיקה ותגבהנה
ותעשינה תועבה לפני ואסיר
אתהן כאשר ראיתי ושמרון חטאתיך
לא חטאה ותרבי את
תועבותיך מהנה ותצדקי את אחותיך
בכל תועבותיך אשר עשית ונם את
שאי כלמתך אשר פללת לאחותך
בחטאתיך אשר הרעת מהן
תצדקנה ממך ונם את בושי ושאי
כלמתך בצדקתך אחיותך ושבתי
את שבותהן את שבות סדם ובנתיה
ואת שבות שמרון ובנתיה ושבות
שביתיך בתוכנה: למען תשאי
כלמתך ונכלמת מכל אשר עשית
בנחמך אתן: ואחתיך סדם ובנתיה
תשבנה לקדמתן ושמרון ובנתיה
תשבנה לקדמתן ואתי ובנתיך
תשבינה לקדמתן: ולוא היתה סדם
אחותך לשמעה פי ביום
נאונך: בטרם תנלה רעתך כמו עת
חרפת בנות ארם וכל סביבותיה
בנות פלשתים המשאטות אותך
מסביב: את זמתך ואת תועבותיך
את נשאת נאם יהוה: כי כה אמר
אדני יהוה ועשית אותך כאשר
עשית אשר בזית אלה להפר
ברית: וזכרתי אני את בריתי אותך
בימי נעוריך והקימותי לך ברית
עולם: וזכרת את דרכיך ונכלמת
בקחתך את אחותיך הגדלות ממך
אל הקטנות ממך ונתתי אתהן לך
לבנות ולא מבריתך והקימותי אני
את בריתי אתך וידעת כי אני
יהוה: למען תזכרי ובשת ולא יהיה

iniqtas fodome fororis tue: superbia fatuitas panis & abundantia & otium ipsius & filiarũ eius: & manum egeno & panpi non porrigebant: & elevate sunt & fecerũt abominationes coram me: & abstuli eas sicut vidisti. Et Samaria dimidium peccatorũ tuorum non peccauit: sed vicisti eas scelleribus tuis & iustificasti sorores tuas in oibus abominatiõibus tuis quas opatas es. Ergo & tu porta cõfusionẽ tuã que vicisti sorores tuas peccatis tuis sceleratius agens abeis: iustificate sunt eniz a te. Ergo & tu confundere & porta ignominiã tuã quia iustificasti sorores tuas. Et cõuertã restituẽs eas cõuersione fodomorũ cũ filiabus suis: & cõuersione samarie & filiarũ eius. Et cõuertam reuersionẽ tuã in medio earũ: vt portes ignominiã tuã: & cõfundaris in oib quia fecisti consolans eos. Et soror tua fodoma & filie eius reuertẽtur ad antiqtatẽ suã: & samaria & filie eius reuertẽtur ad antiquitatem suã: & tu & filie tue reuertimini ad antiquitatẽ vestrã. Non fuit aũ fodoma soror tua audita in ore tuo in die superbie tue antecã reuelaretur malicia tua sicut hoc tpe in opprobriũ filiarũ syrie & cũctarũ in circuitu tuo filiarũ palestinarum que ambiũt te per gyrum. Sceleus tuum & ignominiã tuam tu portasti: ait dñs. Quia hec dicit dñs deus. Et facia tibi sicut fecisti iuramentum vt irritum faceres pactum: & recordabor pacti mei tecum in diebus adolescẽtie tue: & suscitabo tibi pactũ sempiternũ. Et recordaberis viarũ tuarum & cõfunderis cum receperis sorores tuas te maiores cum minoribus tuis. Et dabo eas tibi in filias: sed non ex pacto tuo & suscitabo ego pactum meum tecum. Et scies quia ego dñs: vt recorderis & cõfundaris & non fit

ἱνίqτας sodomoς sozoris tue ὑφὴ superbia: τ ἐν ἀδόμμια sodomoς τῆς ἀδελφῆς σου ἡ ὑπερηφανία, καὶ ἐν futuritate panis. τ ἡ ἀβυδάτιφο otiositas afflue bãt ipsa τ πλησμονὴ ἄρτων, καὶ ἐν ξυθηνίαις ἐασταλῶν αὐτὴ καὶ αἱ filie eius. hoc fuit in ipsa τ filiabus θυγατέρες αὐτῆς· τὸ ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ καὶ ταῖς θυγατράσιν eius: τ manũ paupis τ egeni nõ assumebant σιν αὐτῆς, καὶ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πένητος οὐκ ἀντελαμβά τ ghabantur: τ fecerunt iniqtates i ipse νοντο καὶ ἐμεγαλαύχουν, καὶ ἐποίησαν ἀνομήματα ἐνώπι ctu meo: τ ablsuli eas sicut vidisti. τ samaria sciõ· ὀν μου, καὶ ἐξῆρε αὐτὰς καθὼς εἶδον· καὶ σαμάρεια κατὰ τὰς dimidia peccatoꝝ tuoꝝ nõ peccauit: τ mltiplicasti ἡμίσεις τῶν ἁμαρτιῶν σου οὐχ ἥμαρτεν, καὶ ἐπλήθυνας iniqtates tuas sup eas: et iustificasti sorores ταὶς ἀνομίας σου ὑπὲρ αὐτάς· καὶ ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφὰς tuas i oibus iniqtatib tuis q̃s fecisti. τ tu sup σου ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου αἷς ἐποίησας· καὶ σὺ nõ time tormẽti tuũ in ꝑcoruptili sorores tuas in μισαι τὴν βάσανόν σου ἐν κἐφθειρας τὰς ἀδελφάς σου ἐν peccatis tuis q̃bꝫ iniqs egisti sup eas: τ iustificatαῖς ἁμαρτίαις σου αἷς ἠνόμησας ὑπὲρ αὐτάς, καὶ δίκαιο sit eas sup te. τ tu cõfundere & sustine σας αὐτὰς ὑπὲρ σεαυτήν· καὶ σὺ αἰσχύνθητι καὶ λάβε τὴν ignominiã tuã: eo q̃d iustificaueri tu sorores tuas: τ auer ἀτιμίαν σου, ἐν τῷ δικαιῶσαί σε τὰς ἀδελφάς σου, κἀκέσω τam auersiones eaꝝ auersionẽ sodomoꝝ τ σρέψω τὰς ἀποστροφὰς αὐτῶν τὴν ἀποστροφὴν σοδόμων καὶ filiaꝝ eius: τ auertã auersionẽ fama filiaꝝ· τ auertam auersionem τῶν θυγατέρων αὐτῆς, καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφὴν σαμα ria τ filiaꝝ eius. τ auertam auersioρείας καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς· καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστρο nẽ tuã in medio eaꝝ: vt portes τομέσῃ σοῦ· τ φὴν σου ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅπως κομίσῃ τὴν βάσανόν σου, καὶ hebꝫ ignominiã ex oibus q̃ fecisti cũ tu ad ira cũdiã ꝓuocaris ἀτιμωθῇ ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ σὲ παροργίσαι me. τ soror tua sodoma: τ filie eius resti με· καὶ ἡ ἀδελφή σου σόδομα, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἀπο tuentur sicut fuerãt a ꝓncipio: τ samaria: τ κατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς· καὶ σαμάρεια, καὶ filie eius restituentur sicut erãt a ꝓncipio αἱ θυγατέρες αὐτῆς κατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς· τ tu τ filie tue restituemini sicut fuistis καὶ σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου ἀποκατασταθήσεσθε καθὼς ἦτε a ꝓncipio: τ nisi fuisset sodoma soror tua in auditu in ἀπ' ἀρχῆς, καὶ εἰ μὴν ἦν σόδομα ἡ ἀδελφή σου εἰς ἀκοὴν ἐν τῷ ore tuo in diebus superbie tue ante στόματί σου ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ὑπερηφανίας σου πρὸ τοῦ reuelarentur malitie tue: sicut nũc opprobriũ es ἀποκαλυφθῆναι τὰς κακίας σου, ὃν τρόπον τὸν ὀνειδος ἐγε tu filiaꝝ syrie: τ oium q̃ in circuitu tuo: τ fi σὺ θυγατέρων συρίας, καὶ πάντων τῶν κύκλω σου, καὶ θυ liaꝝ alienigenaꝝ circũdantiũ te ꝑ gnaꝝ ipsi γατέρων ἀλλοφύλων τῶν περιεχουσῶν σε κύκλω τὰς ἀσε tates tuas: τ iniqtates tuas tu porta ipas dixit dñs. κείας σου καὶ τὰς ἀνομίας σου σὺ κόμισαι αὐτὰς λέγει κύ hec dicit adonai dñs: τ faciã in te sicut fecisti ριος· τάδε λέγει ὁ ὡδαΐ κς, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ καθὼς ἐποίησας ne despexisti iuramentum ꝑ irritum faciens testamẽti mei: τ recor σὲ ἐξουθένησας ὅρκον τοῦ ἀπέρασαι διαθήκην μου· τ μνησθή dabo: ego testamẽti mei q̃ tecum in diebus adolescẽtie nec σομαι ἐγὼ τῆς διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νεότητός σου, τ suscitabo tibi testamẽti sempiterni. τ recordaberis viaꝝ tuaꝝ: καὶ ἀναστήσω σοι διαθήκην αἰώνιον· καὶ μνησθήσῃ τῶν ὁδῶν σου, τ despiciens cũ receperis tu sorores tuas se καὶ ἐξατιμωθήσῃ ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν σε τὰς ἀδελφάς σου τὰς ἀπ cum: τ cognosces q̃ ego dñs vt recorderis τ ꝑfũdaris: τ nõ ἐμοῦ, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγώ κς· ὅπως μνησθῇς καὶ αἰσχυνθῇς, καὶ μὴ

G

sit tibi vltra apire os a facie ignominie ñ soi ἔτι ἀνοῖξαι τὸ στόμα ἀπὸ προσώπου τῆς ἀτιμίας tue: cũ ꝑpicĩ fuero ego tibi iurta oia ἧσθης fece σου, ἐν τῷ ἐξιλάσκεσθαί με σοὶ κατὰ πάντα ὅσα ἐποί sti dicit adonai dñs. σας λέγει ἀδωναῖ κύριος.

Ca.17.

A

Et factꝰ est ꝫmo dñi ad me dicẽs: fili hois: nar Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθ', σὺ δὲ ra narrationẽ ꝛ die parabolam ad domũ ifrl: ꝛ di γησαι διήγημα καὶ εἰπὸν παραβολὴν πρὸς τὸν οἶκον Ἰσρ', καὶ ἐ ces. hec dicit adonai dñs: aqla magna magnꝫ alaꝫ ρεῖς· τάδε λέγει ἀδωναῖος κύριος· ὁ ἀετὸς ὁ μέγας ὁ μεγαλοπτέρυγος longo mẽbroꝝ ductu plena vngulis: q̃ hꝫ ductũ ὁ μακρὸς τῷ ἑπτάσει πλήρης ὀνύχων, ὃς ἔχει τὸ ἴγνιμα intrãdi in longitudinẽ: ꝛ tulit electuo ce εἰσελθεῖν εἰς τὸν λίβανον, καὶ ἔλαβε τὸ ἐπίλεκτον τῆς κέ dri sũmitates teneritudinis amouit: amulit eas φρου τὰ ἄκρα τῆς ἁπαλότητος ἐπεκύησεν, ἀπέγνεκεν αὐτὰ in trã chanaã in ciuitatẽ mirabam posuit illas. ꝛ εἰς γῆν χαναὰν εἰς πόλιν τετεχισμένην ἔθετο αὐτά· καὶ tulit de semine ſre: ꝛ posuit illud in ἔλαβε ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς, καὶ ἔθωκεν αὐτὸ εἰς τὸ campo semiabili et accipet radicatiõẽ plãtã i aqua multa πεδίον σπορίμου· λαβεῖν ῥίζωσιν φυτὸν ἐνύδατι πολλῷ vt respiceret se posuit illud ꝛ ortum est ꝛ factꝰ est in ἐπιβλέπειν σὸν ἔπεκεν αὐτὸ καὶ ἀνέτειλεν καὶ ἐγένετο εἰς B vitem ſnfimã ꝛ palꝫ ꝑagnitudie et appare ἄμπελον ἀδόξου σαν καὶ μικρὰν τῷ μεγέθει ἧ ἐπιφαίνε ret farinẽta eius sup eam: ꝛ radices eiꝰ subter σθαι τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτήν, καὶ αἱ ῥίζαι αὐτῆς ὑπόκα illã erãt. ꝛ factũ est in vitez ꝛ tecit ppa τω αὐτῆς ἦσαν· καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον καὶ ἐποίησεν κόπω gines: ꝛ extendit ramos suos. ꝛ factꝰ est ad γους, καὶ ἐξέτεινεν τὰ κλήματα αὐτῆς· καὶ ἐγένετο πρὸς la altera grãdis magnꝫ alaꝫ: ꝛ multis vngulꝫ: ꝛ φορέτερος μέγας μεγαλοπτέρυγος, καὶ πολλοῖς ὄνυξιν, καὶ ecce vitis hec implicata est cam ꝛ radices ἰδοὺ ἄμπελος αὕτη ἐπλέκη καὶ ἐποίησεν ῥίζας αὐτῆς eius ad illũ: ꝛ ramos suos extendit ei αὐτῆς ἐπ' αὐτόν, καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἐξέτεινεν αὐτῷ ut potaret eã ſi gleba a plãtatiõe sua: ἵνα ποτίσαι αὐτὴν σὺν τῷ βόλῳ ἀπὸ τῆς φυτείας αὐτῆς, in cãpo bono sup aq̃ multa illa ipinguat vt face εἰς πεδίον καλὸν ἐφ' ὕδατι πολλῷ ὅπως πιαίνεται ἵ ποι ret germina: ꝛ ferret fructũ vt esset in vitẽ grã ησαι βλαστούς, καὶ φέρειν καρπὸν ἵ εἶναι εἰς ἄμπελον με dem. ꝓpterea dic hec dicit adonai dñs ſi dirige γάλην. διὰ τοῦτο εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναῖος κύ, ἰ κατευ tur nõne radices teneritudinis ꝛ fructus illi cõpu θυνεῖ ὄυχι αἱ ῥίζαι τῆς ἁπαλότητος καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς σα rescet: ꝛ arescent oia q̃ oriuntur ex ea πήσει, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ πρόσαι τέλλοντα ἀυ ꝛ nõ in brachio magno: neq; in pplo multo vt e τῆς, καὶ οὐκ ἐν βραχίονι μεγάλῳ, ἐν σὶ ἐν λαῷ πολλῷ ἵ ἐκ uellat eam ex radicitꝰ ei: ꝛ ecce ipinguat. nũqd di ωσαι αὐτὴν ἐκ ῥιζῶν αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ πιαίνεται· μὴ κα rigat? nõne cũ tetigerit eã ventꝰ vrens exsic τανθήσουσιν οὐχὶ ἐν τῷ ἅψασθαι αὐτῆς ἀνεμοῦ καύσωνα ξηρὸν cabit aridtate? cũ gleba germis sui arefa καυθήσεται ξηρασία; σὺν τῷ βόλῳ τῆς ἀνατολῆς αὐτῆς ξηρανθή cet. ꝛ factũ ē verbũ dñi ad me dicẽs: ꝛ dic tã ad σεται. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, εἶπον δὴ πρὸς domũ exasperantem: nõ scitis q̃d sunt hec τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα, οὐκ ἐπίσασθε τί ἔστιν ταῦ dic eis: ecce venit rex babylonis τα· εἶπον αὐτοῖς, ἰδοὺ ἔρχεται βασιλεὺς βαβυλῶνος sup hierusalem ꝛ assumet regem eius: ꝛ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ λήψεται τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ ꝓncipes eius: ꝛ adducet eos ad semetipꝫ in τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς, καὶ ἄξει αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς babyloniã ꝛ tollet de semine βαβυλῶνα, καὶ λήψεται ἐκ τοῦ σπέρματος

Pritua.heb. Tex.he.Ezechi.xvij.	Trāsl.B.Wic.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.
הַמְלוֹכָה וַיִּגְרֹת אֹתוֹ בְּרִית וַיְבָא	regni: fetiet q cū eo fe	regni: τ disponet ad cum fedus: τ indu
אֹתוֹ בְּאָלָה וְאֶת אֵילֵי הָאָרֶץ לָקָח	dus & ab eo accipiet	τῆς βασιλείας, καὶ διαθήσεται πρὸς αὐτὸν διαθήκην, καὶ λήσε
בְּרִית לְהֵיוֹת מַמְלָכָה שְׁפָלָה לִבְלְתִּי	iusiurandum. Sed & for	ται αὐτὸν ἐν ἀρᾷ, καὶ τοὺς ἡγουμένους τῆς γῆς λήψεται, τοῦ ποιεῖ
הִתְנַשֵּׂא לִשְׁמֹר אֶת בְּרִיתוֹ לְעָמְדָה:	tes terre tollet:	σαι αὐτὸν ἐν ἀρᾷ, καὶ τοὺς ἡγουμένους τῆς γῆς λήψεται, τοῦ ποιεῖ
וַיִּמְרֹד בּוֹ לִשְׁלֹחַ מַלְאָכָיו מִצְרַיִם	vt sit regnum humile	in regem infirmū τ oīno non elenetur:
לָתֵת לוֹ סוּסִים וְעָם רָב הֲיִצָּלַח	& non elenetur:	ἵνα εἰς βασιλείαν ἀδύνη τὸ καθόλου μὴ ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ
הֲיִמָּלֵט הֲעֹשֶׂה אֵלֶּה וְהֵפֵר בְּרִית	sed custodiat	τὸ custodiat testamētū eius τ recedet
וְנִמְלָט: חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה	pactū eius & seruet illud.	φυλάσσειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ ἐσται αὐτὴ, καὶ ἀσθενήσει
אִם לֹא בִּמְקוֹם הַמֶּלֶךְ הַמַּמְלִיךְ	Qui recedens ab eo mi	ab eo vt mittam nuncios in egyptum vt
אֹתוֹ אֲשֶׁר בָּזָה אֶת אָלָתוֹ וַאֲשֶׁר	sit nuncios ad egyptum	ἵνα ἀπ' αὐτοῦ ἐξαποστείλῃ ἀγγέλους εἰς αἴγυπτον τοῦ
הֵפֵר אֶת בְּרִיתוֹ אִתּוֹ בְּתוֹךְ בָּבֶל	vt daret libi equos & po	δεῖν αὐτῷ ἵππους καὶ λαὸν πολύν · εἰ κατευθυνεῖ ἡ ὁδὸς
יָמוּת: וְלֹא בַּחֵיל גָּדוֹל וּבְקָהָל רָב	pulū multū. Nunqd pro	αὐτοῦ, ἢ οὐ μὴ διασωθῇ ἀλλὰ ποιήσας ταῦτα καὶ παραβὰς διαθήκην εἰς τὸ
יַעֲשֶׂה אִתּוֹ מִלְחָמָה בְּשָׁפְכָ	iperabitur vel cōsequetur	ἐκφυγεῖν ἐκφεύξεται ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς ἔσται δίκαιος ὁ ποιῶν κρί
סֹלְלָה וּבְנוֹת דֵּיק לְהַכְרִית	salute qui fecit hec	σιλεὺς ἢ βασιλεύσαγος αὐτὸν ὃς κατίμωσεν τὴν ἀρὰν μου,
נְפָשׁוֹת רַבּוֹת: וְגַם אֵלָה לֹא תִהְיֶה	vt effugiet. Vuo ego dicit	τ τὰ συνθήκας τὰ διαθήκην μου μετ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ βαβυλῶνος
בְּרִית עָשׂוֹ וְיָדוֹ נָתַן וְכֹל אֵלֶּה עָשָׂה	dominus deus:	moriet ur: τ nō in exercitu magno neq in turba mul
לֹא יִמָּלֵט: לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה	dominus deus:	τελευτήσει, καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολ
חַי אֲנִי אִם לֹא אֶלָתִי אֲשֶׁר בָּזָה	qm̄ in loco regis	λῷ · ποιήσει δὲ πρὸς αὐτὸν φαραὼ πόλεμον ἐν χαρακοβολίαι
וּבְרִיתִי אֲשֶׁר הֵפִיר וְנָתַתִּי בְּרֹאשׁוֹ:	qui cōstituit	τ in extructiōe vallo. vt auferat aias multas: τ
וּפָרַשְׂתִּי עָלָיו רִשְׁתִּי וְנִתְפַּשׂ	eum regem: cuius fecit	καὶ ἐν οἰκοδομῇ βελοσάσεων τοῦ ἐξᾶραι ψυχὰς πολλάς, καὶ
בְּמִצוֹדָתִי וְהֵבִיאוֹתִיהוּ בָּבֶלָה	irritum iuramentum &	ihonorauit iuramētū vt trāgrederet fedus. τ eccē des
וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ שָׁם מַעַל אֲשֶׁר מָעַל	foluit pactū qd habebat	ἐτίμησεν ὅρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην · καὶ ἰδοὺ δέ
בִּי: וְאֵת כָּל מִבְרַחָו כָּל אַגַּפָּיו	cū eo in medio babylōis	δωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν αὐτῷ μὴ
בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְהַנִּשְׁאָרִים לְכָל רוּחַ	monetur. Et nō in exer	σωθήσεται, διὰ τοῦτο εἴρηκεν κύριος ὁ θεός · ζῶ ἐγὼ λέγει κύ
יִפָּרֵשׁוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי:	citu grandi nec in pplo	ριος, ἐὰν μὴ ἐν τόπῳ τοῦ βα
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְלָקַחְתִּי אֲנִי	multo faciet cōtra eum	σιλέως ὃ κατέστησεν βασιλέα ὃς ἐποίησεν τὸν ὅρκον αὐτοῦ
מִמַּצֶּמֶרֶת הָאָרֶז הָרָמָה וְנָתָתִי מֵרֹאשׁ	pharao preliū in iactu	μὴ ἐν μέσῳ βαβυλῶνος μετ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ βαβυλῶνος
יִנְקָתָיו רָךְ אֶקְטֹף וְשָׁתַלְתִּי אֲנִי עַל	aggeris: & in extructio	moriet ur: τ nō in exercitu magno neq in turba mul
הַר נִבְהֶה וְתָלוּל: בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל	nē vallorū: vt interficiat	τελευτήσει, καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολ
אֶשְׁתֳּלֵנּוּ וְנָשָׂא עָנָף וְעָשָׂה פְּרִי	aias multas. Spreuerat	τα. faciet aīas ὃ cū pharao pliū in iactu aggeris to
וְהָיָה לְאֶרֶז אַדִּיר וְיָשְׁכְנוּ תַחְתָּיו כֹּל צִפּוֹר	fructū & erit in cedrum	λῶ · ποιήσει δὲ πρὸς αὐτὸν φαραὼ πόλεμον ἐν χαρακοβολίαι
כָּל כָּנָף בְּצֵל דָּלִיּוֹתָיו תִּשְׁכֹּנָה: וְיֹדְעוּ	magnā. Et hītabūt sub	τ in extructiōe vallo. vt auferat aias multas: τ
כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה כִּי אֲנִי יְהוָה הִשְׁפַּלְתִּי	ea oēs volucres & vniuer	καὶ ἐν οἰκοδομῇ βελοσάσεων τοῦ ἐξᾶραι ψυχὰς πολλάς, καὶ
עֵץ גָּבֹהַ הִגְבַּהְתִּי עֵץ שָׁפָל הוֹבַשְׁתִּי	sum volatile sub vmbra	ihonorauit iuramētū vt trāgrederet fedus. τ eccē des
עֵץ יָבֵשׁ וְהִפְרַחְתִּי עֵץ לַח אֲנִי יְהוָה	frondiū eius nidificabit.	ἐτίμησεν ὅρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην · καὶ ἰδοὺ δέ
דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי:	Et scient oīa ligna	δωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν αὐτῷ μὴ
	regionis: qa ego dñs	σωθήσεται, διὰ τοῦτο εἴρηκεν κύριος ὁ θεός · ζῶ ἐγὼ λέγει κύ
	humiliaui lignū sublime: & exalta	ριος, ἐὰν μὴ ἐν τόπῳ τοῦ βασιλέως ὃ κατέστησεν βασιλέα ὃς ἐποίησεν τὸν ὅρκον αὐτοῦ
	ui lignū humile: & exsiccaui	μὴ ἐν μέσῳ βαβυλῶνος μετ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ βαβυλῶνος
	lignū viride & frodere fe	moriet ur: τ nō in exercitu magno neq in turba mul
	ci lignū aridū. Ego dñs	τελευτήσει, καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολ
	locutus sum & feci. 18.	λῷ. ποιήσει δὲ πρὸς αὐτὸν φαραὼ πόλεμον ἐν χαρακοβολίαι
		τ in extructiōe vallo. vt auferat aias multas: τ
		καὶ ἐν οἰκοδομῇ βελοσάσεων τοῦ ἐξᾶραι ψυχὰς πολλάς, καὶ
		ihonorauit iuramētū vt trāgrederet fedus. τ eccē des
		ἐτίμησεν ὅρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην · καὶ ἰδοὺ δέ
		δωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν αὐτῷ μὴ
		σωθήσεται, διὰ τοῦτο εἴρηκεν κύριος ὁ θεός · ζῶ ἐγὼ λέγει κύ
		ριος, ἐὰν μὴ ἐν τόπῳ τοῦ βασιλέως ὃ κατέστησεν βασιλέα ὃς ἐποίησεν τὸν ὅρκον αὐτοῦ
		μὴ ἐν μέσῳ βαβυλῶνος μετ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ βαβυλῶνος
		moriet ur: τ nō in exercitu magno neq in turba mul
		τελευτήσει, καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολ

Pritiua.heb.Tex.he.Ezechi.xviij.

לא טִמֵּא׃ וְאִישׁ לֹא תוֹנֶה חֲבֹל לֹא
חָבָל וְגָזֵלָה לֹא גָזֵל לַחְמוֹ לְרָעֵב
נָתָן וּ עֵרֹם כְּסֶה בָּגֶד ׃ עני
הַשִּׁיב יָדוֹ עָשָׁק תַּרְבִּית לֹא לָקָח
מִשְׁפָּטַי עָשָׂה בְּחֻקּוֹתַי הָלָךְ הוּא שפט חמס
לֹא יָמוּת בַּעֲוֹן אָבִיו חָיֹה יִחְיֶה׃ מות תמת
כִּי עֹשֶׁק עָשַׁק גָּזֵל גָּזָל אָחִיו וַאֲשֶׁר
לֹא טוֹב עָשָׂה בְּתוֹךְ עַמּוֹ וְהִנֵּה מֵת
בַּעֲוֹנוֹ׃ וַאֲמַרְתֶּם לָמָּה לֹא נָשָׂא
הַבֵּן בַּעֲוֹן הָאָב וְהַבֵּן מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה עָשָׂה אֶת כָּל חֻקּוֹתַי שָׁמַר
וַיַּעַשׂ אֹתָם חָיֹה יִחְיֶה׃ עשה
הַנֶּפֶשׁ הַחַטֹּאת הִיא תָּמוּת בֵּן לֹא יִשָּׂא נשא
בַּעֲוֹן הָאָב וְאָב לֹא יִשָּׂא בַּעֲוֹן
הַבֵּן צִדְקַת הַצַּדִּיק עָלָיו תִּהְיֶה צדק
וְרִשְׁעַת הָרִשְׁע עָלָיו תִּהְיֶה׃ וְהָרָשָׁע
כִּי יָשׁוּב מִכָּל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה שוב
וְשָׁמַר אֶת כָּל חֻקֹּתַי וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה חַיֹּה יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃ כָּל
פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזָּכְרוּ לוֹ זכר
בְּצִדְקָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה יִחְיֶה׃ הֲחָפֹץ חפץ
אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
הֲלֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה׃ וּבְשׁוּב
צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל כְּכֹל
הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הָרָשָׁע יַעֲשֶׂה תעב עשה
וְחָי כָּל צִדְקֹתָו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא
תִזָּכַרְנָה בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר מָעַל זבר
וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּם יָמוּת ׃ חמת
וְאֲמַרְתֶּם לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי שִׁמְעוּ נא
נָא בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲדַרְכִּי לֹא יִתָּכֵנוּ ׃
הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא יִתָּכֵנוּ ׃ בְּשׁוּב
צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל עָלָיו וָמֵת
עֲלֵיהֶם בַּעֲוֹלוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה יָמוּת׃
וּבְשׁוּב רִשְׁעַ מֵרִשְׁעָתוֹ אֲשֶׁר שפט
עָשָׂה וַיַּעַשׂ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה הוּא
אֶת נַפְשׁוֹ יְחַיֶּה׃ וַיִּרְאֶה וַיָּשָׁב מָכָל חיה ראה שוב

Trāsl.B.Vie.

non violauerit:' & virū
nō cōtristauerit:'pignus
nō retinuerit:'& rapinā
non rapuerit;'panē suū
esurienti dederit:'& nudū
operuerit 'vestimēto:' &
paupis iniuria auerterit
manū suā: 'usurā' & sup
abūdantiā nō accepit: &
iudicia mea fecerit:' &
in
ceptis meis ābulauerit:
hic nō morietur in iniq
tate patris sui: sed vita vi
uiet. Pater eius qa calūnia
tus é:' & vim fecit fratri' &
malū opatus é in medio
ppli sui:' ecce mortu est
in iniqtate sua. Et dicitis
qre nō portabit filiū ini
qtatē patris. Videls qa filius
iudiciū & iusticiā opat
est: oia precepta mea cu
stodiuit & fecit illa: viuet
vita. Anima
que peccauerit: ipsa mo
rietur. Filiꝰ nō portabit
iniqtatē patris: & pater
non portabit iniqtatem
filii. Iusticia iusti
super
eum erit: & impietas
impii
erit
super eum.
Si aut ipius egerit penite
tiā ab oibus
ptis suis qđ
opatus é: & custodierit
oia
pcepta mea: & fece
rit iudiciū & iusticiā: viua
viuet & non morietur.
Oim
iniqtatū eius
qs
opat
é nō recordabor.
In iusticia sua qua ope
ratus est viuet. Nunquid
volūtatis mee est mors
impii dicit dns deus: &
nō vt cōuertatur a vis
suis: & viuat? Si aut auer
terit se iusti a iusticia sua:
& fecerit iniquitatē fm
oes abominatiōes quas
opari solet ipius: nunqd
viuet? Omnes iusticie
eius quas fecerat non
recordabūtur. In pua
ricatione qua preuaricat
est & in pctō suo qđ pec
cauit: in ipis morietur.
Et dixistis. Nō est equa
via domini. Audite
ergo domus israel. Nū
qd via mea nō est equa: &
nō magis vie vre praue
sunt! Cū eni auerterit se
iustus a iusticia sua: &
fecerit iniquitatē: morie
tur in eis. In iusticia qua
operatus est morietur.
Et cū auerterit se impi
ab impietate sua quam
opatus é: & fecerit iudi
ciū & iusticiā: ipse aiam
suā viuificabit. Cōsiderās
eni & auertēs se ab oib⁹

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

nō polluit: τ hoiez nō oppressit: τ pignus
δυκ ἐμίανεν, καὶ ἁρπάγιον οὐ κατεδυνάστευσεν, καὶ ἐνεχύρασμὸν
nō retinuit: τ rapinā nō rapuit: panē su
ὐκ ἐνεχύρασεν, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἥρπασεν, γυμνὸν ἱμάτιον οὐ
um esurienti dedit: τ nudū operuit vestimēto: τ
τοῦ πεινῶντι ἔδωκεν, καὶ γυμνὸν περιέβαλεν ἱματίοις, καὶ
ab iniuria auertit manū suā: usurā τ sup
ἀπὸ ἀδικίας ἀπέστρεψεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τόκον καὶ πλεο
abūdantiā nō accepit: iusticiam fecit: τ in pre
ονασμὸν οὐκ ἔλαβεν, δικαιοσύνην ἐποίησεν, καὶ ἐν τοῖς προ
ceptis meis ābulauit: nō morietur in iniqtatibus
κριμασίν μου ἐπορεύθη, οὗτος τελευτήσει ἐν ταῖς ἀδικίαις τ
patris sui: vita viuet. at pat
eius tribulatione tribulauit: τ
πρὸς αὐτὸν, ζωὴν ζήσεται, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐνθλίψει θλῖψιν, καὶ
rapinam rapuit: τ cōtraria fecit in medio popu
ἁρπαγμὸν ἥρπασεν, καὶ ἐναντία ἐποίησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ
li sui: τ morꝰ est in iniqtate sua. dicetis: qre
μου· καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἐρεῖτε, τί ὅτι
nō portauit filiꝰ iniqtatē patris sui? qz filiꝰ iusticiā
οὐκ ἔλαβεν ὁ υἱὸς τὴν ἀδικίαν τοῦ πρὸς αὐτὸν; ὅτι ὁ υἱὸς κρίμα
τ iusticiam τ miaz fecit. oia legitima
καὶ δικαιοσύνην καὶ ὅλους πεποίηκεν· πάντα τὰ νόμιμά
mea custodiuit τ fecit ea: vita viuet. at ani
μου συνετήρησεν καὶ ἐποίησεν αὐτά, ζωὴν ζήσεται. ἡ δὲ ψυ
ma q peccat illa morietur: at filiꝰ nō portabit
χὴ ἁμαρτάνουσα αὐτὴ ἀποθανεῖται, ὁ δὲ υἱὸς οὐ λήψεται
iniqtatē patris: τ pater nō portabit iniqtatē
τὴν ἀδικίαν τοῦ πρός, καὶ ὁ πατὴρ οὐ λήψεται τὴν ἀδικίαν
filij. iusticia iusti
super eū erit: τ iniqtas iniq
τοῦ υἱοῦ· δικαιοσύνη δικαίου ἐπ' αὐτῷ ἔσται, καὶ ἀνομία ἀνόμου
sup eū erit. τ iniqꝰ si querꝰ fuerit ter oibus iniq
ἐπ' αὐτῷ ἔσται. καὶ ὁ ἄνομος ἐὰν ἐπιστρέψῃ ἐκ πασῶν τῶν ἀνο
tatib⁹ eiꝰ q fecit: τ custodierit vniuersis pceptis
μιῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν, καὶ φυλάξῃ πάσας τὰς ἐντολάς
mea: τ fecerit iudiciū τ iusticiam τ miam: vita viuet
μου, καὶ ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην καὶ ἔλεος, ζωὴν ζήσε
τ nō morietur. oim delictoꝝ eius
ται καὶ οὐκ ἀποθανεῖται· πάντα τὰ παραπτώματα αὐτοῦ
q̄s fecit nō recordabūt ei. i iusticia sua q
ὅσα ἐποίησεν οὐ μνησθήσεται αὐτῷ· ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἃ
fecit viuet. nūqd volūtate velim mortem iniq di
ποίησεν ζήσεται. μὴ θελήσει θελήσω τὸν θάνατον τοῦ ἀνόμου λέ
cit adonai dns: q̄ntū vt quertatur ille a via sua
γει κύριος κύριος; ὡς τὸ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς
mala τ viuat ille: τ cū auerterit se iustus a
πονηρᾶς καὶ ζήσεται αὐτόν, καὶ ἐντῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ
iusticia sua: vt faciat iniqtatē fm oēs iniqtā
τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ποιῆσαι ἀδικίαν κατὰ πάσας τὰς ἀνο
tes q̄s fecit iniquꝰ: si fecerit: nō viuet. oēs
μίας ἃς ἐποίησεν ὁ ἄνομος, ἐὰν ποιήσῃ, οὐ ζήσεται· πᾶσαι
iusticie eius q̄s fecit nō erūt memoria in de
αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν οὐ μὴ μνησθῶσιν. ἐν τῷ πα
licto
ραπτώματι αὐτοῦ ᾧ παρέπεσεν, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
eius q̄ peccauit in ipis morietur. τ dixistis nō
αὐτοῦ αἷς ἥμαρτεν ἐν αὐταῖς ἀποθανεῖται. καὶ εἴπατε οὐ
est recta via dñi. audite tā domꝰ israe
κατευθύνει ἡ ὁδὸς τοῦ κυρίου. ἀκούσατε δή, οἶκος Ἰσρα
el: nūqd via mea nō est recta: nōne vie vre nō sunt re
ήλ, μὴ ἡ ὁδός μου οὐ κατευθύνει; οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐκ εὐθύνε
cte: cū auerterit se iustus a iusticia
ται; ἐν τῷ ἀποστρέψαι τὸν δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης
sua: τ fecerit iniquꝰ ab iniqtate sua q̄m fecit:
αὐτοῦ, καὶ ποιήσῃ παράπτωμα, καὶ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ, ἐν
delicto q̄s fecit: in eo morietur. τ cū
τῷ παραπτώματι ᾧ ἐποίησεν, ἐν αὐτῷ ἀποθανεῖται. καὶ ἐν
auerterit se iniquꝰ ab iniqtate sua q̄m fecit:
τῷ ἀποστρέψαι ἄνομον ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν,
τ fecerit iudiciū τ iusticiam: hic aiam su
καὶ ποιῆσαι κρίμα καὶ δικαιοσύνην, οὗτος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
am custodiuit: τ vidit τ auertit se ab oibus
τοῦ ἐφύλαξεν, καὶ εἶδεν καὶ ἀπέστρεψεν ἀπὸ πασῶν

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

iplctatib⁹ fuis q̄s fecit. vita viuet non morie
τῶν ἀσεβειῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν, ζωὴν ζήσεται οὐ μὴ ἀποθά
tur. τ dicunt dom⁹ israel: nō recta ē via
νει. καὶ λέγουσιν οἱ οἶκος τοῦ Ἰσραήλ, οὐ κατορθοῖ ἡ ὁδὸς
mi: nūqd via mea nō ē recta dom⁹ israel: nōne via vra nō
κύ, μὴ οὐχὶ αἱ ὁδοί μου οὐ κατορθοῦσιν οἶκος Ἰσρα, οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐ
est recta. ideirco vnūquēq; scom viā suā iudicabo vos do
κατορθοῖ; διὰ τοῦτο ἕκαστον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς οἶκο
mꝰ israel dit adonai dns. quertimini τ reverti
κος Ἰσραήλ λέγει κύριος κύριος. ἐπιστράφητε καὶ ἀπόστρεψά
mini ab oibus impietatib⁹ vris: τ nō erunt
τε ἐκ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔσονται
vobis i tormentū iniquitatꝫ. pijcite a vobis oēs
ὑμῖν εἰς κατάσπασιν ἀδικίας. ἀπορρίψατε ἀφ' ἑαυτῶν πάσας
ipietates vras: q̄s ipie egistis i me: τ facite
τὰς ἀσεβείας ὑμῶν, ἃς ἠσεβήσατε εἰς ἐμέ, καὶ ποιήσατε
vobis cor nouuz: τ spīm nouū: τ q̄re
ἑαυτοῖς καρδίαν καινήν, καὶ πνεῦμα καινόν, καὶ ἵνατί
moritur dom⁹ israel? qz nō volo mo
ἀποθνήσκετε οἶκος Ἰσραήλ; διότι οὐ βούλομαι τὸν θά
rtem morientis dicit adonai dns. quer
νατον τοῦ ἀποθνήσκοντος λέγει κύριος κύριος. ἐπιστρέ
imini τ igit τ viuetis
ψατε οὖν καὶ ζήσετε. Ca.19.

ΚΑὶ σὺ λάβε ἰθρηνον ἐπὶ τοὺς ἄρχοντα τοῦ Ἰσραήλ, Ezech.
τ dices: qd mater tua sup catulos in medio leo 19.
καὶ ἐρεῖς, Τί ἡ μήτηρ σου ἔσπευσεν σκύμνους ἐν μέσῳ λεοί
nū facta est: in medio leonū multiplicauit catulos suos:
πων ἐθρέψατο, ἐν μέσῳ λεόντων ἐπαίδευεν σκύμνους αὐτῆς,
τ exiluit vnꝰ de catulis suis: leo factꝰ est:
καὶ ἀνεπτήδησεν ἓν τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέων ἐγένετο,
τ didicit rapere rapinas: hoies cōedit
καὶ ἔμαθεν τοῦ ἁρπάζειν ἁρπαγματα, ἀνθρώπους ἐφαγεν
τ audiert de eo gētes: τ captus est in corrup
καὶ ἤκουσαν περὶ αὐτοῦ ἔθνη, καὶ συνελήφθη ἐν τῇ διαφ
tione eaz: τ adduxerūt eū in camo in trā egypti:
θορᾷ αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐν κημῷ εἰς γῆν Αἰγύπτου,
τ vidit qz ablatꝫ ē ab ea: τ peruit subtilā
καὶ εἶδεν ὅτι ἀπώλεσαι ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἐπώλετο ἡ ὑπόλοι
tia eius: τ tulit alium de catulis suis: leo
πος αὐτῆς, καὶ ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέ
sis autē, καὶ ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέ
nem cōstituit eum: τ puersabat in medio leonū.
οντα ἔταξεν αὐτόν, καὶ συνεσρέφετο ἐν μέσῳ λεόντων.
B leo factꝰ ē: τ didicit rapere rapinas: τ ho
λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἁρπάζειν ἁρπάγματα, καὶ ἀν
mines comedit τ pascebat in gudaria sua: τ
θρώπους ἔφαγεν καὶ ἐνέμετο ἐν τῷ θριάσει αὐτοῦ, καὶ τὰς
ciuitates eoꝝ vertꝫ fecit: τ vastauit trā τ plenitu
πόλεις αὐτῶν ἐξέρημωσεν, καὶ ἐφάνισεν γῆν καὶ τὸ πλή
dinē eius a voce rugitus eius: τ irruerūt
ρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ὠρυάματος αὐτοῦ, καὶ ἐπέθεντο
sup eū gētes ide cuctis de regionib⁹ τ expanderunt
ἐπ' αὐτὸν ἔθνη κυκλόθεν ἐκ τῶν χωρῶν καὶ ἐξεπετάσαν
sup eū rete suū: τ in corruptione eoꝝ cap
ἐπ' αὐτὸν δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτῶν συ
tus est: τ posuerūt eū in camo τ in cauea: τ
νελήφθη, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν κημῷ καὶ ἐν γαλεάγρᾳ, καὶ
adduxerūt eū ad regem babylonis: τ itro
ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος, καὶ εἰσ
duxerūt eū in carcerē: vt nō audiāt vox
ήγαγον αὐτὸν εἰς φυλακήν, ὅπως μὴ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ
C eius vltra sup mōtes israel: mr tua q̄si vi
αὐτοῦ ἔτι ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ Ἰσραήλ, ἡ μήτηρ σου ὡς ἄμ
nea: q̄si flos maloq̄natꝰ i aqua plantatꝰ fru
πελος, ὡς ἄνθος ῥοᾶς ἐν ὕδατι πεφυτευμένης ὁ καρ
ctꝰ eius: τ germe illiꝰ factꝰ est ex aqua
πὸς αὐτῆς, καὶ ὁ βλασὸς αὐτῆς ἐθρέφετο ἐξ ὕδατος
multa: τ facta ē ei virga fortitudinis in tribꝰ
πολλοῦ, καὶ ἐθρέφετο αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος ἐπὶ φυλὴν
ducum:
ἡγουμένων,

Tex.heb.Ezechi.xix.Pritiua.heb.

פָּשְׁעוּ בִּי אֲשֶׁר עָשׂוּ חָיוּ יִהְיוּ לֹא
מוּת ׃ וְאַתָּה שָׂא קִינָה אֶל נְשִׂיאֵי Cap.xix.
יִשְׂרָאֵל ׃ וְאָמַרְתָּ מָה אִמֶּךָ לְבִיא
בֵּין אֲרָיוֹת רָבָצָה בְּתוֹךְ כְּפִירִים
רִבְּתָה גּוּרֶיהָ ׃ וַתַּעַל אֶחָד מִגּוּרֶיהָ
כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרֹף טָרֶף אָדָם
אָכָל ׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו גּוֹיִם בְּשַׁחִתָּם
נִתְפָּשׂ בְּהוא יְבִאֻהוּ בַּחַחִים אֶל אֶרֶץ
מִצְרָיִם ׃ וַתֵּרֶא כִּי נוֹחֲלָה אָבְדָה
תִקְוָתָהּ וַתִּקַּח אֶחָד מִגּוּרֶיהָ כְּפִיר
שָׂמָתְהוּ ׃ וַיִּתְהַלֶּךְ בְּתוֹךְ אֲרָיוֹת
כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרֹף טָרֶף
אָדָם אָכָל ׃ וַיֵּדַע אַלְמְנוֹתָיו וְעָרֵיהֶם
חָרֵב יְשַׁם וַתֵּשַׁם אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ מִקּוֹל
שַׁאֲגָתוֹ ׃ וַיִּתְּנוּ עָלָיו גּוֹיִם מִסָּבִיב
מְמְּדִינוֹת וַיִּפְרְשׂוּ עָלָיו רִשְׁתָּם
בְּשַׁחִתָּם נִתְפָּשׂ ׃ וַיִּתְּנֻהוּ בַּסֹּגֵר
בַּחַחִים וַיְבִאֻהוּ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל
יְבִיאֻהוּ מְצֻרוֹת לְמַעַן לֹא יִשָּׁמַע
קוֹלוֹ עוֹד אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל ׃ אִמֵּךְ
כַּגֶּפֶן בְּדָמֵךְ עַל מַיִם שְׁתוּלָה פָּרְיָה
וַעֲנָפָהּ הָיְתָה מִמַּיִם רַבִּים ׃ וַיִּהְיוּ
לָהּ מַטּוֹת עֹז לְשִׁבְטֵי מֹשְׁלִים

Trāsla.B.Vie.

iniquitatib⁹ suis q̄s ope
ratus est: vita viuet & nō
morietur. Et dicit filii
israel: non recta ē via
mi. & dicit dns deus: nūqd via mea nō ē recta dom⁹ israel: nōne via vra nō
est equa via mea nō ē recta dom⁹ israel: nōne via vra nō
domus israel: & nō ma
gis vie vestre praue
Idcirco vnūquēq; iux
ta vias suas iudicabo
domus israel: ait dns
deꝰ. Cōuertimini & agi
te penitētiā ab oibus ini
quitatib⁹ vris: & nō erit
vobis in ruinā iniqtas.
Proicite a vobis omnes
iniquitates vestras
in qbus preuaricati estis
& facite vobis
cor nouū & spīritū nou
um. Et quare moriemi
ni domus israel:
Quia
nolo mortem
morientis dicit domin⁹
deus. Reuertimini
& viuite. 19.

ΚΑΙ σὺ ἆρον θρῆνον ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ Ἰσραήλ,
τ dices: qd mater tua sup catulos in medio leo
καὶ ἐρεῖς, Τί ἡ μήτηρ σου ἔσπευσεν σκύμνους ἐν μέσῳ λεοί
nū facta est: in medio leonū multiplicauit catulos suos:
πων ἐθρέψατο, ἐν μέσῳ λεόντων ἐπαίδευεν σκύμνους αὐτῆς,
τ exiluit vnꝰ de catulis suis: leo factꝰ est:
καὶ ἀνεπτήδησεν ἓν τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέων ἐγένετο,
τ didicit rapere rapinas: hoies cōedit
καὶ ἔμαθεν τοῦ ἁρπάζειν ἁρπάγματα, ἀνθρώπους ἐφαγεν
τ audiert de eo gētes: τ captus est in corrup
καὶ ἤκουσαν περὶ αὐτοῦ ἔθνη, καὶ συνελήφθη ἐν τῇ διαφ
tione eaz: τ adduxerūt eū in camo in trā egypti:
θορᾷ αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐν κημῷ εἰς γῆν Αἰγύπτου,
τ vidit qz ablatꝫ ē ab ea: τ peruit subtilā
καὶ εἶδεν ὅτι ἀπώλεσαι ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἐπώλετο ἡ ὑπόλοι
tia eius: τ tulit alium de catulis suis: leo
πος αὐτῆς, καὶ ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέ
nem cōstituit eum: τ puersabat in medio leonū.
οντα ἔταξεν αὐτόν, καὶ συνεσρέφετο ἐν μέσῳ λεόντων.
B leo factꝰ ē: τ didicit rapere rapinas: τ ho
λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἁρπάζειν ἁρπάγματα, καὶ ἀν
mines comedit τ pascebat in gudaria sua: τ
θρώπους ἔφαγεν καὶ ἐνέμετο ἐν τῷ θριάσει αὐτοῦ, καὶ τὰς
ciuitates eoꝝ vertꝫ fecit: τ vastauit trā τ plenitu
πόλεις αὐτῶν ἐξέρημωσεν, καὶ ἐφάνισεν γῆν καὶ τὸ πλή
dinē eius a voce rugitus eius: τ irruerūt
ρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ὠρυάματος αὐτοῦ, καὶ ἐπέθεντο
sup eū gētes ide cuctis de regionib⁹ τ expanderunt
ἐπ' αὐτὸν ἔθνη κυκλόθεν ἐκ τῶν χωρῶν καὶ ἐξεπετάσαν
sup eū rete suū: τ in corruptione eoꝝ cap
ἐπ' αὐτὸν δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτῶν συ
tus est: τ posuerūt eū in camo τ in cauea: τ
νελήφθη, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν κημῷ καὶ ἐν γαλεάγρᾳ, καὶ
adduxerūt eū ad regem babylonis: τ itro
ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος, καὶ εἰσ
duxerūt eū in carcerē: vt nō audiāt vox
ήγαγον αὐτὸν εἰς φυλακήν, ὅπως μὴ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ
C eius vltra sup mōtes israel: mr tua q̄si vi
αὐτοῦ ἔτι ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ Ἰσραήλ, ἡ μήτηρ σου ὡς ἄμ
nea: q̄si flos maloq̄natꝰ i aqua plantatꝰ fru
πελος, ὡς ἄνθος ῥοᾶς ἐν ὕδατι πεφυτευμένης ὁ καρ
ctꝰ eius: τ germe illiꝰ factꝰ est ex aqua
πὸς αὐτῆς, καὶ ὁ βλασὸς αὐτῆς ἐθρέφετο ἐξ ὕδατος
multa: τ facta ē ei virga fortitudinis in tribꝰ
πολλοῦ, καὶ ἐθρέφετο αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος ἐπὶ φυλὴν
ducum:
ἡγουμένων,

וַתִּגְבַּהּ קוֹמָתוֹ עַל בֵּין עֲבתִים וַיִּרְא
גְּבַהּ
גְּבֹהוֹ בְּרֹב דַּלְיֹתָיו׃ וַתְּתַשׁ בְּתִמָּה
נָתַשׁ
לְאֶרֶץ הִשְׁלָכָה וְרוּחַ הַקָּדִים
שָׁלַךְ קָדִם
הוֹבִישׁ פִּרְיָהּ התְפַּרְקוּ וַיִּבָּשׁוּ
יָבֵשׁ פָּרָה
מַטֵּה עֻזָּהּ אֵשׁ אֲכָלָתְהוּ׃ וְעַתָּה
פָּרַק עֹז
שְׁתוּלָה בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצָמָא׃
דִּבֵּר
וַתֵּצֵא אֵשׁ מִמַּטֵּה בַּדֶּיהָ פָּרְיָהּ
יָצָא נֶגֶד
אֲכָלָה וְלֹא הָיְתָה בָהּ מַטֵּה עֹז שֵׁבֶט
מָשָׁל קִין
לִמְשׁוֹל קִינָה הִיא וְתִהְיֶה לְקִינָה׃
Cap.xx.
הָיָה
וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשִּׁבְעִית
עָשָׂר בּוּא
בַּחֲמִשִּׁי בָּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּאוּ
אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִדְרשׁ אֶת
יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי׃ וַיְהִי דְבַר
פָּנָה
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם דַּבֵּר
אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֲלִדְרשׁ אֹתִי
בּוּא דָּרַשׁ
אַתֶּם בָּאִים חַי אָנִי אִם אִדָּרֵשׁ
לָכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ הֲתִשְׁפֹּט
שָׁפַט
אֹתָם הֲתִשְׁפּוֹט בֶּן אָדָם אֶת תּוֹעֲבֹת
תָּעַב
אֲבוֹתָם הוֹדִיעֵם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
יָדַע
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם בְּחָרִי
בָּחַר
בְיִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא יָדִי לְזֶרַע בֵּית
נָשָׂא
יַעֲקֹב וָאִוָּדַע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
יָדַע
וָאֶשָּׂא יָדִי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ בַּיּוֹם הַהוּא נָשָׂאתִי
נָשָׂא
יָדִי לָהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
יָצָא
אֶל אֶרֶץ אֲשֶׁר תַּרְתִּי לָהֶם זָבַת
תּוּר זוּב
חָלָב וּדְבָשׁ צְבִי הִיא לְכָל צָבָה
הָאֲרָצוֹת׃ וָאֹמַר אֲלֵהֶם אִישׁ
שִׁקּוּצֵי עֵינָיו הַשְׁלִיכוּ וְגִלּוּלֵי
שָׁלַךְ גָּלַל
מִצְרַיִם אַל תִּטַּמָּאוּ אֲנִי יְהוָה
טָמֵא טָרָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיַּמְרוּ בִי וְלֹא אָבוּ לִשְׁמֹעַ
אֲבָה
אֵלַי אִישׁ אֶת שִׁקּוּצֵי עֵינֵיהֶם
לֹא הִשְׁלִיכוּ וְאֶת גִּלּוּלֵי מִצְרַיִם
לֹא עָזָבוּ וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי
יָתַם
עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּהֶם בְּתוֹךְ כָּלָה

et exaltata est statura eius inter frondes. Et vidit altitudinē suā in multitudine palmitū eius: et euulsa est in tra in terrā proiecta: & vētus vrens siccauit fructum eius: marcuerunt & arefacte sunt virge roboris eius. Ignis comedit eam. Et nūc trāsplantata est in deserto in terra inuia & sitiēti: egressus est ignis de virga ramorū eius: qui fructū eius comedit: & nō fuit in ea virga fortis ad sceptrū dñantū. Plāctus est & erit in planctū. 20.

ET factum est in anno septimo: in quinto in decima mēsis: venerunt viri de senioribus israel vt interrogarent dñm: & federūt coram me. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis: loquere ad senioribus israel & dices ad eos. Hec dicit dñs deus. Nūquid ad interrogandū me vos venistis: viuo ego quia nō respondebo vobis: ait dominus deus. Si iudicas iudicas eos: si iudicas fili hominis, Abominationes patrum eorum ostende eis: & dices ad eos. Hec dicit dñs deus. In die qua elegi israel: & leuaui manum meam pro stirpe domus iacob & apparui eis in terra egypti: & leuaui manū mea pro eis: dicens: ego dñs deus vester. In die illa leuaui manū meam pro eis vt educerē eos de terra egypti in terram quā prouideram eis fluentem lacte & melle: que est egregia inter omnes terras. Et dixi ad eos. Vnusquisq; abominationes oculorū suorū abiiciat: & idolis egypti nolite polluī. Ego dominus deus vester. Et irritauerunt me: noluerunt audire me: vnusquisq; abominationes oculorū suorū nō proiecit: nec idola egypti reliquerūt. Et dixi vt effunderē indignationē meā sup eos & implerē iram meā in eis in medio

καὶ ὑψώθη ἐν τῷ μεγέθει αὐτῆς ἐν μέσῳ σελίχων, καὶ
ἐκλάδωσεν ἐν πολλοῖς κλημάτων αὐτῆς, καὶ κα
τεκλάσθη ἐν θυμῷ· ἐπὶ τὴν γῆν ἐρρίφη, καὶ ἄνεμος καύ
σων ἀπεξήρανεν τὰ ἔκλεκτὰ αὐτῆς, ἐξεδικήθησαν καὶ ἐξηράν
θησαν αἱ ῥάβδοι τῆς ἰσχύος αὐτῆς· πῦρ ἀνέλωσεν αὐτήν.
καὶ νῦν φυτεύεται ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ
διψώσῃ καὶ διφώσῃ. καὶ ἐξῆλθεν πῦρ ἐκ τῆς ῥάβδου
ἐκλεκτῆς αὐτῆς καὶ κατέφαγεν αὐτήν· καὶ οὐκ ἔστι
ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος φυλῆς εἰς παραβολὴν θρήνου
ἐστίν, καὶ ἔσται εἰς θρῆνον.

Ca.20.

ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐν τῷ πέμ
πτῳ μῆνι δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἦλθον ἄνδρες ἐκ τῶν πρε
σβυτέρων τοῦ οἴκου ἰσραὴλ, ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον,
καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου. καὶ ἐγένετο λόγος κυ
ρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον πρὸς τοὺς
πρεσβυτέρους τοῦ ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,
τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἀφ' ἧς ἡμέ
ρας ἀρέτισα τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἐγνώσθην τῷ
σπέρματι οἴκου ἰακὼβ, καὶ ἐγνώσθην αὐτοῖς ἐν γῇ αἰ
γύπτου· καὶ ἐπῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς λέγων,
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνέλαβό
μην αὐτοὺς ἐν χειρὶ μου ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰ
γύπτου εἰς τὴν γῆν ἣν ἡτοίμασα αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν μέ
λι καὶ γάλα, κύριον ἐστὶν παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ εἶπα
ἐν αὐτοῖς, ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλ
μῶν αὐτοῦ ἀποῤῥιψάτω, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν
αἰγύπτου μὴ μιαίνεσθε, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἀπε
στράφη ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησαν εἰσακοῦσαί μου, ἕκα
στος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν οὐκ ἀπέῤ
ριψαν· καὶ ἐπιτηδεύματα αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέ
λιπον· καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς
τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργήν μου ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ

τ exaltata ē in magnitudie sua in medio ppaginū: τ
καὶ ὑψώθη ἐν τῷ μεγέθει αὐτῆς ἐν μέσῳ σελίχων, καὶ
vidit magnitudinē suā & multitudie palmitū eius: τ cō
ἐίδεν τὸ μέγεθος αὐτῆς ἐν πλήθει κλημάτων αὐτῆς, καὶ κα
fracta ē in furore. sup quā ppicta ē: τ ventus v
τεκλάσθη ἐν θυμῷ· ἐπὶ τὴν γῆν ἐρρίφη, καὶ ἄνεμος καύ
rens arefecit electa eius: vindicate sunt τ arefa
σων ἐξήρανεν τὰ ἔκλεκτὰ αὐτῆς, ἐξεδικήθησαν καὶ ἐξηράν
cte sūt virge fortitudis eius. ignis cōsumpsit eam.
θησαν αἱ ῥάβδοι τῆς ἰσχύος αὐτῆς· πῦρ ἀνέλωσεν αὐτήν.
τ nūc plantaueſt eam in deſto in tra
καὶ νῦν φυτεύεται ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ
ſine aq τ ſitiēti. τ exiuit ignis ex virgu
διψώσῃ καὶ διφώσῃ. καὶ ἐξῆλθεν πῦρ ἐκ τῆς ῥάβδου
electoꝝ eius τ comedit eam. τ nō erit
τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς καὶ κατέφαγεν αὐτήν· καὶ οὐκ ἔστι
in ea virga fortitudis tribus in parabolā lamētatiōis
ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος φυλῆς εἰς παραβολὴν θρήνου
eſt: τ erit in plāctū.
ἐστίν, καὶ ἔσται εἰς θρῆνον.

Ca.20.

ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐν τῷ πέμ
to mēſe decima mēſis. veneſt viri de ſenio
πτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἦλθον ἄνδρες ἐκ τῶν πρε
ribus dom̄ israel: ut interrogarēt dñm:
σβυτέρων τοῦ οἴκου ἰσραὴλ, ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον,
τ federunt aũ factem meā. τ factꝰ eſt ſmo dñi
καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου· καὶ ἐγένετο λόγος κυ
mini ad me dicēs: fili hoīs: loḡre ad
ρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον πρὸς τοὺς
ſenioꝛes israel: τ dices ad eos:
πρεσβυτέρους τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,
hec dicit adonai dñs. ſi ad interrogādū me vos veni
τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος· εἰ ἐπερωτᾶσαί με ὑμεῖς ἔρε
tis: viuo ego ſi reſpondero vobis dicit adonai do
χεσθε, ζῶ ἐγὼ εἰ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν λέγει ἀδωναὶκύ
mins. ſi vltus fuero eos vltione. fili hoīs
ριος· εἰ ἐκδικήσω αὐτοὺς ἐκδικήσει· υἱὲ ἀνθρώπου τὰς
iniqtates pñm coꝝ cōfitere eis: τ
ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν διαμάρτυραι αὐτοῖς, καὶ
dices ad eos: hec dicit dñs deus: ecꝯ die
ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἀφ' ἧς ἡμέ
elegi domū israel: τ notꝰ factus ſuꝫ
ρας ἀρέτισα τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἐγνώσθην τῷ
ſemini dom̄ iacob: τ cognitꝰ factus ſū illis in tra
σπέρματι οἴκου ἰακὼβ, καὶ ἐγνώσθην αὐτοῖς ἐν γῇ αἰ
gypti: τ ſuſcepi manū meā eos dicēs:
γύπτου, καὶ ἀντελαβόμην τῇ χειρί μου αὐτῶν λέγων,
ego dñs deus vr: in die illa apphendi
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀντελαβό
eos manu mea: vt educerē eos de tra e
μην αὐτῶν τῇ χειρί μου, τ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰ
gypti in tra ḡm ꝓparaui eis tra fluentē mel
γύπτου εἰς τὴν γῆν ἣν ἡτοίμασα αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν μέ
le τ lacte: fauus eſt vltra oēm tra: τ dix
λι καὶ γάλα, κύριον ἐστὶν παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ εἶπα
rit ad eos: vnuſquiſq; abominationes
ἐν αὐτοῖς ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλ
oculoꝝ ſuoꝝ pijciat: τ in adinuentionibus
μῶν αὐτοῦ ἀποῤῥιψάτω, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν
egypti nō polluat ſe: ego dñs deꝰ vr. τ recef
αἰγύπτου μὴ μιαίνεσθε, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ ἀπε
ſerūt a me: τ non voluerūt audire me: vnuſ
στράφη ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησαν εἰσακοῦσαί μου, ἕκα
quiſq; abominationes oculoꝝ ſuoꝝ nō pijcie
στος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν οὐκ ἀπέῤ
runt: τ adinuentiōes egypti nō reliquer
ριψαν· καὶ ἐπιτηδεύματα αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέ
runt. τ dixi vt effunderē furorē meū ſup eos
λιπον· καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς
vt implerem iram meā in eis in medio
τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργήν μου ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ

tre egypti τ feci vt nomē meū omnino
γῆς αἰγύπτου, καὶ ἐποίησα ὥστε τὸ ὄνομά μου τοπαράσχαν
nō violaret coram gentib ḡm ipi ſunt inmedio ea
μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ὧν αὐτοί εἰσιν ἐν μέσῳ αὐ
rū in qb cognitꝰ ſū ad eos coram eis vt educerē e
τῶν ἐν οἷς ἐγνώσθην πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον αὐτῶν τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐ
os de tra egypti. τ eduxi eos de tra egypti: τ
τοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ
adduxi eos in deſtū: τ dedi eis
ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰ προσά
ta mea: τ iuſtificatiões meas notas feci illis: vt
ματά μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἐγνώρισα αὐτοῖς, ὡς ἂν
Exo. 10.b.2 31.c. faciat ea homo τ viuet in eis: τ ſabba
ποιήσῃ αὐτὰ ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββα
ta mea dedi eis: vt eſſet in ſignū inter
τά μου ἔδωκα αὐτοῖς, τοῦ εἶναι εἰς σημεῖον ἀναμέσον
me: τ inter eos: vt ſcirent ipi: q ego
ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον αὐτῶν, τοῦ γνῶναι αὐτούς, ὅτι ἐγὼ
dñs ſctificāo eos. τ exacerbauerūt me dom
κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς· καὶ παρεπίκραναί με ὁ οἶκος τ
israel in deſto. in ꝓceptis meis nō ābula
Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐν τοῖς προσάγμασί μου οὐκ ἐπορεύ
uerūt: τ iuſtificatiões meas ꝓecerūt: q̄ faciet ea
θησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, ἃ ποιήσει ἄνθρ
homo: τ viuet in eis: τ ſabbata mea viola
ωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβε
uerūt vehemēt. τ dixi vt effunderē furorē meū
βήλωσαν σφόδρα· καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου
ſup eos in deſto vt cōſumerē eos: τ feci
ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τ ἐξαναλῶσαι αὐτούς, καὶ ἐποί
Exo. 16.f. vt nomē meū omnino nō violaret
C ησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τοπαράσχαν μὴ βεβηλωθῇ
coram gētib ḡm tuderi eas ante oculos
ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ὧν ἐπήγαγον αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς
eoꝝ. τ ego leuaui manū meā ſup eos in deſ
αὐτῶν· καὶ ἐγὼ ἐπῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρή
to: omnino vt nō introducerē eos in trā ḡm de
μῳ, τοπαράσχαν τ μὴ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδω
di eis trā fluentē lacte τ melle: fauus eſt vltra
κα αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, κυρίον ἐστὶν παρὰ
oēm trā: eo q iuſtificatiões meas repulerūt: τ
πᾶσαν τὴν γῆν, ἀπώσαντο τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, καὶ
in ꝓceptis meis nō ambulauerūt in eis:
ἐν τοῖς προσάγμασίν μου οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς,
τ ſabbata mea violabāt: τ poſt cogi
καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν, καὶ ἐπίσω τῶν ἐνθυ
tationes cordiū ſuoꝝ ambulabāt: τ pepcit e
μημάτων τῶν καρδιῶν αὐτῶν ἐπορεύοντο, καὶ ἐφείσατο ὁ
is oculus meus ne delerem eos: τ non
τῶν ὀφθαλμός μου τοῦ μὴ ἐξαλεῖψαι αὐτούς, καὶ οὐκ
feci eos in cōſumptionē in deſto. τ dixi
ἐποίησα αὐτοὺς εἰς συντέλειαν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ εἶπον
ad filios eoꝝ in ſolitudie: in legitimis pa
πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τοῖς νομίμοις τῶν πα
trū vr nō ambuletis: τ iuſtificatiões eoꝝ nō cu
τέρων ὑμῶν μὴ πορευθῆτε, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν μὴ φυ
ſtodiatis: τ in cogitationibus eoꝝ nō cōmiſce
λάξητε, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν μὴ συναγαμί
mini: τ nō polluamini. ego dñs deꝰ vr: in ꝓcp
γνυσθε, καὶ μὴ μιαίνεσθε· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τοῖς προ
tis meis ambulate: τ iuſtificatiões meas cuſtodi
σάγμασί μου πορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσε
te: τ facite eas: τ ſabbata mea ſctificate ea:
σθε, καὶ ποιεῖτε αὐτά, καὶ τὰ σάββατά μου ἁγιάζετε αὐτά
τ erit in ſignū inter me τ inter vos:
καὶ ἔσται εἰς σημεῖον ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον ὑμῶν,
ℵ ſciatis q ego dñs deꝰ vr. τ exacerbauerunt
τοῦ γινώσκειν ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ παρεπίκραναί
me: τ filii eoꝝ in ꝓceptis meis nō
με, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τοῖς προσάγμασίν μου οὐκ
ambulauerūt: τ iuſtificationes meas nō cuſtoditerunt
ἐπορεύθησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐφυλάξαντο

terre egypti. Et feci ꝓpter nomen meum: vt nō violaretur coram gentib in quarū medio erant: & inter quas manifestatus apparui eis
וָאֵרֶץ מִצְרָיִם׃ וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי
לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הֵמָּה בְתוֹכָם אֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם
לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וָאוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וָאֲבִאֵם
אֶל הַמִּדְבָּר׃ וָאֶתֵּן לָהֶם אֶת
חֻקַּי וְאֶת מִשְׁפָּטַי הוֹדַעְתִּי אֹתָם
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי
בָּהֶם׃ וְגַם אֶת שַׁבְּתוֹתַי נָתַתִּי לָהֶם
לִהְיוֹת לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם לָדַעַת
כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃ וַיַּמְרוּ בִי
בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בְּחֻקַּי לֹא
הָלָכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם וְאֶת
שַׁבְּתוֹתַי חִלְּלוּ מְאֹד וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ
חֲמָתִי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר לְכַלּוֹתָם׃
וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים
לְעֵינֵיהֶם׃ וְגַם אֲנִי נָשָׂאתִי יָדִי
לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְבִלְתִּי הָבִיא אוֹתָם
אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי זָבַת חָלָב
וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל הָאֲרָצוֹת׃
וְיַעַן בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת חֻקַּי
לֹא הָלְכוּ בָהֶם וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ
כִּי אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם לִבָּם הָלֵךְ׃
וַתָּח�s עֵינִי עֲלֵיהֶם מִשַּׁחֲתָם וְלֹא
עָשִׂיתִי אֹתָם כַּלָּה בַּמִּדְבָּר׃ וָאֹמַר
אֶל בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר בְּחֻקֵּי אֲבוֹתֵיכֶם
אַל תֵּלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפְּטֵיהֶם אַל
תִּשְׁמֹרוּ וּבְגִלּוּלֵיהֶם אַל תִּטַּמָּאוּ׃
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּחֻקַּי לְכוּ
וְאֶת מִשְׁפָּטַי שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ אֹתָם׃
וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי קַדֵּשׁוּ וְהִיוּ לְאוֹת
בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיַּמְרוּ בְנִים בִּי לֹא
הָלְכוּ בְּחֻקַּי וְאֶת מִשְׁפָּטַי לֹא

Exo. 6.b

Exo. 20.b

Exo. 31.c

Exo. 16.f

Exo. 20.b

Exo. 31.c

Exo. 6.b

Exo. 20.b

Exo. 31.c

Exo. 16.f

Exo. 20.b

Exo. 31.c

Exo. 6.b

Exo. 20.b

Exo. 31.c

Exo. 16.f

Exo. 20.b

Exo. 31.c

Exo. 6.b

Exo. 20.b

Exo. 31.c

Exo. 16.f

Exo. 20.b

Exo. 31.c

terre egypti. Et feci ꝓpter nomen meum: vt nō violaretur coram gentib in quarū medio erant: & inter quas manifestatus apparui eis
וָאֵרֶץ מִצְרָיִם׃ וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי
לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הֵמָּה בְתוֹכָם אֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם
לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וָאוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וָאֲבִאֵם
אֶל הַמִּדְבָּר׃ וָאֶתֵּן לָהֶם אֶת
חֻקַּי וְאֶת מִשְׁפָּטַי הוֹדַעְתִּי אֹתָם
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי
בָּהֶם׃ וְגַם אֶת שַׁבְּתוֹתַי נָתַתִּי לָהֶם
לִהְיוֹת לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם לָדַעַת
כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃ וַיַּמְרוּ בִי
בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בְּחֻקַּי לֹא
הָלָכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם וְאֶת
שַׁבְּתוֹתַי חִלְּלוּ מְאֹד וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ
חֲמָתִי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר לְכַלּוֹתָם׃
וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים
לְעֵינֵיהֶם׃ וְגַם אֲנִי נָשָׂאתִי יָדִי
לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְבִלְתִּי הָבִיא אוֹתָם
אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי זָבַת חָלָב
וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל הָאֲרָצוֹת׃
וְיַעַן בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת חֻקַּי
לֹא הָלְכוּ בָהֶם וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ
כִּי אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם לִבָּם הָלֵךְ׃
וַתָּחֹס עֵינִי עֲלֵיהֶם מִשַּׁחֲתָם וְלֹא
עָשִׂיתִי אֹתָם כַּלָּה בַּמִּדְבָּר׃ וָאֹמַר
אֶל בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר בְּחֻקֵּי אֲבוֹתֵיכֶם
אַל תֵּלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפְּטֵיהֶם אַל
תִּשְׁמֹרוּ וּבְגִלּוּלֵיהֶם אַל תִּטַּמָּאוּ׃
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּחֻקַּי לְכוּ
וְאֶת מִשְׁפָּטַי שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ אֹתָם׃
וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי קַדֵּשׁוּ וְהִיוּ לְאוֹת
בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיַּמְרוּ בְנִים בִּי לֹא
הָלְכוּ בְּחֻקַּי וְאֶת מִשְׁפָּטַי לֹא שָׁמְרוּ

Pritiua.heb.	Ter.he.Ezechi.xx.	Trãsla.B.Vie.	Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.
הֵיה	אִדָּרֵשׁ לָכֶם׃	non respondebo vobis:	οὐ μὴ ἀποκριθῶ ὑμῖν,
לא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים	וְהָעֲלָה עַל רוּחֲכֶם הָיוֹ לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים	neq; cogitatio mẽtis ve ſtre fiet dicentium.	καὶ ἡ διανόησις ὑμῶν οὐ μὴ γένηται,
נִהְיֶה כַּגּוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲרָצוֹת	נִהְיֶה כַּגּוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲרָצוֹת	Erimus ſicut gentes & ſicut cognationes terre: vt colamus ligna & lapides. viuo ego dicit dñs deus: quoniã in manu	ἐρεῖτε γὰρ ἡμεῖς ἐσόμεθα ὡς τὰ ἔθνη καὶ ὡς αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, τοῦ λατρεύειν ξύλοις καὶ λίθοις. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει ὁ κύριος
לְשָׁרֵת עֵץ וָאֶבֶן׃ חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי	לְשָׁרֵת עֵץ וָאֶבֶן׃ חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי		
יְהוִה אִם לֹא בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ	יְהוִה אִם לֹא בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ	fortí & in brachio extẽto & in furore effuſo regnabo ſup vos: &	ὅτι εἰ μὴ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ βασιλεύσω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ
נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה אֶמְלֹךְ עֲלֵיכֶם׃	נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה אֶמְלֹךְ עֲלֵיכֶם׃		
וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים	וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר	educã vos de populis: & congregabo vos de terris in quibus	ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν
וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר	נְפוּצוֹתֶם בָּם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ	diſperſi eſtis. In manu valida & in brachio extẽto & in furore effuſo regnabo ſup vos: &	regionib; ἡ diſperſi eſtis in eis in manu fortí & in brachio excelſo: & in furore effuſo: &
נְפוּצוֹתֶם בָּם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ	נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה׃	educã vos in deſertũ populorum: & iudicabor vobiſcũ ibi facie ad faciem. Sicut	χωρῶν οὐ διεσκορπίσθητε ἐν αὐτοῖς ἐν χειρὶ κραταιᾷ:
נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה׃	וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל מִדְבַּר הָעַמִּים	iudicio cõtendi aduerſus patres veſtros in deſerto terre egypti: ſic iudicabo vos dicit dominus deus. Et	καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ, καὶ
וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל מִדְבַּר הָעַמִּים	וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתְּכֶם שָׁם פָּנִים אֶל פָּנִים׃	ſubiiciam vos ſub virga mea: & inducã vos in numero: eligam ex vobis impios: & rebellãtes	ἀδικασθήσομαι ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν λαῶν, καὶ ἐπιστραφήσομαι ἐν ὑμῖν
וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתְּכֶם שָׁם פָּנִים אֶל פָּנִים׃	כַּאֲשֶׁר נִשְׁפַּטְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם	ſceptro meo: & inducã vos in vinculis federis. Et eligam de vobis impios: & de terra	καθὼς διὰ τὴν κρίσιν τῆς ἐρήμου τῶν πατέρων ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ γῆς Αἰγύπτου:
כַּאֲשֶׁר נִשְׁפַּטְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם	בְּמִדְבַּר אֶרֶץ מִצְרָיִם כֵּן אִשָּׁפֵט אִתְּכֶם	incolatus eorum educã eos: & in terram iſrael nõ ingredientur: & ſcietis quia ego dñs	οὕτως κριθήσεται πρὸς ὑμᾶς, λέγει κύριος. καὶ ἄξω
בְּמִדְבַּר אֶרֶץ מִצְרָיִם כֵּן אִשָּׁפֵט אִתְּכֶם	נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהַעֲבַרְתִּי אֶתְכֶם	dominus. Et vos domus iſrael: hec dicit dominus deus. Singuli poſt idola vra ambulate: & ſeruite eis. Quod ſi &	ὑμᾶς ὑπὸ τὴν ῥάβδον μου, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς ἐν ἀριθμῷ:
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהַעֲבַרְתִּי אֶתְכֶם	תַּחַת הַשָּׁבֶט וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם	in hoc nõ audieritis me: & nomen meũ ſanctum polluetis vltra in muneribus veſtris &	ἐξελεγμὸν ἐν ὑμῖν τοὺς ἀσεβεῖς, καὶ τοὺς ἀφεστηκότας:
תַּחַת הַשָּׁבֶט וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם	בְּמָסֹרֶת הַבְּרִית׃ וּבָרוֹתִי מִכֶּם	in idolis veſtris in monte ſancto meo in monte excelſo iſrael ait dñs deus: ibi	καὶ ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῆς παροικήσεως αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
בְּמָסֹרֶת הַבְּרִית׃ וּבָרוֹתִי מִכֶּם	הַמֹּרְדִים וְהַפּוֹשְׁעִים בִּי מִן הָאָרֶץ	omnis domus iſrael: omnes ſimpliciter adhuc ambulate: & poſt hec ſi vos	τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται· καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγώ
הַמֹּרְדִים וְהַפּוֹשְׁעִים בִּי מִן הָאָרֶץ	מְגוּרֵיהֶם אוֹצִיא אוֹתָם וְאֶל אַדְמַת	audieritis me: & nomẽ meũ ſanctũ nõ polluetis vltra in muneribus veſtris & in	κύριος. ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν με
מְגוּרֵיהֶם אוֹצִיא אוֹתָם וְאֶל אַדְמַת	יִשְׂרָאֵל לֹא יָבוֹא וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי	idolis veſtris in monte ſancto meo in monte excelſo iſrael ait dñs deus: ibi	ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ, εἰς ἣν
יִשְׂרָאֵל לֹא יָבוֹא וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי	יְהוִה׃ וְאַתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר	omnis domus iſrael: omnes ſimpliciter adhuc ambulate: & poſt hec ſi vos	
יְהוִה׃ וְאַתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר	אֲדֹנָי יְהוִה אִישׁ גִּלּוּלָיו לְכוּ עִבְדוּ	audieritis me: & nomẽ meũ ſanctũ nõ polluetis vltra in muneribus veſtris & in	
אֲדֹנָי יְהוִה אִישׁ גִּלּוּלָיו לְכוּ עִבְדוּ	וְאַחַר אִם אֵינְכֶם שֹׁמְעִים אֵלָי	idolis veſtris in monte ſancto meo in monte excelſo iſrael ait dñs deus: ibi	
וְאַחַר אִם אֵינְכֶם שֹׁמְעִים אֵלָי	וְאֶת שֵׁם קָדְשִׁי לֹא תְחַלְּלוּ עוֹד	omnis domus iſrael: omnes ſimpliciter adhuc ambulate: & poſt hec ſi vos	
וְאֶת שֵׁם קָדְשִׁי לֹא תְחַלְּלוּ עוֹד	בְּמַתְּנוֹתֵיכֶם וּבְגִלּוּלֵיכֶם׃ כִּי בְהַר	audieritis me: & nomẽ meũ ſanctũ nõ polluetis vltra in muneribus veſtris &	
בְּמַתְּנוֹתֵיכֶם וּבְגִלּוּלֵיכֶם׃ כִּי בְהַר	קָדְשִׁי בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל נְאֻם	in idolis veſtris in monte ſancto meo in monte excelſo iſrael ait dñs deus: ibi	
קָדְשִׁי בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל נְאֻם	אֲדֹנָי יְהוִה שָׁם יַעַבְדֻנִי כָּל בֵּית	omnis domus iſrael: omnes ſimpliciter adhuc ambulate: & poſt hec ſi vos	
אֲדֹנָי יְהוִה שָׁם יַעַבְדֻנִי כָּל בֵּית	יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה בָּאָרֶץ שָׁם אֶרְצֶם	audieritis me: & nomẽ meũ ſanctũ nõ polluetis vltra in muneribus veſtris &	
יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה בָּאָרֶץ שָׁם אֶרְצֶם	וְשָׁם אֶדְרוֹשׁ אֶת תְּרוּמֹתֵיכֶם וְאֶת	in idolis veſtris in monte ſancto meo in monte excelſo iſrael ait dñs deus: ibi	
וְשָׁם אֶדְרוֹשׁ אֶת תְּרוּמֹתֵיכֶם וְאֶת	רֵאשִׁית מַשְׂאוֹתֵיכֶם בְּכָל קָדְשֵׁיכֶם׃	omnis domus iſrael: omnes ſimpliciter adhuc ambulate: & poſt hec ſi vos	
רֵאשִׁית מַשְׂאוֹתֵיכֶם בְּכָל קָדְשֵׁיכֶם׃	בְּרֵיחַ נִיחוֹחַ אֶרְצֶה אֶתְכֶם בְּהוֹצִיאִי	audieritis me: & nomẽ meũ ſanctũ nõ polluetis vltra in muneribus veſtris &	
בְּרֵיחַ נִיחוֹחַ אֶרְצֶה אֶתְכֶם בְּהוֹצִיאִי	אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם	in idolis veſtris in monte ſancto meo in monte excelſo iſrael ait dñs deus: ibi	
אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם	מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפוּצוֹתֶם בָּם	omnis domus iſrael: omnes ſimpliciter adhuc ambulate: & poſt hec ſi vos	
מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפוּצוֹתֶם בָּם	וְנִקְדַּשְׁתִּי בָּכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃	audieritis me: & nomẽ meũ ſanctũ nõ polluetis vltra in muneribus veſtris &	
וְנִקְדַּשְׁתִּי בָּכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃	וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה בַּהֲבִיאִי אֶתְכֶם	in idolis veſtris in monte ſancto meo in monte excelſo iſrael ait dñs deus: ibi	
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה בַּהֲבִיאִי אֶתְכֶם	אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר	omnis domus iſrael: omnes ſimpliciter adhuc ambulate: & poſt hec ſi vos	

Pritiua.heb.	Ter.heb.Ezechi.xx.	Trãsla.B.Vie.	Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.lati.
לַעֲשׂוֹת אוֹתָם אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה אֹתָם	לַעֲשׂוֹת אוֹתָם אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה אֹתָם	vt facerent ea que cum fecerit	τοῦ ποιῆσαι αὐτὰ ἃ ποιήσει ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς:
הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ	הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ	homo viuet in eis: & fabbata mea violauerunt. Et	καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλωσαν, καὶ εἶπον τοῦ
וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי	וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי	cõminatꝰ ſum vt effũderẽ furorẽ meũ ſup eos: & implerẽ iram meam in eis	ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς καὶ τοῦ συντελέσαι τὴν
בָּהֶם לְמַעַן אֲשַׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יִדְעוּ אֲשֶׁר	בָּהֶם לְמַעַן אֲשַׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יִדְעוּ אֲשֶׁר	in deſerto. Auerti aũt manũ meã: & feci propter nomen meũ vt nõ violaretur coram gentib: de quibus	ὀργήν μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἐστρεψα τὴν χεῖρά
אֲנִי יְהוָה׃ וְגַם אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת	אֲנִי יְהוָה׃ וְגַם אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת	eieci eos in conſpectu eorum. Iterum leuaui manũ meã	μου ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν τοῖς
יָדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְהָפִיץ אֹתָם	יָדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְהָפִיץ אֹתָם	in deſerto vt diſpergerem illos in	ἔθνεσιν, διασπεῖραι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις, ἀνθ' ὧν τὰ δικαιώ
בַּגּוֹיִם וּלְזָרוֹת אֹתָם בָּאֲרָצוֹת יָעַן	בַּגּוֹיִם וּלְזָרוֹת אֹתָם בָּאֲרָצוֹת יָעַן	gentib: & diſſeminarẽ eos in regionib: eo quõd iuſtificationes meas nõ fecerint:	ματά μου οὐκ ἐποίησαν, καὶ τὰ προσ
מִשְׁפָּטַי לֹא עָשׂוּ וְחֻקּוֹתַי מָאָסוּ	מִשְׁפָּטַי לֹא עָשׂוּ וְחֻקּוֹתַי מָאָסוּ	& iudicia mea abiecerint: & polluerint ſabbata mea: & poſt	γματά μου ἐβεβήλωσαν, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν, καὶ ὀπίσω τῶν
וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ וְאַחֲרֵי גִלּוּלֵי	וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ וְאַחֲרֵי גִלּוּלֵי	idola patrũ ſuorũ fuiſſent oculi eorũ. Ergo & ego dedi eis	ἐνθυμημάτων τῶν πατέρων αὐτῶν ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ
אֲבוֹתָם הָיוּ עֵינֵיהֶם׃ וְגַם אֲנִי נָתַתִּי	אֲבוֹתָם הָיוּ עֵינֵיהֶם׃ וְגַם אֲנִי נָתַתִּי	precepta non bona: & iudicia in quibus non viuerent: &	αὐτῶν. καὶ ἐγὼ ἔδωκα αὐτοῖς προσάγματα οὐ καλά, καὶ
לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים	לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים	polluí eos in muneribus ſuis cũ offerret omne quod aperit	δικαιώματα ἐν οἷς οὐ ζήσονται ἐν αὐτοῖς, καὶ μιανῶ αὐτοὺς
לֹא יִחְיוּ בָּהֶם׃ וָאֲטַמֵּא אֹתָם	לֹא יִחְיוּ בָּהֶם׃ וָאֲטַמֵּא אֹתָם	vulua: propter delicta ſua: & ſcient quia ego dñs. Quãobrem	in dogmatib ſuis cũ traducerem ego οὓ ἐν τοῖς δόγμασιν αὐτῶν ἐν τῷ διασπορεύεσθαί με σὰν δια
בְּמַתְּנוֹתָם בְּהַעֲבִיר כָּל פֶּטֶר רָחַם	בְּמַתְּנוֹתָם בְּהַעֲבִיר כָּל פֶּטֶר רָחַם	loquere ad domũ iſrael: fili hominis: & dices ad eos. Hec dicit	ρίες γυναῖ σε διότι ἐγὼ κύριος. ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν με
לְמַעַן אֲשִׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יֵדְעוּ אֲשֶׁר	לְמַעַן אֲשִׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יֵדְעוּ אֲשֶׁר	dominus deus. Adhuc & in hoc blaſphemauerũt me patres veſtri cũ ſpreuiſſent	yos in terã iſrael: in quã
אֲנִי יְהוָה׃ לָכֵן דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל	אֲנִי יְהוָה׃ לָכֵן דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל	me cõtemnentes: & induxiſſem eos in terrã ſup quam pleuaui manũ meã vt darem eis.	ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ, εἰς ἣν
בֶּן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר	בֶּן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר	Viderunt omnem collẽ excelſum: & offerẽ lignũ nemoroſum: &	
אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת גִּדְּפוּ אֹתִי	אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת גִּדְּפוּ אֹתִי	immolauerũt ibi victimas ſuas & dederũt ibi irritationẽ oblationis ſue: & poſuerũt ibi odorẽ ſuauitatis ſue: & libauerũt libationes ſuas. Et dixi ad eos. Quid eſt excelſum: ad quod ingredimini? Et vocatũ eſt nomen eius excelſum vſq; in hodiernũ diẽ.	
אֲבוֹתֵיכֶם בִּמְעַל מָעַל וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי	אֲבוֹתֵיכֶם בִּמְעַל מָעַל וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי		
מְאֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת	מְאֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת		
יָדִי לָתֵת אֹתָה לָהֶם וַיִּרְאוּ כָל	יָדִי לָתֵת אֹתָה לָהֶם וַיִּרְאוּ כָל		
גִּבְעָה רָמָה וְכָל עֵץ עָבֹת וַיִּזְבְּחוּ שָׁם	גִּבְעָה רָמָה וְכָל עֵץ עָבֹת וַיִּזְבְּחוּ שָׁם		
אֶת זִבְחֵיהֶם וַיִּתְּנוּ שָׁם כַּעַס קָרְבָּנָם	אֶת זִבְחֵיהֶם וַיִּתְּנוּ שָׁם כַּעַס קָרְבָּנָם		
וַיָּשִׂימוּ שָׁם רֵיחַ נִיחוֹחֵיהֶם וַיְסִכּוּ	וַיָּשִׂימוּ שָׁם רֵיחַ נִיחוֹחֵיהֶם וַיְסִכּוּ		
שָׁם אֶת נִסְכֵּיהֶם׃ וָאֹמַר אֲלֵיהֶם	שָׁם אֶת נִסְכֵּיהֶם׃ וָאֹמַר אֲלֵיהֶם		
מָה הַבָּמָה אֲשֶׁר אַתֶּם הַבָּאִים	מָה הַבָּמָה אֲשֶׁר אַתֶּם הַבָּאִים		
שָׁם וַיִּקָּרֵא שְׁמָהּ בָּמָה עַד הַיּוֹם	שָׁם וַיִּקָּרֵא שְׁמָהּ בָּמָה עַד הַיּוֹם		
הַזֶּה׃ לָכֵן אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל	הַזֶּה׃ לָכֵן אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל		
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַדֶּרֶךְ	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַדֶּרֶךְ		
אֲבוֹתֵיכֶם אַתֶּם נִטְמָאִים וְאַחֲרֵי	אֲבוֹתֵיכֶם אַתֶּם נִטְמָאִים וְאַחֲרֵי		
שִׁקּוּצֵיהֶם אַתֶּם זֹנִים׃ וּבְשַׂאת	שִׁקּוּצֵיהֶם אַתֶּם זֹנִים׃ וּבְשַׂאת		
מַתְּנוֹתֵיכֶם בְּהַעֲבִיר בְּנֵיכֶם בָּאֵשׁ	מַתְּנוֹתֵיכֶם בְּהַעֲבִיר בְּנֵיכֶם בָּאֵשׁ		
אַתֶּם נִטְמָאִים בְּכָל גִּלּוּלֵיכֶם כַּיּוֹם	אַתֶּם נִטְמָאִים בְּכָל גִּלּוּלֵיכֶם כַּיּוֹם		
עַד הַיּוֹם וַאֲנִי אִדָּרֵשׁ לָכֶם בֵּית	עַד הַיּוֹם וַאֲנִי אִדָּרֵשׁ לָכֶם בֵּית		
יִשְׂרָאֵל חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם	יִשְׂרָאֵל חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם		

וַיְשַׁאֵנִי ׀ אֶת ׀ יָדִי ׀ לֵתֹת ׀ אוֹתָהּ ׀ נָתַן
לָאבוֹתֵיכֶם׃ וּזְכַרְתֶּם ׀ שָׁם ׀ אֶת
מַּדְרֵיכֶם וְאֶת כָּל עֲלִילוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עָלָל
נִטְמֵאתֶם ׀ בָּם ׀ וְנִקֹטְתֶם ׀ בְּפְנֵיכֶם בְּכֹל רָעֹתֵיכֶם
כִּי כָל אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃ וִידַעְתֶּם
כִּי ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה ׀ בַּעֲשׂוֹתִי ׀ אִתְּכֶם
לְמַעַן שְׁמִי ׀ לֹא כְדַרְכֵיכֶם ׀ הָרָעִים
וְכַעֲלִילוֹתֵיכֶם ׀ הַנִּשְׁחָתוֹת ׀ בֵּית
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה ׀ אֵלַי ׀ לֵאמֹר ׀ בֶּן ׀ אָדָם שִׂים
פָּנֶיךָ דֶּרֶךְ תֵּימָנָה וְהַטֵּף אֶל דָּרוֹם
וְהִנָּבֵא ׀ אֶל יַעַר הַשָּׂדֶה נֶגֶב׃ וְאָמַרְתָּ
לְיַעַר הַנֶּגֶב שְׁמַע דְּבַר יְהוָה
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מַצִּית בְּךָ
אֵשׁ וְאָכְלָה ׀ בְךָ כָּל עֵץ ׀ לַח ׀ וְכָל
עֵץ יָבֵשׁ לֹא תִכְבֶּה לַהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת
וְנִצְרְבוּ בָהּ כָּל פָּנִים מִנֶּגֶב צָפוֹנָה׃ וְרָאוּ כָל ׀ בָּשָׂר ׀ כִּי ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה
בִּעַרְתִּיהָ ׀ לֹא תִכְבֶּה׃ וָאֹמַר ׀ אֲהָהּ
אֲדֹנָי יְהוִה ׀ הֵמָּה ׀ אֹמְרִים ׀ לִי
הֲלוֹא מְמַשֵּׁל מְשָׁלִים הוּא׃

Cap.xxi. וַיְהִי דְבַר יְהוָה ׀ אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן ׀ אָדָם ׀ שִׂים ׀ פָּנֶיךָ ׀ אֶל
יְרוּשָׁלִַם ׀ וְהַטֵּף ׀ אֶל ׀ מִקְדָּשִׁים
וְהִנָּבֵא ׀ אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ
לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה
הִנְנִי אֵלַיִךְ וְהוֹצֵאתִי חַרְבִּי מַתְעָרָהּ
וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע׃ לָכֵן אֲשֶׁר הִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע
לָכֵן תֵּצֵא חַרְבִּי מַתְעָרָהּ אֶל כָּל בָּשָׂר
מִנֶּגֶב צָפוֹן׃ וְיָדְעוּ כָל ׀ בָּשָׂר כִּי ׀ אֲנִי
יְהוָה הוֹצֵאתִי ׀ חַרְבִּי ׀ מַתְעָרָהּ
לֹא תָשׁוּב עוֹד׃ וְאַתָּה ׀ בֶּן ׀ אָדָם
הֵאָנַח בְּשִׁבְרוֹן מָתְנַיִם וּנְמַרִירוּת
תֵּאָנַח לְעֵינֵיהֶם׃ וְהָיָה כִּי ׀ יֹאמְרוּ ׀ אֵלֶיךָ עַל ׀ מָה ׀ אַתָּה ׀ נֶאֱנָח ׀ וְאָמַרְתָּ

'leuauí manum meam'vt darem'eam ∞∞∞∞∞∞∞∞ 'patribus vestris.' Et re cordabimini'ibi ∞∞∞∞ 'viarũ vestrarũ' & 'oium 'scelerũ vestroꝝ quibus 'polluti estis'in eis:' & dif plicebitis vobis'in cõspectu vẽo' in oibus'malitiis vris'quas'fecistis:' & scietis'quia' ego' domin'cũ benefecero' vobis ∞∞∞∞ 'propter'nomen meũ: & 'non'fm vias vẽas'malas 'necꝫ feciũdum scelera vestra'pessima'domus ∞∞ 'israel:'ait'domin'deus. "Et factus est'sermo ∞∞ 'domini' ad me'dicens. 'Fili'hominis'pone ∞∞∞ 'faciem tuã cõtra'viã'austri:'& stilla'ad'africum ∞∞ '& propheta'ad'saltum 'agri'meridiani:'& dices 'saltui 'meridiano.' Audi 'verbum'domini. ∞∞∞∞ 'Hec'dicit'dominus'de'. 'Ecce ego'succendã'in te 'ignem'& cõburam'in te 'oĩne'lignũ'viride'm'& oĩ 'lignũ'aridũ.' Non'extin guetur' flãma'succẽdẽtis: & cõburetur'in ea'ois'facies'ab austro vsq; ad'aq lonem:'& videbit'vniuersa'caro:'qua'ego'dñs ∞∞ 'succẽdi eam:'nec'extin guetur.' Et dixi.' A.a.a. 'domine'deus.' Ipsi'dicunt'de me. ∞∞∞∞∞∞∞∞ 'per parabolas loquitur 'iste. 21.

ET factus est'sermo 'domini'ad me ∞∞ 'dicens.' Fili'hominis'pone'faciem tuam'ad ∞∞∞ 'hierusalem'' & stilla'' ad 'sanctuaria: ∞∞∞∞∞∞∞∞ & propheta'contra'humum'israel:' & dices ∞∞ 'terre'israel.' Hec'dicit 'dominus deus. ∞∞∞∞∞ 'Ecce ego'ad te: ' & eiciã 'gladium meũ'de vagina sua:' & occidam'in te'iustũ' & impiũ.' Pro eo aũt 'φ' occidi'in te' iustũ' & impium: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'idcirco' egredietur' gladi' me' de vagina sua'ad 'oẽm 'carnẽ'ab austro vsq; ad'aqlonẽ:'vt sciat'ois 'caro' quia' ego'dñs'edu xi'gladiũ meũ'de vagina sua'' irreuocabilẽ.' Et tu 'fili'hominis ∞∞∞∞∞∞∞∞ 'ingemisce 'in contritio ne'lũborũ:' & in amaritudinibus'ingemisce ' corã eis.' Cunꝫ' dixerint ∞∞∞ 'ad te:' quare' tu' gemis' 'dices. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

leuauí manũ meã vt darem eam pribus vris: ἔρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τ recordabimini illic viaꝫ vraꝫ. τ ἀναμνησθήσεσθε ἐκεῖ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τῶν ἐπιτηδευ tionũ vraꝫ: καὶ' polluti estis in eis: τ ἐμιάνεσθε ἐν αὐτοῖς, καὶ κοπιάσετε τὰ πρό σωπα ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κακίαις ὑμῶν ἃς ἐπιγνώ tis. τ cognoscetis. τ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγώ κύριος ἐν τῷ ποιῆσαί με οὕτως vobis: vt nomẽ meũ nõ vtoletur: nõ scõm vias ὑμῖν, ὥστε μὴ βεβηλωθῆναι τὸ ὄνομά μου μὴ κατὰ τὰς ὁδοὺς vras malas: necꝫ scõm adinuentiones vras ὑμῶν τὰς πονηράς, οὐδὲ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν corruptas dom' israel dicit adonai dñs. τ τὰ διεφθαρμένα οἶκος Ἰσραὴλ λέγει ἀδωναὶ κύριος· καὶ fac' ẽ fmo dñi ad me dicẽs: fili hois ir ἐλάλησέ μοι λόγον κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου σκέψ ma faciem tuã sup thenan: τ respice ad σον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ θαιμάν, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ astrũ: τ ppheriza sup saltũ ducum australẽ δαρών, καὶ προφήτευσον ἐπὶ δρυμὸν ναγέβ, τ dices syne australi: audi fmonẽ dñi: hec di κὰι ἐρεῖς τῷ δρυμῷ ναγέβ, ἄκουε λόγον κυρίου, τάδε λέ cit dñs: ecce ego succendo in te ignẽ: τ devora γει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάπτω ἐν σοὶ πῦρ, καὶ κατα φά get in te oẽ lignũ viride: τ oẽ lignũ aridũ: nõ βει ἐν σοὶ πᾶν ξύλον χλωρόν, καὶ πᾶν ξύλον ξηρόν, οὐ extinguet flãma succẽsa. τ ardebit in σβεσθήσεται φλὸξ ἐξαφθεῖσα· καὶ κατακαυθήσεται ἐν ea ois facies a meridie vsq; ad aqlonẽ: τ co αὐτῇ πᾶν πρόσωπον ἀπὸ ἀφηλιώτου ἕως βορρᾶ, καὶ ἐπι gnoscet pis caro: qz ego dñs succendi illã: γνώσεται πᾶσα σάρξ, ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξέκαυσα αὐτό, τ nõ extinguet. τ dixi nequaq̃ dñe: ip: καὶ οὐ σβεσθήσεται· καὶ εἶπον μηδαμῶς κύριε, αὐ si dicũt ad me: nõne parabola est hec dicẽ τοί λέγουσιν πρός με, οὐχὶ παραβολή ἐστιν λεγο tur hec:

Ca.21.

ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, διὰ τοῦ A
γενικοῦ· υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὴν ὁδὸν Θαιμὰν καὶ πρόφητευσον ἐπὶ τὴν γῆν Ἰσραήλ, καὶ εἰπὸν τοῖς ὄρεσιν τοῦ Ἰσραήλ· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σέ, καὶ ἐκσπάσω τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τῆς κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνο μον· ἀνὰ τοῦτο ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄνομον καὶ ἄδικον, ὅτως egrediet gladius me' de vagina sua sup ἐξελεύσεται τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ ἐπὶ oẽm carnẽ meridiet vsq; ad aqlonẽ: τ cognoscet πᾶσαν σάρκα ἀφηλιώτου ἕως βορρᾶ, καὶ ἐπιγνώσε ois caro qz ego dñs edurt gladiũ ται πᾶσα σὰρξ ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξέσπασα τὸ ἐγχειρίδι meũ de vagina sua: τ nõ reducam vl ὸν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκ B tra. τ tu fili hois: ingemisce in cõtritiõe lũ ἔτι. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, κατάσεσεσο ἐν συντριβῇ σο bor tuor: τ in dolorib' gemes ante oculos' cor. φύς σου, καὶ ἐν ὀδύναις στενάξεις κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν· τ erit ſi dixerit ad te: ꝓpter qd tu gemis? καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρός σε, ἕνεκεν τίνος σὺ στενάζεις; τ dices:

καὶ ἐρεῖς, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

לְכַסָּם כָּסָם קִלְקַל בַּחֲצִים שָׁאַל קֶלֶל
בַּתַּרְפִּים רָאָה בַּכֶּבֶד ׀ בִּימִינוֹ נָתַן
הָיָה הַכֶּסֶם יְרוּשָׁלַם לָשׂוּם כָּרִים פָּצַר
לִפְתֹּחַ פֶּה בְּרֶצַח לְהָרִים קוֹל רוּם
בְּתָרוּעָה לָשׂוּם כָּרִים עַל שְׁעָרִים רוּעַ
לִשְׁפֹּךְ סֹלְלָה לִבְנוֹת דָּיֵק וְהָיָה בָּנָה
לָהֶם בְּכַסָּם שָׁוְא בְּעֵינֵיהֶם קֶסֶם
שִׁבְעֵי שְׁבֻעוֹת לָהֶם וְהוּא מַזְכִּיר זָכַר
עָוֹן לְהִתָּפֵשׂ לָכֶן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי תָּפַשׂ
יְהוָה יַעַן הַזְכַּרְכֶם עֲוֹנְכֶם בְּהִגָּלוֹת גָּלָה
בְּמַעֲשֵׂיכֶם ׀ לְהִרָּאוֹת חַטֹּאותֵיכֶם רָאָה
בְּכֹל עֲלִילוֹתֵיכֶם יַעַן הִזָּכְרְכֶם נֶגַע עָלַל
תִּתָּפְשׂוּ וְאַתָּה חָלָל רָשָׁע נָשִׂיא נָשָׂא
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּא יוֹמוֹ בְּעֵת עָוֹן בּוֹא
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הָסֵר סוּר
הַמִּצָּנֶפֶת וְהָרֵם הָעֲטָרָה זֹאת לֹא צָנִיף רוּם
זֹאת הַשְׁפָּלָה הַגְבַּהּ וְהַגָּבֹהַּ הַשְׁפִּיל גָּבַהּ שָׁפַל
עָוֶה עָוֶה אֲשִׂימֶנָּה גַּם זֹאת לֹא שׂוּם
הָיָה עַד בֹּא אֲשֶׁר לוֹ הַמִּשְׁפָּט בּוֹא שָׁפַט
וּנְתַתִּיו ׃ וְאַתָּה בֶּן אָדָם הִנָּבֵא נָתַן נָבָא
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֶל בְּנֵי אָמוֹן
וְאֶל חֶרְפָּתָם וְאָמַרְתָּ חֶרֶב חָרַב
חֶרֶב פְּתוּחָה לְטֶבַח מְרוּטָה לְהַכְלִיל
לְמַעַן בָּרָק לָךְ שָׁוְא לָךְ אוֹתָךְ אַל צַוָּארֵי עָמָן אֵת
חֲלָלַיִךְ רְשָׁעִים אֲשֶׁר בָּא יוֹמָם בְּעֵת צוּר בּוֹא
עֵון קֵץ הַשָּׁב אֶל תַּעֲרָהּ בִּמְקוֹם שׁוּב מָקוֹם
אֲשֶׁר נִבְרֵאת בְּאַרְצָךְ מְכֻרֹתַיִךְ בָּרָא
אֶשְׁפֹּךְ אוֹתָךְ וְשָׁפַחְתִּי עָלַיִךְ זַעְמִי
בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי אָפִיחַ עָלַיִךְ וְנָתַתִּיךְ פּוּחַ נָפַח
בְּיַד אֲנָשִׁים בְּעָרִים חָרָשֵׁי מַשְׁחִית חָרַשׁ
לְאֵשׁ תִּהְיֶה לְאָכְלָה דָּמֵךְ יִהְיֶה הָיָה
בְּתוֹךְ הָאָרֶץ לֹא תִזָּכְרִי כִּי אֲנִי זָכַר
יְהוָה דִּבַּרְתִּי ׃ Cap.xxij.
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר וְאַתָּה הָיָה
בֶּן אָדָם הֲתִשְׁפֹּט הֲתִשְׁפֹּט אֶת עִיר שָׁפַט

dliuinationẽ querẽs :cõ miſcẽs flagittas.m Interrogauit eos idola :exta consulunt. Ad dexterã ei? facta eſt diuinatio ſup hieruſalem: vt ponat arietes oo vt aperiat os in cede: vt eleuet vocem oooooooooo in vlulatu: vt ponat arietes contra portas: oooo vt cõportet aggerẽ: vt edificet munitiões. Erit ꝙ quaſi confulens fruſtra oraculum in oculis eorum: & ſabbatorum immitans. Ipſe autẽ recordabitur iniqtatis ad capiẽdũ. Idcirco hec dicit dñs deus. Pro eo ꝙ recordati eſtis iniqtatis vẽ & reuelaſtis ꝑuarications vras: & appareruit ꝑcta vra in oibus cogitatiõibus vris. Pro eo inq̃ ꝙ recordati eſtis: manu capieminí. Tu autẽ pphane ipie dux israel: cuius venit dies in tpe iniqtatis prefinita. Hec dicit dñs deus. Aufer cidarim: tolle coronã. Nonne oooooooooooo hec eſt que humilẽ ſubleuauit: & ſublimẽ hũlias ut? Iniquitatẽ iniqtate iniqtatem ponã eã. Et hoc non factũ eſt donec veniret cui? eſt iudicũ: & tradam ei. Et tu fili hominis propheta oooo & dic. Hec dicit dominus deus ad filios oooo ammon & ad opprobrũ eorũ. Et dices. Mucro: mucro euagina te ad occidendũ: lima te vt interficias & fulgeas: cũ tibi viderẽtur vana & divinarentur mendacia: vt darer is super colla oooo vulnerator ipiorũ quorũ veniet dies in tẽpore iniqtatis prefinita. Reuertere ad vaginã tuã in loco in quo creatus es. In terra natiuitatis tue iudicabo te: & effundã sup te indignationẽ meã. In igne furoris mei ſuflabo in te. Daboqꝫ oo in manus hoĩn intipientiũ & fabricantiũ ĩ nteritum. Igni eris cibus. Sãguis tuus erit oooooooo in medio terre: & oblioni traderis: quia ego dominus locutus ſum.

22.

ET factũ ẽ verbũ dñi ad me dicens. Et tu fili hominis nonne iudicas ciuitatem oooooooo

diuinandũ diuinationẽ: vt ſcatear virgam: τοῦ μαντεύσασθαι μαντείαν, τοῦ ἀναβράσαι ῥάβδον, to interroget in ſcripturis. to tecur cõſuluntur. τ ἐπερωτῆσαι ἐν τοῖς γλυπτοῖς. καὶ ἔπατι σκοπὸν tet a dextris eius: to facta eſt diuinatio ſup hieruſalem: ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐμάντευσεν τὸ μαντεῖον ἐπὶ ἱερουσαλήμ: vt ponat vallum vt aperiat os in clamore ſalum, τοῦ βαλεῖν χάρακα τοῦ διανοῖξαι στόμα ἐν βοῇ to eraltet vocẽ cũ clamore tube: vt ponat valꝛ καὶ ὑψῶσαι φωνὴν μετὰ κραυγῆς σάλπιγγος, βαλεῖν χῶlum ꝓta portas eius: to ponat aggerẽ: to edificare ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῆς, καὶ βαλεῖν χάμα, καὶ ᾠκοδόcet munitiões: to ipe eis ᾗ diuinans μῶσαι βελεοστάσεις, κὰι αὐτὸς ἀνταποδίδους ὡς μαντευόμενος diuinationẽ coã eis: cõputans hebdomadas μαντείαν ἐνώπιον αὐτῶν, ἑβδομάδων τὰς ἑβδομάδας eis: to ipe memorans iniqtatẽ eoꝝ: vt capiã αὐτοῖς, καὶ αὐτὸς ἀναμιμνήσκων ἀδικίαν αὐτῶν, ἵ συλlabẽ. Idcirco hec dicit adonai dñs: ꝓ eo ꝙ λημφθῆναι. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν recordati eſtis iniqtatis vẽ & reuelaſtis peccãtorum vrarũ eis ἀνεμνήσατε τὰς ἀδικίας ὑμῶν ἐν τῷ ἐκπαλαυθῆναι τὰς ipietates vre: vt videret ꝑcta vra in omnibus cogitatiõibus vris. to in oibꝰ ἀσεβείας ὑμῶν, τοῦ ὁρᾶσθαι τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἐν πᾶσι intiqtatib oꝝ vris: to in oibꝰ ἀδιανοήτοις σας ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπιτηδεύμαbus vris ꝓ eo ꝙ recordati eſtis ĩ iſtis capiemini. μασιν ὑμῶν ἀνθ' ὧν ἀνεμνήσατε ἐν τούτοις ἁλώσεσθε. to tu pphane: iniq̃ dux israel: cui venit καὶ σὺ βέβηλε, ἄνομε, ἀφηγούμενε τοῦ ἰσραὴλ, οὗ ἥκει dies in tpe iniqtatis finis: hec dicit adonai do ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύmin?: auferꝰ cidarim: to repelle cozonã ipe ριος, ἀφελοῦ τὴν κίδαριν, καὶ ἀποβου γὴν στέφανον αὐτὴ rio talis erit: humiliabꝰ excelſum: to ſublima οὐ τοιαύτη ἔσαι, ἐταπείνωσας τὸ ὑψηλόν, καὶ ὕψω- bit hũmile. iniqtatẽ iniqtatẽ ponam eam: neqꝫ ipa σας τὸ ταπεινόν. ἀδικίαν ἀδικίαν θήσομαι αὐτήν, οὐδὲ αὐτὴ talis erit donec veniat cui ꝓnenit: to tradam ei. τοιαύτη ἔσαι ἕως οὗ ἔλθῃ ᾧ καθήκει, καὶ παραδώσω αὐ-

to tu fili hois ꝓpheta to dices: hec dicit τῷ. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον καὶ ἐρεῖς, τάδε λέ dns deus ad filios ammõ: to ad γει ἀδωναῖ κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς ἀμμών, καὶ πρὸς τὸν opprobriũ eoꝝ: to dices: mucro mucro euagina ὀνειδισμὸν αὐτῶν, καὶ ἐρεῖς, ῥομφαία ῥομφαία ἐσπασμέ- te ad occidendũ: limaꝰ te vt interficias & fulgeas: cũ νη εἰς σφαγήν, καὶ ἐσπασμένη εἰς συντέλειαν, ἐγείρου vt fulgeas in viſiõe tua vana: to in ὅπως στιλβῇς ἐν τῇ ὁράσει σου τῇ ματαίᾳ, καὶ ἐν τῷ diuinando te mẽdacia: vt tradant to ſup colmαντεύεσθαί σε ψευδῆ, τοῦ παραδοῦναί σε ἐπὶ τρα la interfectoꝝ iniqꝰ q̃ venit dies in tpe χήλους τραυματιῶν ἀνόμων οὗ ἥκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ iniqtati finis. reuertere ad vaginã tuã in lo ἀδικίας πέρας. ἀπόστρεφε εἰς τὸν κολεόν σου ἐν τῷ τό co iſto q̃ natus es in tra ꝓpria tua iudicabo te: πῳ τούτῳ ᾧ γεγένησαι ἐν τῇ γῇ τῇ ἰδίᾳ σου κρινῶ σε, to effudã ſup te tram meã in igne tre mee: in καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ σοὶ τὴν ὀργήν μου ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, ἐμ fuſſlabo in te: to tradam te in manus viroꝝ φυσήσω εἰς σέ, καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας ἀνδρῶν barbaroꝝ fabricantiũ corruptionẽ: ignis erit ci βαρβάρων τεκταινόντων διαφθοράν, ἐν πυρὶ ἔσῃ κατα- bus: sanguis tuꝰ erit in medio tre tue. nõ erit βρωμα, τὸ αἷμά σου ἔσαι ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου. οὐ μὴ μνη- tui memoria qꝫ ego dñs locutꝰ sum. σθῇ σου μνεῖα διότι ἐγὼ κύριος ἐλάλησα. Ca.22.

ΚΑΙ factꝰ est sermo dñi ad me dicẽs: to Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ tu fili hominis: si iudicas ciuitatẽ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ κρίνεις τὴν πόλιν

sanguinis: to oſtende ei oẽs iniqtatẽs αἱμάτων, καὶ παράδειξον αὐτὴ πάσας τὰς ἀνομίαtes eius: to dices: Hec dicit dñs deus ciuitas cõfuas ἀς αὐτῆς, καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, ὦ πόλις ἐκχέdens sanguinẽ i medio ei: vt veniat tps eius: to ουσα αἷμα ἐν μέσῳ αὐτῆς, τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν αὐτῆς, καὶ faciens cogitatiões ĩ semetipsa: vt polluat semetipsa ποιοῦσα ἐνθυμήματα καθ' ἑαυτῆς, τοῦ μιαῖναι ἑαυτὴν in sanguinib tuis: q̃ effudiſti. deliquiſti: to ἐν τοῖς αἵμασίν σου, οἷς ἐξέχεας· παρεπτώκασας, καὶ in cogitatiõibꝰ tuis q̃s fecisti polluta es: to ap- ἐν τοῖς ἐνθυμήμασίν σου οἷς ἐποίησας ἐμιάνθου, καὶ ἀπο ꝓpiãre fecisti dies tuos: to adduxisti tps ἤγουν τυοῤ- σήγγισας τὰς ἡμέρας σου, καὶ ἤγαγες καιρὸν ἐτῶν σου. ppterea dedi te in opprobriũ gentib: to in διὰ τοῦτο δέδωκά σε εἰς ὀνειδισμὸν τοῖς ἔθνεσιν. καὶ εἰς illuſioné oĩbus regionib: appropiãntib ad ἐμπαιγμὸν πασαις ταῖς χώραις ταῖς ἐγγιζούσαις πρὸς te. to q̃ procul diſtãt a te: to illu- σέ. καὶ ταῖς μακρὰν ἀπεχούσαις ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐμπαί dent te: to clamabũt in te impura nomiξονταί σοι, καὶ βοήσουσιν ἐπὶ σοὶ ἀκάθαρτος ἡ ὄνομα ta: to multi in iniqtatib tuis. ecce du- σή, καὶ πολλοὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις σου. ἰδοὺ οἱ ἀφηγού ces oes israel vnuſquiſq ad cognatos ei? ἄρxοντες ἰσραὴλ ἕκαστος πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτ σν xtiſunt in te: vt effundãt ſanguinẽ. pri to ma τῆς ἐφεστῶτο ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα· πατέρα καὶ μη tri maledicebãt in te: to ad aduenam aucrte τέρα ἐκακολόγουν ἐν σοί, καὶ πρὸς γὸν προσήλυτον ἀνεσρέ Hiere ba. bant in iniqtatib? in te. pupilli to viduã oppꝛimebãt C φοντο ἐν ἀδικίαις ἐν σοὶ ὀρφανὸν καὶ χήραν κατεδυνάσευον inte: to ſcta mea ſpreuiſtis & ſabbata mea polluiſti ἐν σοί, καὶτὰ ἅγιά μου ἐξουδένευον καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν inte: viri latrones fuerũt in te: vt effunderẽt ſanguinẽ i te. to ἐν σοί, ἄνδρες λῃσταὶ ὅσαν ἐν σοί, ὥστε ἐκχέωσιν αἷμα ἐν σοί· καὶ in mõtib cõcedebãt in te: to ſcelera ſ uiebãt; fornicabãt in te. vercũ ἐπὶ τῶν ὀρέων κλίνον ἐν σοί, καὶ ἀσέλγεια ἐποίουν ἐν μέσῳ σου· ἀκρύ dũdꝭ diſcooperuerũt in te: to in immũditijs menſtruatam ναι πατρὸς ἀπεκάλυψαν ἐν σοί, καὶ ἐν ἀκαθαρσίαις ἐκαθημήνην hũllauerũt in te vnuſquiſq̃ in vxorẽ ꝓximi ſui? opatus ἐβεβήλουν ἐν σοὶ, ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμοίχευ- est immũditiã in vxore ꝓximi ſui? opatus σεν, καὶ ἕκαστος τὴν νύμφην αὐτοῦ ἐμίανεν ἐν ἀσελγείᾳ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀδελ- est abominatiõe? in te: ſceltus opati φὴν αὐτοῦ ἐταπείνωσεν ἐν σοί, ἕκαστος τὴν θυγατέρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐταπείνωσεν ἐν σοί, δῶρα ἐλάμβα- ſunt in medio tui. Vere cũdiora patris fui oppreſſit in te. Mu- βάνετε· vt effunderẽt ſanguinẽ. vſurã τ ſupabundãtiã accepiſtiſti, καὶ ἐπλεονάσατε· τόκον καὶ πλεονασμὸν ἐλάμβανον· nera accepẽrt apud te ad effundẽdũ ſanguinẽ. vſu τ ſ ſupabundãtiã acceinte: to cõſumabo cõſumatione malitie tue q̃ in oppreſſio- piſti. & auare pximos tu os calũniabaris: meiq obliti es dicit dñs deus. nes: μὴ ἀπ' οὐκ ἐμοῦ λέγει ἀδωναῖ κύς· ἐὰν δὲ πατάξω χεῖράμου Ecce cõploſi manꝰ meas ad manũ meã i q̃ cõſumata ſunt q̃ feciſti: to in ſangui- ſup anaritiã tuã quã fe cifti: & ſup ſanguinẽ qui effuſus eſt in medio tui. Nũqd ſuſtinebit cor tuũ: aut ꝓualebũt manꝰ tue in diebus q̃s ego facio tibi? Ego dñs locut? ſum: & fa ciã. Et diſpgã te i nationes: & vẽtilabo te in tras & diſcere faciã imũdiciã tuã a te: & poſſidebo te in cõſpectu gẽtiũ: & ſcies qa ego dñs. Et factũ ẽ verbũ dñi ad me dicens. Fili hois verſa eſt mihi dom israel i fcoriã. Oẽs iſti es & ſtanũ & ferrũ & plumbũ in medio forna cis: ſcoria argenti facti ſũt. Propterea hec dicit

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Vie.Tex.heb.Ezechi.xxij.Pritiua.heb.

וַיִּטְמְאוּ אוֹתָהּ בְּתַזְנוּתָם וַתִּטְמָא אֹתָם וַתָּקָא נַפְשָׁם

בָּם׃ וַתֹּסֶף עַל תַּזְנוּתֶיהָ וַתִּזְכֹּר אֶת יְמֵי נְעוּרֶיהָ

אֲשֶׁר זָנְתָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וַתַּעְגַּב עַל פִּלַגְשֵׁיהֶם

אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם׃

וַתִּפְקְדִי אֶת זִמַּת נְעוּרַיִךְ בְּעָשׂוֹת מִמִּצְרַיִם דָּדַיִךְ

לְמַעַן שְׁדֵי נְעוּרַיִךְ׃ לָכֵן אָהֳלִיבָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה

הִנְנִי מֵעִיר אֶת מְאַהֲבַיִךְ עָלַיִךְ אֵת אֲשֶׁר נָקְעָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם

וְהֵבֵאתִים עָלַיִךְ מִסָּבִיב׃ בְּנֵי בָבֶל וְכָל כַּשְׂדִּים פְּקוֹד וְשׁוֹעַ וְקוֹעַ

כָּל בְּנֵי אַשּׁוּר אוֹתָם בַּחוּרֵי חֶמֶד פַּחוֹת וְסַגָּנִים כֻּלָּם שַׁלִּשִׁים

וְקָרוּאִים רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם׃ וּבָאוּ עָלַיִךְ הֲצַן רֶכֶב וְגַלְגַּל וּבְקָהָל

עַמִּים צִנָּה וְמָגֵן וְקוֹבַע יָשִׂימוּ עָלַיִךְ מָסָבִיב וְנָתַתִּי לִפְנֵיהֶם מִשְׁפָּט

וְשָׁפְטוּךְ בְּמִשְׁפְּטֵיהֶם׃ וְנָתַתִּי קִנְאָתִי בָּךְ וְעָשׂוּ אוֹתָךְ בַּחֲמָה אַפָּךְ

וָאָזְנֵךְ יָסִירוּ וְאַחֲרִיתֵךְ בַּחֶרֶב תִּפּוֹל הֵמָּה בָּנַיִךְ וּבְנֹתַיִךְ יִקָּחוּ

וְאַחֲרִיתֵךְ תֵּאָכֵל בָּאֵשׁ׃ וְהִפְשִׁיטוּךְ אֶת בְּגָדַיִךְ וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ׃

וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּתֵךְ מִמֵּךְ וְאֶת זְנוּתֵךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא תִשְׂאִי

עֵינַיִךְ אֲלֵיהֶם וּמִצְרַיִם לֹא תִזְכְּרִי עוֹד׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה

הִנְנִי נֹתֵנֵךְ בְּיַד אֲשֶׁר שָׂנֵאת אֲשֶׁר נָקְעָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם׃

וְעָשׂוּ אוֹתָךְ בִּשְׂנְאָה וְלָקְחוּ כָּל יְגִיעֵךְ וְעָזְבוּךְ עֵרֹם וְעֶרְיָה

'polluerunt eam ſ ſuis ſuis & polluta eſt ab eis & faturata eſt aia eius ab illis. Denudauit quoq; fornicationes ſuas: & diſcooperuit ignominiam ſuã. Et receſſit aia mea ab ea: ſicut receſſerat aia mea a forore ei. Multiplicauit eñ fornicationes ſuas recordans dies adoleſcẽtie ſue qbus fornicata eſt in terra egypti: & iſanuit libidie ſup cõcubitũ eox ꝙ carnes ſunt vt carnes aſinoruꝫ: & ſicut fluxus equorũ fluxus eorum. Et viſitaſti mihi adoleſcẽtie tue: ſcelus adoleſcẽtie tue: qñ ſubacta ſũt in egypto vbera tua & cõfracte ſunt mãme pubertatis tue, Propterea ooli ba hec dicit dñs deus. Ecce ego ſuſcitabo oẽs amatores tuos qcõtra te de quibus ſatiata eſt anima tua: & cõgregabo eos aduerſum te in circuitu: filios babylonis & vniuerſos chaldeos nobles tyrannoſq; & principes: oẽs filios aſſyriorũ iuuenes forma egregia: duces & magiſtratus vniuerſos principes principũ: & noiatos aſcẽſores equorũ. Et venĕt ſuper te inſtructi curru & rota multitudo populoꝝ. Lorica & clypeo & galea armabũtur cõtra te vndiq;: & dabo coram eis iudiciũ: & iudicabunt te iudiciis ſuis. Et ponam zelum meũ in te quẽ exercent tecũ in furore. Naſum tuũ & aures tuas ꝑcidẽt: & q remãſerint gladio cõcidẽt. Ipſi filios tuos & filias tuas capiẽt: & nouiſſimũ tuũ deuorabitur igni. Et denudabunt te veſtimentis tuis: & tollẽt vaſa glorie tue. Et reqeſcere factã ſcelus tuũ d te: & fornicationẽ tuã de terra egypti: nec leuabis oculos tuos ad eos: & egypti nõ recordaberis amplius: quia hec dicit dominus deus. Ecce ego tradã te in manus eorum quos odiſti: in manus de quibus ſatiata eſt anima tua: & agent tecum in odio. Et tollent oñes labores tuos & dimittent te nudam & ignominia plenã

τ polluetſ eam in fornicatiõe eox: τ polluta ẽſt ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν ἐπὶ τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐμιάνθη ἐν αὐτοῖς· τ receſſit aia ἐν ab eis· τ reuelatã τοῖς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀπεκάλυπτε αὐτὴ fornicationẽ ſuã· τ diſcooperuit vereclũ καλύπτειν τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ ἀπεκάλυπτε τὴν αἰχμὴ διὰ ſuam: τ receſſit aia mea ab ea: ſicut ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῆς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπ' αὐτῆς, ὃν τρόπον receſſit aia mea a ſorore ei· τ multipli ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, καὶ ἐπλήθυ caiti fornicationẽ ſuã vt recordaretur dies adoleſcẽtie ναις τὴν πορνείαν σου τοῦ διαμνῆσαι ἡμέρας νεότητός tue in dbꝰ fornicata es in egypto: τ delectata es in σου ἐν αἷς ἐπόρνευσας ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἐπόθου ἐπὶ τοὺς chaldeis: qꝝ carnes eoꝝ vt carnes aſinoꝝ: τ χαλδαίους, ὧν αἱ σάρκες αὐτῶν ὡς σάρκες ὄνων, καὶ verenda equoꝝ verẽda eoꝝ: τ viſitaſti mihi ἀιδοῖα ἵππων τὰ ἀιδοῖα αὐτῶν, καὶ ἐποιήθη τὴν ἀνο tate adoleſcẽtie tue q fecit in egypto in diuerμίαν τῆς νεότητός σου ἃ ἐποίησεν ἐν αἰγύπτῳ ἐν τῷ κατα ſorto tuo: vbi vbera adoleſcẽtie tue ceciderũt. p λύματί σου, διὰ τὸ μαστοὺς τῆς νεότητός σου ἔπιστον· διὰ pteres oolibа hec dicit adonai dñs: ecce ego ſuſci τοῦτο ὁολιβᾶ τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξε to amatores tuos ſe a dꝰ recedit aia γείρω τοὺς ἐραστάς σου ἐπὶ σὲ ἀφ' ἁδὲκ ἀπέστη ἡ ψυχή tua ab eis. τ adducã eos ad te in circuitu σου ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἀνάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν τοὺς filios babylonis τ omnes chaldeos phabud: υἱοὺς βαβυλῶνος καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους φαβούδ, τ ſude: τ cude: τ oẽs filios aſſyrio καὶ σουδέ, καὶ κουδέ, καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς ἀσυρί rũ cũ eis iuuenes electos duces: τ ima ων μετ' αὐτῶν νεανίσκους ἐπιλέκτους ἡγουμένους, καὶ σφρα gistratꝰ oẽs triſtatas: τ nominatos equitantes in γιστὰς πάντας τριστάτας, καὶ ὀνομαστοὺς ἱππεύοντας ἐφ equite: τ venient ſup te cuncti ab aſſione eis armis ἵππων, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ σὲ πάντες ἀπὸ βορρᾶ μεθ' ὅπλων τ curribus τ rotis τ multitudie pplorũ: τ thoracibus καὶ ἁρμάτων καὶ τροχῶν καὶ πλήθους λαῶν, καὶ θώρακας τ clypeos τ galeas circũponẽt ꝫ te: τ καὶ ἀσπίδας καὶ περικεφαλαίας περιθήσουσιν ἐπὶ σέ, καὶ mittent ſup te cuſtodiã circuitu: τ dabo aũ facien βαλοῦσιν ἐπὶ σὲ φυλακὴν κύκλῳ, καὶ δώσω πρὸ προσώ eox iudiciũ: τ indicabunt te in iudiciis eo που αὐτῶν κρῖμα, καὶ διακρινοῦσί σε ἐν τοῖς κρίμασιν αὐ rũ: τ dabo zelũ meũ in te: τ facient te τῶν, καὶ δώσω ζῆλόν μου ἐν σοί, καὶ ποιήσουσιν μετὰ cũ in ira furoziq. naſum tuũ τ aures tuas σοῦ ἐν ὀργῇ θυμοῦ· τοὺς μυκτῆράς σου καὶ τὰ ὦτά σου auferent: τ reliquos tuos in gladio deijcẽ ἀφελοῦσιν, καὶ τοὺς καταλοίπους σου ἐν ῥομφαίᾳ κατα ent ipſi filios tuos: τ filias βαλοῦσιν αὐτοί τοὺς υἱούς σου, καὶ τὰς θυγατέρας tollent: τ reliquos tuos deuorabit igni: ἀνέλωνται, καὶ τοὺς καταλοίπους σου καταφάγεται πῦρ, τ denudabunt te veſtimento tuo: τ aſſumẽt vaſa καὶ ἐκδύσουσίν σε τῷ ἱματισμῷ σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύ gliationis tue: τ auertam impietates tuas a τῆς καυχήσεώς σου, καὶ ἀποστρέψω τὰς ἀσεβείας σου ἐκ te: τ fornicationẽ tuã de tra egypti. τ non σοῦ, καὶ τὴν πορνείαν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου· καὶ οὐ μὴ leuabis oculos tuos ad eos: τ egypti non ἄρῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτούς, καὶ αἰγύπτου οὐ μὴ recordaberis ampliꝰ. qz hec dicit adonai dñs: ecce ego tra μνησθῇς ἔτι. διότι τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πα do te in manꝰ eox ꝙs odiſti: a dꝰ recedit aia tua ραδίδωμί σε εἰς χεῖρας ὧν μισεῖς, ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή σου ab eis. τ agent in te in odio: τ tollent omnes ἀπ' αὐτῶν. καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐν μίσει, καὶ λήψονται πάν labores tuos: τ eris nuda τ ignominiosa: τας τοὺς πόνους σου, καὶ ἔσῃ γυμνὴ καὶ ἀσχημοτουσα,

τ reuelabitur ꝓfuſio fornicatiõis tue: τ καὶ ἀποκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη τῆς πορνείας σου, καὶ τῆς iniquitatis tue: τ fornicatio tua fecit tibi hec cũ ἀσεβείας σου, καὶ πορνεία σου ἐποίησέν σοι ταῦτα ἐν fornicata fuerio poſt gẽtes: τ polluebar in τῷ ἐκπορνεῦσαί σε ὀπίσω τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐμιαίνου ἐν τοῖς cogitationibꝰ eax in via ſororis tue abula ἐνθυμήμασιν αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀδελφῆς σου ἐπορεύ ſti: τ dabo calicem ei in manꝰ tuas. hec στι· τ δώσω τὸ ποτήριον αὐτῆς εἰς τὰς χεῖράς σου. τά dicit adonai dñs: calicem ſororis tue τε λέγει ἀδωναὶ κύριος, τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου bibes ꝓfundũ & latũ. Eris in deriſum & in ſubſannatiopũσαι τὸ βαθὺ καὶ τὸ πλατύ, ἔσαι εἰς γέλωτα, καὶ μυ nem que eſt capaciſſima. Ebrietate & dolore repleberis: calice meroris & triſticie: calice ſororis ſanatione δὲ καὶ παιδιᾷ πλησθήσῃ· ποτήριον ἀφανισμοῦ, καὶ ποτήριον ἀδελ tue ſamarie. Et bibes & potabis vſq; ad fe φῆς σου σαμαρείας, καὶ πίεσαι αὐτό, καὶ ἐκμαγγανιεῖς, καὶ τὰς ces & fragmẽta ei duo rabis: & vbera tua lacera bis: qa ego locutus ſum dixi dñs deus. Propterea hec dicit dñs deus. Quia oblita es mei & proteciſti me poſt corpus tuum: ſcelus tuũ & fornicationes tuas. Et ait dominus ad me dicens. Fili hominis nũqd iudicas oollam & oolibam & annũcias eis ſcelera earũ: qa adultere ſũt & ſanguis in manibus earũ: & cũ idolis ſuis fornicate ſũt. Inſup filios ſuos qs genuerũt mihi. trãſduxerũt eos deuorãdũ. Sed & hoc fecerũt mihi. Polluerunt ſanctuariũ meum in die illa: & ſabbata mea prophanauerũt. Cũq; immolarent filios ſuos idolis ſuis: & ingrederẽtur ſanctuarium meum in die illa vt polluerent illud etiam hec fecerunt in medio domus mee. Miſerunt ad viros venientes de longe ad quos nuncius miſerant. Itaq; ecce venerunt quibus te lauiſti: & circũliniſti ſtibio oculos tuos: & ornata es mundo muliebri. Sediſti in lecto pulcherrimo: mẽſa ornata ẽ ante te. Thymiama meũ & vnguentũ meũ poſuiſti ſup eã: & vox multitudinis exultãtis erat in ea: & in viris qui de multitudine hoim adducebantur & venieb̃ãt de deſerto: poſuerũt armillas in manibus eox: & coroas ſpecioſas in capitibꝰ eox. Et dixi ei q̃ attrita ẽ in adulteriis.

"et reuelabitur ignominia fornicationũ tuarũ. Scelus tuũ & fornicationes tue fecerũt hec tibi: qa fornicata es poſt gentes inter ꝙs polluta es in idolis eax. In via ſororis tue ambulaſti: & dabo calicem eius in manu tua. Hec dicit dñs deus. Calicẽ ſororis tue bibes ꝓfundũ & latũ. Eris in deriſum & in ſubſannationem que eſt capaciſſima. Ebrietate & dolore repleberis: calice meroris & triſticie: calice ſororis tue ſamarie. Et bibes & potabis vſq; ad feces: & fragmẽta ei duorabis: & vbera tua lacerabis: qa ego locutus ſum dixi dñs deus. Propterea hec dicit dominus deus. Quia oblita es mei & proteciſti me poſt corpus tuum: ſcelus tuũ & fornicationes tuas. Et ait dominus ad me dicens. Fili hominis nũqd iudicas oollam & oolibam & annũcias eis ſcelera earũ: qa adultere ſũt & ſanguis in manibus earũ: & cũ idolis ſuis fornicate ſũt. Inſup filios ſuos qs genuerũt mihi. trãſduxerũt eos deuorãdũ. Sed & hoc fecerũt mihi. Polluerunt ſanctuariũ meum in die illa: & ſabbata mea prophanauerũt. Cũq; immolarent filios ſuos idolis ſuis: & ingrederẽtur ſanctuarium meum in die illa vt polluerent illud etiam hec fecerunt in medio domus mee. Miſerunt ad viros venientes de longe ad quos nuncius miſerant. Itaq; ecce venerunt quibus te lauiſti: & circũliniſti ſtibio oculos tuos: & ornata es mundo muliebri. Sediſti in lecto pulcherrimo: mẽſa ornata ẽ ante te. Thymiama meũ & vnguentũ meũ poſuiſti ſup eã: & vox multitudinis exultãtis erat in ea: & in viris qui de multitudine hoim adducebantur & venieb̃ãt de deſerto: poſuerũt armillas in manibus eox: & coroas ſpecioſas in capitibꝰ eox. Et dixi ei q̃ attrita ẽ in adulteriis.

וַתִּגֶל עֶרְוָתֵךְ וַתֵּרָא זִמָּתֵךְ בְּזִנּוּתַיִךְ עַל מְאַהֲבַיִךְ וְעַל כָּל

גִּלּוּלֵי תוֹעֲבוֹתַיִךְ וְכִדְמֵי בָנַיִךְ אֲשֶׁר נָתַתְּ לָהֶם׃ לָכֵן הִנֵּה

אָנֹכִי מְקַבֵּץ אֶת כָּל מְאַהֲבַיִךְ אֲשֶׁר עָרַבְתְּ עֲלֵיהֶם וְאֶת כָּל

אֲשֶׁר אָהַבְתְּ עַל כָּל אֲשֶׁר שָׂנֵאת וְקִבַּצְתִּי אוֹתָם עָלַיִךְ מִסָּבִיב

וְגִלֵּיתִי עֶרְוָתֵךְ אֲלֵיהֶם וְרָאוּ כָל עֶרְוָתֵךְ׃ וְשָׁפַטְתִּיךְ מִשְׁפְּטֵי

נֹאֲפוֹת וְשֹׁפְכוֹת דָּם וְנָתַתִּי אוֹתָךְ דַּם חֵמָה וְקִנְאָה׃ וְנָתַתִּי

אוֹתָךְ בְּיָדָם וְהָרְסוּ גַּבֵּךְ וְנִתְּצוּ תִּלֵּיכִי וְהִפְשִׁיטוּךְ בְּגָדַיִךְ

וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ וְהִנִּיחוּךְ עֵרֹם וְעֶרְיָה׃ וְהֶעֱלוּ עָלַיִךְ קָהָל

וְרָגְמוּ אוֹתָךְ אֶבֶן וְדָקְרוּךְ בְּחַרְבוֹתָם׃ וְשָׂרְפוּ בָתַּיִךְ בָּאֵשׁ

וְעָשׂוּ בָךְ שְׁפָטִים לְעֵינֵי נָשִׁים רַבּוֹת וְהִשְׁבַּתִּיךְ מִזְּנוּת

וְגַם אֶתְנָן לֹא תִתְּנִי עוֹד׃ וְהִנַּחְתִּי חֲמָתִי בָּךְ וְסָרָה קִנְאָתִי

מִמֵּךְ וְשָׁקַטְתִּי וְלֹא אֶקְצֹף עוֹד׃ יַעַן אֲשֶׁר לֹא זָכַרְתְּ אֶת

יְמֵי נְעוּרַיִךְ וַתִּרְגְּזִי לִי בְּכָל אֵלֶּה וְגַם אֲנִי הִנֵּה דַּרְכֵּךְ

נָתַתִּי בְּרֹאשֵׁךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְלֹא עָשִׂית הַתַּעֲבֻלָּה

עַל כָּל תּוֹעֲבוֹתַיִךְ׃ הִנֵּה כָל הַמֹּשֵׁל עָלַיִךְ מְשָׁל יֹאמְרוּ

עָלַיִךְ הַמְשֹׁל עַל אִמָּהּ עַל בִּתָּהּ תִּמְשֹׁל׃ בַּת אִמֵּךְ אָתְּ

גֹּעֶלֶת אִישָׁהּ וּבָנֶיהָ וּבַת אֲחוֹתֵךְ אָתְּ גֹּעֲלוּ אִישֵׁיהֶן וּבְנֵיהֶן

אֲחוֹתֵךְ הַגְּדוֹלָה אַתְּ יוֹשֶׁבֶת שְׂמָאלֵךְ אֲדֹמָתִי וּבְנוֹתֶיהָ

וַאֲחוֹתֵךְ הַקְּטַנָּה מִמֵּךְ יוֹשֶׁבֶת יְמִינֵךְ שְׂדֹמָה וּבְנוֹתֶיהָ׃

וְלֹא הָלַכְתְּ בִּדְרָכֵיהֶן וְכִתּוֹעֲבוֹתֵיהֶן עָשִׂית כִּמְעַט

כִּמְעַט שִׁחַתְּ מֵהֶן בְּכָל דְּרָכַיִךְ׃ חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה

אִם עָשְׂתָה סְדֹם אֲחוֹתֵךְ הִיא וּבְנוֹתֶיהָ כַּאֲשֶׁר עָשִׂית אַתְּ

וּבְנוֹתָיִךְ׃ הִנֵּה זֶה הָיָה עֲוֹן סְדֹם אֲחוֹתֵךְ גְּאוֹן שִׂבְעַת לֶחֶם

וְשַׁלְוַת הַשְׁקְטָה הָיְתָה לָהּ וְלִבְנוֹתֶיהָ וְיַד עָנִי וְאֶבְיוֹן לֹא

הֶחֱזִיקָה׃ וַתִּגְבַּהְנָה וַתַּעֲשֶׂינָה תּוֹעֵבָה לְפָנָי וָאָסִר אֹתָן

כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי׃ וְשֹׁמְרוֹן לֹא חָטָאת אֵת חֲצִי חַטֹּאתַיִךְ כִּי

הִרְבִּית אֶת תּוֹעֲבוֹתַיִךְ מֵהֶן וַתַּצְדִּיקִי אֶת אֲחוֹתַיִךְ בְּכָל

הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשִׂית׃ וְגַם אַתְּ שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ אֲשֶׁר פָּלַלְתְּ

לַאֲחוֹתַיִךְ בְּחַטֹּאתַיִךְ אֲשֶׁר הִתְעַבְתְּ מֵהֶן רַבִּים הֵמָּה מִמֵּךְ

וְצַדְּקוֹתֵךְ וַתֵּבוֹשִׁי גַּם אַתְּ שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ וְהַצְדַּקְתְּ אֲחוֹתַיִךְ׃

שׁוּב אָשִׁיב אֶת שְׁבוּתָן אֶת שְׁבוּת סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת שְׁבוּת

שֹׁמְרוֹן וּבְנוֹתֶיהָ וְשִׁבוּת שִׁבְיַת יְרוּשָׁלַם בְּתוֹכָהּ׃ וְנָשָׂאת

כִּלְמָתֵךְ אֲשֶׁר נָשָׂאת בְּהַנִּיחֵךְ לְאִמּוֹתָם בְּכָל אֲשֶׁר עָשִׂית

בְּתוֹכָם בְּהַכְלְמָתֵךְ׃ וַאֲחוֹתַיִךְ סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן

וְשֹׁמְרוֹן וּבְנוֹתֶיהָ תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן וְאַתְּ וְעָרַיִךְ תָּשֹׁבְנָה

לְקַדְמַתְכֶּן׃ וְלֹא הָיְתָה שְׁמוּעָה בְּפִיךְ סְדֹם בְּיוֹם גַּאֲוָתֵךְ׃

לִפְנֵי גְּלוֹת רָאשׁוֹתֵךְ כְּעֵת חֶרְפַּת בְּנוֹת אֲרָם וְכָל סְבִיבוֹתֶיהָ

בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים הַסֹּבְבוֹת אוֹתָךְ׃ אַתְּ זִמָּתֵךְ וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ

אַתְּ נְשָׂאתְ נְאֻם יְהוָה׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְאֶעֱשֶׂה

לָּךְ כַּאֲשֶׁר עָשִׂית אֲשֶׁר בָּזִית אָלָה לְהָפֵר בְּרִית׃ וְזָכַרְתִּי

אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ וַהֲקִמֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם׃

וְזָכַרְתְּ אֶת דְּרָכַיִךְ וְנִכְלַמְתְּ בְּקַחְתֵּךְ אֶת אֲחוֹתַיִךְ גְּדֹלוֹת

מִמֵּךְ וְקַטֹּנוֹת מִמֵּךְ וְנָתַתִּי אוֹתָן לָךְ לִבְנוֹת וְלֹא מִבְּרִיתֵךְ׃

וַהֲקִמֹתִי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ לְמַעַן

תִּזְכְּרִי וְנִכְלַמְתְּ וְלֹא יִהְיֶה לָךְ עוֹד פִּתְחוֹן פֶּה מִפְּנֵי כְלִמָּתֵךְ

בְּכַפְּרִי לָךְ עַל כָּל אֲשֶׁר עָשִׂית נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

"עַתָּה ᵉ יְזַנּוּ תַזְנוּתֵיהָ ᵍ וְהִיא: וַיָּבוֹא ᵒ זָנָה בּוֹא
אֵלֶיהָ ᵍ כְּבוֹא ᵉ אֶל ᵍ אִשָּׁה ᵍ זוֹנָה ᵉ כֵּן ᵍ אֵישׁ
בָּאוּ ᵉ אֶל ᵍ אָהֳלָה ᵍ וְאֶל ᵉ אָהֳלִיבָה ᵍ אִשַּׁת
חֲזָמָה ᵉ : ᵍ וַאֲנָשִׁים ᵉ צַדִּיקִים ᵉ הֵמָּה ᵍ יַיִן ᵉ צָבָק
יִשְׁפְּטוּ ᵉ אוֹתָם ᵉ מִשְׁפַּט ᵉ נֹאפוֹת ᵍ שָׁפָךְ
וּמִשְׁפַּט ᵉ שֹׁפְכוֹת ᵍ דָּם ᵉ כִּי ᵍ נֹאפֹת
הֵנָּה ᵍ וְדָם ᵉ בְּיָדֵיהֶן: כִּי ᵉ כֹה ᵍ אָמַר ᵉ אֲדֹנָי
יְהוִה ᵍ הַעֲלֵה ᵉ עֲלֵיהֶן ᵍ קָהָל ᵉ וְנָתֹן ᵍ אֹתָן ᵉ עֲלָה
לְזַעֲוָה ᵉ וְלָבַז : ᵍ וְרָגְמוּ ᵉ עֲלֵיהֶן ᵍ אֶבֶן
קָהָל ᵉ וּבָרוּ ᵍ אוֹתָן ᵉ בְּחַרְבוֹתָם ᵍ אֹתָ
בְּנֵיהֶם ᵍ וּבְנוֹתֵיהֶם ᵉ יַהֲרֹגוּ ᵍ וּבָתֵּיהֶן ᵉ בַּיִת
בָּאֵשׁ ᵉ יִשְׂרֹפוּ : ᵍ וְהִשְׁבַּתִּי ᵉ זִמָּה ᵍ מִן ᵉ שָׂרָף שָׁבַת
הָאָרֶץ ᵍ וְנִוָּסְרוּ ᵉ כָּל ᵍ הַנָּשִׁים ᵉ וְלֹא ᵍ נַעֲשׂוּ
תַּעֲשֶׂינָה ᵍ כְּמַתַּלְּתֵיהֶן: ᵍ וְנָתְנוּ ᵉ זִמָּתְכֶן ᵍ עֲשׂוֹת
עֲלֵיכֶן ᵍ וְחַטֹּאתֵי ᵉ גִּלּוּלֵיכֶן ᵍ תִּשָּׂאוּנָה ᵉ גָּלַל נָשָׂא
וִידַעְתֶּם ᵍ כִּי ᵉ אֲנִי ᵍ אֲדֹנָי ᵉ יְהוִה:

Ca.xxiiij. וַיְהִי ᵉ דְּבַר ᵍ יְהוָה ᵉ אֵלַי הָיָה
בַּשָּׁנָה ᵉ הַתְּשִׁיעִית ᵍ בַּחֹדֶשׁ ᵉ הָעֲשִׂירִי תָּשַׁע עָשַׂר
בֶּעָשׂוֹר ᵉ לַחֹדֶשׁ ᵍ לֵאמֹר: ᵉ בֶּן ᵍ אָדָם
כְּתָב ᵉ לְךָ ᵍ אֶת ᵉ שֵׁם ᵍ הַיּוֹם ᵉ אֶת ᵍ עֶצֶם
הַיּוֹם ᵍ הַזֶּה ᵉ סָמַךְ ᵍ מֶלֶךְ ᵉ בָּבֶל ᵍ אֶל
יְרוּשָׁלַ ᵉ ם ᵍ הַיּוֹם ᵉ הַזֶּה :
וּמְשֹׁל ᵉ אֶל ᵍ בֵּית ᵉ הַמְּרִי ᵍ מָשָׁל ᵉ וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם ᵍ כֹּה ᵉ אָמַר ᵍ אֲדֹנָי ᵉ יְהוִה ᵍ שְׁפֹת
הַסִּיר ᵉ שְׂפֹת ᵍ וְגַם ᵉ יְצֹק ᵍ בּוֹ ᵉ מָיִם:
אֹסֶף ᵉ נְתָחֶיהָ ᵍ אֵלֶיהָ ᵉ כָּל ᵍ נֶתַח ᵉ טוֹב
יָרֵךְ ᵉ וְכָתֵף ᵍ מִבְחַר ᵉ עֲצָמִים ᵍ מַלֵּא: בָּחַר
מִבְחַר ᵉ הַצֹּאן ᵍ לָקוֹחַ ᵉ וְגַם ᵍ דּוּר ᵉ הָעֲצָמִים ᵍ לַמַּח
תַּחְתֶּיהָ ᵍ רַתַּח ᵉ רְתָחֶיהָ ᵍ גַּם ᵉ בַּשְּׁלוּ
עֲצָמֶיהָ ᵍ בְּתוֹכָהּ: ᵉ לָכֵן ᵍ כֹּה ᵉ אָמַר ᵍ אֲדֹנָי
יְהוִה ᵍ אוֹי ᵉ עִיר ᵍ הַדָּמִים ᵉ סִיר ᵍ אֲשֶׁר
חֶלְאָתָהּ ᵍ בָהּ ᵉ וְחֶלְאָתָהּ ᵍ לֹא ᵉ יָצְאָה
כַּמָּנָהּ ᵉ לְנַתֵּיהָ ᵍ לְנַתֵּיהָ ᵉ הוֹצִיאָהּ יָצָא
לֹא ᵍ נָפַל ᵉ עָלֶיהָ ᵍ גּוֹרָל: ᵉ כִּי ᵍ דָמָהּ ᵉ בְּתוֹכָהּ גּוֹרָל
הָיָה ᵍ עַל ᵉ צְחִיחַ ᵍ סָלַע ᵉ שָׂמָתְהוּ צָחַח שׂוּם
לֹא ᵍ שְׁפָכַתְהוּ ᵉ עַל ᵍ הָאָרֶץ ᵉ לְכַסּוֹת ᵍ פָּנֶיהָ

"Nūc fornicabitur in fornicatione sua etiā hec: & ingressi sunt ad eam: quēadmodū ingrediunt ad mulierē meretricem. sic ingrediebātur ad oolā & ad oolibā mulieres nepharias. Viri ergo iusti sunt: hi
iudicabunt eas iudicio adulterarum & effundentiū sanguinem: quia adulterate sūt & sanguis in manibus earū. Hec enī dicit dñs deus. Adduc ad eas multitudinē & trade eas in tumultū & in rapinā: & lapidentur lapidibus populorum & cōfodian tur gladiis eorum. filios & filias earū interficient & domus earum igne succendent: & auferam fcelus de terra: & discent omnes mulieres ne faciant fm fcelus earum. Et dabunt fcelus vestrū sup vos: & peccata ídolorū vestrorū portabitis: & scietis quia ego deus.

24. ΘT factum est verbū dñi ad me
in anno nono in mense decimo:
decima die mēsis: dicēs,
Fili hominis: scribe tibi nomen diei
huius in q̄ cōfirmatus est rex babylonis aduersus hierusalem hodie
& dices per puerbiū ad domū irritatricē pabola & loquris ad eos. Hec dicit dñs deus. Pone ollam: pone inquaz: & mitte in eam aquam. Congere frusta eius in eam: ōem partē bonā: & femur & armum electa & ossibus plena.
Pinguissimū pecus assume cōpone quoq; ftrues ossiuz sub ea. Efferbuit coctio eī & discocta sūt ossa illius in medio eius. Propterea hec dicit dñs deus. Ve ciuitati sanguinum olle cui rubigo in ea est: rubigo eius non exiuit de ea. Per partes & per partes suas eīce eam. Non cecidit sup eā fors. Sanguis eī ei in medio eius est: super limpidissimam petrā effudit illum. Non effudit illum sup terram: vt possit operiri

τ opa meretricis hec: τ ipa fornicata est. τ igressi sunt ad eam: quēadmodū ingrediunt ad mulierē meretricem. sic ingrediebant ad oolan: τ ad oolibā mulieres iniquas: vt facerēt iniquitatē. γυναῖκες πόρνης, οὕτως εἰσεπορεύοντο πρὸς ὁολλάν, καὶ πρὸς ὁολιβὰν τὰς γυναῖκας τὰς ἀνόμους, τοῦ ποιῆσαι ἀνομίαν. τ virt iusti hi: τ vlciscentur eas vltionē ἄνδρες δίκαιοι οὗτοι, καὶ ἐκδικήσουσιν αὐτὰς ἐκδίκησιν adulteraz τ iudicio effundunt sanguinē: quia adulteri μοιχαλίδων καὶ κρίσει ἐκχέουσιν αἷμα, ὅτι μοιχαλίδες εἰσὶν καὶ αἷμα ἐν χερσὶν αὐτῶν. τ sanguis in manib eaz. hec dicit adolides εἰσὶν καὶ αἷμα ἐν χερσὶν αὐτῶν. Τάδε λέγει ἀδωναὶ dñs deus: adduc ad eas turbā: τ trade in eas καὶ κύριος, ἀνάγαγε ἐπ' αὐτὰς ὄχλον, καὶ δὸς ἐν αὐταῖς tumultū τ direptionē: τ lapidentur lapidib ταφαχὴ καὶ διαρπαγήν, καὶ λιθοβοληθήτωσαν λίθοις populorū & cōfodiantur gladiis eorum. filios eaz: τ filias eaz interficient: τῶν υἱούς αὐτῶν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν, τ domos eaz incendent: τ auertam ipietatē τοὺς οἴκους αὐτῶν ἐμπρήσουσιν, καὶ ἀποστρέψω ἀσέβειαν de terra: τ erudientur omnes mulieres: ἀφ' ἐκ τῆς γῆς, καὶ παιδευθήσονται πᾶσαι αἱ γυναῖκες, τ non facient fcēm impietates eaz: τ non ποιήσουσιν κατὰ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν, καὶ δοθήσεται ἀσέβεια ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ τὰς ἁμαρτίας τῶν cogitationū vestraz accipietis: τ scietis quia ἐνθυμημάτων ὑμῶν λήψεσθε, καὶ γνώσεσθε ὅτι ego dñs. ἐγὼ κύριος. Ca.24.

ΘEt factū ē fmo dñi ad me in anno nono Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με ἐν τῷ ἐνάτῳ ἔτει decimo: in mēse decimo: decima mensis dicēs: fili hominis: scribe tibi nomē diei τῷ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, γράψον σεαυτῷ τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀφ' ἧς ἀπηρείσατο βασιλεὺς Βαβυλῶνος dte hac: ex q̄ firmatū ē rex babylonis sup hierusalem a die hodierna. τ dic ad ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον. καὶ εἰπὲ ἐπὶ domū exasperantem parabolam τ dices οἶκον ὀξυνόμενον παραπικραίνοντα παραβολήν καὶ ἐρεῖς ad eos: hec dicit adonai dñs deus πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἐπίσησον τὴν lebetem ponc: τ effunde in eū aquā: τ immitte λέβητα ἐπίσησον, καὶ ἔκχεε εἰς αὐτὸν ὕδωρ, καὶ ἔμβαλε in eum ptiliones eius oēm partem bo εἰς αὐτὸν τὰ διχοτομήματα αὐτῆς πᾶν διχοτόμημα καλὸν, crus τ hūcz carnibus segata ab ossib de σκέλος καὶ ὦμον ἐκσεσαρκισμένα ἀπὸ τῶν ὀστῶν ἐξ electis pecoūb assumptis. τ succende ossa ἐπιλέκτων κτηνῶν εἰλημμένων. καὶ ὑπόκαυε τὰ ὀστᾶ sub eis: ferbuit deferbuit: τ cocta sūt ossa ei ὑποκάτω αὐτῶν, ἑζέσεν ἐξέζεσεν καὶ ἥψησαν τὰ ὀστᾶ αὐ ius in medio eius. ppterea hec dicit adonai τῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ dñs: o ciuitas sanguinū: lebes in q̄ est rubigo in eo κύριος, ὦ πόλις αἱμάτων, λέβης ἐν ᾧ ἔσιν ἰὸς ἐν αὐτῷ τ rubigo nō est egressa ex ea p mēbra sua pti καὶ ὁ ἰὸς οὐκ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς κατὰ μέλος αὐτῆς ἑξῆς lit: nō cecidit sup eam sors: qz sanguis eius in κεν, οὐκ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὴν κλῆρος, ὅτι αἷμα αὐτῆς ἐν medio eī fuit: sup lenissimā petrā posui illi. μέσῳ αὐτῆς ἐγένετο, ἐπὶ λεοπετρίαν τέταχα αὐτό. nō effudi illū sup terrā vt operiret ὐκ ἐκκίχυκα αὐτὸ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ κατακαλύπτειν

"puluere: vt superinducere "indignationē meā: & vindicta vlciscerer. Dedi sanguinē eius sup petrā limpidissimā: ne operiretur. Propterea hec dicit dñs deus. Ve ciuita tī sanguinum cuius ego grandem faciam pyram Congere ossa que igne succendā. Cōsumētur carnes: & coquatur vniuersa cōpositio: & ossa tabescēt. Pone quoqz eam sup prunas vacuā vt incalescat & liquefiat es ei: & cōfletur in medio eius ut inquamentū ei: & cōsumatur rubigo ei. Multo labore sudatū ē: & nō exiuit de ea nimia rubigo eius neqz pigrē. Immūdicia tua execrabilis: quia mūdare te volui & nō es mūdata a fordibus tuis. Sed nec mūdaberis prius: donec quiescere facia indignationē meā in te. Ego dñs locutus sū. Veni & faciā: nō transeā: nec parcā nec placabor. Iuxta vias tuas & iuxta adinuentiōes tuas iudicabo te dicit dñs. Et factū est verbū dñi ad me dicēs: fili hois: ecce ego aufero a te desiderabilia oculoz tuoz in lamb̄áτω ἐκ σοῦ τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἐν ade non planges neqz flebis neqz veniet tibi παραταξει οὐ μὴ κόψῃ οὐ μὴ κλαύσῃς οὐ μὴ ἔλθῃ σοι lachryme: gemes tacē: gemitus sanguinis imbi est: δάκρυα, στεναξεις σιγῶν, στεναγμὸς αἵματος ὀσφύος ἐσίν, humani luctū non facies. erunt crines tui colligati ἀνθρώπινον πένθος οὐ ποιήσῃ. ἔσται τὸ τρίχωμά σου συμ gati sup te: τ calciamenta tua in pe πεπλεγμένον ἐπὶ σέ, καὶ τὰ ὑποδήματά σου ἐν τοῖς πο dib tuis: τ non cōsolaberis in labijs eoz: τ σίν σου, καὶ οὐ μὴ παρακληθῇς ἐν χείλεσιν αὐτῶν, καὶ panem virox non comedes. τ locut fum ad ppm ἄρτον ἀνδρῶν οὐ μὴ φάγῃς. καὶ ἐλάλησα πρὸς τὸν λαόν mane: sicut ꝑceperat mihi. τ mortua ē vxor πορωΐ, ὃν τρόπον ἐνετείλατό μοι. καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνή mea vespere: τ feci mane quēadmodū ꝑcepti ē μου ἑσπέρας, καὶ ἐποίησα πορωΐ ὃν τρόπον ἐνετάγη mihi. τ dixit ad me pp̄hs: nō annunciās nobis μοι. καὶ εἶπεν πρός με ὁ λαός, οὐκ ἀπαγγελεῖς ἡμῖν qd sunt hec q̄ tu facis? τ dixi ad eos: fer τί ἐσι ταῦτα ἃ σὺ ποιεῖς; καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, λό mo dñi facē ē ad me dicēs: dic ad do γος κυρίου ἐγένετο πρός με λέγων, εἰπὲ πρὸς τὸν οἶκον mꝰ israel: hec dicit adonai dñs: ecce ego τοῦ Ἰσραήλ, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ptaminabo sancta mea fuphīā fortitudis vre desiderabile qd βεβηλῶ τὰ ἅγιά μου φρύαγμα ἰσχύος ὑμῶν ἐπιθύμημά τι oculoz vroz. τ super q̄b parcunt aie vre: ὀφθαλμῶν ὑμῶν. καὶ ὑπὲρ ὧν φείδονται αἱ ψυχαὶ ὑμῶν, τ filij vri τ filie vre q̄s reliquistis υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν ὃς ἐγκαταλείπετε in gladio cadent: τ facietis sicut τε ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ ποιήσετε ὃν τρόπον feci: ab oze eoz nō πεποίκαμεν, ἀπὸ στόματος αὐτῶν οὐ

כה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲמֹר מוֹאָב
וְשֵׂעִיר הִנֵּה כְּכָל הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה׃
לָכֵן הִנְנִי פֹתֵחַ אֶת כֶּתֶף מוֹאָב
מֵהֶעָרִים מֵעָרָיו מִקְצֵהוּ צִבִי אֶרֶץ
בֵּית הַיְשִׁימוֹת בַּעַל מְעוֹן וְקִרְיָתָיְמָה׃
לִבְנֵי קֶדֶם עַל בְּנֵי עַמּוֹן וּנְתַתִּיהָ
לְמוֹרָשָׁה לְמַעַן לֹא תִזָּכֵר בְּנֵי עַמּוֹן
בַּגּוֹיִם׃ וּבְמוֹאָב אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים וְיָדְעוּ
כִּי אֲנִי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
יַעַן עֲשׂוֹת אֱדוֹם נְקֹם נָקַם לְבֵית
יְהוּדָה וַיֶּאְשְׁמוּ אָשׁוֹם וְנִקְמוּ בָהֶם׃
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְנָטִתִי
יָדִי עַל אֱדוֹם וְהִכְרַתִי מִמֶּנָּה אָדָם
וּבְהֵמָה וְנָתַתִּיהָ חָרְבָּה מִתֵּימָן
וּדְדָנָה בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ׃ וְנָתַתִּי אֶת
נִקְמָתִי בֶּאֱדוֹם בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל
וְעָשׂוּ בֶאֱדוֹם כְּאַפִּי וְכַחֲמָתִי וְיָדְעוּ
אֶת נִקְמָתִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן עֲשׂוֹת
פְּלִשְׁתִּים נְקֹם וַיִּנְקְמוּ נְקָמָה
בְּשָׁאט נֶפֶשׁ לְמַשְׁחִית אֵיבַת
עוֹלָם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי נוֹטֶה יָדִי עַל פְּלִשְׁתִּים וְהִכְרַתִי
אֶת כְּרֵתִים וְהַאֲבַדְתִּי אֶת שְׁאֵרִית
חוֹף הַיָּם׃ וְעָשִׂיתִי בָם נְקָמוֹת
גְּדוֹלוֹת בְּתוֹכָחוֹת חֵמָה וְיָדְעוּ כִּי
אֲנִי יְהוָה נָתַתִּי אֶת נִקְמָתִי
בָּם׃ וַיְהִי בְּעַשְׁתֵּי
עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה
דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
יַעַן אֲשֶׁר אָמְרָה צֹר עַל יְרוּשָׁלִַם
הָאָח נִשְׁבְּרָה דַלְתוֹת הָעַמִּים
נָסַבָּה אֵלָי אִמָּלְאָה הֻחְרְבָה לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ צֹר
וְהַעֲלִיתִי עָלַיִךְ גּוֹיִם רַבִּים כְּהַעֲלוֹת
הַיָּם גַּלָּיו׃ וְשִׁחֲתוּ חוֹמוֹת צֹר
וְנָתְצוּ מִגְדָּלֶיהָ וְסָחֵיתִי עָפָרָהּ מִמֶּנָּה
וְנָתַתִּיהָ לִצְחִיחַ סֶלַע׃ מְשׁוֹט חֲרָמִים
תִּהְיֶה בְּתוֹךְ הַיָּם כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָיְתָה לָבַז לַגּוֹיִם׃
וּבְנוֹתֶיהָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב תֵּהָרַגְנָה
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ כִּי כֹה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵבִיא אֶל צֹר
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל מִצָּפוֹן מֶלֶךְ
מְלָכִים בְּסוּס וּבְרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וְקָהָל
וְעַם רָב׃ בְּנוֹתֶיךָ בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב יַהֲרֹג
וּמָצוֹר יִתֵּן עָלַיִךְ וְשָׁפַךְ עָלַיִךְ סֹלְלָה
וְהֵקִים עָלַיִךְ צִנָּה׃ וְתֹף מְחִצוֹתֶיךָ יִתֵּן
בְּמַבָּאָיו בְּתוֹךְ חוֹמוֹתַיִךְ וּבְמַגָּפוֹת
יַהֲרֹס חוֹמוֹתַיִךְ׃ מִשִּׁפְעַת סוּסָיו
יְכַסֶּה אֲבַק עָפָר מִקּוֹל פָּרָשִׁים וְגַלְגַּל
וְרִכְבָּה תִּרְעַשְׁנָה חוֹמוֹתַיִךְ בְּבוֹא
מְבִיאֵי שְׁעָרֶיךָ כִּבְבוֹא עִיר מְבֻקָּעָה׃
בְּשִׁפְעַת סוּסָיו תִּכָּסֶה רֻחֲשֵׁךְ חוֹמוֹתַיִךְ
יִרְעַשׁ מִקּוֹל פָּרָשִׁים וְאוֹפַנִּים וְרִכְבָּה
וְיָבֹא בְּשַׁעֲרֶיךָ כִּמְבוֹא עִיר מְבֻקָּעָה׃
בְּסוּסָיו וּבְרִכְבּוֹ יָבוֹא רֹכֵב וְצִנָּה וְתָרִיס
וְקֶשֶׁת וְנָתַן קוֹלוֹ עַל חוֹמוֹתַיִךְ וְחַנִיתוֹתָיו
יָרֹס מִגְדָּלָיִךְ׃ וְשָׁלָל חֵילֵךְ וּבִזַּת
סְחֹרָתֵךְ יָבֹזּוּ וְנָתְצוּ חוֹמוֹתַיִךְ וּבָתֵּי
חֲמוּדָיִךְ יַהֲרֹסוּ וְאַבְנַיִךְ וְעֵצַיִךְ וְעָפְרֵךְ
בְּתוֹךְ מַיִם יָשִׂימוּ׃ וְהַשְׁבַּתִּי הָמוֹן
שִׁירָיִךְ וְקוֹל כִּנּוֹרַיִךְ לֹא יִשָּׁמֵעַ עוֹד׃
וְנָתַתִּיךְ לִצְחִיחַ סֶלַע מְשׁוֹט חֲרָמִים
תִּהְיִי לֹא תִבָּנִי עוֹד כִּי אֲנִי יְהוָה
דִּבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה לְצֹר הֲלֹא מִקּוֹל נִפְלָךְ
בַּחֲלָלִים בְּהָרֹג חָלָל בְּתוֹכֵךְ הֲלֹם
יִרְעֲשׁוּ הָאִיִּים׃ וְיָרְדוּ מֵעַל כִּסְאוֹתָם
כָּל נְשִׂיאֵי הַיָּם וְהִפְשִׁיטוּ אֶת מְעִילֵיהֶם
וְאֶת בִּגְדֵי רִקְמָתָם יַחְלִצוּ לָבוּשׁ
חֲרָדוֹת יִלְבָּשׁוּ עַל הָאָרֶץ יֵשְׁבוּ וְחָרְדוּ
לָרָגַע וְשָׁמְמוּ עָלָיִךְ׃ וְנָשְׂאוּ עָלַיִךְ
קִינָה וְאָמְרוּ לָךְ אֵיכָכִי נָאַבַדְתְּ
נוֹשֶׁבֶת מִיַּמִּים הָעִיר הַהֻלָּלָה אֲשֶׁר
הָיְתָה חָזָק הִיא וְיוֹשְׁבֶיהָ אֲשֶׁר נָתְנוּ
חִתִּיתָם לְכָל יוֹשְׁבֶיהָ׃ עַתָּה יֶחֶרְדוּ
אִיִּים בְּיוֹם מוֹטָתֵךְ וְנִבְהֲלוּ אִיֵּי הַיָּם
בְּצֵאתֵךְ׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
כִּי אֶתֵּן אֹתָךְ עִיר נְחֻרָבָה כֶּעָרִים
אֲשֶׁר לֹא נוֹשָׁבוּ בְּהַעֲלוֹת עָלַיִךְ אֶת
תְּהוֹם וְכִסּוּךְ הַמַּיִם הָרַבִּים׃ וְהוֹרַדְתִּיךָ
אֶת יוֹרְדֵי בוֹר אֶל עַם עוֹלָם וְהוֹשַׁבְתִּיךָ
בְּאֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת כַּחֳרְבוֹת מִקֶּדֶם אֶת
יוֹרְדֵי בוֹר לְמַעַן לֹא תֵשֵׁבִי וְנָתַתִּי
צְבִי בְּאֶרֶץ חַיִּים׃ אֵימָה אֶתֵּן אֹתָךְ
וְאֵינֵךְ וְתִדָּרְשִׁי עוֹד לְעוֹלָם נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃

תַּעֲמֹד פָּנֶיךָ אֲלֵיהֶם וְאֶת נִבָּא עֲלֵיהֶם׃
וְאָמַרְתָּ לִבְנֵי עַמּוֹן שִׁמְעוּ דְבַר אֲדֹנָי
יְהוִה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אָמְרֵךְ
הֶאָח אֶל מִקְדָּשִׁי כִּי נֶחֱל וְאֶל אַדְמַת
יִשְׂרָאֵל כִּי נָשַׁמָּה וְאֶל בֵּית יְהוּדָה כִּי
הָלְכוּ בַּגּוֹלָה׃ לָכֵן הִנְנִי נֹתֶנְךָ לִבְנֵי
קֶדֶם לְמוֹרָשָׁה וְיִשְׁבוּ טִירוֹתֵיהֶם בָּךְ
וְנָתְנוּ בָךְ מִשְׁכְּנֵיהֶם הֵמָּה יֹאכְלוּ
פִרְיֵךְ וְהֵמָּה יִשְׁתּוּ חֲלָבֵךְ׃ וְנָתַתִּי
אֶת רַבָּה לִנְוֵה גְמַלִּים וְאֶת בְּנֵי
עַמּוֹן לְמַרְבַּץ צֹאן וְיָדַעְתֶּם כִּי אֲנִי
יְהוָה׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן
מָחֲאֵךְ יָד וְרָקַעַךְ בָּרֶגֶל וַתִּשְׂמַח
בְּכָל שְׁאָטֵךְ בְּנֶפֶשׁ אֶל אַדְמַת
יִשְׂרָאֵל לָכֵן הִנְנִי נָטִיתִי אֶת יָדִי
עָלַיִךְ וּנְתַתִּיךָ לַבַּז לַגּוֹיִם וְהִכְרַתִּיךְ
מִן הָעַמִּים וְהַאֲבַדְתִּיךְ מִן הָאֲרָצוֹת
אַשְׁמִידְךָ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃

amictu nō velabitis: & cibos lugentiū nō comedetis. Coronas habebitis in capitib⁹ vr̄is: & calciamenta in pedib⁹ vr̄is. & non plangetis nec flebitis: sed tabescetis in iniquitatibus vestris: & vnusquisq; gemet ad fratrem suū. Erit ezechiel vobis in portentū. Iuxta omnia quę fecit: facietis: cū venerit istud & scietis quia ego dñs deus. Et tu fili hominis ecce in die qua tollam a te fortitudinē eorū ab eis gaudium dignitatis: & desiderium oculorū eorum sup quo requiescūt anime eorū: & filios & filias eorum: in die illa cum venerit fugiens ad te vt annunciet tibi: in die inquam illa aperietur os tuum cum eo qui fugit: & loqueris & non ultra eris ei⁹ in portentum: & scietis quia ego dominus.

25. ET factus est fermo dñi ad me: dicens. Fili hominis: pone faciē tuā contra filios ammon: & prophetabis de eis: & dices filiis ammon. Audite verbum dñi dei. Hec dicit dominus deus. Pro eo q̄ dixisti euge euge super sanctuariū meū: & q̄a polluta est & sup terrā desolata est: & sup domum iuda q̄ ducti sunt in captiuitatē: idcirco ecce ego tradā te filiis orientis in hereditatē: & collocabūt caulas tuas in te: & ponēt in te tentoria tua. Ipsi comedent fruges tuas & ipsi bibent lac tuum. Dabo rabbath in habitaculum camelorum: & filios ammon in cubile pecorum: & scietis quia ego dñs. Quia hec dicit dominus deus. Pro eo q̄ plausisti manu & percussisti pede: & gauisa es ex toto affectu sup terram israel. Idcirco ecce ego extendam manum meā sup te: & tradā te in direptionē gentiū & interficiā te de populis & perdam de terris & conterā: & scietis quia ego dominus.

Θ Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς ἀμμών, ἀκούσατε λόγον κυρίου. τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν εἶπας εὖγε εὖγε ἐπὶ τὰ ἅγιά μου, ὅτι ἐβεβηλώθη, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ ὅτι ἠφανίσθη, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα ὅτι ἐπορεύθη ἐν αἰχμαλωσίᾳ. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι ὑμᾶς τοῖς υἱοῖς κεδὰμ εἰς κληρονομίαν, καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν σοὶ ἐν σοὶ τὰ σκηνώματα σου. ἐπὶ σοὶ φάγονται τοὺς καρποὺς σου, καὶ ἐπὶ σοὶ πίονται τὸν σῖτόν σου, καὶ δώσουσιν ἐν σοὶ τὰ σκηνώματα τῶν ἵππων σου, καὶ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς πατησιν. καὶ ἐξολοθρεύσω κρήτας, καὶ ἀπολῶ τοὺς καταλοίπους παραλίας, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ ἐκδικήσεις μεγάλας ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ, καὶ ἔσται γνῶσιν ὅτι ἐγὼ κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπ' αὐτούς.

Ca.26.

Θ ET factū est in vndecimo anno vna mensis: Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει μιᾷ τοῦ μηνός, fact⁹ est fermo dñi ad me dicēs: fili hominis: pro eo q̄ dixit tyrus de hierusalem: εὖγε ἀπώλετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, ἀνθ' ὧν dixit sor sup hierusalem: euge euge fūt pertēre fregit sōe ἐπὶ Ἰερουσαλήμ, ἔρυγε συντετρίβη ἀπώλωλεν gētes ; cōuerse sunt ad me: q̄ fuit plena desta est: propterea τὰ ἔθνη, ἐπεστράφη πρός με, πλήρης ἠρήμωται, διὰ τοῦ hec dicit adonai dñs: ecce ego induco sup te tyre: τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπί σε σόρ, & adducā sup te gētes multas: sicē ascendit mare καὶ ἀνάξω ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλά, ὡς ἀναβαίνει ἡ θάλασσα fluctib⁹ suis: τ destruent muros tyr: τοῖς κύμασιν αὐτῆς, καὶ καταβαλοῦσιν τὰ τείχη σόρ,

dñs. hec dicit adonai dñs: p eo q̄ dixit moab κύριος· τάδε λέγει κύριος, ἀνθ' ὧν εἶπεν μωὰβ & seir: ecce sicut oēs gētes dom⁹ iuda: καὶ σηείρ, ἰδοὺ ὃν τρόπον πάντα τὰ ἔθνη οἶκος ἰούδα, idcirco ecce ego dissoluam humerum moab de ciui διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ παραλύσω τὸν ὦμον μωὰβ ἀπὸ τῶ tatib⁹ p̄mptoriū eius electam terā domū bethiesimuth sup λεων ἀκροπρίων αὐτοῦ ἐκλεκτὴν γῆν οἶκον βηθισιμούθ ἐπὶ fōtem vrbis maritime filios ortenti τω πηγῆς πόλεως παραθαλασσίας τοὺς υἱοὺς κεδέμ sup filios ammon vedi eos in hereditatem: ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν δέδωκα αὐτὴς εἰς κληρονομίαν, vt non sit memoria filioꝝ ammō in genti- ὅπως μὴ ᾖ μνείαι τῶν υἱῶν ἀμμὼν ἐν τοῖς ἔθνε- bus: τ in moab faciam vltionem: τ cognoscent σιν, καὶ ἐν μωὰβ ποιήσω ἐκδίκησιν, καὶ ἐπιγνώσο- q̄ ego dñs. hec dicit adonai dñs: p eo q̄ σι ὅτι ἐγὼ κύριος. τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' ὧν fecit idumea in vlciscendo eos vltionem ἐποίησεν ἡ ἰδουμαία ἐν τῷ ἐκδικῆσαι αὐτοὺς ἐκδίκησιν in domū iuda: τ mōstr⁹ retinuerit mali τ vlti sunt εἰς τὸν οἶκον ἰούδα, καὶ ἐμνησικάκησαν καὶ ἐξεδίκη- vltione ab eis: ꝓpterea hec dicit adonai σαν δίκην ἀπ' αὐτῶν, διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ dñs: τ extendā manū meā sup idumeam: κύριος, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν, τ exterminabo ex ea hoiem τ pecus: τ po- καὶ ἐξολοθρεύσω ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ θήσο nā eam deſtā: τ de theman: τ de ledan fugientes in μαι αὐτὴν ἔρημον, καὶ ἐκ θαιμάν, καὶ ἐκλεδὰν φλοκόμβοι ἐν gladio cadent: τ dabo vltionem meā sup ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ δώσω τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπὶ idumeam in manu ꝑpli mei israel: τ facient τὴν ἰδουμαίαν ἐν χειρὶ λαοῦ μου Ἰσραὴλ, καὶ ποιήσουσιν in idumea iuxta iram meā: τ iuxta furorē ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ κατὰ τὴν ὀργήν μου, καὶ κατὰ τὸν θυμόν meū: τ cognoscent vltionē meā dicit adonai μου, καὶ ἐπιγνώσονται τὴν ἐκδίκησίν μου λέγει ἀδωναὶ dñs. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: p eo q̄ κύριος. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἀνθ' ὧν fecerunt alienigene in vltione: τ fuscitaue ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἐκδικήσει, καὶ ἐξαφέσκε runt vindictā gaudentes ex tota aia: vt de σαν ἐκδίκησιν ἐπιχαίροντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, τ ἐξε- lent vltā ꝑpetuū. ꝓpterea hec dicit adonat dō- λεῖψαι ἕως αἰῶνος. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύ- minꝰ: ecce ego extendo manū meā sup philistinos: ἀντι: ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτείνω τὴν χεῖράμου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύ- & interficiā interfectores: τ disperdam cretenses: τ pdam reli- λους, καὶ ἐξολοθρεύσω κρῆτας, καὶ ἀπολῶ τοὺς καταλοί quos hiantes maritimam: τ faciam in πους τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν, καὶ ποιήσω ἐν εἰς vltiones magnas : redarguētib⁹ furorꝭ: τ eo σὶν ἐκδικήσεις μεγάλας ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ, καὶ ἔσται gnoscent q̄ ego adonai dñs: cū dedero vl- γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἀδωναὶ κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ἐκ- tionem meā sup eos. δίκησίν μου ἐπ' αὐτούς.

Ca.26.

Θ ET factū est in vndecimo anno vna mensis: Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει μιᾷ τοῦ μηνός, fact⁹ est fermo dñi ad me dicēs: fili hominis: ꝓpter q̄ dixit tyrus de hierusalem: εὖγε ἀπώλετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, ἀνθ' ὧν dixit sor sup hierusalem: euge euge fūt pertēre fregit sōe ἐπὶ Ἰερουσαλήμ, ἔρυγε συντετρίβη ἀπώλωλεν gētes ; cōuerse sunt ad me: q̄ fuit plena desta est: ꝓpterea τὰ ἔθνη, ἐπεστράφη πρός με, πλήρης ἠρήμωται, διὰ τοῦ hec dicit adonai dñs: ecce ego induco sup te tyre: τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπί σε σόρ, & adducā sup te gētes multas: sicē ascendit mare καὶ ἀνάξω ἐπί σε ἔθνη πολλά, ὡς ἀναβαίνει ἡ θάλασσα fluctib⁹ suis: τ destruent muros tyr: τοῖς κύμασιν αὐτῆς, καὶ καταβαλοῦσιν τὰ τείχη σόρ,

וְהָרְסוּ מִגְדְּלֵיהֶם וְסִחֲתִי עֲפָרָהּ מִמֶּנָּה וְנָתַתִּי אֹתָהּ לִצְחִיחַ סֶלַע מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה בְּתוֹךְ הַיָּם כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָיְתָה לָבַז לַגּוֹיִם: וּבְנוֹתֶיהָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בָּזַז יֵהָרֵגְנָה בַּחֶרֶב וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵבִיא אֶל צֹר נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל מִצָּפוֹן מֶלֶךְ מְלָכִים בְּסוּס וּבְרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וְקָהָל וְעַם רָב: בְּנוֹתַיִךְ בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וְשָׂם עָלַיִךְ דָּיִק וְשָׁפַךְ עָלַיִךְ סֹלְלָה וְהָקִים עָלַיִךְ צִנָּה: וּמְחִי קוֹל צִנָּתָן בְּקַלְעֹתָיו יִתֵּן בְּחֹמֹתַיִךְ וּמִגְדְּלֹתַיִךְ יִתֹּץ בְּחַרְבֹתָיו: מִשִּׁפְעַת סוּסָיו יְכַסֶּךָ עֲפָרָם אַנְקָם מִקּוֹל פָּרָשׁ וְגַלְגַּל וְרֶכֶב תִּרְעַשְׁנָה חוֹמוֹתַיִךְ בְּבוֹאוֹ בְשַׁעֲרֶיךָ כְּמְבוֹאֵי עִיר מְבֻקָּעָה: בְּפָרְסוֹת סוּסָיו יִרְמֹס אֶת כָּל חֻצוֹתַיִךְ עַמֵּךְ בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וּמַצְבוֹת עֻזֵּךְ לָאָרֶץ תֵּרֵדְנָה: וְשָׁלְלוּ חֵילֵךְ וּבָזְזוּ רְכֻלָּתֵךְ וְנָתְצוּ חוֹמֹתַיִךְ וּבָתֵּי חֶמְדָּתֵךְ יִסֹּחוּ וְאַבְנַיִךְ וְעֵצַיִךְ וְעַפְרֵךְ בְּתוֹךְ מַיִם יָשִׂימוּ: וְהִשְׁבַּתִּי הָמוֹן שִׁירָיִךְ וְקוֹל כִּנּוֹרַיִךְ לֹא יִשָּׁמַע עוֹד: וְנָתַתִּיךְ לְצָחִיחַ סֶלַע מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה לֹא תִבָּנֶה עוֹד כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לְצוֹר הֲלֹא מִקּוֹל מַפַּלְתֵּךְ נֶאֱנַק חָלָל בִּהֲרֹג טִבְחָה בְּתוֹכֵךְ הֲרֹג: וְיָרְדוּ מִכִּסְאוֹתָם כָּל נְשִׂיאֵי הַיָּם וְהִסִּירוּ אֶת מְעִילֵיהֶם וְאֶת בִּגְדֵי רִקְמָתָם יִפְשָׁטוּ חֲרָדוֹת יִלְבָּשׁוּ עַל הָאָרֶץ יֵשְׁבוּ וְחָרְדוּ לְרָגָעִים וְשָׁמְמוּ עָלַיִךְ וְנָשְׂאוּ עָלַיִךְ קִינָה

'et destruent 'turres eius. Et radã 'puluerẽ eius de ea: & dabo eam in limpidissimã petrã. Siccatio 'sagenarũ erit in medio 'maris: quia ego locut' sum dicit dñs deus: & erit in direptionẽ gentibus. Filie quoq; eius q̃ sunt in agro 'gladio interficientur: & scient quia ego dñs.

ἐὰν καθελοῦσιν τοὺς πύργους σου καὶ λικμήσω τὸν χοῦν αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς λεῖον πετρίαν, ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσται ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος, καὶ ἔσται εἰς προνομὴν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ

filie eius in agro gladio interficien tur: & scient quia ego dñs. ypterea hec dicit dñs deus: ecce ego adducã sup te nabuchodonosor regẽ babylonis ab aquilone regem regum: cum equis & curribus & equitibus & cetu populoq; magno. Filias tuas q̃ sunt in agro gladio interficiet: & circũdabit te munitioib?: & cõportabit aggerẽ in gyro. Et eleuabit cõtra te clypeũ. & vineas & arietes tẽpabit in muros tuos: & turres tuas destruet in armatura sua. Inundatione eq̃rũ eius opiet te pulueris eorũ. a fomitu eq̃tũ & rotarũ & curruũ mouebũtur muri tui. Cũ ingressus fuerit portas tuas q̃si per introitũ vrbis dissipate: vngulis equoꝝ suoꝝ cõculcabit omes plateas tuas: & dabit populos tuos gladio interficiet: & columnã fortitudinis tue in terrã corruet. Vastabũt opes tuas: diripiẽt negociatiões tuas: & destruent muros tuos: & domus tuas pclaras? subuertẽt: & lapides tuos & ligna tua & pulueré tuũ in medio aquarũ ponẽt. Et cessare faciam multitudinẽ citicorũ tuoꝝ: & sonitus citharatũ tuarũ nõ audietur amplius. Et dabo te in limpidissimã petrã: siccatio fagenarũ erit: nec edificaberis vltra quia ego dñs locut sum dicit dñs deus. Hec dicit dñs deus de tyro.

καὶ περίσασιν ὕπλων καὶ τὰς λύγχας αὐτοῦ ἀπενάντι τε σου δώσει τὰ τείχη σου καὶ τοὺς πύργους σου καθελεῖ ἐν

armis suis a multitudine equoꝝ ei operiẽt te pulueris eorũ. a voce ruine tue cũ genuerit vulnerati tui cũ euaginabit gladiũ in medio tui cõmouebunt insule: & descendent de sedib? suis oes principes maris: & auferent exuuias suas: & vestimẽta sua varia abiicie & in duẽtur stupore. In terra sedebũt: & attoniti sup repentino casu tuo ammirabũtur assumẽtes sup te lamentũ

τοῖς ὅπλοις ἑαυτῶν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἵππων αὐτῶν, κατα

ret te pulueis eor: & a voce equi καλύψει σε ὁ κονιορτὸς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν ἱπ

tum ei operiet te: & a rotis curruum eius commouebũtur muri tui. Cum ingressus fuerit portas tuas q̃si per introitũ vrbis dissipate: vngulis equoꝝ suoꝝ cõculcabunt omes plateas tuas: populũ tuũ gladio interficiet: & columnã fortitudinis tue in terrã corruet. Vastabũt opes tuas: diripiẽt negociatiões tuas: & destruent muros tuos: & domos tuas pclaras fubuertẽt: & lapides tuos & ligna tua & pulueré tuũ in medio aquarũ ponẽt. Et cessare faciam multitudinẽ citicorũ tuoꝝ: & sonitus citharatũ tuarũ non audietur amplius. Et dabo te in limpidissimã petrã: siccatio fagenarũ eris: nõ edificaberis vltra quia ego dñs locut sum dicit dñs deus.

πίων αὐτῆς καταπατήσουσιν πᾶσας πλατεῖας σου, τὸν λαόν σου μαχαίρᾳ ἀνελεῖ, καὶ τὴν

subluertent turres tuas & ventilabo puluere eius ab ea: & dabo eam in limpidissimã petrã: siccatio sagenarũ erit in medio maris: quia ego locut sum dicit dñs deus: & erit in direptionẽ gentibus. Filie quoq; eius q̃ sunt in agro gladio interficientur: & scient quia ego dñs. ypterea hec dicit dñs deus: ecce ego adducã sup te nabuchodonosor regẽ babylonis ab aquilone regem regum: cum equis & curribus & equitibus & cetu populoq; magno. Filias tuas q̃ sunt in agro gladio interficiet: & circũdabit te munitioib?: & cõportabit aggerẽ in gyro. Et eleuabit cõtra te clypeũ. & vineas & arietes tẽpabit in muros tuos: & turres tuas destruet in armatura sua. Inundatione eq̃rũ eius opiet te pulueris eorũ. a fomitu eq̃tũ & rotarũ & curruũ mouebũtur muri tui. Cum ingressus fuerit portas tuas q̃si per introitũ vrbis dissipate: vngulis equoꝝ suoꝝ cõculcabunt omes plateas tuas: populũ tuũ gladio interficiet: & columnã fortitudinis tue in terrã corruet. Vastabũt opes tuas: diripiẽt negociatiões tuas: & destruent muros tuos: & domos tuas deiice

fubtilantiam fortitudis tue in frũ deducet: & depdabit ὑπόσασιν τῆς ἰσχύος σου εἰς τὴν γῆν καταξεῖ, καὶ προνομεῦ

tur potentiã tuã: & spoliabit facultates tuas. σει τὴν δύναμίν σου, καὶ σκυλεύσει τὰ ὑπάρχοντά σου,

& destruet muros tuos & domos tuas deiice καὶ καταβαλεῖ τὰ τείχη σου καὶ τοὺς οἴκους σου τοὺς ἐπιτε

rabiles subuertet: & lapides tuos & ligna tua & puluerẽ tuũ μητοὺς καθελεῖ, καὶ τοὺς λίθους σου καὶ τὰ ξύλα σου καὶ τὸν χοῦν σου

in medio maris iniciet. & destruet multitudinẽ mu ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἐμβαλεῖ· καὶ καταλύσει τὸ πλῆθος τῶν μου

sicoꝝ tuoꝝ: & vox psalteriorũ tuoꝝ nõ audiet vltra: & σικῶν σου, καὶ φωνὴ τῶν ψαλτηρίων σου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἔτι, καὶ δώ

bo te i nitidissimã petrã. siccatio fagenarũ eris: nõ edificaberis vltra σω σε εἰς λεῖον πετρίαν. ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσῃ, οὐ μὴ οἰκοδομηθῇς ἔτι,

quia ego locut sũ dicit adonai dñs. quia hec dicit dñs deus: nonne ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος. διότι τάδε λέγει κύριος τῇ συμφω

a voce ruine tue cũ genuerit vulnerati tui cũ ἀπὸ φωνῆς τῆς πτώσεώς σου ἐν τῷ στενάξαι τραυματίας σου ἐν τῷ

euaginabit gladiũ in medio tui cõmouebunt insule: & descen καταπατῆσαι μάχαιραν ἐν μέσῳ σου σεισθήσονται αἱ νῆσοι, καὶ κατα

dent de sedib? suis oes principes maris: & au βήσονται ἀπὸ τῶν θρόνων αὐτῶν πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς θαλάσσης, καὶ ἀφε

ferent exuuias suas: & vestimẽta sua varia ροῦσιν τὰς μήτρας αὐτῶν· καὶ ἐνδύσονται τὰ ποικίλα ἔνδυ

tur furore insanient: sup terrã sedebũt & formidabũt σονται ἐκ χειρὸς ἐκστάσεως, ἐπὶ τῆς γῆς καθεδοῦνται καὶ φοβηθήσονται τὴν

perditionẽ tuã: & gement sup te: & assument sup te lamentũ ἀπώλειάν σου, καὶ στενάξουσιν ἐπὶ σέ, καὶ λήψονται ἐπὶ σὲ ἐρῆνον,

dicent tibi: quõ periisti: q̃ habitas in mari laudata? q̃ fuit fortis in mari tpa

καὶ ἐροῦσίν σοι, πῶς ἀπόλου, καὶ κατελύθης ἐν θαλάσσῃ verbo laudata? q̃ fuit fortis in mari tpa

πόλις ἐπαινετή, ἥτις ἐγένου ἰσχυρὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ αὐτοῦ, habitantes eam: q̃ dedit timoꝝ suũ oibus

ἡ κατοικοῦσα αὐτήν, ἣ δοῦσα τὸν φόβον αὐτῆς πᾶσι habitantib? eam: & formidabunt insule

τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν, καὶ φοβηθήσονται αἱ νῆσοι ἀφ' ἧ die ruine tue: & turbabunt insule in

μέρας τῆς πτώσεώς σου, καὶ ταραχθήσονται αἱ νῆσοι ἐν τῇ mari ab exitu tuo. q̃ hec dicit dñs deus

θαλάσσῃ ἀπὸ τῆς ἐξόδου σου. ὅτι τάδε λέγει κύριος κύ ecce ego dabo te vrbẽ desolatam sicẽ ciuitates q̃ nõ

ριος· ὅταν δῶσέ σε πόλιν ἠρημωμένην ὡς τὰς πόλεις τὰς μὴ habitabuntur: cũ adduxero sup te abyssum

κατοικηθησομένας, ἐὰν ἀναγάγω ἐπὶ σὲ τὴν ἄβυσσον aquam multã: & operuerit te aque

καὶ κατακαλύψῃ σε ὕδωρ πολύ, καὶ καταβιβάσει σε multe: & detraxero te

ad descendentes in foueã ad populũ sepiternũ & collocauero in

προὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον πρὸς λαὸν αἰώνιον, καὶ collocabo te i pssida tre sic solitudinẽ etnã cũ descen

κατοικιῶ σε εἰς βάθη τῆς γῆς ὡς ἔρημον αἰώνιον μετὰ κατα dentibus in foueã: vt nõ hiteris sup terã vite:

βαινόντων εἰς βόθρον, ὅπως μὴ κατοικηθῇς ἐπὶ γῆς ζωῆς, ptionẽ te dabo: & nõ eris vltra: & requiretis

ἀπάλειπτόν σε δώσω, καὶ οὐκ ὑπαρξεις ἔτι, καὶ ζητηθήσῃ & nõ inueneris in eternũ dicit adonai dñs.

καὶ οὐκ εὑρεθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα λέγει κύριος κύριος. Ca.27.

Ca.xxvij. ΚΑΙ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ Et factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: & tu fili

hois: assume sup te lamẽtũ: & dices de habitatrici

ἀνθρώπου, λάβε ἐπὶ σὲ θρῆνον, καὶ ἐρεῖς πρὸς τὴν κατοι ci in introitu maris emporio popu

κοῦσαν ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς θαλάσσης τῷ ἐμπορείῳ τῶν λα lorũ ab insulis multis: hec dicit adonai dñs de

ὼν ἀπὸ νήσων πολλῶν, τάδε λέγει κύριος κύριος τῇ σόρ, tyro: q̃ habitat in introitu maris: negociationi populorum ad

ἐν εἰσόδοις ἐγὼ πηδιτέθεικα ἐμαυτῷ κάλλος μου· ἐν καρδίᾳ insulas multas. Hec dicit dñs deus. Quia

μαρὶς ἐμπιπτοῦσα σοι τὰ ὁρία σου, υἱοί σου πεδιέθηκάν σοι κάλλος· κέδρος dicit tibi. Quomodo periisti: que habitas in mari: vrbs inclyta: q̃ fuisti fortis in mari cũ habitatoribus tuis quos formidabant vniuersi. Nunc stupebunt naues die ruine tue: & turbabũtur insule in die pauoris tui: & turbabũtur insule in mari: eo q̃ nullo egrediatur ex te. Quia hec dicit dñs deus. Cum dedero te vrbẽ desolatam sicẽ ciuitates q̃ nõ habitantur: & adduxero sup te abyssum: & operuerint te aque multe: & detraxero te cũ illis qui descendũt in factũ ad populũ sepiternũ & collocauero in tra nouissima sicut solitudines veteres cũ his q̃ descendũt in factũ: vt nõ habiteris. Porro cũ dedero gloriã in terra viuentiũ in nihilũ redigã te & nõ eris: & requisita nõ inueneris vltra in sempiternũ: dicit dominus deus.

ex fanir edificabit: naues tabulas cupressi ex ἐκ σανίδων οἰκοδομηθήσεται, νῆες σανίδων κυπαρίσσου ἐκ τοῦ

libano capte sunt: vt facerent tibi malos abiegnos: Λιβάνου ἐλήφθησαν, τοῦ ποιῆσαί σε ἱστοὺς ἐλατίνους,

de basan fecerunt remos tuos: ἐκ τῆς βασανήτιδος ἐποίησαν τοὺς κώπας σου, τὰ

tẽplum fecerunt ex ebore: domos sectiles ἱερά σου ἐποίησαν ἐξ ἐλεφάντος, οἴκους ἀλσώδεις

de insulis chettiim: byssus cũ varietate ἀπὸ νήσων τῶν Χεττιείμ, βύσσος μετὰ ποικιλίας

de egypto facta ẽ tibi in stratu: vt circũdaret te ἐξ αἰγύπτου ἐγένετό σοι ἐν στρωμνῇ, τοῦ περιβαλεῖσθαί σοι

glia & operiret te: hyacinthꝰ & purpura ex δόξαν καὶ περιβαλεῖν σε, ὑάκινθος καὶ πορφύρα ἐκ τῶν

insulis elisse. & facta sunt opertoria tua. & ipsi νήσων ἐλισσαί· καὶ ἐγένοντο περιβολαιά σου· καὶ οἱ ἄρ

cipes tui hitantes Idonẽ & aradij fue χοντές σου οἱ κατοικοῦντες σιδῶνα καὶ ἀραδίοι ἐγένοντο

rũt remiges tui. sapiẽtes tui sor q̃ erant in te: ῥῶ κωπηλάται σου. οἱ σοφοί σου σὸρ οἱ ἦσαν ἐν σοί,

sibi gubernatores tui: senjores bibliop: & οὗτοι κυβερνῆται σου, οἱ πρεσβύτεροι βιβλίων, καὶ

ὄντοι κυβερνῆται σου, οἱ πρεσβύτεροι βιβλίων, καὶ sapientes eor q̃ erant in te: sibi psortabãt

σοφοὶ αὐτῶν οἱ ἦσαν ἐν σοί, οὗτοι ἐνίσχυον τὴν ὁι scopuli eorũ scopuli tui in corde maris

ψίλιν σου· καὶ οἱ ναῦται τῆς θαλάσσης ἐν σοὶ ἦσαν ἐν τῇ tuo: & vniuersa multitudo que in te est

βουλῇ σου, καὶ πάντα τὰ πλοῖα τῆς θαλάσσης καὶ cum remigibus eor. facti sunt tibi in occidẽte occi

remiges eor. facti sunt tibi in occidẽte occi dentis perse: & lydi & libyes

ἐγένοντο σοι ἐπὶ δυσμὰς δυ σμῶν πέρσαι, καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες

בְּחֵילֵךְ אֲנָשַׁיִךְ מִלְחַמְתֵּךְ מָגֵן וְכוֹבַע לָתַת נְגַהּ
תִּלּוּ בָךְ הֲמָּה נָתְנוּ הֲדָרֵךְ בְּנֵי אַרְוָד
וְחֵילֵךְ עַל חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב וְגַמָּדִים
בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ הָיוּ שִׁלְטֵיהֶם תָּלוּ
עַל חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב הֲמָּה כָּלְלוּ יָפְיֵךְ
תַּרְשִׁישׁ סֹחֲרֵתֵךְ מְרֹב כָּל הוֹן
בֶּסֶף בַּרְזֶל בְּדִיל וְעֹפֶרֶת נָתְנוּ
עִזְבוֹנָיִךְ יָיִן וְחֶבֶל מֶשַׁךְ הָפֶץ
רְכָלַיִךְ בְּנֶפֶשׁ אָדָם וּכְלֵי נְחֹשֶׁת
נָתְנוּ מַעֲרָבֵךְ מְבִית תּוֹגַרְמָה
סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפְרָדִים נָתְנוּ
עִזְבוֹנָיִךְ בְּנֵי דְדָן רְכָלַיִךְ אִיִּים
רַבִּים סוֹרֶת יָדֶךָ קַרְנוֹת שֵׁן
וְהוֹבִנִים הִשִּׁיבוּ אִשְׁכָּרֵךְ אָרָם
סַחְרָתֵךְ מֵרֹב מַעֲשַׂיִךְ בְּנֹפֶךְ
אַרְגָּמָן וְרִקְמָה וּבוּץ וְרָאמֹת
וְכַדְכֹּד נָתְנוּ בְּעִזְבוֹנָיִךְ יְהוּדָה
וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵמָּה רְכָלַיִךְ
בְּחִטֵּי מִנִּית וּפַנָּג וּדְבַשׁ וְשֶׁמֶן חָטָה
וְצֳרִי נָתְנוּ מַעֲרָבֵךְ דַּמֶּשֶׂק
סַחְרָתֵךְ בְּרֹב מַעֲשַׂיִךְ כֶּרֶב כָּל עֹשֶׁר
חֶלְבּוֹן וְצֶמֶר צָחַר
וְדָן וְיָוָן מְאוּזָל בְּעִזְבוֹנַיִךְ נָתָנוּ
בְּרֶזֶל עָשׁוֹת קִדָּה וְקָנֶה בְּמַעֲרָבֵךְ
הָיָה דְדָן רֹכְלָתֵךְ בִּגְדֵי
לִרְכָבָה עֲרֹב וְכָל נְשִׂיאֵי כֶדָר הֵמָּה
סֹחֲרֵי יָדַיִךְ בָּכָרִים וְאֵילִים וְעַתּוּדִים
בָּם סֹחֲרָיִךְ רְכָלֵי שְׁבָא וְרַעְמָה
הֵמָּה רְכָלַיִךְ בְּרֹאשׁ כָּל בֹּשֶׂם וּבְכָל
אֶבֶן יְקָרָה וְזָהָב נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ חָרָן
וְכַנֵּה וְעֶדֶן רְכָלֵי שְׁבָא אַשּׁוּר
כִּלְמַד רְכָלְתֵךְ הֵמָּה רְכָלַיִךְ
בְּגִלּוֹמֵי תְכֵלֶת וְרִקְמָה וּבְנִנְזֵי
בְּרִמִּים בַּחֲבִלִּים חֲבָשִׁים וַאֲרָזִים
בְּמַרְכֻלְתֵּךְ אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ שָׁרוֹתַיִךְ
מָעֲרָבֵךְ וַתִּמָּלְאִי וַתִּכָּבְדִי מְאֹד
בְּלֵב

in exercitu tuo virti bellatores tui: clypeũ & galeã
suspenderũt in te proor
natu tuo. Filii aradi ∞∞
cũ exercitu tuo sup mu
ros tuos in circuitu: sed &
pygmei q in erãt in turrib
tuis pharetras suas sus
pẽderũt in muris tuis p
gyrum. Ipsi cõpleuerũt
pulchritudinẽ tuã. Car
thagineses negociatores
tui a multitudie cũctarũ
diuitiarũ: argẽto: ferro:
stãno: plũbo negociabãtur in nundinis tuis. Grecia
& tubal & mosoch ipsi
institores tui: mãcipia &
vasa erea adduxerũt in
to de domo thogorma
equs & eqtes & mulos ad
duxerũt ad forũ tuũ. Filii
dedan negociatores tui.
Insule multe negotiatio
manꝰ tue. Dentes
eburneos & hebeninos mutauerũt in precio tuo. Syrus
negociator tuus. Propter
multitudinẽ operũ tuorũ
guttã & purpurã & scu
tulata & byssum & fericũ
& chodchod pposuerũt
in mercatu tuo. Iuda &
terra israel ipsi institores
tui frumẽto primo bal
samũ & mel & oleũ & re
sinã pposuerũt in nundinis tuis. Damascenus ne
gociator tuus in multitudine operũ tuorũ: in vino pingui: in lanis
coloris optimi. Dan & grecia & mozel in mũdi
nis tuis pposuerũt ferrũ
fabrefactũ stactem & ca
lamũ in negociatione tua.
Dedan institores tui in ta
petibus ad fedẽdũ. Arabia
& vniuersi principes ce
darꝰ ipsi negociatores ma
nus tue cũ agnis & arietibus & hedis venerũt ad te
negociatores tui. Vendi
tores saba & rema ipsi
negociatores tui: cũ vni
uersis primis aromatib
& lapide pciosoꝰ & auro
qd ppositũ est in mercatu
tuo. Arã & chẽne & edẽ
negociatores tui. Saba
assur & chelmach vẽdi
tores tui: ipsi negociato
res tui: multipharia in
volucribus hyacithi & po
lymitos gazarũ pcio
sa cũ obnolute & astricte
erant funibus: cedros cũ
hẽbẽ negociatõibus tuis.
naues maris principes tui in negociatione tua: & re
pleta es & glõrificata nimis

in corde maris. In aqs
multis adduxerunt te oo
remiges tui. Ventus
auster contriuit te. ∞∞
In corde maris duitie
tue: & thesauri tui: & mul
tiplex instrumentũ tuũ.
Naute tui gubernatores
tui tenebãt suppellectilẽ
tuã: & poplo tuo perant:
viri qꝫ bellatores tui
erãt in te cum vniuerso
multitudine tua est in medio tui: cadẽt in corde
maris in die ruine tue.
A fonitu clamoris gu
bernatorũ tuorũ cõturba
buntur classes: & descẽdẽt
de naubus suis oes tenebant remũ. Naute & vni
uersi gubernatores maris in terra stabũt & eiulabũt sup te voce magna
& clamabũt amare. Et
supiacẽt puluerẽ capitibus suis: & cinere sẽper
gẽtur: & radẽt sup te calui
tiũ: & accingẽtur cilitiis. Et plorabũt te ama
ritudine aie ploratu ama
rissimo: & assumẽt sup
te carmẽ lugubre: & plã
gẽt te. Que est vt tyrus
obtumuit in medio ma
ris. Que ex exitu negocia
tionũ tuarũ de mari iple
sti pplos multos & mlti
tudine diuitiarũ tuarũ &
pplorũ tuorũ ditasti reges
terre. Nũc cõtrita es a
mari: in pfundis aquarũ
ope tue: & ois multitu
do tua q erat in medio tui
ceciderũt. Vniuersi hĩta
tores insularũ obstupue
rũt sup te: & reges earũ
oẽs tẽpestate pcussi muta
uerũt vultus. Negociato
res populorũ sibilauerũt
sup te. Ad nihilũ dedu
cta es: & nõ eris vsq in
perpetuum. 28.

ET factus est sermo dñi ad me dicens.
Fili hominis: dic principi
tyri. Hec dicit dñs. Eo q exaltauit
est cor tuũ & dixisti: ∞∞
deus ego sum: & in ca
thedra dei sedi ∞∞∞∞∞∞
in corde maris: cum sis
homo & nõ deus: & de
disti cor tuum quasi cor
dei. Ecce sapientior es
tu daniele: omne secre
tum non est absconditũ
a te. In sapientia & pru
dentia tua fecisti tibi for
titudinẽ: & acquisisti aurũ
& argẽtũ in thesauris tu
is: in multitudine sapie
tue & in negociatione tua

in corde maris. In aqs
multis adduxerunt te re
miges tui. Ventus
auster contriuit te in corde ma
ris tui. Substãtia tua
& supellex tua: & mer
ces tua: & nauta tuus: & gubernator tuus: & conso
latores tui: & omnes viri bellatores tui qui sunt in te: & vniuersa
multitudo tua que est in medio tui: cadẽt in corde maris in die ruine tue. Ad
vocẽ clamoris gubernatorũ tuorũ cõturbabũtur classes: & descẽdẽt de nauibus suis oes tenentes remũ. Naute & vniuersi gubernatores maris in terra stabũt & eiulabũt sup te voce magna & clamabũt amare. Et supiacẽt puluerẽ capitibus suis: & cinere gẽtur: & radẽt sup te calui
tiũ: & accingẽtur cilitiis. Et plorabũt te in amaritudine anime: & planctũ amarũ assument sup te & assument sup te filii, co
plorabunt sup te in amaritudine anime: & planctũ
suum super te lamentabunt & plangẽt planctu fortitudinis tue: & plorabunt
super te. Quis ut tyrus
obtumuit in medio maris. Que exitu negocia
tionũ tuarũ de mari ipleti pplos multos & mlti
tudine diuitiarũ tuarũ & pplorũ tuorũ ditasti reges terre. Nũc cõtrita es a
mari: in pfundis aquarũ
ope tue & omnis multitudo tua q erat in medio tui
ceciderũt. Vniuersi hĩtatores insularũ obstupuerũt sup te: & reges earũ
timebunt: & desce
dent a nauibus suis omnes remiges
suos: & relinquent vestimenta sua: & exuent se
cis: & pertransibunt sup te: & in tremore sedebunt: & stupebunt super te: & flebunt
& plorabunt amare sup te: & assumẽt sup te planctum: & dicent ad te. Que
sedes inhabitata de mari: laudabilis ciuitas: que fuisti potens in mari ipsa
& habitatores tui: que dabant terrorem suum omnibus habitatoribus suis. Nunc
contremescent insule in die ruine tue: & turbabunt insule que sunt in mari
in exitu tuo. Quia hec dicit dñs deus. Cum dedero te ciuitatem desolatam
quasi ciuitates que habitate non sunt: cum adduxero super te abyssum: &
operuerint te aque multe: deduxero te ad descendentes ad lacum cum populo
sempiterno: & habitare te fecero in terra novissima in locis desertis antiquis
cum descendentibus in lacum: ut non habites: & dabo gloriam in terra viuentium. Terror factus es: & non eris in sempiternum dicit dñs deus. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Tu fili hominis pone faciem tuam contra montem seyr: & vaticinare de illo: & dices ad montem seyr. Hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te mons seyr: & extendam manum meam super te: & dabo te in desertum & in solitudinem. Ponam ciuitates tuas desertas: & tu in solitudine eris: & scies quia ego dñs. Eo quod dixisti gentes due & duo populi mei hec terre mee erunt nobis & possidebimus eam: & ipse dñs ibi erat. Quamobrem vita mea dicit dñs deus faciam secundum iram tuam & secundum inuidiam tuam quam fecisti odio habens eos: & notus fiam in eis cum te iudicauero. Et scies quia ego dñs audiui omnes blasphemias tuas quas locutus es contra montes israel dicens. Desolati sunt: quia nobis dati sunt ad comedendum. Et extulistis contra me os vestrum: & locuti estis verba vestra contra me: ego audiui. Hec dicit dñs deus. Cum universa terra letabitur desolabo te. Sicut gavisus es super hereditatem domus israel eo quod desolata esset: sic faciam tibi. Desolatus eris mons seyr & omnis idumea tota: & scient quia ego dñs. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis vaticinare & dices. Hec dicit dñs deus. Eo quod dixerit inimicus tuus contra te euge: antiqua hec facta sunt nobis in hereditatem: propterea vaticinare & dices. Hec dicit dñs deus. Eo quod absorbere & conterere vos fecerint per circuitum: ut sitis hereditas reliquis gentibus: & ascendistis super labium & opprobrium populi: propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego in zelo meo & in furore meo locutus sum eo quod confusionem gentium portaueritis. Propterea hec dicit dñs deus. Ego manum meam leuabo: si & gentes que in circuitu vestro sunt ipse confusionem suam portabunt. Vos autem montes israel ramos vestros extendetis: & fructum vestrum populo meo israel inferetis: quia prope est ut veniant. Quia ecce ego ad vos: & conuertar ad vos: & arabimini & seminabimini. Et multiplicabo super vos homines omnem domum israel: & habitabuntur ciuitates: & edificabuntur solitudines. Et benedicam vobis & multiplicabimini: & crescetis: & inhabitare vos faciam sicut a principio: & benefaciam vobis super primates vestros: & scietis quia ego dñs. Et adducam super vos populum meum israel: & possidebunt te: & eris eis hereditas: & non eris ultra eis orbans. Hec dicit dñs deus. Eo quod dicant vobis: terra devorans homines tu es: & gentes tue consumptrices fuerunt: propterea homines non devorabis amplius: & gentes tue non consumes amplius. Dicit dñs deus. Et non audiam in te amplius confusionem gentium: & opprobrium populorum non audies amplius: & gentes tue non consumes amplius. Dicit dñs deus. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis qui habitabant domum israel habitantes super terram suam polluerunt eam in viis suis & in adinuentionibus suis. Sicut immunditia menstruate fuit via eorum coram me. Et effudi indignationem meam super eos pro sanguine quem effuderunt super terram: & idolis suis polluerunt eam. Et dispersi eos in gentibus: & ventilati sunt in regionibus: secundum vias eorum & secundum adinuentiones eorum iudicaui eos. Et ingressi sunt ad gentes ad quas introierunt: & polluerunt nomen sanctum meum: cum dicerent de eis. Populus dñi iste est: & de terra eius egressi sunt. Et dolui propter nomen meum sanctum quod polluerat domus israel in gentibus ad quas introierunt. Propterea dic ad domum israel. Hec dicit dñs deus. Non propter vos ego faciam domus israel: sed propter nomen sanctum meum quod polluistis in gentibus ad quas introistis ibi. Et sanctificabo nomen meum magnum quod pollutum est in gentibus: quod polluistis in medio eorum: & scient gentes quia ego dñs dicit dñs deus cum sanctificatus fuero in vobis coram eis. Et assumam vos de gentibus & congregabo vos de cunctis terris: & adducam vos in terram vestram. Et effundam super vos aquam mundam & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris: & ab omnibus idolis vestris mundabo vos. Et dabo vobis cor nouum & spiritum nouum dabo in medio vestri: & auferam cor lapideum de carne vestra: & dabo vobis cor carneum. Et spiritum meum ponam in medio vestri: & faciam ut in mandatis meis ambuletis & iudicia mea custodiatis & operemini. Et habitabitis in terra quam dedi patribus vestris: & eritis mihi in populum & ego ero vobis in deum. Et saluos faciam vos ab omnibus immunditiis vestris: & vocabo frumentum & multiplicabo illud & non dabo super vos famem. Et multiplicabo fructum ligni & germen agri: ut non accipiatis ultra opprobrium famis in gentibus. Et recordabimini viarum vestrarum malarum & adinuentionum vestrarum non bonarum: & displicebitis vobis in conspectu iniquitatum vestrarum & abominationum vestrarum. Non propter vos ego faciam dicit dñs deus notum sit vobis: confundimini & erubescite super viis vestris domus israel. Hec dicit dñs deus. In die qua mundabo vos ab omnibus iniquitatibus vestris: & habitare vos faciam in ciuitatibus: & edificabuntur solitudines. Et terra deserta colet pro eo quod fuerat in conspectu omnium transeuntium. Et dicent. Terra illa deserta facta est sicut hortus voluptatis: & ciuitates desolate & destructe & diruta munite habitabuntur. Et scient gentes que relinquentur in circuitu vestro quia ego dñs edificaui dirutum & plantaui desertum. Ego dñs locutus sum & faciam. Hec dicit dñs deus. Adhuc hoc postulabo a me domus israel ut faciam eis: multiplicabo eos sicut gregem hominum. Sicut gregem sanctificatum sicut gregem hierusalem in solemnitatibus eius: sic complebuntur ciuitates desolate gregibus hominum: & scient quia ego dñs. Et factus est super me manus dñi: & eduxit me in spiritu dñi: & dimisit me in medio campi qui erat plenus ossibus: & circumduxit me per ea in gyro: erant autem multa valde super faciem campi: & ecce arida nimis. Et dixit ad me fili hominis putasne viuent ossa hec. Et dixi dñe deus tu nosti. Et dixit ad me. Vaticinare de ossibus istis: & dices eis. Ossa arida audite verbum dñi. Hec dicit dñs deus ossibus istis. Ecce ego intromittam in vobis spiritum & viuetis. Et dabo super vos nervos: & succrescere vos faciam carnes: & superextendam in vobis cutem: & dabo spiritum in vobis & viuetis: & scietis quia ego dñs. Et prophetaui sicut mandatum est mihi: & factus est sonitus prophetante me: & ecce commotio: & accesserunt ossa ossa ad iuncturam suam. Et vidi & ecce nervi & carnes ascendebant super ea: & extendebatur in eis cutis desuper: & spiritus non erat in eis. Et dixit ad me. Vaticinare ad spiritum vaticinare fili hominis: & dices ad spiritum. Hec dicit dñs deus. A quatuor ventis veni spiritus & insufflare super interfectos istos & reuiuiscant. Et prophetaui sicut mandauit mihi: & ingressus est in eos spiritus & reuixerunt: & steterunt super pedes suos exercitus grandis nimis nimis. Et dixit ad me fili hominis ossa hec vniuersa domus israel ipsa est. Ecce ipsi dicunt. Aruerunt ossa nostra & periit spes nostra & abscisi sumus nobis. Propterea vaticinare & dices ad eos. Hec dicit dñs deus. Ecce ego aperiam tumulos vestros & educam vos de sepulchris vestris populus meus: & inducam vos in terram israel. Et scietis quia ego dñs cum aperuero sepulchra vestra & eduxero vos de tumulis vestris populus meus. Et dabo spiritum meum in vobis & viuetis: & requiescere vos faciam super humum vestram: & scietis quia ego dñs locutus sum & feci dicit dñs. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Tu fili hominis sume tibi lignum vnum & scribe super eum. Iuda & filios israel socios eius. Et sume lignum alterum & scribe super eum. Ioseph lignum ephraim & vniuersam domum israel socios eius. Et adiunge eos tibi alterum ad alterum in ligno vno: & erunt vnum in manu tua. Et cum dixerint ad te filii populi tui dicentes. Nonne indicabis nobis quid tibi vis in his. Dic ad eos. Hec dicit dñs deus. Ecce ego tollam lignum ioseph quod est in manu ephraim & tribuum israel socios eius: & dabo ea super eum lignum iuda & faciam ea lignum vnum: & erunt vnum in manu mea. Erunt ligna super manu tua in conspectu eorum. Et loquere ad eos. Hec dicit dñs deus. Ecce ego tollam filios israel de medio gentium ad quas abierunt: & congregabo eos undique & adducam eos in terram suam. Et faciam eos gentem vnam in terra super montes israel: & rex vnus erit omnibus eis in regem: & non erunt ultra duo populi neque dividentur ultra in duo regna. Et non polluentur ultra in idolis suis & in offensionibus suis & in cunctis iniquitatibus suis. Et saluos faciam eos in cunctis habitationibus suis in quibus peccauerunt: & mundabo eos: & erunt mihi in populum & ego ero eis in deum. Et seruus meus dauid rex super eos: & pastor vnus erit omnium eorum: & in iudicijs meis ambulabunt & iustificationes meas custodient & facient eas. Et habitabunt in terra quam dedi seruo meo iacob in qua habitauerunt patres eorum in ea habitabunt ipsi & filii eorum & filii filiorum eorum usque in sempiternum: & dauid seruus meus princeps eorum in sempiternum. Et feriam eis pactum pacis: pactum sempiternum erit cum eis: & dispergam eos & multiplicabo eos: & ponam sanctificationem meam in medio eorum in sempiternum. Et erit tabernaculum meum super eos: & ero eis in deum & ipsi erunt mihi in populum. Et habitabunt gentes cum viderint sanctificationem meam in medio eorum in sempiternum. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis vaticinare ad gog & dices. Hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te gog princeps capitis mosoch & thubal: & vaticinabor super te: & deducam te & adducam te super montes israel: & percutiam arcum tuum de manu sinistra tua: & sagittas tuas de manu dextera tua proiciam. Super montes israel cades tu & omnes turmæ tue & populi qui tecum sunt: gentibus auibus rapacibus vniuersis & bestijs agri dedi te vt comedas. Super faciem agri cades: quia ego locutus sum dicit dñs deus. Et mittam ignem in magog & in habitantibus insulas securas: & scient quia ego dñs. Et nomen sanctum meum notum faciam in medio populi mei israel: & non polluam ultra nomen sanctum meum: & scient gentes quia ego dñs sanctus in israel. Ecce venit & facta est dicit dñs deus. Ipse est dies de quo locutus sum. Et egredientes habitatores ciuitatum israel succendent & incendent arma & clypeos & pharetras & arcus & sagittas & bacula manuum & lanceas: & succendent ea igni septem annis. Et non portabunt ligna de agro neque succident de saltibus: quia arma igni succendent. Et depredabuntur eos qui prædati fuerant eos: & diripient direptores suos dicit dñs deus. Et erit in die illa dabo gog locum nominatum sepulchrum in israel: vallem viatorum ad orientem maris: & obstruet nares viatorum: & sepelient ibi gog & omnem multitudinem eius: & vocabitur vallis multitudinis gog. Et sepelient eos domus israel ut mundent terram septem mensibus. Et sepelient omnes populi terre: & erit eis nominatum in die qua glorificatus fuero dicit dñs deus. Et viros habitationis iugiter segregabunt sepelientes eos qui remanserint super faciem terre ut mundent eam post finem septem mensium. Et circuibunt viri transeuntes terram: & videntes os hominis edificabunt iuxta illud cacumina donec sepeliant illud sepelientes qui circuibunt terram in nomine gog. Etenim nomen ciuitatis multitudo: & mundabunt terram. Tu autem fili hominis hec dicit dñs deus. Dic auibus omni volucri & vniuersis bestijs agri. Congregamini & venite: undique coadunamini ad victimam meam quam ego immolo vobis victimam grandem super montes israel: & comedetis carnes & bibetis sanguinem. Carnes fortium comedetis & sanguinem principum terre bibetis arietum & agnorum & hircorum & taurorum & vitulorum pinguium omnes isti. Et comedetis adipem in saturitate & bibetis sanguinem in ebrietate de victima mea quam immolo vobis. Et saturabimini super mensam meam de equite & viro forti & de omnibus bellatoribus dicit dñs deus. Et ponam gloriam meam in gentibus: & videbunt omnes gentes iudicium meum quod fecerim & manum meam quam posuerim super eos. Et scient domus israel quia ego dñs deus eorum a die illa & deinceps. Et scient gentes quia propter iniquitatem suam captiua ducta est domus israel eo quod spreuerint me: & absconderim faciem meam ab eis: & tradiderim eos in manu hostium suorum & ceciderint gladio vniuersi. Iuxta immunditiam eorum & iuxta scelera sua fecerim eis: & absconderim faciem meam ab eis. Propterea hec dicit dñs deus. Nunc reducam captiuitatem iacob & miserebor omnis domus israel & zelabor nomini sancto meo. Et portabunt confusionem suam & omnem iniquitatem suam qua prævaricati sunt in me: cum habitauerint in terra sua confidenter & non sit qui exterreat. Cum reduxero eos de populis & congregauero eos de terris inimicorum suorum & sanctificatus fuero in eis coram gentibus multis. Et scient quia ego dñs deus eorum: eo quod fecerim ut migrarent in captiuitate ad gentes & congregauerim eos super terram suam: & non dimittam ibi amplius ex eis. Et non auertam faciem meam ultra ab eis: cum effudero spiritum meum super domum israel dicit dñs deus. In anno vicesimo quinto transmigrationis nostre in principio anni decima mensis anno quarto decimo post quam percussa est ciuitas in ipso die facta est super me manus dñi: & adduxit me illuc. In visionibus dei adduxit me in terram israel: & dimisit me super montem excelsum nimis: & quasi edificium ciuitatis contra austrum ipse. Et introduxit me illuc: & ecce vir cuius aspectus quasi aspectus æris: & funiculus lineus in manu eius & calamus mensurę: & ipse stabat in porta. Et locutus est ad me vir. Fili hominis vide oculis tuis & auribus tuis audi & apponere cor tuum in omnibus quæ ego ostendam tibi: quia ut ostenderem hæc ad te huc adductus es: annuntia omnia quæ tu vides domui israel. Et ecce murus foris per circuitum domus in manu viri: & calamus mensurę sex cubitorum in manu eius: cubitus autem erat cubito & palmo. Et mensus est latitudinem ædificij calamo vno: & altitudinem calamo vno. Et venit ad portam quæ respiciebat ad viam orientalem: & ascendit per gradus eius: & mensus est limen portæ calamo vno latitudinis: limen vnum calamo vno latitudinis. Et mensus est cellam calamo vno latitudinis & calamo vno altitudinis: & spatium inter cellas quinque cubitorum: & limen portæ iuxta vestibulum portæ domus intrinsecus calamo vno. Et mensus est vestibulum portæ domus intrinsecus calamo vno. Et mensus est vestibulum portæ intrinsecus cubitum vnum: & vestibulum portæ octo cubitorum: & postes eius duo cubitorum: & vestibulum portæ intrinsecus. Et cellæ portæ orientalis tres hinc & tres inde: mensura vna tribus: & mensura vna postibus hinc & inde. Et mensus est latitudinem introitus portæ decem cubitorum: & latitudinem portæ tredecim cubitorum. Et spatium ante cellas cubitus vnus hinc & cubitus vnus inde: & cellæ sex cubitorum hinc & sex cubitorum inde. Et mensus est ostium portæ a tecto cellæ vnius ad tectum alterius: latitudo ostij vigintiquinque cubitorum: ostium contra ostium. Et fecit vestibulum portarum sexaginta cubitorum: & vestibulum ante portam per circuitum. Et ante portam inferiorem per gradus portæ interioris quinquaginta cubitorum. Et fenestræ in cellis & in postibus earum intrinsecus per portam per circuitum: similiter & in vestibulis fenestræ per circuitum intrinsecus: & in vestibulis palmæ. Et ascendit me ad portam orientalem: & mensus est secundum mensuras istas. Et cellæ eius & postes eius & vestibula eius secundum mensuras istas: & fenestræ in eo & in vestibulis eius per circuitum. Quinquaginta cubitorum longitudo: & latitudo viginti quinque cubitorum. Et vestibula per circuit

הִנְּךָ חָכָם מִדָּנִיֵּאל לֹא סָתוּם כָּל סוֹד עָמָּךְ׃
בְּחָכְמָתְךָ וּבִתְבוּנָתְךָ עָשִׂיתָ לְךָ חָיִל וַתַּעַשׂ זָהָב וָכֶסֶף בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ׃
בְּרֹב חָכְמָתְךָ בִּרְכֻלָּתְךָ הִרְבִּיתָ חֵילֶךָ וַיִּגְבַּהּ לִבְּךָ בְּחֵילֶךָ׃
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן תִּתְּךָ אֶת לְבָבְךָ כְּלֵב אֱלֹהִים׃
הִנְנִי מֵבִיא עָלֶיךָ זָרִים עָרִיצֵי גּוֹיִם וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל יְפִי חָכְמָתֶךָ וְחִלְּלוּ יִפְעָתֶךָ׃
לַשַּׁחַת יוֹרִידוּךָ וָמַתָּה מְמוֹתֵי חֲלָל בְּלֵב יַמִּים׃ הַאָמֹר תֹּאמַר אֱלֹהִים אָנִי לִפְנֵי הֹרְגֶךָ וְאַתָּה אָדָם וְלֹא אֵל בְּיַד מְחַלְלֶיךָ׃
תָּמוּת מוֹתֵי עֲרֵלִים בְּיַד זָרִים כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
בֶּן אָדָם שָׂא קִינָה עַל מֶלֶךְ צוֹר וְאָמַרְתָּ לוֹ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה חוֹתֵם תָּכְנִית מָלֵא חָכְמָה וְכָלִיל יֹפִי׃
בְּעֵדֶן גַּן אֱלֹהִים הָיִיתָ כָּל אֶבֶן יְקָרָה מְסֻכָתֶךָ אֹדֶם פִּטְדָה וְיַהֲלֹם תַּרְשִׁישׁ שֹׁהַם וְיָשְׁפֵה סַפִּיר נֹפֶךְ וּבָרְקַת וְזָהָב מְלֶאכֶת תֻּפֶּיךָ וְנִקְבֶּיךָ בְּךָ מְיוֹם הִבָּרְאֶךָ כּוֹנָנוּ׃
אַתְּ כְּרוּב מְמֻשָׁח הַסּוֹכֵךְ וּנְתַתִּיךָ בְּהַר קֹדֶשׁ אֱלֹהִים הָיִיתָ בְּתוֹךְ אַבְנֵי אֵשׁ הִתְהַלָּכְתָּ׃ תָּמִים אַתָּה בִּדְרָכֶיךָ מִיּוֹם הִבָּרְאֶךָ עַד נִמְצְאָה עַוְלָתָה בָּךְ׃ בְּרֹב רְכֻלָּתְךָ מָלְאוּ תוֹכְךָ חָמָס וַתֶּחֱטָא וָאֲחַלֶּלְךָ מֵהַר אֱלֹהִים וְאַבֶּדְךָ כְּרוּב הַסֹּכֵךְ מִתּוֹךְ אַבְנֵי אֵשׁ׃ גָּבְהָה לִבְּךָ בְּיָפְיֶךָ שִׁחַתְּ חָכְמָתְךָ עַל יִפְעָתֶךָ עַל אֶרֶץ הִשְׁלַכְתִּיךָ לִפְנֵי מְלָכִים נְתַתִּיךָ לְרַאוֹת בָּךְ׃ בְּרֹב עֲוֹנֹתֶיךָ בְּעַוֶּל רְכֻלָּתֶךָ וַתְּחַל אֶת מִקְדָּשֶׁיךָ וָאוֹצִא אֵשׁ מִתּוֹכְךָ הִיא אֲכָלַתְךָ וָאֶתְּנְךָ לְאֵפֶר עַל הָאָרֶץ לְעֵינֵי כָּל רֹאָיִךְ׃ כָּל יוֹדְעֶיךָ בָּעַמִּים שָׁמְמוּ עָלָיִךְ בַּלָּהוֹת הָיִיתָ וְאֵינֵךְ עַד עוֹלָם׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

multiplicasti tibi fortitudinē & eleuatū ē cor tuū in fortitudine tua: ꝑpterea hec dicit adonai dñs: q̄ dedi tradā eā hec dicit dñs deus. Eo q̄ eleuatū est cor tuum q̄si cor dei: idcirco ecce ego adducam sup te alienos robustissimos gentiū. Et nudabūt gladios suos sup pulchritudinē sapie tue: & polluent decorē tuū. Interficient & detrahēt te: & morieris in interitu occisoꝝ in cor de maris. Nunqd dicens loq̄ris: deus ego sū coram interficientibus te: cū sis homo & nō deus: In manu occidentiū te morte incircūcisoꝝ mortieris in manu alienoꝝ: q̄ ego locutus sum ait dominus deus. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis: plena planctum super regem tyri: & dices ei. Hec dicit domnus deus. Tu signaculum similitudinis: plen sapia: pfectus decore: in delitiis paradisi dei fuisti. Omnis lapis preciosus operimentum tuum: sardius topazius & iaspis chrysolith & onyx & beryllus: sapphirus & carbunculus & smaragd. Aurū opus decoris tui & foramina tua in die q̄ cōditus es prepata sunt. Tu cherub extentus & protegens: & posui te in monte sancto dei. In medio lapidum ignitorum ambulasti: perfectus in viis tuis a die cōditionis tue: donec inuēta est iniq̄tas in te. In multitudine negotiatiōis tue repleta sunt interiora tua iniquitate: & peccasti & eieci te de mōte dei: & perdidi te o cherub protegens de medio lapidū ignitorū. Et eleuatū est cor tuū in decore tuo. Perdidisti sapiam tuā in decore tuo in terrā proieci te: ante faciem regum dedi te co vt cernerēt te. In multitudie iniq̄tatū tuaꝝ & iniq̄tate negotiatiōis tue: pfanauisti sanctificationē tuā. Producā ergo ignē de medio tui q̄ comedat te: & dabo te in cinerē sup terrā in cōspectu oīm videntiū te. Oēs q̄ nouerunt te in gentib: obstupescēt

multiplicasti fortitudinē tuā: & eleuatus ē cor tuū in fortitudine tua: & in opibus tuis multiplicasti sapientiā tuā & eleuatus ē cor tuū in sapientia tua in opibus tuis: & multiplicasti diuitias tuas: & eleuatum est cor tuum in diuitiis tuis: propterea hec dicit adonai dñs: q̄ quia eleuatum est cor tuum sicut cor dei: ppterea ecce ego adducam sup te alienos robustissimos gentiū. & nudabūt gladios suos sup pulchritudinē sapientie tue: & polluent decorē tuū. Interficient & detrahēt te: & morieris in interitu occisoꝝ in cor de maris. Nunqd dicens loq̄ris: deus ego sū coram interficientibus te: cū sis homo & nō deus: In manu vulnerantiū te: mortiū incircūcisoꝝ morte alienoꝝ: q̄ ego locutus sum ait dominus deus. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis: plena planctum super regem tyri: & dices ei. Hec dicit dominus deus. Tu signaculum similitudinis: plen sapia: pfectus decore: in delitiis paradisi dei fuisti. Omnis lapis preciosus operimentum tuum: sardius topazius & iaspis chrysolith & onyx & beryllus: sapphirus & carbunculus & smaragd. Aurū opus decoris tui & foramina tua in die q̄ cōditus es prepata sunt. Tu cherub extentus & protegens: & posui te in monte sancto dei. In medio lapidum ignitorum ambulasti: perfectus in viis tuis a die cōditionis tue: donec inuēta est iniq̄tas in te. In multitudine negotiatiōis tue repleta sunt interiora tua iniquitate: & peccasti & eieci te de mōte dei: & perdidi te o cherub protegens de medio lapidū ignitorū. Et eleuatū est cor tuū in decore tuo. corrupta ē disciplina tua ex decore tuo ppter negotiationē pcōr tuoꝝ. in sanctificationib tuis: ideo eduxi ignē de medio tui: ipse deuorabit te & dabo te in cinerē sup terrā in cōspectu oīm videntiū te. & oēs q̄ nouerunt te in gentibus ꝓstituabunt

sup te. Nihil factus es & non eris in ꝏꝏꝏꝏꝏ perpetuū. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis: pone faciem tuā contra sydonē: & pphetabis de ea & dices. Hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te sydon: & glorificabor in medio tui. Et scient quia ego dominus ꝏꝏ cum fecero in ea iudicia: & sctificatus fuero in ea. Et imittā in eā pestilentiam & sanguinē in plateis eius: et corruet interfecti in medio eius gladio ꝏꝏꝏꝏ per circuitum: & scient quia ego dominus. ꝏꝏ Et nō erit vltra domui israel offendiculū amaritudis nec spina dolozis ab oīb̄ q̄ in circuitu eoꝝ q̄ ꝓtumelia affecerāt eos: & scient q̄ ego dominus adonai dñs. hec dicit dominus deus. ꝏꝏ Quando cōgregauero domū israel de populis in quibus dispersi sunt sanctificabor in eis coram gentibus: & habitabunt in terra sua quā dedi seruo meo iacob: & habitabunt in ea securi. Et edificabūt domos: & plātabūt vineas: & habitabūt cū fiducia cum fecero ꝏꝏ iudicia in omnibus qui aduersantur eis ꝏꝏꝏꝏꝏ per circuitum: & scient quia ego dominus deus eorum.

Cap.xxix.

In anno decimo in decimo mense vna mensis: factū est verbū dñi ad me dicēs. Fili hominis pone faciem tuam contra pharaonem regem egypti & prophetabis de eo: & de egypto vniuersa loquere dices. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ Hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ qui cubas in medio fluminum tuorum & dicis: me ē fluui & ego feci memetipsum. Et ponā frenum in maxillis tuis: & agglutinabo pisces fluminū tuorū iquamis tuis. Et extrahā te de medio fluminū tuoꝝ: & vniuersi pisces tui ꝏ squāmis tuis adherebūt.

sup te. Nihil factus es & non eris in ꝏꝏꝏꝏꝏ perpetuū. Et factus est sermo dñi ad me dicens: Fili hominis: pone faciem tuā contra sydonē: & pphetabis de ea & dices. Hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te sydon: & glorificabor in medio tui. Et scient quia ego dominus ꝏꝏ cum fecero in ea iudicia: & sctificatus fuero in ea. Et imittā in eā pestilentiam & sanguinē in plateis eius: et corruet interfecti in medio eius gladio ꝏꝏꝏꝏ per circuitum: & scient quia ego dominus. ꝏꝏ Et nō erit vltra domui israel offendiculū amaritudis nec spina dolozis ab oīb̄ q̄ in circuitu eoꝝ q̄ ꝓtumelia affecerāt eos: & scient q̄ ego dominus adonai dñs. hec dicit dominus deus. ꝏꝏ Quando cōgregauero domū israel de populis in quibus dispersi sunt sanctificabor in eis coram gentibus: & habitabunt in terra sua quā dedi seruo meo iacob: & habitabunt in ea securi. Et edificabūt domos: & plātabūt vineas: & habitabūt cū fiducia cum fecero ꝏꝏ iudicia in omnibus qui aduersantur eis ꝏꝏꝏꝏꝏ per circuitum: & scient quia ego dominus deus eorum.

Cap.xxix.

In anno decimo in decimo mense vna mensis: factū est verbū dñi ad me dicēs. Fili hominis ponē faciem tuam contra pharaonem regem egypti & prophetabis de eo: & de egypto vniuersa loquere dices. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ Hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ qui cubas in medio fluminum tuorum & dicis: me ē fluui & ego feci memetipsum. Et ponā frenum in maxillis tuis: & agglutinabo pisces fluminū tuorū iquamis tuis. Et extrahā te de medio fluminū tuoꝝ: & vniuersi pisces fluminis squāmis tuis adherebūt.

וְנָטַשְׁתִּיךָ מִמִּדְבָּר אֹתְךָ וְאֵת כָּל דְּגַת יְאֹרֶיךָ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל לֹא תֵאָסֵף וְלֹא תִקָּבֵץ לְחַיַּת הָאֲדָמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם נְתַתִּיךָ לְאָכְלָה׃ וְיָדְעוּ כָל יֹשְׁבֵי מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן הְיוֹתָם מִשְׁעֶנֶת קָנֶה לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ בְּתָפְשָׂם בְּךָ בכף תִּרּוֹץ וּבָקַעְתָּ לָהֶם כָּל כָּתֵף וּבִשָּׁעְתָּם עָלֶיךָ תִּשָּׁבֵר וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל מָתְנָיִם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵבִיא עָלַיִךְ חֶרֶב וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ אָדָם וּבְהֵמָה׃ וְהָיְתָה אֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁמָּמָה וְחָרְבָּה וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן אָמַר יְאֹר לִי וַאֲנִי עָשִׂיתִי׃ לָכֵן הִנְנִי אֵלַיִךְ וְאֶל יְאֹרֶיךָ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת חָרֶב שְׁמָמָה מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה וְעַד גְּבוּל כּוּשׁ׃ לֹא תַעֲבָר בָּהּ רֶגֶל אָדָם וְרֶגֶל בְּהֵמָה לֹא תַעֲבָר בָּהּ וְלֹא תֵשֵׁב אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת וְעָרֶיהָ בְּתוֹךְ עָרִים מֻחֳרָבוֹת תִּהְיֶיךָ שְׁמָמָה אַרְבָּעִים שָׁנָה וְהֹפֲצֹתִי אֶת מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִים בָּאֲרָצוֹת׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה אֲקַבֵּץ אֶת מִצְרַיִם מִן הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפֹצוּ שָׁמָּה׃ וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּת מִצְרַיִם וְהֲשִׁבֹתִי אֹתָם אֶרֶץ פַּתְרוֹס עַל אֶרֶץ מְכוּרֹתָם וְהָיוּ שָׁם מַמְלָכָה׃ שְׁפָלָה מִן הַמַּמְלָכוֹת תִּהְיֶה וְלֹא תִתְנַשֵּׂא עוֹד עַל הַגּוֹיִם וְהִמְעַטְתִּים לְבִלְתִּי רְדוֹת בַּגּוֹיִם׃ וְלֹא תִהְיֶה עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל מִבְטָח מַזְכִּיר עָוֹן בְּפָנוֹתָם

'Et proiiciam te' in desertum " & omnes pisces 'pisces' fluminis tui. Sup faciem terre cades. 'Non colligeris neq; cōgregaberis. Bestiis terre & volatilibus celi dedi te ad deuorandum. 'Et scient omnes habitatores egypti quia ego dñs. Pro eo q fuisti baculus arundineus domui israel quādo apprehenderūt te manu: & confractus es & laceraſti omnem humerū eorū: & innitētibus eis sup te cōminutus es & diffolui fti omnes renes eorum: propterea hec dicit dominus dē. Ecce ego adducam super te gladium: & interficiam de te hoiem & iumentū. Et erit terra egypti in desertum & in solitudinē: & scient quia ego dñs. Pro eo q dixerit: fluuius me? est. & ego feci eum: idcirco ecce ego ad te & ad flumina tua. Daboq terrā egypti in solitudinē gladio diffipatam a turre syenes vsq; ad terminos ethiopie. Nō pertrāſibit eam pes hominis: neq; pes iumenti gradietur in ea: & non habitabitur quadragita annis. Daboq terram egypti deſertā in medio terrarū deſertarū: & ciuitates eius in medio vrbiū fuburbarum: & erunt deſolate quadraginta annis. Et dispergā egyptios in gentes: & ventilabo eos in regiōes. hec dicit dominus dē: Post finem quadraginta annorum congregabo egyptum de populis in quib dispersi fuerant: & reducam captiuitatem egypti: & collocabo eos in terra phatures in terram natiuitatis sue. Et erunt ibi in regnum humile: & inter cetera regna erit humillima. Et non eleuabitur vltra super nationes: & imminuā eos ne imperent gentibus: neq; erunt vltra domui israel confidentia: docentes iniquitatem vt fugiant &

τ deponam te velociter: τ omnes pisces τῶν καταβαλῶ σε ἐν τάχει, καὶ πάντας τοὺς ἰχθῦας fluminis tui: sup faciem campi cades τοῦ ποταμοῦ σου, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πίση τ non congregaberis τ non colligeris. bestiis καὶ οὐμὴ συναχθῇς καὶ οὐμὴ συλλεγήσῃ. τοῖς θηρίοις terre τ volatilibus celi dedi te in de τῆς γῆς καὶ πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ δέδωκά σε εἰς κα uorationē τ scient oēs habitantes egy τάβρωμα, καὶ γνώσονται πάντες οἱ κατοικοῦντες αἴγυ tum qz ego sum dñs. p eo qđ fuisti virga arundi τον ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. ἀνθ' ὧν ἐγένου ῥάβδος καλαμί nea domui israel: qñ apphendерūt te manu sua νη τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, ὅτε ἐπελάβοντό σου τῇ χειρὶ αὐτῶν τ cfracta es: τ qñ plauit sup eos oēs καὶ ἐθλάσθης, καὶ ὅτε ἐπεκρότησεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα man. τ qñ requieuerunt sup te prītus es: τ χειρ. καὶ ὅτε ἐπεμείνασαν ἐπὶ σὲ συντρίβης, καὶ ρfregisti eox oēm lumbū. ppterea hec di συνέκλασας αὐτῶν πᾶσαν ὀσφύν. διὰ τοῦτο τάδε λέ cit adonai dñs: ecce ego adduco sup te gladium γει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ῥομφαίαν τ perdam hoies de te τ iumēta: τ erit tra καὶ ἀποκτενῶ ἄνθρωπους ἀπὸ σοῦ καὶ κτῆνη, καὶ ἔσται ἡ γῆ egrpti pditio τ deſtū. τ scient qz ego dñs αἰγύπτου ἀπώλεια καὶ ἔρημος. καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰ dñs: eo qđ diceris tu fluuius me? est. μι κύριος, ἀντὶ τοῦ λέγειν σε ὅτι ποταμός ἐμοί ἐστιν, τ ego feci illa. idcirco ecce ego ad ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ te τ ad oia flumina tua: τ dabo σὲ καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ποταμούς σου, καὶ δώσω frā egrpti in deſtū: gladium τ pdi τὴν γῆν αἰγύπτου εἰς ἔρημον, ῥομφαίαν καὶ ἀπώ tionē a magdolo τ syene τ vsq; ad finios ethio λειαν ἀπὸ μαγδώλου καὶ συήνης καὶ ἕως ὁρίων αἰθιό pū. nō trāſibit in eo pes hois: τ pes πων. οὐμὴ διέλθῃ ἐν αὐτῇ πους ἀνθρώπου, καὶ πους iumēti non gradiet in ea: τ nō habitabitur κτήνους οὐμὴ διέλθῃ αὐτήν, καὶ οὐ κατοικηθήσεται τετ dragintа annis. τ dabo terrā egypti in pditio σαράκοντα ἔτη. καὶ δώσω τὴν γῆν αὐτῆς εἰς ἀπώ nem in medio deserte. τ ciuitates eius in λειαν ἐν μέσῳ τῆς ἐρημωθείσης. καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν medio ciuitatū desertarū erunt desolatio quadra μέσῳ πόλεων ἠρημωμένων ἔσονται ἀφανισμὸς τεσσερά ginta annis: τ dispergam egyptū in gentib τ κοντα ἔτη, καὶ διασπερῶ αἴγυπτίους ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ventilabo eos in regiōib. hec dicit adonai λικμήσω αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις. τάδε λέγει ἀδωναῖ dñs post quadraginta annos congregabo egyptios ex κύριος μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη συναξῶ αἰγυπτίους ἐκ τῶ gētib obi dispersi sunt illic: τ reducā ἐθνῶν οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἀποστρέψω τὴν captiuitatem egyptior: τ collocabo eos in αἰχμαλωσίαν τῶν αἰγυπτίων, καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐν fra bathores in fra vnde assumpti sunt: τ erit principat γῆ Βαθωρῆς ἐν τῇ γῇ ὅθεν ἐλήφθησαν, καὶ ἔσαι ἀρχὴ humilis illic vltra oēs pncipat: τ erit humilit ταπεινὴ ἐκεῖ παρὰ πάσας ἀρχάς, καὶ ἔσαι ταπει ma ne eralteatur vltra sup gētes. pauciſſimos νωτάτη τοῦ μὴ ὑψωθῆναι ἔτι ἐπὶ τὰ ἔθνη. ὀλιγοστὸς eos factam ne sint ipi plures in αὐτοὺς ποιῆσαι τοῦ μὴ ἔχωσιν αὐτοὺς πλείονας ἐν τοῖς gentib: τ nō erunt vltra domui israel in spe ἔθνεσιν, καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς ἐλ recordantem iniquitatē vt πίδα ἀναμιμνήσκουσαν ἀνομίαν ἐν τῷ

sequantur ſpī post eos. τ scient qz ego ἀκολουθήσαι αὐτοὺς ὀπίσω αὐτῶν. καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ sum adonai dñs. τ factū est in septimo τ vicesimo εἰμι ἀδωναῖ κύριος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ anno nona mēsis primi: factū est verbū dñi ἔτει ἐνάτῳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, ἐγένετο λόγος κυρίου ad me dicēs. fili hois nabuchodonosor rex πρός με λέγων. υἱὲ ἀνθρώπου, ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς babylonis seruire fecit exercitū suū ser= Βαβυλῶνος κατεδουλώσατο τὴν δύναμιν αὐτοῦ δου= tute magna aduersus tyrū. oē caput decaluatū: τ λείᾳ μεγάλῃ ἐπὶ τύρου. πᾶσα κεφαλὴ φαλακρά, καὶ ois humerus depilat. τ merces nō fuit illi τ πᾶς ὦμος μαδᾷ. καὶ μισθὸς οὐκ ἐγένετο αὐτῷ καὶ exercitui eius sup tyro ppt seruitutē q̄ seruie= τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἐπὶ τύρου διὰ τῆς δουλείας ᾗς ἐδούλευ runt ē eam. ppterea hec dicit adonai dñs: σαν ἐπ' αὐτήν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ecce ego nabuchodonosor regi babylonis ἰδοὺ δίδωμι τῷ ναβουχοδονόσορ, ὅσῳ βασιλεῖ Βαβυλῶνος terrā egypti: τ capiet multitudinē eius: τ spo τὴν γῆν αἰγύπτου, καὶ λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ σκυ liabit spolia eius: τ depdabitur depdationē λεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν eius: τ erit merces exercitui illius p mini= αὐτῆς, καὶ ἔσαι μισθὸς τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ λέγ sterio eius q̄ seruiuit ē tyro: τ dedi τουγείας αὐτοῦ ᾗς ἐδούλευσεν ἐπὶ τύρου, καὶ δέδωκα ei terrā egypti. p hīs q̄bus laborauit mihi di= αὐτῷ τὴν γῆν αἰγύπτου. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐιργάσατό ἐμοί λέγ cit adonai dñs. hec dicit dñs: in die illa γει ἀδωναῖ κύριος. τάδε λέγει κύριος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί orietur cornu domui israel: τ dabo ριεται κέρας τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, καὶ δώσω tibi os apertum in medio eox. τ scient qz σοι στόμα ἀνεῳγμένον ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ γνώσονται ὅτι ego sum dñs. ἐγώ εἰμι κύριος. Ca.30.

Et factum est verbum dñi ad me dicēs: fili homi Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ nis: vaticinare τ dic: hec dicit adonai dñs: ulu που, προφήτευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ὠ o dies: qz iuxta dies dñi: τ appropiāt dies ὀ ἡμέρα, ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου, καὶ ἐγγιεῖ ἡμέρα dñi dies nubis τ tps gentiū erit: τ veniet gladi κυρίου ἡμέρα νεφέλης καὶ καιρὸς ἐθνῶν ἔσται, καὶ ἥξει μάχαι us sup egyptios: τ erit turbatio in ethiopia: τ ca ρεὶ ἐπ' αἰγυπτίους, καὶ ἔσαι ταραχὴ ἐν τῇ αἰθιοπίᾳ, καὶ τε dent vulnerati in egypto: τ capient σοῦνται τετραυματισμένοι ἐν αἰγύπτῳ, καὶ λήψονται τὸ multitudinē eī: τ concident fundamēta eius. per πλῆθος αὐτῆς, καὶ συμπεσοῦνται τὰ θεμέλια αὐτῆς πέρσ se τ cretenses τ lydi τ libyes τ ethiopes: τ σαι καὶ κρῆτες καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες καὶ αἰθίοπες, καὶ oēs omixti: τ ex filiis testamēti mei gla πάντες οἱ ἐπίμικτοι, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν τῆς διαθήκης μου μα dio cadent cū eis. hec dicit adonai dñs: τ χαίρα πεσοῦνται μετ' αὐτῶν. τάδε λέγει ἀδωναῖ κύ, καὶ cōcident fulcimenta egypti: τ defecdet πεσοῦνται τὰ ὑποστηρίγματα αἰγύπτου, καὶ καταβήσεται superbia imperii ei. A turre syenes gladio cadent in ea: dicit dñs exercituum. Et diſſipabuntur in me dio terrarum deſolatæ: & vrbes eius in medio ciuitatū deſertarū erunt: & scient quia ego dñs. Cū dedero ignē in egypto: & attriti fuerint oēs auxiliatores ei. In die illa egredientur nūcii a facie mea in trieribus

אַחֲרֵיהֶם וְיִדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי בְּעַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הֶעֱבִיד אֶת חֵילוֹ עֲבֹדָה גְדֹלָה אֶל צֹר כָּל רֹאשׁ מְקֹרָח וְכָל כָּתֵף מְרוּטָה וְשֵׂכָר לֹא הָיָה לוֹ וּלְחֵילוֹ מִצֹּר עַל הָעֲבֹדָה אֲשֶׁר עָבַד עָלֶיהָ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי נֹתֵן לְנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם וְנָשָׂא הֲמוֹנָהּ וְשָׁלַל שְׁלָלָהּ וּבַז בִּזָּה וְהָיְתָה שָׂכָר לְחֵילוֹ פְּעֻלָּתוֹ אֲשֶׁר עָבַד עָלֶיהָ נָתַתִּי לוֹ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם עֲשׂוּ לִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ בַּיּוֹם הַהוּא אַצְמִיחַ קֶרֶן לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְלָךְ אֶתֵּן פִּתְחוֹן פֶּה בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃

Cap.xxx.

וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֵילִילוּ הָהּ לַיּוֹם׃ כִּי קָרוֹב יוֹם וְקָרוֹב יוֹם לַיהוָה יוֹם עָנָן עֵת גּוֹיִם יִהְיֶה׃ וּבָאָה חֶרֶב בְּמִצְרַיִם וְהָיְתָה חַלְחָלָה בְּכוּשׁ בְּנָפֵל חֲלָלִים בְּמִצְרַיִם וְלָקְחוּ הֲמוֹנָהּ וְנֶהֶרְסוּ יְסוֹדוֹתֶיהָ׃ כּוּשׁ וּפוּט וְלוּד וְכָל עֲרַב וְכוּב וּבְנֵי אֶרֶץ הַבְּרִית אִתָּם בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה וְנָפְלוּ סֹמְכֵי מִצְרַיִם וְיָרַד גְּאוֹן עֻזָּהּ מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה בַּחֶרֶב יִפְּלוּ בָהּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְנָשַׁמּוּ בְתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת וְעָרֶיהָ בְּתוֹךְ עָרִים נֶחֱרָבוֹת תִּהְיֶינָה׃ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֵשׁ

שָׁמַם עִיר חָרֵב יִהְיֶה יָתֵן

בְּמִצְרַיִם וְנָתְנוּ כָּל יוֹצְאֵי מַלְאָכִים מְלָפָנַי בַּצִּים

לְהַחֲרִיד אֶת כּוּשׁ בָּטַח וְהָיְתָה חֲדָד הַיּוֹם
חֲלִלָה בָהֶם בְּיוֹם מִצְרַיִם כִּי הִנֵּה בָאָה
וְהִשְׁבַּתִּי אֶת הֲמוֹן מִצְרַיִם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְעַמּוֹ
אִתּוֹ עָרִיצֵי גּוֹיִם מוּבָאִים לְשַׁחֵת אֶת הָאָרֶץ וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל מִצְרַיִם וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חֲלָלִים
וְנָתַתִּי יְאֹרִים חָרָבָה וּמָכַרְתִּי אֶת הָאָרֶץ בְּיַד רָעִים וְהַשְׁמַתִּי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ בְּיַד זָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהַאֲבַדְתִּי גִּלּוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִנֹּף נְשִׂיא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִהְיֶה עוֹד וְנָתַתִּי יִרְאָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וְהִשְׁמַתִּי אֶת פַּתְרוֹס וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּצֹעַן וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּנֹא׃
וְשָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עַל סִין מָעוֹז מִצְרָיִם וְהִכְרַתִּי אֶת הֲמוֹן נֹא׃ וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּמִצְרָיִם חוֹל תָּחוֹל סִין וְנֹא
תִּהְיֶה לְהֻבָּקַע וְנָף צָרֵי יוֹמָם׃ בַּחוּרֵי אָוֶן וּפִי בָּסֶת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ
וְהַגָּה בַּשְׁבִי תֵּלַכְנָה׃ וּבְתַחְפַּנְחֵס חָשַׁךְ הַיּוֹם בְּשַׁבְּרִי שָׁם אֶת מֹטוֹת
מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת בָּהּ גְּאוֹן עֻזָּהּ הִיא
עָנָן יְכַסֶּנָּה וּבְנוֹתֶיהָ בַּשְׁבִי תֵּלַכְנָה׃
וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּמִצְרָיִם וְיָדְעוּ
כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה
שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה
דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
אֶת זְרוֹעַ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם שָׁבָרְתִּי וְהִנֵּה לֹא חִבָּשָׁה לָתֵת
רְפוּאוֹת לָשׂוּם חִתּוּל לַחְבֹּשָׁה לְחָזְקָהּ לְהִתְפֹּשׂ בָּחֶרֶב׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְשָׁבַרְתִּי אֶת זְרֹעֹתָיו

ad conterendam ethio
pie confidentiam: & erit
pauor in eis in die egy
pti: quia abscp dubio
veniet. Hec dicit dñs
deus. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Et cessare faciam multi
tudinem egypti per
manu nabuchodonosor regis
babylonis. Ipse & popu
lus eius cū eo fortissimi gē
tiū adducētur ad disper
dendā terrā: & euagina
bunt gladios suos super
egyptum: & implebunt
terram interfectis: ∞∞∞
& faciam alueos flumi
num aridos: & tradam
terrā in manus pessimo
rum: & diffipabo terram
& plenitudinē eius in ma
nus alienorū. Ego dñs
locutus sum. Hec dicit
dñs deus. Et disperdā
simulachra: & cessare fa
ciam idola de memphi:
& dux de terra egypti
non erit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
amplius. Et dabo terro
rem in terra egypti: ∞∞∞
& disperdam terram pha
tures: & dabo ignem ∞
in taphnis: & faciā iudi
cia mea in alexandria. ∞
Et effundā idignationē
meā sup pelusiū rubur
egypti: & interficiā multi
tudinē alexandrie: & da
bo ignē in egypto. Quaſi
parturiēs dolebit pelusi
um: & alexādria erit dis
sipata: & in mēphis an
gustie quotidiane. Iuue
nes heliopolcos & buba
sti gladio cadent: & ipse
captiue ducentur. Et in
taphnis nigrescet dies
cū cōtriuero ibi sceptra
egypti: & defecerit in
ea superbia potentie eius.
Ipsa nubes operiet: & fi
lie aūt eius in captiuitatē
ducētur. Et iudicia faciā
in egypto: & scient ∞∞∞
quia ego dominus. &
factum est in vndecimo
anno: in primo mēse in
septima mēsis factū est
verbum dñi ad me dī
cens. Fili hominis: ∞∞∞
brachium pharaonis re
gis egypti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
cōfregi: & ecce nō ē ob
ucluitū vt restitueretur ei
sanitas: vt ligaretur pā
nis & fasciretur linteolis
& recepto robore posſit
tenere gladū. Propte
rea hec dicit dñs deus:
ecce ego ad pharaonem
regem egypti & commi
nuam eius brachium ∞

festinantes disperdere ethiopie spem: & erit C
pauor in eis in die egypti: qz ecce venit.
hec dicit adonai dñs: & cessare faciam multitudinem egyptū per manū nabuchodonosor regis babylonis & populi eius cū eo: adducti sunt disperdere terrā: & euaginabunt gladios suos sup egyptū: & replebunt terram interfectis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

'multis codensilsq; 'frōdi bus.ᵍ Et emulata sunt cū ᵇoia'ligna'voluptatis'que erant'" 'in paradiſo" dei. ᶜProptereaᶜ hecᶜ dicit'do minus ᵈeus.ᵈ Pro coᵉqᵉ ᶠsublimatus est'ᶠ in altitudine'&dedit'ſublimitatē ſuā virentē atqᵍ condenſam: '& eleuatū eſt'ᶠ cor eius'ᶠ in altitudine ſua: ᵇtradidi cū 'in manus'fortiſſimi'gen tiū.ᵐ Facīesⁿ faciet'ᵒ ei.ᵖ Iux ta ipietatē eius'ᵍ eieci eū: '& ſuccident eū ʰalieni'& 'crudeliſſimi"nationū.'Et ipicient eum'ſup'mōtes ᵍ& in cūctis'cōuallib?'cor ruēt'ʳ rami eiʳ:'& cōfringē tur'ˢ arbuſta eius'ˢ in vniuer ſis'ᵇ rupib?'ᵗ terre:ᵗ & recedēt'ᵘ de vmbraculo eiᵛ'ᵐ oēs "populi'ˣ terre:ˣ & relin quēt eum.ᵍ In'ruina eius ᵉhabitauerūt'ʸ oia'ᵃ volatilia'ᵇ celi:ᵇ & in ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'ramis eius'ᵈ fuerūt'ᵉ vniuer ſeᵉ beſtieᵉ regionis.'Quā obrēᶠ nonᶠ eleuabūtur'ᵍ in altitudine ſua'ᵍ oīa'ligna "aquarū:"nec'ʰ ponēt'ᵍ ſub limitatem ſuam'ⁱ inter ꝏ 'nemoroſa atqᵍ frōdoſa: "nec'ᵏ ſtabunt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'in ſublimitate ſua'ᵏ oia'ʰ q̄ irrigantur'ˡ aquis:ˡ q̄a'ᵐ oēs 'traditi ſunt'ᵐ in mortē'ⁿ ad 'terram'ⁿ vitumā'ᵒ in medio "filioᵖ'ᵖ hoim'ᵒ ad eos'ᵠ qui deſcendūt in'ᵠ lacū.' Hec ᵍdicit'ʳ dīsⁿ de.ˢ In die qñ 'deſcendit'ˢ ad inferos'ᵗ in duxi luctū:ᵗ operu'ᵘ cum. 'abyſſo'ᵛ & prohibui' ꝏꝏ ᵍflumina eius:ᵍ & coercui 'aqs'ˣ multas.'Cōtriſtatus eſt'ʸ ſup eum" libanus'ᶻ & omnia'ᵃ ligna'ᵇ agri ꝏꝏꝏ ᵍconcuſſa ſunt.ᵍ A ſonitu "rune eius'ᶜ commoui ꝏ 'gētes:'ᵈ cū deducerē ᵉeum ᵇad 'infernum'ᶜ cum his ꝏ ᵈqui deſcēdebāt in'ᵉ lacū. 'Et cōſolata ſunt'ᶠ in terra ᵇinfima'ᵍ oia'ʰ ligna 'voluptatis'ⁱ egregia'ʲ atqᵍ p̄cla ra'ᵏ libano:ᵏ ʲvniuerſa'ˡ q̄ irrigātur'ᵐ aqs. Nā'ⁿ & ipſi "cū eo'ᵒ deſcendēt'ᵖ ad inferno ᵐand'ᵍ interfectos'ʳ gladio'ˢ & brachiū vniuſquiſ qᵍ ſedebit'ᵗ ſup vmbracu lo'ᵘ in medio'ᵛ nationū ei'ʷ. 'Cui'ˣ aſſimilat'ʸ es o'ᶻ incly te'ᵃ atqᵍ ſublimis'ᵇ iter ligna ʲvoluptatis! Ecceᵇ deduct'ᶜ es'ᶜ cū'ᵈ lignis'ᵉ voluptatis 'ad'ᶠ terrā'ᵍ vltimā.' In me dio'ʰ incircūcīſorū'ⁱ dormi es'ᵏ cū eis'ˡ qui'ᵐ interfecti ſūt 'gladio.' Ipſe eſt'ⁿ pharao ᵇ& ois'ᵒ multitudo eius:ᵒ dī cit'ᵖ dīsᵍ deus. 32.

ramoꝝ eius: ⁊ emulata ſūt eū ligna paradi κλάδων αὐτοῦ, καὶ ἐζήλωσεν αὐτὸν τὰ ξύλα τοῦ παρα ſi delitiæ dei. ꝓptereā hec dicit δείσου τῆς τρυφῆς τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει adonai dñs: ꝓ eo q̄ ſublimatus eſt magnꝰ magnitudie: ⁊ dedit ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν ἐψώθη μέγας τῷ μεγέθει, καὶ ἔδω ſit initiū tuū in medio nubiū: ⁊ eleuatā ē cor κας τὴν ἀρχήν σου εἰς μέσον νεφελῶν, καὶ ἐπήρθη ἡ καρ ſuū in celſitudie ſua ⁊ tradidi eū in δία αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὕψει αὐτ καὶ παρέδωκα αὐτὸν εἰς manꝰ principis gētiū: ⁊ fecit ꝓditionē ei χεῖρας ἄρχοντος ἐθνῶν, καὶ ἐποίησεν τὴν ἀπώλειαν αὐ tus ſcm ipietatē egypti. ⁊ exterminauerit eū τοῦ κατὰ τὴν ἀσεβείαν αἰγύπτου· καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτὸν alieni peſtilētes de gētib?. ⁊ deſecerunt eū a ἀλλότριοι λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν· καὶ κατέβαλον αὐτὸν ἐπὶ mōtib? in cūctis vallibus ceciderūt rami τῶν ὀρέων ἐν πάσαις ταῖς φάραγξιν ἔπεσον οἱ κλάδοι eius: ⁊ cōfracti ſunt ſtirpes eius in oī cam αὐτοῦ, καὶ συνετρίβη τὰ στελέχη αὐτοῦ ἐν παντὶ πε po terre:ᵗ & deſcenderūt ab vmbraculo eiᵘ ꝏ ſom δίῳ τῆς γῆς, καὶ κατέβησαν ἀπὸ τῆς σκέπης αὐτ πων eius ppli gentiū. ⁊ ſtrauerūt eū ſup ruī τῶν λαοὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐδάφισαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν nā eius requieuerūt oia volatilia celi: σιν αὐτοῦ ἀνεπαύσαν πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ⁊ ſup truncos eius fuerūt vniuerſe beſtie τὰ ἐπὶ τὰ στελέχη αὐτοῦ ἐγένετο πάντα τὰ θηρία τοῦ agri: ꝑ nō eraūtē in magnitudie eoꝝ oīa ἀγροῦ, ὅτως μὴ ὑψωθῶσιν ἐν τῷ μεγέθει αὐτῶν πάντα ligna q̄ in aqua: ⁊ nō dederūt initiū τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ ὕδατι, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὴν ἀρχὴν ſuum in mediū nubiū. ⁊ nō ſtelleſt ſublimitate eoꝝ αὐτῶν εἰς μέσον νεφελῶν καὶ οὐκ ἔσηκαν ἐν τῷ ὕψει αὐ ſoꝝ ad eū oēs bibentes aquā: oēs da τῶν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ πίνοντες ὕδωρ, πάντες ἰδὸ ti ſint in morte in trā ꝓfūditatis i medio filioꝝ hoim θησαν εἰς θανάτον εἰς γῆν βάθους ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων descendentes in foueā hec dicit adonai dñs. in καταβαίνοντας εἰς βόθρον τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος· ἐν ᾗ die deſcendit ad inferos luxit eum abyſſus. ἡμέρα κατέβη εἰς ᾅδου ἐπένθησεν αὐτὸν ἡ ἄβυσσος. ⁊ ꝓhibui fluminа eius: ⁊ ꝓhibui multa καὶ ἀπέσησα τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς, καὶ ἐκώλυσα πλή dinē aquæ: ⁊ ptenebrat? ē ſup eum libanus. oīa θος ὕδατος, καὶ ἐσκότασεν ἐπ' αὐτῷ ὁ λίβανος. πάντα τὰ ligna campi ſup eū ſoluta ſūt a voce ruine ξύλα τοῦ πεδίου ἐπ' αὐτῷ ἐξελύθη, ἀπὸ τῆς φωνῆς τῆς πτώσε eius. cōmote ſunt gētes q̄s deducebā eum in in ως αὐτ. ἐσείσθησαν τὰ ἔθνη ὅτε κατεβίβαζον αὐτὸν εἰς ἅ ferni cū deſcendentib? in lacuꝫ ⁊ conſolabant ᾅδου μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον καὶ παρεκάλουν eum in tra infima oīa ligna delitiæ ⁊ αὐτὸν ἐν γῇ κατωτάτῃ πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς καὶ τὰ electa ⁊ pulcherria libani vniuerſa bibentia a ἐκλεκτὰ καὶ τὰ καλλίστα τοῦ λιβάνου πάντα τὰ πίνοντα ὕ quā: ⁊ ꝝ. ⁊ ipi deſcenderūt cū eo in infernū in δωρ, καὶ ἰδοὺ καὶ αὐτοὶ κατέβησαν μετ' αὐτοῦ εἰς ᾅδου ἐν τοῖς vulneratis a gladio: ⁊ ſemen eiꝰ habi τραυματίαις ἀπὸ μαχαίρας, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ οἱ κατοι tantes ſub ſibraculo eiꝰ in medio vitē eoꝝ perie κοῦντες ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν ζώντων αὐτῶν ἀπὸ runt. cui aſſimilat? es ⁊ virtute ⁊ in glia ⁊ magnitudie λουτο· τίνι ὡμοίωσας ἐν δυνάμει καὶ ἐν δόξῃ καὶ ἐν μεγέθει inter ligna delitiæ: deſcende cū ligniſ ἐν τοῖς ξύλοις τῆς τρυφῆς, κατάβηθι μετὰ τῶν ξύλων τῆς delithy in trre ꝓfūdi. in medio incircūciſoꝝ dormies cū τρυφῆς εἰς γῆς βάθος. ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων κοιμηθήσῃ με vulneratis gladio ſic pharao ⁊ oīa τὰ τραύματιῶν μαχαίρας οὕτως φαραὼ καὶ πᾶ τὸ πλῆθος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ λέγει ἀδωναῖ κύριος. Ca.32.

Ca. xxxij.

Ⓐ Factū eſt in duodecimo anno in duodeci mo meſe vna mēſis: factū ē verbū dñi ad me dicens: ſili hois aſſume lamēt super pharaonē regem egypti: ⁊ dices ei: leon gētiū aſſimilat? es tu: & draconi qui eſt in mari.ᵉ Et vēties bas cornu'ᵍ i flumib? tuis: ʰ& cōturbabas aq̄s'ⁱ pedi bus tuis:ʰ & conculcabas ᵏflumina eoꝝ. Propterea ˡhec dicit'ᵐ dīsⁿ deus.' Expandā'ᵒ ſup te'ᵖ rete meum ᵍin multitudine'ʳ populorū ʰmiſtoꝝ:ʰ & extrahā te'ˢ in ſagena mea:ᵗ & picīam te 'in terrā.' Sup'ᵘ faciē'ᵛ agri ʷabiciā te:ʷ & hitare faciā ˣſup te'ʸ omnia ᶻ volatilia ᵃceli'ᵇ & ſaturabo'ᶜ ſuper te ᵈbeſtias ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'vniuerſe'ᵉ terre.' Et dabo 'carnes tuas'ᶠ ſuper ꝏꝏ ᵍmontes:ᵍ & implebo'ʰ col les tuos'ⁱ fanie tua. ꝏꝏ 'Et irrigabo'ᵏ terram'ˡ feto re'ᵐ ſanguinis tui'ⁿ ſuper ꝏ ᵒmōtes:ᵒ & valles'ᵖ imple būtur'ᵍ ex te: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ʳ& operiam'ˢ cū extinctus fueris'ᵗ celos.'& nigreſcere faciā'ᵘ ſtellas eius.'ᵛ Solē'ʷ nu be tegam: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'ˣ& lunā'ʸ nō ᶻdabit'ᵃ lumen ſuum.ᵇ O mīa'ᶜ luminaria 'celi'ᵈ merere faciā 'ſuper te:ᵉ & dabo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'tenebras'ᶠ ſuper'ᵍ terram tuā dicit'ʰ dominus'ⁱ deus.' Et irritabo'ᵏ cor populo rū'ˡ multoꝝ:ˡ cū duxero 'cōtritionē tuam'ᵐ in genti bus'ⁿ ſup'ᵒ terras'ᵖ quas ꝏ 'neſcis:'ᵍ & ſtupeſcere faciā ʳſuper te'ˢ populos ꝏꝏꝏ 'multos.' Et reges eorū 'horrore nimio formida būt'ᵗ ſup te:ᵘ cū volare ce perit'ᵛ gladius me'ʷ ſup'ˣ fa cies eorū'ʸ & obſtupeſcent 'repente'ᶻ ſinguli'ᵃ pro aia ſua'ᵇ in die'ᶜ ruine tue:ᶜ qua 'hec'ᵈ dicit'ᵉ dīsⁿ deus.' Gla dius'ᶠ regis'ᵍ babylonis'ʰ ve niet tibi:ʰ in gladiis'ⁱ fortiū 'deiciā'ᵏ multitudinē tuā. ˡ Inexpugnabiles'ᵐ oēs'ⁿ gē tes hi:ᵐ & vaſtabūt'ᵒ ſup biā 'egypti:ᵒ & diſſipabitur 'multitudo eius:ᵖ & perdā 'oia'ᵍ iumēta eius que erāt 'ſuper'ʳ aquas ˢplurimas: ᵗ& non'ᵘ conturbabit eas ᵛpes'ʷ hominis'ˣ vltra:ˣ neq; 'vrigula'ʸ iumentorum ꝏ ᶻturbabit eas.' Tunc'ᵃ pu riſſimas reddā'ᵇ aq̄s eorū

Ter.he.Ezechi.xxvij.Pūtiua.heb.

'וַיְהִי ׀ בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
שָׁנָה ׀ בִּשְׁנֵי ׀ עָשָׂר ׀ חֹדֶשׁ ׀ בְּאֶחָד
לַחֹדֶשׁ ׀ הָיָה דְּבַר ׀ יְהוָה ׀ אֵלַי ׀ לֵאמֹר׃
בֶּן ׀ אָדָם שָׂא ׀ קִינָה עַל ׀ פַּרְעֹה ׀ מֶלֶךְ
מִצְרַיִם ׀ וְאָמַרְתָּ ׀ אֵלָיו ׀ כְּפִיר ׀ גּוֹיִם ׀ נִדְמֵיתָ ׀ וְאַתָּה ׀ כַּתַּנִּים ׀ בַּיַּמִּים ׀ וַתִּנָּח
בְּנַהֲרֹתֶיךָ ׀ וַתִּדְלַח ׀ מַיִם ׀ בְּרַגְלֶיךָ ׀ וְתַרְפֵּס ׀ נַהֲרוֹתָם׃ כֹּה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי
יְהוִה ׀ וְהַרְשֵׁתִי ׀ עָלֶיךָ ׀ אֶת ׀ רִשְׁתִּי ׀ בְּקְהַל ׀ עַמִּים ׀ רַבִּים ׀ וְהֶעֱלוּךָ ׀ בְּחַרְמִי׃
וְנָטַשְׁתִּיךָ ׀ בָּאָרֶץ ׀ עַל ׀ פְּנֵי ׀ הַשָּׂדֶה ׀ אטילך ׀ וְהשְׁכַּנְתִּי ׀ עָלֶיךָ ׀ כָּל ׀ עוֹף
הַשָּׁמַיִם ׀ וְהִשְׂבַּעְתִּי ׀ מִמְּךָ ׀ חַיַּת ׀ כָּל ׀ הָאָרֶץ׃ וְנָתַתִּי ׀ אֶת ׀ בְּשָׂרְךָ ׀ עַל
הֶהָרִים ׀ וּמִלֵּאתִי ׀ הַגָּאיוֹת ׀ רָמוֹתֶךָ׃ וְהִשְׁקֵיתִי ׀ אֶרֶץ ׀ צָפַתְךָ ׀ מִדָּמְךָ ׀ אֶל
הֶהָרִים ׀ וְאַפִּיקִים ׀ יִמָּלְאוּ ׀ מִמֶּךָּ׃ וְכִסִּיתִי ׀ בְּכַבּוֹתְךָ ׀ שָׁמַיִם ׀ וְהִקְדַּרְתִּי
אֶת ׀ כּוֹכְבֵיהֶם ׀ שֶׁמֶשׁ ׀ בֶּעָנָן ׀ אֲכַסֶּנּוּ ׀ וְיָרֵחַ ׀ לֹא ׀ יָאִיר אוֹרוֹ׃ כָּל ׀ מְאוֹרֵי ׀ אוֹר
בַּשָּׁמַיִם ׀ אַקְדִּירֵם ׀ עָלֶיךָ ׀ וְנָתַתִּי ׀ חֹשֶׁךְ ׀ עַל ׀ אַרְצֶךָ ׀ נְאֻם ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה׃
וְהִכְעַסְתִּי ׀ לֵב ׀ עַמִּים ׀ רַבִּים ׀ בַּהֲבִיאִי ׀ שִׁבְרְךָ ׀ בַּגּוֹיִם ׀ עַל ׀ אֲרָצוֹת ׀ אֲשֶׁר
לֹא ׀ יְדַעְתָּם׃ וְהוֹשַׁמְתִּי ׀ עָלַיִךְ ׀ עַמִּים ׀ רַבִּים ׀ וּמַלְכֵיהֶם ׀ יִשְׂעֲרוּ ׀ עָלַיִךְ ׀ שַׂעַר
בְּעוֹפְפִי ׀ חַרְבִּי ׀ עַל ׀ פָּנֶיהָם ׀ וְחָרְדוּ ׀ לִרְגָעִים ׀ אִישׁ ׀ לְנַפְשׁוֹ ׀ בְּיוֹם
מַפַּלְתֵּךְ׃ כִּי ׀ כֹה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ חֶרֶב ׀ מֶלֶךְ ׀ בָּבֶל ׀ תָּבוֹא ׀ לָךְ ׀ גִּבּוֹרִים
אַפִּיל ׀ הֲמוֹנֵךְ ׀ עָרִיצֵי ׀ גּוֹיִם ׀ כֻּלָּם ׀ וְשָׁדְדוּ ׀ אֶת ׀ גְּאוֹן ׀ מִצְרַיִם ׀ וְנִשְׁמַד ׀ כָּל
הֲמוֹנָהּ׃ וְהַאֲבַדְתִּי ׀ אֶת ׀ כָּל ׀ בְּהֶמְתָּהּ ׀ מֵעַל ׀ מַיִם ׀ רַבִּים ׀ וְלֹא ׀ תִדְלָחֵם
רֶגֶל ׀ אָדָם ׀ עוֹד ׀ וּפַרְסוֹת ׀ בְּהֵמָה ׀ לֹא ׀ תִדְלָחֵם׃ אָז ׀ אַשְׁקִיעַ ׀ מֵימֵיהֶם

חלל וְהָלְמוּ עֲרֵלִים מְחַלְלֵי חָרֶב כִּי נָתַתִּי
שכב חִתִּיתִם בְּאֶרֶץ חַיִּים וְלֹא יִשְׁכְּבוּ
גבר אֶת גִּבּוֹרִים נֹפְלִים מֵעֲרֵלִים אֲשֶׁר
כלם יָרְדוּ שְׁאוֹל בִּכְלֵי מִלְחַמְתָּם וַיִּתְנוּ
נתן חֶרֶב תַּחַת רָאשֵׁיהֶם וַתְּהִי
חתת עֲוֹנֹתָם עַל עַצְמוֹתָם כִּי חִתִּית
גבר גִּבּוֹרִים בְּאֶרֶץ חַיִּים: וְאַתָּה בְּתוֹךְ
שנר עֲרֵלִים תִּשְׁכַּב וְתִשְׁכַּב אֶת חֲלָלֵי
חרב חָרֶב הֻמָּה כָּל וְכָל
נסך הֲמוֹנָהּ אֲשֶׁר נִתְנוּ חִתִּיתָם בְּגִבּוֹרֵתָם
את בַּחֲלָלֵי חָרֶב הֻמָּה אֶת עֲרֵלִים
ישכב יָרְדוּ וְיִשְׁכְּבוּ עֲרֵלִים חֲלָלֵי חָרֶב
צפון אֲשֶׁר נָתְנוּ חִתִּיתָם בְּגִבּוֹרֵתָם
את הֲלָלִים וַיִּשְׁכְּבוּ עֲרֵלִים אֶת חֲלָלֵי
נפל חָרֶב וַיִּשְׂאוּ כְלִמָּתָם אֶת
ירד יוֹרְדֵי בוֹר עִם חֲלָלָיו נִדְמוּ
את רָאָה וַיְנַחֵם פַּרְעֹה וְכָל
המון הֲמוֹנָהּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: כִּי אֶתֵּן
שכב חִתִּתִי בְּאֶרֶץ חַיִּים וְשָׁכַב אֶת
חלל עֲרֵלִים חֲלָלֵי חָרֶב פַּרְעֹה וְכָל
המון הֲמוֹנָהּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:

La. xxxiij

היה וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֵלַי
לאמר: בֶּן אָדָם דַּבֵּר אֶל בְּנֵי עַמֶּךָ
בוא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶרֶץ כִּי אָבִיא
עלה עָלֶיהָ חֶרֶב וְלָקְחוּ עַם הָאָרֶץ אִישׁ
קצה אֶחָד מִקְצֵיהֶם וְנָתְנוּ אֹתוֹ לָהֶם
בוא לְצֹפֶה: וְרָאָה אֶת הַחֶרֶב בָּאָה
שפר עַל הָאָרֶץ וְתָקַע בַּשּׁוֹפָר וְהִזְהִיר
את הָעָם: וְשָׁמַע הַשֹּׁמֵעַ אֶת
קול הַשּׁוֹפָר וְלֹא נִזְהַר וַתָּבוֹא חֶרֶב
לקח וַתִּקָּחֵהוּ דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ יִהְיֶה: אֶת
קול הַשּׁוֹפָר שָׁמַע וְלֹא נִזְהָר דָּמוֹ
היה בּוֹ יִהְיֶה וְהוּא נִזְהָר נַפְשׁוֹ מִלֵּט:
נאה וְהַצֹּפֶה כִּי יִרְאֶה אֶת הַחֶרֶב בָּאָה
וְלֹא תָקַע בַּשּׁוֹפָר וְהָעָם לֹא

ונהרותם כַּשַּׁמֶּן אוֹלִיךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:
חלל בְּהַכּוֹתִי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם וְשַׁמָּה אֶרֶץ
שמם מְלֹאָהּ בְּהַכּוֹתִי אֶת כָּל יוֹשְׁבֵי בָהּ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה:
נבא קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנוֹת הַגּוֹיִם
קון תְּקוֹנְנֶהָ אֹתָהּ עַל מִצְרַיִם וְעַל כָּל
המון הֲמוֹנָהּ תְּקוֹנְנֶהָ אֹתָהּ נְאֻם אֲדֹנָי
היה יְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּאֶחָד
בא לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר
בא בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר
יהוה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן אָדָם נְהֵה עַל
המון הֲמוֹן מִצְרַיִם וְהוֹרִדֵהוּ אוֹתָהּ וּבְנוֹת
ירד אֶת
גוים אַדִּרֵם אֶל אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת
בנה עִם יוֹרְדֵי בוֹר: מַתַּי נֹעַמְתְּ רְדֵה
ירד וְהִשָּׁכְבָה אֶת עֲרֵלִים: בְּתוֹךְ
שכב חֲלָלֵי חָרֶב יִפֹּלוּ נִתְּנָה מָשְׁכוּ אוֹתָהּ
נפל וְכָל הֲמוֹנֶיהָ: יְדַבְּרוּ לוֹ אֵלֵי
דבר גִּבּוֹרִים מִתּוֹךְ שְׁאוֹל אֶת עֹזְרָיו
נבר יָרְדוּ שָׁכְבוּ הָעֲרֵלִים חֲלָלֵי חָרֶב:
שכב שָׁם אַשּׁוּר וְכָל קְהָלָהּ סְבִיבֹתָיו
קבר קִבְרֹתָיו כֻּלָּם חֲלָלִים הַנֹּפְלִים
בחרב בְּחָרֶב אֲשֶׁר נִתְנוּ קִבְרֹתָיהָ
בירכתי בְּיַרְכְּתֵי בוֹר וַיְהִי קְהָלָהּ סְבִיבוֹת
קבר קִבְרָתָהּ כֻּלָּם חֲלָלִים נֹפְלִים בַּחָרֶב
אשר אֲשֶׁר נָתְנָה חִתִּתָהּ בְּאֶרֶץ חַיִּים וַתִּשָּׂאוּ
עשא כְלִמָּתָם אֶת
ירד יוֹרְדֵי בוֹר: בְּתוֹךְ חֲלָלִים נִתָּן
משכב מִשְׁכָּב לָהּ בְּכָל הֲמוֹנָהּ סְבִיבֹתָיו
קבר קִבְרֹתֶיהָ כֻּלָּם עֲרֵלִים חֲלָלֵי חָרֶב
כי כִּי נָתַן חִתִּתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ
כלם כְלִמָּתָם אֶת
ירד יוֹרְדֵי בוֹר בְּתוֹךְ
חלל חֲלָלִים נִתָּן: שָׁם מֶשֶׁךְ תֻּבַל
המון וְכָל הֲמוֹנָהּ סְבִיבֹתָיו קִבְרֹתֶיהָ

"& flumina eorum ˣ quasi oleū ˢadducam: ˢait ᵈdñs ᵇdeus ᶜū dedero ᶜterram ᵍegypti ᵉdesolatam. ꝏꝏ ᵇDefereturq; autē ᶜterra ᵃa plenitudine sua ᵍin quā pcussero ᵐoēs ᵇhabitatores ᵉeius & ᵍscient ᶜquia ᵉego ᵈdñs. "Planctus ᵉest & plangent eum ᶠfilię ᵍgentium ꝏꝏꝏ ᵒsuper ᵉegyptum & super ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵐmultitudinē eius ˢ plangent ᵗeum ˢ:ait ᵘdominus ᵈdeus. ᶜ Et factum ᵉst ᵇ in duodecimo ᶜanno ꝏꝏꝏꝏ ᵉin quintadecima ᵐmēsis: ᵇfactum ᵉst ᵛverbum ꝏꝏ ᵈdñi ᵃ ad me ᵇdicens. ᶜ Fili ᵃhois: ᶜcane carmen lugu bre ᵉsup ᵐmultitudinē ᵒegy pti: & ᵈdetrahe eam ᵉipam & filias ᵐ gētium ᵗrobusta rum: ᵒad ᵖterrā ᵍ vltimam ᶜū his ᵍ descendūt in ˡacu. ᵍ Quo ᵖpulchrior es? ᵍdefcēde ᵈ & dormi ᶜū ᵇin circūcīsis. ᶜIn medio ᵒ iter fectoꝝ ᵍgladio ᵈcadēt. ᵉGla dius ᵍdat ᵉest. Et ᵗattraxerit ᵉeam & ᵒoēs ᵐpopulos ei?. "Loq̄ntur ᵉi ᵖpotēcīssimi ᵍrobustorū ᵈde medio ᵐin ferni qui ᶜū ᵃauxiliatoribꝫ eius ᵍdescenderūt & ᵈdor mierūt ᵇincircūcīsi ᵃinter fectiꝫ ᵍgladio. ᶜ Ibi ᵇaffur & oīs ᵐmultitudo eius ᵉin in circuitu illius ᵍ sepulchra eoꝝ: ᵗoēs ᵇinterfecti & ᵍqui ceciderūt ᵐ gladio ᵈ quorū ᵒdata ſunt ᶠsepulchra ꝏꝏ ᵖin nouissimis ˢlaci: ᵒ & fac ta ᵉst ᶜ multitudo ei? ᵐper gyrū ᶠi ᵇiterfecti: ᵃcadēteſqꝫ ᵍgla dio ᵉqui ᵈdederāt quondā ᶜformidinē ſuā ᵇin terra ᵃ vi uentiū. ᵇ Ibi ᶜelam ᵃ & oīs ᵍmultitudo eius ᵐper gyrū ᵉsepulchri ſui. ᵒ Oēs hi ᵇ in terfecti ᵃ ruentesqꝫ ᵍgladio ᵒq ᵍdefcēderūt ᵇincircūcīsi ᵏ ad ᵗterram ᵃ vltimā. ᵒ Qui ᵇpoſuerūt ᶜ terrorē ſuum ᵒin terra ᶜ viuentiū: & por tauerūt ᵉignominiā ſuā ᵇcū his ᵍ q deſcēderūt in ˡlacū. ᵍ In medio ᵐ interfectorū ᵉposuerūt ᶜcubile ᵉeius ᵒin vniuerſis ᵖpplis ei?: ᵛ in cir cuitu eius ᵉ ſepulchrū illi?. ᵒ Oēs hi ᵇincircūcīsi ᵃinter fectiꝫ ᵍgladio. ᵈ Dederunt ᶜeni ᵇ terrorē ſuū ᶜ in terra ᵛ viuētium ᵉ & portauerūt ᵍignomiā ſuā ᵉcū his ᵍq de ſcendūt in ˡlacū. ᵍ In medio ᵇinterfectorū ᵐ poſiti ſūt. "Ibi ᵒ moſoch ᵖ & tubal ᵍ & oīs ᵐ multitudo ei?: ᵉ incir cuitu eius ᵗ ſepulchra illi?.

τ flumina eoꝝ vt oleum fluent dicit do. κὰι οἱ ποταμοὶ αὐτῶν ὡς ἔλαιον πορεύσονται λέγει κυ ριος: cū dedero egyptū in pditionē: τ desolabit fru ctus, ὅταν δῶ ἄγυπτον εἰς ἀπώλειαν, κὰι ἐρημωθῇ ἡ γῆ cū plentiudie ei? cū diſſemiauero oēs ha bitantes in ea. τ ſcient q; ego ſum dñs. τοικοῦντας ἐν αὐτῇ· κὰι γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. plāctus ᵉſt τ plangent eum: τ filie θρηνὸς ἐστὶ κὰι θρηνήσουσιν αὐτόν, κὰι αἱ θυγατέρες τῶν gentiū plangent eum ſup egyptū τ ſup oēm ἐθνῶν θρηνήσουσιν αὐτὴν ἐπ' ἄγυπτον κὰι ἐπὶ πᾶσαν τὴν fortitudine ei?: plangent eā dicit dñs dñs. τ factū ἰσχὺν αὐτῆς, θρηνήσουσιν αὐτὴν λέγει ὁ κύριος. κὰι ἐγένε eſt in duodecimo anno in quita τ decima mēſis: το ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ἐν πεντεκαιδεκάτῃ μηνός, facē ᵉſt ſimo dñi ad me dicens: fili hois plan ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου θρῆνη ge ſup multitudinē egypti τ deducent eius σον ἐπὶ πλῆθος ἀγυπτίου κὰι καταβιβάσουσιν αὐτῆς filias gētes mortuas in ꝑfunda ſre τὰς θυγατέρας τὰ ἔθνη νεκρὰς εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς ad eos q descendunt in foueā ex aquas pul πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς λάκκον ἐξ ὑδάτων ἐυτρε chra descende τ dormies cū incircūcīsis in me πους καταβηθι κὰι κοιμηθήσῃ μετὰ ἀπεριτμήτων ἐν μέ dio vulneratoꝝ gladio cadent cū eo: τ σῳ τραυματιῶν μαχαίρας πεσοῦνται μετ' αὐτοῦ, κὰι dormiet eis fortitudo ei?: τ dicent tibi κοιμηθήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, κὰι λέξουσί σοι οἱ giganteo: in ꝑfundū foueę ꝗ melior ex deſcende γίγαντες, εἰς βάθος λάκκου οὐ βελτίων ἢ κατάβηθι τ dormi cum incircūcīſis in medio κὰι κοιμήσει μετὰ τῶν ἀπεριτμήτων ἐν μέσῳ τῶν vulneratoꝝ gladio. ibi aſſur τ eius ꝛgre τραυματιῶν μαχαίρας. ἐκεῖ ἀσσοὺρ κὰι πᾶσα ἡ συ gatio ei? in circuitu ſepulchri eius ꝓdo ναγωγὴ αὐτοῦ ἐν κύκλῳ τοῦ τάφου αὐτοῦ πάντες vulnerati cadentes gladio: ꝗ dederunt τραυματίαι οἱ πεσόντες μαχαίρᾳ, οἱ δεδώκοτες ſepulchra ei? in latera lacus. τ facta ē τοὺς τάφους αὐτοῦ εἰς πλευρὰς λάκκου. κὰι ἐγένη cōgregatio ei? in circuitu ſepulchri ei?. oēs συναγωγὴ αὐτοῦ πρὸς κύκλῳ τοῦ μνήματος αὐτοῦ· πάντες οἱ vulnerati ꝗ ceciderunt gladio: ꝗ dederūt τραυματίαι οἱ πεσόντες μαχαίρᾳ, οἱ δόντες τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζώντος· ἐκεῖ ἅλλαμ κὰι πᾶ nis fortitudo eius in circuitu monumenti e σα ἡ δύναμις αὐτοῦ πρὸς κύκλῳ τοῦ μνήματος αὐ tus. omnes vulnerati ꝗ ceciderunt gladio τοῦ· πάντες οἱ τραυματίαι οἱ πεσόντες μαχαί dio: τ ꝗ deſcendunt incircūcīſi in fre pto ρᾳ, κὰι οἱ καταβαίνοντες ἀπερίτμητοι εἰς γῆς βά ſūdū ꝗ dederūt timoꝛē eoꝝ in ſra vite. θος, οἱ δεδώκοτες τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζώσης· τ acceperūt tgmentū ſuum eū deſcenden κὰι ἔλαβον τὴν βάσαγον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβαι tibus in foueam in medio vulneratoꝝ ibi pat νόντων εἰς βόθρον ἐν μέσῳ τραυματιῶν ἐκεῖ ἐδόθη· ſunt moſoch τ thubal τ eius fortitudo eoꝝ in σαν μοσὸχ κὰι θοβὲλ κὰι πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτῶν πε circuitu monumēti eius. ρικύκλῳ τοῦ μνήματος αὐτοῦ·

"Oēs hi ᵇincircūcīſi ᵃinter fectiꝫ & cadētes ᵍgladio: ᵉquia ᵈdederūt ᶜformidinē ſuā ᵇin ſra ᵃviuentiū: & nō ᵉdormiēt ᶜcū ᶠortib ᵈ cadē tibuſq; & ᵍincircūcīſis ᵐ q "deſcenderūt ad ᵒ infernū ᵖcū armis ſuis. ᵍ Et poſue runt ᵉ gladios ſuos ᶠ ſub ᶜa pitibus ſuis: ˢ & fuerunt ᵗiniquitates eorū ᵘin ᵛoſſi bus eorum: ᵇquia ᶜ terror ᵈfortiū factī ſunt ᵉin terra ᵃviuentiū. ᵍ Et tu ergo ᵇin medio ᶜincircūcīſorū ᵈcon tereris: ᵉ & dormies ᵐcum "interfectis ᵒ gladio. ᵖ Ibi ᵍidumea & ᵉreges eius ᵛ & oīs ˢduces eius "qui ᵗdati ſunt ᵘcum exercitu ſuo. ꝏ ᵛcum ᵛ interfectis ᵒgladio: & ᶜqui ᵐcum ᶜincircūcīſis ᵈdormierūt: & ᵉcū his ᵍqui deſcendūt in ˡlacū. ᵏ Ibi ᵖpri cipes ᵐ aqlonis ᵒ oēs ᵛ & vni uerſi ᵖ venatores ᵍ q ᵈ dedu cti ſunt ᶜū ᵇinterfectis: "pa uētes & in ᶠua fortitudine ᶜōſuſi: quia ᵈdormierunt ᵉincircūcīſi ᵇcū ᶜiterfectis ᵍgladio ᶠ & portauerūt ᶜō ſūſionē ſuā ᵉcū his ᵍqui de ſcendūt in ˡlacum. ᵏ Vidit ᵉeos ᵐ pharao "& cōſolat ᵒ ē ᵖ ſup ᵛ vniuerſa ᵍ multitudie ſuta q ᶠ interfecta ē ᵉ gladio: 'pharao" & ois ˣ exercitus eius: ˢait ᵈdñs ᵘdeus: "qa ᵈe di terrorem meū ᶜin terra ᵛ viuentium: ᵇ & dormiēt ᶠ in medio ᵏ incircūcīſorū ᵍ cum "interfectis" gladio. ᶜ pharao ᵇ & oīs ᵍ multitudo eius: ᶠ ait ᵈdñs ᵉdeus.

La. xxxiij

"ET factum ᵉſt ᵇverbū ᶜdomini ᵈad me ꝏꝏ ᵉdicens. ᶠ Fili ᵍhomis: ᵇ lo quere ᶜad ᵈfilios ᵉpopuli tui ᵐ & dices " ad eos. ᵒ Terra ᵖcum ᵍinduxero ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵍsuper eam ᶠgladiū: " & tu Ierit ᵉpopulus ᵐterre ᵛ virū ᵗvnū ᵘ de nouiſſimis ſuis: ᵍ & cōſtituerit ᵉcum ᶜ ſup ſe ᵐ ſpeculatorē: ᵍ & ille ᶜ vide rit ᵉ gladiū ᵍ venientē ᶠ ſuper ᵏterram ᵈ & ccinerit ᵐ buc cina " & annunciauerit ꝏ ᵖpopulo. ᵍ Audiens autē ſi quis ille eſt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶠ ſonitū " buccine: ᵗ & non ᶜobſeruauerit: ᵇ veneritqꝫ ᵍgladius ᵈ & tulerit eū: ᵉ ſan guis ipſius ᵖ ſup caput ei? ᵉerit. ᵍ Sonū ᵇ buccine ᶜ audi uit ᵈ & non ᵉ ſe obſeruauit: ᵐ ſanguis ei? " in ipſo ᵉ erit. ᵖ Si ᵃ ſit ᵍ ſe cuſtodierit: ᶜ ani mā ſuā ᵉ ſaluabit. ᵠ " ſi ᶠ ſpe culator ᵏ viderit ᵗ gladiū ᵘ ve nientē: ᵛ & nō ᶜ inſonuerit ᵇ buccina: ᵗ & ppls ᵍ ſe ᶠ non

חלל
שכב
גבר
כלם
נתן
חתת
גבר
שנר
חרב
נסך
צפון
את
ישכב
נפל
ירד
את
המון
שכב
קבר
בחרב
בירכתי
קבר
אשר
עשא
ירד
בנה
משכב
קבר
כלם
ירד
חלל
נתן
משכב
המון
קבר
כלם
כי
עשא
ירד
בתוך
חלל
חרב
שם
שכב
קבר
בחרב
בירכתי
קבר
אשר
עשא
ירד
בתוך
חלל
נתן
שם
משך
תבל
המון
קבר

יְנִזָּהֵר ׀ וַיָּנָבוֹא חָרֶב וְתִקַּח מֵהֶם ׀ נָפֶשׁ
הוא בַּעֲוֹנוֹ לְקָחַ ׀ וְדָמוֹ מִיַּד הַצָּפֶה
אֶדְרֹשׁ ׀ וְאַתָּה בֶּן אָדָם צֹפֶה נְתַתִּיךָ
לְבֵית יִשְׂרָאֵל ׀ וְשָׁמַעְתָּ מִפִּי דָבָר
וְהִזְהַרְתָּ אֹתָם מִמֶּנִּי ׀ בְּאָמְרִי לָרָשָׁע
רָשָׁע ׀ מוֹת תָּמוּת ׀ וְלֹא דִבַּרְתָּ
לְהַזְהִיר רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ הוּא רָשָׁע
בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת ׀ וְדָמוֹ מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ
וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּ רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ
לָשׁוּב מִמֶּנָּה וְלֹא שָׁב מִדַּרְכּוֹ הוּא
בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת ׀ וְאַתָּה נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ
וְאַתָּה בֶן אָדָם אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל
כֵּן אֲמַרְתֶּם לֵאמֹר כִּי פְשָׁעֵינוּ
וְחַטֹּאתֵינוּ עָלֵינוּ ׀ וּבָם אֲנַחְנוּ
נְמַקִּים וְאֵיךְ נִחְיֶה אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי
אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם אֶחְפַּץ
בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע
מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם
הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל
וְאַתָּה בֶן אָדָם אֱמֹר אֶל בְּנֵי עַמֶּךָ
צֶדֶק הַצַּדִּיק לֹא תַצִּילֶנּוּ בְּיוֹם
פִּשְׁעוֹ וְרִשְׁעַת הָרָשָׁע לֹא יִכָּשֶׁל
בָּהּ בְּיוֹם שׁוּבוֹ מֵרִשְׁעוֹ וְצַדִּיק
לֹא יוּכַל לִחְיוֹת בָּהּ בְּיוֹם חַטֹּאתוֹ
בְּאָמְרִי לַצַּדִּיק חָיֹה יִחְיֶה וְהוּא
בָטַח עַל צִדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל כָּל
צִדְקֹתָיו לֹא תִזָּכַרְנָה וּבְעַוְלָתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה בָּהּ יָמוּת וּבְאָמְרִי לָרָשָׁע מוֹת
תָּמוּת וְשָׁב מֵחַטָּאתוֹ וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה חֲבָל יָשִׁיב רָשָׁע גְּזֵלָה
יְשַׁלֵּם בְּחֻקּוֹת הַחַיִּים הָלַךְ לְבִלְתִּי
עֲשׂוֹת עָוֶל חָיוֹ יִחְיֶה לֹא יָמוּת
כָּל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר חָטָא לֹא תִזָּכַרְנָה
לוֹ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עָשָׂה חָיוֹ יִחְיֶה
וְאָמְרוּ בְּנֵי עַמֶּךָ לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ
יְהוָה וְהֵמָּה דַרְכָּם לֹא יִתָּכֵן׃

custodierit : ᵇ veneritq; gladius ᵇ & tulerit ᵇ de eis ᵐ anima: ᵐ ille quidē ᵒ in iniquate sua ᵃ captus est: ᵃ sanguinē autē eius ᵈ de manu ᵉ speculatoris ᵉ requrā. ᵐ Et tu ᵐ fili ᵇ hois ᵇ speculatorē ᵈ dedi te ᵈ domui ᶠ isrl. ᵒ Audies ergo ᵉ ex ore meo ᶠ ser monē: ᵍ annūciabis ᵉ eis ᵉ ex me. ᵍ Si me dicēte ᵈ ad ipsū: ᵐ ᵐ impie ᵐ morte ᵐ morieris: ᵇ nō ᵍ fueris locut ᵛ vt se custodiat ᵉ impius ᵃ a via sua. ᵐ Ipse ᵐ ipius ᵃ i iniqtate sua ᵐ morietur: ᵃ sanguinē autē eius ᵈ de manu tua ᵉ requrā. ᵍ Si aūt ᵍ annūciante te ad ᵇ ipiū ᵛ vt ᵇ a vtis suis ᵇ cōuertatur: ᵇ non ᵐ ᵐ fuerit cōuersus ᵃ a via sua: ᵃ ipse ᵇ in iniqtate sua ᵍ morietur, ᵍ Porro tu ᵉ animā tuam ᵉ liberasti. ᵐ Tu ergo ᵉ fili ᵇ homis ᵇ dic ᵈ ad ᵈ domū ᶠ israel. ᵒ Sic ᵉ locuti estis ᵍ dicētes. ᵇ Iniqtates nr̄e ᵃ & pctā nostra ᵃ sup nos sunt: ᵇ & in ipsis ᵐ nos ᵐ tabescimus. ᵈ Quō ergo ᶠ viuere ᵖ poterimus ? ᵍ Dic ᵈ ad eos. ᵉ Viuo ᵇ ego dicit ᵈ dominus ᵈ deus. ᵇ Nolo ᵒᵒ ᵇ mortē ᵇ impii: ᵇ sed ᵛt conuertatur ᵇ impius ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵇ a via sua ᵇ & viuat. ᵇ Cōuertimini ᵇ cōuertimini ᵐ a vtis vtis ᵐ pessimis. ᵉ Et quare ᵇ moriemini ᵈ dom ᵒ ᶠ israel! ᵐ Tu ᵢtaq; ᵐ fili ᵐ hominis ᵇ dic ᵈ ad ᵇ filios ᵈ populi tui. ᵇ Iusticia ᵇ iusti ᵇ nō ᵇ liberabit eum ᵇ in quacunq; die ᵉ peccauerit: ᵇ & impietas ᵇ impi ᵃ non ᵇ nocebit ei ᵒᵒ ᵇ in quacūq; die ᵉ cōuerſus fuerit ᵇ ab ipietate ſua. ᵇ Et iuſtus ᵇ nō ᵇ poterit ᵇ viuere in iuſticia ſua ᵇ in quacūq; die ᵉ peccauerit. Etiā ſi dixero ᵈ iuſto ᵠ ᵛ vita ᶜ viuat : ᵇ & ᶜ cōfiſus ᵇ in ᵉ iuſticia ſua ᵇ fecerit ᵇ iniquitatem: ᵇ oēs ᵇ iuſticie ei ᵖᵐ obliuioni tradentur: ᵉ & in iniqtate ſua ᵇ quā ᵉ operatus eſt ᵉ in ipſa ᵉ morietur. ᵍ Si aūt dixero ᵉ impio: ᵉ morte ᵉ morieris: ᵇ & egerit penitētiā ᵉ a peccato ſuo: ᵇ fecerit ᵗq; ᶜ iudiciū ᵇ & iuſticiā. Et ᶜ pignus ᵇ reſtituerit ille ᵉ ipius: ᵇ rapinā ᵖ reddiderit: ᵇ in mādatis vite ᵐ ambulauerit: ᵐ nec ᵇ fecerit q̄ᵗ ᵇ iniuſtū: ᵍ vita ᶠ viuet: & ᵉ non morietur. ᵇ Oia ᵇ petā eius ᶜ q̄ᵗ peccauit ᵒ nō ᵇ iputabūtur ei. ᵇ Iudiciū ᶜ & iuſticiā ᶠ fecit: ᵍ vita ᵇ viuet. ᶠ Et dixerit ᵏ fili ᵍ popuh tui. ᵐ Nō ᵉ eſt equi ponderis ᵛ via ᶠ dñi ᵍ & ipſo rum ᶠ via ᵉ iniuſta eſt.

ſe cuſtodierit : ᵗ Et veniens gladius tulerit ex ipſis ani φυλάξηται, καὶ ἐπελθοῦσα ἡ ῥομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυ
ma: ipſa ppt ſuam iniqtatē capta eſt: at ſanguinē eiꝰ χήν, αὐτὴ διὰ τὴν αὐτῆς ἀνομίαν ἑλήφθη, τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς
de manu ſpeculatoris requirā. ᵗ tu fili hominis ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσω. καὶ σύ υἱὲ ἀνθρώπου
ſpeculatorē dedi te domui iſrael: ᵗ audies ex σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ
ore meo ſimonē: ᵗ annūciabis eis a me: cū στόματός μου λόγιν, καὶ ἀναγγελεῖς αὐτοῖς ἀπ' ἐμοῦ, ἐν τῷ
dicero ego peccatori morte morieris: ᵗ non locutus εἰπεῖν με τῷ ἁμαρτωλῷ θανάτῳ ἀποθανῇ, καὶ μὴ λαλή-
fueris vt cuſtodiatur impius a via ſua: ipſe iniq σῃς φυλάξασθαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, αὐτὸς ἀπο
quus iniqtate ſua morietur: at ſanguinē eius ex θανεῖται ἐν τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ· τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς
manu tua requiram. tu aūt ſi ſpnunciaueris impio χειρός σου ἐκζητήσω. σὺ δὲ ἐὰν προαναγγείλῃς τῷ ἀσεβεῖ
viam ſuam vt cōuertatur ab ea: ᵗ nō fuerit ipſe τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἀποστρέψαι ἀπ' αὐτῆς, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ
a via ſua: ille impietate ſua morie τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, οὗτος τῇ ἀσεβείᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖ
tur: ᵗ tu aūtē animā tuam liberabis. ᵗ tu fili homi καὶ σὺ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξαιρήσῃ. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώ
nis dic domui iſrael: ſic locuti eſtis dicentes: που εἶπον τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, οὕτως ἐλαλήσατε λέγοντες,
errores nr̄i ᵗ iniqtates nr̄e ſup nos ſunt: ᵗ in αἱ πλημμέλειαι ἡμῶν καὶ αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐφ' ἡμῖν εἰσιν, καὶ ἐν
ipſis nos tabeſcimus ᵗ quō viuemus dic eis: αὐταῖς ἡμεῖς τηκώμεθα, καὶ πῶς ζησώμεθα εἶπον αὐτοῖς·
viuo ego dicit dñs dñs: nō volo mortem ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος, οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ
impij: quāſi vt ᵛ ᵛ ᵗ impio a via ſua: ᵗ viuat ἀσεβοῦς, ὡς ἀποστρέψαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ καὶ ζῆν
ipſe. cōuertione cōuertimini a vta αὐτόν. ἀποστροφὴ ἀποστρέψατε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν τῆς
mala: ᵗ ᵹre moriemini dom ᵒ iſrael. ᵗ tu fili πονηρᾶς, καὶ ἵνατί ἀποθνήσκετε οἶκος ἰσραήλ. καὶ σὺ υἱὲ
hois dic ad filios populi tui. ἀνθρώπου εἰπὸν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου, δικαιοσύνη
Iuſticia iuſti non liberabit eum: in q̄ die erranerit: ᵗ δικαίου οὐ μὴ ἐξέλωται αὐτόν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρα πλανηθῇ, καὶ
iniqtas impii: nō nocebit ei in q̄ die quer fue ἀνομία ἀσεβοῦς οὐ μὴ κακώσῃ αὐτὸν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρα ἀποστρέ
rit ab iniqtate ſua: ᵗ iuſtus non poterit ψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ δίκαιος οὐ μὴ δύνηται
ſaluare in die peccati eius: cū dixero ego σωθῆναι ἐν ἡμέρᾳ ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ
iuſto vita viuet: ᵗ ipſe cōfidit in iuſtitia δικαίῳ ζωῇ ζήσεται, καὶ οὗτος πεποιθὼς ἐπὶ τῇ δικαιοσύ
ſua ᵗ fecerit iniqtatē: oēs iuſtitie ei non νῃ αὐτοῦ ἐποίησεν ἀνομίαν, πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ οὐ
memorabunt: in iniqtate ſua quā fecit in ipſa μὴ μνησθῶσιν, τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ᾗ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ
morietur ᵗ cū dixero eius impio morte morie ἀποθανεῖται καὶ ἐντὸς ἐστὶν ἐμὲ τῷ ἀσεβεῖ θανάτῳ θανα
ris: ᵗ querſus fuerit ab iniqtate ſua: ᵗ τωθήσῃ, καὶ ἀποστρέψει ἀπὸ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ, καὶ
fecerit iudiciū ᵗ iuſticiam: ᵗ pignora reſtitue ποίσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐνεχυράσματα ἀπο
rit: ᵗ rapinas reddiderit: in precepto vite δῷ, καὶ ἁρπάγματα ἀποστίσῃ, ἐν προσάγματι ζωῆς
ambulauerit vt nō faciat iniuſtū: vita viuet ᵗ πορευθῇ τοῦ μὴ ποιῆσαι ἄδικον, ζωῇ ζήσεται καὶ
non morietur. oia peccata eius q̄ peccauit οὐ μὴ ἀποθάνῃ. πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν
non memorabūt: q̄ iudiciū ᵗ iuſticiam fecit: οὐ μὴ μνησθῶσιν, ὅτι κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐποίησεν,
in ipſis viuet. ᵗ dicent filij ppli tui: nō ἐν αὐτοῖς ζήσεται. καὶ ἐροῦσιν υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου, οὐκ
recta via dñi: ᵗ hec via eoꝝ nō recta ἐυθεῖα ἡ ὁδὸς κυρίου, καὶ αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν οὐκ ἐυθεῖα

ᵉ reuerſ ᵖ fuerit iuſt ᵒ a iuſticia ſua: ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ,
ᵗ fecerit iniqtatē: morietur in eis. ᵗ cū καὶ ποιῆσαι ἀνομίας, ἀποθανεῖται ἐν αὐταῖς. καὶ ἐν τῷ
18.19.b ᵖuerſ ᵖ fuerit peccator ab iniqtate ſua: ᵗ ἀποστρέψαι τὸν ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ
E fecerit iudiciū ᵗ iuſticiam: in ipſis ipſe viuet. ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην, ἐν αὐτοῖς αὐτὸς ζήσεται.
ᵗ diriſtis: nō recta via dñi: vniuſquēq; in viis καὶ εἴπατε, οὐκ εὐθεῖα ὁδὸς κυρίου, ἕκαστον ἐν ταῖς ὁδοῖς
ſuis iudicabo vos dom ᵒ iſrael. ᵗ factū ē in duo αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς οἶκος ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δω
decimo anno in decimo mēſe quinta menſis δεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ πέμπτῃ τοῦ μηνὸς τῆς
captiuitatis nr̄e: venit ſaluator ad me de be αἰχμαλωσίας ἡμῶν, ἦλθεν διασωθεὶς πρός με ἀπὸ τῆς
ſaluatione nr̄e: morte interficiam. ᵗ dabo ἐν τοῖς αἰωνίοις, θανάτῳ ἀποκτενῶ. καὶ δώσω
in ſpeluncis: morte interficiam. ᵗ dabo ἐν τοῖς αἰωνίοις, θανάτῳ ἀποκτενῶ. καὶ δώσω
trā deſertā: ᵗ peribit ſuperbia fortitudo e τὴν γῆν ἔρημον, καὶ ἀποπλεῖται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐ
ius: ᵗ deſolabunt mōtes iſrael eoꝝ nō ſit τῆς, καὶ ἐρημωθήσεται τὰ ὄρη ἰσραὴλ διὰ τὸ μὴ εἶναι
G tranſiens: ᵗ cognoſcēt qᵗ ego ſum dñs. ᵗ διαπορευόμενον. καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ
faciam terrā eoꝝ deſertā. ᵗ deſolabitur ppe ποιήσω τὴν γῆν αὐτῶν ἔρημον. καὶ ἐρημωθήσεται διὰ
uniuerſas abominatiōes tuas q̄s fecerunt. ᵗ πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν. καὶ
tu fili hois filij ppli tui loquentes σὺ υἱὲ ἀνθρώπου οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου οἱ λαλοῦντες
de te iuxta muros ᵗ in oſtijs πρὸς σοῦ παρὰ τὰ τείχη καὶ ἐν τοῖς πυλῶσιν
domoꝝ: ᵗ loquuntur vnuſq; τῶν οἰκιῶν, καὶ λαλοῦσιν ἕκαστος

"Cum eni ᵖ recesſerit iuſt ᵒ a iuſticia ſua ᵗ fecerit q̄ᵗ ini quitates ᵇ morietur ᵉ in eis. "Et cū recesſerit ᵉ ipius ᵃ ab ipietate ſua: ᵍ fecerit q̄ᵗ iu dicium ᵗ & iuſticiam: ᵒᵒᵒ ᵐ viuet ᵉ in eis. " Et dicitis. "Non ᵉ eſt recta ᵍ via ᵒᵒᵒᵒ ᵈñi. ᵖ Vnūquq; ᵗ iuxta vi as ſuas ᵉ iudicabo de ᵛ vobis ᵈ domus ᶠ israel. " Et factū eſt ᵍ in duodecimo ᵒᵒᵒᵒ ᵃ anno ᵍ in decimo mēſe: ᶠ in quinta ᵍ menſis ᵒᵒᵒᵒ ᵇ tranſmigrationis noſtre ᶠ venit ᵉ ad me ᵍ qui fugerat ᵐ de hierūſalem ᵍ dicens. ᵒ Vaſtata eſt ᵖ ciuitas. ᵒᵒᵒ ᵍ Manus aūt ᵈñi ᶠ facta fue rat ᵉ ad me ᵍ veſpere ᵃ ante q̄ venuret ᵍ qui fugerat: ᵍ ape ruit q̄ᵗ ᵒs meū ᵍ donec ᵉ ve nirer ᵉ ad me ᵍ mane: ᵍ & ap to ᵒ ore meo ᵃ non ᵒᵒᵒᵒ ᶠ filu ᵐ amplius. ᵉ Et factū eſt ᵉ verbum ᶜ domini ᵒᵒᵒ ᵍ ad me ᵍ dicēs. ᶠ Fili ᵉ hois: ᵍ qui habitat in ᶠ tumoſis ᵉ his: ᵍ ſuper ᵐ humū ᶠ iſrael ᵉ loquentes ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᶠ aunt. ᵉ Vnus ᶜ erat ᵃ abraā ᵍ & hereditate poſſedit ᵒᵒ ᵉ terram. ᵉ Nos aūt ᵉ multi ſumus. ᵉ nobis ᵉ data eſt ᵒᵒ ᵉ terra ᵉ in poſſeſſionem. ᵉ Idcirco ᵉ dices ᵉ ad eos ᵒᵒ ᵍ Hec ᵉ dicit ᵉ dominus ᵈeꝰ. Qui ᵐ ᵉ in ᵉ ſanguine ᵒᵒᵒ ᵉ comeditis ᵉ & oculos vros ᵍ leuatis ᵉ ad ᵉ immūdicias vras ᵍ & ſanguinē ᵉ funditis: nū qd ᵉ terrā ᵉ hereditate poſſi debitis? ᵉ Stetiſtis ᵉ in ᵍ gla diis vris: ᵉ feciſtis ᶠ abomi natiōes: ᵍ & vnuſq; ᵛ vxo rem ᵉ proximi ſui ᵉ polluit: ᵍ & trā ᵉ hereditate poſſide bitis? ᵉ Hec ᵉ dices ᵉ ad eos. ᵉ Sic ᵉ dicit ᵉ dominus ᵈeus. ᵉ Viuo ego: ᵉ quia ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵉ qui ᵉ in ruinoſis habitant ᵉ gladio ᵉ cadent: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵍ & qui ᵉ in ᵉ agro eſt: beſtiis ᵉ tradetur ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵍ ad deuorādū : ᵉ qui autē ᵉ in preſidiis ᵍ & ſpeluncis ſunt : ᶠ peſte ᵉ morientur. ᶠ Et dabo ᶠ terram in ᵒᵒᵒ ᶠ ſolitudinē ᵉ & in deſertū: ᶠ & ᵈficiet ᶠ ſupba ᵉ fortitudo eiꝰ: ᵉ & deſolabūtur ᶜ mon tes ᵉ iſrael: ᵉ eo q̄ nullus ſit ᵍ qui per eos ᵗranſeat. ᵉ Et ſcient ᵇ qᵃ ego ᵉdñs: ᶜ cū de dero ᵉ terrā eorū ᵉ deſolatā ᵍ & deſertā ᵖ ppter ᵛ vniuer ſas ᵉ abominationes ſuas ᶠ quas ᵉ operati ſunt. ᶠ Et tu ᶠ fili ᵍ hois: ᵉ filij ᵉ populi tui ᶠ qui loquūtur ᵉ de te ᶠ iux ta ᶠ muros ᵍ & in oſtiis ᵈo morū: ᵍ & dicunt ᵉ vnus ᵒᵒ

כה אמר אדני יהוה הנני אל
ראעים ודרשתי את צאני מידם
והשבתים מרעות צאן ולא ירעו
עוד הרועים אתם והצלתי צאני
מפיהם ולא תהיינה להם לאכלה:
כי כה אמר אדני יהוה הנני
אני ודרשתי את צאני ובקרתים:
כבקרת רעה עדרו ביום היותו
בתוך צאנו נפרשות כן אבקר
את צאני והצלתי אתם מכל
המקמות אשר נפצו שם ביום
ענן וערפל: והוצאתים מן העמים
וקבצתים מן הארצות והביאתים
אל אדמתם ורעיתים אל הרי
ישראל בנחלים ובכל מושבי
הארץ: במרעה טוב ארעה אותם
ובהרי מרום ישראל יהיה נוהם
שם תרבצנה בנוה טוב ומרעה
שמן תרעינה אל הרי ישראל:
אני ארעה צאני ואני ארביצם
נאם אדני יהוה: את האבדת
אבקש ואת הנדחת אשיב
ולנשברת אחבש ואת החולה
אחזק ואת השמנה ואת החזקה
אשמיד ארענה במשפט: ואתה
צאני כה אמר אדני יהוה הנני
שפט בין שה לשה לאילים
ולעתודים: המעט מכם המרעה
הטוב תרעו ויתר מרעיכם תרמסו
ומשקע מים תשתו
ואת המתרים ברגליכם תרפשון:
וצאני מרמס רגליכם תרעינה
ומרפש רגליכם תשתינה: לכן כה
אמר אדני יהוה אליהם הנני אני
ושפטתי בין שה בריה ובין שה
רזה: יען בצד ובכתף תהדפו

hec dicit dñs: ecce ego sup pastores: t
tollā lēgā mea; ídoù egṑ epi toùs poiménas, kai
requiram oues meas ex manib eor: t
exdikḗsō tà próbata mou ex tôn cheirôn autôn, kai
auertam eos ne pascant oues meas:
ekpaúsō dè autoùs toû mḕ poimaínein tà próbatá mou,
t non pascent vltra, pastores eas. t liberabo
kai ou boskḗsousin étі oi poiménes autá. kai exeloûmai
oues meas de ore eor: t nō crūt
tà próbatá mou ex toû stómatos autôn, kai ouk éson
eis vltrain deuorationē. qz hec dicit domi
nus autoîs étі: ius katadrómas. dià
tollā lēgā kýrie
nr dñs: ecce ego requiram oues meas t visi
os kýrios, ídoù egṑ exlētḗsō tà próbatá mou kai epi
tabo eas: sicut qrit pastor gregem su
oscḗmati autá, hṑsper zētei o poimḗn tò poímnion autoû
um: die qū fuerit qlligo t nubes in medio omnium
toû, hēméras ótan ḗ gnóphos kai mephélē en mésō próbō
suarū separatarū. sic requirā
tōn autoû diakechōrisménōn. oútōs exlētḗsō tà
oues meas: t cruam eas de oi lo
próbatá mou, kai expelásō autà ex odoû pantòs tó
co vbi dispersē sunt illic in die nebule t caligis:
pou oû diesképasan ekeî en hēméra nephélēs kai gnóphou,
t educam eas de gētib: t pgregabo eos de
kai exágō autoùs ex tôn ethnôn, kai synágō autoús ex odō
regionib t inducā eos in trā suam: t
tôn chōrôn kai eisagō autoùs eis tḕn gē autôn, kai
pascam eos sup montes israel: t in vallī
boskḗsō autoùs epi tà órē israḗl, kai en tais phá
bus t in oi hitatione terre: in pastu bono pa
rageîon kai en pásais katoikíais tḗs gḗs, ennomi agadō pa
scam eos in mōte excelso israel: t erunt ou
oskḗsō autḕs en tō órei tō ypsēlṓ israḗl, kai esontai aumē
lia eor illic t dormient illic: t requiesc
drai autôn ekeî kai koimēthésontai ekeî, kai anapaú
cent in pastiju bono. t in pastu pigui pascentur
montes in tropḗi agrōn. kai en topō pióni boskēthésontai
sup mṓtes israḗl. ego pascam oues meas:
egṑ tṓn óreōn israḗl. egṑ boskḗsō tà próbatá mou,
t ego refecere facta eas: hec dicit dñs dñs
kai egṑ anapaúsō autá, tóte légei kýrios kýrios tò
qd perierat requirā: t qd errauerat reducam: t
apolōlòs zētḗsō, kai tò planōḗmenon epistrépsō, kai
confractum alligabo: t deficiēs con
tò syntetrimménon katadḗsō, kai tò ekleípon ení
sxysō: t forte custodiā. t pascam illas eū
kḗsō, kai tò ischyròn phylaxō, kai boskḗsō autà me
iudicio: t vos oues mee. hec dicit
tà krímatos kai ymeîs próbatá mou. tádе légei
dñs dñs: ecce ego vindicabo inter oues meas t
kýrios kýrios, ídoù egṑ diakrinṑ anaméson próbatou kai
ouem: arietes t hircos: t nōne satis vobis qz
próbatou, kriôn. kai trágōn, kai ouch hikanôn ymîn ótі
bonū pastū pascebatis: t reliquias pedib
tōn kalôn nomḕ enémedte, kai tà katáloipa tḗs nomḗs
ysi cōculcabatis pedib ysq: t purifi
ymôn katepateîte toîs posìn ymôn; kai tò kathesth
mà aquā bibebatis: t reliquū pedib
kòs údōr epínete, kai tò katáloipon toîs posìn
ysis turbabatis: t oues mee cōculcatio
ymôn etarássete, kai tà próbatá mou tà patḗma
nes pedū ysq pascebāt: t turbaram
ta tṓn podṑn ymôn enémonto, kai tò tetraphyḗmenon
aquā a pedib ysq bibebāt. dpterea hec
údōr apo tṓn podṑn ymôn étheuon. diatoúto tá
dicit dñs dñs: ecce ego iudicabo inter
dè légei kýrios kýrios, ídoù egṑ diakrinṑ anaméson
ouem fortē t infirmā: in ār lateribus
próbatou ischyroû kai asthenoûs, epi dè tais pleurais
t hûeris ysis ipellebatis:
kai toîs ṓmois ymôn diōseîte, oooooooooooooo

Hec dicit dñs: ecce ego sup pastores: t
requiram oues meas ex manib eor: t
exterminabo eas de ciuitatib: t
pascentur oues meas in montibus excelsis
israel: et erunt pascue earū.
Ibi requiescent in her
bis virentibus: & in pas
cuis pinguibus pascen
tur super montes israel.
Ego pascā oues meas:
& ego eas accubare faciā
dicit dñs deus. Quod
perierat requiram: & quod abie
ctum erat reducam: oo
& qd cōfractū fuerat alli
gabo & qd infirmū fue
rat cōfolidabo: & quod
pingue & forte custodiā: & pascam illas
in iudicio. Vos autem
greges mei: hec dicit
dñs deus. Ecce ego
iudico inter pecus pingue & pe
cus macilentum. Pro eo q
lateribus & humeris ipingebatis:

Hec dicit domínus de
Ecce ego ipse super
pastores: & requirā gre
gem meū de manu eorū
& ceſſare faciā: vt vltra
non pascant greges meū
nec pascāt amplius pa
stores semetipsos. Et li
berabo gregem meū de
ore eorū: ne sit vltra
eis in escam: quia hec
dicit dñs deus. Ecce ego
ipse requiram oues mea
as & visitabo eas: sicut
sicut visitat pastor gre
gem suū: in die qū fuerit
in medio ouiū suarum
dissipatarū: sic visitabo
oues meas: & liberabo
eas de omnibus locis
in quibus dispersæ
fuerant in die nubis
& caliginis. Et
educam eas de populis:
& congregabo eas de ter
ris: & inducam eas in
terram suam: & pas
cam eas in montibus
israel in rimis & in cun
ctis sedibus terre. In pascuis vberri
mis pascam eas: oo
et in montibus excelsis
israel erunt pascue earū.
Ibi requiescent in her
bis virentibus & in pa
scuis pinguibus pascen
tur super montes israel.
Ego pascā oues meas:
& ego eas accubare faciā
dicit dñs deus. Quod
perierat oooooooooooo
requiram: & quod abie
ctum erat reducam: oo
& qd cōfractū fuerat alli
gabo & qd infirmū fue
rat cōfolidabo: & quod
pingue & forte oooooo
custodiā: & pascam illas
in iudicio. Vos autem
greges mei: hec dicit
dñs deus. Ecce ego
iudico inter pecus pingue & pe
cus: arietum oooooooo
et hyrcorū. Nonne sa
tis vobis erat pascua oo
bona depasci. Insup &
reliqas pascuas vrarū cō
culcastis pedibus vris: &
cū purissimā aquā bibe
retis: reliquam pedibus
vestris turbastis. oooooo
Et oues mee his que cō
culcata pedibus vris fue
rant pascebātur: & q pe
des vri turbauerāt hec bi
bebāt. Propterea hec di
cit dñs deus ad vos. Ecce
ego ipse iudico inter pe
cus pingue & macilen
tum. Pro eo q lateribus
& humeris ipingebatis:

את אחד אישׁ את אחיו תלאמר
באו ונא ונשמע מה הדבר היוצא
מאת יהוה ויבואו אליך כמבוא
עם וישבו לפניך עמי וישמעו את
דבריך ואותם לא יעשׂו כי עגבים
בפיהם המה עשׂים אחרי בצעם
לבם הלך: והנך להם כשיר עגבים
יפה קול ויטיב נגן ושמעו
את דבריך ואת לא יעשׂו אינם אתם:
ובאבאה הנה באה וידעו כי נביא
היה בתוכם:
ויהי דבר יהוה אלי לאמר: בן
אדם הנבא על רועי ישׂראל
הנבא ואמרת אלהם לרעים כה
אמר אדני יהוה הוי רעי ישׂראל
אשׁר היו רעים אתם הלוא
ירעו הרעים: את החלב תאכלו
ואת הצמר תלבשׁו הבריאה תזבחו
את הצאן לא תרעו: את החלות לא
חזקתם ואת החולה לא רפאתם
ולנשברת לא חבשתם ואת
הנדחת לא השׁבתם ואת האבדת
לא בקשׁתם ובהאזקה רדיתם
אתם ובפרך: ותפוצינה לאכלה לכל חית
השׂדה ותפוצינה: וישׁנו צאני
נפל על כל גבעה רמה
ועל כל פני הארץ נפצו צאני
ואין דורשׁ ואין מבקשׁ: לכן רעים
שׁמעו דבר יהוה: חי אני נאם
אדני יהוה אם לא יען היות
צאני לבז ותהיינה צאני לאכלה
לכל חית השׂדה ומאין רעה
ולא דרשׁו רעי את צאני וירעו
הרעים אתם ואת צאני לא
רעו: לכן הרעים שׁמעו דבר יהוה:

ad alterū vir ad proxi
mum suum loquentes:
venite & audiamus quis
sit sermo egrediens oooo
a dño. Et veniunt ad te
quasi si ingrediatur oooo
populus: & sedent coram
te populus mei: & audiūt
sermones tuos & non
faciūt eos: pqa cantici
cū oris sui vertunt illos:
& auariciā suam sequitur
cor eorū: & es eis quasi
carmen musicum quod
suauis dulcisq; sono cani
tur. Et audiunt oooooooo
verba tua & non faci
unt ea oooooooooooooo
& cū venerit qd predictū
est ecce enim venit: tunc
scient qa prophetes fue
rit inter eos. 34.
Et factum est verbū
dñi ad me dicēs. Fi
li hominis pphēta de
pastoribus israel: oooooo
propheta & dices pasto
ribus: hec oooooooooooo
dicit dominus deus. Ve
pastoribus israel: oooooo
qui pascebant semetip
sos. Nonne greges a oo
pastoribus pascuntur.
Lac comedebatis: oooo
& lanis operiebamini:
& qd crassum erat occi
debatis: gregē aūt meū
nō pascebatis. Quod in
firmum fuit nō cōfortastis:
& qd egrotū nō curastis.
Quod confractū est
non alligastis; & oooooo
quod abiectum est nō re
duxistis: & qd perierat
non quesistis: sed cum
austeritate imperabatis
eis & cū potētia. & disp
se sunt oues mee eo q nō
esset pastor: & facte sunt
in deuorationē oim bē
stiarū agri & dispersę sūt.
Errauerunt greges mei
in cunctis montibus & in
vniuerso colle excelso:
& sup omnē facie terre
dispersi sūt greges mei:
& non erat qui requireret.
Nō erat inqs q requireret.
Propterea pastores audite
verbum dñi. Viuo
ego dicit dñs deus: qa
pro eo q facti sunt oooo
greges mei in rapinā: &
oues mee i deuorationē
omniū bestiarum agri:
eo q nō esset pastor: ooo
nec enī quesierūt pasto
res gregē meū: sed pasce
bant pastores semetip
sos & greges meos non
pascebāt. Propterea pa
stores audite verbū dñi.

fratri suo t vnusquisq; primo suo dicen
tō ádelphō autoû kai ékasos tō plēsíon autoû légon
tes: cōuentamus t quidtamus pcedentia a
tes, synelthōmen kai akoúsomen tà ekporeúomena pantà
dño. t veniunt ad te: quō cōuent ppls: t
kyríou, kai érchontai prós sé, ás symporeúētai laós, kai
sedent cozam te t audiunt verba tua: t
kathḗntai enantíon sou kai akoúsontai tà rhḗmatá sou, kai
non: facient ea: qz imēdatiū in ore suo
oủ mḕ poiḗsōsin autá, óti philoûntes en tō sómati autôn
tpi faciunt: t post fordes finauꝫ cor
autoî poioûsin, kai opísō tōn miasmátōn autôn ḗ krap
eor gradītur: t eo eto ūll vox psalterij
día autôn proreúetai, kai ginē autoîs ōs phōnḕ psaltēríou
dulcisoni cōcini: t audient tua verba: t
ḗ dypháton euarmósou, kai akoúsontai sou tà rhḗmata, kai
non facient ea. t cum venerit: dicent
oủ mḕ poiḗsōsin autá. kai nûn eàn élthē, gnṓsontai
ecce venit: t scient qz pphēta fuit in medio
Idoù ḗkei, kai gnṓsontai óti prophḗtēs ḗn en mésō
eor.
autôn. Ca.34.
Kaì egéneto lógos kyríou prós me légōn, hiè ánthrō A
pos pphēta sup pastores israel: pro Dicte
phēta t die: hec dicit dño dño: o pastores 13.a.
teusor kai eipé, tádе légei kýrios kýrios, ō poiménes
israel: nūqd pascunt pastores semetipos: nōne oues
israḗl, mḕ boskousin oi poiménes heautoús, oủ tà próba
pascunt pastores? ecce lac comedītis:
ta boskousin oi poiménes; ídoù tò gála katedḗsete,
t lanis operimini: t crassum occidit: t
kai tà éria pobdiballeste, kai tò tracỳ sphágete, kai
oues meas nō pascitis: qō infirmū fuit nō cōfortastis:
tà próbatá mou oủ boskete, tò kakōthèn oủk enischysate,
t confractū nō alligastis: t errane
kai tò syntetrimménon oủ katedḗsate, kai tò planṓ
nō reduxistis: t qō perijt non quesi
stis. Pon oủk epestrépsate, kai tò apolōlòs oủk zētḗsate
stis: t forte afflixistis laboze. t dispersę
te, kai tò ischyrỳn katergásasthe móchō. kai diesp
sunt oues mee eo qō nō erāt pastores: t facte
en tà próbatá mou diá tò mḕ einai poiménas, kai ḗthō
sunt i deuorationē oib bestijs agri: t disp
an eis katábrōma pâsi toîs thēríois toû agroû, kai dis
se sunt oues in oi móte: t sup oém col
ta sán tà próbata en pantì óreі, kai epí pánta bou
lem excelsus: t sup faciem ois ere dispe
lon ýpsēlón, kai epí prósopon pásēs tḗs gḗs diesp
sūt: t nō fuit requens neq; reducēs. dpterea pa
gen, kai oủk ēn ó exaitōn oủdè ho ex antistrépōn. diá toûto poi
stores audite verbū dñi: vivo ego dicit dño do
ménes akoúsate lógon kyríou, zō egṑ légei kýrios kú
minꝰ: qfecto p eo qō facte sunt oues mee in
rios, hóti ánti toû ēnésthai tà próbatá mou eis
predam: t facti sunt greges mei in deuoratio
prónomḗn, kai ēnésthai tà poiménia mou eis katábrō
nē oib bestijs campi: eo qō nō sint
ma pâsi toîs thēríois toû pedíou, diapsà tò mḕ eî
pastores t nō quesierunt pastores os
nai poiménas, kai oủk exezḗtēsan oi poiménes tà pró
ues meas: t pauerunt pastores semetipos:
batá mou, kai ebóskēsan oi poiménes heautoús, tà
at oues mee nō paste sunt. dpterea pastores
di próbatá mou oủk ebóskēsan. diá toûto poiménes
audite verbū dñi.
akoúsate lógon kyríou. oooooooooooooooooooo

כה אמר אדני יהוה הנני אל
רעים ודרשתי את צאני מידם
והשבתים מרעות צאן ולא ירעו
עוד הרועים אתם והצלתי צאני
מפיהם ולא תהיינה להם לאכלה:
כי כה אמר אדני יהוה הנני
אני ודרשתי את צאני ובקרתים:
כבקרת רעה עדרו ביום היותו
בתוך צאנו נפרשות כן אבקר
את צאני והצלתי אתם מכל
המקמות אשר נפצו שם ביום
ענן וערפל: והוצאתים מן העמים
וקבצתים מן הארצות והביאתים
אל אדמתם ורעיתים אל הרי
ישׂראל בנחלים ובכל מושבי
הארץ: במרעה טוב ארעה אותם
ובהרי מרום ישׂראל יהיה נוהם
שם תרבצנה בנוה טוב ומרעה
שמן תרעינה אל הרי ישׂראל:
אני ארעה צאני ואני ארביצם
נאם אדני יהוה: את האבדת
אבקש ואת הנדחת אשיב
ולנשברת אחבש ואת החולה
אחזק ואת השמנה ואת החזקה
אשמיד ארענה במשפט: ואתה
צאני כה אמר אדני יהוה הנני
שפט בין שה לשה לאילים
ולעתודים: המעט מכם המרעה
הטוב תרעו ויתר מרעיכם תרמסו
ומשקע מים תשתו
ואת המתרים ברגליכם תרפשון:
וצאני מרמס רגליכם תרעינה
ומרפש רגליכם תשתינה: לכן כה
אמר אדני יהוה אליהם הנני אני
ושפטתי בין שה בריה ובין שה
רזה: יען בצד ובכתף תהדפו

hec dicit dño: ecce ego sup pastores: t
tollā lēgā mea; ídoù egṑ epi toùs poiménas, kai
requiram oues meas ex manib eor: t
exdikḗsō tà próbata mou ex tôn cheirôn autôn, kai
auertam eos ne pascant oues meas:
ekpaúsō dè autoùs toû mḕ poiḗsōsin autá, kai
pascent oues mee eo ne pascant oues meas:
ekpaúsō autoùs toû mḕ poimaínein tà próbatá mou,
t non pascent vltra, pastores eas. t liberabo
kai oủ boskḗsousin étі oi poiménes autá. kai exeloûmai
oues meas de ore eor: t nō crūt
tà próbatá mou ex toû stómatos autôn, kai oủk ésontai
eis vltrain deuorationē. qz hec dicit domi
nus autoîs étі: ius katadrómas. dià
tollā lēgā kýrie
nr dñs: ecce ego requiram oues meas t visi
os kýrios, ídoù egṑ exlētḗsō tà próbatá mou kai epi
tabo eas: sicut qrit pastor gregem su
oscḗmati autá, hṑsper zētei o poimḗn tò poímnion autoû
um: die qū fuerit qlligo t nubes in medio omnium
toû, hēméras ótan ḗ gnóphos kai mephélē en mésō próbō
suarū separatarū. sic requirā
tōn autoû diakechōrisménōn. oútōs exlētḗsō tà
oues meas: t cruam eas de oi lo
próbatá mou, kai expelásō autà ex odoû pantòs tó
co vbi dispersē sunt illic in die nebule t caligis:
pou oû diesképasan ekeî en hēméra nephélēs kai gnóphou,
t educam eas de gētib: t pgregabo eos de
kai exágō autoùs ex tôn ethnôn, kai synágō autoús ex odō
regionib t inducā eos in trā suam: t
tôn chōrôn kai eisagō autoùs eis tḕn gē autôn, kai
pascam eos sup montes israel: t in vallī
boskḗsō autoùs epi tà órē israḗl, kai en tais phá
bus t in oi hitatione terre: in pastu bono pa
rageîon kai en pásais katoikíais tḗs gḗs, ennomi agadō pa
scam eos in mōte excelso israel: t erunt ou
oskḗsō autḕs en tō órei tō ypsēlṓ israḗl, kai esontai aumē
lia eor illic t dormient illic: t requiesc
drai autôn ekeî kai koimēthésontai ekeî, kai anapaú
cent in pastiju bono. t in pastu pigui pascentur
montes in tropḗi agrōn. kai en topō pióni boskēthésontai
sup mṓtes israḗl. ego pascam oues meas:
egṑ tṓn óreōn israḗl. egṑ boskḗsō tà próbatá mou,
t ego refecere facta eas: hec dicit dño dño
kai egṑ anapaúsō autá, tóte légei kýrios kýrios tò
qd perierat requirā: t qd errauerat reducam: t
apolōlòs zētḗsō, kai tò planōḗmenon epistrépsō, kai
confractum alligabo: t deficiēs con
tò syntetrimménon katadḗsō, kai tò ekleípon ení
sxysō: t forte custodiā. t pascam illas eū
kḗsō, kai tò ischyròn phylaxō, kai boskḗsō autà me
iudicio: t vos oues mee. hec dicit
tà krímatos kai ymeîs próbatá mou. tádе légei
dño dño: ecce ego vindicabo inter oues meas t
kýrios kýrios, ídoù egṑ diakrinṑ anaméson próbatou kai
ouem: arietes t hircos: t nōne satis vobis qz
próbatou, kriôn. kai trágōn, kai ouch hikanôn ymîn ótі
bonū pastū pascebatis: t reliquias pedib
tōn kalôn nomḕ enémedte, kai tà katáloipa tḗs nomḗs
ysi cōculcabatis pedib ysq: t purifi
ymôn katepateîte toîs posìn ymôn; kai tò kathesth
mà aquā bibebatis: t reliquū pedib
kòs údōr epínete, kai tò katáloipon toîs posìn
ysis turbabatis: t oues mee cōculcatio
ymôn etarássete, kai tà próbatá mou tà patḗma
nes pedū ysq pascebāt: t turbaram
ta tṓn podṑn ymôn enémonto, kai tò tetraphyḗmenon
aquā a pedib ysq bibebāt. dpterea hec
údōr apo tṓn podṑn ymôn étheuon. diatoúto tá
dicit dño dño: ecce ego iudicabo inter
dè légei kýrios kýrios, ídoù egṑ diakrinṑ anaméson
ouem fortē t infirmā: in ār lateribus
próbatou ischyroû kai asthenoûs, epi dè tais pleurais
t hûeris ysis ipellebatis:
kai toîs ṓmois ymôn diōseîte, oooooooooooooo

וּנְבֹרְכֵיכֶם תְּנַנְחוּ כָּל הַנַּחֲלוֹת עַד נַחְלָה׃
אֲשֶׁר הַפִּיצוֹתֶם אוֹתָנוּ אֶל הַחוּצוֹת׃
וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא תִהְיֶינָה עוֹד לָבַז וְשָׁפַטְתִּי בֵּין שֶׂה לְשֶׂה׃
וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעֶה אֶחָד וְרָעָה אֹתָם עַבְדִּי דָּוִד הוּא יִרְעֶה אוֹתָם וְהוּא יִהְיֶה לָהֶם לְרֹעֶה׃
וַאֲנִי יְהוָה אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים וְעַבְדִּי דָוִד נָשִׂיא בְתוֹכָם אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃
וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אוֹתָם וְהִרְבֵּיתִי אוֹתָם וְנָתַתִּי אֶת מִקְדָּשִׁי בְתוֹכָם לְעוֹלָם׃
וְהָיָה מִשְׁכָּנִי עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם׃
וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בִּהְיוֹת מִקְדָּשִׁי בְתוֹכָם לְעוֹלָם׃
הִנֵּה בָּאָה וְנִהְיְתָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אֲשֶׁר הַיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי׃
וְיָשְׁבוּ עָרֵי יִשְׂרָאֵל וְיָשְׁבוּ בָּהֶם וְעָשׂוּ אֶת עֵצִים וְאֶת נְשֶׁק וּבָעֲרוּ מָגֵן וְצִנָּה בְּקֶשֶׁת וּבְחִצִּים וּבְשַׁבְּטֵי יָד וּבְרֹמַח וּבָעֲרוּ בָהֶם אֵשׁ שֶׁבַע שָׁנִים׃
וְלֹא יִשְׂאוּ עֵצִים מִן הַשָּׂדֶה וְלֹא יַחְטְבוּ מִן הַיְעָרִים כִּי בַנֶּשֶׁק יַבְעֲרוּ אֵשׁ וְשָׁלְלוּ אֶת שׁסֵיהֶם וּבָזְזוּ אֶת בֹּזְזֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא אֶתֵּן לְגוֹג מְקוֹם שָׁם קֶבֶר בְּיִשְׂרָאֵל גֵּי עֹבְרִים קִדְמַת הַיָּם וְחֹסֶמֶת הָעֹבְרִים וְשָׁם קָבְרוּ אֶת גּוֹג וְאֶת כָּל הֲמוֹנוֹ וְקָרְאוּ גֵּי הֲמוֹן גּוֹג׃
וְקָבְרוּ בֵית יִשְׂרָאֵל לְמַעַן טַהֵר אֶת הָאָרֶץ שִׁבְעָה חֳדָשִׁים׃
וְקָבְרוּ כָּל עַם הָאָרֶץ וְהָיָה לָהֶם לְשֵׁם יוֹם הִכָּבְדִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְאַנְשֵׁי תָמִיד יַבְדִּילוּן עֹבְרֵי הָאָרֶץ מְקַבְּרִים אֶת הָעֹבְרִים אֶת פְּנֵי הָאָרֶץ לְטַהֲרָהּ מִקְצֵה שִׁבְעָה חֳדָשִׁים יַחְפְּשׂוּ׃
וְעָבְרוּ הָעֹבְרִים בָּאָרֶץ וְרָאָה עֶצֶם אָדָם וּבָנָה יָד אֵצֶל עַד קְבָרָהּ הַקְּבָרִים אֹתוֹ בְּגֵי הֲמוֹן גּוֹג׃
וְגַם עִיר הֲמוֹנָה שָׁם וְטִהֲרוּ אֶת הָאָרֶץ׃
וְאַתָּה בֶן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֱמֹר לְכָל צִפּוֹר כָּנָף וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה הִקָּבְצוּ וּבֹאוּ הֵאָסְפוּ מִסָּבִיב עַל זִבְחִי אֲשֶׁר אֲנִי זֹבֵחַ לָכֶם זֶבַח גָּדוֹל עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲכַלְתֶּם בָּשָׂר וּשְׁתִיתֶם דָּם׃
בְּשַׂר גִּבּוֹרִים תֹּאכֵלוּ וְדַם נְשִׂיאֵי הָאָרֶץ תִּשְׁתּוּ אֵילִים כָּרִים וְעַתּוּדִים פָּרִים כֻּלָּם מְרִיאֵי בָשָׁן׃
וַאֲכַלְתֶּם חֵלֶב לְכָלָה וּשְׁתִיתֶם דָּם לְשִׁכָּרוֹן מִזִּבְחִי אֲשֶׁר זָבַחְתִּי לָכֶם׃
וְשָׂבַעְתֶּם עַל שֻׁלְחָנִי מִסּוּס וָרֶכֶב גִּבּוֹר וְכָל אִישׁ מִלְחָמָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְנָתַתִּי אֶת כְּבוֹדִי בַּגּוֹיִם וְרָאוּ כָל הַגּוֹיִם אֶת מִשְׁפָּטִי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְאֶת יָדִי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בָּם׃
וְיָדְעוּ בֵית יִשְׂרָאֵל כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם לְמִן הַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה׃
וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי בַעֲוֹנָם גָּלוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל כִּי מָעֲלוּ בִי וָאַסְתִּר פָּנַי מֵהֶם וָאֶתְּנֵם בְּיַד צָרֵיהֶם וַיִּפְּלוּ כֻלָּם בֶּחָרֶב׃
כְּטֻמְאָתָם וְכִפְשָׁעֵיהֶם עָשִׂיתִי לָהֶם וָאַסְתִּר פָּנַי מֵהֶם׃
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עַתָּה אָשִׁיב אֶת שְׁבוּת יַעֲקֹב וְרִחַמְתִּי כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְקִנֵּאתִי לְשֵׁם קָדְשִׁי׃
וְנָשׂוּ כְלִמָּתָם וְכָל מַעֲלָם אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי בְּשִׁבְתָּם עַל אַדְמָתָם לָבֶטַח וְאֵין מַחֲרִיד׃
בְּשׁוּבִי אוֹתָם מֵעַמִּים וְקִבַּצְתִּים מֵאַרְצוֹת אֹיְבֵיהֶם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָהֶם לְעֵינֵי גּוֹיִם רַבִּים׃
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם בְּהַגְלוֹתִי אוֹתָם אֶל הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּים עַל אַדְמָתָם וְלֹא אוֹתִיר עוֹד מֵהֶם שָׁם׃
וְלֹא אַסְתִּיר עוֹד פָּנַי מֵהֶם כִּי שָׁפַכְתִּי אֶת רוּחִי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Ca.xxxv.
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ עַל הַר שֵׂעִיר וְהִנָּבֵא עָלָיו׃
וְאָמַרְתָּ לוֹ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ הַר שֵׂעִיר וְנָטִיתִי יָדִי עָלֶיךָ וְנָתַתִּיךָ שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה׃
עָרֶיךָ חָרְבָה אֲשִׁים וְאַתָּה שְׁמָמָה תִּהְיֶה וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
יַעַן הָיוֹת לְךָ אֵיבַת עוֹלָם וַתַּגֵּר

'et cornibus vīs'ventila batis'oia'infirma pecora
'donec 'dispergentur 'foras: 'saluabo 'gregem meum '& non 'erit 'vltra in rapinā: 'iudicabo 'inter 'pecus' & pecus.
'Et fuscitabo 'super ea 'pastorem 'vnū qui 'pascat 'ea: 'seruum meū 'dauid: 'ipse 'pascet 'ea: 'ipse 'erit 'eis 'in pastorem. 'Ego autem 'dñs 'ero 'eis 'in deum: '& seruus meus 'dauid 'princeps 'in medio eorum. 'Ego 'dñs 'locutus sum. 'Et faciam cum 'eis 'pactum 'pacis: '& cessare faciam 'bestias 'pessimas 'de terra: '& habitāt 'in deserto: 'et dormient 'in saltibus: '& ponā 'eos 'in circuitu 'collis mei 'benedictionē: 'deducā 'imbrē 'in tempore suo: 'imbres 'benedictionis 'erunt. 'Et dabit 'lignū 'agri 'fructū suum: 'terra 'dabit 'germen suū: 'et erunt 'in 'terra sua 'absq; timore. 'Et scient 'quia 'ego 'dñs 'cū cōtriuero 'catenas 'iugi eor: 'et eruero eos 'de manu 'imperantiū 'sibi. 'Et nō 'erūt 'vltra in 'rapinam eo 'in gentibus: 'neq; bestie 'terre 'deuorabunt eos: 'sed habitabūt 'cōfidēter 'absq; vllo 'terrore. 'Et suscitabo 'eis 'germen 'noiatum: 'non 'erunt 'vltra 'iminuti 'fame 'in terra: 'neq; 'portabunt 'vltra eo 'opprobriū 'gentiū. 'Et scient 'quia 'ego 'dñs 'deus eorū 'cū eis: 'et ipsi 'populus meus 'domus 'Israel: 'ait 'dñs 'de?. 'Vos autem 'greges mei 'greges 'pascue mee 'homines 'estis: & 'ego dñs 'deus vester: 'dicit 'dñs 'deus. 35.

'Et factus est 'sermo 'dñi 'ad me dicens. 'Fili 'hois: 'pone 'faciē tuā 'aduersum 'montē 'seir '& prophetabis 'de eo' & dices 'illi. 'Hec 'dicit 'dominꝰ 'deus. 'Ecce ego 'ad te 'mons 'seir 'et 'extendā 'manū meam 'sup te: 'et 'dabo te 'desolatum 'atq; desertū. 'Vrbes tuas 'demoliar' & tu 'desertus 'eris: 'et scies 'quia 'ego 'dñs 'cū cōtuero 'cathenas 'iugi eor: 'et eruero eos 'de manu 'imperantiū 'sibi. 'Et nō 'erūt 'vltra in 'rapinam eo 'in gentibus: 'neq; bestie 'terre 'deuorabunt eos: 'sed habitabūt 'cōfidēter 'absq; vllo 'terrore. 'Et fuscitabo 'eis 'germen 'noiatum: 'non 'erunt 'vltra 'iminuti 'fame 'in terra: 'neq; 'portabunt 'vltra eo 'opprobriū 'gentiū. 'Et scient 'quia 'ego 'dñs 'deus cor

עַם׃ לָכֵן הָרֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ דְבַר
אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת לָאֲפִיקִים וְלַגֵּאָיוֹת
וְלֶחֳרָבוֹת הַשֹּׁמֵמוֹת וְלֶעָרִים הַנֶּעֱזָבוֹת
אֲשֶׁר הָיוּ לְבַז וּלְלַעַג לִשְׁאֵרִית
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר מִסָּבִיב׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה אִם לֹא בְּאֵשׁ קִנְאָתִי
דִּבַּרְתִּי עַל שְׁאֵרִית הַגּוֹיִם וְעַל אֱדוֹם
כָּלָא אֲשֶׁר נָתְנוּ אֶת אַרְצִי לָהֶם
לְמוֹרָשָׁה בְּשִׂמְחַת כָּל לֵבָב בְּשָׁאט
נֶפֶשׁ לְמַעַן מִגְרָשָׁהּ לָבַז׃ לָכֵן
הִנָּבֵא עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת לָאֲפִיקִים וְלַגֵּאָיוֹת
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי נְקַנְאָתִי
וּבַחֲמָתִי דִּבַּרְתִּי יַעַן כְּלִמַּת גּוֹיִם
נְשָׂאתֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת יָדִי אִם לֹא הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר לָכֶם מְסָבִיב הֵמָּה כְלִמָּתָם
יִשָּׂאוּ׃ וְאַתֶּם הָרֵי יִשְׂרָאֵל עֲנַפְּכֶם
תִּתֵּנוּ וּפִרְיָכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל
כִּי קָרְבוּ לָבוֹא׃ כִּי הִנֵּנִי אֵלֵיכֶם
וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְנֶעֱבַדְתֶּם וְנִזְרַעְתֶּם׃
וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל כֻּלָּה וְנוֹשְׁבוּ הֶעָרִים
וְהֶחֳרָבוֹת תִּבָּנֶינָה׃ וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם
אָדָם וּבְהֵמָה וְרָבוּ וּפָרוּ וְהוֹשַׁבְתִּי
אֶתְכֶם כְּקֶדְמוֹתֵיכֶם וְהֵטַבְתִּי
מֵרֵאשִׁתֵיכֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃
וְהוֹלַכְתִּי עֲלֵיכֶם אָדָם אֶת עַמִּי
יִשְׂרָאֵל וְיִרְשׁוּךָ וְהָיִיתָ לָהֶם
לְנַחֲלָה וְלֹא תוֹסִף עוֹד לְשַׁכְּלָם׃
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אָמְרִים
לָכֶם אֹכֶלֶת אָדָם אַתְּ וּמְשַׁכֶּלֶת
גּוֹיֵךְ הָיִית׃ לָכֵן אָדָם לֹא תֹאכְלִי
עוֹד וְגוֹיֵךְ לֹא תְשַׁכְּלִי עוד נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְלֹא אַשְׁמִיעַ אֵלַיִךְ

populi.ᵉ ppterea' montes israel' audite verbū dñi. hec dicit dñs deus. Hec dicit dñs deus. montib' & collibus tor rentibus' vallibusq; & desertis: parietinis & & vrbibus' derelictis que populate' sunt & subsannate a reliquis gentibus per circuitum. Propterea hec dicit dominus deus. Quoniam in igne zeli mei locutus sum de reliquis gentibus: & de idumea vniuersa que dederunt terram meam sibi in hereditate cum gaudio & toto corde ex animo: & eiecerūt eam vt vastarent: idcirco vaticinare super humū israel: & dices montibus & collibus in gis & vallibus. Hec dicit dñs deus. Ecce ego in zelo meo & in furore meo locutus sum: eo cōfusionē gentium sustinueritis. Idcirco hec dicit dñs deus. Ego leuaui manū meā vt gentes que in circuitu vestro sunt ipse confusionē suā portēt: vos aūt montes israel ramos vestros germinetis & fructū vestrū afferatis populo meo israel: ppe ei ē vt veniat. Quia ecce ego ad vos & cōuertar ad vos & arabimini & accipietis semētē. & multiplicabo in vobis homes: oēm domū israel: & habitabūtur ciuitates & ruinosa restaurabūtur. & replebo vos homibus & iumētis & multiplicabūtur & crescēt, et habitare vos facia sicut a principio: & bonis donabo maioribus q habuistis ab initio: & scietis quia ego dñs. Et adducā sup vos homes populū meū israel & hereditate possi debunt te. Et eris eis in hereditatē: & non ad des vltra vt absq eis sis. Hec dicit dñs deus. Pro eo q dicunt de vobis deuoratrix homi num es & suffocans gentem tuā: propterea homines non comedes amplius: & gentē tuam non necabis vltra: ait dominus deus. Nec audi tam faciam in te

gētibus: ppterea mōtes israel audite verbū dñi. ἕτι σὺ ὄρη Ισραηλ ἀκούσατε λόγον κυρίου. hec dicit dñs mōtib' & collibus & τάδε λέγει κύριος τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς βουνοῖς καὶ ταῖς vallib' & torrentibus: & φάραγξι καὶ τοῖς χερμάρροις, καὶ τοῖς ἐξερημωθεῖσι καὶ desertis: & vrbibus derelictis ἠφανισμένοις, καὶ ταῖς πόλεσι ταῖς ἐγκαταλελειμμένοις que depopulate sunt & subsannate a reliquis gentibus per circuitum. ctis: & facte sūt in ῥῆδαμ & in cōculcationem reliquis gētib' in circuitu. ppterea hec Propterea hec dicit dñs deus. τοῖς καταλελοιφόσιν ἔθνεσιν πυκλόθεν. διὰ τοῦτο τάδε dicit dñs deus. ffecto i igne furoris mei locu- λέγει κύριος κύριος, ἢ μὴν ἐν πυρὶ θυμοῦ μου ἐλά- tus sum sup reliqs gētes: & sup idumeā om- λησα ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, καὶ ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν πᾶ nē: q dederūt terrā meā sibi in possessio- σαν, ὅτι ἔδωκαν τὴν γῆν μου ἑαυτοῖς εἰς κατάχε saq, cum letitia: despicientes alas vt subuerte νεῖ cum letitia: despicientes alas vt subuerte σιν μετ' εὐφροσύνης, ἀτιμάσαντες ψυχὰς τοῦ ἀφαί rent in ῥῆda: ppterea ῥphcta sup terrā ρεσαι ἐν προνομῇ, διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπὶ τὴν γῆν sai & in ῥrōmiā, dic mōtib' & collibus Israel: & dic τοῦ Ισραηλ, καὶ εἰπὸν τοῖς ὄρεσιν καὶ τοῖς βουνοῖς & vallib' & rupibus: hec dicit dñs: τάδε λέγει κύριος, ecce ego in zelo meo & in furore meo locut' ἰδοὺ ἐγὼ ἐν τῷ ζήλῳ μου καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου. λελάλη sum ῥ oppzobrio tuo q̄s gētes ituleft vobis. σα ἀπὶ τοῦ ὀνειδισμοῦ σου ὃν ἔσχε κύριος ὑμῖν. ῥpterea hec dicit dñs dñs: ego leuabo ma διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐγὼ ἆρῶ τὴν χεῖ nū mea sup gētes q̄ incircuitu vfo: isti ignomi ρά μου ἐπὶ ἔθνη τὰ πυκλόθεν ὑμῶν, οὗτοι τὴν ἀτιμί niā suam capient: vbi ātmōtes israel vsum: αν αὐτῶν λήψονται, ὑμῶν δὲ ὄρη Ισραηλ τὴν σαφυλήν, & fructū comedet pplo meo: q̄ sperant, καὶ τὸν καρπὸν καταφαγέται λαός μου, ὅτι ἐλαττοῦσιν vt veniāt: q̄n ecce ego ad vos & respiciam sup τοῦ ἐλθεῖν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑ vos: & arabimini & semiabimini: & multiplicabo sup μᾶς, καὶ κατεργασθήσεσθε, καὶ σπαρήσεσθε, καὶ πληθυνῶ ἐφ' vos homes oēs domū israel in finē: & hita ὑμᾶς ἀνθρώπους πᾶσι οἶκον Ισραηλ εἰς τέλος, καὶ κατοι buntur ciuitates & deserta edificabitur. κισθήσονται αἱ πόλεις καὶ ἠρημωμένα οἰκοδομηθήσεται. & multiplicabo sup vos homes & iumēta & multi καὶ πληθυνῶ ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους καὶ κτήνη καὶ πληθυν plicabūt & crescent: & hitare facia vos sic in θήσεται καὶ αὐξηθήσονται, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ὡς τὸ ἐν σρῶτον καὶ εὐεργετήσω ὑμᾶς ὑπὲρ τὰ πρῶτα καὶ γνώσεσθε principio vfo: & bñ faciam vobis sicut ab initio ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ ἀφαιρῶ ἀφ' ὑμῶν, καὶ ἐν ποιήσω ὑμᾶς ὥσπερ τὰ ἔμπροσθεν vfo: & scietis q̄ ego sum dñs. & genera ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ ἀφανί bo sup vos homes pro ῥpplo meo israel: & σω ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους ἀντὶ τοῦ λαοῦ μου Ισραηλ, καὶ hereditabunt vos: & eritis eis in possessio κληρονομήσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε αὐτοῖς εἰς κατάχε nē: & non adderis vltra absq liberi fieri ab eis. σιν, καὶ οὐ μὴ προσθῆτε ἔτι ἀτεκνωθῆναι ἀπ' αὐτῶν. hec dicit dñs dñs: ῥ eo q̄ dicunt tibi fra ττάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ' ὧν εἶπαν σοι γῆ κατε rans homes: & absq liberis a gente ἐθύουσα ἀνθρώπους, καὶ ἀτεκνωθὴν ὑπὸ τῶν ἐθνους tua fuisti. ῥpterea homes nō ἀpli comedes: σου ἐγένου. διὰ τοῦτο ἀνθρώπους οὐκ ἔτι φάγεσαι, & gentē tuā nō absq liberis facies ultra ait dñs do καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνώσεις ἔτι λέγει κύριος κύ minꝰ. & nō audietur sup vos ριος. καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἐφ' ὑμᾶς

vltra ignominis gētiū: & opprobriū pplorū amplius cōfusione gentiū: & opprobriū pplorū
nequaq̄ portabis: & gē nequaq̄ portabis: & gē
tem tuam non amittes amplius: ait dñs deus. tem tuam non amittes amplius: ait dñs deus.
Et factū ē verbū dñi ad me dicēs: fili hois: dom' Et factū est verbum ad me dicens.
israel habitant in terra sua & polluerūt eam Filii hominis: domus israel habitantes in
ἰσραὴλ κατῴκησεν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ ἐμίαναν αὐτὴν in via sua & in imūditijs suis. & iux- humo sua: & polluerunt eam in viis suis & in
ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν καὶ ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν. καὶ κα ta immūditiā menstruate facta ē via co immundis suis. Iuxta immunditiā menstruatę
τὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀποκαθημένης ἐγένετο ἡ ὁδός αὐ rū ait faciem meā & effudi furorē meū sup facta est via eorum coram me: & effudi
τῶν πρὸ προσώπου μου, καὶ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπ' eos pro sanguine quē fuderūt sup terrā: & in indignationē meā super eos pro sanguine quē fuderunt
ἐπὶ τοὺς ἀίματος ὃ ἐχεον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐν abominatiōib' suis polluerūt eam. & diffemi- sup terrā, & idolis suis polluerunt eam.
τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν ἐμόλυναν αὐτήν. καὶ διέσπει nauit eos in gētes: & ventilaui eos in regio & dispersi eos in gentes: & ventilati sunt
ρα αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐλίκμησα αὐτοὺς ὡς τὰς χώ nes iuxta vīā eoꝝ & iuxta peccatū eo- in terras. Iuxta vias eorum & adinu-
νας κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ ἁμαρτήματα αὐ rū iudicaui eos: & ingressi sūt in gētes q̄ introie- entiones eorum iudicaui eos. Et ingressi sunt ad
τῶν ἔκρινα αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ἔθνη οὗ εἰσῆλ runt illuc: & ꝓfanauerūt nomē meū sanctū cū gentes quas ingressi sunt illuc: & polluerunt nomen sanctum meum:
θοσαν ἐκεῖ, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν τῷ dicerent ipi ῥpli dñi: ipi & de terra ei egressi sūt. & peperci nomini meo quod polluerat dom
λέγεσθαι αὐτοὺς λαὸς κυρίου, οὗτοι καὶ ἐκ τῆς γῆς αὐ & peperci nomini sctō meo: qđ polluerat dom' israel in gentibus ad quas intrastis. &
τοῦ ἐξεληλύθασιν, καὶ ἐφεισάμην αὐτῶν διὰ τὸ ὄνομά israel in gentib' q̄ ingressi sūt illuc. ꝓpterea dic domui isra- Et sanctificabo nomen meum magnum quod pollutū ē inter gētes quā polluistis in medio earū: vt sciant gentes quia ego dñs: ait dñs exerci-
meū scim q̄ ꝓfanauerūt dom' israel in genti el: hec dicit dñs dñs: nō vobis ego facio dom' tuum: cum sanctificatus fuero in vobis coram eis.
bus q̄ ingressi sunt illuc. ꝓpterea dic domui isra- israel: hec dicit dñs dñs: nō vobis ego facio dom' Tollam quippe vos de gentibus & cōgregabo
el: hec dicit dñs dñs: nō vobis ego facio dom' dominus deus. Non ꝓpter vos ego faciam vos de vniuersis terris: & adducam vos in
ἰσραὴλ, τάδε λέγει κύριος κύριος, οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ δίκος israel: sed ꝓpter nomē meū sanctū q̄ ꝓphanastis ἰσραὴλ, ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβήλωσα in gentib' q̄ ingressi estis illuc: & sctificabo τε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσῆλθετε ἐκεῖ, καὶ ἁγιάσω τὸ nomē meū magnū q̄ ꝓphanatū ē in gētib' q̄ ꝓpha ὄνομά μου τὸ μέγα τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὃ ἐβε nastis in medio eoꝝ: & scient gentes q̄ βηλώσατε ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ego sum dñs dicit dñs dñs: cū sctificat fuero ego ἐγώ εἰμι κύριος λέγει κύριος κύριος, ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με in vobis ante oculos eoꝝ: & tollā vos de ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ gētib': & cōgregabo vos de vniuersis terris: & tō ἐθνῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν, καὶ inducā vos in terrā vram: & aſpgā sup vos aq̄m εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ῥαντιῶ ἐφ' ὑμᾶς ὕδωρ mūdam: & mūdabimini ab imūditijs ve- καθαρόν, καὶ καθαρισθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑ strīs: & ab oibus idolis vfis mūdabo στρις: & ab oibus idolis vfis mūdabo vos: & dabo vobis
μῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν καθαρίσω "cor nouum: & spiritum nouū ponam in medio
vos: & dabo vobis cor nouū & spū no- vestri. Et auferam cor lapideum de carne
ὑμᾶς, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καιν uū dabo in vobis: & auferā cor lapi vestra & dabo cor vobis carneum: & spiritū
dēum de carne vestra & dabo vobis cor carneū: & spiritū meū ponā in medio vestri: & faciam vt in iustificatiōib' meis ambuletis: &
νὸν δώσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λίθι meū ponā in medio vestri: & faciam vt in ꝓceptis meis ambuletis: & iudicia mea custodiatis & operiminī & habitabitis in terra quā dedi patribus vestris:
νην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκί custodiatis: & faciatis ea: & habitetis in terra ḡm dedi patribus vestris:
νην: καὶ τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν· καὶ ποιή κείμενα ὑμῶν, καὶ ποιήσητε αὐτά, καὶ κατοικήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἣς ἔδωκα τοῖς πατράσι
σω ἵνα ἐν τοῖς δικαιώμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰ bus vestris:

וְהִיִּיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים׃ וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכֹּל טֻמְאֹתֵיכֶם וְקָרָאתִי אֶל הַדָּגָן וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ וְלֹא אֶתֵּן עֲלֵיכֶם רָעָב׃ וְהִרְבֵּיתִי אֶת פְּרִי הָעֵץ וְתְנוּבַת הַשָּׂדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תְקְחוּ עוֹד חֶרְפַּת רָעָב בַּגּוֹיִם׃ וְזָכַרְתֶּם אֶת דַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא טוֹבִים וְנִקֹטֶתֶם בְּפְנֵיכֶם עַל עֲוֹנֹתֵיכֶם וְעַל תּוֹעֲבֹתֵיכֶם׃ לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה יְוֵדַע לָכֶם בּוֹשׁוּ וְהִכָּלְמוּ מִדַּרְכֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם טַהֲרִי אֶתְכֶם מִכֹּל עֲוֹנֹתֵיכֶם וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת הֶעָרִים וְנִבְנוּ הֶחֳרבוֹת׃ וְהָאֶרֶץ הַנְּשַׁמָּה תֵּעָבֵד תַּחַת אֲשֶׁר הָיְתָה שְׁמָמָה לְעֵינֵי כָל עוֹבֵר׃ וְאָמְרוּ הָאָרֶץ הַהִוא הַנְּשַׁמָּה הָיְתָה כְּגַן עֵדֶן וְהֶעָרִים הֶחֳרבוֹת וְהַנְּשַׁמּוֹת וְהַהֲרוּסוֹת בְּצוּרוֹת יָשְׁבוּ׃ וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשָּׁאֲרוּ סְבִיבוֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה בָּנִיתִי הַנֶּהֱרָסוֹת נָטַעְתִּי הַנְּשַׁמָּה אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת אֶדָּרֵשׁ לְבֵית יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַרְבֶּה אֹתָם כַּצֹּאן אָדָם׃ כְּצֹאן קָדָשִׁים כְּצֹאן יְרוּשָׁלַם בְּמוֹעֲדֶיהָ כֵּן תִּהְיֶינָה הֶעָרִים הֶחֳרבוֹת מְלֵאוֹת צֹאן אָדָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃

C.xxxvij. הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיּוֹצִאֵנִי בְרוּחַ יְהוָה וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה הִוא מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃ וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל פְּנֵי הַבִּקְעָה וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם הַתִּחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וָאֹמַר אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה יָדָעְתָּ׃

'& eritis[s] mihi [p]in populū '& ego[o] ero[r] vobis ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [m]in deū." Et saluabo[o] vos [p]ex vniuersis ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [q]inquinamentis vestris: '& vocabo [r] frumentum [s]& multiplicabo[t] illud: '& non[u] imponā[v] vobis[w] famē '& multiplicabo[x] fructum 'ligni[y] & genimina ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [z]agri: [a] vt [b] non[c] portetis [d]vltra ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [e]opprobriū[f] famis[g] in gē tibus: '& recordabimini [h]viarum vestrarum[i] pessi marum:[k] studiorūq; ‹‹‹‹‹ [l]non[m] bonorum: [n]& displi cebunt[o] vobis ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [p]iniquitates vestre[q] & [r] scelera vestra. [s] Non[t] ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [u]propter vos [v] ego[w] faciaz; [x]ait[y] dñs[z] deus ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [a]notū sit[b] vobis.[c] Confun dimini[d] & erubescite[e] sup viis vestris[f] domus[g] israel. [h]Hec[i] dicit[k] dominꝰ[l] deus. [m]In die q̄[n] mūdauero[o] vos [p]ex oibus[q] iniq̄tatib[r] vr̄is: [s]& inhabitare fecero[t] vr̄e bes[u] & instauratuero ‹‹‹‹‹ [v]ruinosa:[w] & terra[x] deser ta[y] fuerit exculta ‹‹‹‹‹‹ [z]que quondam[a] erat[b] deso lata[c] in oculis[d] omnis ‹‹‹ [e]viatoris[f] dicent. [g] Terra [h]illa[i] inculta: facta ‹‹‹‹‹ [k]est[l] vt hortus[m] voluptatis: [n]& ciuitates[o] deserte & ‹‹ [p]destructe[q] atq; suffosse [r]munite ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [s]federūt:" & scient[t] gētes [u]quecūq; [v]derelicte & fuerit [w]in circuitu vestro :[x] quia [y]ego[z] dñs[a] edificaui ‹‹‹‹ [b]dissipata : [c]plātauiq;[d] inculta: [e]ego[f] dominus ‹‹ [g]locutus fum[h] & fecerim. [i]Hec[k] dicit[l] dñs ‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [m]deus. [n]Adhuc in[o] hoc[p] in uenient me[q] domus ‹‹‹ [r]israel[s] vt faciā[t] eis.[u] Mul tiplicabo[v] eos ‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [w]sicut gregē [x]hominū[y] vt gregem[z] sanctū[a] vt gregē [b]hierusalem[c] in solemnita tibus eius. [d]Sic[e] erunt ‹‹‹ [f]ciuitates[g] deserte[h] plene [i]gregibus[k] hominum ‹‹ [l]& scient[m] quia[n] ego[o] do minus.

37. [a]Acta[b] est[c] sup me[d] ma nus[e] domini:[f] & edu xit me[g] in spū[h] dñi:[i] & di misit me[k] in medio[l] cāpi[m] q erat[n] plenus[o] offibus:[p] & circūduxit me[q] per ea co [r]in gyro. Erant autē[s] mul ta[t] valde[u] super[v] faciem co [w]campi:[x] siccaq;[y] vehemē ter:[z] & dixit ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [a]ad me. Fili[b] hominis:[c] pu tas ne viuēt[d] ossa ‹‹‹‹‹‹‹

τ eritis mihi in ppm: τ ego ero vobis in deū: καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, τ saluabo vos ex vniuersis immūditijs vr̄is: τ καὶ σώσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν, καὶ vocabo tritecū τ multiplicabo illud: τ nō dabo καλέσω τὸν σῖτον καὶ πλησιῶ αὐτόν, καὶ οὐ δώσω sup vos fame: τ multiplicabo fructū ligni τ ἐφ' ὑμᾶς λιμόν, καὶ πλησιῶ τὸν καρπὸν τοῦ ξύλου καὶ germina agri: vt non accipiatis vltra op τὰ γενήματα τοῦ ἀγροῦ, ὅπως ἂν μὴ λάβητε ἔτι ὀνει brijū famis in gentib: τ recordabimini vias ὀνισμὸν λιμοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ μνησθήσεσθε τὰς ὁδοὺς opprobriū famis in gē tibus: '& recordabimini viarum vestrarum pessi marum: studiorūq; nō bonorum: & displi cebunt vobis inquitates vestre & scelera vestra. Non propter vos ego faciaz; ait dñs deus notū sit vobis. Confun dimini & erubescite sup viis vestris domus israel. Hec dicit dominꝰ deus. In die q̄ mūdauero vos ex oibus iniq̄tatib vr̄is: & inhabitare fecero vr̄es & instauratuero ruinosa: & terra deser ta fuerit exculta que quondam erat deso lata in oculis omnis viatoris dicent. Terra illa inculta: facta est vt hortus voluptatis: & ciuitates deserte & destructe atq; suffosse munite federūt: & scient gētes quecūq; derelicte fuerit in circuitu vestro: quia ego dñs edificaui dissipata : plātauiq; inculta: ego dominus locutus sum & fecerim. Hec dicit dñs deus. Adhuc in hoc inuenient me domus israel vt faciā eis. Multiplicabo eos sicut gregē hominū vt gregem sanctū vt gregē hierusalem in solemnitatibus eius. Sic erunt ciuitates deserte plene gregibus hominum & scient quia ego dominus.

37. Acta est sup me manus domini: & eduxit me in spū dñi: & dimisit me in medio cāpi qui erat plenus offibus: & circūduxit me per ea co in gyro. Erant autē multa valde super faciem campi: siccaq; vehemēter: & dixit ad me. Fili hominis: putas ne viuēt ossa

hec. τ dixi: dñe dñe tu nosti ea: ταῦτα. καὶ εἶπα, κύριε κύριε σὺ ἐπίσασαι αὐτά, τ dixit ad me: pphēta sup ossa hec: καὶ εἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα, τ dices eis: ossa arida audite verbū dñi καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ἀκούσατε λόγον κυρί ni: hec dicit dñs dñe ossib illis: ecce ου, τάδε λέγει κύριος κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις, ἰδοὺ ego adducā in uos spīm vite: τ dabo sup vos ἐγὼ δίσω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς, καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς B neruos τ inducā sup vos carnes τ extendā sup vos νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς pelem: τ dabo spīm meū in uos τ viuetis: δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε, τ cognoscet q̄ ego sum dñs. τ pphetaui καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ ἐιμι κύριος. καὶ προεφήτευσα sicut pcepit mihi: τ factꝰ est vox cū ego καθὼς ἐνετείλατό μοι, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐν τῷ με pphetarem τ ecce ꝓmotio: τ accedebāt προφητεύσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγε τὰ ossa ad os ad iuncturam suam: τ vidi τ ὀστᾶ πρὸς ὀστοῦν πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ, καὶ εἶδον καὶ ecce sup ea nerui τ carnes orieban: τ ascende ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαι batur ea pelles desup: τ spīs nō erat in νεν ἐπ' αὐτὰ δέρματα ἔπανω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐν αὐ eis. τ dixit ad me: pphēta sup spiri τοῖς. καὶ εἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦ tū: pphēta fili hoīs τ dic spiri μα, προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου καὶ εἰπὸν τῷ πνεύμα tui: hec dicit dñs dñe: ex quattuor spri τι, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐκ τῶν τεσσάρων πνευ C tibus veni spūs τ insuffla in mortuos μάτων ἐλθὲ πνεῦμα καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς illos τ viuant. τ pphetaui sicut pre τούτους καὶ ζησάτωσαν. καὶ προεφήτευσα καθότι ἐνε cepit mihi: τ ingressꝰ est in eos spūs τ vi τείλατό μοι, καὶ ἦλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ζή zerūt: τ steterūt in pedib suis congregatio σαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν συναγωγὴ missa vehemēter nimis. τ locutꝰ est dñs ad me πολλὴ σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρός με dicēs: fili hoīs: ossa hec ois domꝰ israe λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, τὰ ὀστᾶ ταῦτα πᾶς οἶκος ἰσρα el ait: τ ipi dicunt arida facta sunt ossa nra: ηλ ἐστιν, καὶ αὐτοὶ λέγουσιν ξηρὰ γέγονεν τὰ ὀστᾶ ἡμῶν, perijt spes nra: absciſſi sumꝰ. ꝓpterea ἀπώλοιεν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν. διὰ τοῦ vaticinare τ dic: hec dicit dñs dñs: τ προφήτευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει κύριος κύριος, ecce ego aperiā vr̄a monumēta τ reducā ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίξω ὑμῶν τὰ μνήματα καὶ ἀνάξω vos ex monumētis vr̄is: τ itroducā vos in C ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς trā israel: τ cognoscetis q̄ ego sum dñs γῆν τοῦ ἰσραήλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύ mūn: cū aperuero ego sepulchra vr̄a vt edu ριος, ἐν τῷ ἀνοῖξαί με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀνα cam ego vos ex sepulchris vr̄is ꝓphīn mea: γαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν τὸν λαόν μου, τ dabo spīm meū in vos τ viuetis: τ po καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε, καὶ θή nam vos sup terrā vr̄as: τ cognoscetis q̄ ego σομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ dñs locutꝰ sum τ faciam dicit dñs deus: τ κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ facꝰ est sermo dñi ad me dicēs: τ tu fili hois ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου

ista. [l]Et dixi. [m]Domine "deus[n] tu ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [o]nosti. [q] Et dixit[r] ad me. "vaticinare[s] de ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ "ossib[t] istis. 'Et dices[u] eis. ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [v]Ossa[w] arida[x] audite[y] verbū [z]domini: ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ 'hec[a] dicit[b] dñs[c] deus[d] ossi bus[e] his. ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [f]Ecce[g] ego [h]intromitto [i]in vos[k] spīritū[l] & viuetis: "& dabo[m] sup vos[n] neruos "& succrescere faciam ‹‹ 'sup vos[o] carnes: "& sup tendam[p] in vobis[q] cutem: [r]& dabo[s] vobis 'spīritum "& viuetis:[t] & scietis[u] quia "ego[v] dñs.[w] & prophetaui [x]ficut[y] preceperat mihi. [z]factus est aūt[a] sonitus[b] & ꝓphetante me:[c] & ecce[d] cō motio. [e]Et accesserūt[f] ossa [g]ad ossa: vnūquodq; ad iun cturā suā. [h]Et vidi:[i] & ecce [k]super ea[l] nerui[m] & carnes [n]ascenderūt:[o] & extēta est [p]in eis[q] cutis[r] desuper: ‹‹ [s]& spīritū[t] nō habebant. 'Et dixit[u] ad me:[v] vaticina re[w] ad 'spīritū:[x] vaticinare [y]fili[z] hominis:[a] & dices[b] ad [c]spīritum:[d] hec[e] dicit[f] dñs "deus.[g] A quattuor ‹‹‹‹‹ [h]ventis[i] veni[k] spīritus[l] & in suffla[m] super interfectos "istos[n] & reuiuiscāt.[o] Et pꝓ phetaui[p] sicut[q] preceperat mihi.[r] Et ingressus est[s] in ea[t] spūs:[u] & reuixerūt:[v] ste teruntq; [w] sup[x] pedes suos [y]exercitus[z] grādis[a] nimis [b]valde:[c] & dixit[d] ad me:[e] fili [f]hominis:[g] ossa ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ 'hec[h] dicit[i] dñs[k] deus[l] ossi bus[m] his. ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [n]Ecce[o] ego [p]intromitto [q]in vos[r] spīritū[s] & viuetis: "& dabo[t] sup vos[u] neruos "& succrescere faciam ‹‹ 'sup vos[v] carnes: "& sup tendam[w] in vobis[x] cutem: [y]& dabo[z] vobis 'spīritum "& viuetis:[a] & scietis[b] quia "ego[c] dñs.[d] & prophetaui [e]ficut[f] preceperat mihi. [g]factus est aūt[h] sonitus[i] & ꝓphetante me:[k] & ecce[l] cō motio. [m]Et accesserūt[n] ossa [o]ad ossa: vnūquodq; ad iun cturā suā. [p]Et vidi:[q] & ecce [r]super ea[s] nerui[t] & carnes [u]ascenderūt:[v] & extēta est [w]in eis[x] cutis[y] desuper: ‹‹ [z]& spīritū[a] nō habebant. 'Et dixit[b] ad me:[c] vaticina re[d] ad 'spīritū:[e] vaticinare [f]fili[g] hominis:[h] & dices[i] ad [k]spīritum:[l] hec[m] dicit[n] dñs "deus.[o] A quattuor ‹‹‹‹‹ [p]ventis[q] veni[r] spīritus[s] & in suffla[t] super interfectos "istos[u] & reuiuiscāt.[v] Et pꝓ phetaui[w] sicut[x] preceperat mihi.[y] Et ingressus est[z] in ea[a] spūs:[b] & reuixerūt:[c] ste teruntq; [d] sup[e] pedes suos [f]exercitus[g] grādis[h] nimis [i]valde:[k] & dixit[l] ad me:[m] fili [n]hominis:[o] ossa hec[p] omnis [q]domus[r] israel est:[s] ipsi ecce ego [t]aruerūt[u] ossa no stra:[v] & [w]periit spes nra:[x] & [y]absciſſi sumꝰ. [z]propterea[a] vaticinare ‹‹ [b]& dices[c] ad eos: hec[d] dicit [e]dominus[f] deus: ‹‹‹‹‹‹ 'ecce[g] ego[h] aperiam[i] "tumu los vestros: ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [k]& educam[l] vos[m] de sepul chris vr̄is[n] populus meus: [o]& inducam[p] vos[q] in[r] terrā [s]israel. ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [t]& scietis[u] quia[v] ego[w] do minus[x] cum aperuero ‹‹ [y]sepulchra vestra:[z] & edu xero[a] vos ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹ [b]de tumulis vr̄is[c] populе me?:[d] & dedero[e] spūm meū "in vobis:[f] & vixeritis [g]& requiescere[h] vos[i] faciā[k] sup [l]humū vestrā:[m] et scietis "quia[n] ego[o] dñs[p] locutus sū [q]et feci:[r] ait[s] dominꝰ deus. [t]Et factus est[u] sermo ‹‹ 'domini[v] ad me[w] dicēs.' Et tu[x] fili 'hominis ‹‹‹‹‹‹‹‹‹‹

מ"קַח־לְךָ֙ עֵ֣ץ אֶחָ֔ד וּכְתֹ֥ב עָלָ֖יו לִיהוּדָ֑ה וְלִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל חֲבֵרָ֑יו וּלְקַ֣ח עֵ֔ץ
אֶחָ֖ד וּכְתֹ֣ב עָלָ֑יו לְיוֹסֵ֗ף עֵ֚ץ אֶפְרַ֔יִם וְכָל־בֵּ֥ית יִשְׂרָאֵ֖ל חֲבֵרָֽו׃ וְקָרֵ֤ב
אֹתָם֙ אֶחָ֣ד אֶל־אֶחָ֔ד לְךָ֖ לְעֵ֑ץ וְהָי֥וּ לְאֶחָדִ֖ים בְּיָדֶֽךָ׃ וְכַאֲשֶׁ֨ר יֹאמְר֜וּ
אֵלֶ֣יךָ בְּנֵ֣י עַמְּךָ֗ לֵאמֹר֙ הֲלוֹא־תַגִּ֣יד לָ֔נוּ מָֽה־אֵ֥לֶּה לָ֖ךְ׃ דַּבֵּ֣ר
אֲלֵיהֶ֗ם כֹּ֤ה אָמַר֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה הִנֵּ֗ה אֲנִי֙ לֹקֵ֣חַ אֶת־עֲצֹ֣ם יוֹסֵ֔ף אֲשֶׁ֥ר
בְּיַד־אֶפְרַ֖יִם וְשִׁבְטֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל חֲבֵרָ֔יו וְנָתַתִּ֤י אוֹתָם֙ עָלָ֔יו אֶת־עֲצֵ֖י יְהוּדָ֑ה
וְעָשִׂיתִ֥ים לְעֵ֖ץ אֶחָ֑ד וְהָי֥וּ אֶחָ֖ד בְּיָדִֽי׃ וְהָי֗וּ הָעֵצִים֙ אֲשֶׁ֣ר תִּכְתֹּ֣ב עֲלֵיהֶ֔ם
בְּיָדֶ֖ךָ לְעֵינֵיהֶ֑ם וְדַבֵּ֣ר אֲלֵיהֶ֗ם כֹּ֚ה אָמַ֣ר אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה הִנֵּ֗ה אֲנִי֙ לֹקֵ֣חַ
אֶת־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל מִבֵּ֥ין הַגּוֹיִ֖ם אֲשֶׁ֣ר הָלְכ֑וּ שָׁ֗ם וְקִבַּצְתִּי֙ אֹתָ֣ם מִסָּבִ֔יב
וְהֵבֵאתִ֥י אוֹתָ֖ם אֶל־אַדְמָתָ֑ם וְעָשִׂיתִ֤י אֹתָם֙ לְגוֹי־אֶחָ֣ד בָּאָ֔רֶץ בְּהָרֵ֖י
יִשְׂרָאֵ֑ל וּמֶלֶךְ־אֶחָ֥ד יִהְיֶה־לְכֻלָּ֖ם לְמֶ֣לֶךְ וְלֹֽא־יִהְי֥וּ עוֹד֙ לִשְׁנֵ֣י גוֹיִ֔ם
וְלֹֽא־יֵחָצ֥וּ עוֹד֙ לִשְׁתֵּ֣י מַמְלָכ֔וֹת עוֹד֙ וְלֹ֣א יִטַּמְּא֥וּ עוֹד֙ בְּגִלּוּלֵיהֶ֔ם
וּבְשִׁקּוּצֵיהֶ֖ם וּבְכֹ֣ל פִּשְׁעֵיהֶ֑ם וְהוֹשַׁעְתִּ֤י אֹתָם֙ מִכֹּ֣ל מוֹשְׁבֹתֵיהֶ֔ם אֲשֶׁ֥ר
חָטְא֖וּ בָּהֶ֑ם וְטִהַרְתִּ֣י אֹתָ֔ם וְהָי֥וּ לִ֖י לְעָ֑ם וְאָנִ֣י אֶהְיֶ֥ה לָהֶ֖ם לֵאלֹהִֽים׃
וְעַבְדִּ֤י דָוִד֙ מֶ֣לֶךְ עֲלֵיהֶ֔ם וְרוֹעֶ֥ה אֶחָ֖ד יִהְיֶ֣ה לְכֻלָּ֑ם וּבְמִשְׁפָּטַ֙י֙ יֵלֵ֣כוּ
וְחֻקּוֹתַ֥י יִשְׁמְר֖וּ וְעָשׂ֥וּ אֹתָֽם׃ וְיָשְׁב֣וּ עַל־הָאָ֗רֶץ אֲשֶׁ֨ר נָתַ֜תִּי לְעַבְדִּ֤י לְיַעֲקֹב֙
אֲשֶׁ֣ר יָשְׁב֣וּ בָ֔הּ אֲבֹתֵיכֶ֖ם וְיָשְׁב֣וּ עָלֶ֗יהָ הֵ֚מָּה וּבְנֵיהֶ֣ם וּבְנֵי־בְנֵיהֶ֔ם
עַד־עוֹלָ֖ם וְדָוִ֣ד עַבְדִּ֔י נָשִׂ֥יא לָהֶ֖ם לְעוֹלָֽם׃ וְכָרַתִּ֤י לָהֶם֙ בְּרִ֣ית שָׁלוֹם֙

m"sume"tibi f"lignum g"vnū
q&"scribe" supillud: "iude
'& filiorum "israel "fociis
eius. "Et tolle"lignum
"alterū & scribe" supillud
"ioseph "lignum" effraim:
"& cūcte" domus"israel" so
ciorūq; eius. Et adunge
illa"vnum"ad"alterum" ti
bi"in lignum
"vnum: "& "erunt" in vnio
nem"in manu tua. Cum
autem"dixerint"ad te"filii
'populi tui" loquentes:
'nōne"indicas" nobis"qd
in"his"velis"! Loqueris
"ad eos." Hec" dicit" dñs
q"deus. Ecce
"ego"assumam"lignū"io
seph"quod est
"in manu" effraim" & tri
bus" israel" q" sunt" ei adiū
cte '& dabo" eas pariter
'cum"ligno"iuda
m"& faciā eas"i lignū" vnū:
p"& erūt"vnū"in manu ei".
"Erunt autem"ligna" sup
"que"scripseris
'in manu tua"in oculis eo
rū: "& dices"ad eos." Hec
"dicit"dominus"deus. "Ec
ce" ego"assumam
"filios" israel" de medio
"nationum"ad quas
"abierunt: "& cōgregabo
"eos" vndiq;
'& addducam"eos"ad"hu
mum suā. "Et faciam
"eos"in gentem"vnam"in
terra"in montibus
'israel." Et rex" vnus" erit
"omnibus
"imperans:" & nō" erunt
"vltra"due"gentes:
"nec"diuidentur"amplius
'in duo"regna.
'Neq;" polluentur" vltra
'in idolis suis
& abominatiōibus suis:
"& cunctis"iniquitatib" suis.
"et saluos" eos"faciam" de
vniuersis" sedibus suis" in
quibus" peccauerunt:" &
emūdabo" eos." Et" erunt
"mihi" populus:" & ego
'ero"eis" deus.
'Et seruus" meus" dauid" rex
'super eos:" & pastor" vn"
'erit" omniū eorū. In iu
dicijs meis" ambulabūt:
"et mādata mea" custodiēt
'et facient" ea." Et habita
bunt" super" terram" quā
"dedi" seruo meo" iacob" ob
'in qua" habitauerūt" pa
tres vestri;" et habitabunt
'super eam" ipsi" & filii eo
rum" et filii" filiorum eorū
'vsq; in" sempiternū: "&
dauid" seruus meus" princeps
"eorū" in perpetuū." Et pa
ciā" tam" illis" fedus" pacis:

assume tibi virgam vnā: τ scribe sup eā
λάβε σεαυτῷ ῥάβδον μίαν, καὶ γράψον ἐπ' αὐτὴν τὸν
iudam τ filios israel q apposīti sunt ad ea
Ἰούδαν καὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς προστιθέντας πρὸς αὐ
um: τ virgā secundā assumes tibi: τ scri
τόν. καὶ ῥάβδον δευτέραν λήψῃ σεαυτῷ, καὶ γράψ
bes eam ioseph virgam ephraim τ oēs
εις αὐτὴν τῷ Ἰωσὴφ ῥάβδον Ἐφραὶμ καὶ πάντας τοὺς
filios israel q apposīti sunt eum: τ cōiūges ea
υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς προστεθέντας πρὸς αὐτόν, καὶ συναχθείς αὐ
as ad inuicem tibi in virgā vnā vt copules
τὰς πρὸς ἀλλήλας σωτῷ εἰς ῥάβδον μίαν τοῦ δῶσαι
eas: τ erunt in manu tua: τ erit qñ di
αὐτάς, καὶ ἔσονται ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἔσαι ὅταν λά
xerit ad te filij ppli tui loquentes nō idicabis
βωσι πρὸς σὲ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου λέγοντες οὐκ ἀπαγγε
nobis qd sit illa tibi? τ dices ad eos:
λεῖς ἡμῖν τί ἐστι ταῦτά σοι; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, B
hec dicit dñs deus: ecce ego assumā tribū
τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἰδοὺ ἐγὼ λήψομαι τὴν φυλὴν
ioseph q p manū ephraim: τ tribꝰ israel
Ἰωσὴφ τὴν διὰ χειρὸς Ἐφραὶμ, καὶ τὰς φυλὰς Ἰσραὴλ
adiacentes ad eā: τ dabo eos sup
τὰς προκειμένας πρὸς αὐτόν, καὶ δώσω αὐτοὺς ἐπὶ
tribū iuda: τ erunt in virgā vnā τ
τὴν φυλὴν Ἰούδα, καὶ ἔσονται εἰς ῥάβδον μίαν καὶ
erunt vna in manu tua: τ erunt virge
ἔσονται μία ἐν τῇ χειρὶ Ἰούδα, καὶ ἔσονται αἱ ῥάβδοι
in dbꝰ tu scripsisti in eis in manu tua coram
ἐφ' ἃς σὺ ἔγραψας ἐπ' αὐταῖς ἐν τῇ χειρί σου ἐνώπιον
eis τ dices eis. hec dicit dñs deꝰ: ecce
αὐτῶν καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἰδοὺ
ego assumo oēm domū israel de medio gentiū
ἐγὼ λαμβάνω πάντα ὄικον Ἰσραὴλ ἐκ μέσου τῶν ἐθνῶν
ad q̃s igressi sūt illuc: τ congregabo eos ab omni
ὧν εἰσῆλθοσαν ἐκεῖ, καὶ συναξω αὐτοὺς ἔσω πα
bus q in circuitu eor: τ inducā eos in
ντοθεν τῶν περικύκλω αὐτῶν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν F
trā israel. τ dabo eos in gētē in terra
γῆν τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἔθνος ἐν τῇ γῇ
mea in mōtib⁹ israel: τ ꝓncepsvn⁹ erit oīm
μου ἐν τοῖς ὄρεσιν Ἰσραὴλ, καὶ ἄρχων εἷς ἔσαι πάντων
illoꝝ in regem: τ nō erunt vltra in duas
τούτων εἰς βασιλέα, καὶ οὐκ ἔσονται οὐκ ἔτι εἰς δύο
gētes neq; diuident⁹ q vltra in duo regna: οὐ nō
ἔθνη, οὐ δὲ μὴ διαιρεθῶσιν οὐκ ἔτι εἰς δύο βασιλείας, ἵνα μὴ
polluant vltra in idolis suis τ in offendicu
μιαίνωνται ἔτι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς προσκόμμα
lis suis: τ in oībus iniquitatib⁹ suis: τ eruam
σιν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ἀσεβείαις αὐτῶν. καὶ ῥύσομαι
eos ab oībus iniquitatib⁹ eoꝝ q̃b⁹ peccauerūt in eis
αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτοσαν ἐν αὐ
is: τ mundabo eos: τ erunt mihi in ppm: τ ego e
τοῖς, καὶ καθαριῶ αὐτούς, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ
ro illis in deū, τ seruus meꝰ dauid ꝓnceps
σομαι αὐτοῖς εἰς θεόν· καὶ ὁ δοῦλός μου Δαυὶδ ἄρχων
in medio eoꝝ τ erit pastor vn⁹ oīm illoꝝ: q̃ in
ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἔσαι ποιμὴν εἷς πάντων τούτων, ὅτι ἐν
ꝑceptis meis ambulabūt: τ iudicia
τοῖς προσάγμασίν μου πορεύσονται, καὶ τὰ κρίματα
mea custodient ⁊ facient ea: τ habitabunt
μου φυλάξονται καὶ ποιήσουσιν αὐτά, καὶ κατοικήσουσιν G
in tra sua q̃ dedi seruo meo iacob: vbi ha
ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακώβ, οὗ κα
bitauerūt illic patres eoꝝ: τ habitabunt in ea
τῴκησαν ἐκεῖ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐ
ipsi τ filij eoꝝ: τ filij filioꝝ eoꝝ vsq; i
τῆς αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἕως
sempitnū: τ dauid seruus meus ꝓnceps eoꝝ in
τοῦ αἰῶνος, καὶ Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου ἄρχων αὐτῶν εἰς τὸν
sēpitnū. τ disponā eis testamētū pacis
αἰῶνα· καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης

testamētū sempiternū erit cum eis: τ dabo eos
διαθήκη αἰώνιος ἔσαι μετ' αὐτῶν, καὶ δώσω αὐτοὺς
τ multiplicabo eos: τ ponam sanctuariū meū in medio
καὶ πληθυνῶ αὐτούς, καὶ θήσομαι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ
eoꝝ in ꝑpetuū: τ erit tabernaculū meū in e
αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔσαι ἡ κατασκήνωσίς μου ἐν αὐ
is τ ero eis deꝰ: τ ipi meus erunt
τοῖς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς θεός, καὶ αὐτοί μου ἔσονται
ꝑplus: τ scient gētes qr ego sum dñs q sctifi
λαός, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἁγιά
co eos cū fuerit sanctuariū meū in medio eoꝝ in
ζων αὐτοὺς ἐν τῷ εἶναι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς
τὸν αἰῶνα.

Ca.38.

ΚΑΙ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν- A
θρώπου στρέψον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ γὼγ καὶ τὴν γῆν
magog ꝓncipem capitū mosoch τ thubal: τ vati
τοῦ μαγὼγ ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ προ
cinare sup eū τ dic: hec dicit dñs:
φήτευσον ἐπ' αὐτὸν καὶ εἶπον, τάδε λέγει κύριος,
ecce ego sup te ꝓncipem capitū mosoch τ thubal: τ
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ
dreducā te: τ ponam frenū in maxillas
πτρώξω σε, καὶ θήσομαι χαλινὸν εἰς τοὺς σιαγόνας
tuas: τ cōgregabo te: τ oēm exercitū tuū: e
σου, καὶ συνάξω σε, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμίν σου, ἵπ
quos τ equites vestitos ꝛ loricis vniuersos: cō
πους καὶ ἱππεῖς ἐνδεδυμένους θώρακας πάντας, συ
gregatio multa: pelte τ galee τ gla
ναγωγὴ πολλή, πέλτας καὶ περικεφαλαίαι καὶ μάχαι
dij: perse τ ethiopes τ libyes oēs galeis
ραι, πέρσαι καὶ αἰθίοπες καὶ λίβυες πάντες περικε- B
τ peltis: gomer τ oēs d̃ circa e
φαλαίαις καὶ πέλταις, γόμερ καὶ πάντες οἱ περὶ αὐ
um: dom⁹ thogarma ab extremo aquilonis τ om
τόν, ὄικος τοῦ θωγαρμὰ ἀπ' ἐσχάτου τοῦ βορρᾶ καὶ πάν
nes d̃ circa eū τ gētes mistę tecum.
τας τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ. ἑτοιμά
re: ꝑpara te: tu τ oēs cōgregato
σθητι, ἑτοίμασον σεαυτόν, σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ
tua d̃ cōgregati sūt tecum: τ erīs mihi in custodi
σου οἱ συνηγμένοι μετὰ σοῦ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς προφυλα
am. a diebus plurimis ꝑpabūtur τ in nouissimo
κὴν. ἀφ' ἡμερῶν πολλῶν ἑτοιμασθήσεσθε καὶ ἐπ' ἐσχάτου
anor veniet in trā q̃ auerta est a gla
ἐτῶν ἐλεύσεσθε εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μα
dio cōgregatoꝝ a gētib⁹ multis ad terrā
χαίρας συνηγμένων ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ τὴν γῆν
israel q̃ facta ⁊ deserta oio: τ sic ergētib⁹ egred
Ἰσραὴλ, ἐρημωθὲν ἔρημος διὰ παντός, καὶ οὗτος ἐξ ἐθνῶν ἐξε- C
ta est τ habitāt in pace vniuersi. τ ascen
λήλυθεν καὶ κατοικοῦσιν ἐπ' εἰρήνης ἅπαντες· καὶ ἀναβὰ
des q̃st pluuia τ ventos q̃st nubes vt operiss terrā:
σῃ ὡς ὑσμὸς καὶ ἥξεις ὡς νεφέλη κατακαλύψαι γῆν,
τ erīs tu τ oēs d̃ circa te τ gētes multe te
καὶ ἔσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σὲ καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ
cum. hec dicit dñs dñs: τ erit in die
σοῦ. τάδε λέγει κύριος κύριος, καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέ
illa ascendent verba in cor tuū
ρᾳ ἐκείνῃ ἀναβήσεται ῥήματα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου
τ cogitabis cogitatiōes malas τ dices: ascen
καὶ λογιεῖ λογισμοὺς πονηροὺς καὶ ἐρεῖς, ἀναβήσο
dam ad terrā abiectā: veniā ad ꝺescentes
μαι ἐπὶ γῆν ἀπεριμμάχητον, ἥξω ἐπὶ ἡσυχάζοντας
in quiete τ hitantes in pace oēs habi
ἐν ἡσυχίᾳ καὶ οἰκοῦντας ἐπ' εἰρήνης πάντας κατοι
tantes terrā in q̃ nō est vnius neq; ve
κοῦντας γῆν ἐν ᾗ οὐκ ὑπάρχει τεῖχος οὐδὲ μοχ
ctes: τ porte
λοί, καὶ θύραι

"non sunt[e] eis.[p] Vt diripi as[q] spolia' & inuadas.[r] pdā 'vt inferas[s] manū tuā' sup cos,[t] qui deserti fuerāt & postea[u] restituti.[v] & sup[b] populū q est[x] cōgregatus[y] ex gentib[z]us[c] qui possidere cepit & esse[d] hitator[e] vmbilici[f] terre.[m] Saba'[n] & dedā[o] & negotiatores[p] tharsis[q] & oēs[r] leones eius.[s] dicent 'tibi.[t] Nunqd ad sumēdā 'spolia' tu' venis? Ecce[u] ad diripiendā[v] predā[x] cōgregasti[y] multitudinē tuā:[z] vt tollas[a] argentū[b] & aurū: & auferas[c] supellectilē[d] atq; substantiā:[e] & diripias[f] manubias[g] infinitas.[h] Propterea[i] vaticinare[k] fili[l] hois: "& dices[m] ad gog.[n] Hec[o] dicit[p] dñs[q] deus.[r] Nunqd nō[s] in die[t] illo[u] cū habitauerit[x] 'ppls me[y] 'israel[z] cōfidēter[a] scies:[b] et venies[c] de loco tuo[d] a lateribus[e] aquilonis[f] tu "& ppli[g] multi[h] tecū:[i] afcēsores[k] equorū[l] 'vniuersi:[m] "cetus[n] magn[o] & exercit[p] 'vehemēs:[q] & afcendes[r] super[s] ppl'm meū[t] israel[u] q̄si nubes[x] vt opias[y] terrā.[z] In nouissimis[a] diebus[b] eris:[c] & adducā te[d] sup[e] terrā mea:[f] "vt[g] sciant[h] gentes[i] me[k] cum sanctificatus fuero[l] in te[m] in oculis[n] eorum o "gog.[o] Hec[p] dicit[q] dñs[r] de[s]. [t]Tu ergo[u] ille es de[v] quo[x] locutus sum[y] in die[z] antiq[a]s[b] in manu[c] 'seruorū meor[d] pphetar[e] 'israel:[f] qui prophetauerunt[g] "in diebus[h] illorum [i]et prorū[k] vt adducerem[l] te[m] super eos.[n] Et erit[o] "in die illa:[p] in die[q] aduentus[r] gog[s] super[t] 'terram[u] israel:[x] ait[y] dñs[z] deus:[a] afcēdet[b] indignatio mea[c] in furore meo[d] & in zelo meo.[e] In igne[f] ire mee[g] locut[h] sum:[i] qa[k] in die illa[l] erit[m] cōmotio[n] magna[o] super terram[p] israel[q] "& cōmouebūtur[r] a facie mea[s] pisces[t] maris[u] & volucres[x] celi[y] & bestie[z] agri[a] "& oē[b] reptile[c] qđ mouetur[d] sup[e] hu.nū:[f] cunctiq; homines[g] qui sunt[h] super facie[i] "terre[k] & subuertentur montes:[l] & cadent[m] ea[n] "sepes[o] & oīs[p] murus[q] corruet[r] in terram. "Et conuocabo[s] aduersus cum[t] in cunctis[u] mōtibus meis[x] gladiū:[y] ait[z] dñs[a] de[b]. [c]Gladius[d] vnius cuiusq; in frēm suū[e] dirigetur.[f] & iudicabo[g] eū[h] peste[i] & sāguīe

[t] pluuia inundante: [t] lapidib[u] grādis: [t] igne [t] sulphur[w] pluā[x] sup eum [y] & sup[z] omnes [a] cū [b] eo [c] populos[d] multos[e] q sunt [f] cū eo.[g] Et magnificabor [h] & sanctificabor:[i] & notꝝ ero[k] in oculis [l] multarū[m] gentiū:[n] & sciēt[o] quia[p] ego[q] dñs. 39. [r]Tu autem[s] fili[t] hominis[u] vaticinare [x] aduersum[y] gog:[z] & dices. [a] Hec[b] dicit[c] dñs[d] deus. [e] Ecce ego[f] super te[g] gog [h] principē[i] capitis[k] moſoch [l] & thubal'[m] & circūagam te[n] & educam te [o] & [p] ascendere te facīā[q] de latere[r] aquilonis:[s] & adducā te[t] sup[u] montes[x] israel:[y] & percutiam[z] arcum tuū[a] in manu[b] sinistra tua:[c] & sagittas tuas[d] de manu[e] dextera tua[f] deiiciā:[g] sup[h] mōtes[i] israel[k] cades[l] tu:[m] & oia 'agmina tua[n] & populi tui 'qui[o] sunt[p] tecū. Feris:[q] auibus[r] omnium[s] volatili[t] & bestiis[u] terre[x] dedi te [y] ad deuorandū.[z] Super 'faciem[a] agri[b] cades:[c] quia [d] ego locutus sum[e] ait[f] dominus[g] deus.[h] Et erit [i] in die illa:[k] dabo[l] gog[m] locum[n] nominatum [o] sepulchrū[p] in israel:[q] vallem[r] viatorū[s] ad orientem[t] maris:[u] que[x] obstupescere faciet[y] pretereuntes: [z] & sepelient[a] ibi[b] gog:[c] & [d] oēm[e] multitudinem eius:

"et imbre[v] vehemēti[w] & lapidibus[x] immensis.[y] Ignē [z] & sulphur[a] pluā[b] sup eum [c] & sup[d] exercitū ei?:[e] & sup [f] populos[g] multos[h] q sunt [i] cū eo.[k] Et magnificabor [l] & sanctificabor:[m] & notꝝ ero[n] in oculis [o] multarū[p] gentiū:[q] & sciet[r] quia[s] ego[t] dñs. [u]Et tu[x] fili[y] hominis[z] vaticinare [a] aduersum[b] gog:[c] & dices. [d] Hec[e] dicit[f] dñs[g] deus. [h] Ecce ego[i] super te[k] gog [l] principē[m] capitis[n] moſoch [o] & thubal'[p] & circūagam te[q] & educam te [r] & [s] ascendere te facīā[t] de latere[u] aquilonis:[x] & adducā te[y] sup[z] montes[a] israel:[b] & percutiam[c] arcum tuū[d] in manu[e] sinistra tua:[f] & sagittas tuas[g] de manu[h] dextera tua[i] deiiciā:[k] sup[l] montes[m] israel[n] cades[o] tu:[p] & oia 'agmina tua[q] & populi tui 'qui[r] sunt[s] tecū. Feris:[t] auibus[u] omnium[x] volatili[y] & bestiis[z] terre[a] dedi te [b] ad deuorandum.[c] Super 'faciem[d] agri[e] cades:[f] quia [g] ego locutus sum[h] ait[i] dominus[k] deus.[l] Et erit [m] in die illa:[n] dabo[o] gog[p] locum[q] nominatum [r] sepulchrū[s] in israel:[t] vallem[u] viatorū[x] ad orientem[y] maris:[z] que[a] obstupescere faciet[b] pretereuntes: [c] & sepelient[d] ibi[e] gog:[f] & [g] oēm[h] multitudinem eius:

"אֵין לָהֶם׃ לִשְׁלֹל שָׁלָל וּלְבֹז בַּז
לְהָשִׁיב יָדְךָ עַל חָרְבוֹת נוֹשָׁבוֹת
וְאֶל עַם מֵאָסֵף מִנּוֹים עֹשֶׂה מִקְנֶה
וְקִנְיָן יֹשְׁבֵי עַל טַבּוּר הָאָרֶץ׃ שְׁבָא
וּדְדָן וְסֹחֲרֵי תַרְשִׁישׁ וְכָל כְּפִירֶיהָ
יֹאמְרוּ לְךָ הֲלִשְׁלֹל שָׁלָל אַתָּה בָּא
הֲלִבְז בַּז הִקְהַלְתָּ קָהָלֶךָ לָשֵׂאת
כֶּסֶף וְזָהָב לָקַחַת מִקְנֶה וְקִנְיָן
לִשְׁלֹל שָׁלָל גָּדוֹל׃ לָכֵן הִנָּבֵא בֶן
אָדָם וְאָמַרְתָּ לְגוֹג כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא בְּשֶׁבֶת עַמִּי
יִשְׂרָאֵל לָבֶטַח תֵּדָע׃ וּבָאתָ מִמְּקוֹמְךָ
מִיַּרְכְתֵי צָפוֹן אַתָּה וְעַמִּים רַבִּים
אִתָּךְ רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם קָהָל גָּדוֹל
וְחַיִל רַב׃ וְעָלִיתָ עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל
כֶּעָנָן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים תִּהְיֶה וְהֵבֵאתִיךָ עַל אַרְצִי
לְמַעַן דַּעַת הַגּוֹיִם אֹתִי בְּהִקָּדְשִׁי
בְךָ לְעֵינֵיהֶם גּוֹג׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הַאַתָּה הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
בְּיָמִים קַדְמוֹנִים בְּיַד עֲבָדַי נְבִיאֵי
יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים בַּיָּמִים הָהֵם
שָׁנִים לְהָבִיא אוֹתְךָ עֲלֵיהֶם׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא בְּיוֹם בּוֹא גוֹג עַל
אַדְמַת יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
תַּעֲלֶה חֲמָתִי בְּאַפִּי׃ וּבְקִנְאָתִי בְּאֵשׁ
עֶבְרָתִי דִּבַּרְתִּי אִם לֹא בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה רַעַשׁ גָּדוֹל עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃
וְרָעֲשׁוּ מִפָּנַי דְּגֵי הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וְחַיַּת הַשָּׂדֶה וְכֹל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ
עַל הָאֲדָמָה וְכֹל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה וְנֶהֶרְסוּ הֶהָרִים וְנָפְלוּ
הַמַּדְרֵגוֹת וְכָל חוֹמָה לָאָרֶץ תִּפּוֹל׃
וְקָרָאתִי עָלָיו לְכָל הָרַי חֶרֶב נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה חֶרֶב אִישׁ בְּאָחִיו
תִּהְיֶה׃ וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ בְּדֶבֶר וּבְדָם

"non sunt[e] eis.[p] Vt diripias[q] spolia' & inuadas.[r] pdā 'vt inferas[s] manū tuā' sup cos,[t] qui deserti fuerāt & postea[u] restituti.[v] & sup[b] populū q est[x] cōgregatus[y] ex gentib[z]us[c] qui possidere cepit & esse[d] hitator[e] vmbilici[f] terre.[m] Saba'[n] & dedā[o] & negotiatores[p] tharsis[q] & oēs[r] leones eius.[s] dicent 'tibi.[t] Nunqd ad sumēdā 'spolia' tu' venis? Ecce[u] ad diripiendā[v] predā[x] cōgregasti[y] multitudinē tuā:[z] vt tollas[a] argentū[b] & aurū: & auferas[c] supellectilē[d] atq; substantiā:[e] & diripias[f] manubias[g] infinitas.[h] Propterea[i] vaticinare[k] fili[l] hois: "& dices[m] ad gog.[n] Hec[o] dicit[p] dñs[q] deus.[r] Nunqd nō[s] in die[t] illo[u] cū habitauerit[x] 'ppls me[y] 'israel[z] cōfidēter[a] scies:[b] et venies[c] de loco tuo[d] a lateribus[e] aquilonis[f] tu "& ppli[g] multi[h] tecū:[i] afcēsores[k] equorū[l] 'vniuersi:[m] "cetus[n] magn[o] & exercit[p] 'vehemēs:[q] & afcendes[r] super[s] ppl'm meū[t] israel[u] q̄si nubes[x] vt opias[y] terrā.[z] In nouissimis[a] diebus[b] eris:[c] & adducā te[d] sup[e] terrā mea:[f] "vt[g] sciant[h] gentes[i] me[k] cum sanctificatus fuero[l] in te[m] in oculis[n] eorum o "gog.[o] Hec[p] dicit[q] dñs[r] de[s]. [t]Tu ergo[u] ille es de[v] quo[x] locutus sum[y] in die[z] antiq[a]s[b] in manu[c] 'seruorū meor[d] pphetar[e] 'israel:[f] qui prophetauerunt[g] "in diebus[h] illorum [i]et prorū[k] vt adducerem[l] te[m] super eos.[n] Et erit[o] "in die illa:[p] in die[q] aduentus[r] gog[s] super[t] 'terram[u] israel:[x] ait[y] dñs[z] deus:[a] afcēdet[b] indignatio mea[c] in furore meo[d] & in zelo meo.[e] In igne[f] ire mee[g] locut[h] sum:[i] qa[k] in die illa[l] erit[m] cōmotio[n] magna[o] super terram[p] israel[q] "& cōmouebūtur[r] a facie mea[s] pisces[t] maris[u] & volucres[x] celi[y] & bestie[z] agri[a] "& oē[b] reptile[c] qđ mouetur[d] sup[e] hu.nū:[f] cunctiq; homines[g] qui sunt[h] super facie[i] "terre[k] & subuertentur montes:[l] & cadent[m] ea[n] "sepes[o] & oīs[p] murus[q] corruet[r] in terram. "Et conuocabo[s] aduersus cum[t] in cunctis[u] mōtibus meis[x] gladiū:[y] ait[z] dñs[a] de[b]. [c]Gladius[d] vnius cuiusq; in frēm suū[e] dirigetur.[f] & iudicabo[g] eū[h] peste[i] & sāguīe

τ plunia inundante: τ lapidib[υ] grādis: τ ignē τ
καὶ ὕετὸν κατακλύζοντι, καὶ λίθοις χαλάζης, καὶ πῦρ καὶ
sulphur pluā sup eū τ sup omnes q cū eo τ
θεῖον βρέξω ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ πανταχοῦ τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ
sup gētes mltas cum eo: τ magnificabor τ
ἐπὶ ἔθνη πολλὰ μετ' αὐτοῦ, καὶ μεγαλυνθήσομαι καὶ
sanctificabor τ glorificabor τ notus ero in cōſ
ἁγιασθήσομαι καὶ ἐνδοξασθήσομαι καὶ γνωσθήσομαι ἐναν
spectu mltarū gētiū τ - ſcient qz ego dñs.
τίον πολλῶν ἐθνῶν καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.39.
A Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ γὼγ καὶ
dic: hec dicit dñs deus: ecce ego ad te gog
ἔτσον, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ γὼγ
pncipē capitis moſoch τ thubal τ cōgregabo te τ de-
ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβαλ καὶ συνάξω σὲ καὶ κα-
ducā te τ aſcēdere facīā te a nouiſſio aquilonis τ edu
τάξω σὲ καὶ ἀναβιβάσω σε ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ καὶ ἀνάξ
cā sup mōtes israel: τ perdam arcū tuū de
ξω ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραήλ, καὶ ἀσπολῶ τὸ τόξον σου ἀπὸ τῆς
manu tua ſinistra: τ ſagittarū tuaꝝ de
χειρός σου τῆς ἀριστερᾶς, καὶ τὰ τοξεύματά σου ἀπὸ
manu tua dextera: τ deijciam te sup
τῆς χειρός σου τῆς δεξιᾶς, καὶ καταβαλῶ σε ἐπὶ τὰ
mōtes israel: τ cades tu τ oēs q circa te: τ
ὄρη Ἰσραήλ, καὶ πᾶσι σὺ καὶ πάντες οἱ περί σέ, καὶ
gētes q tecū dabuntur in eſcā ſuis oī
τὰ ἔθνη τὰ μετὰ σοῦ δοθήσονται εἰς πλῆθος ὀρνίων παντὶ
volatili τ oībus bestiis campi dedi te
πετεινῷ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πεδίου δέδωκά σε
ad deuorādū: ſup faciem campi cades: qz ego
βρωθῆναι, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πεσῇ, ὅτι ἐγὼ
locut' ſum dixit dñs deus: τ mittam ignē in ma
ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος, καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ μα
gog τ habitabuntur inſule in pace: τ ſcient
γὼγ καὶ κατοικηθήσονται αἱ νῆσοι ἐν εἰρήνῃ, καὶ γνώσον-
qz ego ſum dñs: τ nomē meū ſcītū notū fiet
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κύ, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον γνωσθήσεται
in medio ppli mei israel: τ nō polluetur no-
ἐν μέσῳ λαοῦ μου Ἰσραήλ, καὶ οὐ βεβηλωθήσεται τὸ ὄνο
mē meū ſanctū vltra: τ ſcient gētes qz ego
μά μου τὸ ἅγιον ὀψὲ ἔτι, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ
ſum dñs ſctus in israel. ecce venit τ fcies qñ erit
εἰμι κύριος ἅγιος ἐν Ἰσραήλ. ἰδοὺ ἥκει καὶ γνώσῃ ὁ τέ τε ἔσαι
dixit dñs: hec eſt dies in q̄ locut' ſum: τ egre
λέγει κύριος, αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐλάλησα, καὶ ἐξε-
dientur hitantes orbeo israel: τ fuccē
λεύσονται οἱ κατοικοῦντες τὰς πόλεις Ἰσραήλ, καὶ καύ
dent in armis clypeis τ peltis τ contis
σουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις θυρεοῖς καὶ πέλταις καὶ κοίντοις
τ arcubus τ ſagittis τ baculis manuū τ lan-
καὶ τόξοις καὶ τοξεύμασι καὶ ῥάβδοις χειρῶν καὶ λόγ-
ceis: τ ſuccendent in eis ignē ſeptē ānis: τ nō
χαις, καὶ καύσουσιν ἐν αὐτοῖς πῦρ ἑπτὰ ἔτη, καὶ οὐ
aſſumēt ligna ex campo: neq; incident
μὴ λάβωσιν ξύλα ἐκ τοῦ πεδίου, οὐδ' οὐ μὴ κόψωσιν
de ſaltib': ſed arma comburent igne:
ἐκ τῶν δρυμῶν, ἀλλ' τὰ ὅπλα κατακαύσουσιν πυρί,
τ deꝑdabuntur eos q deꝑdati ſunt eos: τ
καὶ προνομεύσουσιν τοὺς προνομεύσαντας αὐτούς, καὶ
ſpoliabunt ſpoliantes eos: dixit dñs
σκυλεύσουσιν τοὺς σκυλεύσαντας αὐτούς, λέγει κύριος
ompō. τ erit in die illa dabo gog
παντοκράτωρ. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δώσω τῷ γὼγ
loc' nobilē monumētū israel: ſepulchrū
τόπον ὀνομαστὸν μνημεῖον ἐν Ἰσραήλ, πολυάνδριον τῶν
aduentientiū ad mare. τ circumcidētia-
ἐπελευσόντων πρὸς τὴν θαλάσσαν. καὶ φραγμοὶ κοδομήσου-
būt circuitū oztis vallis: τ ſepelient
σιν τὸ πολυάνδριον τῆς φάραγγος, καὶ κατορύξουσιν
ibi gog τ oēm mltitudinē eius
ἐκεῖ τὸν γὼγ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ

וְקָרְאוּ־גֵיא הֲמוֹן גּוֹג וְקִבְרוֹם בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְמַעַן טַהֵר אֶת הָאָרֶץ
שִׁבְעָה חֳדָשִׁים וְקָבְרוּ כָל עַם הָאָרֶץ
וְהָיָה לָהֶם לְשֵׁם יוֹם הִכָּבְדִי נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה וְאֻנְשֵׁי תָמִיד יַבְדִּילוּ
עֹבְרִים בָּאָרֶץ מְקַבְּרִים אֶת
הָעֹבְרִים אֶת הַנּוֹתָרִים עַל פְּנֵי
הָאָרֶץ לטהרה מִקְצֵה שִׁבְעָה
חֳדָשִׁים יַחְקֹרוּ וְעָבְרוּ הָעֹבְרִים
בָּאָרֶץ וְרָאָה עֶצֶם אָדָם וּבָנָה
אֶצְלוֹ צִיּוֹן עַד קָבְרוּ אֹתוֹ הַמְקַבְּרִים
אֶל גֵּיא הֲמוֹן גּוֹג וְגַם שֵׁם עִיר
הֲמוֹנָה וְטִהֲרוּ הָאָרֶץ
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֱמֹר לַצִּפּוֹר
כָּל כָּנָף וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה הִקָּבְצוּ
וּבֹאוּ הַאַסְפוּ מִסָּבִיב עַל זִבְחִי
אֲשֶׁר אֲנִי זֹבֵחַ לָכֶם זֶבַח גָּדוֹל עַל
הָרֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲכַלְתֶּם בָּשָׂר
וּשְׁתִיתֶם דָּם גִּבּוֹרִים תֹּאכְלוּ
וְדַם נְשִׂיאֵי הָאָרֶץ תִּשְׁתּוּ אֵילִים
כָּרִים וְעַתּוּדִים פָּרִים מְרִיאֵי בָשָׁן
כֻּלָּם וַאֲכַלְתֶּם חֵלֶב לְשָׂבְעָה
וּשְׁתִיתֶם דָּם לִשְׁכָּרוֹן מִזִּבְחִי
אֲשֶׁר זָבַחְתִּי לָכֶם וְשְׂבַעְתֶּם עַל
שֻׁלְחָנִי סוּס וְרֹכֵב גִּבּוֹר וְכָל אִישׁ
מִלְחָמָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְנָתַתִּי אֶת
כְּבוֹדִי בַּגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל הַגּוֹיִם אֶת
מִשְׁפָּטִי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְאֶת יָדִי
אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בָהֶם וְיָדְעוּ בֵּית
יִשְׂרָאֵל כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם מִן
הַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם
כִּי בַעֲוֹנָם גָּלוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל
אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי וָאַסְתִּר פָּנַי מֵהֶם
וָאֶתְּנֵם בְּיַד צָרֵיהֶם וַיִּפְּלוּ בַּחֶרֶב
כֻּלָּם כְּטֻמְאָתָם וּכְפִשְׁעֵיהֶם עָשִׂיתִי
אֹתָם וָאַסְתֵּר פָּנַי מֵהֶם לָכֵן כֹּה

et vocabitur vallis multitudinis gog: & sepelient eos dom⁹ israel: vt mũdent terram ⁊ sepelient eos omnis populus terre: & erit eis in nominata die in qua glorificatus sum: ait dominus deus. Et viros iugiter constituent ⁊ iultrãtes terram: qui sepeliant & requirant eos qui remanserant super faciem ⁊ terre vt emundent eam. Post ⁊ menses autẽ septẽ quere incipient: & circuibũt peragrates terrã. Cũq; viderint os hois: statuet iuxta illud titulũ: dõec sepeliãt illud pollincto res in valle multitudinis gog. Nomen aũt ciuitatis amonia: & mũdabunt terrã. Tu aũt fili homis: hec dicit dominus deꝰ. Dic omni ui⁹ que uolucri & vniuersis auibus cunctisq; bestiis agri. Cõuenite: ⁊ ppera te: cõcurrite vndiq; ad victimã meã quã ego immolaui vobis victimã grãdem sup montes israel: vt comedatis carnem ⁊ & bibatis sanguinẽ. Carnes fortium comedetis: & sanguinẽ principum terre bibetis: arietũ & agnorũ & hircorũ taurorũq; & altilũ & pinguium omniũ. Et comedetis adipẽ in saturitatem: & bibetis sanguinem in ebrietatẽ: de victima ⁊ quã ego immolaui vobis: & saturabimini sup mẽsam meã de equo & equite forti & de vniuersis viris bellatoribus: ait dñs deus. Et ponam ⁊ gloriã meã in gentibus: & videbunt oes gentes iudicium meũ quod fecerim & manum meam quã posuerim sup eos. Et scient domus ⁊ israel quia ego dñs deus eorum: a ⁊ die illa & deinceps. Et scient gentes ⁊ qm in iniquitate sua capta sit domus israel: & ⁊ q reliquit me: & absconderim faciẽ meã ab eis: & tradideri eos in manu hostiũ: & ceciderint ⁊ in gladio vniuersi. Iuxta iudicia eorũ & scelera eorũ feci eis & abscõdi faciẽ meã ab illis. Propterea hec

⁊ vocabitur tunc cemiterium gog: ⁊ sepelient eos dominus israel: vt mundent terram septẽ mẽsibus. Sepelient autẽ eos omnis populus terre: ⁊ erit eis in nominata dies in qua glorificatus fuero in israel dicit dominus deus. Et viros semper secernent ⁊ iultrantes terrã ad sepeliendũ derelictos ⁊ a facie terre: vt emundent illos post septẽ mẽses ⁊ requirent: ⁊ cum perstransierint ⁊ videbunt os hominis: ⁊ statuet iuxta illud donec sepeliant illud sepelientes in cemiterio eius gog: ⁊ n. nomẽ ciuitatis cemiterium ⁊ mundabunt ⁊ terrã. Tu aũt fili hominis dicit dominus deus. Dic omni aui ⁊ uolucri ⁊ ad omnes bestias campi: cõgregamini ⁊ uenite ab oibus ⁊ in circuitu ad sacrificium meũ qð ego sacrificabo uobis sacrificiũ magnũ super montes israel: ⁊ comedetis carnes ⁊ bibetis sanguinẽ principũ terre bibetis: arietum ⁊ agnorum ⁊ hircorum ⁊ taurorum ⁊ altilium ⁊ pinguium omnium. Et comedetis adipem in saturitatem: ⁊ bibetis sanguinem in ebrietatem de victima mea ⁊ quã immolaui vobis: & saturabimini super mẽsam meam de equo & equite & de omni uiro bellatore dicit dñs deus. Et ponam gloriam meam in gentibus: ⁊ uidebunt omnes gentes iudicium meum quod fecerim ⁊ manum meam quã posuerim super eos. Et scient domus israel quia ego dñs deus eorum a die illa ⁊ deinceps. Et scient gentes quia propter peccata sua captiuati sunt domus israel quia spreuerunt me: & abscondi faciem meam ab eis: ⁊ tradidi eos in manu hostiũ: & ceciderunt omnes gladio ⁊ quia locutus sum: & congregaui eos ⁊ in terram suam: & non dereliqui ex eis amplius. Et non abscondam faciem meam ab eis: quia effudi spiritum meum super domum israel dicit dñs deus.

Ca.40.

In anno vicesimoquinto transmigrationis nostre in exordio anni decima mensis quarto decimo anno post quam percussa est ciuitas in ipsa hac die facta est super me manus dñi: & adduxit me illuc in visionibus dei. Adduxit me in terram israel: & dimisit me super montem excelsum nimis: super quem erat quasi edificium ciuitatis ex regione ad austrũ: & introduxit me illuc. Et ecce vir stans erat facies eius quasi species æris: & funiculus lineus in manu eius: & calamus mẽsure in manu eius. Stabat aũt in porta. & locutus est ad me idem vir. Fili hois videto oculis tuis: & auribus tuis audi: & pone cor tuũ in oĩa que ego ostendam tibi: quia ad ductus es huc. Annũcia omnia que tu vides domui israel. Et ecce murus foris secus ⁊ in circuitu domus & in manu viri calamus mẽsure sex cubitorum & palmi: & mensus est ædificium unum calami latitudine & unum calami altitudine. Et introiit ⁊ & adduxit me in visione dei in terram israel: & posuit me in monte excelso valde: & in eo quasi edificium ciuitatis e regione. Introduxit me illuc. Et ecce vir stans erat quasi uisio eris & funiculus lineus in manu eius & calamus mẽsure: & dixit ad me vir. Fili hominis: ⁊ uide oculis tuis & auribus tuis audi: & pone cor tuum in oĩa que ego ostendo tibi: quia ut ostendam tibi ingressus es huc. Annũcia omnia que tu uides domui israel. Et ecce murus foris ⁊ in circuitu domus & in manu uiri calamus mẽsure cubitorum sex & palmi: ⁊ mensus est ædificium unum calami latitudine & unum calami altitudine. Et introiit ⁊ & stetit ad portam que respiciebat uiam orientalem: & ascendit per gradus eius.

dicit dñs dñs: nunc reducam captiuitatem iacob ⁊ miserebor domus israel: ⁊ zelabo propter nomẽ sanctum meum: ⁊ portabũt ignominiã suam ⁊ omnem prevaricationem suam qua inique egerint in me: cũ habitauerint in terra sua confidenter & nemine formidante: & cum reduxero eos de populis & congregauero de terris inimicorũ suorũ: & sanctificatus fuero in eis in oculis gentium plurimarum: & scient quia ego dñs deus eorum: eo ⁊ trãstuleri eos in gentes: & congregauero eos super terram suam: & non dereliquerim quemquam ex eis ibi. Et non abscondam faciem meam ab eis: eo quod effuderim spiritum meum super domum israel dicit dñs dñs.

Ca.40.

Et factum est in quinto anno ⁊ vigesimo anno captiuitatis nre in primo mẽse decima mensis in quarto decimo anno post quam capta est ciuitas in die illa facta est super me manus dñi: & adduxit me illuc in visionibus dei. Adduxit me in terram israel: & dimisit me super montem excelsum nimis: super quem erat quasi edificium ciuitatis e regione ⁊ introduxit me illuc. Et ecce vir stans erat facies eius quasi species æris: & funiculus lineus in manu eius & calamus mẽsure: & ipse stabat in porta. Et dixit ad me vir. Fili hominis: ⁊ uide oculis tuis & auribus tuis audi: & pone cor tuum in oĩa que ego ostendo tibi: quia ut ostendam tibi ingressus es huc. Annũcia omnia que tu vides domui israel. Et ecce murus foris ⁊ in circuitu domus & in manu uiri calamus mẽsure cubitorum sex & palmi: ⁊ mensus est ædificium unum calami latitudine & unum calami altitudine. Et introiit ⁊ & stetit ad portam que respiciebat uiam orientalem: & ascendit per gradus eius.

שוב	אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עַתָּה אָשִׁיב אֶת	dicit dñs dñs: nunc reducam
נשא	שְׁבוּת יַעֲקֹב וְרִחַמְתִּי כָּל בֵּית	captiuitatem iacob: & miserebor omnis domus
ישב	יִשְׂרָאֵל וְקִנֵּאתִי לְשֵׁם קָדְשִׁי:	israel. Et assumã zelum
קדש	וְנָשׂוּ אֶת כְּלִמָּתָם וְאֵת כָּל מַעֲלָם	pro nomine sancto meo. et portabũt confusionem
רבב	אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי בְּשִׁבְתָּם עַל אַדְמָתָם	suã & omnem prevaricationẽ
בלח	וַיִּבְטְחוּ אִין מַחֲרִיד: בְּשׁוּבִי אֹתָם	qua peruaricati sunt in me: cũ habitauerint in
תרר	מִן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מֵאַרְצוֹת	terra sua & nemine formidante: & reduxero eos de populis: & con
קדש	אֹיְבֵיהֶם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָּם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם	gregauero de terris inimicorũ suorũ: & sanctificatus fuero in eis in
רבב	רַבִּים: וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם	oculis gentiũ plurimarum: & scient qa ego dñs deꝰ
גלה	בְּהַגְלוֹתִי אֹתָם אֶל הַגּוֹיִם וְכִנַּסְתִּים	eorũ: eo ꝙ trãstuleri eos in gentes: & congregauero eos
תור	עַל אַדְמָתָם וְלֹא אוֹתִיר עוֹד מֵהֶם	super terrã suã: & non dereliquerim quemquam
סתר פנה	שָׁם: וְלֹא אַסְתִּיר עוֹד פָּנַי מֵהֶם	ex eis ibi. Et nõ abscondam faciem meã ab eis: eo ꝙ effuderim spiritum meum super domũ
	אֲשֶׁר שָׁפַכְתִּי אֶת רוּחִי עַל בֵּית	israel: ait dominus deꝰ.
	יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:	

Cap.xl.

גלה עשר	לִגְלוּתֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בָּעֲשׂוֹר	In anno vicesimoquinto transmigrationis nostre
בצע	לַחֹדֶשׁ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחַר	in exordio anni decima mensis quarto decimo
נכה	אֲשֶׁר הֻכְּתָה הָעִיר בְּעֶצֶם הַיּוֹם	anno post quam percussa est ciuitas in
היה בוא	הַזֶּה הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיְבִא אֹתִי	ipsa hac die facta est super me manus
ראה	שָׁמָּה: בְּמַרְאוֹת אֱלֹהִים הֵבִיאַנִי אֶל	dñi: & adduxit me illuc in visionibus dei.
נרח	אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיִּנִּיחֵנִי אֶל הַר נְבֹהַ	Adduxit me in terram israel: & dimisit me
נבה	מְאֹד וְעָלָיו כְּמִבְנֵה עִיר מִנֶּגֶב: וַיְבִיא	super montẽ excelsum nimis: super quẽ erat quasi
ראה	אֹתִי שָׁמָּה וְהִנֵּה אִישׁ מַרְאֵהוּ	edificiũ ciuitatis vergetis ad austrũ: & introduxit
כתל	כְּמַרְאֵה נְחֹשֶׁת וּפְתִיל פִּשְׁתִּים בְּיָדוֹ	me illuc. Et ecce vir cuius erat species quasi spes
מדד	וְקָנֶה הַמִּדָּה וְהוּא עֹמֵד בַּשָּׁעַר:	æris: & funiculus lineus in manu eius: & calamꝰ mẽsure in manu eius. Stabat aũt in porta.
דבר	וַיְדַבֵּר אֵלַי הָאִישׁ בֶּן אָדָם רְאֵה	& locutus est ad me idem vir. Fili
שום	בְעֵינֶיךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמַע וְשִׂים לִבְּךָ	hois: vide oculis tuis: & auribꝰ tuis audi: & pone
ראה את	לְכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתָךְ כִּי	cor tuũ in oĩa que ostendam tibi: quia
נוא	לְמַעַן הַרְאוֹתְךָ הֻבָאתָ הֵנָּה סַפֵּר	ad ductus es huc. Annũcia omnia que tu vides do
	אֵת כָּל אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְבֵית	mui israel. Et ecce murus
חמה	יִשְׂרָאֵל: וְהִנֵּה חוֹמָה מִחוּץ לַבַּיִת	foris secus & in circuitu domus & in manu
סבב	סָבִיב סָבִיב וּבְיַד הָאִישׁ קְנֵה הַמִּדָּה	viri calamus mẽsure sex cubitorum & palmi. Et mẽsus
אמה	שֵׁשׁ אַמּוֹת בָּאַמָּה וְטֹפַח וַיָּמָד אֶת	est latitudinẽ ædificii calamo vno: & altitudinem
מדד בנה	רֹחַב הַבִּנְיָן קָנֶה אֶחָד וְקוֹמָה קָנֶה	calamo vno: & altitudinem quoq; calamo vno. Et
בוא אחר	אֶחָד: וַיָּבוֹא אֶל שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו	venit ad portã que respiciebat viam orientalẽ: &
עלה	דֶּרֶךְ הַקָּדִים וַיַּעַל בְּמַעֲלוֹתָו	ascendit per gradus eius.

וַיָּמָד אֶת סַף הַשַּׁעַר קָנֶה אֶחָד רֹחַב
וְאֵת סַף אֶחָד קָנֶה רֹחַב אֶחָד רֹחַב
קָנֶה אֶחָד אֹרֶךְ וְקָנֶה אֶחָד רֹחַב
וּבֵין הַחֲדָרִים חָמֵשׁ אַמּוֹת וְסַף
הַשַּׁעַר מֵאֵצֶל אוּלָם הַשַּׁעַר מִהַבַּיִת
קָנֶה אֶחָד וַיָּמָד אֶת אוּלָם הַשַּׁעַר
מֵהַבַּיִת קָנֶה אֶחָד וַיָּמָד אֶת אוּלָם
הַשַּׁעַר שְׁמֹנֶה אַמּוֹת וְאֵילָיו שְׁתַּיִם
אַמּוֹת וְאוּלָם הַשַּׁעַר מִהַבַּיִת וְתֵאֵי
הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַקָּדִים שְׁלֹשָׁה מִפֹּה
וּשְׁלֹשָׁה מִפֹּה אַחַת לִשְׁלֹשְׁתָּם
וּמִדָּה אַחַת לָאֵילִם מִפֹּה וּמִפֹּה
וַיָּמָד אֶת רֹחַב פֶּתַח הַשַּׁעַר עֶשֶׂר
אַמּוֹת אֹרֶךְ הַשַּׁעַר שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁלוֹשׁ
אַמּוֹת וּגְבוּל לִפְנֵי הַתָּאוֹת אַמָּה נֵבֶל פֹּה
אַחַת וְאַמָּה אַחַת גְּבוּל מִפֹּה
וְהַתָּא שֵׁשׁ אַמּוֹת מִפֹּה וְשֵׁשׁ אַמּוֹת
מִפֹּה וַיָּמָד אֶת הַשַּׁעַר מִגַּג הַתָּא
לְגַגּוֹ רֹחַב עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמּוֹת
פְּתַח נֶגֶד פְּתַח שִׁשִּׁים אַמָּה וְאֶל אֵיל
שִׁשִּׁים אַמָּה וְאֶל אֵיל הֶחָצֵר
הַשַּׁעַר סָבִיב סָבִיב וְעַל פְּנֵי אֵלֶּם
הַשַּׁעַר הַפְּנִימִי חֲמִשִּׁים אַמָּה וְחַלּוֹנוֹת
אֲטֻמוֹת אֶל הָאֵלָמִים וְאֶל אֵלֵיהֶמָּה
לִפְנֵימָה לַשַּׁעַר סָבִיב סָבִיב וְכֵן
לָאֻלָמוֹת וְחַלּוֹנוֹת סָבִיב סָבִיב
לִפְנֵימָה וְאֶל אֵיל תְּמָרִים וַיְבִיאֵנִי
אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְהִנֵּה לְשָׁכוֹת
וְרִצְפָּה עָשׂוּי לֶחָצֵר סָבִיב סָבִיב
שְׁלֹשִׁים לְשָׁכוֹת אֶל הָרִצְפָּה
וְהָרִצְפָּה אֶל כְּתֶף הַשְּׁעָרִים לְעֻמַּת
אֹרֶךְ הַשְּׁעָרִים הָרִצְפָּה הַתַּחְתּוֹנָה
וַיָּמָד רֹחַב מִלִּפְנֵי הַשַּׁעַר הַתַּחְתּוֹנָה מֵהַר
לִפְנֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִי מֵאָה
אַמָּה הַקֶּדֶם וְהַשַּׁעַר אֲשֶׁר פְּנֵהוּ

'Et mensus est limē' por
te calamo ᵇ vno' latitudi=
nem.i.'limen'ᵐ vnū'ᵃ cala=
mo ᵒ vno in ᵖ latitudine: ᵍ &
thalamū ʳ vno ˢ calamo in
'lōgitu': ᵗ & ᵘ inter ᵛ thalamos
ʷ qnq ˣ cubitos: ʸ & limen
'porte' iuxta ᶻ vestibulum
ᵃᵃ porte 'intrinsecus. ᵃᵃᵃ Et mēsus
est ᵇᵇ vestibulum ᶜᶜ porte ᵃᵃᵃ
ᵃᵃᵃ "octo' cubitorū: ' & fron=
tem eius ᵈᵈ duobus ᵃᵃᵃ
ᵇᵇᵇ "cubitis ᵉ Vestibulū autem
ᶜᶜᶜ 'porte erat ' intrinsecus.
ᵈ Porro thalami ᵉ porte ad
ᵈᵈᵈ vnam ᶠ orientalē. ᵍ tres ʰ hinc
ᵉᵉᵉ & tres ⁱ inde ʲ mēsura ᵏ vna
ᶠᶠᶠ trium: ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵍᵍᵍ & mensura ˡ vna ᵐ frontū
ʰʰʰ ex vtraq; parte. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ⁱⁱⁱ Et mensus est ʲ latitudinē
ᵏᵏᵏ limmis ˡ porte ᵐ decem ᵃᵃᵃ
ˡˡˡ 'cubitorum: & ⁿ longitudi
nem ᵒ porte ᵖ tredecim ᵃᵃᵃ
ᵐᵐᵐ 'cubitorum: ' & marginē
ⁿⁿⁿ ante ᵖ thalamos ' cubiti ᵃᵃᵃ
ᵒᵒᵒ vnius: ' & cubitus ᵐ vnius
ᵖᵖᵖ finis vtrinq;. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵠᵠᵠ Thalami autem ᵍ sex ʳ cu=
bitorum erant ˢ hinc ' &
ᵗᵗᵗ inde. ' Et mensus est ᵃ por
tam ᵇ a tecto ᶜ thalami vsq;
ᵈᵈᵈᵈ ad tectū eius: ᵉ latitudine
ᶠᶠᶠᶠ 'viginti ᵍ quinq; ʰ cubitorū:
'ostium ᵏ contra ' ostium.
ᵘᵘᵘ Et fecit ᵛ frontes per ᵃᵃᵃ
ʷʷʷ ' sexaginta ᵍ cubitos: ' & ad
ˣˣˣ ʸʸʸ ᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇ ʰ frontem ⁱ atrium ᵃᵃᵃᵃᵃ
ᵏᵏᵏᵏ "porte 'vndiq; ' per circui
tū: ' & ante ᵖ facie ᵠ porte ᵠ
pertingebat ᵛ vsq; ad ʳ facie
ˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷ ˣˣˣˣ ʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ

אֹרֶךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה וְרֹחַב חֲמִשִּׁים
וְעֶשְׂרִים אַמָּה׃ וְאֵלּוּ לְחֻצֵר
הַהֵיכָל יְתֵמִרִים אֶל אֵילוֹ מִפֹּה
וּמִפֹּה וּשְׁמֹנָה מַעֲלוֹת מַעֲלֵהוּ וַיָּבֵא אֹתִי
אֶל שַׁעַר הַפְּנִימִי וַיָּמָד פֹּתַח וְמִדּוֹת
כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה׃ וְחַלֹּנוֹתָיו וְאֵלְמֹתָיו וְתִמֹרֹתָיו
כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְחַלֹּנוֹת לוֹ וְלָאֵלְמֹתָיו
סָבִיב סָבִיב וְאֹרֶךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה
וְרֹחַב חֲמִשִּׁים וְעֶשְׂרִים אַמָּה׃ וְאֵילוֹ
לְחֻצַר הַחִיצוֹנָה וְתִמֹרִים אֶל אֵילֹתָיו
מִפֹּה וּמִפֹּה וּשְׁמֹנָה מַעֲלוֹת מַעֲלֵהוּ׃
וְלִשְׁכַּת וּפִתְחֵהוּ בְּאֵילִים לַשָּׁעַר
שָׁם יְדִיחוּ אֶת הָעֹלָה׃ וְנֶאֱלָם הַשַּׁעַר דּוֹחַ
שְׁנַיִם שְׁלֻחָנוֹת מִפֹּה וּשְׁנַיִם שְׁלֻחָנוֹת
מִפֹּה לִשְׁחוֹט אֹתָם אֲלֵיהֶם הָעֹלָה
וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם׃ וְאֶל הַכְּתֶף
מְהוּצָה לְפֹתַח הַשַּׁעַר הַצָּפוֹנָה שְׁנַיִם
הַשַּׁעַר שְׁמֹנָה שְׁלֻחָנוֹת וְאֶל הַכְּתֶף
הָאַחֲרֹת אֲשֶׁר לְאֵלֶם הַשַּׁעַר שְׁנַיִם
שְׁלֻחָנוֹת׃ אַרְבָּעָה שְׁלֻחָנוֹת מִפֹּה
וְאַרְבָּעָה שְׁלֻחָנוֹת מִפֹּה לְכֶתֶף
הַשַּׁעַר שְׁמֹנָה שְׁלֻחָנוֹת אֲלֵיהֶם
יִשְׁחֲטוּ׃ וְאַרְבָּעָה שְׁלֻחָנוֹת לָעֹלָה
אַבְנֵי גָזִית אֹרֶךְ אַמָּה אַחַת וְחֹצִי
וְרֹחַב אַמָּה אַחַת וְחֹצִי וְגֹבַהּ אַמָּה
אַחַת אֲלֵיהֶם וְיָנִיחוּ אֶת הַכֵּלִים
אֲשֶׁר יִשְׁחֲטוּ אֶת הָעֹלָה בָּם וְהַזְּבָחִ
וְהַשְׁפָתַיִם טֹפַח אֶחָד מוּנָחִים בַּבַּיִת
סָבִיב וְאֶל הַשְּׁלֻחָנוֹת בְּשַׂר
הַקָּרְבָּן׃ וּמִחוּצָה לַשַּׁעַר הַפְּנִימִי
לִשְׁכוֹת שָׁרִים בַּחֲצַר הַפְּנִימִי אֲשֶׁר
אֶל כֶּתֶף שַׁעַר הַצָּפוֹן וּפְנֵיהֶם דָּרֶךְ
הַדָּרוֹם אֶחָד אֶל כֶּתֶף שַׁעַר הַקָּדִים
הַפְּנֶה דֶּרֶךְ מַצְפֵּן׃ וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה
הַלִּשְׁכָּה אֲשֶׁר פָּנֶיהָ דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
לַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ
הֵמָּה בְּנֵי צָדוֹק הַקְּרֵבִים מִבְּנֵי לֵוִי
אֶל יְהוָה לְשָׁרְתוֹ׃ וַיָּמָד אֶת הֶחָצֵר
אֹרֶךְ מֵאָה אַמָּה וְרֹחַב מֵאָה אַמָּה
מְרֻבָּעַת וְהַמִּזְבֵּחַ לִפְנֵי הַבָּיִת׃
וַיְבִאֵנִי אֶל אֻלָם הַבַּיִת וַיָּמָד אֶל
אֵלֶם חָמֵשׁ אַמּוֹת מִפֹּה וְחָמֵשׁ
אַמּוֹת מִפֹּה וְרֹחַב הַשַּׁעַר שָׁלֹשׁ אַמּוֹת מִפֹּה׃
אַמּוֹת מִפֹּה וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת מִפֹּה׃
אֹרֶךְ הָאֻלָם עֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב
עֶשְׂרֵה אַמָּה וּמַעֲלוֹת אֲשֶׁר
יַעֲלוּ עָלָיו וַעֲמָדִים אֵל הָאֵילִים
אֶחָד מִפֹּה וְאֶחָד מִפֹּה׃

Cap.xlj.

וַיְבִאֵנִי אֶל הַהֵיכָל
וַיָּמָד אֶת הָאֵילִים שֵׁשׁ אַמּוֹת רֹחַב
מִפֹּה וְשֵׁשׁ אַמּוֹת רֹחַב מִפֹּה רֹחַב
הָאֹהֶל׃ וְרֹחַב הַפֶּתַח עֶשֶׂר אַמּוֹת
וְכִתְפַּת הַפֶּתַח חָמֵשׁ אַמּוֹת מִפֹּה
וְחָמֵשׁ אַמּוֹת מִפֹּה וַיָּמָד אֹרְכּוֹ
אַרְבָּעִים אַמָּה וְרֹחַב עֶשְׂרִים אַמָּה׃
וַיָּבֹא לִפְנִימָה וַיָּמָד אֵיל הַפֶּתַח
שְׁתַּיִם אַמּוֹת וְהַפֶּתַח שֵׁשׁ אַמּוֹת
וְרֹחַב הַפֶּתַח שֶׁבַע אַמּוֹת׃ וַיָּמָד אֶת
אָרְכּוֹ עֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב עֶשְׂרִים
אַמָּה אֶל פְּנֵי הַהֵיכָל וַיֹּאמֶר אֵלַי
זֶה קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים׃ וַיָּמָד קִיר
הַבַּיִת שֵׁשׁ אַמּוֹת וְרֹחַב הַצֶּלַע אַרְבַּע
אַמּוֹת סָבִיב סָבִיב לַבָּיִת׃ סָבִיב
וְהַצְּלָעוֹת צֶלַע אֶל צֶלַע שָׁלוֹשׁ
וּשְׁלֹשִׁים פְּעָמִים וּבָאוֹת בַּקִּיר
אֲשֶׁר לַבַּיִת לַצְּלָעוֹת סָבִיב סָבִיב
לִהְיוֹת אֲחוּזִים וְלֹא יִהְיוּ אֲחוּזִים
בְּקִיר הַבָּיִת׃ וְרַחֲבָה וְנִסְבָּה לְמַעְלָה
לַצְּלָעוֹת כִּי מוֹסַב לַבַּיִת
לְמַעְלָה לְמַעְלָה סָבִיב סָבִיב לַבָּיִת
עַל כֵּן רֹחַב הַבַּיִת לְמַעְלָה

facdotib⁹ custodientib⁹ custodiã altaris
ἱερεῦσιν τοῖς φυλάσσουσιν τὴν φυλακὴν τοῦ θυσιαστη-
illi fũt filij fadoch appropiãnteo er leui
ρίου ἐκεῖνοί εἰσιν υἱοὶ σαδδοὺχ οἱ ἐγγίζοντες ἐκ τοῦ λευι
ad dñm vt ministrent ei. ⁊ mensus est atri
πρὸς κύριον τοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ· καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐ
us ⁊gitudie cubitoꝝ centũ ⁊ latitudie cubitoꝝ centũ sup
λὴν μῆκος πηχῶν ἑκατὸν καὶ εὖρος πηχῶν ἑκατὸν ἐπὶ
ũttuor ꝗrees eiꝰ: ⁊ altare eregione
τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἀπέναντι τ
dom⁹: ⁊ introduxit me in elam dom⁹. ⁊ mẽ
οἴκου, καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸ αἴλαμ τοῦ οἴκου. καὶ δι
sus est filud elam cubitoꝝ quiq; latitudiné hinc:
μέτρησεν ἀνὰ τὸ [illegible] πηχῶν πέντε πλάτος ἑνὸεν,
⁊ cubitoꝝ quiq; [illegible]: ⁊ latitudiné porte
καὶ πηχῶν πέντε ἑνθεν, καὶ τὸ εὖρος τοῦ θυρώματος
cubitoꝝ ũttuordecim. ⁊ latera porte e
πηχῶν δεκατεσσάρων· καὶ ἐπωμίδας τῆς θύρας τοῦ αἰ
lami cubitoꝝ ertũ hinc ⁊ inde: ⁊ lõgitudiné e
λαμ πηχῶν τριῶν ἑνθεν καὶ ἑνθεν, καὶ τὸ μῆκος τοῦ αἰ
lami cubitoꝝ vigiti ⁊ latitudiné cubitoꝝ duodeci: ⁊ in
λαμ πηχῶν εἴκοσι καὶ εὖρος πηχῶν δυωκαίδεκα, καὶ ἐπὶ
decẽ gradibus ascendebãt ad eum. ⁊ colũne erãt
δέκα ἀναβαθμῶν ἀνέβαινον ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ σύλοι ἦσαν
sup elam vna hinc ⁊ vna inde.
ἐπὶ τοῦ αἰλὰμ ἓις ἐντεῦθεν καὶ εἷς ἐντεῦθεν. Ca.41

A

ΚΑΙ introduxit me ⁱ tẽplũ: ⁊ mensus est elam
καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸν ναόν, καὶ διεμέτρησεν τὸ αἴλαμ
cubitoꝝ sex latitudiné elam hinc: ⁊ latitudiné cubitoꝝ
πηχῶν ἓξ τὸ εὖρος τοῦ αἰλὰμ ἑνθεν, καὶ τὸ εὖρος πηχέων
sex inde. latitudo tabernacli latitudo porte cu
ἓξ ἑνθεν· τὸ εὖρος τῆς σκηνῆς καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος πη
bitoꝝ decẽ: ⁊ humeri porte cubitoꝝ quiq;
χῶν δέκα, καὶ ἐπωμίδες τοῦ πυλῶνος πηχῶν πέντε
hinc ⁊ quiq; cubitoꝝ inde. ⁊ mensus est lõgitu
ἑνθεν καὶ πέντε πηχέων ἑνθεν· καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆ
dinẽ eius cubitoꝝ ꝗdraginta: ⁊ latitudiné cubitoꝝ
κος αὐτοῦ πηχῶν τεσσαράκοντα, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν
viginti. ⁊ ingressus ẽ in atriũ interiꝰ: ⁊ mẽ
εἴκοσι· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ δι
sus est elam porte cubitoꝝ duoꝝ: ⁊ por
μέτρησεν τὸ αἴλαμ τῆ θυρώματος πηχῶν δύο, καὶ τὸ θύ
tã cubitoꝝ fer. ⁊ humeros porte
ρωμα πηχῶν ἕξ·, καὶ τὰς ἐπωμίδας τοῦ θυρώματος
cubitoꝝ septẽ hinc. ⁊ mensus est lõgitudiné
τοῦ πηχῶν ἑπτὰ ἑνθεν καὶ ἑνθεν· καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆκος τῶν
ostioꝝ cubitoꝝ viginti: ⁊ latitudiné cubitoꝝ viginti ante
πυλῶν πηχῶν εἴκοσι, καὶ εὖρος πηχῶν εἴκοσι κατὰ
faciem tẽpli. ⁊ dixit ad me hoc [illegible]
πρόσωπον τοῦ ναοῦ· καὶ εἶπεν πρός με τοῦτο τὸ ἅγιον
sctũ: ⁊ mẽsus est parietẽ dom⁹ cubi
τῶν ἁγίων, καὶ διεμέτρησεν τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου πη
toꝝ sex ⁊ latitudiné lateris cubitoꝝ quattuor i cir
χῶν ἓξ καὶ τὸ εὖρος τῆς πλευρᾶς πηχέων τεσσάρων κυ
cuitu ⁊ latera latus ad latus triginta
κλόθεν καὶ τὰ πλευρὰ πλευρῶν ἐπὶ πλευρὸν τριάκον
τα τρίς· ⁊ spaciũ in pariete dom⁹ i
τα καὶ τριῶν, καὶ διάσημα ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ οἴκου ἐν
lateribus i circuitu vt eẽt inherentibus
τοῖς πλευροῖς κύκλῳ τοῦ εἶναι τοῖς ἐπαλαμβανομένοις
ad vidẽdũ: vt omnino nõ attingerẽt parietes
ὁραν, ὅπως μὴ ἅπτωνται μὴ ἅπτωνται τῶν τοίχων τοῦ
dom⁹. ⁊ latitudiné supertoꝝ latex sedm
οἴκου. καὶ τὸ εὖρος τῆς ὑπερῴας τῶν πλευρῶν κατὰ
additamẽtũ ex pariete ad superiꝰ i circuitu
πρόσταγμα ἐκ τοῦ τοίχου πρὸς τὴν ὑπερῴαν κύκλῳ
dom⁹: vt dilatet sursum
τοῦ οἴκου, ὅπως πλατύνηται ἀναβαίνων

B

facerdotũ erit⁹ qui excu
bãt ad'ministeriũ ⁱaltaris.
ⁱIsti sunt⁽ᵐ⁾ filij ⁿfadoch ᵒq
accedũt ᵖde filiis ᵍleui ꝯꝯ
ʳad ᵉdñm vt ministrent ei. ⁽ⁿ⁾Et mensus est atrium ꝯ
ˢlongitudine ᵗcentũ ᵘcubi
torũ: ᵛ& latitudine ʷcentũ
ˣcubitorũ per ʸquadrũ ᶻ& altare ᵃcoꝝ ante faciem ᵇtẽpli.
ᶜEt introduxit me ⁱn⁽ᵐ⁾ ᵈvestibulũ ᵉtẽpli: ᶠ& mẽsus ẽ
ᵍvestibulũ ʰ'quinq; cubitis
ⁱhinc: ᵏ& quinq; ꝯꝯꝯ
ˡcubitis ᵐinde: ⁿ& latitudi
nẽ ᵒporte ᵖtrium ꝯꝯꝯꝯ
ᵍcubitorũ ʳhinc ˢ& trium
ᵗcubitorum ᵘinde: ꝯꝯꝯ
ᵛlõgitudinẽ aũt ʷvestibuli
ˣviginti ʸcubitorũ: ᶻ& lati
tudinẽ ᵃvndecim ᵇcubito
rum. ᶜEt octo ᵈgradibus
ᵉascendebatur ᶠad eũ. ᵍEt
colũne erant ʰin frontib⁹
ⁱvna ʲhinc ᵏ& altera ˡinde.
41.

ΘT introduxit me ᵇ in
ᶜtemplum: ꝯꝯꝯꝯ
ᵈ& mẽsus est ᵉfrontes ᶠsex
ᵍcubitos ʰlatitudinis ꝯꝯ
ⁱhinc: ʲ& sex ᵏ'cubitos ˡlatitudinis ꝯꝯ ᵐinde: ⁿlatitudiné
ᵒtabernaculi. ᵖEt latitudo
ᵍporte ʳdecẽ ˢcubitoꝝ erat
ᵗ& latera ᵘporte ᵛ quiq; cu
bitis ʷhinc: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˣ& quinq; ʸinde. ᶻEt mẽsus
ᵃest atrium ᵇ'longitudinẽ eius ᶜviginti
ᵈcubitorũ: ᵉ& latitudinem
eiᶠ viginti ᵍcubitorũ ʰante
ⁱfaciẽ ʲtẽpli. ᵏEt dixit ad
me. ˡHoc estᵐ sanctũ ⁿ sanc
toꝝ. ᵒEt mẽsus ẽ ᵖparietẽ
ᵍdomus ʳsex ˢcubitorum:
ᵗ& latitudinem ᵘlateris ꝯꝯ
ᵛquattuor ʷcubitorũ ˣ vn⁹
diq; ʸper circuitũ ᶻdomus.
ᵃLatera autem ᵇlatus ᶜᶜ ad
ᵈlatus bis ᵉtriginta ꝯꝯꝯ
ᶠtriũ: ᵍ& erãt emmẽtia q̃
ʰingrederentur ⁱpes parie
tem ʲdomus ᵏin lateribus
ˡper circuitum ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐvt' continerent ⁿ & non
ᵒattingerent ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖparietẽ tẽpli. ᵍEt platea
ʳerat in rotundũ ˢascendẽs
ᵗfursum ᵘcochleã: ᵛ& ic e
naculũ ʷtempli deferebat
ˣper gyrum. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʸIdcirco' latius erat' tem
plum ᶻin superioribus: ꝯꝯ

זֵבֶד
מֵרֵד
רֵבַע
בּוּא
אֵמָה
אֵמָה
עָלָה
שָׁלַשׁ בּוּא
סָבַב
הָיָה אָחַז
סָבַב עָלָה
סָבַב

זרז
רבא זבח
שלש
אמה קצע
דבר
הבית
Cap. xlij.
נגד
חוץ בוא
קדש
אלם
חלל קדש
צפון
עלה
יכל
תוך בנה
שלש עמד
אגל
מערב
חלשכות
בנין בנה

זוְהַהֵיכָל ׀ מְזוּזַת ׀ רִבַּע ׀ וּפְנֵי ׀ הַמִּקְדָּשׁ
רבא זבח ׀ הַמַּרְאֶה ׀ כְּמַרְאֵה ׀ ׀ הַמִּזְבֵּחַ ׀ עֵץ
שלש ׀ שָׁלוֹשׁ ׀ אַמּוֹת ׀ גָּבַהּ ׀׀׀ וְאָרְכּוֹ ׀׀ שְׁתַּיִם
אמה קצע ׀ אַמּוֹת ׀ וּמִקְצֹעֹתָיו ׀ לוֹ ׀ וְאָרְכּוֹ
דבר ׀ וְקִירֹתָיו ׀ עֵץ ׀׀ וַיְדַבֵּר ׀ אֵלַי ׀ זֶה
הבית ׀ הַשֻּׁלְחָן ׀ אֲשֶׁר ׀ לִפְנֵי ׀ יְהוָה׃ וּשְׁתַּיִם
דְּלָתוֹת ׀ לְהֵיכָל ׀ וְלַקֹּדֶשׁ ׀׃ וּשְׁתַּיִם
סבב ׀׀ דְּלָתוֹת ׀ לְדַלְתֹת ׀ שְׁתַּיִם ׀׀׀ מִסַּבּוֹת
׀׀ דְּלָתוֹת ׀ שְׁתַּיִם ׀ לְדַלֶּת ׀ אַחַת
׀ וְשֹׁתֵי ׀ דְּלָתוֹת ׀ לָאַחֶרֶת ׀׃ וְעֲשׂוּיָה
אלם ׀ אֶל ׀ דַּלְתוֹת ׀ הֵהֵיכָל ׀ כְּרֻבִים
׀ וְתִמָרִים ׀׀ כַּאֲשֶׁר ׀ עֲשׂוּיִם ׀ לְקִירוֹת
חלל קדש ׀ וְעֵב ׀ עֵץ ׀ אֶל ׀ פְּנֵי ׀ הָאוּלָם ׀׀׀ מֵהָחוּץ׃
׀׀ וְחַלּוֹנִים ׀ אֲטֻמוֹת ׀ וְתִמָרִים ׀ כְּזֶה
וּמִזֶּה ׀ אֶל ׀ כְּתֵפוֹת ׀ הָאוּלָם ׀ וְצֹלְעוֹת
הבית ׀ הַבַּיִת ׀ הַ׀עֲבִים׃

Cap. xlij.

חוץ יוצאני ׀ אֶל
רצא ׀ הַחִצֹּונָה ׀ הַדֶּרֶךְ ׀ דֶּרֶךְ
חוץ ׀ הַצָּפוֹן ׀ וַיְבִאֵנִי ׀ אֶל ׀ הַלִּשְׁכָּה ׀ אֲשֶׁר
נגד ׀׀ נֶגֶד ׀׀׀ וְאֲשֶׁר ׀ נֶגֶד ׀ הַבִּנְיָן
בנה ׀ הַגְּזֵרָה ׀ אֶל ׀׀ פְּנֵי ׀ אֹרֶךְ ׀ אַמּוֹת
אמה קצע ׀ הַמֵּאָה ׀ פֶּתַח ׀ הַצָּפוֹן ׀ וְרָחְבּוֹ
דבר ׀ חֲמִשִּׁים ׀ אַמּוֹת ׀ וְאֹרֶךְ ׀ נֶגֶד ׀׀׀ הַחִצֹּונָה
פנה ׀ הַפְּנִימִי ׀ נֶגֶד ׀׀׀ רִצְפַּת ׀ אֲשֶׁר ׀ לַחֲצַר
חוץ קצע ׀ הַחִיצֹונָה ׀ אִתִּיק ׀ אֶל ׀ פְּנֵי ׀ אִתִּיק
הלך ׀ בַּשִּׁלְשִׁים ׀׃ וְלִפְנֵי ׀ הַלִּשְׁכֹות ׀ מְהַלָּךְ
עשר ׀ אַמּוֹת ׀ רֹחַב ׀ אֶל ׀ הַפְּנִימִית
דרך ׀ דֶּרֶךְ ׀ אַמָּה ׀ אֶחָת ׀ וּפִתְחֵיהֶם ׀ לַצָּפוֹן
צפון ׀ וְהַלִּשְׁכֹות ׀ הָעֶלְיֹונֹת ׀׀׀ קְצָרוֹת ׀׀׀ כִּי
יכל ׀ יוֹכְלוּ ׀ אִתִּיקִים ׀ מֵהֵנָּה ׀ מֵהַתְּחִתֹּנוֹת
תוך בנה ׀ וּמֵהַתִּכֹונוֹת ׀ בִּנְיָן׃ כִּי ׀ מְשֻׁלָּשׁוֹת ׀ הֵנָּה
שלש עמד ׀ וְאֵין ׀ לָהֶן ׀ עַמּוּדִים ׀ כְּעַמּוּדֵי ׀ הַחֲצֵרוֹת
אגל ׀ עַל ׀ כֵּן ׀ נֶאְצַל ׀ מֵהַתְּחִתֹּנוֹת ׀ וּמֵהַתִּיכֹנוֹת
מערב ׀ מֵהָאָרֶץ ׀ ׀ נֶגֶד ׀׀׀ אֲשֶׁר ׀׀ לַחוּץ ׀ לִעֻמַּת
חלשכות ׀ הַלְּשָׁכוֹת ׀ אֹרְכּוֹ ׀ חֲמִשִּׁים ׀ אַמָּה׃
בנין בנה ׀ בְּנֵי ׀ הַלִּשְׁכוֹת ׀ אֹרְכּוֹ ׀ חֲמִשִּׁים ׀ אַמָּה

יכן ׀ הַתַּחְתֹּונָה ׀ תַּעֲלֶה ׀ עַל ׀ הָעֶלְיֹונָה
תמן ׀ לְתִימֹנָה׃ וְרָאִיתִי ׀ לַבַּיִת ׀ נִבְהֹ ׀ סָבִיב
סבב ׀׀׀ סָבִיב ׀׀ מוֹסְדוֹת ׀ הַצְּלָעוֹת ׀ מְלוֹ
קנה ׀׀׀ קָנֶה ׀ שֵׁשׁ ׀ אַמּוֹת ׀ אַמּוֹת ׀ אַצִּילָה׃ רֹחַב
אמה קצע ׀ הַקָּנֶה ׀ שֵׁשׁ ׀ אַמּוֹת ׀ אַצִּילָה׃ רֹחַב
הבית ׀ הַקִּיר ׀ אֲשֶׁר ׀ לַצֵּלָע ׀ אֶל ׀ הַחוּץ ׀ חֲמֵשׁ
אמה ׀ אַמּוֹת ׀ וְאֲשֶׁר ׀ מִנַּח ׀ בַּיִת ׀ צְּלָעוֹת ׀ לַבָּנִית
אשר ׀ אֲשֶׁר ׀ לַבָּיִת׃ וּבַיִן ׀׀׀ הַלִּשְׁכוֹת ׀׀ רֹחַב
עשרים ׀ עֶשְׂרִים ׀ אַמָּה ׀ סָבִיב ׀ לַבַּיִת ׀ סָבִיב
סביב׃ וּפִתְחֵי ׀ הַצֵּלָע ׀ לַמִּנַּח ׀ פֶּתַח ׀ אֶחָד
דרך ׀ דֶּרֶךְ ׀ הַצָּפוֹן ׀ וּפֶתַח ׀ אֶחָד ׀ לַדָּרוֹם ׀ דָּרוֹם
קום ׀ וְרָחְבּ ׀ מְקוֹם ׀ הַמִּנַּח ׀ חֲמֵשׁ ׀ אַמּוֹת
סביב ׀׀׀ סָבִיב׃ וְהַבִּנְיָן ׀ אֲשֶׁר ׀ אֶל ׀ פְּנֵי ׀
בנה ׀ הַגִּזְרָה ׀ פְּאַת ׀ דֶּרֶךְ ׀׀ הַיָּם ׀ רֹחַב ׀ שִׁבְעִים
פאה ׀ אַמָּה ׀ וְקִיר ׀ הַבִּנְיָן ׀ חֲמֵשׁ ׀ אַמּוֹת ׀ רֹחַב
סביב ׀ סָבִיב ׀ וְאָרְכּוֹ ׀ תִּשְׁעִים ׀ אַמָּה׃
ומדד ׀׀ וּמָדַד ׀׀ אֶת ׀ הַבַּיִת ׀׀׀ אֹרֶךְ
בנה ׀ הַבִּנְיָן ׀ אֶל ׀ פְּנֵי ׀׀׀ הַגִּזְרָה ׀׀ אֲשֶׁר ׀ עַל
אחריה ׀ אַחֲרֶיהָ ׀ וְאֶת ׀ מִסְפֹּו ׀ וּמִסְפֹּו ׀ מֵאָה
אמה ׀ אַמָּה ׀ וְהַהֵיכָל ׀ הַפְּנִימִי ׀ וְאֻלְמֵי ׀ הַכֹּל
החצר ׀ הַחָצֵר ׀ הַסִּפִּים ׀ וְהַחַלּוֹנִים ׀ הָאֲטֻמוֹת
והאתיקים ׀ וְהָאֲתִיקִים ׀ לִשְׁלֹשְׁתָּם ׀ נֶגֶד
הסף ׀ הַסַּף ׀ שְׁחִיף ׀ עֵץ ׀׀׀ סָבִיב ׀ סָבִיב ׀ וְהָאָרֶץ
עד ׀ עַד ׀ הַחַלֹּנוֹת ׀ וְהַחַלֹּנוֹת ׀ מְכֻסּוֹת ׀
על ׀ מֵעַל ׀ הַפֶּתַח ׀ וְעַד ׀ הַבַּיִת ׀ הַפְּנִימִי
ולחוץ ׀ וְאֶל ׀ כָּל ׀ הַקִּיר ׀ סָבִיב
סביב ׀ בַּפְּנִימִי ׀ וּבַחִיצוֹן ׀ מִדּוֹת ׀ וְעָשׂוּי
כרוב ׀׀ כְּרוּבִים ׀׀ וְתִמָרָה ׀ בֵּין ׀׀׀ עֲשֵׂה ׀׀׀ כְּרוּב
כרוב ׀ לִכְרוּב ׀ וּשְׁנֵי ׀ פָּנִים ׀ לַכְּרוּב ׀
ופני ׀ וּפְנֵי ׀ אָדָם ׀ אֶל ׀ הַתְּמָרָה ׀ מִפֹּו
ופני ׀ וּפְנֵי ׀ כְפִיר ׀ אֶל ׀ הַתְּמָרָה ׀ מִפֹּו ׀ כָּפִיר
עשו ׀ עָשׂוּי ׀ אֶל ׀ כָּל ׀ הַבַּיִת ׀׀׀ סָבִיב ׀׀ סָבִיב׃
מן ׀ מֵהָאָרֶץ ׀ עַד ׀ מֵעַל ׀ הַפֶּתַח ׀ הַכְּרוּבִים
והתמרים ׀ וְהַתְּמָרִים ׀ עֲשׂוּיִם ׀ וְקִיר ׀ הַהֵיכָל ׀ הַכֹּל

תפלי לִמֵּן ׀ quadrangulum: ׀ & facies ׀ sanctuarii
aspectus ׀ contra aspectũ.
רבא זבח ׀ Altaris ׀ lignei ׀׀׀

כִּי אֶרֶךְ הַלְשָׁכוֹת אֲשֶׁר לְחָצֵר
הַחִצוֹנָה חֲמִשִּׁים אַמָּה וְרֹחַב הַלְשָׁכוֹת פְּנֵי
הַהֵיכָל מֵאָה אַמָּה וּמִתַּחַת הַלְשָׁכוֹת הָאֵלֶּה מָבוֹא
בְּנֵאוֹ מִדֶּרֶךְ הַקָּדִים בְּבוֹא אֹתָם
לְהֵנָּה בְּמָחְצַר הַחִצֹנָה נֹכַח הַבִּנְיָן נֶגֶד
הַחָצֵר הַדֶּרֶךְ הַקָּדִים אֶל פְּנֵי הַמִּזְרָה
וְאֶל פְּנֵי הַבִּנְיָן לִלְשָׁכוֹת וּדְרָךְ
לְפְנֵיהֶם כְּמַרְאֵה הַלְשָׁכוֹת אֲשֶׁר דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן כְּאָרְכָּן כֵּן רָחְבָּן וְכָל
מוֹצְאֵיהֶן וּכְמִשְׁפְּטֵיהֶן וּכְפִתְחֵיהֶן
וּכְפִתְחֵי הַלְשָׁכוֹת אֲשֶׁר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
פֶּתַח בְּרֹאשׁ דֶּרֶךְ דֶּרֶךְ גְּדֵרָה
הַגְּנִיזָה דֶּרֶךְ הַקָּדִים בְּבוֹאָן וַיֹּאמֶר
אֵלַי לִשְׁכוֹת הַצָּפוֹן לִשְׁכוֹת הַדָּרוֹם אֲשֶׁר
אֲשֶׁר אֶל פְּנֵי הַגְּזֵרָה הֵנָּה לִשְׁכוֹת
הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יֹאכְלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים אֲבַל
אֲשֶׁר קְרוֹבִים לַיהוָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים
קָדֶשׁ הַקָּדָשִׁים שָׁם יַנִּיחוּ קָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים
וְהַמִּנְחָה וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם כִּי הַמָּקוֹם
קֹדֶשׁ הוּא בְּבוֹא כֹּהֲנִים לָהֶם וְלֹא יֵצְאוּ
מִן הַקֹּדֶשׁ אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְשָׁם
יַנִּיחוּ בְּגָדֵיהֶם אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָּהֶן
כִּי קֹדֶשׁ הֵנָּה וְלָבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים
וְקָרְבוּ אֶל אֲשֶׁר לָעָם וְכָלָה אֶת
מִדּוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי וְהוֹצִיאַנִי דֶּרֶךְ
הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַקָּדִים
וּמְדָדוֹ סָבִיב סָבִיב: מַדַּד רוּחַ הַקָּדִים
קָנֶה הַמִּדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים
קָנֶה הַמִּדָּה סָבִיב וּמַדַּד רוּחַ
הַצָּפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים קָנֶה
הַמִּדָּה סָבִיב: אֶת רוּחַ הַדָּרוֹם מַדָּד
חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים קָנֶה הַמִּדָּה
סָבִיב אֶל רוּחַ הַיָּם מַדָּד חֲמֵשׁ
מֵאוֹת קָנִים קָנֶה הַמִּדָּה: לְאַרְבַּע
רוּחוֹת מָדַד אֹתָהּ לוֹ סָבִיב סָבִיב
אֹרֶךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְרֹחַב חֲמֵשׁ מֵאוֹת

quia longitudo erat gazophylaciorum atrii exterioris quinquaginta cubitorū: & lōgitudo ante facie tēpli centū cubitorū. Et erat subter gazophylacia hec itroitus ab oriente ingredientiū in atrio de atrio exteriori in latitudine peribolī atrii qđ erat cōtra viam orientalē in faciem edificii sepati. Et erant ante edificiū gazophylacia: & via ante facie corū iuxta similitudinē gazophylaciorū qđ erant in via aquilonis. fm longitudinē eorū: sic & latitudo eorum: & ois introitus eorū & similitudines & ostia corū fm ostia gazophylaciorū que erant in via respicīte in notū. Ostium in capite vie quavia erat ante vestibulū sepatū per viā orientalē ingredientibus. Et dixit ad me. Gazophylacia aquilonis & gazophylacia austri qđ sunt ante edificiū separatū: hec sunt gazophylacia sācta: in qbus vescūtur sacerdotes qui appropinquāt ad dām in sancta sctorū. Ibi ponēt sctā sanctorū: & oblationē pro pctō & pro delicto. Locus enim sanct. Cū aūt ingressi fuerint sacerdotes: non egredientur de sanctis in atrium exterius. Et ibi reponēt vestimenta sua in quibus ministrant: quia sancta sunt: vestiētur aliis vestimentis & sic accedent ad populum. Cunctā complectet mēsuras domus interioris: eduxit me per viam porte que respiciebat ad viam orientalem: & mēsus est cā vndiq̄ p circuitū. Mensus est aute cōtra ventū orientalē calamo mēsure qngentos calamos i calamo mēsure per circuitū. Et mēsus est cōtra ventū aquilonis quingētos calamos: fm calamo mēsure per gyrū. Et ad ventū austrālē mēsus est quingentos calamos: in calamo mēsure per circuitū. Et ad ventū occidētalē mēsus est qngētos calamos: i calamo mēsure. Per q̄ttuor vētos mēsus ē murū ei⁹ vndiq̄ p circuitū: lōgitudinē qngetox cubitox: & latitudinē qngetox cubitox

quia longitudo erat gazophylaciorum atrii exterioris quinquaginta cubitorū: & lōgitudo ante facie tēpli centū cubitorū. Et erat subter gazophylacia hec itroitus ab oriente ingredientiū in atrio de atrio exteriori in latitudine peribolī atrii qđ erat cōtra viam orientalē in faciem edificii sepati. Et erant ante edificiū gazophylacia: & via ante facie corū iuxta similitudinē gazophylaciorū que erant in via aquilonis. fm longitudinē eorū: sic & latitudo eorum: & ois introitus eorū & similitudines & ostia corū fm ostia gazophylaciorū que erant in via respicīte in notū. Ostium in capite vie quavia erat ante vestibulū sepatū per viā orientalē ingredientibus. Et dixit ad me. Gazophylacia aquilonis & gazophylacia austri qđ sunt ante edificiū separatū: hec sunt gazophylacia sācta: in qbus vescūtur sacerdotes qui appropinquāt ad dām in sancta sctorū. Ibi ponēt sctā sanctorū: & oblationē pro pctō & pro delicto. Locus enim sanct. Cū aūt ingressi fuerint sacerdotes: non egredientur de sanctis in atrium exterius. Et ibi reponēt vestimenta sua in quibus ministrant: quia sancta sunt: vestiētur aliis vestimentis & sic accedent ad populum. Cunctā complectet mēsuras domus interioris: eduxit me per viam porte que respiciebat ad viam orientalem: & mēsus est cā vndiq̄ p circuitū. Mensus est aute cōtra ventū orientalē calamo mēsure qngentos calamos i calamo mēsure per circuitū. Et mēsus est cōtra ventū aquilonis quingētos calamos: fm calamo mēsure per gyrū. Et ad ventū austrālē mēsus est quingentos calamos: in calamo mēsure per circuitū. Et ad ventū occidētalē mēsus est qngētos calamos: i calamo mēsure. Per q̄ttuor vētos mēsus ē murū ei⁹ vndiq̄ p circuitū lōgitudinē qngetox cubitox: & latitudinē qngetox cubitox

q lōgitudo exedrax respicientiū in atriū ὅτι τὸ μῆκος τῶν ἐξαιδρῶν τῶν βλεπουσῶν εἰς τὴν αὐλὴν exteriꝰ cubitox quīq̄gīta τ hec sunt ὀκτὼ τὰ ἐξωτερικὰ πηχῶν πεντήκοντα καὶ αὗται εἰσὶν αἱ διατάξεις his totū cubitox centū. τ ostia exeuntiū tou cubitox centū. τ ostia exeuntiū τοῦ ἐξελεύσεως τὸ πρὸ προσώπου πηχῶν ἑκατόν. καὶ αἱ θυρίδες τῶν ἐξαιδρῶν ἴσαι drax istax ἕκαστος q̄ ad orientem vt ingredientiū ἀνατολάς τοῦ εἰσπορεύεσθαι tur p eas ex atrio exteriori scām lumē hoc ἔσω διὰ αὐτῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας κατὰ πρόσωπα ἕτερα in pncipio deābulatoriū: τ ad meridiem τ ad faciem ἐν ἀρχῇ τοῦ περιπάτου, καὶ κατὰ πρὸς νότον καὶ κατὰ πρόσωπον

austri: τ ad faciem reliqui: τ ad πρὸς τὸ νότου, καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπολοίπου, καὶ κατὰ faciem separantis: τ exedre τ deābulatoriū ad πρόσωπον τοῦ διορίζοντος, καὶ αἱ ἐξαίδρα καὶ ὁ περίπατος κατὰ faciem suas iuxta mēsuras exedrax q̄ ad τὰ πρόσωπα αὐτῶν κατὰ τὰ μέτρα τῶν ἐξαιδρῶν τῶν πρὸς aqlonē. τ scām lōgitudinē eax: τ scām latitudinē eax: βορρᾶν καὶ κατὰ τὸ μῆκος αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸ εὖρος αὐτῶν, τ scām οἷς exitus eax τ itroitus: τ scām καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους αὐτῶν καὶ εἰσόδους, καὶ κατὰ fenestraria eax: τ scām ostia ipax exedrax τὰ φῶτα αὐτῶν, καὶ κατὰ θυρώματα αὐτῶν τῶν ἐξαιδρῶν q̄ ad meridiē. scām ostia ab introitu deambulatiōis τῶν πρὸς τότοι. κατὰ τὰ θυρώματα ἀπ' ἀρχῆς τοῦ περιπατήματος ad lumē spaci calami ad orientē vt iretur του ἐπὶ φῶς διαχήματος καλάμου κατὰ ἀνατολάς τοῦ ἰέναι per ca. τ dixit ad me: exedre ad aqlonē ρευέδαι αὐτά. καὶ εἶπεν πρός με, αἱ ἐξαίδραι αἱ πρὸς βορρᾶν τ exedre q̄ ad austrū cnātes ante facie spa- καὶ αἱ ἐξαίδραι αἱ πρὸς νότον δυσαί, κατὰ πρόσωπον τῶν διατiorum sunt exedre sancti sanctox in qbꝰ vescūt σημάτων εἰσὶν οἱ ἐξαίδραι ἅγιοι τῶν ἁγίων ἐν αἷς ἐδίουσιν ibi sacerdotes appropiāntes ad dām sctā sctox τ ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες πρὸς κύριον τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ sacrificiū τ q̄ pro ignorātia. q locus sctus est τὴν θυσίαν καὶ τὰ περὶ ἀγνοίας. διότι τόπος ἅγιός ἐστιν nō ingredietur illuc ptēr sacerdotes. τ nō egredi- οὐκ εἰσελεύσεται ἐκεῖ παρὲξ τῶν ἱερέων, καὶ οὐκ ἐξελεύ- entur ex sctis in atriū exterius. vt om σονται ἐκ τῶν ἁγίων εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν. ὅπως δια nino scti sint q̄ offerunt. τ nō tangant παχῶς ἅγιοι ὧσιν οἱ προσφέροντες. καὶ μὴ ἅψωνται τοῦ vestimēta eox in qbꝰ ministrant in eis: q̄ scta σολισμοῦ αὐτῶν ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, διότι ἁγιά sunt: τ induentur vestimēta alia qb tangant ppīm. τ cō εἰσιν, καὶ ἐνδύσονται ἱμάτια ἕτερα ἃ ἂν ἅψωνται τοῦ λαοῦ. καὶ cum pleta ē mensuratio dom interioris: τ eduxit me p viam τελέσῃ μετρήσεις τοῦ οἴκου ἔσωθεν, καὶ ἐξήγαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν porte respicientis ad orientē. τ mēsus ē dom τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς. καὶ μετρήσει τὸν οἶκον exemplar i circuitu in ordine. τ stetit post tergū por- κύκλῳ, πρὸς ἀπολύτωσιν. καὶ ἔστη κατὰ τὸ ὀπίσω τοῦ πυ- te respicientis ad orientem: τ mensuravit dom exem- λης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ μετρήσει τὸν οἶκον plar i circuitu in ordine quingētos in calamo mēsure: κύκλῳ πεντακοσίους ἐν καλάμῳ μέτρου πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ μέτρου τ cōuertit ē ad mare: τ mensus est scām faciem καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς θάλασσαν, καὶ μετρήσει κατὰ πρόσωπον τῆς

mario cubitox quingētos in calamo mensure. τ cō θαλάσσης πηχῶν πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου. καὶ uerſē ad aqlonē: τ mensus est scām faciem aqlonis ce- ἐπέστρεψεν πρὸς βορρᾶν, καὶ μετρήσει κατὰ πρόσωπον τοῦ βορρᾶ pitox quīgentos in calamo mensure. τ cōuersus ē ad austrū: κῶν πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου. καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς τ mensus est scām faciem austri quīgentos in calā- καὶ μετρήσει κατὰ πρόσωπον τοῦ νότου πεντακοσίους ἐν τῷ καλά mo mēsure ḡttuor gres ei⁹: τ dispolsuit murū . ci- μῳ τοῦ μέτρου τὰ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ, καὶ διάταξιν περὶ αὐτὸ p circuitū: qngentos ad orientē. τ qngetox cubitox latitudo κύκλῳ, πεντακοσίους πρὸς ἀνατολάς. καὶ πεντακοσίων πηχῶν ὕψος

ad dividendū inter sctā τ inter ab- τοῦ διαχωρίσαι ἀναμέσον τῶν ἁγίων καὶ ἀναμέσον τοῦ προ murale in ordine dom. τειχίσματος ἐν διατάξει τοῦ οἴκου. Ca.43.

A Et adduxit me ad portā q̄ ad orientem: τ Καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ eduxit me: τ ecce glia dei israel ventebat p ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ δόξα θεοῦ Ἰσραὴλ ἤρχετο κατὰ τὴν viā q̄ ad orientem: τ vox castrox q̄si vox ὁδὸν τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ φωνὴ τῆς παρεμβολῆς ὡς φω geminātiū multox: τ terra resplēdebat q̄si ful- νὴ διπλασιαζόντων πολλῶν, καὶ ἡ γῆ ἐξέλαμπεν ὡς φῶς gur in glia p circuitū: τ visio quā vidi ſcām visio- γυρίου ἐν τῇ δόξῃ κυκλόθεν, καὶ ἡ ὅρασις ἣν εἶδον κατὰ τὴν ὅρα nē quā vidēra qñ ingrediebar vt vngerē ciuitatē: τ σιν ἣν εἶδον ὅτε εἰσεπορευόμην τοῦ χρίσαι τὴν πόλιν, καὶ visio currus quē vidi scām visionē quā vidēra ὅρασις τοῦ ἅρματος οὗ εἶδον κατὰ τὴν ὅρασιν ἣν εἶδον ἐπὶ fluuium chobar: τ cecidi in faciem meā: τ τοῦ ποταμοῦ χοβάρ, καὶ ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ gla dñi ingressa ē in domū p viā ꝓ- δόξα κυρίου εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πυ te respicientis ad orientem: τ assumpſit me λης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἀνέλαβέν με spūs τ introduxit me in atriū interius: τ πνεῦμα καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ ecce plena glia dñi domꝰ: τ stetī τ ecce vox ἰδοὺ πλήρης δόξης κυρίου ὁ οἶκος, καὶ ἔστην καὶ ἰδοὺ φωνὴ de domo loquētis ad me. τ vir stabat iux- ἐκ τοῦ οἴκου λαλοῦντος πρός με. καὶ ὁ ἀνὴρ εἱστήκει ἐχό ta me: τ dixit ad me: vidisti tu fili hois μενός μου, καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρακας σύ υἱὲ ἀνθρώπου τὸν locum ſolij mei τ locū vestigij pe- τόπον τοῦ θρόνου μου καὶ τὸν τόπον τοῦ ἴχνους τῶν ποσ dū meox: in qb habitabit nomē meū in medio vo- δῶν μου, ἐν οἷς κατασκηνώσει τὸ ὄνομά μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴ B mꝰ israel in ſēpitnū: τ non cōtaminabūt vltra dom κου Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐ μὴ βεβηλώσωσιν ἔτι οἶκος israel nomē meū ſctū: ipī τ duces eox in Ἰσραὴλ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, αὐτοὶ καὶ οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν ἐν fornicatiōe sua: τ in homicidijs vncum suox in medio τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς φοναῖς τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἐν μέσῳ sui: cū ponerēt ipī postes meos ꝓ postib⁹ meis: & sū: cū ponerēt ipī postes meos ꝓ postib⁹ suis: αὐτῶν, ἐν τῷ τιθέναι αὐτοὺς τὸ πρόθυρόν μου ἐν τοῖς προθύροις αὐτῶν, τ limina mea hērētia liminib⁹ eox: τ dederūt parietē καὶ τοὺς φλιάς μου ἐχομένους τῶν φλιῶν αὐτῶν, καὶ ἦν ὁ τοῖχος pope me τ ipos. τ ptaminauerūt nomē meū ſanctū in τοῦ χοιρ συνεγγύς μου καὶ αὐτοὶ . καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν iniqtatib⁹ suis q̄s faciebāt: τ cōtriui eos i furore meo ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν ἃς ἐποίουν, καὶ ἐξέτριψα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου τ inocīdio. τ nūc abiciant fornicatiōē suā τ homi- καὶ ἐν φόνῳ . καὶ νῦν ἀπωσάδωσαν τὴν πορνείαν αὐτῶν καὶ τὸς φο nes cōfūdātur ab iniqtatibus suis: & mettā dia ducum suox a me: τ habitabo in medio co τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ αὐ rū in ēternū. τ tu fili hois ostende domui israel do τῶν εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου δείξον τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τὸν δι mū: τ cessabūt a pctis suis: τ visionē ex- μόν: τ cessabūt a pctis suis: τ visionē ex- κοι, καὶ κοπάσουσιν ἐκτὸς τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ὅρασιν αὐ tus τ dispositionē illi⁹: τ ipī acciptent tozmētū suum τῶν καὶ τὴν διάταξιν αὐτ, καὶ αὐτοὶ λήψονται τὴν κόλασιν αὐτῶν ꝓ- oibus q̄ fecerunt. τ describes domū τ ꝓpa ὑπὲρ πάντων ὧν ἐποίησαν. καὶ ἀναγράψεις τὸν οἶκον καὶ τὴν ἕτοι rationē ei⁹: τ critius eius: τ introit⁹ ei⁹: subſtantiā μασίαν αὐτ, καὶ πᾶσας διεξόδους αὐτ, καὶ εἰσόδους αὐτ, τὴν ὑπόστασιν eius: τ oia precepta illi⁹ τ omnia legitia ei⁹: αὐτ, καὶ πάντα τὰ προσάγματα αὐτ καὶ πᾶσα τὰ νόμιμα αὐτ, τ omnes leges eius notas facies illis τ describes καὶ πάντας τοὺς νόμους αὐτοῦ γνωρίσεις αὐτοῖς καὶ διαγράψεις coram eis: τ custodiant oēs iustificatiōes meas τ om ἔναντιον αὐτῶν, καὶ φυλάξωσιν πάντα τὰ δικαιώματά μου καὶ πᾶσα nia precepta mea: τ faciant ea. τ descriptionē domꝰ πάντα προσάγματά μου, καὶ ποιήσωσιν αὐτά. καὶ διαγραφὴν τοῦ οἴκου

domꝰ iudicētē inter sanctua- riū & vulgi locū. 43.

ET duxit me ad portam qua respiciebat ad viam orientalē. Et ecce gloria dei israel ingrediebatur per viam orientalem: & vox erat ei quasi vox aquarū multarū: & terra splendebat a maiestate eius. Et vidi visionē eam fm speciem quam vidēram quādo venit vt disperderet ciuitatē: & species eam fm aſpectū quē videram iuxta fluuium chobar. Et cecidi fup faciē meā. Et maiestas dñi ingressa est tēplum per viam porte que respiciebat ad orientē. Et eleuauit me spūs: & introduxit me in atrium interius. Et ecce repleta erat gloria dñi domus. Et audiui loquentem ad me de domo: & vir qui stabat iuxta me. Et dixit ad me. Fili hominis: locus ſolij mei: & locus vestigiorū pedū meorū: vbi habito in medio filiorū israel in eternum: & non polluet vltra domus israel nomen ſanctū meū: ipſi & reges eorū in fornicationibus suis: & in ruinis regū suorū: & in excelſis: q fabricati sunt limē suū iuxta limē meū: & postes suos iuxta postes meos & murus erat iter me & eos: & polluerūt nomē ſanctū meū in abominationib⁹ q̄s fecerūt: ꝓpter qđ cōſūpſi eos i ira mea. Nūc ergo repellāt pcul fornicatiōnē suā & ruinas regū suorū a me: & habitabo in medio eox fm aſpectū quē videram

Pūtiua.heb.

מֵאוֹת לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ
וַיּוֹלִכֵנִי אֶל הַשַּׁעַר שַׁעַר Cap.xliij.
אֲשֶׁר פֹּנֶה דֶּרֶךְ הַקָּדִים: וְהִנֵּה כְּבוֹד
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא מִדֶּרֶךְ הַקָּדִים
וְקוֹלוֹ כְּקוֹל מַיִם רַבִּים וְהָאָרֶץ
הֵאִירָה מִכְּבֹדוֹ: וּכְמַרְאֶה הַמַּרְאֶה
אֲשֶׁר רָאִיתִי כְּמַרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי
בְּבוֹאִי לְשַׁחֵת אֶת הָעִיר וּמַרְאוֹת
כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי אֶל נְהַר כְּבָר
וָאֹפֶל אֶל פָּנָיו וּכְבוֹד יְהוָה בָּא אֶל
הַבַּיִת דֶּרֶךְ שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ
הַקָּדִים: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וַתְּבִאֵנִי אֶל
הֶחָצֵר הַפְּנִימִית וְהִנֵּה מָלֵא כְּבוֹד
יְהוָה הַבָּיִת וְאִישׁ הָיָה עֹמֵד אֶצְלִי:
וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֶת מְקוֹם
כִּסְאִי וְאֶת מְקוֹם כַּפּוֹת רַגְלַי
אֲשֶׁר אֶשְׁכֹּן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם
וְלֹא יְטַמְּאוּ עוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל שֵׁם
קָדְשִׁי הֵמָּה וּמַלְכֵיהֶם בְּזְנוּתָם
וּבִנְפְלֵי מַלְכֵיהֶם בָּמוֹתָם: בְּתִתָּם
סִפָּם אֶת סִפִּי וּמְזוּזָתָם אֶצֶל מְזוּזָתִי
וְהַקִּיר בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם וְטִמְּאוּ אֶת
שֵׁם קָדְשִׁי בְּתוֹעֲבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ
וָאֲכַל אֹתָם בְּאַפִּי: עַתָּה יִרְחֲקוּ
זְנוּתָם וּפִגְרֵי מַלְכֵיהֶם מִמֶּנִּי
וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָם לְעוֹלָם: אַתָּה בֶן
אָדָם הַגֵּד אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת
הַבַּיִת וְיִכָּלְמוּ מֵעֲוֹנֹתֵיהֶם וְתָדְדוּ
אֶת תַּכְנִית: וְאִם נִכְלְמוּ מִכֹּל אֲשֶׁר
עָשׂוּ צוּרַת הַבַּיִת וְתָכוּנָתוֹ וּמוֹצָאָיו
וּמוֹבָאָיו וְכָל צוּרֹתָיו וְאֶת כָּל
חֻקֹּתָיו וְכָל צוּרֹתָיו וְכָל תּוֹרֹתָיו
וְהוֹדַע אֹתָם וּכְתֹב לְעֵינֵיהֶם וְיִשְׁמְרוּ
אֶת כָּל צוּרֹתָיו וְאֶת כָּל חֻקֹּתָיו
וְעָשׂוּ אוֹתָם: זֹאת תּוֹרַת הַבַּיִת

עַל רֹאשׁ הָהָר כָּל גְּבֻלוֹ סָבִיב סָבִיב קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִנֵּה זֹאת תּוֹרַת הַבַּיִת עַל פְּנֵי כָל גְּבֻלוֹ סָבִיב קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִנֵּה זֹאת תּוֹרַת

"ín summitate montis. 'Oēs fines eius in circuitu sanctum sanctorum est. Hec est ergo lex ꝯ domus. Iste aũt mēsure altaris in cubito verissimo:q habebat cubitũ & palmũ. In sinu eius erat cubitus: & cubitus in latitudine: & definitio eius vsq; ad labiũ eius in circuitu palmus vnus. Hec quoq; erat fossa altaris. Et de sinu terre vsq; ad crepidinẽ nouissimam duo cubiti: & latitudo cubiti vnius. Ipse aũt ariel ẽt cubitorũ: & ab ariel vsq; ad furſum cornua ẽttuor. Et ariel duodecim cubitorũ in longitudine p duodecim cubitos latitudinis ẽttuor angulis eius & corona in circuitu eius dimidii cubiti: & sinus eius vnius cubiti p circuitũ. Gradus aũt eius ad ortẽ. Et dixit ad me. Fili hòis: hec dicit dñs deus. Hi sunt ritus altaris: in quacũq; die fuerit fabricatum ꝯ vt offeratur sup illud holocaustum & effundatur sanguis. Et dabis sacerdotibus & leuitis qui ꝯ sunt de semine fadoch: qui accedunt ad me: ait dñs deus vt offerãt mihi vitulum de armento ꝯ pro pctõ. Et assumens de sanguine eius ponesꝰ sup ẽttuor cornua eius & super ẽttuor angulos crepidinis & super coronã in circuitu & mũdabis illud & expiabis. Et tolles vitulum ꝯ qui oblatꝰ fuerit p pctõ: & cõbures eũ in sepato loco domꝰ extra sanctuariũ. Et in die secũdo offeres hircũ caprarũ ĩmaculatũ p pctõ: & expiabũt altare sicut expiauerunt in vitulo. ꝯ Cũq; cõpleueris expiãs illud offeres vitulum de armẽto immaculatũ: & arietẽ de grege ĩmaculatũ: & offeres eos in conspectu dñi. Et mittẽt ꝯ sacerdotes sup eos sal: & offerent eos in ꝯ holocaustũ dño. Septẽ diebus facies hircũ pro peccato quotidie: & vitulũ de armento & arietẽ de pecoribus ĩmaculatis facient septẽ diebus & expiabunt altare & mundabũt illud: & implebunt manus eius. Expletis aũt septẽ diebus in die octaua & vltra ꝯ facient sacerdotes super altare holocausta vestra: & pro pace offerũt: & placatus ero vobis: ait dominus deus.

Cap.xliiij

ET conuertit me ad viam porte ꝯ sanctuarii exterioris q respicit ad orientem: & erat clausa. Et dixit dñs ad me. Porta hec ꝯ clausa erit & non aperietur: & vir non trãsiet per eã: qm dñs deus israel ingressus est per eã: & erit clausa principi. Princeps ipse ꝯ sedebit in ea vt comedat panem coram dño. Per viã porte vestibuli ingredietur: & per viã eius egredietur. Et adduxit me per viã porte aquilonis in cõspectu domꝰ & vidi: & ecce ipleuit gloria dñi domũ dñi. Et cecidi in faciem meam. ꝯ Et dixit ad me dñs. Fili hominis: pone ꝯ cor tuũ & vide oculis tuis: & auribus tuis audi ꝯ omnia que ego loquor ad te: ꝯ de vniuersis cerimoniis domꝰ dñi & de cũctis legibus eius. Et pones cor tuũ in vtis tẽpli per oẽs exitus sanctuarii: & dices ad exasperitem meã domũ israel. Hec dicit dominus ꝯ deus. Sufficiat vobis omnia scelera vestra ꝯ domus israel: eo q̃ induxistis filios alienos ꝯ circũcisos corde & incircumcisos carne vt sint in factuario meo: & polluant domum meam: & offertis panes meos adipem & sanguinem: ꝯ & dissoluistis pactũ meũ in ꝯ oibus sceleribus vestris: & nõ seruastis precepta sanctuarii mei: ꝯ posuistis custodes ob seruationũ meaꝝ in fctuario meo vobismetipsis. Hec dicit dñs deus: oĩs

וַיָּשֶׁב אֹתִי דֶּרֶךְ שַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַחִיצוֹן הַפֹּנֶה קָדִים וְהוּא סָגוּר: וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפָּתֵחַ וְאִישׁ לֹא יָבֹא בּוֹ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בוֹ וְהָיָה סָגוּר: וְהַנָּשִׂיא הוּא נָשִׂיא יֵשֵׁב בּוֹ לֶאֱכֹל לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה דֶּרֶךְ אוּלָם הַשַּׁעַר יָבוֹא וּמִדַּרְכּוֹ יֵצֵא: וַיְבִיאֵנִי דֶּרֶךְ שַׁעַר הַצָּפוֹן אֶל פְּנֵי הַבַּיִת וָאֵרֶא וְהִנֵּה מָלֵא כְבוֹד יְהוָה אֶת בֵּית יְהוָה וָאֶפֹּל אֶל פָּנָי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי בֶּן אָדָם שִׂים לִבְּךָ וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמַע אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר אִתָּךְ לְכָל חֻקּוֹת בֵּית יְהוָה וְלֹכָל תּוֹרֹתָיו וְשַׂמְתָּ לֵבְךָ לְמָבוֹא הַבַּיִת בְּכָל מוֹצָאֵי הַמִּקְדָּשׁ: וְאָמַרְתָּ אֶל מֹרִי אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה רַב לָכֶם מִכֹּל תּוֹעֲבֹתֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל: בְּהַנִּיאָכֶם בְּנֵי נֵכָר עֲרֵלֵי לֵב וַעֲרֵלֵי בָשָׂר לִהְיוֹת בְּמִקְדָּשִׁי לְחַלְּלוֹ אֶת בֵּיתִי בְּהַקְרִיבְכֶם אֶת לַחְמִי חֵלֶב וָדָם וַיָּפֵרוּ אֶת בְּרִיתִי עַל כָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם: וְלֹא שְׁמַרְתֶּם מִשְׁמֶרֶת קָדָשַׁי וַתְּשִׂימוּן לְשָׁמְרֵי מִשְׁמַרְתִּי בְּמִקְדָּשִׁי לָכֶם: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כָּל בֶּן

"holocaustũ dño. Septẽ diebus facies ꝯ hircũ pro peccato quotidie: & vitulũ de armento & arietẽ de pecoribus ĩmaculatis offerent. Septem diebus expiabunt altare ꝯ & mundabunt illud: & implebunt manus eius. Expletis aũt septẽ diebus in die octaua & vltra ꝯ facient sacerdotes super altare ꝯ holocausta vestra: & pro pace offerũt: & placatus ero vobis: ait dominus deus.

Cap.xliiij

ET conuertit me ad viam porte ꝯ sanctuarii exterioris q respicit ad orientem: & erat clausa. Et dixit dñs ad me. Porta hec ꝯ clausa erit & non aperietur. Et nullus trãsibit per eã: qm dñs deus israel ingressus est per eã: & erit clausa principi. Princeps ipse ꝯ sedebit in ea vt comedat panem coram dño. Per viã porte vestibuli ingredietur: & per viã eius egredietur. Et adduxit me per viã porte aquilonis in cõspectu domꝰ & vidi: & ecce ipleuit gloria dñi domũ dñi. Et cecidi in faciem meam. ꝯ Et dixit ad me dñs. Fili hominis: pone ꝯ cor tuũ & vide oculis tuis: & auribus tuis audi ꝯ omnia que ego loquor ad te: ꝯ de vniuersis cerimoniis domꝰ dñi & de cũctis legibus eius. Et pones cor tuũ in vtis tẽpli per oẽs exitus sanctuarii: & dices ad exasperitem meã domũ israel. Hec dicit dominus ꝯ deus. Sufficiat vobis omnia scelera vestra ꝯ domus israel: eo q̃ induxistis filios alienos ꝯ circũcisos corde & incircumcisos carne vt sint in sanctuario meo: & polluant domum meam: & offertis panes meos adipem & sanguinem: ꝯ & dissoluistis pactũ meũ in ꝯ oibus sceleribus vestris: & nõ seruastis precepta sanctuarii mei: ꝯ posuistis custodes ob seruationũ meaꝝ in fctuario meo vobismetipsis. Hec dicit dñs deus: oĩs

Tex.heb.Ezechi.xlv.Pritiua.heb.

וְלָבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְלֹא יִקְדְּשׁוּ
אֶת הָעָם בְּבִגְדֵיהֶם׃ וְרֹאשָׁם לֹא
יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ כָּסוֹם
יְכַסְּמוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם׃ וְיַיִן לֹא יִשְׁתּוּ
כָּל כֹּהֵן בְּבוֹאָם אֶל חָצֵר הַפְּנִימִית׃
וְאַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה לֹא יִקְחוּ לָהֶם
לְנָשִׁים כִּי אִם בְּתוּלֹת מִזֶּרַע
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה
אַלְמָנָה מִכֹּהֵן יִקָּחוּ׃ וְאֶת עַמִּי יוֹרוּ
בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין טָמֵא לְטָהוֹר
יוֹדְעֵם׃ וְעַל רִיב הֵמָּה יַעַמְדוּ
לְמִשְׁפָּט בְּמִשְׁפָּטִי יִשְׁפְּטֻהוּ וְאֶת
תּוֹרֹתַי וְאֶת חֻקּוֹתַי בְּכָל מוֹעֲדַי
יִשְׁמֹרוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי יְקַדֵּשׁוּ׃ וְאֶל
מֵת אָדָם לֹא יָבֹא לְטַמֵּאָה כִּי אִם
לְאָב וּלְאֵם וּלְבֵן וְלִבַּת לְאָח וְלַאֲחוֹת
אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ יִטַּמָּא׃
וְאַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ שִׁבְעַת יָמִים יִסְפְּרוּ
לוֹ׃ וּבְיוֹם בֹּאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ אֶל
הֶחָצֵר הַפְּנִימִית לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ
יַקְרִיב חַטָּאתוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְהָיְתָה לָהֶם לְנַחֲלָה אֲנִי נַחֲלָתָם
וַאֲחֻזָּה לֹא תִתְּנוּ לָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל
אֲנִי אֲחֻזָּתָם׃ וְהַמִּנְחָה וְהַחַטָּאת
וְהָאָשָׁם הֵמָּה יֹאכֵלוּם וְכָל חֵרֶם
בְּיִשְׂרָאֵל לָהֶם יִהְיֶה׃ וְרֵאשִׁית כָּל
בִּכּוּרֵי כֹל וְכָל תְּרוּמַת כֹּל מִכֹּל
תְּרוּמוֹתֵיכֶם לַכֹּהֲנִים יִהְיֶה וְרֵאשִׁית
עֲרִיסוֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַכֹּהֵן לְהָנִיחַ
בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ כָּל נְבֵלָה וּטְרֵפָה
מִן הָעוֹף וּמִן הַבְּהֵמָה לֹא יֹאכְלוּ
הַכֹּהֲנִים׃

Cap. xlv. וּבְהַפִּילְכֶם אֶת הָאָרֶץ נַחֲלָה
תָּרִימוּ תְּרוּמָה לַיהוָה קֹדֶשׁ מִן
הָאָרֶץ אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
אֹרֶךְ וְרֹחַב עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים קֹדֶשׁ הוּא

Trâsl.B.Vie.

alienigena 'incircũcisus
m corde" & icircũcisus' carne nõ q ingredietur r sanctuariũ meũ 's ois" filiꝰ alienus' qui ẽ in medio' filiorũ' israel. Sed & t leuite 'q u longe recesserũt a me in errore filiorum' israel: & m errauerunt" a me ° post pidola sua: ooooooooooo q & portauerũt' iniqtatem suã: r erũt in sctuario meo s edituj & 't ianitores 'portarum u domus & ministri v domus. 'Ipsi' mactabunt holocausta ooooooooo 'holocausta & victimas' populi: m & ipsi w stabunt ooooooooooo ° in cõspectu eorũ' vt ministrent eis. q Pro eo' φ' ministrauerunt illis" in cõspectu' idolorũ suorũ: r & facti sunt x domui' israel' in offendiculũ' iniqtatis: 'idcirco' leuauit y manũ meã z super eos: 'ait' dñs' deus: m & portauerũt " iniqtatẽ suã. a Et nõ b appropinq̃bunt q ad me' vt sacerdotio fungãtur' mihi: ' necꝫ accedẽt d ad' omne' sanctuariũ meũ 'iuxta' sancta' sctõꝝ: e sed portabũt f confusionẽ suã & scelera sua' q' fecerunt h Et dabo' eos i ianitores m domus: & " in omni ° ministerio eius: p & vniuersis q 'fient' in eo. ' Sacerdotes aũt" leuite' filii' sadoch' qui r custodierũt' cerimonias s sanctuarii mei' cum erra rent' filii' israel' a me: ooo 'ipsi' accedent' ad me" vt ministrẽt mihi: " & stabũt ° in cõspectu meo ' vt offerãt mihi' adipẽ' & sanguinẽ' ait' dñs' deus. ' Ipsi' in gredi' tur' sanctuariũ meũ: & ipsi' accedent' ad' mensam meã' vt ministrẽt mihi' & custodiãt' cerimonias meas. " Cũꝫ ingredi' tur' portas' atrii' interioris' vestibus oooooooooo ' lineis' induentur: " nec x ascendet' sup eos quicq̃ 'laneum' quãdo ministrãt ° in portis ' atrii oooooo ° interioris' & intrinsecus. 'Vitte' linee oooooooooo ' erunt' in' capitibus eor: '& feminalia" linea ooooo " erunt' in' lũbis eorũ: q & nõ' accingẽtur' in sudore. 'Cunꝫ egredietur' atrii' exterius oooooooooooo ' ad' populum: ' exuent se oooooooooooooooooooo ' vestimentis suis' in quibus' ministrauerant: " & reponent" ea ° in gazophylacio ' sanctuarii oooo

Trâs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

alienigena incircũcisus corde τ incircũcisus carne: ἀλλογενὴς ἀπερίτμητος καρδίᾳ καὶ ἀπερίτμητος σαρκί, nõ ingredietur in sctã mea ab olibus ante ὃν εἰσελεύσεται εἰς τὰ ἅγιά μου ἀπὸ πάντων τῶν ἀλλογενῶν ἐν μέσῳ υἱῶν ισραηλ, ἀλλ' οἱ λευῖται ὅτινες ἀφεστήκασιν ἀπ' ἐμοῦ ὅτε ἐπλανήθη ὁ λαός μου ἀπ' ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν ισραηλ ἀπ' ἐμοῦ ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων αὐτῶν, καὶ ἀνέξονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν: τ erunt in sctis meis ministrantes ostia τῶν, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες θυρωροὶ ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου καὶ λειτουργοῦντες ἐν τῷ domo mea. ipsi imolabũt holocausta τ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς victimas ppõ: τ ipsi stabunt ante ppũm θυσίας τῷ λαῷ, καὶ αὐτοὶ στήσονται ἐνώπιον τοῦ λαοῦ vt ministrent eis: p eo qꝺ ministrabant eis ἵνα λειτουργῶσιν αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸ προσώπου idolorũ suor: τ factũ ẽ domui israel σκώπου τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἐγένετο τῷ οἴκῳ ισραὴλ in tormẽtũ iniqtatis: ppẽ hoc leuaui manũ meã εἰς πρόλασιν ἀδικίας, εἰνεκα τούτου ἦρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' eos dicit dñs dñs: τ accipiẽt iniqtatẽ suã αὐτοὺς λέγει κύριος κύριος, καὶ λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐτῶν: τ nõ accedent ad me vt sacdotio fũgãt mihi: neq; accedent τῶν, καὶ οὐκ ἐγγιοῦσί πρός με τοῦ ἱερατεύειν μοι, οὐδὲ offerant ad oia scta sctõꝝ: τ accipient προσάγειν πρὸς πάντα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ λήψονται ignominitã suam in erroꝛe q errauerunt. τ τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν ἐν τῇ πλανήσει ἣ ἐπλανήθησαν, καὶ poenã eos vt seruent custodias dom' in omnẽ λατρείαν αὐτοὺς φυλάξειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πᾶσα opera eius: τ in vniuersa q̃cũq; ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα ὅσα ἂν ποιῶσιν οἱ ἱε dotes leuite τ filij sadoc q custodierũt custodias ρεῖς οἱ λευῖται καὶ υἱοὶ σαδὼκ οἱ φυλάξαντες φυλακὰς τῶν sctõꝝ meoꝝ cũ erraret dom' israel a ἁγίων μου ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν οἶκον ισραὴλ ἀπ' ἐμοῦ me. ipsi accedent ad me vt ministrẽt mihi: μοῦ· οὗτοι προσάξουσί πρός με λειτουργεῖν μοι, τ stabũt ante faciem meã vt offerant mihi καὶ στήσονται πρὸ προσώπου μου τοῦ προσφέρειν ἐμοὶ adipẽ τ sanguinẽ dicit dñs dñs: ipsi ingredientur στέαρ καὶ αἷμα λέγει κύριος κύριος, οὗτοι εἰσελεύσονται in sancta mea: τ ipsi accedent ad εἰς τὰ ἁγιά μου, καὶ οὗτοι προσελεύσονται πρὸς mẽsam meam vt ministrent mihi: τ obseruա τὴν τράπεζάν μου τοῦ λειτουργεῖν μοι, καὶ φυλά bunt custodias meas: τ erunt cũ ingrediẽ ξουσι τὰς φυλακάς μου, καὶ ἔσονται ἐν τῷ εἰσπορεύε tur ipi in portas atrij exterioris: σθαι αὐτοὺς εἰς τὰς πύλας τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας, stolis lineis induentur: τ nõ induentur lanis cũ στολὰς λιναᾶς ἐνδύσονται, καὶ οὐκ ἐνδύσονται ἔρια ἐν ministrauerit ipi a porta atrij τῷ λειτουργεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς interioris τ cidares lineas hẽbũt in ca τῆς ἐσωτέρας καὶ κιδάρεις λιναᾶς ἔξουσιν ἐπὶ τῶν κε pitibꝰ eoꝝ. τ feminalia linea hẽbunt in ἐτο, φαλῶν αὐτῶν· καὶ περισκέλη λινᾶ ἔξουσιν ἐπὶ τὰς ὀσ nad, bis eoꝝ: τ nõ accingent violenter cũ egredientur Xeul, φὺς αὐτῶν, καὶ οὐπερζωσόνται βίᾳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι n.b. ipi in atrij exterius ad ppm: exuẽt αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν πρὸς τὸν λαόν, ἐκδύσ se stolis suis in qb' ministrant in ea σονται τὰς στολὰς αὐτῶν ἐν αἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐ te: τ ponent eas in exedris sctõꝝ τοῖς, καὶ θήσουσι αὐτὰς ἐν ταῖς ἐξέδραις τῶν ἁγίων,

Trâsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

F
ε induentur stolis aliis: τ nõ sctificabũt ppm καὶ ἐνδύσονται στολὰς ἑτέρας, καὶ οὐ μὴ ἁγιάσωσιν τὸν λαὸν in stolis suis: τ capita sua nõ radent ἐν ταῖς στολαῖς αὐτῶν, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν οὐ ξυρήσουσι ε comas suas nõ ꝺẽbebũt: operientes opes καὶ τὰς κόμας αὐτῶν οὐ φιλώσουσι, καλύπτοντες κα rient capita sua: τ uinũ nõ bibent λύψουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ οἶνον οὐ μὴ πίωσι Levit. 10.9 οἱς ιερεῦσι τ ingredi' tur' atrium' interius . ὃς εἰσπορεύεται εἰς τὴν αὐλὴν πᾶς ἱερεὺς ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν intertus. τ viduã τ ppham nõ ac τὴν ἐσωτέραν. καὶ χήραν καὶ βεβηλωμένην οὐ λή cipient ibi in vxores: sed virgines de φονται αὐτοὶς εἰς γυναῖκα, ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τοῦ domo israel. τ si fuerit vidua ex sacdotiꝰ accipiẽt: οἴκου ἰσραὴλ· καὶ ἐὰν χήρα ἐξ ἱερέως λήψονται, τ ppm meũ docebunt: inter sctũ τ pollutũ. τ ppham nõ ac καὶ τὸν λαόν μου διδάξουσιν, ἀναμίσον τοῦ ἁγίου καὶ βεβήλου· cipient ibi in vxores: sed virgines de τ inter mundũ τ imũdum nothi facient eis. τ φονται αὐτοὶς εἰς γυναῖκα, ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τοῦ καὶ ἀναμίσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου γνωρίσουσιν αὐτοῖς· καὶ domo israel. τ si fuerit vidua ex sacdotiꝰ accipiẽt: sup iudiciũ sguinis ht stabunt: τ iudicii in pre οἶκου ἰσραὴλ· καὶ ἐὰν χήρα ἐξ ἱερέως λήψονται, cepta meo iustificabunt: τ in iudicijs meis in τ ppm meũ docebunt: inter sctũ τ pollutũ. τ inter mundũ τ imũdum nothi facient eis. τ sãguinis vita dabitis sãctificabũt' in' iudiciis meis & iudicabũt. ' Leges meas & " pcepta mea " in oibus ° solẽnitatibꝰ meis custodient: p & sabbata mea sanctificabũt. q Et ad' mortuũ hominẽ nõ' ingredẽtur' ne polluãtur: nisi' ad patrẽ & matrẽ' & filiũ' & filiam & fratrẽ & sororẽ 'que alterũ virũ nõ' habuerit: in qbus cõtamina buntur. r Et postq̃ fuerit emũdatus: s septẽ' dies' numerabuntur ei: t et in die 'introitus sui' in' sctũariũ ad atriũ interi' vt ministret mihi' in sanctuario: 'offeret pro peccato suo: ait' dñs deus . Erit autẽ eis hereditas: ego dñs hereditas eis: τ possessio nõ dabitur eis in ifrael: ego possessio eor. τ ficia τ q̃ pro peccato τ q̃ pro ignora ρίας καὶ τὸ ὑπὲρ ἁμαρτίας καὶ τὸ ὑπὲρ ἀγνοή tia τ ipi coincdent: τ oẽm separationẽ in ἰσρα ηλ αὐτοὶ φάγονται, καὶ πᾶν ἀφόρισμα ἐν τῷ ἰσρα el: ipis erit: τ pmitte oim: τ pino ηλ, αὐτοὶς ἔσται, καὶ ἀπαρχαὶ πάντων, καὶ τὸ πρω genita omniũ: τ separatiões oẽs ex τοτόκια πάντων, καὶ τὸ ἀφόρισμα πᾶσα ἐκ τῶν pmitiꝫ vtis: sacerdotiꝰ erũt. τ pmo ἀπαρχῶν ὑμῶν, τοῖς ἱερεῦσιν ἔσται· καὶ τὰ πρω genita vꝫ dabitis sacdoti vt ponat bñdictio τοτόκια ὑμῶν δώσετε τῷ ἱερεῖ τοῦ θεῖναι εὐλογίαν nesin domiꝰ vtis: τ oẽ morticinũ τ captũ a be ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν, καὶ πᾶν θνησιμαῖον κτήνεσιν ας ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν, καὶ πᾶν θνησιμαῖον κτήνεσιν ἀφ' οἷς volatilibꝰ τ ex oibus iumẽtis ἀφ' οἷς πετεινῶν καὶ ἐκ πάντων τῶν κτηνῶν nõ comedẽt sacerdotes. οὐ φάγονται οἱ ἱερεῖς.

Ca.45.

A Ἐν δὲ τῷ καταμερίζεσθαι ὑμᾶς τὴν γῆν ἐν κλήρῳ Q Vnq̃ cepitis terram diuidere sortito: oeo ditate separabitis pmitias dñο sanctas de τομίᾳ ἀφορίσετε ἀπαρχὴν τῷ κυρίῳ ἁγίαν ἀπὸ τῆς 'separate' primitias ' dño ' sanctificatum ' de terra' longitudine" vigiti" quinq̃ ° milia: ooooooo ° & latitudine " decẽ ° milia. ' Sanctificatum " erit oooo

Trâsla.B.Vie.

& vestient se' vestimentis ' aliis: & nõ" sanctificabũt ' populũ' in vestibus suis. ' Caput autem suum " non ' radent: ' nec comã' nutrient: sed ' tondentes oo ' attondent ' capita sua. ' Et vinum " non " bibet ooooo ° ois ' sacerdos ' qñ ingredi' fus est ' atrium' interius . " Et viduam ' & repudiatã ' non ' accipient oooooooo ' vxores: ' sed ' virgines ' de femine oooooooooooooo ' domus ' israel. Sed ' & viduam ' que ' fuerit oooooo " vidua " a sacerdote ' accipiẽt: ' & ' populũ meũ ' docebũt qd sit ' inter ' sanctũ & pollutũ: ' & inter ' mundum & ' imundũ ' ostendẽt eis. ' Et cũ fuerit ' cõtrouersia ' stabũt ' in ' iudiciis meis ' & iudicabũt. ' Leges meas ' & ' pcepta mea " in oibus ' solẽnitatibꝰ meis ' custodient: ' & ' sabbata mea ' sanctificabũt. ' Et ad ' mortuũ " hominẽ ' nõ ' ingredẽtur ' ne polluãtur: " nisi ' ad patrẽ ' & matrẽ ' & filiũ ' & filiam ' & fratrẽ ' & sororẽ ' que alterũ " virũ ' nõ ' habuerit: in qbus ' cõtaminabuntur. ' Et postq̃ ' fuerit emũdatus: ' septẽ ' dies ' numerabuntur ei: ' et in die ' introitus sui ' in ' sctũariũ ' ad ' atriũ ' interi ' vt ministret mihi ' in sanctuario: ' offeret ' pro peccato suo: ait ' dñs ' deus . Erit autẽ " eis " hereditas: ' ego ' hereditas eorum: oo ' & ' possessionẽ ' non ' dabitis ' eis " in ifrael: oooooooo ' ego eni ' possessio corũ. ' Victimã ' & pro peccato ' & pro delicto " insũ " comedent: & ' omne ' votum oo ' in ifrael ' ipsorũ ' erit. " Et primitiua ' omnium oooo " primogenitorũ: ° & oia ' libamenta ' ex omnibus ' que ' offerũtur: ' sacerdotum " erunt. ' Et primitiua ' ciborum vestrorũ ' dabitis ' sacerdoti: ' vt reponat ' bẽdictionẽ ' domui tue. ' Omne ' morticinũ ' & captum a bestiis ' de ' auibus ' et de " pecoribus: " nõ ' comedent ' sacerdotes.

Ca.45.

Q Vnq̃ cepitis ' terram diuidere sortito: oeo ' separate ' primitias ' dño ' sanctificatum ' de oooooo ' terra ' longitudine " vigiti " quinq̃ ° milia: oooooooo & latitudine ' decẽ ' milia. ' Sanctificatum " erit oooo

Pătua.heb.	Tex.he.Ezechi.xlv.	Trăsl.B.Vie.	Trăsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	Trăsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trăsla.B.Vie.	Tex.heb.Ezechi.xlv.Pătua.heb.
וְהַמִּשָּׁה שֶׁקֶל עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה	וְהַמִּשָּׁה שֶׁקֶל עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה	'in omñi' termino eius' per circuitū. Et' crit' ex omni parte' sanctificatū' quingentos' per quingentos: 'quadrifariā' per circuitū '& quinq̃ginta' cubitis in 'suburbana' eius' p gyrū. 'Et a' mēsura' ista' mensurabis' longitudinē' vigiti' quinq̃' milliū: '& latitudinem' decem' milium. 'Et in ipso' erit' templum 'sanctumq̃' sanctorum: 'sanctificatū' de' terra' erit' sacerdotibus' ministris 'sanctuarii' qui accedunt' ad ministerium' domini. 'Et erit' eis 'locus' in domos' & in sanctuariū' sanctitatis.' Vigiti' quinq̃' autē' milia' longitudinis' & decem 'milia' latitudinis' erunt 'leuitis' qui ministrant 'domui.' Ipsi' possidebūt 'viginti' gazophylacia. 'Et possessionē' ciuitatis 'dabitis' quinq̃' milia' in 'latitudinis' & longitudinis' vigunti' quinq̃' milia 'fin' separationem' sanctuarii 'omni' domui' ccc 'israel. ' Principi quoq̃ 'hinc' & inde 'in separationē' sanctuarii '& i possessionē' ciuitatis &' contra' faciē' separationis' sanctuarii. '& cōtra' facie' possessionis' vrbis' a latere' maris vsq̃' ad mare 'p' & a latere' orientis vsq̃' ad orientē.' Lōgitudinis autē' iuxta' vnāq̃q' partē 'a termino' occidentali vsq̃' ad' terminū' orientalē: 'de terra' erit' ei' possessio 'in israel. ' Et non' depopulabūtur' vltra' principes 'populum meum: ' sed terram' dabūt' domui' israel 'secundum tribus eorū. 'Hec' dicit' dñs' deus. cc 'Sufficiat' vobis' principes 'israel: 'iniquitatē' & rapinas' intermittite: &' iudiciū' & iusticiā' facite. ' Separate' confinia vestra' a populo meo: ' ait' dominus 'deus. ' Statera' iusta' & ephi' iustum ccc & batus' iustus' erit' vobis. ' Ephi' & batus equalia &' vnū' mēsure' erunt: 'vt capiat' decimā partem 'chori' batus: ' & decimā partem' chori' ephi. ccc 'Iuxta mēsurā' chori' erit equa' libratio eorū. ' Siclus autē' viginti' obolos habet. Porro' viginti' sicli '& viginti' quinq̃' sicli & 'quindecim	in oīb̃ tminis eius i circuitu: τ erit ex hoc ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ κυκλόθεν, καὶ ἔσαι ἐκ τοῦ sctificatio quigentos τ quigentos ꝺ̃dragulare του ἁγίασμα πεντακόσια καὶ πεντακόσια τετράγωνον gcircuitū: τ cubiti ꝺ̃q̃ginta spaciū cop̃ in chr. κυκλόθεν, καὶ πήχεις πεντήκοντα διάσημα αὐτῶν κυ cuitu. τ ex ipa cōmēsuratiõe mensurabis longi καλύκει· καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς διαμετρήσεως διαμετρήσεις μῆ tudinē ꝺ̃q̃: τ vigiti milia: τ latitudo decē mil κος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ τὸ ἔυρος δέκα χι le in ipa erit sanctuariū sctū sctōr̃ fa- λιάδες ἐν αὐτῇ ἔσαι τὸ ἁγίασμα τὸ ἁγίων τῶν ἁγίων ἡγια cratū de terra erit sacerdotib̃ ministran σμένον ἀπὸ τῆς γῆς ἔσαι τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λειτουρ tibus in sctis: τ erit accedēt̃ib̃ ad minis- γοῦσιν ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ ἔσαι τοῖς ἐγγίζουσι λειτουρ trādū dño: τ erit eis locus vna dom̃ sepa- γεῖν τῷ κυρίῳ, καὶ ἔσαι αὐτοῖς τόπος εἰς οἶκος ἀφω- rata sctificationi cop̃ viginti ꝺ̃q̃ milia lōgi ρισμένος τῷ ἁγιασμῷ αὐτῶν εἰκοσιπέντε χιλιάδες μῆ tudo τ latitudo vigiti milia erit leuitis κος καὶ ἔυρος εἴκοσι χιλιάδες ἔσαι τοῖς λευίταις τοῖς ministrātibus domui dei ipīs in possessio- λειτουργοῦσιν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτοῖς εἰς κατοχὴ nē ciuitates et hirent: τ possessionē ciui- σιν πόλεις τοῦ κατοικεῖν, καὶ τὴν κατοχὴν τῆς πό tatis ꝺabitis quiq̃ milia latitudinē: τ lōgitudinē λεως δώσετε πέντε χιλιάδας τὸ ἔυρος, καὶ τὸ μῆκος vigiti quiq̃ milia quēadmodū ꝑmittie sctō- εἰκοσιπέντε χιλιάδας ὃν τρόπον ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίω rū omni domui israel. erit τ principi ex hoc ων παντὶ οἴκῳ ἰσραὴλ ἔσαι καὶ τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τού- τ ab hoc in ꝑmittas sctōr̃ in του καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἁγίων εἰς possessionē ciuitatis cōtra faciem ꝑmittar κατάσχεσιν τῆς πόλεως κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπαρχῶν sctōr̃: cōtra facies possessionis τῶν ἁγίων, κατὰ πρόσωπον τῆς κατοχέσεως τῆς vrbis q̃ ad mare: τ ab hīs q̃ ad ma πόλεως τὰ πρὸς θάλασσαν καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θά re ad orientē lōgitudo q̃ssi vna partiū: λασσαν πρὸς ἀνατολὰς τὸ μῆκος ὡς μία τῶν μερίδων, a ꝺminis q̃ ad mare: ad ꝺminos q̃ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν, ἐπὶ τὰ ὅρια τὰ ad orientem terre: τ erit ei in possessionē πρὸς ἀνατολὰς τῆς γῆς, καὶ ἔσαι αὐτῷ εἰς κατάσχεσι in israel: nō imp̃ument vltra ꝑncἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ οὐ καταδυναστεύσουσιν ἔτι οἱ ἄρχο pes ꝑpīn meū: τ tr̃ hereditabunt γοὶ μου τὸν λαόν μου, καὶ τὴν γῆν κατακληροδο- vom̃ israel sc̃m tribus eor. hec dicit σουσιν ἕκαστος ἰσραὴλ κατὰ φυλὰς αὐτῶν. Τάδε λέγει dñs deus sufficiat vobis ꝑncipes ira- κύριος ὁ θεός· ἱκανούσθω ὑμῖν οἱ ἀφηγούμενοι τοῦ ἰσρα el: iniq̃tatē τ miseriam auferte: τ iudiciū ηλ, ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἀφέλεσθε, καὶ κρίμα τ iusticiam facite separate oppressiones τ ἐλεημοσύνην ποιεῖτε ἐξέκρατε τὰς καταδυναστείας καὶ dñs deus. statera iu- ἀπὸ τοῦ λαοῦ μου λέγει κύριος ὁ θεός. ζυγὸν δί- sta τ mensura iusta τ chenix iustus erit vobis καιον καὶ μέτρον δίκαιον καὶ χοῖνιξ δικαία ἔσαι ὑμῖν mensure: τ q chenix simil vnus erit ad τοῦ μέτρου, καὶ ἡ χοῖνιξ ὁμοίως μία ἔσαι τοῦ accipiēdū. decima pꝑs gomor: chenix τ deci- λαβεῖν· τὸ δέκατον τοῦ γόμορ, χοῖνιξ καὶ δέ ma pꝑs gomor ephi gomor sit cāle. τ pꝑ κατὰ τοῦ γόμορ διφὶ τὸ γόμορ ἔχω ὅσον· καὶ τὸ σα	Exo. 30.b Deu 25.b Leui. 27.a. nu.3.5
וְהַמִּשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רֹחַב וְאֵלָּה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף	וְהַמִּשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רֹחַב וְאֵלָּה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף					
לְתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה וְלִמְגְרָשׁ לָעִיר	לְתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה וְלִמְגְרָשׁ לָעִיר					
אֶל פְּנֵי תְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְאֶל פְּנֵי אֲחֻזַּת הָעִיר יָמָּה יָמָּה מִפְּאַת יָם וְיָמָּה	אֶל פְּנֵי תְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְאֶל פְּנֵי אֲחֻזַּת הָעִיר יָמָּה יָמָּה מִפְּאַת יָם וְיָמָּה					
מִפְּאַת קָדִימָה קָדִימָה וְאֹרֶךְ לְעֻמַּת אֶחָד מֵחַלְקִים מִגְבוּל יָם אֶל גְּבוּל	מִפְּאַת קָדִימָה קָדִימָה וְאֹרֶךְ לְעֻמַּת אֶחָד מֵחַלְקִים מִגְבוּל יָם אֶל גְּבוּל					
קָדִימָה׃ לְאַרְץ תִּהְיֶה לוֹ לַאֲחֻזָּה לִשְׁנֵי נְשִׂיאַי אֶת	קָדִימָה׃ לְאַרְץ תִּהְיֶה לוֹ לַאֲחֻזָּה לִשְׁנֵי נְשִׂיאַי אֶת					
בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא יוֹנוּ עוֹד נְשִׂיאַי אֶת עַמִּי וְהָאָרֶץ יִתְּנוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל	בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא יוֹנוּ עוֹד נְשִׂיאַי אֶת עַמִּי וְהָאָרֶץ יִתְּנוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל					
לִשְׁבָטֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה רַב לָכֶם נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל חָמָס וָשֹׁד	לִשְׁבָטֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה רַב לָכֶם נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל חָמָס וָשֹׁד					
הָסִירוּ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה שְׂאוּ רָרִימוּ נִרְשׁוֹתֵיכֶם מֵעַל עַמִּי נְאֻם אֲדֹנָי	הָסִירוּ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה שְׂאוּ רָרִימוּ נִרְשׁוֹתֵיכֶם מֵעַל עַמִּי נְאֻם אֲדֹנָי					
יְהוִה׃ מֹאזְנֵי צֶדֶק וְאֵיפַת צֶדֶק וּבַת צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם׃ הָאֵיפָה וְהַבַּת	יְהוִה׃ מֹאזְנֵי צֶדֶק וְאֵיפַת צֶדֶק וּבַת צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם׃ הָאֵיפָה וְהַבַּת					
תִּכֵּן אֶחָד יִהְיֶה לַשֵּׁאת מַעֲשַׂר הַחֹמֶר מִן הַבַּת וַעֲשִׂירִת הַחֹמֶר הָאֵיפָה	תִּכֵּן אֶחָד יִהְיֶה לַשֵּׁאת מַעֲשַׂר הַחֹמֶר מִן הַבַּת וַעֲשִׂירִת הַחֹמֶר הָאֵיפָה					
אֶל מִן הַחֹמֶר יִהְיֶה מַתְכֻּנְתּוֹ׃ וְהַשֶּׁקֶל עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים	אֶל מִן הַחֹמֶר יִהְיֶה מַתְכֻּנְתּוֹ׃ וְהַשֶּׁקֶל עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים					
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה׃	חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה׃					

Trăsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trăsla.B.Vie.	Tex.heb.Ezechi.xlv.Pătua.heb.
ficli' mna' faciunt. Et ccccccccccccccccccc 'he sunt' primitie' quas 'tolletis: ' fextam partem ' ephi' de choro' frumēti: '& fextam partem ccc 'ephi' de choro' ordei. ' Mensura quoq̃ ccccccc 'olei.' Batus' olei' decima pars ccccccccccccccccc 'chori est: &' decem' bati 'chorum faciunt. ' Quia 'decem' bati implent' chorum. ' Et ariete' vnū' de 'grege' ducentorum' de his que nutriūt' israel cc 'in sacrificiū' & i holocaustū: '& in pacifica: ' ad expiandū' pro eis: ' dñs 'deus. ' Omnis' populus 'terre' tenebitur' primatūs' his. ccccccccccccccc 'principi' in israel. ' Et super' principem ccccccc 'erunt' holocausta' & sacrificium' & libamina cc 'in solēnitatib̃' & in cal dis' & in sabbatis: ' in vniuersis' solemnitatibus' domus' israel. ' Ipse' faciet cc 'pro peccato' sacrificium '& holocaustum' ccccccc '& pacifica: ' ad expiandū' pro domo ccccccccc 'israel. " Hec' dicit' domi nus' deus: ccccccccccccc 'In primo mēse' vna' mēsis' fumes' vitulum ccc 'de' armēto' imaculatum: ' & expiabis' sanctuariū. 'Et tollet' sacerdos' de sanguine' qd erit' p pctō:' & ponet' in' postib̃' domus '& in' quatuor' angulis 'crepidinis' altaris: '& in 'postibus' porte ccccccc 'atriū' interioris. ' Et sic' faciesin septima ccccccc 'mensis' pro vnoquoq̃ q 'ignorauit' & errore dece ptus est: ' & expiabis' pro 'domo. ' In primo mense 'q̃rta decima' die' mensis 'crit' vobis' pascha' solēnitas. ' Septem' diebus' azyma comedetur. ' Et faciet 'princeps' in die' illa' pro se' & pro' vniuerso ccccc 'populo' terre' vitulū' pro pctō.' Et in' septē' dierū 'solemnitate' faciet' holocaustum' quotidie septē vitulos '& septem' arietes 'imaculatos' quotidie 'septē' diebus: '& pro pec cato' hircum' caprarum. '& sacrificium' ephi' per vitulum: '& ephi ccccccc 'per arietem' faciet' & olei 'hin' per singula' ephi. cc 'Septimo mense' quinta decima' die' mensis ccccc	'זֹאת תְּרוּמָה אֲשֶׁר תָּרִימוּ שֵׁשׁ מָאוֹת בַּחֹמֶשׁ מֵאוֹת בַּקָּנֶה בַּאַמָּה וְשֵׁשִׁית הַהִין עַל הַשִּׁשִּׁית וְשִׁשִּׁית הָאֵיפָה עַל הַשִּׁשִּׁית מִן הַחֹמֶר וְהַחֹמֶשׁ עַל הַחֹמֶשׁ׃ וְהַשֶּׁה מִמִּקְנֵה מָאתַיִם מִשְּׁקוּי בֵּית הַשְּׁמֵן עֲשֶׂר הַבַּתִּים עֲשֶׂרֶת הַבָּתִּים חֹמֶר כִּי עֲשֶׂרֶת הַבָּתִּים חֹמֶר׃ וְשֶׂה אֶחָת מִן מָאתַיִם מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל לְמִנְחָה וְלָעֹלָה וּלְשַׁלְמִים לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ כָּל הָעָם הָאָרֶץ יִהְיוּ אֶל הַתְּרוּמָה הַזֹּאת לִנְשִׂיא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְעַל הַנְּשִׂיא יִהְיֶה הָעוֹלוֹת וְהַמִּנְחָה וְהַנֶּסֶךְ בֶּחָגִים וּבְחֳדָשִׁים וּבְשַׁבָּתוֹת בְּכָל מוֹעֲדֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הוּא יַעֲשֶׂה אֶת הַחַטָּאת וְאֶת הַמִּנְחָה וְאֶת הָעוֹלָה וְאֶת הַשְּׁלָמִים לְכַפֵּר בְּעַד בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקַּח פַּר בֶּן בָּקָר תָּמִים וְחִטֵּאתָ אֶת הַמִּקְדָּשׁ׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת וְנָתַן אֶל מְזוּזַת הַבַּיִת וְאֶל אַרְבַּע פִּנּוֹת הָעֲזָרָה וְעַל מְזוּזַת שַׁעַר הַשָּׁעַר הַפְּנִימִית׃ וְכֵן תַּעֲשֶׂה בַּשִּׁבְעָה בַּחֹדֶשׁ מֵאִישׁ שְׁגָגָה וּמִפֶּתִי וְכִפַּרְתֶּם אֶת הַבָּיִת׃ בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם הַפֶּסַח חַג שָׁבֻעוֹת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל׃ וְעָשָׂה הַנָּשִׂיא בַּיּוֹם הַהוּא בַּעֲדוֹ וּבְעַד כָּל עַם הָאָרֶץ פַּר חַטָּאת׃ וְיֶמִי הָחַג יַעֲשֶׂה עֹלָה לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים פָּרִים וְשִׁבְעַת אֵילִים תְּמִימִם לַיּוֹם שִׁבְעַת הַיָּמִים וְחַטָּאת שָׂעִיר עִזִּים לַיּוֹם׃ וּמִנְחָה אֵיפָה לַפָּר וְאֵיפָה לָאַיִל יַעֲשֶׂה וְשֶׁמֶן הִין לָאֵיפָה׃ בַּשְּׁבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ	׳ראשון ׳באחד ׳לחדש ׳תקח ׳פר ׳בן ׳בקר ׳תמים ׳וחטאת ׳את ׳המקדש׃ ׳ולקח ׳הכהן ׳מדם ׳החטאת ׳ונתן ׳אל ׳מזוזת ׳הבית ׳ואל ׳ארבע ׳פנות ׳העזרה ׳ועל ׳מזוזת ׳שער ׳החצר ׳הפנימית׃ ׳וכן ׳תעשה ׳בשבעה ׳בחדש ׳מאיש ׳שוגה ׳ומפתי ׳וכפרתם ׳את ׳הבית׃ ׳בראשון ׳בארבעה ׳עשר ׳יום ׳לחדש ׳יהיה ׳לכם ׳הפסח ׳חג ׳שבעות ׳ימים ׳מצות ׳יאכל׃ ׳ועשה ׳הנשיא ׳ביום ׳ההוא ׳בעדו ׳ובעד ׳כל ׳עם ׳הארץ ׳פר ׳חטאת׃ ׳וימי ׳החג ׳יעשה ׳עולה ׳ליהוה ׳שבעת ׳ימים ׳פרים ׳ושבעת ׳אילים ׳תמימם ׳ליום ׳שבעת ׳הימים ׳וחטאת ׳שעיר ׳עזים ׳ליום׃ ׳ומנחה ׳איפה ׳לפר ׳ואיפה ׳לאיל ׳יעשה ׳ושמן ׳הין ׳לאיפה׃ ׳בשביעי ׳בחמשה ׳עשר ׳יום ׳לחדש	׳חמשה ׳שקל ׳תהיה ׳לכם׃ ׳זאת ׳תרומה ׳אשר ׳תרימו ׳ששית ׳תרומת ׳ששה ׳האיפה ׳מחמר ׳החטים ׳ושלשית ׳ששית ׳האיפה ׳החטים ׳ושלשית ׳ששית ׳האיפה ׳מחמר ׳השערים ׳וחק ׳שמן ׳החתת ׳מן ׳השמן ׳עשר ׳הבתים ׳חמר ׳כי ׳עשרת ׳הבתים ׳חמר׃ ׳ושה ׳אחת ׳מן ׳המאתים ׳ממשקה ׳ישראל ׳למנחה ׳ולעולה ׳ולשלמים ׳לכפר ׳עליהם ׳נאם ׳אדני ׳יהוה׃ ׳כל ׳העם ׳הארץ ׳יהיו ׳אל ׳התרומה ׳הזאת ׳לנשיא ׳בישראל׃ ׳ועל ׳הנשיא ׳יהיה ׳העולות ׳והמנחה ׳והנסך ׳בחגים ׳ובחדשים ׳ובשבתות ׳בכל ׳מועדי ׳בית ׳ישראל ׳הוא ׳יעשה ׳את ׳החטאת ׳ואת ׳המנחה ׳ואת ׳העולה ׳ואת ׳השלמים ׳לכפר ׳בעד ׳בית ׳ישראל׃ ׳כה ׳אמר ׳אדני ׳יהוה ׳בראשון ׳באחד ׳לחדש ׳תקח ׳פר ׳בן ׳בקר ׳תמים ׳וחטאת ׳את ׳המקדש׃ ׳ולקח ׳הכהן ׳מדם ׳החטאת ׳ונתן ׳על ׳מזוזת ׳המשקוף ׳ועל ׳ארבע ׳פנות ׳המזבח ׳ועל ׳מזוזת ׳שער ׳פתח ׳החצר ׳הפנימית׃ ׳וכן ׳תעשה ׳בשבעה ׳בחדש ׳לכל ׳פתה ׳ושגה ׳וכפרתם ׳את ׳הבית׃ ׳בראשון ׳בארבעה ׳עשר ׳יום ׳יהיה ׳לכם ׳הפסח ׳חג ׳שבעות ׳ימים ׳מצות ׳יאכל׃ ׳ועשה ׳הנשיא ׳ביום ׳ההוא ׳בעדו ׳ובעד ׳כל ׳עם ׳הארץ ׳פר ׳חטאת׃ ׳וימי ׳החג ׳יעשה ׳עולה ׳ליהוה ׳שבעת ׳ימים ׳פרים ׳ושבעת ׳אילים ׳תמימם ׳ליום ׳שבעת ׳הימים ׳וחטאת ׳שעיר ׳עזים ׳ליום׃ ׳ומנחה ׳איפה ׳לפר ׳ואיפה ׳לאיל ׳יעשה ׳ושמן ׳הין ׳לאיפה׃ ׳בשביעי ׳בחמשה ׳עשר ׳יום ׳לחדש

Pūctua.heb.	Tex.be.Ezechi.xlvj.	Trāſl.B.Wie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
יוֹם	יָּבָ֣ן יַעֲשֶׂ֔ה כְּאֵלֶּ֖ה שִׁבְעַ֣ת הַיָּמִ֑ים	"in solēnitate faciēt sicut supradicta sunt per septē dies: tā pro pctō q̄ pro holocausto & in sacrificio & in oleo. 46.	τὴν ἑορτὴν ποιήσει κατὰ τὰ αὐτὰ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ κα
Cap.xlvj.	וְכַשֶּׂמֶן׃ כֹּ֤ה אָמַר֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה	Hec dicit dñs deus.	cut pro peccato: τ sicut holocausta:
שַׁעַר	שַׁ֣עַר הֶֽחָצֵ֣ר הַפְּנִימִ֣ית הַפֹּנֶ֣ה קָדִ֔ים	Porta atrii interioris q̄ respicit ad orientē	θὼς ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, καὶ καθὼς τὰ ὁλοκαυτώματα,
סְגוּר	יִהְיֶ֥ה סָג֖וּר שֵׁ֣שֶׁת יָמִ֑י	erit clausa sex diebus in	τ sicut sacrificia: τ sicut oleum.
עֲשָׂה	וּבְי֣וֹם הַשַּׁבָּ֔ת יִפָּתֵ֖חַ וּבְי֣וֹם הַחֹ֑דֶשׁ	quibus opus fit. Die aūt sabbati aperietur. Sed & in die calēdarū aperietur: & ītrabit princeps per viam vestibuli porte: deforis & stabit in limine porte. Et facient sacerdotes holocaustum eius & pacifica eius: & adorabit super limen porte. & egredietur: porta aūt nō claudet vsq; ad' vesperā. Et adorabit popl's terre ad' ostiū porte illius in sabbatis & i calēdis coram dño. Holocaustū aūt hoc offeret princeps dño i die sabbati sex agnos imaculatos & arietē imaculatū & sacrificiū ephi per arietē. In agnis aūt sacrificiū qd dederit manus eius & oleī hin per singula ephi. In die aūt calendarū vitulū de armento imaculatū & sex agni & aries imaculati erūt: & ephi per vitulū: ephi quoq; per arietem faciet sacrificiū. De agnis aūt sicut inuenerit manus eius & oleī hin per singula ephi. Cū igressus est princeps per viā vestibuli porte ingrediatur: & per eandē viā exeat. Et cū intrabit ppls terre in cōspectu dñi in solēnitatibus q ingreditur p porta aqlonis vt adoret egrediatur p viā porte meridiane. Porro q igreditur p viā porte meridiane: egrediatur p viā porte aqlonis. Nō reuertetur p viā porte p quā ingressus est sed e regione illius egredietur. Princeps aūt in medio eorū cū ingredientib ingredietur: & cū egredientib egredietur. Et in nūdinis & in solēnitatibus erit holocaustū sacrificiū ephi per arietē. In agnis aūt erit sacrificiū sic inuenerit manus eius & oleī hin p singula ephi. Cū aūt fecerit princeps spōtaneū holocaustū aut pacifica volūtaria dño: aperietur ei porta q respicit ad orientē	ἐν πανηγύρει ποιήσει τὰ αὐτὰ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ κα
עֲשָׂה	וְעָשָׂ֣ה הַכֹּהֲנִ֗ים אֶת עוֹלָתוֹ֙ וְאֶת שְׁלָמָ֔יו		cut pro peccato: τ sicut holocausta:
עוֹלָה	וְיִשְׁתַּחֲוֶ֗ה עַל מִפְתַּן֙ הַשַּׁ֔עַר		θὼς ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, καὶ καθὼς τὰ ὁλοκαυτώματα,
נָסַר	וְיָצָ֖א וְהַשַּׁ֣עַר לֹא יִסָּגֵ֑ר עַ֥ד הַבֹּֽקֶר׃		τ sicut sacrificia: τ sicut oleum.
	וְהִשְׁתַּחֲוּ֙ עַם הָאָ֔רֶץ פֶּ֖תַח הַשַּׁ֥עַר הַה֑וּא		καὶ καθὼς αἱ θυσίαι, καὶ καθὼς τὸ ἔλαιον. Ca.46.
	בַּשַּׁבָּתוֹת֙ וּבְחָדְשֵׁ֔ים לִפְנֵ֖י יְהוָֽה׃		Hec dicit dñs deus: porta in atrio inte
קָרַב	וְהָעֹלָ֣ה אֲשֶׁר־יַקְרִ֣יב הַנָּשִׂ֗יא		Τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, πύλη ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσω
	לַיהוָה֮ בְּי֣וֹם הַשַּׁבָּת֒ שִׁשָּׁ֤ה כְבָשִׂים֙ תְּמִימִ֔ם		rioꝛi respiciēt ad orientē: erit clausa
תָּמִים	וְאַ֖יִל תָּמִֽים׃ וּמִנְחָה֙ אֵיפָ֔ה		τέρα τῆ βλεπούσῃ κατὰ ἀνατολάς, ἔσαι κεκλεισμένη
נָתַן	לָאַ֣יִל וְלַכְּבָשִׂ֔ים מִנְחָ֖ה מַתַּ֣ת יָד֑וֹ		fex diebus in quib operari licet: i aūt die sabbato:
	וְשֶׁ֥מֶן הִ֛ין לָאֵיפָ֖ה׃ וּבְי֣וֹם הַחֹ֑דֶשׁ		ἓξ ἡμέρας τὰς ἐργασίμας, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά
	פַּ֚ר בֶּן־בָּקָ֣ר תָּמִ֔ים וְשִׁשָּׁ֥ה כְבָשִׂ֖ים		τῶν apertetur. τ in die ncomenie aperie
	תְּמִימִ֑ם וְאַ֖יִל אֶחָ֥ד יִהְיֶֽה׃		των ἀνοιχθήσεται· καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νεομηνίας ἀνοιχ
	וּמִנְחָ֣ה אֵיפָ֣ה לַפָּ֔ר וְאֵיפָ֖ה לָאָ֑יִל		tur: τ intrabit princeps p viā
	וְלַכְּבָשִׂ֕ים כְּמַתַּ֥ת יָד֖וֹ וְשֶׁ֥מֶן הִ֖ין לָאֵיפָֽה׃		θήσεται, καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἀφηγούμενος κατὰ τὴν ὁδὸν
	וּבְבֹ֣א הַנָּשִׂ֗יא דֶּ֚רֶךְ אוּלָ֣ם		elam porte extrisec: τ ſtabit ſup veſtibu
	הַשַּׁ֣עַר יָבֹ֔וא וּדְרכּ֖וֹ יֵצֵֽא׃ וּבְבֹ֣א עַם־הָאָ֗רֶץ		τοῦ αὐλὰμ τῆς πύλης ἔξωθεν, καὶ στήσεται ἐπὶ τὰ πρόθυ
	לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה בַּמּוֹעֲדִ֑ים הַבָּ֨א דֶ֜רֶךְ		la porte: τ facient sacerdotes holocaustā
	שַׁ֣עַר צָפ֗וֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת֙ יֵצֵ֣א דֶּ֔רֶךְ		ρα τῆς πύλης, καὶ ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς τὰ ὁλοκαυτώ
	שַׁ֣עַר נֶ֔גֶב וּבָ֕א דֶּ֖רֶךְ שַׁ֣עַר נֶ֑גֶב		eius τ q̄ ſalutis eius: τ adora
	יֵצֵ֖א דֶּ֣רֶךְ הַשַּׁ֣עַר אֲשֶׁר־בָּ֣א בּ֔וֹ כִּ֥י נֶכְחוֹ		ματα αὐτοῦ καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ, καὶ προσκυ
	יֵצֵֽאוּ׃ וְהַנָּשִׂ֗יא בְּתוֹכָם֙ בְּבוֹאָ֣ם יָבֹ֔וא		bit in vestibulo porte τ egredietꝛ: τ
	וּבְצֵאתָ֖ם יֵצֵֽאוּ׃ וּבְחַגִּ֣ים וּבַמּוֹעֲדִ֗ים		νήσει ἐπὶ τοῦ προθύρου τῆς πύλης καὶ ἐξελεύσεται, καὶ
	תִּהְיֶ֤ה הַמִּנְחָה֙ אֵיפָ֣ה לַפָּ֔ר וְאֵיפָ֖ה		porta nō claudet vsq ad vesperā: τ adorabit
	לָאַ֑יִל וְלַכְּבָשִׂ֕ים מִנְחָ֖ה מַתַּ֣ת יָד֑וֹ		ἡ πύλη οὐ μὴ κλεισθῇ ἕως ἑσπέρας, καὶ προσκυνήσει ὁ
	וְשֶׁ֥מֶן הִ֛ין לָאֵיפָֽה׃ וְכִֽי־יַעֲשֶׂ֨ה הַנָּשִׂ֜יא		pplꝰ terre ad vestibula porte illius in
	נְדָבָ֣ה עֹלָ֣ה ׀ א֣וֹ שְׁלָמִ֗ים נְדָבָ֤ה לַיהוָה֙		λαὸς τῆς γῆς κατὰ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης ἐκείνης ἐν
	וּפָתַ֤ח לוֹ֙ אֶת־הַשַּׁ֣עַר הַפֹּנֶ֣ה קָדִ֔ים		fabbatis τ in ncomenijs coꝛā dño.
קָדִם			τοῖς σάββασιν καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις ἐνώπιον κυρίου,
			τ holocausta offeret princeps dño
			καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα προσοίσει ὁ ἀφηγούμενος τῷ κυρίῳ
			in die sabbatoꝝ: fex agnos imaculatos: τ
			ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἓξ ἀμνοὺς ἀμώμους, καὶ
			arietē imaculatū: τ sacrificiū coctionē artetib τ
			κριὸν ἄμωμον, καὶ θυσίαν πέμμα τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς
			agnis sacrificiū vonū man eius τ oleo hin
			ἀμνοῖς θυσίαν ὅλμα χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἔλαιο τοῦ ἱν τὸ
			coctioni. τ in die ncomenie vitulū imacu
			πέμματι· καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νεομηνίας μόχον ἄμω
			latū: τ sex agnos: τ arietē imaculatū erūt: τ coctio
			μον, καὶ ἓξ ἀμνοὺς, καὶ κριὸν ἄμωμον ἔσονται, καὶ πέμ
			nē arieti τ coctioni vitulo erit sacrificū. τ a
			μα τῷ κριῷ καὶ πέμμα τῷ μόχῳ ἔσαι θυσία· καὶ τοῖς ἀμ
			gnis sicut poterit manꝰ eius τ oleo hin
			νοῖς καθὼς ἂν ἰσχύσῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τοῦ ἱν τῷ πέμματι·
			τ cū ingrediatur princeps p viā elam
			καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἡγούμενον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆ αὐλαμ τῆς
			porte ingrediet: τ p viā ei egredietur. τ cum
			πύλης εἰσελεύσεται, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐξελεύσεται· καὶ ὅτας
			intrauerit ppls terre coram dño in solēnitatib q ingredi
			εἰσπορευήται ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐνώπιον κυ ἐν ταῖς ἑορταῖς εἰσπορεύ
			tur per viā q porte q ad aqlonē vtadoret egre
			ιθμος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν προσκυῆσαι ἐξελθὼ
			diet p viā porte q ad austrū. τ q ingredit
			σεται κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον· καὶ ὁ εἰσπορευόμενος
			p viā porte q ad austrū egredietur p viā
			κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον, ἐξελεύσεται κατὰ τὴν ὁδὸν
			q ad aqlonē. nō reuertet p portā q ingressus ē: sed
			τὴν πρὸς βορρᾶν· οὐκ ἀναστρέψει κατὰ τὴν αὐλὴν ἣν εἰσῆλθεν, ἀλ
			eregione illi egredietur: τ princeps coꝛ in medio
			λὰ κατευθὺ αὐτῆς ἐξελεύσεται, καὶ ὁ ἀφηγούμενος αὐτὸν ἐν μέσῳ
			coꝛ cū ingredientur ipi ingredietur τ in solēnitatib
			αὐτῶν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς
			τ in nūndinis & in solēnitatibus erit sacrificiū coctio vitulo τ co
			καὶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν, ἔσαι ἡ θυσία πέμμα τῷ μόχῳ καὶ πέμμα
			ctio arieti: at agnis sicut poterit manꝰ ei τ olet hin coctioni.
			τῷ κριῷ, τὰ δὲ ἀμνοῖς καθὼς ἰσχύει ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίου ἵν τῷ πέμμα
			si aūt fecerit princeps cōfessionē holocaustū aut saluta
			τι· ἐὰν δὲ ποιήσῃ ὁ ἀφηγούμενος ὁμολογίαν ὁλοκαύτωμα ἢ σωτήριον
			dño: aperiet ei porta respicientē ad orientem.
			τῷ κυρίῳ, ἀνοίξει αὐτῷ τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς.

Trāſla.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāſla.B.Wie.	Tex.be.Ezechi.xlvj.Pūctua.heb.
τ faciet holocaustū suū: τ ſalutis	"et faciet holocaustū suū	וְעָשָׂה֙ אֶת עֹלָת֔וֹ וְאֶת שְׁלָמָ֖יו
καὶ ποιήσει τὸ ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ, καὶ τοῦ σωτηρίου	& pacifica sua	כַּאֲשֶׁ֥ר יַעֲשֶׂ֖ה בְּי֣וֹם הַשַּׁבָּ֑ת
quēadmodū faciebat in die sabbatoꝝ. τ egre	sicut fieri solet in die sab	וְיָצָ֔א
ὃν τρόπον ἐποίει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων. καὶ ἐξε	bati: & egredietur ccccc	וְסָגַ֣ר אֶת הַשַּׁ֔עַר אַחֲרֵ֖י צֵאתֽוֹ׃
dletur τ claudet portas posīq egressꝰ fuerit ip	claudetur q̄ porta post	
λεύσεται καὶ κλείσει τὰς θύρας μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐ	q̄ exierit. ccccccccccc	
se. q agnū imaculū imaculatū faciet holocau	Et agnū eiusdē anni im	וְעֹלָה֙ תָּמִ֔ים תַּעֲשֶׂ֥ה לַיהוָ֖ה
τόν· καὶ ἀμνὸν ἐνιαυσίαιον ὅμωμον ποιήσει ὁλοκαύτω	maculatū faciet holocau	בְּי֣וֹם בַּבֹּ֔קֶר תַּעֲשֶׂ֥ה עָלָ֖יו בַּבֹּֽקֶר׃
σιν θεῷ: q̄tidie mane mane faciet illud.	stum quotidie dño. Sem	
μα τῷ κυρίῳ, καθ' ἡμέραν πρωὶ πρωὶ ποιήσει αὐτό·	per mane facies ccccccc	
τ sacrificiū faciet sup eo mane mane sertā ptē mē	illud: & faciet sacrificiū	וּמִנְחָה֙ תַּעֲשֶׂ֣ה עָלָ֔יו בַּבֹּ֖קֶר
καὶ θυσίαν ποιήσει ἐπ' αὐτῷ τοπρωὶ πρωὶ τὸ ἕκτον τ μέ	super eo catamane ccc	שִׁשִּׁ֣ית הַהִ֑ין לָרֹ֖ס אֶת הַסֹּ֣לֶת
sure τ olei tertiā ptē hin: ad mifcendus	mane: sextam partem	
τρου καὶ ἐλαίου τὸ τρίτον τοῦ ἵν, τοῦ ἀναμεῖξαι τὴν	ephi: & de oleo ccccccc	
similam sacrificiū dño: pceptū semper facie	tertiam partem hin: vt	
σεμίδαλιν θυσίαν τῷ κυρίῳ, πρόσαγμα διαπαντὸς ποι	misceatur simile. ccccc	
tis agnū τ sacrificiū τ oleum facie	Sacrificium dño legiti	חֻקַּ֥ת עוֹלָ֛ם תָּמִ֖יד׃
πάσετε τὸν ἀμνὸν καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὸ ἔλαιον ποιήσε	mū: iuge atq; perpetuū.	
tis mane mane holocausta semper. hec	Faciet agnum & sacrifi	וְעָשׂ֣וּ אֶת הַכֶּ֗בֶשׂ וְאֶת הַמִּנְחָה֙ וְאֶת הַשֶּׁ֔מֶן
τε ποιεῖτε πρωὶ πρωὶ ὁλοκαυτώματα διαπαντός. τάδε	cium & ccccccccccccc	
dicit dño dc. si dederit princeps donū vni de	oleum cata mane mane	
λέγει κύριος ὁ θεός· ἐὰν δῶ ὁ ἀφηγούμενος δῶρα ἑνὶ τῶν	holocaustū sempiternū.	
filijs suis ex hereditate sua: hoc possel	Hec dicit dñs deus. Si	כֹּה אָמַר֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה כִּֽי יִתֵּ֥ן
υἱῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, τοῦτο κατάχε	dederit princeps ccccc	
sio filijs eius i hereditate. τ si dederit donū	donum alicui de filiis	מַתָּנָה֙ לְאִ֣ישׁ מִבָּנָ֔יו נַֽחֲלָתוֹ֙ הִ֣יא
σις τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐν κληρονομίᾳ· καὶ ἐὰν δῶ δῶρα	suis: hereditas eius ccc	
ni feruo sue: τ erit ei vsq ad ānū	filiorū suorū erit: posſi	לִבְנָ֖יו תִּֽהְיֶ֣ה אֲחֻזָּתָ֑ם הִֽיא
ἑνὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ ἔσαι αὐτῷ ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ	debunt eam hereditarie.	
remissionis: τ reddetur principi: ῥter	Si aūt dederit legatū de	וְכִֽי יִתֵּ֤ן מַתָּנָה֙ מִנַּחֲלָתוֹ֙ לְאַחַ֣ד
τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδοθήσεται τῷ ἡγουμένῳ, πλὴ	hereditate sua vni ccccc	
hereditatem filioꝝ eius ipi erit: τ nō acce	seruorū suorū erit illius	מֵעֲבָדָ֔יו וְהָיְתָ֥ה ל֖וֹ עַד שְׁנַ֣ת הַדְּרוֹר
τῆς κληρονομίας τῶν υἱῶν αὐτοῦ αὐτὸ ἔσαι καὶ οὐ μὴ λα	vsq ad annū remissiōis	
piet princeps ex hereditate ppli et eppro	& reuertetur ad princi	וְשָׁבַ֥ת לְנָשִׂיא֖ אַךְ֣ נַֽחֲלָתוֹ֮ בָּנָ֣יו לָהֶם֒
βῃ ἡγούμενος ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ λαοῦ τοῦ κατα	pem. Hereditas aūt eius	
mat eos de possessione sua here	filiis eius erit. Et nō ac	תִּֽהְיֶ֔ה׃ וְלֹ֤א יִקַּ֙ח הַנָּשִׂיא֙ מִנַּחֲלַ֣ת
δυνασεῦσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς κατασχέσεως αὐτῶν κατα	cipiet princeps de heredi	
ditatem dabit filijs suis: vt nō dispergatur	tate populi per violētia &	לְהוֹנֹתָ֖ם מֵאֲחֻזָּתָ֑ם מֵאֲחֻזָּתוֹ֙
κληρονομήσει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ὅπως μὴ διασκορπίσῃ	de possessione eorū: fed	
ppls me vnusqsq a possessione sua: τ	de possessione sua here	יְנַחֵ֥ל אֶת בָּנָ֖יו לְמַ֣עַן לֹא־יָפֻ֥צוּ
τὸν λαός μου ἕκαστος ἀπὸ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ, καὶ	ditatē dabit filiis suis vt	
adduxit me in viā q̄ cōtra tergū porte	nō dispergatur populꝰ	עַמִּ֥י אִישׁ֙ מֵאֲחֻזָּתֽוֹ׃ וַיְבִיאֵ֙נִי֙
ἀπήγαγέν με εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατὰ νότου τῆς πύλης	me vnusqsq a possessio	
in credeam fetōr sacerdotū respicien	ne sua. Et introduxit me	בַּמָּבוֹא֙ אֲשֶׁ֣ר עַל־יֶ֣רֶךְ הַשַּׁ֔עַר אֶל
εἰς τὴν ἐξώδραν τῶν ἁγίων τῶν ἱερέων τὴν βλέπου	per ingressum qui erat	
tem ad aquilonē. τ ecce locus illic separa	ex latere porte in gazo	הַלְּשָׁכוֹת֙ הַקְּדֹ֣שׁ אֶל הַכֹּהֲנִ֔ים הַפֹּנ֖וֹת
σαν πρὸς βορρᾶ· καὶ ἰδοὺ τόπος ἐκεῖ κεχωρισμέ	phylacia sanctuarii ad sa	
tus. τ dixit ad me: iste locus est vbi coquent	cerdotes: q̄ respiciebant	צָפ֑וֹנָה וְהִנֵּ֥ה שָׁ֛ם מָק֖וֹם בִּירְכָתָֽיִם׃
νος· καὶ εἶπεν πρός με, οὗτος ὁ τόπος ἐστὶν οὗ ἑψοῦσιν	ad aquilonē & erat ibi	
illic sacerdotes q̄ pro ignorātia τ q̄ pro peccato:	locus vergēs ad occidentē:	וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֔י זֶ֚ה הַמָּק֔וֹם אֲשֶׁ֨ר
ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας,	& dixit ad me. Iste est lo	
τ coquēt manna omnino est vbi cferant in	cus vbi coquēt facerdo	יְבַשְּׁל֥וּ שָׁ֛ם הַכֹּהֲנִ֖ים אֶת הָאָשָׁ֑ם
καὶ ἑψοῦσιν τὸ μαγιὰ τοπαφ ὅπαν τοῦ μὴ ἐκφέρειν εἰς	tes p peccato & p deli	
atriū exterius ad sctificādū ppln. τ iedu	cto vbi coquent ccccccc	וְאֶת הַמִּנְחָה֙ אֲשֶׁ֣ר יֹאפּ֔וּ אֶת
τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν τοῦ ἁγιάζειν τὸν λαόν. καὶ ἐξή	sacrificium: vt non effe	
xit me in atriū exterius: τ circūduxit	rant in atrium ccccccc	הַמִּנְחָה֙ לְבִלְתִּי הוֹצִיא֣ אֶל הֶחָצֵ֔ר
γαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν, καὶ περιήγαγέν	exterius & sanctificetur	
me p ōtuor partes atriꝰ: τ ecce atrio	populus. Et eduxit me	לְהַקְדִּ֥ישׁ אֶת הָעָ֖ם וַיּוֹצִיאֵ֥נִי
μὲ ἐπὶ τὰ τέσαρα μέρη τῆς αὐλῆς, καὶ ἰδοὺ αὐ	in atrium exterius & cir	
um sctm latera atriꝰ p quattuor latera	cunduxit me per ccccc	אֶל הֶחָצֵ֣ר הַחִיצוֹנָ֑ה וַיַּעֲבִרֵ֙נִי֙ אֶל
λὴ κατὰ κλίτη αὐλῆς ἐπὶ τὰ τέσαρα κλίτη τῆς	quattuor angulos atrii.	
atriꝰ atria parua lōgitudo cubitoꝝ quadragīta τ	Et ecce atriola erat in	אַרְבַּ֥עַת מִקְצֹעֵ֖י הֶחָצֵ֑ר וְהִנֵּ֥ה חָצֵ֛ר
αὐλῆς αὐλαὶ μικραὶ μῆκος πηχῶν τεσαράκοντα καὶ	angulo atrii: atriola	
latitudo cubitoꝝ triginta mēsura vna ipis quattu	singula per angulos ccc	נִֽמְקָצַ֥ע נִמְקָצַ֖ת חָצֵ֑ר
ἔυρος πηχῶν τριακοντα μέτρον ἓν τοῖς τέσαρ	atrii. In quattuor angu	חֲצֵר֥וֹת קְטֹר֖וֹת אַרְבָּעִ֣ים אָרְכָּ֔ן
οι: τ exedre circuitu	lis atrii ccccccccccccc	
σιν, καὶ ἐξαῖδραι κύκλῳ ccccccccccccccc	atriola disposita: quadra	וּשְׁלֹשִׁ֥ים רָחְבָ֖ן מִדָּ֣ה אַחַ֑ת לְאַרְבַּעְתָּ֖ם
ccccccccccccccccccccccccccccccccccc	ginta cubitorū p longum	
ccccccccccccccccccccccccccccccccccc	& trigīta per latū. Mē	מְהֻקְצָעוֹת֙ וְט֣וּר סָבִ֔יב לָהֶ֖ם סָבִ֑יב
ccccccccccccccccccccccccccccccccccc	sure vnius quattuor erāt.	
	Et paries per circuitum	
	ambiens ccccccccccc	

'quattuor atriola: & cu-
'line fabricate erāt subter
'porticus per gyrum: &
dixit ad me. Hec est
'domus culinarū in qua
'coquent
'ministri domus dñi victi
mas populi. 47.

ET conuertit me ad
portam
'domus: & ecce aqua
grediebatur subter
'limen domus ad orientē.
Facies dom̄ respi-
ciebat ad orientē. Aque
autē descendebant in latus
dextrū ad meridiē
altaris: & eduxit me per
viam porte aquilonis:
& conuertit me ad viam
foras portā exteriorem
viam que respiciebat ad
orientem. Et ecce aque
redundantes a latere
dextro cū egrederetur
vir ad orientē habebat
funiculū in manu sua: &
mēsus est mille cubitos:
& traduxit me per aquā
vsq; ad talos. Rursumq;
mēsus est mille: & tradu
xit me p aquā vsq; ad ge-
nua. Et mensus est mille:
& traduxit me p aquā vsq;
ad renes. Et mēsus est
mille torrentē quē non
potui pertransire: quia
torrentis qui nō poterat
tranuadari: & dixit ad
me: certe vidisti fili hois:
& eduxit me: & cōuertit
ad ripā torrētis. Cumq;
me cōuertissem ecce in
ripa torrētis ligna mul
ta nimis ex vtraq; parte:
& ait ad me. Aque iste q̄
egrediūtur ad tumulos
fabuli orientalis & desce
dunt ad plana deserti: in
trabūt mare: & exibunt
& sanabuntur
aque. Et omnis anima
viuens que
serpit quocūq; venerit
torrens viuet: & erunt
pisces multi satis
postq; venerint illuc aq̄
iste. Et sanabuntur
& viuet oīa ad que venerit torrens: & stabunt
super illa piscatores.
Ab engaddi vsq; ad engalim ficcatio fagenarū
erit. Pisme species erūt
pisciū eī sicut pisces maris magni: multitudinis
nimie. In littoribus aūt
eius & in paluſtribus non
sanabūtur qa salinas dabūtur. Et supra torrētem

ἱρὶς ϛ̄ττuor τ coquine facte subter
αὐταῖς ταῖς τετράσιν καὶ μαγειρία γεγονότα ὑποκατ
exedrię. i. circuitu. τ dixit ad me ille dom
τωσεν τῶν ἐξαιδρῶν κύκλω. καὶ εἶπεν πρός με οὗτοι οἶκοι
coquarū: vbi coḡnt illic ministrantes
τῶν μαγείρων, οὗ ἐφοῦσιν οἱ
domus sacrificia ppli.
οἶκω τὰ θύματα τοῦ λαοῦ. Ca. 47.

ET introduxit me ad vestibula dom̄: τ
Καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ οἴκου, καὶ
ecce aqua egrediebat de sub dex
ἰδοὺ ὕδωρ ἐξεπορεύετο ὑποκάτωθεν τοῦ ἀδρίου τοῦ οἴ
tro ad orientem: qr facies dom̄ respi
κου κατὰ ἀνατολάς, ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου ἔβλε
ciebat ad orientem: τ aqua descendebat a
πεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ τὸ ὕδωρ κατέβαινεν ἀπὸ τ
dextro dom̄ dextro ad meridiē altaris. τ edu
δεξιοῦ οἴκου τ δεξιοῦ ἐπὶ νότον θυσιαστηρίου. καὶ ἐξή
xit me p viam porte q̄ ad aq̄lonē τ
γαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ
circūduxit me p viā extrinsec ad portam a-
περιήγαγέν με τὴν ὁδὸν ἔξωθεν πρὸς τὴν πύλην τῆς αὐ
trij respicientis ad orientē: τ ecce aqua
τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἰδοὺ τὸ ὕδωρ
deducitur a latere dextro sicut crinis
κατaφέρεται ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ δεξιοῦ καθὼς ἔξοδος
viri ex aduerso. τ mēsura in manu eius. τ mē
ἀνδρὸς ἐξεναντίας. καὶ μέτρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἐμέ
fusus ē mille: τ trālluit in aqua aqua separa
τρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἀφαιρέσεως
tionis: τ mēsus est mille: τ ptrālluit aqua vsq; ad ge-
χιλίους, καὶ ἐμέτρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως γονάτ
nua. τ mensus est mille τ trālit aqua vsq; ad lūbi
των, καὶ ἐμέτρησεν χιλίους καὶ διῆλθεν ὑδωρ ἕως ὀσφύος
τ mensus est mille τ nō potuit ptrāsire vltra q̄
καὶ ἐμέτρησεν χιλίους καὶ οὐκ ἠδύνατο διελθεῖν ἐτι ὅτι
itumuerat aqua ita vt ipe torrentis quā nō prāsirāt.
ἐξύβριζεν τὸ ὕδωρ ὡς ῥοῦς χειμάρρου οὗ οὐ διαβήσονται.
τ dixit ad me: vidisti fili hois? τ duxit me τ
καὶ εἶπεν πρός με, εἶωρακας υἱὲ ἀνθρώπου; καὶ ἀγαγέν με κα
cōuertit ad ripam fluminis. in quello
ἐπίστρεψε ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. ἐν τῷ ἐπίστρο
nemea τ ecce in ripa fluminis arbo-
φῇ μου καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ δένδ
res multe valde hinc τ inde. τ dixit ad me: τ
ρα πολλὰ σφόδρα ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἶπεν πρός με, καὶ τὸ
aqua hec q̄ egreditur in galileam q̄ ad
ὕδωρ τοῦτο τὸ ἐκπορευόμενον εἰς τὴν γαλιλαίαν τὴν πρὸς
orientem τ defcendit in arabiam τ venit ad
ἀνατολὰς καὶ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ἀραβίαν καὶ ἥξει τὸ ὡς
mare ad aquā exitus: τ sanabūt
ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς ἐκβολῆς, καὶ ὑγιάσει
aque: τ erit oīa aīa aīalium bulié
τὰ ὕδατα, καὶ ἔσαι πᾶσα ψυχὴ τῶν ζώων τῶν ἑλκύο
tium sup oīa sup q̄ctq; abierit illuc fluuius vi
των ἐπὶ πάντα ἐφ' ἃν ἀπέλθῃ ἐκεῖ ὁ ποταμὸς ζήσε
uet. τ erit illic piscis multi valde. qr venit illuc
ται. καὶ ἔσαι ἐκεῖ ἰχθὺς πολὺς σφόδρα. ὅτι ἥκει ἐκεῖ τὸ
aqua hec: τ sanabit τ viuet oē sup q̄ vsq; adue
ὕδωρ τοῦτο, καὶ ὑγιάσει καὶ ζήσεται πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐπέλ
nerit fluuius illic viuet. τ stabunt illic piscatores a
θῃ ὁ ποταμὸς ἐκεῖ ζήσεται. καὶ στήσονται ἐκεῖ ἁλιεῖς ἀπ
engaddi vsq; ad engalim ficcatio fagenaꝝ erit turtur
ἐναδδὶ ἕως ἐν ἀγαλείμ φυγμὸς σαγηνῶν ἔσαι κατ' εἶδο
um erit τ pisces eius maris magni
των ἔσαι καὶ οἱ ἰχθύες αὐτῆς τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης
multitudo nimia valde. τ in exitu eius τ in
πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ ἐν τῇ ἐκβολῇ αὐτοῦ καὶ ἐν
cōuersione eius τ in supereuantibe eius: nō
τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ὑπερᾴρσει αὐτοῦ, οὐ μὴ
sanabunt in sal dedita sūt τ in flumine
ὑγιάσωσιν εἰς ἅλας δεδομένα, καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ

ascendet in ripa eius hinc τ inde oē
ἀναβήσεται ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πᾶν
lignū pomiferū. Non
ξύλον βρώσιμον οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ' αὐτοὺς οὐδ' οὐ μὴ
deficiet fructus eius: renouabūtur fue pmitti-
ἐκλείπῃ ἡ καρπὸς αὐτοῦ, τῆς κατὰ τὸ μῆνας αὐτοῦ πρωτο-
ua habit. qr aque eox ex sctio ille
γενήσει. διότι τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐκ τῶν ἁγίων ταῦτα
egrediūt. τ erit fructus eox in cibum: τ afce
ἐκπορεύονται. καὶ ἔσαι ὁ καρπὸς αὐτῶν εἰς βρῶσιν, καὶ ἀνά
lio eox ad sanitatē. hec dicit dñs deus: hos
βασις αὐτῶν εἰς ὑγείαν. Τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦ
terminos possidebitis terre duodecī
τα τὰ ὅρια κατακληρονομήσετε τῆς γῆς ταῖς δώδεκα
tribub filos israel: arguméti funiculi τ he
φυλαῖς τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, πρόδηλος χοινίσματος καὶ κα
reditabit eā vnusquisq; sicut frater eius:
κληρονομήσει αὐτὴν ἕκαστος καθὼς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
in qua leuauī manū meā vt darē patribus eox. τ
ἐν ᾗ ἐπῆρα τὴν χεῖρά μου τ δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν. καὶ
cadet terra hec vobis in possessionē. τ sūt
πεσεῖται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν ἐν κληρονομίᾳ. καὶ ταῦτα τὰ
fines terre q̄ ad aq̄lonē: q̄ mari ma-
ὅρια τῆς γῆς τῆς πρὸς βορρᾶ, ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς με
gno via ethalō ingressus sedada: emath berotha
γάλης ὁδὸν ἀδαλὰθ τῆς εἰσόδου σηδάδα, ἁιμὰθ βηρώθα
sabarim: q̄ inter fines damasci τ inter
σαβαρίμ, τὰ ἀναμέσον ὁρίων δαμασκοῦ καὶ ἀναμέσον
finos emath atrta thicō: q̄ sunt sup fines au-
τῶν ἁμαθὶ αὐλαὶ τ ἔξω, αἳ εἰσὶν ἐπάνω τῶν ὁρίων αὐ
rantitidis. hr termini a mari ab
τῶν τῶν ἀρατιτῶν. Ταῦτα τὰ ὅρια ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπὸ τῆς
atrio ex̄m finit damasci. τ q̄. ad aq̄lonē τ
αὐλῆς τοῦ ἀνὰ ἔξω ὅρια δαμασκοῦ, καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν καὶ
finit emath q̄ ad aq̄lonē q̄ ad orientem in-
τὰ ὅρια ἁιμὰθ τὰ πρὸς βορρᾶν τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἀπὸ τ
ter auranitidē: τ inter damascū τ in-
μέσου τῆς αὐρανιτίδος, καὶ ἀναμέσον δαμασκοῦ καὶ ἀνα
ter galaaditidem: τ inter terrā ifl
μέσου τῆς γαλααδίτιδος, καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς τοῦ Ἰσ
rael. iordanis determinat ad mare q̄s ad ori-
ραήλ. Ἰορδάνης ὁριεῖ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν πρὸς ἀνα
entem palmarū. hec q̄ ad orientē: τ hec q̄
τολὰς φοινίκων. Ταῦτα τὰ πρὸς ἀνατολάς, καὶ τῶν τὰ
ad austrū τ declinabit a themam τ palmas: vsq; ad a-
πρὸς νότον καὶ λίβα, ἀπὸ θαιμὰν καὶ φοινίκων, ἕως ὕδα
quā maribath cades extendens ad mare
τος μαριβωθ καδὴς πρὸς ἐκτείνον ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν
magnū. hec pars auster τ aphric hec pars
μεγάλην. τοῦτο τὸ μέρος νότος καὶ λὶβ τοῦτο τὸ μέρος τῆς
maris magni declinat. vsq; ad cōtra itroitus
θαλάσσης τῆς μεγάλης ὁρίζει. ἕως κατέναντι τῆς εἰσόδου
emath vsq; ad itroitū eius. hīc sūt q̄ ad mare
ἁμαθ ἕως εἰσόδου αὐτοῦ. ταῦτά ἐστι τὰ πρὸς θάλασσαν
τ diuidetis terrā hanc ipis tribub
καὶ διαμεριεῖτε τὴν γῆν ταύτην αὐτοῖς ταῖς φυλαῖς τοῦ
israel. mittetis eam i sorte vobis τ proselytis
Ἰσραήλ. βαλεῖτε αὐτὴν κλῆρω ὑμῖν καὶ τοῖς προσηλύ
tis habitantibus in medio vīm: qui genue
τοις τοῖς παροικοῦσιν ἐν μέσῳ ὑμῶν, οἵτινες ἐγέννη
rūt filios in medio vīt. τ erunt vīt ipſi
σαν υἱοὺς ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ ἔσονται ὑμῖν ὡς
indigene in filiis israel vobiscū sōr
αὐτόχθονες ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ Ἰσραὴλ μεθ' ὑμῶν φλ
dent in hereditate in medio tribuū israe
γουσι ἐν κληρονομίᾳ ἐν μέσῳ τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσρα
el τ erunt in tribu aduenæ: in
ὴλ καὶ ἔσονται ἐν φυλῇ προσηλύτου, ἐν τοῖς προση
bis q̄ ei dabitis hereditatem e-
λύτοις τοῖς μετ' αὐτῶν ἐκεῖ δώσετε κληρονομίαν αὐ
is dicit dñs deus.
τοῖς, λέγει κύριος ὁ θεός. Ca. 48.

orietur in ripis eius ex
vtraq; parte omne ξυλον
lignū pomiferū. Non
deficiet folīū eox: & nō
deficiet fructꝰ eius. Per
singulos menses afferet
primitiua: qa aque eius
de sanctuario egredien
tur. Et erunt fructꝰ eius
in cibū: & folia eius ad
medicinā. Hec dicit dñs
deus. Hic est terminꝰ in
quo possidebitis terrā
in duodecim
tribubus israel: quia ioſ
seph duplicē funiculum
habet. Possidebitis aūt
ea lingui eque vt frater
suus: sup quā leuauī ma
nū meā vt darē patrib
vīs. Et cadet terra hec
vobis in possessionem.
Hic est aūt terminus ter
re ad plagā septētrionalē
a mari magno via etha
lon venientibus
fedada emath berotha
sabarim: que est
inter terminū damasci
& confinium emath
domus thicon que est
iuxta terminum auram:
& erit terminus a mari
vsq; ad atrium enon
terminus damasci: & ab
aquilone ad aquilonem
terminus emath: plaga
septentrionalis. Porro
plaga orientalis de medio
aurā de medio damasci
& de medio galaad: &
de medio terre israel: ior
danis disterminans ad
mare orientale metiemi
ni plagā orientalē. Plaga
aūt australis meridiana
a thamar vsq; ad aquas
cōtradictionis cades: &
torrēs vsq; ad mare ma
gnū. Et hec est plaga ad
meridiē australis. Et pla
ga maris mare magnū
a cōfinio directū do-
nec veniās emath: hec ē
plaga maris. Et diuide-
tis terram istam
vobis per tribus israel:
& mittetis
eam in hereditatem vo
bis & aduenis
qui accesserint ad vos:
qui genuerint
filios in medio vestrū: &
erūt vobis sicut indigene
inter filios israel. Vobis
cum diuidet possessionē
in medio tribuū israel.
In tribu autem
quacūq; fuerit aduena:
ibi dabitis
possessionē illi: ait dō-
minus deus. 48.

Ca.xlviij. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַמַּטֶּות מִקְצֵה צָפוֹנָה אֶל יַד דֶּרֶךְ חֶתְלֹן לְבוֹא חֲמָת חֲצַר עֵינָן גְּבוּל דַּמֶּשֶׂק צָפוֹנָה אֶל יַד חֲמָת וְהָיוּ לוֹ פְּאַת קֶדֶם הַיָּם דָּן אֶחָד וְעַל פְּאַת גְּבוּל דָּן מִפְּאַת קֶדֶם עַד פְּאַת יָמָּה אָשֵׁר אֶחָד וְעַל גְּבוּל אָשֵׁר מִפְּאַת קֶדֶמָה עַד פְּאַת יָמָּה נַפְתָּלִי אֶחָד וְעַל גְּבוּל נַפְתָּלִי מִפְּאַת קֶדֶמָה עַד פְּאַת יָמָּה מְנַשֶּׁה אֶחָד וְעַל גְּבוּל מְנַשֶּׁה מִפְּאַת קֶדֶמָה עַד פְּאַת יָמָּה אֶפְרַיִם אֶחָד וְעַל גְּבוּל אֶפְרַיִם מִפְּאַת קֶדֶמָה וְעַד פְּאַת יָמָּה רְאוּבֵן אֶחָד וְעַל גְּבוּל רְאוּבֵן מִפְּאַת קֶדֶמָה עַד פְּאַת יָמָּה יְהוּדָה אֶחָד וְעַל גְּבוּל יְהוּדָה מִפְּאַת קֶדֶם עַד פְּאַת יָמָּה תְּרוּמָה אֲשֶׁר תָּרִימוּ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רֹחַב וְאֹרֶךְ כְּאַחַד הַחֲלָקִים מִפְּאַת קֶדֶם עַד פְּאַת יָמָּה וְהָיָה הַמִּקְדָּשׁ בְּתוֹכוֹ תְּרוּמַת הַתְּרוּמָה לַכֹּהֲנִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף צָפוֹנָה וְיָמָּה וְקָדִימָה רֹחַב עֶשֶׂרֶת אֲלָפִים וְנֶגְבָּה אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְהָיָה מִקְדַּשׁ יְהוָה תּוֹכוֹ לְכֹהֲנִים מְקַדְּשֵׁי בְּנֵי צָדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ מִשְׁמַרְתִּי אֲשֶׁר לֹא תָעוּ בְּתַעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר תָּעוּ הַלְוִיִּם וְהָיְתָה לָהֶם תְּרוּמָה תְּרוּמַת הָאָרֶץ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים אֶל גְּבוּל הַלְוִיִּם וְהַלְוִיִּם לְעֻמַּת גְּבוּל כֹּהֲנִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וְרֹחַב עֶשֶׂרֶת אֲלָפִים וְכָל אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְלֹא יִמָּכְרוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא יָמֵר וְלֹא יַעֲבֹר רֵאשִׁית הָאָרֶץ כִּי קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהַחֲמֶשֶׁת אַלְפִּים הַנּוֹתָר רֹחַב עַל פְּנֵי חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף חֹל הוּא לָעִיר לְמוֹשָׁב וְלִמְגְרָשׁ וְהָיְתָה הָעִיר בְּתוֹכָהּ וְאֵלֶּה מִדּוֹתֶיהָ פְּאַת צָפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּפְאַת נֶגֶב חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּמְפְאַת קֶדֶם חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּפְאַת יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וְהָיָה מִגְרָשׁ לָעִיר צָפוֹנָה חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם וְנֶגְבָּה חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם וְקִדְמָה חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם וְיָמָּה חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם וְיֶתֶר לָאֹרֶךְ נֹכַח תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים קָדִימָה וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים יָמָּה וְהָיְתָה תְּבוּאָתוֹ לְלֶחֶם לְעֹבְדֵי הָעִיר וְהָעֹבֵד הָעִיר יַעַבְדוּהוּ מִכָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הַתְּרוּמָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בְּחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רְבִיעִית תְּרִימוּ אֶת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ אֶל אֲחֻזַּת הָעִיר וְהַנּוֹתָר לַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר פְּנֵי חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף תְּרוּמָה עַד גְּבוּל יָמָּה וְהָיְתָה לְעֶמֶת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְהָיְתָה תְּבוּאָתָהּ לְלֶחֶם לְעֹבְדֵי הָעִיר וְהָעֹבְדֵי הָעִיר יַעַבְדוּהוּ כָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הַתְּרוּמָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בַּחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רְבִיעִית תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ אֶת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ אֶל אֲחֻזַּת הָעִיר וְהַנּוֹתָר לַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר פְּנֵי חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף תְּרוּמָה עַד גְּבוּל יָמָּה וְהָיָה לְעֶמֶת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְהָיְתָה תְּבוּאָתָהּ לְלֶחֶם לְעֹבְדֵי הָעִיר וְהָעֹבְדֵי הָעִיר יַעַבְדוּהוּ מִכָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הַתְּרוּמָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בַּחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רְבִיעִית תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְרֹחַב עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים קָדִימָה וְהָיָה יָמָּה וְהָיָה לְעֶמֶת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְהָיְתָה תְּבוּאָתָהּ לְלֶחֶם לְעֹבְדֵי הָעִיר וְהָעֹבְדֵי הָעִיר יַעַבְדוּהוּ וְהָיָה לְנָשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר פְּנֵי בִּנְיָמִן לְנָשִׂיא יְהֶיה בֵּין גְּבוּל יְהוּדָה וּבֵין גְּבוּל בִּנְיָמִן לְנָשִׂיא יְהֶיה וְיִתֵּר בְּנֵי יִשָּׂשכָר וְאֵלֶּה מִשְׁפְּחֹתָם פְּאַת קֶדֶמָה עַד פְּאַת יָמָּה יִשָּׂשכָר אֶחָד וְעַל גְּבוּל יִשָּׂשכָר מִפְּאַת קֶדֶמָה עַד פְּאַת יָמָּה זְבוּלֻן אֶחָד וְעַל גְּבוּל זְבוּלֻן מִפְּאַת קֶדֶמָה עַד פְּאַת יָמָּה גָּד אֶחָד וְעַל גְּבוּל גָּד פְּאַת נֶגֶב תֵּימָנָה וְהָיָה הַגְּבוּל מִתָּמָר מֵי מְרִיבוֹת קָדֵשׁ נַחַל עַל הַיָּם הַגָּדוֹל וְאֵלֶּה שְׁמוֹנֶה שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לָהֶם וְאֵלֶּה מִפְלְשֵׁי שַׁעַר הָעִיר יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וְשַׁעַר הָעִיר יִקְרְאוּ שְׁמוֹת שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שַׁעַר אֶחָד לִרְאוּבֵן שַׁעַר אֶחָד לִיהוּדָה שַׁעַר אֶחָד לְלֵוִי וְאֶל קָדִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים שַׁעַר אֶחָד לְיוֹסֵף שַׁעַר אֶחָד לְבִנְיָמִן שַׁעַר אֶחָד לְדָן וְאֶל תֵּימָנָה חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים שַׁעַר אֶחָד לְשִׁמְעוֹן שַׁעַר אֶחָד לְיִשָּׂשכָר שַׁעַר אֶחָד לִזְבוּלֻן וְאֶל צָפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים שַׁעַר אֶחָד לְגָד שַׁעַר אֶחָד לְאָשֵׁר שַׁעַר אֶחָד לְנַפְתָּלִי סָבִיב שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֲלָפִים וְשֵׁם הָעִיר מִיּוֹם יְהוָה שָׁמָּה׃

THec nomina trium tribuum. ab finibus aquilonis iuxta viam ethalon pgentib; emath atrium enon terminus damasci ab aquilone iuxta viam emath: & erit ce plaga orientalis masre: dan vna. ce Et ccccccc a termino dan: a plaga b orientali vsq; ad plagā maris aser vna. Et sup terminum aser: ccccc a plaga orientali vsq; ad plagā maris: neptalim vna. Et sup terminum neptalim: a plaga ccccc orientali vsq; ad plangā maris: manasse vna. ccc Et super terminum manasse: a plaga orientali vsq; ad plagam maris: effraim vna. Et super terminū effraim: a plaga oriētali vsq; ad plagā maris: ruben vna. Et super terminum ruben: a plaga terminū orientali vsq; ad plagā maris iuda ccc vna. Et sup terminum iuda: a plaga orientali vsq; ad plagam maris crunt primitie quas separabitis vsq; ad domino: longitudo vsq; milibus & latitudo decem milibus. He autem ccccccc crunt primitie sanctuarii sacerdotum ccccccc ad aquilonē viginti quinq; milia: & ad mare ccc latitudinis decem milia. Sed ad orientem ccccccc latitudinis decem milia: & ad meridiē longitudinis viginti quinq; milia. Et erit sanctuarium ccccccc dñi in medio eī. Sacerdotibus sanctuariū erit de filiis sadoch: qui custodierūt cerimonias meas: & non errauerūt cū errarent filii israel: ccc sicut errauerunt & leuite. Et erunt ccccccc primitie de primitiis terre sanctum ccccccc sanctorū: iuxta termiū leuitarū. Sed & leutis similiter iuxta fines sacerdotū viginti quinq; milia longitudinis: & latitudinis decem milia. cc

Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν φυλῶν· ἀπὸ τῆς ἐσχατιᾶς κατὰ τὸ μέρος τῆς καταβάσεως ἀρχῆς τῆς πρὸς βορρᾶν κατὰ μέρος τῆς καταβάσεως τοῦ πορεύεσθαι ἐπὶ τὴν εἴσοδον τῆς ἡμαὰθ αὐλὴς τοῦ ενὸν ημιν damasci ad aqlonē. iuxta ptē emath a ἀνὼν ὅριον δαμασκοῦ πρὸς βορρᾶν· κατὰ μέρος ἡμαὰθ τριχ· τ erūt ctē ā ad orientem vsq; ad ma λῆς καὶ ἕξει αὐτοῖς τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἕως πρὸς θά re dan vna. τ a ēminis dan ā ad λασσαν διὰ μίας· καὶ ἐστὶ τῶν ὁρίων τοῦ διὰ τὰ πρὸς orientem vsq; ad mare aser vna. τ a ἀνατολὰς ἕως πρὸς θάλασσαν ἀσὴρ μία· καὶ ἐστὶ τῶν terminus aser ab hts ā ad orientē vsq; ad ea ā ad ma ēminis aser ab hts ā ad orientē vsq; ad ea ā ad ma= ὁρίων ἀσὴρ ἐστὶ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θά= re nepthalim vna. τ a ēminis nepthalim re neptalim vna. τ a ēminis nepthalim λασσαν, νεφθαλεὶμ μία· καὶ ἐστὶ τῶν ὁρίων νεφθαλεὶμ λασσαν, νεφθαλείμ μία· καὶ ἐστὶ τῶν ὁρίων νεφθαλεὶμ ab oriente vsq; ad ea ā ad mare manasse vna ab oriente vsq; ad ea ā ad mare manasse vna ἐστὶ ἀνατολῶν ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν μανασσῆ μία τ a ēminis manasse ab oriente vsq; ad ea ā τ a ēminis manasse ab oriente vsq; ad ea ā καὶ ἐστὶ τῶν ὁρίων μανασσῆ ἐστὶ ἀνατολῶν ἕως τῶν ad mare ephraim vna. τ a ēminis ephraim πρὸς θάλασσαν, ἐφραὶμ μία· καὶ ἐστὶ τῶν ὁρίων ἐφραὶμ ab hts ā ad orientē vsq; ad ea ā ad mare ru ἐστὶ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ῥου= ben vna. τ a terminis ruben ab hts ā ad βὴν μία· καὶ ἐστὶ τῶν ὁρίων ῥουβὴν ἐστὶ τῶν πρὸς orientem vsq; ad ea ā ad mare iuda vna. τ a ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰούδα μία, καὶ ἐστὶ ēminis iuda ab hts ā ad orientem qđē sit ini τῶν ὁρίων ἰούδα ἐστὶ τῶν πρὸς ἀνατολὰς μὲν ἐπὶ κὰ tiū separatītis quinq; τ viginti milia: τ χὴ τοῦ ἀφορισμοῦ· ε· καὶ ·κ'· χιλιάδες ἔυρος, καὶ lōgitudo ficut vna portiū ab hts ā ad orien= μῆκος κατὰ μία τῶν μεριδῶν ἐστὶ τῶν πρὸς ἀνατο= tē τ vsq; ad ea ā ad mare. τ erit sctū in λὰς καὶ ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν· καὶ ἔσαι τὸ ἅγιον ἐν medio eōr: pmitie ḡo separabit duo lōgitudo. μέσῳ αὐτῶν, ἀπαρχὴ ἀφοριοῦσιν τῷ κυρίῳ μῆκος· ε τ viginti milia τ latitudo decē milia. τ he καὶ ·κ'· χιλιάδες καὶ τὸ ἔυρος· ι'· χιλιάδες· καὶ ἔσ pmitie sctificationis sacerdotib; ad ται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγιάσματος τοῖς ἱερεῦσιν πρὸς aqlonē .ις'. milia: τ ad mare latitudo ἀφοριοῦσιν ἕως τῶν πρὸς βορρᾶν· κ ε· χιλιάδες, καὶ πρὸς θάλασσαν τὸ ἔυρος decē milia: τ ad orientem latitudo decē milia ι'· χιλιάδες, καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὸ ἔυρος· ι'· χιλια τ ad meridiē .ις'. milia: τ mōs latis δες, καὶ πρὸς νότον· κ ε· χιλιάδες· καὶ τὸ ὄρος τοῦ ἁγι erit in medio eius. sacerdotib; sctificatis ου ἔσαι ἐν μέσῳ αὐτοῦ τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς ἡγιασμένοις filijs sadoch custodientib; dom; custo= υἱοῖς σαδδοὺχ τοῖς φυλάσουσι τοῦ ὄικου τὰς φυλα dias q nō errauerunt in errore filiop κὰς ὁἳτινες οὐκ ἐπλανήθησαν ἐν τῇ πλανήσει υἱῶν israel quēadmodū errauerunt leuite. τ erit eis Ἰσραὴλ ὃν τρόπον ἐπλανήθησαν οἱ λευῖται· καὶ ἔσαι αὐτοῖς pmitie date ex terre sctū ἀπαρχὴ δεδομένη ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τῆς γῆς ἁγίου sctōr a ēminis leuitar: at leuitis ἁγίων ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν λευϊτῶν· τοῖς δὲ λευίταις ā sunt iuxta terminos. sacdotū lōgitudo .ις. mi τὰ ἐχόμενα τῶν ὁρίων τῶν ἱερέων μῆκος κ ε· χιλιά lia: τ latitudo decē milia: δες, καὶ ἔυρος ·ι'· χιλιάδες, ccccccccccccccc

Ois longitudo viginti & quinq; milii: & latitudo decem milium. Et non venundabunt ex eo ccc neq; mutabunt neq; transferētur primitie ccc terre: quia sanctificate sunt dño: quinq; ccccccc milia autem qui super sunt in latitudine per ccc viginti quinq; milia: & p phana erunt vrbis ccc in habitaculum & in su burbana. Et erit ciuitas in medio eius: & hę mē sure eius. Ad plagā septē trionalē quingēta & ūt tuor milia: & ad plagam meridianam quingenta & quattuor milia: ccccc & ad plagam orientalē quingenta ccc & quattuor milia. Erūt autē suburbana ciuitatis ad aquilonem ducenta quinqgita: & ad meridiē ducenta quinquaginta & ad orientem ccccccc ducenta qnqginta: & ad mare ducenta qnqginta. Quod autē reliquū fuerit in lōgitudine fm primitias factuarū decē milia in occidentē erunt ccccccc sanctuarii: & erunt fruges eius in panes ccccc his qui seruiunt ciuitati. Seruiētes autem ciuitati opabūtur ex oibus tribus israel. Oēs primitie viginti quinq; milii per ccccccccccccccc viginti quinq; milia in quadrum separabuntur in primitias sanctuarii & in possionē ciuitatis. Quod autē reliquū fuerit principis erit ex oīm pte primitiarū sanctuarii & possessionis ciuitatis e regione viginti qnqs milii vsq; ad terminū orientalē: sed & a mari e regiōe viginti qnqs milii vsq; ad terminū maris: similiter in partibus principis erit. Et erunt primitie sanctuarii & sanctuariū templi in medio eius. De possessione autē leuitarū & de possessione ciuitatis in medio partiū principis erit iter terminū iuda & inter terminū beniamin: & ad principē ptinebit. Et reliqs tribubus a plaga orientali vsq; ad plagam cccc

Ois longitudo viginti & quinq; milii: & latitudo decem milium. Et non venundabunt ex eo neq; mutabunt neq; transferētur primitie terre: qz sctū est dño. at quinq; milia reliqua ἐχόμενα τῶν πεντακισχιλίων τῶν καταλειπομένων ἐπὶ τῶ πλάτει ἐπὶ ταῖς ·ε· καὶ ·κ'· χιλιάσιν, antemurale erit vrbi in domū τ in πρoτείχισμα ἔσαι τῇ πόλει εἰς τὴν κατοικίαν καὶ εἰς spacium eius: τ erit ciuitas in medio eius. διάσημα αὐτοῦ, καὶ ἔσαι ἡ πόλις ἐν μέσῳ αὐτοῦ· τ iste mensure eius: ab hts ā ad aqlo= καὶ ταῦτα τὰ μέτρα αὐτῆς, ἀπὸ τῶν πρὸς βορ= nē ḡnēta τ ūttuor milia. τ ab hts ā ad meridiē ρᾶν ·φ'· καὶ τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς νότον ḡnēta ūttuor milia: τ ab hts ā ad orientem φ'· τετρακισχίλιοι, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ḡnēta τ + milia: τ ab hts ā ad mare φ'· καὶ ·δ'· χιλιάδες, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασ ūttuor milia quingenta. τ erit σαν τετρακισχιλίους πεντακοσίους· καὶ ἔσαι spatium ciuitati ad aqlonē .ιτο. τ ad meridiē διάσημα τῇ πόλει πρὸς βορρᾶν ·σ'·. καὶ πρὸς νότον ιτο. τ ad orientem ιτο. τ ad mare σ'·, καὶ πρὸς ἀνατολὰς ·σ'·, καὶ πρὸς θάλασσαν ιτο. τ residuū lōgitudinis qđ iuxta p= σ'· καὶ τὸ πλάτιον τοῦ μήκους τὸ ἐχόμενον τῶν ἀ= mittias sctōr .10. milia ad mare. παρχῶν τῶν ἁγίων· ι'· χιλιάδες πρὸς θάλασσαν. τ erunt primitie sancti: τ crūt fru ἀπαρχὴ ἁγίων· καὶ ἔσαι ἀπαρχὴ τοῦ ἁγίου, καὶ ἔσαι τὰ ἥμισ ges ei in panē hts dioperant ciuitates. ματα αὐτῆς εἰς ἄρτους τοῖς ἐργαζομένοις τὴν πόλιν. at operantes ciuitatē opabūt eam ex oibus οἱ δὲ ἐργαζόμενοι τὴν πόλιν ἐργῶνται αὐτὴν ἐκ πασῶν tribub; israel. oēs primitie duos τ .10. φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ· πᾶσα ἡ ἀπαρχὴ ·ε'· καὶ ·κ'· milia per quinq; τ viginti milia; ādrangulare χιλιάδες ἐπὶ ·ε'· καὶ ·κ'· χιλιάδας τετράγωνον separabūt primitie sctī. a possessione ἀφοριοῦσθαι αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου ἀπὸ τῆς κατασχέσε ciuitatis. at residuū pncipi ex hoc ως τῆς πόλεως· τὸ δὲ περίσσευον τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τοῦ τ ex hoc ex pnittijs sancti: τ του καὶ ἐκ τούτου ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τοῦ ἁγίου, καὶ in possessionē ciuitatis p quinq; τ viginti mi ἐις τὴν κατάσχεσιν τῆς πόλεως ἐπὶ ·ε'· καὶ ·κ'· χι lia lōgitudo vsq; ad ēminos q ad orientem τ λιάδας μήκος ἕως τῶν ὁρίων τῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ ad mare p quinq; τ viginti milia vsq; ad πρὸς θάλασσαν ἐπὶ ·ε'· καὶ ·κ'· χιλιάδας ἕως τῶν ēminos ā ad mare iuxta partes ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν ἐχόμενα τῶν μερίδων τοῦ principis. τ erunt pmitie sanctop τ ἀφηγουμένου. καὶ ἔσαι ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων καὶ τὸ fctificatio dom; in medio eius. τ a ἁγίασμα τοῦ ὄικου ἐν μέσῳ αὐτῆς· καὶ παρὰ τῶν leuitis a possessione ciuitatis in medio λευϊτῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῆς πόλεως ἐν μέσῳ pncipis erit. inter termīos iuda τοῦ ἀφηγουμένου ἔσαι· ἀπαμέσον τῶν ὁρίων ἰούδα τ inter ēminos beniamin: principi καὶ ἀπαμέσον τῶν ὁρίων βενιαμεὶν, τῷ ἀφηγουμένῳ erit. τ residuū tribus ab hts ā ad orien ἔσαι· καὶ τὸ περίσσευον τῶν φυλῶν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνα= tem vsq; ad ea ā ad mare: τολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν, ccccccccccccccc

יָמָּה ׀ בְּנִימִן ׀ אֶחָד׃ וְעַל ׀ גְּבוּל ׀ בְּנִימִן
מִמִּפְאַת ׀ קָדִימָה ׀ עַד ׀ פְּאַת ׀ יָמָּה
שִׁמְעוֹן ׀ אֶחָד׃ וְעַל ׀ גְּבוּל ׀ שִׁמְעוֹן
מִמִּפְאַת ׀ קָדִימָה ׀ עַד ׀ פְּאַת ׀ יָמָּה
יִשָּׂשכָר ׀ אֶחָד׃ וְעַל ׀ גְּבוּל ׀ יִשָּׂשכָר
מִמִּפְאַת ׀ קָדִימָה ׀ עַד ׀ פְּאַת ׀ יָמָּה
זְבוּלֻן ׀ אֶחָד׃ וְעַל ׀ גְּבוּל ׀ זְבוּלֻן
מִמִּפְאַת ׀ קָדִימָה ׀ עַד ׀ פְּאַת ׀ יָמָּה
נָד ׀ אֶחָד׃ וְעַל ׀ גְּבוּל ׀ נָד ׀ אֶל
פְּאַת ׀ נֶגֶב ׀ תֵּימָנָה ׀ וְהָיָה ׀ גְּבוּל
מִמֵּי ׀ מְרִיבַת ׀ קָדֵשׁ ׀ נַחֲלָה
עַל ׀ הַיָּם ׀ הַגָּדוֹל ׀ וְזֹאת ׀ הָאָרֶץ
אֲשֶׁר ׀ תַּפִּילוּ ׀ מַנַחֲלָה ׀ לִשְׁבָטֵי
יִשְׂרָאֵל ׀ וְאֵלֶּה ׀ מַחְלְקוֹתָם נְאֻם
אֲדֹנָי ׀ יְהוִה׃ וְאֵלֶּה ׀ תּוֹצְאֹת ׀ הָעִיר
מִפְּאַת ׀ צָפוֹן ׀ חֲמֵשׁ ׀ מֵאוֹת ׀ וְאַרְבַּעַת ׀ צְבָאוֹת
אֱלָפִים ׀ מִדָּה ׀ וְשַׁעֲרֵי ׀ הָעִיר
עַל ׀ שְׁמוֹת ׀ שִׁבְטֵי ׀ יִשְׂרָאֵל
שְׁעָרִים ׀ שְׁלוֹשָׁה ׀ צָפוֹנָה ׀ שַׁעַר ׀ אֶחָד
רְאוּבֵן ׀ אֶחָד ׀ שַׁעַר ׀ יְהוּדָה ׀ אֶחָד
שַׁעַר ׀ לֵוִי ׀ אֶחָד׃ וְאֶל ׀ פְּאַת ׀ קָדִימָה
חֲמֵשׁ ׀ מֵאוֹת ׀ וְאַרְבַּעַת ׀ אֲלָפִים
וּשְׁעָרִים ׀ שְׁלוֹשָׁה ׀ וְשַׁעַר ׀ יוֹסֵף
אֶחָד ׀ שַׁעַר ׀ בִּנְיָמִן ׀ אֶחָד ׀ שַׁעַר
דָּן ׀ אֶחָד׃ וּפְאַת ׀ נֶגְבָּה ׀ חֲמֵשׁ ׀ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת ׀ אֲלָפִים ׀ מִדָּה ׀ וּשְׁעָרִים
שְׁלוֹשָׁה ׀ שַׁעַר ׀ שִׁמְעוֹן ׀ אֶחָד
שַׁעַר ׀ יִשָּׂשכָר ׀ אֶחָד ׀ שַׁעַר ׀ זְבוּלֻן
אֶחָד׃ וּפְאַת ׀ מַעֲרָב ׀ חֲמֵשׁ ׀ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת ׀ אַלְפִים ׀ שַׁעֲרֵיהֶם שְׁלוֹשָׁה
שַׁעַר ׀ גָּד ׀ אֶחָד ׀ שַׁעַר ׀ אָשֵׁר
אֶחָד ׀ שַׁעַר ׀ נַפְתָּלִי ׀ אֶחָד׃ סָבִיב
שְׁמֹנָה ׀ עָשָׂר ׀ אֶלֶף ׀ וְשֵׁם ׀ הָעִיר
מִיּוֹם ׀ יְהוָה שָׁמָּה׃

ᵉoccidentalē:ᵘ beniamin ᵛvna.ᵛEt cōtraʳ terminuʒ ᵒbeniamunᵖa plagaᵍorientali ʳvſq; adˢ plagāᵗoccidē talē ᵘsymeon ᵛvna.ʷ Et ſuˣperᵞterminumᶻ symeonis ᵃᵃa plagaᵇᵇorientali ᶜᶜvſq; adᵈᵈplagam ᵉᵉoccidentalē: ᶠᶠisachar ᵍᵍvna.ʰʰ Et ſupⁱⁱ terminumʲʲisachar ᵏᵏa plagaˡˡorientali ᵐᵐvſq; ad ⁿⁿplagam ᵒᵒoccidentalē: ᵖᵖzabulon ᵠᵠvna.ʳʳ Et ſupˢˢ terminumᵗᵗzabulon ᵘᵘa plagaᵛᵛorientali ʷʷvſq; ad ˣˣplagam yyoccidentalem: ᶻᶻzabulon ᵃᵃvna.ᵇᵇ Et ſupᶜᶜ terminumᵈᵈgad ᵉᵉvna.ᶠᶠ Et ſupᵍᵍ terminumʰʰgad ⁱⁱad ʲʲplagam ᵏᵏauſtri ˡˡin meriᵐᵐdiem. ⁿⁿEt eritᵒᵒ finis ᵖᵖde thamar vſq; adᵠᵠaquas ʳʳcōtradictionisˢˢcadeſ: ᵗᵗhereditasᵘᵘcontraᵛᵛmareˣˣmagnum. ʸʸHec eſtᶻᶻterra ᵃᵃᵃquamᵇᵇmittetisᶜᶜ in ſortē ᵈᵈtribubus ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ᶠᶠisrael:ᵍᵍ& heʰʰ partitiones earum: ⁱⁱfait ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏdñs ˡˡdeus. ᵐᵐEt hiⁿⁿ egreſſus ᵒᵒciuitatis. ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ᵠᵠA plaga ʳʳſeptentrionali ˢˢquingentos ᵗᵗquattuor ᵘᵘmiliaᵛᵛ menſurabis:ˣˣ& porteʸʸciuitatis ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃnominibus" tribuum ᵇᵇᵇisrael. ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ᵈᵈPorteᵉᵉtresᶠᶠa ſeptentrioᵍᵍne:ʰʰporta ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ʲʲruben ᵏᵏvna: ˡˡporta ᵐᵐiuda ⁿⁿvna: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖᵖporta ᵠᵠleui ʳʳvna.ˢˢ Et ad ᵗᵗplagam ᵘᵘorientalem ᵛᵛᵛ ˣˣquingentos ʸʸ& quattuor ᶻᶻmilia. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇEt porteᶜᶜtres.ᵈᵈ Portaᵉᵉioſeph ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ᵍᵍvna: ʰʰporta ⁱⁱbēiamiⁱⁱvna: ʲʲporta ᵏᵏdan ˡˡvna.ᵐᵐ Et ad plagam ⁿⁿmeridianāᵒᵒ quingentos ᵖᵖ& quattuorᵠᵠmiliaʳʳ metietis.ˢˢEt porte ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ᵘᵘtres: ᵛᵛporta ˣˣ ʸʸsymeonis ᶻᶻvna: ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ᵇᵇporta ᶜᶜisachar ᵈᵈvna: ᵉᵉporta ᶠᶠzabulon ᵍᵍvna. Et ad ʰʰplagam ⁱⁱorientalē ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏquingentos ˡˡ& quattuor ᵐᵐmilia ⁿⁿmenſurabis: ᵒᵒ& porta ᵖᵖciuitatis ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ʳʳʳnominibus ſuis ſˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ᵗᵗᵗPorte ᵘᵘtres ᵛᵛa meridie: ˣˣporta ʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻgad ᵃᵃᵃvna: ᵇᵇporta ᶜᶜᶜaſer ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ᵉᵉᵉvna: ᶠᶠporta ᵍᵍneptali ʰʰʰvna. ⁱⁱPer circuitum ʲʲʲʲʲʲʲ ᵏᵏdecē & ˡˡoctoᵐᵐ milia.ⁿⁿ Et nomen ᵒᵒciuitatis ᵖᵖex illa ᵠᵠdieʳʳ domiⁿˢˢ ibidem.

Explicit Ezechiel propheta.

benſamin vna. τ a terminis beniamin ab βενιαμείμ μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν βενιαμεὶν ἀπὸ hts q̄ ad orientem vſq; ad ea q̄ ad mare ſymeon τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν συμεὼν vna. τ a terminis ſymeon ab hts q̄ ad μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν συμεὼν ἀπὸ τῶν πρὸς orientem vſq; ad ea q̄ ad mare iſachar vna. τ ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰσάχαρ μία· καὶ a finibus iſachar ab hts q̄ ad orientem vſq; ad ἀπὸ τῶν ὁρίων ἰσάχαρ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως ea q̄ ad mare zabulon vna. τ a finibus ea q̄ ad mare gad vna. τ a terminis gad τῶν πρὸς θάλασσαν ζαβουλῶν μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων πρὸς θάλασσαν γαδ μία· καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων γαδ vſq; ea q̄ ad aphiq̄. τ erūt enim ei⁹ a themā ἕως τῶν πρὸς λίβα· καὶ ἔσαι τὰ ὅρια αὐτοῦ ἀπὸ θαιμὰν τ aqua mariboth cades hereditatis vſq; ad ma καὶ ὕδατος μαριβώθ κάδης κληρονομίας, ἕως τῆς θα re magnū. hec terra quā tacietis in ſorte λάσσης τῆς μεγάλης· αὕτη ἡ γῆ ἣ βαλεῖτε ἐν κλήρῳ tribub⁹ iſrael. τ iſte diuiſiones eorū ταῖς φυλαῖς ἰσραήλ· καὶ οὗτοι οἱ διαμερισμοὶ αὐτῶν dicit dñs de⁹. τ iſte exitus ciuita λέγει κύριος ὁ θεός· καὶ ἔσται αἱ ἐκβολαὶ τῆς πόλε tis q̄ ad aq̄lone quattuor milia τ quingenti τως αἱ πρὸς βορρᾶν τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι τῷ mensura. τ porte ciuitatis in nominib⁹ tribuū μέτρῳ· καὶ αἱ πύλαι τῆς πόλεως ἐπ᾽ὀνόμασιν φυλῶν israel: porte tres ad aq̄lonē. porta ru τοῦ ἰσραήλ, πύλαι τρεῖς πρὸς βορρᾶν· πύλη ῥου ben vna: τ porta iuda vna. τ porta leui vna. βὴν μία, καὶ πύλη ἰούδα μία· καὶ πύλη λευὶ μία· τ q̄ ad orientem q̄ttuor milia τ quīgēti τ por καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς τετρακισχίλιοι καὶ φ'· καὶ πύ te tres. porta ioſeph vna: τ porta beniamin λαι τρεῖς· πύλη ἰωσὴφ μία, καὶ πύλη βενιαμὶν vna: τ porta dan vna. τ q̄ ad auſtrū q̄ttuor μία, καὶ πύλη δὰν μία. καὶ τὰ πρὸς νότον τετρα milia τ quīgēti meſura: porte tres. porta ſyme κισχίλιοι καὶ φ'· μέτρῳ, πύλαι τρεῖς· πύλη συμε on vna: porta iſachar vna: τ porta zabulō vna. ὼν μία, πύλη ἰσάχαρ μία, καὶ πύλη ζαβουλῶν μία, τ q̄ ad mare q̄ttuor milia quīgenti καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν τετρακισχίλιοι πεντακόσιοι méſura: porte tres. porta gad vna: τ porta μέτρῳ, πύλαι τρεῖς πύλη γὰδ μία, καὶ πύλη aſer vna. τ porta neptalim vna.circuit⁹ decē τ octo ἀσὴρ μία. καὶ πύλη νεφθαλεὶμ μία. κύκλωμα ιη· milia τ nomē ciuitatis ex q̄ die χιλιάδες καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἀφ᾽ἧς ἂν ἡμέρας fuerit erit nomē eius. ἔσται ἔσαι τὸ ὄνομα αὐτῆς.

Prologus.

Incipit Prologus ſancti Hieronymi in Danielem prophetam.

Danielem prophetam iuxta ſeptuaginta interpretes dominī ſaluatoris eccleſiæ non legūt: vtentes theodotionis editiōe. Et hoc cur acciderit: neſcio. Siue enim quīa ſermo chaldaicus eſt & quibuſdam ꝓprietatibus a noſtro eloquio diſcrepat: noluerunt ſeptuaginta interpretes eaſdem linguæ lineas in tranſlatione ſeruare. ſiue ſub nomine eorū a alio neſcio quo non ſatis chaldeā linguam ſciente editus eſt liber: ſiue aliud quid cauſæ extiterit ignorans: hoc vnum affirmare poſſum q̄ multum a veritate diſcordet: & recto iudicio repudiatus ſit. Scīlicet quīpe Danielem maxime & Eſdram hebraicis quidem litteris ſed chaldeo ſermone conſcriptos: & vnam Hieremiæ periopen: ſob quoq; cū arabica lingua plurimā habere ſocietatem. Deniq; & ego adoleſcētulus poſt Quintiliani & Tullii lectionem ac flores rhetoricos: cum me in linguæ huius pīſtrinum recluſiſſem: & multo ſudore multoq; tempore vix cepiſſem anhelantia ſtridentiaq; verba reſonare: & quaſi p cryptam ambulans tarum deſuper lumen aſpicerem impegi notiſſime in Danielem. Et tanto tedio affectus ſum: vt deſperatione ſubita omnem laborem veterem voluerim cōtemnere. Verum adhortante me quodam hebreo & illud mihi crebrius ſua lingua ingerente: labor improbus omnia vincit: qui mihi videbar ſciolus inter hebreos: cepi rurſus diſcipulus eſſe chaldaicus. Et vt verum fatear vſq; ad preſentem diem magis poſſum ſermonem chaldaicum legere & intelligere q̄ ſonare. Hæc idcirco refero vt difficultatem vobis Danielis oſtenderem: quæ apud hebreos nec ſuſannæ habet hiſtoriam: nec hymnum trium puerorum: nec belis draconiſq; fabulas: quas nos (quia in toto orbe diſperſæ ſunt) veru antepoſito caſq; iugulante ſubiecimus: ne videremur apud imperitos magnam partem voluminis detrunca ſſe. Audiui ego quendam de præceptoribus iudeorum cū ſuſannæ derideret hiſtoriam & a græco neſcio quo eam diceret eſſe cōfictam: illud opponere quod origeni quoq; africanus obpoſuit: etymologias has apud chymu chyſe & apotu prynu pryſe de græco ſermone deſcendere. Cuius rei nos intelligentiam noſtris hanc poſſumus dare: vt verbi gratia. Dicamus continuo de arbore ilice dixiſſe eum illico pereas. & a lentiſco in lentem te comminuat angelus: vel non lente pereas. aut lentus id eſt flexibilis ducaris ad mortem: ſiue aliud quid ad arboris nomē cōuenſens. Deinde tantum fuiſſe ocii tribus puerīs cauillabatur: vt in camino eſtuantis incendii metro luderent: & per ordinem ad laudem dei omnia elementa prouocarent. Aut quod miraculum diuinæq; aſpirationis iudicium: vel draconem interfectum offa picis: vel facer dotum belis machinas deprehenſas quæ magis prudentia ſolertis viri q̄ prophetali eſſent ſpiritu perpetrata. Cum vero abacuch veniret & de iudea in chaldeam raptum diſcoforum lectitaret: querebat exemplum vbi legiſſemus in toto veteri teſtamento quenq̄ ſanctorum gratii uolaſſe corpore & in puncto horæ tanta terrarum ſpacia tranſiſſe. Cui cum quidam e noſtris ſatis ad loquendum promptulus ezechielem adduxiſſet in medium: & diceret eum de chaldea in iudeam fuiſſe tranſlatum: deriſit hominem: & ex ipſo uolumine demonſtrauit Ezechielem in ſpiritu ſe vidiſſe tranſpoſitum. Deniq; & apoſtolum noſtrum videlicet vt eruditum virum & qui legem ab hebreis didiciſſet nō fuiſſe auſum affirmare ſe raptum in corpore ſed dixiſſe ſiue in corpore ſiue extra corpus: neſcio: deus ſcit. His & talibus argumentis apochryphas in libro eccleſiæ fabulas arguebat. Super quare lectoris arbitrio iudicium derelinquens illud ammoneo non haberi Danielem apud hebreos inter prophetas: ſed inter eos qui hagiographa conſcripſerunt. In tres ſiquidem partes omnis ab eis ſcriptura diuiditur: in legem: in prophetas: & in hagiographa: id eſt in quinq; & octo & in vndecim libros: de quo nō eſt huius temporis differere. Quæ autem ex hoc propheta immo contra hunc librum porphyrius obiiciat: teſtes ſunt methodius: euſebius: & appollinaris: qui multis verſuum milibus eius veſaniæ reſpondentes: neſcio an curioſo lectori ſatiſſecerint. Vnde obſecro vos o paula & euſtochium fundatis pro me ad dominum preces vt q̄ſdiu in hoc corpuſculo ſum ſcribam aliquid gratum vobis: vtile eccleſiæ: dignum poſteris. Præſentium quippe iudiciis oblatrantium non ſatis moueor: qui in vtranq; partem aut amore labuntur aut odio.

Explicit prologus.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

DANIEL.

ΔΑΝΙΗΛ.

A 4.Reg. 24.b

In ano tertio regni ioachim re
Ν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας ἰωακεὶμ βα gis iuda: venit nabuchodonoſor rex σιλέως ἰούδα, ἦλθεν ναβουχοδονόσωρ βα

babylonis in hieruſalem: τ obſidebat eam: τ dedit dñs in manu eius ioachim re σιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπολιόρκει αὐτὴν, καὶ ἔδωκεν κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν ἰωακεὶμ βα gem iuda τ ex parte vaſor dom⁹ dñi: τ aſporsilέα ἰούδα καὶ ἀπὸ μέρους τῶν σκευῶν οἴκου κυ, καὶ ἀπέ tauit ea in terrā ſennaar in domū dei ſui: & vaſa intulit in domū theſauri dei ſui: τ ηνεγκεν αὐτὰ εἰς γῆν σενναὰρ οἶκου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ vaſa intulit in domū theſauri dei ſui. τ σκεύη εἰσήνεγκεν εἰς τὸν θησαυρὸν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν rex aſphanez ꝓpcipi eunuchoꝝ ſuoꝝ: vt introduceret βασιλεὺς τῷ ἀσφανὲζ τῷ ἀρχιευνούχῳ αὐτοῦ, εἰσαγαγεῖν

Trāsla.B.Hie.

Incipit Daniel propheta. Capitulum. 1.

HAnno tertio regni ioachim regis iuda venit nabuchodonoſor rex babylonis in hieruſalē & obſedit eam: & tradidit dominus in manu eius ioachim regem iude: & partē vaſorū domus dei & aſportauit ea in terrā ſennaar in domū dei ſui: & vaſa intulit in domum theſauri dei ſui. Et ait rex affenez ꝓpoſito eunuchorū: vt introduceret

Tex.heb.Dani.j. Pātīna.heb.

Cap.j.

בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים שְׁנַה שָׁלשׁ
מֶלֶךְ יְהוּדָה בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל יְרוּשָׁלַ ם וַיָּצַר עָלֶיהָ׃ וַיִּתֵּן אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
וּמִקְצַת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם אַרְצָה שִׁנְעָר בֵּית אֱלֹהָיו וְאֶת הַכֵּלִים
הֵבִיא בֵּית אוֹצַר אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַשְׁפְּנַז רַב סָרִיסָיו לְהָבִיא

ee iiij

Pūtiua.heb.	Tex.he.Dani.j.	Trāsl.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.
בְּנֵי	מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וּמִן	'de filiis' israel' & de semi=	de filijo captiuitatis israel τ de semi=
הַפַּרְתְּמִים יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם	ne'regio :'&	ne regni: τ de tyrannis iuue=	ἀπὸ τῶν υἱῶν αἰχμαλωσίας ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρ=
כָּל מאום וְטוֹבֵי מַרְאֶה וּמַשְׂכִּילִים	'tyrannorum' pueros 'in	nis matos τῆς βασιλείας, καὶ ἀπὸ τῶν φρεθμμεῖν νεανί=	ματος τῆς βασιλείας, καὶ ἀπὸ τῶν φρεθμμεῖν νεανί=
בְּכָל חָכְמָה וְיֹדְעֵי דַעַת וּמְבִינֵי מַדָּע	quibus' nulla esset 'ma=	cula: 'decoros' forma' &	nes dū nō est in eis ois macula: τ pulchros
וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ	cula: 'decoros' forma' &	eruditos 'omni' sapientia: 'cautos	οχους οὓς οὐκ ἦσιν ἐν αὐτοῖς πᾶς μῶμος, καὶ καλοὺς τῇ
וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים וַיְמַן	eruditos 'omni' sapientia: 'cautos	'scientia' & doctos' disci=	aspectu τ intelligentes in oi sapia τ scientes
לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפַּת	'scientia' & doctos' disci=	pline: & qui' possent 'sta	ὄψει καὶ συνιέντας ἐν πᾶσι σοφίᾳ καὶ γινώσκοι
בַּג הַמֶּלֶךְ וּמִיֵּן מִשְׁתִּיוֹ וּלְגַדְּלָם	pline: & qui' possent 'sta	re' in palatio' regis:	σιαν τ intelligetes prudētiā: τ dū est robur
שָׁנִים שָׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם יַעַמְדוּ	re' in palatio' regis:	'vt doceret eos' litras' & lin=	τας γνῶσιν καὶ διανοουμένους φρόνησιν, καὶ ὅτις ἐσιν ἰσχὺς
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי	'vt doceret eos' litras' & lin=	guā' chaldeorū. 'Et cōsti=	εἰς: ὥστε στῆναι ἐν τῷ οἴκῳ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל	guā' chaldeorū. 'Et cōsti=	tuit' eis' rex' annonā' per	νὰ διδάξει αὐτοὺς γράμματα καὶ γλῶσσαν χαλδαίων. καὶ
וְעַזַרְיָה וַיְשֶׂם לָהֶם שַׂר הַסָּרִיסִים	tuit' eis' rex' annonā' per	singulos dies' de cibis suis	cōstituit eis rex ḡ diet quotidie
שֵׁם לְדָנִיֵּאל בַּלְטְשַׁאצַּר וְלִחֲנַנְיָה	singulos dies' de cibis suis	"& vino vnde' bibebat' ip	διέταξεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς τὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἡμέραν
שַׁדְרַךְ וְלִמִישָׁאֵל מֵישַׁךְ וְלַעֲזַרְיָה	"& vino vnde' bibebat' ip	se' vt enutriti' tribus 'an=	a mensa regis τ a
עֲבְדְנְגוֹ וַיְשֶׂם לָהֶם שַׂר הַסָּרִיסִים	se' vt enutriti' tribus 'an=	nis' postea' starent 'in con=	ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸ τοῦ
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי	nis' postea' starent 'in con=	spectu' regis.' Fue	οἴνου τοῦ πότου αὐτοῦ καὶ θρέψαι αὐτοὺς ἔτη
יְהוּדָה חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה	spectu' regis.' Fue	runt ergo' inter cos' de fi	τρία· καὶ μετὰ ταῦτα στῆναι ἐνώπιον τοῦ
וַיְשֶׂם לָהֶם שַׂר הַסָּרִיסִים שֵׁם לְדָנִיֵּאל	runt ergo' inter cos' de fi	lis' iude:' daniel' ananias	βασιλέως· καὶ ἐγένετο ἐν αὐτοῖς ἐκ τῶν υἱῶν ἰούδα
בַּלְטְשַׁאצַּר וְלַחֲנַנְיָה שַׁדְרַךְ וְלִמִישָׁאֵל	lis' iude:' daniel' ananias	'misael' & azarias.' Et impo=	daniel τ ananias τ misael τ azarias. τ impo
מֵישַׁךְ וְלַעֲזַרְיָה עֲבְדְנְגוֹ וַיְאֶמֶר	'misael' & azarias.' Et impo=	situs' eis' 'principis' eunuchoꝝ	σιάρχης καὶ ἀνανίας καὶ μισαὴλ καὶ ἀζαρίας. καὶ ἐπέθη
הַסָּרִיסִים לְדָנִיֵּאל אָנֹכִי יָרֵא אֶת	situs' eis' 'principis' eunuchoꝝ	nomina: 'daniel' balthasar:	ἐπὶ τοὺς εὐνούχους ὀνόματα, τῷ δανιὴλ βαλ
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר מִנָּה אֶת מַאֲכַלְכֶם	nomina: 'daniel' balthasar:	'ananie:' sidrac:' misaeli:	ταζαρ· καὶ τῷ ἀνανία σεδράχ, καὶ τῷ μισαὴλ μισάκ,
וְאֶת מִשְׁתֵּיכֶם אֲשֶׁר לָמָּה יִרְאֶה אֶת	'ananie:' sidrac:' misaeli:	'misac: "& azarie' abdenago.' Pro	τ azarie abdenago. τ posuit daniel in
פְּנֵיכֶם זעפים [זְעֻפִּים] מִן הַיְלָדִים אֲשֶׁר	'misac: "& azarie' abdenago.' Pro	posuit aute' daniel' in cor	καὶ τῷ ἀζαρία ἀβδεναγώ· καὶ ἔθετο δανιὴλ ἐπὶ τὴν
כְּגִילְכֶם וְחַיַּבְתֶּם אֶת רֹאשִׁי לַמֶּלֶךְ	"& azarie' abdenago.' Pro	corde suo' ne' pollueretur' de mensa 'regis: neq; de vino' pot'	cor suum: vt non cōtamiaret i mensa re
אָמַר אֲנִי אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר	posuit aute' daniel' in cor	cus:' & rogauit 'eunuchoꝝ' ppositū' ne	καρδίαν αὐτοῦ, ὡς οὐ μὴ ἀλισγηθῇ ἐκ τραπέζης τοῦ βα
מִנָּה אֶת מַאֲכַלְכֶם וְאֶת מִשְׁתֵּיכֶם	corde suo' ne' pollueretur' de mensa 'regis: neq; de vino' pot'	contaminaretur.' Dedit	σιλέως καὶ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ πότου αὐτοῦ, ἐξέωσεν τὸν
אֲשֶׁר לָמָּה יִרְאֶה אֶת פְּנֵיכֶם זעפים	cus:' & rogauit 'eunuchoꝝ' ppositū' ne	autē' deus' daniel' gra=	principē eunuchoꝝ vt nō cōtamiaret. τ dedit deus
[זְעֻפִּים] מִן הַיְלָדִים אֲשֶׁר כְּגִילְכֶם	'eunuchoꝝ' ppositū' ne	tiam 'misericordiā' in cōspe=	ἀρχιευνοῦχον ὡς οὐ μὴ ἀλισγηθῇ· καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς τὸν
וְחַיַּבְתֶּם אֶת רֹאשִׁי לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר	contaminaretur.' Dedit	ctu' principis' eunuchoꝝ.	δανιὴλ εἰς ἔλεον καὶ οἰκτιρμὸν ἐνώπιον τοῦ ἀρχιευνούχου.
מֶלְצַר אֲשֶׁר הִפְקִד הַמֶּלֶךְ עַל דָּנִיֵּאל	autē' deus' daniel' gra=	'Et ait' princeps' eunu=	τ dixit princeps eunuchoꝝ daniel: timeo ego
חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה לָמָּה יִרְאֶה	tiam 'misericordiā' in cōspe=	chorum' ad danielem.	καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιευνοῦχος τῷ δανιὴλ, φοβοῦμαι ἐγὼ τὸν
אֶת פְּנֵיכֶם זעפים [זְעֻפִּים] מִן הַיְלָדִים	tiam 'misericordiā' in cōspe=	Timeo' ego' dñm meum	κύριόν μου τὸν βασιλέα τὸν ἐκτάξαντα τὴν βρῶσιν ὑμῶν
אֲשֶׁר כְּגִילְכֶם וְחַיַּבְתֶּם לְרֹאשִׁי	ctu' principis' eunuchoꝝ.	"regem" qui constituit vobis' cibum	τ potum νῦν μήποτε ἴδῃ τὰ πρόσωπα ὑμῶν
לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר מֶלְצַר לְדָנִיֵּאל יָרֵא	'Et ait' princeps' eunu=	"& potum:	τριτέα παρὰ τὰ παιδάρια τὰ συνήλικα ὑμῶν, καὶ
אֲנִי אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר מִנָּה	chorum' ad danielem.	"qui" si' viderit' vultus ve=	κατεδικάσητε τὴν κεφαλήν μου τῷ βασιλεῖ· καὶ ἔπεσεν
אֶת מַאֲכַלְכֶם וְאֶת מִשְׁתֵּיכֶם אֲשֶׁר	Timeo' ego' dñm meum	stros' macientiores 'pre	daniel ad malasar quē cōstituit princeps eunuchoꝝ sup
לָמָּה יִרְאֶה פְּנֵיכֶם זעפים [זְעֻפִּים]	"regem" qui constituit vobis' cibum	ceteris' adolescentis'	δανιὴλ πρὸς μολσὰρ ὃν κατέστησεν ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐπὶ
מִן הַיְלָדִים אֲשֶׁר כְּגִילְכֶם וְחַיַּבְתֶּם	"regem" qui constituit vobis' cibum	bus' coetus vīs' condēna	daniel τ ananiā τ azariā τ misael: tenta obsecro
אֶת רֹאשִׁי לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר דָּנִיֵּאל	"& potum:	bitis' caput meū' regi.' Et	δανιὴλ καὶ ἀνανίαν καὶ ἀζαρίαν καὶ μισαὴλ, πείρασον δὴ
אֶל הַמֶּלְצַר אֲשֶׁר מִנָּה שַׂר הַסָּרִיסִים	"& potum:	dixit' daniel	τοὺς παῖδάς σου ἡμέρας δέκα, καὶ δότωσαν ἡμῖν ἀπὸ
עַל דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה	"qui" si' viderit' vultus ve=	"ad' malasar quē' constituerat' princeps 'eunuchoꝝ' super' daniel' ananiam' misaelem' & azariā.' Tenta nos' obsecro' seruos' tuos' diebus' decem:' & dentur' nobis' legumina ad vescendū' & aqua" ad bibendū" & contemplare' vultus nostros' & vultus 'pueroꝝ' qui vescuntur "cibo' regis:' & sicut' videris:	τῶν παίδων σου ἡμέρας δέκα, καὶ δοθήτωσαν ἡμῖν ἀπὸ
נָא עַבְדֶיךָ יָמִים עֲשָׂרָה וְיִתְּנוּ לָנוּ	stros' macientiores 'pre		femininibus terre τ comedem': τ aquā' bi=
מִן הַזֵּרְעִים וְנֹאכְלָה פֹּלְּסוֹת וְנִשְׁתֶּה	ceteris' adolescentis'		bendū' & contemplare' vultus nostros' & vultus 'pueroꝝ' qui vescuntur "cibo' regis:' & sicut' videris:
מָיִם וּתְהִי מַרְאֵינוּ נִרְאִים וּמַרְאֵה	bus' coetus vīs' condēna		
יַלְדֵי הָאֹכְלִים אֶת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ וְכַאֲשֶׁר	bitis' caput meū' regi.' Et		
תִּרְאֶה עֲשֵׂה עִם עֲבָדֶיךָ וַיִּשְׁמַע לָהֶם	dixit' daniel		
לַדָּבָר הַזֶּה וַיְנַסֵּם יָמִים עֲשָׂרָה וּמִקְצַת	"ad' malasar quē' constituerat' princeps 'eunuchoꝝ' super' daniel' ananiam' misaelem' & azariā.' Tenta nos' obsecro' seruos' tuos' diebus' decem:' & dentur' nobis' legumina ad vescendū' & aqua" ad bibendū" & contemplare' vultus nostros' & vultus 'pueroꝝ' qui vescuntur "cibo' regis:' & sicut' videris:	
יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאֶה מַרְאֵיהֶם טוֹב			

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.Dani.ij.	Pūtiua.heb.
τ fortes carnib' sup oēs pueros	'et corpulentiores' pre	וּגְבוּרִיא בָּשָׂר מִן כָּל הַיְלָדִים	וְגִבּוֹרַיָא
καὶ ἰσχυραὶ ταῖς σαρξὶν ὑπὲρ πάντα τὰ παιδάρια τὰ	"omnibus' pueris	וְהָאֹכְלִים אֶת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ וַיְהִי	וְהָיָה
comedētes mensam regis. τ fuit ma=	'qui vescebantur' cibo' re	מַחֲלִצָּר נֹשֵׂא אֶת פַּת בָּגָם וְיַיִן	מַחֲלִצַר נָשָׂא אַת פַּת בַּגָם וְיַיִן
ἐδίοντα τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως. καὶ ἐφθείρετο μετ=	gio. Porro	מַחֲלִצַר נָשָׂא אֶת פַּת בָּגָם וְיַיִן	
taffar auferens prādiū eoꝝ τ vinū po=	'malaffar' tollebat' ciba=	מִשְׁתֵּיהֶם וְנֹתֵן לָהֶם זֵרְעֹנִים	מִשְׁתֵּיהֶם וְנַתַן לָהֶם זֵרְעֹנִים
σὰρ ἀναιρούμενος τὸ δεῖπνον αὐτῶν καὶ τὸν οἶνον τοῦ πό=	ria' & vinum	וְהָאֱלֹהִים נָתַן לְאַרְבַּעְתָּם יְלָדִים	וְהַיְלָדִים הָאֱלֹהִים אַרְבַּעְתָּם נָתַן
cult eoꝝ. τ dabat eis femina	"potus eorum: 'dabatq;	חָכְמָה בְּכָל סֵפֶר וְחָכְמָה דָנִיֵּאל הֵבִין בְּכָל חָזוֹן	חָכְמָה בְּכָל סֵפֶר וְחָכְמָה דָנִיֵּאל הֵבִין בְּכָל חָזוֹן
ματος αὐτῶν. καὶ ἔδίδου αὐτοῖς ἀσέρματα τοῖς τέλεσαρ	"eis" legumina.	וְחַלֹמוֹת	וְחַלֹמוֹת
pueris. τ dedit eis deus intellectū τ	°Pueris autem' his' dedit	וּלְמַקֵּץ הַיָּמִים אֲשֶׁר אָמַר הַמֶּלֶךְ לְהָבִיאָם וַיְבִיאֵם שַׂר	וּלְמִקְצַת יָמִים אֲשֶׁר אָמַר הַמֶּלֶךְ לְהָבִיאָם וַיְבִיאֵם שַׂר
σιν παιδαρίοις. καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς σύνεσιν καὶ	'deus' scientiam' & disci=	הַסָּרִיסִים לִפְנֵי נְבֻכַדְנֶאצַּר וַיְרַבֵּר	הַסָּרִיסִים לִפְנֵי נְבוּכַדְנֶצַּר וַיְרַבֵּר
prudētiā in oi scientia τ sapia. τ daniel intel=	plinam' in omni	אִתָּם הַמֶּלֶךְ וְלֹא נִמְצָא מִכֻּלָּם כִּדְנִיֵּאל חֲנַנְיָה	אִתָּם הַמֶּלֶךְ וְלֹא נִמְצָא מִכֻּלָּם כִּדָנִיֵּאל חֲנַנְיָה
φρόνησιν ἐν πάσῃ γραμματικῇ καὶ σοφίᾳ. καὶ δανιὴλ συ=	libro' & sapiētia: 'danieli	מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה וַיַּעֲמֹדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ	מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
lerit in oi visione τ somnio. τ factū est post	autē' intelligentiā' omniū	וְכֹל דְּבַר חָכְמַת בִּינָה אֲשֶׁר יְבַקְשֵׁם	וְכֹל דְּבַר חָכְמַת בִּינָה אֲשֶׁר יְבַקְשֵׁם
ὧνεν ἐν πᾶσιν ὁράσει καὶ ἐνυπνίοις. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ	'visionū' & somniorū. 'Cō=	הַמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם וּמְצָאָם עֲשָׂרָה יָדוֹת עַל כָּל	הַמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם וּמְצָאָם עֲשָׂרָה יָדוֹת עַל כָּל
finē diē dixit rex vt introducerēt ip=	pletis itaq; 'die' post 'qs	הַחַרְטֻמִּים אַשָּׁפִים וְלַמְכַשְּׁפִים	הַחַרְטֻמִּים אַשָּׁפִים וְלַמְכַשְּׁפִים
τέλος τῶν ἡμερῶν ὧν εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰσαγαγεῖν αὐ=	'dixerat' rex' vt introdu=	וְלַכַּשְׂדִּים לְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ חֲלֹמוֹתָיו וַיֹּאמֶר	וְלַכַּשְׂדִּים לְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ חֲלֹמוֹתָיו וַיֹּאמֶר
introdurit eos pincepꝫ eunuchoꝝ i ꝓspectu na=	cerētur." Introduxit eos	לָהֶם הַמֶּלֶךְ חֲלוֹם חָלַמְתִּי וַתִּפָּעֶם	לָהֶם הַמֶּלֶךְ חָלוֹם חָלַמְתִּי וַתִּפָּעֶם
τούς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐναντίον να	ꝓpositꝰ eunuchorū in	רוּחִי לָדַעַת אֶת הַחֲלוֹם יְוֵדְּעוּ	רוּחִי לָדַעַת אֶת הַחֲלוֹם יְוֵדְּעוּ
buchodonosoꝛ: τ locutus ē cū eis rex:	cōspectu' nabuchodono=	כַּשְׂדִּים לַמֶּלֶךְ אֲרָמִית מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי	כַּשְׂדִּים לַמֶּלֶךְ אֲרָמִית מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי
βουχοδονόσωρ, καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς,	for. "Cūq; eis' locut' fuis=	אֱמַר חֲלוֹמָא עַבְדָּיךְ וּפִשְׁרָא נֶחֱוֵא	אֱמַר חֲלוֹמָא עַבְדָּיךְ וּפִשְׁרָא נֶחֱוֵא
τ nō inuēti sunt ex oibus eis' similes daniel τ	set' rex' nō' sunt inuēti ta=	וְלָא נְמָצָא מַלְכָּא וְאָמַר לְכַשְׂדָּאֵי מַנִּי אָזְדָּא הֵן לָא	וְלָא נְמָצָא מַלְכָּא וְאָמַר לְכַשְׂדָּאֵי מַנִּי אָזְדָּא הֵן לָא
καὶ οὐχ ηὑρέθησαν ἐκ πάντων αὐτῶν ὅμοιοι δανιὴλ καὶ	les' de vniuersis' vt daniel	תְּהוֹדְעֻנַנִי חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תִּתְהַדַּרוּן	תְּהוֹדְעֻנַנִי חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תִּתְהַדַּרוּן
ananie τ misael τ azarie. τ stetert i cōspectu	'ananias' misahel' & aza=	כְּדָתְכוֹן וּבָתֵּימוֹן נְוָלֵי תִּתְעֲבְדוּן	כְּדָתְכוֹן וּבָתֵּימוֹן נְוָלֵי תִּתְעֲבְדוּן
ἀναίς καὶ μισαὴλ καὶ ἀζαρίας. καὶ ἔγκυρον ἐνώπιον τοῦ	rias.' Et steterūt' in cōpe=	וְהֶן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֹן מַתְנָן	וְהֶן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֹן מַתְנָן
regis. τ in omni verbo sapientie τ scientie	ctu' regis:' & omne' verbū	וּנְבִזְבָה וִיקָר שַׂגִּיא תְּקַבְּלוּן מִן	וּנְבִזְבָה וִיקָר שַׂגִּיא תְּקַבְּלוּן מִן
βασιλέως· καὶ ἐν παντὶ ῥήματι σοφίας καὶ ἐπισήμης	'sapietie' & 'intellect' qd	קֳדָמַי לְהֵן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תְּחַוֻנַנִי	קֳדָמַי לְהֵן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תְּחַוֻנַנִי
ζητήσεως ἀφ' ὧν ἐπήτησεν παρ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς, ἴσχυεν αὐτοὺς δέ=	'fcierētur' est' ab eis' rex:	עָנוּ תִנְיָנוּת וְאָמְרִין מַלְכָּא חֶלְמָא	עָנוּ תִנְיָנוּת וְאָמְרִין מַלְכָּא חֶלְמָא
cupleatos ꝑ oēs incātatores τ	'inuent in eis' decuplum		
καπλασίονας παρὰ πάντας τοὺς ἐπαοιδοὺς καὶ τοὺς	'sup' cunctos' ariolos &		
magos exītes in regno eius. τ fuit	"magos" qui erāt' in vni=		
μαγους τοὺς ὄντας ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο	uersō regno ei'.' Fuit aūt		
daniel vsq; ad annū' primū' cyri' regis.	'daniel' vsq; ad' annū' pri=		
δανιὴλ ἕως ἔτους α· κύρου τοῦ βασιλέως. Ca. 2.	mum' cyri' regis. 2.		
ΤΗ anno secundo regni nabu=	ΤΝ anno" secundo' re=		Cap. ij.
Ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τῆς βασιλείας ναβου=	gni		
chodonosoꝛ somniauit nabuchodonosoꝛ somniū τ	"nabuchodonosoꝛ: 'vidit	נְבֻכַדְנֶאצַּר חֲלֹם וְתִתְפָּעֶם רוּחוֹ וְשִׁנָתוֹ	בְּשַׁנַת שְׁנַת
χοδονόσωρ ἐνυπνιάσθη ναβουχοδονόσωρ ἐνύπνιον, καὶ	'nabuchodonosoꝛ' &	נִהְיְתָה עָלָיו וַיֹּאמֶר לְהַקְרֵא	נְהָיָה אֲבַר
stupefactꝰ ἔσπασε eius· τ somniū eius fuit ab	'somniū' & cōterritus est	לַחַרְטֻמִּים וְלָאַשָּׁפִים וְלַמְכַשְּׁפִים	לְחַרְטֻמִּים וְלָאַשָּׁפִים וְלַמְכַשְּׁפִים
ἐξέστη ὁ ὕπνος αὐτοῦ· καὶ ὕπνος αὐτοῦ ἐφύετο ἀπ'	'spūs eius:' & somniū eius	וְלַכַּשְׂדִּים לְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ חֲלֹמוֹתָיו	וְלַכַּשְׂדִּים לְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ חֲלֹמוֹתָיו
eo. τ dixit rex vt vocarēt incantatores	'fugit" ab eo. "Precepit au=	וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר	וַיֵּבָאוּ וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר
αὐτοῦ· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τοὺς ἐπαοιδοὺς	tem' rex' vt cōuocarētur	לָהֶם חֲלוֹם חָלַמְתִּי וַתִּפָּעֶם רוּחִי	לָהֶם חֲלוֹם חָלַמְתִּי וַתִּפָּעֶם רוּחִי
τ magos τ maleficos τ chaldeos· τ dixit eis	'artoli" & magi' & malefici	לָדַעַת אֶת הַחֲלוֹם יְוֵדְּעוּ	לָדַעַת אֶת הַחֲלוֹם יְוֵדְּעוּ
ους καὶ ἔσησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς	"& chaldei: 'vt indicarent	כַּשְׂדִּים לַמֶּלֶךְ אֲרָמִית מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי	כַּשְׂדִּים לַמֶּלֶךְ אֲרָמִית מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי
rex: somniauī τ stupefactus ē ꝑ spūs meus	'regi' somnia tua. Qui cō=	אֱמַר חֲלוֹמָא לְעַבְדָּיךְ וּפִשְׁרֵהּ נֶחֱוֵא	אֱמַר חֲלוֹמָא עַבְדָּיךְ וּפִשְׁרָא נֶחֱוֵא
ὁ βασιλεύς, ἐνυπνιάσθην καὶ ἐξέξη ὁ πνεῦμά μου τοῦ	"cum venissent' & terunt	וְלָא נְמָצָא מַלְכָּא וְאָמַר לְכַשְׂדָּאֵי מַנִּי אָזְדָּא הֵן לָא	וְלָא נְמָצָא מַלְכָּא וְאָמַר לְכַשְׂדָּאֵי מַנִּי אָזְדָּא הֵן לָא
σαι δεύτερον καὶ ἔστασαν, ὁ βασιλεὺς ἐστάτω τὸ ἐνύπνιον	'cora' rege: '& dixit	תְּהוֹדְעֻנַנִי חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תְּחַוֻנַנִי	תְּהוֹדְעֻנַנִי חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תְּחַוֻנַנִי
secundo τ dixerūt: rex dicat somniū	'ad eos' rex.' Vidi' somni=	עָנוּ תִנְיָנוּת וְאָמְרִין מַלְכָּא חֶלְמָא	עָנוּ תִנְיָנוּת וְאָמְרִין מַלְכָּא חֶלְמָא
σαν δεύτερον καὶ ἔστασαν, ὁ βασιλεὺς ἐστάτω τὸ ἐνύπνιον	um:' & 'mente' confusus		
	"ignoro" quid' viderim.		
	ꝑ Respondenturq;		
	'chaldei' regi' syriace.		
	'Rex		
	"in sempiternū' viue. 'Dic		
	'somniū' seruis tuis:		
	& interpretationē eius' in		
	dicabim'. Et' rndens' rex		
	'ait' chaldeis.' Sermo' re=		
	cessit' a me. 'Nisi'		
	"indicaueritis mihi "som=		
	niū" & cōiectura eius:' pe=		
	ribitis vos :' & domus ve=		
	stre' publicabuntur.		
	"Si aūt' somniū' & cōiectu=		
	rā eius' narrauerītis:' pre=		
	mia' & dona' & honorem		
	"multū' accipietis' a' me.		
	'Somniū" igitur' & inter=		
	pretationē eius' indicate		
	mihi. "Rndерūt' sc̄do' at=		
	q; dixerunt. ꝑ Rex' sōniū		

Pătiua.heb.	Tex.be.Dani.ij.	Trăsl.B.Vie.	Trăsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
אֲמַר	יאמר ׳לעבדוהי ׳ופשרה ׳נהחוה׳ עגה	׳dicat׳seruis suis׳ & interp̃tationẽ ei⁹ indicabim⁹.	ferulis suis ⁊ cõlectorã eius renũcia-
מַלְכָּא	מלכא ׳ואמר ׳מן ׳יציב ׳ידע ׳אנה ׳די	⁹Rcſponditq; ׳rex׳ & ait.	τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγει-
זְבַן	עדנא ׳אתון ׳זבנין ׳כל ׳קבל ׳די	⁹Certe⁹ noui q̃ ꝯꝯꝯꝯꝯ	βιμεν. ⁊ respondit rex ⁊ dixit chal
	׳חזיתון ׳די ׳אזדא ׳מני ׳מלתא׳ די ׳הן	׳tempus⁹ redimitis: ꝯꝯꝯ	λοῦδε· καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τοῖς χαλ
יַצִּב	׳להלא ׳שמיא׳ עגה ׳ואמר ׳דניאל ׳ואמר	׳scientes⁹ q⁹ recesserit⁹ a	δαίοις· ἐπ' ἀληθείας οἶδα ἐγὼ ὅτι καιρὸν ὑμεῖς ἐξαγορά-
	׳להוא ׳שמיה ׳די ׳אלהא ׳מברך ׳מן	me⁹ sermo.׳ Si׳ ergo ꝯꝯꝯ	σατε ὃν τρόπον ἐκ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ ἀϊδίου, ὅτι ἡ
	׳עלמא ׳ועד ׳עלמא ׳די ׳חכמתא	⁹somniũ ׳non׳ indicaueri	σοφία καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστιν καὶ αὐτὸς
	׳וגבורתא ׳די ׳ליה ׳היא׳והוא׳משנא	tis mihi׳ ⁹vna׳ est de ꝯꝯꝯ	μετατρέπει καιροὺς καὶ χρόνους· καθιστᾷ βασιλεῖς καὶ με
	׳עדנין ׳וזמניא ׳מהעדא ׳מלכין	׳vobis sententia q̃׳ interp̃-	θίστησιν βασιλεῖς· καθιστᾷ σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας
	׳ומהכים ׳מלכין ׳יהב ׳חכמתא	tationẽ quoq; ⁹fallacẽ⁹ &	ἐπιγινώσκειν σύνεσιν· αὐτὸς ἀποκαλύπτει βαθέα καὶ ἀπόκρυ
	׳ומנדעא ׳לידעי ׳בינה׳	deceptione plenã ⁹cõpo-	φα γινώσκων τὰ ἐν τῷ σκότει, καὶ τὸ φῶς μετ' αὐτοῦ
	׳הוא׳גלא ׳עמיקתא ׳וטהתרתא ׳ידע	fueritis׳ ⁹vt loq̃mini׳ mihi	ἐστ. τίσι δε⁹ pῆσι μεσου cõfiteor ⁊ lau
	׳מה ׳בחשוכא ׳ונהורה ׳עמה׳ שרא׳	⁹donec׳ tẽpus ⁹p̃transfeat.	δῶν· σοί ὁ θεὸς τῶν πατέρων μου ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰ
	׳לך ׳אלה ׳אבהתי ׳מהודא ׳ומשבח	⁹Sõniũ׳ista⁹ dicite⁹ mihi	δοῦς· σοφίαν ⁊ δύναμιν ἔδωκάς μοι· καὶ ἐγνώρισάς
	׳די ׳חכמתא ׳וגבורתא ׳יהבת	⁹vt sciã ⁹q̃׳ interp̃tationẽ	μοι ἃ ἠρώτησα ⁹παρ' σοῦ· καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλ
	׳לי ׳וכען ׳הודעתני ׳די ׳בעינא ׳מנך	quoq; ei⁹ verã⁹ loq̃mini.	ἐγνώρισεν ἡμῖν ἃ ἠρώτησεν τὸν βασιλέα ⁹ναβουχοδονόσορ ἃ δεῖ
	׳ית ׳מלת ׳מלכא ׳הודעתנא׳כל ׳קבל	׳Rũdentes ergo⁹ chaldei	γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. ὁ ἐνύπνιόν σου καὶ
	׳די ׳בעינא ׳מנך ׳ופשרא ׳להודעתני	׳corã׳ rege׳ dixer̃ût.⁹ Non	ὁράσεις τῆς κεφαλῆς σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου τοῦ
	׳על ׳דנה ׳מלת ׳מלכא ׳יוכל	⁹est׳ homo⁹ sup⁹ terrã ׳qui	ὁ λίγος ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ βαρύς, καὶ ἕτερος
	׳להחויה ׳כל ׳קבל ׳די ׳מלך ׳רב ׳ושליט	⁹sermonẽ tuũ⁹ rex׳ possit	⁹ἐπὶ γῆς· ὃς δυνήσεται ⁹τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως γνωρί-
	׳כל ׳מלכא ׳שאל ׳לכל ׳חרטם	׳implere׳ sed⁹ neq̃⁹ regũ	σαι, καθότι πᾶς βασιλεὺς μέγας καὶ ἄρχων, ῥῆμα
	׳ואשף ׳וכשדי ׳ומלתא ׳די	⁹quisq̃⁹ magnus ꝯꝯꝯ	τοιοῦτον οὐκ ἐπερωτᾷ ἐπαοιδὸν μάγον χαλδαῖον, ὅτι
	׳מלכא ׳שאל ׳יקירה ׳ואחרן ׳לא	׳& potens׳ verbũ׳ huius-	λόγος ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ βαρύς, καὶ ἕτερος
	׳אית׳די ׳יהונה׳ קדם׳ מלכא ׳להבדה	׳cemodi׳ fcisciatur׳ ab oi	⁹ἐπὶ γῆς· ὃς δυνήσεται ⁹τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως γνωρί-
	׳אלהין ׳די ׳מדרהון ׳עם ׳בשרא ׳לא	׳ariolo⁹ & mago⁹ & chal-	ζειν· σοί ὁ θεὸς τῶν πατέρων μου ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰ
	׳איתוהי׳כל ׳קבל ׳דנא׳מלכא ׳בעת	deo. ׳Sermo enim⁹ quẽ tu	δοῦς· σοφίαν ⁊ δύναμιν ἔδωκάς μοι· καὶ ἐγνώρισάς
	׳וקצף ׳שגיא ׳ואמר ׳להובדה ׳לכל	׳queris׳ rex⁹ grauis ē׳ nec	μοι ἃ ἠρώτησαμεν ⁹παρ' σοῦ· καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλ
	׳חכימיא ׳קבל׳ ׳אדרנא׳ ׳מנפק ׳להקטלא	⁹repietur quisq̃⁹ q indicet	ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ ἃ δεῖ
	׳מתקטלין ׳ובעו ׳דניאל ׳וחברוהי	illum׳ ⁹in cõspectu⁹ regis:	γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. ὁ ἐνύπνιόν σου καὶ
	׳להתקטלה׳ באדין ׳דניאל ׳התיב	⁹exceptis⁹ diis׳ quorũ ׳no	ὁράσεις τῆς κεφαλῆς σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου τοῦ
	׳עטא׳וטעם׳ לאריוך ׳רב ׳טבחיא׳ די	⁹est⁹ cum׳ hoibus׳ cõuersa	ὁρᾶσθαι· σὺ βασιλεῦ ἐν διαλογισμοῖ σου ἐπὶ τῆς κοί
	׳מלכא ׳די ׳נפק ׳לקטלא ׳לחכימי	tio.⁹ Quo audito⁹ rex׳ in	βιμεν. ⁊ respondit rex ⁊ dixit chal
	׳בבל׳ענה ׳ואמר ׳לאריוך ׳שליטא	furore ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	δαίοις· εἰσάγαγε δή με ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
	׳די ׳מלכא ׳על ׳מה ׳דתא׳ מרחצפה	⁹& in׳ ira׳ magna׳ ꝑcepit	σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ ἀναγγελῶ· τότε ἀριὼχ ἐν
	׳מן ׳מלכא ׳אדין ׳מלתא ׳הודע	⁹vt perirent⁹ omnes ꝯꝯꝯ	σπουδῇ εἰσήγαγεν δὲ δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως
	׳אריוך ׳לדניאל׳ על ׳בעה	׳sapientes⁹ babylonis.׳ Et	καὶ εἶπεν αὐτῷ, γυναῖκα εὕρομεν ἐκ τῶν υἱῶν τῆς αἰχ
	׳מן ׳מלכא ׳די ׳יתן ׳להׄ ׳ופשרא	⁹egressa׳ sententia⁹ sapiẽ	μαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, ἥτις τὸ σύγκριμα τῷ βασι
	׳להחויה ׳למלכא׳ ׳אדין ׳דניאל	⁹tes⁹ interficiebãtur: ⁹ꝛre-	λεῖ ἀναγγελεῖ· καὶ ἐπιτερίων ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τῷ
	׳לבית׳ אזל ׳ולחנניה׳ מישאל	baturq⁹ daniel׳ & socii ei⁹	δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα βαλτασάρ· εἰ δύνασαί μοι ἀναγ
	׳ועזריה ׳חברוהי ׳מלתא ׳הודע׳	⁹vt perirẽt.׳ Tunc⁹ daniel	γεῖλαι τὸ ἐνύπνιον ὃ εἶδον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, καὶ
	׳ורחמין ׳למבעא ׳מן ׳קדם׳ אלה׳ שמיא	׳requisiuit de ꝯꝯꝯꝯꝯ	ἀπεκρίθη δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ εἶπεν,
	׳על ׳רזא ׳דנה׳ ׳די ׳לא ׳יהודון ׳אבד	׳lege׳ atq; sententia⁹ ab ari-	mysterium qđ rex interrogat: non est sapiẽtis
	׳דניאל ׳וחברוהי ׳עם ׳שאר ׳חכימי	och⁹ principe⁹ militie ꝯꝯꝯ	ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ, οὐκ ἔστι σοφῶν
	׳בבל׳ אדין ׳לדניאל ׳בחזוא ׳די	׳regis׳ qui⁹ egressus fue-	magoꝝ icantatoꝝ aruſpicũ annũciare regi:
		rat⁹ ad interficiẽdos⁹ sapiẽ	μάγων ἐπαοιδῶν γαλαρνῶν ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ,
		tes⁹ babylonis.׳ Et inter	ἀλλ' ἔστι θεὸς ἐν οὐρανῷ ⁹ἀποκαλύπτων μυστήρια. καὶ
		rogauit eum⁹ qui a⁹ rege	nota fecit regi nabuchodonosor q̃ opꝛ
		⁹potestatẽ accepat.׳ Quã	ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ ἃ δεῖ
		ob causam׳ tm ׳crudelis	fieri ⁹nouissimis diebus. somniũ tuũ ⁊
		׳sententia⁹ a׳ facie׳ regis	ἔσεσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. ὁ ἐνύπνιόν σου καὶ
		esset egressa.׳ Cum ergo	visiones capitis tui in cubili tuo
		⁹rem⁹ idicasset⁹ arioch׳ da	ὁράσεις τῆς κεφαλῆς σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου τοῦ
		nieli׳ ⁹daniel׳ egressus⁹ ro	hocest. tu rex cogitationes tue in cu
		gauit⁹ regem⁹ vt ⁹tpus⁹ da	τό ἐστιν. σὺ βασιλεῦ ἐν διαλογισμοῖ σου ἐπὶ τῆς κοί
		ret⁹ sibi⁹ ad⁹ solutionem	bili tuo ascenderũt: qđ opꝛ fieri post hec:
		⁹indicandam⁹ regi. Et⁹ in	της σου ἀνέβησαν, τί δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα,
		gressus est ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁊ revelans mysteria nota fecit tibi q̃ opꝛ
		⁹domum suam׳: ⁹ananieq;	τοῦ δὲ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἐγνώρισέν σοι ἃ δεῖ
		&⁹ misaeli ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	fieri. ⁊ mihi nõ
		׳& azarie⁹ sociis suis⁹ indi	γενέσθαι. καὶ ἐμοὶ οὐκ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
		cauit⁹ negotium: ꝯꝯꝯ	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
		׳vt ꝛrerẽt ⁹ misericordiã	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
		׳a⁹ facie⁹ dei׳ ⁹celi ꝯꝯꝯꝯ	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
		⁹sup⁹ sacramento⁹ isto:׳ &	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
		⁹non⁹ perirent ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
		⁹daniel׳ & socii eius:⁹ cũ	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
		׳ceteris⁹ sapientibus ꝯꝯ	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
		⁹babylonis.׳ Tunc⁹ daniell	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
		⁹mysteriũ⁹ per visionem	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trăsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trăsla.B.Vie.	Tex.heb.Dani.ij.	Pătiua.heb.
noctis ipsẽtũ reuelatũ est. ⁊ dũdixit deũ	׳nocte׳ reuelatum est.׳ Et	׳להלילא ׳רזא׳ גלי ׳אדין׳ דניאל ׳בריך	לֵילְיָא
νυκτὸς τὸ μυστήριον ἀποκαλύφθη· καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν	⁹benedixit׳ daniel ꝯꝯꝯꝯ	׳להלה ׳שמיא׳ עגה ׳דניאל׳ ואמר	לָהּ
celi daniel. ⁊ dixit: sit nomẽ dei be	׳deũ⁹ celi: & ׳locutus⁹ ait.	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	
τοῦ οὐρανοῦ δανιήλ· καὶ εἶπεν, ἔστω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ εὐ	׳sit⁹ nomen׳ dei׳ benedi-	להוא ׳שׄרירה ׳די ׳אלהא ׳מברך ׳מן	הֲוָה בָּרִךְ
nedictũ a fecło ⁊ vsq; in seculũ: qz	׳ctum׳ a ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	עלמא ׳ועד ׳עלמא ׳די ׳חכמתא	עָלְמָא
λογημένον ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ ἀϊδίου, ὅτι ἡ	⁹seculo׳ & vsq; in׳ seculũ:	׳וגבורתא ׳די ׳ליה ׳היא׳והוא׳משנא	וּגְבוּרְתָא
sapiã ⁊ intellectus ⁊ fortitudo eius est ⁊ ipe	׳quia⁹ sapientia ꝯꝯꝯꝯꝯ	׳עדנא ׳וזמניא ׳מהעדא ׳מלכין	עִדָּנָא
σοφία καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστιν καὶ αὐτὸς	⁹& fortitudo⁹ eius׳ sunt:	׳ומהכים ׳מלכין ׳יהב ׳חכמתא	וּמָהֵךְ
mutat tpa ⁊ annos. cõstituit reges ⁊ trãſ	׳ipse⁹ mutat ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳ומנדעא ׳לידעי ׳בינה	וּמַנְדְּעָא
ἀλλοιοῖ καιροὺς καὶ χρόνους. καθιστᾷ βασιλεῖς καὶ με	⁹tẽpora׳ & ates. ׳Transfe-	׳הוא׳גלא ׳עמיקתא ׳וטהתרתא ׳ידע	הוּא גָלֵא עֲמִיקָתָא וּטְהִתְרָתָא יָדַע
fert: dans ſapiam ſapietibꝰ ⁊ prudentiã ſci	⁹rens regna ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳מה ׳בחשוכא ׳ונהורה ׳עמה׳ שרא׳	מָה בַּחֲשׄוֹכָא וּנְהוֹרָה עִמֵּהּ שְׁרָא
θίστησιν· δίδους σοφίαν τοῖς σοφοῖς καὶ φρόνησιν, τοῖς εἰ	⁹atq; constituit׳: ⁹dat⁹ ſa-	׳לך ׳אלה ׳אבהתי ׳מהודא ׳ומשבח	לָךְ אֱלָהּ אֲבָהָתִי מְהוֹדָא וּמְשַׁבַּח
δότι σοφίαν τοῖς σοφοῖς καὶ φρόνησιν, τοῖς εἰ	⁹pientiam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳די ׳חכמתא ׳וגבורתא ׳יהבת	דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא יְהַבְתְּ
⁹ὑπὸ intellectũ. ipe revelat pfunda ⁊ abſcon-	⁹sapiẽtibus׳ & scientiam	׳לי ׳וכען ׳הודעתני ׳די ׳בעינא ׳מנך	לִי וְכְעַן הוֹדַעְתַּנִי דִּי בָעֵינָא מִנָּךְ
δύσει σύνεσιν· αὐτὸς ἀποκαλύπτει βαθέα καὶ ἀπόκρυ	⁹intelligentib⁹ disciplinã.	׳ית ׳מלת ׳מלכא ׳הודעתנא׳כל ׳קבל	יָת מִלַּת מַלְכָּא הוֹדַעְתַּנָא כָּל קֳבֵל
φα γινώσκων τὰ ἐν τῷ σκότει, καὶ τὸ φῶς μετ' αὐτοῦ	׳Ipſe⁹ reuelat⁹ pfunda ⁊ ab-	׳די ׳בעינא ׳מנך ׳ופשרא ׳להודעתני	דִּי בָעֵינָא מִנָּךְ וּפִשְׁרָא לְהוֹדַעְתָּנִי
est. tibi de⁹ pris meou cõfiteor ⁊ lau	⁹scondita⁹ & ⁹ nouit ꝯꝯꝯ	׳להאיתיך ׳בהל ׳להודעותני ׳חלמא	לְהָאֵתָיךְ בְּהַל לְהוֹדָעוּתָנִי חֶלְמָא
δῶν· σοί ὁ θεὸς τῶν πατέρων μου ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰ	׳in tenebris cõſtituta: ⁹&	׳די ׳חזית ׳ופשרה׳ עגה ׳דניאל ׳קדם	דִּי חֲזֵית וּפִשְׁרֵהּ עָנֵה דָנִיֵּאל קֳדָם
δοῦς· σοφίαν ⁊ δύναμιν ἔδωκάς μοι· καὶ ἐγνώρισάς	lux׳ cum eo׳ est. ꝯꝯꝯꝯꝯ	׳מלכא׳ואמר ׳רזא ׳די ׳מלכא ׳שאל	מַלְכָּא וְאָמַר רָזָא דִּי מַלְכָּא שְׁאַל
μοι ἃ ἠρώτησα ⁹παρ' σοῦ· καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλ	⁹Tibi⁹ deus׳ patrũ nostro	׳לא ׳חכימין ׳אשפין ׳חרטמין ׳גזרין	לָא חַכִּימִין אָשְׁפִּין חַרְטֻמִּין גָּזְרִין
ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ ἃ δεῖ	⁹rũ⁹ cõfiteor: teq; ׳laudo:	׳יכלין ׳להחויה׳ למלכא׳ נדם ׳איתי	יָכְלִין לְהַחֲוָיָה לְמַלְכָּא נְדָם אִיתַי
γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. ὁ ἐνύπνιόν σου καὶ	⁹quia⁹ sapientiã⁹ & fortitu	׳אלה ׳בשמיא ׳גלא ׳רזין ׳יהודע	אֱלָהּ בִּשְׁמַיָּא גְּלָא רָזִין יְהוֹדַע
ὁράσεις τῆς κεφαλῆς σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου τοῦ	dinem⁹ dediſti ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳למלכא׳נבוכדנאצר ׳מה׳די ׳להוא	לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מָה דִּי לֶהֱוֵא
hocest. tu rex cogitationes tue in cu	׳mihi׳ ⁹& nunc׳ offendiſti	׳באחרית׳יומיא ׳חלמך׳וחזי ׳ראשך	בְּאַחֲרִית יוֹמַיָּא חֶלְמָךְ וְחֶזְוֵי רֵאשָׁךְ
τό ἐστιν. σὺ βασιλεῦ ἐν διαλογισμοῖ σου ἐπὶ τῆς κοί	⁹mihi⁹ que׳ rogauimus׳ te:	׳על ׳משׄכבך ׳דנה׳הוא׳אנתה׳מלכא	עַל מִשְׁכְּבָךְ דְּנָה הוּא אַנְתָּה מַלְכָּא
bili tuo ascenderũt: qđ opꝛ fieri post hec:	׳quia ⁹ fermonem ⁹ regis	׳רעיונך׳על ׳משׄכבך ׳סלקו ׳מה ׳די	רַעְיוֹנָךְ עַל מִשְׁכְּבָךְ סְלִקוּ מָה דִּי
της σου ἀνέβησαν, τί δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα,	⁹aperuiſti nobis. ⁹Poſt⁹ eo	׳להוא ׳אחרי ׳דנה ׳ונגלא ׳רזיא	לֶהֱוֵא אַחֲרֵי דְנָה וְנָגְלָא רָזַיָּא
⁊ revelans mysteria nota fecit tibi q̃ opꝛ	⁹hec⁹ daniel ׳ingreſſus׳ ad	׳הודעך ׳מה ׳די ׳להוא׳ ואנה׳ לא	הוֹדָעָךְ מָה דִּי לֶהֱוֵא וַאֲנָה לָא
τοῦ δὲ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἐγνώρισέν σοι ἃ δεῖ	׳arioch׳ quẽ ׳׳cõſtituerat		
fieri. ⁊ mihi nõ	׳rex׳ vt perderet⁹ ſapien-		
γενέσθαι. καὶ ἐμοὶ οὐκ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳tes⁹ babylonis: ꝯꝯꝯꝯꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳fic⁹ ei׳ locutus est.׳ Sapiẽ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳tes׳ babylonis׳ ne ꝯꝯꝯꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳perdas.׳ Introduc me׳ in		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	cõſpectu⁹ regis׳: & ſolutio		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	nem׳ regi⁹ narrabo.׳ ⁹ Tũc		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳arioch ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹festinus׳ introduxit⁹׳ da-		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	niel⁹ ad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹regem׳: ⁹& ⁹dixit׳ ei.׳ In-		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	uẽm ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹homine⁹ de filis׳ tranſmi		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	grationis⁹ iude⁹ qui ꝯꝯꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳ſolutionem׳ regi⁹ annun		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ciet. ׳Reſpondit⁹ rex ꝯꝯꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹& dixit⁹ ׳daniel׳ cuius		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	nomen erat׳ balthasar.		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳׳Putas ne vere⁹ potes		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳mihi indicare⁹ ſomnium		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹qđ vidi׳? ⁹& interpretatio		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	nẽ eius׳? Et׳ ridens⁹ daniel		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹corã⁹ rege׳ ait.׳ Myſteriũ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹quod⁹ rex׳ interrogat ꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳ſapientes⁹ magi & ⁹arioli		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	& ׳aruſpices ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳nequeũt׳ indicare⁹׳ regi:		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳׳ſed⁹ eſt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹deus⁹ in celo׳ reuelãs⁹ my		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ſteria qui׳ ⁹indicauit tibi		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳׳rex׳ nabuchodonosor׳ q̃		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹ventura sunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹in nouiſſimis⁹ tẽporibus.		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	⁹Sõniũ tuũ׳ & ⁹visiones׳ ca		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ptis tui⁹ in⁹ cubili tuo׳ hu		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	iuſcemodi׳ ſunt.⁹ Tu׳ rex		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	׳׳cogitare cepiſti׳ in⁹ ſtra		
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	tu tuo⁹ quid ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		
ꝯ

Pūtiua.heb. | Tex.be.Dani.iij. | Trāsl.B.Vie. | Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

עֲרַב
כָּל קֳבֵל דְּי חֱזַיְתָ פַּרְזְלָא מְעָרַב
'in sapientia q̄ est in me plus q̄ in cūctis viuētib⁹: m sacramentum hoc re uelatum est: p sed vt exterp̄tatio regi manifesta fieret: & cogitationes mentis tue scires. b Tu rex videbas: & ecce quasi statua vna grandis. Statua illa magna & statura sublimis stabat cōtra te: & intuitus eius erat terribilis. Huius statue caput ex auro optimo erat: pectus aūt & brachia de argēto: porro venter & femora ex ere: tibie aūt ferree: pedum quedam pars erat ferrea quedam autem fictilia. Videbas ita donec abscisus est lapis sine manibus: & percussit colossum in pedibus eius ferreis & cōminuit eos. Tunc cōtrita sunt pariter ferrū: testa: argentum: & aurū: & redacta quasi in fauillam estiue aree quę rapta sunt vento: nullusq; locus inuentus est eis. Lapis autem qui percusserat statuā factus est mons magnus: & ipleuit vniuersam terrā. Hoc est sōnium: interpretationē quoq; eius dicemus coram te rex. Tu rex regū es: & deus celi regnum & fortitudinē & imperiū & gloriam dedit tibi: & oia in quibus habitant filii hoim: & bestie agri volucres quoq; celi dedit in manu tua: & sub ditione tua vniuersa cōstituit. Tu es ergo caput aureum. Et post te consurget regnum aliud minus te. & regnū tertium aliud quod imperabit vniuerse terre. Et regnum quartū erit velut ferreum. Quomodo ferrum cōminuit & domat oia: sic cōminuet & cōteret oia hec. Porro qd vidisti pedum & digitorum partem testeam figuli: & partē ferream; regnū diuisum erit quodtamē de plantario ferri orietur.

פַּרְזֶל
וְאִלְּנָא דִּי חֲזַיְתָ פַּרְזְלָא מְעָרַב טִינָא
in sapia erbite in me p̄ter odo viuētes
ἐν σοφίᾳ τῇ οὔσῃ ἐν ἐμοὶ παρὰ πάντας τοὺς ζῶντας τὸ
mysteriū hoc reuelatum ē: sed ideo vt
μυστήριον τοῦτο ἀπεκαλύφθη, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ τὴν
cōfectura regi manifestaret: vt cogitatio-
σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ γνωρίσαι, ἵνα τοὺς διαλογισ-
nes cordis tui scias. tu rex videbas: t
μοὺς τῆς καρδίας σου γνῷς. σὺ βασιλεῦ ἐθεώρεις, καὶ
ecce imago vna multa: imago illa magna. t fa-
ἰδοὺ εἰκὼν μία πολλή, ἡ εἰκὼν ἐκείνη μεγάλη. καὶ παρ-
ctes ei eleuata stans a facie tua: t
σωμις αὐτῆς ὑπερφερὴς ἑστῶσα ἀπὸ προσώπου σου, καὶ
mfio eius terribilis. Huius caput auri pu
ἡ ὅρασις αὐτῆς φοβερά. εἰκὼν ἧς ἡ κεφαλὴ χρυσίου κα-
ri: magn t pectus t brachia eius argē
θαροῦ, αἱ χεῖρες καὶ τὸ στῆθος καὶ οἱ βραχίονες αὐτῆς ἀργυ
tea venter t femora erea: tibie ferree:
ροῦ ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ, ἀκνήμαι σιδηραῖ, οἱ
pedes pars ddē ddā ferrea pars aūt ddā fictilis: vide-
πόδες μέρος μέν τι σιδηροῦν μέρος δέτι ὀστράκινον, ἑωὼ
bas donec abscisus ē lapis ex mōte sine manib⁹. t pcus
ρθις ἕως ἀπετμήθη λίθος ἐξ ὄρους ἄνευ χειρῶν. καὶ ἐπά-
sit imagnē sup pedes ferreos t ficti
ταξεν τὴν εἰκόνα ἐπὶ τοὺς πόδας τοὺς σιδηροῦς καὶ ὀστρα
les t cōminuit eos oino. tunc pmiscti
κίνους καὶ ἐλέπτυνεν αὐτοὺς ἰσάπαξ. τότε ἐλεπτύνθη
sūt omnino testa ferrū eo argentū
σαφὲς ἰσάπαξ τὸ ὄστρακον ὁ σίδηρος ὁ χαλκὸς ὁ ἄργυρος ὁ
aurū: t facta sunt quasi puluis ab area estiua
χρυσός, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ κονιορτὸς ἀπὸ ἅλωος θερινῆς
t ceruit ea multitudo venti: t locus
καὶ ἐξήρεν αὐτὰ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύματος, καὶ τόπος
nō ēuidē illis. t lapis q̄ percussit imagnē facta ē
οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. καὶ ὁ λίθος ὁ πατάξας τὴν εἰκόνα ἐγένετο
in mōtē magnū: a implent oēm trā: hoc est
εἰς ὄρος μέγα, καὶ ἐπλήρωσεν πᾶσαν τὴν γῆν, τοῦτό ἐστιν τὸ
somniū t cōfectura eius dicem⁹ coram
ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἐροῦμεν ἐνώπιον τοῦ
rege. tu rex rex regum: qui
βασιλέως. σὺ βασιλεῦ βασιλεὺς βασιλέων, ὃ
deus celi regnū forte t validum t glo
ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν ἰσχυρὰν καὶ κραταιὰν καὶ ἔντι
sum dedit in oi loco habitant filii
μον ἔδωκεν ἐν παντὶ τόπῳ ἐν ᾧ κατοικοῦσιν υἱοὶ τῶν
hoim bestiaq; agri t volatilia celi dedit in
ἀνθρώπων θηρία τε ἀγροῦ καὶ πετεινὰ οὐρανοῦ ἔδωκεν ἐν
manu tua t cōstituit te dñm oīm. tu es
τῇ χειρί σου καὶ κατέστησέν σε κύριον πάντων. σύ εἶ
caput aureum: t post te surget regnum
κεφαλὴ ἡ χρυσῆ, καὶ ὀπίσω σου ἀναστήσεται βασιλεία
aliud minꝰ te qđ erit argentū. t regnū tertiūqđ
ἑτέρα ἥττων σου ἢ ἴσον ὁ ἄργυρος. καὶ βασιλεία τρίτη
est ea qđ ōnabit omni terre. t regnū quar
ἐστὶν ὁ χαλκὸς ἡ κυριεύσει πάσης τῆς γῆς· καὶ βασιλεία τε
tum erit fortius q̄si ferrum. quēadmodū ferrū
τάρτη ἔσται ἰσχυροτέρα ὡς ὁ σίδηρος· ὃν τρόπον ὁ σίδηρος
omnium t domat oia: sic cōminuet t do
λεπτύνει καὶ δαμάζει πάντα, οὕτως λεπτυνεῖ καὶ δα
mabit. t qz vidisti pedes t digitos:
μάσει. καὶ ὅτι εἶδες τοὺς πόδας καὶ τοὺς δακτύλους:
partez ddē ddā testeā partē aūt ddā ferream regnū di
μέρος μέν τι ὀστράκινον μέρος δέτι σιδηροῦν βασιλεία δι
uisum erit t a radice ferrea erit in eo
ηρισθήσεται καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης τῆς σιδηρᾶς ἔσται ἐν αὐ
quēadmodū vidisti ferrum mixtum teste:
τῇ ὃν τρόπον εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστρά
t digiti pedū pars ddē ddā ferrea:
κῳ, καὶ εἰ δακτύλοι τῶν ποδῶν μέρος μέν τι σιδηροῦν,
pars aūt ddā testea pars ddā regni erit fir
μέρος δέτι ὀστράκινον μέρος τί τῆσ βασιλείας ἔσται ἰσχυ
tis t ex ea erit cōritum.
ρὸν καὶ ἀπ' αὐτῆς ἔσται συντριβόμενον.

Trāsl.gre.lxx.cū inter.lati.

qz vidisti ferrum mixtum teste: cōmixt
ὅτι εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστράκῳ, συμμι
crunt in femine hoim: t nō erunt
γεῖς ἔσονται ἐν σπέρματι ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἔσονται
adherentes hic cum hoc: sicut ferrū nō
προσκολλώμενοι οὗτος μετὰ τούτου, καθὼς ὁ σίδηρος οὐκ
miscetur cum testa. t in diebus
ἀναμίγνυται μετὰ τοῦ ὀστράκου· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν
regum illoꝝ suscitabit deus celi regnū
βασιλέων ἐκείνων ἀναστήσει ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασι-
quod in eternū nō corrumpetur: t re-
λείαν ἥτις εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διαφθαρήσεται, καὶ ἡ βα
gnum eius ppło alteri nō relinquetur. cōminuet
σιλεία αὐτοῦ λαῷ ἑτέρῳ οὐχ ὑποφυήσεται· λεπτυνεῖ
t ventilabit oīa regna: t hoc ipse
καὶ ἀνιμήσεται πάσας τὰς βασιλείας, καὶ αὐτὸ ἀναστή-
stabit in eternū. quēadmodū vidisti qz de mōte
σεται εἰς τοὺς αἰῶνας. ἐν τρόπῳ εἶδες ὅτι ἀπὸ ὄρους
abscisꝰ ē lapis sine manib⁹: t cōminuit testam
ἐτμήθη λίθος ἄνευ χειρῶν, καὶ ἐλέπτυνεν τὸ ὄστρακον τὸν
ferrum eo argētū aur: deꝰ magn⁹
σίδηρον τὸν χαλκὸν τὸν ἄργυρον τὸν χρυσὸν ὁ θεὸς ὁ μέγας
nota fecit regi q̄ oꝑz fieri post hec. t
ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα· καὶ
verum somniū t fidelis cōiectura eius. tūc
ἀληθινὸν τὸ ἐνύπνιον καὶ πιστὴ ἡ συγκρισις αὐτοῦ· τότε
rex nabuchodonosor cecidit in faciem
τὸ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσω
t damelē adorauit: t munera t odo-
που καὶ τῷ Δανιὴλ πρόσκυνησιν, καὶ μάννα καὶ ὀσμὴν
res dari libare ei. t respondēs rex di
δίνας ἐπρόσταξεν σπείσαι αὐτῷ· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶ
pit daniel: in veritate deꝰ vr ipe est deꝰ
πεν τῷ Δανιήλ, ἐπ' ἀληθείας, ὁ θεὸς ὑμῶν αὐτός ἐστιν θεὸς
deoꝝ t dñs dñoꝝ t rex regum:
θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων καὶ βασιλεὺς βασιλέων,
t revelans mysteria: q potuisti revelare
καὶ ἀποκαλύπτων μυστήρια, ὅτι ἠδυνάσθης ἀποκαλύ-
mysteriū hoc. t magnificauit rex
ψαι τὸ μυστήριον τοῦτο· καὶ ἐμεγάλυνεν ὁ βασιλεὺς
daniel: t dona magna t multa dedit ei:
τὸν Δανιήλ, καὶ δόματα μεγάλα καὶ πολλὰ ἔδωκεν αὐ
t constituit eū sup oēm regione baby-
τῷ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης χώρας Βαβυ-
lonis t principem satrapaꝝ sup oēs sapientes
λῶνος καὶ ἀρχοντα σατραπῶν ἐπὶ πάντας τοὺς σοφοὺς
babylonis. t daniel postulauit a re-
τῆς Βαβυλῶνος. καὶ Δανιὴλ ἠτήσατο παρὰ τοῦ βα
ge: t cōstituit sup opa regionis baby
σιλέως, καὶ κατέστησεν ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας Βα-
lonis sidrach misac abdenago. t daniel erat
βυλῶνος τὸν σεδράχ μισὰκ ἀβδεναγώ· καὶ Δανιὴλ ἦν
in atrio regis.
ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως.

Ca. 3.

Nabuchodonosor rex fecit imaginē
Ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν εἰκόνα
auream altitudo eī cubitoꝝ sexagintaꝝ latitudo eius
χρυσῆν· ὕψος αὐτῆς πηχέων ἑξήκοντα, εὖρος αὐτῆς
cubitoꝝ sex. t statuit eam in campo dura
πηχέων ἓξ. καὶ ἔστησεν αὐτὴν ἐν πεδίῳ Δηνᾶ

Trāsla.B.Vie.

Secundum quod vidisti
ferrum mixtum cum
teste de luto: & digitos
pedum ex parte ferreos & ex p≠
te fictiles: ex parte
regnū erit fortitudo: & ex
parte contritum: q autem vi
disti ferrum mixtum
mistū teste ex luto: cō
miscebuntur quidem
humano semine: sed nō
adherebunt sibi: sicut
ferrum misceri
non potest teste. In die
bus autem regnorum illorum suscitabit deus celi regnum quod in eternū
non dissipabitur: & regnum eius alteri po
pulo non tradetur. Comminuet aūt & con
sumet vniuersa regna
Hec: & ipsum stabit in
eternū. Secūdum quod vidisti quod de monte abscisus est lapis sine manibus: & commi
nuit testam & ferrū & es
et argentum & aurum:
deus magnus ostendit regi que ventu
ra sunt postea: verum est somniū: & fidelis interpretatio eius.
Tunc rex nabuchodo
nosor cecidit in faciē suam: & daniele
lem adorauit: hostias & mūnera precepit vt
sacrificarent ei. Loquēs ergo rex ait danieli: Ve
re deus vester deus deorū
et dominus
regū: revelās mysteria:
qm tu potuisti apertre
hoc sacramentū. Tunc
rex dilatauit in sublime
extulit: & munera mul
ta & magna dedit
ei. Et cōstituit eū princi
pem sup oēs prouincias
babylonis: & prefectū &
magistrū sup cūctos sa
pientes babylonis. Da
niel aūt postulauit a re
ge: & cōstituit sup opa
prouincie babylonis si
drac misac & abdenago.
Ipse autem daniel erat
in foribus regis.

3.

Nabuchodonosor rex
fecit statuam
aureā altitudine cubito
rum sexaginta latitudine
cubitorū sex: & statuit
eam in campo duran

Pātiua.heb.	Ter.heb.Dani.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp.lati.	Trāsl.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Vie.	Ter.he.Dani.iij.	Pātiua.heb.
מָדַי	בְּמְדִינַת בָּבֶל׃ וּנְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא	[q]puincie[e]babylonif.Itaq[s] [e]nabuchodonosor [f] rex	in regione babylonis. τ misit vt cōgregarēt	ἐν χώρᾳ Βαβυλῶνος. καὶ ἀπέστειλεν συναγαγεῖν	Sunt ergo[r] viri[s] iudei[c] q[s]	אִיתַי גֻּבְרִין יְהוּדָאִין דִּי מַנְיָת יַתְהֹן	מָדַי
עֵבֶר נַהֲרָה	שְׁלַח ׀ לְמִנְכַּשׁ ׀ לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	[f]misit [f]ad congregandos	cōsules τ magistratꝰ τ toparchas du-	τοὺς ὑπάτους καὶ στρατηγοὺς καὶ τοπάρχας ἡγου-	[b]conſtituſti	עַל עֲבִידַת מְדִינַת בָּבֶל ׀ שַׁדְרַךְ	עֵבֶר נַהֲרָה
אֱלָהּ	סְגָנַיָּא וּפַחֲתָתָא אֲדַרְנַזַּרַיָּא נְדַבְרַיָּא	[f]satrapas [g]magiſtratus [h]& iudices :	ces τ tyrannos τ q ſub pātibus: τ omnes	μένους καὶ τυράννους καὶ τοὺς ὑπ᾽ ἐξουσίαν, καὶ πάντας	[m]iſti[n] contempſerunt	מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנֹו נְבְרַיָּא לָא	אֱלָהּ
שׂוּם	תִּפְתָּיֵא וְכָל שִׁלְטָנֵי	[i]duces &[k]tyrānos & [l]prefectos:[m]ofneſq[n]prin-	principes regionū: vt ꝓuenirēt ad dedicationē	τοὺς ἄρχοντας τῶν χωρῶν, εἰσελθεῖν εἰς τὰ ἐγκαίνια	[o]rex[p]decretum tuū.[q]Deos	שַׁוִּים עֵלַיךְ מַלְכָּא טְעֵם לַאֲלָהֵיךְ	שׂוּם
קוּם	מְדִינָתָא לְמֶתָא לַחֲנֻכַּת צַלְמָא	[o]cipes regionū vt conueniſ- [p]ad dedicationem [q]ſtatue	imaginis quā ſtatuit nabuchodonoſor rex.	τῆς εἰκόνος ἧς ἔσηκεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς.	tuos nō colunt:	לָא פָּלְחִין וּלְצַלֶם דַּהֲבָא דִּי	קוּם
יְתֵב אָתָה	[r]דִּי הֲקִימ [s]נְבוּכַדְנֶצַּר [t]מַלְכָּא׃ בְּאֱדַיִן	[m]quam [n] erexerat[o] nabu- chodonoſor [p] rex.[q] Tunc	τ cogregati ſunt cōſules toparche magiſtratꝰ duces	καὶ συνήχθησαν οἱ ὕπατοι τοπάρχαι στρατηγοὶ ἡγούμε	[r]non[s]colunt: [t]& ſtatuam	יְקִמַת לָא סְגִדִין נְבוּכַדְנֶצַּר ׀ לָא	יְתֵב אָתָה
	מְתְכַּנְּשִׁין ׀ אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא ׀ סְגָנַיָּא	[r]congregati ſunt[s] fatrapę [t]magiſtratus	tyranni magni in pātibus: τ οἱ ὑπ-	νοι τύραννοι μεγάλοι ἐπ᾽ ἐξουσίων, καὶ πάντες οἱ ἄρ-	[u]aurēam[v]quam ſtatuit	[u]דִּי הֲקִימ [v]מַלְכָּא׃ בְּאֱדַיִן	
	וּפַחֲתָתָא אֲדַרְנַזַּרַיָּא נְדַבְרַיָּא דְּתַבְּרַיָּא	[u]& iudices:[x]duces:&[y] tyrā	cipes regionū ad dedicationē imaginis q̄m	χοντες τῶν χωρῶν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆς εἰκόνος ἧς	nabuchodonoſor rex.	מְתְכַּנְּשִׁין אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סְגָנַיָּא	
	תִּפְתָּיֵא ׀ וְכָל שִׁלְטָנֵי מְדִינָתָא	ni:&optimates: [z]qui erant in poteſtatibus	ſtatuit nabuchodonoſor rex. τ ſtabant	ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς. καὶ εἱστήκεισαν	[x]ſtatuā [y]aureā[z]quā conſti	וּפַחֲתָתָא אֲדַרְנַזַּרַיָּא נְדַבְרַיָּא דְּתַבְּרַיָּא	
קוּם	לְחֲנֻכַּת צַלְמָא דִּי הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר	cōſtituti:[a]& vniuerſi prin- cipes[b] regionū vt cōueni-	i cōſpectu imaginis q̄m ſtatuit nabuchodonoſor. τ	ἐνώπιον τῆς εἰκόνος ἧς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ. καὶ ὁ	tuerat[a] nabuchodo- noſor rex.[b] Stabāt aūt	תִּפְתָּיֵא וְכָל שִׁלְטָנֵי מְדִינָתָא	
	מַלְכָּא וְקָאֲמִין ׀ לָקֳבֵל צַלְמָא	rēt[c] ad dedicationē[d] ſtatue	præco clamabat i fortitudie: vobis dicit gēres ppli tribus	κήρυξ ἐβόα ἐν ἰσχύϊ, ὑμῖν λέγεται ἔθνη λαοὶ φυλαὶ	[c]in cōſpectu[d] ſtatue[e]quā	מַלְכָּא וְקָאֲמִין ׀ לָקֳבֵל צַלְמָא	
בָּרַז	דִּי הֲקִם נְבוּכַדְנֶצַּר׃ וְכַרְזָא קָרֵא	[e]quā[f] poſuerat[g] nabuchodono ſor rex:[h] & præco[i] clama bat[k] valenter .[l] Vobis[m]dī	lingue: ἡνίκᾳ ἂν ἀκούσητε φωνῆς σάλπιγγος.	γλώσσαι, ἢ ἂν ὥρα ἀκούσητε φωνῆς σάλπιγγος.	[f]poſuerat[g]nabuchodono ſor rex:[h] & præco[i]clama bat[k]valenter .[l] Vobis[m]dī	דִּי הֲקִם נְבוּכַדְנֶצַּר׃ וְכַרְזָא קָרֵא	בָּרַז
אִם	נְחַיל לְכֹון אַמְרִין עַמְמַיָּא אֻמַיָּא	[f]populis:[g]tribus:[n]& lin guis.[o]in hora [p]qua[q]audie ritis[r]fonitū tube &[s]fiſtule &[t]cythare & [u]ſambuce &[x] pſalterii & [y]ſymphonie[z]& vniuerſi [a]generis[b]muſicorum:[c]ca dentes[d]adorate [e]ſtatuam[f]auream[g]quā[h]cō ſtituit[i] nabuchodonoſor [k]rex.[l]Si quis aūt[m]nō[n]pro ſtratus[o] adorauerit: [p]eadem hora[q]mittetur[r]in [s]fornacem[t] ignis [u]ardentis.[x] Poſt[y] hec igi tur[z]ſtatim [a]adorauerit: [b]vt[c]audierunt[d]omnes[e]po puli[f]fonitum[g]tube: [h]fiſtule &[i] cithare :[k] fam buce & [l]pſalterii: ſymphonie[m]& oīs[n]generis[o]muſicorū[p]ca dentes[q]oēs[r]populi:[s]tri bus[t]& ligue [u]adorauerūt [x]ſtatuā[y]aureā[z]quā conſti tuerat[a]nabuchodonoſor [b]rex.[c]Statim[d]ꝙ[e]in ipſo[f]tē pore[g]accendentes [h]viri[i]chaldei[k]accuſauerūt [l]iudeos:[m]dixerūt[n]q̄[o]nabu chodonoſor [p]regi.[q]Rex[r]in eternum[s]vi ue.[t]Tu [u]rex[x]poſuiſti[y]decretum: [z]vt[a]omnis[b]homo [c]qui[d]audierit[e]ſonitum[f]tu be[g]fiſtule & [h]cithare:[i]fambuce & [k]pſalterii[l]& ſymphonie: [m]& vniuerſi[n]generis[o]muſi corū[p]pſternat ſe:[q]& ado ret[r]ſtatuā[s]aureā.[t] Sī quis aūt[u]nō[x]pcidens[y]adora uerit:[z]mittatur[a]in forna cem[b]ignis[c]ardentis.	וְלִשָׁנַיָּא ׀ דִּי בְעִדְנָא דִּי תִשְׁמְעוּן קָל	[f]populis:[g]tribus:[h]& lin guis.[i]in hora[k]qua[l]audie ritis[m]fonitū[n]& tube[o]fiſtule &[p]cythare & [q]ſambuce &[r] pſalterii & [s]ſymphonie[t]& vniuerſi [u]generis[x]muſicorum: ca dentes[y]adorate [z]ſtatuam[a]auream[b]quā[c]cō ſtituit[d] nabuchodonoſor [e]rex.[f]Si quis aūt[g]nō[h]pro ſtratus[i] adorauerit: [k]eadem hora[l]mittetur[m]in [n]fornacem[o] ignis [p]ardentis.[q] Poſt[r] hec igi tur[s]ſtatim [t]adorauerit: [u]vt[x]audierunt[y]omnes[z]po puli[a]fonitum[b]tube: [c]fiſtule &[d] cithare :[e] fam buce & [f]pſalterii: ſymphonie[g]& oīs[h]generis[i]muſicorū[k]ca dentes[l]omes[m]populi:[n]tri bus[o]& ligue [p]adorauerūt [q]ſtatuā[r]aureā[s]quā conſti tuerat[t]nabuchodonoſor [u]rex.[x]Statim[y]ꝙ[z]in ipſo[a]tē pore[b]accendentes [c]viri[d]chaldei[e]accuſauerūt [f]iudeos:[g]dixerūt[h]q̄[i]nabu chodonoſor [k]regi.[l]Rex[m]in eternum[n]vi ue.[o]Tu [p]rex[q]poſuiſti[r]decretum: [s]vt[t]omnis[u]homo [x]qui[y]audierit[z]ſonitum[a]tu be[b]fiſtule & [c]cithare:[d]fambuce & [e]pſalterii[f]& ſymphonie: [g]& vniuerſi[h]generis[i]muſi corū[k]pſternat ſe:[l]& ado ret[m]ſtatuā[n]aureā.[o] Sī quis aūt[p]nō[q]pcidens[r]adora uerit:[s]mittatur[t]in forna cem[u]ignis[x]ardentis.	שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנֹו לְאֱלָהֵי לָא	אִית
עֲדַן שְׁמַע	תִּשְׁמְעוּן דִּי בְעִדְנָא דִּי תִשְׁמְעוּן כָּל	[f]populis:[g]tribus:[h]& lin guis.[i]in hora[k]qua[l]audie ritis[m]fonitū[n]& tube[o]fiſtule &[p]cythare & [q]ſambuce &[r] pſalterii & [s]ſymphonie[t]& vniuerſi [u]generis[x]muſicorum: ca dentes[y]adorate [z]ſtatuam[a]auream[b]quā[c]cō ſtituit[d] nabuchodonoſor [e]rex.[f]Si quis aūt[g]nō[h]pro ſtratus[i] adorauerit: [k]eadem hora[l]mittetur[m]in [n]fornacem[o] ignis [p]ardentis.[q] Poſt[r] hec igi tur[s]ſtatim [t]adorauerit: [u]vt[x]audierunt[y]omnes[z]po puli[a]fonitum[b]tube: [c]fiſtule &[d] cithare :[e] fam buce & [f]pſalterii: ſymphonie[g]& oīs[h]generis[i]muſicorū[k]ca dentes[l]omes[m]populi:[n]tri bus[o]& ligue [p]adorauerūt [q]ſtatuā[r]aureā[s]quā conſti tuerat[t]nabuchodonoſor [u]rex.[x]Statim[y]ꝙ[z]in ipſo[a]tē pore[b]accendentes [c]viri[d]chaldei[e]accuſauerūt [f]iudeos:[g]dixerūt[h]q̄[i]nabu chodonoſor [k]regi.[l]Rex[m]in eternum[n]vi ue.[o]Tu [p]rex[q]poſuiſti[r]decretum: [s]vt[t]omnis[u]homo [x]qui[y]audierit[z]ſonitum[a]tu be[b]fiſtule & [c]cithare:[d]fambuce & [e]pſalterii[f]& ſymphonie: [g]& vniuerſi[h]generis[i]muſi corū[k]pſternat ſe:[l]& ado ret[m]ſtatuā[n]aureā.[o] Sī quis aūt[p]nō[q]pcidens[r]adora uerit:[s]mittatur[t]in forna cem[u]ignis[x]ardentis.	כָּל קָרְנָא מַשְׁרוֹקִיתָא קִיתָרוֹס שַׁבְּכָא	קָל
זְנֵי	זְמָרָא תִּפְלִין וְסַנְפֹנְיָה ׀ וְכָל					פְּסַנְתֵּרִין סוּמְפֹנְיָה וְכָל זְנֵי זְמָרָא	זְנֵי
נְפַל פָּנֵד	לְצַלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר					תִּפְלִין וְתִסְגֻּד לְצַלְמָא דִּי עֲבַדְתָּ	נְפַל פָּנֵד
רָמָה	מַלְכָּא׃ וּמַן דִּי לָא יִפֹּל וְיִסְגֻּד					וְהֵן לָא תִסְגֻּדוּן בָּהּ שַׁעֲתָא	רָמָה
יְהַב אָתוֹן	יִתְרְמֵא לְגוֹא אַתוּן נוּרָא יָקִדְתָּא׃					תִּתְרְמוֹן לְגוֹא אַתוּן נוּרָא יָקִדְתָּא	יְהַב אָתוֹן
שֵׁזֵב	וּמַן הוּא אֱלָהּ דִּי יְשֵׁיזְבִנָּכוֹן מִן					וּמַן הוּא אֱלָהּ דִּי יְשֵׁיזְבִנָּכוֹן מִן	שֵׁזֵב
עֲנָה	יְדֵי׃ עָנוּ שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנוֹ					יְדֵי׃ עָנוּ שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנוֹ	עֲנָה
קוּם	וְאָמְרִין לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר לָא					וְאָמְרִין לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר לָא	קוּם
תּוּב	חֲשִׁחִין אֲנַחְנָא עַל דְּנָה פִּתְגָמָא					חֲשִׁחִין אֲנַחְנָא עַל דְּנָה פִּתְגָמָא	תּוּב
יְתֵב אָתָה	לְהַתְנוֹתָךְ׃ הֵן אִיתַי אֱלָהֲנָא דִּי					לְהַתְנוֹתָךְ׃ הֵן אִיתַי אֱלָהֲנָא דִּי	יְתֵב אָתָה
	אֲנַחְנָא פָּלְחִין יָכִל לְשֵׁזָבוּתָנָא					אֲנַחְנָא פָּלְחִין יָכִל לְשֵׁזָבוּתָנָא	
	מִן אַתוּן נוּרָא יָקִדְתָּא וּמִן יְדָךְ					מִן אַתוּן נוּרָא יָקִדְתָּא וּמִן יְדָךְ	
יְדַע הַוָה	מַלְכָּא יְשֵׁיזֵב׃ וְהֵן לָא יְדִיעַ לְהֵוא					מַלְכָּא יְשֵׁיזֵב׃ וְהֵן לָא יְדִיעַ לְהֵוא	יְדַע הַוָה
	לָךְ מַלְכָּא דִּי לֶאֱלָהָיךְ לָא אִיתָנָא					לָךְ מַלְכָּא דִּי לֶאֱלָהָיךְ לָא אִיתָנָא	
קוּם	פָּלְחִין וּלְצַלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקֵימְתָּ לָא					פָּלְחִין וּלְצַלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקֵימְתָּ לָא	קוּם
סְגִד סָגִד לָא	נִסְגֻּד׃ בְּאֵדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר רְתְמְלִי					נִסְגֻּד׃ בְּאֵדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר רְתְמְלִי	סְגִד סָגִד לָא
שְׁנָה שְׁנָא	חֲמָא וְצַלֶם אַפּוֹהִי יְשַׁתְּנִי עַל					חֲמָא וְצַלֶם אַפּוֹהִי יְשַׁתְּנִי עַל	שְׁנָה שְׁנָא
	שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנוֹ עֲנָה וְאָמַר					שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנוֹ עֲנָה וְאָמַר	
עֲזָה	לְמֶזֱא לְאַתּוּנָא חַד שִׁבְעָה עַל דִּי					לְמֶזֱא לְאַתּוּנָא חַד שִׁבְעָה עַל דִּי	עֲזָה
חֲזָה	לְמֶזְיַהּ וּלְנִבְרִין גִּבָּרִי חַיִל דִּי					לְמֶזְיַהּ וּלְנִבְרִין גִּבָּרִי חַיִל דִּי	חֲזָה
	בְּנַחְיְלָה אֲמַר לְנַפָּתָא לְשַׁדְרַךְ					בְּנַחְיְלָה אֲמַר לְנַפָּתָא לְשַׁדְרַךְ	
עֲמַה	מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנוֹ לְמִרְמֵא לְאַתּוּן נוּרָא					מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנוֹ לְמִרְמֵא לְאַתּוּן נוּרָא	עֲמַה

וַיְקִדְּחָאוּ בְּאַדַּרְיָא אֱלָךְ כְּפָתוּ
וְנָסַרְבַּלֵיהוֹן פַּטִישֵׁיהוֹן וְכַרְבְּלָתְהוֹן
וּלְשֵׁיהוֹן וּרְמִיו לְנוּ אַתּוּן נוּרָא
יְקִדְתָּא כָּל קֳבֵל דְּנָה מִן דִּי מְלַת
מַלְכָּא מַחְצְפָה וְאַתּוּנָא אַזְהֲרַתְיָרָה
בְּנְרְיָא אֱלָךְ דִּי הַסִּיקוּ לְשַׁדְרָךְ
מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ קֶטֶל הַמּוֹן שְׁבִיבָא
דִּי נוּרָא וּבְרְיָא אֱלָךְ וְלָתְהוֹן
שַׁדְרָךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ נְפַלוּ
לְנוּא אַתּוּן נוּרָא יְקִדְתָּא בְּכַפְתִּין

ardentis: Et cõfestim vi ri illi vincti cũm brachis suis & tiaris & calciamentis & vestibus missi sunt in mediũ fornacis ignis ardentis. Nam iussio regis vrgebat. Fornax autẽ succesa erat nimis. Porro viros illos qui miserant fidrac misac & abdenago occiderunt in medio camini ignis ardentis colligati.

Que sequuntur in hebreis volumini bus non reperi. Et ambulabãt in medio flãme laudantes deum & benedicentes domino. Stans autem azarias orauit sic. Aperiensq; os suũ in medio ignis ait. Benedictus es dñe deus patrum nostrorũ: & laudabile & gloriosum nomen tuũ in secula: quia iustus es in omnibus que fecisti nobis: & vniuersa opera tua vera: & viæ tue recte: & omnia iudicia tua vera. Iudicia enim vera fecisti iuxta omnia que induxisti super nos & super ciuitatem sanctam patrum nostrorũ hierusalem: quia in veritate & in iudicio induxisti omnia hec propter peccata nostra. Peccauimus enim & inique egimus recedentes a te: & deliquimus in omnibus: & precepta tua non audiuimus: nec obseruauimus nec fecimus sicut precepe ras nobis vt bene nobis esset. Omnia ergo que induxisti sup nos: & vniuersa que fecisti nobis in vero iudicio fecisti: & tradidisti nos in manibus inimicorum nostrorũ iniquorũ & pessimorũ preuaricatorũq; & regi iniusto & pessimo vltra omnẽ terram. Et nunc nõ possumus aperire os. Confusio & opprobriũ facti sumus seruis tuis: & his qui colebãt te. Ne q̃sumus tradas nos in ppetuũ ppter nomẽ tuũ: & ne dissipes testamentũ tuũ: neq; auferas misericordiã tuã a nobis ppter abraã dilectũ tuũ & isaac fuũ tuũ & israel sanctũ tuũ: q̃b locutꝰes pollicẽs q multiplicares semen eoꝝ sicut stellas celi: & sicut arenã q̃ est in littore maris: q̃a dñe imminuti sumꝰ pluſq̃ oẽs gentes: fumusq; hũiles in vniuersa terra hodie ppter pctã nr̃a. Et nõ est in tpe hoc princeps & dux & ppheta: neq; holocaustũ neq; sacrificiũ neq; oblatio neq; incensũm neq; locus primitiarũ coram te vt possimꝰ inuenire miam tuã: sed in animo cõtrito & spũ humilitatis suscipiamur. Sicut in holocausto arietũ & taurorũ: & sicut in milibus agnoꝝ pinguiũ: sic fiat sacrificiũ nr̃m in cõspectu tuo hodie vt placeat tibi: quoniã non est cõfusio cõfidentibus in te. Et nũc sequmur te in toto corde & timemꝰ te & q̃rimus facie tuã. Ne cõfundas nos: sed fac nobiscũ

ardentem. tunc viri illi ligati sunt cũ χιτωσὶν αὐτῶν καὶ τιάραις καὶ ὑποδήμασιν καὶ ἱματίοις αὐτῶν καὶ ἐβλήθησαν εἰς μέσον τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ἐπεὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ὑπερέσχυεν καὶ ἡ κάμινος ἐξεκαύθη ὑπερεκτε νῶς ἑπταπλασίως καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι σὺν ἀζαρίᾳ καὶ ἀβδεναγὼ ἔπεσον ἐν μέσῳ τῆς καμίνου καὶ περιεπάτουν ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ὑμνοῦντες τὸν θεὸν καὶ εὐλογοῦντες τὸν κύριον ἐν τῇ καμίνῳ. τότε ἀζαρίας ἀνέστη καὶ ἔστη καὶ προσηύξατο οὕτως καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς εἶπεν εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας ὅτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησας ἡμῖν καὶ πάντα τὰ ἔργα σου ἀληθινὰ καὶ εὐθεῖαι αἱ ὁδοί σου καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου ἀλήθειαν καὶ κρίματα ἀληθείας ἐποίησας ἐπάγων ἐπήγαγες ἡμῖν καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν τῶν πατέρων ἡμῶν Ἱερουσαλὴμ. ὅτι ἐν ἀληθείᾳ καὶ κρίσει ἐπήγαγες ταῦτα πάντα διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ὅτι ἁμαρτόντες καὶ παρανομήσαντες ἀπὸ σοῦ καὶ πᾶσαν παράβασιν ἐποιήσαμεν καὶ τὰς ἐντολάς σου οὐκ ἠκούσαμεν οὐκ ἐφυλάξαμεν οὐκ ἐποιήσαμεν καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν ἵνα εὖ ἡμῖν γένηται καὶ πάντα ὅσα ἐπήγαγες ἡμῖν καὶ πάντα ἃ ἐποίησας ἡμῖν ἐν ἀληθινῇ κρίσει ἐποίησας καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν ἀνόμων ἐχθίστων ἀποστατῶν καὶ βασιλεῖ ἀδίκῳ καὶ πονηροτάτῳ παρὰ πᾶσαν

fusto & opprobrio facti sum⁹ seruis tuis χύσιν καὶ ὀνείδος ἐγενήθημεν τοῖς δούλοις σου
& colentibus te. ne tradas τοῖς σεβομένοις σε. μὴ δὴ παραδῷς
nos in finẽ ppter nomẽ tuũ: & ne dissi ἡμᾶς εἰς τέλος διὰ τὸ ὄνομά σου, καὶ μὴ διάσκε
pes testamẽtũ tuũ: & ne auferas δασης τὴν διαθήκην σου, καὶ μὴ ἀποστήσῃς τὸ
miam tuã a nobis: ppter abraam dile ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν, διὰ Ἀβραὰμ τὸν ἠγαπη
ctum a te. & ppter isaac seruũ tuũ μένον ὑπὸ σοῦ. καὶ διὰ Ἰσαὰκ τὸν δοῦλόν σου
& israel sanctũ tuũ: cui locut⁹ es ad καὶ Ἰσραὴλ τὸν ἅγιόν σου οἷς ἐλάλησας πρὸς
eos dicẽs: vt multiplicares semen eoꝝ sicut αὐτοὺς λέγων, πληθύναι τὸ σπέρμα αὐτῶν ὡς
stellas celi & sicut arenã q̃ est in labium maris. qz dñe imminu tus sumꝰ plus oẽs gentes: humiles sumus in vniuersa terra hodie ppter peccata nr̃a. Et nõ est in tpe illo princeps & dux & ppheta & holocaustum neq; sacrificium neq; oblatio neq; incensum neq; locus primitiarum coram te vt inueniamus misericordiam tuam. sed in animo contrito & in spiritu humilitatis suscipiamur sicut in holocaustis arietum & taurorum & sicut in milibus agnorum pinguium. sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie vt placeat tibi quoniam non est confusio confidentibus in te. Et nunc sequmur te in toto corde & timemus te & quærimus faciem tuam. Ne confundas nos: sed fac nobiscum

τὰ ἀστέρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς τὸν χέρμαρ τὸν παρὰ
labium maris. qz dñe humili τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. ὅτι δι' ἁμαρτίας
humus sumus vltra oẽs gẽtes: & sumus hu κύριε ἐσμὲν ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐσμὲν τα
miles in vniuersa terra hodie ppter pecca πεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἁμαρτί
ta nr̃a. & nõ est in tpe illo prin as ἡμῶν. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἄρ
cipes & dux & ppheta & holocaustum χων καὶ προφήτης καὶ ἡγούμενος οὐδὲ ὁλοκαύ
neq; sacrificium neq; oblatio neq; incen τωσις οὐδὲ θυσία οὐδὲ προσφορὰ οὐδὲ θυμίαμα
sum: nõ locus vt primitias offeramꝰ coram te & οὐδὲ τόπος τοῦ καρπῶσαι ἐνώπιόν σου καὶ
inueniam⁹ miã tuã: sed in ania contrita εὑρεῖν ἔλεός σου, ἀλλ' ἐν ψυχῇ συντετριμμένῃ
& spiritu humilitatis suscipiamur καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσδεχείη
sicut in holocaustis arietũ & taurorũ μεν ὡς ἐν ὁλοκαυτώμασιν κριῶν καὶ ταύρων
& sicut in milibus agnoꝝ pinguiũ. sic καὶ ὡς ἐν μυριάσιν ἀρνῶν πιόνων. οὕτω
fiat sacrificium nr̃m in cõspectu tuo ho γενέσθω σήμερον τὰ θυσία ἡμῶν ἐνώπιόν σου σή
die & impleat post te: qz nõ μερον καὶ ἐκτελεσθήτω ὀπίσω σέ. ὅτι οὐκ
est cõfusio cõfidentib⁹ in te. & nũc ἔστιν αἰσχύνη τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ σοί. καὶ νῦν
sequmur te in toto corde: & timemus ἑξακολουθοῦμέν σοι ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, καὶ φοβούμε
te & quærimus faciem tuam. ne θά σε καὶ ζητοῦμεν τὸ πρόσωπόν σου. μὴ
confundas nos: sed fac nobiscũ καταισχύνῃς ἡμᾶς ἀλλὰ ποίησον μεθ' ἡμῶν

fcũm mãsuetudinẽ tuã: & fcũm multitu κατὰ τὴν ἐπιείκειάν σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆ
dinẽ mie tue. & erue nos fecũ θος τοῦ ἐλέους σου. καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς κα
dũ mirabilia tua: & da glam τὰ τὰ θαυμάσιά σου, καὶ δὸς δόξαν τῷ
nomini tuo dñe. & cõfundantur ὀνόματί σου κύριε. καὶ ἐντραπείησαν
oẽs q̃ ostendunt seruis tuis πάντες οἱ ὑποδεικνύοντες τοῖς δούλοις σου
mala & confundantur ab oi κακὰ καὶ καταισχυνθείησαν ἀπὸ πάσης
potentia: & robur eoꝝ cõteratur. δυνάμεως, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν συντριβείη.
& sciant q̃ tu es dñs deꝰ so καὶ γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μό
lus & gloriosus sup oẽm orbẽ terrar. & νος καὶ ἔνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ οἱ
cessabãt q̃ miserant eos ministri παῖδες οἱ ἀποστείλαντες αὐτοὺς ὑπηρέται
regis succendẽtes fornacẽ naph τοῦ βασιλέως καίοντες τὴν κάμινον ἐφ'
tha & pice & stuppa & malleolis ἅπτα καὶ πίσσαν καὶ στυππεῖον καὶ κληματίδα
& effundebat flãma sup fornacẽ καὶ ἐκχεόντο φλὸξ ὑπὲρ τὸν καμίνου
in cubitus xlix. & erupit & incẽ τὸν ἐπὶ πήχεις μθ'. καὶ ἐξέκαυσαν καὶ ἐνε
dit ds reperit circa fornacẽ πρήσθη ὃς εὗρεν περὶ τὴν κάμινον τῶν
chaldeoꝝ. ar angelus dñi cõdescen χαλδαίων. ὁ δὲ ἄγγελος κυρίου συγκατέ
dit cũ eo qui circa azariam in forna βη ἅμα τοῖς περὶ τὸν ἀζαρίαν εἰς τὴν κά
cem: & excussit flãmã ignis μινον, καὶ ἐξέτιναξεν τὴν φλόγα τοῦ πυ
de fornace: & fecit ρὸς ἐκ τῆς καμίνου, καὶ ἐποίησεν τὸ
medũ fornacis: q̃si spiritꝰ roris μέσον τῆς καμίνου, ὡς πνεύματα δρόσου
flantis & non cõtigit eos omni φυσιζῶν καὶ οὐχ ἥψατο οὐδὲν αὐτῶν τὸ καθό
no ignis & non cõturbauit neq; cõtur λου τὸ πῦρ καὶ οὐκ ἐλύπησεν οὐδὲ ἐπῆρεν
bauit eos tunc tres q̃si ex vno ὀχλῆσαι αὐτούς. τότε οἱ τρεῖς ὡς ἐξ ἑνὸς
ore laudabãt & benedicebãt & glorifica στόματος ὕμνουν καὶ εὐλόγουν καὶ ἐδόξα
bãt deũ in fornace dicẽtes. benedicite ζον θεὸν ἐν τῇ καμίνῳ λέγοντες. εὐλο
dñs deus patrum nr̃orum: γητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
& laudabile & superexaltatum in se καὶ αἰνετὸν καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰ
cula: & benedictum nomẽ glo ῶνας: καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δό
rie tue sctũ & suplaudabile & sup ξης σου τὸ ἅγιον καὶ ὑπεραινετὸν καὶ ὑπε
exaltatum in secula. benedictus ris ρυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογημένος
es in templo sctĩ glie tue & sup εἶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας δόξης σου καὶ ὑπερυ
laudabil & superglorioꝰ in secula. μνητὸς καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
benedictus es q̃ intueris abyssos benedictus es q̃ sedes super cherubim & laudabilis & superexaltatus in secula. Benedictus es in firmamẽto celi & gloriosus in secula. Benedicite omnia opera dñi dñm: laudate & superexaltate eum in secula. Benedicite angeli dñi dño: laudate & superexaltate eũ in secula. Benedicite celi dño: laudate & superexaltate eum in secula. Benedicite aque oẽs q̃ sup celos sunt dño: lauda. Benedicite omnes virtutes dñi dño: lauda. Benedicite sol & luna dño: lauda. Benedicite stelle celi dño: laudate. Benedicite imber & ros dño: lauda. Benedicite omnis spiritus dei dño: lauda. Benedicite ignis & estus dño: lauda. Benedicite frigus & estas dño: laudate. Benedicite glacies & nives dño: lauda. Benedicite noctes & dies dño: laudate. Benedicite lux & tenebres dño: lauda. Benedicite fulgura & nubes dño: laudate & superexaltate eum in secula. Benedicat terra dominum: laudet & superexaltet eum in secula. Benedicite montes & colles dño: laudate & superexaltate eum in secula.

ἐλεημοσύνην σου καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου κατὰ τὰ ἔργα σου τὰ θαυμάσια καὶ δὸς δόξαν τῷ ὀνόματί σου κύριε καὶ ἐντραπείησαν πάντες οἱ ὑποδεικνύοντες τοῖς δούλοις σου κακὰ καὶ καταισχυνθείησαν ἀπὸ πάσης δυνάμεως καὶ ἰσχὺς αὐτῶν συντριβείη. καὶ γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μόνος καὶ ἔνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ οἱ παῖδες οἱ ἀποστείλαντες αὐτοὺς ὑπηρέται ἅπτα καὶ πίσσαν καὶ στυππεῖον καὶ κληματίδα καὶ ἐκχεόντο φλὸξ ὑπὲρ τὸν καμίνου ἐπὶ πήχεις μθ'. καὶ ἐξέκαυσαν καὶ ἐνέπρησεν ὃς εὗρεν περὶ τὴν κάμινον τῶν χαλδαίων. ὁ δὲ ἄγγελος κυρίου συγκατέβη ἅμα τοῖς περὶ τὸν ἀζαρίαν εἰς τὴν κάμινον καὶ ἐξέτιναξεν τὴν φλόγα τοῦ πυρὸς ἐκ τῆς καμίνου καὶ ἐποίησεν τὸ μέσον τῆς καμίνου ὡς πνεύματα δρόσου φυσιζῶν καὶ οὐχ ἥψατο οὐδὲν αὐτῶν τὸ καθόλου τὸ πῦρ καὶ οὐκ ἐλύπησεν οὐδὲ ἐπῆρεν ὀχλῆσαι αὐτούς. τότε οἱ τρεῖς ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ὕμνουν καὶ εὐλόγουν καὶ ἐδόξαζον θεὸν ἐν τῇ καμίνῳ λέγοντες. εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ αἰνετὸν καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰῶνας. καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου τὸ ἅγιον καὶ ὑπερυμνημένον καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογητὸς εἶ ἐν στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὑπερυμνητὸς καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἄγγελοι κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε οὐρανοὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πάντα τὰ ὕδατα πάνω τοῦ οὐρανοῦ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πᾶσαι δυνάμεις κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἥλιος καὶ σελήνη τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πᾶν πνεῦμα τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πῦρ καὶ καῦμα τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ψῦχος καὶ καύσων τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε δρόσος καὶ πάχνη τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε κρύος καὶ ψῦχος τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πάχναι καὶ χιόνες τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε φῶς καὶ σκότος τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πάγος καὶ ψῦχος τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογείτω ἡ γῆ τὸν κύριον ὑμνείτω καὶ ὑπερυψούτω αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ὄρη καὶ βουνοὶ τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἄρχοντες κυρίου τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πάντα τὰ φυόμενα ἐν τῇ γῇ τὸν κύριον

bñdicite fontes dño: laudate τ ὑμνεῖτε καὶ πηγαὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ superexaltate eum in secula. bñdicite ma ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. ἐυλογεῖτε θά ria τ flumina dño. lau. τ su. λασσαι καὶ ποταμοὶ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. exalta eũ in secula. bñdicite cete τ oia εἰς τοὺς αἰῶνας. ἐυλογεῖτε κήτη καὶ πάντα ἃ mouent ĩn aquis dño. lau. τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασι τὸν κύριον. ὑμ. τ sup. eũ in sc. benedicite oēs καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰ. ἐυλογεῖτε πάντα volucres celi dño. lau. τ sup τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κ΄ι. ὑμνεῖ. καὶ ὑπ. bñdicite bestie τ oia pecora ἐυλογεῖτε τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη τὸν dño. lau. τ sup. bñdicite filij ho κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. ἐυλογεῖτε υἱοὶ τῶν ἀν minũ dño. lau. τ sup eũ in θρώπων τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς secula. benedicte israel dño. lau. αἰῶνας. ἐυλογεῖτε Ἰσραὴλ τὸν κύριον. ὑμ. τ sup. eũ in secula. benedicte sa καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. ἐυλογεῖτε ἱε cdotes dñi dño. lau. τ sup. eũ in ρεῖς κυρίου τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς secula. bñdicite serui dñi τοὺς αἰῶνας. ἐυλογεῖτε δοῦλοι κυρίου τὸν

אֲדַיִן נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא תְּוֵה וְקָם בְּהוֹם
בָּהֲל דְּבַר נְהִירְתְּבַהֲלָה עָנָה וְאָמַר לְהַדְּבְרוֹהִי
הֲלָא גְּבְרִין תְּלָתָא רְמֵינָא לְגוֹא מַנָּא
נוּרָא מְכַפְּתִין עָנִין וְאָמְרִין לְמַלְכָּא עָנָה
יַצִּיבָא מַלְכָּא וְאָמַר הָא אֲנָה חָזֵה גְּבְרִין אַרְבְּעָה שְׁרִין מַהְלְכִין גְּוֹא
נוּרָא וְחַבָל לָא אִיתַי וּבְהוֹן וְרְוֵה
דִּי רְבִיעָיָא דָּמֵה לִבַר אֱלָהִין
בֵּאדַיִן קְרֵב נְבוּכַדְנֶצַּר לִתְרַע אַתּוּן
נוּרָא יְקִדְתָּא עָנָה וְאָמַר שַׁדְרָךְ
מֵישַׁךְ וַעְבֵד נְגוֹ עַבְדוֹהִי דִּי אֱלָהָא
עִלָּיָא בֵּפְקוּ וְאִתוֹ בֵּאדַיִן נְפָקִין
שַׁדְרָךְ מֵישַׁךְ וַעְבֵד נְגוֹ מִן נוּרָא נוּרָא
וְמִתְנַכְּשִׁין אַחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סְגָנַיָּא
וּפַחֲוָתָא וְהַדְּבְרֵי מַלְכָּא חָזַיִן לְגִבְרַיָּא
אִלֵּךְ דִּי לָא שְׁלַט נוּרָא וּגְוַשְׁמְהוֹן
וּשְׂעַר רֵאשְׁהוֹן לָא הִתְחַרָךְ
וְסַרְבָּלֵיהוֹן לָא שְׁנוֹ וְרֵיחַ נוּר לָא
עֲדַת בָּהוֹן עָנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר
בְּרִיךְ אֱלָהֲהוֹן דִּי שַׁדְרָךְ מֵישַׁךְ
וַעְבֵד נְגוֹ דִּי שְׁלַח מַלְאֲכֵה וְשֵׁיזַב
לְעַבְדּוֹהִי דִּי הִתְרְחִצוּ עֲלוֹהִי וּמִלַּת

Benedicite fontes dño: laudate & sup exaltate eũ in scla. Benedicite maria & flumina dño: lau. Bñdicite cete & oia que mouentur in aquis domio: lauda. Benedicite oēs volucres celi domino: lauda. Benedicte oēs bestie & pecora dño: lauda. Benedicite filii hominũ dño mino: lauda. Benedicat israel dñm: lau det & supexaltet eũ in secula. Benedite sacerdotes dñi dño: lauda. Benedicite serui dñi dño: lauda. Benedicite spiritus & anime iustorũ dño: lauda. Benedicite sancti & humiles corde dño. Benedicite ananía azaria misael dño: laudate & superexaltate eum in secula. Qui eruit nos de inferno: & saluos fecit de manu mortis & liberauit nos de medio ardentis flamme: & de medio ignis eruit nos. Confitemini domino quoniã bonus: quoniã in seculũ misericordia eius. Benedicite omnes religiosi domino deo deorũ: laudate & cõfitemini ei quia in omnia secula misericordia eius. Hucusq; in hebreo non habetur: & que posuimus de theodotionis editione translata sunt.

'Tunc' nabuchodonosor 'rex' obstupuit '& surrexit 'propere' & ait' optimatibus suis. Nonne' tres' viros 'mi sisti' in medio ignis' cõpeditos. Qui' respondẽtes 'regi' dixerũt. 'Vere' rex. 'Respõdit rex '& ait.' Ecce' ego videor' q̃ttuor' viros' solutos & 'ambulantes' in medio' ignis:' & 'nihil 'corruptionis' in eis' est: & 'species' quarti' similis filio' dei. Tunc' accessit rex' nabuchodonosor 'ad ostiũ' fornacis' ignis' ardẽtis' & ait. 'Sidrac & abdenago' serui 'dei excelsi:' egredimini' & venite.' Statim' egressi sunt' sidrac' misac' & abdenago' de' medio' ignis. 'Et congregati' satrape 'magistratus & iudices' & potentes' regis' contẽplabãtur' viros illos:' qm' nihil' potestatis habuisset' ignis' in corporibus eor:' & capillus' capitis eor' nõ' esset adustus:' & faraballa eorũ nõ fuissent imutata:' & odor ignis' nõ' trãsiisset' p eos. Et' perumpẽs' nabuchodonosor' ait.' Bñdictus' deo corũ' sidrac videlicet' misac' & abdenago' qui' misit' angelũ suum' & eruit seruos suos' qui' credide runt' in eum:' & verbum

τ nabuchodonosor audiuit laudantes deo τ admi rat' est: τ surrexit in festiatiõe τ ait optimatib' μασεν, καὶ ἐξαφνης ἐν σπουδῇ, καὶ εἶπεν τοῖς μεγιστᾶσιν suis: nõne viros tres iniecimus in medio ignis. τ dixit rex: hic ego video viros ἕξ ἀν τοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ὧδε ἐγὼ ὁρᾶ ἄνδρας τέσσαρας solutos τ ãbulantes in medio ignis. τ cor λελυμένους καὶ περιπατοῦντας ἐν μέσῳ τ πυρός. καὶ φα ruptio nõ est in eis. τ visio quarti similis φορὰ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ὅρασις τοῦ τετάρτου ὁμοία filio dei. tunc accessit nabuchodonosor ad ostiũ υἱῷ θεοῦ. τότε προσῆλθεν ναβουχοδονόσορ πρὸς τὴν θύραν foznacis ignis ardentis: τ ait: sidrach mi τῆς καμίνου τ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ εἶπεν, σεδρὰχ μι sac abdenago: ferui dei altissimi: egre σὰκ ἀβδεναγῶ, οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἐξέλ dimini τ venite fozas. τ egressi sũt sidrach misac τ ab θετε καὶ δεῦτε ἔξω. καὶ ἐξῆλθον σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβ denago de medio ignis. τ cõgregant sa δεναγῶ ἐκ μέσου τοῦ πυρός. καὶ συνάγονται οἱ σα trape τ magistrati τ toparche τ potẽ τράπαι καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ τοπάρχαι καὶ οἱ δυνά tes regis. τ ꝓtemplabãt viros. q̃ nõ στες τοῦ βασιλέως. καὶ ἐθεώρουν τοὺς ἄνδρας, ὅτι οὐκ dñatus est ignis corporis eor. τ capill' ἐκυρίευσεν τὸ πῦρ τοῦ σώματος αὐτῶν. καὶ ἡ θρὶξ capitis eor nõ est ĩflãmatus. τ saraballa τῆς κεφαλῆς αὐτῶν οὐκ ἐφλογίσθη, καὶ τὰ σαρᾴβαλα eor nõ fuit mutata: τ odor ignis non fuit i eis. τ αὐτῶν οὐκ ἠλλοίωται, καὶ ὀσμὴ πυρὸς οὐκ ἦν αὐτοῖς. καὶ adorauit in cõspectu eor rex προσεκύνησεν ἐνώπιον αὐτῶν ὁ βασιλεὺς τῷ dño. τ rũdit nabuchodonosor rex κυρίῳ. καὶ ἀποκρίθη ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς τ dixit: bñdictus deus sidrach misac τ abd καὶ εἶπεν, ἐυλογητὸς ὁ θεὸς τοῦ σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβδ denago: q̃ misit angelũ suum τ eruit δεναγῶ, ὃς ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξεῖλετο τοὺς seruos suos qi cõfiderunt in eo. τ verbũ παῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτῷ· καὶ τὸ ῥῆμα

dño. lau. τ sup. eũ in secula. ὑμνεῖτε καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. bñdicite spũs τ aie iustoꝝ ἐυλογεῖτε πνεύματα καὶ ψυχαὶ δικαίων dño. lau. τ sup. bñdicite sancti τ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. ἐυλογεῖτε ὅσιοι καὶ humiles corde dño. lau. τ sup. ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. bñdicite ananía azaria misael dño. ἐυλογεῖτε ἀνανία ἀζαρία μισαὴλ τὸν κύριον. lau. τ superexaltate eũ in secula. ὑμνεῖ. καὶ ὑπερυψοῦ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. qr liberauit nos de inferno τ saluauit nos ὅτι ἐξείλετο ἡμᾶς ἐξ ᾅδου καὶ ἔσωσεν ἡμᾶς de manu mortis. τ liberauit nos de ἐκ χειρὸς θανάτου. καὶ ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ foznace media ardentis ꝓflame. τ de me καμίνου μέσης καιομένης φλογός. καὶ ἐκ μέ dio ignis eruit nos. cõfitemini σου πυρὸς ἐρρύσατο ἡμᾶς. ἐξομολογεῖσθε τῷ dño qm bon' qm in scla mia ei'. κῷ ὅτι χρηστὸς ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτ. bñdicite oēs colentes dñm ἐυλογεῖτε πάντες οἱ σεβόμενοι τὸν κ΄ὸν deo deoꝝ. laudate τ cõfitemini: qr θεὸν τῶν θεῶν. ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι in omnia secula mia eius. εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Καὶ ναβουχοδονόσωρ ἤκουσεν ὑμνούντων αὐτῶν καὶ ἰλαὶ

μασεν, καὶ ἐξαφνης ἐν σπουδῇ, καὶ εἶπεν τοῖς μεγιστᾶσιν

ἀν τοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ὧδε ἐγὼ ὁρᾶ ἄνδρας τέσσαρας

λελυμένους καὶ περιπατοῦντας ἐν μέσῳ τ πυρός. καὶ φα

φορὰ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ὅρασις τοῦ τετάρτου ὁμοία

υἱῷ θεοῦ. τότε προσῆλθεν ναβουχοδονόσωρ πρὸς τὴν θύραν

τῆς καμίνου τ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ εἶπεν, σεδρὰχ μι

σὰκ ἀβδεναγῶ, οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἐξέλ

θετε καὶ δεῦτε ἔξω. καὶ ἐξῆλθον σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβ

δεναγῶ ἐκ μέσου τοῦ πυρός. καὶ συνάγονται οἱ σα

τράπαι καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ τοπάρχαι καὶ οἱ δυνά

στες τοῦ βασιλέως. καὶ ἐθεώρουν τοὺς ἄνδρας, ὅτι οὐκ

ἐκυρίευσεν τὸ πῦρ τοῦ σώματος αὐτῶν. καὶ ἡ θρὶξ

τῆς κεφαλῆς αὐτῶν οὐκ ἐφλογίσθη, καὶ τὰ σαρᾴβαλα

οὐκ ἠλλοίωται, καὶ ὀσμὴ πυρὸς οὐκ ἦν αὐτοῖς. καὶ

προσεκύνησεν ἐνώπιον αὐτῶν ὁ βασιλεὺς τῷ

κυρίῳ. καὶ ἀποκρίθη ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς

Pritiua.heb. Ter.be.Dani.iiij. Trāsl.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

יִמְטָא לְמִסְמָיָא וַחֲזוֹתֵהּ לְכוֹל כָּל עַמְמַיָּא
אַרְעָא עֲבִידָה שַׁפִּיר וְאִנְבֵהּ שַׁגִּיא
וּמָזוֹן לְכֻלָּא בֵהּ תְּחוֹתוֹהִי תִּטֻּלָל זוּן עֻלַּל
חֵיוַת בָּרָא וּבְעַנְפּוֹהִי יְדָרָן צִפָּרֵי שָׁמַיָּא וּמִנֵּהּ יִתְזַן כָּל בִּשְׂרָא חֵזֶה זוּן
חֵיוַת בָּחֲזוֹר רֵאשִׁי עַל מִשְׁכְּבִי וְאַלּוֹ הֲוַיִת שֵׁנָב
עִיר וְקַדִּישׁ מִן שְׁמַיָּא נָחַת עִיר קָרָא
גְּחֵיל וְכֵן אָמַר נְדוֹ אֵילָנָא וְקַצּוֹצוֹהִי גּוֹד קָצִין
עַנְפּוֹהִי אַתְּרוּ עֲפִיּוֹהִי וּבַדְּרוּ אִנְבֵהּ אֲכַל
תְּנֵד חֵיוָתָא מִן תְּחוֹתוֹהִי וְצִפָּרַיָּא גּוֹד חָמֵה
מִן עַנְפּוֹהִי בְּרֵם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי
בְּאַרְעָא שְׁבָקוּ וּבְאֻסּוּר דִּי בְּרְזֶל אֲסַר
וּנְחַשׁ בְּדִתְאָא דִּי בָרָא וּטְלַל שְׁמַיָּא
יְצִטְבַּע וְעִם חֵיוְתָא חֻלְקֵהּ בְּעִשְׂבָּא צָבַע
אַרְעָא לִבְיָה מִן אֱנָשָׁא יְשַׁנּוֹן שָׁנִן
וּלְבַב חֵיוָה יְתְיְהֵב לֵהּ וְשִׁבְעָה
עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי חָלַף עִוּר
פִּתְגָמָא וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאִלְתָּא אֲמַר
עַד דִּי יִנְדְּעוּן חַיָּיא דִּי שַׁלִּיט עִדָּן חָיָה
עִלָּיָא בְּמַלְכוּת אֱנָשָׁא וְלִמַן דִּי יְצִבֵּא שָׁלַט
יְצִבֵּא לְבִיָה מִן אֱנָשָׁא יְשַׁמְּשׁוּנֵהּ עֲבַד
וְלִבְנֵי אֱנָשָׁא יִתְיְהֵב לֵהּ וְשִׁבְעָה
עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי חָלַף עִוּר
פִּתְגָמָא וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאִלְתָּא אֲמַר
עַד דִּי יִנְדְּעוּן חַיָּיא דִּי שַׁלִּיט עִדָּן חָיָה
עִלָּיָא בְּמַלְכוּת אֱנָשָׁא וְלִמַן דִּי יְצִבֵּא שָׁלַט
יְצִבֵּא וְתַקִּיף וְרוּמָה יְמַטֵּא לִשְׁמַיָּא וְחֻזוֹתֵהּ
לְכָל אַרְעָא עֲפִיּוֹהִי שַׁפִּיר וְאִנְבֵהּ
וּמָזוֹן לְכֻלָּא בֵהּ תְּחוֹתוֹהִי
שָׁגִיא וְתוֹקֶף לְשַׁנָּיִךְ חֵזֶה זוּן
וּלְבַב חֵיוָה יְתְיְהֵב לֵהּ וְשִׁבְעָה
עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי חָלַף עִוּר
פִּתְגָמָא וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאִלְתָּא אֲמַר
עַד דִּי יִנְדְּעוּן חַיָּיא דִּי שַׁלִּיט עִדָּן חָיָה
עִלָּיָא בְּמַלְכוּת אֱנָשָׁא וְלִמַן דִּי יְצִבֵּא שָׁלַט
יְצִבֵּא

Trāsl.B.Vie.

cōtingēs'celū.' Aspect? illi? erat vsq; ad terminos vniuerse terre.' Folia ei? pulcherrima: '& fructus eius nimi?: & esca vniuerforū in ea.' Subter eā hitabant' aialia & bestie: "& in ramis eius cōuersabātur volucres' celi: & ex ea vescebatur ois caro. Videbā in visione capitis mei' sup' stratū meū: & ecce vigil' & sanctus de celo descendit.' clamauit fortiter' & sic' ait.' Succidite' arborē' & prescidite ramos eius: excutite' folia eius & dispergite' fructus ei?: fugiant' bestie q̄ subter eam sunt: & volucres de ramis ei?," Verū tamē germē radicū eius in terra' finite: & alligetur vinculo ferreo: & creo' in herbis que' foris sunt: & rore celi tingatur: & cum feris pars eius in herba terre.' Cor eius ab humano cōmutetur: & cor' detur' ei: & septem tempora' mutētur' super eum.' In sententia' vigilū decretū est & sermo sanctorum & petitio 'donec' cognoscant' viuētes: 'quoniā' domiabitur excelsus in regno hominum: & cuicunq; voluerit' dabit illud: " & hūilimū' hoiem' cōstituet' sup eū. Hoc somniū vidi' ego 'nabuchodonosor' rex. Tu ergo balthasar 'interptationē' narra festinus: 'quia' oēs' sapientes regni mei' non queunt 'solutionē' edicere mihi, Tu autem 'potes: 'quia spiritus deorū' sanctorū in te est.' Tunc' daniel' cui nomē balthasar: 'balthasar cepit intra se metipsum tacitus' cogitare' quasi' vna' hora: " & cogitationes eius' cōturbabāt eū.' Rūdens aūt' rex ait.' Balthasar: ' somniū "et interptatio ei' nō' cōturbent te.' Rūdit' balthasar' & dixit.' Dñe mi' somniū' his qui te oderūt.' & interpretatio eius' hostib' tuis sit.' Arborē' quā' vidisti' sublimē' atq; robustā: ' cui' altitudo' ptingit' ad celū: & aspect? illi? in oēs 'terrā.' & ramus ei' pulcherrimi: & fruct? ei? nimi?' & esca' oīm' in ea: subter eā

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

guenit vsq; ad celū: τ latitudo eius ad terminos vniuerse terre. Folia eius pulchra τ fructus eius nimis: τ escha omnibus in ea: τ subtus αὐτὸς ἀγρὸς, καὶ τροφὴ πᾶσιν ἐν αὐτῷ, ὑποκάτω αὐτῆς σκιάζουσι τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, καὶ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτῆς κατασκηνοῦσι τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐτρέφετο πᾶσα σάρξ. Ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς ἐν κοίτῃ μου, καὶ ἰδοὺ ἐγρ καὶ ἅγιος ἐξ οὐρανοῦ κατέβη καὶ ἐφώνησεν ἐν ἰσχύι καὶ οὕτως εἶπεν· ἐκκόψατε τὸ δένδρον καὶ ἐκτίλατε τοὺς κλάδους αὐτῆς, καὶ ἐκτινάξατε τὰ φύλλα αὐτοῦ καὶ διασκορπίσατε τὸν καρπὸν αὐτοῦ, σαλευθήτωσαν τὰ θηρία ὑποκάτωθεν αὐτοῦ καὶ τὰ ὄρνεα ἀπὸ τῶν κλάδων αὐτοῦ· πλὴν τὴν φυὴν τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ἐάσατε ἐν βοτάνῃ ἀγροῦ καὶ ἐν δεσμῷ σιδηρῷ καὶ χαλκῷ, καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ συβληθήσεται, καὶ μετὰ θηρίου ἡ μερὶς αὐτοῦ ἐν τῷ χόρτῳ τῆς γῆς· ἡ καρδία αὐτοῦ ἀπὸ ἀνθρώπων ἀλλοιωθήσεται· καὶ καρδία θηρίου δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπ' αὐτόν διὰ συγκρίματος ἐριδόλογος καὶ ῥῆμα ἁγίων ἡ ἐρώτησις· ὑπὸ γνῶσιν οἱ ζῶντες, ὅτι κύριος ἐστὶν ὑψίστου βασιλείας, καὶ ᾧ ἐὰν δόξῃ δώσει αὐτήν· καὶ τὸ ἐλάχιστον ἀναστήσει ἐπ' αὐτήν· τοῦτο τὸ ἐνύπνιον εἶδον ἐγὼ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσωρ, καὶ σὺ baltasar σύγκριμα εἶπον, ὅτι πάντες οἱ σοφοὶ regni mei οὐ δύνανται σύγκριμα αὐτοῦ δηλῶσαί μοι, σὺ δὲ δύνασαι, ὅτι πνεῦμα θεῶν ἁγίων ἐν σοί· τότε δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα βαλτάσαρ, ἐφοβήθη ὥσει ὥραν μίαν, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ συνεταράσσον αὐτόν· καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, baltasar somniū τὸ ἐνύπνιον καὶ ἡ σύγκρισις μὴ ταραττέτω σε· ἀποκριθεὶς βαλτάσαρ καὶ εἶπεν, κύριε ἐμοὶ somniū τοῖς μισοῦσίν σε, καὶ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ τοῖς ἐχθροῖς σου· τὸ δένδρον ὃ εἶδες τὸ μεγαλυνθὲν τὸ ἰσχυρὸν οὗ τὸ ὕψος ἔφθασεν ἕως τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ εὐμορφα, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ πολὺς, καὶ τροφὴ πᾶσιν ἐν αὐτῷ, ὑποκάτω αὐτοῦ

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

hitabant bestie agrestes. τ in ramis eius κατῴκουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια καὶ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ hitabant aues celi: in eis ter. κατεσκήνουν τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ, σὺ εἶ βασιλεῦ. q magnificat? es τ finalutifti: τ magnitudo tua magnificata? es τ puenit ad ὅτι ἐμεγαλύνθης καὶ ἴσχυσας, καὶ ἡ μεγαλωσύνη σου ἔμεγνιφικάσθη καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ κυρία σου εἰς terminos terre. τ q? vidit rex vigilē τ τὰ πέρατα τῆς γῆς· καὶ ὅτι εἶδεν ὁ βασιλεὺς εἷς καὶ ἅγιος καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν, ἐκτίλατε arboꝛē τ corrūpite illā: verūtñ germē τε τὸ ἔνδοθεν καὶ διαφθείρατε αὐτό, πλὴν τὴν φυὴν radicū eius in terra finite: τ i vinculo ferτῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ἐάσατε, καὶ ἐν δεσμῷ σιδήreo τ ere τ in herba ?foris τ in roze ceρῷ καὶ χαλκῷ καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἔξω ὡς ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ li puctabit: τ cum bestijs agrestib? pars eραὐλιδήσεται, καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἡ μερὶς αὐ ius donec septē tpa mutentur sup illā: hoc τοῦ ἕως ἑπτὰ καιροὶ ἀλλοιωθήσονται ἐπ' αὐτό, τοῦτο colectura cius rex. τ decretū altissimi est ἡ σύγκρισις αὐτοῦ βασιλεῦ· καὶ σύγκριμα ὑψίστου ἐστὶν qs̄ puenit sup dñm meū regem: τ te ὃ ἔφθασεν ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα, καὶ σὲ Job. 42.b. Patra. 18. ἐκβλήθουσιν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων expellunt ab hoibus τ cum bestijs agrestib? ἔσται ἡ κατοίκησίς σου· καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμιοῦσίν σε, καὶ ἑπτὰ erit hitatio tua. τ herba q̄si bouē cibabunt τε τ de rore celi hitatio tua erit τ σὺ σε καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ αὐλιδήσῃ καὶ septē tpa mutabuntur in te donec scias: q? ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονταί ἐπὶ σὲ ἕως οὗ γνῷς, ὅτι dñctur altissimus regni hoim: τ cui κυριεύει ὁ ὕψιστος τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἐὰν βούλῃ δώσει αὐτήν. καὶ ὅτι εἶπεν ἐάσατε τὸν φυ τὰ radicū arboris in terra: regnū tuū ἦν τῶν ῥιζῶν τοῦ δένδρου ἐν τῇ γῇ, ἡ βασιλεία σου tibi manebit cui cognouerit ptātem celestem. σοὶ μενεῖ ἀφ' οὗ ἂν γνῷς τὴν ἐξουσίαν τὴν ἐπουράνιον. ppterea rex cōsilium meū placeat tibi: τ διὰ τοῦτο βασιλεῦ ἡ βουλή μου ἀρεσάτω σοι, καὶ τὰς peccata tua in elemosynis redime: τ iniq amartίας σου ἐν ἐλεημοσύναις λύτρωσαι, καὶ τὰς ἀδίtates tuas in misericordijs pauꝑ. forsitā erit longanκίας σου ἐν διαστρεμμοῖς πενήτων. ἴσως ἔσαι μακρόθυmis delictis tuis. hec oia puene μος τοῖς παραπτώμασίν σου. ταῦτα πάντα ἦλθε runt sup nabuchodonosoꝛ regem post duodeσεν ἐπὶ ναβουχοδονόσωρ τὸν βασιλέα μετὰ δώδεcim mēses in gula regni eius in babyκάμηνον. ἐπὶ τῷ ναῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν βαβυlone deambulāte. respōdit rex τ ait: nōne lῶνι περιπατοῦντος. ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, οὐχ hec est babylon magna quā ego edificaui in αὕτη ἐστὶν βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἣν ἐγὼ ᾠκοδόμησα εἰς domū regni in roboꝛe fortitudīis mee: ? honoꝛē δόκον βασιλείας ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος μου εἰς τιμὴν glie mee? adhuc sermone in ore τῆς δόξης μου; ἔτι τοῦ λόγου ἐν τῷ στόματι τοῦ βαgis exīte: voꝛ de celo facta est. tibi dicitur σιλέως ὄντος, φωνὴ ἀπ' οὐρανοῦ ἐβόησεν· σοὶ λέγεται nabuchodonosoꝛ rex: regnū tuū transiit ναβουχοδονόσωρ βασιλεῦ, ἡ βασιλεία σου παρῆλθεν a te: τ ab hoibus te expellent: τ cū bestijs ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνῶν σε ἐκβληθήσουσιν, καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἡ κατοικία σου καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμιοῦσίν σε, καὶ ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονταί ἐπί σέ, ἕως οὗ γνῷς ὅτι κυριεύει ὁ ὕψιστος

Trāsla.B.Vie.

habitātes' bestie agri: & in ramis eius' cōmorātes aues' celi.' Tu es rex q̄ magnificat? es & inua iuisti: '& magnitudo tua creuit' & puenit vsq; ad celū: & potestas tua' finis terminos vniuerse' tre.' Q̄d aut̄ vidit' rex' vigilem' & sanctū' descēdere de celo & dicere: succidite' arborē' & dissipate illā: " attn germē' radicū eius in tra' dimittite' & vinciatur' ferro' & ere' in herbis foris: & rore' celi' cōsperg atur: & cum feris sit pabulū eius' donec septem mutentur' sup eu?. Hec est' interpratio sententie altissimi' que peruenit super' dñm meū' regem. Eiciēt' te' ab' hoīibus & cū bestijs' feris q; erit habitatio tua: " & fenum vt bos' comedes: & rore celi infunderis' Septē quoq; tēpora' mutabuntur super te: donec scias' q; dominetur' excelsus super regnum hominū: & cuicunq; voluerit dabit illud." Q̄d aūt p̄cepit vt relinq̄retur' germen radicum eius' idest' arboris: " regnum tuum tibi manebit' postq; cognoueris potestatē esse celestem.' Quāobrē' rex' cōsilium meū' placeat' tibi: & petā tua' elemosynis" redime: & iniquitates tuas misericordijs' pauperū: forsitan' ignoscet' de' delictis tuis.' Oia hec' venerunt' sup' nabuchodonosor' regē.' Post finē' mensium' duodecim' in aula' babylonis' deābulabat.' Respondit' rex' & ait.' Nonne' hec' est' babylon ciuitas magna' quā' ego edificaui' in domū' regni' in robore' fortitudinis mee: & in gloria' decoris mei. Cūq; sermo' adhuc esset' in ore' regis' vox' de celo' ruit.' Tibi' dicitur' nabuchodonosor' rex. "Regnū tuū' trāsibit' a te: & ab' hoibus' eiicient' te: & cum' bestijs & feris erit' habitatio tua: " & fenum' vt quasi bos comedes: & septē' tēpora' mutabitur' super te: donec' scias' q; dominetur' excelsus

Ter.heb.Dani.iiij. Pritiua.heb.

תְּדוֹר חֵיוַת בָּרָא וּבְעַנְפּוֹהִי יִשְׁכְּנָן דּוֹר חָיָה
צִפְּרֵי שְׁמַיָּא אַנְתְּה הוּא מַלְכָּא דִּי שֵׁבּוּ
רְבִית וְתַקְפְּתָךְ וְרִבְיוֹנָךְ רְנִית וּמְטַת רַבָּא מָטָא
לִשְׁמַיָּא וְשָׁלְטָנָךְ לְסוֹף אַרְעָא וְדִי חָזֵה מַלְכָּא עִיר
שְׁמַיָּא וְאָמַר נְדוּ אִילְנָא וְחַבְּלוּהִי נְגַד
בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבוֹקוּ אָסַר
וּנְחָשׁ בְּדִתְאָא דִּי בָרָא וּטְלַל שְׁמַיָּא יְצִטְבַּע וְעִם
חֵיוַת בָּרָא חֻלְקֵהּ דִּי עֵשֶׂב אַרְעָא עַד דִּי שִׁבְעָה
עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי דְּנָה פִּשְׁרָא
עֲדַנִּין יְחַלְפוּן עֲלוֹהִי דְּנָה פִּשְׁרָא
מַלְכָּא וּנְזַרְתָּ עַלְיָא דִּי הִיא דִּי מְטַת עַל
מָרָאִי מַלְכָּא וְלָךְ טַרְדִין מִן אֲנָשָׁא
וְעִם חֵיוַת בָּרָא לָהְוֵה מְדָרָךְ וְעִשְׂבָא
כְּתוֹרִין לָךְ יְטְעֲמוּן וּמִטַּל שְׁמַיָּא
לָךְ מְצַבְּעִין וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יְחַלְפוּן
עֲלָיִךְ עַד דִּי תִנְדַּע דִּי שַׁלִּיט עִלָּיָא
בְּמַלְכוּת אֱנָשָׁא וְלִמַן דִּי יְצִבֵּא יְהַב לֵהּ
וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי
בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי דִּי לְמִשְׁבַּק עִקַּר
אִילָנָא מַלְכוּתָךְ לָךְ יְהֵא מִן דִּי תִנְדַּע
שָׁלְטָנִין שְׁמַיָּא
עֲלַיִךְ עַד דִּי תִנְדַּע דִּי שַׁלִּיט עִלָּיָא
בְּמַלְכוּת אֱנָשָׁא וְלִמַן דִּי יְצִבֵּא וְעִם
חֵיוַת בָּרָא וְעִשְׂבָא כְּתוֹרִין לָךְ
בָּרָא מִרָּךְ עִשְׂבָא כְּתוֹרִין לָךְ
טַעַם חֲלַף וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יְחַלְפוּן עֲלָיִךְ
יְדַע עַד דִּי תִנְדַּע דִּי שַׁלִּיט עִלָּיָא

בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמַן דִּי יְצִבָא
יִתְנַנָּהוּ: בַּהּ שַׁעְתָּא מִלְתָא סְפַת עַל
נְבוּכַדְנֶצַּר וּמָן אֱנָשָׁא טְרִיד
וְעִשְׂבָּא כְתוֹרִיו יֵאכֵל וּמִטַּל שְׁמַיָּא
נְשְׁמַהּ יְצִטְבַּע עַד דִּי שְׂעָרֵהּ
כְּנִשְׁרִין רְבָה וְטְפָרוֹהִי כְּצִפְּרִין:
וְלִקְצַת יוֹמַיָּא אֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר עֵינַי
לִשְׁמַיָּא נְטִלֵת וּמַנְדְּעִי עֲלַי יְתוּב
וְלְעִלָּיָא בָּרִיךְ וּלְחַי עָלְמָא שַׁבַּחֵת
וְהַדַּרְתְּ דִּי שָׁלְטָנֵהּ שָׁלְטָן עָלַם
וּמַלְכוּתֵהּ עִם דָּר וְדָר: וְכָל דָּאֲרְעָא
אַרְעָא חֲשִׁיבִין וְכְמְצְבְיָה
עֲבַד בְּחֵיל שְׁמַיָּא וְדָאֲרְעָא אַרְעָא
וְלָא אִיתַי דִּי יְמָחֵא בִידֵהּ וְיֵאמַר
לֵהּ מָה עֲבַדְתְּ: בְּהּ זִמְנָא מַנְדְּעִי
יְתוּב עֲלַי וּלְיִקַר מַלְכוּתִי הַדְרִי
וְזִיוִי יְתוּב עֲלַי וְלִי הַדָּבְרִי וְרַבְרְבָנַי
יְבַעוּן וְעַל מַלְכוּתִי הָתְקְנַת וּרְבוּ
יְתֵירָא הוֹסַפַת לִי: כְּעַן אֲנָה
נְבוּכַדְנֶצַּר מְשַׁבַּח וּמְרוֹמֵם וּמְהַדַּר
לְמַלֶּךְ שְׁמַיָּא דִּי כָל מַעֲבָדוֹהִי קְשׁט
וְאָרְחָתֵה דִּין וְדִי מְהַלְכִין בְּגָוָה
יָכֵל לְהַשְׁפָּלָה:

בֵּלְשַׁאצַּר מַלְכָּא עֲבַד לְחֶם רַב
לְרַבְרְבָנוֹהִי אֶלֶף וְלָקֳבֵל אַלְפָּא
הַמְרָא שָׁתֵה: בְּלֵשְׁאצַּר אֲמַר נְטַעַם
חַמְרָא לְהֵיתָיָה לְמֵאנֵי דְּהַבָּא
וְכַסְפָּא דִּי הַנְפֵּק נְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּהִי
מִן הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם וְיִשְׁתּוֹן
בֵּהּ מַלְכָּא וְרַבְרְבָנוֹהִי שְׁגְלָתֵהּ
וּלְחָנָתֵהּ: בֵּאדַיִן הֵיתִיו מָאנֵי דַּהֲבָא
דִּי הַנְפִּיקוּ מִן הֵיכְלָא דִּי בֵית אֱלָהָא
דִּי בִירוּשְׁלֶם וְאִשְׁתִּיו בֵּהּ מַלְכָּא
וְרַבְרְבָנוֹהִי שְׁגְלָתֵהּ וּלְחָנָתֵהּ: אִשְׁתִּיו
חַמְרָא וְשַׁבַּחוּ לֵאלָהֵי דַּהֲבָא
וְכַסְפָּא נְחָשָׁא פַּרְזְלָא אָעָא וְאַבְנָא:

"in regno[x] hominum:[y] & cuicunq[z] voluerit ooooo
[b]det illud.[c] Eadē[c] hora[c] ser mo[c] completus est[c] super [e]nabuchodonosor:[b] & ex [f]hominibus[a] abiectus est: [g]& fenum[m] vt bos[m] comedit:[c] & rore[c] celi ooooooo [q]corpus eius[s] infectum est [e]donec[c] capilli eius ooooo [r]in similitudinē aquilarū [c]crescerēt:[b] & vngues eius [s]q̄si vngues[s] auiū. Igitur [b]post finē[c] dierū[c] ego[c] nabuchodonosor[c] oculos meos [b]ad celū[c] leuaui:[b] & sensus meus[m] redditus est[m] mihi: "& altissimo[c] bn̄dixi:[b] & viuentē in[q] sempiternum [s]laudaui[s] & glorificaui:[q] qa "potestas eius[c] ptās[c] sempiterna:[b] & regnū eius[b] in [b]generatiōē[c] & gnationē: [v]& oēs[v] habitatores[s] terre apud eū[c] in nihilū[b] reputati sunt.[c] Iuxta volūtatē[c] eius[b] facit[c] & in virtutibus [m]celi[c] q̄[c] in[b] habitatoribus [c]terre:[b] & nō[c] est[c] qui[c] resistat[c] manui eius[b] & dicat[c] ei: [s]qre[s] fecisti?[c] In ipso[b] tpe [s]sensus me[x] reuersus ē[c] ad me:[c] et ad honorē[c] regni mei[q] decorē[q] pueni:[b] & figura mea[c] reuersa est[b] ad me:[c] et[m] optimates mei[c] & magistratus mei[c] requisiē rūt[m] me:[b] et in[b] regno meo [s]restitut[s] sum:[c] et magnificētia[c] ampliori[m] addita est [x]mihi.[s] Nunc igitur[s] ego [a]nabuchodonosor[b] laudo[a] et magnifico[c] & glorifico [s]regē[c] celi:[q] qa[b] oia[c] opa eius [x]vera:[b] & oēs[y] ie eius[m] iudicia:[m] & [c]gradientes[b] in superbia[a] potest[c] humiliare. ς.

Balthasar[a] rex[b] fecit[c] grādē[c] cōuiuiū[c] optimatibus suis[a] mille:[b] & vnusq̄q fm sinā bibebat et ate. [m]Precepit ergo iam temulentus:[a] vt afferrentur vasa[a] aurea ooooooooooo [s]& argētea:[c] q̄[c] asportauerat[a] nabuchodonosor[b] pater eius[a] de[c] tēplo[c] qđ fuit [b]in hierusalē:[c] vt biberent [s]in eis[c] rex[b] & optimates eius:[b] vxores[c] q̄ eius ooooo [b]& concubine.[c] Tunc[m] allata sunt[m] vasa[a] aurea ooo [c]que[c] asportauerat[a] de[c] tēplo[c] quod fuerat ooooooo [b]in hierusalem:[b] & biberūt in eis[c] rex ooooooo [b]& optimates eius:[b] vxores[c] & concubine illi?.[b] Bibebant[c] vinum[b] & laudabant [m]deos suos[m] aureos & argenteos & [m]ereos [c]ferreos[c] ligneos[c] & lapideos.

[m]in eadē hora exierūt digiti manus hois: ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐξῆλθον δάκτυλοι χειρὸς ἀνθρώπου, τ scribebāt cōtra lampadem in superficiē parietis aule regie.* Et rex aspiciebat oooooooo [m]articulos manus scribentis.[q] Tunc[c] facies[r] regis oo [s]cōmutata est:[m] & cogitationes ei?[c] cōturbabāt eū: [r]& cōpages[r] renū eius[s] soluebant:[r] & genua eius [b]ad se inuicē [c]collidebantur.[r] Exclamauit itaq;[s] rex [b]fortiter[r] vt introducerēt [s]magos[s] chaldeos[m] & aruspices. Et[r] loquēs[s] rex[b] ait [q]sapientibus[r] babylonis. [s]Quicunq; legerit[s] scripturam[r] hanc: ooooooo [s]& interptationē eius[s] manifestā mihi fecerit:[c] purpura[r] vestietur[b] & torquē [r]aureū habebit[s] in[m] collo: "& tertius[s] in regno meo erit.[q] Tunc oooooooo [s]ingressi[s] oēs[s] sapientes[s] regis[s] non[r] potuerunt[s] nec [s]scripturā legere:[r] nec interptationē eius[s] indicare [s]regi.[s] Vnde[r] rex[q] balthasar oooooooooooooooo [b]fatis[s] conturbatus est:[r] et vultus illius[r] imitatus est. Sed[b] & optimates ei?[c] turbabantur:[b] regina autem [q]pro re q̄ acciderat[a] regi [b]& optimatibus eius[b] domum[s] conuiui[s] ingressa est[b] & prolocuens[a] ait. oo [b]Rex[b] in eternū[c] viue.[b] Nō te conturbent ooooooo [b]cogitationes tue:[r] neq; facies tua[r] imutetur.[m] Est "vir[m] in regno tuo[a] qui[c] spiritū[b] deorū ooooooooo [s]sanctorū habet[s] in se:[c] & in diebus[q] patris tui[c] sciētia [b]& sapientia ooooooooo ooooooooo [s]inuente sunt[s] in eo. Nam [b]& rex[a] nabuchodonosor [s]pater tuus[s] princeps[r] magorū[s] incantator[s] chaldeorum & [m]aruspicū[b] constituit eum: [r]q; spūs amplior [b]& prudentia[r] intelligētia q; & [s]interptatio[s] somniorū [b]& ostensio[b] secretorū[r] ac solutio[s] ligatorū[r] inuente sunt[s] in eo: hoc est[b] in daniele:[s] cui[s] rex[s] posuit[m] nomen[a] balthasar.[b] Nunc ita q; daniel[s] vocetur:[r] & interpretationē[s] narrabit. [b]Igitur[r] introducat[s] est[a] daniel[s] coram[r] rege. oooooo [b]Ad quē prefatus[s] rex[s] ait. [s]Tu es ooooooooooo [s]daniel[s] de[s] filiis[s] captiuitatis iude: ooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐξῆλθον δάκτυλοι χειρὸς ἀνθρώπου, τ scribebāt cōtra lampadem in superficiē parietis aule regie.* Et rex aspiciebat oooooooo [m]articulos manus scribentis.[q] Tunc[c] facies[r] regis oo [s]cōmutata est:[m] & cogitationes ei?[c] cōturbabāt eū: [r]& cōpages[r] renū eius[s] soluebant:[r] & genua eius [b]ad se inuicē [c]collidebantur.[r] Exclamauit itaq;[s] rex [b]fortiter[r] vt introducerēt [s]magos[s] chaldeos[m] & aruspices. Et[r] loquēs[s] rex[b] ait [q]sapientibus[r] babylonis. [s]Quicunq; legerit[s] scripturam[r] hanc: ooooooo [s]& interptationē eius[s] manifestā mihi fecerit:[c] purpura[r] vestietur[b] & torquē [r]aureū habebit[s] in[m] collo: "& tertius[s] in regno meo erit.[q] Tunc oooooooo [s]ingressi[s] oēs[s] sapientes[s] regis[s] non[r] potuerunt[s] nec [s]scripturā legere:[r] nec interptationē eius[s] indicare [s]regi.[s] Vnde[r] rex[q] balthasar oooooooooooooooo [b]fatis[s] conturbatus est:[r] et vultus illius[r] imitatus est. Sed[b] & optimates ei?[c] turbabantur:[b] regina autem [q]pro re q̄ acciderat[a] regi [b]& optimatibus eius[b] domum[s] conuiui[s] ingressa est[b] & prolocuens[a] ait. oo [b]Rex[b] in eternū[c] viue.[b] Nō te conturbent ooooooo [b]cogitationes tue:[r] neq; facies tua[r] imutetur.[m] Est "vir[m] in regno tuo[a] qui[c] spiritū[b] deorū ooooooooo [s]sanctorū habet[s] in se:[c] & in diebus[q] patris tui[c] sciētia [b]& sapientia ooooooooo ooooooooo [s]inuente sunt[s] in eo. Nam [b]& rex[a] nabuchodonosor [s]pater tuus[s] princeps[r] magorū[s] incantator[s] chaldeorum & [m]aruspicū[b] constituit eum: [r]q; spūs amplior [b]& prudentia[r] intelligētia q; & [s]interptatio[s] somniorū [b]& ostensio[b] secretorū[r] ac solutio[s] ligatorū[r] inuente sunt[s] in eo: hoc est[b] in daniele:[s] cui[s] rex[s] posuit[m] nomen[a] balthasar.[b] Nunc ita q; daniel[s] vocetur:[r] & interpretationē[s] narrabit. [b]Igitur[r] introducat[s] est[a] daniel[s] coram[r] rege. oooooo [b]Ad quē prefatus[s] rex[s] ait. [s]Tu es ooooooooooo [s]daniel[s] de[s] filiis[s] captiuitatis iude: ooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

[s]In eadem hora[a] apparuerūt[s] digiti[a] q̄si[s] manus[s] hominis[s] scribentis[s] contra [b]candelabrum[s] in[s] superficie [s]parietis[a] aule[s] regie.* Et rex[a] aspiciebat oooooooo [m]articulos[m] manus[s] scribentis.[q] Tunc[c] facies[r] regis oo [s]cōmutata est:[m] & cogitationes ei?[c] cōturbabāt eū: [r]& cōpages[r] renū eius[s] soluebant:[r] & genua eius [b]ad se inuicē [c]collidebantur.[r] Exclamauit itaq;[s] rex [b]fortiter[r] vt introducerēt [s]magos[s] chaldeos[m] & aruspices. Et[r] loquēs[s] rex[b] ait [q]sapientibus[r] babylonis. [s]Quicunq; legerit[s] scripturam[r] hanc: ooooooo [s]& interptationē eius[s] manifestā mihi fecerit:[c] purpura[r] vestietur[b] & torquē [r]aureū habebit[s] in[m] collo: "& tertius[s] in regno meo erit.[q] Tunc oooooooo [s]ingressi[s] oēs[s] sapientes[s] regis[s] non[r] potuerunt[s] nec [s]scripturā legere:[r] nec interptationē eius[s] indicare [s]regi.[s] Vnde[r] rex[q] balthasar oooooooooooooooo [b]fatis[s] conturbatus est:[r] et vultus illius[r] imitatus est. Sed[b] & optimates ei?[c] turbabantur:[b] regina autem [q]pro re q̄ acciderat[a] regi [b]& optimatibus eius[b] domum[s] conuiui[s] ingressa est[b] & prolocuens[a] ait. oo [b]Rex[b] in eternū[c] viue.[b] Nō te conturbent ooooooo [b]cogitationes tue:[r] neq; facies tua[r] imutetur.[m] Est "vir[m] in regno tuo[a] qui[c] spiritū[b] deorū ooooooooo [s]sanctorū habet[s] in se:[c] & in diebus[q] patris tui[c] sciētia [b]& sapientia ooooooooo ooooooooo [s]inuente sunt[s] in eo. Nam [b]& rex[a] nabuchodonosor [s]pater tuus[s] princeps[r] magorū[s] incantator[s] chaldeorum & [m]aruspicū[b] constituit eum: [r]q; spūs amplior [b]& prudentia[r] intelligētia q; & [s]interptatio[s] somniorū [b]& ostensio[b] secretorū[r] ac solutio[s] ligatorū[r] inuente sunt[s] in eo: hoc est[b] in daniele:[s] cui[s] rex[s] posuit[m] nomen[a] balthasar.[b] Nunc ita q; daniel[s] vocetur:[r] & interpretationē[s] narrabit. [b]Igitur[r] introducat[s] est[a] daniel[s] coram[r] rege. oooooo [b]Ad quē prefatus[s] rex[s] ait. [s]Tu es ooooooooooo [s]daniel[s] de[s] filiis[s] captiuitatis iude: ooooooooooo

נַהּ שַׁעְתָּה נִפְּקוּ אֶצְבְּעָן דִּי יַד אֱנָשׁ
וְכָתְבָן לָקֳבֵל נִבְרְשְׁתָּא עַל גִּירָא דִּי
כַתַל הֵיכְלָא דִּי מַלְכָּא וּמַלְכָּא חָזֵה
פֶּס יַדָּא דִּי כָתְבָה: אֱדַיִן מַלְכָּא
זְיוֹהִי שְׁנוֹהִי וּרְעִיוֹנוֹהִי יְבַהֲלֻנֵּהּ
וְקִטְרֵי מָתְנַיִן וְאַרְכַּבָתֵהּ מִשְׁתְּרְיָן
דָּא לְדָא נְקַשָׁן: קְרָא מַלְכָּא בְּחַיִל
לְהַעֲלָה לַאֲשַׁפָּיָא כַּשְׂדָּיֵא וְנִזְרֵיָא
עָנָה מַלְכָּא וְאָמַר לְחַכִּימֵי בָבֶל דִּי
כָל אֱנָשׁ דִּי יְקָרֵא כְּתָבָא דְנָה
וּפִשְׁרֵהּ יְחַוֵּנַנִי אַרְגְּוָנָא יִלְבַּשׁ
וְהַמְנוֹכָא דִּי דְהַבָּא עַל צַוְּארֵהּ
וְתַלְתִּי בְּמַלְכוּתָא יִשְׁלַט: אֱדַיִן
עַלִּלוּ כָל חַכִּימֵי מַלְכָּא וְלָא יְכִלִין
כְּתָבָא לְמִקְרֵא וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעָא
לְמַלְכָּא: אֱדַיִן מַלְכָּא בַלְטְשַׁאצַּר
שְׂגִיא מְתְבְהַל וְזִיוֹהִי שַׁנִּין עֲלוֹהִי
וְרַבְרְבָנוֹהִי מְבֻהָלִין: מַלְכְּתָא
בְּבֵית מִשְׁתְּיָנָא עֲנַת וְאָמְרַת
לְמַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי אַל יְבַהֲלוּךְ
רַעְיוֹנֵךְ וְזִיוֵךְ אַל יְשַׁנּוּ: אִיתַי
גְּבַר בְּמַלְכוּתָךְ דִּי רוּחַ אֱלָהִין
קַדִּישִׁין בֵּהּ וּבְיוֹמֵי אֲבוּךְ נְהִירוּ
וְשִׂכְלְתָנוּ וְחָכְמָה כְּחָכְמַת אֱלָהִין
הִשְׁתְּכַחַת בֵּהּ וּמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר
אֲבוּךְ רַב חַרְטֻמִּין אָשְׁפִין כַּשְׂדָּאִין
גָּזְרִין הַקִימֵהּ אֲבוּךְ מַלְכָּא: כָּל קֳבֵל
דִּי רוּחַ יַתִּירָה וּמַנְדָּע וְשָׂכְלְתָנוּ
מְפַשַּׁר חֲלְמִין וְאַחֱוָיַת אֲחִידָן וּמְשָׁרֵא
קְטִרִין הִשְׁתְּכַחַת בֵּהּ דָּנִיֵּאל דִּי
מַלְכָּא שַׂם שְׁמֵהּ בַּלְטְשַׁאצַּר כְּעַן
דָּנִיֵּאל יִתְקְרֵא וּפִשְׁרָא יְהַחֲוֵה:
לְמַלְכָּא אֱדַיִן דָּנִיֵּאל קֳדָם מַלְכָּא עָנָה
מַלְכָּא וְאָמַר לְדָנִיֵּאל הַאַנְתָּה הוּא
דָּנִיֵּאל דִּי מִן בְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד

[s]In eadem hora[a] apparuerūt[s] digiti[a] q̄si[s] manus[s] hominis[s] scribentis[s] contra [b]candelabrum[s] in[s] superficie [s]parietis[a] aule[s] regie.* Et rex[a] aspiciebat oooooooo [m]articulos[m] manus[s] scribentis.[q] Tunc[c] facies[r] regis oo [s]cōmutata est:[m] & cogitationes ei?[c] cōturbabāt eū: [r]& cōpages[r] renū eius[s] soluebant:[r] & genua eius [b]ad se inuicē [c]collidebantur.[r] Exclamauit itaq;[s] rex [b]fortiter[r] vt introducerēt [s]magos[s] chaldeos[m] & aruspices. Et[r] loquēs[s] rex[b] ait [q]sapientibus[r] babylonis. [s]Quicunq; legerit[s] scripturam[r] hanc: ooooooo [s]& interptationē eius[s] manifestā mihi fecerit:[c] purpura[r] vestietur[b] & torquē [r]aureū habebit[s] in[m] collo: "& tertius[s] in regno meo erit.[q] Tunc oooooooo [s]ingressi[s] oēs[s] sapientes[s] regis[s] non[r] potuerunt[s] nec [s]scripturā legere:[r] nec interptationē eius[s] indicare [s]regi.[s] Vnde[r] rex[q] balthasar oooooooooooooooo [b]fatis[s] conturbatus est:[r] et vultus illius[r] imitatus est. Sed[b] & optimates ei?[c] turbabantur:[b] regina autem [q]pro re q̄ acciderat[a] regi [b]& optimatibus eius[b] domum[s] conuiui[s] ingressa est[b] & prolocuens[a] ait. oo [b]Rex[b] in eternū[c] viue.[b] Nō te conturbent ooooooo [b]cogitationes tue:[r] neq; facies tua[r] imutetur.[m] Est "vir[m] in regno tuo[a] qui[c] spiritū[b] deorū ooooooooo [s]sanctorū habet[s] in se:[c] & in diebus[q] patris tui[c] sciētia [b]& sapientia ooooooooo ooooooooo [s]inuente sunt[s] in eo. Nam [b]& rex[a] nabuchodonosor [s]pater tuus[s] princeps[r] magorū[s] incantator[s] chaldeorum & [m]aruspicū[b] constituit eum: [r]q; spūs amplior [b]& prudentia[r] intelligētia q; & [s]interptatio[s] somniorū [b]& ostensio[b] secretorū[r] ac solutio[s] ligatorū[r] inuente sunt[s] in eo: hoc est[b] in daniele:[s] cui[s] rex[s] posuit[m] nomen[a] balthasar.[b] Nunc ita q; daniel[s] vocetur:[r] & interpretationē[s] narrabit. [b]Igitur[r] introducat[s] est[a] daniel[s] coram[r] rege. oooooo [b]Ad quē prefatus[s] rex[s] ait. [s]Tu es ooooooooooo [s]daniel[s] de[s] filiis[s] captiuitatis iude: ooooooooooo

Pātina.heb.	Tex.he.Dani.v.	Trāsl.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
	דִּי הֲיִתִי מַלְכָּא אֲבִי מִן יְהוֹ׳ וְשָׁמַעְתָּ	[a]quē[b]adduxerat[c]pater me	quā addurit rex pater meus? audiuit de te
	עֲלַיִךְ דִּי רוּחַ אֱלָהִין בָּךְ וְנְהִירוּ	us[d]rex[e]de[f]iudea? Audiui	ῆς ἤγαγεν ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ μου; ἤκουσα περὶ σοῦ
	וּשְׁכְלְתָנוּ וְחָכְמָה יְתִירָה הִשְׁתַּכְחַת	[a]de te:[b]quoniā[c]spiritum	ὡς πνῦμα θεοῦ ἅγιον ἐν σοὶ καὶ γρηγόρησις καὶ σύνε
	בָּךְ׃ וּכְעַן הָעֲלוּ קֳדָמַי חַכִּימַיָּא	[a]deorum[b]habes:[c]scientia	ctus τ sapia abundãs ἐυρέθη ἐν σοί· καὶ νῦν εἰσήλθον
	אַשְׁפַּיָּא דִּי כְתָבָה דְנָה יְקָרוּן וּפִשְׁרֵהּ	[a]intelligentiaq̄[b]ac sapien	i cõspectu meo sapiẽtes magi gazarent: vt scriptura hãc
	לְהוֹדָעוּתַנִי וְלָא כַהֲלִין פְּשַׁר מִלְּתָא	tia[a]ampliores[b]inuẽte sunt	ἐνώπιόν μου σοφοὶ μάγοι γαζαρηνοί, ἵνα τὴν γραφὴν ταύ
	לְהַחֲוָיָה׃ וְאָנָה שְׁמַעְתְּ עֲלָךְ דִּי	[a]in te.[b]Et nũc[c]introgressi	legant τ cõiecturã eius notã facient
	תּוּכְלִין פְּשָׁרִין לְמִפְשַׁר וְקִטְרִין	sunt[a]in cõspectu meo[b]sa	τὴν ἀναγνῶσιν καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσωσίν
	לְמִשְׁרִי כְּעַן הִן תּוּכְלִ כְּתָבָא	pientes[a]magi[b]vt[c]scripturã	mihi: τ nõ potuerunt annunciare mihi. τ ego audi
	דְנָה וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעֻתַנִי	[a]hanc[b]legerẽt:[c]& interp̄=	μοι, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαί μοι. καὶ ἐγὼ ἤκου
	אַרְגְּוָנָא תִּלְבַּשׁ וְהַמוֹנְכָא דִּי דַהֲבָא	tationẽ eius[a]indicarẽt mi	σα περὶ σοῦ ὅτι δύνασαι συγκρίματα συγκρίναι. νῦν
	עַל צַוָּארָךְ וְתַלְתָּא בְּמַלְכוּתָא	hi:[a]& nequerũt[b]sensum	ergo si potuerũt scriptură hanc legere τ
	תְּשַׁלַּט׃ בֵּאדַיִן עֲנָה דָנִיֵּאל וְאָמַר	huius[a]fermonis[b]edicere.	οὖν ἐὰν δυνηθῆς τὴν γραφὴν ταύτην ἀναγνῶναι καὶ τὴν
	קֳדָם מַלְכָּא מַתְּנָתָךְ לָךְ לֶהֱוֵין	Porro[a]ego[b]audiui[c]de te	cõiecturã eius notã facere mihi: purpurã induce: τ
	וּנְבִזְבָּיךְ לְאָחֳרָן הַב בְּרַם כְּתָבָא	[a]q̄[b]possis[c]obscura[d]inter=	σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσαι μοι, πορφύραν ἐνδύσῃ, καὶ
	אֶקְרָא לְמַלְכָּא וּפִשְׁרָא אַחֲוִי לֵהּ׃	pretari:[d]& ligata ꝯꝯꝯꝯ	τορκῆς χρυσῆς ἔσαι ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, καὶ
	אַנְתָּה מַלְכָּא מַלְכַיָּא דִּי מַלְכוּתָא	[a]dissoluere.[b]Si[c]ergo[d]va=	τέταρτος ἐν τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξει. τότε ἀπεκρίθη Δα
	וְחֻסְנָא וְתוּקְפָא וְיַקָּרָא הַב לְמַלְכָּא	les[a]scripturam ꝯꝯꝯꝯꝯ	νιὴλ τ εἶπεν ἐναντίον τοῦ βασιλέως, τὰ δόματά σου
	דְּנִיֵּאל׃ עָנָה מַלְכָּא וְאָמַר לְדָנִיֵּאל	[a]legere[b]& interpretatio=	σοὶ ἔσω, καὶ τὴν δωρεὰν τῆς οἰκίας σου ἑτέρῳ δός,
	אַנְתָּה הוּא דָנִיֵּאל דִּי אַנְתָּה הוּא מִן בְּנֵי	nem eius[a]indicare mihi:	ἐγὼ δὲ τὴν γραφὴν ἀναγνώσομαι τῷ βασιλεῖ, καὶ τὴν
	גָּלוּתָא דִּי יְהוּד דִּי הֵיתָיֵת מַלְכָּא אֲבִי	[a]purpura[b]vestieris:[c]& tor	cõiecturã eius notã factã tibi rex. deꝰ altissimꝰ
	מִנְּיהוּדָא׃ אֲנָה שְׁמַעְתְּ עֲלָךְ דִּי רוּחַ	quem[a]auream ꝯꝯꝯꝯꝯ	σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσω σοι βασιλεῦ· ὁ θεὸς ὕψιστος
	אֱלָהִין בָּךְ וְנְהִירוּ וּשְׁכְלְתָנוּ וְחָכְמָה	[a]circa[b]collũ tuũ habebis:	regnum τ magnificentiã τ honorẽ τ
	יַתִּירָה הִשְׁתַּכְחַת בָּךְ׃ וּכְעַן הָעֲלוּ	[a]& tertius[b] in regno meo	τὴν βασιλείαν καὶ τὴν μεγαλωσύνην καὶ τὴν τιμὴν καὶ
	קֳדָמַי חַכִּימַיָּא אַשְׁפַּיָּא דִּי כְתָבָה	[c]princeps eris. Ad quẽ re	glã dedit nabuchodonosor pri tuo:
	דְנָה יְקָרוּן וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעוּתַנִי וְלָא	spondens[a]daniel:[b]ait ꝯꝯ	τὴν δόξαν ἔδωκεν ναβουχοδονόσορ τῷ πατρί σου,
	כָהֲלִין פְּשַׁר מִלְּתָא לְהַחֲוָיָה׃ וְאָנָה	[a]coram[b]rege. [c]Munera	τ de magnificentia quã dedit ei οὗ
	שְׁמַעְתְּ עֲלָךְ דִּי תּוּכְלִ פְּשָׁרִין	tia[a]sint[b]tibi: ꝯꝯꝯꝯꝯ	καὶ ἀπὸ τῆς μεγαλωσύνης ἧς ἔδωκεν αὐτῷ πάντες
	לְמִפְשַׁר וְקִטְרִין לְמִשְׁרִי כְּעַן הִן	[a]& dona domus tue[b]alte=	ppli tribus lingue erãt trementes τ timentes
	תּוּכְלִ כְּתָבָא דְנָה וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעֻתַנִי	ri[a]da.[b]scripturam[c]autem	οἱ λαοὶ φυλαὶ γλῶσσαι ἦσαν τρέμοντες καὶ φοβούμενοι
	אַרְגְּוָנָא תִּלְבַּשׁ וְהַמוֹנְכָא דִּי דַהֲבָא	[a]legã tibi[b]rex:[c]& interpre=	ἐπ. ἃς volebat ipe interficiebat:τ ἃς volebat
	עַל צַוָּארָךְ וְתַלְתָּא בְּמַלְכוּתָא	tationẽ eius[a]ostendã tibi.	αὐτόν. ὓς ἐβούλετο ἀνῄρει, καὶ ὓς ἐβούλετο
	תְּשַׁלַּט׃ אֱדַיִן בֵּלְטְאשַׁצַּר מַלְכָּא	O[a]rex[b]: deus[c]altissimus	ipe peuticebat: τ ἃς volebat ipe exaltabat:τ ἃς
	כְּדֵן הַלֵּל וְנְבוּכַדְנֶצַּר אֲבוּךְ מַלְכָּא	[a]regnum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ἀυτὸς ἐτυπτεν, καὶ ὓς ἐβούλετο ἀυχὸς ὕφυ, καὶ ὓς
	בָּבֶל לָא מַלְכָּא אֲבוּךְ הוּא נְבוּכַדְנֶצַּר	[a]& magnificentiã[b]gloriã	volebat ipe humiliabat. τ ἃς volebat
	אֲבוּךְ מַלְכוּתָא וְחֻסְנָא וְיַקָּרָא וְהַדְוָה	[a]& honorem[b]dedit ꝯꝯꝯꝯ	ἐβούλετο ἀυχὸς ἐταπείνου. καὶ ὅτε ὑψώθη ἡ καρδία
	יְהַב לֵהּ׃ וּמִן קֳדָם הָאֱלָהָא דִּי לְהֵן	[a]nabuchodonosor[b]patri	eius τ spūs eius cõfortatꝰ ἐ vt supbi=
	מַלְכוּתָא וְגְבוּרְתָא וִיקָרָא וְרַבְרְבָנָא	tuo:[a]& ꝓpter[b]magnificẽ	ἀυτοῦ καὶ τὸ πνεῦμα ἀυτοῦ ἐκραταιώθη τοῦ ὑπερηφα
	יְהַב לֵהּ׃ כָּל עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא	tiam[a]quã[b]dederat[c]ei[d]vni	ret: deposit[a]ἐ a throno regni sui:
	דִּי דָחֲלִין וְזָעִין מִן קֳדָמוֹהִי דִּי	uersi[a]populi[b]tribus[c]& lin	νευέσθαι, κατηνέχθη ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐ
	הֲוָא צָבֵא הֲוָה קָטֵל וְדִי הֲוָה צָבֵא	gue[a]tremebant[b]& metue	τ honoz ablatus ἐ ab eo. τ ab holbus
	הֲוָה מָחֵא וְדִי הֲוָה צָבֵא הֲוָה מָרִים	bant[a]eum.[b]Quos ꝯꝯꝯꝯ	τ, καὶ ἡ τιμὴ ἀφηρέθη ἀπ᾽ ἀυτοῦ· καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων
	רוּם וְדִי הֲוָא צָבֵא הֲוָה מַשְׁפִּל וּלְדִי רְם	[a]volebat[b]interficiebat:	ερρυῆ ἐστ. a facte eius mi=
	מַשְׁפִּל רוּם וְלִבְבֵהּ תְּקַפַת לְהַזָּדָה	[a]quos[b]volebat ꝯꝯꝯꝯꝯ	ἡν οὐκ ἐδόξασε. διὰ τοῦτο ἐκ προσώπου ἀυτοῦ ἀπε
	הַנְשַׁת זוּד וְיַתִּיר מִן כָּרְסֵא מַלְכוּתֵהּ	[a]percutiẽbat:[b]quos[c]vole	σταλη ἀφράγαλος χειρὸς καὶ τὴν γραφὴν ταύτην ἔταξεν,
	וְיַקָּרָה הֲדַרוּ יְהָבוּ לֵהּ׃ וּמִן בְּנֵי	bat[a]exaltabat: ꝯꝯꝯꝯꝯ	τ hec scriptura ordinata. manc:thecel: phares:
	אֲנָשָׁא טְרִיד חֵוְתֵהּ וְעִם חֵיוַת בָּרָא	[a]& quos[b]volebat[c]hũilia=	hec cõiectura verbi. mane mẽsurauit
	מְדֹרֵהּ עִשְׂבָּא כְתוֹרִין יְטְעֲמוּנַּהּ וּמִטַּל	bat.[a]Q̄ aũt[b]eleuatũ est	τοῦτο τὸ σύγκριμα τοῦ ῥήματος. μανὴ ἐμέτρησεν ὁ
	שְׁמַיָּא גִּשְׁמֵהּ יִצְטַבָּע עַד דִּי יְדַע	[a]cor tuũ[b]cum[c]scires[d]hec	deꝰ regnum tuũ τ ipleuit illud. thecel.
	דִּי שַׁלִּיט אֱלָהָא עִלָּיָא בְּמַלְכוּת	[a]omnia. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	θεὸς τὴν βασιλείαν σου καὶ ἐπλήρωσεν ἀὐτήν. θεκὲλ.
	אֲנָשָׁא וּלְמַן דִּי יְצִבֵּא יְהִיבַנַּהּ וְיַקִּים	[a]sed aduersum[b]dñatorem	appéθεὶ flatera τ inẽ̓ est posterior. phares:diuisus ἐ
	עֲלֵיהּ׃ וְאַנְתְּ בַּרֵהּ בֵּלְשַׁאצַּר לָא	[a]cęli[b]eleuatus es.[c]Et vasa	ἐσάθη ἐν ζυγῷ καὶ ἐυρέθη ὑστεροῦσα. φαρὲς, διῃρῆσαι
	הַשְׁפֵּלְתְּ לְבָבָךְ כֹּל דִּי כָל דְּנָה יְדַעְתָּ	[a]domus eius [b]allata sunt	regnũ tuũ τ datũ ἐ medis τ persis. τ
	וְעַל מָרֵי שְׁמַיָּא[a] הִתְרוֹמַמְתְּ וְלִמָאנַיָּא	[a]coram te:[b]& tu ꝯꝯꝯꝯꝯ	ἡ βασιλεία σου καὶ ἐδόθη μῆδοις καὶ πέρσαις. καὶ
	דִּי בַיְתֵהּ הַיְתִיו קֳדָמָיִךְ וְאַנְתָּה אֶתְּא		ἔπιεν βαλτάσαρ. τ induerũt danielẽ
			purpura: τ torquẽ auream circũpoſuerũt
			circũ collum eius. τ ꝓclamauerũt de eo
			ὅτι πνεῦμα περισσὸν ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ βασιλεὺς κα=
			τέστησεν ἀυχὸν ἐφ᾽ὅλης τῆς βασιλείας ἀυτοῦ. καὶ οἱ
			ordinarij τ satrape ἤρεβαντ occasiõẽ ἐζήτουν εὑρεῖν
			κατὰ δανιὴλ, καὶ πᾶσαν πρόφασιν καὶ πταῤῥαῖω
			μα καὶ ἁμπλάκημα ουχ ἕυρον ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trāsl.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Vie.	Tex.he.Dani.vj.	Pātina.heb.
τ optimateo tui τ concubine me τ cõcu	[a]& optiates tuí[b]& vxores	וְרַבְרְבָנֶיךְ שִׁגְלָתָךְ וְלִחֲנָתָךְ חֲמָרָא	רַבַּב
bini tui ὑπὸ βιβεβαπτισ in eis.[a]Deos quo	tue:[a]& cõcubine tue[b]ynũ	שָׁתַיִן בַּהּ וֵאלָהֵי כַסְפָּא וְדַהֲבָא	שְׁתָה
q̄[a]argenteos[b]& aureos &	bibistis[a]in eis.[b]Deos quo	נְחָשָׁא פַּרְזְלָא אָעָא וְאַבְנָא דִּי	
[a]ereos[b]ferreos[c]ligneos[d]&	q̄[a]argenteos[b]& aureos &	לָא חָזִין וְלָא שָׁמְעִין וְלָא יָדְעִין	חֲזָה
[a]lapideos[b]qui ꝯꝯꝯꝯ	[a]ereos[b]ferreos[c]ligneos[d]&	שַׁבַּחְתְּ וְלֵאלָהָא דִּי נִשְׁמְתָךְ	
[a]non[b]vident[c]neq̄[d]sentiunt ꝯꝯꝯꝯ	[a]lapideos[b]qui vident τ	בִּידֵהּ וְכָל אָרְחָתָךְ לֵהּ לָא הַדַּרְתָּ׃	
[a]laudasti:[b]porro[c]deũ[d]qui	δικῶν καὶ ξυλίνους καὶ λιθίνους, οἳ οὐ βλέπουσιν καὶ	בֵּאדַיִן מִן קֳדָמוֹהִי שְׁלִיחַ פַּסָּא דִּי	שְׁלַח פַּסָּא
habet[a]flatum tuum ꝯꝯ	οὐ audiunt τ οὐ cognoscunt: laudasti. atqꝫ cuiꝰ	יְדָא וּכְתָבָא דְנָה רְשִׁים׃ וּדְנָה	יְדָא
[a]in manu tua[b]& oẽs[c]vias	οὐκ ἀκούουσιν καὶ οὐ γινώσκουσι, ἤνεσας. τὸν δὲ θεὸν τὸ	כְּתָבָא דִּי רְשִׁים מְנָא מְנָא תְּקֵל	כְּתַב
tuas:[a]non[b]glorificasti. ꝯꝯ	πνεῦμα τὸ ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου, οὐ	וּפַרְסִין דְּנָה פְּשַׁר מִלְּתָא מְנָא	פְּרַס
[a]Idcirco[b]ab eo[c]missus est	δοξάσας. διὰ τοῦτο ἐκ προσώπου αὐτοῦ ἀπε	מַלְכוּתָךְ וְהַשְׁלְמַהּ׃ תְּקֵל	
[a]articulus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	σταλη ἀφράγαλος χειρὸς καὶ τὴν γραφὴν ταύτην ἔταξεν,	אֱלָהָא מַלְכוּתָךְ וְהַשְׁלְמַהּ׃ תְּקֵל	
[a]manus q̄[b]scripsit[c]hoc[d]q̄	τ hec scriptura ordinata. manc:thecel: phares:	וּפַרְסִין יְהַבַת מַלְכְוָא מָדַי וּפָרָס	
exaratũ est.[a]Hec est autẽ	hec cõiectura verbi. mane mẽsurauit	תְּקֵל אִתְקְלַת וְאִשְׁתְּכַחַת חַסִּיר	
[a]scriptura[b]q̄[c]digesta est.	τοῦτο τὸ σύγκριμα τοῦ ῥήματος. μανὴ ἐμέτρησεν ὁ	אֶזֶן פְּרַס מַלְכוּתָךְ וִיהִיבַת	
[a]Mane[b]thecel ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	θεὸς τὴν βασιλείαν σου καὶ ἐπλήρωσεν ἀὐτήν. θεκὲλ.	לְמָדַי וּפָרָס׃ בֵּאדַיִן אֲמַר בֵּלְשַׁאצַּר	
[a]phares.Et[b]hec[c]interpra	appéθεὶ flatera τ inẽ̓ est posterior. phares:diuisus ἐ	וְהַלְבִּשׁוּ לְדָנִיֵּאל אַרְגְּוָנָא	
tio[a]fermonis.[b]Mane:[c]nu	ἐσάθη ἐν ζυγῷ καὶ ἐυρέθη ὑστεροῦσα. φαρὲς, διῃρῆσαι	וְהַמוֹנְכָא דִּי דַהֲבָא עַל צַוָּארֵהּ	
merabit[a]deus[c]regnũ tuũ	regnũ tuũ τ datũ ἐ medis τ persis. τ	וְתַלְתָּא בְּמַלְכוּתָא יִשְׁלַט׃	
[a]& cõpleuit illud.[c]Thecel:	ἡ βασιλεία σου καὶ ἐδόθη μῆδοις καὶ πέρσαις. καὶ	בְּלֵילְיָא הַהִוא קְטִיל בֵּלְשַׁאצַּר	
[a]appensus es[b]in flatera[c]&	ἔπιεν βαλτάσαρ. τ induerũt danielẽ	מַלְכָּא כַּסְדָּאָה׃ וְדָרְיָוֶשׁ	
ímetus es[a]minus habẽs.	purpura: τ torquẽ auream circũpoſuerũt	כַּסְדָּאָה כַּבֵּר	
[a]Phares:[b]diuisum est[c]re=	circũ collum eius. τ ꝓclamauerũt de eo	שְׁנִין שִׁתִּין וְתַרְתֵּין׃	
gnum tuum:[c]& datum est	ὅτι πνεῦμα περισσὸν ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ βασιλεὺς κα=	Cap.vj. שְׁפַר קֳדָם דָּרְיָוֶשׁ וְהַקִים עַל	
[a]medis[b]& persis.[c]Tunc	τέστησεν ἀυχὸν ἐφ᾽ὅλης τῆς βασιλείας ἀυτοῦ. καὶ οἱ	מַלְכוּתָא לְאַחַשְׁדַרְפְּנַיָּא מְאָה	
[a]iubente rege: ꝯꝯꝯꝯꝯ	ordinarij τ satrape ἤρεβαντ occasiõẽ ἐζήτουν εὑρεῖν	וְעַשְׂרִין דִּי לֶהֱוֹן בְּכָל מַלְכוּתָא׃	
[a]indutus est[b]daniel[c]pur=	κατὰ δανιὴλ, καὶ πᾶσαν πρόφασιν καὶ πταῤῥαῖω	וְעֲלָא מִנְּהוֹן סָרְכִין תְּלָתָא דִּי דָנִיֵּאל	
pura:[a]& circundata est ꝯ	μα καὶ ἁμπλάκημα ουχ ἕυρον ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	חַד מִנְּהוֹן לְהֹן סָעֲמָא וּמַלְכָּא לָא	
[a]torques[b]aurea[c]collo eiꝰ:		אֵזִיק דִּי לְהֹן דָּנִיֵּאל דְּנָה לֶהֱוֵה	נָזַק
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		מְתַנַּצַּח עַל סָרְכַיָּא וְאַחַשְׁדַרְפְּנַיָּא	נְצַח
[a]& predicatũ est[b]de eo[c]q̄		כָּל קֳבֵל דִּי רוּחַ יְתִירָא בֵּהּ וּמַלְכָּא	יָתֵר
[a]haberet[b]potestatem ꝯꝯ		עָשִׁית לְהַקָמוּתֵהּ עַל כָּל מַלְכוּתָא׃	עֲשָׂת קוּם
[a]tertius[b]in regno. [c]Eadẽ		אֱדַיִן סָרְכַיָּא וְאַחַשְׁדַרְפְּנַיָּא הַוו	
[a]nocte ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ		בָּעָן עִלָּה לְהַשְׁכָּחָה לְדָנִיֵּאל מִצַּד	בְּעָה עִלָּל
[a]interfectus est[b]balthasar		שָׁבְתָא כָּל עִלָּה וּשְׁחִיתָה לָא	שְׁבַת כָּלָה
[a]rex[b]chaldeus: ꝯꝯꝯꝯꝯ		יְכָלִין לְהַשְׁכָּחָה כָּל קֳבֵל דִּי מְהֵימַן	יְכַל כָּלָה
[a]& darius[b]medus[c]succe=		הוּא וְכָל שָׁלוּ וּשְׁחִיתָה לָא יְהַשְׁכְּחוּן	שָׁלָה
fit in[a]regnum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ			
[a]annos[b]natus[c]sexaginta			
[a]duos. 6.			
PLacuit[a]dario[b]& cõsti			
tuit[a]super ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ			
[a]regnum[b]fatrapas[c]centũ			
[a]viginti[b]vt[c]essent[d]in toto			
[a]regno suo: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ			
[a]& super[b]eos[c] principes			
tres[a]ex[b]quibus[c]daniel ꝯꝯ			
[a]vnus erat:[b]vt[c]fatrape ꝯꝯ			
[a]illis[b]redderent[c]rationẽ:			
[a]& rex[b]non ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ			
[a]fustinieret[b]molestiã. Igi=			
tur[a]daniel ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ			
[a]superabat omnes[b]prin=			
cipes[a]& fatrapas: ꝯꝯꝯꝯ			
[a]qua[b] spũs dei[c]amplior			
erat[a]in illo.[b] Porro rex ꝯꝯ			
[a]cogitabat[b]constituere eũ			
[a]super[b]omne[c]regnum.			
[a]Vnde[b]principes[c]& fatra			
pe ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ			
[a]querebãt[b]occasiõnẽ[c]vt			
inuenirẽt[a]daniel[b]ex late			
re[a]regni:[b]nullãq̄[c]causam			
[a]& suſpicionem[b]reperire			
[a]potuerunt:[b]eo[c]q̄ fidelis			
[a]esset[b]& omnis[c]culpa[d]&			
suſpitio[a]nõ[b]inuenretur			

שְׁנָא עֲזַד שׁוּם עִלּ דָּרַר עִלּ עֲצַל רָנַשׁ יְדַע קוּם קְרִם שָׁנָה בָּתַר קוּם שָׁנָה אָתָה אֲרֵה תְּדִר שְׁזִבְנָךְ שׁוּם רְבַב שָׁנָה צְוָחָה בֵּית עִלּ יְשַׁן בְּדַד קוּם בְּהַל קְרֵב קוֹל עֲצַב קוּם שָׁנָה אָתָה אֲרֵה

עֲלוֹהִי׃ אֱדַיִן גַּבְרַיָּא ׀ אִלֵּךְ אָמְרִין אֱלָהּ
דִּי לָא נְהַשְׁפַח לְדָנִיאֵל דְּנָה כָּל עִלַּת עֲלָהּ
לָהֶן הַשְׁפַּחְנָא עֲלוֹהִי גְּזַרַת אֱלָהֲהּ׃
אֱדַיִן סַרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַרְפְּנַיָּא ׀ אִלֵּן אֱלָהּ
הַרְגְּשׁוּ עַל מַלְכָּא וְכֵן אָמְרִין לֵיהּ רָנַשׁ
דַּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃ אִתְיַעֲטוּ כָּל סָרְכֵי מַלְכוּתָא סְגָנַיָּא
וְאַחַשְׁדַרְפְּנַיָּא הַדָּבְרַיָּא וּפַחֲוָתָא לְהַקָּמָה קְיָמָא מַלְכָּא וּלְתַקָּפָה אֵסָר דִּבֶּר פְּתָם קוּם
דִּי כָל דִּי יִבְעֵא בָּעוּ מִן כָּל אֱלָהּ אֱנָשׁ עֲצָה
עַד יוֹמִין תְּלָתִין לָהֶן מִנָּךְ מַלְכָּא יִתְרְמָא לְגֻב אַרְיָוָתָא׃ כְּעַן רְבַב גֻּב
מַלְכָּא תְּקִים אֵסָרָא וְתִרְשֻׁם כְּתָבָא עֲדָה קוּם
דִּי לָא לְהִשְׁנֵיָה כְּדָת מָדַי וּפָרַס דִּי רְשֻׁם כְּתָבָא
לָא תְעָדֵא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה מַלְכָּא עֲדָה
דַּרְיָוֶשׁ רְשַׁם כְּתָבָא וְאֵסָרָא׃ עַל דְּנִיאֵל
כְּדִי יְדַע דִּי רְשֻׁם כְּתָבָא עַל עִלּ
עֲלַיְתֵהּ וְחַמִּין פְּתִיחִן לֵהּ בְּעִלְיְתֵהּ נֶגֶד יְרוּשְׁלֶם זִמְנִין תְּלָתָא בְּיוֹמָא כְּרָעָא עֲלָה
הוּא בְּרָכוֹהִי עַל בְּרֵכוֹהִי וּמְצַלֵּא וּמוֹדֵא
קֳדָם אֱלָהֵהּ כָּל קֳבֵל דִּי הֲוָא עֲבַד מִן קַדְמַת דְּנָה׃ אֱדַיִן גֻּבְרַיָּא
אִלֵּךְ הַרְגְּשׁוּ וְהַשְׁכַּחוּ לְדָנִיאֵל בָּעֵה וְתִחֲנִן קֳדָם אֱלָהֵהּ׃ קְרִבוּ וְאָמְרִין קֳדָם מַלְכָּא עַל אֵסָר רְשׁוּמָא דִּי כְל
מַלְכָּא הֲלָא אֵסָר רְשַׁמְתָּ דִּי כָל אֱנָשׁ דִּי יִבְעֵא מִן כָּל אֱלָהּ וְאֱנָשׁ
עַד יוֹמִין תְּלָתִין לָהֶן מִנָּךְ מַלְכָּא יִתְרְמָא לְגֻב אַרְיָוָתָא׃ עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר כְּדָת מָדַי
וּפָרַס דִּי לָא תְעָדֵא׃ בְּאַדַיִן עָנוֹ וְאָמְרִין קֳדָם מַלְכָּא דִּי דָנִיאֵל
דִּי מִן בְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד לָא שָׂם עֲלַיְכ מַלְכָּא טְעֵם וְעַל אֵסָרָא
דִּי רְשַׁמְתָּ וְזִמְנִין תְּלָתָה בְּיוֹמָא כְּרָעָא בָּעֵא׃ אֱדַיִן מַלְכָּא כְּדִי

'in eo.[a] Dixerunt[b] ergo[c] vi
ri[d] illi. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]Non[b] inuenimus[c] danieli
[d]huic[e] aliquã[f] occasionem
[e]nisi forte[f] in lege[g] dei sui.
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'Tunc[b] principes[c] & satrape
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]surripuerunt[d] regi:[e] & sic
'locuti sunt[b] ei. ∞∞∞∞∞∞
[a]Dari[b] rex[c] in eternũ[d] vi
ue.[e] Consilium[f] inierunt
[b]omnes[c] principes[d] regni
tui:[e] magistratus ∞∞∞∞∞∞
[f]& satrape[g] senatores[a] &
iudices: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]vt[c] decretum[d] imperato=
rium[b] exeat[c] & edictum:
[e]vt[f] ois[g] q[h] petierit aliquã
'petitionẽ[m] a[n] q[o]cũq[p] deo
[a]& homine[b] vsq; ad[c] tri=
ginta[d] dies[e] nisi[f] a te
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'rex:[g] mittatur[h] in lacum
'leonum.[i] Nunc[k] itaq; ∞∞
[b]rex[c] confirma[d] sententiã:
[e]& scribe[f] decretum ∞∞∞
[e]vt[f] nõ[g] imutetur[h] qd[i] statu
tum est[a] a[b] medis[m] & persis:
[n]nec[o] preuaricari[p] cuiq; li=
ceat.[q] Porro[r] rex ∞∞∞∞∞
"darius[b] proposuit[c] edictũ
[d]& statuit. Quod ∞∞∞∞
[b]cum[a] daniel[c] cõperisset.[d]
cõstitutã[e] lege:[f] ingressus
est[b] domũ[c] suã:[d] & fenestris
[e]apertis[f] in cenaculo suo
"contra[o] hierusalem[p] tri=
bus[q] temporibus[r] in die
[s]flectebat[t] genua sua[u] &
orabat: [v] confitebatur[w] &
[c]coram[b] deo suo:[c] sicut &
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'ante[a] facere[b] consueuerat.
[m]Viri[n] ergo ∞∞∞∞∞∞∞∞
"illi[o] curiosius[p] inquirẽtes
[i]inuenerunt[q] danielem ∞
'orantem[r] & obsecrantẽ
[s]deum suum: & ∞∞∞∞∞∞
[a]accedẽtes[b] locuti sunt[c] re
gi[d] super[e] edicto. ∞∞∞∞∞
[c]Rex[d] nunquid[e] non[f] con=
stituisti[g] vt[h] omnis ∞∞∞∞
[b]homo[c] qui[m] rogaret[n] quẽ
q[o]q[p] de[q] diis[r] & hominibus
'vsq; ad[a] dies[b] triginta[c] nisi
fi[d]te[e] rex: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'mitteretur[a] in lacum[b] leo
nũ. Ad quos[c] rñdens[d] rex
'ait.[e] Verus[f] est[g] sermo[h] iux
ta decretum[i] medorum ∞∞
[a]atq; pfarũ:[b] qd[c] puariari
[m]non licet.[n] Tunc[o] rñden
tes[p] dixerũt[q] coram[r] rege.
[s]Daniel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'de[a] filiis[b] captiuitatis[c] iu=
de[d] non ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'curauit de lege tua[a] & de
[b]edicto ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'quod[m] cõstituisti:[n] fed[o] tri=
bus[p] temporibus[q] per die
[r]orat[s] obsecratione sua.
Quod ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

cõtra est: qr fidelis erat. & diligẽs ordinarij: nõ
κατ᾽αὐτοῦ, ὅτι πιστὸς ἦν. καὶ ἔπταισεν οἱ ταχυτικοί, οὐκ
inuentem[a] cõtra daniel occasionẽ: nisi in legitimis
εὑρήσουσιν κατὰ Δανιὴλ πρόφασιν, ἐὰν μὴ ἐν νομίμοις
dei sui. tunc ordinarij & satrape astite
θεοῦ αὐτοῦ. τότε οἱ ταχυτικοὶ καὶ οἱ σατράπαι παρε=
runt regi & dixerũt ei: qui iurẽ
στησαν τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπαν αὐτῷ, ὅτι ἄρξεις βασιλεῦ
in eternũ viue: ꝓfectum interunt oẽs ci in
εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, συνεβουλεύσαντο πάντες οἱ ἐπὶ
regno tuo magistratꝰ & toparchæ & sa
τῆς βασιλείας σου στρατηγοὶ καὶ τοπάρχαι καὶ σα=
trape & senatores vt statueret statutũ regio &
τράπαι καὶ ὕπαρχοι τοῦ στῆσαι στάσιν βασιλικὴν καὶ
cõfortaret definitionẽ vt quicũq; petierit petitionẽ ab
ἐνισχύσαι ὁρισμὸν ὅπως ὃς ἐὰν αἰτήσηται αἴτημα παρὰ
omni deo & homine: vsq; ad dies triginta:
παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἕως ἡμερῶν τριάκοντα,
nisi a te rex: mittetur in la
ἀλλὴ παρὰ σοῦ βασιλεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκο
cũ leonũ. nũc ergo rex statue definitionẽ
κον τῶν λεόντων. νῦν οὖν βασιλεῦ στῆσον τὸν ὁρισμὸν
& expone scripturã: vt nõ imutetur decretũ pla
καὶ ἔκθου γραφήν, ὅπως μὴ ἀλλοιωθῇ τὸ δόγμα πέρ=
citum & medoꝝ. tunc rex darius precepit
σῶν καὶ μήδων. τότε ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος ἐπέταξεν
scribi decretũ: & daniel qñ cognouit qõ signatũ
γραφῆναι τὸ δόγμα, καὶ Δανιὴλ γνοὺς ὅτι ἐνεστά
est decretũ: ingressꝰ est in domũ suã: & fenestre ap
γη τὸ δόγμα, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀνεῳγμέ=
te ẽpi in cenaculis suis contra hie
ωγμέναι αὐτῷ ἐν τοῖς ὑπερῴοις αὐτοῦ κατέναντι Ἰε=
rusalem: & ẽpibꝰ trib⁹ dieꝝ erat flectens
ρουσαλήμ, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς ἡμέρας ἦν κάμπτων
sup genua sua: & orans & cõ
ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ προσευχόμενος καὶ ἐξο=
fitens coram deo suo: sicut cratfact
μολογούμενος ἐναντίον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἦν ποι
ens prius. tunc viri illi astitcrunt &
ῶν ἔμπροσθεν. τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι παρετήρησαν καὶ
inuenerũt daniel orantem & obsecrãtẽ coram
εὗρον τὸν Δανιὴλ δεόμενον ἐμπροσθεν τοῦ
deo suo. & accedentes dicũt regi:
θεοῦ αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες λέγουσιν τῷ βασιλεῖ,
rex nõne definitionẽ posuisti vt ois homo
περὶ τοῦ μὴ ὁρισμὸν ἔταξας ὅπως πᾶς ἄνθρωπος
q̃ petierit ab omni deo & hoie pe
ὃς ἂν αἰτήσῃ παρὰ παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου πε=
titionẽ vsq; ad dies triginta nisi a te rex:
τήσηται ἕως ἡμερῶν τριάκοντα ἀλλὰ παρὰ σοῦ βασι
mittetur in lacum leonũ? & ait
λεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων; καὶ
dixit rex: verus ſmo: & decretũ
ἔφησεν ὁ βασιλεύς, ἀληθὴς ὁ λόγος, καὶ τὸ δόγμα
medoꝝ & pſar nõ trãsibit. tũc respon
μήδων καὶ περσῶν οὐ παρελεύσεται. τότε ἀπεκρί
derũt & dixũt coã rege: daniel q̃
θησαν καὶ λέγουσιν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, Δανιὴλ ὁ
de filijs captiuitatis iudee: nõ
ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς ἀιχμαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, οὐχ
est subtẽa decreto tuo: & tp̃ib⁹ trib⁹
ὑπετάγη τῷ δόγματί σου, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς
diei petit a deo suo petitio=
ἡμέρας αἰτεῖται παρὰ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τὴν αἴτησιν
nem suam. tunc rex
αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς

verbum[a] cum[b] audisset
'rex:[c] satis[d] cõtristatus est:
[c]& p[a] daniele[b] posuit[c] cor
[d]vt liberaret eum: ∞∞∞∞
[a]& vsq; ad[b] occasum[c] solis
[c]laborabat ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[d]vt eruaret illum.[e] Virꝰ au
tem[a] illi[b] intelligentes ∞∞
'regem:[c] dixerũt ei.[d] Scito
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'rex[a] quia[b] lex[c] medorũ[d] at
q̃ persarũ est:[e] vt[f] omne
[a]decretum[b] quod[c] cõstitue
rit[d] rex[e] non liceat ∞∞∞
[d]imutari.[e] Tunc[f] rex[g] pre
cepit[h] & adduxerunt ∞∞∞
[d]danielem: [i]& miserunt
eum[a] in lacum[b] leonum.
[c]Dixit[q] q̃[r] rex[s] daniel.[t] De
us tuus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]quem[c] colis[d] semper:[e] ipe
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'liberabit te.[m] Allatusq; ẽ
[n]lapis[o] vnus[p] & positus est
[q]sup[r] os[s] laci quẽ[t] obsigna
uit[u] rex[v] annulo suo ∞∞∞
[t]& annulo[u] optimatũ suo
rum:[v] ne quid fieret ∞∞∞
[b]contra danielem.[c] & abiit
[d]rex ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]in domũ suã[c] & dormiut
'incenat?[d] cibiq̃[e] nõ[f] sũt
allati[g] coꝝ eo:[h] insup[i] & so
nus[k] recessit[l] ab eo.[m] Tunc
'rex primo[n] diluculo[o] con
surgens ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'festinus[a] ad lacum[b] leonũ
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'perrexit:[c] appropinquãs
q̃[d] lacui:[e] danielem ∞∞∞
'voce[b] lachrymabili[c] cla
mauit: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]& affatus est eum.[n] Da
niel[o] ps[p]erue ∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]dei[r] viuentis:[s] deus tuus
[t]cui[u] tu[v] seruis ∞∞∞∞∞∞
'semper: putasne[a] valuit
[b]te liberare ∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]a[b] leonibus? Et[c] daniel[d] re
gi respondens ∞∞∞∞∞∞∞
'ait.[a] Rex[b] in eternum[m] vi=
ue.[n] Deus meus ∞∞∞∞∞
[o]misit[p] angelum suum[q] &
conclusit[r] ora[s] leonum: ∞∞
[s]& non[t] nocuerunt mihi:
[u]quia[a] coram eo ∞∞∞∞∞
[b]iustitia[c] inuẽta est[d] in me.
[c]Sed & coram te ∞∞∞∞∞
[d]rex[e] delictum[f] non[g] feci.
[h]Tunc ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]vehementer[n] rex[o] gau=
sus est[p] sup eo:[q] & danielẽ
'precepit[a] educi[b] de[c] lacu.
[d]Eductusq; est ∞∞∞∞∞∞
'daniel[a] de[b] lacu:[c] & [d]nulla
'lesio[e] inuenta est ∞∞∞∞
'in eo:[f] quia[g] credidit[h] deo
suo.[i] Iubente autem ∞∞∞
'rege[m] adducti sunt[n] viri[o] il
li[p] qui[q] accusauerunt ∞∞∞
'danielem[a] & in lacũ[b] leo=
num ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

vt audiuit verbũ: multũ ꝓtristat[a] ẽ sup eo: & p=
ὡς ἤκουσεν τὸ ῥῆμα, πολὺ ἐλυπήθη ἐπ᾽αὐτῷ, καὶ πε
daniel cõtendẽt et liberaret eum: & usq; ad
ρὶ τοῦ Δανιὴλ ἠγωνίσατο τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν, καὶ ἕως
vesperã erat cõtendẽs vt liberaret eum. tũc
ἑσπέρας ἦν ἀγωνιζόμενος τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν. τότε οἱ
viri illi astitcrunt regi: & dixerũt rex:
ἄνδρες ἐκεῖνοι λέγουσιν τῷ βασιλεῖ, γνῶθι βασιλεῦ,
qr decretũ medoꝝ & persis non transibit: q̃
ὅτι δόγμα μήδοις καὶ πέρσαις οὐ παρελεύσεται, ✝
oẽm definitionẽ & statutũ q̃ rex statuet: nõ oꝝ im
πᾶν ὁρισμὸν καὶ στάσιν ἣν ὁ βασιλεὺς στήσει, οὐ δεῖ πα
mutare. tunc rex dixit: & adduxerũt
ραλλάξαι. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν, καὶ ἤγαγον τὸν
daniel: & imiserũt eũ in lacum leo
Δανιὴλ, καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεό
nũ. & dixit rex daniel: deꝰ tuus cui
των. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δανιὴλ, ὁ θεός σου ᾧ
tu seruis cõtinue ipe liberabit te. & attu
σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς αὐτὸς ἐξελεῖταί σε. καὶ ἤνεγ
lit lapidẽ vnũ: & iposuerũt sup os laci:
καν λίθον ἕνα, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ λάκκου,
& obsignauit rex anulo suo:
καὶ ἐσφραγίσατο ὁ βασιλεὺς τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ,
& in anulo optimatũ suoꝝ: vt nõ
καὶ ἐν τῷ δακτυλίῳ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ὅπως μὴ
mutarẽt reo in daniel. & abiit rex
ἀλλοιωθῇ πράγμα ἐν τῷ Δανιήλ. καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασι=
in domũ suam: & dormiuit icenatus: &
λεὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμήθη ἄδειπνος, καὶ
cibos nõ attulerũt ei: & somn⁹ recessit
ἐδίσματα οὐκ ἤσηνεγκαν αὐτῷ, καὶ ὕπνος ἀπῆλ=
ab eo. tũc rex surrexit mane in luce
θεν ἀπ᾽αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς ἀνέστη πρωὶ ἐν τῷ φωτὶ
& cũ festinatiõe venit ad lacum leonũ: &
καὶ ἐν σπουδῇ ἦλθεν ἐπὶ τὸν λάκκον τῶν λεόντων, καὶ
ut ad eum. & clamauit ad daniel
ὡς πρὸς αὐτὸν ἐβόησεν πρὸς Δανιήλ,
viuus[a] seruus[b] dei[c] viuentis:[d] deus tuus
[a]cui[b] tu[c] seruis ∞∞∞∞∞∞
'semper: putasne[a] valuit
[b]te liberare ∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]a[b] leonibus? Et[c] daniel[d] re
gi respondens ∞∞∞∞∞∞∞
'ait.[a] Rex[b] in eternum[m] vi=
ue.[n] Deus meus ∞∞∞∞∞
[o]misit[p] angelum suum[q] &
conclusit[r] ora[s] leonum: ∞∞
[s]& non[t] nocuerunt mihi:
[u]quia[a] coram eo ∞∞∞∞∞
[b]iustitia[c] inuẽta est[d] in me.
[c]Sed & coram te ∞∞∞∞∞
[d]rex[e] delictum[f] non[g] feci.
[h]Tunc ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]vehementer[n] rex[o] gau=
sus est[p] sup eo:[q] & danielẽ
'precepit[a] educi[b] de[c] lacu.
[d]Eductusq; est ∞∞∞∞∞∞
'daniel[a] de[b] lacu:[c] & [d]nulla
'lesio[e] inuenta est ∞∞∞∞
'in eo:[f] quia[g] credidit[h] deo
suo.[i] Iubente autem ∞∞∞
'rege[m] adducti sunt[n] viri[o] il
li[p] qui[q] accusauerunt ∞∞∞
'danielem[a] & in lacũ[b] leo=
num ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Cap.vij.

בְּשָׁנַת חָדָא לְבַלְשַׁאצַר מֶלֶךְ בָּבֶל דָּנִיֵּאל חֶלֶם חָזָה וְחִזְוֵי רֵאשֵׁהּ עַל מַשְׁכְּבֵהּ אֱדַיִן חֶלְמָא כְתַב רֵאשׁ מִלִּין אֲמַר׃ עָנֵה דָּנִיֵּאל וְאָמַר חָזֵה הֲוֵית בְּחִזְוִי לֵילְיָא וְהָא אַרְבָּעַת רוּחֵי שְׁמַיָּא מְגִיחָן לְיַמָּא רַבָּא׃ וְאַרְבָּע חַיָּן רַבְרְבָן סָלְקָן מִן יַמָּא שָׁנְיָן דָּא מִן דָּא׃ קַדְמָיְתָא כְּאַרְיֵה וְגַפִּין דִּי נְשַׁר לַהּ חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי מְרִיטוּ גַפַּהָא וְנְטִילַת מִן אַרְעָא וְעַל רַגְלַיִן כְּאֱנָשׁ וְלִבַּב אֱנָשׁ יְהִיב לַהּ׃ וְהָא חַיְתָא אָחֳרִי תִנְיָנָה דָּמְיָה לְדוּב וְלִשְׁטַר חַד הֲקִמַת וּתְלַת עִלְעִין בְּפֻמַּהּ בֵּין שִׁנַּיהָ וְכֵן אָמְרִין לַהּ קוּמִי אֱכְלִי בְּשַׂר שַׂגִּיא׃ בָּתַר אֲנָא חָזֵה וְהָא אָחֳרִי כְּנְמַר וְלַהּ גַּפִּין אַרְבַּע שְׁעַל עַל גַּבַּהָא וְאַרְבְּעָה רֵאשִׁין לְחֵיוְתָא וְשָׁלְטָן יְהִיב לַהּ׃ בָּאתַר דְּנָה חָזֵה הֲוֵית וְהָא אָחֳרִי תַּקִּיפָה וְדָחֲלָה וְחַסִּינָה יַתִּירָא וְשִׁנַּיהָ פַּרְזֶל לַהּ רַבְרְבָן אָכְלָה וְדָקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלַיהָ רָפְסָה וְהִיא מְשַׁנְיָא מִן כָּל חֵיוָתָא דִּי קֳדָמַיָּה וְקַרְנַיִן עֲשַׂר לַהּ׃ מִסְתַּכֵּל הֲוֵית בְּקַרְנַיָּא וְהָא קֶרֶן אָחֳרִי זְעִירָה סְלֶקֶת בֵּינֵיהֶן וְאִתְעֲקַרוּ מִן קַדְמָיָתָא תְּלָת מִן קַדְמָיְתָא וְהָא עֵינִין כְּעֵינֵי אֱנָשָׁא בְּקַרְנָא דָּא וּפֻם מְמַלֵּל רַבְרְבָן׃ חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב לְבוּשֵׁהּ כְּתַלַּג חִוַּר וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא כָּרְסְיֵהּ שְׁבִבִין דְּי נוּר גַּלְגְּלוֹהִי נוּר דָּלִק׃ נְהַר נוּר נָגֵד וּנְפַק מִן קֳדָמוֹהִי אֶלֶף אַלְפִין יְשַׁמְּשׁוּנֵהּ וְרִבּוֹ רִבְבָן קֳדָמוֹהִי יִקּוּמוּן דִּינָא יְתִב וְסִפְרִין פְּתִיחוּ׃ חָזֵה הֲוֵית בֵּאדַיִן מִן קֵל מִלַּיָּא רַבְרְבָתָא דִּי קַרְנָא מְמַלְלָה חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי קְטִילַת חֵיוְתָא וְהוֹבַד גְּשְׁמַהּ וִיהִיבַת לִיקְדַת אֶשָׁא׃ וּשְׁאָר חַיְתָא הֶעְדִּיו שָׁלְטָנְהוֹן וְאָרְכָה בְּחַיִּין יְהִיבַת לְהוֹן עַד זְמַן וְעִדָּן׃ חָזֵה הֲוֵית בְּחִזְוֵי לֵילְיָא וְהָא עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא כְּבַר אֱנָשׁ אֲתָה הֲוָא וְעַד עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה וְקֳדָמוֹהִי הַקְרְבוּהִי׃ וְלֵהּ יְהִב שָׁלְטָן וְיֵקַר וּמַלְכוּ וְכָל עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא לֵהּ יִפְלְחוּן שָׁלְטָנֵהּ שָׁלְטַן עָלַם דִּי לָא יֶעְדֵּא וּמַלְכוּתֵהּ דִּי לָא תִתְחַבַּל׃ אֶתְבְּרִית רוּחִי אֲנָא דָנִיֵּאל בְּגוֹ נִדְנֵהּ וְחִזְוֵי רֵאשִׁי יְבַהֲלֻנַּנִי׃ קְרֵבֵת עַל חַד מִן קָאֲמַיָּא וְיַצִּיבָא אֶבְעָא מִנֵּהּ עַל כָּל דְּנָה וַאֲמַר לִי וּפִשַׁר מִלַּיָּא יְהוֹדְעִנַּנִי׃

Pritiua.heb.

בְּחֲזוֹ לֵילְיָא וְאָרוּ חֵיוָה רְבִיעָיָה דְּחִילָה וְאֲמַתְנִי וְתַקִּיפָא יַתִּירָא שִׁנַּיִן דִּי פַרְזֶל לַהּ רַבְרְבָן אָכְלָה וְדָקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלֵיהּ רָפְסָה וְהִיא מְשַׁנְיָא מִן כָּל חֵיוְתָא דִּי קֳדָמַיָּה וְקַרְנִין עֲשַׂר לַהּ׃ מִסְתַּכֵּל הֲוֵית בְּקַרְנַיָּא וְאָלוּ קֶרֶן אָחֳרִי זְעִירָה בֵּינֵיהֶן וְאִתְעֲקַרוּ מִן קַדְמָיָתָא תְּלָת מִן קַדְמָיְתָא עֵינִין כְּעֵינֵי אֱנָשָׁא בְּקַרְנָא דָּא וּפֻם מְמַלֵּל רַבְרְבָן׃ חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב לְבוּשֵׁהּ כְּתַלַּג חִוַּר וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא כָּרְסְיֵהּ שְׁבִבִין דְּי נוּר גַּלְגְּלוֹהִי נוּר דָּלִק׃ נְהַר נוּר נָגֵד וּנְפַק מִן קֳדָמוֹהִי אֶלֶף אַלְפִין יְשַׁמְּשׁוּנֵהּ וְרִבּוֹ רִבְבָן קֳדָמוֹהִי יִקּוּמוּן דִּינָא יְתִב וְסִפְרִין פְּתִיחוּ׃ חָזֵה הֲוֵית בֵּאדַיִן מִן קֵל מִלַּיָּא רַבְרְבָתָא דִּי קַרְנָא מְמַלְלָה חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי קְטִילַת חֵיוְתָא וְהוֹבַד גְּשְׁמַהּ וִיהִיבַת לִיקְדַת אֶשָׁא׃ וּשְׁאָר חַיְתָא הֶעְדִּיו שָׁלְטָנְהוֹן וְאָרְכָה בְּחַיִּין יְהִיבַת לְהוֹן עַד זְמַן וְעִדָּן׃ חָזֵה הֲוֵית בְּחִזְוֵי לֵילְיָא וְאָרוּ עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא כְּבַר אֱנָשׁ אֲתָה הֲוָא וְעַד עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה וְקֳדָמוֹהִי הַקְרְבוּהִי׃ וְלֵהּ יְהִב שָׁלְטָן וְיֵקַר וּמַלְכוּ וְכָל עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא לֵהּ יִפְלְחוּן שָׁלְטָנֵהּ שָׁלְטַן עָלַם דִּי לָא יֶעְדֵּא וּמַלְכוּתֵהּ דִּי לָא תִתְחַבַּל׃ אֶתְבְּרִית רוּחִי אֲנָא דָנִיֵּאל בְּגוֹ נִדְנֵהּ וְחִזְוֵי רֵאשִׁי יְבַהֲלֻנַּנִי׃ קְרֵבֵת עַל חַד מִן קָאֲמַיָּא וְיַצִּיבָא אֶבְעָא מִנֵּהּ עַל כָּל דְּנָה וַאֲמַר לִי וּפִשַׁר מִלַּיָּא יְהוֹדְעִנַּנִי׃

Trãsla.B.Vie.

ᵃmissi fũt: ipsi ᵇ filii ᵇ &vxores eorum: & non ᵈ perueneꝛũt vſq; ad pauimentũ ᶠlaci ᵈ donec ᵍ arriperent ᵉ eos ʰ leones: ⁱ & oia ᵏ ossa eorũ ˡ cõminuerũt. ᵐ Tunc ⁿ dariꝰ ᵒ rex ᵖ scripsit ᵍ vniuersis ᵈ populis: ʳ tribubus ˢ & linguis ᵗ habitantibus ᵈ in ᵘ vniuersa ᵛ terra. ʷ Pax vobis ˣ multiplicetur. ʸ A ᶻ me ᵃ cõstitutũ est ᵇ decretũ: ᶜ vt in vniuerso imperio & ᵈ regno mee ᵉ tremiscant ᶠ & paueant ᵈ deum ᵍ danielis. ʰ Ipse est ⁱ enim ᵏ deus ˡ viuens ᵐ & eternus ⁿ in secula: ᵒ & regnum eius ᵖ non ᵍ dissipabitur: ʳ & potestas eius ˢ vſq; in ᵗ eternũ. ᵘ Ipse liberator ᵛ atq; ʷ saluator ˣ faciens ʸ signa ᶻ & mirabilia ᵃ in celo ᵇ & in terra ᶜ qui ᵈ liberauit ᵉ danielẽ ᶠ de ᵍ lacu ʰ leonũ. ⁱ Porro ᵏ daniel ˡ perseuerauit ᵐ vſq; ad regnum ⁿ darii ᵒ regnumq; ᵖ cyri ᵍ perse.

7.

ANno ᵇ primo ᶜ baltha. far ᵈ regis ᵉ babylonis ᶠ daniel ᵍ somniũ ʰ vidit. ⁱ Visio aũt ᵏ capitis ei ˡ in ᵐ cubili suo. Et ⁿ somnium ᵒ scribens breui ᵖ sermone cõprehendit: ᑫ ſimatim q̃ perstringens ˢ ait. ᵗ Videbã ᵘ in visione mea ᵛ nocte: ʷ & ecce ˣ quattuor ʸ venti ᶻ celi ᵃ pugnabãt ᵇ in mari ᶜ magno: ᵈ & quattuor ᵉ bestie ᶠ grandes ᵍ ascẽdebant ʰ de ⁱ mari ʲ diuerse inter se. ᵏ Prima ˡ quasi leena: ᵐ & alas ⁿ habebat ᵒ aquile. ᵖ Aſpiciebam ᵈ donec ᵉ euulse ſunt ᵒ ale eius ᵍ & ſublata est ʰ de ⁱ terra: ʲ & ſuper ᵏ pedes ˡ quaſi homo ᵐ ſtetit: ᵗ & cor ᵍ hominis ʰ datum est ᵒ ei. ᵗ Et ecce ᵘ bestia ᵛ alia ʷ ſimilis ˣ vſq: ʸ in parte ᶻ ſtetit: ᵉ & tres ᵃ ordines erãt ᵇ in ore eius ᵈ in ᵉ dentibus eius: ᵐ & ſic ᶠ dicebãt ᵍ ei. ʰ Surge ⁱ come de ʲ carnes ᵏ plurimas. ˡ Poſt ᵐ hec ⁿ aſpiciebam ᵒ & ecce ᵖ alia ᑫ quaſi pardus: ᵒ & ᵖ alas ᵖ habebat quaſi ᵇ auis ˢ quattuor ᵗ super ᵉ ſe. ᵘ Et quattuor ᵐ capita erãt ᶠ in bestia: ᵍ & potestas ʰ data ᵉ ei. ʲ Poſt ᵏ hec ˡ aſpiciebam

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

ιμισσι ſunt ιβι τ filij eoꝝ τ vroꝛes ενεβλέπησαν αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες eoꝝ· τ ηὸ μενειπτ ad pauimẽtũ ιlaci donec arriperent eos ιleones: ιιι & oia ιι ossa eorũ ο cõminuerũt. ιιιι Tunc ιιιιι dariꝰ ιιιιιι rex ſcripſit ιιιιιιι vniuerſis οοοοοοοοοοο ιιιιιιιι populis: ιιιιιιιιι tribubus & linguis ιιιιιιιιιι habitantibus οοοοο ιιιιιιιιιιι in vniuerſa ιιιιιιιιιιιι terra. ιιιιιιιιιιιιι Pax vobis ιιιιιιιιιιιιιι multiplicetur. ιιιιιιιιιιιιιιι A ιιιιιιιιιιιιιιιι me ιιιιιιιιιιιιιιιιι cõſtitutũ eſt ιιιιιιιιιιιιιιιιιι decretũ: ιιιιιιιιιιιιιιιιιιι vt in vniuerſo imperio & ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι regno mee ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι tremiſcant ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι & paueant οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι deum ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι danielis. ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι Ipſe eſt ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι enim οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι deus ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι viuens & eternus ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι in ſecula: & regnum eius ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι non ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι diſſipabitur: & poteſtas eius ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι vſq; in eternũ. Ipſe liberator οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο atq; ſaluator ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι faciens ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι ſigna & mirabilia ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι in celo & in terra ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι qui liberauit οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο ιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιιι danielẽ de lacu leonũ. Porro daniel perſeuerauit vſq; ad regnum darii οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο regnumq; cyri perſe.

7.

ANno primo baltha. far regis babylonis daniel somniũ vidit. Viſio aũt capitis ei in cubili ſuo. Et ſomnium οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο perſcribens breui ſermone cõprehendit: ſimatim q̃ perſtringens ait. Videbã in viſione mea οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο nocte: & ecce quattuor venti celi οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο pugnabãt in mari magno: & quattuor bestie ſ grandes aſcẽdebant de mari diuerſe inter ſe. οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο Prima quaſi leena: & alas habebat οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο aquile. Aſpiciebam donec euulſe ſunt οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο ale eius & ſublata eſt de terra: & ſuper pedes οο quaſi homo ſtetit: & cor hominis datum eſt οοοο ei. Et ecce bestia ſecunda ſimilis vſq: in parte ſtetit: & tres οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο ordines erãt in ore eius & in dentibus eius: & ſic dicebãt ei. Surge come de carnes plurimas. Poſt hec aſpiciebam & ecce alia quaſi pardus: οοοο & alas habebat quaſi auis quattuor ſuper ſe. Et quattuor capita erãt in bestia: & poteſtas data ei. Poſt hec aſpiciebam οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο

Trãsl.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ ecce bestia quarta terribilis τ ſtupenda τ fortis καὶ ἰδοὺ θηρίον τέταρτον φοβερὸν καὶ ἐκθαμβον καὶ ἰσχυτὸν vehemẽs: ι dentes eius ferrei magni: cõ ſuμενὸν πολιωτῶς, καὶ διόδοντες αὐτοῦ σιδηροῖ μεγάλοι, ἐδά dẽs τ ominues. τ reliqua pedibꝰ ſuis ο pedibus ſuis cõculcans. ρ Diſſimilis aũt erat ceteris bestiis ſ quas videras ante eam: & habebat cornua decem. Conſiderabam cornua: ᵍ & ecce ʰ cornu ⁱ aliud ʲ parvulum ᵏ ortum eſt ˡ de medio eorum: & tria ᵐ de primis ⁿ cuulſa ſunt ᵒ a facie eius. ᵖ Et ecce ᵍ oculi quaſi oculi hominis erant ʳ in cornu iſto: ˢ & os loquens ᵗ ingentia. ᵘ Aſpiciebam donec ᵛ throni ʷ poſiti ſunt ˣ & antiquus ʸ dierum ᶻ ſedit. ᵃ Veſtimentũ ei ᵇ candidũ ᶜ quaſi nix: ᵈ & capilli ᵉ capitis eius ᶠ quaſi lana ᵍ munda. ʰ Thron ⁱ ei ʲ flãme ᵏ ignis: ˡ rote eius ᵐ ignis ⁿ accenſus: ᵒ fluuius ᵖ igneus ᵛ rapidusq; ᑫ egrediebatur ʳ a facie eius. ˢ Milia ᵗ miliũ ᵘ miniſtrabãt ei: ᵛ & de ʷ centena milia οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο ˣ aſſiſtebant ei. ʸ Iudicium ᶻ ſedit: ᵃ & libri ᵇ aperti ſunt. ᶜ Aſpiciebam ᵈ propter ᵉ vocem ᶠ ſermonum οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο ᵍ grandium ʰ quos ⁱ cornu illud ʲ loquebatur. Et ᵏ vidi ˡ quoniaꝫ ᵐ interfecta eſſet ⁿ bestia: ᵒ & periſſet οοοοο ᵖ corpus eius: ᑫ & traditũ eſſet ʳ ad comburendum ˢ ignι: ᵗ aliarũ quoq; ᵘ bestiarũ ablata eſſet ᵛ poteſtas: ʷ & tẽpora ˣ vite ʸ cõſtituta eſſent ᶻ cis ᵃ vſq; ad ᵇ tẽpus & ᶜ tẽpus. ᵈ Aſpiciebã ergo ᵉ in viſione ᶠ noctis: οοοο ᵍ & ecce ʰ cum ⁱ nubibus ʲ celi quaſi filius ᵏ hominis οο ˡ venebat: ᵐ & vſq; ad antiquum ⁿ dierum ᵒ peruenit: ᵖ & in cõſpectu eius ᑫ obtulerunt eũ. ʳ Et ˢ dedit ᵗ ei ᵘ poteſtatẽ & honorem ᵛ & regnũ ʷ & oẽs ˣ populi ʸ tribus ᶻ & lingue ᵃ ipſi ᵇ ſeruient. ᶜ poteſtas eius ᵈ poteſtas ᵉ eterna ᶠ que ᵍ non ʰ auferetur: ⁱ & regnum eius οοοο ʲ quod ᵏ non ˡ corrũpetur. ᵐ Horruit ⁿ ſpũs me ᵒ ego ᵖ daniel territꝰ ſum in his: ᑫ & viſiones ʳ capitis mei οο ˢ cõturbauerunt me. ᵗ Accediſſi ᵘ ad vnũ ᵛ de aſſiſtentibꝰ ʷ & veritatẽ ˣ querebã ʸ ab eo ᶻ de ᵃ oibus ᵇ his. Q ᶜ ui ᵈ dixit ᵉ mihi ᶠ interpretationẽ ᵍ ſermonũ: & ʰ docuit me.

Trãsla.B.Vie.

ᵃ in viſione ᵇ noctis: & ecce ᶜ bestia ᵈ quarta οοοοοοοοοο ᵉ terribilis ᶠ atq; mirabilis ᵍ & fortis ʰ nimis. οοοοοοοο ᵍ Dentes ᶠ ferreos ʰ habebat ⁱ magnos: ʲ comedens οο ᵏ atq; cõminues: ˡ & reliq̃ ᵐ pedibus ſuis ⁿ cõculcans. ᵒ Diſſimilis aũt erat ᵖ ceteris ᑫ bestiis ʳ q̃s videras ante eam: ˢ & habebat ᵗ cornua ᵘ decem. ᵛ Conſiderabam ʷ cornua: ˣ & ecce ʸ cornu ᶻ aliud ᵃ parvulum οοοοοοοο ᵇ ortum eſt ᶜ de medio eorum: ᵈ & tria ᵉ de cornibus ᶠ primis ᵍ cuulſa ſunt ʰ a facie eius. ⁱ Et ecce οοοοοοο ʲ oculi quaſi oculi ᵏ hominis erant ˡ in cornu iſto: ᵐ & os ⁿ loquens ᵒ ingentia. ᵖ Aſpiciebam ᑫ donec οοοο ʳ throni ˢ poſiti ſunt ᵗ & antiquus ᵘ dierum ᵛ ſedit. οο ʷ Veſtimentũ ei ˣ candidũ ʸ q̃ſi nix: ᶻ & capilli ᵃ capitis eius ᵇ quaſi lana ᶜ munda. ᵈ Thron ᵉ ei ᶠ flãme ᵍ ignis: ʰ rote eius ⁱ ignis ʲ accenſus: ᵏ fluuius ˡ igneus οοοοοοο ᵐ rapidusq; ⁿ egrediebatur ᵒ a facie eius. ᵖ Milia ᑫ miliũ ʳ miniſtrabãt ei: ˢ & de ᵗ centena milia οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο ᵘ aſſiſtebant ei. ᵛ Iudicium ʷ ſedit: ˣ & libri ʸ aperti ſunt. ᶻ Aſpiciebam ᵃ propter ᵇ vocem ᶜ fermonum οοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοοο ᵈ grandium ᵉ quos ᶠ cornu illud ᵍ loquebatur. Et ʰ vidi ⁱ quoniaꝫ ʲ interfecta effet ᵏ bestia: ˡ & periſſet οοοοο ᵐ corpus eius ⁿ & traditũ ᵒ ignι: ᵖ aliarũ quoq; ᑫ bestiarũ ablata eſſet ʳ poteſtas: ˢ & tẽpora ᵗ vite ᵘ cõſtituta eſſent ᵛ cis ʷ vſq; ad ˣ tẽpus ʸ & tẽpus. ᶻ Aſpiciebã ergo ᵃ in viſione ᵇ noctis: οοοο ᶜ & ecce ᵈ cum ᵉ nubibus ᶠ celi quaſi filius ᵍ hominis οο ʰ venebat: ⁱ & vſq; ad antiquum ʲ dierum ᵏ peruenit: ˡ & in cõſpectu eius ᵐ obtulerunt eũ. ⁿ Et ᵒ dedit ᵖ ei ᑫ poteſtatẽ & honorem ʳ & regnũ ˢ & oẽs ᵗ populi ᵘ tribus ᵛ & lingue ʷ ipſi ˣ ſeruient. ʸ poteſtas eius ᶻ poteſtas ᵃ eterna ᵇ que ᶜ non ᵈ auferetur: ᵉ & regnum eius οοοο ᶠ quod ᵍ non ʰ corrũpetur. ⁱ Horruit ʲ ſpũs me ᵏ ego ˡ daniel territꝰ ſum in his: ᵐ & viſiones ⁿ capitis mei οο ᵒ cõturbauerunt me. ᵖ Accediſſi ᑫ ad vnũ ʳ de aſſiſtentibꝰ ˢ & veritatẽ ᵗ querebã ᵘ ab eo ᵛ de ʷ oibus ˣ his. Q ᵘi ʸ dixit ᶻ mihi ᵃ interpretationẽ ᵇ ſermonũ: & ᶜ docuit me.

Tex.he.Dani.vij.

בְּחֲזוֹ לֵילְיָא וְאָרוּ חֵיוָה רְבִיעָיָה דְּחִילָה וְאֲמַתְנִי וְתַקִּיפָא יַתִּירָא שִׁנַּיִן דִּי פַרְזֶל לַהּ רַבְרְבָן אָכְלָה וְדָקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלֵיהּ רָפְסָה וְהִיא מְשַׁנְיָא מִן כָּל חֵיוְתָא דִּי קֳדָמַיָּה וְקַרְנִין עֲשַׂר לַהּ׃ מִסְתַּכֵּל הֲוֵית בְּקַרְנַיָּא וְאָלוּ קֶרֶן אָחֳרִי זְעִירָה סְלֶקֶת בֵּינֵיהֶן וְאִתְעֲקַרוּ מִן קַדְמָיָתָא תְּלָת מִן קַדְמָיְתָא וְהָא עֵינִין כְּעֵינֵי אֱנָשָׁא בְּקַרְנָא דָּא וּפֻם מְמַלֵּל רַבְרְבָן׃ חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב לְבוּשֵׁהּ כְּתַלַּג חִוַּר וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא כָּרְסְיֵהּ שְׁבִבִין דְּי נוּר גַּלְגְּלוֹהִי נוּר דָּלִק׃ נְהַר נוּר נָגֵד וּנְפַק מִן קֳדָמוֹהִי אֶלֶף אַלְפִין יְשַׁמְּשׁוּנֵהּ וְרִבּוֹ רִבְבָן קֳדָמוֹהִי יִקּוּמוּן דִּינָא יְתִב וְסִפְרִין פְּתִיחוּ׃ חָזֵה הֲוֵית בֵּאדַיִן מִן קֵל מִלַּיָּא רַבְרְבָתָא דִּי קַרְנָא מְמַלְלָה חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי קְטִילַת חֵיוְתָא וְהוֹבַד גְּשְׁמַהּ וִיהִיבַת לִיקְדַת אֶשָׁא׃ וּשְׁאָר חַיְתָא הֶעְדִּיו שָׁלְטָנְהוֹן וְאָרְכָה בְּחַיִּין יְהִיבַת לְהוֹן עַד זְמַן וְעִדָּן׃ חָזֵה הֲוֵית בְּחִזְוֵי לֵילְיָא וְאָרוּ עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא כְּבַר אֱנָשׁ אֲתָה הֲוָא וְעַד עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה וְקֳדָמוֹהִי הַקְרְבוּהִי׃ וְלֵהּ יְהִב שָׁלְטָן וְיֵקַר וּמַלְכוּ וְכָל עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא לֵהּ יִפְלְחוּן שָׁלְטָנֵהּ שָׁלְטַן עָלַם דִּי לָא יֶעְדֵּא וּמַלְכוּתֵהּ דִּי לָא תִתְחַבַּל׃ אֶתְבְּרִית רוּחִי אֲנָא דָנִיֵּאל בְּגוֹ נִדְנֵהּ וְחִזְוֵי רֵאשִׁי יְבַהֲלֻנַּנִי׃ קְרֵבֵת עַל חַד מִן קָאֲמַיָּא וְיַצִּיבָא אֶבְעָא מִנֵּהּ עַל כָּל דְּנָה וַאֲמַר לִי וּפִשַׁר מִלַּיָּא יְהוֹדְעִנַּנִי׃

Pritiua.heb.

אֵלּוּ חַיְתָא רַבְרְבָתָא דִּי אִנִּין
אַרְבַּע מַלְכִין יְקוּמוּן מִן
אַרְעָא׃ וְיִסְבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי
עֶלְיוֹנִין וְיֶחְסְנוּן מַלְכוּתָא עַד עָלְמָא
וְעַד עָלַם עָלְמַיָּא ׃ אֱדַיִן צְבִית
לְיַצָּבָא עַל חֵיוְתָא דִּי הֲוָת
שְׁנִיָא מִן כֻּלְּהֵן דְּהִילָה יַתִּירָה
שִׁנַּיהּ דִּי בַרְזֶל וְטִפְרַיהּ דִּי נְחָשׁ
אָכְלָה מַדָּקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלֵיהּ
רַפְסָה׃ וְעַל קַרְנַיָּא עַשַׂר דִּי בְרֵאשָׁהּ
וְאָחֳרִי דִּי סְלֵקַת וּנְפָלוּ מִן קֳדָמֵיהּ
תְּלָת וְקַרְנָא דְכֵן וְעַיְנִין לָהּ וּפֻם
מְמַלֵּל רַבְרְבָן וְחֶזְוֵהּ רַב מִן חַבְרָתָהּ׃
חָזֵה הֲוֵית וְקַרְנָא דְכֵן עָבְדָא קְרָב
עִם קַדִּישִׁין וְיָכְלָה לְהוֹן ׃ עַד דִּי
אָתָה עַתִּיק יוֹמַיָּא וְדִינָא יְהַב
לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְזִמְנָא מְטָה
וּמַלְכוּתָא הֲתַסְּנוּ קַדִּישִׁין׃ כֵּן
אֲמַר חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא מַלְכוּ
רְבִיעָיְתָא תֶּהֱוֵא בְאַרְעָא דִּי תִשְׁנֵה מִן כָּל
מַלְכְוָתָא וְתֹאכֵל כָּל אַרְעָא וְתִדּוּשִׁנַּהּ
וְתַדְקִנַּהּ׃ וְקַרְנַיָּא עֲשַׂר מִנַּהּ מַלְכוּתָא
עֲשָׂרָא מַלְכִין יְקוּמוּן וְאָחֳרָן יְקוּם
אָחֳרֵיהֶן וְהוּא יִשְׁנֵא מִן קַדְמָיֵא
וּתְלָתָא מַלְכִין יְהַשְׁפִּל׃ וּמִלִּין לְצַד
עֶלְיָא יְמַלֵּל וּלְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין עֲלֵה
יְבַלֵּא וְיִסְבַּר לְהַשְׁנָיָה זִמְנִין וְדָת
וְיִתְיַהֲבוּן בִּידֵהּ עַד עִדָּן וְעִדָּנִין וּפְלַג
וּפְלַג עִדָּן וְדִינָא יִתֵּב וְשָׁלְטָנֵהּ יְהַבְּלוּן
יְהַעְדוֹן לְהַשְׁמָדָה וּלְהוֹבָדָה עַד
סוֹפָא׃ וּמַלְכוּתָא וְשָׁלְטָנָא וּרְבוּתָא
דִּי תַחְוֹת כָּל שְׁמַיָּא יְהִיבַת
לְעַם קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין מַלְכוּתֵהּ
מַלְכוּת עָלַם וְכֹל שָׁלְטָנַיָּא לֶהֱ
יִפְלְחוּן וְיִשְׁתַּמְּעוּן׃ עַד כָּהּ סוֹפָא דִּי
מִלְּתָא אֲנָא דָנִיֵאל שַׁנְיָא רַעְיוֹנַי

'He quattuor bestie magne: quattuor sunt regna q̄ consurgent de terra. Suscipient autem regnum sancti dei altissimi & obtinebunt regnū vsq; in seculum & in seculum seculorū. Post hoc volui libenter discere de bestia quarta que erat diffimilis valde ab omnibus & terribilis nimis. Dentes & vngues eius ferrei: comedebat & cōminuebat: & reliq̄ pedibus suis cōculcabat. Et de cornibus decem q̄ habebat in capite: & de illo qd ortū fuerat: ante qđ cecidерāt tria cornua: & de cornu illo qđ habebat oculos & os loquens grandia: & maius erat ceteris. Aspiciebā & ecce cornu illud faciebat bellum aduersus sanctos: & prualebat eis donec venit antiquus dierum: & iudiciū dedit sanctis excelsi: & tpus aduenit: & regnum obtinuerunt sancti. Et sic ait. Bestia quarta: regnum quartum erit in terra quod maius erit omnibus regnis & deuorabit vniuersam terram: & cōculcabit & cōminuet eam. Porro cornua decē ipsius regni decem reges erūt: & alius consurget post eos & ipse potētior erit prioribus: & tres reges humiliabit. Et sermones contra excelsum loquetur: & sanctos altissimi conteret. Et putabit q possit mutare tēpora & leges: & tradētur in manu eius vsq; ad tps & tpa & dimidiū tēporis. Et iudicium sedebit vt auferatur potētia & cōteratur & dispereat vsq; in finē. regnū autē & potestas & magnitudo regni q̄ est subter omne celum detur populo sanctorū altissimi: cuius regnum regnū sempiternum est: & oēs reges seruient ei & obedient. Hucusq; finis verbi. Ego daniel multum cogitationib⁹ meis

cōturbauerūt me: & facies meo mutata ē in me: & συνετάραξάν με, καὶ ἡ μορφή μου ἠλλοιώθη ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ verbū in corde meo cōseruaui. τὸ ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ μου συνετήρησα. Ca.8.

IN anno tertio regni baltasar re Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Βαλτάσαρ τοῦ βα-
gis visio apparuit ad me. ego daniel post vi- σιλέως ὅρασις ὤφθη κατ᾽ ἐμὲ ἐγὼ Δανιὴλ μετὰ τὴν ὀφ-
sionē mihi. Ego daniel post id quod videram σιν μοι πρότερον τ ἐν in susis castro quō ἐν Σούσοις τῇ Βάρει, ἣ
in principio vidi & ego in visione mea cū essem ἐστιν ἐν χώρᾳ Αἰλάμ· καὶ εἶδον ἐν ὁράματι καὶ ἤμην ἐπὶ τῆς
in susis castro quod est in helam regione: & vidi: & ecce aries vnus stabat ante paludem habens cornua excelsa: & vnum excelsius altero & atq; succrescens. Postea vidi arietem cornibus ventilante contra occidentē & cōtra aquilonē & cōtra meridiem: & oēs bestie nō poterāt resistere & neq; liberari de manu eius: & fecit q̄ secundū voluntatē suā & magnificauit eum. Et ego intelligebam. Ecce autē hircus caprarū venichat ab occidēte & super faciē totius terre: & nō tangebat terrā. Porro hircus hēbat cornu insignē inter oculos suos & venit vsq; ad arietē illum cornutū quē videram stantem ante portam: & cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue. Cūq; appropinquasset prope arietē: efferat elt in eum: & percussit arietem & cōminuit duo cornua eius & nō potuit aries resistere ei. Cunq; misisset eum in terrā conculcauit: & nemo quibat liberare arietē de manu ei? Hircus autē caprarū magnus factus est nimis. Cunq; creuisset fractū est cornu magnū: & orta sunt quattuor cornua subter illud per quattuor vētos celi. De vno autem ex eis egressum est cornu vnū modicū & factum est grande contra meridiē & cōtra orientē & cōtra fortitudinē. Et magnificatū est vsq; ad fortitudinē celi: & eiecit de fortitudine & de stellis & cōculcauit eas. Et vsq; ad principē for titudinis magnificatū est;

Ca.8.

Ca. viij.

Luc. 1.c.

וּמַטֶּה רִבִּים הַתָּמִיד וְהַשְׁלֵךְ מָכוֹן מִקְדָּשׁוֹ׃ וְצָבָא תִּנָּתֵן עַל הַתָּמִיד בְּפִשַׁע וְיִתֵּן אֶמֶת אַרְצָה וְעָשְׂתָה וְהִצְלִיחָה׃ וָאֶשְׁמְעָה אֶחָד קָדוֹשׁ מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֶחָד קָדוֹשׁ לְפַלְמוֹנִי הַמְדַבֵּר עַד מָתַי הֶחָזוֹן הַתָּמִיד וְהַפֶּשַׁע שֹׁמֵם תֵּת וְקֹדֶשׁ וְצָבָא מִרְמָס׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי עַד עֶרֶב בֹּקֶר אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְנִצְדַּק קֹדֶשׁ׃ וַיְהִי כִּרְאוֹתִי אֲנִי דָּנִיֵּאל אֶת הֶחָזוֹן וַאֲבַקְשָׁה בִינָה וְהִנֵּה עָמַד לְנֶגְדִּי כְּמַרְאֵה גָבֶר׃ וָאֶשְׁמַע קוֹל אָדָם בֵּין אוּלָי וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר גַּבְרִיאֵל הָבֵן לְהַלָּז אֶת הַמַּרְאֶה וַיָּבֹא אֵצֶל עָמְדִי וַיִּבָּאוּ נִבְעַתִּי וָאֶפֹּלָה עַל פָּנָי וַיֹּאמֶר אֵלַי הָבֵן בֶּן אָדָם כִּי לְעֵת קֵץ הֶחָזוֹן וְנִבְהֲלוּ רוּחִי וְנִבְלַבְּנוּ נִדְהַל עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר הִנְנִי מוֹדִיעֲךָ אֵת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּאַחֲרִית הַזָּעַם כִּי לְמוֹעֵד קֵץ׃ הָאַיִל אֲשֶׁר רָאִיתָ בַּעַל מַלְכֵי מָדַי וּפָרַס׃ וְהַצָּפִיר הַשָּׂעִיר מֶלֶךְ יָוָן וְהַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בֵּין עֵינָיו הוּא הַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן׃ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת וַתַּעֲמֹדְנָה תַּחְתֶּיהָ אַרְבַּע מְנוּכוֹת אַרְבַּע מַמְלָכִיוֹת יַעַמְדוּ מִגּוֹי וְלֹא בְכֹחוֹ׃ וּבְאַחֲרִית מַלְכוּתָם כְּהַתֵּם הַפֹּשְׁעִים יַעְמֹד מֶלֶךְ עַז פָּנִים וּמֵבִין חִידוֹת׃ וְעָצַם כֹּחוֹ וְלֹא בְכֹחוֹ וְהִשְׁחִית מַשְׁחִית וְהִצְלִיחַ וְעָשָׂה וְהִשְׁחִית עַצּוּמִים וְעַם קְדוֹשִׁים׃ וְעַל שִׂכְלוֹ וְהִצְלִיחַ מִרְמָה בְיָדוֹ וּבִלְבָבוֹ יַגְדִּיל וּבְשַׁלְוָה יַשְׁחִית רַבִּים וְעַל שַׂר שָׂרִים יַעֲמֹד וְשֶׁבֶר בְּלֹא יָד׃ וְהַבֹּקֶר אֲשֶׁר נֶאֱמַר עֶרֶב בֹּקֶר אֱמֶת הוּא

&ab eo tulit fuge ſacrificium: & deiecit locum ſanctificationis eius. Robur autē datū eſt contra fuge ſacrificiū ꝓpter peccata: & ſternetur veritas in terra: & proſperabitur & faciet. Et audiui vnū de ſanctis loquentē: & dixit vn ſctus alteri neſcio cui loquenti. Vſq; quo viſio & fuge ſacrificiū & peccatū deſolationis ꝙ facta eſt & ſanctuariū & fortitudo cōculcabitur. Et dixit ei. Vſq; ad veſperā & mane dies duo milia trecenti: & mūdabitur ſanctuariū. Factū eſt autē cū videre ego daniel viſionē: & q̄rere intelligētiam ecce ſtetit in conſpectu meo quaſi ſpecies viri. Et audiui vocem viri inter vlai & clamauit & ait. Gabriel fac intelligere iſtā viſionē. Et venit & ſtetit iuxta vbi ego ſtabā. Cumq; veniſſet ſtupefactus corrui in faciē meā: & ait ad me. Intellige fili hominis qm in tpe finis cōplebitur viſio. Cumq; loqueretur ad me collapſus ſum pnus in terram. Et tetigit me & ſtatuit me in gradu meo. Dixitq; mihi. Ego oſtendā tibi q futura ſunt in nouiſſimo maledictionis: quoniā habet tēpus ſuū. Aries quem vidiſti habere cornua: rex medorum eſt atq; perſarum. Porro hircus capraruꝫ rex grecoꝝ eſt & cornu grande quod erat inter oculos eius: ipſe eſt rex primus. Quod autem fracto illo furrexerunt quatuor pro eo: quatuor reges de gente eius conſurgent: ſed non in fortitudine eius. Et poſt regnum eoꝝ cum creuerint iniquitates cōſurget rex impudens facie: & intelligēs ꝓpoſitiōes & roborabitur fortitudo eius: ſed nō in viribus ſuis: & ſupra q̄ credi pōt vniuerſa vaſtabit: & ꝓſperabitur & faciet. Et iterficiet robuſtos & populū ſctorū ſm voluntatē ſuā: & dirigetur dolus in manu eius: & cor ſuū magnificabitur & in copia rerū oīm occidet plūmos. Et cōtra principē principū cōſurget: & ſine manu cōteretur. Et viſio veſpere & mane q dicta eſt vera eſt. ooo

τ ppitiom ſacrificiū turbatū ἐ: τ ſtetit deſolabitur: καὶ δικαίωμα θυσίας ἐταράχθη, καὶ ἡ ἀγία ἐρημωθήσεται, τ factū eſt ſup ſacrificiū peccatū: τ ρίζωσει ἐπὶ γῆν ἀλήθειαν ἐποίησεν καὶ εὐοδώθη. καὶ ἤκουσα ἑνὸς ſctū loquentē: τ dixit: vn ſctus ꝓphetauit ἁγίου λαλοῦντος, λέγει ἕτερος, ἕως ἄγιος τῷ φελμουνὶ τῷ λαλοῦντι, ἕως πότε ἡ ὅρασις ἡ περὶ τῆς θυσίας ἡ ἀφεθεῖσα καὶ ἁμαρτία ἡ ἐρημώσεως ἡ δοθεῖσα, καὶ τὸ ἅγιον καὶ δύναμις κοπιάσουσιν; τ dixit ei: vſq; ad veſpā τ mane συμπατηθήσεται; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἕως ἑσπέρας καὶ πρωΐ dies duo mille τ trecenti: τ mundabit ἡμέραι δισχίλιαι καὶ τριακόσιαι, καὶ καθαρισθήσεται τὸ ſctū. τ factū eſt cū videre ego viſionē: τ ἐγὼ Δανιὴλ ἐκοιμήθην καὶ ἐμακαλιάσθην ἡμέρας, καὶ ἔστην τ faciebā opera regis: τ admirabar viſiōe: τ nō erat ꝓ interpretaretur. τὴν ὅρασιν, καὶ οὐκ ἦν ὁ συνιῶν.

Ca.9.

IN primo anno ſub dario filio aſſueri de ſemine medoꝝ: q regnauit ſup regnum chaldeoꝝ: in ānō vno regni eius: ego daniel intellexi in libris numerum annorum de quo factū eſt ſermo dñi ad hieremiā ꝓphetam vt ꝯpleretur deſolatio ruſalem ſeptuaginta ānis. τ dedi faciem meā ad dñm deū vt ꝙrerem oratione τ deprecationē i ieiunijs τ ſacco τ cinere. τ locutus ſum ad dñm deum meū: τ confeſſus ſum τ dixi. Obſecro dñe deus magne τ terribilis cuſtodiens teſtamētū τ miam his qui diligunt te τ cuſtodiunt mādata tua. peccauimus iniquitatē fecimus: impie egimus. & receſſimus & declinauimus a mādatis tuis ac iudicijs tuis. Non obediuimus ſeruis tuis ꝓphetis qui locuti ſunt in noie tuo regibus nris: principibus noſtris: patribus noſtris: populo terre. Tibi dñe iuſticia nobis autē confuſio faciei ſicut eſt hodie viro iuda & habitatoribus hieruſalē & omni iſrael his qui prope ſunt & his qui procul in vniuerſis terris ad quas eieciſti eos ꝓpter iniquitates eoꝝ in qb peccauerunt in te dñe. Nobis confuſio faciei: regib nris: principib nris & patribus nris qui peccauerunt. Tibi autē dño deo noſtro miſericordia & ppitiatio: quia receſſimus a te: & non audiuimus voce dñi dei noſtri vt ambularemus in lege eius quas poſuit nobis per ſeruos ſuos ꝓphetas: & omis iſrael ꝓuaricati ſunt legē tuā: τ declinauerunt ne audirēt voce tuā: & fullauit ſup nos male dictio & deteſtatio que

Τὺ ergo viſionē ſigna: qa polli multos dies erit. Et ego daniel langui & egrotaui per dies. Cumq; ſurrexiſſem faciebam opera regis & ſtupebā ad viſionē & nō erat ꝙ interpretaretur.

Cap.ix.

ANno primo darii filii aſſueri de ſemine medorum qui imperauit ſuper regnū chaldeorum anno vno regni eius. Ego daniel intellexi in libris numerum annorum de quo factū eſt ſermo dñi ad hieremiā ꝓphetam vt ꝯpleretur deſolationis hieruſalē ſeptuaginta ānis. Et poſui faciem meam ad dñm deū meū rogare & deprecari in ieiunijs ſacco & cinere: & orauī ad dominum deū meū: & cōfeſſus ſū & dixi. Obſecro dñe deus magne & terribilis cuſtodiens teſtamētum & miam diligentibus te & cuſtodientibus mādata tua: peccauimus iniquitatē fecimus: impie egimus & receſſimus & declinauimus a mādatis tuis ac iudicijs. Non obediuimus ſeruis tuis ꝓphetis qui locuti ſunt in noie tuo regibus nris: principibus noſtris: patribus noſtris: populo terre. Tibi dñe iuſticia: nobis autē confuſio faciei hodie viro iuda & habitatoribus hieruſalē & omni iſrael his qui prope ſunt & his qui procul in vniuerſis terris ad quas eieciſti eos ꝓpter iniquitates eoꝝ in qb peccauerunt in te dñe. Nobis confuſio faciei: regib nris: principib nris & patribus nris qui pec cauerunt. Tibi autē dño deo noſtro miſericordia & ppitiatio: quia receſſimus a te & non audiuimus voce dñi dei noſtri vt ambularemus in lege eius quas poſuit nobis per ſeruos ſuos ꝓphetas: & omis iſrael ꝓuaricati ſunt legem tuā: & declinauerunt ne audirēt voce tuā: & fullauit ſup nos maledictio & iuramētū

τ tu ſigna viſionē: qz in dies multos. καὶ σὺ σφράγισον τὴν ὅρασιν; ὅτι εἰς ἡμέρας πολλὰς ἐ. ego daniel vomui τ elangui dies: τ καὶ ἐγὼ Δανιὴλ ἐκοιμήθην καὶ ἐμακαλιάσθην ἡμέρας, καὶ ἔστερι τ faciebā opera regis: τ admirabar viſiōe: τ nō erat ꝙ interpretaretur. τὴν ὅρασιν, καὶ οὐκ ἦν ὁ συνιῶν.

Ca.9.

IN primo anno ſub dario filio aſſueri de ſemine medoꝝ: q regnauit ſup regnum chaldeoꝝ: in ānō vno regni eius: ego daniel intellexi in libris numerum annorum de quo factū eſt ſermo dñi ad hieremiā ꝓphetam vt ꝯpleretur deſolatio ruſalem ſeptuaginta ānis. τ dedi faciem meā ad dñm deū vt ꝙrerem oratione τ deprecationē i ieiunijs τ ſacco τ cinere. τ οτα δέησιν ἐν νηστείαις καὶ σάκκῳ καὶ σποδῷ. καὶ προσηυξάμην πρὸς κύριον τὸν θεόν μου καὶ ἐξομολογησάμην καὶ εἶπα. δέσποτα κύριε ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστὸς ὁ φυλάσσων διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσίν σε καὶ τοῖς φυλάσσουσιν τὰς ἐντολάς σου. ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν, ἠσεβήσαμεν. καὶ ἀπέστημεν, καὶ ἐξεκλίναμεν ἀπὸ τῶν mādatis tuis τ a iudicijs tuis. τ nō audiuimus ἐντολῶν σου καὶ κριμάτων σου. καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν τοῦ δούλου σου τῶν ꝓphetas: q loquebat ſeruos tuos ꝓphetas: q loquebat κούσαμεν τῶν δούλων σου τῶν προφητῶν, οἳ ἐλάλουν in nomine tuo ad reges nros τ principes ἐν τῷ ὀνόματί σου πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἀρχηcipes nros τ patres nros τ ad oēm χοντας ἡμῶν καὶ πατέρας ἡμῶν καὶ πρὸς πάντα τὸν pplm tre. tibi dñe iuſticia τ nobis cōfuſio λαὸν τῆς γῆς. σοὶ κύριε ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τ factū eſt ſicut dies hec. viro iuda τ hitā πρόσωπος ὡς ἡ ἡμέρα ταύτη. ἀνδρὶ Ἰούδα καὶ τοῖς ἐνοι tibus hieruſalem τ oi iſrael his q̄ ppe τ κοῦσιν ἱερουσαλὴμ καὶ παντὶ Ἰσραὴλ τοῖς ἐγγὺς καὶ his q longe in omni terra vbi diſſeminaſti eos τοῖς μακρὰν ἐν πάσῃ τῇ γῇ οὗ διέσπειρας αὐτοὺς illic in p uaricatione eoꝝ q̄ p uaricati ſūt te dñe. nobis ἐκεῖ ἐν ἀθεσίᾳ αὐτῶν ἃ ἠθέτησαν ἐν σοὶ κύριε ἡμῖν ἡ cōfuſio faciei τ régibus nris τ ἀισχύνη τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ principib nris τ pribus nris: qui τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν, ὅτινες peccauim tibi. dño deo nro miſerationes τ ἡμάρτοσάν σοι. τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν οἱ οἰκτιρμοὶ καὶ ppiatiões: qz receſſim a dño τ nō audiui ἱλασμοί, ὅτι ἀπέστημεν ἀπὸ κυρίου θεοῦ ἡμῶν καὶ οὐκ εἰσηκούmus voce dñi dei nri vt ambularem σαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι τοῖς legitimis eius q dedit ante faciem nram i manib νομίμοις αὐτοῦ οἷς ἔδωκεν κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ἐν χερσὶ huoꝝ ſuoꝝ ꝓphetar. τ oīs iſrael ꝓuaricatiτῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. καὶ πᾶς ἰσραὴλ παρέβη cati ſunt legē tuā: τ declinauerunt ne audirēt βησαν τὸν νόμον σου, καὶ ἐξέκλιναν τοῦ μὴ ἀκοῦσαι τῆς voce tuā: τ venit ſup nos maledictio τ iuramētū φωνῆς σου, καὶ ἐπῆλθεν ἐφ ἡμᾶς ἡ κατάρα καὶ ὁ ὅρκος

Pātiua.heb.	Tex.be.Dani.xi.	Trāsl.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.
כתב	כְּתוּבָה׃ בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדּ הָאֱלֹהִים	scripta est in libro moysi	qs scriptū est in lege moysi ſerui
קום	כִּי חָטָאנוּ לוֹ׃ וְלֹא שָׂמְנוּ אֶת דְּבָרָיו אֲשֶׁר	ſeruū dei: quia peccauimus ei. Et	dei: ꝙ peccauimꝰ ei. Et
דבר	דִּבֶּר עָלֵינוּ וְעַל שֹׁפְטֵינוּ אֲשֶׁר	statuit ſermones ſuos q̄s locutꝰ est	ſtatuit ſmones ſuos q̄s locuꝰ est
יצא	שָׁפְטוּנוּ לְהָבִיא עָלֵינוּ רָעָה גְּדֹלָה	ſuper nos & ſuper principes nr̄os qui	ſup nos ⁊ ſup iudices nr̄os q̄ iudicauerūt nos vt
עשה	אֲשֶׁר לֹא נֶעֱשְׂתָה תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם	iudicauerūt nos: vt ſup	ſup inducerēt in nos mala magna: ſicut nō fuerūt
	כַּאֲשֶׁר נֶעֱשְׂתָה בִּירוּשָׁלִָם׃ כַּאֲשֶׁר	inducerēt in nos magnū	ſup omni celo. Ycōm q̄ facta ſūt in hieruſalem: ſicut
כתב	כָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֵת כָּל הָרָעָה	malū quale nunq̄ fuit	scriptū est in lege moyſi. Omne malum
בוא	הַזֹּאת בָּאָה עָלֵינוּ וְלֹא חִלִּינוּ אֶת	ſub omni celo:	hoc venit ſuper nos. Et
חלה	פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָשׁוּב מֵעֲוֹנֵינוּ	fm q̄ factū est in hieru	non rogauimus
שכל	וּלְהַשְׂכִּיל בֶּאֱמֶתֶךָ׃ וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל	ſalem: ſicut	facie tua dñe de⁹ nr̄ vt re
בוא	הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ כִּי צַדִּיק יְהוָה	scriptū est in lege moyſi. Omne malum	uerteremur ab iniq̄tatib⁹
עשה	אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה	hoc venit ſuper nos. Et	nr̄is: & cogitaremus ve
קול	וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקֹלוֹ׃ וְעַתָּה אֲדֹנָי	non rogauimus	ritatē tuam. Et vigilauit
יצא	אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת עַמְּךָ	facie tua dñe de⁹ nr̄ vt re	dñs sup malicia: & addu
עשה	מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ	uerteremur ab iniq̄tatib⁹	xit eam sup nos. Iuſtus
	לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ׃	nr̄is: & cogitaremus ve	dñs de⁹ noſter in oibus
שוב	אֲדֹנָי כְּכָל צִדְקֹתֶךָ יָשָׁב נָא אַפְּךָ	ritatē tuam. Et vigilauit	operibus ſuis que fecit.
נתן	וְחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלִַם הַר קָדְשֶׁךָ	dñs sup malicia: & addu	Non enī audiuimus vo
בוא	כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ	xit eam sup nos. Iuſtus	cem eius. Et nunc deus
ירושלם	יְרוּשָׁלִַם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל	dñs de⁹ noſter in oibus	noſter qui eduxiſti
סבב	סְּבִיבוֹתֵינוּ׃ וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל	operibus ſuis que fecit.	populum tuum
תפלה	תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר	Non enī audiuimus vo	de terra egypti in manu
פנה	פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אוֹר	cem eius. Et nunc deus	forti: & feciſti
שמע	אֲדֹנָי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח	noſter qui eduxiſti	tibi nomē fm dñe hanc:
עשה	עֵינֶיךָ וּרְאֵה שִׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר	populum tuum	peccauimus iniq̄tatē fe
	נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל	de terra egypti in manu	cim⁹ dñe in oēm iuſticiā
נפל	צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ	forti: & feciſti	tuā. Auertatur obſecro
רבב	לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ אֲדֹנָי	tibi nomē fm dñe hanc:	ira tua & furor tuus a ci
שמע	שְׁמַעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה	peccauimus iniq̄tatē fe	uitate tua hierusalem & a
עשה	וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי	cim⁹ dñe in oēm iuſticiā	monte ſancto tuo. Pro
קרא	שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ׃ וְעוֹד	tuā. Auertatur obſecro	pter petā eni nīa & iniq
דבר	אֲנִי מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי	ira tua & furor tuus a ci	tates patrū noſtrorū hie
נפל	וְחַטַּאת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּמַפִּיל תְּחִנָּתִי	uitate tua hierusalem & a	ruſalē & populus tuus in
נתן	לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָי עַל הַר קֹדֶשׁ	monte ſancto tuo. Pro	opprobriū ſunt oībus p
אלה	אֱלֹהָי׃ וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר תְּפִלָּה	pter petā eni nīa & iniq	circuitū nēm. Nūc ergo
נגד	וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בָּחָזוֹן	tates patrū noſtrorū hie	exaudi deus nr̄ orōnem
		ruſalē & populus tuus in	ſerui tui: & ꝓces eius: &
		opprobriū ſunt oībus p	oſtende facie tuā ſup ſan
		circuitū nēm. Nūc ergo	ctuariū tuū qđ deſertū est.
		exaudi deus nr̄ orōnem	Propter temetipſum in
		ſerui tui: & ꝓces eius: &	clina deus meus aurē tuā
		oſtende facie tuā ſup ſan	& audi: aperi oculos tu
		ctuariū tuū qđ deſertū est.	os & vide deſolationē no
		Propter temetipſum in	ſtram & ciuitatē ſup quā
		clina deus meus aurē tuā	inuocatū est nōme tuū.
		& audi: aperi oculos tu	Neq̄ enī in iuſtificatio
		os & vide deſolationē no	nibus nr̄is proſternimus
		ſtram & ciuitatē ſup quā	preces ante facie tuā: ſed
		inuocatū est nōme tuū.	in miſerationib⁹ tuis mul
		Neq̄ enī in iuſtificatio	tis. Exaudi dñe: placare
		nibus nr̄is proſternimus	domine: attende
		preces ante facie tuā: ſed	& fac. Ne moreris pro
		in miſerationib⁹ tuis mul	pter temetipſum deus
		tis. Exaudi dñe: placare	me⁹: quia nomē tuū in
		domine: attende	uocatū est ſup ciuitatē &
		& fac. Ne moreris pro	ſup pplm tuū. Cūq; ad
		pter temetipſum deus	huc loqrer & orarē & cō
		me⁹: quia nomē tuū in	fiterer petā mea & petā
		uocatū est ſup ciuitatē &	ppli mei iſrael vt pſterne
		ſup pplm tuū. Cūq; ad	rē ꝓces meas in cōſpectu
		huc loqrer & orarē & cō	dei mei: p mōte ſcto
		fiterer petā mea & petā	dei mei. Adhuc me lo
		ppli mei iſrael vt pſterne	quēte in oroē mea ecce
		rē ꝓces meas in cōſpectu	vir gabriel quem vide
		dei mei: p mōte ſcto	ram in viſione
		dei mei. Adhuc me lo	
		quēte in oroē mea ecce	
		vir gabriel quem vide	
		ram in viſione	

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.Dani.x.	Pātiua.heb.
volans: ⁊ tetigit me ĩjſt hora ſacrificij veſpti	a principio cito volans	חלל	חֲלַל
τετόμενος, καὶ ἥψατό μου ὡσεὶ ὥραν θυσίας ἑσπερι	tetigit me in tempore	עוף	עוֹף
νήν: ⁊ ἐνέτυχέν με ⁊ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ καὶ εἶ	ſacrificij veſpertini & do	בין	בִּין
πεν, δανιὴλ νῦν ἐξῆλθον συμβιβάσαι σύνεσιν. ἐν ἀρ	cuit me & locut⁹ est mihi.	אמר	אָמַר
χῇ τῆς δεήσεώς σου ἐξῆλθεν ὁ λόγος, καὶ ἐγὼ ἦλθον τοῦ	dixitq; Daniel nunc	שכל	הַשְׂכֵּל
ἀναγγεῖλαί σοι ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν εἶ σύ, καὶ ἐνθυμήθη	egreſſus ſū vt docerēte &	בין	בִּינָה
σι ἐν τῷ ῥήματι καὶ σύνες ἐν τῇ ὀπτασίᾳ. ἑβδομήκοντα	intelligeres. Ab exordio	חמד	חֲמֻדוֹת
hebdomades concīſe ſunt ſup pplm tuū ⁊ ſup	Ego at̄ vēi vt indicarē tibi:	ראה	רְאֵה
ἑβδομάδες συνετμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ	ga vir deſideriorū es. Tu	חמד	חֲמַד
cuitatē ſcām. vt cōſumerē peccatum: ⁊	aut̄ aiaduerte ⁊ monē: &		
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν. τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν, καὶ	intellige viſionē. Septua		
ad ſignandū peccata ⁊ ad delendū iniq̄tates:	gita hebdomades abbre		
τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίας καὶ ἀπαλεῖψαι τὰς ἀνομίας,	uiate ſūt ſup pplm tuū:		
⁊ ad ꝓpitandū ꝓpitiationē: ⁊ ad ducēdā iuſticiā	& ſup vrbē ſanctā tuā vt		
καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύ	cōſumatur ꝓuaricatio &		
ereniā: ⁊ ad ſignandū viſiōes ⁊ ꝓphetā:	finē accipiat peccatū: &		
καὶ ἀϊδίων, καὶ τοῦ σφραγίσαι ὅρασιν καὶ ἀροφητείαν,	deleatur iniq̄tas: & addu		
⁊ ad vngēdū ſcīū ſcīōr. ⁊ cognoſces ⁊ intelliges ab	catur iuſticia ſempiterna:		
καὶ τοῦ χρίσαι ἅγιον ἁγίων. καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις ἀπὸ	& ipleatur viſio & ꝓphe		
exitu ſmonis vt reſpondeāt ⁊ vt edificetur ĩe	tia & vngatur ſcs ſcōr.		
ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι ἱε	Sciro ergo & aiaduerte		
ruſalem vſq; ad xp̄m ducē: hebdomades ſep	ab exitu ſmōis vt iterū		
τὰ ἑβδομάδας ἑξηκονταδύο πάλιν οἰκοδομηθήσεται	ædificetur hierl̄m vſq; ad		
platea ⁊ mar̄i in anguſtia tēpo	xp̄m ducē: hebdomades		
πλατεῖα καὶ τεῖχος ἐν στενοχωρίᾳ τῶν χρόνων, καὶ με	ſeptē: & hebdomades ſe		
hebdomadas ſexaginta: ⁊ deſtruetur:	xaginta due erūt. Et rur		
τὰ ἑβδομάδας ἑξηκονταπέντε ὥρας καὶ ἑξαλοθρευθήσεται,	ſum platea edificabitur		
xacto ⁊ iudiciū nō eſt in eo. at ciuitatē ⁊	& muri in anguſtia tēpo		
χρίσμα καὶ κρῖμα οὐκ ἔσται ἐν αὐτῷ· τὸν δὲ πόλιν καὶ	rū. Et poſt hebdomades		
ſanctū diſſipabit ciuitatē & ducē venturi ⁊	xaginta duas occidē		
τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ καὶ	tur xps: & nō erit ei po		
ſuccidentur ſicut in diluuio ⁊ vſq; ad finē bel	pulus q eū negaturus est.		
ἐκκοπήσονται ὡς ἐν κατακλυσμῷ καὶ ἕως τέλους πολέ	Et ciuitatē & ſanctuariū		
li conſti ordinabit deſolatiōib⁹ ⁊ cōſum	diſſipabit popl's cū duce		
λίου συντετμημένου τάξει ἀφανισμοῖς καὶ δυναμώ	venturo & finis eius vaſta		
Mat. bit teſtamētū multis Hebdomada vna: ⁊ in dimidio	tas: & poſt finē belli ſta		
4.b. σει διαθήκην πολλοῖς ἑβδομὰς μία, καὶ ἐν τῷ ἡμίσει	tuta deſolatio. Cōfirma		
hebdomade auferet ſacrificiū ⁊ libamē. ⁊ in	bit aūt pactū multis he		
τῆς ἑβδομάδος ἀφανισθήσει θυσίαν καὶ σπονδήν· καὶ ἐπὶ τὸ	domada vna: & in dimi		
τέρπλωσις βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων ἕως· καὶ ἕως συντελεί	dio hebdomadis deficiet		
σεται τέρμα ῥῆσαι ἐπὶ τὴν ἔρημον. Ca. 10.	hoſtia & ſacrificiū: & erit		
	in templo abominatio de		
	ſolationis: & vſq; ad cō		
	ſumationē & finem ꝓfe		
	uerabit deſolatio. 10.		
	Cap.x.		
	Nno tertio regni cy	שנה	שְׁנַת
	ri regis perſarum:	דבר	דָּבָר
	verbum reuelatū est da	נגלה	נִגְלָה
	nieli cognometo balthaſar:	שמו	שְׁמוֹ
	& verbum verum	ואמת	וְאֶמֶת
	& fortitudo magna: in	הבין	וְהָבֵן
	tellexitq; ſmonē. Intelli	ובינה	וּבִינָה
	gētia eni est opus in viſio	לו	לוֹ
	ne. In die illis ego da	היום	בַּיָּמִים
	niel lugebam triū hebd	היה	הָיִיתִי
	omadarum		
	diebus: panē deſiderabi		
	lem nō comedi: & caro		
	& vinū nō introierūt in		
	os meū. Sed neq; vnguē		
	to vnctus ſum donec cō		
	pleti sunt triū hebdoma		
	darum dies. Die aut̄ vicesi		
	ma & quarta mensis		
	primi eram iuxta fluuiū		
	magnum qui est tigris:		
	& leuaui oculos meos &		
	vidi. Et ecce vir vnus		
	veſtitus lineis:		

וּמָתְנָיו חֲגוּרִים בְּתָם אוּפָז׃ וְגוּיָתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק
וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ וּזְרֹעֹתָיו וְלִפְדּוּ
וּמַרְגְּלֹתָיו כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל וְקוֹל דְּבָרָיו
כְּקוֹל הָמוֹן׃ וְרָאִיתִי אֲנִי דָנִיֵּאל לְבַדִּי אֶת הַמַּרְאָה וְהָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ אֶת הַמַּרְאָה אֲבָל חֲרָדָה גְדֹלָה נָפְלָה עֲלֵיהֶם
וַיִּבְרְחוּ בְּהֵחָבֵא׃ וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְלֹא נִשְׁאַר בִּי כֹחַ
וְהוֹדִי נֶהְפַּךְ עָלַי לְמַשְׁחִית וְלֹא עָצַרְתִּי כֹחַ׃ וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל דְּבָרָיו
וּבְשָׁמְעִי אֶת קוֹל דְּבָרָיו וַאֲנִי הָיִיתִי
נִרְדָּם עַל פָּנַי וּפָנַי אַרְצָה וְרִדְמָה עַל פָּנָי
יָד נָגְעָה בִי וַתְּנִעֵנִי עַל בִּרְכַּי
וְכַפּוֹת יָדָי וְאָמַר אֵלַי דָּנִיֵּאל אִישׁ
חֲמֻדוֹת הָבֵן בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנִכִי דֹבֵר
דַּבֵּר אֵלֶיךָ וַעֲמֹד עַל עָמְדֶךָ כִּי עַתָּה
שֻׁלַּחְתִּי אֵלֶיךָ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה עָמַדְתִּי מְרַעִיד׃ וַיֹּאמֶר
אֵלַי אַל תִּירָא דָנִיֵּאל כִּי מִן הַיּוֹם
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר נָתַתָּ אֶת לִבְּךָ לְהָבִין
וּלְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֶיךָ נִשְׁמְעוּ
דְבָרֶיךָ וַאֲנִי בָּאתִי בִּדְבָרֶיךָ׃ וְשַׂר
מַלְכוּת פָּרָס עָמַד לְנֶגְדִּי עֶשְׂרִים
וְאֶחָד יוֹם וְהִנֵּה מִיכָאֵל אֶחָד
הַשָּׂרִים הָרִאשֹׁנִים בָּא לְעָזְרֵנִי
וַאֲנִי נוֹתַרְתִּי שָׁם אֵצֶל מַלְכֵי פָּרָס׃
וּבָאתִי לְהַבִּינְךָ אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא
לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים כִּי עוֹד
חָזוֹן לַיָּמִים׃ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי בַּדְּבָרִים
הָאֵלֶּה נָתַתִּי פָנַי אַרְצָה וְנֶאֱלַמְתִּי׃
וְהִנֵּה כִּדְמוּת בְּנֵי אָדָם נֹגַעַ עַל
שְׂפָתַי וָאֶפְתַּח פִּי וָאֲדַבְּרָה וָאֹמְרָה
אֶל הָעֹמֵד לְנֶגְדִּי אֲדֹנִי בַּמַּרְאָה

[a]& renes eius [b]accincti [c]auro [d]obrizo: [e]& corpus eius [f]quasi chrysolith: [g]& facies eius [h]velut species [i]fulguris: [k]& oculi eius [l]vt lāpas [m]ardens: [n]& brachia eius: [o]& que deorsum sunt vsq; ad pedes [p]ęli species [q]eris cādētis: [r]& vox [s]monū eius [t]vt vox [u]multitudinis. [v]Vidi aūt [w]ego [x]daniel [y]solus [z]visionē. [a]Porro viri [b]qui erant [c]mecum non [d]viderunt [e]sed [f]terror [g]nimius [h]irruit [i]super eos: [k]& fugerunt in abscondi[l]tum. [m]Ego autem [n]relict[o]us [p]solus vidi [q]visionē [r]grandem [s]banc: [t]& non [u]remansit [v]in me [w]fortitudo: [x]sed [y]& spes [z]mea [a]imutata est [b]in me: [c]& [d]emarcuit: [e]nec habui qc [f]virium. [g]Et audiui [h]vocem [i]sermonum eius: [k]& audiens iacebam [l]cōsternatus [m]super [n]faciē meā: [o]& vultus me [p]here[q]bat [r]terre. [s]Et ecce [t]manus [u]tetigit me: [v]& erexit me [w]sup [x]genua mea [y]& sup [z]articulos [a]manuū mearū. [b]Et dixit [c]ad me. [d]Daniel [e]vir [f]desideriorū: [g]intellige [h]verba [i]q̄ ego [k]loquor [l]ad te: [m]& sta [n]in [o]gradu tuo. [p]Nunc [q]eni [r]sum missus [s]ad te. [t]Cumq; dixisset mihi [u]sermonem istum: [v]steti [w]tremens [x]& ast [y]ad me. [z]Noli metuere [a]daniel: [b]quia [c]ex [d]die [e]primo [f]quo [g]posuisti [h]cor tuum [i]ad intelligendum [k]vt te affligeres [l]in conspectu [m]dei tui: [n]exaudita sūt [o]verba tua: [p]& ego [q]veni [r]p pter sermōes tuos. [s]Princeps aut̄ [t]regni [u]perfarū [x]restitit [y]mihi viginti [z]& vno [a]die [b]: [c]& ecce [d]michael [e]vnus de [f]principibus [g]primis [h]venit in adiutorium meum: [i]& ego [k]remansi [l]ibi [m]iux [n]ta [o]regem [p]perfarum. [q]Veni autem [r]vt docerem te [s]que [t]ventura sunt [u]populo tuo [v]in nouissimis [w]diebus: [x]qm̄ [y]adhuc [z]visio [a]in dies. [b]Cumq; loqueretur mihi [c]huiusce modi [d]verbis [e]dejecit [f]vultum meū [g]ad terrā [h]& tacui. [i]Et ecce [k]q̄si similitudo [l]filii [m]hominis tetigit [n]labia mea: [o]& aperiēs os meū [p]locutus sum: [q]& dixi [r]ad eū [s]q stabat [t]cōtra me. [u]Dñe mi [v]in visione tua

[a]τ lumbi eius [b]cincti [c]in auro ophaz: [d]τ
καὶ ἡ ὀσφὺς αὐτοῦ περιεζωσμένη ἐν χρυσίῳ ὀφάζ, καὶ τὸ
[e]corp[f] eius q̄si [g]thar[h]sis: [i]τ facies eius [k]q̄si
σῶμα αὐτοῦ ὡς θαρσεῖς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ
[l]visio fulguris: [m]τ oculi eius [n]q̄si lampa-
[o]dis ardentis: [p]& brachia
ὅρασις ἀστραπῆς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσεὶ λαμπά-
[q]des ignis: [r]τ brachia eius [s]τ crura q̄si
δες πυρός, καὶ οἱ βραχίονες αὐτοῦ καὶ τὰ σκέλη ὡσεὶ
[t]visio eris fulgentis: [u]τ vox [v]monū eius
ὅρασις χαλκοῦ στίλβοντος, καὶ ἡ φωνὴ τῶν λόγων αὐτοῦ
[w]q̄si vox [x]turbe. [y]τ vidi ego [z]daniel solus [a]visio
ὡς φωνὴ ὄχλου. καὶ εἶδον ἐγὼ Δανιὴλ μόνος τὴν ὀπ̄α
[b]nē: [c]τ viri q̄ mecum: nō [d]vidēt [e]visio-
σίαν, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' ἐμοῦ, οὐκ εἶδον τὴν ὀπ̄α-
[f]nē: [g]sed extasis magna incidit sup eos.
σίαν, ἀλλ' ἔκστασις μεγάλη ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς.
[h]τ fugerūt in fore. [i]τ ego relictus sum solus: [k]τ vi-
καὶ ἔφυγον ἐν φόβῳ· καὶ ἐγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ εἶ-
[l]di visionē magnā hanc: [m]τ nō[n]dē reli-
δον τὴν ὀπ̄ασίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ οὐκ ὑπε-
[n]cta in me fortitudo: [o]τ gr̄a mea cōuersa [p]in corrup
λείφθη ἐν ἐμοὶ ἰσχύς, καὶ ἡ δόξα μου ἐστράφη εἰς διαφθο
[q]tionē: [r]τ nō tenui robur: [s]τ audiui [t]vocē
ράν, καὶ οὐκ ἐκράτησα ἰσχύος, καὶ ἤκουσα τὴν φωνὴν
[u]monū eius. [v]τ cū audirē ego vocē ver
τῶν λόγων αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ ἀκούσαί με τὴν φωνὴν ῥη
[w]bor eius: eram [x]cōpunctus [y]τ facies
μάτων αὐτοῦ, ἤμην κατανενυγμένος καὶ τὸ πρόσωπόν
mea [z]sup terrā: [a]τ ecce man[b] tangens me [c]τ ere-
μου ἐστὶ τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ χεὶρ ἁπτομένη μου καὶ ἤγει
[d]xit me sup [e]genua mea [f]τ articulos manuū mear.
ρέν με ἐπὶ τὰ γόνατά μου καὶ ταρσοὺς χειρῶν μου.
[g]τ dixit ad me: daniel vir [h]desideriōꝝ [i]tellige in
καὶ εἶπεν πρός με, Δανιὴλ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν σύνες ἐν
verbis: [k]q̄ ego loquor [l]ad te [m]sta in [n]gradu
τοῖς λόγοις, οἷς ἐγὼ λαλῶ πρός σε καὶ στῆθι ἐπὶ τῆ στά-
[o]tione tua: [p]q nunc missus sum [q]ad te: [r]τ cū loq̄-
σει σου, ὅτι νῦν ἀπεστάλην πρός σε, καὶ ἐν τῷ λα-
retur ipe ad me verbū hoc: [s]urrexi tremens.
λῆσαι αὐτόν πρός με τὸν λόγον τοῦτον, ἀνέστην ἔντρομος.
[t]τ dixit ad me: ne timeas [u]daniel: [v]q [w]a
καὶ εἶπεν πρός με, μὴ φοβοῦ Δανιήλ, ὅτι ἀφ' ἧς
[x]die primo q̄ [y]dedisti [z]cor tuū vt [a]tel
ἡμέρας τῆς πρώτης ἧς ἔδωκας τὴν καρδίαν σου τοῦ συ
ligeres [b]τ vt affligeres i cōspectu dñi [c]tui: exau
νιέναι καὶ κακοῦσθαι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἠκού
dita sunt verba tua: [d]τ ego veni [e]in [f]monū? tuis
σθησαν οἱ λόγοι σου, καὶ ἐγὼ ἦλθον ἐν τοῖς λόγοις σου
[g]τ princeps [h]regni pfarū stetit ex aduerso
καὶ ὁ ἄρχων τῆς βασιλείας περσῶν ἐνίστηκει ἐξεναντίας
mei viginti [i]τ vna die. [k]τ ecce michael [l]p
μου ἐνιαυσοὶ καὶ μίαν ἡμέραν· καὶ ἰδοὺ μιχαὴλ εἷς τῶν
[m]principū [n]mox venit ad adiuuandū me: [o]τ ego
ἀρχόντων τῶν πρώτων ἦλθεν βοηθῆσαί μοι, καὶ αὐτὸν
reliqui ibi cū [p]ncipe regis [q]pfarū:
κατέλιπον ἐκεῖ μετὰ τοῦ ἄρχοντος βασιλέως περσῶν,
[r]τ veni docere te [s]q̄ [t]ventura occurrent [u]pplo tuo
καὶ ἦλθον συνετίσαί σε ὅσα ἀπαντήσει τῷ λαῷ σου
in nouissimis diebus: [x]q adhuc [y]visio in dies.
ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὅτι ἔτι ἡ ὅρασις εἰς ἡμέρας.
[z]τ cū loq̄rer [a]pe mecū [b]sōm verba
καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν μετ' ἐμοῦ κατὰ τοὺς λόγους
hec: [c]dedi [d]faciem meā sup [e]terrā [f]τ
τούτους, ἔδωκα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν γῆν καὶ
cōpūct[g]sum. [h]τ ecce q̄si similitudo filij [i]hoīs tetis
κατενύγην. καὶ ἰδοὺ ὡς ὁμοίωσις υἱοῦ ἀνθρώπου ἥψα-
git labia mea: [k]τ aperui os meū [l]τ locu
το τῶν χειλέων μου, καὶ ἤνοιξα τὸ στόμα μου καὶ ἐλά
t[m]sum [n]τ dixi ad [o]stantē cōram me: dñe
λησα καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἑστῶτα ἐναντίον ἐμοῦ, κύριε
in visione tua

[a]quersa sūt [b]ertora mea [c]mei [d]τ nō [e]hūerit [f]fortitudinē: [g]τ quō
ἐστράφη τὰ ἔντος μου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκ ἔσχον ἰσχύν, καὶ πῶς
potero [h]ernus [i]n [k]dñe loqui cū [l]dño meo
δυνήσομαι ὁ παῖς σου κύριε λαλῆσαι μετὰ τοῦ κυρίου μου
hoc: [m]τ ego ex [n]nūc nō [o]stabit [p]me fortitudo:
τούτου· καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ σταθήσομαι ἐν ἐμοὶ ἰσχύς,
[q]altitudo nō [r]relictus [s]in me. [t]τ addidit [u]τ tetī-
καὶ πνοὴ οὐκ ὑπελείφθη ἐν ἐμοί· καὶ προσέθετο καὶ ἥψα-
git me q̄si visio hois [v]τ cōfortauit me: [w]τ dixit mihi:
τό μου ὡς ὅρασις ἀνθρώπου καὶ ἐνίσχυσέν με, καὶ εἶπέν μοι,
8.p.l. ne timeas vir [x]desideriorū: par tibi virtū age [y]τ cōforare.
μὴ φοβοῦ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν, εἰρήνη σοι ἀπόρθου καὶ ἴσχυε·
[z]τ cū loq̄rer [a]pe mecū cōfortauit [b]sū [c]τ dixi: loqua
καὶ ἐν τῷ λαλῆσαί αὐτὸν μετ' ἐμοῦ ἴσχυσα καὶ εἶπα, λαλεί
tur dñs me[d]: q̄ cōfortasti me. [e]τ dixit mihi: [f]n scis:
τω κύριός μου, ὅτι ἐνίσχυσάς με· ἰσχὺς εἶπέν μοι, εἰ οἶδας·
[g]re veni ad te: [h]τ nūc reuertar vt plī
ῆκα πρὸς σέ, καὶ νῦν ἐπιστρέψω τοῦ πο
[i]t cū [k]pncipe pārṡ. [l]τ ego egredi[m]ens
λεμῆσαι μετὰ ἄρχοντος περσῶν. καὶ ἐγὼ ἐξεπορευόμην
[n]τ princeps [o]grecor[p] remebat. verūtn ānūciabo tibi q̄s
καὶ ὁ ἄρχων τῶν Ἑλλήνων ἤρχετο· ἀλλὰ ἀναγγελῶ σοι τὸ
cōtinuū est in scriptura veritatis: [q]τ nō est vn[r]q adiu-
ἐντεταγμένον ἐν γραφῇ ἀληθείας, καὶ οὐκ ἔστι εἷς ἀντεχό
tor sit mecum de hoc: nisi [s]michael [t]princeps vr-
μενος μετ' ἐμοῦ πλὴν τούτου, ἀλλὰ μιχαὴλ ὁ ἄρχων ὑμῶν.

Ca.11 Θ[a]τ ego in ano pmo cyri steti in [b]fortitudine: [c]τ quō
A Καὶ ἐγὼ ἐν ἔτει πρώτῳ κύρου ἔστην εἰς ἰσχὺν καὶ
[d]robur. [e]τ nūc veritatē annūciabo tibi. ecce adhuc tres
κράτος· καὶ νῦν ἀλήθειαν ἀναγγελῶ σοι. ἰδοὺ ἔτι τρεῖς
reges [f]surgent in pside: [g]τ quartus ditabit
βασιλεῖς ἀναστήσονται ἐν περσίδι, καὶ ὁ τέταρτος πλου
tur [h]pr opibus magnis sup [i]oēs. [k]τ polīq; inalue
τήσει πλοῦτοι μέγαν ὑπὲρ πάντας· καὶ μετὰ τὸ κρατῆ
rit ipe [l]uiuitus [m]uis: [n]iurget in oia re-
σαι αὐτὸν τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, ἐπαναστήσεται πάσας βα
gna [o]grecor[p]. [q]τ cōsurget rex potēs [r]dña
σιλείας ἑλλήνων· καὶ ἀναστήσεται βασιλεὺς δυνατὸς καὶ κυ
bit [s]tātus [t]multe: [u]τ faciet scōm voluntatē suā.
ριεύσει κυρίας πολλῆς, καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ.
[v]τ cū steterit regnum eius cōteret [w]τ diuide
καὶ ὡς ἂν στῇ ἡ βασιλεία αὐτοῦ συντριβήσεται καὶ διαιρε
tur in [x]ttuor ventos celi. [y]τ nō in
θήσεται εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους [z]τ οὐρανοῦ· καὶ οὐκ εἰς
cetrema eius [a]neq; scōm ptātē eius: [b]q̄ dñatus
τὰ ἔσχατα αὐτ[c]οῦ, διότι κατὰ τὴν κυρίαν αὐτοῦ, ἣν ἐκυρίευσε
est. qr laccrabit [d]regnum et[e] [f]τ alijs p-
σεν. ὅτι ἐκριλήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ καὶ ἑτέροις ἐκ
ter ista dabit. [g]τ cōfortabit rex [h]au-
τοὺς τούτων διοικήσει. καὶ ἐνισχύσει ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσ
stri: [i]τ vn[k]p pncipū [l]eius p̄ualebit sup eū [m]τ
του, καὶ εἷς τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ ἐνισχύσει ἐπ' αὐτὸν καὶ
dñabit dñatiōn multe in patte sua: [n]τ post
κυριεύσει κυρίας πολλῆς ἐπ' ἐξουσίας αὐτοῦ, καὶ μετὰ
[o]neo ei[p] cōmittebunt. [q]τ filia regis
τὸ ἔτος αὐτοῦ συμμιγήσονται, καὶ ἡ θυγάτηρ βασιλέως τοῦ
austri [r]trabit ad regem [s]aduenit vt faciat
νότου εἰσελεύσεται πρὸς βασιλέα τοῦ ποιῆσαι
federa cū eo [t]τ nō obtinebit [u]fortitudinē brachij: [v]τ
συνθήκας μετ' αὐτοῦ καὶ οὐ κρατήσει ἰσχύος βραχίονος, καὶ
nō [w]stabit [x]semen eius. [y]τ tradetur ipa [z]τ
οὐ στήσεται τὸ σπέρμα αὐτ[a]οῦ· καὶ παραδοθήσεται αὐτὴ καὶ οἱ
ferentes eā: [b]τ adolescēs [c]τ cōfortans eam in
φέροντες αὐτήν, καὶ ὁ νεανίας καὶ ὁ κατισχύων αὐτὸν ἐν τοῖς
tpib[d]. [e]τ surget [f]ex [g]roze radicis eius
καιροῖς· καὶ ἀναστήσεται ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς ῥίζης αὐτῆς
in [h]pparatione sua: [i]τ veniet ad exer
ἐπὶ τῆς ἑτοιμασίας αὐτοῦ, καὶ ἥξει πρὸς τὴν δυ-
citū: [k]τ intrabit in munitiones re-
ναμιν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὑποστηρίγματα τοῦ βασι-
gis aglonis: [l]τ faciet in eis [m]τ p̄ualebit.
λέως τοῦ βορρᾶ, καὶ ποιήσει ἐν αὐτοῖς καὶ κατισχύσει.

וְהָיָה כְּהִתְחַזְּקוֹ כֹּחִי עָלָי וְלֹא עֲצָרְתִּי כֹּחַ
וְיהִיךְ יוֹכַל עֶבֶד אֲדֹנִי זֶה לְדַבֵּר
עִם אֲדֹנִי זֶה וַאֲנִי מִעַתָּה לֹא יַעֲמֹד
בִּי כֹחַ וְנְשָׁמָה לֹא נִשְׁאֲרָה בִּי׃
וַיֹּסֶף וַיְגַע בִּי כְּמַרְאֵה אָדָם וַיְחַזְּקֵנִי׃
וַיֹּאמֶר אַל תִּירָא אִישׁ חֲמֻדוֹת
שָׁלוֹם לָךְ חֲזַק וְחֲזָק וְכְדַבֶּרוֹ אֵלַי
הִתְחַזַּקְתִּי וָאֹמְרָה יְדַבֵּר אֲדֹנִי כִּי
חִזַּקְתָּנִי וַיֹּאמֶר הֲיָדַעְתָּ לָמָּה
בָּאתִי אֵלֶיךָ וְעַתָּה אָשׁוּב לְהִלָּחֵם
עִם שַׂר פָּרַס וַאֲנִי יוֹצֵא וְהִנֵּה שַׂר
יָוָן בָּא אֲבָל אַגִּיד לְךָ אֶת הָרָשׁוּם
בִּכְתָב אֱמֶת וְאֵין אֶחָד מִתְחַזֵּק עִמִּי
עַל אֵלֶּה כִּי אִם מִיכָאֵל שַׂרְכֶם׃
וַאֲנִי בִּשְׁנַת אַחַת
לְדָרְיָוֶשׁ הַמָּדִי עָמְדִי לְמַחֲזִיק
וּלְמָעוֹז לוֹ׃ וְעַתָּה אֱמֶת אַגִּיד לָךְ
הִנֵּה עוֹד שְׁלֹשָׁה מְלָכִים עֹמְדִים
לְפָרַס וְהָרְבִיעִי יַעְשִׁיר עֹשֶׁר גָּדוֹל
מִכֹּל וּכְחָזְקָתוֹ בְּעָשְׁרוֹ יָעִיר הַכֹּל
אֶת מַלְכוּת יָוָן׃ וְעָמַד מֶלֶךְ גִּבּוֹר
וּמָשַׁל מֶמְשָׁל רָב וְעָשָׂה כִּרְצוֹנוֹ׃
וּכְעָמְדוֹ תִּשָּׁבֵר מַלְכוּתוֹ וְתֵחָץ
לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמָיִם וְלֹא
לְאַחֲרִיתוֹ וְלֹא כְּמִשְׁלוֹ אֲשֶׁר מָשָׁל
כִּי תִנָּתֵשׁ מַלְכוּתוֹ וְלַאֲחֵרִים מִלְּבַד
אֵלֶּה׃ וְיֶחֱזַק מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּמִן שָׂרָיו
וְיֶחֱזַק עָלָיו וּמָשָׁל מֶמְשָׁל רָב
מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וּלְקֵץ שָׁנִים יִתְחַבָּרוּ
וּבַת מֶלֶךְ הַנֶּגֶב תָּבוֹא אֶל מֶלֶךְ
הַצָּפוֹן לַעֲשׂוֹת מֵישָׁרִים וְלֹא תַעְצֹר
כֹּחַ הַזְּרֹעַ וְלֹא יַעֲמֹד וּזְרֹעוֹ וְתִנָּתֵן
הִיא וּמְבִיאֶיהָ וְהַיִלְדָּהּ וּמַחֲזִקָהּ
בָּעִתִּים׃ וְעָמַד מִנֵּצֶר שָׁרָשֶׁיהָ
כִּנּוֹ וְיָבֹא אֶל הַחַיִל וְיָבֹא בְּמָעוֹז
עָזּוֹז וְעָשָׂה בָּהֶם וְהֶחֱזִיק
מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְעָשָׂה כִּרְצוֹנוֹ וְלֹא

וְגַם אֱלֹהֵיהֶם עִם נְסִכֵיהֶם עִם כְּלֵי
חֶמְדָּתָם כֶּסֶף וְזָהָב בַּשְׁבִי יָבִא
מִצְרַיִם יְהוּא שָׁנִים יַעֲמֹד מִמֶּלֶךְ
הַצָּפוֹן וְיָבֹא בְּמַלְכוּת מֶלֶךְ הַנֶּגֶב
וְשָׁב אֶל אַדְמָתוֹ וּבָנָו יִתְגָּרוּ
וְאָסְפוּ הָמוֹן חֵילִים רַבִּים וָבֹא בוֹא
וְשָׁטֹף וְעָבַר וְיָשֹׁב וְיִתְגָּרָה עַל מָעֻזּוֹ
וְיִתְמַרְמַר מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיָצָא וְנִלְחַם
עִמּוֹ עִם מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֶעֱמִיד הָמוֹן
רַב וְנִתַּן הָהָמוֹן בְּיָדוֹ וְנִשָּׂא הֶהָמוֹן
יָרוּם לִבּוֹ וְהַפִּיל רְבָאוֹת וְלֹא יָעֹז
וְשָׁב מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֶעֱמִיד הָמוֹן רַב
מִן הָרִאשׁוֹן וְלִקֵּץ הָעִתִּים שָׁנִים
יָבוֹא בוֹא בְּחַיִל גָּדוֹל וּבְרֹכוּשׁ
רַב וּבָעִתִּים הָהֵם רַבִּים יַעֲמְדוּ
עַל מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּבְנֵי פָרִיצֵי עַמְּךָ
יִנַּשְּׂאוּ לְהַעֲמִיד חָזוֹן וְנִכְשָׁלוּ וְיִבָּא
מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְשִׁפַּךְ סוֹלְלָה וְלָכַד
עִיר מִבְצָרוֹת וּזְרֹעוֹת הַנֶּגֶב לֹא
יַעֲמֹדוּ וְעַם מִבְחָרָיו וְאֵין כֹּחַ לַעֲמֹד
וְיַעַשׂ הַבָּא אֵלָיו כִּרְצוֹנוֹ וְאֵין עֹמֵד
לְפָנָיו וְיַעֲמֹד בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְכָלָה
בְיָדוֹ וְיָשֵׂם פָּנָיו לָבוֹא לְתֶקֶף
כָּל מַלְכוּתוֹ וִישָׁרִים עִמּוֹ וְעָשָׂה
וּבַת הַנָּשִׁים יִתֶּן לוֹ לְהַשְׁחִיתָהּ
וְלֹא תַעֲמֹד וְלֹא תִהְיֶה לוֹ וְיָשֹׁב
פָּנָיו לְאִיִּים וְלָכַד רַבִּים וְהִשְׁבִּית
קָצִין חֶרְפָּתוֹ לוֹ בִלְתִּי חֶרְפָּתוֹ
יָשִׁיב לוֹ וְיָשֹׁב פָּנָיו לְמָעוֹזֵי
אַרְצוֹ וְנִכְשַׁל וְנָפַל וְלֹא יִמָּצֵא
וְעָמַד עַל כַּנּוֹ מַעֲבִיר נוֹגֵשׂ הָדָר
עַל מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּבְנֵי פָרִיצֵי עַמְּךָ
בַּאֲפַיִם וְלֹא בְמִלְחָמָה וְעָמַד עַל
כֵּנוֹ וְנִבְזֶה וְלֹא נָתְנוּ עָלָיו הוֹד
מַלְכוּת וּבָא בְשַׁלְוָה וְהֶחֱזִיק מַלְכוּת
בַּחֲלַקְלַקּוֹת וּזְרֹעוֹת הַשֶּׁטֶף יְשֻׁטְפוּ

'Insuper &ª deos eorum
'&ª sculptilia:ª vasa quoq;
'pręciosa ª auri & 'argenti
'captiua ª ducet i egyptū.
'Ipse ª prealebit ᵇ aduer-
sus regē 'aqlonis.ª Et itra
bit i regnū ª rex ª austri:
'& reuertetur ª ad ª terram
suā.' Filii aūt eiª puocabū
tur & cōgregabūr ª multi
tudinē ª exercituū ª plimo-
rū.' Et veniet ª pperās ª &
inundās:ª & reuertetur ª &
cōcitabitur & cōgredietur
'cū ª robore eius.ª Et puo
cat ª rex ª austri ª egredietur
ª & pugnabit ª aduersus ª re
gem ª aqlonis:ª & prepara
bit ª multitudinē ª nimiā ª &
dabitur ª multitudo ª in ma
nus eiª:' & capiet ª multitu
dinem ª & exaltabitur ª cor
eius:ª & delicet ª multa mi
lia:' sed non ª prealebit.
ᵇ Conuertetur enim ' rex
ª aquilonis ' & preparabit
ª multitudinē ª multo ma
iorē ª cū ª prius.ª Et in fine
ª temporis ª annoruū ª venietª
'pperās ª cū exercitu ª ma
gno ª & opibus ª nimis.ª In
tpibus ª illis ª multi ᵇ cōsur
gēt ª aduersus ª regē ª austri.
ᵇ Filii quoq; ' puaricatorū
'populi tui ª extollētur ª ut
ipleāt ª visionē ª & corruēt
ª Et veniet ª rex ' aquilonis
ª & cōportabit ' aggerem
ª & capiet ª vrbes ' munitiſſi
mas ' & brachia ª austri ᵇ nō
'sustinebūt.ª Et cōsurgēt
'electi eius ª ad resistendū:
'& nō erit ª fortitudo:' & fa
ciet ª veniēs ' sup eū ª iuxta
placitū suū:ª & nō erit ª q
stet ª cōtra faciē eiª:ª & sta
bit ª in terra ª inclyta ' & cōsu
met ª in manu eiª:' & po
net ª faciē suā: & ' veniet ad
ª tenēdū ª vniuersū ' regnū
eiª:ª & recta ' faciet ª cū eo:
ª & filiā ª seminarū ' dabit ª ei
'vt euertat illū ª & nō ª sta
bit ª nec ª illiª erit:' & cōuer
tet ª faciē suā ª ad insulas ª &
capiet ª multas:' & cessare
faciet ' principē ª opprobrij
sui:ª & opprobriū eius cō
uertetur ª in eū:ª & cōuer-
tet ª faciē suā ª ad iperiū ª ter
re sue:ª & impinget ª & cor
ruet ª & nō ª inuenietur:ª &
stabit ª in ª loco eiª ª vilissim ª
& ª indignª decore ª regio:
ª & in ª paucis ª diebª ª cōtere
tur ª nō ª i furore ª nec ª in pū
blio.ª Et stabit ª i ª loco eiª ª de
spectª:ª & nō ª tribuetur ª m eī
ª honor ª regi.ª Et veniet
ª clam ª & obtinebit ª regnū
ª i fraudulēcia.ª Et brachia
ª pugnātis ª expugnabūtur

ª deos cor cum cōflatilibª cor: oē vas
καὶ γε τοὺς θεοὺς αὐτῶν μετὰ τῶν χωνευτῶν αὐτῶν, πᾶν σκεῦ
desiderabile eor argenti ᵗ aurī cū captiuitate
ος ἐπιθυμητὸν αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου μετὰ αἰχμαλωσίας
ducet in egyptum. ᵗ ipe stabit sup regem aqlo
ὁίσει εἰς αἴγυπτον. καὶ αὐτὸς στήσεται ὑπὲρ βασιλέα τοῦ βορ
nis: ᵗ intrabit in regnum regis austri
ρᾶ, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως τοῦ νότου,
ᵗ reuertetur ad ª terrā suā. ᵗ filij eius ª congregabūt turbā
καὶ ἀναστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ αὐτοῦ συναξουσιν ὄχλον
exercituū multoꝝ: ᵗ veniet veniens ᵗ inundans
δυνάμεων πολλῶν, καὶ εἰσελεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατακλυ
ᵗ ptransibit ᵗ sedebit ᵗ aggredietur
ζων, καὶ παρελεύσεται καὶ καθιεῖται καὶ προσυπολαμήσεται
vsq; ad robur eius. ᵗ irritabitur rex austri.
ἕως τῆς ἰσχύος αὐτοῦ· καὶ ἀγριανθήσεται ὁ βασιλεὺς τοῦ νότου.
ᵗ egredietᵗ ᵗ pugnabit cū rege aqlonis:
καὶ ἐξελεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ βασιλέως τοῦ βορρᾶ,
ᵗ statuet turbā multā: ᵗ tradetur turba in manu eius
καὶ στήσει ὄχλον πολύν, καὶ παραδοθήσεται ὁ ὄχλος ἐν χειρὶ αὐτ
ᵗ capiet turbā. ᵗ exaltabitᵗ cor eius: ᵗ deiciet
καὶ λήψεται τὸν ὄχλον καὶ ὑψωθήσεται ἡ καρδία αὐτ, καὶ καταβα
miliarta ᵗ nō ꝑualebit. ᵗ reuertet rex
λεῖ μυριάδας καὶ οὐκ ἀντιχύσει· καὶ ἐπιστρέψει ὁ βασιλεὺς τῶ
aqlonis: ᵗ adducet turbā inītā supra priorē: ᵗ in fine
βορρᾶ, καὶ ἄξει ὄχλον πολὺν ὑπὲρ τὸν πρότερον, καὶ εἰς τὸ τέλος
tpm veniet itroit ª in virtute magna ᵗ in subſtātia
τῶν καιρῶν ἐπελεύσεται εἰσοδίᾳ ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν ὑπάρξει
multa. ᵗ in tpīb ª illis multi insurgent ᵗ re
πολλῇ· καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις πολλοὶ ἐπαναστήσονται ἐπὶ βα
gem austri. ᵗ filij pditōrū ppli tui extollent
σιλέα τ νότου. καὶ υἱοὶ τῶν λοιμῶν τ λαοῦ σου ἐπαρθήσονται
statuāt visionē ª impingabunt. ᵗ veniet rex aqlonis
τοῦ στῆσαι ὅρασιν καὶ ἀδυνήσουσιν. καὶ ἐλεύσεται βασιλεὺς τ βορρᾶ
ᵗ effūdit aggerem: ᵗ capiet vrbes munitas. ᵗ bra
καὶ ἐκχεῖ πρόχωμα, καὶ συλλήψεται πόλεις ὀχυρὰς· καὶ οἱ βρα
chia regis austri nō stabunt. ᵗ cōsurgent ele
χίονες τ βασιλέως τ νότου οὐ στήσονται· καὶ ἀναστήσονται οἱ ἐκλε
cti eiª: ᵗ nō erit robur ad stādū. ᵗ faciet veniens aduersꝰ
κτοὶ αὐτ, καὶ οὐκ ἔσται ἰσχὺς τ στῆναι· καὶ ποιήσει ὁ ἐπανατρέχων πρὸς
eum scōm voluītatē suā. ᵗ nō erit stans ꝫ faciem eiª.
αὐτὸν κατὰ τὸ θέλημα αὐτ· καὶ οὐκ ἔσται ὑφ' ἑαυτῷ κατὰ πρόσωπον αὐτ.
ᵗ stabit in terra icyta ᵗ cōsumabit ª in manu eius:
καὶ στήσεται ἐν τῇ γῇ τ σαβὶ καὶ συντελεσθήσεται ἐν τῇ χειρὶ αὐτ,
ᵗ ponet faciem suā vt veniat in fortitudie ois regni
καὶ τάξει τὸ πρόσωπον αὐτ εἰσελθεῖν ἐν ἰσχύι πάσης τῆς βασιλεί
ei: ᵗ recta ofa ª ch eo faciet. ᵗ filiam
ας αὐτ καὶ εὐθεῖα πάντα μετ' αὐτ ποιήσει· καὶ θυγατέρα τῶν
mulieꝝ dabit ei vt corrūpat eam: ᵗ nō ptanebit ᵗ
γυναικῶν δώσει αὐτῷ τ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ καὶ
nō illi crit. ᵗ puertet faciem suā in insulas ᵗ
οὐκ αὐτῷ ἔσται· καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτ εἰς τὰς νήσους καὶ
capiet multas. ᵗ cessare faciet pncipes opprobrij sui
συλλήψεται πολλάς· καὶ καταπαύσει ἄρχοντας ὀνειδισμοῦ αὐτ
ᵗ opprobriū eiª cōuertet ei: ᵗ cōuertet faciem
καὶ ὁ ὀνειδισμὸς αὐτ ἐπιστρέψει αὐτῷ, καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον
suā ad fortitudinē terre sue ᵗ ifirmabit ª / ᵗ cadet ᵗ nō
αὐτ εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς αὐτ, καὶ ἀσθενήσει καὶ πεσεῖται καὶ οὐχ
inuenietᵏ. ᵗ furget de radice eius plāta regni in
ευρεθήσεται· καὶ ἀναστήσεται ἐκ τῆς ῥίζης αὐτ φυτὸν βασιλείας ἐπὶ
ꝑparationē eius transferens faciens gtiam regni. ᵗ
τὴν ἑτοιμασίαν αὐτ μεταβιβάζων πράσσων δόξαν βασιλείας· καὶ
in diebus illis cōtercitur: ᵗ nō in facie neq;
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συντριβήσεται, καὶ οὐκ ἐν προσώπῳ οὐδὲ
in pzello stabit in ꝑpatiōe eius sperneᵗ: ᵗ nō
ἐν πολέμῳ στήσεται. ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτ ἐξουδενωθήσεται, καὶ οὐκ
dedit sup eū gtiam regni: ᵗ veniet in abūdātia ᵗ ob
ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν δόξαν βασιλείας, καὶ ἥξει ἐν εὐθηνίᾳ καὶ κα
tinebit regnum in blanditijs: ᵗ brachia in
τισχύσει βασιλείας ἐν δολιότητι· ᵗ βραχίονες τοῦ κα
undantis deuoluentur
ταλύζοντος καταυλιοδήσονται

ª facie eius ª & cōterentur. ᵗ dux fede
ἀπὸ προσώπου αὐτ καὶ συντριβήσεται· καὶ ἡγούμενος δια
ris: ᵗ ꝫ
cōmixtionibᵘ erga eū facient dolū
θήκης· καὶ ἀπὸ τῶν συναναμίξεων πρὸς αὐτὸν ποιήσει δόλον
ᵗ ascendet ᵗ ꝑualebit sup eū in pauca gēte: ᵗ
καὶ ἀναβήσεται καὶ ὑπερισχύσει αὐτ ἐν ὀλίγῳ ἔθνει, καὶ
in abūdātia ᵗ in plurib regiōib ª venietᵉ. ᵗ faciet q̄ nō
ἐν ἐυπλίαις καὶ ἐν πλείοσι χάραις ἥξει· καὶ ποιήσει ἃ οὐκ
fecerunt pres eius: ᵗ pres pfm
ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, καὶ οἱ πατέρες τῶν πατέ
ei ꝓdam ᵗ spolia ᵗ substātiā eis dispergē
ρων αὐτ προνομὴν· καὶ σκῦλα καὶ ὑπαρξιν αὐτοῖς διασκορ
get: ᵗ sup egyptū cogitabit. cogitatiões suas vsq; ad tpꝰ.
πιεῖ, καὶ ἐπ' αἴγυπτον λογιεῖται λογισμοὺς αὐτ ἕως καιροῦ·
ᵗ suscitabit fortitudo ei ᵗ cor ei in re
καὶ ἐξεγερθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτ καὶ ἡ καρδία αὐτ ἐπὶ βασι
gem austri in virtute magna ᵗ rex
λέα τοῦ νότου ἐν δυνάμει μεγάλῃ· καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ
austri inibit bellum ᵗ in virtute magna ᵗ fortī
νότου συνάψει πόλεμον καὶ ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἰσχυρᾷ
valde: ᵗ nō stabit. qz cogitabūt cōtra cū cogita-
σφέδρα, καὶ οὐ στήσονται· ὅτι λογιοῦνται ἐπ' αὐτὸν λογισ-
tiões: ᵗ cōdent necessaria eius ᵗ conterent e
μούς, καὶ φάγονται τὰ ὄντα αὐτοῦ καὶ συντρίψουσιν αὐ
um. ᵗ exercitus ditholuet: ᵗ cadent vulnerati
τόν· καὶ δυνάμεις καταλύσει, καὶ πεσοῦνται τραυματί
multi. ᵗ vtriq; reges corda eoꝝ
αι πολλοί· καὶ ἀμφότεροι οἱ βασιλεῖς αἱ καρδίαι αὐτῶν
in malum. ᵗ in mensa vna mēdacia loquētur
εἰς πονηρίαν· καὶ ἐπὶ τραπέζῃ μιᾷ ψευδῆ λαλήσουσιν
ᵗ. nō dirigetur: qz finis in tpe: ᵗ reuertet in
καὶ οὐ κατευθυνεῖ, ὅτι πέρας εἰς καιρόν, καὶ ἐπιστρέψει εἰς
terrā suā in subſtātia multa: ᵗ cor ei aduersꝰ
τὴν γῆν αὐτ ἐν ὑπάρξει πολλῇ, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ
testamēti sctū. ᵗ faciet ᵗ reuertet in terrā su
διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐ
am: ᵗ in tpe reuertetur ᵗ venīet in austrū ᵗ nō
τ, καὶ εἰς τὸν καιρὸν ἐπιστρέψει καὶ ἥξει ἐν τῷ νότῳ καὶ οὐκ
erit: sicut prima ᵗ vltima. ᵗ venient ª ꝺ in eo
ἔσται ὡς ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐσχάτη· καὶ εἰσελεύσονται ἐν αὐτῷ
ᵗ egredientes classe ᵗ pstillabunt. ᵗ re
καὶ οἱ ἐκπορευόμενοι ἐν πλοίοις καὶ ταπεινωθήσονται· καὶ ἐπι
uertet ᵗ indignabit sup testamētū sctū. ᵗ faciet ᵗ
στρέψει καὶ ὀργισθήσεται ἐπὶ διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει καὶ
reuertet ᵗ intelliget ꝫ derelinquentes testamē
ἐπιστρέψει καὶ σύνεσιν θήσεται ἐπὶ τοὺς καταλιπόντας διαθή
tū sctū. ᵗ brachia ª ex eo surgent. ᵗ pollu
κην ἁγίαν· καὶ βραχίονες ἐξ αὐτ ἀναστήσονται· καὶ βεβη
ent sanctuariū imperij. ᵗ trāsferent
λώσουσιν τὸ ἁγίασμα τῆς δυναστείας· καὶ μεταστήσουσιν
ꝓhibuīt sacrificiū: ᵗ dabunt abominatione desolatiōis
ἀφ' ἑαυτῶν ἀφαίρεμα· καὶ δώσουσιν βδέλυγμα ἐρημώσεως ἐκεῖ
ᵗ ihū agētes in testamētū inducent in lubricitatib: ᵗ
καὶ οἱ ἀνομοῦντες διαθήκην ἐπαγάγουσιν ἐν ὀλισθήμασιν, καὶ
ꝑplis cognoscētes deū suum: ꝑualebunt faci
λαὸς γινώσκοντες θεὸν αὐτοῦ, κατισχύσουσιν καὶ ποιή
ent. ᵗ intelligētes ꝑplī intelligent in multa:
σουσιν· καὶ οἱ συνετοὶ τοῦ λαοῦ συνήσουσιν εἰς πολλά,
ᵗ infirmabūt ª in gladio ᵗ ꝑualebunt in flāma: ᵗ in captiuitate
καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν φλογὶ καὶ ἐν αἰχμαλω
te ᵗ in direptiōe ꝓlex. ᵗ cū infirmati fuerit ꝫ adiu
σίᾳ καὶ ἐν διαρπαγῇ ἡμερῶν· καὶ ἐν τῷ ἀσθενῆσαι αὐτὸς βοη
uabunt auxilio parvo: ᵗ adiucent ad eos multi in lu
θήσουσι βοηθείαν μικρὰν, καὶ προσεπιτάξονται ἐπ' αὐτοὺς πολλοὶ ἐν ὀλι
bricitatib: ᵗ ab intelligētib ifirmabunt: ut igne ꝓflēt ipī ᵗ
σθήμασι, καὶ ἀπὸ τῶν συνιόντων ἀσθενήσουσιν, τ πυρῶσαι αὐτὸς καὶ
eligantur ᵗ reuelentur vsq; ad tpꝰ finē: qz adhuc tps
τελειῶσαι καὶ δι' αὐτοῦ καθαρῶσαι ἕως καιροῦ πέρας, ὅτι ἔτι τείς καιρῶν
ᵗ facit scōm voluītatē suā: ᵗ rex exaltabit ᵗ magni
καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτ, καὶ ὑψωθήσεται καὶ μεγα
ficabit sup oēm deū ᵗ sup deū deoꝝ ᵗ loquet fabu
λυνθήσεται ἐπὶ πάντα θεὸν καὶ ἐπὶ θεὸν θεῶν λαλήσει ὑπερόγκα

נְגִיד נְגִיד
חֹבֵר עָשָׂה
רָמָה
וְעָלָה וְעָצַם מְּ מְּעַט נָוי׃ בְּשַׁלְוָה
שֶׁפַע וּמֵדִינָה יִבְוֹא וְעָשָׂה אֲשֶׁר
בוֹא בָּזַז
לֹא עָשׂוּ אֲבֹתָיו וַאֲבוֹת אֲבֹתָיו בָּזָה
רֶכֶשׁ בָּזַר וְשָׁלָל וּרְכוּשׁ לָהֶם יִבְזֹר וְעַל
בָּצַר חֶשְׁבֹּן מִבְצָרִים יְחַשֵּׁב וְעַד
עֵת׃ מְּ וְיָעַר כֹּחוֹ וּלְבָבוֹ עַל מֶלֶךְ
גָּדַל הַנֶּגֶב בְּחַיִל גָּדוֹל וּמֶלֶךְ הַנֶּגֶב
גָּרָה לָחַם יִתְגָּרֶה לַמִּלְחָמָה בְּחַיִל גָּדוֹל וְעָצוּם
עָצַם עָמַד עַד מְאֹד וְלֹא יַעֲמֹד כִּי יְחַשְּׁבוּ
חָשַׁב עָלָיו מְּ מַחֲשָׁבוֹת וְאָכְלֵי פַת בָּנָו
שָׁבַר שֶׁטֶף וְיִשְׁבְּרוּהוּ וְחֵילוֹ יִשְׁטוֹף וְנָפְלוּ
חָלָל רַבִּים וְיוֹשְׁבֵי הַמַּלְכִים
לִבָּם לְהָרַע וְעַל שֻׁלְחָן אֶחָד כָּזָב
דִּבֶּר צָלַח וְלֹא יִצְלָח כִּי עוֹד מְּ קֵץ
קֵץ שׁוּב לַמּוֹעֵד וְיָשׁב אַרְצוֹ בְּרֹכוּשׁ גָּדוֹל
גָּדַל וּלְבָבוֹ עַל בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְיָשֹׁב
לְאַרְצוֹ׃ לַמּוֹעֵד יָשׁוּב וּבָא בַּנֶּגֶב
בוֹא וְלֹא תִהְיֶה כָּרִאשֹׁנָה וְלָאַחֲרוֹנָה׃
הָיָה צִיִּים כִּתִּים וְנִכְאָה וְשָׁב
שׁוּב וְזָעַם עַל בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב
בִּין וְיָבִן עַל עֹזְבֵי בְּרִית קֹדֶשׁ׃ וּזְרֹעִים
עָמַד קָדַשׁ מְעֻזּוּ הַמִּקְדָּשׁ הַמָּעוֹז
עֵזֶר סוּר וְהֵסִירוּ הַתָּמִיד מְּ וְנָתְנוּ הַשִּׁקּוּץ
תָּמַד שָׁקַץ מְשֹׁמֵם׃ וּמְרִשְׁיעֵי בְּרִית יַחֲנִיף
שָׁמַם רָשַׁע חָנֵף בְּחַלְקוֹת עָם יֹדְעֵי אֱלֹהָיו יֶחֱזָקוּ
עָשָׂה שָׂכַל וְעָשׂוּ׃ וּמַשְׂכִּילֵי עָם יָבִינוּ לָרַבִּים
רָבַב כָּשַׁל וְנִכְשְׁלוּ בְּחֶרֶב וּבְלֶהָבָה בִּשְׁבִי וּבְבִזָּה
שָׁבָה בָּזַז יָמִים׃ מְּ וְנִכְשְׁלוּ בְּגַדְעָם עֵזֶר מְעָט
יוֹם מְּ כָּשַׁל וְנִלְווּ עֲלֵיהֶם רַבִּים בַּחֲלַקְלַקּוֹת׃
עֵזֶר לָנָה וְרַבִּים עָלָיו בְּחָלֶק וְיִכָּשְׁלוּ לְצָרוֹף
צָרַף וּמִן הַמַּשְׂכִּילִים בָּהֶם וְלִבָּרר וְלַלְבֵּן עַד עֵת קֵץ
דִּבֵּר צָלַח כִּי עוֹד לַמּוֹעֵד׃ וְלֹא תִצְלַח עוֹד מְּ קֵץ
עוֹד שׁוּב לַמּוֹעֵד וְיָשׁב אַרְצוֹ בְּרֹכוּשׁ גָּדוֹל
גָּדַל וּלְבָבוֹ עַל בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב
לְאַרְצוֹ׃ לַמּוֹעֵד יָשׁוּב וּבָא בַּנֶּגֶב
בוֹא וְלֹא תִהְיֶה כָּרִאשֹׁנָה וְלָאַחֲרוֹנָה׃
הָיָה צִיִּים כִּתִּים וְנִכְאָה וְשָׁב
שׁוּב וְזָעַם עַל בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב
בִּין וְיָבִן עַל עֹזְבֵי בְּרִית קֹדֶשׁ׃ וּזְרֹעִים
עָמַד קָדַשׁ מְעֻזּוּ הַמִּקְדָּשׁ הַמָּעוֹז
עֵזֶר סוּר וְהֵסִירוּ הַתָּמִיד מְּ וְנָתְנוּ הַשִּׁקּוּץ
תָּמַד שָׁקַץ מְשֹׁמֵם׃ וּמְרִשְׁיעֵי בְּרִית יַחֲנִיף
שָׁמַם רָשַׁע חָנֵף בְּחַלְקוֹת עָם יֹדְעֵי אֱלֹהָיו יֶחֱזָקוּ
עָשָׂה שָׂכַל וְעָשׂוּ׃ וּמַשְׂכִּילֵי עָם יָבִינוּ לָרַבִּים
רָבַב כָּשַׁל וְנִכְשְׁלוּ בְּחֶרֶב וּבְלֶהָבָה בִּשְׁבִי וּבְבִזָּה
שָׁבָה בָּזַז יָמִים׃ מְּ וְנִכְשְׁלוּ בְּגַדְעָם עֵזֶר מְעָט
יוֹם מְּ כָּשַׁל וְנִלְווּ עֲלֵיהֶם רַבִּים בַּחֲלַקְלַקּוֹת׃
עֵזֶר לָנָה וְרַבִּים עָלָיו בְּחָלֶק וְיִכָּשְׁלוּ לְצָרוֹף
צָרַף וּמִן הַמַּשְׂכִּילִים בָּהֶם וְלִבָּרר וְלַלְבֵּן עַד עֵת קֵץ
דִּבֵּר צָלַח כִּי עוֹד לַמּוֹעֵד׃ וְלֹא תִצְלַח עוֹד מְּ קֵץ
עוֹד שׁוּב לַמּוֹעֵד וְיָשׁב אַרְצוֹ בְּרֹכוּשׁ גָּדוֹל
גָּדַל וּלְבָבוֹ עַל בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב
לְאַרְצוֹ׃ לַמּוֹעֵד יָשׁוּב וּבָא בַּנֶּגֶב
בוֹא וְלֹא תִהְיֶה כָּרִאשֹׁנָה וְלָאַחֲרוֹנָה׃
הָיָה צִיִּים כִּתִּים וְנִכְאָה וְשָׁב
שׁוּב וְזָעַם עַל בְּרִית קֹדֶשׁ וְעָשָׂה וְשָׁב
בִּין וְיָבִן עַל עֹזְבֵי בְּרִית קֹדֶשׁ׃ וּזְרֹעִים
עָמַד קָדַשׁ מְעֻזּוּ הַמִּקְדָּשׁ הַמָּעוֹז
עֵזֶר סוּר וְהֵסִירוּ הַתָּמִיד מְּ וְנָתְנוּ הַשִּׁקּוּץ
תָּמַד שָׁקַץ מְשֹׁמֵם׃ וּמְרִשְׁיעֵי בְּרִית יַחֲנִיף
שָׁמַם רָשַׁע חָנֵף בְּחַלְקוֹת עָם יֹדְעֵי אֱלֹהָיו יֶחֱזָקוּ
עָשָׂה שָׂכַל וְעָשׂוּ׃ וּמַשְׂכִּילֵי עָם יָבִינוּ לָרַבִּים
רָבַב כָּשַׁל וְנִכְשְׁלוּ בְּחֶרֶב וּבְלֶהָבָה בִּשְׁבִי וּבְבִזָּה
שָׁבָה בָּזַז יָמִים׃ מְּ וְנִכְשְׁלוּ בְּגַדְעָם עֵזֶר מְעָט
יוֹם מְּ כָּשַׁל וְנִלְווּ עֲלֵיהֶם רַבִּים בַּחֲלַקְלַקּוֹת׃
עֵזֶר לָנָה וְרַבִּים עָלָיו בְּחָלֶק וְיִכָּשְׁלוּ לְצָרוֹף
צָרַף וּמִן הַמַּשְׂכִּילִים בָּהֶם וְלִבָּרר וְלַלְבֵּן עַד עֵת קֵץ
דִּבֵּר צָלַח כִּי עוֹד לַמּוֹעֵד׃ וְלֹא תִצְלַח עוֹד מְּ קֵץ
רוֹם נָבַל וְהַמֶּלֶךְ מְּ וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְגַּדֵּל עַל כָּל
אֵיל רִבֵּר אֵל וְעַל אֵל אֵלִים יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת
פָּלָא וְעַד כָּלָה

וְהִצִּילִיחַ עַר בַּלָּה עָשָׂם כִּי נֶחֱרָצָה צַלַּח חָרוֹן
עָשָׂה׃ וְעַל אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו לֹא יָבִין עֲשָׂה
יְבִין וְעַל כָּל חֶמְדַּת נָשִׁים וְעַל כָּל יָבִין כִּי עַל כֹּל יִתְגַּדֵּל׃ אֱלוֹהַּ לֹא
וֵאלֹהַּ מָעֻזִּים עַל כַּנּוֹ יְכַבֵּד עֵזֶר כֵּן
וֵאלֹהַּ אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּהוּ אֲבֹתָיו יְכַבֵּד בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבְאֶבֶן יְקָרָה
וּבַחֲמֻדוֹת׃ וְעָשָׂה לְמִבְצְרֵי מָעֻזִּים עָבָר
עִם אֱלוֹהַּ נֵכָר אֲשֶׁר יַגְדִּיל כָּבוֹד וְהִמְשִׁילָם בָּרַבִּים וְאַדָּמָה
יְחַלֵּק בֶּצַע׃ וּבְעֵת קֵץ יִתְנַגַּח מֶלֶךְ
עִמּוֹ מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיִשְׁתָּעֵר עָלָיו מֶלֶךְ צָפוֹן בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וּבַאֳנִיּוֹת
רַבּוֹת וּבָא בָאֲרָצוֹת וְשָׁטַף וְעָבָר׃ וּבָא
וּבָא בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְרַבּוֹת יִכָּשֵׁלוּ
וְאֵלֶּה יִמָּלְטוּ מִיָּדוֹ אֱדוֹם וּמוֹאָב
וְרֵאשִׁית בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְיִשְׁלַח יָדוֹ
בָּאֲרָצוֹת וְאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא תִהְיֶה
לְפְלִיטָה׃ וּמָשַׁל בְּמִכְמַנֵּי הַזָּהָב
וְהַכֶּסֶף וּבְכֹל חֲמֻדוֹת מִצְרָיִם
וְלוּבִים וְכֻשִׁים בְּמִצְעָדָיו׃ וּשְׁמֻעוֹת
תְּבַהֲלֻהוּ מִמִּזְרָח וּמִצָּפוֹן וְיָצָא
בְּחֵמָה גְדוֹלָה לְהַשְׁמִיד וּלְהַחֲרִים
רַבִּים׃ וְיִטַּע אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ בֵּין
יַמִּים לְהַר צְבִי קֹדֶשׁ וּבָא עַד
קִצּוֹ וְאֵין עֹזֵר לוֹ׃

Cap.xij. וּבָעֵת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל
עַמֵּד הַשַּׂר הַגָּדוֹל הָעֹמֵד עַל בְּנֵי עַמֶּךָ
שׁוּר נָדַל וְהָיְתָה עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא נִהְיְתָה
הָיָה צוֹר מֵהְיוֹת גּוֹי עַד הָעֵת הַהִיא וּבָעֵת
הַהִיא יִמָּלֵט עַמֶּךָ כָּל הַנִּמְצָא כָּתוּב
מָלַט נָגַח כָּתֻב בַּסֵּפֶר׃ וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר
יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה קוּץ חָיָה
לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם׃ וְהַמַּשְׂכִּלִים עָלַם שָׂכַל
יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי זֶהַר צָדַק כּוֹכָב
הָרַבִּים כַּמֹּכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד׃ צָדַק כּוֹכָב

'& dirigetur:'donec'com pleatur'ira cūdia.°Perpe trata'quippe'ē'definitio. 'Et'deū'patrū suoru'non 'reputabit:'& erit in'm con cupiscētiis'feminaꝝ:'nec 'quenq; 'deoru' curabit: 'qa'aduersus'vniuersa'cō surget.'Deū aūt'maozim 'in'loco suo'venerabitur '& deum'quē'ignorauerunt'patres eius ooooooo 'colet'auro'm'& argēto'& lapide'pretioso ooooooo 'rebusq; pretiosis.'Et fa ciet'vt muniat'maozim 'cum'deo'alieno'quē'co gnouit:& 'multiplicabit gloriā:'& dabit eis potestate'in multis:'& terram 'diuidet'gratuito.'Et in tpe'prefinito'preliabitur 'aduersus eū'rex'austri: "& q̄si tēpestas veniet'cōtra illū'rex'aq̄lonis'in curribus'& in eqtibus'& in classe'magna:'& ingredietur'terras:'& conteret'& pertransiet.'Et introibit 'in terram'gloriosam:'& multi'corruet.'He aūt so le'saluabūtur'de manu ei? 'edom'& moab'& princi piū'filiorū'ammon.'Et mittet'manū suam'in ter ras:'& terra'egypti'non 'effugiet.'Et dominabi tur'thesaurorum'auri '& argenti'& in omnibus 'preciosis egypti. ooooo 'Per libyā quoq;'& ethio piam',transibit:'& fama 'turbabit eū'ab oriente "& ab aqlone:'& veniet 'in multitudine'magna'vt cōterat'& interficiat oooo 'plurimos.'Et figet'taber naculū suū'apethno'iter duo'maria'sup montē'in clytū & 'sanctū:'& veniet 'vsq; ad'cūmitatē eius:'& nemo'auxiliabitur'ei. 12.

IN tēpore autem'illo 'consurget'michael 'princeps'magnus'q stat 'pro'filiis'populi tui ooo '& veniet'tps quale'non 'fuit'ab eo ex quo'gētes 'esse ceperunt'vsq; ad'tē pus'illud.'Et in tempore 'illo'saluabitur'ppls tuus 'ois'q inuētus fuerit'scriptus 'in libro.'Et multi 'de his qui dormūt in'terre'puluere:'euigilabunt: 'alii'in vitā'eternam:'alii 'in opprobriū'vt videant 'sēp.'Qui aūt docti fuerit 'fulgebūt'q̄si splēdor'firmamēti:'& q ad iusticiam erudiūt'multos:'q̄si stelle 'in ppetuas'eternitates.

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ dirigetur donec cōpleatur ira: in n. cōsu
κὰι κατευοδωθῇ μέχρις ὃυ συντελεσθῇ ὀργή, ὃις ἡφ συν
mationē fit. τ sup oēs deos pfm suo
τέλειαν γίνεται· κὰι ἐπὶ πάντας θεοὺς τῶν πατέρων αὐ
τῆ nō itelliget. τ in cōcupiscētiā feminaꝝ: τ sup
τοῦ ὃυ συνήσει· κὰι ἐπὶ ἐπιθυμίαν γυναικῶν, κὰι ἐπὶ
oēm deū nō itelliget q: sup oēs magnificabit
πάντα θεὸν ὃυ συνήσει ὅτι ἐπὶ πάντας μεγαλυνθήσε
tur. τ deū maozim in loco suo glorificabit. τ
ἐν· κὰι θεὸν μαωζεὶν ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ δοξάσει· κὰι
deū q̄m nō glificauerūt pres eī? glificabit in argē
θεὸν ὃν οὐκ ἐδόξασαν οἱ πατέρες αὐτ δοξάσει ἐν ἀργύ
to τ auro τ lapide pcioso τ in cōcupiscentijs: τ
ρίῳ κὰι χρυσίῳ κὰι λίθῳ τιμίῳ κὰι ἐν ἐπιθυμήμασιν, κὰι
faciet munitionib' ciuitatū cū deo alieno
ποιήσει τοῖς ὀχυρώμασιν τῶν πόλεων μετὰ θεοῦ ἀλλο
quē cognouerit:τ multiplicabit gl̄ias τ subiūciet
τρίου ὃν ἐὰν ἐπιγνῶ, κὰι πλήθυνεῖ δόξαν κὰι ὑποτά
eis multos: τ terrā diuidet in donis. τ in
ξει αὐτοῖς πολλοὺς, κὰι γῆν διελεῖ ἐν δώροις· κὰι ἐν
tpis fine cōfligет cum rege
καιροῦ πέρατι συνκερατιδισθήσεται μετὰ τοῦ Βασιλέως
austri: τ cōgregabit ē cum rex
τοῦ νότου, κὰι συναχθήσεται ἐπ' αὐτὸν Βασιλεὺς τοῦ
aq̄lonis in curribꝰ τ in eqtibus τ in nauib' mul
Βορρᾶ ἐν ἅρμασιν κὰι ἐν ἱππεῦσιν κὰι ἐν ναυσὶ πολ
tis: τ ingredіet in terrā τ conteret: τ
λαῖς, κὰι εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν κὰι συντρίψει· κὰι
pertransibit. τ ingredіet in terrā opti
παρελεύσεται· κὰι εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν τοῦ σα
mā τ multi infirmabunt: τ isti saluabuntur
βεῖ κὰι πολλοὶ ἀδυνήσουσιν, κὰι οὗτοι διασωθήσονται
de manu eius edom τ moab τ principi? filiorꝰ ammō:
ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἐδὰμ κὰι μωὰβ κὰι ἀρχὴ υἱῶν ἀμμών,
τ extendet manū suam sup terrā: τ terra egy
κὰι ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· κὰι γῆ αἰγύ
pti nō erit in salutem. τ dñabit in absc
πτου οὐκ ἔσαι εἰς σωτηρίαν· κὰι κυριεύσει ἐν τοῖς ἀπο
ditis auri τ argenti τ in oībus
κρύφοις τοῦ χρυσίου κὰι τοῦ ἀργυρίου κὰι ἐν πᾶσιν
desiderabilib' egypti τ libū τ ethiopū in
ἐπιθυμητοῖς αἰγύπτου κὰι λιβύων κὰι αἰθιόπων ἐν τοῖς
munitiōib' eor. τ audiтus turbabūt eū ex oriē
ὀχυρώμασιν αὐτῶν· κὰι ἀκοαὶ ταράξουσιν αὐτὸν ἐξ ἀνα
te τ ab aqlone. τ veniet in furorē multo vt dele
τολῶν κὰι ἀπὸ βορρᾶ· κὰι ἥξει ἐν θυμῷ πολλῷ τοῦ ἀφα
at τ anathematiset multos; τ figet tabernā
νίσαι κὰι τοῦ ἀναθεματίσαι πολλούς, κὰι πήξει τὴν σκη
culū tuū aphadno inter maria sup mōtē sa
νὴν αὐτ ἀφαδνὼ ἀνὰ μέσον τῶν θαλασσῶν ἐπ' ὄρος ἅ
bi sctū. τ veniet vsq; ad cūmitatē eius: τ nō erit
βεῖ ἅγιον· κὰι ἥξει ἕως τῆς ἄκρας αὐτοῦ, κὰι οὐκ ἔσαι
ὁ ἐρυόμενος αὐτόν.

Ca.12.

ΚΑὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνας̓ήσεται μιχαὴλ ὁ ἄρχων A
magn' ὁ ἑστηκὼς ἐπὶ τοῖς υἱοὺς τ λαοῦ σου. κὰι ἔσαι καιρὸς
tribulatiōis: οἵαις οὐ γέγονεν ἀφ' οὗ γεγόνασι ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς,
vsq; ad tps illud. τ in tpe illo saluabit po
ἕως τ καιροῦ ἐκείνου· κὰι ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σωθήσεται ὁ λα
plus tuꝰ ois: ὃ ἐὰν εὑεθῇ ē scriptus in libro: τ mul
ὃς σου πᾶς, ὃ ἐὰν εὑεθῇ γεγραμμένος ἐν τῷ βίβλῳ, κὰι πολ
ti vomientium ex tre puluere exurgent hi
λοὶ τῶν καθευδόντων ἐκ γῆς χώματος ἐξεγερθήσονται οὗτοι
in vitā eternā: τ hi in opprobriū tcōfussionē eternā.
εἰς ζωὴν αἰώνιον, κὰι οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον,
τ intelligētes fulgebunt q̄si splendor firmamenti
κὰι οἱ συνιέντες ἐκλάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τ στερεώματος B
τ a tuitis multis q̄si stelle in scla τ viti
κὰι ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τ αἰῶνας κὰι ἔτι

Trāsla.gre.lxx.cū iter.lati.

τ tu vaniel claude ἐμβὰς τ signa
κὰι σὺ Δανιὴλ ἔμφραξον τοὺς λόγους κὰι σφράγισον τὸ
libruꝫ vsq; ad tps cōsummatiōis donec doceant mul
βιβλίον ἕως καιροῦ συντελείας ἕως διδαχθῶσιν πολ
ti τ multiplicet scientia. τ vidi ego daniel: τ
λοὶ κὰι πληνυθῇ ἡ γνῶσις· κὰι ἴδον ἐγὼ Δανιὴλ, κὰι
ecce duo alij steterant. vn' hinc labij
ἰδοὺ δύο ἕτεροι εἱστήκεισαν· εἷς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους
fluminis: τ vn' inde labij flumi
τοῦ ποταμοῦ, κὰὶ εἷς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους τοῦ ποτα
nis. τ dixi viro induto lineis q
μοῦ· κὰι εἶπον τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυμένῳ τὸ βαδδεῖν ὃς
erat sup aquā fluminis: vsq;quo fi
ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, ἕως πότε τὸ πέ
nis eor? q̄ dixisti mirabilia? τ audiui vir
ρας ὧν εἶρηκας τῶν θαυμασίων; κὰι ἤκουσα τοῦ ἀνδρὸς
indutum lineis q erat sup aquā
τοῦ ἐνδεδυμένου τὸ βαδδεῖν ὃς ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδα
fluminis. τ eleuauit dexterā suā τ
τος τοῦ ποταμοῦ· καὶ ὕψωσεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ τὴν
sinistrā suam in celū:m & iurauit
ἀριστερὰν αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, κὰι ὤμοσεν τῷ ζῶντι τὸν
per viuentē in'eternum:
αἰῶνα, ὅτι εἰς καιρὸν κὰι καιροὺς ἥμισυ καιροῦ, ἐν τῷ
qa'in tps & tpa'& dimi
πλησαι διασκορπισμὸν χειρὸς λαοῦ ἁγιασμένου,
diū tpis. Et cū cōpleta fue
συντελεσθῆναι διασκορπισμὸν χειρὸς λαοῦ ἁγιασμένου,
rit'dispersio manus'ppli
cognoscét oia ista. τ ego audiui τ nō intel
γνώσονται πάντα ταῦτα· κὰι ἐγὼ ἤκουσα κὰι οὐ συνῆ
'sancti:'cōplebūtur'vni
uersa'hec.'Et ego'audiui
κα· κὰι εἶπα, κύριε τί τὰ ἔχατα τούτων; κὰι εἶπεν,
'& non'intellexi.'Et dixi.
veni daniel: q̄ clausi τ signati
'Domine mi'quid erit'post
sermōes vsq; ad tps finē eligentur τ dealbabunt
hec.'Et ait. ooooooooo
διλόγοι ἕως καιροῦ πέρας ἐκλεγήσονται καὶ ἐκλευκανθήσον
'Vade'daniel:'quia'clau
τ igne,pbabūt multi: τ iniq̄ agent iniqui τ nō intel
si sunt'signatiq̄ ooooooo
κὰι πυρωθῶσιν πολλοί, καὶ ἀνομήσουσιν ἄνομοι καὶ οὐ συνή
'sermones:'vsq;ad'prefi
ligent omnes iniq τ itelligētes intelligent. τ
nitū'tempus.' Elegentur
σουσιν πάντες ἄνομοι καὶ οἱ νοήμονες συνήσουσιν· καὶ ἀπὸ
'& dealbabuntur'& quasi
τῆς μεταστάσεως τοῦ ἀνιγνῶναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
ignis pbabūtur'multi.'Et
τ ad eli cōgregabūt iudei eo q̄s
impie'agent'ipii'neq;'in
καὶ πρὸς αὐτὸν συνήγοντο οἱ Ἰουδαῖοι διὰ τὸ
telligent'omnes'impii.
εἶναι τῆς ἐνδοξοτέρου πάντων· καὶ ἀπὸ
'Porro docti'intelligent:
'& a tpe cum'ablatū fuerit'iuge sacrificiū'& posi
ta fuerit'abominatio in
'desolatiōnē:'dies'mille
'ducenti'nonaginta.'Bea
tus'q expectat'& puenit
vsq;ad dies'mille'trecen
tos'triginta'quinq;.'Tu
autem daniel ooooooooo
'vade'ad prefinitū:'& re
qescs'& stabis'in sorte
tua'in fine'dierum.

Ca.13.

Et erat'vir habitās in babylone: A
κ Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν ἐν Βαβυλῶνι,
τ nomē ei ioachim. τ acce
καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰωακείμ· καὶ ἔλα
pit vxorem cui nomē susanna filia hel
βεν γυναῖκα ᾗ ὄνομα σωσάννα θυγάτηρ Χελ
chie: pulchrā valde τ timentem domi
κίου, καλὴν σφόδρα καὶ φοβουμένην τὸν κύ
nū. τ parētes ei? iusti: τ docuerūt
ριον· καὶ οἱ γονεῖς αὐτῆς δίκαιοι, καὶ ἐδίδαξαν
filiam suam legē moysi: τὴν θυγατέρα αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ,
τ erat ioachim diues valde τ erat
καὶ ἦν Ἰωακεὶμ πλούσιος σφόδρα καὶ ἦν αὐ
si hortus vicinus domui eius.
τῷ παράδεισος γειτνιῶν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
τ ad eū cōgregabāt iudei eo q̄s
καὶ πρὸς αὐτὸν συνήγοντο οἱ Ἰουδαῖοι διὰ τὸ
esset tpe honorabilior oīb?. τ desi
εἶναι αὐτὸν ἐνδοξότερον πάντων· καὶ ἀπε

Hucusq; danielē i hebraico volumīe le
gim?:& ceteraq̄ sequūtur vsq; ad finē
libri:de theodotiōis editōe trāslata fūt.

ΘΤ erat vir habitās in babylōe: 13.
et nomē ei? ioachi: & accepit vxo
rem noīe susannā filiā helchie pulchrā
nimis & timētē deū. Parētes aūt illi? cū
essent iusti erudierunt filiā suā ?m legē
moysi. Erat aūt ioachim dues valde: &
erat ei pomerīū vicinū domui sue:& ad
ſm cōfluebāt iudei:eo q̄ eēt honorabi
lior oīm. Et cōstituti fūt duo senes iudi
ces in illo anno:de quibus locut? ē dñs:qa
egressa est iniq̄tas de babylōe a senio
bus iudicib? q videbātur regere pp̄m.
Isti frequētabant domū ioachim & ve
nebant ad eum oēs qui habebant iudi
cia. Cum aūt populus reuertisset per
meridiē ingrediebatur susanna: & deā
bulabat in pomerio viri sui. Et videbāt

gnati sunt duo seniores ex ppło iudi
δ εἰχθησαν δύο πρεσβύτεροι ἐκ τ λαοῦ κρι
ces in anno illo. de qb? locut? ē
ταὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ πόθι ὧν ἐλάλησεν
dns. q: egressa ē iniq̄tas ex baby
ὁ δεσπότης· ὅτι ἐξῆλθεν ἀνομία ἐκ Βαβυ
lone a senioribus iudicib? q̄ videbāt
λῶνος ἐκ πρεσβυτέρων κριτῶν οἱ ἐδόκουν
gubernare ppłm: isti expectabant
κυβερνᾶν τὸν λαόν, οὗτοι προσεκαρτέρουν
in domo ioachim τ venieb̄at ad ea
ἐν τῇ οἰκίᾳ Ἰωακεὶμ καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐ
os oēs litigātes. τ factū ē
τοὺς πάντες οἱ κρινόμενοι· καὶ ἐγένετο
q̄ recedebat ppłs medio die:
ἡνίκα ἀπέρχεται ὁ λαὸς μέσον ἡμέρας,
ingrediebat susanna τ deambulabat in
εἰσεπορεύετο σωσάννα καὶ περιεπάτει ἐν
horto viri sui. τ videbā
τῷ παραδείσῳ τ ἀνδρὸς αὐτῆς· καὶ ἐθεώρουν

eam duo senio-
res quotidie in-
ἀὐτὴν οἱ δύο πρεσβύτεροι καθημέραν εἰσ-
gredientẽ & deambulantẽ. & facti sũt
πορευομένων καὶ περιπατούντων· καὶ ἐθέων
in cõcupiscẽtia ei⁹: & peruertẽrũt
τὰ ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτῆς, καὶ διέστρεψαν τὸν
sua: ibi enim dñs inuocatus est.
νοῦν αὐτῶν· καὶ ἐκεῖ ἐπεκλήθη ὁ κύριος
Et ecce duo senio-
καὶ ἰδοὺ δύο
res ascendentes
πρεσβύτεροι
de lecto patris
ἀναβαίνοντες
sui iudicis: & di-
ἀπὸ τῆς κλίνης
cebant ad inui-
τοῦ πατρὸς
cem suam: Nunc
αὐτῶν τοῦ
stabis in iudicio
κριτοῦ· καὶ
cum omnibus
ἔλεγον πρὸς
iniquitatibus tuis
ἀλλήλους·
quas operabaris
Νῦν στήσῃ
antea: iudicia
ἐν κρίσει μετὰ
enim iniqua pro-
πάσης τῆς
ferebas: absol-
ἀνομίας σου
uebas autem
ἃς ἐποίεις τὸ
innocentes: &
πρότερον·
dimittebas ma-
κρίσεις γὰρ
nifestos delin-
ἀδίκους
quentes: cum
ἐξεφέρου·
tamen dicat dñs
ἀπέλυες δὲ
interficies non
τοὺς ἀναιτίους·
interficies. Nunc
καὶ λέγει
ergo si uidisti
κύριος·
eam: dic sub
Ἀποκτενεῖς
quo uidisti eos
οὐ μὴ
colloquentes.
ἀποκτενεῖς·
Qui dixit: Sub
νῦν οὖν εἰ
schino. Dixit
ἑώρακας
autem daniel:
αὐτούς, εἰπὲ
Recte mentitus
ὑπὸ τί
es in caput tuũ.
συνελάλουν
Ecce enim an-
πρὸς ἀλλήλους·
gelus dei acce-
ὑπὸ σχῖνον.
pta sententia a
ὁ δὲ εἶπεν·
deo scindet
Ὀρθῶς
te medium.
ἐψεύσω εἰς
Et amouens
τὴν σεαυτοῦ
eum iussit
κεφαλήν·
adduci: & dixit
ἤδη γὰρ
ei. Semen
ἄγγελος
chanaan & non
τοῦ θεοῦ
iuda species
δέδεκται
decepit te: &
παρὰ τοῦ
concupiscentia
θεοῦ τὴν
subuertit cor
ἀπόφασιν
tuum. Sic face-
σου ἐν τῷ
bas filiabus
μέσῳ
israel: & illi
ἀναιρεθῆναι.
timentes loque-
bantur uobis:
sed non filia
iuda sustinuit
iniquitatem
uestram.

Nunc ergo dic
mihi sub qua
arbore compre-
hendisti eos
loquentes sibi.
Qui ait. Sub
prino. Dixit
autem ei daniel.
Recte mentitus
es et tu in caput
tuũ. Manet enim
angelus

ebant ãt ꝙ ab ea & oẽs viden
ἔκλαιον δὲ οἱ παρ' αὐτῆς καὶ πάντες οἱ εἰδόν
tes eam. surgentes ãt duo presbyte
τες αὐτήν. ἀναστάντες δὲ οἱ δύο πρεσβύτε
ri in medio populi posuerũt manꝰ sup
ροι ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἔθηκαν τὰς χεῖρας ἐπὶ
caput eius. illa ãt flens respexit
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἡ δὲ κλαίουσα ἀνέβλε
in cælũ. qꝛ erat cor eius
ψεν εἰς τὸν οὐρανόν· ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτῆς
cõfidens in dño. dixerũt ãt se
πεποιθυῖα ἐπὶ τῷ κυρίῳ. εἶπαν δὲ οἱ πρε
niores. deambulantibꝰ nobis in
σβύτεροι· περιπατούντων ἡμῶν ἐν τῷ
horto vsolta: ingressa est hec cũ duab⁹
κήπῳ εἰσῆλθεν αὕτη μετὰ δύο
ancillis: & clausit ostia
παιδισκῶν, καὶ ἀπέκλεισεν τὰς θύρας τοῦ
horti: & dimisit ancil
κήπου, καὶ ἀπέλυσεν τὰς παιδίσ
las. & venit ad eã iuuenis ignotus ab
κας· καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὴν νεανίσκος ὃς ἦν ἐν
scondens & cõcubuit cũ ea. nos
κεκρυμμένος καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς· ἡμεῖς
uero stantes in angulo horti vi
δὲ ὄντες ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ παραδείσου ἐ
dentes iniquitatẽ cucurrimꝰ ad eos.
δόντες τὴν ἀνομίαν ἐδρομήθη ἐπ' αὐτούς·
& videntes cõmixtos eos: illum
καὶ ἰδόντες συγχυνομένους αὐτούς, ἐκείνου
quidẽ potuimꝰ cõpotes fieri eo
μὲν οὐκ ἠδυνήθημεν ἐγκρατεῖς γενέσθαι διὰ
quòd ualentior ipe fuit nos & apertius
τὸ ἰσχύειν αὐτὸν ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ ἀνοίξαντα
ostia exiluit. hanc ãt ap
τὰς θύρας ἐξεπήδησεν· ταύτης δὲ ἐπι
phendentes interrogam⁹ qa erat iuuenis:
λαβόμενοι ἐπηρωτῶμεν τίς ἦν ὁ νεανίσκος,
& nõ uolunt manifestare nobis. hec
καὶ οὐκ ἠβούλετο ἐκφανεῖσαι ἡμῖν· τοῦτο
& sic liberauimus te testificamur. & credidit eis
τὰ μαρτυρούμεν· καὶ ἐπίστευσεν αὐτοῖς ἡ
Mat. 18. b. multitudo ὡς senioribꝰ populi & iudi
cibus: & pdemnauerũt eam vt morerer. excla
mantes, καὶ κατέκριναν αὐτὴν ἀποθανεῖν· ἀνε
mauit ãt uoce magna susanna & dixit.
βόησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ σωσάννα καὶ εἶπεν· ὁ
deꝰ eterne abscõditorꝰ cognitor: qui scis
θεὸς ὁ αἰώνιος ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης ὁ ἰδὼς τὰ
oia ãtq; fiunt ea. tu scis
πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν· σὺ ἐπίσασαι
qꝛ mẽdacit⁹ me testificati sunt: & ecce
ὅτι ψευδῆ μου κατεμαρτύρησαν, καὶ ἰδοὺ
morior nõ faciens dẽq; quꝝ isti ma
ἀποθνήσκω μὴ ποιήσασά μηδὲν ὧν οὗτοι ἐπο
lignati sunt cõtra me. & exaudiuit deꝰ
ἐπονηρεύσαντο κατ' ἐμοῦ· καὶ εἰσήκουσεν ὁ θεὸς
uocẽ eius. & adducta ea vt peri
τῆς φωνῆς αὐτῆς· καὶ ἀναγομένης αὐτῆς ἀπο
ret: suscitauit deus spũm sanc
κτεῖναι, ἐξήγειρεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ti pueri iuuenis cui nomẽ daniel: &
παιδαρίου νεωτέρου ᾧ ὄνομα δανιήλ, καὶ
clamauit uoce magna. mũdus ego a
ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ
sanguine huius. uersus est ãt ois popu
αἵματος τούτης· ἐπέστρεψεν δὲ πᾶς ὁ λα
ὸς ad eũ & dixerũt. qꝛ sermo iste
ὸς πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπαν· τίς ὁ λόγος οὗ
quẽ tu locut⁹ es: ille ãt stãs in medio
τὸν ὃν σὺ λελάληκας; ὁ δὲ στὰς ἐν μέσῳ

Flebant igitur sui: & omnes qui nouerãt eam. Consurgentes autẽ duo presbyteri in medio populi: posuerunt manus suas super caput eius. Quę flens respexit ad cælũ. Erat enim cor eius fiduciam habens in dño. Et dixerunt presbyteri. Cum deambularemus in pomerio solis: egressa est hec cũ duabus puellis: & clausit ostia pomerii & dimisit a se puellas. Venitq; ad eam adolescens qui erat abscõditus & cõcubuit cũ ea. Porro nos cum essemus in angulo pomerii videntes iniquitatẽ: cucurrimus ad eos: & vidimus eos pariter cõmisceri. Et illum quidem non quiuimus cõprehendere: quia fortior nobis erat: & aperto ostio exiluit. Hanc autem cum apprehẽdissemꝰ: interrogauimus quis nam esset adolescens: & noluit indicare nobis. Huius rei testes sumus. Credit⁹ ires multitudo quasi senibus & iudicibus populi. Et condemnauerũt eam admortem. Exclamauit autẽ voce magna susanna: & dixit. Deus eterne qui abscõditorꝰ es cognitor: qui nosti oia antequã fiant: tu scis quoniã falsum testimonium tulerunt contra me: & ecce morior: cum nihil horum fecerim que isti maliciose composuerũt aduersum me. Exaudiuit autem dñs vocẽ eius. Cumq; duceretur ad mortem: suscitauit dominus spiritum pueri iunioris cuius nomen daniel: & exclamauit voce magna. Mundus ego sum a sanguine huius. Et conuersus ois populus ad eum dixit. Quis est ille sermo quem tu locutus es? Qui cum staret in medio eorum ait. Sic fatui filii israel non iudicantes neq; quod verum est cognoscentes condemnastis filiam israel? Reuertimini ad iudicium: quia falsum testimonium locuti sunt aduersus eam. Reuertimini ergo populus cum festinatione & dixerunt ei senes. Veni & sede in medio nostrum: & indica nobis: quia tibi deus dedit honorẽ senectutis. Et dixit ad eos daniel. Separate illos ab inuicẽ procul & diudicabo eos. Cum ergo diuisi essent alter ab altero: vocauit vnum de eis & dixit ad eum. Inueterate dierũ malorũ: nunc venerũt peccata tua que operabaris prius: iudicans iudicia iniusta: innocẽtes opprimens: & dimittens noxios dicente dño: innocentẽ & iustũ non interficies. Nunc ergo si vidisti eã: dic sub qua arbore videris eos colloquentes sibi. Qui ait. Sub schino. Dixit autem daniel. Recte mentitus es in caput tuũ. Ecce enim angelus dei accepta sniaabeo scindet te medium. Et amoto eo iussit venire aliũ & dixit ei. Semẽ chanaan & non iuda species decepit te: & concupiscentia subuertit cor tuum. Sic faciebatis filiabus israel: & ille timentes loquebantur vobis: sed nõ filia iuda sustinuit iniquitatẽ vestram. Nunc ergo dic mihi sub qua arbore comprehendisti eos loquentes sibi. Qui ait. Sub prino. Dixit autem ei daniel. Recte mentitus es et tu in caput tuũ. Manet enim angelus

dixit. sic fatui filij israel
ἀὐτῶν εἶπεν· οὕτως μωροὶ υἱοὶ ἰσραὴλ
nõ iudicãtes neq; certũ cognoscẽ
οὐκ ἀνακρίναντες οὐδὲ τὸ σαφὲς ἐπιγνῶν
tes condemnastis filiã israel: reuer
τες κατεκρίνατε θυγατέρα ἰσραὴλ, ἀνα
timini ad iudicii: falsũ enĩ illi
στρέψατε εἰς τὸ κριτήριον, ψευδῆ γὰρ οὗτοι
testificati sunt cõtra eã. & reuersus est ois
κατεμαρτύρησαν αὐτῆς· καὶ ἀνέστρεψεν πᾶς
populus cũ festinatiõe. & dixerũt ei
ὁ λαὸς μετὰ σπουδῆς· καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ
seniores. veni sede in medio no
πρεσβύτεροι· δεῦρο δὴ κάθισον ἐν μέσῳ ἡ
strũ & annũcia nobis qꝛ tibi dedit
μῶν καὶ ἀπάγγειλον ἡμῖν ὅτι σοὶ ἔδωκεν
deus honorẽ senectutis. & dixit ad eo
ὁ θεὸς τὸ πρεσβυτέριον· καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
os daniel. separate illos ab inuicẽ
τοὺς δανιήλ· διαχωρίσατε αὐτοὺς ἀπ' ἄλλη
cem procul & diudicabo eos. & ut ab
λων μακρὰν καὶ διακρινῶ αὐτούς· ὡς δὲ
eis diuisi sunt vnꝰ ab
ἐχωρίσθησαν εἷς ἀπὸ τοῦ ἑνός, ἐκάλε
altero: vocauit
σεν τὸν ἕνα αὐτῶν καὶ εἶπεν αὐτῷ· πεπα
unum eorum & dixit ei. inueter
λαίωσαι ἡμερῶν κακῶν, νῦν ἥκασιν αἱ
asti dierũ malorũ: nunc venerũt
ἁμαρτίαι σου ἃς ἐποίεις τὸ πρότερον
peccata tua q̃ faciebas prius
κρίσεις ἀδίκους κρίνων, ἀθῴους δὲ ἀπολύων
iudicans iudicia iniusta: & quidẽ innocẽtes
καὶ τοὺς ἀναιτίους ἀποκτείνων· ἔπαυλον δὲ τοὺς αἰτίους,
opprimens: dimittebas ãt noxios:
λέγοντος τοῦ κυρίου ἀθῷον καὶ δίκαιον
nõ interficies. nũc ergo hãc si vi
οὐκ ἀποκτενεῖς· νῦν οὖν ταύτην εἶπέ μοι
disti: dic sub q̃ arbore vidisti eos cõ
ὑπὸ τί δένδρον εἶδες αὐτοὺς ὁμι
uersantes adinuicẽ: at ille dixit. sub schino:
λοῦντας ἀλλήλοις, ὁ δὲ εἶπεν· ὑπὸ σχῖνον,
dixit ãt daniel. recte mẽtit⁹ es in
εἶπεν δὲ δανιήλ· ὀρθῶς ἐψεύσω εἰς τὴν
tuũ caput: iã enĩ angel⁹
σεαυτοῦ κεφαλήν, ἤδη γὰρ ἄγγελος τοῦ
dei accipiẽs sentẽtiã a deo scindet
θεοῦ λαβὼν φάσιν παρὰ τοῦ θεοῦ σχίσει
te mediũ. & amouẽs eum iussit
σε μέσον· καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἐκέλευσεν
adduceri alterꝫ: & dixit ei.
προσαγαγεῖν τὸν ἕτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
semen chanaan & nõ iuda pulchri
σπέρμα Χαναὰν καὶ οὐχὶ ἰούδα τὸ κάλ
tudo decepit te & concupiscẽtia peruer
λος ἐξαπάτησέν σε καὶ ἐπιθυμία διέστρε
tit cor tuũ. sic faciebatis filia-
ψεν τὴν καρδίαν σου· οὕτως ἐποιεῖτε θυγα
bus israel: & ille timentes loque
τράσιν ἰσραὴλ, κἀκεῖναι φοβούμεναι ὡμί
bant vobis. sed nõ filia iuda sustinu
λουν ὑμῖν· ἀλλ' οὐ θυγάτηρ ἰούδα ὑπέμει
it iniquitatẽ vestram. nũc ergo dic mihi sub
νεν τὴν ἀνομίαν ὑμῶν. νῦν οὖν λέγε μοι ὑπὸ
quã arbore deprehẽdisti eos querentes
ᾗ δένδρον κατέλαβες αὐτοὺς ὁμιλοῦντας
adinuicẽ. ille ãt dixit sub prino. dixit ãt
ἀλλήλοις· ὁ δὲ εἶπεν ὑπὸ πρῖνον· εἶπεν δὲ
ei daniel: recte mẽtis es & tu in
αὐτῷ δανιήλ, ὀρθῶς ἐψεύσω καὶ σὺ εἰς τὴν
tuum caput: manet enĩ angelus
σεαυτοῦ κεφαλήν, μένει γὰρ ὁ ἄγγελος τοῦ

dei gladium habes vt secet te medium
θεοῦ τὴν ῥομφαίαν ἔχων πρίσαι σε μέσον,
vt interficiat vos. τ exclamauit
ὅπως ξεολοθρεύσῃ ὑμᾶς. καὶ ἀνεβόησεν
oꝰ synagoga voce magna τ bene
πᾶσα ἡ συναγωγὴ φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἤνεσ
dixerūt deo q̄ saluat sperā
γησαν τῷ θεῷ τῷ σῴζοντι τοὺς ἐλπίζον=
tes in eū. τ surrexerūt in duos
τας ἐπ' αὐτόν. καὶ ἀνέστησαν ἐπὶ τοὺς δύο
seniores: q̄ cōstituerat eos da
πρεσβυτέρους, οἵτι συνέστησεν αὐτοὺς δα
niel ex ore suo falsū testimo
νιὴλ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ψευδομαρτυ
nium dixisse: τ fecerūt eis sicut
ρήσαντας, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὃν τρόπον
instituerāt prīmo vt facerēt secū
ἐπονηρεύσαντο τῶ πλησίον ποιῆσαι κα
dū legē moysi: τ interfecerūt e=
τὰ τὸν νόμον μωυσῆ, καὶ ἀπέκτειναν αὐ
os: τ saluauit innoxiū in die
τούς, καὶ ἐσώθη αἷμα ἀνάϊτιον ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa. helchias aūt τ vxor eius lau=
ἐκείνῃ. χελκίας δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἤνε
dauerūt deū sup filia sua fi
σαν τὸν θεὸν ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς αὐτῶν σω
liam eius ioachim viro suo
σάννης μετὰ ἰωακεὶμ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
τ cognatis eius: q̄ nō est inuēta
καὶ τῶν συγγενῶν πάντων, ὅτι οὐχ εὑρέθη
in ea turpis res. τ daniel fact⁹
ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα. καὶ δανιὴλ ἔνδοξος
est magn⁹ in cōspectu oppli a die
ἐγένετο μέγας ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέ=
illa τ vltra. τ rex
ρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ ὁ βασιλεὺς
astyages apposit⁹ est ad pres suos:
ἀστυάγης προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ,
τ accepit cyr⁹ pīcē re=
καὶ παρέλαβεν κύρος ὁ πέρσης τὴν βα=
gnū eius.
σιλείαν αὐτοῦ.

Ca.14.

ΘΤ erat daniel cōuiua re=
Καὶ ἦν δανιὴλ συμβιώτης τοῦ βασι
gis τ glosius sup oēs ami
λέως καὶ ἔνδοξος ὑπὲρ πάντας τοὺς φί=
cos ei⁹. τ erat idolū babylo=
λους αὐτοῦ. καὶ ἦν εἴδωλον τῇ⁹ βαβυλω
nios cui nomē bel: τ impēdebant in il=
νίοις αὐτῷ ὄνομα βήλ, καὶ ἐδαπανῶντο εἰς αὐ
lud singulis diebꝰ similē artabe
τὸ ἑκάστης ἡμέρας σεμιδάλεως ἀρτάβαι
duodecim: τ oues quadraginta τ
δώδεκα, καὶ πρόβατα τεσσαράκοντα καὶ
vini metretes sex. τ rex colebat
οἴνου μετρηταὶ ἓξ. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐσέβετο
illud: τ ibat p singulos dies ado
αὐτό, καὶ ἐπορεύετο καθ' ἑκάστην ἡμέραν προ
rare illud. daniel aūt adorabat deū
σκυνεῖν αὐτό. δανιὴλ δὲ προσεκύνει τῷ θεῷ
suū. τ dixit illi rex: q̄re
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, διατί
nō adoras bel? ille aūt dixit: q̄ nō
οὐ προσκυνεῖς τῷ βήλ; ὁ δὲ εἶπεν· ὅτι οὐ
colo idola manufacta: sed
σέβομαι εἰδωλα χειροποίητα, ἀλλὰ τὸν
viuētē deū q̄ creauit celū τ
ζῶντα θεὸν τὸν κτίσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
terrā τ hēntem oīs carnis potestatē. τ
γῆν καὶ ἔχοντα πάσης σαρκὸς κυριεύ=. καὶ
dixit illi rex: nō videt tibi bel
εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, οὐ δοκεῖ σοι ὁ βήλ

deꝰ gladium habens vt secet te medium
& interficiat vos. Exclamauit itaq̄ om
nis cetus voce magna: et benedixerūt
deum qui saluat sperantes in se. Etcō
surrexerunt aduersus duos presbyte=
ros. Conuicerat enīm eos daniel ex ore
suo falsum dixisse testimonium. Fece=
runtq̄ eis sicut male egerant aduersus
proximam: vt facerent secundum legē
moysi: & interfecerunt eos. Et saluatus
est sanguis innoxiꝰ in die illa. Helchias
autem & vxor eius laudauerunt deum
pro filia sua susanna cum ioachim mari
to eius & cognatis omnibus: quia non
est inuenta in ea res turpis. Daniel au=
tem factus est magnus in conspectu po
puli a die illa & deinceps. Et rex astya
ges appositꝰ est ad patres suos: & susce
pit cyrus perses regnum eius.

Capitulū decimū quartum.

ΘRat autem daniel conuiua regis &
honoratus super omnes amicos
eius. Erat quoq̄ idolum apud babylo=
nios nomine bel: & impendebantur in
eo per dies singulos simile artabe duo=
decim: et oues quadraginta: vinīq̄ am=
phore sex. Rex quoq̄ colebat eum: &
ibat per singulos dies adorare eum: por
ro daniel adorabat deum suum. Dixitq̄
ei rex. Quare non adoras bel. Qui
respondens: ait ei. Quia non colo ido
la manufacta sed viuentem deum qui
creauit celum & terram & habet pote=
statem omnis carnis. Et dixit rex ad
eum. Non videtur tibi esse bel ulti⁹
deus. An non vides quanta comedat &
bibat quotidie? Et ait daniel arridens.
Ne erres rex. Iste est enim intrinsecus
luteus: forinsecus ereus: neq̄ comedit
aliquando. Et iratus rex vocauit sacer=
dotes eius & ait eis. Nisi dixeritis mihi
quis est iste qui comedat impensas has:
moriemini. Si autem ostenderitis quo
nā bel comedat hec: morietur daniel:
quia blasphemauit in bel. Et dixit da
niel regi. Fiat iuxta verbum tuum. Erāt
autem sacerdotes bel septuaginta exce
ptis vxoribus & paruulis & filiis. Et ve
nit rex cum daniele in templum belis.
Et dixerunt sacerdotes belis. Ecce nos
egrediemur foras: & tu rex pone escas
& vinum misce: & claude ostium & signa
anulo tuo. Et cum ingressus fueris ma
ne nisi inueneris omnia comesta a bel:
morte moriemur: vel daniel qui menti
tus est aduersum nos. Confidebant au=
tem quia fecerant sub mensa absconditū
introitum: & per illum ingrediebā=
tur semp & deuorabant ea. Factum est
igitur postq̄ egressi sunt illi: & rex po=
suit cibos ante bel: precepit daniel pue
ris suis & attulerunt cinere & cribrauit
per totum templū coram rege: & egres
si clauserunt ostium: & signantes anu
lo regis: abierunt. Sacerdotes autem
ingressi sunt nocte iuxta consuetudinē
suam & vxores & filii eorum: & comede
runt omnia & biberunt. Surrexit autē
rex primo diluculo: & daniel cū eo: &
ait rex. Salua ne sunt

esse viues deꝰ an nō vides tanta cōedit per
ἔναι ζῶν θεός; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅσα ἐσθίει καθ'
singulos dies? τ ait daniel ridens:
κάστην ἡμέραν; καὶ εἶπεν δανιὴλ γελάσας,
ne erres rex. iste .u. fict⁹ dē
μὴ πλανῶ βασιλεῦ· οὗτος γάρ ἐστιν ἔνδοθεν μὲν
est luti⁹: extrinsec⁹ aūt eos
ἔστι πηλός, ἔξωθεν δὲ χαλκός, καὶ οὐ βέβρω
neq̄ bibit aliq̄n. τ iratus
κεν οὐδὲ πέπωκεν πώποτε. καὶ θυμωθεὶς ὁ
rex: vocauit sacerdotes eius:
βασιλεύς, ἐκάλεσεν τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ,
τ ait illis: nisi dixeritis mihi q̄s
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ εἴπητέ μοι τίς
comedēs impensam hanc morie=
ὁ κατεσθίων τὴν δαπάνην ταύτην ἀποθά=
mini: si aūt ostenderitis q̄ bel co
νεῖσθε, ἐὰν δὲ ἀποδείξητε ὅτι ὁ βὴλ κα
medit ca morietur daniel: q̄ blas
τεσθίει αὐτὰ ἀποθανεῖται δανιὴλ, ὅτι εἰς βλα
phemauit in bel. τ dixit daniel
σφημήσειν εἰς τὸν βήλ. καὶ εἶπεν δανιὴλ
regi: fiat sēcūm verbū tuū.
τῷ βασιλεῖ, γενέσθω κατὰ τὸ ῥῆμά σου,
τ erant sacerdotes bel septuaginta si
καὶ ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῦ βὴλ ἑβδομήκοντα χω
tie mulieribꝰ τ filiis. τ venit rex
ρὶς γυναικῶν καὶ τέκνων. καὶ ἦλθεν ὁ βασι=
cum daniel in domū bel: τ di
λεὺς μετὰ δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον τοῦ βήλ, καὶ εἶ
xerūt sacerdotes: ecce nos recedim⁹ foras:
πον οἱ ἱερεῖς, ἰδοὺ ἡμεῖς ἐξερχόμεθα ἔξω,
tu aūt rex appone escas:
σὺ δὲ βασιλεῦ παράθες τὰ βρώματα, καὶ τὸ
vinū misceq̄ pone: τ claude ostiū
οἶνον κεράσας θές, καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν
τ signa in anulo tuo. τ ve
καὶ σφράγισον τῷ δακτυλίῳ σου. καὶ ἐὰ
niēs mane: si nō inuenerit⁹ oīa comesta
θὼν πρωΐ, ἐὰν μὴ εὑρῃς πάντα βεβρωμένα
a bel: moriemur: vel daniel q̄ mē
ὑπὸ τοῦ βήλ, ἀποθανούμεθα, ἢ δανιὴλ ὁ ψευ
tītus ē aduersū nos. ipi aūt despiciebāt q̄
δόμενος καθ' ἡμῶν. αὐτοὶ δὲ κατεφρόνουν ὅτι
fecerant sub mensa absco=
ἐποιήκεισαν ὑπὸ τὴν τράπεζαν κρυπτε=
ditū introitū τ pīpam igrediebant sē
μὴν εἴσοδον καὶ δι' αὐτῆς εἰσεπορεύοντο δι'
p τ destruebāt ea. τ factū ēst egressi
ὃ καὶ ἀνήλουν αὐτά· καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθε
sunt illi: τ rex apposuit
σαν ἐκεῖνοι, καὶ ὁ βασιλεὺς παρέθηκεν τὰ
escas bel: τ precepit daniel
βρώματα τῷ βήλ, καὶ ἐπέταξεν δανιὴλ τοῖς
pueris suis τ attulerūt cinere τ stra
παιδαρίοις αὐτοῦ καὶ ἤνεγκαν τέφραν καὶ κα
uerūt totū templū coīspectu regis.
τέχεωσαν ὅλον τὸν ναὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
ως. καὶ ἐξελθόντες ἐκλεισαν τὰς θύρας καὶ
exeuntes clauserūt portas τ
σφραγισάμενοι τῷ δακτυλίῳ τοῦ βασιλέως
signauerūt in anulo regis
τ abierunt. at sacdotes ingressi sunt nocte
ἐσφραγίσαν ἐν τῷ δακτυλίῳ τοῦ βασιλέως
τ abierunt. at sacdotes ingressi sunt nocte
καὶ ἀπῆλθον. οἱ δὲ ἱερεῖς εἰσῆλθον τὴν νύκτα
scōm consuetudinē suā τ vxores τ ili
κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέ
lij eor⁹: τ cōederunt oīa τ egressi sūt.
κνα αὐτῶν, καὶ κατέφαγον πάντα καὶ ἐξῆλθον
τ manicauit rex mane τ danie
καὶ ὠρθρισεν ὁ βασιλεὺς πρωΐ καὶ δανιὴ
el cū eo. τ ait rex: salua
λ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, σῶοί σὺ

signacula daniel. ille aūt dixit salua rex
σφραγῖδες δανιήλ. ὁ δὲ εἶπεν σῶοι βασι
τ facti ē stati ch apposuit portas inf
λεῦ· καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀνοῖξαι τὰς θύρας ἔστη
picē o rex in mēsam
βλέψας ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν
clamauit voce magna. magn⁹ es vel: τ
ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ. μέγας εἶ βήλ, καὶ
nō est apud te dol⁹ q̄sq̄: τ ri
οὐκ ἔστιν παρὰ σοὶ δόλος οὐδὲ εἷς, καὶ ἐγέ
sit daniel τ tenuit regē
λασεν δανιὴλ καὶ ἐκράτησεν τὸν βασιλέα
ne ingrederet ipe intro: τ dixit. vide
μὴ εἰσέλθειν αὐτὸν ἔσω, καὶ εἶπεν. Ἴδε
pauimentū τ cognosce cui⁹ vestigia hec:
τὸ ἔδαφος καὶ γνῶθι τίνος τὰ ἴχνη ταῦτα,
τ dixit rex. video vestigia viroꝝ
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ὁρῶ τὰ ἴχνη ἀνδρῶν
τ mulier⁹ τ infantiū. τ irat⁹
καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ ἐργισθεὶς
rex tūc: apprehēdit sacerdotes
ὁ βασιλεὺς τότε, συνέλαβεν τοὺς ἱερεῖς
τ vxores τ filios eoꝝ. τ
καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν. καὶ
ostenderūt ei q̄ abscōdita ostiola p q̄
ἔδειξαν αὐτῷ τὰς κρυπτὰς θυρίδας δι' ὧν
ingrediebant ē cōsumebāt q̄ in
εἰσεπορεύοντο καὶ κατεδαπάνουν τὰ ἐπὶ
mēsa τ occidit illos rex:
τῆ τραπέζῃ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ὁ βα
τ dedit bel abiecēs da
σιλεύς, καὶ ἔδωκεν τὸν βὴλ ἐκδοτον δα
nieli: τ subuertit eū τ templū cius.
νιὴλ, καὶ κατέστρεψεν αὐτὸν καὶ τὸν ναὸν αὐτ.

Erat draco magn⁹ in loco
Κεῖ ὢν δράκων μέγας ἐν τῷ τόπῳ
τ colebāt eū babylonij. τ di
καὶ ἐσέβοντο αὐτὸν οἱ Βαβυλώνιοι. καὶ εἶ
xit rex daniel. nūquid τ hūc
πεν ὁ βασιλεὺς τῷ δανιὴλ· μὴ καὶ τοῦτον
dices q̄ ere⁹ est: ecce viuit τ comedit
ἐρεῖς ὅτι χαλκοῦς ἐστιν; ἰδοὺ ζῇ· κατέδει
τ bibit. nō pores dicere q̄ nō est
καὶ πέπωκεν· οὐ δύνασαι εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔστιν
iste deus viuēs: τ adora
οὗτος θεὸς ζῶν, καὶ προσκύνησον αὐτῷ, καὶ
dixit daniel. dñm deū meū adora=
εἶπεν δανιὴλ· κυρίῳ τῷ θεῷ μου προσκυ
bo: q̄ iste est deꝰ viuēs. tu aūt rex
νήσω, ὅτι οὗτός ἐστιν θεὸς ζῶν. σὺ δὲ βασιλεῦ
da mihi potestatē: τ interficiā draco
δός μοι ἐξουσίαν, καὶ ἀποκτενῶ τὸν δράκον
nē absq̄ gladio τ virga: τ dixit
τὰνευ μαχαίρας καὶ ῥάβδου, καὶ εἶπεν ὁ
rex. do tibi. τ accepit daniel
βασιλεύς. δίδωμί σοι. καὶ ἔλαβεν δανιὴλ
picē τ adipē τ pilos: τ coxit inid
πίσσαν καὶ στέαρ καὶ τρίχας, καὶ ἥψησεν ἐν τοι
ipm: τ fecit massas: τ dixit in
τῷ αὐτῷ, καὶ ἐποίησεν μάζας, καὶ ἔδωκεν εἰς
os draconis: τ dirupt⁹ est draco:
τὸ στόμα τοῦ δράκοντος, καὶ διερράγη ὁ δράκ,
τ dixit. ecce culture vre. τ fa
καὶ εἶπεν· ἴδε τὰ σεβάσματα ὑμῶν. καὶ ἐγέ
ctū ē vt audierūt babylonij indignati sūt
νετο ὡς ἤκουσαν οἱ Βαβυλώνιοι ἠγανάκτησαν
valde: τ cōuersi sunt in regē τ.
λίαν, καὶ συνεστράφησαν ἐπὶ τὸ βασιλέα καὶ
dixerūt. inde⁹ factus est rex: bel
εἶπον· ἰουδαῖος γέγονεν ὁ βασιλεύς, τὸν βὴλ
destruxit: τ draconē interfecit
κατέστρεψεν, καὶ τὸν δράκοντα ἀπέκτεινεν
τ sacerdotes occidit. τ dixerūt veniē
καὶ τοὺς ἱερεῖς κατέσφαξεν. καὶ εἶπαν ἐλθὸν

tes ad regē. trade nobis
τες πρὸς τὸν βασιλέα. παράδος ἡμῖν τὸν
danielē: alioquin interficiem⁹ te τ do
δανιήλ, εἰ δὲ μή ἀποκτενοῦμέν σε καὶ τὸν οἶκόν σου
mū tuā: τ vidit rex q̄ vigēt
κόν σου, καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐπίκειται
ei vehemēter. τ coact⁹ tradidit
αὐτὸν σφόδρα. καὶ ἀναγκασθεὶς παρέδωκεν
eis danielē. illi aūt miserūt eū in
αὐτοῖς τὸν δανιήλ. οἱ δὲ ἔβαλον αὐτὸν εἰς τὸν
lacū leonū. τ erāt ibi diebꝰ sex
λάκκον τῶν λεόντων. καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας ἓξ.
erāt aūt in lacu septē leones: τ dabā
ἦσαν δὲ ἐν τῷ λάκκῳ ἑπτὰ λέοντες, καὶ ἐδί
tur eis in die duo corpora τ duo
δοτο αὐτοῖς τὴν ἡμέραν δύο σώματα καὶ δύο
oues: tūc aūt no data sūt eis vt deuo
πρόβατα, τότε οὖν οὐκ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα κατα
rarēt danielē. τ abacuc pphēta
φάγωσιν τὸν δανιήλ. καὶ Ἀμβακοὺμ ὁ προφήτης
erat in iudea: τ ipe coxerat pulmētū τ
ἦν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ αὐτὸς ἥψησεν ἔψεμα καὶ
cōmūit panes in peluim: τ ibat in
ἐνέρυψεν ἄρτους εἰς σκάφην, καὶ ἐπορεύετο εἰς
cāpum ferre messoribꝰ. dixit
τὸ πεδίον ἀπενεγκαι τοῖς θερισταῖς, καὶ εἶπεν
angel⁹ dñi abacuc. ubi⁹ prā
ἄγγελος κυ τῷ Ἀμβακοὺμ· ἀπένεγκον τὸ ἄ
diū quē habes in babylone
ριστον ὃ ἔχεις εἰς Βαβυλῶνα τῷ δανιὴλ εἰς
lacū leonū. τ dixit abacuc.
τὸν λάκκον τῶν λεόντ, καὶ εἶπεν Ἀμβακούμ.
dñe babylonē nō vidi: τ lacū nō
κύριε Βαβυλῶνα οὐκ ἑώρακα, καὶ τὸν λάκκον οὐ
scio vbi est. τ apprehēdit angel⁹
γινώσκω ποῦ ἐστιν. καὶ ἐπιλαβόμενος ὁ ἄγγελος
dñi vertice ei⁹ τ portās coma
κυ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, καὶ βαστάσας τῆς κόμης
capitis ei⁹: posuit illū in babylo
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἔθηκεν αὐτὸν εἰς Βαβυλῶ
nē sup lacū in ipetu spūs
να ἐπάνω τοῦ λάκκου ἐν τῷ ῥοίζῳ τοῦ πνεύματ⁹
sui: τ clamauit abacuc dicēs. daniel
αὐτοῦ, καὶ ἐβόησεν Ἀμβακοὺμ λέγων. δανιὴλ
daniel accipe prādiū q̄d misit tibi dē⁹:
δανιὴλ λάβε τὸ ἄριστον ὃ ἀπέστειλέν σοι ὁ θ̄ς,
τ dixit daniel. recordat⁹ es ei⁹ mei τ
καὶ εἶπεν δανιὴλ· ἐμνήσθης γάρ μου ὁ θ̄ς καὶ
nō dereliqsti exquirētes te. τ
οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε· καὶ
surgēs daniel comedit. at angel⁹ dei
ἀναστὰς δανιὴλ ἔφαγεν. ὁ δὲ ἄγγελος τοῦ θεοῦ
restituit abacuc cōfestim
ἀπεκατέστησεν τ Ἀμβακοὺμ παραχρῆμα
in locū suū. at rex venit die
ἐπὶ τὸν αὐτὸν ὁ δὲ βασιλεὺς ἦλθεν τῇ ἡμέ
septima vt lugeret danielē: τ ve
ρᾳ τῇ ἑβδόμῃ πενθῆσαι τὸν δανιήλ, καὶ ἦλ
nit ad lacū τ introspexit: τ ecce
θεν ἐπὶ τὸν λάκκον καὶ ἐνέβλεψεν, καὶ ἰδοὺ
danielē sedēs: τ exclamās rex
δανιὴλ καθήμενος, καὶ ἀναβοήσας ὁ βασι
voce magna dixit. magn⁹ es dñe deꝰ
λεὺς φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· μέγας εἶ κύριε ὁ θεὸς
danielis. τ nō est ali⁹ pter te: τ
τοῦ δανιήλ. καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν σοῦ, καὶ
extraxit eū. at auctores pditio
ἐξεσπασεν αὐτόν. τοὺς δὲ αἰτίους τῆς ἀπωλεί
nis ei⁹ immisit in lacū: τ deuora
ας αὐτοῦ ἐνέβαλεν εἰς τὸν λάκκον, καὶ κατε
ti sunt statim cor̄ eo
βρώθησαν παραχρῆμα ἐνώπιον αὐτοῦ.

Explicit Daniel propheta.

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM DVODECIM PROPHETARVM.

On idem ordo est duodecim prophetarum apud hebreos qui est apud nos. Vnde secundum id quod ibi legitur: hic quoq; dispositi sunt. Osee cōmaticus est: & quasi per sententias loquens. Iohel planus in principijs: in fine obscurior: & vsq; ad malachiam habent singuli proprietates suas: quē esdram scribā legisq; doctorē hebreī autumāt. Et quia longū est nunc de oibus dicere: hoc tantū vos o paula & eustochiū admonitas fore volo: vnū librū esse duodecim prophetarū: & osee synchronon esaie: malachiā vero aggei & zacharie fuisse tēporibꝰ. In quibꝰ autē tēp⁹ nō ꝓfertur in titulo: sub illis eos regibꝰ ꝓphetasse sub qbus & hi q̄nte eos habent titulos ꝓphetauerunt.

Item alius prologus.

Egule sunt he sub quibus significationibus nominū: ad quas tribus p prophetas sermo dñi dirigatur. Quotiēscūq; ad decē tribus tenditur prophetia: sub his nominibus designatur. i. effraim: samaria: israel: ioseph: iezrahel: bethel: bethauem: & interdum iacob. Quādo aute ad duas loquitur tribꝰ sub his nominibus sermo proferꝰ: idest iuda hierusalē: beniamin: domus dauid: & interdū iacob. Aliquotiēs israel ad totas duo decim tribus refertur. Duplex est apud hebreos sententia de his quattuor versibus: qui in capite sunt ꝓnotati. Plerīq; eꝝ dicunt q̄ ab esdra scriba in omnibꝰ prophetis sic fuerit titula tū: vt prescripto vniuscuiusq; nomine ꝓphetia cuiꝰ sit sequēs nosc̄atur: Ipse est aute esdras qui vltimus prophetarum mala chie nomine scribitur. Alii vero dicunt q̄ ab ipsis prophetis per spiritum sanctum vt cetera sunt conscripta.

Incipit prologus in librum Osee prophete.

TEmporibus ozie & ioathe achaz & ezechie regum iuda & hieroboaz filii ioahe regis. Osee filius beeri ad prophetiā dicendā: spiritusancto repletus est. De memorato itaq; numero regum achaz rex iuda: & hieroboā rex israel dñm de relinquentes vt historie regū & palipomenō indicant: etiā israel idolatrie crimen imperio ac potestate sua admittere coegerūt Propter quod deus ad osee hec locutus est dicens. Accipe tibi vxorem fornicariā siue fornicationū & fac filios fornicatiōis Fornicaria itaq; non electa corporis meretricem: sed gentilem deū ignorantē appellat: que dei creatoris sui amore contēpto: simulachrorum se subiecit desideriis. Sed cū dei precepto propheta in hāc re paruisset: cōceptū ex ea filiū iezrael ꝓcepit nominare: deo pollicente post breue tēpus sanguinem iezrael in domo iehu vindicare. Cuius promissionis hec causa est: iehu per helyseum in regem unctus ad defendendū sanguinem naboth: cuius iezrahel quoq; tunc tēporis metropolis erat: quem iezabel acab regis israel vxor interemerat: licut regum historia exponit. Is cum grauiter iuxta diuinum preceptum vindicandi sanguinis causam omnem memorati domum descuisset: hoc pacto dominum dereliquisse inuenitur: cuius prone; ote hieroboam qui lectione comprehēsus est: originis sue facta imitante: ac cōtra dei precepta & religionem cum populo israel agēte: sanguis naboth qui in loco certe iezrahel fuerat profusus in domo iehu patris memorati hieroboe pro peccato redundaturus significatur. Hinc factum est vt ira dei in populo israel per denunciationē ꝓphete processura diceretur: domui autem iude misericordia lectione cōprehensa. ob hoc ꝓmissa est: quia ezechias rex iuda filius achaz sublatis idolis que tā pater eius q̄ ceteri reges cōfecrauerant: tēplū dei purgasse & purificasse, mōstratur.

Explicit prologus.

Incipit argumentum in eundem.

OSee crebro nominat effraim: samariā: ioseph: iezrael: & vxorem fornicariā: & fornicationis filios: & adulterā cubiculo clausam mariti multo tempore fedare viduam: & sub veste lugubri viri ad se reditum prestolari.

Explicit argumentum.

Pritiua. heb. Tex. heb. Osee. j. Trāsl. B. Vie. Trās. Gre. lxx. cū interp. latina.

Incipit liber Osee prophete. Cap. i.

Pritiua. heb.	Tex. heb. Osee. j.	Trāsl. B. Vie.	Trās. Gre. lxx. cū interp. latina.
			OSEE. ΩΣΗΕ. Ca. i.
	Cap. j.		
יום	דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל הוֹשֵׁעַ	UErbum domini qđ factum est ad osee filii	Verbū dñi qđ factū ē ad osee filiū
בן	בֶּן בְּאֵרִי בִּימֵי עֻזִּיָּה יוֹתָם אָחָז	beeri in diebꝰ ozie ioatham achaz	Ογος κυρίου ὃς ἐγένηθη πρὸς ὡσηε τὸν τοῦ
יחזקיה	יְחִזְקִיָּה מַלְכֵי יְהוּדָה וּבִימֵי יָרָבְעָם	ezechie regū iuda & in diebus hieroboam	βεηρὶ ἐν ἡμέραις ὀζίου, καὶ ἰωάθαν, ἄχαζ,
בן יואש	בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ תְּחִלַּת דַּבֶּר	filii ioas regis israel. Principiū loquendi	ezechie regum iuda. ⁊ in diebus
יהוה	יְהוָה בְּהוֹשֵׁעַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל	domino in osee. Et dixit dñs ad	ἐζεκίου βασιλέων ἰούδα. καὶ ἐν ἡμέραις
זנונים	הוֹשֵׁעַ לֵךְ קַח לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים	osee. Vade fume tibi vxorem fornicationum:	hieroboā filij ioas regis israel: principiū ver
ילדי זנונים	וְיַלְדֵי זְנוּנִים כִּי זָנֹה תִּזְנֶה הָאָרֶץ	& filios fornicatiōis: qa	ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωὰς βασιλέως τοῦ ἰσραηλ, ἀρχὴ λόγ
מאחרי יהוה	מֵאַחֲרֵי יְהוָה׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח אֶת גֹּמֶר	fornicans fornicabitur terra a dño. Et abiit &	bi dñi ad osee. ⁊ dixit dñs ad osee: va
בת דבלים	בַּת דִּבְלָיִם וַתַּהַר וַתֵּלֶד לוֹ בֵּן׃	accepit gomer	γου κυρίου πρὸς ὡσηέ· λάβε σεαυτῷ γυναῖκα πορνείας καὶ τέκνα πορ
יזרעאל	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו קְרָא שְׁמוֹ	filiam debelaim: & cōcepit & peperit ei filium.	νείας, διότι πορευοῦσα ἐκπορεύσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
עוד	יִזְרְעֶאל כִּי עוֹד מְעַט וּפָקַדְתִּי אֶת	Et dixit dominus ad eū.	⁊ abiit ⁊ accepit gomer filiam debe
בית יהוא	דְּמֵי יִזְרְעֶאל עַל בֵּית יֵהוּא וְהִשְׁבַּתִּי	Voca nomen eius iezrahel. Quoniam ad	λαὶμ τὴν γομερ θυγατέρα δεβε
ממלכות בית ישראל	מַמְלְכוּת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה בַּיּוֹם	huc modicū: & visitabo	λαὶμ· ⁊ conceptā ⁊ peperit filiū. ⁊ dixit domi
הוא שברתי את קשת ישראל	הַהוּא וְשָׁבַרְתִּי אֶת קֶשֶׁת יִשְׂרָאֵל	sanguinē iezrahel super	νος πρὸς αὐτόν, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰεσδραὴλ·
בגיא יזרעאל	בְּגֵיא יִזְרְעֶאל׃	domū iehu: & quiescere	ριος πρὸς αὐτόν, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰεσδραὴλ·
		facīam regnum domus	qz adhuc modicū ⁊ vlciscar sanguinē israel sup
		israel. Et in die	διότι ἔτι μικρὸν καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα τοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ Ιηυ.
		illa conteram arcum	domū iuda: ⁊ quiescere faciā regnū domꝰ is
		israel: in valle iezrahel. Et cōcepit adhuc & peperit	γὸν οἴκου ἰούδα, καὶ καταπαύσω βασιλείαν οἴκου ἰσ
			rael. ⁊ erit in illa die: ⁊ cōteram ar
			ραὴλ· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ συντρίψω τὸ
			cū israel in valle iezrael: ⁊ cōcepit
			ξον τοῦ ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἰεζραὴλ, καὶ συνλα
			adhuc ⁊ peperit
			βεῖν ἔτι καὶ ἔτεκεν

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latini. Trāsla. B. Vie. Tex. heb. Osee. ij. Pritiua. heb.

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. latini.	Trāsla. B. Vie.	Tex. heb. Osee. ij.	Pritiua. heb.
filiam ⁊ dixit ei: voca nomē eī⁹ absq;	filiā. Et dixit ei. Voca	בַּת ׀ וַיֹּאמֶר ׀ לוֹ ׀ קְרָא ׀ שְׁמָהּ ׀	
ἠγαπημένην καὶ ἔπτυσεν αὐτῷ, καλέσον τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀνε	nomen eius absq; ooooo	רֻחָמָה כִּי לֹא אוֹסִיף עוֹד אֲרַחֵם ׀ אֶת	
misericordia qz nequaq̄ addā vltra obtigere domū is	misericordia: qz non addabꝰ vltra misereri oo	בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי ׀ נָשֹׂא אֶשָּׂא לָהֶם׃	
λεημοσύνη διότι οὐ μὴ προσθῶ ἔτι ἀγαπῆσαι τὸν οἶκον ἰσ	domui israel: sed oblini	וְאֶת ׀ בֵּית יְהוּדָה אֲרַחֵם וְהוֹשַׁעְתִּים	יְשַׁע
rael: sed aduersans aduersabor eis.	one eius obliuiscar eorum.	בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא אוֹשִׁיעֵם	
ραὴλ, ἀλλ' ἢ ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτοῖς, τοὺς	Et domui iuda misere	בְּקֶשֶׁת וּבְחֶרֶב וּבְמִלְחָמָה בְּסוּסִים	לָחֶם
at filios iuda misebo: ⁊ saluabo eos in dño deo suo:	bor: & saluabo eos oooo	וּבְפָרָשִׁים ׃ וַתִּגְמֹל אֶת לֹא רֻחָמָה	גְּמַל
& οὐκ ἐλεήσω τὸν οἶκον ἰούδα, καὶ σώσω αὐτοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐ	in domino deo suo: &	וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה קְרָא שְׁמוֹ	
τῶν οὐ σώσω αὐτοὺς ἐν τόξῳ οὐδὲ ἐν ῥομφαίᾳ, οὐ	non saluabo eos: oooooo	לֹא עַמִּי כִּי אַתֶּם לֹא עַמִּי וְאָנֹכִי	
qs in bello: neq; in equis: neq; in equitibꝰ. ⁊	in arcu & gladio & in bel	לֹא אֶהְיֶה לָכֶם ׃ וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי	הֶיֶה
& ἐν πολέμῳ, οὐδὲ ἐν ἵπποις, οὐδὲ ἐν ἱππεῦσιν. καὶ	lo & in equis oooooooo	יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד	מָדַד
ablactauit eā q̄ absq; mia. ⁊ cōcepit ⁊	& in equitib. Et ablacta	וְלֹא יִסָּפֵר וְהָיָה ׀ בִּמְקוֹם ׀ אֲשֶׁר	סָפַר
ἀπεγαλάκτισεν τὴν ἀνελεημοσύνην. καὶ συνέλαβεν καὶ	uit eaz q̄ erat absq; mia.	יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי ׀ אַתֶּם יֵאָמֵר	אָמַר
peperit filiū. ⁊ dixit dñs: voca nomē eius	Et cōcepit & peperit fi	לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי׃ וְנִקְבְּצוּ בְּנֵי יְהוּדָה	קָבַץ
ἔτεκεν υἱόν. καὶ εἶπεν κύριος, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ	liū. Et dixit. voca nomē	וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו וְשָׂמוּ לָהֶם רֹאשׁ	שׂוּם
nō ppls meꝰ: qz vos nō ppls meus: & ego	eius nō ppls meus: qa	אֶחָד ׀ וְעָלוּ מִן ׀ הָאָרֶץ ׀ כִּי ׀ גָדוֹל	עָלָה
οὐ λαός μου, ὑμεῖς οὐ λαός μου, καὶ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ	vos nō ppls meus & ego	יוֹם יִזְרְעֶאל׃	
ὑμῶν καὶ ἔσται ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ισραὴλ ὡς ἄμμος τῆς θα	non ero vester. Et erit	אִמְרוּ לְאֶחִיכֶם עַמִּי ׀ וְלַאֲחוֹתֵיכֶם	
λασσης ἣ οὐκ ἐκμετρηθήσεται οὐδὲ ἐξαριθμηθήσεται. καὶ	numerus filiorum oooo	רֻחָמָה׃ רִיבוּ בְאִמְּכֶם רִיבוּ כִּי הִיא	
erit in loco vbi dictū ē eis nō ppls meꝰ vos:	israel quasi arena maris	לֹא אִשְׁתִּי ׀ וְאָנֹכִי ׀ לֹא אִישָׁהּ ׀	אִישׁ
ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρήθη αὐτοῖς οὐ λαός μου ὑμεῖς,	que sine mensura est	וְתָסֵר ׀ זְנוּנֶיהָ ׀ מִפָּנֶיהָ וְנַאֲפוּפֶיהָ	סוּר זָנָה שׁוּד
κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος, καὶ συναχθήσονται υἱοὶ Ιού	et non numerabitur. Et	מִבֵּין שָׁדֶיהָ׃ פֶּן אַפְשִׁיטֶנָּה עֲרֻמָּה	פָּשַׁט עֵרֹם
δα ⁊ υἱοὶ Ισραὴλ ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἀναβήσονται ἑαυτοῖς	erit in loco vbi dictū	וְהַצִּגֹתִיהָ כְּיוֹם ׀ הִוָּלְדָהּ ׀ וְשַׂמְתִּיהָ	יָצַג יָלַד
ἡγεμόνα μίαν. καὶ ἀναβήσομαι ἐκ τῆς γῆς ὅτι μεγάλη	est eis non populus	כַּמִּדְבָּר ׀ וְשַׁתִּיהָ כְּאֶרֶץ ׀ צִיָּה ׀ וַהֲמִתִּיהָ	שִׂים מוּת
dies hiezrael. 2.	meus vos: dicetur eis	בַּצָּמָא׃ וְאֶת בָּנֶיהָ לֹא ׀ אֲרַחֵם ׀ כִּי	רָחַם בֵּן
	filij dei viuentis. Et	בְנֵי זְנוּנִים הֵמָּה ׃ כִּי ׀ זָנְתָה ׀ אִמָּם	זָנָה אֵם
Ca. 2.	congregabūtur filij iuda	הֹבִישָׁה ׀ הוֹרָתָם כִּי ׀ אָמְרָה ׀ אֵלְכָה	בּוֹשׁ הָרָה
Οἴκατε fratribꝰ vrīs ppls meꝰ: ⁊	& filij israel pariter: &	אַחֲרֵי ׀ מְאַהֲבָי נֹתְנֵי ׀ לַחְמִי ׀ וּמֵימַי	הָלַךְ אָהַב
Εἴπατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν λαός μου, καὶ τῇ	ponent sibimet caput oo	צַמְרִי וּפִשְׁתִּי ׀ שִׁמְנִי ׀ וְשִׁקּוּיָי׃ לָכֵן	שָׁמַן שָׁקָה
sorori vīe dilecte: litigate cū mre vra	vnum: & ascendent de	הִנְנִי ׀ שָׂךְ ׀ אֶת ׀ דַּרְכֵּךְ ׀ בַּסִּירִים	שׂוּךְ
ἀδελφῇ ὑμῶν ἠγαπημένῃ, κρίνατε πρὸς τὴν μητέρα ὑμῶν	terra: quia magnus oo	וְגָדַרְתִּי ׀ אֶת ׀ גְּדֵרָהּ ׀ וְנָתִיבֹתֶיהָ לֹא	גָּדַר נָתִב
litigate qz ipsa nō vxor mea ⁊ ego nō vir eius. ⁊	dies hiezrahel. 2.	תִמְצָא׃ וּרְדְפָה ׀ אֶת ׀ מְאַהֲבֶיהָ וְלֹא	תָּמְצָא
κρίνατε ὅτι αὐτὴ οὐ γυνή μου καὶ ἐγὼ οὐκ ἀνὴρ αὐτῆς· καὶ		תַשִּׂיג ׀ אֹתָם ׀ וּבִקַּשְׁתָּם ׀ וְלֹא תִמְצָא	נָשַׂג מָצָא
auferā fornicationē eī⁹ a facie mea: ⁊ adul	Ca. 2.	וְאָמְרָה ׀ אֵלְכָה ׀ וְאָשׁוּבָה ׀ אֶל ׀ אִישִׁי	שׁוּב
ἀφελῶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐκ προσώπου μου, καὶ τὴν μοι	Iudicate matrē vīam	הָרִאשׁוֹן ׀ כִּי טוֹב ׀ לִי ׀ אָז ׀ מֵעַתָּה׃	
terū eius de medio vberū suoꝝ	ius: qm ipsa nō vxor	וְהִיא ׀ לֹא ׀ יָדְעָה כִּי ׀ אָנֹכִי ׀ נָתַתִּי ׀ לָהּ	נָתַן
χείας αὐτῆς ἐκ μέσου τῶν μαζῶν αὐτῆς ὅπως ἐκδύσω	mea & ego nō vir eius.		
eam nudā ⁊ restituam eam tuncā diem	Auferat fornicatiōes ſuas a facie ſua: & adulteria		
αὐτὴν γυμνὴν καὶ ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἡμέρας	de medio vberū ſuoꝝ: ne		
natiuitatis ſue: ⁊ ponā eam in deſerto ⁊ ſtatuā eā	forte expoliē eam nudā & ſtatuā eam ſm		
θρέσιος αὐτῆς, καὶ θήσω αὐτὴν ἐν ἐρήμῳ καὶ τάξω αὐ	die natiuitatis ſue. Et po		
amnē terrā ſine aq̄: ⁊ occidam illam in ſiti ⁊	nam eā q̄ ſolitudinē: &		
τὴν ὡς γῆν ἄνυδρον, καὶ ἀποκτενῶ αὐτὴν ἐν δίψει καὶ τὰ	ſtatuā eā velut terrā inuiā		
filios eius non miſebo: qz filij fornicatiōis ſūt:	& interficiā eā ſiti: & filiorū illius nō miſerebor:		
τέκνα αὐτῆς οὐ μὴ ἐλεήσω, ὅτι τέκνα πορνείας ἐστίν,	qm filii fornicationum		
qz fornicata eſt mr eoꝝ: cōfuſa eſt q̄ peperit eos:	ſunt: qa fornicata ē ma		
ὅτι ἐξεπόρευσεν ἡ μήτηρ αὐτῶν, κατῃσχύνθη ἡ τεκοῦσα αὐ	ter eorum. Confuſa eſt q̄		
τούς· qz dixit: vadam poſt amatores meos	cōcepit eos: quia dixit.		
τῶν, ὅτι εἶπεν, πορεύσομαι ὀπίσω τῶν ἐραστῶν μου τῶν	Vadam poſt amatores		
διδόντων μοι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸ ὕδωρ μου καὶ τὰ ἱμά	meos qui dant panes mi		
tea mea ⁊ liteamia mea ⁊ oleū meū ⁊ oīa q̄cūq;	hi: & aquas meas & lanā		
τιά μου καὶ τὰ ξύλινά μου καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ πάντα ὅσα	meā: & linū meū: oleum		
mihi pacuntur. ꝓpterea ecce ego ſepiā	meum & potū meū. Pro		
μοι κατάξουσι. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ φράσω τὴν ὁδὸν αὐτῆς	pter hoc ecce ego ſepiā		
in ſpinis: ⁊ obſtruam vias illi⁹. ⁊	viā tuā ſpinis & ſepiam		
ἐν σκόλοψιν, καὶ φραγήσομαι τὰς ὁδοὺς αὐτῆς· καὶ τὴν	eas maceria. Et ſemitas		
ſemitā ſuā nō inuenīet. ⁊ ꝓſequetur amatores	ſuas nō inueniet. & ſeq		
τρίβον αὐτῆς οὐ μὴ εὕρῃ. καὶ καταδιώξεται τοὺς ἐραστὰς	tur amatores ſuos & nō		
ſuos. ⁊ non apphendet illos. ⁊ q̄ret illos	apprehēdet eos: & que		
αὐτῆς· καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτούς· καὶ ζητήσει αὐτοὺς	ret eos & non inueniet.		
⁊ nō inuenīet. ⁊ dicet: vadam ⁊ reuertar ad	Et dicet. Vadam & re		
καὶ οὐ μὴ εὕρῃ. καὶ ἐρεῖ, πορεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω πρὸς	uertar ad virum meum		
vīr meū pōrem: qz bon mihi erat tūc magis q̄ nūc.	priorē: quia bene mihi		
τὸν ἄνδρα μου τὸν πρότερον, ὅτι καλός μοι ἦν τότε ἢ νῦν	erat tunc magis q̄ nūc.		
eſt. ⁊ ipa nō cognouit qz ego dedi ei	Et hec neſciuit: qa ego		
ἐγί. καὶ αὐτὴ οὐκ ἔγνω ὅτι ἐγὼ δίδωκα αὐτῇ οοοοοο	dedi ei οοοοοοοοοοοο		

הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר וְלֶחֶם
הִרְבֵּיתִי לָהּ וְזָהָב עָשׂוּ לַבָּעַל׃ לָכֵן
אָשׁוּב וְלָקַחְתִּי דְגָנִי בְּעִתּוֹ וְתִירוֹשִׁי
בְּמוֹעֲדוֹ וְהִצַּלְתִּי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי
לְכַסּוֹת אֶת עֶרְוָתָהּ׃ וְעַתָּה אֲנַלֶּה אֶת
נִבְלָתָהּ לְעֵינֵי מְאַהֲבֶיהָ וְאִישׁ לֹא
יַצִּילֶנָּה מִיָּדִי׃ וְהִשְׁבַּתִּי כָּל מְשׂוֹשָׂהּ
חַגָּהּ חָדְשָׁהּ וְשַׁבַּתָּהּ וְכֹל מוֹעֲדָהּ׃
וְהַשְׁמַתִּי גַּפְנָהּ וּתְאֵנָתָהּ אֲשֶׁר
אָמְרָה אֶתְנָה הֵמָּה לִי אֲשֶׁר נָתְנוּ
לִי מְאַהֲבָי וְשַׂמְתִּים לְיַעַר וַאֲכָלָתַם
חַיַּת הַשָּׂדֶה׃ וּפָקַדְתִּי עָלֶיהָ אֶת יְמֵי
הַבְּעָלִים אֲשֶׁר תְּקַטֵּיר לָהֶם וְתַעַד
נִזְמָהּ וְחָלְיָתָהּ וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי מְאַהֲבֶיהָ
וְאֹתִי שָׁכְחָה נְאֻם יְהוָה לָכֵן הִנֵּה
אָנֹכִי מְפַתֶּיהָ וְהוֹלַכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר
וְדִבַּרְתִּי עַל לִבָּהּ׃ וְנָתַתִּי לָהּ אֶת
כְּרָמֶיהָ מִשָּׁם וְאֶת עֵמֶק עָכוֹר לְפֶתַח
תִּקְוָה וְעָנְתָה שָׁמָּה כִּימֵי נְעוּרֶיהָ
וּכְיוֹם עֲלוֹתָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה תִּקְרְאִי
אִישִׁי וְלֹא תִקְרְאִי לִי עוֹד בַּעְלִי׃
וְהַסִרוֹתִי אֶת שְׁמוֹת הַבְּעָלִים מִפִּיהָ
וְלֹא יִזָּכְרוּ עוֹד בְּשָׁמָם׃ וְכָרַתִּי לָהֶם
בְּרִית בַּיּוֹם הַהוּא עִם חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעִם
עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרֶמֶשׂ הָאֲדָמָה וְקֶשֶׁת
וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה אֲשַׁבֵּר מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁכַּבְתִּים
לָבֶטַח׃ וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם וְאֵרַשְׂתִּיךְ
לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים׃
וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת יְהוָה׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נְאֻם יְהוָה אֶעֱנֶה
אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ׃
וְהָאָרֶץ תַּעֲנֶה אֶת הַדָּגָן וְאֶת הַתִּירוֹשׁ וְאֶת
הַיִּצְהָר וְהֵם יַעֲנוּ אֶת יִזְרְעֶאל׃ וְזָרַעְתִּיהָ
לִי בָּאָרֶץ וְרִחַמְתִּי אֶת לֹא עַמִּי
רֻחָמָה וְאָמַרְתִּי לְלֹא עַמִּי עַמִּי
אָתָּה וְהוּא יֹאמַר אֱלֹהָי׃

Cap.iij.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי עוֹד לֵךְ
אֱהַב אִשָּׁה אֹהֶבֶת רֵעַ וּמְנָאָפֶת
כְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהֵם
פֹּנִים אֶל אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְאֹהֲבֵי
אֲשִׁישֵׁי עֲנָבִים׃ וָאֲכַרֶהָ לִי
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר כֶּסֶף וְחֹמֶר שְׂעֹרִים
וְלֶתֶךְ שְׂעֹרִים׃ וָאֹמַר אֵלֶיהָ יָמִים
רַבִּים תֵּשְׁבִי לִי לֹא תִזְנִי וְלֹא תִהְיִי
לְאִישׁ וְגַם אֲנִי אֵלָיִךְ׃ כִּי יָמִים
רַבִּים יֵשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין מֶלֶךְ
וְאֵין שַׂר וְאֵין זֶבַח וְאֵין מַצֵּבָה וְאֵין
אֵפוֹד וּתְרָפִים׃ אַחַר יָשׁוּבוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבִקְשׁוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
וְאֵת דָּוִיד מַלְכָּם וּפָחֲדוּ אֶל יְהוָה
וְאֶל טוּבוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים׃

Cap.iiij.

שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי רִיב לַיהוָה עִם יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ כִּי אֵין אֱמֶת וְאֵין חֶסֶד וְאֵין
דַּעַת אֱלֹהִים בָּאָרֶץ׃ אָלָה וְכַחֵשׁ
וְרָצֹחַ וְגָנֹב וְנָאֹף פָּרָצוּ וְדָמִים
בְּדָמִים נָגָעוּ׃ עַל כֵּן תֶּאֱבַל הָאָרֶץ
וְאֻמְלַל כָּל יֹשֵׁב בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדֶה
וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגַם דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ׃
אַךְ אִישׁ אַל יָרֵב וְאַל יוֹכַח אִישׁ
וְעַמְּךָ כְּמְרִיבֵי כֹהֵן׃ וְכָשַׁלְתָּ הַיּוֹם
רַכִּים תִּשְׁבִי לִי לֹא תִזְנִי וְלֹא תִהְיִי
לְאִישׁ וְגַם אֲנִי אֵלָיִךְ׃ כִּי יָמִים
רַבִּים יֵשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין מֶלֶךְ
וְאֵין שַׂר וְאֵין זֶבַח וְאֵין מַצֵּבָה וְאֵין
אֵפוֹד וּתְרָפִים׃ אַחַר יָשׁוּבוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וּבִקְשׁוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
וְאֵת דָּוִיד מַלְכָּם וּפָחֲדוּ אֶל יְהוָה
וְאֶל טוּבוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים׃

Cap.iiij.

שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי רִיב לַיהוָה עִם יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ כִּי אֵין אֱמֶת וְאֵין חֶסֶד וְאֵין
דַּעַת אֱלֹהִים בָּאָרֶץ׃ אָלָה וְכַחֵשׁ
וְרָצֹחַ וְגָנֹב וְנָאֹף פָּרָצוּ וְדָמִים
בְּדָמִים נָגָעוּ׃ עַל כֵּן תֶּאֱבַל הָאָרֶץ
וְאֻמְלַל כָּל יֹשֵׁב בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדֶה
וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגַם דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ׃
אַךְ אִישׁ אַל יָרֵב וְאַל יוֹכַח אִישׁ
וְעַמְּךָ כְּמְרִיבֵי כֹהֵן׃ וְכָשַׁלְתָּ הַיּוֹם

Trāsl.B.Vie.

frumentum & vinum & oleum: & argentum oco multiplicauit ei & aurū q̄ fecerunt baal. Idcirco cōuertar & sumā frumentum meum in tempore suo: & vinū meū in tempore suo: & liberabo lanā meā & linū meū quo opiebāt ignominiā eius. Et nūc revelabo stulticiā eius in oculis amatorum eius: & vir nō eruet eā de manu mea. Et cessare facia omne gaudiū eius: festiuitatē eius: neomeniā eius: sabbatū eius & oia festa tpa eius. Et corrūpam vineā eius & ficū eius. De quibus dixit. Mercedes hec mee sunt ijs dederūt mihi amatores mei. Et ponā eā in saltū & comedet eā bestia agri. Et visitabo sup eā dies baalim quibus accēdebat incēsa: & ornabatur inaure sua & monili suo & ibat post amatores suos: & mei oblitus est dicit dīns. Propter hoc ecce ego lactabo eā & ducā eam in solitudinē. Et loquar ad cor eius: & dabo ei oco vinitores ei ex eodē loco: & vallē achor ad aperiendā spem. Et canet ibi iuxta dies iuuētutis sue & iuxta dies ascensionis sue de terra egypti. oco Et erit in die illo ait dominus: vocabit me oco vir me: & non vocabit me vltra baali. oooooo Et auferā nomina baalim oooooooooooooooo de ore eius: & nō recordabitur vltra nois eorū. Et percutiā cum eis fedus in die illa cum oooo bestia agri & cum volucre celi & cum reptilico terre. Et arcū & gladiū & bellum oooooooooo de cōteram de terra: & dormire eos faciam oooooo fiducialiter. Et spōsabo te mihi in sempiternum: & sponsabo te mihi in iustitia & iudicio oooooo & in misericordia & miserationib. Et spōsabo te mihi in fide: & scies quia ego dīns. Et erit oooooo in die illa exaudiā dicit dominus: & exaudiam celos: & illi exaudient terram: oooooooooooo & terra exaudiet triticū & vinum oooooooooooo & oleum: et hec exaudient iezrahel. oooooooo

Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

frumētū & vinū & oleū & argentū multiplicauit ei. hec ait argētea & aurea fecit baal. διὰ τοῦτο ἐπιστρέψω καὶ λήμψομαι τὸν σῖτόν μου ἐν καιρῷ αὐτοῦ καὶ τὸν οἶνον μου ἐν καιρῷ αὐτοῦ καὶ ἐξελοῦμαι τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὴν στολήν μου τοῦ μὴ καλύπτειν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς. & nūc reuelabo stulticiā eius in oculis amatorum eius: & vir nō eruet eā de manu mea. Et cessare faciā omne gaudiū eius: festiuitatē eius: neomeniā eius: sabbatū eius & oia festa tpa eius. Et corrūpam vineā eius & ficū eius. De quibus dixit. Mercedes hec mee sunt ijs dederūt mihi amatores mei. Et ponā eā in saltū & comedet eā bestia agri. Et visitabo sup eā dies baalim quibus accēdebat incēsa: & ornabatur inaure sua & monili suo & ibat post amatores suos: & mei oblitus est dicit dīns. Propter hoc ecce ego lactabo eā & ducā eam in solitudinē. Et loquar ad cor eius: & dabo ei oco vinitores ei ex eodē loco: & vallē achor ad aperiendā spem. Et canet ibi iuxta dies iuuētutis sue & iuxta dies ascensionis sue de terra egypti. oco Et erit in die illo ait dominus: vocabit me oco vir me: & non vocabit me vltra baali. oooooo Et auferā nomina baalim oooooooooooooooo de ore eius: & nō recordabitur vltra nois eorū. Et percutiā cum eis fedus in die illa cum oooo bestia agri & cum volucre celi & cum reptilico terre. Et arcū & gladiū & bellum oooooooooo de cōteram de terra: & dormire eos faciam oooooo fiducialiter. Et spōsabo te mihi in sempiternum: & sponsabo te mihi in iustitia & iudicio oooooo & in misericordia & miserationib. Et spōsabo te mihi in fide: & scies quia ego dīns. Et erit oooooo in die illa exaudiā dicit dominus: & exaudiam celos: & illi exaudient terram: oooooooooooo & terra exaudiet triticū & vinum oooooooooooo & oleum: et hec exaudient iezrahel. oooooooo

καὶ ἀφελοῦμαι τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὴν στολήν μου τοῦ μὴ καλύπτειν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς. & nūc reuelabo stulticiā eius in oculis amatorum eius: & vir nō eruet eā de manu mea. Et cessare faciā omne gaudiū eius: festiuitatē eius: neomeniā eius: sabbatū eius & oia festa tpa eius. Et corrūpam vineā eius & ficū eius. De quibus dixit. Mercedes hec mee sunt ijs dederūt mihi amatores mei. Et ponā eā in saltū & comedet eā bestia agri. Et visitabo sup eā dies baalim quibus accēdebat incēsa: & ornabatur inaure sua & monili suo & ibat post amatores suos: & mei oblitus est dicit dīns. Propter hoc ecce ego lactabo eā & ducā eam in solitudinē. Et loquar ad cor eius: & dabo ei oco vinitores ei ex eodē loco: & vallē achor ad aperiendā spem. Et canet ibi iuxta dies iuuētutis sue & iuxta dies ascensionis sue de terra egypti. oco Et erit in die illo ait dominus: vocabit me oco vir me: & non vocabit me vltra baali. oooooo Et auferā nomina baalim oooooooooooooooo de ore eius: & nō recordabitur vltra nois eorū. Et percutiā cum eis fedus in die illa cum oooo bestia agri & cum volucre celi & cum reptilico terre. Et arcū & gladiū & bellum oooooooooo de cōteram de terra: & dormire eos faciam oooooo fiducialiter. Et spōsabo te mihi in sempiternum: & sponsabo te mihi in iustitia & iudicio oooooo & in misericordia & miserationib. Et spōsabo te mihi in fide: & scies quia ego dīns. Et erit oooooo in die illa exaudiā dicit dominus: & exaudiam celos: & illi exaudient terram: oooooooooooo & terra exaudiet triticū & vinum oooooooooooo & oleum: et hec exaudient iezrahel. oooooooo

καὶ ἐξ

בָּצָא אֶת יְהוָה וְלֹא יְמְצָאוֹ חָלַץ מֵהֶם:
בַּיהוָה בָּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ
עַתָּה יֹאכְלֵם חֹדֶשׁ אֶת חֶלְקֵיהֶם:
שְׁפַר תְּקַע שׁוֹפָר בַּגִּבְעָה חֲצֹצְרָה בָּרָמָה
רוּעַ הָרִיעוּ בֵּית אָוֶן אַחֲרֶיךָ בִּנְיָמִן:
שֹׁמֵם תִּהְיֶה אֶפְרַיִם לְשִׁמָּה תִּהְיֶה בְּיוֹם תּוֹכָחָה
יכח יָדַע בְּשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל הוֹדַעְתִּי נֶאֱמָנָה: הָיוּ
אמן שור שָׂרֵי יְהוּדָה כַּמַסִּיגֵי גְבוּל עֲלֵיהֶם
נסך נָבָל אֶשְׁפּוֹךְ כַּמַּיִם עֶבְרָתִי: עָשׁוֹק
שבר עָשָׁק אֶפְרַיִם רָצוּץ מִשְׁפָּט כִּי הוֹאִיל
רצץ שָׁבָט הָלַךְ אַחֲרֵי צָו: וַאֲנִי כָּעָשׁ לְאֶפְרַיִם
רקב וְכָרָקָב לְבֵית יְהוּדָה: וַיַּרְא אֶפְרַיִם
חלה זור אֶת חָלְיוֹ וְיְהוּדָה אֶת מְזֹרוֹ וַיֵּלֶךְ
שלח אֶפְרַיִם אֶל אַשּׁוּר וַיִּשְׁלַח אֶל מֶלֶךְ
רוב יָרֵב וְהוּא לֹא יוּכַל לִרְפָּא לָכֶם
נגה וְלֹא יִגְהֶה מִכֶּם מָזוֹר: כִּי אָנֹכִי
כפר כְּשַׁחַל לְאֶפְרַיִם וְכִכְפִיר לְבֵית
טרף יְהוּדָה אֲנִי אֲנִי אטרף וְאֵלֵךְ
נשא נצל אֶשָּׂא וְאֵין מַצִּיל: אֵלֵךְ אָשׁוּבָה
שוב קום אֶל מְקוֹמִי עַד אֲשֶׁר יֶאְשְׁמוּ
אשם פנה וּבְקֶשׁוּ פָנָי בַּצַּר לָהֶם
Cap.vi. יְשַׁחֲרֻנְנִי לְכוּ וְנָשׁוּבָה אֶל יְהוָה
כלה רפא כִּי הוּא טָרָף וְיִרְפָּאֵנוּ יַךְ וַיְחַבְּשֵׁנוּ:
יחי שלש יְחַיֵּנוּ מִיּוֹמָיִם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
קום חיה יְקִמֵנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו: וְנֵדְעָה נִרְדְּפָה
ידע לָדַעַת אֶת יְהוָה כְּשַׁחַר נָכוֹן מֹצָאוֹ
נכן יָצוּא כַּנָּשֶׁם לָנוּ כְּמַלְקוֹשׁ יוֹרֶה
ארץ אָרֶץ: מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ אֶפְרַיִם מָה
עשה אֶעֱשֶׂה לָךְ יְהוּדָה וְחַסְדְּכֶם כַּעֲנַן
בקר בֹּקֶר וְכַטַּל מַשְׁכִּים הֹלֵךְ: עַל כֵּן
חצב חָצַבְתִּי בַּנְּבִיאִים הַרְגְתִּים בְּאִמְרֵי
פי פִי וּמִשְׁפָּטֶיךָ אוֹר יֵצֵא: כִּי חֶסֶד
חפץ חָפַצְתִּי וְלֹא זָבַח וְדַעַת אֱלֹהִים
עלה נזל מֵעֹלוֹת: וְהֵמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית
שם בָּגְדוּ בִי: גִּלְעָד קִרְיַת פֹּעֲלֵי
חמר אָוֶן עֲקֻבָּה מִדָּם: וּכְחַכֵּי אִישׁ

דרכיו וּמַעֲלָלָיו אַשִּׁיבֵלוֹ: וְאָכְלוּ שוב עלל
לוּלֵי יִשְׂבָּעוּ הֵזָּנוּ וְלֹא יִפְרְצוּ כִּי שָׂבַע זָנָה
את יְהוָה עָזָבוּ לִשְׁמֹר: זְנוּת יַיִן פֶּבֶן
תרועה תִּירוֹשׁ נִקַּח לֵבָב: עַמִּי בְּעֵצוֹ יִשְׁאָל יָרִישׁ לָחַשׁ
ומקל וּמַקְלוֹ יַגִּיד לוֹ כִּי רוּחַ זְנוּנִים עָל נגד
התעה הִתְעָה וַיִּזְנוּ מִתַּחַת אֱלֹהֵיהֶם: עַל תָּעָה
ראשׁ רָאשֵׁי הֶהָרִים יִזְבָּחוּ וְעַל הַגְּבָעוֹת זָבַח
קטר יְקַטֵּרוּ תַּחַת אַלּוֹן וְלִבְנָה וְאֵלָה כִּי קָטַר אֵלֶן
טוב צֵלָהּ עַל כֵּן תִּזְנֶינָה בְּנֹתֵיכֶם צֵל זָנָה
וכלותיכם וְכַלּוֹתֵיכֶם תְּנָאַפְנָה: לֹא אֶפְקוֹד עַל כָּלָל נָאַף
בנותיכם בְּנוֹתֵיכֶם כִּי תִזְנֶינָה וְעַל כַּלּוֹתֵיכֶם כִּי תְנָאַפְנָה כִּי הֵם עִם הַזֹּנוֹת
יפרד יִפָּרֵדוּ וְעִם הַקְּדֵשׁוֹת יִזְבָּחוּ וְעַם פָּרַד זבח
לא יָבִין לֹבֶט וְאִם זֹנָה אַתָּה בִּין לָעַד
ישראל יִשְׂרָאֵל אַל יֶאְשַׁם יְהוּדָה וְאַל אָשָׁם
תבא בֹּאוּ הַגִּלְגָּל וְאַל תַּעֲלוּ בֵּית בּוא עלה
און וְאַל תַּעֲבְרוּ חֵי יְהוָה: כִּי כְּפָרָה שׁבע
סרר סָרָר סָרְרָה יִשְׂרָאֵל עַתָּה יִרְעֵם רעע
יהוה כַּכֶּבֶשׁ בַּמֶּרְחָב: חֻבַּר עֲצַבִּים חבר נתק
אפרים הָנַח לוֹ: סָר סִבְאָם הֶזְנֵה זנה
הזנו אָהֲבוּ הָבוּ קָלוֹן מָגִנֶּיהָ: צרר צָרַר רוח אֹתָהּ בְּכַנְפֶיהָ וְיֵבֹשׁוּ בוש
ממבחותם: שמעו זֹאת
Cap.v. הכהנים וְהַקְשִׁיבוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל קשב
ובית הַמֶּלֶךְ הַאֲזִינוּ כִּי לָכֶם אזן
המשפט כִּי פַח הֱיִיתֶם לְמִצְפָּה שפט פוח
ורשת פְּרוּשָׂה עַל תָּבוֹר: וְשַׁחֲטָה הָיָה צָפָה
שטים הָעַמִּיקוּ וַאֲנִי מוּסָר לכלם: בָּקַשׁ
אני יָדַעְתִּי אֶפְרַיִם וְיִשְׂרָאֵל לֹא עמק יָטַר
נכר מָמַנִּי כִּי עַתָּה הָזְנֵית אֶפְרַיִם נָכְרָה
נטמא יִשְׂרָאֵל לֹא יָתְנוּ מַעַלְלֵיהֶם נתן טָמֵא
לשוב לֹא יִתְּנוּ מַעַלְלֵיהֶם כִּי רוּחַ זְנוּנִים עָלָל
בקרבם בְּקִרְבָּם וְאֶת יְהוָה לֹא יָדָעוּ: וְעָנָה
נאון יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו וְיִשְׂרָאֵל וְאֶפְרַיִם נָאָה פָּנֶה
יכשלו נִכְשַׁל בַּעֲוֹנָם נָכְשַׁל גַּם יְהוּדָה כָּשַׁל
עמם: בְּצֹאנָם וּבִבְקָרָם יֵלְכוּ לְבַקֵּשׁ

vias eius. & cogitationes eius reddā ei. Et comedent & nō saturabūtur. fornicati sunt & nō cessauerunt: qm̄ dñm derelinq̄runt in non custodiēdo. Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor. Populus meus in ligno suo interrogauit & baculus eius annunciauit ei. Spūs enī fornicationū decepit eos: & fornicati sunt a deo suo. Sup capita montiū sacrificabant: & sup colles accendebāt thymiama sub quercu & populo & terebinthio qa bona erat vmbra eius. Ideo fornicabūtur filie vē & sponse vē adultere erūt. Nō visitabo sup filias vās cū fuerint fornicate: & sup sponsas vās cū adulterauerint: qm̄ ipsi cū meretricibus cōuersabātur: & cū effeminatis sacrificabāt. Et populus nō intelligens vastabit. Si fornicaris tu israel: nō delinquat saltē iuda. Et nolite igredi in galgala & nō ascenderis in bethauē neq; iurauer is: viuit dñs. Qm̄ sicut vacca lasciuiēs declinauit israel. Nunc pascet eos dñs q̄si agnū in latitudine. Particeps idoloꝝ efraim: dimitte eū. Separatū est cōuiuiū eorū formicatio eē fornicati sunt: dilexerūt afferre ignominiā pctores eius. Ligauit eū spūs in alis suis: & cōfūdētur a sacrificiis suis. 5.

VDite hoc sacerdotes: & attendite domus israel: & dom regis auscultate: quia vobis iudiciū. Qm̄ laqueus facti estis speculatiom: & sicut rete expansum super thabor: & victias declinastis in profundū: et ego eruditor oim eorū. Ego scio effraim: & israhel nō est absconditus a me. Quia nūc fornicatus es effraim: cōtaminat est israel. Non dabūt cogitationes suas vt reuertantur ad deū suū: qa spiritus fornicationū in medio eorū: & dñm nō cognouerūt. Et rūdebit arrogātia israel in facie eius & israel & effraim ruet in iniqtate sua. Ruet & etiā iudas cū eis. cū ouibus & vitulis ibunt

vias eius. & cogitatiōes filius reddam ei. ὁδοὺς αὐτοῦ. καὶ τὰ διαβούλια αὐτοῦ ἀποδώσω αὐτῷ.
& comedēt & non implebunt. fornicati sūt & nō καὶ φάγονται καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν. ἐπόρευσαν καὶ οὐμὴ
diligent: qz dñm dereliq̄runt & nō custodiēt. κατευθυνῶσιν, ὅτι τὸν κύριον κατέλιπον τοῦ μὴ φυλάξαι.
fornicatiōes & vinū & ebrietatē suscepit cor ppm̄ mel. πορνείαν καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐδέξαντο καρδίαι λαοῦ μου.
in symbolis cor interrogabāt: & in virgis suis ānūcia in symbolois αὐτῶν ἐπηρώτων, καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτῶν ἀπήγ
bant ei. spūs fornicatiōis seduxit eos: & fornī γγελλον αὐτῷ. πνεῦμα πορνείας ἐπλάνησεν, καὶ ἐπόρ
cati sunt a deo suo. sup vertices mōtiū νευσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων
sacrificabāt. & sup colles immolabāt subter quercū ἐθυσίαζον. καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθυον ὑποκάτω δρυὸς
& populū & terebinthū qa bona erat vmbra eius. καὶ λευκῆς καὶ δένδρου συσκιάζοντος, ὅτι καλὴν σκέπη
Ideo fornicabūtur filie vē. διὰτοῦτο πορνεύσουσιν αἱ θυγατέρες ὑμῶν. καὶ αἱ νύμφαι ὑ
& sponse vē adultere erūt. μῶν μοιχευσουσιν. καὶ οὐ μὴ ἐπισκέψωμαι ἐπὶ ταῖς θυγατέ
vias cum fornicate fuerit: & sup sponsas ρας ὑμῶν ὅταν πορεύσωσιν, καὶ ἐπὶ ταῖς νύμφας
vias cū adulterauerit: qm̄ ipsi cum mere ὑμῶν ὅταν μοιχευσωσιν, ὅτι αὐτοὶ μετὰ τῶν πορ
tricib cōmiscebant. & cū inittatte immolabāt. νῶν συναπερέροντο. καὶ μετὰ τῶν τετελεσμένων ἔθυον.
& ppls nō intelligēs adherebat cū meretrice. tu au καὶ ὁ λαὸς οὐ συνιὼν συνεπλέκετο μετὰ πόρνης. σὺ δὲ
israel nelignozces: & iuda ne igrediamini in galgala: & ἰσραὴλ μὴ ἀγνόει, καὶ ἰούδα μὴ εἰσπορευέσθω εἰς γαλγαλα, καὶ
ne ascendatis in domū iduari & ne iurētis vt viuit dñs. μὴ ἀναβαίνετε εἰς τὸν οἶκον ὧν καὶ μὴ ὀμνύετε ζῇ κύριος.
qm̄ sic vacca aslle pessima infatuit israel. nūc ὅτι ὡς δάμαλις παροιστρῶσα παροίστρισεν ἰσραήλ. νῦν
pascet eos dñs sicāgnū in spacioso. particeps idoloꝝ βοσκήσει αὐτοὺς κύριος ὡς ἀμνὸν ἐν εὐρυχώρῳ. μέτοχος εἰδώλων
ephraī: posuit sibi scandala: & amauit chamaeos: ἐφραίμ, ἔθηκεν αὐτῷ σκάνδαλα, καὶ ἠρέτισεν χαναναίους.
fornicātes fornicati sunt & dilexerūt ignominiā cr tres πορευόντες ἐξεπόρευσαν καὶ ἠγάπησαν αἰσχύνας ἀπὸ τῶν
mitu eoꝝ. turbo spūs in eis in alio eius μάτος αὐτῶν. συσροφὴ πνεύματος συνέξει αὐτοὺς ἐν ταῖς θυρίοις αὐτῆς
matos eius. & cōfundentur ex altaribus suis. & cōfundentur ex altaribus suis.
καὶ καταισχυνθήσονται ἐκ τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν. Ca.5.

HAudite hec sacdotes. & attendite dom israel: & dom regis auribus percipite: qz ad vos est iudiciū. Ἀκούσατε ταῦτα οἱ ἱερεῖς· καὶ πρόσεχετε οἶκος ἰσραὴλ, καὶ οἶκος βασιλέως ἐνωτίζεσθε, ὅτι πρὸς ὑμᾶς ἐστιν τὸ κρίμα.
speculatiō nāp laque facti estis. & sicut rete expansus σκοπιὰ ὅτι παγὶς ἐγένεσθε· καὶ ὡς δίκτυον ἐκπεπε
sup thabor & rapiūt venatiōes: timuerūt. ego sup τασμένη ἐπὶ τὸν Ταβὰρ οἱ ἀγρεύοντες τὴν θήραν κατεπάλαξαν· ἐγὼ
ait eruditor vē. ego cognouī ephraī: & israhel nō δὲ παιδευτὴς ὑμῶν· ἐγὼ ἔγνων τὸν ἐφραίμ, καὶ Ἰσραὴλ οὐκ
recessit a me: qz nūc fornicatus est ephraim: & ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι νῦν ἐξεπορεύσω ἐφραίμ, καὶ
inaculat est israel: & nō dederūt cogitatiōes suas: vt reꝛ ἐμιάνθη Ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὰ διαβούλια αὐτῶν, τοῦ ἐπι
uertāt ad deū suū: qz spūs fornicatiōis est in me στρέψαι πρὸς θεὸν αὐτῶν, ὅτι πνεῦμα πορνείας ἐστὶν ἐν μέ
dio eoꝝ: & dñm nō cognouerūt. & humiliabit σῳ αὐτῶν, τὸν δὲ κύριον οὐκ ἐπέγνωσαν· καὶ ταπεινωθή
tur inturta israel in facie eius. & israel & ephraī σεται ἡ ὕβρις Ἰσραὴλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐφραὶμ
infirmabunt in iniqtatib suis: & infirmabit & ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ἀσθενήσει καὶ
iudas cū eis. cū ouibus & vitulis ibunt Ἰούδας μετ' αὐτῶν· μετὰ προβάτων καὶ μόχων πορεύ
vtq̄rant

σονται ζητῆσαι τὸν

dñs: & nō inuēnēt eū declinauit a. ab illis: qz κύριον, καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν αὐτὸν ἐξεκέκλικεν γὰρ ἐξ αὐτῶν, ὅτι
dñm dereliquerūt: & filii alieni nati τὸν κύριον ἐγκατέλιπον, καὶ τέκνα ἀλλότρια ἐβλάστη
sūt. nūc denorabit eos pubtigo & cleros eo σαν. νῦν φάγεται αὐτοὺς ἡ ἐρυσίβη καὶ τοὺς κλήρους αὐ
rū dangite tuba sup colles: sonate τῶν. σαλπίσατε σάλπιγγι ἐπὶ τοὺς βουνούς, ἀχήσα
te sup excelsis: plicate in domo iduratio mee ecciāt τε ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, κηρύξατε ἐν τῷ οἴκῳ ὧν ἐξέσ
beniamin. ephraim in desolatiōne fact est in die cor βη Βενιαμίν. ἐφραὶμ εἰς ἀφανισμὸν ἐγένετο ἐν ἡμέρᾳ ἐλέγ
ptiōis: tribub israel ostēdi fidelia: facti sūt pn χου, ἐν ταῖς φυλαῖς τοῦ Ἰσραὴλ ἐδείχθη πίστις, ἐγένετο οἱ ἄρ
cipes iuda: ēsi transferētes fmos: sup eos effūdā χοντες Ἰούδα, ὡς μετατιθέντες ὅρια, ἐπ' αὐτοὺς ἐκχεῶ
tur sicut aqua ipetū mea. oppressit ephraī ὡς ὕδωρ τὸ ὄργιλόν μου. κατεδυνάσευσεν ἐφραὶμ τὸν
aduersariū sui: & conculcauit iudiciū: qz cepit ἀντίδικον αὐτοῦ, καὶ κατεπάτησεν κρίμα, ὅτι ἠρξατο
abire post vana: & ego ēsi cōturbatio πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐγὼ ὡς ταραχὴ
ephraī: & ēsi tinea domui iuda. & vidit ephraim: & ἐφραὶμ, καὶ ὡς κίνησις τῷ οἴκῳ Ἰούδα. καὶ εἶδεν
ephraim infirmitatē suā: & iudas vinculū suū: & ἐφραὶμ τὴν νόσον αὐτοῦ, καὶ Ἰούδας τὴν ὀδύνην αὐτοῦ. καὶ
abiit ephraī ad assyrios. & misit legaꝝ ἀπῆλθεν ἐφραὶμ πρὸς Ἀσσυρίους. καὶ ἀπέστειλεν πρέσ
tos ad regem ultor: & ipe nō potuit libe βεις πρὸς βασιλέα ἱερεῖμ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐδυνάσθη διαλ
rare vos: & non cessare facies a vobis dolore: qz σῶσαι ὑμᾶς, καὶ οὐ μὴ διαπαύσῃ ἐξ ὑμῶν ὀδύνην, ὅτι
ego ēsi pārdēa ephraī: & ēsi leo domui iuda. & ἐγὼ ὡς πάνθηρ τῷ ἐφραὶμ, καὶ ὡς λέων τῷ οἴκῳ Ἰούδα. καὶ
ego rapiam & vadam: & tollam: & nō erit qui ἐγὼ ἁρπάσω καὶ πορεύσομαι, καὶ ἀνελοῦμαι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ
eruat. abo & reuertar in locum meū: ἐξαιρούμενος. πορεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω εἰς τὸν τόπον μου,
donec dispereant & quant facient mi. ἕως οὗ ἀφανισθῶσιν καὶ ζητήσουσιν τὸ πρόσωπόν μου·
μάταια. παρέστουσα ἰσχὺς αὐτῶ. καὶ ἡ ἰσχύς σου ἀνδρὸς

Ca.6. A

IN tribulatione sua mane cōsurgent ad me. Venite & reuertamur ad dñm deū nr̄m: qz ipe raput & sanabit nos: percutiet & curabit nos. Viuificabit nos post duos dies: & die tertia suscitabit nos: & viuem in cōspectu ei: sciemus sequamurq; vt cognoscam dñs. Quasi diluculū pparat est egressus eius: & veniet qsi imber nobis tēporaneus & serotin terre. Quid faciā tibi effraim: quid faciā tibi iuda? Misericordia vra qsi nubes matutina: & qsi ros mane ptrāsiēs. Propter hoc dolaui in prophetis: & occidi eos in verbis oris mei & iudicia tua qsi lux egredietur. Quia miam volui & nō sacrificiū. & scientiā dei plus qs holocaustū. Ipsi aūt sicut adā trāgressi sunt pactū: ibi puaricati sunt in me. Galaad ciuitas operātiū idolū supplātata sanguine: & quasi fauces viroꝝ

ΙΝ τῇ θλίψει αὐτῶν ὀρθριοῦσιν πρός με λέγοντες,
δεῦτε καὶ ἐπιστρέψωμεν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι
αὐτὸς ἥρπακεν καὶ ἰάσεται ἡμᾶς, πατάξει καὶ ἰάσεται
ἡμᾶς μετὰ δύο ἡμέρας, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
τρίτῃ ἀναστησόμεθα καὶ ζησόμεθα ἐνώπιον αὐτοῦ.
B καὶ γνωσόμεθα καὶ διώξωμεν τοῦ γνῶναι τὸν κύριον,
ὡς ὄρθρον ἕτοιμον εὑρήσομεν αὐτόν. καὶ ἥξει ὡς ὑετὸς ἡ
βιβ τρανεα τ serotina tre. qd tibi faciam ephraim: μιν πρώϊμος καὶ ὄψιμος τῇ γῇ. τί σοι ποιήσω ἐφραίμ;
qc tibi faciā iuda: at mia vra ēsi nubes matuti τί σοι ποιήσω Ἰούδα; ὁ δὲ ἔλεος ὑμῶν ὡς νεφέλη πρωϊ
na & ēsi ros matutin ptrāsiens. ppterea succidi νία καὶ ὡς δρόσος ὄρθριος πορευομένη. διὰ τοῦτο ἀπεκόπη
C vfos & pphetas: occidi eos in verbo o σαν οἱ προφῆται, ἀπέκτεινα αὐτοὺς ἐν ῥήματι σό
tis mei. & iudicia tua qsi lux egrediet: qz φου μου. καὶ τὰ κρίματά σου ὡς φῶς ἐξελεύσεται, ὅτι
matos mou. καὶ τὸ κρίμα σου ὡς φῶς ἐξελεύσεται, ὅτι
miam volo & nō sacrificiū. & scientiam dei magis quā holo ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν· καὶ ἐπίγνωσιν θεοῦ μᾶλλον ἢ ὁλο
causta. ipi aūt sunt qui nō puaricans testa καυτώματα. αὐτοὶ δὲ ᾗ εἰσιν ὡς ἄνθρ πεφαυκότες διαθή
mētū. ibi cōtepserūt me. galaad ciuitas operātiū κην· ἐκεῖ κατεφρόνησάν μου. γαλαὰδ πόλις ἐργαζομέν
vana cōturbans aquā. & fortitudo tua viri D νων ταραχὴν ἀφρῷ. καὶ ἡ ἰσχύς σου ἀνδρὸς

נְדוּדִים׳ חָנֵר׳ כֹּהֲנִים׳ דֶּרֶךְ׳ יִרְצְחוּ
שְׁכֶמָה׳ כִּי׳ זִמָּה׳ עָשׂוּ׳ בֵּית׳ יִשְׂרָאֵל
רָאִיתִי׳ שַׁעֲרוּרִיָּה׳ שָׁם׳ זְנוּת
לְאֶפְרַיִם׳ נִטְמָא׳ יִשְׂרָאֵל׳ גַּם׳ יְהוּדָה
שָׁת׳ קָצִיר׳ לָךְ׳ בְּשׁוּבִי׳ שְׁבוּת׳ עַמִּי׳
Cap.vij. כְּרָפְאִי׳ לְיִשְׂרָאֵל׳ וְנִגְלָה׳ עֲוֹן
אֶפְרַיִם׳ וְרָעוֹת׳ שֹׁמְרוֹן׳ כִּי׳ פָעֲלוּ׳ שָׁקֶר
וְגַנָּב׳ יָבֹא׳ פָּשַׁט׳ גְּדוּד׳ בַּחוּץ׳ וּבָל
יֹאמְרוּ׳ נִלְבָּנָם׳ כָּל׳ רָעָתָם׳ זָכַרְתִּי׳
עַתָּה׳ סְבָבוּם׳ מַעֲלִלֵיהֶם׳ נֶגֶד׳ פָּנָי
הֵיוּ׳ בְּרָעָתָם׳ יְשַׂמְּחוּ׳ מֶלֶךְ׳ וּבְכַחֲשֵׁיהֶם
שָׂרִים׳ כֻּלָּם׳ מְנָאֲפִים׳ כְּמוֹ׳ תַנּוּר
בּוֹעֲרָה׳ מֵאֹפֶה׳ יִשְׁבּוֹת׳ מֵעִיר
מְלוֹשׁ׳ בָּצֵק׳ עַד׳ חֻמְצָתוֹ׳ יוֹם׳ מַלְכֵּנוּ
הֶחֱלוּ׳ שָׂרִים׳ חֲמַת׳ מַיִן׳ מָשָׁךְ׳ יָדוֹ
אֶת׳ לוֹצְצִים׳ כִּי׳ קָרְבוּ׳ כַּתַּנּוּר׳ לִבָּם
בְּאָרְבָּם׳ כָּל׳ הַלַּיְלָה׳ יָשֵׁן׳ אֶפְרַיִם
בֹּקֶר׳ הוּא׳ בֵּעֵר׳ כְּאֵשׁ׳ לֶהָבָה׳ כֻּלָּם
יָחֹמּוּ׳ כַּתַּנּוּר׳ וְאָכְלוּ׳ אֶת׳ שֹׁפְטֵיהֶם
כָּל׳ מַלְכֵיהֶם׳ נָפָלוּ׳ אֵין׳ קֹרֵא׳ בָּהֶם
אֵלַי׳ אֶפְרַיִם׳ בָּעַמִּים׳ הוּא׳ יִתְבּוֹלָל
אֶפְרַיִם׳ הָיָה׳ עוּגָה׳ בְּלִי׳ הֲפוּכָה׃
אָכְלוּ׳ זָרִים׳ כֹּחוֹ׳ וְהוּא׳ לֹא׳ יָדָע׳ גַּם
שֵׂיבָה׳ זָרְקָה׳ בּוֹ׳ וְהוּא׳ לֹא׳ יָדָע׃
וְעָנָה׳ גְאוֹן׳ יִשְׂרָאֵל׳ בְּפָנָיו׳ וְלֹא
שָׁבוּ׳ אֶל׳ יְהוָה׳ אֱלֹהֵיהֶם׳ וְלֹא
בְקָשׁוּהוּ׳ בְּכָל׳ זֹאת׃ וַיְהִי׳ אֶפְרַיִם
כְּיוֹנָה׳ פּוֹתָה׳ אֵין׳ לֵב׳ מִצְרַיִם׳ קָרָאוּ
אַשּׁוּר׳ הָלָכוּ׳ כַּאֲשֶׁר׳ יֵלֵכוּ׳ אֶפְרוֹשׂ
עֲלֵיהֶם׳ רִשְׁתִּי׳ בְּעוֹף׳ הַשָּׁמַיִם
אוֹרִידֵם׳ אַיְסִירֵם׳ כְּשֵׁמַע׳ לַעֲדָתָם׃
אוֹי׳ לָהֶם׳ כִּי׳ נָדְדוּ׳ מֵמֶנִּי׳ שֹׁד
לָהֶם׳ כִּי׳ פָשְׁעוּ׳ בִּי׳ וְאָנֹכִי׳ אֶפְדֵּם
וְהֵמָּה׳ דִּבְּרוּ׳ עָלַי׳ כְּזָבִים׃ וְלֹא
זָעֲקוּ׳ אֵלַי׳ בְּלִבָּם׳ כִּי׳ יְיֵלִילוּ
עַל׳ מִשְׁכְּבוֹתָם׳ עַל׳ דָּגָן׳ וְתִירוֹשׁ׳ יִתְגּוֹרָרוּ׳

latronū participes facerdotū in via interficientiū pergentes de sychen: qa scelopati fūt. In domo israel vidi horrendū: ibi fornicationes effraim: cōtaminat est israel. Sed & iuda pone messem tibi: cū conuerto captiuitatē ppli mei. 7.

Ca.7. QVm sanare vellem israel: reuelata est ini
A quitas ephraim: & malicia samarie: qa operata ē mēdacia. & fur ad fores ingrediens expoliās latro in via foris. Et ne forte dicant in cordib suis oēm malicia eorū me recordatū. Nunc circūdederūt eos admuētiones sue coram facie mea facte sunt. In malicia sua letificauerunt regē: & in mēdaciis suis principes. Oēs adulteratēs qsi cliban succēsus a coquēte. Quiescit panis lulū: cinitas a cōmixtione fermēti: donec fermētaretur totū. Dies regis nostri: cepерūt principes furere a vino. Extendit manū suā cū illusoribus: qa applicauerūt qsi cliban cor suū cū insidiaretur eis. Tota nocte dormiuit coquēs eos: mane ipse succensus quasi ignis flāme. Oēs calefacti sūt qsi cliban & deuorauerūt iudices suos. Oēs reges eorū ceciderūt: nō est q clamet in eis ad me. Ephraim in pplis ipse cōmiscebatur. Effrai factus est subcinericius panis: q nō reuertat. Comederūt alieni robur eius: & ipse nescit. Sed & canities effusa est in eo: & ipse nō agnouit. Et humiliabitur superbia israel in facie ei. Nec reuersi sunt ad dñm deū suū: & non qsierūt eū in oib his. Et factus est effraim qsi colūba seducta nō habens cor. Egyptū inuocabāt: ad assyrios abierūt. Et cū pfecti fuerit: expadā sup eos rete meū: & qsi volucrē celi detrahā eos. Cedā eos fm auditionē cetus eorū. Ve eis: qm recesserūt a me. Vastabūtur: qa preuaricati sunt in me. Ego redemi eos: & ipsi locuti sunt cōtra me mēdacia. Et non clamauerūt ad me in cor de suo sed vlulabant coo in cubilibus suis. Super tritico & vinum coo

πειρατης. ἀβλῶδεφτ ἐυέδοτες νιᾶ: interfecerūt iustitiā: qr
ϖειφάτου. ἔκρυ-φαν ἱερεῖς ὁδόν, ἐφόνευσαν σίκημα, ὅτι
iniquitatē fecerunt in domo israel. vndi horribilia ibi
ἀνομίαν ἐποίησαν ἐν τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ. ὄδον φρικωδῆ ἐκεῖ
fornicatiōes ephrai: ϙtamiat ē israel ⁊ iudas: incipe
ϖορνείαν ⁊ ἐφραίμ, ἰμιάνθη ἰσραὴλ καὶ ἰούδας, ἄρχου-
videmtare tibi cū conuerto ego captiuitatem
τρυγᾶν σεαυτῷ. ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν αἰχμαλωσί-
ppli mei.
αν τοῦ λαοῦ μου. Ca.7.

QVm sanarē ego israel: ⁊ reuelata est iniq
Ἐν τῷ ἰᾶσθαί με τὸν ἰσραὴλ, καὶ ἀπεκαλύφθη κάθι-
tas ephrai: ⁊ malitia samarie: qr operata ē mēdacia.
κία ἐφραίμ, καὶ ἡ κακία σαμαρείας, ὅτι ἐϖργάσατο ψευδῆ.
⁊ fur ad fōs ingredi ē expolias latro in
καὶ κλέπτης ϖρὸς αὐτὸν εἰσέλθει ἐκδιδύσκων λαηςὴν ἐν τῇ
via fua. vt cōcinant qui cātātes corde fuo:
ὁδῷ αὐτ. ὅπως συτάσ-ωσιν ὡς ᾄδοντες τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,
oēs malitias eoꝝ recordat ⁊ vltiōis circūdederūt eos
πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἐμνήσθη. νῦν ἐκύκλωσεν αὐτοὺς
cogitatiōes eoꝝ contra faciem meā. facti sūt:
τὰ διαβουλία αὐτῶν ἀπέναντί ϖροσώ-που μου. ἐγένοντο,
in malitijs fuis lenificauerūt regem: ⁊ in me-
ἐν ταῖς κακίαις αὐτῶν ἐφρανεν βασιλέα, καὶ ἐν τοῖς ψευ-
dacijs fuis principes. oēs adulterātes qsi clibanus
δέσιν αὐτῶν ἄρχοντας. πάντες μοιχεύοντες ὡς κλίβανος
ardens in coctione in deustiua flāma. a ϙmitio
καιόμενος εἰς ϖτύ-ωσιν ἐπὶ τῆς καυσηρᾶς φλογός. ἀϖὸ ϖυρὸς
ne fermēti donec fermentet totū. dies regū no
σεως ζύμης ἕως ⁊ ζυμωθῆναι ὅλον. ἡμέραι τῶν βασιλέων
ſtrop. ceperūt principes furere a vino. extēdit
μῶν. ἤρξαντο ἄρχοντες θυμοῦσθαι ἐξ οἴνου. ἐξέτεινεν τὴν
manū fuā cū, pestilētibus: qr succensa sunt qsi di
χεῖρα αὐτ μετὰ λοιμῶν, ὅτι ἀνεκαύθησαν ὡς κλί
ban coꝛda coꝛ cū ꝑpetrarent ipſi
βανος ἀι καρδίαι αὐτῶν ⁊ τῷ κατα ϖωτίζεσθαι αὐτοὺς
tota nocte somno ephrai repler est. mane
ὅλην τὴν νύκτα. ὕπνου ἐφραὶμ ἐνεϖλήσθη. ϖρωὶ
incēſus ē qsi ignis flāme. oēs calefacti sūt qsi cliba
ἀνεκαύθη ὡς ϖυρὸς φλογῆς ϖάντες ἐθερμάνθησαν ὡς κλίβα
nus. ⁊ comederūt iudices suos: oēs reges
νος. καὶ κατέφαγον τοὺς κρι-τὰς αὐτῶν, ϖάντες οἱ βασιλεῖς
coꝝ ceciderūt: ⁊ nō est inuocans me in eis ad
αὐτῶν ἔϖεσον, καὶ οὐκ ἦχ-ι ὁ ἐϖικαλούμενός με ἐν αὐτοῖς ϖρὸς
me ephrai in ppli fuis cōmiscebat ephrai. facꝰ
με ἐφραὶμ ἐν τοῖς λαοῖς αὐτ συναναμίγνυτο ἐφραὶμ. ἐγένε
est subcinericius q nō reuertat. ⁊ cōcedēt alieni
το ἐγκρυφίας οὐ μετασρεφόμενος. καὶ ἔφαγον ἀλλότριοι
fortitudinē coꝝ. hic ait nō sciuit: ⁊ cani
τὴν ἰσχὺν αὐτῶν. οὗτος δὲ οὐκ ἔγνω, καὶ ϖολιὰ
floruerūt ei: ⁊ ipe nō cognouit. ⁊ humiliabitur
ἐξήνθησεν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω. καὶ ταπεινωθήσεται
inturia israel in facie eius. ⁊ nō reuerti
ἡ ὕβρις ⁊ ἰσραὴλ εἰς ϖρόσωπον αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐϖέσρε-
sunt ad dñm deū coꝝ. ⁊ nō qsierunt eū
ψαν ϖρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν αὐτὸν
in oib his. ⁊ erat ephrai qsi columba ispīes nō hīs
ἐν ϖᾶσι τούτοις. καὶ ἦν ἐφραὶμ ὡς ϖτέρνα ἄνους οὐκ ἔχου
cor. egyptum inuocabat: ⁊ in assyrios ibat:
σα καρδίαν. ἀίγυϖτίοι ἐϖεκαλεῖτο, καὶ εἰς ἀσυρίους ἐϖορεύετο,
sicut ibunt: mittam sup eos rete meū sic
καθὼς ἂν ϖορευσονται, ϖέρι βαλῶ ἐϖ' αὐτοὺς ϖρὸ δίκτυόν μου. κα
cut volatilia celi detrahā eos. corripiā eos in
θὼς τὰ ϖετεινὰ τ οὐρανοῦ καταξω αὐτ. ϖαιδευσω αὐτοὺς ἐν τῇ
auditu tribulatiōis coꝝ. ꝛc eis qm recesserūt a me.
ἀκοῇ τῆς θλίψεως αὐτῶν. ὀυαὶ αὐτοῖς ὅτι ἀϖεσώθησαν ἀϖ' ἐμοῦ.
miſeri sunt qm ipſe egeſt in me. ego redemi eos: ipſi
ἀλίαιοί εἰσιν ὅτι ἐϖόησεν εἰς ἐμέ. ἐγὼ ἐλυτρωσάμην αὐτ, αὐτοὶ
aꝛ locuti sunt ⁊ me mēdacia. ⁊ nō clamauerūt ad me coꝛ
δὲ κατελάλησαν κατ' ἐμοῦ ψευδῆ. καὶ οὐκ ἐβόησαν ϖρός με ἐκ καρ
dia coꝝ sed vlulabāt in cubilib suis. sup tritico ⁊ vino
δίαι αὐτῶν ἀλλ' ἢ ὠλόλυζον ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν. ἐϖὶ σίτῳ καὶ οἴνῳ

cōcidebant eruditi sunt in me. cōfortaui
κατετέμνοντο ἐϖαιδεύθησαν ἐν ἐμοί. κατίσχυσα τοὺς
brachia coꝝ: ⁊ ꝯ me cogitauerūt mala: cōuer
βραχίονας αὐτῶν, καὶ ἐις ἐμὲ ἐλογίσαντο ϖονηρά, ἐϖι-
si sunt in vanū: facti sūt qsi arcus extentus. ca
στράφησαν εἰς ϙκενόν, ἐγένοντο ὡς τόξον ἐντεταμένον. ϖε
dent in gladio ꝑncipes coꝝ ꝑpt impertiam
σοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν διὰ ἀπαιδευσίαν
lingue coꝝ. ista subfannatio coꝝ in tra egypti.
γλώσσης αὐτῶν. οὗτος ὁ φαυλισμὸς αὐτῶν ἐν γῇ αἰγυϖτίου.

Ca.8. TVba sint coꝝ qñ tra: qñ aqla sup domū dmi
A Εἰς κοίλωμα αὐτῶν ὡς γῆ, ὡς ἀετὸς ἐϖὶ οἶκον κυρί-
ni: ϙ eo qꝰ trāsgressi sunt testamētū meū ⁊ ꝯ legem
ου, ἀνθ' ὧν ϖαρέβησαν τὴν διαθήκην μου καὶ κατὰ τοῦ νόμου
meā ipſe cgefī.me clamabunt de cognouim te: qr ip
μου κεκέβηκαν. ἐμὲ κεκρ ἐγνώκαμέν σε, ὅτι ὁ
rael ꝑcit bona. inimicꝰ ꝑsequent eum. femetipſe
θεὸς ἀϖεϖρίατο ἀγαθά. ἐχθρὸν κατεδίωξεν. ἑαυτοῖς
regnauerūt ⁊ nō ꝑme ꝑncipes ueruntamen q nō idcauerit mihi
ἐβασίλευσαν καὶ οὐ δι' ἐμοῦ ἄρξαν καὶ οὐκ ἐγνώρισάν μοι
argentū suū ⁊ aurum suū fecerūt sibi
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ἐϖοίησαν ἑαυ-
ydola: vt ꝑpererant. ꝑoitce vi
τοῖς εἰδώλοις, ὅπως ἐξολοθρευθῶσιν. ἀϖοῤῥιφαι τὸν μό
tulū tuū samaria: cōcitat est furor me in coo.
σχον σου σαμάρεια, ὡσϖαὶ ὀϖυτὴν ὁ θυμός μου ἐις αὐτούς.
vsq quo non poterūt emūdari. in israel: ⁊
ἕως τίνος οὐ μὴ δύνωνται καθαρισθῆναι ἐν τῷ ἰσραὴλ; καὶ
hoc artifex fecit ⁊ nō deꝰ est. qr seducens
ἀυτὸ τέκτων ϖοίησεν καὶ οὐ θεός ἐστιν. διότι ϖλανῶν
C erat vitul in samaria: qꝛ corrupta vero seminauerit: ⁊
ἦν ὁ μόχος σου σαμάρεια, ὅτι ἀνεμόφθορα ἔσπειραν, καὶ
subuertio coꝝ suscipiet ea. manipul nō hꝰ
καταῤῥοφὴ αὐτῶν ἐκδέξεται αὐτά. ῥάγμα οὐκ ἔχον
vires vt faciat farinā: si ⁊ fecerit alieni come
ἰχὺν ϖοίησει ἄλευρα, ἐὰν καὶ ϖοιήσῃ ἀλλότριοι κατα
dent eā. absorpti ē israel: nūc facti sūt in
φάγονται αὐτά. κατεσόϑη ἰσραὴλ, νῦν ἐχθύνετο ἐν τοῖς
gētib qñ vas inutile. qꝛ ipſi ascendert ad assy
D ἔθνεσιν ὡς σκεῦος ἄχρηστον. ὅτι αὐτοὶ ἀνέβησαν εἰς ἀσσυ
rios. germinauit p semetipſe ephrai: munera diserit: ꝑpte
ρίους. ἀνέθλεν καθ' ἑαυτὸν ἐφραὶμ, δῶρα ἠγάπησεν, διὰ
rea tradentur gētib. nūc suscipiam e
τοῦτο ϖαραδοθήσονται τοῖς ἔθνεσιν. νῦν ἐισδέξομαι αὐτ
os. ⁊ ꝺescent pau vt vngāt regem ⁊
τούς. καὶ κοπάσουσιν μικρὸν τοῦ χρίειν βασιλέα καὶ
ꝓhcipem: qꝛ multiplicauit ephrai altaria in ꝑce
ἄρχοντα, ὅτι ἐπλήθυνεν ἐφραὶμ θυσιαστήρια εἰς ἁμαρ
cata ⁊ facta sūt ei altaria delicta. fari
τίας καὶ ἐγένοντο αὐτῷ θυσιαστήρια ἐϖὶ ϖαραπλανᾶσθαι. γρᾶ
bā eius mirabilia: legitima eius in aliena reputa
φω αὐτοῦ ϖλάθος, τὰ νόμιμα αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐλογί
ta sunt altaria delicta: qꝛ si imolauerit ho
σθησαν θυσιαστήρια τὰ ἡγαϖημένα, διότι ἐὰν θύσωσιν θυ
stias: ⁊ cōcederit carnes: dñs nō suscipiet eas. cas
σίαν, καὶ φάγωσιν κρέα, κύριος οὐ ϖροσδέξεται αὐτά.
nūc recordabit iniquitatis coꝝ: ⁊ vlciscet ꝑcta
τὴν μνησθήσεται ἀδικίας αὐτῶν, καὶ ἐκδικήσει τὰς ἁμαρτί
coꝝ ipſi in egyptū cōuerſi sunt. in assyrijs imū
ας αὐτῶν. αὐτοὶ εἰς ἀίγυϖτον ἐϖιστρεϖ-φαν. ἐν ἀσυρίοις ἀκά
da cōcedent. obliti est israel et ꝰ fecit ti
θαρτα φάγονται. ἀϖελάθετο ἰσραὴλ τὸν ϖοιήσαντα αὐ
li: ⁊ edificauerūt delubra. ⁊ iudas multiplicauit ur
τόν, καὶ ὠκοδόμησαν τεμένη. καὶ ἰούδας ἐϖλήθυνεν ϖό
bes muratas. ⁊ mittam ignē in ciui
λεις τετειχισμένας. καὶ ἐξαϖοστελῶ ϖῦρ εἰς τὰς ϖό
tates eius ⁊ deuorabit fūdamēta illius.
λεις αὐτοῦ καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτοῦ. Ca.9.

A Ne gaudeas israel neq; leteris sicut ppli. qꝛ for
Μὴ χαίρε ἰσραὴλ μηδὲ εὐφραίνου καθὼς οἱ λαοί. ὅτι ἐϖὸ
nicat es a deo tuo: dilexisti munera sup oēm
ϙεσας ἀϖὸ τοῦ θεοῦ σου, ἠγάϖησας δόματα ἐϖὶ ϖᾶσαν

ruminabāt & recesserūt a me. Et ego erudiui eos
et cōfortaui brachia eoꝝ: & in me cogitauerūt mala: litā: reuersi sunt vt essent
qsi arcus dolosus. Cadet in gladio principes eoꝝ a fu
rore ligue sue. Ista subsānatio eoꝝ in tra egypti. 8

Cap.viij. IN gutture tuo sit tuba qsi aqla sup domū dñi: p eo qꝰ trāsgressi sunt fedus meū: & lege meā puaricati sunt. Me inuocabūt deus me? & cognouimus te israel. Projecit israel bonū: inimicus persequetur eū. Ipſi regnauerunt & nō ex me: principes extiterūt & nō cognoui. Aurū suū & argentū suū fecerūt sibi idola: vt ꝑpererant. ꝓoitce vi
ſ ict? est vitulus tu? samaria. Iratus est furor me? in eis. Vsq quo nō poterūt emūdari: quia ex israel: & ipſe est. Artifex fecit illū: & nō est deus: quonia in arancarum te las erit vitulus samarie: qa ventū semina būt & turbinē metēt. Culmus stans nō est in eo? germē: nō facies farinā. Qd & si fecerit: alieni comedent ea? deuoratus est israel. nūc ſactus es in nationibus qsi vas immundū: qsia ipſi ascenderūt ad assur. Onager solitari? sibi effraim. Munera derūt amatorib suis: sed & cū mercede cōduxerit nationes. Nūc cōgregabo eos et quiescet pauliſper ab onere regis & ꝑncipū. Quia multiplicauit effraim altaria ad peccādū: facte sūt ei aqla in delicta. Scribā ei multiplices leges meas: q velut aliene cōputate sunt. Hostias offerēt: immolabūt carnes & comedent: & dñs nō suscipiet eas. Nūc recordabitur iniqtatis eoꝝ & visitabit pcta eoꝝ. Ipſi in egyptū cōuertētur. Et oblitus est israel factoris sui: & edificauit delubra. & iudas multiplicauit vrbes munitas. Et mittā ignē in ciuitates eius: & deuorabit cō
pedes illius. 9.

DOli letari israel: noli exultare sicut populi qa fornicatus es a deo tuo. Dilexisti mercedem sup omnes

Tex.heb.Osee.x.	Pătîna.heb.	Trăsla.B.IIIe.	Trăsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.
מוֹת חָמִיד	יְלִדוֹן וְהִבְתִּי כְּחָנְטֵנִי בְּטָנָם וְיִמְאֲסֵם	genuerint interficiã deſiderabilia vteri eor.	γονήσωσιν ἀποσφάξω τὰ ἐπιθυμήματα τῆς κοιλίας αὐτῶν.
מָאֵס אֱלֹהַי	אֱלֹהַי כִּי לֹא שָׁמְעוּ לוֹ וְיִהְיוּ	amantiſſima vteri eorũ.	repellet eos deus meus:
נְדִדִים בַּגּוֹיִם:	נְדָדִים בַּגּוֹיִם:	A Abiciet eos deus meus: quia nõ audierũt eum: & erunt vagi in nationibus.	ἀπώσεται αὐτοὺς ὁ θεός, ὅτι οὐκ εἰσήκουσαν αὐτοῦ, καὶ ἔσονται πλανηταὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν.
Cap.x.		Ca. 10.	Ca. 10.
גֶּפֶן בּוֹקֵק יִשְׂרָאֵל פֶּרִי יְשַׁוֶּה	גֶּפֶן בּוֹקֵק יִשְׂרָאֵל פֶּרִי יְשַׁוֶּה	Vitis frondosa israel. fructꝰ eiꝰ	Ἄμπελος εὐκληματοῦσα Ἰσραήλ· ὁ καρπὸς αὐτοῦ
לְפִרְיוֹ לְהַרְבֵּה לְמִזְבְּחוֹת	לוֹ כְּרֹב לְהַרְבֵּה הָרְבָּה לְמִזְבְּחוֹת	abundãs ſcõs multitudiné fructuũ ſuoꝝ multiplicauit	κατὰ τὸν πλῆθος τῶν καρπῶν αὐτοῦ ἐπλήθυνε
לְפִי טוּבָה אַרְצוֹ הֵיטִיבוּ מַצֵּבוֹת	כְּטוּב לְאַרְצוֹ הֵטִיבוּ מַצֵּבוֹת	altaria iuxta vbertatem terre ſue.	τὰ θυσιαστήρια κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτοῦ. ὠκοδό-
חָלַק לִבָּם עַתָּה יֶאְשְׁמוּ הוּא יְעָרֵף	חָלַק לִבָּם עַתָּה יֶאְשְׁמוּ הוּא יְעָרֵף	exuberauit ſi mulachris.	μησεν κλάδας ἰμέρισεν καρδίας αὐτῶν, τοῦ ἀφανισθῆ-
מִזְבְּחוֹתָם יְשֹׁדֵד מַצֵּבוֹתָם: כִּי עַתָּה	מִזְבְּחוֹתָם יְשֹׁדֵד מַצֵּבוֹתָם: כִּי עַתָּה	P Diuſum eſt cor eorũ: nũc interibũt.	ναι τὸ ἐπιθυμητὸν αὐτῶν.
יֹאמְרוּ אֵין מֶלֶךְ לָנוּ כִּי לֹא יָרֵאנוּ	יֹאמְרוּ אֵין מֶלֶךְ לָנוּ כִּי לֹא יָרֵאנוּ	Ipſe confrũget ſimulachra eorũ: depopulabitur aras eorũ.	Οὗτος συντρίψει ὁμοιώματα αὐτῶν, ταλαι-
אֶת יְהוָה וּמֶלֶךְ מַה יַּעֲשֶׂה לָנוּ:	אֶת יְהוָה וּמֶלֶךְ מַה יַּעֲשֶׂה לָנוּ:	Quia nũc dicent: non eſt rex nobis.	πωρήσουσιν οἱ ζῆλαι αὐτῶν. διότι νῦν ἐροῦσιν οὐκ ἔστι
דִּבְּרוּ דְבָרִים אָלוֹת שָׁוְא כָּרֹת	דִּבְּרוּ דְבָרִים אָלוֹת שָׁוְא כָּרֹת	Non enĩ timem9 dñm. Et rex qd faciet nobis?	βασιλεὺς ἡμῖν· ὅτι οὐκ ἐφοβήθημεν τὸν κύριον, ὅτι βα-
בְּרִית וּפָרַח כְּרֹאשׁ מִשְׁפָּט עַל	בְּרִית וּפָרַח כְּרֹאשׁ מִשְׁפָּט עַל	Loquunt verba viſionis inutilis: & ferietis fedus cũ mẽdacio: & germinabit quaſi amaritudo iudiciũ ſup ſulcos agri.	σιλεὺς τί ποιήσει ἡμῖν λαλῶν ῥήματα προφάσεις ἓν
תַּלְמֵי שָׂדָי: לְעֶגְלוֹת בֵּית אָוֶן נָגוֹרוּ	תַּלְמֵי שָׂדָי: לְעֶגְלוֹת בֵּית אָוֶן נָגוֹרוּ	Vaccas bethauẽ coluerũt habitatores ſamarie.	δύος· διαθήσεται λαθικὴν· ἐκατελεῖ ὡς ἄγρωσις κῶμα
שֹׁכֵן שֹׁמְרוֹן כִּי אָבַל עָלָיו עַמּוֹ	שֹׁכֵן שֹׁמְרוֹן כִּי אָבַל עָלָיו עַמּוֹ	Quia luxit ſup eum ppls eius.	ἐπὶ ἔρημου ἀγρὸν τοῦ μὴ κόψαι τῷ οἴκου ὧν τοῦ οἰκη-
וְכֹמְרָיו עָלָיו יָגִילוּ עַל כְּבוֹדוֹ כִּי	וְכֹמְרָיו עָלָיו יָגִילוּ עַל כְּבוֹדוֹ כִּי	& ediſui eĩ? ſup eũ exultauerũt in gloria eius.	σουσιν οἱ κατοικοῦντες σαμαρίας. ὅτι ἐπένθησεν ὁ λαὸς
גָלָה מִמֶּנּוּ הָלְאוֹ עַל כְּבוֹדוֹ כִּי	גָלָה מִמֶּנּוּ הָלְאוֹ עַל כְּבוֹדוֹ כִּי	qa migrauit ab eo. Siquidẽ ipſe in aſſur delatus eſt munus regi vltori.	αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν καθότι ᾠχετο ἐπικραναν αὐτον, ἐσιγκα-
כְּמוֹהָ לְמֶלֶךְ יָרֵב בְּשָׁנָה אֶפְרַיִם	כְּמוֹהָ לְמֶלֶךְ יָרֵב בְּשָׁנָה אֶפְרַיִם	Cõſulio eſtram capiet: & cõfundetur iſrael in volũtate ſua.	μμοῦνται ἐπὶ τὸν δόξαν αὐτοῦ, ὅτι ἀπωκίσθη ἀπ' αὐτοῦ,
יִקַּח יִשְׂרָאֵל מֵעֲצָתוֹ: נִבְעָה	יִקַּח יִשְׂרָאֵל מֵעֲצָתוֹ: נִבְעָה	Trãſire fecit samaria regem ſuũ ſicut ſpumã ſup facie aque.	τὰ ἰμὰν ἐις ἀσυρίους δικαιωτὰ ἀπήγαγεν ξένια τῷ
שֹׁמְרוֹן מַלְכָּהּ כְּקֶצֶף עַל פְּנֵי	שֹׁמְרוֹן מַלְכָּהּ כְּקֶצֶף עַל פְּנֵי	Et diſpergetur ex celſa idoli peccatũ iſrael.	regi tarsh: in domo ephraim ſuſcipiet. cõfundes
מָיִם: וְנִשְׁמְדוּ בָּמוֹת אָוֶן חַטַּאת	מָיִם: וְנִשְׁמְדוּ בָּמוֹת אָוֶן חַטַּאת	Lapa & tribulus aſcendet ſuper aras eorum.	Βασιλεὺ ἰαρὶβ, ἐν δίκαται ἐφραὶμ δέξεται. αἰχυνθήσε
יִשְׂרָאֵל קוֹץ וְדַרְדַּר יַעֲלֶה עַל מִזְבְּחוֹתָם	יִשְׂרָאֵל קוֹץ וְדַרְדַּר יַעֲלֶה עַל מִזְבְּחוֹתָם	Et dicent montibus operite nos: & collibus	ται ἰσραὴλ ἐκ τῆ βουλῆ αὐτοῦ· ἀπὸβαλε σαμάρεια
וְאָמְרוּ לֶהָרִים כַּסּוּנוּ וְלַגְּבָעוֹת	וְאָמְרוּ לֶהָרִים כַּסּוּנוּ וְלַגְּבָעוֹת	cadite ſup nos. Ex diebus gabaa peccauit oꝫ iſrael. Ibi ſteterũt. Non	regem ſuũ ſicut cremiũ ſup facie aque.
נִפְלוּ עָלֵינוּ: מִימֵי הַגִּבְעָה חָטָאת	נִפְלוּ עָלֵינוּ: מִימֵי הַגִּבְעָה חָטָאת	cõprehendet eos oꝫ in gabaa ꝑliũ ſup filios iniquitatis. Iuxta deſiderium meũ corripiã eos. Cõgregabũtur ſup eos populi & cũ corripiẽtur ppter duas iniqtates ſuas.	Ἐξολεθρευθήσονται ὑψηλοὶ αἰὼν ἁμαρτίας ἐπὶ
יִשְׂרָאֵל שָׁם עָמְדוּ לֹא תַשִּׂיגֵם	יִשְׂרָאֵל שָׁם עָמְדוּ לֹא תַשִּׂיגֵם		τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν· ἐπιβήσονται ἐπὶ τὰς θυσίας
בַּגִּבְעָה מִלְחָמָה עַל בְּנֵי עַוְלָה: בְּאַוָּתִי	בַּגִּבְעָה מִלְחָמָה עַל בְּנֵי עַוְלָה: בְּאַוָּתִי		αὐτῶν· καὶ ἐροῦσιν τοῖς ὄρεσι καλύψατε ἡμᾶς, καὶ τοῖς
וְאֹסְפֵם עֲלֵיהֶם וְאֻסְּרוּ בְּשִׁתִּי עֲוֹנֹתָם:	וְאֹסְפֵם עֲלֵיהֶם וְאֻסְּרוּ בְּשִׁתִּי עֲוֹנֹתָם:		collibꝰ cadite ſup nos. ex ꝙ colles peccauit iſ
אֶאֱסָרֵם לְשִׁבְתִּי עֹנוֹתָם: וְאֶפְרַיִם	אֶאֱסָרֵם לְשִׁבְתִּי עֹנוֹתָם: וְאֶפְרַיִם		ſuper aras eorũ. Quia nũc dicent: non eſt rex nobis.
עֶגְלָה מְלֻמָּדָה אֹהֵבְתִּי לָדוּשׁ וְאֲנִי	עֶגְלָה מְלֻמָּדָה אֹהֵבְתִּי לָדוּשׁ וְאֲנִי	Non enĩ timem9 dñm. Et rex qd faciet nobis?	
עָבַרְתִּי עַל טוּב צַוָּארָהּ אַרְכִּיב	עָבַרְתִּי עַל טוּב צַוָּארָהּ אַרְכִּיב	Loquunt verba viſionis inutilis: & ferietis fedus cũ mẽdacio: & germinabit quaſi amaritudo iudicii ſup ſulcos agri.	
אֶפְרַיִם יַחֲרֹשׁ יְהוּדָה יְשַׁדֵּד לוֹ	אֶפְרַיִם יַחֲרֹשׁ יְהוּדָה יְשַׁדֵּד לוֹ	Vaccas bethauẽ coluerũt habitatores ſamarie. Quia luxit ſup eum ppls eius. & ediſui eĩ? ſup eũ exultauerũt in gloria eius. qa migrauit ab eo. Siquidẽ ipſe in aſſur delatus eſt munus regi vltori. Cõſulio eſtram capiet: & cõfundetur iſrael in volũtate ſua. Trãſire fecit ſamaria regem ſuũ ſicut ſpumã ſup facie aque. Et diſpergetur ex celſa idoli peccatũ iſrael. Lapa & tribulus aſcendet ſuper aras eorum. Et dicent montibus operite nos: & collibus cadite ſup nos. Ex diebus gabaa peccauit iſrael. Ibi ſteterũt. Non cõprehendet eos in gabaa ꝑliũ ſup filios iniquitatis. Iuxta deſiderium meũ corripiã eos. Cõgregabũtur ſup eos populi & cũ corripiẽtur ppter duas iniqtates ſuas. Effrai vitul9 docta diligere trituram & ego	
יַעֲקֹב זִרְעוּ לָכֶם לְצִדְקָה קִצְרוּ	יַעֲקֹב זִרְעוּ לָכֶם לְצִדְקָה קִצְרוּ		
חֶסֶד נִירוּ לָכֶם עֵת לִדְרֹשׁ	חֶסֶד נִירוּ לָכֶם עֵת לִדְרֹשׁ		
אֶת יְהוָה עַד יָבוֹא וְיוֹרֶה	אֶת יְהוָה עַד יָבוֹא וְיוֹרֶה		
צֶדֶק לָכֶם: חֲרַשְׁתֶּם רֶשַׁע עַוְלָתָה	צֶדֶק לָכֶם: חֲרַשְׁתֶּם רֶשַׁע עַוְלָתָה		
קָצַרְתֶּם אֲכַלְתֶּם פְּרִי כַּחֶשׁ כִּי	קָצַרְתֶּם אֲכַלְתֶּם פְּרִי כַּחֶשׁ כִּי		
בָטַחְתָּ דַּרְכְּךָ גִּבּוֹרֶיךָ:	בָטַחְתָּ דַּרְכְּךָ גִּבּוֹרֶיךָ:		

Pătîna.heb.	Tex.heb.Osee.ix.	Trăsla.B.IIIe.	Trăsla.gre.lxx.cũ iter.latina.
נְרָנִנוֹת דָּגָן וְתִירוֹשׁ יְכַחֲשׁ בָּהּ: לֹא יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ	נְרָנִנוֹת דָּגָן וְתִירוֹשׁ יְכַחֲשׁ בָּהּ: לֹא יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ	areas tritici. Area & torcular non paſcet eos: & vinum mentietur eis. Non habitabũt in terra domini. Reuerſus eſt effraim in egyptum & in aſſyrus pollutũ comedit. Non libabunt eo dño vinũ: & non placebunt ei. Sacrificia eorum quaſi panis lugentium. Oẽs qui comedent eum cõtaminabũtur: qa panis eorũ ait ipſorũ: non intrabunt in domũ dñi. Quid facietis in die ſolẽnitatis dñi: in die feſtiuitatis dñi? Ecce enĩ pfecti ſunt a vaſtitate. Egyptus cõgregabit eos: mẽphis ſepeliet eos. Deſiderabile argentũ eorũ vrtica hereditabit: lapa in tabernaculis eor. Venerũt dies viſitationis: venerũt dies retributionis. Scitote iſrael ſtultũ ꝓphetã: in furorẽ ſpũ virũ ſpũalem. Propter multitudinẽ iniqtatis tue: & multitudinem ametie. Speculator effraim cũ deo meo: ꝓpheta laqus in omnibus viis eius. Infania in domo dei eius. Profunde peccauerũt ſicut in diebus gabaa. Recordabitur iniquitatis eorũ: & viſitabit ꝑcta eorũ. Quaſi vuas in deſerto inuenĩ iſrael: quaſi primã pomã ficulneæ in cacumine eius vidi ꝑres eorũ. Ipſi autẽ intrauerũt ad beelphegor & abalienati ſunt in cõfuſione: & facti ſunt abominabiles ſicut ea q̃ dilexerũt. Effrai q̃ſi auis anolauit. Gloria eorũ a partu: & ab vtero & a conceptu. Quod & ſi enutrierit filios ſuos abſq; liberis eos faciã in hoibus. Sed & ve eis cũ receſſero ab eis. Effraim vt vidi tyrus erat fundata in pulchritudine. Et effraim educet ad interfectorẽ filios ſuos. Da eis domine. Quid dabis eis? Da eis vulnã ſine liberis & vbera arentia. Omnes nequitie eorũ in galgal: quia exoſos habui eos. Propter malitiã adinuentionũ eorũ: de domo mea eiciã eos. Oẽs principes eorũ recedẽtes. Percuſſus eſt effraim: radix eorum exiccata eſt. Fructũ ne quaq̃ facient. Quod & ſi	areas tritici. Area & torcular non paſcet eos: & vinum mentietur eis. Non habitabũt in terra domini. Reuerſus eſt effraim in egyptum & in aſſyrus pollutũ comedit. Non libabunt eo dño vinũ: & non placebunt ei. Sacrificia eorum quaſi panis lugentium. Oẽs qui comedent eum cõtaminabũtur: qa panis eorũ ait ipſorũ: non intrabunt in domũ dñi. Quid facietis in die ſolẽnitatis dñi: in die feſtiuitatis dñi? Ecce enĩ pfecti ſunt a vaſtitate. Egyptus cõgregabit eos: mẽphis ſepeliet eos. Deſiderabile argentũ eorũ vrtica hereditabit: lapa in tabernaculis eor. Venerũt dies viſitationis: venerũt dies retributionis. Scitote iſrael ſtultũ ꝓphetã: in furorẽ ſpũ virũ ſpũalem. Propter multitudinẽ iniqtatis tue: & multitudinem ametie. Speculator effraim cũ deo meo: ꝓpheta laqus in omnibus viis eius. Infania in domo dei eius. Profunde peccauerũt ſicut in diebus gabaa. Recordabitur iniquitatis eorũ: & viſitabit ꝑcta eorũ. Quaſi vuas in deſerto inuenĩ iſrael: quaſi primã pomã ficulneæ in cacumine eius vidi ꝑres eorũ. Ipſi autẽ intrauerũt ad beelphegor & abalienati ſunt in cõfuſione: & facti ſunt abominabiles ſicut ea q̃ dilexerũt. Effrai q̃ſi auis anolauit. Gloria eorũ a partu: & ab vtero & a conceptu. Quod & ſi enutrierit filios ſuos ſine filijs eorum in hoibus. Sed & ve eis cũ recedam ab eis. Effraim vt vidi tyrus erat fundata in pulchritudine. Et effraim educet ad interfectionẽ filios ſuos. Da eis dñe. qd dabis eis? Da eis vulnã ſine filijs & vbera arentia. Omnes nequitie eorũ in galgalis: qa ibi odi eos. ꝓpt malitias adinuentionũ eorũ: de domo mea eiciã eos. & non addam vt diligam eos. oẽs principes eorũ inobedientes. voluit ephraĩ. radices suas arefecerũt. fructũ neq̃ vltra ferent. qz ſi	γεννήσωσιν ἀποσφάξω τὰ ἐπιθυμήματα τῆς κοιλίας αὐτῶν. repellet eos deus meus: quia nõ audierũt eum: & erunt vagi in nationibus. Ca. 10. Vitis frondoſa iſrael. fructꝰ eiꝰ abundãs ſcõs multitudinẽ fructuũ ſuoꝝ multiplicauit altaria iuxta vbertatem terre eorũ. edificauit altaria turta bona terre eorũ. ædificauit ſimulachris. Diuſum eſt cor eorũ: nũc interibũt. Ipſe confrũget ſimulachra eorũ: depopulabitur aras eorũ. Quia nũc dicent: non eſt rex nobis. Non enĩ timem9 dñm. Et rex qd faciet nobis? Loquunt verba viſionis inutilis: & ferietis fedus cũ mẽdacio: & germinabit quaſi amaritudo iudicii ſup ſulcos agri. Vaccas bethauẽ coluerũt habitatores ſamarie. Quia luxit ſup eum ppls eius. & ediſui eĩ? ſup eũ exultauerũt in gloria eius. qa migrauit ab eo. Siquidẽ ipſe in aſſur delatus eſt munus regi vltori. Cõſulio eſtram capiet: & cõfundetur iſrael in volũtate ſua. Trãſire fecit ſamaria regem ſuũ ſicut ſpumã ſup facie aque. Et diſpergetur ex celſa idoli peccatũ iſrael. Lapa & tribulus aſcendet ſuper aras eorum. Et dicent montibus operite nos: & collibus cadite ſup nos. Ex diebus gabaa peccauit iſrael. Ibi ſteterũt. Non cõprehendet eos in gabaa ꝑliũ ſup filios iniquitatis. Iuxta deſiderium meũ corripiã eos. Cõgregabũtur ſup eos populi & cũ corripiẽtur ppter duas iniqtates ſuas. Effrai vitul9 docta diligere trituram & ego ſuper pulchritudinẽ colli eius. Aſcendã ſup effraim. Arabit iudas: confringet ſibi fulcos iacob. Seminate vobis in iuſticia & metite os in ore mie: innouate vobis nouale. Tẽpus autẽ requirẽdi dñm: cum venerit qui docebit vos iuſticiã. Araſtis impietatem: iniquitatem meſſuiſtis: comediſtis fructum mendacii. Quia cõfiſus es in viis tuis & in multitudine fortiũ tuo	Ἄμπελος εὐκληματοῦσα Ἰσραήλ· ὁ καρπὸς αὐτοῦ κατὰ τὸν πλῆθος τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπλήθυνε τὰ θυσιαστήρια κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτῶν. ὠκοδό- μησεν κλάδας ἰμέρισεν καρδίας αὐτῶν, τοῦ ἀφανισθῆ- ναι τὸ ἐπιθυμητὸν αὐτῶν. οὗτος συντρίψει ὁμοιώματα αὐτῶν, ταλαι- πωρήσουσιν οἱ ζῆλαι αὐτῶν. διότι νῦν ἐροῦσιν οὐκ ἔστι βασιλεὺς ἡμῖν· ὅτι οὐκ ἐφοβήθημεν τὸν κύριον, ὅτι βα- σιλεὺς τί ποιήσει ἡμῖν λαλῶν ῥήματα προφάσεις ἓν δάκει· διαθήσεται λαθικὴν· ἐκατελεῖ ὡς ἄγρωσις κῶμα ἐπὶ ἔρημου ἀγρὸν τοῦ μὴ κόψαι τῷ οἴκου ὧν τοῦ οἰκη- σουσιν οἱ κατοικοῦντες σαμαρίας. ὅτι ἐπένθησεν ὁ λαὸς εἰνς ὑπ' εἰ ὡς ἐπὶ γονὴ ἰσραὴλ ἐπὶ αὐτοῦ ἐπὶ αὐτὸν καθότι ᾠχετο ἐπικραναν αὐτον, ἐσιγκα- μμοῦνται ἐπὶ τὸν δόξαν αὐτοῦ, ὅτι ἀπωκίσθη ἀπ' αὐτοῦ, τὰ ἰμὰν ἐις ἀσυρίους δικαιωτὰ ἀπήγαγεν ξένια τῷ regi tarsh: in domo ephraĩ ſuſcipiet. cõfundes Βασιλεὺ ἰαρὶβ, ἐν δίκαται ἐφραὶμ δέξεται. αἰχυνθήσε ται ἰσραὴλ ἐκ τῆ βουλῆ αὐτοῦ· ἀπὸβαλε σαμάρεια regem ſuũ ſicut cremiũ ſup facie aque.

וְקָם֙ שָׁאוּן֙ בְּעַמֶּ֔ךָ וְכָל־ מִבְצָרֶ֖יךָ
יושד בֵּ֣ית שַׁלְמָ֗ן כְּשׁוֹד֙ בֵּ֣ית אַרְבֵאל֙ בְּי֣וֹם מִלְחָמָ֔ה אֵ֥ם עַל־בָּנִ֖ים רֻטָּֽשָׁה׃
כֵּ֣ן עָשָׂ֥ה לָכֶ֖ם בֵּֽית־אֵ֑ל מִפְּנֵ֥י רָעַ֖ת רָעַתְכֶ֑ם
בְּשַׁחַר֙ נִדְמָ֣ה נִדְמָ֔ה מֶ֖לֶךְ יִשְׂרָאֵֽל׃ Cap.xi.
כִּ֥י נַ֖עַר יִשְׂרָאֵל֙ וָאֹהֲבֵ֔הוּ וּמִמִּצְרַ֖יִם קָרָ֥אתִי לִבְנִֽי׃
קָרְא֥וּ לָהֶ֖ם כֵּ֣ן הָלְכ֣וּ מִפְּנֵיהֶ֑ם לַבְּעָלִ֣ים יְזַבֵּ֔חוּ וְלַפְּסִלִ֖ים יְקַטֵּרֽוּן׃
וְאָנֹכִ֤י תִרְגַּ֙לְתִּי֙ לְאֶפְרַ֔יִם קָחָ֖ם עַל־זְרוֹעֹתָ֑ין וְלֹ֥א יָדְע֖וּ כִּ֥י רְפָאתִֽים׃
בַּעֲבֹתוֹת֙ אָדָ֔ם בְּחַבְלֵ֖י אַהֲבָ֑ה וָאֶהְיֶ֨ה לָהֶ֜ם כְּמֹרְמֵ֣י עֹל֮ עַל־לְחָיָ֒יִם֒ וְאֵט֙ אֵלָ֣יו אוכיל׃
לֹא־יָשׁ֥וּב אֶל־אֶ֖רֶץ מִצְרַ֑יִם וְאַשּׁ֣וּר ה֔וּא מַלְכּ֖וֹ כִּ֥י מָאֲנ֖וּ לָשׁ֥וּב׃
וְחָלָ֤ה חֶ֙רֶב֙ בְּעָרָ֔יו וְכִלְּתָ֖ה בַּדָּ֑יו וְאָכְלָ֖ה מִמְּעֻצוֹתֵיהֶֽם׃
וְעַמִּ֥י תְלוּאִ֖ים לִמְשׁ֣וּבָתִ֑י וְאֶל־עֹ֙ל֙ עַל֣ יִקְרָאֻ֔הוּ יַחַ֖ד לֹ֥א יְרוֹמֵֽם׃
אֵיכָ֤ה אֶתְּנְךָ֙ אֶפְרַ֔יִם אֲמַגֶּנְךָ֖ יִשְׂרָאֵ֑ל אֵיכָ֤ה אֶתְּנְךָ֙ כְּאַדְמָ֔ה אֲשִׂימְךָ֖ כִּצְבֹאִ֑ים נֶהְפַּ֤ךְ עָלַי֙ לִבִּ֔י יַחַ֖ד נִכְמְרוּ֥ נִחוּמָֽי׃
לֹ֤א אֶעֱשֶׂה֙ חֲר֣וֹן אַפִּ֔י לֹ֥א אָשׁ֖וּב לְשַׁחֵ֣ת אֶפְרָ֑יִם כִּ֤י אֵל֙ אָנֹכִ֣י וְלֹא־אִ֔ישׁ בְּקִרְבְּךָ֖ קָד֑וֹשׁ וְלֹ֥א אָב֖וֹא בְּעִֽיר׃
אַחֲרֵ֥י יְהוָ֖ה יֵלֵ֑כוּ כַּאֲרִ֣יֵה יִשְׁאָ֔ג כִּ֥י הֽוּא־יִשְׁאַ֖ג וְיָחִ֥רְדוּ בָנִ֖ים מִיָּֽם׃
יֶחֶרְד֤וּ כְצִפּוֹר֙ מִמִּצְרַ֔יִם וְכַיּוֹנָ֖ה מֵאֶ֣רֶץ אַשּׁ֑וּר וְהוֹשַׁבְתִּ֖ים עַל־בָּתֵּיהֶ֥ם נְאֻם־יְהוָֽה׃ ס
בְּכִחֲשׁ֤וֹן נָֽסַבֵּנִי֙ אֶפְרַ֔יִם וּבְמִרְמָ֖ה בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֑ל וִיהוּדָ֗ה עוֹד֙ רָ֣ד עִם־אֵ֔ל וְעִם־קְדוֹשִׁ֖ים נֶאֱמָֽן׃
אֶפְרַ֤יִם רֹעֶה֙ רוּחַ֔ וְרֹדֵ֥ף קָדִ֖ים כָּל־הַיּ֑וֹם כָּזָ֤ב וְשֹׁד֙ יַרְבֶּ֔ה וּבְרִ֥ית עִם־אַשּׁ֖וּר יִכְרֹ֑תוּ וְשֶׁ֥מֶן מִצְרַ֖יִם יוּבָֽל׃

Trāsl.B.Vie.

cōsurget m tumult⁹ in⁹ populo tuo: & oēs⁹ munitiones tue⁹ vastabūtur: sicut vastatus est⁹ salmana a⁹ domo ei⁹ q vindicauit baal: in die⁹ prelii⁹ matre⁹ sup⁹ filios⁹ allisa. ⁹ Sic⁹ fecit⁹ vobis⁹ bethel⁹ a facie ooooo 'malitie⁹ nequitiarum vestrarum. ii.

Sicut⁹ mane⁹ transit: ⁹ pertransiit⁹ rex⁹ israel. ⁹ quia⁹ puer⁹ israel & dilexi eum: & ex egypto ooooo ⁹ vocaui m filiū meū. ⁹ Vocauerunt⁹ eos⁹ sicut ooooo ⁹ abierunt⁹ a facie eorum: ⁹ baalim⁹ immolabant: oo ⁹ & simulacris⁹ sacrificabāt. ⁹ Et ego ⁹ sū⁹ nutricius ⁹ effraim⁹ portabā eos⁹ in ⁹ brachiis meis: ⁹ & nescierunt⁹ q⁹ curarē eos. ⁹ In funiculis⁹ adam⁹ traham eos m in vinculis⁹ charitatis. ⁹ Et ero⁹ eis ooooooooooo ⁹ quasi exaltās⁹ iugū⁹ sup⁹ maxillas eor: ⁹ & declinaui⁹ ad eum vt⁹ vesceretur. ⁹ Nō⁹ reuertetur⁹ in⁹ terrā ⁹ egypti⁹ & assur⁹ ipse⁹ rex eius: ⁹ quoniā⁹ noluerunt ⁹ cōuerti. ⁹ Cepit m gladius ⁹ in ciuitatibus eius: ⁹ & cōsumet⁹ electos eius: ⁹ & comedet⁹ capita eorum. ⁹ Et populus me⁹ ⁹ pēdebit⁹ ad reditū meū. ⁹ Iugum⁹ aūt ⁹ imponetur eis⁹ simul: qđ ⁹ nō⁹ auferetur. ⁹ Quō⁹ dabo te⁹ effraim: ⁹ protegam te ⁹ israel! Quō⁹ dabo te oo ⁹ sicut adama: m ponam te ⁹ vt seboi. ⁹ Conuersum est⁹ in me⁹ cor meū: ⁹ pariter ⁹ cōturbata est⁹ plenitudo mea. ⁹ Non⁹ faciā⁹ furorem ire mee. ⁹ Non⁹ cōuertar ⁹ vt disperdā⁹ effraim: ⁹ quia ⁹ deus⁹ ego⁹ & non⁹ homo. ⁹ In medio tui⁹ sanctus m & non⁹ ingrediar⁹ ciuitatē. ⁹ Post⁹ dñm⁹ ambulabunt. ⁹ Quasi leo⁹ rugiet: ⁹ quia ⁹ ipse⁹ rugiet⁹ & formidabunt⁹ filii⁹ maris. Et oooo ⁹ auolabūt⁹ ⁹ quasi auis⁹ ex egypto: ⁹ & quasi colūba ⁹ de terra⁹ assyriorū: ⁹ & collocabo eos⁹ in oooooooooo ⁹ domibus suis m dicit⁹ dñs. ⁹ Circundedit me oooooo ⁹ effraim⁹ in negatione: ⁹ & in dolo⁹ domus⁹ israel. oo ⁹ Iudas autē⁹ testis⁹ descendit⁹ cum⁹ deo⁹ & cum oooo ⁹ sanctis⁹ fidelibus. 12.

Effraim⁹ pascit⁹ ventū ⁹ & sequtur⁹ estū. ⁹ Tota ⁹ die⁹ mēdaciū⁹ & vastitatē ⁹ multiplicat⁹ & fedus m cū

Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

τ cōsurget pditio in pplo tuo τ oia
καὶ ἐξαναστήσεται ἀπώλεια ἐν τῷ λαῷ σου καὶ πάντα τὰ
murata tua pibunt. διὰ τοῦτο ἔπεσεν ἁλμανὰ
πεβλατετειχισμβλα σου ὀιχήσεται. ὡς ἄρχων σάλμανα
de domo hieroboā in diebus belli mfem sup
ἐκ τοῦ ὄκου ἱεροβοὰμ ἐν ἡμέραις πολέμου μητέρα ἐπὶ
filios⁹ allisa. ⁹ Sic⁹ facta⁹ vobis⁹ dom⁹ israel
τέκνοις ὑμῶν οὕτως ποιήσω ὑμῖν οἶκος τοῦ Ισραηλ
a facie malor vfor.
ἀπὸ προσώπου κακιῶν ὑμῶν. Ca.xi.

Cap.xi. Dilue puerus eo rex israel qz puer⁹ ego
Ὅτι ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐξ Αἰγύπτου μετεκα- A
israel: τ ego dilexi eū τ ex egypto vocaui Mat.
Ισραὴλ, καὶγὼ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐξ Αἰγύπτου μετεκα- 2.c.
filios eius. sicut vocaui eos:
λέσαμην τὰ τέκνα αὐτοῦ. καθὼς μετεκαλεσάμην αὐτά,
ita abierūt a facie mea. ipi baal
οὕτως ᾤχοντο ἐκ προσώπου μου. αὐτοὶ τοῖς βααλ
immolabāt τ idolis adolebāt. τ ego colligaui
ἔθυον καὶ τοῖς εἰδώλοις ἐθυμίων. καὶ ἐγὼ συνεπόδισα
ephzai: suscepi eū sup brachiū: nō cogno
ἐφραὶμ, ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τὸν βραχίονα, οὐκ ἔγνω
uerūt qz sanauī eos.. in corruptiōe hois extendi e-
σαν ὅτι ἰάμαι αὐτούς. ἐν διαφορᾷ ἀνθρώπου ἐξέτεινα αὐ
os in vinculis charitatis mee. τ ero illis q̄si
τοῖς ἐνδεσμοῖς ἀγαπήσεώς μου. καὶ ἔσομαι αὐτοῖς ὡς B
ρᾶς alapā hoi sup maxillas eī. τ respicia
ῥαπίζων ἄνθρωπον ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ. καὶ ἐπιβλέ
ad eū pualens ei. hitaūt ephraim
ψομαι πρὸς αὐτὸν δυναίθως αὐτῶ. κατῴκησεν ἐφραὶμ
in egypto: τ assur ipe rex eius. qz nō
ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Ἀσσυρὶ αὐτὸς βασιλεὺς αὐτοῦ. ὅτι οὐκ
voluit cōuerti. τ infirmat⁹ ē gladi⁹ in ciui
ἠθέλησεν ἐπιστρέψαι. καὶ κοπήσεται ῥομφαία ἐν ταῖς πό C
tatib⁹ eius: τ requient in mantib⁹ illi⁹:
λεσιν αὐτοῦ, καὶ κατέπαυσεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ,
τ comedēt de cogitatiōib⁹ suis: τ ppls eī⁹
καὶ φάγονται ἐκ τῶν διαβουλιῶν αὐτοῦ, καὶ ὁ λαός, αὐ
suspensus ex incolatu suo. τ dē
τοῦ ἐπικρεμάμενος ἐκ τῆς κατοικίας αὐτοῦ. καὶ ὁ θεὸς
sup honorata eius irascetur. τ nō exaltabit eos.
ἐπὶ τὰ τίμια αὐτοῦ θυμωθήσεται καὶ οὐ μὴ ὑψώσῃ αὐτούς.
dd tibi faciam ephzai: protegam te ifrael dd tibi fa Ecc. 28
τί σοι ποιήσω ἐφραὶμ, ὑπερασπιῶ σε Ισραὴλ τί σοι ποιή 9.f.
cia: ſic adamā ponā te τ ſic ſeboim cōuersū est
σω, ὡς ἀδαμὰ θήσομαί σε καὶ ὡς σεβοὶμ μετεστράφη
cor meū in idē. cōturbata ē penitētia mea:
ἡ καρδία μου ἐπὶ τὸ αὐτό. μετεστράφη ἡ μετάμελέιά μου, D
non faciā furia irā furoris mei. non vere
οὐ μὴ ποιήσω κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου. οὐ μὴ ἐγκα
linquam vt pelcat ephzai: iquit dē ego
ταλείπω τοῦ ἐξαλεῖφθῆναι τὸν ἐφραὶμ, διότι ὁ θεὸς ἐγώ
sum τ nō homo in te ſctus: τ nō ingrediar
εἰμι καὶ οὐκ ἄνθρωπος ἐν σοὶ ἅγιος. καὶ οὐκ εἰσελεύσομαι
in ciuitatē. post dñm ambulabūt ſicut leo rugiet:
εἰς πόλιν. ὀπίσω κυρίου πορεύσονται ὡς λέων ἐρεύξεται,
qz ipe rugiet τ ſtupebunt filij maris: τ reui
ὅτι αὐτὸς ἐρεύξεται καὶ ἐκστήσονται υἱοὶ θαλάσσης, καὶ πέτο
ent q̄si aues ex egypto τ q̄si columbe ex tra aſſyrio
σιν ὡς ὄρνεα ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ὡς περιστεραὶ ἐκ γῆς Ασσυρί
rū. τ reſtituam eos in domos ſuas di
ων. καὶ ἀποκατασήσω αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν λέ
it dñs. circūdedit me in mēdacio ephzai: τ in ipie
γει κύριος. ἐκύκλωσέν με ἐν ψεύδει ἐφραὶμ, καὶ ἐν ἀσε
tate dom⁹ israel τ iudas. nūc cognouit eos deus:
βείᾳ οἶκος Ισραὴλ καὶ Ιουδας. νῦν ἔγνω αὐτοὺς ὁ θεός,
τ ppls ſctus vocabitur dei.
καὶ λαὸς ἅγιος κληθήσεται τοῦ θεοῦ. Ca.xii. A

Ho ephzaim: malus ſpūs pſequit⁹ ē eſtum
Ὁ Ἐφραὶμ, ποιμαίνων πνεῦμα ξηρὸν διώκει καύσωνα ὅ
tota die: inanis τ vana mūltiplicauit: τ teſtamētū cū
λην τὴν ἡμέραν, κενὰ καὶ μάταια ἐπληθύνει, καὶ διαθήκην μετὰ

assyriis pepigit τ oleū in egypto mercabat: τ
ἀσυρίοις διέθετο καὶ ἔλαιον εἰς Αἴγυπτον ἐνεπορεύετο, καὶ
iudiciū dño cū iuda. vt vlciſcat iacob
κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς Ἰούδαν. τοῦ ἐκδικῆσαι τὸν Ιακὼβ
iuxta vias eius. τ iuxta adinuētiones
κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα
eius reddet ei. in vtero ſupplantauit
αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ. ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐπτέρνισεν τὸν
fratre ſuū. τ in labore ſuo pualuit ad deū: Gen.25.
ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ ἐν κόπῳ αὐτοῦ ἴσχυσεν πρὸς θεόν, f.
τ fortat⁹ ē cū angelo τ potuit. fleuerunt τ B
καὶ ἴσχυσεν μετὰ ἀγγέλου καὶ ἐδυνάσθη. ἔκλαυσαν καὶ
pecati ſūt mihi i domo iſdrael: iuenerūt me ibi dixi⁹ ē ad e
ἐδεήθησαν μοι ἐν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εὗρόν με ἐκεῖ ἐλάλησα πρὸς αὐ
os. at dñs de⁹ oīpotēs erit memoriale e
τούς. ὁ δὲ κύριος ὁ θεὸς παντοκράτωρ ἔσται μνημόσυνον αὐ
ius: τ tu in deo tuo cōuerteris. miaz τ iudiciū cu
τοῦ, καὶ σὺ ἐν θεῷ σου ἐπιστρέψεις. ἔλεος καὶ κρίμα φυ
ſtodi τ apprope ad deū tuū ſemp. chanaā in ma
λάσσου καὶ ἔγγιζε πρὸς θεόν σου διαπαντός. χαναὰν ἐν χεῖ
nu ei⁹ ſtatera iuſtitie oppimere p potētiā dilexit: τ di
ρὶ αὐτοῦ ζυγὸς ἀδικίας κατεδυνάσευεν ἠγάπησεν, καὶ ἐ
rit ephzai verūtū diues effect⁹ ſūt inuent redem mihi.
πεν Ἐφραὶμ πλὴν πλούσιος ἐγενόμην, εὗρηκα ἀνάπαυσιν ἐμαυτῷ
oēs laboree eius nō inuenient ei ppt iniquitates
πάντες οἱ πόνοι αὐτοῦ οὐχ εὑρήσουσιν αὐτῷ διὰ ἀδικίας
in dñ⁹ peccauit. ego at dñs de⁹ tu⁹ eduri te de tra
ἐν ᾧ ἥμαρτεν· ἐγὼδὲ κύριος ὁ θεὸς σου ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς
egypti: adhuc hitare faciā te in tabernacul⁹ ſic in die ſolēni
Αἰγύπτου, ἔτι κατοικιῶ σε ἐν σκηναῖς καθὼς ἐν ἡμέρᾳ ἑορ
tatis: τ loquar ad pphetas. τ ego viſiões multi
τῆς, καὶ λαλήσω πρὸς προφήτας. καὶ ἐγὼ ὁράσεις πολλὰ
plicaui τ in manu pphetaꝝ aſſimilat⁹ ſū⁹ ſi nō⁹ galgala
ὑμᾶς καὶ ἐν χειρὶ προφητῶν ὁμοιώθην εἰ μὴ γαλγάλα
eſt: nūqd τ falſi erāt in galgala pncipes imola- Hos.
ἐστὶν, ἆρα καὶ ψευδεῖς ἦσαν ἐν γαλγαλα ἀρχοντες θυσιά 12.a.
tes τ altaria coꝝ q̄si ſcrutidiea ſup defertū
ζοντες καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν ὡς χελῶναι ἐπὶ χέρσον
agri. τ recelit iacob in cāpum ſyrie: τ D
ἀγροῦ· καὶ ἀπέχωρησεν Ἰακὼβ εἰς πεδίον συρίας, καὶ
ſeruiuit iſrael in exoꝛc. τ in exoꝛc cuſtodiuit: Gen.28
ἐδουλεύσεν Ἰσραὴλ ἐν γυναικί· καὶ ἐν γυναικὶ ἐφυλάξατο e.
τ in pphēta eduxit dñs iſrael de egypto:
τῷ δὲ προφήτῃ ἀνήγαγεν κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου,
τ in pphēta ſeruat⁹ ē. τ ad iracūdiā puocauit me ephzai
καὶ ἐν προφήτῃ διεφυλάχθη· καὶ παρώργισέν με Ἐφραὶμ
in amaritudinib⁹ ſuis τ ſanguis ei⁹ ſup eū
ἐν τοῖς παραπτώμασιν αὐτοῦ καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν
effundet. opprobriū illi retribuet dñs.
ἐκχυθήσεται. ὀνειδισμὸν αὐτῷ ἀντεκδώσει κύριος. Ca.xiij.

A Dixit verbū ephzaim: iuſtificatiões accepit ip
Ἐλάλησεν λόγον Ἐφραὶμ, δικαιώματα ἔλαβεν ἀν
ſe in iſrael. τ poſuit baal τ mortuus ē. τ
θρ ἐν Ἰσραὴλ· καὶ ἔθετο τῷ βααλ καὶ ἀπέθανεν. καὶ
nūc apposūit vt peccaret. τ fecerunt ſibi
νῦν προσέθετο τοῦ ἁμαρτάνειν· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
cōflatilia ex argento ſuo: ſcīm imaginē idolor
χωνεύματα ἐκ τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν, κατ' εἰκόνα εἰδώλων
opa artificū cōflata eis. ipi dicūt
ἔργα τεκτόνων συγκεχωνευμένα αὐτοῖς. αὐτοὶ λέγουσ
imolare hoies: vituli defecerūt. idcirco
σιν θύσατε ἀνθρώπους, μόσχοι ἐλλείπουσιν. διὰ τοῦτο
erunt q̄si nubes matutina τ ſic ros matutin⁹ pterīēs
ἔσονται ὡς νεφέλη πρωϊνὴ καὶ ὡς δρόσος ὄρθριος διερχο
τ ſicut puluis erūtātus ab area: τ ſicut
μένη καὶ ὡσεὶ κονιορτὸς ἀπὸ ἅλωνος, καὶ ὡσεὶ
vapor a loculā⁹. ego at dñs de⁹ tu⁹ ego eduxi
ἀτμὶς ἀπὸ ὀπῆς· ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ἐγὼ ἀνήγα
te de tra egypti: τ deū ꝑter me
γόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ θεὸν πλὴν ἐμοῦ οοο οοο

Tex.heb.Osee.xiij.Pūtiua..heb.

אֲשׁ֣וּר יִכְרֹתֻ֔ו וְעָשָׂ֥ן לְמִצְרַ֖יִם יוּבָֽל׃
רִ֣יב לַיהוָ֔ה עִם־יְהוּדָ֑ה וְלִפְקֹ֤ד עַל־יַעֲקֹב֙ כִּדְרָכָ֔יו כְּמַעֲלָלָ֖יו יָשִׁ֥יב לֽוֹ׃
בֶּ֤טֶן עָקַב֙ אֶת־אָחִ֔יו וּבְאוֹנ֖וֹ שָׂרָ֥ה אֶת־אֱלֹהִֽים׃
וַיָּ֥שַׂר אֶל־מַלְאָ֖ךְ וַיּוּכָ֑ל בָּכָ֤ה וַיִּתְחַנֶּן־ לֽוֹ בֵּֽית־אֵ֔ל וְשָׁ֥ם יְדַבֵּ֖ר עִמָּֽנוּ׃
וַיהוָ֖ה אֱלֹהֵ֣י הַצְּבָא֑וֹת יְהוָ֖ה זִכְרֽוֹ׃ וְאַתָּ֗ה
בֵּאלֹהֶ֙יךָ֙ תָּשׁ֔וּב חֶ֥סֶד וּמִשְׁפָּ֖ט שְׁמֹ֑ר וְקַוֵּ֥ה אֶל־אֱלֹהֶ֖יךָ תָּמִֽיד׃
כְּנַ֣עַן בְּיָד֔וֹ מֹאזְנֵ֥י מִרְמָ֖ה לֶעָשֹׁ֥ק אָהֵֽב׃
וַיֹּ֣אמֶר אֶפְרַ֔יִם אַךְ֙ עָשַׁ֣רְתִּי מָצָ֔אתִי אוֹן֙ לִ֔י כָּל־יְגִיעַ֖י לֹא־יִמְצְא֥וּ לִ֛י עָוֹ֖ן אֲשֶׁ֥ר חֵֽטְא׃
וְאָנֹכִ֞י יְהוָ֤ה אֱלֹהֶ֙יךָ֙ מֵאֶ֣רֶץ מִצְרָ֔יִם עֹ֖ד אוֹשִׁיבְךָ֑ כִּימֵ֥י מוֹעֵ֖ד׃
וְדִבַּ֥רְתִּי עַל־הַנְּבִיאִ֖ים וְאָנֹכִ֣י חָז֔וֹן וְעַל־בְּנֵ֥י הַנְּבִיאִ֖ים אֲדַמֶּֽה׃ ס
אִם־גִּלְעָ֥ד אָ֙ךְ־שָׁ֣וְא הָי֔וּ אַ֚ךְ בַּגִּלְגַּ֣ל שְׁוָרִ֔ים זִבְחֵיהֶ֖ם גַּ֣ם מִזְבְּחוֹתָ֑ם כְּגַלִּ֗ים
עַל־תַּלְמֵ֥י שָׂדֶ֖ה וַיִּבְרַ֣ח יַעֲקֹ֔ב אֲרָ֖מָה וַיַּעֲבֹ֣ד יִשְׂרָאֵ֑ל בְּאִשָּׁ֥ה שָׁמָֽר׃
וּבְאִשָּׁ֥ה נְבִיא֙ הֶעֱלָ֣ה יְהוָ֔ה אֶת־יִשְׂרָאֵ֖ל מִמִּצְרַ֑יִם וּבְנָבִיא֙ נִשְׁמָֽר׃
הִכְעִ֤יס אֶפְרַ֙יִם֙ תַּמְרוּרִ֔ים וְדָמָ֖יו עָלָ֑יו וְחֶרְפָּת֖וֹ יָשִׁ֥יב לֽוֹ אֲדֹנָֽיו׃ פ
בְּנַשֵּׂ֤א שׁ֙וֹר֙ עָלָ֔יו וְיִטּ֥וֹשׁ וְחִרְפָּתֹ֖ו יָשִׁ֥יב לֽוֹ׃ Cap.xiij.
כְּדַבֵּ֤ר אֶפְרַ֙יִם֙ רָתֵ֔ת נָשָׂ֥א ה֖וּא בְּיִשְׂרָאֵ֑ל וַיֶּאְשַׁ֣ם בַּבַּ֔עַל וַיָּמֹֽת׃
וְעַתָּ֥ה יוֹסִ֖פוּ לַחֲטֹ֑א וַיַּעֲשׂ֤וּ לָהֶם֙ מַסֵּכָ֔ה מִכַּסְפָּ֖ם כְּתַבוּנָ֑ם
מַעֲשֵׂ֣ה חָרָשִׁ֔ים כֻּלֹּ֥ה הֵ֖ם לָהֶ֑ם אֹמְרִ֣ים זִבְחֵי֙ אָדָ֔ם עֲגָלִ֖ים יִשָּׁקֽוּן׃
לָכֵ֣ן יִהְי֔וּ כַּעֲנַ֥ן בֹּ֖קֶר וְכַטַּ֣ל מַשְׁכִּ֑ים כְּמֹ֤ץ הֹלֵךְ֙ מִגֹּ֣רֶן וְכָעָשָׁ֖ן מֵאֲרֻבָּֽה׃
וְאָנֹכִ֞י יְהוָ֤ה אֱלֹהֶ֙יךָ֙ מֵאֶ֣רֶץ מִצְרָ֔יִם וֵאלֹהִ֥ים זוּלָתִ֖י

Pătina.heb.Ter.heb.Osee.xiiij. Trăsl.B.Vie. Trăsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

לא תָדָע וּמוֹשִׁיעַ אֵין בִּלְתִּי: אֲנִי יְדַעְתִּיךָ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ תַּלְאֻבוֹת:
כְּמַרְעִיתָם וַיִּשְׂבְּעוּ שָׂבְעוּ וַיָּרָם לִבָּם עַל כֵּן שְׁכָחוּנִי: וְאֶהְיֶה
לָהֶם כְּמוֹ שָׁחַל כְּנָמֵר עַל דָּרֶךְ אָשׁוּר: אֶפְגְּשֵׁם כְּדֹב שַׁכּוּל וְאֶקְרַע
סְגוֹר לִבָּם וְאֹכְלֵם שָׁם כְּלָבִיא חַיַּת הַשָּׂדֶה תְּבַקְּעֵם: שִׁחֶתְךָ
יִשְׂרָאֵל כִּי בִי בְּעֶזְרְךָ: אֵהִי מַלְכְּךָ אֹפוֹא וְיוֹשִׁעֲךָ בְּכָל עָרֶיךָ
וְשֹׁפְטֶיךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ תְּנָה לִי מֶלֶךְ וְשָׂרִים: אֶתֵּן לְךָ מֶלֶךְ
בְּאַפִּי וְאֶקַּח בְּעֶבְרָתִי: צְרוּר עֲוֹן אֶפְרַיִם צְפוּנָה חַטָּאתוֹ:
חֶבְלֵי יוֹלֵדָה יְבֹאוּ לוֹ הוּא בֵן לֹא חָכָם כִּי עֵת לֹא יַעֲמֹד
מְשַׁבֵּר בָּנִים: מִיַּד שְׁאוֹל אֶפְדֵּם מִמָּוֶת אֶגְאָלֵם אֵהִי דְבָרֶיךָ
מָוֶת אֵהִי קָטָבְךָ שְׁאוֹל נֹחַם יִסָּתֵר מֵעֵינָי: כִּי הוּא בֵּין
אַחִים יָפְרִיא יָבֹא קָדִים רוּחַ יְהוָה מִמִּדְבָּר עֹלֶה וְיֵבֹשׁ מְקוֹרוֹ
וְיֶחֱרַב מַעְיָנוֹ הוּא יְשִׁסֶּה אוֹצַר כָּל כְּלִי חֶמְדָּה:

Cap. xiiij. תֶּאְשַׁם שֹׁמְרוֹן כִּי מָרְתָה בֵּאלֹהֶיהָ בַּחֶרֶב יִפְּלוּ עֹלְלֵיהֶם
וְהָרִיּוֹתָיו יְבֻקָּעוּ: שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי
כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ: קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְהוָה אִמְרוּ אֵלָיו
כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וְנַשְׁלְמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ: אַשּׁוּר לֹא
יוֹשִׁיעֵנוּ עַל סוּס לֹא נִרְכָּב וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה
יָדֵינוּ אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם: אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה

"nescies:° & saluator non
est preter me.ª Ego
bcognouite'in deserto:'in
terra'solitudinis.
mIuxta pascua sua"adiple.
ti sunt: &°saturati sũt.ª Et
eleuauerit°cor suũ &°obli
ti sunt mei.ª Et ego"ero
'eis'quasi'lecna'sicut par
dus'in'via
"assyriorũ. ' Occurrã eis
'qsi vrsa'raptis catulis°&
dirũpam'interiora'eiecoris
corũ.'Et cõsumã eos"ibi
"qsi leo:°bestia'agri'scin
det eos.'Perditio tua
'isr'.' tantũmodo"in me
auxilium tuum.' Vbi est
'rex tuus. Maxime"nunc
°saluet te'in oibus'vrbib'
tuis.' Et iudices tuos de
'quibus°dixisti:°da
'mihi'regem' & principes.
mdabo" tibi°regem
'in furore meo:°& auferã
'in indignatiõe mea.° Col
ligata est'iniqtas"effraim:
'abscondita'peccatũ'ei°.
'Dolores°parturiẽtis°ve
nient'ei.° Ipse'filius
'non'sapiens.' Nũc°enim
'nõ'stabit"in cõtritione
"filiorũ.° De manu°mor
tis°liberabo eos:' de mor
te°redimã eos.' ero"mors
tua°: mors:
'morsus tu'.'ero'inferne.
°Cõsolatio°abscondita est
'ab oculis meis:°quia'ipe
'inter°fratres
°diuidet.' Adducet°vren
tem' ventum" dominus
"de deserto°ascẽdẽt:°&
siccabit°venas eius' & de
solabit°fontem eius':ip
se" diripiet' thesaurum
'omnis'vasis°desiderabilis.

14.

Dereat°samaria:' qm
°ad amaritudinẽ cõci
tauit°deũ suũ.' In gladio
°pereant:°paruuli eorum
'elidantur:'& fetę ei?'scin
dantur.m Conuertere
"israel°ad°dominũ°deum
tuum:' quoniam
°corruisti' in iniqtate tua.
"Tollite'vobiscum'verba
'& conuertimini'ad°do
minum &c dicite°ei.
'Omnẽ'auferi'iniqtatẽ'&
accipe°bonũ'& reddemus
'vitulos'labiorum nostro
rum." Assur° non
°saluabit nos.°Sup'equũ
°non'ascendemus:
°nec'dicemus' vltra' dii
nostri°opera
°manuũ nr̃ar:°qa ei?q"in
te est'misereberis'pupilli.
°Sanabo° cõtriones eorũ
'diligam eos° spontance:

nõ cognoscere?r saluator nõ est absq; me. ego pasca
ὁ γνώσῃ, καὶ σαῶν ἐνε ἔστι πάρεξ ἐμοῦ· ἐγὼ ὁ ποιμαί
νων σε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ ἀοικήτῳ κατὰ τὰς νομὰς αὐτῶν,
τ repleti sunt in saturitate τ exaltata sunt cor
καὶ ἐπλήσθησαν εἰς πλασμονήν· καὶ ὑψώθησαν αἱ καρδί
α σου: ppt hec obliti sunt mei. τ ego e
αι αὐτῶν, ἕνεκα τούτων ἐπελαθόντό μου. καὶ ἔσομαι αὐ
τοῖς ὡς πάνθηρ καὶ ὡς ὠμοφάγις, κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσσυρί
ων συναντήσω αὐτοῖς ὡς ἄρκος ἀτεκνουμένη, καὶ διαρρή
ξω συγκλεισμὸν καρδίας αὐτῶν· καὶ καταφαγονται αὐτ̃ς
ibi catuli syrus: bestie agri vitrumpẽt eos.
ἐκεῖ σκύμνοι θρυμῶν, θηρία ἀγροῦ διασπάσει αὐτούς· τ
corruptisti tuc israel ds auxiliabit: vbi rex tuꝰ:
διαφθορά σου Ἰσραήλ τίς βοηθήσει; ποῦ βασιλεύς σου;
stet τ saluꝰ factus te in ciuitꝰ vrbibus tuis. τ
σήκῳ, κἀιδιασωσάτω σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου. καὶ
iudicet te qui dixisti da mihi regem τ principes: τ
κριτάτω σε ὃν εἶπας δός μοι βασιλέα καὶ ἄρχοντα ἢ καὶ
dedi tibi regem in ira mea: τ ablt in furore meo. 1. Re.
ἔδωκά σοι βασιλέα ἐν ὀργῇ μου, καὶ ἔχοι ἐν τῷ θυμῷ μου. 8.a.
congregatio iniqtatis ephraim: abscõditꝰ pcti eius
συναγωγὴ ἀδικίας ἐφραίμ, ἐγκεκρυμμένη ἁμαρτία αὐτοῦ D
dolores ei? parturiẽtis venient ei. ipe filꝰ
ὠδῖνες ὡσεὶ τικτούσης ἥξουσιν αὐτῷ· οὗτος ἐνὸς σοῦ
sapiens: q: nũc nõ stabit nec in cõtritiõe filiorꝰ. de
φρόνιμος, ὅστι νῦν οὐ μὴ ὑποστῇ ἐν συντριβῇ τέκνων. ἐκ
manu inferni liberabo eos de morte redimam il
χειρὸς ᾅδου ῥύσομαι αὐτοὺς ἐκ θανάτου λυτρώσομαι αὐτ̃ς
los. vbi causa tua mors: vbi aculeus tuꝰ inferne? cõso
λους. ποῦ ἡ δίκη σου θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου, ᾅδη; παράκ Deha.
latio abscõdita ẽ ab oculis meis: q: ipe inter b.
κλησις κέκρυπται ἀπ' ἐξοφθαλμῶν μου, διότι αὐτὸς ἀναμέσον
fratres diuidet: adducet ventũ vstẽ dñs er
ἀδελφῶν διῃρεῖ, ἐπάξει ἄτμον καύσωνα κύριος ἐκ τῆς
deserto sup eos siccabit venas eius: desolabit
ἐρήμου ἐπ' αὐτούς, ἀναξηρανεῖ τὰς φλέβας αὐτοῦ, ἐξερημώσει
fontes illius. iste arefactet frã eius: τ
τὰς πηγὰς αὐτοῦ· οὗτος καταξηρανεῖ τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ
oia vasa desiderabilia.
πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητά. Ca.14. A

Osperdetur samaria: qm rebellit cõtra deũ su
Ἀφανισθήσεται σαμάρεια, ὅτι ἀπέστη πρὸς θεὸν αὐ
um.in gladio cadent: τ lactantes eoꝝ elis
τῆς· ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ τὰ ὑποτίτθια αὐτῶν ἐδά
dentur: τ in vtero habentes ei eio dilrumpẽt.
φισθήσεται, καὶ αἱ ἐν γαστρὶ ἔχουσαι αὐτῶν διαρραγήσον
cõuertere israel ad dñm deũ tuũ:
ται. ἐπιστράφητι Ἰσραὴλ πρὸς κύριον τὸν θεόν σου,
qz infirmat°es i iniqtatiꝰ tuo. tollite vobisꝰ
ὅτι ἀσθένησας ἐν ταῖς ἀδικίαις σου. λάβετε μεθ' ἑαυτῶν B
fmones: reuertimini ad dñm: dicite ei: vt
λόγους, ἐπιστράφητε πρὸς κύριον, εἴπατε αὐτῷ, ὅπως
nõ tollatis iniqtatẽ: τ assumatis bona τ reddamus
μὴ λάβητε ἀδικίαν, καὶ λάβητε ἀγαθὰ καὶ ἀνταποδῶ
fructũ labioꝝ nroꝝ. τ assur non? saluabit
σωμεν καρπὸν χειλέων ἡμῶν· καὶ Ἀσσοὺρ μὴ σώσῃ
nos: sup equũ nõ ascendemus: neq; vltra
ἡμᾶς, ἐφ' ἵππου οὐκ ἀναβησόμεθα, ἔτι οὐ μὴ εἴπωμεν
mꝰ dii nri opiꝰ manuũ nraꝝ: q in te mise
τὰ ἔτι ἡμῶν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἡμῶν, ὃς ἐν σοὶ ἐλε
ris pupilli. sanabo hitatiões eoꝝ diligam
ήσῃς ὀρφανόν. ἰάσομαι τὰς κατοικίας αὐτῶν ἀγαπήσω C
eos manifeste
αὐτοὺς ὁμολογουμένως

Trăsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati. Trăsla.B.Vie. Tex.heb.Osee.xiiij. Pătina..heb.

qꝰ querti frã meã ab eis. ero ipi ros
ὅτι ἀπέστρεψα θόρυβόν μου ἀπ' αὐτῶν· ἰσομαι ὡς δρόσος τῷ
Israel. florebit vt liliũ τ mittet radices suas. ipi
Ἰσραήλ· ἀνθήσει ὡς κρίνον καὶ βαλεῖ τὰς ῥίζας αὐτοῦ· ὡς
libani. ibunt rami eius. τ erit ipi oliua
λίβανος πορεύσονται οἱ κλάδοι αὐτοῦ· καὶ ἔσται ὡς ἐλαία
fructifera. τ odor illꝰ ipi libani. cõuertent
καταφέρτος· καὶ ἡ ὀσφρησις αὐτῆς ὡς λιβάνου. ἐπιστρέψουσι
τ sedebunt sub vmbra eiꝰ viuent. τ cõse
σιν καὶ καθίσουσιν ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτῆς ζήσονται· καὶ σκε
rabunt frumẽto τ florebunt ipi vinea. memoria
πάσουσι σῖτον καὶ ἐξανθήσουσιν ὡς ἄμπελος· τὸ μνημόσυ
le eius ipi vinũ libani. ephraĩ qd vltra τ idolꝰ?
νον αὐτοῦ ὡς οἶνος λιβάνου. ἐφραὶμ τί ἔτι καὶ εἰδώλοις;
ego humiliabo eũ τ ego exaudiam illum: ego
ἐγὼ ταπεινώσω αὐτὸν καὶ ἐγὼ κατισχύσω αὐτόν· ἐγὼ
sic tumpet? cooperiẽs er me fructꝰ tuꝰ inuẽt?. de
ὡς ἀκρεμὼν πτοιηθήσομαι ἐξ ἐμοῦ ὁ καρπός σου εὑρήθη. τίς
sapiẽs τ intelliget hec τ intelligẽs τ cognoscet
σοφὸς καὶ συνήσει ταῦτα; καὶ συνεὶς καὶ ἐπιγνώσεται
ea: q: recte vie dñi: τ iusti ambu
αὐτά; ὅτι εὐθεῖαι ὁδοὶ τοῦ κυρίου, καὶ δίκαιοι πορεύ
labũt in eis. at impi infirmabũt in eis. Hebre. 9.
σονται ἐν αὐταῖς· οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀσθενήσουσιν ἐν αὐταῖς.

'quia'" auersus est" furor
meus°ab eis.ª Ero°quasi
ros'israeli:"germinabit'si
cut lilium:° & erumpet°
radix ei?'vt libani.' Iũt
'rami eius: °°°°°°°°°°°°
"& erit'quasi oliua°gloria
ei?:' & odor'ei?'vt libani.
°Conuertetur'fedetes"in
vmbra ei?:viuẽt" tritico.
"Et germinabũt°quasi vi
nea:"memoriale ei?'sicut
vini" libani.°Effraim' qd
"mihi'vltra' idola?' Ego
°exaudiam°& dirigã eum
'ego°vt abietem °°°°°°
'virentem.'ex me°fructus
eius°inuentus est.' Quis
°sapiẽs' & intelliget"ista?
"intelligens° & sciet hec?
'Quia°recte' vie" domi
ni?' & iusti"ambulabunt'in
eis:' preuaricatores vero
'cũrient°in eis.

Explicit Osee ꝓpheta.

Tex.heb.Osee.xiiij. Pătina..heb.

שׁוּב יִשְׂרָאֵל כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ: קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ
אֶל יְהוָה אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וְנַשְׁלְמָה
פָרִים שְׂפָתֵינוּ: אַשּׁוּר לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ עַל סוּס לֹא נִרְכָּב וְלֹא נֹאמַר
עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם: אֶרְפָּא
מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה כִּי שָׁב אַפִּי מִמֶּנּוּ: אֶהְיֶה כַּטַּל
לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח כַּשּׁוֹשַׁנָּה וְנָךְ שָׁרָשָׁיו כַּלְּבָנוֹן: יֵלְכוּ יֹנְקוֹתָיו
וִיהִי כַזַּיִת הוֹדוֹ וְרֵיחַ לוֹ כַּלְּבָנוֹן: יָשֻׁבוּ יֹשְׁבֵי בְצִלּוֹ יְחַיּוּ דָגָן
וְיִפְרְחוּ כַּגָּפֶן זִכְרוֹ כְּיֵין לְבָנוֹן: אֶפְרַיִם מַה לִּי עוֹד לָעֲצַבִּים אֲנִי
עָנִיתִי וְאֲשׁוּרֶנּוּ אֲנִי כְּבְרוֹשׁ רַעֲנָן מִמֶּנִּי פִרְיְךָ נִמְצָא: מִי
חָכָם וְיָבֶן אֵלֶּה נָבוֹן וְיוֹדְעֵם כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְהוָה וְצַדִּקִים
יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם:

Caph.j. דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל יוֹאֵל בֶּן פְּתוּאֵל: שִׁמְעוּ זֹאת הַזְּקֵנִים
וְהַאְזִינוּ כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הֲהָיְתָה זֹּאת בִּימֵיכֶם וְאִם בִּימֵי אֲבֹתֵיכֶם:
עַל בְּנֵיכֶם סַפְּרוּ וּבְנֵיכֶם בְּנֵיהֶם וּבְנֵיהֶם דּוֹר אַחֵר:

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN IOHEL PROPHETAM.

Anctus ioel apud hebreos post osee ponitur. Et sicut ibi sub nomine effraim ad decem tribus cõfertur vaticinium: que vel samaria vel israel sepe memorantur: sic in hunc prophetam omne quod dicitur ad tribũ iuda & ad hierusalẽ pertinere credendũ est: & nullo omnino israelis. i. decẽ tribuum in hoc fieri mentionẽ. Tempora quoq; quibus prophetauit eadẽ debemus accipere que in osee legimus: in diebus ozie: ioathan: & achaz: & ezechie: regũ iuda: & in diebus hieroboam filii ioas regis israel. Porro facta esse sermonem dñi ad meritum eius referitur cui fit: nõ ad conditionẽ eius qui fieri dicitur: vt alibi legim⁹. Dominus factus est mihi in salutẽ. Auditus enim in scripturis sanctis nõ est ille qui ad aures sonat: sed q in corde percipitur: iuxta illud quod dñs loqtur. Qui habet aures audiendi audiat. Quod autẽ dicitur hebraice haazinu: grece enotisasthe: latine sonat auribus percipite: proprie nõn aure sed corde percipitur. Qui senes sunt & celestes audiunt spũaliter: qui autẽ habitant in terra appellanturq; terreni: auribus percipiũt. Vbicũq; autem hec duo verba iuncta ponuntur: non ad simplicem tantũ verborũ fontem: sed ad reconditã quoq; dictorũ intelligentiã pertinere intelligendum est. In genesi lamech loquitur ad vxores suas ada & sella. Audite verba mea vxores lamech: auribꝰ percipite sermones meos. Quia virũ occidi in vulnus meũ: & iuuenem in liuore meum. Et esaias. Audite celi & auribus percipe terra.

Item alius prologus in eundem.

N hoc propheta idcirco nec reges nec tempora sunt prenotata: quia eisdem temporibus ac regibus quibus osee prophetauerat & ipse prophetauit. Ex tribus igitur generibus rhetorum hec sumuntur principia: & tres sunt argumentorũ partes: ex quibus incipere solet omnis orator. Aut enim docilem: aut beniuolum: aut attentum: auditores debet efficere. Hic ergo propheta a magnitudine cladis futurꝰ principiũ: eosq; qui audituri erant volens ad penitentiã prouocare: reddit attentos admirans futurũ malum: vt considerantes ventura cladis asperitatẽ: locus arriperent penitentiã. Iohel interpretatur incipiẽs: aut domini defensus. Fatuel vero aut latitudo aut ostiũ dei. Tropologice hoc est q q ostiũ dei & sciã habuerit aptã: recte incipit ꝓphetare.

Incipit argumentum in eundem.

Ohel filius fatuel describit terram duodecim tribuum: eruca: brucho: locusta: rubigine vastante consumptã: et post reuersionẽ priorꝰ populi effusum iri spiritũ sanctũ super seruos dei et ancillas. i. super centum viginti credentes homines: et effusũ iri in cenaculo syon. Qui centus viginti ab vno vsq; ad quindecim paulatim et per incrementa surgentes: quindecim graduũ numerũ efficiunt: qui in psalterio mystice continentur.

Explicit argumentum.

JOEL. Ca.1. A

ΙΩΗΛ.

Verbũ dñi qđ factũ ẽ ad ioel filiũ bathuel. λ

Ογος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς Ἰωὴλ τὸν Βαθουήλ

audite hec senes: τ auribꝰ p
ἀκούσατε ταῦτα οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ἐνωτίσα
cipite oẽs hitantes trã: si facta sũt talia in
σθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, εἰ ἐγένοντο τοιοῦτα ἐν
diebꝰ vris: aut diebus pũm vroꝝ
ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ὑμῶν
ijs: filijs vris narrate: τ filij vri
ὑμῖν; τοῖς τέκνοις ὑμῶν διηγήσασθε, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν

Incipit Iohel propheta.
Capitulum. 1.

UErbum° domini° qđ
°factum est°ad' iohel
filiũ °fatuel.' Audite°hec
'senes °°°°°°°°°°°°°°
m°& auribus percipite°oẽs
°habitatores° tre°si factũ
est°istud°in diebus vestris:
'aut°in diebꝰ° patrũ vroꝝ.
'Super hoc°filiis vris°nar
rate:°& filii vestri °°°°°°

לִבְנֵיהֶם ׀ וּבְנֵיהֶם לְדוֹר אַחֵר׃ יֶתֶר
חֲנָזַן אַכַל הָאַרְבֶּה וְיֶתֶר הָאַרְבֶּה יְקֵבָה
אָכַל ׀ הַיֶּלֶק ׀ וְיֶתֶר הַיֶּלֶק אָכַל הָסָיל׀מוּן
הָחָסִיל׃ הָקִיצוּ ׀ שִׁכּוֹרִים וּבְכוּ וְהֵילִילוּ כָּל שֹׁתֵי יָיִן עַל עָסִיס כִּי נִכְרַת מִפִּיכֶם׃ כִּי גוֹי עָלָה עַל אַרְצִי עָצוּם וְאֵין מִסְפָּר שִׁנָּיו שִׁנֵּי אַרְיֵה וְמִתַּלְעוֹת לָבִיא לוֹ׃ שָׂם
גַּפְנִי לְשַׁמָּה וּתְאֵנָתִי לְקַצָּפָה חָשֹׂף וְהַשְׁלֵךְ שׁוּם שָׂמוּ שִׁלְהֶבֶת לָבָן
אִלֵּי כִּבְתוּלָה חֲגוֹרַת שָׂק עַל בַּעַל נְעוּרֶיהָ׃ הָכְרֵת מִנְחָה וָנֶסֶךְ מִבֵּית יְהוָה׃ אֲבְלוּ הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי יְהוָה׃ שָׁדַד שָׂדֶה אָבְלָה אֲדָמָה כִּי שָׁדַד דָּגָן הוֹבִישׁ תִּירוֹשׁ אָמְלָל יִצְהָר׃ הָבִישׁוּ אִכָּרִים הֵילִילוּ כֹּרְמִים עַל הַחִטָּה וְעַל שְׂעֹרָה כִּי אָבַד קְצִיר שָׂדֶה׃ הַגֶּפֶן הֹבִישָׁה וְהַתְּאֵנָה אֻמְלָלָה רִמּוֹן גַּם תָּמָר וְתַפּוּחַ כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יָבְשׁוּ כִּי הוֹבִישׁ שָׂשׂוֹן מִבְּנֵי אָדָם׃ חִגְרוּ וְסִפְדוּ כֹּהֲנִים הֵילִילוּ מְשָׁרְתֵי מִזְבֵּחַ בֹּאוּ לִינוּ בַשַּׂקִּים מְשָׁרְתֵי אֱלֹהָי כִּי נִמְנַע מִבֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה וָנֶסֶךְ׃ קַדְּשׁוּ צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה אִסְפוּ זְקֵנִים כֹּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְזַעֲקוּ אֶל יְהוָה׃ אֲהָהּ לַיּוֹם כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה וּכְשֹׁד מִשַּׁדִּי יָבוֹא׃ הֲלוֹא נֶגֶד עֵינֵינוּ אֹכֶל נִכְרַת מִבֵּית אֱלֹהֵינוּ שִׂמְחָה וְגִילָה עֲדוֹת בֵּיתוֹ אֱלֹהֵינוּ׃ פָּרְדוּ תַחַת מְגֻרְפוֹתֵיהֶם נָשַׁמּוּ אֲצָרוֹת נֶהֱרְסוּ מַמְּגוּרוֹת כִּי הוֹבִישׁ דָּגָן׃ מַה נֶּאֶנְחָה בְהֵמָה נָבְכוּ עֲדָרֵי בָקָר כִּי אֵין מִרְעֶה לָהֶם גַּם עֲדָרֵי הַצֹּאן נֶאְשָׁמוּ׃ אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא כִּי אֵשׁ

'filiis suis:ᵇ& filij corū ᶜgenerationi alteri.ᵈResiduū ᵇeruce 'comedit' locusta: '& residuum' locuste comedit 'comedit' bruchus:ᵇ& residuum' bruchi' comedit ᵉrubigo.'Expergiscimini "ebrij:ᵃ flete ∞∞∞∞∞∞∞ '& vlulate' oēs'qui bibitis ᵇvinū 'in' dulcedine:'qm 'periit'ab ore vro. 'Gens 'enī' ascendet 'sup'ᵐterrā meā' fortis' & inumerabilis.ᵍ Dentes ei' vt' dentes ᵉleonis:' & molares'eius vt catuli' leonis.' Posuit 'vineā meā' in deserto';ᵇ & ficum meā ᶜ decorticauit. ᵍNudans' spoliauit eā' & piecit:ᵉ albi facti sunt' rami eius. 'Plange' q̄si virgo 'accincta'ᵐ sacco' sup' virū 'pubertatis sue.ᵍ Periit' sacrificiū' & libatio' de domo' dñi:' luxerūt' sacerdotes' ministri' domini. ∞ ᵇDepopulata ē' regio:ᵇ luxit' humus' qm' deuastatū est' triticū. 'Confusum est 'vinū & 'elanguit' oleu3. "Cōfusi sunt' agricole' vlulauerunt' vinitores ∞∞∞ 'super' frumento' & " ordeo:' quia' perijt ∞∞∞∞∞ 'messis' agri.ᵇ Vinea' confusa est' & ficus ∞∞∞∞∞ 'clanguit.' Malogranatū '& palma' & malum ∞∞∞ '& omnia' ligna' agri' aruerunt:ᵉ quia ᵇ confusum est ᵍgaudiū' a filiis' hominū. 'Accingite vos' & plangite' sacerdotes:' vlulate' ministri' altaris. ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇIngrediminī:ᶜ cubate' in facco' ministri' dei mei: ∞ ᵉquoniā ᵇ interiit' de domo' dei vestri' sacrificium' & libatio.' Sanctificate 'ieiuniū:' & vocate' cetū: 'cōgregate' senes' oēs' habitatores' terre in' domū ᵇdomini' dei vestri:' & clamate' ad ᵇdominum ∞∞∞ 'A.a.a.' diei:' quia' prope est' dies' domini: ∞∞∞∞∞ '& quasi vastitas'' a potēte 'veniet.ᵉ Nunqd nō' corā ᵍoculis vestris' alimēta perierūt' de domo' dei nostri ˣleticia' & exultatio.' Cōputruerūt' iumenta' in ∞ 'stercore suo: ᵉ demolita sunt' horrea:' dissipate sūt ᵍapothece:ᵇ qm' cōfusum est' triticum.' Quid' inge muit' aial:' mugierūt' greges' armenti.' Quia' non est' pascua' eis. Sed' & ' greges' pecorum ∞∞∞∞∞∞ 'dispersierunt.ᵇ Ad te' dñe ᵉclamabo' quia' ignis ∞∞∞∞∞∞∞

Pātiua.heb.	Ter.heb.Joel.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsl.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Vie.	Ter.heb.Joel..iij.	Pātiua.heb.
	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי חַנּוּן וְרַחוּם הוּא	dñm deum vestrū: quia benign⁹ & mificors est	dñς deὸ ὑμῶν· ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ἐστὶν·	et saturabimini & laudabitis nomē domini dei	et saturabimini: & laudabitis nomen domini dei	יְשֻׁבַע	
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְנִחַם עַל	patiens & multe misericordie & prestabilis	μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς	et feci vobiscum mirabilia: & non confundetur	vestri qui fecit mirabilia vobiscum. Et	פָּלֵא	
הָרָעָה׃ מִי יֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם	malicia. Quis scit si deuertat & ignoscat	κακίαις· τίς οἶδεν εἰ ἐπιστρέψει καὶ μετανοήσει	populus meus in sempiternū: & scietis quia in	no confundetur populus meus in sempiternū: &	גּוֹשׁ עֹלָם	
וְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה מִנְחָה וְנֶסֶךְ	& relinq̄t post se benedictionē sacrificiū & libamen	καὶ ἀφῇ κατόπισθεν αὐτοῦ εὐλογίαν καὶ θυσίαν καὶ	medio israel sum ego. & dixit dñs deus vester:	medio israel sum ego. & egō dñs deus vester:		
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ תִּקְעוּ שׁוֹפָר	dño deo vro. clangite tuba in	σπονδὴν κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν· σαλπίσατε σάλπιγγι ἐν	sum deus vr̄: & nō est ap̄li: & nō cōfundetur				
בְּצִיּוֹן קַדְּשׁוּ צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה׃	sion: sanctificate ieiuniū. vocate cetum:	σιὼν· ἁγιάσατε νηστείαν· κηρύξατε θεραπείαν, συνα	populus meus in eternū. Et erit post hec effundam				
אִסְפוּ עָם קַדְּשׁוּ קָהָל קִבְּצוּ זְקֵנִים	cōgregate pplm: sanctificate ecclesiā: coadunate	γάγετε λαόν, ἁγιάσατε ἐκκλησίαν, ἐκλέξασθε πρεσβυ	spiritū meum sup oēm carnē:				
אֹסְפוּ עוֹלְלִים וְיֹנְקֵי שָׁדָיִם יֵצֵא	senes: congregate parvulos & suggētes vbera.	τέρους· συναγάγετε νήπια θηλάζοντα μαζούς, ἐξελέ	Et prophetabunt filii vr̄i & filie vr̄e.				
חָתָן מֵחִדְרוֹ וְכַלָּה מֵחֻפָּתָהּ׃ בֵּין	Egrediatur sponsus de cubili suo: & sponsa de	γετω νυμφίος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, καὶ νύμφη ἐκ τοῦ	Senes vr̄i somnia somniabunt: &				
הָאוּלָם וּלְמִזְבֵּחַ יִבְכּוּ הַכֹּהֲנִים	thalamo suo. Inter crepidinē & altare	θαλάμου αὐτῆς. ἀναμέσον τῆς κρηπῖδος καὶ τοῦ θυσιαστηρίου	iuuenes vr̄i visiones videbūt: & super				
מְשָׁרְתֵי יְהוָה וְיֹאמְרוּ חוּסָה יְהוָה	plorabūt sacerdotes ministri dñi & dicent.	πλαύσονται οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες κῷ καὶ ἐροῦσιν·	seruos & ancillas in die				
עַל עַמֶּךָ וְאַל תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה	parce dñe pplo tuo: & ne des hereditatē tuā	φεῖσαι κύριε τοῦ λαοῦ σου. καὶ μὴ δῷς τὴν κληρονο	illis effundam spiritum				
לִמְשָׁל בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים	in opprobriū vt dñentur eis nationes.	μίαν σου εἰς ὀνειδισμὸν τοῦ κατάρξαι αὐτῶν ἔθνη, ὅπως	meum: & dabo prodigia in				
אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיְקַנֵּא יְהוָה לְאַרְצוֹ	vbi est deus eor̄: Zelat est dñs sup terrā suam:	μὴ ἔιπωσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν.	celo & vapores in terra				
וַיַּחְמֹל עַל עַמּוֹ׃ וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר	& pepercit populo suo.	καὶ ἐζήλωσεν κύριος τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ἐφείσατο τοῦ	sanguinem & ignem & vaporē fumi. Sol conuertetur				
לְעַמּוֹ הִנְנִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת הַדָּגָן	Et respōdit dñs & dixit populo suo. Ecce ego	λαοῦ αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίθη κύριος καὶ εἶπεν τῷ λαῷ	in tenebras & luna in sanguinē: antequā veniat dies dñi				
וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר וּשְׂבַעְתֶּם אֹתוֹ	mittā vobis frumētum & vinum & oleum: &	suo: ecce ego mitto vobis frumēta &	magn⁹ & horribilis. Et				
וְלֹא אֶתֵּן אֶתְכֶם עוֹד חֶרְפָּה	replebimini in	vinum & oleum: & replebimini eis: & non dabo vos	erit omnis qui				
בַּגּוֹיִם׃ וְאֶת הַצְפוֹנִי אַרְחִיק	opprobrium	vltra in opprobriū in gētibus: &	inuocauerit nomen dñi				
מֵעֲלֵיכֶם וְהִדַּחְתִּיו אֶל אֶרֶץ צִיָּה	in gentibus. Et eū qui ab aq̄lone est pcul faciā	δώσω ὑμᾶς ὄνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. καὶ	saluꝰ erit: quia in monte sion & in hierusalem				
וּשְׁמָמָה אֶת פָּנָיו אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי	a vobis: & expellam eum in terram inuiam	ἐξῶ ἀπὸ βορρᾶ ἐκλάξω ἀφ' ὑμῶν. καὶ ἐξώσω αὐτὸν εἰς	& in hierusalem erit saluatio				
וְסוֹפוֹ אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן וְעָלָה	& desertam. Faciem eius contra mare orientale:	γῆν ἄνυδρον, καὶ ἀφανιῶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν	sicut dixit dñs: & annunciē				
בָּאְשׁוֹ וְתַעַל מַצְחָנָתוֹ כִּי הִגְדִּיל	& extremū eius vsq; ad mare nouissimum. Et	θάλασσαν τὴν πρώτην, καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν	ri saluatus sicut dixit dñs: & annuncia				
לַעֲשׂוֹת אַל תִּירְאִי אַדְמָה גִּילִי	ascendet fetor eius & ascēdet putredo eius: qa fecit	θάλασσαν τὴν ἐσχάτην· καὶ ἀναβήσεται ἡ σαπρία αὐτ	tes qui remanserint:				
וְשִׂמְחִי כִּי הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃ אַל	magnificauit	ἀναβήσεται ὁ βρόμος αὐτοῦ· ὅτι ἐμεγαλυνεν τὰ					
תִּירְאוּ בַהֲמוֹת שָׂדָי כִּי דָשְׁאוּ נְאוֹת	& letare: qm magnificauit dñs vt faceret.	ἔργα αὐτ· θάρσει γῆ, χαῖρε καὶ εὐφράνου· ὅτι ἐμε					
מִדְבָּר כִּי עֵץ נָשָׂא פִּרְיוֹ תְּאֵנָה	Nolite timere bestiæ regiōis:	γαλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι. θαρσεῖτε κτήνη τοῦ πε					
וְגֶפֶן נָתְנוּ חֵילָם׃ וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ	qa germinauerūt pecoia deserti: quia lignum	δίου· ὅτι βεβλάστηκεν πεδία τῆς ἐρήμου, ὅτι ξύλον					
וְשִׂמְחוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי נָתַן לָכֶם	attulit fructū suū: ficus & vinea dederūt virtutē	ἀπήνεγκεν καρπὸν αὐτοῦ, ἄμπελος καὶ συκῆ ἔδωκαν ἰσχὺν					
אֶת הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד לָכֶם	suam. Et filii sion exultate & letamini in dño deo vestro: quia dedit vobis doctorē iustitie: & descendere faciet ad vos	suam. καὶ υἱοὶ σιὼν γαυδετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐπὶ					
גֶּשֶׁם יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ בָּרִאשׁוֹן׃	imbrē matutinū & serotinum sicut in principio.	κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, ὅτι ἔδωκεν ὑμῖν τὰ βρώματα					
וּמָלְאוּ הַגָּרָנוֹת בָּר וְהִשִּׁיקוּ	Et implebūtur aree frumento: & redundabunt	εἰς δικαιοσύνην καὶ βρέξει ὑμῖν ὑετὸν πρόϊμον καὶ ὄψιμον κα					
הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר׃ וְשִׁלַּמְתִּי	torcularia vino & oleo. Et reddam vobis annos quos comedit locusta: bruchus: & rubigo: & eruca fortitudo mea magna quam misi in vos. Et comedetis &	cut antea: & replebunt aree tritico: & redū					
לָכֶם אֶת הַשָּׁנִים אֲשֶׁר אָכַל הָאַרְבֶּה		dabunt torcularia vino & oleo: & reddam					
הַיֶּלֶק וְהֶחָסִיל וְהַגָּזָם חֵילִי הַגָּדוֹל		ρεικυθήσονται αἱ ληνοὶ οἴνου καὶ ἔλαίου, καὶ ἀποδώσω					
אֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי בָּכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל		vobis p annis q̄s comedit locusta & bruchus & rubigo & eruca fortitudo mea magna quā misi in vos. & comedetis &					

Pātiua.heb.	Ter.heb.Joel.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsl.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Vie.	Ter.heb.Joel..iij.	Pātiua.heb.
	וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְהוָה	comedetis & saturabimini: & laudabitis nomē dñi dei vestri: qui fecit mirabilia vobiscum. Et nō cōfundetur pplus meus in sempiternū: & scietis qa in medio israel ego sum. & ego dñs deus vr̄: & nō est ap̄li: & nō cōfundetur pplus meus in eternū. Et erit post hec effundam spiritū meum sup oēm carnē: & prophetabunt filii vr̄i & filie vr̄e. Senes vr̄i somnia somniabunt: & iuuenes vr̄i visiones videbunt. Sed & super seruos & ancillas in diebus illis effundam spiritum meum: & dabo prodigia in celo & in terra sanguinem & ignem & vaporē fumi. Sol conuertetur in tenebras: & luna in sanguinē: antequā veniat dies dñi magn⁹ & horribilis. Et erit omnis qui inuocauerit nomen dñi saluꝰ erit: quia in monte sion & in hierusalem erit saluatio sicut dixit dñs: & annunciē tes qui remanserint:				
	וְהַלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם						
	אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא						
	וְלֹא יֵבוֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם׃ וִידַעְתֶּם						
	כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וְאָנִי יְהוָה						
	אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא יֵבוֹשׁוּ עַמִּי						
	לְעוֹלָם׃ וְהָיָה אַחֲרֵי כֵן אֶשְׁפּוֹךְ אֶת						
	רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר וְנִבְּאוּ בְנֵיכֶם						
	וּבְנֹתֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם חֲלֹמוֹת יַחְלֹמוּן						
	בַּחוּרֵיכֶם חֶזְיֹנוֹת יֵרָאוּ׃ וְגַם עַל						
	הָעֲבָדִים וְעַל הַשְּׁפָחוֹת בַּיָּמִים						
	הָהֵמָּה אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי׃ וְנָתַתִּי						
	מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ דָּם וְאֵשׁ						
	וְתִמְרוֹת עָשָׁן׃ הַשֶּׁמֶשׁ יֵהָפֵךְ לְחֹשֶׁךְ						
	וְהַיָּרֵחַ לְדָם לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה						
	הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃ וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר						
	יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמָּלֵט כִּי בְהַר						
	צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַ ם תִּהְיֶה פְלֵיטָה						
	כַּאֲשֶׁר אָמַר יְהוָה וּבָרִידִים						
	אֲשֶׁר יְהוָה קֹרֵא׃						
Cap iiij.	כִּי הִנֵּה בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא						
	אֲשֶׁר אָשׁוּב אֶת שְׁבוּת יְהוּדָה						
	וִירוּשָׁלִַ ם׃ וְקִבַּצְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם						
	וְהוֹרַדְתִּים אֶל עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט						
	וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתָּם שָׁם עַל עַמִּי וְנַחֲלָתִי						
	יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פִּזְּרוּ בַגּוֹיִם וְאֶת						
	אַרְצִי חָלָקוּ׃ וְאֶל עַמִּי יָדוּ גוֹרָל						
	וַיִּתְּנוּ זוֹנָה בְּתִלְדָה וַיִּמְכְּרוּ						
	בַּיַּיִן וַיִּשְׁתּוּ׃ וְגַם מָה אַתֶּם לִי						
	צֹר וְצִידוֹן וְכֹל גְּלִילוֹת פְּלֶשֶׁת						
	הֲגֹמְלוּל אַתֶּם מְשַׁלְּמִים עָלָי וְאִם						
	גְּמֹלִים אַתֶּם עָלַי קַלְּה מְהֵרָה אָשִׁיב						
	גְּמוּלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם׃ אֲשֶׁר כַּסְפִּי						
	וְזְהָבִי לְקַחְתֶּם וּמַחֲמַדַּי הַטֹּבִים						
	הֲבֵאתֶם לְהֵיכְלֵכֶם׃ וּבְנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי						
	יְרוּשָׁלַ ם מְכַרְתֶּם לִבְנֵי הַיְוָנִים						
	לְמַעַן הַרְחִיקָם מֵעַל גְּבוּלָם׃						

Prima.heb.	Tex.heb.Joel.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
הִנְנִי ׀ מְעִירִם ׀ מִן ׀ הַמָּקוֹם ׀ אֲשֶׁר	עור מקום	[a]Ecce ego[q] suscitabo eos [de][o] loco in[e] quo	ecce ego suscito eos de loco ubi vendidistis
מְכַרְתֶּם ׀ אֹתָם ׀ עֲשָׂה ׀ וְהֵשַׁבְתִּי	שוב	vendidistis[s] eos: & conuertam [retributionē][o] vestrā[b] in ca	ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω αὐτοὺς ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἀπέδοσθε
גְמֻלְכֶם ׀ בְּרֹאשְׁכֶם׃ וּמָכַרְתִּי ׀ אֶת		put vestrum.[c] Et vendam [filios vros][b] & [filias vras	αὐτοὺς ἐκεῖ· καὶ ἀνταποδώσω ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς
בְּנֵיכֶם ׀ וְאֶת ׀ בְּנֹתֵיכֶם ׀ בְּיַד ׀ בְּנֵי ׀ יְהוּדָה		[in manibus][f] filio[g]rum iuda:	κεφαλὰς ὑμῶν, καὶ ἀποδώσομαι τοὺς υἱούς ὑμῶν καὶ τὰς
וּמָכְרוּם ׀ לִשְׁבָאִים ׀ אֶל ׀ גּוֹי ׀ רָחוֹק		[et venundabunt eos][m] sa	filias vfas in manus filiorū iuda. & venūdabunt
כִּי ׀ יְהוָה ׀ דִּבֶּר ׃ קִרְאוּ ׀ זֹאת ׀ בַּגּוֹיִם		beis [gentī][p] longinque:	αὐτοὺς εἰς χεῖρας υἱῶν ἰούδα, καὶ ἀποδώσουσιν
קַדְּשׁוּ ׀ מִלְחָמָה ׀ הָעִירוּ ׀ הַגִּבּוֹרִים ׀	לחם גבר	[quia][r] dīs[s] locut[t] est.[c] Cla	αὐτοὺς εἰς αἰχμαλωσίαν εἰς ἔθνος μακράν, ὅτι ὁ κύ
יִגְּשׁוּ ׀ יַעֲלוּ ׀ כֹּל ׀ אַנְשֵׁי ׀ הַמִּלְחָמָה׃	נגש עלה	mate[u] hec[v] in gētibus: [ſan	ριος ἐλάλησεν· κηρύξατε ταῦτα ἐν τοῖς ἔθνεσιν· ἁγιάσα
כְּתוּ ׀ אִתֵּיכֶם ׀ לְחַרְבוֹת ׀ וּמִזְמְרֹתֵיכֶם	את	ctificate[x] bellum: [fuscita	τε πόλεμον, ἐξεγείρατε τοὺς μαχητάς, προσαγάγετε
לְרֹמָחִים ׀ הַחַלָּשׁ ׀ יֹאמַר ׀ גִּבּוֹר ׀ אֲנִי׃	זבר אמר	te[y] robustos.	καὶ ἀναβαίνετε πάντες ἄνδρες πολεμισταὶ, συγκόψατε
אָחִישׁוּ ׀ וּבֹאוּ ׀ כָּל ׀ הַגּוֹיִם ׀ מִסָּבִיב	בוא נבב	[a] Ascendant :[c] accedant	aratra vfa in gladios: & falces vfas
וְנִקָּבְצוּ ׀ שָׁמָּה ׀ הַנְחֵת ׀ יְהוָה ׀ גִּבּוֹרֶיךָ׃	קבץ נחת	[omnes][d] viri[e] bellatores:	τὰ ἄροτρα ὑμῶν εἰς ῥομφαίας, καὶ τὰ δρέπανα ὑμῶν
יֵעֹרְרוּ ׀ וְיַעֲלוּ ׀ הַגּוֹיִם ׀ אֶל ׀ עֵמֶק	עור עלה	[b] Concidite [aratra vfa][b] in	in lanceas· nō fortis dicat [pualeo ego]: cōgregamini
יְהוֹשָׁפָט ׀ כִּי ׀ שָׁם ׀ אֵשֵׁב ׀ לִשְׁפֹּט	ישב	gladios:[f] & ligones [vros][b]	εἰς ῥομφαίας, ὁ ἀσθενῶν λεγέτω ἰσχύω ἐγώ, συναθροίζεσθε καὶ
אֶת ׀ כָּל ׀ הַגּוֹיִם ׀ מִסָּבִיב ׀ וְשִׁלַּחְתָּ		[in lanceas.][g] Infirmus[h] di	intrate οἱ ἔθνη κύκλοθεν καὶ συνάχθητε ἐκεῖ,
מַגָּל ׀ כִּי ׀ בָשַׁל ׀ קָצִיר ׀ בֹּאוּ ׀ רְדוּ ׀ כִּי ׀ מָלְאָה	מגל	cat: quia[i] ego[k] fortis sum.	μᾶλλον[i] ἰσχυέτω ἀσθενὴς καὶ πᾶς ὁ πολεμιστὴς ἐγώ,
גַּת ׀ הַשִּׁיקוּ ׀ הַיְקָבִים ׀ כִּי ׀ רַבָּה	שוק	[Erumpite][l] & venite[m] [oēs	ἐξεγειρέσθωσαν καὶ ἀναβαινέτω
רָעָתָם׃ הֲמוֹנִים ׀ הֲמוֹנִים ׀ בְּעֵמֶק	רעע המון	[gentes][n] de circuitu [ooo	πᾶς ἔθνος πολεμικός· ἐξεγείρεσθωσαν καὶ ἀναβαινέτω
הֶחָרוּץ׃ שֶׁמֶשׁ ׀ וְיָרֵחַ ׀ קָדָרוּ ׀ וְכוֹכָבִים	חרץ קדר ככב	[& cōgregamini.][o] Ibi[p] oc	ἔθνη εἰς τὴν κοιλάδα ἰωσαφάτ, ὅτι ἐκεῖ καθῶ
אָסְפוּ ׀ נְגָהָם׃ וַיהוָה ׀ מִצִּיּוֹן ׀ יִשְׁאָג	שאג	cūbere faciet[b] dīs[s] robu	νὰ τὸν δικαίνειν πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν· ἐξαποστείλατε
וּמִירוּשָׁלִַם ׀ יִתֵּן קוֹלוֹ וְרָעֲשׁוּ ׀ שָׁמַיִם	נתן	stos tuos.[c] Confurgāt[c] &	falces ὅτι πεπλήρωται τρυγητός, εἰσπορεύεσθε πα
וָאָרֶץ ׀ וַיהוָה ׀ מַחְסֶה ׀ לְעַמּוֹ ׀ וּמָעוֹז	חסה עדה	ascendāt[d] gentes[e] in [vallē	cate: ὅτι πλήρης ὁ ληνός· ὑπερεκχεῖται τὰ ὑπολή Ηρο.
לִבְנֵי ׀ יִשְׂרָאֵל׃ וִידַעְתֶּם ׀ כִּי ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה		[Iosaphat:][q] quia[f] ibi[m] sede	νια, ὅτι ἐπλεύνθη τὰ κακὰ αὐτῶν· ἦλθον καὶ κοῦσθησαν εἰς
אֱלֹהֵיכֶם ׀ שֹׁכֵן ׀ בְּצִיּוֹן ׀ הַר ׀ קָדְשִׁי		bo[n] vt iudicem [oēs gētes]	valle iudicij· quia iuxta [dies dñi][b] in
וְהָיְתָה ׀ יְרוּשָׁלִַם ׀ קֹדֶשׁ ׀ וְזָרִים ׀ לֹא	קדש זר היה	[omnes][o] gentes[r] in circui	τῇ κοιλάδι τῆς κρίσεως ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα κυρίου ἐν τῇ
יַעַבְרוּ ׀ בָהּ ׀ עוֹד׃ וְהָיָה ׀ בַּיּוֹם ׀ הַהוּא	עבר	tū.[s] Mittite falces: [ooo	valle iudicij. sol & luna obtenebrabūt:
יִטְּפוּ ׀ הֶהָרִים ׀ עָסִיס ׀ וְהַגְּבָעוֹת ׀ תֵּלַכְנָה	נטף עסס	[quia][t] maturauit[u] messis.	καὶ ἀστὴρ οὐ δώσουσι τὸ φέγγος αὐτῶν. ὁ δὲ κύριος ἐκ
חָלָב ׀ וְכָל ׀ אֲפִיקֵי ׀ יְהוּדָה ׀ יֵלְכוּ מָיִם ׀	חלב אפק	[Venite][x] & descendite:[y] qa	Σιὼν κλαύσεται καὶ ἀφήσει φωνὴν αὐτοῦ ἐξ Ἰερουσαλήμ, καὶ σεισθήσεται οὐρανὸς καὶ γῆ, ὁ δὲ κύριος φεί
וּמַעְיָן ׀ מִבֵּית ׀ יְהוָה ׀ יֵצֵא ׀ וְהִשְׁקָה ׀ אֶת	עין שקה	[plenū est][z] torcular.[a] Exu	cet ppō suo: & cōfortabit filios [ſra
נַחַל ׀ הַשִּׁטִּים׃ מִצְרַיִם ׀ לִשְׁמָמָה	נחל שטים	berāt[b] torcularia[c] qa [mul	σιὼν ἀπακροᾶσθαι καὶ ἐξ Ἰερουσαλὴμ ἀκούσει φωνὴν αὐ
תִּהְיֶה ׀ וֶאֱדוֹם ׀ לְמִדְבַּר ׀ שְׁמָמָה ׀ תִּהְיֶה	היה דבר	tiplicata est[d] malicia eorū.	am: & mouebit cēlū & terra: at dīs[e] p
מֵחֲמַס ׀ בְּנֵי ׀ יְהוּדָה ׀ אֲשֶׁר ׀ שָׁפְכוּ ׀ דָּם		[Populi][e] populi[ff] in valle	τοῦ, καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ὁ δὲ κύριος φεί
נָקִי ׀ בְּאַרְצָם׃ וַיהוּדָה ׀ לְעוֹלָם ׀ תֵּשֵׁב	נקה עלם ישב	[cōcisionis:][f] quia[g] [iuxtā	cet ppō suo: & cōfortabit filios [ſra
וִירוּשָׁלִַם ׀ לְדוֹר ׀ וָדוֹר׃ וְנִקֵּיתִי ׀ דָּמָם		est[h] dies[i] domini[k] [in valle	σιὼν καὶ ἐνισχύσει τοῖς υἱοῖς ἰσρα
לֹא ׀ נָקִֹתִי ׀ וַיהוָה ׀ שֹׁכֵן ׀ בְּצִיּוֹן׃		[concisionis.][l] Sol[m] & luna	ηλ. καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατασκη
		[obtenebrati sūt:][n] & stelle	νῶν ἐν σιὼν ὄρει ἁγίῳ μου. καὶ ἔσαι ἱερουσαλὴμ ἁγία,
		[retraxerūt][o] splendorem	καὶ ἀλλογενὴς οὐ διελεύσονται δι᾽ αὐτῆς ἔτι. καὶ ἔσαι ἐν
		suū.[p] Et dīs[q] de sion[r] rugi	ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ἀποσταλάξει τὰ ὄρη γλυκασμόν, καὶ
		et:[s] & de hierusalem[t] dabit	βουνοὶ φύσουσιν γάλα, καὶ πᾶσαι αἱ ἀφέσεις ἰούδα
		[vocē][u] suā.[x] Et mouebūtur	πρὸς ἔσω πολεμίης· ἐξεγείρεσθωσαν καὶ ἀναβαινέτω
		[celi][y] & terra:[z] & dīs[a] [pes	gētes in vallē iosaphat· ἀ ibi sedebo
		[populi sui :][b] & fortitudo	σαι τὰ ἔθνη εἰς τὴν κοιλάδα ἰωσαφάτ, ὅτι ἐκεῖ καθῶ
		[filiorū][c] israel.[d] Et scietis	νι iudicem oēs gētes i circuitu· emittite
		[quia][e] ego[f] dominus [ooo	τοῦ διακρίνειν πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν· ἐξαποστείλατε
		[deus vēster][g] habitās[h] in sī	falces qñ adest vindemia: introite cal
		on in[i] mōte[c] sancto meo.	δρέπανα ὅτι πεπλήρωται τρυγητός, εἰσπορεύεσθε πα
		[Et erit][k] hierusalē[l] [sancta	cate: ἀ plenū torcular: redundant torcula
		[& alieni][m] non [ooo	τεῖτε, ὅτι πλήρης ὁ ληνός· ὑπερεκχεῖται τὰ ὑπολή
		[transibūt][n] p eā amplius.	ria: ἀ multiplicata sunt mala eoꝝ. fontē[k] auditi sunt in
		[Et erit][o] in die[p] illa [stilla	νια, ὅτι ἐπληθύνθη τὰ κακὰ αὐτῶν· ἦχοι ἠκούσθησαν ἐ
		būt[q] mōtes[r] dulcedinē:[s] &	valle iudicij· quia iuxta [dies dñi][b] in
		colles[t] fluent[u] lacte.[x] Et p	τῇ κοιλάδι τῆς κρίσεως ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα κυρίου ἐν τῇ
		[oēs][y] rīuos[z] iuda[a] ibūt[b] aq	valle iudicij. sol & luna obtenebrabūt:
		[& fōs][c] de domo[d] dñi[e] egre	κοιλάδι τῆς κρίσεως· ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη συσκοτάσουσι,
		dietur:[f] & irrigabit[g] torren	& stelle occidere facient splendorē suū. at dīs de
		tē[h] spinarū.[i] Egyptus[k] in	καὶ τὰ ἄστρα δύσουσιν τὸ φέγγος αὐτῶν. ὁ δὲ κύριος ἐκ
		desolatione[l] erit:[m] & idu	sion clamabit & ex hierusalem dabit vocē suā·
		mea[n] in desertū[o] pditiōis:	σιὼν ἀπακροᾶσθαι καὶ ἐξ Ἰερουσαλὴμ δώσει φωνὴν αὐ
		[pro eo qꝫ iniq egerint in	am: & mouebit cēlū & terra: at dīs p
		[filios][p] iuda: [& effuderint	τοῦ, καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ὁ δὲ κύριος φεί
		[sanguinē][q] innocentē[r] in	cet ppō suo: & cōfortabit filios [ſra
		terra sua.[s] Et iudea[t] i eter	σιὼν καὶ ἐνισχύσει τοῖς υἱοῖς ἰσρα
		nū[u] habitabit[x] & hieru	el. & scietis qꝫ ego dīs deus vē hitans
		salē[y] in generatione[z] & ge	ηλ. καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος ὁθεὸς ὑμῶν κατασκη
		neratione.[a] Et mundabo	νῶν ἐν σιὼν ὄρει ἁγίῳ μου. καὶ ἔσαι ἱερουσαλὴμ ἁγία,
		[sanguinem eorum quos	& alienigene nō transibunt p eam ἀπὸ. & erit in
		[non][b] mundauerā:[c] & dīs	καὶ ἀλλογενὴς οὐ διελεύσονται δι᾽ αὐτῆς ἔτι. καὶ ἔσαι ἐν
		[cōmorabitur][d] in sion.	die illa. stillabunt mōtes dulcedinē: &
		Explicit Iohel ppheta.	ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ἀποσταλάξει τὰ ὄρη γλυκασμόν, καὶ
			colles fluēt lacte: & oēs emissiones iuda
			βουνοὶ φύσουσιν γάλα, καὶ πᾶσαι αἱ ἀφέσεις ἰούδα
			fluent aquis. & fons de domo dñi egrediet:
			ῥυήσονται ὕδατα· καὶ πηγὴ ἐξ οἴκου κυρίου ἐξελεύσεται,
			& irrigabit torrentem funiculoꝝ. egrpt in perdi
			καὶ ποτιεῖ τὸν χειμάρρουν τῶν κοτίνων. αἴγυπτος εἰς ἀφανι
			tionē erit. & idumea in cāpū desolationis ex iudicatib
			σμὸν ἔσαι· καὶ ἡ ἰδουμαία εἰς πεδίον ἀφανισμοῦ ἐξ ἀδικιῶν
			filioꝝ iuda. p eo qꝫ effuderūt sanguinē iustū in terra sua.
			υἱῶν ἰούδα· ἀνθ᾽ ὧν ἐξέχεαν αἷμα δίκαιον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν.
			at iudea in eternū habitabit: & hieruſa
			ἡ δὲ ἰουδαία εἰς τὸν αἰῶνα κατοικηθήσεται, καὶ ἱερουσα
			lem in ghatiōes & ghationē: & vicissim sanguinē cor:
			λὴμ εἰς γενεὰς καὶ γενεάν, καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα αὐτῶν,
			& nō mūdabo: & dīs habitat in sion.
			καὶ οὐ μὴ ἀθῳώσω, καὶ κύριος κατασκηνώσει ἐν σιών.

INCIPIT PROLOGVS IN AMOS PROPHETAM.

Zias rex cum religionem sollicite emularetur: nimio religionis amore prouocatus: circa preceptum legis moysi arrepto thuribulo: vt in historia libri secundi paralipomenon ostenditur sacerdotale officiū presumere conatus est. Ob eam rem terremotū in tēplo dei exortū constat: cuius etiā zaharias propheta meminit. Ante huncitaq; terremotus amos propheta tēporibus predicti regis: & tēporibus hieroboā filii ioas regis israel: in eas gentes que lectione cōprehense sunt iram dei ob eas causas quas memorauit affuturam denunciat. Et quia idē propheta in sequentibus ait. Super tribus impietatibus: & super quattuor non conuertam eum: tertio peccatorū indulgentia deū dare posse significat: quem quarto eadē peccata admittētibus: nec penitentiā nec indulgentiā daturum annunciat. Nā per ignis similitudinē quem in predictas gentes immittendus predixit: grauē atq; irreuocabile dei iram ad euersionem earū dem ciuitatum processuram voluit demonstrare.

Item alius prologus.

Mos propheta pastor & rusticus & ruborum mora distringens: paucis verbis explicari nō potest. Quis enim digne exprimat tria & quattuor scelera damasci: gaze: tyri: idumee filiorū ammon: moab: & septimo octauoq; gradu iude & israel? Hic loquitur ad vaccas pingues que sunt in monte samarie: et ruituram domū maiores minoresq; testatur. Ipe cernit victores locuste: & stante dīm super murū litum: vel adamantinū: & vincinum pomorū: atrahentē supplicia peccatoribus: & famez in terra: non famez panis: neq; sitim aque: sed audiendi verbū dñi. nō dixit verba sed verbū. Amos vero interpretatur onustus. Hic amos spirituali gratia plenus: prophetauit inter ceteros pphetas. Nō enim solus ipe erat pphetes sed etiā alii. Et quippe nō poterat prophetes esse: nisi pastor ante fuisset. Qui etiā tuba sua clangit per singulos dies eruditens & docens in ecclesia. In veritate enim vox omniū prophetarū tanq; tuba spiritualis est predicans in ecclesia secundū qꝫ scriptum est. Ascende in mōtem excelsum tu qui euangelizas syon: exalta vocem tuā qui predicas hierusalem.

Item alius prologus.

Icamos propheta & pastor nō fuit pater esaie prophete: quāq; & ille propheta extiterit. Nam aliis literis ille: aliis iste apud hebreos scribitur: que differentia litterarū apud latinos non habetur: & ille fortis vel robustus: hic vero auulsus interpretatur: quia loqtur contra decē tribus: que per idolatriā a cultu dei & a regno dauid erant auulse. Fuit autē cognatio eius ex oppido thecue quod sex miliaribus distat a bethlee: curā gerēs pecorū in latitudine cāporū qui sunt proximi oppido thecue in quibus humo arida atq; arenosa nihil omnino frugū gignitur sed yberrimis pascuis abūdant: & ideo cūcta sunt plena pastoribus: & sterilitas terre cōpensatur pecorū multitudine: ex hoc nūero pastorū fuit amos iperit? sermone: sed plen? scīctia. Prophetauit autē eisdem tēporibus quibus ozee: esaias. Sed aliquantulum exorsus est prophetare anteq; esaias. Maxime autem contra decē tribus locutus est: pauca de duabus interferens. Hunc ablatū de numero pastorū misit dominus: vt in samaria prophetaret: quem amasias sacerdos frequenter plagis afflixit: tandem filius eius ozias vecte p tēpora trāfixit. Post hec semiuiu? in terram suam euectus post aliquot dies dolore vulneris expirauit: sepultusq; est cum patribus suis.

Explicit prologus.

AMOS.
AMMΩΣ. Cap.i.

Sermōes amos q facti sunt i accarpi ex thecue: quos vidit super israel in diebus ozie regis iuda: & in diebus hieroboam filii ioas regis israel ante duos annos terremotus.

Ο λογισμὸς τοῦ ἐξηγόντος ἐν ἀκαρπίᾳ ἐν θεκουέ, ὃς εἶδεν ὑπὲρ ἰερουσαλήμ, ἐν ἡμέραις ὀζίου βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωὰς regis israel πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ.

A

Incipit Amos propheta. Capitulum. i.

UErba amos[a] qui[e] fuit [in pastoribus][c] thecue:[d] que[b] vidit[f] super israel in diebus[m] ozie regis[o] iuda: & in diebus hieroboam filii[p] ioas regis[q] israel: ante duos annos terremotus:[s] & dixit.[b] Domin? de sion rugiet & de hierusalem dabit vocē suā. Et luxerūt[t] speciosa[u] pastorū: & exiccat? est[w] vertex carmeli.[c] Hec dicit[q] dominus. Super tribus[s] sceleribus[u] damasci & super quattuor [non][a] cōuertā eum: [b] eo qꝫ triturauerūt[t] in plaustris ferreis galaad. Et mittā ignem in domū azahel: & deuorabit domos benadab. Et conteram vectem damasci: & disperdā habitatorem de cāpo idoli: & tenentē sceptrū de domo voluptatis: & trāsferetur populus syrie cyrenē dicit dīs. Hec dicit domin? Super tribus sceleribus gaze & super

Cap.i.

Pśtiua.heb.	Tex.heb.Amos.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
אַרְבָּעָה׳לֹא׳אֲשִׁיבֶנּוּ׳עַל׳הַגְלוֹתָם	quattuor׳non׳conuertam eū:׳eo q׳transtulerit	quattuor nō cōuertam eos eoqꝫ captiuauc-	τεσσαρσιν ουκ ἀποστραφήσομαι αὐτους ἐνεκεν τ ἀιχμαλω
בְּלִיַּעַל׳שִׁלְמָה׳לְהַסְגִּיר׳לֶאֱדוֹם׃	׳captiuitatē׳pfectā׳vt cō-	runt ipi captiuitatē salomon vt cōcluderet in	τισεως σολομων τ συγκλεισαι εις
וְשִׁלַּחְתִּי׳אֵשׁ׳בְּחוֹמַת׳עַזָּה׳וְאָכְלָה	cluderet eam׳c׳in idumea.	tdumeam. τ mittam ignē in muros gaze:	τουδουμαιαν· και εξαποστελω πυρ επι τα τειχη γαζης,
אַרְמְנוֹתֶיהָ׃וְהִכְרַתִּי׳יוֹשֵׁב׳מֵאַשְׁדּוֹד	ᵛEt mittā׳ignem׳in mu-	τ deuorabit fundamēta eiꝰ. τ disperdam hitan	και καταφαγεται τα θεμελια αυτης· και εξολοθρευσω κατοι
וְתוֹמֵךְ׳שֵׁבֶט׳מֵאַשְׁקְלוֹן׳וַהֲשִׁבוֹתִי	rum׳gaze: ᵛ& deuorabit	tes de azoto. τ auferet tribꝰ ex ascalone: τ	κουντας εξ αζωτου· και εξαρανω σεται φυλη εξ ασκαλωνος, και
יָדִי׳עַל׳עֶקְרוֹן׳וְאָבְדוּ׳שְׁאֵרִית	׳edes eius׃ᵛ& disperdam	τ deuorabit fundamēta eiꝰ. τ disperdam hitan	και καταφαγεται τα θεμελια αυτης· και εξολοθρευσω κατοι
פְּלִשְׁתִּים׳אָמַר׳אֲדֹנָי׳יְהוִה׃ כֹּה	׳habitatorem׳de azoto:	tes de azoto. τ auferet tribꝰ ex ascalone: τ	κουντας εξ αζωτου· και εξαρανω σεται φυλη εξ ασκαλωνος, και
אָמַר׳יְהוָה׳עַל׳שְׁלֹשָׁה׳פִּשְׁעֵי׳עַזָּה	ᵛ& tenētem׳sceptrum׳de	inducā manū meā sup accaronē: τ peribūt reli-	εἰ ducα manū meα sup accaronē: τ peribūt reli
וְעַל׳אַרְבָּעָה׳לֹא׳אֲשִׁיבֶנּוּ׳עַל	afcalone: ᵛ& conuertam	quiæ philistinorum dicit dñs deus. Hec dicit	τα λοιποι· των αλλοφυλων λεγει κυριος· ταδε λεγει κς ὑπὶ
הַסְגִּירָם׳נָלוּת׳שְׁלֵמָה׳לֶאֱדוֹם׃׳וְלֹא	׳manū meā ᵛsuper׳acha-	tribus ipietatiꝰ tyri τ sup quattuor. nō	tribus ipietatiꝰ tyri τ sup quattuor. nō
זָכְרוּ׳בְּרִית׳אַחִים׃׳וְשִׁלַּחְתִּי׳אֵשׁ	ron׃ᵛ& peribunt׳reliquiæ	τοις τρισιν ασεβειας ὑρακλ και επι τας τεσαρ	τοις τρισιν ασεβειας ισραηλ και επι τας τεσαρ
בְּחוֹמַת׳צֹר׳וְאָכְלָה׳אַרְמְנוֹתֶיהָ׃	׳philistinorum׳dicit׳dñs	σιν. ουκ αποστραφησομαι αὐτου, ανθ ὡν παρεδωκαν	σιν. ουκ αποστραφησομαι αὐτου, ανθ ὡν απεδοντο αργυ
כֹּה׳אָמַר׳יְהוָה׳עַל׳שְׁלֹשָׁה׳פִּשְׁעֵי׳צֹר	׳deus. Hec ccccccccccc	το ιδουμαιαν· και πεντηκοντα ανδρα- ποδισματων καταπατουν	ριον πωλωχοι και πεντηκοντα ανδρα ποδισματων καταπατουν
וְעַל׳אַרְבָּעָה׳לֹא׳אֲשִׁיבֶנּוּ׳עַל	׳dicit׳dominus. ׳Sup׳tri-	sup pulueꝛē terre. τ pugnū peuttebāti capite	sup pulueꝛē terre. τ pugnū peuttebāti capite
הַסְגִּירָם׳נָלוּת׳שְׁלֵמָה׳לֶאֱדוֹם׃׳וְלֹא	bus׳sceleribus׳tyri׃ ccccc	τα επι τον χουν της γης· και ενκαλυψον εις κεφαλην	τα επι τον χουν της γης· και ενκαλυψον εις κεφαλην
זָכְרוּ׳בְּרִית׳אַחִים׃׳וְשִׁלַּחְתִּי׳אֵשׁ	ᵛ& super׳quattuor ᵛᵛ non	μηδιει τ ουκ ἀποστρεψω αὐτον· ανθ ὡν ἐκδικησαι	μηδιει τ ουκ ἀποστρεψω αὐτον· ανθ ὡν ἐκδικησαι
בְּחוֹמַת׳צֹר׳וְאָכְלָה׳אַרְמְנוֹתֶיהָ׃	ᵛcōuertam eum׃ᵛeo q᷑	τον αδελφων, και ἐξαποστελω πυρ επι τα τειχη τυρου, και	τον αδελφων, και ἐξαποστελω πυρ επι τα τειχη τυρου, και
כֹּה׳אָמַר׳יְהוָה׳עַל׳שְׁלֹשָׁה׳פִּשְׁעֵי	ᵛᵛincenderit׃ᵛ ossa ccccc	καταφαγεται τα θεμελια αὐτης· ταδε λεγει κυριος, επι τας	καταφαγεται τα θεμελια αὐτης· ταδε λεγει κς, επι τας
אֱדוֹם׳וְעַל׳אַרְבָּעָה׳לֹא׳אֲשִׁיבֶנּוּ	׳regis׳idumee vſq׳ad ci-	trib׳ ipietatib׳ idumec τ sup quattuor.	trib׳ ipietatib׳ idumec τ sup quattuor.
עַל׳רָדְפוֹ׳בַּחֶרֶב׳אָחָיו׳וְשִׁחֵת׳רַחֲמָו	׳nerem. ᵛ Et mittam׳ignē	τρισιν ασεβειας της ἰδουμαίας και επι τας τεσαρσιν.	τρισιν ασεβειας της ἰδουμαίας και επι τας τεσαρσιν.
וַיִּטְרֹף׳לָעַד׳אַפּוֹ׳וְעֶבְרָתוֹ׳שָׂמְרָה	׳in moab׃ᵛ& deuora	nō cōuertam eos eoqꝫ pfequūt׳est in gla-	D nō cōuertam eos eoqꝫ pfequūt׳est in gla-
נֶצַח׳וְאַפּוֹ׳טָרַף׳לָעַד׃ כֹּה	bit׳edes eius. ccccccccc	δυκ αποστραφησομαι αὐτους ενεκεν του κατα-	δυκ αποστραφησομαι αὐτους ενεκεν του κατα-
אָמַר׳יְהוָה׳עַל׳שְׁלֹשָׁה׳פִּשְׁעֵי	׳Hec׳dicit׳dominus.׳Su-	διωξαι τον αδελφον αὐτου· και ελυμηνατο μητραν επι γης,	διωξαι τον αδελφον αὐτου· και ελυμηνατο μητραν επι γης,
בְּנֵי׳עַמּוֹן׳וְעַל׳אַרְבָּעָה׳לֹא׳אֲשִׁיבֶנּוּ	per׳tribus׳sceleribus cc	τ raputt in testimoniū honorē suū: τ ipetū suū	τ raputt in testimoniū honorē suū: τ ipetū suū
עַל׳בְּקָעָם׳הָרוֹת׳הָהָרָה	ᵛᵛedom׃ᵛ& super׃quattu-	και κρασιν εις μαρτυριον φοβον αὐτ, και το ὁρμημα αὐτ	και κρασιν εις μαρτυριον φοβον αὐτ, και το ὁρμημα αὐτ
לְמַעַן׳הַגְלוֹתָם׳אֶת׳גְּבוּלָם׃	׳or׃ᵛ non ᵛ cōuertam eum:	τ ενφλαξεν εις νεικος· και εξαποστελω πυρ επι θαιμαν, και	τ ενφλαξεν εις νεικος· και εξαποστελω πυρ επι θαιμαν, και
וְהִצַּתִּי׳אֵשׁ׳בְּחוֹמַת׳רַבָּה׳וְאָכְלָה	׳eo q᷑ ᵛdiſſecuerit׃ pregnates	deuorabit fundamēta eiꝰ. hec dicit dñs sup	deuorabit fundamēta eiꝰ. hec dicit dñs sup
אַרְמְנוֹתֶיהָ׃בְּתְרוּעָה׳בְּיוֹם׳מִלְחָמָה	׳galaad׳ad ׳dilatandum	καταφαγεται τα θεμελια αὐτης· ταδε λεγει κυριος, επι τας	καταφαγεται τα θεμελια αὐτης· ταδε λεγει κς, επι τας
בְּסַעַר׳בְּיוֹם׳סוּפָה׃וְהָיָה׳מַלְכָּם	׳terminum suum. ccccc	trib׳ ipietatib׳ filiop amō τ sup	trib׳ ipietatib׳ filiop amō τ sup
בַּגּוֹלָה׳הוּא׳וְשָׂרָיו׳יַחְדָּו׳אָמַר׳יְהוָה׃	ᵇEt succendā׳ignē׳in mu	τας τρισιν ασεβειας των υἱων αμμων και επι τας	υἱων αμμων και επι τας
כֹּה׳אָמַר׳יְהוָה׳עַל׳	ro׳rabbath.ᵛᵛ& deuorabit	quattuor. nō cōuertam eos: eoqꝫ diſſecabāt	τεσσαρσιν· δυκ αποστραφησομαι αὐτους, ανθ ὡν ανεσχιζον πας
Cap.ii. שְׁלֹשָׁה׳פִּשְׁעֵי׳מוֹאָב׳וְעַל׳אַרְבָּעָה	ᵉᵉedes eius׃ᵛ& ſup׳quat-	ventre hūtes ex galaaditis: vt dilatarēt	γασρι εχουσας των γαλααδιτων, οπως εμπλατυνωσιν τα
לֹא׳אֲשִׁיבֶנּוּ׳עַל׳שָׂרְפּוֹ׳עַצְמוֹת	ᵉᵉtuor׃nō׳cōuertā eum׃ᵉeo	terminos suos. τ succēdā ignē in muros rabbo. τ de-	οριαι αὐτων· και αποστελω πυρ επι τα τειχη ραββαθ· και κα
מֶלֶךְ׳אֱדוֹם׳לְשִׂיד׃ וְשִׁלַּחְתִּי׳אֵשׁ	ᵉᵉq᷑׳diſſecuerit׃ pregnates	uorabit fundamēta eiꝰ cū clamore in die belli:	τα φαγεται τα θεμελια αὐτης μετα κραυγης εν ημερα πολε
בְּמוֹאָב׳וְאָכְלָה׳אַרְמְנוֹת׳הַקְּרִיּוֹת	׳galaad׳ad ׳dilatandum	τ σmouebit in die׀ cōmmatiōis eius: τ	μου, και σεισθησεται ενημερας συντελεσεως αὐτης, και
וּמֵת׳בָּשָׁאוֹן׳מוֹאָב׳בְּתְרוּעָה׳בְּקוֹל	׳terminum suum. ccccc	μου, και σεισθησεται ενημερας συντελεσεως αὐτης, και	ibit rex eoꝝ in captiuitate sacerdotes τ
שׁוֹפָר׃וְהִכְרַתִּי׳שׁוֹפֵט׳מִקִּרְבָּהּ׳וְכָל	ᵇEt succendā׳ignē׳in mu	ibit rex eoꝝ in captiuitate sacerdotes τ	πορευσεται ὁ βασιλευς αὐτων εν αιχμαλωσια ει ιερεις και
שָׂרֶיהָ׳אַהֲרוֹג׳עִמּוֹ׳אָמַר׳יְהוָה׃כֹּה	ro׳rabbath.ᵛᵛ& deuorabit	principes eoꝝ in idipm sic dñs.	principes eoꝝ in idipm sic dñs.
אָמַר׳יְהוָה׳עַל׳שְׁלֹשָׁה׳פִּשְׁעֵי	ᵉedes׳bosre.ᵛᵛ Hec׳dicit׳dñs.	2.	
יְהוּדָה׳וְעַל׳אַרְבָּעָה׳לֹא׳אֲשִׁיבֶנּוּ	ᵉSup׳tribus׳sceleribꝰ׳fi-	Hec dicit dñs. Super tribus sceleribus tyri cccc	2.
עַל׳מָאֲסָם׳אֶת׳תּוֹרַת׳יְהוָה׳וְחֻקָּיו	liorū׳ammō׳& sup׳quat-	& super quattuor non conuertā eum: eo	Hoi ἀρχοντες αὐτων ετι ὁ αυτο λεγει κυριος. Ca.2.
לֹא׳שָׁמָרוּ׳וַיִּתְעֻם׳מְכִזְבֵיהֶם׳אֲשֶׁר	tuor׃nō׳cōuertā eum׃eo	q᷑ diſſecuerit pregnates galaad ad dilatandum	Hec dicit dñs sup tribus ipietatib׳ moab
הָלְכוּ׳אֲבוֹתָם׳אַחֲרֵיהֶם׃ וְשִׁלַּחְתִּי	q᷑ diſſecuerit׃ pregnates	terminum suum. cccccc	τ sup quattuor: nō cōuertam eū. eoqꝫ cō
אֵשׁ׳בִּיהוּדָה׳וְאָכְלָה׳אַרְמְנוֹת	ᵉgalaad׳ad ׳dilatandum	Et succendā ignē in muros rabbath. τ deuo-	κα επι τεσσαρσιν. δυκ αποστραφησομαι αὐτον· ανθ ὡν
יְרוּשָׁלִָם׃ כֹּה׳אָמַר׳יְהוָה׳עַל	׳terminum suum. cccccc	rabit edes eius & deuorabit edes arcon: &	εκαυσαν οστα βασιλεως ιδουμαιας εις κονιαν· και εξα
שְׁלֹשָׁה׳פִּשְׁעֵי׳יִשְׂרָאֵל׳וְעַל׳אַרְבָּעָה	ᵇEt succendā׳ignē׳in mu	peribunt reliquiæ philistinorum dicit dñs	στελω πυρ επι θαιμαν, και καταφαγεται τα θεμελια των
לֹא׳אֲשִׁיבֶנּוּ׳עַל׳מְכָרָם׳בַּכֶּסֶף	ro׳rabbath.ᵛᵛ& deuorabit	deus. Hec cccccccccc	βασιλεων ιδουμαιας εν καιρω, και εξα
צַדִּיק׳בָּאֶבְיוֹן׳וְאֶבְיוֹן׳בַּעֲבוּר׳נַעֲלָיִם׃	ᵉedes eius׃ᵛ& ſuper׃quattuor ᵛᵛ non	dicit dominus. Sup tri-	στειλαι πυρ επι τα τειχη τυρου, και
הַשֹּׁאֲפִים׳עַל׳עֲפַר׳אֶרֶץ׳דַּרְכֵּי	׳cōuertam eum׃eo q᷑ eo	bus sceleribus tyri cccc	καταφαγεται τα θεμελια αὐτης· ταδε λεγει κυριος, επι τας
דַלִּים׳וְדֶרֶךְ׳עֲנוּיִם׳יָטוּ׳וְאִישׁ	ᵉcōcluſerint ᵍ captiuitatē	& super quattuor ᵛᵛ non	trib׳ ipietatib׳ idumec τ sup quattuor.
וְאָבִיו׳יֵלְכוּ׳אֶל׳הַנַּעֲרָה׳לְמַעַן׳חַלֵּל	׳pfectā׳in idumea׃ᵛ& nō	cōuertam eum׃eo q᷑ eo	τρισιν ασεβειας της ἰδουμαίας και επι τας τεσαρσιν.
אֶת־שֵׁם׳קָדְשִׁי׃וְעַל׳בְּגָדִים׳חֲבֻלִּים	ᵉᵉfint recordati׳federis׳fra	pfecutus sit׃in gla	D nō cōuertam eos eoqꝫ pfequūt׳est in gla
יָטוּ׳אֵצֶל׳כָּל׳מִזְבֵּחַ׳עַל׳בִּגְדֵי׳עֲשׁוּקִים	trum. ׳Et mittam׳ignem	dio׳fratrē suū׃ & violauer	δυκ αποστραφησομαι αὐτους ενεκεν του κατα
וְיֵין׳עֲנוּשִׁים׳יִשְׁתּוּ׳בֵּית׳אֱלֹהֵיהֶם׃	ᵉᵉin moab׃ᵛ& deuora	rit׳mia ei׃ᵛ& tenuerit׃vl׃	διωξαι τον αδελφον αὐτου· και ελυμηνατο μητραν επι γης,
וַאֲנִי׳הִשְׁמַדְתִּי׳אֶת׳הָאֱמֹרִי׳מִפְּנֵיהֶם	bit׳edes eius. ccccccccc	tra׳furoré suū׃& indigna	τ raputt in testimoniū honorē suū: τ ipetū suū
אֲשֶׁר׳כְּגֹבַהּ׳אֲרָזִים׳גָּבְהּ׳וְחָסֹן׳הוּא	׳Hec׳dicit׳dominus.׳Su-	tionē suā׃ feruauerit vſq	και κρασιν εις μαρτυριον φοβον αὐτ, και το ὁρμημα αὐτ
אֶלּוֹן׳שָׁמַיד׳כַּאלונים׳וַאֲשַׁמִּיד׳פִּרְיוֹ׳מִמַּעַל	per׳tribus׳sceleribus cc	in׃finem. ׳Mittā׃ignē׃in	ενφλαξεν εις νεικος· και εξαποστελω πυρ επι θαιμαν, και
וְשָׁרָשָׁיו׳מִתָּחַת׃ וְאֶנֹכִי׳הֶעֱלֵיתִי	ᵉᵉedom׃ᵛ& ſuper׃quattu	themā׃& deuorabit ᵏedes	deuorabit fundamēta eiꝰ. hec dicit dñs sup
אֶתְכֶם׳מֵאֶרֶץ׳מִצְרַיִם׳וְאוֹלֵךְ	׳or׃ᵛ non ᵍ cōuertam eum:	ᵏbosre.ᵛᵛ Hec׃dicit׃dñs.	καταφαγεται τα θεμελια αὐτης· ταδε λεγει κυριος επι
אֶתְכֶם׳בַּמִּדְבָּר׳אַרְבָּעִים׳שָׁנָה	׳eo q᷑ ᵛdiſſecuerit׃ pregnates	Sup׃tribus׃sceleribꝰ׃fi	trib׳ ipietatib׳ filiop amō τ sup
לָרֶשֶׁת׳אֶת׳אֶרֶץ׳הָאֱמֹרִי׃ וְאָקִים	׳galaad׳ad ׳dilatandum	liorū׃ammō׃& sup׃quat	τας τρισιν ασεβειας των υἱων αμμων και επι τας
מִבְּנֵיכֶם׳לִנְבִיאִים׳וּמִבַּחוּרֵיכֶם	׳terminum suum. cccccc	tuor׃nō׃cōuertā eum׃eo	quattuor. nō cōuertam eos: eoqꝫ diſſecabāt
לִנְזִרִים׳הַאַף׳אֵין׳זֹאת׳בְּנֵי׳יִשְׂרָאֵל	ᵇEt succendā׳ignē׳in mu	q᷑ diſſecuerit׃ pregnates	τεσσαρσιν· δυκ αποστραφησομαι αὐτους, ανθ ὡν ανεσχιζον πας
נְאֻם׳יְהוָה׃ וַתַּשְׁקוּ׳אֶת׳הַנְּזִרִים	ro׳rabbath.ᵛᵛ& deuorabit	ventre hūtes ex galaaditis: vt dilatarēt	γασρι εχουσας των γαλααδιτων, οπως εμπλατυνωσιν τα
יַיִן׳וְעַל׳הַנְּבִיאִים׳צִוִּיתֶם׳לֵאמֹר	ᵉedes eius׃ᵛ& ſuper׃quattuor	terminos suos. τ succēdā ignē in muros rabbo. τ de-	οριαι αὐτων· και αποστελω πυρ επι τα τειχη ραββαθ· και κα
לֹא׳תִנָּבְאוּ׃ הִנֵּה׳ אָנֹכִי׳ מֵעִיק	ᵉᵉnon׃cōuertā eum׃eo	uorabit fundamēta eiꝰ cū clamore in die belli:	τα φαγεται τα θεμελια αὐτης μετα κραυγης εν ημερα πολε
תַּחְתֵּיכֶם׳כַּאֲשֶׁר׳תָּעִיק׳הָעֲגָלָה	׳q᷑ diſſecuerit׃ pregnates	τ σmouebit in die׀ cōmmatiōis eius: τ	μου, και σεισθησεται ενημερας συντελεσεως αὐτης, και
הַמְלֵאָה׳לָהּ׃ עָמִיר׃ וְאָבַד׳מָנוֹס	׳galaad׳ad ׳dilatandum	ibit rex eoꝝ in captiuitate sacerdotes τ	πορευσεται ὁ βασιλευς αὐτων εν αιχμαλωσια ει ιερεις και
מִקֶּלָּ׳וְחָזָק׳לֹא׳יְאַמֵּץ׳כֹּחוֹ׳וְגִבּוֹר	׳terminum suum. cccccc	principes eoꝝ in idipm sic dñs.	principes eoꝝ in idipm sic dñs.
לֹא׳יְמַלֵּט׳נַפְשׁוֹ׃ וְתֹפֵשׂ׳הַקַּשָּׁת	ᵇEt succendā׳ignē׳in mu	2.	
לֹא׳יַעֲמֹד׳וְקַל׳בְּרַגְלָיו׳לֹא׳יְמַלֵּט	ro׳rabbath.ᵛᵛ& deuorabit	Hec dicit dñs. Super tribus sceleribus cccc	2.
וְרֹכֵב׳הַסּוּס׳לֹא׳יְמַלֵּט׳נַפְשׁוֹ׃וְאַמִּיץ	ᵉedes eius׃ᵛ& ſuper׃quattuor	& super quattuor non conuertam eum: eo	Hoi ἀρχοντες αὐτων ετι ὁ αυτο λεγει κυριος. Ca.2.
לִבּוֹ׳בַּגִּבּוֹרִים׳עָרוֹם׳יָנוּס׳בַּיּוֹם	ᵉᵉnon׃cōuertā eum׃eo	q᷑ abiecerit׃ legē׃do	Hec dicit dñs sup tribus ipietatib׳ moab
הַהוּא׳נְאֻם׳יְהוָה׃	׳q᷑ diſſecuerit׃ pregnates	mini׃& mandata eius cc	τ sup quattuor: nō cōuertam eū. eoqꝫ cō

Trāsla.Gre.lxx.cū interp.lati.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.Amos.iij.	Pśtiua..heb.
eiꝰ nō custodierūt: τ deceperūt eos va-	nō׳custodierit.ᵐ Decepe	לֹא׳שָׁמְרוּ׳ᵐוַיִּתְעֻם׳מְכִזְבֵיהֶם׳אֲשֶׁר	
ταυτ ουκ ἐφυλαξαντο, και επλανησαν αὐτους τα μιᾶ	rūt eni eos ᵑidola sua׃ post	הָלְכוּ׳ᵑאֲבוֹתָם׳אַחֲרֵיהֶם׃ וְשִׁלַּחְתִּי	
ma eoꝝ q᷑ fecerunt: q᷑ scutt sunt pfes eo	que ᵖabierant ᵍ patres eo-	אֵשׁ׳בִּיהוּדָה׳וְאָכְלָה׳אַרְמְנוֹת	
λεια αὐτων α ἐποιησαν, ἅτις ἐκκολουθησαν οι πατερες αὐ	rum.ᵖEt mittam ccccccc	יְרוּשָׁלִָם׃ כֹּה׳אָמַר׳יְהוָה׳עַל	
τῶ ποσ ἰσαν αὐτων. και ἐλευσομαι πῦρ επι ἰουδαν, και	׳ignē׃in iudam׃ᵗ& deuo-	שְׁלֹשָׁה׳פִּשְׁעֵי׳יִשְׂרָאֵל׳וְעַל׳אַרְבָּעָה	
devorabit fundamēta hierusalem. hec dicit dñs:	rabit׃ edes ccccccccccc	לֹא׳אֲשִׁיבֶנּוּ׳עַל׳מְכָרָם׳בַּכֶּסֶף	
καταφαγεται τα θεμελια ιερουσαλημ· ταδε λεγει κυριος,	׳hierusalē.ᵍ Hec׃dicit׃do-	צַדִּיק׳בָּאֶבְיוֹן׳וְאֶבְיוֹן׳בַּעֲבוּר׳נַעֲלָיִם׃	
sup tribus ipietatiꝰ israel τ sup ᾱttuor.	׳minus. ᵖSuper ccccccc	הַשֹּׁאֲפִים׳עַל׳עֲפַר׳אֶרֶץ׳דַּרְכֵּי	
επι τας τρισιν ασεβειας ισραηλ και επι τας τεσαρ	׳tribus׳ sceleribus ᵖ israel:	דַלִּים׳וְדֶרֶךְ׳עֲנוּיִם׳יָטוּ׳וְאִישׁ	
σιν. ουκ αποστραφησομαι αὐτου, ανθ ὡν απεδοντο αργυ	ᵖ& sup׃quattuor ccccc	וְאָבִיו׳יֵלְכוּ׳אֶל׳הַנַּעֲרָה׳לְמַעַן׳חַלֵּל	
ριον πωλωχοι και πεντηκοντα ανδρα ποδισματων καταπατουν	ᵑnō׃cōuertā eum᷑ pro eo	אֶת־שֵׁם׳קָדְשִׁי׃ וְעַל׳בְּגָדִים׳חֲבֻלִּים	
sup pulueꝛē terre. τ pugnū peuttebāti capite	q᷑ ᵖvendiderit ᵖ argento	יָטוּ׳אֵצֶל׳כָּל׳מִזְבֵּחַ׳עַל׳בִּגְדֵי׳עֲשׁוּקִים	
τα επι τον χουν της γης· και ενκαλυψον εις κεφαλην	ᵖinſtum ᵍ & paupere׃ pro	וְיֵין׳עֲנוּשִׁים׳יִשְׁתּוּ׳בֵּית׳אֱלֹהֵיהֶם׃	
μηδιει τ ουκ ἀποστρεψω αὐτον· ανθ ὡν ἐκδικησαι	ᵖcalciamentis. ccccccc	וַאֲנִי׳הִשְׁמַדְתִּי׳אֶת׳הָאֱמֹרִי׳מִפְּנֵיהֶם	
τον αδελφων, και ἐξαποστελω πυρ επι τα τειχη τυρου, και	׳Qui cōterūt׃ super׃pul	אֲשֶׁר׳כְּגֹבַהּ׳אֲרָזִים׳גָּבְהּ׳וְחָסֹן׳הוּא	
καταφαγεται τα θεμελια αὐτης· ταδε λεγει κυριος, επι τας	׳uerem׃ terre׃capita ooo	אֶלּוֹן׳שָׁמַיד׳כַּאלונים׳וַאֲשַׁמִּיד׳פִּרְיוֹ׳מִמַּעַל	
trib׳ ipietatib׳ idumec τ sup quattuor.	׳pauperum׃ᵗ& viam׃ hu	וְשָׁרָשָׁיו׳מִתָּחַת׃ וְאֶנֹכִי׳הֶעֱלֵיתִי	
τρισιν ασεβειας της ἰδουμαίας και επι τας τεσαρσιν.	׳milium׃ᵖdeclinā. ׃ Et filiꝰ	אֶתְכֶם׳מֵאֶרֶץ׳מִצְרַיִם׳וְאוֹלֵךְ	
nō cōuertam eos eoqꝫ pfequūt׃est in gla	׳ac pater eius ᵍ ierunt׃ᵇad	אֶתְכֶם׳בַּמִּדְבָּר׳אַרְבָּעִים׳שָׁנָה	
δυκ αποστραφησομαι αὐτους ενεκεν του κατα	׳puellam׃ᵛᵗ violarent cc	לָרֶשֶׁת׳אֶת׳אֶרֶץ׳הָאֱמֹרִי׃ וְאָקִים	
διωξαι τον αδελφον αὐτου· και ελυμηνατο μητραν επι γης,	׳nome׃ᵖsancti׃meū׃ᵖ& su	מִבְּנֵיכֶם׃ לִנְבִיאִים׃ וּמִבַּחוּרֵיכֶם	
τ raputt in testimoniū honorē suū: τ ipetū suū	׳per׃ᵛestimētis׃ pignora	לִנְזִרִים׃ הַאַף׳אֵין׳זֹאת׳בְּנֵי׳יִשְׂרָאֵל	
και κρασιν εις μαρτυριον φοβον αὐτ, και το ὁρμημα αὐτ	׳tis׃accubuerūt׃ iuxta׃ oē	נְאֻם׳יְהוָה׃ וַתַּשְׁקוּ׳אֶת׳הַנְּזִרִים	
ενφλαξεν εις νεικος· και εξαποστελω πυρ επι θαιμαν, και	׳altare׃ᵍ& vinū׃dānatorū	יַיִן׳וְעַל׳הַנְּבִיאִים׳צִוִּיתֶם׳לֵאמֹר	
deuorabit fundamēta eiꝰ. hec dicit dñs sup	ᵍbibebant in׃domo׃ dei	לֹא׳תִנָּבְאוּ׃ הִנֵּה׳ אָנֹכִי׳ מֵעִיק	
καταφαγεται τα θεμελια αὐτης· ταδε λεγει κς, επι τας	׳fui׃ Ego autem ccccccc	תַּחְתֵּיכֶם׳כַּאֲשֶׁר׳תָּעִיק׳הָעֲגָלָה	
trib׳ ipietatib׳ idumec τ sup quattuor. nō	׳exterminauī׃ammorreū	הַמְלֵאָה׳לָהּ׃ עָמִיר׃ וְאָבַד׳מָנוֹס	
τοις τρισιν ασεβειας της ἰδουμαίας και επι τας τεσαρσιν.	ᵍa facie eorū׃ sicut altitudo cedri altitudo c-	מִקֶּלָּ׳וְחָזָק׳לֹא׳יְאַמֵּץ׳כֹּחוֹ׳וְגִבּוֹר	
nō cōuertam eos eoqꝫ pfequūt׳est in gla	׳or ἐκ προσωπου αὐτων· καθως ὑψος κεδρου το ὑψος αὐ	לֹא׳יְמַלֵּט׳נַפְשׁוֹ׃ וְתֹפֵשׂ׳הַקַּשָּׁת	
δυκ αποστραφησομαι αὐτους ενεκεν του κατα	׳tus׃ τ formā eradī quere׃ᵍ τ abiluit fructū eiꝰ	לֹא׳יַעֲמֹד׳וְקַל׳בְּרַגְלָיו׳לֹא׳יְמַלֵּט	
διωξαι τον αδελφον αὐτου· και ελυμηνατο μητραν επι γης,	׳τοῦ, και ἰχυρὸς ὡς ὡς ὁρυς, και ἐξηρα τον καρπον αυτ	וְרֹכֵב׳הַסּוּס׳לֹא׳יְמַלֵּט׳נַפְשׁוֹ׃וְאַמִּיץ	
τ raputt in testimoniū honorē suū: τ ipetū suū	׳ocup׃ τ radicēs eiꝰ ſubter. τ	לִבּוֹ׳בַּגִּבּוֹרִים׳עָרוֹם׳יָנוּס׳בַּיּוֹם	
και κρασιν εις μαρτυριον φοβον αὐτ, και το ὁρμημα αὐτ	׳τοῦ, ἐπάνωθεν, και τας ῥιζας αὐτου ὑποκατωθεν· και	הַהוּא׳נְאֻם׳יְהוָה׃	
ενφλαξεν εις νεικος· και εξαποστελω πυρ επι θαιμαν, και	׳ego cdurī׃ voꝝ de terra׃egypti׃ τ circūduxī	שִׁמְעוּ׳אֶת׳הַדָּבָר׳הַזֶּה׳אֲשֶׁר	Cap.iij.
deuorabit fundamēta eiꝰ. hec dicit dñs sup	׳ἐγω ἀνηγαγον ὑμας ἐκ γης αἰγυπτου, και πληνηγαγον	דִּבֶּר׳יְהוָה׳עֲלֵיכֶם׳בֵּית׳יִשְׂרָאֵל׳עַל	
καταφαγεται τα θεμελια αὐτης· ταδε λεγει κυριος επι	׳vos in׃deſto ᵍdraginta annis: vt poſſideret	כָּל׳הַמִּשְׁפָּחָה׳אֲשֶׁר׳הֶעֱלֵיתִי׳מֵאֶרֶץ	
trib׳ ipietatib׳ filiop amō τ sup	׳filii׃ israel׃ᵗ& ſuper ccccc	מִצְרַיִם׃ לֵאמֹר׃ רַק׳אֶתְכֶם׳יָדַעְתִּי	
τας τρισιν ασεβειας των υἱων αμμων και επι τας	׳omnē׃ᵐ cognatiōnē׃ quā	מִכֹּל׳מִשְׁפְּחוֹת׳הָאֲדָמָה׃ עַל־כֵּן	
quattuor. nō cōuertam eos: eoqꝫ diſſecabāt	ᵍeduxī׃ᵍ de terra ccccccc	אֶפְקֹד׳עֲלֵיכֶם׳אֶת־כָּל־עֲוֹנֹתֵיכֶם׃	

מִצְרַיִם׳ לֵאמֹר׳ רַק׳ אֶתְכֶם׳ יָדַעְתִּי
מִכֹּל׳ מִשְׁפְּחוֹת׳ הָאֲדָמָה׳ עַל־כֵּן
אֶפְקֹד׳ עֲלֵיכֶם׳ אֵת׳ כָּל׳ עֲוֹנֹתֵיכֶם׃ פקד
הֵיְלְכוּ׳ שְׁנַיִם׳ יַחְדָּו׳ בִּלְתִּי״ אִם שנה
נוֹעָדוּ׳ הֲיִשְׁאַג׳ אַרְיֵה׳ בַּיַּעַר׳ וְטֶרֶף יָטָרף
אֵין־לוֹ׳ הֲיִתֵּן׳ כְּפִיר׳ קוֹלוֹ׳ מִמְּעֹנָתוֹ נתן
בִּלְתִּי׳ אִם־לָכַד׳ הַתְּפֹל׳ צִפּוֹר׳ עַל־ עון
פַּח הָאָרֶץ׳ וּמוּקֵשׁ׳ אֵין־לָהּ״ הֲיַעֲלֶה קשש
פַּח מִן־הָאֲדָמָה׳ וְלָכוֹד׳ לֹא׳ יִלְכּוֹד׃ עלה
אִם־יִתָּקַע׳ שׁוֹפָר׳ בְּעִיר׳ וְעָם׳ לֹא תקע
יֶחֱרָדוּ׳ אִם׳ תִּהְיֶה׳ רָעָה׳ בְּעִיר׳ חרד
וַיהוָה׳ לֹא׳ עָשָׂה׃ כִּי׳ לֹא׳ יַעֲשֶׂה״ אֲדֹנָי רוע
יְהוִה׳ דָּבָר׳ כִּי׳ אִם־נָּלָה׳ סודו׳ אֶל
עֲבָדָיו׳ הַנְּבִיאִים׃ אַרְיֵה׳ שָׁאַג׳ מִי׳ יָרֵא נבא
לֹא׳ יִירָא׳ אֲדֹנָי׳ יְהוִה דִּבֶּר׳ מִי׳ לֹא נבא
יִנָּבֵא׃ הַשְׁמִיעוּ׳ עַל־ אַרְמְנוֹת שמע
בְּאַשְׁדּוֹד׳ וְעַל׳ אַרְמְנוֹת׳ בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם׳ וְאִמְרוּ׳ הֵאָסְפוּ׳ עַל׳ הָרֵי אסף
שֹׁמְרוֹן׳ וּרְאוּ׳ מְהוּמֹת רַבּוֹת׳ בְּתוֹכָהּ׳ ראה
וְעֲשׁוּקִים׳ בְּקִרְבָּהּ׃ וְלֹא׳ יָדְעוּ׳ עֲשׂוֹת עשק
נְכֹחָה׳ נְאֻם׳ יְהוָה״ הָאֹצְרִים״ חָמָס אצר
וְשֹׁד׳ בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם׃ לָכֵן׳ כֹּה׳ אָמַר שדד
אֲדֹנָי׳ יְהוִה צַר׳ וְסָבִיב׳ הָאָרֶץ׳ וְהוֹרִד צור
מִמֵּךְ׳ עֻזֵּךְ״ וְנָבְזּוּ׳ אַרְמְנוֹתָיִךְ׃ כֹּה ירד
אָמַר׳ יְהוָה׳ כַּאֲשֶׁר׳ יַצִּיל׳ הָרֹעֶה עז
מִפִּי״ הָאֲרִי׳ שְׁתֵּי כְרָעַיִם׳ אוֹ בדל
אָזֶן׳ כֵּן״ יִנָּצְלוּ׳ בְּנֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ הַיֹּשְׁבִים
בְּשֹׁמְרוֹן׳ בְּפֵאַת׳ מִטָּה׳ וּבְדַמֶּשֶׂק פאה
עָרְשׂוּ׃ שִׁמְעוּ׳ וְהָעִידוּ׳ בְּבֵית״ יַעֲקֹב׳ עוד
נְאֻם׳ אֲדֹנָי׳ יְהוִה״ אֱלֹהֵי״ הַצְּבָאוֹת׃
כִּי׳ בְיוֹם׳ פָּקְדִי׳ פֹּשְׁעֵי׳ יִשְׂרָאֵל
עָלָיו׳ וּפָקַדְתִּי׳ עַל׳ מִזְבְּחוֹת׳ בֵּית־אֵל׳ זבח
וְנִגְדְּעוּ׳ קַרְנוֹת׳ הַמִּזְבֵּחַ׳ וְנָפְלוּ נגד
לָאָרֶץ׃ וְהִכֵּיתִי׳ בֵּית׳ הַחֹרֶף׳ עַל׳ בַּיִת נכה
הַקָּיִץ״ וְאָבְדוּ״ בָּתֵּי׳ הַשֵּׁן׳ וְסָפוּ קוץ בַּיִת
בָּתִּים׳ רַבִּים׳ נְאֻם׳ יְהוָה׃ סוף רבב

egypti dicens. Tantum modo vos cognoui ex omnibus cognationibus terre. Idcirco visitabo sup vos omnes iniquitates vestras. Nunqd ambulabūt duo pariter: nisi cōuenerit eis? Nunquid rugiet leo in saltu: nisi habuerit predā? Nūquid dabit catulus leonis vocem de cubili suo: nisi aliqd apphenderit? Nunquid cadet auis in laqueū terre absq; aucupe? Nūquid auferetur laqueus de terra antequ aliqd ceperit? Si clanget tuba in ciuitate? & populus non expauescet? Si erit malū in ciuitate quod dñs non fecerit? Quia non faciet dominus deus verbum: nisi revelauerit secretum suum ad seruos suos prophetas. Leo rugiet: quis non timebit? Dñs deus locutus est: quis non prophetabit? Auditum facite in edibus azoti: & in edibus egypti dicite. Congregamini super montes samarie & videte insanias multas in medio eius: & calūniam patientes in penetralibus eius. Et nescierūt facere recturū: dicit dñs. Thesaurizātes iniquitatē & rapinas in edibus suis. Propterea hec dicit dñs deus. Tribulabitur & circūcutur terra: & detrahetur ex te fortitudo tua: & diripientur edes tue. Hec dicit dñs. Quō si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremum auricule: sic eruentur filii israel qui habitant in samaria in plaga lecti & in damasci grabato. Audite & contestamini in domo iacob: dicit dominus deus exercituum: quia in die cū visitare cepero prauricationes israel super eum visitabo: & altaria bethel: & amputabūtur cornua altaris & cadent in terrā. Et percutiā domū hyemale cum domo estiua: & peribūt edes multe dicit dominus. 4.

egypti vicens: tm modo vos cognoui ex oibus tribub terre: icirco visitabo sup vos oia pecca tā vestra. Si ābulabunt duo in idipm nisi prius cōuenerit eis? Si rugiet leo in saltu nō habens predā? Si dabit catulus leonis vocē suū de cubili suo nisi rapuerit aliqd? Si cadet auis in laqueū sup terrā absq; aucupe? Si statuet laqueus in terra sine eo qđ apphēdat aliqd? Si clangēt tuba in ciuitate & populus nō expauescet? Si erit malū in ciuitate qđ dñs nō fecit? Quia nō faciet dñs verbū suū nisi reuelauerit secretū suū ad seruos suos ꝓphetas. Leo rugiet quis nō timebit? Dñs deus locutus est quis nō ꝓphetabit? Auditū facite in domibus azoti & in domibus egypti & dicite. Congregamini super montes samarie & videte insanias multas in medio eius & calūnias patientes in medio eius. Et nescierūt recta facere dicit dñs. Thesaurizātes iniquitatē & rapinas in edibus suis. Propterea hec dicit dñs deus. Tribulabitur & circūdabit terra: & detrahetur ex te fortitudo tua & diripientur edes tue. Hec dicit dñs. Quō si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremū auricule: sic eruentur filii israel q̄ habitant in samaria in cathedra ex latere & in damasco. Audite & contestamini domum iacob: dicit dñs deus exercituum. Quia in die cū visitare cepero prauaricationes israel super eum visitabo & altaria bethel & succidentur cornua altaris & cadent in terrā. Et percutiā domū hyemalē cū domo estiua & peribūt domus eburnee & dissipabuntur edes multe dicit dominus.

egypti vicens: tm modo vos cognoui ex oibus tribub terre: icirco visitabo sup vos oia pecca tā vestra. Si ābulabunt duo in idipm nisi prius cōuenerit eis? Si rugiet leo in saltu nō habens predā? Si dabit catulus leonis vocē suū de cubili suo nisi rapuerit aliqd? Si cadet auis in laqueū sup terrā absq; aucupe? Si statuet laqueus in terra sine eo qđ apphēdat aliqd? Si clangēt tuba in ciuitate & populus nō expauescet? Si erit malū in ciuitate qđ dñs nō fecit? Quia nō faciet dñs verbū suū nisi reuelauerit secretū suū ad seruos suos ꝓphetas. Leo rugiet quis nō timebit? Dñs deus locutus est quis nō ꝓphetabit? Auditū facite in domibus azoti & in domibus egypti & dicite. Congregamini super montes samarie & videte insanias multas in medio eius & calūnias patientes in medio eius. Et nescierūt recta facere dicit dñs. Thesaurizātes iniquitatē & rapinas in edibus suis. Propterea hec dicit dñs deus. Tribulabitur & circūdabit terra: & detrahetur ex te fortitudo tua & diripientur edes tue. Hec dicit dñs. Quō si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremū auricule: sic eruentur filii israel q̄ habitant in samaria in cathedra ex latere & in damasco. Audite & contestamini domum iacob: dicit dñs deus exercituum. Quia in die cū visitare cepero prauaricationes israel super eum visitabo & altaria bethel & succidentur cornua altaris & cadent in terrā. Et percutiā domū hyemalē cū domo estiua & peribūt domus eburnee & dissipabuntur edes multe dicit dominus.

Audite verbū istud: vacce pingues q̄ estis in monte samarie q̄ opprimitis egenos & cōfringitis pauperes. Que dicitis dominis vestris: afferte & bibemus. Iurauit deus in sancto suo: quia ecce dies venient super vos & leuabunt vos in contis: & reliquias vias in ollis feruētibus. Et per aperturas exibitis altera cōtra alteram: & proiicietis in armon dicit dominus. Venite ad bethel: & ipie agite: ad galgalā & multiplicate preuaricationem. Et offerte mane victimas vestras tribus die decimas vras. Et sacrificate de fermento laudem: & vocate voluntarias oblationes & annunciate. Sic enim voluistis filii israel dicit dominus deus. Vnde & ego dedi vobis stuporē dentiū in cūctis vrbibus vrīs: & indigentiā panū in oibus locis vestris: & nō reuersi estis ad me dicit dñs. Ego quoq; prohibui vobis imbrem cū adhuc tres menses superessent vsq; ad messem: & pluui super vnā ciuitatē: & super alteram ciuitatē non pluui. Pars vna cōpluta est: & pars super quam non pluit aruit. Et venerunt due & tres ciuitates ad vnam ciuitatem vt biberent aquā & nō fuerunt satiate: & non redistis ad me dicit dñs. Percussi vos in vento vrēte: & in aurugine multitudine hortorū vrōrū & vinearū vrārū: oliueta vrā & ficeta vestra comedit eruca: & nō redistis ad me dicit dñs. Misi in vos mortē in via egypti: percussi in gladio iuuenes vros vsq; ad captiuitatē equoꝝ vestroꝝ: & ascendere feci putredinē castrorū vrōrū in nares vestras: et nō redistis ad me dicit dñs. Subuerti vos sicut subuertit deus sodomā & gomorrā: & facti estis quasi torris raptus ab incendio: & non redistis

Audite verbū istud: vacce bassan q̄ estis in monte samarie q̄ opprimitis egenos & cōfringitis pauperes. Que dicitis dominis vestris: afferte & bibemus. Iurauit deus in sancto suo: quia ecce dies venient super vos & leuabunt vos in contis: & reliquias vias in ollis feruētibus. Et per aperturas exibitis altera cōtra alteram: & proiicietis in armon dicit dominus. Venite ad bethel: & ipie agite: ad galgalā & multiplicate preuaricationem. Et offerte mane victimas vestras tribus die decimas vras. Et sacrificate de fermento laudem: & vocate voluntarias oblationes & annunciate. Sic enim voluistis filii israel dicit deus. Vnde & ego dedi vobis stuporē dentiū in cūctis vrbibus vrīs: & indigentiā panū in oibus locis vestris: & nō reuersi estis ad me dicit dñs. Ego quoq; prohibui vobis imbrem cū adhuc tres menses superessent vsq; ad messem: & pluui super vnā ciuitatē: & super alteram ciuitatē non pluui. Pars vna cōpluta est: & pars super quam non pluit aruit. Et venerunt due & tres ciuitates ad vnam ciuitatem vt biberent aquā & nō fuerunt satiate: & non redistis ad me dicit dñs. Percussi vos in vento vrēte: & in aurugine multitudine hortorū vrōrū & vinearū vrārū: oliueta vrā & ficeta vestra comedit eruca: & nō redistis ad me dicit dñs. Misi in vos mortē in via egypti: percussi in gladio iuuenes vros vsq; ad captiuitatē equoꝝ vestroꝝ: & ascendere feci putredinē castrorū vrōrū in nares vestras: et nō redistis ad me dicit dñs. Subuerti vos sicut subuertit deus sodomā & gomorrā: & facti estis quasi torris raptus ab incendio: & non redistis

שִׁמְעוּ׳ הַדָּבָר׳ הַזֶּה׳ פָּרוֹת׳ Cap.iiij.
הַבָּשָׁן׳ אֲשֶׁר׳ בְּהַר׳ שֹׁמְרוֹן׳ הָעֹשְׁקוֹת בשן
דַּלִּים׳ הָרֹצְצוֹת״ אֶבְיוֹנִים״ הָאֹמְרוֹת רוץ
לַאדֹנֵיהֶם׳ הָבִיאָה׳ וְנִשְׁתֶּה׃ נִשְׁבַּע אדן
אֲדֹנָי׳ יְהוִה״ בְּקָדְשׁוֹ׳ כִּי׳ הִנֵּה׳ יָמִים יום
בָּאִים׳ עֲלֵיכֶם׳ וְנִשָּׂא׳ אֶתְכֶם׃ בְּצִנּוֹת נשא
וְאַחֲרִיתְכֶן״ בְּסִירוֹת׳ דּוּגָה׃ וּפִרְצִים יצא
תֵּצֶאנָה׳ אִשָּׁה״ נֶגְדָּהּ״ וְהִשְׁלַכְתֶּנָה שלך
הַרְמוֹנָה׳ נְאֻם׳ יְהוָה׃ בֵּאוּ׳ בֵית־אֵל בוא
וּפִשְׁעוּ״ הַגִּלְגָּל׳ הַרְבּוּ׳ לְפַשֵּׁעַ רבה
וְהָבִיאוּ׳ לַבֹּקֶר׳ זִבְחֵיכֶם׳ לִשְׁלֹשֶׁת בוא
יָמִים׳ מַעְשַׂרְתֵּיכֶם׃ וְקַטֵּר״ מֵחָמֵץ יום עשר
תּוֹדָה׳ וְקִרְאוּ׳ נְדָבוֹת׳ הַשְׁמִיעוּ ידה
כִּי״ כֵן״ אֲהַבְתֶּם׳ בְּנֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ נְאֻם אהב
אֲדֹנָי׳ יְהוִה׃ וְגַם״ אֲנִי׳ נָתַתִּי׳ לָכֶם נקיון
נְקִיּוֹן׳ שִׁנַּיִם׳ בְּכָל׳ עָרֵיכֶם׳ וְחֹסֶר שנן
לֶחֶם׳ בְּכָל׳ מְקוֹמֹתֵיכֶם׳ וְלֹא שבת
עֲדֵי״ נְאֻם״ יְהוָה׃ וְגַם״ אָנֹכִי׳ מָנַעְתִּי עיר
מִכֶּם׳ אֶת׳ הַגֶּשֶׁם׳ בְּעוֹד״ שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים׳ לַקָּצִיר׳ וְהִמְטַרְתִּי׳ עַל־עִיר קצר
אֶחָת׳ וְעַל׳ עִיר׳ אַחַת׳ לֹא׳ אַמְטִיר
חֶלְקָה׳ אַחַת׳ תִּמָּטֵר׳ וְחֶלְקָה״ אֲשֶׁר
לֹא׳ תִמָּטֵר׳ עָלֶיהָ׳ תִּיבָשׁ׃ וְנָעוּ נעע
שְׁתַּיִם׳ שָׁלֹשׁ׳ עָרִים׳ אֶל׳ עִיר׳ אַחַת עיר
לִשְׁתּוֹת׳ מַיִם׳ וְלֹא׳ יִשְׂבָּעוּ׳ וְלֹא שבע
שַׁבְתֶּם׳ עָדַי׳ נְאֻם׳ יְהוָה׃ הִכֵּיתִי׳ אֶתְכֶם נכה
בַּשְּׁדָפוֹן״ וּבַיֵּרָקוֹן״ הַרְבּוֹת׳ גַּנּוֹתֵיכֶם רבב
וּכְרְמֵיכֶם׳ וּתְאֵנֵיכֶם׳ וְזֵיתֵיכֶם׳ יֹאכַל אכל
הַגָּזָם׳ וְלֹא שַׁבְתֶּם׳ עָדַי׳ נְאֻם׳ יְהוָה׃ שוב
שִׁלַּחְתִּי׳ בָכֶם׳ דֶּבֶר׳ בְּדֶרֶךְ׳ מִצְרָיִם שלח
בַּחֻרַי״ הָרַגְתִּי׳ בַחֶרֶב׳ עִם״ שִׁבְיָ״ הרג
סוּסֵיכֶם״ וָאַעֲלֶה׃ בְּאַשׁ׳ מַחֲנֵיכֶם עלה
נְתַתִּי׳ בְּאַפְּכֶם׃ וְלֹא׳ שַׁבְתֶּם׳ עָדַי׳ נְאֻם שוב
יְהוָה׃ הָפַכְתִּי׳ בָכֶם׳ כְּמַהְפֶּכֶת׳ אֱלֹהִים הפך
אֶת־סְדֹם׳ וְאֶת׳ עֲמֹרָה״ וַתִּהְיוּ׳ כְּאוֹד
מֻצָּל׳ מִשְּׂרֵפָה״ וְלֹא״ שַׁבְתֶּם נצל

Pritiua.heb. Tex.heb.Amos.v. Trásl.B.Vie. Trásl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

עֲדֵי נֵאם יְהוָה לָכֵן כֹּה אֶעֱשֶׂה לְךָ עֲשֹׂה
יִשְׂרָאֵל עֵקֶב כִּי זֹאת אֶעֱשֶׂה לָךְ
הָכֵן לִקְרַאת אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל כִּי כֹּה
הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד
לְאָדָם מַה שֵּׁחוֹ עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה
וְדָרַךְ עַל בָּמֳתֵי אֶרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃

Cap.v.

שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
נֹשֵׂא עֲלֵיכֶם קִינָה בֵּית יִשְׂרָאֵל׃
נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת
יִשְׂרָאֵל נִטְּשָׁה עַל אַדְמָתָהּ אֵין
מְקִימָהּ׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הָעִיר הַיֹּצֵאת אֶלֶף תַּשְׁאִיר מֵאָה
וְהַיֹּצֵאת מֵאָה תַּשְׁאִיר עֲשָׂרָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל דִּרְשׁוּנִי וִחְיוּ׃ וְאַל
תִּדְרְשׁוּ בֵּית אֵל וְהַגִּלְגָּל לֹא תַעֲבֹרוּ
וּבְאֵר שָׁבַע לֹא תַעֲבֹרוּ כִּי הַגִּלְגָּל
גָּלֹה יִגְלֶה וּבֵית אֵל יִהְיֶה לְאָוֶן׃
דִּרְשׁוּ אֶת יְהוָה וִחְיוּ פֶּן יִצְלַח
כָּאֵשׁ בֵּית יוֹסֵף וַאֲכָלָה וְאֵין מְכַבֶּה
לְבֵית אֵל׃ הַהֹפְכִים לְלַעֲנָה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה לָאָרֶץ הָנִיחוּ׃ עֹשֵׂה כִימָה
וְכִסִיל וְהֹפֵךְ לַבֹּקֶר צַלְמָוֶת וְיוֹם
לָיְלָה חֲשִׁיכָ הַקּוֹרֵא לְמֵי הַיָּם
וַיִּשְׁפְּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְהוָה
שְׁמוֹ׃ הַמַּבְלִיג שֹׁד עַל עָז וְשֹׁד
עַל מִבְצָר יָבֹא׃ שָׂנְאוּ בַשַּׁעַר
מוֹכִיחַ וְדֹבֵר תָּמִים יִתְעָבוּ׃ לָכֵן
יַעַן בּוֹשַׂסְכֶם עַל דָּל וּמַשְׂאַת בַּר
תִּקְחוּ מִמֶּנּוּ בָּתֵי גָזִית בְּנִיתֶם
וְלֹא תֵשְׁבוּ בָם כַּרְמֵי חֶמֶד נְטַעְתֶּם
וְלֹא תִשְׁתּוּ אֶת יֵינָם כִּי יָדַעְתִּי
רַבִּים פִּשְׁעֵיכֶם וַעֲצֻמִים חַטֹּאתֵיכֶם
צֹרְרֵי צַדִּיק לֹקְחֵי כֹפֶר וְאֶבְיוֹנִים
בַּשַּׁעַר הִטּוּ׃ לָכֵן הַמַּשְׂכִּיל יִדֹּם

'ad me'dicit'dñs.' Quapropter' hec' faciam'tibi
israel.' Postq̃ autem'hec
'fecero' tibi ∞∞∞∞∞∞∞
'preparare' in occursum
'dei tui'israel.' Quia ∞∞
'ecce'formãs'montes'm&
'creans'ventũ'& anũcians
'homini'eloquiũ suũ:'faciens'matutinã'nebulam
'& gradiens' sup' excelsa
'terre:'dominus' deus ∞
'exercituum'nomẽ eius.

5.

Audite'verbum'istud
'quod'ego ∞∞∞∞∞
'leuo' super vos'planctũ.
'Domus'israel: ∞∞∞∞∞
'cecidit:'& non'adiiciet
vt'resurgat.' Virgo ∞∞∞
'israel'proiecta est' in'terram suam:'non est ∞∞∞
'qui fuscitet eam:' quia
'hec'dicit'dominꝰ'deus.
'Vrbs de qua' egredietur
'mille' relinquẽtur in
ea'centũ:'& de qua egredietur'centũ'relinquẽtur in ea' decẽ' in domo
israel:'qa'hec'dicit'dñs
'domui'israel.' Querite
me'& viuetis:'& nolite ∞
'querere'bethel. In'galgala'nolite'intrare:'& in
'bersabee'non'trãsibitis:
'quia'galgala ∞∞∞∞∞∞∞
'captiua'ducetur:'& bethel'erit'inutilis. ∞∞∞∞
'Querite'dñm'& viuite:
'ne forte'cõburatur ∞∞
'vt ignis' domus' ioseph
'& deuorabit:' & nõ erit
'qui extinguat'bethel:'q
cõuertitis'in absynthium
'iudiciũ:'& iustitiã' in terra'relinqtis:'facientẽ' arcturũ'& orionẽ'& cõuertentẽ'in mane'tenebras
'& diem'in nocte'mutantem.' Qui vocat' aquas
'maris'& effundit eas'super'faciẽ'terre:'dominus
'nomen est eius.'Qui arridet'vastitatẽ' sup'robustũ'& depopulationẽ'sup
'potentẽ'affert.' Odio
habuerũt'corripientẽ'in
porta:'& loquentẽ'pfecte
'abominati sunt.'Idcirco
'p eo q'diripiebatis'pauperẽ'& predã'electã'tollebatis'ab eo:'domos'q̃dro lapide'edificabitis'& non
'habitabitis'in eis.' Vineas
'plãtabitis'amatissimas:
'& nõ 'bibetis'vinũ earũ:
'qa'cognoui'multa' scelera vra'& fortia' pctа vra.
'Hostes'iusti'accipientes
'munus:'& paupes' deprimẽtes'in porta.'Ideo'prudens'in tempore ∞∞∞∞

ad me dicit dñs. ppterea sic faciam tibi ifra
ρές με λέγει κύριος. διὰ τοῦτο οὕτως ποιήσω σοι Ἰσρα
ηλ. verũtñ qz sic faciam tibi ꝓparate ad uoc
κλ. πλὴν ὅτι οὕτως ποιήσω σοι ἑτοιμάζου τοῦ ἐπικα
κάδαι ves tuũ israel: qz dñs es firmãs toni
λεῖσθαι σὸν θεόν σου Ἰσραήλ, διότι κύριος ἱ ἐστερέων βρον
truũ ꝛ creans spũ ꝛ annuncians in homi
τὴν καὶ κτίζων πνεῦμα καὶ ἀπαγγέλλων εἰς ἀνθρώπους
christũ suũ facies mane ꝛ nebulã: ꝛ ascen
τὸν χριστὸν αὐτοῦ ποιῶν ὄρθρον καὶ ὁμίχλη, καὶ ἐπιβαί
des sup excelsa terre dñs deꝰ: ompꝫ
νων ἐπὶ τὰ ὕψη τῆς γῆς κύριος ὁ θεός, παντοκράτωρ
nomẽ illi.
ὄνομα αὐτῷ. Ca. 5.

Audite verbũ dñi qd̃ ego assumo sup
Ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ λαμβάνω ἐφ'
vos plãctũ: domꝰ israel cecidit: nõ ꝏpiꝰ adiũ
ὑμᾶς θρῆνον, οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἔπεσεν, οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἀνα
ciat resurgere. virgo israel ꝓiecta ẽ in terrã sua
στήσεται παρθένος Ἰσραὴλ ἐρριμμένη ἐπὶ τῆς γῆς αὐ
am: nõ est q̃ suscitet eam. qz hec dicit dñs deꝰ:
τοῦ, οὐκ ἔστιν ὁ ἀνιστῶν αὐτήν· διότι τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, πό
vrbs ex q̃ egrediebãt mille relinquent centũ.
λεις ἐξῆς ἐξεπορεύοντο χίλιοι ὑπολειφθήσονται ἑκατόν
ꝛ ex q̃ egrediebãt centũ: relinquent decẽ
καὶ ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο ἑκατόν, ὑπολειφθήσονται δέκα
domui israel. qz hec dicit dñs sup domũ
τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ· διότι τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον
israel: q̃rite me ꝛ viuetis: ꝛ nõ q̃rat
τοῦ Ἰσραήλ, ἐκζητήσατέ με καὶ ζήσετε, καὶ μὴ ἐκζητεῖτε
bethel. ꝛ in galgala nõ ingrediamini: ꝛ in puteũ
βαιθὴλ· καὶ εἰς γαλγαλὰ μὴ εἰσπορεύεσθε, καὶ ἐπὶ τὸ φρέ
uniuersalẽti nõ transeatis: qz galgala captiua
ατ τοῦ ὄρκου μὴ διαβαίνητε, διότι γαλγαλὰ αἰχμαλω
ta captiuabit: ꝛ bethel nõ erit
τευομένη αἰχμαλωτισθήσεται, καὶ βαιθὴλ οὐκ ὑπάρ
stans. q̃rite dñm ꝛ viuite: vt nõ fuc
χουσα· ἐκζητήσατε τὸν κύριον καὶ ζήσατε, ὅπως μὴ ἀνα
cẽdat vt ignis dom' ioseph ꝛ deuoret eã. ꝛ
λάμψῃ ὡς πῦρ οἶκος Ἰωσὴφ καὶ καταφάγῃ αὐτόν· καὶ
nõ erit extinguẽs domui israel. facies in ercessũ in
οὐκ ἔσται ὁ σβέσων τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ· ὁ ποιῶν εἰς ὕβρεις καὶ
dictũ ꝛ iusticiam in terrã: facies ofa ꝛ fabris
μα καὶ δικαιοσύνην εἰς γῆν, ὁ ποιῶν πάντα καὶ κατα
cans: ꝛ ꝓcrea in mane tbrã: ꝛ diem in no
σκευάζων, καὶ ῥιφὴ εἰς πρωὶ σκιάν, καὶ ἡμέραν εἰς νύ
ctẽ obscurã: vocans aquã maris
κτα σκοτάζων, ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης
ꝛ effundẽs illã sup faciem ire: dñs deꝰ
καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς, κύριος ὁ θεὸς
ompꝫ nomẽ illi. suscitans cõtritionẽ sup
παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ· ὁ διεγείρων συντριμμὸν ἐπὶ
robur: ꝛ miserũtem sup munitionẽ inducẽs. odio hñe
ἰσχύν, καὶ ταλαιπωρίαν ἐπὶ ὀχύρωμα ἐπάγων. μισήσ
rũt in portis corripientẽ: ꝛ ſmonẽ ſctũ abomina
σαν ἐν πύλαις ἐλέγχοντα, καὶ λόγον ὅσιον ἐβδελύ
ti sunt. ideirco de sup exũs pugnio pcutiebat̃ mẽdicũ. ꝛ
ξαντο. διὰ τοῦτο ὑπάρχων κατεκυρίευεν πτωχοῦ· καὶ
dona electa suscepistis ab eo. domos politas edifi
δῶρα ἐκλεκτὰ ἐδέξασθε παρ' αὐτοῦ· οἴκους ξεστοὺς ᾠκο
castis: ꝛ nõ hitabitis in eis: vineas
δομήσατε, καὶ οὐ μὴ κατοικήσετε ἐν αὐτοῖς, ἀμπελῶ
desiderabiles plantastis. ꝛ non bibetis vinũ
νας ἐπιθυμητοὺς ἐφυτεύσατε· καὶ οὐ μὴ πίητε τὸν οἶνον
eaꝝ: qz cognoui multas ipletates vras: ꝛ for
αὐτῶν, ὅτι ἔγνων πολλὰς ἀσεβείας ὑμῶν, καὶ ἰσχυ
tia peccata vra: cõculcãtes iustum accꝑ
ρὰς ἁμαρτίας ὑμῶν, καταπατοῦντες δίκαιον λαμ
pientes cõmutatiões: ꝛ pauperẽ in portis declinan
βάνοντες ἀλλάγματα, καὶ πένητα ἐν πύλαις ἐκκλίνον
tes. ideirco itelligẽs in tpe

τις· διὰ τοῦτο ὁ συνιὼν ἐν καιρῷ

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

illo tacebit: qz tps malũ est. querite
ἐκείνῳ σιωπήσεται, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν. ἐκζητήσα
bonũ ꝛ nõ malum: vt viuatis ꝛ erit
τε τὸ καλὸν καὶ μὴ τὸ πονηρόν, ὅπως ζήσητε καὶ ἔσται
vobiscũ dñs. sic dirit dñs deꝰ ompꝫ:
μεθ'ὑμῶν κς. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς παντοκράτωρ,
3.96. sicut directi: odio hũmus mala: ꝛ vite
10.12.c ὃν τρόπον εἶπαν, μεμισήκασιν τὰ πονηρά, καὶ ἠγα
simus bona: ꝛ restituetur in portis iudi
πήσασιν τὰ καλά, καὶ ἀποκατασταθήσεται ἐν πύλαις κρί
cũ: vt miſereat dñs deꝰ ompꝫ
σις. ut miſereat dñs deꝰ ompꝫ
μα, ὅπως ἐλεήσῃ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τοὺς
reliquos ioseph. ꝓpterea hec dicit dñs
καταλοίπους Ἰωσήφ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ
deꝰ ompꝫ: in oibus plateis plãctus:
θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἐν πάσαις πλατείαις κοπετός,
ꝛ in oibus vijs dicet ve ve. voca
καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς ῥηθήσεται οὐαὶ οὐαί. κλη
bitur agricola in luctũ ꝛ in plãctũ ꝛ in ſci
θήσεται γεωργὸς εἰς πένθος καὶ εἰς κοπετὸν καὶ εἰς ἐπι
entes lamẽtũ: ꝛ in oibus vijs planctus: qz
στήτας θρῆνον, καὶ ἐν πάσαις ὁδοῖς κοπετός, διότι
trãsiui ꝑ medijũ tui dixit dñs. ve q̃ deſide
διελεύσομαι διὰ μέσου σου εἶπεν κύριος. οὐαὶ οἱ ἐπιθυ
ratis die dñi: vt qd ips dies:
μοῦντες τὴν ἡμέραν κυρίου, ἵνατί αὕτη ἡ ἡμέρα, καὶ
hec est tenebre ꝛ nõ lux: quẽadmodũ si
αὕτη ἰσὶν σκότος καὶ οὐ φῶς, ὃν τρόπον ἐὰν τις φύγῃ
a facie leonis ꝛ occurrat ei vrſ: ꝛ
ἀπὸ πρόσωπου λέοντος καὶ ἐμπέσῃ αὐτῷ ἄρκος, καὶ
ingrediatur domũ: & innitatur manu sua sup
εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκον καὶ ἀπερείσηται τὰς χεῖρας αὐ
parietẽ: & mordeat eũs coluber. Nunqd nõ tenebre dies dñi & nõ lux:
τοῦ ἐπὶ τὸν τοῖχον, καὶ δάκῃ αὐτὸν ὄφις. οὐχὶ σκό
Gal. tenebre dies dñi ꝛ nõ lux: ꝛ caligo nõ ſplen
Vulg. ita. ros ἡ ἡμέρα κυρίου καὶ οὐ φῶς, καὶ γνόφος οὐκ ἔχων
Vulg. splendorẽ? odi ꝓiecl festitates vras: ꝛ non
ἱ.d. φέγγος; μεμίσηκα ἀπώσασθαι ἑορτὰς ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ
odorabo in cõuentibus vris. qz si ertulc
ὀσφρανθῶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ὑμῶν. διότι ἐὰν ἀνενέγ
ritis mihi holocaustꝫ ꝛ sacrificiũ vrm: nõ ſuſcipi
κητέ μοι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίαν ὑμῶν, οὐ προσδέ
am: ꝛ salutaria apparatiõis vre nõ respiciã.
ξομαι, καὶ σωτηρίου ἐπιφανείας ὑμῶν οὐκ ἐπιβλέψο
auſer a me ſonitũ carminũ tuoꝝ ꝛ psalmũ o
μαι μετάστησον ἀπ'ἐμοῦ ἦχον ᾠδῶν σου καὶ ψαλμὸν ὀρ
ganoꝝ tuoꝝ nõ audiã. ꝛ voluatur q̃si aqua
γάνων σου οὐκ ἀκούσομαι· καὶ κυλισθήσεται ὡς ὕδωρ
iudicii. ꝛ iuſticia q̃si torrens inui. nũqd hostias
κρίμα· καὶ δικαιοσύνη ὡς χειμάρρους ἄβατος· μὴ σφά
as ꝛ sacrificia q̃draginta annis obtuliſtis mihi do
για καὶ θυσίας τεσσαράκοντα ἔτη προσηνέγκατέ μοι οἶ
mꝰ israel: ꝛ portaſtis tabernaculũ moloch
κος τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολὸχ
Acts.7. ꝛ ſrã deꝰ vrũ rompha. figuras ꝑo
f. καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥομφᾶ· τοὺς τύπους αὐ
rũ q̃s feciſtis in eis. ꝛ migrare faciã eos vl
τῶν οὓς ἐποιήσατε ἐν αὐτοῖς. καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέ
tra damaſci dicit dñs: deꝰ ompꝫ no
κεινα δαμασκοῦ λέγει κύριος, ὁ θεὸς παντοκράτωρ ὄνο
mẽ illi.
μα αὐτῷ. Ca. 6.

Ve ſpernentib' ſion: ꝛ cõ
Οὐαὶ τοῖς ἐξουδενοῦσιν σιὼν, καὶ τοῖς πε
Luce. fidentib' in montẽ ſamarie. vindemiauit ꝓnc
6.d. ποιθόσιν ἐπὶ τὸ ὄρος σαμαρείας· ἀπετρύγησα ἀρ
patꝫ gẽtiũ. ꝛ ingreſſa ad eos domꝰ israel.
χὰς ἐθνῶν· καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς δῆμος τοῦ Ἰσραήλ·
transite oẽs ꝛ videte ꝛ ptranſite inde in
διάβητε πάντες καὶ ἴδετε καὶ διέλθετε ἐκεῖθεν εἰς
emath raba: ꝛ descendite in geth philistiim
ἐμμὰθ ῥαβά, καὶ καταβητε εἰς γὲθ ἀλλοφύλων τὰς

"illo' tacebit:' quia' tem
pus' malum' est. ∞∞∞∞∞
'Querite' bonum' & nõ
'malum' vt' viuatis: ∞∞∞
'& erit'dñs' deus 'exercitum' vobiscum ∞∞∞∞∞
'ſicut'dixiſtis.' Odite'malum' & diligite ∞∞∞∞∞
"bonum:'& cõſtituite'in
porta' iudicium' ſi forte
'miſereatur'dñs'deus'ex
ercituum'reliquis ∞∞∞
'ioſeph.' Propterea' hec
'dicit'dominus'deus ∞∞
'exercitus'dñator.' In oi
bus'plateis' planctus: ∞∞
'& in cunctis q̃'foris ſunt
"dicetur've ve.' Et voca
bit'agricolã'ad'luctũ:'&
"ad'planctũ eos' qui ſciũt
'plangere.' Et in oibus'vineis erit'plãctus:' qa' per
tranſibo' in medio tui' dicit'dñs.' Ve'desiderantib'
'diem'domini.' Ad quid
"eam'vobis?' Dies ∞∞∞∞
'domini' iſta' tenebre' &
non' lux.' Quomodo ſi
'fugiat'vir' a facie' leonis
'& occurrat ei' vrſus: ∞∞
'& ingrediatur'domũ:' &
innitatur' manu sua' sup
'parietẽ:' & mordeat eũs
"coluber.' Nunqd nõ' tenebre' dies' dñi' & nõ' lux:
"& caligo:' & nõ' ſplendor
'in ea?' O di &' pieci' feſti
uitates vestras:' & non ∞
'capiam odorẽ' cetuũ vestroꝝ.' Quod' ſi' obtuleritis' mihi' holocaustomata
'& munera vra' nõ' ſuſcipiam:' & vota' pinguiũ vestroꝝ nõ' respiciã.' Auſer
"a me' tumultũ' carminũ
tuorũ' & cantica' lyre tue
'non' audiã.' Et reuelabitur' quaſi aqua' iudicium:
'& iuſticia' quaſi torrens
'fortis.' Nunqd hoſtias
'& ſacrificium' obtuliſtis
"mihi' in deſerto' q̃draginta' annis' dom' iſrael:' Et
portaſtis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
'tabernaculum' moloch
deo' vro:' & imaginẽ idolorũ vroꝝ:' ſydus' dei vri
rẽphã:' figuras' q̃s' feciſtis
"vobis' adorare eas.' Et migrare' faciã' vos' vltra
'damaſci' dicit' dñs: deꝰ ompꝫ no
"mẽ illi.
'ma' eius. Ca. 6.

Pritiua.heb.

דַּמֵּם
לְרֹעַ חַיָּה
הָיָה
יְהִי כֵן יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אִתְּכֶם
כַּאֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם׃ שִׂנְאוּ רָע וְאֶהֱבוּ
טוֹב וְהַצִּיגוּ בַּשַּׁעַר מִשְׁפָּט אוּלַי
יְחֻנֵּן יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת שְׁאֵרִית
יוֹסֵף׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת אֲדֹנָי נְהִי בְּכָל רְחֹבוֹת מִסְפֵּד
חוּץ אָמְרוּ הוֹ הוֹ וְקָרְאוּ
אִכָּר אֶל אֵבֶל וּמִסְפֵּד אֶל יֹדְעֵי
נֶהִי לְבַכֶּר בְּכָל כְּרָמִים מִסְפֵּד כִּי אֶעֱבָר
בְּקִרְבֶּךָ אָמַר יְהוָה הוֹי הַמִּתְאַוִּים
אֶת יוֹם יְהוָה לָמָּה זֶּה לָכֶם יוֹם
יְהוָה הוּא חֹשֶׁךְ וְלֹא אוֹר׃ כַּאֲשֶׁר
יָנוּס אִישׁ מִפְּנֵי הָאֲרִי וּפְגָעוֹ הַדֹּב
וּבָא הַבַּיִת וְסָמַךְ יָדוֹ עַל הַקִּיר
וּנְשָׁכוֹ נָחָשׁ׃ הֲלֹא חֹשֶׁךְ יוֹם
יְהוָה וְלֹא אוֹר וַאֲפֵל וְלֹא נֹגַהּ
לוֹ׃ שָׂנֵאתִי מָאַסְתִּי חַגֵּיכֶם וְלֹא
אָרִיחַ בְּעַצְרוֹתֵיכֶם׃ כִּי אִם תַּעֲלוּ
לִי עֹלוֹת וּמִנְחֹתֵיכֶם לֹא אֶרְצֶה
וְשֶׁלֶם מְרִיאֵיכֶם לֹא אַבִּיט׃ הָסֵר
מֵעָלַי הֲמוֹן שִׁירֶיךָ וְזִמְרַת נְבָלֶיךָ
לֹא אֶשְׁמָע׃ וְיִגַּל כַּמַּיִם מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה כְּנַחַל אֵיתָן׃ הַזְּבָחִים
וּמִנְחָה הִגַּשְׁתֶּם לִי בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים
שָׁנָה בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וּנְשָׂאתֶם אֶת
סִכּוּת מַלְכְּכֶם וְאֶת כִּיּוּן צַלְמֵיכֶם
כּוֹכַב אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לָכֶם׃
וְהִגְלֵיתִי אֶתְכֶם מֵהָלְאָה לְדַמֶּשֶׂק
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃

Cap.vj.

הוֹי הַשַּׁאֲנַנִּים בְּצִיּוֹן
וְהַבֹּטְחִים בְּהַר שֹׁמְרוֹן נִקְבֵי
רֹאשִׁית הַגּוֹיִם וּבָאוּ לָהֶם בֵּית
יִשְׂרָאֵל׃ עִבְרוּ כַלְנֵה וּרְאוּ וְלֵכוּ
מִשָּׁם חֲמָת רַבָּה וּרְדוּ גַּת פְּלִשְׁתִּים

Trãsla.B.Vie.Tex.heb.Amos.vj. Pritiua..heb.

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

מִן הַטּוֹבִים מִמַּלְכֻיוֹת אֵלֶּה אִם רַב
גְּבוּלָם מִגְּבוּלְכֶם׃ הַנֹּדְחִים לְיוֹם
רָע וְהַנִּגְּשִׁים שֶׁבֶת חָמָס׃ הַשֹּׁכְבִים
עַל מִטּוֹת שֵׁן וְסָרְחוּ עַל עַרְשׂוֹתָם
וְאֹכְלִים כָּרִים מִצֹּאן וַעֲגָלִים מִתּוֹךְ
מַרְבֵּק׃ הַפֹּרְטִים עַל פִּי הַנָּבֶל כְּדָוִד
חָשְׁבוּ לָהֶם כְּלֵי שִׁיר׃ הַשֹּׁתִים
בְּמִזְרְקֵי יַיִן וְרֵאשִׁית שְׁמָנִים יִמְשָׁחוּ
וְלֹא נֶחְלוּ עַל שֵׁבֶר יוֹסֵף׃ לָכֵן עַתָּה
יַגְלוּ בְּרֹאשׁ גֹּלִים וְסָר מרזח סְרוּחֵי׃
נָשָׁבַע אֲדֹנָי יְהוִה בְּנַפְשׁוֹ נְאֻם
יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מְתָעֵב אֲנֹכִי
גְּאוֹן יַעֲקֹב וְאַרְמְנוֹתָיו שָׂנֵאתִי
וְהִסְגַּרְתִּי עִיר וּמְלֹאָהּ׃ וְהָיָה אִם
יִשְׁאַר עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים בְּבַיִת אֶחָד
וָמֵתוּ׃ וְנָשָׂא דֹדוֹ וּמְסָרְפוֹ לְהוֹצִיא
אֶת עֲצָמוֹת מִן הַבַּיִת וְאָמַר לְמִי
בַיִת הַעוֹד עִמָּךְ וְאָמַר אֶפֶס וְאָמַר
הַחֲרֵשׁ כִּי לֹא נִזְכִּיר בְּשֵׁם יְהוָה׃
כִּי הִנֵּה יְהוָה מְצַוֶּה וְהִכָּה הַבַּיִת
רְסִיסִים גְּדֹלִים וְהַבַּתִּים שְׁסָעִים׃
הֲיָרוּצוּ בַסְלָעִים סוּס אִם יַחְרֹשׁ
בַּבָּקָר בּוֹ כִּי הֲפַכְתֶּם לְרֹאשׁ מִשְׁפָּט
וּפְרִי צְדָקָה לְלַעֲנָה׃ הַשְּׂמֵחִים
אֶל לֹא דָבָר הָאֹמְרִים הֲלֹא בְחָזְקֵנוּ
לָקַחְנוּ לָנוּ קַרְנָיִם׃ כִּי הִנֵּה אָנֹכִי
מֵקִים עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם
יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת גּוֹי וְלָחֲצוּ אֶתְכֶם
מִלְּבוֹא חֲמָת עַד נַחַל הָעֲרָבָה׃

Cap.vij.

כֹּה הֶרְאַנִי אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה יוֹצֵר
גֹּבַי לָקוֹשׁ בְּתְחִלַּת עֲלוֹת הַלֶּקֶשׁ
וְהִנֵּה לֶקֶשׁ אַחַר גִּזֵּי הַמֶּלֶךְ׃ וְהָיָה
כְּכַלּוֹתוֹ לֶאֱכֹל אֶת עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאָמַרְתִּי
אֲדֹנָי יְהוִה סְלַח נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב
כִּי קָטֹן הוּא׃ נִחַם יְהוָה עַל זֹאת
גַּם הִוא לֹא תִהְיֶה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה׃
כֹּה הֶרְאַנִי אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה קֹרֵא
לָרִב בָּאֵשׁ אֲדֹנָי יְהוִה וַתֹּאכַל תְּהוֹם
רַבָּה וַתֹּאכַל הַחֶלְקָה׃ וָאֹמַר אֲדֹנָי
יְהוִה חֲדַל נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב כִּי
קָטֹן הוּא׃ נִחַם יְהוָה עַל זֹאת גַּם
הִוא לֹא תִהְיֶה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה׃
כֹּה הֶרְאַנִי אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה אֲדֹנָי
נִצָּב עַל חוֹמַת אָנֵךְ וּבְיָדוֹ אָנֵךְ׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה
עָמוֹס וָאֹמַר אָנֵךְ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הִנֵּה
אָנֹכִי שָׂם אָנֵךְ בְּקֶרֶב עַמִּי יִשְׂרָאֵל
לֹא אוֹסִיף עוֹד לְהַעֲבִיר לוֹ׃ וְשָׁמְמוּ
בָּמוֹת יִשְׂחָק וּמִקְדְּשֵׁי יִשָּׂמּוּ חָרֶב
וְקַמְתִּי עַל בֵּית יָרָבְעָם בֶּחָרֶב׃
וַיִּשְׁלַח אֲמַצְיָה כֹּהֵן בֵּית אֵל אֶל
יָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר קָשַׁר
עָלֶיךָ עָמוֹס בְּקֶרֶב בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא
תוּכַל הָאָרֶץ לְהָכִיל אֶת כָּל דְּבָרָיו׃
כִּי כֹה אָמַר עָמוֹס בַּחֶרֶב יָמוּת יָרָבְעָם
וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה יִגְלֶה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃
וַיֹּאמֶר אֲמַצְיָה אֶל עָמוֹס חֹזֶה לֵךְ
בְּרַח לְךָ אֶרֶץ יְהוּדָה וְאָכַלְתָּ שָׁם
לֶחֶם וְשָׁם תִּנָּבֵא׃ וּבֵית אֵל לֹא
תוֹסִיף עוֹד לְהִנָּבֵא כִּי מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ
הוּא וּבֵית מַמְלָכָה הִוא׃ וַיַּעַן עָמוֹס
וַיֹּאמֶר אֶל אֲמַצְיָה לֹא נָבִיא אָנֹכִי
וְלֹא בֶן נָבִיא אָנֹכִי כִּי בוֹקֵר אָנֹכִי
וּבוֹלֵס שִׁקְמִים׃ וַיִּקָּחֵנִי יְהוָה מֵאַחֲרֵי
הַצֹּאן וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי לֵךְ הִנָּבֵא
אֶל עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וְעַתָּה שְׁמַע דְּבַר
יְהוָה אַתָּה אֹמֵר לֹא תִנָּבֵא אֶל יִשְׂרָאֵל
וְלֹא תִטִּף אֶל בֵּית יִצְחָק׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה אִשְׁתְּךָ בָּעִיר תִּזְנֶה וּבָנֶיךָ
וּבְנוֹתֶיךָ בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְאַדְמָתְךָ בְּחֶבֶל
תֵּחָלֵק וְאַתָּה עַל אֲדָמָה טְמֵאָה תָּמוּת
וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה יִגְלֶה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃

Cap.viij.

כֹּה הֶרְאַנִי אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה כְּלוּב
קָיִץ׃ וַיֹּאמֶר מָה אַתָּה רֹאֶה עָמוֹס
וָאֹמַר כְּלוּב קָיִץ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
בָּאָה הַקֵּץ עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל לֹא אוֹסִיף
עוֹד לְהַעֲבִיר לוֹ׃ וְהֵילִילוּ שִׁירוֹת
הֵיכָל בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
רַב הַפֶּגֶר בְּכָל מָקוֹם הִשְׁלִיךְ הַס׃
שִׁמְעוּ זֹאת הַשֹּׁאֲפִים אֶבְיוֹן וְלַשְׁבִּית
עֲנִיֵּי אָרֶץ לֵאמֹר׃ מָתַי יַעֲבֹר הַחֹדֶשׁ
וְנִשְׁבִּירָה שֵׁבֶר וְהַשַּׁבָּת וְנִפְתְּחָה
בָר וְהַקְטִין אֵיפָה וְהַגְדִּיל וְהַעְוֵת
מֹאזְנֵי מִרְמָה׃ לִקְנוֹת בַּכֶּסֶף דַּל
וְאֶבְיוֹן בַּעֲבוּר נַעֲלָיִם וּמַפָּל בָּר
נַשְׁבִּיר׃ נִשְׁבַּע יְהוָה בִּגְאוֹן יַעֲקֹב
אִם אִשְׁכַּח לָנֶצַח כָּל מַעֲשֵׂיהֶם׃
הֲלֹא עַל זֹאת רָגְזָה הָאָרֶץ וְאָבַל כָּל
יוֹשְׁבָהּ וְעָלְתָה כַיְאוֹר כֻּלָּהּ וְנִגְעֲשָׁה
וְנִשְׁקְעָה כִּיְאוֹר מִצְרָיִם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהַבֵּאתִי שֶׁמֶשׁ
בַּצָּהֳרָיִם וְהַחְשַׁכְתִּי לָאָרֶץ בְּיוֹם אוֹר׃
וְהָפַכְתִּי חַגֵּיכֶם לְאָבֶל וְכָל שִׁירֵיכֶם
לְקִינָה וְהַעֲלֵיתִי עַל כָּל מָתְנַיִם שָׂק
וְעַל כָּל רֹאשׁ קָרְחָה וְשַׂמְתִּיהָ כְּאֵבֶל
יָחִיד וְאַחֲרִיתָהּ כְּיוֹם מָר׃ הִנֵּה יָמִים
בָּאִים נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁלַחְתִּי רָעָב
בָּאָרֶץ לֹא רָעָב לַלֶּחֶם וְלֹא צָמָא
לַמַּיִם כִּי אִם לִשְׁמֹעַ אֶת דִּבְרֵי יְהוָה׃
וְנָעוּ מִיָּם עַד יָם וּמִצָּפוֹן וְעַד מִזְרָח
יְשׁוֹטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר יְהוָה וְלֹא
יִמְצָאוּ׃ בַּיּוֹם הַהוּא תִּתְעַלַּפְנָה הַבְּתוּלוֹת
הַיָּפוֹת וְהַבַּחוּרִים בַּצָּמָא׃ הַנִּשְׁבָּעִים
בְּאַשְׁמַת שֹׁמְרוֹן וְאָמְרוּ חַי אֱלֹהֶיךָ

הַטּוֹבִים מִן הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה אִם מַלְכָּ
רַב גְּבוּלָם מִגְּבוּלְכֶם׃ הַמַּנִּדִים לְיוֹם גַּבְ
רָע וַתַּגִּישׁוּן שֶׁבֶת חָמָס׃ הַשֹּׁכְבִים
עַל מִטּוֹת שֵׁן וְסָרוּחִים עַל עַרְשׂוֹתָם
וְאֹכְלִים כָּרִים מִצֹּאן וַעֲגָלִים מִתּוֹךְ
מַרְבֵּק׃ הַפֹּרְטִים עַל פִּי הַנָּבֶל כְּדָ
וִד חָשְׁבוּ לָהֶם כְּלֵי שִׁיר׃ הַשֹּׁתִים
בְּמִזְרְקֵי יַיִן וְרֵאשִׁית שְׁמָנִים יִמְשָׁחוּ
וְלֹא נֶחְלוּ עַל שֵׁבֶר יוֹסֵף׃ לָכֵן עַתָּה יִגְלוּ
בְּרֹאשׁ גֹּלִים וְסָר מְרַזַּח סְרוּחִים׃ נִשְׁבַּע אֲדֹנָי
יְהוִה בְּנַפְשׁוֹ נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת מְתָאֵב אֲנִכְי אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב שָׂנֵאתִי
וְאַרְמְנוֹתָיו וְהִסְגַּרְתִּי עִיר וּמְלוֹאָהּ׃ וְהָיָה אִם
יִוָּתְרוּ עֲשָׂרָה בָּאֳנָשִׁים בַּבַּיִת אֶחָד וּמֵתוּ׃ וְנָשָׂא
דוֹדוֹ וּמְסָרְפוֹ לְהוֹצִיא עַצְמוֹת מִן הַבַּיִת וְאָמַר לְאֲשֶׁר בְּיַרְכְּתֵי
הַבַּיִת הַעוֹד עִמָּךְ וְאָמַר אָפֵס וְאָמַר הַס כִּי לֹא לְהַזְכִּיר בְּשֵׁם
יְהוָה׃ כִּי הִנֵּה יְהוָה מְצַוֶּה וְהִכָּה הַבַּיִת הַגָּדוֹל רְסִיסִים וְהַבַּיִת הַקָּטֹן בְּקָעִים׃
אִם יָרוּצוּן בַּסְּלָע סוּסִים אִם יַחְרֹשׁ בַּבְּקָרִים כִּי הֲפַכְתֶּם לְרֹאשׁ מִשְׁפָּט וּפְרִי צְדָקָה לַעֲנָה׃
הַשְּׂמֵחִים לְלֹא דָבָר הָאֹמְרִים הֲלֹא בְחָזְקֵנוּ לָקַחְנוּ לָנוּ קַרְנָיִם׃
כִּי הִנְנִי מֵקִים עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת גּוֹי
וְלָחֲצוּ אֶתְכֶם מִלְּבוֹא חֲמָת עַד נַחַל הָעֲרָבָה׃

כֹּה הֶרְאַנִי יְהוָה וְהִנֵּה יוֹצֵר גֹּבַי
Cap. vij. בְּתְחִלַּת עֲלוֹת הַלָּקֶשׁ וְהִנֵּה לֶקֶשׁ אַחַר גִּזֵּי הַמֶּלֶךְ׃ וְהָיָה אִם כָּלֹה
לֶאֱכוֹל אֶת עֵשֶׂב הָאָרֶץ וָאֹמַר אֲדֹנָי יְהוִה סְלַח נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב

optima quoq; regna horum si terminus eorum terminio vro est. Qui separati estis in die malū. Et appropinquatis folio uniqtatis. Qui dormitis in lectis eburneis: & lasciuitis in stratis vris. Qui comeditis agnū de grege: & vitulos de medio armenti: q canitis ad vocē psalterii. Sicut dauid putauerunt se habere vasa cantici. bibētes vinum in phialis & optimo vnguēto deliburti. & nihil patiebātur sup contritione ioseph. Quapropter nūc migrabūt in capite trāsmigrantiū: et auferetur factio lasciuiētū. Iurauit dñs deus in aia sua: dicit dñs deus exercituū. Detestor ego superbiam iacob: & domos eius odi: & tradam ciuitatem cum habitatoribus suis. Quod si reliq fuerint de cem viri in domo una & ipsi morientur. Et tollet eum propinquus suus & cōburet eum vt efferat ossa de domo: & dicet ei qui in penetralibus domo est. Nunqd adhuc est penes te. Et rndebit. Finis est. Et dicet ei. Tace & nō recorderis nois dñi. Quia ecce dominus mandauit: & percutiet domū maiorem ruinis: & domum minorem conquassationibus. Nunqd current queūt in petris equi aut arari potest in bubalis. Quia conuertistis in amaritudinē iudiciū: & fructū iustitie in absinthiū: qui letamini in nihili: qui dicitis. Nunqd nō in fortitudine nra assumpsimus nobis cornua. Ecce ego suscitabo sup vos domus israel dicit dñs deus exercitum gentem: & conteret vos ab introitu emath vsq; ad torrentem deserti. Hec ostendit mihi dñs deus. Et ecce fictor locuste in principio germinantium serotini imbris: & ecce serotinus post tonsionem regis. Et factū est cum cōsumasset comedere herbam terre dixit. Domine deus propitius esto obsecro. Quis suscitabit iacob

optimae de regnis istis: qm plures κρατίσας ἐκ τῶν βασιλείων τούτων, ἐπεὶ πλείονα sunt terminicor limitis vris ozantes in dieἐστιν τὰ ὅρια αὐτῶν τῶν ὁρίων ὑμῶν ὀλεύχομθοι εἰς ὑμέcm. et illi appropiāntes et attingentes sabbata φαγ. κἀκεῖνοι ἐγγίζοντες καὶ ἐφαπτόμθοι σαββάτων falsa. dormientes in lectis eburneis: et ψευδῶν. οἱ κοιμώμενοι ἐπὶ κλινῶν ἐλεφαντίνων, καὶ lasciuientes in stratis suis. et καταπαταλῶντες ἐπὶ ταῖς στρωμναῖς αὐτῶν. καὶ cōcedentes hedos ex gregibus: et vitulos ex armē ἔδοντες ἐρίφους ἐκ ποιμνίων, καὶ μοχάρια ἐκ βουκο tis lactantes. plaudētes ad vocē λίων γαλαπιά. οἱ ἐπικροτοῦντες πρὸς τὴν φωνὴν τῶν organon: sicut stantes putauerūt: et nō sicut fugitā ὀργάνων, ὡς ἑστηκότα ἐλογίσαντο, καὶ οὐχ ὡς φεύγον té. bibentes defecati vinū et primis vnguē τα. οἱ πίνοντες μὲν ἀκρατισμένον οἶνον καὶ τὰ πρῶτα μύ tabo sup vos domus israel dicit dñs deus exercituū. Detestor ego superbiam iacob: & odi domos eius: & tradam ciuitatem cum habitatoribus suis. Quod si reliq fuerint decem viri in domo una & ipsi morientur. Et tollet eum propinquus suus & cōburet eum vt efferat ossa de domo: & dicet ei qui in penetralibus domo est. Nunqd adhuc est penes te. Et rndebit. Finis est. Et dicet ei. Tace & nō recorderis nois dñi. Quia ecce dominus mandauit: & percutiet domū maiorem ruinis: & domum minorem conquassationibus. Nunqd current queūt in petris equi aut arari potest in bubalis. Quia conuertistis in amaritudinē iudicium: & fructū iustitie in absinthium: qui letamini in nihilo: qui dicitis. Nunqd nō in fortitudine nra assumpsimus nobis cornua. Ecce ego suscitabo sup vos domus israel dicit dñs deus exercitum gentem: & conteret vos ab introitu emath vsq; ad torrentem deserti. 7.

Hec ostēdit mihi dñs deus. Et ecce fictor locuste in principio germinantium serotini imbris: & ecce serotinus post tonsionem regis. Et factū est cum cōsumasset comedere herbam terre dixit. Domine deus propitius esto obsecro. Quis suscitabit iacob

ϛ parui est. pniam age dñe sup hoc: et διότι ὀλιγοστός ἐστιν · μετανόησον κύριε ἐπὶ τούτῳ, καὶ hoc nō erit dicit dñs. sic ondit mihi dñs: τοῦτο οὐκ ἔσται λέγει κύριος. οὕτως ὑδείξέν μοι κύριος, et vocauit iudicium in igne dñs et comedit καὶ ἐκάλεσεν τὸ δίκη ἐν πυρὶ κύριος καὶ κατέφαγεν abyssum multā: et comedit parte. τὴν ἄβυσσον τὴν πολλήν, καὶ κατέφαγεν τὴν μερίδα. et dixi: dñe deus quiesce: q̄s suscitabit iaκαὶ εἶπα, κύριος ὁ θεός κόπασον, τίς ἀναστήσει τὸν Ια cob: q̄ pusillus est: pniam age dñe sup hoc. κώβ; ὅτι ὀλιγοστός ἐστιν, μετανόησον κύριε ἐπὶ τούτῳ. et hoc nō erit dicit dñs. sic ondit καὶ τοῦτο οὐμὴ γένηται λέγει κύριος. οὕτως ὑδείξέν mihi dñs: et ecce dñs stans sup murū adamanμοι κύριος, καὶ ἰδοὺ κύριος ἑστηκὼς ἐπὶ τείχους ἀδάμαν mū: et in manu eius adamas. et dixit dοτίνου, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀδάμας. καὶ εἶπεν κύ mino ad me: q̄d tu vides ammos? et dixi: adamanριος πρός με, τί σὺ ὁρᾷς ἀμμῶς; καὶ εἶπα, ἀδάμαν tem. et dixit ad me: ecce ego ipono adamantem τα. καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ ἐγὼ ἐντάσσω ἀδάμαντα

Infra. 8. in medio ppli mei israel. non vltra adiciā pre ἐν μέσῳ λαοῦ μου ἰσραὴλ. οὐκ ἔτι μὴ προσθῶ τοῦ πα Infra. 8. τητε eum: et delebuntur are ritus. ρελθεῖν αὐτόν, καὶ ἀφανισθήσονται βωμοὶ τοῦ γέλωτος. et festiuitates israel desolabunt: et cōsurgā καὶ αἱ τελεταὶ τοῦ ἰσραὴλ ἐρημωθήσονται, καὶ ἀναστή sup domū heroboā in gladio. et mōlit σομαι ἐπὶ τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἐξωτεῖλεν amasias sacerdos in bethel ad heroboā regē λει ἀμασίας ὁ ἱερεὺς εἰς βαιθὴλ πρὸς ἱεροβοὰμ βασι israel captiuus ducet. et dixit amasias ad λέα ἰσραὴλ αἰχμάλωτος ἀχθήσεται. καὶ εἶπεν ἀμασίας πρὸς amnon dicēs: vides vade discede in terrā iuda: ἀμὼς λέγων, ὁρᾷς βάδιζε ἐκχώρησον εἰς γῆν ἰούδα, et illic defende te. et ibi pphetabis: in ter bethel καὶ ἐκεῖ κατάβηθι καὶ ἐκεῖ προφητεύσεις, εἰς δὲ βαιθὴλ non vltra adijcies pphetare: q̄r pcepti est οὐκ ἔτι μὴ προσθῇς τοῦ προφητεῦσαι, ὅτι ἁγίασμά ἐστι regis. et rndit amos et dixit ad ama βασιλέως. καὶ ἀποκριθεὶς ἀμὼς καὶ εἶπεν πρὸς ἀμα siam: nō eram pphetā neq; filij pphetē: sed σίαν, οὐκ ἤμην προφήτης οὐ δὲ υἱὸς προφήτου, ἀλλὰ capiari eram vellicās sycomoros: et assumpsit me do ἁπόλος ἤμην κνίζων συκάμινα, καὶ ἀνέλαβέν με κύρ mini ex ouibus. et dixit dñs ad me: ex ιος ἐκ τῶν προβάτων. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, βά pres ite pphetizabis sup populū israel: et nōli δε καὶ προφήτευσον ἐπὶ τὸν λαόν ἰσραήλ, καὶ νῦν audi verbū dñi. tu dicis: nō pphetabis sup ἄκουε λόγον κυρίου. σὺ λέγεις, οὐ προφητεύσεις ἐπὶ τὸν israel: et ρhon turbabis sup domū ia- ἰσραήλ, καὶ οὐμὴ ὀχλαγωγήσεις ἐπὶ τὸν οἶκον Ια cob. ꝓpterea hec dicit dñs: vxor tua in cob. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἡ γυνή σου ἐν ciuitate fornicabit: τῇ πόλει πορνεύσει,

quia paruul est. Miserere dñe sup hoc: et dicit dñs super hoc. Non erit dicit dominus. Hec ostendit mihi dominus deus. Et ecce vocabat iudicium ignē dominus deus: & deuorauit abyssum multā: & comedit simul partem. Et dixi. Dñe deus quiesce obsecro. Quis suscitabit iacob: qa paruulus est. Miserere dñe sup hoc. Sed et istud nō erit dicit dñs. Non erit dicit dominus deus. Hec ostendit mihi. Et ecce dñs stans super murū litū & in manu eius trulla cementarii. Et dixit dominus ad me. Quid tu vides amos? et dixi. Trullam cementarii. Et dixit dñs. Ecce ego ponam trullā in medio populi mei israel. Non adiciā vltra super inducere eū. & demolientur excelsa idoli: & sanctificationes israel desolabūtur: & cōsurgā sup domum heroboā in gladio. Et misit amasias sacerdos bethel et rex israel dicens. Rebellauit contra te amos in medio domus israel. Non poterit terra sustinere vniuersos sermones eius. Hec enim dicit amos. In gladio morietur heroboā: & israel captiuus migrauit de terra sua. Et dixit amasias ad amos. Qui vides grade re: fuge in terram iuda & comede ibi panē & prophetabis ibi: & in bethel nō adiicies vltra vt prophetes: quia sanctificatio regis est. & domus regni est. Respondit amos & dixit ad amasiam. Non fui pheta: & nō fui filius prophete: sed armentarius ego fui et vellicans sycomoros. Et tulit me dñs cum sequerer gregē. Et dixit dñs ad me. Vade propheta ad populū meū israel. Et nunc audi verbum dñi. Tu dicis: nō propheta bis super israel: & nō stillabis sup domū idoli. Propter hoc hec dicit dñs. Vxor tua in ciuitate fornicabitur:

כִּי קָטֹן הוּא נִחַם יְהוָה עַל זֹאת
גַּם הִיא לֹא תִהְיֶה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה׃
כֹּה הֶרְאַנִי וְהִנֵּה נֹצֵב עַל
חֹמַת אָנָךְ וּבְיָדוֹ אָנָךְ׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה עָמוֹס
וָאֹמַר אָנָךְ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הִנְנִי
שָׂם אָנָךְ בְּקֶרֶב עַמִּי יִשְׂרָאֵל
לֹא אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לוֹ׃ וְנָשַׁמּוּ
בָּמוֹת יִשְׂחָק וּמִקְדְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל
יֶחֱרָבוּ וְקַמְתִּי עַל בֵּית יָרָבְעָם
בְּחֶרֶב׃ וַיִּשְׁלַח אֲמַצְיָה כֹּהֵן בֵּית אֵל
אֶל יָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
קָשַׁר עָלֶיךָ עָמוֹס בְּקֶרֶב בֵּית יִשְׂרָאֵל
לֹא תוּכַל הָאָרֶץ לְהָכִיל אֶת כָּל
דְּבָרָיו׃ כִּי כֹה אָמַר עָמוֹס בַּחֶרֶב
יָמוּת יָרָבְעָם וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה יִגְלֶה
מֵעַל אַדְמָתוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲמַצְיָה אֶל
עָמוֹס חֹזֶה לֵךְ בְּרַח לְךָ אֶל אֶרֶץ
יְהוּדָה וְאָכַלְשָׁם לֶחֶם וְשָׁם תִּנָּבֵא׃
וְלֹא תוֹסִיף עוֹד לְהִנָּבֵא
כִּי מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ הוּא וּבֵית מַמְלָכָה
הוּא׃ וַיַּעַן עָמוֹס וַיֹּאמֶר אֶל
אֲמַצְיָה לֹא נָבִיא אָנֹכִי וְלֹא בֶן
נָבִיא אָנֹכִי כִּי בוֹקֵר אָנֹכִי וּבוֹלֵס
שִׁקְמִים׃ וַיִּקָּחֵנִי יְהוָה מֵאַחֲרֵי
הַצֹּאן וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה לֵךְ הִנָּבֵא אֶל
עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וְעַתָּה שְׁמַע דְּבַר יְהוָה
אַתָּה אֹמֵר לֹא תִנָּבֵא עַל יִשְׂרָאֵל
וְלֹא תִטִּיף עַל בֵּית יִצְחָק׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה אִשְׁתְּךָ בָּעִיר תִּזְנֶה

תִּתְעַלַּפְנָה הַבְּתוּלֹת הַיָּפוֹת וְהַבָּחוּרִים
בַּצָּמְאוֹן הַנִּשְׁבָּעִים בַּאֲשְׁמַת שֹׁמְרוֹן
וְאָמְרוּ חַי אֱלֹהַיִךְ דָּן וְחַי דֶּרֶךְ
בְּאֵר שָׁבַע וְנָפְלוּ וְלֹא יָקוּמוּ עוֹד׃
Cap.ix. רָאִיתִי אֶת
אֲדֹנָי נִצָּב עַל הַמִּזְבֵּחַ וַיֹּאמֶר הַךְ
הַכַּפְתּוֹר וְיִרְעֲשׁוּ הַסִּפִּים וּבְצַעֵם
כֻּלָּם עַל רָאשׁ וְאַחֲרִיתָם בַּחֶרֶב
אֶהֱרֹג לֹא יָנוּס לָהֶם נָס וְלֹא יִמָּלֵט
לָהֶם פָּלִיט׃ אִם יַחְתְּרוּ בְשְׁאוֹל
מִשָּׁם יָדִי תִקָּחֵם וְאִם יַעֲלוּ הַשָּׁמַיִם
מִשָּׁם אוֹרִידֵם ׃ וְאִם יִתְחַבְּאוּ
בְּרֹאשׁ הַכַּרְמֶל מִשָּׁם אֲחַפֵּשׂ
וְלָקַחְתִּים וְאִם יִסָּתְרוּ מִנֶּגֶד עֵינַי
בְּקַרְקַע הַיָּם מִשָּׁם אֲצַוֶּה אֶת
הַנָּחָשׁ וְנִשְׁכָּם׃ וְאִם יֵלְכוּ בַּשְּׁבִי לִפְנֵי
אֹיְבֵיהֶם מִשָּׁם אֲצַוֶּה אֶת הַחֶרֶב
וְהָרְגָתַם עֵינִי עֲלֵיהֶם לְרָעָה
וְלֹא לְטוֹבָה׃ וַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת
הַנּוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וַתָּמוֹג וְאָבְלוּ כָּל
יוֹשְׁבֵי בָהּ וְעָלְתָה כַיְאֹר כֻּלָּהּ
וְיָשְׁקְעָה כִּיאוֹר מִצְרָיִם׃ הַבּוֹנֶה
בַּשָּׁמַיִם מַעֲלֹתָו וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ
יְסָדָהּ הַקֹּרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם
עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְהוָה שְׁמוֹ׃ הֲלוֹא
כְּבְנֵי כֻשִׁיִּים אַתֶּם לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נְאֻם יְהוָה הֲלֹא אֶת יִשְׂרָאֵל הֶעֱלֵיתִי
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְלִשְׁתִּים מִכַּפְתּוֹר
וַאֲרָם מִקִּיר ׃ הִנֵּה עֵינֵי אֲדֹנָי
בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה וְהִשְׁמַדְתִּי
אֹתָהּ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֶפֶס כִּי
לֹא הַשְׁמִיד אַשְׁמִיד אֶת בֵּית יַעֲקֹב
נְאֻם יְהוָה ׃ כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מְצַוֶּה
וְהִנַּעְתִּי בְכָל הַגּוֹיִם אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר יִנָּעַ בַּכְּבָרָה
וְלֹא יִפֹּל צְרוֹר אָרְצָה בַּתָּרֶב יָמוּתוּ

deficient virgines pulchre & adolescentes in sitī q̄ turant p̄ ppitiationē samarie: & dicēt. Viuit deus tuus dan: & viuit via berſabee. Et cadent & non resurgēt vltra.

ἐκλείψουσιν αἱ παρθένοι αἱ καλαί, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐν τῇ δίψῃ ᾗ τίνανται μ ἀμπιτιάσει σαμαρείας, καὶ ὀμοῦνται οἱ ὀμνύοντες κατὰ τοῦ ἴλασμοῦ σαμαρείας, καὶ λέγοντες, ζῇ ὁ θεός σου δὰν καὶ ὁ θεός σου βηρσαβεέ: καὶ πεσοῦνται καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσιν ἔτι. Ca.9.

deficient virgines pulchre & adolescentes cōmouebūt in sitī: qui iurāt in deiecto samarie: & dicūt. Viuit deus tuus dan: & viuit via berſabee. Et cadent & non resurgēt vltra.

Vidi dñm stantē sup altare & dixit: Percute cardinē & cōmouebuntur liminaria. & cōfringe eā in capite oim & nouissimum eorū in gladio interficiā. Non erit fuga eis: & qui fugerit ex eis fugiēs: non erit eis saluatus. Si descenderint vsq; ad infernū: inde manus mea educet eos. & si ascenderint vsq; ad celū: inde detrahā eos. Et si abscōditi fuerint in vertice carmeli: inde scrutans auferam eos. & si celauerint se ab oculis meis in profundo maris: ibi mandabo & mordebit eos. Et si abierint in captiuitatem corā inimicis suis: ibi mandabo gladio & occidet eos. Et ponā oculos meos sup eos in malum & non in bonum.

Εἶδον τὸν κύριον ἑφεστῶτα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ εἶπεν, πάταξον τὸ ἱλαστήριον, καὶ σεισθήσεται τὰ σφενδόνια. καὶ διάκοψον εἰς κεφαλὰς πάντων. καὶ τοὺς καταλοίπους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀποκτενῶ. οὐ μὴ φύγῃ ἐξ αὐτῶν φεύγων, οὐδὲ μὴ σωθῇ ἐξ αὐτῶν ἀνασωζόμενος. ἐὰν καταρύγωσιν εἰς ἅδου, ἐκεῖθεν ἡ χείρ μου ἀναπάσεται αὐτούς. ἐὰν ἀναβῶσιν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκεῖθεν καταξω αὐτούς. ἐὰν ἀποκρυβῶσιν ἐν κορυφῇ τοῦ καρμήλου, ἐκεῖθεν ἐξερευνήσω καὶ λήψομαι αὐτούς. ἐὰν καταδύσωσιν ἐξ ὀφθαλμῶν μου εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῷ δράκοντι, καὶ δήξεται αὐτούς. καὶ ἐὰν πορευθῶσιν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἀπὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῇ ῥομφαίᾳ καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ στηριῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά, καὶ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἁπτόμενος τῆς γῆς καὶ σαλεύων αὐτὴν. καὶ πενθήσουσιν πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. καὶ ἀναβήσεται ὡς ποταμὸς αὐγάσμου. καὶ καταβήσεται ὡς ποταμὸς αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ὁ οἰκοδομῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβάσεις αὐτοῦ, καὶ τὸν θεμέλιον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἐθεμελίωσεν, καὶ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς κύριος ὄνομα αὐτῷ. οὐχὶ ὑμεῖς μοι υἱοὶ αἰθιόπων ἐστὲ ὑμεῖς οἶκος ἰσραὴλ λέγει κύριος; οὐ γὰρ τὸν ἰσραὴλ ἐξήγαγον ἐξ αἰγύπτου καὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐκ καππαδοκίας καὶ σύρους ἐκ βόθρου; ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὴν ἁμαρτωλόν, καὶ ἀφανῶ αὐτὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, πλὴν οὐ πανὶ οὐκ εἰς τέλος οὐ μὴ ἐξαρῶ τὸν οἶκον ἰακὼβ λέγει κύριος. διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐντέλλομαι καὶ σείσω ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν οἶκον ἰσραήλ. ὃν τρόπον ὅταν λικμᾶται τις τὸν λικμητῷ καὶ οὐ πέσεται σύμμεμα ἐπὶ τὴν γῆν. ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσουσιν

Vidi dñm stantē sup altare & dixit: Percute cardinē & cōmouebūt liminaria. & cōfringe eā in capite oim & nouissimum eorū in gladio interficiā. Non erit fuga eis: & qui fugerit ex eis fugiēs: non erit eis saluabitur. Si descenderint vsq; ad infernū: inde manus mea educet eos. & si ascenderint vsq; ad celū: inde detrahā eos. Et si abscōditi fuerint in vertice carmeli: inde scrutans auferam eos. & si celauerint se ab oculis meis in profundo maris: ibi mandabo & mordebit eos. Et si abierint in captiuitatem corā inimicis suis: ibi mandabo gladio & occidet eos. Et ponā oculos meos sup eos in malum & non in bonum.

Et dñs deus exercituū qui tangit terrā & tabescit: & lugebunt omnes habitātes in ea. Et ascendet sicut fluuius egypti. Qui edificat in celo ascensionē suam: & fundauit. Qui vocat aquas maris. & effundit eas sup faciē terre. Dñs nomen eius. Nunqd nō vt filii ethiopū vos estis mihi filii israel dicit dñs? nōne qd̄ israel ascendere feci de terra egypti & palestinos de cappadocia & syrios de cyrene? Ecce oculi domini dei super regnū peccās & conteram illud a facie terre. Verūtamen conterens non conteram domum iacob dicit domin⁹. Ecce ego mandabo & cōcutiam in omnibus gentibus domum israel sicut concutitur in cribro: & nō cadet lapillus sup terrā.

καὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ ἁπτόμενος τῆς γῆς καὶ σαλεύων αὐτὴν. καὶ πενθήσουσιν πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. καὶ ἀναβήσεται ὡς ποταμὸς αὐγάσμου. καὶ καταβήσεται ὡς ποταμὸς αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ὁ οἰκοδομῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβάσεις αὐτοῦ, καὶ τὸν θεμέλιον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἐθεμελίωσεν, καὶ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς κύριος ὄνομα αὐτῷ. οὐχὶ ὑμεῖς μοι υἱοὶ αἰθιόπων ἐστὲ ὑμεῖς οἶκος ἰσραὴλ λέγει κύριος; οὐ γὰρ τὸν ἰσραὴλ ἐξήγαγον ἐξ αἰγύπτου καὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐκ καππαδοκίας καὶ σύρους ἐκ βόθρου; ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὴν ἁμαρτωλόν, καὶ ἀφανῶ αὐτὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, πλὴν οὐ πανὶ οὐκ εἰς τέλος οὐ μὴ ἐξαρῶ τὸν οἶκον ἰακὼβ λέγει κύριος. διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐντέλλομαι καὶ σείσω ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν οἶκον ἰσραήλ. ὃν τρόπον ὅταν λικμᾶται τις τὸν λικμητῷ καὶ οὐ πέσεται σύμμεμα ἐπὶ τὴν γῆν. ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσουσιν

in gladio cadent: & humus tua funiculo metietur. Et tu in polluta terra morieris: & israel captiuus migrabit de terra sua.

καὶ ἡ γῆ σου χοινὶ καταμετρηθήσεται. καὶ σὺ ἐν γῇ ἀκαθάρτῳ τελευτήσεις. ὁ δὲ ἰσραὴλ αἰχμάλωτος ἀχθήσεται ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. Ca.8.

et filii tui & filie tue in gladio cadent: & humus tua funiculo mensurabitur. Et tu in terra polluta morieris: & israel captiuus migrabit de terra sua.

Hec ostendit mihi dominus deus. Ecce vncinus pomorū. Et dixit. Quid tu vides amos? Et dixi. Vncinū pomorum. Et dixit ad me dñs. Venit finis sup populū meū israel. Non adiiciā vltra vt pertranseam eū. Et stridebūt cardines templi in die illa dicit dñs. multi planctus in omni loco proiicientur silentiū. Audite hoc qui conteritis pauperē & deficere facitis egenos fre: dicētes. Quādo tranſibit mēsis & venūdabimus merces: & sabbatū & aperiemus frumentū. vt imminuamus mēsurā & augeamus siclū & supponamus stateras dolosas vt possideamus in argento egenos: & pauperes pro calciamentis: & quisquilias frumenti vendamus. Iurauit dñs in supbia iacob: si oblitus fuero vsq; ad finē omnia opera eorū. Nunqd sup istō nō cōmouebitur terra: & lugebit omnis habitator eius? Et ascēdet quasi fluuius & eiicietur & defluet quasi fluuius egypti. Et erit in die illa dicit dñs: occidet sol meridie: & tenebrescere faciam terram die luminis. Et cōuertam festiuitates vras in luctum: & oia cantica vra in planctū. Et inducam sup omne dorsum vrm & faccū: & sup omne caput calueciū. Et ponā eam quasi luctum vnigenitū: & nouissima eius quasi diem amarū. Ecce dies veniūt dicit dñs: & emittam famem in terrā: non famem panis neq; sitim aque sed audiendi verbum dñi. Et cōmouebūtur a mari vsq; ad mare: & ab aquilone vsq; ad orientē circubunt querentes verbum dñi: & nō inuenient. In die illa

τ filij tui τ filie tue captiue ducent. καὶ υἱοί σου καὶ αἱ θυγατέρες σου αἰχμάλωτοι ἀχθήσονται ἐν χερσὶν ἀλλοτρίων. καὶ ἐγὼ ἀπολῶ τὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τούτοις οὐ παραχωθήσεται ἡ γῆ τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τούτοις οὐ ταραχθήσεται ἡ γῆς τ lugebit ois hitans in ea. τ ascendet καὶ πενθήσει πᾶς ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ. καὶ ἀναβήσεται ᾗτι flumen cōsumatio: τ descendet ᾗτι fluui⁹ ὡς ποταμὸς ἀσυντέλεια, καὶ καταβήσεται ὡς ποτα egypti. τ erit in illa die dicit dñs: μὸς αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, occidet sol meridiei: τ cōtenebrescet in δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας, καὶ σκοτασθεῖ ἡ die luminis. τ cōuertam festiuitates vras in lu- Eob.2. ἡμέρα φωτός. καὶ μεταστρέψω τὰς ἑορτὰς ὑμῶν εἰς πέν- 1.Mā. cēū: τ oia carmina vra in lamētatiōes: τ inducā θος, καὶ πάσας ᾠδὰς ὑμῶν εἰς θρῆνους, καὶ ἀναβιβᾶ sup oēm lumbū saccum. τ sup omne ca βασιεῖ πᾶσαν ὀσφῦν σάκκον. καὶ ἐπὶ πᾶσαν κε put calueciū. τ ponam eū ᾗτι luctū dile φαλὴν φαλάκρωμα. καὶ θήσομαι αὐτὸν ὡς πένθος ἀγα cti: τ eos q̄ cū eo ᾗτi die dolozis. ecce πητοῦ, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ὡς ἡμέραν ὀδύνης. ἰδοὺ dies veniunt dicit dñs: τ emittam fame ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ ἐξαποστελῶ λιμὸν in terrā: nō famē panis. neq; fame aque: ἐπὶ τὴν γῆν, οὐ λιμὸν ἄρτων. οὐδὲ λιμὸν ὕδατος, sed famē audiendi verbū dñi: τ cōmouebunt ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον κυρίου, καὶ σαλευθήσε aque vsq; ad mare: τ ab aquilone vsq; ad orie ται ὕδατα ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ βορρᾶ ἕως ἀπατο tem circuibunt querētes verbū dñi: τ nō λῶν περιδραμοῦνται ζητοῦντες λόγον κυρίου, καὶ οὐ inuenīēt: in die illa μὴ εὑρωσιν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ

וְבָנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְאַדְמָתְךָ
בַּחֶבֶל תֶּחְלָק וְאַתָּה עַל אֲדָמָה
טְמֵאָה תָּמוּת וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה יִגְלֶה
מֵעַל אַדְמָתוֹ׃

Cap.viij. כֹּה הֶרְאַנִי אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה
כְּלוּב קָיִץ וַיֹּאמֶר מָה אַתָּה רֹאֶה
עָמוֹס וָאֹמַר כְּלוּב קָיִץ וַיֹּאמֶר
יְהוִה אֵלַי בָּא הַקֵּץ אֶל עַמִּי יִשְׂרָאֵל
לֹא אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לוֹ ׃ וְהֵילִילוּ
שִׁירוֹת הֵיכָל בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה רַב הַפֶּגֶר בְּכָל מָקוֹם
הַשְׁלִיךְ הַס שָׁמְעוּ זֹאת הַשֹּׁאֲפִים
אֶבְיוֹן וְלַשְׁבִּית עֲנִיֵּי אָרֶץ׃ לֵאמֹר
מָתַי יַעֲבֹר הַחֹדֶשׁ וְנִשְׁבִּירָה שֶׁבֶר
וְהַשַּׁבָּת וְנִפְתְּחָה בֶר לְהַקְטִין
אֵיפָה וְלַהֲגְדִּיל שֶׁקֶל וְלַעֲוֹת מֹאזְנֵי
מִרְמָה׃ לִקְנוֹת בַּכֶּסֶף דַּלִּים וְאֶבְיוֹן
בַּעֲבוּר נַעֲלַיִם וּמַפַּל בָּר נַשְׁבִּיר׃
נִשְׁבַּע יְהוָה בִּגְאוֹן יַעֲקֹב אִם
אֶשְׁכַּח לָנֶצַח כָּל מַעֲשֵׂיהֶם ׃ הֲעַל
זֹאת לֹא תִרְגַּז הָאָרֶץ וְאָבַל כָּל
יוֹשֵׁב בָּהּ וְעָלְתָה כַאֹר כֻּלָּהּ וְנִגְרְשָׁה
וְנִשְׁקְעָה כִּיאוֹר מִצְרָיִם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהֵבֵאתִי
הַשֶּׁמֶשׁ בַּצָּהֳרָיִם וְהַחְשַׁכְתִּי לָאָרֶץ
בְּיוֹם אוֹר׃ וְהָפַכְתִּי חַגֵּיכֶם לְאֵבֶל
וְכָל שִׁירֵיכֶם לְקִינָה וְהַעֲלֵיתִי
עַל כָּל מָתְנַיִם שָׂק וְעַל כָּל רֹאשׁ
קָרְחָה וְשַׂמְתִּיהָ כְּאֵבֶל יְחִיד
וְאַחֲרִיתָהּ כְּיוֹם מָר׃ הִנֵּה יָמִים
בָּאִים נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁלַחְתִּי
רָעָב בָּאָרֶץ לֹא רָעָב לַלֶּחֶם וְלֹא
צָמָא לַמַּיִם כִּי אִם לִשְׁמֹעַ אֶת דִּבְרֵי
יְהוָה׃ וְנָעוּ מַיִם עַד יָם וּמִצָּפוֹן
וְעַד מִזְרָח יְשׁוֹטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת
דְּבַר יְהוָה וְלֹא יִמְצָאוּ׃ בַּיּוֹם הַהוּא

INCIPIT PROLOGVS IN ABDIAM PROPHETAM.

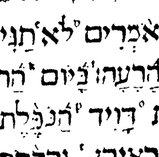

Acob patriarcha habuit fratrem esau: q ob ruborē corporis sui edō hebrea lingua appellatus est: quod latine sanguineus dicitur. Is memoratū fratrem suum: qui istael nomen acceperat: grauī odiō cōmotꝰ interimere conatꝰ est. Qua de causa oēs qui populū israel id est filios patriarche iacob pdicti esau odiū imitati persecuti sunt: esau & edom appellati sunt. Et quia populus israel de captiuitate chaldeorū per cyrum regē perfarūtu dei reuocatus in hierusalē ab alio regno grauiter afflictꝰ atq; oppressus est: ideō hoc regnū quod more esau predictum populū persecutū est: per denūciationē abdie prophete increpatur: quod non dei indignatione: sed sua virtute populū superatum gloriabatur. De quo regno olim pdauid in psalmo centesimo trigesimo sexto dictū est. Memorare dñe filiorum edō in die hierusalē. Nā reliqua lectione cōprehensa: futurum in gentes iudiciū ob causas lectione cōprehensas: regnūq; dei in populo israel significatur. Hebrei hūc dicūt esse: qui sub rege samarie achab & impiissima iezabel: pauit centuꝫ prophetas in specubus: qui non curuauerunt genu ante baal & de septē milibꝰ erat quos helias arguitur ignorasse. Sepulchrū quoq; eius vsq; hodie cū mausoleo helisei pphete & baptistę iohannis: in sebaste veneratione habetur: que olim samaria dicebatur. Hanc herodes rex antipatri filius in honore augusti cesaris greco nomine vocauit augustā. Hic igitur qui centū pphetas pauerat: accepit gratiā prophetalem & de duce exercitus fuit dux ecclesie. Tunc in samaria paruūq; regem pauerat: nūc in toto orbe christi pascit ecclesias. Et sicut stephanus coronam merut passionis: sic hic de seruitutis dei cū paulo apostolo noīe gloriatur: qa abdias seruus dñi in nro sonat eloqo.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

ABdias qui interpretatur seruus domini personat contra edom: sanguineū terrenūq; fratrem fratris quoq; iacob semper emulum hasta percutit spiritali.

Explicit argumentum.

ABDIAS.
ΑΒΔΕΙΑΣ. Ca.i.

Visio abdie. hec dicit dñs deus idumee: auditū audiui a dño & nuntiū emisit in gētes: surgite & cōsurgamus aduersus eum in preliū. Ecce paruulū dedi te: i gentibꝰ: tu es valde. Superbia cordis tui extulit te: habitantē in scissuris petrarum: exaltantem

Ἀρσις ἀβδιοῦ. τάδε λέγει κς ὁ θεὸς τῇ ἰδουμαίᾳ· ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυρίου καὶ πρεσβευτὴς ἐν ἔθνεσιν ἐξαπέσταλεν· ἐις τὰ ἔθνη, ἀνάστητε καὶ ἐξαναστῶμεν ἐπ' αὐτήν in plīū: ecce paruūlū dedi te in gētibꝰ. ibo εἰς πόλεμον, ἰδοὺ δὲ ὀλιγοστὸν δέδωκά σε ἐν τοῖς ἔθνεσιν· σὺ δὲ ἐστὶν ἐξουδενωμένος σφόδρα. ἡ ὑπερηφανία τῆς καρδίας σου ἐξῆρέν σε: habitantem in fornicibus petrae exaltāte eū: habitantē in scissuris petrarum exaltantem

Incipit Abdias ppheta.
Capitulum. I.

Visio abdie. Hec dicit dñs deus ad edom. Auditū audiuimus a dño: & legatū ad gentes misit. Surgite: & cōsurgamus aduersus eum in preliū. Ecce paruulū dedi te: i gentibꝰ: tu es valde. Superbia cordis tui extulit te: habitantē in scissuris petrarum exaltantem

חֲזוֹן עׇבַדְיָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֶאֱדוֹם שְׁמוּעָה שָׁמַעְנוּ מֵאֵת יְהוָה וְצִיר בַּגּוֹיִם שָׁלוּחַ קוּמוּ וְנָקוּמָה עָלֶיהָ לַמִּלְחָמָה׃ הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי אַתָּה מְאֹד׃ זְדוֹן לִבְּךָ הִשִּׁיאֶךָ שֹׁכְנִי בְחַגְוֵי סֶלַע מְרוֹם

Cap.i.

חזון עבדיה כה אמר אדני יהוה לאדום שמועה שמענו מאת יהוה וציר בגוים שלח קומו ונקומה עליה למלחמה׃ הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד׃ זדון לבך נשאך שכני בחגוי סלע מרום

לְהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם
וַאֲכָלוּם וְלֹא יִהְיֶה שָׂרִיד לְבֵית
עֵשָׂו כִּי יְהוָה דִּבֶּר׃ וְיָרְשׁוּ הַנֶּגֶב
אֶת הַר עֵשָׂו וְהַשְּׁפֵלָה אֶת פְּלִשְׁתִּים
וְיִרְשׁוּ אֶת שְׂדֵה אֶפְרַיִם וְאֵת שְׂדֵה
שֹׁמְרוֹן וּבִנְיָמִן אֶת הַגִּלְעָד׃ וְגֹלַת
הַחֵל הַזֶּה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
כְּנַעֲנִים עַד צָרְפַת וְגֹלַת יְרוּשָׁלַם
אֲשֶׁר בִּסְפָרַד יִרְשׁוּ אֶת עָרֵי הַנֶּגֶב׃
וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו
וְהָיְתָה לַיהוָה הַמְּלוּכָה׃

flamma:⁹ & domus⁹ esau ⁹stipula.⁹ Et succēdētur⁹ in eis⁹ & deuorabunt eos:⁹ & nō⁹ erunt⁹ reliquie⁹ domus ⁹esau:⁹ qa⁹ dñs⁹ locut⁹ est. ⁹Et hereditabūt⁹ hi q ad ⁹austrū sunt⁹ monte⁹ esau: ⁹ & qui in⁹ cāpestri⁹ bo⁹ philistiim:⁹ & possidebunt⁹ regionē⁹ effraim⁹ & ⁹ regionē ⁹samarie. ⁹ Et beniamin possidebit⁹ galaad:⁹ & trāsmigratio⁹ exercitus⁹ huius⁹ filiorum⁹ israel oia loca ⁹chanan⁹ coꝛ⁹ vsq; ad ⁹sarepta:⁹ & trāsmigratio⁹ hierusalē⁹ q⁹ in bosphoro est ⁹possidebit⁹ ciuitates⁹ austri. ⁹ Et ascendēt⁹ saluatores⁹ in⁹ monte⁹ sion⁹ iudicare⁹ montem⁹ esau:⁹ & erit ⁹dño⁹ regnum.

Explicit Abdias ꝓpheta.

INCIPIT PROLOGVS IN IONAM PROPHETAM.

ANctum Ionam hebreī affirmāt filiū fuisse mulieris vidue sareptane quē helias prophe ta mortuū suscitauit: matre postea dicēte ad eum. Nunc cognoui: quia vir dei es tu: & ver bū dei in ore tuo veritas est. Ob hanc etiam causam ipm puerū sic vocauit amathi. Ama thi enim in nostra lingua veritatē sonat. Et ex eo ꝙ verū helias locutus est: ille qui suscitatus est: filius esse dicitur veritatis. Ideo de veritate colūba nascitur: quia ionas colūbam sonat. In condēnationem aūt israel ionas ad gentes mittitur: ꝙ niniue agēte penitentiā illhin malitia perseuerant. Temporib⁹ quippe hieroboā regis israel qui deo derelicto cū populo suo in samaria idolis sacrificabat ionam prophetā fuisse: quartus liber regū indicat. Is cū prophetia illuminātē peccatores ciuitatis niniue dei misericordiā cōfecuturos videret ne falsa predicare videretur: ad denunciandū interitū eiusdem ciuitatis ire nolebat. Nam sicut deus ad abraā de impietate sodomorū locutus est: clamor sodomorū & gomorreorū peruenit ad me. Ita & de niniue dicitur. eo ꝙ ascenderit clamor malicie ei⁹ ad deū. Et qua sententia dei de sodomis facta: minime reuocata est: ita & ionas aduersum niniuē prolatā sententiā reuocari nolebat: diuine dispensationis ignarus qui salutē hominū ad se conuertentiū magis vult q̄ interitū. Hoc illi acciderat qd & sancto heliseo qui filiū sunamitidis mulieris mortuū ignorauit. Ideo a conspectu dei fugere se ionas putabat humanum aliquid passus: dicente dauid. Quo ibo a spiritu tuo: & quo a facie tua fugiam.

Explicit prologus:
Incipit argumentum.

IOnas columba pulcherrima naufragio suo passionem domini prefigurans mundum ad penitentiam reuocat: & sub nomine niniue salutem gentibus denunciat.

Explicit argumentum.

IONAS. Ca.1.

Incipit Ionas propheta: Capitulum. I.

Cap.j.

ET factū est⁹ verbū ⁹dñi⁹ ad⁹ ionam⁹ filiū ⁹amathi⁹ dicens.⁹ Surge & ⁹vade⁹ in⁹⁹ ninuē⁹ ciuitatē ⁹grandem⁹ & predica⁹ in ea:⁹ quia⁹ ascendit ooooo ⁹malicia eius⁹ coram me. ⁹Et surrexit⁹ ionas⁹ vt fugeret⁹⁹ in tharsis⁹ a facie⁹ dñi. ⁹Et descendit⁹ ioppen oo ⁹& inuenit⁹ nauē⁹ euntē in ⁹tharsis.⁹ Et dedit ooooo ⁹naulum eius⁹⁹ & descēdit ⁹⁹in eam⁹ vt iret⁹ cum eis. ⁹in tharsis⁹ a facie⁹ domini.⁹ Dominꝰ autem⁹⁹ misit ⁹ventum⁹ magnū⁹ in⁹ mare:⁹ & facta est⁹ tempestas ⁹magna⁹ in mari:⁹ & nauis ⁹periclitabatur⁹ conteri. ⁹Et timuerūt⁹ naute⁹ & clamauerunt⁹⁹ viri⁹ ad ooooo ⁹deum suum:⁹ & miserūt ⁹vasa⁹ que erant oooooo ⁹in naui⁹⁹ in⁹ mare:⁹ vt alleuiaretur⁹ ab eis.⁹ ooooooo ⁹Et ionas⁹ descendit⁹ ad ⁹interiora⁹ naui:⁹ ooooooo

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יוֹנָה בֶּן אֲמִתַּי
לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ אֶל נִינְוֵה הָעִיר
הַגְּדוֹלָה וְקְרָא עָלֶיהָ כִּי עָלְתָה
רָעָתָם לְפָנָי׃ וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ
תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּרֶד יָפוֹ
וַיִּמְצָא אֳנִיָּה בָּאָה תַּרְשִׁישׁ וַיִּתֵּן
שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ לָבוֹא עִמָּהֶם
תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה׃ וַיהוָה הִטִּיל
רוּחַ גְּדוֹלָה אֶל הַיָּם וַיְהִי סַעַר
גָּדוֹל בַּיָּם וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר׃
וַיִּירְאוּ הַמַּלָּחִים וַיִּזְעֲקוּ אִישׁ אֶל
אֱלֹהָיו וַיְטִלוּ אֶת הַכֵּלִים אֲשֶׁר
בָּאֳנִיָּה אֶל הַיָּם לְהָקֵל מֵעֲלֵיהֶם
וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה

τ pozmiebat.⁹ τ stertebat. τ accessit ad eū καὶ ἐκάθευδε⁹ καὶ ἔρεγχεν· καὶ προσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ pre dur. τ dixit ei: qd tu stertis? surge: in ⁹προεύς· καὶ ἔπεσεν αὐτῷ, τί σὺ ῥέγχεις; ἀνάστα, ἐπι uoca deꝰ tuꝰ: ⁹ vt saluet⁹ nos. τ nō po καλοῦ τὸν θεόν σου, ὅπως διασώσῃ ὁ θεὸς ἡμᾶς καὶ οὐ pereamus. τ dixit vnusquisq; ad ꝓximū μὴ ἀπολώμεθα· καὶ εἶπαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον suum: venite mittam⁹ sortes: τ sciam⁹ cuius αὐτοῦ, δεῦτε βάλωμεν κλήρους, καὶ γνῶμεν τίνος causa malū hoc est nobis. τ miserūt sortes: τ ceci ἕνεκα ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἡμῖν· καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπε dit sors sup tomā: τ direxit ad eā: indi σεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ἰωνᾶν· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, ἀπάγ ca nobis cui⁹ causa malū hoc nobis: qs⁹ tuꝰ γειλον ἡμῖν τίνος ἕνεκεν τὸ κακὸν τοῦτο ἡμῖν; τί σου opus est. τ vnde venis. τ cr q regiōe. ἡ ἐργασία ἐστίν· καὶ πόθεν ἔρχῃ· καὶ ἐκ ποίας χώρας. τ cr q pplo tu es. τ dixit ad eos: fer· καὶ ἐκ ποίου λαοῦ εἶ σύ· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, δοῦ mio dñi ego sum: τ deū celi ego τ λος κυρίου ἐγώ εἰμι, καὶ τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐγὼ σέβομαι, ὃς ἐποίησεν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν terre ego colo: q fecit mare τ γῆν ἐγώ σέβομαι, ὃς ἐποίησεν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν aridā. τ timuerūt viri timore magno: τ di ξηράν. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβον μέγαν, καὶ εἶ xerūt ad eū: qd hoc fecisti? q: cognouerāt πον πρὸς αὐτόν, τί τοῦτο ἐποίησας; διότι ἔγνωσαν viri q: a facie⁹ dñi⁹ erat fugiēs q: nunc οἱ ἄνδρες ὅτι ἀπὸ προσώπου κυρίου ἦν φεύγων ὅτι ἀπήγ ciauit eis. τ direxit ad eū: qd tibi faciem? γειλεν αὐτοῖς· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, τί σοι ποιήσω τ defecit mare a nobis: q: mare ibat μὴ καὶ κοπάσῃ ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν; ἔτι γὰρ ἡ θάλασσα ἐπο τ succrescebat magis fluctib⁹. τ dixit ionas ρεύετο καὶ ἐξέγειρεν μᾶλλον κλύδωνα· καὶ εἶπεν Ἰωνᾶς ad eos: tollite me τ mittite in mare: πρὸς αὐτούς, ἄρατέ με καὶ ἐμβάλετέ εἰς τὴν θάλασσαν, τ defecet mare a vobis: q: nouit ego: qꝛ καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ὑμῶν, διότι ἔγνωκα ἐγώ, ὅτι ꝓpter me fluct⁹ ille magn⁹ ⁹ vos est⁹ τ conabā δι' ἐμὲ ὁ κλύδων οὗτος μέγας ἐφ' ὑμᾶς ἐστίν. καὶ ἐπαφεῖ tur vir⁹ vt reuerterent⁹ ad terrā. τ nō po ἀφετο οἱ ἄνδρες τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς τὴν γῆν· καὶ οὐκ ἠδύ tuerūt q: mare ibat τ insurgebat magis ναντο ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύετο καὶ ἐξεγείρετο μᾶλλον ἐπ' αὐτούς. τ clamauerūt ad dñm τ direx̄t: ne ἐπ' αὐτούς· καὶ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον καὶ εἶπαν, μη quaq; dñe ne pereamus ꝓpt⁹ aiam δαμῶς κύριε μὴ ἀπολώλοιμεν ἕνεκεν τῆς ψυχῆς τοῦ hois huius. τ ne des sup nos sanguinē tuū⁹. ἀνθρώπου τούτου· καὶ μὴ δῷς ἐφ' ἡμᾶς αἷμα δίκαιον· q: tu dñe sicut voluisti fecisti. τ tulē διότι σὺ κύριε ὃν τρόπον ἐβούλου πεποίηκας· καὶ ἔλα rūt ionā τ miserūt eū in mare. τ βον τὸν Ἰωνᾶν καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ stetit a ꝓmotione sua. τ timuerunt viri tio ἔστη ἐκ τοῦ σάλου αὐτῆς· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φό re magno dñm: τ imolauerūt hostias dño βῳ μεγάλῳ τὸν κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίας τῷ κυρίῳ τ vouerūt vota. καὶ εὔξαντο εὐχάς. Ca.2.

A Vat. inc.

ET ꝓcepit dñs ceto magno: τ de Καὶ προσέταξεν κύριος κήτει μεγάλῳ, καὶ κα uorauit ionam. τ fuit ionas in ventre ce τέπιεν τὸν Ἰωνᾶν· καὶ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κή ti tribus dieb⁹ τους τρεῖς ἡμέρας

B

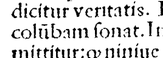

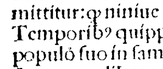

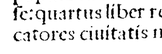

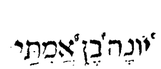

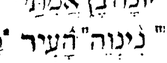

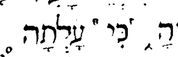

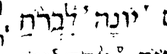

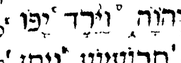

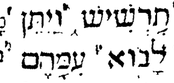

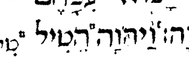

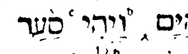

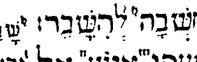

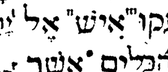

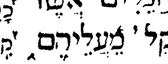

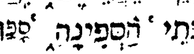

Pritiua.heb. Ter.heb. Jonas.iij.

וּשְׁלֹשָׁה ׀ לֵילוֹת׃ וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל־
יְהוָה אֱלֹהָיו ׀ מִמְּעֵי ׀ הַדָּגָה׃ וַיֹּאמֶר
קָרָאתִי ׀ מִצָּרָה לִי ׀ אֶל־יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי
מִבֶּטֶן ׀ שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ קוֹלִי׃
וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה ׀ בִּלְבַב ׀ יַמִּים
וְנָהָר יְסֹבְבֵנִי כָּל־ מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ
עָלַי עָבָרוּ׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי
מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אַךְ־אוֹסִיף לְהַבִּיט אֶל
הֵיכַל ׀ קָדְשֶׁךָ׃ אֲפָפוּנִי ׀ מַיִם עַד־
נָפֶשׁ ׀ תְּהוֹם יְסֹבְבֵנִי סוּף ׀ חָבוּשׁ
לְרֹאשִׁי׃ לְקִצְבֵי ׀ הָרִים יָרַדְתִּי
הָאָרֶץ בְּרִיחֶיהָ בַּעֲדִי לְעוֹלָם וַתַּעַל
מִשַּׁחַת חַיַּי ׀ יְהוָה אֱלֹהָי׃ בְּהִתְעַטֵּף
עָלַי נַפְשִׁי ׀ אֶת־יְהוָה זָכָרְתִּי וַתָּבוֹא
אֵלֶיךָ תְּפִלָּתִי ׀ אֶל הֵיכַל ׀ קָדְשֶׁךָ׃
מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי־שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ׃
וַאֲנִי ׀ בְּקוֹל תּוֹדָה אֶזְבְּחָה־לָּךְ אֲשֶׁר
נָדַרְתִּי אֲשַׁלְּמָה ׀ יְשׁוּעָתָה ׀ לַיהוָה׃
וַיֹּאמֶר ׀ יְהוָה לַדָּג ׀ וַיָּקֵא ׀ אֶת־יוֹנָה
אֶל ׀ הַיַּבָּשָׁה׃

Cap.iij.

וַיְהִי ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה ׀ אֶל ׀ יוֹנָה ׀ שֵׁנִית
לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ ׀ אֶל ׀ נִינְוֵה ׀ הָעִיר
הַגְּדוֹלָה ׀ וְקְרָא ׀ אֵלֶיהָ ׀ אֶת־ הַקְּרִיאָה
אֲשֶׁר ׀ אָנֹכִי ׀ דֹּבֵר ׀ אֵלֶיךָ׃ וַיָּקָם יוֹנָה
וַיֵּלֶךְ ׀ אֶל־נִינְוֵה ׀ כִּדְבַר ׀ יְהוָה ׀ וְנִינְוֵה
הָיְתָה ׀ עִיר ׀ גְּדוֹלָה ׀ לֵאלֹהִים מַהֲלַךְ
שְׁלֹשֶׁת ׀ יָמִים׃ וַיָּחֶל ׀ יוֹנָה ׀ לָבוֹא
בָּעִיר ׀ מַהֲלַךְ ׀ יוֹם ׀ אֶחָד ׀ וַיִּקְרָא
וַיֹּאמַר ׀ עוֹד ׀ אַרְבָּעִים ׀ יוֹם וְנִינְוֵה
נֶהְפָּכַת׃ וַיַּאֲמִינוּ ׀ אַנְשֵׁי ׀ נִינְוֵה
בֵּאלֹהִים ׀ וַיִּקְרְאוּ ׀ צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ ׀ שַׂקִּים
מִגְּדוֹלָם ׀ וְעַד ׀ קְטַנָּם׃ וַיִּגַּע ׀ הַדָּבָר ׀ אֶל ׀ מֶלֶךְ ׀ נִינְוֵה ׀ וַיָּקָם ׀ מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אַדַּרְתּוֹ ׀ מֵעָלָיו וַיְכַס ׀ שַׂק וַיֵּשֶׁב ׀ עַל ׀ הָאֵפֶר׃ וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר ׀ בְּנִינְוֵה ׀ מִטַּעַם ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ וּגְדֹלָיו

Trãsl.B.Vie.

& tribus noctibus. Et orauit ionas ad dñm deum suum de ventre pisc̃is. Et dixit.
Clamaui de tribulatione mea ad dñm & exaudiuit me. De ventre inferi clamaui & exaudisti vocem meã. Et piecisti me in profundũ in corde maris: & flumen circũdedit me. Oẽs gurgites tui & fluctus tui: sup me transierũt. Et ego dixi. Abiectus sum a cõspectu oculorũ tuorũ. Veruntñ rursus videotemplũ sanctũ tuum. Circũdederũt me aque vsq ad animam: abyssus vallauit me: pelagus opuit caput meũ. Ad extrema montiũ descendi: terre vectes cõclusserunt me in eternũ: & subleuabis de corruptione vitã meã dñe deus meus. cũ angustiaretur in me ãima mea dñi recordatus sum: vt veniat ad te oratio mea ad templũ sanctũ tuũ. Qui custodiũt vanitates frustra miam suam dereliquũt. Ego autẽ in voce laudis immolabo tibi: quecunq vouí reddam pro salute domino. Et dixit dominus pisci. Et euomuit ionam in aridam. 3.

Et factũ est verbum dñi ad ionã secundo dicens. Surge & vade in niniuen ciuitatem magnam & predica in ea predicationem quã ego loquor ad te. Et surrexit ionas & abiit in niniuen iuxta verbũ domini. Et niniue erat ciuitas magna: itinere trium dierum. Et cepit ionas introire ciuitatẽ itinere diei vnius: & clamauit & dixit. Adhuc quadraginta dies: & niniue subuertetur. Et credidерunt viri niniuite in deo: & predicauerunt ieiunium: & vestiti sunt saccis a maiore vsq ad minorẽ. Et peruenit verbum ad regem niniuite. Et surrexit de solio suo & abiecit vestimẽtũ suũ a se: & indutus est sacco & sedit in cinere: & clamauit & dixit in niniue ex ore regis & principum eius

Trãsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

τ tribꝰ noctibꝰ. τ ozault ionas ad dñm
καὶ τρεῖς νύκτας· καὶ προσηύξατο ἰωνᾶς πρὸς κύριον τὸν
θεὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους καὶ εἶπεν, ἐβόησα
tribulatiõe mea ad dñm & exaudiuit me. Ps.119
ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου καὶ ἐπῆκουσέν μου·
de ventre inferni audiuit vocẽ meã. piecisti me in
ἐκ κοιλίας ᾅδου ἤκουσας φωνῆς μου· ἀπέρριψάς με εἰς
pfundũ cordis maris: τ flumina circũdederũt me:
βάθος καρδίας θαλάσσης, καὶ ποταμοί ἐκύκλωσάν με,
oẽs eleuationes tue τ fluctus tui sup me trã-
πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλ-
sierũt. Et ego dixi abiectꝰ sum ex oculis tuis: piecto ad
θον· πλὴν ἔφην ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου, ἆρα προσ-
templũ sctũ tuũ. circũfusa
θήσω τοῦ ἐπιβλέψαι τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου. περιεχύ-
est mihi aq vsq ad ãiam: abyssus vallauit me: itrauit
θησάν μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκύκλωσέν με, ἕδυ
caput meũ in scissuras mõtiũ: descendi in terrã cuꝰ ve
ἐκεφαλή μου εἰς χισμὰς ὀρέων, κατέβην εἰς γῆν ἧς οἱ μο
ctes eius rettinacula sempiterna: τ ascendat ex corruptiõe
χλοὶ αὐτῆς κάτοχοι αἰώνιοι· καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ
vita mea dñe deꝰ meꝰ: cũ deficeret a me ani
ζωή μου κύριε θεέ μου, ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυ
ma mea: dñi mẽoraꝫ sum: τ veniat ad te ora
χήν μου, τοῦ κυρίου ἐμνήσθην, καὶ ἔλθοι πρός σε ἡ προ
tio mea ad templũ sctũ tuũ: q custodiũt vana
σευχή μου πρὸς ναὸν ἅγιόν σου, φυλασσόμενοι μάταια
τ mẽdacia: miam suã reliquerũt. ego aũt cũ voce
καὶ ψευδῆ, ἔλεον αὐτῶν ἐγκατέλιπον. ἐγὼ δὲ μετὰ φω
ce laudis τ cõfessionis immolabo tibi: q̃cũq vouí
νῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ὅσα ηὐξάμην
reddam tibi in salutare meũ dño. et
ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ κυρίῳ. καὶ προσε-
tꝰ est ceto τ elecit ionã sup aridã.
τάγη τῷ κήτει καὶ ἐξέβαλεν τὸν ἰωνᾶν ἐπὶ τὴν ξηράν.

Et factꝰ est sermo dñi ad ionã secundo dicẽs: surge τ vade in niniuẽ ciuitatẽ magnã: τ pdica in ea sermõ pdicationẽ prio-
λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς νινευὴ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ κήρυγμα τὸ μαρτύ-
rẽ: quã ego locutꝰ sum ad te. τ surrexit ionas τ abiit
ριόν, ὃ ἐγὼ λελάληκα πρός σε'. καὶ ἀνέστη ἰωνᾶς καὶ ἐπο-
te in niniuẽ sicut locutꝰ est dñs. at niniue ciuitas
ρεύθη εἰς νινευὴ κατὰ τὰ λαλήσαντα κύριος. ἡ δὲ νινευὴ πόλις
magna deo ẽst itineris vie diei trid. τσσ
μεγάλη τῷ θεῷ ὡσεὶ πορείας ὁδοῦ ἡμερῶν τριῶν. καὶ ἤρ-
pit ionas ingredi in ciuitatẽ ẽst itinꝰ
ξατο ἰωνᾶς τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν πόλιν ὡσεὶ πορεί-
re diei vnꝰ. τ pdicauit τ dixit. τ adhuc tres
ας ἡμέρας μιᾶς· καὶ ἐκήρυξεν καὶ εἶπεν· καὶ ἔτι τρεῖς
dies: τ niniue subuertet. τ crediderũt
ἡμέραι, καὶ νινευὴ καταστραφήσεται. καὶ ἐπίστευσαν οἱ
viri niniue deo: τ pdicauerũt ieiunũ: τ vestiti
ἄνδρες νινευὴ τῷθεῷ, καὶ ἐκήρυξαν νηστείαν, καὶ ἐνεδύ-
sunt saccis a magno coꝝ τ vsq ad pusillo eo
σαντο σάκκους ἀπὸ μεγάλου αὐτῶν καὶ ἕως μικροῦ αὐ-
rũ. τ approp̃iquit vmo ad regem nini-
τῶν. καὶ ἤγγισεν ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα τῆς νι-
uite. τ surrexit de throno suo: τ abstu-
νευή. καὶ ἐξανέστη ἐκ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ περιεῖ-
lit stolam suam a scipso: τ tndut ẽ
λατο τὴν στολὴν αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο
sacco τ sedit in cinere. τ pdicatũ ẽ in
σάκκον καὶ ἐκαθίσατο ἐπὶ σποδοῦ. καὶ ἐκηρύχθη ἐν τῇ
niniue a rege τ ab oĩbus
νινευὴ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ πάντων τῶν
magnatibꝰ eius
μεγιστάνων αὐτοῦ

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

dicens. hoies τ iumẽta τ boues τ oues
λέγων· ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ κτήνη καὶ οἱ βόες καὶ τὰ πρό-
nõ gustent: neq pascant: τ aquã nõ
βατα μὴ γευσάσθωσαν, μὴ βοσκηθήτωσαν, καὶ ὕδωρ μὴ
bibant: τ coopti sunt saccis hoies τ
πιέτωσαν, καὶ περιβεβλήσθω σάκκους οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ
iumẽta. τ clamauerũt ad deũ vehemẽt. τ reuer-
κτήνη· καὶ ἀνεβόησαν πρὸς τὸν θεὸν ἐσχυρῶς· καὶ ἐπέσ-
tat vnusq̃sq de via sua mala: τ
τρεψεν ἕκαστος ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ τῆς
iniq̃tate q̃ in manib cor dicentes: do scit si pe
ἀδικίας τῆς ἐν χερσὶν αὐτῶν λέγοντες, τίς οἶδεν εἰ με-
nitẽtã aget de τ reuertet ab ira furoꝛis tui
τανοήσει ὁ θεὸς καὶ ἀποστρέψει ἐξ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ
τ non peremmur? τ vidit deus opa
καὶ οὐ μὴ ἀπολώμεθα; καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ ἔργα
eoꝝ: qñ reuersi sunt a viis suis
αὐτῶν, ὅτι ἀπέστρεψαν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν
malis: τ egit penitẽtã deꝰ sup malitia quã locu
πονηρῶν, καὶ μετεκλήσατο ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ κακίᾳ ἣ ἐλάλη
tꝰ ẽt facere eis τ nõ fecit.
σεν τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς καὶ οὐκ ἐποίησεν. Ca.4.

Et cõtristatꝰ ẽ ionas tristicia grãdi: τ cõfusus
Καὶ ἐλυπήθη ἰωνᾶς λύπην μεγάλην, καὶ συνεχύ-
est. τ orauit ad dñm τ ait: o dñe. nõne
θη. καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, ἓ κύριε. οὐχ
isti sermones mei sunt adhuc cũ ẽte me in terra mea.
οὗτοί οἱ λόγοι μου ἔτι ὄντος μου ἐν τῇ γῇ μου.
ppterea pcuri fugere in tharsis: qz cognouι
διὰ τοῦτο προέφθασα φυγεῖν εἰς θαρσεῖς, ὅτι ἔγνων
gõ nãtiuus τ miserator patiens τ mĩe mie
ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων μακρόθυμος καὶ πολυέλ
tꝰ agens penitẽtã sup malitiis. τ nũc do
ως καὶ παρακαλούμενος ἐπὶ ταῖς κακίαις· καὶ νῦν δέ
mine tolle aiam meã a me. qz bonũ
σποτα κύριε λάβε τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ· ὅτι κρεῖσ-
mori me magis quã viuere. τ dixit dñs ad te
σόν μοι ἀποθανεῖν με μᾶλλον ἢ ζῆν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰω
nã: si vehemẽs cõtristat ẽ tu. τ egressꝰ ẽ ionas de
νᾶν; εἰ σφόδρα λελύπησαι σύ· καὶ ἐξῆλθεν ἰωνᾶς ἐκ τῆς
ciuitate τ sedit ꝺ orientẽ τ fecit sibi
πόλεως καὶ ἐκάθισεν κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἐποίησεν ἑαυ
tabernaculũ. τ sedit sub eo i fibia. donec
τῷ σκηνήν· καὶ ἐκάθητο ὑποκάτω αὐτῆς ἐν σκιᾷ. ἕως
videret qd erit ciuitati. τ pecpit dño
ἂν ἀπίδῃ τί ἔσται τῇ πόλει. καὶ προσέταξεν κύριος
deus cucurbite: τ ascendit sup caput ione:
ὁ θεὸς κολοκύνθῃ, καὶ ἀνέβη ὑπὲρ κεφαλῆς ἰωνᾶ, τοῦ
vt ob umbraret eꝝ: τ ptegeret cũ q ma
συσκιάζειν αὐτῷ, καὶ σκεπάσειν αὐτὸν ἀπὸ τῶν κα
lis suis. τ letatꝰ ẽ ionas sup cucurbita gaudio
κῶν αὐτοῦ· καὶ ἐχάρη ἰωνᾶς ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ χαρᾷ
magno. τ pecpit deꝰ vermi matutino ictu
μεγάλῃ· καὶ προσέταξεν ὁ θεὸς σκώληκι ἑωθινῷ ἐπαύ-
stimũ. τ percussit cucurbitã τ refracta ẽ: τ
σαντο κόπτων τὴν κολοκύνθαν καὶ ἐξηράνθη. καὶ
facꝰ ẽ ostꝛee sol: τ pecpit
ἐγένετο ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, καὶ προσέταξε
deꝰ spiritui ardoris vrenti: τ percussit
ὁ θεὸς πνεύματι καύσωνος συγκαίοντι, καὶ ἐπάταξεν
sol sup caput ione: τ anguliabat τ re-
ὁ ἥλιος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἰωνᾶ, καὶ ἐλιγοψύχει καὶ ἀπε
linq̃bat alia sua. τ dixit: bonũ mihi mo
λείπετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· καὶ εἶπεν, καλὸν μοι τὸ ἀπο
ri quã viuere. τ dixit dñs ad ionã: si valde
θανεῖν ἢ ζῆν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰωνᾶν, εἰ σφόδρα
cõtristaꝰ es tu sup cucurbitã: τ ait vale-
λελύπησαι σὺ ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ; καὶ εἶπεν σφόδ-
de cõtristaꝰ sum ego vsq ad mortẽ. τ dixit dñs.
ρα λελύπημαι ἐγὼ ἕως θανάτου. καὶ εἶπεν ὁ κύρι
tu pepcuit sup
ος· σὺ ἐφείσω ὑπὲρ τῆς

Tex.heb. Jonas.iiij. Pritiua.heb.

לֵאמֹר ׀ הֲאָדָם ׀ וְהַבְּהֵמָה ׀ תִּנָּקֵר
וְתִצְאן אַל־יִטְעֲמוּ מְאוּמָה אַל־יִרְעוּ
וּמַיִם ׀ אַל ׀ יִשְׁתּוּ׃ וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים
הָעָה שָׁתָה וְיִקְרְאוּ אֶל־אֱלֹהִים
בְּחָזְקָה ׀ וְיָשֻׁבוּ ׀ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
וּמִן ׀ הַחָמָס ׀ אֲשֶׁר ׀ בְּכַפֵּיהֶם׃ מִי
יוֹדֵעַ יָשׁוּב ׀ וְנִחַם ׀ הָאֱלֹהִים וְשָׁב
מֵחֲרוֹן ׀ אַפּוֹ ׀ וְלֹא ׀ נֹאבֵד׃ וַיַּרְא
הָאֱלֹהִים ׀ אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם ׀ כִּי ׀ שָׁבוּ
מִדַּרְכָּם ׀ הָרָעָה ׀ וְנִחַם ׀ הָאֱלֹהִים
עַל ׀ הָרָעָה ׀ אֲשֶׁר ׀ דִּבֶּר ׀ לַעֲשׂוֹת לָהֶם
וְלֹא ׀ עָשָׂה׃

Cap.iiij.

וַיֵּרַע ׀ אֶל ׀ יוֹנָה ׀ רָעָה ׀ גְּדוֹלָה ׀ וַיִּחַר
לוֹ׃ וַיִּתְפַּלֵּל ׀ אֶל ׀ יְהוָה וַיֹּאמַר ׀ אָנָּה
יְהוָה ׀ הֲלוֹא ׀ זֶה ׀ דְּבָרִי ׀ עַד ׀ הֱיוֹתִי ׀ עַל
אַדְמָתִי ׀ עַל ׀ כֵּן ׀ קִדַּמְתִּי ׀ לִבְרֹחַ
תַּרְשִׁישָׁה ׀ כִּי ׀ יָדַעְתִּי ׀ כִּי ׀ אַתָּה ׀ אֵל
חַנּוּן ׀ וְרַחוּם ׀ אֶרֶךְ ׀ אַפַּיִם ׀ וְרַב ׀ חֶסֶד
וְנִחָם ׀ עַל ׀ הָרָעָה ׀ וְעַתָּה ׀ יְהוָה ׀ קַח
נָא ׀ אֶת־נַפְשִׁי ׀ מִמֶּנִּי ׀ כִּי ׀ טוֹב ׀ מוֹתִי
אֶל ׀ יוֹנָה ׀ הַהֵיטֵב ׀ חָרָה ׀ לְךָ ׀ עַל

Trãsla.B.Vie.

dicens. Homines & iumenta & boues & oues non gustent & pecora non gustent quicq̃ nec pascantur: & aquam non bibant: & operiantur saccis homines & iumẽta & clament ad deum in fortitudine: & cõuertatur vir a via sua mala & ab iniq̃tate que est in manibus eorum. Quis scit si cõuertatur & ignoscat deus: & reuertatur a furore ire sue: & non peribimus? Et vidit deus opa eoꝝ: qũ reuersi sunt a viis suis malis: & egit penitẽtiã de malitia quã locutus fuerat vt faceret eis: & non fecit. 4.

Et afflictus est ionas afflictione magna & iratus est & orauit ad dñm & dixit. Obsecro dñe: nunqd nõ hoc est verbũ meũ cũ adhuc esse in terra mea. Propter hoc preoccupaui vt fugerẽ in tarsis. Scio enim quia tu deus misericors es patiẽs & multe misericordie: & ignoscens super malicia. Et nũc dñe tolle queso aiam meã a me: qm melior est mihi mors q̃ vita. Et dixit dñs. Putasne bene irasceris tu super

Tex.heb. Jonas.iiij. Pritiua.heb.

°לֵאמֹר ׀ °הָאָדָם ׀ °וְהַבְּהֵמָה ׀ °תִּנָּקֵר
°וְתִצְאן °אַל־יִטְעֲמוּ °מְאוּמָה °אַל־יִרְעוּ
°וּמַיִם ׀ °אַל ׀ °יִשְׁתּוּ׃ °וְיִתְכַּסּוּ °שַׂקִּים
°הָעָה °שָׁתָה °וְיִקְרְאוּ °אֶל־אֱלֹהִים
°בְּחָזְקָה ׀ °וְיָשֻׁבוּ ׀ °אִישׁ °מִדַּרְכּוֹ °הָרָעָה
°וּמִן ׀ °הַחָמָס ׀ °אֲשֶׁר ׀ °בְּכַפֵּיהֶם׃ °מִי
°יוֹדֵעַ °יָשׁוּב °וְנִחַם ׀ °הָאֱלֹהִים °וְשָׁב
°מֵחֲרוֹן ׀ °אַפּוֹ ׀ °וְלֹא ׀ °נֹאבֵד׃ °וַיַּרְא
°הָאֱלֹהִים ׀ °אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם ׀ °כִּי ׀ °שָׁבוּ
°מִדַּרְכָּם °הָרָעָה ׀ °וְנִחַם ׀ °הָאֱלֹהִים
°עַל ׀ °הָרָעָה °אֲשֶׁר °דִּבֶּר °לַעֲשׂוֹת °לָהֶם
°וְלֹא °עָשָׂה׃

Cap.iiij.

°וַיֵּרַע ׀ °אֶל ׀ °יוֹנָה °רָעָה °גְּדוֹלָה ׀ °וַיִּחַר
°לוֹ׃ °וַיִּתְפַּלֵּל ׀ °אֶל ׀ °יְהוָה °וַיֹּאמַר ׀ °אָנָּה
°יְהוָה °הֲלוֹא °זֶה °דְּבָרִי °עַד °הֱיוֹתִי °עַל
°אַדְמָתִי ׀ °עַל ׀ °כֵּן ׀ °קִדַּמְתִּי ׀ °לִבְרֹחַ
°תַּרְשִׁישָׁה ׀ °כִּי ׀ °יָדַעְתִּי ׀ °כִּי ׀ °אַתָּה °אֵל
°חַנּוּן ׀ °וְרַחוּם ׀ °אֶרֶךְ ׀ °אַפַּיִם ׀ °וְרַב ׀ °חֶסֶד
°וְנִחָם ׀ °עַל ׀ °הָרָעָה ׀ °וְעַתָּה ׀ °יְהוָה ׀ °קַח
°נָא ׀ °אֶת־נַפְשִׁי ׀ °מִמֶּנִּי ׀ °כִּי ׀ °טוֹב ׀ °מוֹתִי
°אֶל ׀ °יוֹנָה ׀ °הַהֵיטֵב ׀ °חָרָה ׀ °לְךָ ׀ °עַל

Pritiua.heb. | Tex.heb.Miche.j. | Trāsl.B.Vie. | Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

לַמְקִנְקִין ׀ וַיֹּאמֶר הַיטֵב הָרָה לִי
עַד מָוֶת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲתָּה חָסַתָּ חוס
עַל הַקִּיקָיוֹן אֲשֶׁר לֹא עָמַלְתָּ
בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתּוֹ שֶׁבִּן לַיְלָה הָיָה בנה
וּבֶן לַיְלָה אָבָד׃ וַאֲנִי לֹא אָחוּס חוס
עַל נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר גדל
יֵשׁ בָּהּ הִרְבֵּה מִשִּׁתִּים עֶשְׂרֵה רבה
רִבּוֹ אָדָם אֲשֶׁר לֹא יָדַע בֵּין ימין
יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ וּבְהֵמָה רַבָּה׃ רבן

'hederam.'Et dixit.' Bene 'irascor ∞∞∞∞∞∞∞∞ 'vsq; ad 'mortē. 'Et dixit 'dominus.'Tu 'doles ∞∞ 'super 'hederam' in qua non 'laborasti ∞∞∞∞∞∞ 'nec; 'fecisti vt cresceret 'que sub vna 'nocte nata 'est:'& sub vna 'nocte 'peririt.'& ego' non 'parcam 'ninue 'ciuitati magne : ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ 'in qua 'sunt 'plusq; centum viginti ∞∞∞∞∞∞∞∞ 'milia 'hominū 'qui 'nō 'sciunt quid sit' inter ∞∞ 'dexteram' & sinistrā suā '& iumenta' multa.

Explicit Ionas ꝓpheta.

cucurbitā ꝓ q̄ nō laborasti sup ea neq; nolokuńēns ὑπὲρ ἧς οὐκ ἐκακοπάθησας ἐν αὐτῇ οὐδὲ ἐνετρέφησας αὐτήν. ἣ ὑπὸ νύκτα ἐβλαστήθη καὶ ὑπὸ νύκτα ἀπώλετο ego ãt nō parcā sup ninue ciuitate magna in q̄ hitant plures ἢ δυοδεκὶ δεκὰ μυριάδες ἀνθρώπων, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν δεξιὰν αὐτῶν οὐδὲ ἀριστερὰν καὶ κτήνη πολλά.

INCIPIT PROLOGVS IN MICHEAM PROPHETAM.

Emporibus ioathe & achaz & ezechie regū iuda: micheā prophetam ob hanc prophetiā spiritusancto repletū fuisse lectio ipsa demonstrat. Sed de supradicto numero regū ioathā & ezechiam deo ob religionē placuisse: historia libri quarti regū: & secūdi paralipomenō indicat. Achaz vero relicto deo: idola famarie quibus etiā filios suos in sacrificiū igni cōcremandos obtulerat coluisse constat. Quāobrem deus samariā que reges isrl & iuda simulachrorū superstitione fefellerat increpās indignationē suam in eam processurā cōminatus est. Populo ēt israel preuaricatori: & principibus eius: qui eundē populū fallaci fusione ad colenda idola impulerant verbis in sequentibus captiuitatem & interitum a futurum denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

MIcheas demorasthi coheres xpi vastationem annunciat ei latronis & obsidionem ponit contra eam: quia maxillam percusserit iudicis israel.

Explicit argumentum.

Incipit Micheas ꝓpheta. Capitulum I.

Cap.j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל מִיכָה
הַמֹּרַשְׁתִּי בִּימֵי יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּה יום
מַלְכֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר חָזָה עַל שֹׁמְרוֹן
וִירוּשָׁלִָם׃ שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם
הַקְשִׁיבִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וִיהִי אֲדֹנָי
יְהוִה בָּכֶם לְעֵד אֲדֹנָי מֵהֵיכַל עד
קָדְשׁוֹ׃ כִּי הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ קום
וְיָרַד וְדָרַךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ׃ וְנָמַסּוּ במה
הֶהָרִים תַּחְתָּיו וְהָעֲמָקִים יִתְבַּקָּעוּ בקע
כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ כְּמַיִם מְנֹרָדִים נגר
בְּמוֹרָד׃ בְּפֶשַׁע יַעֲקֹב כֹּל זֹאת
וּבְחַטֹּאת בֵּית יִשְׂרָאֵל מִי פֶשַׁע
יַעֲקֹב הֲלוֹא שֹׁמְרוֹן וּמִי בָמוֹת
יְהוּדָה הֲלוֹא יְרוּשָׁלִָם׃ וְשַׂמְתִּי שום
שֹׁמְרוֹן לְעִי הַשָּׂדֶה לְמַטָּעֵי כָרֶם נטע
וְהִגַּרְתִּי לַגַּי אֲבָנֶיהָ וְיסֹדֶיהָ אֲגַלֶּה גיא
וְכָל פְּסִילֶיהָ יֻכַּתּוּ וְכָל אֶתְנַנֶּיהָ פעל
יִשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל עֲצַבֶּיהָ אָשִׂים עצב
שְׁמָמָה כִּי מֵאֶתְנַן זוֹנָה קִבָּצָה אתנה
עֲתָנֶה׃ ענה

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

ε ex mercedib' fornicarie destruxit. ꝓpf hoc κὰι ἐκ μισθωμάτων πόρνης κατέσκαψεν· ἕνεκεν τούτου planget & lugebit: ibit discalciata & nuda κόψεται καὶ ὀλολύξει, πορεύσεται ἀνυπόδητος καὶ γυμνὰ facies planctū ĝli draconum: & luctū ĝli struthionū: ∞∞∞∞ θρῆνον ὡς δρακόντων, καὶ πένθος ὡς στρουθῶν quasi struthionū: qm' de sperata est plaga eius: ∞ ὅτι κατέρρωται σίδηρον, ὅτι κατεκράτησεν ἡ πληγὴ αὐτῆς, ὅτι venit vsq; ad iudā. tetigit vsq; ad portā ppli mei hieru ἦλθεν ἕως Ἰούδα· κὰι ἥψατο ἕως πύλης λαοῦ μου ἐν Ἰερου salem. q̄ in geth nō magnificemini: & q̄ in bachim nō σαλήμ· οἱ ἐν γὲθ μὴ μεγαλυνέσθε, καὶ οἱ ἐν Βακεὶν μὴ rectificetis. de domo verū ceruā aspergite. ἀναικοδομεῖτε· ἐξ οἴκου καταγέλωτα γὴν καταπάσατε· vertimus vēm hitantes bene cui δὲ καταγέλωτα ὑμῶν κατοικοῦσες καλῶς ταῖς τοῦ tates eius: nō egressa hitatrix fenan. plangite λεις αὐτῆς, οὐκ ἐξελεύσεται κατοικοῦσα σαανὰ· κόψεσθε pomū q̄ est turta cū. accipiet ex vobis plagā voluptatis. ὅτι ἐκόπη ἐν ὑμῖν πληγὴ ἀδίνης· do cepit in bona q̄ habitat in dolorib': qz ve τῆς ἤρξατο εἰς ἀγαθὸν κατοικοῦσα ἐν ὠδῖσιν, ὅτι καὶ fecerūt mala a dño in portis hierusalem. τέβη κακὰ παρὰ κυρίου ἐν πύλαις Ἰερουσαλήμ. fontē currūt & equitatum hitanc. lachis φόρος ἅρματων καὶ ἱππευόντων κατοικοῦσα· λαχὶς principiū peccati est filie sion. qz in te in ἀρχηγὸς ἁμαρτίας ἐστὶν τῇ θυγατρὶ σιών· ὅτι ἐν σοὶ ἐν uēre sunt iniquitates israel: ideo dabit emissarios σὶν ἀσεβεῖαι Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο δώσει ἐξαποστολὰς ου vsq; ad hereditarē geth. domos vanas frustra λοιθρους ἕως κληρονομίας γὴθ. οἴκους ματαίους εἰς κενὸν fuerit regibus israel donec heredes addu ἐβρόντησε τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραὴλ ἕως τῆς κληρονόμους ἀγα cant tibi hitans lachis heredituā tua vsq; ad odo γωσίν σοι κατοικοῦσα λαχὶς κληρονομίαν σου. ἕως ὀδὸ lam venter glia filie israel. decaluare & tōdere λαμβάνει δόξα τῆς εὐγενοῦς Ἰσραήλ. ξύρασαι καὶ κεῖ. ze sup filios delicatos tuos. dilata calui. σαι τὴν τένθα τὴν τρυφερά σου· μπλάτυνον τὴν ἰμῶσι tū tū sicut aqla: qm' capti ducti sunt ex te. σίν σου ὡς ἀετὸς, ὅτι ᾐχμαλωτεύθησαν ἐκ σοῦ. Ca. 2.

Ca.2. HEbraisant cogitātes labores & operātes mala ΟΙ ἐβρόντο λογιζόμενοι κόπους καὶ ἐργαζόμενοι κακὰ in cubilib' suo. & simul cū die cōsumabāt eū. ἐν ταῖς κλίναις αὐτῶν· καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ συνετέλουν αὐ q̄ nō leuauerūt dñm manus suas. τὰ· διότι οὐκ ἦραν αἱ χεῖρες αὐτῶν κύριον τὰς χεῖρας αὐτῶν· & desiderabāt agros: & diripiebāt pupillos: & vo- καὶ ἐπεθύμουν ἀγρούς, καὶ ἥρπαζον ὀρφανούς, καὶ οἴ mos oppimebant: & diripiebāt virū & domū κους κατεδυνάζευον· καὶ ἐπεσώρευον ἀνδρα καὶ τὸν οἶκον eius vir & hereditatē eius. ꝓptered αὐτοῦ· ἄνδρα καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ· διὰ τοῦτο hec dicit dñs: ecce ego cogito sup tribū τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ λογίζομαι ἐπὶ τὴν φυλὴν istam mala de qb' nō auferetis colla vēa: ταύτην κακὰ ἐξ ὧν οὐ μὴ ἀφέλητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν, & non ambulabitis erecti: qz tps malū est. in καὶ οὐ μὴ πορεύσησθε ὀρθοί, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν· ἐν die illa. sumetur sup vos parabola & plā ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ληφθήσεται ἐφ' ὑμᾶς παραβολὴ καὶ θρη getur planct in cantico dicētiū: miseria ∞ vastā νήσεται θρῆνος ἐν μέλοι λεγόντων, ταλαιπωρία ἐτα tionis sumus, ps ꝓpli mei mensa eſt funiculo: & nō λαιπώρησαν μερὶς λαοῦ κατεμετρήθη σχοινίῳ, καὶ οὐκ erat q̄ phiberet eā vt auerteret illā. agri nri ἦν ὁ κωλύων ἐσχῦσαι αὐτό· οἱ ἀγροὶ ἡμῶν diuisi sunt. ꝓpf hoc nō erit mittens funiculū in διεμερίσθησαν. διὰ τοῦτο οὐκ ἔσται ὁ βάλλων σχοινίον ἐν hereditatem ecclesia dñi. ne flete κλήρῳ ἐν ἐκκλησίᾳ κυρίου. μὴ δακρύετε ∞∞∞∞∞∞∞

Trāsla.Gre.lxx.cū interp.lati.

'et vsq; ad 'merçedē 'meretricis 'reuertētur. 'Sup 'hoc' plangam' & vlulabo 'vadam 'spoliatus ∞∞∞ 'nudus. 'Facia' planctū 'velut draconū: '& luctū 'quasi struthionū: 'qa' de sperata eſt' plaga eius: ∞ 'quia 'venit' vsq; ad' iudā: 'tetigit' portam ∞∞∞∞ 'populi mei' vsq; ad' hierusalē. 'In geth' nolite' ad nunciare: 'lachrymis 'ne 'ploretis. 'In domo' pulueris 'puluere vos' cōsperg ite: & 'trāsite' vobis' habitatio' pulchra: 'confusa 'ignominia. 'Nō' eſt egref sa' que habitat in' exitu. 'Planctū' domus' vicina 'accipiet' ex vobis q̄' stetit sibimet: 'qa' infirmata eſt 'in bonū' q̄ habitat i' amaritudinibus. 'Quia' descē dit' malū' a' dño' in portā 'hierusalē: 'tumult' q̄dri ge' stuporis' habitanti' lachis. 'Principium ∞∞∞∞ 'peccati' eſt' filie' sion: 'qa 'in te' inuenta sunt ∞∞∞ 'scelera 'israel. 'Propter ea' dabit' emissarios ∞∞ 'sup' hereditatē' geth: 'domos' mēdacii' in deceptio nem' regibus' israel. 'Ad huc' heredem' adducam 'tibi' q̄' habitas i' maresa: 'vsq; ad' odollam ∞∞∞∞ 'veniet' gloria' israel. 'De caluare' & tondere ∞∞∞ 'fer' filios' deliciarū tua rum: 'dilata' calumniū tuū 'sicut aquila: 'qm' capti ducti sunt' ex te. 2.

Cap ij. 'VE' qui cogitatis' in 'malē' & operamini' malū 'in' cubilibus vēis. 'In luce' matutina' faciūt illud: 'qm' cōtra deū' eſt' manus eorum. 'Et cōcupierunt 'agros' & violēter tulerūt '& 'rapuerūt' domos. '& calūniabantur' virū' & do mui eius: 'virū' & hereditatē eius. 'Idcirco' hec' dicit 'dñs. 'Ecce ego' cogito' su per' familiam' istam' malū 'vnde' nō' auferetis' colla vestra: '& nō' ambulabitis 'supbi: 'qm' tēpus' peſſimū eſt. 'In die' illa' fumetur' sup vos' parabola: '& cantabitur 'canticū cū sua uitate' dicentiū. 'Depopulatē' vastati sumꝰ. 'Pars ' ꝓpli mei' cōmutata eſt. 'Quō' recedis' a me: 'cui reuertatur qui' regiones nostras' diuidat. 'Propter hoc' nō' erit' tibi' mittens 'funiculum' sortis' in ce tu' dñi. 'Ne' loquamini

Pritiua.heb. | Tex.heb.Miche.ij. | Trāsl.B.Vie. | Tex.heb.Miche.ij.Pritiua.heb.

שׁוּב
סַפֵּד סָפַד וְאָסְפָה וְאֵילִילָה אֵילְכָה שׁוֹלֵל
יְלֵךְ שָׁלַל
וְעָרֹם אֶעֱשֶׂה כְּמִסְפֵּד תַּנִּים וְאֵבֶל
עֲשֵׂה אֵבֶל כַּנּוֹת יַעֲנָה כִּי אֲנוּשָׁה כְּמכוֹתֶיהָ
כָּנָה כִּי בָּאָה עַד יְהוּדָה נָגַע עַד שַׁעַר
נָגַע אַשׁ עַמִּי עַד יְרוּשָׁלִַם׃ בְּנוֹת תַּגִּידוּ אל
בָּכֹה בכה בְּכוֹ אַל תַּבְכּוּ בְּבֵית לְעַפְרָה עָפָר
פָּלַשׁ יָשַׁב הָתְפַּלַּשְׁתִּי ׀ עִבְרִי לָכֶם יוֹשֶׁבֶת
שָׁפִיר עֶרְיָה בֹּשֶׁת לֹא יָצְאָה
יוֹשֶׁבֶת צַאנָן בֵּית הָאֵצֶל
יִקַּח מִכֶּם עָמְדָתוֹ כִּי חִלָה לְטוֹב
יָרַד רָעָה מֵאֵת יְהוָה
יִשְׁבַּת לְכִידַת כִּי יָרַד רָעָ לְשַׁעַר
לָכִישׁ יְרוּשָׁלִָם׃ רִתְמָה לְמֵרְכָּבָה
לָכִישׁ רֶכֶשׁ לְדַרְשָׁה רָאשִׁית
חַטָּאת הִיא לְבַת צִיּוֹן כִּי בָךְ נִמְצְאוּ
פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן תִּתֵּנִי שִׁלֻּחִים
עַל מוֹרַשֶׁת גַּת בָּתֵּי אַכְזִיב לְאַכְזָב
לְמַרִישָׁה יוֹרֵשׁ עַד הִירַשׁ אֲבִי
עֲדֻלָּם יָבוֹא כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל׃ עַד קָרְחִי וְגֹזִּי
גֹּזִּי גָּזַז עַל בְּנֵי תַעֲנוּגָיִךְ הַרְחִבִי קָרְחָתֵךְ
קָרַח כִּי גָלוּ מִמֵּךְ׃ בַּנֹּשֶׁר
כֹּל
הוֹי חֹשְׁבֵי אָוֶן וּפֹעֲלֵי רָע עַל Cap ij.
מִשְׁכְּבוֹתָם בְּאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשׂוּהָ
כִּי יֶשׁ לְאֵל יָדָם׃ וְחָמְדוּ שָׂדוֹת
וְגָזָלוּ וּבָתִּים וְנָשָׂאוּ וְעָשְׁקוּ גֶּבֶר
וְבֵיתוֹ וְאִישׁ וְנַחֲלָתוֹ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי חֹשֵׁב עַל הַמִּשְׁפָּחָה
הַזֹּאת רָעָה אֲשֶׁר לֹא תָמִישׁוּ
מִשָּׁם צַוְּארֹתֵיכֶם וְלֹא תֵלְכוּ
רוֹמָה כִּי עֵת רָעָה הִיא׃ בַּיּוֹם
יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מָשָׁל וְנֹהֲנִי נְהִיָּה
אָבֹד שָׂדוֹד נָשַׁדְנוּ חֵלֶק עַמִּי
יְמִישׁ אֵיךְ יְמִישׁ לִי לְשׁוֹבֵב שָׂדֵינוּ
יֶחְלָק׃ לָכֵן לֹא יִהְיֶה לָךְ מַשְׁלִיךְ
חֶבֶל נִגָּרוֹל בְּקָהָל יְהוָה אַל תַּטִּיפוּ

Trāsla.B.Vie.

'et vsq; ad 'merçedē 'meretricis 'reuertētur. 'Sup 'hoc' plangam' & vlulabo 'vadam 'spoliatus ∞∞∞ 'nudus. 'Facia' planctū 'velut draconū: '& luctū 'quasi struthionū: 'qa' de sperata eſt' plaga eius: ∞ 'quia 'venit' vsq; ad' iudā: 'tetigit' portam ∞∞∞∞ 'populi mei' vsq; ad' hierusalē. 'In geth' nolite' ad nunciare: 'lachrymis 'ne 'ploretis. 'In domo' pulueris 'puluere vos' cōsperg ite: & 'trāsite' vobis' habitatio' pulchra: 'confusa 'ignominia. 'Nō' eſt egref sa' que habitat in' exitu. 'Planctū' domus' vicina 'accipiet' ex vobis q̄' stetit sibimet: 'qa' infirmata eſt 'in bonū' q̄ habitat i' amaritudinibus. 'Quia' descē dit' malū' a' dño' in portā 'hierusalē: 'tumult' q̄dri ge' stuporis' habitanti' lachis. 'Principium ∞∞∞∞ 'peccati' eſt' filie' sion: 'qa 'in te' inuenta sunt ∞∞∞ 'scelera 'israel. 'Propter ea' dabit' emissarios ∞∞ 'sup' hereditatē' geth: 'domos' mēdacii' in deceptio nem' regibus' israel. 'Ad huc' heredem' adducam 'tibi' q̄' habitas i' maresa: 'vsq; ad' odollam ∞∞∞∞ 'veniet' gloria' israel. 'De caluare' & tondere ∞∞∞ 'fer' filios' deliciarū tua rum: 'dilata' calumniū tuū 'sicut aquila: 'qm' capti ducti sunt' ex te. 2.

Cap ij. 'VE' qui cogitatis' in 'malē' & operamini' malū 'in' cubilibus vēis. 'In luce' matutina' faciūt illud: 'qm' cōtra deū' eſt' manus eorum. 'Et cōcupierunt 'agros' & violēter tulerūt '& 'rapuerūt' domos. '& calūniabantur' virū' & do mui eius: 'virū' & hereditatē eius. 'Idcirco' hec' dicit 'dñs. 'Ecce ego' cogito' su per' familiam' istam' malū 'vnde' nō' auferetis' colla vestra: '& nō' ambulabitis 'supbi: 'qm' tēpus' peſſimū eſt. 'In die' illa' fumetur' sup vos' parabola: '& cantabitur 'canticū cū sua uitate' dicentiū. 'Depopulatē' vastati sumꝰ. 'Pars ' ꝓpli mei' cōmutata eſt. 'Quō' recedis' a me: 'cui reuertatur qui' regiones nostras' diuidat. 'Propter hoc' nō' erit' tibi' mittens 'funiculum' sortis' in ce tu' dñi. 'Ne' loquamini

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

vobis sunt ex diuinatione. τ occūbet sol sup pro-
ὑμῖν ἔσιν ἐκ μαντείας. καὶ δύσεται ὁ ἥλιος ἐπὶ τοὺς προ-
phetas: τ cōtenebrescet sup eos dies: τ cōfundē
φήτας, καὶ συσκοτάσει ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρα, καὶ καταισχυν-
tur q vident somnia: τ cōfundentur ariolo-
θήσονται οἱ ὁρῶντες τὰ ἐνύπνια, καὶ καλυφθήσονται μάν-
it: τ inalcient eis oēs. qz nō est
τεις, καὶ καταράσονται αὐτῶν πάντες · διότι οὐκ ἔσιν
q eraudiat eos: nisi ego ipleuero fortitudinē i spū
ὁ ἐπακούων αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἐγὼ ἐμπλήσω ἰσχὺν ἐν πνεύματι
dñi τ iudiciū τ potentiā: vt annuncie
κυρίου καὶ κρίμα καὶ δυναστείαν, τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῷ Ια-
cob ipiētes suas: τ israel peccata sua.
κὼβ ἀσεβείας αὐτ, καὶ τῷ Ισραὴλ ἁμαρτίας αὐτοῦ.
audite iā hec uoces dom⁹ iacob: τ reli-
ἀκούσατε δὴ ταῦτα οἱ ἡγούμενοι οἴκου Ιακὼβ, καὶ οἱ κατά-
qui dom⁹ israel. q abominamini iudiciū τ oīa
λοιποὶ οἴκου Ισραὴλ · οἱ βδελυσσόμενοι κρίμα καὶ πᾶσαν
recta peruertitis: q hitatis sion i sanguinib⁹:
τὰ ὀρθὰ διαστρέφοντες, οἱ οἰκοδομοῦντες σιὼν ἐν αἵμασιν,
τ hierusalem in iniq̄tatib⁹. uoces eī cū mūeribꝰ
καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν ἀδικίαις. οἱ ἡγούμενοι αὐτῆς μετὰ δώρων
iudicaueſt: τ sacēdotes eius cū mercede rāderunt:
ἔκρινεν, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς μετὰ μισθοῦ ἐσκέκριναν το,
τ pphete eius cū argento diuinabant: τ sup
καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς μετὰ ἀργυρίου ἐμαντεύοντο, καὶ ἐπὶ
dñm requiescebant dicentes: nōne dñs in nobis
τὸν κύριον ἐπαναπαύοντο λέγοντες, οὐχὶ κύριος ἐν ἡμῖν
est: non uenīet sup nos mala. iccirco ppt vos sion
ἐσιν, οὐ μὴ ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακά. διὰ τοῦτο δι' ὑμᾶς σιὼν
q̄si ager arabitur: τ hierusalem vt pomor⁹ custo
ὡς ἀγρὸς ἀροτριωθήσεται καὶ Ἱερουσαλὴμ ὡς ὀπωροφυλά-
dia erit: τ mōs dom⁹ in locū saltus.
κιον ἔσαι, καὶ ὄρος δόμου εἰς τόπον δρυμοῦ. Ca.4.

A

Ἔσαι.
ια.

ΘΤ erit in nouissimo dier⁹ manifestus mons
Καὶ ἔσαι ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἔμφανὲς τὸ ὄρος
dom⁹ dñi: pparat⁹ sup verticē mōtiū: τ elec-
κυρίου, ἕτοιμον ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῶν ὀρέων, καὶ με-
nabitur sup colles: τ festinabunt
τεωρισθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν, καὶ σπεύσουσιν
ad eū ppli: τ ibunt gētes multe τ dicent
πρὸς αὐτὸ λαοί, καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ καὶ ἐροῦσιν,
venite ascendam⁹ ad mōtē dñi τ ad domū
δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς ὄρος κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ
dei iacob: τ oñdent nobis viā suā. τ am-
θεοῦ Ιακὼβ, καὶ δείξουσιν ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ · καὶ πο-
bulabim⁹ in semitis eius: qz de sion exibit
βαδιοῦμεν ἐν ταῖς τρίβοις αὐτοῦ, ὅτι ἐκ σιὼν ἐξελεύ-
lex: τ verbū dñi de hierusalem. τ iudicabit
σεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ. καὶ κρινεῖ

B

inter ppos multos: τ argnet gētes fortes⁹ vsq; in
ἀναμέσον λαῶν πολλῶν, καὶ ἐλέγξει ἔθνη ἰσχυρὰ ἕως μακράν,
τ concident gladios suos in aratra τ
καὶ κατακόψουσι τὰς ῥομφαίας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰ
hastas suas i falces: τ nō vltra tollet gens
δόρατα αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἀντάρῃ ἔθνος
ō gētē gladiū τ neqūq̄ discent vltra belligerare: τ
ἐπ' ἔθνος ῥομφαίαν καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν, καὶ
requiescet vnusquisq; sub vite sua: τ vnusquisq;
ἀναπαύσεται ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτ, καὶ ἕκαστος
sub ficu sua: τ nō erit q exterreat q: os
ὑποκάτω συκῆς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ ἐκφοβῶν ὅτι τὸ στό-
dñi oipotentis locuti est. hec. qz oēs
μα κυρίου παντοκράτορος ἐλάλησεν ταῦτα. ὅτι πάν-
ppli ibunt vnusquisq; viā suaz: nos aū
τες οἱ λαοὶ πορεύσονται ἕκαστος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ
ibimus in noie dñi dei nr̄i in eternū τ
πορευσόμεθα ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ
vltra. in die illa dicit dñs: cōgregabo eā
ἐπέκεινα. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος, συναξω τὴν
q̄ cōtrita est τ q̄ electa est: suscipiam:
συντετριμμένην καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰσοίσομαι, οὓς οὓς

C

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

lachrymis: neq; plorent sup his. nōabyciet
δακρυσιν, μὴ δὲ δακρυέτωσαν ἐπὶ τούτοις · ὅτι ἀπω
opprobriū q dicit dom⁹ iacob. priocault spū
σεται ὀνείδη ὁ λέγων οἶκος Ιακὼβ. μακρύνσιν τὸ πνεῦ-
dñi: si he adinuentiones ei⁹ sint: nōne finēs
μα κυ, εἰ ταῦτα ἐπιτηδεύματα αὐτ ἐσιν, ὀυχὶ οἱ λόγοι
ei⁹ boni cum eo τ recti ābulauerūt: τ prius
αὐτ καλοὶ μετ' αὐτ καὶ ὀρθοὶ πεπορεύνται; καὶ ἐμπροσθεν
me⁹ restitit in iimicitiā cōtra pacē eius.
ὁ λαός μου κατέστη εἰς ἔχθραν κατέναντι τῆς εἰρήνης αὐτ.
pellē ei⁹ excorīauerūt vt auferrent spem cō-
τὴν δορὰν αὐτοῦ ἐξέδησαν τοῦ ἀφελέσθαι ἐλπίδα συν-
trītionē belli. uoces ppli mei ꝑficientur
τριμμὸν πολέμου. ἠγούμενοι λαοῦ μου ἐστροφήσονται
de domib⁹ delitiar suar. ppt malas adinuētio
ἐκ τῶν οἴκων τρυφῆς αὐτῶν. διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύ-
nes ⁊ suas ciecti sunt. ꝓpināte mōtib⁹ eternis: sur
ματα αὐτῶν ἐξώδησαν. ἐγγίσατε ὄρεσιν αἰωνίοις, ἀνά-
ge τ ambula: qz nō est tibi ipi requies ꝓ-
γεσθαι καὶ πορεύου, ὅτι οὐκ ἔσιν σοι αὐτὴ ἀνάπαυσις ἕνε-
pter immundiciam. corrupti estis corruptiōe: fugistis ne
κεν ἀκαθαρσίας. διεφθάρητε φθορᾷ, κατεδιώχθητε δυ-
mine plequente. spūs ſtatuit mendaciū. ſtillauit tibi
κνὸς διώκοντος. πνεῦμα ἔσησεν ψευδές · ἐσταλάξει σοι
in vinū τ in ebrietatē. τ erit tibi de ſtilla
εἰς οἶνον καὶ εἰς μέθυσμα. καὶ ἔσαι σοι ἐκ τῆς σαγόνος τοῦ
ppli huius. cōgregat⁹ cōgregabō iacob. cū
λαοῦ τούτου. συναγωγὸς συναχθήσεται Ιακὼβ. σὺ
oibus suscipiēs suscipiam ꝓos reliquos
πᾶσιν ἐκδεχόμενος δέξομαι αὐτοὺς τοὺς καταλοίπους
dom⁹ israel: in idipm ponam auer-
τοῦ οἴκου Ισραὴλ, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀνομαι τὴν ἀσε-
sionē eoꝝ: sicut oues i tribulatiōe q̄si gregē in me
σροφὴν αὐτῶν, ὡς πρόβατα ἐν θλίψει ὡς ποίμνιον ἐν μέ-
dio cubilis sui, exultent ex hoibus. ascende p
σῳ κοίτης αὐτοῦ. ἐξαλούνται ἐξ ἀνθρώπων. ἀναβήσεται διὰ τῆς
diuisionē aī faciem coꝝ. diuiserūt τ ptransierit por
διακοπῆς πρὸ προσώπου αὐτῶν. διέκοψαν καὶ διῆλθον πύ-
tā τ egredi sūt p eam: τ eruit rex coꝝ aī
λην καὶ ἐξῆλθον δι' αὐτῆς · καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς αὐτῶν πρὸ
faciem coꝝ: τ dñs dux erit coꝝ.
προσώπου αὐτῶν, καὶ κύριος ἡγήσεται αὐτῶν. Ca.3.

A

ΘΤ dixi: audite iā ꝓncipa⁹ iacob: τ
Καὶ ἐρῶ, ἀκούσατε δὴ οἱ ἀρχαὶ τοῦ Ιακὼβ καὶ οἱ
reliqui dom⁹ israel. nōne vobis est scire
κατάλοιποι οἴκου Ισραὴλ; οὐχ ὑμῖν ἐσιν τοῦ γνῶναι τὸ
iudiciū: eroſi bona ⁊ quārētes mala: diri
κρῖμα; μισοῦντες τὰ καλὰ καὶ ζητοῦντες τὰ πονηρά; ἁρ-
pientes pelles eoꝝ ab eis: τ carnes
πάζοντες τὰ δέρματα αὐτῶν ἀπ' αὐτῶν, καὶ τὰς σάρκας
eoꝝ ab ossib⁹ eoꝝ. ſicut deuorauerūt
αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀστῶν αὐτῶν. ὃν τρόπον κατέφαγον τὰς
carnes ꝓpli mei: τ pelles eoꝝ excoria
σάρκας τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὰ δέρματα αὐτῶν ἐξέδη-
uerūt ab eis: τ ossa eoꝝ cōfregerūt: τ dini
σαν ἀπ' αὐτῶν, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτῶν συνέτριψαν, καὶ ἐξε-

B

rūt ſicut carnes in lebetē τ ſicut carnē in ollam: ſic
ρισαν ὡς σάρκας εἰς λέβητα καὶ ὡς κρέας εἰς χύτραν, οὕτω
clamabunt ad dñm: τ nō exaudiet eos
τως κεκραξονται πρὸς τὸν κύριον, καὶ οὐκ εἰσακούσεται αὐ-
os. τ auertet faciem suam ab eis in tēpo
τῶν. καὶ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτ ἀπ' αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ
re illo eo qō ipie egerunt in adinuentionib⁹
ἐκείνῳ ἀνθ' ὧν ἐπονηρεύσαντο ἐν ταῖς ἐπιτηδεύμασιν
suis. hec dicit dñs sup ꝓphetas q̄ seducunt
αὐτῶν. τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς πλανῶντας
ppli⁹ meꝰ q̄ mordent in dentib⁹ suis: τ q̄ꝑ-
τὸν λαόν μου οἳ δάκνοντες ἐν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν, καὶ κη-
dicant sup eos pacem: τ nō dabit in ore eoꝝ: ſcifica-
ρύσσοντες ἐπ' αὐτῶν εἰρήνην, καὶ οὐκ δώσει εἰς τὸ στόμα αὐτῶν, ἁγια-
uerūt sup eū ꝑlū. ꝓpterea nox vobis erit de visione τ tenebre
σατε ἐπ' αὐτὸν πόλεμον. διὰ τοῦτο ὑμῖν ἔσαι ἐξ ὁράσεως καὶ σκότος

Trāsla.B.Vie.

ꝓsup⁹ ꝓphetas: & obtene
brabit̄ur⁹ super eos⁹ dies.
⁹Et cōfundet̄ur⁹q videt vi
siōe: & cōfundet̄ur⁹ diuini.
⁹Et operiet̄⁹ oēs⁹ vultus su
os: qa⁹ nō est⁹ responsum
⁹dei. Verūtamen⁹ ego⁹ re
pletus sum ᵐ fortitudine
⁹spīritus⁹ dñi⁹q iudicio⁹ &
virtute: vt annūciem oꝰ
⁹iacob⁹ sceleꝰ suū⁹ & israel
⁹peccatum suum. oooooo
⁹Audite⁹ hoc⁹ principes
⁹domus⁹ iacob: oooooooo
⁹& iudices⁹ domus⁹ israel:
⁹qui abominamini oooooo
⁹iudicium⁹ & ᵐomnia⁹ re
cta⁹ peruertitis. ooooooo
⁹Qui edificatis⁹ sion⁹ in
sanguinib⁹: ᵐ & hierusalē
⁹in iniq̄tate. ᵐPrincipes eī⁹
⁹in ᵐuneribꝰ⁹ iudicabāt⁹ &
sacerdotes eius⁹ in merce
de⁹ docebant. ᵐEt ꝓphete
ei⁹⁹ in pecunia⁹ diuinabāt.
⁹& sup⁹ dñm⁹ resqescebāt
⁹dicētes. ⁹Nunqd non⁹ dñs
ᵐ in medio nēm⁹! ᵐNūquid
⁹venient⁹ sup nos⁹ mala⁹.
⁹Propter hoc⁹ causa vestri
⁹sion q̄si⁹ ager⁹ arabitur:
⁹& hierusalē quasi⁹ acerꝰ
lapidū⁹ erit: ⁹& mōs⁹ tēpli
⁹in excelsa⁹ siluarū.

Cap.iiij.

4.

ΘΤ erit⁹ in nouissimo
⁹dierum: ⁹erit⁹ mons
⁹domus⁹ dñi⁹ parat⁹⁹ in ver
tice⁹ montiū: ⁹& sublimis
ᵐ sup colles. ⁹Et fluent⁹ ad
eum⁹ populi: ooooooooo
⁹& ꝑgabūt⁹ gentes⁹ mul
te⁹ & dicēt. ⁹ Venite⁹ ascen
damus⁹ ad⁹ montē⁹ dñi⁹ et
ad⁹ domum⁹ dei⁹ iacob. oo
⁹Et docebit nos⁹ de vīs su
is: ⁹& ibim⁹⁹ ⁹ in semitis ei⁹.
⁹Quia⁹ᵐ de sio⁹ egredietur
⁹lex: ⁹& verbum⁹ dominī
⁹de hierusalem. ⁹Et iudica
bit⁹ inter⁹ⁿ populos oooooo
⁹multos⁹ & corripiet⁹ gen
tes⁹ fortes⁹ vsq; in oooooo
⁹longinquū. ⁹Et cōcident
⁹gladios suos⁹ in vomeres
⁹ & hastas suas⁹ in ligones.
⁹Non⁹ sumet oooooooo
⁹gens⁹ⁿ aduersus⁹ gentem
⁹gladiū :⁹& non⁹ discent
⁹vltra belligerare. ⁹ Et se
debit⁹ vir⁹ subtus oooooo
⁹vineā suā⁹ & subtus⁹ ficū
sua: ⁹& nō erit⁹ qui deter
reat: ⁹quia⁹ os⁹ dñi⁹ exerci
tuū⁹ locutū est.⁹ quia⁹ oēs
⁹populi⁹ⁿ ambulabūt⁹ vnus
quisq; ⁹in nomine⁹ dei sui.
⁹nos autē⁹ ambulabimus
⁹in nomine⁹ dei nostri oo
⁹in eternum⁹ & vltra.⁹ In
die⁹ illa⁹ dicit⁹ dominus: oo
⁹cōgregabo⁹ claudicantē:
⁹& eā quā⁹ eiecerā⁹ colliga:

Tex.heb. Miche.iiij. Pūtina.heb.

עַל֩ הַנְּבִיאִים֙ קֹרַ֣ר עֲלֵיהֶ֔ם הַיּ֑וֹם׃ ס
וּנְשׂוּ֙ וְהַחֹזִ֔ים וְחָפְר֖וּ הַקְּסָמִ֑ים
וְעָטוּ֙ עַל־ שְׂפָ֣ם כֻּלָּ֔ם כִּ֥י אֵין־ מַעֲנֶ֖ה
אֱלֹהִ֑ים וְאוּלָ֨ם אָנֹכִ֜י מָלֵ֣אתִי כֹ֗חַ אֶת־
רוּחַ֙ יְהוָ֔ה וּמִשְׁפָּ֖ט וּגְבוּרָ֑ה לְהַגִּ֤יד
לְיַעֲקֹב֙ פִּשְׁעוֹ֔ וּלְיִשְׂרָאֵ֖ל חַטָּאתֹֽו׃
שִׁמְעוּ־נָ֣א זֹ֔את רָאשֵׁ֖י בֵּ֣ית יַעֲקֹ֑ב
וּקְצִינֵ֣י בֵ֔ית יִשְׂרָאֵ֖ל הַמְתָעֲבִ֣ים
מִשְׁפָּ֔ט וְאֶת־ כָּל־ הַיְשָׁרָ֖ה יְעַקֵּֽשׁוּ׃
בֹּנֶ֥ה צִיּ֛וֹן בְּדָמִ֖ים וִירוּשָׁלִַ֑ם בְּעַוְלָֽה׃
רָאשֶׁ֤יהָ בְּשֹׁ֙חַד֙ יִשְׁפֹּ֔טוּ וְכֹהֲנֶ֥יהָ
בִּמְחִ֖יר יוֹרוּ֑ וּנְבִיאֶ֥יהָ בַּכֶּ֖סֶף יְקַסֵּ֑מוּ
וְעַל־ יְהוָ֥ה יִשָּׁעֲנ֖וּ לֵאמֹ֑ר הֲלֹא־ יְהוָ֥ה
בְּקִרְבֵּ֖נוּ לֹא־ תָבֹ֥א עָלֵ֖ינוּ רָעָֽה׃
לָכֵ֗ן בִּגְלַלְכֶ֛ם צִיּ֥וֹן שָׂדֶ֖ה תֵּחָרֵ֑שׁ
וִירוּשָׁלִַ֙ם֙ עִיִּ֣ים תִּהְיֶ֔ה וְהַ֖ר הַבַּ֥יִת
לְבָמ֥וֹת יָֽעַר׃ ס
Cap.iiij. וְהָיָ֗ה בְּאַחֲרִית֙ הַיָּמִ֔ים יִהְיֶ֕ה הַ֖ר בֵּ֣ית
יְהוָ֑ה נָכ֣וֹן בְּרֹ֣אשׁ הֶהָרִ֔ים וְנִשָּׂ֖א
מִגְּבָעֹ֑ות וְנָהֲרוּ֙ אֵלָ֣יו עַמִּֽים׃
וְהָלְכ֥וּ גֹויִ֖ם רַבִּ֑ים וְאָמְר֗וּ לְכ֤וּ וְנַעֲלֶה֙
אֶל־ הַ֣ר יְהוָ֔ה וְאֶל־ בֵּ֖ית אֱלֹהֵ֣י יַעֲקֹ֑ב
וְיֹרֵ֙נוּ֙ מִדְּרָכָ֔יו וְנֵלְכָ֖ה בְּאֹרְחֹתָ֑יו
כִּ֣י מִצִּיּ֤וֹן תֵּצֵא֙ תֹּורָ֔ה וּדְבַר־ יְהוָ֖ה
מִירוּשָׁלִָֽם׃ וְשָׁפַ֣ט בֵּ֔ין עַמִּ֖ים
רַבִּ֑ים וְהֹוכִ֣יחַ לְגֹויִ֔ם עֲצֻמִ֖ים עַד
רָחֹ֑ק וְכִתְּתוּ֙ חַרְבֹתֵיהֶ֣ם לְאִתִּ֔ים
וְחַנִיתֹתֵיהֶ֖ם לְמַזְמֵרֹ֑ות לֹא־ יִשָּׂ֤א
גֹוי֙ אֶל־ גֹּ֔וי לֶ֖חֶרֶב וְלֹא־ יִלְמְד֥וּן
עֹ֖וד מִלְחָמָֽה׃ וְיָשְׁב֣וּ אִ֣ישׁ תַּ֔חַת
גַּפְנֹ֖ו וְתַ֣חַת תְּאֵנָ֑תֹו וְאֵ֥ין מַחֲרִֽיד
כִּ֣י פִ֤י יְהוָה֙ צְבָאֹ֔ות דִּבֵּֽר׃ כִּי֩ כָל־
הָעַמִּ֨ים֙ יֵלְכ֣וּ אִ֔ישׁ בְּשֵׁ֖ם אֱלֹהָ֑יו
וַאֲנַ֙חְנוּ֙ נֵלֵ֔ךְ בְּשֵׁ֖ם יְהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖ינוּ
לְעֹלָ֥ם וָעֶֽד׃ בַּיֹּ֣ום הַה֗וּא נְאֻם־ יְהוָה֙
אֹסְפָ֣ה הַצֹּלֵעָ֔ה וְהַנִּדָּחָ֖ה אֲקַבֵּֽצָה

mm

וְאֲשַׁר הִרְעַתִּי וְשַׁמְתִּי אֶת הַצַּלָּעָה רוע שום
לְשַׁאֲרִית וְהַנַּהֲלָאָה לְנוי עָצוּם הלאה עצם
וּמָלַךְ יְהוה עֲלֵיהֶם בְּהַר צִיּוֹן
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ וְאַתָּה מִגְדַּל
עֵדֶר עֹפֶל בַּת צִיּוֹן עָדַיִךְ תֵּאתָה אתה בוא
וּבָאָה הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשֹׁנָה מַמְלֶכֶת
לְבַת יְרוּשָׁלִָם׃ עַתָּה לָמָּה תָרִיעִי רוע
רֵעַ הָמְלַךְ אֵין בָּךְ אִם יוֹעַצֵךְ אָבַד רעה עין
כִּי הֶחֱזִיקָךְ חיל כַּיּוֹלֵדָה חוּלִי וְנוּחִי חיק חול
בַּת צִיּוֹן כַּיּוֹלֵדָה כִּי עַתָּה תֵּצְאִי יצא
מִקִּרְיָה וְשָׁכַנְתְּ בַּשָּׂדֶה וּבָאת עַד בוא
בָּבֶל שָׁם תִּנָּצְלִי שָׁם יִגְאָלֵךְ יְהוה נצל גאל
מִכַּף אוֹיְבָיִךְ׃ וְעַתָּה נֶאֱסְפוּ עָלַיִךְ אסף
גּוֹיִם רַבִּים הָאֹמְרִים תֻּחַנָּף וְתַחֲז חנף
עֵינֵינוּ בְּצִיּוֹן׃ וְהֵמָּה לֹא יָדְעוּ חזה
מַחְשְׁבוֹת יְהוה וְלֹא הֵבִינוּ עֲצָתוֹ חשב בין
כִּי קִבְּצָם כָּעֳמִיר גָּרְנָה קומי וְדוֹשִׁי דוש שום
בַּת צִיּוֹן כִּי קַרְנֵךְ אָשִׂים בַּרְזֶל צור שום
וּפַרְסוֹתַיִךְ אָשִׂים נְחוּשָׁה וְהִדַּקְתְּ עַמִּים רַבִּים דקק חרם
וְהַחֲרַמְתִּי לַיהוה בִּצְעָם וְחֵילָם לַאדוֹן כָּל הָאָרֶץ׃ אדן
Cap.v. עַתָּה תִּתְגּוֹדְדִי בַּת גדד
גְּדוּד מָצוֹר שָׂם עָלֵינוּ בַּשֵּׁבֶט צור שום
יַכּוּ עַל הַלְחִי אֶת שֹׁפֵט יִשְׂרָאֵל׃ נכה
וְאַתָּה בֵּית לֶחֶם אֶפְרָתָה צָעִיר צער
לִהְיוֹת בְּאַלְפֵי יְהוּדָה מִמְּךָ לִי הָיָה
יֹצֵא לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל משל
וּמֹצָאתָיו מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלָם׃ לָכֵן
יִתְּנֵם עַד עֵת יוֹלֵדָה וְיֶתֶר יָלְדָה ילד
אֲחֵיו יָשׁוּבוּן עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ שוב
וְעָמַד וְרָעָה בְּעֹז יְהוה בְּנָאוֹן שֵׁם עזז נאה
יְהוה אֱלֹהָיו וְיָשֵׁבוּ כִּי עַתָּה
יִגְדַּל עַד אַפְסֵי אָרֶץ׃ וְהָיָה זֶה גדל
שָׁלוֹם אַשּׁוּר כִּי יָבֹא בְאַרְצֵנוּ וְכִי שלם בוא
יִדְרֹךְ בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ וְהֵקַמְנוּ עָלָיו דרך
שִׁבְעָה רֹעִים וּשְׁמֹנָה נְסִיכֵי אָדָם׃ רעה נסך

quā afflixeram. Et ponam claudicantem ooo in reliquias: & eā q̄ laborauerat in gente robustā. Et regnabit dñs sup eos in monte sion ooooooo ex hoc nūc & vsq; in eternum. Et tu turris ooooo gregis nebulosa filia sion vsq; ad te veniet: ooooo & veniet potestas prima regnū ooooooooo filie hierusalem. Nunc quare ooooooooooooo merore cōtraheris? Nūquid rex nō est tibi: aut cōsiliarius tuus periit: quia cōprehendit te dolor sicut parturientē? Dole & satage filia sion q̄si parturiēs: quia nūc egrediēris de ciuitate & habitabis in regione: & venies vsq; ad babylonē. Ibi liberaberis: ibi redimet te dñs de manu inimicorū tuorū. Et nūc cōgregate sūt sup te gētes multe: q̄ dicūt lapidetur: & aspiciat in sion oculus nr̄. Ipsi autē nō cognouerūt cogitationes dñi: & nō intellexerūt cōsiliū ei⁹: quia cōgreguit eos quasi fenū aree. Surge & tritura filia sion: quia cornu tuū ponā ferreū: & vngulas tuas ponā creas. Et cōminues populos multos: & interficies domino rapinas eorū: & fortitudinē eorū dño vniuerse terre.

Vnc vastaberis 5. filia ooooooooooooo latronis. Obsidionē posuerūt sup nos. In virga percutient maxillā iudicis israel. ooooooooooooo Et tu bethleem effrata parulus ooooooooooooo es in milibus iuda. Ex te mihi ooooooooooooo egredietur qui sit dominator in israel: ooooooo & egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Propter hoc dabit eos vsq; ad tps in quo parturiēs pariet. Et reliq fratrū eius cōuertētur ad filios israel. Et stabit & pascet in fortitudine dñi in sublimitate nois dñi dei sui. Et cōuertētur quia nūc magnificabitur vsq; ad terminos terre. Et erit iste pax assyrijs cum venerit in terrā nr̄am: & q̄n calcauerit in domibus nr̄is. Et suscitabim⁹ sup eum septem pastores & octo primates homines.

τ ἃς repulerā. τ ποιῶ cōtritam in κὴ οὓς ἀπωσάμην. κὴ ποιήσω τὴν συντετριμμένην εἰς reliquias. τ repulsam in gētē forte. τ re ὑπολείμμα· κὴ τὴν ἀπεριμμένην εἰς ἔθνος ἰσχυρόν· κὴ βα gnabit dño sup eos in mōte sion: ex nūc τ Luce, 2.c. σιλεύσει κύριος ἐπ' αὐτοὺς ἐν ὄρει σιών, ἀπὸ τοῦ νῦν κὴ vsq; in seculū. τ tu turris gregis squalidi filia ἕως τοῦ αἰῶνος· κὴ σὺ πύργος ποιμνίου αὐχμώδους θυγα flon: ad te veniet: τ ingredietur principatus primus re tης σιών· ἐπὶ σὲ ἥξει, κὴ παρελεύσεται ἀρχὴ ἡ πρώτη βα gnum de babylone filie hierusalem: τ nūc σιλεία ἐκ βαβυλῶνος τῇ θυγατρὶ ἰερουσαλήμ, κὴ νῦν quare cognouisti mala: nūquid rex nō erat tibi? aut cōsili ἵνατί ἔγνως κακά; μὴ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν σοί; ἢ ἡ βουλὴ tuū periit: q̄ obtinuerūt te dolores parturiē σου ἀπώλετο, ὅτι κατεκράτησάν σου ὠδῖνες τικτού tis: dole & virgā filia flon q̄si partiens. q̄ σης; ὀδύνᾳ κὴ ἀνδρίζου θυγάτηρ σιών ὡς ἡ τίκτουσα· διότι nūc egredieris de ciuitate: & habitabis in campo τ νῦν ἐξελεύσῃ ἐκ πόλεως, κὴ κατασκηνώσεις ἐν πεδίῳ κὴ venies vsq; ad babylonē. inde liberabit te: τ inde red ἥξεις ἕως βαβυλῶνος· ἐκεῖθεν ῥύσεταί σε, κὴ ἐκεῖθεν λυτρώ mette dñs de⁹ tu⁹ de manu inimicoꝝ tuoꝝ. τ σεταί σε κύ· ὁ θεός σου ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν σου. κὴ nūc congregate sūt sup te gētes multe dicentes: & ciuitas τὰ νῦν συνήχθη ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ λέγοντες, ἐπισχαρώμε τ videant in flon oculi nr̄i: ipi aūt nō θα, κὴ εἰδέτωσαν ἐπὶ σιὼν οἱ ὀφθαλμοί ἡμῶν, αὐτοὶ δὲ οὐκ cognouerūt cogitationes dñi: τ nō intellexerūt cōsi ἔγνωσαν τοὺς λογισμοὺς κυρίου, κὴ οὐ συνήκαν τὴν βουλὴ liū eius: q̄ cōgreguit eos vt manipulos aree. λὴ αὐτοῦ, ὅτι συνήγαγεν αὐτοὺς ὡς δράγματα ἅλωος. surge τ mole eos filia flon: q̄ cornu ἀνάστηθι κὴ ἄλεσον αὐτοὺς θυγάτηρ σιών, ὅτι τὰ κέρα nua tua ponā ferrea: τ vngulas tuas ponā τά σου θήσομαι σιδηρᾶ, κὴ τοὺς ὄνυχάς σου θήσο creas: τ minues populos multos: τ cōse μαι χαλκᾶς, κὴ πατάξεις λαοὺς πολλούς, κὴ ἀνα crabis dño substitudine eoꝝ: τ robur eoꝝ θήσεις τῷ κυρίῳ τὸ πλῆθος αὐτῶν, κὴ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν dño vniuerse terre.

τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς. Ca.5. A

Tunc obstructur filis obstructiōe. angustiū Νῦν ἐμφραχθήσεται θυγάτηρ ἐμφράγμῳ· στυνοχὴν Job. 7.f. posuit sup nos. in virga peutient sup maxillā Mat. 2.f. ἔταξεν ἐφ' ἡμᾶς· ἐν ῥάβδῳ πατάξουσιν ἐπὶ σιαγόνα tribus israel. τ tu bethlem ephrata τοὺς φυλὰς τοῦ ἰσραήλ· κὴ σὺ βηθλεὲμ οἶκος τοῦ ephrata minima es vt sis in millibus iuda. ex te ἐυφραθὰ ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν ἰούδα· ἐκ σοῦ mihi egredietur vt sit in principem in israel: τ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ ἰσραήλ, κὴ egressus eius ab initio ex diebus eternitatis. ἐξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος· διὰ τοῦτο δώ bit eos vsq; ad tps parietis pariet: τ reliqui σει αὐτοὺς ἕως καιροῦ τικτούσης τέξεται, κὴ οἱ ἐπίλοι fratrū eoꝝ reuertent ad ποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τοὺς filios israel: τ stabit & pascet in fortitudine dñi υἱοὺς ἰσραήλ, κὴ στήσεται κὴ ποιμανεῖ ἐν ἰσχύι κυρίου, τ in glia nois dñi dei ius ἐν τῇ δόξῃ τοῦ ὀνόματος κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ erunt: q̄ nūc magnificabit vsq; ad ēminos terre. ὅτι νῦν μεγαλυνθήσεται ἕως ἄκρων γῆς· τ hec erit pax: q̄n assyrius venerit sup B καὶ αὕτη ἔσται ἡ εἰρήνη, ὅταν ὁ ἀσσύριος ἔλθῃ ἐπὶ τὴν terrā nr̄am: τ cū ascenderit sup regionē nr̄am: τ γῆν ἡμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν, καὶ confurgent sup eū septe pastores & octo morius ἐπεγερθήσονται ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ ποιμένες καὶ ὀκτὼ ἀνθρώ hoim. πους.

τα ἀνθρώπων. oooooooooooooooooooooooooooooooo

τ pascent assur in gladio: τ terrā ne κὴ ποιμανοῦσιν τὸν ἀσσοὺρ ἐν ῥομφαίᾳ, κὴ τὴν γῆν τοῦ νε brod in fouea eius: τ liberabit de assur: cum βρώδ ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ, κὴ ῥύσεται ἐκ τοῦ ἀσσὼρ, ὅταν venerit sup terā vram: τ cum ascenderit sup fines vros: ἔλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, κὴ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὰ ὅρια ὑμῶν, erit reliquum iacob in medio populoꝝ multoꝝ q̄si ἔσται τὸ ὑπόλειμμα τοῦ ἰακὼβ ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν ὡς ros a dño cadens: τ q̄si agni sup gra δρόσος παρὰ κυρίου τεπίπτουσα, κὴ ὡς ἄρνες ἐπ' ἄγρω mē: vt nō cōgregef q̄sq; neq; subsistat filijs hoim. σιν, ὅτως μὴ συναχθῇ μηδεὶς μηδὲ ὑπομείνῃ ἐν υἱοῖς ἀνθρώ τ erit reliquie iacob in gētibus πων· κὴ ἔσται τὸ ὑπόλειμμα τοῦ ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔθνεσιν in medio pplox multox: q̄si leo in iumētis in saltu ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν, ὡς λέων ἐν κτήνεσιν ἐν τῷ δρυμῷ τ q̄si catul leonis in gregibus pecoꝝ. quēadmodū cū κὴ ὡς σκύμνος ἐν ποιμνίοις προβάτων· ὃν τρόπον ὅταν πατήσηται τ uindēs raptat τ nō ē qui eruat: ἁρπάσῃ μὴ ῥύεται dilatā sit manꝰ tua sup eos q̄ tribulant te: τ oēs ὑψωθήτω ἡ χείρ σου ἐπὶ τοὺς θλίβοντάς σε, κὴ πάντες οἱ inimici tui pereant. τ erit in illa die ἐχθροί σου ἐξολοθρευθήσονται· κὴ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ dicit dño: interficiam equos tuos de medio λέγει κύριος, ἐξολοθρεύσω τοὺς ἵππους σου ἐκ μέσου tui: τ disperdā currus tuos: τ subuertā σου, κὴ ἀπολῶ τὰ ἅρματά σου, κὴ ἐξολοθρεύσω τοὺς ciuitates terre tue: τ auferā oēs munitiones πόλεις τῆς γῆς σου, κὴ ἐξαρῶ πάντα τὰ ὀχυρώματά σου: τ auferam ueneficia tua de manib⁹ tuis: σου, κὴ ἐξολοθρεύσω τὰ φαρμακά σου ἐκ τῶν χειρῶν σου, τ diuinationes non erunt tibi: τ disperdam τ ἀποφθέγγεσθαί σε οὐκ ἔσονται σοι, κὴ ἐξολοθρεύσω sculptilia tua τ statuas tuas de medio tui. τ τὰ γλυπτά σου κὴ τοὺς στήλας σου ἐκ μέσου σου· κὴ οὐ ultra adorabis opa manuū tuarū: τ οὐκ ἔτι μὴ προσκυνήσῃς τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου· κὴ succidā lucos tuos de medio tui τ demoliar ciui ἐκκόψω τὰ ἄλση σου ἐκ μέσου σου κὴ ἀφανιῶ πόλεις σου tates tuas τ faciam in ira τ in furore vltionē in λεις σου κὴ ποιήσω ἐν ὀργῇ κὴ ἐν θυμῷ ἐκ δίκησιν ἐν gentibꝫ q̄ eq̄ nō audierunt. τοῖς ἔθνεσιν οἳ οὐκ ἤκουσαν. Ca.6.

Audite tā q̄ dño dicit: surge iudicare Ἀκούσατε δὴ ἃ ὁ κύριος εἶπεν, ἀνάστηθι κρίθητι apud montes: τ audiant colles vocē tuā: αὐτὸ πρὸς τὰ ὄρη, κὴ ἀκουσάτωσαν οἱ βουνοὶ φωνὴν σου, ἀκού te ppli iudicij dñi τ valles fundamēta σατε λαοὶ τὴν κρίσιν κυρίου κὴ φάραγγες θεμέλια τῆς terre: q̄ iudicij dño aduersꝰ ppm suum: τ cū γῆς, ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, κὴ με ifrael iudicabitur. ppe mē qd feci τὰ τοῦ ἰσραὴλ διαλέχθησεται. λαός μου τί ἐποίησά tibi aut q̄ molest? fui tibi? respōde mihi q̄ eduxi σοι ἢ τί παρηνίχλησά σοι; ἀπόκριναί μοι διότι ἀνήγα te de terra egrpti τ de domo seruitutis redemi γόν σε ἐξ γῆς αἰγύπτου καὶ ἐξ οἴκου δουλείας ἐλυτρώ te: misi aūt faciem tuā moysen τ σάμην σε, ἐξαπέστειλα πρὸ προσώπου σου μωυσῆν καὶ aaron τ mariam. ppe mē recordare rogo. q̄d cogi ἀαρὼν καὶ μαριάμ. λαός μου μνήσθητι δέομαι. τί βου tauit oduersū te balac rex moab: τ q̄d ei λεύσατο κατὰ σοῦ βαλὰκ βασιλεὺς μωάβ· καὶ τί ἀπο rndit balaam filꝰ beor: de semetis vsq; ad B τῷ ἀστερίᾳ βαλαὰμ υἱὸς βεὼρ ἀπὸ τῶν κοίνων ἕως galgal: vt cognoscerēt iusticia dñi. galgal· ὅπως γνῶσθῆ ἡ δικαιοσύνη τοῦ κυρίου. τοῦ γαλγάλ· ὅπως γνῶσιν ἡ δικαιοσύνη τοῦ κυρίου. in q̄ apphendam dñm: fusciptam deū ἐν τίνι καταλάβω τὸν κύριον, ἀντιλήψομαι θεοῦ ooo

וּפְצִי אֶת אֶרֶץ אַשּׁוּר בְּנִמְרֹד וְהִצִּיל פצה נמרוד נצל
מֵאַשּׁוּר כִּי יָבוֹא בְאַרְצֵנוּ וְכִי יִדְרֹךְ נוא דרך
בְּנָבוּלֵינוּ וְהֵיָה שְׁאֲרִית יַעֲקֹב בְּקֶרֶב נבל
עַמִּים רַבִּים כְּטַל מֵאֵת יְהוה רבב
כִּרְבִיבִים עֲלֵי עֵשֶׂב אֲשֶׁר לֹא רבב
יְקַוֶּה לְאִישׁ וְלֹא יְיַחֵל לִבְנֵי אָדָם׃ קוה יחל
וְהָיָה שְׁאֲרִית יַעֲקֹב בַּגּוֹיִם בְּקֶרֶב
עַמִּים רַבִּים כְּאַרְיֵה בְּבַהֲמוֹת יַעַר
כִּכְפִיר בְּעֶדְרֵי צֹאן אֲשֶׁר אִם עָבַר עבר
וְרָמַס וְטָרַף וְאֵין מַצִּיל תָּחֹם יָדֵךְ צוּר שום
עַל צָרָיִךְ וְכָל אֹיְבַיִךְ יִכָּרֵתוּ׃ וְהָיָה כרת
בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוה וְהִכְרַתִּי סוּסַיִךְ
מִקִּרְבֵּךְ וְהַאֲבַדְתִּי מַרְכְּבֹתָיִךְ׃ רכב
וְהִכְרַתִּי עָרֵי אַרְצֵךְ וְהָרַסְתִּי כָּל
מִבְצָרֶיךָ׃ וְהִכְרַתִּי כְשָׁפִים מִיָּדֵךְ עון היה
וְמְעוֹנְנִים לֹא יִהְיוּ לָךְ׃ וְהִכְרַתִּי כָּסִילַיִךְ וּמַצֵּבוֹתַיִךְ לֹא עצב
תִּשְׁתַּחֲוֶה עוֹד לְמַעֲשֵׂה יָדָיִךְ׃ שחה עשה
וְנָתַשְׁתִּי אֲשֵׁרֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ וְהִשְׁמַדְתִּי
עָרֶיךָ׃ וְעָשִׂיתִי בְאַף וּבְחֵמָה נָקָם
אֵת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמָעוּ׃ Cap. vi.
שִׁמְעוּ נָא אֵת אֲשֶׁר יהוה אָמַר קוּם רִיב אֶת הָרִים ריב
וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ׃ שִׁמְעוּ
הָרִים אֶת רִיב יְהוָה וְהָאֵתָנִים
מֹסְדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לַיהוה עִם
עַמּוֹ וְעִם יִשְׂרָאֵל יִתְוַכָּח׃ עַמִּי מָה
עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הֶלְאִיתִיךָ עֲנֵה בִי׃ יגע
כִּי הֶעֱלִיתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבֵּית עלה
עֲבָדִים פְּדִיתִיךָ וָאֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ אֶת
מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם׃ עַמִּי זְכָר נָא
מָה יָעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמָה עָנָה
אֹתוֹ בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מִן הַשִּׁטִּים
עַד הַגִּלְגָּל לְמַעַן דַּעַת צִדְקוֹת יהוה׃ ידע
אֲשֶׁר עָשִׂיתָ מִקְּרֶבֶךָ וְהִשְׁמַדְתִּי
עָרֶיךָ׃ וְעָשִׂיתִי בְאַף וּבְחֵמָה נָקָם
וְנָתַתִּי אֲשֶׁר לֹא שָׁמָעוּ׃ בְּמָה אֲקַדֵּם יְהוָה אֶכָּף לֵאלֹהֵי
מָרוֹם

Pritina.heb.	Tex.heb. Miche.vij.	Trāsla.B.Mic.	Trāsla.gre.lxx.cū iter. latina.	Trāf.gre.lxx.cū inter.lati.	Trāsla.B.Mic.	Tex.heb. Miche.vij.	Pritina.heb.
אַיְן רֹעֶה	אַל תַּאֲמִינוּ נֵרַע ״ אַל תִּבְטְחוּ	excelso. Nunqd offerā ci holocaustomata & vitu los annículos? Nūquid placari poteſt dñs in mil bus arietū: an in multis milibus hircoꝝ pinguiū? Nūqd dabo primogeni tū meū p̄ fcelere meo & fructū ventri mei p̄ pctō aie mee? Indicabo tibi o hō qd sit bonū & qd dñs requat a te. Vtiq facere iudiciū & diligere miſe ricordiā & ſollicitū ambu lare cum deo tuo. Vox dñi ad ciuitatē clamat: & ſalus erit timētib⁹ no men eius. Audite tribus 'et qs approbabit illud: Adhuc ignis in domo impii thesauri iniqtatis & mēſura minor: ire ple na. Nunqd iuſtificabo ſta terā ipā: & facelli ponderā dolosa? In qbus diui tes eius repleti ſunt iniq tate: & habitātes in ea lo quebātur mēdaciū & lin gua corū fraudulenta in ore eorum. Et ego ergo cepi percutere te: perditio ne ſuper petis tuis. Tu comedes & nō ſaturabe ris & humiliatio tua in medio tui. Et appre hendes & nō ſaluabis: & quos ſaluaueris in gladiū dabo. Tu ſeminabis & non metes: tu calca bis oliam & non vngeris oleo: & muſtum: & non bibes vinū: & cuſtodiſti precepta amri & opus dom achab: & ambulaſti in voluptatibus eorum: vt darem te in p̄ditionē habitātes in ea in ſibilū: & opprobriū ppli mei portabis.	״כָּרוֹם ׀ הַאַכְדַּמְנוּ ׀ בְּעִלוֹת ״׳בַּעֲלִים׳ עֲלָה	meū excelſū. ſi apphendam eū in holocauſtū in holocauſtomata & vitulos annículos: ſi ſuſcipiet dñs in milia arietū in multitudinē hircoꝝ & pinguiū? Nūquid dabo primogenitū meū p̄ſcelere meo & fructū ventris mei p̄ ipietate aie mee. Annūciauit tibi homo: qd bonū aut qd dñs querit ab te? niſi vt faciaꝝ iudiciū & diligas miſe ricordiā & ſolliciti ambules cum deo tuo? Vox dñi ciuitati clamabit: & ſaluabit timentes nomē eius. Audite tribus & qs ornabit ciuitatē? Nūqd ignis & thesaurizatio thesauros iniquos & mēſuram minorē plenā? Nunqd iuſtificabo ſtateram ponderibus dolosis? In quibus diuites eius repleti ſunt iniquitate? habitantes ea locuti ſunt mendacium & lingua eorum fraudulenta in ore eorum. Et ego ergo cepi percutere te: perditionē ſuper peccatis tuis. Tu comedes & non ſaturaberis & humiliatio tua in medio tui. Et apprehendes & non ſaluabis: & quos ſaluaueris in gladium dabo. Tu ſeminabis & non metes: tu calcabis oliam & non vngeris oleo: & muſtum & non bibes vinum: & cuſtodiſti precepta amri & opus domus achab: & ambulaſti in voluptatibus eorum: vt darem te in p̄ditionē & habitātes in ea in ſibilum: & opprobria pplī mei portabis.	״בְּנִי שָׁנָה ׀ יְהוֹה ׀ הִירְצֶה ׀ בַּאֲלָפֵי ״רָצָה
״אֵילִים ׀ נִרְנְבוֹת ״נַחֲלֵי ׀ שֶׁמֶן ״הַאֶתֵּן ״נָתַן	׀בְּכוֹרִי ׀ פִּשְׁעִי ״פְּרִי ׀ בִטְנִי ׀חַטַּאת ״נֶפֶשׁ ׀	Nūqd dabo primogenitū meū p̄ fcelere meo & fructū ventris mei p̄ pctō aie mee? Indicabo tibi o hō qd ſit bonū & qd dñs requat a te. Vtiq facere iudiciū & diligere miſericordiā & ſollicitū ambulare cum deo tuo. Vox dñi ad ciuitatē clamat: & ſalus erit timētib⁹ nomen eius. Audite tribus 'et qs approbabit illud: Adhuc ignis in domo impii thesauri iniqtatis & mēſura minor: ire plena. Nunqd iuſtificabo ſtateram ponderibus dolosis? In quibus diuites eius repleti ſunt iniqtate: & habitātes in ea lo quebātur mēdacium & lingua corū fraudulenta in ore eorum. Et ego ergo cepi percutere te: perditionē ſuper peccatis tuis. Tu comedes & non ſaturaberis & humiliatio tua in medio tui. Et apprehendes & nō ſaluabis: & quos ſaluaueris in gladiū dabo. Tu ſeminabis & non metes: tu calcabis oliam & non vngeris oleo: & muſtum & non bibes vinū: & cuſtodiſti precepta amri & opus domus achab: & ambulaſti in voluptatibus eorum: vt darem te in p̄ditionē & habitātes in ea in ſibilū: & opprobriū pplī mei portabis.	״בְּכוֹרִי פִּשְׁעִי ״פְּרִי בִטְנִי ״חַטַּאת ״נֶפֶשׁ
״לְהַגִּיד ׀לְךָ ״אָדָם ׀מַה ׀טּוֹב ׀וּמָה ״דָּרַשׁ ״מִן	״נֶפֶשִׁי׃הַגִּיד׀לְךָ״אָדָם ׀מַה׀טּוֹב׀וּמָה ״דּוֹרֵשׁ ״יְהוָה						״נֶגֶד
״מִשְׁפָּט ׀וְאַהֲבַת ״חֶסֶד ׀וְהַצְנֵעַ ״לֶכֶת	״מִשְׁפָּט ׀וְאַהֲבַת ״חֶסֶד ׀וְהַצְנֵעַ ״לֶכֶת						״יְהוָה
״עִם ׀אֱלֹהֶיךָ׃קוֹל ״יְהוָה ״לָעִיר ״יִקְרָא ״עָנָג ״יָלַד	״עִם ׀אֱלֹהֶיךָ׃קוֹל ״יְהוָה ״לָעִיר ״יִקְרָא						״מִשְׁפָּט
׀וְתוּשִׁיָּה ׀יִרְאֶה ״שִׁמְךָ ׀שִׁמְעוּ ״מַטֶּה ״יָשָׁה ״רָאָה	׀וְתוּשִׁיָּה ׀יִרְאֶה ״שִׁמְךָ ׀שִׁמְעוּ ״מַטֶּה						״וְאַהֲבַת
׀יְמֵי ״׳יַעֲדָהּ׃עוֹד ״הָאֵשׁ ״בֵּית ״רָשָׁע ״אִישׁ	׀יְמֵי ״׳יַעֲדָהּ׃עוֹד ״הָאֵשׁ ״בֵּית ״רָשָׁע						״חֶסֶד
״אוֹצְרוֹת ״רָשָׁע ׀וְאֵיפַת ״רָזוֹן ׀זְעוּמָה׃ ״אָצַר ״רָזֶה	״אוֹצְרוֹת ״רָשָׁע ׀וְאֵיפַת ״רָזוֹן ׀זְעוּמָה׃						״וְהַצְנֵעַ
״הַאזְכֶּה ״בְּמֹאזְנֵי ״רָשָׁע ׀וּבְכִיס ״אַבְנֵי ״זְעֵם ״זָכָה	״הַאזְכֶּה ״בְּמֹאזְנֵי ״רָשָׁע ׀וּבְכִיס ״אַבְנֵי						״לֶכֶת
״מִרְמָה׃ ״אֲשֶׁר ׀עָשִׁירֶיהָ ״מָלְאוּ ״חָמָס ״אָזַן ״רָמָה	״מִרְמָה׃ ״אֲשֶׁר ׀עָשִׁירֶיהָ ״מָלְאוּ ״חָמָס						״עִם
״עָשַׁר							״אֱלֹהֶיךָ
׀וְיוֹשְׁבֶיהָ ׀ דִּבְּרוּ ׀ שֶׁקֶר ״ ״וּלְשׁוֹנָם ״׳לָשׁוֹן	׀וְיוֹשְׁבֶיהָ ׀ דִּבְּרוּ ׀ שֶׁקֶר ״ ״וּלְשׁוֹנָם						״יְהוָה
״רְמִיָּה ״בְּפִיהֶם׃ ״וְנַם ״אֲנִי ׀ הֶחֱלֵיתִי ״הַכּוֹתְךָ ״נָכָה	״רְמִיָּה ״בְּפִיהֶם׃ ״וְנַם ״אֲנִי ׀ הֶחֱלֵיתִי ״הַכּוֹתְךָ						״קוֹל
״הַשְׁמֵם ״עַל ׀ חַטֹּאתֶךָ׃	״הַשְׁמֵם ״עַל ׀ חַטֹּאתֶךָ׃						״יִקְרָא
״שָׁפֵל ״תֹּאכַל ׀וְלֹא ״תִּשְׂבַּע ׀וּשְׁחֵךְ ״שִׁבְעָ ״נָסַג ״בָּלַט	״אַתָּה ׀ תֹּאכַל ׀וְלֹא ״תִּשְׂבַּע ׀וּשְׁחֵךְ						״עִיר
״בְּקִרְבֶּךָ ׀וְתָסַגְתָּ׀וְלֹא ״תְּפַלֵּיט ״וַאֲשֶׁר	״בְּקִרְבֶּךָ ׀וְתָסַגְתָּ׀וְלֹא ״תְּפַלֵּיט ״וַאֲשֶׁר						״וְיִרְאֶה
״תְּפַלֵּט ״לַחֶרֶב ׀ אֶתֵּן ׀׀״אַתָּה ״תִּזְרַע ״נָתַן ״זָרַע	״תְּפַלֵּט ״לַחֶרֶב ׀ אֶתֵּן ׀׀״אַתָּה ״תִּזְרַע						״שִׁמְךָ
״וְלֹא ״תִקְצוֹר ״אַתָּה ׀תִּדְרֹךְ ״זַיִת ״קָצַר ״דָּרַךְ	״וְלֹא ״תִקְצוֹר ״אַתָּה ׀תִּדְרֹךְ ״זַיִת						״שִׁמְעוּ
׀וְלֹא ״תָסוּךְ ״שָׁמֶן ״וְתִירוֹשׁ ׀וְלֹא ״סוּךְ ״יָרַשׁ	׀וְלֹא ״תָסוּךְ ״שָׁמֶן ״וְתִירוֹשׁ ׀וְלֹא						״מַטֶּה
״תִּשְׁתֶּה ״יָיִן ׀וְיִשְׁתַּכַּר ״חֻקּוֹת ״עָמְרִי ״שָׁתָה ״שָׁמַר	״תִּשְׁתֶּה ״יָיִן ׀וְיִשְׁתַּכַּר ״חֻקּוֹת ״עָמְרִי						״בֵּית
״וְכֹל ״מַעֲשֵׂה ״בֵּית ״אַחְאָב ״וַתֵּלְכוּ ״חָקַק ״עֲשָׂה	״וְכֹל ״מַעֲשֵׂה ״בֵּית ״אַחְאָב ״וַתֵּלְכוּ						״רָשָׁע
׀בְּמוֹעֲצֹתָם ״׳לְמַעַן ״תְּתִי ״אֹתְךָ ״נָבָל ״בְּרָה	׀בְּמוֹעֲצֹתָם ״׳לְמַעַן ״תְּתִי ״אֹתְךָ						״אִישׁ
״לְשַׁמָּה ״וְיוֹשְׁבֶיהָ׃לִשְׂרֵקָה ״וְחֶרְפַּת ״עַם ״נָשָׂא	״לְשַׁמָּה ״וְיוֹשְׁבֶיהָ׃לִשְׂרֵקָה ״וְחֶרְפַּת						״עוֹד
״עַמִּי ״תִּשָּׂאוּ׃	״עַמִּי ״תִּשָּׂאוּ׃						״אֵשׁ
Cap.vij.	׀אֱלֹלַי ׀לִי						״בַּיִת
״כִּי ״הָיִיתִי ״כְּאַסְפֵּי ׀קַיִץ ״כְּעֹלְלוֹת ״הָיָה ״קוּץ	״כִּי ״הָיִיתִי ״כְּאַסְפֵּי ׀קַיִץ ״כְּעֹלְלוֹת						״רָשָׁע
״בָּצִיר ׀אֵין ״אֶשְׁכּוֹל ״לֶאֱכוֹל ״בִּכּוּרָה ״בָּצַר ״שָׁכַל	״בָּצִיר ׀אֵין ״אֶשְׁכּוֹל ״לֶאֱכוֹל ״בִּכּוּרָה						״זְעוּמָה
״אוֹתָה ״נַפְשִׁי׃ ״אָבַד ״חָסִיד ״מִן ״הָאָרֶץ ״אָכַל ״בֹּכֶר	״אוֹתָה ״נַפְשִׁי׃ ״אָבַד ״חָסִיד ״מִן ״הָאָרֶץ						״אֶבֶן
״וְיָשָׁר ״בָּאָדָם ״אָיִן ׀כֻּלָּם ׀לְדָמִים ״אָוָה ״חָסֶד	״וְיָשָׁר ״בָּאָדָם ״אָיִן ׀כֻּלָּם ׀לְדָמִים						״מֹאזְנַיִם
״יְאָרְבוּ ״אִישׁ ״אֶת ״אָחִיהוּ ״יְצוּדוּ ״חֵרֶם׃	״יְאָרְבוּ ״אִישׁ ״אֶת ״אָחִיהוּ ״יְצוּדוּ ״חֵרֶם׃						״רָשָׁע
״עַל ״הָרַע ״כַּפַּיִם ״לְהֵיטִיב ״הַשַּׂר ״שׁוֹאֵל ״רוֹעַ ״יָסַב	״עַל ״הָרַע ״כַּפַּיִם ״לְהֵיטִיב ״הַשַּׂר ״שׁוֹאֵל						״שׁוֹאֵל
״וְהַשֹּׁפֵט ״בַּשָּׁלוֹם ״וְהַנָּדוֹל ״דֹּבֵר ״שׁוֹאֵל ״שָׁלֵם ״דָּבָר	״וְהַשֹּׁפֵט ״בַּשָּׁלוֹם ״וְהַנָּדוֹל ״דֹּבֵר						״שָׁלוֹם
״הַוַּת ״נַפְשׁוֹ ״הוּא ״׳וַיְעַבְּתוּהָ׃ ״טוֹבָם ״הָוָה ״עָבַת	״הַוַּת ״נַפְשׁוֹ ״הוּא ״׳וַיְעַבְּתוּהָ׃ ״טוֹבָם						״שׁוֹר
״כְּחַרְדַּךְ ״יָשָׁר ״מִמְּסוּכָה ״יוֹם ״מְצַפֶּיךָ	״כְּחַרְדַּךְ ״יָשָׁר ״מִמְּסוּכָה ״יוֹם ״מְצַפֶּיךָ						״נוֹךְ
״פְּקֻדָּתְךָ ״בָּאָה ״עַתָּה ״תִּהְיֶה ״מְבוּכָתָם׃ ״נוֹךְ	״פְּקֻדָּתְךָ ״בָּאָה ״עַתָּה ״תִּהְיֶה ״מְבוּכָתָם׃						

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN NAVM PROPHETAM.

Naum prophetam ante aduentū regis assyrio rum qui populum israel captiuum in suam re gione transtulerat fuisse hebreoꝝ traditio cō firmat. Siquidē in fine huius lectionis predi cti regis aduentū: idem propheta annuncia re monstratur. Sed cum habitatores niniue ionā interitū ciuitatis p̄dicante: ne diuina ira denunciatū interitū sustinerent: peccatoꝝ & impietatis pniaꝝ egissent: accepta dei mīa: grauioribus se criminibus implicue runt. Qua de causa memoratus propheta spūsancto plenus: iudiciū dei annuncians: ita locutus est. Deus zelans & vlciscēs dominus est & c. Iam enim decem tribus ab assyriis ducte fue rāt i captiuitatē sub ezechia rege iuda: sub quo etiam nunc in consolatione populi transmigrati aduersum niniuem vsio cer nitur. Nec erat parua consolatio: tā his qui iā assyriis seruiebāt quā reliquis qui sub ezechia de tribu iudaꝫ & beniamin ab eisdē hostibus obsidebantur: vt audirēt assyrios quoqꝫ a chaldeis eē capiendos: sicut in sequētibus libri huius demōstrabitur. Sci endum ꝙ niniue in nostra lingua de hebreo speciosam sonat. Speciosus autē hic mundus dicitur: Vnde & apud grecos: cos mos ab ornatu nomen accepit. Et qdquid nunc aduersum ni niuem dicitur: de mūdo figuraliter predicari sentiamus. Quā ob causam & assumptio quā septuaginta interp̄tes dicunt apd hebreos massa ponitur. id est graue onus: eo ꝙ eam aduersus quā pphetatur premat: nec sinat eleuare cernicem. Simulqꝫ hoc attendendū: quod hec ipsa vel assumptio vel onus: vel pō dus pphete visio sit. Non enim loquitur propheta in extasi: vt montanus & priscilla: maximillaqꝫ delirant: sed quod pro phetat liber est visionis intelligentis vniuersa que loquitur: & pondus hostium facientis suo populo visionē. De consumatio ne itaqꝫ mundi secundū anagogen consolationē sctoꝝ pphe tia texitur: vt quecunqꝫ in mundo vident: quasi p̄tereuntia & caduca contēnat: & p̄parent se ad iudicii diem. Vbi vltor aduer sum vires assyriorum affuturus est dominus.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Naum consolator: orbis interpretatur. Increpat ciuitatem sanguinum & post euersionem illius loquitur. Ecce super montes pedes euangelizantis & annunciantis pacem.

Explicit argumentum

Prima.heb. Tex.heb.Maum.j. Trāsla.B.Mie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Incipit Naum propheta. Capitulum. 1.

NAVM. NAOVM. Ca.1.

Cap.j.

מַשָּׂא נִינְוֵה סֵפֶר חֲזוֹן נַחוּם

Assumptio niniue liber visionis naum ch

Ημα νινευὶ βιβλίον ὁράσεως ναοὺμ τοῦ ἐλ

λ

נָשָׂא עָנָה הָאֵל קַנּוֹא וְנֹקֵם יְהוָה

cesei. de emulator ꝫ vlciscēs dñs cum

κεσαίου. θεὸς ζηλωτὴς κρὶ ἐκδικῶν κύριος με

furore: vlciscēs dñs aduersarios suos: ꝫ tollens

קָנָא נֹקֵם יְהוָה וּבַעַל חֵמָה נֹקֵם יְהוָה

τὰ θυμοῦ, ἐκδικῶν κύριος τοὺς ὑπεναντίους αὐτ, κρὶ ἐκ

לְצָרָיו וְנוֹטֵר הוּא לְאֹיְבָיו יְהוָה

τρε

inimicos suos. dñs longanimis: ꝫ magna fo titudo

אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדוֹל כֹּחַ וְנָקֹה לֹא

αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς αὐ τ. κρὶ μακρόθυμος, κρὶ μεγάλη ἡ ἰχὺς

ei⁹: ꝫ inocētē nō inocētē faciet: dñs i plmatione ꝫ ꝙo

יְנַקֶּה יְהוָה בְּסוּפָה וּבְשַׂעֲרָה דַרְכּוֹ

αὐτ, κρὶ κθαρὸν οὐκ κθαρώσει, κύριος ἐν σωτρλείᾳ κρὶ σισ

tione eta ei⁹: ꝫ nebula pulus pedū ei⁹: pmi

וְעָנָן אֲבַק רַגְלָיו נוֹשֵׁר יָם וַיִּבָּשֵׁהוּ

σεισμὸ ὁδὸς αὐτ. κρὶ ἀφλνιεῖ κοιμῶντας σοδῶν αὐτ. ἐσισ

nāo mari ꝫ exiccās illud: ꝫ oīa flumi

וְכָל נְהָרוֹת הֶחֱרִיב אָמְלַל בָּשָׁן כַּרְמֶל

λῶν ἐκλάσει κρὶ ξηρανῶν αὐτήν· κρὶ πάντας τοὺς ποτα

na defta facies. diminuta ē balsamus ꝫ carme⁹ us: ꝫ

וְכֶרֶם לְבָנוֹן אָמְלָל׃ הָרִים

μοὺς ἐξερημεῖ· ἐλαγάσθη ἡ βασανίτις κρὶ ἐλέμμλος, κρὶ

q̄ florebant libani defecerūt. mōtes pmoti sunt

רָעֲשׁוּ מִמֶּנּוּ וְהַגְּבָעוֹת הִתְמוֹגָגוּ

τὰ ἐξανθοῦντα τοῦ λιβάνου ἐξέλιπον· τὰ ὄρη ἐσείσθησαν

ab eo: ꝫ colles consumti sunt: ꝫ ptracta ē tra a

וַתִּשָּׂא הָאָרֶץ מִפָּנָיו וְתֵבֵל וְכָל

ἀπ' αὐτ, κρὶ οἱ βουνοὶ σκαλεύθησαν, κρὶ ἀνεχάλκησεν ἡ γῆ κρὶ

facie eī⁹: vniuersitas ꝫ q̄ habitant in eo:

יוֹשְׁבֵי בָהּ׃ לִפְנֵי זַעְמוֹ מִי יַעֲמוֹד

προσώπου αὐτοῦ, κρὶ οἰκουμένη κρὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ,

aīa facient ire fine q̄ fustinebit. ꝫ q̄ furoꝛ

וּמִי יָקוּם בַּחֲרוֹן אַפּוֹ חֲמָתוֹ נִתְּכָה

πρὸ προσώπου ὀργῆς αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται· κρὶ τίς ἀντι

sticte in ira furoris eius: furoꝛ eī⁹ liq̄ facti p̄cipitat⁹ ꝫ

כָּאֵשׁ וְהַצֻּרִים נִתְּצוּ מִמֶּנּוּ׃ טוֹב

στήσεται ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ; ὁ θυμὸς αὐτ ἐκκεῖται ἀρχάς, κρὶ

petre ptrite sunt ab eo. vtilis dñs erpe

יְהוָה לַמְעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ

πέτραι διερρύησαν ἀπ' αὐτοῦ· χρηστὸς κύριος τοῖς ὑπο

ctātib⁹ eū in die tribulatiōis: ꝫ cognoscens

חוֹסֵי בוֹ׃ וּבְשֶׁטֶף עֹבֵר כָּלָה יַעֲשֶׂה

μένουσιν αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, κρὶ γινώσκων τοὺς ἐλπί

tes eē se: ꝫ in diluuio trāseunte ꝓfu

מְקוֹמָהּ וְאֹיְבָיו יְרַדֵּף חֹשֶׁךְ׃ מַה

βουλίου αὐτοῦ, κρὶ ἐν κατακλυσμῷ πορεύοντι συν

mationē facit: cōsurgentes ꝫ inimicos

תַּחְשְׁבוּן אֶל יְהוָה כָּלָה הוּא עֹשֶׂה

τέλειαν ποιήσεται, τοὺς ἐχθροὺς

eius pſequēt tenebre. q̄d cogitatis ꝫ dñm: ꝓfuma

αὐτοῦ διώξεται σκότος. τί λογίζεσθε ἐπὶ τὸν κύριον; συντέ

tione ipe facit: nō vindicabit bis in idipm ꝫ tribu

λειαν αὐτὸς ποιήσει, οὐκ ἐκδικήσει δὶς ἐπὶ τὸ αὐτό· ꝫ τριῶν

latiōe: q⁹ oſp̄ad fūdamēta sua ꝫ paunimēti rediget. ꝫ q̄si fini

φῶν, ὅτι ἕως τελείωσιν αὐτοῦ χερσωθήσονται· κρὶ ὡς σμίλ

lar plāta ipticata comedent. ꝫ q̄si stipula ertica

λαξ πδρεπεκόμβος βρωθήσεται· κρὶ ὡς κάλαμη ξηρὰ

bitur. ex te exibit cogitatio ꝺ dñm

διασπᾶται· ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται λογισμὸς κατὰ τοῦ κυρίου

mala cogitans cōtrarta:

πονηρὰ βουλευόμενος ἀναρτία,

Prima.B.Mie. Tex.heb.Maum.ij. Patiua.heb.

hec dicit dñs regnans aquis multis: ꝫ sic

τάδε λέγει κύριος κατάρχων ὑδάτων πολλῶν, κρὶ οὕτω

D

diuident. ꝫ pdut⁹ nō audietur ampli⁹. ꝫ

διασκεδασθήσονται· κρὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἔτι· κρὶ

nūc cōteram virgā eius a te ꝫ vincula

νῦν συντρίψω τὴν ῥάβδον αὐτ ἀπὸ σοῦ κρὶ τοὺς δεσμούς

tua dirumpā. ꝫ p̄cipiet de te dñs: nō seminabi

σου διαρρήξω. κρὶ ἐντελεῖται περὶ σοῦ κύριος, οὐ σπαρήσε

turampli⁹ ex noie tuo: ex domo dñi dei tui disperdā

ται ἔτι ἐξ ὀνόματός σου, ἐξ οἴκου κυρίου τ θεοῦ σου ἐξολοθρεύ

Elai. 52.b. Ro.10. c.

sculptile ꝫ cōflatile: ponā sepulchrū tuū q⁹ velocer.

σω γλυπτὸν κρὶ χωνευτόν, θήσομαι τάφον σου· ταχὺς

ecce sup mōtes pedes tui euangelizantis: ꝫ annun

ἐπὶ τὰ ὄρη πόδες σου εὐαγγελιζομένου, κρὶ ἀπαγ

ciantis pacē. celebra tuda festiuitates tuas: red

γέλλοντος εἰρήνην· ἑόρταζε Ἰούδα τὰς ἑορτάς σου, ἀπόδ

de vota tua: qz nō vltra apponēt vt ptrā

δος τὰς εὐχάς σου, ὅτι οὐκ ἔτι μὴ προσθῶσιν τοῦ διελ

seāt in vetustatem. cōpleti ē: cōsumati est: ascendit ꝫ

θεῖν εἰς παλαίωσιν· συνετελείσθη, συντέτελεσται, ἀνέβη ἐπ

suffiana ꝫ facient tuā: eruens de tribulatiōe.

φυσῶντές σου πρόσωπον, ἐξαιρούμενός σε ἀπὸ θλίψεως. Ca.2.

Dispersus ꝫ dissipatus: tene fūbā: viriliter age: roborare

Διασκορπισμὸς διδοὺς, κρὶ ἐκπορισμὸς σοφούς, ἀνδρισαι ἰσχυ

h

vehementi: qui aufert dñs ꝓmptā iacob. ſicut

ρῶς σφόδρα. διότι ἐπιστρέφει κύριος τὴν ὕβριν ἰακὼβ· κρθὼς

cōtumeliā israel. qz eruentes eruerūt eos

καὶ τὴν ὕβριν ἰσραήλ, ὅτι ἐκτινάσσοντες ἐξέκτιναξαν αὐ

uū ꝫ ꝓpagines eoꝝ demoluti sūt. arma potē

τοὺς καὶ τὰ κλήματα ἔλυσαν· ἰσχὺν ἰσχύσατε ἰσχυ

tie eius ex bolsena viros fortes illudentes in

ρῶς ἐν βολσενᾷ ἄνδρας δυνατοὺς ἐμπαίζοντες ἐν

ras ꝫ ascendentes sup ea: ꝫ ſubuertentes

ταῖς ἐπάλξεσιν αὐτῶν ὡς λαίλαπες πυρὸς καὶ ἀνα

fulgura ꝫ euertentia. ꝫ memorabit optimates eo

στρέφοντες ἀνάστροφα· ἐμνήσθη ἐπιστάτας αὐτοῦ

rū ꝫ fugient in dietim: ꝫ infirmabunt in tri

τῶν καὶ φεύξονται ἐν ἡμέρᾳ, καὶ ἀδυνατήσουσιν ἐν τῇ πο

nere suo. ꝫ festinabunt ad murū: ꝫ ꝓparabunt

ρείᾳ αὐτῶν· καὶ σπεύσουσιν ἐπὶ τὰ τείχη, καὶ ἑτοιμάσουσι

ꝓpugnacula sua. poste cuntatū apte

σιγὴν προφυλακὴν ἑαυτῶν· σκέπη τῶν σκέπων ἀπωλέσθω

sunt: ꝫ regalia ecclerūt. ꝫ subſtantia reuelata

σαν, καὶ τὰ βασίλεια λέλυσται· καὶ ὑποδοσία ἀπεκα

est: ꝫ ita afcendebat. ꝫ ancille eius ducebāt.

C

λύφθη, καὶ ἄγουσαι ἄγουσι· καὶ αἱ δοῦλαι αὐτῆς ἤγοντο,

sicut columbe loquentes in cordibus suis. ꝫ nunc ſic pi

καθὼς περιστεραὶ φθεγγόμεναι ἐν καρδίαις ἑαυτῶν· καὶ νινευὶ ὡς κο

stina aquaꝝ aque eius: ꝫ ipi fugientes nō ſtetērt.

λυμβήθρα ὑδάτων πλῆθος ἀπ' ἀρχῆς αὐτῆς· καὶ αὐτοὶ φεύγοντες οὐκ ἔστησαν

nō cradi⁹ respicerēt. diripiebāt argentū: diripiebāt aurū: ꝫ

οὐκ ἦν ὁ ἐπιβλέπων· διήρπαζον τὸ ἀργύριον, διήρπαζον τὸ χρυσίον, καὶ

nō erat finis: ornamēti eius: aggrauata sunt sup oīa vasa

οὐκ ἦν πέρας τ κόσμου αὐτῆς· βεβαρύνται ὑπὲρ πάντα σκεῦη τὰ

cōſpicētie ei⁹. deſolatio: ꝫ cremātio: ꝫ ebullitio:

ἐπιθυμήματα αὐτῆς· ἐκτέτηγμαι, καὶ ἀνατέτηγμαι, καὶ ἐκβρασμός,

ꝫ cordis cōfractio: ꝫ diſſolutio genuū. ꝫ dolores sup oēm

καρδιοβρωσία μερίδος, κρὶ ὀδυνῶν ὀσφύς· καὶ ὠδῖνες ἐν πᾶσαι

lūbū. ꝫ facies oīm ſic ardillo olle. vbi eſt

ἰσχύϊ. καὶ τὰ πρόσωπα πάντων ὡς κρόσκαμμα χύτρας· ποῦ ἐστὶν ὁ

habitatiō leonū ꝫ pascua eius catuli leonis: q̄

κατοικητήριον τῶν λεόντων καὶ νομὴ τῶν σκύμνων αὐτοῦ;

ubi leo vt ingrederet illuc catul⁹ leonis: ꝫ nō eſt q̄

ποῦ ὁ λέων πορεύεσθαι ἐκεῖ σκύμνος λέοντος, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ

qui exterret. leo capiet ſufficiēta catulis ſuis:

ἐκφοβῶν· λέων ἥρπασεν τὰ ἱκανὰ τοῖς σκύμνοις αὐτοῦ

Tex.heb.Maum.ij. Patiua.heb.

כֹּה אָמַר יְהוָה אִם שְׁלֵמִים וְכֵן

רַבִּים וְכֵן נִגֹּזוּ וְעָבַר וְעִנִּיתִךָ לֹא

אֶעֱנֶךָּ עוֹד וְעַתָּה אֶשְׁבֹּר מֹטָּהוּ

עָלַיִךְ וּמוֹסְרוֹתַיִךְ אֲנַתֵּק וְצִוָּה

עָלַיִךְ יְהוָה לֹא יִזָּרַע מִשְׁמַךְ עוֹד

מִבֵּית אֱלֹהֶיךָ אַכְרִית פֶּסֶל וּמַסֵּכָה

אָשִׂים קִבְרְךָ כִּי קַלּוֹתָ הִנֵּה עַל

הָהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ

שָׁלוֹם חֲגִי יְהוּדָה חַגֶּיךָ שַׁלְּמִי

נְדָרֶיךָ כִּי לֹא יוֹסִיף עוֹד לַעֲבוֹר

בָּךְ בְּלִיָּעַל כֻּלֹּה נִכְרַת׃

Cap.ij.

עֹלֶה מְנַפֵּץ עַל פָּנֶיךָ צוּר

מְצוּרָה צַפֵּה דָרֶךְ חַזֵּק מָתְנַיִם אַמֵּץ

כֹּחַ מְאֹד׃ כִּי שָׁב יְהוָה אֶת גְּאוֹן

יַעֲקֹב כְּגֹאוֹן יִשְׂרָאֵל כִּי בַקָּקִים

בִּקְּקוּם וְזֹמְרֵיהֶם שִׁחֵתוּ׃ מָגֵן

גִּבּוֹרָיו מְאָדָם אַנְשֵׁי חֵיל מִתְלַעֲתָּעִים

אֶבֶן בְּגִשְׁתָּם לָהּ כְּמַעֲשֵׂה

בְּאִישׁ כִּלָּיוֹת מֻרְכָּב בְּיוֹם הֲכִינוֹ

הַבְּרוֹשִׁים הִרְעָלוּ׃ הַחוֹצוֹת יִתְהֹלָלוּ

בָּרְחֹב יְשַׁתְּקְשְׁקוּן בָּרְחֻבוֹת מַרְאֵיהֶן

כְּהַלַּפִּידִים כַּבְּרָקִים יְרוּצָצוּ׃ יִזְכֹּר

אַדִּירָיו יִכָּשְׁלוּ בְּהַלְכָתָם חוֹמָתָהּ

חוֹסָתָה וְהֻכַן הַסֹּכֵךְ׃ שַׁעֲרֵי נְהָרוֹת

נִפְתָּחוּ וְהֵהֵיכָל נָמוֹג׃ וְרֻצַּד גְּלוּתָהּ

הֶעֱלְתָה וְאַמְהֹתֶיהָ מְנַהֲגוֹת כְּקוֹל

יוֹנִים מִתְפָּפְקוֹת עַל לִבְנֵהֶן׃ וְנִינְוֵה

מִימֵי מִימֵי הָיָה וְהֵמָּה

נָסִים עֲמְדוּ עֲמְדוּ וְאֵין מַבִּיט׃ בְּזוּ

כֶסֶף בְּזוּ זָהָב וְאֵין קֵצֶה לַתְּכוּנָה

כָּבֵד מִכָּל כְּלִי חֶמְדָּה׃ בּוּקָה וּמְבוּקָה

וּמְבֻלָקָה וְלֵב נָמֵס וּפֶקֶק בִּרְכַּיִם

וְחִלְחָלָה כָּל מָתְנַיִם וּפְנֵי כֻלָּם

קִבְּצוּ פָּארוּר׃ אַיֵּה מְעוֹן אֲרָיוֹת

וּמִרְעֵה הוּא לִגְפִירִים אֲשֶׁר הָלַךְ

אַרְיֵה לָבִיא שָׁם גּוּר אַרְיֵה וְאֵין

מַחֲרִיד אַרְיֵה טֶרֶף לְגֻרוֹתָיו

Trāsla.B.Mie. Tex.heb.Maum.ij. Patiua.heb.

Hec dicit dominus. Si perfecti fuerint & ita cōo plures: sic quoqꝫ attondētur & p̄teribit. Affixi te & nō affligā te vltra: et nūc cōteram virgā eius de dorso tuo & vincula tua dirūpam: & precipiet tibi p̄ te dñs. Nō femina bitur ex noie tuo amplius. De domo dei tui interfi ciā. Sculptile & cōflatile ponā sepulchrū tuū: velocis ter honorat ves. Ecce sup montes pedes euangelizantis & annūciantis cōo pacem. Celebra tuda festiuitates tuas & redde vota tua: quia non adiiciet vltra vt pertranseat in te belial: vniuersus interit. 2.

Ascendit qui dispgat cōtra te: q̄ custodiat obsidionē. Cotemplare viā: cōforta lubos: robora virtutē valde: quia fi cut reddit dñs superbiā iacob: sic fuꝑbiā israel: quia vastatores dissipauerūt eos & ꝓpagines eoꝝ corruperūt. Clypeus fortium eius ignitus: vir ꝓfuerunt in coccineis. Igneo habene currus in die preparationis eius: & agitatores circūcoluntur. In timendo corrubati sunt: q̄ rigo in plateis. Aspectus corū q̄si lapades: q̄si fulgura discurrentia. Recordabitur optimatū suoꝝ: dū ambulabunt in dietim: infirmabunt in ruinis suis. Velociter ascendet muros eius: & ꝓparabitur vinbraculū. Porte fluminū aperte sunt: & templum q̄si folū dissolutū. Et miles captiuus adductꝰ est: & ancille eius ducebāt: & ipse portabat super pectora sua sicut columbe: murmurantes in cordibus suis. Et nunc quasi piscina aquarū aq̄ eius: ipi vero fugerūt. State state & nō est qui reuertatur. Diripite argentū: diripite aurū: & nō est finis diuitiarū ex oibus vasis desiderabilibus. Dissipata & scissa & dilacerata est cor tabescens & dissolutio genicolorū & defectio in cūctis renibus: & facies omniū sicut nigredo olle. Vbi est habitaculū leonū & pascua catulorū leonum? Ad quam iuit leo vt ingrederetur illuc catulus leonis & nō est qui exterret. Leo cepit sufficienter catulis suis:

Pūtiua.heb.Tex.heb.Maum.iij.

וּמַחֲנֵק ׀ לְלֵאוֹתָיו ׀ וַיִּמְלֵא ׀ טֶרֶף ׀ חֲמֹרָיו ׀ וּמְעוֹנֹתָיו ׀ טְרֵפָה׃ הִנְנִי ׀ אֵלַיִךְ ׀ נְאֻם־יְהוָה צְבָאוֹת ׀ וְהִבְעַרְתִּי ׀ בָּעֲשָׁן ׀ רִכְבָהּ ׀ וּכְפִירַיִךְ ׀ תֹּאכַל ׀ חָרֶב ׀ וְהִכְרַתִּי ׀ מֵאָרֶץ ׀ טַרְפֵּךְ ׀ וְלֹא יִשָּׁמַע ׀ עוֹד ׀ קוֹל ׀ מַלְאָכֶיהָ׃

Cap.iii.

הוֹי ׀ עִיר ׀ דָּמִים ׀ כֻּלָּהּ ׀ מָלֵא ׀ כָּזַב ׀ טֶרֶף ׀ לֹא ׀ יָמִישׁ ׀ קוֹל ׀ שׁוֹט ׀ וְקוֹל ׀ רַעַשׁ ׀ אוֹפָן ׀ וְסוּס ׀ דֹהֵר ׀ וּמֶרְכָּבָה מְרַקֶּדֶת׃ פָּרָשׁ ׀ מַעֲלֶה ׀ וְלֶהָבָה ׀ חֶרֶב ׀ וּבְרַק ׀ חֲנִית ׀ וְרֹב ׀ חָלָל ׀ וְכֹבֶד ׀ פָּגֶר ׀ וְאֵין ׀ קָצֶה ׀ לְגְוִיָּה ׀ וְנִכְשְׁלוּ ׀ בְּגִוִּיָּתָם׃ מִרֹב ׀ זְנוּנֵי ׀ זוֹנָה ׀ טוֹבַת ׀ חֵן ׀ בַּעֲלַת ׀ כְּשָׁפִים ׀ הַמֹּכֶרֶת ׀ גּוֹיִם ׀ בִּזְנוּנֶיהָ ׀ וּמִשְׁפָּחוֹת ׀ בְּכְשָׁפֶיהָ׃ הִנְנִי ׀ אֵלַיִךְ ׀ נְאֻם־יְהוָה צְבָאוֹת ׀ וְגִלֵּיתִי ׀ שׁוֹלַיִךְ ׀ עַל ׀ פָּנָיִךְ ׀ וְהֶרְאֵיתִי ׀ גּוֹיִם ׀ מַעֲרֵךְ ׀ וּמַמְלָכוֹת ׀ קְלוֹנֵךְ׃ וְהִשְׁלַכְתִּי ׀ עָלַיִךְ ׀ שִׁקֻּצִים ׀ וְנִבַּלְתִּיךְ ׀ וְשַׂמְתִיךְ ׀ כְּרֹאִי׃ וְהָיָה ׀ כָּל ׀ רֹאַיִךְ ׀ יָדוּד ׀ מִמֵּךְ ׀ וְאָמַר ׀ שֻׁדְּדָה ׀ נִינְוֵה ׀ מִי ׀ יָנוּד ׀ לָהּ ׀ מֵאַיִן ׀ אֲנַחֲמֵךְ׃ הֵיטִבְתְּ ׀ מִנֹּא־אָמוֹן ׀ הַיֹּשֶׁבֶת ׀ בַּיְאֹרִים ׀ מַיִם ׀ סָבִיב ׀ לָהּ ׀ אֲשֶׁר ׀ חֵיל ׀ יָם ׀ מַיִם ׀ חוֹמָתָהּ׃ כּוּשׁ ׀ עָצְמָה ׀ וּמִצְרַיִם ׀ וְאֵין ׀ קֵצָה ׀ פּוּט ׀ וְלוּבִים ׀ הָיוּ ׀ בַּעְזָרָתֵךְ׃ גַּם־הִיא ׀ לַגֹּלָה ׀ הָלְכָה ׀ בַּשִּׁבִי ׀ גַּם ׀ עֹלָלֶיהָ ׀ רֻטְּשׁוּ ׀ בְּרֹאשׁ ׀ כָּל ׀ חוּצוֹת ׀ וְעַל ׀ נִכְבַּדֶּיהָ ׀ יָדוּ ׀ גוֹרָל ׀ וְכָל ׀ גְּדוֹלֶיהָ ׀ רֻתְּקוּ ׀ בַּזְּקִים׃ גַּם ׀ אַתְּ ׀ תִּשָּׁכְרִי ׀ תִּהְיִי ׀ נַעְלָמָה ׀ גַּם ׀ אַתְּ ׀ תְּבַקְשִׁי ׀ מָעוֹז ׀ מִפְּנֵי ׀ אוֹיֵב׃ כָּל ׀ מִבְצָרַיִךְ ׀ תְּאֵנִים ׀ עִם ׀ בְּכוּרִים ׀ אִם ׀ יִנְעוּ ׀ וְנָפְלוּ ׀ עַל ׀ פִּי ׀ אוֹכֵל׃ הִנֵּה ׀ עַמֵּךְ ׀ נָשִׁים ׀ בְּקִרְבֵּךְ ׀ לְאוֹיְבַיִךְ ׀ פָּתוֹחַ ׀ נִפְתְּחוּ ׀ שַׁעֲרֵי ׀ אַרְצֵךְ ׀ אָכְלָה ׀ אֵשׁ ׀ בְּרִיחָיִךְ׃ מֵי ׀ מָצוֹר ׀ שְׁאָבִי־לָךְ ׀ חַזְּקִי ׀ מַעֲזַיִךְ ׀ בֹּאִי ׀ בַטִּיט ׀ וְרִמְסִי ׀ בַּחֹמֶר ׀ הַחֲזִיקִי ׀ לַלְבֵנִים׃ שָׁם ׀ תֹּאכְלֵךְ ׀ אֵשׁ ׀ תַּכְרִיתֵךְ ׀ חָרֶב ׀ תֹּאכֵלֵךְ ׀ הִתְכַּבְּדִי ׀ כַּיֶּלֶק ׀ הִתְכַּבְּדִי ׀ כָּאַרְבֶּה׃ הִרְבִּית ׀ רוֹכְלַיִךְ ׀ מִכּוֹכְבֵי ׀ הַשָּׁמָיִם ׀ יֶלֶק ׀ פָּשַׁט ׀ וְיָעַף׃ נְוָדַיִךְ ׀ כְּגוֹב ׀ גְּבִי ׀ הַחֹנִים ׀ עָלַי ׀ גֶּדֶר ׀ בְּיוֹם ׀ קָרָה ׀ שֶׁמֶשׁ ׀ זָרְחָה ׀ נָדְדוּ ׀ וְלֹא־נוֹדַע ׀ מְקוֹמוֹ ׀ אַיּוּ׃ נָמוּ ׀ רֹעָיִךְ ׀ מֶלֶךְ ׀ אַשּׁוּר ׀ יָשְׁנוּ ׀ אַדִּירֶיךָ ׀ שָׁכַן ׀ עַמֶּיךָ ׀ עַל ׀ הָרִים ׀ וְאֵין ׀ מְקַבֵּץ׃ נָפְשׁוּ ׀ עַמֶּיךָ ׀ עַל ׀ פּוּשׁ ׀ אֵין ׀ כֶּרֶה ׀ לְשִׁבְרֵךְ ׀ נֶחְלָה ׀ מַכָּתֵךְ׃ כָּל ׀ שֹׁמְעֵי ׀ שִׁמְעֵךְ ׀ תָּקְעוּ ׀ כַּף ׀ עָלַיִךְ ׀ כִּי ׀ עַל־מִי ׀ לֹא ׀ עָבְרָה ׀ רָעָתֵךְ ׀ תָּמִיד׃

Trāsl.B.Vie.

"et necauit "leenis suis. °Et implenit preda ooooo °speluncas suas: & cubile suū "rapina. ᵍEcce ego "ad te "dicit "dñs "exercituū: "& succendā "vsq; ad "fumum ᵍquadrigas tuas: "& leūcu los tuos "comedet ᵍgladi". "Et extermiabo "de terra "predā tuā: "& nō "audietur "vltra "vox "nunciorum tuorum. 5.

TE "ciuitas ᶜsanguinū "vniuersa "mēdacii "dī laceratione "plena. "Non "recedet a te "rapina. "Vox "flagelli "& vox "impetus ᶠrote "& equi ᶠrementis "& ᵍdrige "furētis "& "equi tis "ascendentis "& micātis "gladii "& fulgurātis "halte "& multitudinis "interfecte "& grauis "ruine: "nec "finis "cadauerum. "Et cor ruent "in corpibus suis "p pter "multitudinē "fornica tionū "meretricis "specio se "& "grate "& "habētis "ma leficia: ᵍq "vendidit "gētes "in fornicationib" suis "& familias "in maleficiis suis. "Ecce ego "ad te "dicit "dñs "exercituum: "& reuelabo "pudēda tua "in "facie tua: "& ostendā in "gentib" "nu ditatē tuā" & regnis "ignō minā tuā. "Et pīciā "sup te "abominatiōes "& cōtu melis te afficiā: ᶜ & ponā te "in exēplū. "Et erit" ois "qui viderit te "refilieť "a te: "& dicet. "Vastata est "nini ue. "Quis "cōmouebit "sup te caput! "Vnde "querā "cō solatorē "tibi! "Nūqd me lior es "alexandria "pplog "q̄ habitat "in fluminibus! "Aq̄ "in circuitu "eius "cui? "duitie "mare: "aque "nuri eius: ᶜ ethiopia "fortitudo eius: "& egypt": "& nō est "finis "f." Africa "& libyes "fue rūt "in auxilio tuo: fed "& "ipsa "in trāsmigratiōe "du cta est "in captiuitatē. "Par uuli eius "elisi sunt "in capi te "oim "viarū: "& sup "in cly tos eius "miserūt "sorte: "& "oēs "optimates eius "cōfixi sunt "in cōpedibus. "Et "tu ergo "inebriaberis & "eris "despecta: "& "q̄res "tu "au xiliū "ab inimico. "O "ciues "munitiōes tue sicut "ficus "cū "grossis suis: "si "cōcus se fuerint "cadēt "in "os "co medētis. ᶠEcce "pplē tui: "mulieres "in medio tui. "Inimicis tuis ad "aptionē "pādetur "porte "ire tue: "deuorabit "ignis "vectes tuos. "Aquā "p "obsidionē

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ suffocauit leonib" suis: τ iplenit venatiōe ntis suis. °Et implenit preda ooooo °speluncas suas: & cubile suū "rapina. ᶠEcce ego "ad te "dicit "dñs "exercituum: "& succendā "vsq; ad "fumum ᵍquadrigas tuas: "& leūcu los tuos "comedet ᵍgladi". "Et extermiabo "de terra "predā tuā: "& nō "audietur "vltra "vox "nunciorum tuorum. 5.

καὶ ἀπέπνιξεν τοῖς λέουσιν αὐτοῦ, καὶ ἐπλήρωσεν θήρας τοῦ dum suū τ habitaciuū suum rapina. ecce σιλεῖ αὐτοῦ καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἁρπαγῆς. Ἰδοὺ ego ad te dicit dñs oms: τ succendā in ἐγὼ ἐπὶ σὲ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ ἐκκαύσω ἐν fumo multitudiné tuā. τ leones tuos comedet καπνῷ πλήθους σου· καὶ τοὺς λέοντάς σου καταφάγεται gladius: τ auferam de terra predā tuā: τ μάχαιρα, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ τῆς γῆς τὴν θήραν σου, καὶ non audient vltra opera tua. οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔτι τὰ ἔργα σου. Ca.3.

Ca.3.

ciuitas sanguinū tota mendax iniquitate plena: Ω πόλις αἱμάτων ὅλη ψευδὴς ἀδικίας πλήρης, nō cōrectabit venatio. vox flagellor τ vox impetūs nō ἐπιστρέψει θήρα· φωνὴ μαστίγων καὶ φωνὴ σεισμοῦ rotar: equi ꝓsequentis τ currus ferventis: τροχῶν, ἵππου διώκοντος καὶ ἅρματος ἀναβαίνοντος, equitis ascendentis: splendentis gladij: τ fulgu ἱππέως ἐπιβαίνοντος, στιλβούσης ῥομφαίας, καὶ ἐξαστρα rātium armor: τ infinitudis culneratoꝝ: τ grauia πτώσεως ἁλόντων ὅπλων, καὶ πλήθους τραυματιῶν, καὶ βαρείας ruine: τ nō erit finis gētibus et τ πτώσεως, καὶ οὐκ ἔσται πέρας τοῖς ἔθνεσιν αὐτῆς· καὶ infirmabunt in corporib" eoꝝ a infinitudie fortā ἀδυνατήσουσιν ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν ἀπὸ πλήθους πορ cattōis. τ meretrix speciosa τ grata dur malefico νείας· καὶ πόρνη καλὴ καὶ ἐπιχαρὴς ἡγουμένη φαρμα rū: q̄ vendit gētes in fornicatiōe sua: τ tribus in κῶν, ἣ πωλοῦσα ἔθνη ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ φυλὰς ἐν veneficiis suis. ecce ego ad te ducit dñs oīs τοῖς φαρμάκοις αὐτῆς· Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ λέγει κύριος παν potens: τ discoperiā posteriora tua sup faciem τοκράτωρ, καὶ ἀποκαλύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ τὸ πρόσωπ tuā: τ ostendā gētib" turpitudiné tuā: τ re σόν σου, καὶ δείξω ἔθνεσιν τὴν ἀσχημοσύνην σου, καὶ βασι gnis ignominiā tuā. τ pīciam sup te abominatione λείας τὴν ἀτιμίαν σου· καὶ ἐπιῤῥίψω ἐπὶ σὲ βδελυγμὸν fcim imādittias mas: τ ponā te in exemplū. κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας σου, καὶ θήσομαί σε εἰς παράδειγ τ erit ois videte te defecedet a te. τ μα· καὶ ἔσται πᾶς ὁ ὁρῶν σε καταβήσεται ἀπὸ σοῦ. καὶ dicet: miſera ruinosa gemet eā: vnde querā consō ἐρεῖ, δειλαία ἐπεσύ· τίς γενήσεται αὐτῇ παράκλητος ἀπὸ σοῦ; πόθεν ζητήσω παρά latione tibi: apta chordā ps ammō q̄ hitat κλησιν αὐτῇ, ἁρμοσον χορδὴν μερὶς ἁμμῶν κατοικούσα in fluminibus aqua circuitu ei?: cui? ꝓcipuū mare τ ἐν ποταμοῖς· ὕδωρ κύκλῳ αὐτῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ θάλασσα καὶ aqua muri eius: ethiopia fortitudo ei? τ egyptus. ὕδωρ τὸ τεῖχος αὐτῆς, αἰθιοπία ἰσχὺς αὐτῆς καὶ Αἴγυπτος· τ nō est finis fuge tue. τ libes facti sūt auxiliatores καὶ οὐκ ἔστι πέρας τῆς φυγῆς σου· καὶ Λίβυες ἐβοήθουν βοηθοὶ eius: τ ipa in captiuitate ibit captiua: αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσεται αἰχμάλωτος, τ paruulos illi" allidēt in pcipiis viay καὶ τὰ νήπια αὐτῆς ἐδαφιοῦσιν ἐπ' ἀρχῆς τῶν ὁδῶν eius: τ sup oīa inclyta eius mittēt sortes. αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς βαλοῦσιν κλήρους· τ oēs optimates ei" alligabunt compedib": τ καὶ πάντες οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς δεθήσονται χειροπέδαις, καὶ tu inebriaberis τ eris despecta: τ tu queres σὺ μεθυσθήσῃ καὶ ἔσῃ καταφρονεμένη, καὶ σὺ ζητήσεις tibi vt ites ex inimicis. oēs munitiones tue vt fi σεαυτῇ ἵνα πορευθῇς ἐξ ἐχθρῶν· πάντα ὀχυρώματά σου ὡς συ cus hites grossos: si cōmote fuerit cadent in os καὶ ἔχουσαι ὀλίνθους, ἐὰν σαλευθῶσιν πεσοῦνται εἰς στόμα comedētis. ecce ppls tu" ἔδοντος. Ἰδοὺ ὁ λαός σου ὡς γυναῖκες ἐν σοὶ πᾶς ἐχθ micis tuis. aperte aperientur porte tue. ροῖς σου. ἀνοιγόμεναι ἀνοιχθήσονται πύλαι τῆς γῆς σου· τ comedet ignis vectes tuos. aqua obsidiōis καὶ καταφάγεται πῦρ τοὺς μοχλούς σου. ὕδωρ πολιορκίας

Trāsla.Gre.lxx.cū interp.lati.

haurī tibi. obtine munitiones ἐπίασαι σεαυτῇ· κατακράτησον τῶν ὀχυρωμάτων tuas: igredere lutū: τ cōculcare in palea. ob σου, ἔμβηθι εἰς πηλόν, καὶ συμπατήσατε ἐν ἀχύροις· κα tine sup latere: tbi comedet te ignis: ταπράττησον ὑπὲρ πλίνθου, ἐκεῖ καταφάγεταί σε πῦρ, tu perdet te gladi": cōmedet te ign locusta: ἐξολοθρεύσει σε ῥομφαία, καταφάγεταί σε ὡς ἀκρὶς, τ aggrauaberis ign bruchus: multiplicare et bruchus. πλή καὶ βαρυνθήσῃ ὡς βροῦχος, πληθύνθητι ὡς ὁ βροῦχος· ἐπλή plicasti negotiatōes tuas sup stellas cell. τ bru πυνας τὰς ἐμπορίας σου ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ· καὶ βροῦ chus expādit et expādit se. cōmittus tu" fugit locusta a χος ἐκτείνεται καὶ ἐξεπετάσθη· ὁσπάσματές σου ὡς ἀκρὶς ἐπτε scendens in sepe in die frigoris. sol ortus est βιβασκίαι ἐπὶ φραγμοῦ ἐν ἡμέρᾳ παγου· ἥλιος ἀνέτειλεν τ abstulit" nō cognouit locum eius. ve illis. καὶ ἀφείλετο καὶ οὐκ ἔγνω τὸν τόπον αὐτῆς. οὐαὶ αὐτοῖς, dormitauerūt pastores tui: rex assyrius cōpsuit ἐνύσταξαν οἱ ποιμένες σου, βασιλεὺς ἀσσύριος ἐκοίμισεν forces tuos: abiit pplē tuus sup montes τ nō τοὺς δυνάστας σου, ἀπῆρεν ὁ λαός σου ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ οὐκ enarī suscipiet: τ nō est sanitas cōtritiōis tue. ἦν ὁ ἐπιδέχόμενος, καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις τῆς συντριβῆς σου· immunis plaga tua. oēs q audiūt ἐφλέγμανεν ἡ πληγή σου. πάντες οἱ ἀκούοντες τὴν nunciū tuū plaudent manus sup te: q̄ sup ἀγγελίαν σου κροτήσουσιν χεῖρας ἐπί σέ, διότι ἐπὶ quē nō intrauit malitia tua semper. τίνα οὐκ ἐπῆλθεν ἡ κακία σου διαπαντός· ooooooooo

Tex.heb.Maum.iij.Pūtiua..heb.

"hauri "tibi: "extrue "muni tiões tuas. "Intra "in lutū & calca: fubigens "tene "laterem. "Ibi ooooooooo "comedet te "ignis: "peri bis "gladio: "deuorabit te "vt bruchus. "Cōgregare ergo "vt bruchus: "multi plicare "vt locusta. "Plures feciſti "negociationes tuas "q̄s stelle sint "celi. "Bruch "expansus est "& auolauit. "Custodes tui "q̄si locuste: "& paruuli tui "quasi locu ste "locustarū: "q̄ cōsidēt "in sepib" "die "frigoris. "Sol ortus est "& auolauerūt: "& nō "cognit" "locus ea rū "vbi fuerūt. "Dormitaue rūt "pastores tui "rex "assur "sepelietur "principes tui. "Latitauit "ppls tu" "in "mō tibus: "& nō est "q cōgre get. "Nō est "obscura "cōtri tio tua: "pessima est "plaga tua. "O "s "qui audierunt "auditionē tuā: "cōpplerunt "manu "sup te: "qa "sup "quē "nō "trāsiit "malicia tua "sp: Explicit Naum ppheta.

INCIPIT PROLOGVS IN ABACVC PROPHETAM.

Vattuor prophete in duodecim ꝓphetarum volumine continentur: e quibus tres in prin cipio mala. i. pondus titulū habent: naum ab'a cuc & malachias. Porro zacharias in medio et circa finē duos huiuscemodi ponit titulos: e quibus vnus est: cnus verbi domini in terra adrach & damasci requiei ei?. Alter in fine ſcs onus verbi dñi sup israel. De naum orationibus tuis iam liber vnus editus est. De zacharia & malachia: si vita comes fuerit dif feretur. Nunc abacuc habemus in manibus qui vel ex eo quod amabilis deo est vocatur amplexatio: vel q̄ in certamen & luctā (et vt ita dicā) amplexū cum deo cōgredit̄ur: amplexātis. i. luctā tis sortitus est nomen. Nullus enim tam audaci voce ausus est deū ad difceptationē iuſticie puocare: & dicere ei. Cur in rebus humanis & mundi iſtius pompa tanta rerū verſetur iniquitas. Vociferabor ad te vim patiens & nō salutabis. Quare ostendiſti mihi iniquitatē & laborē videre? Lacerata est lex: & non perue nit vſq; ad finē iudiciū: quia impius preualet aduersum iuſtum: ideo egredit̄ur iudicium peruersum. Vides q̄s temeraria vox sit et quodāmodo blasphemātis: creatorē suum ad iudiciū proto care: & vas fragile aduersus figulum cur tale vel tale factū sit dif putare! Necnon & hoc aiaduertendū q̄ assumptio vel pondus que grauia iam esse diximus: ꝓphete visio est & aduersum mōtani dogma peruersum intelligit quod videt: nec vt amens lo quitur: nec more insanientū feminarū dat sine mente sonum. Vnde & apls iubet vt si ꝓphetantibus aliis laili fuerit reuelatū: taceant qui prius loquebātur. Et statim nō est inquit diſſensio nis deus sed pacis. Ex quo intelligitur cum quis ex voluntate retinet: & aliis locū dat ad loquendū: posse et loqui & tacere cū velit. Qui iam in extaſi. i. inuitus loquit̄ur: nec tacere nec loqui in sua ptāte habet. Illud quoq; dīsce quia semel a me violenter exigis vt quasi quosdā gradus & scalas ad altiora nitēti: historiā tibi interpreter: ꝓphetā esse circa babylonē & nabuchodono sor regem chaldeorū: vt quo prior ꝓpheta naum quē abacuc sequitur vaticiniū habuit cōtra niniuem & assyrios qui vastaue runt decē tribus que vocātur israel: ita abacuc ꝓphetā habeat aduersus babylonē & nabuchodonosor: a quibus iudas & hie rusalē templūq; subuerſa sunt. Et vt scias eo tēpore fuisse abac cuc quo iam due tribus que vocabantur iuda ducte erant in ca ptiuitatē: dam̄ docere te poterit: ad quē in lacū leonū abacuc cum prandio mittitur: quanq̄ apud hebreos hec ipsa nō lega tur historia. I gitur siue quis recipiat ſcripturā illam: siue nō reci piat: vtriq; pro nobis est. Aut enī recipit: & iam post factā rem liber abacuc texitur: aut nō recipit: & quasi ꝓpheta ſcribit que ventura cognoſcit. Interim ſm litteras cauſatur aduersum deū propheta: cur nabuchodosor templū dei vaſtet & iudā: cur hic rusalē quondā vrbs dñi destruatur: quare clamet populus & nō audiatur: vociferetur ad dñm oppreſſus a chaldeis: & non ſalue tur: quare etiā ipſe ꝓpheta vel populus ex cuiꝰ persona loqtur ad hoc vixerit: & hucusq; perductus sit: vt iniquitatē hostū & suū laborē viderit: cur iniuſticia p̄ualeat aduersum se. Et hec di cit pre mentis angustia nesciens aurū in igne conflari. Et tres pueros de camino ignis puriores exiſſe q̄s intrauerant. Sed & hoc generaliter accipere possumus q̄ ex persona humane im patientie loquatur vt in querulam vocē & plenā doloris erum pat dicens. Quare respicis contēptores: & taces cōculcante m pio iustiorē se! Hec aūt loquitur: nesciens iudicia dei inuestigabi lia. & profundū diuitiarū sapientie & scientie eius: q̄ non ita vi deat deus vt videt homo. Homo tantū presentia respicit: deus futura & eterna cognoscit. Et quō si egrotans & estuans febri bus aquā frigidam postulet: & dicat ad medicū: vim patior: cru ciōr: vror: exanimor. vſq; quo medice clamabo & nō exaudies! & respondeat ei sapientiſſimus & clementiſſimus medicus: scio quo tēpore dare debeā quod postulas: nō misereor modo: quia misericordia ista crudelitas est: & volūtas tua contra te pe tit: ita & deus noster sciens clementie sue pondera atq; mensu ras interdum nō exaudit clamantē: vt eum probet & magis quo cet cum ad rogandū: & quasi igne excoctū iuſtiorē & puriorē faciat. Quod intelligens apostolus ſm id quod misericordiā cō secutus est a dñō ait. Sed nō deficimus. Et scit q̄ qui perſeuera uerit vſq; in finē hic saluus erit: & glorat̄ur i labore & dolore. Et cum hieremia dicit. Tribulationē & miseriam inuocabo: & quo modo alius inuocat deum: sic sanctus vir & bellator inuictus ad exercendum se et probandum tribulationem & miseriā inue nire desiderat.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

HAbacuc luctator fortis & rigidus stat sup custodiā suā: & figit gradum sup munitionē: vt christum in cruce contemple tur & dicat. Operuit celos gloria eius: & laudis ei? plena est ter ra. Splendor eius vt lux erit: cornua in manibus eius: ibi abscon dita est fortitudo eius.

Explicit argumentum.

Cap.j.

הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר חָזָה חֲבַקּוּק הַנָּבִיא׃
עַד אָנָה יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וְלֹא תִשְׁמָע
אֶזְעַק אֵלֶיךָ חָמָס וְלֹא תוֹשִׁיעַ׃
לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל תַּבִּיט וְשֹׁד
וְחָמָס לְנֶגְדִּי וַיְהִי רִיב וּמָדוֹן יִשָּׂא׃
עַל כֵּן תָּפוּג תּוֹרָה וְלֹא יֵצֵא
לָנֶצַח מִשְׁפָּט כִּי רָשָׁע מַכְתִּיר
אֶת הַצַּדִּיק עַל כֵּן יֵצֵא מִשְׁפָּט
רְאוּ בַגּוֹיִם וְהַבִּיטוּ וְתִמְהוּ
תְּמָהוּ כִּי פֹעֵל פֹּעַל בְּיֹמֵיכֶם לֹא
תַאֲמִינוּ כִּי יִסָּפֵר כִּי הִנְנִי מֵקִים
אֶת הַכַּשְׂדִּים הַגּוֹי הַמַּר וְהַנִּמְהָר
הַהֹלֵךְ לְמַרְחֲבֵי אֶרֶץ לָרֶשֶׁת
כִּשְׁכָנוֹת לֹא לוֹ אִים וְנוֹרָא הוּא
מִמֶּנּוּ מִשְׁפָּטוֹ וּשְׂאֵתוֹ יֵצֵא׃ וקלו
מִנְּמֵרִים סוּסָיו וְחַדּוּ מִזְאֵבֵי עָרֶב
וּפָרָשָׁיו וּפָרָשָׁיו מֵרָחוֹק
יְבֹאוּ יָעֻפּוּ כְּנֶשֶׁר חָשׁ לֶאֱכוֹל׃
כֻּלָּה לְחָמָס יָבוֹא מְגַמַּת פְּנֵיהֶם
וַיֶּאֱסֹף כַּחוֹל שֶׁבִי׃ והוא
בַּמְּלָכִים יִתְקַלָּס וְרוֹזְנִים מְשֹׂחֵק
לוֹ הוּא לְכָל מִבְצָר יִשְׂחָק וַיִּצְבֹּר
עָפָר וְילכדהו׃ אז חָלַף רוּחַ וַיַּעֲבֹר
וְאָשֵׁם זוּ כֹחוֹ לֵאלֹהוֹ׃ הַלוֹא
אַתָּה מִקֶּדֶם יְהוָה אֱלֹהַי קְדֹשִׁי לֹא
נָמוּת יְהוָה לְמִשְׁפָּט שַׂמְתּוֹ וְצוּר
לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ׃ טְהוֹר עֵינַיִם
מֵרְאוֹת רָע וְהַבִּיט אֵל עָמָל לֹא
תוֹכַל לָמָּה תַבִּיט בֹּגְדִים תַּחֲרִישׁ
בְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ׃ ותעשה
אָדָם כִּדְגֵי הַיָּם כְּרֶמֶשׂ לֹא מֹשֵׁל
בּוֹ׃ כֻּלּוֹ בַּחַכָּה הֶעֱלָה יְנַהֲרֵהוּ בַּחֲרָמוֹ
וַיֶּאַסְפֵהוּ בְּמִכְמַרְתּוֹ עַל כֵּן יִשְׂמַח וְיָגִיל׃
עַל כֵּן יְזַבַּח לַחֲרָמוֹ וִיקַטֵּר
לְמִכְמַרְתּוֹ כִּי בָהֶם שָׁמַן חֶלְקוֹ

Incipit Abacuc ꝓpheta. Capitulum. i.

ONus quod vidit abacuc propheta. ooo
Vsq; quo dñe clamabo & non exaudies. ooooo
Vociferabor ad te vim patiens & non saluabis!
Quare ostendisti mihi iniquitatẽ & laborẽ: videre
predã & iniustitiã cõtra me! Et factũ est iudiciũ
& cõtradictio potẽtior.
Propter hoc lacerata est lex: & nõ peruenit vsq;
ad finẽ iudiciũ: qa impius ꝓualet aduersus iustũ:
propterea egredietur iudiciũ puerile. Aspicite in gentibus & videte
& admiramini & obstupescite: quia opus factũ est
in diebus vestris: qd nemo credet cuꝫ narrabitur.
Quia ecce ego suscitabo chaldeos gentẽ amarã & velocẽ ãbulantẽ super latitudinẽ terre vt possideat tabernacula nõ sua. terribil & illustris est:
ex semetipsa iudiciũ & onus eius egredietur. Leuiores pardis equi eius:
& velociores lupis vespertinis: & diffundetur equites eius. Eqtes nãq;
de longe veniet: volabũt qsi aqla festinans ad comedendũ. Oes ad predã veniet: facies corũ ve
tus vrens. Et cõgregabit qsi arenã captiuitatẽ. & ipse de regibus triũpha
bit & tyranni ridiculi eius erũt. Ipse sup oẽm munitionẽ ridebit & cõ
portabit aggerẽ & capiet eã. Tunc mutabitur spũs et pertrãsibit & corruet.
Hec est fortitudo eius: deo suo. Nunqd nõ a principio dñe deus meus sanctus
mens & non moriemur: Dñe in iudicio posuisti eũ: & fortẽ vt corriperes
fundasti eũ. Mundi sunt oculi tui ne videas malũ:
& respicere ad iniquitatẽ nõ poteris. Quare nõ respicis super inimicos
tuos: et taces deuorante impio iustiorẽ se. Et facis
hoies qsi pisces maris: & qsi reptile nõ habẽs principem. Totum in hamo
subleuauit: traxit illud in sagena sua: & congregauit eum in rete suũ. Super
hoc letabitur & exultabit: ppterea immolabit sagene suę & sacrificabit re
ti suo. Quia in ipsis incrassata est pars eius: &

AMBACVC.

AMBAKOYK. Ca.i.

Assumptio qua vidit ambacuc ꝓpheta. vsq;
quo.

Τ Ὅραμα ὃ εἶδεν Ἀμβακοὺκ ὁ προφήτης. ἕως
quo dñe clamabo & non exaudies.
πότε κύριε κεκράξομαι καὶ οὐ μὴ εἰσακούσῃ
vociferabor ad te vim patiẽs & nõ saluabis: ἢ κράξω πρὸς
σὲ βοῶν καὶ οὐκ ἐπακούσῃ; ἀναβοήσομαί σοι ἁρπαγὴν καὶ
οὐκ ῥύσῃ; ἵνα τί μοι ὑπέδειξας κόπους καὶ πόνους; ἐπιβλέψαι πλαίσωρίαν
& tumpleratẽ: et aduersum me factũ est iudicium: & iudex
λαμβάνει. διὰ τοῦτο ἐκλύθη νόμος, καὶ οὐ διεξαγόγησεν
in finem iudicium: qz impius ꝓualet aduersus iustum:
εἰς τέλος κρίμα, ὅτι ἀσεβὴς κατισχύει τὸν δίκαιον,
ꝓpterea egredietur iudicium puerile: videte
διὰ τοῦτο ἐξελεύσεται τὸ κρίμα διεστραμμένον. ἐπίδετε
cõemptores & respicite & videte mirabilia &
οἰκία φθορᾶς καὶ ἐπιβλέψατε κρίσιν ἐξ ἐμοῦ καὶ θαυμάσια καὶ
obstupescite: qz opus ego operor in diebus
ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις
vestris qui nõ credetis: si quis enarrauerit. qz ecce
ὑμῶν οἳ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐὰν τις ἐκδιηγῆται. ἰδοὺ ἐγὼ
ego suscito chaldeos gentẽ amarã & ve
ἐγὼ ἐξεγείρω τοὺς Χαλδαίους τὸ ἔθνος τὸ πικρὸν καὶ τὸ τα
locẽ ambulat sup latitudines terre vt possideat
χινὸν τὸ πορευόμενον ἐπὶ τὰ πλάτη τῆς γῆς τοῦ κατασκηνῶ
tabernacula nõ sua. terribil & illustris est:
σαι σκηνώματα οὐκ αὐτῶν· φοβερὸς καὶ ἐπιφανὴς ἐστίν,
de ipsa iudicium exibit & assumptio eius de se
ἐξ αὐτοῦ τὸ κρίμα αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ λῆμμα αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ
egredietur. & exilient sup pardos equi
ἐξελεύσεται· καὶ ἐξαλοῦνται ὑπὲρ παρδάλεις οἱ ἵπποι αὐτοῦ
eius: & velociores sup lupos arabie. equi
αὐτοῦ, καὶ ὀξύτεροι ὑπὲρ τοὺς λύκους τῆς ἀραβίας. ἐξιππ
abunt equites eius & ipetu venient de longinq:
ασονται οἱ ἱππεῖς αὐτοῦ καὶ ἐξορμήσουσιν μακρόθεν, καὶ
volabunt qsi aqla festinans ad comedendũ. cõfluma
πετασθήσονται ὡς ἀετὸς πρόθυμος εἰς τὸ φαγεῖν· συνιστὴ
tio in iniquos veniet resistentes facietibus eoꝝ ex ad
σει εἰς ἀσεβεῖς ἐξεῖ ἀνθεστηκότας προσώποις αὐτῶν ἐξενεγ
uerso. & cõgregabit qsi arenã captiuitatem: & ipse in re
κόντες. καὶ συνάξει ὡς ἄμμον αἰχμαλωσίαν, καὶ αὐτὸς ἐν βα
gibus & tyranni ridiculi eius: & ipse sup oẽm
σιλεῦσιν ἐντρυφήσει, καὶ τύραννοι παίγνια αὐτῷ, καὶ αὐ
munitionẽ illudet: & mittet aggerẽ & ob
τὸς ἐπὶ πᾶν ὀχύρωμα ἐμπαίξεται, καὶ βαλεῖ χῶμα καὶ κρα
tinebit eã. tunc mutabit spũs & pertrãsibit
τήσει αὐτό· τότε μεταβαλεῖ τὸ πνεῦμα καὶ διελεύσεται
& ꝓpitabit. hec fortitudo deo meo: nõne tu a principio
καὶ ἀδικήσει. αὕτη ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ μου, ἐνισχύσει σὺ ἀπ' ἀρχῆς
dñe deus meus sanctus meus: non morieris. dñe in iudi
δέσποτα ὁ θεός μου ὁ ἅγιός μου, οὐ μὴ ἀποθάνωμεν. κύριε εἰς κρί
cium posuisti eũ & plasmauit me vt arguam disciplinã
σιν ἔθου αὐτὸν καὶ πλάσας με ἐλέγχειν παιδείαν
cẽ. mundus oculus ne videat malum & aspicias
σὸν. καθαρὸς ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ μὴ ὁρᾶν πονηρὰ καὶ ἐπιβλέπειν ἐπὶ
dolorẽ. ꝙre aspicis sup cõtemptores. tacebis
πόνον. διατί ἐπιβλέπεις ἐπὶ καταφρονοῦντας, σιωπήσεις
cũ deuorauerit impius iustum: & facies homines sicut pi
ὅταν καταπίνῃ ἀσεβὴς τὸν δίκαιον, καὶ ποιήσεις τὸν ἄνθρωπον ὡς τὰ ἑρπετὰ
sces maris & qsi reptilia nõ habẽtia ducẽ. cõsumatio
τῆς θαλάσσης καὶ ὡς τὰ ἑρπετὰ οὐκ ἔχοντα ἡγούμενον. συντέλει
nem hamo subleuauit & attraxit eũ in rete suo. ꝙ
αν ἐν ἀγκίστρῳ ἀνεῖλκυσεν καὶ ἕλκυσεν αὐτὸν ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ·
gregauit eũ in sagenis suis. ꝓpe hoc letabit
συνήγαγεν αὐτὸν ἐν ταῖς σαγήναις αὐτοῦ· ἕνεκεν τούτου εὐφρανθήσεται
& gaudebit: ꝓpter hoc immolabit sagene suę: & sacrificabit
καὶ χαρήσεται, ἕνεκεν τούτου θυμιάσει τῷ σαγήνῃ αὐτοῦ, καὶ θύσει
reti suo. qz in ipsis incrassauit partem suam:
τῷ ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ· ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐλίπανεν μερίδα αὐτοῦ,

& cibus eius electꝰ. Propter hoc ergo expandit
sagenã suã: & semper interficere gentes nõ cessat
Super custodiam
meam stabo: ooooo
& figã gradũ sup munitione. Et cõtẽplabor vt
videam qd dicatur mihi:
& quid respõdeam ad
arguentẽ me. Et respon
dit mihi dominꝰ & dixit.
Scribe visum & explana
eum sup tabulas: vt coo
perentur qui legerit eũ.
Quia adhuc visus
& apparebit in finẽ: & nõ
mentietur. Si morã
expecta illũ: quia ve
niẽs veniet & nõ tardabit. Ecce q incredulus
nõ erit recta in semetipso. iustus aũt in
fide sua viuet. Et quo
modo potantẽ decipit:
vir superbus nõ
decorabitur. Qui dilatat
quasi infernus: iam sua
& ipse qsi mors: & non
adimpletur. Et congrega
bit ad se oẽs gẽtes: & co
acervabit ad se oẽs populos. Nunqd nõ oẽs isti
hec & loquelam enigmatũ
eius? Et dicetur. Ve ei
qui multiplicat nõ sua.
Vsq; & aggravat cõ
tra se densum lutum! Nunquid nõ repente cõsurget
qui mordeat te? Et suscita
bitur qui lacerãtes te: & eris
in rapinã eis. Quia tu
spoliasti gentes multas:
spoliabunt te omnes
qui reliqui fuerint de popu
lis: ꝓpter sanguinẽ hois
& iniquitatẽ terre: ciuitatis
& oĩs habitantiũ in ea. Ve
qui congregat auaritiã
mali domũ fue vt sit in
excelso nidus eius: & libe
rari se putat de manu ma
li. Cogitasti cõfusionem
domui tue: cõcidisti po
pulos multos & peccauit
anima tua. Quia lapis de
pariete clamabit & lignũ
qd inter iuncturas edificio
rũ est rũdebit. Ve qui edi
ficat ciuitatẽ in sanguinibus & preparat vrbẽ in
iniquitate. Nunqd nõ sunt
hec a dño exercituum?
Laborabũt ei populi in
multo igni: & gentes in
vacuũ & deficient. Quia
replebitur terra vt cogno
scat gloriã dñi sicut aque
operientes mare. Ve qui
potũ dat amico suo: mit
tes fel tuum & inebrias:

Cap.ij.

וְאֶצְפֶּה לִרְאוֹת עַל מִצָּפָה אֶעְמֹדָה
וְאֶתְיַצְּבָה עַל מָצוֹר וַאֲצַפֶּה לִרְאוֹת
מַה יְדַבֶּר בִּי וּמָה אָשִׁיב עַל
תּוֹכַחְתִּי׃ וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר
כְּתֹב חָזוֹן וּבָאֵר עַל הַלֻּחוֹת לְמַעַן
יָרוּץ קוֹרֵא בוֹ׃ כִּי עוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד
וְיָפֵחַ לַקֵּץ וְלֹא יְכַזֵּב אִם תְּמַהְמָהּ
הִכֵּה לוֹ כִּי בֹא יָבֹא לֹא יְאַחֵר׃
הִנֵּה עֻפְלָה לֹא יָשְׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ
וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה׃ ואף כִּי
הַיַּיִן בּוֹגֵד גֶּבֶר יָהִיר וְלֹא יִנְוֶה
אֲשֶׁר הִרְחִיב כִּשְׁאוֹל נַפְשׁוֹ וְהוּא
כַּמָּוֶת וְלֹא יִשְׂבָּע וַיֶּאֱסֹף אֵלָיו כָּל
הַגּוֹיִם וַיִּקְבֹּץ אֵלָיו כָּל הָעַמִּים׃
הֲלוֹא אֵלֶּה כֻלּוֹ עָלָיו מָשָׁל יִשָּׂא
וּמְלִיצָה חִידוֹת לוֹ וְיֹאמַר הוֹי
מַרְבֶּה לֹא לוֹ עַד מָתַי וּמַכְבִּיד
עָלָיו עֲבֹטִים׃ הֲלוֹא פֶתַע יָקוּמוּ
נֹשְׁכֶיךָ וְיִקְצוּ מְזַעְזְעֶיךָ וְהָיִיתָ
לְמִשִּׁסָה לָמוֹ׃ כִּי אַתָּה שָׁלַלְתָּ
גּוֹיִם רַבִּים יְשָׁלּוּךָ כָּל יֶתֶר עַמִּים
מִדְּמֵי אָדָם וְחֲמַס אֶרֶץ קִרְיָה וְכָל
יֹשְׁבֵי בָהּ׃ הוֹי בֹּצֵעַ בֶּצַע רָע לְבֵיתֶךָ
לָשׂוּם בְּמָרוֹם קִנּוֹ לְהִנָּצֵל מִכַּף
רָע׃ יָעַצְתָּ בֹשֶׁת לְבֵיתֶךָ קְצוֹת
עַמִּים רַבִּים וְחֹטֵא נַפְשֶׁךָ׃ כִּי אֶבֶן
מִקִּיר תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ יַעֲנֶנָּה׃
הוֹי בֹּנֶה עִיר בְּדָמִים וְכוֹנֵן קִרְיָה
בְּעַוְלָה׃ הֲלוֹא הִנֵּה מֵאֵת יְהוָה
צְבָאוֹת וְיִיגְעוּ עַמִּים בְּדֵי אֵשׁ
וּלְאֻמִּים בְּדֵי רִיק יִעָפוּ׃ כִּי תִמָּלֵא
הָאָרֶץ לָדַעַת אֶת כְּבוֹד יְהוָה
כַּמַּיִם יְכַסּוּ עַל יָם׃ הוֹי מַשְׁקֵה
רֵעֵהוּ חֲמָתְךָ אַף וְאַף שַׁכֵּר

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת עַל שִׁגְיֹנֹת: תְּפִלָּה לְחַבַּקּוּק הַנָּבִיא

Cap.iij. עַל שִׁגְיֹנוֹת: יְהוָה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי יְהוָה פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ בְּקֶרֶב שָׁנִים תּוֹדִיעַ בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכֹּר: אֱלוֹהַ מִתֵּימָן יָבוֹא וְקָדוֹשׁ מֵהַר פָּארָן סֶלָה כִּסָּה שָׁמַיִם הוֹדוֹ וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ:

וְנֹגַהּ כָּאוֹר תִּהְיֶה קַרְנַיִם מִיָּדוֹ לוֹ וְשָׁם חֶבְיוֹן עֻזּוֹ: לְפָנָיו יֵלֶךְ דָּבֶר וְיֵצֵא רֶשֶׁף לְרַגְלָיו: עָמַד וַיְמֹד אָרֶץ רָאָה וַיְתַר גּוֹיִם וַתְּפֹצַצְנָה הָרְרֵי עַד שָׁחוּ גִּבְעוֹת עוֹלָם הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ: תַּחַת אָוֶן רָאִיתִי אָהֳלֵי כוּשָׁן יִרְגְּזוּן יְרִיעוֹת אֶרֶץ מִדְיָן: הֲבַנְּהָרִים חָרָה יְהוָה אִם בַּנְּהָרִים אַפֶּךָ אִם בַּיָּם עֶבְרָתֶךָ כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מַרְכְּבֹתֶיךָ יְשׁוּעָה: עָרֵיָה תָּעוֹר כַּשְׂתְּךָ שִׁבְעוֹת מַטּוֹת אֹמֶר סֶלָה נְהָרוֹת תְּבַקַּע אָרֶץ: רָאוּךָ יָחִילוּ הָרִים זֶרֶם מַיִם עָבָר נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ רוֹם יָדָיו נָשָׂא: שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָה

Trāsl.B.Vie.

vt aſpiciat nuditatē eius.
Repletus es ooooooooo ignominia p gloria. Bibe tu quoq & cōſopire. Circūdabit te calix dextere dñi: & vomit ignominie sup gloriā tuam. Quia inqtas libani operiet te: & vaſtitas animaliū deterrebit eos: de ſanguinibus hois & iniqtate terre & ciuitatis: & oim habitantiū in ea. Quid pdeſt ſculptile: qa ſculpſit illud fictor ſuus: cōflatile & imaginem falſam: quia ſperauit fictor eius vt faceret mutā. Ve qui dicit ligno expergiſcere: surge lapidi tacenti. Nūquid ipe docere poterit? Ecce iſte cooptus eſt auro & argento: & oīs ſpūs nō eſt in viſceribus eius. Dñs aūt in templo ſancto ſuo: ſileat a facie eius oīs terra.

Oratio abacuc pphete pro ignorantiis. ℨ.

Omine audiui audiōnē tuam: & ooooo timui. Dñe opus tuum in medio annorum ooo viuifica illud. In medio annorū notū facies: cū iratus fueris miē recordaberis. Deus ab austro veniet: et ſanctus de mōte pharan. Operuit ooooo celos gloria eius: & laudis eius plena eſt terra. oo Splēdor eius vt lux erit: cornua in manibus eius. Ibi abſcōdita eſt fortitudo eius: ante facie eius ibit mors. Egredietur diabolus ante pedes eius. Steti & mensus eſt terram. Aſpexit & diſſoluit gentes: & cōtriti ſunt mōtes ſeculi. Incuruati ſūt colles mundi: ab itinere aūs eternitatis eius. Pro iniquitate vidi tentoria ethiopie: turbabuntur pelles terre madiā. Numqd in fluminibus irat⁹ es dñe: aut in fluminibus furor tuus: vel in mare indignatio tua: Quia aſcendis ſuper equos tuos & q drige tue ſaluatio. Suſcitabis arcū tuū: iuramēta tribus que locutus es. Fluuios ſcindes terre: viderunt te & doluerunt mōtes: gurges aquarū tranſiit. Dedit abyſſus vocē ſuā: altitudo manus ſuas leuauit. Sol & luna ſteterūt in habitaculo ſuo:

Trāsl.gre.lxx.cū interp.latina.

vt aſpiciat in ſpelūcis ſuis: ſaturitate igno
ὅτως ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὰ ἀσχήμονα αὐτῶν, πλησμονὴ ἀτι
minie de gſſa bibe: & cōmouere: circūdauit te ca
μίας ἐκ δοξης πῆς, καὶ διασκεδυσμὸς, ἐκυκλωσέν σε ποτ
lix dextere dñi: & ēgregata ignominia sup glām
ηριον δεξιᾶς κυρίου, καὶ συνήχθη ἀτιμία ἐπὶ τὴν δόξαν
tuā: qr ſpietas libani operiet te: & inie
σου, ὅτι ἀσέβεια τοῦ λιβάνου καλύψει σε, καὶ τα
ferta beſtiaꝝ terrebit te ppt ſanguinē hoim &
λαιπωρία θηρίων πτοήσει σε διὰ μάτα ἀνθρώπων καὶ
ſpietates terre & ciuitatis & oim hītantium
ἀσεβείας γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικούν
eam. qđ pdeſt ſculptili qr ſculpſerit illud: form
των αὐτήν. τί ὠφελεῖ γλυπτὸν ὅτι γλύψας αὐτό, ἔπλα
neſt illud cōflatile imaginē falſam. qr cōfidit
σας αὐτὸ χάραγμα φαντασίαν ψευδῆ. ὅτι πέποιθεν ὁ
fictor in figmento ſuo: vt faciat idola mu
πλάσας ἐπὶ τὸ πλάσμα αὐτοῦ, τοῦ ποιῆσαι εἴδωλα κω
ta. ve q dicit ligno vigila: ſurge: & apidi
φά. οὐαὶ ὁ λέγων τῷ ξύλῳ ἔκνηφον, ἐγέρθητι, καὶ τῷ λίθῳ
cleuare: & ipm eſt imaginatio & eſt ꝺductio au
ὕφωθητι, καὶ αὐτό ἐστιν φαντασία καὶ ἔστιν ἔλασμα χρυσί
ri & argenti: & oīs ſpūs nō eſt in eo: at dñs in tēplo
ου καὶ ἀργυρίου, καὶ πᾶν πνεῦμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ, ὁ δὲ κύριος ἐν ναῷ ἁ
ſcto ſuo: reuereat a facie eius oīs terra.
γίῳ αὐτοῦ, εὐλαβείσθω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. C.3

Προσευχὴ Ἀμβακοὺμ τοῦ προφήτου μετ' ᾠδῆς. ὑπὲρ τῆ
Oratio ambacuc pphete cū cantico. dñe au
diui auditū tuū & timui: dñe cōſideraui
σκαίκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην, κύριε κατενόησα τὰ
opa tua: & obſtupui. i medio duoꝝ animaliū cognoſceris cū
ἔργα σου, καὶ ἐξέστην. ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ ἐν τῷ
apropiāq̄erit ānī cognoſceris: cū aderit tps vemē
ἐγγίζειν τὸ ἔτη γνωσθήσῃ, ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀνα
straberis. cū cōturbata fuerit aīa mea: miſe
δειχθήσῃ. ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν ψυχήν μου, ἐλέους
recordaberis. de ab austro veniet & ſcīus de mōte vm
μνησθήσῃ. ὁ θεὸς ἀπὸ θεμὰν ἥξει καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κα
broſo pharan. Diapſalma. Operuit
τασκίου φαράν. Διάψαλμα. Ἐπεκάλυψεν τοὺς
celos virtus eius: & laude eiꝰ plena
οὐρανοὺς ἡ δύναμις αὐτοῦ, καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτῆ ἐπλή
eſt tra: & ſplendor eiꝰ vt lux erit: cornua
σθη γῆ, καὶ φωτασμα αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται, κέρατα
in manibꝰ eiꝰ: & poſuit dilectionē robuſtā fortitudīs ſue.
ἐν χερσὶν αὐτῆ, καὶ ἔθηκεν ἀγάπην ἰσχυρὰν τῆς δυνάμεως αὐτ
aū facies eius ibit verbū: & egredietur in
ῆ. πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται λόγος, καὶ ἐξελεύσεται εἰς
cāpos. iuxta pedes eiꝰ erit & mota eſt terra: aſpexit
καμπους. ἐκατὰ πόδας αὐτοῦ ἔσται καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ, κατενόησε
& diſſipare fecit gētes: & mōtes p̄petui ſunt violētia ſeculi
καὶ ἐξέκλασεν τὰ ἔθνη. καὶ τὰ ὄρη ἐτραυματίσθησαν βίᾳ, ἐτάκη
eſt colles ſeculi: itinera ſēpiterna eiꝰ. p labores vidi
σαν βουνοὶ τοῦ αἰῶνος, αἱ ὁδοὶ αἰώνιαι αὐτῆ, ἀντὶ πόνων εἶδον
tabernacula ethiopū: turbabunt & tabernacula
τοὺς σκηνᾶς Αἰθιόπων, ταραχθήσονται καὶ τὰ σκηνώματα τῆς
tre madiā. nūqd in fluminibꝰ irat⁹ es dñe: aut in fluminibꝰ fu
γῆς Μαδιάμ. μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης κύριε, ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυ
ror tuus: aut in mari ipet tuꝰ: aſcendes sup eq̄s
μός σου, ἢ ἐν θαλάσσῃ ὁρμὴ σου; ὃτι ἀναβήσῃ ἐπὶ τοὺς ἵπ
tuos: & equitat tuꝰ ſalus: extendēs extēdes
πους σου, καὶ ἡ ἱππασία σου σωτηρία, ἐκτείνας ἐκτενεῖς
arcū tuū sup ſceptra dicit dñs. Diapſalma.
τὸ τόξον σου ἐπὶ τὰ σκῆπτρα λέγει κς. Διάψαλμα. Ο
fluuius ſcindit tra. videt te: & cōdolent ppli. oīs
ποταμὸς χίσει τὴν γῆν. ἴδοσάν σε, καὶ συναλγοῦσιν λαοί. Διά
pdes aquas itineris: dedit abyſſus vo
πορείες ὕδατα τῆ πορείας, ἔδωκεν ἅβυσσος τὴν φω
cē ſuā: altitudine viſionis eius. exaltat⁹ é ſol
νὴν αὐτῆ, ὑψοῦ τῆς φαντασίας αὐτοῦ. ὑψώθη ὁ ἥλιος
& luna ſteterūt in ordine ſuo.
καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς. ooooooooo

in luce iacula tua ibunt: & in ſplēdore coru
ἐν φωτὶ αἱ βολίδες σου πορεύσονται, καὶ ἐν φέγγι ἀσπα
ſcatiōis armoꝝ tuoꝝ: in ꝓminatione luminis terrā
τῆς τῶν ὅπλων σου, ἐν ἀπειλῇ ἐλαπώσεις τὴν γῆν
& in furore diſtrahes gētes. egreſſ⁹ es in ſalute ppli
καὶ ἐν ὀργῇ κατάξεις ἔθνη. ἐξῆλθες ἐπὶ σωτηρία τοῦ λαοῦ
tui vt ſalvares chriſtos tuos. miſiſti in caput
σου τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου. ἔπεμψας ἐπὶ κεφαλὴν
impiox mortem: ſuſcitaſti vincula vſq ad collum
ἀσεβῶν θάνατον, ἤγειρας δεσμοὺς ἕως τοῦ τραχήλου
in finem: diuiſiſti in ſtupore capita po
εἰς τὸ τέλος, διαμερίσας ἐν βάμβει τὰς κεφαλὰς τῶν δυ
tentiū ꝓnouebuntur in ea aperiēt frenos ſuos
νατῶν σαλευθήσονται ἐν αὐτῇ ἀνοίξουσι τοὺς χαλινοὺς αὐτῶν
ſi cōdens pauperē in abſcondito. & ſupduxiſti in
ὡς τρώγων πτωχὸν ἐν ἀποκρύφῳ. καὶ ὑπερήγαγες ἐπὶ
mari equos tuos cōturbantes aquas
θαλάσσης τοὺς ἵππους σου συντάρασσοντας ὕδατα
multas, cuſtodiui & exiuerunt venter meꝰ a voce
πολλά. ἐφύλαξα καὶ ἐφοβήθη ἡ κοιλία μου ἀπὸ φωνῆς
oratiōis labioꝝ meoꝝ: & ingreſſ⁹ é tremor in
προσευχῆς τῶν χειλέων μου, καὶ εἰσῆλθε τρόμος ἐπὶ
oſſa mea. & ſubter me cōturbata é fortitudo mea
τῶν ὀστέων μου· καὶ ὑποκάτω μου συνετάραχθη ἰσχύς μου
requieſcam in die tribulatiōis mee: vt aſcendā
καταπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου, τοῦ ἀναβῆ
ad ꝑplm pegrinatiōis mee: qñ ficus non
ναι πρὸς τὸν λαὸν τῆς παροικίας μου, ὅτι συκῆ οὐ μὴ
afferet fructū: & in vineis non erūt
βλαστήσῃ τὸν καρπόν, καὶ ἐν ταῖς ἀμπέλοις οὐκ ἔσαι
germia: mētietur opus olive: & campi
φυτά, ψεύσεται τὸ ἔργον τῆς ἐλαίας, καὶ τὰ πεδία
no facient eſcas. defecerūt: eo qđ cōfecti ſūt o
οὐ ποιήσουσι βρώματα· ἐξέλιπον, διότι ἔφαγον πρό
ues: & nō ſunt boues in ꝓſepibus. ego aūt
βατα, καὶ οὐκ εἰσὶν βόες ἐν ταῖς φάτναις. ἐγὼ δὲ
in dño exultabo: gaudebo ſup deo
ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι, εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ
ſalutari meo. dñs deꝰ fortitudo mea: & ponet
τῷ σωτῆρί μου· κύριος ὁ θεὸς ἰσχύς μου, καὶ θήσει τοὺς
pedes meos i cōſummatiōnē: & ſup excelſa imponet
πόδας μου εἰς συντέλειαν, καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιθήσει
me vt vincā in cāntico eius.
με τοῦ νικῆσαι ἐν ᾠδῇ αὐτοῦ.

Trāsla.B.Vie.

in luce ſagittarū tuarum
ibūt in ſplendore fulgurā
tis haſte tue. In fremitu
cōculcabis terram & ooo
in furore obſtupefacies
gentes. Egreſſus es in
ſalutē populi tui: in ſalu
tē cuꝝ xpo tuo. Percuſſi
ſti caput de domo ipiī:
denudaſti fundamentū
eius vſq ad collū semp.
Maledixiſti ſceptris eius
capiti bellatorū eius ve
nientibus vt turbo ad diſ
pergendū me. Exultatio eo
rū ſicut eius qui deuorat
pauperē in abſcondito.
Viā feciſti in mari equis
tuis: in luto aquarū mul
tarū. Audiui & cōturba
tus eſt venter meus: a vo
ce contremuerunt labia
mea. Ingrediatur putre
do in oſſibꝰ meis: & ſubter
me ſcateat. Vt requieſcā
in die tribulationis vt
aſcendā ad populū accin
ctum noſtrū. Ficus enī
non florebit: & non erit
germen in vineis. ooo
Mentietur opus olive:
& arua non ooo afferent cibum. Abſcin
detur de ouili pecus: ooo
& nō erit armentū in ꝓſepibus. Ego aūt in dño
gaudebo: exultabo deo
Ieſu meo. ooooooo
Deus domin⁹ fortitudo
mea: & ponet pedes meos quaſi cerui. Et ſup
excelſa mea deducet me
victor in pſalmis canen
tem.
Explicit abacuc ꝓpheta.

INCIPIT PROLOGVS IN Sophoniam prophetam.

Radūt hebrei cuiuſcūq pphete pr aut au⁹ po
natur in titulo ipos quoq prophetas fuiſſe.
Vnde & amos vnū de duodecim pphetis: q
dixit: non ſum ppheta nec filius prophete: ſed
paſtor capraꝝ vellicans ſycomoros: patris
nomē in titulo non habere. Hoc ſi verū eſt: ſo
phonias ppheta: qui nomine vtrīta dicā: ppha
tico & gloriosa maioꝝ ſuoꝝ ſtirpe generatus eſt. Habuit enim
patrē chuſi: auū godoliam: pauum amariam: attauum ezechi
am: & talem quadrigam ipſe velut extremus auriga cōpleuit.
Nomen ſophonie: alii ſpeculā: alii archanū dñi tranſtulerunt.
Siue igit̄ ſpecula: ſiue abſconditū dñi interpretetur: vtrumq
pphete conuenit: Dicitur. n. ad ezechielem. Fili hominis ſpecu
latorē te poſui domui iſrael. Iſte ergo ppheta q erat in ſpecula
& in ſublimibus cōſtitutus: & noverat myſteria dñi: filius erat
chuſi: q interpretatur hūilitas. Habebat quoq auum godoliā:
q dicitur magnitudo dñi: & pauū amariam: q & ipſe vertitur in
ſermonē dñi: atauum ezechiam: qui ſonat fortitudo domini.
De fortitudine itaq dñi: nat⁹ eſt ſermo domini: & de ſermone
domini nata eſt magnitudo dñi: de magnitudine dñi nata eſt
hūilitas: vt cū puenerit aliquis ad perfectū: dicat: quia nō ſum
dignus vocari apoſtolus. Et illud in pſalmis. Dñe non eſt exal
tatū cor meū neq elati ſunt oculi mei. Ioſiam regē iude tuitus
temporibus ſophonias ppheta ſſe inuenitur: deo p oībus re
gibus iude placuiſſe hiſtoria quarti libri regū & ſecundi para
lipomenon demonſtrat. Ioſias ſimulachra q pater ſuus amon
vel auus manaſſes in templo dei colloçauerat deiecta cōminu
iſſe mōſtratur. In quibus etiā ſerpentē ereū a moyſe factū cui
errori inductus ppls ſuperſtitione idoloꝝ detēt? admiſerat. Idē
cuſtodiſſe paſcha & intermiſſū tpibus multis ſolus celebraſſe
monſtratur. Ideo deus p prophetam tpibus memorati regis
que puentura erant oſtendens: gentibus qdē lectione compre
henſis affuturꝝ iudicium: populo vero iſrael ſalutem: & ciuitati
hieruſalem reſtaurationem: tunc temporis tribuendam textu
lectionis denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Sophonias ſpeculator & arcanorū dei cognitor: audit cla
morem a porta piſciū. & eiulatum a ſecunda: & cōtritionē
a collibꝰ. Indicit quoq vlulatū habitatoribꝰ pile: qa cōticuit oīs
ppls chanaan: diſperierūt vniuerſi qui inuoluti erant argento.

Explicit argumentum.

Cap.j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל צְפַנְיָה
בֶּן כּוּשִׁי בֶּן גְּדַלְיָה בֶּן אֲמַרְיָה בֶּן
יום חִזְקִיָּה בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ
פנה יְהוּדָה׃ אָסֹף אָסִף כֹּל מֵעַל פְּנֵי
האדמה נְאֻם יְהוָה׃ אָסֹף אָדָם
ובהמה אָסֹף עוף הַשָּׁמַיִם וּדְגֵי תנה
הַיָּם וְהַמַּכְשֹׁלוֹת אֶת הָרְשָׁעִים כשל
וְהִכְרַתִּי אֶת הָאָדָם מֵעַל פְּנֵי כרת
הָאֲדָמָה נְאֻם יְהוָה׃ וְנָטִיתִי יָדִי עַל נטה
יְהוּדָה וְעַל כֹּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם
והכרתי וְהִכְרַתִּי מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת מקום
שְׁאָר הַבַּעַל אֵת שֵׁם הַכְּמָרִים עִם
הכמרים׃ וְאֵת הַמִּשְׁתַּחֲוִים עַל הַגַּגוֹת שתה
לְצְבָא הַשָּׁמָיִם וְאֵת הַמִּשְׁתַּחֲוִים
הנשבעים לַיהוָה וְהַנִּשְׁבָּעִים שבע
בְּמַלְכָּם׃ וְאֵת הַנָּסוֹגִים מֵאַחֲרֵי יְהוָה סוג
וַאֲשֶׁר לֹא בִקְּשׁוּ אֶת יְהוָה וְלֹא
דרשהו דְרָשֻׁהוּ׃ הַס מִפְּנֵי אֲדֹנָי יְהוִה כִּי פנה
קָרוֹב יוֹם יְהוָה כִּי הֵכִין יְהוָה זֶבַח קרב בן
הקדישׁ הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו׃ וְהָיָה בְּיוֹם זֶבַח קדש
יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל הַשָּׂרִים וְעַל בְּנֵי שור
הַמֶּלֶךְ וְעַל כָּל הַלְבֻשִׁים מַלְבּוּשׁ לבש
נָכְרִי׃ וּפָקַדְתִּי עַל כָּל הַדִּלֵּג עַל דלג
הַמִּפְתָּן בַּיּוֹם הַהוּא הַמְמַלְאִים בֵּית פתן מלא
אֲדֹנֵיהֶם חָמָס וּמִרְמָה׃ וְהָיָה בַּיּוֹם רמה
הַהוּא נְאֻם יְהוָה קוֹל צְעָקָה מִשַּׁעַר שער
הַדָּגִים וְיִלֲלָה מִן הַמִּשְׁנֶה וְשֶׁבֶר שנה
גְּדוֹל מִן הַגְּבָעוֹת׃ הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי גבע הלל
הַמַּכְתֵּשׁ כִּי נִדְמָה כָּל עַם כְּנַעַן כנע
נִכְרְתוּ כָּל נְטוּלֵי כָסֶף׃ וְהָיָה בָּעֵת כרת נטל
הַהִיא אֲחַפֵּשׂ אֶת יְרוּשָׁלִַם בַּנֵּרוֹת חפשׂ נור
וּפָקַדְתִּי עַל הָאֲנָשִׁים הַקְּפָאִים
עַל שְׁמָרֵיהֶם הָאֹמְרִים בְּלִבָּם קפא שמר
לֹא יֵיטִיב יְהוָה וְלֹא יָרֵעַ׃ וְהָיָה יטב רעע
חֵילָם לְמִשָּׁסָה וּבָתֵּיהֶם לְשַׁמָּמָה בנה שסס בית

Incipit Sophonias prophe-ta. Capitulum .i.

UErbum dñi quod fa-ctū est ad sophoniā filiū chusi filii godolie filii amarie filii ezechie in diebus iosie filii ammon regis iuda.

defectione deficiat a facie terre dicit dominus: cōgregans hominem & pecus: cōgregans volatilia celi & pisces maris. Et ruine impiorum erunt: & disperdam homines a facie terre dicit dñs. Et extendam manum meā sup iudam & sup omnes habitantes hierusalem: & disperdā de loco hoc reliquias baal & nomen edituorum cum sacerdotibus: & eos qui adorant sup tecta militiā celi: & adorāt & iurant in domino & iurant in melchō: & qui auertūtur de post tergū dñi: & qui non quesierunt dñm: nec inuestigauerūt eum. Silete a facie dñi dei: quia iuxta est dies dñi. Quia preparauit dñs hostiā: sanctificauit vocatos suos. Et erit in die hostie dñi visitabo sup principes & sup filios regis: & sup omnes qui induti sunt veste peregrina: & visitabo sup eum qui arrogāter ingreditur sup limen in die illa: qui coplent domū domini sui iniquitate & dolo. Et erit in die illa dicit dominus vox clamoris a porta piscium: & vlulatus a secunda: & contritio magna a collibus. Vlulate habitatores pile. Conticuit omnis populus chanaan: disperserūt oēs inuoluti argento. Et erit in tpe illo: scrutabor hierusalem in lucernis & visitabo sup viros defixos in fecibus suis qui dicūt in cordibus suis. Nō faciet bñ dñs & nō faciet male. Et erit fortitudo eorū in direptionē & domus eorū in desertū.

SOPHONIAS.
ΣΟΦΟΝΙΑΣ. Ca.i.

Verbū dñi qō factū ē ad sophoniā filiū A
Ογος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς σοφονίαν τὸν τοῦ chusi filij godolie filij gomozie filij eze
χουσὶ υἱοῦ γοδολίου υἱοῦ γαμαρίου τοῦ ζιζη-
chie in diebus iosie filij ammō regis iuda.
κίου ἐν ἡμέραις ἰωσία υἱοῦ ἀμμὼν βασιλέως ἰούδα.
ἐκλιπὲι ἐκλειπέτω ἄνθρωπος καὶ κτήνη, ἐκλειπέτω τὰ πε-
τεινὰ τ̄ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης, καὶ ἐξαρθή-σονται
ipū: & auferā iniqs a facie
σιν οἱ ἀσεβεῖς, καὶ ἐξαρῶ τοὺς ἀνόμους ἀπὸ προσώπου τῆς
tre dicit dñs. & extendā manū meā sup iudam
γῆς λέγει κύριος. καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ Ἰούδαν
& sup oēs q̄ habitant hierusalem: & auferā
καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξα-
de loco hoc nomia baal: &
ρῶ ἐκ τοῦ τόπου τούτου τὰ ὀνόματα τῆς Βαάλ, καὶ τὰ
nomina sacdotū cum sacdotib: & eos q̄ adorant
ὀνόματα τῶν ἱερέων μετὰ τῶν ἱερέων, καὶ τοὺς προσκυροῦν-
sup tecta militiam celi: & eos q̄ iu- B
τας ἐπὶ τὰ δώματα τῆς στρατιᾶς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοὺς ὀμ-
rant p dñm: & q̄ iurant p regem
νύοντας κατὰ τοῦ κύριου, καὶ ὀμνύοντας κατὰ βασιλέως
suum: & eos q̄ declinant a dño: &
αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ
eos q̄ nō querunt dñm: & nō adhe-
τοὺς μὴ ζητοῦντας τὸν κύριον, καὶ τοὺς μὴ ἀν-
rent eū. timete a facie dñi
τεχομένους αὐτ̄. εὐλαβεῖσθε ἀπὸ προσώπου κυρίου τ̄
dei q: iuxta dies dñi: q: pparauit dñs
θεοῦ διότι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου, ὅτι ἡτοίμασε κύριος τὴν
victimā suam: sanctificauit vocatos su-
θυσίαν αὐτοῦ, ἡγίασε τοὺς κλητοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐσται ἐν
os. & erit in die hostie
ἡμέρᾳ θυσίας κυρίου. καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἀρχοντας,
dñi visitabo sup princi-
& sup domū regis: & sup oēs
pes & sup filios regis: & super omnes
καὶ ἐπὶ τὸν δίκον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς
qui induti sunt indumentis alienis. & visitcar sup
ἐνδεδυμένους ἐνδύματα ἀλλότρια, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ
oēs manifeste q̄ in vestibulis in illa die:
πάντας ἐμφανῶς τοὺς ἐπὶ τὰ πρόθυρα ἐν ἐκείνη τῇ ἡμέ-
q̄ cōplent domū dñi dei sui ipse
ρᾳ τοὺς πληροῦντας τὸν δίκον κυρίου θεοῦ αὐτῶν ἀσε-
tate: & dolo. & erit in illa die dicit do- C
βείας, καὶ δόλου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύ-
mino: vox clamoris de porta cōpungentiū:
ριος, φωνὴ κραυγῆς ἀπὸ πύλης κατανενυγότων, καὶ
vlulatus a secunda: & cōtritio magna
ὀλολυγμὸς ἐκ τῆς δευτέρας, καὶ συντριμμὸς μέγας
a collibꝫ: plangite q̄ habitatis conci
ἀπὸ τῶν βουνῶν. θρηνήσατε οἱ κατοικοῦντες τὴν κατακε-
sam: qz assimilat̄ sūt omis pplis chanaan: disperse-
κομισθήκην, ὅτι ὡμοιώθη πᾶς ὁ λαὸς χαναάν, ἐξολοθρεύ-
runt oēs q̄ erecti sunt argento. & erit in illa
θησαν πάντες οἱ ἐστιβασμένοι ἀργυρίῳ. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ
die: scrutabor hierusalem cū lucerna: & Amos
τῇ ἡμέρᾳ, ἐξερευνήσω τὴν ἱερουσαλὴμ μετὰ λύχνου, καὶ ἐπι-
vlcīscar sup homines q̄ cōtemnunt
σκήψω ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καταφρονοῦντας
sup custodias suas: q̄ dicunt in cor-
ἐπὶ τὰ φυλάγματα αὐτῶν, τοὺς λέγοντας ἐν ταῖς καρ-
dib suis: non beneſaciet dñs neq̄ maleſa
δίαις αὐτῶν, οὐ μὴ ἀγαθοποιήσῃ κύριος οὐδὲ μὴ κακώ-
ciet. & erit fortitudo eoꝝ in rapinā: & do-
σει. καὶ ἔσται ἡ δύναμις αὐτῶν εἰς διαρπαγήν, καὶ οἱ δι-
mꝰ eoꝝ in vastitatē.
κοι αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν. ooooooooooooooooo

Trāsla.Gre.lxx.cū inter.lati.

& edificabunt domos: & non habitabunt. & καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας, καὶ οὐ μὴ κατοικήσωσι. καὶ
plantabunt vineas: & nō bibent φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ οὐ μὴ πίωσι τὸν οἶ-
vinū earū. Iuxta est dies dñi magnus & iuxta νον αὐτῶν. ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου ἡ μεγάλη καὶ ἐγγὺς
& velox nimis. Vox dies dñi amara: tribulabi- σφόδρα· φωνὴ ἡμέρας κυρίου πικρὰ καὶ σκλη-
tur ibi fortis. Dies ire dies illa: dies ρὰ ποιήσει ἰσχυρὸς ἐκεῖ. ἡμέρα ὀργῆς ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἡμέρα
tribulatiōis & necessitat: dies miserie & perditionis: θλίψεως καὶ ἀνάγκης, ἡμέρα ταλαιπωρίας καὶ ἀφανισμοῦ,
dies tenebraꝝ & caliginis: dies nubis & nebule: di- ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης, ἡμέ-
es tube & clamoris: sup ciuitates munitas & ρα σάλπιγγος καὶ κραυγῆς, ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς καὶ
sup angulos excelsos. & tribulabo homines: & ambulabūt ἐπὶ τὰς γωνίας τὰς ὑψηλάς. καὶ θλίψω τοὺς ἀνθρώπους
& ambulabūt vt ceci: q̄ dño peccauerūt: & ἐκχεῖ τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς χοῦν καὶ τὰς σάρκας αὐτῶν
fundet sanguinē eoꝝ sicut humus: & corpora eoꝝ sicut ster- ὡς βόλβιτα· καὶ τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν
cora. Sed & argentū eoꝝ & aurū eoꝝ non poterit eruere eos in die ire dñi. & οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· καὶ
liberare eos dñs die ire dñi. In igne zeli ei⁹ devorabitur omis terra: qz cōsumptionē & festinatione faciet cūctis habitatoribus terram. ἐν πυρὶ ζήλου αὐτοῦ κατεπαλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ· ὅτι
συντέλειαν καὶ σπουδὴν ποιήσει ἐπὶ πάντας τοὺς
κατοικοῦντας τὴν γῆν.

Ca.2.

QUongregamini & colligamini gens inerudita Συνάχθητε καὶ συνάχθητε τὸ ἔθνος τὸ ἀνεπαί-
antequ fiatis vos sic flos pertransiens σθητον
ante q̄ veniat sup vos ira furoris dñi: ante
q̄ veniat sup vos dies ire furoris dñi. querite
dñm omes mansueti terre: quia fecerūt iudiciū eius: & operati sunt iustitiā eius: querite mansuetudinē: querite abscondi
damini die ire dñi. quia gaza destructa erit: & afalon in desolationē: & azotus meridie ejcietur: & accaron eradicabitur. Ve qui habitatis funiculum maris: gens pditorum. Verbū dñi sup vos chanaan terra philistinorum & disperdā te ita vt nō sit inhabitator. Et erit funiculus maris: pascuis & caule pecorum. Et erit funiculus ei⁹ q̄ remanserit de domo iuda. Ibi pascentur in domibus afalonis ad vesperam requiescent: qz visitabit eos dñs deus eoꝝ: & auertet captiuitatē eorū. Audiui opprobriū moab & blasphemias filiorū ammon: in quib exprobrauerūt pplo meo & magnificati sunt sup termios eoꝝ.

ἐκλείπετε ἔθνος ἀκατάσκευον πρὶν ἢ τεκεῖν ὑμᾶς ὡς ἄνθος παραπορευόμενον
πρὶν ἢ ἐπελθεῖν ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴν κυρίου, πρὶν ἢ
ἐπιστῆσαι ἐπ' ὑμᾶς ἡμέραν ὀργῆς θυμοῦ κυρίου. ζητήσατε
τὸν κύριον πάντες πραεῖς τῆς γῆς· κρίμα ἐργάζεσθε καὶ δι-
καιοσύνην ζητήσατε, καὶ ἀποκρίνεσθε αὐτῷ, ὅπως σκε-
παζόμενοι ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· ὅπως σκε-
παζόμενοι ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου πικρᾶς καὶ σκλη-
ρᾶς ποιήσει ἰσχυρὸς ἐκεῖ. ἡμέρα ὀργῆς ἡμέρα ἐκείνη, ἡμέρα
θλίψεως καὶ ἀνάγκης, ἡμέρα ταλαιπωρίας καὶ ἀφανισμοῦ,
ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης, ἡμέ-
ρα σάλπιγγος καὶ κραυγῆς, ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς καὶ
ἐπὶ τὰς γωνίας τὰς ὑψηλάς. καὶ θλίψω τοὺς ἀνθρώπους
καὶ περιπατήσουσιν ὡς τυφλοὶ οἱ τῷ κυρίῳ ἡμαρτον, καὶ
ἐκχεῖ τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς χοῦν καὶ τὰς σάρκας αὐτῶν
ὡς βόλβιτα· καὶ τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν
οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· καὶ
ἐν πυρὶ ζήλου αὐτοῦ κατεπαλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ·
συντέλειαν καὶ σπουδὴν ποιήσει ἐπὶ πάντας τοὺς
κατοικοῦντας τὴν γῆν.

Ca.2.

Συνάχθητε καὶ συνάθητε τὸ ἔθνος τὸ ἀνεπαί-
σθητον
πρὶν ἢ τεκεῖν ὑμᾶς ὡς ἄνθος παραπορευόμενον
πρὶν ἢ ἐπελθεῖν ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴν κυρίου, πρὶν ἢ
ἐπιστῆσαι ἐπ' ὑμᾶς ἡμέραν ὀργῆς θυμοῦ κυρίου. ζητήσατε
τὸν κύριον πάντες πραεῖς τῆς γῆς· κρίμα ἐργάζεσθε καὶ δι-
καιοσύνην ζητήσατε, καὶ ἀποκρίνεσθε αὐτῷ, ὅπως σκε-
παζόμενοι ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· ὅπως σκε-

Et edificabūt domos & non habitabūt: & plātabūt vineas: & nō bibent vinū earū. Iuxta est dies dñi magnus: iuxta est & velox nimis. Vox dies dñi amara tribulabitur ibi fortis. Dies ire dies illa: dies tribulatiōis & angustie: dies & calamitatis & miserie: dies tenebrarū & caliginis: dies nebule & turbinis: dies tube & clangoris sup ciuitates munitas & sup angulos excelsos. Et tribulabo homines: & ambulabūt vt ceci: quia dño peccauerunt. Et effundetur sanguis eorū sicut humus: & corpora eoꝝ sicut stercora. Sed & argentū eoꝝ & aurū eoꝝ non poterit eruere eos in die ire dñi. liberare eos dñs die ire dñi. In igne zeli ei⁹ deuorabitur omis terra: qa cōsummationē cū festinatione faciet cūctis habitatoribus terram.

Ca.ij.

QUoniente congregamini gens inamabilis: priusq̄ pariat iussio quasi pulueré trāseuntē diem: antequ veniat sup vos ira furoris dñi: antequ veniat sup vos dies indignationis dñi. Querite dominū omnes mansueti terre: quia fecistis iudiciū eius: operati estis iustitiā eius: querite iustitiā: querite mansuetudinē: forsitan abscondamini die ire dñi. Quia Gaza destructa erit: & Ascalon in desolationē: Azotus meridie ejcietur: & Accaron eradicabitur. Ve habitatori funiculi maris: gens Cherethim: verbum dñi super vos Chanaan terra Philistinorum: disperdā te vt non sit habitator. Et erit funiculus maris: pascua pastorum & caule pecorum. Et erit funiculus: domui Iuda: ipsi pascentur: in domibus Ascalonis: ad vesperam requiescent: quia visitauit eos dñs deus eorū: & auertet captiuitatem eorū. Audiui opprobrium Moab: & blasphemias filiorum Ammon: quibus exprobrauerunt populo meo: & magnificati sunt in finibus eorum.

בָּנָה בַּיִת וְלֹא יֵשְׁבוּ וְנָטְעוּ כְּרָמִים וְלֹא יִשְׁתּוּ אֶת יֵינָם׃ קָרוֹב יוֹם יְהוָה
שתה כרם יין הַגָּדוֹל קָרוֹב וּמַהֵר מְאֹד קוֹל יוֹם גדל
יְהוָה מַר צֹרֵחַ שָׁם גִּבּוֹר׃ יוֹם עֶבְרָה מר צרח גבר
הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה יוֹם צר יום
שְׁאָה וּמְשׁוֹאָה יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה שאה
יוֹם עָנָן וְעַרְפֶּל יוֹם שׁוֹפָר וּתְרוּעָה ערפל שפר
עַל הֶעָרִים הַבְּצֻרוֹת וְעַל הַפִּנּוֹת עיר פנה
הַגְּבֹהוֹת׃ וְהִצַּרְתִּי לָאָדָם וְהָלְכוּ צור
כַּעִוְרִים כִּי לַיהוָה חָטָאוּ וְשֻׁפַּךְ דָּמָם
כֶּעָפָר וּלְחֻמָם כַּגְּלָלִים׃ גַּם כַּסְפָּם
נַם זְהָבָם לֹא יוּכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם יכל נצל
עֶבְרַת יְהוָה וּבְאֵשׁ קִנְאָתוֹ תֵּאָכֵל כָּל אכל
הָאָרֶץ כִּי כָלָה אַךְ נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה בהל עשה
אֶת כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ את כל
הִתְקוֹשְׁשׁוּ וְקוֹשּׁוּ Cap.ij.
הַגּוֹי לֹא נִכְסָף׃ בְּטֶרֶם קשׁשׁ כסף
חָק לֵדֶת מֶמְשָׁל עֲבַר יוֹם כְּמֹץ חקק ילד
עֹבֵר בְּטֶרֶם לֹא יָבוֹא עָלֵימוֹ חֲרוֹן אַף יְהוָה בְּטֶרֶם לֹא בוא
יְבוֹא עֲלֵיכֶם יוֹם אַף יְהוָה׃ בַּקְּשׁוּ חרה
אֶת יְהוָה כָּל עַנְוֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר שפט
מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ בַּקְּשׁוּ צֶדֶק בַּקְּשׁוּ ענה
עֲנָוָה אוּלַי תִּסָּתְרוּ בְּיוֹם אַף יְהוָה׃ סתר
כִּי עַזָּה עֲזוּבָה תִּהְיֶה וְאַשְׁקְלוֹן עזב
לְשַׁמָּמָה אַשְׁדּוֹד בַּצָּהֳרַיִם יְגָרְשׁוּהָ גרשׁ
וְעֶקְרוֹן תֵּעָקֵר׃ הוֹי יֹשְׁבֵי חֶבֶל עקר
הַיָּם גּוֹי כְּרֵתִים דְּבַר יְהוָה עֲלֵיכֶם כרת
כְּנַעַן אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְהַאֲבַדְתִּיךְ אבד
מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ וְהָיְתָה חֶבֶל הַיָּם
נְוֵות כְּרֹת רֹעִים וְנִדְרוֹת צֹאן׃ נוה כרת
וְהָיָה חֶבֶל לִשְׁאֵרִית בֵּית יְהוּדָה
עֲלֵיהֶם יִרְעוּן בָּתֵּי אַשְׁקְלוֹן בָּעֶרֶב רעה בית
יִרְבָּצוּן כִּי יִפְקְדֵם יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם רבץ
וְשֵׁב שְׁבוּתָם׃ שָׁמַעְתִּי חֶרְפַּת מוֹאָב שוב
וְנִדְפֵּי בְּנֵי עַמּוֹן אֲשֶׁר חֵרְפוּ חרף
אֶת עַמִּי וַיְגְדִּילוּ עַל גְּבוּלָם׃ גדל

לָכֵן חַי־אָנִי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי מוֹאָב כְּסֹדֹם תִּהְיֶה וּבְנֵי
עַמּוֹן כַּעֲמֹרָה מִמְשַׁק חָרוּל וּמִכְרֵה
מֶלַח וּשְׁמָמָה עַד עוֹלָם שְׁאֵרִית עַמִּי
יְבָזּוּם וְיֶתֶר גּוֹיִ יִנְחָלוּם׃ זֹאת לָהֶם
תַּחַת גַּאֲוָתָם כִּי חֵרְפוּ וַיַּגְדִּילוּ עַל עַם
יְהוָה צְבָאוֹת׃ נוֹרָא יְהוָה עֲלֵיהֶם
כִּי רָזָה אֶת כָּל אֱלֹהֵי הָאָרֶץ
וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ כָּל אִיֵּי
הַגּוֹיִם׃ גַּם אַתֶּם כּוּשִׁים חַלְלֵי חַרְבִּי
הֵמָּה׃ וְיָט יָדוֹ עַל צָפוֹן וְיַאֲבֵד אֶת
אַשּׁוּר וְיָשֵׂם אֶת נִינְוֵה לִשְׁמָמָה
צִיָּה כַּמִּדְבָּר וְרָבְצוּ בְתוֹכָהּ עֲדָרִים
כָּל חַיְתוֹ גּוֹי גַּם קָאַת גַּם קִפּוֹד
בַּכַּפְתֳּרֶיהָ יָלִינוּ קוֹל יְשׁוֹרֵר
בַּחַלּוֹן חָרֵב בַּסַּף כִּי אַרְזָהּ עֵרֻמָּה׃
זֹאת הָעִיר הָעַלִּיזָה הַיּוֹשֶׁבֶת לָבֶטַח
הָאֹמֶרֶת בְּלִבָּהּ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד
אֵיךְ הָיְתָה לְשַׁמָּה מַרְבֵּץ לַחַיָּה כָּל
עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשְׁרֹק יְנִיעַ יָדוֹ׃
הוֹי מֹרְאָה וְנִגְאָלָה
הָעִיר הַיּוֹנָה לֹא שָׁמְעָה בְּקוֹל לֹא
לָקְחָה מוּסָר בַּיהוָה לֹא בָטְחָה וְאֶל
אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרֵבָה׃ שָׂרֶיהָ בְקִרְבָּהּ
אֲרָיוֹת שֹׁאֲגִים שֹׁפְטֶיהָ זְאֵבֵי
עֶרֶב לֹא גָרְמוּ לַבֹּקֶר נְבִיאֶיהָ
פֹּחֲזִים אַנְשֵׁי בְגִדוֹת כֹּהֲנֶיהָ חִלְּלוּ
קֹדֶשׁ חָמְסוּ תּוֹרָה יְהוָה צַדִּיק
בְּקִרְבָּהּ לֹא יַעֲשֶׂה עַוְלָה בַּבֹּקֶר
בַּבֹּקֶר מִשְׁפָּטוֹ יִתֵּן לָאוֹר לֹא
נֶעְדָּר וְלֹא יוֹדֵעַ עוֹל בֹּשֶׁת הִכְרַתִּי
גּוֹיִם נָשַׁמּוּ פִּנּוֹתָם הָחֳרַבְתִּי
חוּצוֹתָם מִבְּלִי עֹבֵר נִצְּתוּ עָרֵיהֶם
מִבְּלִי אִישׁ מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ אָמַרְתִּי
אַךְ תִּירְאִי אוֹתִי תִּקְחִי מוּסָר
וְלֹא יִכָּרֵת מְעוֹנָהּ כֹּל אֲשֶׁר פָּקַדְתִּי
עָלֶיהָ אָכֵן הִשְׁכִּימוּ הִשְׁחִיתוּ כֹּל
עֲלִילוֹתָם׃ לָכֵן חַכּוּ לִי נְאֻם יְהוָה לְיוֹם
קוּמִי לָעַד כִּי מִשְׁפָּטִי לֶאֱסֹף גּוֹיִם
לְקָבְצִי מַמְלָכוֹת לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי
כֹּל חֲרוֹן אַפִּי כִּי בְאֵשׁ קִנְאָתִי תֵּאָכֵל
כָּל הָאָרֶץ כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים
שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהוָה
לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד׃ מֵעֵבֶר לִנְהֲרֵי
כּוּשׁ עֶתְרַי בַּת פּוּצַי יוֹבִלוּן
מִנְחָתִי׃ בַּיּוֹם הַהוּא לֹא תֵבוֹשִׁי מִכָּל
עֲלִילוֹתַיִךְ אֲשֶׁר פָּשַׁעַתְּ בִּי כִּי אָז
אָסִיר מִקִּרְבֵּךְ עַלִּיזֵי גַאֲוָתֵךְ וְלֹא
תוֹסִיפִי לִגְבַּהּ עוֹד בַּהַר קָדְשִׁי׃
וְהִשְׁאַרְתִּי בְקִרְבֵּךְ עַם עָנִי וָדָל וְחָסוּ
בְּשֵׁם יְהוָה׃ שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא
יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא
יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית כִּי הֵמָּה
יִרְעוּ וְרָבְצוּ וְאֵין מַחֲרִיד׃ רָנִּי בַת
צִיּוֹן הָרִיעִי יִשְׂרָאֵל שִׂמְחִי וְעָלְזִי
בְכָל לֵב בַּת יְרוּשָׁלִָם׃ הֵסִיר יְהוָה
מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה אֹיִבֵךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
יְהוָה בְּקִרְבֵּךְ לֹא תִירְאִי רָעָה עוֹד׃
בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָמֵר לִירוּשָׁלִַם אַל
תִּירָאִי צִיּוֹן אַל יִרְפּוּ יָדָיִךְ׃ יְהוָה
אֱלֹהַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ גִּבּוֹר יוֹשִׁיעַ יָשִׂישׂ
עָלַיִךְ בְּשִׂמְחָה יַחֲרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ יָגִיל
עָלַיִךְ בְּרִנָּה׃ נוּגֵי מִמּוֹעֵד אֲסַפְתִּי
מִמֵּךְ הָיוּ מַשָּׂאת עָלֶיהָ חֶרְפָּה׃ הִנְנִי
עֹשֶׂה אֶת כָּל מְעַנַּיִךְ בָּעֵת הַהִיא
וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת הַצֹּלָעָה וְהַנִּדָּחָה
אֲקַבֵּץ וְשַׂמְתִּים לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם בְּכָל
הָאָרֶץ בָּעֵת הַהִיא אֲבִיא
אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי אֶתֵּן
אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכָל עַמֵּי
הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם
לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְהוָה׃

9 Propterea viuo ego dicit dñs exercituũ deꝰ isꝛ
dicit dñs exercituum deus
israel: quia moab vt sodoma erit & filii ammon ãſi go-
morra: possessio spinarum & acerui
salis: & desertũ vsq; in
eternũ. reliquie populi
mei diripient eos: & reli-
quiæ gẽtis mee possidebũt
illos: hoc eis euenit pro
superbia sua: quia blasphe
mauerunt & magnificati
sunt sup pplm dñi exer
cituũ. Horribilis dñs sup
eos: & attenuabit omnes
deos terre. Et adorabũt
eũ viri de loco suo: oes
insule gentiũ. Sed & vos
ethiopes: interfecti gla
dio meo eritis. Et exten
det manũ suã sup aqlonẽ
& perdet assur. Et po-
net speciosam i solitudi-
nẽ & in inuiũ: & ãſi de-
sertũ. Et accubabũt i medio
ei greges oes bestie gẽ
tiũ & onocrotalus & he
ricius in liminibus eius
morabũtur. Vox cantã-
tis in fenestra: coruꝰ in
supliminari: quia attenua
bo robur eius. Hec est ci
uitas gloriosa habitans in
cõfidẽtia: quæ dicebat in cor
de suo. ego sum & extra
me nõ est alia. quo-
modo facta est in desertũ bestia cubi
le bestie. Omnis qui transit
per eam sibilabit: & mo
uebit manũ suam. ℣.

Cap.iij.

Ve pnocatrix & redẽ
pta ciuitas columba.
Non audiuit vocẽ nec
suscepit disciplinã. In
dño non confisa: ad
deũ suũ non appropinq-
uit. Principes eius in me
dio eius quasi leones rugi-
entes. Iudices eius lupi
vespere: non relinquẽbant
in mane. Prophete eius
vesani: viri infideles. Sa
cerdotes eius polluerunt
sanctũ: iniuste egerunt
contra legẽ. Dñs iustus
in medio eius non faciet
iniquitatem. Mane mane
iudiciũ suũ dabit
in luce: & non abscõdetur. Nesciuit autẽ
iniquus cõfusionẽ. Disp-
didi gẽtes & dissipati sũt
anguli earũ. deserta fe
ci vias eorũ dum nõ est
transeat. Desolate sũt ci
uitates eorũ nõ remanẽte
viro nec vllo habitatore.
Dixi: attamen timebis me:
suscipies disciplinã. Et
nõ pibit habitaculũ eius:
propter oia in quibus visitaui

propterea viuo ego dicit dñs exercituũ deus israel: quoniam moab sicut sodoma erit et filii ammon quasi gomorra: possessio urticarum et fossa salis et desertum usque in æternum. reliquiæ populi mei diripient eos et reliquiæ gentis meæ possidebunt illos. hoc eis euenit pro superbia sua quia blasphemauerunt et magnificati sunt super populum dñi exercituum. horribilis dñs super eos et attenuabit omnes deos terræ. et adorabunt eum viri de loco suo omnes insulæ gentium. sed et vos æthiopes interfecti gladio meo eritis. et extendet manum suam super aquilonem et perdet assyrium. et ponet speciosam et solitudinem et inuium et desertum. et accubabunt in medio eius omnes bestiæ gentium et onocrotalus et herinacius in liminibus eius morabuntur. vox cantantis in fenestra corui in supliminari quia attenuabo robur eius. hæc est ciuitas gloriosa habitans in confidentia quæ dicebat in corde suo ego sum et extra me non est alia quomodo facta est in desertum cubile bestiæ omnis qui transit per eam sibilabit et mouebit manum suam.

Cap.iij.

Væ pnocatrix et redempta ciuitas columba. non audiuit vocem nec suscepit disciplinam in deo non confisa et ad deum suum non appropinquauit. principes eius in medio eius quasi leones rugientes. iudices eius lupi vespere non relinquebant in mane. prophetæ eius vesani viri infideles. sacerdotes eius polluerunt sanctum iniuste egerunt contra legem. dñs iustus in medio eius non faciet iniquitatem mane mane iudicium suum dabit in luce et non abscondit se nec nouit iniquus confusionem. disperdidi gentes et dissipati sunt anguli earum. desertas feci vias eorum dum non esset qui transiret. desolatæ sunt ciuitates eorum nec remanente viro nec vllo habitatore. dixi attamen timebis me suscipies disciplinam. et non peribitis de oculis eius omnibus quæ visitauit super

propterea uiuo ego dicit dominus exercituum deus israhel quoniam moab sicut sodoma erit et filii ammon quasi gomorra possessio urticarum et fossa salis et desertum usque in æternum. reliquiæ populi mei diripient eos et reliquiæ gentis meæ possidebunt illos. hoc eis euenit pro superbia sua quia blasphemauerunt et magnificati sunt super populum dñi exercituum. horribilis dñs super eos et attenuabit omnes deos terræ. et adorabunt eum uiri de loco suo omnes insulæ gentium. sed et uos æthiopes interfecti gladio meo eritis. et extendet manum suam super aquilonem et perdet assyrium. et ponet speciosam et solitudinem et inuium et desertum. et accubabunt in medio eius omnes bestiæ gentium et onocrotalus et herinacius in liminibus eius morabuntur. uox cantantis in fenestra corui in superliminari quia attenuabo robur eius. hæc est ciuitas gloriosa habitans in confidentia quæ dicebat in corde suo ego sum et extra me non est alia quomodo facta est in desertum cubile bestiæ omnis qui transit per eam sibilabit et mouebit manum suam.

Cap.iij.

Væ pnocatrix et redempta ciuitas columba. non audiuit uocem nec suscepit disciplinam in deo non confisa et ad deum suum non appropinquauit. principes eius in medio eius quasi leones rugientes. iudices eius lupi uespere non relinquebant in mane. prophetæ eius uesani uiri infideles. sacerdotes eius polluerunt sanctum iniuste egerunt contra legem. dñs iustus in medio eius non faciet iniquitatem mane mane iudicium suum dabit in luce et non abscondit se nec nouit iniquus confusionem. disperdidi gentes et dissipati sunt anguli earum. desertas feci uias eorum dum non esset qui transiret. desolatæ sunt ciuitates eorum nec remanente uiro nec ullo habitatore.

ea. Verumtamen diluculo surgentes corruperunt oes
cogitationes suas. Quapropter expecta me dicit
dñs in die resurrectionis
mee in futurũ: quia iudicium
meum vt cõgregẽ gentes:
& colligã regna. Et effu-
dã super eos indignationẽ
meã omem iram furoris
mei. In igne enim zeli mei
deuorabitur oīs terra. Quia tunc reddã populis
labiũ electũ: vt inuocẽt
oes nomẽ dñi & seruiant
ei sub iugo vno. De finibus fluminũ æ-
thiopie suscipient supplices mei filii dispersi
mei offerent munus mihi. In die illa non
cõfunderis super cunctis
adinuentionib tuis: quibus
peccasti in me. Quia tunc auferam de medio
tui magniloquos iuxta
tue: & non adiicies exal-
tari amplius in monte
meo. Et reliquam in medio
tui populum pauperẽ & ege-
num & sperabũt in nomine
dñi. Reliquiæ israel nõ fa-
cient iniquitatem: nec loquẽ
tur mendacium: & nõ inue-
nietur in ore eorum lingua
dolosa. Quia ipsi pascent
& accubabũt & non
erit qui exterreat. Lauda
filia sion: iubila israel.
Letare & exulta in omni
corde filia hierusalem. Ab-
stulit dñs iudiciũ tuum:
auertit inimicos tuos.
Rex israel dñs in medio
tui: nõ timebis malum
vltra. In die illa dicetur
hierusalem. Noli timere
sion: non dissoluantur
manus tue. Dominus
deus tuus in medio tui fortis: ipse saluabit. Gaude-
bit super te in leticia: silebit
in dilectione tua: & exsul-
tabit super te in laude. Nu-
gas qui a lege recesserãt
congregabo: qa ex te erãt
vt nõ vltra habeas super
eis opprobriũ. Ecce ego
interficiã oes qui affli-
xerũt te in tpe illo: & sal-
uabo claudicantẽ. & eã
electa fuerat congregabo.
& ponã eos in laudẽ & in
nomẽ in omni terra cõfu-
sionis eorum: in tpe illo
quo adducã vos: & in tpe
quo cõgregabo vos. Da-
bo enim vos in nomen
& in laudẽ oibus popls
terre cum cõuertero ca
ptiuitatem vestrã coram
oculis vris. dicit dñs.

Explicit Sophonias propheta.

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

pparare cõsurge diluculo: corrupti sunt omnes cogitationes tuas. Propterea expecta me dicit dñs in die resurrectionis mee in futurum: quia iudicium meum est vt congregẽ gentes: et colligam regna. Et effundam super eos indignationem meam omem iram furoris mei. In igne enim zeli mei deuorabitur omnis terra: quia tunc conuertam super populos linguam in electionem vt omnes inuocent nomen dñi: vt seruiant ei sub iugo vno. de finibus fluminum æthiopie suscipient dispersos meos: afferent hostiam mihi. In die illa non confunderis ex omnibus adinuentionibus tuis: quibus peccasti in me. Quia tunc auferam de medio tui magniloquos: et non adiicies exaltari amplius in monte sancto meo. Et reliquam in medio tui populum pauperem & egenum & sperabunt in nomine dñi. Reliquiæ israel non facient iniquitatem: nec loquentur mendacium: & non inuenietur in ore eorum lingua dolosa. Quia ipsi pascent et accubabunt: & non erit qui exterreat. Lauda filia sion: iubila israel. Letare & exulta in omni corde filia hierusalem. Abstulit dñs iudicium tuum: auertit inimicos tuos. Rex israel dñs in medio tui: non timebis malum vltra. In die illa dicetur hierusalem. Noli timere sion: non dissoluantur manus tue. Dominus deus tuus in medio tui fortis: ipse saluabit. Gaudebit super te in leticia: silebit in dilectione tua: & exultabit super te in laude. Nugas qui a lege recesserãt congregabo: qa ex te erãt vt non vltra habeas super eos opprobrium. Ecce ego interficiã omnes qui afflixerunt te in tpe illo: & saluabo claudicantem. & eam quæ electa fuerat congregabo. & ponam eos in laudem & in nomine in omni terra confusionis eorum: in tpe illo quo adducam vos: et in tpe quo congregabo vos. Dabo enim vos in nomen & in laudem omnibus popls terræ cum conuerto captiuitatem vestram coram oculis vestris dicit dñs.

Explicit Sophonias propheta.

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN AGGEVM PROPHETAM.

Ieremias ppheta ob causam periurii sedechie regis vt historia libri secūdi Paralipomenon indicat: qui fidē pmissam nabuchodonosor regi chaldeorū non seruauerat: populū israel refert cum memorato rege hierusalem: expugnata hierusalem captiuū in babyloně fuisse perductū. Sed cum memoratus populus multis tēporibus idolis seruiendo et effusione sanguinis innocentum se grauiter impiasset volens deus generationē vniuersam eiusdem populi ob causas memoratas penitus deperire: septuaginta annorū captiuitatē eundē populū in regno chaldeoꝝ statuit sustinere: hac rōne: vt cōpleto numero annorū: nouus populus a memoratis peccatis imunis ad renouationē hierusalē peruenireť. Sexagesimo itaq; secundo anno: regno chaldeoꝝ subuerso: cui adhuc octo anni restabant ad regnādū: quod etiā sexta visio danielis ostendit cum ppter causam sacrilegii: quod in eadē visione cōtinetur: fuisse extinctū: dari? qui medis imperabat: vt septima visio danielis ostendit: mēorat? in regno succeſſit. Cuius primo anno regni: vt decima visio danielis manifestat: daniel supputatis annis videns appropinquare tēpus reuertionis que per hieremiā fuerat promissa: orans tam pro se q̄; pro populo eandē pmissionē a deo postulabat impleri: cui p gabrielē archangelū in eadē visione iuxta preces eiusdē vniuersa cōpleta esse: deus dixit. Nam moriente supradicto dario rege medorū: & succedente in regno cyro rege persarū: pmissione dei cōpleta per eundē regē populūq; israel in hierusalē reductum: historia secundi libri paralipomenon & initiū esdre ppheте confirmāt. Cunq; a populo israel & a senioribus templi dei edificari cepisset: mortuo cyro rege ac regnante dario rege persarū qui memorato cyro successerat: vicine gentes ciuitatis hierusalē: vt idē esdras refert restaurationē templi & ciuitatis resistendo impedire ceperunt. Qua ratione deterritus populus israel: reparationē supradicti tēpli dñi: necdū iuxta promissionē cōcessam esse credebat. Propter quod in secūdo anno regni memorati darii regis persarū aggeus ppheta a deo mīs sus ad zorobabel qui de tribu erat iuda: qui potestatē regni susceperat: & iesum filiū iosedech summū sacerdotē ammonet: vt credant cōpleto numero annorū tempus restaurationis hierusalē aduenisse. Hoc etiā addito: ne icredulitatē populi velent imitari: de quo deus per eum dixit. Populus hic dicit. Non dum venit tēpus vt edificetur domus dei. Offita autē que textu huius ppheтie cōtinētur: reuersionē populi: edificationē tēpli: renouationē ciuitatis: obseruantiā sacerdotalē: & interitū regnorum gentium exterarum significant.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

HAggeus festiuus & letus: qui fœminauit in lachrymis vt in gaudio meteret: destructū templū reedificat: deūq; patrē inducit loquentē. Adhuc vnum modicū est: & ego cōmouebo celum & terram: mare & aridam: & mouebo omnes gentes: & veniet desideratus cunctis gentibus.

Explicit argumentum.

Prima. heb. Tex. heb. Aggeus. i. Trāsla. B. Hie.

בְּשָׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ		Incipit Aggeus ppheta. Capitulum. 1.
בַּחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ	שׁשה	IN anno secundo da-
הָיָה דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא אֶל	נבא	rii regis xxxxxxxx
זְרֻבָּבֶל בֶּן שַׁאלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה	פחה	in mēse sexto in die vna
וְאֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל	גדל	mensis: xxxxxxxxxx
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת		factū est verbum dñi
לֵאמֹר הָעָם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא עֵת		manu aggei pphete ad
בֹּא עֵת בֵּית יְהוָה לְהִבָּנוֹת: וַיְהִי	בוא נחם	zorobabel filiū salathiel
דְּבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר:		ducē iuda: xxxxxxxx
הֵעֵת לָכֶם אַתֶּם לָשֶׁבֶת בָּבָתֵּיכֶם	ישב בית	& ad iesum filium iose
סְפוּנִים וְהַבַּיִת הַזֶּה חָרֵב: וְעַתָּה	ספן	dech sacerdotē magnum
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ	שום	dicens. Hec ait dñs ex
לְבַבְכֶם עַל דַּרְכֵיכֶם: זְרַעְתֶּם הַרְבֵּה	רבה	ercituum xxxxxxxxxx
וְהָבֵא מְעָט אָכוֹל וְאֵין לְשָׂבְעָה	בוא אכל	dicens. Populus iste
שָׁתוֹ וְאֵין לְשָׁכְרָה לִבְוֹשׁ וְאֵין	שתה	dicit. Nondum xxxxxx
לוֹ לֹחֵם וְהַמִּשְׂתַּכֵּר אֶל חֹרֶב	חרב	venit tēpus domus dñi
צְרוֹר נָקוּב: כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת	צרר נקב	edificande. Et factum est
שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל דַּרְכֵיכֶם: עֲלוּ	עלה	verbū dñi in manu ag
הָהָר וְהֵבֵאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת	הר בוא	gei prophete dicens. xx
וְאֶרְצֶה בּוֹ וְאֶכָּבְדָה אָמַר יְהוָה:	רצה כבד	Nunqd tēpus vobis est:
		vt habitetis in domibus
		laqueatis: & domus ista
		deserta. Et nunc xxxx
		hec dicit dñs exercituū.
		Ponite xxxxxxxxxxxx
		corda vra super vias ve
		stras. Seminastis multū
		& intulistis parū. Come
		distis & non estis satiati.
		Bibistis & nō estis ine
		briati. Operuistis vos &
		nō estis calefacti. Et qui
		mercedes cōgregauit mi
		sit eas in sacculū ptusū.
		Hec dicit dñs exercituū.
		Ponite corda vestra sup
		vias vestras. Ascendite
		in montē: parate ligna:
		& edificate domum: xx
		& acceptabilis mihi erit:
		& glificabor dicit dñs.

Trāsla. gre. lxx. cū iter. latina.

AGGEVS.

ΑΓΓΑΙΑΣ. Ca. i.

Ἐν δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ Δαρείου τοῦ βασι
λέως ἐν μηνὶ ἕκτῳ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγέ
νετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, τ
τον πρὸς ζοροβάβελ τὸν τοῦ σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς ἰούδα,
τ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα τὸν μέγαν λέ
γων: τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τὸν δυνάμεων λέγων, ὁ λα
οὗτοι λέγουσιν, οὐχ ἥκει ὁ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν
οἶκον κυρίου. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ
προφήτου λέγων, εἰ καιρὸς ὑμῖν ἐστὶ τοῦ οἰκεῖν ἐν οἴκοις κε
κοσμωμοις, ὁ δὲ οἶκος οὗτος ἐξηρημωται. καὶ νῦν τάδε λέ
γει κύριος παντοκράτωρ, θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐπὶ τὰς
ὁδοὺς ὑμῶν, ἐσπείρατε πολλὰ καὶ εἰσενέγκατε ὀλίγα.
ἐφάγετε καὶ οὐκ εἰς πλησμονήν, ἐπίετε καὶ οὐκ εἰς μέθην,
περιβάλεσθε καὶ οὐκ ἐθερμάνθητε ἐν αὐτοῖς, καὶ ὁ τοὺς μι
σθοὺς συνάγων, συνήγαγεν εἰς θέσιν πεπερυσμένον.
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, θέσθε δὴ καρδίας
ὑμῶν εἰς τὰς ὁδοὺς ὑμῶν, ἀναβητε εἰς τὸ ὄρος καὶ κό
ψατε ξύλα καὶ οἰκοδομήσατε τὸν οἶκον, καὶ εὐδοκήσω
ἐν αὐτῷ καὶ ἐνδοξασθήσομαι λέγει κύριος.

Ca. i.

ΕΝ τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ Δαρείου τοῦ βασιλέως, τῷ
ἑβδόμῳ μηνὶ μιᾷ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ἐγένετο λό
γος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, εἰ
πὸν δὴ πρὸς ζοροβάβελ τὸν τοῦ σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς
ἰούδα, καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα
τὸν μέγαν, καὶ πρὸς πάντας τοὺς κατα
λοίπους τοῦ λαοῦ τῆς φωνῆς κυρί
ου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τῶν λόγων ἀγγαίου τοῦ προφήτου κα
τὰ ἐντειλάμενον αὐτοῖς κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐ
τοὺς, λέγων ἐγὼ μεθ' ὑμῶν λέγει κύριος. καὶ
ἐξήγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα τοῦ ζοροβάβελ τοῦ σαλα
θιὴλ ἐκ φυλῆς ἰούδα, καὶ τὸ πνεῦμα ἰησοῦ τοῦ ἰωσε
δὲκ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου, καὶ τὸ πνεῦμα τῶν κα
τελοίπων τοῦ λαοῦ, καὶ εἰσῆλθοσαν καὶ ἐποίουν τὰ ἔργα
ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου τῶν δυνάμεων τοῦ θεοῦ αὐτῶν. Ca. 2.

ΤΗ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἕκτου
in secundo anno sub dario rege:
in septimo mēse vna t vigesima mensis: factū est ver
bum dñi in manu aggei pphete dicēs: dic
cos ad zorobabel filiū salathiel ducē iuda: t ad iesum filiū iosedec sacerdotē
iouda, et ad reliquos populi dicens: dic
cos qui fuit in vobis qui vidit domū istam in gloria
sua prima. Et quid xxxx
vos videtis hanc nunc?
Nunquid non xxxxxxx
ita est q̄si nō sit in oculis
vris? Et nunc cōfortare

Trāsla. B. Hie. Tex. heb. Aggeus. ij. Prima. heb.

רִבָּה		Respexistis ad amplius:
וְהִנֵּה לְמְעָט		& ecce factū est minus.
וַהֲבֵאתֶם הַבַּיִת וְנָפַחְתִּי בּוֹ יַעַן		Et intulistis in domum
מֶה נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת יַעַן בֵּיתִי		et exufflau illud. xxxxx
אֲשֶׁר הוּא חָרֵב וְאַתֶּם רָצִים אִישׁ		Quā ob causā dicit dñs
לְבֵיתוֹ: עַל כֵּן עֲלֵיכֶם כָּלְאוּ שָׁמַיִם	רוץ	exercituū: quia domus
מִטָּל וְהָאָרֶץ כָּלְאָה יְבוּלָהּ:	טל יבול	mea deserta est: & vos fe
וָאֶקְרָא חֹרֶב עַל הָאָרֶץ וְעַל	קרא	stinastis vniusquisq; xxxx
הֶהָרִים וְעַל הֶדָּגָן וְעַל הַתִּירוֹשׁ		in domū suam. Propter
וְעַל הַיִּצְהָר וְעַל אֲשֶׁר תּוֹצִיא	יצא	hoc super vos phibiti sūt
הָאֲדָמָה וְעַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה		celi ne darēt rorem: &
וְעַל כָּל יְגִיעַ כַּפַּיִם וַיִּשְׁמַע זְרֻבָּבֶל	יגע שמע	terra phibita est ne daret
בֶּן שַׁלְתִּיאֵל וִיהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק		germē suū. Et vocaui sic
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכֹל שְׁאֵרִית הָעָם	גדל	citatē sup terrā & sup
בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְעַל דִּבְרֵי		montes: & sup frumentū:
חַגַּי הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה	נבא	& super vinum: xxxxxx
אֱלֹהֵיהֶם וַיִּירְאוּ הָעָם מִפְּנֵי יְהוָה:	פנה	& super oleum & que
וַיֹּאמֶר חַגַּי מַלְאַךְ יְהוָה בְּמַלְאֻכוּת	לאך	cunq; profert xxxxxx
יְהוָה לָעָם לֵאמֹר אֲנִי אֶתְכֶם		humus: & super hom
נְאֻם יְהוָה: וַיָּעַר יְהוָה אֶת רוּחַ	עור	nes: super iumenta: xx
זְרֻבָּבֶל בֶּן שַׁלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה	פחה	& sup oēm laborē manu
וְאֶת רוּחַ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן		uū. Et audiuit zoroba
הַגָּדוֹל וְאֶת רוּחַ כֹּל שְׁאֵרִית הָעָם	גדל	bel filius salathiel: & ie
וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ מְלָאכָה בְּבֵית	בוא עשה	sus filius iosedech xx
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵיהֶם:		facerdos magn?: & oēs
		reliqui populi. xxxxxx
		vocem domini dei sui:
		& verba xxxxxxxxxx
		aggei pphete sicut mi
		sit eum dominus xxxx
		de eos ad eos: & timuit
		runt populus a facie dñi.
		Et dixit aggeus nuncius
		dñi de nunciis xxxxxx
		domini populo: dicēs.
		Ego vobiscum sum xx
		dicit dominus. Et fusci
		tauit dominus spiritum
		zorobabel filii salathiel
		ducis iuda: xxxxxx
		& spiritum iesu filii io
		sedech facerdotis xxxx
		magni: & spiritum reli
		quorū de omni xxxxxx
		populo: & ingressi sunt
		& faciebant opus in do
		mo dñi exercituū dei sui.
		2.
		IN die vicesima & qrta xxxxxxxxxxxxxx
		mensis in sexto mense
		in anno secundo xxxxx
		darii regis in septimo
		mense vicesima xxxxxx
		& prima mensis factus
		est verbum dñi in manu
		aggei prophete dicens.
		Loquere ad xxxxxxxx
		zorobabel filium sala
		thiel ducem iuda: xxxxx
		& ad iesum filium iose
		dech facerdotem xxxxx
		magnū: & ad reliquos
		populi dicens. xxxxxx
		Quis in vobis est dere
		lictus qui vidit xxxxx
		domum istam in gloria
		sua prima. Et quid xxx
		vos videtis hanc nunc?
		Nunquid non xxxxxx
		ita est q̄si nō sit in oculis
		vris? Et nunc cōfortare

Pūtiua.heb.	Tex.heb. Aggeus.ij.	Trāsl.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina,
זרבבל	זְרֻבָּבֶל	zorobabel	zorobabel dicit dñs: & cōfortare iesu fili iosedech
יהוצדק	יְהוֹצָדָק	iosedech	sacerdos magne: & cōfortare ois
הכהן	הַכֹּהֵן	sacerdos	populus terre dicit dñs exercituū: & facite:
הגדל	הַגָּדוֹל	magne	quoniā ego vobiscum sum dicit
וחזק	וְחִזְקוּ	& cōfortare	dominus exercituū. do
כל	כָּל	ois	Verbū quod pepigi vo
העם	הָעָם	populus	biscū cum egrederemini
הארץ	הָאָרֶץ	terre	de terra egypti: & spūs
נאם	נְאֻם	dicit	meus erit in medio vr̄m:
יהוה	יְהוָה	dñs	Nolite timere: quia hec
צבאות	צְבָאוֹת	exercituū	dicit dominus
ועשו	וַעֲשׂוּ	& facite	exercituū. Adhuc vnū
כי	כִּי	quoniā	modicum est: & ego
אני	אָנִי	ego	commouebo celum &
עמכם	עִמָּכֶם	vobiscum	terram
נאם	נְאֻם	dicit	& mare & aridā: & mo
יהוה	יְהוָה	dñs	uebo
צבאות	צְבָאוֹת	exercituū	ois gentes. Et veniet
את	אֵת		desideratus cunctis
הדבר	הַדָּבָר		gentibus. Et implebo
אשר	אֲשֶׁר		domum istā
כרתי	כָּרַתִּי		gloria dicit dñs exercituū.
אתכם	אִתְּכֶם		Meū est argentum
בצאתכם	בְּצֵאתְכֶם		& meū est aurū dicit dom
ממצרים	מִמִּצְרַיִם		inus exercituū. Magna
ורוחי	וְרוּחִי		erit gloria domus istius
עמדת	עֹמֶדֶת		nouissime plus
בתוככם	בְּתוֹכְכֶם		prime dicit dominus ex
אל	אַל		ercituum.
תיראו	תִּירָאוּ		Et in loco isto dabo pa
כי	כִּי		cem dicit
כה	כֹה		dñs exercituum. In vi
אמר	אָמַר		cesima & quarta
יהוה	יְהוָה		noni mensis in anno se
צבאות	צְבָאוֹת		cundo darii regis
עוד	עוֹד		factū est verbum dñi ad
אחת	אַחַת		aggeum prophetam
מעט	מְעַט		dicens. Hec dicit dñs
היא	הִיא		exercituum.
ואני	וְאָנִי		Interroga sacerdotes
מרעיש	מַרְעִישׁ		legem
את	אֶת		dicens. Si tulerit homo
השמים	הַשָּׁמַיִם		carnē sanctificatam
ואת	וְאֶת		in ora vestimēti sui: & te
הים	הַיָּם		tigerit de fūmitate ei
ואת	וְאֶת		panem aut pulmentū: aut
החרבה	הַחָרָבָה		vinū: aut oleum:
והרעשתי	וְהִרְעַשְׁתִּי		aut oēm cibū: nunqd
את	אֶת		sanctificabitur. Rndentes
כל	כָּל		autē sacerdotes dixerūt.
הגוים	הַגּוֹיִם		Non. Et dixit aggeus.
ובאו	וּבָאוּ		Si tetigerit pollutus in
חמדת	חֶמְדַּת		anima ex omnibus his:
כל	כָּל		nunqd contaminabitur
הגוים	הַגּוֹיִם		Et rndentes sacerdotes
ומלאתי	וּמָלֵאתִי		& dixerunt. Contamina
את	אֶת		bitur. Et rndit aggeus &
הבית	הַבַּיִת		& dixit. Sic pplus iste:
הזה	הַזֶּה		& sic gens ista ante faciē
כבוד	כָּבוֹד		mea dicit dñs: & sic oē
אמר	אָמַר		opus manū eorū: & oīa
יהוה	יְהוָה		que obtulerūt ibi: cōta
צבאות	צְבָאוֹת		minata erunt. Et nūc po
לי	לִי		nite corda vra a die hac
הכסף	הַכֶּסֶף		& supra:
ולי	וְלִי		anteq̄ poneretur lapis
הזהב	הַזָּהָב		super lapidē in templo
נאם	נְאֻם		dñi cum accederetis ad
יהוה	יְהוָה		aceruum
צבאות	צְבָאוֹת		
גדול	גָּדוֹל		
יהיה	יִהְיֶה		
כבוד	כְּבוֹד		
הבית	הַבַּיִת		
הזה	הַזֶּה		
האחרון	הָאַחֲרוֹן		
מן	מִן		
הראשון	הָרִאשׁוֹן		
אמר	אָמַר		
יהוה	יְהוָה		
צבאות	צְבָאוֹת		
ובמקום	וּבַמָּקוֹם		
הזה	הַזֶּה		
אתן	אֶתֵּן		
שלום	שָׁלוֹם		
נאם	נְאֻם		
יהוה	יְהוָה		
צבאות	צְבָאוֹת		
ובכל	וּבְכָל		
מעשה	מַעֲשֵׂה		
ידיכם	יְדֵיכֶם		
אשר	אֲשֶׁר		
יברכיכם	יְבָרְכֵיכֶם		
יהוה	יְהוָה		
אלהיכם	אֱלֹהֵיכֶם		
ועתה	וְעַתָּה		
שימו	שִׂימוּ		
נא	נָא		
לבבכם	לְבַבְכֶם		
מן	מִן		
היום	הַיּוֹם		
הזה	הַזֶּה		
ומעלה	וָמָעְלָה		
מטרם	מְטֶרֶם		
שום	שׂוּם		
אבן	אֶבֶן		
אל	אֶל		
אבן	אֶבֶן		
בהיכל	בְּהֵיכַל		
יהוה	יְהוָה		
מהיותם	מִהְיוֹתָם		
בא	בָּא		
אל	אֶל		
ערמת	עֶרְמַת		
עשרים	עֶשְׂרִים		
והיתה	וְהָיְתָה		
בא	בָּא		
אל	אֶל		
חמשים	חֲמִשִּׁים		
פורה	פּוּרָה		
והיתה	וְהָיְתָה		
עשרים	עֶשְׂרִים		
הכיתי	הִכֵּיתִי		
אתכם	אֶתְכֶם		
בשדפון	בַּשִּׁדָּפוֹן		
ובירקון	וּבַיֵּרָקוֹן		
ובברד	וּבַבָּרָד		
את	אֵת		
כל	כָּל		
מעשה	מַעֲשֵׂה		
ידיכם	יְדֵיכֶם		
ואין	וְאֵין		
אתכם	אִתְּכֶם		
אלי	אֵלַי		
נאם	נְאֻם		
יהוה	יְהוָה		
שימו	שִׂימוּ		
נא	נָא		
לבבכם	לְבַבְכֶם		
מן	מִן		
היום	הַיּוֹם		
הזה	הַזֶּה		
ומעלה	וָמָעְלָה		
עד	עַד		
שים	שִׂים		
אבן	אֶבֶן		
על	עַל		
אבן	אֶבֶן		
בהיכל	בְּהֵיכַל		
יהוה	יְהוָה		
עד	עַד		
אשר	אֲשֶׁר		
יסד	יֻסַּד		
היכל	הֵיכָל		
יהוה	יְהוָה		
שימו	שִׂימוּ		
לבבכם	לְבַבְכֶם		
המן	הַמִּן		
היום	הַיּוֹם		
הזה	הַזֶּה		
ומעלה	וָמָעְלָה		
העוד	הֲעוֹד		
במגרה	בַּמַּגְרָעָה		
ועד	וְעַד		
הגפן	הַגֶּפֶן		
והתאנה	וְהַתְּאֵנָה		
והרמון	וְהָרִמּוֹן		
ועץ	וְעֵץ		
הזית	הַזַּיִת		
לא	לֹא		
נשא	נָשָׂא		
מן	מִן		
היום	הַיּוֹם		
הזה	הַזֶּה		
אברך	אֲבָרֵךְ		
ויהי	וַיְהִי		
דבר	דְּבַר		
יהוה	יְהוָה		
שנית	שֵׁנִית		
אל	אֶל		
חגי	חַגַּי		
בעשרים	בְּעֶשְׂרִים		
וארבעה	וְאַרְבָּעָה		
לחדש	לַחֹדֶשׁ		
לאמר	לֵאמֹר		
אמר	אֱמֹר		
אל	אֶל		
זרבבל	זְרֻבָּבֶל		
פחת	פַּחַת		
יהודה	יְהוּדָה		
לאמר	לֵאמֹר		
אני	אֲנִי		
מרעיש	מַרְעִישׁ		
את	אֵת		
השמים	הַשָּׁמַיִם		
ואת	וְאֶת		
הארץ	הָאָרֶץ		
והפכתי	וְהָפַכְתִּי		
כסא	כִּסֵּא		
ממלכות	מַמְלְכוֹת		
והשמדתי	וְהִשְׁמַדְתִּי		
חזק	חֹזֶק		
ממלכות	מַמְלְכוֹת		
הגוים	הַגּוֹיִם		
והפכתי	וְהָפַכְתִּי		
מרכבה	מֶרְכָּבָה		
ורכביה	וְרֹכְבֶיהָ		
וירדו	וְיָרְדוּ		
סוסים	סוּסִים		
ורכביהם	וְרֹכְבֵיהֶם		
איש	אִישׁ		
בחרב	בְּחֶרֶב		
אחיו	אָחִיו		
ביום	בַּיּוֹם		
ההוא	הַהוּא		
נאם	נְאֻם		
יהוה	יְהוָה		
צבאות	צְבָאוֹת		
אקחך	אֶקָּחֲךָ		
זרבבל	זְרֻבָּבֶל		
בן	בֶּן		
שאלתיאל	שְׁאַלְתִּיאֵל		
עבדי	עַבְדִּי		
נאם	נְאֻם		
יהוה	יְהוָה		
ושמתיך	וְשַׂמְתִּיךָ		
כחותם	כַּחוֹתָם		
כי	כִּי		
בך	בְךָ		
בחרתי	בָחַרְתִּי		
נאם	נְאֻם		
יהוה	יְהוָה		
צבאות	צְבָאוֹת		

zorobabel dicit dñs: & cōfortare iesu fili iosedech sacerdos magne: & cōfortare ois populus terre dicit dñs exercituū: & facite: quoniā ego vobiscum sum dicit dominus exercituū. do Verbū quod pepigi vobiscū cum egrederemini de terra egypti & spūs meus erit in medio vr̄m: Nolite timere: quia hec dicit dominus exercituū. Adhuc vnū modicum est: & ego commouebo celum & terram & mare & aridā: & mouebo omnes gentes. Et veniet desideratus cunctis gentibus. Et implebo domum istam gloria dicit dñs exercituū. Meū est argentum & meū est aurū dicit dominus exercituū. Magna erit gloria domus istius nouissime plus prime dicit dominus exercituum. Et in loco isto dabo pacem dicit dominus exercituum.

Interroga sacerdotes legem dicens. Si tulerit homo carnē sanctificatam in ora vestimēti sui: & tetigerit de fūmitate ei panem aut pulmentū: aut vinū: aut oleum: aut oēm cibū: nunqd sanctificabitur. Rndentes autē sacerdotes dixerūt. Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit pollutus in anima ex omnibus his: nunqd contaminabitur. Et rndentes sacerdotes & dixerunt. Contaminabitur. Et rndit aggeus & & dixit. Sic pplus iste: & sic gens ista ante faciē meā dicit dñs: & sic oē opus manū eorū: & oīa que obtulerūt ibi: cōtaminata erunt. Et nūc ponite corda vra a die hac & supra: anteq̄ poneretur lapis super lapidē in templo dñi cum accederetis ad aceruum

zorobabel dicit dñs: τ cōfortare iesu filie iosedec ἱερεῦ μέγας, καὶ κατίσχυε ἰησοῦ ὁ τοῦ ἰωσεδὲκ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ κατισχύετω πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς dicit dñs exercituū. Lr facite: qm vobiscū λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. καὶ ποιεῖτε διότι μεθ᾽ ὑμῶν sum dicit dñs exercituū: verbū qđ pepigi vo- εἰμὶ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, τὸ ῥῆμα ὃ διεθέμην πρὸς hebr. biscū ch egredercmini vos de tra egypti: τ spūs B ὑμᾶς ἐν τῷ ἐξελθεῖν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ τὸ πνεῦμά me stetit in medio vr̄m. cōdite: qr hec di- μου ἐφέστηκεν ἐν μέσῳ ὑμῶν. θαρσεῖτε, διότι τάδε λέ- cit dñs exercituū: adhuc semel ego mouebo celū γει κύριος τῶν δυνάμεων, ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω τὸν οὐρανὸν τ terrā τ mare τ aridā, τ cōmo- καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν. καὶ σεισ uebo oēs gentes: τ veniēt electi oim- σείσω πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἥξει τὰ ἐκλεκτὰ πάντων τῶν gentū: τ implebo domū istam gla dicit dñs ἐθνῶν, καὶ πλήσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης λέγει κύριος τῶν exercituū. meū argentū τ meū aurum dicit do ἐμὸν τὸ ἀργύριον καὶ ἐμὸν τὸ χρυσίον λέγει κύ- minus exercituū: qr magna erit gla dom̄ ριος τῶν δυνάμεων, διότι μεγάλη ἔσται ἡ δόξα τοῦ οἴκου istius nouissima sup- pmā dicit dñs exer- τούτου ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην λέγει κύριος τῶν δυνά cituū: τ in loco isto dabo pacem dicit do- μεων, καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ δώσω εἰρήνην λέγει κύ- minus exercituū. quarta τ vicesima nono mē- ριος τῶν δυνάμεων. τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ ἐνάτου μη sis anno secundo sub dario: factū est verbū dñi ad νὸς τετάρτου ἐπὶ δαρείου, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς aggeū pphetā dicēs: hec dicit dñs ἀγγαῖον τὸν προφήτην λέγων, τάδε λέγει κύριος τῶν exercituū: interroga sacēdotes legē dicēs: si δυνάμεων, ἐπερώτησον τοὺς ἱερεῖς νόμον λέγων, ἐὰν sumpserit hō carnē sctām in fūmitate vestimēti λάβῃ ἄνθρωπος κρέας ἅγιον ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ ἱματίου sui: τ tetigerit fūmitas vestimēti eī panē αὐτοῦ, καὶ ἅψηται τὸ ἄκρον τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄρτου aut coctionē: aut vinū: aut oleū: aut oēm cibus ἢ ἑψήματος, ἢ οἴνου, ἢ ἐλαίου, ἢ παντὸς βρώματος si sctificabit. τ rndcrunt sacēdotes τ dixerūt εἰ ἁγιασθήσεται. καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ εἶπαν, sacēdotes τ dixerūt: cōtaminabit: τ rndit μὴ. τ dixit aggeus si tetigerit pollutus in ani- aggeus τ dixit: sic pplus iste τ sic ὁ ἀγγαῖος ἐὰν ἅψηται μεμαμμένος ἐπὶ ψυ- gens hec coram me dicit dñs: τ sic ma de oībus his ἔθνος τοῦτο ἐναντίον ἐμοῦ λέγει κύριος, καὶ οὕτως si cōtaminabit. ppl munera cor- οἷα ὄρθρισεν προσφέρωσιν ἐκεῖ μιαθήσεται. ἕνεκεν τῶν λημμάτων αὐτῶν τῶν ὀρθρι- matu suax. τ dcūs appropīquerit tinus dolebunt a facie malitiaꝝ suaꝝ: τ πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ ὃς ἂν ἐγγίσῃ ibi cōtaminabit. ppl τῶν ὀδυνήσονται ἀπὸ προσώπου ποιημάτων αὐτῶν, καὶ odio habētis & in portis arguentes. τ nūc ponite ἐμισεῖτε τοὺς ἐν πύλαις ἐλέγχοντας. καὶ νῦν θέσθε lāpidē cordā vra a die hac τ sup- ἐπὶ τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ὑπερ- pra ihīc ponerē lapis sup lapidē in templo dñi. ἄνω πρὸ τοῦ βάλλειν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν τῷ ναῷ κυρίου. q eratis qñ mittebatis in modiū ordei τίνες ἦτε ὅτε ἐβάλλετε εἰς κυβέλην κριθῆς

vigīti sata: τ factasūt ordei decē sata. τ ingre- ἐικοσι σάτα, καὶ ἐβούτο κριθῆς δέκα σάτα. καὶ εἰσπε diebamini in torcular vt haurirctis quinquaginta am- πορευόμεθα εἰς ὑπολήνιον ἐξαντλῆσαι πεντήκοντα με phoras: τ facta sūt viginti. pcussi vos in sterilitate: τρητάς, καὶ ἐγένοντο εἴκοσι. ἐπάταξα ὑμᾶς ἐν ἀφορίᾳ, tritas, καὶ ἐν ἰκτερίᾳ τῶν ἔργων ὑμῶν καὶ ἐν ἀνεμοφθορίᾳ, καὶ ἐν χαλάζῃ, πάντα τὰ ἔργα τῶν manuū vraꝝ: τ nō reuersi estis ad me dicit dō- χειρῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύ- minus. ponite īs corda vra a die ριος. τάξατε δὴ τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ex die ista τ vltra: a quarta τ vicesima ταύτης καὶ ἐπάνω, ἀπὸ τῆς τετράδος καὶ εἰκάδος noni mensis. a die q fundatū est templū do- τ ἐνάτου μηνός. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐθεμελιώθη ὁ ναὸς κυ mini: ponite in cordib vr̄is: si vltra cognoscē ρίου, θέσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰ ἔτι ἐπιγνώσε- sup terrā arca. τ si adhuc vinea τ ficus σθε ἐπὶ γῆς ἄλωα. καὶ εἰ ἔτι ἄμπελος καὶ συκαῖ τ malogranata τ ligna olīue q nō ferunt fru- καὶ ῥοαὶ καὶ τὰ ξύλα τῆς ἐλαίας τὰ οὐ φέροντα καρ ctum: a die hac benedicā. τ factū ē pō- πόν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης εὐλογήσω. καὶ ἐγένετο verbū dñi secundo ad aggeū pphetā q̄r- λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρὸς ἀγγαῖον τὸν προφήτην τε ta τ vicesima mensis dicēs. dic ad zoro- τράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς λέγων. εἶπον πρὸς ζοροβ babel filiū salathiel: de tribu iuda: ecce ego βαβὲλ τὸν τοῦ σαλαθιήλ, ἐκ φυλῆς ἰούδα, ἰδοὺ ἐγὼ mouebo celum τ terrā τ mare τ σείσω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ aridā: τ subuertam thronos regum: τ τὴν ξηράν, καὶ καταστρέψω θρόνους βασιλέων, καὶ subuertam currus τ ascensores: & descendent καταστρέψω ἅρματα καὶ ἀναβάτας, καὶ καταβήσον equi τ ascensores eoꝝ vnusquisq in gladio ται ἵπποι καὶ ἀναβάται αὐτῶν ἕκαστος ἐν ῥομφαίᾳ ad fratrē suum. in die illa dicit do- πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύ- minus exercituū assumā te zorobabel filiū ριος τῶν δυνάμεων ἀνθομαί σε ζοροβάβελ τὸν τοῦ salathiel fūum meū dicit dñs: & ponam σαλαθιὴλ τὸν δοῦλόν μου λέγει κύριος, καὶ θήσομαί te q̄si signaculū: qr te elegi dicit dñs σε ὡς σφραγῖδα, διότι σὲ ᾑρέτικα λέγει κύριος τῶν exercituum.

δυνάμεων.

INCIPIT PROLOGVS IN zachariam prophetam.

Secundo anno darii regis medoꝝ aggeum & zachariam pphetasse: lectiones eorundē declarant. Sed hac de causa aggeus zacharie in ordine pphetaꝝ ponitur: videtur: q eum duobus mensibus vt pdictū est lectiones ostēdunt in pphetia p̄cessisse inuenitur: & ad reparationē templi p̄cepto dei populū animasse: vt esdras refert dicens. In secundo anno darii regis p̄fatum pphetauerūt aggeus & zacharias filius addo pphete sup iudeos q erant in iuda & hierusalem: sup israel in nōie dei israel sup eos. tūc surrexerūt zorobabel filius salathiel: & iesu filius iosedech et principes eius: inchoauerūtq̄ edificare domū dei q̄ est in hierusalem. Quibus cū adessent pphete exhortatione sua adiuuerunt eos. Nam & populū israel ab imitatione paternoꝝ delictoꝝ: p̄ fuam āmonitionē idem ppheta cupiens reuocare: verbis lectione cōprehensis: visus est. Vidi nocte & ecce vir ascendens super equū rubeū &c. Vidit ppheta virum equo rubeo sedentem & stantem in medio myrteti vmbrosi. cuius visionis hec solutio est. Vir ascendens equū rubeū: licet angelus intelligatur tñ quia p̄dicti coloris equū cōscendere visus est: vidictā sanguinis in eam gentē significat afferendā: q̄ populū israel in captiuitatē redegerat. Nam & esaias ppheta p̄ ruborem vestimentoꝝ inter gentes vindictam cum sanguine a deo p̄ferēdā demōstrans: his verbis vsus est dicens. Quis est iste q venit de edom: tinctis vestibus de bosra: &c. Stantē vero in medio myrteti vmbrantis q̄ dixit: leticiam populo affuturā p̄ myrteti significationē voluit designari. Eius ligni moyses in leuitico cū faceret mentionē ait. Accipietis die prima fructꝝ ligni speciosi: vt leticiā populi p bene olentis ligni speciosi vmbraculū demōstraret. Sed hāc visionē q̄ liberatione ppli & vindictā de aduersariis affuturam demōstrat: ob hoc nocte ppheta se vidisse memorauit: qa populū israel in pria liberatiōe de terra egypti: noctu discessisse cōstabat. Cui? excepti qa p̄us populū aliquā p̄ te in se retinere videbatur: liberatio eiusdē ac reditus captiuitatis de terra chaldeoꝝ p noctem pphete est reuelata.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Acharias memor dñi sui: multiplex in pphetia: iesum cum vestibus sordidis: & lampadem oculoꝝ septem cā delabrunq̄ aureum cum totidem lucernis quot oculis: duas quoq̄ oliuas a sinistris lampadis cernit: & a dextris. & post eas quos ruffos: varios: albos: & dissipatas quadrigas ex effraij: & equum de hierusalem pauperē regem vaticinatur: & p̄dicit regem sedentem super pullum asine filiū subiugalis.

Explicit argumentum

Pritiua.beb.	Tex.heb.zacha.j.	Trāsl.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
Cap.j.	בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם	Incipit zacharias pphe ta. Capitulum. j.	ZACHARIAS. ΖΙΑΧΑΡΙΑΣ. Cap.j.
שְׁנַיִם	לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה	IN mense octauo in anno secundo darii factum est verbum domini ad zachariam	Ἐν μηνὶ ὀγδόῳ μηνὶ ἔτους δευτέρου ἐπὶ Δα ρειου ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν
בֶּן	בֶּן בֶּרֶכְיָה בֶּן עִדּוֹ הַנָּבִיא לֵאמֹר:	filiū barachie filii addo pphetam dicens.	υἱοῦ βαραχίου υἱοῦ ἀδδὼ τὸν προφήτην λέγων,
נָבָא	קָצַף יְהוָה עַל אֲבוֹתֵיכֶם קָצֶף:	Iratꝰ est dñs sup patres vestros iracundia.	ὡργίσθη κύριος πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ὀργὴ μεγάλη.
	וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה	Et dices ad eos. Hec dicit dominus	καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμε
שׁוּב	צְבָאוֹת שׁוּבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה	exercituum. Cōuertimini ad me ait dominus	um: ἐπιστράφητε πρός με λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
הָיָה	צְבָאוֹת וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם אָמַר יְהוָה	exercituum: et cōuertar ad vos dicit dñs	καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος τῶν δυνάμε
הָיָה	צְבָאוֹת: אַל תִּהְיוּ כַּאֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר	exercituum. Ne fitis sicut patres vestri: ad quos	σι· καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν, οἷς ἐκάλει
קָרְאוּ אֲלֵיהֶם הַנְּבִיאִים הָרִאשֹׁנִים		clamabant pphete prio	σαν αὐτοὺς οἱ προφῆται οἱ ἔμπροσθεν λέγοντες· τάδε λέ
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת		res dicentes. Hec dicit dñs	γει κύριος· οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ προφῆται,
שׁוּבוּ נָא מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם הָרָעִים		exercituum: cōuertimini de vijs malis: & de cogitationibus vijs pessimis: & nō audierūt neq; attenderunt ad me dicit dñs.	ὅτι τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἐπιστράφητε πρός με καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος παντοκρά τωρ· καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν, οἷς ἐκάλεσα οἱ προφῆται πρότεροι λέγοντες· τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἐπιστράφητε δὴ ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ οὐ προσέχον τοῦ εἰσακοῦσαί μου λέ
וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה:		Patres vestri vbi sunt & prophete: numquid nō cōpre henderūt patres vēros: Et cōuersi sunt & dixerunt.	γει κύριος· οἱ πατέρες ὑμῶν ποῦ εἰσὶ καὶ οἱ προφῆται,
אַבְתֵיכֶם אַיֵּה הֵם וְהַנְּבִאִים		Sicut cogitauit dñs facere nobis fm vias nras & fm adinuentiones nras: & fm adinuentiones nras fecit nobis.	μὴ δὴ εἰς αἰῶνα ζήσονται; πλὴν τοὺς λόγους μου καὶ τὰ νό
יִחְיוּ לְעוֹלָם אַךְ דְּבָרַי וְחֻקַּי אֲשֶׁר		In die vicesima & ḡta vndecimi mensis	μιμά μου ἐξέχεσε, ὅσα ἐγὼ ἐνετειλάμην ἐν πνεύματί
צִוִּיתִי אֶת עֲבָדַי הַנְּבִיאִים הֲלוֹא		fabath in anno secundo darii: factum est verbū dñi ad zachariā filiū barachie filii addo pphetā dicēs.	μου τοῖς δούλοις μου τοῖς προφήταις, οἱ κατέλαβον τοὺς
הֵשִׁיבוּ אֲבֹתֵיכֶם וַיֹּאמְרוּ		Vidi pernoctem: & ecce vir ascendēs sup equū ruffum: & ipse stabat inter myrteta que erant in profundo: & post eum equi ruffi varij & albi. Et dixi	πατέρας ὑμῶν. καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν, καθὼς πα
כַּאֲשֶׁר זָמַם יְהוָה צְבָאוֹת לַעֲשׂוֹת			ραστῆσαι κύριος τῶν δυνάμεων ποιῆσαι κατὰ τὰς
לָנוּ כִּדְרָכֵינוּ וּכְמַעַלְלֵינוּ כֵּן עָשָׂה			ὁδοὺς ἡμῶν καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ἡμῶν, οὕτως
אִתָּנוּ: בְּיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה			ἐποίησεν ἡμῖν· τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ
לְעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא חֹדֶשׁ			μηνὶ, ἔτους ὁμὼν σάββατ, ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ Δα
שְׁבָט בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ			ρειου ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν τὸν τοῦ
הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה בֶן בֶּרֶכְיָהוּ			βαραχίου υἱοῦ ἀδδὼ τὸν προφήτην λέγων, ἑώρακα τὴν νύ
בֶן עִדּוֹא הַנָּבִיא לֵאמֹר: רָאִיתִי			κτα· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐπιβεβηκὼς ἵππον πυρρόν, καὶ οὗτος
הַלַּיְלָה וְהִנֵּה אִישׁ רֹכֵב עַל סוּס			εἱστήκει ἀναμέσον τῶν ὀρέων τῶν κατασκίων, καὶ ὀπίσω
אָדֹם וְהוּא עֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים			εν ἵπποι πυρροὶ καὶ λευκοὶ καὶ ποικίλοι· καὶ εἶπα, τίνων
אֲשֶׁר בַּמְּצֻלָה וְאַחֲרָיו סוּסִים			οὗτοι ἐγὼ σοὶ δείξω τί ἐστι ταῦτα. καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄνὴρ ὁ ἑστηκὼς
אֲדֻמִּים שְׂרֻקִּים וְלְבָנִים: וָאֹמַר מָה			ἀναμέσον τῶν ὀρέων καὶ εἶπε πρός με, οὗτοί εἰ
אֵלֶּה אֲדֹנִי וָאֹמַר אֵלַי הַמַּלְאָךְ			σιν οὓς ἐξαπέστειλε κύριος τοῦ περιοδεῦσαι τὴν γῆν.
הַדֹּבֵר בִּי אֲנִי אַרְאֲךָ מַה הֵמָּה			καὶ ἀπεκρίθησαν ἀγγέλῳ κυρίου τῷ ἑφεστῶτι ἀνα
אֵלֶּה: וַיַּעַן הָאִישׁ הָעֹמֵד בֵּין			μέσον τῶν ὀρέων καὶ εἶπαν, περιωδεύκαμεν τὴν γῆν,
הַהֲדַסִּים וַיֹּאמַר אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׁלַח			καὶ ἰδοὺ πᾶσα
יְהוָה לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ: וַיַּעֲנוּ אֶת			
מַלְאַךְ יְהוָה הָעֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים			
וַיֹּאמְרוּ הִתְהַלַּכְנוּ בָאָרֶץ וְהִנֵּה כָל			

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.zacha.ij.	Pritiua.beb.
terra habitatur & deserta & requiescit. Et respōdit angelus dñi & dixit. Dñe virtutū: vsq; q̄ non miseberis hierusalem: & vrbiū iuda quibus iratus es: iste septuagesimus annus est. Et respondit dñs angelo q̄ loquebat in me. verba bona cōsolatoria. Et dixit ad me angelus q̄ loquebat in me: Clama dicens. Hec dicit dñs exercituum. Zelatus sum hierusalem & sion zelo magno: & ira magna ego irascor sup gentes opulentas: quia ego ira tus sum paruꝰ: ipsi vero adiuue runt in malū. Propterea hec dicit dñs. Reuertar ad hierusalem in misericordijs: & domꝰ mea edificabitur in ea: ait dñs exercituū. & perpendiculū extēdetur sup hierusalē. Adhuc clama dicens. Hec dicit dominus exercituum. Adhuc affluet ciuitates mee bonis. & consolabitur adhuc dñs sion: & eliget adhuc hierusalē. Et leuaui oculos meos & vidi: & ecce quattuor cornua. Et dixi ad angelū qui loquebatur in me. Quid sunt hec? & dixit ad me. Hec sunt cornua que ventilauerunt iudam & israel & hierusalē. Et ostendit mihi dñs quattuor fabros. Et dixi. Quid isti veniunt & dicit. Dicens. Hec dicit dñs exercitus. Quia dispersit iudam & israel & nemo eorū leuauit caput suū. Et venerunt isti deterrere ea: vt deiciant cornua gentium que leuauerūt cornu super terram de iuda vt dispergerent eā.	"terra habitatur & quiescit. Et respōdit angelus dñi et dixit. Dñe exercitum vsq; quo non miseberis hierusalem & vrbium iuda quibus iratus es? Iste iam septuagesimus annus est. Et respondit dñs angelo qui loquebatur in me verba bona verba cōsolatoria. Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me. Clama dicens. Hec dicit dñs exercitum. Zelatus sum hierusalem & sion zelo magno & ira magna ego irascor supgentes opulentas quia ego ira tus sum paruꝰ ipsi vero adiuuerunt in malū. Propterea hec dicit dñs. Reuertar ad hierusalem in misericordijs & domꝰ mea edificabitur in ea ait dñs exercituū. & perpendiculū extēdetur sup hierusalē. Adhuc clama dicens. Hec dicit dominus exercituum. Adhuc affluet ciuitates mee bonis & consolabitur adhuc dñs sion & eliget adhuc hierusalē. Et leuaui oculos meos & vidi & ecce quattuor cornua. Et dixi ad angelū qui loquebatur in me. Quid sunt hec & dixit ad me. Hec sunt cornua que ventilauerunt iudam & israel & hierusalē. Et ostendit mihi dñs quattuor fabros. Et dixi. Quid isti veniunt & dicit. Dicens. Hec dicit dñs exercitus. Quia dispersit iudam & israel & nemo eorū leuauit caput suū. Et venerunt isti deterrere ea vt deiciant cornua gentium que leuauerūt cornu super terram de iuda vt dispergerent eā.	וְאֶרֶץ יֹשֶׁבֶת וְשֹׁקֶטֶת: וַיַּעַן מַלְאַךְ יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַד מָתַי אַתָּה לֹא תְרַחֵם אֶת יְרוּשָׁלַ ִם וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה זֶה שִׁבְעִים שָׁנָה: וַיַּעַן יְהוָה אֶת הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי דְּבָרִים טוֹבִים דְּבָרִים נִחֻמִים: וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת קִנֵּאתִי לִירוּשָׁלַ ִם וְלִצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה: וְקֶצֶף גָּדוֹל אֲנִי קֹצֵף עַל הַגּוֹיִם הַשַּׁאֲנַנִּים אֲשֶׁר אֲנִי קָצַפְתִּי מְעָט וְהֵמָּה עָזְרוּ לְרָעָה לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה שַׁבְתִּי לִירוּשָׁלַ ִם בְּרַחֲמִים בֵּיתִי יִבָּנֶה בָּהּ נְאֻם יְהוָה צָבָאוֹת וְקָרָא עוֹד יִפְצֶה עָרַי מִטּוֹב וְנִחַם יְהוָה עוֹד אֶת צִיּוֹן וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלַ ִם: וָאֶשָּׂא אֶת עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אַרְבַּע קְרָנוֹת: וָאֹמַר אֶל הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי מָה אֵלֶּה וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר זֵרוּ אֶת יְהוּדָה יִשְׂרָאֵל וִירוּשָׁלַ ִם: וַיַּרְאֵנִי יְהוָה אַרְבָּעָה חָרָשִׁים: וָאֹמַר מָה אֵלֶּה בָּאִים וַיֹּאמֶר לֵאמֹר כֹּה אָמַר לֵאמֹר לֵאמֹר לֵאמֹ

Tex.heb.zacha.iiij.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו רְאֵה הֶעֱבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ
לְבַשׁ חָלְצוֹת עֲוֹנֶךָ וְהַלְבֵּשׁ אוֹתְךָ מַחֲלָצוֹת
וַיֹּאמֶר יָשִׂימוּ צָנִיף טָהוֹר עַל רֹאשׁוֹ
וַיָּשִׂימוּ הַצָּנִיף הַטָּהוֹר עַל רֹאשׁוֹ
וַילבֵּשֻׁהוּ בְּגָדִים וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד
וַיָּעֵד מַלְאַךְ יְהוָה בִּיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם בִּדְרָכַי
תֵּלֵךְ וְאִם אֶת מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמֹר וְגַם
אַתָּה תָּדִין אֶת בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמֹר
אֶת חֲצֵרַי וְנָתַתִּי לְךָ מַהֲלְכִים בֵּין
הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה שְׁמַע נָא יְהוֹשֻׁעַ
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵעֶיךָ הַיֹּשְׁבִים
לְפָנֶיךָ כִּי אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה כִּי
הִנְנִי מֵבִיא אֶת עַבְדִּי צֶמַח כִּי הִנֵּה
הָאֶבֶן אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ
עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינַיִם הִנְנִי
מְפַתֵּחַ פִּתֻּחָהּ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת
וּמָשַׁשְׁתִּי אֶת עֲוֹן הָאָרֶץ הַהִוא בְּיוֹם
אֶחָד: בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ אֶל
תַּחַת גֶּפֶן וְאֶל תַּחַת תְּאֵנָה:

וַיָּשָׁב הַמַּלְאָךְ
Cap. iiij.
הַדֹּבֵר בִּי וַיְעִירֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר
יֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ: וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה
אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר רָאִיתִי וְהִנֵּה
מְנוֹרַת זָהָב כֻּלָּהּ וְגֻלָּהּ עַל
רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה
וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת לַנֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל
רֹאשָׁהּ: וּשְׁנַיִם זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד
מִימִין הַגֻּלָּה וְאֶחָד עַל שְׂמֹאלָהּ:
וָאַעַן וָאֹמַר אֶל הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר
בִּי לֵאמֹר מָה אֵלֶּה אֲדֹנִי: וָאַעַן
הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲלוֹא
יָדַעְתָּ מָה הֵמָּה אֵלֶּה וָאֹמַר לֹא
אֲדֹנִי: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר
זֶה דְּבַר יְהוָה אֶל זְרֻבָּבֶל לֵאמֹר

Pritiua.heb.

יְהוָה הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי יֹצֵא וַיֹּאמֶר
וּמַלְאָךְ אַחֵר יֵצֵא לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר
אֵלָיו רֻץ דַּבֵּר אֶל הַנַּעַר הַלָּז רוזן
לֵאמֹר פְּרָזוֹת תֵּשֵׁב יְרוּשָׁלַם שבב
מֵרֹב אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ: וַאֲנִי
אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ הָיָה חמת
סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ: הוֹי סָבַב כבד
הוֹי וְנֻסוּ מֵאֶרֶץ צָפוֹן נְאֻם יְהוָה נוס צָפוֹן
כִּי כְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פֵּרַשְׂתִּי רבץ
אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה: הוֹי צִיּוֹן הִמָּלְטִי שלט
יֹשֶׁבֶת בַּת בָּבֶל: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אַחַר כָּבוֹד שְׁלָחַנִי אֶל
הַגּוֹיִם הַשֹּׁלְלִים אֶתְכֶם כִּי הַנֹּגֵעַ
בָּכֶם נֹגֵעַ בְּבָבַת עֵינוֹ: כִּי הִנְנִי נוף כיח
מֵנִיף אֶת יָדִי עֲלֵיהֶם וְהָיוּ שָׁלָל
לְעַבְדֵיהֶם וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁלָחָנִי: רנן
צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכֵךְ בוא
נְאֻם יְהוָה: וְנִלְווּ גוֹיִם רַבִּים אֶל נוה
יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם
וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכֵךְ וְיָדַעַתְּ כִּי יְהוָה
צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֵלָיִךְ: וְנָחַל יְהוָה
אֶת יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ
וּבָחַר עוד בִּירוּשָׁלִַם: הס כָּל
בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי נֵעוֹר מְמָעוֹן קדש עור
קָדְשׁוֹ:

Cap. iiij.
וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל רֹאה גדל
עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְהוָה וְהַשָּׂטָן עֹמֵד שטן
עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה ימן
אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַשָּׂטָן גער
וְיִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַבּוֹחֵר בִּירוּשָׁלִַם
הֲלוֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ: וִיהוֹשֻׁעַ נצל
הָיָה מְלֻבָּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים לבש
וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ: וַיַּעַן וַיֹּאמֶר
אֶל הָעֹמְדִים לְפָנָיו לֵאמֹר
הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו סור צוא

Trãsl.B.Vie.

'Et ecce angelus qui loquebatur in me egredie batur: & angelus egredie batur in occursum eius: & dixit ad eum. Curre: loquere ad puerum istum dicens. Absq; muro habitabitur hierusalem pre multitudine hoium & iumẽtoꝝ in medio ei. 'Et ego ero ei ait dñs murus ignis in circuitu: & in gloria ero in medio eius. O. fugite de terra aquilonis dicit dñs: quoniam in quatuor ventos celi dispersi vos dicit dñs: in sion saluamini que habitatis filiam babylonis. qz hec dicit dñs exercituum. Post gloriam misit me ad gentes que spoliauerũt vos. Qui enim tetigerit vos: tangit pupillã oculi sui. Quia ecce ego eo leuo manum meam sup eos: & erunt prede his qui seruiebant sibi: & cognoscetis qz dñs exercituum misit me. Lauda & letare filia sion: quia ecce ego venio & habitabo in medio tui ait dñs. Et applicabũ tur gentes multe ad dñm in die illa: & erũt mihi in populum. Et habitabo in medio tui: & scies quia dominus exercituũ misit me ad te. Et possidebit dñs iudam partem suam in terra sanctificata: & eliget adhuc hierusalẽ. Sileat omnis caro a facie dñi: qz consurrexit de habitaculo sancto suo. 3.

Et ostendit mihi dñs iesum sacerdotem magnũ stantẽ coram angelo dñi: & sathan stabat a dextris eius vt aduersaret ei. Et dixit dñs ad sathã. Increpet dñs in te sathan: & increpet dñs in te qui elegit hierusalem. Nunqd nõ iste torris erutus de igne? Et iesus erat indutus vestib sordidis. & stabat ante faciem angeli. Qui respõdit: & ait ad eos qui stabãt coram se dicens. Auferte vestimenta a dicit ab eo. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

τ ecce angelus ὁ λοῦβακ in me ἔστη: τ alius ἦλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ ἐξῆλθε, καὶ ἔτερος angelus egredietur in occursum ei. τ ait ἄγγελος ἐξεπορεύετο εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ· καὶ εἶπεν ad eũ: curre τ loquere ad adolescẽtẽ illũ dicens πρὸς αὐτόν, δράμε καὶ λάλησον πρὸς νεανίαν ἐκεῖνον λέ γων· κατάκαρπος κατοικηθήσεται ἱερουσαλὴμ ἀπὸ πλή thudie hoim τ iumẽtoꝝ ὃ in medio θους ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν τῶν ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐγὼ ἔσο illi dicit dñs murus ignis ἔσται. τ in μαι αὐτὴ λέγει κύριος τεῖχος πυρὸς κυκλόθεν· καὶ εἰς gham ero ἐν in medio eius. o o fugite de terra δόξαν ἔσομαι ἐν μέσῳ αὐτῆς· ὦ ὦ φεύγετε ἀπὸ γῆς aqlonis dicit dñs: qz de quattuor ventis βορρᾶ λέγει κύριος, ὅτι ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων τῆ celi cõgregabo vos dicit dñs: in sion saluamini οὐρανοῦ συναξω ὑμᾶς λέγει κύριος, εἰς σιὼν ἀνασώζεσθε qui habitatis filiam babylonis. qz hec dicit κατοικοῦντες θυγατέρα βαβυλῶνος· ὅτι τάδε λέγει dñs omps: post gham misit me κύριος παντοκράτωρ, ὀπίσω δόξης ἐξαπέστειλέν με ad gẽtes que spoliauerũt vos: qz ὁ ἁπτόμενος ἐστὶ τοῦ ἁπτομένου vos ἧς tangens pupillã oculi eius: qz ὑμῶν ὡς ὁ ἀπτόμενος τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ, ὅτι ecce ego infero manũ meã sup eos: τ erunt ἰδοὺ ἐγὼ ἐπιφέρω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσονται prede. his qui seruierant eis: τ cognoscetis qz σκῦλα τοῖς δουλεύσασιν αὐτοῖς, καὶ γνώσεσθε ὅτι dñs omps misit me. τ ecce ego venio τ habi κύριος παντοκράτωρ ἐξαπέσταλκέν με. τέρπου καὶ εὐ de filia sion: qz ecce ego venio τ habi φραίνου θύγατερ σιών, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἔρχομαι καὶ κατα tabo in medio tui dicit dñs. τ cõfugient σκηνώσω ἐν μέσῳ σου λέγει κύριος· καὶ καταφεύξονται gentes multe ad dñm in die illa: τ erũt ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔσον et in pplm: τ habitabo in medio tui: τ ται αὐτῷ εἰς λαόν, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ σου, καὶ scies qñ dñs omps misit me ad te. ἐπιγνώσῃ ὅτι κύριος παντοκράτωρ ἐξαπέσταλκέ με πρὸς σε· καὶ κατακληρονομήσει κύριος τὸν ἰούδαν τὴν ad eos: qui stabãt ante faciem angeli. Qui respondit: & ait ad eos qui stabãt coram se dicens. Auferte vestimenta a dicit ab eo. τὰ ἱμάτια τὰ ῥυπαρὰ ἀπ' αὐτοῦ. Trãsla.B.Vie.

'Et dixit ad eum. Ecce abstuli a te iniquitatem tuam: & induam te mutatoriis: & dixit. Ponite cidarim mundã sup caput eius. Et posuerunt cidarim sup caput eius: & induerũt eum vestib. Et angelus dñi stabat: & cõtestabatur angelus dñi ad iesum dicẽs. hec dicit dñs exercitu um. Si in viis meis ambulaueris & custodiã meã custoderis: tu quoq; iudicabis domũ meã: & custodies atriũ meum: & dabo tibi ambulantes de his qui nunc hic assistunt. Audi iesus sacerdos magne: tu & amici tui qui habitant coram te: qz viri portentes sunt. Ecce enim ego adducã feruũ meũ orientem: quia ecce ego lapis quem dedi coram iesu: super lapidẽ vnũ septẽ oculi sunt. Et respondi: & aio ad angelũ qui loquebatur in me dicẽs. Quid sunt hec dñe mi? Et respõdit angelus qui loqbatur in me: & dixit ad me. Nunquid nescis qd sunt hec? Et dixi. Non dñe mi. Et respondit & ait ad me dicens. Hoc est verbum domini ad zorobabel dicens.

τ dixit ad eũ: ecce abstuli iniquitates tuas καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἐξεκάλυμεν τὰς ἀδικίας σου τ induite eũ vestimẽtis. τ dixit: ponite τ καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν ποδήρη· καὶ εἶπεν, ἐπίθετε καὶ cidarim mundam sup caput eius. τ circu κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ περιε posuerũt cidari mundã sup caput eius: τ θηκαν κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ circumdederũt eũ vestimẽtis. τ angelus dñi sta περιέβαλον αὐτὸν ἱματίοις, ὁ δὲ ἄγγελος κυρίου ἵστη bat: τ protestabatur angelus dñi ad iesum κει, καὶ διεμαρτύρετο ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς ἰησοῦν dicẽs. hec dicit dñs omps: si in λέγων· τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐὰν ἐν ταῖς viis meis ambulaueris τ precepta mea custodieris: ὁδοῖς μου πορεύσῃ καὶ τὰ προσάγματά μου φυλάξῃς, tu quoq; iudicabis domũ meã: τ tu custodies atriũ σὺ δικαιώσεις τὸν οἶκόν μου, καὶ σὺ φυλάξεις τὴν αὐλήν meũ τ dabo tibi ambulantes de istis qui mου καὶ δώσω σοι ἀναστρεφομένους ἀναμέσον τῶν ἑστη nunc hic assistunt. audi iã iesu sacdos magne tu τ κότων τούτων. ἄκουε δὴ ἰησοῦ ἱερεὺς ὁ μέγας σὺ καὶ primꝫ tui qui sedent aũ faciem tuã: qz οἱ πλησίον σου οἱ καθήμενοι πρὸ προσώπου σου, ὅτι viri portentes spectatores sũt: qz ecce ego adduco ser ἄνδρες τερατοσκόποι εἰσίν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω τὸν δοῦ uũ meũ oriente: qz lapis quẽ dedi aũ facie λόν μου ἀνατολήν, ὅτι ὁ λίθος ὃν ἔδωκα πρὸ προσώ em iesu sup lapidẽ vnũ septẽ oculi sunt. που ἰησοῦ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἕνα ἑπτὰ ὀφθαλμοί εἰσιν. ecce ego fodio foueã dicit dñs omps: ἰδοὺ ἐγὼ ὀρύσσω βόθρον λέγει κύριος παντοκράτωρ, τ cõtrectabo oẽm iniquitatẽ terre illius τ ἁλαφήσω πᾶσαν τὴν ἀδικίαν τῆς γῆς ἐκείνης in die vna. in die illa dicit dñs omps: ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος παντο κράτωρ, συγκαλέσεσθε ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ ὑπο κάτω ἀμπελου καὶ ὑποκάτω συκῆς. Ca.4.

Et reuersus ẽ angelus qui loqbat in me τ Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ suscitauit me sicut cum suscitatur homo ἐξήγειρέ με ὃν τρόπον ὅταν ἐξεγείρεται ἄνθρωπος de somno suo. τ dixit ad me: qd tu vi ἐξ ὕπνου αὐτοῦ. καὶ εἶπε πρός με, τί σὺ βλέ des? τ dixi: vidi: τ ecce candelabrũ au πεις; καὶ εἶπα, ἑώρακα, καὶ ἰδοὺ λυχνία χρυ reũ totũ: τ lampas sup illud: τ septẽ σῆ ὅλη, καὶ ὁ λαμπαδίον ἐπάνω αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ lucerne sup illud. τ septẽ fuforia lucernaꝝ λύχνοι ἐπάνω αὐτῆς· καὶ ἑπτὰ ἐπαρυσρίδες τοῖς septẽ lucernis q̃ sup illud: τ due oliue ἑπτὰ λύχνοις τοῖς ἐπάνω αὐτῆς, καὶ δύο ἐλαῖαι sup illud: vna a dextris lampadis ei: ἐπάνω αὐτῆς, μία ἐκδεξιῶν τοῦ λαμπαδίου αὐ τ vna a sinistris. τ iterrogaui τ di τῆς, καὶ μία ἐξευωνύμων. καὶ ἐπηρώτησα καὶ εἶ xi ad angelũ q̃ loqbatur in me di πα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν ἐμοὶ λέ cens: qd sunt hec dñe? τ respondit ange γων, τί ἐστι ταῦτα κύριε; καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγε lus q̃ loqbat in me τ dixit ad me: nõ cogno λος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ εἶπε πρός με, οὐ γινώσ scis qd sunt hec? τ dixi: nõ dñe. τ respõ κεις τί ἐστι ταῦτα; καὶ εἶπα, οὐχί κύριε. καὶ ἄπε dit: τ dixit ad me dicẽs: iste fino do κρίθη, καὶ εἶπε πρός με λέγων, οὗτος ὁ λόγος κυ mint ad zorobabel dicẽs: ρίου πρὸς ζοροβαβὲλ λέγων,

וַיֹּאמֶר מַה־הִיא וַיֹּאמֶר זֹאת הָאֵיפָה
הַיֹּצֵאת וַיֹּאמֶר זֹאת עֵינָם בְּכָל
הָאָרֶץ׃ וְהִנֵּה כִכַּר עוֹפֶרֶת נְשֵׂאת
אִישׁ וְזֹאת אִשָּׁה אַחַת יוֹשֶׁבֶת בְּתוֹךְ
הָאֵיפָה וַיֹּאמֶר זֹאת הָרִשְׁעָה
וַיִּשְׁלֹךְ אֹתָהּ אֶל תּוֹךְ הָאֵיפָה
וַיִּשְׁלֹךְ אֶת אֶבֶן הָעוֹפֶרֶת אֶל פִּיהָ׃
וָאֶשָּׂא אֶת עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה שְׁתַּיִם
נָשִׁים יוֹצְאוֹת וְרוּחַ בְּכַנְפֵיהֶם
וְלָהֵנָּה כְנָפַיִם כְּכַנְפֵי הַחֲסִידָה
וַתִּשֶּׂנָה אֶת הָאֵיפָה בֵּין הָאָרֶץ
וּבֵין הַשָּׁמָיִם׃ וָאֹמַר אֶל הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי אָנָה הֵמָּה מוֹלִכוֹת אֶת
הָאֵיפָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי לִבְנוֹת לָהּ
בַּיִת בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר וְהֻכַן וְהֻנִּיחָה
שָׁם עַל מְכֻנָתָהּ׃

Cap.vj.

וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אַרְבַּע מַרְכָּבוֹת
יוֹצְאוֹת מִבֵּין שְׁנֵי הָהָרִים וְהָהָרִים
הָרֵי נְחֹשֶׁת׃ בַּמֶּרְכָּבָה הָרִאשֹׁנָה סוּסִים אֲדֻמִּים וּבַמֶּרְכָּבָה
הַשֵּׁנִית סוּסִים שְׁחֹרִים׃ וּבַמֶּרְכָּבָה
הַשְּׁלִשִׁית סוּסִים לְבָנִים
וּבַמֶּרְכָּבָה הָרְבִעִית סוּסִים בְּרֻדִּים
אֲמֻצִּים׃ וָאַעַן וָאֹמַר אֶל הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי מָה אֵלֶּה אֲדֹנִי׃
וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה
אַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם יוֹצְאוֹת
מֵהִתְיַצֵּב עַל אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ׃
אֲשֶׁר בָּהֶם הַסּוּסִים הַשְּׁחֹרִים
יֹצְאִים אֶל אֶרֶץ צָפוֹן וְהַלְּבָנִים
יָצְאוּ אַחֲרֵיהֶם וְהַבְּרֻדִּים יָצְאוּ
אֶל אֶרֶץ הַתֵּימָן וְהָאֲמֻצִּים יָצְאוּ
וַיְבַקְּשׁוּ לָלֶכֶת לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ
וַיֹּאמֶר לְכוּ הִתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ
וַיִּתְהַלְּכוּ בָּאָרֶץ וַיְנַעֵק אֹתִי וַיְדַבֵּר

et dixi.[b] Quid nã est:[b] & ait.[b] Hec est[m] amphora & "egredies:[o] & dixit.[p] Hic est[q] oculus eorũ in vniuer sa[r] terra.[s] Et ecce[t] talentũ plumbi portabatur: & ecce[u] mulier[v] vna[x] sedẽs [y] in medio & dixit.[z] Hec est[a] impietas. & proiecit[b] eam' in[c] me dio[d] amphore: & misit[e] massam' plume bam[f] in[g] os eius. & leuaui "Et leuaui[i] oculos meos & vidi:[k] & ecce[l] due mulie res egredientes:[m] & spiritus[n] in alis earum: & habebant[o] alas[p] quasi alas[q] milui & leuauerunt[r] amphoram[s] inter[t] terram & celum.[u] Et dixi[v] ad an gelum qui loquebatur[x] in me. Quo[y] iste[z] deferunt amphoram?[a] & dixit[b] ad me.[c] Vt edificetur[d] ei domus[e] in terra[f] sennaar: & stabiliatur[g] & ponatur "ibi[h] super[i] basem suam.

6.

Et conuersus sum:[b] & leuaui oculos meos & vidi:[k] & ecce quattuor[l] quadrige egredientes[m] de medio[n] duorum[o] montium: & montes:[p] mõtes[q] erãt mõtes erat: In quadriga[r] prima[s] equi[t] rufi:[u] in quadriga fecunda[v] equi[x] nigri:[y] in quadriga tertia[z] equi[a] albi: & in quadriga[b] cũcta[c] equi[d] varii & fortes.[e] Et respondi:[f] & dixi[g] ad angelum qui[h] loquebatur[i] in me. Quid sunt[k] hec[l] dñe mi:[m] & respondit[n] angelus[o] & ait[p] ad me.[q] Isti sunt quatuor[r] venti[s] celi[t] qui egrediuntur vt stent[u] coram[v] domina tore[x] omnis[y] terre.

In qua erãt[z] equi[a] nigri egrediebant[b] sup terrã aquilonis:[c] & albi egressi sunt[d] post eos:[e] & varii[f] egressi sunt ad[g] terrã[h] austri.[i] Qui au tem erant[k] robustissimi: exierunt[l] & querebant[m] ire & discurrere[n] p oẽm terrã[o] & dixit.[p] Ite & perambulate[q] terram: & vocauit[r] me:[s] & locut[t] est

τ dixit: qd est? τ dixit: hec mensura
καὶ εἶπα, τί ἐστι; καὶ εἶπεν, οὗτο τὸ μέτρον τὸ
ἐκπορευόμενον. καὶ εἶπεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀδικία αὐτῶν
in oi terra. τ ecce talentũ plumbi eleua-
ἐν πάσῃ τῇ γῇ. καὶ ἰδοὺ τάλαντον μολίβδου ἐφερό-
tuin: τ ecce mulier vna sedebat in medio mẽ
μενον, καὶ ἰδοὺ γυνὴ μία ἐκαθέζετο ἐν μέσῳ τοῦ μέ-
sure. τ dixit: hec est impietas cor. τ pie-
τρου. καὶ εἶπεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀνομία αὐτῶν. καὶ ἔρρι
cit eam in mediũ mensure τ ptecit
ψεν αὐτὴν εἰς μέσον τοῦ μέτρου καὶ ἔρριψεν τὸν
lapide plũbi in os eius. τ leuaui
λίθον τοῦ μολίβδου εἰς τὸ στόμα αὐτῆς. καὶ ἦρα
oculos meos τ vidi: τ ecce due mulie
τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ δύο γυναῖ-
res egredientes: τ spũs in alis ea-
κες ἐκπορευόμεναι, καὶ πνεῦμα ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐ-
rũ: τ ipe hẽbãt alas sicut alas vpu
τῶν, καὶ αὗται εἶχον πτέρυγας ὡς πτέρυγας ὕπω
pe: τ eleuauerũt mẽsurã inter terrã τ
πος, καὶ ἀνέλαβον τὸ μέτρον ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ τ
celum. τ dixi ad angelũ q̃ loq̃bat
οὐρανοῦ. καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντ
in me: quo iste deferunt mẽsuram?
τα ἐν ἐμοί, ποῦ αὗται ἀποφέρουσιν τὸ μέτρον;
τ dixit ad me: vt edificent ei domũ in tra
καὶ εἶπεν πρός με, ἀκοδομῆσαι αὐτῇ οἰκίαν ἐν γῇ
babylonis: τ ꝓparent: τ ponent cã ibi
Βαβυλῶνος, καὶ ἑτοιμάσαι, καὶ θήσουσιν ἀκεῖ
sup ꝓparatiõe suam.
ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ.

Ca.6.

Et conuersus sum: & leuaui oculos meos
Καὶ ἐπέστρεψα καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου
τ vidi: τ ecce quatuor: curꝰ egredientes
καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τέσσαρα ἅρματα ἐκπορευόμενα
de medio duoꝝ mõtũ: τ mõtes erãt mõtes erat:
ἐκ μέσου δύο ὀρέων, καὶ τὰ ὄρη ἦν ὄρη χαλκᾶ,
τ in curru primo equi rufi: τ in
καὶ ἐν τῷ ἅρματι τῷ πρώτῳ ἵπποι πυρροί, καὶ ἐν
curru fecũdo equi nigri: τ in
τῷ ἅρματι τῷ δευτέρῳ ἵπποι μέλανες, καὶ ἐν τῷ
curru tertio equi albi: τ in curru
ἅρματι τῷ τρίτῳ ἵπποι λευκοί, καὶ ἐν τῷ ἅρματι
quarto equi varii τ multi colores. τ
τῷ τετάρτῳ ἵπποι ποικίλοι καὶ ϧαροί, καὶ
rndi τ dixi ad angelũ q̃ loq̃bat
ἀποκρίθην καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦν-
in me: qd sunt hec dñe? τ respondit
τα ἐν ἐμοί, τί ἐστιν ταῦτα κύριε; καὶ ἀποκρίθη ὁ
angelus q̃ loq̃bat in me: τ dixit: hec sunt
ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, καὶ εἶπεν, ταῦτά ἐστιν οἱ
quattuor venti celi: q̃ egrediunt vt assi-
τέσσαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ἐκπορεύονται ϖαρε-
stant dño ois terre. in q̃ erant equi
στῆναι τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς· ἐν ᾧ ἦσαν ἵπποι
nigri: egrediebant sup terrã aq̃lonis. τ albi:
μέλανες, ἐξεπορεύοντο ἐπὶ γῆν Βορρᾶ· καὶ οἱ λευκοί,
egrediebant post eos. τ varij exi-
ἐξεπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν· καὶ οἱ ποικίλοι ἐξεπο-
bant sup terrã austri. τ multicolores egrediebãt τ
ρεύοντο ἐπὶ γῆν νότου· καὶ ϧαροὶ ἐξεπορεύοντο, καὶ
inspiciebant vt circuirent terrã. τ dixit:
ἐνεβλέπετον τοῦ περιοδεῦσαι τὴν γῆν. καὶ εἶπεν,
ite τ circuite terrã· τ circuie-
πορεύεσθε καὶ περιοδεύσατε τὴν γῆν. καὶ περιῶδευ-
rũt terrã: τ clamauit τ locutꝰ est
σαν τὴν γῆν, καὶ ἀνεβόησεν καὶ ἐλάλησεν

nõ in fortitudie magna neq; in roboze: sed in spũ
οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλη οὐδὲ ἐν ἰσχύι, ἀλλ' ἐν πνεύματί
meo dicit dñs ompẽs. dꝰ es tu mõs magne
μου λέγει κύριος παντοκράτωρ. τίς εἶ σὺ ὄρος τὸ μέγα
añ faciem zorobabel vt corrigas: τ educã
πρὸ προσώπου ζοροβάβελ τ κατορθῶσαι; καὶ ἐξοίσω λον
lapidẽ hereditatis eẽ̃itatẽ gꝛe gſam eius.
λίθον τῆς κληρονομίας ἰσότητα χάριτος χάριτα αὐτῆς.
τ factꝰ est mihi dñs ad me dicẽs. manus zoro
καὶ ἐλάλησέ μοι κύριος πρός με λέγων. αἱ χεῖρες ζορο
babel fundauerũt domũ istã: τ manus eiꝰ
βάβελ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ αἱ χεῖρες αὐτ
cõplebunt eã: τ scies qñ dñs omnis
ἐπιτελέσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι κύριος παντ
potens misit me ad te: q; dꝰ despexit
κράτωρ ἐξαπέστειλέκε πρός σε, διότι τίς ἐξουδένω-
dies puos: τ letabuntur τ videbũt lapi
σεν ἡμέρας μικράς, καὶ χαρήσονται καὶ ὄψονται τὸν λί
dẽ stãneũ in manu zorobabel. septẽ isti
θον τὸν καστιτέρινον ἐν χερὶ ζοροβάβελ. ἑπτὰ οὗτοί
oculi dñi sunt respicientes sup oẽm
ὀφθαλμοί κυρίου εἰσὶν οἱ ἐπιβλέποντες ἐπὶ πᾶσαν
terrã: τ rndi: τ dixi ad eũ. qd
γῆν, καὶ ἀποκρίθην, καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν. τί ἀ
duo oliue q̃ ꝛa dexterꝭ candelabri τ a sinistris?
δύο ἐλαῖαι αἱ ἐκ δεξιῶν τῆς λυχνίας καὶ ἐξ εὐωνύμων;
τ interrogaui secundo τ dixi ad eũ. qd
καὶ ἐπηρώτησα ἐκ δευτέρου καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν. τί
duo rami olinaꝝ q̃ infundunt
δύο μυξωτῆρων τῶν χρυσῶν τῶν ἐπιχεόντων καὶ
retrahunt suffatoria aurea: τ
ἐπαγαγόντων τοὺς ἐπαρυσρίδας τοὺς χρυσᾶς, καὶ
dixit ad me nõ scis qd sunt hec? τ dixi.
εἶπεν πρός με, οὐκ οἶδας τί ἐστιν ταῦτα; καὶ εἶπον.
neq̃ dñe: τ ait. isti sunt duo filij
οὐχί κύριε, καὶ εἶπεν. οὗτοί εἰσιν οἱ δύο υἱοὶ τῆς
piguedis q̃ alliterunt dño oĩa terre.
πιότητος οἱ παρεστήκασιν κυρίῳ πάσης τῆς γῆς. c.5.

Et conuersus sum: & leuaui oculos meos
Καὶ ἐπέστρεψα καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ
vidi: τ ecce ſalx volans: τ dixit ad
εἶδον, καὶ ἰδοὺ δρέπανον πετώμενον, καὶ εἶπεν πρός
me. qd tu vides? τ dixi. ego video falcem volans
με. τί σὺ ὁρᾷς; καὶ εἶπον. ἐγὼ ὁρῶ δρέπανον πετῶμε-
tem. lõgitudis cubitoꝝ vigiti: τ latitudis cubitoꝝ
νον. μῆκους πηχέων εἴκοσι, καὶ πλάτους πηχέων
decẽ: τ dixit ad me. hec maledictio q̃ egreditur
δέκα, καὶ εἶπεν πρός με. αὕτη ἡ ἀρὰ ἡ ἐκπορευομέ-
sup facie oĩs terre: q; ois fur
νη ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, διότι πᾶς ὁ κλέ
ex hoc vsq; ad mortẽ punie: τ ois
πτης ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται. καὶ πᾶς
piurus ex hoc vsq; ad mortẽ cructabit: τ
ὁ ἐπίορκος ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται, καὶ
educã illud dicit dñs omnipo: τ ingre
ἐξοίσω αὐτὸ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ εἰσε-
dietur in domũ furis τ in domũ
λεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ κλέπτου καὶ εἰς τὸν οἶκον τ
iurantis in noie meo in mẽdacio: τ redolet
ὀμνύοντος τῷ ὀνόματί μου ἐπὶ ψευδεῖ, καὶ καταλύσει
in medio domꝰ eius: τ cõsumet eam: τ
ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ συντελέσει αὐτόν, καὶ τὰ
ligna eius: τ lapides eius. τ egressꝰ ẽ an
ξύλα αὐτοῦ, καὶ τοὺς λίθους αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ἄγ
gelus q̃ loq̃bat in me: τ dixit ad me. suspi-
γελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, καὶ εἶπεν πρός με. ἀνά-
ce oculis tuis τ vide qd ẽ qd egre-
βλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἰδὲ τί τὸ ἐκπο-
ditur hoc:
ρευόμενον τοῦτο,

אֵלַי׃ לֵאמֹר׃ רְאֹה׃ הַיֹּצְאִים
אֶל׃ אֶרֶץ׃ צָפוֹן׃ הֵנִיחוּ׃ אֶת׃ רוּחִי׃ בְּאֶרֶץ׃ צָפוֹן׃ וַיְהִי׃ דְּבַר׃ יְהוָה׃ אֵלַי׃ לֵאמֹר׃ וְאַתָּה׃ קַח׃ מֵאֵת׃ הַגּוֹלָה׃ מֵאֵת׃ חֶלְדַּי׃ מֵאֵת׃ טוֹבִיָּה׃ וּמֵאֵת׃ יְדַעְיָה׃ וּבָאתָ׃ אַתָּה׃ בַּיּוֹם׃ הַהוּא׃ וּבָאתָ׃ בֵּית׃ יאשִׁיָּהוּ׃ בֶּן׃ צְפַנְיָה׃ אֲשֶׁר׃ בָּאוּ׃ מִבָּבֶל׃
וְלָקַחְתָּ׃ כֶּסֶף׃ וְזָהָב׃ וְעָשִׂיתָ׃ עֲטָרוֹת׃ וְשַׂמְתָּ׃ בְּרֹאשׁ׃ יְהוֹשֻׁעַ׃ בֶּן׃ יְהוֹצָדָק׃ הַכֹּהֵן׃ הַגָּדוֹל׃ וְאָמַרְתָּ׃ אֵלָיו׃ לֵאמֹר׃
כֹּה׃ אָמַר׃ יְהוָה׃ צְבָאוֹת׃ לֵאמֹר׃ הִנֵּה׃ אִישׁ׃ צֶמַח׃ שְׁמוֹ׃ וּמִתַּחְתָּיו׃ יִצְמָח׃ וּבָנָה׃ אֶת׃ הֵיכַל׃ יְהוָה׃ וְהוּא׃ יִבְנֶה׃ אֶת׃ הֵיכַל׃ יְהוָה׃ וְהוּא׃ יִשָּׂא׃ הוֹד׃ וְיָשַׁב׃ וּמָשַׁל׃ עַל׃ כִּסְאוֹ׃ וְהָיָה׃ כֹהֵן׃ עַל׃ כִּסְאוֹ׃ וַעֲצַת׃ שָׁלוֹם׃ תִּהְיֶה׃ בֵּין׃ שְׁנֵיהֶם׃ וְהָעֲטָרֹת׃ תִּהְיֶה׃ לְחֵלֶם׃ וּלְטוֹבִיָּה׃ וּלְיִדַעְיָה׃ וּלְחֵן׃ בֶּן׃ צְפַנְיָה׃ לְזִכָּרוֹן׃ בְּהֵיכַל׃ יְהוָה׃
וּרְחֹקִים׃ יָבֹאוּ׃ וּבָנוּ׃ בְּהֵיכַל׃ יְהוָה׃ וִידַעְתֶּם׃ כִּי׃ יְהוָה׃ צְבָאוֹת׃ שְׁלָחַנִי׃ אֲלֵיכֶם׃ וְהָיָה׃ אִם׃ שָׁמוֹעַ׃ תִּשְׁמְעוּן׃ בְּקוֹל׃ יְהוָה׃ אֱלֹהֵיכֶם׃

Cap. vij. וַיְהִי׃ בִּשְׁנַת׃ אַרְבַּע׃ לְדָרְיָוֶשׁ׃ הַמֶּלֶךְ׃ הָיָה׃ דְּבַר׃ יְהוָה׃ אֶל׃ זְכַרְיָה׃ בְּאַרְבָּעָה׃ לַחֹדֶשׁ׃ בַּרְבִיעִי׃ בְּכִסְלֵו׃ וַיִּשְׁלַח׃ בֵּית׃ אֵל׃ שַׂרְאֶצֶר׃ וְרֶגֶם׃ מֶלֶךְ׃ וַאֲנָשָׁיו׃ לְחַלּוֹת׃ אֶת׃ פְּנֵי׃ יְהוָה׃ לֵאמֹר׃ אֶל׃ הַכֹּהֲנִים׃ אֲשֶׁר׃ לְבֵית׃ יְהוָה׃ צְבָאוֹת׃ וְאֶל׃ הַנְּבִיאִים׃ לֵאמֹר׃ הַאֶבְכֶּה׃ בַּחֹדֶשׁ׃ הַחֲמִשִּׁי׃ הִנָּזֵר׃ כַּאֲשֶׁר׃ עָשִׂיתִי׃ זֶה׃ כַּמָּה שָׁנִים׃ וַיְהִי׃ דְּבַר׃ יְהוָה׃ צְבָאוֹת׃ אֵלַי׃ לֵאמֹר׃ אֱמֹר׃ אֶל׃ כָּל׃ עַם׃ הָאָרֶץ׃ וְאֶל׃ הַכֹּהֲנִים׃ לֵאמֹר׃ כִּי׃ צַמְתֶּם׃ וְסָפוֹד׃ הַחֲמִישִׁי׃ וְהַשְּׁבִיעִי׃ וְזֶה׃ שִׁבְעִים׃ שָׁנָה׃ הֲצוֹם׃ צַמְתֶּנִי׃ אָנִי׃

'ad me^e dicens. ^f Ecce^g qui egrediuntur ^h in terrã^a aquilonis^i requiescere fecerũt^k spiritũ meũ ^l in terra^a aglonis. ^o Et factũ est^p verbũ^q dñi^r ad me ^m dicens. " Sume^a^b transmigratione^a ab oldai^a & ^a tobia^a & ab^a idaia: ^a & venies ^{tu} in die^a illa^b & intrabis in^c domum ^d iosie^e filii^f sophonie^g qui ^h venerunt ^i de babylone: ^k & sumes ^m aurũ & ^n argentum: ^o & facies ^p coronas ^q & pones ^q in capite ^r iesu ^s filii^f iosedech ^t sacerdotis^e magni: ^r & loqueris^r ad eum ^u dicens. ^o ^b Hec^a ait^b dominus^e exercituum^d dicens. ^c ^f Ecce^g vir^i oriens^h nomen eius. ^t Et subter eum ^m orietur^m & edificabit^k templum^q domino: ^o & ipse ^c ^x extruet^x templum^x dño: ^o & ipse^c portabit ^c gloriã^b & sedebit^c & dñabitur^p sup^s solio suo^f & erit ^s sacerdos^b sup^s solio suo: ^b & consilium^h pacis^m erit ^m inter illos^o duos. ^p Et corone^r erunt ^c helem^t & tobie^a & idaie^a & hen^t filio ^c sophonie^g memoriale^k in templo^c dñi. ^c Et qui pcul sunt^v venient ^k & edificabũt^k in templo ^d dñi: ^r & scietis^q quia^r dñs ^m exercituũ^m misit me ^a ad vos. ^r Erit autem hoc: ^q si^r auditu^a audieritis ^a ^r voces^q domini^r dei vestri.

7. ✠ Tfactũ est^p in anno^c quarto ^c darii^r regis^r factũ est^p verbum^q domini ^a ad^a zachariam^t in quarta ^m mensis ^m noni qui est^o casleu. ^r Et miserunt ad^q domum^r dei ^s sarasar ^s & rogomelech ^s & viri qui erant cũ eis^s ad precandũ ^k faciem^k dñi^r vt dicerent^r sacerdotibus ^c ^d domus^d domini^r exercituum^r & ^{pphetis} ^r loquẽtes. ^m Nũ quid flendum est mihi^m in ^o qnto^m mẽse: vel^p sanctificare me debeo^q sicut^r feci ^s iam^s multis^s annis? ^t Et factũ est^p verbũ^q dñi^r ad^e exercituũ^u ad me^e dicens. ^v Loqre^a ad^a omnem^a populum ^b terre^b & ad^a sacerdotes^a dicens. ^m Cum ^{ieiunaretis} & plãgeretis ^p in qnto^o & septio ^p hos

ad me dicẽs: ecce q̃ egrediuntur sup terrã aqlonis: redescere fecerũt furorẽ meũ sup terrã aqlonis. τ ἐγὼ εἶπα πρὸς με λέγων, ἰδοὺ οἱ ἐκπορευόμενοι ἐπὶ γῆν Βορρᾶ, ἀπέστρεψαν τὸν θυμόν μου ἐπὶ γῆν Βορρᾶ· καὶ fact̃ē ẽmo dñi ad me dicẽs: accipe de captiuitate a principib̃ τ ab vtili χμαλωσίας παρὰ τῶν ἀρχόντων καὶ παρὰ τῶν χρηbus eius: τ ab his q̃ cognouerũt eã: τ igre σίμων αὐτῆς, καὶ παρὰ τῶν ἐπεγνωκότων αὐτήν, καὶ εἰσε ueris in die illa in domũ tosie sopho λεύσῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὸν δίκαιον Ἰωσίου τοῦ σοφο nie q̃ venit de babylone: τ accipies argẽtũ τ νίου τοῦ ὄκοτος ἐκ Βαβυλῶνος, καὶ λήψῃ ἀργύριον καὶ aurum: τ facies coronas τ impones sup χρυσίον, καὶ ποιήσεις στεφάνους καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὴν caput iesu filij tosedec sacdotis magni. κεφαλὴν Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσεδὲκ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. τ dices ad eũ: hec dicit dñs ompⁱ. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ. ecce vir: oziens nomẽ eius: τ subter eũ ἰδοὺ ἀνήρ, ἀνατολὴ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτῶ orietur τ edificabit domũ dñi: τ ipe ἀνατελεῖ καὶ οἰκοδομήσει τὸν δίκαιον κυρίου. καὶ αὐτὸς accipiet virtutẽ τ sedebit τ iperabit sup thro λήψεται ἀρετὴν καὶ καθίσεται καὶ κατάρξει ἐπὶ τοῦ θρό no suo: τ erit sacerdos a dextris eí: τ cõsi νου αὐτοῦ, καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ βου liũ pacificũ erit inter vtrũq: at cozona erit λὴ εἰρηνικὴ ἔσται ἀναμέσον ἀμφοτέρων, ὁ δὲ στέφανος ἔσα expectantib̃ τ vtilibus eius τ his q̃ τοῖς ὑποδηλουσιν καὶ τοῖς χρησίμοις αὐτῆς καὶ τοῖς cognouerũt eã: τ in gratiã filijs sopho ἐπεγνωκόσιν αὐτήν, καὶ εἰς χάριτα τοῖς υἱοῖς σοφο nie: τ in psalmis in domo dñi: τ q̃ longe ab νίου, καὶ εἰς ψαλμὸν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ οἱ μακρὰν ἀπ' eis veniẽt τ edificabunt in domo dñi: τ ἐκείνων ἥξουσιν καὶ οἰκοδομήσουσιν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ αὐτῶν ἥξουσιν καὶ οἰκοδομήσουσιν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ scietis q̃ dñs ompⁱ misit me γνώσεσθε διότι κύριος παντοκράτωρ ἐξαπέσταλκέν με ad vos. τ erit si audientes audieritis πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἔσται ἐὰν εἰσακούοντες εἰσακούσητε τῆς vocem dñi vri. φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. Ca.7.

✠ Tfactũ est in quarto anno sub dario ✠ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει ἐπὶ δαρεί rege: factⁱ ẽ ẽmo dñi ad zachariã ου τοῦ βασιλέως, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ζαχαρίαν quarta mensis noni q̃ est chasleu. τ τετράδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἐνάτου ὅς ἐστιν χασλεύ· καὶ misit in bethel: sarasar τ rogom rex ἐξαπέστειλεν εἰς βαιθήλ, σαρασὰρ καὶ ῥογὸμ ὁ βασι τ viri ei^o vt pcarentur dñs vi λεὺς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐξιλάσασθαι τὸν κύριον λέ cẽs ad sacdotes q̃ in domo dñi oipotentis γων πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου παντοκράτο τ ad phetas dicẽs: ingressa est huc ρος καὶ πρὸς τοὺς προφήτας λέγων, εἰσελήλυθεν ὧδε il quinto mense sctificatio iurta qõ fecerit iam ἐν τῷ πέμπτῳ μηνὶ τὸ ἁγίασμα καθότι ἐποίησα ἤδη plurib̃ ãnis. τ factⁱ est ẽmo dñi virtutis ἱκανὰ ἔτη. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου τῶν δυνάμεων ad me dicẽs: dic oi ppio ẽre τ ad πρός με λέγων, εἶπον παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς καὶ πρὸς sacerdotes dicẽs: si ieiunaueritis aut plãgeritis in τοὺς ἱερεῖς λέγων, ἐὰν νηστεύσητε ἢ κόψησθε ἐν ταῖς quintis aut in septimis τ ecce πέμπταις ἢ ἐν ταῖς ἑβδομάσιν καὶ ἰδοὺ

septuaginta anni: nũqd ieiunũ ieiunastis mihi? τ ἑβδομήκοντα ἔτη, μὴ νηστείαν νενηστεύκατέ μοι; καὶ ἐὰν cõederiti aut biberitis: nõne vos cõditis τ vos bibitis? φάγητε ἢ πίητε, οὐχ ὑμεῖς ἐδίετε καὶ ὑμεῖς πίνετε; nõne ista verba mea sunt q̃ locutus ẽ dñs in manib̃ οὐχ οὗτοι οἱ λόγοι μου οὓς ἐλάλησεν κύριος ἐν χερσὶ pphetaꝝ q̃ ante fuerũt q̃ erat hierusalem habi τῶν προφητῶν τῶν ἔμπροσθέν ὅτε ἦν Ἰερουσαλὴμ κατοι tata τ abundãs τ ciuitateo ei^o i circuitu τ κουμένη καὶ εὐθηνοῦσα καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς κυκλόθεν καὶ mõtana τ cãpestria hitatatẽ: τ factⁱ ẽ ẽmo do ἡ ὀρεινὴ καὶ ἡ πεδινὴ κατῴκητο; καὶ ἐγένετο λόγος κυ minũ ad zachariã dicẽs: hec dicit dñs ompⁱ ρίου πρὸς ζαχαρίαν λέγων, τάδε λέγει κύριος παντο potens dicẽs: iudiciũ iustũ iudicate: τ miam τ κράτωρ λέγων, κρῖμα δίκαιον κρίνατε, καὶ ἔλεον καὶ misãtionẽ facite vnusq̃sq̃ ad fratrẽ suũ: τ vi οἰκτιρμὸν ποιεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ χή duã τ pupillũ τ aduenã τ pauperẽ nõ oppima ρας καὶ ὀρφανὸν καὶ προσήλυτον καὶ πένητα μὴ κατα δῦ τις. τ malitie vnusq̃sq̃ fratris sui ne νασυήτω. καὶ κακίαν ἕκαστος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μὴ memineritis in cordib̃ vris. τ noluerũt μνησικακεῖτε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. καὶ ἀπεῖπαν attendere τ dederũt dorsum cõtemnẽs: τ τοῦ προσέχειν καὶ ἔδωκαν νῶτον παραφερούντα, καὶ aures suas agrauauerũt ne audirent: τ cor τὰ ὦτα αὐτῶν ἐβάρυναν τοῦ μὴ εἰσακούειν, καὶ τὴν καρ dium posuerũt tnobedies ne audirent legẽ δίαν αὐτῶν ἔταξαν ἀπειθῆ τοῦ μὴ ὑπακούειν τοῦ νόμου meã τ verba q̃ misit dñs ompⁱ μου καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐξαπέστειλεν κύριος παντοκρά in spũ suo in manib̃ pphetaꝝ τωρ ἐν πνεύματι αὐτοῦ ἐν χερσὶ τῶν προφητῶν τῶν q̃ ante fuerũt. τ facta ẽ ira magna a dño om ἔμπροσθεν. καὶ ἐγένετο ὀργὴ μεγάλη παρὰ κυρίου παν nipotente. τ erit sicut dixi τ nõ audie τοκράτορος· καὶ ἔσται ὃν τρόπον εἶπον καὶ οὐκ εἰσήκου runt ei: sic clamabunt τ non exaudiam e σαν αὐτοῦ, οὕτως κεκράξονται καὶ οὐ μὴ εἰσακούσω αὐ os dicit dñs ompⁱ. τ eíciam eos τῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς in oẽs gẽtes q̃o nõ cognouerũt: τ tra desolata erit εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἃ οὐκ ἔγνωσαν, καὶ ἡ γῆ ἀφανισθήσεται post eos a pambulante τ ia reuertente: ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν ἐκ διοδεύοντος καὶ ἐξαναστρέφοντος, τ posuerũt terrã electã in desolationẽ. καὶ ἔταξαν τὴν γῆν τὴν ἐκλεκτὴν εἰς ἀφανισμόν. Ca.8.

✠ Tfactⁱ est ẽmo dñi oipotentis dicẽs: ✠ Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος λέγων, hec dicit dñs ompⁱ: zelat^o sum hieru τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐζήλωκα τὴν Ἰερου salem τ sion zelo magno τ furore magno ze σαλὴμ καὶ τὴν σιὼν ζῆλον μέγαν καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐζή lat^o sum eam. hec dicit dñs ompⁱ: reuer λωκα αὐτήν. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐπι tar^o sum eam. τ habitabo in medio hieruſa στρέψω ἐπὶ σιὼν καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ Ἰερουσα lem: τ vocabit hierusalem ciuitas vera: τ λήμ, καὶ κληθήσεται Ἰερουσαλὴμ πόλις ἀληθινή, καὶ τὸ mons dñi omnipotentis mons scẽs. hec dicit ὄρος κυρίου παντοκράτορος ὄρος ἅγιον. τάδε λέγει dñs ompⁱ: adhuc sedebunt senliores τ κύριος παντοκράτωρ, ἔτι καθήσονται πρεσβύτεροι καὶ anus in plateis hierusalem vnus πρεσβύτεραι ἐν ταῖς πλατείαις Ἰερουσαλὴμ ἕκα quisq̃ virgam suam pꝛe dῆς τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ multitudie diẽr. τ platee ciuitatis reple πλήθους ἡμερῶν, καὶ αἱ πλατεῖαι τῆς πόλεως πλη buntur θήσονται

"septuaginta^a annos^a nunquid ieiunũ^a ieiunastis^a mihi? Et cus^a comedistis^a & ^b bibistis^a nunquid nõ^c vobis^a comedistis^a & vobis^a metipsis^b bibistis^a! Nunqd non hec sunt^c verba mea ^m que^m locutus est^o dñs ^p in manu^q pphetaꝝ^r priorum^s cum adhuc ^t hierusalẽ^u habitaretur^v & esset^v opulẽta: & ipsa^v & vrbes^v in circuitu eius: ^w & ad ^x austrũ^y & in cãpestribus ^z habitaretur. ^a Et factũ est ^b verbũ^c dñi^d ad^e zachariã ^f dicens. ^g Hec^h ait^h dominus^i exercituum^k dicens. ^l Iudiciũ^m veru^m iudicate: ^n & misericordiã & miserationes^o facite^o vnusq̃sq̃^p ^q fratre suo. ^r Et viduam ^s & pupillũ & aduenam & pauperẽ^t nolite^t calumniari: ^u & malũ^u vir^u fratri suo^u nõ ^v cogitet^v in corde suo. ^w "Et noluerunt^x attendere ^y & auerterũt^y scapulã^z recedẽtes: ^a & aures suas^a aggrauauerũt^a ne audirent: ^b & cor suum^b posuerũt vt ^c adamantẽ^c ne audirẽt^d legem ^e & verba^e que^e misit ^f dñs^f exercituum ^g in spiritu suo sancto^g per manũ^g pphetarũ^g priorũ. ^h Et facta est^h indignatio ^q magna^q a^q dño^q exercituũ. ^r "Et factum est^r sicut^r locutus est^r & non^a audierunt: ^b "sic^b clamabũt^b & non^c exaudiam^c dicit^c dominus ^d exercituum. ^e Et dispersi eos^e per^e omnia regna ^f "que^f nescriũt^g & terra^h de solata est ^i ab eis: eo q̃ non esset^k trã siens^l & reuertens: ^m & posuerunt ^n terram^n desiderabilem^o in desertum. 8.

Cap. viij. ✠ Tfactum est^p verbũ ^q domini ^r exercituum ^s ad me^s dicens. ^t Hec^u dicit ^v dominus ^w exercituum. ^x Zelatus sum ^y sion ^z zelo ^a magno: ^b & indignatione^b magna ^c zelatus sum ^c eam. ^d Hec ^e dicit ^f dñs exercituũ. ^g Reuersus sum ^h ad^h sion ^i & habitabo ^k in medio ^l hierusalẽ. ^m Et vocabitur ^n hierusalẽ ^o ciuitas ^p veritatis: ^q & mõs ^r dñi ^s exercituum: ^t mons ^u sanctificatus. ^v Hec^w dicit ^x dñs exercituum. ^y Adhuc ^z habitabũt senes ^a & anus ^b in plateis ^c hierusalẽ ^d & vir^e baculus ^f in manu eius ^g pre multitudine^h dierũ. ^i Et platee ^k ciuitatis ^l complebuntur

יְלָדִים וִילָלוֹת מְשֻׂחָקִים בְּרְחֹבֹתֶיהָ׃ שָׂחַק
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת כִּי
יִפָּלֵא בְּעֵינֵי שְׁאֵרִית הָעָם הַזֶּה בַּיָּמִים הָהֵם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ כִּי
יִפָּלֵא בְּעֵינָי גַּם בְּעֵינִי יִפָּלֵא
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי מוֹשִׁיעַ אֶת עַמִּי מֵאֶרֶץ מִזְרָח וּמֵאֶרֶץ מְבוֹא
הַשָּׁמֶשׁ׃ וְהֵבֵאתִי אֹתָם וְשָׁכְנוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְהָיוּ לִי לְעָם
וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים בֶּאֱמֶת
וּבְצִדָקָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
תֶּחֱזַקְנָה יְדֵיכֶם הַשֹּׁמְעִים בַּיָּמִים חֻקּ יוֹם
הָאֵלֶּה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
מִפִּי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בְּיוֹם יֻסַּד בֵּית יְהוָה צְבָאוֹת הַהֵיכָל לְהִבָּנוֹת׃ הֵבֵל
כִּי לִפְנֵי הַיָּמִים הָהֵם שְׂכַר לְפָנָה
לָאָדָם לֹא נִהְיָה וּשְׂכַר הַבְּהֵמָה לֹא הָיָה
וְלַיּוֹצֵא וְלַבָּא אֵין שָׁלוֹם מִן הַצָּר וְאֶשַׁלַּח אֶת כָּל הָאָדָם שָׁלַח
אִישׁ בְּרֵעֵהוּ׃ וְעַתָּה לֹא כַיָּמִים
הָרִאשֹׁנִים אֲנִי לִשְׁאֵרִית הָעָם הַזֶּה
הַזֹּאת נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ כִּי זֶרַע
הַשָּׁלוֹם הַגֶּפֶן תִּתֵּן פִּרְיָהּ וְהָאָרֶץ נָתַן פְּרִי
תִּתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וְהַשָּׁמַיִם יִתְּנוּ נגל נָתַן
טַלָּם וְהִנְחַלְתִּי שְׁאֵרִית אֶת טָלַל נָחַל
הָעָם הַזֶּה אֶת כָּל אֵלֶּה׃ וְהָיָה
כַּאֲשֶׁר הָיִיתֶם קְלָלָה בַּגּוֹיִם הָיָה
בֵּית יְהוּדָה וּבֵית יִשְׂרָאֵל כֵּן
אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וְהְיִיתֶם בְּרָכָה יָשַׁע
אַל תִּירָאוּ תֶּחֱזַקְנָה יְדֵיכֶם׃ כִּי יָרֵא
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת כַּאֲשֶׁר
זָמַמְתִּי לְרָעַ לָכֶם בְּהַקְצִיף רוּעַ קָצַף
אֲבוֹתֵיכֶם אֹתִי אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת וְלֹא נִחַמְתִּי׃ כֵּן שָׁבְתִּי שוב יָטַב
זָמַמְתִּי בַּיָּמִים הָאֵלֶּה לְהֵיטִיב יום יָטַב
אֶת יְרוּשָׁלַם וְאֶת בֵּית יְהוּדָה

ᵇinfantibus:ᵃ& puellisᵃ lu dentibus ᵃin plateis eius. ᵐHecᵐ dicitᵈ dominusᵖ ex ercituũ. ᵍSi videbitur ∞∞∞ ᵈdifficileᵉ ᵢn oculisᵉ reliqa rumᵍpopuliᵍhuius ∞∞∞ ᵉin dieb'ᵉillis:ᵉnunqdᵇin oculis meis ᵉdifficile erit ᵖdicitᵈ dominusᵉ exercitu um:ᵈHecᵖ dicit ∞∞∞∞∞ ᵉdominus ᵉ exercituum. ᵉEcce egoᵐ saluabo ∞∞∞ ᵍpopulũ meumᵍ de terra ᵍorientisᵉ & de terraᵍ occa fusᵉ folis:ᵉ & adducãᵉ cos: ᵉ& habitabunt ∞∞∞∞∞ ᵉin medioᵉ hierufalem:ᵉ& erunt ᵉmihiᵉ ᵢn populum ᵉ& egoᵉ ero ᵉeisᵇ in deum ᵉin veritate ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵉ& in iuſticia.ᵉ Hecᵐ dicit ᵐdominusᵖ exercituum. ᵖConfortẽturᵍ manus ve ſtreᵉ qui auditis ᵉin ∞∞∞ ᵉhisᵍ dieb'ᵍ fermões' iſtos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵍper os ᵍprophetarũ :ᵉ ᵢn dieᵇ quoᵇ fundata est ∞∞∞ ᵉdomusᵉ dñi ᵉexercituum: ᵉvtᵇ templũ ᵉ edificaretur. ᵉSiquidemᵉ anteᵐ dies" il los°merces ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖhominumᵍ nõᵍ erat:ᵐnec ᵐmerces ᵉ iumentorũ erat ᵐnecᵍ introeunti necᵍ ex euntiᵉ eratᵉ pax ∞∞∞∞∞ ᵖpreᵉ tribulatiõe:ᵖ& dimi ſſi ᵉomnesᵉ homines ∞∞∞ ᵇvnũ quẽqꝫ ᵉcõtra pximũ ſuũ.ᵉNunc aũtᵉ nõᵐ iuxta dies" priores°ego faciam ᵖreliquiísᵍpopuli ∞∞∞∞ ᵉhuiusᵍdicitᵉ dominusᵉ ex ercituum:ᵉfedᵉ ſemen ∞ ᵉpacis erit.ᵉ Vineaᵇ dabit ᵉfructum ſuum:ᵇ& terra ᵉdabitᵉ germen ſuum.ᵇEt ceſi'dabunt ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇrorem ſuum:ᵇ& poſſide refaciam"reliquias ∞∞∞ °populiᵖ huius" vniuerſa ᵖhec.ᵉ Et erit ∞∞∞∞∞∞∞∞ "ſicut ᵉeratis ᵉ maledictio ᵉin gentibus ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵉdomusᵇ iudaᵉ & domus ᵉiſrael:ᵉſic ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵉſaluaboᵉ vosᵇ& eritis' be nedictio. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇNolite'timere.ᵐConfor tentur" manus vr̃e:° quia ᵖhecᵖ dicitᵈ dñs" exercituũ. ᵉSicut ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ "cogitaui ᵉ vt afflígerem ᵉvosᵉ cũ ad iracundiã puo caſſentᵉ patres veſtriᵉ me: ᵉdicitᵈ dñs ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵉ& nõᵍ ſum miſſertus :ᵖ ſic ᵉconuerſus ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵇcogitauiᵉ ᵢn diebus" iſtis ᵐvt benefaciam ∞∞∞∞∞∞ ᵉdomuiᵍ iudaᵍ & ᵖhieruſa lem . ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

puerisᵉ puellis ludentibᵍ in plateis ϖαιδαρίοις καὶ κορασίοις ϖαιζόντων ἐν ταῖς πλατείαις etis. hec dicit dñs ompẽs: ſi αὐτῆς ; τάδε λέγει κύριος ϖαντοκράτωρ , εἰ ipoſſibile erit coꝛã reliquiſs ppꝛ hu ἀδυνατήσει ἐνώπιον τῶν καταλοίπων τοῦ λαοῦ τούτου fus in dieb' illis: nũqd ᵢn τοῦ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις , μὴ καὶ ἐνώπιον ἐμοῦ ipoſſibile erit dicit dñs ompẽs? hec dicit ἀδυνατήσει λέγει κύριος ϖαντοκράτωρ ; τάδε λέγει dñs ompẽs: ecce ego ſaluabo ppꝛm κύριος ϖαντοκράτωρ, ἰδοὺ ἐγὼ ἀνασώσω τὸν λαόν meũ de ẖra orientis ᵉ de terra occidẽtis:ᵉ ad μου ἀπὸ γῆς ἀνατολῶν καὶ ἀπὸ γῆς δυσμῶν,καὶ εἰσ ducã eos ᵉ hitabunt in medio hieruſa ἀγῶ αὐτούς καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν μέσῳ ἱερουσα lem: ᵉ erunt mihi in ppꝛm: ᵉ ego ero eis λὴμ , καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαὸν , καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐ in deũ in veritate ᵉ in iuſticia. hec di τοῖς εἰς θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ . τάδε λέ cit dñs ompẽs: confortentur manus γει κύριος ϖαντοκράτωρ, κατισχυέτωσαν αἱ χεῖρες vre q̃ auditis in die' his fmo ὑμῶν τῶν ἀκουόντων ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τοὺς λό γους τούτους ἐκ στόματος τῶν προφητῶν, ἀφ' ἧς ἡμέ fundata est dom' dñi ois potentis ᵉ ρας τεθεμελίωται ὁ δῖκος κυρίου παντοκράτορος καὶ ὁ ιẽpli exꝛ edificatꝰ est. q: aũ dies illos ναὸς ἀφ' οὗ ἀκοδόμηται. διότι πρὸ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων merces hoim nõ erit in lucrũ: ᵉ merces ὁμισθὸς τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἔσαι εἰς ὄνησιν, καὶ ὁ μισθὸς iumẽtoꝝ nõ ſubſtet. ᵉ egredienti ᵉ τῶν κτηνῶν οὐχ ὑπαρξει· καὶ τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ ingredienti non erit pax p̃ tribulatiõe. ᵉ εἰσπορευομένῳ οὐκ ἔσαι εἰρήνη ἀπὸ τῆς θλίψεως. καὶ emittam oẽs hoies vniꝰ quẽq; ad : ἐξαποστελῶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἕκαστον ἐπὶ τὸν primũ ſuum. ᵉ nũc nõ turba dies q̃ aũ πλησίον αὐτοῦ· καὶ νῦν οὐ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐγὼ fuerunt ego facio reliquis ppꝛ huius ἀροδῶν ἐγὼ ποιῶ τοῖς καταλοίποις τοῦ λαοῦ τούτου dicit dñs ompẽs: ſed mõſtrabo pacẽ. vi λέγει κύριος ϖαντοκράτωρ, ἀλλὰ δείξω εἰρήνην. ἄμπε nea dabit fructũ ſuum: ᵉ terra dabit ϖελος δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς , καὶ ἡ γῆ δώσει τὰ germina ſua: ᵉ celum dabit rozem ſu βλαστήματα αὐτῆς, καὶ ὁ οὐρανὸς δώσει τὸν δρόσον αὐ um: ᵉ poſſidere faciam reliquis popu τοῦ , καὶ κατακληρονομήσω τοῖς καταλοίποις τοῦ λα li mei oia hec. ᵉ erit ſicut eratis in ma οὗ μου πάντα ταῦτα. καὶ ἔσαι ὃν τρόπον ἦτε ἐν κα ledictiõe gentiꝫ domꝰ iuda ᵉ domꝰ iſrael. τάρα τοῖς ἔθνεσιν ὁ δῖκος Ἰούδα καὶ ὁ δῖκος Ἰσραήλ· ſic ſaluabo vos: ᵉ eritis in bñdictiõe. cõfidite οὕτως διασώσω ὑμᾶς,καὶ ἔσεσθε ἐν εὐλογίᾳ· θαρσεῖτε ᵉ cõfortamini in manib' vr̃is: qz hec dicit καὶ κατισχύετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν, διότι τάδε λέγει dñs ompẽs. ſicut cogitaui vt afflígerẽ κύριος ϖαντοκράτωρ·ὃν τρόπον διενοήθην τοῦ κακῶσαι vos cum ꝓocaſſẽt ad iracundiã me pres vri dicit ὑμᾶς ἐν τῷ ϖαροργίσαι με τοὺς ϖατέρας ὑμῶν λέγει dñs ompẽs. ᵉ nõ me pentuit. ſic parat' κύριος ϖαντοκράτωρ· καὶ οὐ μετενόησα· οὕτως ϖαρα ſum ᵉ cogitaui in diebus iſtis: τέταγμαι καὶ διανενόημαι ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, vt bene facerem hieruſalem ᵉ domui iudæ: τοῦ καλῶς ϖοιῆσαι τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ τὸν δῖκον Ἰούδα,

cõſidite: iſti ſunt ſmões q̃s feciſtis. loquimini λαρσεῖτε, οὗτοί εἰσιν οἱ λόγοι οὓς ἐϖοιήσατε· λαλεῖτε veritatẽ vnuſquiſq; ad ꝓximũ ſuum: ᵉ iudiciũ ps ἀλήθειαν ἕκαστος ϖρὸς τὸν ϖλησίον αὐτοῦ, καὶ κρῖμα εἰ cificit ᵉ iuſtum iudicate in portis vr̃is. ᵉ ρηνικὸν καὶ δίκαιον κρίνατε ἐν ταῖς ϖύλαις ὑμῶν· καὶ Ephe. vnuſquiſq; malũ ꝓximi ſui nõ cogitetis in 4.b. ἕκαστος τὴν κακίαν τοῦ ϖλησίον αὐτοῦ μὴ λογίζεσθε ἐν cordibus vr̃is: ᵉ iuramẽtũ mẽdax nõ diligatis: B ταῖς καρδίαις ὑμῶν , καὶ ὅρκον ψευδῆ μὴ ἀγαϖᾶτε, qz hec oia odi dicit dñs ompẽs. διότι ταῦτα ϖάντα ἐμίσησα λέγει κύριος ϖαντοκρά ᵉ factꝰ est fmo dñi oipotentis ad me τωρ· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ϖαντοκράτορος ϖρός με dicens: hec dicit dñs ompẽs: ſi iterũ quã λέγων, τάδε λέγει κύριος ϖαντοκράτωρ, ὑγεία ἔτε tum: ᵉ ieiunij quinti: ᵉ ieiunij ſeptimi ᵉ τωσαν, καὶ ὑγεία ἡ ϖεμϖτη, καὶ ὑγεία ἡ ἑβδόμη καὶ quarta, τόρτη, καὶ ὑγεία ἡ ϖέμϖτη, καὶ ὑγεία ἡ ἑβδόμη καὶ ieiunij decimi erunt domui iuda in gaudiũ ᵉ in D ὑγεία ἡ δεκάτη ἔσονται τῷ οἴκῳ Ἰούδα εἰς χαρὰν καὶ εἰς leticiam ᵉ in feſtiuitates bonas. ᵉ letabimini ἑυφροσύνην καὶ εἰς ἑορτὰς ἀγαθάς· καὶ ἑυφραν θήσεσθε ᵉ veritatẽ ᵉ pacem diligite. hec dicit καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαϖᾶσατε· τάδε λέγει dñs ompẽs: adhuc venient ꝓpli multi ᵉ ha κύριος ϖαντοκράτωρ,ἔτι ἥξουσιν λαοὶ ϖολλοὶ καὶ κα bitantes ciuitates multas. ᵉ ꝓgregabunt q̃ habi τοικοῦντες ϖόλεις ϖολλάς· καὶ συνελεύσονται κατοι tant ciuitates in vnã ciuitatẽ dicentes: eamus κοῦντες ϖόλεις εἰς μίαν ϖόλιν λέγοντες, ϖορευθῶμεν vt deꝓcemur faciem dñi: ᵉ q̃ramus fa δεηθῆναι τοῦ ϖροσώϖου κυρίου, καὶ ἐκζητῆσαι τὸ ϖρό ciem dñi oipotentis: vadam ᵉ ego. σωϖον κυρίου ϖαντοκράτορος , ϖορεύσομαι καὶ ἐγώ· ᵉ ventent ꝓpli multi ᵉ gẽtes multe et querãt καὶ ἥξουσιν λαοὶ ϖολλοὶ καὶ ἔθνη ϖολλὰ ἐκζητῆσαι τὸ facient dñi oipotentis in hieruſalem. ᵉ ϖρόσωϖον κυρίου ϖαντοκράτορος ἐν ἱερουσαλὴμ. καὶ vt deꝓcentur faciem dñi. hec dicit do τοῦ ἐξιλάσασθαι τὸ ϖρόσωϖον κυρίου· τάδε λέγει κύ mĩ ompẽs: in dieb' illis ſi ap ριος ϖαντοκράτωρ, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐὰν ἐπι ϖεσιν henderint decẽ viri de oibus linguis gẽtiũ. λάβωνται δέκα ἄνδρες ἐκ ϖασῶν τῶν γλωσσῶν ἐθνῶν· ᵉ tenuerint fimbriam vnꝰ hoiꝰ iudei καὶ ἐϖιλάβωνται τοῦ κραϖέδου ἑνὸς ἀνδρὸς Ἰουδαίου dicẽtes: ibimus tecum: qz audiuimꝰ qꝺ λέγοντες, ϖορευσόμεθα μετὰ σοῦ, διότι ἀκηκόαμεν ὅτι deus vobiſcũ eſt. ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν ἐστιν. Ca.9.

A ℍ Aſſumϖtio verbi dñi in terra ſedrach ᵉ damaſci ℍ Λῆμμα λόγου κυρίου ἐν γῇ σεδρὰχ καὶ Δαμα ſacrificij eius: qz oꝺs reſpicit hoies ᵉ σκοῦ θυσία αὐτοῦ , διότι κύριος ἐφορᾷ ἀνθρώπους καὶ oẽs tribus iſrael. ᵉ emath ᵢn finib' πάσας τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἐμαὰ ἐν τοῖς ὁρίοις eius: tyrus ᵉ ſidon: qñ ſapiẽtes fuerũt nimis: αὐτῆς , Τύρος καὶ Σιδὼν, διότι κατεφρόνησαν σφόδρα, ᵉ edificauit tyrus munitionẽ ſibi ᵉᵗ theſaurizauit καὶ ᾠκοδόμησεν Τύρος ὀχύρωμα ἑαυτῇ καὶ ἐθησαύρισεν argentũ q̃ſi puluerẽ: ᵉ cõgregauit aurũ vt lutũ ἀργύριον ὡς χοῦν, καὶ συνήγαγεν χρυσίον ὡς ϖηλὸν viaꝝ. ꝓpterea oꝺs poſſidebit eam ᵉ peruſi ὁδῶν. διὰ τοῦτο κύριος κληρονομήσει αὐτὴν καὶ κατα et in mari fortitudinẽ ei ᵉ ipſa in igne cõcre βεῖ εἰς θάλασσαν δύναμιν αὐτῆς καὶ αὐτὴ ἐν ϖυρὶ κατα mabitur: videbit aſcalon καυθήσεται , ὄψεται Ἀσκάλων

אַל תִּירְאוּ׃ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
תַּעֲשׂוּ דַּבְּרוּ אֱמֶת אִישׁ אֶת
שָׁלֵם רֵעֵהוּ אֱמֶת וּמִשְׁפַּט שָׁלוֹם שִׁפְטוּ
רוע בְּשַׁעֲרֵיכֶם׃ וְאִישׁ אֶת רָעַת
חשב רֵעֵהוּ אַל תַּחְשְׁבוּ בִּלְבַבְכֶם וְשֶׁבַע כִּי אֶת
אהב תֹּאהֵבוּ שֶׁקֶר אַל תְּאֵהָבוּ כִּי אֶת
כָּל אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׂנֵאתִי נְאֻם יְהוָה׃
וַיְהִי דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת אֵלַי היה
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
רבע צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי חמשׁ
עשׂר וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי שׁשׁ
היה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה
ועד וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם צדד שָׁלֵם
אֹהֲבוּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
עוד עַד אֲשֶׁר יָבֹאוּ עַמִּים וְיֹשְׁבֵי יושׁב
עיר רַבּוֹת׃ וְהָלְכוּ יֹשְׁבֵי אֶחָת
הלך אֶל אַחַת לֵאמֹר נֵלְכָה הָלוֹךְ
חלה וְלַחֲלוֹת את פְּנֵי יְהוָה וּלְבַקֵּשׁ
את יְהוָה צְבָאוֹת אֵלְכָה גַּם אָנִי׃
יום יוֹם וּבָאוּ עַמִּים רַבִּים וְגוֹיִם עָצוּמִים
בוא רבב לְבַקֵּשׁ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת בִּירוּשָׁלִַם
חלה וּלְחַלּוֹת אֶת פְּנֵי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת בַּיָּמִים הָהֵם
אשׁר אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים
מכל מִכֹּל לְשֹׁנוֹת הַגּוֹיִם וְהֶחֱזִיקוּ
נבה בִּכְנַף אִישׁ יְהוּדִי לֵאמֹר נֵלְכָה
עמם עִמָּכֶם כִּי שָׁמַעְנוּ אֱלֹהִים עִמָּכֶם׃

Cap. ix.

נשׂא מַשָּׂא דְּבַר יְהוָה
נוח בְּאֶרֶץ חַדְרָךְ וְדַמֶּשֶׂק מְנוּחָתוֹ
כִּי לַיהוָה עֵין אָדָם וְכֹל שִׁבְטֵי
ישׂראל יִשְׂרָאֵל׃ וְגַם חֲמָת תִּגְבָּל בָּהּ
גבל צֹר וְצִידוֹן כִּי חָכְמָה מְאֹד׃ וַתִּבֶן
צור צֵר מָצוֹר לָהּ וַתִּצְבֹּר כָּסֶף כָּעָפָר
חרוץ וְכֶטֶם חוּצוֹת׃ הִנֵּה אֲדֹנָי
ירשׁ יוֹרִישֶׁנָּה וְהַכָּהּ בַּיָּם חֵילָהּ וְהִיא
נרשׁ בָּאֵשׁ תֵּאָכֵל׃ תִּרְא אַשְׁקְלוֹן

'Nolite"timere.ᵖHec ſunt ergo'verba:ᵈ que ∞∞∞∞ "facietis.ᵇ Loquimini've ritatẽ"vnuſquiſq;ᵉ cum 'proximo ſuo.ᵉ Veritatẽ ᵇ& iudiciũ'pacis"iudicate 'in portis veſtris:"ᵐ& vnuſ quiſq;ᵉ malum contra ∞ ᵍamicum ſuumᵐ ne' cogi tetis"in cordibus veſtris: ᵉ& iuramentum"mendax ᵐne'diligatis.ᵇ Oia' enim ᵈhec ſunt que' odi' dicit 'dominus. ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵉEt factum eſtᵖ verbũ'domi mini"exercituum'ad me ᵐdicens." Hecᵉ dicitᵖ dñs ᵍexercituum. ∞∞∞∞∞∞ ᵉ Ieiunium"quarti: ᵉ& ie iunium' quinti: ∞∞∞∞ ᵉ& ieiunus'ſeptimi:ᵉ & ie iunium"decimi ∞∞∞∞∞ ᵇerit'domui'iude'in gau dium'ᵉ& in leticiam ∞∞ ᵉ& in ſolẽnitates'ᵖ preclaꝛ as.ᵉ Veritatẽ tantũ'& pa cem'diligite. ᵐ Hec" dicit ᵖdñs'exercituum. ∞∞∞ ᵍ Vſq;quo'veniant'popu li'& habitent ∞∞∞∞∞∞ ᵐin" ciuitatibus'ᵉ multis'& vadant'habitatores'ᵉ vnus ᵇad'alterum ᵖdicẽtes.ᵉ Ea mus & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵍdeprecemur'faciem'ᵇ do mini.ᵉ& queramus ∞∞∞ ᵐdominũ'exercituũ.ᵖ Va dam'ᵉ etiam'ego. ∞∞∞∞ ᵍEt venient'populi" mul tiᵉ& gentes'robuſte ∞∞∞ 'ad querendũᵇ dñm'exer citũ'ᵖ in hieruſalem: ∞∞ ᵉ& deprecandam'ᵍ faciem ᵇdomini.' Hecᵉ dicit ∞∞∞ 'dñs"exercituum.ᵐ In die bus"illis in ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖquibus ᵍ apprehendent 'decem" homines ∞∞∞∞ 'ex omnibus"linguis' gẽ tium'& apprehendent ∞∞ 'fimbriam'viri'iudeiᵉ dicẽ tes:ᵖ ibimus ∞∞∞∞∞∞∞∞ 'vobiſcum.ᵉ Audiuimus 'enim qm̃ᵖ deus'vobiſcũ eſt.

9.

ONus"verbiᵉ domini "in terra'ᵉ adrach'& damaſci'requieiᵉ eius: ∞∞ ᵇquaꝫ dñi eſt'ᵉ oculus'ho minis"& omniũ" tribuũ °iſrael.ᵍ Emath'ᵖ quoq;'in terminis eius & ∞∞∞∞∞ 'tyrus"& ſydõ. Aſſumpſe rũt'quippe ſibi'ſapientiã 'valde.ᵖ Et edificauit'ᵇ tyrus 'munitionẽ°ſuã:'& coacer uauit'argentũᵍ q̃ſi humũ: ᵖ& aurũ'vt lutũ'plateaꝝ. 'Eccе"dñs" poſſidebit eã °& ꝓcutietᵉ'i mariᵍ fortitu dinẽ eiᵖ & hecᵉ ígni'deuo rabitur."Videbit'ᵉ afcalon

יְתִירָא עַזָּה וְתָחִיל מָאד וְעִקְּרוֹן כִּי הוֹבִישׁ מִצְפֵּה וְאָבַד מֶלֶךְ מֵעַזָּה וְאַשְׁקְלוֹן לֹא תֵשֵׁב וְיָשַׁב מַמְזֵר בְּאַשְׁדּוֹד וְהִכְרַתִּי גְּאוֹן פְּלִשְׁתִּים: וְהַסַּרְתִּי דָמָיו מִפִּיו וְשִׁקֻּצָיו מִבֵּין שִׁנָּיו וְנִשְׁאַר גַּם הוּא לֵאלֹהֵינוּ וְהָיָה כְּאַלֻּף בִּיהוּדָה וְעֶקְרוֹן כִּיבוּסִי: וְחָנִיתִי לְבֵיתִי מִצָּבָא מֵעֹבֵר וּמִשָּׁב וְלֹא יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם עוֹד נוֹגֵשׂ כִּי עַתָּה רָאִיתִי בְעֵינָי: גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלִָם הִנֵּה מַלְכֵךְ יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עַיִר בֶּן אֲתֹנוֹת: וְהִכְרַתִּי רֶכֶב מֵאֶפְרַיִם וְסוּס מִירוּשָׁלִַם וְנִכְרְתָה קֶשֶׁת מִלְחָמָה וְדִבֶּר שָׁלוֹם לַגּוֹיִם וּמָשְׁלוֹ מִיָּם וְעַד יָם וּמִנָּהָר עַד אַפְסֵי אָרֶץ: גַּם אַתְּ בִּדַם בְּרִיתֵךְ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירַיִךְ מִבּוֹר אֵין מַיִם בּוֹ: שׁוּבוּ לְבִצָרוֹן אֲסִירֵי הַתִּקְוָה גַּם הַיּוֹם מַגִּיד מִשְׁנֶה אָשִׁיב לָךְ: כִּי דָרַכְתִּי לִי יְהוּדָה קֶשֶׁת מִלֵּאתִי אֶפְרַיִם וְעוֹרַרְתִּי בָנַיִךְ צִיּוֹן עַל בָּנַיִךְ יָוָן וְשַׂמְתִּיךְ כְּחֶרֶב גִּבּוֹר: וַיהוָה עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי יְהוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן: יְהוָה צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם וְאָכְלוּ וְכָבְשׁוּ אַבְנֵי קָלַע וְשָׁתוּ הָמוּ כְמוֹ יָיִן וּמָלְאוּ כַּמִּזְרָק כְּזָוִיוֹת מִזְבֵּחַ: וְהוֹשִׁיעָם יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם בַּיּוֹם הַהוּא צֹאן עַמּוֹ כִּי אַבְנֵי נֵזֶר מִתְנוֹסְסוֹת עַל אַדְמָתוֹ: כִּי מַה טּוּבוֹ וּמַה יָפְיוֹ דָּגָן בַּחוּרִים וְתִירוֹשׁ יְנוֹבֵב בְּתוּלוֹת:

'et timebit:& gaza'& dolebit'nimis:'& accharon: 'quoniā'cōfusa'spes eius. 'Et peribit'rex 'de gaza'& ascalon'non 'habitabitur:"& sedebit 'separator'in azoto:'& disperdam'superbiam 'philistinorū:'& auferam 'sanguinē eius'de ore ei'? '& abominatiões eius'de medio'dentū eius:'& relinq̄tur'etiā 'ipse'deo nostro:'& erit'quasi dux 'in iuda:'& accharō'quasi iebuseus.'& circundabo 'domū meā"ex his q̄ milit ant mihi'euntes'& reuertentes:'& nō'tranſibit'super eos'vltra'exactor:'quia 'nunc'vidi'in oculis meis.'Exulta'satis'filia'sion: 'iubila'filia'hierusalē.'Ecce'rex tuus 'veniet'tibi'iustus'& saluator'ipse'pauper: '& ascendēs'sup'asinā'& super'pullū'filium'asine. 'Et disperdam'quadrigā 'ex ephraim'& equum 'de hierusalē'& dissipabit 'arcus'belli. 'Et loquetur'pacem'gentibus:"& potestas eius"a mari'vsq; ad'mare:'& a fluminibus'vsq; ad'fines 'terre.'Tu'quoq; 'in sanguine'testamenti tui'? emisisti'vinctos tuos'de lacu 'in quo'nō est'aqua:'cōuertimini'ad munitionē 'vincti'spei.'Hodie'quoq; 'annūciās'duplicia'reddā'tibi:'quoniā'extendi 'mihi'iudam quasi'arcū: 'impleui'ephraim. '"Et suscitabo'filios tuos 'sion'sup'filios tuos'grecia:'& ponā te'q̄si gladiū 'fortiū.'& dñs de'sup eos 'videbitur:"& exibit'vt fulgur'iaculū ei?.'Et dñs 'deus'in tuba'canet:"& vadet'in turbine 'austri.'Dñs'exercituum 'proteget'eos: '& deuorabūt'& subiicīt 'lapidib'funde.'Et bibētes'inebriabūtur"q̄si a'vino:'"& replebūtur"vt phiale:'& quasi cornua'altaris.'Et saluabit eos'dñs 'deus corū'in die 'illa"vt gregem'populi sui 'quia'lapides'sancti'eleuabūtur'super 'terrā eius.'Quid'enī'bonū eius est:'& quid'pulchrū eius nisi'frumentū 'electorū:'"& vinum"germinans'virgines:

Tres.

Τ timebit: τ gaza τ dolebit nimis: καὶ φοβηθήσεται, καὶ γάζα καὶ ὀδυνηθήσεται σφόδρα, τ accaron: ϛ̄ cōfusa est de spe sua. τ καὶ Ἀκκαρών, ὅτι κατηχύνθη ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτῆς· καὶ peribit rex de gaza: τ ascalon nō habitabitur. τ καθεδεῖται βασιλεὺς ἐκ γάζης, καὶ Ἀσκαλὼν οὐ μὴ κατοικηθῇ. τ alienigene habitabūt in azoto. τ dispergam superbiam philistinorū: τ auferā sanguinē eius de ore eius. τ βδελύγματα αὐτῶν ἐκ μέσου τῶν ὀδόντων αὐτῶν, καὶ καταλειφθήσεται καὶ αὐτὸς τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ ἔσται ὡς χιλίαρχος ἐν Ἰούδᾳ, καὶ Ἀκκαρὼν ὡς ὁ ἰεβουσαῖος. τ subleuabūt domus mee elemosinā: Βουσαῖος· καὶ ὑποσήσομαι τῷ οἴκῳ μου ἀπόσεμμα τοῦ, ne pretranseat neq; reuertat vllus. τ non μὴ διελθοντεύεται μὴ δὲ ἀναστραφήσεται μηδένα· καὶ οὐ μὴ ἐπιστρέψει ἐπ' αὐτοὺς ἐτι ἐν τοῖς ἀφθαλμοῖς μου· χαίρε σφόδρα filia sion: ϕdica filia hierusalem: ecce rex tuus θύγατερ σιών, κήρυσσε θύγατερ Ἰερουσαλήμ, ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι δίκαιος καὶ σῴζων, αὐτὸς πρᾶος τ ascendens sup sublingalem τ pullū eqnū nouū: τ ος καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζυγίου καὶ πῶλον νέον, καὶ disperdet q̄drigas ex ephraim: τ equū de ἐξολοθρεύσει ἅρματα ἐξ Ἐφραὶμ, καὶ ἵππον ἐξ hierusalem. τ disperdet arcū pugnātū: τ loquetur ἱερουσαλήμ· καὶ ἐξολεθρεύσει τόξον πολεμικὸν, καὶ λεῖται gregatiōis: τ p vna die pegrinatiōis tue duplicia ναγωγῆς, καὶ ἀπὶ μιᾶς ἡμέρας παροικεσίας σου διπλᾶ reddam tibi: q̄n tetendi te tuda mihi. ἀποτείσω σοι, ὅτι ἐτέτενάσε τὸν Ἰούδα ἐμαυτῷ· arcū ipleui ephraim: τ suscitabo filios τόξον ἔπλησα τὸν Ἐφραίμ, καὶ κατεξεγερῶ τὰ τέκνα tuos sion sup filios grecor. τ attrectabo σου σιὼν ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων· καὶ ϕλαφήσω te q̄si gladiū pugnatoris. τ dñs de sup eos σωσε ὡς ῥομφαίαν μαχητοῦ· καὶ κύριος ὁ θεὸς ἐπ' αὐτοὺς apparebit τ egrediet sicut fulgur sagitta ei?. τ ὀφθήσεται καὶ ἐξελεύσεται ὡς ἀστραπὴ βολὶς αὐτοῦ· καὶ dñs deus in tuba clanget. τ ibit in cō- κύριος ὁθεὸς ἐν σάλπιγγι σαλπιεῖ· καὶ πορεύσεται ἐν σάλ- motione miax suax. dñs omps pteget eos λῳ ἀπειλῆς αὐτοῦ· κύριος παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ αὐ- os. τ cōsument eos τ obtinent eos τῶν· καὶ καταλώσουσιν αὐτοὺς καὶ καταχώσουσιν αὐ- os in lapidib'funde: τ bibent sanguinē eor τοὺς ἐν λίθοις σφενδόνης, καὶ ἐκπίονται τὸ αἷμα αὐτῶν sic vinū: τ implebunt phialas eor sic altaris. ὡς οἶνον, καὶ πλήσουσιν τὰς φιάλας αὐτῶν ὡς θυσιαστή- ριον. τ saluabit eos dñs de in die illa: sic ῥίου· καὶ σώσει αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς oues pplm suum: q̄ lapides scti volumē sup πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὅτι λίθοι ἅγιοι κυλίονται ἐπὶ terrā ei?. q̄ si q̄d pulchrū illi? τ si q̄d bonū eius: τῆς γῆς αὐτ. ὅτι τί ἐστι καλὸν αὐτ καὶ τί ἐστι ἀγαθὸν αὐτ, σὶ mētē inuenīb'. τ vinū bonū odorē ad virgines. τος παρθένους, καὶ οἶνος εὐφραίνων εἰς παρθένους. C. 10.

Isai. 62.b. Mat. 21.a.

A

Petite plunā a dño opportunā: matutinā Αἰτεῖσθε ὑετὸν πρὸ καιροῦ καθ' ὥραν, πρόϊμον τ serotinū. dño fecit phantasias τ plunā καὶ ὄψιμον· κύριος ἐποίησεν φαντασίας καὶ ὑετὸν ishyemalem dabit eis: vnicuiq; herbam in agro. χειμέριον δώσει αὐτοῖς, ἑκάστῳ βοτάνην ἐν ἀγρῷ. q̄n hīā loquebantur locuti sunt labores: τ vini διότι οἱ ἀποφθεγγόμενοι ἐλάλησαν κόπους, καὶ οἱ μάν- ti ϕlsões falsas: τ ĩsomnia falsa loq̄bant: va τεῖς ὁράσεις ψευδεῖς, καὶ ἐνύπνια ψευδῆ ἐλάλουν, μά- ne cōsolabant. ideo sublati sūt tlē oues ne cōsolabātur. τ idcirco ἵνα παρεκάλουν· διὰ τοῦτο ἐξέφησαν ὡς πρόβατα καὶ afflicti sunt: q̄ non erat sanitas. sup pastores ἐκακώθησαν, ὅτι δυκ ἦν ἴασις. ἐπὶ τοὺς ποιμένας cōcitat'est furor me?: τ sup agnos visitabo. παροξύνθη ὁ θυμός μου, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀμνοὺς ἐπισκέψο- τ vtsitabit dño de? omps μαι· καὶ ἐπισκέψεται κύριος ὁθεὸς ὁ παντοκράτωρ τὸ gregem suum domū tuda. τ ponet eam tlē ποίμνιον αὐτοῦ τὸν οἶκον τοῦ Ἰούδα· καὶ τάξει αὐτὸν ὡς equū decoru sui in plio. τ ex ipo rec- ἵππον ἐυπρεπῆ αὐτοῦ ἐν πολέμῳ· καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ perit eis: τ ex ipo posuit arcū in furore: τ βαλεῖ αὐτοῖς, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔταξεν τόξον ἐν θυμῷ, καὶ ex ipo egrediet eis abactor in tidipm. τ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται πᾶς ὁ ἐξελαύνων ἐν τῷ αὐτῷ· καὶ erunt q̄si bellatores cōculcantes lutū in vīs in ἔσονται ὡς μαχηταὶ πατοῦντες πηλὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐν plio: τ bellabunt: q̄ dño cū eis. τ πολέμῳ, καὶ παραταξοῦται, διότι κύριος μετ' αὐτῶν. καὶ confundent ascensores equor: τ confortabo καταισχυνθήσονται ἀναβάται ἵππων, καὶ κατισχύσω τὸν domū tuda: τ domū ioseph saluabo: τ hīabitare facia οἶκον Ἰούδα, καὶ τὸν οἶκον Ἰωσὴφ σώσω, καὶ κατοικιῶ eos q̄s diseri eos. τ erunt quē αὐτοὺς ὅτι ἠγάπησα αὐτούς· καὶ ἔσονται ὃν a'smodū q̄s nō eos obiecerā: q̄ ego dño τρόπον ὅτε ὐκ αὐτοὺς ἀπέῤῥιψα, διότι ἐγὼ κύριος C deus eor. exaudiam eos: τ erunt q̄si pgna ὁ θεὸς αὐτῶν ἐπακούσομαι αὐτούς, καὶ ἔσονται ὡς μα- torees ephrai. τ letabitur eor cor κηταὶ τῷ ἐφραίμ, καὶ χαρήσεται ἡ καρδία αὐτῶν q̄si in vino: τ filij eorū videbūt τ letabuntur: ὡς ἐν οἴνῳ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὄψονται καὶ χαρήσονται, τ gaudebit cor eor in dño. signa καὶ ϋφραανθήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ἐπὶ τῷ κυρίῳ. σή- bo eos: τ suscipiū eos: q̄ redimā μανῶ αὐτούς, καὶ εἰσδέξομαι αὐτούς, διότι λυτρώσο- eos τ multiplicabunt sicut erant multi: μαι αὐτοὺς καὶ πληθυνθήσονται καθότι ἦσαν πολλοί, τ seminabo eos in pplis: τ q̄ de longe recordabunt καὶ σπερῶ αὐτούς, ἐν λαοῖς, καὶ οἱ μακρὰν μνησθήσονται mei τ enutrient filios suos: τ cōuertent: μου καὶ ἐκθρέψουσιν τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπιστρέψουσιν, τ cōuertam eos de tra egypti: τ de assyriis D καὶ ἐπισρέψω αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐξ Ἀσσυρίων suscipiam illos: τ in galaaditen τ in li ἐισδέξομαι αὐτούς, καὶ εἰς τὴν γαλααδῖτιν καὶ εἰς τὸν Λί- banū introducā eos: τ nō relinquet ex eis βανον εἰσάξω αὐτούς, καὶ οὐ μὴ ὑπολειφθῇ ἐξ αὐτῶν οὐ δὲ εἷς. τ transibunt in mari angusto: τ percutient ἐκεῖ· καὶ διελεύσονται ἐν θαλάσσῃ στενῇ, καὶ πατάξουσιν in mari fluctus: τ siccabunt oia pfunda ἐν θαλάσσῃ κύματα, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ βάθη τοῦ fluminū: τ cōfundet eis superbia assyriorū. τ ποταμοῦ, καὶ καταισχυνθήσεται ὑπερηφανία Ἀσσυ- sceptrū egypti tolletur: τ cōfortabo eos ρίων· καὶ σκῆπτρον Αἰγύπτου περιαιρεθήσεται, καὶ κατισχύσω αὐ- os in dño deo suo τ in nole eius ghā τοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ καυ buntur dicit dño. χήσονται λέγει κύριος. Ca.11.

Trāsla.B.Vie.

Petite a domino pluuiam in tempore serotino: & dominus faciet nues & pluuiam imbris: & dabit eis singulis herbam in agro. Quia simulacra locuta sunt inutile: & diuini viderūt mendacium: & somniatores locuti sunt frustra: & vane cōsolabātur. Idcirco adducti sūt q̄si grex: affligētur quia non est eis pastor. Super pastores iratus est furor meus: & super hircos visitabo. Quia visitauit dominus exercituū gregem suum domum iuda: & posuit eos quasi equum gloriæ suæ in bello. Ex ipso angulus: ex ipso paxillus: ex ipso arcus prelii: & ex ipso egredietur omnis exactor simul. Et erūt q̄si fortes conculcantes lutum in via in prelio. & bellabunt: quia dñs cum eis: & confundētur ascensores equorū. Et confortabo domum iuda: & domum ioseph saluabo. & conuertam eos quia misereor eorū: & erunt sicut fuerūt q̄s nō proiecerā eos. Ego enī dñs deus eorū: & exaudiam eos. Et erunt q̄si fortes effraim: & letabitur cor eorū quasi a vino. & videbunt & letabuntur: & exultabit cor eorū in dño. Sibilabo eis & cōgregabo illos quia redemi eos. Et multiplicabo eos sicut ante fuerant multiplicati: & seminabo eos in populis. Et de longe recordabūtur mei: & viuēt cū filiis suis & reuertētur. Et reducā eos de terra egypti: et de assyriis cōgregabo eos. Et ad terrā galaad & libani adducaꝫ eos: & nō inuenietur eis locus. Et transiet in maris fretо: & percutiet in mari fluctus: & confundētur oia pfunda fluminis: & humiliabitur superbia assyrioꝝ. & sceptrum egypti recedet. Cōfortabo eos in dño: & in nomine ei? ambulabunt dicit dñs. Ca. 11.

שְׁאֲלוּ מֵיְהוָה מָטָר בְּעֵת מַלְקוֹשׁ יְהוָה עֹשֶׂה חֲזִיזִים וּמְטַר גֶּשֶׁם יִתֶּן לָהֶם לְאִישׁ עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה: כִּי הַתְּרָפִים דִּבְּרוּ אָוֶן וְהַקֹּסְמִים חָזוּ שֶׁקֶר וְחֲלֹמוֹת הַתָּהּ יְנַחֲמוּן הֶבֶל נָסָעוּ כֵן יָעֻנּוּ כִּי אֵין רֹעֶה: עַל הָרֹעִים חָרָה אַפִּי וְעַל הַפְּקֻדִּים אֶפְקֹד כִּי פָקַד יְהוָה צְבָאוֹת אֶת עֶדְרוֹ אֶת בֵּית יְהוּדָה וְשָׂם אוֹתָם כְּסוּסוֹ הוֹדוֹ בַּמִּלְחָמָה: מִמֶּנּוּ פִּנָּה מִמֶּנּוּ יָתֵד מִמֶּנּוּ קֶשֶׁת מִלְחָמָה מִמֶּנּוּ יֵצֵא כָּל נוֹגֵשׂ יַחְדָּו: וְהָיוּ כְּגִבּוֹרִים בּוֹסִים בְּטִיט חוּצוֹת וְלָחֲמוּ כִּי יְהוָה עִמָּם וְהוֹבִישׁוּ רֹכְבֵי סוּסִים: וְגִבַּרְתִּי אֶת בֵּית יְהוּדָה וְאֶת בֵּית יוֹסֵף אוֹשִׁיעַ וְהוֹשִׁבוֹתִים כִּי רְחַמְתִּים וְהָיוּ כַּאֲשֶׁר לֹא זְנַחְתִּים כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱנֵם: וְהָיוּ כְּגִבּוֹר אֶפְרַיִם וְשָׂמַח לִבָּם כְּמוֹ יָיִן בָּנֵיהֶם יִרְאוּ וְשָׂמֵחוּ יָגֵל לִבָּם בַּיהוָה: אֶשְׁרְקָה לָהֶם וְאֶקַבְּצֵם כִּי פְדִיתִים וְרָבוּ כְּמוֹ רָבוּ: וְאֶזְרָעֵם בָּעַמִּים וּבַמֶּרְחַקִּים יִזְכְּרוּנִי וְחָיוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְשָׁבוּ: וְהֲשִׁבוֹתִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאַשּׁוּר אֲקַבְּצֵם וְאֶל אֶרֶץ גִּלְעָד וְלְבָנוֹן אֲבִיאֵם וְלֹא יִמָּצֵא לָהֶם: וְעָבַר בַּיָּם צָרָה וְהִכָּה בַיָּם גַּלִּים וְהֹבְישׁוּ כָּל מְצוּלוֹת יְאוֹר וְהוּרַד גְּאוֹן אַשּׁוּר וְשֵׁבֶט מִצְרַיִם יָסוּר: וְגִבַּרְתִּים בַּיהוָה וּבְשְׁמוֹ יִתְהַלָּכוּ נְאֻם יְהוָה:

Cap.x.

Cap.xj.

פְּתַח לְבָנוֹן דְּלָתֶיךָ וְתֹאכַל בְּאֵשׁ בַּרְזֶיךָ׃ הֵילֵל בְּרוֹשׁ כִּי נָפַל אֶרֶז אֲשֶׁר אַדִּירִים שֻׁדָּדוּ הֵילִילוּ אַלֹנֵי בָשָׁן כִּי יָרַד יַעַר הַבָּצוּר׃ קוֹל יִלֶּלֶת רֹעֵי כִּי שֻׁדַּד גַּאֲוָתָם קוֹל שַׁאֲנַת כְּפִירִים כִּי שֻׁדַּד גְּאוֹן הַיַּרְדֵּן׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהָי רְעֵה אֶת צֹאן הַהֲרֵגָה׃ אֲשֶׁר קֹנֵיהֶן יַהַרְגֵן וְלֹא יֶאְשָׁמוּ וּמֹכְרֵיהֶן יֹאמַר בָּרוּךְ יְהוָה וְאֶעְשָׁר וְרֹעֵיהֶן לֹא יַחְמוֹל עַל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ כִּי לֹא אֹסִיף עוֹד עַל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה וְהִנֵּה אָנֹכִי מַצִּיא אֶת הָאָדָם אִישׁ בְּיַד רֵעֵהוּ וּבְיַד מַלְכּוֹ וְכִתְתוּ אֶת הָאָרֶץ וְלֹא אַצִּיל מִיָּדָם׃ וָאִרְעֶה אֶת צֹאן הַהֲרֵגָה לָכֵן עֲנִיֵּי הַצֹּאן וָאֶקַּח לִי שְׁנֵי מַקְלוֹת לְאַחַד קָרָאתִי נֹעַם וְלָאֶחָד קָרָאתִי חֹבְלִים וָאֶרְעֶה אֶת הַצֹּאן׃ וָאַכְחֵד אֶת שְׁלֹשֶׁת הָרֹעִים בְּיֶרַח אֶחָד וַתִּקְצַר נַפְשִׁי בָּהֶם וְגַם נַפְשָׁם בָּחֲלָה בִי׃ וָאֹמַר לֹא אֶרְעֶה אֶתְכֶם הַמֵּתָה תָּמוּת וְהַנִּכְחֶדֶת תִּכָּחֵד וְהַנִּשְׁאָרוֹת תְּאִכַלְנָה אִשָּׁה אֶת בְּשַׂר רְעוּתָהּ׃ וָאֶקַּח אֶת מַקְלִי אֶת נֹעַם וָאֲנַתֵּק אֹתוֹ לְהָפֵר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת כָּל הָעַמִּים׃ וַתֻּפַר בַּיּוֹם הַהוּא וְיָדְעוּ כֵן עֲנִיֵּי הַצֹּאן הַשֹּׁמְרִים אֹתִי כִּי דְבַר יְהוָה הוּא׃ וָאֹמַר אֲלֵיהֶם אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם הָבוּ שְׂכָרִי וְאִם לֹא חֲדָלוּ וַיִּשְׁקְלוּ אֶת שְׂכָרִי שְׁלֹשִׁים כָּסֶף׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי

Perí líbane portas tuas: & comedet ignis cedros tuas. Vlula abies quoniam cecidit cedrus: quoniam magnifici vastati sunt. Vlulate quercus Basan: quoniam succisus est saltus munitus. Vox vlulatus pastorũ: quia vastata est magnificentia eorũ. Vox rugitus leonum: quoniam vastata est superbia Iordanis. Hec dicit dñs deus meus. Pasce pecora occisionis que qui possederant occidebant & non dolebant: & vendebant ea dicentes. Benedictus dominus diuites facti sumus: & pastores eorũ non parcebant eis: & ego non parcam vltra super habitantes terram dicit dñs. Ecce ego tradam homines: vnumquemq; in manu proximi sui & in manu regis sui: & concident terram & non eruam de manu eorum: & pascam. Siquidem & ancilla eorum variauit in me: & dixi. Non pascã vos: Quod moritur moriatur: & quod succidit succidatur & reliqui deuorẽt vnusquisq; carnem proximi sui: & tuli virgam meã que vocabatur decor: & abscidi eam vt irritum facerẽ fedus meum: quod pepigi cum omnibus populis & in irritũ deductũ est in die illa: & cognouerunt sic pauperes gregis qui custodiunt mihi: quia verbum dñi est. & dixi ad eos. Si bonũ est in oculis vestris afferte mercedẽ meã: & si non: quiescite. Et appenderunt mercedẽ meã triginta argenteos. Et dixit dominus ad me. eo

Ανοιξον ὁ λίβανος τὰς θύρας σου, καὶ κατα-
dat ignis cedros tuas. vlulet pinꝰ: qz
φαγέτω πῦρ τὰς κέδρους σου. ὀλολυξάτω σῖτυς, ὁτι
cecidit cedrus: qz miseri facti sunt optimi
τι πεπτώκασιν κέδρος, ὁτι ἐταλαιπωρήθησαν μεγισ-
tes. vlulate querc basanitides: qz succi-
τες. ὀλολύξατε δρυες τῆς Βασανίτιδος, ὁτι κατεσκά-
sus est saltus cõitus. vox ingentiũ pasto-
φη ἄλσος cõitus. φωνὴ ἀρυομένων ποιμένων,
rũ: quia magnificentia eorũ. vox rugie-
ὁτι ταλαιπώρηκεν ἡ μεγαλωσύνη αὐτῶν. φωνὴ ὠρυο-
tiũ leonũ: qz misi facti sunt fremitus
μένων λεόντων, ὁτι ταλαιπώρηκεν ὁ φρύαγμα τοῦ
iordanis. hec dicit dñs ompõs: pasce
Ἰορδάνου. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ποίμαινε
oues occisionis: ꝗs ꝙ possederũt interficiebãt: &
τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς, ἃ οἱ κτησάμενοι ἔσφαζον, καὶ
nõ agebãt pñam. & ꝙ vendebant eas dicebãt: bñ
οὐ μετεμελοῦντο. καὶ οἱ πωλοῦντες αὐτὰ ἔλεγον, εὖ
dictus dñs: diuites facti sumus. & pastores eo
λογητὸς κύριος, πεπλουτήκαμεν. καὶ οἱ ποιμένες αὐ-
rũ nõ pitiebãt ꝗẽp eis: ideo nõ parcam
τῶν οὐκ ἐφάσκον οὐδὲν ἐπ' αὐτοῖς, διὰ τοῦτο οὐ φείσομαι
vltra sup hitantes terrã dicit dñs.
ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν λέγει κύριος.
& ecce ego trado hoies: vnusquẽq; in
καὶ ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀνθρώπους, ἕκαστον εἰς
manꝰ primi sui & in manꝰ regis
χεῖρας τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως
eius: & concident terrã & non eruam
αὐτοῦ, καὶ κατακόψουσιν τὴν γῆν καὶ οὐ μὴ ῥύσωμαι
de manu eoꝝ: & pascam oues occisionis
ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς
in chananitide. & assumã mihi duas vir-
εἰς τὴν χαναανῖτιν. καὶ λήψομαι ἐμαυτῷ δύο ῥάβ-
gas: vnã vocaui decore: & alterã voca-
δους, τὴν μίαν ἐκάλεσα κάλλος, καὶ τὴν ἑτέραν ἐκάλε-
ui funiculũ. & pascam oues & auferã
σα σχοίνισμα. καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα καὶ ἐξαρῶ τοὺς
tres pastores in mense vno: & ingrauescet ani
τρεῖς ποιμένας ἐν μηνὶ ἑνί, καὶ βαρυνθήσεται ἡ ψυχή
mea sup eos: & ipsi aie eoꝝ rugiebãt
μου ἐπ' αὐτούς, καὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐπωρύοντο
sup me. & dixi: nõ pascam eos. qd morit
ἐπ' ἐμέ. καὶ εἶπα, οὐ ποιμανῶ αὐτούς. τὸ ἀποθνῆσκον
moriat: & deficit deficiat. & reli
ἀποθνησκέτω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐκλειπέτω. καὶ τὰ κα-
qui deuorent vnusqsq; carnes proxi-
τάλοιπα κατεσθιέτωσαν ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλη-
mi sui. & assumã virgã meã pulchri-
σίον αὐτοῦ. καὶ λήψομαι τὴν ῥάβδον μου τὴν καλήν,
& pciam eã vt dissipem testamentũ meũ qđ
καὶ ἐκκόψω αὐτὴν διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου ἣν
disposui ad oẽs pplos: & dissipabit
διεθέμην πρὸς πάντας τοὺς λαούς, καὶ διασκεδάσει
in die illa. & cognoscẽt chananei o-
αὐτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ γνώσονται οἱ χαναναῖοι τὰ πρό-
ues ꝗ custodiuntur mihi: qz verbũ dñi est. &
βατα φυλασσόμενά μοι, διότι λόγος κυρίου ἐστίν. καὶ
dicã ad eos: si bonũ ꝑspectu vẽ est: date
εἶπα πρὸς αὐτούς, εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν ἐστιν, δότε
mercedẽ meã aut ꝺcsistet & statuerũt mercedẽ
τὸν μισθόν μου ἢ ἀπείσασθε. καὶ ἔστησαν τὸν μισθόν
meã triginta argẽteos. & dixit dñs ad me:
μου τριάκοντα ἀργυρίους. καὶ εἶπεν κύριος πρός με,

depone eos in cõflatorio: & recogita si probũ
καθὲς αὐτοὺς εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ σκέψαι εἰ δόκιμόν
est: sicut probatus sum ꝑ eis. & tuli
ἐστιν, ὃν τρόπον ἐδοκιμάσθην ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον
triginta argenteos: & misi eos in
τοὺς τριάκοντα ἀργυρίους, καὶ ἐνέβαλον αὐτοὺς εἰς τὸν
domũ dñi in cõflatorium. & abiect
οἶκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ ἀπέρριψα τὴν ῥάβ-
gã mea secundã ꝙ appellat funiculꝰ: et
δον μου τὴν δευτέραν τὴν καλουμένην τὸ σχοίνισμα τοῦ
dissipare testamentũ qđ inter iudã & Is-
διασκεδάσαι τὴν κατάχυσιν τὴν ἀναμέσον Ἰούδα καὶ Ἀνα-
rael: & dixit dñs ad me: & adhuc sume
ster Israel: & dixit κύριος πρός με, καὶ ἔτι λάβε
tibi vasa pastoralia pastoris imperiti: qz ecce
σεαυτῷ σκεύη ποιμενικὰ ποιμένος ἀσυνέτου, ὅτι ἰδοὺ
suscitabo pastorẽ sup terrã: q derelictũ non
ἐξεγερῶ ποιμένα ἐπὶ τὴν γῆν, ὃς τὸ ἐκλεῖπον οὐ μὴ
visitet: & dispersum nõ requirat: &
ἐπισκέψηται, καὶ τὸ διεσκορπισμένον οὐ μὴ ζητήσῃ, καὶ τὸ
fractum non sanet: & integrũ non
συντετριμμένον οὐ μὴ ἰάσηται, καὶ τὸ ὁλόκληρον οὐ μὴ
dirigat: & carnes elector deuorabit: &
κατευθύνῃ, καὶ τὰ κρέα τῶν ἐκλεκτῶν καταφάγεται, καὶ
talos eoꝝ puerter. ve ꝙ pascitis
τοὺς ἀστραγάλους αὐτῶν ἐκστρέψει. ὦ οἱ ποιμαίνοντες
vana & ꝙ derelinquitis oues: gladi-
τὰ μάταια καὶ ἐγκαταλελοιπότες τὰ πρόβατα, μάχαι-
us sup brachiũ ei⁹ & sup oculũ eius
ρα ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ
dextrũ: brachiũ eius siccatũ siccabitur:
τὸν δεξιόν, ὁ βραχίων αὐτοῦ ξηρανόμενος ξηρανθήσεται,
& oculus eius dexter exceccatus excecabi
καὶ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ὁ δεξιὸς ἐκτυφλούμενος ἐκτυ-
tur.
φλωθήσεται.

Ca.12.

Hsumptio verbi dñi sup Israel. dicit do-
Λῆμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ λέγει κύ-
minꝰ: extendẽs celũ & fundans terã & fingẽs
ριος, ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν καὶ θεμελιῶν γῆν καὶ πλάσ-
spiritum hois in eo. ecce ego pono hie-
σων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ· ἰδοὺ ἐγὼ τίθημι τὴν Ἰε-
rusalem: sicẽ sapũmiarin ꝗ mouẽt oiꝰ pplũ cir-
ρουσαλὴμ, ὡς πρόθυρα σαλευούσθω πᾶσι τοῖς λαοῖς κύ-
cuitu: & in iudea erit obsidio sup hierusalem.
κλῳ, καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἔσαι πολιορκία ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.
& erit in die illo: ponam hierusalem lapidẽ
καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, θήσομαι τὴν Ἱερουσαλὴμ λίθον
ꝺ concidẽt cẽctis gentiꝫ. oiꝰ ꝺ calcat
καταπατοῦσθαι πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· πᾶς ὁ καταπα-
eã: illudens illudet: & congregabuntur
τῶν αὐτήν, ἐμπαίζων ἐμπαίξεται, καὶ ἐπισυναχθήσεται
sup eã oẽs gẽtes hrc. in die illa dicit
ἐπ' αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέ-
dñs omps: percutiam oẽm equũ in
γει κύριος παντοκράτωρ, πατάξω πάντα ἵππον ἐν
stuporẽ & ascensorẽ eius in amẽtia:
ἐκστάσει καὶ τὸν ἀναβάτην αὐτοῦ ἐν παραφροσύνῃ,
sup ãt domũ iuda aperiã oculos meos:
ἐπὶ δὲ τὸν οἶκον Ἰούδα διανοίξω τοὺς ὀφθαλμούς μου,
& oẽs equos pplorꝫ percutiam in cecꝫ
καὶ πάντας τοὺς ἵππους τῶν λαῶν πατάξω ἐν ἀκοσ-
tate: & vicent tribunꝰ iuda in cor-
τυφλώσει, καὶ ἐροῦσιν οἱ χιλίαρχοι Ἰούδα ἐν τοῖς καρ
dibus suis: luentiam⁹ nobis ꝺ hitant hie-
δίαις αὐτῶν, ἐυρήσωμεν ἡμῖν τοὺς κατοικοῦντας Ἰε-
rusalem in dño omnipotẽte deo eorꝝ. in die
ρουσαλὴμ ἐν κυρίῳ παντοκράτορι θεῷ αὐτῶν. ἐν τῇ ἡμέ-
illa ponã tribunos iudæ: sicẽ tore
ρᾳ ἐκείνῃ θήσομαι τοὺς χιλιάρχους Ἰούδα, ὡς δαλὸν

Cap.xij.

מַשָּׂא דְּבַר יְהוָה עַל יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה נוֹטֵה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אֶרֶץ וְיֹצֵר רוּחַ אָדָם בְּקִרְבּוֹ׃ הִנֵּה אָנֹכִי שָׂם אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם סַף רַעַל לְכָל הָעַמִּים סָבִיב וְגַם עַל יְהוּדָה יִהְיֶה בַּמָּצוֹר עַל יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא אָשִׂים אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶבֶן מַעֲמָסָה לְכָל הָעַמִּים כָּל עֹמְסֶיהָ שָׂרוֹט יִשָּׂרֵטוּ וְנֶאֶספוּ עָלֶיהָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה אַכֶּה כָל סוּס בַּתִּמָּהוֹן וְרֹכְבוֹ בַּשִּׁגָּעוֹן וְעַל בֵּית יְהוּדָה אֶפְקַח אֶת עֵינַי וְכָל סוּס הָעַמִּים אַכֶּה בַּעִוָּרוֹן׃ וְאָמְרוּ אַלְפֵי יְהוּדָה בְּלִבָּם אַמְצָה לִי יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם בַּיהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵיהֶם׃ בַּיּוֹם הַהוּא אָשִׂים אַלְפֵי יְהוּדָה כְּכִיּוֹר

Proiice illud ad statuarium. Decorum precium quo appreciatus sum ab eis. Et tuli triginta argenteos: & proieci illos in domo dñi ad statuarium. Et precidi virgã meam secundã ꝙ appellabatur funiculus: vt dissoluerẽ germanitatem inter iudam & israel. Et dixit dominus ad me. Adhuc sume tibi vasa pastoris stulti. Quia ecce ego suscitabo pastorẽ qui ea que mortua sunt non visitabit: & puerum non quæret & contritum non sanabit: & id quod stat non enutriet: & carnes pinguiũ comedet: & vngulas eorum dissoluet. O pastor & idolum: derelinquens gregem. Gladius super brachium eius: & sup oculũ dextrũ eius. Brachiũ eius ariditate ficabitur: & oculus dexter ei⁹ tenebrescens obscurabitur.

Nus verbi domini sup israel. Dixit dominus extendens celum & fundans terrã & fingens spiritum hois in eo. Ecce ego ponam hierusalem superlimina recrapule omnibus populis in circuitu: sed & iuda erit in obsidione cõtra hierusalem. Et erit in die illa: ponã lapidem oneris cunctis populis. Oẽs qui leuabunt eũ cõcisione lacerabuntur: & colligẽtur aduersus eã oĩa regna terre. In die illa dicit dñs. Percutiam omnem equũ in stuporem: & ascensorẽ ei⁹ in amentiã. Et super domum iuda aperiam oculos meos: & omnẽ equũ populoꝝ percutiam cecitate. Et dicent duces iude in corde suo: cõfortẽtur mihi habitatores hierusalẽ in dño exercituũ deo eorum. In die illa ponã duces iuda sicut caminum

'ignis'in lignis:&sicut faciem'ignis'in feno: ooo
'&deuorabunt'ad'dexteram'&ad'sinistram ooo
'oēs'populos'in circuitu.
'Et habitabitur ooooooo
'hierusalē'rursus'in loco suo'in hierusalem: ooo
'&saluabit'dñs'tabernacula'iuda sicut ooooooooo
'in principio:'vt' nō'magnifice ooooooooooooo
'glorietur'domus'dauid
'& gloria'habitantium oo
'hierusalē'contra'iudam.
'In die ooooooooooooo
'illa'proteget'dñs'habitatores oooooooooooooo
'hierusalem.'Et erit'qui offenderit'ex eis ooooooo
'in die'illa'q̄si dauid:'&domus'dauid ooooooooooo
'quasi dei:'sicut angelus'dñi'in conspectu eoꝝ. oo
'Et erit'in die'illa:'querā'conterere ooooooooooo
'omnes'gentes'que venīunt'contra ooooooooo
'hierusalē:'& effundam'super'domum ooooooo
'dauid'& super'habitatores'hierusalē'spīritum oo
'gratie'&precū.'Et aspicient'ad me ooooooooo
'quē'confixerūt:'& plangent'eum'planctu quasi
'sup'vnigenitū:'& dolebunt'sup eum'vt dolere
folet'in morte'primogeniti.'In die'illa'magnus erit'planctus'in hierusalē
'sicut planctus ooooooooo
'adrēmon'in campo'magedon.' Et plangent ooo
'terre'familie &'familie
'seorsum.
'Familie'dom'dauid'seorsum'& mulierēs eorū
'seorsum.'Familie'dom'
'nathan'seorsum: ooooo
'& mulieres eorum'seorsum.'Familie'domus ooo
'leuī'seorsū:'& mulieres eorum'seorsum.'Familie
'semei'seorsum:'& mulieres corū'seorsum.'Oēs
'familie'reliquе:'familie & oooooooooooooooo
'familie'seorsum:'& mulieres coꝝ'seorsum. 13.

IN die'illa'erit ooooo
'fons'patens'domui'dauid'& habitantibus oo
'hierusalē:'in ablutionē pctoris'& mēstruate.'Et erit'in die'illa'dicit'dñs'exercituum.'disperdam'nomina'idolorum'de ooooooooooooo
'terra:'& nō'memorabūtur'vltra.'Et pseudo ooo

'ignis in lignis: τ sic facem ignis in stipula: πυρὸς ἐν ξύλοις, καὶ ὡς λαμπάδα πυρὸς ἐν καλάμῃ, τ devorabunt a dextris τ a sinistris oēs καὶ καταφάγονται ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν πάντας pplos p circuitū. τ habitabit hierusalem adhuc ἐτι τοὺς λαοὺς κυκλόθεν· καὶ κατοικηθήσεται ἱερουσαλὴμ ἔτι κατὰ semetipm. τ saluabit dñs tabernacula iuda sicut ἑαυτήν· καὶ σώσει κύριος τὰ σκηνώματα ἰούδα κα- principio: vt nō magnificet glia dom' ὡς ἀπ' ἀρχῆς, ὅπως μὴ μεγαλύνηται καύχημα οἴκου dauid. τ elationes habitantiū in hierusalem δαυίδ· καὶ ἐπαρσεις τῶν κατοικούντων ἐν ἱερουσαλὴμ sup iudā. τ erit in die illa preget ἐπὶ τὸν ἰούδαν· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπερασπιεῖ dñs sup habitantes hierusalem. τ erit q̄ κύριος ὑπὲρ τῶν κατοικούντων ἱερουσαλήμ· καὶ ἔσται ὁ ifirm' fuerit ietes in illa die: q̄si dom' dauid: ἀσθενῶν ἐν αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὡς δῖκος δαυίδ, τ dom' dauid q̄si dom' dei: τ angelus καὶ ὁ δῖκος δαυὶδ ὡς ὁ δῖκος τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ dñi i cōspectu eoꝝ. τ erit in die illa que- κυρίου ἐνάντιον αὐτῶν. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ζητή- rā auferre oes gētes q̄ ventūt ō hie σω τοῦ ἐξᾶραι πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐρχόμενα ἐπὶ ἰε- rusalem. τ effundā sup domū dauid τ sup ρουσαλήμ· καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ τὸν οἶκον δαυὶδ καὶ ἐπὶ hitantes hierusalem spīū gratie τ τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλὴμ πνεῦμα χάριτος καὶ mic. τ aspicient ad me p eo q̄ insultā- οἰκτιρμοῦ· καὶ ἐπιβλέψονται πρός με ἀνθ' ὧν κατωρχή- uerūt. τ plangent sup e plāctū q̄si sup ge- σαντο· καὶ κόψονται ἐφ' ἑαυτοὺς κοπετὸν ὡς ἐπ' ἀγα lectū: τ dolebunt doloze q̄si sup pmogenitꝰ. in πητῷ, καὶ ὀδυνηθήσονται ὀδύνην ὡς ἐπὶ πρωτοτόκῳ. ἐν die illa magnus erit plāctus in hiero- τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μεγαλυνθήσεται ὁ κοπετὸς ἐν ἱερου- salem: sic planct' maior Hadrianꝰ i capo Ioseph: σαλήμ, ὡς κοπετὸς ὁρῶν ἐν πεδίῳ ἐκκοπτομένων. τ planget terra p tribus tribus. tribus do καὶ κόψεται ἡ γῆ κατὰ φυλὰς φυλάς· φυλὴ οἴ- mꝰ dauid seorsum: τ mulieres coꝝ se- κου δαυὶδ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν κα- orsum. tribꝰ domꝰ nathā seorsum: τ mulie- θ' ἑαυτάς· φυλὴ οἴκου ἰούδα καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖ- res coꝝ seorsum: tribꝰ domꝰ leuī seorsum: τ κες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς, φυλὴ οἴκου λευὶ καθ' ἑαυτήν, καὶ mulieres coꝝ seorsum. tribꝰ symeon seorsum: αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς· φυλὴ συμεὼν καθ' ἑαυ- τ mulieres coꝝ seorsum. oēs tri- τὰς, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς. πᾶσαι αἱ φυ bus reliqe tribꝰ tribus seorsum: τ mu- λαὶ αἱ ὑπολελειμμέναι φυλὴ φυλὴ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυ lieres coꝝ seorsum. ναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς.

Ca.13.

IN die illa erit oīs locꝰ pateꝰ Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι πᾶς ὁ τόπος διαφυγὴ in domo dauid τ hīantibus hieru- ἴδιος ἐν τῷ οἴκῳ δαυὶδ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερου- salem: τ in tranſmutatione τ in aſperſione. σαλήμ, καὶ ἐν τῇ μεταλλαγῇ καὶ ἐν τῇ ῥαντίσει. τ erit in die illa dicit dñs sabaoth: dis καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος σαβαώθ, ἐξο- pdā noīa idoloꝝ de terra: τ λοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ nō erit vltra coꝝ mēoria: τ pseudo οὐκ ἔσαι ἔτι αὐτῶν μνεία, καὶ τοὺς ψευδο

'pphetas'& 'spiritū'immundum 'de' terra. "Et erit' cum' prophetauerit 'quispiam'vltra: 'dicent 'ei'pater eius'& mater eius 'qui genuerūt eum.'Non 'vines:'qa'mēdaciū'locutus es'in noie'dñi.'Et cōfi gent eū'pater eius'& mē eius'genitores eius'eū'prophetauerit.' Et erit' in die 'illa'cōfundētur'pphete 'vnusquisq; 'ex visione sua 'cum' pphetauerint:' nec 'operientur'pallio ooo 'laccino' vt' mentiantur. 'Sed dicet:'non ooooooo 'im'propheta.' Homo 'agricola' ego sum:'qm 'adā'ex'plii meū' abado lescentia mea.'Et dicetur 'ei.'Quid sunt'plage'ille 'in medio' manuū tuarū' Et dicet.' His' plagatus sum in'domo coꝝ'qui dilegebant me.'Framea'suscitare'sup'pastore meū: '& sup'virū'coherentē mihi'dicit'dñs'exercituum. 'Percute'pastorē'& dispgētur'oues.' Et cōuertā 'manū meā'ad'paruulos. 'Et erunt' in omni' terra 'dicit'dñs:'partes'due'in ea'dispergentur & oooo 'deficient:' & tertia pars 'reliquetur' in ea. oooo 'Et ducam' tertiam partem'per ignem: oooooo '& vram coꝝ'sicut vritur 'argentum: oooooooooo '& probabo eos' sicut probatur'aurum.' Ipse oooooo 'vocabit'nomen meū:'& ego' exaudiam' eum. Et 'dicam: 'populus meus 'es:' & ipse'dicet: oooooo 'dñs'deus meus. 14.

ECce dies'dñi'veniet dicit dñs:' & diuidentur' spolia tua'in medio tui.' Et cōgregabo' omnes 'gentes'ad' hierusalē' in prelium:' & capietur ooo 'ciuitas:' & vastabūtur' domus:' & mulieres ooooooo 'violabūtur. ' Et egredietur 'media pars' ciuitatis 'in captiuitatē:' & reliquū 'populi'nō' auferetur' ex 'vrbe.' Et egredietur' dñs '& pliabitur' cōtra gentes 'illas' sicut' preliat' cū' in die' certaminis.' Et stabūt 'pedes eius' in die' illa' sup montem' oliuarum oooo 'qui est' contra' hierusalē 'ad orientem. oooooooo 'Et scindetur' mōs' oliuarum 'ex media parte sui

ad orientē & ad occidentem prupto grandi valde. Et separabitur mediū montis ad aquilonē: & medium eius ad meridiem. Et fugietis ad vallē mōtium eorū: qm cōiungetur vallis montiū vsq; ad pximū. Et fugietis sicut fugistis a facie terremotus in diebus ozie regis iuda. Et veniet dns deus meus omnes sancti cum eo. Et erit in die illa non erit lux: sed frigus & gelu. Et erit dies una que nota est domino: non dies neq; nox: & in tempore vespere erit lux. Et erit in die illa egredientur aque viue de hierusalem. Medium earum ad mare orientale: & medium earum ad mare nouissimum. In estate & in hyeme erūt: & erit dns rex super omnem terram. In die illa erit dns vnus: & nomē eius vnū. Et reuertetur omis terra vsq; ad desertū de colle remmon ad meridiem hierusalē. Et exaltabitur & habitabitur in loco suo a porta benia min vsq; ad locum porte prioris & vsq; ad portam angulorum: & a turre ananahel vsq; ad torcularia regis. Et habitabunt in ea: & anathema non erit amplius. Sed sedebit hierusalem secura: & hec erit plaga qua percutiet dominus omnes gentes que pugnauerūt aduersus hierusalem. Tabescet caro vnius cuiusq; stantis sup pedes suos: & oculi eius cōtabescent in foramnibus suis & lingua eorū contabescet in ore suo. In die illa erit tumultus domini magnus in eis: & apprehēdet vir manum proximi sui. Sed & iudas pugnabit aduersus hierusalē & cōgregabūtur diuitie oium gentiū in circuitu: auri & argentū & vestes multe satis. Et sic erit ruina

ad orientē & mediā ps illi? ad mare vorazginē magnā nimis: & inclinabit media ps mōtis ad aquilonē: & mediū eius ad austrū: & obturabit vallis montiū vsq; ad asael. & obturabit sicut obturata ē a facie fremoť in diebus ozie regis iuda. & veniet dns deus meus & oēs sancti cū eo. & erit in die illa non erit lux: sed frigus & gelu. Et erit dies una que nota est dño: neq; dies neq; nox: & ad vesperam erit lux. & erit in die illa egredietur aqua viua de hier. media ps eius in mare primū & media ps eius in mare nouissimū: in estate & in vere erit. & erit dns in regē sup oēm terrā: in die illa erit dns vn?: & nomē eius vnū

equos & muloș & camelos & asinos: & omnium iumentorum que fuerint in castris illis tenta ruinā hanc. & erit omnes qui reliqui fuerint de vniuersis gentibus que venerunt contra hierusalem: ascendēt ab anno in annū vt adorent regē dñm exercituum & celebrēt festiuitatē tabernaculorū. Et erit qui non ascenderit de familiis terre ad hierusalē vt adoret regem dominū exercituū: nō erit super eos imber. Quod & si familia egypti non ascenderit & non venerit: nec super eos erit. Sed erit ruina qua percutiet dns omnes gentes que non ascenderint ad celebrandam festiuitatē tabernaculorum. Hoc erit peccatū egypti & hoc peccatum omnium gentium que non ascenderint ad celebrandā festiuitatē tabernaculorū. In die illa erit quod super frenum equi est sanctū domino: & erunt lebetes in domo domini quasi phiale coram altari. Et erit omnis lebes in hierusalem & in iuda sanctus dño omnipotenti. & venient oēs q immolant & sument ex eis: & coquent in illis & nō amplius ultra in domo dñi exercituū in die illo. Explicit Zacharias propheta.

ad orientē & ad occidentem prupto grandi valde. Et separabitur mediū montis ad aquilonē & medium eius ad meridiem. Et fugietis ad vallē mōtium eorū: quoniam cōiungetur vallis montium vsq; ad pximum. Et fugietis sicut fugistis a facie terremotus in diebus ozie regis iuda. Et veniet dominus deus meus omnes sancti eius cum eo. Et erit in die illa non erit lux: sed frigus & gelu. Et erit dies una que nota est domino: non dies neque nox & in tempore vespere erit lux. Et erit in die illa egredientur aque viue de hierusalem. Medium earum ad mare orientale & medium earum ad mare nouissimum. In estate & in hyeme erūt: & erit dns rex super omnem terram. In die illa erit dns vnus: & nomen eius vnum. Et reuertetur omis terra vsq; ad desertum de colle remmon ad meridiem hierusalem. Et exaltabitur & habitabitur in loco suo a porta benia min vsq; ad locum porte prioris & vsq; ad portam angulorum: & a turre ananahel vsq; ad torcularia regis. Et habitabunt in ea: & anathema non erit amplius. Sed sedebit hierusalem secura: & hec erit plaga qua percutiet dominus omnes gentes que pugnauerūt aduersus hierusalem. Tabescet caro vnius cuiusq; stantis sup pedes suos: & oculi eius cōtabescent in foramnibus suis & lingua eorū contabescet in ore suo. In die illa erit tumultus domini magnus in eis: & apprehēdet vir manum proximi sui. Sed & iudas pugnabit aduersus hierusalē & cōgregabūtur diuitie oium gentiū in circuitu: auri & argentū & vestes multe satis. Et sic erit ruina

INCIPIT PROLOGVS IN MALACHIAM PROPHETAM.

Eus per moysen populo israel precepe rat sacerdotes tabernaculi sui omni corporali vitio liberos: hostias omni vitio vacuas sibi offerre. Quibus legem suā ad regendum populum ob hoc dederat vt per sacrificiorum oblationē internū cii dei & hominū facti: populum precep tis celestibus facerent obedire. Vnde sacerdotes angelos dei esse: hoc in loco scriptura testatur. Sed qua tanti muneris gratiam contēnentes: supradictus populus ac sacerdotes sacrificia vitio detur pata: ipsi criminibus ac impietatibus maculati deo offerre ceperūt. Ideo per malachiam prophetam deus populū suum israel increpans ait. Dilexi vos dicit dominus. Et dixistis. In quo dilexisti nos? Nonne frater erat esau iacob dicit dominus: & dilexi iacob: esau autem odio habui? Esau autem fratrem iacob non iniqua aut spontanea voluntate odio habitum a deo: vel sine meriti gratia iacob dilectum manifestū est: cum sm prescientiam suam esau quidem effusionem fraterni sanguinis concupiscere: iacob aute in su cognitione obseruandi legem desiderare cognosceret. Cuius rei gratia: supradicto vsus est exemplo dicens. Dilexi iacob: esau autem odio habui. Quāuis ex operibus memoratorū: quorū liber geneseos meminit: in quo vnusquisq; eorum futurus erat proposito manifeste cōstaret vt ferū ptum est. Creuerunt pueri: & erat esau homo agrestis sciens venari: iacob autem homo simplex manens in tabernaculo. Nam reliqua que lectione comprehensa sunt preuaricatione populi israel in obseruandis sacrificiis dei: increpationēq; in eundem q deos alienos coluerunt: significant.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Malachias aperte & in fine omnium prophetarum dicit de abiectione israel & vocatione gentium. Non est mihi ait voluntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnum est nomen meum in gentibus: & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda.

Explicit argumentum.

Cap.j. מַשָּׂא דְּבַר יְהוָה אֶל יִשְׂרָאֵל בְּיַד מַלְאָכִי ׃ אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְהוָה וַאֲמַרְתֶּם בַּמָּה אֲהַבְתָּנוּ הֲלוֹא אָח עֵשָׂו לְיַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה וָאֹהַב אֶת יַעֲקֹב ׃ וְאֶת עֵשָׂו שָׂנֵאתִי וָאָשִׂים אֶת הָרָיו שְׁמָמָה וְאֶת נַחֲלָתוֹ לְתַנּוֹת מִדְבָּר ׃ כִּי תֹאמַר אֱדוֹם רֻשַּׁשְנוּ וְנָשׁוּב וְנִבְנֶה חֳרָבוֹת כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הֵמָּה יִבְנוּ וְאָנִי אֶהֱרוֹס וְקָרְאוּ לָהֶם גְּבוּל רִשְׁעָה וְהָעָם אֲשֶׁר זָעַם יְהוָה עַד עוֹלָם ׃ וְעֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה וְאַתֶּם תֹּאמְרוּ יִגְדַּל יְהוָה מֵעַל לִגְבוּל יִשְׂרָאֵל ׃ בֵּן יְכַבֵּד אָב וְעֶבֶד אֲדֹנָיו וְאִם אָב אֲנִי אַיֵּה כְבוֹדִי וְאִם אֲדֹנִים אֲנִי אַיֵּה מוֹרָאִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לָכֶם הַכֹּהֲנִים בּוֹזֵי שְׁמִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמָּה בָזִינוּ אֶת שְׁמֶךָ ׃ מַגִּישִׁים עַל מִזְבְּחִי לֶחֶם מְנָאָל וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה נְאַלְנוּךָ בְּאָמְרָכֶם שֻׁלְחַן יְהוָה נִבְזֶה הוּא ׃ וְכִי תַגִּישׁוּ עִוֵּר לִזְבֹּחַ אֵין רָע וְכִי תַגִּישׁוּ פִּסֵּחַ וְחֹלֶה אֵין רָע הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפַחֲתֶךָ הֲיִרְצְךָ אוֹ הֲיִשָּׂא פָנֶיךָ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת ׃ וְעַתָּה חַלּוּ נָא פְּנֵי אֵל וְיחֻנֵּנוּ מִיֶּדְכֶם הָיְתָה זֹּאת מֵאִתְּכֶם יִשָּׂא כָל פָּנֶיכֶם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת ׃ מִי גַם בָּכֶם וְיִסְגֹּר דְּלָתַיִם וְלֹא תָאִירוּ אִישׁ מִזְבְּחִי חִנָּם אֵין לִי חֵפֶץ בָּכֶם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּמִנְחָה לֹא אֶרְצֶה מִיֶּדְכֶם ׃ כִּי מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וְעַד מְבוֹאוֹ גָּדוֹל שְׁמִי בַּגּוֹיִם

Incipit Malachias pphe ta.Capitulum. j.

Onus verbi domini oad israel in manu malachie. Dilexi vos dicit dominus. Et dixistis. In quo dilexisti nos? Nonne frater erat esau iacob dicit dominus? Et dilexi iacob. Esau autem odio habui. Et posui montes eius in solitudinem: & hereditatē eius in dracones defti. Quod si dixerit idumea: destructi sumus: sed reuertētes edificabimus que destructa sunt: hec dicit dominus exercituū. Ipsi edificabūt & ego destruā. Et vocabuntur termini impietatis: & populus cui iratus est dominus vsq; in eternum. Et oculi vestri videbunt & vos dicetis. Magnificetur dominus super terminū israel. Filius honorat patrem: & seruus dominū suū. Si ergo pater ego sum: vbi est honor meus? & si dñs ego sum: vbi est timor mei? dicit dominus exercituum ad vos: o sacerdotes qui despicitis nomē meum. Et dixistis. In quo despeximus nomen tuū? Offertis sup altare meū panem pollutum. Et dicitis. In quo polluimus te? In eo qđ dicitis mensa domini despecta est. Si offeratis cecum ad immolandū: nonne malū est? Et si offeratis claudū & languidū: nōne malū est? Offer illud duci tuo si placuerit ei: aut si fusceperit faciem tuam dicit dominus exercituū. Et nūc deprecamini vultū dei vt misereatur vestri: de manu enim vestra factus est hoc: si quō fuscipiet facies vestras dicit dñs exercituū. Quis in vobis qui claudat ostia: & nō incendat altare meum gratuito. Non est mihi voluntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus nō fuscipiā de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnū est nomē meū in gētib?:

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.lati.

MALACHIAS QVI ET MAΛAXIAΣ O KAI ANGELVS. ΑΓΓΕΛΟΣ.

Assūptio verbi dñi sup israel in manu angeli eius. dilexi vos dñs A
λ ῆμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ ἀγγέλου αὐτοῦ· ἠγάπησα ὑμᾶς λέγει κύριος· καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἠγάπησας ἡμᾶς; οὐκ ἀδελφὸς ἦν Ησαῦ τῷ Ιακὼβ λέγει κύριος; καὶ ἠγάπησα τὸν Ιακωβ

dñs: & dixistis in quo dilexisti nos? nōne frater erat esau iacob dicit dñs: & dilexi iacob. Esau autem odio habui. Et posui montes eius in solitudinem: & hereditatē eius in dracones defti. Quod si dixerit idumea: destructi sumus: sed reuertētes edificabimus que destructa sunt: hec dicit dominus exercituū. Ipsi edificabūt & ego destruā. Et vocabuntur termini impietatis: & populus cui iratus est dominus vsq; in eternum. Et oculi vestri videbunt & vos dicetis. Magnificetur dominus super terminū israel. Filius honorat patrem: & seruus dominū suū. Si ergo pater ego sum: vbi est honor meus? & si dñs ego sum: vbi est timor mei? dicit dominus exercituum ad vos: o sacerdotes qui despicitis nomē meum. Et dixistis. In quo despeximus nomen tuū? Offertis sup altare meū panem pollutum. Et dicitis. In quo polluimus te? In eo qđ dicitis mensa domini despecta est. Si offeratis cecum ad immolandū: nonne malū est? Et si offeratis claudū & languidū: nōne malū est? Offer illud duci tuo si placuerit ei: aut si fusceperit faciem tuam dicit dominus exercituū. Et nūc deprecamini vultū dei vt misereatur vestri: de manu enim vestra factus est hoc: si quō fuscipiet facies vestras dicit dñs exercituū. Quis in vobis qui claudat ostia: & nō incendat altare meum gratuito. Non est mihi voluntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus nō fuscipiā de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnū est nomē meū in gētib?:

ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσι,

D
ε in oi loco incensum offeretur nomini meo & oblatio munda: quia magnum est nomen meum in gentibus dicit dominus exercituum. Et vos polluistis illud in eo quod dicitis: mensa dñi cōtaminata est: & quod suppositum contēptibile est cū igne qui? illud deuorat. Et dixistis. Ecce de labore. Et exuflastis illud dicit dñs exercituū. Et intulistis de rapinis claudū & languidum: & intulistis munus. Numquid suscipiam illud de manu vestra dicit dominus. Maledictus dolosus q habet in grege suo masculum: & votum faciens immolat debile dño. Quia rex magnus ego dicit dominus exercituū: & nomē meū horribile in gentib?. 2.

Cap.ij. ΚΑΙ νῦν ἐντολὴ αὕτη πρὸς ὑμᾶς ὦ ἱερεῖς, ἐὰν μὴ audiciritis & si nō posueritis in cor vestrum: vt ἀκούσητε καὶ ἐὰν μὴ θῆτε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν, τοῦ detis gloriam nomini meo dicit dñs omnipotens: δοῦναι δόξαν τῷ ὀνόματί μου λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐξαποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὴν κατάραν, καὶ ἐπικαταρ mittam sup vos maledictionē: & maledicam benedictionibus vestris: & maledicāillis quī nō posuistis sup cor. Ecce ego proiiciam vobis brachium: & dispergā super vultū vestrū stercus solēnitatū vestrarū & assumet vos secū. Et scietis quia ad vos mandatum istud: vt esset pactum meum cum leui dicit dominus exercituū. Pactum meū fuit cum eo vite & pacis: & dedi ei timorem & timuit me: & a facie nominis mei pauebat. Lex veritatis fuit in ore eius. & iniquitas non est inuēta in labiis eius. In pace & in equitate ambulauit mecum: & multos auertit ab iniquitate. Labia eni sacerdotis custodiunt scientiā: & legem requrēt ex ore eius: quia angelus dñi exercituū est. Vos aūt recessistis de via: & scādalizastis plurimos in lege: irritū fecistis

& in omi loco sacrificatur & offertur noi meo oblatio munda: quia magnum est nomen meum in gentibus dicit dominus exercituum. Et vos polluistis illud in eo quod dicitis: mensa dñi cōtaminata est: & quod suppositum contēptibile est cū igne qui illud deuorat. Et dixistis. Ecce de labore. Et exuflastis illud dicit dñs exercituū. Et intulistis de rapinis claudū & languidum: & intulistis munus. Numquid suscipiam illud de manu vestra dicit dominus. Maledictus dolosus q habet in grege suo masculum: & votum faciens immolat debile dño. Quia rex magnus ego dicit dominus exercituū: & nomē meū horribile in gentib?. 2.

Cap.ij. ΚΑΙ νῦν πρὸς ὑμᾶς τοὺς ἱερεῖς ἡ ἐντολὴ αὕτη. Et nunc ad vos mandatum hoc o sacerdotes. Si noluerit audire: & si nō posuerit in cor vestrum: vt detis gloriam nomini meo dicit dñs exercituum: mittam in vos egestatem & maledicam benedictionibus vestris: & maledicāillis quī nō posuistis sup cor. Ecce ego proiiciam vobis brachium: & dispergā super vultū vestrū stercus solēnitatū vestrarū & assumet vos secū. Et scietis quia ad vos mandatum istud: vt esset pactum meum cum leui dicit dominus exercituū. Pactum meū fuit cum eo vite & pacis: & dedi ei timorem & timuit me: & a facie nominis mei pauebat. Lex veritatis fuit in ore eius. & iniquitas non est inuēta in labiis eius. In pace & in equitate ambulauit mecum: & multos auertit ab iniquitate. Labia eni sacerdotis custodiunt scientiā: & legem requrēt ex ore eius: quia angelus dñi exercituū est. Vos aūt recessistis de via: & scādalizastis plurimos in lege: irritū fecistis

בְּרִית הַלּוֹי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ בְּרִית
וְגַם אֲנִי עֲזַבְתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים שְׁפָלִים
לְכָל הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר אֵינְכֶם שֹׁמְרִים אֶת דְּרָכָי
וְנֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה׃ הֲלוֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ הֲלוֹא אֵל
אֶחָד בְּרָאָנוּ מַדּוּעַ נִבְגַּד אִישׁ בְּאָחִיו לְהָחֵל בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ׃
בָּגְדָה יְהוּדָה וְתוֹעֵבָה נֶעֶשְׂתָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִירוּשָׁלִָם
כִּי חִלֵּל יְהוּדָה קֹדֶשׁ יְהוָה אֲשֶׁר אָהֵב
וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר׃ יַכְרֵת יְהוָה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנָּה עֵר וְעֹנֶה
מֵאָהֳלֵי יַעֲקֹב וּמַגִּישׁ מִנְחָה לַיהוָה צְבָאוֹת׃ זֹאת שֵׁנִית תַּעֲשׂוּ
כַּסּוֹת דִּמְעָה אֶת מִזְבַּח יְהוָה בְּכִי וַאֲנָקָה מֵאֵין עוֹד פְּנוֹת אֶל הַמִּנְחָה
וְלָקַחַת רָצוֹן מִיֶּדְכֶם׃ וַאֲמַרְתֶּם עַל מָה כִּי יְהוָה הֵעִיד בֵּינְךָ
וּבֵין אֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה בָגַדְתָּ בָּהּ וְהִיא חֲבֶרְתְּךָ וְאֵשֶׁת
בְּרִיתֶךָ׃ וְלֹא אֶחָד עָשָׂה וּשְׁאָר רוּחַ לוֹ וּמָה הָאֶחָד מְבַקֵּשׁ זֶרַע
אֱלֹהִים וְנִשְׁמַרְתֶּם בְּרוּחֲכֶם וּבְאֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אַל יִבְגֹּד׃ כִּי
שָׂנֵא שַׁלַּח אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכִסָּה חָמָס עַל לְבוּשׁוֹ
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְנִשְׁמַרְתֶּם בְּרוּחֲכֶם וְלֹא תִבְגֹּדוּ׃
הוֹגַעְתֶּם יְהוָה בְּדִבְרֵיכֶם וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה הוֹגָעְנוּ
בְּאָמַרְכֶם כָּל עֹשֵׂה רָע טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה וּבָהֶם הוּא חָפֵץ אוֹ אַיֵּה
אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט׃

Cap.iij.

הִנְנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָכִי וּפִנָּה דֶרֶךְ לְפָנָי
וּפִתְאֹם יָבוֹא אֶל הֵיכָלוֹ הָאָדוֹן אֲשֶׁר אַתֶּם מְבַקְשִׁים
וּמַלְאַךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר אַתֶּם חֲפֵצִים הִנֵּה בָא

pactũ leui dicit dñs exercituum. Propter quod ego dedi vos cõtemptibiles & humiles omnibus populis: sicut non seruastis vias meas: & accepistis faciẽ in lege. Nunquid non pater vnus omniũ nostrum: Nunquid non deus vnus creauit nos: Quare ergo despicit vnusquisq; fratrẽ suũ: violans pactũ patrũ nostrorũ: Transgressus est iuda: & abominatio facta est in israel & in hierusalẽ: quia cõtaminauit iudas sanctificationẽ dñi quam dilexit: & habuit filiam dei alieni. Disperdet dñs virum qui fecerit hoc: magistrum & discipulum de tabernaculo iacob: & offerentẽ munus dño exercituum. Et hoc rursum fecistis. Operiebatis lachrymis altare dñi fletu & mugitu: ita vt non respicia vltra ad sacrificiũ: nec accipiã placabile quid de manu vra. Et dixistis. Quã ob causas? Quia dñs testificatus est inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu despexisti. Et hec pars ceps tua & vxor federis tui. Nõne vnus fecit: & reliquum spũs eius est? Et quid vnus querit nisi semen dei. Custodite ergo spiritũ vestrum: & vxorem adolescentie tue noli despicere. Cum odio habueris ea dimitte: dicit dñs deus israel. Operiet autẽ iniquitas vestimẽtum eius: dicit dñs exercituum. Custodite spiritũ vẽm: & nolite despicere. Laborare fecistis dñm in sermonib vẽs. Et dixistis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Ois qui facit malũ bonus est in cõspectu dñi & tales ei placent. Aut certe vbi est deus iudicii?

Ecce ego mitto angelũ meũ & parabit viã ante faciẽ meã. Et statim veniet ad templũ suũ dñator quẽ vos quæritis: & angelus testamẽti

τεστάμεντῆς leui dicit dñς ομφς. τ ego διαθήκην τοῦ λευΐ λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ ἐγὼ dedi vos cõtẽptibiles τ dissolutos in omnes δέδωκα ὑμᾶς ἐξουδενωμένους καὶ ταπεινοὺς εἰς πάντα gẽtes. p eo qđ vos nõ custodistis vias meas: sed τὰ ἔθνη, ἀνθ' ὧν ὑμεῖς οὐκ ἐφυλάξασθε τὰς ὁδούς μου, ἀλλὰ accipiebatis pſonam in lege. nõne pr vn? oim ἐλαμβάνετε πρόσωπον ἐν νόμῳ. οὐχὶ πατὴρ εἷς πάντων pſn? nõne vn? creauit vos? quare reliquis τῶν ὑμῶν; οὐχὶ θεὸς εἷς ἔκτισεν ὑμᾶς; τί ὅτι ἐγκατελί vnusq; fratrẽ suũ vt polluerẽtis πετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ βεβηλῶσαι τὴν testamẽtũ pſn vros? derelict? est iudas: διαθήκην τῶν πατέρων ὑμῶν; ἐγκατελείφθη ἰούδας, τ abominatio facta ẽ in israel τ in hierusalem. καὶ βδέλυγμα ἐγένετο ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ ἐν ἱερουσαλήμ. q? cõtaminauit iudas sanctũ dñi in ḡd dile- ὅτι ἐβεβήλωσεν ἰούδας τὰ ἅγια κυρίου ἐν οἷς ἠγάπη xit: τ studuit in deos alienos. dispersẽt, καὶ ἐσπούδευσεν ἐπὶ θεοὺς ἀλλοτρίους. ἐξολο- det dñs hoiem q̃ facit hẽc donec θρεύσει κύριος τὸν ἄνθρωπον τὸν ποιοῦντα ταῦτας ἕως humilietur de tabernaculis iacob: τ ex his q offe- ὁ ταπεινωθῇ ἐκ σκηνωμάτων ἰακώβ, καὶ ἐκ προσα- rẽt sacrificiũ dño oipotenti. τ hec q̃ ode- φέρῃ θυσίαν κυρίῳ παντοκράτορι. καὶ τοῦτο ἃ ἐμι- cedẽ mercenarij: τ q̃ oppũnt p potentiã viduas: τ q̃ p- σθὸν μισθωτοῦ, καὶ καταδυναστεύοντας χήρας, καὶ κοι- cutiũt pupillos: τ q̃ peruertunt iudiciũ ad- δυλίοντας ὀρφανούς, καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας κρίσιν πρὸ nemẽ: τ q̃ nõ timent me dicit dñs omni σωλύτου, καὶ τοὺς μὴ φοβουμένους με λέγει κύριος παν potẽs. qm ego dñs deus vr τ nõ fũ mutat: τοκράτωρ· διότι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ οὐκ ἀλλοίωμαι, τ vos filij iacob nõ recessistis a peccatis καὶ ὑμεῖς υἱοὶ ἰωακὼβ οὐκ ἀπέχεσθε ἀπὸ τῶν ἁμαρτι- pſn vr̃. declinastis a legitimis ῶν τῶν πατέρων ὑμῶν· ἐξεκλίνατε ἀπὸ τῶν νομίμων meis: τ nõ custodistis. reuertimini ad me: τ re- μου, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. ἐπιστράφητε πρός με, καὶ ἐπι uertar ad vos dicit dñs ompõ. τ στραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ dixistis in q̃ reuertemur: si supplantabit homo deũ: εἴπατε ἐν τίνι ἐπιστρέψωμεν; εἰ πτερνιεῖ ἄνθρωπος θεόν; q: vos supplantastis me: τ dixistis in q̃ supplãta- διότι ὑμεῖς πτερνίζετέ με, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἐπτερνί uimus te? q: decime τ pmitte vobis σαμεν σε; ὅτι τὰ ἐπιδέκατα καὶ αἱ ἀπαρχαὶ μεθ' cũ sunt. τ respicientes vos respicitis: ὧν εἰσιν. καὶ ἀποβλέποντες ὑμεῖς ἀποβλέπε- τ me vos supplantatis. ann? implet? est. τ τε, καὶ ἐμὲ ὑμεῖς πτερνίζετε. τὸ ἔτος συνετελέσθη. καὶ intulistis oẽs fructus in thesauros: εἰσηνέγκατε πάντα τὰ ἐκφόρια εἰς τοὺς θησαυρούς, τ rapina in domib? vr̃is. reuertimini iã in τ ἁρπαγὴ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν. ἐπιστρέψατε δὴ ἐν hoc dicit dñs ompõ. si nõ aperiã vo τούτῳ λέγει κύριος παντοκράτωρ. ἐὰν μὴ ἀνοίξω ὑ- bis cataractas celi τ effundã vobis μῖν τοὺς καταρράκτας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκχεῶ ὑμῖν τὴν bñdictionẽ meã vsq; sufficiat: τ dimidã εὐλογίαν μου ἕως τοῦ ἱκανωθῆναι, καὶ διασελῶ vobis cibũ: τ non disperdã fructũ ὑμῖν βρῶσιν, καὶ οὐ μὴ διαφθείρῃ τὸν καρπὸν τῆς ire vr̃e. τ non infirmabit vẽa vinea in γῆς ὑμῶν. καὶ οὐ μὴ ἀδυνήσῃ ὑμῖν ἡ ἄμπελος ἐν τῷ agro dicit dñs ompõ. τ beatos dicent ἀγρῷ λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ μακαριοῦσιν uos oẽs gẽtes: q: eritis mihi vos dicit dñs exercituum. τ vos dicit dñs ompõ. τ ὑμᾶς πάντα τὰ ἔθνη, διότι ἔσεσθε μοι ὑμεῖς ὡς γῆ θελητὴ

quẽ vos vultis: ecce venit dicit dñs ompõs. ὃν ὑμεῖς θέλετε, ἰδοὺ ἔρχεται λέγει κύριος παντοκρά- τ ds sustinebit die introitꝰ eius: aut ds τωρ. καὶ τίς ὑπομενεῖ ἡμέραν εἰσόδου αὐτοῦ, ἢ τίς sustinebit in visione eius: q: ipe igre- ὑποστήσεται ἐν τῇ ὁράσει αὐτοῦ, διότι αὐτὸς ἔκαυσ- ditur q̃si ignis cõflatorij τ q̃si herba lauantiũ. τ ρεύσεται ὡς πῦρ χωνευτηρίου καὶ ὡς πόα πλυνόντων. καὶ sedebit cõflans τ emundãs: sicut argentũ. τ καθεδεῖται χωνεύων καὶ καθαρίζων, ὥσπερ τὸ ἀργύριον. καὶ emũdabit filios leui τ effundet eos: sicut καθαριεῖ τοὺς υἱοὺς λευΐ καὶ ἐκχεεῖ αὐτούς, ὡσεὶ τὸ aurum τ sicut argentũ. erunt dño offere- χρυσίον καὶ ὡσεὶ τὸ ἀργύριον· ἔσονται τῷ κυρίῳ προσά tes sacrificiũ in iustitia. τ placebit deo sacrificiũ in γοντες θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ· καὶ ἁρέσει τῷ θεῷ θυσία ἰού- da τ sacrificiũ hierusalem: sicut dies seculi: δα τ θυσία ἱερουσαλήμ, καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος, τ sicut anni pristini. τ accedam ad vos καὶ κατὰ τὰ ἔτη τὰ ἔμπροσθεν. καὶ προσέξω πρὸς ὑμᾶς in iudicio τ ero testis velox sup ma- ἐν κρίσει καὶ ἔσομαι μάρτυς ταχὺς ἐπὶ τοὺς φαρμα- leficos: τ sup adulteros. τ sup eos q̃ iurant in no κούς, καὶ ἐπὶ τοὺς μοιχούς. καὶ ἐπὶ τοὺς ὀμνύοντας τῷ ὀνό mine meo in mẽdacio. τ sup eos q̃ puant mer- ματί μου ἐπὶ ψευδεῖ· καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσυνθέτους μι- cedẽ mercenarij: τ q̃ oppũnt p potentiã viduas: τ q̃ p- σθὸν μισθωτοῦ, καὶ καταδυναστεύοντας χήρας, καὶ κοι- cutiũt pupillos: τ q̃ peruertunt iudiciũ ad- δυλίοντας ὀρφανούς, καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας κρίσιν πρὸ nemẽ: τ q̃ nõ timent me dicit dñs omni σωλύτου, καὶ τοὺς μὴ φοβουμένους με λέγει κύριος παν potẽs. qm ego dñs deus vr τ nõ fũ mutat: τοκράτωρ· διότι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ οὐκ ἀλλοίωμαι, τ vos filij iacob nõ recessistis a peccatis καὶ ὑμεῖς υἱοὶ ἰωακὼβ οὐκ ἀπέχεσθε ἀπὸ τῶν ἁμαρτι- pſn vr̃. declinastis a legitimis ῶν τῶν πατέρων ὑμῶν· ἐξεκλίνατε ἀπὸ τῶν νομίμων meis: τ nõ custodistis. reuertimini ad me: τ re- μου, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. ἐπιστράφητε πρός με, καὶ ἐπι uertar ad vos dicit dñs ompõ. τ στραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ dixistis in q̃ reuertemur: si supplantabit homo deũ: εἴπατε ἐν τίνι ἐπιστρέψωμεν; εἰ πτερνιεῖ ἄνθρωπος θεόν; q: vos supplantastis me: τ dixistis in q̃ supplãta- διότι ὑμεῖς πτερνίζετέ με, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἐπτερνί uimus te? q: decime τ pmitte vobis σαμεν σε; ὅτι τὰ ἐπιδέκατα καὶ αἱ ἀπαρχαὶ μεθ' cũ sunt. τ respicientes vos respicitis: ὧν εἰσιν. καὶ ἀποβλέποντες ὑμεῖς ἀποβλέπε- τ me vos supplantatis. ann? implet? est. τ τε, καὶ ἐμὲ ὑμεῖς πτερνίζετε. τὸ ἔτος συνετελέσθη. καὶ intulistis oẽs fructus in thesauros: εἰσηνέγκατε πάντα τὰ ἐκφόρια εἰς τοὺς θησαυρούς, τ rapina in domib? vr̃is. reuertimini iã in τ ἁρπαγὴ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν. ἐπιστρέψατε δὴ ἐν hoc dicit dñs ompõ. si nõ aperiã vo τούτῳ λέγει κύριος παντοκράτωρ. ἐὰν μὴ ἀνοίξω ὑ- bis cataractas celi τ effundã vobis μῖν τοὺς καταρράκτας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκχεῶ ὑμῖν τὴν bñdictionẽ meã vsq; sufficiat: τ dimidã εὐλογίαν μου ἕως τοῦ ἱκανωθῆναι, καὶ διασελῶ vobis cibũ: τ non disperdã fructũ ὑμῖν βρῶσιν, καὶ οὐ μὴ διαφθείρῃ τὸν καρπὸν τῆς ire vr̃e. τ non infirmabit vẽa vinea in γῆς ὑμῶν. καὶ οὐ μὴ ἀδυνήσῃ ὑμῖν ἡ ἄμπελος ἐν τῷ agro dicit dñs ompõ. τ beatos dicent ἀγρῷ λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ μακαριοῦσιν uos oẽs gẽtes: q: eritis mihi vos dicit dñs exercituum. τ vos dicit dñs ompõ. τ ὑμᾶς πάντα τὰ ἔθνη, διότι ἔσεσθέ μοι ὑμεῖς ὡς γῆ θελητὴ

אֲשֶׁר אַתֶּם חֲפֵצִים הִנֵּה בָא אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ וּמִי מְכַלְכֵּל
אֶת יוֹם בּוֹאוֹ וּמִי הָעֹמֵד בְּהֵרָאוֹתוֹ כִּי הוּא כְּאֵשׁ מְצָרֵף וּכְבֹרִית
כְּבַסִּים׃ וְיָשַׁב מְצָרֵף וּמְטַהֵר כֶּסֶף וְטִהַר אֶת בְּנֵי לֵוִי וְזִקַּק
אֹתָם כַּזָּהָב וְכַכֶּסֶף וְהָיוּ לַיהוָה מַגִּישֵׁי מִנְחָה בִּצְדָקָה׃ וְעָרְבָה
לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת׃
וְקָרַבְתִּי אֲלֵיכֶם לַמִּשְׁפָּט וְהָיִיתִי עֵד מְהֵר בַּמְכַשְּׁפִים וּבַמְנָאֲפִים
וּבַנִּשְׁבָּעִים לַשָּׁקֶר וְנֹעֲשְׁקֵי שְׂכַר שָׂכִיר אַלְמָנָה וְיָתוֹם וּמֵטֵי גֵר
וְלֹא יְרֵאוּנִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ כִּי אֲנִי יְהוָה לֹא שָׁנִיתִי וְאַתֶּם
בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם׃ לְמִימֵי אֲבֹתֵיכֶם סַרְתֶּם מֵחֻקַּי וְלֹא
שְׁמַרְתֶּם שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
וְאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה נָשׁוּב׃ הֲיִקְבַּע אָדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם קֹבְעִים
אֹתִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה קְבַעֲנָךְ הַמַּעֲשֵׂר וְהַתְּרוּמָה׃ בַּמְאֵרָה אַתֶּם
נֵאָרִים וְאֹתִי אַתֶּם קֹבְעִים כָּל הַגּוֹי כֻּלּוֹ הָבִיאוּ אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂר
אֶל בֵּית הָאוֹצָר וִיהִי טֶרֶף בְּבֵיתִי וּבְחָנוּנִי נָא בָּזֹאת אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֲרֻבּוֹת הַשָּׁמַיִם וְהֵרִיקֹתִי
לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דָי׃ וְגָעַרְתִּי לָכֶם בָּאֹכֵל וְלֹא יַשְׁחִת לָכֶם
פְּרִי הָאֲדָמָה וְלֹא תְשַׁכֵּל לָכֶם הַגֶּפֶן בַּשָּׂדֶה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת׃ וְאִשְּׁרוּ אֶתְכֶם כָּל הַגּוֹיִם כִּי תִהְיוּ אַתֶּם אֶרֶץ חֵפֶץ
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃

Pritiua.heb.Tex.heb.Malach.iiij.Trāsl.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְחָזְקוּ עָלַי
דִּבְרֵיכֶם אָמַר יְהוָה וַאֲמַרְתֶּם מָה
נִדְבַּרְנוּ עָלֶיךָ׃ אֲמַרְתֶּם שָׁוְא עָבַד אֱלֹהִים
וּמַה בָּצַע כִּי שָׁמַרְנוּ
מִשְׁמַרְתּוֹ וְכִי הָלַכְנוּ קְדֹרָנִית מִפְּנֵי יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְעַתָּה אֲנַחְנוּ
מְאַשְּׁרִים זֵדִים גַּם נִבְנוּ עֹשֵׂי רִשְׁעָה גַּם בָּחֲנוּ אֱלֹהִים וַיִּמָּלְטוּ׃
אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְהוָה אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְהוָה וַיִּשְׁמָע
וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְהוָה וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ׃ וְהָיוּ לִי
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לַיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה סְגֻלָּה וְחָמַלְתִּי עֲלֵיהֶם
כַּאֲשֶׁר יַחְמֹל אִישׁ עַל בְּנוֹ הָעֹבֵד אֹתוֹ׃ וְשַׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם בֵּין
צַדִּיק לְרָשָׁע בֵּין עֹבֵד אֱלֹהִים לַאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ׃

Cap. iiij.

כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בֹּעֵר כַּתַּנּוּר וְהָיוּ
כָל זֵדִים וְכָל עֹשֵׂה רִשְׁעָה קַשׁ
וְלִהַט אֹתָם הַיּוֹם הַבָּא אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֲשֶׁר לֹא יַעֲזֹב לָהֶם
שֹׁרֶשׁ וְעָנָף׃ וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי
שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ
וְיֹצָאתֶם וּפִשְׁתֶּם כְּעֶגְלֵי מַרְבֵּק׃
וְעַסּוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֵפֶר תַּחַת
כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם בַּיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ זִכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה
עַבְדִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֹתוֹ בְּחֹרֵב
עַל כָּל יִשְׂרָאֵל חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים׃
הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה
הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל
וְהַנּוֹרָא׃ וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים
וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם פֶּן אָבוֹא
וְהִכֵּיתִי אֶת הָאָרֶץ חֵרֶם׃

הנה אנכי

dicit dñs exercituum.
Inualuerunt super me verba uestra dicit dominus. Et dixistis. Quid locuti sumus contra te? Dixistis. Vanus est qui seruit deo. Et quod emolumentum: quia custodiuimus precepta eius: & quia ambulauimus tristes coram domino exercituū. Ergo nunc beatos dicimus arrogantes. Siquidē edificati fuit facientes impietates: & tentauerunt deū & saluti facti sunt. Tunc locuti sunt timentes dominum unusquisq; cū proximo suo. Et attendit dñs & audiuit: & scriptꝰ est liber monumenti coram eo timentibus dñm & cogitantibus nomen eius. Et erūt mihi dicit dñs exercituū in die qua ego facio in peculium. sicut parcit uir filio suo seruienti sibi. Et conuertemini & videbitis quid sit inter iustū & impiū: & inter seruientem deo & non seruientem ei.

4.

Ecce eni dies ueniet succēsa quasi caminus: & erunt oēs superbi & omnes faciētes impietatem. Stipula. Et inflāmabit eos dies uenies dicit dñs exercituum: que non derelinquet eis radicem & germen. Et orietur uobis timentibus nomē meū: sol iustitie: & sanitas in pēnis eius. Et egrediemini & salietis sicut uitulus de armento: & calcabitis impios cū fuerint cinis sub planta pedum uestrorū: in die qua ego facio dicit dñs exercituū. Memento te legis moysi quā mandaui ei in oreb ad omnē israel: precepta & iudicia. Ecce ego mittam uobis heliam prophetā antequā ueniat dies domini magnus & horribilis. Et cōuertet cor patrū ad filios & cor filiorū ad patres eorum: ne forte ueniam & percutiam terrā anathematē.

Explicit Malachias propheta.

dicit dñs omps. ingrauastis sup me in
λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἐβαρύνατε ἐπ' ἐμὲ ἐν τοῖς
verbis uris dicit dñs. & dixistis in q̄ obloc
λόγοις ὑμῶν λέγει κύριος· καὶ εἴπατε ἐν τίνι κατελα
sumus ō te dixistis vanus q̄ seruit deo:
λήσαμέν σου; ἔστε μάταιος ὁ δουλεύων θεῷ,
& q̄d ūptꝰ q̄ custodiuim mandata eius:
καὶ τί πλέον ὅτι ἐφυλάξαμεν τὰ φυλάγματα αὐτοῦ,
& q̄ ābulauim supplices ab faciem dñi oi
καὶ ὅτι ἐπορεύθημεν δεικῆται ἀπὸ προσώπου κυρίου πα
potentis. & nūc nos beatos dicim allienos:
τοκράτορος· καὶ νῦν ἡμεῖς μακαρίζομεν ἀλλοτρίους,
& reedificant oēs q̄ faciunt iniqua: & reti
καὶ ἀνοικοδομοῦνται πάντες οἱ ποιοῦντες ἄνομα, καὶ ἀντὶ
erūt deo & saluti facti sūt. hec oblocuti sunt q̄ ti
τοῦ θεοῦ καὶ ἐσώθησαν· ταῦτα κατελάλησαν οἱ φο
ment dñm unusq̄sq; ad primū suum. &
βούμενοι τὸν κύριον ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ
attendit dñs & audiuit: & scripsit libū
προσέσχεν κύριος καὶ εἰσήκουσεν, καὶ ἐγράφη βιβλίον
monumēti i cōspectu suo his q̄ timent dñm
μνημοσύνου ἐνώπιον αὐτοῦ τοῖς φοβουμένοις τὸν κύριον
& q̄ reuerentur nomen eius. & erunt mihi dī
καὶ ἐυλαβουμένοις τὸν ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἔσονταί μοι λέ
ei dñs omps in die q̄ ego facio in ac
γει κύριος παντοκράτωρ εἰς ἡμέραν ἣν ἐγὼ ποιῶ εἰς πε
quisitionem. & eligam eos sicut eligit ho
ριποίησιν· καὶ αἱρετιῶ αὐτοὺς ὃν τρόπον αἱρετίζει ἄνε
mo filiū suum q̄ seruit ei. & cōuer
θρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν δουλεύοντα αὐτῷ· καὶ ἐπι
temini & videbitis quid sit inter iustum
στραφήσεσθε καὶ ὄψεσθε, τί ἀν εἶη ἀναμέσον δικαίου
& iniustū: & inter seruientē deo &
καὶ ἀδίκου, καὶ ἀναμέσον τοῦ δουλεύοντος θεῷ καὶ τοῦ
nō seruientem ei.

Ca.4.

Ecce ecce dies uenit ardens sicut cliban
Διότι ἰδοὺ ἡμέρα ἔρχεται καιομένη ὡς κλίβανος
& cōburet eos: & erunt oēs alienigene &
καὶ φλέξει αὐτούς, καὶ ἔσονται πάντες ἀλλόφυλοι καὶ
uniuersa facient iniqua stipula: & succēdet eos
πάντες οἱ ποιοῦντες ἄνομα καλάμη, καὶ ἀναφλεῖ αὐτοὺς ἡ
dies ueniēs dicit dñs uirtutū. & non relin
ἡμέρα ἡ ἐρχομένη λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· καὶ οὐ μὴ ὑπο
quet oēs radicem neq; ramū. vobis ūt q̄ timetis
λειφθῇ αὐτῶν ῥίζα οὐδὲ κλῆμα. ὑμῖν δὲ τοῖς φοβουμένοις
nomē meū orietur sol iusticie & sanitas in
τὸ ὄνομά μου ἀνατελεῖ ἥλιος δικαιοσύνης καὶ ἴασις ἐν ταῖς
pēnis eius. & egrediemini & salietis sicut vituli
πτέρυξιν αὐτοῦ· καὶ ἐξελεύσεσθε καὶ σκιρτήσετε ὡς μοσχά
de uinculis relaxati: cōculcabitis impios.
ρια ἐκ δεσμῶν ἀνειμένα, καὶ καταπατήσετε ἀσεβεῖς
erunt cinis sub pedib̄ uestis in die q̄
ἔσονται σποδὸς ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ
ego facio dicit dñs omps. memento te legis
ἐγὼ ποιῶ λέγει κύριος παντοκράτωρ· μνήσθητε τοῦ νόμου
moysi serui mei: quā mandaui
Μωυσέως τοῦ δούλου μου, καθότι ἐνετειλάμην αὐτῷ ἐν
ei in oreb ad omnē israel: precepta
Χωρὴβ πρὸς πάντα Ἰσραὴλ προστάγματα καὶ κρίματα. ἰδοὺ
& iudicia. ecce
ego mitto vobis heliam ꝓphetā ante
ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν Ηλίαν τὸν προφήτην πρὶν ἐλθεῖν
q̄ veniat dies dñi magna & illustris. & cōuertet
τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. ὃς ἀποκαταστή
cor patrū ad filios: & cor filiorū ad patres
σει καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱὸν, καὶ καρδίαν ἀνθρώπου
ad primū fuā: ne forte veniēs percutiā terā penit:
πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, μὴ ἐλθὼν πατάξω τὴν γῆν ἄρδην.

Tex.Gre.cū iter.lati. Trāsla.B.Vie. Maccabeo.i.Cap. i.

Incipit prologus beati hieronimi presbyteri in libros Machabeorum.

MAchabeorū libri duo prenotant prelia inter hebreorum duces gentēq; persarum: pugnam quoq; sabbatorum: & nobiles machabei ducis triumphos: ex cuius nomine et libri fides sunt nuncupati. Hec quoq; historia continet etiam inclyta illa gesta machabeorum fratrum qui sub antiocho rege: pro sacris legibus dira tormenta perpessi sunt. Quos mater pia dum diuersis supplicijs vrgerētur: non solum non fleuit: sed & gaudens hortabatur ad gloriam passionis.

Item alius prologus.

MAchabeorum libri licet non habeantur in canone hebreorum: tamē ab ecclesia inter diuinorum voluminū annotantur historias: notant aūt prelia inter hebreorum duces gētesq; persarū: pugnā quoq; sabbatorū & nobiles machabei triumphos: fedus quoq; amicitiarū cum romanorū ductibus atq; legationū. Machabei septem fratres ab vna matre machabea nomine geniti custodientes legem: patris traditionē: non māducantes carnē porcinam: ob hoc ab antiocho rege seuissimo in antiochia martyrii gloria coronati sunt cū matre sua: atq; sepulti cū magna veneratione ibi quiescunt.

Explicit prologus.

MACCABEORVM PRIMVS.
ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ ΓΡΩΤΟΣ.

Incipit liber primus. Machabeorum. Ca.1.

A

ET factū est postquā percussit alexāder philippi macedo qui prim regnauit in grecia egressus de terra cethim: dariumq; regē persarum & medorū: constituit prelia multa & obtinuit omniū munitiones: & interfecit reges terre. Et pertransiit vsq; ad fines terre: et accepit spolia multitudinis gentium: & siluit terra in conspectu eius. Et congreganit virtutē & exercitum fortem nimis: et exaltatus est & eleuatum cor eius: & obtinuit regiões gentium et tyrannos: & facti sunt illi in tributum. Et post hec decidit in lectum & cognouit quia moreretur. Et vocauit pueros suos nobiles qui secum erāt nutriti a iuuentute sua: & dimisit illis regnum suum cum adhuc viueret. Et regnauit alexander annis duodecim: & mortuus est. Et obtinuerunt pueri ei regnum vnusquisq; in loco suo: & imposuerunt oēs sibi diademata post mortem eius: & filii eorum post eos annis multis: & multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccati: antiochus illustris filius antiochi regis q fuerat rome obses: & regnauit in anno centesimotricesimoseptimo regni grecorum. In diebus illis exierunt ex israel filii iniqui: & suaserunt multis dicentes. Eamus & disponamus testamentum cū gentibus que circa nos sunt: qa ex quo recessimus ab eis: inuenerunt nos mala multa: & bonus visus est sermo in oculis eorum. Et destinauerunt aliqui de populo: & abierunt ad regem: & dedit illis potestatem: vt facerent iusticiā gentium: et edificauerunt gymnasiū in hyerosolimis secundum leges nationum: & fecerunt sibi preputia: et recesserunt a testamēto sancto: & iuncti sunt nationibus: & venundati sunt vt facerēt malū. Et paratū est regnum in conspectu antiochi: & cepit regnare in terra egypti vt regnaret super duo regna. Et intrauit in egyptū in multitudine grauī in curribus & elephātis & equitibus: & copiosa nauiū multitudine. Et constituit bellū aduersus ptolemeum regem egypti:

Judith i.a.

1.Reg. 11.g

B

C

os ānos multos. & multiplicauerūt mala in
τῶν ἐτῶν πολλά· καὶ ἐπλήθυναν κακὰ ἐν
terra. & exiuit ex eis radix peccatrix antiochꝰ illustris: filiꝰ antiochi
τῇ γῇ· καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ῥίζα ἁμαρτω
λὸς ἀντίοχος ἐπιφανής, υἱὸς ἀντιόχου
regis: q̄ fuit obses in roma. &
τοῦ βασιλέως, ὃς ἦν ὁμηρεύων ἐν τῇ ῥώμῃ· καὶ
regnauit in anno centesimo & tricesimo
ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ἑκατοστῷ καὶ τριακο
& septimo regni grecorū. in
στῷ καὶ ἑβδόμῳ βασιλείας ἑλλήνων· ἐν
diebꝰ illis exierūt de israel
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθον ἐξ Ἰσραὴλ
filij iniqui: & suaserunt multis
υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἀνέπεισαν πολλοὺς
dicētes. eamꝰ & disponamꝰ pa
λέγοντες· πορευθῶμεν καὶ διαθώμεθα δια
cti cū gētib̄ q̄ in circuitu nr̄m.
θήκην μετὰ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν·
qa exquo recessimꝰ ab eis: inuenerūt
ὅτι ἀφ' ἧς ἐχωρίσθημεν ἀπ' αὐτῶν, εὗρεν
nos mala multa. & placuit sermo
ἡμᾶς κακὰ πολλά· καὶ ἠγαθύνθη ὁ λόγος
in oculis eoꝝ. & pauci sunt
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν· καὶ πρεσβυμηθησάν
q̄dā de populo: & inierūt
τινες ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν
ad regē. & dedit eis pote
πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξου
statē faciēdi iusticiā gētiū
σίαν ποιῆσαι τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν·
& edificauerūt gymnasiū in hierosoly
καὶ ᾠκοδόμησαν γυμνάσιον ἐν Ἱεροσολύ
mis sm leges gētiū. & fecerūt
μοις κατὰ τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποί
sibi ꝓputia & recesserūt
ησαν ἑαυτοῖς ἀκροβυσίας, καὶ ἀπέστησαν
a testamēto sancto. & iuncti sunt
ἀπὸ διαθήκης ἁγίας· καὶ ἐζεύχθησαν τοῖς
gētib̄ & vēditi sunt vt facerēt ma
ἔθνεσι καὶ ἐπράθησαν ποιῆσαι τὸ πονη
lū. & paratū est regnū coram an
ρόν· καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία ἐναντίον ἀν
tiocho. & cepit regnare
τιόχου. καὶ ὑπέλαβε βασιλεῦσαι τῆς
egypto: vt regnaret sup duo
αἰγύπτου, ὥστε βασιλεύσαι ἐπὶ τὰς δύο
regna. & intrauit in egyptū in tur
βασιλείας· καὶ εἰσῆλθεν εἰς αἴγυπτον ἐν ὄχ
ba grauī in curribꝰ & elephātis & in cō
λῳ βαρεῖ ἐν ἅρμασι καὶ ἐλέφασι καὶ ἐν ἱπ
tib̄ & in classe magna. & cōstituit
πεῦσι καὶ ἐν στόλῳ μεγάλῳ· καὶ συνεστήσατο

Tex.gre.cũ inter.latina.

bellũ cõtra ptolemeũ regẽ egy-
πόλεμον πρὸς πτολεμαῖον βασιλέα αἰγύ-
pti. ⁊ verit' est ptolemeꝰ a fa-
πτου. καὶ ἐνετράπη πτολεμαῖος ἀπὸ προ-
cie ei⁹ ⁊ fugit. ⁊ ceciderũt vulne
σώπου αὐτοῦ καὶ ἔφυγε. καὶ ἔπεσον τραυ-
rati multi: ⁊ ceperũt ur
ματίαι πολλοί, καὶ κατελάβοντο τὰς πό-
bes munitas in terra egypti. ⁊
λεις τὰς ὀχυρὰς ἐν γῇ αἰγύπτῳ. καὶ
accepit spolia egypti: ⁊ re-
ἔλαβε τὰ σκῦλα τῆς αἰγύπτου, καὶ ἐπά-
uersus ẽ antiochus post3 percussit egy
τρεψεν ἀντίοχος μετὰ τὸ παταξαι αἴγυ
pti in ceciesimo ⁊ quadragesimo ⁊
πτιον ἐν τῷ ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ
tertio anno. ⁊ ascẽdit in israel ⁊ hie
τρίτῳ ἔτει. καὶ ἀνέβη ἐπὶ ἰσραὴλ καὶ ἱε
rosolymã in turba grauꝫ: ⁊ intrauit in
ροσόλυμα ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
sanctuariũ in superbia: ⁊ accepit
τὰ ἁγίασμα ἐν ὑπερηφανίᾳ, καὶ ἔλαβε
altare aureũ: ⁊ cãde
τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὸν λυ-
labrũ luminis: ⁊ oĩa vasa
χνίαν τοῦ φωτός, καὶ πάντα τὰ σκευή
eius: ⁊ mẽsam ꝓpositionis:
αὐτῆς, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως,
⁊ libatoria ⁊ phialas: ⁊
καὶ τὰ σπονδεῖα καὶ τὰς φιάλας, καὶ
mortariola aurea: ⁊ ve-
τὰς θυίσκας τὰς χρυσᾶς, καὶ τὸ κατα-
lum: ⁊ coronas: ⁊ ornã
πέτασμα, καὶ τοὺς στεφάνους, καὶ τὸν κόσ-
mẽti aureũ qđ in facie
μον τὸν χρυσοῦν τὸν κατὰ πρόσωπον τ̃
tẽpli. ⁊ cõminuit oĩa: ⁊ accepit
ναοῦ. καὶ ἐλέπισε πάντα, καὶ ἔλαβε
argentũ ⁊ aurũ ⁊ vasa
τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη
desiderabilia. ⁊ accepit thesau
τὰ ἐπιθυμητά. καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυ-
ros abscõditos q̃s inuẽit. ⁊ acci
ρούς τοὺς ἀποκρύφους οὓς εὗρε. καὶ λα
piẽs oĩa abijt in terrã suã.
βὼν πάντα ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτ̃.
⁊ fecit hoim cedẽ: ⁊ locutꝰ est
καὶ ἐποίησε φονοκτονίαν, καὶ ἐλάλησεν
superbiã magnã. ⁊ fuit lu-
ὑπερηφανίαν μεγάλην. καὶ ἐφύη ὀδὺ-
ctꝰ magnꝰ in israel in oi loco
νη μεγα ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν παντὶ τόπῳ
eorũ. ⁊ gemuerũt principes ⁊ se-
αὐτῶν. καὶ ἐστέναξαν ἄρχοντες καὶ πρε
niores: virgines ⁊ pueri infir-
σβύτεροι, παρθένοι καὶ νεανίσκοι ἠδε-
mati sũt: ⁊ pulchritudo mulierũ mu
νήθησαν, καὶ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν ἠλ
tata est. oĩs sponsus accepit luctũ.
λοιώθη. πᾶς νυμφίος ἀνέλαβε θρῆνον.
sedẽs in thalamo fuit in luctu. ⁊
καθημένη ἐν τῷ νυμφῶνι ἐφύη ἐν πένθει. καὶ
cõcussa ẽ terra sup habitãtes e-
ἐσείσθη ἡ γῆ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐ
am. ⁊ oĩs domꝰ iacob indutꝰ est
την. καὶ πᾶς ὁ οἶκος ἰακὼβ ἐνεδύσατο
cõfusionẽ. post duos ãnos diex mi-
αἰσχύνην. μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπέ-
sit rex ꝓncipẽ tribu-
στειλεν ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα φορολογί-
ti in vrbes iuda. ⁊ venit in
αν εἰς τὰς πόλεις ἰούδα. καὶ ἦλθεν εἰς

Trãsla.B.Piero.

Et constituit bellum aduersus ptole-
meum regem egypti: & veritus est pto
meus a facie eius & fugit: & ceciderunt vulnerati multi. Et comprehen
dit ciuitates munitas in terra egypti: &
accepit spolia terre egypti. Et conuer
tit antiochus postq̃ percussit egyptuꝫ
in centesimo & quadragesimo & tertio
anno: & ascendit ad israel: & ascendit
hierosolymam in multitudine grauꝫ.
Et intrauit in sanctificationem cum su
perbia: & accepit altare aureum: & can
delabrum luminis: & vniuersa vasa eiꝰ:
& mensaꝫ prepositionis & libatoria &
phialas: & mortariola aurea: & veluꝫ &
coronas & ornamentum aureuꝫ quod
in facie templi erat: & cõminuit omnia:
Et accepit argentum & aurũ & vasa cõ
cupiscibilia: et accepit thesauros occul
tos quos inuenit: & sublatis oĩbus abiit
in terram suam. Et fecit cedẽ hominũ:
& locutus est in superbia magna. Et fa
ctus est planctus magnus in israel: & in
omni loco eorum. Et ingemuerũt pri
cipes & seniores: & iuuenes & virgines
infirmati sunt: & spectositas mulierum
immutata est. Omnis marituꝫ sumpsit
lamentuꝫ: & que sedebant in thoro ma
ritali lugebant: et cõmota est terra sup
habitantes in ea: et vniuersa domus ia
cob induit confussionem. Et post duos
annos dierum misit rex principem tri
butorum in ciuitates iuda: & venit hie
rusalem cum turba magna. Et locutus
est ad eos verba pacifica in dolo: & cre
diderunt ei. Et irruit super ciuitates re
pente: et percussit eam plaga magna: &
perdidit populum multuꝫ ex israel. Et
accepit spolia ciuitatis: & succẽdit eam
igni. Et destruxit domos eius & muros
eiꝰ in circuitu: & captiuas duxerũt mu
lieres & natos: & pecora possederunt.
Et edificauerunt ciuitateꝫ dauid muro
magno & firmo & turribus firmis: et fa
cta est illis in arcem. Et posuerunt illic
gentem peccatricem viros iniquos: et
comaluerunt in ea. Et posuerũt arma
et escas: et congregauerunt spolia hie-
rusalem & reposuerũt illic: & facti sunt
in laqueum magnum. Et factũ est hoc
ad insidias sanctificationi: & in diabolũ
malum israel: et effuderunt sanguinem innocentem per circuitũ sanctifi
cationis: & contaminauerunt sanctifi
cationem. Et fugerũt habitatores hie-
rusalem propter eos: & facta est habita
tio exterorum: Et facta est extera semi
ni suo: & nati eius reliquerunt eam. Sã
ctificatio eiꝰ desolata est sicut solitudo:
dies festi eius conuersi sunt in luctum:
sabbata eius in opprobrium: honores
eius in nihilum. Secundum gloriam eiꝰ
multiplicata est ignominia eius: et su
blimitas eius conuersa est in luctum. Et
scripsit rex antiochꝰ omni regno suo:
vt esset omnis populus vnus: et reli
querunt vnusquisq̃

Maccabeo.i. Cap. i.

hierusalẽ in turba grauꝫ: ⁊ locutꝰ
ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐλάλη
est eis verba pacifica in dolo:
σεν αὐτοῖς λόγους εἰρηνικοὺς ἐν δόλῳ,
⁊ crediderũt ei. ⁊ irruit
καὶ ἐπίστευσαν αὐτῷ. καὶ ἐπέπεσεν
sup ciuitatẽ subito. ⁊ percus
ἐπὶ τὴν πόλιν ἐξάπινα. καὶ ἐπάταξεν
sit eã plaga magna. ⁊ pdidit
αὐτὴν πληγὴν μεγάλην. καὶ ἀπώλεσε
ppũ multũ de israel. ⁊ accepit
λαὸν πολὺν ἐξ ἰσραὴλ. καὶ ἔλαβε τὰ
spolia eius: ⁊ cõbusit ci-
σκύλα αὐτῆς, καὶ ἐνεπύρισεν αὐ
uitatẽ igni: ⁊ destruxit domos ei-
τὴν πυρί, καὶ καθεῖλε τοὺς οἴκους αὐ
us ⁊ muros eius in circuitu. ⁊ ca-
τῆς καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κυκλόθεν. καὶ ἠχ
ptiuauerũt mulieres ⁊ fi-
μαλώτευσαν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέ-
lios: ⁊ iumẽta possederũt. ⁊
κνα, καὶ τὰ κτήνη ἐκληρονόμησαν. καὶ
edificauerunt vrbẽ dauid muro
ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν δαυὶδ τείχει
magno ⁊ forti turribꝰ munito:
μεγάλῳ καὶ ὀχυρῷ πύργοις ὀχυροῖς,
⁊ fuit illis in arcẽ. ⁊ posue
καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄκραν. καὶ ἔθε
runt illic gẽtẽ peccatricẽ: viros in-
ντο ἐκεῖ ἔθνος ἁμαρτωλόν, ἄνδρας πα-
quos: ⁊ cõaluerũt in illa: ⁊
ρανόμους, καὶ ἐνίσχυσαν ἐν αὐτῇ. καὶ
posuerunt arma ⁊ escas: ⁊ cõgre
παρέθεντο ὅπλα καὶ τροφήν, καὶ συ-
gauerũt spolia hierusalẽ repo
ναγαγόντες τὰ σκῦλα ἱερουσαλὴμ ἔπει
suerũt illic. ⁊ facti sũt in magnũ la-
σεν ἐκεῖ. καὶ ἐγένοντο εἰς μεγάλην πα
queũ. ⁊ sunt in insidias san-
γίδα. καὶ ἐγένετο εἰς ἔνεδρον τῷ ἁγια
ctuario: ⁊ in calũniatorẽ malũ
σματι, καὶ εἰς διάβολον πονηρὸν τῷ
israel semp. ⁊ effuderũt sanguinẽ
Ἰσραὴλ διαπαντός. καὶ ἐξέχεαν αἷμα
innocẽtẽ circuitu sanctuarij: ⁊ pollu
ἀθῷον κύκλῳ τοῦ ἁγιάσματος, καὶ ἐμι-
erũt sanctuariũ. ⁊ fugerũt habi
ἄνανταν τὸ ἁγίασμα. καὶ ἔφυγον οἱ κα
tatores hierusalẽ ꝓpter eos: ⁊ facta
τοικοι ἱερουσαλὴμ διʼαὐτούς, καὶ ἐγένε
est habitatio exterorꝫ. ⁊ facta est ex
το κατοικία ἀλλοτρίων. καὶ ἐφύη ἀλ
tera ginationibꝰ suis: ⁊
λοτρία γοῖς γεννήμασιν αὐτῆς, καὶ τὰ
filij sui reliquerũt eã. Sanc
τέκνα αὐτῆς ἐγκατέλιπον αὐτὴν. τὸ ἁγί
tificũ illi⁹ desolatũ ẽ vt cremꝰ. sc
ασμα αὐτῆς ἠκρωώθη ὡς ἔρημος. αἱ ἑορ
bata ei⁹ versa sunt in luctũ. sab
τοὶ αὐτῆς ἐστράφησαν εἰς πένθος. τὰ σάβ Tob.2. b.
bata ei⁹ in ignominiã. honor ei⁹ Amos 8.c
βατα αὐτῆς εἰς ὀνειδισμόν. ὁ τιμὴ αὐτῆς
in vilipẽdium: iuxta glã ei⁹ su-
εἰς ἐξουδένωσιν, κατὰ τὴν δόξαν αὐτῆς ἐγε
it ignominia ei⁹. ⁊ altitudo ei⁹
νήθη ἀτιμιασμὸς αὐτῆς. καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς
versa est in luctũ. ⁊ scripsit rex
ἐστράφη εἰς πένθος. καὶ ἔγραψεν ὁ βασι
ἐστράφη εἰς πένθος. καὶ ἔγραψεν ὁ βασι
omni regno suo vt essent om
λεὺς πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτ̃ εἶναι πάν
nes in ppũm vnũ: ⁊ relinqueret
τας εἰς λαὸν ἕνα, καὶ ἐγκαταλιπεῖν ἕκασον
ppũ

Tex.Gre.cũ iter.lati.

leges suas. ⁊ cõseruerũt
τὰ νόμιμα αὐτοῦ. καὶ ἐστερέωσε πάντα
gẽtes fm̃ ymoné regis.
τὰ ἔθνη κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως.
⁊ multi ab israel cõsenserũt fm̃
καὶ πολλοὶ ἀπʼἰσραὴλ ἐυδόκησαν τῇ λα
tui ei⁹. ⁊ sacrificauerũt idolis: ⁊
τρείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἔθυσαν τοῖς εἰδώλοις, καὶ
polluerũt sabbatũ. ⁊ mi-
ἐβεβήλωσαν τὸ σάββατον. καὶ ἀπε-
sit rex libros in manu nũ
στειλεν ὁ βασιλεὺς βιβλία ἐν χειρὶ ἀγ
cios in hierusalẽ ⁊ vrbes iu
γέλων εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ τὰς πόλεις ἰού
da vt vrẽt post leges alienoꝫ
δα πορευθῆναι ὀπίσω νομίμων ἀλλοτρίων
terre: ⁊ ꝓhiberẽt holocaustꝰ ⁊
τῆς γῆς, καὶ κωλῦσαι ὁλοκαυτώματα καὶ
sacrificiũ ⁊ libatiõnẽ ex sanctuario:
θυσίαν καὶ σπονδὴν ἐκ τοῦ ἁγιάσματος,
⁊ coinquinarẽt sabbata ⁊ festa: ⁊
καὶ βεβηλῶσαι σάββατα καὶ ἑορτάς, καὶ
polluerẽt sanctuariũ ⁊ sanctos: edificarẽt
μιᾶναι ἁγίασμα καὶ ἁγίους, οἰκοδομῆσαι
aras ⁊ lucos: ⁊ idola: ⁊ sacrificarẽt
βωμοὺς καὶ τεμένη, καὶ εἰδωλεῖα, καὶ θύειν
porcina ⁊ pecora cõmunia: ⁊ relinquerẽt
ὑεῖα καὶ κτήνη κοινά, καὶ ἀφιέναι τοὺς
filios suos incircũcisos: abominarẽt
υἱοὺς αὐτῶν ἀπεριτμήτους, βδελύξαι τὰς
ipsas suas in oi immundo ⁊
ψυχὰς αὐτῶν ἐν παντὶ ἀκαθάρτῳ καὶ
coinquinatione. ita vt obliuiscerẽt legis:
βεβηλῶσαι. ὥστε ἐπιλαθέσθαι τοῦ νόμου,
⁊ imutarẽt oĩs iustificationes.
καὶ ἀλλάξαι πάντα τὰ δικαιώματα.
⁊ q̃ non faceret iuxta verbũ
καὶ ὃς ἂν μὴ ποιήσῃ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ
regis morerẽt. iuxta oĩa
βασιλέως ἀποθανεῖται. κατὰ πάντας
verba hec scripsit oi
τοὺς λόγους τούτους ἔγραψε πάσῃ τῇ
regno suo. ⁊ fecit primi
βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν ἐπισκο-
pes ⁊ ꝓm̃ ppũ: ⁊ precẽ-
πους ἐπὶ πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐνετεί
pit vrbibꝰ iuda sacrificare per
λατο ταῖς πόλεσιν ἰούδα θυσιάζειν κα
vrbẽ ⁊ vrbẽ. ⁊ cõgregati sunt
τὰ πόλιν καὶ πόλιν. καὶ συνηθροίσθησαν
de ppło ad eos multi. oĩs
ἀπὸ τοῦ λαοῦ πρὸς αὐτοὺς πολλοί. πᾶς
q̃ dereliquerat legẽ. ⁊ fecerũt
ὃ ἐγκαταλιπὼν τὸν νόμον. καὶ ἐποίησαν
mala in terra: ⁊ posuerũt israel in
κακὰ ἐν τῇ γῇ, καὶ ἔθεντο τὸν Ἰσραὴλ ἐν
abditis in omni refugio ipoꝝ.
κρύφοις ἐν παντὶ φυγαδευτηρίῳ αὐτῶν.
⁊ quinta ⁊ decima die chaslẽ
καὶ πέντε καὶ δεκάτη ἡμέρα χασελεῦ
quinto ⁊ q̃dragesimo ⁊ cẽtesi
τῷ πεμπτῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατο
mo anno edificauerũt abominatiõnẽ deso-
σῷ ἔτει ᾠκοδόμησαν βδέλυγμα ἐρημώ
lationis sup altare. ⁊ in vrbi
σεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐν πόλε
bꝰ iuda incirciti edificauerũt aras:
σιν ἰούδα κύκλῳ ᾠκοδόμησαν βωμούς,
⁊ in ianuis domoꝝ. ⁊ in
καὶ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν. καὶ ἐν
plateis thura ĩcẽdebãt. ⁊ libros
πλατείαις ἐθυμίων. καὶ τὰ βιβλία

Trãsla.B.Die.

legẽ suam: & consenserunt omnes gen
tes secundũ verbum regis antiochi. Et
multi ex israel consenserũt ei: & sacrifi
cauerũt idolis & coinquauerunt sabba
tũ. Et misit rex antiochus libros p ma
nꝰ nunciorũ in hierusalẽ: & in oĩs ciui
tatẽs iude vt sequerẽtur leges gentiuꝫ
terre: & ꝓhiberent holocausta & sacrifi
cia: & placationes fieri in tẽplo dei: & p
hiberent celebrari sabbatũ & dies fole
nes. Et iussit coinquari sancta et sanctũ
templũ israel. Et iussit edificari aras &
tẽpla & idola: & imolari carnes suillas
& pecora cõmunia: & relinq̃re filios su
os incircuncisos: & coinquinari aias eo
rũ in oibus immũdiciis & abominatio
nibus: ita vt obliuiscerẽtur legẽ & imu
tarẽt oĩs iustificationes dei. Et qcunq;
nõ feciss̃ent secundũ verbũ regis antio
chi: morerẽtur. Secundũ oĩa verba hec
scripsit omni regno suo: & ꝓposuit pri
cipes populo q hec fieri cogerẽt. Et iu
serũt ciuitatibus iude sacrificare. Et cõ
gregati sunt multi de ppło ad eos q de-
reliquerãt legẽ dñi: & fecerũt mala sup
terrã: & effugauerũt ppm israel in abdi
tis & in asconditis fugitiuorũ locis. Die
qnta decima mẽsis casleu: qnto & q̃dra
gesimo & cẽtesimo ãno: edificauit rex
antioch⁹ abominatiõnẽ idolũ desolatio
nis sup altare dei: & p vniuersas ciuitates iude in circuitu edificauerũt aras &
ante ianuas domorũ: & in plateis incen
debant thura & sacrificabãt. Et libros
legis dei cõbusserunt igni scidẽtes eos:
& apud quẽcunq; inueniebãtur libri te
stamẽti dñi: & quicũq; obseruabat legẽ
dñi secũdũ edictũ regis: trucidabãt cũ.
In virtute sua faciebat hec ppło israel q
inueniebatur in omni mẽse in ciuitatibus. Et quinta et vicesima die mẽsis sa
crificabãt sup arã que erat cõtra altare:
& mulieres q̃ circuncidebãt filios suos
trucidabãtur secundũ iussium regis an
tiochi. Et suspẽdebant pueros a ceruicibus p vniuersas domos corũ: & eos q
circuncidebãt illos trucidabãtur. Et mul
ti de populo isr̃l diffinierunt apud se: vt
nõ mãducarẽt immũda: et elegerũt ma
gis mori q̃ tibi s comqnari immũdis:
& noluerũt infringere legẽ dei sancta;
& trucidati sunt: & facta est ira magna
sup populũ israel valde. Ca. 2.

IN diebus illis surrexit matathias fi
lius iohãnis filii symeonis sacerdos
ex filiis ioarib de hierusalẽ: & consedit
in monte modin. Et habebat filios qn
q̃ iohannã: qui cognominabatur gad
dis: & simonem: qui cognominabatur
thasi: & iudam: q vocabatur machabe⁹:
& eleazarũ: qui cognominabatur aba
rõ: & ionatham: qui cognominabatur
apphus. Hi viderunt mala que fiebant
in populo iuda et in hierusalem. Et dixit matathias. Vemihi. Vtquid natus
sum videre cõtritionem populi mei &
contritionem ciuitatis sancte: & sedere
illic cum datur in manibus inimicorũ?
Sancta in manu extraneorũ facta sũt:
templum eius sicut homo ignobilis.
Vasa glorie eius captiua abducta sunt:

Maccabeo.i.Cap.ii.

legis q̃ incuerũt cõbusserũt igne scinden-
τὰ νόμια ἃ εὗρον ἐνεπύρισαν πυρὶ κατασχί-
tes. ⁊ vbi inueniebãt apud aliq̃
σαντες. καὶ ὅπου εὑρίσκετο παρά τινι
liber testamẽti: ⁊ iusta ꝺcedebat
βιβλίον διαθήκης, καὶ ἐάν τις συνευδόκει τῷ
legi edicto regis occidebãt
νόμῳ τὸ σύγκριμα τ̃ βασιλέως ἐθανάτουν
illi in virtute sua. faciebãt sic israel
αὐτὸν ἐν ἰσχύι αὐτῶν. ἐποίουν οὕτω τῷ Ἰσρ̃λ
mẽsis in omni mẽse ⁊ mẽse in
τοῖς εὑρισκομένοις ἐν παντὶ μηνὶ καὶ μηνὶ ἐν
vrbibꝰ ⁊ qnta et vicesima mẽ
ταῖς πόλεσι καὶ ποιήσῃ καὶ εἰκάδι τ̃ μη
sis sacrificabãt sup arã q̃ erat in
νὸς θυσιάζοντες ἐπὶ τὸν βωμὸν ὃς ἦν ἐπὶ
altari. ⁊ mulieres q̃ circũ
τ̃ θυσιαστηρίου. καὶ τὰς γυναῖκας τὰς περι
ciderunt filios suos occiderũt
τέτμηκυίας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐθανάτωσαν
iuxta iussum: ⁊ suspẽderunt ifantes
κατὰ πρόσταγμα, καὶ ἐκρέμασαν τὰ βρέφη
ex collis eoꝝ ⁊ domos
ἐκ τῶν τραχήλων αὐτῶν καὶ τοὺς οἴκους
eoꝝ ⁊ eos q̃ circũciderãt illos.
αὐτῶν καὶ τοὺς περιτετμηκότας αὐτούς.
⁊ multi in israel fortiter sunt ⁊
καὶ πολλοὶ ἐν Ἰσραὴλ ἐκραταιώθησαν καὶ
obrmati in se vt nõ comederẽt cõmũia,
ὠχυρώσαν ἐν αὐτοῖς τ̃ μὴ φαγεῖν κοινά.
⁊ elegerũt mori vt nõ polluerẽ
καὶ ἐπεδέξαντο ἀποθανεῖν ἵνα μὴ μιανθῶ
tur cibis ⁊ ne inquinarẽt testa
σι τοῖς βρώμασι καὶ μὴ βεβηλώσωσι διαθή
mẽtũ sancti: ⁊ mortui sunt. ⁊ fuit ira
κην ἁγίαν. καὶ ἀπέθανον. καὶ ἐγένετο ὀργὴ
magna sup israel valde.
μεγάλη ἐπὶ Ἰσραὴλ σφόδρα. Ca.2.

IN diebꝰ illis: surrexit mat-
Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀνέστη ματ-
thias filꝰ ioannis filij symeõ sacerdos
ταθίας υἱὸς Ἰωάννου τοῦ συμεὼν ἱερεὺς τῶν
de filiis ioarib de hierusalẽ: ⁊ se-
υἱῶν Ἰωαρὶβ ἀπὸ ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκά-
dit in modin. ⁊ ei filij ꝺnꝝ:
θισεν ἐν μωδεῖν. καὶ αὐτῷ υἱοὶ πέντε,
ioãnes cognominat⁹ gaddis: simon
Ἰωάννης ὁ ἐπικαλούμενος Ἰαδδίς, σίμων
vocat⁹ thasi: iudas voca
ὁ καλούμενος θασί, Ἰούδας ὁ καλου-
tus maccabeꝰ: eleazar⁹ voca-
μενος μακκαβαῖος, ἐλεάζαρ ὁ καλούμε-
tus auarã: ionathas vocat⁹ sap-
νος αὐαράν, Ἰωνάθας ὁ καλούμενος σαπ-
phus. ⁊ vidit blasphemias q̃ fie
φοῦς. καὶ εἶδε τὰς βλασφημίας τὰς γι
bãt in iuda ⁊ hierlm: ⁊ dixit.
νομένας ἐν Ἰούδᾳ καὶ Ἰλήμ, καὶ εἶπεν.
hei mihi: vt qd hoc nat⁹ sum videre cõtri
οἴ μοι, ἵνατί γοῦν ἐγενήθην ἰδεῖν τὸ σύν
tionẽ ppli mei: ⁊ cõtri-
τριμμα τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὸ σύν
tionẽ vrbis sancte: ⁊ se-
τριμμα τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ κα
dere ibi cũ dat ea in manꝰ
θίσαι ἐκεῖ ἐν τῷ δοθῆναι αὐτὴν ἐν χειρὶ
inimicoꝝ: sanctuariũ in manu alienoꝝ.
ἐχθρῶν; τὸ ἁγίασμα ἐν χειρὶ ἀλλοτρίων.
factũ ẽ tẽplũ ei⁹ vt vir ignobilis.
ἐγένετο ὁ ναὸς αὐτῆς ὡς ἀνὴρ ἄδοξος. τὰ
vasa glie ei⁹ captiua abducta sũt.
σκεύη τῆς δόξης αἰχμάλωτα ἀπήχθη.

Tex.gre.cũ inter.latina.

trucidati sunt infantes eiꝰ in pla
ἀπεκτάνθη τὰ νήπια αὐτῆς ἐν ταῖς πλα
teis eiꝰ. pueri eiꝰ in gla
τείαις αὐτῆς. οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ῥομ=
dio inimici. que gẽs nõ hereditã
φαία ἐχθρῶν. ποιον ἔθνος οὐκ ἐκληρονόμη
uit regnũ ꝛ nõ obtinuit spo
σε βασιλείαν καὶ οὐκ ἐκράτησε τῶν σκυ
lia eiꝰ. ois ornatꝰ eiꝰ ablatꝰ ẽ.
λων αὐτῆς. πᾶς ὁ κόσμος αὐτῆς ἀφηρέθη.
p:o libera facta est in seruã ꝛ
ἀντὶ ἐλευθέρας ἐγένετο εἰς δοῦλην. καὶ
ecce sancta nr̃a ꝛ pulchritudo nr̃a
ἰδοὺ τὰ ἅγια ἡμῶν καὶ ἡ καλλονὴ ἡμῶν
ꝛ glia nr̃a desolata est: ꝛ cõtamina=
καὶ ἡ δόξα ἡμῶν ἠρημώθη, καὶ ἐβεβήλω
uerũt ea gẽtes. vt id nobis vltra viuere:
σαν αὐτὰ τὰ ἔθνη. ἵνατί ἡμῖν ἔτι ζῆν;
ꝛ scidit mattathias ꝛ filij eiꝰ
καὶ διέρρηξε ματταθίας καὶ υἱοὶ αὐτοῦ
uestes suas: ꝛ induerũt
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιεβάλον=
saccos. ꝛ plo:auerũt valde.
το σάκκους. καὶ ἐπένθησαν σφόδρα.
ꝛ venerũt q̃ a rege
καὶ ἦλθον οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως οἱ
cogentes rebellionẽ in
κατεναγκάζοντες τὴν ἀποστασίαν εἰς
modin vrbẽ vt sacrificarẽt. ꝛ
μωδὶν τὴν πόλιν ἵνα θυσιάσωσι. καὶ
multi de ifrael ad eos accef
πολλοὶ ἀπὸ ἰσραὴλ πρὸς αὐτοὺς προσ
serũt. ꝛ mattathias ꝛ filij eius
ἦλθον. καὶ ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
cõgregati sũt. ꝛ respõderunt
συνήχθησαν. καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ παρὰ
rege. ꝛ dixerũt mattathie:
τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπαν τῷ ματ
dicẽtes. princeps ꝛ gloriosus ꝛ
θία, λέγοντες. ἄρχων καὶ ἔνδοξος καὶ
magn9 es in vrbe hac: ꝛ cor=
μέγας εἶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐση
roborat9 in filijs ꝛ fratrib9. nũc acce
ριγμένος ἐν υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς. νῦν πρό
de prim9 ꝛ fac prece
σελθε πρῶτος καὶ ποίησον τὸ πρόσαγ
ptũ regis: vt fecerũt om=
μα τοῦ βασιλέως, ὡς ἐποίησαν πάν
nes gẽtes ꝛ viri iuda ꝛ
τα τὰ ἔθνη καὶ οἱ ἄνδρες ἰούδα καὶ
relicti in hierusalẽ. ꝛ
οἱ καταλειφθέντες ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
eris tu ꝛ dom9 tua amicoꝝ re=
ἔσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου τῶν φίλων τοῦ βα
gis. ꝛ tu ꝛ filij tui glificabi=
σιλέως. καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου δοξασθή
mini argẽto ꝛ auro ꝛ mune=
σεσθε ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ δώσο
rib9 multis. ꝛ respondit matathi
λαῖς πολλαῖς. καὶ ἀπεκρίθη ματταθί
as ꝛ dixit voce magna. si oẽs
ας καὶ εἶπεν φωνῇ μεγάλῃ. ἐὰν πάν
gẽtes ꝛ in familia regni regis
ἔθνη τὰ ἐν οἴκῳ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέ
obedĩũt ei: vt recedãt q̃libet a
ως ἀκούσωσιν αὐτοῦ, ἀποστῆναι ἕκαστος ἀπὸ
seruitute patrũ suoꝝ: ꝛ cõsenserũt
λατρείας πατέρων αὐτῶν, καὶ προσέσχον
preceptis eiꝰ: et ego ꝛ filij mei
τοῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ, κἀγὼ καὶ οἱ υἱοί μου
ꝛ fratres mei ambulabim9 in te=
καὶ οἱ ἀδελφοί μου πορευσόμεθα ἐν δια

Trãsla.B.Viero.

trucidati sunt senes eius in plateis: et iu
uenes eius ceciderũt in gladio inimico=
rum. Que gens non hereditauit regnũ
eius: et non obtinuit spolia eius. Om=
nis cõpositio eius ablata est. Que erat
libera facta est ancilla. Et eccesancta no
stra: & pulchritudo nr̃a: & claritas no=
stra desolata est: & coinquinauerunt eã
gẽtes. Quo ergo nobis adhuc viuere?
Et scidit vestimenta sua matathias & fi
lii eius & operuerunt se ciliciis: & plan=
xerunt valde: & venerunt illuc qui missi
erant a rege antiocho: vt cogerent eos
qui confugerant in ciuitatem modin
immolare & accendere thura: & a lege
dei discedere. Et multi de populo israel
consentientes accesserunt ad eos: sed
matathias & filii eius constanter stete=
runt: & respondentes qui missi erãt ab
antiocho: dixerunt matathie. Princeps
et clarissimus et magnus es in hac ciui
tate: & ornatus filiis & fratribus. Ergo
accede prior et fac iussum regis sicut fe
cerunt omnes gentes & viri iuda: & qui
remanserunt in hierusalem. Et eris tu
& filii tui inter amicos regis: & amplifi=
catus auro et argento & munerib9 mul
tis. Et respondit matathias & dixit ma=
gna voce. Et si omnes gentes regi ãtio
cho obediunt: vt discedant vnusquisq;
a seruitute legis patrũ suorum: & con=
sentiant mandatis eius: ego & filii mei
& fratres mei obediemus legi patrum
nostrorum. Propiti9 sit nobis deus: nõ
est nobis vtile relinquere legem & iusti
cias dei. Non audiemus verba regis an
tiochi: nec sacrificabimus trasgredien=
tes legis nostre mandata: vt eamus alte
ra via. Et vt cessauit loqui verba hec:
accessit quidam iudeus in omnium ocu
lis sacrificare idolis super aram in ciui=
tate modin secundum iussum regis. Et
vidit matathias & doluit: & contremue
runt renes eius. Et accensus est furor
eius secundum iudiciũ legis: & insiliẽs
trucidauit eum super aram. Sed & virũ
quem rex antiochus miserat qui coge
bat immolare: occidit in ipso tempore
& aram destruxit: et zelatus est legẽ sic
cut fecit phinees zãbri filio salomi. Et
exclamauit matathias voce magna in
ciuitate dicens. Omnis qui zelum ha=
bet legis statuens testamentum exeat
post me. Et fugit ipse & filii eius in mon
tes: & reliquerunt quecunq; habebant
in ciuitate. Tunc descenderunt multi
querentes iudicium & iustitiã in deser
tum: & federũt ibi ipsi & filii eius: & mu
lieres eorum & pecora eorum: quoniã
inundauerunt super eos mala. Et renũ
ciatum est viris regis & exercitui q̃ erãt
in hierusalem ciuitate dauid: quoniam
discessissent viri quidam qui dissipaue=
runt mandatum regis in loca occulta
in deserto: et abiissent post illos multi.
Et statim prexerunt ad eos & constitue
runt aduersus eos prelium in die sabba
torũ: et dixerũt ad eos. Resistitis & nũc
adhuc!

Maccabeo.i.Cap.ii

stamẽto patrũ nr̃oꝝ. ppiti9 nobis relin
θήκην πατέρων ἡμῶν. ἵλεως ἡμῖν κατακλι
quere legẽ ꝛ iusticias. fmonẽ
θῆναι νόμον καὶ δικαιώματα. γνόντες τὸ
regis nõ audiem9 vt pterem9
βασιλέως οὐκ ἀκουσόμεθα παρελθεῖν
B
fuit.ate nr̃am dextra vel sinistra.
τὴν λατρείαν ἡμῶν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν.
ꝛ vt cessauit loq̃ verba hec:
καὶ ὡς ἐπαύσαντο λαλῶν τοὺς λόγους τού
accessit vir iude9 in ocu
τους, προσῆλθεν ἀνὴρ ἰουδαῖος ἐν ὀφθαλ
lis oim sacrificare in ara
μοῖς πάντων θυσιάσαι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ
in modin fm iussum regis:
ἐν μωδὶν κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέ
ꝛ vidit mattathias ꝛ zelauit ꝛ
ως, καὶ εἶδε ματταθίας καὶ ἐζήλωσε καὶ
cõtremuerũt renes eiꝰ: ꝛ ptulit
ἐτρόμησαν οἱ νεφροὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκε
furorẽ fm iudiciũ. ꝛ currẽs ingula
θυμὸν κατὰ τὸ κρίμα. καὶ δραμὼν ἔσφα
uit eũ sup aram. ꝛ vlt
ξεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν βωμόν. καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ
regis cogentẽ sacrificare occi=
βασιλέως τὸν ἀναγκάζοντα θύειν ἀπέ=
dit in tpe illo. ꝛ a=
κτεινεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ τὸν βω
rã destruxit: ꝛ zelauit legẽ: sicut
μὸν καθεῖλε, καὶ ἐζήλωσε τῷ νόμῳ, καθὼς
fecit phinees zãbri filio salõ.
ἐποίησε φινεὲς τῷ ζαμβρὶ υἱῷ σαλώμ.
ꝛ clamauit matathias in vrbe vo=
καὶ ἀνέκραξε ματταθίας ἐν τῇ πόλει φω
ce magna dicẽs. ois q̃ zelat legẽ
νῇ μεγάλῃ λέγων. πᾶς ὁ ζηλῶν τῷ νόμῳ
ꝛ statuit testamẽtũ: exeat post me.
καὶ ἱστῶν διαθήκην, ἐξελθέτω ὀπίσω μου.
ꝛ fugerũt ipe ꝛ filij eiꝰ in
καὶ ἔφυγον αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς
mõtes: ꝛ reliquerũt q̃ habẽt in
τὰ ὄρη, καὶ ἐγκατέλιπον ὅσα εἶχον ἐν
vrbe. tũc descẽderũt multi que
τῇ πόλει. τότε κατέβησαν πολλοὶ ζητοῦν=
rentes iusticiã ꝛ iudiciũ in
τες δικαιοσύνην καὶ κρίμα εἰς τὴν
desertũ sedere illuc: ipi ꝛ filij
ἔρημον καθίσαι ἐκεῖ, αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ
eoꝝ ꝛ vxores eoꝝ ꝛ iumẽ
αὐτῶν καὶ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ κτή=
ta eoꝝ: q̃m multiplicata sũt sup eos
νη αὐτῶν, ὅτι ἐπληθύνθη ἐπ' αὐτοὺς τὰ
mala. ꝛ nunciatũ ẽ virũ
κακά. καὶ ἀνηγγέλη τοῖς ἀνδράσι τοῦ
regis ꝛ exercitꝰ q̃ erãt
βασιλέως καὶ τάξις δυνάμεων αἳ ἦσαν
in hierusalẽ vrbe dauid: q̃m descẽde
ἐν ἱερουσαλὴμ πόλει δαυίδ, ὅτι κατέ=
rũt viri: q̃ dissipauerunt
βησαν ἄνδρες, οἵτινες διεσκέδασαν τὴν
mãdatũ regis in occul
ἐντολὴν τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς κρύ
ta in deserto. ꝛ cucurrerũt post
φους ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἔδραμον ὀπίσω
eos multi: ꝛ deprehẽdẽtes eos
αὐτῶν πολλοί, καὶ καταλαβόντες αὐτοὺς
castrametati sũt cõtra illos. ꝛ cõstituerunt
παρενέβαλον ἐπ' αὐτούς. καὶ συνεστήσαντο
aduersus eos prlium in die sab=
πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ
batoꝝ. ꝛ dixerũt ad eos. vsq; nũc
βάτων. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς. ἕως τοῦ νῦν

Tex.Gre.cũ iter.lati.

egressi facite iuxta fmonẽ
ἐξελθόντες ποιήσατε κατὰ τὸν λόγον τοῦ
regis ꝛ viuem9. ꝛ dixerũt nõ
βασιλέως καὶ ζησεσθε. καὶ εἶπαν οὐκ
exibim9: neq; faciem9 ver
ἐξελευσόμεθα, οὐ δὲ ποιήσομεν τὸν λό=
bũ regis vt polluam9 die
γον τοῦ βασιλέως βεβηλῶσαι τὴν ἡμέραν
, sabbatoꝝ. ꝛ accelerauerũt contra
τῶν σαββάτων. καὶ ἐτάχυναν ἐπ' αὐ=
eos plũ: ꝛ nõ respõderũt
τοὺς πόλεμον, καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν
eis: neq; lapidẽ excusserũt in eos:
αὐτοῖς, οὐ δὲ λίθον ἐνετίναξαν αὐτοῖς,
neq; opplauerũt occulta dicẽtes:
οὐ δὲ ἐνέφραξαν τοὺς κρύφους λέγοντες,
moriamur oẽs in simplicitate
ἀποθανωμεν πάντες ἐν τῇ ἁπλότητι
nr̃a. testis est sup nos celũ ꝛ
ἡμῶν. μαρτυρεῖ ἐφ' ἡμᾶς ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ
terra q̃ indicta eũ pditis nos: ꝛ insi
γῆ ὅτι ἀκρίτως ἀπόλυτε ἡμᾶς, καὶ ἀνέ
rexerũt cõtra illos in bello
στησαν ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τοῖς
sabbatis: ꝛ mortui sũt ipi ꝛ mu
σάββασι, καὶ ἀπέθανον αὐτοὶ καὶ αἱ γυ
lieres eoꝝ: ꝛ filij eoꝝ: ꝛ
ναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ τὰ
iumẽta eoꝝ vsq; ad mille aias homi
κτήνη αὐτῶν ἕως χιλίων ψυχῶν ἀνθρώ
nũ: ꝛ cognouit mattathias ꝛ amici
πων. καὶ ἔγνω ματταθίας καὶ οἱ φίλοι
eiꝰ: ꝛ lugerũt sup eos vsq; ad val=
αὐτοῦ, καὶ ἐπένθησαν ἐπ' αὐτοὺς ἕως σφό=
de. ꝛ dixit vir ppinq̃ suo: si
δρα. καὶ εἶπεν ἀνὴρ τῷ πλησίον αὐτοῦ, ἐὰν
oẽs fecerim9 vt fratres nr̃i fe=
πάντες ποιησωμεν ὡς ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐκ=
cerũt: ꝛ nõ pugnauerim9 cõtra
ποιησαν, καὶ μὴ πολεμησωμεν πρὸς τὰ
gẽtes pro aia nr̃a ꝛ iustifica
ἔθνη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ τῶν δικαιω
tionib9 nr̃is: nũc citi9 nos disper
μάτων ἡμῶν, νῦν ταχὺ ἡμᾶς ὀλοθρεύσου
det a terra. ꝛ cogitauerũt die
σιν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἐβουλεύσαντο τῇ ἡμέ
illa dicẽtes. ois homo q̃cũq;
ρᾳ ἐκείνῃ λέγοντες. πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἐὰν
venerit ad nos in bellũ die
ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς εἰς πόλεμον τῇ ἡμέρᾳ τῶν
sabbatoꝝ: pugnem9 cõtra eo=
σαββάτων, πολεμήσωμεν κατέναντι αὐ
rum. ꝛ nõ moriamur oẽs sicut
τῶν. καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωμεν πάντες καθὼς
mortui sũt fratres nr̃i in occultis.
ἀπέθανον οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τοῖς κρυφοῖς.
tũc cõgregati sũt ad illos synagoga:
τότε συνήχθησαν πρὸς αὐτοὺς συναγωγὴ,
afideoꝝ fortes potẽtia de ifrael
ἀσιδαίων ἰσχυροὶ δυνάμει ἀπὸ ἰσραὴλ
ois voluntari9 lege: ꝛ om=
πᾶς ὁ ἑκουσιαζόμενος τῷ νόμῳ, καὶ πᾶν
nes fugitiui ob mala addi
τες οἱ φυγαδεύοντες ἀπὸ τῶν κακῶν προ
ti sunt illis: ꝛ facti sunt eis in
στεθησαν αὐτοῖς, καὶ ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς
firmamẽtũ. ꝛ collegerũt exercitũ ꝛ p=
στήριγμα. καὶ συνεσήσαντο δύναμιν καὶ ἐ=
cusserũt pctõres in ira sua vi=
πάταξαν ἁμαρτωλοὺς ἐν ὀργῇ αὐτῶν ἄν=
ros sine lege in furore suo. ꝛ reliq̃
δρας ἀνόμους ἐν θυμῷ αὐτῶν. καὶ οἱ λοιποὶ

Gen.22. c.
Deu.33 f.
Nu.15 c.
Iosue. 10.
Nu.14
Dan.6 c.

Trãsla.B.Vie.

Exite & facite secundum verbum re=
gis antiochi et viuetis: et dixerũt. Non
exibimus: neq; faciemus verbum regis
vt polluamus diem sabbatorum. Et cõ
citauerunt aduersus eos prelium: et nõ
responderunt eis: nec lapidem miserũt
in eos: nec oppilauerũt loca occulta di=
centes. Moriamur omnes in simplicita
te nostra: & testes erunt super nos celũ
et terra q̃ iniuste pditis nos. Et intule
runt illis bellũ sabbatis: & mortui sunt
ipsi & vxores eorum & filii eorum & pe
cora eorũ: vsq; ad mille animas homi=
num. Et cognouit matathias & amici
eius: & luctum habuerũt super eos vals
de. Et dixit vir proximo suo. Si omnes
fecerimus sicut fratres nostri fecerunt:
& non pugnauerimus aduersus gentes
pro animabus nostris & iustificationi=
bus nostris: citius disperdent nos a ter=
ra. Et cogitauerunt in die illa dicentes.
Omnis homo quicũq; venerit ad nos
in bello die sabbatorum: pugnem9 adu
ersus eum: & non moriemur omnes
sicut mortui sũt fratres nostri in occul
tis. Tunc congregata est ad eos synago
ga iudeorum fortis viribus ex israel: oĩs
voluntarius in lege: & omnes qui fugie
bant a malis additi sunt ad eos: & facti
sunt illis ad firmamentum. Et college=
runt exercitum: & percusserunt pecca
tores in ira sua: & viros iniquos in indi
gnatione sua: & ceteri fugerũt ad natio
nes vt euaderẽt. Et circuuit matathias
& amici eius: & destruxerũt aras: et cir
cundederũt pueros incircũcisos quot=
quot inuenerunt in finib9 israelis for=
titudine. Et persecuti sunt filios super=
bie: & prosperatum est opus in manib9
eorum. Et obtinuerunt legem de mani
bus gentium: & de manibus regum: &
non dederunt cornu peccatori. Et ap=
propinquauerũt dies matathie moriẽ
di & dixit filiis suis. Nunc cõfortata est
superbia & castigatio & tempus euersio
nis & ira indignationis: Nunc ergo filii
emulatores estote legis: & date animas
vestras pro testamento patrum: & me=
mentote operum patrũ que fecerunt
in generationibus suis: & accipietis glo
riam magnã & nomen eternũ. Abraã
nonne in tentatione inuentꝰ est fidelis:
& reputatum est ei ad iusticiam? Ioseph
in tempore angustie sue custodiuit mã
datum: & factus est dominus egypti.
Phinees pater noster zelando zelũ dei
accepit testamentum sacerdotii eterni.
Iesus dum impleuit verbum factus est
dux in israel. Caleph duꝫ testificatur in
ecclesia accepit hereditatem. Dauid in
sua misericordia consecutus est sedem
regni in secula. Helias dum zelat zelũ
legis: receptus est in celum. Ananias &
azarias & misael credẽtes liberati sunt
de flãma. Daniel in sua simplicitate libe
ratus est de ore leonum. Et ita cogitate
per generationem & generationem:
quia omnes

Maccabeo.i.Cap.ii.

fugerũt in gẽtes vt liberarẽt. ꝛ circũde
ἔφυγον εἰς τὰ ἔθνη σωθῆναι. καὶ ἐκύκλω
dit mattathias ꝛ amici eius: ꝛ de
σε ματταθίας καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, καὶ κα
struxerũt aras illoꝝ. ꝛ circũcidit
θεῖλον τοὺς βωμοὺς αὐτῶν. καὶ περιέτε
rũt pueros incircũcisos quoꝝ
μον τὰ παιδάρια τὰ ἀπερίτμητα ὅσα
inuenerũt i terminis israel in fortitudie ꝛ pſecu=
εὗρον ἐν ὁρίοις ἰσραὴλ ἐν ἰσχύϊ. καὶ ἐδίω=
ti sunt filios superbie. ꝛ pſpe
ξαν τοὺς υἱοὺς τῆς ὑπερηφανίας. καὶ κατευ
ratũ est opus in manu eoꝝ. ꝛ obti
ωδώθη τὸ ἔργον ἐν χειρὶ αὐτῶν. καὶ ἀντε
nuerũt legẽ de manu gẽtiũ ꝛ
λάβοντο τοῦ νόμου ἐκ χειρὸς τῶν ἐθνῶν καὶ
de manu regũ. ꝛ nõ dede
ἐκ χειρὸς τῶν βασιλέων. καὶ οὐκ ἔδω
rũt cornu peccatori. ꝛ appropinquerũt
καν κέρας τῷ ἁμαρτωλῷ. καὶ ἤγγισαν
dies ma ttathie vt moreret: ꝛ
αἱ ἡμέραι τοῦ ματταθίου ἀποθανεῖν, καὶ
dixit filijs suis. nũc firmata ẽ super
εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ. νῦν ἐσηρίχθη ὑπερη
bia ꝛ castigatio ꝛ tps cõfusio
φανία καὶ ἔλεγμὸς καὶ καιρὸς καταστρο=
nis ꝛ ira idignatiõis. ꝛ nũc filij zela
φῆς καὶ ὀργὴ θυμοῦ. καὶ νῦν τέκνα ζηλώσα
te legẽ: ꝛ date aias vras
τε τῷ νόμῳ, καὶ δότε τὰς ψυχὰς ὑμῶν
pro testamẽto patrũ vr̃oꝝ memẽtote
ὑπὲρ διαθήκης πατέρων ὑμῶν. μνησθῆτε
patrũ nr̃oꝝ opa q̃ fecerũt in
τῶν πατρῶν ἡμῶν τὰ ἔργα ἃ ἐποίησαν ἐν
gnationib9 eoꝝ. ꝛ accipite glam ma
ταῖς γενεαῖς αὐτῶν. καὶ δέξασθε δόξαν με
gnã ꝛ nomẽ eternũ. abraã nõne i
γάλην καὶ ὄνομα αἰώνιον. Ἀβραὰμ οὐχὶ ἐν
tentatione inuent9 fidelis: ꝛ reputatũ ẽ ei
πειρασμῷ εὑρέθη πιστός, καὶ ἐλογίσθη αὐ
ad iusticiã? ioseph in tpe ũgũ=
τῷ εἰς δικαιοσύνην; Ἰωσὴφ ἐν καιρῷ ἐνο
stie sue custodiuit pceptũ: ꝛ fa=
χωρίας αὐτοῦ ἐφύλαξεν ἐντολήν, καὶ ἐγέ
ct9 est dñs egypti. phinees pater
νετο κύριος αἰγύπτου. Φινεὲς ὁ πατὴρ
noster in zelãdo zelũ: accepit testa
ἡμῶν ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον, ἔλαβε δια=
mẽtũ sacerdotij sẽpiterni. iesus in
θήκην ἱερωσύνης αἰωνίας. Ἰησοῦς ἐν τῷ
adimplẽdo fmonẽ fact9 est iudex in ifra
πληρῶσαι λόγον ἐγένετο κριτὴς ἐν Ἰσρα=
el. caleph in testificãdo in
ηλ· Χαλὲβ ἐν τῷ ἐπιμαρτύρασθαι ἐν
ecclesia accepit tcrẽ hereditatẽ.
τῇ ἐκκλησίᾳ ἔλαβε γῆς κληρονομίαν.
dauid in mia sua possedit
Δαυὶδ ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ ἐκληρονόμησε
sedẽ regni ppetui. elias dũ ze
θρόνον βασιλείας αἰωνίας. Ἠλίας ἐν τῷ ζη
laret zelũ legis receptꝰ est vsq; ad
λῶσαι ζῆλον νόμου ἀνελήφθη εἰς τὸν
celũ. ananias azarias misael credẽ
οὐρανόν. Ἀνανίας Ἀζαρίας μισαὴλ πι=
tes liberati sunt de flãma. daniel
στεύσαντες ἐσώθησαν ἐκ φλογός. Δανιὴλ
in simplicitate sua liberatꝰ ẽ de ore
ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτοῦ ἐρρύσθη ἐκ στόμα
leonũ. ꝛ sic cogitate per
τος λεόντων. καὶ οὕτως ἐννοήσητε κατὰ
gnationẽ ꝛ gnationẽ: q̃m oẽs
γενεὰν καὶ γενεάν, καὶ ὅτι πάντες

sperantes in ipm: nō infirmabi=
ōi ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν, οὐκ ἀδενήσου
tur. τ a verbis viri peccato
ris ne timeatis: da gla ei⁹
λοῦ μὴ φοβηθῆτε, ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ
in sterc⁹ τ in vermes. hodie
ἐις κόπρια καὶ εἰς σκώληκας. σήμερον
extollitur τ cras nō inueniet:
ἐταράσθη καὶ ἄριον οὐ μὴ εὑρεθῇ,
da cōuersus est in pulueré suū:
ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς γὴν χοῦν αὐτοῦ,
τ cogitatio ei⁹ perijt.
καὶ ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ ἀπώλετο.
τ vos filij cōfortamini τ viri
καὶ ὑμεῖς τέκνα ἰσχύσατε καὶ ἀνδρί
estote in lege: da in ipa glia
ζεσθε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ἐν αὐτῷ δό=
cabimini. τ ecce symeō fra
ξασθήσεσθε. καὶ ἰδοὺ συμεὼν ὁ ἀδελ=
ter vester: scio q̄ vir cōsilij est:
φὸς ὑμῶν, δίδα ὅτι ἀνὴρ βουλῆς ἐστιν,
cum audite oēs dies. ip=
αὐτοῦ ἀκούετε πάσας τὰς ἡμέρας. αὐ
se vobis erit in patrē: τ iudas
τὸς ὑμῖν ἔσται εἰς πατέρα, καὶ ἰούδας
maccabeus ipe fortis potentia a iu
μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς δυναμει ἐκ νε
uētute sua: hic vobis erit princeps exer
ότητος αὐτοῦ, οὗτος ὑμῖν ἔσαι ἄρχων στρα
citꝰ: τ bellabitis belli ppitꝰ.
τιᾶς, καὶ πολεμήσετε πόλεμον λαῶν.
τ vos adductis ad vos oēs
καὶ ὑμεῖς προσάξετε πρὸς ὑμᾶς πάντας
factores legis: τ vltionē
τοὺς ποιητὰς τοῦ νόμου, καὶ ἐκδίκησιν τ
ppli vri. retribuite retributionē
λαοῦ ὑμῶν. ἀνταπόδοτε ἀνταπόδομα
gētiū. τ attēdite in precep=
τοῖς ἔθνεσι, καὶ προσέχετε εἰς τὰ προσά
pta legis. τ bñdixit eos.
γματα τοῦ νόμου. καὶ ἐυλόγησεν αὐτούς.
τ appositꝰ est ad patres suos:
καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτ,
τ mortuus est in sexto τ quadrage
καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ τεσαρα=
simo anno. τ sepelierūt eū
κοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει. καὶ ἔθαψαν αὐ
filij eius in sepulturis patrū suoꝝ
τὸν οἱ υἱοὶ αὐτ ἐν τάφοις πατέρων αὐτ
in modin: τ luxerūt eū oīs isra
ἐν μωδίν, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσρα
el luctu magno.
ηλ κοπετὸν μέγαν. Ca. 3.

ET surrexit iudas vocat⁹
Καὶ ἀνέστη ἰούδας ὁ καλούμε=νος
maccabeꝰ filiꝰ ei⁹ pro eo: τ
μακκαβαῖος υἱὸς αὐτοῦ ἀντ αὐτοῦ, καὶ
adiuuabāt eū oēs fratres eius:
ἐβοήθουν αὐτῷ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτ,
τ oēs q̄ adhesērāt patri
καὶ πάντες ὅσοι ἐκολλήθησαν τῷ πατρὶ
ei⁹: τ preliabant preliū isra
αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τὸν πόλεμον ἰσρα
el cū letitia. τ dilatauit gliam
ηλ μετ' εὐφροσύνης. καὶ ἐπλάτυνε δόξαν
ppō suo. τ induit thoracē vt
τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἐνεδύσατο θώρακα ὡς
gigas: τ sucinxit se armis bel
γίγας, καὶ συνεζώσατο τὰ σκευὴ τὰ πο
licis suis. prelia cōstituit pro
λεμικὰ αὐτοῦ. πολέμους συνεστήσατο σκε

qui sperant in eum non infirmantur.
Et a verbis viri peccatoris ne timueri=
tis: quia gloria eius sterc⁹ & vermis est.
Hodie extollitur et cras non inuenie=
tur: quia conuersus est in terram suaꝫ:
et cogitatio eius perijt. Vos ergo filii
confortamini & viriliter agite in lege:
quia cum feceritis que vobis precepta
sunt in lege a domino deo vro: in ipsa
glorioſi eritis. Et ecce simon frater ve
ster scio q̄ vir consilii est. Ipsum audi=
te sp̄er: & ipse erit vobis pater. Et iu=
das machabeus fortis viribus a iuuētu=
te sua: sit vobis princeps militie: & ipse
aget bellū populi. Et adducetis ad vos
omnes factores legis: & vindicate vin=
dictam populi vestri. Retribuite retribu
tionem in gentibus: et intendite in pre
ceptum legis. Et benedixit eos: et appo
situs est ad patres suos. Et defunctus est
anno cētesimoquadragesimosexto: &
sepultus est a filiis suis in sepulchris pa
trum suorum in modin: & planxerunt
eum omnis israel planctu magno.

Capitulum tertium.

ET surrexit iudas q vocabatur ma=
chabeus filius eius pro eo: & adiu
uabant eum omnes fratres eius: & vni
uersi qui se coniunxerant patri eius: &
preliabantur prelium israel cu⁊ leticia:
& dilatauit gloriā populo suo: & induit
se loricam sicut gigas: & succinxit se ar
ma bellica sua in prelijs: & protegebat
castra gladio suo. Similis factus est leo=
ni in operibus suis: & sicut catulus leo=
nis rugiens in venatione. Et persecuꝰ
est iniquos perscrutans eos: & qui con
turbant populum suum: eos succēdit
flāmis & repulsi sunt inimici eius pre ti
more eius. Et omnes operarii iniquita
tis conturbati sunt: & directa est salus in
manu eius. Et exacerbabat reges mul=
tos: & letificabat iacob in operibꝰ sus:
& in seculum memoria eius in benedi=
ctione. Et perambulabat ciuitates iuda
& perdidit impios ex eis: et auertit ira⁊
ab israel. Et nominatꝰ est vsq̄ ad nouis
simum terre: & congregauit perecutes
et cōgregauit apollonius gentes: et a
samaria virtutem multam & magnam
ad bellandum contra israel. Et cogno=
uit iudas & exiit obuia⁊ illi: & percussit
& occidit illum: & ceciderunt vulnerati
multi: & reliqui fugerūt: & accepit spo=
lia eorum et gladium apollonii abstu=
lit iudas: et erat pugnans in eo omnib⁹
diebus: et audiuit feron princeps exer=
citus syrie q̄ congregauit iudas cōgre=
gationem fidelium & ecclesiam secu⁊:
et ait. Faciam mihi nomen & glorifica=
bor in regno: et debellabo iudā & eos
qui cum ipso sunt qui spernebant ver
bum regis: & preparauit se & ascende=
runt cum eo castra impiorum fortes au
xiliarij: vt facerent vindictam in filios
israel: &

tegēe castra in gladio. τ similis
πᾶσιν παρεμβολὴν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ὅμοι
fact⁹ ē leoni in operib⁹ suis: τ vt
ώθη λέοντι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ὡς
catul⁹ leōis ruēs in venatione. τ perse=
σκύμνος ἐρευγόμενος ἐις θήραν. καὶ ἐδίω=
cu⁊ ē iniquos scrutās. τ turbā
ξεν ἀνόμους ἐξερευνῶν. καὶ τοὺς παράνο=
tes pplm suū succēdit. τ cōpul
τας τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐφλόγισε. καὶ συνε=
si sunt iniqui a timore ei⁹.
σάλησαν οἱ ἄνομοι ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτ.
τ oēs operarij iniquitatis cōtur
καὶ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας συνε
bati sunt. τ prosperata ē salutatio in
ταράχθησαν. καὶ εὐοδώθη σωτηρία ἐν
manu eius. Et exacerbauit reges
χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἐπίκρανε βασιλεῖς
multos: τ letificauit iacob in
πολλούς, καὶ εὐφραγε τὸν ἰακὼβ ἐν τοῖς
operib⁹ suis: τ vsq̄ in seculū memo
ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος τὸ μνη=
ria ei⁹ in benedictionē. τ pābulauit
μόσυνον αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν. καὶ διῆλθεν
in ciuitatib⁹ iuda: τ delcuit im=
ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ ἐξωλόθρευσεν ἀσε
pios de ea. τ auertit irā ab
βεῖς ἐξ αὐτῆς. καὶ ἀπέστρεψεν ὀργὴν ἀπὸ
israel. τ nominatꝰ ē vsq̄ad nouissimū
ἰσραήλ. καὶ ὠνομάσθη ἕως ἐσχάτου τῆς
terre: τ cōgregauit perecutes.
γῆς, καὶ συνήγαγε διωκομένους. καὶ συ
gregauit appollonī gētes: τ a samā=
νήγαγε ἀπολλώνιος ἔθνη, καὶ ἀπὸ σαμα
ria exercitū magnū vt pugnaret
ρείας δύναμιν μεγάλην τοῦ πολεμῆσαι
cōtra israel. τ cognouit iudas τ exiit
πρὸς ἰσραήλ. καὶ ἔγνω ἰούδας καὶ ἐξῆλθεν
in occursuꝫ ei. τ percussit eū
εἰς συνάντησιν αὐτῶ. καὶ ἐπάταξεν αὐ
τ occidit. τ ceciderūt vul
τὸν καὶ ἀπέκτεινε. καὶ ἔπεσον τραυ=
nerati multi: τ reliqui fuge
ματίαι πολλοί, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυ
rūt. τ accepit spolia eoꝝ: τ
γον. καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ τὴν
gladiū apollonij accepit iudas:
μάχαιραν ἀπολλωνίου ἔλαβεν ἰούδας,
τ fuit pugnās eū eo oēs di
καὶ ἦν πολεμῶν ἐν αὐτῇ πάσας τὰς ἡμέ
es. τ audiuit ferō princeps exer
ρας. καὶ ἤκουσε σήρων ὁ ἄρχων τῆς δυ
cit⁹ syrie q̄ cōgregauit iudas cōgre
νάμεως συρίας ὅτι ἤθροισεν ἰούδας ἄθροι
gationē: τ ecclesiā fideliū secū
σμα, καὶ ἐκκλησίαν πιστῶν μεθ' αὐτοῦ καὶ
exercitū in bellū. τ dixit.
ἐκπορευομένων εἰς πόλεμον, καὶ εἶπε.
faciā mihi nomē τ glorificabor
ποιήσω ἐμαυτῷ ὄνομα καὶ δοξασθήσομαι
in regno: τ debellabo
ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ πολεμήσω τὸν ἰού
dā τ eos q̄ cū eo: τ sper
δαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς ἐξουδε
nātes verbū regis. τ addi
νοῦντας τὸν λόγον τοῦ βασιλέως. καὶ πρὸ
dit: τ ascēderūt cū eo castra
σέθεντο, καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ παρεμβο=
impiorū fortia ad adiuuādū eū vt fa
λὴ ἀσεβῶν ἰσχυρὰ βοηθῆσαι αὐτῷ ποιή
ceret vltionē in filijs israel. τ
σαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ

appropiquauerūt vsq̄ad ascēsum bethorō. τ
ἤγγισεν ἕως ἀναβάσεως βαιθωρῶν. καὶ
exiuit iudas in occursum ei cū
ἐξῆλθεν ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῶ μι
paucis. vt ā viderūt exercitū venie
κροῖς. ὡς δὲ εἶδον τὴν παρεμβολὴν ἐρχο
tē in occursum eis: dixerūt
μένην εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, εἶπον τῶ
iuda. q̄d poterim⁹ pauci cōtra⁊ plu
ἰούδα. τί δυνησόμεθα ὀλιγοστοὶ ὄντες πρὸ
rimos cōtra multitudinē tantā fouē. τ
λεμῆσαι πρὸς πλῆθος τοσοῦτο ἰσχυρόν. καὶ
nos fatigati sumus ieiunio hodie.
ἡμεῖς ἐκλελυμένοι ἀσιτοῦντες σήμερον.
τ dixit iudas. facile est conclu
καὶ εἶπεν ἰούδας. εὔκοπόν ἐστι συγκλει=
di multos in manib⁹ paucoꝝ τ
σθῆναι πολλοὺς ἐν χερσὶν ὀλίγων, καὶ
nō est differēta in cōspectu celi salua
οὐκ ἔστι διαφορὰ ἐναντίον τοῦ οὐρανοῦ σώ
re in multis vel i paucis. quia nō in
ζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις. ὅτι οὐκ ἐν
multitudie potēte victoria belli est:
πλήθει δυνάμεως νίκη πολέμου ἐστίν,
sed a celo fortitudo. ipi veniūt
ἀλλ' ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἰσχύς. αὐτοὶ ἔρχον
cōtra nos multitudie cōtumacie τ ini
ται πρὸς ἡμᾶς πλήθει ὕβρεως καὶ ἀνο=
quitatis vt disperdāt nos τ mulieres
μίας τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰς γυναῖκας
nr̄as τ filios nr̄os vt spo=
ἡμῶν καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν τοῦ σκυλεύ=
liēt nos. nos aūt pugnam⁹ pro
σαι ἡμᾶς. ἡμεῖς δὲ πολεμοῦμεν περὶ
animab⁹ nr̄is τ legib⁹ nr̄is.
τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τῶν νομίμων ἡμῶν.
τ ipe cōteret eos ante fa=
καὶ αὐτὸς συντρίψει αὐτοὺς πρὸ προσώ=
cie nr̄am. vos aūt nō timeatis ab
που ἡμῶν. ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε ἀπ' αὐ
eis. postq̄ aūt cessauit loqui irruit in
τῶν. ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν ἐνέπεσεν εἰς
eos subito: τ cōtrit⁹ est ferō τ
αὐτοὺς ἄφνω, καὶ συνετρίβη σήρων καὶ ἡ
exercit⁹ ei⁹ coram eo. τ
παρεμβολὴ αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ
pcussit sūt eos in defensū bethorō
ἐδίωκον αὐτοὺς ἐν τῇ καταβάσει βαιθωρῶν
vsq̄ad cāpū. τ ceciderūt ab eis
ἕως τοῦ πεδίου. καὶ ἔπεσον ἀπ' αὐτῶν
q̄si viri octingēti. at reliq̄ fuge
ὡς ἄνδρες ὀκτακόσιοι. οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυ
rūt in terrā phylistiim. τ incepit timor
γον εἰς γῆν φυλιστιείμ. καὶ ἤρξαντο φόβος
iuda a fratrib⁹ ei⁹ τ formido
ἰούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἡ πτόη
incidere ē in gētes q̄ in circuitu eo
ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ κυκλω αὐ
rū: τ appropinquūt vsq̄ad regē
τῶν, καὶ ἤγγισεν ἕως τοῦ βασιλέως τὸ
nomē eius: τ de preliis
ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ τῶν παρατάξεων
inde narrabat oīs gēs. cū aūt audiuit
ἰούδα ἐξηγεῖτο πᾶν ἔθνος. ὡς δὲ ἤκουσεν
antiochus rex sinones hos:
ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τού=
irat⁹ est furore. τ misit τ
τοὺς, ὠργίσθη θυμῶ. καὶ ἀπέστειλε καὶ
cōgregauit exercitus oēs re=
συνήγαγε τὰς δυνάμεις πάσας τῆς βα
gni sui castra fortia val
λείας αὐτοῦ παρεμβολὴν ἰσχυρὰν σφό=

appropinquauerūt vsq̄ad bethorō: et
exiuit iudas obuiam illis cum paucis.
Vt autem viderunt exercitum venien=
tem sibi obuiam: dixerunt iude. Quo=
modo poterimus pauci pugnare con=
tra multitudinem hanc tantam & tam
fortem: et nos fatigati sum⁹ ieiunio ho
die: et ait iudas. Facile est concludi mul
tos in manu paucoꝝ: & non est diffe
rentia in conspectu dei celi liberare in
multis et in paucis: quoniā non in mul
titudine exercitus victoria belli: sed de
celo fortitudo est. Ipsi veniunt ad nos
in multitudine contumaci & superbia:
vt disperdant nos et vxores nostras &
filios nostros: et vt spolient nos. Nos
vero pugnabimus pro animabus no=
stris & legibus nostris: & ipse dominus
conteret eos ante faciem nostraꝫ. Vos
autem ne timueritis eos. Vt cessauit au
tem loqui: insiluit in eos subito. Et con
tritus est feron & exercitus eius in con
spectu ipsius: & persecutus est eos in de
scensu bethoron vsq̄ in campum: et ce
ciderunt ex eis octingenti viri: reliqui
autem fugerunt in terram phylistiim.
Et cecidit timor iude ac fratrum ei⁹: &
formido super omnes gentes in circui
tu eorum: & peruenit ad regem nomē
eius: & de preliis iude narrabāt omnes
gentes. Vt audiuit autem rex antioch⁹
sermones istos iratus est animo: & misit
et congregauit exercitum vniuersi re=
gni sui castra fortia valde: et aperuit era
rium suum: & dedit stipendia exercitui
in annum: et mādauit illis vt essent pa=
rati ad omnia: & vidit q̄ defecit pecu=
nia de thesauris. sus: & tributa regionis
modica propter dissensionem et plagā
quam fecit in terra; vt tolleret legiti=
ma que erant a primis diebus: et timuit
ne non haberet et semel & bis in sum=
ptus & donaria que dederat ante larga
manu: & abundauerat super reges qui
ante eum fuerant: & consternatus erat
animo valde: & cogitauit ire in persidē
et accipere tributa regionum et cōgre
gare argentum multum: & reliquit ly=
siam hominem nobilem de genere re=
gali sup negocia regia a flumie euphra
te vsq̄ ad flumen egypti: & vt nutri=
ret antiochum filium suum donec redi
ret: et tradidit ei medium exercitum et
elephantos: et mandauit ei de omnib⁹
que volebat: & de inhabitantibus iude
am & hierusalem: et vt mitteret ad eos
exercitum ad conterendam & extirpā
dam virtutem israel et reliquias hieru=
salem: et auferendam memoriam eorū
de loco: et vt cōstitueret habitatores
filios alienigenas in omnibus finibus
eorum: et sorte distribueret terram eo=
rum: & rex assumpsit partem exercitus
resídui: et exiuit ab antiochia ciuitate
regni sui anno centesimo & quadrage=
simoseptimo: & transfretauit euphratē

de: τ aperuit gazophylacia sua τ
δρα. καὶ ἤνοιξε τὸ γαζοφυλάκιον αὐτ καὶ
dedit stipendia exercitib⁹ suis in
ἔδωκεν ὀψώνια τοῖς δυναμεσιν αὐτ εἰς
annū. τ iussit eis in an
ἐνιαυτόν. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς εἰς ἐνιαυ
nis esse patos ad oēs necessitatē. τ
τὸν εἶναι ἑτοίμους εἰς πᾶσαν χρείαν. καὶ
vidit q̄ defecit pecunia de
εἶδεν ὅτι ἐξέλιπε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν
thesauris. τ tributa collectores regiōis
θησαυρῶν. καὶ οἱ φορολόγοι τῆς χώρας
pauci. pter dissensionē et plagā
ὀλίγοι. χάριν τῆς διχοστασίας καὶ πληγῆς
quā fecit in terra: vt tolleret
ἧς κατεσκεύασεν ἐν τῇ γῇ, τοῦ ἆραι τὰ
legē q̄ erat a diebꝰ primis.
νόμιμα ἃ ἦσαν ἀφ' ἡμερῶν τῶν πρώτων.
τ timuit ne nō haberet vt semel τ
καὶ ἐφοβήθη μὴ οὐκ ἔχε ὡς ἅπαξ καὶ
bis ad expēsas τ dona q̄
δὶς εἰς τὰς δαπάνας καὶ τὰ δόματα ἃ
dederat ante larga manu. τ
ἐδίδου ἔμπροσθεν δαψιλεῖ χειρί. καὶ
abūdauerat sup reges
ἐπερίσσευσεν ὑπὲρ τοὺς βασιλεῖς τοὺς
pōces liberali manu: τ cōsternat⁹ erat
πρώτους δαψιλεῖ χειρί, καὶ ἦν πορεῖον τὴν
anima sua valde. τ cogitauit ire
ψυχὴ αὐτοῦ σφόδρα. καὶ ἐβουλεύσατο τ πο
in pſidē τ accipere
ευθῆναι εἰς τὴν περσίδα καὶ λαβεῖν τὰς
tributa regionū: τ cōgregare pecu
φόρους τῶν χωρῶν, καὶ συναγαγεῖν ἀργυ
niā multā. τ reliqt lysiā hoīem no
ριον πολύ. καὶ κατέλιπε λυσίαν ἄνδρα ἐν
bilē τ de genere regali: sup
δοξον καὶ ἀπὸ φύους τῆς βασιλείας, ἐπὶ
negocia regia a
τῶν πραγμάτων τ βασιλεύς ἀπὸ τοῦ
fluuio euphrate: vsq̄ad terminos egy
ποταμοῦ εὐφράτου, ἕως τῶν ὁρίων αἰγυπ
pti: τ vt nutriret antiochū filiū suū
του, καὶ τρέφειν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
ꝰq̄ad⁹ rediret ipe. τ tradi
ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτόν. καὶ παρέδω
dit ei dimidiū exercitū τ
κεν αὐτῷ τὰς ἡμίσεις τῶν δυναμεων καὶ
elephātos. τ iussit ei de
τοὺς ἐλέφαντας. καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ πε
oibus q̄ volebat. τ de
ρὶ πάντων ὧν ἐβούλετο. καὶ περὶ τῶν
inhabitātib⁹ iudeā τ hierūm. vt
κατοικούντων τὴν ἰουδαίαν καὶ ἱλημ, ἀπο
mitteret cōtra eos exercitū vt cōtereret τ
στεῖλαι ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν τ ἐκτρίψαι καὶ
deleret fortitudinē isrl τ reliqui
ἐξᾶραι τὴν ἰσχὺν ἰσραὴλ καὶ τὸ κατάλειμ
as hierl⁹: τ tolleret memoriā eoꝝ
μα ἱλημ, καὶ ἆραι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν
de loco: τ cōstituere filios alieni
ἀπὸ τοῦ τόπου, καὶ κατοικίσαι υἱοὺς ἀλλο
genas in oīb⁹ terminis eoꝝ. τ sorte
φυλῆς ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. καὶ κατα
distribuere terrā illoꝝ. τ rex
κληροδοτῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ ὁ βασι
accepit dimidiū exerci
λεὺς παρέλαβε τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμε
tuū reliquū. τ pfect⁹ est ab
ων τὰς καταλειφθείσας. καὶ ἀπῆρεν ἀπὸ
antiochia ab vrbe regni sui.
ἀντιοχείας ἀπὸ πόλεως βασιλείας αὐτ.

anno septimo ⁊ ḋragesimo ⁊
⁊ nous ebdomou kai tessarakostou
centesimo. ⁊ trāstulit euphrate flu
uiū ⁊ perābulabat supiores regio
nes. ⁊ elegit lysias ptolemeū filiū
dorimin: & nicanorem & gorgiam vi
ros potētes ex amicis regis: & misit cū
eis quadrāginta milia virorum & septē
milia equitum: vt venirēt in terram iu
da et disperderent eam secundum ver
bum regis. et processerunt vt irent cuz
vniuersa virtute sua: et venerūt et appli
cuerunt aimmauz in terra campestri: &
audierunt mercatores regionum no
men eorum: & acceperunt argentuz &
aurum multum valde: et pueros: et ve
nerunt in castra vt acciperent filios isrl
in seruos: et additi sunt ad eos exercit9
syrie et terre alienigenarum. et vidit iu
das et fratres eius: qa multiplicata sunt
mala: & exercitus applicabat ad fines
eorum: et cognouerūt verba regis que
mandauit populo facere in interituz &
consumationem. & dixerunt vnusquis
q̄ ad proximum suum: erigamus dele
ctionem populi nostri et pugnemus p
populo nostro et sanctis nostris: & cō
gregatus est conuentus: vt essent para
ti in prelium: et vt orarent & peterent
misericordiaz et miserationes: & hieru
salem non habitabatur: sed erat sicut
desertum. Non erat qui ingrederetur
et egrederetur de natis eius: sanctū cō
culcabatur: et filii alienigenarum erant
in arce ibi erat habitatio gentium. Et
ablata ē voluptas a iacob: & defecit ibi
tibia & cithara. Et congregati sunt &
venerunt in maspha contra hierusalē:
quia loc9 orationis erat in maspha ante
in israel. Et festinauerunt illa die: & in
duerunt se ciliciis: & cinerem imposue
runt capiti suo: et diffuerunt vestimen
ta sua. Et expanderunt libros legis de
quibus scrutabantur gentes similitudi
nem simulachroruz suorum: & attule
runt ornamenta sacerdotalia: & primi
tias & decimas: & suscitauerunt nazare
os qui impleuerant dies: et clamaue
rūt voce magna in celū dicētes. Quid
faciemus istis: & quo eos ducemus. Et
sancta tua conculcata sunt: & contami
nata sunt: & sacerdotes tui facti sunt in
luctum & in humilitatem: et ecce natio
nes conuenerunt aduersum nos vt nos
disperdant. Tu scis que cogitant in nos
quomodo poterimus substistere ante fa
ciem eorum nisi tu de9 adiues nos. Et
tubis exclamauerunt voce magna. Et
post hec constituit iudas duces popu-
li: tribunos & centuriones: & pentaco
tarchos & decuriones. Et dixit his qui
edificabant domos: & sponsabant vxo
res :& plantabant vineas & formidolo
sis: vt redirent vnusquisq; in domuz su
am secundum legem. Et mouerunt ca
stra & collocauerunt ad austrum amma
um: & ait iudas. Accingimini & estote
filii potētes: & estote parati in mane :vt
pugnetis aduersus nationes has q̄ con
uenerunt disperdere nos.

cōgregatas aduersus nos vt disperdat nos ⁊
epistusynagwgios hemeras exarai hmas kai
sancta nra: quis mch9 nos mo
ta agia hmwn, oti repeison hmas akou
ri in bello: q̄ videre mala
fagein ⁊ tw polemw, h epideiv ta kaka
getis nfe ⁊ scōp. sicut ātfuerit
nou ethnous hmwn kai twn agiwn. wς d'an h
voluntas i celo: sic faciat.
helhmata en ouranw, outw poihsh. Ca. 4.

A

Tē assumpsit gorgias quinq̄
Kai parelabe gorgias pentaki
milia viroz ⁊ mille eqtes ele
chilioys andras kai chiarxas epiwn eklek
tos: ⁊ mouerunt castra nocte: vt
applicarēt ad castra
te epibalein epi thn parembolhn twn
iudeoz ⁊ panterēt eos subito :⁊
Ioudaiwn kai pataxai aurgous agrwn, kai oi
filij arcis erāt illi duces. ⁊ audi
uioi thς aipas hsan autw odhgoi. kai hkou
nit iudas: ⁊ pfect9 est ipe ⁊ potētes
sen Ioudas, kai apwthsen aurgς kai oi dunatoi
ad pantelh exercitū regis q̄ i
watacai thn dunamin t basilews thn en
emmaoum. adhuc exercit9 dispersi
erāt a castris. ⁊ venit
naphsan apo thς parembolhς. kai hlbe
gorgias in castra iuda nocte:
gorgias eiς thn parembolhn Ioudaa nuxtoς,
⁊ nullū inuenit: ⁊ querebat illos in moti
kai oudena euren, kai ezhtei aurgous en oiς ore
b9: qui dixit fugiūt hi a nobis. ⁊
simul die vltimo iudas in capo esē
ame hmera wfqh Ioudas en tw pedivw cū
trib9 milib9 virozq; vex tegumenta ⁊
triximiois andrasi. plhn kalummata kai
gladiuz nō habebāt sicut volebāt. ⁊
machairan oux eixon kaqwς hboulonto. kai
viderunt castra gētiū fortia lorica
eidon parembolhn ethnwn ixuran tethora
ta: ⁊ equitū circuentē ipa: ⁊
kismenhn, kai ittwn kuklousan autnn, kai
hi docti bello. ⁊ dixit iudas
ouroi didaxtoi polemou. kai eipen Ioudas
viris q̄ secū. nō timea
tis eis multitudinē eoz: ⁊ impetū eo-
dē to phdhma autwn, kai to ormma aut
rū ne timueritis. memētote q̄mō liberati
twn mh dielwghte. mnhsθhte wς eswsh
sunt patres nri in mari rubro:
saq oi patres hmwn en thalassh eruqra,
nūc pfect9 ē eos pharao in exercitu.
otε edioxen aurgous fapaw en dunamei.
⁊ nunc clamem9 in celū si misē
kai nun bohswdh eiς ouranon ei elen
rebit9 nfm: ⁊ recordabit testamēti pa-
sei hmas, kai mnhsθhsetai sdaqhkhς pa
trū ⁊ cōfringet castra
terwn, kai suntriei thn parembolhn
hc ante faciē nr̄am hodie.
tautin kata prosopon hmwn sēmeron.
⁊ cognoscēt oēs gētes q̄ est
kai gnwsontai panta ta ethn oti estin
redimēs ⁊ salnās israel.
o lutroumenos kai swzwn ton israhl.
⁊ eleuauerūt alienigene oculos
kai eidan oi allofuloi touς ofqalmouς

B

Supra. 3.b.

C

fancta nostra: quoniam melius est nos
mori in bello q̄ videre mala gentis no
stre & sanctorum. Sicut autē fuerit vo
luntas in celo: sic fiat.

Capitulum quartum.

GT assūpsit gorgias quiq̄ milia vi
rorum: et mille equites electos: &
mouerūt castra nocte vt applicarēt ad
castra iudeorum: & percuterent eos su
bito. Et filii qui erāt ex arce: erant illis
duces. Et audiuit iudas et surrexit ipse
& potentes percutere virtutem exerci
tuum regis: qui erant in ammaum. Ad
huc enim dispersus erat exercitus a ca-
stris. Et venit gorgias in castra iude no
ctu: & neminē inuenit: & querebat eos
in montibus: quoniaz dixit fugiunt hi
a nobis. Et cum dies factus esset appa-
ruit iudas in campo cum tribus milib9
viroruz tantum: qui tegumenta & gla
dios non habebant. Et viderunt castra
gentium valida: & loricatos et equita-
tus in circuitu eorum: & hi docti ad pre
lium. Et ait iudas viris qui secum erāt.
Ne timueritis multitudinem eorum: &
impetuz eorum ne formidetis. Memē
tote qualiter salui facti sunt patres no-
stri in mari rubro: cum sequeretur eos
pharao cum exercitu multo. Et nunc
clamemus in celum & miserebitur no-
stri dominus: & memor erit testamenti
patrum nostrorum & conteret exerci-
tum istum ante faciem nostram hodie:
& scient omnes gentes quia est deus q̄
redimat et liberet israel. Et eleuauerūt
alienigene oculos suos: & viderunt eos
venientes ex aduerso. Et exierūt de ca
stris in prelium & tuba cecinerunt hiq
erant cum iuda: & congressi sunt: & cō
tristi sunt gentes & fugerunt in campū.
Nouissimi autem ceciderūt in gladio:
& persecuti sunt eos vsq̄ gezeron: &
vsq̄ in campos idumee et azoti & iam
nie: & ceciderunt ex illis vsq̄ tria milia
virorum. Et reuersus est iudas & exerci
tus eius sequens eum. Dixitq; ad popu
lum. Non cōcupiscatis spolia: quia bel
lum contra nos est: & gorgias & exerci
tus eius prope nos in montib9. Sed sta-
te nunc contra inimicos nostros & ex
pugnate eos: et sumetis postea spolia se
curi. Et adhuc loquente iuda hec: ecce
apparuit pars quedam prospiciens de
monte. Et vidit gorgias q̄ in fugam cō
uersi sunt sui: & succensa sunt castra. Fu
mus enim qui videbatur declarabat qd
factuz est. Quibus illi conspectis timu
erunt valde aspicientes simul & iudam
& exercitum in campo paratuz ad pre
lium: et fugerunt omnes in campo alie
nigenarum: & iudas reuersus est ad spo
lia castrorū. Et acceperūt aurū multuz:
et argentū: & hyacinthū: & purpurā ma
rinā: & opes magnas. Et conuersi hym
num canebant & benedicebant deum
in celum quoniam bonus est: quoniaz
in seculū misericordia eius. Et facta est
sal9 magna in israel in die illa. Quicūq;
autē alienigenarū euaserūt venerūt: &
nūciauerunt lysie vniuersa q̄ acciderāt.

Deut. 20.b. Jud. 17.a.

suos: ⁊ viderunt eos venientes ex ad-
autwn, kai eidon aurgous erxomenous ex enav
uerso. ⁊ exierūt de castris
tiaς. kai exhlqon ek thς parembolhς
ad prelii. ⁊ tuba cecinerunt q̄ iuxta iu-
eis wdaiesmon. kai etaxtisan oi parataxdā ⁊ cōgressi sunt. ⁊ cōtriti sunt gētes:
da kai sunefan. kai sunetribhsan tē ethn,
⁊ fugerūt in planicie. at vltimi
kai epesyan eiς to pedion. oi de epesontes
oēs ceciderunt in gladio. ⁊ persecuti sūt
wantes etwsen en romfaia. kai edioxan
eos vsq̄ ad asarematwn ⁊ vsq̄ ad cam
aurous eως asarematwn kai eως twn te
pos idumee ⁊ azoti ⁊ iam-
diwn thς idoumaiaς kai apwtou kai iam-
nias. ⁊ ceciderūt ex eis ad viroz tria
neiaς. kai epeson autwn eiς andraς, tri
milia. ⁊ reuersus est iudas ⁊ exer
chilious. kai epestreyen Ioudas kai h du
cit9 a persequēdo post eos.
namiς apo tou diwkein o pneuma autwn.
⁊ dixit ad pplm. non cōcu
kai eipe pwς pro tou laou. mh epiqumh-
piscatis spolia: qm̄ bellū ex ad
sntai twn skulwn, oti polemoς ex enav
uersio nostri: ⁊ gorgias ⁊ exercit9 in
tiaς hmwn, kai orgiaς kai h dunamiς en
more prope nos. sed state nunc con
tw oreι eggus hmwn. allaι sthte nun enav
tra inimicos nros: ⁊ expugna
tiou twn exqrwn hmwn, kai polemh-
te eos. ⁊ post hec accipite
sntai aurous. kai meta pantai labete
spolia cū fiducia. adhuc cōplen
ta ou ula meta parrhsiaς. eti gar plhrouν
te iuda hec apparuit psqda pspiciēs
ros Ioudan tapa ek merouς ti ekkuptov
de more. ⁊ vidit q̄ cōuersi sūt i fugā:
ek tou orouς. kai eiden oti tetroπwntai,
⁊ cōburunt castra. nā
kai emprhsousi thn parembolhn. o iar
fum9 q̄ videbat demōstrabat qd factū erat.
katanuς qewroumenoς enefanize to gegonoς. oi
at hec cōspicientes timuerunt valde.
de pantai sunidontes eklinwqhsan sfodra-
aspicientes ait ⁊ iuda castra
sunidontes de kai thn Ioudan parembolhn
in planicie pata in plum: fuge
en tw pedinw etoimwn eiς parataxin, efu
runt oēs in terrā alienigenaν. ⁊ iudas
gon pantes eiς gην allofulwn. kai Ioudas
reuersus est ad spolia castro
anestrefen epi thn skuliaν thς parembo
rum. ⁊ acceperūt auri multi ⁊ argentu
lhς. kai elabon xrusion polu kai argurion
⁊ hyacinthus ⁊ purpurā marinā ⁊
kai uakinqon kai porfuran qalassian kai
divitias magnas. ⁊ reuersi laudabāt
pantokratora megan. kai epistrafontes umnoun
⁊ benedicebāt in celum: qm̄ bonus: qm̄ in
kai eulogoun eiς ouranon, oti kalon, oti eiς
seculuz mia ei9. ⁊ facta ē salnatio
gon aiwnaion eleos autw. kai egenhqh swthria
magna in israel in die illa. ⁊ēsq̄
megalh tw israhl en th hmera ekeinh. osoi
ān alienigenaν salnati sunt venie
de twn allofulwn qeswsan parae-
tes nunciauerūt lysie oīa
genhqenta apanthsiaν tw lusia pan-
nia q̄ acciderant.
ta ta sumbebhkota.

ille ā audiens cōfusus ē ⁊ deficiebat. qm̄ nō ó ℟ ἀκούσας συνέχυν κὰι ἀνύμει. ὅτι οὐχ ἅπερ ἠθέλησεν ἐγένετο τῶ Ἰσραήλ. ⁊ nō ἅπερ ἐπέταξε ci rex κὰι οὐχ ὅσα ἐνετείλατο αὐτῶ ὁ βασιλεὺς ενεπυρίσθη. ⁊ in sequēti anno cōgregauit lysias virorum electorum sexaginta milia: et equitum quinq̄ milia: vt debellaret eos. Et venerunt in iudeam: & castra posuerunt in bethoron: & occurrit illis iudas cum decem milibus virīs: & viderunt exercitum fortem: et orauit & dixit. Benedictus es saluator israel q contriuisti impetum potētis in manu serui tui dauid: & tradidisti castra alieni genarū in manu ionathe filii saul et armigeri eius. Conclude exercitū istum in manu populi tui israel: & confundatur in exercitu suo & equitibus. Da illis formidinem & tabefac audaciam virtutis eorū: & cōmoueantur contritione sua. Deijce illos gladio diligentium te: & collaudent te omnes qui nouerunt nomē tuum in hymnis. Et cōmiserunt prelīū: & ceciderunt de exercitu lysie qnq̄ milia virorum. Videns autem lysias fuorū fugam: & iudeorum audaciam: & q parati sunt aut viuere aut mori fortiter: abiit antiochiā & elegit milites: vt multiplicati rursus venirent in iudeam. Dixit autem iudas et fratres eius. Ecce cōtriti sunt inimici nostri: ascēdamus nūc mundare sancta et renouare. Et cōgregatus est omnis exercitus: & ascenderunt in montem syon. Et viderunt sctificationem desertam: et altare prophanatum: & portas exustas: et in atriis virgulta nata sicut in saltu vel in montib⁹ et pastophoria diruta. Et sciderunt vestimenta sua: et planxerūt plāctu magno et imposuerunt cinerē super caput suū: et ciderunt in facies suas super terram: & exclamauerunt tubis signorum: et clamauerunt in celum. Tunc ordinauit iudas vīros vt pugnarēt aduersus eos q erant in arce: donec emundarēt sancta. Et elegit sacerdotes sine macula volūtatē habentes in lege dei: et mūdauerūt sancta: & tulerunt lapides contaminationis in locum immundum. Et cogitauit de altari holocaustorum quod prophanatum erat: quid de eo faceret. Et incidit illi consilium bonum vt destrueret illud: ne forte illis esset in opprobrium: quia contaminauerunt illud gentes & demoliti sunt illud. Et reposuerūt lapides in monte domus in loco apto: quoadusq̄ veniret propheta & responderet de eis. Et acceperunt lapides integros sm̄ legē. ⁊ edificauerūt altare nouum secundus illud quod fuit prius: & edificauerunt sancta: & que intra domum erant intrinsecus: & edem & atria sanctificauerunt. Et fecerunt vasa sancta noua: & intulerunt candelabrum & altare incensorum: & mensam in templum. Et incensum posuerunt super altare: & accenderunt lucernas q̄ super candelabrum erant: & lucebant in templo. Et posuerunt super mensam panes et appenderunt velamina:

Quibus ille auditis: consternatus animo deficiebat: q̄ non qualia voluit: talia contigerunt in israel: & qualia mandauit rex: Et sequenti anno congregauit lysias virorum electorum sexaginta milia: et equitum quinq̄ milia: vt debellaret eos: Et venerunt in iudeam: & castra posuerunt in bethoron: & occurrit illis iudas cum decem milibus virīs: & viderunt exercitum fortem: et orauit & dixit. Benedictus es saluator israel q contriuisti impetum potētis in manu serui tui dauid: & tradidisti castra alieni genarū in manu ionathe filii saul et armigeri eius. Conclude exercitū istum in manu populi tui israel: & confundatur in exercitu suo & equitibus. Da illis formidinem & tabefac audaciam virtutis eorū: & cōmoueantur contritione sua. Deijce illos gladio diligentium te: & collaudent te omnes qui nouerunt nomē tuum in hymnis. Et cōmiserunt prelīū: & ceciderunt de exercitu lysie qnq̄ milia virorum. Videns autem lysias fuorū fugam: & iudeorum audaciam: & q parati sunt aut viuere aut mori fortiter: abiit antiochiā & elegit milites: vt multiplicati rursus venirent in iudeam. Dixit autem iudas et fratres eius. Ecce cōtriti sunt inimici nostri: ascēdamus nūc mundare sancta et renouare. Et cōgregatus est omnis exercitus: & ascenderunt in montem syon. Et viderunt sctificationem desertam: et altare prophanatum: & portas exustas: et in atriis virgulta nata sicut in saltu vel in montib⁹ et pastophoria diruta. Et sciderunt vestimenta sua: et planxerūt plāctu magno et imposuerunt cinerē super caput suū: et ciderunt in facies suas super terram: & exclamauerunt tubis signorum: et clamauerunt in celum. Tunc ordinauit iudas vīros vt pugnarēt aduersus eos q erant in arce: donec emundarēt sancta. Et elegit sacerdotes sine macula volūtatē habentes in lege dei: et mūdauerūt sancta: & tulerunt lapides contaminationis in locum immundum. Et cogitauit de altari holocaustorum quod prophanatum erat: quid de eo faceret. Et incidit illi consilium bonum vt destrueret illud: ne forte illis esset in opprobrium: quia contaminauerunt illud gentes & demoliti sunt illud. Et reposuerūt lapides in monte domus in loco apto: quoadusq̄ veniret propheta & responderet de eis. Et acceperunt lapides integros sm̄ legē. ⁊ edificauerūt altare nouum secundus illud quod fuit prius: & edificauerunt sancta: & que intra domum erant intrinsecus: & edem & atria sanctificauerunt. Et fecerunt vasa sancta noua: & intulerunt candelabrum & altare incensorum: & mensam in templum. Et incensum posuerunt super altare: & accenderunt lucernas q̄ super candelabrum erant: & lucebant in templo. Et posuerunt super mensam panes et appenderunt velamina:

τ perficerent oia opa q̄ fecerāt. Et ante matutinum surrexerūt quinta & vicesima die mensis nou: hoc est mensis casleu centesimiquadragesimo octauo anni: & obtulerunt sacrificiū secundum legem super altare holocaustorum nouum quod fecerunt. Secundum tēpus & secundum diē in qua contaminauerunt illud gentes: in ipa reno uatum est in canticis & citharis & cymbalis. Et cecidit omnis populus in facie: & adorauerunt & benedixerunt in celum eum qui prosperauit eis. Et fecerunt dedicationē altaris diebus octo: & obtulerunt holocausta cum letitia: & salutaria laudis. Et ornauerunt faciē templi coronis aureis & scutulis: & dedicauerunt portas & pastophoria: & imposuerunt eis ianuas. Et facta est letitia in populo magna valde: & auersum est opprobrium gentium. Et statuit iudas & fratres eius: & vniuersa ecclesia israel: vt agatur dies dedicationis altaris in tēporibus suis ab anno in annum per dies octo: a quinta & vicesima die mensis casleu cum letitia & gaudio. Et edificauerunt in tempore illo montē syon: & per circuitum muros altos & turres firmas: ne quando venirēt gētes & conculcarent eum sicut antea fecerunt: et collocauit illic exercitum vt seruarent eum: & munuit eus ad custodiē dum bethsurā: vt haberet populus mūtionē contra faciem idumee.

Capitulum quintum.

Τ factum est vt audierunt gentes in circuitu: quia edificatum est altare et sanctuariū sicut prius: irate sunt valde et cogitabāt tollere genus iacob: qui erant inter eos: & ceperunt occidere de populo & psequi. Et debellabat iudas filios esau in idumea: et eos q erāt in arabathane: quia circūsedebāt israelitas: & percussit eos plaga magna. Et recordatus est maliciam filiorum bean: qui erant populo in laqueū & in scandalū insidiantes eis in via: et conclusi sunt ab eo in turribus: & applicuit ad eos: & anathematizauit eos: & incēdit turres eorū igni cū suis omnibus qui in eis erāt. et transiuit ad filios ammon: & inuenit manum fortem & populum copiosum: & timotheum ducem ipsorum: et comisit cum eis prelia multa: & contriti sunt in conspectu eorum: & percussit eos: & cepit gazer cluitatem et filias eius: & reuersus est in iudeam. Et congregate sūt gētes que sunt in galaad aduersus israelitas qui erant in finibus eorum: vt tollerent eos: & fugerunt in dathemā munitionem: & miserant litteras ad iudam & fratres eius dicentes. Cōgregate sūt aduersum nos gentes per circuitum: vt nos auferant & parant venire & occupare munitionem in quam confugimus & timotheus est dux exercitus eorum. Nunc ergo veni & eripe nos de manibus eorum quia cecidit multitudo de nobis. Et omnes fratres nostri qui erāt in locis tubin interfecti sūt: & captiuas duxerūt vxores eorū & natos & spolia:

et consumauerunt omnia opera que fecerant. Et ante matutinum surrexerūt quinta & vicesima die mensis nou: hoc est mensis casleu centesimiquadragesimo octauo anni: & obtulerunt sacrificiū secundum legem super altare holocaustorum nouum quod fecerunt. Secundum tēpus & secundum diē in qua contaminauerunt illud gentes: in ipa renouatum est in canticis & citharis & cymbalis. Et cecidit omnis populus in facie: & adorauerunt & benedixerunt in celum eum qui prosperauit eis. Et fecerunt dedicationē altaris diebus octo: & obtulerunt holocausta cum letitia: & salutaria laudis. Et ornauerunt faciē templi coronis aureis & scutulis: & dedicauerunt portas & pastophoria: & imposuerunt eis ianuas. Et facta est letitia in populo magna valde: & auersum est opprobrium gentium. Et statuit iudas & fratres eius: & vniuersa ecclesia israel: vt agatur dies dedicationis altaris in tēporibus suis ab anno in annum per dies octo: a quinta & vicesima die mensis casleu cum letitia & gaudio. Et edificauerunt in tempore illo montē syon: & per circuitum muros altos & turres firmas: ne quando venirēt gētes & conculcarent eum sicut antea fecerunt: et collocauit illic exercitum vt seruarent eum: & munuit eus ad custodiē dum bethsurā: vt haberet populus mūtionē contra faciem idumee.

Capitulum quintum.

Τ factum est vt audierunt gentes in circuitu: quia edificatum est altare et sanctuariū sicut prius: irate sunt valde et cogitabāt tollere genus iacob: qui erant inter eos: & ceperunt occidere de populo & psequi. Et debellabat iudas filios esau in idumea: et eos q erāt in arabathane: quia circūsedebāt israelitas: & percussit eos plaga magna. Et recordatus est maliciam filiorum bean: qui erant populo in laqueū & in scandalū insidiantes eis in via: et conclusi sunt ab eo in turribus: & applicuit ad eos: & anathematizauit eos: & incēdit turres eorū igni cū suis omnibus qui in eis erāt. et transiuit ad filios ammon: & inuenit manum fortem & populum copiosum: & timotheum ducem ipsorum: et comisit cum eis prelia multa: & contriti sunt in conspectu eorum: & percussit eos: & cepit gazer cluitatem et filias eius: & reuersus est in iudeam. Et congregate sūt gētes que sunt in galaad aduersus israelitas qui erant in finibus eorum: vt tollerent eos: & fugerunt in dathemā munitionem: & miserant litteras ad iudam & fratres eius dicentes. Cōgregate sūt aduersum nos gentes per circuitum: vt nos auferant & parant venire & occupare munitionem in quam confugimus & timotheus est dux exercitus eorum. Nunc ergo veni & eripe nos de manibus eorum quia cecidit multitudo de nobis. Et omnes fratres nostri qui erāt in locis tubin interfecti sūt: & captiuas duxerūt vxores eorū & natos & spolia:

oēs fratres nri exītes in locis
πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν οἱ ὄντες ἐν τοῖς
tubin interfecti sunt. t captiuauerūt
Τ βίου τεθναπώτων. καὶ ἡχμαλώτισαν
mulieres eor t filios eor
τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν
t supellectilē. t peremerūt illic fere
καὶ τὴν ἀποσκευὴν. καὶ ἀπώλεσαν ἐκεῖ ὡς
mille milliare virop. adhuc epistolo
μίαν χιλιαρχίαν ἀνδρῶν. ἔτι αἱ ἐπιστο
le legebant t ecce nūcij alij
λαὶ ἀνεγινώσκοντο. καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι ἕτεροι
venerūt de galilea cōcisis
παρεγένοντο ἐκ τῆς γαλιλαίας διερρηχότες
vestib? nunciātes iuxta verba
τὰ ἱμάτια ἀπαγγέλλοντες κατὰ τὰ ῥήμα
hec dicētes: cōuenisse cōtra
τα ταῦτα λέγοντες, ἐπισυνῆχθαι ἐπ' αὐ
eos de ptolemaide t tyro t sidone
τοὺς ἐκ πτολεμαΐδος καὶ Τύρου καὶ σιδῶνος
t oēm galilēā alienigenaꝝ vt con
καὶ πᾶσαν γαλιλαίαν ἀλλοφύλων Τ ἐξα
sumāt nos. vr̄ at audiuit iudas t
ναλῶσαι ἡμᾶς. ὁς δὲ ἤκουσεν Ἰούδας καὶ ὁ
ppr̄s simones hos: cōgregata est ec
λαὸς τοὺς λόγους τούτους, ἐπισυνήχθη ἐκ
clesia magna ad cogitandū qd faciāt
κλησία μεγάλη βουλεύσασθαι τί ποιήσω
fratrib? suis exītib? in tribu
σι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς οὖσιν ἐν θλί
latiōe t d̄oppugnabant ab illis. t dixit
ψει καὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτῶν. καὶ εἶπεν
iudas simon fratri suo. elige
Ἰούδας Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐπίλεξον
tibi viros t vade t libera
σεαυτῷ ἄνδρας καὶ πορεύου καὶ ῥῦσαι τοὺς
fratres tuos d̄ in galilea: ego aūt
ἀδελφούς σου τοὺς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. ἐγὼ δὲ
t ionathan frater me? ibimus
καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός μου πορευσόμεθα
in galaaditim: t reliquit iosē=
εἰς τὴν γαλααδῖτιν, καὶ κατέλιπεν Ἰώση
phū filiū zacharie t azariā duces
φον υἱὸν Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίαν ἡγουμένους
ppl̄m cū reliquis exerci=
τοῦ λαοῦ μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τῆς δυνά=
tus in iudea in custodiā: t proce
μεως ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ εἰς τήρησιν, καὶ ἐνετεί
pit eis dicēs precipōte ppl̄o huic:
λατο αὐτοῖς λέγων. πρόσκητε τ λαοῦ τούτ,
t nō cōmittatis bellū cōtra gētes q̄ad
καὶ μὴ συνάψητε πόλεμον πρὸς τὰ ἔθνη ἕως
reuertamur nos. t distributi sunt simo=
Τ ἐπιστρέψαι ἡμᾶς. καὶ ἐμερίσθησαν σίμω
ni viri tres mille vt iret ad
νι ἄνδρες τρισχίλιοι Τ πορευθῆναι εἰς τὴν
galileā: iude aūt viri octo mille
γαλιλαίαν, Ἰούδα δὲ ἄνδρες ὀκτακισχίλιοι
in galaaditim. t p̄fect? est simō in
εἰς τὴν γαλααδῖτιν. καὶ ἐπορεύθη σίμων εἰς
galileā: t cōmisit p̄lia mul=
τὴν γαλιλαίαν, καὶ συνῆψε πολέμους πολ
ta cōtra gētes: t cōtrite sunt gēres
λοὺς πρὸς τὰ ἔθνη. καὶ συνετρίβη τὰ ἔθνη
a facie ei?. t p̄secut? est eos vsq̄ad
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἕως
portas ptolemaidis. t ceciderūt de
τῶν πυλῶν πτολεμαΐδος. καὶ ἔπεσον ἐκ
gētib? ad tria milia virop. t acceperūt
τῶν ἐθνῶν εἰς τρισχιλίους ἄνδρ̄. καὶ ἔλαβον
spolia eor. t assumpserūt eos de
τὰ σκῦλα αὐτῶν. καὶ παρέλαβον αὐτοὺς ἐκ

& peremerunt illic fere mille viros. Et
adhuc epistole legebantur. Et ecce alii
nuncij venerunt de galilea concissis tu
nicis nunciantes: secundum verba hec:
dicentes conuenisse aduersum se: a pto
lomaide & tyro & sidone: & repleta est
omnis galilea alienigenis vt nos consu
mant. Vt audiuit autem iudas & popu
lus sermones istos: cōuenit ecclesia ma
gna cogitare quid facerēt fratrib? suis
qui in tribulatione erant: & expugna=
bantur ab eis. Dixitq; iudas simōi fra
tri suo. Elige tibi viros: & vade et libera
fratres tuos in galilea. Ego autem & fra
ter meus ionathas ibimus in galaadi=
tim. Et reliquit iosephum filium zacha
rie: & azariam duces populi cū residuo
exercitu in iudea ad custodiam: & pre=
cepit illis dicēs. Preestote populo huic:
& nolite bellum cōmittere aduersum
gentes donec reuertamur. Et data sūt
simoni virorū tria milia vt iret i galilea:
iude autem octo milia in galaaditim: et
abiit simon in galileam; & commisit p̄
lia multa cum gentibus: et cōtrite sunt
gentes a facie eius: & perfecutus est eos
vsq; ad portam ptolemaidis. Et ceciderunt de gentibus fere tria milia virorū:
& accepit spolia eorum. Et assumpsit
eos qui erant in galilea: & in arbatis cū
vxoribus & natis: et omnibus que erāt
illis: & adduxit in iudeam cum letitia
magna. Et iudas machabeus & iona=
thas frater eius transierunt iordanem:
& abierunt viam trium dierum in deser
tū. Et occurrerunt eis nabuthei & suſ=

galilea t in arbatis cū mu
τῆς γαλιλαίας καὶ ἐν ἀρβατ̄οις σὺν παῖς γυ
lieri?b t filijs: t oīa q̄ erāt e=
ναιξὶ καὶ υἱοῖς τέκνοις. καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐ
io. t duxerūt in iudeā cū leti=
τοῖς. καὶ ἤγαγον εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ' εὐφρο
tia magna. t iudas maccabe? t
σύνης μεγάλης. καὶ Ἰούδας ὁ μακκαβαῖος καὶ
ionathā frater eius: trāsierunt iorda=
Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφὸς αὐτ, διέβησαν τὸν Ἰορδά
nē: t abierunt viā trium dierū in
νην, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐν
solitudine. t occurrerunt nabatei:
τῇ ἐρήμῳ. καὶ συνήντησαν τοῖς ναβαταίοις,
t obuiā fuere illis pacifice: t enar=
καὶ ἀπήντησαν αὐτοῖς εἰρηνικῶς, καὶ διη
rauerūt illis oīa q̄ cōtigerāt
γησαντο αὐτοῖς ἅπαντα τὰ συμβάντα τοῖς
fratrib? eor in galaaditide: t q̄
ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐν τῇ γαλααδίτιδι, καὶ ὅτι
multi de eis cōprehēsi sunt in
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συνειλημμένοι εἰσὶν εἰς
bosorra. t bosor? in alimis chasce=
μα βόσορρα. καὶ βοσόρ ἐν ἀλέμοις χασκώ
ced t carnaim. oēs vrbes he
κεδ καὶ καρναΐν. πᾶσαι αἱ πόλεις αὗται
fortes t magne. t in reliq̄s vr=
ὀχυραὶ καὶ μεγάλαι. καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πό
bib? galaaditidis sunt cōprehēsi.
λεσι τῆς γαλααδίτιδός εἰσι συνειλημμένοι
in crastinū costituit castra ponere cōtra
εἰς αὔριον τασσεσθαι παρεμβαλεῖν ἐπὶ
munitiones t cōprehēdere: t dol=
τὰ ὀχυρώματα καὶ καταλαβέσθαι καὶ ἐξά
lere oēs hos in die vna. t con=
ραι πάντας τούτους ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. καὶ ἀπε
uertit iudas t castra eius vīā
στρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτ ὁδὸν
in deserti in bosorra repēte. t ce=
εἰς τὴν ἔρημον εἰς βόσορρα ἄφνω. καὶ κατε
pit vrbē: t occidit oē mas
λάβετο τὴν πόλιν, καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρ
culinū in ore gladij. t cepit om=
σενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ ἔλαβε πάν
nia spolia eor: t cōbussit eā ig=
τα τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυ
ne: t discessit illinc nocte: t ibat
ρί, καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν νυκτός, καὶ ἐπορεύετο
q̄q̄ ad munitionē: t factū est diluculū. t
ἕως ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐγένετο ἑωθινή. καὶ
eleuauerūt oculos suos: t ecce ppl̄s
ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ λαὸς
multꝰ cuj? nō erat nūer?: portātes scalas
πολὺς οὗ οὐκ ἦ ἀριθμός, αἴροντες κλίμακας
t machinas ad capiēdā munitionē.
καὶ μηχανὰς καταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα.
t oppugnabāt eos. t vidit iudas q̄
καὶ ἐπολέμουν αὐτούς. καὶ εἶδεν Ἰούδας ὅτι
inceptū ē p̄lū. t clamor vrbis
ἤρξατο ὁ πόλεμος. καὶ ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως
ascēdit vsq̄ad celū tubis t voce
ἀνέβη ἕως Τ οὐρανοῦ, σάλπιγξι καὶ φωνῇ
magna. t dixit viris exerci=
μεγάλῃ. καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι τῆς δυνάμε
tus. pugnate hodie pro fratri=
ως. πολεμήσατε σήμερον ὑπὲρ τῶν ἀδελφ
bus vr̄is. t exijt in tribus ordinib?
ῶν ὑμῶν. καὶ ἐξῆλθεν ἐν τρισὶν ἀρχαῖς
post eos. t clanxerūt tu=
ὀπίσω αὐτῶν. καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλ
bis. t clamauerūt i oratione. t cognouit
πιγξι. καὶ ἐβόησαν ἐν προσευχῇ. καὶ ἐπέγνω

exercit? timothei q̄ maccabe?
ἡ παρεμβολὴ Τιμοθέου ὅτι μακκαβαῖος
est: t fugerūt a facie illi?. t p̄cus
ἐστί, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτ. καὶ ἐπά
sit illos plaga magna. t ceciderūt ex
ταξεν αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην. καὶ ἔπεσον ἐξ
eis in illo die ad octo milia
αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς ὀκτακισχιλίους
virop. t declinauit ad maspha: t op
ἄνδρας. καὶ ἐξεκλίνεν εἰς μασφά, καὶ ἐπο
pugnauit eā: t cepit eā:
λέμησεν αὐτήν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν,
t occidit oēs masculū ei?. t acce
καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς. καὶ ἔλα
pit spolia ei?: t cōbussit eā ig=
βε τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυ
ne. illinc abijt. t accepit
ρί. ἐκεῖθεν ἀπῆρε. καὶ προκατελάβετο τὴν
chalphō maced bosoꝛ t reliq̄s vr=
χασφών, μακηδ βοσὸρ καὶ τὰς λοιπὰς πό
bes galaaditidis. post aūt verba
λεις τῆς γαλααδίτιδος. μετὰ δὲ τὰ ῥήμα
hec cōgreganit timothe? ca=
τα ταῦτα συνήγαγε Τιμοθέος παρεμβο
stra alia: t castrametat? est cōtra fa
λὴν ἄλλην, καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσω
ciē raphō vltra torrēte. t mi=
πον ῥαφὼν ἐκτὸς χειμάρρου. καὶ ἀπέ
sit iudas ad cōsiderandū ca=
στειλεν Ἰούδας κατασκοπεῦσαι τὴν παρεμ
stra. t renūciauerūt ei dicētes. cōgre
βολήν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες. ἐπι
gate sunt ad eos oēs gētes
συνηγμένα εἰσὶ πρὸς αὐτοὺς πάντα τὰ ἔθνη
q̄ in circuitu nr̄o: exercit? mult? valde.
τὰ κύκλῳ ἡμῶν, δύναμις πολλὴ σφόδρα.
t arabes cōduxit in auxiliū illis.
καὶ ἄραβας μεμίσθωται εἰς βοήθειαν αὐτοῖς
t castrametant trans torrentē
καὶ παρεμβάλλουσι πέραν Τ χειμάρρου
parati venire ad re in bellū. t a=
ἕτοιμοι ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ εἰς πολεμον. καὶ ἐπο
bijt iudas in occursum illoꝝ. t di
ρεύθη Ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῶν. καὶ εἶπε
xit timothe? principib? exercitus
δὲ Τιμόθεος τοῖς ἄρχουσι τῆς δυνάμεως
eius. si a,ppiquerit iudas t castra
αὐτ. ἐν τῷ ἐγγίζειν Ἰούδαν καὶ τὴν παρεμβο
Nu. 10 eius ad torrentē aque: si
λὴν αὐτ ἐπὶ τὸν χειμάρρουν Τ ὕδατος, ἐὰν
trāsierit ad nos p̄ior: nō poterim?
διαβῇ πρὸς ἡμᾶς πρότερος, οὐ δυνησόμεθα
sistincre eū. q̄n potens poterit
ὑποστῆναι αὐτόν. ὅτι δυνατὸς δυνήσεται
aduersū nos. si aūt timuerit t posuerit ca
πρὸς ἡμᾶς. ἐὰν δὲ φοβηθῇ καὶ παρεμβά
stra vltra fluuiū: trāsibimus
λῃ πέραν τοῦ ποταμοῦ, διαπερασόμεν
ad eū t poterim? cōtra illū. vt
πρὸς αὐτὸν καὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν. ὡς
sit a,ppiquit iudas ad torrentē
δὲ ἤγγισεν Ἰούδας ἐπὶ τὸν χειμάρρουν Τ
aque: statuit scribas
ὕδατος, ἔστησε τοὺς γραμματεῖς τοῦ
ppl̄i in torrēte: t p̄cepit
λαοῦ ἐπὶ τοῦ χειμάρρου, καὶ ἐνετείλατο
eis dicēs. nō dimittatis oēm hoiem
αὐτοῖς λέγων. μὴ ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον
castrametari: sed veniāt oēs
παρεμβαλεῖν, ἀλλ' ἐξελθόντας πάντες
ad bellū. t trāsiuit cōtra eos
εἰς τὸν πόλεμον. καὶ διεπέρασεν ἐπ' αὐτοὺς

castra timothei quia machabeus est:
& refugerūt a facie eius: & percusserūt
eos plaga magna: & ceciderunt ex eis
i die illa fere octo milia virorū. Et diuer
tit iudas in maspha: et expugnauit & cepit eam: et occidit omnem masculuꝫ
eius: & sumpsit spolia eius et succendit
eam igni. Inde perrexit & cepit casbō:
& mageth & bosor: et reliquas ciuitates
galaaditidis. Post hec autem verba cōgreguit timotheus exercitum alium:
& castra posuit cōtra raphan trans torrentem. Et misit iudas speculari exercitum: et nunciauerunt ei dicētes: quia
conuenerunt ad eum omnes gentes q̄
in circuitu nostro sunt: et exercit? multus nimis. Et arabas cōduxerunt in auxilium sibi et castra posuerunt trās torrentem: parati ad te venire in prelium:
& abiit iudas obuiam illis. Et ait timotheus principibus exercitus sui. Cum
appropinquauerit iudas et exercit? ei?
ad torrentem aque: si transierit ad nos
prior: non poterimus sustinere euꝫ: qa
potens poterit aduersum nos. Si vero
timuerit trāsire & posuerit castra extra
flumen: trassfretemus ad eos: & poterimus aduersus illum. Vt autem appropi
quauit iudas ad torrentez aque: statuit
scribas populi secus torrentem: et mādauit eis dicens. Neminem hominum
reliquerītis: sed veniant omnes in prelium: & transfretauit ad illos prior: &
omnis populus post eū: & contrite sūt
omnes gentes a facie eorum: et profecerunt arma sua: & fugerunt ad phanū
quod erat in carnaim. Et occupauit ipsam ciuitatem: & phanum succedit igni
cum omnibus que erant in ipso. Et oppressa est carnaim: & non potuit sustinere contra faciem iude. Et congreguit
iudas vniuersos israelitas qui erant in
galaaditide a minimo vsq; ad maximū:
& vxores eorum: & natos et exercituꝫ
magnum valde: vt venirent in terram
iude. Et venerunt vsq; ad ephrō: & hec
ciuitas magna in ingressu posita munita valde. Et non erat declinare ab ea de
xtera vel sinistra: sed per medium iter
erat: & incluserunt se qui erant in ciuitate: & obstruxerunt portas lapidibus:
& misit ad eos iudas verbis pacificis dicens. Transeamus per terram vestram
vt eamus in terram nostram: & nemo
vobis nocebit: tantum pedibus transibimus: & nolebant eis aperire. Et precepit iudas predicari in castris: vt applicarent vnusquisq; in quo erat loco: &
applicuerunt se viri virtutis: & oppugnauit ciuitatem illam tota die & tota
nocte: Et tradita est ciuitas in manu ei?.
Et peremerunt omnem masculum in
ore gladii: & eradicauit eam: & accepit
spolia eius & transiuit per totam ciuitatem super interfectos. Et transgressi
sunt iordanem in campo magno cōtra
faciē bethsan. & erat

prior: t oīs ppls ei? post eū.
πρότερος, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτ ὀπίσω αὐτ.
t cōtrite sūt ite facie ei? oēs
καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου αὐτ πάν
gētes: t p̄cessit arma sua t
τα τὰ ἔθνη, καὶ ἔρριψαν τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ
fugerūt in luci? in carnaim. t ce
ἔφυγον εἰς τὸ τέμενος ἐν καρναΐν. καὶ προ
cidit vrbē t luci? suc
κατελάβοντο τὴν πόλιν καὶ τὸ τέμενος ἐνε
cēdētū in igne ei oīb? q̄ in il=
πύρισαν ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐ
lo. t oppressa est carnain: t nō potue
τῷ. καὶ ἐτροπώθη ἡ καφναΐν, καὶ οὐκ ἐδύ
runt vltra sustinere cōtra facie iu=
ναντο ἔτι ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον Ἰού
dē. t cōgreganit iudas oēm israel q̄
δα. καὶ ἀνήγαγεν Ἰούδας πάντα Ἰσραὴλ τοὺς
in galaaditide a paruo vsq; ad ma
ἐν τῇ γαλααδίτιδι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγά
gnū t mulieres eor. t filios
λου καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα
eor t sarcinas castra ma
αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν παρεμβολὴν με
gna valde: vt venirēt i terrā iuda. t
γάλην σφόδρα, ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα. καὶ
venerūt vsq; ad ephrō. t hec vrbs ma
ἦλθον ἕως ἐφρών. καὶ αὕτη ἡ πόλις με
gna in itroitu munita valde.
γάλη ἐπὶ τῆς εἰσόδου ὀχυρὰ σφόδρα.
nō erat declinare ab ea ad dextrā vel sini
οὐκ ἦν ἐκκλῖναι ἀπ' αὐτῆς δεξίαν ἢ ἀρισε
strā. sed p̄ mediū ei? ire.
ράν. ἀλλ' ἢ διαμέσου αὐτῆς πορεύεσθαι.
t incluserūt eos q̄ de ciuita
καὶ ἀπέκλεισαν αὐτοὺς οἱ ἐκ τῆς πόλε
te. t obstruxerūt portas lapidib? t
ως. καὶ ἐνέφραξαν τὰς πύλας λίθοις. καὶ
misit ad eos iudas sermonib? pa
ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς Ἰούδας λόγοις εἰρη
cificis dicēs. trasibo p̄ terrā tuā
νικοῖς λέγων. διελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου
vt abeam? in terrā ūram. t
τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν ἡμῶν. καὶ
nullus malefacier vobis: sed pedibus
οὐδεὶς κακοποιήσει ὑμᾶς, πλὴν τοῖς ποσὶ
trasibim?. t nō voluerūt apire
παρελευσόμεθα. καὶ οὐκ ἠβούλοντο ἀνοῖξαι
ei: t iussit iudas p̄dicare in
αὐτῷ, καὶ ἐπέταξεν Ἰούδας κηρύξαι ἐν τῇ
castris vt castra ponerēt vnusq̄sq; in
παρεμβολῇ Τ παρεμβαλεῖν ἕκαστον ἐν ᾧ
q̄ est loco. t castrametati sūt iri
ἐστι τόπῳ. καὶ παρενέβαλον οἱ ἄνδρες τῆς
exercit?: t oppugnauerūt vrbē totā
δυνάμεως, καὶ ἐπολέμησαν τὴν πόλιν ὅλην
die illa t tota nocte. t
τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα. καὶ
tradita est vrbs in manib? ei?. t
παρεδόθη ἡ πόλις ἐν χερσὶν αὐτοῦ. καὶ
occidit oēm masculū in ore gla=
ἀπώλεσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν στόματι ῥομ
dij: t eradicauit eā. t acce=
φαίας, καὶ ἐξερρίζωσεν αὐτήν. καὶ ἔλα
pit spolia ei?. t trāsiuit p
βε τὰ σκῦλα αὐτῆς. καὶ διῆλθε διὰ τῆς
ciuitatē suꝫ occisos. t
πόλεως. ἐπάνω τῶν ἀπεκταμένων. καὶ
transierūt iordanē in campū
διέβησαν τὸν Ἰορδάνην εἰς τὸ πεδίον
magnū cōtra faciē bethsan. t erat
τὸ μέγα κατὰ πρόσωπον Βαισάν. καὶ ἦν

B.

iudas cōgregās extremos τ
ἰούδας ἐπισυνάγων τοὺς ἐσχάτους καὶ
adhortās pplm per totā
παρακαλῶν τὸν λαὸν κατὰ πᾶσαν τὴν
viā: donec veniꝛ in terrā iuda. τ ascēde
ὁδόν, ἕως οὗ ἔλθῃ εἰς γῆν ἰούδα. καὶ ἀνέβη
rūt in mōtē siō in letitia τ gau
σαν εἰς ὄρος σιὼν ἐν εὐφροσύνῃ καὶ χα
dio. τ adduxerūt holocausta: ꝙ nō
ρᾶ. καὶ προσήγαγον ὁλοκαυτώματα, ὅτι οὐκ
ceciditꝫ de eis vīr ꝙ donec reuerꝛt
ἔπεσεν ἐξ αὐτῶν οὐθεὶς ἕως οὗ ἐπιστρέ
sint in pace. τ in diebꝰ ꝺ̄ ꝙ erat
ψαι ἐν εἰρήνῃ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἦν
iudas τ ionathas in galaad: τ fi
ἰούδας καὶ ἰωνάθαν ἐν τῇ γαλααδῖ, καὶ σί
mō frater eiꝰ in galilea cōra
μων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ κατὰ
facieꝫ ptolemaidis: audiuit ioseph
πρόσωπον πτολεμαΐδος, ἤκουσεν ἰωσὴφ ὁ
filꝰ zacharie τ azarias pncipes exer
τοῦ ζαχαρίου καὶ ἀζαρίας ἄρχοντες τῆς δυ
citꝰ facinora τ prelia
νάμεως τῶν ἀνδραγαθιῶν καὶ τῶν πολέμου
q̄a fecerāt: τ dixerūt. faciam⁹ τ
ὅσα ἐποίησαν, καὶ εἶπαν. ποιήσωμεν καὶ
ipi nobis nomē. τ eam⁹ ad pu
αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὄνομα. καὶ πορευθῶμεν πο
gnādi cōra gētes q̄ circuitu nfo.
λεμῆσαι πρὸς τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν.
τ precepꝛit his q̄ de exercitu
καὶ παρήγγειλαν τοῖς ἀπὸ τῆς δυνάμεως
q̄ circ illis. τ abierūt in iam
τῆς μετ' αὐτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐπὶ ἰαμ
niā. τ exiuit gorgias de ciuitate
νια. καὶ ἐξῆλθε γοργίας ἐκ τῆς πόλεως
τ virī eiꝰ in occursum eis
καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῆ εἰς συνάντησιν αὐτοῖς
in bellū. τ fugatꝰ est ioseph⁹ τ
εἰς πόλεμον. καὶ ἐτροπώθη ἰώσηφος καὶ
azarias τ pcentiōe sūt passi vsq; ad terminos
ἀζαρίας καὶ ἐδιώχθησαν ἕως τῶν ὁρίων τῆς
iudee. τ ceciderūt in die illo
ἰουδαίας. καὶ ἔπεσον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
de pplo ifrael ad duo⁹ mille viros
ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ ἰσραὴλ εἰς δισχιλίους ἄνδρας
τ facta est fuga magna in pplo ifra
καὶ ἐγένετο τροπὴ μεγάλη ἐν τῷ λαῷ ἰσρα
el: q̄n nō audierūt iudā τ fra
ηλ, ὅτι οὐκ ἤκουσαν ἰούδα καὶ τῶν ἀδελ
tres eius purātes fortiter se facere. ipi ā
φῶν αὐτοῦ διότι ἀνδραγαθήσαι. αὐτοὶ δὲ
nō erāt de semine viroꝝ
οὐκ ἦσαν ἐκ τοῦ σπέρματος τῶν ἀνδρῶν
illoꝝ ꝺ̄ data est salus ifrael p manꝰ
ἐκείνων οἷς ἐδόθη σωτηρία ἰσραὴλ διὰ χειρὸς
eoꝝ. τ vir iudas τ fratres eiꝰ
αὐτῶν. καὶ ὁ ἀνὴρ ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
gnificati sunt valde coꝝ oī ifrl
ἐδοξάσθησαν σφόδρα ἐναντίον παντὸς ἰσρ
τ gētiꝫ oīꝫ vbi audiebaꝫ nomē
καὶ τῶν ἐθνῶν πάντων οὗ ἠκούετο ὄνομα
eoꝝ. τ cōuenerūt ad eos fausta
αὐτῶν. καὶ ἐπισυνήγοντο πρὸς αὐτοὺς εὐφη
dicētes. τ exiit iudas τ fra
μοῦντες. καὶ ἐξῆλθεν ἰούδας καὶ οἱ ἀδελ
tres eiꝰ. τ oppugnabāt filios esau
φοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τοὺς υἱοὺς ησαῦ
in terra q̄ ad meridiē. τ percussit
ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον. καὶ ἐπάταξε τὴν
chebrō τ filias eiꝰ. τ de
χεβρῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς. καὶ κα
struxit munitionē eiꝰ. τ turꝛ
θεῖλε τὸ ὀχύρωμα αὐτῆς. καὶ τοὺς πύρ
res eiꝰ cōbussit i circuitu. τ pfect⁹ ē
γους αὐτῆς ἐνέπρησε κυκλόθεν. καὶ ἀπῆρε
vt iret in terrā alienigenaꝝ. τ
τοῦ πορευθῆναι εἰς γῆν ἀλλοφύλων. καὶ
pambulabat samariā. in die il
διῆλθεν τὴν σαμάρειαν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκ
la ceciderūt sacerdotes vtiliꝰ volēte
κείνῃ ἔπεσον ἱερεῖς πολέμου βουλομένου
illo fortiter facere oīꝫ ipe egre
αὐτοῦ ἀνδραγαθῆσαι ἐν τῷ αὐτὸν ἐξελ
diē in bellū sine cōsilio. τ declina
θεῖν εἰς πόλεμον ἀβουλεύτως. καὶ ἐξέκλι
uit iudas in azotū terrā alienigenaꝝ.
νεν ἰούδας εἰς ἄζωτον γῆν ἀλλοφύλων.
τ destruxit aras eoꝝ: τ
καὶ καθεῖλε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ
sculptilia deoꝝ illoꝝ succēdit
γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατέκαυσε
igne. τ spoliauit spolia vrbi
πυρί. καὶ ἐσκύλευσε τὰ σκῦλα τῶν πόλε
um. τ reuersus est in terrā iuda.
ων. καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν ἰούδα. C.6.

Καὶ ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος διεπορεύ
bat supiores regiones. τ audiuit q̄
εν τὰς ἐπάνω χώρας. καὶ ἤκουσεν ὅτι
est in elymis in pside ciuitas glio
ἔστιν ἐν ἐλύμαις ἐν τῇ περσίδι πόλις ἔνδο
sa diuitijs argēto τ auro: τ
ξος πλούτῳ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ τὸ
tēplū q̄ in ea opulētū valde: τ illic
ἱερὸν τὸ ἐν αὐτῇ πλούσιον σφόδρα, καὶ ἐκεῖ
uestamina aurea τ lorice τ ar
καλύμματα χρυσᾶ καὶ θώρακες καὶ ὅ
ma q̄ reliquit illic alexāder filiꝰ phi
πλα ἃ κατέλιπεν ἐκεῖ ἀλέξανδρος ὁ φι
lippi rex macedo. q̄ regna
λίππου βασιλεὺς ὁ μακεδών. ὃς ἐβασί
uit prim⁹ in grecia. τ venit τ
λευσε πρῶτος ἐν τοῖς ἕλλησι. καὶ ἦλθε καὶ
q̄rebat capere ciuitatē τ depre
ἐζήτει καταλαβέσθαι τὴν πόλιν καὶ προνο
dari eā: τ nō potuit. q̄n cogni
μεῦσαι αὐτήν, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη. ὅτι ἐγνώ
eꝰ est fino hijs q̄ de ciuitate. τ ifurre
σθη ὁ λόγος τοῖς ἐκ τῆς πόλεως. καὶ ἀνέστη
rūt cōtra eū in bellū: τ fugit τ pfect⁹
σαν αὐτῷ εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγε καὶ ἀπῆ
est illic cū tristitia magna vt reuerte
ρεν ἐκεῖθεν μετὰ λύπης μεγάλης ἀποστρέ
rēt in babyloně. τ venit nūcians
ψαι εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἦλθεν ἀπαγγέλων
ꝺ̄.1.M.
ḍ̄a ei in pside: q̄ fugata
τῆς αὐτῷ εἰς τὴν περσίδα, ὅτι τετροπωμένων
erāt castra q̄ iuerāt in
ται αἱ παρεμβολαὶ αἱ πορευθεῖσαι εἰς
terrā iuda. τ iuit lysias cū exercitu
γῆν ἰούδα. καὶ ἐπορεύθη λυσίας δυνάμει
forti in pmis: τ fugatꝰ est a
ἰσχυρᾷ ἐν πρώτοις, καὶ ἀνετράπη ἀπὸ
facie eoꝝ. τ imualuerūt armis
προσώπου αὐτῶν. καὶ ἐπίσχυσαν ὅπλοις
τ exercitu τ spoliis multis q̄ cepe
καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖς ὧν ἔλα
rūt a castris q̄ exciderāt.
βον ἀπὸ τῶν παρεμβολῶν ὧν ἐξεκόπα
τ diruerūt abominatiōē q̄ edificauit
σαν. καθεῖλον τὸ βδέλυγμα ὃ ᾠκοδόμησεν
in altari quod in hierusalē.
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν ἱερουσαλήμ.

τ sanctuariū sicut prius circunde
καὶ τὸ ἁγίασμα καθὼς τὸ πρότερον ἐκύκλω
derūt muris altis: τ bethsu
σαν τείχεσιν ὑψηλοῖς, καὶ τὴν βαιθσού
ram ciuitatē suā. τ facti est vt audiunt
ραν πόλιν αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ
rex simones ilios: expaut
βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, ἐθαμβήθη
τ cōmotus ē valde. τ cecidit in
καὶ ἐσαλεύθη σφόδρα. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
lectū: τ incidit in infirmitatē pre
κοίτην, καὶ ἐνέπεσεν εἰς ἀρρωστίαν, ἀπὸ τῆς
tristitia: q̄n nō est factū ei sicut cogita
λύπης, ὅτι οὐκ ἐγένετο αὐτῷ καθὼς ἐνεθυ
uerat. τ sūt illic dies plures. q̄n re
μεῖτο. καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας πλείους. ὅτι ἀνε
nouata est in eo tristicia magna. τ arbi
καινίσθη ἐπ' αὐτὸν λύπη μεγάλη. καὶ ἔλο
trat⁹ est q̄ morit̄. τ vocauit om
γίσατο ὅτι ἀποθνήσκει. καὶ ἐκάλεσε πάν
nes amicos suos: τ dixit ad eo
τας τοὺς φίλους αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
os. recedit somn⁹ ab oculis
τοὺς· ἀφίσταμαι ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλ
his meis: τ corrui
μῶν μου, καὶ ἐμπέπτωκα τῇ καρδίᾳ ἀπὸ
corde pre
μῶν μου, καὶ ἐμπέπτωκα τῇ καρδίᾳ ἀπὸ
sollicitudine. τ dixi
τῆς μερίμνης· καὶ εἶπα τῇ καρδίᾳ ἐπὶ τί
cordē vt quid quā
tribulatione veni τ fluctū magnū
νος θλίψεως ἦλθον καὶ κλύδωνος μεγάλου
in q̄ nūc eram. q̄n ꝓb⁹ τ dilectus
ἐν ᾧ νῦν εἰμί. ὅτι χρηστὸς καὶ ἀγαπώμενος
fui in ꝺ̄no meo. nūc āt recordor
ἤμην ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μου. νῦν δὲ μιμνήσκο
malorū q̄ feci in hierusa
μαι τῶν κακῶν ὧν ἐποίησα ἐν ἱερουσα
lē. τ accepi oīa
λήμ. καὶ ἔλαβον πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυ
rea τ argētea q̄ in ea. τ mi
σᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ τὰ ἐν αὐτῇ. καὶ ἐξα
si auferre habitārēs iuda
πέστειλα ἐξᾶραι τοὺς κατοικοῦντας ἰούδα
sine causa. cognou
αν causa hoꝝ inuenit
ἀκαιρίᾳ. ἔγνων ὅτι χάριν τούτων εὗρον
me mala hec. τ ecce pereo tri
με τὰ κακὰ ταῦτα. καὶ ἰδοὺ ἀπόλλυμαι λύ
stitia magna in terra aliena. τ vocauit
πῃ μεγάλῃ ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ. καὶ ἐκάλεσε
philippū vnū amicoꝝ suoꝝ: τ cōsti
φίλτατον ἕνα τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ κα
tuit eū sup oē regnū
τέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης τῆς βασιλείας
sui. τ dedit ei diadema: τ
αὐτοῦ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ διάδημα, καὶ
vestē suā τ anulū vt addu
τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ τὸ δακτύλιον τοῦ ἄγα
ceret antiochū filiū suū: τ nutri
γεῖν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκθρέ
ret eū vt regnaret. τ mortuꝰ est
ψαι αὐτὸν τοῦ βασιλεύειν. καὶ ἀπέθανεν
illic antiochꝰ rex anno nono
ἐκεῖ ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς ἔτους ἐννάτου
τ q̄dragesimo τ centesimo. τ cognouit
καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ. καὶ ἔγνω
lysias q̄ mortuꝰ est rex: τ cōsti
λυσίας ὅτι τεθνηκὼς βασιλεύς, καὶ κατέ
tuit vt regnaret antiochꝰ filiꝰ eiꝰ
στησε βασιλεύειν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
pro eo: quē nutriuit iuuenē. τ vocauit
ἀντ' αὐτοῦ, ὃν ἐξέθρεψε νεώτερον. καὶ ἐκάλεσε
nomē eiꝰ eupator. τ q̄ de ar
τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐπάτωρ. καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄ

& sanctificationem sicut prius circunde
derunt muris excelsis: sed & bethsura
ciuitatem suam. Et factum est vt audi
uit rex sermones istos: expauit & cómo
tus est valde: & decidit in lectum et incis
dit in languorem pre tristicia: quia non
est factum sicut cogitabat. Et erat illic p
dies multos: quia renouata est in eo tri
stitia magna: & arbitratus est se mori.
Et vocauit omnes amicos suos et dixit
illis. Recessit somnus ab oculis meis: &
cócidi & corrui corde pre sollicitudine.
Et dixi in corde meo. In quanta tribu
lacionem deueni: & in quos fluctus tri
stitie in qua nunc sum qui iocundꝰ erā:
& dilectus in potestate mea. Nunc vero
reminiscor malorum que feci in hieru
salem: vnde et abstuli omnia spolia au
rea & argentea que erāt in ea: & misi au
ferre habitantes iudeam sine causa. Co
gnoui ergo quia propterea inuenerūt
me mala ista: et ecce pereo tristicia ma
gna in terra aliena. Et vocauit philippū
vnum de amicis suis: & prepositit eum
super vniuersum regnum suum. Et de
dit ei diadema: & stolam suam et annu
lum: vt adduceret antiochum filiū suū
& nutriret eum et regnaret. Et mortu⁹
est illic antiochus rex anno centesimo
quadragesimo nono. Et cognouit ly
sias quoniam mortuus est rex: & con
stituit regnare antiochum filium eius
quem nutriuit adolescentez: & vocauit
nomen eius eupatorem. Et hi qui erāt
in arce concluserāt israel in circuitu san
ctorum: & querebant eis mala semper
ad firmamentum gentium: & cogitauit
iudas disperdere eos: & conuocauit vni
uersum populum vt obsiderent eos.
Et conuenerunt simul: & obsederunt
eos anno centesimoquinquagesimo: &
fecerunt balistas & machinas. Et exie
runt quidam ex eis qui obsidebantur:
et adiunxerūt se illis aliqui impii ex isral
et abierunt ad regem et dixerūt. Quo
usq; non facis iudicium & vindicas fra
tres nostros. Nos decreuimus seruire
patri tuo: & ambulare in preceptis eiꝰ
& obsequi edictis eius & filii populi no
stri propter hec alienabant se a nobis.
Et quicunq; inueniebantur ex nobis
interficiebantur et hereditates nostre
diripiebantur. Et non ad nos tantum
extenderunt manum sed in omnes fi
nes nostros. Et ecce applicuerūt hodie
ad arcem in hierusalem occupare eam:
& munitionem in bethsura munierūt.
Et nisi preueneris eos velocius: maio
ra q̄ hec facient: & non poteris obtine
re eos. Et iratus est rex vt hec audiuit:
et conuocauit omnes amicos suos &
principes exercitus sui et eos qui super
equites erant. Sed et de regnis aliis &
de insulis maritimis venerunt ad eum
exercitus conducticius: & erat nume
rus exercitus eius centum milia peditū:
& viginti milia equitum: & elephanti
triginta duo docti ad prelium. Et ve
nerunt

ce erāt cōclusores israel circ
κρας ἦσαν συγκλείοντες τὸν ἰσραὴλ κυ
cuitu sanctoꝝ τ querētes mala sē
κλῳ τῶν ἁγίων καὶ ζητοῦντες τὰ κακὰ ḍ̄
per τ firmamētū gētiꝫ· τ cogita
λου καὶ σκήνωμα τοῖς ἔθνεσι. καὶ ἐλογίσα
uit iudas. disipare eos. τ cōgrega
το ἰούδας ἐξᾶραι αὐτούς. καὶ ἐξεκλήσια
uit vniuersū pplm vt obsideret in
σε πάντα τὸν λαὸν τοῦ περικαθίσαι ἐπ'
eos. τ cōgregati sunt simul. τ obsede
αὐτούς. καὶ συνήχθησαν ἅμα. καὶ περιεκά
rūt in eos anno ḍquagesimo τ cen
θισαν ἐπ' αὐτοὺς ἔτους πεντηκοστοῦ καὶ ἑκα
tesimo. τ fecerūt cōtra eos balistas
τοστοῦ. καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτοὺς βελοστάσεις
τ machinas. τ exierūt de eis de
καὶ μηχανάς. καὶ ἐξῆλθον ἐξ αὐτῶν ἐκ τοῦ
loco obsessi: τ adhesērūt eis qdā
συγκλεισμοῦ, καὶ ἐπεκολλήθησαν αὐτοῖς τινες
ex impijs de isr̄l. τ abierūt ad
τῶν ἀσεβῶν ἐξ ἰσρ̄λ. καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς
regē τ dixerūt. vsq̄ nō fa
τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν. ἕως πότε οὐ ποιή
cies iudiciū: τ vlciscēris fratres nfos.
σεις κρίσιν, καὶ ἐκδικήσεις τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν.
nos decreuim⁹ fuire
ἡμεῖς ηὐδοκοῦμεν δουλεύειν τῷ πατρὶ σου
τ ambulare in his q̄ ab eo dicebanꝫ τ
καὶ πορεύεσθαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις καὶ
obedire pceptis eiꝰ: q̄n
κατακολουθεῖν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ. ὅτι
q̄ sūt ppli hui⁹ clusa hui⁹ alienā
οἱ τοῦ λαοῦ τούτου χάριν τοῦτο ἀλλοτρι
bant a nobis. vex q̄ interfecibant ex no
ούντο ἀφ' ἡμῶν. πᾶν ὅσοι εὑρίσκοντο ἀφ' ἡ
bis occidebant: τ possessiones nfe
μῶν ἐδαφαγοῦντο, καὶ αἱ κληρονομίαι ἡμῶν
diripiebant. τ nō cōtra nos solū extēderūt
διηρπάζοντο· καὶ οὐκ ἐφ' ἡμᾶς μόνον ἐξέτειναν
manū: sed τ cōtra oēs terminos no
χεῖρα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια αὐ
stros. τ ecce castra munita sūt hodie
τῶν. καὶ ἰδοὺ παρεμβεβλήκασι σήμερον
cōtra arcē hierusalē vt ca
ἐπὶ τὴν ἄκραν ἱερουσαλήμ, τοῦ καταλα
piāt illā τ ciuitē: τ beth
βέσθαι αὐτὴν καὶ τὸ ἁγίασμα, καὶ τὴν βαιθ
sūrā munierūt. τ si nō preuene
σούραν ὠχύρωσαν. καὶ ἐὰν μὴ προκατα
ris eos velocius: maiora hīs fa
βῃ αὐτοὺς διατάχους, μείζονα τούτων ποιή
cient: τ nō poteris obtinere eos.
σουσι, καὶ οὐ δυνήσῃ κατακρατεῖν αὐτῶν.
τ irat⁹ est rex: q̄n audiuit. τ cō
καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεύς, ὅτε ἤκουσε. καὶ συ
greganit oēs amicos suos principes
νήγαγε πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ ἄρχοντας
exercitꝰ sui. τ eos q̄ sup equites.
στρατοῦ αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἵππων. καὶ
a regib⁹ aliis τ ab insulis ma
ἀπὸ βασιλέων ἑτέρων καὶ ἀπὸ νήσων θα
ris venerūt ad eū exercitꝰ cōdu
λασσῶν ἦλθον πρὸς αὐτὸν δυνάμεις μισθω
cticij. τ erat ubertus exercitui eiꝰ
τοί. καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνάμεων αὐτοῦ
centū milia peditū: τ viginti mi
ἑκατὸν χιλιάδες τῶν πεζῶν, καὶ εἴκοσι χι
lia equitū. τ elephātes ḍūo τ
λιάδες ἱππέων. καὶ ἐλέφαντες δύο καὶ
triginta docti ad bellū. τ venerūt
τριάκοντα εἰδότες πολέμου. καὶ ἦλθοσαν

per idumeā: τ applicuerunt
διὰ τῆς ἰδουμαίας, καὶ παρενεβάλοσαν
ad bethsurā. τ pugnauerunt ad di-
ἐπὶ βαιθσούραν· καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἡμέ-
es multos: τ fecerunt machinas: τ
ρας πολλάς, καὶ ἐποίησαν μηχανάς, καὶ
exierunt τ cōbusserunt eas in igne: τ
ἐξῆλθον καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς ἐν πυρί, καὶ
pugnauerunt fortiter. τ recessit iu-
ἐπολέμησαν ἀνδρωδῶς. καὶ ἀπῆρεν Ἰού-
das ab arce: τ mouit castra in
δας ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ παρενέβαλεν εἰς
bethzacharia cōtra castra
Βαιθζαχαρία ἀπέναντι τῆς παρεμβολῆς
regis. τ surrexit rex
τοῦ βασιλέως· καὶ ὠρθρισεν ὁ βασιλεὺς τὸ
mane: τ cōcitauit exercitū in impe
πρωΐ, καὶ ἀπῆρε τὴν παρεμβολὴν ἐν ὁρμῇ
tu eius cōtra uiā bethzacharia.
ματι αὐτῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Βαιθζαχαρία.
τ diuisi sunt exercit⁹ in pe
καὶ διεκεδάσθησαν αἱ δυνάμεις τὸν πό-
liū: τ cecinerūt tubis. τ
λεμον, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι· καὶ
elephātis ostēderūt sanguinē uue τ
τοῖς ἐλέφασιν ἔδειξαν αἷμα σαφηνῆς καὶ
morū: ut acuerent eos in preliū.
μόρων τοῦ παρασῆσαι αὐτοὺς εἰς πόλεμον.
τ diuiserūt bestias in phalanges. τ
καὶ διεῖλον τὰ θηρία εἰς τὰς φάλαγγας. καὶ
statuerūt cuilibet elephāti mille ui
παρέστησαν ἑκάστῳ ἐλέφαντι χιλίους ἄν-
ros loricatos in loricis cōcatenatis: τ
δρας τεθωρακισμένους ἐν ἁλυσιδώτοις, καὶ
galee ree in capi
περικεφαλαῖαι χαλκαῖ ἐπὶ τῶν κε-
tibus eor⁹: τ quīgēti equites or-
φαλῶν αὐτῶν, καὶ πεντακόσιοι ἵππους δια
dinati: cuilibet bestie electi. hi
τεταγμένοι, ἑκάστῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένοι·οὗτοι
ante tps ubi erat bestia erāt: τ ᾗ-
πρὸ καιροῦ οὗ ἐὰν ᾖ τὸ θηρίον ἦσαν, καὶ οὗ ἐὰν
ibat: ibāt simul: nō discedebāt
ἐπορεύετο, ἐπορεύοντο ἅμα, οὐκ ἀφίσαντο
ab eo. τ turres lignee sup ipos
ἀπ' αὐτοῦ. καὶ πύργοι ξύλινοι ἐπ' αὐτοὺς
munite ptegēteo in qualibet bestia acci
ὀχυροῦ σκεπαζόμενοι ἐφ' ἑκάστου θηρίου ἔζω
ete sup ea machinis: € sup q̄libet
σμένοι ἐπ' αὐτοῦ μηχαναῖς, καὶ ἐφ' ἑκάστου
viri duo τ triginta pugnan=
ἄνδρες δύο καὶ τριάκοντα οἱ πολεμοῦν=
tes in eis: τ ind⁹ el⁹. τ
τες ἐν αὐτοῖς, καὶ ὁ ἰνδὸς αὐτοῦ. καὶ τὴν
residuū hinc τ inde cōstituerūt in
ἐπίλοιπον ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔστησαν ἐπὶ τὰ
duas ptes castroꝝ cōtuitēo
δύο μέρη τῆς παρεμβολῆς κατασείοντες
τ obturati in vallib⁹. ut
καὶ κατεφρασσόμενοι ἐν ταῖς φαραγξιν· ὡς
ãt fulsit sol in aureos cly=
ἂν ἔσιλβεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὰς χρυσᾶς ἀσπί-
peos resplēduerūt, mōtes ab eis: τ resplē
δας ἔσιλβεν τὰ ὄρη ἀπ' αὐτῶν, καὶ κα-
duerūt ut lāpades ignis. τ extēsa
πύγαζεν ὡς λαμπάδες πυρός· καὶ ἐξετά-
fuit pꝑ quēdā castroꝝ pte
σθη μέρος τί τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέ-
ad altos mōtes: τ alīq ad
ως ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρη, καί τινες ἐπὶ τὰ
humilia. τ ibāt caute τ ordina
ταπεινά· καὶ ἤρχοντο ἀσφαλῶς καὶ τεταγ-

per idumeam et applicuerūt ad bethsu
ram et pugnauerunt dies multos: & fe-
cerunt machinas: & exierunt & succēde
runt eas igni: & pugnauerunt viriliter.
Et recessit iudas ab arce et mouit castra
ad bethzacharan contra castra regis: &
surrexit rex ante lucē: & cōcitauit exer
citus in impetum contra viam bethza-
charam. Et comparauerunt se exerci-
tus in prelium: & tubis cecinerunt. Et
elephantis ostenderunt sanguinē uue
et mori ad acuendos eos in prelium. Et
diuiserunt bestias per legiones: et astite
runt singulis elephantis mille viri in lo-
ricis concatenatis: & galee ree in capi-
tibus eorum: & quingenti equites ordi
nati vnicuiq; bestie electi erant. Hi ante
tempus vbicunq; erat bestia ibi erāt: &
quocunq; ibat: ibant & non discede-
bant ab ea. Sed & turres lignee sup eos
firme protegentes: super singulas be-
stias & super eas machine. Et super sin
gulas viri virtutis trigintaduo qui pu-
gnabant desuper: & intus magister be-
stie. Et residuum equitatū hinc: & in-
de statuit in duas partes: tubis exercitū
cōmouere et perurgere constipatos in
legionibus eius. Et vt refulsit sol in cli
peos aureos & ereos: resplenduerunt
montes ab eis: & resplenduerunt sicut
lāpades ignis. Et distincta est pars exer
citus regis per montes excelsos: & alia
per loca humilia: & ibant caute et ordi-
nate. Et cōmouebantur omnes inha-
bitantes terram a voce multitudinis eo
rum: & incessu turbe & collisione armo
rum: erat enim exercitus magnus val-
de et fortis. Et appropiauit iudas &
exercitus eius in prelium: & ceciderūt
de exercitu regis sexcenti viri. Et vidit
eleazar filius saura vnam de bestiis lori
catam loricis regis: & erat eminens su-
per ceteras bestias. Et visum est ei q̄
in ea esset rex & dedit se: vt liberaret po
pulum suum & acquireret sibi nomen
eternum. Et cucurrit ad eam audacter
in medio legionis interficiens a dextris
et sinistris. Et cadebant ab eo huc atq;
illuc: & iuit sub pedes elephantis & sup
posuit se ei: & occidit eum & cecidit in
terram super ipsum: & mortuus est illic.
Et videntes virtutem regis & impetu
exercitus eius: diuerterunt se ab eis.
Castra autem regis ascenderunt contra
eos in hierusalem: & applicuerunt
castra regis ad iudeam & montem sion.
Et fecit pacem cum his qui erant in be
thsura: & exierunt de ciuitate: quia
non erant ei ibi alimenta concluſis:
quia sabbata erant terre. Et compre-
hendit rex bethsuram: & constituit ibi
custodiam seruare eam: & conuertit ca
stra ad locum sanctificationis dies mul-
tos. Et statuit illic balistas & machi-
nas: & ignis iacula & tormenta ad la-
pides iactādos & spicula & scorpios ad
mittendas sagittas & fundibula. Fece-
runt autem & ipsi machinas

te. τ cōmouebant oēs audiē-
μῶς· καὶ ἐσαλεύοντο πάντες οἱ ἀκούον-
tes vocē multitudinis eor⁹ τ incessum
τες φωνῆς πλήθους αὐτῶν καὶ ὁδοιπορίας
multitudinis τ collisionē armor⁹.
τ πλήθους καὶ συγκρουσμοῦ τῶν ὅπλων.
crat enī exercit⁹ magn⁹ valde τ
ἦν γὰρ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα καὶ
fortis τ appropīquauit iudas τ castra
ἰσχυρά· καὶ ἤγγισεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβο
illi⁹ in plisi. τ ceciderūt ab
λὴ αὐτοῦ εἰς παράταξιν. καὶ ἔπεσον ἀπὸ
exercitu regis sexcēti
τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἑξακόσιοι
viri. τ vidit eleazar⁹ filī⁹ auarā etiā
ἄνδρες. καὶ εἶδεν Ἐλεάζαρος υἱὸς αὐαρὰν καὶ
de bestijs loricatā loricis regalib⁹:
θηρίων τεθωρακισμένον θώραξι βασιλικοῖς,
τ erat supeminēs eēo bestias. τ visū
καὶ ἦν ὑπεράγον πάντα τὰ θηρία. καὶ ὤφ-
est q̄ in illa est rex: τ de
θη ὅτι ἐν αὐτῷ ἐστιν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔδω
dit se vt liberaret pplm suū τ
κεν ἑαυτὸν τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ Ε
acqreret sibi nomē eternū. τ ir-
περιποιῆσαι ἑαυτῷ ὄνομα αἰώνιον. καὶ ἐπ-
rūt in eā audacter in medijs pha-
δραμεν αὐτῷ θρασεῖ εἰς μέσον τῆς φά-
lāgis: τ interficiebat a dextra τ sinistra τ
λαγγος, καὶ ἔθανάτου δεξιὰ καὶ εὐώνυμα καὶ
fugi sunt ab eo hinc τ hinc: τ subijt
ἐφίζουσι ἀπ' αὐτοῦ ἔνθα καὶ ἔνθα, καὶ εἰσέδυ
sub elephātē: τ supposuit se ei: τ
ὑπὸ τὸν ἐλέφαντα, καὶ ὑπέθηκεν αὐτῷ, καὶ
occidit eū: τ cecidit in terrā
ἀνεῖλεν αὐτόν. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν
sup ipm: τ mortu⁹ est illic. τ videruīt
ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ· καὶ εἶδον
fortitudinē regni τ impetū
τὴν ἰσχὺν τῆς βασιλείας καὶ τὸ ὁρμημα τῶν
exercituū: τ declinauerūt ab eis. q̄ ūt
δυνάμεων, καὶ ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν. οἱ δὲ
de castris regis ascē
ἐκ τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἀνέ-
derūt in occursum eor⁹ in hierusa=
βαινον εἰς συνάντησιν αὐτῶν εἰς ἱερουσα
lē. τ castramet⁹ est rex cōtra
λήμ· καὶ παρενέβαλεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν
iudeā τ in mōtē sīō: τ fe-
Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὸν ὄρος σιών, καὶ ἐποίη- F
cit pacē cū his q̄ de bethsūra.
σεν εἰρήνην μετὰ τῶν ἐκ βαιθσούρων. καὶ
exierūt de ciuitate: quīa nō erāt eis
ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἦν αὐτοῖς
illic alimēta q̄a cōclusi erāt in ea:
ἐκεῖ θρεπτὰ γὰρ συγκεκλεῖσθαι ἐν αὐτῇ,
q̄ sabbatū erat in terra. τ cepit
ὅτι σάββατον ἦν τῇ γῇ. καὶ κατελάβετο
rex bethsurā: τ cōsti-
ὁ βασιλεὺς τὴν βαιθσοῦραν, καὶ ἔστη-
tuit ibi custodiā adseruādū eā. τ posuit
σεν ἐκεῖ φρουρὰν τηρεῖν αὐτήν· καὶ παρ-
castra cōtra sanctuariū diēb⁹ multis.
ἐβαλεν ἐπὶ τὸ ἁγίασμα ἡμέρας πολλάς·
τ statuit illic balistas τ machi
καὶ ἔστησεν ἐκεῖ βελοσάσεις καὶ μηχα-
nas: τ iacula ignis τ tormēta ad iaciēdos lapides: τ
νὰς καὶ πυροβόλα καὶ λιθοβόλα, καὶ σκορ
scorpiōes ad iaciēda iacula τ fun
πίδια εἰς τὸ βάλλεσθαι βέλη καὶ σφεν
das. τ fecerunt τ ipi machinas
δόνας. καὶ ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ μηχανάς

cōtra machinas illoꝝ: τ pugnauerūt
πρὸς τὰς μηχανὰς αὐτῶν, καὶ ἐπολέμησαν
dies multos. cibi aūt nō erāt in
ἡμέρας πολλάς. βρώματος δ' οὐκ ἦν ἐν τοῖς
vasis: q̄a sēptim⁹ ānꝰ erat. τ q̄
ἀγγείοις, διὰ τὸ ἕβδομον ἔτος εἶναι. καὶ οἱ
liberati fuerāt in iudea de
ἀνασωζόμενοι εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀπὸ τῶν
gētib⁹ comedērāt reliq̄as repo
ἐθνῶν κατέφαγον τὸ ὑπόλειμμα τῆς περι
sitionis· τ reliqui fuerunt in sanctis
θέσεως· καὶ ὑπελείφθησαν ἐν τοῖς ἁγίοις
viri pauci: q̄s obtinuerat eos fa
ἄνδρες ὀλίγοι, ὅτι κατεκράτησεν αὐτῶν ὁ λι
mes. τ dispersi sunt vnusq̄sq; in lo-
μὸς· καὶ ἐσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὸν τό-
cū suū. τ audiuit lysias q̄ philipp⁹
πον αὐτοῦ, καὶ ἤκουσε Λυσίας ὅτι φίλιππος
quē cōstituit rex antioch⁹ adhuc vi
ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος ἔτι ζῶν
uēte illo nutrire antiochū filiū suū
τος αὐτὸν ἐκθρέψαι ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
vt regnaret ille: reuersus est a
εἰς τὸ βασιλεῦσαι αὐτόν, ἀπέστρεψεν ἀπὸ
pside τ media: τ exercit⁹
τῆς περσίδος καὶ μηδίας, καὶ αἱ δυνάμεις
q̄ fuerāt regis cū illo: τ
αἱ πορευθεῖσαι τ βασιλεύς μετ' αὐτοῦ, ἥκει
q̄ querit assūmere est nego
ὅτι ζητεῖ παραλαβεῖν μετὰ τῶν πραγμά
cijs. τ festinauerunt τ stimulabāt eos
των. καὶ κατέσπευδον καὶ ἐπενύσσοντο αὐτοὺς
arce: vt irēt τ dicerēt ad re
ἀπὸ τῆς ἄκρας, τ ἀπελθεῖν καὶ εἰπεῖν πρὸς τὸν Βα
gē τ duces exercit⁹ τ
σιλέα καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ
siles. deficūt⁹ in die⁹: τ
τοὺς ἄνδρας· ἐλλείπουσιν καθ' ἡμέραν, καὶ ἡ
cib⁹ nobis pauc⁹: τ loc⁹ sup quē castra
τροφὴ ἡμῖν ὀλίγη, καὶ ὁ τόπος οὗ παρεμ
ponim⁹ est munit⁹: τ incibunt nobis
βάλλομεν ἐστὶν ὀχυρός, καὶ ἐπίκεινται ἡμῖν A
negocia regni. nunciauīt dom⁹ dextras
τὰ τῆς βασιλείας· νῦν οὖν δῶμεν δεξιὰς
hoib⁹ his: τ faciam⁹ cū
τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, καὶ ποιήσωμεν με
illis pacē τ cū oi gēte
τ' αὐτῶν εἰρήνην καὶ μετὰ παντὸς ἔθνους
eor⁹: τ cōstituam⁹ illis vt ambulēt
αὐτῶν, καὶ στήσωμεν αὐτοῖς τ πορεύεσθαι
in legitimis suis: vt pri. ppter
τοῖς νομίμοις αὐτῶν, ὡς τὸ πρότερον· χαριν
eīs legitima q̄a que expulim⁹:
γὰρ τῶν νομίμων αὐτῶν ὧν ἐξεσκεδάσαμεν,
irati sunt τ fecerunt hec oīa. τ
ὠργίσθησαν καὶ ἐποίησαν ταῦτα πάντα. καὶ
placuit mo in cōspectu regis τ
ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ
principū: τ misit ad eos
τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς εἰ B
pacē facere. τ suscēperunt. τ iurauit eis
σπεῖσαι. καὶ ἐπεδέξαντο· καὶ ὤμοσεν αὐ-
rex τ principes. post hec
τοῖς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες· ἐπὶ τούτοις
exierunt de munitone. τ rex
ἐξῆλθον ἐκ τοῦ ὀχυρώματος· καὶ ὁ βασιλεὺς
intrauit in mōtē sīō: τ vidit munitio
εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὄρος σιών, καὶ εἶδε τὸ ὀχυρω
nē loci: τ rupit τ iuramēntum q̄d
μὰ τ τόπου, καὶ ἠθέτησε τὸν ὁρκισμόν. ὃν
iurauit: τ p̄cepit τ destruxit mu
ὤμοσε, καὶ ἐνετείλατο καθεῖλε τὸ τεῖ-

aduersus machinas eorum: & pugnaue
runt dies multos. Esce autem non erāt
in ciuitate: eo q̄ septimus annus esset.
et qui remanserant in iudea de gentib⁹
consumpserant reliquias eorum q̄ re-
posite fuerant. Et remanserunt in sanc
tis viris pauci: quoniam obtinuerat
eos fames: & dispersi sunt vnusquisq; in
locum suum. Et audiuit lysias q̄ philippus quem cōstituerat rex antiochus
cū adhuc viueret vt nutriret antiochum
filium suum & regnaret: reuersus est a
perside & media et exercitus qui abie-
rat cum ipso: & quia querebat suscipe-
re regni negocia. Et festinauit ire & di-
cere ad regem et ducem exercitus. De-
ficimus cotidie & esca nobis modica
est: & locus quem obsidemus est muni-
tus: & incumbit nobis ordinare de re-
gno. Nūc itaq; demus dextras homini
bus istis: & faciamus cum illis pacē &
cum omni gente eorum: & constituam⁹
illis vt ambulent in legitimis suis sicut
prius. Propter legitima enim ipsorum
que despeximus irati sunt: & fecerunt
omnia hec. Et placuit sermo in conspe
ctu regis & principū: & misit ad eos pa
cem facere & ceperunt illam: & iurauit
illis rex & principes: & exierunt de mu
nitione. Et intrauit rex montem sīō &
vidit munitionem loci: & rupit citi⁹ iu-
ramentum quod iurauit: & mādauit de
struere murum in gyro. Et discessit fe-
stinanter & reuersus est antiochiam: &
inuenit philippum dominantem ciui
tati: & pugnauit aduersus eum & occu
pauit ciuitatem.

Capitulum septimum.

ANno cētesimo quinquagesimo &
primo exiit demetrius seleuci filiꝰ
ab vrbe roma: & ascendit cū paucis vi
ris in ciuitatem maritimam: & regnauit
illic. Et factus est vt ingressus est domū
regni patrum suorum comprehendit
exercitus antiochum & lysiam: vt adduc
cerent eos ad eum: & res ei innotuit &
ait. Nolite mihi ostendere faciem eorū.
Et occidit eos exercitus. Et sedit deme
trius super sedem regni sui: & venerunt
ad eum viri iniqui & impii ex israel: & al
cimus dux eorum qui volebat fieri sa-
cerdos. Et accusauerunt populū apud
regem dicentes. Perdidit iudas et fra-
tres eius amicos tuos & nos dispersit
de terra nostra. Nunc ergo mitte virum
cui credis: vt eat & videat exterminiū
omne quod fecit nobis in regionibus
regis: & puniat omnes amicos ei⁹ & ad
iutores eorum. Et elegit rex examicis
suis bacchidē qui dominabatur trans
flumem magnum in regno & fidelem
regi: & misit eum vt videret extermi-
nium quod fecit iudas. Sed & alcimum
impium constituit in sacerdotium: & mā
dauit et facere vltionem in filios israel.
Et surrexerunt & venerunt cum exer-
citu magno in terram iuda: & miserūt
nuncios: & locuti sunt ad iudam &

rū inclusum. τ abiit cū festinatiōe τ
χος κυκλόθεν· καὶ ἀπῆρε κατὰ σπουδήν, καὶ
reuersus est in antiochiā. τ iuenit philip
ἀπέστρεψεν εἰς ἀντιόχειαν· καὶ εὗρε φίλιπ-
pū dominātē vrbi τ pugnauit
πον κυριεύοντα τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμησε
cōtra illū. τ occupauit ciuitatē vi.
πρὸς αὐτόν· καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν βία.

C.7. HAnno vno τ quinquagesimo cēteſimo
Ἔτους ἑνὸς καὶ τεντηκοστοῦ ἑκατοστοῦ
exiit demetri⁹ filī⁹ seleuci ex roma: τ
ἐξῆλθε δημήτριος ὁ τοῦ σελεύκου ἐκ ῥώμης, καὶ
ascēdit cū viris paucis in ciuitatē ma=
ἀνέβη σὺν ἀνδράσιν ὀλίγοις εἰς πόλιν πα
ritimam: τ regnauit illic. τ
ραθαλασσίαν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ· καὶ
factū est postq̄ intrauit in domū re-
ἐγένετο ὡς εἰσεπορεύετο εἰς οἶκον βασι=
gni patruꝫ suoꝝ: cōprehēderunt exerci⁹
λείας πατρῶν αὐτοῦ, συνέλαβον αἱ δυνάμεις
antiochū τ lysiā vt adducerēt eos
τὸν ἀντίοχον καὶ τὸν Λυσίαν ἄγειν αὐτοὺς
ei. τ cognita ē ei res. τ di
αὐτῷ. καὶ ἐγνώσθη αὐτῷ τὸ πρᾶγμα· καὶ εἶ
xit: ne mihi ostēdatis faciem eor⁹.
πεν, μὴ μοι δείξητε τὰ πρόσωπα αὐτῶν.
τ occiderunt eos exercit⁹. τ se-
καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς αἱ δυνάμεις. καὶ ἐκά
dit demetri⁹ in sede regni sui.
θισε δημήτριος ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτοῦ.
τ venerūt ad eum oēs viri iniqui
καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν πάντες ἄνδρες ἄνομοι
τ impij de israel: τ alcim⁹ dux erat
καὶ ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραήλ, καὶ ἄλκιμος ἡγεῖτο
eor⁹ volēs esse sacerdos. τ accusaue=
αὐτῶν βουλόμενος ἱερατεύειν. καὶ κατηγόρη
runt pplm apud regē dicētes:
σαν τ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα λέγοντες,
perdidit iudas τ fratres ei⁹ om=
ἀπώλεσεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πάν
nes amicos nros: τ nos dispersit⁹ ē
τας τοὺς φίλους σου, καὶ ἡμᾶς ἐσκόρπισεν
de terra nra. nunc igit mitte vi
ἀπὸ τῆς γῆς ἡμῶν. νῦν οὖν ἀπόστειλον ἄν=
rū qui credis: τ vadāt videat
δρα ᾧ πιστεύεις, καὶ πορευθεὶς ἰδέτω
destructionē oēm quā fecit no
τὴν ἐξολόθρευσιν πᾶσαν ἣν ἐποίησεν ἡ-
bis τ regioni regis: τ puniat
μῖν καὶ χώρᾳ τῇ βασιλέως, καὶ κολασά
eos τ oēs adiuto=
τω αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς ἐπιβοηθοῦν=
res eor⁹. τ elegit rex
τας αὐτοῖς. καὶ ἐπελέξεν ὁ βασιλεὺς τὸν
bacchidē amicū regis do
Βακχίδην τὸν φίλον τοῦ βασιλέως κυ
minātē trās flumē τ
ριεύοντα ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ
magnū in regno τ fidelē re=
μέγαν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ πιστὸν τῷ βα
gi: τ misit eū τ alcimum
σιλεῖ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν καὶ Ἄλκιμον τὸν
impiū: τ statuit illi sacerdotiū: τ
ἀσεβῆ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἱερωσύνην, καὶ
precepit ei vt faceret vltionē in
ἐνετείλατο αὐτῷ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν
filijs israel. τ abierūt: τ venerūt eū
τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἦλθον με
potētia multa in terrā iuda. τ
τὰ δυνάμεως πολλῆς εἰς γῆν Ἰούδα· καὶ
misit nuncios ad iudā τ
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς

fratres ei⁹ verbis pacificis cū do
ἀδελφοὺς αὐτ̄ λόγοις εἰρηνικοῖς μετὰ δό
lo. ⁊ nō intēderūt simonib⁹ eor⁹: viderūt
λου. καὶ οὐ προσέχον τοῖς λόγοις αὐτῶν, εἶδον
cūq; venerūt cū exercitu multo: ⁊
ὅτι ἦλθον μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ
cōgregati sūt ad alcimū ⁊ bacchi-
ἐπισυνήχθησαν πρὸς ἄλκιμον καὶ βακχί
dē synagoga scribar⁹ ad q̄rēdū iu-
δην συναγωγὴ γραμματέων ἐκζητῆσαι δί
sta. ⁊ primi assidei erāt in filijs
καια. καὶ πρῶτοι οἱ ἀσιδαῖοι ἦσαν ἐν υἱοῖς
israel: ⁊ querebāt ab illis pacē.
ἰσραήλ, καὶ ἐζήτουν παρ' αὐτῶν εἰρήνην.
dixerūt .n. hō sacerdos de semine aa
εἶπαν γὰρ ἀνὴρ ἱερεὺς ἐκ τ̄ σπέρματος ἀα
rō venit cū exercitib⁹: ⁊ nō iniuria
ρὼν ἦλθεν ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ οὐκ ἀδίκη
afficiet nos. ⁊ locut⁹ est cū eis verba
σει ἡμᾶς. καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν λόγους
pacifica. ⁊ iurauit eis dicēs. nō
εἰρηνικούς. καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς λέγων. οὐκ
querem⁹ vobis mala ⁊ amicis no
ἐκζητήσωμεν ὑμῖν κακὰ καὶ τοῖς φίλοις ἡ
stris. ⁊ credidērūt ei ⁊ acceperūt
μῶν. καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ καὶ συνέλαβον
ex eis sexagīta viros: ⁊ occidit
ἐξ αὐτῶν ἑξήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτεινεν
eos in die vna fm̄ sm̄os q̄s
αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατὰ τοὺς λόγους οὓς
scripsit. carnes sanctor⁹ uor⁹ ⁊ sanguinē eo
ἔγραψε. σάρκας ὁσίων σου καὶ αἵματα αὐ
rū effudērūt in circuitu hierl̄. ⁊ nō erat cis
τῶν ἐξέχεαν κύκλῳ Ἰλὴμ. καὶ οὐκ ἦν ὁ
sepelies ⁊ incubuit eis
τοῖς θάπτων καὶ ἐπέπεσεν αὐτῶν ὁ
timor ⁊ tremor in oēs pplm̄:
φόβος καὶ τρόμος ἐπὶ πάντα τὸν λαόν,
q̄m dixerūt: nō est in eis veritas .⁊
ὅτι εἶπαν· οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια καὶ
iudiciū. trāsgressi sunt eū cōstitutū ⁊
κρίσις. παρέβησαν γὰρ τὴν συνθήκην καὶ τὸν
iniurādū q̄ iurauerūt. ⁊ recessit bacchides
ὅρκον ὃν ὤμοσαν. καὶ ἀπῆρε Βακχίδης
a hierlm: ⁊ castrametat⁹ est in be-
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν Βη
zeth: ⁊ misit ⁊ cōprehēdit multos
ζαιθ, καὶ ἀπέστειλε καὶ συνέλαβε πολλοὺς
de his q̄ cū eo q̄ ad se fugerāt viris
ἀπὸ τῶν μετ' αὐτ̄ ἀνομησάντων ἀνδρῶν
⁊ q̄stā ex pplo. ⁊ macauit eos in
καὶ τινὰς τοῦ λαοῦ. καὶ ἔθυσεν αὐτοὺς εἰς
puteū magnū: ⁊ cōmisit regio
τὸ φρέαρ τὸ μέγα, καὶ κατέστησε τὴν χώ
nē alcimo: ⁊ reliq̄t cū eo exer
ραν τῷ ἄλκίμῳ, καὶ ἀφῆκε μετ' αὐτοῦ δύ
citū vt auxiliarēt ei. ⁊ abijt bac-
ναμιν τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ. καὶ ἀπῆλθε βακ
chides ad regē: ⁊ fatagebat
χίδης πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἠγωνίσατο
alcim⁹ circa pūcipatū sacerdotij. ⁊ oēs
ἄλκιμος περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης. καὶ συν
gregati sūt ad cū oēs turbā-
ηχήθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ παράστον
tes pplm̄ illor⁹: ⁊ obtinuerūt
τες τὸν λαὸν αὐτῶν, καὶ κατεκράτησαν
terrā iuda: ⁊ fecerūt plagā magnā
γῆν Ἰούδα, καὶ ἐποίησαν πληγὴν μεγάλην
in hierl̄. ⁊ vidit iudas oē ma-
ἐν Ἰσραήλ. καὶ εἶδεν Ἰούδας πᾶσαν τὴν κα
lū q̄ fecit alcim⁹ ⁊ q̄ cū eo
κίαν ἣν ἐποίησεν ἄλκιμος καὶ οἱ μετ' αὐτ̄

eos: ⁊ polluit eos ⁊ locutus est
αὐτῶν, καὶ ἐμίανεν αὐτοὺς καὶ ἐλάλησεν
superbe: ⁊ iurauit cū furore di-
ὑπερηφάνως, καὶ ὤμοσε μετὰ θυμοῦ λέ-
cēs. si nō tradit⁹ fuerit iudas ⁊ ca-
γων. ἐὰν μὴ παραδοθῇ Ἰούδας καὶ ἡ παρεμ
strā ei⁹ in manū meas nūc: ⁊ erit
βολὴ αὐτ̄ εἰς χεῖράς μου ὁ νῦν, καὶ ἔσα
si rediero in pace: cōburā domū
ἐὰν ἐπιστρέψω ἐν εἰρήνῃ, ἐμπυριῶ τὸν οἶκον
hāc, ⁊ exiūt cū furore magno. ⁊
τοῦτον. καὶ ἐξῆλθε μετὰ θυμοῦ μεγάλου. καὶ
intrauerūt sacerdotes: ⁊ steterūt ante fa-
εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς, καὶ ἔστησαν κατὰ πρό
ciē altaris ⁊ tēpli: ⁊ plora
σωπον τ̄ θυσιαστηρίου καὶ τ̄ ναοῦ, καὶ ἔκλαυ
uerūt ⁊ dixerūt in elegisti domū hāc
σαν καὶ εἶπαν· σὺ ἐξελέξω τὸν οἶκον τοῦ-
vt inuocarēt nomē tuū in ea:
τον ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτοῦ,
vt esset dom⁹ oīonio ⁊ obsecrationis pplo
εἶναι οἶκον προσευχῆς καὶ δήσεως τῷ λαῷ
tuo. fac vindictā in hoīe hoc
σου. ποίησον ἐκδίκησιν ἐν τῷ ἀνθ' ὑμῶν τοῦτο
⁊ in castris ei⁹: ⁊ cadāt
καὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτοῦ, καὶ πεσέτω
in gladio. recordare blasphemiaꝝ
σαν ἐν ῥομφαίᾳ. μνήσθητι τῶν ὑσφημιῶν
eor⁹: ⁊ nō des eis mānēnē. ⁊ exi-
αὐτῶν, καὶ μὴ δῷς αὐτοῖς μονήν. καὶ ἐξῆλ
uit nicanor de hierusalē. ⁊ castrametat⁹
θεν νικάνωρ ἐξ Ἱερουσαλήμ. καὶ παρενέβαλε
est in bethoro. ⁊ occurrit ei exer
θη ἐν Βαιθωρών. καὶ συνήντησεν αὐτῷ ὁ
citꝰ syrie. ⁊ iudas castra posuit
στρατὸς συρίας. καὶ Ἰούδας παρενέβαλεν
in adasa cū trib⁹ milib⁹ virorū. ⁊ ora
ἐν Ἀδασὰ ἐν τρισχιλίοις ἀνδράσι. καὶ προ
uit iudas ⁊ dixit: d̄ a re-
σηύξατο Ἰούδας καὶ εἶπεν, οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τ̄ βα
ge . q̄ blasphemauerūt: exiuit ange-
σιλέως ὅτε ἐβλασφήμησαν, ἐξῆλθεν ἄγγε
lus tu⁹: ⁊ percussit in eis cētū octo
λος σου, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑκατὸν ὀγ
ginta quinq; milia. sic cōtere
δοήκοντα πέντε χιλιάδας· οὕτω συντρι-ψον
exercitū hūc coā nobis
τὴν παρεμβολὴν ταύτην ἐνώπιον ἡμῶν
hodie. ⁊ cognoscāt reliqui: q̄
σήμερον. καὶ γνώτωσαν οἱ ἐπίλοιποι, ὅτι
male locuti sint cōtra sancta tua. ⁊
κακῶς ἐλάλησαν ἐπὶ τὰ ἅγιά σου. καὶ
iudica eū fm̄ nequitiā ei⁹. ⁊
κρίνον αὐτὸν κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ. καὶ
cōtriuerūt exercit⁹ in prelio
συνέτριψαν αἱ παρεμβολαὶ εἰς πόλεμον τῇ
tertiadecima mēsis adar. ⁊ cōtri-
τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς Ἀδαρ. καὶ συνε
ta sūt castra nicanoris: ⁊ cecidit
τάβησαν παρεμβολαὶ νικάνορος, καὶ ἔπεσεν
ipe ptim⁹ in prelio. vt aūt vidit
αὐτὸς πρῶτος ἐν τῷ πολέμῳ· ὡς δὲ εἶδεν
exercit⁹ ei⁹ q̄ mortu⁹ est nicanor:
ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὅτι τέθνηκε νικάνωρ,
proiecerūt arma sua ⁊ fugerūt.
ῥίψαντες τὰ ὅπλα αὐτῶν ἔφυγον. καὶ κα
cuti sūt eos via dici vni⁹ ⁊
τεδίωκον αὐτοὺς ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἀπὸ
adasa vsq;uo veniat ad gazera. ⁊ cecī
Ἀδασὰ ἕως τ̄ ἐλθεῖν εἰς γαζηρα. καὶ ἐσά
nerūt post eos tubis
πισαν ὀπίσω αὐτῶν ταῖς σαλπιγξὶ τῶν

in filijs israel plusq̄ gētes. ⁊ exiuit
ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ ὑπὲρ τὰ ἔθνη. καὶ ἐξῆλθεν
in oēs terminos iudee in
εἰς πάντα τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας κυ
circuitu: ⁊ fecit vltionē in vi
κλόθεν, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἀν
ris defectorib⁹. ⁊ cessaue-
δράσι τοῖς ἀνομολογήσασι. καὶ ἀνεσάλη
rūt ab cēdo in regione: vt ūt
σαν τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν, ὡς δὲ
vidit alcim⁹ q̄ prualuit iudas ⁊ q̄
εἶδεν ἄλκιμος ὅτι ἐνίσχυσεν Ἰούδας καὶ οἱ
cū eo: ⁊ cognouit q̄ nō potest sustine-
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔγνω ὅτι οὐ δύναται ὑποσ
re eos: ⁊ reuersus est ad regē
ναι αὐτούς, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα
⁊ accusauit eos malor. ⁊ mi-
καὶ κατηγόρησεν αὐτῶν πονηρά. καὶ ἀπέ
sit rex nicanorē vnū pūci
στειλεν ὁ βασιλεὺς νικάνορα ἕνα τῶν ἀρχόν
pū ei⁹ nobiliorū: ⁊ odio hēnit ⁊
των αὐτοῦ τῶν ἐνδόξων, καὶ μισοῦντα καὶ
inimicū israel. ⁊ pcepit
ἐχθραίνοντα τῷ Ἰσραήλ. καὶ ἐνετείλατο
ei delere pplm̄. ⁊ venit nicanor in
αὐτῷ ἐξᾶραι τὸν λαόν. καὶ ἦλθε νικάνωρ εἰς
hierusalē cū exercitu multo: ⁊ misit
Ἱερουσαλὴμ δυνάμει πολλῇ, καὶ ἀπέστει
ad iudā ⁊ fratres ei⁹ cī
λε πρὸς Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτ̄ μετὰ
dolo verbis pacificis dicēs. nō sit bel
δόλου λόγοις εἰρηνικοῖς λέγων. μὴ ἔστω μά
lū inter me ⁊ vos. veniā cī vi-
χη ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν. ἦλθον ἐν ἀνέ
ris paucis: vt vīas videā fi
δράσιν ὀλίγοις, ἵνα ὑμῶν ἴδω τὰ πρό
cies cī pace: ⁊ venit ad iudā:
σωπα μετ' εἰρήνης. καὶ ἦλθε πρὸς Ἰούδαν,
⁊ salutauerūt se admicē pacifice: ⁊
καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους εἰρηνικῶς. καὶ οἱ
hostes erāt pati rapere in-
πολέμιοι ἦσαν ἕτοιμοι ἁρπάσαι τὸν Ἰού
dā. ⁊ innotuit fimo iude: q̄
δαν. καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος τῷ Ἰούδᾳ, ὅτι
cū dolo venit ad eū. ⁊ timuit
μετὰ δόλου ἦλθεν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐφοβήθη
ab eo: ⁊ nō voluit vltra videre
ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠβουλήθη ἔτι ἰδεῖν τὸ
faciē ei⁹. ⁊ cognouit nicanor: q̄
πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ ἔγνω νικάνωρ, ὅτι
reuelata est cōsilū sui: ⁊ exiuit
ἀπεκαλύφθη ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν
in occursum iude iuxta capharsalā
εἰς συναντησιν τῷ Ἰούδᾳ κατὰ καφαρσα
ma. ⁊ ceciderūt de parte nicanoris fere
λαμά. καὶ ἔπεσον τῶν παρὰ νικάνορος ὡσεὶ
quingēti viri ⁊ fugerūt in ve-
πεντακόσιοι ἄνδρες, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν πό
bē dauid. ⁊ post verba hec
λιν Δαυίδ. καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους
ascēdit nicanor in mōtē sīō. ⁊ exierunt
ἀνέβη νικάνωρ εἰς τὸ ὄρος σιών. καὶ ἐξῆλθον
de sacerdotib⁹ ex sanctis ⁊ a
ἀπὸ τῶν ἱερέων ἐκ τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ τῶν
senioribꝰ populi vt salutarēt eū
πρεσβυτέρων τ̄ λαοῦ ἀσπασασθαι αὐτὸν
pacifice: ⁊ demostrarēt ei holocau-
εἰρηνικῶς, καὶ δεῖξαι αὐτῷ τὴν ὁλοκαύτω
sīū q̄s offerebāt pro
σιν τὴν προσφερομένην ὑπὲρ τ̄ βασιλέως
rege ⁊ subīanauit eos: ⁊ derisit
καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτούς, καὶ κατεγέλασεν

signoꝝ. ⁊ exierūt de oīb⁹ vi-
σημασιῶν. καὶ ἐξῆλθον ἐκ πασῶν τῶν κω
cis iudee in circuitu: ⁊ psequebant
μῶν τῆς Ἰουδαίας κυκλόθεν, καὶ ὑπερέκειρον
eos: ⁊ cōuertebant hi ad eos:
αὐτούς, καὶ ἀνέστρεφον οὗτοι πρὸς τούτους,
⁊ cecidērūt oēs gladio ⁊ nō rel
καὶ ἔπεσον πάντες ῥομφαίᾳ καὶ οὐ κατ
ct⁹ est ex illis vllus. ⁊ acceperūt
τελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδείς. καὶ ἔλαβον τὰ
spolia ⁊ predā: ⁊ caput
σκῦλα καὶ τὴν προνομήν, καὶ τὴν κεφαλὴν
nicanoris ⁊ manū eius q̄ extenderat
νικάνορος ἀφεῖλον καὶ τὴν δεξιὰν αὐχοῦ ἣν
extēdit superbe. ⁊ tulerūt: ⁊
ἐξέτεινεν ὑπερηφάνως. καὶ ἤνεγκαν, καὶ
suspenderūt cōtra hierlm. ⁊ lета
ἐξέτειναν παρὰ τὴν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἐυ
⁊ eſt pplo valde: ⁊ egerūt di-
φράνθη λαὸς σφόδρα, καὶ ἤγαγον τὴν ἡμέ
em illā die leticie magne.
ραν ἐκείνην ἡμέραν εὐφροσύνης μεγάλης.
⁊ statuerūt vt agerēt singulis ānis di-
καὶ ἔστησαν τ̄ ἄγειν κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέ
em hāc tertiadecima ⁊ adar.
ραν ταύτην τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ ἄδαρ.
⁊ filuit terra iuda dies pau
καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἡμέρας ὀλί
cos.
γας.

Ca.8.

ΘΤ audiuit iudas nomē ro-
Καὶ ἤκουσεν Ἰούδας τὸ ὄνομα τῶν ῥω
manoꝝ q̄ sint potētes fortitudie: ⁊ ipi ue-
μαίων ὅτι εἰσὶ δυναροὶ ἰσχύι, καὶ αὐτοὶ ἐν
quietāt in eis q̄ audiūt eos: ⁊ q̄ sint
ποιοῦσιν ἐν πᾶσι τοῖς προτιθεμένοις αὐ
potētes in oīb⁹ q̄ venerūt ad eos:
τοῖς, καὶ ὅσοι ἂν προσέλθωσιν αὐτοῖς ἰσχύ
⁊ bella gesserūt ei⁹ q̄ audiūt
ουσιν. καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τοὺς πολέμους
illoꝝ ⁊ virtutes bonas q̄s fecerūt
αὐτῶν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας ἃς ποιοῦσιν
in galatia: ⁊ q̄ obtinuerūt
ἐν τοῖς γαλάταις, καὶ ὅτι κατεκράτησαν
eos: ⁊ duxerūt eos sub tributū: ⁊
αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτοὺς ὑπὸ φόρον, καὶ
q̄ fecerūt in pūncia hispanie: ⁊
ὅσα ἐποίησαν ἐν χώρᾳ ἰσπανίας, τ̄ κατα
obtinerēt metalla argēti ⁊
κρατῆσαι τῶν μετάλλων τ̄ ἀργυρίου καὶ τ̄
auri q̄ illic. ⁊ obtinuerūt locū
χρυσίου τ̄ ἐκεῖ. καὶ κατεκράτησαν τ̄ τόπου
oēm cōsilio suo ⁊ patiētia.
παντὸς τῇ βουλῇ αὐτῶν καὶ τῇ μακροθυμίᾳ.
⁊ loc⁹ erat lōge distās ab illis
καὶ ὁ τόπος ἦν μακρὰν ἀπέχων ἀπ' αὐτῶν
valde ⁊ q̄ regib⁹ q̄ venerāt
σφόδρα καὶ τῶν βασιλέων τῶν ἐπελθόντων
cōtra eos ab extremo terre q̄d cōtriue
ἐπ' αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως συνέτρι
rūt eos. ⁊ peussērūt in eis plagā
ψαν αὐτούς. καὶ ἔπαταξαν ἐν αὐτοῖς πληγὴν
magnā. ⁊ reliqui dāt eis
μεγάλην. καὶ οἱ ἐπίλοιποι δίδόασιν αὐτοῖς
tributū q̄libet anno: ⁊ philippū ⁊
φόρον κατ' ἐνιαυτόν, καὶ τὸν Φίλιππον καὶ
persea cetcq; regē ⁊ eos q̄s
περσέα τὸν τῶν Κιτιέων βασιλέα καὶ τοὺς ἐπῆ
sunt exercūt cōtra eos cōmisūt eos bello:
λθον ἐπ' αὐτ̄ συνέτριψαν αὐτ̄ πολέμῳ,

τ obtinuerūt eos: τ antiochū
καὶ κατεκράτησαν αὐτῶν, καὶ ἀντίοχον τὸν
magnū regē asie q̄ init
μέγαν βασιλέα τῆς ἀσίας ὃν προεγύεν
cōtra eos in pugnā: habēs centū
τὰ ἐπ' αὐτοὺς εἰς πόλεμον ἔχοντα ἑκατὸν
viginti elephātes τ equitatū τ currus
εἴκοσι ἐλέφαντας καὶ ἵππον καὶ ἅρματα
τ exercitū multū valde. τ cōtinuo
καὶ δύναμιν πολλὴν σφόδρα. καὶ συνετρί
est ab eis: τ acceperūt cū viuū. τ
βη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔλαβον ἀνὴν ζῶντα. καὶ
statuerūt eis dare cū τ
ἔγνωσαν αὐτοῖς δοῦναι αὐτόντε καὶ τοὺς
q̄ regnarēt post cū tributū magnū: da
βασιλεύοντας μετ' αὐτὸν φόρον μέγαν, δι
re obsides τ distinctionē regionē
δόναι ὅμηρα καὶ διαστολὴν καὶ χώραν τὴν
indicā τ mediā τ lydiā: τ de
ἰνδικὴν καὶ μηδίαν καὶ λυδίαν, καὶ ἀπὸ
optimis regionū? eor. τ acciperēt
τῶν καλλίστων χωρῶν αὐτῶν. καὶ λαβόν
tes illas ab eo dederūt eis cū hanc
τες αὐτὰς παρ' αὐτοῦ ἔδωκαν αὐτὰς λέγε
ni regi. τ q̄ q̄ ex hellā
νεῖ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὅτι οἱ ἐκ τῆς ἑλλάδ
de decreuerūt ire τ tollere eos
δος ἐβουλεύσαντο ἐλθεῖν καὶ ἐξᾶραι αὐτούς.
τ intromīt fimo eis: τ miserūt
καὶ ἐγνωσθὴ ὁ λόγος αὐτοῖς, καὶ ἀπέστειλαν
cōtra illos ducē vnū: τ pugnauerūt
ἐπ' αὐτοὺς στρατηγὸν ἕνα, καὶ ἐπολέμησαν
cōtra eos. τ ceciderūt de eis vulne
πρὸς αὐτούς. καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν τραυ
rati multi. τ captiuauerūt mul
ματίαι πολλοί. καὶ ἠχμαλώτευσαν πολ
tos mulieres eor. τ filios
λοὺς τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα
eor: τ diripuerūt eos τ obti
αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐτοὺς καὶ κατε
nuerūt terrā eor: τ destruxerūt
κράτησαν τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ καθεῖλον τὰ
arces eor: τ diripuerūt e
ὀχυρώματα αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐ
os: τ seruos fecerūt eos vsq; in
τοὺς, καὶ κατεδουλώσαν αὐτοὺς ἕως τῆς
die hic. τ reliqua re
ἡμέρας ταύτης. καὶ τὰς ἐπιλοίπους βλα
gna: τ insulas q̄ vnā reſtite
σιλέας, καὶ τὰς νήσους ὅσοι ποτὲ ἀντέσ
rāt eis: destruxerūt τ iuxtuꝝ redegerūt
σαν αὐτοῖς, κατέφθειραν καὶ ἐδουλωσαν
eos. cū ā amicis suis τ q̄
αὐτοὺς. μετὰ δὲ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ τῶν
adfcebāt eis cōfœderauerūt e
ἐπαγαπασουμδῶν αὐτοῖς συνετήρησαν αὐ
is amicitiā: τ obtinuerūt re
τοῖς φιλίαν, καὶ κατεκράτησαν τῶν βασι
gna q̄ prope τ q̄ lōge. τ q̄cūq;
λειῶν τῶν ἐγγὺς καὶ τῶν μακράν. καὶ ὅσοι
audierūt nomē eor timebāt ab
ἤκουσαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐφοβοῦντο ἀπ' αὐ
eis. q̄s ā velint adiuuare τ vtre
τῶν. ὅσους δ' ἂν βούλωνται βοηθεῖν καὶ βα
gnēt regnāt. q̄s ā velit
σιλεύειν βασιλεύουσιν. οὓς δ' ἂν βούλων
deturbāt. τ exaltati sunt valde. τ
ται, μεγάλως. καὶ ὑψώσαν σφόδρα. καὶ
in oīb? his nō imposuit sibi vll? cor
ἐν πᾶσι τούτοις οὐκ ἐπέθετο οὐδεὶς αὐτῶν
diadema: τ nō vestierūt purpurā:
διάδημα, καὶ οὐ περιεβάλοντο πορφύραν,

et obtinuerunt eos: et antiochū magnum regem asie qui eis pugnam intulerat habens centūviginti elephantes et equitatum: et currus et exercitum magnum valde contritū abeis: & quia ceperunt eū viuum & statuerunt ei vt daret ipse & qui regnarent postipsum tributum magnum & daret obsides et constitutum: et regionem indor ū & medos et lydos de optimis regionibus eorum: & acceptas eas ab eis dederunt eumeni regi et quia q erant apud helladam voluerūt ire & tollere eos: & innotuit sermo his et miserunt ad eos ducem vnum: et pugnauerunt contra illos: & ceciderunt ex eis multi et captiuas duxerūt vxores eorum & filios & diripuerūt eos & terram eorum possederunt: & destruxerunt muros eorum: & in seruitutem illos redegerunt vsq; in hūc diem: & reſidua regna et insulas que aliquando resistebant illis exterminauerunt & in potestatem redegerunt
Cum amicis autem suis & qui in pīs requiem habebant conseruauerunt amicitiam: & obtinuerunt regna que erant proxima & que erant longe: quācunq; audiebant nomen eorum timebant eos. Quibus vero vellent auxilio esse vt regnarent: regnabāt. Quos autem vellent: regno deturbabant: & exaltati sunt valde. Et in oībus istis nemo portabat diadema: nec induebatur purpura vt magnificaretur in ea. Et quia cursum fecerūt sibi: & cotidie consulebant trecentos viginti consiliū agentes sēper de multitudine vt que digna sunt gerāt. Et cōmittunt vni homini magistratum suum per singulos annos dominari vniuersę terre sue: & omnes obediunt vni: & non est inuidia nec zelus inter eos: & elegit iudas cupolemum filium iohānis filii iacob: & iasonē filiū eleazari: & misit eos romam constituere cum illis amicitiam & societatē & vt auferrent ab eis iugum grecorum: quia viderunt q̄ in seruitutem premerent regnum israel. Et abierūt romam viam multam valde: & introierunt curiam & dixerunt. Iudas machabeus & fratres eius: & populus iudeorum miserunt nos ad vos statuere vobiscum societatem & pacem: & conscribere nos socios & amicos vestros: & placuit sermo in conspectu eorum: & hoc rescriptum est quod rescripserunt in tabulis ereis: & miserūt in hierusalez vt esset apud eos ibi memoriale pacis et societatis. Bene sit romanis & genti iudeorum in mari & in terra in eternum gladiusq; & hostis procul sit ab eis. Quod si instet bellum romanis prius aut ōmnibus sociis eorum in omni dominatione eorum: auxilium feret gens iudeorum prout tempus dictauerit corde pleno: & pretiantibus nō dabūt neq;

ὥστε ἀνδρυνθῆναι ἐν αὐτῇ. καὶ βουλευτὴ
fecerūt sibi: τ cotidie cōsi
ριον ἐποίησαν ἑαυτοῖς, καὶ καθ' ἡμέραν ἐβου
lebāt trecēti τ viginti cōsultan
λεύοντο τριακόσιοι καὶ εἴκοσι βουλευό
tes semper de multitudine: vt
μενοι διαπαντὸς πρὸ τοῦ πλήθους, τοῦ
gubernēt eos. τ credūt vni ho
εὐκοσμεῖν αὐτοὺς. καὶ πιστεύουσιν ἑνὶ ἀν=
mini: vt iperet eis p singulos ānos: τ do
θρώπῳ, ἄρχειν αὐτῶν κατ' ἐνιαυτόν, καὶ κυ
minet? tot? terre eor. τ oēs
ριεύειν πάσης τῆς γῆς αὐτῶν. καὶ πάντες
audiūt vnū. τ nō est inuidia neq;
ἀκούουσι τοῦ ἑνός. καὶ οὐκ ἔστι φθόνος οὐδὲ
zel? in illis. τ elegit iudas
ζῆλος ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐπελέξεν ἰούδας τὸν
eupolemū filū ioānis filij accos τ ia
εὐπολεμον υἱὸν ἰωάννου τοῦ ἀκκὼς καὶ ἰα
sonē filiū eleazari: τ misit eos
σονα υἱὸν ἐλεαζάρου, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς
ad romā ad cōstituēdū cū illis amicitiā τ socie
εἰς ῥώμην στῆσαι αὐτοῖς φιλίαν καὶ συμ=
tatē: τ vt auferrēt ugū ab eis.
μαχίαν, καὶ τοῦ ἆραι τὸν ζυγὸν ἀπ' αὐτῶν.
qm viderūt regnū grecoꝝ in
ὅτι εἶδον τὴν βασιλείαν τῶν ἑλλήνων κα
ſuitutē redigētes israel suitto. τ
ταδουλωμένους τὸν Ἰσραὴλ δουλείαν. καὶ
abierūt ad romā. τ via multa
ἐπορεύθησαν εἰς ῥώμην. καὶ ἡ ὁδὸς πολλὴ
valde. τ intrauerūt in senatū:
σφόδρα. καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον,
τ rcſpōderūt τ dixerūt. iudas
καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον. Ἰούδας ὁ μακ
cabe? τ fratres ei? τ multitudo
καβαῖος καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος
iudeoꝝ miserunt nos ad vos.
τῶν Ἰουδαίων ἀπέστειλαν ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς.
ad statuēdū vobiscū societatē τ pacē
σῆσαι μεθ' ὑμῶν συμμαχίαν καὶ εἰρήνην
τ ad cōscribēdū nos socios τ ami
καὶ γραφῆναι ἡμᾶς συμμάχους καὶ φί=
cos vros. τ placuit fimo coꝝ e
λους ὑμῶν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον αὐ
is: τ hoc rescriptū epistole
τῶν, καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς
quā rescripſit in tabulis ereis. τ
ἧς ἀντέγραψεν ἐπὶ δέλτοις χαλκαῖς. καὶ
misit in hierusalē vt esset apud
ἀπέστειλεν εἰς ἱερουσαλὴμ εἶναι παρ' αὐ
eos illic memoriale pacis τ societa
τοῖς ἐκεῖ μνημόσυνον εἰρήνης καὶ συμμα=
tis. bene sit romanis τ gēti
χίας. καλῶς ἤοι τοῖς ῥωμαίοις καὶ τῷ ἔθνει
iudeoꝝ in mari τ in terra
Ἰουδαίων ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐπὶ τῆς ἠρᾶς
in ſeculū. τ gladi? τ hostis pro
εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ῥομφαία καὶ ἐχθρὸς μα
cul sit ab eis. ſi ā insisterit bellū
κρυνθείη ἀπ' αὐτῶν. ἐὰν δὲ ἐνστῇ πόλεμος
in roma prioꝝ vel oīb? socijs
ἐν ῥώμῃ πρότερα ἢ πᾶσι τοῖς συμμάχοις
eoꝝ in oī ditione eoꝝ: auxilij ferēt
αὐτῶν ἐν πάσῃ κυρίᾳ αὐτῶν, συμμαχήσει
gēs iudeoꝝ: vt tps dicta
τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἂν ὁ καιρὸς ὑπο
uerit eis corde pleno. τ
γραφὴ αὐτοῖς καρδίᾳ πληρεῖ. καὶ τοῖς
pretiātib? nō dabūt: neq;
πολεμοῦσιν οὐ δώσουσι, οὐδὲ

subministrabunt triticū arma argētum naues
ἐπαρκέσουσι σῖτον ὅπλα ἀργύριον πλοῖα
vt visum ē romanis. τ custodiēt man
ὡς ἔδοξε ῥωμαίοις. καὶ φυλάξουσι τὰ φυ
data eoꝝ: nihil accipiētes. sm
λάγματα αὐτῶν οὐθὲν λαβόντες. κατὰ τὰ
eadē ā si gēti indeoꝝ contigerit pri
αὐτὰ δὲ ἐὰν ἔθνει Ἰουδαίων συμβῇ πρότε
us belli: auxiliū ferēt romani
ροις πολεμος, συμμαχήσουσι οἱ ῥωμαῖοι
ex aio vt eis opportunitas di
ἐκ ψυχῆς ὡς ἂν αὐτοῖς ὁ καιρὸς ὑπο=
cauerit. τ adnunciabūt nō dabit
γραφῆ. καὶ τοῖς συμμαχοῦσιν οὐ δώσουσι
triticū arma argētum naues vt placuit romē:
σῖτος ὅπλα ἀργύριον πλοῖα ὡς ἔδοξε ῥώμη,
τ custodiēt mādata hec τ
καὶ φυλάξουσι τὰ φυλάγματα ταῦτα καὶ
nō cū dolo. sm sūmos hos
οὐ μετὰ δόλου. κατὰ τοὺς λόγους τούτους
statuerūt romani cū ppło iudeoꝝ. si
ἔστησαν ῥωμαῖοι τῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων. ἐὰν
ā post verba hec cōsilū habuerit
δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους βουλεύσωνται
hi τ hꝫ addere vel detrahere: fa
οὗτοι καὶ οὗτοι προσθῆναι ἢ ἀφελεῖν, ποιή
cient ad libitū eoꝝ. τ q̄d addide
σονται ἐξ ἀρέσεως αὐτῶν. καὶ ὃ ἐὰν προσθῶ
rint vel detulerint erit ratū. τ de ma
σιν ἢ ἀφελῶσιν ἔσται κύριον. καὶ περὶ τῶν κα
lo q̄ rex dementr? facit
κῶν ὧν ὁ βασιλεὺς δημήτριος συνετέλεσεν
cōtra eos: scripsim? ei dicētes. ob
εἰς αὐτούς, ἐγράψαμεν αὐτῷ λέγοντες. διὰ
q̄d aggrauauit ugū tuū sup amicos
τί ἐβάρυνας τὸν ζυγόν σου ἐπὶ τοὺς φίλους
nros socios iudeoꝝ. si igit
ἡμῶν τοὺς συμμάχους Ἰουδαίους. ἐὰν οὖν
vltra adierint cōtra te: faciem? eis
ἔτι ἐντύχωσι κατὰ σοῦ, ποιήσωμεν αὐτοῖς
iudiciū. τ oppugnabim? te per ma
τὴν κρίσιν. καὶ πολεμήσομέν σε διὰ τῆς θα
re τ per terrā.
λάσσης καὶ διὰ τῆς ἠρᾶς.

Ca.9.

Καὶ ἀπ demetri? q̄ fecit
Καὶ ἤκουσε δημήτριος ὅτι ἐπολέμησε
nicanor τ exercit? eī bellū:
νικάνωρ καὶ δυνάμεις αὐτοῦ πόλεμον,
τ addidit bachidē τ alī
καὶ προσέθετο τὸν βακχίδην καὶ τὸν ἄλ=
cimū iteꝝ mittere in terrā in
κιμον ἐκ δευτέρου ἀποστεῖλαι εἰς γῆν Ἰού
da. τ dextrū cornu eī eis. τ
δα. καὶ τὸ δεξιὸν κέρας μετ' αὐτῶν. καὶ
abierunt viā q̄ in galgala: τ
ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν εἰς γαλγαλα, καὶ
castrametati sunt in mesaloth q̄ in arbe
παρενέβαλον ἐπὶ μεσαλὼθ τὴν ἐν ἀρβή
lis. τ acceperunt eā: τ pere
λοις. καὶ προκατελάβοντο αὐτήν, καὶ ἀπὸ
merunt alios hoīm multas. τ
λεσαν ψυχὰς ἀνθρώπων πολλάς. καὶ
mēſe primo anni secundi τ
τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ δευτέρου καὶ
q̄nquagesimi τ cētesimi castrametati sunt ad
πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ παρενέβαλον ἐπὶ
hierusalē. τ surrexerūt τ abierunt
Ἱερουσαλήμ. καὶ ἀπῆραν καὶ ἐπορεύθησαν
in bereā cū viginti milib? viroꝝ τ
εἰς βηρέαν ἐν εἴκοσι χιλιάσιν ἀνδρῶν καὶ
duob? milib? equitū. τ iudas posuerat
δυοῖν χιλιάσιν ἵππων. καὶ ἰούδας ἦν παρεμβε=

fubministrabunt triticum arma pecuniam naues sicut placuit romanis: & cū stodient mandata eorum nihil ab eis accipientes. Similiter autem & si genti iudeorum prius accident bellum: adiuuabunt romani ex animo prout eis tēpus permiserit: & adiuuātibus non dabitur triticum arma pecunia naues: sicut placuit romanis & custodient mandata eorum absq; dolo. Secundum hec verba constituerunt romani populo iudeorū q̄ si post hec verba hi aut illi addere aut demere ad hec aliquid voluerint: faciēt ex proposito suo & quecūq; addiderit vel dēperint rata erunt. Sed et de malis que demetri? rex fecit in eos scripsim? ei dicentes. Quare grauasti iugum tuū super amicos nostros & socios iudeos. Si ergo iterum adierint nos aduersum te: faciemus illis iudicium & pugnabimus tecum mari terraq;.

Ca.9.

Ntereā vt audiuit demetrius q̄ cecidit nicanor & exercit? eius in prelio apposuit bacchidem & alcimum rursum mittere in iudeam & dextrum cornu cum illis. Et abierunt viam que ducit in galgala: et castra posuerunt in masaloth q̄ est in arbellis & occupauerunt eam: & peremerunt animas hominum multas. In mēse primo anni centesimi & quinquagesimi & secūdi applicuerūt exercitum ad hierusalem: & surrexerūt et abierunt in berea viginti milia viroꝝ cum: & duo milia equitum. Et iudas posuerat castra in laisa: et tria milia viri electi cum eo. Et viderunt multitudinem exercitus: quia multi sunt & timuerunt valde: & multi subtraxerūt se de castris: & non remanserunt ex eis nisi octigenti viri. Et vidit iudas q̄ defluxit exercitus suus et bellum perurgebat eum: & cōfractus est corde quia nō habebat tēpus cōgregādi eos: & dissolutus est. Et dixit his qui residui erant. Surgamus & eamus ad aduersarios nostros: si poterim? pugnare aduersus eos: et auertebāt eum dicentes. Non poterimus: sed libere nemus animas nostras modo: & reuertamur ad fratres nostros: & tunc pugnabimus aduersus eos. Nos autem pauci sumus. Et ait iudas. Absit istam rem facere: vt fugiamus ab eis. Et si appropiauit tempus nostrum: moriamur in virtute propter fratres nostros: & non inferamus crimē glorie nostre: et mouit exercitus de castris: & steterunt illis obuiam. Et diuisi sunt equites in duas partes: et fundibularii & sagittarii preibant exercitum et primi certaminis omnes potentes. Bacchides autez erat in dextro cornu: & proximauit legio ex duabus partibus & clamabant tubis. Exclamauerunt autem & hi qui erant ex parte iude etiam ipsi: & cōmota est terra a voce exercituꝫ: & cōmissum est prelium a mane vsq; ad vesperā. Et vidit iudas q̄ firmior est pars exercitus bacchidis in dextris: & conuenerunt cum ipso omnes constantes corde: & contrita est dextera pars ab eis

castra in elesa. τ tres mille viri
βληκὼς ἐν ἐλεάσα. καὶ τρισχίλιοι ἄνδρες
electi cū eo. τ viderunt multitudinem
ἐκλεκτοὶ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶδον τὸ πλῆθος τῶν
exercituū q̄m multi sunt: τ timuerunt
δυνάμεων ὅτι πολλοί εἰσι, καὶ ἐφοβήθησαν
valde. τ subtraxerunt se multi de
σφόδρα. καὶ ἐξερρύησαν πολλοὶ ἀπὸ τῆς
castris. nō relicti sunt ex eis
παρεμβολῆς. οὐ κατελείφθησαν ἐξ αὐτῶν
nisi octingēti viri. τ vidit iudas
ἀλλ' ἢ ὀκτακόσιοι ἄνδρες. καὶ εἶδεν ἰούδας
q̄ defluxerit castra sua: τ bel
ὅτι ἐξερρύη ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ πό
lū affligebat eū: τ cōfract? est cor
λεμος ἔθλιβεν αὐτόν, καὶ συνετρίβη τῇ καρ
de. quia nō habuit tps vt cōgregaret. eos.
δίᾳ ὅτι οὐκ εἶχε καιρὸν συναγαγεῖν αὐτούς.
τ dissolut? ē. τ dixit
καὶ ἐξελύθη. καὶ εἶπε τοῖς
relictis.
καταλειφθεῖσιν.
surgam? τ ascēdam? ad
ἀναςῶμεν καὶ ἀναβῶμεν ἐπὶ τοὺς ὑπεναντί
rios nros. si fōrte pterim? debellare e
ους ἡμῶν. ἐὰν ἄρα δυνώμεθα πολεμῆσαι αὐ
os. τ auertēt cū dicētes. nō
τοὺς. καὶ ἀποστρέψαι αὐτὸν λεγόντες. οὐ μὴ
poterim? sed liberem? nfas
δυνώμεθα ἀλλ' ἢ σῴζωμεν τὰς ἑαυτῶν ψυ
mas nūc reuertere. τ fratres nri
χὰς νῦν ἐπιστρέψωμεν. καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν
defluxerunt. τ pugnabim? cōtra eos.
ἀπερρύησαν. καὶ πολεμήσομεν πρὸς αὐτούς.
nos ā pauci. τ dixit iudas. nō mihi fit
ἡμεῖς δὲ ὀλίγοι. καὶ εἶπεν ἰούδας. μὴ μοι γέ
reꝝ hec: facere vt fugiam ab eis
νοιτο πρᾶγμα τοῦτο, τοῦ φυγεῖν ἀπ' αὐ
ea. ¶ appropiquauit tps nfm τ mora
τῶν. καὶ ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν καὶ ἀποθανώ
mur fortiter ꝓpter fratres nros. τ
μεθα ἀνδρεία χάριν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. καὶ
mouit exercit? de castris.
ἀπῆρεν ἡ δύναμις ἐκ τῆς παρεμβολῆς.
τ steterūt in occursum eis. τ diui
καὶ ἔστησαν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς. καὶ ἐμερί
sus ē equitat? i duas ptes. τ fundibularij τ
σθη ἡ ἵππος εἰς δύο μέρη. καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ
sagittarij pibāt exercitū. τ
οἱ τοξόται προεπορεύοντο τῆς δυνάμεως. καὶ οἱ
ꝑmi certatores oēs potētes. bacchides āt
πρωτεύοντες πάντες οἱ δυνατοὶ. Βακχίδης δὲ
erat i dextro cornu. τ appropiquauit phalāx
ἦν ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι. καὶ ἤγγισεν ἡ φάλαγξ
a duab? ptib? τ ccciuerūt tubis:
ἐκ τῶν δύο μερῶν καὶ ἐφώνουν ταῖς σάλπιγ
τ ccciuerūt q̄q̄ ptes iude τ ipsi
ξι, καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ Ἰούδα καὶ αὐτοὶ
tubis: τ cōmōta est terra a
ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς
voce exercituū. τ fuit prelī
φωνῆς τῶν παρεμβολῶν. καὶ ἐγένετο ὁ πόλε
um cōmissum a mane vsq; ad vesperā.
μος συνημμένος ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας.
τ vidit iudas q̄ bacchides τ firma
καὶ εἶδεν Ἰούδας ὅτι βακχίδης καὶ ὁ στερ
mētis exercit? in dextro. τ
ωμα τῆς παρεμβολῆς ἐν τοῖς δεξιοῖς. καὶ
cōuenerunt cū eo oēs animosi cor
συνῆλθον αὐτῷ πάντες οἱ εὐψυχοι τῇ καρ
de: τ cōfractū est dextrū cornu ab ipīs
δίᾳ καὶ συνετρίβη ὁ δεξιὸς κέρας ἀπ' αὐτῶν

τ ꝓcenti sūt post. eos vsq; ad azoti mõte.
καὶ ἐδίωκον ὀπίσω αὐτῶν ἕως ἀζώτου ὑ ρους.
τ q̃ in sinistro cornu viderāt q̃ cõtr=
καὶ οἱ εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας εἶδον ὅτι συνε
tũ est dextrũ cornu: τ reuersi sūt fin
τρίβη τὸ δξιὸν κέρας, καὶ ἐπέστρεψαν κατὰ
pedes inde τ coꝑ cũ eo a
πόδας Ἰούδου καὶ τῶν μετ' αὐτ ἐκ τῶν
tergo: τ ingranati ẽ prelũ: τ ceci=
ὄπισθεν, καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος, καὶ ἔπε
derũt vulnerati multi ex his: τ ce
σον τραυματίαι πολλοὶ ἐκ τούτων καὶ ἐκ
cidit: τ iudas cecidit: τ reliqui fuge
τῶν· καὶ Ἰούδας ἔπεσε, καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυ
runt. τ tulerũt ionathã τ sepelierũt eũ iudã
γον· καὶ ἦραν Ἰωναθαν καὶ σίμων Ἰούδαν τὸν
fratrẽ suũ: τ sepelierũt eũ in se=
ἀδελφὸν αὐτῶν, καὶ ἐθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τά
pultura patrũ eiꝰ in modin. τ luxe=
φῳ τῶν πατέρων αὐτ ἐν μωδείν· καὶ ἐκλαυ
runt eũ τ plãxerũt eũ oĩs israel
σαν αὐτὸν καὶ ἐκόπτοντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ
plãctu magno. τ ploꝛauerũt dies mul=
κοπετὸν μέγαν· καὶ ἐπένθουν ἡμέρας πολ
tos τ dixerũt. quõ ceciderit potẽs saluãs
λὰς καὶ εἶπαν· πῶς ἔπεσε δυνάστης σῳζῶν
israel. τ reliqua simonis u=
τὸν Ἰσραήλ· καὶ τὰ περιλοιπὰ τῶν λόγων Ἰού
de τ bellor τ facino=
δα καὶ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἀνδραγαθι
rũ q̃ fecit τ magnitudinis eor
ῶν ὧν ἐποίησε καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτῶν
nõ sūt scripta. multa enĩ erãt valde. τ
οὐ κατεγράφη· πολλὰ γὰρ ἦν σφόδρα· καὶ
facti est post mortẽ iude: emerserũt
ἐγένετο μετὰ τὸν τελευτὴν Ἰούδα, ἐξέπλευ
iniqui in oĩs⁹ terminis israel. τ
σαν ἄνομοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις Ἰσραήλ· καὶ
exorti sunt oẽs operãtes iniqtã
ἀνέτειλαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀδικί
tẽ. in diebꝰ illis facta ẽ fames
αν. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγένετο λιμὸς
magna valde. τ rebellauit regio cũ
μέγας σφόδρα· καὶ ἀνομολόγησεν ἡ χώρα με
ipso. τ elegit bacchides im=
τ' αὐτῶν· καὶ ἐξελέξε Βακχίδης τοὺς ἀσε=
pios viros: τ cõstituit eos dños
βεῖς ἄνδρας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς κυρίους
regionis. τ ꝛcꝛerũt τ scrutabant
τῆς χώρας· καὶ ἐξεζήτουν καὶ ἐξηρεύνων τοὺς
amicos iude. τ duxerũt eos ad bacchi
φίλους Ἰούδα· καὶ ἦγον αὐτοὺς πρὸς Βακχί=
dẽ: τ vidicabat in illos: τ illudebat eos.
δην· καὶ ἐξεδίκα αὐτούς, καὶ ἐνέπαιζεν αὐτοῖς.
τ facta ẽ tribulatio magna in israel: q̃
καὶ ἐγένετο θλῖψις μεγάλη ἐν τῷ Ἰσραήλ, ἅτις
nõ est facta aqua die nõ est visus ꝓpheta
οὐκ ἐγένετο ἀφ' ἧς ἡμέρας οὐκ ὤφθη προφήτης
eis: τ cõgregati sūt oẽs amici
αὐτοῖς· καὶ ἠθροίσαν πάντες οἱ φίλοι
iude τ dixerũt ionathe. ex quo fra
Ἰούδα καὶ εἶπον τῷ Ἰωναθαν· ἀφ' οὗ ὁ ἀδελ
ter tuꝰ iudas mortuꝰ est: τ vir simi=
φός σου Ἰούδας τετελεύτηκε, καὶ ἀνὴρ ὁμοί=
lis ei nõ est ad exeũdũ cõtra inimicos
ος αὐτῷ οὐκ ἔστιν ἐξελθεῖν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς
τ bacchidẽ. τ in inimicos
τ Βακχίδην· καὶ ἐν τοῖς ἐχθραίνουσι τοῦ
gẽtis nře. vlc igit te elegim⁹ ho=
ἔθνους ἡμῶν· νῦν οὖν σε ἐκρίτισάμεθα σήμε
die vt sis pro eo nobis in principẽ
ρον τοῦ εἶναι αὐτ' αὐτοῦ ἡμῖν εἰς ἄρχοντα

τ ducẽ vt pugnes pugnã
καὶ ἡγούμενον τοῦ πολεμῆσαι τὸν πόλεμον
nram. τ suscepit ionathã in tpe
ἡμῶν· καὶ ἐπεδέξατο Ἰωνάθαν ἐν τῷ καιρῷ
illo ducatũ: τ surrexit pro iuda
ἐκείνῳ τὴν ἡγησιν, καὶ ἀνέστη ἀντὶ Ἰούδα τοῦ
fratre suo. τ cognouit bacchides τ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ· καὶ ἔγνω Βακχίδης καὶ
q̃rebat eũ occidere: τ cognouit ionathas
ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν
τ simõ frater eiꝰ τ omnes q̃
καὶ σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτ καὶ πάντες οἱ
sũ eo: τ fugerũt in deserũ thecue.
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον θεκωέ·
τ castrametati sunt ad aquã lac⁹ af=
καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ λάκκου ἀσ
phar. τ cognouit bacchides die sab=
φάρ· καὶ ἔγνω Βακχίδης τὴν ἡμέραν τῶν σαβ
batoꝝ: τ venit ipe τ oẽs
βάτων, καὶ ἦλθεν αὐτὸς καὶ πᾶν τὸ στρα=
cit⁹ vltra iordanẽ. τ vi=
τευμα αὐτ μέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ εἶπε
dit fratrẽ suũ ducẽ tur
στιλε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἡγούμενον τοῦ ὄχ=
be. τ rogauit nabateos ami
λου· καὶ παρεκάλεσε τοὺς ναβαταίους φί
cos eiꝰ vt comẽdarẽt illis appara
λους αὐτ παραθεῖναι αὐτοῖς τὴν ἀποσκευ
tũ eoꝝ multũ. τ exierũt filij ambri
ὴν αὐτῶν τὴν πολλήν· καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ ἀμβρί
de medaba: τ cõprehẽderũt iohannẽ τ
ἐκ μηδαβά, καὶ συνέλαβον Ἰωάννην καὶ
oĩa q̃ habuit τ abierũt hẽneo.
πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἀπῆλθον ἔχοντες.
post ãt nnonco hoc renũciate
μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους ἀπήγγει
rũt ionathe τ simoni fratri e=
λαν Ἰωνάθαν καὶ σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐ
ius: q̃ filij ambri faciũt nuptias
τοῦ, ὅτι οἱ υἱοὶ ἀμβρὶ ποιοῦσι γάμον
magnas: τ ducũt sponsã ex na
μέγαν, καὶ ἄγουσι τὴν νύμφην ἀπὸ Να
badath filiã vnⁱ magnoꝝ pri
βαδαθ θυγατέρα ἑνὸς τῶν μεγάλων με
ncipũ chanaã cũ ambitione ma
γιστάνων Χαναάν μετὰ παραπομπῆς με
gna. τ recordati sūt ioannis fratris
γάλης· καὶ ἐμνήσθησαν Ἰωάννου τ ἀδελφοῦ
sui: τ ascẽderũt τ obtexerũt sūt sub
αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἐκρύβησαν ὑπὸ τὸν
tegumẽto mõtis. τ leuauerũt oculos
σκέπην τοῦ ὄρους· καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς
suos τ viderũt. τ ecce tumult⁹ τ appa
αὐτῶν καὶ εἶδον. καὶ ἰδοὺ θροῦς καὶ ἀπο=
ratꝰ multꝰ τ spõlia cruꝝ τ
σκευὴ πολλὴ καὶ ὁ νυμφίος ἐξῆλθε καὶ οἱ
amici eiꝰ τ fratres eiꝰ in occursum
φίλοι αὐτ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτ εἰς συνάντη
eoꝝ cũ tympanis τ musicis
σιν αὐτῶν μετὰ τυμπάνων καὶ μουσικῶν
τ armis multis. τ surrexerũt in ẽ
καὶ ὅπλων πολλῶν· καὶ ἐξανέστησαν ἐπ' αὐ
os de insidijs: τ occiderũt e=
τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου, καὶ ἀπέκτειναν αὐ
os. τ ceciderũt vulnerati multi: τ
τοὺς· καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοί, καὶ οἱ
reliqui fugerũt in mõte: τ acceperũt
ἐπίλοιποι ἔφυγον εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἔλαβον
oĩa spolia eoꝝ. τ cõuerse sūt
πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν· καὶ μετεστράφη
nuptie in luctũ: τ vox muscoꝝ
γαμος εἰς πένθος, καὶ φωνὴ μουσικῶν

ipsoꝝ in luctũ τ vindicauerũt vindi
αὐτῶν εἰς θρῆνον καὶ ἐξεδίκησαν τὴν ἐκδί
cũ sanguinis fratris sui: τ reuerti
κησιν αἵματος ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέστρε
sũt in ordã iordanis. τ auduit
ψαν εἰς τὸ ὅρος τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤκουσε
bacchides. τ venit die sabba
Βακχίδης, καὶ ἦλθε τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά
tor vsq; ad ripas iordanis cũ exer
των ἕως τῶν κρημνίδων τ Ἰορδάνου ἐν δυ
citu multo. τ dixit ionathas
νάμει πολλῇ· καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν πρὸς πα
sus: surgam⁹ nũc τ pugnem⁹ pro
αὐτ, ἀνασῶμεν νῦν καὶ πολεμήσωμεν ὑπὲρ
aĩab⁹ nrõ. nõ enĩ est hodie vt
τῶν ψυχῶν ἡμῶν· οὐ γάρ ἐστι σήμερον ὡς
heri τ nudiꝰ tertiꝰ. ecce enĩ bel=
ἐχθὲς καὶ τριτην ἡμέραν. ἰδοὺ γὰρ πόλε=
lũ ex aduerso nrũ τ post nos.
μος ἐξεναντίας ἡμῶν καὶ ὀπισθεν ἡμῶν.
at aqua iordanis hinc τ hinc τ pa
τὸ δὲ ὕδωρ τ Ἰορδάνου ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἑ=
lus τ sylua: nõ est locus ad declinãdũ:
λος καὶ δρυμός, οὐκ ἔστι τόπος τ ἐκκλίναι,
nũc igit clamate in celũ vt
νῦν οὖν κεκράξατε εἰς τὸν οὐρανὸν ὅπως
liberemini de manu inimicoꝝ. τ cõmissũ est
ἐλευθερωθῆτε χειρὸς ἐχθρῶν. καὶ συνέβη ὁ
prelũ. τ cessãt ionathas manũ
πόλεμος· καὶ ἐξέτεινεν Ἰωνάθαν τὴν χεῖρα
sua vt percuꝛet bacchidẽ. τ declinauit
αὐτ πατάξαι τὸν Βακχίδην· καὶ ἐξέκλινεν
ab eo in retrõ. τ insiliũt io=
ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ἐνεπήδησεν Ἰω
nathas τ q̃ erã cũ eo in iordanẽ τ
νάθας καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ
trãsnatauerũt ad vtriorẽ ptẽ. τ nõ trã=
διεκολύμβησαν εἰς τὸ πέραν. καὶ οὐ διε=
sierũt ad eos iordanẽ. τ ceciderũt
βησαν ἐπ' αὐτοὺς τὸν Ἰορδάνην· καὶ ἔπεσε=
ex a bacchidis pre die illa ad
σαν ἀπὸ Βακχίδου τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς
mille viros. τ reuersus ẽ in hierũ.
χιλίους ἄνδρας· καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἰλημ.
τ edificauit vrbes munitas in iu=
καὶ ὠκοδόμησε πόλεις ἐχυρὰς ἐν τῇ Ἰου
dea τ munitionẽ q̃ in hiericho τ
δαίᾳ, καὶ τὸ ἀχύρωμα τὸ ἐν Ἱερειχὼ καὶ τὴν
bethel. τ thamnã pharathoni τ
Βαιθὴλ· καὶ τὴν θαμνασὰ φαραθωνὶ καὶ τὴν
tepho in muris excelsis τ portis τ
τεφὼ ἐν τείχεσιν ὑψηλοῖς καὶ πύλαις καὶ
vectib⁹. τ posuitq̃ custodiã in eis vt
μοχλοῖς· καὶ ἔθετο φρουρὰν ἐν αὐτοῖς ἵνα
inimicitias exercerẽt i isral. τ muniuit vi=
ἐχθραίνειν τῷ Ἰσραήλ· καὶ ὠχύρωσε τὴν πό
bẽ q̃ in bethsura τ gasarã τ ar=
λιν τὴν ἐν Βαιθσούρᾳ καὶ γαζαρὰ καὶ τὴν ἄκ
cẽ. τ posuit in eis exercit⁹ τ
κραν· καὶ ἔθετο ἐν αὐταῖς δυνάμεις καὶ
apparat⁹ escaꝝ: τ accepit
παραθέσεις βρωμάτων, καὶ ἔλαβε τοὺς
filios ducũ regiõis obsides.
υἱοὺς τῶν ἡγουμένων τῆς χώρας ὁμήρα
τ posuit eos in arce in hierusa=
καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἐν Ἱερουσα
lẽ in custodia. τ in ãno tertio τ quin
λὴμ ἐν φυλακῇ· καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ πεν
quagesimo τ cẽtesimo mẽse secũdo:
τικοστῷ καὶ ἑκατοστῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ,
precepit alcim⁹ destruere mu=
ἐπέταξεν ἀλκίμος καθαιρεῖν τὸ τεῖχος

aule sanctoꝝ interioris: τ
τῆς αὐλῆς τῶν ἁγίων τῆς ἐσωτέρας, καὶ
destruxit opa prophetaꝝ. τ ince
καθεῖλε τὰ ἔργα τῶν προφητῶν. καὶ ἐνῆρ
pit destruere. in tpe illo
ξατο καθαιρεῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
percussus est alcim⁹ τ impedita sunt ope
ἐπλήγη ἀλκίμος καὶ ἐνεποδίσθη τὰ ἔρ=
ra illꝰ. τ occlusum est os eiꝰ.
γα αὐτοῦ· καὶ ἀπεφράγη τὸ στόμα αὐτοῦ·
τ dissolutꝰ est: τ nõ potuit vltra lo=
καὶ παρελύθη, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἔτι λα
qui neq; domũ suã τ mãdare de
λῆσαι λόγον καὶ ἐντείλασθαι περὶ τοῦ
domo sua. τ mortuꝰ est alcim⁹ in tẽpo
οἴκου αὐτ· καὶ ἀπέθανεν ἀλκίμος ἐν τῷ καιρῷ
illo cũ tormẽto magno. τ
ρῷ ἐκείνῳ μετὰ βασάνου μεγάλης· καὶ
vidit bacchides q̃ mortuꝰ est alcim⁹:
εἶδε Βακχίδης ὅτι ἀπέθανεν ἀλκιμος,
τ reuersus est ad regẽ: τ siluit terra annis duob⁹.
τ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἡσύ
erãt ãnos duos. τ cogitaue=
χασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δύο. καὶ ἐβουλεύ=
runt oẽs iniqui dicẽtes: ecce
σαντο πάντες οἱ ἄνομοι λέγοντες, ἰδοὺ
ionathas τ q̃ apũd illũ sũt in silẽtio ha
Ἰωνάθαν καὶ οἱ περὶ αὐτοῦ ἐν ἡσυχίᾳ κα
bitãt cõfidẽtes: nũc igit ducam⁹
τοικοῦσι πεποιθότες, νῦν οὖν ἀξομεν τὸν
eos vniuersos τ cõprehẽdet eos om=
Βακχίδην, καὶ συλλήψεται αὐτοὺς πάν
nes in nocte vna. τ cũtes cõsul=
τας ἐν νυκτὶ μιᾷ· καὶ πορευθέντες συνε
tũ est ei. τ ꝓfũt vt veniret
βουλεύσαντο αὐτῷ· καὶ ἀπῆρε τοῦ ἐλθεῖν
cũ exercitu multo. τ misit
μετὰ δυνάμεως πολλῆς· καὶ ἀπέστειλεν
epistolas occulte oĩb⁹ socijs
ἐπιστολὰς λάθρα πᾶσι τοῖς συμμάχοις
eiꝰ q̃ in iudea: vt cõpe
αὐτοῦ τοῖς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ὅπως συλλά
hẽdãt ionathã τ eos q̃ cũ eo.
βωσι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ.
τ nõ potuerũt: q̃a inouit illis
καὶ οὐκ ἐδυνήθη, ὅτι ἐγνώσθη αὐτοῖς ἡ
cõsilĩ eoꝝ. τ apprehẽderũt de
βουλὴ αὐτῶν· καὶ συνελάβοντο ἀπὸ τῶν
viris regiõis ꝑncipũ
ἀνδρῶν τῆς χώρας τῶν ἀρχηγῶν τῆς
malicie q̃nquaginta viros:
κακίας πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπε=
τ occide
κτειναν αὐτούς. τ fecerũt ionathas
runt eos. τ fecerũt ionathas
κτειναν αὐτούς· καὶ ἐξεχώρησεν Ἰωνάθαν
τ simõ τ q̃ cũ eo in bethbe
καὶ σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς Βαιθβα
sem q̃ in deserto. τ edificauit q̃ de
σὶμ τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ ὠκοδόμησε τὰ κα
structa erãt eĩ⁹. τ firmauit eã τ
θηρημένα αὐτῆς· καὶ ἐχυρώσεν αὐτὴν καὶ
cognouit bacchides τ cõgregauit oẽm
ἔγνω Βακχίδης καὶ συνήγαγε πᾶν τὸ
multitudiné suã. τ ꝓcepit de iudea q̃
πλῆθος αὐτ· καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰουδαίας παρ
cẽtib⁹. τ veniẽs posuit castra sup beth=
ήγγειλε· καὶ ἐλθὼν παρενέβαλεν ἐπὶ Βαιθ
basem τ oppugnauit eã dies mul=
βασὶ καὶ ἐπολέμησεν αὐτὴν ἡμέρας πολ
tos. τ fecit machinas. τ relict⁹ io
λὰς. καὶ ἐποίησε μηχανὰς· καὶ ἀπελιπεν Ἰω
nathas simonẽ fratrẽ suũ in ciuitate:
νάθας σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτ ἐν τῇ πόλει

τ exiuit in regionē. τ venit nūerans. καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν χώραν. καὶ ἦλθεν ἀριθμῶν.
τ pcussit odomira τ fratres καὶ ἐπάταξεν δδομηρὰ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius τ filios phasiró in taber αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς φασιρὼν ἐν τῷ σκη=
naculo ipox. τ incepit pcutere: τ νώματι αὐτῶν. καὶ ἐξήρξατο τυπτεῖν, καὶ
ascēdit cū exercitib⁹. τ simon ἀνέβαινεν ἐν παῖς δυνάμεσι. καὶ σίμων
τ q cū eo exierūt de vibe: καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως,
τ cōbusserunt machinas. τ pugna καὶ ἐνεπύρισαν τὰς μηχανάς. καὶ ἔπολε
versūt cōtra bacchidē τ cōturbauit μησαν πρὸς τὸν Βακχίδην καὶ συνετρί
est ab eis. τ afflixerūt eū valde: βη ὑπ' αὐτῶν. καὶ ἐθλίβουν αὐτὸν σφόδρα,
qm̄ fuit cōsilū ei⁹ τ exit⁹. ὅτι ἦν ἡ βουλὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἔφοδος αὐ=
ius van⁹. τ irati sunt furore vi= τοῦ κενή. καὶ ὠργίσθησαν θυμῷ τοῖς ἀν=
ris iniqs q̄ cōsiluerūt δράσι τοῖς ἀνόμοις οἷς συμβουλεύσασιν
ei venire in regionē. τ occide αὐτῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν χώραν. καὶ ἀπέ=
rūt ex eis multos. τ cogita κτειναν ἐξ αὐτῶν πολλούς. καὶ ἐβουλεύ=
uit vt veniret in terrā eox. τ σαντο τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ
cognouit ionathas: τ misit ad e= ἐπέγνω ἰωναθαν, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐ=
um legatos vt cōponerēt cū illo, τὸν πρεσβεις τοῦ συνθέσθαι πρὸς αὐτὸν
pacē τ redderet illis capti pacē τ rendere illis capti
ōrūnv καὶ ἀποδοῦναι αὐτοῖς τὴν αἰχ=
uos. τ accepit libēter τ fecit μαλωσίαν. καὶ ἀπεδέξατο καὶ ἐποίησε
iuxta verba eiꝰ. τ iurauit ei κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ. καὶ ὤμοσεν αὐ=
nō q̄siturꝰ ei mali⁹ oīb⁹ τῷ μὴ ζητῆσαι αὐτῷ κακὸν ἐν πᾶσι τοῖς
diēb⁹ vite sue. τ reddidit ἡμέραις τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ ἀπέδωκεν
ei captiuitatē quā ptulerat αὐτῷ τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλώτευ
erat prius de terra iuda. τ reuer σεν ἐκ τῆς γῆς ἰούδα. καὶ ἀπῆρε
sus abiit in terrā suā. τ nō φας ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ οὐ
addidit vltra venire ad terminos eox. προσέθετο ἔτι ἐλθεῖν εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν.
τ cessauit gladiꝰ ex ifrael. τ καὶ κατέπαυσε ῥομφαία ἐξ Ἰσραήλ. καὶ
habitauit ionathas in machmas. τ cepit ᾤκησεν Ἰωναθαν ἐν μαχμάς. καὶ ἤρξα=
ionathas iudicare ppln̄. τ exterm̄i το Ἰωναθαν κρίνειν τὸν λαόν. καὶ ἠφάνι=
nauit ipios de ifrael. σε τοὺς ἀσεβεῖς ἐξ Ἰσραήλ.

C. 10.

ANno centesimo sexagesimo ascēdit alexāder filius antiochi nobilis: & occupauit ptolemaidā: & receperūt eum & regnauit illic. Et audiuit demetrius rex & congregauit exercitū copiosum valde: & exiuit obuiam illi in prelium. Et misit demetrius epistolam ad ionathā verbis pacificis vt magnificaret eum. Dixit enim. Anticipemus facere pacem cum eo priusq̄ faciat cum alexandro aduersus nos. Recordabitur enim omniū malorum que fecimus in eum: & in fratres eius & in gentem eius. Et dedit ei potestatem cōgregandi exercitū: & fabricare arma: & esse ipsum socium eius: & obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in hierusalem: & legit epistolas in auditu omnis populi: & eorum qui in arce erant. Et timuerūt timore magno: quoniam audierūt q̄ dedit ei rex potestatem congregandi exercitum. Et traditi sūt ionathe obsides: & reddidit eos parentibus suis. Et habitauit ionathas in hierusalem: & cepit edificare & innouare ciuitatem. Et dixit facientibus opera vt extruerent muros & montes sion in circuitu lapidibus quadratis ad munitionem: & ita fecerunt. Et fugerunt alienigene qui erant in munitionibus quas bacchides edificauerat: & reliqt vnusquisque locum & abiit in terram suam: tantum in bethsura remanserūt aliqui ex his qui reliquerant legem & precepta dei. Erat enim hoc eis ad refugium. Et audiuit alexander rex promissa que promiserat demetrius ionathe & narrauerūt ei prelia & virtutes

Καὶ ἐν ἔτει ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ,
ἀνέβη Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Ἀντιόχου ὁ ἐπι=
κλητὸς Εὐπάτωρ υἱὸς Ἀντιόχου τὴν αἰ=
γιαλὸν καὶ κατέλαβεν αὐτούς, καὶ ἐκρά=
τησεν αὐτῶν. καὶ ἤκουσεν Δημήτριος καὶ
συνήγαγε δυνάμεις πολλὰς σφόδρα.

& exiuit in regionem: & venit cum numero & percussit odare & fratres eius: & filios phaseron in tabernaculis ipsorum: & cepit cedere & crescere in virtutibus. Simon vero: & qui cum ipso erant exierunt de ciuitate & succenderunt machinas: & pugnauerunt contra bacchidem: & contritus est ab eis. Et afflixerunt eum valde: quoniam consilium eius & cōgressus eius erat inanis. Et iratus contra viros iniquos qui ei consilium dederant vt veniret in regionem ipsorū: multos ex eis occidit. Ipse autem cogitauit cum reliquis abire in regionem suam. Et cognouit ionathas & misit ad eum legatos componere pacem cum ipso: & reddere ei captiuitatem. Et libenter accepit: & fecit secundum verba eius: iurauit se nihil facturum ei mali omnibus diebus vite eius. Et reddidit ei captiuitatem quā prius erat predatus de terra iuda. Et conuersus abiit in terrā suā: & non apposuit amplius venire in fines eius. Et cessauit gladius ex isrl. Et habitauit ionathas in machinas: & cepit iudicare populum: & exterminauit impios ex isrl.

Capitulum decimum.

ET anno centesimo sexagesimo ascendit alexander antiochi filius qui cognominatus est nobilis: & occupauit ptolemaidā: & recepeūt eum & regnauit illic. Et audiuit demetrius rex & congregauit exercitū copiosum valde: & exiuit obuiam illi in prelium. Et misit demetrius epistolam ad ionathā verbis pacificis vt magnificaret eum. Dixit enim. Anticipemus facere pacem cum eo priusq̄ faciat cum alexandro aduersus nos. Recordabitur enim omniū malorum que fecimus in eum: & in fratres eius & in gentem eius. Et dedit ei potestatem cōgregandi exercitū: & fabricare arma: & esse ipsum socium eius: & obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in hierusalem: & legit epistolas in auditu omnis populi: & eorum qui in arce erant. Et timuerūt timore magno: quoniam audierūt q̄ dedit ei rex potestatem congregandi exercitum. Et traditi sūt ionathe obsides: & reddidit eos parentibus suis. Et habitauit ionathas in hierusalem: & cepit edificare & innouare ciuitatem. Et dixit facientibus opera vt extruerent muros & montes sion in circuitu lapidibus quadratis ad munitionem: & ita fecerunt. Et fugerunt alienigene qui erant in munitionibus quas bacchides edificauerat: & reliqt vnusquisque locum & abiit in terram suam: tantum in bethsura remanserūt aliqui ex his qui reliquerant legem & precepta dei. Erat enim hoc eis ad refugium. Et audiuit alexander rex promissa que promiserat demetrius ionathe & narrauerūt ei prelia & virtutes

τ exiit in occursum ei in bel
καὶ ἐξῆλθεν εἰς συάντησιν αὐτῷ εἰς πό=
λιν. τ misit demetrius ad io
λεμον. καὶ ἀπέστειλε δημήτριος πρὸς Ἰω
nathā epistolas verbis pacificis: vt
ναθαν ἐπιστολὰς λόγοις εἰρηνικοῖς, ὡς τε
magnificaret eū. dixit enim: ꝓuenia
μεγαλύναι αὐτόν. εἶπε γάρ, προφθάσω
in⁹ pacē ponere cū eis: ante=
μεθ' οὗ εἰρήνην θεῖναι μετ' αὐτῶν, πρὶν
ponat ipe cū alexādro cōtra nos.
θεῖναι αὐτὸν μετ' Ἀλεξάνδρου καθ' ἡμῶν.
recordabit cū enim malor⁹ q̄
μνησθήσεται γὰρ πάντων τῶν κακῶν ὧν
fecim⁹ cōtra ipm̄ & τ in
συνετελέσαμεν πρὸς αὐτὸν καὶ εἰς γοὺς
fratres ei⁹ τ cōtra gētē ei⁹.
ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ.
τ dedit ei potestatē cōgregādi exer
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν συναγαγεῖν δυ
cit⁹. τ ꝓparandi arma: τ vt
ναμεῖς καὶ κατασκευάζειν ὅπλα, καὶ εἶ
esset ipe soci⁹ ei⁹. τ obsi
ναι αὐτὸν σύμμαχον αὐτοῦ. καὶ τοὺς ὁμη
des q̄ i arce dixit vt redderent ei.
ρα τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ εἶπε παραδοῦναι αὐ
τ venit ionathas in hierlm. τ
τῷ. καὶ ἦλθεν Ἰωναθαν εἰς Ἱερουσαλήμ. καὶ
legit epistolas in aures eis
ἀνέγνω τὰς ἐπιστολὰς εἰς τὰ ὦτα παντὸς
ppli τ cox q̄ de arce. τ timu=
τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄκρας. καὶ ἐφοβήθη
erūt timore magno q̄n audierūt ꝙ de=
σαν φόβον μέγαν ὅτε ἤκουσαν ὅτι ἔδω
dit ei rex potestatē cōgregādi
κεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἐξουσίαν συναγαγεῖν
exercit⁹. τ tradiderūt q̄ de arce
δυνάμεις. καὶ παρέδωκαν οἱ ἐκ τῆς ἄκρας
ionathe obsides. τ reddidit e=
Ἰωναθαν τοὺς ὁμήρους. καὶ ἀπέδωκεν αὐ=
os parentib⁹ eox. τ habitauit io=
τοὺς τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν. καὶ ᾤκησεν Ἰω=
nathas in hierusalē. τ cepit edificare
ναθαν ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἤρξατο οἰκοδομεῖν
τ innouare ciuitatē. τ dixit ad
καὶ καινίζειν τὴν πόλιν. καὶ εἶπε πρὸς τοὺς
facientes opa vt edificarēt muros
ποιοῦντας τὰ ἔργα οἰκοδομεῖν τὰ τείχη καὶ
mōtē sion in circuitu ex lapidib⁹ q̄dratis
τὸ ὄρος σιὼν κυκλόθεν ἐκ λίθων τετραγώνων
in munitionē. τ fecerūt sic: τ fu
εἰς ὀχύρωσιν. καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἔ=
gerūt alienigene q̄ erāt in munitioni
φυγον οἱ ἀλλοφυλοῖ οἱ ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμα
bꝰ q̄s edificauit bacchides. τ rel=
σιν οἷς ᾠκοδόμησε Βακχίδης. καὶ κατέλι
quit q̄libet locū suū: τ abiit
πεν ἕκαστος τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν
in terrā suā. ceterū in bethsuris
εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. πλὴν ἐν Βαιθσούροις
relicti sunt q̄dā ex his q̄ dereliq̄rāt
ὑπελείφησάν τινες τῶν καταλιπόντων
legē. τ ꝑcepta: erat enī eis
τὸν νόμον. καὶ τὰ προσάγματα, ἦν γὰρ αὐτοῖς
refugiū. τ audiuit alexāder
φυγαδευτήριον. καὶ ἤκουσεν Ἀλέξανδρος ὁ
rex promissa q̄ misit
βασιλεὺς τὰς ἐπαγγελίας ὅσας ἀπέστει
demetrⁱ⁹ ionathe. τ narrauerūt
λε δημήτριος τῷ Ἰωναθαν. καὶ διηγήσαντο
ei ꝓlia τ facinora
αὐτῷ τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἀνδραγαθίας

q̄ fecit ipe τ fratres ei⁹: τ
ὰς ἐποίησεν αὐτὸς καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ τὸς
labores q̄s habuerūt. τ dixit: nūqd inuenim⁹ κόπους οὓς ἔσχοσαν. καὶ εἶπε, μὴ εὑρήσομεν
virū tale vnde⁹ τ nūc faciem⁹ ei ἄνδρα τοιοῦτον ἕνα; καὶ νῦν. ποιήσωμεν αὐ=
amicū τ sociū nr̄m. τ scripsit τὸν φίλον καὶ σύμμαχον ἡμῶν. καὶ ἔγραψεν
epistolas τ misit ei iuxta ἐπιστολὰς καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ κατὰ τοὺς
verba hec dicēs. rex alexan λόγους τούτους λέγων. Βασιλεὺς Ἀλέξαν
der fratri ionathe gaudere. audi δρος τῷ ἀδελφῷ. Ἰωνάθαν χαίρειν. ἀκη
num⁹ de te q̄ vir potēs fortitudie κόαμεν περὶ σοῦ ὅτι ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύι
τ aptus ea vt sis nobis amic⁹. καὶ ἐπιτήδειος ἐν τοῦ εἶναι ἡμῖν φίλος.
τ nūc cōstituim⁹ te hodie sūmū sa καὶ νῦν καθιεροῦμέν σε σήμερον ἀρχιε
cerdotē gētis tue: τ amicū regio ρέα τοῦ ἔθνους σου, καὶ φίλον βασιλέ
vocari. τ misit ei pur= ως καλεῖσθαι. καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πορ
puꝛā τ coronā auream. τ vt sapias φύραν καὶ στέφανον χρυσοῦν. καὶ φρονεῖν
q̄ ita fuit⁹ vt seruires amicitiā erga nos. ἃ οὕτως ἦς τ ἵνα σπουδάσῃς φιλίαν πρὸς ἡμᾶς,
τ induit se ionathas sanctā vestē καὶ ἐνεδύσατο Ἰωνάθαν τὴν ἁγίαν στολὴν
septimo mēse anno sexagesimo τ cētesimo τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἔτους ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ
in festo scenophegie: τ cōgregauit exer ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας, καὶ συνήγαγε δυ=
cit⁹. τ preparauit arma mul= ναμεις. καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολ=
ta. τ audiuit demetrⁱ⁹ simones λά. καὶ ἤκουσε δημήτριος τοὺς λόγους
hos: τ tristat⁹ est τ dixit. q̄d hoc τούτους, καὶ ἐλυπήθη καὶ εἶπε. τί τοῦ
facim⁹ q̄ ꝓuenit nos τοῦτο ἐποιήσαμεν ὅτι προέφθασεν ἡμᾶς ὁ
alexāder vt amicitiā cōfirmaret cū ἀλέξανδρος τοῦ φιλίαν καταθέσθαι τοῖς
iudeis in mutuū. scribā eis τ Ἰουδαίοις εἰς σύγχυμα. γράψω αὐτοῖς κἀ
ego verba cphortationis τ altitudio γὼ λόγους παρακλήσεως καὶ ὕψους καὶ
donoꝝ. vt sint mecū in auxi δομάτων. ὅπως ὦσι σὺν ἐμοὶ εἰς βοή
liū. τ misit epistolā eis iuxta θειαν. καὶ ἐπέστειλεν αὐτοῖς κατὰ τοὺς
verba hec. rex demetrⁱ⁹ λόγους τούτους. Βασιλεὺς δημήτριος τῷ
gētī iudeoꝝ gaudere. qm̄ cōseruastis ἔθνει Ἰουδαίων χαίρειν. ἐπεὶ συνετηρήσατε
ad nos pacta: τ ꝓmanſi τὰς πρὸς ἡμᾶς συνθήκας, καὶ ἐνεμεί=
stis in amicitia nr̄a τ nō accessi= νατε τῇ φιλίᾳ ἡμῶν καὶ οὐ προσεχωρή=
stis ad inimicos nr̄os audiuim⁹ σατε τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν ἠκούσαμεν
gauisi sim⁹. τ nūc pseuerate adhuc καὶ ἐχάρημεν. καὶ νῦν ἐμμείνατε ἔτι τοῦ
cōseruare erga nos fidē. τ retri= συντηρῆσαι πρὸς ἡμᾶς πίστιν. καὶ ἀντα=
buam⁹ vobis bona: ꝓ his q̄ facitis ποδώσομεν ὑμῖν ἀγαθά, ἀνθ' ὧν ποιεῖτε
nobiscū. τ remittem⁹ vobis remissiones μεθ' ἡμῶν. καὶ ἀφήσομεν ὑμῖν ἀφέσεσι
multas: τ dabim⁹ vobis dona. τ πολλάς, καὶ δώσομεν ὑμῖν δόματα. καὶ

quas ipse fecit & fratres ei⁹: & labores quos laborauerunt. Et ait. Nunquid inueniemus aliquem virum tales? Et nūc faciemus eum amicum & socium nrm. Et scripsit epistolam et misit ei secundū hec verba dicens. Rex alexander fratri ionathe salutem. Audiuimus de te ꝙ vir potens sis viribus: & aptus es vt sis amicus noster. Et nunc constituimus te hodie sūmum sacerdotem gētis tue: vt amicus voceris regis. Et misit ei pur puram & coronam auream: vt que nostra sunt sentias nobiscum: & conserues amicicias ad nos. Et induit se ionathas stolam sanctam mēse anno centesimo sexagesimo in die folēni sceno=phegie. Et congregauit exercitum & fecit arma copiosa. Et audiuit demetrⁱ⁹ verba ista: & contristatus est nimis: et ait. Quid hoc fecimus ꝙ preoccupauit nos alexander apprehendere amicitiam iudeorum ad munimen sui. Scribam & ego illis verba deprecatoria & dignitates & dona: vt sint mecum in adiutorū. Et scripsit eis in hec verba. Rex demetrius genti iudeorum salutē. Quoniam seruastis ad nos pacta: & manſistis in amicitia nostra: & non accessistis ad inimicos nostros: audiuimus et gauisi sumus. Et nunc perseuerate adhuc conseruare ad nos fidē & retribuemus vobis bona pro his que fecistis nobiscum: & remittemus vobis prestationes multas: & dabimus vobis donationes. Et nunc absoluo vos & omnes iudeos a tributis & precia salis indulgeo: & coronas remitto: & tertias seminis & dimidiam partem fructꝰ ligni quod est portionis mee relinquo vobis ex hodierno die & deinceps: ne accipiatur a terra iuda et a tribus ciuitatib⁹ q̄ addite sūt illi ex samaria & a galilea ex hodierna die: & in totum tempus. Et hierusalem sit sancta & libera cum finibus suis: & decime & tributa ipsius sint. Remitto etiam potestatem arcis que est in hierusalem: & do eam sūmo sacerdoti: vt constituat in ea viros quoscunq̄ ipse elegerit qui custodiant eam. Et omnes animam iudeorum que captiua est a terra iuda in omni regno meo relinquo liberam gratis vt omnes a tributis soluatur etiam pecorum suorum. Et omnes dies solēnes & sabbata & neomenie: & dies decreti: & tres dies ante diem solēnem: & tres dies post diem solennem: sint omnes immunitatis et remissionis omnibus iudeis qui sunt in regno meo. Et nemo habebit potestatem agere aliquid & molere negocia aduersus aliquem illorum in omni causa. Et vt ascribantur ex iudeis in exercitu regis ad triginta milia virorum. Et dabuntur illis copie vt oportet omnibus exercitibus regis et ex eis ordinabuntur qui sint in munitionibus regis

nūc absoluo vos: τ remitto vobis omnūν ἀφίημι ὑμᾶς, καὶ ἀφίημι ὑμῖν πάν
nes iudeos a tributis τ τας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῶν φόρων καὶ τῆς
precio salis: τ de coronis: τιμῆς τοῦ ἁλός, καὶ ἀπὸ τῶν στεφάνων,
τ pro tertiapte seminis: τ pro καὶ ἀντὶ τοῦ τρίτου τῆς σπορᾶς, καὶ ἀντὶ
dimidia pte fruct⁹ ligni q̄s τοῦ ἡμίσους τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου τοῦ
incubit mihi accipere: dimitto a die ἐπιβάλλοντός μοι λαβεῖν, ἀφίημι ἀπὸ τῆς
hodierna τ deinceps accipere de σήμερον καὶ ἐπέκεινα τοῦ λαβεῖν ἀπὸ
terra iuda: τ de trib⁹ ciuitatib⁹ τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν νόμων
additis ex fama= τῶν προστιθεμένων αὐτῇ ἀπὸ τῆς σαμα
ria τ galilea: τ ex ho ρείτιδος καὶ γαλιλαίας, καὶ ἀπὸ τῆς σή
dierna die τ in sēpiternū tpo. μερον ἡμέρας καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.
τ hierlm sit sancta τ liberā τ καὶ ἱερουσαλὴμ ἔστω ἁγία καὶ ἀφειμένη καὶ
fines ei⁹. τ decime τ tributa. τὰ ὅρια αὐτῆς. καὶ δεκάτη καὶ τὰ τέλη.
remitto τ potestatē arcis q̄ est ἀφίημι καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἄκρας τῆς
in hierlm: τ do eā sūmo sacer= ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ δίδωμι τῷ ἀρχιερεῖ,
dotiꝰ vt ponat in ea viros q̄s ἵνα καταστήσῃ ἐν αὐτῇ ἄνδρας οὓς
ipe elegerit qui custodiant eam. ἂν αὐτὸς ἐκλέξηται ἵνα φυλάσσωσιν αὐ
Et omnes ab omni loco regni mei τήν. καὶ πᾶσαν ψυχὴν Ἰουδαίων τὴν
qui sunt captiui de terra iuda liberi sint gratis: & nullus eorum seruiat. Et videant curam habeant ut scripta hec fiant: & constituta sint in monte sancto in loco manifesto. Et vidit alexander rex populum bonum in diebus suis: & honorificauit eum sicut & radices eius. Et constituit eum super omnes amicos suos. Et confirmauit ei principatum gentis: & diminuit ei omnia tributa. Et letificauit eum sicut & omnia bona que fecit: & confirmauit eum in principatu gentis: & letificauit eum sicut & omnes cognati eius. Et misit legatos ad demetrium regem vt dicerent ei. Ecce ego misi ad te ut renouetur amicitia inter nos: & ut fiat ad me sicut & ante. Et misit ei rex legatos ad eum: & dedit ei munera honorifica. Et audiuit demetrius: & letatus est: & dixit. Quid hoc fecimus ꝙ preoccupauit nos alexander amicitiam iudeorum ad munimen sui. Et ego dabo illis verba deprecatoria & dignitates & dona: vt sint mecum in adiutorium. Et misit ei iuxta verba hec. Rex demetrius genti iudeorum salutem. Quoniam seruastis ad nos pacta: & manſistis in amicitia nostra: & non accessistis ad inimicos nostros: audiuimus et gauisi sumus. Et nunc perseuerate adhuc conseruare ad nos fidē & retribuemus vobis bona pro his que fecistis nobiscum: & remittemus vobis prestationes multas: & dabimus vobis donationes. Et nunc absoluo vos & omnes iudeos a tributis & precia salis indulgeo: & coronas remitto: & tertias seminis & dimidiam partem fructꝰ ligni quod est portionis mee relinquo vobis ex hodierno die & deinceps: ne accipiatur a terra iuda et a tribus ciuitatib⁹ q̄ addite sūt illi ex samaria & a galilea ex hodierna die: & in totum tempus. Et hierusalem sit sancta & libera cum finibus suis: & decime & tributa ipsius sint. Remitto etiam potestatem arcis que est in hierusalem: & do eam sūmo sacerdoti: vt constituat in ea viros quoscunq̄ ipse elegerit qui custodiant eam. Et omnes animam iudeorum que captiua est a terra iuda in omni regno meo relinquo liberam gratis vt omnes a tributis soluatur etiam pecorum suorum. Et omnes dies solēnes & sabbata & neomenie: & dies decreti: & tres dies ante diem solēnem: & tres dies post diem solennem: sint omnes immunitatis et remissionis omnibus iudeis qui sunt in regno meo. Et nemo habebit potestatem agere aliquid & molere negocia aduersus aliquem illorum in omni causa. Et vt ascribantur ex iudeis in exercitu regis ad triginta milia virorum. Et dabuntur illis copie vt oportet omnibus exercitibus regis et ex eis ordinabuntur qui sint in munitionibus regis

magnis. ⁊ ex his cõstitue=
ντὸς μεγάλοις· καὶ ἐκ τούτων κατασταθήσε
tur sup negociꝫ regni exhtis
ται ἐπὶ χρειῶν τῆς βασιλείας τῶν οὐσῶν
ad fidẽ. ⁊ q̃ sup ca ⁊ ꝓncipes
εἰς πίστιν· καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοντες
sint de ipis: ⁊ ambulẽt
ἔγωσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ πορευέδωσαν τοῖς
in legib⁹ suis: sicut ⁊ precepit rex
νόμοις αὐτῶν, καθὰ καὶ προσετάξεν ὁ βα
in tra iuda. ⁊ tres ciuitates
σιλεὺς ἐν γῆ Ἰούδα· καὶ τοὺς τρεῖς νόμους
additas iudee ex re=
τοὺς προστεθέντας τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς χώ=
gione samarie: addat iudee ad
ρας σαμαρείας, προστεθήτω τῇ Ἰουδαίᾳ πρὸς
cõputationẽ vt sint sub vno: vt nõ obe=
τὸ λογισθῆναι ⁊ ἀφεθέναι, ⁊ μὴ ὑπα
diãt alij potestati⁹ missi sũt is=
κούσαι ἄλλης ἐξουσίας, ἀλλὰ τῆς ἀρχιερέ=
cerdotis.ptolemaida ⁊ terminos
ως. Πτολεμαΐδα καὶ τὴν προσκυροῦσαν
ei⁹ dedi dono sanctis q̃ in
αὐτῇ δέδωκα δόμα τοῖς ἁγίοις, τοῖς ἐν
hierlm in necessariis sumptꝫ
Ἱερ̃λμ εἰς τὴν προσχαθήκουσαν δαπάνην
sanctis.et ego vo singulis annis ꝺn
τοῖς ἁγίοις. κἀγὼ δίδωμι κατ' ἐνιαυτὸν δε
decem milia sicloꝝ argẽti de
κατόντε χιλιάδας σίκλων ἀργυρίου ἀπὸ
rõnib⁹ regis a lo
τῶν λόγων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῶν τό=
cis attinẽtib⁹. ⁊ oĩ q̃ reliquũ ἐ
πων τῶν ἀνηκόντων. καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον
qõ nõ redduerãt de negociis: vt
ὃ οὐκ ἀπεδίδοσαν ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς
in primis annis: ex nũc dabũt
ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν, ἀπὸ τοῦ νῦν δώσου
in opa dom⁹. ⁊ sup hec
σιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου. καὶ ἐπὶ τούτοις
ducẽ mille sicloꝝ argẽti q̃ acci
πεντακισχιλίους σίκλους ἀργυρίου οὓς ἀνε
piebãt de negociis vt in pri=
λάμβανον ἀπὸ τῶν χρειῶν ὡς ἐν τοῖς πρώ
mis annis sancti de rõne singulis
τοις ἔτεσι τ̃ ἁγίου ἀπὸ τοῦ λόγου κατ' ἐνι
annis. ⁊ hec remittunt⁊ q̃ ptinẽt ea
αυτὸν καὶ ταῦτα ἀφίεται διὰ τὸ ἀνήκειν αὐτὰ
ad sacerdotes q̃ ministrãt. ⁊ ꝺcẽdũt
τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσι. καὶ ὅσοι ἐὰν
fugerint in tẽplũ q⁹ in hierosolimis ⁊
φύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν ἱεροσολύμοις καὶ
in oĩb⁹ finib⁹ ei⁹: debẽtes rega=
ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτ̃, ὀφείλοντες βασι=
lia ⁊ oẽ negociũ: dimittant.
λικὰ καὶ πᾶν πρᾶγμα, ἀπολελύθωσαν.
⁊ vniersa q̃ sũt eis in regno
καὶ πάντα ὅσα ἐσὶν αὐτοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ
meo. ⁊ vt edificent ⁊ renouen=
μου· καὶ τ̃ οἰκοδομηθῆναι καὶ τ̃ ἐπικαινισθῆ=
tur opa sanctoꝝ. ⁊ sumpt⁹ dabi=
ναι τὰ ἔργα τῶν ἁγίων. καὶ ἡ δαπάνη δοθή=
tur de rõne regis: ⁊ vt extruã
σεται ἐκ τ̃ λόγου τ̃ βασιλέως, καὶ τ̃ οἰκοδο=
tur muri hierlm ⁊ munitã in
μηθῆναι τὰ τείχη Ἱλ̃μ· καὶ ὀχυρῶσαι κυ
circuitu. ⁊ sumpt⁹ dabit de rõne
κλόθεν· καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τ̃ λόγου
regis: ⁊ vt cõstruant muri
τ̃ βασιλέως, καὶ τ̃ οἰκοδομηθῆναι τὰ τείχη
q̃ in iudea. vt ⁊ audiuit ionathas ⁊
τὰ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν καὶ

magni. Et ex his cõstituentur sup ne=
gocia regni que aguntur ex fide: & pri
cipes sint ex eis: & ãbulent in legib⁹ su
is: sicut precepit rex in terra iuda. Et
tres ciuitates q̃ addite sunt iudee ex re
gione samarie: cũ iudea reputenturvt
sint sub vno: & non obediãt aliene po=
testati: nisi sũmo sacerdoti: ptolemaida
& cõfines eius quas dedi donũ sanctis
q̃ sunt in hierusalẽ ad necessarios sum
ptus sanctorum: & ego dabo singulis
annis quindecim milia siclorum argen
ti de rationibus regis que me contin=
gunt: & omne quod reliquum fuerit
quod non reddiderant qui super ne
gocia erant annis prioribus ex hoc da
bunt in opa domus. Et sup hec quinq;
milia siclorũ argenti q̃ accipiebãt de sa=
ctorũ rõne p singulos annos: & hec
ad sacerdotes pertineãt qui ministerio
fungũtur. Et q̃cunq; cõfugerit in tẽplũ
quod est hierosolymis & in oĩb⁹ finib⁹
eius: obnoxii regi in oĩ negocio dimit
tantur: & vniuersa q̃ sunt i regno meo
libera habeant. Et ad edificanda vel re=
staurãda opera sanctorũ sumpt⁹ dabũ
tur de rõne regis: & ad extruendos mu
ros in hierlm: & cõmunẽdos in circui
tu: sumpt⁹ dabũtur de rõne regis: & ad
cõstruẽdos muros in iudea. Vt audiuit
ꝯ ionathas & popul⁹ sermones istos
non crediderunt eis nec receperũt eos
quia recordati sũt malicie magne quã
fecerat in israel & tribulauerat eos val
de. Et cõplacut eis in alexandrũ: quia
ipse fuerat eis princeps sermonum pa
cis: & ipsi auxilium ferebant omnibus
diebus. Et congregauit rex alexander
exercitum magnum: & admouit castra
contra demetrium. Et commiserunt
prelium duo reges & fugit exercit⁹ de
metri: & insecutus est eum alexander:
& incubuit super eos. Et inualuit pre=
lium nimis donec occidit sol. et cecidit
demetrius in die illa. Et misit alexãder
ad ptolemeum regem egypti legatos se
cundũ; hec verba dicens. Quoniam re
gressus sum in regnum meum & sedi i
sede patrum meorum & obtinui prin
cipatum: & contriui demetrium: & pos
sedi regionem nostram & commisi pu
gnam cum eo & contritus est ipse & ca
stra eius a nobis: & sedemus in sede re
gni eius: et nunc statuamus adinuices
amicitiã: & da mihi filiam tuam vxo
rem & ego ero gener tuus: & dabo ti
bi dona: & ipsi dignitatem. Et respon
dit rex ptolemeus dicens. Felix dies in
qua reuersus es ad terram patrum tu
orum & sedisti in sede regni eorum.
Et nunc faciam tibi quod scripsisti:
sed occurre mihi ptolemaidam: vt vi
deamus inuicem nos et sponde=
am tibi sicut

ppũs finones illos: nõ credide=
ὁλαὸς τοὺς λόγους τούτους, οὐκ ἐπίστευ=
runt illis neq; receperũt: q̃ recor=
σαν αὐτοῖς οὐδὲ ἐπεδέξαντο, ὅτι ἐπε=
dati sunt malicie magne quã
μνήσθησαν τῆς κακίας τῆς μεγάλης ἧς
fecit in israel: ⁊ tribulauit eos
ἐποίησεν ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐθλίψεν αὐτούς
valde. ⁊ cõplacuit in alexãdro:
σφόδρα. καὶ εὐδόκησεν ἐν ἀλεξάνδρῳ,
quĩ ipse sit eis princeps sermonũ
ὅτι αὐτὸς ἦν ἄρχων αὐτοῖς ἀρχηγὸς λόγων
pacificoꝝ: ⁊ auxiliũ ferebãt ipi oĩ⁹
εἰρηνικῶν, καὶ συνεμάχουν αὐτῷ πάσας
diebꝰ. ⁊ cõgregauit alexan=
τὰς ἡμέρας. καὶ συνήγαγε ἀλέξαν
der rex exercit⁹ magnus: ⁊
δρος ὁ βασιλεὺς δυνάμεις μεγάλας, καὶ
castrametat⁹ est contra demetriũ. ⁊
παρενέβαλεν ἐξεναντίας δημητρίου. καὶ
cõmiserũt preliũ duo reges. ⁊
συνῆραν πόλεμον οἱ δύο βασιλεῖς. καὶ
fugit exercit⁹ alexãdri. ⁊
ἔφυγε ἡ παρεμβολὴ ἀλεξάνδρου. καὶ
persecut⁹ est eũ demetri⁹: ⁊ prualuit
ἐδίωξεν αὐτὸν ὁ δημήτριος, καὶ ἴσχυσεν
cõtra eos. ⁊ fortificauit preliũ val=
ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐτρέψωσε τὸν πόλεμον σφό
de donec occidit sol. ⁊ cecidit de=
δρα ἕως ἔδυ ὁ ἥλιος. καὶ ἔπεσεν ὁ δη=
metri⁹ in die illo. ⁊ misit
μήτριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἀπέστειλεν
alexãder ad ptolemeũ regẽ
ἀλέξανδρος πρὸς πτολεμαῖον βασιλέα
egypti legatos sim verba
αἰγύπτου πρέσβεις κατὰ τοὺς λόγους
hec dicẽs. quĩ regressus sũ in trã
τούτους λέγων. ἐπεὶ ἀνέστρεψα εἰς γῆν
regni mei: ⁊ sedi in thronis
βασιλείας μου, καὶ ἐκαθισα ἐπὶ θρόνων
patrũ meoꝝ ⁊ obtinui principatũ: ⁊
πατέρων μου καὶ ἐκράτησα τῆς ἀρχῆς, καὶ
cõtriui demetriũ: ⁊ obtinui
συνέτριψα τὸν δημήτριον, καὶ ἐπεκράτησα
regionẽ nr̃am: ⁊ cõmisi cõtra eũ
τῆς χώρας ἡμῶν, καὶ συνῆψα πρὸς αὐτὸν
pugnã: ⁊ cõtrit⁹ est ipe ⁊ ca=
μάχην, καὶ συνετρίβη αὐτὸς καὶ ἡ παρεμ=
stra ei⁹ a nobis: ⁊ sedum⁹ in
βολὴ αὐτοῦ ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐπὶ
sede regni ei⁹: ⁊ nũc statuam⁹
θρόνου βασιλείας αὐτοῦ, καὶ νῦν στήσωμεν
inter nos amicitiã. ⁊ nũc da mihi
πρὸς ἑαυτοὺς φιλίαν. καὶ νῦν δός μοι τὴν
filiã tuã in vxorẽ. ⁊ gener
θυγατέρα σου εἰς γυναῖκα. καὶ ἐπιγαμ=
ero tibi ⁊ dabo tibi dona ⁊
βρεύσω σοι καὶ δώσω σοι δόματα καὶ
ipi digna tc. ⁊ respõdit ptolemeꝰ
αὐτῇ ἀξία σου. καὶ ἀπεκρίθη πτολεμαῖος ὁ
rex dicẽs. bona dies in q̃ reuer
βασιλεὺς λέγων. ἀγαθὴ ἡμέρα ἐν ᾗ ἀνέ=
sus es ad terrã patrũ tuoꝝ ⁊ sedi=
στρεψας εἰς γῆν πατέρων σου καὶ ἐκαθί=
sti in sedib⁹ regni eoꝝ. ⁊ nũc
σας ἐπὶ θρόνων βασιλείας αὐτῶν. καὶ νῦν
facã tibi q̃ scripsisti. sed occurre
ποιήσω σοι ἃ ἔγραψας. ἀλλὰ ἀπάντησον
in ptolemaide: vt videm⁹ nos in
εἰς πτολεμαΐδα, ὅπως ἴδωμεν ἀλλή=
nice⁊. ⁊ cro scscer tibi sicut
λους, καὶ ἐπιγαμβρεύσω σοι καθὼς

dixisti. ⁊ exiuit ptolemeꝰ de egyp
Αἰγύπτου· καὶ ἐξῆλθε πτολεμαῖος ἐξ αἰγύ=
to ipe ⁊ cleopatra filia e=
πτου αὐτὸς καὶ κλεοπάτρα ἡ θυγάτηρ αὐ
ius. ⁊ venerũt in ptolemaidẽ ãno se
τοῦ· καὶ ἦλθον εἰς πτολεμαΐδα ἔτους δευ
cundo ⁊ sexagesimo ⁊ centesimo. ⁊ occur
τέρου καὶ ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ· καὶ ἀπήν
rit ei alexander rex: ⁊
τησεν αὐτῷ ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς, καὶ
dedit ei cleopatrã filiã
ἔδωκε τὴν κλεοπάτραν τὴν θυγατέρα
suã: ⁊ fecit nuptias eius in
αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε τὸν γάμον αὐτῆς ἐν
ptolemaide: sicut reges in gla
πτολεμαΐδι, καθὼς οἱ βασιλεῖς ἐν δόξῃ
gnifica. ⁊ scripsit rex alexã
μεγάλῃ. καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς ἀλέξαν
der ionathe: vt veniret i occursum ei.
δρος Ἰωνάθῃ, ἐλθεῖν εἰς συνάντησιν αὐτῷ.
⁊ abut ẽ glia in ptolemaí
καὶ ἐπορεύθη μετὰ δόξης εἰς πτολεμαΐ=
de: ⁊ occurrit ei⁹ q̃ vir
δα, καὶ ἀπήντησε τοῖς δυσὶ βασιλεῦσι.
⁊ dedit eis argentũ ⁊ aurũ
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀργύριον καὶ χρυσίον
⁊ munera coꝝ ⁊ dona multa:
καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν καὶ δόματα πολλά,
⁊ iuenit gram coram eis. ⁊ cõ=
καὶ εὗρε χάριν ἐναντίον αὐτῶν. καὶ ἐπι
uenerũt aduersus eũ viri pestilẽres de
συνῆχθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ ἐξ
israel viri iniqui ad iterpellãdũ
Ἰσραὴλ ἄνδρες παράνομοι ἐντυχεῖν
eum: ⁊ nõ intẽdit
αὐτῷ εἷς· ⁊ οὐ προσέσχεν αὐτοῖς ὁ βα=
⁊ iussit rex: ⁊
σιλεύς. καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεύς, καὶ
expoliauerũt ionathã vestib⁹ suis: ⁊
ἐξέδυσαν Ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
induxerũt eũ purpura. ⁊ fecerũt
ἐνέδυσαν αὐτὸν πορφύραν. καὶ ἐποίησαν
ita. ⁊ fecit sedere eũ rex
οὕτως· καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς
secum: ⁊ dixit principib⁹ su
μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπε τοῖς ἄρχουσιν αὐ
is. exite eũ eo in medi
τοῦ· ἐξέλθετε μετ' αὐτοῦ εἰς μέσον τῆς
ciuitatis: ⁊ pdicate vt null⁹ iter=
πόλεως, καὶ κηρύξατε τοῦ μηδένα ἐντυγ
pellet adũersus eũ de vllo negoꝯ
χάνειν κατ' αὐτοῦ περὶ μηδενὸς πράγ=
cio. ⁊ nullus ei molestẽ sit
ματος· καὶ μηδεὶς αὐτῷ παρενοχλείτω
de oi rõne ⁊ factũ est vt viderũt
περὶ παντὸς λόγου. καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον
q̃ interpellabãt gloriã ei⁹: vt
οἱ ἐντυγχάνοντες τὴν δόξαν αὐτοῦ καθὼς
pdicauerũt ⁊ opertũ ei⁹ pur
ἐκήρυξαν καὶ περιεβλήθη αὐτὸν πορ
puram: ⁊ fugerũt oẽs. ⁊ gloriauit
φύραν, καὶ ἔφυγον πάντες. καὶ ἐδόξασεν
φύραν, καὶ ἔφυγον πάντες. καὶ ἐδόξασεν
eũ rex: ⁊ scripsit eis
αὐτὸν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔγραψεν αὐτὸν
ionathã ꝑncipẽ sacerdotẽ
Ἰωνάθαν ἀρχιερέα
amicũ regis: ⁊ honorẽ
φίλον βασιλέως· καὶ τιμὴν
misit ei purpurã ⁊ coronã
ἀπέστειλεν αὐτῷ πορφύραν καὶ στέφανον
auream: ⁊ sapiebat ionathas
χρυσοῦν· καὶ ἐφρόνει Ἰωνάθαν
pacifice: ⁊ habitauit hierlm
εἰρηνικῶς· καὶ κατῴκησεν Ἱερ̃λμ
⁊ cepit edificare ciuitatẽ:
καὶ ἤρξατο οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν·
⁊ congregauit fabros ⁊ cemen=
καὶ συνήγαγε τοὺς τέκτονας καὶ τοὺς λατό
tarios: ⁊ fecerũt muros ⁊ mõtẽ
μους· καὶ ἐποίησαν τείχη καὶ ὄρος
sion in circuitu: ⁊ munierũt
Σιὼν κυκλόθεν· καὶ ἐτείχισαν
eum: ⁊ fugerũt alienigene
αὐτὸν· καὶ ἔφυγον οἱ ἀλλογενεῖς
de munitionibus: ⁊ edificauerũt
ἀπὸ τῶν ὀχυρωμάτων· καὶ ᾠκοδόμησαν
vnusquisq; ante domum suã:
ἕκαστος ἔναντι τοῦ οἴκου αὐτοῦ
⁊ ardebat ira regis ⁊ ꝺn
καὶ ἐκαίετο ὀργὴ βασιλέως καὶ κυρίου
ri ptolemei: ⁊ ꝺnabat ei⁹ ꝺn
πτολεμαίου· καὶ ἐκυρίευεν Ἰωνα=
thas ioppen. ⁊ audiuit apollo=
θᾶς Ἰόππης· καὶ ἤκουσεν ἀπολλώνιος·
nius: ⁊ adiunxit tria milia equi
καὶ προσέβαλε τρισχιλίαν ἵππον.

Infra. 11.8.

centesimo venit demetri⁹ filꝰ deme
καὶ ἐκαγοστῷ ἦλθε δημήτριος ὁ υἱὸς δημη
trij de creta in terrã pa
τρίου ἐκ κρήτης εἰς τὴν γῆν τῶν πατέ
trum suoꝝ. ⁊ audiuit alexãder rex:
ρων αὐτοῦ· καὶ ἤκουσεν ἀλέξανδρος ὁ βα
⁊ triste tus ẽ valde. ⁊ reuersus
σιλεύς, καὶ ἐλυπήθη σφόδρα· καὶ ἀπέστρε
est in antiochiã. ⁊ cõstituit de=
ψεν εἰς ἀντιόχειαν· καὶ κατέστησε δη
metrius apollonium q̃ erat sup celẽ
μήτριος ἀπολλώνιον τὸν ὄντα ἐπὶ κοίλης
syrie. ⁊ cõgregauit exercitũ magnũ:
συρίας· καὶ συνήγαγε δύναμιν μεγάλην,
⁊ posuit castra in iamnia. ⁊ mi=
καὶ παρενέβαλεν ἐν ἰαμνείᾳ· καὶ ἀπέστει
sit ad ionathã sũmũ sacerdotẽ dicẽs
λε πρὸς Ἰωνάθαν τὸν ἀρχιερέα λέγων·
tu solus⁊ resistis nob⁹: ego au
σὺ μονώτατος ἐπαίρῃ ἐφ' ἡμᾶς, ἐγὼ δὲ
tem factꝰ sum in derisum ⁊ in oppro
ἐγενήθην εἰς κατα γέλωτα καὶ εἰς ὀνειδι
briũ: propterea quia tu potestatem ad
σμὸν διὰ τί· ἐξουσιάζῃ ἐφ' ἡμᾶς, ἐὰν δὲ
uersuꝫ nos exerces in montibus.
πεποιθὼς εἶ ἐπὶ τῇ ἰσχύϊ σου, κατάβηθι πρὸς ἡμᾶς
Nũc ergo si confidis in virtutibus tuis
εἰς κάμπον· ⁊ συμπαρατεθῶμεν ἀδιστάκ
defende ad nos in campum & compare=
τως ἐκεῖ· ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐσι δύναμις τῶν πό
mus illic inuicem: quia mecum est vir
λεών. ἐρώτησον καὶ μάθε τίς εἰμι καὶ
tus bellorum. Interroga & disce quis
οἱ λοιποὶ οἱ βοηθοῦντες ἡμῖν· καὶ λέγου
sum ego & ceteri qui auxilio sunt mi
σιν· οὐκ ἔσται ὑμῖν στάσις ποδὸς κατὰ
hi: qui & dicunt quia non põt stare pes
πρόσωπον ἡμῶν· ὅτι δὶς ἐτροπώθησαν οἱ
vester ante faciem nostram quia bis in
πατέρες σου ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. καὶ νῦν οὐ
fugam conuersi sunt patres tui in ter
πατέρες σου ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· καὶ νῦν οὐ
rã suã. Et nũc quõ poteris sustinere e
δυνήσῃ ὑποστῆναι τὴν ἵππον καὶ δύναμιν
quitatum & exercitum tantum in cam
ταύτην ἐν τῷ πεδίῳ, ὅπου οὐκ ἔσι λίθος
po vbi non est lapis neq; faxum neq; lo
οὐδὲ ἄκανθα οὐδὲ τόπος τοῦ φυγεῖν.
cus fugiendi. Vt audiuit autem iona
ὡς δὲ κἀλεσε τοὺς λόγους ἀπολλώ
thas sermones apollonii: motus est a
νιος, ἐκινήθη τῇ ὁρμῇ· καὶ ἐπέλεξε
nimo. Et elegit decem milia virorum:
δεκὰ μυριάδας ἀνδρῶν, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ
& exiit ab hierusalem: & occurrit ei si
Ἱερουσαλήμ· καὶ συνήντησεν αὐτῷ σί=
mon frater eius in adiutorium. Et ap
μων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπὶ βοήθειαν αὐ
plicuerunt castra in ioppen. Et exclu
τοῦ· καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ Ἰόππην. καὶ
serũt eum a ciuitate: quia custodia apol
ἐξεκλείσαν αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι
lonii ioppe erat & oppugnauit eam. Et
φρουρὰ ἀπολλωνίου ἐν Ἰόππῃ· καὶ ἐπο
exterriti qui erant in ciuitate aperuerũt
λέμησαν αὐτήν, καὶ φοβηθέντες ἤνοι=
ei: & obtinuit ionathas ioppẽ. Et audi
ξαν αὐτῷ· καὶ ἐκυρίευσεν Ἰωνα=
uit apollonius: & admouit tria mi=
θᾶς Ἰόππης. καὶ ἤκουσεν ἀπολλώνιος·
lia equitum
καὶ προσέβαλε τρισχιλίαν ἵππον.

Tex.gre.cũ inter.latina. Trãsla.B.Viero. Maccabeo.Cap.xi.

τ exercitũ multũ. τ abiit ⸗ in azo-
χὰ δύναμιν πολλήν. καὶ ἐπορεύθη εἰς ἄζω
τὸν ἐπ' ἐμπορευόμενος τ simul pcessit in cam
γον ὡς διοδεύων. καὶ ἅμα προσῆλθεν εἰς ὸ πε-
δίον: eoq; pḗret ipe multitudinẽ eqtũ τ
δίον, διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν πλῆθος ἵππων καὶ
cõsideret in ipo. τ insequut' ẽ post
πεποιθέναι ἐπ' αὐτήν. καὶ κατεδίωξεν ὀπί
σω in azotũ. τ cõmiserũt exerci-
σω αὐτοῦ εἰς ἄζωτον. καὶ συνῆψαν αὐ πα-
tus post eũ in prelũ. τ reli
ρεμβολαὶ ὀπίσω αὐτ', εἰς πόλεμον. καὶ ἀπε
quit apollonĩ⁹ mille eqtes occulte:
λιπεν ἀπολλώνιος χιλίαν ἵππον κρυβῆναι
post eos. τ cognouit ionathas q
κατόπισεν αὐτῶν. καὶ ἔγνω Ἰωναθαν ὅτι
sint insidie post se. τ circuie-
ἔστιν ἔνεδρον κατόπισεν αὐτοῦ. καὶ ἐκύκλω
runt eius castra. τ cicce-
σαν αὐτοῦ τὴν παρεμβολήν. καὶ ἔξε-
runt iacula in populũ ma-
τείναξαν τοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸν λαὸν ἐκ πρω
ne vsq; ad vesperã. at pops stetit sicut
ἴθεν ἕως δείλης. ὁδὶ λαὸς ἐπῆκεν καθὼς
pcepit ionathas: τ laborauerũt equi
ἐπέταξεν Ἰωνάθαν, καὶ ἐκατσίασαν οἱ ἵπ-
eoꝝ. τ traxit sitiõ ex-
ποι αὐτῶν. καὶ εἵλκυσε σίμων τὴν δύ-
ercitũ sui⁹: τ cõmisit cõtra legio-
ναμιν αὐτοῦ, καὶ συνῆψε πρὸς τὴν φάλαγ
nem. nã eqtes fatigati erãt: τ cõtriti
γα· ἡ γὰρ ἵππος ἐξελύθη, καὶ συνετρίβη
sunt ab eo: τ fugerũt. τ eqtes
σαν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον. καὶ ἡ ἵππος
dispersi sũt p campũ: τ fugerunt in
ἐσκορπίσθη ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἔφυγον εἰς
azotũ: τ ingressi ⁊ ionathe
ἄζωτον, καὶ εἰσῆλθον εἰς βηθδαγὼν τὸ εἴ-
lum sibi vt liberarent. τ succen
δωλεῖον αὐτῶν τοῦ σωθῆναι. καὶ ἐνεπύρι
dit ionathas azotũ τ ciuitates q̃
σεν Ἰωνάθαν τὴν ἄζωτον καὶ τὰς πόλεις τὰς
circuitu ei⁹: τ accepit spolia eoꝝ.
κύκλῳ αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν.
τ tẽpli dagon τ eos q̃ cõfugerunt
καὶ τὸ ἱερὸν δαγὼν καὶ τοὺς συμφυγόντας
in illud succẽdit igni. τ fuerunt q̃
εἰς αὐτὸ ἐνεπύρισε πυρί. καὶ ἐβύθησαν οἱ
ceciderunt gladio eũ succen-
πεπληκότες μαχαίρα σὺν τοῖς ἐμπυρι
sis ad viros octo mille. τ recef
σθεῖσιν εἰς ἄνδρας ὀκτακισχιλίους. καὶ ἀπῆ
sit ide ionathas: τ castramet⁹ est in
ρεν ἐκεῖθεν Ἰωνάθαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ
ascalonẽ. τ exierũt q̃ de ciuitate
ἀσκάλωνα. καὶ ἐξῆλθον οἱ ἐκ τῆς πόλεως
in occursum ei in gla ma-
εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν δόξῃ μεγά-
gna. τ reuersus ẽ ionathas in hieru
λη. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερου-
salem cũ suis habẽtes spo
σαλὴμ σὺν τοῖς παρ' αὐτοῦ ἔχοντες σκῦ
lia multa. τ factũ est vt audiuit alexan
λα πολλά. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀλέξαν
der rex sermones istos: τ
δρος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, καὶ
addidit glificare ionathã: τ mi-
προσέθετο δοξάσαι τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἀπέ
sit ei fibulã auream: vt cõsuetudo ẽ
στειλεν αὐτῷ πόρπην χρυσῆν, ὡς ἔθος ἐστὶ
dari cognatis regũ. τ
δίδοσθαι τοῖς συγγενέσι τῶν βασιλέων. καὶ

& exercitum multus. Et ablit azotum
tanꝫ iter faciens: & statim exiit in cam
pum eò q̃ haberet multitudinem equi
tum & cõfideret in eis. Et insecutus ẽ
eum ionathas in azotum & commise
runt prelium. Et reliquit apollonius in
castris mille equites post eos occulte:
& cognouit ionathas quoniam insidie
sunt post se: & circuierunt castra e-
ius: & eiecerunt iacula in populũ a ma
ne vsq; ad vesperam. Populus autẽ sta
bat sicut preceperat ionathas & labo
rauerunt equi eorum. Et eiecit simon
exercitum suum & commisit contra le
gionem. Equites enim fatigati erant.
Et contriti sunt ab eo & fugerunt. Et
qui dispersi sunt per campum fugerũt
in azotum: & intrauerunt in bethagon
idolum suum vt ibi seliberarẽt. Et suc
cendit ionathas azotum & ciuitates q̃
erant in: circuituleus: & accepit spolia
eorum: & templum dagon & oẽs qui
fugerunt in illud succendit igni. Et fue
runt qui ceciderunt gladio cum his q
succensi sunt fere octo millia virorum.
Et mouit inde ionathas castra: & appli
cuit ea ascalonẽ & exierunt de ciuitate
obuiam illi in magna gloria. Et reuer-
sus est ionathas in hierusalem cum fu-
is habentibus spolia multa. Et factũ
est vt audiuit alexander rex sermones
istos: addidit adhuc glorificare iona-
thã. Et misit ei fibulam auream: sicut cõ
suetudo est dari cognatis regum. Et de
dit el accharon & omnes fines eius in
possessionem. Capi.xi.

Ꝑ rex egypti congregauit exerci
tum sicut arenã que est circa orã
maris & naues multas: & querebat ob
tinere regnum alexandri dolo & adde
re illud regno suo. Et exiit in syriam
verbis pacificis: & aperiebantur ei ciui
tates & occurrebant ei quia mandaue
rat alexander rex exire ei obuiam eo
q̃ socer suus esset. Cum autem introi-
ret ciuitatem ptolemeus ponebat cu-
stodias militum in singulis ciuitatibus
Et cum appropiauit azoto ostenderũt
ei templum dagon succensum igni: &
azotũ & cetera ei⁹ demolita & corpora
pjecta: & eorum qui cesi erant in bello
tumulos quos fecerant secus viam. Et
narrauerunt regi quia hec fecit iona-
thas: vt inuidiam faceret ei. Et tacuit
rex. Et occurrit ionathas regi in ioppe
cum gloria: & invicem se salutauerunt
& dormierunt illic. Et abiit ionathas
cum rege vsq; ad fluuium qui vocaba-
tur eleutherus. & reuersus est in hieru-
salem. Rex autem ptolemeus obtinuit
dominium ciuitatum vsq; seleucia ma
ritimam: et cogitabat in alexandrum
consilia mala. Et misit legatos ad de-
metrium dicens. Veni componamus
inter nos pactum & dabo tibi filiã me
am quam habet alexander:

dedit ei accaron τ eis
ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἀκκαρὼν καὶ πάντα τὰ
fines eius in possessionẽ.
ὅρια αὐτῆς εἰς κληρονόμιαν. Ca.ii.

Καὶ ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου ἠθροισεν
exercit⁹ multos sicut arena q̃ circa
δυνάμεις πολλὰς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ
oꝝ maris: τ naues mul
τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, καὶ πλοῖα πολ
tas. τ q̃siuit obtinere re-
λὰ, καὶ ἐζήτησε κατακρατῆσαι τῆς βασι
gnũ alexandri dolo: τ addere il-
λείας ἀλεξάνδρου δόλῳ, καὶ προσθῆναι αὐτ
lud regno suo. τ exiit in syri- Infra.
τὴν τῷ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς συρί 12.a.
am verbis pacificis. τ aperiebãt ei q̃ de
αν λόγοις εἰρηνικοῖς. καὶ ἤνοιγον αὐτῷ οἱ ἀπὸ
ciuitatib⁹: τ occurrebãt ei: quia mãdauit
τῶν πόλεων, καὶ συνήντων αὐτῷ, ὅτι ἐνετεί
erat alexandri regis obuiare ei
λατο ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως συναντᾶν αὐτῷ
socer: suꝰ esset. vt ait ittroiit
διὰ τὸ πενθερὸν αὐτοῦ εἶναι. ὡς δὲ εἰσεπορεύε
in ciuitates ptolemaidis: ponebat
το εἰς τὰς πόλεις πτολεμαΐδος, ἀπέτασσε
exercitus i custodiã i singulis ciuitatib⁹ vt
τὰς δυνάμεις, φρουρὰν ἐν ἑκάστῃ πόλει. ὡς
ait appjiq̃t ingressũ: oñderũt ei tẽ
δὲ ἤγγισεν εἰς ἄζωτον, ἔδειξαν αὐτῷ τὸ δε-
plũ dagon succensum: τ azotũ τ
ρὸν δαγὼν ἐμπεπυρισμένον, καὶ ἄζωτον καὶ
suburbia ei⁹ destructa: τ cor
τὰ περίχωρα αὐτῆς καθηκηδίκα, καὶ τὰ σώ
pora pjecta: τ cõbustos
ματα ἐρριμμένα, καὶ τοὺς ἐμπεπυρισμένους
q̃s cõbussit in bello. fecerãt
οὓς ἐνεπύρισεν ἐν τῷ πολέμῳ. ἐποίησαν
eñ tumulos coꝝ in via eiꝰ. τ nar
γὰρ θυμωνίας αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ. καὶ διη
rauerũt regi q̃ fecit iona-
γόρευσαν τῷ βασιλεῖ ἃ ἐποίησεν Ἰωνά-
thas ad vituperãdũ eñ. τ tacuit
θαν εἰς τὸ φθονῆσαι αὐτόν. καὶ ἐσίγησεν ὁ
rex. τ occurrit ionathas re-
βασιλεὺς. καὶ συνήντησεν Ἰωνάθαν τῷ βα
gi in ioppe cũ gla. τ salu
σιλεῖ ἐν ἰόππῃ μετὰ δόξης, καὶ ἠσπά
tauerũt ⸗ inuicem se. τ dormierũt illic. τ
σαντο ἀλλήλους καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ. καὶ
abiit ionathas cũ rege
ἐπορεύθη Ἰωνάθαν μετὰ τοῦ βασιλέως
vsq; ad fluuiũ vocatus eleutheros:
ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ καλουμένου ἐλευθέρου,
τ reuersus est in hierlm. at rex
καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ βασι
ptolemeꝰ obtinuit dñium ciuitatũ
λεὺς πτολεμαῖος ἐκυρίευσε τῶν πόλεων τῆς
maritime vsq; ad seleuciã
παραλίας ἕως σελευκείας τῆς παραθαλασ
mã. τ cogitabat de alexãdro con
σίας. καὶ διελογίζετο περὶ ἀλεξάνδρου λο
silia mala. τ misit lega
γισμοὺς πονηρούς. καὶ ἀπέστειλε πρέσ-
tos ad demetriũ regẽ di-
βεις πρὸς δημήτριον τὸν βασιλέα λέ-
cẽs. veni cõponam⁹ iter nos pa-
γων. δεῦρο συνθώμεθα πρὸς ἑαυτούς δί
ctum: τ dabo tibi filiã
αθήκην, καὶ δώσω σοι τὴν θυγατέρα
meã quã hꝫ alexander:
μου ἣν ἔχει ἀλέξανδρος,

Tex.Grc.cũ iter.lati. Trãsla.B.Wie. Maccabeo.i.Cap.xi.

τ regnabis in regno pris
καὶ βασιλεύσεις τῆς βασιλείας τοῦ πρός
tui. penitet eñ q̃ dedi ei
σου. μετεμελήθην γὰρ ὅτι δοὺς αὐτῷ τὴν
filiã meã. q̃siuit eñ occidere me:
θυγατέρα μου. ἐζήτησε γὰρ ἀποκτεῖναί με,
τ vituperauit eũ: q̃ desiderabat
καὶ ἐβλασφήμησεν αὐτόν, χάριν τοῦ ἐπιθυμῆσαι
ipe regnũ illi⁹. τ auferens
αὐτὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἀφελόμενος
ab eo filiã: dedit ipsi demẽ-
αὐτὴν τὴν θυγατέρα, ἔδωκεν αὐτῷ τῷ δημη
trio: τ q̃emat⁹ est ab alexandro. τ apparuit
τρίῳ, καὶ ἠλλιώθη ⸗ ἀλεξάνδρου. καὶ ἐφάνη
inimicitia illoꝝ. τ iranuit ptolemeꝰ in
ἡ ἔχθρα αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθε πτολεμαῖος εἰς
antiochiã: τ ipsũit duo diademata
ἀντιόχειαν, καὶ περιέθετο δύο διαδήματα
capud sibi: diadema asie τ e-
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, τὸ τῆς ἀσίας καὶ αἰ
gypti. alexander aũt rex erat in ci
γύπτου. ἀλέξανδρος δὲ ὁ βασιλεὺς ἦν ἐν κι
licia in tpibus illis: q̃ rebella
λικίᾳ κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅτι ἀπε
bãt q̃ de locis illis. τ audi
σάχουν οἱ ἀπὸ τῶν τόπων ἐκείνων. καὶ ἤκου
unt alexandrũ: τ venit cõtra eũ in bel
σε ἀλέξανδρος, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν πολε
lum. τ eduxit ptolemeus: τ occur
μῶν. καὶ ἐξήγαγε πτολεμαῖος, καὶ ἀπήντησε
rit ei in manu forti: τ fugauit
σεν αὐτῷ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ, καὶ ἐτρόπωσατο
eũ. τ fugit alexander in arabi
αὐτόν. καὶ ἔφυγεν ἀλέξανδρος εἰς τὴν ἀραβί
am: vt ꝓtegeret ipe ibi. at rex
αν, ἵ σκεπασθῆναι αὐτὸν ἐκεῖ. ὁ δὲ βασι
ptolemeus exaltat⁹ est. τ ablulit zabdi-
λεὺς πτολεμαῖος ὑψώθη. καὶ ἀφεῖλε ζαβδί
el arabs caput alexandri: τ
λ ὁ ἄραψ τὴν κεφαλὴν ἀλεξάνδρου, καὶ
misit ptolemeo. τ rex
ἀπέστειλε τῷ πτολεμαίῳ. καὶ ὁ βασιλεὺς
ptolemeꝰ mortuꝰ est die tertio. τ
πτολεμαῖος ἀπέθανε τῇ ἡμέρᾳ τρίτῃ. καὶ οἱ
exĩtes in munitionib⁹ suis occisi sunt
ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν αὐτ' ἀπώλοντο
ab his q̃ in munitionib⁹. τ regna
ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. καὶ ἐβασίλευσε
uit demetrius anno septuo. τ sexagesimo
σε δημήτριος ἔτους ἑβδόμου. καὶ ἑξηκοστοῦ
τ cẽtesimo. in diebꝰ illis cõgre-
καὶ ἑκατοστοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνή
gauit ionathas cos q̃ de iudea: vt expu
γαγε Ἰωνάθαν τοὺς ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἵ ἐκτοσ
gnarẽt arcẽ q̃ in hierlm. τ
λεμῆσαι τὴν ἄκραν τὴν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
fecit cõtra eã machinas multas, τ
ἐποίησεν ἐπ' αὐτὴν μηχανὰς πολλάς. καὶ
abierunt quidã odio hñtes gentẽ illoꝝ
ἐπορεύθησάν τινες μισοῦντες τὸ ἔθνος αὐ
rum viri iniqui ad regem:
τῶν ἄνδρες παράνομοι πρὸς τὸν βασιλέα,
τ nũciauerunt ei q̃ ionathas obsi
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ ὅτι Ἰωνάθαν πεπικα
det arcẽ. τ audiẽs ratus est. vt ait
θεικε τὴν ἄκραν. καὶ ἀκούσας ὠργίσθη. ὡς δὲ
audiuit: statiq̃ ut̃ fecisset venit in ptole
ἤκουσεν, ἐυθέως ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς πτολε
maidẽ. τ scripsit ionathe: vt nõ obsidẽ-
μαΐδα. καὶ ἔγραψεν Ἰωνάθαν, ἵ μὴ πεπικα
ret. τ vt occurreret ipse ei vt
θῆναι καὶ ἵ ἀπαντῆσαι αὐτὸν αὐτῷ συμ

& regnabis in regno patris tui. Penitet
eñ me q̃ dederim illis filiã meã. Que
siuit eñ me occidere. Et vituperauit
eum ꝓptereа q̃ cõcupierat regnũ ei⁹.
Et abstulit filiã suã & dedit eam deme
trio & alienauit se ab alexandro: & ma
nifestate sũt inimicicie eius. Et iranuit
ptolemeus antiochiã & imposuit duo
diademata capiti suo egypti & asie.
Alexander aũt rex erat in cilicia illis tẽ
poribus: quia rebellabãt q̃ erant in lo
cis illis. Et audiuit alexãder: & venit ad
eũm in bellũ. Et eduxit ptolomeus rex
exercitũ: & occurrit ei in manu valida:
& fugauit eũ. Et fugit alexander in ara
biã: vt ibi ptegeretur. Rex aũt ptole-
meus exaltatus est & abstulit zabdihel
arabs caput alexandri: & misit ptole-
meo. Et rex ptolemeus mortuꝰ est in
die tertia: & q̃ erant in munitionib⁹ pe
rierũt ab his q̃ erant intra castra. Et re
gnauit demetrius anno cẽtesimo sep-
tuagesimo septimo. In diebus illis cõ
gregauit Ionathas eos q̃ erant i iudea
vt expugnarent arcẽ q̃ est in hierlm: &
fecerũt cõtra eã machinas multas. Et
abierunt quidã q oderant gentẽ suã yi
ri iniqui ad regẽ demetriũ: & renuncia
uerunt ei q̃ ionathas obsideret arcem
Et vt audiuit irat⁹ est: & statì venit pto
lemaidã: & scripsit Ionathe ne obside
ret arcem: sed occurreret sibi ad collo
quũ festinato. Vt audiuit aũt ionathas
iussit obsidere. Et elegit de senioribus
israel & de sacerdotibus: & dedit se pe
riculo. Et accepit aurum & argentũ &
vestem & alia exenia multa: & abiit ad
regem & ptolemaidã: & inuenit gratã
in conspectu eius. Et interpellabãt ad
uersus eum quidã iniqui ex gente sua.
Et fecit ei rex: sicut fecerant ei qui ãte
eum fuerant. Et exaltauit eũ in cõspe-
ctu oim amicorũ suorum: & statuit ei
principatũ sacerdotii: & quecũq; alia
habuit prius preciosa: & fecit eum pri
cipem amicorum. Et postulauit iona-
thas a rege vt immunẽ faceret iudeam &
tres toparchias. i. samariã & confines
eius & promisit ei talenta trecenta. Et
consensit rex & scripsit ionathe episto
las de his omnibus hunc modum con
tinẽntes. Rex demetrius fratri ionathe
salutem & genti iudeorũ. Exemplum
epistole quã scripsimus lastheni parẽ
ti nostro de vobis misimꝰ ad vos vt sci
retis. Rex demetrius lastheni parenti
salutem. Genti iudeorum amicis nos
tris & conseruantibus que iusta sunt
apud nos decreuimus benefacere pro
pter benignitatẽ ipsorũ quã erga nos
hñt. Statuim⁹ ergo illis omnes fines
iudee & tres ciuitates lydam & rama
the que addite sunt iudee ex samaria
& omnes confines earum seque
strari omnibus sacrificantibus in hie-
rosolymis p his que ab eis prius accẽ
piebat rex

cõuenirẽt in ptolemaide cito. vt
μίσγειν εἰς πτολεμαΐδα τὴν ταχίστην. ὡς
audiuit ionathas: iussit obside-
δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν, ἐκέλευσε περικαθέ-
re. τ elegit ex presbyteriis israel
σαι. καὶ ἐπέλεξε τῶν πρεσβυτέρων Ἰσρὰ
τ sacerdotib⁹. τ dedit se pe-
ἠλ τ ἱερέων. καὶ ἔδωκεν ἑαυτὸν τῷ κιν-
culo. τ accepiẽs argentũ τ aurũ
δύνῳ. καὶ λαβὼν ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ
vestẽ τ alia munuscula plura: tuit
ἱματισμὸν καὶ ἕτερα ξένια πλείονα, ἐπορεύ
ad regẽ in ptolemaidẽ. τ iue
θη πρὸς τὸν βασιλέα εἰς πτολεμαΐδα. καὶ ἔυ
nit gratiã coã eo. τ interpellabãt cõtra
ρε χάριν ἐνώπιον αὐτ'. καὶ ἐνετύγχανον κατ'
eũ q̃dã iniqui coꝝ q̃ ex gẽte. τ fe-
αὐτοῦ τινὲς ἄνομοι τῶν ἐκ τ ἔθνους. καὶ ἐποίη
cit illi rex sicut fecerãt ei
σεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς καθὼς ἐποίησαν αὐτῷ
q̃ ante eũ: τ exaltauit eũ coꝝ oi-
οἱ πρὸ αὐτ', καὶ ὕψωσεν αὐτὸν ἐναντίον πάν
bus amicis eius: τ statuit ei princi
των τῶν φίλων αὐτ', καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρ
patũ sacerdotij τ q̃cũ q̃alia habuit preciosa pri
χιεροσύνην. καὶ ὅσα ἄλλα εἶχε τίμια πρό
us: τ fecit eũ ex primis amu
τερον, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν πρώτων φί
cis esse principẽ τ rogauit ionathas re
λων ἡγεῖσθαι. καὶ ἠξίωσε Ἰωνάθαν τὸν βασι
gẽ vt faceret iudeã immũ tributoꝝ
λέα ποιῆσαι τὴν Ἰουδαίαν ἀφορολόγητον
τ tres toparchias τ samari
καὶ τὰς τρεῖς τοπαρχίας καὶ τὴν σαμαρεί
tin: τ ꝓmisit ei talãta trece
τιν, καὶ ἐπανήγγειλαν αὐτῷ τάλαντα τρια
ta. τ cõsensit rex: τ scrip
κόσια. καὶ ἐυδόκησεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔγρα
sit ionathe epkas de oibus hiis
ψε τῷ Ἰωνάθαν ἐπιστολὰς περὶ πάντων τού
habentes modũ hñc. rex de-
των ἐχούσας τὸν τρόπον τοῦτον. Βασιλεὺς δη
metri⁹ ionathe fratri gaudere. τ gẽ-
μήτριος Ἰωνάθαν τῷ ἀδελφῷ χαίρειν καὶ ἔθ
ti iudeoꝝ. exemplũ epistole
νει Ἰουδαίων. ὃ καὶ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς
quã scripsim⁹ lasthẽi cognato nro
ἣν ἐγράψαμεν λασθένει τῷ συγγενεῖ ἡμῶν
de vobis: scripsim⁹ τ ad vos. vt
περὶ ὑμῶν, γεγράφαμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς. ὅπως
vi sciatis. rex demetrius lastheni
εἰδῆτε. Βασιλεὺς δημήτριος λασθένει τῷ
parẽti gaudere. gẽti iudeoꝝ ami
πατρὶ χαίρειν. τῷ ἔθνει τῶν Ἰουδαίων φί
cis nris τ cõseruantib⁹ erga nos. in
λοις ἡμῶν καὶ συντηροῦσι τὰ πρὸς ἡμᾶς δί
sta decreuimus benefacere: ꝓpter
καια ἐκρίναμεν ἀγαθοποιῆσαι, χάριν τῆς ἐξ
illoꝝ benuolẽtiã erga nos. statuim⁹ ergo
αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς. ἐστάκαμεν οὖν οἵ
fines iudee tres nomes
τε τρεῖς χῶραι τῆς Ἰουδαίας μετὰ τῶν ὁρίων
a pherema τ lyddan τ rathami addite
ἀφαιρεμα καὶ λύδδαν καὶ ῥαθαμὶν προσετέ
sunt iudee a samaritide. τ
θησαν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς σαμαρείτιδος καὶ
oia attinẽtia ad ipos omnes sa
πάντα τὰ συγκύροντα αὐτοῖς πᾶσι τοῖς θυ
crificantes in hierlm. ꝓ regali-
σιάζουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ. ἀντὶ τῶν δασιτε
bus hã accipiebat rex ab ipsis
λικῶν ὧν ἐλάμβανεν ὁ βασιλεὺς παρ' αὐτῶν

p: ꝑ singulos ānos de fructi
ꝺ πρότερον κατ' ἐνιαυτὸν ἐκτῶ τῶν γενημά-
bus terre ꝛ de fructibus arboꝝ. ꝛ
των τῆς γῆς καὶ ἐκτῶ τῶν ἀκροδρύων. καὶ τὰ
alia ꝓtinētia ad nos ex nūc deci
ἄλλα τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν ἐκτῶ ν̄ῦν τῶν δέκα
mabꝝ ꝛ tributoꝝ ꝓtinētiū ad nos: ꝛ
τῶν καὶ τῶν ἐπάλων τῶν ἀνηκόντων ἡμῖν, καὶ
salis stagna: ⁊ ꝓtinēres ad nos
πρὸς ν̄ ἁλὸς λίμνας, καὶ ους ἀνήκοντας ἡμῖν
coronas: ois cōcedem⁹ eis. ꝛ
στεφάνους, πάντα ἐπαρείσομεν αὐτοῖς· καὶ
nō erit irritū ꝺequā hoꝝ a nūc vsq; i
οὐκ ἀθετισθήσεται οὐδὲν ἀπὸ τούτων ἐκτῶ ν̄ῦν ἕως
oē tp̄s. nūc ergo curate
τοῦ χρόνου. νῦν οὖν ἐπιμελεῖσθε ν̄
facere hoꝝ exēplū. ⁊ dētur
ποιῆσαι ν̄ τῶν ἀντίγραφον· καὶ δοθήτω ἰωνά
nathe ꝛ ꝓnāc in mōte scō in loco
θαν καὶ τεθείτω ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ ἐν τόπῳ
vtili celebri. ꝛ vidit ꝺemetrius
ἐπιτηδείῳ ἐπισήμῳ. καὶ εἶδε ꝺημήτριος ὁ
rex ꝙ ceſſauit terra coꝝ. co
βασιλεὺς ὅτι ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτ̄
ꝛ nihil ei reſtitit: ꝛ ꝺimiſit om
καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἀνθέστηκεν, καὶ ἀπέλυσε πά
nes exercitus ſuos vnuſquiq; in ꝓpꝛi
σας τὰς ꝺυνάμεις αὐτ̄ ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον
locū ꝑter pegrinos exercit⁹ quos colle
τόπον πλὴν τῶν ξένων ꝺυνάμεων ὧν ἐξέλε
git ab inſulis gētiū. ꝛ ini
λόγησεν ἐκτῶ τῶν νήσων τῶν ἐθνῶν· καὶ ἦν ⁊
micī fuerūt ei oēs exercitꝰ q̄ a
ὁράσαν αὐτὸν πᾶσαι αἱ ꝺυνάμεις ἐκτῶ
pfilv⁹, tryphō aūt erat eozū q̄ ab alexan
τῶν πρώτων. τρύφων δὲ ἦν τῶν παρ' ἀλεξάν
dro ꝓtius. ꝛ vidit ꝙ oēs
δρου τὸ πρότερον. καὶ εἶδεν ὅτι πᾶσαι αἱ
exercitus murmurāt cōtra ꝺemetriū. ꝛ
ꝺυνάμεις καταγογγύζουσι ν̄ ꝺημητρίου· καὶ
iuit ad ſimalcue arabē q̄ nu
ἐπορεύθη πρὸς σιμαλκουέ τὸν ἄραβα ὃς ἐ
triebat antiochū filiū ale
τρεφε τὸν ἀντίοχον τὸ παιδάριον τὸ ν̄ ἀλε
xandri: ꝛ aſſidebat ei vt tra
ξάνδρου, καὶ προσῆρχεν αὐτῷ ὅπως πα
ꝺeret ei ipe: vt regnaret ꝙ
ραδοῖ αὐτὸν αὐτῷ, ὅπως βασιλεύσῃ ἀντὶ
pre eius. ꝛ vſciuit ei quāta
ν̄ πρὸς αὐτοῦ· καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅσα
fecit ꝺemetrius ꝛ inimicitias q̄a
συνετέλεσεν ꝺημήτριος καὶ τὴν ἔχθραν ἣν
ꝓſequunt⁹ eū exercitus ei⁹. ꝛ
ἐχθραίνουσιν αὐτῷ αἱ ꝺυνάμεις αὐτ̄· καὶ
mānit illic ꝺieb⁹ multis. ꝛ mi
ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς· καὶ ἀπέστει
lit ionathas epiſtolas ad ꝺemetriū
λεν ἰωνάθαν ἐπιστολὰς πρὸς ꝺημήτριον τὸν
regē vt cliceret eos q̄ ꝺe arce ex
βασιλέα ἵνα ἐκβάλῃ τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας ἐξ
hierlim ꝛ q̄ in munitionib⁹:
ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν,
erāt enī oppugnātes iſrael. ꝛ mi
ἦσαν γὰρ πολεμοῦντες τὸν ἰσραήλ. καὶ ἀπέ
ſit ꝺemetrius ad ionathā ꝺicēs. nō
στειλε ꝺημήτριος πρὸς ἰωνάθαν λέγων· οὐ
tm̄ hec facīa tibi ꝛ gēti tue:
μόνον ταῦτα ποιήσω σοι καὶ τῷ ἔθνει σου,
ſed gām illuſtrabo te ꝛ gētē tuā: ſi
ἀλλὰ δοξηδοξάσω σε καὶ τὸ ἔθνος σου, ἐὰν
opportunitatē habuero. nūc ergo recte facies
ἐυκαιρίας τύχω. νῦν οὖν ὀρθῶς ποιήσεις

per ſingulos ānos: & pro fructi
bus terre & pomorum. Et alia que
ad nos pertinebāt decimarū & tributo
rū ex hoc tp̄e remittim⁹ eis: & areas
ſalinarū & coronas q̄ nobis ꝺefereban
tur oīa ip̄is cōceꝺimus. & nihil horū ir
ritū erit ex hoc & in omne tp̄s. Nūc er
go curate facere horū exemplū: & de
tur ionathe & ponatur in mōte ſcto &
in loco celebri. Et vidēs ꝺemetrius rex
q̄ ſiluit terra in cōſpectu ſuo & nihil ei
reſiſtit: ꝺimiſit totū exercitū ſuū vnū
quēq; in locū ſuū excepto peregrino
exercitu quē traxit ab inſulis gentiū.
& inimici erant ei oēs exercitus patrū
eius. Tryphon aūt erat quiꝺā partū a
lexandri prius: & vidit q̄m oīs exerci
t⁹ murmurauit cōtra ꝺemetriū & iuit
ad emalchuel arabē q̄ nutriebat an
tiochū filiū alexādri: & aſſiꝺebat ei vt
traꝺeret eū ip̄i vt regnaret in loco pa
tris ſui. Et enūciauit ei quāta fecit ꝺe-
metrius & inimicitias exercitū ei⁹ ad
uerſus illū. Et manſit ibi ꝺieb⁹ multis
Et miſit ionathas ad ꝺemetriū regē vt
eiſceret eos q̄m arce erant in hierlm:
& q̄ in preſiꝺiis erant quia ꝓpugnabāt
iſrael. Et miſit ꝺemetrius ad ionathā
ꝺicēs. Nonhoc tm̄ facīa tibi & gēti tue:
ſed gloria illuſtrabo te & gentē tuā cū
fuerit opportunū. Nunc ergo recte fe
ceris ſi miſeris in auxiliū⁹ mihi viros:
quia ꝺiſceſſit oīs exercit⁹ meus. Et mi
ſit ei ionathas tria milia virorū fortiū
antiochiā. Et venerunt ad regem & ꝺe
lectatus eſt rex in aꝺuentu eorū. Et cō
uenerunt qui erant de ciuitate: centū
viginti milia virorū & volebant inter
ficere regem. Et fugit rex in aulā: & oc
cupauerūt qui erant de ciuitate itine
ra ciuitatis & ceperunt pugnare. Et vo
cauit rex iudeos in auxiliū: & cōuene
runt oēs simul ad eum. Et ꝺiſperſi ſunt
omnes per ciuitatē: & occiderūt in illa
ꝺie centum milia hominū. Et ſuccen-
ꝺerunt ciuitatem & ceperūt ſpolia mꝝ
ta in illa ꝺie. & liberauerunt regē. Et
viꝺerunt qui erant de ciuitate ꝙ obti-
nuiſſent iudei ciuitatē ſicut volebant:
& infirmati ſunt mente ſua & clamaue
runt ad regem cum precibus ꝺicētes.
Da nobis ꝺexteras: & ceſſent iudei op
pugnare nos & ciuitatem. Et proie-
iecerunt arma ſua & fecerunt pacem.
Et glorificati ſunt iudei in conſpectu
regis & in conſpectu omnium qui e-
rant in regno eius: & nominati ſunt in
regno. Et regreſſi ſunt in hieruſalem.
habentes ſpolia multa. Et ſeꝺit ꝺeme-
trius rex in ſeꝺe regni ſui: & ſiluit terra
in conſpectu eius. Et mentitus eſt
omnia quecunq; ꝺixit. & abalienauit
ſe a ionatha & non retribuit ei ſecū-
ꝺum beneficia que ſibi tribuerat:

mittēs ad me viros q̄ auxilient⁹:
ἀπόστειλάς μοι ἄνδρας οἱ συμμαχήσουσιν,
qm̄ ꝺiſceſſit oēs exercitus mei.
ὅτι ἀπέστησαν πᾶσαι αἱ ꝺυνάμεις μου.
ꝛ miſit ionathas viros tres mil-
καὶ ἀπέστειλεν ἰωνάθαν ἄνδρας τρισχιλί
le portātes ſortitudine ei in ἀπλοσπά.
ους ꝺυναμοὺς ἰσχύϊ αὐτῷ εἰς ἀντιόχειαν.
ꝛ veneꝝ ad regē: ꝛ letatus
καὶ ἦλθοσαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐυφρά-
eſt rex in aꝺuentu illoꝝ. ꝛ
νθη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν· καὶ
cōgregauerūt ꝙ de ciuitate in me
ἐπισυνήχθησαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως εἰς με
ꝺiū vbis ad viroꝝ centū vigiti mi
σον τῆς πόλεως εἰς ἀνδρῶν δώδεκα μυ
lia: ꝛ volebāt ītꝛficere re-
ρίαδας, καὶ ἠβούλοντο ἀνελεῖν τὸν βασι
gem. ꝛ fugit rex in ꝛ aulam.
λέα. καὶ ἔφυγε ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν αὐλήν.
ꝛ occupauerūt ꝙ de ciuitate
καὶ κατελάβοντο οἱ ἐκ τῆς πόλεως τὰς
itinera vbis: ꝛ ceperūt pugna-
ꝺόους τῆς πόλεως, καὶ ἤρξαντο πολε-
re. ꝛ vocauit rex iu-
μεῖν. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς ἰου
ꝺeos in auxiliū: ꝛ cōuenerunt
ꝺαίους ἐπὶ βοήθειαν, καὶ ἐπισυνήχθησαν
ad eū oēs simul. ꝛ ꝺiſperſi
πρὸς αὐτὸν πάντες ἅμα. καὶ ꝺιεσπάρη-
ſunt in ciuitate. ꝛ occiꝺerūt in ꝛ
σαν ἐν τῇ πόλει· καὶ ἀπέκτειναν ἐν τῇ πό
ce ꝺie illa ad centum milia:
λει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς μυριάꝺας ἑκατόν,
ꝛ ſuccenꝺerūt ciuitatē: ꝛ ceperūt
καὶ ἐνεπύρισαν τὴν πόλιν, καὶ ἐλάβοσαν
ſpolia multa in illa ꝺie ꝛ libe
σκῦλα πολλὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἔσω
rauerūt regē. ꝛ viꝺerūt ꝙ ꝺe
σαν τὸν βασιλέα. καὶ εἶδον οἱ ἀπὸ τῆς
ciuitate ꝙ obtinuerūt iuꝺei
πόλεως ὅτι κατεκράτησαν οἱ ἰουδαῖοι
ciuitatē ſicut volebāt: ꝛ infirmati ſūt
τῆς πόλεως ὡς ἠβούλοντο, καὶ ἠδένησαν
mentib⁹ ſuis: ꝛ clamaueꝝ ad
ταῖς διανοίαις αὐτῶν, καὶ ἐκέκραξαν πρὸς
ciuitate honotifice. ꝛ abiit
ὀνομαστὶ τῆς πόλεως ἐνδόξως. καὶ ἀπῆλθεν
inꝺe in gazā ꝛ cōcluſerūt ſe q̄ ꝺe
ἐκεῖθεν εἰς γάζαν καὶ ἀπεκλείσαν οἱ ἀπὸ
gaza: ꝛ obſeꝺit circū eā ꝛ
γάζης, καὶ περιεκάθισεν πρὸς αὐτὸν καὶ
ſuburbana ei⁹ igne. ꝛ
ἐνεπύρισε τὰ περίπολια αὐτῆς πυρί· καὶ
prꝺatus eſt eos. ꝛ rogauerūt ꝙ ꝺe
ἐσκύλευσεν αὐτάς. καὶ ἐξίλασαν οἱ ἀπὸ
gaza ionathā: ꝛ ꝺedit eis ꝺextras.
γάζης ἰωνάθαν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ꝺεξιάς.
ꝛ acceꝑit filios principū eo
καὶ ἔλαβε τοὺς υἱοὺς τῶν ἀρχόντων αὐ
rū in obſiꝺes: ꝛ miſit eos
τῶν εἰς ὁμήρους, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς
in hierlim. ꝛ pābulauit regionē vſq; ad ꝺama
εἰς ἱερ̄λμ. καὶ ἐδήλωσε τὴν χώραν ἕως ꝺαμα
ſcū. ꝛ audiuit ionathas ꝙ aꝺerūt
σκοῦ. καὶ ἤκουσεν ἰωνάθαν ὅτι παρῆσαν οἱ
principes ꝺemetrii in cades q̄ eſt in ga
ἄρχοντες ꝺημητρίου εἰς κάδης τὴν ἐν τῇ γα
lilea cū exercitu multo: voleꝝ
λιλαίᾳ μετὰ ꝺυνάμεως πολλῆς, βουλόμενοι
remonere eū a regione. ꝛ occurrit
μεταστῆσαι αὐτὸν τῆς χώρας. καὶ συνήντησεν

retribuit ſibi: ꝛ veraꝺat eſt val
ἀνταπέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἐβλάβη αὐτὸν σφό
ꝺe. poſt aūt hec reuerſus eſt tryph⁹ ꝛ
ꝺρα. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστρεψε τρύφων καὶ
antiochus eū eo puer ītor:
αὐτίοχος μετ' αὐτοῦ παιδάριον νεώτερον,
ꝛ regnauit ꝛ iposuit ſibi ꝺiaꝺema.
ꝛ καὶ ἐβασίλευσε καὶ ἐπέθετο ꝺιάδημα. καὶ
cōgregati ſūt ad eū oēs exer
ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι αἱ ꝺυ
citus quos ꝺiſperſerat ꝺemetriꝰ: ꝛ
νάμεις ἃς ἀπεστοράκισε ꝺημήτριος, καὶ
pugnauerūt cōtra eū: ꝛ fugit ꝛ fuga
ἐπολέμησαν πρὸς αὐτόν, καὶ ἔφυγε καὶ ἔτρο
tus eſt. ꝛ acceꝑit tryphon beſtias ꝛ ob
πωθη. καὶ ἔλαβε τρύφων τὰ θηρία καὶ κα
tinuit antiochiā. ꝛ ſcripſit in
τεκράτησεν ἀντιοχείας. καὶ ἔγραψεν ἀν
tiochus ītor: ionathe ꝺicēs. cōſtituo tibi
τίοχος ὁ νεώτερος ἰωνάθῃ λέγων· ἵστημί σοι
ſacerꝺotii principatū: ꝛ cōſtituo te ſup
τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ καθίστημί σε ἐπὶ
quattuoꝝ ciuitates: ꝛ vt ſis tu ex a-
τῶν τεσσάρων νόμων, καὶ ἶναί σε τῶν φί
micis regis. ꝛ miſit ei
λων τοῦ βασιλέως. καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ
vaſa aurea ꝛ miniſterū: ꝛ ꝺedit ei
χρυσώματα καὶ διακονίαν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
poteſtatē bibēꝺi in aureis vaſis: ꝛ vt eſſet
ἐξουσίαν πίνειν ἐν χρυσώμασι, καὶ εἶναι
ꝙ purpura ꝛ vt haberet fibulā aureū: ꝛ
ἐν πορφύρᾳ καὶ ἔχειν πόρπην χρυσῆν, καὶ
ſimonē fratre eius cōſtituit ꝺu
σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτ̄ κατέστησε στρα
cem ab aſcenſu tyri vſq; ad
τηγὸν ἀπὸ τῆς κλίμακος τύρου ἕως τῶν
fines egypti. ꝛ exiit ionathas ꝛ pā-
ὁρίων αἰγύπτου· καὶ ἐξῆλθεν ἰωνάθαν καὶ ꝺιε
bulabat trans flumen ꝛ in
πορεύετο πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν ταῖς
vrbib⁹. ꝛ cōgregati ſunt ad eū oēs
πόλεσι· καὶ ἠθροίσθησαν πρὸς αὐτὸν πᾶσαι
ciuitates ſyrie in auxiliū. ꝛ
αἱ ἀνομίαι Συρίας εἰς συμμαχίαν. καὶ
ꝑuit in aſcalonē: ꝛ occurrerūt ei
ἦλθεν εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἀπήντησαν αὐτῷ
ciuitate honotifice. ꝛ abiit
ὀνομαστὶ τῆς πόλεως ἐνδόξως. καὶ ἀπῆλθεν
inꝺe in gazā ꝛ cōcluſerūt ſe q̄ ꝺe
ἐκεῖθεν εἰς γάζαν καὶ ἀπεκλείσαν οἱ ἀπὸ
gaza: ꝛ obſeꝺit circū eā ꝛ
γάζης, καὶ περιεκάθισεν πρὸς αὐτὸν καὶ
ſuburbana ei⁹ igne. ꝛ
ἐνεπύρισε τὰ περίπολια αὐτῆς πυρί· καὶ
prꝺatus eſt eos. ꝛ rogauerūt ꝙ ꝺe
ἐσκύλευσεν αὐτάς. καὶ ἐξίλασαν οἱ ἀπὸ
gaza ionathā: ꝛ ꝺedit eis ꝺextras.
γάζης ἰωνάθαν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ꝺεξιάς.
ꝛ acceꝑit filios principū eo
καὶ ἔλαβε τοὺς υἱοὺς τῶν ἀρχόντων αὐ
rū in obſiꝺes: ꝛ miſit eos
τῶν εἰς ὁμήρους, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς
in hierlim. ꝛ pābulauit regionē vſq; ad ꝺama
εἰς ἱερ̄λμ. καὶ ἐδήλωσε τὴν χώραν ἕως ꝺαμα
ſcū. ꝛ audiuit ionathas ꝙ aꝺerūt
σκοῦ. καὶ ἤκουσεν ἰωνάθαν ὅτι παρῆσαν οἱ
principes ꝺemetrii in cades q̄ eſt in ga
ἄρχοντες ꝺημητρίου εἰς κάδης τὴν ἐν τῇ γα
lilea cū exercitu multo: voleꝝ
λιλαίᾳ μετὰ ꝺυνάμεως πολλῆς, βουλόμενοι
remonere eū a regione. ꝛ occurrit
μεταστῆσαι αὐτὸν τῆς χώρας. καὶ συνήντησεν

& vexabat eum ualde. Poſt hec aūt re
uerſus eſt tryphon & antiochus cū eo
puer adoleſcens & regnauit & impoſu
it ſibi ꝺiaꝺema. Et cōgregati ſunt ad
eum oēs exercitus quos ꝺiſperſerat ꝺe
metrius. & pugnauerūt cōtra eū & fu
git & terga vertit. Et accepit tryphon
beſtias & obtinuit antiochiā. Et ſcrip-
ſit antiochus adoleſcēs ionathe ꝺices.
Cōſtituo tibi ſacerꝺotiū & cōſtituo te
ſuper quattuor ciuitates vt ſis ꝺe ami
cis regis. Et miſit illi vaſa aurea mi-
niſterii: & ꝺedit ei poteſtatē bibēꝺi in
auro & eſſe in purpura & habere fibu
lam aureā. Et ſimonē fratrē eius cōſti
tuit ducē a terminis tyri vſq; ad fines
egypti. Et exiit ionathas & perābula-
bat trans flumē ciuitates & cōgregat⁹
eſt ad eū oīs exercitus ſyrie in auxiliū
Et venit aſcalonē: & ocurrerūt ei ho-
norifice de ciuitate. Et abiit inde gazā
& cōcluſerūt ſe qui erant ga ze: & obſe
ꝺit eā: & ſuccenꝺit q̄ erant i circuitu ci
uitatis & prꝺat⁹ eſt eā. Et rogauerunt
ga zenſes ionathā & ꝺedit illis ꝺexterā
& accepit filios eorū obſides: & miſit il
los in hierlm: & perābulaunt in regio-
nē vſq; ad damaſcum. Et audiuit iona
thas q̄ preuaricati ſunt principes ꝺe-
metrii in cades q̄ eſt in galilea cū exer-
citu multo volentes eū remouere a ne
gocio regni & occurrit illis: fratrē au
tem ſuū ſimonē reliquit intra puin
ciam. Et applicuit ſimon ad bethſurā
& expugnabat eā ꝺiebus multis & cō
cluſit eos. Et poſtulauerunt ab eo ꝺex
teras accipere: & ꝺedit illis. Et eiecit
eos inde & cepit ciuitatem & poſuit
in ea preſiꝺium. Et ionathas & caſtra
eius applicuerunt ad aquā geneſar: &
ante lucem vigilauerunt in campo a-
zor. Et ecce caſtra alienigenaruꝫ oc
currebant in campo: & tendebant ei
inſidias in montibus: ipe autem oc-
curiit ex aduerſo. Inſiꝺie vero exurre
xerunt de locis ſuis & cōmiſerunt pre
lium. Et fugerunt qui erant ex per
te ionathe: omnes & nemo relict⁹ eſt
eis niſi mathathias filius ab ſolomi: &
iudas filius calphi priceps militie exer
citus. Et ſcidit ionathas veſtimēta ſua
& poſuit terras in capite ſuo & orauit.
Et reuerſus eſt ionathas ad eos in pre
lium & conuertit eos in fugam & pu-
gnauerunt. Et viderunt qui fugiebāt
partis illius: & reuerſi ſunt ad eum & i
ſequebantur cum eo omnes vſq; cā-
des ad caſtra ſua et peruenerunt vſq;
illuc. Et ceciderunt de alienigenis i ꝺie
illa tria milia virorum: et reuerſus eſt
ionathas in hierſalem.

Capitulum.xii.

QT vidit ionathas quia tempus eū
iuuat & elegit viros & miſit eos ro
mam ſtatuere et renouare cum eis a-
micitiam. Et ad ſpartiatas et ad alia lo
ca miſit epiſtolas

eis: at fratrē eius ſimonē reli
αὐτοῖς, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ σίμωνα κατ'
quit in regione. ꝛ poſuit caſtra ſimon
λιπε τὴν χώραν. καὶ παρενέβαλε σίμων
in bethſura: ꝛ expugnabat eā ꝺie
ἐπὶ βαιθσούρα, καὶ ἐπολέμει αὐτὴν ἡμέ
bus multis: ꝛ cōcluſit eā. ꝛ
ρας πολλάς, καὶ συνέκλεισεν αὐτήν. καὶ
poſtulauerūt eū ꝺextras accipere: ꝛ ꝺe
ἠξίωσαν αὐτὸν ꝺεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδω
ꝺit eis ꝛ eiecit eos inꝺe. ꝛ
κεν αὐτοῖς καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν. καὶ
cepit ciuitate ꝛ poſuit in ea
κατελάβετο τὴν πόλιν καὶ ἔθετο ἐν αὐτῇ
preſiꝺiū. ꝛ ionathas ꝛ caſtra ei⁹
φρουράν. καὶ ἰωνάθαν καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτ̄
applicuerūt ad aquā genneſar ⁊
παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ γεννησάρ. καὶ
ſurrexerūt mane in cāpo maiori. ꝛ
ὠρθρισαν τὸ πρωὶ εἰς τὸ πεδίον μεσαύρ. καὶ
ecce caſtra alienigenarū occurrerūt ei
ἰδοὺ παρεμβολὴ ἀλλοφύλων ἀπήντα αὐ
in cāpo. ꝛ eiecerūt inſiꝺias
τῷ ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ ἐξέβαλον ἐνέδρον
cōtra eū in mōtib⁹. ipſi aūt occurre
ἐπ' αὐτὸν ἐν τοῖς ὄρεσιν. αὐτοὶ δὲ ἀπήντη
rūt ex aꝺuerſo. at inſiꝺie exurrexeꝝ
σαν ἐξεναντίας. τὰς δὲ ἐνέδρας ἐξανέστησαν
ꝺe locis ſuis ꝛ cōmiſerūt ꝓeli
ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν καὶ συνῆψαν πόλε
um. ꝛ fugerūt q̄ a ionatha oēs
μον· καὶ ἔφυγον οἱ παρὰ ἰωνάθου πάντες.
nemo relictus eſt ab eis ꝓter ꝛ ma-
οὐδεὶς κατελείφθη ἀπ' αὐτῶν πλὴν ματ
thathias filꝰ abſalomi ⁊ iudas fil⁹
θαθίας υἱὸς ἀβεσαλώμου καὶ ἰούδας υἱὸς
calphi principes militie exer
χαλφὶ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς τῶν δυνά
citus ꝛ ſcidit ionathas veſtimēta ſua:
μεων· καὶ διέρρηξεν ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐ
ꝛ ipoſuit terrā ſup caput
τοῦ, καὶ ἐπέθηκε γῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ſuū ⁊ orauit. ꝛ reuerſus ē
αὐτοῦ· καὶ προσηύξατο· καὶ ὑπέστρεψε
ad eos in prelio: ꝛ fugauit
πρὸς αὐτοὺς πολεμῶ, καὶ ἐτροπώσατο
illos ꝛ fugerūt. ꝛ viꝺerūt. fugien
αὐτοὺς καὶ ἔφυγον. καὶ εἶδον οἱ φυγόν
tes ab eo ꝛ reuerſi ſūt ad e-
τες ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀπέστρεψαν πρὸς αὐ
um ꝛ perſecuti ſūt eū vſq; ad cades
τὸν καὶ ἐδίωκον μετ' αὐτοῦ ἕως κάδης
vſq; ad caſtra eorū: ꝛ caſtra
ἕως τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, καὶ παρε
poſuerūt ibi. ꝛ ceciꝺerūt ex alie
μεβολήσαν ἐκεῖ. καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἀλ
nigenis in ꝺie illa ad vi
λοφύλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς ἄν
ros tres mille. ꝛ reuerſus eſt iona
δρας τρισχιλίους. καὶ ἐπέστρεψεν ἰωνα
thas in hierlm.
θαν εἰς ἱερουσαλήμ. Cā. 12.

ET vidit ionathas ꝙ tps eſt ius-
Καὶ εἶδεν ἰωνάθαν ὅτι καιρὸς αὐτῷ συ
tum: ꝛ elegit viros: ꝛ miſit
νεργεῖ, καὶ ἐπελέξεν ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλεν
ad romā ad ſtatuēꝺū ꝛ renouandū ergā
εἰς ῥώμην στῆσαι καὶ ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς
eos amicitiā: ꝛ ad ſpartiatas ⁊
αὐτοὺς φιλίαν, καὶ πρὸς σπαρτιάτας καὶ
loca alia miſit epiſtolas
τόπους ἑτέρους ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς

ſm hec. ꝛ abierūt in romā: ꝛ κατὰ τοῦτο, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ῥώμην, καὶ ingreſſi ſūt in ſenatū ꝛ dixerūt. ἐλθόντες εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ εἶπαν. Ionathas ſacerdotū pncepsꝛ gēs iudeoꝝ κάϐαν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ τὸ ἔθνος τῶν ἰουδαίων misit nos vt renouarem⁹ amicitiam ἀπέστειλεν ἡμᾶς ἀναγεωσασθαι τὴν φιλίαν eis ꝛ ſocietatē ſcḋm pri- εἰς ꝛ συμμαχίαν κατὰ τὸ πρότε- mus: ꝛ dederūt epl̄as eis ad eos us: ꝛ ἔδοσαν ἐπιστολὰς εἰς πρὸς αὐτοὺς ꝓ locis: vt deducerent eos κατὰ τόπον, ὅπως προπέμψωσιν αὐτοὺς in terrā iuda cū pace. ꝛ hoc exem εἰς γῆν ἰουδαμετ Ἐρήνης. καὶ τοῦτο τὸ ἀντί plū epl̄arū quas ſcripſit ionathas γραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἔγραψεν ἰωνάθαν spartiatis. ionathas ſūm⁹ ſacerdos ꝛ σπαρτιάταις. ἰωνάθαν ἀρχιερεὺς καὶ ἡ τοῖς σ senatus⁹ gētis. ꝛ ſacerdotes ꝛ reliqꝰ γερουσία ἔθνους. καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ λοιπὸς populꝰ indeoꝝ ſpartiatis fra- δῆμος τῶν ἰουδαίων σπαρτιάταις τοῖς ἀδελ tribus gaudere. ītpidem miſſe fuerūt φοῖς χαίρειν. ἔτι πρότερον ἀπεσταλκαν epiſtole ad onīa ſūmū ſacerdotē a da ἐπιστολαὶ πρὸς ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα παρὰ δα rio regnāte apd vos qm̄ eſtis fra- ρείου τοῦ βασιλεύοντος ἐν ὑμῖν ὅτι ἐστὲ ἀδελ tres nr̄i vt exemplū ſubiicit. ꝛ φοὶ ἡμῶν ὡς τὸ ἀντίγραφον ὑπόκειται. καὶ ſuſcepit onias virū miſ- ἐπεδέξατο ὀνίας τὸν ἄνδρα τὸν ἀπεσταλ sū gloſe: ꝛ accepit epl̄as in qb⁹ μένον ἔνδοξος, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολὰς ἐν αἷς ſignificabat de ſocietate ꝛ amicitia. σημαφαίνῳ περὶ συμμαχίας καὶ φιλίας. ꝛ nos igit nō indigētes hoꝝ exītes: ad ꝛ ἡμεῖς οὖν ἀπροσδεεῖς τούτων ὄντες, πα monitionē habētes libros ſctōs q̄ i ραλαμόντες ἔχοντες τὰ βιβλία τὰ ἅγια τὰ ἐν manib⁹ nr̄is: tentauim⁹ mittere χερσὶν ἡμῶν, ἐπειράθημεν ἀποστεῖλαι ergā vos / fraternitatē ꝛ amicitiā reno τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀδελφότητα καὶ φιλίαν ἀνα uare ne alieni efficiamur a vobis. νεώσασθαι πρὸς τὸ μὴ ἐξαλλοτριωθῆναι ὑμῶν multa enī tpa trāſierūt ex quo miſ- πολλοὶ γὰρ καιροὶ διῆλθον ἀφ' οὗ ἀπεστάλη ſus ad vos. nos igit in oi tpe aſſi σαν πρὸς ἡμᾶς. ἡμεῖς οὖν ἐν παντὶ καιρῷ κάθ due inq̄s feſtis ꝛ in reli- καλεί σθως ἔντε ταῖς ἑορταῖς καὶ ταῖς λοι quis opportunis diebus recōdamur ταῖς καθηκούσαις ἡμέραις μιμνησκόμεθα vestri: in his q̄ offerim⁹ ſacrificiis ꝛ in ὑμῶν, ἐφ' ὧν προσφέρομεν θυσιῶν καὶ ἐν ταῖς orationib⁹ vt decēs eſt ꝛ cōueniēs recor- προσευχαῖς ὡς δέον ἐστὶ καὶ πρέπον μνημο dari fratrē. letamur aūt de νεύειν ἀδελφῶν. εὐφραινόμεθα δὲ ἐπὶ τῇ gſia vr̄a. nos vero circūdederūt multe δόξῃ ὑμῶν. ἡμᾶς δὲ ἐκύκλωσαν πολλαὶ tribulatiōes ꝛ bella multa. ꝛ oppugna- θλίψεις καὶ πόλεμοι πολλοί. καὶ ἐπολέμη uerūt nos reges q̄ i circuitu nr̄o. nō σαν ἡμᾶς οἱ βασιλεῖς οἱ κύκλῳ ἡμῶν. οὐκ voluim⁹ ergo moleſti eſſe vobis ꝛ ἠβουλόμεθα οὖν παρενοχλεῖν ὑμῖν καὶ reliqnis ſocijs ꝛ amicis nr̄is τοῖς λοιποῖς συμμάχοις καὶ φίλοις ἡμῶν

fecundū eandē formā. Et abierūt romā et intrauerūt cūriā: et dixerunt. Iona thas ſumꝰ ſacerdos et gens iudeorū miſerūt nos: vt renouarem⁹ amicicia & ſocietatē ſcḋm priſtinū. Et dederūt illis epiſtolas ad ipſos p loca vt deducerent eos in terrā iuda cū pace. Et hoc eſt exemplū epiſtolarū quas ſcripſit ionathas spartiatis. Ionathas ſummus ſacerdos: & ſenfores gētis & ſacerdotes & reliquus populꝰ iudeorū ſpartiatis fratrib⁹ ſalutē. Iāpridē miſſe erant epiſtole ad oniā ſūmū ſacerdotē a dario q. regnabat apud vos: qm̄ eſtis fres nr̄i: ſicut ſcriptū cōtinet qđ ſubiectū ē. Et ſuſcepit onias virū q̄ miſſus fuerat cū honore: & accepit epiſtolas in qb⁹ ſignificabatur de ſocietate & de amicicia. Nos enī cū nullo horū indigerem⁹ hītes ſctōs libros q̄ ſunt in manib⁹ nr̄is: maluim⁹ mittere ad vos renouare fraternitatē & amicicia: ne forte alie ni efficiamur a vobis. Multa enim tpa trāſierūt ex quo miſiſtis ad nos. Nos ergo in oi tpe ſine intermiſſione in di ebus ſolennibus & ceteris q̄bus opor tet: memores ſum⁹ veſtri in ſacrificiis q̄ offerimus & in obſeruationib⁹ ſicut fas eſt & decet meminiſſe fratrum.

Letamur itaq̄ de gloria vr̄a. Nos aūt circūdederūt multe tribulatiōes & mul ta prelia: & ipugnauerunt nos reges q̄ ſunt in circuitu nr̄o. Noluim⁹ ergo vobis moleſti eſſe neq̄ ceteris ſociis & a micis nr̄is in his prelijs. Habuim⁹ enī de celo auxiliū & liberati ſum⁹ nos. & humiliati ſunt inimici noſtri: Elegim⁹ itaq̄ neumenīū antiochi filiū & antipa trem iaſonis filiū: & miſimus ad roma nos renouare cū eis amicicia & ſocieta tem priſtinā. Mandauimus itaq̄ eisvt veniant etiā ad vos & ſalutent vos: & reddant vobis epiſtolas noſtras de ino uatione fraternitatis noſtre. Et nunc bene facietis reſpōdētes nobis ad hec: & hoc reſcriptū epiſtolarum quod miſi ſimus. Rex ſpartiatarū onias iona the ſacerdoti magno ſalutē. Inuentū eſt in ſcriptura de ſpartiatis et iudeis: qm̄ ſunt fratres et quia ſunt de gene re abraam. Et nunc exquo hec cognō uimus benefacitis ſcribētes nobis de pace veſtra. Sed et nos reſcripſimꝰ vo bis. Pecora nr̄a et poſſeſſiones nr̄e ve ſtre ſunt: et veſtre noſtre. Mandauim⁹ itaq̄ hec nunciari vobis. Et audiuit io nathas qm̄ regreſſi ſunt principes de metrii cum exercitu multo: ſupra q̄s prius pugnare aduerſus eum: et exiit ab hieruſalem et occurrit eisin amathi te regione. Non enim dederat eis ſpa cium vt igrederentur regionem eius. Et miſit ſpeculatores in caſtra eorum: et reuerſi renunciauerunt q̄ conſtitu- unt ſuperuenire illic nocte. Cum oc cidiſſet autem ſol precepit ionathas ſuis vigilare & eſſe in armis

vt parati eſſēt ad pugnā p totā nocte. ἑτοιμαζεσθαι εἰς πόλεμον ὅλης τῆς νυκτὸς. ꝛ poſuit cuſtodes per circuitū caſtrorū. ꝛ ἔστησε φύλακας κύκλῳ τῆς παρεμ audierunt aduerſarij q̄ paratus eſt iona rum. ꝛ audierūt aduerſarij ϕ παρ thas cū ſuiſin bello & timuerunt & for ἐβολῆς. καὶ ἤκουσαν οἱ ὑπεναντίοι ὅτι ἡτοί midauerunt in corde ſuo: & accendēt rus est ionathas ꝛ oēs ſui ad bel cum eo erant non cognouerunt vſq̄ μασαν ἰωνάθαν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλε mane. Videbant aūt luminaria arden mum: ꝛ timuerūt ꝛ tremefacta ſunt tia: & ſecutus es eos ionathas: & non in corde eorum: & accenderūt ignes μον, καὶ ἐφοβήθησαν καὶ ἐτρόμαξεν τὴ καρδία cōprehendit eos. Tranſierūt aūt flume ſuo. ꝛ accēderūt pyras in ea αὐτῶν. καὶ ἀνέκαυσαν πυρὰς ἐν τῇ παρεμ eleutherū. Et diuertit ionathas ad ara ſuis. ionathas aūt ꝛ oēs cū eo πολῇ bes qui vocabantur zabadei: & percuſ Βολῆ αὐτῶν. ἰωνάθαν δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ sit eos & accepit ſpolia eorum. Et iūxit cognouerūt vſq̄ ad manē. videbāt enī & vehit damaſcum: & pērambulabat tendā ſcdā tēdā ꝓ ſecerūt ſimi- σκάδα τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν καὶ συμ oēm regionem illam. Simon aūt exiit tatem priorē. mandauimus itaq̄ μαχίαν τὴν πρότεραν. ἐνετειλάμεθα οὖν & venit vſq̄ aſcalonem & ad proxima eis etiā ad vos venire ꝛ ſaluta εἰς ἐτιὰ πρὸς ὑμᾶς παρεγενῆναι καὶ ἀσπά preſidia: & declinauit in ioppen: & oc ſcḋ nr̄os ꝛ nr̄e gētis. ꝛ dedimus eis σασθαι ἡμᾶς καὶ τὸ ἔθνος ἡμῶν. καὶ ἀπε cupauit eā. Audiuit enīm q̄ vellent p̄ epiſtolas ad ſuſcipiendū nr̄a. ꝛ nūc ſταλκαμεν αὐτοῖς ἐπιστολὰς ἐν τῇ παρα fidum tradere partib⁹ demetrii: & po bene facietis nr̄a fraternitatē. ꝛ nos κλήσει ἡμῶν. καὶ ἡμεῖς καλῶς ποιή ſuit ibi cuſtodes vt cuſtodirent eas. Et ſumus vos ſēp in oi tpe ſine σετε ἀδελφοὶ ὄντες ἡμῶν πρὸς πάντα reuerſus eſt ionathas & conuocauit ſe intermiſſione in ſolennib⁹ & ceteris καιρὸν ἀδιαλείπτως ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ niores populi: & cogitauit cum eis edi q̄bus oportet: memores ſum⁹ veſtri in ταῖς ἡμέραις αἷς πρόσκειται μνείαν ὑμῶν ficare preſidia in iudea: & edificare mu ſacrificijs q̄ offerim⁹ & in obſeruationib⁹ ποιεῖσθαι ἐν ταῖς θυσίαις ἃς προσφέρομεν ros in hieruſalem et exaltare altitudi ſicut fas eſt & decet meminiſſe fratrum. καὶ ἐν ταῖς παρατηρήσεσιν καθὼς θέμις ne magna inter medium arcis & ciuita Letamur aūt de gloria vr̄a. nos vero ἐστὶν καὶ πρέπον μνημονεύειν τῶν ἀδελφῶν. tis: vt ſepararet eas a ciuitate vt eſſet ip circūdederūt multe tribulatiōes & εὐφραινόμεθα ἐπὶ τῇ δόξῃ ἡμῶν. ἡμᾶς δὲ sa ſingulariter: vt neq̄ emāt neq̄ ven multa prelia: & ipugnauerunt nos ἐκύκλωσαν πολλαὶ θλίψεις καὶ πόλεμοι dant. Et conuenerunt vt edificarēt reges q̄ ſunt in circuitu nr̄o. Noluim⁹ πολλοί. καὶ ἐπολεμήθημεν ὑπὸ πάντων τῶν ciuitatē ꝛ ap̄pīquit muro torē ergo vobis moleſti eſſe neq̄ ceteris ſociis βασιλέων τῶν κύκλῳ ἡμῶν. οὐκ οὖν ἠβου τις q̄ a ſubſolano ꝛ edificauerūt ea & amicis nr̄is in his prelijs. Habuim⁹ enī λόμεθα ὑμῖν ἐν τούτοις τοῖς πολέμοις καὶ ροῦ τὴ ἀπηλιώτου καὶ ἐπεσκεύασαν τὸ de celo auxiliū & liberati ſum⁹ nos. & κινδύνοις. ἐσχομεν γὰρ τὸν οὐρανὸν βοη q̄ vocat caphetha. Et ſimon edi humiliati ſunt inimici noſtri: Elegim⁹ θὸν καὶ ἐρρύσθημεν ἐκ τῶν ἐχθρῶν ficauit adiada in ſephela: et muniuit itaq̄ neumenīū antiochi filiū & antipa ἡμῶν καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν. eā. ꝛ reuerſus eſt ionathas ꝛ congrega trem iaſonis filiū: & miſimus ad roma ἐπελέξαμεν οὖν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν uit ſeniores ppli. ꝛ co- nos renouare cū eis amicicia & ſocieta ἀποστεῖλαι πρὸς τὸ ἀνανεώσασθαι τὴν φιλίαν gitauit cū eis edificare ꝛ mu tem priſtinā. Mandauimus itaq̄ eisvt καὶ τὴν συμμαχίαν καὶ τὸ πρότε- λευσαι μετ' αὐτῶν τ̄ οἰκοδομῆσαι οχυ veniant etiā ad vos & ſalutent vos: & ρον ἐνετειλάμεθα καὶ αὐτοῖς ἐλθεῖν πρὸς nitionē in iudea: ꝛ ſcitare reddant vobis epiſtolas noſtras de ino ὑμᾶς καὶ ἀσπάσασθαι ὑμᾶς. ἐδώκαμεν δὲ ῥώμαπε ἐν τῇ ἰουδαίᾳ. καὶ πρου ϕῶσαι τὰ uatione fraternitatis noſtre. Et nunc καὶ ἐπιστολὰς πρὸς αὐτοὺς περὶ τοῦ ἀνανε muros hierlim: ꝛ exaltare altitudinē magnā bene facietis reſpōdētes nobis ad hec: ωσασθαι ἡμᾶς τὴν ἀδελφότητα. καὶ ἐποιή τειχη ἱερουσαλήμ. καὶ ὑψῶσαι ὕψος μέγα & hoc reſcriptū epiſtolarum quod miſi σαμεν ἐν τῇ ἀποστολῇ τῶν ἐπιστολῶν inter ꝛ ſanctē ꝛ ciuitatē ad ſimus. Rex ſpartiatarū onias iona ἃς ἀπεστείλαμεν ἡμεῖς. καὶ ἐπέστειλεν ἀναμάξαι τὴν ἄκραν καὶ τὴς πόλεως εἰς τὸ thas ſacerdoti magno ſalutē. Inuentū ἡμῖν ὀνίας ὁ ἀρχιερεὺς ὁ παραλαβὼν τὴν separandū eā a ciuitate vt ēt ipa eſt in ſcriptura de ſpartiatis et iu- δόξαν. καὶ ἐπεὶ ἀκηκόαμεν ἀπηγγελμένα ἀχωρίζειν αὐτὴν τῆς πόλεως ἵνα ᾖ αὐτὴ κα deis: qm̄ ſunt fratres et quia ſunt de περὶ τῶν σπαρτιατῶν καὶ ἰουδαίων, ὅτι singulariter: vt neq̄ emāt neq̄ ven genere abraam. Et nunc exquo hec ἀδελφοί εἰσιν καὶ ἐκ γένους ἐστὶν Ἀβρα dant. Et conuenerunt vt edificarent cognouimus benefacitis ſcribētes ἀμ. καὶ νῦν ἀφ' οὗ ἐγνωμεν ταῦτα, καλῶς ciuitatem: & cecidit murus qui erāt ſup nobis de pace veſtra. Sed et nos ποιήσετε γράφοντες ἡμῖν περὶ τῆς εἰρήνης torrētem ab ortu ſolis: & reparauit eū reſcripſimꝰ vobis. Pecora nr̄a et ὑμῶν. καὶ ἡμεῖς δὲ ἀντιγράφομεν ὑμῖν τὰ qui vocatur caphetheta. Et ſimon edi poſſeſſiones nr̄e ſtre ſunt: et ſtre ſunt: et veſtre noſtre. Mandauim⁹ ὑπάρχοντα ἡμῶν καὶ ἡμῖν ἐστιν. ἐντελλάμεθα ficauit adiada in ſephela: et muniuit itaq̄ hec nunciari vobis. Et audiuit io δὲ περὶ τοῦ ἀπαγγεῖλαι ὑμῖν κατὰ ταῦτα. καὶ ἤκου μησε τὸν ἀδιὰ ἐν τῇ σεφήλα, καὶ ὠχύρωσε nathas qm̄ regreſſi ſunt principes de σαν ἰωνάθαν ὅτι ἐπέστρεψαν οἱ ἄρχοντες portas ꝛ ſeras. ꝛ aſſiuit tryphon re metrii cum exercitu multo ſupra ꝙ δημητρίου μετὰ δυνάμεως πολλῆς ὑπὲρ gem ſuum: et querebat comprehendere eū prius pugnare aduerſus eum: et exiit τὸ πρότερον τ̄ πολεμῆσαι πρὸς αὐτὸν. καὶ quites in galileam et in campum ab hierusalem et occurrit eisin amathi ἀπῆρεν ἐξ ἰλημ. καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς εἰς magnum. te regione. Non enim dederat eis ſpa amathite regione. nō enī dedit eis cium vt igrederentur regionem eius. τὴν ἀμαθῖτιν χώραν. οὐ γὰρ ἔδωκεν αὐτοῖς Et miſit ſpeculatores in caſtra eorum: ſpaciū ad intrandū in regionē eius. et reuerſi renunciauerunt q̄ conſtitu- ἀνοχὴν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτ. unt ſuperuenire illic nocte. Cum oc ꝛ μισε speculatores in ca cidiſſet autem ſol precepit ionathas καὶ ἀπέστειλε κατασκόπους εἰς τὴν παρ ſuis vigilare & eſſe in armis ſtra eius. ꝛ redierūt ꝛ nūciauic εμβολὴν αὐτ. καὶ ἀπέστρεψαν καὶ ἀπήγγει λαν αὐτῷ, ὅτι οὕτω τεταγμένοι ἐπιτιθέ μησε τὸν ἀδιὰ ἐν τῇ σεφήλα, καὶ ὠχύρωσε πύρας καὶ μοχλούς. καὶ ἐπέστησε τρύφων βα σιλεῦσαι τῆς ἀσίας καὶ περιθεῖναι τὸ διά-

paratos ad pugnam tota nocte. Et po ſuit cuſtodes per circuitū caſtrorū. Et audierunt aduerſarij q̄ paratus eſt iona thas cū ſuiſin bello & timuerunt & for midauerunt in corde ſuo: & accendēt focos in caſtris ſuis. Ionathas aūt & q̄ cum eo erant non cognouerunt vſq̄ mane. Videbant aūt luminaria arden tia: & ſecutus es eos ionathas: & non cōprehendit eos. Tranſierūt aūt flumē eleutherū. Et diuertit ionathas ad ara bes qui vocabantur zabadei: & percuſ sit eos & accepit ſpolia eorum. Et iūxit & venit damaſcum: & pērambulabat oēm regionem illam. Simon aūt exiit & venit vſq̄ aſcalonem & ad proxima preſidia: & declinauit in ioppen: & oc cupauit eā. Audiuit enīm q̄ vellent p̄ ſidium tradere partib⁹ demetrii: & po ſuit ibi cuſtodes vt cuſtodirent eas. Et reuerſus eſt ionathas & conuocauit ſe niores populi: & cogitauit cum eis edi ficare preſidia in iudea: & edificare mu ros in hieruſalem et exaltare altitudi ne magna inter medium arcis & ciuita tis: vt ſepararet eas a ciuitate vt eſſet ip ſa ſingulariter & neq̄ emant neq̄ ven dant. Et conuenerunt vt edificarent ci uitatem: & cecidit murus qui erāt ſup torrētem ab ortu ſolis: & reparauit eū qui vocatur caphetheta. Et ſimon edi ficauit adiada in ſephela: et muniuit eā et impoſuit portas et ſeras. Et cogita uit tryphon regnare aſie: et aſſumere diadema et extendere manum in anti ochum regem: timens ne forte nō per mitteret eū ionathas: ſed pugnaret ad uerſus eum querebat cōprehedere eū et occidere. Et exurgens abiit in beth ſan: et exiit ionathas obuiam cum qua draginta milibus virorum electorum in prelium: et venit bethſan. Et vidit tryphon q̄ venit ionathas cum ex ercitu multo: vt extenderet in eum ma nus: et timuit. Et excepit eum cum ho nore et commendauit eum omnibus amicis ſuis et dedit ei munera. Et pre cepit exercitibus ſuis vt obedirent ei ſi cut ſibi. Et dixit ionathe. Vt quid ve xaſti vniuerſum populum cum belluꝫ nobis non ſit. Et nunc remitte eos in domos ſuas. Elige aūt tibi viros pau cos qui tecum ſint: et veni mecum pto lemaida: et tradam eam tibi: et reliqua preſidia et exercitum: et vniuerſos pre poſitos negocii: et conuerſus abibo. Propterea enim veni. Et credidit ei: et fecit ſicut dixit: et dimiſit exercitum et abierunt in terram iuda. Retinuit au tem ſecum tria milia virorum ex quis bus remiſit in galileam duo milia: mil le autem venerunt cum eo. Vt autem intrauit ptolemaidam ionathas: clau ſerunt portas ciuitatis ptolemenſes: et comprehenderunt eum et omnes qui cum eo intrauerunt: gladio interfece runt. Et miſit tryphon exercitum et e quites in galileam et in campum magnum.

dema ꝛ extēdere manū in antiochū ῥημα καὶ ἐκτεῖναι χεῖρα ἐπὶ ἀντίοχον τὸν rege: ꝛ timuit ne forte nō ſineret Βασιλέα, καὶ ἐυλαβήθη μήποτε οὐκ ἐάσῃ ſi ionathas ꝛ neforte pugnaret aduerſ⁹ αὐτὸν ἰωνάθαν καὶ μήποτε πολεμήσῃ πρὸς eū. ꝛ ꝛrebat viā ad cōprehēdendū e⁹ αὐτόν. καὶ ἐζήτει πόρον τοῦ συλλαβεῖν αὐ um vt ꝓderet ꝛ exiret de ciui τὸν ut πρόσωπον καὶ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως tate ꝛ veniret in ꝛ ſalutaret eū. τοῦ ἀσπάσασθαι. καὶ ἀπαρὰς ἦλθεν εἰς ioppen. ꝛ exiit ionathā in occur βαιθσάν. καὶ ἐξῆλθεν ἰωνάθαν εἰς ἀπάντη ſum ei⁹ cū quadraginta milib⁹ vi σιν αὐτοῦ ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἀνε rorū electis in prelijs ꝛ ῥῶν ἰσαιλεγιθρας εἰς παράταξιν καὶ venit in bethſan. ꝛ vidit tryphon ꝙ ἦλθεν εἰς βαιθσάν. καὶ εἶδε τρύφων ὅτι adeſt eū exercitꝰ multꝰ: ꝛ extē πάρεστι μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἐκτεῖ dere manū cōtra eū ꝛ tenuit. ꝛ ſuſce νειν χεῖρας ἐπ' αὐτὸν ἐυλαβήθη. καὶ ἐπεδέ pit eū ſi gloſe ꝛ cōmendauit eū oi ξατο αὐτὸν ἐνδόξως καὶ συνέχεσεν αὐτὸν πα ξαρο αὐτὸν ἐνδόξως καὶ συνέχεσεν αὐτὸν πα bus amicis eius: ꝛ dedit ei mune σι τοῖς φίλοις αὐτοῦ. καὶ ἐδώκεν αὐτῷ δόμα ra. ꝛ ꝓcepit amicis ſuis obedi τα. καὶ ἐπέταξε τοῖς φίλοις αὐτοῦ ὑπακοῦ re. ei ſicut ipſi. ꝛ dixit ionathe σαι ὡς αὐτοῦ. καὶ εἶπεν τῷ ἰωνάθαν vt dā vexaſti vniuerſum ꝓplm hunc cū bel ἵνατί ἐκόπασας πάντα τὸν λαὸν τοῦτον πο lum nō ſit ⁹ nobis. ꝛ nūc remitte λέμου μὴ ἐνεστηκότος ἡμῖν. καὶ νῦν ἀπόσ te eos in domos ſuas. eli τειλον αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. ἐπίσ ge aūt tibi viros paucos q̄ λεξαι δὲ σεαυτῷ ἄνδρας ὀλίγους αἵτινές εἰσιν τεσσ. ꝛ veni mecum ꝛ ἔσονται μετὰ σοῦ. καὶ δῦρο μετ' ἐμοῦ εἰς ptolemaidē. et tradā tibi eā ptolemaidā. καὶ παραδώσω σοι αὐτὴν et reliquas munitiones et exer καὶ τὰ λοιπὰ ὀχυρώματα καὶ πᾶς ὁ δυνα citus reliquos et vniuerſos ꝓpoſ μεις πᾶς λοιπὸς καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ tos negocios. et cōuerſus abi τῶν χρειῶν. καὶ ἐπιστρέψας ἀπελεύσο bo: huiꝰ enī gſa adhuc et cre μαι, χάριν γὰρ τούτου ἦλθον. καὶ ἐπ dēs et fecit ſicut dixit: et δεῖς καὶ ἐποίησε καθὼς εἶπε, καὶ ſegregauit eos ꝛ miſit exercit⁹: et abierunt in ἐξαπέστειλε τοὺς δυνάμεις, καὶ ἀπῆλθον εἰς terrā iuda. retinꝫ autē ſecum viros, γῆν ἰούδα. κατέλιπε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας tres mille. quꝝ duo mille dimiſit in gali τριχιλίους. ὧν δὲ χιλίους ἀφῆκεν εἰς τὴν γαλι lea. mille aūt venerunt cū eo. vt aūt ītra λαίαν. χίλιοι δὲ συνῆλθον αὐτῷ. ὡς δὲ εἰσ it ionathas in ptolemaidē: clauſe ῆλθεν ἰωνάθαν εἰς πτολεμαίδα, ἀπέκλει runt ptolemēſes portas: et cōphēde σαν οἱ πτολεμαεῖς τὰς πύλας, καὶ συνέλα runt eū: et oēs ingreſſos cum βον αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς εἰσελθόντας με eo iterfecēt in gladio. et mi τ' αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἀπέ ſit tryphon exercit⁹ et eqtatum in στειλε τρύφων δυνάμεις καὶ ἵππον εἰς terrā galileā et cāpum magnum. γῆν γαλιλαίαν καὶ τὸ πεδίον τὸ μέγα.

vt pderent oēs q̄ apte iona
ꝓu ἀναιρεῖσαι πάντας τοὺς περὶ Ἰωνά-
the. τ cognouerit ꝙ cōfūdēs est τ pe-
ou. καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι συνελήφθη καὶ ἀπό-
rilit τ q̄ell eo: τ horiari silit ſeip
λωλεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ παρεκάλεσαν Ἰαυ
ſoa τ iuerūt cōuerſi pati
ρους καὶ ἐπορεύοντο συνεχόμενοι ἕως μέσου
in preliū. τ videt q̄ ſequebant ꝙ
εἰς πόλεμον. καὶ εἶδον οἱ διώκοντες ὅτι
de aſa eis eſt: τ reuerſi ſunt
πορὶ τυχῆς αὐτοῖς ἐστι, καὶ ἐπέστρεψαν
τ veneꝛt oēs in terrã iuda. τ luxe-
καὶ ἦλθον πάντες εἰς γῆν Ἰούδα. καὶ ἐπέν
runt ionathã τ eos q̄ cū eo τ
θησαν τὸν Ἰωνάθαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ
timuerꝛt valde: τ luxerūt oēs
ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἐπένθησαν πᾶς
iſrael luctū magnū. τ q̄rierūt oēs
Ἰσραὴλ πένθος μέγα· καὶ ἐζήτησαν πάντα
gẽtes q̄ in circuitu eoꝝ cōterere eos,
τὰ ἔθνη τὰ κύκλω αὐτῶν ἐκτρῖψαι αὐτούς·
dixerꝛt enī: nō habẽt pncipē τ aduꝛ-
εἶπαν γάρ, οὐκ ἔχουσιν ἄρχοντα καὶ βοη
santẽ. nūc igit oppugnabim⁹ eos. τ
θοῦντα. νῦν οὖν πολεμήσωμεν αὐτούς. καὶ
delebim⁹ de hoibus memoriã eoꝝ.
ἐξαρῶμεν ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.

C.13 Καὶ ἤκουσε σίμων ὅτι συνήγαγε τρυ
phon exercitū multū vt veniret i terrã iuda
φων δύναμιν πολλὴν τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἰούδα
τ attereret eã: τ vidit pplm ꝙ
καὶ ἐκτρῖψαι αὐτήν, καὶ εἶδεν τὸν λαὸν ὅτι
est tremens τ formidãs: τ ascẽdit in
ἐστιν ἔντρομος καὶ ἐφοβοῦς, καὶ ἀνέβη εἰς
hierlim: τ cōgreguit pplm τ adhortaꝛ
Ἱερουσαλήμ, καὶ ὑπῆρεν τὸν λαὸν καὶ παρεκάλε
est eoꝝ τ dixit eis. ipſi⁹ scitis
σεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· αὐτοὶ οἴδατε
quãta ego τ fratres mei. τ dom⁹
ὅσα ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ
pris mei fecim⁹ ꝙ legiꝭ
πατρός μου ἐποιήσαμεν πρὸ τῶν νόμων
τ scitis: τ plia τ
καὶ τῶν ἁγίων, καὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς
iḡustias q̄s vidim⁹: hui⁹ gr̃a peꝛ
ἀνομίας ἃς εἴδομεν. τούτου χάριν ἀπώ
erūt fratres mei oēs ꝓpter ifrael.
λοντο οἱ ἀδελφοί μου πάντες χάριν τοῦ Ἰσρ.
τ relict⁹ sum ego solꝰ. τ nūc nō milꝭ
καὶ κατελείφθην ἐγὼ μόνος. καὶ νῦν μή μοι
sint parcere mee nic in oi
γένοιτο φείσασθαί μου τῆς ψυχῆς ἐν παντὶ
ẽpe tribulatiõis. nō em̃ sim⁹ melioꝛ
καιρῷ θλίψεως. οὐ γάρ εἰμι κρείσσων τῶν
fratrib⁹ meis. verũ vidicabo ꝙ gen-
ἀδελφῶν μου. πλὴν ἐκδικήσω πορὶ τοῦ ἔθ-
te mea τ ꝙ ſcris τ ꝙ
νους μου καὶ πορὶ τῶν ἁγίων καὶ πορὶ τῶν
vxoꝛibus τ filiis vr̃is: q̄ cōgrega
γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅτι συνήχ
te sunt oēs gẽtes cõterere nos iimi-
θησαν πάντα τὰ ἔθνη ἐκτρῖψαι ἡμᾶς ἐχ-
citie gr̃a. τ accensus eſt ſpꝰ
θρας χάριν. καὶ ἀνεζωπυρήσε ὸ πνεῦμα τοῦ
ꝓphi simul vt audiuit ſermões hos.
λαοῦ ἐκεῖνα τοῦ ἀκοῦσαι τῶν λόγων τούτων.
τ rñderūt voce magna dicẽtes.
καὶ ἀπεκρίθησαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες·
tu es nr̃ dux ꝙ iuda τ io
σὺ εἶ ἡμῶν ἡγούμενος ἀντὶ Ἰούδου καὶ Ἰω

quoq; ibat. ad ſin arce
οὐ ἂν ἐπορεύετο. οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας
mittebãt ad tryphonẽ legatos vt feſti
ἀπέστελλον πρὸς τρύφωνα πρεσβευτὰς
nare veniꝛe per defertum & mitteret
τοῦ σπεῦσαι ἐλθεῖν πρὸς αὐτοὺς διὰ τῆς ἐρήμου
illis alimonias. Et parauit tryphon om
καὶ πέμψαι αὐτοῖς σιτομετρίαν.
nem equitatum: vt veniret illa nocte.
Erat enim nix multa valdẽ & non venit
ἦν γὰρ χιὼν πολλὴ σφόδρα, καὶ οὐκ ἦλθε δὲ ἐκεί-
in galaaditim. Et cum appꝛopinquaſ-
νη ἡ νὺξ πολλὴ ἀφόδρα· καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
ſet baſchaman occidit ionathan & fi-
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν
lios eius illic. Et conuertit tryphon &
γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
abiit in terram suam. Et misit simon &
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
accepit ossa ionathe fratris sui & sepe
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
liuit ea in modin ciuitate patruꝫ eius.
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
Et planxerunt eum omnis ifrael plan-
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
ctu magno: & luxerunt eum dies mul-
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
tos. Et edificauit simõ super ſepulchrũ
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
patris ſui & fratrum suorum edificium
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
altum visu: lapide polito retro & ante:
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
& statuit septem pyramidas vnam con
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
tra vnam: patri & matri: & quattuoꝛ fra
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
tribus. Et his circumposuit columnas
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
magnas & super colũnas arma: ad me-
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
moriam eternam: & iuxta arma naues
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
sculptas: que viderentur ab hoĩnibꝰ
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
nauigantibus mare. Hoc est ſepulchrũ
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
quod fecit in modin vſq; in hunc diem.
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
Tryp'on autem cum iter faceret cum
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
puero rege adoleſcẽte dolo occidit
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
eum & regnauit loco eius. Et impoſ-
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
uit sibi diadema asie: & fecit plagã ma
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
gnam in terra. Et edificauit simon pre
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
sidia iudee muniens ea turribus excel-
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
sis & muris magnis: & portis & seris: &
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
posuit alimenta in munitionibus. Et
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
elegit simon viros: & misit ad demetriũ
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
regem vt faceret remissionem regioni:
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
quia actus omnes tryphonis per dire
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
ptionem fuerant gesti. Et demetrius
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
rex ad verba ista respondit ei: & scripsit
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
epistolam talem. Rex demetrius: simo-
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
ni summo sacerdoti & amico regum &
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
senioribus et genti iudeorum salutem:
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
Coronam auream: & baben quam mi
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
ſistis suscepimus: et parati sumus face
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
re vobiscum pacem magnam: & scribe
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
re prepositis regis remittere vobis q̄
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
indulsimus. Quecũq; enim constituiſ-
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
mus vobis constant. Munitiones quas
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
edificastis vobis sint. Remittimus quo-
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
qꝫ ignorãtias & peccata vsq; in hodier
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
num diem: & coronam quam debebaꝫ-
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
tis. Et si quid aliud erat tributarium in
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
hierusalem: iam non sit tributariuꝫ. Et
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
si qui ex vobis apti sunt conscribi inter
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
nostros: conscribantur: et sit inter nos
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
pax. Anno cẽtesimo septuagesimo aba
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
tum est iugum gentium ab ifrael. Et ce
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
pit populus israel scribere in tabulis &
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
gestis publicis: anno primo sub simo-
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
ne sumo sacerdote magno duce & pri
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
cipe iudeorum. In diebus illis applicuit
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
simoñ ad gazan: & circumdedit eaꝫ ca-
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
ſtris: & fecit machinas & applicuit ad ci
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
uitatẽ: & percussit turrem vnam et cõ
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
prehendit eam: & qui eruperant erãt
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
intra machinã & ciuitatem: & factus est
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
motus magnus in ciuitate: et ascende-
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
runt qui erant in
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
ἐκεῖ μετὰ δυνάμεως ἱκανῆς τοῦ ἐλθεῖν εἰς
τὴν γῆν τὴν ἰδίαν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν

ctelsiu τ murꝭ magnis τ turribꝰ
ὑψηλοῖς καὶ τείχεσι μεγάλοις καὶ πύργοις
τ portis τ seris. τ posuit alimeta
καὶ πυλαις καὶ μοχλοῖς· καὶ ἔθετο βρώματα
in munitionibꝰ. τ elegit simõ viros
ἐν τοῖς ὀχυρώμασι· καὶ ἐπέλεξε σίμων ἄνδρ̃
τ misit ad demetriũ regẽ
καὶ ἀπέστειλε πρὸς δημήτριον τὸν βασιλέα
vt faceret remissionẽ regioni. qꝫ oēs
τοῦ ποιῆσαι ἄφεσιν τῇ χώρᾳ· ὅτι πᾶσαι αἱ
act⁹ tryphonis erãt rapine. τ mi
πράξεις τρύφωνος ἦσαν ἁρπαγαί· καὶ ἀπὸ
sit ei demetriꝰ rex iuxta
στειλεν αὐτῷ δημήτριος ὁ βασιλεὺς κατὰ
sinones hos. τ respõdit ei: τ
τοὺς λόγους τούτους· καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ, καὶ
scripsit ei epistolã talẽ. rex
ἔγραψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοιαύτην· βασιλεὺς
demetriꝰ simoni pncipi sacerdotii τ amico rẽ-
δημήτριος σίμωνι ἀρχιερεῖ καὶ φίλῳ βασι
gũ τ seniorib⁹ τ gẽti iudeoꝝ
λέων καὶ πρεσβυτέροις καὶ ἔθνει Ἰουδαίων
gaudere. coronã auream τ
χαίρειν. τὸν στέφανον τὸν χρυσοῦν καὶ τὸν
batuẽ q̄ misistis accepim⁹. τ
βαΐτην ἃ ἀπεστείλατε κεκομίσμεθα. καὶ
pati sum⁹ facere vobiscũ pacẽ magnã
ἕτοιμοί ἐσμεν τ ποιεῖν ὑμῖν εἰρήνην μεγάλην
τ scribere ijs q̄ sup negocia vt remit
καὶ γράφειν τοῖς ἐπὶ τῶν χρειῶν τοῦ ἀφε
tãt vobis remissiones. τ q̄ statuim⁹ erga
θῆναι ὑμῖν ἀφέματα. καὶ ὅσα ἐστήκαμεν πρὸς
vos cõstant. τ munitiones ẽs edifi
ὑμᾶς ἐστήκασιν. καὶ τὰ ὀχυρώματα ἃ ᾠκοδο
catis sint vobis. remittim⁹ ãt ignoꝛ
μήκατε ὑπαρχέτω ὑμῖν· ἀφίεμεν δὲ ἄγνο
ãtias τ peccata vsq; in hodier
ήματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα ἕως τῆς σήμε
nũ diẽ. τ coronã quã debebatis
ρον ἡμέρας· καὶ τὸν στέφανον ὃν ὠφείλετε
τ siq̄d aliud tributarii erat i hierl⁹: nõ ẽpli⁹
καὶ εἴτι ἄλλο ἐτελωνήθη ἐν Ἰερ̃λμ, μηκέτι
sit tributariũ. τ si q̄ apti ex vobis
τελωνείσθω. καὶ εἴ τινες ἐπιτήδειοι ὑμῶν
cõscribi inter eos q̄ circa nos cõsciban
γραφῆναι εἰς τοὺς περὶ ἡμᾶς ἐγγραφέσθω
tur: τ sit inter nos pax.
σαν. καὶ γινέσθω ἀνάμεσον ἡμῶν εἰρήνη.
anno septuagesimo τ cẽtesimo ablatũ e iugũ
ἔτους ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἀφῃρέθη ζυγὸς
gẽtiũ ab israel. τ cepit ppls
τῶν ἐθνῶν ἀπὸ τοῦ Ἰσραὴλ· καὶ ἤρξατο ὁ λαὸς
israel scribere in cõscriptionib⁹ τ
Ἰσραὴλ γράφειν ἐν ταῖς συγγραφαῖς καὶ
cõmutationib⁹ anno primo sub simo-
συναλλάγμασιν ἔτους πρώτου ἐπὶ σίμω
ne pncipe sacerdotii magno τ duce τ pnci
νος ἀρχιερέως μεγάλου καὶ στρατηγοῦ καὶ ἡγου
pe iudeoꝝ. in diebꝰ illis ca-
μένου Ἰουδαίων. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πα
ſtrametat⁹ ẽ ad gazã τ circumdedit eã
ρενέβαλεν ἐπὶ γάζαν καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὴν
castris. τ fecit machinam τ
παρεμβολαῖς. καὶ ἐποίησεν ἑλέπολιν καὶ
applicuit ad ciuitatẽ: τ percussit turrẽ
προσήγαγε τῇ πόλει, καὶ ἐπάταξε πύργον
vnã τ cõprehẽdit. τ eruperunt q̄ in
ἕνα καὶ κατελάβετο· καὶ ἐξήλλοντο οἱ ἐν τῇ
machina in vrbẽ. τ facꝰ est mot⁹
ἑλεπόλει εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἐξήγερο κίνημα
magnꝰ i ciuitate. τ ascẽderũt q̄ in
μέγα ἐν τῇ πόλει. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἐν τῇ

ciuitate cū vxoribꝰ ⁊ filijs
πόλει σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις
supra murū scissis tunicis
ἐπὶ τὸ τεῖχος διῤῥηχότες τὰ ἱμάτια
suis. ⁊ clamauerūt voce magna postulā
αὐτῶν·καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ αἰτούμε=
tes simonē dextras eis dare. ⁊
νες σίμωνα δεξιὰς αὐτοῖς δοῦναι. καὶ
dixerūt. nō nobis vtariq; fm malitias
εἶπαν.μὴ ἡμῖν χρήσῃ κατὰ τὰς πονηρί=
nas: sed fm miam tuā. ⁊
ας ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔλεός σου· καὶ
fact? est eis simō. ⁊ nō debella=
συνελύθη αὐτοῖς σίμων·καὶ οὐκ ἐπολέμη=
uit eos. ⁊ eiecit eos de
σεν αὐτούς· καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκ τῆς
ciuitate ⁊ emūdauit edes in qb?
πόλεως καὶ ἐκαθάρισε τὰς οἰκίας ἐν αἷς
erāt simulachra.⁊ sic intrauit in eā
ἦσαν τὰ εἴδωλα·καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς αὐ
laudāsq; bñdicēs. ⁊ eiecit ex ea
τὴν ὑμνῶν καὶ εὐλογῶν· καὶ ἐξέβαλεν ἐξ αὐ
omē immūditiā: ⁊ collocauit
τῆς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, καὶ κατῴκισεν
illic viros q̄ legē facerēt.
ἐκεῖ ἄνδρας οἵτινες τὸν νόμον ποιοῦσιν.
⁊ munitā eā ⁊ edificā
καὶ προσωχύρωσεν αὐτὴν καὶ ᾠκοδόμη=
uit sibi in ipa habitatione:q̄ār erāt in
σεν ἑαυτῷ ἐν αὐτῇ οἴκησιν· οἱ δὲ ἐκ τῆς
arce in hierūm phibebant egre=
ἄκρας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκωλύοντο ἐκπορεύε
di ⁊ ingredi in regionē.
σθαι καὶ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν·
⁊ cinere ⁊ vēdere. ⁊ cōmerūt
καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν·καὶ ἐπείνασαν
valde: ⁊ perierūt ex illis multi
σφόδρα, καὶ ἀπώλοντο ἐξ αὐτῶν ἱκανοὶ τῷ
fame. ⁊ clamauerūt ad simonē dextras
λιμῷ· καὶ ἐβόησαν πρὸς σίμωνα δεξιὰς
accipere. ⁊ dedit eis ⁊ eiecit
λαβεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἐξέβαλεν
eos illinc ⁊ mūdauit arcē
αὐτοὺς ἐκεῖθεν καὶ ἐκαθάρισε τὴν ἄκραν
a cōtaminatiōibꝰ:⁊ intrauit in eā
ἀπὸ τῶν μιασμάτων,καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν
tertia ⁊ vicesima secūdi mēsis anno
τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ δευτέρου μηνὸς τοῦ
vno ⁊ septuagesimo ⁊ centesimo cū
ἑνὸς καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ μετὰ
laude ⁊ ramis ⁊ in cinyris ⁊ in
αἴνέσεως καὶ βαΐων καὶ ἐν κιννύραις καὶ ἐν
cymbalis ⁊ in nablis ⁊ in hymnis ⁊
κυμβάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν ὕμνοις καὶ
in cātici: q̄ cōtrit? est inimic? magn? ex
ἐν ᾠδαῖς, ὅτι συνετρίβη ἐχθρὸς μέγας ἐξ
israel. ⁊ cōstituit ī gulis ānis vt agerēt
ἰσραήλ· καὶ ἔστησε κατ'ἐνιαυτὸν ἡμέρας
die hāc cū lētitia. ⁊ mu
τὴν ἡμέραν ταύτην μετ'εὐφροσύνης·καὶ προ
nīit mōtē tēpli q̄ prope
σωχύρωσε τὸ ὄρος τοῦ ἱεροῦ τὸ παρὰ τὴν
arcē: ⁊ habitabat illic ipe ⁊ q̄ cū eo
ἄκραν,καὶ ᾤκει ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ μετ'αὐτοῦ.
⁊ vidit simō ioānē filiū suū q̄
καὶ εἶδεν σίμων ἰωάννην τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὅτι
vir est: ⁊ posīt cū ducē
ἀνὴρ ἐστι,καὶ ἔθετο αὐτὸν ἡγούμενον τῶν
virtutū vniuersāq; ⁊ habitabat i gazaris.
δυνάμεων πασῶν, καὶ ᾤκει ἐν γαζάροις.

C.14 ΚΑΙ ἐν ἔτει δευτέρῳ καὶ ἑβδομη=
Καὶ ἐν ἔτει δευτέρῳ καὶ ἑβδομη=

Capitulum decimum quartum

In anno centesimo septuagesimo se
cundo congregauit rex demetrius
exercitum suum:& abiit in mediam ad
contrahenda sibi auxilia: vt expugna=
ret tryphonem. Et audiuit arsaces rex
persidis & medie quia intrauit demetri
us confines suos: & misit vnum de pri
cipibus suis vt comprehenderet eū vi
uum:& adduceret eum ad se. Et abiit &
percussit castra demetrii:& comprehē
dit eum:& duxit eum ad arsacem:et po
suit eum in custodiam. Et siluit omnis
terra iuda omnibus diebus simonis &
quesiuit bona genti sue:et placuit illis
potestas eius:& gloria eius omnib? die
bus.Et cuꝫ omni gloria sua accepit iop
pen in portum:et fecit introitum in in
sulis maris.Et dilatauit fines gentis sue
et obtinuit regionem. Et congregauit
captiuitatem multam & dominatus est
gazare:et bethsure: et arcē: et abstulit
immundicias ex ea:& non erat qui re=
sisteret ei.Et vnusquisq; colebat terrā
suam cum pace:et terra iuda dabat fru
ctus suos:et ligna camporum fructum
suum.Seniores in plateis sedebant om
nes:et de bonis terre tractabant:et iue
nes induebant se gloriā et stolas bel
li.Et ciuitatibꝰ tribuebat alimonias: et
constituebat eas vt essent vasa munito
nis quoadusq; nominatum est nomen
glorie eius vsq; ad extremum terre. Fe
cit pacē super terram: et letatus est isr?
letitia magna; et sedit vnusquisq; sub

vite sua ⁊ sicu sua. ⁊ nō
ἄμπελον αὐτῆς καὶ τὴν συκῆν αὐτῆς· καὶ οὐκ
erat exterrēs eos. ⁊ defecit impu
ἦν ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς· καὶ ἐξέλιπε πολε=
gnās eos sup terrā. ⁊ reges
μῶν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς
cōrui sunt in diebꝰ illis. ⁊
συνετρίβησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις.καὶ
cōfirmauit oēs humiles pplī
ἐστήρισε πάντας τοὺς ταπεινοὺς τοῦ λαοῦ
sui. legē exquisiuit: ⁊ abstulit om
αὐτῆ.τὸν νόμον ἐξεζήτησε, καὶ ἐξῆρε πάντα
inīcūm ⁊ malū. sācta glificauit: ⁊
ἄνομον καὶ πονηρόν· τὰ ἅγια ἐδόξασε, καὶ
multiplicauit sācta sctōꝝ. ⁊ audierūt
ἐπλήθυνε τὰ σκεύη τῶν ἁγίων.καὶ ἠκούσαν
in roma q̄ defunct? est ionathas ⁊ vsq; i spar
ἐν ῥώμῃ ὅτι ἀπεθανεν ἰωνάθαν καὶ ἕως σπάρ
tā: ⁊ tristati sunt valde. vt ār audierūt
της, καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.ὡς δὲ ἤκουσαν
q̄ simon frater eius factꝰ est pro ti=
ὅτι σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονεν ἀντ'αὐ
lo sūm sacerdos:⁊ obtinet regionē
τοῦ ἀρχιερεύς, καὶ ἐπεκράτει τῆς χώρας
⁊ ciuitates q̄ in ea: scripserūt ad
καὶ τῶν πόλεων τῶν ἐν αὐτῇ.γράψαι πρὸς
eū tabulis ereis vt renouarēt
αὐτὸν δέλτοις χαλκαῖς τοῦ ἀνανεώσασθαι
erga eū amicitiā ⁊ societatē
πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ τὴν συμμαχίαν
quā cōstituerūt eū iuda ⁊ ionatha
ἣν ἔστησαν πρὸς Ἰούδαν καὶ Ἰωνάθαν τοὺς
fratrib? ei?. ⁊ lecte sunt cōī
ἀδελφοὺς αὐτοῦ. καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐνώπιον
eccl̄ia in hierūm. ⁊ hoc
τῆς ἐκκλησίας ἐν ἱερῦσ. καὶ τοῦτο τὸ
exēplū epistolaꝝ q̄s mise=
ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἀπέστει=
rūt spartate. spartiatāꝝ principes
λαν οἱ ἀπαρτιάται.ἀπαρτιατῶν ἄρχοντες
⁊ ciuitas: simoni sacerdoti magno ⁊
καὶ ἡ πόλις,σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ τοῖς
seniorib⁹ ⁊ sacerdotib? ⁊ reli
πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῷ λοι
quo pplō iudeoꝝ fratrib? gaudere.
πῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων ἀδελφοῖς χαίρειν

legati missi ad po=
οἱ πρεσβευταὶ οἱ ἀποσταλέντες πρὸς τὸν δῆ
pulū nr̄m nūciauerūt nobis de glo
μον ἡμῶν ἀπήγγειλαν ἡμῖν περὶ τῆς δό
ria vra ⁊ honore. ⁊ gauīs sum? in
ξης ὑμῶν καὶ τιμῆς·καὶ εὐφράνθημεν ἐπὶ τῇ
introitu eoꝝ: ⁊ rescripsim? q̄ ab ip=
ἐφοδῳ αὐτῶν, καὶ ἀνεγράψαμεν τὰ ὑπ'αὐ
sis dicta sunt in cōciliis ppli
τῶν ἐν συνεδρίοις ἐν τῇ βουλῇ τοῦ δήμου
sic. numeni? antiochi ⁊ antipater
οὕτως·νουμήνιος ἀντιόχου καὶ ἀντίπατρος
iasonis legati iudeoꝝ venerūt
ἰάσωνος πρεσβευταὶ Ἰουδαίων ἦλθοσαν
ad nos ad renouandū
πρὸς ἡμᾶς ἀνανεούμενοι τὴν πρὸς ἡμᾶς
amicitiā. ⁊ placuit pplō excipere
φιλίαν.καὶ ἤρεσε τῷ δήμῳ ἐπιδέξασθαι
viros gliose ⁊ vt ponerēt
τοὺς ἄνδρας ἐνδόξους καὶ τοῦ θεῖναι τὸ
exēplū epistolaꝝ ēo inter=
ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ἐν ταῖς ἀπο
rūt simoni illoꝝ. in patē
δεδειγμέναις τῷ δήμῳ βιβλίοις.Τ μνημό
tiā hēret pplō spartiatarū.
συνον ἔχειν τὸν δῆμον τῶν ἀπαρτιατῶν.τὰ
at exēplū hoc scripserūt simoni
δὲ ἀντίγραφον τούτων ἔγραψαν σίμωνι τῷ

vite sua:& sub ficulnea sua: & non erat
qui eos terreret. Defecit impugnans
eos super terram reges contriti sunt in
diebus illis. Et confirmauit omnes hu
miles populi sui:& legem exquisiuit:&
abstulit omnem iniquum & malum.
Sancta glorificauit: & multiplicauit va
sa sanctorum. Et auditum est rome.
quia defunctus esset ionathas & vsq; in
spartiatas:& contristati sunt valde. Vt
audierunt autem q̄ simon frater eius
factus esset sūmus sacerdos loco eius:
& ipse obtineret omnem regionem &
ciuitates in ea: scripserunt ad eum tabu
lis ereis: vt renouarent amicitias & fo
cietatem quam fecerat cum iuda & cū
ionatha fratribus eius: & lecte sunt in
cōspectu ecclesie in hierusalem. Et hoc
exemplum epistolarum quas spartiate
miserunt. Spartiatarum principes &
ciuitates:simoni sacerdoti magno & se
nioribus & sacerdotibus:& reliquo po
pulo iudeorum fratribus salutem. Le
gati qui missi sunt ad populum nostrum
nunciauerunt nobis de vestra gloria &
honore & letitia: & gauisi sumus in in
troitu eorum.Et scripsimus que ab eis
erant dicta in conciliis populi sic. Nu
menius antiochi:& antipater iasonis fi
lius legati iudeorum venerunt ad nos
renouantes nobiscum amicitiam pri=
stinam. Et placuit populo excipere vi
ros glorioſe:& ponere exemplum ser
monum eorum in segregatis populi li
bris:vt sit ad memoriam populo spar=
tiatarum. Exemplum autem horum
scripsimus simoni magno sacerdoti.
Post hec autem misit simon numeniū
romas habentem clypeum aureum ma
gnum pondo minarum mille ad statue
dam cum eis societatem. Cum autem
audisset populus romanus sermones
istos dixerunt.Quam gratiarum act o
nem reddemus simoni & filiis eius. Re
stituit enim ipse fratres suos & expu
gnauit inimicos israel ab eis: & statue=
runt ei libertatem: & descripserunt in
tabulis ereis: & posuerunt in titulis in
monte sion.Et hoc est exemplum scri
pture .Octauadecima die mensis elul
ano cētesimoseptuagesimosecundo an
no tertio sub simone sacerdote magno
in asfaramel in conuentu magno sacer
dotum & populi & principū & gētis &
seniorū regiōis:nota facta sunt hec.qm̄
frequēter facta sunt plia in regiōe nr̄a.
Simon aūt mattathie filius ex filiis ia=
rib & fratres eius dederūt se piculo:& re
stiterūt aduersariis gētis sue vt starēt fā
cta ipsorū & lex:& glia magna glificā=
uerūt gētē suā.Et cōgregauit ionathas
gētē suā:& factꝰ est illis sacerdos magn?
& appositꝰ est ad pplm suū:et voluerūt
inimici eorū calcare sancta: & atterere
regionē ipsorū & extēdere manꝰ in sanc
ta sanctorū. Tūc restitit simō & pugna
uit p gēte sua & erogauit pecūias mul
tas:& armauit viros virtutis gētis sue:
& dedit illis stipēdia & muniuit ciuitates
iudee & bethsurā q̄ erat in finibꝰ iudee
vbi erant arma hostiū antea:& posuit

principi sacerdotū. post hec misit simon
ἀρχιερεῖ.μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε σίμων τὸν
numenii in romā habētē clypeū au=
νουμήνιον εἰς ῥώμην ἔχοντα ἀσπίδα χρυ
reū magnū pōdo minaꝝ mille ad sta
σῆν μεγάλην δύο μνᾶς χιλίων εἰς τὸ στή=
tuēdā cū eis societatē. vt ār audi
σαι πρὸς αὐτοὺς τὴν συμμαχίαν.ὡς δὲ ἤκου
uit pplꝰ simones istos dixerūt, quā
σεν ὁ δῆμος τῶν λόγων τούτων εἶπαν· Τίνα
gr̄am reddem? simoni ⁊ filijs
χάριν ἀποδώσομεν σίμωνι καὶ τοῖς υἱοῖς
ei?. firmauit eñ ipe ⁊ fratres ei?
αὐτοῦ. ἐστήρισεν αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
⁊ dom? patrus ei?. ⁊ expugnauerūt
καὶ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ ἐπολέμησαν
inimicos iſr̄ ab eis: ⁊ stātuerūt
τοὺς ἐχθροὺς Ἰσραὴλ ἀπ'αὐτῶν,καὶ ἔστησαν
ei libertatē. ⁊ descripserūt in tabulis
αὐτῷ ἐλευθερίαν·καὶ κατέγραψαν ἐν δέλτοις
ereis: ⁊ posuerūt i collūnis in mōte si=
χαλκαῖς, καὶ ἔθεντο ἐν στήλαις ἐν ὄρει σι=
on. ⁊ hoc exēplū scr̄e
ὼν· καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς γρα=
pture.decima octaua elul: anno secūdo
φῆς·δεκάτῃ καὶ ὀγδόῃ ἐλουλ, ἔτους δευτέρου
⁊ septuagesimo. ⁊ cētesimo: ⁊ hic
καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ τοῦτο
tertꝰ ann?: sub simone pncipe sacerdotū i
τρίτον ἔτος, ἐπὶ σίμωνος ἀρχιερέως ἐν
sarmel: in cōuentu magno sacer=
σαρμεὴλ, ἐπὶ συναγωγῆς μεγάλης ἱερέ=
dotū ⁊ pplī ⁊ principū gētis ⁊
ων καὶ λαοῦ καὶ ἀρχόντων ἔθνους καὶ τῶν
seniorū regiōis innotuit nobis:
πρεσβυτέρων τῆς χώρας ἐγνωρίσθη ἡμῖν,
qm̄ frequēter facta sunt plia in
ἐπεὶ πολλάκις ἐγκεκύφησεν πολεμοι ἐν τῇ
regiōe. simon aūt mattathie filiꝰ filij
χώρᾳ.σίμων δὲ ὁ ματταθίου ὁ υἱὸς τῶν υἱ
orū iarib ⁊ fratres ei? dederūt se ip
ῶν ἰαρὶβ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἔδωκαν ἑαυ
sos piculo: ⁊ restiterūt aduersā
τοὺς κινδύνῳ,καὶ ἀντέστησαν τοῖς ὑπεναν
rijs gētis sue: vt starent sancta ip
τίοις ⁊ ἔθνους αὐτῶν,ὅπως σταθῇ τὰ ἅγια αὐ
sor? ⁊ lex:⁊ glia magna glorificauerūt
τῶν καὶ ὁ νόμος.καὶ ἐδόξασαν μεγάλη ἐδόξασαν τὸ
gētē suā. ⁊ cōgregauit ionathas gētē sū=
ἔθνος αὐτῶν.καὶ ἤθροισε Ἰωνάθαν τὸ ἔθνος αὐ
am. ⁊ factꝰ est eis pncepꝫ sacerdotū:⁊ appo
τῶν·καὶ ἐγένηθη αὐτοῖς ἀρχιερεύς, καὶ προσε
situ ē ad pplm suū. ⁊ voluerūt inimi
τέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.καὶ ἐβουλήθησαν οἱ ἐχ
ci eoꝝ calcare in regionē eo
θροὶ αὐτῶν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐ
rū vt extēdere
τῶν Τ ἐκτρίψαι τὴν χώραν αὐτῶν καὶ ἐκτεῖ
rēt manꝰ in sanctꝰ eoꝝ. tūc surrexit si
ναι χεῖρ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν·τότε ἀνέστη σί
mon ⁊ pugnauit pro gēte sua. ⁊
μων καὶ ἐπολέμησε περὶ Τ ἔθνους αὐτοῦ·καὶ
expēdit pecunias multas ex suis. ⁊
ἐδαπάνησε χρήματα πολλὰ τῶν ἑαυτοῦ·καὶ
armauit viros exercitꝰ gē
ὡπλοδότησε τοὺς ἀνδρὰς τῆς δυνάμεως Τ ἔθ
tis sue: ⁊ dedit eis stipēdia. ⁊ mu
νους αὐτῷ,καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὀψώνια. καὶ ὠ
nijt ciuitates iudee ⁊ beth=
χύρωσε τὰς πόλεις τῆς Ἰουδαίας καὶ τὴν Βαι
suran q̄ in finibꝰ iudee: vbi erāt
σουραν τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας,οὗ ἦν
arma hostiū pri. ⁊ posuit
τὰ ὅπλα τῶν πολεμίων τὸ πρότερ.καὶ ἔθετο

illic presidiũ viros iudeos. ⁊ ioppen
ἐκεῖ φρουρὰν ἄνδρ̃ ἰουδαίους, καὶ ἰόπτων
mununt q̃ in mari: ⁊ ga
ὠχύρωσε τὴν ἐπὶ τῇ θαλάσσης, καὶ τὴν γα
zara q̃ in finib⁹ azoti in q̃ habitabãt
χαρὰ τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων ἀζώτ̃ ἣν κ̓ ὠκοῦσαν
hostes pri illic. ⁊ collocauit
οἱ πολέμιοι· ὁ πρότερον ἐκεῖ· καὶ κατῴκισεν
illic iudeos. ⁊ ꝺ̃ apta erãt ad
ἐκεῖ ἰουδαίους· καὶ ὅσα ἐπιτήδεια ἦν πρὸς
hoc correptionẽ posuit in eis. ⁊
τὴν φυλὴν ⁊ ἀνόρθωσιν ἕτερο ἐν αὐτοις· καὶ
vidit pplo fidẽ simonis ⁊
εἶδεν ὁ λαὸς τὴν πίστιν ꝺ̃ σίμωνος καὶ τὴν
gliam quã cogitauit facere gẽti
δόξαν ἣν ἐβουλεύσαρο ποιῆσαι τῷ ἔθνει
sue: ⁊ posuerũt eũ ducẽ sui
αὐτοῦ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἡγούμενον αὐτῶν
⁊ pncipẽ sacerdotij: q̃ ipe fecit
καὶ ἀρχιερέα, διὰ τὸ αὐτὸν πεποιηκέναι
oia hec. ⁊ iusticiã ⁊
πάντα ταῦτα· καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν
fidẽ quã cõseruauit gẽti sue. ⁊
πίστιν ἣν συνετήρησε τῷ ἔθνει αὐτοῦ· καὶ
q̃sunt oi modo exaltare ppls
ὅτι ἐζήτησε παντὶ τρόπῳ ὑψῶσαι τὸν λαὸν
sui. ⁊ in dieb⁹ eius prosperati ẽ
αὐτ̃· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ εὐοδώθη
in manib⁹ eius: vt tollerent gẽtes
ἐν ταῖς χερσὶν αὐτ̃, ἐξαρθῆναι τὰ ἔθνη
de regione ipoꝝ ⁊ q̃sunt in ciuitate
ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει
dauid q̃ inierũt. q̃ fecerũt sibi
δαυὶδ· τοὺς ἐν ἱερουσαλὴμ· οἱ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
arcẽ de q̃ egrediebant ⁊ cõtaminabãt in
ἄκραν ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο καὶ ἐμίαινον κύ-
circuitu sanctoꝝ ⁊ faciebãt plagã ma-
κλω τῶν ἁγίων καὶ ἐποίουν πληγὴν μεγά
gnã in cõpitate. ⁊ collocauit ibi cu
λην ἐν τῇ ἁγνείᾳ, καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ
viros iudeos: ⁊ munuit cã
ἄνδρας ἰουδαίους, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν
ad tutam̃ẽtũ regionis ⁊ ciuita
πρὸς ἀσφάλειαν τῆς χώρας καὶ τῆς πόλε
tis. ⁊ exaltauit muros hierlm. ⁊
ως· καὶ ὕψωσε τὰ τείχη ἱερουσαλὴμ· καὶ ὁ
rex demetrij statuit ei ſũ
βασιλεὺς ꝺ̃μήτριος ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρ
mũ sacerdotiũ ſm oia. ⁊ fecit ꝺ̃
χιερωσύνην κατὰ πάντα· καὶ ἐποίησεν αὐ
tum ex amicis sing: ⁊ glificauit eũ glia
τὸν τῶν φίλων αὐτ̃, καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν δόξη
magna. audiuit ẽ cũ q̃ appellauĩ
μεγάλη· ἠκούσθη γὰρ ὅτι προσαγορεύονται οἱ
iudei a romanis amici ⁊ so-
Ἰουδαῖοι ὑπὸ ῥωμαίων φίλοι καὶ σύμμα-
ci. ⁊ q̃ occurrerũt legatio
χοι. καὶ ὅτι ἀπήντησαν τοῖς πρεσβύταις
simonis ghose. ⁊ q̃ ꝺ̃ciderunt in
σίμωνος ἐνδόξως· καὶ ὅτι ἐυδόκησαν οἱ Ἰου
dei ⁊ sacrdotes esse eoꝝ simo
δαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ εἶναι αὐτῶν σίμω
nẽ ducẽ ⁊ ſmũ sacerdotẽ in seculũ
να ἡγούμενον καὶ ἀρχιερέα εἰς τὸν αἰῶνα
donec resurgat ppheta fidelis ⁊ vt
ἕως τοῦ ἀνασταναι προφήτην πιστὸν καὶ τοῦ
sit sup eos dux. ⁊ vt curasit
εἶναι ἐπ̓ αὐτὸν ἡγούμενον· καὶ ὅπως μέλη
ei de sanctis cõstituere ꝓ eũ
αὐτῷ περὶ τῶν ἁγίων καθίσαναι δί αὐτοῦ
sup opa eoꝝ ⁊ sup regionẽ
ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς χώρας

illic presidiũ viros iudeos. Et ioppẽ mu
niuit q̃ erat ad mare: & gazarã q̃ est in
finibus azoti: in qua hostes antea habi
tabant: & collocauit illic iudeos & que
cunq; apta erant ad correptionem eo
rum posuit in eis: & vidit populus aptũ
simonis & gloriam quam cogitabat fa-
cere genti sue: & posuerunt eum duce
suum & principem sacerdotum: eo q̃
ipse fecerit hec omnia: & iusticiam & fi
dem quam conseruauit genti sue: & ex
quisuit omni modo exaltare populu
suum: & in diebus eius prosperatum est
in manibus eius vt tollerentur gentes
de regione ipsorum: & qui in ciuitate
dauid erant in hierusalem in arce de q̃
procedebant & contaminabant omnia
que in circuitu sanctorum sunt: & infe
rebant plagam magnã castitati: & col-
locauit in ea viros iudeos ad tutamentũ
regionis & ciuitatis: & exaltauit muros
in hierusalem. Et rex demetrius sta-
tuit illi sũmum sacerdotium: secundu
hec fecit eum amicum suum: et glorifi-
cauit eum gloria magna. Audiuit enĩ
q̃ appellati sunt iudei a romanis ami-
ci & socii & fratres: & quia susceperunt
legatos simonis gloriose: & quia iudei
& sacerdotes eorum consenserunt eũ
esse ducem suum: & sũmum sacerdotẽ
in eternum donec surgat propheta fi-
delis & vt sit super eos dux: & vt cura-
esset illi pro sanctis: & vt constitueret
prepositos super opera eorum & super
regionem: & super arma & super presi-
dia: & cura sit illi de sanctis: & vt audia-
tur ab omnibus: & scribantur in nomi
ne eius omnes conscriptiones in regio
ne: & vt operiatur purpura & auro: &
ne liceat vlli ex pplo et ex sacerdotib⁹
irritum facere aliquid horuꝫ: & contra
dicere his que ab eo dicuntur: aut con-
uocare conuentum in regione sine ipso
& vestiri purpura et vti fibula aurea: q̃
autem fecerit extra hec: aut irritum fe-
cerit aliquid horum: reus erit. Et cõ-
placuit omni populo statuere simonẽ
et facere secundum verba ista: & susce-
pit simon: & placuit ei vt summo sacer
dotio fungeretur: & esset dux et prin-
ceps gentis iudeorum & sacerdotum: &
preesset omnibus: & scripturam istam
dixerũt ponere in tabulis ereis: & pone
re eas in peribolo sanctorum in loco ce
lebri. Exemplum autem eorum pone
re in erario: vt habeat simõ et filii eius.

Capitulum decimum Quintum.

ETmisit rex antiochus filius deme
trii epistolas ab insulis maris simo
ni sacerdoti: & principi gẽtis iudeorũ
& vniuerse genti: & erant continentes
hunc modum. Rex antiochus simo-
ni sacerdoti magno et genti iudeoruꝫ
salutem. Quoniam quidam pestilen-
tes obtinuerunt regnum patrum no-
strorum: volo autem vendicare regnuꝫ
et restituere illud sicut erat antea: & ele
ctam feci multitudinem exercitus: & fe
ci naues bellicas.

τ sup arma τ sup munitio
καὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων καὶ ἐπὶ τῶν ὀχυρω
nes: τ vt cura sit ei de
μάτων, καὶ ὅπως μέλῃ αὐτῷ περὶ τῶν
sanctis. τ vt audiat ab oib⁹
ἁγίων· καὶ ὅπως ἀκούωσιν ὑπὸ πάντων
τ vt scribant in nois eius
καὶ ὅπως γραφῶσιν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτ̃
oẽs cõscriptiones in regiõe. τ vt
πασαι συγγραφαὶ ἐν τῇ χώρᾳ· καὶ ὅπως
operiat purpura τ aurũ ferat.
περιβάλληται πορφύραν καὶ χρυσοφορεῖ·
τ nõ licebit vlli ex pplo τ sacer
καὶ οὐκ ἐξέσαι οὐδενὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱε-
dotib⁹ irritũ facere aliquid horuꝫ τ contradicere
ρέων ἀθετῆσαί τι τούτων καὶ ἀντειπεῖν
ab eo dicẽtis τ cõuocа-
ἀπ̓ αὐτοῦ ῥηθησομένοις καὶ συστρέ-
re cõuentũ in regiõe sine ipo. τ
φαι συγροφὴν ἐν τῇ χώρᾳ ἄνευ αὐτ̃· καὶ
vestiri purpura τ fibula
περιβάλλεσθαι πορφύραν καὶ ἐμπορπω-
ri fibula aurea. q̃ ãt ꝑter hec
σθαι πόρπην χρυσῆν· ὃς ἂν παρὰ ταῦ-
facerit aut irritũ fecerit q̃q̃ horuꝫ re-
τα ποιήσῃ ἢ ἀθετήσῃ τι τούτων ἔνοχος
crit. τ placuit oi pplo statuere si-
ἔσαι· καὶ εὐδόκησε πᾶς ὁ λαὸς θεῖναι σί-
monẽ facere ſm verba ista.
μωνι ποιῆσαι κατὰ τοὺς λόγους τούτους.
τ suscepit simon τ placuit esse sũ
καὶ ἐπεδέξατο σίμων καὶ εὐδόκησεν ἀρχι-
mũ sacerdotẽ τ esse ducẽ τ pncipẽ gẽ
ερατεύειν καὶ εἶναι στρατηγὸς καὶ ἐθνάρχης
tis iudeoꝝ. τ sacerdotib⁹ τ esse
τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἱερέων καὶ τοῦ προστατῆ
oib⁹. τ scripturã istã dixerũt
σαι πάντων· καὶ τὴν γραφὴν ταύτην εἶπαν
poni in tabulis ereis: τ statuere il-
θεῖναι ἐν πλαταῖς χαλκαῖς, καὶ στῆσαι αὐ-
las in pibolo sctoꝝ in loco cele-
τὰς ἐν περιβόλῳ τῶν ἁγίων ἐν τόπῳ ἐπι-
bri. at exẽpla eaꝝ poni in
σήμῳ· τὰ δὲ ἀντίγραφα αὐτῶν θεῖναι ἐν τῷ
crario: vt habeat simon ⁊ filij ei⁹.
γαζοφυλακίῳ, ὅπως ἔχῃσίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτ̃

C.15.

ET misit antioch⁹ filij ꝺ̃-
Καὶ ἀπέστειλεν ἀντίοχος υἱὸς ꝺ̃μ
metrij regis epistolas ab
μητρίου τοῦ βασιλέως ἐπιστολὰς ἀπὸ
insulis maris simoni sacerdoti ⁊
νήσων τῆς θαλάσσης σίμωνι ἱερεῖ καὶ
principi gẽtis iudeoꝝ. ⁊ vniuerse gẽti.
ἐθνάρχῃ τῶν Ἰουδαίων καὶ παντὶ τῷ ἔθνει·
⁊ erãt cõtentes modũ hũc.
καὶ ἦσαν περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον.
rex antioch⁹ simoni sacerdoti magno
βασιλεὺς ἀντίοχος σίμωνι ἱερεῖ μεγάλω
⁊ pncipi gẽtis ⁊ gẽti iudeoꝝ gaudere. quo-
καὶ ἐθνάρχῃ καὶ ἔθνει Ἰουδαίων χαίρειν· ἐπεὶ
niã viri pestilẽtes obtinuerũt re-
δὴ ἄνδρες λοιμοὶ κατεκράτησαν τῆς βα-
gnũ patrũ nr̃oꝝ: volo ãt
σιλείας τῶν πατέρων ἡμῶν, βούλομαι δὲ
vẽdicare regnũ: vt
ἀντιποιήσασθαι τῆς βασιλείας, ὅπως
restituã illud vt erat pius.
ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἦν πρότερον,
collegi ãt multitudinẽ exercitus: ⁊
ἐξενολόγησα δὲ πλῆθος δυνάμεων, καὶ
paraui naues bellicas.
κατεσκεύασα πλοῖα πολεμικά.

volo ãt procedere p̃ regionẽ:
βούλομαι δὲ ἐκβῆσαι κατὰ τὴν χώραν,
vt vlciscar eos q̃ corruperũt
ὅπως μετέλθω τοὺς καταφθείραντας τὴν χώ-
regionẽ nr̃am ⁊ q̃ desolauerũt ciuitates
ραν ἡμῶν καὶ τοὺς ἠμαυρώσαντας πόλεις πολ-
multas in regno. nũc ergo statuo tibi om
λὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ· νῦν οὖν ἵστημί σοι πάν-
nes ablationes q̃s remisit tibi q̃ãte me
τα τὰ ἀφαιρέματα ἃ ἀφῆκάν σοι οἱ πρὸ ἐμοῦ
reges. ⁊ q̃cũq; alia dona remisit
βασιλεῖς· καὶ ὅσα ἄλλα ἀφέματα ἀφῆκάν
tibi ⁊ ꝑmisit tibi facere ꝓcussũ ꝓ
σοι καὶ ἐπιτρέψαι σοι ποιῆσαι κομμα τοῦ
rũ numisma regioni tue. hierlm sit ⁊ sctã
σου νόμισμα τὴν χώραν σου· ἐλήμ· δὲ καὶ τὰ ἅγια
esse libera. ⁊ oĩa arma q̃ fa-
εἶναι ἐλευθέρα· καὶ πάντα τὰ ὅπλα ὅσα κα
bricasti ⁊ munitiones q̃s cõstruxi
τεσκεύασας καὶ τὰ ὀχυρώματα ἃ ᾠκοδόμη
sti q̃s obtinues manẽt tibi. ⁊ oĩ debi
σας ἔσονταί σοι· καὶ πᾶν ὀφεί-
tũ regiũ ⁊ q̃ fuerũt regis:
λημα βασιλικὸν καὶ τὰ ὑστερήματα βασιλικά,
ex nũc ⁊ in oẽ tpũ re
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς γενεὰς παντὸς χρόνου ἀ-
manẽt tibi. cũ ãt cõstituerũ re-
φεῖωσοι· ὡς δ̓ ἂν κατασκήσωσθε τὴν βα-
gnũ nr̃um: glificabtur⁹ re ⁊ gẽtẽ
σιλείαν ἡμῶν, δοξασθήσεται τε καὶ τὸ ἔθνος
tuã ⁊ tẽplũ glia magna. vt mani
σου καὶ τὸ ἱερὸν δόξῃ μεγαλύνῶς τε φα-
festa fiat glia vr̃a i vniuersa
νερὰν γενέσθαι τὴν δόξαν ὑμῶν ἐν πάσῃ
terra. anno ãtũ ⁊ septuagesimo
τῇ γῇ. ἔτους τετάρτου καὶ ἑβδομηκοστοῦ
⁊ ccẽtesimo cuius anthoch⁹ in ẽrã
καὶ ἑκατοστοῦ ἐξῆλθεν ἀντίοχος εἰς τὴν γῆν
patrũ suoꝝ: ⁊ cõsenserũt ad eũ
πατρῴων αὐτοῦ, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτὸν
oẽs exercit⁹: ita vt pauci ẽrũt
πᾶσαι αἱ δυνάμεις, ὥστε ὀλίγους εἶναι
cũ tryphone. ⁊ placuit ẽ cũ antiochus
σὺν τρύφωνι· καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ἀντίοχος
rex. ⁊ venit in dorã fugiẽs
ὁ βασιλεύς· καὶ ἦλθεν εἰς δῶρα φεύγων
ꝙ mare. sctebat⁹ q̃ cõgregata
ἐπὶ τῆς θαλάσσης. εἶδε γὰρ ὅτι ἐπισυνῆ-
erãt in eũ mala. ⁊ reliquerũt e-
χθαι ἐπ̓ αὐτὸν τὰ κακὰ· καὶ ἀφῆκαν αὐ
um exercit⁹ ⁊ applicuit exercitũ antio
τὸν οἱ δυνάμεις καὶ παρενέβαλεν ἀντίο
cho⁹ sup dorã. ⁊ cũ eo duodecĩ decẽ mi
χος ἐπὶ δῶρα· καὶ σὺν αὐτῷ δώδεκα μυριά
lia viror̃ belligeratorũ ⁊ octo milia eq-
δες ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ὀκτακισχίλιοι ἱππεῖ
tũ. ⁊ circuiuit ciuitatẽ ⁊ naues
ται. ⁊ περιεκύκλωσε τὴν πόλιν καὶ τὰ πλοῖα
appulerũt sũt. ⁊ vexabat
ἀπὸ θαλάσσης συνῆψε, καὶ ἐθλίβε τὴν
ciuitatẽ a terra ⁊ mari.
πόλιν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης.
⁊ nõ sinebat vlli egredi ⁊
τ οὐκ ἐίασεν οὐδένα ἐκπορεύεσθαι καὶ
ingredi. ⁊ venit numeniꝰ ⁊
εἰσπορεύεσθαι. καὶ ἦλθε νουμηνίος καὶ
ꝙ cũ eo ex roma habẽtes epis
οἱ παῤ αὐτοῦ ἐκ ῥώμης ἔχοντες ἐπιστο-
las regib⁹ ⁊ regionib⁹: in
λας τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ἐν
dĩs scripta erãt hec. lucꝰ cõsul
αἷς ἐγέγραπτο τάδε. λεύκιος ὕπατος

Volo autem procedere per regionem:
vt vlciscar in eos qui corruperunt re
gionem nostram: & qui desolauerunt
ciuitates multas in regno meo. Nunc
ergo statuo tibi omnes oblationes quas
remiserunt tibi ante me omnes reges:
& quecunq; alia dona remiserunt tibi:
& permitto tibi facere percussuraꝫ pro
prii numismatis in regione tua. Hieru
salem autem sanctam esse et liberam: &
omnia arma que fabricata sunt et pre
sidia que construxisti que tenes mane
ant tibi: & omne debitum regis: & quic
futura sunt regi ex hoc & in totum tẽ
pus remittuntur tibi. Cum autem obti
nuerimus regnum nostrum: glorifica-
bimus te & gentem tuam et templum
gloria magna: ita vt manifestetur glo
ria vestra in vniuersa terra. Anno cen
tesimo septuagesimo quarto exiit ãtio
chus in terram patrum suorum: & con
ueneruntad eum omnes exercitus: ita
vt pauci relicti essent cum tryphone.
Et insecutus est eum antiochus rex: &
venit doram fugiens per maritimam.
Sciebat enim q̃ congregata sunt mala
in eum: et reliquit eum exercitus. Et ap
plicuit antiochus super doraꝫ cum cen
tum viginti millibus virorum belligera
torum: & octo milibus equitum. Et cir
cuiunt ciuitatem: & naues a mari accef-
ferunt: & vexabant ciuitatem a terra &
mari et neminem sinebant ingredi vel
egredi. Venit autem numenius et qui
cum eo fuerant ab vrbe roma haben-
tes epistolas regibus & regionibus scri
ptas: in quibus continebantur hec. Lu
cius consul romanorum: ptolemeo re-
gi salutem. Legati iudeorum venerunt
ad nos amici nostri: renouantes pristi-
nam amicitiam et societatem: missi a si
mone principe sacerdotum et populo
iudeorum. Attulerunt autem et cly-
peum aureum miarum mille. Placuit
itaq; nobis scribere regibus & regiom
bus vt nihil inferãt illis mala: neq; impu
gnent eos: & ciuitates eorum & regio
nes eorum: et vt non ferant auxilium
pugnantibus aduersus eos. Visum au
tem est nobis accipere ab eis clypeum.
si qui ergo pestilẽtes fugerint de regio
ne ipsorum ad vos: tradite eos simoni
principi sacerdotum: vt vindicet in eos
secundum legem suam. Hec eadem
scripta sunt demetrio regi: & attalo: &
arabe: et arsaci: & in omnes regiones &
sampsame: & spartanis: delo: & mido:
& sitione: & carie: & samum: & pam
philia: & lyciam: & alicarnasum: &
rhodum: & faselida: & choo: & siden:
& arado: & gortynam: & gnidum: &
cyprum: & cyrenen. Exemplum au-
tem eorum scripserunt simoni principi
sacerdotum et populo iudeorum. An
tiochus autem rex applicuit castra in
doraꝫ secundo: admouens ei seper ma
nus: & machinas faciens & conclusit
tryphonem ne procederet. Et misit ad

eum simon

romanoꝝ ptolemeo regi gandere:
ῥωμαίων πτολεμαίῳ βασιλεῖ χαίρειν·οι
legati iudeoꝝ venerũt ad
πρεσβύται τῶν Ἰουδαίων ἦλθον πρὸς ἡ
nos amici nr̃i. ⁊ renouã
μᾶς φίλοι ἡμῶν καὶ σύμμαχοι ἀνανεού
tes q̃ ab initio amicitiã ⁊ societa-
μενοι τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλίαν καὶ συμμα-
tẽ: missi a simone
χίαν, ἀπεσταλμένοι ὑπὸ σίμωνος τοῦ
pncipe sacerdotũ ⁊ pplo indeoꝝ.
ἀρχιερέως καὶ τοῦ δήμου τῶν Ἰουδαίων.
attulerũt ãt clypeũ aureũ minaꝝ
ἤνεγκαν δὲ ἀσπίδα χρυσῆν ἀπὸ μνῶν
quinq; milia. placuit igit nobis scribere
πεντακισχιλίων. ἤρεσεν οὖν ἡμῖν γράψαι
regib⁹ ⁊ regionib⁹: vt
τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ὅπως
nõ queratur eis mala. ⁊ ne im-
μὴ ἐκζητήσωσιν αὐτοῖς κακὰ· καὶ μὴ πο-
pugnẽt eos ⁊ ciuitates eo
λεμήσωσιν αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις αὐ-
rũ ⁊ regionẽ eoꝝ: ⁊ vt nõ
τῶν καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἵνα μὴ
auxilient ipugnãtib⁹ eos.
συμμαχήσωσι τοῖς πολεμοῦσιν αὐτούς·
visũ ãt nobis accipe clypeũ ab
ἔδοξε δὲ ἡμῖν δέξασθαι τὴν ἀσπίδα πα
eis. si q̃ ergo pestilẽtes fuge-
ῤ̓ αὐτῶν. εἴτινες οὖν λοιμοὶ διασφευ-
rũt de regione illoꝝ ad vos:
γασιν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς,
tradite eos simoni pncipi sacerdoti:
παράδοτε αὐτοὺς σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ,
vt vindicet in eos sm̃ legẽ
ὅπως ἐκδικήσῃ αὐτοὺς κατὰ τὸν νόμον
suã. ⁊ hec scripta demetr⁹
αὐτῶν· καὶ ταῦτα ἔγραψε ꝺ̃μήτριος τῷ
regi ⁊ attalo ⁊ aratbe ⁊ ar-
βασιλεῖ καὶ ἀτάλῳ καὶ ἀράθῃ καὶ ἀρ-
sace ⁊ in oẽs regiões ⁊
σάκῃ καὶ εἰς πάσας τὰς χώρας καὶ
sampsame ⁊ spartiatis: ⁊ in de-
σαμψάμη· καὶ σπαρτιάταις, καὶ εἰς δῆ-
lũ ⁊ in myndum ⁊ in sicionem ⁊
λον καὶ εἰς μύνδον καὶ εἰς σικιῶνα καὶ
in cariem ⁊ in samũ ⁊
εἰς τὴν καρίδα καὶ εἰς σάμον καὶ τὴν
pãphiliam. ⁊ in lyciam ⁊ in
παμφιλίαν· καὶ εἰς τὴν λυκίαν καὶ εἰς
alicarnassum ⁊ in co ⁊ in sicy
ἁλικαρνασσὸν καὶ εἰς κῶ καὶ εἰς σίδην
on ⁊ in aradon ⁊ in phaselidem ⁊
καὶ εἰς ἄραδον καὶ εἰς φασηλίδα καὶ
in gortynam ⁊ gnidus ⁊ cyprum ⁊
εἰς γόρτυναν καὶ κνίδον καὶ κύπρον καὶ
cyrenen. vt exẽplũ eoꝝ scri
κυρήνην· καθ̓ ὃν ἀντίγραφον αὐτῶν ἔ-
pserũt simoni pncipi sacerdotũ. antioch⁹
γραψαν σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ· ἀντίο-
ãt rex castra applicuit in do-
χος δὲ ὁ βασιλεὺς παρενέβαλεν ἐπὶ δῶ-
rã ⁊ secũdo: admouẽs eis
ρα ἐν τῇ δευτέρᾳ, προσάγων ἅπασαν
per ei mã⁹ ⁊ machinas fa-
χεῖρα· καὶ μηχανὰς ποι-
ciẽs. ⁊ cõclusit tryphonẽ
ούμενος· καὶ συνέκλεισε τὸν τρύφωνα
ne ingredi ⁊ egredi
τοῦ εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι·
⁊ misit ei simon
καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ σίμων

duo millia viroꝝ electoꝝ vt auxiliarent
δχιλίους ἄνδρας ἐκλεκτοὺς συμμαχῆσαι
ei ⁊ argētū ⁊ aurꝫ ⁊ vasa
αὐτῷ καὶ ἀσῆμιον καὶ χρυσίον καὶ σκευη
copiosa. ⁊ nō voluit ea accipe.
ἱκανά. καὶ οὐκ ἠβούλετο αὐτὰ δέξασθαι
sed rupit ofa q̄ pepigit cū eo
ἀλλ' ἠθέτησε πάντα ὅσα συνέθετο αὐτῷ τὸ
pri⁹: ⁊ alienar⁹ est ab eo. ⁊ mi=
πρότερον, καὶ ἀλλοτριοῦτο αὐτῷ. καὶ ἀπε=
sit ad cū athenobiū vnū de amicis
στειλε πρὸς αὐτὸν ἀθηνόβιον ἕνα τῶν φίλων
suis collocutꝰ cū ipo dicēs. vos
αὐτοῦ κοινολογισόμενον αὐτῷ λέγων. ὑμεῖς
obtinctis ioppen ⁊ gazarā.
κατακρατεῖτε τῆς Ἰόππης καὶ γαζάρων
⁊ arcē q̄ in hierlim ciuitates
καὶ τῆς ἄκρας τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ πόλεις
regni mei. fines eaꝝ desola
τῆς βασιλείας μου· τὰ ὅρια αὐτῶν ἠρημώ=
stis ⁊ fecistis plagā magnā sup
σατε καὶ ἐποιήσατε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ
terrā. ⁊ dnāti estis locoꝝ multoꝝ
τῆς γῆς. καὶ ἐκυριεύσατε τόπων πολλῶν
in regno meo. nūc ergo tradite
ἐν τῇ βασιλείᾳ μου. νῦν οὖν παραδότε τὰς
ciuitates q̄s occupastis ⁊ tributa
πόλεις ἃς κατελάβεσθε καὶ φόρους
locoꝝ in q̄bꝰ dnāti estis
τόπων ἐν οἷς ἐκυριεύσατε τῶν ὁρίων
q̄ sunt extra iudeā. si ā nō: date
τῶν ἐκτὸς τῆς Ἰουδαίας. εἰ δὲ μή, δότε
pro eis quingēta talenta argēti
ἀντ' αὐτῶν πεντακόσια τάλαντα ἀργυρίου
⁊ exterminiū q̄ exterminastis: ⁊
καὶ τῆς καταφθορᾶς ἧς κατεφθάρκατε, καὶ
tributoꝝ locoꝝ alia talēta
τῶν φόρων τῶν τόπων ἄλλα τάλαντα
quingēta. si ā nō: aduenīēs expu=
πεντακόσια. εἰ δὲ μή, παραγενόμενοι ἐκ=
gnabim⁹ vos. ⁊ venit athenobi⁹ ami
πολεμήσομεν ὑμᾶς. καὶ ἦλθεν Ἀθηνόβιος φί=
cus regis in hierusalē: ⁊ vi
λος τοῦ βασιλέως εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εἶ
dit gliam simonis ⁊ abacū ei
δεν τὴν δόξαν σίμωνος καὶ κυλικεῖον μετὰ
vasis aureis ⁊ argēteis ⁊ appa
χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων καὶ παρα=
ratū copiosū: ⁊ obstupuit. ⁊ nisciauit
σιν ἱκανήν, καὶ ἐξέστη. καὶ ἀπηγγείλεν
ei verba regis. ⁊ respō=
αὐτῷ τοὺς λόγους τ̄ βασιλέως. καὶ ἀπο=
dēs simō dixit ei. neq; terrā alie=
κριθεὶς σίμων εἶπεν αὐτῷ· οὔτε γῆν ἀλλο
nā sūpsim⁹ neq; alienā detinu=
τρίαν ἐλήφαμεν οὔτε ἀλλοτρίων κεκρατή=
imꝰ. sed hereditatē patrū
καμεν, ἀλλὰ τῆς κληρονομίας τῶν πατέρων
nr̄oꝝ. ab ā inimicis nr̄is iniuste q̄dā
ἡμῶν· ὑπὸ δὲ ἐχθρῶν ἡμῶν ἀκρίτως ἐν τινι
tpe possessa est. nos vo opportunitate ha
καιρῷ κατεκρατήθη. ἡμεῖς δὲ καιρὸν ἔχον
bētes vēdicam⁹ hereditatē patrū
τες ἀντεχόμεθα τῆς κληρονομίας τῶν πρώ=
nr̄oꝝ. de ā ioppe ⁊ gazara q̄ expo
ἡμῶν. περὶ δὲ Ἰόππης καὶ γαζάρων ἃς ἐπο=
sulas: he faciebāt in pplo plagā ma
ποῦς, αὗται ἐποίουν ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μέ
gnā ⁊ in regiōe nr̄a. hoc vabi=
γαλην καὶ ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν. τοῦτων δώσο
m⁹ taleta cētū. ⁊ nō respōdit
μεν ταλαντα ἑκατόν. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη

duo milia virorum electorum in auxi=
lium: & argentum & aurum et vasa co=
piosa: & noluit ea accipere sed rupit om
nia que pactus est cum eo antea: & alie
nauit se ab eo: & misit ad eum athenobi
um vnum de amicis suis: vt tractaret cū
ipso dicens. Vos tenetis ioppen & ga=
zaram: & arcem que est in hierusalē ci
uitates regni mei: fines earu⁹ desolastis
et fecistis plagā magnā in terra: et domi
nati estis per loca multa in regno meo.
Nunc ergo tradite ciuitates quas occu
pastis: et tributa locorum in quibus do
minati estis extra fines iudee. Sin aute⁹
date pro illis quingenta talenta argen=
ti: et exterminii quod exterminastis: &
tributorum ciuitatum: alia talenta qn=
genta. Sin autem veniemus et expugna
bimus vos. Et venit athenobius amic⁹
regis in hierusalem & vidit gloriam si=
monis: & claritatem in auro & argen=
to: & apparatū copiosum & obstupuit:
& retulit ei verba regis. Et respondit
ei simon: et dixit ei. Neq; alienam ter
ram sumpsimus: neq; alienam detine=
mus: sed hereditatem patrum nostro=
rum: que iniuste ab inimicis nostris ali
quo tempore possessa est. Nos vero tē=
pus habentes vendicamus hereditatē
patrum nostrorum. Nā de ioppe & ga=
zara: que expostulas: ipsi faciebant in
populo plagam magnā & in regione
nostra: horum damus talenta centum.
Et non respondit ei athenobi⁹ verbū.
Reuersus autem cum ira ad regem re=
nunciauit ei verba ista: & gloriam simo
nis & vniuersa que vidit: & iratus est rex
ira magna. Tryphon autem fugit nauī
in orthosaida. Et constituit rex cendebeum ducem maritimum et exercitu⁹
peditum & equitum dedit illi. Et man=
dauit illi mouere castra contra faciem iu
dee: & mandauit ei edificare cedronē:
& obstruere portas ciuitatis: & debella
re populum. Rex autē persequebatur
tryphonem. Et peruenit cendebeus tā=
niam: & cepit irritare plebem: & cōcu=
care iudeam & captiuare populum & in
terficere: & edificare cedronem. Et col
locauit: illic eqtes & exercitū: vt egres=
si perambularent viam iudee sicut con
stituit ei rex.

Capitulū decimū sextum.

ASCendit ioānes de gazaris & nū
ciauit simoni patri suo que fecit cē
debeus in populo ipsorum. Et vocauit
simon duos filios suos senores iudam
et ioannē: & ait illis. Ego et fratres mei
& domus patris mei expugnauim⁹ hos
tes israel a adolescentia vsq; in hunc
diem: & prosperatum est in manib⁹ no
stris liberare israel aliquoticns. Nunc
autem senui: sed estote loco meo & fra
tris mei: & egressi pugnate pro gente
nostra. Auxilium vero de celo vobiscu⁹
sit. Et elegit de regione viginti milia

ei verbū. reuersus ē ā cū ira ad
αὐτῶν λόγον. ἀπέστρεψε δὲ μετὰ θυμοῦ πρὸς
regē: ⁊ renūciauit ei
τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ τοὺς
verba ista ⁊ glām simonis ⁊
λόγους τούτους καὶ τὴν δόξαν σίμωνος καὶ
vniuersā q̄ vidit: ⁊ irat⁹ est rex
πάντα ὅσα εἶδεν, καὶ ὠργίσθη ὁ βασι=
ira magna. tryphō ā ascēdēs
λεὺς ὀργὴν μεγάλην. τρύφων δὲ ἐμβὰς
in naue fugit in orthosiada. ⁊ cō
εἰς πλοῖον ἔφυγεν εἰς ὀρθωσιάδα. καὶ κα
stituit rex cēdebeū in
τέστησεν ὁ βασιλεὺς τὸν κενδεβαῖον ἐπὶ
ducē maritime: ⁊ exercit⁹ pe=
στρατηγὸν τῆς παραλίας, καὶ δυνάμεις τε
destre⁹ ⁊ equestres dedit ei. ⁊ mā
ζικὰς καὶ ἱππικὰς ἔδωκεν αὐτῷ. καὶ ἐνε=
dauit ei castrametari cōtra fa=
τείλατο αὐτῷ παρεμβαλεῖν κατὰ πρόσω
cie iudee. ⁊ mādauit ei edi=
πον τῆς Ἰουδαίας. καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ οἰκο
ficare cedron ⁊ munire
δομῆσαι τὴν κεδρὼν καὶ ὀχυρῶσαι πύλας
portas: ⁊ vt debellet ppīm. at
πύλας, καὶ ὅπως πολεμῇ τὸν λαόν. ὁ δὲ
rex pſequebat tryphonē. ⁊ pue=
βασιλεὺς ἐδίωκε τὸν τρύφωνα. καὶ παρε
nit cēdebeꝰ in iamniam. ⁊ cepit
γένετο κενδεβαῖος εἰς Ἰάμνειαν. καὶ ἤρξατο
irritare plebē ⁊ intrare in
παροξύνειν τὸν λαὸν καὶ ἐμβατεύειν εἰς
iudee ⁊ captinare po
τὴν Ἰουδαίαν καὶ αἰχμαλωτίζειν τὸν λα
pulū ⁊ interficere. ⁊ edificauit ce=
όν. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν κε=
dron: ⁊ collocauit illic eqtes ⁊ exercit⁹
δρὼν, καὶ ἔπεξεν ἐκεῖ ἱππεῖς καὶ δυνάμεις
vt egressi pambularēt vias
ὅπως ἐκπορευόμενοι ἐξοδεύωσι τὰς ὁδοὺς τῆς
iudee sicut cōstituit ei rex.
Ἰουδαίας καθὰ συνέταξεν αὐτῷ βασιλεύς.

C.16.

ASCēdit ioānes de gazaris: ⁊
Καὶ ἀνέβη Ἰωάννης ἐκ γαζάρων, καὶ
nūciauit simoni patri suo q̄ facie=
ἀπήγγειλε σίμωνι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἃ συνετε=
bat cēdebeꝰ. ⁊ vocauit simon
λεῖ κενδεβαῖος. καὶ ἐκάλεσε σίμων τοὺς
duos filios suos senores iudam
δύο υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς πρεσβυτέρους Ἰούδαν
⁊ ioānem ⁊ ait eis. ego ⁊ fra
καὶ Ἰωάννην καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελ
tres mei ⁊ dom⁹ patris mei expugnauī
φοί μου καὶ οἶκος τοῦ πατρός μου ἐπολεμή=
mꝰ hostes israel ab adolesc
σαμεν τοὺς πολεμίους Ἰσραὴλ ἀπὸ νεότη
cētia vsq; hodiernū diē. ⁊ pspatū ē in
τος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ εὐοδώθην
manib⁹ nr̄is liberare israel plu
ταῖς χερσὶν ἡμῶν ῥύσασθαι τὸν Ἰσραὴλ πολ
ries. nūc ā senui. ⁊ vos ā in
λάκις. νῦν δὲ γεγήρακα. καὶ ὑμεῖς δὲ ἐν τῷ
uenīs. estote pro
μια sufficiētes estis i ānis. estote pro
ἐλεεῖ ἱκανοί ἐσε ἐν τοῖς ἔτεσι. γίνεσθε ἀντ' ἐμὲ
me ⁊ fratre meo: ⁊ egressi pu=
μοῦ καὶ τ̄ ἀδελφοῦ μου, καὶ ἐξελθόντες ὑπερ
gnate pro gēte nr̄a. at de
μαχεῖτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν. ἡ δὲ ἐκ
celo auxiliū sit vobiscū. ⁊
τοῦ οὐρανοῦ βοήθεια ἦτω μεθ' ὑμῶν. καὶ
elegit de regione viginti milia
ἐπελέξεν ἐκ τῆς χώρας εἴκοσι χιλιάδας

virorū belligeratoꝝ ⁊ equites: ⁊ profecti
ἀνδρῶν πολεμιστὰς καὶ ἱππεῖς, καὶ ἐπορεύθη
sunt ad cendebeū: ⁊ dormierūt in
σαν ἐπὶ τὸν κενδεβαῖον, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν
modin. ⁊ surgentes mane abierūt
μωδείν· καὶ ἀναστάντες τὸ πρωῒ ἐπορεύθησαν
in cāpū. ⁊ ecce exercit⁹ multꝰ in
ἐν τῷ πεδίῳ· καὶ ἰδοὺ δύναμις πολλὴ εἰς
obuiā eis: ⁊ pedestris ⁊ eqtes. ⁊
συνάντησιν αὐτοῖς πεζικὴ καὶ ἱππεῖς. καὶ
torrēs erat inter eos. ⁊ admouit
χειμάρρους ἦν ἀνὰ μέσον αὐτῶν. καὶ παρενέ
castra cōtra faciē eoꝝ ipe ⁊ po
βαλεν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν αὐτὸς καὶ ὁ λα
pul⁹ ei⁹. ⁊ vidit ppūs pedestrē ad trās
ὸς αὐτοῦ· καὶ εἶδεν τὸν λαὸν διαβαίνοντα διὰτε
fretādū torrentē: ⁊ trāsfretauit pri
θάσαι τὸν χειμάρρουν, καὶ διεπέρασε πρῶ
mꝰ. ⁊ viderūt eū viri ⁊ trāsfe=
τος· καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ ἄνδρες καὶ διεπέρα=
rūt post eū. ⁊ dixit, pplin ⁊
σαν κατόπιδεν αὐτοῦ· καὶ ἐθέλει τὸν λαὸν καὶ
eqtes in medio pedītū. ⁊ cōmi=
eqtes in medio pedītū. at eq=
σους ἱππεῖς ἐν μέσῳ τῶν πεζῶν. ἦν δὲ ἐπι=
tatus aduersariorꝝ multꝰ valde. ⁊
τος τῶν ὑπεναντίων πολλὰ σφόδρα. καὶ
ceciuit tubis. ⁊ puerī⁹ ē fugā
ἐσάλπισε ταῖς σάλπιγξι. καὶ ἐτροπώθη
cendebeꝰ ⁊ castra eī. ⁊ cecide
κενδεβαῖος καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ· καὶ ἔπε=
rūt ex eis vulnerati multi. at re
σον ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοί· οἱ δὲ κα
sidui fugerūt in munitionē. tūc
ταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ ὀχύρωμα. τότε
vulnerat⁹ est iudas frater ioannis: ioā
ἐτραυματίθη Ἰούδας ὁ ἀδελφὸς Ἰωάννου, Ἰω
nes ā insecut⁹ est eos donec venit in ce
άννης δὲ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως ἦλθεν εἰς κε
dron quā edificauit. ⁊ fugerūt vsq; ad
δρὼν ἣν ᾠκοδόμησε. καὶ ἔφυγον ἕως εἰς τοὺς
turres q̄ in agro azoti. ⁊ succē
πύργους τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ Ἀζώτου. καὶ ἐνεπυ
dit eā in igne: ⁊ ceciderūt ex eis
ρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν
ad viros duomille. ⁊ reuersus est in trā
ἕως ἀνδρῶν δισχιλίους. καὶ ἀπέστρεψεν εἰς γῆν
iuda cū pace. ⁊ ptolemeꝰ filꝰ abu
Ἰούδα μετ' εἰρήνης. καὶ Πτολεμαῖος ὁ τ̄ Ἀβού
bi erat cōstitut⁹ dux in cāpo
βου ἦν κατεσταθμένος στρατηγὸς εἰς τὸ πεδίον
hiericho. ⁊ habebat argentū ⁊ aurꝫ
Ἰεριχώ· καὶ εἶχεν ἀργύριον καὶ χρυσίον πο
mul⁹ ualde. ⁊ volebat obtinere
λύ, ἦν γὰρ γαμβρὸς τ̄ ἀρχιερέως. καὶ ὑψώθη
regionē. ⁊ volebat dolo aduersus simonē
τῆς χ̄ρ̄ας. καὶ ἐβούλευσε δόλῳ κατὰ σίμωνος
⁊ filios eiꝰ tollere eos. simon ā erat
καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἄραι αὐτούς. σίμων δὲ ἦν
pambulās ciuitates q̄ in regiōe ⁊ sollici
ἐφοδεύων τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ χώρᾳ καὶ φρον
tudinē gerēs de cura eaꝝ. ⁊ descēdit
τίζων τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν. καὶ κατέβη
in hiericho ipe ⁊ mattathias ⁊ iudas
εἰς Ἰεριχὼ αὐτὸς καὶ Ματταθίας καὶ Ἰούδας
filij eiꝰ anno septimo ⁊ septuagesimo
οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑβδομηκοστοῦ
⁊ cētesimo in mēse vndecimo: hic mēsis sa=
καὶ ἑκατοστοῦ ἐν μηνὶ ἑνδεκάτῳ, οὗτος ὁ μὴν σα
bat. ⁊ suscepit eos filꝰ abubi in
βάτ· καὶ ὑπεδέξατο αὐτοὺς ὁ τ̄ Ἀβουβουεὶς

murituncula vocatā doc ei do
τὸ ὀχύρωμα τὸ καλούμενον δῶκ μετὰ δό
lo ꝑ̄ edificauit. ⁊ fecit eis cōuiuiū
λου ὁ ᾠκοδόμησε. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς συμπό
magnū: ⁊ absēdit illic viros. ⁊ ei
σιον μέγα, καὶ ἐνέκρυψεν ἐκεῖ ἄνδρας. καὶ ὅτε
inebriat⁹ est simon ⁊ filij eiꝰ: surrexit pto
ἐμεθύσθη σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἐξανέστη πτο
lemeꝰ ⁊ sui: ⁊ sumpserūt
λεμαῖος καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔλαβοσαν τὰ
arma sua ⁊ irruerūt in simonē
ὅπλα αὐτῶν καὶ ἐπεσπάλθοσαν τῷ σίμωνι
in cōuiuio: ⁊ occiderūt ei
εἰς τὸ συμπόσιον, καὶ ἀπέκτειναν αὐτὸν
⁊ duos filios eiꝰ. et q̄dā ex puc
καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ καί τινας τῶν παι
ris eiꝰ. ⁊ fecit deceptionē magnā:
δαρίων αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν ἀφελοῦσαν μεγάλην
⁊ reddidit mala pro bonis. ⁊ scri=
καὶ ἀπέδωκε κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν. καὶ ἔγρα
psit hec ptolemeꝰ: ⁊ misit
ψε ταῦτα Πτολεμαῖος, καὶ ἀπέστειλε τῷ
regi vt mitteret ei exercit⁹
βασιλεῖ ὅπως ἀποστείλῃ αὐτῷ δυνάμεις
in auxiliū ⁊ traderet regionē ei
εἰς βοήθειαν καὶ παραδῷ τὴν χώραν αὐτῷ
⁊ ciuitates. ⁊ insit alios in
καὶ τὰς πόλεις. καὶ ἀπέστειλεν ἑτέρους εἰς
gazarā tollere ioannē. ⁊ tribu
γαζαρα ἆραι τὸν Ἰωάννην. καὶ τοῖς χιλιάρ
nis misit epistolas vt venirēt
χοις ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς παραγενέσθαι
ad se: vt darēt eis argētū ⁊
πρὸς αὐτὸν, ὅπως δῶ αὐτοῖς ἀργύριον καὶ
aurꝫ ⁊ dona. ⁊ alios misit
χρυσίον καὶ δόματα. καὶ ἑτέρους ἀπέστειλε
occupare hierl⁹ ⁊ mōte
καταλαβέσθαι τὴν Ἱλὴμ καὶ τὸ ὄρος τοῦ
tēpli. ⁊ pcurrēs q̄dā nūciauit
ἱεροῦ. καὶ προδραμὼν τις ἀπήγγειλε
ioānni in gazara q̄ pūt pater
Ἰωάννῃ εἰς γαζαρα ὅτι ἀπώλεσε ὁ πατὴρ
ei⁹ ⁊ frātres ei⁹: ⁊ qa misit
αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἐπάτεσκα
⁊ te interficere. ⁊ audiēs expauit
με καὶ σὲ ἐπιζητοῦσαι. καὶ ἀκούσας ἐξέστη
vehemēter: ⁊ cōprehēdit viros q̄
σφόδρα, καὶ συνέλαβε τοὺς ἄνδρας τοὺς
venerāt pdere ei⁹ ⁊ occidit
ἐλθόντας ἀπολέσαι αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινεν
eos. cognouit enī q̄ ꝑ̄ girebāt eū pde
αὐτούς. ἔγνω γὰρ ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν ἀπο
re. ⁊ cetera simonꝭ ioānis
λέσαι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων Ἰωάννου
⁊ bellor⁹ ei⁹ ⁊ factino=
καὶ τῶν πολέμων αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνδραγα
rū ei⁹ q̄ fortiter gessit: ⁊ edifi=
θιῶν αὐτοῦ ὧν ἀνδραγάθησε, καὶ τῆς οἰκοδο
cū murop q̄s extruxit: ⁊
μῆς τῶν τειχέων ὧν ᾠκοδόμησε, καὶ τῶν
gestoꝝ ei⁹. ecce hec scripta sunt
πράξεων αὐτοῦ· ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται
in libris dieꝝ ꝑcipat⁹ sacerdotij ei⁹:
ἐπὶ βιβλίων ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ,
exq̄ fact⁹ est ꝑnceps sacerdoti post pa=
ἀφ' οὗ ἐβασιλεύθη ἀρχιερεὺς μετὰ τὸν πατέ
trē suum.
ρα αὐτοῦ.

Finita maccabeoꝝ primi.
Τέλος τῆς τῶν μακκαβαίων πρώτης.

MACCABEORVM secundus.
ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ δεύτερον.

Ratrib? q̄ sunt p egyptū iudeis gau dere: fratres q̄ sūt i hierosolymis iudei τ q̄ σολύμαις ἰουδαῖοι καὶ οἱ in regiõe iudee pacē bonā. ἐν τῇ χώρᾳ τῆς ἰουδαίας εἰρήνην ἀγαθήν. τ bona faciat vobis dē?. τ memierit καὶ ἀγαθὰ ποιῆσαι ὑμῖν ὁ θεός. καὶ μνησθείη testamẽti sui. q̄s ad abrahā τ τῆς διαθήκης αὐτοῦ, τῆ πρὸς ἀβραὰμ καὶ isaac τ iacob fuor fidē ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ τῶν δούλων αὐτ̄ τῶν πι stis. τ det vobis cor oib? ad σῶν. καὶ δῴη ὑμῖν καρδίαν πᾶσι εἰς τὸ colendū ei τ faciēdū ei? voluntatē σέβεσθαι αὐτὸν καὶ ποιεῖν αὐτοῦ τὰ θελη tates corde magno τ aia volē matα καρδίας μεγάλης καὶ ψυχῆ βουλομέ te. τ adaperiāt cor vstrū in vn. καὶ διανοίξαι τὴν καρδίαν ὑμῶν ἐν τῷ lege sua τ in ꝓceptis: τ νόμῳ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς προσάγμασι, καὶ pacē faciat τ exaudiat vras εἰρήνην ποιῆσαι καὶ ἐπακούσαι ὑμῶν τῶν ofones. τ recōciliet vobis: τ nō vos δεήσεων. καὶ καταλλαγείη ὑμῖν, καὶ μὴ ὑμᾶς deserat in tpe malo. τ nūc hic ἐγκαταλίποι ἐν καιρῷ πονηρῷ. καὶ νῦν ὧδε sum? oīes pro vobis. regnāte ἐσμεν προσευχόμενοι περὶ ὑμῶν. βασιλεύων demetrio anno cētesimo sexagesimo octauo: nos iudei scripsim? vobis in tribulatiõe τ in ipetu q̄ supuenit nobis in ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ ἀκμῇ τῇ ἐπελθούσῃ ἡμῖν ἐν annis istis: ex q̄ recessit iason τ οἷς ἔτεσι· ἀφ' οὗ ἀπέστη ἰάσων καὶ q̄ cū eo a sancta terra τ re οἱ μετ' αὐτ̄ ἀπὸ τῆς ἁγίας γῆς καὶ τῆς βασι gno. τ succēderūt portā τ effude λείας. καὶ ἐνεπύρισαν τὸν πυλῶνα καὶ ἐξέχε rūt sāguinē inocēte. τ orauim? dñm: τ exau αἷμα ἀθῷον. καὶ ἐδεήθημεν τ̄ κύ, καὶ ἐισή dit? fum?. τ obtulim? sacrificia τ si κούσθημεν. καὶ προσηνέγκαμεν θυσίας καὶ σε similagine? τ accēdim? lucernas τ ꝓpo μίδαλιν, καὶ ἐξήψαμεν τοὺς λύχνους καὶ προε sim? panes. τ nūc vt agatis θήκαμεν τοὺς ἄρτους. καὶ νῦν ἵνα ἄγητε τὰς dies scenophegie chaseleu mēsis. ἡμέρας τῆς σκηνοπηγίας τ̄ χασελεῦ μηνός. anno cētesimo octogesimo τ octauo: q̄ sūt i ἔτους ἑκατοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ καὶ ὀγδόου, οἱ ἐν hierusalē τ q̄ in iudea τ se ἱεροσολύμοις καὶ οἱ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ καὶ ἡ γε nati? τ iudas aristobulo magi φουσία καὶ ἰούδας ἀριστοβούλῳ διδασκα stro ptolemei regis: q̄ est ād de λῳ πτολεμαίου τ̄ βασιλέως, ὄντι δὲ ἀπὸ τ̄ χριστοῦ sacerdotū gñe τ q̄ sūt in egy πτῶν χρισῶν ἱερέων ἡμῶν καὶ τοῖς ἐν αἰγύ pto iudeis: gaudere τ saluere. de ma πτῳ ἰουδαίοις, χαίρειν καὶ ὑγιαίνειν. ἐκ με gnis piculis a deo liberati: ma γάλων κινδύνων ὑπὸ τ̄ θεοῦ σεσωσμένοι, με

Incipit liber secūdus machabeorū.

FRATRIBVS QVI Sunt per egyptum iudeis salutē dicūt fratres qui sunt in hierosolymis iudei: & qui in regione iudea: & pacem bonam. Benefaciat vobis deus & memineri t testamenti sui quod locutus est ad abraam & isaac & iacob seruorum suorum fidelium: & det vobis cor omnib? vt colatis eum: & faciatis eius voluntatem corde magno & animo volenti. Adaperiat cor vestrum in lege sua & in preceptis suis: & faciat pacem. Exaudi at orationes vestras: & reconcilietur vobis: nec vos deseratin tempore malo. Et nunc hic sumus orantes pro vobis. Regnante demetrio anno centesimo sexagesimo octauo: nos iudei scripsim? vobis in tribulatione & impetu qui superuenit nobis in istis annis ex quo recessit iason a sancta terra & a regno. Portā succenderunt & effuderunt sanguinez innocentem. Et orauimus ad dominū & exauditi sumus: et obtulimus sacrificium & similaginem: & accendimus lucernas & proposuimus panes. Et nunc frequētate dies scenophegie mēsis casleu. Anno centesimo octogesimo octauo: populus qui est hierosolymis & in iudea senatusq; & iudas aristobolo magistro ptolemei regis qui est de genere christorum sacerdotū: & his qui in egypto sunt iudeis: salutem & sanitatē. De magnis periculis a deo liberati magnifice gratias agimus ipsi: vt pote qui aduersus talem regem dimicauimus. Ipe enim ebullire fecit de perside eos q pugnauerunt cōtra nos & sanctā ciuitatē. Nam cum in perside esset dux ipse & cū ipso immensus exercitus: cecidit in tē plo nanee: consilio deceptus sacerdotū nanee. Etenim cum ea habitaturus venit ad locū antiochus & amici eius: & vt acciperet pecunias multas dotis nomine. Cumq; proposuissent eas sacerdotes nanee: & ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum phani: clauserunt templum. Cum autem intrasset antioch? apertoq; occulto aditu templi mittentes lapides percusserunt ducem & eos qui cum eo erant: & diuiserunt membratim & capitibus amputatis foras proiecerunt. Per omnia benedictus deus q tradidit impios. Facturi igitur quintā & vicesima die mensis casleu purificationem templi: necessarium duximꝰ significare vobis: vt et vos quoq; agatis die scenophegie & diem ignis qui datus est quando neemias edificato templo & altari obtulit sacrificia. Naz cum in persidem ducerentur patres nostri sacerdotes qui tunc cultores dei erant: acceptū ignem de altari occulte absconderūt in valle vbi erat puteus altus & siccus: & in eo contutati sunt eum ita vt omnibus ignotus esset locus. Cum autem pretexissent anni multi: & placuit deo vt mitteretur neemias a rege persidis: nepotes sacerdotum illorum qui absconderant misit ad requirendum ignem: & sicut narrauerunt nobis non inuenerūt

A

gnifice gras agim? ei: ꝰvt potẽ tra re γαλως ἐυχαριστοῦμεν αὐτῷ, ὡς ἂν πρὸς βα gē dimicātes. ipe cū ebullire fecit σιλέα παρατασσόμενοι. αὐτὸς γὰρ ἐξέβρασε eos q̄ pugnauerūt in sancta ciuitate. τοὺς παραταξαμένους ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει. in pfida existēs cū dux τ ὢν τὴν περσίδα ἡγούμενος γὰρ ὁ ἡγεμὼν καὶ circa ipm irresistibilis apparēs esse cer ἀπρόμαχος ὁρώμενος εἶναι δυ cit?: passū sunt in nanee tẽplo ναμις, κατεκόπησαν ἐν τῷ τῆς ναναίας ἱερῷ deceptione vtēd? ipis q̄ circa τῇ παραλογισμῷ χρησαμένων πρὸς τὴν nanēā sacerdotib?. tāquā.n. sim? hic atur?. cū ea ad ναναίαν ἱερέων. ὡς γὰρ συνοικήσων αὐτῇ παρ venit hīs locis ipeq; antioch? τ q ἐγένετο εἰς τὸν τόπον ὅ, τε ἀντίοχος καὶ οἱ cū eo amici: vt acciperēt pecū σὺν αὐτῷ φίλοι, χάριν τ̄ λαβεῖν τὰ χρήμα nias in dotis rōne. τ cū ꝓpossūssēt eas τα εἰς φερνὴς λόγον. καὶ προθέντος αὐτὰ τῶν sacerdotes nanei: et ille ingressus esset cū ἱερέων τ̄ ναναίου, κἀκεῖνου προσελθόντος με paucis intra ambitū fani clau τὰ λίγων εἰς τὸν περίβολον τ̄ τεμένους, συγ dētes tẽpli postq̄ intrauit antioch?: κλείσαντες τὸ ἱερὸν ὡς εἰσῆλθεν ἀντίοχος, aperētes laquearia occultā: por ἀνοίξαντες τὴν τ̄ φατνώματος κρυπτὴν δύ tā: mittētes lapides lapidauerūt ναμιν, βάλλοντες πέτρους συνεκεράτωσαν ducē: τ mēbra facētes τ τὸν ἡγεμόνα, καὶ μέλη ποιήσαντες καὶ τὰς capita auferētes his q̄ tra erāt ꝓcerūt. κεφαλὰς ἀφελόντες τοῖς ἔξω παρέρριψαν. per oia bñdict? noster deus q̄ tradi κατὰ πάντα εὐλογητὸς ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ δεδω dit impios· futuri agere in κὼς τοὺς ἀσεβήσαντας. μέλλοντες ἄγειν ἐν

B

chaseleu dīa τ vigesima purifica τῷ χασελεῦ τεσσαρακαιδεκάτῃ καὶ εἰκάδι τὸν καθαρι tionē tẽpli necessariū duximꝰ significare σμὸν τ̄ ἱεροῦ δέον ἡγησάμεθα διασαφῆσαι vobis vt τ ipi agatis tāq̄ scenophegie ὑμῖν ἵνα καὶ αὐτοὶ ἄγητε ὡς σκηνοπηγίας τ ignis. q̄n neemias postq̄ edificauit, καὶ τ̄ πυρὸς ὅτε νεεμίας οἰκοδομήσας τὸ, τε tẽpli τ altare: obtulit sacrificiū. τέμενος καὶ τὸ θυσιαστήριον, ἀνήνεγκε θυσίαν. τ cū q̄ in pfidē ducti sūt nri καὶ ἡνίκα τ̄ εἰς τὴν περσικὴν ἠχθησαν οἱ πα patres: q̄ tūc erāt pū sacerdotes ac τέρες, οἱ τότε ἐυσεβεῖς ἱερεῖς λαβόν cētes ab igne altaris occulte: τες ἀπὸ τ̄ πυρὸς τ̄ θυσιαστηρίου λαθραίως, abscōderūt in cōcauitate putei ordiē κατέκρυψαν εἰς κοιλώματι φρέατος τα ξέιν habētis siccū. in q̄ tutati sunt ita vt ἔχοντος ἄνυδρον. ἐν ᾧ κατισχυρίσαντο ὡς οἱb? ignor? esset loc?. pte τε πάσιν ἄγνωστον εἶναι τὸν τόπον. θελ ritis ād annis multis q̄s visum ē deo: βόντων δὲ ἐτῶν ἱκανῶν ὅτε ἔδοξε τῷ θεῷ, missus neemias a rege ἀποσταλεὶς νεεμίας ὑπὸ τοῦ βασιλέως ꝓsidis ✱ nepotes sacerdotū τῆς περσίδος τοὺς ἐκγόνους τῶν ἱερέων q̄ absc̄oderunt misit ad τῶν ἀποκρυψάντων ἔπεμψεν ἐπὶ τὸ ignē. vt narrauerūt nobis nō inuenisse πῦρ. ὡς διεσάφησαν ἡμῖν μὴ εὑρηκέναι

C

D

E

ignē: sed aquā crassam. iussit eos ὕδωρ, ἀλλὰ ὕδωρ παχύ. ἐκέλευσεν αὐτοὺς haurītes ferre. vt ād oblata sūt ἀντοβάλλοντας φέρειν. ὡς δὲ ἀνηνέχθη τὰ sacrificia: iussit sacerdotes neemi τῶν θυσιῶν, ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς νεεμί as aspergere aqua ipāq; ligna τ ας ἐπιῤῥαίνειν τῷ ὕδατι τά τε ξύλα. καὶ q̄ erāt supposita. vt ād facti est τ τέ τὰ ἐπικείμενα. ὡς δὲ ἐγένετο καὶ χρό p? trāsiit q̄n sol refulsit pu νος διῆλθεν. ὅτε ἥλιος ἀνέλαμψε πρότε ns nubilus ceptis accēdē pyra magna. ρον ἐπινεφὴς ὢν ἀνήφθη πυρὰ μεγάλη. adeo vt mirarent oēs. ofoné ād ὥστε θαυμάζεσθαι πάντας. προσευχὴν δὲ fecerūt sacerdotes cōmnato ἐποιήσαντο οἱ ἱερεῖς δεκαπενωθέντος τῆς sacrificio τ sacerdotes τ oēs inchoatiō θυσίας ὅλτε ἱερεῖς καὶ πάντες κατερχο te ionatha: ac reliqs respōdētib? μένου ἰωνάθου, τῶν δὲ λοιπῶν ἐπιφωνούν vt neemia. q̄ ad ād oratio mo των ὡς νεεμίου. ἦν δὲ ἡ προσευχὴ τοιάδε tes quia tu es deus noster. Afflige op· δέσποτα δέσποτα θεὲ παντοκράτωρ ἅγιε primentes nos: & contumelia faciētes habēs hīc. dñe dñe deꝰ in superbia. Constitue populum tuum των ἔχουσα τὸν νον. κύριε κύριε ὁ θεὸς ὁ in loco sancto tuo: sicut dixit moyses. οἶκε creator terribilis τ fortis τ Sacerdotes autem psallebant hymnos. παντῶν κρίσις ἰσχυρὸς φοβερὸς καὶ ἰσχυρὸς καὶ sig? οἱ δὲ ἱερεῖς ἐπεψάλλον τοὺς ὕμνους. iust? τ miserēs sol? rex τ postq̄ ād cōsūptū ē sacrificiū. τὸ δίκαιος καὶ ἐλεήμων ὁ μόνος βασιλεὺς καὶ καθὼς δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, καὶ bon? sol? ptās: sol? inst? reliqua aq̄: neemias inf· χρηστὸς ὁ μόνος ἰσχυρός, ὁ μόνος δίκαιος τὸ περιλειπόμενον ὕδωρ, ὁ νεεμίας ἐκέ τ οēs τ eterñ: libera ἐκέλευσεν λίθους μείζονας κατασχεῖν· ὡς δὲ sit lapides maiores ptindi. vt ād hoc ꝓcitū ē flāma accēsa est. at ab λευσε λίθους μείζονας καταχεῖν· ὡς δὲ hoc ꝓcitū ē flāma accēsa est. at ab τοῦτο ἐξεκαύθη φλὸξ ἀνήφθη. τοῦ δὲ ἀπὸ τοῦ altari relucēte lumie cōsūm altari reluceāte lumie cōsum θυσιαστηρίου ἀντιλάμψαντος φωτὸς ἐδα θusiasmoꝝ fuit. vt ād manifesta facta elt res πησθη. ὡς δὲ φανερὸν ἐγένετο τὰ πραγ

ignem sed aquam crassam. Et iussit eos hausire & afferre sibi: et sacrificia q̄ imposita erāt iussit sacerdos neemias aspergi ipsa aqua & ligna et que erant supposita. Vtq; hoc factum est et tempus affuit quo sol refulsit qui prius erat in nubilo: accensus est ignis magnus ita vt omnes mirarentur. Orationem autem faciebant omnes sacerdotes dum consumaretur sacrificium ionatha in choante ceteris autem respondentib?. Et neemie erat oratio hunc habēs modum. Domine deus omnium creator terribilis & fortis iustus & misericors q̄ solus es bonus rex: solus prestans solus iustus & omnipotens & eternus: qui liberas israel de omni malo: qui fecisti patres electos & sanctificasti eos: accipe sacrificium pro vniuerso populo tuo israel: & custodi partem tuam & sanctifica. Congrega dispersionem nostram: libera eos qui seruiunt gentibus & contemptos & abominatos respice vt sciant gētes quia tu es deus noster. Afflige opprimentes nos: & contumelia faciētes in superbia. Constitue populum tuum in loco sancto tuo: sicut dixit moyses. Sacerdotes autem psallebant hymnos vsq; quo consūpt̄m esset sacrificiū. Cum autem consumptum esset sacrificium: ex residua aqua neemias iussit lapides maiores perfundi. Quod vt factum est: ex eis flāma accensa est: sed ex lumine quod refulsit ab altari consumpta est. Vt vero manifestata est res nunciatum est regi persarum: q̄m in loco in quo ignem abscōderant hi qui translati fuerant sacerdotes aqua apparuit: de qua neemias & qui cum eo erāt purificauerunt sacrificia. Considerans autem rex & rem diligenter examinans: fecit ei templum vt probaret quod factum erat. Et cum probasset sacerdotib? donauit multa bona: & alia atq; alia munera: & accipiens manu sua tribuebat eis. Appellauit autem neemias būc locum nephthar: qd interpretatur purificatio. Vocatur autem apud plures nephi. Ca. 2.

INuenitur autem in descriptionib? hieremie ꝑphete q̄iussit eos ignez accipere qui transmigrabātur vt significatum est: & vt mandauit transmigratis. Et dedit illis legem ne obliuiscerentur precepta domini: & vt non exerarent mentib? videtes simulachra aurea & argentea & ornamenta eorum. Et alia huiusmodi dicēs hortabatur ne legē amouerent a corde suo. Erat autem in ipsa scriptura quomodo tabernaculum & arcam iussit propheta diuino responso ad se facto comitari secum vsq; quo exiit in montem: in quo moyses ascendit & vidit dei hereditatem. Et veniens ibi hieremias inuenit locū spelunce: & tabernaculum & arcam & altare incensi intulit illuc & ostium obstruxit. Et accesserunt quidam simul qui sequebātur vt notarent sibi locū: & nō potuerūt inuenire. Vt aūt cognouit hieremias culpans illos dixit q̄ ignotus

τ renūciati ē regi per μα. καὶ διηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν πε σαν q̄ in loco vbi ignē abscō σῶν ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ τὸ πῦρ ἀπε derūt q̄ trāslati fuerāt sacerdotes: aq̄ κρυψαν οἱ μετενεχθέντες ἱερεῖς, τὸ ὕδωρ apparuit ex qua τ neemias pu ἐφάνη ἀφ' οὗ καὶ οἱ περὶ τὸν νεεμίαν ἠγ rificauit sacrificiū. circūspēctes ād τισαν τὰ τῆς θυσίας. περιφραξάς δὲ ὁ corde suo. erat ād in scriptura rex τέμενος ἐποίησε δοκιμάσας τὸ τῆς καρδίας αὐτῶν. ἦν δὲ ἐν τῇ γραφῇ βασιλεὺς ἱερὸν ἐποίησε δοκιμάσας τὸ quō tabnaculū τ arcā iussit rem. τ q̄b? gratificabat eos θεὸς ὡς τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν ἐκέλευ πρᾶγμα. καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς sit ꝓphēta diuino responso facto multa diuersa accipiebat τ da σεν ὁ προφήτης χρηματισμοῦ φωνθέντος ψολλὰ διάφορα ἐλάμβανεν καὶ μετεδί se comitari: vtqd exiit in bat. appellauit ād neemias τὸ ὄρος οὗ ὁ μωσῆς ἀναβὰς ἐθεάσατο δου. προσηγόρευσεν δὲ ὁ περὶ τὸν νεεμίαν mōtē vbi moyses ascēdens vidit hoc nephthar: q̄s ἑρμηνεύεται καθαρισμός. καὶ dei hereditatē. τ veniēs hic τὴν τοῦ θεοῦ κληρονομίαν. καὶ ἐλθὼν ὁ ἱε caſ ād ap̄d multos nephthar. remias iuenit domū ſpelisce τ tabna λεῖται δὲ παρὰ τοῖς πολλοῖς νέφθαρ. 2. remias ἐυρεν δίκον ἀντρώδη καὶ τὴν σκη descriptiomib? cultū τ arcā τ altare ΕΥρίσκεται δὲ ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς νην καὶ τὸν κιβωτὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον hieremias ꝑpheta q̄ iussit de incēſi intulit illuc. τ ἱερεμίας ὁ προφήτης ὅτι ἐκέλευσε τοῦ τοῦ θυμιάματος ἐσήνεγκεν ἐκεῖ. καὶ ignē accipe eos q̄ trāsiūgrabāt vt si ostiū obstruxit. τ accedentes q̄ gnificatū ē. τ vt mādauit trāsmi τὴν θύραν ἐνέφραξε. καὶ προελθόντες τι grātis ꝓphēta dās eis dā q̄ simul sequebant vt nota μοιθέως ὁ προφήτης δοὺς αὐτοῖς τὸν νες τῶν συνακολουθούντων ὥστε ἐπίση legē: vt nō obliuiscant ꝓcepto rent viā: τ nō potuerūt νόμων, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῶν προσταγμά μινᾶσαι τὴν ὁδόν. καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν rū. dñi: τ vt nō aberra εὑρεῖν. ὡς δὲ ὁ ἱερεμίας ἔγνω, μεμψά των θεῶν τοῦ κυρίου, καὶ ἵνα μὴ ἀποπλανη μενος αὐτοὺς εἶπεν, ὅτι καὶ ἄγνωστος ὁ

locus erit donec cõgreget de⁹ cõgre
τοτος ἔσαι ἕως ἂν συναγάγη ὁ θεὸς ἐπι=
gationẽ ppli τ mlta fiat. τ
συναγωγὴν τοῦ λαοῦ καὶ ἔλεος γένηται. καὶ
tlic dñs ostẽdet hec. τ appare
τότε ὁ κύριος ἀναδείξει τὸν τόπον. καὶ ὀφθήσε
bit glia dñi τ nubes: sicut τ in moy
σῇ καὶ ἡ δόξα τοῦ κυ καὶ ἡ νεφέλη, ὡς καὶ ἐπὶ μω
se manifestabat: sicut τ salomon petijt
υσῆ ἐδηλοῦτο, ὡς καὶ ὁ σολομὼν ἠξίωσεν
vt loc⁹ sctificaret maxime. mani=
ἵνα ὁ τόπος καθαγιασθῇ μεγάλως. θεσα
festabat ãt τ vt sapiam habẽs obtulit sa=
φέσιν δὲ καὶ ὡς σοφίαν ἔχων ἀνήνεγκε θυ
crificiũ dedicationis τ cõsumationis
σίαν ἐγκαινισμοῦ καὶ τῆς τελειώσεως τοῦ
tẽpli. sicut τ moyses orauit ad
ἱεροῦ. καθὼς καὶ μωυσῆς προσηύξατο πρὸς
dñm: τ descẽdit ignis de celo τ
κύριον, καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
holocaustũ cõsumpsit: sic τ talo
τὰ τῆς θυσίας ἐδαπάνησεν, οὕτω καὶ σολο
mon orauit. τ descẽdens ignis cõsũ=
μῶν προσηύξατο. καὶ κατέβαν τὸ πῦρ ἀνή=
psit holocausta. τ dixit moyses
λωσε τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ εἶπε μωυσῆς
eo q̃ nõ est comestũ qđ erat p peccato
διὰ τὸ μὴ βεβρῶσθαι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας
cõsumptũ ẽ. simlr τ salomon octo
ἀναλωθῆναι. οὕτως καὶ ὁ σολομὼν τὰς ὀκτὼ
dies celebrauit. narrabant ãt τ in ebri
ἡμέρας ἠγαθυ. ἐξηγοῦντο δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀνα
ptionib⁹ τ in cõmentarijs q̃
γραφαῖς καὶ ἐν τοῖς ὑπομνηματισταῖς οἷς
fin neemiã eadẽ. τ vt cõ=
κατὰ τὸν νεεμίαν τὰ αὐτά. καὶ ὡς κατε=
struẽs bibliothecã cõgregauit eaq̃
βαλλόμενος βιβλιοθήκην ἐπισυνήγαγε τὰ
de regib⁹: τ pphetaꝝ τ eaq̃
περὶ τῶν βασιλέων, καὶ προφητῶν καὶ τὰ
dauid τ epistolas regũ de
τοῦ δαυὶδ καὶ ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ
donariis. simlr ãt τ iudas q̃
ἀναθεμάτων. ὡσαύτως δὲ καὶ ἰούδας τὰ
accidẽrit p facti bellũ
διαπεπολωκότα διὰ τὸν γεγονότα πόλεμον
nobis cõgregauit oia: τ sint apud
ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα, καὶ ἔστι παρ' ἡ
nos. q̃rũ itaq̃ necessitatẽ habueritis: eos q̃ p
μῖν. ὧν οὖν ἐὰν χρείαν ἔχητε, πέμψατε
ferant vobis mittite. futuri
κομιοῦν=τες ὑμῖν ἀποστέλλετε. μέλλοντες
igit agere purificationẽ scripsim⁹ vobis.
οὖν ἄγειν τὸν καθαρισμὸν ἐγράψαμεν ὑμῖν.
bene igit facietis agẽtes di=
καλῶς οὖν ποιήσετε ἄγοντες τὰς ἡμέ=
es. at de⁹ q̃ liberauit oẽm pplm
ρας. ὁ δὲ θεὸς ὁ σώσας τὸν πάντα λαὸν
suũ: τ reddidit hereditatẽ oĩb⁹
αὐτοῦ, καὶ ἀποδοὺς τὴν κληρονομίαν πᾶσι
τ regnũ: τ sacerdotiũ: τ
καὶ τὸ βασίλειον, καὶ τὸ ἱεράτευμα, καὶ τὸν
fidelitatẽ: sicut ꝓmisit in
ἁγιασμόν, καθὼς ἐπηγγείλατο διὰ τοῦ
lege: speram⁹ cñ in deo q̃
νόμου, ἐλπίζομεν γὰρ ἐπὶ τῷ θεῷ ὅτι
cito nr̃i miserebit: τ cõgregabit de
ταχέως ἡμᾶς ἐλεήσει, καὶ ἐπισυναξει ἐκ
sub celo in sanctũ locũ.
τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὸν ἅγιον τόπον.
liberauit cñ nos de magnis malis: τ
ἐξεῖλεν γὰρ ἡμᾶς ἐκ μεγάλων κακῶν, καὶ

erit locus donec congreget deus con=
gregationem populi: & propitius fiat.
Et tunc dominus ostendet hec: & appa
rebit majestas domini: & nubes erit sic
cut & moysi manifestabatur: & sicut cũ
salomon petijt vt locus sanctificaretur
magno deo manifestabat hec. Magni=
fice etenim sapientiam tractabat: & vt
sapientiam habens: obtulit sacrificium
dedicationis & consumationis templi.
Sicut & moyses orabat ad dominum:
& descendit ignis de celo: & cõsumpsit
holocaustum sicut & salomon orauit: &
descendit igniskle celo: & consumpsit
holocaustum: & dixit moyses eo q̃ nõ
sit comestum quod erat pro peccato cõ
sumptum est. Similiter & salomon octo
diebus celebrauit dedicationem. Infe=
rebantur autẽ in descriptionibus & cõ
mentariis neemie hec eadem: & qualiter construens bibliothecam congre=
gauit de regionibus libros: & propheta
rum & dauid & epistolas regum de do
nariis. Similiter autem & iudas ea que
dicterat per bellum quod nobis acci=
derat congregauit omnia & sunt apud
nos. Si ergo desideratis hec: mittite q
perferant vobis. Acturi itaq̃ purifica=
tionem scripsimus vobis. Bene ergo fa
cietis: si egeritis hos dies. Deus autẽ qui
liberauit populum suum & reddidit he
reditatem omnibus: & regnum & sacer
dotium & sanctificationem sicut promi
sit in lege: speramus q̃ cito nostri mise
rebitur: & congregabit de sub celo in
locum sanctum. Eripuit enim nos de
magnis periculis & locũ purgauit. De
iuda vero machabeo & fratrib⁹ eius: &
de templi magni purificatione & de are
dedicatione: sed & de preliis que perti
nẽt ad antiochum nobilem: & filiũ eius
eupatorem: & de illuminationibus que
de celo facte sunt ad eos qui pro iudeis
fortiter fecerũt ita vt vniuersam regio
nem cũ pauci essent vindicarent: & bar
baram multitudine⁹ fugarent: & famo
sissimum in toto orbe templum recu=
perarent & ciuitatem liberarent: vt le=
ges que abolite erant restituerentur do
mino cum omni tranquillitate pro=
pitio facto illis. Item q̃ ab iasone cyre=
neo quinq̃ libris com prehensa tenta=
uim⁹ nos vno volumine breuiare. Cõ=
siderantes enim multitudinem libro=
rum & difficultatem volentibus aggre
di narrationes historiarũ propter mul=
titudinem rerum curauimus volentib⁹
quides legere vt esset animi oblectatio
studiosis vero vt facili⁹ possint memo=
rie cõmendare: omnibus autem legen=
tibus vtilitas conferatur. Et nobis qui
dem ipsis qui hoc opus breuiandi caus
sa suscepimus: non facilem laborem
immo vero negocium plenum vigiliarũ
& sudoris assumpsimus. Sicut hi qui
preparant conuiuium: & querunt alio
rum voluntati parere: propter multo=
rum gratiam: libenter laborem sustine
mus: veritatem quidem de singulis au=
toribus concedentes: ipsi autem secun
dũ datã formã breuitati studẽtes. Sicut

loci purgauit. ea ãt q̃ ad iudã
τὸν τόπον ἐκαθάρισε. τὰ δὲ κατὰ τὸν ἰούδαν
maccabeũ τ hui⁹ fratres:
τὸν μακκαβαῖον καὶ τοὺς τούτου ἀδελφούς,
τ tẽpli magni purificatio
καὶ τὸν τοῦ ἱεροῦ τοῦ μεγάλου καθαρισ=
nẽ: τ are dedicationẽ: itẽ
μόν, καὶ τὸν τοῦ βωμοῦ ἐγκαινισμόν, ἔτι
q̃ cõtra antiochũ nobilẽ τ
τε τοὺς πρὸς ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ καὶ τὸν
hui⁹ filiũ eupatorẽ plia: τ de
τούτου υἱὸν εὐπάτορα πολέμους, καὶ τὰς ἐξ
celo factas illuminationes his q̃ p
οὐρανοῦ φωτιάδας ἐπιφανείας τοῖς ὑπὲρ τ
iudaismo strenue fecerũt ita
ἰουδαισμοῦ φιλοτίμως ἀνδραγαθήσασι ὥς
vt tota regione pauci exãtes popula
τε τὴν ὅλην χώραν ὀλίγους ὄντας λεηλα=
rent: τ barbarã multitudinẽ pfẽgrent: τ
τεῖν, καὶ τὰ βάρβαρα πλήθη διώκειν, καὶ
celebre p totũ vniuersum tẽpli
τὸ περιβόητον καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἱερὸν
restaurarẽt: τ ciuitatẽ libera=
ἀνοικοδομεῖσθαι, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθερῶ=
rẽt: τ q̃ future erãt dissoluti le=
σαι, καὶ τοὺς μέλλοντας καταλύεσθαι νό=
ges erigerẽt: dño cñ oi
μους ἐπαγορθῶσαι, τ κυρίου μετὰ πάσης
trãquillitate ꝓpitio facto eis: a ia
ἐπιεικείας ἵλεω γενομένου αὐτοῖς, ὑπὸ ἰά
sone cyreneo declarata in q̃n
σωνος τ κυρηναίου δεδηλωμένα διὰ πέν=
q̃ libris: tẽtabim⁹ in vno volumi
τε βιβλίων, πειρασόμεθα διένοῦ συντάγ
ne abbreuiare. cõsiderantes cñ effu=
μασος ἐπιτεμεῖν. συνορῶντες γὰρ τὸ χυ=
sionẽ nlerox τ exãtẽ difficultatẽ
μα τῶν ἀριθμῶν καὶ τὴν οὖσαν δυσχέρειαν
volentib⁹ circuolucre hist⁹
τοῖς θέλουσιν εἰσπυκλεῖσθαι τοῖς τῆς ἱσ
rie narrationes ꝓpt̃ multitudinẽ materie:
ρίας διηγήμασι διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὕλης,
curauim⁹ his q̃dẽ q̃ volunt lege
ἐφροντίσαμεν τοῖς μὲν βουλομένοις ἀνα
re oblectationẽ ipis ãt studio
γινώσκειν ψυχαγωγίαν, τοῖς δὲ φιλοφρο
sis ad in memoria accipiendũ faci
νοῦσιν εἰς τὸ διὰ μνήμης ἀναλαβεῖν εὐκο
litatẽ: oĩb⁹ ãt legẽtib⁹ vtili
πίαν, πᾶσι δὲ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὠφε
tatẽ: τ nobis q̃dẽ q̃ labo=
λείαν, καὶ ἡμῖν μὲν τοῖς τὴν κακοπα=
rẽ assumpsim⁹ abreuiationis nõ fa
θειαν ἐπιδιδεγμένοις τῆς ἐπιτομῆς οὐρα
cile: sudoris ãt τ vigilie nego
σίαν: ἱδρῶτος δὲ καὶ ἀγρυπνίας ὁ πρᾶγ
cij. sicut illi q̃ parat cõui
μα. καθάπερ τῷ παρασκευάζοντι συμ=
uiũ τ q̃rit oĩm vtilita
πόσιον καὶ ζητοῦντι τὴν πάντων λυσι=
tẽ nõ facile: tamẽ ꝓpt̃
τέλειαν οὐκ εὐχερές, ὅμως διὰ τὴν τῶν
multoꝝ gr̃am: libẽter labo=
πολλῶν εὐχαρίσιαν, ἡδέως τὴν κακοπα=
rẽ sustinebim⁹. ipaꝝ q̃dẽ diligentiã de
θειαν ὑποίσομεν. τὸ μὲν ἀκριβοῦν περὶ
singulis historiographo cõceden=
ἑκάσων τῶ συγγραφεῖ παραχωρήσαν=
tes: ipm ãt q̃rentari figu=
τες, τὸ δὲ ἐπιπορεύεσθαι τοῖς ὑπογραμ
raꝝ epitomes omittẽtes. sicut
μοῖς τῆς ἐπιτομῆς ἀφανοῦντες. καθάπερ

cñ nouc dom⁹ architecto ꝺ vniuꝛſa
ἐκ τοῦ καινὴν οἰκίας ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης
structura curandũ: at inurere τ
κατασκευῆς φροντιστέον, τῶ δὲ ἐγκαίειν καὶ
pingere oggrediẽti apta
ζωγραφεῖν ἐπιχειροῦντι τὰ ἐπιτήδεια
ad ornatũ exq̃rẽda sunt: sic etiam o
πρὸς διακόσμησιν ἐξετασ=τέον, οὕτω δοκῶ καὶ
in nobis. q̃m q̃dẽ pambulare τ viã
ἐπ' ἐμοὶ. τὸ μὲν ἐμβατεύειν καὶ περίπα
facere finonũ τ curiosius esse
τον ποιεῖσθαι λόγων καὶ πολυπραγμονεῖν
in his q̃ sũt fin̄ pres: historie autori
ἐν τοῖς κατὰ μέρος, τῶ τῆς ἱστορίας ἀρχιγέτῃ
cõgruere: at breuitatẽ dictionis secta=
καθήκειν, τὸ δὲ συντόμου τῆς λέξεως μεταδιώ
ri: τ curiosũtatẽ negotij
κειν, καὶ τὸ ἐξεργασμὸν τῆς πραγματείας
omittere: abbreuiationẽ facẽ
παραιτεῖσθαι, τῶ τὴν μεταφρασιν ποιου
ti cõcedendũ. hinc ergo incipia=
μένῳ συγχωρητέον. ἐντεῦθεν οὖν ἀρξόμε=
m⁹ narrationẽ predicto tan=
θα τῆς διηγήσεως τοῖς προειρημένοις τοσοῦ
tũ adiũgentes. stultũ cñ ante
τον ἐπιτιθέντες. εὐηθες γὰρ μὲν πρὸ τῆς
historiã effluere: ipã ãt historiã abbre
ἱστορίας πλεονάζειν, τὴν δὲ ἱστορίαν ἐπιτε=
uiare.
μεῖν.

Ca.3.

Cũm sancta ciuitas habitaretur cñ
Τῆς ἁγίας πόλεως κατοικουμένης με
οι pace: τ leges q̃ opti
τὰ πάσης εἰρήνης, καὶ τῶν νόμων ὅτι καλ
me custodirent: ꝓpt̃ onie pũti
λιστα συνηρουμένων, διὰ τὴν ὀνίου τ ἀρχι
ficis pietatẽ τ malor odiũ: acci
ερέως εὐσέβειάν τε καὶ μισοπονηρίαν, συ
debat τ ipos reges honorare
νέβαινε καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς τιμᾶν
locũ: τ tẽpli mnerib⁹
τὸν τόπον, καὶ τὸ ἱερὸν ἀποσολλᾶς πᾶς
optimis illustrare: ita vt τ seleuc⁹
κρατίστας δοξάζειν, ὡς τε καὶ σέλευκον τὸν
asie rex suppeditarer ex pro
τῆς ἀσίας βασιλέα χορηγεῖν ἐκ τῶν ἰδί
prijs redditib⁹ oẽs ad minist̃e=
ων προσόδων πάντα τὰ πρὸς τὰς λειτουρ
ria sacrificiorũ ptinẽtes sump
γείας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα δαπανή
tus. simon ãt q̃dã de bẽiamin tri=
ματα. σίμων δέ τις ἐκ τῆς βενιαμὶν φυ
bu ꝓpos⁹ tẽpli cõstitut⁹:
λῆς προστάτης τοῦ ἱεροῦ καθεσταμένος, φθο
dit cñ ꝓncipe sacerdotũ de ea q̃ in ve=
νέχθη τῶ ἀρχιερεῖ περὶ τῆς κατὰ τὴν πό
be edifitate. τ vincere ontam nõ
λιν ἀγορανομίας. καὶ νικῆσαι τὸν ὀνίαν μὴ
potẽs: venit ad apollonũ filiũ thrasei:
δυνάμενος, ἦλθε πρὸς ἀπολλώνιον θρασέως,
q̃ in illo tpe celes syrie ⁊
τὸν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κοίλης συρίας
τ phenicie dux. τ nũciauit de
καὶ φοινίκης στρατηγόν. καὶ προσήγγειλε περὶ
pecuniis inestimabilib⁹: plenũ cẽ in hie
τῶν χρημάτων ἀμυθήτων, γέμειν τὸ ἐν ἱε=
rosolymis erariũ: adeo q̃ multitudo
ροσολύμοις γαζοφυλάκιον, ὥς τε τὸ πλῆθος
diuersoꝝ inmẽsurabilis cẽt. τ nõ pti
τῶν διαφόρων ἀναρίθμητον εἶναι, καὶ μὴ προ
nerẽt ea ad sacrificiorũ rõnẽ:
σήκειν αὐτὰ πρὸς τὸν τῶν θυσιῶν λόγον,

enim noue domus architecto devni=
uersa structura curandum est: ei ve=
ro qui pingere curat que apta sunt ad
ornatum: exquirenda sunt: ita esti=
mandum est & in nobis. Etenim in=
tellectum colligere & ordinare sermo=
nem: & curiosius partes singulas quas
q̃ disquirere historie congruit autori:
breuitatez vero dictionis sectari: & exe
cutiones rerum vitare breuianti conce
dendum est. Hinc ergo narrationem
incipientibus de prefatione tãtuz dixisse
sufficiat. Stultũ etenim est ante historiã
effluere: in ipsa autẽ historia succingi.

Capitulum tertium

Igitur cũ sancta ciuitas habitaretur
in omni pace: leges aũt adhuc opti
me custodirentur propter onie pontifi
cis dispositionem & pietatem: & ani=
mos odio habetes mala: fiebat vt & ipsi
reges & principes locum fũmo honore
digniorem ducerent: & templum maxi
mis muneribus illustrarent: ita vt seleu
cus asie rex de redditibus suis prestaret
omnes sumptus ad ministerium sacrifi
ciorum pertinentes. Simon autem de
tribu beniamin prepositus templi con
stitutus: contendebat obsistẽte sibi pri=
cipe sacerdotum iniquum aliquid in ci
uitate moliri. Sed cum vincere omnia
non posset venit ad appollonium thar
see filium qui illo tempore erat dux ce=
le syrie & phenicis: & nunciauit ei pecu
niis in numerabilibus plenum esse era=
rium hierosolymis: & cõmunes copias
immensas esse que non pertinent ad ra
tionem sacrificiorum: esse autem pos=
sibile sub potestate regis cadere vniuer
sa. Cumq̃ retulisset ad regem apollonij
de pecuniis que delate erant: ille accitũ
heliodorum qui erat super negocia ei⁹
misit cum madatis vt predictam pecu=
niam transportaret. Statimq̃ heliodo
rus iter est agressus: specie quidem qua
si per celesyriam & phenicẽ ciuitates ef
set peragratur⁹ reuera autez regis pro
positum prefecturus. Sed cũ veniss̃et
hierosolymaz & benigne a fũmo sacer
dotem ciuitate esset exceptus narrauit
de dato indicio pecuniarum & cuius rei
gratia adesset aperuit. Interrogabat
autem si vere hec ita essent. Tunc tũm⁹
sacerdos ostendit deposita esse hec &
victualia viduarũ & pupillorum: quedã
vero esse hircani tobie viri valde emi=
nentis: in his que detulerat impius si=
mon. vniuersa autẽ argenti talenta esse
quadrigenta: & auri ducẽta: decipi vero
eos qui credidissent loco & templo qđ
per vniuersum mundum honoratur ꝓ
fulveneratione & sanctitate oĩno impos
sibile esse. At ille pro his que habebat
in mandatis a rege: dicebat omni gene
re regi ea esse deferenda. Constituta au
tem die intrabat de his heliodorus ordi
naturus. Non modica vero per vniuer
sa ciuitatẽ erat trepidatio. Sacerdotes
autem ante altare cum stolis sacerdota
libus iactauerunt se: & inuocabãt de ce
lo eũ qui de depositis legẽ posuit: vt his
qui deposuerant ea salua custodiret.

esse ãt possibile sub regis po
εἶναι δὲ δυνατὸν ὑπὸ τὴν τ βασιλέως ἐξ
testatẽ cadere hec. collocun⁹ ãt apo=
ουσίαν τίθεῖν παῦτα. συμμίξας δὲ ἀπολ
loni⁹ cñ rege: de nũciatio
λώνιος τῶ βασιλεῖ, περὶ τῶν μνυθέντων
ei pecuniꝰ manifestauit. ille ãt ele=
αὐτῶ χρημάτων ἐνεφάνισεν. ὁ δὲ προχει=
gẽs heliodoꝝ q̃ sup nego=
σάμενος ἡλιόδωρον τὸν ἐπὶ τῶν χρημά=
cia: misit dño mãdata: pe=
των, ἀπέστειλε δοὺς ἐντολάς, τὴν τῶν προ
dictaꝝ pecuniaꝝ asportatiõnẽ face=
θεσμιθέντων χρημάτων ἐκκομιδὴν ποιήσα=
re. statim ãt heliodoꝝ fecit
σθαι. εὐθέως δὲ ὁ ἡλιόδωρος ἐποιεῖτο τὴν
iter: ipa q̃dẽ specie q̃si q̃ p ce=
πορείαν, τῇ μὲν ἐμφάσει ὡς πρὸς πάσας τὰς κατὰ κοί
lẽ syrie τ phenicẽ ciuitates pagratur⁹:
λην συρίας καὶ φοινίκην πόλεις ἐφοδεύειν,
re ãt regis ꝓpositũ
τῷ πράγματι δὲ τὴν τ βασιλέως προθεσιν
ꝓfecturꝰ. cñ veniss̃et ãt in hierusalẽ:
ἐπιτελεῖν. παραγενόμενος δὲ εἰς ἱεροσόλυμα,
τ benigne a fũmo sacerdote vr̃bis
καὶ φιλοφρόνως ὑπὸ τ ἀρχιερέως τῆς πόλε
suscepꝰ cẽt: ꝓpositũ de facto
ως ἀποδηχθείς, ἀνέθετο περὶ τ γεγονότος
inditio: τ cũ⁹ gr̃a adeꝝat ostẽ
ἐμφανισμοῦ, καὶ τίνος ἕνεκεν παρεσι δεσά
dit. interrogabat ãt si reuera hec
φησεν. ἐπυνθάνετο δὲ εἰ ταῖς ἀληθείαις παῦ
sic se haberẽt. at fũmo sacer
τα οὕτως ἔχοντα τυγχάνει. τοῦ δὲ ἀρχιερέ
dote ostẽdente depolita esse vidua
ως ὑποδείκναντος παραθήκας εἶναι χηρῶν
ꝝ o:phanoꝝ: q̃dã ãt ꝝ hircani filij to=
καὶ ὀρφανῶν, τινὰ δὲ καὶ ἀργυρου τοῦ τωβί
bie valde viri in excellẽtia posit⁹:
ου σφόδρα ἀνδρὸς ἐν ὑπεροχῇ κειμένου,
nõ vt calũniat⁹ fuerat impi⁹ simon.
οὐχ ὡς ἀκαθάλλων ἦν ὁ δυσεβὴς σίμων. τὰ
at vniuersũ argẽti q̃drigẽta talẽta:
δὲ πάντα ἀργυρίου τετρακόσια τάλαντα,
auri ãt ducẽta. imuria affici eos q̃ cre
χρυσίου δὲ διακόσια. ἀδικεῖσθαι δὲ τοὺς πε
didissent loci sctitati τ
πιστευκότας τῇ τ τόπου ἁγιωσύνῃ καὶ τοῦ
honorati ꝓ vniuersũ mũdũ.
τετιμημένου κατὰ τὸν συμπαντα κόσμον.
tẽpli venerationi τ integritati: oĩno
ἱεροῦ σεμνότητι καὶ ἀσυλίᾳ. παντελῶς
difficile esse. at heliodoꝝ ꝓpt̃ q̃ habuit re
ἀμήχανον εἶναι. ὁ δὲ ἡλιόδωρος διὰς ἔχε βα
gia mãdata: oĩno dicebat in re
σιλικὰς ἐντολάς, πάντως ἔλεγεν εἰς τὸ βα
gili referẽda hec esse. cõstitutẽs
σιλικὸν ἀναληπτέα παῦτα εἶναι. παρ' ἡμέρα δὲ
simlr ãt die intrabat de his cõsi=
καὶ ἡμέραν εἰσήει τὴν περὶ τούτων ἐπίσκε
liũ ordinaturꝰ. fuit ãt nõ modica in oi
ψιν διοικησόμενος. ἦν δὲ οὐ μικρὰ καθ' ὅλην
ciuitate trepidatio. at sacerdotes ãte alta
τὴν πόλιν ἀγωνία. οἱ δὲ ἱερεῖς πρὸ τ θυσι
re in sacerdotalib⁹ stolis tacta=
αστηρίου ἐν ταῖς ἱερατικαῖς στολαῖς βίπτον
tes scipos: inuocabãt in celũ cũ q̃
τες ἑαυτοὺς, ἐπεκαλοῦντο εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν
de posito legẽ tulit: his q̃
περὶ παραθήκης νομοθετήσαντα, τοῖς πα
depositũt hec salua custodire.
ρακαταθεμένοις παῦτα σῶα διαφυλάξαι.

erat ät videt sūmi sacerdotis vultū vt
ñv δ' ὁρῶντα τὴν τοῦ ἀρχιερέως ψυχὴν τι
nerari mēte. mū aspect? τ
τρωσκεδ'αι τὴν διανοιαν. ἢ παρ' ὅτις καὶ τὸ
colorīs immutatio: declarabat cā q̄
τῆς χρόας μεταλλαγμάτων, ἐνέφαινε τὴν
in anima turbationē. circūfusa erat cū circa
κατὰ ψυχὴν ἀγωνίαν. περιεκέχυτο γὰρ πρὸ
virum formido q̄dā τ horror corporis.
τὸν ἄνδρα δέος τι καὶ φρικασμὸς σώματος.
pque manifest? efficiebat aspicientib?
δῆλον προδήλον ἐγίνετο τοῖς θεωροῦσι τὸ
in corde exīstēs dolor. alij ät de
κατὰ καρδίαν ἐνεστὼς ἄλγος. οἱ δ' ἐκ τῶν
domūs? gregari exīliebät ad popula
οἰκιῶν ἀγεληδὸν ἐξεπήδων ἐπὶ πανδημε
rē supplicationē. ḍa sūm? cratēra contē
μον ἱκετείαν, διὰ τὸ μέλλειν εἰς καταφρό
ptū venire loc?. succincte
νησιν ἔρχεσθαι τὸν τόπον. ὑπεζωμένας.
ät sub mānis mulieres cilitijs
δ' ὑπὸ ταῖς μασχάλαις γυναῖκες σάκκους
p viās cōsternēbat. at inclu
κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐστρώνυον. αἱ δὲ κατὰ
se virgines: alie q̄dē cōcurrebät
κλεῖσοι τῶν παρθένων, αἱ μὲν συνέτρεχον
ad ianuas: alie vo ad muros: q̄
ἐπὶ τοὺς πυλῶνας, αἱ δ' ἐπὶ τὰ τείχη, τι
dā ät p fenestras aspiciebät. vniuerse
νὲς δὲ διὰ τῶν θυρίδων ἐκίνησσον. πᾶσαι
ät p̄cedentes man? in celū:
δὲ προτείνουσαι τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν,
faciebät deprecatiões, miserari ät erat
ἐποιοῦντο τὴν λιτανείαν. ἐλεεῖν δ' ἦν τὴν τ̄
multitudinis cōmixte ruinā: τ ma
πλήθους ταμιγνῆ πρόσωσιν, τὴν τε μεγ
gni agonizātis p̄cipis sacerdotis expectationē.
γάλου ἀγωνιῶντος ἀρχιερέως προσδοκίαν.
hi q̄dē ita q̄ invocabät oipotentē dñz
οἱ μὲν οὖν ἐπεκαλοῦντο τὸν παγκρατῆ κύ
credita his q̄ crediderīt salua
τὰ πεπιστευθέντα τοῖς πεπιστευκόσι σῶα
seruare cū oi securitate.
διαφυλάττειν μετὰ πάσης ἀσφαλείας. ὁ
at heliodor? q̄s decreuerat p̄ficiebat. ibi
ät ἡλιόδωρος ὁ διεγνωσμένον ἐπετέλει. αὐ
ät eo cū satellitib? ad
τόθι δ' αὐτ' σὺν τοῖς δορυφόροις κατὰ τὸ
erariū. iā p̄sente: ipsum
γαζοφυλάκιον ἤδη παρόντος, ὁ τῶν πάν
τ̄ ois potestatis p̄incep? ostensū
καὶ πάσης ἐξουσίας δυνάστης ἐπιφάνειαν
magnū fecit. adeo vt oēs q̄ aūt
μεγάλην ἐποίησεν. ὡς τε πάντας τ̄ κατα
fuerāt cōuenire admirātes
πλήσαντας συνελθεῖν καταπλαγ'τας
dei virtutē: in dissolutionē τ timorē
τὴν τ̄ θεοῦ δύναμιν, εἰς ἔκλυσιν καὶ δειλίαν
cōtrariū enī. apparuit n. q̄dā equ?
τραπῆναι. ὥφθη γάρ τις ἵππος αὐτοῖς φο
bilē habēs sessorē: τ optimo opi
βερὸν ἔχων τὸν ἐπιβάτην, καὶ καλλίστη σα
mēto adornat?. iruerē ät cū impetu cō
γὴ διακεκοσμημένος. φερόμενος δὲ ῥύδην ἑνέ
cussit in heliodor? pores vngulas.
σεισε τῷ ἡλιοδώρῳ· τοὺς ἐμπροσθίους ὁπλὰς
ipe ät sessor videbat aurea. ar
ὁ δὲ ἐπικαθήμενος ἐφαίνετο χρυσῆν πανο
ma habere. alij ät duo apparuerūt
πλίαν ἔχων· ἕτεροι δὲ δύο προεφάνησαν
ei iuuenes robore q̄dē decori: opti
αὐτῷ νεανίαι τῇ ῥώμῃ μὲν ὑπερέχοντες, καλ

Iam vero qui videret sūmi sacerdotis
vultum: mēte vulnerabatur. Facies enī
& color imutatus: declarabat internus
animi dolorem. Circūfusa enim erat
mestitia quedam viro: & horror cor
poris: per quem manifestus aspicienti
bus dolor cordis eius efficiebatur. Alii
etiam congregati de domibus conflue
bant publica supplicatione obsecran
tes: pro eo q̄n cōtēptū locus esset vē
turus. Accinctecq; mulieres cilitiis pec
tus pplateas cōsternebāt sed & virgines
que conclusē erant: procurrebant ad
ostiam: alie autem ad muros: quedam
vero per fenestras aspiciebant: vniuer
se autem protendentes manus in celū
deprecabantur. Erat enim misera cō
mixte multitudinis & magni sacerdo
tis in agone constituti expectatio. Et
hi quidem inuocabant omnipotentē
deum: vt credita sibi his qui crediderāt
cum omni integritate conseruarentur.
Heliodorus autem quod decreuerat p
ficiebat eodem loco ipse cui satellitib?
circa erarium presens. Sed spiritus om
nipotentis dei magnā fecit fue ostēsio
nis cuidentiam: ita vt omnes qui ausi
fuerant parere ei: ruentes dei virtute in
dissolutiones & formidinem conuerte
rentur. Apparuit enim illis quidā equ?
terribilem habens sessorē optimis ope
rimentis adornat?: isq; cum impetu he
liodoro priores calces elisit. Qui aūt
ei sedebat videbatur arma habere au
rea. Alii etiam apparuerunt duo iuue
nes virtute decori: optimi gloria specio
sisq; amictu qui circunsteterunt eum &
ex vtraq; parte flagellabant: sine inter
missione multis plagis verberantes.
Subito aūt heliodorus concidit in ter
ram: cumq; multa caligine circunfusū
rapuerunt atq; in sella gestatoria posi
tum eiecerunt. Et is qui cum multis
curforibus & satellitibus predictum in
gressus est erarium: portabatur nullo si
bi auxilium ferente manifesta dei co
gnita virtute. Et ille quidam per diuinā
virtutem iacebat mutus atq; omni spe
& salute priuatus. Hi autem dominum
benedicebant quia magnificabat locū
suum: & templum quod pauloante ti
more ac tumultu erat plenum: apparē
te omnipotente domino: gaudio & leti
cia impletum est. Tunc vero ex amicis
heliodori quidam rogabant confestim
onias vt inuocaret altissimum vt vitaz
donaret ei: qui in supremo spiritu erat
constitutus. Considerans autem sūm?
sacerdos: ne forte rex suspicaretur ma
liciam aliquam ex iudeis circa heliodo
rum consumatam: obtulit pro salute vi
ri hostiam salutarem. Cumq; sūmus sa
cerdos exoraret: iidez iuuenes eisdem
vestibus amicti astantes heliodoro di
xerunt. Onie sacerdoti gracias age:
nam propter eum tibi dominus vitam
donauit. Tu autem adeo flagella
tus: nuncia omnibus magnalia dei &
potestatem. Et his dictis non compa
ruerūt. Heliodor? autē hostia deo obla
ta: & votis magnis promissis eiq viuere

mi ät gr̄ia: spectosi ät amic
λισοι δὲ τῇ δόξῃ, διαπρεπεῖς δὲ τὴν περι
ctu. q̄ τ astātes ex vtraq; par
βολήν. οἱ καὶ παρασάντες ἐξ ἑκατέρου μέ
te: flagellabāt cū incessanter. multas
ρους, ἐμασίγουν αὐτὸν ἀσπαλεύτως. πολλὰς
incutientes ei plagas. subito ät
ἐπιρριπτοῦντες αὐτῷ πληγάς. ἄφνω δὲ
cadentē in terra τ multa caligine
πεσόντα πρὸς τὴν γῆν καὶ πολλῷ σκότει
circūfusum: corripiētes τ in ge
περιχυθέντα, συναρπάσαντες καὶ εἰς φο
statoria sella iponētes cōsi nup cū multa fur
ρεῖον ἐνθέντες, τὸν ἄρτι μετὰ πολλῆς πα
tione τ oib? intellitib? in pre
ραδρομῆς καὶ πάσης δορυφορίας εἰς τὸ προ
dicti ingressus erat erarii: ferebät
ειρημένον εἰσελθόντα χαλκοφυλάκιον, ἕτερον
amitto adiutū ipm armis stantē: ima
ἀβοηθήτον αὐτὸν τοῖς ὅπλοις καθεστῶτα, φα
nifeste dei potentiā cognoscentē.
νερῶς τὴν τ̄ θεοῦ δυναστείαν ἐπεγνωκότα.
τ ille q̄dē p̄ diuinā virtutē mut?
κωτὸ μὲν διὰ τὴν θείαν ἐνέργειαν ἄφωνος
τ oi primū? spe τ salute
καὶ πάσης ἐστερημένος ἐλπίδος καὶ σῴας
facebat. hīät dīz benedicebät q̄ magni
ἔρριπτο. οἱ δὲ τὸν κύριον εὐλόγουν τὸν θαυμαστὸν
ficauerat sui locū. τ paulo an
δοξάσαντα τὸν ἑαυτ̄ τόπον. καὶ τὸ μικρῷ πρό
te tumore τ tumultu pleni tēpli:
τερον θέους καὶ παραχῆς γέμον ἱερόν. τοῦ
oipotente apparēte dño: gaudio
παγκρατόρος ἐπιφανέντος κυρίου, χαρᾶς
τ letitiā ipletū est. ītaūm ät q̄
καὶ εὐφροσύνης ἐπεπλήρωτο. ταχὺ δ' τις
dā ex heliodori amicis rogābät oni
νες τῶν τ̄ ἡλιοδώρου συνήθων δέησιν τὸν ἐνί
am vt inuocaret altissimū: τ vitā
αν ἐπικαλέσασθαι τὸν ὕψιστον, καὶ τὸ ζῆν
donaret ei q̄ omnino in vltimo spi
χαρίσασθαι τῷ παντελῶς ἐν ἐσχάτῃ πνοῇ
cōstituī? erat. in suspitione ät fact? p̄ceps
κειμένῳ. ὑποπτεύσας δὲ ἡ βασιλεὺς ὁ ἀρχιε
sacerdotis ne forte opinionē rex hēret: ma
ρεὺς μήποτε διαλάβῃ τὸ βασιλεὺς χᾶ, κα
liciā aliq̄ circa heliodor? a
κοεργίαν τινὰ πρὶ τὸν ἡλιόδωρον ὑπὸ τῶν
iudeis cōsumatā esse: obtulit ho
Ἰουδαίων συντετελέσθαι, προσήγαγε θυσί
stiā pro . viri salute. faciēte
αν ὑπὲρ τῆς τ̄ ἀνδρὸς σῳίας. ποιουμένου
ät sūmo sacerdote p̄pitiationē: ipse iune
δὲ τ̄ ἀρχιερέως τὸν ἱλασμόν, οἱ αὐτοὶ νεα
nes iter. apparuerūt heliodoro in
νίαι πάλιν, ἐφάνησαν τῷ ἡλιοδώρῳ ἐν ταῖς
eisdē vestib? amicti: τ stātes
αὐταῖς ἐσθήσεσιν ἑστηκότες, καὶ εἶπαν
dixerūt: multas onie p̄ncipi sacerdotū gra
εἶναν, πολλὰς τῷ ὀνίᾳ τῷ ἀρχιερεῖ χάρι
tias habe. p̄p̄t. n. cū tibi donauit vitā
τας ἔχε. διὰ τὸν αὐτόν σοι κεχάρισται τὸ ζῆν
dño. tu ät de celo flagellat? ntī
ὁ κύριος. σὺ δὲ ἐξ οὐρανοῦ μεμαστιγωμένος
cta oib? magnā dei potestatē.
γελε πᾶσι τὸ μεγαλεῖον τ̄ θεοῦ κράτος.
hec ät cū dixisset disparētes sancti sunt. at
ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀφανεῖς ἐγένοντο. ὁ δὲ
heliodor? sacrificiū offerēs dño
ἡλιόδωρος θυσίαν ἀνενέγκας τῷ κυρίῳ
τ vota maxima vouēs ei q̄ vitā
καὶ ὑχὰς μεγίστας ἐνξάμενος τῷ τὸ ζῆν

cōcessit: τ onie gr̄ias agēs
περιποιησαιτι, καὶ τὸν ἰνίαν ἀσπασάμενος
rediit cū exercitu ad regē. Testabatur autē omnibus ea que sub ocu
lis suis viderat opera magna dei. Cum autem rex interrogasset heliodorū qs
esset aptus adhuc semel hierosolymam mitti: ait. Si quem habes hostem aut
regni tui insidiatorem: mitte illuc & flagellatum eum recipies: si tamen eua
serit eo q̄ in loco sit vere dei quedam
virtus. Nam ipse qui habet in celis ha
bitationem visitator & adiutor est loci
illius: & venientes ad malefaciendum
percutit ac perdit. Igitur de heliodoro
& erarii custodia ita res se habet.

Capitulum quartum.

SImon autem predictus pecuniarū
et patrie delator: male loquebatur
de onia tanq; ipse heliodorum instigat
set ad hec: & ipse fuisset inventor malo
rum: prouisorenq; ciuitatis ac defenso
rem gentis fue: & emulatores legis dei
audebat insidiatorem regni dicere. Sed
cum inimicitie intantum procederēt:
vt etiam per quosdam simonis ne
cessarios homicidia fierent: considerās
onias periculum cōtentionis: & appol
lonium insanire vt pote ducem celessy
rie & phenicis ad augendam malitiam
simonis: ad regem se contulit: non vt ci
uium accusator: sed comunem vtilita
tem apud semetipsum vniuerse multi
tudinis considerans. Videbat enim si
ne regali prouidentia impossibile esse
pacem rebus dari: nec simonem posse
cessare a stulticia sua. Sed post seleuci vi
te excessum cū suscepisset regnum an
tiochus qui nobilis appellabatur: amā
biebat iason frater onie sūmum sacer
dotium: adito rege promittens ei argen
ti talenta trecenta sexaginta: & ex red
itibus aliis talēta octoginta. Super hoc
promittebat: & alia centum quinqua
ginta: si potestati ei? concederetur gym
nasium & ephebiam sibi cōstituere: &
eos qui in hierosolymis erāt antioche
nos scribere. Quod cum rex annuisset
& obtinuisset principatū: statim ad gē
tilem ritum contribules suos transfer
re cepit & amotis his que humanitatis
causa iudeis a regibus fuerant constitu
ta: per ioannem patrez eupolemi: qui
apud romanos de amicitia & societate
functus est legatione legitima ciuium
iura destituēs prauа instituta fanciebat.
Et enim ausus est sub ipsa arce gymna
siū constituere: & optimos quosq; ephe
borum in lupanaribus ponere. Erat
autem hoc non initium fed incremen
tum quoddam & profectus gentilis &
alienigene conuersationis: propter im
pii & non sacerdotis iasonis nefarium
& inauditum scelus ita vt sacerdotes iā
nō circa altaris officia dediti essent: sed
contēpto templo & sacrificiis negletis
festinarent participes fieri: palestre &
prebitionis eius iniuste: & in exercitiis
disci: & patrios qdē honores nihil hēn
tes grecas gr̄ias optimas arbitrabatur.

stultitie. cū cōmutassent ät vitā se
τῆς ἀνοίας. μεταλλάξαντας δὲ τὸν βίον σε
leuc?: τ suscepisset regnū
λεύκου, καὶ παραλαβόντος τὴν βασιλείαν
antioch? q̄ cognominat? est nobilis:
ἀντίοχον τ̄ προσαγορευθέντος ἐπιφανοῦς,
ambuit iason frater onie sūmi
ὑπενόθευσεν ἰάσων ὁ ἀδελφὸς ὀνίου τὴν ἀρ
sacerdotiū: promittēs regi
χιερωσύνην, ἐπαγγελλάμενος τῷ βασιλεῖ
ppt cōsecutionē argēti talēta tricēta sexaginta
δ' ἐκ τευξέως ἀργυρίου τάλαντα ἑξήκοντα
supra trecēta: τ redū cuiuslā
πρὸς τοῖς τριακοσίοις, καὶ προσόδου τινὸς
alij talēta octoginta. ad ät hec
ἄλλης τάλαντα ὀγδοήκοντα. πρὸς δὲ τού
p̄mittebat τ alia cōstituta
τοις ὑπισχνεῖτο καὶ ἕτερα διαγράψειν
quinquaginta ad cētū: si cōcē
πεντήκοντα πρὸς τοῖς ἑκατόν, ἐὰν ἐπιτρέ
dak p̄ porcētē ei? gymnasiū
χωρηθῇ δὲ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ, γυμνάσιον
τ ephebiā sibi cōstituere τ in
καὶ ἐφηβίαν αὐτῶ συσήσασθαι καὶ τοὺς ἐν
hierosolymis ātiochēs scribere: cū an
ἱεροσολύμοις ἀντιοχεῖς ἀναγράψαι. ἐπινεύ
nuisset ät rex τ ꝓcipatū ob
σαντος δὲ τ̄ βασιλέως καὶ τῆς ἀρχῆς κρα
tinuisset: statī ad greci ritū
τήσας, εὐθέως ἐπὶ τὸν ἑλληνικὸν χαρακτῆ
cōtribules trāstulit: τ q̄ posita erāt
ρα τοὺς ὁμοφύλους μετῆγε,, καὶ τὰ κείμενα
iudeis mūnera regia p̄ ioan
τοῖς Ἰουδαίοις φιλάνθρωπα βασιλικὰ διὰ Ἰωάν
nē patrē eupolemi: q̄ fecit
νου τοῦ πατρὸς εὐπολέμου, τοῦ ποιησαμέ
legatione p̄o amicitia τ societa
νου τὴν πρεσβείαν ὑπὲρ φιλίας καὶ συμμα
te apud romanos: amouit. τ
χίας πρὸς τοὺς ῥωμαίους, παρώσαντο. καὶ
q̄dē legitimas soluēs politias:
τὰς μὲν νομίμους καταλύων πολιτείας,
prana instituta inouabat. ꝑōte eiꝰ
παρανόμους θεσμοὺς ἐκαίνιζεν. ἀσμένως γὰρ
sub ipam arcē gymnasiū edifica
ὑπ' αὐτὴν τὴν ἀκρόπολιν γυμνάσιον καθίδρυ
uit: τ optimos ephebiorū subsīt
σε, καὶ τοὺς κρατίστους τῶν ἐφήβων ὑπωπ
tuēs: sub velum duxit. erat ät sic occa
τάσων, ὑπὸ πέπασον ἤγε. ἦν δ' οὕτως ἀκρ
sio q̄dā gētilitatis: τ p̄fect? alienigene
μήτις ἑλληνισμοῦ, καὶ πρόσβασις ἀλλοφυ
uersationis. ppt impiū τ nō sūmi sa
λισμοῦ διὰ τὴν τ̄ ἀσεβοῦς καὶ οὐκ ἀρχιε
cerdotis iasonis ciminis scel?:
ρέως ἰάσωνος ὑπερβαλλουσαν ἀνάγνειαν,
ita vt nō vltra circa altaris mini
ὡς τε μηκέτι περὶ τὰς τ̄ θυσιαστηρίου λει
steria p̄pti essent sacerdotes. sed
τουργίας πρόθυμους εἶναι τοὺς ἱερεῖς. ἀλλὰ
ipz q̄dē tēpli cōtēnentes τ sacrifi
τ̄ μὲν νεὼ καταφρονοῦντες καὶ τῶν θυσιῶν
cia negligētes: festinabāt ptic̄pes eē q̄ in
ὧν ἀμελοῦντες, ἔσπευδον μετέχειν τῆς ἐν
palestra iniuste exhibitiōis. pōst
παλαίστρα παρανόμου χορηγίας. μετὰ τὴν
disci. p̄uocationē. τ q̄dē patrios
τοῦ δίσκου πρόκλησιν. καὶ τὰς μὲν πάτρους
honores in nihilo ponētes: sed gre
τιμὰς ἐν οὐδενὶ τιθέμενοι, τὰς δὲ ἑλλη
cas gr̄ias optimas arbitrātes
νικὰς δόξας καλλίστας ἡγούμενοι ccc

γρε τ γρα habuit eos graue infor
ων καὶ χαίρειν ἔχειν αὐτοὺς χαλεπῶ περί=
tumiſ. τ ἃ emulabant mores τ oi
σασις. καὶ ὧν ἐμίλουν τὰς ἀγωγὰς καὶ κα
no volebāt ſimiles eſſe: hos ho=
θ' ἅπαν κώλευον ἑρμολιοῦσθαι, τοὺς πολε=
ſtes τ punitores habuerūt. ipie agere.n.cōtra
μίους καὶ τιμωρητὰς ἔχον. ἀσεβεῖν παρ' εἰς
diuinas leges nō facile ſed τ hec
τοὺς θείους νόμους οὐ ῥᾴδιον, ἀλλὰ καὶ παῦ
ſequēs tps declarabit. cū celebraret
τα ὁ ἀκόλουθος καιρὸς. δηλώσει. ἀγομένου
ãt ſinquēnalis agon in tyro τ
δὲ πενταετηρικοῦ ἀγῶνος ἐν τύρῳ καὶ τ
rex adeſſet: miſit iaſon
βασιλέως παρόντος, ἀπέστειλεν ἰάσων ὁ
ſceleſt⁹ ſacrox, peiratores vt ab hieroſolymis au
μιαρὸς θεωροὺς ὡς ἀπὸ ἱεροσολύμων ἀν
tiochēſes ponātes argēti drach=
τιοχέας παρακομίζοντας ἀργυρίου δραχ
mas trecētas in herculis ſacri
μὰς τριακοσίας εἰς τὴν τ ἡρακλέους θυσί
ficiū: ſed τ poſtulauerūt dēi aſportauerāt ne
αν, ἀλλ' ἠξίωσαν οἱ παρακομίσαντες μὴ
expēderent in ſacrificio, ꝓpter ãt ponti
χρῆσθαι πρὸς θυσίαν. ἕνεκα δὲ τῶν παρα
tes in triremiſ fabrica
κομιζόντων εἰς τὰς τῶν τριήρεων κατα=
tiones. miſſo ãt in egyptū apoſ=
σκευάς. ἄσπασάλευρος δὲ εἰς αἴγυπτον ἀπολ
lonio filio meneſthei ꝓpt primates
λωνίου τ μενεσθέως διὰ τὰ πρωτοκλήσια
philometoris regis: ſuſpicās
τοῦ φιλομήτορος βασιλέως, μεταλαβὼν
antioch⁹ atiēnū eſt ſinꝫ facti
ἀντίοχος ἀλλότριον αὐτὸν τῶν αὑτ γεγο
eſſe reu: ꝓpte ſecurita=
νέναι πραγμάτων, τῆς καθ' αὑτὸν ἀσφαλεί
tis curā habuit. vnde in ioppen ve=
ας ἐφρόντισεν. ὅθεν εἰς ἰόππην παραβὰς
nēs ꝓfect⁹ eſt. in hieroſolyma. magni
μέθως κατήντησεν εἰς ἱεροσόλυμα. μεγαλο
fice. ãt a iaſone τ ciui=
λομερῶς δὲ ὑπὸ τοῦ ἰάσωνος καὶ τῆς πό=
tate accept⁹: eſt facta⁹ τ ꝑcla
λεως ἀποδοχείς, μετὰ δαδουχίας καὶ βο
matiōib⁹ ſuſcept⁹ ē. poſtea ſic in phenīcia
μῶν εἰσεδέχθη. εὐθύτως εἰς τὴν φοινίκην
cū exercitu abijt. poſt ãt triēnij tē=
κατεστρατοπέδευσεν. μετὰ δὲ τριετῆ χρό
pus miſit iaſon menelaū pre
νον ἀπέστειλε ἰάσων μενέλαον τὸν τοῦ προ
dict⁹ ſimonis fratrē: portā=
εἰρημένου σίμωνος ἀδελφόν, παρακο=
tē pecunias regi: τ de
μίζοντα τὰ χρήματα τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ
negocijs neceſſarijs cōmonitiones
πραγμάτων ἀναγκαίων ὑπομνηματισμοὺς
facturꝰ. ille ãt cōnēdat⁹ regi τ
τελέσοντα. ὁ δὲ συναθεὶς τῷ βασιλεῖ καὶ
magnificijs ei aſacie poteſta
μεγάσας αὐτὸν τῷ προσώπῳ τῆς ἐξουσί
tis: in ſemetipꝫ retorſit ſſimū ſacerdo
ας, εἰς ἑαυτὸν κατήντησε τὴν ἀρχιερωσύ
tiū ſuperās iaſonē talētis ar
νην ὑπερβαλών. τὸν ἰάσωνα τάλαντα ἀρ
gēti trecētis. eſt cepiſſet ãt. regia
γυρίου τριακόσια. λαβὼν δὲ τὰς βασιλικὰς
mādata⁹ venit: eſt⁹ ſſimo ſacerdotio
ἐνταλὰς παρεγένετο, τῆς μὲν ἀρχιερωσύνης
nihil ⁊ digni ferēs: fimores ãt crudelis tyrā=
οὐδὲν ἄξιον φέρων, θυμοὺς δὲ ὠμοῦ τυράν
ni τ fere barbare ipet⁹ habēs. τ
νου καὶ θηρὸς βαρβάρου ὁρμὰς ἔχων. καὶ ὁ
dē iaſon ꝺ ꝓpūs frātrē circū
μὲν ἰάσων ὁ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ὑπονοθεύ=
uenerat: circūuent⁹ ab alio ꝓfugus in
σας, ὑπονοθεύεις ὑφ' ἑτέρου φυγὰς εἰς τὴν
ammanitē regionē expulſus eſt, at menela
ἀμμανίτιν χώραν συνήλασε. ὁ δὲ μενέλα
us ipm dē ꝓcipatū obtinuit: ſed de,pmiſ
ος τῆς μὲν ἀρχῆς ἐκράτει, τῶν δὲ ἐπαγ
ſis regi pecunijs nihil
γελθέντων τῷ βασιλεῖ χρημάτων οὐδὲν
bñ diſpōcbat. faciēte ãt exactionē
εὐτάκτει. ποιουμένου δὲ τὴν ἀπαίτησιν
ſoſtrato arces ꝓpoſito:
σωσράτου τοῦ τῆς ἀκροπόλεως ἐπάρχου,
ad hāc cū erat vectigaliū exactio:
πρὸς τοῦτον γὰρ ἦν ἡ τῶν διαφόρων πρᾶξις,
obꝫ cauſam ipi duo a rege vo=
δύο αἰτίαν οἱ δύο ὑπὸ τ βασιλέως προ
cati ſunt: τ dē menela⁹ reli=
σκληθέντες, καὶ ὁ μὲν μενέλαος ἀφεθεὶς
quit ſſimi ſacerdotij ſucceſſōē lyſimachū
τε τῆς ἀρχιερωσύνης διάδοχον λυσίμαχον
ſui frātrē: ſoſtrat⁹ ãt crateē
τὸν ἑαυτ ἀδελφόν, σώσρατος δὲ κράτητε
ti ⁊ cypr̃ios. cū talia ãt cōſtitue=
τὸν ἐπὶ τῶν κυπρίων. τοιούτου δὲ συνεσ=
rent: cōtigit tarſenſes τ mallotas di
κότων, συνέβη ταρσεῖς καὶ μαλλώτας σα
cordes eē: ꝓpterea ꝙ antiochidi cōcubine re
σιάζειν, διὰ τὸ ἀντιοχίδι τῇ παλλακῇ τ βα
gnis in dono darent⁹. feſtināter itaꝫ rex
σιλέως ἐν δωρεᾷ δίδοσθαι. θᾶττον οὖν ὁ βα
venit ſedare reos: relin
σιλεὺς ἦκε καταῤῥέλαι τὰ πράγματα, κατα
quēs ſuffectū ādronicū exijs ꝺ in di
λιπὼν τὸν διαδεχόμενον ἀνδρόνικον τῶνδε ἐξη
gnitate poſiti erāt. rat⁹ ãt menela⁹
γματε poſiti erāt. rat⁹ ãt menela⁹
ὡματι κειμένων. νομίσας δὲ ὁ μενέλαος
accepiſſe opportunitatē bonā: aurea vaſa q̃dā
εὐκαιρίαν εἰληφέναι καιρὸν εὔφυῆ, χρυσώματά τινα
ſcēpli furat⁹ donauit
τῶν τοῦ ἱεροῦ νοσφισάμενος ἐχαρίσατο τῷ
andronico: τ alia vēdiderat
ἀνδρονίκῳ, καὶ ἕτερα ἐτύγχανε πεπρακὼ
ings tyro τ ijs q̃i circuitu ciuitatib⁹. τ cū ma
ὡς τε τύρου καὶ τὰς κύκλῳ πόλεις. ὡς σα
niteſte cognouiſſet onias: arguebat rece=
φῶς ἐπεγνωκὼς ὁ ὀνίας, ἀπήλεγχεν ἐπὶ τοῦ
dens in tuti loci: in daphne
κεχωρηκὼς εἰς ἄσυλον τόπον, ἐπὶ δάφνης
q̃ ad antiochiā poſita ē. vnde mene
τῆς πρὸς ἀντιόχειαν κειμένης. ὅθεν ὁ μενέ
la⁹ accipiēs ſecretū andronicū hortaba=
λαος λαβὼν ἰδίᾳ τὸν ἀνδρόνικον παρεκά
tur interficere oniam. ille ãt ve=
λει χειρώσασθαι τὸν ὀνίαν. ὁ δὲ παρα
nies ad oniam⁹ τ pſuaſus ⓒ
μείσας ἐπὶ τὸν ὀνίαν καὶ πεισθεὶς ἐπὶ
dolo τ accept⁹ ⓒ iuramētis⁹ dextrā
δόλῳ καὶ δεξιαδεὶς μεθ' ὅρκων, δοὺς δεξιὰν
q̃ in ſuſpitione poſit⁹: ꝓpterea de
καίπερ ἐν ὑποψίᾳ κείμενος, ἔπεισεν ἐκ τ
aſylo ꝓcedere. quē τ ſtatim cō
ἀσύλου προελθεῖν. ὃν καὶ παραχρῆμα κα
cluſit nō veri⁹ iuſticiā: obꝫ
τέκλεισεν οὐκ ἀιδιδεὶς τὸ δίκαιον. δι' ἣν
cauſam nō ſolū iudex: multi ãt τ
αἰτίαν οὐμόνον ἰουδαῖοι, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν
alieꝫ gētiū indignabant⁹ τ moleſte ferebāt
ἄλλων ἐθνῶν ἐδυσχέραινον καὶ ἐδυσφόρουν

ob viri iniuſtā necē. at re=
ἐπὶ τῷ τ ἀνδρὸς ἀδίκῳ φόνῳ. οὐ δὲ βασι
ge regreſſo ex cilicie
λέως ἐπανελθόντος ἐκ τῶν κατὰ κιλικίαν
locis: occurrerūt ciuitatis iudei
τόπων, ἐνετύγχανον οἱ κατὰ πόλιν ἰουδαῖοι
ſimulq̃ abominātib⁹ τ
συμμισοπονηρούντων καὶ τῶν ἑλλήνων,
ꝓpter ꝙ ſine cauſa onias interfectus fue
ὑπὲρ τ παρὰ λόγον ὀνίαν ἀνῃρημένου ἐ=
rat. ex animo igit antioch⁹ triſtat⁹
ρατ. ἐξ ἀνιμῶ ἰγὶ antioch⁹ τριστατ⁹
ⓒ au. ⁊ uxiꝰ οὖν ὁ ἀντίοχος ἐπιλυπηθείς
τ uerſus in miam: τ lachrymās ob
καὶ τρεπτὸς εἰς ἔλεον, καὶ δακρύσας διὰ
mortui ſobrietatē τ mul=
τὴν τ μετριοπάθειαν τοῦ τεθνηκότος καὶ πολ
tā modeſtiā: τ inceſtus furore: ſta=
λὴν εὐταξίαν, καὶ πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς, πρᾶ
tim andronici purpurā aufe=
ξαι τὸν τ ἀνδρονίκου πορφύραν περι
rens τ veſtes ſcindēs: cir=
ελούθησε καὶ τοὺς χιτῶνας περιρρήξας, πε
cūducens per tota ciuitatē in ipa
ριαγαγὼν καθόλην τὴν πόλιν ἐπ' αὐτὸν τὸν
loco vbi in oniā ipietatē cōmiſerat: illic
τόπον οὗπερ τὸν ὀνίαν ἠσέβησεν, ἐκεῖ
homicidā vita ꝓhibuit. dño cō=
τὸν μιαιφόνον ἀπεκόμισε. τ κυρίου τὴν ἀξί
digna ei pena retribuēte. factis ãt
αν αὐτῷ κολάσιν ἀπὸ δύνος. φοιδῶν δὲ
multis ſacrilegijs p ciuitatē
πολλῶν ἱεροσυλημάτων κατὰ τὴν πόλιν
a lyſimacho: cū menelai
ὑπὸ τ λυσιμάχου, μετὰ τῆς τοῦ μενελάου
conſilio. τ diuulgata extra fama: cō=
γνώμης. καὶ διαδοθείσης ἔξω τῆς φήμης, ἐπὶ
gregata ē multitudo aduerſus lyſimachū.
συνήχθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν λυσίμαχον.
vaſis aureis ⓒ multis exportatis.
χρυσωμάτων ἤδη πολλῶν διενηνεγθέων.
exercitio ãt turbus τ ira
ἐπεγερθέντων δὲ τῶν ὄχλων καὶ τῆς ὀρ
repleta: armās lyſi=
γῆς διεπιπολαζόντων, καθοπλίσας ὁ λυσί
mach⁹ ad tres mille incepit vti manib⁹
μαχος πρὸς τρισχιλίους κατήρξατο χειρῶν
iniquis duce quodā aurano pro
ἀδίκων προηγησαμένου τινὸς αὐράνου πρε
necto crate: nihil ãt mīn⁹ ꝙ
βεβηκότος τὴν ἡλικίαν, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τῇ
mēte. itelligēs ãt τ conatū
διανοίᾳ. συνιδὼν δὲ καὶ τὴν ἐπίθεσιν τ
lyſimachi: utriplēcu alij q̃dē ſa=
λυσιμάχου, συναρπάσαντες οἱ μὲν πλέ
ra: alij xo fuſtes validos: q̃dā ãt ex adia
τρους, οἱ δὲ ξύλων παχῆ, τινὲς δὲ ἐκ τῆς πα
cente cinere apꝫ: hēdētes mixtim: pro
ρακειμένης ἀσποδοῦ ῥαισσόμενοι φυρδὴν, ἔνε
iecerūt in lyſimachū. obqua
τίνα εἰς τοὺς περὶ τὸν λυσίμαχον. δι' ἣν
cauſam multos q̃dē eor vulneratos
αἰτίαν πολλοὺς μὲν αὐτῶν τραυματίας
fecerūt: alios xo t ꝓſtrauerūt: oēs
ἐποίησαν, τινὰς δὲ καὶ κατέβαλον, πάντας
xom fugā cōpulerūt. ipm ãt ſacrile
δὲ εἰς φυγὴν συνήλασαν. αὐτὸν δὲ τὸν ἱερόσυ
gū ꝓpe erariū interfecerūt.
λον παρὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἐχειρώσαντο.
de ãt his iſtabat indicijs aduerſus me
περὶ δὲ τούτων ἐνέστη κρίσις πρὸς τὸν με
nelaū. cū veniſſet ãt . rex
νέλαον. καταντήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως

de nece tanti viri iniuſta. Sed regreſſus regem de cilitie locis adierunt iudei apd antiochiam ſimul et greci: conquerentes de iniqua nece onie. Contriſtat⁹ ita eſt animo antiochus propter oniam: & flexus ad miſericordiam lachrymas fudit: recordatus defuncti ſobrietatem & modeſtiam. Accenſiq̃ animis adroni cum purpura exutum per totam ciuitatem iubet circūduci: & in eodem loco in quo in oniaꝫ impietatem cōmiſerat ſacrilegum vita priuari: domino illi condignam retribuente penam. Multis autem ſacrilegiis in templo a lyſimacho cōmiſſis menelai cōſilio & diuulgata fama: cōgregata eſt multitudo aduerſum lyſimachum multo iam auro exportato. Turbis autem inſurgentibus & animis ira repletis: lyſimachus armatis fere tribus milibus iniquis manib⁹ vti cepit: duce quodam tyrano etate pariter & dementia prouecto. Sed vt intellexerūt conatum lyſimachi: alii lapides: alii fuſtes validos arripuere: quidaꝫ vero cinerem in lyſimachum iecere. Et multi quidem vulnerati: quidam autem & proſtrati: omnes vero in fugam cōuerſi ſunt. Ipſum etiam ſacrilegum ſecus erarium interfecerunt. De his ergo cepit iudicium aduerſus menelaum agitari. Et cum veniſſet rex tyrum: adipm negocium detulerunt miſſi tres viri a ſenatu. iā xo ſuprantes
ὑπὸ τῆς γερουσίας. ἤδη δὲ ἀπελπισμένος
menela⁹ ꝓmiſit pecunias mul
ὁ μενέλαος ἐπαγγείλατο. χρήματα ἱκα=
tas ptolemeo dorymenis ad
νὰ τῷ πτολεμαίῳ τῷ δωρυμένους πρὸς
ſuadendū regi. vnde accipi=
τὸ πεῖσαι τὸν βασιλέα. ὅθεν ἀποστα=
ens ptolemeū in quodā atrio tēp̃
βὼν ὁ πτολεμαῖος εἰς τι περίσυλον ὡς
refrigeranti ſe regē a ſitia mutauit. τ
ἀναψύξαντα τὸν βασιλέα. μετέβαλε. καὶ
ipm q̃dē vniuerſe malicie reū mene=
τὸν μὲν τῆς ὅλης κακίας αἴτιον μενέ=
laū abſolut crimīibus:
λαον ἀπέλυσε τῶν κατηγορημάτων, οἷς
at miſeros: qui τ ſi apud ſcy=
ἂν ἐλεγχθεῖεν, ἀπελυθησαν ἂν ἀκατάγνω
thas cauſā dixiſſēt absolut eſſent innocen=
τοι. ἐλεγον, ἀπελυθησαν ἂν ἀκατάγνω
tes: hos inuite dānauit. cito
στοι, τοὺς μὴ θέλοντας ἐπέκρινε. ταχέως
ergo nunq̃ penā paſſi ſunt: pro
οὖν τὴν ἄθλιον ζημίαν ὑπέσχον, ὑπὲρ
cūiare τ populus τ ſacrū va=
πόλεως καὶ δήμων καὶ τῶν ἱερῶν σκευ
ſis cauſaꝫ plecti. obꝫ cauſam τ
ῶν προαγορεύσαντες. διὸν αἰτίαν καὶ
tyrij rem abominati q̃ ad
τύριοι μισοπονηρήσαντες τὰ πρὸς τὴν
ſepulturā cor magnifice ſuppedi=
κηδείαν αὐτῶν μεγαλοπρεπῶς ἐχορήγη
tauerūt. at menela⁹ ꝓpt potē
σαν. ὁ δὲ μενέλαος διὰ τὰς τῶν κρα=
tum auaritiā: mīri in
τούντων πλεονεξίας, ἔμενεν ἐπὶ τῆς
principatu crescēs malitia: magn⁹
ἀρχῆς ἐπαυξόμενος τῇ κακίᾳ, μέγας τῶν
cuiꝰ inſidiator cōſtitut⁹.
πολιτῶν ἐπίβουλος καθεστώς. Ca.5.

Circa ãt tps hoc fecun=
Περὶ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον τὴν δευτέ=
dā ꝓfectionē antioch⁹ in egyptū ꝓfect⁹
ραν ἔφοδον ὁ ἀντίοχος εἰς αἴγυπτον ἐστέλ
eſt. cōtigit ãt ꝙ vniuerſa ciuitate fere in die
λετο. συνέβη δὲ καθόλην τὴν πόλιν χεδὸν ἐφ' ἡ
bus quadraginta: videri in ae=
μέρας τεσσαράκοντα, φαίνεσθαι διὰ τῶν ἀέ
re currētes eqtes auratas ſtolas
ρων τρέχοντας ἱππεῖς διαχρύσους στολὰς
habētes: τ haſtas admodū cohortis ar=
ἔχοντας, καὶ λόγχας ὡσεὶ πρὸ ὀλίγου ἐξαλισμέ
matos: τ gladioꝝ eductiones: τ curſus
νους, καὶ μαχαιρῶν σπασμούς, καὶ εἴλας
equoꝝ ꝓ ordinē digeſtos: τ cōgreſſiones
ἱππων διατεταγμένας, καὶ προσβολὰς
ſcutoꝝ motus: τ ſpiculoꝝ multitudiné.
γενομένας, καὶ καταδρομὰς ἑκατέρων, καὶ
ἀσπίδων κινήσεις, καὶ πλαισίων πλῆθη,
τ telorꝫ iactꝰ: τ aureoꝝ ornamētoꝝ
καὶ βελῶν βολάς, καὶ χρυσῶν κόσμων
& ꝙ oīs generis loricas.
ἐκλάμψεις, καὶ παντοίους θωρακισμούς.
Optabāt ergo oēs rogabāt in bonū oſten=
εὐχὴ δὲ ἦν πάντες ἠξίουν ἐπ' ἀγαθῷ τὴν ἐπι=
dī cūctis fieri. cū fact⁹ eſt ãt
φάνειαν φαίνεσθαι. φοιδῶν δὲ

rumor: fallus: tāq; cōmutasset anti
λαλιᾶς ψευδοῦς, ὡς μεταλλαχόρος ἀντι
chus vitā: assumēs iason nō
ὀχου τὸν βίον, παραλαβὼν ὁ ἰάσων οὐκ
pauciores mille: repēte in
ἐλάττους τῶν χιλίων, αἰφνιδίως ἐπὶ τὴν
ciuitatē fecit impetū. ipīs ūt ad
πόλιν συντελέσαντος ἐπίθεσιν. τῶν δ' ἐπὶ
mux cōpulsis τ ad vltimū iā
τῶ τείχει συνελασθέντων καὶ τέλος ἤδη
apprehēsā ciuitate: menelā
καταλαμβανομένης τῆς πόλεως, ὁ μενέλαος
in arcē fugit. at iason
εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐφυγάδευσεν. ὁ δὲ ἰάσων
faciebat cedes ciuiū ppriox
ἐπαισχύνοντας φαγας τῶν πολιτῶν τῶν ἰδίων
inuerecundē: nō cogitās aduersus cognatos
ἀφειδῶς, οὐ συνῳδὸν τὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς
ꝓperitatē infortunij esse maximū. ar
ἐυμερίαν δυσημερίαν εἶναι τὴν μεγίστην. δο
bitrās ūt hostiū τ nō ciuiū regnū
κῶν δὲ πολεμίων καὶ οὐχ ὁμοεθνῶν τρόπαια
diuertere. uerūtū ꝓcipatū nō obti
κατα βάλλεσθαι. τῆς μὲν ἀρχῆς οὐκ ἐκρά
nuit. at finē iniquū pudorē
τησεν. τὸ δὲ τέλος τῆς ἐπιβουλῆς αἰσχύνην
accipiēs: ꝓfug' itē in
ἀπενηνεγκὼς λαβών, φυγὰς πάλιν εἰς τὴν ἀμμανῖτιν
abut. oēmq; igit malā reuerēcię, cōse
παρῆλθε. πέρας οὖν κακῆς ἀναιδοφυίας ἔτυ
cuꝑ' inclusus apd arctā ara
χεν ἐγκλεισθεὶς πρὸς ἀρέτην τὸν τῶν πά
dum tyrānū: ciuitatē ex ciuitate fugies
βων τύραννον, πάλιν ἐκ πόλεως φεύγων
psecutionē passus ab oīb': odio habitus vt
ἀνοσιώτατος ὑπὸ πάντων, συγκεκλεισμένος ὡς
legū trāsgressor: t execrabilis
τῶν νόμων ἀποστάτης, καὶ βδελυσσόμενος
vt patrie t ciuiū hostis: in
ὡς πατρίδος καὶ πολιτῶν δήμιος, εἰς
egyptū extrusus est. t vt pluribus pa
αἴγυπτον ἐξεβράσθη. καὶ ὡσεὶ χνοὺς τῆς πα
tric peregrīº: peregre periit
τρίδος ἀποξενώσας, ἐπὶ ξένης ἀπώλετο
ad lacedemonios delat': ūsi ob
πρὸς λακεδαιμονίους ἀναχθείς, ὡς δι' ἀλ τὴν
cognationē affectur' ꝓtectionē. t q̄ multitudinē
συγγένειαν τυφλοῦσθαι σκέπης. καὶ ὁ πλῆθος
insepultoꝝ abiecta: illamētar' facē' est: t se
ἀτάφων ἐπιβάς, ἀπενήνεκτο ἐφ' ἁπάσι, καὶ κη
pultura multa neq; patrio sepul
δείας οὐδ' ἧς τινα σφῶν οὐκ ἔτυχε πατρώου τά
chro ꝓcipaut. cū inuenissent ūt re
φου μετέχειν. προσεσόντων δὲ τῶ βασι
gi: ꝓ his q̄ facta erāt putauit rebella
λεῖ, πρὸ τῶν γεγονότων δι' ἃ λαβεν ἀσφα
turā indecā. vnde ꝓfect' ex egypto
τῶν τὴν ἰουδαίαν. ὅθεν ἀναζεύξας ἐξ αἰγύπτου
efferat' ratio: cepit q̄dē ciui
τεθηριωμένος τῇ ψυχῇ, ἐλαβε τὴν μὲν πό
tatē armis: t inſit militi
λιν δορυάλωτον. καὶ ἐκέλευσε τοῖς στρατιώ
bus iccrfecre crudeliter occurrentes:
ταις κατὰ τῶν ἀφειδῶς τοὺς ἐμπίπτοντας,
t in domos ascendēres trucī
καὶ τοὺς εἰς τὰς οἰκίας ἀναβαίνοντας κατασφά
dare. fiebāt ūt iuuenū t senior
φάζειν. γίνονται δὲ νέων καὶ πρεσβυτέρων
cedes: virox q̄ t mulier t
ἀναιρέσεις, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ
natox exterminiū: virginūq; t puerox
τέκνων ἀφανισμός, παρθένων τε καὶ νηπίων

falsus: rumor exisset: tanq; vita excessi
set antiochus: assumptis iasonī non mi
nus mille viris aggressus est ciuitatē re
pente. & ciuibus ad murum conuolan
tibus ad vltimum apprehensa ciuitate
menelaus fugit in arcez. iason uero nō
parcebat in cede ciuibus suis: nec co
gitabat prosperitatem aduersus cogna
tos malum esse maximus: arbitrās ho
stium & non ciuium se trophea captu
rum. Et principatum quidem non ob
tinuit: finem uero misdiarum suarū cō
fusionē accepit & profugus iterū abiit
in ammaniten. Ad ultimum in exitium
sui conclusus ab areta arabum tyranno
fugiens de ciuitate in ciuitatem: omni
bus odiosus vt refuga legum: & execra
bilis vt patrie & ciuiū hostis: in egyptū
extrusus est: & qui multos de patria
sua expulerat peregre perit lacedemo
nas profect' quasi pro cognatione ibi
refugium habiturus: et qui insepultos
multos abiecerat: ipse & illamentatus
& insepultus abicitur: sepultura neq;
peregrina usus neq; patrio sepulchro p
ticipans. Hisitaq; gestis suspicatus est
rex societates defecturos iudeos: & ob
hoc profectus ex egypto efferatis ani
mis ciuitatem quidem armis cepit. ius
sit autem militibus interficere: nec par
cere occurrentibus: & per domos asce
dentes trucidare. Fiebant ergo cedes iu
uenum ac seniorum: mulierum & na
torum exterminia: virginūq; & paru
lorum neces. Erant autem toto triduo
octoginta milia interfecti quadraginta
milia vincti: non minus autem uenum
dati. Sed nec ista sufficiūt. Ausus est etiā
intrare templum vniuersa terra sancti'
menelao ductore qui legum & patrie
fuit proditor. Et sceleſtis manibus su
mens sancta vasa que ab aliis regib' & ci
uitatib' erāt posita ad ornatū loci & glo
riā: cōtrectabat indigne & cōtaminabat.
Ita alienat' mente antiochus nō consi
derabat q̄ propter peccata habitantiū
ciuitatem modicum deus fuerat iratus:
propter quod & accidit circa locum des
pectio. Alioquin nisi contigissēt eos nil
tis peccatis esse inuolutos: sicut helio
dor' qui missus est a seleuco rege ad ex
poliandum erarium: eriam hic statim
aduenies flagellatis & repulsus vtiq;
fuisset ab audacia. Verum non propter
locum gentem: sed propter gentem lo
cum deus elegit. Ideoq; & ipse loc' par
ticeps factus est populi malorū: postea
autem fiet socius bonorum: & qui dere
lictus in ira dei omnipotentis est: iterū
in magni domini reconciliatione cum
suma gloria exaltabitur. Igitur antio
chus mille & octingentis ablatis de tē
plo talentis velociter antiochia' regref
sus est existimans se pre superbia terrā
ad naugandum: pelagus uero ad iter
agendum deducturum propter men
tis elationem.

trucidatōes. octo ūt decē milia in oīb'
σφαγαί. ὀκτὼ δὲ μυριάδες ἐν πᾶσαις
diebꝰ trib' interfecta sunt. quattuor
ἡμέραις τρισὶ κατεφθάρησαν. τέσσαρες
dēde in manus captiuitatē. nō min'
δὲ μὲν ἐν χειρῶν νομαῖς. οὐχ ἧττον δὲ τῶν
ingulatis vēdūti sunt. nō contēt' ūt
ἐσφαγμένων ἐπράσησαν. οὐκ ἀρκεῖς δὲ
hys aūlus est in vniuerse
τούτοις κατετόλμησεν εἰς τὸ πᾶσης τῆς
terre sanctissimū tēplū intrare: du
γῆς ἁγιώτατον ἱερόν, εἰσελθεῖν, ὁδη
ctor' habēs menelaū: t ce
γὸν ἔχων τὸν μενέλαον, τὸν καὶ τῶν νό
gū t patrie ꝓditorē fa
μων καὶ τῆς πατρίδος προδότην γεγο
ctū: t sceleſtis manibꝰ sacrā
νότα, καὶ ταῖς μιαραῖς χερσὶ τὰ ἱερὰ
vasa sumēs: t q̄ ab aliis re
σκεύη λαμβάνων, καὶ τὰ ὑπ' ἄλλων βα
gib' ꝓfana crāt ad augmētū t glo
σιλέων ἀναθέντα πρὸς αὔξησιν καὶ δό
riā loci t honorē: ꝑ pro
ξαν τοῦ τόπου καὶ τιμήν, ταῖς βε
fanis manib' cōtrectās. t elongatus
βήλοις χερσὶ συναύρων. καὶ ἐμετεωρί
est mēte antioch': nō vi
ζετο τὴν διάνοιαν ὁ ἀντίοχος, οὐ συνο
dēs q̄ ꝓpt' peccata ciui
ρῶν ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν τὴν πό
tatē habitantiū irat' fuit breui' do
λιν δικούντων ἀπωργισμένος βραχέως ὁ κύ
mun'. quāobrē fuit circa locū dispe
ριος. διὸ γέγονε περὶ τὸν τόπον τα
ctio. si ūt nō cōtigisset inuolutos
ῥασις. εἰ δὲ μὴ συνέβαινε πρόσοικεν
esse multis peccatis: sicut
εἶναι πολλοῖς ἁμαρτήμασι, καθάπερ
heliodor' missus a seleuco
ἡλιόδωρος ὁ ταμιεύσας ὑπὸ σελεύκου
rege ad visitatiōē erā
τὰ βασιλέως ἐπὶ τὴν ἐπισκεψιν τοῦ γαζο
tū: hic aduenies statim
φυλακίου, οὗτος προσχρεὶς παραχρῆμα
flagellat' repulsus fuisset ab audacia. uerū nō
μαστιγωθεὶς ἀνετράπη τοῦ θράσους. ἀλλ' οὐ
ꝓpter locū gētē: sed ꝓpt' gētē
διὰ τὸν τόπον τὸ ἔθνος, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔθνος τὸν
locū dūs elegit. ideoq; t ipe loc'
τόπον ὁ κύριος ἐξελέξατο. διόπερ καὶ αὐτὸς ὁ τό
ꝑticeps fact' gētis malox
πος συμμέτοχος τῶν τοῦ ἔθνους δυσπραγιῶν
rū euenerit: postea ꝓficiox t ioc' fuit.
γενήσεται, ὕστερον δὲ ἐυεργετημάτων ἐκοινώνη
t q̄ relictus fuit in oſpotēti
σε. καὶ ὁ κατα λειφθεὶς ἐν τῇ παντοκράτο
tis ira: iter' in magni do
ρος ὀργῇ, πάλιν ἐν τῇ τοῦ μεγάλου δε
mini reconciliatione cū omni gla
σπότου καταλαγῇ μετὰ πάσης δόξης
exaltar' est. igit' antioch' octingēta
ὑψωθήσεται. ὁ γοῦν ἀντίοχος ὀκτακόσια
supra mille auferēs ex
πρὸς τοῖς χιλίοις ἀπενεγκάμενος ἐκ τοῦ
tēplo talēta: velociter in antiochiā
ἱεροῦ τάλαντα, θᾶττον εἰς ἀντιόχειαν
petiit: existimās pre superbia
ἐχωρίσθη, διοίδμος ἀπὸ τῆς ὑπερηφανίας
ipam q̄dē terrā nauigabilē t mare am
τὴν μὲν γῆν πλωτὴν καὶ τὸ πέλαγος πο
bulabile factur' ꝓpt' elationē
ρευτὸν ποιῆσαι διὰ τὸν μετεωρισμὸν τῆς

cordia. reliquit ūt t ꝓpositos ad
καρδίας. κατέλιπε δὲ καὶ ἐπισκοπὰς τοῦ
afflictiōā gētē. in q̄dē hierosolymis philip
κακοῦν τὸ ἔθνος. ἐν μὲν ἱεροσολύμοις φίλιπ
pum: ipō q̄dē gne phrygē: at morē bar
πον, τὸ μὲν ἦθος φρύγα, τὸν δὲ τρόπον βαρ
barioꝝ hūem ꝙ to q̄ illi cōstituit. in ūt
βαρώτερον ἔχοντα τὸ κατασήσαντος. ἐν δὲ
garizi andronicū. ad ūt hoc menela
γαριζὶν ἀνδρόνικον. πρὸς δὲ τούτοις μενέλα
um q̄ pessime alios ſupbiebat
ον, ὃς χθίσα τῶν ἄλλων ὑπερήφανος τοῖς
in cines: inimicā ūt cōtra cues
πολίταις, ἀπεχθῆ δὲ πρὸς τοὺς πολίτας
indeos habēs mētionē. misit ūt
ἰουδαίους ἔχων διάνοιαν. ἔπεμψε δὲ τὸν
odiosū ꝓncipē apollonij cū exercitū
μυσάρχην ἀπολλωνίου μετὰ στρατεύματος.
viginti mille ūt supra duo mille: preci
δισμυρίους δὲ πρὸς τοῖς δισχιλίοις, προστά
pites q̄ erāt i ciate eōs interficere:
ξας τοῖς ἐν ἡλικίᾳ πάντας κατασφάξαι, τὰς
at mulieres t iuuenes vēdere. hic ūt
δὲ γυναῖκας καὶ νεωτέρους ἀπαλεῖν. οὗτος δὲ
venens in hierosolymā: t pa
παραβάλλων εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν εἴωθ
cifica se simulās: dein vsq; ad sancti di
νικὸν ὑποκρίσεις, ἐπιτηδεύσας τῆς ἁγίας ἡμέ
em sabbati. t accipiēs occa
ρας τοῦ σαββάτου. καὶ λαβὼν ἀφορμὰ
sos iudeos: hic q̄ erāt sub se vt arma
τους ἰουδαίους, τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν ἐξέτασαι
rent precepit: t egressos om
σίαν παρήγγειλε, καὶ τοὺς ἐξελθόντας πάν
nes ad spectandā trāsfodit. t
τας ἐπὶ τὴν θεωρίαν συνεξανέστησε. καὶ
in ciuitatē cū armis diffur
εἰς τὴν πόλιν σὺν ὅπλοις ὁπαδοις εἰσφέρ
rēs: ingentē pcussit multitudinē. indas ūt
ων· ἰούδας δὲ μακκαβαῖος δέκατος που ἀφειδὴς καὶ
maccabe' decim' fact' t
ὁ μακκαβαῖος δέκατος που ἀφειδὴς καὶ
recedēs in mōtāh' erat: more
ἀναχωρήσας ἐν τοῖς ὄρεσι μᾶλλον τρόπων
vinebat cū his q̄ erāt fact': t re
δέξη σὺν τοῖς μεθ' αὐτοῦ, καὶ τὴν χορ
mi cibo vescētes: ꝑcurabāt vt
τώδη τροφὴν σιτούμενοι, διετέλουν πρὸς
nō ꝑticipatē ex iquinatione.
τὸ μὴ μεταχθῆναι τοῦ μολυσμοῦ. Ca. 6.

Post nō multū ūt ipe mi
Μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον ἐξαπέστει
sit rex senē athenienſē: cōpelle
λεν ὁ βασιλεὺς γέροντα ἀθηναῖον, ἀναγκά
re iudeos vt trāsgrederent a
ζειν τοὺς ἰουδαίους μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν
paternis legib': t dei legib' nō
πατρώων νόμων, καὶ τοῖς τ θεοῦ νόμοις μὴ
gubernarent: cōtaminare ūt t q̄s erat i hieroso
πολιτεύεσθαι, μολύνειν δὲ καὶ τὸν ἐν ἱεροσο
lymis tēplū: t cognominare iouis olym
λύμοις νεοῖς, καὶ προσονομάσαι διὸς ὀλυμ
pij: t q̄ in garizim: prout erāt
πίου, καθὼς τὸν ἐν γαριζὶν, καθὼς ἐτύγχανον οἱ
locī habitātes: iouis hospitalis. difficile ūt
τοῦ τόπου οἰκοῦντες, διὸς ξενίου. χαλεπὸν δὲ
t graue erat turbis ꝓcepti
καὶ δύσκολες ἦν τοῖς ὅλοις ἡ ἐπίτασις τῆς
nedtic.
κακίας. τὸ μὲν γὰρ ἱερὸν ἀσωτίας καὶ κώ
tationib' a gētib' ipletū erat scorti
μων ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπεπλήρωτο ῥαθυ

Reliquit autem prepositos ad affligen
dam gentem: hierosolymis quidem phi
lippum genere phrygem moribus cru
deliorem eo ipso a quo constitutus est:
in garizim autem andronicum & me
nelaum qui grauius q̄ ceteri iminebāt
ciuibus. Cumq; appositus esset contra
iudeos: misit odiosum principem apol
lonium cum exercitu viginti & duobus
milibus: precipiens ei omnes perfecte
etatis interficere: mulieres ac iuuenes
vendere. Qui cum uenisset hierosoly
mam: pacem simulans quieuit vsq; ad
diem sanctū sabbati: & tunc feriatis iu
deis arma capere suis precepit. Omnes
q; simul qui ad spectaculū processerāt
trucidauit: & ciuitatem cum armatis dis
currens ingentem multitudinem; pere
mit. Iudas autem machabeus qui deci
mus fuerat: secesserat in desertus locū:
ibiq; inter feras vitam in montibus cū
suis agebat: & feni cibo vescētes demo
rabantur: ne participes essent coinqui
nationis.

Capitulum Sextum.

Sed non post multum temporis mi
sit rex senex quendam antiochenū
qui compelleret iudeos vt de trasferrēt
a patriis & dei legibus: cōtaminare etiā
quod in hierosolymis erat templum &
cognominare iouis olympij: & in gari
zim: prout erant hi qui locum inhabita
bant iouis hospitalis. Pessima autem &
vniuersis gratis erat malorū incursio.
Nam tēplum luxuria & cōmessationib'
erat plenū: & scortantiū cum meretrici
bus: sacratisq; edibus mulieres se vltro
ingerebāt: intro ferentes ea que non li
cebant. Altare etiā plenum erat illicitis
que legibus prohibebantur. Neq; autē
sabbata custodiebantur: neq; dies fole
nes patrii seruabantur: nec simpliciter
se quisq; iudeū confitebatur. Ducebān
tur autem cum amara necessitate in die
natalis regis ad sacrificia. & cum liberi
sacra celebrarentur cogebātur: hedera
coronati libero circuire. Decretum aūt
exiit in proximas ciuitates gentiliū
suggerentib' ptolemeis: vt parimodo
& ipsi aduersus iudeos agerent vt facti
ficarent: eos autem qui nollent transire
ad instituta gentiliū interficerent. Erat
ergo videre miseriam. Due enim mulie
res delate sunt natos suos circūcidisse:
quas ad vbera infantibus suspensis cuꝫ
publice per ciuitatem circumduxissent:
per muros precipitauerunt. Alii vero
ad proximas coeuntes speluncas & la
tenter sabbati diez celebrantes: cum in
dicati essent philippo: flāmis succensi
sunt: eo q verebantur propter religio
nem & obseruantiam: manusibimet au
xiliū ferre. Obsecro autem eos qui
hūc librum lecturi sunt ne abhorrescāt
propter aduersos casus: sed reputēt ea
que acciderunt non ad interitus; sed ad
correptionem esse generis nostri. Et
enim multo tempore non sinere pecca
tiones ex sentētia agere: sed statim vl
tionē adhibere: magni beneficij est in
dicium. Non enim sicut in

alijs gētib⁹: expectat patiēs do-
ἄλλων ἐθνῶν, ἀναβλέψει μακροθυμῶν ὁ δε-
minu⁹ vsquo dūmodo ueniat eos
σπότης μέχρι τοῦ καταπήσαντος αὐτοὺς
ad plenitudinē peccatoꝝ punire: sic
πρὸς ἐκπλήρωσιν ἁμαρτιῶν κολάσαι, οὕτω
t in nobis iudicauit esse. vt nō ad finē
καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔκρινεν εἶναι, ἵνα μὴ πρὸς τέλος
perueniēt⁹ nr̄is peccatis: postea
ἀφικομένων ἡμῶν τῶν ἁμαρτιῶν, ὕστερον
nos vlciscat. q̄ obsē nunq̄ q̄dē mise-
ἡμᾶς ἐκδίκα. διὸ ὥσπερ οὐδέποτε μὲν ἀπ' ἔλε-
cordiā a nobis amouet. corripiēs āt cū cala
ον ἀφ' ἡμῶν ἀφίσησι. παιδεύων δὲ μετὰ συμ-
mitate: nō dereliquit suū ppl̄z.
φορᾶς, οὐκ ἐγκαταλείπει τὸν ἑαυτοῦ λαόν.
Vos ad cōmonitionē hec nobis dicta sint.
πλὴν ἕως ὑπομνήσεως τοῦτ' ἡμῖν εἰρήσθω.
per pauca āt veniēdū est ad narrationē. clea
διὸ λίγων δὲ ἐλευτέον ἐπὶ τὴν διήγησιν. Ἐλε
zar⁹ q̄dā ex primoribꝰ scribis
ἀζαρός τις τῶν πρωτευόντων γραμματέων
vir iā puect⁹ etate t
ἀνὴρ ἤδη προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν
aspectu facieq̄ pulcherrim⁹: hiās
πρόσοψιν τ προσώπου κάλλιστος, ἀναχανὼν
cōpellebat māducare porcinā carnē. ille āt cū
ἠναγκάζετο φαγεῖν ὕειον κρέας, δὲ τὸν με-
gloria morē magis q̄ cū o-
τ' ἔνυκλείας θάνατον μᾶλλον ἢ τὸν μετὰ μυ-
dio vitā cōplectēs: sp̄ōte ad
σους βίον ἀναδιξάμενος, αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸ
supplicij p̄bat. expuēs āt fm quē
τύμπανον προσῆλθ. προσύσας δὲ καθὸν
oportebat modū accedere sustinē-
ἔδει τρόπον προσέρχεσθαι τοὺς ὑποδύο-
tes puniri: q̄ nō licebat gustare ppt̄
τας ἀμύνεσθαι, ὧν οὐ θέμις γεύσασθαι διὰ
vite amorē. q̄ āt ad
τὸν πρὸς τὸ ζῆν φιλοσοφίαν. οἱ δὲ πρὸς τῶ
sceleſtū sacrificiū pati erāt: ob
παρανόμω πλαγχνισμῶ τεταγμένοι, διὰ
eā q̄ puēis tēporib⁹ cū hoie
τὴν ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων πρὸς τὸν ἄνδρα
notitiā: tollētes cū sceliū hor
γνῶσιν, ἀσπαλαβόντες αὐτὸν κατ' ἰδίαν πα-
tabant: afferentē carnes q̄b⁹ licitū erat ei
ρεκάλουν, ἐνέγκαντα κρέα οἷς καθήκον αὐτῶ
uti ab eo paratas: simu
χρᾶσθαι διαύτ παρασκευασθέντα, ὑπο-
lare āt tāp̄ comedentē q̄ a re-
κριθῆναι δὲ ὡς ἐδίοντα τὰ ὑπὸ τ βασιλέ
ge iusse erāt: de ijs q̄ ex sacrificio car
ως προστεταγμένα, τῶν ἀπὸ τῆς θυσίας κρε
nib⁹. vt hoc faciēs liberarē a morte.
ῶν. ἵνα τοῦτο πράξας ἀπολυθῆ τ θανάτου.
t ob veterē erga eos amicitiā
καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν
affectū benignitatē. ille āt cogitatiōnē verbaꝝ re
τύχη φιλανίας. ὁ δὲ λογισμὸν ἀξιον ἀνα
cipiēs t dignā etate t
λαβὼν ἡλικίας καὶ τῆς τοῦ
senectutis eminētia: t acq̄sita t illu
γήρως ὑπεροχῆς, καὶ τῆς ἐπικτήτου καὶ ἐπι
stri canitie: t a puerilia opti-
στου πολιᾶς, καὶ τῆς ἐκ παιδὸς καλλί
ma educatione: maxime āt sancta t
στης ἀνατροφῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας καὶ
a deo cōdita legis latione: cōsequēter respō-
θεοκτίστου νομοθεσίας, ἀκολούθως ἀπεφή-
dit: cito dicēs vt se p̄mitteret ad
νατο, ταχέως λέγων προπέμπειν εἰς τὸν

alijs nationibus dominus patienter ex
pectat vt eas cuꝫ iudicij dies aduenerit
in plenitudine peccatorum puniat: ita
& in nobis statuit: vt peccatis nostris in
finem deuolutis: ita demum in nos vin
dicet: propter quod nunq̄ quidē a no
bis misericordiam suam amouet: corri
piens vero in aduersis populum suum
non derelinquit. Sed hec nobis ad cō-
monitionē legentiuꝫ dicta sint paucis.
Iam autē veniendum est ad narrationē.
Igitur eleazarus ynus de primoribus
scribarū vir etate prouectus & vultu de
corus aperto ore hians compellebatur
carnē porcinam manducare: at ille glo
riosissimā mortem magis q̄ odibilem
vitam cōplectens volūtarie preibat ad
supplicium. Intuens autē quemadmodū
oporteret accedere patienter sustinens
destinauit nō admittere illicita propter
vite amorē. Hi autē qui astabant iniq̄
miseratione cōmoti propter antiquaꝫ
virī amicitiaꝫ: tollentes eum secreto ro
gabant afferri carnes quibus vesci ei li-
cebat: vt simularetur manducasse sicut
rex imperauerat de sacrificij carnibus:
vt hoc facto a morte liberaretur: & pro
pter veterem virī amicitiā hanc in eo fa
ciebant humanitatē. At ille cogitare ce
pit etatis ac senectutis sue eminentiam
dignā & ingenite nobilitatis caniciem:
atq̄ a puero optime conuersationis ac
tus: & secundū sancte & a deo cōdite le
gis constituta: respōdit cito dicens pre-
mitti se velle in infernū. Non em̄ etati
nostre dignū est inquit fingere: vt mul
ti adolescētes arbitrantes eleazarū no-
naginta annorū transisse ad vitā alieni-
genarū: & ipi propter meā simulationē
& propter modicū corruptibilis vite tē
pus decipiantur: & per hoc maculā at-
q̄ execrationē mee senectuti cōquirā.
Nam & si in presenti tēpore supplitiis
hoim eripiar: sed manū oipotentis nec
viuus nec defunctus effugiā. Quāobrē
fortiter vita excedendo senectute q̄dē
dignus apparebo: adolescentib⁹ autez
exemplū forte reliquā: si prōpto aio ac
fortiter pro grauissimis ac sanctissimis
legib⁹ honesta morte perfungar. His di
ctis cōfestim ad supplicium trahebatur.
Hi autē qui eū ducebant & pauloante
fuerāt mitiores: in irā cōuersi sunt pros
pter sermones ab eo dictos: quos illi p
arrogantiā prolatos arbitrabātur. Sed
cū plagis perimeretur: ingemuit & di-
xit. Dñe qui habes sanctā scientiā mani
feste tu scis: quia cū a morte possem li-
berari: duros corporis sustineo dolo-
res: secundū aiam̄ vero pter timorem
tuū libenter hec patior. Et iste q̄dē hoc
modo vita decessit: nō solū iuuenibus:
sed & vniuerse genti memoriam mor-
tis sue ad exemplum virtutis et fortitu
dinis derelinquens.

Capitulum septimum.

Ontigit autem septez fratres, vna
cum matre apprehensos compel
li a rege edere contra fas carnes porci-
nas: flagris & taureis cruciatos. Vnus
autem exillis qui erat primus sic ait. co

infernū. nō em̄ ista etate dignū est
ἄδικον. οὐ γὰρ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἄξιόν ἐστιν
fingere: vt multi adolescētū arbi-
ὑποκρίνηναι, ἵνα πολλοὶ τῶν νέων ὑπο-
trātes eleazaꝝ nonagenariū trāsīsse
λαβόντες ἐλεάζαρον τὸν ἐννενηκονταετῆ μετα-
se in alienigenaꝝ legē: t ipi ppt̄
βεβηκέναι εἰς ἀλλοφυλισμόν, καὶ αὐτοὶ διὰ
meā simulatione t ob modicū t
τὴν ἐμὴν ὑπόκρισιν καὶ διὰ τὸ μικρὸν καὶ
momētanei vitere: decipiant̄ ppt̄me: t execratōez
ἀκαριαῖον ζῆν, πλανηθῶσι δ' ἐμέ, καὶ μῦσος
t macula senectutis conquirā.
καὶ κηλίδα τοῦ γήρως καταχήσωμαι.
si em̄ t ad presens eripi-
εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐξελοῦ-
ar hoim̄ supplicio: sed
μαι τὴν ἐξ ἀνθρώπων τιμωρίαν, ἀλλα
oipotentis man⁹: neq; viu⁹
παντοκράτορος χεῖρας, οὔτε ζῶν
neq; defunct⁹ effugiā. q̄ obsē viri
οὔτε ἀποθανὼν ἐκφεύξομαι. διὸ γενναίως
liter q̄dē nūc cōmutās vitā:
δρείως μὲν νῦν πολλάξας τὸν βίον, τοῦ
certe senectute dign⁹ apparebo: at adolescētib⁹
μὲν γήρως ἄξιος φανήσομαι, τοῖς δὲ νέοις
exēplū gnosiuꝫ reliquero: ad
ὑπόδειγμα γνησίως καταλελοιπώς, εἰς
propte t generose pro gra-
τὸ πρόθυμως καὶ γενναίως ὑπὲρ τῶν σεμ
nib⁹ t sanctis legib⁹ moriēdū.
νῶν καὶ ἁγίων νόμων ἀποθνῄσκειν.
Vōn καὶ ἁγίων νόμων ἀποθνῄσκειν.
tāta sit dicēs ad supplicij cōfe-
τοσοῦτος δὲ ἐγένετο ἐν τῷ τύμπανον ἐυθὺς
stim venit. at ductorib⁹ erga eū
ἵστημι ἦλθε. τῶν δὲ ἀγόντων πρὸς αὐτὸν τὴν μι
pau⁹ ante beniuolētiā in inimicitiā
κρὸν πρότερον εὐμενῶς διατεθειμένων ἀπὸ
cōuertēb⁹: ob predicta verba: vt
γέντων, διὰ τὴν τῶν προειρημένων λόγων, ὡς
ipi existimabāt arrogātiā esse. futur⁹
ἐκείνοι ὑπερηφάνιαν ἀπόνοιαν εἶναι. μέλλων
āt plagis mori: gemēs di-
δὲ ταῖς πληγαῖς τελευτᾶν, ἀναστενάξας εἶ
xit. dño sanctā sciam habēti ma
πε. τῷ κύριῳ τὴν ἁγίαν γνῶσιν ἔχοντι φα
nifestū est: q̄ cū possim liberari a mor
νερόν ἐστιν, ὅτι δυνάμενός μοι ἀπολυθῆναι τὸ θα
te: duros sustineo in corpore dolo-
νάτου, σκληρὰς ὑποφέρω κατὰ σῶμα ἀλγη
res flagellat⁹: sm̄ aiam̄ vo dulcē
δόνας μαστιγούμενος, κατὰ ψυχὴν δὲ ἡδέως
ppt̄ ei⁹ timorē hec patior. t hic
διὰ τὸν αὐτοῦ φόβον ταῦτα πάσχω. καὶ οὗτος
igit̄ hoc modo migrauit: nō solū
οὖν οὕτω τὸν τρόπον μετῆλλαξεν, οὐμόνον
iuuenib⁹: sed t plurimis gētis
τοῖς νέοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείοσις τ ἔθνους
suā morte exēplū gnosiuꝫ
τὸν ἑαυτοῦ θάνατον ὑπόδειγμα γνησιότητος
t memorīā dignā relinquēs.
καὶ μνημόσυνον ἀρετῆς καταλιπών. Ca. 7.

Ontigit āt t septē fratres cū
Συνέβη δὲ καὶ ἑπτὰ ἀδελφοὺς μετὰ
matre cōprehēsos cogi a
τῆς μητρὸς συλληφθέντας ἀναγκάζεσθαι ὑπὸ
rege: ex illicitis porcinis carnib⁹
τ βασιλέως, ἀπὸ τῶν ἀθεμίτων ὑείων κρεῶν
tāgere: flagris t taureis cruciatos.
ἁφάπτεσθαι, μάστιξι καὶ νευραῖς αἰκιζομένους.
vn⁹ āt ipox fact⁹ pin⁹ cōcionator: sic ait.
εἷς δ' αὐτῶν ἡγούμενος πρωτογόνος, οὕτως ἔφη.

q̄d futur⁹ eo interrogare t discere a nobis?
τί μέλλεις ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν ἡμῶν;
parati em̄ mori magis q̄ patrias dei
ἕτοιμοι γὰρ ἀποθνήσκειν ἐσμέν, ἢ παραβαί
di patrias leges. irat⁹ āt fa-
νειν τοὺς πατρικοὺς νόμους ἔνομος δ' γε-
ct⁹ rex: iussit fartagines t
νόμθος ὁ βασιλεύς, προσέταξε τήγανα καὶ
ollas eneas succendere. illis āt cōfestim sic
λέβητας ἐκπυροῦν. τῶν δὲ παραχρῆμα ἐκ-
censis: illi q̄ erat cor̄ pin⁹ locutor
πυρωθέντων, τὸν φυσιθέντα αὐτῶν πρόγονον,
iussit linguā amputare: t excoriari
προσέταξε γλωσσοτομεῖν, καὶ περισκυθί-
tes extremas ptes abscindere: reliq̄s fratrib⁹
σαντας ἀκροτομιάζειν, τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν
t matre ispicientib⁹. inutilē āt esse
καὶ τῆς μητρὸς συνορώντων. ἄχρηστον δὲ αὐτὸν
in oib⁹ factū: iussit ppre ad
τοῖς ὅλοις φυσᾶσθαι, ἐκέλευσε τὸ πυρᾶ προ
mouere: spirātē t fartagine torrer̄ eat va
σάγειν, ἐμπνουν καὶ τηγανίζειν. τῆς δὲ ἀτ
pore ad multū fedilitate ex fartagine: ad
μίδος ἱκανὸν διαδιδούσης τ τηγάνου, ἀλ
limicē se hortabant̄ ei matre generose
λήλους παρεκάλουν σὺν τῇ μητρὶ γενναίως
mori: dicētes sic. dūs deus
τελευτᾶν, λέγοντες οὕτως. ὁ κύριος ὁ θεὸς
aspicit t veritatē in nobis cōsola-
ἐφορᾷ καὶ πᾶς ἀληθείας ἐφ' ἡμῖν παρακα
tur. q̄adēmodū p in facie .pte
λεῖται. καθάπερ διὰ τῆς κατὰ πρόσωπον ἀν
sūs cātici declarauit mōyses
τιμαρτυρούσης ὠδῆς διεσάφησε μωυσῆς
dicēs: t in seruis suis cōsolabi-
λέγων, καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτ παρακλη
tur. mo:mo āt p̄mo ad mo
θήσεται. μεταλλάξαντος δὲ τ πρῶτ τὸν τρό
dū hūc: secūdū deducebāt ad iudi-
πον τ ἕτερον, τὸν δεύτερον ἤγον ἐπὶ τ ἔμπαιγ
briū. t capitis pellē cū ca-
μόν. καὶ τὸ τῆς κεφαλῆς δέρμασὺν ταῖς θριξὶ
pillis abstrahētes interrogabāt: si māducabis āte q̄
περισύραντες ἐπηρώτων, εἰ φάγεσαι πρὶν
puniatur corp⁹ p mēbra. ille āt res-
τιμωρηθῆναι τὸ σῶμα κατὰ μέλος. δὲ ἀπο
pōdens patria voce: dixit nō.
κριθεὶς τῇ πατρίῳ φωνῇ, προσεῖπεν οὐχί.
quā obtē t hic sequēs accepit tormēti:
διὸ ὥσπερ καὶ οὗτος τὴν ἐξῆς ἔλαβε βάσανον,
vt p̄tim⁹. in vltimo ho spū exūs di-
ὡς ὁ πρῶτος ἐν ἐσχάτῃ δὲ τῶνοη φυσιθεὶς ἐξ-
xit. tu q̄dē sceleste: ex p̄senti nos
πε. σὺ μὲν ἁλάσῃ, ἐκ τ παρόντος ἡμᾶς
vita abijcis. at mūdi rex
ζῆν ἀποβλεῖς. ὁ δὲ τοῦ κόσμου βασιλεὺς
defunctos nos pro suis legib⁹:
ἀποθανόντας ἡμᾶς ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ νόμων,
in eternā resurrectionē vite nos suscita-
εἰς αἰώνιον ἀναβίωσιν ζωῆς ἡμᾶς ἀνασκή-
bit. post āt hūc tertiū illudebāt: t
σει. μετὰ δὲ τοῦτον ὁ τρίτος ἐνεπαίζετο, καὶ
linguā postulat⁹ cito protulit:
τὴν γλῶσσαν αἰτηθεὶς ταχέως προέβαλε,
t manū audacter extēdit: t
καὶ τὰς χεῖρας εὐθαρσῶς προέτεινε, καὶ
generosē dixit. a celo hec posse
γενναίως εἶπεν. ἐξ οὐρανοῦ ταῦτα κεκτῆ-
di: t ppt̄ eiꝰ leges despicio
μαι, καὶ διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους ὑστερῶ τα
mai, καὶ διὰ τοὺς αὐτοῦ νόμους ὑστερῶ τα
hec. t ab eo hec iterū sperō
ταῦτα. καὶ παρ' αὐτ ταῦτα πάλιν ἐλπίζω

Quid queris & qd vis discere a nobis?
Parati sumus mori magis q̄ patrias dei
leges preuaricari. Iratus itaq; rex iussit
fartagines & ollas eneas succendi: qui
bus statim succensis: iussit ei qui prior
fuerat locutus amputari linguam & cu
te capitis abstracta sūmas quoq; man⁹
& pedes ei precidi: ceteris eius fratrib⁹
& matre inspicientibus. Et cum iaꝫ per
omnia inutilis factus esset iussit ignem
admoueri: & adhuc spirantem torreri
in fartagine: in qua cum diu cruciare-
tur: ceteri vna cum matre inuicē se hor
tabantur mori fortiter dicentes. Domi
nus deus aspicit veritatem & consola
bitur in nobis: quēadmodum in prote
statione cantici declarauit moyses. Et
in seruis suis consolabitur. Mortuo ita
q̄ illo primō hoc modo: sequentem de
ducebant ad illudendum: & cute capitis
eius cū capillis abstracta: interrogabāt
si mandūcaret prius q̄ toto corpore p
membra singula puniretur. At ille ref
pondens patria voce dixit: Non faciaꝫ.
Propter quod & iste sequenti loco pri-
mi tormenta suscepit: & in vltimo spiri
tu constitutus sic ait. Tu quidem scele-
stissime in presenti vita nos perdis: sed
rex mundi defunctos nos pro suis legi
bus eterne vite resurrectiōe suscitabit.
Post hunc tertius illudit̄ur: & linguam
postulatus cito protulit & manus cōsta
ter extendit: & cum fiducia ait. E celo
ista possideo: sed propter dei leges nūc
hec ipsa despicio: quoniam ab ipso me
ea recepturum spero. Ita vt rex & qui
cum ipso erant mirarentur adolescen-
tis animū: q̄ tanq̄s nihil duceret crucia-
tus. Et hoc ita defuncto: quartum vexa
bant similiter torquentes. Et cum iam
esset ad mortem sic ait. Potius est ab ho
minibus morti datos spem expectare
a deo: iterum ab ipso resuscitandos. Tl
bi enim resurrectio ad vitam non erit.
Et cuꝫ admouissent quintum vexabāt
eum. At ille respiciens in eum dixit. Po
testatem inter homines habens: cuꝫ sis
corruptibilis facis quodvis. Noli autē
putare genus nostrum a deo esse dereli
ctum. Tu autem patienter sustine & vi-
debis magnam potestatem ipsius quali
ter te & semen tuū torquebit. Post hūc
ducebāt sextū: et is mori incipiēs sic
ait. Noli frustra errare. Nos enim pro
pter nos metipsos hoc patimur peccā
tes in deū nostruꝫ & digna āmiratione
facta sunt in nobis. Tu autem ne existi
mes tibi ipune futurū quod cōtra deū
pugnare tentauerīs. Supra modum aūt
mater mirabilis & bonorum memoria
digna q̄ pereuntes septē filios sub vni⁹
diei tēpore cōspicēs: bono aio ferebat
propter spē quā in deo habebat: singu
los illorū hortabatur voce patria forti
ter repleta sapia: & femīnee cogitatiōi
masculinū animū inserēs dixit ad eos.
Nescio qualiter in vtero meo apparui-
stis. Neq; enim ego spūm & vitā dona
ui vobis & vitā: & singulorū mēbra nō
ego ipa cōpegi. Sed enim mundi crea-
tor qui formauit hominis natiuitatem

receptur⁹. ita vt ipe rex t
κομίσεσθαι. ὡς τε αὐτὸν τὸν βασιλέα καὶ
q̄ cū eo mirarent̄ adolesc
τοὺς σὺν αὐτῷ ἐκπλήσσεσθαι τὴν τ νεανί
cēs aiam: q̄ in tātis dolores
σκου ψυχήν, ὡς ἐν οὐδενὶ τοῖς ἀλγηδόνας
ponebat. t hoc āt defuncto:
ἐτίθετο. καὶ τοῦτον δὲ μεταλλάξαντος, τὸν
quartū codēmō vexabāt torquē
τέταρτον ὡσαύτως ἐβασάνιζον αἰκιζόμε-
tes. t cū esset ad mortē sic
νοι. καὶ ἐνθύμιος πρὸς τὸ τελευτᾶν οὕτως
ait. eligibile ē cōmutantē q̄ ab hoi-
ἔφη. ἀρετὸν μεταλλάσσοντα τοῖς ἀπ' ἀνθρώ
bꝰ: q̄ sp̄ē in deo expectare spes:
πων, τοῖς ὑπὸ τ θεοῦ πρόσδοκᾶν ἐλπίς
itez resuscitādos eē ad eo. tibi
δας, πάλιν ἀνασήσεσθαι ὑπ' αὐτοῦ. σοὶ
nāmq̄ resurrectio ad vitā nō erit. cōse
μὲν γὰρ ἀνάστασις εἰς ζωὴν οὐκ ἔσται. ἐχο-
quēter āt quintū admonētes ve
μένως δὲ τὸν πέμπτον προσάγοντες κα
xabāt. ille āt ad cū aspiciēs dixit: potesta
κάβαλ. ille āt ad cū aspiciēs dixit: potesta
tem inter hoiꝰ habēs corruptibilis cū sis: q̄d vis
tē in hoiꝰ habēs corruptibilis cū sis: q̄d vis
facis. nō putes āt gen⁹ nr̄m a
ποιεῖς. μὴ δόκει δὲ τὸ ἔθος ἡμῶν ὑπὸ τ
deo derelictū esse. tu āt sustine: t
θεοῦ καταλελεῖφθαι. σὺ δὲ καρτέρει, καὶ
vide magnā ei⁹ potestatē: q̄mō te
ὄψει τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ κράτος, ὡς σὲ
t semē tuū torquebit. post hoc
καὶ τὸ σπέρμα σου βασανιεῖ. μετὰ δὲ τοῦ
ducebāt̄ septū. t futur⁹ mori
τον ἤγον τὸν ἕκτον. καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν
dixit. nō erres frustra. nos em̄ ppt̄ nos
ἔφη. μὴ πλανῶ μάτην. ἡμεῖς γὰρ ἰδίαις
ipos hec patimur: peccātes in
τοὺς ταῦτα πάσχομεν, ἁμαρτάντες. εἰς
nr̄m deū. digna em̄ admiratione facta
τὸν ἑαυτῶν θεόν. ἄξια γὰρ θαυμασμοῦ γέ-
sūt. tu āt ne existimes ipunitū fore:
γονε. σὺ δὲ μὴ νομίσῃς ἀθῶος ἔσεσθαι,
cōtra deū pugnare conat⁹. supra modū
θεομαχῶν ἐπιχειρήσας. ὑπεραγόντως
āt mater mirabilis t memoria bona digna:
δὲ ἡ μήτηρ θαυμασή καὶ μνήμης ἀγαθῆς ἀξία,
q̄ perēntes filios sept̄ cōspi-
ἥτις ἀπολλυμένους υἱοὺς ἑπτὰ συνορῶ-
cēs vni⁹ sub tēpore dieī: bono aio
σα μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας, εὐψύχως
ferebat ppt̄ in deo spes. quēlibet
ἔφερε διὰ τὰς ἐπὶ κυρίῳ ἐλπίδας. ἕκαστον
āt cor̄ hortabat̄ patria voce ge
δὲ αὐτῶν παρεκάλει τῇ πατρίῳ φωνῇ φυ
nerosa repleta prudētia: t fe-
ναίῳ πεπληρωμένη φρονήματι, καὶ τὸν θῆ
mineā cogitationē masculino aio excitās: di
λυν λογισμὸν ἄρσενι θυμῷ διεγείρασα, λέ
cēs ad eos. nō scio q̄mō in
γουσα πρὸς αὐτούς. οὐκ ἐγὼ ὑμῖν ὡς τὴν
meo apparuistis vtero: neq; ego spūm
ἐμὴν ἐφάνητε καὶ αἶαν, οὐδὲ ἐγὼ ὑμῖν πνεῦμα
t vitā vobis donaui: t
καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν ἐχαρισάμην, καὶ τὴν
cuiusq̄ cōglutinationē nō ego cōpegi.
ἑκάστου συγκλῶσιν οὐκ ἐγώ, διεῤῥυθμισα.
igit̄ mūdi cōditor: q̄ forma
τοιγαροῦν ὁ τοῦ κόσμου κτίστης ὁ πλά
uit hois natiuitatē
σας ἀνθρώπου γένεσιν

τ olim inuenit gñationē: τ ſpūm
καὶ πάντων ξένων ἔθνεσιν, καὶ τὸ πνεῦμα
τ vitā vobis itē dat cū
καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν πάλιν ἀποδίδωσι μετ'
miſia: vt nūc deſpicitis vos ꝓpt eius
ἐλέους, ὡς νῦν ὑπερορᾶτε ἑαυτὸς διὰ τοὺς αὐτ
leges. at antioch⁹ arbitrās cōtē
νόμους. ὁ δὲ ἀντίοχος διάβολος καταφρονεῖ
ni τ cōmeliosām deſpicies voce:
σαι καὶ τὴν ὀνειδίζουσαν ὑφορώμενος φωνήν,
adhuc timiore ſuſpitte: nō ſolū p verba
ἔτι τὴ νεοτέρου περιόντος, οὐ μόνον διὰ λόγων
faciebat adhortatiōē: ſed τ plū
ἐποιεῖτο τὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ διὰ ꝓ
rumēta affirmabat: ſimꝫ ditatiuꝫ τ bea=
κων ἐπίσου, ἅμα πλουτιεῖν καὶ μακαρι=
tū effectiuꝫ trāſlatū a pa
σὴν ποιήσειν μεταθέμενον ἀπὸ τῶν πα=
trije: τ amicū habitūꝫ τ neceſſaria pbitu=
τρίων, καὶ φίλον ἕξειν καὶ χρείας ἐμπι=
rū. at adoleſcēte nequaq̄ attendē=
σεύσειν. τοῦ δὲ νεανίου μηδαμῶς προσέ=
te: aduocāo rex
χοντος, προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν
matrē hortabaꝫ vt eſſet adoleſcētis
μητέρα παρήνει φείδεσθαι τοῦ μειρακίου
cōſilatrix in ſaluē. multis ūt illo ad=
σύμβουλον ἐπὶ σῴᾳ. πολλὰ δὲ αὐτ πα
hortāte: ꝓmiſit ſuaſurā filio.
ραινέσαντος, ἐπειδὴ ἔπεισεν τὸν υἱόν.
inclinata ūt ad cā: derides
πρόσχυσασα δὲ αὐτῷ, χλευάσασα τὸν
crudelē tyrānū ſic dixit patria
ὠμοτύραννον οὕτως ἔφησε τῇ πατρῴᾳ
voce. fili miſere mei q̄ in vtero porta
φωνῇ. υἱὲ ἐλέησόν με τὴν ἐν γαστρὶ περιενέγ
ui te miſeo nouē τ lac dedi tibi
κασά σε μῆνας ἐννέα καὶ θηλάσασά σε
ānos tres: τ alui te τ du=
ἔτη τρία, καὶ ἐκθρέψασά σε καὶ ἀγαγοῦ
xi in etatē iſtam: τ moleſtias
σαν εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ τροφοφο
educatiōis ſuſtinui. peto te nate: reſpicientē
ρήσασαν. αἰτῶ σε τέκνον, ἀναβλέψαντα
ad celū τ terrā τ q̄ ſūt in e=
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐ
is oia videntē: cognoſcere ꝙ nō ex
τοῖς πάντα ἰδόντα, γνῶναι ὅτι οὐκ ἐξ
exūtib⁹ fecit ipa deus: τ
ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ θεός, καὶ τὸ τῶν
hoim gen⁹ ita fit. ne timeas
ἀνθρώπων γένος οὕτω γίνεται. μὴ φοβηθῇς
carnifice iſtū: ſed fratrib⁹
τὸν δήμιον τοῦτον, ἀλλὰ τῶν ἀδελφῶν
dign⁹ fact⁹: ſuſcipe mortē: vt
ἄξιος γενόμενος, ἐπιδέξαι τὸν θάνατον, ἵνα
in mia cū fratrib⁹ tuis reci
ἐν τῷ ἐλέει σὺν τοῖς ἀδελφοῖς σου κομί=
piā te. adhuc āt hac cōſtante ado
σωμαί σε. ἔτι δὲ ταύτης καταλεγούσης ὀνε
leſcēs ait: quē expectatis? nō obedio
ίδιος εἶπε, τίνα ἀθετεῖτε; οὐκ ὑπακούω τοῦ
precepto regis: at prece=
προστάγματος βασιλέως, δὲ προσάγμα
pto obedio legis date pa
τος ἀκούω τοῦ νόμου τοῦ δοθέντος τοῖς πα
trib⁹ nr̄is ꝓ mopsem. tu nō om=
τράσιν ἡμῶν διὰ μωυσέως. σὺ δὲ πα
nis malitie inuētor fact⁹ in he
σῶν κακίας εὑρετὴς φεύσῃ εἰς τοὺς ἑβ
breos: nō effugies manꝰ dei.
ραίους, οὐ μὴ διαφύγῃς τὰς χεῖρας τοῦ θεοῦ.

quicq̄ omnium inuenit originem &
ſpiritum vobis iterum cum miſericor=
dia reddet & vitam: ſicut nunc vosmet
ipos deſpicitis propter leges eius. An=
tiochus autem contēni ſe arbitratus ſi=
mul & exprobrantis voce deſpecta: cū
adhuc adoleſcentior ſupereſſet: non ſo
lum verbis hortabatur: ſed & cum iura
mento affirmabat diuitem ſe & beatu
facturum & translatum a patriis legib⁹
amicum habiturum: & res neceſſarias
ei prebiturum. Sed ad hec cum adoleſ=
cens nequaq̄ inclinaretur: vocauit rex
matrem & ſuadebat ei vt adoleſcenti fie
ret in ſalutem. Cum autem multis eam
verbis eſſet hortatus promiſit ſuaſura
ſe filio ſuo. Itaq̄ inclinata ad illum irri=
dens crudelem tyrannum: ait patria vo
ce. Fili mi miſerere mei que te in vtero
nouem menſib⁹ portaui & lac triēnio
dedi & alui: & in etatem iſtam perduxi.
Peto nate vt aſpicias ad celum & terrā
& ad omnia que in eis ſunt: & intelligas
quia ex nihilo fecit illa deus & hominū
genus: ita fiet vt non timeas carnifice
iſtum: ſed dignus fratribus tuis effectus
particeps ſuſcipe mortem: vt in illa mi
ſeratione cum fratribus tuis te recipiā.
Cum hec illa adhuc diceret: ait adoleſ=
cens. Quem ſuſtinetis? Nō obedio pre
cepto regis: ſed precepto legis que da=
ta eſt nobis per moyſem. Tu vero qui
inuentor omnis malicie factus es in he
breos: non effugies manum dei. Nos
enim pro peccatis noſtris hec patimur.
Et ſi nobis propter increpationē & cor
reptionem dominus deus noſter modi
cum iratus eſt: ſed iterum reconciliabi
tur ſeruis ſuis. Tu autē o ſceleste & om=
nium hominum flagitioſiſſime noli fru
ſtra extolli vanis ſpebus in ſeruos eius
inflāmatus. Nondum enim omnipotē
tis dei & omnia inſpicientis iudicii effu
giſti. Nam fratres mei modico nunc do
lore ſuſtentato ſub teſtamento eterne
vite effecti ſunt: tu vero iudicio dei iu=
ſtas ſuperbie tue penas exolues. Ego
autem ſicut & fratres mei animā & cor=
pus meum trado pro patriis legibus in
uocans deum maturius genti noſtre ꝓ
pitium fieri: teq̄ cum tormentis & ver
beribus confiteri ꝙ ipſe eſt deus ſolus.
In me vero & in fratribus meis deſinet
omnipotentis ira que ſuper omne ge=
nus noſtrum iuſte ſuperducta eſt. Tunc
rex accenſus ira: in hunc ſuper omnes
crudelius deſeuit: indigne ferens ſe de=
riſum. Et hic itaq̄ mundus obiit ꝑ omnia in domino confidens. Nouiſſime
autē poſt filios & mater conſumpta eſt.
Igitur de ſacrificiis & de nimiis crude=
litatibus ſatis dictum eſt.

Capitulum octauum.

TVdas vero machabeus: & qui cum
illo erant introibant latenter in ca=
ſtella: et conuocantes cognatos & ami=
cos: & eos qui permanſerant in iudaiſ=
mo aſſumentes: eduxerunt ad ſe

nos eſt ꝓpt nr̄a pcā pati=
ημεῖς γὰρ διὰ τὰς ἑαυτῶν ἁμαρτίας πά=
mur. ſi āt cauſa increpatiōis τ correptio
χοντα. εἰ δὲ χάριν ἐπιπλήξεως καὶ παιδεί
nis vtiē tūs cōtra nos parū irat⁹ eſt:
ας ὁ ζῶν κύριος ὑμῶν βραχέως ἐπώργισαι,
τ itez recōciliabit ſuis ſer
καὶ πάλιν καταλλαγήσεται τοῖς ἑαυτοῦ δού
uis. tu āt o ſceleſte τ olim holm
λοις. σὺ δὲ ὦ ἀνόσιε καὶ πάντων ἀνθρώπων
flagitioſiſſime nō fruſtra extollaris: fre=
μιαφώτατε μὲ μάτην μετεωρίζου, φρυατ=
mēs incertis expectatiōib⁹ ꝓtra cele
τόμενος ἀδήλοις ἐλπίσιν ἐπὶ τοὺς οὐρανί
ſtes ſuos eleuās manꝰ. nōdū em
ους παῖδας ἐπαιρόμενος χεῖρα. οὔπω γὰρ
oipotētis inſpectoris dei iudi
τὴν παντοκράτορος ἐπόψιον θεοῦ κρί=
cii effugiſti. nāz nūc nr̄i
σιν ἐκπέφευγας. οἱ μὲν γὰρ νῦν ἡμέτεροι
fratres q̄ breuē ſuſtinuerūt labore:
ἀδελφοὶ βραχὺν ὑπενέγκαντες πόνον,
eterne vite ſub teſtamēto dei ecciderūt
ἀενάου ζωῆς ὑπὸ διαθήκην θεοῦ πεπτώκα
tu vō dei iudicio iuſtas pe
σι. σὺ δὲ τῇ τοῦ θεοῦ κρίσει δίκαια τὰ πρό
nas ſuperbie feres. ego āt ſi
σιμα τῆς ὑπερηφανίας ἀποίσῃ. ἐγὼ δὲ κα
cut fratres τ corp⁹ τ aiam
θάπερ οἱ ἀδελφοὶ καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν
trado ꝓ patrijs legib⁹: imo
προσδίδωμι πρὸς τῶν πατρώων νόμων, ἐπι=
cans deū ꝑpitū cito gēti
καλούμενος τὸν θεὸν ἵλεων ταχὺ τῷ ἔθνει
fieri. τ te cū queſtionib⁹ & ꝛbe=
γενέσθαι. καὶ σὲ μετὰ ἐπισμῶν καὶ μαστί=
ribꝰ cōfiteri: q̄ ſol⁹ ipe
γων ἐξομολογήσασθαι, ὅτι μόνος ἀυτὸς
deꝰ eſt. in nr̄e vō τ fratrib⁹ meis
θεός ἐστιν. ἐν ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου
ceſſare oipotentis ira
σῆσαι τὴν τοῦ παντοκράτορος ὀργὴν τὴν
ſup oē nr̄m genꝰ iuſte ſup
ἐπὶ τὸ σύμπαν ἡμῶν γένος δικαίως ἐπηγ
ductā. frat⁹ āt fact⁹ rex: in
μένην. ἐκθυμος δὲ γενόμενος ὁ βασιλεύς, παν
hūc ſup alios peſſime inuect⁹
τῶν παρὰ τοὺς ἄλλους χειρίως ἀπήντη
eſt: amare ferēs ob ſubſtantionē.
σε, πικρῶς φέρων ἐπὶ τῷ μυκτηρισμῷ.
τ hic igit̄ mūde obiit omnt
καὶ οὗτος οὖν καθαρῶς μετήλλαξε πάντε
no in dño cōfidēs. nouiſſima
λῶς ἐπὶ τῷ κυρίῳ πεποιθώς. ἐσχάτη
āt filioꝝ mater mortua eſt. q̄
δὲ τῶν υἱῶν ἡ μήτηρ ἐτελεύτησε. τὰ
igit̄ circa ſacrificia τ
μὲν οὖν περὶ τὰς ἀπλαγχνισμοὺς καὶ τὰς
eminentes crudelitates hucuſq̄ de=
ὑπερβαλλούσας ἀκρίας ἐπιτροσουγον δι=
clarata ſunt.
δηλώθω.

Ca. 8.

TVdas āt maccabe⁹ τ q̄ cū
Ἰούδας δὲ ὁ μακκαβαῖος καὶ οἱ σὺν
eo: intrāt̄es latēter in
αὐτῷ, παρεισπορευόμενοι λεληθότως εἰς
caſtella hortabant cogna=
τὰς κώμας προσεκαλοῦντο τοὺς συγγε=
tos: τ q̄ ꝑmanſerāt in iu=
νεῖς, καὶ τοὺς μεμηκότας ἐν τῷ ἰου=
daiſmo aſſumētes: cōgregauerūt
δαϊσμῷ προσλαβόμενοι, συνήγαγον εἰς

ſex mille. τ inuocabāt dñm
ἑξακισχιλίους· καὶ ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον
vt aſpiceret ab oīb⁹ afflictiō
ἐπιβλέψαι τὸν ὑπὸ πάντων καταπονούμενον
pplm: miſereꝰ āt τ tēpti ab
λαόν, οἰκτήρας δὲ καὶ τὸν ναὸν τὸν ὑπὸ τῶν
impijs hoib⁹ cōtaminati: miſereꝰ
ἀσεβῶν ἀνθρώπων βεβηλωθέντα, ἐλεῆσαι
āt τ exterminate ciuitatis τ q̄ fu
δὲ καὶ τὴν καταφθειρομένην πόλιν καὶ μέλ
tura erat ſolo equata fieri: τ clamā
λουσαν ἰσόπεδον γένεσθαι, καὶ τῶν κατα
tē ad ſe ſanguine audiret:
βοώντων πρὸς αὐτὸν αἱμάτων εἰσακοῦσαι,
memoraretꝰ āt τ innocentiū in
μνησθῆναι δὲ καὶ τῆς τῶν ἀναμαρτήτων νη
ſantiū iniquā petitionē: τ ve
πίων παρανόμου ἀπωλείας, καὶ πρὸ τῶν
factis cōtra nomē ei⁹ blaſphemijs:
βλασφήμων εἰς τὸ ὄνομα αὐτ βλασφημιῶν,
τ ſceleſtos abominareꝰ. facꝰ āt macca
καὶ μισοπονηρῆσαι. θυμούμενος δὲ ὁ μακκαβαῖ
beꝰ in cōgregatiōe intolerabilis iā
ος ἐν συσήματι, ἀνυπόστατος ἤδη τοῖς ἔθνε
gēti
σι γέγονεν τῆς ὀργῆς τοῦ κυρίου εἰς ἔλεον
verſa. ciuitates āt τ caſtella inſpe=
τραπείσης. πόλεις δὲ καὶ κώμας ἀπρόσ=
rate veniēs ſuccēdebat. τ op=
δοκήτως ἐρχόμενος ἐνεπίμπρα. καὶ τὰς εὐπι
portuna loca occupās: nō pau
καίρους τόπους ἀπολαμβάνων, οὐκ ὀλί
cos hoſtili in fugā vertēs: maxime
γους τῶν πολεμίων τροπούμενος, μάλιστα
noctes ad huiuſcemodi inſidias
τὰς νύκτας πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιβουλὰς
aduentricez accipiebat. τ fama q̄dā
συνεργοὺς ἐλάμβανε. καὶ λαλιᾶτις τῆς
fortitudinis ei⁹ diffundebāt vbiq̄. vi=
ἀνανδρίας αὐτ διεχεῖτο παντα χῆ. συνορ
dēs āt ꝑpitatꝰ. ꝓcedentē: ad pro
ὢν δὲ ὁ φίλιππος παραδήμιον εἰς προκο
lemeli celeo ſyrie τ phenīce du=
λεμαίου τὸν κοίλης συρίας καὶ φοινίκης πρα
cē ſcripſit vt auxiliū ferret re=
τηγὸν ἔγραφεν ἐπιβοηθεῖν τοῖς τοῦ βα=
gis negotijs. ille āt cito aſſi=
σιλέως πραγμασιν. ὁ δὲ ταχέως προχει
mēs nicanorē patrocli ex
ρισάμενος νικάνορα τὸν τ πατρόκλου τῶν
ꝓmoritꝫ amicis miſit ſubdēs oige=
πρώτων φίλων ἀπέστειλεν ὑπαταξας πλη
nos gentes nō pauciores vigiti miliū:
φύλων ἔθνη οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυρίων,
vt omne indecoꝝ deleret gen⁹.
τὸ σύμπαν τῶν ἰουδαίων ἐξάραι γένος.
adiūxit āt ei τ gorgiā virū du
συνέσησε δὲ αὐτῷ καὶ γοργίαν ἄνδρα στρα
cē τ in bellicis vtilꝫ exꝑtiā
τηγὸν καὶ ἐν πολεμικαῖς χρείαις πεῖραν
hēntē. cōſtituit āt nicanoꝛ tributū
ἔχοντα. διεσήσατο δὲ ὁ νικάνωρ τὸν φόρον
regi romanis exſis talēto
τῷ βασιλεῖ τοῖς ῥωμαίοις ὄντα τάλαν=
4. Re. 19.g. 15.c. Infra. rū duoꝝ miliū ex indecoꝝ capti
των δισχιλίων ἐκ τῆς τῶν ἰουδαίων αἰχ
uitate vt ſuppleret. ſtatim āt in
μαλωσίας ἐκπληρώσειν. εὐθέως δὲ εἰς

maritimas ciuitates miſit
τὰς παραθαλαττίους πόλεις ἀποστέλλ
ꝓuocans ad emptionē iudeoꝝ cor
προκαλούμενος ἐπ' ἀγορασμὸν ἰουδαίων σω
poꝝ: ꝓmittens nonaginta corpora
μάτων, ὑπισχνούμενος ἐννενήκοντα σώματα
talēto traditurꝫ. nō expe=
παλάντου παραχωρήσειν. οὐ προσδοκώμε
ctāo q̄ ab oipotente futura
νος τὴν παρὰ τοῦ παντοκράτορος μέλλου
erat ſequi cōtra ſe vltionē.
σαν παρακολουθήσειν ἐπ' αὐτὸν δίκην. τῶν
at inde cōperti ſunt de nicano
δὲ ἰούδα προσέπεσε πρὸς τὴν τοῦ νικάνο
rio aduētu. τ cū declaraſſet his q̄ cū eo
ρος ἐφόδου. καὶ μεταδόντας τοῖς σὺν αὐ=
aduentū exercit⁹: q̄ for
τῷ τὴν παρουσίαν τ στρατοπέδου, οἱ δὲ
midabāt τ nō credebāt dei
λανθροῦντες καὶ ἀπισοῦντες τὴν τ θεοῦ
iuſticie: fugā cōuertebāt ſeipos: τ aloco rece
δίκην, διεδίδρασκον ἑαυτούς, καὶ ἐξέτρω
dēbāt. alij vero relicta oīa vēde
σκον. οἱ δὲ τὰ περιλελειμμένα πάντα ἐπώ
bāt ſimul āt dñm deprecabāt vt eripe=
λουν. ἅμα δὲ τὸν κύριον ἱκέτευον ῥύσασθαι
retꝰ q̄ ab impio nicanore antēꝙ cō=
αὐτούς ἀπὸ τοῦ δυσεβοῦς νικάνορος πρὶν συν
grederent̄ vēdit̄ erāt: τ ſi nō ꝓpt ipos
γενέσθαι θεασάμενος, καὶ εἰ μὴ διὰ τοὺς
ſaltē ꝓpt q̄ erāt ad patres eoꝝ pa=
ἀλλὰ διὰ τὰς πρὸς τοὺς πρὰς αὐτῶν διαθή
cta: τ ꝓpter ſuꝑ ipos innocentiē
κας, καὶ ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπικλήσεως
q̄s: & ꝓpter nomē ſcm̄ dñi
τ σεμνοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς ὀνόματος αὐ
inuocatū ſup eos. cōgregiis āt maccabeꝰ cos q̄ circa
τοῦ. συναγαγὼν δὲ ὁ μακκαβαῖος τοὺς περὶ
ipm erāt nūero ſex mille hoꝝ
αὐτὸν ὄντας ὡς ἀριθμὸν ἑξακισχιλίους πα
tabāt ne abſterrerent hoſti=
ρεκάλει μὴ καταπλαγῆναι τοῖς πολεμί=
bꝰ: neq̄ metuerēt iniuſte ve=
οις, μηδὲ ὑπολαβεῖν τὴν τῶν ἀδίκως πα
nientiū aduerſum ſe gentiū multitudi
ρανομούντων ἐπ' αὐτοὺς ἐθνῶν πολυανθρω
nē. pugnarēt āt generoſe ſine ocu=
πίαν. μαχεσάσθαι δὲ γενναίως πρὸ ὀφθαλ
los recipiētes iniuſte ſcīm
μῶν λαβόντας τὴν ἀνόμως εἰς τὸν ἅγιον
locū factā ab illis cōtumeliā
τόπων συντέτελεσμένην ὑπ' αὐτῶν ὕβριν
τ illuſe ciuitatis iniu
καὶ τὸν τῆς ἐμπαιγμονῆς πόλεως αἰκισ
riā. adhuc āt ꝑteriti inſtituti diſſo
μόν. ἔτι δὲ τὴν τῆς προγονικῆς πολιτείας κα
lutionē. illi namq̄ armis cōfidūt
τάλυσιν. οἱ μὲν γὰρ ὅπλοις πεποίθασιν
ſimul τ audacia ait. nos āt in
ἅμα καὶ τόλμαις ἔφησεν. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῷ
oipotente deo q̄ potest τ venie
παντοκράτορι θεῷ δυναμένῳ καὶ τοὺς ἐρχο
tes aduerſū nos τ vniuerſū mūdū in vno
μένους ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὸν ὅλον κόσμον ἐν ἑνὶ
nutu delere cōfidim⁹. eiꝰ
νεύματι καταβαλεῖν πεποίθαμεν. προσανα
rāo āt eis τ ergā ꝓge=
λεξάμενος δὲ αὐτοῖς καὶ ἀπὸ τῶν προ
nitores facta aupilia: τ q̄ ſit ſub
γόνων ἀνομίας ἀντιλῆψις, καὶ τὴν ἐπὶ
ſennacherim centū octoginta quinq̄
σενναχηρείμ. ὃν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πεντε

milia ḋmō pierūt. t qō in ba
χιλιάδων ὡς ἀπωλόντο· καὶ τὴν ἐν τῇ Βα
bylonia aduersus galatas preliū
βυλωνίᾳ τὴν πρὸς τοὺς γαλάτας παράτα
fuit. vt oēs ad rē
ξιν ϕωμδήνι· ὡς οἱ πάντες ἐπὶ τὴν χρεί
venerūt octo milia cū macedonib⁹ quat
αι ἦλθον ὀκτακισχίλιοι σὺν μακεδόσι τε
tuor mille. macedonib⁹ hesitāt=
τρακισχίλιοις. τῶν μακεδόνων ἀποροῦμέ
bus: octo mille duodeci decē milia
νων, οἱ ὀκτακισχίλιοι τὰς δώδεκα μυριάδας
peremerūt ob factū ipis a ce
ἀπώλεσαν διὰ τὴν ϕωμδήνι ἀνοίας ἀπ' οὐ
lo auxiliū. t vtilitatē multā acce
ρανοῦ βοηθειαν· καὶ ὠφέλειαν πολλὴν ἔλα
perūt. ppt̄ q audacēs eos cōstitu=
βον· ἐφ' οἷς εὐθαρσεῖς ἀνοὺς παρασκ=
ens t patos pro . legib⁹ t
σας καὶ ἐρίμους ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς
patria mori q̄dripartitū exer
πάτρίδος ἀποθνήσκειν τετραμερὲς τὸ στρά
citū fecit: cōstitutēs t fratres
τευμα ἐποίησε, τάξας καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
suos duces vtriusq̄ ordinis:
ἀνοῦ προσηγουμδους ἑκατέρας τάξεως,
simoné t iosephū t ionathan: subij=
σίμωνα καὶ ἰώσηφον καὶ ἰωνάθαν, ὑποτά
cies vnicuiq̄ mille supra quinqᵉ
ξας ἑκάστῳ χιλίους πρὸς οἷς πεντακοσί
tos. adhuc āt t eleazarū cū legisser
ους. ἔτι δὲ καὶ ἐλεάζαρον παραναγνοὺς τὴν
sacrū librū: t dedisset signū dei ad
ἱερὰν βίβλον, καὶ δοὺς σύνθημα θεοῦ βο
tutorij: primi ordinis ipe dux
ηθείας, τῆς πρώτης στείρας αὐτὸς προηγοὺ
cōmisit cū nicanore. facto āt il=
μενος συνέβαλε τῷ νικάνορι· ϕωμδόμου δὲ αὐ
lis opotente adiutore: interfe
τοῖς ὀποτέντε ἀντιλήπτορος συμμάχου, κατέσ=
cit ex hostib⁹ supra nouē mille:
φαξαν τῶν πολεμίων ὑπὲρ τοὺς ἐννακισχιλί
vulneratos āt t mēbris muti
ους, τραυματίας δὲ καὶ τοῖς μέλεσιν ἀκρωτη
los maiorē partē nicanoris ἔχοντας
ρους τὸ πλεῖον μέρος τῆς τοῦ νικάνορος στρατι
tus fecerit. oēs āt fugere coegerit.
ᾶς ἐποίησαν. πάντας δὲ φυγεῖν ἠνάγκασαν.
at pecunias illoꝝ q̄ venerāt ad
τὰ δὲ χρήματα τῶν παραγενόντων ἐπὶ τὸν
emptionē ipoꝝ acceperāt. psequētes āt
ἀγορασμὸν αὐτῶν ἔλαβον· συνδιώξαντες δὲ
eos diu: cessauerūt ab hora coꝛ
αὐτοὺς ἐφ' ἱκανόν, ἀνέλυσαν ὑπὸ τῆς ὥρας συγ
clusi. erat. n. dies āte sabbatū: ob quā cau
κλεισθέντες· ἦν γὰρ ἡ πρὸ τοῦ σαββάτου, δι' ἣν αἰ
sam nō diu perstiterūt insequentes
τίαν οὐκ ἐμακροτόνησαν καταστρέχοντες
illos. arma colligētes t̄ eoꝝ t
ἀνοὺς· ὁπλολογίσαντες δὲ αὐτοὺς καὶ τὰ
spolia exuētes inimicoꝝ in
σκῦλα ἐκδύσαντες τῶν πολεμίων πόλ· ὸ
sabbato erāt. vehemēter bidicētes
σάββατον ἐγίνοντο. σφοδρῶς εὐλογοῦντες
t cōfitentes dñō q̄ seruauit
καὶ ἐξομολογούμενοι τῷ κῷ τῷ διασώσαντι
in die hāc initiū misc istiꝰ
εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην ἀρχὴν ἐλέου ςαξαν
tātis eis. post āt sabbatū debi
τος αὐτοῖς. μετὰ δὲ τὸ σάββατον τοῖς ἠκισ
libus t viduis t orphanis divi=
μδοις καὶ ταῖς χήραις καὶ ὀρφανοῖς μερί=

milia perierunt: & de prelio quod eis ad
uersus galatas fuit i babylonia vt om=
nes vbi ad rem ventum est macedoni=
bus socijs hesitātibus ipsi sex milia so
li peremerūt centum viginti milia p
pter auxilium illis datum de celo: & be=
neficia pro his plurima consecuti sunt.
His verbis cōstantes effecti sunt: & pro
legibus et patria mori parati. Consti=
tuit itaq; fratres suos duces vtriq; ordi
ni simonem & iosephum & ionathan su
biectis vnicuiq; millenis & quingente=
nis: ad hoc etiam ab esdra lecto illis san
cto libro & dato signo aditorii dei: in
prima acie ipse dux cōmisit cum nica=
nore. Et facto sibi aditore omnipoten
te interfecerunt super nouem milia ho
minum: maiorem autem partem exer
citus nicanoris vulneribus debilem fa=
ctum fugere compulerunt. Pecu=
nias vero eorum qui ad emptionem
ipsorum venerant sublatis ipsos vsq;q̄
q; persecuti sūt: sed reuersi sūt hora cō=
clusi. Nam erat ante sabbatum: quam=
ob causam non perseuerauerunt inse=
quentes. Arma autem ipsorum & spo=
lia congregantes: sabbatum agebant
benedicentes dominum: qui liberauit
eos in isto die: misericordie initium stil
lans in eos. Post sabbatum vero debili=
bus & orphanis & viduis duiserūt spo
lia: & residua ipsi cum suis habuere. His
itaq; gestis & cōmuniter ab omnib⁹ fa
cta obsecratione: misericordem do=
minum postulabant vt in finem seruis
suis reconciliaretur. Et ex his qui cum
timotheo & bacchide erant cōtra se cō
tendentes super viginti milia interfece
rūt: & munitiōes excelsas obtinuerūt:
& plures predas diuiserūt equam por
tionem debilibus, pupillis & viduis: sed
& senioribꝰ facientes. Et cum arma eo
ruꝫ diligenter collegissent: omnia com
posuerunt in locis opportunis. Residua
vero spolia hierosolymam detulerunt:
& philarchen qui cuꝫ timotheo erat in
terfecerunt virum scelestuꝫ qui in mul
tis iudeos afflixerat. Et cum epinicia
agerent in hierosolymis eos qui sacras
ianuas incenderunt: id est callisthenem
cum in quoddam domicilium refugis
sent incenderūt: digna eis mercede pro
impietatibus suis reddita. Facinorosis=
simus autem nicanor qui mille negoci=
antes ad iudeorum venditionem ad=
duxerat: humiliatus auxilio domini ab
his quos nullos existimauerat deposi=
ta veste glorie per mediterranea fugiēs
solus venit antiochiam: summa infeli=
tatem de interitu sui exercitus consecu
tus. Et qui promiserat romanis se tri
butum restituere de captiuitate hiero=
solymorum: predicabat nunc protecto
rem deum habere iudeos et ob ipsum
inuulnerabiles esse: eo q̄ sequerentur
leges a ipso constitutas.

Capitulum nonum.

dētes de spoliis: residua ipſ
σαντες ἀπὸ τῶν σκύλων, τὰ λοιπὰ ἀνοὺ
τ pueri partiti sunt. hec āt cū gesti
καὶ τὰ παιδία ἐμερίσαντο· ταῦτα δὲ διαπρα
sent t cōmunē obsecratione faciētes:
ξάμδοι καὶ κοινὴν ἱκετίαν ποιησάμδοι, τὸν
misericordē dñs postulabāt sinē reccīlia
ἐλεήμονα κῦ' ἐξίουν εἰς τέλος καταλλαγῆ
ri suis suis t eos q̄ circa timotheū
ναι τοῖς αὐτοῦ δούλοις καὶ τοὺς περὶ τιμόθεον
t bacchidē cōfirmati supra
καὶ βακχίδην συνεφίσαντες ὑπὲρ τοὺς
viginti milia ipsoꝝ interfecerūt: t munitionū
δισμυρίους αὐτῶν ἀνεῖλον, καὶ ὀχυρωμάτων
excellaꝝ valde cōpotes facti sūt. t spo
ὑψηλῶν ἐν μάλα ἐγκρατεῖς ἐβέβηκο. καὶ λά
lia plura diuiserūt: equales portiōe se
φυρα πλείονα ἐμερίσαντο, ἰσομοίρους αὐτῆς
t debilib⁹ t orphanis t viduis
καὶ τοῖς ἠκισμένοις καὶ ὀρφανοῖς καὶ χήραις
adhuc āt t senioribꝰ facietes. arma
ἔτι δὲ καὶ πρεσβυτέροις ποιήσαντες. ὅπλα
colligētes āt illoꝝ: diligenter ola
λογησάμενοι δὲ αὐτούς, ἐπιμελῶς πάντα
cōposuerūt in opportunis locis.
συνέθεντο εἰς τοὺς ἐπιτηδείους τόπους. τὰ
at residua spolia: tulerūt in hieroso
δὲ λοιπὰ τῶν σκύλων ἤνεγκαν εἰς ἱεροσό
lyma. at philarchē q̄ circa timothe
λυμα. τὸν δὲ φιλάρχην τὸν περὶ τὸν τιμόθε
um interfecerūt scelestissimū vi: t q̄ multis
ον ἀνεῖλον ἀνοσιώτατον ἄνδρα καὶ πολλὰ
iudeos afflixerat. epinicia
τοὺς ἰουδαίους ἐπιλελυπηκότα. ἐπινίκια
ago ētes in patria: q̄ succēderat
δ' ἄγοντες ἐν τῇ πατρίδι, τὸν ἐμπρήσαντα
sacras ianuas callisthenē icederūt
τοὺς ἱεροὺς πυλῶνας καλλισθένην ὑφῆψαν
in vnū domicilū ſugientē: t digna
εἰς ἓν χωίδιον πεφευγότα, καὶ τὸν ἄξιον τῆς
impietate . sulit mercedē. at impiꝰ
δυσεβείας ἐκομίσατο μισθόν. ὁ δὲ τρισαλ
tissim⁹ nicanor q̄ mille mercatores ad
τήριος νικάνωρ ὁ τοὺς χιλίους ἐμπόρους ἐπὶ
vēditionē iudeoꝝ duxerat: humilia
τὴν πρᾶσιν τῶν ἰουδαίων ἀγαγών, ταπεινω
tus ab his q̄ apꝰ se . rputari fuerāt infi
θεὶς ὑπὸ τῶν παρ' αὐτὸν νομιζομένων ἐλαχί
mi esse: dñi auxilio ghoſam depo
στων εἶναι, τὴν τοῦ κῦ' βοήθειαν· τὴν δοξικὴν ἀπο
nēs veſtē q̄ mediterraneā fugitiui
θέμενος ἐσθῆτα διὰ τῆς μεσογείου φεύγων
modo solitarij se facies: venit antio
τρόπων ἔρημον ἑαυτὸν ποιήσας, ἦλθεν ἀντιό
chiā sup oia plꝰerat⁹ in cer
χειαν ὑπὲρ ἅπαν ἐνημερηκὼς ἐπὶ τῇ τοῦ στρα
cit⁹ interitu. t q̄ romanis pmiſe
τοῦ διαφορᾷ. καὶ ὁ τοῖς ῥωμαίοις ἀναδέμα
rat tributū de eoꝝ q̄ in hierosolymis capti
τος φόρον ἀπὸ τῆς τῶν ἐν ἱεροσολύμοις αἰχ
uitate restituturꝰ: ꝯficiant
μαλωσίας κατορθώσεσθαι, κατήγγελεν
protectoꝝ habere deū ius=
ὑπερμαχον ἔχειν τὸν θεὸν τοὺς ἰου
deos: t ppt̄ . morē hic inuul
δαίους, καὶ διὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἀτρω
nerabiles esse iudeos: q̄ secu=
τους εἶναι τοὺς ἰουδαίους, διὰ τὸ ἀκο
ti sunt ab eo cōstitu=
λουθεῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ προτεταγμέ
tas leges.
νοις νόμοις.

Ca. 9.

A Ορτα āt ἡ πρὸς ἐκεῖνον ἐτύγχανεν
περὶ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐτύγχανεν
antioch⁹ reuertēs inhoneste ex ipsa q̄ circa
ἀντίοχος ἀναλελυκὼς ἀκοσμως ἐκ τῶν περὶ
perſiā locis. intrauerat eā in eā q̄
τὴν περσίδα τόπων. εἰσεληλύθει γὰρ εἰς τὴν
dicitur pſepolis: t tētauit
λεγομένην περσέπολιν, καὶ ἐπεχείρησεν
sacra spoliare t ciuitatē obtinere. ꝯpotē
ἱεροσυλεῖν καὶ τὴν πόλιν συνέχειν. διὸ δὴ
multitudine cōcurrēte ad armoꝝ
τῶν πληθῶν ὁρμησάντων ἐπὶ τὴν τῶν ὅπλ
auxiliū: fugati sunt. t cōtigit κῦ in fu
βοήθειαν, ἐτράπησαν· καὶ συνέβη τροπω=
gam antiochū ab indigenis: tur
θέντα τὸν ἀντίοχον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἀχρι
pem reditū facere: cxēiti āt illi
μονα τὴν ἀναζυγὴν ποιήσασθαι· ὀντι δὲ αὐτῷ
in ecbatanis cōperta sūt q̄ erga nicano
κατ' Ἐκβάτανα προσέπεσε τὰ κατὰ νικάνο=
rē t timotheū gesta sunt. ela=
ρα καὶ τοὺς περὶ τιμόθεον γεγονότα. ἐταρ=
tus āt ira arbitrabat t eoꝝ q̄ fugaue=
θεὶς δὲ τῷ θυμῷ ὤετο καὶ τῶν τοιφυγα=
rant se malignitatē in iudeos
δικούντων αὐτὸν κακίαν εἰς τοὺς ἰουδαίους
retorsiꝝ. ideo q̄ iussit aurigā
ἐνατωρεῖσασθαι. διὸ συνέπεσεν ὀρμαπλά
incessanter agitantē expedire
την ἀδιαλείπτως ἐλαύνοντα κατανύξαι τὴν
iter. ex celo iā iudicio vigēte
πορείαν· τῆς ἐξ οὐρανοῦ ἤδη κρίσεως συνούσης
eū. sic eū superbe dixit. cernite=
αὐτῷ· οὕτω γὰρ ὑπερηφάνως εἶπεν· πολυσύ
ris indeoꝝ hierosolymā facta ve=
δριον ἰουδαίων ἱεροσόλυμα ποιήσω παρα
nēs illuc. at opē dñs de
ϕωμδος ἐκεῖ· ὁ δὲ παγκρατὼρ κύριος ὁ θ
ipse: percussit eū insanabili t inuisi
ὑτ' ἰσραήλ, ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτῳ καὶ ἀοράτῳ
bili plaga. statī āt vt ipe finiuit
πληγῇ· ἅρτι δὲ αὐτοῦ καταλήξαντος τὸν
simonē: appꝰehēdit eū inedicabilis visce=
λόγον, ἔλαβεν αὐτὸν ἀνήκεστος τῶν σπλάγχ
rū dolor: t amara iternoꝝ tormē
νων ἀλγηδὼν καὶ πικραὶ τῶν ἔνδον βάσα
ta: valde iuste eū q̄ multis t no=
νοι, πολλῶν ϕυχὰς τοῖς πολλοῖς καὶ ξενίζου=
nis calamitatib⁹ alioꝝ viscera torse
σας συμφοραῖς ἑτέρων σπλάγχνα βασα
rat. ille āt neq; a tactūs cessa=
νίσαντα. δοῦ οὐδαμῶς τῆς ἀγερωχίας ἔλαττ
bat. adhuc āt t superbia repleꝰ
ϕυέτι δὲ καὶ τῆς ὑπερηφανίας ἐπεπλήρω
erat: ignē spirās furore in iu=
το, πῦρ πνέων τοῖς θυμοῖς ἐπὶ τοὺς ἰου
deos: t pcipiēs festinare iter.
δαίους, καὶ κελεύων ἐπισπεύδειν τὴν πορείαν.
cōtigit āt t cadere eū de cur=
συνέβη δὲ καὶ πεσεῖν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἅρμα=
ru q̄ ferebat ipetū: t grauī casu
τος φερομένου ῥύζω, καὶ δυσχερεῖ πτώματι
cadenti ola membra corporis
περιπεσόντι πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος
vexari. ille āt q̄ nup sibi videbat
ἀσυνεβλοῦσθαι. δοκῶν τοῖς τῆς
maris fluctib⁹ iperare ꝓpterea q̄ supra
θαλάσσης κύμασιν ἐπιτάσσειν διὰ τὴν ὑπερ
hoies arrogātiā: t statera mōtis
ήφανον ἀλαζονίαν, καὶ πλησσιγγὶ τὰ τῶν ὀρέων
arbitrat⁹ altitudines appēdere: i terra cruis in
ὕψη σήσειν, κατὰ γῆν ϕωμδος ἐν

Odem tempore antiochus inho=
neste reuertebatur de perside. In=
trauerat enim in eam que dicitur perse
polis & tentauit expoliare templū: & ci
uitatem opprimere: sed multitudine ad
arma concurrēte: infugam versi sunt:
& ita contigit vt antiochus post fugam
turpiter rediret. Et cum venisset circa
egbathanam recognouit que erga nica
norem & timotheum gesta sunt. Elat⁹
autem in ira: arbitrabatur se iniuriam
illorum qui se fugauerant posse in iu
deos retorq̄re: ideoq; iussit agitari cur=
rum suum sine intermissione agēs iter:
celesti eum iudicio perurgente: eo q̄ ita
superbe locutus est se venturum hiero
solymā: & congeriem sepulchri iudeo=
rum eam facturum. Sed qui vniuersa
conspicit dñs deus israel percussit eum
insanabili & inuisibili plaga. Vt enim fi
nuit huncipsum sermonem apprehen
dit eum dolor dirus viscerum & ama=
ra internorum tormenta. Et quidem
satis iuste: quippeq multis & nouis cru
ciatibus aliorum torserat viscera: licet
ille nullo modo a sua malicia cessaret.
Super hoc aūt superbia repletus ignez
spirans animo in iudeos: & precipiens
accelerari negocium: contigit illum im
petu cuntem de curru cadere: & grau
corporis collisione membra vexari.
Iſq; qui sibi videbatur etiam fluctibus
maris imperare: supra humanum mo
dum superbia repletus: & montium alti
tudines in statera appendere: nunc hu
miliatus ad terram in gestatorio porta
batur: manifestam dei virtutem in semet
ipso contestans: ita vt de corpore impii
vermes featurirent: ac viuentes in dolo
ribus carnes eius effluerent: odore etiā
illius & fetore exercitus grauaretur. Et
qui paulo ante sidera celi contingere se
arbitrabatur: cum nemo poterat pro=
pter intolerantiā fetoris portare. Hinc
igitur cepit ex graui superbia deductus:
ad agnitionem sui venire diuina mo=
nitus plaga: per momenta singula do
loribus suis augmenta capientibus. Et
cum nec ipse iam fetorem suum ferre
posset: ita ait. Iustum est subditum esse
deo: & mortalem nō paria deo sentire.
Orabat autem hic scelestus dominum
a quo non esset misericordiam conse=
cuturus: & ciuitatem ad quam festinās
veniebat: vt eaꝫ ad solum deduceret ac
sepulchrum congestorum faceret: nūc
optat liberam reddere & iudeos quos
nec sepultura quidem se dignos habitu
rum: sed auibus ac feris diripiendos tra
diturum: & cum parulis exterminatu
rum dixerat: equales nunc athenien=
sibus facturum pollicetur: templum etiā
sanctum quod prius expoliauerat: opti
mis donis ornaturū & sancta vasa mul
tiplicaturum: & partinētes ad sacrificia
sumptus de reditibus suis prestaturus:
super hec & iudeum se futurum: & oēm
locum terre perambulaturum: & pre
dicaturum dei potestatem. Sed non cel
santibus: doloribus superuenerat enim
in eum iustum dei iudicium: desperans

gestatorio portabat: manifestā dei om
φορείῳ παρεκομίζετο, φανερὰν τοῦ θεοῦ πᾶ
nib⁹ potentiā demostrāns. ita vt τ
σιν τὴν δύναμιν ἐνδεικνύμδος. ὡς τε καὶ
de corpore impij vermes
ἐκ τοῦ σώματος τοῦ δυσεβοῦς σκώληκας
featurirēt. t viuētis in dolorib⁹ τ ῥυπᾶ
ἀναζῆν· καὶ ζῶντος ἐν ὀδύναις καὶ ἀλγη
tis: carnes eiꝰ caderēt. pre
δόσι, τὰς σάρκας ἀπορρεῖν. ὑπὸ
ūt odore eiꝰ: ois exerci=
δὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ, πᾶν τὸ στρατόπε=
tus grauarē ob putredinē t cū q̄ pa
δον βαρύνεσθαι τὴν σαπρίαν. καὶ ὁ μι
nus ante celestia fidera cōtige=
κρῷ πρότερον τῶν οὐρανίων ἄστρων ἅπτε=
re videbat portare nemo pote=
σθαι δοκοῦντα παρακομίζειν οὐδεὶς ἐδύνα
rat ob fetoris intolerabilē grauitatē. hic
το διὰ τὸ τῆς ὀσμῆς ἀφόρητον βάρος. ἐντεῦθε
igit cepit a multa superbia dīmere
οὖν ἤρξατο ὁ πολὺ τῆς ὑπερηφανίας λήγειν
vnimerā: t in agnitionē venire
τεθραυσμένος, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἔρχεσθαι
diuino flagello: p̄ momēti augmētaꝫ in
θεία μάστιγι, κατὰ στιγμὴν ἐπιτεινόμδος τοῖς
dolorib⁹. t neq; odore sibi po
ἀλγηδόσι. καὶ μηδὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ δυ
tens ferre hec ait. iustū est
νάμενος ἀνέχεσθαι ταῦτ' ἔφη. δίκαιον
subdi deo: t nō mortalē existē
ὑποτάσσεσθαι τῷ θεῷ, καὶ μὴ θνητὸν ὄντα
paria deo sapere. orabat āt scelest⁹ ad
ἰσόθεα φρονεῖν. ηὔχετο δὲ ὁ μιαρὸς πρὸς
eū q̄ nō iā ei⁹ misturꝰ erat dñm. hic
τὸν οὐκέτι αὐτὸν ἐλεήσοντα. διὰ τοῦτον οὕτω
dicēs. ipam q̄dē sanctā ciuitatē ad quā festinabā
λέγων· τὴν μὲν ἁγίαν πόλιν ἣν ἔσπευδεν
venebat solo equatā vt faceret t cem
πατρίγειον ποιῆσαι καὶ τοσ=
teriū edificaret: liberā facu
λυσάνδριον ἀποδομῆσαι, ἐλευθέραν ἀναδεῖ
ri: at iudeos: quos decreuerat nec
ξαι, τοὺς δὲ ἰουδαίους, οὓς διεγνώκει μηδὲ
sepultura dignatuꝝ: auib⁹ θηρσὶ δοθησόμε
παρυπὸ ,piecturꝰ feris: oēs eos
νητίοις ἐκριφῆναι θυρίοις, πάντας ἀνοὺς
equales athenien̄sib⁹ facturꝰ. qui āt pius
ἴσους ἀθηναίοις ποιήσειν. ὃν δὲ πρότερον
spoliauerat sancti tēpli: optimis do=
ἐσκύλευσεν ἅγιον νεών, καλλίστοις ἀναθή
nis ornaturꝰ. t sancta vasa mꝰ
μασιν κοσμήσειν. καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη πο
toptura oia restituturꝰ: at
λυτελέσια πάντα ἀποδώσειν, πρὸς δὲ
pertinētes ad sacrificia sum=
ἐπιβαλλούσας πρὸς τὰς θυσίας προσό
ptus ex ppriis reditib⁹ pstaturꝰ.
δους ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων χορηγήσειν.
sup āt hec t iudeꝰ futurꝰ t
πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἰουδαῖον ἔσεσθαι, καὶ
oēm loch habitabilē pambulaturꝰ nū
πάντα τόπον οἰκηθὲν διελεύσεσθαι κα
ciante dei potestatē. nequa
ταγγέλλοντα τὸ τοῦ θεοῦ κράτος. οὐδὲ
quā āt cessantib⁹ doloribꝰ: superuene
μῶς δὲ ληγόντων τῶν πόνων, ἐπελαμ
rat eis in eū iustū dei iudi
βεν γὰρ ἐπ' αὐτὸν δικαία ἡ τοῦ θεοῦ κρί
cū: de se desperans:
σις. τὰ καθ' αὐτὸν ἀπελπίσας,

scripsit ad iudeos subscri-
ἔγραψε πρὸς τοὺς ἰουδαίους τὴν ὑπογεγραμ
ptā epistolā deprecatiōis ordinē habentē:
μένην ἐπιστολὴν ἱκετηρίας τάξιν ἔχουσαν,
cōtinentē āt sic bonū inde
περὶ χουσαν δὲ οὕτως· τοῖς χρηστοῖς ἰουδαί
is ciuib⁹ multū gaudere t vale-
οις τοῖς πολίταις πολλὰ χαίρειν καὶ ὑγιαί
re t esse felices rex t dux
νειν καὶ εὖ πράττειν βασιλεὺς καὶ στρατηγὸς
antioch⁹. si valetis t filij
ἀντίοχος. εἰ ἔρρωσθε καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ
pria:ex sentētia est vobis.in celo
ἴδια, κατὰ γνώμην ἐστὶν ὑμῖν. εἰς οὐρανὸν τὴν
spem habēs vīm honoris t benīuo
ἐλπίδα ἔχων ὑμῶν τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὐνοι
lētie recordab⁹ſi benigne. reuersūs de
αν ἀν ἐμνημόνευον φιλοστόργως. ἐπαναγκὰν ἐκ
perſie locis: t inci-
τῶν περὶ τὴν περσίδα τόπων, καὶ στρατὸν
dēs in infirmitatē grauitatē habētē: necessariū
σὼν ἀδυνεῖα δυχέρειαν ἔχουσῶν, ἀναγκαῖον
duxi curā habere cōmunis oim secu
ἡγησάμην φροντίσαι τῆς κοινῆς πάντων ἀσ
riytis: nō desperās de me
φαλείας, οὐκ ἀπογινώσκων τὰ κατ' ἐμαυ-
tipo: sed habēs multā spē effugiē-
τόν, ἀλλ' ἔχων πολλὴν ἐλπίδα ἐκφευξα
di infirmitatē. cōsideras āt q pater
σθαι τὴν ἀδένειαν. θεωρῶν δὲ ὅτι καὶ ὁ πατὴρ
quib⁹ tēporib⁹ ad supiora loca duxit
καθ' οὓς καιροὺς εἰς τοὺς ἄνω τόπους ἐξαγο
exercitū: offēdit cū q̄ successū? erat: vt
γεῖν στρατὸν ἀνέδιξε τὸν διαδεχόμενον, ὅπως
si qd pter opinionē accideret vel t ulciscare
ἐάν τι παρὰ δόξαν ἀποβαίνει, ἢ καὶ προαγ
tur qd difficile: scietes idigne
λῶς τι δυχερές, εὖ ὀΐδατε οἱ κατὰ τὴν χώραν
cui relicte erāt res: nō turba-
ὧν κατελείφθησαν τὰ πράγματα, μὴ ἐπιτα
renī. ad āt hec cōsideras ad
ράσωνται. πρὸς δὲ τούτοις καταναοῦν τῇ πα
lacētes potētes t vicinos re-
ρακειμένους δυνάστας καὶ γειτνιῶντας βασι
gno tēporib⁹ attendētes t expectā-
λείαν τοῖς καιροῖς ἐπέχοντας καὶ προσδο
tes qd eiciunt⁹ est: designaui
κῶντας τὸ ἐκβησόμενον, ἀναδέδειχα τὸν
filiū antiochū regē. quē sepe recur
υἱὸν ἀντίοχον βασιλέα· ὃν πολλάκις ἀνατρέ
rēs in supiora regna: apd pluri-
χων εἰς τὰς ἐπάνω σατραπείας, τοῖς πλεί
mos vīm deponebā t cōmēdabā.
στοις ὑμῶν παρακατετιθέμην καὶ συνίσων.
scripsi āt aū eis subscripta.
γέγραφα δὲ πρὸς αὐτὸν τὰ ὑπογεγραμμένα.
hortor igit vos t peto: memores
παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς καὶ ἀξιῶ, μεμνημένους
beneficior cōmunit t priatim: vt vnusq̄sq
τῶν εὐεργεσιῶν κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν, ἕκαστον
conseruet exātem amicitiā erga me t
συντηρεῖν τὴν εὔνοιαν εἰς ἐμὲ καὶ τὸν
filij. cert⁹ sum cū eis benigne t hu
υἱόν. πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν ἐπιεικῶς καὶ φι
mane sequuturē mea ꝓpositi
λάνθρωπα παρακολουθοῦντα τῇ ἐμῇ προαιρέσει
obsecutū vobis .ille igit homi
συμπεριενεχθήσεσθαι ὑμῖν. ὁ μὲν οὖν ἀνδρο
cida t blasphem⁹ pessime passus:
φόνος καὶ βλασφήμος τὰ χείρια παθών,
vt alios tractaut:in pegrina tra i mōtib⁹
ὡς ἑτέρους διέθηκεν, ἐπιξένης ἐν τοῖς ὄρεσιν

Capitulum decimum.

scripsit ad iudeos in hunc modum de-
precationis epistolam hec continētem.
Optimis ciuibus iudeis:plurimam salu
tem & bene valere:& esse felices:rex &
princeps antiochus. Si bene valetis &
filii vestri:& ex sentēcia vobis cūcta fūt:
maximas agimus gratias. Et ego in in
firmitate constitutus:vestri autem me
mor benigne reuersus de pfidis locis:
& in infirmitate grauī apprehensus:ne
cessarium duxi pro comuni vtilitate cu
ram habere:nō desperās memetipm:
sed spem multam habens effugiendi in
firmitatem. Respiciens autem q & pa
ter meus quibus temporibus in locis
superioribus ducebat exercitum ostēn
dit qui post se susciperet principatum:
vt si quid contrarium accideret:aut dif
ficile nunciaretur:scientes hi quib⁹ re
gionibus erant cui esset reruz sūma de
relicta non turbarentur.ad hec consi
derans de proximo potentes quosq̄ &
vicinos temporibus insidiantes & euē
tum expectantes:designaui filiuz meū
antiochum regem:quem sepe recurrēs
in superiora regna multis vestrum cō
mendabam:& scripsi ad eum que subie
cta sunt. Oro itaq̄ vos & peto memo
res beneficiorum publice & priatim vt
vnusquisq̄ conseruet fidem ad me & ad
filium meum. Confido enim eum mo
deste & humane acturum & sequentez
propositum meum:& comunez vobis
fore. Igitur homicida & blasphem⁹ pes
sime percussus: & vt ipse alios tractaue
rat:peregre in montibus miserabili obi
tu vita functus est. Transferebat autem
corpus philippus collactaneus eius qui
metuens filium antiochi: ad ptolemeū
philometorem in egyptum ablit.

Ca. 10.

Machabeus autem & qui cū eo erāt
domino se protegente templuz q
dem et ciuitatem recepit:aras autez q̄s
alienigene per plateas extruxerant:itē
q̄ delubra demolit⁹ est. Et purgato tē-
plo aliud altare fecerunt:& de ignitis la
pidibus igne concepto sacrificia obtule
runt post biennium:& incensum & lu
cernas & panes propositiōis posuerūt.
Quibus gestis rogabant dominū pro
strati in terram:ne amplius talibus ma
lis incideremt. Sed & si quando peccas
sent vt ab ipso mitius corriperentur:&
non barbaris ac blasphemis hominib⁹
traderentur. Qua die autem templum
ab alienigenis pollutum fuerat: contin
gīt eadem die purificationem fieri vice
sima & quinta mensis qui fuit casleu.
Et cum letitia diebus octo egerunt in
moduni tabernaculoruz: recordantes
q̄ ante modicum temporis diem solen
nem tabernaculorum in montibus &
in speluncis more bestiarum egerant:
propter qd thyrsos & ramos virides &
palmas preferebant ei:qui prosperant
mundare locum suum. Et decreuerunt
cōmuni precepto et decreto vniuerse
genti iudeorum omnibus annis agere
dies istos. Et antiochi quidem

misero obitu cōmutauit vitā. porta-
διστίσω μόρωι κατέστρεψε τὸν βίον. παρεκο
bat āt cop⁹ philipp⁹ collactane⁹
μίζετο δὲ τὸ σῶμα φίλιππος ὁ σύντροφος
eius.q̄ t metuēs filiū antiochi:
αὐτοῦ· ὃς καὶ διευλαβηθεὶς τὸν υἱὸν ἀντιόχου,
ad ptolemeū philometorē in egy-
πρὸς πτολεμαῖον τὸν φιλομήτορα εἰς αἴγυ
ptū abiit.
πτου ἀφικνεῖτο.

C

Macabe⁹ āt t q̄ cū eo dño
Μακκαβαῖος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τ κῦ
ducēte eos: ipm qdē templū recuperauerūt
ρίαγοντος αὐτοὺς, τὸ μὲν ἱερὸν ἐκομίσαντο
t vrbē: at in foro a-
καὶ τὴν πόλιν, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν βω
ras ab alienigenis stru-
μοὺς ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων διδημιουργημέ
ctas:adhuc āt t delubra demolitū fūt. t
νους, ἔτι δὲ καὶ τὰ τεμένη καθείλοσαν. καὶ
tēplī purgātes: aliud altare
τὸν νεὼν καθαρίσαντες, ἕτερον θυσιαστήριον
fecerūt. t incēdentes lapides:t ignē
ἐποίησαν. καὶ πυρώσαντες λίθους, κἀκ πυρ
ex his accipiētes obtulerūt sacrificiū post
ἐκ τούτων λαβόντες ἀνήνεγκαν θυσίαν με
biēnū tpo: t incēsū t lucernas:
τὰ δεπὶ χρόνου, καὶ θυμίαμα καὶ λύχνους,
t panū ꝓpositionē fecerūt. hec
καὶ τῶν ἄρτων τὴν πρόθεσιν ἐποιησαντο. ταῦ
āt cū fecissent: rogauerūt dñm ꝓdē
τα δὲ ποιήσαντες, ἠξίωσαν τὸν κν' πεσόν
tes sup vētrē: ne ꝓpt⁹ inciderēt in
τες ἐπὶ κοιλίαν, μηκέτι περιπεσεῖν τοιού
hec mala: sed si q̄n t peccauerint:
τοις κακοῖς, ἀλλ' ἐάν ποτε καὶ ἁμαρτῶσιν,
ab eo cū benignitate corriperēt: t
ὑπ' αὐτοῦ μετ' ἐπιεικείας παιδεύεσθαι, καὶ
nō blasphemis t barbaris gētib⁹ tra-
μὴ βλασφήμοις καὶ βαρβάροις ἔθνεσι παρ
derēt. in q̄ āt die tēplū ab alien
αδίδοσθαι. ἐν ᾗ δὲ ἡμέρα ὁ νεὼς ὑπὸ ἀλλο
genis pollutū est: cōtigit in eadē
φύλων ἐβεβηλώθη, συνέβη κατὰ τὴν αὐτὴν
die purificationē fieri tēpli:
ἡμέραν τὸν καθαρισμὸν ᾽γενέσθαι τ ναοῦ, τῇ
quinta t vicesima mēsis: q̄ est chaseleu.
πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τ μηνὸς, ὅς ἐστι χασελεῦ.
t cū letitia egerūt dies octo tabna
καὶ μετ' εὐφροσύνης ἄγον ἡμέρας ὀκτὼ σκηνο
culoz modo: memores q̄ ante mo
πάτων τρόπων, μνημονεύοντες ὡς πρὸ μι
dicū tēporis in tabnaculoz festo:in
κροῦ χρόνου τὴν τῶν σκηνῶν ἑορτήν, ἐν οἷς
mōtib⁹ t in spelūcis ferar⁹ more
ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις θηρίων τρόπον
fuerāt solitarij. ϑ obtē thyrsos t ra-
ἦσαν μεμνωμένοι. διὸ θύρσους καὶ κλά
mos pulchros itē et palmas habētes:
δους ὡραίους ἔτι δὲ φοίνικας ἔχοντες,
hymnos referebāt ei q̄ ꝓsperauit mūda
ὕμνους ἀνέφερον τῷ εὐοδώσαντι καθα
ri fieri locū. decreue-
ριῶσαι τὸν ἑαυτοῦ τόπον. ἐδογμάτισ
rūt āt cū cōmuni precepto t
σαν δὲ μετὰ κοινοῦ προσάγματος καὶ
decreto vniuerse iudeoz
ψηφίσματος παντὶ τῷ τῶν ἰουδαίων
genti singulis āntis agere hos di-
ἔθνει κατ' ἐνιαυτὸν ἄγειν τὰς δὲ τοιαύ
es. t qdē antiochi
ρας. καὶ τὰ μὲν τῆς ἀντιόχου τοῦ

D

A

B

appellatus est nobilis obit⁹
προσαγορευόμενος ἐπιφανοῦς τελευτῆς
ta ꝓ habuit:nūc āt ea qdē
ἔσχηκεν· νῦν δὲ τὰ κατὰ τὸν εὐπάτορα
ούτως ἔσχεν· νῦν δὲ τὰ κατὰ τὸν εὐπάτορα
antiocho filio āt impij gesta sūt decla
ἀντίοχον υἱὸν δὲ τ ἀσεβοῦς ῥηθήσεται δηλό
rabim⁹: ea abscnātes cōtinua
σομεν αὐτά, συντέμνοντες τὰ συνέχοντα
bellor⁹ mala. hic cū ei⁹ suscepti
τῶν πολέμων κακά. οὗτος γὰρ παραλα
C ones regni: designauit sup nego
βὼν τὴν βασιλείαν, ἀνέδειξεν ἐπὶ τῶν πραγ
cia lysiā quādā celeo āt syrie t
μάτων λυσίαν τινά. κοίλης δὲ συρίας καὶ
phenicie ducē primariū. ptoleme⁹
φοινίκης στρατηγὸν πρώτιστον· πτολεμαῖος
cui vocāt⁹ nomen inditū cōfer-
μὲν ὁ καλούμενος μάκρων τὸ δίκαιον συντι
tare cligēs erga iudeos ꝓpē
θέναι ἐπιχειρήσεις εἰς τοὺς ἰουδαίους διὰ τὴν
ρὼν πραγούσης εἰς τὸ ἰουδαίους διὰ τὴν
factā in eos iniuriā: tēbat res erga
γεγονυῖαν εἰς αὐτὸν ἀδικίαν, ἐπιεικῶς τὰ πρὸς
illos pacifice agere. vnde accusa-
αὐτοὺς διῆγεν. ὅθεν κατηγορού-
tus ab amicis apd eupatorē
μενος ὑπὸ τῶν φίλων παρὰ τῷ εὐπάτορι,
D mōs ꝙ ꝙ in omib⁹ locis
καὶ προδότης παραπεμπόμενος ἐκ πάντων,
cypri fidē reliquit a philometore
κύπρου ἐξεπεσεν εὐθέντα ὑπὸ τοῦ φιλομήτορος
deferuisset: t ad antiochū nobilē
ἐκλιπεῖν, καὶ πρὸς ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ
trāsisset: nō ꝓbabilē potest tē gnose
ἀναχωρῆσαι, μετ' εὐλόγου δὲ οὐκ ἦν τὴν ἐξουσίαν ἧξεν
administrāte. veneno igit⁹ reliqt
φανίσας. φαρμακεύσας ἐαυτὸν ἐξέλιπε
vitā. gorgias āt cū esset dux
τὸν βίον. γοργίας δὲ ἡγεμόνας στρατηγὸς τῶν
locoz: adiuuans accipebat:t assidue cōtra
τόπων, ξένος ὤν, καὶ πολεμῶν πρὸς
iudeos bellū gerebat. simul vo cū
τοὺς ἰουδαίους ἐπολεμεῖτο δὲ καὶ τοῦ
hoc t idumei cōpotes opportunita
τῷ καὶ οἱ ἰδουμαῖοι ἐγκρατεῖς ἐπικαίρων
munitionū exīstes: exercebāt inde-
ὀχυρωμάτων ὄντες, ἐγύμναζον τοὺς ἰουδαί
fessos: t fugatos a hierosoly
ους, καὶ τοὺς φυγαδευομένους ἐκ τῶν ἱεροσολύ
mis suscipiētes debellare tēta-
μων προσλαβόμενοι πολεμοτροφεῖν ἐπειρ
bat. q̄ āt circa maccabeū facien-
χείρουν δὲ περὶ τὸν μακκαβαῖον ποιησά
tes · oratiōē: t exāta desi
σθαι δέησιν καὶ ἐξιλάσασθαι τὸν θεὸν
derāti aduentū eis esse: cōtra idu-
συμμάχον αὐτοῖς γενέσθαι ἐπὶ τὰ τῶν ἰδου
meos munitiones ipetū fecerūt. qb⁹ t insi-
μαίων ὀχυρώματα ὥρμησαν. οἷς καὶ προσ
stētes fortiter: cōpotes factū sūt
βαλόντες ἐρρώσως, ἐγκρατεῖς ἐγένοντο
loco:r: oēs q̄ q̄ in muro
τῶν τόπων, πάντας τοὺς ἐπὶ τῷ τείχει
pugnabāt vti sunt. interfecerūt āt
μαχομένους ἡμᾶν· ὡς κατέσφαξαν δὲ τοὺς
occurrētes: iterfecerūt nō min⁹ vigi
ἐμπεσόντας, ἀνεῖλον δὲ οὐκ ἔλαττον τῶν δύο
ti mlib⁹. cū fugissent āt nō min⁹
μυρίων. συμφυγόντων δὲ οὐκ ἐλάττον τῶν ἐν
nouē mlib⁹ in duas turres fortes val-
νοεμμυρίων εἰς δύο πύργους ἰσχυροὺς ἐυμά
de: t oia q̄ ad obsidionē habē-
λα, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολιορκίαν ἔχον-

qui appellatus est nobilis vite excessus
ita se habuit. Nunc autē de eupatore an
tiochi impii filio q̄ gesta sunt narrabi
m⁹: breuiātes mala q̄ in bellis gesta sūt.
Hic enim suscepto regno constituit su
per negocia regni lysiam quendaz phe
nicis & syrie militie principem. Nam
ptoleme⁹ qui dicebatur macer:iuslt te
nax erga iudeos esse constituit: & pre
cipue propter iniquitatē que facta erat
in eos & pacifice agere cum eis. Sed ob
hoc accusatus ab amicis apud eupato
rem cum frequenter proditor audiret
eo ꝙ cyprum creditam sibi a philome
tore deseruisset & ad antiochum nobi
lem translatus:etiam ab eo recessisset:
veneno vitam finiuit. Gorgias autem
cum esset dux locorum:assumptis adue
nis frequenter iudeos debellabat. Iu
dei vero qui tenebant opportunas mu
nitiones fugatos ab hierosolymis fusci
piebant:& bellare tentabant. Hi vero
qui erant cum machabeo per orationes
dominum rogātes vt esset sibi adiutor:
impetū fecerunt in munitiones idume
orum multaq̄ vi insistentes loca obti
nuerunt:occurrentes interimerunt: &
omnes simul non minus viginti quinq̄
milibus trucidauerunt. Quidam au
tem cū confugissent in duas turres val
de munitas:omnem apparatum ad re
pugnandum habentes:machabeus ad
eorum expugnationem relicto simone
& iosepho:item⁹q̄ zacheo essēs qui cuz
ipsis erant satis multis:ipse ad eas que
amplius perurgebant pugnas coniun
ctus est. Hi vero qui cū simone erant cu
p ditate ducti a quibusdā qui in turrib⁹
erant suasi sunt pecunia & septuaginta
milibus didrachmis acceptis dimiserūt
quosdam effugere. Cum autez macha
beo nunciatum esset quod factum est
principibus populi congregatis: accu
sauit q̄ pecunia fratres vendidissent ad
uersariis eorum dimissis. Hos igitur p
ditores factos interfecit: & confestim
duas turres occupauit. Armis autē ac
manibus omnia prospere agēdo in dua
bus munitionibus plusq̄ viginti milia
peremit. Et timotheus q prius a iudeis
fuerat superatus cōuocato exercitu pe
regrine multitudinis & congregato eq
tatu asiano aduenit quasi armis iudeā
capturus. Machabeus autem & qui cū
ipso erant appropinquante illo depre
cabantur dominum: caput terra aspar
gētes: lumboscz cilitiis precincti; ad al
taris crepidinem prouoluti:vt sibi pro
pitius:inimicis autem eorum esset ini
micus:& aduersariis aduersaretur: sicut
lex dicit. Et ita post orationem sumptis
armis longius de ciuitate procedentes
& proximi hostibus effecti refederūt.
Primo autem solis ortu vtriq̄ commi
serunt: isti quidem victorie & prosperi
tatis sponsorem cum virtute dominuz
habentes:

teo: maccabe⁹ ad vrgentes locos
τας, ὁ μακκαβαῖος εἰς ἐπείγοντας τόπους
relinquēs simone t iosephū: adhuc āt t
ἀπολιπὼν σίμωνα καὶ ἰώσηφον, ἔτι δὲ καὶ
zacheū t q̄ cū eo multos ad
ζακχαῖον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἱκανοὺς πρὸς
hoc obsidionē: ipe fecerūt. q̄
τὴν τούτων πολιορκίαν, αὐτὸς ἐχωρίσθη. οἱ
āt circa simonē pecunie auidi a
δὲ περὶ τὸν σίμωνα φιλαργυρησαντες ὑπὸ
dductā q̄ in turrib⁹ ꝓfuāsūt argē-
τινων τῶν ἐν τοῖς πυργοις ἐπεισθησαν ἀργυ
to. septies āt decē milia drachmaz accipiē-
ρίου. ἑπτάκις δὲ μυρίαδας δραχμὰς λαβόν
tes: pmiserūt quosdā dimittere. cū iusta-
τες, ἐάσαί τινας διαρρυναι. προσαγγελ
tū esset āt maccabeo de eo q̄ facta ē.
θέντος δὲ τῷ μακκαβαίῳ περὶ τ γεγονότος,
congregās ꝓncipes ppē: accusā
συναγαγὼν τοὺς ἡγουμένους τ λαου, κατη
unt ꝙ pecunia vēdidissent fra-
γόρησεν ὡς ἀργυρίου πεπρακασι τοὺς ἀδελ
tres: aduersarios cōtrarios dimit-
φούς, τοὺς πολεμίους κατ' αὐτῶν ἀπολυ
tentes. hos qdē igit ꝓditores factos
σάντες. τοὺς μὲν οὖν προδότας ῥηθέντος
interfecit: t cōfestim duas tur-
ἀνεῖλεν, καὶ παραχρῆμα τοὺς δύο πύρ
res occupauit. at armis omni-
γους κατελάβετο. τοῖς δ' ὅπλοις πάσαν
no in manib⁹ ꝓsperat⁹: percuit in
τὰν ἐν ταῖς χερσὶν ἐυδοξούλησε, ἀπώλεσεν ἐν
duab⁹ munitionib⁹ plusq̄ viginti
δυσὶν ὀχυρώμασι πλείους τῶν δισμυ
milie. timothe⁹ āt q̄ pius supa⁹ fuit a
ρίων. τιμόθεος δὲ πρότερον ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν
iudeis: cōgregās pegrinos exercit⁹ mul-
ἰουδαίων, συναγαγὼν ξένας δυνάμεις πολ
tos: t q̄ asie erāt equ-
λὰς, καὶ τοὺς τῆς ἀσίας ἱππέας ἦλθεν εἰς
tes: accipiēs, & iudeos ꝓpugnatu-
πτεσεῖς, καὶ τοὺς τῆς ἀσίας ἱππέας ἵπ
rus. vbi q̄ appropinquauit ad
πεις εἰς
τεροι. ὡς μὲν ἐγγὺς ἐγένετο ἐυημερίας καὶ νί
ctorie cū virtute: in duz refugiū:
κης μετ' ἀρετῆς, τὴν ἐπὶ τὸν κν' καταφυγήν,

illi ãt ducẽ certamini cõstituẽtes
οἱ δὲ καθηγεμόνα τῶν ἀγώνων ποιήσομενοι τὸν
animũ. cli esset ãt vehemẽs pugna: appa
θυμόν· φοιβιθέντες δὲ καρτερᾶς μάχης, ἐφά=
ruerũt aduersarijs de celo in eis
νησαν τοῖς ὑπεναντίοις ἐξ οὐρανοῦ ἐφίε=
aureos frenos habẽtib⁹ viri quinq; deco=
σι χρυσοχαλίνων ἄνδρες πέντε διαφε=
ri; ꝛ duces iudeoꝝ duo:
ροντες, καὶ ἀφηγουμένοι τῶν Ἰουδαίων οἱ δύο,
ſimõ & maccabeꝰ accipiẽtes mediũ: ꝛ
ὁ τε Σιμὼν καὶ Μακκαβαῖον λαβόντες μέσον, καὶ
cooperiẽtes ipꝰ ꝙ supra eos armis:
σκεπάσαντες τοῖς ἑαυτῶν παναπλίαις,
inuulnerabili fuabãt. cõtra ãt aduersa
ἄτρωτον διεφύλαττον. Εἰς δὲ τοὺς ὑπεναν=
rios tela ꝛ fulmina iacie=
τίους ῥοιζήματα καὶ κεραυνοὺς ἐξερίπτα=
bãt. quãobrẽ ꝓfusi cecitate intercidebant
τουν· διὸ συγχυθέντες ἀορασίᾳ διεκόπτοντο
turbatõe repleti. interfecti
παραχῆς πεπληρωμένοι. κατεσφάγη=
sunt ãt viginti mille supra ducẽ=
σαν δὲ δισμύριοι πρὸς τοῖς πεντακο=
tos: cecos ãt seqẽti. ipe ãt
σίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακόσιοι. αὐτὸς δὲ ὁ
timotheꝰ cõfugit in gazarã dicti
Τιμόθεος συνέφυγε εἰς γάζαρα λεγόμενον
presidiũ valde munitũ: ꝑsidente
ὀχύρωμα ἐυμάλα φρούριον, κρατυνοῦντος
illic chereã. q̃ ãt circa maccabeũ libẽ
ἐκεῖ Χαιρέου. οἱ δὲ περὶ τὸν Μακκαβαῖον ἀσ=
tes obsederũt ꝓsidũ q̃ dies
μενοι περικαθήσαν τὸ φρούριον ἡμέρας
quatuor ꝛ vigili. q̃ ãt unus firmitate
τέσσαρας καὶ εἰκοσι. οἱ δὲ ἔνδον πίστευοντι
loci cõfisi: valde blasphe
τι τῷ τόπῳ πεποιθότες, ὑβρίζοναν ἐβλασ=
mabãt: ꝛ simones nefandos iactabãt. illu=
φήμουν, καὶ λόγους ἀθεμίτους προίεντο. ὑπο=
cesẽte ãt dira ꝛ vigesima
φαινούσης δὲ τῆς πέμπτης καὶ εἰκοστῆς
die: tumeẽs ex his q̃ circa maccabeũ
ἡμέρας, νεανίαι τῶν περὶ τὸν Μακκαβαῖον
accẽsi animis ꝓpt blasphem=
παροξυνθέντες τοῖς θυμοῖς βλασφημί=
ias: accedẽtes muro: viriliter
ας, ꝓσβαλόντες τῷ τείχει, ἀρρενωδῶς
ꝛ efferato ãio cũq̃ occurrebat ferie=
καὶ θυριώδει θυμῷ τὸν ἐμπίπτοντα ἔκοπ=
bãt. alij ãt simliter accẽdentes in
τον. ἕτεροι δὲ ὁμοίως ꝓσαναβαίνοντες ἐν τῷ
circũsteriõe aduersꝰ eos q̃ intꝰ incẽdebãt
περιπατισμῷ πρὸς τοὺς ἔνδον ἐπίμπρων
turres. ꝛ ꝓpter incẽdentes vi=
τοὺς πύργους. καὶ πυρὰς ἀναπτόντες ζῶν
nos blasphemos cõbusserũt. alij ãt
τας τοὺς βλασφήμους κατέκαιον. οἱ δὲ τὰς
portas fregerũt. intromittẽtes ãt reli
πύλας διέκοπτον. εἰσδεξάμενοι δὲ τὴν λοι
cerati occupauerũt ciuitatẽ.
πὴν ταξιν προκατελάβοντο τὴν πόλιν.
ꝛ timotheũ occultatũ in qdã
καὶ τὸν Τιμόθεον ἀποκεκρυμμένον ἔν τινι
lacu iugulauerũt: ꝛ hui⁹ fra
λάκκῳ κατέσφαξαν, καὶ τὸν τοῦτου ἀδελ=
trẽ chereã ꝛ apollophanẽ. hec
φὸν Χαιρέαν καὶ τὸν Ἀπολλοφάνην. τοῦτα
ãt cũ gessissent: cũ hymnis ꝛ cõfessioni
δὲ πραξάμενοι, μεθ' ὕμνων καὶ ἐξομολο=
bus benedicebãt dño q̃ magnifice
γήσεων εὐλόγουν τῷ κυρίῳ τῷ μεγαλως

illi autem ducem belli animũ habebãt.
Sed cum vehemẽs pugna esset appa=
ruerunt aduersarijs de celo viri quinq;
in equis frenis aureis decori ducatum
iudeis prestãtes. ex quibus duo macha
beum medium habentes armis suis cir
cumseptum incolumẽ conseruabant:
in aduersarios autem tela & fulmina ia=
ciebant: exquo & cecitate confusi & re=
pleti perturbatione cadebãt: interfecti
sunt autem viginti milia quingenti &
equites sexcenti. Timotheus vero con
fugit in gazaran presidium munitũ cui
preerat chereas. Machabeꝰ autem & q
cum eo erant letantes obsederunt pre=
sidiũ diebus quattuor. At hi q̃ intꝰ erãt
loci firmitate confisi supra modum ma
ledicebant: & sermones nephandos ia=
ctabant. Sed cum dies quinta illucesce=
ret: viginti iuuenes ex his qui cum ma
chabeo erant accẽsi animis ꝓpter blas=
phemiam viriliter accesserunt ad murũ
& feroci animo incedentes: ascende=
bant sed & alii similiter ascendentes tur
res: portasq; succendere aggressi sunt:
atq; ipsos maledicos vinos cõcremare.
Per continuum autem biduum: presi=
dio vastato timotheum occultantem se
in quodam repertum loco peremerũt:
& fratrem illius chereã & apollophanẽ
occiderunt. Quibus gestis in hymnis
& confessionibus benedicebant domi=
num qui magna fecit in israel: & victo
riam dedit illis.

Capitulum vndecimum.

SEd paruo post tempore lysias pro=
curator regis & propinquus ac ne
gociorum prepositus grauiter ferẽs de
his que acciderant: congregatis octogi
ta milibus & equitatu vniuerso venie=
bat aduersum iudeos existimans se ciui
tatẽ quidem captam gentibus habita
culum facturum: templumq; vero in pecu
nie questum sicut cetera delubra gẽtiũ
habiturum: & per singulos annos vena
le sacerdotium: nullũq; recogitans dei po
testatem: sed mente effrenatus in multi
tudine peditum & in millibus equitum
& in octogínta elephantis confidebat.
Ingressus autem iudeam & appropias
bethsure q̃ erat in angusto loco ab hie=
rosolyma interuallo quinq; stadiorum
illud presidium expugnabat. Vt autẽ
machabeus & qui cum eo erant: cogno
uerunt expugnari presidia cum fletu
& lachrymis rogabant dominũ: & om
nis turba simul: vt bonum angelũ mit
teret ad salutem israel. Et ipse primus
machabeus sumptis armis ceteros ex
hortatus est simul secum periculum su
bire & ferre auxilium fratribꝰ suis. Cũ
q̃ pariter prompto animo procederẽt
hierosolymis: apparuit precedens eos
eques in veste candida: armis aureis ha
stam vibrans. Tunc omnes simul bene
dixerunt misericordem dominum: &
conualuerunt animis: non solũ homi
nes sed & bestias ferocissimas & muros
ferreos paratipenetrare. Ibant igitur

benefaciebat israel. ꝛ victoriã ip=
ὐεργετοῦντι τὸν Ἰσραήλ· καὶ τὸ νῖκος αὐ=
sis dederat.
τοῖς δεδώκει.

Ca. II.

POst paruũ ãt oino tpꝰ ly=
Μετ' ὀλίγον δὲ παντελῶς χρόνον Λυ=
sias procurator regis ꝛ cognat⁹
σίας ἐπίτροπος τοῦ Βασιλέως καὶ συγγενὴς
ꝛ sup negocia: valde grauiter fe
ὢν καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, λίαν βαρέως φέ
rẽs ob ea q̃ facta sunt cõgregans circa
ρων ἐπὶ τοῖς γεγονόσι συναθροίσας περὶ
octo decẽ milia ꝛ equitatũ oẽm
τεσσαράκοντα μυριάδας καὶ τὴν ἵππον πᾶσαν
venit ãduersũ iudeos: existimãs
ἦλθεν ἐφ' Ἰουδαίους, οἰηθεὶς
ciuitatẽ grecis habitaculũ factum:
τὴν μὲν πόλιν Ἑλλησιν οἰκητήριον ποιήσειν,
ãt tẽplũ in pecunie questũ sicut cetera
τὸ δὲ ἱερὸν ἀργυρολόγιον καθὼς τὰ λοιπὰ
gẽtiũ delubra. venale ãt singulis anni
τῶν ἐθνῶν τεμένη. πρᾶσιν δὲ κατ' ἔτος τὴν
simum sacerdotiũ factum. nequaq̃ cõsi
ἱερωσύνην ποιήσειν. οὐδαμῶς ἐπιλο=
rans dei potestatẽ. extrahẽs
γιζόμενος τὸ τοῦ θεοῦ κράτος. ꝓφερό=
fact⁹ ãt decẽ militarijs pedituq; ꝛ
μενος δὲ πεζῶν μυριάσι τῶν ἐπιλέκτων καὶ
milib⁹ equitib⁹ ꝛ elec=
πεζῶν χιλιάσι τῶν ἱππέων καὶ τοῖς ἐλε
phãtis octoginta. ingressus in iu
φασὶ τοῖς ὀγδοήκοντα. εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἰου
deã ꝛ appropinquãs bethsure: q̃ erat
δαίαν καὶ συνεγγίσας τῷ Βαιθσούρῳ, ὄντι
dẽ forte castellũ: distabat ãt a hieroso=
μὲν ἐχυρῷ χωρίῳ, ἀπεχοντι δὲ Ἱεροσο=
lymis ꝙ stadia duoꝝ hoc assi=
λύμων ὡσεὶ σταδίους δυοῖν τοῦτο ἐβιά=
lium ꝛ stadia duoꝝ hoc assi=
ζετο. ὡς δὲ μετέλαβον οἱ περὶ τὸν Μακ
lium ꝛ stadia duoꝝ hoc assi=
καβαῖον πολιορκοῦντα αὐτῶν τὰ ὀχυρώ=
dia: cũ suspiriis ꝛ lachrymis supplicabãt
ματα, μετ' ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ἱκέτευον
cũ turbis dñm: bonũ ange
σὺν τοῖς ὄχλοις τὸν κύριον, ἀγαθὸν ἄγγε
lũ mittere ad liberatões israẽ.
λον ἀποστεῖλαι πρὸς σωτηρίαν τῷ Ἰσραὴλ·
ipe ãt ꝓmus maccabeꝰ assumẽs
αὐτὸς δὲ ꝓτὸς ὁ Μακκαβαῖος ἀναλαβὼν
arma cohortat⁹ est alios: vt simꝫ
τὰ ὅπλα προετρέψατο τοὺς ἄλλους, ἅμα
cũ ipo periclitantes auxiliarent fra
αὐτῷ διακινδυνεύοντας ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἀ
tribꝰ suis. pariẽ ãt ꝛ ꝓmpte irrue
δελφοῖς αὐτῶν. ὁμοῦ δὲ καὶ ῥᾳθύμως ἐξώρ
rũt. ibidẽ ãt circa hierosolyma
μησαν. αὐτόθι δὲ πρὸς τοῖς ἱεροσολύμοις
exũtib⁹ apparuit ꝑcedens eos eques
ὄντων ἐφάνη προηγούμενος αὐτῶν ἔφιπ=
in alba veste armatura aurea
πος ἐν λευκῇ ἐσθῆτι ὡραιοπλίαν χρυσῆν
q̃ hastã vibrãs. simꝫ ãt oẽs benedixerũt
κραδαίνων. ὁμοῦ δὲ πάντες εὐλόγησαν
misericordẽ dñm. ꝛ cõualuerũt
τὸν ἐλεήμονα θεόν. καὶ ἐπερρώσθησαν ταῖς
animis: nõ solũ hoies bestias ꝙ etiã
ψυχαῖς, οὐ μόνον ἀνθρώπους ἥρας δὲ
ferocissimas ꝛ ferreos muros fe=
καὶ θηρίων ἀγριωτάτους καὶ σιδηρᾶ τείχη πε
rire ꝓmptos parati: ibãt
ρῶσκειν ἕτοιμοι, προσῆγον

in dispositione a. celo ãdiutorẽ habẽ=
ἐν διασκευῇ τὸν ἀπ' οὐρανοῦ σύμμαχον ἔχον
tes miserẽte illos dño. more leo
τες ἐλεήσαντας αὐτοὺς τοῦ κυρίου. λέοντι
nũ ãt irruẽtes in hostes:
δὲν δὲ ἐντιναξαντες εἰς τοὺς πολεμίους,
prostrauerũt ex eis vulnerati nudi eua
prostrauerunt ex eis vndecim mi
serunt. Sed & ipse lysias turpiter fugiẽs
lia peditum & equitum mille sexcẽtos:
euasit: & quia non insensatus erat: fecũ
vniuersos autem in fugam verterunt:
ipse reputans factam erga se diminutio
plures ãt eoꝝ vulnerati: nudi
nem: & intelligens inuictos esse hebre
euaserũt. ꝛ ipe ãt lysias turpiter
os: omnipotentis dei auxilio nitentes:
fugiẽs hiberã. nõ insensat⁹ ãt existẽs
misit ad eos promittẽs se consensurũ
φεύγων διεσώθη. οὐκ ἄνους δὲ ὑπάρχων
omnibus que iusta sunt & regem com
intra se reputãs factã circa
pulsurum amicum fieri. Annuit autẽ
πρὸς ἑαυτὸν ἀντιβαλλων τὰ γεγονότα περὶ
machabeus precibus lysie in omnibus
se diminutionẽ: ꝛ intelligẽs inuictos
vtilitatib⁹ propriis deseruiant. Ad iu
αὐτὸν ὡς ἀνίκητον τὸν θεὸν ἐπιλαμβάνεσθαι
deos vero regis epistola talis erat. Rex
νεχθῆναι διεσάφησε. ἃ δὲ ἦν ἐνδεχόμενα συ
antiochus senatui iudeorum & ceteris
sit. si igit seruauerit⁹ ad
iudeis salutem. Si valetis sic est vt vo
νεχώρησεν. ἐὰν οὖν μὲν συντηρήσητε τὴν εἰς
lumus sed & ipsi bene valemus. Adiit
negocia benuolentiã: ꝛ in reliquis tẽa=
nos menelaus dicens velle vos descen
τὰ πράγματα εὔνοιαν, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πει
dere ad vestros qui sunt apud nos. His
bo causa bonor⁹ esse. pro
igitur qui cõmeant vsq; ad diem tricesi
φόμαι παραίτιος ἀγαθῶν ἔσεσθαι. ὑμᾶς δὲ
mum mensis xandici: damus dextras
ãt hiẽ sm ptem iusti his q̃
securitatis: vt iudaicis vtantur cibis &
δὲ τῶν κατὰ μέρος ἐντέταλμαι τοῖς τε
legibus suis sicut & prius: & nemo eo
ꝛ q̃sut a me: colloqui vos. vale
rum vllo modo molestiam patiatur de
καὶ οἷς παρ' ἐμοῦ, διαλεχθῆναι ὑμῖν. ἔρρω
his que per ignorantiam gesta sunt.
τε. anno cẽtesimo quadragesimo octauo:
Mittimus autem & menelaum qui vos
ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου,
alloquatur. Valete. Anno centesimo
δεκατοῦ τοῦ Δαισίου. at re=
quadragesimo octauo xandici mensis
gis epistola cõtinebat sic.
quintadecima die: Miserunt autem
σιλέως ἐπιστολὴ περιεῖχεν οὕτως. Βα
etiã romani epistolaꝫ ita se habentem.
rex antioch⁹ fratri lysie gau=
σιλεὺς ἀντίοχος τῷ ἀδελφῷ λυσίᾳ χαί
dere. patre nro in deos transla
ρειν. ꝛ πατρὸς ἡμῶν εἰς θεοὺς μετασάν
to: voletes eos q̃ cr regno
τος, βουλόμενοι τοὺς ἐκ τῆς βασιλείας
ros, βουλομένους τοὺς ἐκ τῆς βασιλείας
sine tumultu sint esse ad
ἀπράγκους ὄντας βούλεσθαι πρὸς τὴν τῶν
ꝓpria curã: iudeos inde=
ἰδίων ἐπιμέλειαν, ἀπικοῦτες τοὺς Ἰουδαί
os nõ cõsentẽtes patria in
ους μὴ συνευδοκοῦντας τῇ τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὰ
greca: trãslationi: sed suã mo
ἑλληνικὰ μεταθέσει, ἀλλὰ τὴν ἑαυτῶν ἀγω
rem tenere postulãtes cõcedi
γὴν αἱρετίζοντας ἀξιοῦντες συγχωρηθῆναι
sibi legitima. voletes igit⁹ ꝛ hãc
αὐτοῖς τὰ νόμιμα· αἱρούμενοι οὖν καὶ τοῦτο
gentẽ extra turbatiõe cẽs: imicam⁹
τὸ ἔθνος ἐκτὸς ταραχῆς εἶναι, κρίνομεν
ei tẽplũ ipius restitui: ꝛ
ἐπιτρέπειν ἵνα ναὸς ἀποκατασταθῇ αὐτοῖς, καὶ
tu, te ierõ suis ãcolis cõmorari, καὶ
τὸ, τε ἱερὸν αὐτοῖς οἰκοῦσι συμπαρα=
vt viuãt sm eos q̃ sub maiorib⁹
πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ ἐπὶ τῶν προγόνων
suis mores. bñ igit facies mit=
αὐτῶν ἔθη. εὖ οὖν ποιήσεις διαπεμ=ψᾶ
tens ad eos ꝛ dãs dextras. vt
μενος πρὸς αὐτοὺς καὶ δοὺς δεξιάς· ὅπως
cognoscẽtes ꝙm voluntatẽ: bono
γνόντες τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν, εὐθυ=
ãio sint: ꝛ libẽter versẽt ad
μοί τε ὦσι, καὶ ἡδέως διαγίνωνται πρὸς
ꝓpria ꝑcuratiõe. ad ho
τὴν τῶν ἰδίων ἀντίληψιν. πρὸς δὲ τὸ
gentẽ regis epistola talis
ἔθνος ἡ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ τοιαύτη
erat. rex antioch⁹ senatui
ἦν. Βασιλεὺς ἀντίοχος τῇ γερουσίᾳ
iudeor ꝛ alijs iudeis
τῶν Ἰουδαίων καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰουδαίοις
gaudere. si valetis: erit vt volum⁹.
χαίρειν. εἰ ἔρρωσθε, εἶη ἂν ὡς βουλόμεθα.
ꝛ ipi ãt valem⁹. significauit nobis
καὶ αὐτοὶ δὲ ὑγιαίνομεν. ἐνεφάνισεν ἡμῖν
menela⁹ velle descẽdentes vos
ὁ μενέλαος βούλεσθαι κατελθόντας ὑμᾶς
venire ad ꝓpria. defecn
γίνεσθαι πρὸς τοῖς ἰδίοις· τοῖς κατα=
dentib⁹ xandici vsq; ad tricesimã diẽ mẽsi
πορευομένοις οὖν μέχρι τριακάδος ἕως
ci erit dextra cũ securitate: vt vtã
κοῦ ὑπάρξει δεξιὰ μετὰ τῆς ἀσφαλείας, χρῆ
tur iudei suis sum=
σθαι τοὺς Ἰουδαίους τοῖς ἑαυτῶν δια=
ptib⁹ ꝛ legib⁹ sicut ꝛ prius.
τρίμασι καὶ νόμοις καθὰ καὶ πρότερον.
ꝛ nemo eoꝝ vllo sm vllã
τ nemo eoꝝ sm vllã
καὶ οὐδεὶς αὐτῶν κατ' οὐδένα τρόπον πα
lestiam patiet de his q̃ ignorãtia fuerit. mi
ρενοχληθήσεται περὶ τῶν ἠγνοημένων. σὺ
sit ãt ꝛ menelaũ hortabi=
δὲ εἰ ἀπ ꝛ μενέλαον παρακαλέ=
mur vos. valete. anno cẽtesimo
σομεν ὑμᾶς. ἔρρωσθε. ἔτους ἑκατοστοῦ
quadragesimo octauo: xanthici dies
τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, ξανθικοῦ πεντε
ꝛ decima. miserũt ãt ꝛ romani
καιδεκάτη. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ ῥωμαῖ
ad eos epistolã habentẽ sic.
οι πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως·

F.

quint⁹ mẽmius: titus mãlius: lega=
ti romanor: ppło iudeor gau
dere. de ijs q̃ lysias cognat⁹ re=
ferẽ. ut̃ip ὧν λυσίας ὁ συγγενὴς τοῦ βα
gis cõcessit vobis: t nos cõ
silio⁹ συνεχώρησεν ὑμῖν, καὶ ἡμεῖς συ
senam⁹. q̃ ãt iudicauit referendũ esse
νευδοκοῦμεν. ἃ δὲ κέκρινε προσανενεγκεῖναι
rege: mittite aliquẽ cõsilium
τῷ βασιλεῖ, πέμψατέ τινα παραχρῆμα
consideratu⁹ de his vt exp̃onam⁹ sicut
ἐπισκεφόμενον περὶ τούτων ἵνʼ ἐκθῶμεν ὡς
cõgnit vobis. nos cũ accessim⁹ ad
καθήκει ὑμῖν. ἡμεῖς γὰρ προσάγομεν πρὸς
antiochiã: ideoq̃ festinate: t mittite
ἀντιόχειαν, διὸ σπεύσατε, καὶ πέμψατε
alicq̃s vt t nos cognoscam⁹ cui⁹
τινας ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐπιγνῶμεν ὁποίας
estis sentẽtie. valete. anno centesimo
ἐστὲ γνώμης. ὑγιαίνετε. ἔτους ἑκατοστοῦ
quadragesimo octauo xanthici die
quinta t
tertiadecima.
δεκάτη.

Ca. 12.

Actis ãt pactionib⁹ hijs: ipe
Γενομένων δὲ τῶν συνθηκῶν τούτων, ὁ
quidẽ lysias pgebat ad
μὲν λυσίας ἀπῆει πρὸς τὸν βασιλέα.
regẽ: at iudei circa agriculturã xlaba
οἱ δὲ ἰουδαῖοι περὶ τὴν γεωργίαν ἐγίνον
tur. cuꝰ ãt q̃ in locis ducũ timo
το. τῶν δὲ κατὰ τόπων στρατηγῶν τιμό
thei⁹ t apollonij⁹ filij⁹ genei: item
θεος καὶ ἀπολλώνιος ὁ τοῦ γενναίου, ἔτι
ãt hieronym⁹ t demophon: vltra ãt hos
δὲ ὁ ἱερώνυμος καὶ δημοφῶν, πρὸς δὲ τού
nicanor cyprioches: nõ sinebãt e=
τοις νικάνωρ ὁ κυπριάρχης, οὐκ ἐῶν ἀν
os desinere t silentiũ age
τοὺς ἡσυχάζειν καὶ τὰ τῆς ἡσυχίας ἄ=
re. ioppite ãt tale ꝓpetrauẽ
γειν. ἰοππῖται δὲ τηλικοῦτον συνετέλε
rãt flagitiũ: rogãtes
σαντο δυσέβημα, παρακαλέσαντες
eos q̃ cũ ipis habitabãt iudeos vt
τοὺς σὺν αὐτοῖς οἰκοῦντας ἰουδαίους ἐμ
ascẽderẽt in paratas ab ipis sca=
βῆναι εἰς τὰ παρασκευάσματα ὑπ᾽ αὐτῶν σκά
phas cũ vxorib⁹ t filijs quasi nulla
φη σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ὡς μηδεμιᾶς
sãte cũ eis inimicitia. fin
ἔνεκα ὥσης πρὸς αὐτοὺς δυσμενείας. κατὰ
ãt cõmune ciuitatis decretũ t
δὲ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ψήφισμα, καὶ
his acquiescẽtib⁹ tãq̃ pacẽ agere vo
τούτων ἐπιθεμένων ὡς ἂν εἰρηνεύειν θε
lentib⁹ t nihil suspecti habẽtib⁹: in al
λόντων καὶ μηδὲν ὑποτοπον ἔχόντων, ἐπὰ
tũ ductos eos submersit cũ cẽt nõ
ναχθέντας αὐτοὺς ἐβύθισαν, ὀντας οὐκ
min⁹ ducẽtis. cognoscẽs ãt
ἐλάττον τῶν διακοσίων. μεταλαβὼν δὲ
iudas facta in sui⁹ gentẽ
Ἰούδας τὴν γεγονυῖαν εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς
crudelitatẽ: precipiẽs his q̃ circa se
ὠμότητα, παραγγέλλας τοῖς περὶ αὐ
hominib⁹ t inuocãs in
τὸν ἀνδρασι καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δί
tũ iudicẽ deũ: veniẽs aduersus
καιον κριτὴν θεόν, παραβιασθεὶς ἐπὶ τοὺς

Quint⁹ memni⁹ & titus manilius lega
ti romanorum populo iudeorum salu
tem. De his que lysias cognat⁹ regis cõ
cessit vobis: & nos concessimus: de qui
bus autem ad regem iudicauit referen
dum: consestim aliquem mittite diligen
tius inter vos conferentes: vt decerna
mus sicut congruit vobis. Nos enim
antiochiam accedimus. Ideoq̃ festi
nate rescribere vt nos quoq̃ sciam⁹ cu
ius estis voluntatis. Bene valete. Anno
centesimo quadragesimo octauo xan
thici die quinta decima mensis xandici.

Capitulum duodecimum.

His factis pactionibus lysias perge
bat ad regem: iudei autem agricul
ture operam dabant. Sed hi qui rese
derant timotheus & appollonius gen
nei filius: sed et hieronym⁹ & demophõ
superbus & nicanor cypriarches non
sinebant eos in silentio agere & quie
te. Ioppite vero tale quoddam flagitiũ
perpetrarunt: rogauerunt iudeos cum
quibus habitabant: ascendere scaphas
quas parauerant cum vxoribus & filiis
quasi nullis inimicitiis inter eos subia
centibus. Secundum cõmune itaq̃ de
cretum ciuitatis: & ipsis acquiescentib⁹
pacisq̃ causa nihil suspectum haben
tibus: cum in altum processissent sub
merserunt non minus ducentos. Quã
crudelitatem iudas in sue gentis homi
nes factam vt cognouit: precepit viris
qui erant cum ipso: & inuocato iusto iu
dice deo: venit aduersus interfectores
fratruꝫ & portum quidem nocte succe
dit scaphas exussit: eos autem qui ab ig
ne refugerant: gladio peremit. Et cum
hec ita egisset: discessit quasi iterum re
uersurus et vniuersos ioppitas eradica
turus: sed cum cognouisset & eos qui
erant iamnie velle pari modo facere ha
bitantibus secus iudeis: iamnitis quoq̃
nocte superuenit: & portum cum nau
bus succendit: ita vt lumem ignis appa
reret hierosolymis ab stadiis ducentis
quadraginta. Inde cuꝫ iam abissent no
uem stadiis & iter facerẽt ad timotheũ:
cõmiserunt cum eo arabes quinq̃ mi
lia viri & equites quingenti. Cũq̃ pu
gna valida fieret & auxilio dei prospere
cessisset: resiliui arabes victi petebant a
iudã dextras sibi dari: promittentes se
pascua daturos: & in ceteris profuturo
ros. Iudas autem arbitrat⁹ vere in mul
tis eos vtiles promisit pacem: dextriſq̃
acceptis discessere ad tabernacula sua.
Aggressus est autem & ciuitatem quã
dam firmam pontibus murisq̃ circun
septam que a turbis habitabatur gen
tium promiscuarus: cui nomẽ casphin
Hi vero qui intus erãt confidentes in
stabilitate murorum & apparatu alimo
niarum remissius agebant: maledictis la
cessentes iudam & blasphemantes & lo
quentes

homicidas fratrũ: ipꝰ ãt por
μαιφόνους τῶν ἀδελφῶν, τὸν μὲν λιμὲ
tã nocte succedit. t scaphas cõbus
να νυκτωρ ἐνέπρησε. καὶ τὰ σκάφη κα
sit: eos ãt q̃ illuc cõfugerunt
τέφλεξε, τοὺς δὲ ἐκεῖ συμφυγόντας
trãsfodit. ipa ãt villa cõclu
ἐξεκέντησε. τοῦ δὲ χωρίου συγκλεισθέν
sa: recessit ãpli itez vẽtur⁹ t
τος, ἀνέλυσε ὡς πάλιν ἥξων καὶ τὸ
vniuersam ioppitar⁹ eradicatur⁹ gen
σύμπαν τῶν ἰοππιτῶν ἐκριζῶσαι βουλόμε
tem. cũ cognouisset ãt t eos q̃ in iamnia
μα. μεταλαβὼν δὲ καὶ τοὺς ἐν ἰαμνείᾳ
eodẽ facere volẽtes mo
τὸν αὐτὸν ἐπιτελεῖν βουλομένους τρό=
do habitãtib⁹ apõ sc̃i iudeis t
πον τοῖς παροικοῦσιν ἰουδαίοις καὶ τοῖς
iamnitis nocte supueniẽs: succẽdit
ἰαμνείταις νυκτὸς ἐπιβαλών, ὑφῆψεν τὸν
portũ cũ nauib⁹. ita vt appareret
λιμένα σὺν τῷ στόλῳ. ὡς τε φαίνεσθαι
splẽdores ignis in hieroso
τὰς αὐγὰς τοῦ φέγγους εἰς τὰ ἱεροσό
lymis stadia ciẽtes ducẽta q̃dragi
λυμα σταδίων ὄντων διακοσίων τεσσα=
ta. inde ãt abeũtes sta=
ράκοντα. ἐκεῖθεν δὲ ἀποστάσαντες σαδί
dijs nouẽ: faciemꝫ iter cõtra
ους ἐννέα, ποιουμένων τὴν πορείαν ἐπὶ
timotheũ: supueneriẽt arabes in eũ
τὸν τιμόθεον, προσέβαλον ἄραβες αὐτῷ
nõ pauciores q̃nq̃ milib⁹: eq=
οὐκ ἐλάττους τῶν πεντακισχιλίων, ἵπ
tes ãt quingẽti. facta ãt vali
πεῖς δὲ πεντακόσιοι. γενομένης δὲ καρ
da pugna t his q̃ circa iudã
τερᾶς μάχης καὶ τῶν περὶ τὸν ἰούδαν
ob id q̃ a deo auxiliũ pros
ὀφ᾽ ἑαυτῶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ βοηθείαν ὑπῆρ
peratis: victi pastoralco ara
χεν τοῖς, ἡττηθέντες οἱ νομάδες ἄρα
bes petebãt dare iudã dextrã eis:
βες ἠξίουν δοῦναι τὸν ἰούδαν δεξιὰν αὐτοῖς,
promittẽtes t pascua daturos t
ὑπισχνούμενοι καὶ βοσκήματα δώσειν καὶ
in ceteris ꝓfuturos eis. iu=
ἐν τοῖς λοιποῖς ὠφελήσειν αὐτούς. ἰού
das ãt arbitrat⁹ q̃ vere in multis
δας δὲ ὑπολαβὼν ὡς ἀληθῶς ἐν πολλοῖς
eos vtiles: cõcessit pacẽ
αὐτοὺς χρησίμους, ἐπεχώρησεν εἰρήνην
actuꝫ erga eos. t accipiẽtes dex
ἄξειν πρὸς αὐτούς. καὶ λαβόντες δεξι
tras: in tabnacula discesserũt. aggres
ὰς, εἰς τὰς σκηνὰς ἐχωρήθησαν. ἐπέ
sus ãt t in quãdã ciuitatẽ pẽ
βαλε δὲ καὶ ἐπί τινα πόλιν γεφυροῦν
munitã t muris circũseptã t
ὀχυρὰν καὶ τείχεσι περιπεφραγμένην καὶ
mixtis gẽtib⁹ habitatã: no
βαρβαρίσιν ἔθνεσι κατοικουμένην, ὀνο=
mẽ ãt caspin. q̃ xo int⁹ cõsili
μα δὲ κάσπιν. οἱ δὲ ἔνδον πεποιθότες τῇ
in murorꝫ stabilitate: t all
τῶν τειχῶν ἐρυμνότητι, πῆτε τῶν βρω
moniaꝝ apparatu: remissius vtebant
μάτων παρασκευῇ, ἀναγωγότερον ἐχρῶντο,
maledictis lacessentes iudã cõtitis t
τοῖς πρὸς τὸν ἰούδαν λοιδοροῦντες καὶ
adhuc blasphemãtes t loquẽtes
πρὸσέτι βλασφημοῦντες καὶ λαλοῦντες

Iosue. 6.c. Ἃ μὴ θέμις. ἧ ãt circa iudam immo=
que fas non est. Machabeus autem in=
nocato magno mundi principe qui si=
ne arietibus & machinis: temporibus
iesu precipitauit hiericho: irruit feroci=
ter muris & capta ciuitate per domini
voluntatem innumerabiles cedes fecit:
ita vt adiacens stagnum stadiorum duo
rum latitudinis sanguine interfectorũ
fluere videretur. Inde discesserũt stadia
septingenta quinquaginta & venerũt
in characa ad eos: qui dicuntur tibia=
nei iudeos: & timotheum quidem in il=
lis locis non comprehenderunt: nul=
loq̃ negocio perfecto regressus est: re=
licto in quodam loco firmissimo presi=
dio. Dositheus autem & sosipater qui
erant duces cum machabeo peremerũt
a timotheo relictos in presidio de
cem milia viros. At machabeus ordi
natis circum se sex milibus & constitu
tis per cohortes: aduersus timotheum
processit habentem secum centum vi
ginti milia peditum equitũq̃ duo milia
quingentos. Cognito autem iude ad
uentu timotheus premisit mulieres &
filios & reliquum apparatum: in presi
dium quod carnion dicitur. Erat em̃
inexpugnabile & accessu difficile pro
pter locorum angustias. Cũq̃ cohors
iude prima apparuisset: timor hostibus
inguliis est ex presentia dei qui vniuer
sa conspicit: & in fugam versi sunt alius
ab allo ita vt magis a suis deicerentur:
& gladiorum suorum ictibus debilita=
rentur. Iudas autem vehementer in=
stabat puniens prophanos & prostra=
uit ex eis triginta milia virorum. Ipse
vero timotheus incidit in partes dosi=
thei & sosipatris & multis precibus po
stulabat vt viu⁹ dimitteretur: eo q̃ mul
torum ex iudeis parentes haberet ac
fratres quos morte ei⁹ decipi eueniret.
Et cum fidez dedisset restituturũ se eos
secundum constitutuꝫ: illesum eum di
miserunt propter fratrum salutem. Iu
das autem regressus est a carnion in=
terfectis viginti quinq̃ millibus. Post
horum fugam & necem: mouit exerci
tum ad effron ciuitatem munitã in qua
multitudo diuersarum gentium habita
bat: & robusti iuuenes pro muris consi
stentes fortiter repugnabant. In hac
autem machine multe: & telorum erat
apparatus. Sed cum omnipotentem
inuocassent: qui potestate sua vires ho
stium confringit: ceperunt ciuitatẽ: &
ex eis qui intus erant vigintiquinq̃ mi
lia prostrauerunt. Inde ad ciuitatem
scytharum a bierunt: que ab hierosoly=
mis sexcentis stadiis aberat. Conte=
stantibus autem his qui apud scythopo
litas erãt iudeis q̃ benigne ab eis habe
rentur: & temporib⁹ infelicitatis q̃ mo
deste secus egerint: gratias agenteseis:
& exhortati etiam de cetero erga

fugã versi sint. alius alio tar⁹.
φυγὴν ὥρμησαν. ἄλλος ἀλλαχῆ φερόμενος.
ita vt sepe a ꝓprijs lederen=
ὡς τε πολλάκις ὑπὸ τῶν ἰδίων βλάπτε=
tur. t gladioꝝ suoꝝ icti⁹ debilita=
σθαι. τ μαχαιρῶν ἀκωκαὶς ἀναπείρε=
rent. faciebat ãt p̃secutionẽ intẽtionẽ
σθαι. ἐποιεῖτο δὲ τὸν διωγμὸν ἐνσπουδότερον
iudas stimulãs ꝓphanos. occi=
ἰούδας συγκεντῶν τοὺς ἀλιτηρίους. ἀπέκ=
dit q̃s ad decẽ miliaria mia virog. ip=
θειρε τε εἰς μυριάδας τρεῖς ἀνδρῶν. αὐ
se ãt timothe⁹ inedẽs in eos q̃ circa
τὸς δὲ ὁ τιμόθεος ἐμπεσὼν τοῖς περὶ
dositheũ t sosipatrẽ: postulabat cũ
τὸν δωσίθεον καὶ σωσίπατρον, λέγων μετὰ
multis adulationib⁹ vt dimitterẽt viuũ se.
πολλῆς γοητείας ἐξαφεῖναι ζῶντα αὐτόν.
eo q̃ plurũ ꝓdẽ parẽtes alios ãt fra=
διὰ τὸ πλείονων μὲν γονεῖς ὧν δὲ ἀδελ
tres haberet. t hos decipi eũ=
φοὺς ἔχειν. καὶ τούτους ἀλογηθῆναι συμ=
get. cũ firmassẽt ãt ipe p plu=
βήσεσθαι. πιστώσαντος δὲ αὐτοῦ διὰ πολ
ra definitione restitutu⁹ hos
νῶν τὸν ὁρισμὸν ἀποκαθήσειν τούτους
illeso⁹: dimisersit cũ ꝓpter
ἀσινεῖς, ἀπέλυσαν αὐτὸν ἕνεκα
fratrũ salutẽ. egressus ãt in
τῆς τῶν ἀδελφῶν σωτηρίας. ἐξελθὼν δὲ ἐπὶ
carnion t atergateũ: ingulfa=
τὸ καρνίον καὶ τὸ ἀτεργατεῖον, κατέσφα
nit decẽ miliaria corꝓ⁹ duo: t quinq̃ mi
ξε μυριάδας σωμάτων δύο καὶ πεντακιχι
lia. post ãt hoc fugã t pdi
λίους. μετὰ δὲ τὴν τούτων φυγὴν καὶ ἀπώ
tionẽ exercitũ mouit t cõtra ciuitatẽ
λειαν ἐστρατεύσατο καὶ ἐπὶ ἔφρον πόλιν
munitã. in q̃ omnigene ut ipa multitudo ha
ὀχυρὰν. ἐν ᾗ παμφυλα ἐν αὐτῇ πολλὴ κα
bitabãt. iuuenes ãt robusti ante mu=
τῴκει. νεανίαι δὲ ῥωμαλέοι πρὸ τῶν τειχέ
ros cõstitẽtes fortiter repugnabãt. hic
ων καθεστῶτες ἐρώσως ἀπεμάχοντο. ἐνθά
instrumẽtoꝝ t teloꝝ multi appara
δε ὀργάνων καὶ βελῶν πολλὴ παρασκε=
tus erãt. inuocãto ãt p̃n
υὴ ἦν. ἐπικαλεσάμενοι δὲ τὸν δυ
cipe cũ fortitudine cõfringẽte
νάστην τὸν μετὰ κράτους συντρίβοντα τὰς
hostiũ vires: ceperũt ciuitatẽ
τῶν πολεμίων δυνάμεις, ἔλαβον τὴν πόλιν
subditã. ꝓstrauerũt ãt ex his q̃ in
ὑποχείριον. κατέστρωσαν δὲ τῶν ἔνδον εἰς
decẽ miliaria duo quinq̃ milia.
μυριάδας δύο καὶ πεντακισχιλίους. ἀναλεύ=
abeũtes ãt inde: ꝓfecti sunt in scythaꝝ ciui=
σαντες δὲ ἐκεῖθεν, ὁρμησαν ἐπὶ σκυθῶν πό
tatẽ. distantẽ a hierosolymis sta=
λιν ἀπεχουσαν ἀπὸ ἱεροσολύμων σταδί
dijs sexcẽtis. testantib⁹ ãt q̃
ους ἑξακοσίους. ἀποστοματησάντων δὲ τῶν
illic erãt iudeis: quã scythopo=
ἐκεῖ καθεστώτων ἰουδαίων, ἣν οἱ σκυθοπο
litẽ habuerit erga eos benivolẽtia: t in
λῖται ἔχοι πρὸς αὐτοὺς εὐνοιαν, καὶ ἐν
aduersitatis tẽporib⁹ benigniꝫ occur
τοῖς τῆς ἀτυχίας καιροῖς ἡμέρων ἀπαν
risse: gratias agẽtes t horta=
τησιν, εὐχαρισήσαντες καὶ προτρα=
tes etiã in reliqua erga
πέσαντες καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πρὸς τὸ

genus benignos esse: venerit in
ῥύος ἐυμενεῖς εἶναι, παρεφυλάσσοντας εἰς
hierosolymã hebdomadaꝝ festo
ἱεροσόλυμα τῆς τῶν ἑβδομάδων ἑορτῆς
exãte ꝓpinquo. post ãt dictã
οὔσης ὑστερογύου. μετὰ δὲ τὴν λεγομένην
pẽtecosten: irruerunt cõtra gorgiã
πεντηκοστήν, ὥρμησαν ἐπὶ γοργίαν τὸν
idumee ducẽ. exierũt ãt cũ
τῆς ἰδουμαίας στρατηγόν. ἐξῆλθον δὲ μετ'
peditũ triũ milib⁹: equitib⁹ ãt quadri
αὐτὸν πεζῶν τριχιλίων, ἱππέων δὲ τετρα
gentis. cõtra hũc ãt pugnãtes
κοσίων. πρὸς τοῦτον δὲ παραπεμφθέντες
cõtigit cadere paucos de iude
συνέβη πεσεῖν ὀλίγους ἐκ τῶν ἰουδαί
is. dosithe⁹ ãt ꝺda de his ꝙ bacenoris
ων. δωσίθεος δέ τις τῶν τοῦ βακήνορος
eques vir ꝛ fortis apprehẽdit
ἔφιππος ἀνὴρ καὶ καρτερὸς εἵρχετο τοῦ
gorgiã: ꝛ tenẽs chlamyde:
γοργίου, καὶ λαβόμενος τῆς χλαμύδος,
duxit cũ fortiter. ꝛ cũ vellet
ἕλκειν ἰσχυρῶς. καὶ βουλομένου τὸν κα
lestũ capere vnũ: equitũ quo
τάραντον λαβεῖν ζωγρίαν, τῶν ἱππέων τι
dã thracẽsũ inuecto in cũ ꝛ
νὸς θρακῶν ἐπενεχθέντος αὐτῷ καὶ τὸν
humeꝝ amputãte: fugit gorgias in mare
ὦμον καθελόντος, διέφυγε γοργίας εἰς μαρι
sa. his ãt ꝙ circa heſdrin diutius
σά. τῶν δὲ περὶ τὸν ἔσδριν ἐπὶ πλεῖ
pugnantib⁹: ꝛ fatigatis exũtib⁹: inuo
ον μαχαιρῶντων, καὶ κατακόπων ὄντων, ἐπι
cans iudas dñm adiuto:
καλεσάμενος ὁ ἰούδας τὸν κύριον σύμμα
rem apparere ꝛ ducẽ belli:
χον φανῆναι καὶ προσηγὸν τοῦ πολέμου,
incipiẽs patria voce cũ hym
καταρξάμενος τῇ πατρίῳ φωνῇ τὴν μεθ' ὕμ
nis clamoꝝ: aggressus inſperate cos ꝙ
νων κραυγήν, ἐνσείσας ἀπροσδοκήτως τοῖς
circa gorgiã: fugã eor fecit.
περὶ τὸν γοργίαν, τροπὴν αὐτῶν ἐποιήσα
iudas ãt colligẽs exercitũ: venit
το. ἰούδας δὲ ἀναλαβὼν τὸ στρατευμα, ἦκεν
in odollã ciuitatẽ. at ſeptima die ſup
εἰς ὀδολλάμ. πόλιν. τῆς δὲ ἑβδομάδος ἐπι
neniẽte: ſm cõſuetudinẽ purificati
βαλλούσης, κατὰ τὸν ἐθισμὸν ἁγνισθέντες
ibidẽ ſabbatũ egerũt. at ſequẽti
αὐτόθι τὸ σάββατον διήγαγον. τῇ δὲ ἐχομένῃ
venerũt ꝺ circa iudã quo tpe
ἦλθον οἱ περὶ τὸν ἰούδαν καθὸν χρόνον τὸ
neceſſitas fuit: corpora ꝓſtra
τῆς χρείας ἐγεγόνει. τὰ σώματα τῶν προ
tor tollere: ꝛ cũ
τεθνηκότων ἀνακομίσασθαι, καὶ μετὰ τῶν
cognatis reponere in pater
συγγενῶν ἀποκατασῆσαι εἰς τοὺς πατρῶ
nis ſepulchris. iuenerũt ãt vnĩ⁹ cuiuſq; mortuor
ους τάφους. εὗρον δὲ ἑκάστου τῶν τεθνηκότων
ſub tunicis ſacra eor ꝙ de ĩ=
ὑπὸ τοὺς χιτῶνας ἱερώματα τῶν ἀπὸ ἰαμ
nia idolor: a ꝙb⁹ lex ꝓhibet
νείας εἰδώλων, ἃ ὁ νόμος ἀπείργει τοὺς
iudeos. at oĩb⁹ manifeſta fuit ob
ἰουδαίους. τοῖς δὲ πᾶσι σαφὲς ἐγένετο διὰ
hanc cauſam hos corruiſſe.
τὴν δὲ τὴν αἰτίαν τοὺς δὲ πεπτωκέναι.
oēs itaq; benedicẽtes opa iu=
πάντες οὖν εὐλογήσαντες τὰ τοῦ δικαιο

ſti dñi ꝺ occulta manifeſta fu=
κρίτου τοῦ τὰ κεκρυμμένα φανερὰ ποι
cit: ad ſupplicatiões cõuerſi ſunt: rogã
οῦντος, εἰς ἱκετείαν ἐτράπησαν, ἀξιώσαν
tes factũ delictũ oĩno dele=
τες γεγονὸς ἁμάρτημα τελείως ἐξαλειφ
ri. at ḡnſius iudas hortaꝛ⁹ eſt
θῆναι. ὁ δὲ γενναῖος ἰούδας παρεκάλεσε τὸ
multitudinẽ cõſeruare ſe ſine peccato
πλῆθος συντηρεῖν ἀνυπ αναμαρτήτους
eſſe: ſub oculis videtes ꝙ facta erãt ob
εἶναι, ὑπ' ὄψιν ἑωρακότας τὰ γεγονότα διὰ
proſtratoꝝ peccatũ. fa=
τῶν τῶν προπεπτωκότων ἁμαρτίαν. ποιη
ciẽs ꝙ ꝓparationes ſimiliter colle
σάμενός τε κατασκευάσματα κατ' ἀνδραλο
ctionẽ ad argẽti drachmas duomille: mi=
γίαν εἰς ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, ἀπέ
ſit in hierosolymã ad offerẽdũ pro
στειλεν εἰς ἱεροσόλυμα προσαγαγεῖν περὶ
peccato ſacrificiũ: valde bene ꝛ vbiane
ἁμαρτίας θυσίαν, πάνυ καλῶς καὶ ἀξίως
faciẽs: de reſurrectione cogitãs.
πρᾶττων, ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος.
niſi cũ eos ꝙ ecciderant reſurrecturos ſpe Deut.
εἰ μὴ γὰρ τοὺς προπεπτωκότας ἀναστήναι προ 7.d.
raſſet: ſuperfluũ ꝛ vanũ ꝓ⁹ mortuis
σεδόκα, περισσὸν καὶ ληρῶδες ὑπὲρ νεκρῶν
orare. deide cõſiderãs his ꝙ cũ pietã
εὔχεσθαι. εὐπρεπῶν γὰρ τοῖς μετ' εὐσεβεί
te obdormierãt optimã repoſitã gra=
ας κοιμωμένοις κάλλιστον ἀποκείμενον χαρι
tiã: ſcta ꝛ pia cõſideratio. vnde ꝓ
τήριον. ὁσία καὶ εὐσεβὴς ἡ ἐπίνοια. ὅθεν περὶ
mortuis ꝓpitiationẽ fecit:
τῶν τεθνηκότων τὸν ἐξιλασμὸν ἐποιήσατο,
vt a peccato ſoluerẽtur.
τῆς ἁμαρτίας ἀπολυθῆναι. Ca.13.

ΤΩ δ' ἐννάτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκα
Nono ꝛ ꝺgeſimo ꝛ cẽ
teſimo anno cõperti eſt in=
τοστῷ ἔτει προσέπεσε τοῖς περὶ τὸν ἰού
de: antiochũ eupatorẽ veni=
δαν, ἀντίοχον τὸν εὐπάτορα παραγίνε
re cũ multitudinib⁹ aduerſus iudeã:
σθαι σὺν πλήθεσιν ἐπὶ τὴν ἰουδαίαν,
ꝛ cũ eo lyſiã ꝓcurato=
καὶ σὺν αὐτῷ λυσίαν τὸν ἐπίτροπον
et ſup negocia: vniuſq; habẽ
καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἕκαστον ἔχον
tem exercitũ græcũ peditũ decẽmilia
τα δύναμιν ἑλληνικὴν πεζῶν μυριάδας
videlicẽ: ꝛ eqtes ſiquẽ mille
ἑξάκις, καὶ ἱππεῖς ἑκατὸν χιλίους
trecẽtos: ꝛ elephãtes viginti duos:
τριακοσίους, καὶ ἐλέφαντας εἰκοσιδύο,
currus ãt falcatos trecẽtos.
ἅρματα δὲ δρεπανηφόρα τριακόσια.
comiſcuit ſe ãt illis ꝛ menela⁹: ꝛ
συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ μενέλαος, καὶ
hortabat cũ multa ironia
παρεκάλει μετὰ πολλῆς εἰρωνείας τὸν
antiochũ: nõ ꝓ⁹ ſalute pa=
ἀντίοχον, οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πατρί
trie: exiſtimãs ãt in ꝓcipatu cõſtitu=
δος, διόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατα
tum iri. at rex re=
ταθήσεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν βασι
gũ ſuſcitauit animã antiochi
λέων ἐξήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ ἀντιόχου
in peccatorẽ: ꝛ lyſia
ἐπὶ τὸν ἁλιτήριον, καὶ λυσίου

oſtendẽte hunc cauſam malo⁹ eſſe
ὑποδείξαντος τοῦτον αἴτιον τῶν κακῶν εἶ
oim: iuſſit vt cõſiſtendo ĕ in
ναι πάντων, προσέταξεν ὡς ἔθος ἐστὶν ἐν
loco necare ducẽtes in
τῷ τόπῳ προσαποκτείναι ἀγαγόντας εἰς
beꝛeã. eſt ãt in loco turris ꝺgẽ
βέροιαν. ἔστι δὲ ἐν τῷ τόπῳ πύργος ἑκατὸν
ginta cubitoꝝ plena cinere. hec ãt in
κοντα πήχεων πλήρης σποδοῦ. οὗτος δὲ ὁ πύρ
ſtruẽtũ hẽbat rotundũ vndiq; preceps
γανον εἶχε περιφερὲς πάντοθεν ἀπότομον
in cinerẽ. hic ſacrificẽ
νον εἰς τὴν σποδὸν. ἐν τούτῳ τὸν ἱερασουλίας
reũ: vel ꝛ quorũdã alioꝝ mãoꝝ ſimilitate
ἕνοχον, ἢ καί τινων ἄλλων κακῶν ὑπερεχόν
factũ: oēs ꝓpellũt in mor
τα ποιῆσαι θάνατον, ἅπαντες προσωθοῦσιν εἰς ὄλε
tem. tali fato ꝓuaricatorẽ cõtigit
θρον. τοιούτῳ μόρῳ τὸν παράνομον συνέβη θα
mori: neq; terrã aſſecutũ menelaũ: val
νεῖν, μὴ δὲ τῆς γῆς τυχόντα μενέλαον, πα
de iuſte. qñ cũ ꝓpenant multa
ν δικαίως. ἐπεὶ περὶ συνετελέσαμο πολλὰ
circa ſuã delicta: cui⁹ ignis
περὶ τὸν βωμὸν ἁμαρτήματα, οὗ τὸ πῦρ
ſanct⁹ erat ꝛ cinis: in cinere morte
ἅγνον ἦν καὶ ἡ σποδός, ἐν σποδῷ τὸν θάνατον
tulit. at ſuphia rex
ἐκομίσαμο. τοῖς δὲ φρονήμασιν ὁ βασιλεὺς
efferat⁹ eſſe incipiebat: peſſima eoꝝ ꝙ
βεβαρβαρωμένος ἤρχετο. τὰ χείριστα τῶν
ſub patre ſuo facta fuerãt oſtẽdẽ
ἐπὶ τοῦ πρὸς αὐτοῦ γεγονότων ἐνδιεξόδιος
iudeis. cognoſcẽs ãt iudas hec:
τοῖς ἰουδαίοις. μεταλαβὼν δὲ ἰούδας τοῦ
precepit mlitudẽ ꝓ die ꝛ no
τε, παρήγγειλε τῷ πλήθει διημέρας καὶ νυ
ctẽ inuocare dñm: ſi qñ ꝛ altas
κτὸς ἐπικαλεῖσθαι τὸν κύριον, εἴποτε καὶ ἄλλο
ꝛ nũc: adiuuare eos ꝙ lege ꝛ pa=
τε καὶ νῦν, ἐπιβοηθεῖν τοῖς ὑπὲρ τὸν νόμον καὶ περὶ
tria ꝛ tẽplo ſancto ꝓiudĩ erãt. ꝛ
δος καὶ ἱεροῦ ἁγίου φερεῖσθαι μέλλουσι. καὶ
ꝙ mox paululũ reſpiraueꝛat ꝓpin nõ
τὸν ἄρτι βραχέως ἀνεψυχότα λαὸν μὴ
ſincere blaſphemis gẽtib⁹ ſubdi=
ἐᾶσαι τοῖς δυσφήμοις ἔθνεσιν ὑποχωρῆ
tos fieri. oĩb⁹ ãt idẽ facientibus
σαι. πάντων δὲ τὸ αὐτὸ ποιησάν
ꝛ ꝓcinctũ⁹ miſericor
των ὁμοῦ καὶ παρεκαλεσάντων τὸν ἐλεήμο
dẽ dñm cũ fletu ꝛ ieiunijs ꝛ pro
να κύριον μετὰ κλαυθμοῦ καὶ νηστειῶν καὶ προ
ſtratiõne ꝓ dies tres aſſiduec:
πώσεως ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς ἀδιαλείπτως,
hortat⁹ eos iudas iuſſit
παρακαλέσας αὐτοὺς ὁ ἰούδας ἐκέλευσε
venire. ꝓ ſe ãt cũ ſenio
παραγίνεσθαι. καθ' ἑαυτὸν δὲ σὺν τοῖς πρε
ribꝰ exñs: cogitauit ꝓiuſq; irru
βυτέροις φωήθης, ἐβουλεύσατο πρὶν εἰσ
erect regis exercit⁹ in
βαλεῖν τὸ βασιλέως τὸ στρατευμα εἰς τὴν
iudeã ꝛ fierẽt ciuitatis cõpo
ἰουδαίαν καὶ φωέσθαι τῆς πόλεως ἐγκρα
tes: egreſſos indicare negocia
τεῖς, ἐξελθόντας κρῖναι τὰ πραγματα τῇ
dñi auxilio. dans ãt ꝓcurationẽ
τοῦ κυρίου βοηθεία. δοὺς δὲ τὴν ἐπιτροπὴν
creatori miſidi: hortat⁹ eos ꝙ
τῷ κτίσῃ τοῦ κόσμου, παρακαλέσας τοὺς

hũc eſſe cauſa⁊ oĩm malorũ: iuſſit vt eis
eſt conſuetudo apprehenſum in eode⁊
loco necari. Erat autem in eodem loco
turris quinquaginta cubitorum: agge=
ſtum vndiq; habens cineris. Hec proſ
pectum habebat in preceps. Indein ci
nerem deiici iuſſit ſacrilegum omnib⁹
cum propellentibus ad interitum. Et
tali lege preuaricatorem legis contigit
mori nec terre dari menelaum. Et qui
dem satis iuſte. Nam quia multa erga
ară dei delicta cõmiſit: cui⁹ ignis & cinis
erat ſanctus: ipſe in cineris morte dan=
natus eſt. Sed rex mente efferebatur ve
niebat nequiorem ſe patre ſuo iudeis
oſtenſurus. Quibus iudas cognitis pre
cepit populo vt die ac nocte dominu⁊
inuocarent: ꝙ ſicut ſęper & nũc adiuua
ret eos: quippe q lege et patria ſancto=
rum templo priuari vererentur: ac po=
pulum qui nuper paululum reſpiraſſet
ne ſineret blaſphemis rurſus nationi=
bus ſubdi. Omnibus itaq; ſimul id fa=
cientibus & petentibus a domino miſe
ricordiam cum fletu & ieiuniis per tri=
duum continuum proſtratis: hortatus
eſt eos iudas vt ſe ꝓpararent. Ipſe vero
cum ſeniorib⁹ cogitauit priuſq; rex ad
moueret exercitum ad iudeam & obti=
neret ciuitatem exire: & dñmi iudicio
cõmittere exitum rei: dans itaq; poteſta
tem omnium deo mũdi creatori: & hor
tatus ſuos vt fortiter dimicarẽt & vſq;
ad mortem pro legibus: templo: ciuita
te: patria: & ciuib⁹ ſtarent: circa modũ
exercitum cõſtituit. Et dato ſigno ſuis
dei victorie: inuenibus fortiſſimis ele=
ctis nocte aggreſſus aulaꝫ regiam in ca
ſtris interfecit viros quattuordecim mi
lia & maximum elephantorum cũ his
qui ſuperpoſiti fuerant. Sumoq; metu
ac perturbatione hoſtium caſtra reple
ntes: rebusq; proſpere geſtis: abie=
runt. Hoc autem factum eſt die illucef=
cẽte aduniate eũ dñi ꝓtectiõe. Sed rex
accepto guſtu audacie iudeorum: arte
difficultatem locorum tentabat: & be
thſure que erat iudeorum preſidiũ mu
nitum caſtra admouebat: ſed fugaba
tur: impingebatur: minorabatur. His
autem qui intus erant iudas neceſſaria
mittebat. Enunciauit autem myſteria
hoſtibus rhodocus quidam de iudaico
exercitu qui requiſitus comprehenſus
eſt & concluſus. Iterum rex ſermonem
habuit ad eos qui erant in bethſuris: de
xtram dedit: accepit: abiit: cõmiſit cum
iuda: ſuperatus eſt. Vt autem cognouit
rebellaſſe philippum antiochie qui re=
lictus erat ſuper negocia: mente cõſter
natus iudeos deprecans ſubdituſq; eis
iurat de omnibus quibus iuſtum viſuꝫ
eſt: & reconciliatus obtulit ſacrificium:
honorauit templum: & munera poſuit:
machabeum amplexatus eſt: & fecit eũ
a ptolemaide vſq; ad gerrenos ducem
& principem. Vt autem venit ptolemai
dã: grauiter ferebant ptolemenſes ami
citie conuentionem:

cũ eo: generoſe dimicare vſq; ad mo⁊
σὺν αὐτῷ, ἀνδρικῶς ἀγωνίσασθαι μέχρι θα
tem pro legib⁹ tẽplo ciuitate patria
νάτου περὶ νόμων ἱεροῦ τε πόλεως πατρίδος
republica. circa ãt modũ fecit
πολιτείας. περὶ δὲ μοδίν ἐποιήσατο τὴν
exercitũ. reddens ãt hiſ ꝙ circa ſe
στρατοπεδείαν. ἀναδοὺς δὲ τοῖς περὶ αὐτὸν
ſignũ dei victorie: cũ iuuenib⁹ optime
σύνθεμα θεοῦ νίκης, μετὰ νεανίσκων ἀρίστων
electis admonẽs noctu ad re
κεκριμένων ἐπιβαλὼν νύκτωρ ἐπὶ τὴν βα
giã aulã caſtra: interfecit
σιλικὴν αὐλὴν τὴν παρεμβολήν, ἀνεῖλεν
ad viros duo mille. ꝛ maximũ
εἰς ἄνδρας δισχιλίους. καὶ τὸν πρωτεύοντα
elephãtoꝝ cũ ea ꝙ in domo turba
τῶν ἐλεφάντων σὺν τῷ κατ' οἰκείαν ὄχλο
cõpoſuit. ꝛ in fine caſtra
συνέθηκε. καὶ τὸ τέλος τὴν παρεμβολὴν
metu ꝛ turbatione cõpleuerũt ꝛ regreſ
θέους καὶ ταραχῆς ἔπλησαν, καὶ ἐξέλυ
ſi ſunt ꝓſperati. illuceſcẽte ãt ꝺ
σαν ἐυημεροῦντες. ὑποφαινούσης δὲ ἤδη
die hoc factũ fuerat: ob aduniã
τῆς ἡμέρας τοῦτ' ἐγεγόνει, διὰ τὴν ἐπιφά
tem cũ dñi ꝓtectiõe. at rex
γουσαν αὐτῷ τοῦ κυρίου σκέπην. ὁ δὲ βα
cũ accepiſſet guſtũ iudeoꝝ
σιλεὺς ἐπαφὼς γεῦμα τῆς τῶν ἰουδαίων
audacie: tentabat ꝓ cõpendia
ἀνυπομονησίας, κατετείρασε διὰ μεθόδων τοὺς
loca. ꝛ ad bethſura ꝓſidiũ muni
τόπους. καὶ ἐπὶ βαθσοῦρα φρούριον ὀχυ
tũ indeoꝝ acceſſit. fugabat. offen
ρὸν τῶν ἰουδαίων προσῆλθε. ἐτροπούτο. προ
debat. minorabat. his ãt ꝙ inſ⁹ iudas
σέκρουεν. ἠλαττονοῦτο. τοῖς δ' ἔνδον ἰούδας
neceſſaria miſit. nũciauit ãt
τὰ δέοντα προσέπεμπε. προσήγγειλε δὲ
myſteria hoſtib⁹ rhodoce⁊ ex
τὰ μυστήρια τοῖς πολεμίοις ῥοδοκὸς ἐκ τῆς
iudaico exercitu. requiſit⁊ eſt ãt ꝛ cõpe
ἰουδαϊκῆς τάξεως. ἀνεζητήθη δὲ καὶ κατε
hẽſus ĕ ꝛ cõcluſus eſt. ſecũdo locut⁊ eſt
λήφθη καὶ κατεκλείσθη. ἐλθυτρολόγησεν ὁ
rex hiꝙ in bethſuris. dextrã de=
βασιλεὺς τοῖς ἐν βαιθσούροις. δεξιὰν ἔδω
dit. accepit. abijt. cõmiſit cũ
κεν. ἔλαβεν. ἀπῆλθεν. προσέβαλε τοῖς πρὸς
iuda. minor fuit. cognouit re
τὸν ἰούδαν. ἠττᾶτο ἐγένετο. μετέλαβεν ἀπὸ
bellaſſe philippũ in antiochia. ꝙ
γενόμενος καὶ τὸν φίλιππον ἐν ἀντιοχείᾳ τὸν
relict⁊ erat ſup negocia. cõ=
ἀπολελειμμένον ἐπὶ τῶν πραγμάτων. συ
fuſus eſt. indeos roganit: ſub
νεχύθη. παρεκάλεσεν, ὑπεσ
nexũ. iuraut in oĩb⁹ iuſtis.
τάγη, καὶ ὤμοσεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις.
reconciliat⁊ ĕ ꝛ ſacrificiũ obtulit. honorauit
συνελύθη καὶ θυσίαν προσήγαγεν. ἐτίμησε τ
tẽplũ ꝛ locũ humane tractauit ꝛ
νεώ, καὶ τὸν τόπον ἐφιλανθρώπησε καὶ τὸν
maccabeũ amplexat⁊ ĕ. reliq; du
μακκαβαῖον ἀπεδέξατο. κατέλιπε στρατη
cẽ a ptolemaide vſq; ad gerrenos du=
γὸν ἀπὸ πτολεμαΐδος ἕως τῶν γερρηνῶν ἡγε
cipẽ. venit in ptolemaidẽ. grauẽ
μονίδην. ἦλθεν εἰς πτολεμαΐδα. ἐδυσφό
ter ferebãt ꝓ pactis ptolemẽſes.
ρουν ὑπὲρ τῶν συνθηκῶν οἱ πτολεμαῖς.

indignabant.n. peo φ volucrāt irrita facere
βλίναζον γὰρ ὑπὲρ ὧν ἠβέλησαν ἀθετῆν
federa. accessit ad tri-
πὰς διαλάσεις. προσῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆ
bunal lysiae. defendit possibiliter.
μα λυσίας. ἀπελογίσατο ἐνδεχομένως.
persuasit. sedauit. benignos fe-
συνέπεισε. κατεπράυνεν. ἐνιλεῖς ἐποίησε
cit. regressus ē in antiochiā. sic
σεν. ἀνέζευξεν εἰς ἀντιόχειαν. οὕτω τὰ
regis ptectio t rem
τοῦ βασιλέως τῆς ἐφόδου καὶ τῆς ἀνα-
sio cōtigerūt.
ζυγῆς ἐχώρησε.

Ca.14.

POst ātriēnij tpꝰ inno-
Μετὰ δὲ τριετῆ χρόνον προσέπε
tuit iude: demetrij filiꝰ
σε τοῖς περὶ τὸν ἰούδαν, δημήτριον τὸν
seleuci p est in tripoli por
τοῦ σελεύκου διὰ τοῦ κατὰ τρίπολιν λι
tū nauigantē cū multitudie fo
μένος εἰσπλεύσαντα μετὰ στόλου ἰσχυ
ti t classe: obtinuisse regionē
ροῦ καὶ χώλου, κεκρατηκέναι τῆς χώρας
posīq occidit antiochū t hui⁹
ἐπαγελόμενον ἀντίοχον καὶ τὸν τούτου
procuratoꝛ lysiū. alcim⁹ āt ḡdā
ἐπίτροπον λυσίαν. ἄλκιμος δέ τις
qui fuerat sūm⁹ sacerdos: volūtarie āt coīn
προφυλάξας ἀρχιερεύς, ἑκουσίως δὲ με-
quinat⁹ in segregatiōis tēporib⁹:
μολυμμένος ἐν τοῖς τῆς ἀμιξίας χρόνοις,
cognoscēs q̄ nō quēlibet modū nō
συννόησας ὅτι καθόλου τινὰ οὐ τρόπον οὐκ
est ei salus: neq; ad scrip
ἔστιν ἀυτῷ σωτηρία, οὐδὲ πρὸς τὸ ἅγιον
altare vltra accessus: venit ad
θυσιαστήριον ἔτι πρόσοδος, ἦκε πρὸς τὸν
regē demetriū q̄ti pmo t dñi
βασιλέα δημήτριον ὡς πρῶτον καὶ στε
quagesimo t cēteſimo anno: offerēs
πτηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους, προσάγων
ei coronā auream t palmā: vltra
αὐτῷ στέφανον χρυσοῦν καὶ φοίνικα, πρὸς
āt hec ex legitimis ramis
δὲ τούτοις τῶν νομιζομένων θαλῶν τοῦ
templi. t die illo silentiū
ἱεροῦ. καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡσυχίαν
habuit. opportunitatē āt sūmēs ppie deme
ἔσχε. καιρὸν δὲ λαβὼν τῆς ἰδίας ἀνοί-
tie auxiliatrīcē: vocatus ad cōsiliū
ας συνεργόν, προσκληθεὶς εἰς συνέδριον
a demetrio t interrogat⁹ in
ὑπὸ τοῦ δημητρίου καὶ ἐπερωτηθεὶς ἐν
qua dispositiōe t cōsilio pstaret
τίνι διαθέσει καὶ βουλῇ καθεσήκασιν οἱ
iudei: ad hec dixit. q̄ dicunt
ἰουδαῖοι, πρὸς ταῦτα ἔφη. οἱ λεγόμενοι
ex iudeis afidei: q̄s⁹ preest in-
τῶν ἰουδαίων ἀσιδαῖοι, ὧν ἀφηγεῖται ἰού
das maccabeꝰ: bella nutriūt t
δας ὁ μακκαβαῖος, πολεμοτροφοῦσι καὶ
seditiōes mouēt: nō sinētes regnū
στασιάζουσιν, οὐκ ἐῶντες τὴν βασιλείαν
quietē assequi: vnde defraudat⁹
ἡσυχεῖν τυγχεῖν. ὅθεν ἀφελόμενος τὴν
matoꝛ gna: dico āt sūmo sa-
προγονικὴν δόξαν, λέγω δὲ τὴν ἀρχιερω
cerdotio: huc nūc venit: q̄mū q̄dē
σύνην, δεῦρο νῦν ἐλήλυθα, πρῶτον μὲν
pro his q̄ pīnēt ad regē legitime
ὑπὲρ τῶν ἀνηκόντων τῷ βασιλεῖ γνησίως

τ in pro patrīa certaminib⁹
καὶ ἐν τοῖς περὶ τῆς πατρίδος ἀγῶσιν
pīperitate: metuebat iudicīū p
εὐτυχίαν, ὑπευλαβεῖτο τὴν κρίσιν σ̄
sanguiné facere. quāobrē misit
αἱμάτων ποιῆσαι. διόπερ ἔπεμψε
posidoniū t theodotū t matthiā vt
ποσιδώνιον καὶ θεόδοτον καὶ ματθίαν, ἵνα
darēt t acciperēt dextras. lōgiore āt sa-
ναι καὶ λαβεῖν δεξιάς. πλείονα δὲ λό
cta de his cōsultatione: t
γῶν περὶ τούτων ἐπισκέψεως, καὶ τοῦ
duce cū multitudine cōmunicāte:
ἡγεμόνος σὺν πλήθεσιν ἀνακοινωσαμένου,
t cū videret cōcors sententia: anu
καὶ φανείσης ὁμοφώνου γνώμης, ἐπέ
erūt pactus. cōstituerūt āt di-
νευσαν πεῖς συνθήκας. ἐτάξαντο δὲ ἡμέ
em in q̄ secreto venirēt in vnū.
ραν ἐν ᾗ κατ' ἰδίαν ἥξουσιν εἰς τὸ αὐτό.
t accessit ab vnoquoq; ptella. posuerūt
καὶ προσῆλθε παρ' ἑκάτου δίφρακα θέσεων
sellas. disposuit iudas armatos para-
δίφρους. διέταξεν ἰούδας ἐνόπλους ἑτοί
tos in opportunis locis: ne forte
μους ἐν τοῖς ἐπικαίροις τόποις, μήποτε
ab hostib⁹ repēre maleficū
ἐκ τῶν πολεμίων ἁρπαδίας κακουργία
fieret. cōgrui fecerūt. colto
γένηται. τὴν ἁρμόζουσαν ἐποιήσαντο κοινω-
quiū. morabatur nicanoꝛ in hieroſoly
νίαν. διέτριβεν ὁ νικάνωρ ἐν ἱεροσολύ
mis: t fecit nihil abiurdū. at
μοις, καὶ ἔπραττεν οὐδὲν ἄτοπον. τοὺς δὲ
mouis, καὶ ἔπραττεν οὐδὲν ἄτοπον. τοὺς δὲ
cōgregatas gregarias turbas dimi-
συναχθέντας ἀγελαίους ὄχλους ἀπέλυ
sit: t hēbat iudam semp
σε, καὶ εἶχε τὸν ἰούδαν διαπαντὸς
in cōspectu. examino viro incli
ἐν προσώπῳ. ψυχικῶς τῷ ἀνδρὶ προσε
nat⁹ fuit. hortat⁹ est āt cū diuerteret t
κέκλιτο. παρεκάλεσε δὲ αὐτὸν γήμαι καὶ
filios gignere. vxorē duxit. q̄uit.
παιδοποιήσασθαι. ἐγήμησεν. ἐυπάθησεν.
cōmunē duxit vitā. at alcim⁹ cognoscēs
κοινωνήσας βίου. ὁ δὲ ἄλκιμος συνιδὼν
cā q̄ inter illos inuicē beniuolētiā t fa-
τὴν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν καὶ τὰς φιλο
ctas cōuentiōes: venit accipiēs ad de
φίλας συνθήκας, ἦκε λαβὼν πρὸς τὸν δη
metriū: t dicebat nicanorē alienā
μήτριον, καὶ ἔλεγε τὸν νικάνορα ἀλλότρια
sapere de negocijs. nā iusti
φρονεῖν περὶ τῶν πραγμάτων. τὸν γὰρ ἐπί
diatoꝛē regni eī iudā succes
βουλον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἰούδαν διά
sore designauit. at rex irat⁹
δοχον ἀνέδειξεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐθυμοῦ
fact⁹ t scelestū calū
τὸ καὶ τοῖς τοῦ παμπονήρου διαβο
niis irritatus: scripsit nicanoꝛi di-
βολαῖς ἐρεθισθείς, ἔγραψε νικάνορι φάσ
cēs: pro q̄dē pactis grauiter
κων, ὑπὲρ μὲν τῶν συνθηκῶν βαρέως
ferre. iubēs āt maccabeū vin-
φέρειν. κελεύων δὲ τὸν μακκαβαῖον δέσ
cū mittere in antiochiā. cito.
μιον ἐξαποστέλλειν εἰς ἀντιόχειαν ταχέως.
notificatis āt his nicanoꝛi cōti
πρασσόντων δὲ τούτων τῷ νικάνορι συνε
sus erat t grauiter ferebat: si pa
κύχυτο καὶ δυσφόρως ἔφερεν, εἰ τὰ δὲ

facere metuebat. Quāobrem premisit
posidonum & theodotum & matthiā:
& vt darent dextras atq; acciperent. Et
cum diu de his consiliū ageretur & ipse
dux ad multitudinem retulisset: omnū
vna fuit sententia amicitiis annuere. Ita
q; diem constituerūt qua secreto inter
se agerent & singulis selle prolate sunt
& posite. Precepit autem iudas armā-
tos esse locis opportūis ne forte ab ho
stibus repente malī aliquid oriretur. Et
congruum colloquium fecerūt. Mora
batur autem nicanor hierosolymis: ni
hilq; inique agebat: gregesq; turbarū
que congregate fuerant dimisit. Habe-
bat autem iudam semper charū ex ani
mo: & erat viro inclinatus. Rogauitq;
eum ducere vxores: filiosq; procreare.
Nuptias fecit: qete egit: comūiterq; vi
uebant. Alcimus autem videns charī
tatem illorum ad inuicem & conuentio
nes venit ad demetrium & dicebat nica
norem rebus alienis assentire. Iudamq;
regni insidiatorem successorem sibi de
stinasse: eratq; rex exasperatus & pessī
mis huius criminationibus irritat⁹ scri
psit nicanori dicens: grauiter quidem
se ferre de amicitie conuentione: iube
re tamen machabeum citius vinctum
mittere antiochiam. Quibus cognitis
nicanor consternabatur & grauiter se
rebat: si ea que conuenerant irrita face
ret: nihil lesus a viro: sed quia regi resi
stere nō poterat: opportunitatē obser
uabat qua preceptus perficeret. At ma
chabeus videns secum austerius agere
nicanorem: et consuetum occursum se
rocius exhibentem: intelligens non ex
bono esse austeritatem ista: paucis suo
rum congregatis occultauit se a nicano
re. Quod cum ille cognouit fortiter se
rebat: si ea que conuenerant irrita face
ret: nihil lesus a viro: sed quia regi resi
stere nō poterat: opportunitatē obser
uabat qua preceptus perficeret. At ma
chabeus videns secum austerius agere
nicanorem: et consuetum occursum fe
rocius exhibentem: intelligens non ex
bono esse austeritatem ista: paucis suo
rum congregatis occultauit se a nicano
re. Quod cum ille cognouit fortiter se
a viro preuentum venit ad maximum
& sanctissimum templum: & sacerdoti-
bus solitas hostias offerentibus: iussit
sibi tradi virum: quibus cum iuramen
to dicentibus nescire se vbi esset: q que
rebatur: extendens manum ad templū
iurauit dicens. Nisi iudam mihi vinctū
tradideritis: istud dei phanum in plani
cie dedicam & altare effodiam: & tē-
plum hoc libero patri confecrabo. Et
his dictis abiit. Sacerdotes autem pro-
tendentes manus in celum inuocabāt
eum qui semp propugnator esset gen
tis ipsorum hec dicentes. Tu domine
vniuersorum qui nullius indiges: volui
sti templum habitationis tue fieri in no
bis. Et nunc sancte sanctorum omnium
domine conserua ineternum impolluā
tam domum istam que nuper munda-
ta est. Razias autem quidam de senio
ribus ab hierosolymis delatus est nica
nori: vir amator ciuitatis & bene audi-
ens: qui pro affectu pater iudeorum ap
pellabatur. Hic multis temporibus cō
tinentie propositu; tenuit in iudaismo
corpusq; & animam

eta irrita faceret. cū nihil vir male
σαλμένα ἀθετήσει. μηδὲν τἀνδρὸς ἀδικη
fecisset. qui āt regi resistere
κότος. ἐπεὶ δὲ τῷ βασιλεῖ ἀντιπράττειν
nō erat: opportunitatē obseruabat strategēte hoc
οὐκ ἦν, ἐνκαίρου ἐτήρει στρατηγήματι τοῦ
perficere. at maccabeꝰ auste
τ' ἐπιτελέσαι. ὁ δὲ μακκαβαῖος αὐσηρό
rius agentē cognoscēs meanoꝛē erga
τερον διεγίνετα συνιδὼν τὸν νικάνορα πρὸς
se: t cōsueti occursum durio
αὐτόν, καὶ τὴν εἰθισμένην ἀπάντησιν ἀγροι
rem habentē: itelligēs nō ex
κοτέραν ἐχικότα, νοήσας οὐκ ἐσῶ τοῦ
optimo austeritatē esse: cōgregās
βελτίσου τὴν αὐσηρίαν εἶναι, συσρέφας
nō paucos eoꝝ circa se: absēdītus
οὐκ ὀλίγους τῶν περὶ αὐτόν, συνεκρύπτε
est a nicanoꝛe cognoscēs āt ali⁹ φ
γο τὸν νικάνορα. συγγνοὺς δὲ ὁ ἕτερος ὅτι
generose a viro astutia pueni⁹ cēt: ve-
γενναίως ὑπὸ τ' ἀνδρὸς ἐστρατήγηται, πα
niēs ad maximū t sancti tēplū:
ραγενόμενος ἐπὶ τὸ μέγιστον καὶ ἅγιον ἱερόν,
sacerdotib⁹ decētes victimas offerē
τῶν ἱερέων τὰς καθηκούσας θυσίας προσε
tib⁹: iussit tradere vir.
γόντων, ἐκέλευσε παραδιδόναι τὸν ἄνδρα.
his āt cū iuramētis dicentib⁹ nō scire
τῶν δὲ μεθ' ὅρκων φασκόντων μὴ γιγνώσκειν
vbi est q̄querit⁹: extēdēs
τοῦ ποτ' ἐστὶν ὁ ζητούμενος, πρατείνας τὴν
dextrā in tēplū: iurauit hec. si nō
δεξιὰν εἰς τὸν νεὼ ὤμοσε ταῦτα. ἐὰν μὴ
vinctū mihi iudā tradideritis: hoc
δέσμιον μοι τὸν ἰούδαν παραδῶτε, τὸν δὲ
dei phanū in planiē faciā: t
τοῦ θεοῦ σηκὸν εἰς πεδίον ποιήσω, καὶ
altare effodiā: t tēplū hic
θυσιαστήριον κατασκάψω, καὶ ἱερὸν ἐνταῦ
libero illustre erigā. tot
θα τῷ διονύσῳ ἐπιφανὲς ἀνασήσω. προσῆ
ā tibi dicēs abijt. at sacerdotes p
τα δὲ ἐτῶν ἀπῆλθεν. οἱ δὲ ἱερεῖς προ
tendētes man⁹ in celū: iuno
τείναντες τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπὶ
cabāt eū q̄ semp ppugnator fuit
καλοῦντο τὸν διαπαντὸς ὑπέρμαχον τοῦ
gētis nre: hec dicētes. tu dñe
ἔθνους ἡμῶν, ταῦτα λέγοντες. σὺ κύριε τῶν
vniuersoꝝ nō idiges existēs: placti tēplū
ὅλων ἀπροσδεὴς ὑπάρχων, εὐδόκησας ναὸν
tue habitatiōis in nobis fieri: t nūc
τῆς σῆς σκηνώσεως ἐν ἡμῖν γενέσθαι. καὶ νῦν
sancte ois sanctitatis dñe: serua in
ἅγιε παντὸς ἁγιασμοῦ κύριε, διατήρησον εἰς
secula impollutā hāc nup mun
αἰῶνας ἀμίαντον τόνδε τὸν προσφάτως κενα
datā domū. razias āt q̄dā de hiero
θαρισμένον οἶκον. ἁλίς δέτις τῶν ἐκ τοῦ ἱερο
solymitanis p̄byteris: blat⁹ est nicano
σολύμων πρεσβυτέρων, ἐμηνύθη τῷ νικάνο
ri: vir amator ciuitatis t valde bene
ρι, ἀνὴρ φιλοπολίτης καὶ σφόδρα καλῶς
audiēs: t ppter beniuolētiā pater iu-
ἀκούων, καὶ κατὰ τὴν ἔυνοιαν πατὴρ τῶν ἰου
deoꝝ appellatus. fuit etiā in fupe
δαίων προσαγορευόμενος. ἦν γὰρ ἐν τοῖς ἔμ
riozib⁹ tēporib⁹ cōtinētie indicīū se
προσθεν χρόνοις τῆς ἀμιξίας κρίσιν εἰσενη
rēs in iudaismo: t corp⁹ t aiam
νεγμένος ἰουδαισμοῦ, καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν

pro iudaismo tradide=
ὑπὲρ τοῦ ἰουδαϊσμοῦ παραβεβλημέ=
rat cũ oi pfecrātia. volens
νος μετὰ πάσης ἐκτενείας. βουλόμενος
ãt nicanor manifestã facere quã hẽbat erga
δὲ νικάνωρ πρόδηλον ποιῆσαι ἦν θέλε πρὸς
iudeos malitolentiã: misit mi=
τοὺς ἰουδαίους δυσμενείαν, ἀπέστειλε στρα
lites supra quingẽtos vt cõpe
τιώτας ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους συλλα
rẽt cũ. p̃tabat enĩ illũ cõprehẽdẽs:
βεῖν αὐτὸν· ἐδόξε γὰρ ἐκείνῳ συλλαβών,
his factuꝫ cladẽ. at
τούτοις ἐργάσεσθαι συμφοράν. τῶν δὲ
mltitudinib̃ futuris turrẽ occupa=
πληθῶν μελλόντων τὸν πύργον καταλα=
re: t ũnicã iamũ aggredie
βέσθαι, καὶ τὴν αὐλαίαν θύραν βιαζομέ
tib̃: t iubentib̃ ignẽ admouere t
νων, καὶ πελευόντων πῦρ προσάγειν καὶ
portas incẽdere: cõprehẽsus fa
τὰς θύρας ὑφαπτεῖν, περιπατάληπτος γε
ctus supposuit sibi gladiũ: gene
νόμενος ὑπεθέτεν ἑαυτῷ τὸ ξίφος, ἐυγε
rose volẽs mori: potiꝰ cẽ pecca=
νῶς θέλων ἀποθανεῖν, ἢ περ τοῖς ἀλίτη
torib̃ subdit? fieri: t ppria
ρίοις ὑποχείριος γενέσθαι, καὶ τῆς ἰδίας
nobilitate indigne cõtumelia pati. at pla=
εὐγενείας ἀναξίως ὑβρισθῆναι. τὴν δὲ πλη
gã nõ recte dirigẽs ob ago=
γὴν μὴ κατευθυκτήσας διὰ τὴν τοῦ ἀγῶ
nis festinatione: t turbis intra
νος ἀποσθῆν, καὶ τῶν ὀχλων ἔσω τῶν
ostia irrũpentib̃: recurrẽs
θυρωμάτων εἰσβαλλόντων, ἀναδραμὼν
strẽnue ad mur: ꝓcipitauit
γυναίως ἐπὶ τὸ τεῖχος, κατεκρημνισεν
se viriliter in turbas. his
ἑαυτὸν ἀνδρωδῶς εἰς τοὺς ὄχλους. τῶν
ãt velociter retrocedẽtib̃ facta
δὲ ταχέως ἀναποδισάντων γωμδου δια
sione: venit ꝑ medĩ in la=
σήμαρος, ἅλλε κατὰ μέσον εἰς τὸν κενεῶ
tus. adhuc ãt vnus exist̃s t inflã
να. ἔτι δὲ ἔμπνους ὑπάρχον καὶ πε=
matus animo: surgẽs decur
πυρωμδος τοῖς θυμοῖς, ἐξαναστὰς φερο
rẽte fõte more sanguine: t grauí
μένων κρουνηδὸν τῶν αἱμάτων, καὶ δυ=
bus plagis exãtib̃: cursu
χερῶν τῶν τραυμάτων ὄντων, δρόμου τοὺς
turbas ptrãsiẽs: t stãs in quadã pe=
ὄχλους διελθών, καὶ στὰς ἐπί τινος πέ=
tra ꝓrupt̃: penit? exãguis iã
τρας ἀπερρωγώς, παντελῶς ἐξαιμος ἤδη
fact̃: ꝓcerens intestina t accipiẽs
ὢν, προβαλὼν τὰ ἔντερα καὶ λαβὼν
vtriq; manib̃: ꝓcipit sup
ἑκατέραις ταῖς χερσίν, ἐνέσεισε τοῖς ὄχ
turbas. t inuocans dñatorẽ
λοις· καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δεσπότην
vite t spũs: hec ei
τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος, ταῦτα αὐτῷ
iter reddere: hoc modo mor
πάλιν ἀποδοῦναι, τὸν δὲ τρόπον με
tuus est.
τήλαξεν. Ca. 15.

HO nicanor cũ cõperisset

ὁ δὲ νικάνωρ μεταλαβὼν τοὺς πε
iudã exãtẽ in samarie
ρὶ τὸν ἰούδαν ὄντας ἐν τοῖς κατὰ σαμάρει

tradere contentus pro perseuerantia.
Volens autẽ nicanor manifestare oditũ
quod habebat in iudeos: misit militꝫ
quingentos vt eum comprehenderẽt.
Putabat enĩm si illũ decepisset: sese cla
dem iudeis maximam illaturum. Tur
bis autem irruere in domum eius & ia
nuaꝫ dirumpere: atq; ignem admoue
re cupientibus: cum iam comprehen
deretur gladio se petiit: eligens nobili
ter mori potius q̃ subditus fieri pecca
toribus: & contra natales suos indignis
iniuriis agi. Sed cum per festinationem
non certo ictu plagam dedisset: & tur
be inter ostia irrumperent: recurrens
audacter ad murum: precipitauit semet
ipsum viriliter in turbas: quibus veloci
ter locuꝫ dantibus casui eius: venit per
mediam cerulcem. Et cum ad huc spira
ret accensus animo surrexit: & cum
sanguis eius magno fluxu deflueret: &
grauissimis vulneribꝰ esset saucius: cur
su turbam pertransit et stans supra ẽ
dam petram preruptam & iam exãguis
effect?: cõplexus intestina sua vtrisq;
manibus profecit super turbas inuo
cans dominatorem vite ac spiritus: vt
hec illi iterum redderet atq; ita vita de
functus est.

Capitulum decimum:
quintum.

NIcanor autem vt comperit iudam
esse in locis samarie: cogitauit cuꝫ
omni impetu die sabbati committere
bellum. Iudeis vero qui illum per neces
sitatem sequebantur dicentibus: ne ita
ferociter et barbare feceris: sed honorẽ
tribue diei sanctificatiõis & honora eũ
qui vniuersa conspicit. At ille infelix in
terrogauit si est potẽs in celo qui impe
rauit agi diem sabbatorum: & respon
dentibus illis: est domin? vnus ipse in
celo potens qui iussit agi septimaꝫ diẽ.
At ille ait. Et ego potens sum super ter
ram qui impero sumi arma & negocia
regis impleri. Tamen non obtinuit vt
consilium perficeret. Et nicanor quidẽ
cum summa superbia erectus cogita=
uerat cõmune tropheum statuere de iu
da. Machabeus autem sẽper confide=
bat cum omni spe auxiliuꝫ sibi a domi
no affuturũ: & hortabatur suos ne for
midarent ad aduentum nationum sed
in mente haberent adiutoria sibi facta
de celo: & nunc sperarent ab omnipotẽ
te sibi affuturam victoriam. Et allocu
tus eos de lege & prophetis: ammonẽs
etiã certamina que fecerant priuꝰ: pm
ptiores constituit eos. Et ita animis co
rum erectis simul ostendebat gentium
fallaciam: & iuramentorum preuarica=
tionem. Singulos autem illorum ar=
mauit non clypei & haste munitione sꝫ
sermonibus optimis

adhortatione. t cũ exposuisset fomnii
παράκλησιν· καὶ προσεχήνησε τὸν ὄνειρον
dignis fide: maxime vniuersos letifica
ἀξιόπιστον, ὑπέρτι πάντας εὐφρανεν. ἦν
uit. Erat autẽ huiusmodi visus. Onias
δὲ τοιοῦτος ὅρασις. ὀνία
qui fuerat sũmus sacerdos virum bo
ὃς ἦν ἀρχιερεὺς ὁ πρότερος ἀνὴρ ἀγαθὸς
num et benignũ verecundum visu: mo
καὶ ἐπιεικὴς τῷ τρόπῳ, κόσμιος τῷ λόγῳ,
destum moribus: & eloquio decorum:
καὶ ὃς ἐκ παιδὸς ἐγυμνάζετο ἐν πᾶσι τοῖς
& quia a puero in virtutibus exercitatus
ἀγαθοῖς, χεῖρας ἐκτεταμένας εἶχεν ὁ ἰουδαῖος
sit manus protendentes: orare pro om
πάντος τοῦ λαοῦ. ὡραθη δὲ καὶ ἄλλος ἀνὴρ
ni populo iudeorum: post hoc apparuit
κατὰ τὸ αὐτὸ πρεσβύτης καὶ θαυμαστὸς τῇ
se et alium virum etate & gloria mirabi
ἀξιώματι καὶ μεγαλοπρεπὴς τῇ ἐξουσίᾳ.
lem: et magni decoris habitudinem cir
καὶ εἶπεν ὁ ἰερεμίας οὗτος ἐστὶν ὁ φιλάδελ
ca illum. Respondentem vero oniam
φος ἀνὴρ ὁ πολλὰ προσευχόμενος
dixisse. Hic est fratrum amator & po
ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἁγίας πόλεως ἱε
puli israel: hic est qui multum orat pro
ρεμίας ὁ τοῦ θεοῦ προφήτης. προτείναντα
populo et vniuersa sancta ciuitate hie
δὲ τὸν ἱερεμίαν τὴν δεξιὰν παρέδωκεν τῷ
remias propheta dei, Extendisse au
ἰούδᾳ ῥομφαίαν χρυσῆν, διδόντα δὲ πρὸς
tem hieremiam dextram & dedisse iu
τῆς ἔφη δέξαι τὴν ἁγίαν ῥομφαί
de gladium aureum dicentem. Accipe
αν δῶρον παρὰ τοῦ θεοῦ, διὰ τῆς φαυσης
sanctum gladium munus a deo: in quo
ἀντιδίκους. παρακληθέντες δὲ τοῖς
deiicies aduersarios populi mei israel.
Exhortati itaq; inde fermonibꝰ bonis
valde de quibus extolli posset impetus
& animi iuuenum confortari: statuerũt
dimicare & confligere fortiter vt virtꝰ
de negocijs iudicaret: eo q̃ ciuitas sctã
& templum periclitarentur. Erat enim
pro vxoribus & filiis: itemq; pro fratri
bus & cognatis minor sollicitudo: ma
ximus vero & primus pro sanctitate ti
mor erat templi: sed & eos qui in ciuita
te erant non minima sollicitudo habe
bat pro his qui congressuri erant: & ita
cum omnes sperarent iudicium futurũ
hostesq; adesset atq; exercitus esset
ordinat?: bestie equitesq; opportuno
loco compositi considerans machabe
us aduentum multitudinis & apparatũ
varium armorum ac ferocitatẽ bestia
rum extendens manus in celum: pro=
digia facientem dominum inuocauit:
qui non secundum armorum poten=
tiam: sed prout ipsi placet dat dignis vi
ctoriam. Dixit autem inuocans hoc
modo. Tu domine qui misisti angelũ
tuum sub ezechia rege iuda: & interfeci
sti de castris sennacherib centum octo=
gintaquinq; milia: & nunc dominator
celorum mitte angelum tuum bonum
ante nos in timore & tremore magni=
tudinis brachii tui vt metuant qui cuꝫ
blasphemia veniunt aduersus sanctuꝫ
populum tuum. Et hic quidem ita pe
orauit. Nicanor autem & qui cum ipso
erant cum tubis & cãticis admouebãt.
Iudas vero & qui cum eo erant inuoca
to deo per orationes cõgressi sunt: ma
nu quidem pugnantes: sed et dominũ
cordibus orantes prostrauerunt nõ mi
nus trigintaquinq; milia: presentia dei
magnifice delectati. Cumq; cessassent &
cum gaudio redirent: cognouerunt ni
canorem ruisse cum armis suis. Facto
itaq; clamore & perturbatione fusci=
ta: patria voce. omnipotentem domi
num benedicebant.

8.s.cl. 4. Re. 19.g. Eccl. 48.d.

fimuꝫ iudicii. t iã se miscentib̃
ἐσομδὴν κρίσιν. καὶ ἤδη συμμιξάντων
hostib̃ t exercitꝰ ordina
τῶν πολεμίων καὶ τῆς στρατιᾶς ἐντεγεί
to: t bestijs in parte opportu
σης, καὶ τῶν θηρίων ἐπὶ μέρος ἔυκαι=
na cõstitutis: atq; ẽ̃stanti
ρον ἀποκατασταθέντων, τῆς τε ἱππου
q̃ comma dispositꝰ: cognoscẽs mac
κατὰ κέρας τεταγμδης, συνιδὼν ὁ μακ
cabeꝰ mltitudinis ꝓsentiã t
καβαῖος τὴν τῶν πληθῶν παρουσίαν καὶ
armoꝝ varietã apparatũ:
τῶν ὅπλων τὴν ποικίλην παρασκευήν,
ipãmq; bestiaꝝ ferocitatẽ: extẽdens
τήν τε τῶν θηρίων ἀγριότητα, ἀνατείνας
man? in celũ: inuocauit
τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπεκαλέσα
prodigia facientẽ dñm: scies q̃
το τὸν τεραστοποιὸν κύριον, γινώσκων ὅτι
nõ est ꝑ arma: sicut ãt in ipo iudica
οὐκ ἔστι δι' ὅπλων, καθὼς δὲ ἐν αὐτῷ κρι
tũ fieri dignis tribuit victoriã.
θῆναι τοῖς ἀξίοις περιποιεῖται τὴν νίκην·
dixit ãt inuocãs hoc mo=
ἔλεγε δὲ ἐπικαλούμενος τόνδε τὸν τρό=
do. tu dñe misisti ange
πον· σὺ δέσποτα ἀπέστειλας τὸν ἄγγε
lũ tuũ sub ezechia rege
λόν σου ἐπὶ ἐζεκίου τοῦ βασιλέως τῆς
iudee: t interfecit de castris
ἰουδαίας, καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς
sennacherib ad cẽtum octoginta
σενναχηρεὶμ εἰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε
milia. t hic ꝓcipe celoꝝ:
χιλιάδας· καὶ νῦν δυνάστα τῶν οὐρανῶν,
mitte angelũ bonũ ante
ἀπόστειλον ἄγγελον ἀγαθὸν ἔμπροσθεν
nos ad timorẽ t tremorẽ. magnitudie bra
ἡμῶν εἰς φόβος καὶ τρόμον· μεγέθει βρα=
chij tui ꝑterreãtur q̃ cũ bla=
χίονός σου κατασταλαγείησαν οἱ μετὰ βλα
sphemia veniunt aduersus sanctũ tuũ
σφημίας παραγινόμενοι ἐπὶ τὸν ἅγιόν σου
pplm. t hic qdẽ in his finiuit. q̃ Xo
λαόν· καὶ οὗτος μὲν ἐν τούτοις ἔλαβεν. οἱ δὲ
circa nicanorẽ cũ tubis t
περὶ τὸν νικάτορα μετὰ σαλπίγγων καὶ
canticis ꝓcedebãt. q̃ ãt circa iu
φαιάνων προσῆγον. οἱ δὲ περὶ τὸν ἰού=
dam cũ inuocatione t votis cõgref
δαν μετ' ἐπικλήσεως καὶ εὐχῶν συνέ=
si sunt cũ hostib̃: t qdẽ ma
μιξαν τοῖς πολεμίοις, καὶ ταῖς μὲν χερ
nib̃ pugnãtes: sed cordib̃ ad
σὶν ἀγωνιζόμενοι, ταῖς δὲ καρδίαις πρὸς
deũ oratẽs: prostrauerãt nõ min?
τὸν θεὸν εὐχόμενοι, κατέστρωσαν οὐδὲν ἧττον
decẽ miliarũ trib̃ t q̃nq; millib̃:
μυριάδων τριῶν καὶ πεντακισχιλίων, τῇ
dei maxime letati ꝓsen
τοῦ θεοῦ μεγάλως εὐφρανθέντες ἐπιφα
tia. cessantes ãt a necessitate: t
νεία. ὡμόθυμοι δ' ἀπὸ τῆς χρείας, καὶ
cum gaudio recedẽtes: cognouerũt
μετὰ χαρᾶς ἀναλύοντες, ἐπέγνωσαν
ruisse nicanorẽ cũ arma
προπεπτωκότα νικάτορα σὺν τῇ πανο=
tura. facto ãt clamore t ꝑturba
πλίᾳ. ὡμόθεν δὲ κραυγῆς καὶ παρα=
tione: benedicebãt ꝓncipẽ patria voce.
χῆς, ἐυλόγουν τὸν δυνάστην τῇ πατρίῳ φωνῇ

Tex.gre.cũinter.latina

τ precepit ꝓmnia corpore τ ani
κὶ προσέταξεν ὁ καθάπαν σώματι κὶ ψυ
mo prim⁹ pugnato: ꝓ ciuit⁹
χῆ προπαγωνισῆς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ὁ τὴν
etatis benivolētiā erga cōtribules
τῆς ἡλικίας ἔυνοιαν εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς
confensũ: nicanoris caput
θαρυλλεξας, τὴν τοῦ νικάνορος κεφαλὴν
abscindẽtes τ manũ cũ hĩero:
ἀποτεμόντας κὶ τὴν χεῖρα σὺν τῷ ὤμῳ
ferre in hierofolyma. aduenies
φέρειν εἰς ἱεροσόλυμα. παραθμενος
ãt illnc: τ cõuocãs cõtribules:
δὲ ἐκεῖ, κὶ συγκαλέσας τοὺς ὁμοεθνεῖς
τ facerdotes: ante altare stãs
κὶ τοὺς ἱερεῖς, πρὸ τοῦ θυσιαςηρίου sῆ
accerfit eos q̃ de arce.
σας, μετεπέμψατο τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας.
τ oſtendẽs fceleſti nicano
κὶ ἐπιδιξείδιος τὴν τοῦ μιαροῦ νικάνο=
ris caput τ manũ blaſphe
ρος κεφαλὴν κὶ τὴν χεῖρα τοῦ δυσφη=
mi: quã extendẽs cõtra ſanctã omni
μου, ἣν ἐκτείνας ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ θεοῦ
potẽtis vomũ ghãt fuerat: τ
τολμήσαντος δίκην ἐμεγαλαύχησε, κὶ τὴν
lingũã impij nicanoris abſcin
γλῶσαν τοῦ δυσεβοῦς νικάνορος ἐκτε=
dẽs: dixit particulatim ſe datum
μῶν, ἔφη κατὰ μέρος δώσειν τοῖς ὀρνέ
bus: at premia demẽtie cõtra
οις, τὰ δ' ἐπίχειρα τῆς ἀνοίας κατέναν
tẽpli ſuſpẽdere. at oẽs
τι τοῦ ναοῦ κρεμάσαι· οἱ δὲ πάντες
in celſũ bñdixerũt illuſtri
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησαν τὸν ἐπιφανῆ
dñm: dicẽtes. benedict⁹ q̃ ſerua=
κύριον, λέγοντες· εὐλογητὸς ὁ φανερω=
uit ſuã locũ ĩcõtaminatũ. ſuſpẽ
σας τὸν ἑαυτοῦ τόπων ἀμίαντον. ἐξεδή
dit ãt nicanoris imaginẽ ex
σε δὲ τὴν τοῦ νικάνορος προτομὴν ἐκ
arce: manifeſtũ oĩbꝰ τ cui=
τῆς ἄκρας, ἐπίδηλον πᾶσι καὶ φανε=
dẽs dñi auxilij ſignũ.
ρὸν τῆς τοῦ κυρίου βοηθείας σημεῖον.
decreuerãt ãt oẽs cũ cõmuni
ἐδογμάτισαν δὲ πάντες μετὰ κοινοῦ

Transla.B.Piero.

Precepit autẽ iudas qui per omnia cor
pore & animo mori pro ciuibus para=
tus erat: caput nicanoris & manum cũ
humero abſciſſam hieroſolymam per
ferri. Quo cum peruenifſet conuoca
tis cõtribulib⁹ & ſacerdotib⁹ ad altare:
accerſiit & eos qui in arce erãt. Et oſtẽ
ſo capite nicanoris & manu nepharia
quam extenderat contra domum ſan=
ctam omnipotentis dei magnifice glo=
riatus eſt. Linguam etiam impii nica
noris preciſam iuſſit particulatim aui=
bus dari: manum autem dementis con
tra templum ſuſpendi. Omnes igitur
celi benedixerunt dominum dicentes:
benedictus qui locum ſuum incontami
natum ſeruauit. Suſpendit autem ni=
canoris caput in ſumma arce vt euidẽs
effet & manifeſtum ſignum auxilii dei.
Itaq; omnes cõmuni conſilio decreue
runt nullo modo diem iſtum abſq; cele
britate preterire: habere autem celebri
tatem tertiadecima die menſis adar q̃
dicitur voce ſyriaca pridie mardochei
die. Igitur his erga nicanorem geſtis:
& exillis temporibus ab hebreis ciuita
te poſſeſſa: ego quoq; in his faciam fi=
nem ſermonis. Et ſiquidem bene &
vt hiſtorie competit: hoc & ipſe velim:
ſi autem minus digne: concedendus eſt
mihi. Sicut enim vinum ſemp bibere
aut ſemp aquam contrarium eſt: alter
nis autem vti delectabile: ita legentib⁹
ſi ſemp exactus ſit ſermo: non erit gra
tus hic ergo erit conſummatus.

Explicit ſecundus liber
Machabeorum.

Maccabeo.ii.Cap.xv.

decreto nequaq̃ ſinere incele=
φισμαρχος μηδαμῶς ἐᾶσαι ἀτιμασθῆ
bre hunc diẽ: habere ãt
μαγον τὴν δὲ τὴν ἡμέραν, ἔχειν δὲ
inſignẽ tertiãdecimã duo=
ἐπίσημον τὴν τρισκαιδεκάτην τοῦ δω=
decimi menſis adar dicit ſyria=
δεκάτου μηνὸς, ἄδαρ λέγεται τῇ συρια
ca voce: ante vnã diẽ mardo=
κῇ φωνῇ, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς μαρδο=
chei diei. ita igit̃ q̃ erga nicano
χαίκης ἡμέρας. τῶν οὖν κατὰ νικάνο=
rem cõtingentib⁹ ſic: τ ab illis
ρα, χωρησάντων οὕτω, καὶ ἀπ' ἐκείνων
tẽporib⁹ poſſeſſa ciuitate
τῶν καιρῶν κρατηθείσης τῆς πόλεως
ab hebreis: τ ipſe hic
ὑπὸ τῶν ἑβραίων, καὶ αὐτὸς αὐτόθι τὸν
ſimonẽ finiã. τ ſi q̃dẽ bene
λόγον καταπαύσω· καὶ εἰ μὲν καλῶς
τ vt cõpetit hiſtorie: hoc τ
καὶ ἐυδίκησε τῇ συντάξει, τοῦτο καὶ
ipſe voluī. ſi ãt exiliter τ imo=
αὐτὸς ἤθελον· εἰ δὲ ſυτελῶς καὶ με=
dice: hoc attingibile fuit milꝫ. ſicut
τρίως, οὗτο ἐφικτόν ἦν μοι. καθάπερ
eſt vinũ ſolũ bibere: ſimiliter
γὰρ οἶνον καταμόνας πίνειν, ὡσαύτως
ãt τ aquã rurſus cõtrariũ: quo ãt
δὲ καὶ ὕδωρ πάλιν πολέμιον, ὃν δὲ
modo vinũ aque mixtũ dulce
τρόπον οἶνος ὕδατι συγκραθεὶς ἡδεῖαν
τ delectabile gſam pficit:
καὶ ἐπιτέρπει τὴν χάριν ἀποτελεῖ,
ita τ preparatio ſmo
οὕτω καὶ ὁ τῆς κατασκευῆς τῶν λό=
nis delectat audit⁹ legen=
γου τέρπει τὰς ἀκοὰς τῶν ἐντυγχα=
tiũ hiſtoriã. hic ãt erit
νόντων τῇ συντάξει· ἐνταῦθα δὲ ἔσαι
finis.
ἡ τελευτή.

finis maccabeoꝝ ſecundi.
Τέλος τῆς τῶν μακκαβαίων δευτέρας.

Tex.Gre.cũ.iterp̃.latina.

INCIPIT TERTIVS LIBER MACCABEORVM: QVI IN LATINO NON HABETVR.

At philopator: ꝰ referentibus
δὲ φιλοπάτωρ παρὰ τῶν ἀπομοιδέντων
diſcens facti abiꝓ poſſeſſor
μαθὼν τὴν φυγὴν τῶν ὑπ' αὐτῆ κραυμάδων
locoꝝ abſtractionẽ ab antiocho: denun=
τότων ἀφαίρεσιν ὑπὸ ἀντιόχου, παραγγεί
ciãs oĩb⁹ exercitib⁹ pedeſtrib⁹ q̃
λας πᾶσις δυνάμεσι πεζικὰις τε
τ equeſtrib⁹ ſuis: τ ſororẽ arſinoẽ ſecũ accipi=
καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀρσινόην συμπα=
ens: exiuit vſq; ad caſ fin raphiã loca: vbi
ραλαβών, ἐξώρμησε μέχρι τῶν κατὰ ραφίαν τόπων, ὅπου
caſtrametati fuerãt q̃ circa antiochũ. theodot⁹ ãt q̃dã cõple=
παρεμβεβληκεισαν οἱ περὶ ἀντίοχον. θεόδοτος δέ τις ἐπιλα
re inſidias cogitãs: aſſumẽs ex ſuppoſi
βόμενος ἐπιβουλὴν διανοηθείς, παραλαβὼν τῶν προύπο=
tis ſibi armis ptolemaicis optima: cõtulit ſe
τεταγμένων αὐτῷ ὅπλων πτολεμαϊκῶν τὰ κράτιςα, ἐκκομίζη
nocti in ptolemei tabinaculũ: tãꝑ ſol⁹ interfecturꝰ eũ:
νύκτωρ ἐπὶ τὴν τοῦ πτολεμαίου σκηνήν, ὡς μόνος κρίνων αὐτόν,
τ in hoc diſſolutus bellũ. hunc ãt ducẽs doſithe
ἐν τούτῳ λελῦσθαι τὸν πόλεμον· τοῦτον δὲ δοσιθέ
us filꝰ drimyli dict⁹: genere inde⁹: poſtea ãt cõmu=
ος ὁ δριμύλου λεγόμενος, ὁ γένος ἰουδαῖος, ὕστερον δὲ μεταβε
tãs legitimã τ a patrijs ſanctionib⁹ alien⁹ fact⁹:
βλημένος τὰ νόμιμα καὶ τῶν πατρίων δογμάτων ἀποστατισμὸς,
ignobilẽ quẽdã reclinauit in tabinaculo: quẽ cõtigit terre
ἀσημότατον πίνακα κλίνει ἐν τῇ σκηνῇ, ὃν συνέβη κοιμίσασθαι τὸν
ille ſuppliciũ. facto ãt forti pecho τ rebus
ἐκείνου κολασιν· φονοῦκης. δὲ καρτερᾶς μάχης καὶ τῶν πραγμά=
magis bñ ſuccedentib⁹ antiocho: valde arſinoe obambu
των μᾶλλον ἐρρωσθέντων τῷ ἀντιόχῳ, ἱκανῶς ἡ ἀρσινόη ἐστυρευ
lans exercit⁹ hortabat: cũ miſeria τ lachrymis
σαιθήκατὰς δυνάμεις παρεκάλει, μετὰ ὄικτου καὶ δακρύων τοὺς
capillos ſolutas: vt gurnarent̃ fibnꝑis τ filijs τ vxo
πλοκάμους λελυμένη, ἃ μέλλειν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς τέκνοις καὶ γυ
ribꝰ audacter: promittẽs ſe datum̃ vincẽtib⁹ cuilibet duas
ναιξὶ θαρραλέως, ἐπαγγελλομένη δώσειν νικήσασιν ἑκάστῳ δύο
minas auri. τ ſic cõtigit aduerſarios in manuũ pu
μνᾶς χρυσίου. καὶ οὕτω συνέβη τοὺς ἀντιπάλους ἐν χειρονομί
gna perunt: multos ãt τ captiuos cõprehen=
αις διαφθαρῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ ὁρμυκλώτους συλληφθῆ
ſos eſſe. cõpos fact⁹ ãt inſidiaꝝ iudicauit ꝓpin=
ναι. καταμεμαθηκὼς δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἐκρινε τὰς πλησί=
quas ciuitates aduenias hostari. faciẽs ãt hoc: τ
ον πόλεις ἐπελθὼν παρακαλέσαι· ποιήσας δὲ τοῦτο, καὶ
debitis dona tribuẽs: bono cẽ animo ſubdi=
τοῖς πειθῆνσι δωρεὰς ἐπονείμας, ἐυθαρσεῖς τοὺς ὑποστρεμμί
tos fecit. at iudeis mittentib⁹ ad eũ ex
τους κατέστησεν. τῶν δὲ ἰουδαίων θλιβομένων πρὸς ἀνάγκαν
ſenatu τ ſenioribꝰ ſalutaturos eũ τ
τῆς γερουσίας καὶ τῶν πρόσβυτέρων τοὺς ἀπασομένους αὐτὸν καὶ
miſera portaturos τ pro his q̃ cõtigerant cõgratulaturos: cõtigit
ξένια κομιοῦντας καὶ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι χαρησομένους, συνέβη
magis ei in aio ſedere vt citiſſime ad eos veni=
μᾶλλον αὐτῷ προθυμηθῆναι ὡς τάχισα πρὸς αὐτοὺς παραγέ
re. pnciens ãt ad hicroſolyma: τ ſacrificãs maximo deo:
σθαι. διακομιδῆς δὲ εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ θύσας τῷ μεγίσῳ θεῷ
τ gſas reddẽs: τ eom q̃ deinde aliq̃d loco faciẽs: τ
καὶ χάριτας ἀποδιδούς, καὶ τῶν ἑξῆς τι τῷ τόπῳ ποιήσας, καὶ
ſũ venies in locũ: τ diligẽtia τ deco
δὲ παραγενόμενος εἰς τὸν τόπον, καὶ τὴν ασυδαιότητι καὶ εὐπρε
re ſtupefact⁹: mirar⁹ ãt τ tẽpli optimã iſtructionẽ: co
πείᾳ καταπλαγείς, θαυμάσας δὲ καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ εὐταξίαν, ἐνε
gnant decernere in tẽplũ intrare. his ãt dicentib⁹
θυμήθη βουλεύσασθαι εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν. τῶν δὲ ἐπόντων

Maccabeo.iii.

nõ licere fieri hoc q̃ neq; his q̃ ex gẽte licet
μὴ καθήκειν γίνεσθαι τοῦτο, ἀλλ' ὐ μὸν δὲ τοῖς ἐκ τοῦ ἔθνους ἐξεῖναι
intrare neq; oĩb⁹ ſacerdotib⁹: ſed ſoli ꝓpoſito
εἰσιέναι μηδὲ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν, ἀλλ' μόνῳ τῷ προηγουμένῳ
omniſſimo ſacerdoti: τ hoc in anno ſemel. ille ãt nequaq̃ priꝰ
πάντων ἀρχιερεῖ, καὶ τοῦτο κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ, ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπεὶ
debak. ipãq; lege ſpiena: nullatenꝰ ceſſabat preſer
θεγο. τοῦτε νόμου παραναγνωσθέντος, οὐδαμῶς ἀπελθεῖτε πρέσ
re leipm: oportere intrare dicẽs. τ ſi illi fraudant ſũt hoc
βυθμος ἑαυτόν, δεῖν εἰσελθεῖν λεγων. καὶ τοῦ ἐκεῖνοι ἐστέρηνται παύ
honore: me nõ oportet. τ interrogabat: ob quã cauſam intrã=
της τῆς τιμῆς, ἐμὲ οὐ δεῖ. καὶ ἐπυνθάνετο, διὰ τίνα αἰτίαν εἰσερχε
tem ipm in oẽ ſanctũ nullꝰ phibuit pſentiſ.
σθαι μόνον ἐις τὸν ναὸν τέμενος οὐδεὶς, ἐκώλυσε τῶν παρόντων. χόμενον δὲ τὸν εἰς τὸν τέμενος οὐδεὶς, ἐκώλυσε τῶν παρόντων.
τ ꝺdã imprudẽter dixit male ipm hoc moſtroſum eſſe. fa=
καί τις ἀπρονοήτως ἔφη κακὰς ἀυτῷ τοῦτο τερατεύεσθαι· γινομέ
cto ãt inſt hoc ꝓpt aliquã cãm: nõne oĩno ingreſſu=
νῳδὲ φησι τοῦτου. διά τινα αἰτίαν, οὐχὶ πάντως εἰσελεύ
rum eſſe τ volentib⁹ eis τ nõ? at ſacerdotib⁹ i oĩb⁹
σεσθαι καὶ θελόντων αὐτῶν καὶ μή; τῶν δὲ ἱερέων ἐν πᾶσαις
veſtib⁹ ꝓcidentib⁹: τ orantib⁹ maximũ deſi an=
ταῖς ἐσθήσεσι προτεσόντων, καὶ δομένων τοῦ μεγίσου θεοῦ βοη
xiliari inſtãt neceſſitati: τ ipetũ male irruetis
θεῖν τῇ ἐφεσώσῃ ἀνάγκῃ, καὶ τὴν ὁρμὴν τοῦ κακῶς ἐπιβαλλομένου
cõprimere: clamõre cnãcti lachrymis tẽplũ implentib⁹: q̃
μεταθεῖναι, κραυγῆς τε μετὰ δακρύων τὸ ἱερὸν ἐμπλησάντων, ὁι
in ciuitate reſteti erãt: turbati criterifit: occul
κατὰ τὴν πόλιν ἀσωλισθέντες, παραχρῆντες ἐξεπηδήσαν, ἄδη
tũ ꝺdã criſtimãtes factũ. τ incluſe virgines in cubi
λὸν τι θέμενοι τὸ γινόμενον. αἵτε κατάκλειστοι παρθένοι ἐν θαλα
culis cũ matrib⁹: expreſſe ſimt τ reddiderũt puluere co
μοις σὺν ταῖς τεκούσαις, ἐξώρμησαν καὶ ἀπέδωκαν κόνιν ταῖς κο
mas ſpargẽtes: gemitusq; τ liſpiriꝰ plateas implebãt.
μαις πασόμεναι, γόουτε καὶ στεναγμῶν τὰς πλατείας ἐνεπίμπλ.
ahicãt τ nuper ſepoſite ad oẽs nũc ordi
αί δὲ καὶ προσαρτίως ἐκαλύφθαι τοὺς πρὸς ἅπαντας νῦν θλατε=
natos τ decentẽ pudorẽ relinquẽtes: curſũ
ταγῆθους καὶ τὴν ἁρμόζουσαν αἰδῶ παραλείπουσαι, δρόμον
inordinatũ in ciuitate cõfecerũt. at infantes ex filijs ipẽq;
ἄτακτον ἐν τῇ πόλει συνίσανο. τὰ δὲ νεογνὰ τῶν τέκνων αἵτε
pter hos matres τ nutrices deſerẽtes aliter atq; aliter:
πρὸς γούνοις μήτες καὶ τιθήνοι παραλιποῦσαι ἄλλως καὶ ἄλλως,
alie ꝺdẽ p domoſ: alie ãt p vias irreuocabiliꝰ in emi
ἄμειν κατ' οἴκους, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἀγυιὰς ἀνεπιστρεπτῶς εἰς τὸ πα
nẽtiſſimo tẽplo cõgregabant̃. varia ãt erat in hoc cõgrega
νυστάτεον ἱερὸν ἀφορίζοντο· ποικίλη δὲ ἦν τῶν εἰς τοῦτο συλλε=
tor oratio pro his q̃ iniuſte ab illo tẽtabant̃.
γόντων ἡ δέησις ἐπὶ τοῖς ἀνοίως ὑπ' ἐκείνου κατεγχειρουμθοις.
cẽq; his ex cunb⁹ audẽtes nõ ferebãt: deniq;
σύντε γούνοις οἱ τῶν πολιτῶν θρασυνθέντες οὐκ ἠνείχοντο, τέλεον
co inſtãte τ ꝓpoſitum cõplere cogitãre.
αὐτοῦ ἐπικειμθου καὶ τὸ τῆς προθέσεως ἐκπλησσῶν διανουμθου.
clamãtes ãt: impetũ ad arma facere τ viriliꝰ
φωνήσαντες δὲ, τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὰ ὅπλα ποιήσαθαι καὶ θαρραλέ
ter pro patria lege mori: multã fecerunt in lo
ως ὑπὲρ τοῦ πατρώου νόμου τελευτᾶν, ἱκανὴν ἐποίησαν ἐν τῷ τό
co exaſperationẽ. vix q̃ a ſenib⁹ τ preſbyte
πῳ ταραχὴν πολλὴν. μόλις τε ὑπό τῶν γηραιῶν καὶ τῶν πρεσβυ
ris cohibiti: ad eundẽ orationis affluerunt ſta
τέρων ἀποτραπέντες, ἐπὶ τὴν αὐτὴν τῆς δήσεως παρῆσαν σα
tiũ. τ ꝺdã turba vt priꝰ in his verſabãt̃ oraꝝ.
σιν. καὶ ὁ μὲν πλῆθος ὡς ἐμπροσθεν ἐν τούτοις ἀνεστρέφετο δόμθου.
at q̃ circa regẽ ſeniores: multipliciter tẽrabant
οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα πρεσβύτεροι, πολλαχῶς ἐπειρῶντο τὸν
ſuperbũ ei animũ cohercere a ꝓpoſito cõſilio. indura
ἀγέρωχον αὐτοῦ νοῦν ἐξισάνειν τῆς ἐντεθυμημθης βουλῆς. θρασυν
tuis ãt τ oĩa pretermittẽs: adhuc τ impetũ faciebat fi=
θείς δὲ καὶ πάντα παραπέμψας, ἤδη καὶ πρόσβασιν ἐποιεῖτο τέ
nẽ impoſitum ſe criſtimãs predicto hec igit̃ τ q̃ circa eũexi
λος ἐπιθήσειν δοκῶν τῷ προθεσμθω. ταῦτ' οὖν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὅν
ſtebãt videntes: cõuerſi ſunt vt eũ nẽis inuocarẽt
τες θεωροῦντες, ἐτράπησαν εἰς τὸν σὺν τοῖς ἡμετέρας ἐποικαλεῖσθαι

eñ q oñ potestatē habet: presentib⁹ auxiliari nō despi
ηὸν πᾶν κράτος ἴσχοντα, τοῖς παροῦσιν ἐπαμῦναι μὴ παρι
cientē iniquā ꝛ superbū facin⁹. ex ät desiissima
δόντα τὴν ἄνομον καὶ ὑπερήφανον πρᾶξιν. ἐκ δὲ τῆς συγκυτάσης
ꝙ ꝛ laborīosa turbat⁹ cōgregata exclamatiōe: incōpabiliq; estā
τε καὶ ἐμπαθοῦς τῶν ὄχλων συναγομένης κραυγῆς, ἀπείκασέ τις
fuit vox. videri eñ erat nō solū hoīes: sed ꝛ mu
ἂν βοᾶν δοκεῖν. παρ' ἂν μὴ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὰ τεί
ros ꝛ oē solū resonare: ceu iā oīb⁹ tñc
χη καὶ τὸ πᾶν ἔδαφος ἠχεῖν, ἅτε δὴ τῶν πάντων τότε
mortē cōmūtātib⁹ pro loci cōtaminatione.
θάνατον ἀλλασσομένων ἀντὶ τῆς τοῦ τόπου βεβηλώσεως.
ꝛ dicebāt vnanimiter. dñe dñe rex celoꝝ ꝛ
καὶ ϑ̄ντων ὁμοθυμαδόν. κύριε κύριε βασιλεῦ τῶν οὐρανῶν καὶ
domine oīs creature: sancte in sanctis: monarcha: omni=
δέσποτα πάσης κτίσεως, ἅγιε ἐν ἁγίοις, μόναρχε, παν=
potēs: intēde nobis oppressis ab impio ꝛ
νοκράτορ, πρόχεις ἡμῖν καταπατουμένοις ὑπὸ ἀνοσίου καὶ
profano audacia ꝛ fortitudine fugbiente. tu eñ creasti
βεβήλου θράσει καὶ δυνάμει πεφυραγμένου. σὺ γὰρ κτίσας τὰ
oīa ꝛ oīm dominās princeps iust⁹ es. ꝛ eos q eñ
πάντα καὶ τῶν ὅλων ἐπικρατῶν δυνάστης δίκαιος εἶ. καὶ τοὺς ὑβ
cōtumelia ꝛ fugbia aliq̄d agūt indicas. tu illos q prius impie
ρεῖ καὶ ἀγερωχίᾳ τι πράσσοντας κρίνεις. σὺ τοὺς ἐμπροσθεν ἀδικη
tatē fecerūt: inter q̄s ꝛ gigātes fuerūt roborē ꝛ audacia cōfidē
σαντας, ἐν οἷς καὶ γίγαντες ἦσαν ἐφίαι καὶ θράσει πεποι
tes: intercemisti: fugiūdices eis immissam aquā. tu fug=
θότες, διέφθειρας, ἐπαγαγὼν ἀνοῖς ἀμέτρητον ὕδωρ. σὺ τοὺς ὕστε
bīā operātes sodomitas manifestos in iniqui
φανίαν ἐργαζομένους σοδομίτας διαδήλους τοῖς κακί=
tatib⁹ factos: igne ꝛ sulphure cōbussisti: exēplum
αις φλογίοις, πυρὶ καὶ θείῳ κατέφλεξας, παράδειγμα τοῖς
venturis cōstituēs. tu audacē pharaōnē q seruitute op
ἐπιγινομένοις κατέστησας. σὺ γὸν θρασὺν φαραὼ καταδουλω=
pressērat pplm tuū sanctū israel: variis ꝛ multis
σάμενον τὸν λαόν σου τὸν ἅγιον Ἰσραήλ, ποικίλαις καὶ πολλαῖς
tentās supplicijs: notā fecisti potēriā. in q̄b⁹ notifica
δοκιμάσας τιμωρίαις, ἐγνώρισας τὴν δυναστείαν. ἐφ' οἷς ἐγνώρι=
sti magnā tuā fortitudinē. ꝛ psequentē eū cū currib⁹ ꝛ
σας τὸ μέγα σου κράτος. καὶ ἐπισπάσαντα ἀνδρῶν σὺν ἅρμασι καὶ
turbā inūmitudie: insūdātī pfundo maris. eos ät q crediderūt
ὄχλῳ πλήθει, ἐποίκλυσας βαθεῖ θαλάσης, τοὺς δ' ἐμπιστεύσαν
in te oīmi creature imperāti: saluos reduxi=
τας ἐπὶ σοὶ τῷ τῆς ἁπάσης κτίσεως δυναστεύοντι, σώους διεκόμι
sti. q ꝛ cognoscētes opa tue mai⁹: laudauerūt te omni
σας. ὃ καὶ συνεθέντες ἔργα σῆς χειρός, ὕμνεσάν σε ὁμοθυμαδὸν
potentē. tu rex q creasti infinitā ꝛ immēsam terrā:
κράναρα. σὺ βασιλεῦ κτίσας τὴν ἀπέραντον καὶ ἀμέτρητον γῆν,
elegisti cuitatē hāc: ꝛ sanctificasti locū hūc in no
ἐξελέξω τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἡγίασας τὸν τόπον τοῦτον εἰς ὄνο
mē tibi oīm minime idigēti. ꝛ glificasti apparitione
μά σοι τῶν τῶν ἁπάντων ἀπρόσδεῖ. καὶ παρεδόξασας ἐπιφανείᾳ
magnifica: cōmēdatione faciēs ei⁹ ad ghā ma=
μεγαλοπρεπῶ, σύσασιν ποιησάμενος αὐτοῦ πρὸς δόξαν τοῦ με=
gni ꝛ venerabilis nominis tui. ꝛ amās domū israel:
γάλου καὶ ἐντίμου ὀνόματός σου. καὶ ἀγαπῶν τὸν δῆμον Ἰσραήλ,
politē⁹ es φ̄ si esset nām aduersitas: ꝛ cōprehēderet
ἐπηγγείλω δὴ ὅτι ἐὰν γένωμεν ἡμῶν ἀσυφρ, καὶ κατελάβη
nos afflictio: ꝛ venīēs in locū hūc orarem⁹: exau
ἡμᾶς συνοχωρία, καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τοῦτον δεηθῶμεν, σὺ
dires oratiōē nām. ꝛ nūc fidelis es ꝛ verax. qui ät
σακούσῃ τῆς δεήσεως ἡμῶν. καὶ δὴ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀληθινός. ἐπεὶ δὲ
sepe oppressis patrib⁹ nris auxiliat⁹ es ipīs in
πολεμικῆς θλιβέντων τῶν πατέρων ἡμῶν ἐβοήθησας αὐτοῖς ἐν τῇ
humilitate: ꝛ liberasti eos ex magnis malis: ecce ät nūc
ταπεινώσει, καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐκ μεγάλων κακῶν, ἰδοὺ δὲ νῦν
sancte rex: ob multa ꝛ magna nra peccata
ἅγιε βασιλεῦ, διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἡμῶν ἁμαρτίας
oppugnamur: ꝛ subiecti sum⁹ inimicis nris ꝛ contēni=
κατα πονούμεθα, καὶ ὑποτεταγμένοι τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν καὶ παρεί=
mur in imbecillitatib⁹. in ät nra ruina audax ꝛ
μεθα ἐν ἀδυναμίαις. ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ κατα[illegible]ώσει ὁ θρασὺς καὶ

profan⁹ hic studet iniurias efficere in terra dcligna=
βέβηλος οὗτος ἐπιτηδεύει καθυβρίσαι ἐπὶ τῆς γῆς ἀκαθέκτη
tum nomini glie tue sancti locū. nā habitaculū
μένον τῷ ὀνόματι τῆς δόξης σου ἅγιον τόπον. ὃ μὲν γὰρ δικτήριον
tuū celū celi inēprehēsibile hominib⁹ est. sed q̄m pba
σου οὐρανὸς γὰρ οὐρανοῦ ἀνέφικτος ἀνθρώποις ἐστίν. ἀλλ' ἐπεὶ εὐδό
sti ghiam tuā in pplo tuo israel: sanctificasti locū
κησας τὴν δόξαν σου ἐν τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ, ἡγίασας γὸν τόπον
hūc. nō vicisci⁹ nos in hoc inīditiū: neq; pūnias
τοῦτον. μὴ ἐκδικήσῃς ἡμᾶς ἐν τῇ τούτων ἀκαθαρσίᾳ, μὴ δὲ εὐσύνης
nos in pollutione. vt nō glorient iniqui in furore
ἡμᾶς ἐν βεβηλώσει. ἵνα μὴ καυχήσωνται οἱ παράνομοι ἐν θυμῷ
suo: neq; exultēt in superbia lingue
αὐτῶν, μὴ δὲ ἀγαλλιάσωνται ἐν ὑπερηφανίᾳ γλώσης
sue dicētes. nos calcanim⁹ domū sanctifi
αὐτῶν λέγοντες. ἡμεῖς κατεπατήσαμεν γὸν δῖκον τοῦ ἁγι=
cationis: sicut calcank dom⁹ abominationib⁹.
ασμοῦ, ὡς καταπατοῦνται οἱ δῖκοι τῶν προσοχθισμάτων.
dele peccata nra: ꝛ dispērge erro
ἀπάλειψον τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ διασκέδασον τὰς ἀγνοίας
res nros: ꝛ ostēde miam tuā in tēpore hoc.
ἡμῶν, καὶ ἐπίφανον γὸ ἔλεός σου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην.
cito preocupēt miserationes tue: ꝛ da laudes in
ταχὺ προκαταλαβέτωσαν οἱ οἰκτιρμοί σου, καὶ δὸς αἰνέσεις ἐν
ore procidentiū ꝛ confractor⁹ animab⁹:
στόματι τῶν κατεπτοημένων καὶ συντετριμμένων ταῖς ψυχαῖς,
faciēs nobis pacē. hic oīm vīficator: deus ꝛ ante
ποιήσας ἡμῖν εἰρήνην. ἐνταῦθα ὁ πάντων ἐποίητης θεὸς καὶ πρὸ
oēs sanct⁹ in sanctis exandies iustā orationē:
πάντων ἅγιος ἐν ἁγίοις εἰσακούσας τῆς ἐνδεήσεως λιτανείας, γὸν
cōtumelia ꝛ audacia valde clarū flagellauit eū: hinc ꝛ
ὕβρει καὶ θράσει μεγάλως ἐπωδυνῶν ἐμαστιξεν αὐτόν, ἔνθεν καὶ
inde vibrās eū vt arūdinē a vēto: adeoq; in so=
ἔνθεν κραδαίνας αὐγὸν ὡς κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου, ὥς τε κατ' ἔδα=
lo inutilē adhuc ꝛ mēbris solutū: neq; lo=
φους ἄπρακτον ἔτι καὶ τοῖς μέλεσι παραλελυμένον, μηδὲ φωνῆ
qui posse iusto implicati iudicio. vnde et amici
σαι δύνασθαι δικαία περιπεπλεγμένον κρίσει. ὅθεν οἵτε φίλοι
ꝛ corporis custodes celere intuētes cōprehendentē eū
καὶ οἱ σωματοφύλακες ὀξείᾳ ἰδόντες τὴν καπαλαβοῦσαν αὐγὸν
cathgarōes: timētes ne ꝛ vītā deferret: cito eū educ=
εὐθύναν, φοβούμενοι μὴ καὶ γὸν ζῆν ἐκλείπῃ, παχέως αὐγὸν ἐξείλκυ
rūt maximo perculsi timore. in tpe ät poitea
σαν ὑπερβάλλοντι καταπεπληγμένοι φόβῳ. ἐν χρόνῳ δὲ ὕστερον
colligēs scipm: nequaq̄ in penitentiā venit improperat⁹.
ἀναλεξάμενος ἑαυτόν, οὐδαμῶς εἰς μεταμέλειαν ἦλθεν ἐπιτιμηθείς.
eū minis ät acerbis recessit. pcutiens dolo egy=
μετ' ἀπειλῆς δὲ πικρᾶς ἀπέλυσεν. διακομισθεὶς δὲ εἰς τὴν αἴγυ=
pti: ꝛ malitiā augēs: pceps pcedentiū
πτον: ꝛ κακίᾳ αὐξῶν: παρὸ προεπεμόθητος
coadiutores ꝛ socios aboi iusto remotos: nō so
συμπόνων καὶ ἑταίρων τοῦ παρόντος δικαίου κεχωρισμένων, οὐ μό
lū in infinitis libidinib⁹ pseuerauit: sed ꝛ ad tā
νον πῶς ἀναριθμήτοις ἀσελγείαις διηκριδῶτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ το
tum audacie pcessit: vt blasphemias in locis cōtē
σοῦτον θράσους προῆλθεν, ὥστε δυσφημίας ἐν τοῖς τόποις συπί
daret: ꝛ multi amicor⁹ intēdentes in regis
σαθαι, καὶ πολλοὺς τῶν φίλων ἀτενίζοντας εἰς τὴν ϑ̄ βασιλέως
pposītū: etiā ipi seqrent illi⁹ voluntatē. pposuit publice
πρόθεσιν, καὶ αὐτοὺς ἔστησαι τῇ ἐκείνου θελήσει. προέθετο δημοσίᾳ
cōtra gentē madere vitupiū. in eaq̄ fm au=
κατὰ τοῦ ἔθνους διαδοῦναι φόγον. ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν αὐ
lam turre collīnā erigēs: inscripsit scripturā: nullū cop q
λὴν πύργου γήλην ἀναστήσας, ἐκόλαψε γραφήν, μηδένα τῶν
nō sacrificarēt in sctā eor ingredi: oēs ät tu=
μὴ θυόντων εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν εἰσιέναι, πάντας δὲ τοὺς ἰου
deos in pplī scriptionē ꝛ seruilē dispositionē duci:
δαίους εἰς λαογραφίαν καὶ ἀκετικὴν διάθεσιν ἀχθῆναι, τοὺς
at cōtradicentes vī tractos vita priuare: ipōsq; def=
δὲ ἀντιλέγοντας βίᾳ φερομένους ϑ̄ ζῆν μεταῆσαι, τοὺς τε ἄπο
criptos signari ꝛ p ignē in corpore iniūgi
γραφομένους χαράττεσθαι καὶ διὰ πυρὸς εἰς τὸ σῶμα παρασημα

dionysii hederē follo: quos ꝛ segregare in precōtrac=
δουσον κισσοφύλλῳ, οὓς καὶ κατακωρίσαι εἰς τὴν προσυεσαμέ
tā libertatē. vt ät nō eis⁹ insensio apparerēt: sub=
νην ἀυθεντίαν. ἵνα μὴ μὴ τοῖς πᾶσιν ἀπεχόμενος φαίνωμαι, ὑπὲ
scripsit. si ät ꝺpria ex illis volucrint inter eos q sa=
γραψεν. ἐὰν δέ τινες ἐξ αὐτῶν προαιρῶνται ἐν τοῖς κατὰ τὰς τε
cris initiati sunt versari: hos eāles cines alcrā=
λετὰς μεμυημένοις ἀναστρέφεσθαι, τούτους ἰσοτελεῖς τὰς ἀλεξαν=
drinis esse. alioq; igit in ciuitate ciuitatis pieta=
δρεῖσιν εἶναι. ἐνίοι μὲν οὖν ἐπὶ πόλεως τὰς τῆς πόλεως ἐυσε=
tes scalas abominati: facilīter se ipos dederūt: tāq̄m
βείας ἐπιβάθρας συγοῦντες, ἐυχερῶς ἑαυτοὺς ἐδίδοσαν, ὡς με
gne culpidā pticipaturi glie ob futurā cū re=
γάλης τινὸς κοινωνήσοντες ἐυκλείας ὑπὸ τῆς ἰσομένης τῷ βα=
ge cōmunicatiōē. at plurimi gnosa aia pualuerūt: ꝛ
σιλεῖ συναναστροφῆς. οἱ δὲ πλεῖστοι ψυναία ψυχὴ ἐνίσχυσαν, καὶ
nō recesserūt a pietate. et pcamtas pro vita cōmuni
οὐ διέσησαν τῆς εὐσεβείας. τάτε χρήματα πόῤῥω οὖν ζῆν ἀντικα
teo intrepide: tentabāt se ipos liberare ab aferi
πελασόμενοι ἀδίως, ἐπειρῶντο ἑαυτοὺς ῥύσασθαι ἐκ τῶν ἄσω
ptionib⁹: sperātes q̄s pseuerauerīt auxiliū se cōsecuturos. ꝛ
γραφῶν, ἐυελπιδές τε καθεστήκεισαν ἀντιλήψεως τευξεσθαι. καὶ
eos q recessērāt ab ipīs abominabank: ꝛ tāq̄m hostes
τοὺς ἀποχωροῦντας ἐξ αὐτῶν ἐβδελύσσοντο, καὶ ὡς πολεμίους ἦ
gētis iudicabāt: ꝛ cōmuni cōuersatione ꝛ vtilitate ꝓnabāt.
ἔθνους ἐκρινον, καὶ τῆς κοινῆς συναναστροφῆς καὶ ἐυχρησίας ἐστέρουν.
q̄ ꝛ eñ cōperissēt impi⁹: adeo irat⁹ est: vt
ἃ καὶ μεπλαμβάνων ὁ δυσεβὴς, ἐπὶ ποσοῦτον ἐχόλησεν, ὥς τε
nō solū in alexādriā indignarēt: sed ꝛ ijs q in regio
οὐ μόνον κατ' ἀλεξάνδρειαν διοργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν τῇ χώ
ne gram⁹ aduersarēt: ꝛ tuberet accelerātes cōgre
ρα βαρυτέρους ἐναντιωθῆναι, καὶ προσέξαι αὐτεύσαντας συναγα
gare oēs in idē: ꝛ pestīma nece vita pnare.
γεῖν πάντας ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ χειρίσω μόρῳ τοῦ ζῆν μεταῆσαι.
his ät dispositis fama inimica diuulgabaī cōtra
τούτων δὲ δικονομουμένων φήμη δυσμενὴς ἐξηχεῖτο κατὰ τοῦ
gentē hoīb⁹ cōcordib⁹ ad malefacīendū: occasione data
ἤθους ἀνθρώποις συμφρονοῦσιν εἰς κακοποίησιν, ἀφορμῆς διδομένης
ad cōstitutōes: tāq̄m a legib⁹ eos ꝓhibētib⁹. at in
τ corporis custodes celere intuētes cōprehendentē eū
καὶ οἱ σωματοφύλακες ὀξείᾳ ἰδόντες τὴν καπαλαβοῦσαν αὐγὸν
cathgarōes: timētes ne ꝛ vītā deferret: cito eū educ=
εὐθύναν, φοβούμενοι μὴ καὶ γὸν ζῆν ἐκλείπῃ, παχέως αὐγὸν ἐξείλκυ
rūt maximo perculsi timore. in tpe ät poitea
σαν ὑπερβάλλοντι καταπεπληγμένοι φόβῳ. ἐν χρόνῳ δὲ ὕστερον
colligēs scipm: nequaq̄ in penitentiā venit improperat⁹.
ἀναλεξάμενος ἑαυτόν, οὐδαμῶς εἰς μεταμέλειαν ἦλθεν ἐπιτιμηθείς.
eū minis ät acerbis recessit. pcutiens dolo egy=
μετ' ἀπειλῆς δὲ πικρᾶς ἀπέλυσεν. διακομισθεὶς δὲ εἰς τὴν αἴγυ=
pti: ꝛ malitiā augēs: pceps pcedentiū
πτον: ꝛ κακίᾳ αὐξῶν: παρὸ προεπεμόθητος
coadiutores ꝛ socios aboi iusto remotos: nō so
συμπόνων καὶ ἑταίρων τοῦ παρόντος δικαίου κεχωρισμένων, οὐ μό
lū in infinitis libidinib⁹ pseuerauit: sed ꝛ ad tā
νον πῶς ἀναριθμήτοις ἀσελγείαις διηκριδῶτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ το
tum audacie pcessit: vt blasphemias in locis cōtē
σοῦτον θράσους προῆλθεν, ὥστε δυσφημίας ἐν τοῖς τόποις συπί
daret: ꝛ multi amicor⁹ intēdentes in regis
σαθαι, καὶ πολλοὺς τῶν φίλων ἀτενίζοντας εἰς τὴν ϑ̄ βασιλέως
pposītū: etiā ipi seqrent illi⁹ voluntatē. pposuit publice
πρόθεσιν, καὶ αὐτοὺς ἔστησαι τῇ ἐκείνου θελήσει. προέθετο δημοσίᾳ
cōtra gentē madere vitupiū. in eaq̄ fm au=
κατὰ τοῦ ἔθνους διαδοῦναι φόγον. ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν αὐ
lam turre collīnā erigēs: inscripsit scripturā: nullū cop q
λὴν πύργου γήλην ἀναστήσας, ἐκόλαψε γραφήν, μηδένα τῶν
nō sacrificarēt in sctā eor ingredi: oēs ät tu=
μὴ θυόντων εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν εἰσιέναι, πάντας δὲ τοὺς ἰου
deos in pplī scriptionē ꝛ seruilē dispositionē duci:
δαίους εἰς λαογραφίαν καὶ ἀκετικὴν διάθεσιν ἀχθῆναι, τοὺς
at cōtradicentes vī tractos vita priuare: ipōsq; def=
δὲ ἀντιλέγοντας βίᾳ φερομένους ϑ̄ ζῆν μεταῆσαι, τοὺς τε ἄπο
criptos signari ꝛ p ignē in corpore iniūgi
γραφομένους χαράττεσθαι καὶ διὰ πυρὸς εἰς τὸ σῶμα παρασημα

amici ꝛ cōuersabank: secrete cōtrahētes: fi=
φίλοι καὶ συμπραγματευόμενοι, μυσικῶς τινας ἐπαισώμενοι, πῖ
dē dabāt pegere: ꝛ oē diligās admittere ad auxi
σεις ἐδίδουν συναισιεῖν, καὶ πᾶν ἐκτενὲς προσίεσθαι πρὸς ἀντί=
lū. ille qdē igit in plenī ꝓperitate exultās:
λην. ἐκεῖνος μὲν οὖν τῇ κατὰ γὸ παρὸν εὐημερίᾳ γεγανρωμένος,
ꝛ nō videns maxime dei fortitudinē: existimās ät cōti=
καὶ οὐ καθορῶν γὸ τοῦ μεγίσου θεοῦ κράτος, ὑπολαμβάνων δὲ ὅτι νε
nue in eodē pseuerare cōilio: scripsit cōtra eos epistolā hāc.
κῶς ἐν τῇ αὐτῇ διαθέσει βουλῆ, ἔγραψε κατ' αὐτῶν ἐπιστολὴν τήν
rex ptolemeꝰ philopator in egypto ꝛ in
δι. βασιλεὺς πτολεμαῖος φιλοπάτωρ τοῖς κατ' αἴγυπτον καὶ κατὰ
loco ouib⁹ ꝛ millib⁹ gaudere ꝛ valere. valeo
τόπον στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι. ἔρρωμαι
ät ꝛ ego ipe ꝛ res nre. in aflam fi=
δὲ καὶ ἐγὼ αὐγὸς καὶ τὰ πράγματα ἡμῶν. τῆς εἰς τὴν ἀσίαν συσ=
cia nobis expeditione: qm scitis ꝛ ipi: deoꝝ inuisibili
μβάσης ἡμῖν ἐπισπατείας, ἧς ἴσε καὶ αὐτοί, τῇ τῶν θεῶν ἀπροσβάτῳ
auxilio fm rōnē ad finē ducta: putauim⁹ nō vi
συμμαχίᾳ κατὰ λόγον ἐπὶ τέλος ἀχθείσης, ηὐησάμεθα μὴ βία
lacer: benignitate ät ꝛ multa humanitate idulgēter tractare ha
δόραγος, ἐπιεικείᾳ δὲ καὶ πολλῇ φιλανίᾳ τιμησάσθαι τὰ κα
bitantes celē syriā ꝛ phenicīā gētes: dñacere ꝙ libēter.
τοικοῦντα κοίλην συρίαν καὶ φοινίκην ἔθνη, ἐυποιησαίτε ἀσμένως.
ꝛ hiq̄ in cōmūi⁹ tēplis tributēres redit⁹ multos:
καὶ τοῖς κατὰ πόλεσιν ἱεροῖς ἀσυνείμαντες προσόδους πλείσας,
venim⁹ ꝛ in hierosolyma: ascēdentes honorare tēplū
προσήχθημεν καὶ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, ἀναβάντες τιμῆσαι τὸ ἱερὸν
scelestoꝛ ꝛ nūq̄ cessantiū abamētia. cīli ät ꝺbo qdē
τῶν ἀλιτηρίων καὶ μηδέποτε λιγόντων τῆς ἀνοίας. οἱ δὲ λόγῳ μὲν
nram libēter suscipiētes ꝓsentiā: at re fallo:
τὴν ἡμετέραν ἀποδεξάμενοι παρουσίαν, τῷ δὲ πράγματι νοεῖς
volentiū⁹ nobis intrare in tēplū eoꝝ: ꝛ occēti=
προβυμηθέντων ἡμῶν εἰσελθεῖν εἰς γονὰν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐκπρεπε
bus ꝛ pulcherrimis donis honozare: supbijs adducti anti
σι καὶ καλλίοις ἀναθήμασι τιμῆσαι, παφέκασα ὑρορωμένοι διὰ τῆς δυσ
quis ꝓhibuerūt nos ab ingressu: et inferiores cēt nīo roborē:
τέρεις θέρξαν ἡμᾶς τῆς εἰσόδου. λειτουργοῦσι τῆς ἡμετέρας ἀλκης,
ob qđ habem⁹ erga oēs hoies amicitiā. at ipā in
δὴν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους φιλίαν. τὴν δὲ αὐτῶν εἰς ἡ
nos intimicitiā manifestā statuētes: tāq̄ soli gētiū ꝓrare
μᾶς δυσμένειαν ἐκθήλον καθίσαντες, ὡς μονώτατοι τῶν ἐθνῶν βα=
ges ꝛ suos bñfactores cernicē tollētes: nihil legitimū
σιλεῦσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν ἐυεργέταις ὑφαυχενοῦντες, οὐδὲν γνήσιον
volūt ferre. nos ät hoc stultitia adducti:
βούλονται φέρειν. ἡμεῖς δὲ τῇ τούτων ἀνοίᾳ συμπεριενεχθέντες,
ꝛ cū victoria aduenīētes: ꝛ in egypti ci⁹ gē
καὶ μετὰ νίκης διακομιδέντες, καὶ εἰς τὴν αἰγυπτίων τοῖς πᾶσιν ἐθ
tib⁹ humanitē occurrētes: vt decebat fecim⁹. in ät
νεσιν φιλανθρώπως ἀπαντήσαντες, καθὼς ἐπρεπεν ἐποιησάμεθα. ἐν δὲ
his erga hoies cimilē nationis cū eis oblitionē maloꝝ oīb⁹ nouīt
τούτοις πρὸς ὁμοφύλους αὐτῶν ἀμνησικακίαν ἅπασιν γνωρί=
cātes: obq̄ societatē. ꝛ creditas cū simplici=
ζοντες, διὰτε τὴν συμμαχίαν. καὶ τὰ πιστισευθέντα μετὰ ἀπολύ=
tate ipis apricipio iūitas res amīces — mutare:
τως ἐποῖς ἀρχῆθεν μυρία πράγματα πολυπραγμονήσαντες ἐξαλλοιῶσαι,
ꝛ participes semp sacerdotij cōstituere voluim⁹: ꝛ iure ciuita
καὶ μετόχους τῶν ἀεὶ ἱερῶν κατασῆσαι ἐβουλήθημεν, καὶ πολιτεί
tis eos alexādrinoꝝ dignari. illi ät cōtrarij sperātes:
ας αὐτοὺς ἀλεξανδρέων καταξιῶσαι. οἱ δὲ τοὐναντίον ἐκπλαγέντες,
ꝛ ingenita malignitate bonestū repellētes: semp ät in
καὶ τὴν συμφυτον κακοηθείαν γὸ καλὸν ἀπωσαμένοι, σπυδαιότερον δὲ εἰς γὸ
malū gnit: nō solū respuerūt inīmonitā poli=
μαλον ἐκνεύοντες, οὐ μόνον ἀπεστρέψαντο τὴν ἀτίμησιν πολιτεί
tiā: sed ꝛ abominank verboꝝ ꝛ tacite in ipīs paucos
αν, ἀλλὰ καὶ βλασφήμουσι λόγοις καὶ σιγῇ γοὺς ἐν αὐγοῖς ὀλίγους
erga nos legitime dispositos: semp suspicātes ob inſa
πρὸς ἡμᾶς γνησίως διακειμένους, παροξύσασα ὑρορωμένοι διὰ τῆς δυσ
matā vītā cito nos dissipatiros officia
κλείας τῆς ἐμβιώσεως διὰ τάχους ἡμᾶς καταστρέψαι τὰ καγορθώ
recta. ob qđ ꝛ cōtectis optime ꝓuisi: hos in omnib⁹
μασι. διὸ καὶ τεκμηρίοις καλῶς πεπιστισμένοι, γοὺς κατὰ πάντα

dissentire a nobis modis: τ μηδέτερος necforte subito po=
δυσωδῆν ἡμῖν τρόπον, καὶ προσοδυνήσει μὴ ποτε αἰφνιδίου με=
stea tumultu instāte nobis impios hos ad ter
τέρωτα παραχῆς ἐνάσας ἡμῖν τοὺς δυσεβεῖς τούτους κατὰ νώ
gus politores τ barbaros habeam hostes: iussi=
του προδότας καὶ βαρβάρους ἔχωμεν πολεμίους, προστετάχα=
mus simul vt notificata erit epistola hec: eadē hora habitā
μεν ἅμα τῷ προτεθῆν τὴν ἐπιστολὴν τήνδε, ἀνδρῶν τοὺς ἐννεμώ=
tes cū vxoribꝫ τ filijs cū cōmeliatꝫ supplicijs mit=
μένους σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις μετὰ ὕβρεως καὶ σκυλμῶν ἀπο=
tere ad nos in vincula ferreis vinclis cōclu
σεῖλαι πρὸς ἡμᾶς ἐν δεσμοῖς σιδηροῖς πάντοθεν κατακεκλεισ=
sos: ad inedicabilē τ ignominiosā decentē inimicis cedē.
μένους, εἰς ἀνήκεστον καὶ δυσκλεᾶ πρέποντα δυσμενέσι φόνον.
his cū simul punitis; putam in futurū tem
τούτων ἱκανοῦ κολασθέντων, δεδιληφαμεν εἰς τὸν ἐπίλοιπον χρό
pus pfecte nobis res in bono statu τ optima dispositiōe
νον τελείως ἡμῖν τὰ πράγματα ἐν εὐσταθείᾳ καὶ βελτίσι διαθεσθεῖ
constituū iri. ꝺcha ꝺt ꝑterit aliquē indecꝫ a se
κατασταθησεσθαι. ὧν δ' ἂν σκεπάσῃ τινὰ τῶν ἰουδαίων ἀσεβῆ γνῶσι
ne vsqꝫad purꝫ vsqꝫad lactētes: turpissimis tormētis pu=
οὖ μέχρι νηπίου μέχρι τῶν ὑπομασίων, αἰσχίσας βασάνοις ἀσε=
nicē cū tota domo. nūciare ꝺt ꝗ volueriť: obicī
βεῖ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ἀπαγγεῖλαι δὲ ὃν βουλόμενον, ἐφ' ᾧ τὴν
tymꝑanizādi ꝺsitēdi ꝓphania minuēdi ꝺ. ꝺ. vo=
ὑβριστικὴν ἐπιτίθεσθαι φανερὰν μηνύειν δὲ τὸν βουλόμενον, ἐφ' ᾧ τὴν
lentē. ꝺ. ꝺ. ꝺ

in mēte ponētis. nūciauit hermō τ oēs amici
κατὰ διάνοιαν ἐντεθεικότος. ὑπωπτεύηγνεν ὁ ἑρμων καὶ πάντες οἱ φίλοι:
ci: feras τ exercit⁹ patos esse rex fm tuū
λοι, τὰ θηρία καὶ τὰς δυναμεις ἡτοιμάσθαι Βασιλεῦ κατὰ τὴν σὴν
insidias ꝓpositū. ille ūt in dictis repler⁹ graui ira: eo ꝙ
ἔχητεν πρόθεσιν. ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι πληρωθεὶς βαρεῖ χόλω, διὰ τὸ
circa hec puidētia dei disp⁹ius fuisset ois ei⁹ cogitat⁹: intu=
πρὶ τούτων πρόνοια θεοῦ διεσκεδάσθαι πᾶν αὐτ⁹ τὸ νόημα, ἐνατενί=
ens cū minis dixit. ḡdt parētes affuerit aut filioꝝ filij:
σας μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν. ὅ σοι γονεῖς παρῆσαν ἢ παίδων γόνοι,
hunc bestijs ferocib⁹ pauerūt abūdanté cibū pio irreprehē=
τήνδε θηρσὶν ἀγρίοις ἐσκεύασαν δαπάνην θοίναν ἀντὶ τῶν ἀνεγκλή=
sibilib⁹ mihi τ maiorib⁹ meis. pne se ferēdū cōtūmā firmā fi=
των ἐμοὶ καὶ προγόνοις ἐμοῖς ἀσυλλήπτων ὁλοχερῆ βεβαίαν πί=
dē eminēter indeis. ꝟ ꝟ sūdē nō ob. simꝫ educatiōis amorē
σιν ἐξόχως Ἰουδαίων. καί περ εἰ μὴ διὰ τὴν τῆς συντροφίας σοργὴν
τ necessitatis: vita pro his ꝓuare deberes. sic hermō inspera
καὶ τῆς χρείας, ὁ ζῆν ἀντὶ τούτων ἐσχηκώς. οὕτως ὁ ἑρμων ἀπροσω=
tam piculosam sustinuit cōminationē. τ aspectu τ vul
κηνον ἐπικίνδυνον ὑπηνέγκεν ἀσυλίαν. καὶ πᾶ ὁρᾶσει καὶ τῷ πρόσω
tu turbat⁹ est. vnusquisq; ūt amicoꝝ cū tristitia erubescebāt: cō
πω συνεσκίαλη. ὁ καθεὶς δὲ τῶν φίλων σκυθρωπῶς ὑπεκρέων, τοὺς συ
gregatos dimiserūt quēlibet ad ꝓpria negocia. ipi ꝙ in
νηθροισμένους ἀπέλυσαν ἕκαστον ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀχολίαν. οἵ τε Ἰουδ
dei ea ꝙ a rege audiētes: illustrē bēñ oīm
δαῖοι τὰ παρὰ τ Βασιλέως ἀκούσαντες, τὸν ἐπιφανῆ θεὸν κύριον
regē regū laudabāt: τ hanc opē ab eo cōse
Βασιλέα τῶν Βασιλέων ἠνοῦν, καὶ τῆς δὲ βοηθείας αὐτοῦ τετευ
cuti. fm ūt hās leges rex cōstituēs rursus
χότες. κατὰ δὲ τοὺς νόμους ὁ βασιλεὺς συσηκάμενος πάλιν
comunit: ad letitiā. verti hortabat. at hermo
τὸ συμπόσιον, εἰς εὐφροσύνην τραπῆναι παρεκάλει. τὸν δὲ ἑρμω=
nē ad nocās cū minis dixit. quotiēs tibi oportuit de
να προσκαλεσάμενος μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν. ποσάκις σοι δεῖ περὶ
his ipis imperare infelicissime: elephātos adhuc τ nūc
τούτων αὐτῶν προσάπτειν ἀπολίπατε; τοὺς ἐλέφαντας ἔτι καὶ νῦν
arma in crastinū ad indeoꝝ pnitē. at
καθ' ὅλισον εἰς τὴν αὔριον ἐπὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων ἀφανισμόν. οἱ δὲ
simꝫ discūbentes cognati icōstantē mentē ei⁹ admirātes. ꝓpta
συναγακείμενοι συγγενεῖς τὴν ἀσαθῆ διάνοιαν αὐτ⁹ θαυμάζοντες, πρὸ
lerūt hec. rex: vsq; quo tāḡ infensatos nos ten=
εφίρενο τὰ δ. Βασιλεῦ, μέχρι τίνος ὡς ἀλόγους ἡμᾶς διατεθειρά=
tas: iubēs ū tertio cos delere: τ itez in
ζεις, προστάσεων ἤδη τρίτον ἀνδρὸς ἀφανίσαι, καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν
rebus ex mutatione reuocās ate sancita: quoꝝ gra
πραγμάτων ἐκ μεταβολῆς ἀναλύων τὰ σοὶ δεδογμένα; ὧν χαρὶν ἡ
cūtas ob expectatōes tumultuab⁹ adaucta cōuertūt. ꝟ
πόλις δὲ τὴν προσδοκίαν ὀχλεῖ. καὶ πλησθυνοῦσα συσροφᾶς, ἤδη
τ pericitat⁹ sepe diripi. vnde in oīb⁹ phala=
καὶ κινδυνεύει πολλάκις διαρπαδῆναι. ὅθεν ὁ κατὰ πάντα φαλα=
ris rex impler⁹ inscitia: τ factas ad cōsi=
ρις βασιλεὺς ἐμπλησθεὶς ἀλογισίας, καὶ τὰς γινομένας πρὸς ἕτε=
derationē iudeoꝝ in ipo mutationes aīe nihili esti
σκοπήν τῶν Ἰουδαίων ἐν αὐτῷ μεταβολὰς τῆς ψυχῆς παρ' οὐδὲν ἡ=
mās: nō iniciatā firmiter iusiurādū determinās: hos ddē fine
γουμένος, ἀτελὲς ἄγον βεβαίως ὅρκον ὁρισάμενος, τούτ⁹ μὲν ἀνυπερ
dilatione missū in iferni in genib⁹ τ pcib⁹ ferarū punitos: on
θέτως πέμψειν εἰς ᾅδην ἐν γόνασι καὶ ποσὶ θηρίων ἠκισμένους, ἔτι
centē exercitū ūt cōtra iudeā solo equitū igne τ hasta po=
στρατεύσαντα δὲ ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν ἰσοπέδου πυρὶ καὶ δόρατι θήσε
sūmꝫ velociter: τ ingaccessibilē illoꝝ nobis tēpū igne ꝓstrati velo
δαι διὰ τάχοι. ς, καὶ τὸν ἄβατον αὐτῶν ἡμῖν χῶρον πυρὶ πρηνέα τά=
citate pficientiū illic sacrificia in oē tp̄s cōstitu
χει τῶν συντελούντων ἐκεῖ θυσίας εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον κατασή
tuꝫ. hic leti discēdētes amici τ cognati cū
σειν. τότε περιχαρεῖς ἀναλύσαντες οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς μετὰ
fide: dispōsiorūt exercit⁹ in opportunissimis locis
πίστεως, διέπασον τὰς δυνάμεις, ἐπὶ τοὺς ἐυκαιροτάτους τόπους
ciuitatis ad obseruatōes. at elephāt⁹ ꝓpositꝰ eras ferme vt sic
τῆς πόλεως πρὸς τήρησιν. ὁ δὲ ἐλεφαντάρχης τὰ ὑπρία χεδὸν ὡς ἐπὶ
dictā in opus insanū adducēs: odoratissimis poculis vino
πεῖν εἰς κατάσημα μανιῶδες ἀγηοχώς, ἐνοδισάγοις πόμασιν οἶνω

thure cōmixto horribiliter patas ꝓparationib⁹ circa auroꝛā:
λελιβαγωμένω φοβερῶς κεκοσμημένα κατασκευαῖς πρὸ τὴν ἕω,
ciuitate iā inūltitudinib⁹ innumerabilib⁹ in hippodromo ple
τῆς πόλεως ἤδη πλήθεσιν ἀναριθμήτοις κατὰ τ ἱπποδρόμου κα=
na: intrās ad aulā ad cōstitutū: incitauit
τα μεμεσωμένης, εἰσελθὼν εἰς τὴν αὐλὴν ἐπὶ τὸ προκείμενον, ὥρυνε
regē. ille āt ira graui implēs impiā mentē: omni
τὸν Βασιλέα. ὁ δὲ ὀργῆ βαρεία γεμίσας δυσεβῆ φρένα, πάντι τῷ
mole cū feris exiuit: volēs inmiti corde τ
βάρει σὺν τοῖς θηρίοις ἐξώρμησε, βουλόμενος ἀτρώτω καρδίᾳ καὶ
pupillis oculoꝝ aspicere laboriosā τ miserā pre
κρανας ὀφθαλμῶν θεάσασθαι τὴν ἐπίπονον καὶ παλαίπωρον τῶν προ
dictoꝝ sibuci sionē. iā vo elephātoꝝ egredientiū circa por
σεσημαμμένων κατασροφήν. ὡς δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐξιόντων περὶ τοὺ
tā τ subsequētis armati exercit⁹: et inūltitudinis iti=
λην καὶ τῆς συντροφίας ἐνόπλου δυνάμεως, τῆς τε τ πλήθους πο
neris pulueré videtes: τ horrisonū tumultū audiētes in
ρείας κονιορτὸν ὀδόντες, καὶ βαρυηχῆ θόρυβον ἀκούσαντες, οἱ Ἰουδ
dei: vltimū vite momētū ipis illud existimātes esse fimē
δαῖοι, ὑς᾽ ἀτην βίου ἕρασθαι ἀνοήτοις ἐκείνην δόξαντες εἶναι τὸ τέλος τῆς
miserime expectatiōis: ad miserātoēs τ luct⁹ versi: osculaban
ἀθλιωτάτης προσδοκίας, εἰς δὲ ὀιχτον καὶ γόους τραπέντες, κατεφί=
tur se ad inuicē cōpliciti cognatis in col=
λουν ἀλλήλους περιπλεκόμενοι τοῖς συγγενέσιν ἐπὶ τοὺς τραχή
la pcumbētes: parētes filijs τ matres puellis. alie āt
λους ἐπιπίπτοντες, γονεῖς παισὶ καὶ μῆτες νεανισιν. ἕτεραι δὲ
nupgentes ad vbera babētes ifantes vltimū fugētes lac. at
νεογνὰ πρὸς μαστοὺς ἔχουσαι βρέφη τελευταῖον ἕλκοντα γάλα. οὐ
q τ pri⁹ eis facta auxilia de ce
μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς ἐμπροσθεν αὐτῶν γεγενημένας ἀντιλήψεις ξένου
lo cognoscētes: pronos vnaniter pisciētes se ipos τ in
ραῦ συνιδόντες, πρηνεῖς ὁμοθυμαδὸν ῥίψαντες ἑαυτοὺς καὶ τὰ τέ
fantes amouētes ab vberib⁹: clamauerūt voce magna valde:
κνα χωρίσαντες τῶν μαστῶν, ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ σφόδρα,
vniuersū principi supplicātes: miserēri cū apparitiōe
τὸν τῆς ἁπάσης δυνάσην ἱκετεύοντες, δικτῆραι μετὰ ἐπιφανείας
eox ū ad portas mortis cōstitutoꝝ. eleazar⁹ ūt ddū vir
ἀνοὺς ἤδη πρὸς πύλαις ᾅδου καθεστῶτας. ἐλεάζαρος δέ τις ἀνὴρ
insign⁹ eox ḡen regione sacerdotū: i senectute etatē
ἐπίσημος τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἱερέων, ἐν πρισβείῳ τὴν ἡλικίαν
tā fortit⁹: τ oi q fm vitā virtute ornat⁹: eos ꝙ
ἠδ᾽ ἀλογχώς, καὶ πάσῃ τῇ κατὰ τὸν βίον ἀρετῇ κεκοσμημένος, τοὺς
circa se cōpimos senīores ab inuocādo sancti defi:
πρὶ ἀυτὸν κατασείλας πρεσβυτέρους ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἅγιον θν,
orauit hec. rex magnipotēs: altissime: opūs de⁹:
προσηύξατο τάδε. Βασιλεῦ μεγαλοκράτωρ, ὕψιστε, παντοκράτωρ θε,
oēm gubernās in mificoꝛdijs creaturā: inspice in abraam
τὴν πᾶσαν διακυβερνῶν ἐν δικτίμοις κτίσιν, ἔτι δὲ ἐπὶ Ἀβραὰμ
semē: in sanctificati filios iacob: partis sanctificate tue po
πέρμα, ἐπὶ ἡγιασμένου τέκνα Ἰακώβ, μερίδος ἡγιασμένης σου λα
pulū i pegrina tra pegrinū iuste pemīte pater. tu pharaonē afflictante
ον ἐν ξένῃ γῇ ξένον ἀδίκως ἀπολλύμενον πᾶρ᾽ σὺ φαραὼ πληθύοντα
currib⁹ olim egypti hui⁹ pincipē sublatū imuniti anda
ἅρμασι τὸ πρὶν αἰγύπτου ταύτης δυνάσην ἐπαφεὶς τὰ ἀνοίκητα βρα
cia τ lingua magniloqua: cū supbo exercitu mari vin=
σσικὰ γλώσσῃ μεγαλορρήμονι, σὺν τῷ ὑπερηφάνῳ στρατιᾷ πανοβρό
ctos perdidisti: lucē ostēdens mie israel generi. tu q in
χους ἀπώλεσας, φέγγος ἐπιφανὲς ἐλέους ἰσραὴλ γένει. σὺ γὰρ ἀνα
xos ἀπώλεσας, φέγγος ἐπιφανὲς ἐλέους ἰσραὴλ γένει. σὺ γὰρ ἀνα
ria exercitib⁹ superbientē senacherib graue assyrioꝝ re=
ριθμήτους δυνάμεσι γαυρωσάντα στεναχωρεῖν βαρυὺν ἀσυρίων βασι
gē: lanceā oēm stibditā iā accipiētē terrā: τ ela=
λέα, δόρατι τὴν πᾶσαν ὑποχείριον ἤδη λαβόντα γῆν, καὶ μετεωρι
tum cōtra sctām tuā ciuitatē: grauia loquentē supbia τ au=
δέντα ἐπὶ τὴν ἁγίαν σου πόλιν, βαρέα λαλοῦντα κόμπῳ καὶ θρά
dacia: tu dñe fregisti. manifestā demōstrās gētib⁹ multis tuā
σει, σὺ δέσποτα ἔθραυσας. ἐκδηλον δικαίως ἔθνεσι πολλῆς τὸν σὸν
potentiā. tu in babylonia tres socios igni ani
κράτος. σὺ τοὺς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν τρεῖς ἑταίρους πυρὶ τὴν φυ
mā volūtarie tradētes vt nō scrutrēt vanis: igni
χὴν ἀυθαιρέτως διδόντας εἰς τὸ μὴ λατρεῦσαι τοῖς κενοῖς, διὰτω
tū rozefacies caminū: liberasti vīsq; ad capillū illesos: flāmā
σον δροσίσας κάμινον, ἐρρύσω μέχρι τριχὸς ἀπημαίνους, φλόγα

olbus immittēs aduersārijs. tu calūnijs inuidie leo=
πᾶσιν ἐπιτιμῶσας τοῖς ὑπεναντίοις. σὺ τὸν διαβολαῖς φθόνου λέου
nib⁹ in terra ꝓcūti feris cibū. daniele ad luce reduxisti icolumē.
σι κατὰ γῆς ῥιφέντα θηρσὶ βορὰν δανιὴλ εἰς φῶς ἀνήγαγες ἀσινῆ.
et in mgrī educati in vētre ceti ionā liquescentē icessanter: ille=
τότε βυθοτρεφοῦς ἐν γαστρὶ κήτους ἰωνᾶν τακόμενον ἀφειδῶς, ἀπα
sum oīb⁹ familiarib⁹ demōstrasti pf. τ nūc malos ꝓtegator. mificoꝛ.
μαγον πᾶσιν οἰκείοις ἀνδιλιξας πρὸ. καὶ νῦν μισύβρι. πολυέλεε.
oīm pector. cito appare his q ex israel genere:
τῶν ὅλων σκεψας ά. ὀ τάχος ἐπιφάνηθι τοῖς ἀπὸ Ἰσραὴλ ἔθνους,
ab ūt abominatis scelestis gētib⁹ afflictis. si ūt impietatib⁹
ὑπὸ δὲ βδελυγμῶν ἀνόμων ἐθνῶν ὑβριζομένοις. εἰ δὲ ἀσεβείας
fm pegrinatiōē vita nra cōstricta ē liberās nos de ini
κατὰ τὴν ἀποικίαν ὁ βίος ἡμῶν ἐνέχηται, ῥυσάμενος ἡμᾶς ἀπὸ ἐχ
micoꝝ manu: vt volueris dñe perde nos. morte. nō va
θρῶν χειρός, ὡς προαιρῇ δέσποτα ἀπόλεσον ἡμᾶς μόνω. μὴ τοῖς μα
nis vana sapientes benedicāt in dilectoꝝ
ταίοις οἱ ματαιόφρονες εὐλογησάτωσαν ἐπὶ τῇ τῶν ἠγαπημένων
ate pditione dicētes: neq; de⁹ illoꝝ liberauit eos. tu ūt
σου ἀπωλείᾳ λέγοντες, οὐ δὲ ὁ θεὸς αὐτῶν ἐρρύσαρο αὐτούς. σὺ δὲ
oēm fortitudinē τ potētiā habēs oēm sepiterne: ulc ꝓpice. mise
ὁ πᾶσαν ἀλκὴν καὶ δυνασείαν ἔχων ἄπασαν αἰώνιε, νῦν ἐπιδι. ἐλέη
rere nr̄i q ꝓ iniuriā iniquoꝝ inūltā e vita slimouemur ad
σον ἡμᾶς τοὺς καθ' ὕβριν ἀνόμων ἀλόγισον ἐκ τ ζῆν μετεχαμένους ἐν
insidiatoꝝ morē. admirent ūt gētes tuā virtutē inuictā hodie
ἐπιβούλων τρόπω. πῆξάτω δ' ἔδνη σὴν δύναμιν ἀνίκητον σήμερον
veneracīde: potētiā habēs in. saluatōe iacob generis. orat te ois
ἔντιμε, δύναμιν ἔχων ἐπὶ σῴᾳ ἰακὼβ ἔθους. ἱκετεύει σε ὁ πᾶν
mlt⁹itudo infantū τ hoꝝ parētes cū lachrymis. demōstrē
πλῆθος τῶν νηπίων· καὶ οἱ τούτων γονεῖς μετὰ δακρύων. δειχθήτω
oīb⁹ gētib⁹ ꝙ nobis cū deo: τ nō auertisti fa=
πᾶσιν ἔθνεσιν ὅτι μεθ' ἡμῶν ἐστιν θε, καὶ οὐκ ἀπέστρεψας τὸ πρόσω=
cē tuā a nobis. sed sicut dixisti: ꝙ neq; in terra inimicoꝝ
πόν σου ἀφ' ἡμῶν. ἀλλὰ καθὼς εἶπας, ὅτι οὐδ' ὅταν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν
suoꝝ exites cōtēpsisti eos: sic adimple dñe. at cleazaro
αὐτῶν ὄντων ὑπερίδες αὐτούς, οὕτως ἐπιτέλεσον κε. τ δὲ ἐλεαζάρου
desinēte iā ab oratione: rex cū feris τ om=
λαγγόνος ἄρτι τῆς προσευχῆς, ὁ Βασιλεὺς σὺν τοῖς θηρίοις καὶ πᾶσῃ
ni exercit⁹ horroꝛe fm hippodromū aderat.
τῇ τῶν δυνάμεως φρυάγματι κατὰ τὸν ἱππόδρομον παρῆν.
τ aspicientes iudei: valde in celū exclamauerūt: ὡὸ νι τ
καὶ θεωρήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι, μέγα εἰς οὐρανὸν ἀνεκράξαν, ὥστε καὶ
adiacētes cōualles simꝫ sonātes continuū luctū
τοὺς παρακειμένους αὐλῶνας συνηχήσαντες ἀκατάσχετον ὀδυρμὸν
facerēt cū vniuerso exercitu. tūc gloriōs. oēs
ποιῆσαι παντὶ τῷ στρατοπέδῳ. τότε ὁ μεγαλόδοξος παντοκράτωρ
τ veraꝝ de⁹: ostendēs sanctā suā faciē: apuit ce=
καὶ ἀληθινὸς θεός, ἐπιφάνας τὸ ἅγιον αὐτ⁹ πρόσωπον, ἠνέῳξε τὰς οὐρα
li portas. a q̄b⁹ inclyti duo terribiles aspectu angeli descēde
νοὺ πύλας. ἐξ ὧν δὲ δόξασμένοι δύο φοβεροειδεῖς ἄγγελοι κατέβη
rūt manifesti oīb⁹ pierē indeis. τ restiterūt. τ exer
σαν φανεροὶ πᾶσι πλὴν τοῖς Ἰουδαίοις. καὶ ἀντέστησαν. καὶ τὴν δύνα
citū hostiū replenerūt turbatione τ timore: τ immēlib⁹
μιν τῶν ὑπεναντίων ἐπλήρωσαν ταραχῆς καὶ δειλί, καὶ ἀκινήσως
liganerūt pedicis. τ horroꝛe etiā regis corp⁹ factū est:
ἐδήσαν πέδαις. καὶ ὑποφόρικον καὶ ὁ τ Βασιλέως σῶμα ἐφύπνιθη,
τ oblitio audaciā ei⁹ grauē cepit. τ cōuertērūt be
καὶ λήθη ὁ θράσος αὐτοῦ. ὁ βαρύθυμον ἔλαβε. καὶ ἀπέστρεψαν τὰ θη
tias aduersus cōsequētes armatos. exercit⁹. τ cōculcabāt il=
ρία ἐπὶ τοὺς συνεπομένους ἐνόπλους δυνάμεις. καὶ κατεπάτουν αὐ=
los τ interficiebāt. τ cōtra fit regis ira in miam τ
τοὺς καὶ ὠλόθρευον. καὶ μετεγράφη τ βασιλέως ἡ ὀργὴ εἰς ὀιχτον καὶ
tachrymas pro ipōs q pri⁹ ase excogitata fuerāt. audiēs em
δάκρυα ὑπὲρ τῶν ἐμπροσθεν αὐτῷ μεμηχανημένων. ἀκούσας γὰρ
clamorē: τ vidēs pnos oēs in pditionē: la=
τῆς κραυγῆς, καὶ συνιδὼν πρηνεῖς ἅπαντας εἰς τὴν ἀπώλειαν, δα
crymās cū ira amicis minabat dicēs. rege abutimi=
κρύσας μετὰ ὀργῆς τοῖς φίλοις διηπειλεῖτο λέγων. παραβασιλευ
ni: τ tyrānos trālgressi estis crudelitate. τ mes ipiū vim
ετε, καὶ τυράννους ὑπερβεβήκατε ὠμότητι. καὶ ἐμὲ ἀυτὸν τὸν ὑμῶν
bñfactorē conamini a pncipatu iā τ aia submouere
δεσπότην ἐπιχειρεῖτε τῆς ἀρχῆς ἤδη καὶ τοῦ πνεύματος μεθιέν

clam machinātes q nō expedīt regno. ds eos q obti
λαθρα μηχανώμενοι τὰ μὴ συμφέροντα τῇ βασιλεία. τίς τοὺς κρα
nuerūt nre in fide regionis inmittences: domo remo
τήσαντας ἡμῶν ἐν πίστει τὰ τῆς χώρας ὀχυρώματα, τῆς οἰκείας κτῆ
uens vnūquēq; iniuste cōgreganit hucīde eos q a pncipio beniuolētia erga
σήσας ἕκαστον ἀλόγως ἠθροισεν ἐνθάδε, τίς τοὺς ἐξ ἀρχῆς εὐνοίᾳ πρὸς
nos in oīb⁹ iupant oēs gētes: τ q laboriō
ἡμᾶς καὶ πάντα διαφέροντας πάντων ἐθνῶν, καὶ τοὺς χρι=
sissima sepe hoim suscepērūt pcula: sic
ρίσους πλεονάκις ἀνθρώπων ἐπιδεδεγμένους κινδύνους, οὕτως
inidis implicuit supplicijs: soluite. dissolute iniusta vin
ἀθέσμοις περιέβαλεν αἰκίαις; λύσατε. ἐκλύσατε ἄδικα δέ=
cula. ad ꝓpria cū pace dimittite: ante facta
σμά. εἰς τὰ ἴδια μετ' εἰρήνης ἐξαποστείλατε, τὰ πρὸ πεπραγμένα
cuitantes. dimittite filios oipotētis cele=
παραπησάμενοι. ἐκπολύσατε τοὺς υἱοὺς τ παντοκράτορος ἐπουρα
stis dei viuētis. q a nr̄is vsq; nūc maioꝝ incolumē
νίου θεοῦ ζῶντος. ὃς ἀφ' ἡμετέρων μέχρι τ νῦν προγόνων ἀπαράσπι
ci gra stati exhiber nr̄is negociis. ille
ξων ὑπάρχει τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν. ὁ
dcē igit hec dixit. ipi ūt in indiuisibili tpe soluti: sancti saluatorē
μὲν οὖν παῦτα ἔλεξεν. οἱ δ' ἐν ἀμερεῖ χρόνῳ λυθέντες, τὸν ἅγιον σρα
ci sui bñdicebāt: nup morte cruadētes. postea rex
τῆρα αὐτῶν εὐλογοῦν, ἄρτι τὸν θάνατον ἐκπεφευγότες. εἶτα ὁ Βασι
in cunitate reuersus: ꝓfecti reditui acceꝛ=
λεὺς εἰς τὴν πόλιν ἀπαλλαγείς, τὸν ἐπὶ τῶν ꝓσόδων προσκαλε
sens: iussit vina q τ reliqua ad cōuiuii necessaria
σάμενος, ἐκέλευσεν οἴνους τε καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς ἐυωχίαν ἐπιτήδεια.
indeis ꝓbere ad dies septē: iudicīo eos in quo loco
τοῖς Ἰουδαίοις χορηγεῖν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά, κρίνας ἀυτοὺς ἐν ᾧ τόπῳ
punauerāt morte suscipere: in hoc in letitiā omni so=
δ' ὁσῃ τὸν ὅλεθρον ἀναλαμβάνειν, ἐν τούτῳ ἐν εὐφροσύνῃ πάσῃ σω
teria celebrare. tūc q pri⁹ cōtumelijs affectꝰ erāt τ ꝓpe morte: poti⁹ ūt
τήρια ἄγειν. τότε δὲ πρὶν ἐωνείδισε καὶ πλησίον ἄδου, μᾶλλον δ'
in ipa ambulauerāt: pro acerba τ lugubri morte: cōuiuiū
ἐν αὐτῷ βεβηκότες, ἀντὶ πικροῦ καὶ δυσμαίκτου μόρου, κώμων
salutare cōstituētes: ad morte ipōs τ sepulturā deputa
σωτήριον συστησάμενοι, τὸν εἰς πᾶσιν αὐτοῖς καὶ τάφον ἡτοιμασμέ
ti loci tentoriis diuiserūt plenī gaudio. finien=
νον τόπον κλισίαις κατεμερίσαντο πλήρεις χαρμονῆς. κατολήξαν
tes ūt luct⁹ gemitoꝝ cantū: resumpserūt cantū patriū: saluatorē
τες δὲ θρήνου παιᾶνος μέλος, ἀνέλαβον ὧν ἦν πάτριον, τὸν σρα
τ miraculoꝝ factorē laudātes deū. luctū q oēm τ gemitū repēl
κὴ τερατοποιὸν αἴσθοντες θεόν· ὑμνογήτε πᾶσαν καὶ κωκυτὸν ἀπω
lentes: chorezas cōstituerūt lente pacifice signū. eodēmō
σάμενοι, χορούς συνίσαντο εὐφροσύνης εἰρηνικῆς σημεῖον. ὡσαύτως
ūt et rex p his sympotiū magnū cōgregās: incēt
δὲ καὶ ὁ Βασιλεὺς πρὶ τούτων συμποσίον μαρὺ συναγαγών, ἀσλα
ster in celū cōtebat magnifice pro inopina
λεί πως ὑπὸ τῶν οὐρανοῦ ἀνθομολογεῖτο μεγαλορρεπῶς ἐπὶ τῇ παραδό
ta facta et saluatione. q q pri⁹ in pditionē τ quib⁹ εἰσῆ
ξω ἠμάνισεν αὐτῷ σωτηρία. δὲ τε πρὶν εἰς ὄλεθρον καὶ διωγμὸν τοῦ
cos futuros existimabāt: τ cū gaudio descripserūt: gemne
αὐτὸς ἑαυτοὺς ἐπιθέμενοι, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀπογραψάμενοι, κατεσέτα
rūt pudorē in scipis induti: τ inflāmata audacia
ξαν αἰσχύνην ἐφ' ἑαυτοῖς περιβαλόμενοι, καὶ τὴν πυρίπνουν τόλμαν
ingloriē extincti. et iudei sicut ꝓdixīm⁹ cōstituentes
ἀνελεῶς ἐσβεσμένοι. ὅτε τοὺς Ἰουδαίους καθὼς προειρήκαμεν συσηκάμενοι
predictū chor⁹: cū cōiuio in gratiaꝝ actionib⁹ letis τ
τὸν προειρημένον χορὸν, μετ' εὐχαρίστων ἐν ἐξομολογήσεσιν ἱλαρᾶς καὶ
psalmis trāligebāt. τ cōmunē statuentes de his lege: in om=
ψαλμοῖς διῆγον. καὶ κοινὸν ὁρισαμένοι πρὶ τούτων θεσμὸν, ἐπὶ πᾶσι
ni habitatione sua in gniatiōes ꝑdictos dies agere
σαν τὴν παροικίαν αὐτῶν εἰς ἀγενεὰς τὰς προειρημένας ἡμέρας ἄγειν
decreuerūt hilarces: nō pot⁹ causa τ gule: saluatioīs χο ꝙ
ἔσησαν εὐφροσύνους, οὐ πότου χαρὶν καὶ λυχνείας, σρίας δὲ τῆς διὰ
deū facte ipis. adierūt ūt regē: dimissionē su=
θεὸν ἀνομίᾳ ἀυτοῖς. ἐνέτυχον δὲ τῷ βασιλεῖ, τὴν ἀπόλυσιν αὖ=
am ad ꝓpria petentes. descripūt ūt eos a q̄nq
τῶν εἰς τὰ ἴδια ἀπογίνεσθαι. ἀπογραφόντων δὲ αὐτοὺς ἀπὸ πέμπτης
τ vicesima pachō vīsq ad quartā epiph ad dies qua
καὶ εἰκάδος τ παχών, ἕως τῆς τετάρτης τ ἐπιφ ἐπὶ ἡμέρας τεσ

draginta. cōstituit aūt eop pditionē a dnta
σαράκοντα. συνίσαν δὲ αὐτῶν τὴν ἀπώλειαν ἀπὸ πεμπτῆς τοῦ
epiph vsq ad septimā: dieb⁹ trib⁹. in q̄b⁹ τ ghose ostēn=
ἐπιφ ἕως ἑβδόμης, ἡμέραις τρισίν. ἐν αἷς καὶ μεγαλοδόξως ἐπιφά
dens iniam suā oim pncipa: incolumes eos liberauit
νας τὸ ἔλεος αὐτ ὁ τῶν ὅλων δυνάστης, ἀπαίσιους ἀνοὺς ἐρρύσαρο
vnanimiter. cōcessabant aūt oib⁹ ab rege necessarijs donati: vsq
ὁμοθυμαδόν. ἐνωχοῦντο δὲ πάνδ ὑπὸ τ βασιλέως χορηγούμενοι, μέ
ad quartā decimā. in q̄ τ colloquiū fecerūt de
χρι τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης. ἐν ᾗ καὶ τὴν ἐντυχίαν ἐποιήσαντο πε
liberatione sua. collaudās eos rex: scri=
ρὶ τῆς ἀπολύσεως αὐτῶν. συναινέσας τε ἀνοὺς ὁ βασιλεύς, ἔγρα
pſit eis subscriptā epistolā ad in ciuitate
ψεν ἀνοῖς τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολὴν πρὸς ους κατὰ πόλιν
duces magnanimiter instantiā habentē. rex ptole=
στρατηγοὺς μεγαλοψύχως τὴν ἐκτένειαν ἐχουσαν. βασιλεὺς πτολε
meus philopator q̄ sunt in egypto ducib⁹ τ oib⁹ pre
μαῖος φιλοπάτωρ τοῖς κατ αἴγυπτον στρατηγοῖς καὶ πᾶσι τοῖς τε
positis sup negocia gaudere τ valere. valem⁹ aūt τ
ταγμένοις ἐπὶ πραγμάτων χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι. ἐρρώμεθα δὲ καὶ
nos τ filij nri: pperāte nobis magno deo
ἀνοὶ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, κατευθύναντος ἡμῖν τ μεγάλου θεοῦ τὰ
negocia sicut volum⁹. ex amicis q̄dā malox morbo frequē
πράγματα καθὼς προαιρούμεθα. τῶν φίλων τινὲς κακοηθείᾳ ψυχρό
tius nobis adstāt: pmaserit nobis ad eos q̄ sub
τερον ἡμῖν παρακείμενοι, συνέπεισαν ἡμᾶς εἰς τὸ ους ὑπὸ τὴν
regno indeos cōunctos in cōgregatiōes puniēdū no=
βασιλείαν ἰουδαίους συναθροίσαν τας σύγκλημα κολάσασθαι ξενιζού
tis rebellatox supplicijs. pretēdentes nūquā bonū statū habituras ūras
σαις ἀπροσπτως τιμωρίαις. προφερόμενοι μηδέποτε εὐσταθήσειν ἡμῶν
res: ob q̄ habēt hi cōtra eos gētes inimicitiā:
τὰ πράγματα, δι ἣν ἔχουσιν οὗτοι πρὸς πάντα τὰ ἔθνη δυσμένειαν,
donec pficiāt hoc. q̄ τ vinctos adducētes eos
μέχρις ἂν συντελεσθῇ τοῦτο. οἱ καὶ δεσμίους καταγαγόντες ἀνοὺς
cum afflictionib⁹ tāq̄ inācipia: potius aūt tāq̄ peritores: sine vl=
μετὰ σκυλμῶν ὡς ἀνδράποδα, μᾶλλον δὲ ὡς ἐπιβούλους, ἄνευ πά
lo discrimine τ inq̄sitione: conati sunt occidere: lege sce=
σης ἀνακρίσεως καὶ ἐξετάσεως, ἐπεχείρησαν ἀνελεῖν, νόμου σκυ
thaū ferocioꝛē induti crudelitatē. nos ūro pro his
θῶν ἀγριωτέραν ἐμπεπορπημένοι ὠμότητα. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τούτοις
acerb⁹ cōminantes: iuxta q̄ habem⁹ erga oēs hoies
σκληρότερον διατεθησόμεθα, καθὼ ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνούς
benignitatē vit vitā eis cōdonantes: τ celestē deū co=
ἐπιεικῶς, μόγις τὴν ἀνοῖς χαρισάμενοι, καὶ τὸν ἐπουράνιον θεὸν ἐγ
gnoscētes fortiter pegentē iudeos: vt patrē pro
νωκότες ἀσφαλῶς ὑπερμαχοῦντα τῶν ἰουδαίων, ὡς πατέρα ὑπὲρ
filijs semp pugnare: et amicitie ob quā habēt erga
υἱῶν διαπαντὸς συμμαχοῦντα, τήν τε τ φιλουδαῖον ἔχουσι πρὸς
nos firmam τ maiores nros benivolētiā recolētes: in=
ἡμᾶς βεβαίαν καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν εὔνοιαν ἀναλογισάμενοι, δι
te dimisimus ois iuxta quēcq̄ causē modū. τ insti=
καίως ἀπολελύκαμεν πάσης κακοῦντινοῦν αἰτίας τρόπον. καὶ προσ
mus cuilibet ois in ppria cōuertere: in oi lo
τεταχαμεν ἑκάστῳ πάντα εἰς τὰ ἴδια ἐπιστρέφειν, ἐν παντὶ τό=
co. nullo eis oino ledēte: neq̄ iniuriari de
πῳ μηδενὸς ἀνοὺς ὅλως σύνολον καταβλάπτοντος, μήτε ἐνεδρεύειν τε
factis pter rōnem. scitote eū q̄ cōtra hos si
ρὶ τῶν γεγονότων παρὰ λόγον. γινώσκετε ὅτι ὁ τι κατὰ τούτων ἐάν
q̄d machinet̄ malū: vel offendam⁹ eos oino: nō
τι κακοτεχνάζωσιν πονηρόν, ἢ ἐπιλυπήσωμεν αὐτοὺς σύνολον, οὐκ
holes sed ois principē potētie deū altissimū aduersan=
ἄνθ ἀλλὰ τῶν πάσης διασώζοντα δυνάμεως θεὸν ὑψιστον ἀντικείμε
tes nobis ad oēm rex in oib⁹ inuitabiliter semp
νον ἡμῖν ἐν ἅπασι τῶν πραγμάτων κατὰ πᾶν ἀφευκτῶς διαπαν
habebim⁹. valete. accipiētes aūt epistolā hāc: nō festinaue
τὸς ἕξομεν. ἔρρωσθε. λαβόντες δὲ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οὐκ ἐπισπού
rūt statim fieri circa recessum: sed regē orauer
σαν ἐνθέως ἄφεσθαι περὶ τὴν ἄφοδον, ἀλλὰ τὸν βασιλέα προσκεῖσ
rūt: quo q̄ de genere iudeox sanctū deū vltō trāsgref
σαι, τοὺς ἐν τ φύσει τῶν ἰουδαίων τὸν ἅγιον θεὸν ἀνθαιρέτως παρα

si fuerāt τ dei legē: cōfici p eos debitā pu
βεβηκότας καὶ τ θεοῦ τὸν νόμον, τυχεῖν δ ἑαυτῶν τῆς ὀφειλομένης κο
nitionē: asserētes vēris causa diuina trāsgressos
λάσεως, προφερόμενοι τοὺς γεγραμένους τὰ θεῖα παραβεβηκότας
precepta: nūquā beniuolos fore neq̄ regis pre=
προστάγματα, μηδέποτε εὐνοήσειν μηδὲ τοῖς τ βασιλέως προσ
ceptis. ille aūt vex eos dicere pcipiēs τ collau=
τάγμασιν. ὁ δὲ τἀληθὲς ἀνοὺς λέγειν παρεκελεύσατο καὶ συναυ
dās: dedit eis facultatē oim: vt q̄ transferāt
δᾶν· ἔδωκεν ἀνοῖς ἄδειαν πάντων, ὅπως τοὺς παραβεβηκότας
dei legē occiderēt in oi q̄ sub ditio=
τ θεοῦ τὸν νόμον ἐξολοθρεύσωσι κατὰ πάντα τὸν ὑπὸ τὴν βασιλεί
ne sua loco cū audacia citra oēm regalē potestatē vel
αν αὐτ τόπον μετὰ παρρησίας ἄνευ πάσης βασιλικῆς ἐξουσίας ἢ
visitationē. tūc bnepcrētes ei: vt deces erat: hoc
ἐπισκέψεως. τότε καταφήμισαντες αὐτόν, ὡς πρέπον ἦν, οἱ τοῦ
sacerdotes τ ois multitudo inclamātes alleluia: cū gau
ἱερεῖς καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἐπιφωνήσαντες τὸ ἀλληλουΐα, μετὰ χα
dio recesserūt. hc aūt obuiantē ex pōtinis cōtue
ρᾶς ἀνέλυσαν. οὕτω δὲ τὸν ἐμπεσόντα τῶν μεμιασμένων ὁμοεθνῆ
in via puniebāt: τ cū exprobationib⁹ interficiebāt.
κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκόλαζον τὸ, καὶ μετὰ παραδειγματισμῶν ἀνῄρουν.
illa aūt die occiderūt supra trecētos viros: τ ege
ἐκείνη δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἀνεῖλον ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας, καὶ ἦγα
rūt letitiā cū gaudio pfanos perimētes. ipi
τον εὐφροσύνην μετὰ χαρᾶς τοὺς βεβήλους χθιρωσάμενοι. αὐτοὶ
aūt q̄ vsq ad mortē deū habuerāt: integrā salutatōis fruitionē
δὲ μέχρι θανάτου τὸν θεὸν ἐχηκότες, πάντελῆ σῳρίας ἀπολαυσιν
accipiētes: recesserūt ex ciuitate oimodis odorātissimis floribꝰ
ἐλήφθησαν, ἀνέζευξαν ἐκ τῆς πόλεως παντοίοις ἐυωδεστάτοις ἄνθεσι
coronati cū letitia τ clamore: cū laudib⁹ τ dulcib⁹
κατεστεμμένοι μετ εὐφροσύνης καὶ βοῆς, ἐν ᾄσμοις καὶ παμμελέσιν
hymnis gras agētes deo patrū suox sancto saluatori tra=
ὕμνοις εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ τῶν πατρῶν αὐτῶν ἁγίῳ σῳτῆρι πά
el. cū venissent aūt in ptolemaidē vocatā ; ob
σης. παραφθέντες δὲ εἰς πτολεμαΐδα τὴν ὀνομαζομένην διὰ τὴν τ
loci pprietatē rosiferā: in q̄ expectauit eos classis: fm cōmu
τόπου ἰδιότητα ῥοδοφόρον, ἐν ᾗ προσέμενεν αὐτοὺς στόλος κατὰ κοι
ne eox cōsiliū dies septē: illic fecerūt cōmuniū saltatiōe:
νὴν αὐτῶν βουλὴν ἡμέρας ἑπτά, ἐκεῖ ἐποίησαν πότον σωτήριον. τ
rege suppeditāte eis abūde q̄ ad recessū om=
βασιλέως χορηγήσαντος αὐτοῖς ἐυτυχῶς τὰ πρὸς τὴν ἀφιξιν πάν
nia vnicuiq̄ vsuꝰ propriū domū. dcti aūt cū
τα ἑκάστῳ ἕως εἰς τὴν ἰδίαν οἰκείαν. καταχθέντες δὲ μετ
pace in decētib⁹ gratiaꝝ actionib⁹: eodē tō et illic
εἰρήνης ἐν πᾶσι πρεπούσαις ἐξομολογήσεσιν, ὡσαύτως κἀκεῖ
statuerūt τ has agere dies ad pegrina=
ἔστησαν καὶ ταύτας ἄγειν τὰς ἡμέρας ἐπὶ τῇ τῆς παρου=
tionis eox tpis letas. q̄s τ cōsecrātes in colli
σίας αὐτῶν χρόνον εὐφροσύνους. ὃς καὶ ἀνιερώσαντες ἐν συ
na: in cōuiuij loco votū cōfirmantes:
λη, κατὰ τὴν τῆς συμποσίας τόπον προσευχῆς καθιδρύσαντες,
recesserūt illesi. liberi. iocūdi. q̄ p terrā τ marc
ἀνέλυσαν ἀσινεῖς. ἐλεύθεροι. ὑπερχαρεῖς. διὰτε γῆς καὶ θαλάσης
τ fluuiū saluati regis tussi q̄liber in
καὶ ποταμοῦ ἀνασωζόμενοι τῇ τ βασιλέως ἐπιταγῇ ἕκαστος εἰς τὴν
propriā. τ maiorē q̄ prius in inimicos potestatē habētes
ἰδίαν. καὶ πλείονα ἢ ἐμπροσθεν ἐν τοῖς ἐχθροῖς ἐξουσίαν ἐχηκότες
cū gla τ timore: oino a nullo exanimi a
μετὰ δόξης καὶ φόβου, τὸ σύνολον ὑπὸ μηδενὸς διασειόμενοι τῶν
substātijs. τ oia ria oēs attulerūt ex deferē
ὑπαρχόντων. καὶ πάντα τὰ ἑαυτῶν πάντες ἐκομίσαντο ἐξ ἀπο
ptionē. ita vt habētes gliā cū timore maximo restituerēt
γραφῆς. ὥστε τοὺς ἔχοντας τιμὴν τὰ φόβου μεγίσου ἀποδοῦναι
eis: magnalia maximo deo facite pfecte
ἀνοῖς, τὰ μεγαλεῖα τοῦ μεγίσου θεοῦ ποιήσαντος τελείως
pro liberatione eox. benedict⁹ liberator israel in sēpiterna
ἐπὶ σωτηρίᾳ αὐτῶν. εὐλογητὸς ὁ ῥύσης ἰσραὴλ εἰς τοὺς ἀεὶ
tēpora. amen. Finis
χρόνους. ἀμήν. τέλος.

Explicit quarta et vltima pars totius veteris testamēti he-

braico grecoq; et latino idiomate nunc primū impressa in hac preclarissima Complutensi vniuersitate. De mandato ac sumptibus Reuerendissimi in christo patris & dom ni: domini. F. Francisci Ximenez de Cisneros tituli Sancte Balbine sacro sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis Hispanie Archiepisco pi Toletani & hispaniarum primatis: ac regnorum castelle Archicancellarii. Industria & solertia honorabilis viri Arnaldi Guillelmi de Brocario artis impres sore Magistri. Anno Domini Millesimo quingentesimo decimo septimo. mēsis Iulii die decimo.

Que in hoc volumine continentur hec sunt.

Esaias. Hieremias. Threni. Baruch. Ezechiel. Daniel. Osee. Iohel. Amos. Abdias. Ionas. Micheas. Naum. Abachuc. Sophonias. Aggeus. Zacharias. Malachias. Machabeorum primus. Machabeorum secundus. Machabeorum tertius.

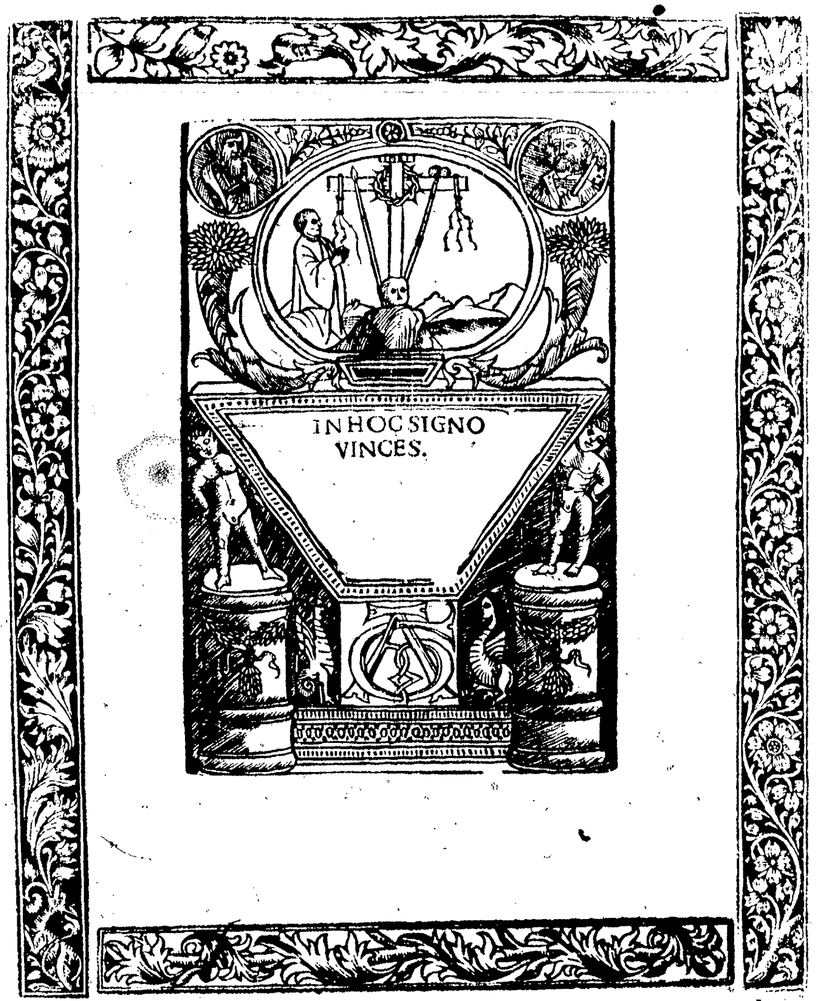

Esaias.

Capi.1.d. πλανᾶτε pro πλανᾶτι. ca.1.g. σιτευτῶν p σιτείου. ca. 2.b. σπε ραυρῶν pro σπασυρῶν. ca.3.b. ψηχῶ p ψυχῶ. ca. 9.c. ἔτι pro ἔτ. ca. 14. c. διὰ τι pro διότι. ca. 21.a. ἀνηγγέλει pro ἀπηγγέλη. & ὸ pro τοῦ. ca. 22.c. ἴργα φας p ἔγραφας. ca.27.d. ἀσωλόθροι. bis pro ἀσωλοὶ θροι. ca. 30.c. ἐξαρεῖς pro ἐξαρεῖς. & ἀσὸ καθιδῆς pro ἀσὸ καθημένης. ca.30.e. λιπλὰ pro λιπᾶ. ca.34.a. κεκροὶ pro τεκροὶ. ca.35.a. ἐξαγαθήσι pro ἐξαγαθήσει. ca.36.d. σαμιᾶ p σομιᾶ. ca.37.d. ἀσέβκι pro ἐτέβκι. ca.38.b. ἔτι p ἔτ. ca. 40.d. ἐλογιδήσονται p λογιδήσονται. ca.40.c. ἀπηγγέλει pro ἀπηγγέλη. ca. 4.2.b. ἐκ οἴκου pro ἐξ οἴκου. a.44.b. συνάχθησαν pro συνήχθησαν. ca. 45.b. ἐγγυσάτωσαν p ἐγγισάτωσαν. ca. 46.c. ἄρουσι p ἄιρουσι. ca. 47.d. ἀστρολόγοι p ἀστρόλογοι. ca. 49.a. τὰ supfluit. ca. 49.c. ἀλ' ἐγὼ p ἀλλ' ἐγὼ. ca. 94.g. σκείσιν p κρίσιν. ca. 52.f. σεύτλιον p σεῦτλον. ca. 52.d. ἀπηγγέλει p ἀπηγγέλη. ca. 54.a. ἀρησε ρὰ p ἀριστερὰ. ca. 54.c. θυμωθήσεδε p θυμωθήσεθαι. & μεταστήσεδε p μετα στήσεθαι. ca. 59.b. μισσοῦτβρία p μισημβρία. ca. 60.c. ταμάξυαι pro ταμᾶ ξυαὶ. ca. 61.d. ἔγονα p ἔκγονα. ca. 63.a. ιρος p ὗτος. ca. 63.c. ὸν p τῶν. ca. 65.a. σιλαίοις p σηλαίοις.

Hieremias.

Capi.1.a. ἱερουσαλὴμ pro ἱερουσαλήμ. ca.3.b. ἀπηναισχύντησας p ἀπηνηχύν τησας. ca. 3.b. ὄφυλὸν p ὄφυλὸν. ca.3.c. ἐικεῖνω p ἐκείνω. ca. 4.d. ταλαιπω ροῦιδε p ταλαιπωροῦμεν. ca.4.f. ὤρημος pro ἔρημος. ca. 5.c. παντοκράτορ p παντοκράτωρ. ca.5.c. ἡμᾶς p ὑμᾶς. ca. 5.f. ὑμῶν p ἡμῶν. ca. 6.e. κιπάμωμον p κιπάμωμον. & ἀντοῦ p αὐτ. ca.7.b. πιποίητε p πεποίκτε bis. ca.7.g. πε τηοῖς pro πετεινοῖς. ca. 8.a. ὀσᾶ τὰ p τὰ ὀσᾶ. & ὀπίσονται pro ὀφείσονται. ca. 9.b. πεποίβατε pro πεποίβατι. ca. 9.c. πετηῶν pro πετεηῶν. ca. 9.e. τὰ ῆ pro τάλ. & δάκρια pro δάκρυα. ca.12.c. ἀνεισθμοῦ pro ἀνεισμοῦ. ca. 13.b. γιωσώμεθα pro γιωσόμεθα. ca.14.c. ὲν pro ὃ ὢν. & μαντίας pro μαν τείας. ca.15.a. πρωσόπου pro πρόσωπου. & πετηνὰ pro πετεινὰ. & ἐξεικίου pro ἐζεκίου. ca.16.a. λεῖγων pro λέγων. & ὗᾶς pro υἱῶν. & πετηοῖς pro πετε νοῖς. ca. 16.b. νυμφίουου pro νυμφίου. ca.17.a. ἄνθρεωπος pro ἄνθρωπος. & κη ρύσει pro κηρίσει. ca.17.b. βάλει pro βάλλει. ca. 18.c. δαπορευόμθοι pro δαπορευόμενοι. ca. 20. ἡ εἶσι pro ἔσι. ca. 21.a. ὑμᾶν pro ἡμῶν. ca. 22. d. σῶν σει pro σῶσει. ca. 23.a. σῆ κήσονται pro σῶθησονται. ca. 27.a. λέγων pro λέγον. & βωβυλᾶνος pro βαβυλῶνος. & σεσεκίαν pro σεδεκίαν. ca. 28. a. τᾶς pro τῶν. ca. 30.d. ἀντοῦ pro αὐτοῦ. ca. 31.a. πίρρουν pro πόρρωθεν. ca. 31 b. πικάσουσι pro πεκάσουσι. ca. 30.d. καθεδεῖται pro καθεδεῖται. ca. 36. b. νερίου p νηρίου. ca. 36. c. λέγους p λόγους. ca. 36. g. νερίου p νηρίου. & ἐπαγιτᾶ p παγετῶ. ca. 39. d. προρεύου p πορεύου. ca. 42. c. οἰκησωιδ p οἰκήσομεν. ca. 44. c. ἐπισκεψάμην p ἐπισκεψάμην. ca. 44. d. ποιήσωμεν p ποιήσομεν. ca. 44. g. ἐγκλείπωσιν p ἐκλείπωσιν. ca. 49. b. παραπορευόμενος p παρα πορευόμενος. ca. 49. e. δύνονται p δύωνται. ca. 49. g. πλωνῶσω p πλησω. ca. 50. c. ποιήσατε p ποιήσατε. ca. 51. c. ὄυκ p οὐ. & ἀιχυνθήσεται p ἀκχυνθήσεται.

Threni hieremie.

Capi.3.a. συπέρειλεν p συπέτριλεν. ca. 4.f. μου p σου. ca. 5.b. χειρσὶν pro χερσίν.

Baruch.

Ca.1.a. ἀυγύριον p ἀργύριον. & ἁματίας p ἁμαρτίας. & δουλεύσωμεν p δουλεύσομεν. & φωτίσι p φωτίσει. ca.1.b. ἑυρίσωμεν pro ἑυρίσομεν. ca. 6. g. σι κυλάτω pro σικυλάτω.

Ezechiel.

Capi.1.f. πορεύδαι p πορεύδαι. ca.3.b. σου p μου. ca.3.f. ἐποίησι pro ἐποίησει. ca. 4.a. πλίνθον p πλίνθον. & παιβαλεῖς p πεβαλεῖς. ca. 4.b τέθηκα pro τέθεικα. ca. 8.c. θυσιασηρίου pro θυσιαστηρίου. & δυτο ἐποιοῦσι ὧδι pro δῦτοι ποιοῦσιν ὧδε. ca. 12. c. ἀπωλόλειν pro ἀπόλλυειν. & ἔτι pro ἐπί. ca. 13. pro ἀς. & συρεραφὴν pro συρραφὴν. ca. 17. b. πολοὶς pro πολλοῖς. ca. 18. c. proτοῖ. ca. 20. a. πρεσβυτέρους pro πρεσβυτέρους. ca. 20. d. παρ ὠργησαν pro παρώργισαν. ca. 22. f. ὑψυλὸν pro ὑψηλὸν. ca. 23. c. χρόμασιν p χρώμασιν. ca. 25. a. ἐβεβυλώθη pro ἐβεβυλώθη. ca. 27. a. οἰκοδομηθήσεται pro οἰκοδομηθήσεται. ca. 32. c. πεπλωκότες pro πεπλωκότες. ca. 33. c. τηκόμεθα p τηκόμεθα. ca. 33. c. πὸς pro πρὸς. ca. 36. b. ἐυφροσύσης pro ἐυφροσύνης. ca. 36 c. ἀυξυθήσονται pro ἀξηθήσονται. ca. 37. g. προσωχιεῖτι pro προσοχιεῖτε. ca. 37. f. προσκόμμασιν pro προσκόμμασιν. ca. 39. c. κατωρύξουσι pro κατορύξουσι ter. ca. 40. d. οἰκοσιπείτι p οἰκοσιπέντε. quæ. ca. 40. c. πλιμα

Esaias.

Cap. 1.b. in margine inquisibus dam libris. נָהָה pro נָבָה

Cap. 6.d. in margine. בִּין pro בִּן

Cap. 10.d. in margine. נָשַׂר pro נָשַׁד

Et in eodem. e. נְחוֹל pro נְחוֹל

Cap. 11.b. יְשַׁחִיתוּ pro יְשַׁחִיתוּ

Cap. 13.c. בְּעֶבְרַת pro בְּעֶבְרַת

Hieremias.

Cap. 3.g. יִשְׂרָאֵל pro יִשְׂרָאֵל

Cap. 5.f. וְלֹא יַעֲרֹתָהוּ vbi deficit colum.

Cap. 9.f. רְעוּתָה pro רְעוּתָה

Cap. 14.c. מְתַנְבְּאִים pro מְתַנְּבְּאִים

Cap. 16.c. וַעֲבַדְתֶּם pro וַעֲבַדְתֶּם

Cap. 18.d. וְיִהְיוּ pro וְיִהְיוּ

Cap. 20.b. לְשַׁחוֹק pro לְשַׂחֵק

Cap. 26.c. inquibusdam libris. הָעָם pro הָעָם

Ca. 29.d. נְבוּכַדְרָאצַר pro נְבוּכַדְרֶאצַּר

Cap. 30.b. מֵאִין pro מֵאֵין

Cap. 51.b. in margine. נָגַר pro נָגַד

Cap. 52.c. וְהִנֵּךְ pro וְהִנֵּךְ

Cap. 34.c. לְנַפְּשָׁם pro לְנַפְּשָׁם

Cap. 36.d. in margine. קָרָא pro קָרָא

Cap. 50.f. in margine. שָׂבָה pro שָׂבָה

Ezechiel.

Cap. 6.d. יְהוָה pro יְהוָה

Cap. 7.d. יִתְאַבַּל pro יִתְאַבַּל

Et in eodē. f. in margine. נָשָׂה pro נָשָׂה

Cap. 10.c. in margine. נָב pro נָב

Cap. 14.d. עַמִּי pro עַמִּי

Cap. 17.a. דְּבַר pro דַּבַּר

Cap. 26.c. בְּנִי pro בְּנִי

Cap. 27.b. וְלוּד pro וְלוּד

Cap. 30.f. לְתָפֵשׂ pro לְתָפֵשׂ

Cap. 32.f. קִבְרֹתָהּ pro קִבְרֹתָהּ

Cap. 34.d. מוֹשְׁבִי pro מוֹשְׁבִי

Cap. 37.c. תִּקְוָתֵנוּ pro תִּקְוָתֵנוּ

Et in codē.g.in margine. שַׁמַל pro שַׁלַם

Caꝑ.48.a. יד pro יִד

Danielis.

Caꝑ.1.f. אַנְתָה pro אַנְתְּ

Et in eodem.g. תְּקוֹם pro תְּקוּם

Caꝑ.3.g. וּשְׁעַר pro וְשַׁעַר

Caꝑ.4.e מְצַבְעִין pro מְצַבְּעִין

Et in eodem.g. כְּתוֹרִין pro כְּתוּרִין

Caꝑ.5.c.in margine. שָׁנָא pro שָׁנְא

Caꝑ.7.a. וּלְשַׁטַר pro וְלִשְׁטַר

Et in eodem.d. שַׁלְטַנָה pro שַׁלְטָנָה

Caꝑ.11.e. בַּחַלַקוֹת pro בַּחֲלַקוֹת

Osee.

Caꝑ.9.b. בָּאוּ pro בָּאוּ

Ioel.

Caꝑ.2.f.in margine. נַדַל pro נָדַל

Amos.

Caꝑ.7.b. וְנָשַׁמוּ pro וְנָשַׁמּוּ

Caꝑ.8.a. כְּלוּב pro כְּלוֹב

Ionas.

Caꝑ.4.d.in margine. בָּנָה pro בָּנַח

Abachuc.

Caꝑ.2.c.in margine. רום pro דום

Et in eodem.d. הַס pro הַסּ

Zacharias.

Caꝑ.7.b.in margine. שָׁבַע pro שָׁבָע

Caꝑ.8.c.in margine. הָיָה pro הָיָה

Caꝑ.10.b.in margine. נָנַשׁ pro נָגַשׁ

πῆσιν pro κλιμακτῆσιν. ca.40.f. κλιμάκτηρες pro κλίμακτῆρες. ca.40.g. νότου pro νώτου. bis. & ἐξαίδρα p ἐξέδρα. ter. & idē error iterū bis. ca.41 b. ἐξαιδρῶν p ἐξεδρῶν bis. ca.42.a.b.c.d. ἐξαίδραι p ἐξέδραι. terdecies. ca.42.c. εἰστελευσεῖται p εἰσελεύσεται. ca.43.d. ἰλασήον pro ἱλαστήριον. ca.44.c. Βεβυλοῦν p Βεβυλοῦν. ca.44.c. πάτα p πάσπα. ca.44.c. ἐξαίδρας p ἐξέδρας. ca.45.d. πέντε καὶ δίκα p πεντεκαίδεκα. ca.45.f. τῶν p τὸν. ca.46.f. ἐξαίδραν pro ἐξέδραν. ca.46.g. ἐξαίδραι p ἐξέδραι. & ἐξαιδρῶν pro ἐξεδρῶν. ca.47.a. κλήτους pro κλίτους. ca.47.c. ἕκατος p ἕκαστος. ca.48.b. ἀπλανήσαν p ἐπλανήσαν. ca.48.d. πεντακόσιοι p πεντακόσιοι.

Daniel.

Ca.3.c. βαλέως p βασιλέως. ca.3.c. δοῦλοίς σου p δούλοις σου. ca.7.d. ἐθεώρων p ἐθεώρουν. ca.7.c. βασιλεῖαι p βεσιλεῖς. ca.8.c. ἰερχηςρατηγοῦ p ἀρχιστρατήγου. ca.8.d. ἐυοδώθη p ἐυωδώθη. & ἐικεῖνον pro ἐκεῖνον. ca.9.d. ἡμάρτωμεν p ἡμάρτομεν. ca.9.g. συσσέλεια p συντέλεια. ca.11.a. βασιλὲς pro βασιλεῖς. ca.13.c. εἰσεπίδησαν p εἰσεπώδησαν. ca.13.g. ἰκωνπιδηεῖαι p ἐκπεπωδηκέναι.

Osee.

Ca.1.a. τέκτνα p τέκνα. bis. ca.2.b. ὴ pro ἢ. ca.4.a. ἀκροῦ p ἀγροῦ. ca.6.a. ἀνασησῶμεθα p ἀνασησόμεθα. & ζησώμεθα p ζησόμεθα. & γνωσώμεθα p γνωσόμεθα. & διώξωιδε p διώξομεν. ca.6.b. ἐυρὼσωιδε pro ἐυρίσομεν. ca.7.b. ἔφραναν pro ἐυφραναν. ca.8.b. ποίησεν pro ἐποίησεν. ca.8.d. ἀπελάθητο p ἐπιλέλεκται. & ἀὐτοῦ pro αὐτοῦ. ca.9.a. ἀσυρίοις pro ἀσυρίους. ca.9.c. ἐν ἀνθρώπων p ἐν ἀνδρώποις. ca.13.c. ὁμοιώθην p ὁμοιωθήν. ca.14.b. ἀναβησόμεθα p ἀναβησόμεθα. ca.14.d. ποικάζουσα p πυκάζουσα.

Ioel.

Ca.1.c. ὀλιγώθη pro ὠλιγώθη. & ὑμῶν pro ὑμῶν. ca.2.a. πολλὺς bis p πολύς.

Ammos.

Ca.7.a. ἐτωγονὴ pro ἐτιγονὴ.

Abdias.

Ca.1.c. μεγαλορμονήσης pro μεγαλλορρημονήσης. ca.1.f. τῆ pro γῆ.

Ionas.

Ca.1.a. θαλάσσαν pro θάλασσαν. ca.4.b. συσκιάξειν pro συσκιάζειν.

Micheas.

Ca.3.c. ἰξιδήραν pro ἐξιδεῖραν bis. ca.6.a. ἐξ pro ἐκ. ca.7.a. ἀπώλετι pro ἀπόλωλεν. ca.7.b. ποιῆσει pro ποιήσει. ca.7.d. ἐξ pro ἐκ.

Naum.

Ca.1.d. ὀκτὶς pro ὠκεῖς. Abacuc.

Ca.2.a. ὀυχὶ pro οὐχὶ. Sophonias.

Ca.1.c. ἐξολοθρεύθησεν p ἐξωλοθρεύθησαν. Aggeus.

Ca.1.a. ὸν pro τῶν. & ἰγγαίου pro ἀγγαίου. ca.2.b. ἰγγαΐαν pro ἀγγαίαν. ca.2.c. ἰούσα pro ἰούδα. Zacharias.

Ca.1.a. δυνάμεμεων pro δυνάμεων. ca.1.d. ἰρετιῦ bis pro αἱρετιῦ. ca.9.c. ἐξολεθρεύσει pro ἐξολοθρεύσει. Malachias.

Ca 3. b. ἰωκὼβ pro ἰακὼβ. ca.3.d. ὸν pro ὸν.

Errores translationis latine interlinearis.

Esaias.

Ca.1.a. ierusalem p hierusalem. ca.1.d. oratione p orationem. ca.1.g. vocaueris p vocaberis. & stuppe p stupe. ca.2.a. contūndent p contundēt. ca.3.d. ānulos p anulos. ca.4.a. opprobium p opprobriū. ca.5.a. eo p ea. ca.5.b. ascendet p ascendent. ca.7.b. intelligitis p intelligetis. ca.7.d a multum facere lac p eoq multum faciet lac. ca.8.d. requiret p requirent. & videre p videret. ca.9.a. habitat p habitatis. ca.9.c. est p adhuc. ca.9.d. adfinistrā p affinistris. ca.9.a. positū p positū est. ca.9.b. pciat9 p pricipat9. ca.10.a. quā p quē. ca.10.d. fugiet p fugiat. & deest. et. bis. ca.10 g. vocem tuam p voce tua. ca.11.a. terra p terram. ca.11.b. foramen pro foramine. ca.11.d. ita vt transire eum p ita vt transiret ipse. ca.13.a. applaudite p aduocate. ca.12.c. irricatus p irritatus. ca.14.c. descendentium p descentibus. ca.15.a. nobis ipsis p vobis ipsis. ca,17.c. filiorum p filiorū. ca.17.d. tempestatis impellentis p tempestate impellente. ca.19.a. quod p quam. ca.19.b. feminatū p quod seminatur. & a ventis pro vanū. & depuratum p fissile. & ceruiciam ad decipiendum p ceruiciam solū. & animas p animabus. ca.21.c. diei p diem. ca.21.d. multitudinem p multitudinem. ca.22.a. ciuitaa p ciuitas. ca.22.d. bibant p biberent. ca.22.f. stolam tuam p stola tua. & dissolnetur p dissolnetur. ca.23.a. gentium p gētium. ca.23.d. comedere bibere impleri p vt comederent biberent impl-

plerentur. ca.24.b. ígrediantur p ingrediantur. ca.25.a. ciuitates pro ciuitates. ca.27.a. forte p fortem. & secundum eum p cōtra eam. ca.27.c. habitans p quod habitatur. & superest non. ca.27.d. perierunt p pereunt. bis. ca.29.b. sup p aduersus. & iplebūtur p implebuntur. ca.30.c. mēstruata p mēstruate. ca.30.f. fue p tue. ca.32.c. accingimini p accingite. & dom p domus. ca.33.d. non dirumpentur p distrumpentur. ca.33.c. pro fundam vocem p pro fundam vocem habentem. ca.35.b. venit p venfet. & torrens p vallis. ca.35 c. fupelt non. ca.36.a. deficitā. bis. ca.37.d multitudinē pro multitudini. ca.38.a. ezechiam p ezechias. ca.38.b. gradus p gradib9. ca.38.d. abstustulit p abstulit. ca.39.d. qui p que. bis. & deest iam. ca.40.d. deest aut. & quadrupedia p quadrupeda. ca.40.e. non p nonne. ca.41.b. ea p eam. bis. & eā am p ea. bis. & mouebitur p mouebuntur. ca.41.d. israel p israel. ca.41.f. principiot p principio. ca.42.a. de vinculos p de vinculis. ca.43.c. educi p eduxit. ca.44.a. fabaoth p sabaoth. ca.44.c. ícuratur p incuruatur. & ne p vt. & cōburserunt p combusit. & ei p eum. ca.44.d. facens p faciens. ca.45.b. cius p eius. ca.45.c. deeslt. et. ca. 45.d. diuisit pro terminauit. ca.47.a. terram pro terram. ca.49.a. antteudite pro attendite. & deest. et. ca.49.c. abominatur pro abominatioin habetur. & aduauui pro aduau. ca.49.d. dicentem pro dicens. ca.49.e. huntatnibus pro habitantibus. ca 50.b. tenebra pro tenebris. & renuam pro renuo. ca.52.c. sabaoth pro sabaoth. ca.53.a. gloriam tuā pro gloria tua. ca.57.b. habiturus pro habebit. ca.58.a. derelíquens pro derelinquens. ca.58.d. irriguus pro ebrius. ca.59.a. dolorē procedem. ca.59.b. ventilatum pro vrinum. & facta eit eis tenebra pro facte sunt eis tenebre. ca.59.c. peperimus pro concepim9. & iusticiam quasi loricam pro iuſticia quasi lorica. ca.60.a. gephath pro gephar. ca.61.c. fe ctur pro fiet. ca.61.d. vestimentum salutis & tunicam pro vestimento salutis & tunica. & mitran pro mitram. ca.53. virtutes pro virtutum. & reprobrantes pro reprōbantes. ca.55.d. nō pro nos. ca.64.b. fedentis pro menstruate. ca.65.a. ince fant pro adolent incēsum. & demonis pro demonius. ca. 65 b. Illud pro illū. ca.66.b. que pro quas. ca.66.d. etus pro ei9.

Hieremias.

Caꝑ.1.b. iuuenis pro iunior. bis. & deest ad. ca.1.c. facere pro vt facerē. & conuocabo pro conuoco. & quicunq; pro quecūq;. & precipero pro precepero. & eos pro eos. ca.1. d. liberare pro vt liberem. & dicit pro dixit. ca.2.f. n pro m. ca.3.a. postrata pro prostrata. & deferta pro deserta. ca.3.b ecce pro ecce. ca.3.c. hec omnia pro his omnibus. ca.3.d. ab pro a. ca.3.c. reuerfus pro reuerfa. ca.4.c. dominus pro dōmine. ca.4.g. stibio pro honore. ca.5.b. iurant pro iurabāt ca.5.d. adducā p adduco. ca.5.f. trasgredietur pro transgredietur. & veltrum pro noltrum. ca.5.g. trasgrellī pro transgressi. ca.6.a. aquolone pro aquilone. ca.6.c. ecce pro ecce. & cinnamomū pro cinamomum. ca.7.b. nulla vtilitas pro nulla vtilitas vobis. & incensatis pro adoletis incensum. ca. 7.f. os pro eos. & sua pro suas. ca.8.a. monmortē pro mortem. ca.8.c. a pro et. ca.8.c. conspetu pro conspectu. ca.9.a deest in. ca.9.b. defecerunt pro receſſerunt. ca.9.c. ea pro eo. & aquam pro aqua. ca.10.a. tolluntur pro tollentur. & tibi pro tē. & inscendent pro incendent. ca.10.b. hyancinthū & purpuram pro hyacintho & purpura. ca.11.b. colligatio pro conuratio. ca.15.c. veltre pro veltro. & eleuanimi pro eleuamini. & contenebrescant procontenebrescat. & oculin pro oculi. ca.14.c. seductiones pro electiones. ca.15.a. cū eis pro ad eos. ca.18.c. aut pro vt. & sybillum pro sibilum. ca 18.d. audiemus pro audiamus. & acceperunt pro aggreſſi sunt. ca.19.a. omnis audientis pro omni audiente. ca.19.d vt dem ciuitatem istā pro vt detur ciuitas ista. ca.20.d. fortium pro fortiorum. ca.21.a. vobis pro nobis. ca.21.d. oio pro omnia. ca.22.f. qui pro que. ca.23.b. & pro ea. ca.25.c. ipſi pro ipſi. ca.23.g. homiu pro homini. ca.25.c. didam pro dedāt & ihemam pro themam. ca.27.a. st pro et. & venerunt pro veniunt. & moad pro moab. ca.27.d. pricipes pro principes. & hiersalem pro hierusalē. ca.28.c. eos pro eas. ca.29.g. preuaricat pro preuaricationem. ca.30.b. gen-

tibus bl pro gentibus. ca.31.a. saluū pro. saluū fecit. & ad pro ab. ca.31.f. destruerē p vt destruerē. ca.32.c. argenti p argento. ca.33. duo cognationes elegit pro dne cognationes quas elegit. ca.34.c. rectū pro rectū. & proximū suū pro proximi sui. ca.36.d. nerii pro nerie. & omne pro omnes. ca.36.e. sedebet pro sedebat. & quod pro quibus ca.37.c. hieremias pro hieremiā. ca.38.b. abdemalech pro abdemelech. ca.39.b. supest que. ca.42.c. quā p quē ea.43.d. egyti pro egypti. ca.44.b. terrā pro terra. ca. 44.d. a te pro te. ca.44.g. agypti pro egypti. ca.48.g conscendent pro qui conscenderit. ca.49.a. sicut p fūt. ca.49.b. periit p perlit. ca.49.d. le pro leo. ca.51.c. corruptū pro corrupte. ca.51.c. neq; nō pro nō. & aiam pro aiam. ca.52.a. edificaucrūt pro edificauerunt.

Threni hieremie.

Ca.1.f. feparatā pro menstruatā. ca.3.b. fagittā pro fagittā. ca.4.a. magnificata pro magnificata est. ca.4.b. ira p irā. & confoli pro confolli. ca.4.c. eis pro eos.

Baruch.

Ca.1.a. contra pro et. & filius pro filii. ca.2.b. facta pro facta. & qui p que. ca.3.a. augustis pro angustiis. & eternū pro eternū. ca.3.d. infero pro inferos. & considerer p considere t. & eos pro eas. & illos pro illas. ca.5.a. qui p que. & eterne pro eterni. ca.6.a. timete p cauete. & interfecit pro interficiet. & cdrpus pro corp9. ca.6.f. in dom9 pro in domo. & spendide pro splēdide.

Ezechiel.

Ca.1.c. corū pro earū. ca.2.c. timeāt ant pro timeāt. ca.3. f. loquetur pro dicetur. ca.4.b. fue pro tue. ca.4.c. ifael pro israel. ca.7.f. mea pro meā. ca.9.b. miserearmini pro miseremini. ca.10.b. corū pro earū. ca.12.c. profodiet p perfodiet. ca.15.a. faciat pro facīat. & fuspendant pro vt fuspendāt. ca.16. f. abūdantiis pro abundantiis. & ignomiā pro ignominiā. ca.17.b. appareret pro apparerent. ca.17.c. euellat pro euellat. ca.17.d. mittā p mittat. ca.18 a. pignū pro pignus. ca.19.a. facta est pro nata est. ca.19. c. factus pro factū. ca.20.e. posuerū pro posuerūt. & suauitutis pro suauitatis. ca.20.f. sancto pro sancto. ca.21.c. assistris pro assistris. ca.21.d. vt stateat virgā pro vt stare faciat virgā. ca.21.f. hūmile pro humile. ca.22.a. que p quos. ca.23.c. earū p eorū. ca.23.e. deest et. ca.23.f. eorū p earū. & venirent p venirēt. ca.24.c. scelus p feruor. & incensa est p decocta fūt. ca.26.a. deest in prepositio. ca. 27.d. princices p principes. ca.29.b. egytū p egyptū. ca.29.c. spe p spē. ca.31.c. descenderūt p descenderūt. & stesterūt p steterūt. & hoim p hoim. ca.32.d. ex aquarū p ex aquis. ca.32.e. gladio dio p gladio. ca.33.a. dederit p dederint. ca.33.b. populi p populus. ca.35.b. colles valles tuos p colles & valles tuas. ca.36.g. iniquetatibus p iniquitatibus. & faciā p facīā. ca.37.b. spritibus p spiritibus ca.39.d. fecerueē p fecernēt. ca.40.a. & equalē p et thei equalē. ca.40.b. equale p equalē. ca.40.c. ni p in. & colūne p columna. ca.40.e. duo p due. ca.40.g. austrū p latus. bis. ca.41.c. circultū p circuitū. & duo p due. & faciē p facies. ca.43.d. duo p duorū. ca.45.c. imprimēt p oprimēt. & vltra p vltra. ca.45.f. acipietis p accipietis. ca. 45.f. qne p et. ca.46.c. viā que porte p viā porte. ca.46 f. coqnēt p coquīt. rer. ca.47.a. quā p quē. ca.47.b. qui p que. & bulientiū p bullientiū. ca.47.c. argumentū p additamentū. ca.47.d. hec pars p hāc partē bis. ca.48. b. mentietur p metietur. ca.48.d. iste p isti. & que p qui

Daniel.

Ca.2.b.qr nisi ꝑ nisi.ca.2.c. conconstituit ꝑ constituit. ca. 2.e. manifestaret ꝑ manifestarem. & cōminuti ꝑ comminuta. & eres ꝑ area.ca.2.f. conmixt ꝑ commixti.ca.2.g. constituit pro constituit. & babybylonis ꝑ babylonis . ca.3.b. ardentis ꝑ ardenti.ca.3.d. angnorum pro agnorum. & implcat ꝑ impleatur.ca.3.e. stuppa pro stupa. & maleolis pro malleolis.ca.3.f. benedicitete ꝑ benedicite. & deest omnis. ca.3.g. ſſimilis pro similis.ca.4.b. fructu ꝑ fructus. & ea pro eo.ca.4.c. conturbat ꝑ conturbet. ca.5.f. cun pro cum. ca. 5.f. ligneos pro ligneos.ca.6.c. astiterunt ꝑ obseruauerunt ca.7.d. deest. et. ca.7.e. alterus ascendentis & excutientis pro de altero ascendenti & excutienti. & regna pro reges. ca.10.d. alitus ꝑ halitus.ca.11.d. flatuant pro vt flatuant.ca 11.e. deest et.ca.11.g. terram ꝑ terra.ca.13.a. videbam ꝑ videbant.ca.13.g. vocanit pro vocauit. & inocentem ꝑ innocentē & interficis ꝑ interficies.ca.14.a. intrsecus ꝑ intrisecus & comedit ꝑ comedet. ca.14.b. ipsam ꝑ ipsum. & inspices pro inspiciens. & vel pro bel.ca.14.g. duo pro due.

Osee.

Ca.2.a. qui ꝑ que.ca.4.a. saguine ꝑ sanguinem.ca.5.a. nā q̄ ꝑ nanq̄.ca.5.d. epraim ꝑ ephraim.ca.6.a. renertamur ꝑ reuertamur.ca.6.b. quie pro quid.ca.7.b. cōmixtione pro commixtione.ca.7.c. quosi ꝑ quasi. & flamme pro flāma ca.8.a. semet ipsis ꝑ sibi-met ipsis.ca.8.d. ligtima ꝑ legitima.ca.9.b. eius pro eorum.ca.9.c. intrierint ꝑ nutrierint.

Ioel.

Ca.1.a proiis pro super hec. & brucho pro bruchus.ca.1.d. supereſt que.ca.iii.b. adducite pro accedite.

Amos.

Ca.5.a. adisciat ꝑ adiciet. ca.5.d. conmutationes pro commutationes.ca.5.g. salutaris ꝑ salutare.ca.6.c. hmnitas pro hinnitus. & semep ipsum ꝑ semet ipsum. ca.8.c. meridiei ꝑ meridie.

Abdias.

Ca.1.b. perscrutatus est ꝑ inuestigatus est. ca.1.f. absorbentur pro absorbebuntur.

Ionas.

Ca.4.c. factus pro factum.ca.4.a. constritatus est pro constritatus es.

Micheas.

Ca.1.c. sirenarum pro sirenum. & asq ꝑ absq.ca.3.d. hitatis ꝑ edificatis.ca.5.b. erunt ꝑ erit.ca.6.d. sybilū ꝑ sibilum ca.7.b. deo salutari pro dño saluatore. ca.7.c. semet ipsas pro semet ipsos.

Naum.

Ca.3.a. maleficotū pro maleficiorū.

Abachuc.

Ca.2.a. sustine pro expecta.ca.2.c. cogitasti ꝑ cogitasti.ca. 2.d. formuerunt pro formauerūt. & apidi pro lapidi. & sculptili pro sculptile.ca.3.a. erit pro stetit. & apropinquauerit pro appropinquauerint.

Sophonias.

Ca.2.c. acerruus pro aceruus.

Ageus.

Ca.1.c. exsuflaui pro exufflaui. ca.1.d. precepit pro misit. ca.2.c. arguentes pro arguebant. & facta pro facte.ca.2.d. ordes pro ordei.

Zacharias.

Ca.1.d. difundētur ꝑ diffundētur.ca.4.d. duo ꝑ due.ca.7.a probetas pro prophetas. & ii pro in.ca.8.c. vnusquiq; pro vnusquisq;.ca.9.b. sup veniat pro supueniet.ca.10.a. pluui am ti hyemalē pro pluuiā hyemalem. ca.12.b. semet ipsum pro semet ipam.ca.13.b. con pro cū.

Malachias.

Ca.1.a. dominus pro dicit. ca.1.b. meor pro meus. ca.1.c. offeretur pro offertur.

Errores translationis Beati hieronymi.

Esaias.

Capi.7.c. fruſectis pro fructetis.ca.14.g. extēte pro extēta.ca.16.c. videmiā pro vindemiā.ca.17.a. emarſceſcet ꝑ emarcescet.ca17.c. ſicur pro sicut.ca.18.a. papiri pro papyri.ca.37.e. erradicationē pro eradicationē.ca.37.g. angelus pro angelus. ca.38.a. tuis pro tui. ca.39.a. eis pro eis.ca.39.d. audi pro audi.ca.84.d. madata pro mandata.ca.54. hyuni pro hinni.ca.26.d. elegite pro eligite.

Hieremias.

In prologo. nōnulli pro nōnulla. ca.6.e. loginqua pro longinqua .ca.9.f. morticiuū pro morticiniū. ca.11.b. terra pro terra.ca.15.a. famen pro famem.ca.16.a. quí pro que.ca.17.d. habitores pro habitatores. ca.19.a. fuper ꝑ sup.ca.23.a. aquas pro quas. ca.26.b. loquerē pro loquētem.ca.26.c. heremiā pro hieremiā.ca.28.c. tathenā pro catenā.ca.19.c. fecerint pro fecerint. ca.33.d. semem pro semen.ca.40.a. cathenis pro catenis bis.ca.41.a. veſtiſti bus pro veſtibus.ca.42.c. ingrediatur pro ingrediantur ca.48.g. pupule pro populc.ca.49.c. munia pro menia. ca.49.g. cam pro eam.ca.51.a. no pro nō. ca.52.e. basſibus pro basibus.

Threni hieremie.

Capi.1.g. refocilarēt pro refocillarēt. ca.2.c. turriū pro turriū.ca.4.b. saphyro pro sapphiro.

Ezechiel.

Ca.2.a. ſgreſſus pro ingreſſus.ca.3.c. tranmigrationē ꝑ transmigrationē.ca.6.b. scientis pro scietis.ca.6.d. viuerſis pro vniuersis.ca.18.a. aceruā ꝑ acerbā. ca.19.a. cathenis pro catenis bis.ca.23.c. tyaras pro tiaras . ca.23.f. nūcius pro nuncios.ca.29.a. dices prodicēs. & ſquamis pro ſquāmis.ca.30.e. rubur pro robur.ca.31.d. codenſis pro cōdensis.ca.31.g. multitndo pro multitudo.ca.33.d. filli pro filii.ca.34.e. hyrcorū pro hircorū. ca.38.b. ethiopes ꝑ ethiopes.ca.40.b. orietalē pro orientalē.ca.40.c. ſecnudum pro secundū.ca.41.b. ſuperioria pro superiora.ca. 44.b. ſufficiat pro sufficiant.ca.45.a. longitutudinem pro longitudinē.

Daniel.

Capi.1.a. nabuhcodonoſor pro nabuchodonoſor.ca.1.b. anaie ꝑ ananie.ca.3.e. ſepexaltate ꝑ ſupexaltate ca.3.f. tenebres pro tenebre.ca.4.a. chadei pro chaldei. ca.5.g. numerabit ꝑ numerauit.ca.6.f. annulo pro anulo bis.ca. 10. d. alitus pro halitus.ca.11.d. viliſimus pro viliſſim9. ca.13.f. dimiſſit ꝑ dimisit.

Osee.

Ca.4.c. aſcenderis pro aſcendetis.ca.13.c. dirſumpā pro disrumpam.

Ioel.

Ca.3.a. ſydon pro sidon.

Ammos.

In prologo. zaharias pro zacharias.ca.1.d. pregnates ꝑ pregnātes. ca.9.b. vt pro et. ca.9.d. apropinquabit pro appropinquabit.

Abdias.

Ca.1.e. misit pro misit.

Ionas.

Ca.4.b. proptegeret pro protegeret

Micheas.

In prologo ſpiritufacto pro ſpiritusancto.ca.3.d. reſquieſcebāt pro requieſcebāt.

Naū.

Ca.1.b. deſolate pro desolati.

Abacuc.

In prologo. nabuchodoſor pro nabuchodonoſor. ca.2. b. conſurget pro consurgēt.ca.2.d. inquitas ꝑ iniquitas.

Aggeus.

Ca.2.c. manū ꝑ manuū.

Zacharias.

Ca.9.a. ſydon pro sidon.

Finis quarte partis.

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud.
Hospitium petri ⁊ pauli ter quinqz dierum.
Hamqz instrumentum vetus hebdoas innuit octo.
Ter nouā signatur.ter quinqz receptat vtrunqz.

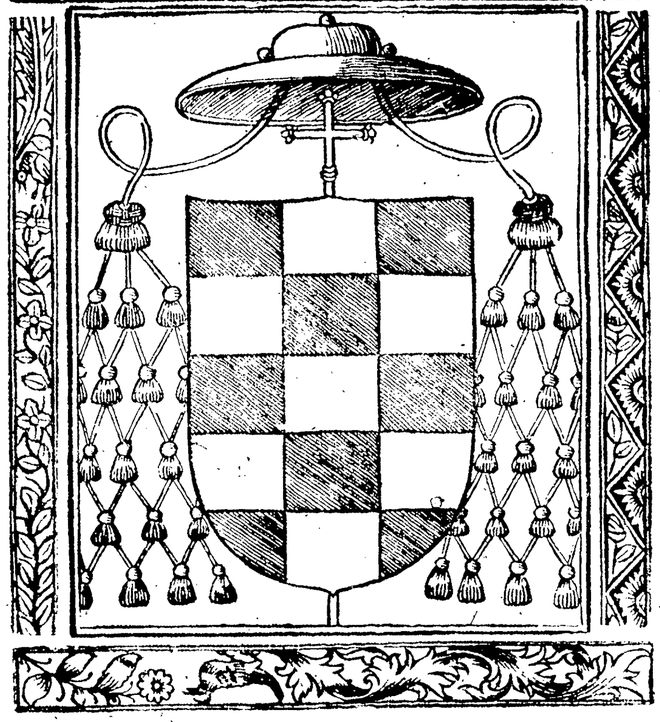

Nouum testamentum

grece ⁊ latine in academia complutensi nouiter impressum.

Hic vero sigillatim ⁊ per ordinem in toto opere continētur:hic studiose lector oculis tuis subijciuntur. Primū ois tibi occurret epla Eusebij pāphili ad carpianū de cōcordia quattuor euāgeliorū. Sequitur deinceps prologus hieronymi ad damasū pappā ⁊ alij eiusdē doctoris prologi. Post hec succedūt quattuor euāgelia greco sermōe cū latina bti hieronymi trāslatōe ex opposito. Deide sequūtur duo greci tractatus.alter de peregrinatiōe bti Pauli:⁊ euthalij diaconi alter de tpib⁹ pdicatiōis:⁊ martyrio eiusdē. Succedūt postea hypotheses siue argumēta theodorii doctoris greci eminētissimi in epl̄as bti pauli: ⁊ in epl̄as canonicas: ⁊ itē argūmenta alia in easdē alterius doctoris greci innominati. Post hec sequūtur epl̄e ipse bti Pauli:cū reliqs nouī testi opibus:oia cū interpretatione latina eiusdē beati hieronymi e regiōe. Deide subiūgitur vocabularīū grecū cōtinēs oēs dictiones totius noui testamenti ⁊ insuper sapientie ⁊ ecclīastici grece ⁊ latine cū brevissima quadā in initio ad grecas litteras introductiōe. Postremo loco libri claudunt interpretatiōes oim totius nouī testamenti vocabulorum que tam grecam quā hebraicā ⁊ chaldaicam sortita sunt etymologiā ab initio matthei vsqz ad finē Apocalypsis.

BIBLIOTHEK DER CANTONAL-LEHR-ANSTALT ZU ZÜRICH

Πρὸς Τοὺς ἐντευξομένους.

Ινα μὴ θαυμάσης ὦ σπουδαῖε φιλόλογε μὴ δὲ σχῇς πρὸς ἡμᾶς ἁπλῶς εἰ ἐν παρούσῃ τῆς μέας διαθήκης γραικοτυπώσει ἑτεροτρόπως ἢ ἐν τῆς παλαιᾶς τὰ στοιχεῖα μόνα ἄνευ τῶν πνευμάτων καὶ τῶν τόνων ἐντετυπωμένα ἐξεδόθη, προύργου μεμοιῆκαμεν τὴν τοῦ πράγματος τούτου αἰτίαν πᾶσιν κατὰ τὰ πρῶτα ἐμπεφανίσθαι. ἔστι δὲ καὶ τοιαύτη. τοὺς ἀρχαιοτάτους τῶν ἑλλήνων χωρὶς τούτων ἐν τοῖς χαρακτῆρσι κορυφῶν γράφειν εἰωισμένους, σαφέστερόν ἐστιν ἢ πολλῶν λεῖσθαι μαρτυριῶν. καὶ γὰρ ἁπλοῖ τοῦτο φανερῶς παλαιὰ τιμὰ κοὐκ ὀλίγα τῶν ἀντιγράφων, διὸν καλλιμάχου ποιήματα καὶ τὰ σιβύλλης ἔωσι, καὶ πεπαλαιωμέναι ἐν τῇ πόλει λίθων γλυφαὶ μόνοις ἁπλῶς γράμμασιν ἐγκεχαραγμέναι. ὥστε πάντως εἶναι πρόδηλον, ῥᾳβλίσκων τούτων καὶ κεραιῶν ὑπερθέσεις ἐν τῇ πρώτῃ ἐκείνῃ τῆς γλώττης ἑλληνικῆς γενεσιουργίᾳ μὴ ἐπιμενούσας, μήτε πρὸς ὁλόκληρον τῆς αὐτῆς φωνῆς τελειότητα πανταχόθεν συντετακυίας. ἐπειδὴ δὲ καὶ πᾶσαν τὴν μέαν διαθήκην τοῦ κατὰ ματθαῖον εὐαγγελίου καὶ τῆς πρὸς ἑβραίους ἐπιστολῆς δεόντων, ἑλληνικῇ ἀπ ἀρχῆς διαλέκτῳ ὥσπερ καὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐχρηματίσθη, συγγεγράφθαι πάντες ὁμολογοῦσιν, ἔδοξε καὶ ἡμῖν ἀρχαίαν ἐν αὐτῇ τῆς αὐτῆς γλώττης παλαιότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν ὁσίως διατηρεῖν, καὶ τὴν βίβλον ἄνευ ὀλιγοστοῦν ἐλαχίστων προσθηκῶν, ἀρχαίων γραφῶν λίκνῳ ἐκλιλάομαι. ὡς μὴ φαμῶμεν πρᾶγμα ὄντως διπτοὶ ἱερὸν καὶ ἀλεσίμους μεγαλοφροσύνης πλήρες κατ ἄλλοτρίας αὐτῶν προσεσπερβλημένας καὶ μέας ἐργασίας ἁμαιμστομῆσαι. πρὸς δὲ τούτοις εἰ ἀληθὲς λεκτέον ἐστίν, ἡ τῶν πνευμάτων καὶ τόνων ἔμβεια τοῖς ὁσονδήποτε ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς λόγοις γεγυμνασμένοις οὐδὲν πρόσκομμα ἐπιφέροιεν ἄν. λέγω δὲ πρὸς τὴν εἰλικρινῆ τῶν λεγομένων ἔμφασιν ἀμαφέρων, οὐ μὴν ἀλλὰ ἵνα μήτις ἀπορήσῃ ἐν ποίᾳ τῶν συλλαβῶν προσήκει τὸν τόνον ἐφαρμόζειν, ἁπλῆ μόνον ἔν ταῖς πολυσυλλάβοις λέξεσι κεραία προσηρτήθη. οὐ μέντοι τόνος αὐτὴ ἑλληνικὸς ὑπολαβέσθω, ἀλλὰ γραμμὴ ὀρθὴ καὶ σημεῖον ὑφοῦ ἀπευθύνοιτ ἂν ὁ φιλομαθής, ὥστε μὴ διαμαρτάνειν ποτὲ ἐν τῇ ἐκφορᾷ καὶ εὐρυθμία τῶν λέξεων. ἐν δὲ τῆς ἀρχαίας διαθήκης ἑλληνικῇ ἐκλόσει ὅτι αὐτὴ μετάφρασις πανταχοῦ ἀλλ οὐ πρωτοποίητος σύνταξις οὐκ ἔλαττόν τι ἐκ τῆς κοινῆς ἐν τῷ γράφειν συνηθείας ἢ ἀφαιρεῖν ἢ ἐναλλάξαι. ἐπεὶ δὲ οὐ τοῖς πολυμαθέσι μόνον ἀλλ ἅπασι καθόλου τοῖς περὶ τὴν ἁγίαν γραφὴν σχολάζουσι συντελεῖν ἡ βίβλος αὕτη πεφιλοτίμηται, ἑφ ἑκάστῃ τῶν λέξεων γραμματίδια ῥωμαϊκὰ κατὰ στοιχεῖον ἐπετέθη, ἃ ἐπιδείκνυει τὴν ἀμφοτέρων πρὸς τὰς ἑτέρας καταντικρὺ κειμένας ἐπάλληλον σύγκρισιν. ὅπως οὐδὲν ἢ πρὸς τὸ σφάλλεσθαι ἐμπόδιμον τοῖς μαθητιῶσι καὶ μήπω εἰς ἄκρον τῶν ἑλληνικῶν ἀφιγμένοις. ἔτι δὲ ἐπείπερ ἐγχωροῦσιν ἐνίοτε λέξεις ἑλληνικαὶ πολυσχιδεῖς λοκοῦσαι ἔχειν καὶ ἀμφιβόλους καὶ ἄλλας τιμὰς διχογνώμονας σημασίας, διὰ σπουδῆς ἡμῖν ἐγένετο σημειοῦν καὶ τοῦτο, ὑποκειμένης τῇ μῥωμαϊκῷ γράμματι λίθῳ ὑπὲρ τὴν ἑλληνικὴν καθεστηκότι λέξιν. καὶ ἵνα πανσώμεν προοιμιαζόμενοι, κακεῖνο τὸν φιλομαθῆ μὴ λανθανέτω, ὃν φαῦλα ἡμᾶς ὀνδὲ τυχόντα ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἐκτυπώσει ἐσχηκέναι ἀπιγράφα, ἀλλ ἀρχαιότατα καὶ καθόσον δι ὁμοτεχνίαν ἐπημορθωμένα. καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν παλαιότητα ὄντως ἀξιόπιστα, ὥστε μὴ πείθεσθαι αὐτοῖς, πρὸς δυσκόλου εἶναι τοπαράπαν καὶ βεβήλου. ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ὁ ἁγιώτατος ἐν χριστῷ πατὴρ καὶ κύριος ἡμῶν ὁ μέγιστος ἀρχιερεὺς λέων δέκατος τῇ ὁρμῇ ταύτῃ συλλαμβάνειν προθυμούμενος, ἐκ τῆς ἀποστολικῆς βιβλιοθήκης ἀγόμενα, ἔπεμψε πρὸς αἰλεσιμώτατον κύριον τῆς ἱσπανίας καρδηνάλιον, ὃν χορηγοῦντος καὶ κελεύσαντος τὸ παρὸν βιβλίον ἐτυπώσαμεν. ὑμεῖς δὲ οἱ τῆς ἁγιωτάτης ἐρῶντες θείου τοῦτο καὶ ἱερουργεῖν ἐντετυπωμένον μετὰ πάσης δέχεσθε προθυμίας, κὰν τοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν μιμηταὶ φανῆναι καὶ τοῖς ἔργοις γενέσθαι σπουδάζετε, ἴστε ὅτι ὀνδεμία ὑμῖν ἔτι πρόφασις λοιπὴ τὸ μὴ τῇ θεία γραφῇ συνομιλεῖν. οὐκέτι ἀντίγραφα διεφθαρμένα, οὐ μεταφράσεις ὕποπτοι, οὐκ ἀπορίαν τῆς ἀπογράφου φράσε

ως ἀπορεῖτε. Τὸ θέλημα μόνον τὸ ὑμέτερον καὶ προθυμίαν προσδεχόμεθα. Εἰς μὴ ὑπολειπούσης, ἁμαρτιρρήτως ἔστιν ὄντως. Τῆς γὰρ γλυκύτητος τῶν θείων λόγων γευσάμενοι, τὰς λοιπὰς τῶν ἐπιστημῶν μακρὰν χαίρειν ἐάσετε. ἐντυχεῖτε, καὶ τὸν καινουργισμὸν τῆς ἡμετέρας ἐργολαβίας μὴ ἐκφαυλίσητε.

Precedens Greca prefatiuncula in latinum versa.

Ad Lectorem.

EMireris aut vitio vertas o studiose lector q in hac noui testamenti greca editione a liter ꝯ in veteri nude tantum littere sine vllus aut spirituum aut tonorum notis impresse publicentur: operepretium visum est huius tibi rei rationem assignare. Ea enim huiusmodi est. Antiquissimos grecos ablaq; hisce fastigijs litterarum scripsitasse notius est: ꝯ vt sit multis argumẽtis comprobandum. Docent enim id aperte antiqua non pauca exemplaria: vt Callimachi poemata: nec non ꝛ Sibyllina carmina: ac preterea enaz marmorea monumenta vetustissima que rome adhuc visuntur nudis soluz characteribus incisa. Vt liquido constet huiusmodi virgularum apiculoq; suprascriptiones non in illa primeua grece lingue origine fuisse excogitatas: nec ad eius integritatem vlquequaq; pertinuisse. Cum igitur vniuersum nouum testamentum preter Euangelium Matthei ꝛ epistolaz ad Hebreos grece primum sicut a spiritu sancto dictatum est: scriptum esse constet: visum est priscam in eo lingue illius vetustatem maiestatemq; integram retinere: ac opus ipsum pretermissis etiam ipsis quibusuis minimis appendiculis ercussum ad imaginem antiquarum scripturarum publicare. Ne rei tam sancte authoritati ac venerande maiestati adiectitijs nouitijsq; rebus detrimentuz afferri videretur. Accedit q si verum fateri volumus: hic spirituum tonorumq; defectus nullum prorsus impedimentum ad rectam intelligentiaz afferre valet his qui aliquantum in greca eruditione promouerunt. Ceterum ne alicui dubium aliquod possit occurrere in qua videlicet syllaba accẽtum oporteat collocari: simplex tantum apex i polysyllabis dictionibus adiectus est: ꝛ is quidẽ nõ tanꝯ grecus accentus: sed tanꝯ notula signumq; quo dirigi possit lector ne in prolatione modulatione ve dictionum aliquando labatur. In veteris autem testamenti editione greca cum ea solũ translatio sit non originalis textus: non fuit consilium quicq; ex vulgari scribendi modo tollere aut immutare. Et q nõ doctis solum: sed omnibus in vniuersum sacrarũ litterarũ studiosis hoc opere cõsulendũ est: apposite sunt dictioni cuiq; litterule latine ordine alphabeti indicantes que dicto dictioni e regione respondeat: ne sit nouitijs ꝛ nondũ adhuc in grecis litteris proiectis errandi locus. Rursus cũ nonnulle dictiones grece multiplices siue equiuocas aut alias ambiguas significationes aliqñ habere videantur: libuit hoc etiã annotare pũcto suppositio litterule latine supra dictionez grecam collocate. Et vt prefatiũcule tandez huic modus imponatur: illud lectorẽ nõ lateat: nõ quenis exemplaria impressioni huic archetypa fuisse: sz antiquissima emẽdatissimaq;: ac tante preterea vetustatis: vt fidem eis abrogare nefas videatur. Que sctissimus in xp̃o pr̃ ꝛ dñs nr̃ Leo decimus pontifex maximus huic instituto fauere cupiẽs ex aplica bibliotheca educta misit ad Reuerendissimũ dñm Cardinalẽ hispanie: de cuius authoritate ꝛ mãdato hoc opus imprimi fecimus. Vos aũt litteraruz studiosi hoc diuinũ opus nouiter excussum alacri animo suscipite: et si christi Opt. Max. sectatores videri vultis ꝛ esse: nil tam restat qd causemini quominus sacrãm scripturã adeatis. Nõ mendosa exemplaria: non suspecte translationes: non inopia textus originalis: solum animus ꝛ propensio vestra expectatur. Que si non defuerit: fiet proculdubio vt litterarum diuinarum suauitatẽ degustantes reliqua studia omnia contemnatis. Valete ꝛ omnia boni consulite.

Εὐσέβιος καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Μιμούμενος μὲν ὁ ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγηνοχὼς, τὸ διὰ τεσσάρων μὴ τῶν καταλέλοιπεν εὐαγγελίων, τῷ κατὰ ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθεὶς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας εἰρμὸν τῶν τριῶν διαφθαρῆναι ὑσον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως. ἵνα δὲ σωζομένων καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν διόλου σωμάτος τε καὶ εἰρμοῦ, εἰλέσθαι ἔχοις τοὺς οἰκείους ἑκάστου εὐαγγελίου τόπους, ἐμοὶ κατὰ τῶν αὐτῶν μεθόδους φιλαληθῶς εἰπεῖν ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς εἰληφὼς ἀφορμὰς, καθ ἑτέραν μέθοδον καινόν τινα ἀριθμὸν διεχαράξασθαι τοὺς ὑποτεταγμένους, ὧν ὁμὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμὸς ἐν οἷς τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν οἱ τέσσαρες, ματθαῖος, μάρκος, λουκᾶς, ἰωάννης. ὁ δεύτερος ἐμῶ οἱ τρεῖς, ματθαῖος, μάρκος, λουκᾶς. ὁ τρίτος, ἐμῶ οἱ τρεῖς, ματθαῖος, λουκᾶς ἰωάννης. ὁ τέταρτος, ἐμῶ οἱ τρεῖς, ματθαῖος, μάρκος, ἰωάννης, ὁ πέμπτος ἐμῶ οἱ δύο, ματθαῖος, λουκᾶς. ὁ ἕκτος, ἐμῶ οἱ δύο, ματθαῖος, μάρκος. ὁ ἕβδομος ἐμῶ οἱ δύο, ματθαῖος, ἰωάννης. ὁ ὄγδοος ἐμῶ οἱ δύο, μάρκος, λουκᾶς. ὁ ἔμπτος ἐμῶ οἱ δύο, λουκᾶς, ἰωάννης. ὁ δέκατος, ἐμῶ ἕκαστος αὐτῶν περίτιμον ἰδίωσαμένην ἀπήγγειλεν. ἄυτη μὲν δὴ ἡ τῶν ὑποτεταγμένων καρόνων ὑπόθεσις. ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησις ἔστιν ἤδε. ἐφ ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων, ἀριθμὸς τις προκειται καταμέρος, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἶτα δεύτερον καὶ ἕκτον, καὶ καθεξῆς προιὼν διόλου μέχρι τοῦ τέλους τῶν βιβλίων. καθέκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημείωσις προκειται διὰ τοῦ λαχᾶ, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα καρόνων κείμενος ἀριθμὸς τυγχάνει. εἰ μὲν ἄλφα, δῆλον ὡς ἐν τῷ πρώτῳ. εἰ δὲ βῆτα, ἐν τῷ δευτέρῳ. καὶ ὄντως μέχρι τῶν δέκα. εἰ δὲ ἁμαρτύρας ἐν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὁποῖον δήποτε βουληθείης ἐπιστῆναι τιμῶ ὧν βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γνῶναι τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν καὶ τοὺς οἰκείους ἑκάστου τόπους εὑρεῖν ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν μεθόδους, ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμὸν, ἐπιζητήσας τὲ αὐτὸν ἔνδον ἐν τῷ καρόνι ὃν ἡ τοῦ λαχᾶ ὑποσημείωσις ὑποβέβληκεν, ἔισηι μὲν ἐνθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ καρόνος ὑπογραφῶν ἐπόσοι τὲ καὶ τίνες περὶ οὗ ζητεῖς εἰρήκασιν. ἐπιστήσας τὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ καρόνι ὧ ἐπέχεις ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας δὲ αὐτοὺς ἔνδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας αὐτοὺς εὑρήσεις. ἔρρωσο ἐν κυρίῳ.

Incipit epistola beati Hieronymi ad Damasum pappam in quattuor euangelistas.

Beatissimo pape Damaso Hieronymꝰ. Nouuz opꝰ me facere cogis ex veteri: vt post exemplaria scripturarum toto orbe dispersa quasi quidam arbiter sedeaz: z quia inter se variant: que sint illa que cum greca consentiãt veritate decernam. Pius labor: sed periculosa presumptio: iudicare de ceteris ipsũ ab omnibus iudicandum: senis mutare linguã z canescentem mundum ad initia retrahere parvulorum. Quis enim doctus pariter vel indoctus: cum in manus volumen assumpserit: z a saltua quam semel imbibit viderit discrepare quod lectitat: non statim crumpat in vocez me falsariuz me clamans esse sacrilegum: qui audeaz aliquid in veteribus libris addere mutare corrigere. Aduersus quam inuidiam duplex causa me consolatur: quod z tu qui summus sacerdos es fieri iubes: z verum non esse quod variat etiam maledicorum testimonio comprobatur. Si enim latinis exemplaribus fides est adhibenda: respondeant quibus tot sunt exẽplaria pene quot codices. Sin autem veritas est querenda de pluribus: cur nõ ad grecam originem reuertentes ea que vel a viciosis interpretibus male edita: vel a presumptoribus imperitis emẽdata peruersius: vel a librarijs dormitantibus aut addita sunt aut mutata: corrigimus. Neqz vero ego de veteri disputo testamento: quod a septuaginta senioribus in grecam linguam versum tertio gradu ad nos vsqz peruenit. Non quero quid aq̃la: quid symmachus sapiant: quare theodotiõ inter nouos z veteres medius incedat. Sit illa vera interpretatio: quam apostoli probauerunt. De nouo nunc loquor testamento: quod grecum esse non dubium est: excepto apostolo matheo: qui primus in iudea euangeliũ christi hebraicis litteris edidit. Hoc certe cũ in nostro sermone discordat z diuersos ritulorum tramites ducit: vno de fonte querendus est. Pretermitto eos codices quos a lucião z hesitio nuncupatos paucorum hominum asserit peruersa contẽtio: quibus vtiqz nec in veteri instrumento post septuaginta interpretes emendare quid licuit: nec in nouo profuit emẽdasse: cum multarum gentium linguis scriptura ante trãslata doceat falsa esse que addita sunt. Igitur hec pñs prefatiuncula pollicetur quattuor tantum euangelia: quorum ordo est iste. Matheus. Marcus. Lucas. Johãnes codicum grecorum emendata collatione sed veterum: que nẽ multuz a lectionis latine cõsuetudine discreparent: ita calamo imperauimus vt bis tantum que sensũ videbantur mutare correctis: reliqua manere pateremur vt fuerant. Canones quoqz quos Eusebius cesariensis epus alexandrinuz secutus Ammonium in decem numeros ordinauit: sicut in greco habẽtur expressimus. Quod si quis de curiosis voluerit nosse que in euangelijs vel eadem vel vicina vel sola sint: eorum distinctione cognoscet. Magnus si quidem hic in nostris codicibus error inoleuit: duz quod in eadem re alius euangelista plus dixit: in alio quia minus putauerunt addiderunt: vel dum eundem sensum alius aliter expressit: ille qui vnum e quattuor primum legerat: ad eius exemplaz ceteros quoqz estimauerit emendandos. Vnde accidit vt apud nos mixta sint ola z in Marco plura luce atqz matthei. Rursuz in matthco plura iohannis z marci: z in ceteris reliquorum que in alijs propria sunt inueniantur. Cum itaqz canones legeris qui subiecti sũt: confusionis errore sublato: z similia omnium scies: z singulis sua queqz restitues. In canone primo cõcordãt quattuor: matheus marcus lucas iohannes. In secundo tres matheus marcus lucas. In tertio tres: matheus lucas iohãnes. In quarto tres matheus marcus iohãnes. In quinto duo: matheus lucas. In sexto duo: matheꝰ marcus. In septimo duo: matheus iohannes. In octauo duo: lucas marcꝰ. In nono duo: Lucas iohãnes. In decimo: propria vnusquisqz que non habẽtur in alijs ediderũt. Singulis vero euãgelijs ab vno incipiens vsqz ad finem librorũ dispar numerus accrescit. Hic nigro colore prescriptus sub se habet alium ex minio discolorem numerum qui ad decez vsqz procedẽs indicat prior numerus in quo sit canone reqrendus. Cum ergo aperto codice (verbi gratia) illud siue illud capitulum scire volueris cuius canonis sit: statim ex subiecto numero doceberis: z recurrens ad principia in quibus canonum est distincta congeries: eodemqz statim canone et titulo frontis inuento: illum quem querebas numerum eiusdem euangelij qui z ipse ex inscriptione signatur inuenies: atque e vicino ceterorum tramitibus in

spectis: quos numeros e regione habeant adnotabis: z cuz scieris: recurres ad volumia singulorum: z sine mora repertis numeris quos ante signaueras reperies z loca in quibus vel eadem vel vicina dixerunt. Opto vt in christo valeas z memineris mei pappa btissime.

Incipit alius prologus.

Plures fuisse q̃ euangelia scripserunt: Lucas euãgelista testatur dicens. Quoniamquidem multi conati sunt ordinare narrationem rerum que in nobis complete sunt: sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt ser monem: z ministrauerũt ei: z perseuerantia vsqz ad presens tempus monimenta declarant que a diuersis auctoribus edita diuersarũ heresum fuere principia: vt est illud iurta egyptios z Thomam z Matthiam z Bartholomeum: duodecim quoqz apostolorum z basilidis atqz appollinis ac reliquoruz: quos enumerare longissimum est: cum hec tantum in presentiarum necesse sit dicere: extitisse quosdam qui sine spiritu z gratia dei conati sũt magis ordinare narrationem: quam historie texere veritatez. Quibus iure potest illud propheticum coaptari. Ve qui prophetant de corde suo: qui ambulant post spiritum suum: qui dicunt hec dicit dominus z dominus non misit eos. De quibus z saluator in euangelio iohannis loquitur. Omnes q̃ ante me venerũt fures fuerunt z latrones. Qui venerunt non qui missi sunt. Ipse enim ait. Vemebãt z ego non mittebam eos. In uementibus presumptio temeritatis: in missis obsequium seruitutis est. Ecclesia autez que domini voce supra petram fundata est: quaz introduxit rex in cubiculum suum: z ad quaz per foramen descensionis occulte misit manum suam similis damule hinnuloqz ceruorum: quatuor flumina paradisi instar eructans quattuor z angulos z annulos habet per quos quasi arca testamẽti z custos legis domini lignis mobilibus vehitur. Primus omnium matheus est publicanus cognomento leui qui euangelium in iudea hebreo sermone edidit: ob eorum vel maxime causam qui in iesum crediderant ex iudeis: z nequaq̃ legis vmbra secedente euangelij veritatem seruabant. Secundus marcꝰ interpres apostoli petri: z alexandrine ecclesie primus episcopus: qui dominum quidem saluatorem ipse nõ vidit: sed ea que audierat magistrum predicantem iurta fidem magis gestorum narrauit q̃ ordinem. Tertius Lucas medicus natione syrus antiocensis cuius laus in euangelio: qui z ipse discipulus apostoli pauli in achaie bythinieqz partibus volumen condidit: quedam altius repetens et vt ipse in prohemio cõfitetur audita magis q̃ visa describens. Ultimus iohannes apostolus z euangelista quem iesus amauit plurimuz: qui super pectus domini recumbens pectissima doctrinarum fluenta potauit: z qui solus de cruce meruit audire. Ecce mater tua. Is cuz esset in asia: et iam tunc hereticoruz semina pullularent cherinthi z hebionis z ceterorum qui negant christum in carne veuisse: quos z ipse in epistola tua antichristos vocat: z apostolus paulus frequẽter percurit: coactꝰ est ab omnibus pene tũc asie episcopis z multarum ecclesiarum legationibus de diuinitate saluatoris altius scribere: z ad ipsuz (vt ita dicam) dei verbuz non tam audaci q̃ felici temeritate prorumpere: vt ecclesiastica narrat historia cum a fratribus cogeretur vt scriberet: ita facturum se respondisse si indicto ieiunio in cõmune omnes deum deprecarẽtur. Quo expleto: reuelatõe saturatus in illud prohemium celo veniens eructauit. In principio erat verbuz: z verbuz erat apud deum: z deus erat verbuz: hoc erat in principio apud deum. Hec igitur quattuor euãgelia multo ante predicta ezechielis quoqz volumẽ probat: in quo prima visio ita contexitur. Et in medio similitudo quatuor animaliuz z vultus eoruz. Facies hominis z facies leonis z facies vituli z facies aquile. Prima hominis facies matheum significat qui quasi de homine exorsus est scribere. Liber generationis Jesu christi filij dauid filij abraã. Secunda marcũ in quo vox leonis in deserto rugientis auditur. Vox clamantis in deserto parate viaz domini rectas facite semitas eius. Tertia vitulu: que euangelistam lucã a zacharia sacerdote sumptisse initium prefigurat. Quarta iohannez euangelistaz: qui assumptis pennis aquile z ad altiora festinãs de verbo dei disputat. Cetera que sequũtur in eundem sensum proficiunt. Erura eorum recta z pennati pedes: z quocũqz spiritus ibat ibant z non reuertebãtur: z dorsa eorum plena oculis: z scintille ac lãpades in medio discurrẽtes: z rota in rota: et in singulis q̃tuor facies. Vnde z apocalypsis iohãnis post expositionẽ viginti quattuor seniorꝫ qui tenentes citharas z phialas adorantes agnuz dei: introducit fulgura atqz tonitrua: z septez spi-

ritus discurrentes et mare vitreum ꝛ quattuor animalia plena oculis dicēs. Animal primū simile leoni ꝛ secundum simile vitulo ꝛ tertium simile hominī ꝛ quartum simile aquile volanti. Et post paululum. Plena inquit erant oculis ꝛ requiem non habebant die ac nocte dicentia. Sanctus sanctus sanctus dominus deus omnipotens: qui erat ꝛ qui est ꝛ quiventurus est. Quibus cunctis perspicue ostenditur quatuor debere tantum euangelia suscipi ꝛ oēs apocryphorum nenias mortuis magis hereticis ꝙ ecclesiasticis viuis canēdas.

Sequitur prologus in Matthēum.

Matthēus cum primo predicasset euangelium in iudea: volens transire ad gentes primo euangelium scripsit hebraice: quod fratribus a quibus ibat ad memoriam reliquit. Sicut enim necesse fuit ad confirmationem fidei euangelium predicari: sic ꝛ contra hereticos scribi. Cum autem plures euangelium scripserint: quattuor tantum habent autoritatis testimoniuz: quia per quattuor mundi partes fidem nūciant trinitatis: ꝛ sūt quasi quattuor rote in quadriga domini que vehit eum per predicationez euāgelij: ꝛ genus humanum quadrifida morte peremptum eorum erat predicatione vnificanduz. Unde ꝛ aliorum euangelia decidērūt nec recepta sunt: quia nolebant prefinitum numerum cassari propter virtutem sacramenti. Designantur etiam euangeliste quattuor figuris que non sunt deceptorie: sed iocundi mysterij sibi conscie. Matthēus in homine intelligitur: quia circa humanitatem christi principaliter imorātur. Marcus in leōe: qz agit de resurrectione. Lucas in vitulo: agens de sacerdotio. Johannes in aquila scribens sacramēta diuinitatis. Christus vero quem describūt homo fuit de virgine natus. Uitulus in immolatione. Leo in resurrectione. Aquila in ascensione. Uel in homine humanitas. In vitulo sacerdotium. In leone regnum. In aquila exprimitur diuinitatis sacramentum.

Explicit prologus.

Incipit argumentum in euangelium ſc̄z Matthēum.

Matthēus ex iudea sicut in ordine primus ponitur: ita euangelium in iudea primus scripsit: cuius vocatio ad dominum ex publicanis actibus fuit: duorū in generatione christi principia presumēs: vnius cuius prima circumcisio in carne: alterius cuius ꝑm cor electio fuit. Ex vtrisqz enim patribus christus. Sicqz quaterdenario numero triformiter posito principium a crēdendi fide in electionis tempus porrigēs ꝛ ex electione vsqz in translmigrationis diem dirigens atqz a translmigrationis die vsqz in xp̄m definiens: decursam aduentus domini ostendit generationez: vt numero satisfaciens ꝛ tempori ꝛ se quid esset ostenderet: ꝛ dei in se opus monstrans etiam in his quorum genus ponit: xp̄i operantis a principio testimonium non negaret. Quarum omnium rerum tempus ordo numerus dispositio vel ratio qō fidei necessarium est: deus christus est: qui factus est ex muliere: factus sub lege: natus ex virgine: passus in carne: omnia in cruce fixit: vt triumphans ea in semetipso resurgens in corpore: ꝛ patris nomen in patribus filio: ꝛ filij nomen patri restituens in filijs: sine principio sine fine: ostendens vnum se cum patre esse qz vnus est. In quo euangelio vtile est desiderantibus deum sic prima vel media vel perfecta cognoscere: vt ꝛ vocationem apostoli ꝛ opus euangelij et dilectionem dei in carne nascentis per vniuersa legentes intelligant: atqz id in eo in quo reprehensi sunt ꝛ apprehendere appetunt: recognoscant. Nobis enim in hoc studio argumenti fuit: et fidem facte rei tradere ꝛ operātis dei intelligendam diligenter esse dispositionem a querentibus non tacere.

Explicit argumentum.

Το κατά ματθαίον άγιον ευαγγέλιον. Cap. i.

ιβλος γενέσεως ιησού χριστού υιού δαυίδ υιού αβραάμ. αβραάμ εγέννησε τον ισαάκ. ισαάκ δε εγέννησε τον ιακωβ. ιακωβ δε εγεννησε τον ιούδαν και τους αδελφούς αυτού. ιούδας δε εγεννησε τον φαρες και τον ζαρά εκ της θαμαρ. φαρες δε εγέννησε τον εσρωμ. εσρωμ δε εγεννησε τον αραμ. αράμ δε εγέννησε τον αμιναδάβ. αμιναδάβ δε εγεννησε τον ναασσών. ναασσών δε εγέννησε τον σαλμων. σαλμων δε εγεννησε τον βοόζ εκ της ραχάβ. βοόζ δε εγέννησε τον ωβήδ εκ της ρούθ. ωβήδ δε εγεννησε τον ιεσσαί. ιεσσαί δε εγέννησε τον δαυίδ τον βασιλέα. δαυίδ δε ο βασιλεύς εγέννησε τον σολομώνα εκ της του ουρίου. σολομών δε εγέννησε τον roboam. roboam δε εγέννησε τον αβιά. αβιά δε εγέννησε τον ασά. ασά δε εγέννησε τον ιωσαφάτ. ιωσαφάτ δε εγέννησε τον ιωράμ. ιωράμ δε εγέννησε τον οζίαν. οζίας δε εγέννησε τον ιωαθαμ. ιωάθαμ δε εγέννησε τον άχαζ. άχαζ δε εγέννησε τον εζεκίαν. εζεκίας δε εγέννησε τον μανασσή. μανασσής δε εγέννησε τον αμών. αμών δε εγέννησε τον ιωσίαν. ιωσίας δε εγέννησε τον ιεχονίαν και τους αδελφούς αυτού επί της μετοικεσίας βαβυλωνος. μετά δε την μετοικεσίαν βαβυλωνος ιεχονίας εγέννησε τον σαλαθιήλ. σαλαθιήλ δε εγέννησε τον ζοροβάβελ. ζοροβάβελ δε εγέννησε τον αβιούδ. αβιούδ δε εγέννησε τον ελιακείμ. ελιακείμ δε εγέννησε τον αζώρ. αζώρ δε εγέννησε τον σαδωκ. σαδωκ δε εγέννησε τον αχείμ. αχείμ δε εγέννησε τον ελιούδ. ελιούδ δε εγέννησε τον ελεάζαρ. ελεάζαρ δε εγέννησε τον ματθάμ. ματθάμ δε εγέννησε τον ιακώβ. ιακώβ δε εγέννησε τον ιωσήφ τον άνδρα μαρίας. εξ ης εγεννήθη ιησούς ο λεγόμενος χριστός. πάσαι ουν αι γενεαί από αβραάμ εως δαυίδ γενεαί δεκατεσσαρες. και από δαυίδ εως της μετοικεσίας βαβυλώνος, γενεαί δεκατέσσαρες. και από της μετοικεσίας βαβυλώνος εως του χριστού, γενεαί δεκατέσσαρες. του δε ιησού χριστού η γέννησις ούτως ην. μνηστευθείσης γαρ της μητρός αυτού μαρίας τω ιωσήφ, πριν η συνελθείν αυτούς, ευρέθη εν γαστρί εχουσα εκ πνεύματος αγίου. ιωσήφ δε ο ανήρ αυτής δίκαιος ων, και μη θέλων αυτήν παραδειγματίσαι, εβουλήθη λάθρα απολύσαι αυτήν. Ταύτα δε αυτού ενθυμηθέντος, ιδού άγγελος κυρίου κατ όναρ εφάνη αυτώ λέγων. ιω

Euangelium scōm Matthēū. Cap. i.

Liber ghatiōis ihesu christi filij dauid filij abraā. Abraā genuit ysaac. Ysaac autē genuit iacob. Iacob autē genuit iudam et fratres eius. Judas autem genuit phares et zaram de thamar. Phares autē genuit esrō. Esrō autē genuit aram. Aram autem genuit aminadab. Aminadab autē genuit naason. Naason autē genuit salmon. Salmon autē genuit booz de raab. Booz autez genuit obeth ex ruth. Obeth autez genuit iesse. Jesse autem genuit dauid regem. Dauid autem rex genuit salomonem de ea que fuit vrie. Salomō autē genuit roboā. Roboam autez genuit abiam. Abia autē genuit asa. Asa autem genuit iosaphat. Josaphat autē genuit ioram. Joram autē genuit ozian. Ozias autem genuit ioathā. Joathā autē genuit achaz. Achaz autē genuit ezechiam. Ezechias autē genuit manassen. Manasses autē genuit amō. Amō autē genuit iosiā. Josias autē genuit iechoniam et fratres eius in trāsmigratione babylonis. Et postq̄ trāsmigrationē babylōis iechonias genuit salathiel. Salathiel autem genuit zorobabel. Zorobabel autem genuit abiud. Abiud autem genuit eliachim. Eliachim autē genuit azor. Azor autē genuit sadoch. Sadoch autē genuit achim. Achim autez genuit eliud. Eliud autē genuit eleazar. Eleazar autē genuit mathan. Mathan autē genuit iacob. Jacob autem genuit Joseph virum marie: de qua natus est iesus qui vocat xp̄s. Oēs itaqz generationes ab abraā vsqz ad dō: generationes xiiii. et a dauid vsqz ad trāsmigrationē babylonis: generationes xiiii. et a trāsmigratione babylonis vsqz ad xp̄m: generationes xiiii. Christi autem generatio sic erat. Cum esset desponsata mater eius maria ioseph: ante qz conuenirent: inuenta est in vtero habens de spiritu sancto. Joseph autem vir eius cum esset iustus: et nollet eā traducere: voluit occulte dimittere eam. Hec autē eo cogitante: ecce angel⁹ dñi apparuit in somnis ioseph dicēs. Jo

A Luce. 3.c. Johan. 1.a. Beñ. 21 a. Prah. a. 1.b Beñ. 5.d. Beñ 29. g. Beñ. 38. g.

Ruth. 4.d.

1. Para. 2 a 2. reg. 12. f. 1. Par. 3.b 3. reg. 11. g. 1. Par. 3.b

B

C

Luce. 1.a

D

σήφ υιός Δαυίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν
μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου. τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ
γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. τέξε-
ται δὲ υἱόν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ἰησοῦν. αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. τοῦτο δὲ ὅλον
γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ
κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος. ἰδοὺ
ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται
υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐμμα
νουήλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον μεθ ἡμῶν ὁ
θεός. διεγερθεὶς δὲ ὁ ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπ-
νου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγε
λος κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐ-
τοῦ. καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτε
κε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον. καὶ ἐκά
λεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν. Cap.2.

Τοῦ δὲ ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν βηθλεὲμ τῆς
ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις ἡρῴδου τοῦ βασ.
λέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγέ
νοντο εἰς ἱεροσόλυμα λέγοντες. ποῦ ἐστὶν
ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. εἴδομεν
γὰρ τὸν ἀστέρα αὐτοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ
ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ἀκούσας δὲ
ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα ἱε
ροσόλυμα μετ αὐτοῦ. καὶ συναγαγὼν πάν
τας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λα
οῦ, ἐπυνθάνετο παρ αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς
γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ. ἐν βηθλεὲμ
τῆς ἰουδαίας. οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ
τοῦ προφήτου. καὶ σὺ βηθλεὲμ γῆ ἰούδα
οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν ἰού
δα. ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅς
τις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ. τότε
ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠ
κρίβωσεν παρ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαιν
μένου ἀστέρος. καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς βη
θλεέμ, εἶπε. πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε
περὶ τοῦ παιδίου. ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγ
γείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνή-
σω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως,
ἐπορεύθησαν. καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον
ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλ-
θὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. ἰδόντες
δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην
σφόδρα. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον
τὸ παιδίον μετὰ μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ.
καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ α-
νοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγ
καν αὐτῷ δῶρα. χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ
σμύρναν. καὶ χρηματισθέντες κατ ὄναρ μὴ
ἀνακάμψαι πρὸς ἡρῴδην, διὰ ἄλλης ὁδοῦ
ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. καὶ ἀνα-χω

seph fili dauid: noli timere accipere ma
riã coniugẽ tuã. Quod enim in ea
natus est de spiritu sancto est. Pariet
autem filium et vocabis nomen eius
ihesus. Ipse enim saluũ faciet pplm suũ
a peccatis eorum. Hoc autem totum
factũ est: vt adimpleret quod dictũ est a
dño per prophetam dicentem. Ecce Esaie. 7.a.
virgo in vtero habebit: et pariet
filiũ: et vocabunt nomẽ eius Emanuel:
quod est interpretatum nobiscum
deus. Exurgens aũt ioseph a somno:
fecit sicut precepit ei angelus
domini: et accepit coniugem suam.
Et nõ cognoscebat eã: donec peperit
filium suum primogenitum: et vocauit
nomen eius ihesum. Cap.2.

Cum ergo natꝰ eẽt ihesus in bethlee A
iudee in diebus herodis regis: ec
ce magi ab oriente venerunt dicen
tes. Vbi est
qui natus est rex iudeorum. Vidimus
enim stellam eius in oriente et
venimus adorare eum. Audiens aũtẽ h. Acninus pri tpis.
herodes rex turbatus est: et omis hiero-
solyma cum illo. Et congregãs omnes
principes sacerdotum et scribas populi:
sciscitabatur ab eis vbi christus
nascerẽt. At illi dixerũt ei. In bethle Johan. 7.f.
em iudee. Sic enim scriptum est per
prophetã. Et tu bethleem terra iuda: Michee. 5.a
nequaq̃ minima es in principib iuda.
Ex te enim exiet dux qui
regat populũ meum israel. Tunc
herodes clã vocauit magis: diligẽter di
dicit ab eis tempus
bethlee
stelle q apparuit eis. Et mittẽs illos in
dixit. Ite et interrogate diligenter
de puero: et cum inueneritis renunciate
mihi: vt et ego veniens adorem
eum. Qui cum audissent regem:
abierunt. Et ecce stella quam viderãt
in oriẽte: ãnecdebat eos vsq̃dũ veniens
staret supra vbi erat puer. Videntes B
autez stellam: gauisi sũt gaudio magno Luc. 11.d.
valde. Et intrantes domũ inuenerunt
puerum cum maria matre eius: et
procidentes adorauerũt eũ: et apertis
thesauris suis obtulerunt
ei munera: aurum thus et
myrrhã. Et respõso accepto in somnis ne C
redirẽt ad herodem: per aliam viam
reuersi sunt in regionẽ suam. Qui cuz

ρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρί-
ου φαίνεται κατόναρ τῷ ἰωσὴφ, λέγων. ἐ-
γερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέ
ρα αὐτοῦ, καὶ φεύγε εἰς αἴγυπτον, καὶ ἴσθι
ἐκεῖ, ἕως ἂν εἴπω σοι. μέλλει γὰρ ἡρῴδης
ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ὁ
δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς
αἴγυπτον. καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς ἡ-
ρῴδου. ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ κυ
ρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος. ἐξ αἰγύ
πτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. Τότε ἡρῴδης ἰ-
δὼν ὅτι ἐμπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώ
θη λίαν. καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς
παῖδας τοὺς ἐν βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω,
κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν
μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ ἱερε
μίου τοῦ προφήτου λέγοντος. φωνὴ ἐν ρα
μὰ ἠκούσθη. θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀλυρ
μὸς πολύς. ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐ-
τῆς. καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ
εἰσί. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ ἡρῴδου, ἰδοὺ
ἄγγελος κυρίου κατ ὄναρ φαίνεται τῷ ἰω
σὴφ ἐν αἰγύπτῳ λέγων. ἐγερθεὶς παράλα-
βε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
πορευου εἰς γῆν ἰσραήλ. τεθνήκασι γὰρ οἱ
ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐ
γερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέ-
ρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν ἰσραήλ. ἀκού
σας δὲ ὅτι ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς ἰου
δαίας ἀντὶ ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφο
βήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. χρηματισθεὶς δὲ κατ ὄ-
ναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς γαλιλαί-
ας. καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομέ
νην ναζαρέτ. ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
τῶν προφητῶν, ὅτι ναζωραῖος κλη θή-
σεται. Cap.3.

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνε- A
ται ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν
τῇ ἐρήμῳ τῆς ἰουδαίας καὶ λέγων. μετανο
εἶτε. ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ ἡσαΐου τοῦ
προφήτου λέγοντος. φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
ἐρήμῳ. ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθεί
ας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ὁ
ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τρι-
χῶν καμήλου. καὶ ζώνην δερματίνην περὶ
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀ-
κρίδες καὶ μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο
πρὸς αὐτὸν, ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἰου-
δαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ ἰορδάνου,
καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰορδάνῃ ὑπ αὐτοῦ,

receſſiſſent: ecce angelus domini
apparuit in ſomnis ioſeph: dicẽs. Surge
et accipe puerum et matrem eius
et fuge in egyptum: et eſto ibi
vſq̃ dũ dicã tibi. Futurus
rat puer ad pdẽdũ eũ. Qui herodes
conſurgens accepit puerum et matrem eius nocte: et receſſit in
egyptũ. Et erat ibi vſq̃ ad obitũ hero
dis: vt adimpleret qđ dictum eſt a dño
no per prophetam dicentem. Ex egy Oſee. 11.a.
pto vocaui filiũ meũ. Tũc herodes vi
dens quoniã illuſus eſſet a magis irat
eſt valde: et mittens occidit omnes
pueros qui erãt in bethleẽ et in oĩnibus
finibus eius a bimatu et infra: ſcdm
tẽpus qđ exquiſierat a hieremiã
magis. Tũc adipleta eſt qđ dictũ eẽ p
prophetam dicentem. Vox in rama Hiere. 31.g.
audita eſt: ploratus et vlulatus Ebremias
multus: rachel plorans filios ſuos
et noluit conſolari quia non
ſunt. Defuncto autem herode: ecce
angelus dñi apparuit in ſomnis ioſeph
in egypto dicens. Surge et accipe
puerum et matrem eius: et
vade in terrã iſrael. Defuncti ſũt enim
qui querebãt animam pueri. Qui conſur-
gens accepit puerum et matrem
eius: et venit in terrã iſrael. Audiens
aũt q archelaus regnaret in iudea
pro herode patre ſuo timuit
illo ire: et admonitus in ſomnis
ſeceſſit in partes galilee. Et
veniens habitauit in ciuitate q vo
catur nazareth: vt adimpleretur qđ dictũ eſt p
prophetas: quoniam nazareus vocabi-
tur. Cap.3.

In diebus autem illis venit A
iohannes baptiſta predicans in
deſerto iudee et dicens. Penitẽ
agite: Luce. 3.a.
appropinquauit enim regnum celorum. Johan. 1.b:
Hic eſt enim de quo dictum eſt p iſaiã
prophetam dicentez. Vox clamãtis in Eſa. 40.a.
deſerto parate viam dñi: rectas Marci. 1.a
facite ſemitas eius. Ipſe autem Johan. 1.c
iohannes habebat veſtimentũ de pilis
cameloti et zonã pelliceam circa
lumbos ſuos. Eſca autem eius erat lo
cuſte et mel ſilueſtre. Tunc exibat
ad eum hieroſolyma et omnis iudea
et omnis regio circa iordanem: B
et baptizabantur ab eo in iordane Luce. 3.b.
Johan. 3.c.

εξομολογούμενοι τας αμαρτίας αυτών. ιο λών δε πολλούς των φαρισαίων και σαλ λουκαίων ερχομένους επί το βάπτισμα αυ τού, είπεν αυτοίς. γεννήματα εχιδνών τις υπέδειξεν ύμιν φυγείν από της μελλούσης οργής. ποιήσατε ουν καρπόν άξιον της μετανοίας. και μη δόξητε λέγειν εν εαυ τοίς πατέρα έχομεν τον αβραάμ. λέγω γαρ υμίν ότι δύναται ο θεός εκ των λίθων τούτων εγείραι τέκνα τω αβραάμ. ήδη δε και η αξίνη προς την ρίζαν των δένδρων κείται. πάν ουν δένδρον μη ποιούν καρ πόν καλόν, εκκόπτεται και εις πυρ βάλ λεται. εγώ μεν βαπτίζω υμάς εν ύδα τι εις μετάνοιαν ο δε οπίσω μου ερχόμε νος ισχυρότερος μου εστίν. ου ουκ ειμί ικα νός τα υποδήματα βαστάσαι. αυτός υμάς βαπτίσει εν πνεύματι αγίω. ου το πτύον εν τη χειρί αυτού. και διακαθαριεί την άλωνα αυτού. και συνάξει τον σίτον αυτού εις την αποθήκην. το δε άχυρον κατακαύσει πυρί ασβέστω. τότε παραγίνεται ο ιησούς από της γαλιλαίας επί τον ιορδάνην προς τον ιωάννην του βαπτισθήναι υπ αυτού. ο δε ιωάννης διεκώλυεν αυτόν λέγων. εγώ χρείαν έχω υπό σου βαπτισθήναι, και συ έρχη προς με. αποκριθείς δε ο ιησούς είπε πρός αυτόν. άφες άρτι. ούτω γαρ πρέ πον εστίν ημίν πληρώσαι πάσαν δικαιοσύ νην. τότε αφίησιν αυτόν. και βαπτισθείς ο ιησούς, ανέβη ευθύς από του ύδατος. και ιδού ανεώχθησαν αυτώ οι ουρανοί. και εί δε το πνεύμα του θεού καταβαίνον ωσεί πε ριστεράν, και ερχόμενον επ αυτόν. και ιδού φωνή εκ των ουρανών λέγουσα. ούτος εσ τίν ο υιός μου ο αγαπητός εν ω ευδόκη σα.

Cap. 4.

Τότε ο ιησούς ανήχθη εις την έρημον υ πό του πνεύματος πειρασθήναι υπό του διαβόλου και μηστεύσας ημέρας τεσ σαράκοντα και νύκτας τεσσαράκοντα, ύστε ρον επείνασε. και προσελθών αυτώ ο πειρά ζων, είπεν. ει υιός ει του θεού, είπε ίνα οι λίθοι ούτοι άρτοι γένωνται. ο δε αποκριθείς είπε. γέγραπται. ουκ επ άρτω μόνω ζήσε ται άνθρωπος. αλλ επί παντί ρήματι εκπο ρευομένω διά στόματος θεού. τότε παρα λαμβάνει αυτόν ο διάβολος εις την αγίαν πόλιν. και ίστησιν αυτόν επί το πτερύγιον του ιερού. και λέγει αυτώ. ει υιός ει του θεού, βάλε σεαυτόν κάτω. γέγραπται γαρ. ότι τοις αγγέλοις αυτού εντελείται περί σου. και επί χειρών αρούσι σε, μήποτε

confitentes peccata sua. Videns autem multos pharisæorum et saduceorum venientes ad baptismum suum dixit eis. Progenies viperarum quis demonstrauit vobis fugere a ventura ira. Facite ergo fructum dignum pœnitentiæ. Et ne velitis dicere intra vos patrem habemus abraam. Dico enim vobis quoniam potest deus de lapidibus istis suscitare filios abrae. Jam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor que non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. Ego quidem baptizo vos in aqua in pœnitentiam: qui autem post me venturus est fortior me est: cuius non sum dignus calciamenta portare. Ipse vos baptizabit in spu sancto et igni: Cuius ventilabrum in manu sua: et permundabit aream suam et congregabit triticum in horreum suum: paleas autem comburet igni inextinguibili. Tunc venit ihesus a galilea in iordanem ad iohannem vt baptizaret ab eo. Johannes autem prohibebat eum dicens. Ego a te debeo baptizari et tu venis ad me? Respondens autem ihesus dixit ei. Sine modo. Sic enim decet nos implere omnem iusticiam. Tunc dimisit eum. Baptizatus autem ihesus: confestim ascendit de aqua. Et ecce aperti sunt ei celi: et vidit spiritum dei descendentem sicut columbam: et venientem super se. Et ecce vox de celis dicens: Hic est filius meus dilectus in quo michi complacui.

Cap. 4.

Tunc ihesus ductus est in desertum a spiritu vt temptaretur a diabolo: et cum ieiunasset quadraginta noctibus: postea esurijt. Et accedens temptator dixit ei. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit. Scriptum est. Non in solo pane vi uet homo: sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam ciuitatem: et statuit eum super pinaculum templi et dixit ei. Si filius dei es: mitte te deorsum. Scriptum est enim quia angelis suis mandabit de te: et in manibus tollent te: ne forte

Luce. 3.b. Joh. 1.b.

Mar. 1.b. Luce. 3.d. Joh. 1.d.

Mar. 1.b. Luce. 3.d. Joh. 1.d. Act. 1.a. 11.b. 19.a

Mar. 1.b. Luce. 3.d.

Mar. 1.b. Luce. 4.a.

Exo. 34.d.

Deuter. 8.a Luce. 4.a.

Ps. 90.

προσκόψης προς λίθον τον πόδα σου. φη αυτώ ο ιησούς πάλιν. γέγραπται. ουκ εκπειράσεις κύριον τον θεόν σου. πάλιν παραλαμβάνει αυτόν ο διάβολος εις όρος υψηλόν λίαν. και δείκνυσιν αυτώ πάσας τας βασιλείας του κόσμου, και την δόξαν αυτών, και λέγει αυτώ. ταύτα πάντα σοι δώσω, εάν πεσών προσκυνήσης μοι. τότε λέγει αυτώ ο ιησούς. υπαγε οπίσω μου σατανά. γέγραπται γαρ. κύριον τον θεόν σου προσκυνήσεις και αυτώ μόνω λατρεύ σεις. τότε αφίησιν αυτόν ο διάβολος. και ιδού άγγελοι προσήλθον και διηκόνουν αυ τώ. ακούσας δε ο ιησούς ότι ιωάννης παρε δόθη, ανεχώρησεν εις την γαλιλαίαν, και κα ταλιπών την ναζαρέτ, ελθών κατώκησεν εις καπερναούμ την παραθαλασσίαν, εν ορίοις ζαβουλών και νεφθαλείμ. ίνα πληρωθή το ρηθέν διά ησαίου του προφήτου λέγον τος. γη ζαβουλών και γη νεφθαλείμ. οδόν θαλάσσης πέραν του ιορδάνου. γαλιλαία των εθνών. λαός ο καθήμενος εν σκότει είδε φώς μέγα. και τοις καθημένοις εν χώρα και σκιά θανάτου, φως ανέτειλεν αυτοίς. από τότε ήρξατο ο ιησούς κηρύσσειν και λέγειν. μετανοείτε. ήγγικε γαρ η βασιλεία των ουρανών. περιπατών δε παρά την θά λασσαν της γαλιλαίας είδε δύο αδελφούς. σίμωνα τον λεγόμενον πέτρον και ανδρέ αν τον αδελφόν αυτού, βάλλοντας αμφι βληστρον εις την θάλασσαν. ησαν γαρ αλι είς. και λέγει αυτοίς. δεύτε οπίσω μου, και ποιήσω υμάς αλιείς ανθρώπων. οι δε ευ θέως αφέντες τα δίκτυα ηκολούθησαν αυ τώ. και προβάς εκείθεν, είδεν άλλους δύο αδελφούς. ιάκωβον τον του ζεβεδαίου. και ιωάννην τον αδελφόν αυτού εν τω πλοίω μετά ζεβεδαίου του πατρός αυτών, καταρ τίζοντας τα δίκτυα αυτών. και εκάλεσεν αυ τούς. οι δε ευθέως αφέντες το πλοίον και τον πατέρα αυτών, ηκολούθησαν αυτώ. και περιήγεν όλην την γαλιλαίαν ο ιησούς διδάσκων εν ταις συναγωγαίς αυτών και κηρύσσων το ευαγγέλιον της βασιλείας. και θεραπεύων πάσαν νόσον και πάσαν μα λακίαν εν τω λαώ. και απήλθεν η ακοή αυ τού εις όλην την συρίαν. και προσήνεγκαν αυτώ πάντας τους κακώς έχοντας ποικί λαις νόσοις και βασάνοις συνεχομένους, και δαιμονιζομένους, και σελήνιαζομένους, και παραλυτικούς. και εθεράπευσεν αυτούς. και ηκολούθησαν αυτώ όχλοι πολλοί από της γαλιλαίας, και δεκαπόλεως, και

offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi ihesus rursum. Scriptum est. Non temptabis dnm deum tuum. Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde: et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum: et dixit ei. Hec omnia tibi dabo: si cadens adoraueris me. Tunc dicit ei ihesus. Vade retro me sathana. Scriptum est enim: Dnm deum tuum adorabis et illi soli seruies. Tunc reliquit eum diabolus: et ecce angeli accesserunt et ministrabant ei. Cum autem audisset ihesus quod iohannes traditus esset: secessit in galileam: et relicta ciuitate nazareth: venit et habitauit in ciuitate capharnaum maritima: in finibus zabulon et neptalim: vt adimpleretur quod dictum est per esaiam prophetam dicentem. Terra zabulon et terra neptali via maris trans iordanem galilea gentium: populus qui ambulabat in tenebris lucem magnam: et sedentibus in regione et umbra mortis lux orta est eis. Exinde cepit ihesus predicare et dicere. Penitencia agite. Appropinquauit enim celorum. Ambulans autem ihesus iuxta mare galilee vidit duos fratres simonem qui vocatur petrus et andream fratrem eius mittentes rete in mare: Erant enim piscatores. Et ait illis venite post me et facia vos fieri piscatores hoiz. Illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. Et procedens inde vidit alios duos fratres iacobum zebedei et iohannem fratrem eius in naui cum zebedeo patre eorum reficientes retia sua: et vocauit eos. Illi autem statim relictis retibus et patre secuti sunt eum. Et circuibat ihesus totam galileam docens in synagogis eorum et predicans euangelium regni: et sanans omnem languorem et omnem infirmitatem in populo. Et abiit opinio eius in totam syriam: et obtulerunt ei omnes male habentes varijs languoribus et tormentis comprehensos: et qui demonia habebant et lunaticos et paralyticos et curauit eos. Et secute sunt eum turbe multe de galilea et decapoli et de hie-

Deu. 6.b. 10.d. Apoc. 15.c. Marc. 1.b. Luce. 4.a. Marc. 1.c. Joh. 3.c. Joh. 3.c. 7.4.f.

Marc. 1.c. Luce. 3.b. 7.8.c.

Marc. 1.c.

Marc. 3.b. Luce. 4.b. Joh. 6.a

7.14.g.

ροσολύμων, καὶ Ἰουδαίας, καὶ τῆς περαν τοῦ Ἰορδάνου. Cap. 5.

Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος. καὶ καθισαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηται αὐτοῦ. καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων. μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν ῥῆμα πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς. ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται. εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη. οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας. οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰὼτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξει οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις. ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ. ὃς δ' ἂν εἴπῃ, μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατά σου, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. ἀμὴν λέγω σοι οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη οὐ μοιχεύσεις. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτὴν, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. ἐρρέθη δὲ ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι. καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ θεοῦ, μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ, μήτε εἰς Ἰερουσαλήμ, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως. μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὒ οὔ. τὸ δὲ περισσόν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ. ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει εἰς τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην. καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου

λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον. καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστι. Cap. 6.

προσέχετε τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς. εἰ δὲ μή γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί. δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς. οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν, καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί, ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσιν· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία σου ἔσται. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον; οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. οὐχὶ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσι· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε. ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἰχθὺν αἰτήσει μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἅρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι κύριε κύριε εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν· καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη. καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ φαρισαῖοι. Cap. 8.

καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων κύριε ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων θέλω καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅρα μηδενὶ εἴπῃς ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε Μωσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ εἰς Καπερναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατοντάρχης παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων κύριε ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς δεινῶς βασανιζόμενος. καὶ λέγει αὐτῷ ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατοντάρχης ἔφη κύριε οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ καὶ ἰαθήτω ὁ παῖς μου. καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας καὶ λέγω τούτῳ πορεύθητι καὶ πορεύεται καὶ ἄλλῳ ἔρχου καὶ ἔρχεται καὶ τῷ δούλῳ μου ποίησον τοῦτο καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν εὗρον ἐν τῷ Ἰσραήλ. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. καὶ τῷ ἑκατοντάρχῃ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς ὕπαγε καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πέτρου εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν· καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ ἠγέρθη καὶ διηκόνει αὐτοῖς. ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς, καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσε· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασε. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον περὶ αὐτὸν ἐκέλευσε διελθεῖν εἰς τὸ πέραν. καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ διδάσκαλε ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ κύριε ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἀκολούθει μοι καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας ἐν τῇ θαλάσσῃ ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες κύριε σῶσον ἡμᾶς ἀπολλύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς τί δειλοί ἐστε ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες ποταπός ἐστιν οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν. καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι χαλεποὶ λίαν ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρέρχεσθαι διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες τί ἡμῖν καὶ σοί Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς ἐνταῦθα, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθε εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. καὶ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ θάρσει τέκνον ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς οὗτος βλασφημεῖ. καὶ εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον εἰπεῖν ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι ἢ εἰπεῖν ἔγειρε καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρ

λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον. καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου. καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι, μὴ ἀποστραφῇς. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτως ποιοῦσιν; ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὡσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστί. Cap. 6.

Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς, εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου. ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτός ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὡσπερ οἱ ὑποκριταί. ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί. δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς. οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς, πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ✠ ἀμήν. ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί. ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων, ἄλειψαι σου τὴν κεφαλήν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι. μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι. θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου οὐ κλέπται διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία σου. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον. οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν. ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει. οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν; ἢ τί πίωμεν; ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσι. οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε· κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· τί στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἅρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη. καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

tollere: dimitte ei et pallium. Et quicunque te angariauerit mille passus: vade cum illo alia duo. Qui petit a te: da ei: et volenti mutuare ab te ne auertaris. Audistis quia dictum est: diliges proximum tuum: et odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis: diligite inimicos vestros benefacite his qui oderunt vos: et orate pro persequentibus et calumniantibus vos: ut sitis filij patris vestri qui in celis est: qui solem suum oriri facit super bonos et malos: et pluit super iustos et iniustos. Si enim diligitis eos qui vos diligunt: quam mercedem habebitis? Nonne et publicani hoc faciunt? Et si saluauerit fratres vestros tantum quid amplius facitis? Nonne et ethnici hoc faciunt? Estote ergo vos perfecti sicut pater vester celestis perfectus est. Cap. 6.

Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum qui in celis est. Cum ergo facis elemosynam: noli tuba canere ante te sicut hypocrite faciunt in synagogis et in vicis ut honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraueris intra in cubiculum tuum: et clauso ostio ora patrem tuum in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. Orantes autem nolite multum loqui sicut ethnici faciunt. Putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enim pater vester quid opus sit vobis ante petatis eum. Sic ergo vos orabitis. Pater noster qui es in celis sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in temptationem. Sed libera nos a malo. Amen. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet et vobis pater vester celestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. Cum autem ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminant enim facies suas: ut appareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis quia receperunt mercedem suam. Tu autem ieiunans unge caput tuum et faciem tuam laua: ne videaris hominibus ieiunans sed patri tuo qui est in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra ubi erugo et tinea demolitur: et ubi fures effodiunt et furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in celo ubi nec erugo nec tinea demolitur: et ubi fures non effodiunt nec furantur. Vbi enim est thesaurus tuus ibi est et cor tuum. Lucerna corporis tui est oculus tuus? Si igitur oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebre sunt: ipse tenebre quante erunt. Neo potest duobus dominis seruire. Aut enim unum odio habebit et alterum diliget: aut unum sustinebit et alterum contemnet. Non potestis deo seruire et mamone. Ideo dico vobis: ne solliciti sitis anime vestre quid manducetis: neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca et corpus plus quam vestimentum? Respicite volatilia celi quoniam non seminant neque metunt: neque congregant in horrea: et pater vester celestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum? Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt. non laborant neque nent. Dico autem vobis quoniam nec salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis.

In exemplari græco post hæc verba ordo mutatur. Sic habetur nos a malo: sanctificetur nomen tuum sicut in celo et in terra. Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in temptationem. Sed libera nos a malo. Amen. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet et vobis pater vester celestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. Cum autem ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminant enim facies suas: ut appareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis quia receperunt mercedem suam. Tu autem ieiunans unge caput tuum et faciem tuam laua: ne videaris hominibus ieiunans sed patri tuo qui est in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra ubi erugo et tinea demolitur: et ubi fures effodiunt et furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in celo ubi nec erugo nec tinea demolitur: et ubi fures non effodiunt nec furantur. Vbi enim est thesaurus tuus ibi est et cor tuum. Lucerna corporis tui est oculus tuus? Si igitur oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebre sunt: ipse tenebre quante erunt. Neo potest duobus dominis seruire. Aut enim unum odio habebit et alterum diliget: aut unum sustinebit et alterum contemnet. Non potestis deo seruire et mamone. Ideo dico vobis: ne solliciti sitis anime vestre quid manducetis: neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca et corpus plus quam vestimentum? Respicite volatilia celi quoniam non seminant neque metunt: neque congregant in horrea: et pater vester celestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum? Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt. non laborant neque nent. Dico autem vobis quoniam nec salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis.

Luce. 6. c.

Luce. 11. a. Matth. 8. b. 7. 26. d.

Mar. 11. d.

Luce. 16. c.

Luce. 12. c.

Luce. 11. c.

Luce. 12. d.

των. βει δε τον χορτον του αγρου σημερον
οντα, και αυριον εις κλιβανον βαλλομενον
ο θεος ουτως αμφιεννυσιν, ου πολλω μαλ
λον υμας ολιγοπιστοι. μη ουν μεριμνησητε
λεγοντες τι φαγωμεν η τι πιωμεν, η τι πε
ριβαλωμεθα. παντα γαρ ταυτα τα εθνη ε
πιζητει. οιδε γαρ ο πατηρ υμων ο ουρανι=
ος οτι χρηζετε τουτων απαντων. ζητειτε δε
πρωτον την βασιλειαν του θεου και την δι
καιοσυνην αυτου, και ταυτα παντα προσ=
τεθησεται υμιν. μη ουν μεριμνησητε εις την
αυριον. η γαρ αυριον μεριμνησει τα εαυ
της. αρκετον τη ημερα η κακια αυτης. Cap. 7.

Η κρινετε ινα μη κριθητε. εμω γαρ κρι
ματι κρινετε, κριθησεσθε. και εμω με
τρω μετρειτε, αντιμετρηθησεται υμιν. τι δε
βλεπεις το καρφος το εν τω οφθαλμω του
αδελφου σου την δε εν τω σω οφθαλμω
δοκον ου καταμοεις. η πως ερεις τω αδελ
φω σου αφες εκβαλω το καρφος απο του
οφθαλμου σου, και ιδου η δοκος εν τω οφ
θαλμω σου, υποκριτα εκβαλε πρωτον την
δοκον εκ του οφθαλμου σου, και τοτε δια
βλεψεις εκβαλειν το καρφος εκ του οφθαλ
μου του αδελφου σου. μη δοτε το αγιον
τοις κυσι, μηδε βαλητε τους μαργαριτας
υμων εμπροσθεν των χοιρων, μηποτε κατα
πατησωσιν αυτους εν τοις ποσιν αυτων,
και στραφεντες ρηξωσιν υμας. αιτειτε, και
δοθησεται υμιν. ζητειτε, και ευρησετε. κρου
ετε, και ανοιγησεται υμιν. πας γαρ ο αι=
των λαμβανει. και ο ζητων ευρισκει. και τω
κρουοντι ανοιγησεται. η τις εστιν εξ υμων
ανθρωπος, ον εαν αιτηση ο υιος αυτου αρ
τον, μη λιθον επιδωσει αυτω. η και εαν ιχ
θυν αιτηση, μη οφιν επιδωσει αυτω. ει ουν
υμεις πονηροι οντες, οιδατε δοματα αγα
θα διδοναι τοις τεκνοις υμων, ποσω μαλ
λον ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις δω
σει αγαθα τοις αιτουσιν αυτον. παντα ουν
οσα αν θελητε ινα ποιωσιν υμιν οι ανθρω
ποι, ουτως και υμεις ποιειτε αυτοις. ουτω
γαρ εστιν ο νομος και οι προφηται. ει
σελθετε δια της στενης πυλης. οτι πλατεια
η πυλη και ευρυχωρος η οδος η απαγου
σα εις την απωλειαν. και πολλοι εισιν οι ει
σερχομενοι δι αυτης. τι στενη η πυλη και
τεθλιμμενη η οδος η απαγουσα εις την ζω
ην, και ολιγοι εισιν οι ευρισκοντες αυτην.
προσεχετε δε απο των ψευδοπροφητων,
οιτινες ερχονται προς υμας εν ενδυμασι
προβατων, εσωθεν δε εισιν λυκοι αρπαγες.
απο των καρπων αυτων επιγνωσεσθε αυ=

Si enim fenum agri quod hodie
est & cras in clibanū mittitur deus
sic vestit: quanto magis ſ esſe
vos modice fidei? Nolite ergo ſollicati
dicētes, qd manducabim⁹: aut qd bibem⁹
opiemur. Hæc ei⁹ modi gētes inq̄rūt. Scit enim pater vester quia
horū oīm indigetis. Querite ergo Luce. 12.b.
primum regnum dei & iuſticiam
eius & hæc omnia adijcientur
vobis. Nolite ergo ſollicari in craſtinū. Craſtinus enim dies ſollicitus erit
ſufficit diei malicia ſua. Cap. 7.

Nolite iudicare: & non iudicabimi.
In quo enim iudicio iudicaueritis iu Luce. 6.f. Roſſ. 14.a
dicabimi. & in qua menſura mēſi fuerit, re 1.Cor. 4.
metietur vobis. Quid autem vides feſtucā in Iacob. 4.c.
fratris tui: & trabē in oculo tuo non conſi= Marc. 4.c.
dras? Aut quō dicis fratri Luce. 6.f.
tuo: ſine eiciam feſtucam de
oculo tuo: & ecce trabes eſt in oculo
tuo? Hypocrita eijce primum
trabē de oculo tuo: & tunc videbis
eijcere feſtucam de oculo
fratris tui. Nolite ſanctum dare Ja.15.c.
canibus: neq; mittatis margaritas
veſtras ante porcos: ne forte conculcēt
eas pedibus ſuis: et
& canes cōuerſi dirūpāt vos. Petite & Luce. 11.b.
dabitur vobis: querite & inuenietis: pul Roſſ. 10.c.
ſate & aperietur vobis. Omnis enim qui petit
accipit: & qui querit inuenit: & et
pulſanti aperiet. Aut quis eſt ex vobis
homo quē ſi petierit filius ſuus panez:
nūquid lapidē porriget ei? Aut ſi piſcē
petierit: nūqd serpētē porriget ei? Si
vos cū ſitis mali noſtis bona data dare
filijs veſtris: quanto magis
pater veſter qui in celis eſt dabit
bona petentibus ſe? Omnia ergo Luce. 6.e.
quecūq; vultis vt faciant vobis hoies Tobi. 4.c.
& vos facite illis. Hæc Baſ. 5. c.
est enim lex & prophete. Intrate Luce. 13.c.
per angustam portam: quia lata
porta & ſpatioſa via eſt que ducit
ad perditionez: & multi ſunt qui intrāt
per eam. Quam angusta porta & ſtreta
arta via eſt que ducit ad vitam: et
pauci ſunt qui inueniunt eam. Attendite a falſis prophetis qui
veniunt ad vos in veſtimentis
ouiū: intrinſecus aūt ſunt lupi rapaces.
A fructibus eorum cognoſcetis eos.

τους, μητι συλλεγουσιν απο ακανθων σταφυλην, η απο τριβολων συκα. ουτω παν δενδρον αγαθον καρπους καλους ποιει. το δε σαπρον δενδρον καρπους πονηρους ποιει. ου δυναται δενδρον αγαθον καρπους πονηρους ποιειν, ουδε δενδρον σαπρον καρπους καλους ποιειν. παν δενδρον μη ποιουν καρπον καλον, εκκοπτεται και εις πυρ βαλλεται. αραγε απο των καρπων αυτων επιγνωσεσθε αυτους. ου πας ο λεγων μοι κυριε κυριε, εισελευσεται εις την βασιλειαν των ουρανων, αλλ ο ποιων το θελημα του πατρος μου του εν ουρανοις. πολλοι ερουσι μοι εν εκειμη τη ημερα, κυριε, κυριε, ου τω σω ονοματι προεφητευσαμεν, και τω σω ονοματι δαιμονια εξεβαλομεν, και τω σω ονοματι δυναμεις πολλας εποιησαμεν, και τοτε ομολογησω αυτοις οτι ουδεποτε εγνων υμας, αποχωρειτε απ εμου οι εργαζομενοι την ανομιαν. πας ουν οστις ακουει μου τους λογους τουτους και ποιει αυτους, ομοιωσω αυτον ανδρι φρονιμω, οστις ωκοδομησε την οικιαν αυτου επι την πετραν. και κατεβη η βροχη, και ηλθον οι ποταμοι, και επνευσαν οι ανεμοι και προσεκοψαν τη οικια εκεινη και ουκ επεσε. τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν. και πας ο ακουων μου τους λογους τουτους, και μη ποιων αυτους, ομοιωθησεται ανδρι μωρω, οστις ωκοδομησε την οικιαν αυτου επι την αμμον. και κατεβη η βροχη, και ηλθον οι ποταμοι, και επνευσαν οι ανεμοι και προσεκοψαν τη οικια εκεινη και επεσε. και ην η πτωσις αυτης μεγαλη. και εγενετο οτε συνετελεσεν ο ιησους τους λογους τουτους, εξεπλησσοντο οι οχλοι επι τη διδαχη αυτου. ην γαρ διδασκων αυτους ως εξουσιαν εχων, και ουχ ως οι γραμματεις. Cap. 8.

Καταβαντι δε αυτω απο του ορους, ηκολουθησαν αυτω οχλοι πολλοι. και ιδου λεπρος ελθων προσεκυνει αυτω λεγων. κυριε εαν θελης, δυνασαι με καθαρισαι. και εκτεινας την χειρα ηψατο αυτου ο ιησους λεγων. θελω. καθαρισθητι. και ευθεως εκαθαρισθη αυτου η λεπρα. και λεγει αυτω ο ιησους. ορα μηδενι ειπης. αλλα υπαγε σεαυτον δειξον τω ιερει. και προσενεγκε το δωρον ο προσεταξε μωσης εις μαρτυριον αυτοις. εισελθοντι δε αυτω εις καπερναουμ, προσηλθεν αυτω εκατονταρχος παρακαλων αυτον και λεγων. κυριε ο παις μου βεβληται εν τη οικια παραλυτικος δεινως

Hunquid colligūt de ſpinis vuas: aut
de tribulis ficus. Sic omnis arbor Luce.6.f.
bona fructus bonos facit: mala
autem arbor fructus malos
facit. Non potest autez arbor bona
malos fructus facere. Omnis arbor Iuſp. 3.d.
que nō facit fructū bonū: excidetur et
in ignem mittetur. Igitur ex fructibus Roſſ. 2. b.
eorū cognoſcetis eos. Nō omnis qui di=
cit mihi dñe dñe: intrabit in Luce. 6. g.
regnū celoꝝ: ſed qui facit voluntatē patris mei qui in celis ē: ipe intrabit in
regnū celoꝝ. Multi dicēt mihi in illa die: domine
dñe nōne in noie tuo prophetauimus:
& in noie tuo demonia eiecimus: et
in noie tuo virtutes multas fecimus
et tunc confitebor illis: quia
numq̄ noui vos. Diſcedite a me omnes Luce. 13. f.
qui operamini iniquitatem. Omnis ergo Ja.15.g.
qui audit verba mea hec et
facit ea: aſſimilabitur viro
sapienti qui edificauit domum ſuam
ſupra petram: & deſcendit pluuia et
venerunt flumina: & flauerunt venti:
& irruerūt in domum illā & nō cecidit.
Fundata enim erat ſupra petram. Et Luce. 6.g.
omnis qui audit verba mea hec:
& non facit ea: ſimilis erit viro
ſtulto qui edificauit domum ſuam
ſuper arenam: & deſcendit pluuia: et
venerunt flumina: & flauerunt venti:
& irruerūt in domum illā & nō cecidit:
fuit ruina eius magna. Et factum eſt Marc. 1.d.
cum conſummaſſet ieſus verba Luce. 7.g.
hec: admirabantur turbe ſuper doctri=
na eius. Erat enim docens eos
ſicut potestatē habens: & non ſicut ſcri
be eorum et pharisei. Cap. 8.

Cū descēdiſſet ieſus de mōte: ſe
cute ſunt eum turbe multe: & ecce Mar. 1.g.
leprosus veniens adorabat eum dicēs. Luce. 5.c.
Domine ſi vis potes me mundare.
et extendens ieſus manū tetigit eum
dicens. Volo. Mundare. Et confeſtim
mūdata eſt lepra eius. Et ait illi
ieſus. Vide nemini dixeris ſed vade
ostende te ſacerdoti: et offer
munus quod precepit moyses in teſti=
monium illis. Cum aūt introiſſet capharnaum: accеſſit ad eum centurio: rogans
eum dicēs. Domine puer meus
iacet in domo paralyticus: & male

h. Mīdare impari mōpaīc vocis. 1.9.f. c. 12. b.c.15.c. Marc. 7.g. c.9.b.

Luce. 7.a. Joh. 4.g

ᵍβασανιζόμενος· ʰκαὶ ⁱλέγει ᵐαὐτῷ ὁ ⁿἰησοῦς. ᵒἐγὼ ᵖἐλθὼν ᵍθεραπεύσω ʳαὐτόν. ˢκαὶ ᵗἀποκριθεὶς ὁ ᵘἑκατοντάρχος ᵛἔφη. ʷκύριε ˣοὐκ ʸεἰμὶ ᶻἱκανὸς ἵνα ᵃᵃμου ᵇᵇὑπὸ τὴν ᶜᶜστέγην ᵈᵈεἰσέλθῃς. ᵉᵉἀλλὰ μόνον ᶠᶠεἰπὲ λόγῳ, ᵍᵍκαὶ ἰαθήσεται ὁ ʰʰπαῖς ⁱⁱμου. ᵏᵏκαὶ γὰρ ᵐᵐἐγὼ ἄνθρωπός ⁿⁿεἰμι ὑπὸ ᵒᵒἐξουσίαν, ἔχων ὑπ᾽ ᵖᵖἐμαυτὸν στρατιώτας. ᵠᵠκαὶ λέγω τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται. ʳʳκαὶ ἄλλῳ· ἔρχου, καὶ ἔρχεται. ˢˢκαὶ τῷ δούλῳ μου· ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ᵗᵗἀκούσας δὲ ὁ ᵘᵘἰησοῦς ᵛᵛἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ ᵐᵐτοσαύτην πίστιν εὗρον. ᵖᵖλέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ᵠᵠἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ ἀβραὰμ καὶ ʳʳἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ᵐᵐοὐρανῶν. ˢˢοἱ δὲ ᵗᵗυἱοὶ τῆς βασιλείας ᵘᵘἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ᵛᵛἐξώτερον. ʷʷἐκεῖ ἔσται ˣˣκλαυθμὸς καὶ ὁ ʸʸβρυγμὸς τῶν ᶻᶻὀδόντων. ᵃᵃκαὶ εἶπεν ὁ ᵇᵇἰησοῦς τῷ ᶜᶜἑκατοντάρχῳ· ᵈᵈὕπαγε, καὶ ὡς ᵉᵉἐπίστευσας γενηθήτω ᵐᵐσοι. ᶠᶠκαὶ ἰάθη ὁ ᵍᵍπαῖς ʰʰαὐτοῦ ἐν τῇ ⁱⁱὥρᾳ ἐκείνῃ. ᵏᵏκαὶ ἐλθὼν ὁ ⁱⁱἰησοῦς εἰς τὴν ᵐᵐοἰκίαν ᵖᵖεἶδε τὴν πενθερὰν ᵠᵠαὐτοῦ βεβλημένην καὶ ʳʳπυρέσσουσαν. ˢˢκαὶ ἥψατο τῆς χειρὸς ᵐᵐαὐτῆς, καὶ ᵒᵒἀφῆκεν ᵖᵖαὐτὴν ὁ ᵠᵠπυρετός, ʳʳκαὶ ἠγέρθη καὶ ˢˢδιηκόρει ᵗᵗαὐτῷ. ᵘᵘὀψίας ᵛᵛδὲ γενομένης, ᵗᵗπροσήνεγκαν ᵛᵛαὐτῷ ᵘᵘδαιμονιζομένους ᵗᵗπολλούς, καὶ ᵉᵉἐξέβαλε τὰ ᵗᵗπνεύματα ᵗᵗλόγῳ. ᵏᵏκαὶ ᵗᵗπάντας τοὺς ᵐᵐκακῶς ᵉᵉἔχοντας, ᵉᵉθεράπευσεν, ᵖᵖὅπως ᵠᵠπληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ᵘᵘδιὰ ᵗᵗησαΐου τοῦ ᵘᵘπροφήτου ᵗᵗλέγοντος· ᵗᵗαὐτὸς τὰς ᵗᵗἀσθενείας ᵠᵠἡμῶν ᵘᵘἔλαβε, ᵗᵗκαὶ τὰς ᵘᵘνόσους ᵉᵉἐβάστασεν. ᵗᵗἰδὼν ᵘᵘδὲ ὁ ᵘᵘἰησοῦς ᵗᵗπολλοὺς ᵗᵗὄχλους ᵗᵗπερὶ ᵐᵐαὐτὸν, ᵘᵘἐκέλευσεν ᵘᵘἀπελθεῖν ᵘᵘεἰς τὸ ᵘᵘπέραν. ᵗᵗκαὶ ᵉᵉπροσελθὼν ᵗᵗεἷς γραμματεύς, ᵗᵗεἶπεν ᵗᵗαὐτῷ· ᵗᵗδιδάσκαλε ᵉᵉἀκολουθήσω ᵘᵘσοι ὅπου ᵘᵘἐὰν ᵐᵐἀπέρχῃ. ᵗᵗκαὶ ᵠᵠλέγει ᵘᵘαὐτῷ ὁ ⁱⁱἰησοῦς· αἱ ἀλώπεκες ᵗᵗφωλεοὺς ᵐᵐἔχουσι, καὶ τὰ ᵉᵉπετεινὰ τοῦ ᵖᵖοὐρανοῦ ᵠᵠκατασκηνώσεις· ὁ ᵗᵗδὲ ᵘᵘυἱὸς τοῦ ᵗᵗἀνθρώπου ᵘᵘοὐκ ᵛᵛἔχει ᵗᵗπου τὴν ᵗᵗκεφαλὴν ᵠᵠκλίνῃ. ᵘᵘἕτερος δὲ τῶν ᵗᵗμαθητῶν ᵐᵐαὐτοῦ ᵗᵗεἶπεν ᵠᵠαὐτῷ· κύριε ᵗᵗἐπίτρεψόν ᵘᵘμοι πρῶτον ᵐᵐἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν ᵠᵠπατέρα ᵘᵘμου. ὁ ᵗᵗδὲ ᵘᵘἰησοῦς ᵗᵗεἶπεν ᵘᵘαὐτῷ· ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς ᵘᵘνεκροὺς θάψαι τοὺς ᵠᵠἑαυτῶν νεκρούς. ᵗᵗκαὶ ᵉᵉἐμβάντι ᵘᵘαὐτῷ εἰς τὸ ᵘᵘπλοῖον, ᵗᵗἠκολούθησαν ᵐᵐαὐτῷ οἱ ᵘᵘμαθηταὶ ᵘᵘαὐτοῦ. ᵠᵠκαὶ ἰδοὺ σεισμὸς ᵘᵘμέγας ἐγένετο ᵘᵘἐν τῇ θαλάσσῃ, ᵗᵗὥστε τὸ πλοῖον ᵘᵘκαλύπτεσθαι ᵘᵘὑπὸ τῶν ᵗᵗκυμάτων· ᵘᵘαὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. ᵗᵗκαὶ ᵘᵘπροσελθόντες οἱ ᵗᵗμαθηταὶ ᵘᵘαὐτοῦ ᵗᵗἤγειραν ᵐᵐαὐτὸν ᵘᵘλέγοντες· ᵗᵗκύριε ᵠᵠσῶσον ᵗᵗἡμᾶς, ᵗᵗἀπολλύμεθα. ᵗᵗκαὶ λέγει ᵘᵘαὐτοῖς· τί ᵗᵗδειλοί ἐστε ᵗᵗὀλιγόπιστοι; ᵘᵘτότε ᵗᵗἐγερθεὶς ᵠᵠἐπετίμησε τοῖς

ᵗtorquetur. ᵗᵗEt ᵘᵘait ᵐᵐillι ⁱⁱiesus. ooo ooo ooo ooo ᵒEgo ᵖᵖvenĩ ᵗᵗcurabo ᵐcum. ᵠEt ʳrespõdẽs ˢcenturio ᵘait. ᵛDomine ʷnon ˣfum ʸdignᵘ ᶻut intres ᵃsub ᵇtectum ᶜmeum: ᵈsed ooo ᵉtantum ᶠdic verbo ᵍᵍtᵗ ʰsanabit ⁱpuer ᵏmeus. ˡNã ᵗᵗego hõ ᵘᵘsub ᵐpõte ⁿstitutus ᵒhabs ᵖsub me milites: ᵗᵗ dico huic ooo ooo ooo ᵍvade ᵗᵗ vadit: ʳᵗ alio ᵐᵐ vem ooo ooo ooo ᵗᵗ ᵛvenit: ʷᵗ ʷfertio ˣmeo ʸfac ooo ooo ooo ᵗhoc ᵗᵗ facit. ᵗᵗAudiẽs ᵘaũt ᵃiesus ᵇmira- B
ᵗtus ᶜᶜest: ᵗᵗ ᵗsequẽtib ᵈᵈ sc ᵉdixit. ᶠAmen ooo Luce. 7.b.
ᵍdico ʰvobis: ⁱnõ ᵏᵏinueni ᵐᵐtantam ooo ooo
ⁿfidẽ ᵒiⁿ ᵖIsrael. ᵠDico ʳaũt vobis: ˢᵠ multi ab Luce. 13.f.
ᵗᵗoriẽte ᵗᵗ occidente ᵘvenient ᵗᵗ recumbent
ᵛcum ʷabraam ᵗᵗ ˣisaac ʸᵗ iacob ooo ooo
ᶻin regno ᵃᵃcelorum: ᵇfilij ᶜautem ooo ooo
ᵈregni ᵉejcientur ᶠin tenebras ooo ooo ooo
ᵍexteriores. ʰIbi ⁱerit ᵏfletus ᵗᵗ ˡstridor oo Luce. 13.f.
ᵐdentium. ⁿEt ᵒdixit ᵖiesus centurioni: ooo Luce. 7.a.
ᵍvade: ʳᵗ sicut ˢcredidisti ᵗfiat ooo ooo ooo
ᵘᵘtibi. ᵛEt ʷsanatus ˣest ʸpuer ᶻex ooo oo
ᵃilla ᵇhora. ᶜEt ᵈᵈcuꝫ ᵉvenisset ᶠiesus ᵍin do- Marci. 1.c.
ʰʰmũ ⁱpetri: ᵏvidit ˡsocruꝫ ᵐeius ⁿiacentem oo Luce. 4.f.
ᵗᵗ ᵒfebricitantem: ᵗᵗ ᵖtetigit ᵍmanum ooo
ʳʳcⁱ ˢᵗ ᵗdimisit ᵘeam ᵛfebris: ᵗᵗ ooo ooo
ʷfurrexit ᵗᵗ ˣministrabat ʸei. ᶻVespere ᵃaũt fa
cto ᵇobtulerũt ᶜei ᵈmultos ᵉdemonia ᶠhabẽ
tes: ᵍᵗ ʰei ⁱejciebat ᵏspiritus ˡverbo: ooo ooo
ᵗᵗ omnes ᵐmale ⁿhabentes ᵒcurauit. ooo
ᵖut ᵠadimpleret ʳquod ˢdictum ᵗest ᵘpᵗ esaiaz
ᵛprophetaz ʷdicentem. ˣIpse ʸinfirmitates Mat. 8.b.
ᶻnras ᵃaccepit: ᵗᵗ ᵇegrotationes nras ᶜporta
ᵈUidẽs ᵉaũt ᶠiesus ᵍturbas ʰmltas ⁱcircũ [uit
ᵏᵏse: ˡiussit discipl'os ᵐire ⁿtrans ᵒfretuꝫ. ᵖEt Luce. 9.g.
ᵠaccedens ʳunus ˢscriba ᵗait illi. oo ooo ooo
ᵘMagister ᵛsequar ʷteᵗ quocunqꝫ ˣieris. ooo
ʸEt ᶻdicit ᵃei iesus. ᵇVulpes ooo ooo ooo
ᶜfoucas ᵈᵈhabent: ᵉᵗ ᶠvolucres ᵍceli ooo oo
ʰnidos: ⁱfilius ᵏautem hominis oooo ooo 3.Reg.19.a
ˡnon habet ᵐubi caput ⁿreclinet. ᵒAlius oo
ᵖaũt de ᵠdiscipulis ʳeius ˢait illi. ᵗDomine
permitte ᵘme primũ ᵛᵛire: ʷᵗ ˣsepelire ooo
ʸpatrem ᶻmeum. ᵃJesus ᵇaũt ᶜait illi. ooo
ᵈSequere ᵉme: ᶠᵗ ᵍdimitte ʰmortuos ⁱsepeli
lire ᵏmortuos ˡsuos. ᵐEt ⁿascendente ᵒeo oo
ᵖin ᵠnauiculam: ʳsecuti ˢsunt ᵗᵗeum ᵘdiscipuli
ᵛeius: ʷet ˣecce ʸmotus ᶻmagnus ᵃfactus ᵇest
ᶜᶜin mari: ᵈita ᵉut ᶠnauicula ᵍoperiretur ooo
ʰfluctibus. ⁱIpse ᵏvero ˡdormiebat. ooo
ᵐEt ⁿaccesserunt ad eũ ᵒdiscipuli ᵖei ᵠᵗ ʳsusci 2.Paralip.
tauerũt ᵗᵗeũ ˢdicẽtes. ᵗDñe ᵘsalua ᵛnos ʷperi 20.c.
ᵗᵗ ˣimus? ʸEt ᶻdicit ᵃeis iesus. ᵇQuid ᶜtimidi ᵈestis Mar. 4.g.
ᵉmodicæ ᶠfidei? ᵍTũc ʰsurgens ⁱimpauit oo Luce. 8.c.

ᶜἀνέμοις καὶ ᵗτῇ θαλάσσῃ, ᵇκαὶ ἐγένετο ᵏγαλήνη μεγάλη. ⁱοἱ ᵐᵐδὲ ἄνθρωποι ᵉθαύμασαν ᵖλέγοντες, ᵠποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ˣἄνεμοι καὶ ἡ ʼθάλασσα ᵘᵘπακούουσιν ᵇαὐτῷ. ᶜκαὶ ᵉἐλθόντι ᶠαὐτῷ εἰς τὸ ᵍπέραν ᵇεἰς τὴν χώραν τῶν ʰγεργεσηνῶν, ⁱὑπήντησαν ᵐᵐ αὐτῷ ⁿδύο ᵒδαιμονιζόμενοι ᵖἐκ τῶν ᵠμνημείων ʳἐξερχόμενοι ˢχαλεποὶ λίαν, ᵘὥστε ᵛμή ἰσχύειν ʷτινα παρελθεῖν ˣδιὰ τῆς ʸοδοῦ ᶻἐκείνης. ᵃκαὶ ἰδοὺ ᵇἔκραξαν λέγοντες, ᶜτί ἡμῖν καὶ ᵐᵐσοί, ⁿἰησοῦ ᵒυἱὲ τοῦ ᵖθεοῦ; ᵠἦλθες ὧδε ʳπρὸ καιροῦ ˢβασανίσαι ᵗἡμᾶς. ᵘἦν δὲ ᵛμακρὰν ᵃπ᾽ ʷαὐτῶν ἀγέλη χοίρων ˣπολλῶν ʸβοσκομένη. ᶻοἱ ᵃδὲ ᵇδαιμονιζόμενοι ᶜᶜἔλεγον ᵈᵈλέγοντες· εἰ ᵉἐκβάλλεις ᶠἡμᾶς, ᵍἐπίτρεψον ʰἡμῖν ⁱἀπελθεῖν εἰς τὴν ᵏἀγέλην τῶν χοίρων. ˡκαὶ εἶπεν ᵗᵗαὐτοῖς· ᵐὑπάγετε. ⁿοἱ ᵒδὲ ᵖἐξελθόντες, ᵠἀπῆλθον εἰς τὴν ʳἀγέλην τῶν χοίρων. ˢκαὶ ἰδοὺ ᵘᵘὥρμησε ᵛπᾶσα ἡ ʷἀγέλη τῶν χοίρων ˣκατὰ τοῦ ʸκρημνοῦ εἰς τὴν ᶻθάλασσαν, ᵃκαὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ᵇὕδασιν. ᶜοἱ δὲ ᵈβόσκοντες ᵉἔφυγον, ᶠκαὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν ᵍπόλιν ʰἀπήγγειλαν πάντα, ⁱκαὶ τὰ τῶν ᵏδαιμονιζομένων. ᵘᵘκαὶ ᵐᵐἰδοὺ ⁿπᾶσα ἡ ᵒπόλις ᵖἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ ἰησοῦ. ᵠκαὶ ἰδόντες ʳαὐτόν, ˢπαρεκάλεσαν ᵗὅπως ᵘμεταβῇ ἀπὸ τῶν ᵛὁρίων αὐτῶν. Cap. 9.

καὶ ᵇεμβὰς ᶜεἰς τὸ ᵈπλοῖον, ᵉδιεπέρασε, ᶠκαὶ ᵍἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν ʰπόλιν. ⁱκαὶ ᵐᵐἰδοὺ ⁿπροσέφερον ᵒαὐτῷ ᵖπαραλυτικὸν ᵠεπὶ κλίνης βεβλημένον. ʳκαὶ ἰδὼν ὁ ˢἰησοῦς τὴν πίστιν ᵗαὐτῶν, ᵘεἶπε τῷ ᵛπαραλυτικῷ· ʷθάρσει ˣτέκνον, ʸἀφέωνταί σοι αἱ ᶻἁμαρτίαι σου. ᵃκαὶ ᵇἰδού τινες τῶν γραμματέων ᶜεἶπον ἐν ᵈἑαυτοῖς· οὗτος βλασφημεῖ. ᵉκαὶ ἰδὼν ὁ ᶠἰησοῦς τὰς ᵍἐνθυμήσεις αὐτῶν, ʰεἶπεν· ⁱἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. ᵏτί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· ἔγειραι καὶ περιπάτει; ˡἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ᵐἐξουσίαν ⁿἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ᵒἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ᵖἁμαρτίας, τότε ᵠλέγει τῷ παραλυτικῷ· ʳἐγερθείς, ˢἆρόν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ᵗκαὶ ᵘἐγερθεὶς ᵛἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ʷἰδόντες ˣδὲ οἱ ʸὄχλοι ᶻἐθαύμασαν. ᵃκαὶ ἐδόξασαν τὸν ᵇθεὸν τὸν ᶜδόντα ᵈἐξουσίαν ᵉτοιαύτην τοῖς ᶠἀνθρώποις. ᵍκαὶ ʰπαράγων ὁ ⁱἰησοῦς ᵏἐκεῖθεν, ˡεἶδεν ᵐἄνθρωπον ⁿκαθήμενον ἐπὶ τῷ ᵒτελωνίῳ ᵖματθαῖον ᵠλεγόμενον. ʳκαὶ λέγει ˢαὐτῷ. ᵗἀκολούθει ᵘμοι. ᵛκαὶ ʷἀναστὰς ˣἠκολούθησεν ᵇᵇαὐτῷ. ʸκαὶ ᶻἐγένετο ᵃᵃαὐτοῦ ᵇᵇἀνακειμένου ἐν τῇ ᶜᶜοἰκίᾳ, ᵈᵈκαὶ ᵉᵉἰδοὺ ᶠᶠτελῶναι ᵍᵍπολλοὶ καὶ ʰʰἁμαρτωλοὶ ⁱⁱἐλθόντες ᵏᵏσυνανέκειντο τῷ ᵐᵐἰησοῦ καὶ τοῖς ⁿⁿμαθηταῖς ᵒᵒαὐτοῦ. ᵖᵖκαὶ ᵠᵠἰδόντες οἱ ʳʳφαρισαῖοι ˢˢἔλεγον τοῖς ᵗᵗμαθηταῖς ᵘᵘαὐτοῦ· διὰ τί μετὰ τῶν ᵛᵛτελωνῶν καὶ ʷʷἁμαρτωλῶν ˣˣἐσθίει ὁ ʸʸδιδάσκαλος ὑμῶν; ᶻᶻὁ δὲ ᵃᵃἰησοῦς ᵇᵇἀκούσας εἶπεν· οὐ ᶜᶜχρείαν ἔχουσιν οἱ ᵈᵈὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλ᾽ οἱ ᵉᵉκακῶς ἔχοντες. ᶠᶠπορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· ἔλεος θέλω καὶ οὐ ᵍᵍθυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι ʰʰδικαίους ἀλλὰ ⁱⁱἁμαρτωλοὺς ᵏᵏεἰς μετάνοιαν. ˡˡτότε προσέρχονται ᵐᵐαὐτῷ οἱ ⁿⁿμαθηταὶ ᵒᵒἰωάννου λέγοντες· διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ᵖᵖνηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ ᵠᵠμαθηταί σου οὐ ʳʳνηστεύουσιν; ˢˢκαὶ εἶπεν ᵗᵗαὐτοῖς ὁ ᵘᵘἰησοῦς· μὴ δύνανται οἱ ᵛᵛυἱοὶ τοῦ ʷʷνυμφῶνος ˣˣπενθεῖν ἐφ᾽ ὅσον ʸʸμετ᾽ αὐτῶν ᶻᶻἐστιν ὁ ᵃᵃνυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ᵇᵇἡμέραι ὅταν ᶜᶜἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ ᵈᵈνυμφίος, καὶ τότε ᵉᵉνηστεύσουσιν. ᶠᶠοὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα ᵍᵍαὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. ʰʰοὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ⁱⁱἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότερα συντηροῦνται. ᵏᵏταῦτα αὐτοῦ ˡˡλαλοῦντος αὐτοῖς ἰδοὺ ᵐᵐἄρχων εἷς ἐλθὼν ⁿⁿπροσεκύνει ᵒᵒαὐτῷ λέγων ὅτι ἡ ᵖᵖθυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ᵠᵠἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ᾽ αὐτὴν καὶ ζήσεται. ʳʳκαὶ ἐγερθεὶς ὁ ˢˢἰησοῦς ἠκολούθησεν ᵗᵗαὐτῷ καὶ οἱ ᵘᵘμαθηταὶ ᵛᵛαὐτοῦ. ʷʷκαὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα ˣˣδώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ʸʸἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου ᶻᶻαὐτοῦ· ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου ᵃᵃαὐτοῦ σωθήσομαι. ᵇᵇὁ δὲ ᶜᶜἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν· θάρσει ᵈᵈθύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. ᵉᵉκαὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ᶠᶠκαὶ ἐλθὼν ὁ ᵍᵍἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς ʰʰαὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον ⁱⁱθορυβούμενον ᵏᵏἔλεγεν ˡˡαὐτοῖς· ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ ᵐᵐκαθεύδει. ⁿⁿκαὶ κατεγέλων ᵒᵒαὐτοῦ. ᵖᵖὅτε δὲ ᵠᵠἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ʳʳἐκράτησε τῆς χειρὸς ˢˢαὐτῆς, καὶ ᵗᵗἠγέρθη τὸ κοράσιον. ᵘᵘκαὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην ᵛᵛτὴν γῆν ἐκείνην. ʷʷκαὶ παράγοντι ἐκεῖθεν ˣˣτῷ ἰησοῦ ἠκολούθησαν ʸʸδύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ᶻᶻἡμᾶς, υἱὸς δαυίδ. ᵃᵃἐλθόντι δὲ ᵇᵇαὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον ᶜᶜαὐτῷ οἱ ᵈᵈτυφλοί, καὶ λέγει ᵉᵉαὐτοῖς ὁ ᶠᶠἰησοῦς· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν ᵍᵍαὐτῷ· ναί, κύριε. ʰʰτότε ἥψατο τῶν ⁱⁱὀφθαλμῶν ᵏᵏαὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. ˡˡκαὶ ἀνεῴχθησαν ᵐᵐαὐτῶν οἱ ⁿⁿὀφθαλμοί. καὶ ᵒᵒἐνεβριμήσατο ᵖᵖαὐτοῖς ὁ ᵠᵠἰησοῦς λέγων· ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. ʳʳοἱ δὲ ˢˢἐξελθόντες ᵗᵗδιεφήμισαν ᵘᵘαὐτὸν ἐν ὅλῃ ᵛᵛτῇ γῇ ἐκείνῃ. ʷʷαὐτῶν δὲ ἐξερχομένων ἰδοὺ ˣˣπροσήνεγκαν ʸʸαὐτῷ ἄνθρωπον ᶻᶻκωφὸν δαιμονιζόμενον. ᵃᵃκαὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ ᵇᵇκωφός. καὶ ᶜᶜἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ ᵈᵈἰσραήλ. ᵉᵉοἱ δὲ φαρισαῖοι ᶠᶠἔλεγον· ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ᵍᵍκαὶ περιῆγεν ὁ ʰʰἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ⁱⁱἐν ταῖς συναγωγαῖς ᵏᵏαὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. ˡˡἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ᵐᵐἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ⁿⁿἐσκυλμένοι καὶ ᵒᵒἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. ᵖᵖτότε λέγει τοῖς ᵠᵠμαθηταῖς ᵘᵘαὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ᵛᵛἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ ʷʷκυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ˣˣἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν ʸʸαὐτοῦ. Cap. 10.

ᶻventis ᵃᵗ mari: ᵇᵗ facta ᶜest ᵈtranquillitas
ᵉmagna. ᶠᶠPopuro ᵍhoies ʰmirati ⁱsũt ᵏdicen D
tes. ˡQualis ᵐest hic: ⁿquia ᵒvent ooo oo
ᵖᵗ mare ᵠobediunt ʳei. ooo ooo ooo ooo
ˢEt ᵗcũ ᵘvenisset ᵛiesus ʷtrãs ˣfretũ ʸin ᶻregio 2Marc.5.a.
ᵃnem ᵇgerasenorum: ᶜoccurrerunt ᶠᶠei ooo
ᵍduo ʰhñtes ⁱdemõia ᵏde ˡmonumẽtis ᵐexeũ
tes ⁿseuⁱ nimis: ᵒita ᵖᵗ nemo ᵠposset ooo
ʳtransire ˢper ᵗviam ᵘillam. ᵛEt ecce ooo
ʷclamauerũt ˣdicẽtes. ʸQuid ᶻnobis ᵃᵗ ᶠᶠtibi
ᵇdei? ᶜVenisti huc ᵈaũ ᵉtps ᵍtoꝛmẽ ʰiesu fili
ⁱnos. ᵏErat ˡaũt non ᵐlonge ⁿab illis ᵒgrex
ᵖporcoꝝ ᵠmultoꝝ ʳpascens. ˢDemones ᵗaũt
ᵘrogabãt ᵛeum ᶠᶠdicentes. ʷSi ˣejcis oo Marci. 5.b
ʸnos hinc: ᶠᶠdic nos ⁱⁱin gregem ooo oo Luce. 8.c.
ᶻporcoꝝ. ᵃEt ᵇait ᶜillis. ᵈIte. ooo oo
ᵉAt illi ᶠeuntes ᵍabierunt ʰin ooo oo oo
ⁱporcos. ᵏEt ecce magno ˡᵐipetu ᵐᵐabiit ᵗoꝛ
ⁿgreꝛ ᵒper ᵖpceps ᵠin ooo ooo ooo ooo
ʳmare: ˢet ᵗmortui ᵘsunt ᵛin ʷaquis. ooo
ˣPastores ʸaũt ᶻfugerunt: ᵃet ᵇeuntes ᶜin
ᵈciuitatez ᵉ nũciauerunt hec ᶠoia: ᵍᵗ de his
ʰq̃ demõia ⁱhabuerãt. ᵏᵏEt ecce tota ˡcuꝫ
ᵐeuntᵉ obuiam ⁿiesu. ᵒEt viso ooo ooo tas
ᵖeo: ᵠrogabant eum ʳut ˢtransiret ᵗa ooo oo
ᵘfinibus ᵛeoꝝ. Cap. 9.

Et ascẽdẽs iesꝰ ⁱⁱin nauicula ᵏtrãsfreta A
ᵛeũt ˡⁱ ciuitatẽ ᵐsuã. ⁿEt ᵒᵒecce [unt: ᵖᵗ Marc.2.a.
ᵠofferebant ʳei ˢparalyticum ooo oo oo Luce.5.d.
ᵗiacentẽ ᵘin lecto. ᵛVidẽs ʷaũt ˣiesus ʸfidez Iob.5.a.
ᶻillorum: ᵃdixit ᵇparalytico. ᶜConfide ᵈfili.
ᵉRemittuntur ᶠtibi ᵍpeccata ʰtua. ⁱEt ᵏecce
ˡquidam de ᵐᵐscribis ⁿdixerunt ᵒintra ᵖse.
ᵠHic blasphemat. ʳEt cum ˢvidisset ᵗiesus
ᵘcogitationes ᵛeoꝝ ʷdixit. ˣUt ʸquid ooo
ᶻcogitatis ᵃmala ᵇin ᶜcordibus ᵈvestris. oo
ᵉQuid ᶠest ᵍᵍfacilꝰ: ʰdicere ⁱdimittunt tibi Marc.2.b.
ᵏpcta ˡtua: ᵐan ⁿdicere ᵒsurge ᵖet ᵠambula? Luce. 5.c.
ʳUt autem ˢsciatis ᵗquia ᵘfilius ooo ooo
ᵛhois ʷbz ˣptatem ʸin ᶻterra ᵃdimittendi ᵇpec
cata: ᶜtunc ᵈᵈait ᵉparalytico. ᶠSurge ooo Joh̃.5.b.
ᵍtolle ʰlectum ⁱtuum: ᵏᵗ ˡvade ᵐin domum
ⁿtuam. ᵒEt ᵖsurrexit: ᵠᵗ abijt ʳin ˢdomum
ᵗsuaz. ᵘVidentes ᵛautem ʷturbe ᵗimuerũt:
ˣᵗ glorificauerũt ᵍᵍdeũ ʸq̃ dedit ᶻpotestatez Luce 18.g.
ᵃtalem ᵇhominꝫ. ᶜEt cum ᵈtransiret ooo Marc.2.c.
ᵉinde ᶠiesus: ᵍvidit ʰhominem ⁱsedentem oo Luce.5.f.
ᵏin ˡteloneo ᵐmatthеum ⁿnomine. ᵒEt ooo Marc.2.d.
ᵖait illi. ᵠSeqre ʳme. ˢEt ᵗsurgẽs ᵘsecutᵒ ᵛest Luce.5.f.
ʷcum. ˣEt ʸfactum ᶻ est ᵃdiscũbente ᵇeo Marc.2.d.
ᶜin ᵈdomo: ᵉᵉecce ᶠmulti ᵍpublicani ooo oo Luce.5.f.
ʰet ⁱpeccatores ᵏvenientes ˡdiscũbebãt ᵐcum
ⁿiesu ᵒet ᵖdiscipulis ᵠeiꝰ. ʳEt ˢvidentes ooo B
B

λόμτες/οι κ φαρισαίοι, l εἰπον/τοις m μαθηταίς n αυ
τού. o διατί p μετά/τω q τελωνών/μ και o αμαρτω
λών εσθίει/ο o διδάσκαλος x υμών./ο δε ιησούς
a ακούσας b είπεν c αυτοίς. d ου χρείαν f έχουσιν
/οι g ισχύοντες h ιατρού, l αλλ/οι κ κακώς l έχον=
τες. m πορευθέντες n δε o μάθετε p τί q εστίν r έλεον
s θέλω t και u ου x θυσίαν. r ου γαρ a ήλθον b καλέ=
σαι c δικαίους, d αλλά e αμαρτωλούς f εις g μετά
νοιαν. h τότε i προσέρχονται k αυτώ/οι l μαθηται
m ιωάννου n λέγοντες. o διατί p ημείς r και /οι φαρι
σαίοι t νηστεύομεν n πολλά/οι δε l μαθηται σου
a ου b νηστένουσι. c και d είπεν e αυτοίς/ο ιησούς.
f μη b δύνανται/οι l υιοί/του k νυμφώνος l πενθείν
m εφόσον n μετ o αυτών p εστίν/ο q νυμφίος. r ελεύ
σονται s δε t ημέραι u όταν x απαρθή r απ a αυτών/ο
d νυμφίος, b και c τότε d νηστεύσουσιν. e ουδείς f δε
g επιβάλλει b επίβλημα l ράκους k αγνάφου l επί
m ιματίω n παλαιώ. o αίρει p γαρ/το q πλήρωμα
r αυτού n από/του l ιματίου, n και x χείρον r σχίσμα
y γίνεται. a ουδε b βάλλουσιν c οίνον d νέον e εις f ασ
κούς g παλαιούς. b ει δε μήγε k ρηγνυνται/οι ασ
κοί, m και/ο o οίνος e εκχείται, p και/οι q ασκοί r απο
λούνται. o αλλά t βάλλουσιν n οίνον x νέον e εις
y ασκούς z και ω ους, b και c αμφότεροι d συντηρούν
ται. e ταύτα r αυτού g λαλούντος b αυτοίς, l ιδού
k αρχων l εις m ελθών n προσεκύνει o αυτώ p λέ=
γων. p ότι/η q θυγάτηρ r μου s άρτι t ετελεύτησεν.
n αλλά x ελθών r επίθες/την χείρα s σου b επ αυτην
d και z ήσεται. r και g εγερθείς/ο b ιησούς, h ηκολού=
θησεν k αυτώ l και/οι m μαθηται n αυτού. o και p ιδού
q γυνή r αιμορροούσα s δώδεκα t έτη, n προσελ=
θούσα t όπισθεν, r ήψατο/του l κρασπέδου/του
n ιματίου b αυτού. c έλεγε d γαρ t εν r εαυτή. g εάν
b μόνον t άψωμαι/του k ιματίου l αυτού, m σωθή
σομαι./ο n δε o ιησούς r επιστραφείς q και l ιδών p αυ
τήν r είπε. n θάρσει b θύγατερ./η π ίστις t σου s σέσω
κέ s σε. b και c εσώθη/η n γυνή l από/της r ωρας s εκεί=
νης. b και c ελθών/ο b ιησούς l εις/την m οικίαν/του n άρ
χοντος, o και p ιδών/τους q αυλητάς r και/τον s ο=
χλον r θορυβούμενον, n λέγει l αυτοίς. r αναχω=
ρείτε. l ου γαρ b απέθανε/το c κοράσιον, d αλλά
e καθεύδει. r και g κατεγέλων b αυτού. l ότε k δε l εξε=
βλήθη/ο m όχλος, n εισελθών s εκράτησε/της p χει=
ρός q αυτής, r και n ηγέρθη/το c κοράσιον. n και x εξήλ
θεν/η r φήμη l αύτη n εις b όλην/την c γην d εκείνην.
c και r παράγοντι g εκείθεν/τω b ιησού, h ηκολούθη=
σαν k αυτώ l δύο m τυφλοί n κράζοντες o και p λέ=
γοντες. q ελέησον r ημάς s υιέ l Δαυίδ. n ελθόντι x δε
r εις/την n οικίαν, a προσήλθον b αυτώ/οι c τυφλοί
d και e λέγει f αυτοίς/ο b ιησούς. b πιστεύετε l ότι k δύ
ναμαι l τούτο m ποιήσαι. n λέγουσιν o αυτώ. p ναι
q κύριε. r τότε n ήψατο/τω r οφθαλμών n αυτών
x λέγων. r κατά/την π ίστιν υμών, b γενηθήτω c υ

k pharisei l dicebant m discipulis n eius. o Quare p cum q publicanis r et s peccatorib⁹ t manducat u magister x vester? r At b ihesus c audiens d ait. e Non f est g opus c valentibus d medicus: l sed k male l habenti bus, m Euntes n aũt o discite p quid q est r miam s volo t ↄ nõ u sacrificiũ. r Nõ f enĩ a veni d vocare c iustos: p sed q peccatores ad s penitentiaz. b Tunc c accesserunt ad k eum l discipuli m iohãnis n dicẽtes: o quare p nos r pharisei t ieiunamus n frequenter; r discipuli t aũt tui f non d ieiunant? c Et a ait l illis b ihesus. m Nunquid b possunt l filii f sponsi l lugere m q̃diu n cum l illis c est f sponsus? r Venient s autem t dies n cum a auferetur b ab eis c sponsus: d t tunc e ieiunabunt. r Nemo s aũt t immittit b cõmissuram l panni k rudis l in m vestimẽtũ n vetus. o Tollit p ei q plenitudinẽ r eius s a vestimento: t r peior f scissura c fit. u Neq; b mittunt c vinum d nouũ l in k vtres s veteres. b Alioquin k rumpuntur l vtres c m et n vinum o effunditur p et q vtres r pereunt. s Sed n vinum o nouum l in c vtres o nouos t mittũt: b r ambo p cõseruãtur u Hec l illo s loquente ad b eos: l ecce c m princeps n venus o accessit r adorabat p eum q dicẽs. r Dñe s filia t mea n modo o defuncta f est: n sed o veni l impone m manũ s tuam b super t eam c et v viuet. r Et s surgens b ihesus l sequẽbatur k cum l et m discipuli n eius. o Et p ecce c mulier q q̃ xij fluxũ r sanguinis s vestimẽti t ei? u Dicebat p enĩ l intra q se. s Si t tetigero b tantũ k vestimẽtũ l ei?: m salua n ero n At b ihesus p conuersus q r videns s eam c dixit. n Cõfide l filia, r fides t tua f laborem. s te t saluã fecit. b Et l salua r facta f est m ex r illa b Et cum l venisset k ihesus l in m domum n principis: o et p vidisset q tibicines r et s turbam c tumultuantem: t dicebat. n Recedite, c non f mortua g est enim h mortua puella: n sed c dormit. r Et s deridebãt t eũ. k Et l cũ l ejecta m turba: n itrauit r et t tenuit k manum c puellę. l Et r surrexit s puella. t fama u hec i in vniuersã terrã illã. l Et r exijt s Et transeunte n inde b ihesu: l secuti f sunt c cum d duo m ceci n clamantes o et p dicentes. q Miserere r nostri s fili t dauid. n Cum x autem r venisset s domũ: t accesserunt ad b eum c ceci o et p dicit r eis s ihesus. b Creditis q quia c hoc b possum m facere? n Dicunt o ei, p Utiq; q domine. r Tunc s tetigit t oculos n eorum r dicẽs, r Scom̃ fidem s vestram b fiat c vobis,

Mar. 2. d. Luce. 5. f.

Marc. 2. c.

Gen. 6. c.

Marc. 2. e, Luce. 5. f. 5. 15. a.

Marc. 7. b.

Marc. 5. g.

Marc. 5. g. Act. 9. d.

5. 22. g.

D

μίν. p και q αψεώχθησαν r αυτώ/οι s οφθαλμοί.
b και e μβριμήσατο b αυτοίς/ο ιησούς l λέγων. m ο
ράτε μηδείς o γινωσκέτω. p οι q δε r εξελθόντες,
s διεφήμισαν r αυτόν e μ x όλη/τη y γη r εκείνη. a αυ=
τών b δε c εξερχομένων, d ιδού c προσήνεγκαν r αυ
τώ s άνθρωπον b κωφόν l δαιμονιζόμενον. k και l εκ
βληθέντος/του m δαιμονίου e λάλησεν/ο o κω=
φός. p και q εθαύμασαν/οι r όχλοι s λέγοντες. t ου
δέποτε e φάνη x ούτως r εν /τω ισραήλ. / οι a δε
b φαρισαίοι c έλεγον. b εν /τω c άρχοντι/των d δαι
μονίων s εκβάλλει/τα b δαιμόνια. k και l τω ρι ή γερ
/ο ιησούς/τας m πόλεις n πάσας o και/τας p κώ=
μας q διδάσκων/εν/ταις s συναγωγαίς t αυτών
n και x κηρύσσων/το r ευαγγέλιον/της c βασιλεί=
ας, s και b θεραπεύων c πάσαν p νόσον c και r πάσαν
s μαλακίαν. b ιδών/δε/τους k όχλους, l εσπλαγ
χίσθη m περί n αυτών, o ότι p ήσαν q εσκυλμένοι
r και s ερριμμένοι ω σει n πρόβατα μη r έχοντα/ποι
μένα. s τότε b λέγει/τοις c μαθηταίς o αυτού./ο
k μεν/θερισμός s πολύς,/οι δε r εργάται l ολίγοι.
l δεήθητε m ουν/του n κυρίου/του o θερισμού, p ό=
πως q εκβάλη r εργάτας n εις/τον o θερισμόν n αυ=
τού.

Cap. x.

Και b προσκαλεσάμενος/τους c δώδεκα d μα
θητάς c αυτού, r έδωκεν s αυτοίς b εξουσίαν
r πνευμάτων k ακαθάρτων l ώστε m εκβάλλειν
n αυτά, o και p θεραπεύειν q πάσαν/νόσον c και r πά
σαν b μαλακίαν./των/δε r δώδεκα c αποστόλων
τα d ονόματά b εστί/ταύτα. p πρώτος c σίμων/ο
r λεγόμενος s πέτρος, b και c ανδρέας/ο d αδελφός
c αυτού. m ιάκωβος/ο/του z βεβδαίου, o και p ιωάν
νης/ο q αδελφός c αυτού. s φίλιππος, r και b βαρθο
λομαίος. d θωμάς, r και c ματθαίος/ο d τελώνης. b ιά
κωβος/ο/του c αλφαίου, o και c λεββαίος /ο r επι=
κληθείς s θαδδαίος. b σίμων/ο c καναναίτης, k και
l ιούδας m ισκαριώτης /ο n και o παραδούς p αυ=
τόν. q τούτους/τους c δώδεκα a απέστειλεν/ο c ιη=
σούς n παραγγείλας c αυτοίς r λέγων. s εις d οδόν
b εθνών c μη p απέλθητε, n και εις s πόλιν b σαμαρει
τών c μη k εισέλθητε. l πορεύεσθε m δε n μάλλον
o προς/τα p πρόβατα/τα q απολωλότα r οίκου
s ισραήλ. t πορευόμενοι n δε r κηρύσσετε r λέγον=
τες, s ότι η γγικεν/η b βασιλεία/των c ουρανών.
d ασθενούντας c θεραπεύετε. r λεπρούς s καθαρίζε
τε. b δαιμόνια c εκβάλλετε. k δωρεάν l ελάβετε,
m δωρεάν d δότε. o μη p κτήσησθε q χρυσόν r μηδέ
α αργυρον, r μηδέ n χαλκόν x εις/τας r ζώνας, v
μών. s μη b πήραν c εις d οδον. r μηδέ l δύο k χιτώ
νας. b μηδέ/υποδήματα. k μηδέ/ράβδους. m άξι=
ος n γάρ/ο εργάτης/της p τροφής q αυτού r εστίν.
s εις/ην n δ αν b πόλιν/η k κώμην b εισέλθητε, c εξε
τάσατε b τις/εν/αυτή d άξιος b εστί, r κακεί k μείνατε
l έως m αν n εξέλθητε. o εισερχόμενοι p δε q εις/την

Et aperti sunt oculi eorum. Deo gratias
Et cõmunatus est illis iesus dicẽs, Vide ne quis sciat. Illi autẽ exeuntes diffamauerũt eũ in tota terra illa. Egressis autem illis: ecce obtulerunt ei hominẽ mutũ demoniũ habẽtẽ: et ejecto demonio locutus est mutus: et mirate sunt turbe dicentes, Nunq̃ apparuit sic in israel. Pharisei autem dicebant. In principe demoniorum ejicit demones. Et circuibat iesus omnes ciuitates et castella docẽs in synagogis eorum et predicans euangelium regni: et curans omnẽ infirmitatẽ. Videns autẽ turbas misertꝰ est eis: quia erant vexati et iacentes sicut oues nõ habẽtes pastorem. Tunc dicit discipulis suis. Messis quidẽ multa: operarij autẽ pauci. Rogate ergo dominum messis vt mittat operarios in messem suam.

Cap. x.

Et conuocatis duodecim discipulis suis dedit illis potestatem spirituũ immundorum vt eijcerent eos: et curarent omnẽ languorẽ et omnẽ infirmitatem. Duodecim aũt apostolorũ nomina sunt hec. Primus simon qui dicitur petrus: et andreas frater eius. iacobus zebedei: et iohannes frater eius. philippus et bartholome. thomas et matheus publican. et iacobus alphei et lebbeus qui cognoiatus est thaddeus. simon chananeus et iudas scariothis qui et tradidit eum. Hos duodecim misit iesus precipiens eis et dicens. In viam gẽtiũ ne abieritis: et in ciuitates samaritanorum ne intraueritis: sed potius ite ad oues que perierunt domus israel. Euntes aũt predicate dicentes: quia appropinquauit regnum celorum. Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos mundate demones ejicite: gratis accepistis date. Nolite possidere aurum neq; argentum: neq; pecuniã in zonis vestris. Non peram in via neq; duas tunicas: neq; calciamenta neq; virgam. Dignus est operarius cibo suo. Quicunq; autem ciuitatẽ aut castellũ intragate quis in ea dignus sit: et ibi manete donec exeatis. Intrates autem in

Sup. 8. a. Marc. 7. & 9. b. 5. 17. 6. 2. 11. b. Marc. 7. & Luce. 11. b.

Luce. 13. c.

5. 14. c.

Marc. 6. c.

Luce. 10. 9.

A

Marc. 6. b. Luce. 9. a. Marc. 3. c. Luce. 9. a.

Sup. 4. c. Marc. 16. f Luce. 10. d. Luce. 9. a.

1. Cor. 4. b.

B

Mar. 6. b. Luce. 10. b. Act. 20. d.

B ij

οικίαν, ασπάσασθε αυτήν λέγοντες. και εἰρήνη
τω οἴκω τούτω. και εάν μεν ἡ ἡ οικία ἀξία,
εἰσελθέτω ἡ εἰρήνη υμών ἐπ αυτήν. εάν δε
μη ἡ ἀξία, ἡ εἰρήνη υμών πρὸς υμᾶς ἐπισ-
τραφήτω. και ὃς εάν μη δέξηται υμᾶς, μηδέ
ἀκούσῃ τους λόγους υμών, ἐξερχόμενοι
τῆς οἰκίας ἡ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε
τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν υμών. ἀμὴν λέ-
γω υμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σολόμων καὶ
γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐ-
κείνῃ. Ἰδού ἐγώ ἀποστέλλω υμᾶς ὡς πρό
βατα ἐν μέσῳ λύκων. γίνεσθε οὖν φρόνιμοι
ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.
προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. παρα-
δώσουσι γὰρ υμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν
ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν
υμᾶς. καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς α-
χθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς
καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ὅταν δὲ παραδιδῶσιν υ-
μᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσετε. δο
θήσεται γὰρ υμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τί λα-
λήσετε. οὐ γὰρ υμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες,
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς υμῶν τὸ λα
λοῦν ἐν υμῖν. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀ-
δελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐ
παναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανα-
τώσουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπο
μείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ὅταν δὲ
διώκωσιν υμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγε-
τε εἰς τὴν ἄλλην. ἀμὴν γὰρ λέγω υμῖν, οὐ
μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ισραήλ, ἕως ἂν
ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. οὐκ ἔστι μαθη
τὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑ
πὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ
ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ
δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ, εἰ τὸν οἰκο-
δεσπότην βεελζεβοὺβ ἐκάλεσαν, πόσω
μᾶλλον τοὺς οἰκειακοὺς αὐτοῦ. μὴ οὖν
φοβηθῆτε αὐτούς. οὐδὲν γὰρ ἐστὶ κεκα-
λυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυ
πτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ
σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί. καὶ ὃ εἰς τὸ
οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.
καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ
σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκ
τεῖναι. φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον
καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ.
οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται,
καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄ
νευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρί
χες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί.
μὴ οὖν φοβηθῆτε, πολλῶν στρουθίων δια-

domum: salutate eam dicentes. Pax
huic domui. Et si fuerit domus illa
digna: veniat pax vestra super eam. Si autem non
fuerit digna: pax vestra ad vos re
uertetur. Et quicunque non recepit vos: neque
audierit sermones vestros: exeuntes foras de
domo vel ciuitate illa: excutite
puluerem de pedibus vestris. Amen dico
vobis: tolerabilius erit terre Sodomorum et
Gomorreorum in die iudicii quam illi ciuitati.
Ecce ego mitto vos sicut oues
in medio luporum. Estote ergo prudentes
sicut serpentes: et simplices sicut columbe.
Cauete autem ab hominibus. Tradent
enim vos in concilijs: et in
synagogis suis flagellabunt
vos: et ad presides et ad reges ducemi
ni propter me in testimonium illis
et gentibus. Cum autem tradent vos: no
lite cogitare quo aut quid loquami.
Non enim vos estis qui loquimini: sed
spiritus patris vestri qui loquitur
in vobis. Tradet autem frater fratrem
in mortem: et pater filium: et insurgent
filij in parentes et morte
eos afficient: et eritis odio
omnibus propter nomen meum. Qui autem
perseuerauerit in finem: hic saluus erit. Cum autem
persequntur vos in ciuitate ista: fugite
in aliam. Amen dico vobis: non
consumabitis ciuitates israel: donec
veniat filius hominis. Non est discipulus super magistrum: nec seruus super
dominum suum. Sufficit discipulo
vt sit sicut magister eius: et
seruo sicut dominus eius. Si patremfamilias beelzebub vocauerunt: quanto
magis domesticos eius? Ne ergo
timueritis eos. Nihil enim est opertum
quod non reueletur: et occultum
quod non sciatur. Quod dico vobis in
tenebris: dicite in lumine. et quod in
aure auditis: predicate super tecta.
Et nolite timere eos qui occidunt
corpus: animam autem non possunt occidere.
Sed potius timete eum qui potest
et animam et corpus perdere in gehennam.
Nonne duo passeres asse veneunt:
Et vnus ex illis non cadet super terram sine
patre vestro. Vestri autem et capilli
capitis omnes numerati sunt.
Nolite ergo timere: multis passeribus melio

Luce. 10. b.

1. Pe. 4. b. Rom. 16. d Mar. 13. b. Joh. 16. a

Act. 5. d. et 25. c. Phil. 1. d.

Marc. 13. c. Luce. 12. b.

Act. 7. b. 7. 24. b.

Luce. 6. f. Joh. 13. d. 7. 15. f

Mar. 4. d. Luce. 8. c. Luce. 12. a.

Luce. 12. a.

Luce. 12. a.

φέρετε ὑμεῖς. πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐμ
προσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογή-
σω κἀγώ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός
μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηται
με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι
αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου
τοῦ ἐν οὐρανοῖς. μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον
βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν. οὐκ ἦλθον βα-
λεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ
διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐ
τοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς,
καὶ μνφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, καὶ
ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκειακοὶ αὐτοῦ.
ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ
ἔστι μου ἄξιος. καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγα-
τέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. καὶ ὃς
οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ακο-
λουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. ὁ εὑ
ρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν. καὶ
ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ,
εὑρήσει αὐτήν. ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέ
χεται. καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν
ποστείλαντά με. ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς
ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψε
ται. καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δι-
καίου, μισθὸν δικαίου λήψεται. καὶ ὃς
ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον
ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν
λέγω υμῖν οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐ-
τοῦ.

Cap. xi.

καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. ὁ δὲ ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε. τυφλοὶ ἀναβλέπουσι. καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι. λεπροὶ καθαρίζονται. καὶ κωφοὶ ἀκούουσι. νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου. τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι. κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον. ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν. ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον. ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν. προφήτην, ναὶ λέγω υμῖν καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτος γάρ ἐστιν πε-

res estis vos: Dis ergo qui confitebi
me coram hominibus: confitebor et ego
et ego cum coram patre
meo qui in celis est. Qui autem negauerit
me coram hominibus: negabo et ego
et ego cum coram patre meo et
qui in celis è. Nolite arbitrari quòd venerí
pacem mittere in terram. Non veni
pacem mittere: sed gladium. Veni enim
separare hominem aduersus patrem suum:
et filiam aduersus matrem suam: et
nurum aduersus socrum suam: et
inimici hominis domestici eius. Qui
Qui amat patrem aut matrem plus quàm
me non est me dignus. Et qui amat filium aut filiam
super me: non est me dignus. Et qui et
non accipit crucem suam et sequitur
me: non est me dignus. Qui inuenit
animam suam perdet illam: et qui
qui perdiderit animam suam propter me
inueniet eam. Qui recipit vos me recipit:
et qui me recipit: recipit eum qui
me misit. Qui recipit prophetam in
nomine prophete: mercedem prophete accipiet.
Et qui recipit iustum in nomine iusti: et
mercedem iusti accipiet. Et quicunque
potum dederit vni ex minimis istis calicem
aquæ frigidæ tantum in nomine discipuli: amen
dico vobis: non perdet mercedem suam.

Cap. xi.

Factum est cum consummasset iesus præcepta duodecim discipulis suis: et
transijt inde vt doceret et predicaret
in ciuitatibus eorum. Johannes autem audiens
in vinculis opera christi: et
mittens duos de discipulis suis ait
illi. Tu es qui venturus es: an aliud
expectamus? Et respondens iesus ait illis. et
Euntes renunciate iohanni que audistis
et vidistis. Cæci vident: et
claudi ambulant: leprosi mundantur: et
surdi audiunt: mortui resurgunt: et
pauperes euangelizantur: et beatus est
qui non fuerit scandalizatus in me. Illis
autem abeuntibus cepit iesus dicere ad
turbas de iohanne. Quid existis
in desertum videre. Harundinem vento
agitatam. Sed quid existis videre? et
Hominem mollibus vestitum? et
Ecce qui mollibus vestiuntur in et
domibus regum sunt. Sed quid existis
videre prophetam? Etiam dico vobis et plus
prophetam. Hic est enim de et

Marc. 8. f. Luce. 12. c.

Luce. 7. c

Luce. 7. c.

Luce. 7. d.

Marc. 1. a Luce. 7. d.

ρί ου γέγραπται. ἰλού εγώ αποστέλλω
/Τομ ἄγγελομου ωρο ωροσώπου σου,
ος κατασκευάσει/Τημ ολόμ σου έμπροσθεμ
σου. ' αωήμ λέγω υμίμ, ουκ εγήγερται εμ
γεμμητοίς γυμαικώμ μείζωμ ιωάμμου / Του
βαπτιστού. /ο δε μικρότερος εμ/Τη βασιλεί
α/Τωμ ουραμώμ, μείζωμ αυτού εστίμ. από
δε/Τωμ ημεράμ ιωάμμου/Του βαπτιστού έ
ως άρτι,/η βασιλεία/Τωμ ουραμώμ βιάζεται,
καί βιασταί αρπάζουσιμ αυτήμ. πάμτες γαρ
/οι ωροφήται και /ο νόμος έως ιωάμμου
ωροεφήτευσαμ. και ει θέλετε δέξασθαι, αυ
τός εστίμ ηλίας, ὁ μέλλωμ έρχεσθαι. /ο έχωμ
ὠτα ακούειμ ακουέτω. Τίμι δε ομοιώσω/Τημ
γεμεάμ Ταύτημ. ομοία εστί παιδίοις εμ α
γορά καθημένοις, καί ωροσφωμούσι/Τοις ε
ταίροις αυτώμ, και λέγουσιμ. ηυλήσαμεν υ
μίμ, καί ουκ ορχήσασθε. εθρημήσαμεμ υμίμ,
καί ουκ εκόψασθε. ήλθε γαρ ιωάμμης μήτε
εσθίωμ μήτε ωίμωμ, καί λέγουσι Δαιμόμιον
έχει. ήλθεμ ὁ υἱός/Του αμθρώπου εσθίωμ
καί ωίμωμ, καί λέγουσιμ ἰλού ἄμθρωπος
φάγος καί οιμοπότης, Τελωμώμ φίλος καί
αμαρτωλώμ. και ελικαιώθη ἡ σοφία από
/Τωμ Τέκμωμ αυτής. Τότε ήρξατο ὀμειδίζειμ
/Τας ώόλεις εμ αις εγέμοντο /αι ωλείσται
δυμάμεις αυτού, ὅτι ου μετεμόησαμ. ου
αί σοι Χωραζίμ. ουαί σοι βηθσαϊδά. ὅτι ει
εμ Τύρω καί σιδώμι εγέμοντο /αι δυμάμεις
/αι γεμόμεμαι εμ υμίμ, πάλαι αμ εμ σάκκω
καί σποδώ μετεμόησαμ. πλήμ λέγω υμίμ
Τύρω καί σιδώμι αμεκτότερομ έσται εμ ημέ
ρα κρίσεως, ἡ υμίμ. καί σύ καπερμαούμ/η έ
ως/Του ουραμού ὑψωθείσα, ἕως ἄλου κα
ταβιβασθήση. ὅτι ει εμ σολόμωμ εγέμοντο
/αι δυμάμεις/αι γεμόμεμαι εμ σοι, έμειμαμ αμ
μέχρι/Της σήμερομ. πλήμ λέγω υμίμ, ὅτι
γη σολόμωμ αμεκτότερομ έσται εμ ημέρα
κρίσεως, ἡ σοι. εμ εκείμω /Τω καιρώ αποκρι
θείς/ο ιησούς είπεμ. εξομολογούμαι σοι πά
τερ κύριε/Του ουραμού καί/Της γης, ὅτι απέ
κρυψας Τάυτα από σοφώμ και συμετώμ,
καί απεκάλυψας αυτά μηπίοις. ναι/ο πα
τήρ ὅτι ούτως εγέμετο ευδοκία έμπροσθεμ
σου. πάμτα μοι παρεδόθη υπό /Του πα
τρός μου. καί ουδείς επιγιμώσκει/Τομ υιόμ,
ει μη/ο πατήρ. ουδέ/Τομ πατέρα Τις επιγι
μώσκει, ει μή/ο υιός. καί ὠ εάμ βούληται/ο υ
ιός αποκαλύψαι. δεύτε προς με πάμτες/οι
κοπιώμτες καί πεφορτισμένοι, καγώ αμα
παύσω υμάς. άρατε/Τομ ζυγόμ μου εφ υ
μάς. καί μάθετε απ εμού ὅτι πράος ειμί καί
ταπεινός/Τη καρδία. καί ευρήσετε αμάπαυ
σιμ/Ταις ψυχαίς υμώμ./ο γαρ ζυγός μου
χρηστός, καί/Το φορτίομ μου ελαφρόμ εσ
τίμ. Cap. xii.

Μ εκείνω/Τω καιρώ. επορεύθη/ο ιησούς
/Τοις σάββασι διά/Τωμ σποριμώμ./οι δε
μαθηταί αυτού επείνασαμ, καί ήρξαμτο Τίλ
λειμ στάχυας καί εσθίειμ./οι δε φαρισαίοι ἰ
δόμτες είπομ αυτώ. ἰλού/οι μαθηταί σου ποι
ούσιμ ὁ ουκ εξεστι σοιείμ εμ σαββάτω. ὁ δε
είωεμ αυτοίς. ουκ αμεγμωτε Τι εσοίησε
Δαυίδ ότε επείνασεμ αυτος καί/οι μετ αυ
τού, πως εισήλθεμ εις/Τομ οίκομ/Του θεού,
καί /Τους άρτους/Της προθεσεως εφαγεμ,
ους ουκ εξόμ ήμ αυτώ φαγείμ ουδέ/Τοις
μετ αυτού, ει μή/Τοις ιερεύσι μόμοις. ἡ ουκ
αμέγμωτε εμ/Τω νόμω, ὅτι/Τοις σάββασιμ/οι
ιερείς εμ/Τω ιερώ/Το σάββατομ βεβηλούσι,
καί αμαίτιοι εισι. λέγω δε υμίμ. ὅτι/Του ιε
ρού μείζομ έστιμ ὧδε. ει δε εγμώκειτε Τί εσ
τίμ έλεομ θέλω/καί ου θυσίαμ, ουκ αμ κατε
δικάσατε/Τους αναιτίους. κύριος γαρ έστί
/Του σαββάτου/ο υιός/Του αμθρώπου. καί με
ταβάς εκειθεμ, ήλθεμ εις/Τημ συμαγωγήμ αυ
τώμ. καί ιλού άμθρωπος ἡμ/Τημ χειρα έχωμ
ξηράμ. καί επηρώτησαμ αυτόμ λεγομτες. ει
εξεστι/Τοις σάββασι θεράπευειμ, ἱμα κατηγο
ρήσωσιμ αυτού. ὁ δε είπεμ αυτοις. Τις έσται
εξ υμώμ άμθρωπος ος εξει πρόβατομ εμ, καί
εαμ εμπέση Τούτο/Τοις σάββασιμ εις βόθυ
μομ, ουχί κρατήσει αυτό και εγερεί. πόσω
ουμ διαφέρει άμθρωπος προβάτου. ὥστε έ
ξεστι/Τοις σάββασι καλως ποιείμ. Τότε λέ
γει/Τω αμθρώπω/Τω εξηραμμέμῃ έχομτι/Τημ
χειρα. ἔκτειμομ/Τημ χειρα σου. και εξέτειμε.
καί απεκατεστάθη υγιης ως ἡ άλλη. /οι δε
φαρισαίοι συμβούλιομ έλαβομ κατ αυτού ε
ξελθόμτες, όπως αυτόμ απωλέσωσιμ/ο δε ιη
σούς γμούς, αμεχώρησεμ εκείθεμ. και ήκολού
θησαμ αυτώ όχλοι πολλοί, και εθεράπευσεμ
αυτούς πάμτας. καί επετίμησεμ αυτοις ἱμα
μη φαμερόμ αυτόμ ποιήσωσιμ. όπως πλη
ρωθη/Το ρηθέμ διά ησαΐου/Του προφήτου
λέγομτος. ἰλού/ο παις μου ομ ηρέτισα/ο α
γαπητός μου εις ομ ευδόκησεμ ἡ ψυχή μού.
θήσω/Το πμεύμα μου επ αυτόμ. και κρί
σιμ/Τοις έθμεσιμ απαγγελεί. ουκ ερίσει, ουδέ
κραυγάσει, ουδέ ακούσει τις εμ/Ταις πλατεί
αις/Τημ φωμήμ αυτού. κάλαμομ συμτετριμ
μέμομ ου κατεάξει, και λίμομ Τυφόμεμομ ου
σβέσει, έως αμ εκβάλη εις μίκος/Τημ κρίσιμ,
και/Τω ομόματι αυτού έθμη ελπιούσι. Τότε
προσημέχθη αυτώ δαιμομιζόμεμος Τυφλός
και κωφός, και εθεράπευσεμ αυτόμ, ὥστε/τομ

animabus vestris. Jugum enim meum
suaue est: et onus meum leue. ꝛc.

Cap. xii.

Illo tempore abijt ihesus ꝛc. per sata sabbato: ꝛc. discipuli ejus cœperũt vellere
spicas, & manducare. Pharisei autem videntes dixerũt ei. Ecce discipuli tui faciunt
quod nõ licet facere sabbatis. At ille dixit eis. Non legistis quid fecerit
dauid quãdo esurijt et qui cũ eo erant:
quomodo intrauit in domum dei ꝛc
et panes propositionis comedit ꝛc
quos non licebat ei edere: neq; his qui
cũ eo erãt: nisi solis sacerdotib? Aut
legistis in lege: quia sabbatis ꝛc sacerdotes in templo sabbatũ violant ꝛc
sine crimine sũt. Dico aũt vobis: quia templo maior hic. Si aũt scireti quid est
misericordiã volo & nõ sacrificiũ: nũq; condemnassetis innocẽtes. Dñs ei est ꝛc
filius hois et sabbati. Et cum ꝛc
inde transisset: venit in synagogã eorum.
Et ecce homo erat manum habẽs ꝛc
aridã et interrogabãt cũ dicẽtes. Si
licet sabbatis curare: vt accusarent
cũ. Ipse aũt dixit illis. Quis erit ꝛc
ex vobis homo qui habeat ouẽ vnã &
si hec ceciderit hec sabbatis in foueam ꝛc
nonne tenebit & leuabit eã? Quãto ma
gis melior est homo oue? Itaq; licet
sabbatis bene facere. Tunc ꝛc
homini. ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
Extende manum tuam. Et extendit ꝛc
& restituta est sanitati sicut altera. Exeũ
pharisei fecerũt adu? eũ: ꝛc
quo perderent eum. Jesus autem ꝛc
sciens recessit inde: et secuti sunt ꝛc
eum multi: et curauit ꝛc ꝛc ꝛc
eos ꝛc. Et precepit eis ne ꝛc ꝛc
manifestum eum facerent vt adimpleret
quod dictũ est per esaiam prophetam
dicẽtem. Ecce puer meus quẽ elegi: dilec
tus meus in quo bñ placuit mihi ꝛc
ponã spiritum meũ super eum: & iudicium
gentibus nunciabit. Non contendet ꝛc
clamabit: ꝛc audiet aliquis in plateis
vocem ejus. Arundinem quassatam ꝛc
non confringet et linum fumigans non
extinguet: donec ejiciat ad victoriã iudi
cium: & in nomine eius gentes sperabũt.

Matt. 3.a Luc. 6.a. Mar. 2.g. Luc. 6.a.

Marc. 2.g. Luc. 6.a. 1.reg. 21.b.

sup. 8.a.n. 9 & j. 17.c.

Esaie. 42.a

Marc. 2.g.

Marc. 3.a. Luc. 6.b.

Marc. 3.b. Joh. 10.g.

sup. 9.g. Luc. 11.b.

quo scriptũ est. Ecce ego mitto ꝛc
angelum meũ ante faciem tuam ꝛc
qui preparabit viam tuam ante ꝛc
te. Amẽ dico vobis: nõ surrexit inter
natos mulierum maior iohãne ꝛc
baptista. Qui aũt minor est in regno ꝛc
celorum: maior est illo. A ꝛc
diebus aũt iohannis baptiste vsq; ꝛc
nunc regnum celorum vim patitur: ꝛc
et violenti rapiunt illud. Oẽs enim ꝛc
prophete et lex vsq; ad iohannem ꝛc
prophetauerũt: et si vultis recipere: ip
se est helias qui venturus est. Qui habz
aures audiẽdi audiat. Cui aũt silez est
generationi ista? Similẽ est pueris
sedentib? in foro q clamãtes coeq̃libus
dicũt. Cecinimus vobis ꝛc ꝛc ꝛc
et non saltastis: lamentauimus ꝛc ꝛc
et nõ plãxistis. Venit enim iohãnes neq;
manducãs neq; bibẽs: & dicũt demoniũ
habz. Venit filius hominis manducans
& bibens: & dicunt ecce homo ꝛc
vorax & potator vini: publicanorum &
peccatorũ amicus. Et iustificata est sapiẽtia a
filijs suis. Tunc cepit exprobrare ꝛc
ciuitatibus in quibus facte sunt plurime
virtutes ei? quia nõ egissent pñiaz. Ve
tibi corozaim: ve tibi bethsaida: quia si
in tyro & sydone facte essent virtutes
que facte sunt in vobis: olim in cilicio
& cinere pñiaz egissẽt. Verũtamen dico vo
bis tyro & sydom remissius erit in die iu
dicij q vobis. Et tu capharnaũ nũquid
vsq; in celũ exaltaberis? vsq; in infernũ de
scendes. Quia si in sodomis facte fuissẽt
virtutes q facte sunt in te: forte mansissẽt
vsq; in hãc die. Verũtamen dico vobis: quia
terre sodomox remissius erit in die ꝛc
iudicij q tibi. In illo tẽpore respondẽs
iesus dixit. Confiteor tibi pater ꝛc
dne celi & terre: quia abscondisti ꝛc ꝛc
hec a sapientibus et prudentibus: ꝛc ꝛc
et reuelasti ea paruulis. Ita pater: ꝛc
quoniam sic fuit placitum ante ꝛc ꝛc
te. Omnia mihi tradita sunt a patre ꝛc
meo. Et nemo nouit filium ꝛc ꝛc ꝛc
nisi pater: neq; patrem quis nouit ꝛc
nisi filius: & cui voluerit filius ꝛc ꝛc
reuelare. Venite ad me omnes ꝛc ꝛc
qui laboratis & oneratis estis: & ego re
ficiã vos. Tollite iugũ meũ super vos
& discite a me quia mitis & humilis corde: et inuenietis requiẽ ꝛc

Malac. 3.a Luc. 1.g.

Luce. 7.d.

Luce. 16.d. j. 15.a. Luce. 7.c.

Luce. 7.c.

j. 18.d. Luce. 10.f. Joh. 16.c & 17.a.

Luce. 10.f.

Luce. 10.d.

τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖ καὶ βλέπει
καὶ ἐξίσαντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον.
μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς δαυίδ./οἱ
δὲ φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον. οὗτος οὐκ
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ βεελζε-
βοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. εἰδὼς δὲ ὁ ιη-
σοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς. πᾶ-
σα βασιλεία μερισθεῖσα καθ ἑαυτῆς, ἐρημοῦ-
ται. καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ ἑ
αυτῆς, οὐ σταθήσεται. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν
σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ ἑαυτὸν ἐμερίσθη. πως
οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ. καὶ ἐγὼ
ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια οἱ υ
ἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι. διὰ τοῦτο αὐτοὶ
ὑμῶν ἔσονται κριταί. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι
θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ
ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ἢ πῶς δύναται
τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ
τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι. ἐὰν μὴ πρῶτον
δήσῃ τὸν ἰσχυρόν καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
διαρπάσει. ὁ μὴ ὢν μετ ἐμοῦ, κατ ἐμοῦ ἐστί.
καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ ἐμοῦ, σκορπίζει. διὰ
τοῦτο λέγω ὑμῖν. πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασ
φημία, ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. ἡ δὲ τοῦ
πνεύματος βλασφημία, οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς
ἀνθρώποις. καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ὃς δ
ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου
οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τῷ μνῷ αἰῶνι
οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. ἢ ποιήσατε τὸ δένδ-
δρον καλόν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν,
ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρ
πὸν αὐτοῦ σαπρόν. ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ
δένδρον γινώσκεται. γεννήματα ἐχιδνῶν
πῶς δύνασθε ἀγαθά λαλεῖν πονηροὶ ὄντες.
ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ
στόμα λαλεῖ. ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀ
γαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά. καὶ ὁ πο
νηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ
ἐκβάλλει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν
ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι,
ἀποδώσουσιν ὑπὲρ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρα
κρίσεως. ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ
καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. τό-
τε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ
φαρισαίων λέγοντες. διδάσκαλε, θέλομεν ἀ
πὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτοῖς. γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖ
ον ἐπιζητεῖ. καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ,
εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. ὥσ
περ γὰρ ἦν ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους
τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσ-
ται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς
γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ἄνδρες
νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐ-
τήν. ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ. καὶ
ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. βασίλισσα νότου ἐ
γερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύ
της καὶ κατακρινεῖ αὐτήν. ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν
περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σο
λομῶνος. καὶ ἰδοὺ πλεῖον σολομῶνος ὧ-
δε. ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθη
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι ἀνύδρων
τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐκ εὑρίσκει.
τότε λέγει. ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὁ
ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα,
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πο-
ρεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ ἑαυτοῦ ἑπ-
τὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ.
καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ
ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, χείρονα τῶν
πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ
τῇ πονηρᾷ. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς
ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐ-
τοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆ-
σαι. εἶπε δέ τις αὐτῷ. ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου
καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασι ζητοῦν-
τες σοι λαλῆσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰ-
πόντι αὐτῷ. τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου. καὶ τί-
νες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου. καὶ ἐκτείνας τὴν
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶ-
πεν. ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.
ὅστις γὰρ ἂν ποιήσει τὸ θέλημα τοῦ πα-
τρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀ
δελφός καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν. Cap. 13.
ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξελθὼν ὁ ἰησοῦς
ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλα
σαν. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι
πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάν-
τα καθῆσθαι. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγια
λὸν εἱστήκει. καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν
παραβολαῖς λέγων. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπεί-
ρων τοῦ σπείραι. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν
μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθε τὰ πε
τεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν
ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολ-
λήν. καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε διά τὸ μὴ ἔχειν
βάθος γῆς. ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυ-
ματίσθη. καὶ διά τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.
ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέ-
βησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν. καὶ ἔδι-
δου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ
δὲ τριάκοντα. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταί, εἶπον αὐτῷ.

terre tribꝰ diebꝰ et tribꝰ noctibꝰ. Viri
minute surgent in iudicium cum
generatione ista et cõdemnabunt eaz:
quꝛ pñazꝫ egerunt in pdicatõe ione. Et
ecce plꝰ ꝯ iona hic. Regina austri surget in iudicio cum generatione ista et condemnabit eam: quia venit a finibꝰ terre audire sapientiã salomonis. Et ecce plus ꝯ salomon hic. Cum autem immundus spiritus exierit ab homine ambulat per loca arida quꝛens requiem et non inuenit. Tũc dicit. Reuertar in domũ meã unde exiui. Et veniens inuenit eam vacantẽ: scopis mũdatã et ornatã. Tunc vadit et assumit septem alios
spiritus secum nequiores se: et intrantes habitant ibi: et sunt nouissima hominis illius pciora
prioribus. Sic et erit generationi huic
pessime. Adhuc eo loquente ad turbas: ecce mater eius et fratres
stabant foris: querentes loqui ei. Dixit aũt et quidam. Ecce mater tua et fratres tui foris stant querentes te loqui. At ipse respondens dicenti sibi ait. Quis est mater mea et qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos dixit. Ecce mater mea et fratres mei. Quicunq; enim fecerit voluntatẽ patris mei qui in celis est: ipse meus frater et soror et mater est. Cap. 13.

In illo die exiens iesus de domo sedebat secus mare. Et congregate sunt ad eum turbe multe: ita vt in nauiculam ascendens sederet: et omnis turba stabat in littore et locutus est eis multa in parabolis dicẽs. Ecce exijt qui seminat seminare. Et dum seminat quedam ceciderunt secus viam: et venerunt volucres et comederũt ea. Alia aũt ceciderũt in petrosa vbi non habebãt terrã multam: et continuo exorta sũt quꝛ non habebãt altitudinẽ terre. Sole aũt orto estuauerũt: et quꝛ non habebãt radicẽ aruerũt. Alia aũt ceciderunt in spinas: et creuerũt spine et suffocauerũt ea. Alia autẽ ceciderunt in terram bonam et dabãt fructũ: aliꝫ centesimũ: aliud sexagesimũ: aliꝫ trigesimũ. Qui habet aures audiẽdi audiat. Et accedẽtes discipuli dixerũt

Marc. 5. c. Luce. 11. b.

Marci. 3. f. Luce 11. c.

Luce. 6. g.

Marc. 8. b. Luce. 11. b. Luce. 9. e. 2 11. d. Marc. 8. c.

Deut. 32. a.

Ione. 2. a.

Sup. 3. c.

5. Reg. 10. a 2. Par. 9. a 3. hic. adhuc vtitur loco 2 sic infra.

Luce. 11. c.

Marc. 3. g. Luce. 8. c.

Marc. 4. a

λιατι εμ παραβολαίς λαλείς αυτοίς. ο λε α
ποκριθείς ειπεν αυτοίς. ότι υμίν δέδοται γνώ
ναι τα μυστήρια της βασιλείας των ουρανών
εκείνοις δε ου δέδοται. όστις γαρ έχει δοθή
σεται αυτώ και περισσευθήσεται. όστις δε
ουκ έχει, και ο έχει αρθήσεται απ αυτού. διά
τουτο εμ παραβολαίς αυτοίς λαλώ, ότι βλέ
ποντες ου βλέπουσι, και ακούοντες ουκ α
κούουσιν ουδέ συνιούσιν, και αναπληρούται
αυτοίς η προφητεία ησαΐου η λέγουσα, α
κοή ακούσετε, και ου μή συνήτε. και βλέπο
τες βλέψετε, και ου μή ίδητε. επαχύνθη γαρ
η καρδία του λαού τουτου. και τοις ωσί
βαρέως ήκουσαν, και τους οφθαλμούς αυ
τών εκάμμυσαν. μήποτε ίδωσι τοις οφθαλ
μοίς, και τοις ωσίν ακούσωσι, και τη καρδία
συνώσι, και επιστρέψωσι και ιάσομαι αυ
τούς. υμών δε μακάριοι οι οφθαλμοί ότι βλέ
πουσι, και τα ώτα υμών ότι ακούει. αμήν
γάρ λέγω υμίν, ότι πολλοί προφήται και
δίκαιοι επεθύμησαν ιδείν α βλέπετε και ουκ
είδον. και ακούσαι α ακούετε, και ουκ ήκου
σαν. υμείς ουν ακούσατε την παραβολήν
του σπείροντος. παντός ακούοντος του λό
γον της βασιλείας και μη συνιέντος, έρχεται
ο πονηρός και αρπάζει το εσπαρμένον εν τη
καρδία αυτού. ούτος εστίν ο παρά την ο
δόν σπαρείς, ο δε επί τα πετρώδη σπαρείς,
ούτος εστίν, ο τον λόγον ακούων, και ευ
θύς μετά χαράς λαμβάνων αυτόν. ουκ έχει
δε ριζαν εν εαυτώ, αλλά πρόσκαιρος εστί.
γενομένης δε θλίψεως ή διωγμού διά τον
λόγον, ευθύς σκανδαλίζεται. ο δε εις τας
ακάνθας σπαρείς, ούτος εστίν ο τον λό
γον ακούων. και η μέριμνα του αιώνος τού
του, και η απάτη του πλούτου συμπνίγει
τον λόγον, και άκαρπος γίνεται. ο δε επί
την γην την καλήν σπαρείς, ούτος εστίν ο
τον λόγον ακούων και συνιών. ος δη καρ
ποφορεί και ποιεί ο μεν εκατόν, ο δε εξήκον
τα, ο δε τριάκοντα. άλλην παραβολήν πα
ρέθηκεν αυτοίς λέγων. ωμοιώθη η βασιλεία
των ουρανών ανθρώπω σπείραντι καλόν
σπέρμα εν τω αγρώ αυτού. εν δε τω κα
θεύδειν τους ανθρώπους, ήλθεν αυτού ο εχ
θρός, και έσπειρε ζιζάνια ανά μέσον του σί
του και απήλθεν. ότε δε εβλάστησεν ο χόρ
τος και καρπόν εποίησε, τότε εφάνη και τα ζι
ζάνια. προσελθόντες δε οι δούλοι του οικο
δεσπότου είπον αυτώ. κύριε, ουχί καλόν
σπέρμα έσπειρας εν τω σω αγρώ. πόθεν ουν
έχει ζιζάνια. ο δε έφη αυτοίς. εχθρός άνθρω
πος τούτο εποίησεν. οι δε δούλοι είπον αυ

ει. Quare in parabolis loqris eis? Qui re
spondens ait illis. Quia vobis datum est nos
se mysteria regni celorum: ceterum illis non
est datum. Qui enim habet dabit
ei et abundabit: qui autem non habet
etiam quod habet auferet ab eo.
in parabolis loquor eis: quia videntes non
vident: et audientes non audiunt: nec
intelligunt. et adimpletur in
eis prophetia esaie dicentis. Auditu
audietis et non intelligetis et videntes
videbitis et non videbitis. Incrassatus est
cor populi huius: et auribus
grauiter audierunt: et oculos suos
clauserunt nequando videant oculis
et auribus audiant et corde
intelligant: et conuertantur et sanem eos.
Vestri autem beati oculi quia vident
et aures vestre quia audiunt. Amen
quippe dico vobis quia multi prophete et
iusti cupierunt videre quæ videtis et non
viderunt: et audire quæ auditi et non audie
runt. Vos ergo audite parabolam
seminantis. Omnis qui audit verbum
regni et non intelligit: venit
malus et rapit quod seminatum est in
corde eius: hic est qui secus viam
seminatus est. Qui autem supra petrosa seminat
hic est qui verbum audit et continuo
cum gaudio accipit illud. Non habet
autem in se radicem: sed est temporalis
Facta autem tribulatione et persecutione propter
verbum: continuo scandalizat. Qui autem in spinis
hic est qui verbum dei
audit: et sollicitudo seculi istius
et fallatia diuitiarum suffocat
verbum et sine fructu efficit. Qui autem in
terram bonam seminatus est: hic est qui
audit verbum et intelligit et fructum
affert et facit aliud centum aliud sexagesimum: aliud autem trigesimum.
Aliam parabolam
illis dicens. Simile factum est regnum
homini qui seminauit bonum
semen in agro suo. Cum autem dormirent
homines: venit inimicus eius
et superseminauit zizania in medio tritici
et abiit. Cum autem creuisset herba
et fructum fecisset: tunc apparuerunt et zizania. Accedentes autem serui patrisfamilias
dixerunt ei. Domine nonne bonum
semen seminasti in agro tuo. Unde ergo
habet zizania. Et ait illis. Inimicus homo
hoc fecit. Serui autem dixerunt ei.

Mar. 4.b. Luce.8.b. J. 25. c.
Luce. 8.c.& 19.d.
Marc. 4.c. Iohis. 12.f.
Marc. 4.b Luce.8.b. Esaie. 6.c Actu.28.b.
Luce.10.f.
Marc. 4.e
Marc. 4.c. Luce. 8. b.

τώ. θέλεις ουν απελθόντες συλλέξομεν αυ
τά. ο δε έφη ου. μήποτε συλλέγοντες τα
ζιζάνια, εκριζώσητε άμα αυτοίς τον σίτον.
άφετε συναυξάνεσθαι αμφότερα μέχρι
του θερισμού. και εν καιρώ του θερισμού
ερώ τοις θερισταίς. συλλέξατε πρώτον τα
ζιζάνια, και δήσατε αυτά εις δέσμας προς
το κατακαύσαι αυτά. τον δε σίτον συνα
γάγετε εις την αποθήκην μου. άλλην πα
ραβολήν παρέθηκεν αυτοίς λέγων. ομοία
εστίν η βασιλεία των ουρανών κόκκω σινά
πεως, ον λαβών άνθρωπος έσπειρεν εν τω α
γρώ αυτού. ο μικρότερον μεν εστί πα
ντων των σπερμάτων. όταν δε αυξηθή, μεί
ζον των λαχάνων εστί. και γίνεται
δένδρον, ώστε κατελθείν τα πετεινά του
ουρανού, και κατασκηνούν εν τοις κλάδοις
αυτού. άλλην παραβολήν ελάλησεν αυ
τοίς. ομοία εστίν η βασιλεία των ουρανών
ζύμη, ην λαβούσα γυνή εμέκρυψεν εις α
λεύρου σάτα τρία, έως ου εζυμώθη όλον.
ταύτα πάντα ελάλησεν ο ιησούς εν παρα
βολαίς τοις όχλοις, και χωρίς παραβολής
ουκ ελάλει αυτοίς. όπως πληρωθή το ρη
θέν διά του προφήτου λέγοντος. ανοιξω
εν παραβολαίς το στόμα μου, ερεύξομαι κε
κρυμμένα από καταβολής κόσμου. τότε α
φείς τους όχλους, ήλθεν εις την οικίαν, οι μη
σούς. και προσήλθον αυτώ οι μαθηται αυ
του λέγοντες, φράσον ημίν την παραβο
λήν των ζιζανίων του αγρού. ο δε απο κρι
θείς είπεν αυτοίς. ο σπείρων το καλόν σπέρ
μα, εστιν ο υιός του ανθρώπου. ο δε αγρός
εστίν ο κόσμος. το δε καλόν σπέρμα, ούτοι
εισίν οι υιοί της βασιλείας. τα δε ζιζάνιά εί
σίν οι υιοί του πονηρού. ο δε εχθρός ο σπεί
ρας αυτά εστίν ο διάβολος. ο δε θερισμός
συντέλεια του αιώνος εστίν. οι δε θερισταί,
άγγελοι εισίν. ώσπερ ουν συλλέγεται τα
ζιζάνια και πυρί καίεται, ούτως έσται εν
τη συντελεία του αιώνος. αποστελεί ο υιός
του ανθρώπου, τους αγγέλους αυτού. και
συλλέξουσιν εκ της βασιλείας αυτού πάν
τα τα σκάνδαλα. και τους ποιούντας την α
νομίαν. και βαλούσιν αυτούς εις την κάμι
νον του πυρός. εκεί έσται ο κλαυθμός και
ο βρυγμός των οδόντων. τότε οι δίκαιοι εκ
λάμψουσιν ως ο ήλιος εν τη βασιλεία του
πατρός αυτών. ο έχων ώτα ακούειν ακουέ
τω. πάλιν όμοία εστίν η βασιλεία των ου
ρανών θησαυρώ κεκρυμμένω εν τω αγρώ.
ον ευρών άνθρωπος έκρυψε, και από της
χαράς αυτού υπάγει και πάντα όσα έχει

Quis igitur iustus colligimus ea: ce
Et ait. Non. Ne forte colligentes ce
zizania erradicetis simul cum eis triticum.
Sinite vtraque crescere vsque ad ce ce
messem: et in tempore messis ceceece
dicam messoribus. Colligite primum
zizania et alligate ea in fasciculos ad
comburendum: triticum autem congregate
in horreum meum. Aliam parabolam Mar. 4.f.
proposuit eis dicens. Simile ceceece Luce.13.d.
est regnum celorum grano sinapis ce
quod accipiens homo seminauit in agro
suo quod minimum quidem est omnib9
seminibus. Cum autem creuerit maiꝰ
est omnibus olenbus et fit ceceece
arbor: ita vt volucres ceceeceece
celi veniant et habitent in ramis ce
eius. Aliam parabolam locutus est eis. Luce.13.d.
Simile est regnum celorum ceceece
fermento quod acceptum mulier abscondit in fa
rine satis trib9: donec fermentatum est totum.
Hec omnia locutus est iesus in parabolis
ad turbas et sine parabolis ceceece Marc.4.f.
non complebatur quod dictum erat
per prophetam dicentem. Aperiam ps.77.
in parabolis os meum: eructabo abscondita Eccl.1.d.
a constitutione mundi. Tunc dimissis
turbis venit in domum iesus ceceece
et accesserunt ad eum discipuli eius ce
dicentes. Edissere nobis parabolam ce
zizaniorum agri. Qui respondens ceee
ait illis. Qui seminat bonum semen
est filius hominis. Ager autem ceceee
est mundus. Bonum vero semen: hi
sunt filij regni: zizania autem: ceee
filij sunt nequam. Inimicus autem q semina- Ec. Sequun
uit ea: est diabolus. Messis vero ce gti capitu. 1.
consummatio seculi est. Messores autem
angeli sunt. Sicut ergo colliguntur ce Apo. 14.d
zizania et igni comburuntur: sic erit in ce
consummatione seculi. Mittet filius
hominis angelos suos et ceceeceeceece
colligent de regno eius omnia ceeee
scandala et eos qui faciunt iniquitatez
et mittent eos in caminum ceceeceece
ignis. Ibi erit fletus et ceceeceeceece
stridor dentium. Tunc iusti fulgebunt
sicut sol in regno ceceeceeceece
patris eoꝝ. Qui habet aures audiendi
audiat. Iterum. Simile est regnum celorum
thesauro abscondito in agro: ceeceece
quem qui inuenit homo abscondit et pre
gaudio illi vadit et vendit vniuersa quæ hꝫ

ϸ ωωλεί, ' καὶ ϸ αγοράζει/ Τομ ' αγρόμ ' εκείμομ. " πάλιμ ° ομοία ϸ εστίμ/ η ϸ βασιλεία/ Τωμ ' ουραμῶμ ° αμθρώπω ' εμπόρω " ζητούμτι ϸ καλούς ' μαργαρίτας. ' ός ϸ ευρώμ ϸ ἑμα ' ϖολύτιμομ ϸ μαργαρίτημ. ' απελθώμ ' ϖέπρακε ϸ ϖάμτα ϸ όσα ' είχε ϸ καὶ ' ηγόρασεμ ' αὐτόμ. " πάλιμ ° ομοία ϸ εστίμ/ η ϸ βασιλεία/ Τωμ ' ουραμῶμ ϸ σαγήμη ϸ βληθείση " εις/ Τὴμ ' θάλασσαμ, ' καὶ ϸ εκ ϸ παμτος ϸ γένους ' συμαγαγούση. ϸ ημ ' ότε ϸ επλημρώθη, ϸ αμαβιβάσαμτες ϸ επί/ Τομ ' αιγιαλόμ ϸ καὶ καθίσαμτες. ' συμέλεξαμ/ Τα " καλὰ ϸ εις ϸ αγγεία,/ Τα ϸ δὲ ' σαπρὰ ϸ ἔξω ' ἐβαλομ. " ούτως ' ἔσται ϸ εμ/ Τὴ ϸ συμτελεία/ Του ϸ αιῶμος, ϸ ἐξελεύσομται/ οι ' ἄγγελοι, ϸ καὶ ' αφοριούσι/ Τους ' ϖομηρούς ϸ εκ ϸ μέσου/ Τωμ ' δικαίωμ, ϸ καὶ ' βαλούσιμ ' αὐτούς " εις/ Τὴμ ϸ κάμιμομ/ Του ϸ πυρός. ϸ εκεί ' ἔσται/ ὁ " κλαυθμὸς ' καὶ/ ο ϸ βρυγμὸς/ Τωμ ' ὀδόμτωμ. ' λέγει ' αὐτοίς/ ο ϸ ιησούς ϸ συμήκατε ' Ταῦτα ϸ ϖάμτα. ' λέγουσιμ ' αὐτῷ ϸ μαὶ ϸ κύριε. ' ὁ ϸ δὲ ' είπεμ ' αὐτοίς. " Διὰ ° Τούτο ϸ ὃς ϸ γραμματεύς ' μαθητευθεὶς ϸ εις/ Τὴμ ' βασιλείαμ/ Τωμ " ουραμῶμ, ϸ ὁμοίος ' εστίμ ' αφρώπω ϸ οἰκοδεσπότη ϸ ὅστις ' εκβάλλει ϸ εκ/ Του ' θησαυροῦ ' αὐτοῦ ϸ καὶ μά ϸ καὶ ' ϖαλαιά. ϸ καὶ ' εγέμετο " ὅτε " ετέλεσεμ/ ο ° ιησούς/ Τας ϸ ϖαραβολὰς ϸ ταύτας, ' μετήρεμ ϸ εκείθεμ. ' καὶ " ελθώμ ϸ εις/ Τὴμ ' ϖατρίδα ' αὐτού, ϸ ἐδίδασκεμ ϸ αὐτούς ' εμ/ Τὴ ϸ συμαγωγῇ ' αὐτῶμ. ' ὥστε ϸ εκπλήσσεσθαι ϸ αὐτούς ' καὶ ϸ λέγειμ. ' ϖόθεμ " Τούτω/ η " σοφία ° αὕτη ϸ καὶ/ αι ϸ δυμάμεις. ' ουχ ϸ ούτος ' εστίμ/ ο/ Του " Τέκτονος ' υἱός. ' ουχὶ/ η ' μήτηρ ϸ αὐτού ϸ λέγεται ' μαριάμ, ϸ καὶ/ οι ' αδελφοί ' αὐτού ϸ ιάκωβος ϸ καὶ ' ιωσὴς. ϸ καὶ ' σίμωμ " καὶ " ιούδας, ° καὶ / αι ϸ αδελφαί ϸ αὐτού ' ουχὶ ϸ ϖάσαι ' ϖρος " ημάς ' εισί, ' ϖόθεμ ' ουμ ϸ Τούτω ϸ Ταῦτα ' ϖάμτα. ϸ καὶ ' εσκαμδαλίζομτο ' εμ ϸ αὐτῷ./ ο ϸ δὲ ' ιησούς ϸ είπεμ ' αὐτοίς. " ουκ " εστὶ ° προφήτης ϸ άτιμος ' ειμὴ ' εμ/ Τῇ ϸ ϖατρίδι ' αὐτού. " καὶ ' εμ/ Τῇ ' οικία ' αὐτού. ϸ καὶ ϸ ουκ ' εποίησεμ ϸ εκεῖ ' δυμάμεις ' ϖολλὰς ϸ διά/ Τὴμ ϸ απιστίαμ ' αὐτῶμ.

Cap. 14.

Ἐμ ϸ εκείμῳ/ Τῷ ' καιρῷ ϸ ήκουσεμ ' ηρώδης/ ο Τετράρχης/ Τὴμ ϸ ακοὴμ ϸ ιησού. ' καὶ ϸ είπε/ Τοις ' ϖαισὶμ " αὐτού. " ούτος ' εστίμ ϸ ιωάμμης/ ο ϸ βαπτιστής. ' αὐτὸς ° ηγέρθη ' από/ Τωμ ϸ μεκρῶμ. ϸ καὶ ' Διατούτο/ αι ' δυμάμεις ϸ εμεργούσιμ ϸ εμ ' αὐτῷ. /ο ϸ γὰρ ' ηρώδης ' κρατήσας/ Του ϸ ιωάμμημ, ϸ ἔδησεμ ' αὐτὸμ ϸ καὶ ' ἔθετο " εμ ϸ φυλακή. ° διά ϸ ηρωλιάδα/ Τὴμ ϸ γυμαῖκα ' φιλίππου/ Του ° αδελφού ' αὐτού. " ἔλεγε ϸ γὰρ ' αὐτῷ/ ο ' ιωάμμης. ° ουκ ϸ ἔξεστί ' σοι ϸ ἔχειμ ' αὐτήμ. ' καὶ ϸ θέλωμ ϸ αὐτὸμ ' αποκτεῖμαι, ϸ εφοβήθη/ Τομ ' όχλομ. " ότι " ως ° ϖροφήτημ ϸ αὐτὸμ ϸ είχομ. ' γεμεσίωμ ϸ δὲ ' αγομένωμ/ Του ' ηρώδου, ϸ ωρχήσατο/ η ϸ θυγάτηρ/ Τῆς ' ηρωλιάδος ϸ εμ/ Τῷ ϸ μέσῳ, ' καὶ ϸ ήρεσε/ Τῷ ' ηρώδη. ' όθεμ ' ετ ϸ emit ' agrum " illum". Iterum ∞∞ ° ſimile ϸ eſt ϸ regnum ' celorum ϸ homini ∞∞ ' negociatori " quereti ϸ bonas ' margaritas. ° Inuenta autē ϸ vna ' preciosa ϸ margarita ' abijt ⁊ ' vēdidit ϸ omnia ϸ q̄ ϸ habuit ϸ ⁊ emit " eas. " Iterum ° ſimile ϸ eſt ϸ regnū ∞∞∞ ' celoꝝ " ſagene ' miſſe " in ϸ mare ∞∞∞ ' et ' ex ° omni ϸ genere piſciū ' congreganti. ϸ Quā ϸ cū ϸ ipleta ' eſſet: ϸ educentes ϸ et ϸ ſedē ' littus ϸ ſedentes " elegerunt ϸ bonos ∞∞ ° in ϸ vaſa ϸ malos ϸ autē ϸ foras ϸ miſerūt. " Sic ϸ erit ϸ in ' conſummatione ϸ ſeculi. ϸ Exibunt ' angeli ϸ et ' ſeparabunt ∞∞∞∞ ' malos ϸ de ϸ medio ϸ iuſtoꝝ ⁊ ' mittent ∞∞ " eos " in ° caminum ϸ ignis ∞∞ ∞∞ ϸ ibi ϸ erit ϸ fletus ⁊ ϸ ſtridor ϸ dentium. ∞∞ ϸ Intellexiſtis ∞∞∞∞∞∞∞∞ ϸ hec ° omnia: ' Dicunt ϸ ei. ϸ Etiam ϸ domine ' Ait " illis. " Ideo ϸ omnis ϸ ſcriba ∞∞ ' doctus ϸ in ' regno ° celorum ∞∞∞ ϸ ſimilis eſt ϸ homini ϸ patrifamilias: ∞∞ ϸ qui ϸ profert ϸ de ' theſauro ſuo ϸ noua ∞∞ ϸ et ' vetera. ϸ Et ' factuꝝ eſt " cū " conſūmaſſet ° ieſus ϸ parabolas ϸ iſtas: ' tranſiit ϸ inde. ∞∞ ' Et " veniens ϸ in ' patriam ' ſuam ϸ docebat ϸ eos ϸ in ϸ ſynagogis ϸ eorum: ∞∞∞∞ ' ita ϸ vt ϸ mirarentur ϸ et ϸ dicerent. ' Vnde ∞∞ " huic ϸ ſapientia ϸ hec ⁊ ϸ virtutes ⁊ ∞∞ ' Nonne ϸ hic ϸ eſt ϸ fabri ϸ filius? ' Nonne ∞∞ ' mater ϸ eius ϸ dicitur ϸ maria ϸ et ϸ fratres ∞∞ ' eius ϸ iacobus ϸ et ϸ ioſeph ϸ ⁊ ' ſimon ∞∞∞ " et ϸ iudas ° et ϸ ſozores ϸ eius: ' nonne ∞∞∞ ϸ omnes ϸ apud " nos ϸ ſunt ' vnde ' ergo ϸ huic ϸ oia ϸ iſta. ° Et ϸ ſcandalizabantur ' in ϸ eo. ∞ ' Jeſus ϸ autem ϸ dixit ϸ eis. " Nō " eſt ϸ ppheta ϸ ſine ϸ honore ϸ niſi ' in ϸ patria ϸ ſua " et ∞∞∞ ' in ' domo ' ſua. ° Et ϸ non ϸ fecit ϸ ibi ϸ virtutes ' multas ϸ propter ϸ incredulitatem ' illorum.

Marc. 2.c
B
Luc. 21.c

Marc. 6.a
Luce. 4.c. 2.d.
Joh. 4.f.
Luce. 4.d.
Marc. 6.a
Joha. 6.c

Marc. 6.a
Luce. 4.d.
Joha. 4.f

Cap. 14.

Ἐν ϸ illo ϸ tẽpore ϸ audiuit ϸ herodes ' tetrarcha ϸ famam ϸ ieſu ' et ϸ ait ∞∞ ' pueris " ſuis. " Hic ϸ eſt ϸ iohānes ϸ baptiſta: ' ipſe ϸ ſurrexit ϸ a " mortuis ϸ et ∞∞∞∞ ' ideo ϸ virtutes ϸ operantur ϸ in ϸ eo. ∞∞ ϸ Herodes ° enim ' tenuit ϸ iohānem ⁊ ϸ alligauit ϸ eū ⁊ ' poſuit " i ° carcerē ° ppter ϸ herodiadem ϸ vxorem ' philippi ϸ fratris ſui. ∞ " Dicebat ϸ enim ' illi ϸ iohannes. ° Non ϸ licet ' tibi ϸ habere ϸ eam. ' Et ϸ volens ϸ illum ' occidere ϸ timuit ϸ populū: " q ° ſicut ϸ prophetam ϸ eum ϸ habebāt. ' Die ϸ autē ' natalis " herodis: ϸ ſaltauit ' filia ' herodiadis ∞∞∞ ϸ in ϸ medio ⁊ ϸ placuit ' herodi. ' Vnde ∞∞

Marc. 6.c.
Luce. 9.a.
Marc. 6.c
Luce. 3.d.

A

ϸ μεθ ϸ όρκου ' ωμολόγησεμ ϸ αυτή ' λούμαι " ο " εφάμ ° αι τήσηται. ϸ η ϸ δὲ ' προβιβασθεῖσα " υπό/ Της ' μητρός " αυτής, ϸ λος ' μοι/ φησίμ ϸ ὧδε ϸ επί ' πίμακι/ Τημ ϸ κεφαλήμ ' ιωάμμου/ Του ' βαπτιστού. ϸ καὶ ϸ ελυπήθη/ ο ' βασιλεύς. ϸ διά ' δε/ Τους " όρκους, " καὶ / Τους ° συμαμακειμένους ϸ εκέλευσε ϸ δοθῆναι, ' καὶ ϸ ϖέμψας ' απεκεφάλισε/ Του " ιωάμμημ ϸ εμ/ Τὴ ϸ φυλακή, ' καὶ / η ϸ κεφαλὴ ϸ αυτού ' ηνέχθη ϸ επί ' πίμακι, ' καὶ ϸ ελόθη/ Τω ϸ κορασίω, ' καὶ ϸ ἠνέγκε/ τη ' μητρὶ " αυτής. " καὶ ϸ ϖροσελθόμτες / οι ϸ μαθηταί ϸ αυτού ' ήραμ/ Το ϸ σώμα ' καὶ ϸ ἔθαψαμ ϸ αυτό, ' καὶ ' εξελθόμτες ϸ απήγγειλαμ/ Τω ϸ ιησού, ' καὶ ϸ ακούσας/ ο ' ιησούς ϸ ἀμεχώρησεμ ϸ εκεί ϸ εμ ϸ πλοίω ϸ εις ' ἔρημομ " Τόπομ " κατ ' ἰδίαμ. ° καὶ ϸ ακούσαμτες/ οι ϸ όχλοι, ' ηκολούθησαμ ϸ αυτῷ ' ϖεζῇ " από/ Τωμ ϸ ϖόλεωμ, ' καὶ ' εξελθωμ/ ο ' ιησούς ϸ εἶδε ' ϖολύμ ϸ όχλομ, ' καὶ ' εσπλαγχμίσθη ϸ επ ϸ αυτοίς, ' καὶ ϸ εθεράπευσε/ Τους ' αρρώστους " αυτῶμ. " οψίας ° δὲ ϸ γεμομένης ϸ ϖροσήλθομ ' αυτῷ/ οι " μαθηταί ' αυτού " λεγομτες. ' ἔρημος ' εστίμ/ ο/ Τόπος, ϸ καὶ/ η ϸ ὥρα ' ήδη ϸ ϖαρήλθεμ. ' απόλυσομ/ Τους ' όχλους, ϸ ἵμα ϸ απελθόμτες ' εις/ Τας ϸ κώμας ' αγοράσωσιμ " εαυτοίς " βρώματα. /ο ° δὲ ϸ ιησούς ' είπεμ ' αυτοις. ° ου ' χρείαμ " έχουσιμ ' απελθεῖμ, ' δότε ' αυτοίς ϸ υμεῖς ϸ φαγεῖμ. ' οι ϸ δὲ ' λέγουσιμ ' αυτῷ. ϸ ουκ ϸ έχομεμ ' ὧδε ϸ ει μὴ ' ϖέμτε " άρτους " καὶ ° λύο ϸ ιχθύας. ϸ ο ' δὲ ϸ είπε. ϸ φέρετε " μοι ' αυτούς ' ὧδε, ' καὶ ϸ κελεύσας/ Τους ϸ όχλους ' αμαπλιθῆμαι ϸ επί/ Τους ' χόρτους ' λαβώμ/ Τους ϸ ϖέμτε ϸ άρτους, ' καὶ/ Τους ϸ δύο ' ιχθύας " αμαβλέψας " εις/ Τομ ° ουραμόμ, ϸ ευλόγησε ϸ καὶ ' κλάσας, ϸ ἔδωκε/ Τοις ' μαθηταίς/ Τους " άρτους, οι ' δὲ ' μαθηταί/ Τοις ' όχλοις. ϸ καὶ ϸ έφαγομ ' ϖάμτες ϸ καὶ ' εχορτάσθησαμ, ' καὶ ϸ ήραμ/ το ϸ ϖερισσεύομ/ Τωμ ' κλασμάτωμ ϸ δώδεκα ' κοφίμους " ϖλήρεις./ οι ϸ δὲ ' εσθίομτες ϸ ήσαμ ϸ άμδρες ' ωσεί ϸ ϖεμτακισχίλιοι ' χωρὶς " γυμαικῶμ ' καὶ ϸ ϖαιδίωμ. ' καὶ ϸ εὐθέως ϸ ἠμάγκασεμ/ ο ' ιησούς/ Τους ϸ μαθητάς ' αυτού ' εμβῆμαι ϸ εις/ Το ϸ πλοίομ, ' καὶ ϸ ϖροάγειμ ' αυτὸμ " εις/ Το " ϖέραμ. ° εώς ϸ ου ϸ απολύσῃ/ Τους ' όχλους. ° καὶ ϸ απολύσας/ Τους " όχλους, ϸ αμέβη ' εις/ Το ' όρος ϸ κατ ' ἰδίαμ ϸ ϖροσεύξασθαι. ' οψίας ϸ δὲ ' γεμομένης ' μόνος ϸ ἦμ ϸ εκεί. /Το ' δὲ ϸ πλοίομ ' ήδη " μέσομ/ Της " θαλάσσης ° ἦμ ϸ βασαμιζόμενομ ϸ υπό/ Τωμ ' κυμάτωμ. ϸ ἦμ ' γὰρ " εμαμτίος/ ο ϸ άμεμος. ' Τετάρτη ' δὲ ϸ φυλακή/ Της ϸ μυκτός ' ἀπήλθε ϸ ϖρος ' αυτούς/ ο ' ιησούς ϸ ϖεριπατῶμ ϸ επί/ Της ' θαλάσσης, ϸ καὶ ' ἰδόμτες " αυτόμ/ οι " μαθηταί ° επί/ Τὴμ ϸ θάλασσαμ ϸ ϖεριπατούμτα, ' εταράχθησαμ ϸ λέγομτες ' ότι ϸ φάντασμά ' εστί, ' καὶ ' από/ Του ϸ φόβου ϸ έκραξαμ. ' ευθέως ϸ δὲ ' ελάλησεμ ' αυτοίς/ ο ϸ ιησούς ϸ λέγωμ. ' θαρσεῖτε. ϸ εγώ ' ειμί, " μὴ " φοβεῖσθε. ° αποκριθεὶς ϸ δὲ ϸ αυ ϸ cū ϸ iuramẽto ' pollicitus ' eſt ϸ ei ' dare " q̄ ϸ cū ϸ q ° poſtulaſſet ab eo. ϸ At ϸ illa ' premonita ϸ a ' matre " ſua ' da ϸ mihi ' inq̄t ϸ hic ϸ in ° diſco ∞ ° caput ϸ iohannis ϸ baptiſte. ∞∞∞∞∞ ϸ Et ϸ cōtriſtat ϸ ē ' rex: ϸ ppter " iuramētū ' ⁊ ā " et ° eos ϸ qui ϸ pariter ° recūbebāt: ϸ iuſſit ∞ ϸ dari. ° Miſit ϸ q̄ ϸ et ϸ decollauit ϸ iohannem ϸ in ' carcere. ' Et ϸ allatum ϸ eſt ϸ caput ϸ eius ° in ' diſco ϸ et ϸ datum ϸ eſt ϸ puelle: ⁊ illa ϸ attulit ϸ matri " ſue. " Et ° accedentes ∞∞∞ ϸ diſcipuli ϸ ei ϸ tulerūt ϸ corp ϸ ei ϸ ⁊ ϸ ſepelierūt ' illud: ϸ et ' venientes ϸ nunciauerūt ϸ ieſu.

B

Luce. 9.b. Joh. 6.a.

Quod cum ϸ audiſſet ϸ ieſus: ' ſeceſſit ϸ inde ϸ in ϸ naucula ϸ in " locū ' deſertum " ſeorſuꝝ. ° Et cum ϸ audiſſēt ϸ turbe: ϸ ſecute ' ſunt ϸ eum ' pedeſtres ϸ de ' ciuitatibus. ' Et ' exiens ∞ ϸ vidit ϸ turbam ' multam ϸ et ' miſertus ' eſt ϸ eis: ϸ et ϸ curauit ' langudos ∞∞∞∞∞ " eoꝝ. " Veſpere ° autē ϸ facto ϸ accelleāt ad ' eum ϸ diſcipuli ϸ eius " dicentes. ' Deſertus ' eſt ' locus ϸ et ϸ hora ϸ iam ϸ preterijt: ' dimitte ' turbas ϸ vt ϸ euntes ' in ∞∞ ∞∞ ' caſtella ' emant " ſibi " eſcas. ∞∞∞∞ ' Jeſus ° autē ϸ dixit ϸ eis. ϸ Nō ϸ habēt ' neceſſe ' date ' illis ϸ vos ϸ manducare. ∞∞∞ ' Reſpondērunt ϸ ei. ϸ Non ϸ habemꝰ ϸ hic ϸ niſi ' q̄ ϸ " panes ϸ ⁊ ° duos ϸ pisces. ϸ Qui ϸ ait ei⁹. ' Afferte ϸ mihi ϸ illos ϸ huc. ' Et ϸ cum ϸ iuſſiſſet ϸ turbam ϸ diſcumbere ϸ ſup ϸ fenuꝝ: ' acceptis ϸ quinq̄ ϸ panibus ⁊ ϸ duobus ' piscibus ∞∞ " aſpiciens ϸ in ° celum ϸ benedixit ∞∞∞∞ ° et ϸ fregit ϸ et ϸ dedit ' diſcipulis " panes: ∞∞ ' diſcipuli ϸ autem ' turbis. ϸ Et ϸ māducauerūt ° oēs ϸ ⁊ ϸ ſaturati ϸ ſunt. ' Et ϸ tulerūt ϸ reliquias ϸ duodecim ' cophinos ϸ fragmentoꝝ ∞ " plenos. ° Manducantium " aūt ϸ fuit nūer ϸ q̄ ϸ milia viroꝝ: ' exceptis " mulieribꝰ ⁊ ' Et ϸ ſtatim ϸ compulit ϸ ieſus ∞∞ ϸ puulis. ° diſcipulos ϸ aſcendere ϸ in ϸ nauiculam: ' et ϸ precedere ' eū " trās " fretuꝝ ° donec ϸ dimittet ' turbas. ° Et ' dimiſſa " turba: ∞∞ ϸ aſcendit ϸ in ' montez ϸ ſolus ϸ orare. ∞∞∞ ° Veſpere ϸ aūt ϸ facto ϸ ſolus ϸ erat ϸ ibi. ∞ ϸ Nauicula ' autem in " medio " mari ∞∞∞ ϸ iactabat ϸ fluctibus. ϸ Erat ' enī " contrarius ϸ ventus. ' Quarta ' autē ϸ vigilia ϸ noctis ∞ ' venit ϸ ad ϸ eos ' ieſus ϸ ambulans ∞∞∞∞ ϸ super ' mare: ϸ ⁊ ' videntes " eum ∞∞∞∞∞ " diſcipuli ° ſupra ϸ mare ϸ ambulātem ∞∞∞ ' turbati ' ſunt: ϸ dicētes: ' quia ' fantaſma ' ē. ' Et ϸ pre ϸ timore ϸ clamauerunt. ' Statiꝰ ϸ q̄ ' ieſus ' locutus ' eſt ' eis ϸ dicens. ' Habete ' fiduciā: ϸ ego ' ſū: " nolite " timere. ° Rñdēs ϸ aūt

Marc. 6.g
Luce. 6.b.
Joh. 6.b.

Mar. 6.c.
Luce. 9.b.

Mar. 6.g.

C

τῶ/ο πέτρος εἰπε. κύριε ει σὺ ει, κέλευσον με
πρὸς σε ἐλθεῖν επὶ/τα ὕδατα. ὁ δε εἶπεν ἐλ
θέ. καὶ καταβὰς ἀπό/του πλοίου/ο πέτρος,
περιεπάτησεν επὶ/τα ὕδατα ἐλθεῖν πρὸς/τον
ἰησοῦν. βλέπων δε/τον ἄνεμον ἰσχυρόν, ἐ
φοβήθη. καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔ
κραξε λέγων. κύριε σῶσόν με. καὶ ἐνθέως/ο
ἰησοῦς ἐκτείνας/τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐ
τοῦ, καὶ λέγει αὐτῶ. ὀλιγόπιστε εἰς τί ἐλί
στασας. καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς/το πλοῖον,
ἐκόπασεν/ο ἄνεμος. οἱ δε ἐν/τῶ πλοίω ἐλ
θόντες προσεκύνησαν αὐτῶ λέγοντες. ἀλη
θῶς θεοῦ υἱός ει. καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον
εἰς/τὴν γῆν γεννησαρέτ. καὶ ἐπιγνόντες αὐ
τὸν/οἱ ἄνδρες/του τόπου ἐκείνου, ἀπέστει
λαν εἰς ὅλην/τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ
προσήνεγκαν αὐτῶ πάντας/τους κακῶς ἔ
χοντας, καὶ παρεκάλουν αὐτόν ἵνα κἂν μό
νον ἅψωνται/του κρασπέδου/του ἱματίου
αὐτοῦ. καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.

Cap. xv.

Τότε προσέρχονται/τω ἰησοῦ/οι ἀπό/ιε
ροσολύμων γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι
λέγοντες. διατί/οι μαθηταί σου παραβαί
νουσι/τὴν παράδοσιν/των πρεσβυτέρων.
οὐ γὰρ νίπτονται/τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν
ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δε ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ
τοῖς. διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε/την ἐντο
λήν/του θεοῦ διὰ/τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ὁ
γὰρ θεός ἐνετείλατο λέγων. τίμα/τὸν πατέ
ρα καὶ/τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέ
ρα ἢ μητέρα, θανάτω τελευτάτω. ὑμεῖς δε
λέγετε, ὃς ἂν εἴπη/τῶ πατρί ἢ/τῆ μητρί
λώρον ὃ ἐάν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς, καὶ οὐμὴ
τιμήσει/τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ/τὴν μητέρα αὐ
τοῦ, καὶ ἠκυρώσατε/τὴν ἐντολήν/του θεοῦ
διά/τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ὑποκριταί κα
λῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν/ησαΐας λέγων.
ἐγγίζει μοι/ὁ λαός οὗτος/τῶ στόματι αὐ
τῶν, καὶ/τοῖς χείλεσί με τιμᾶ. ἡ δε καρδία
αὐτῶν/πόρρω ἀπέχει ἀπ ἐμοῦ. μάτην δε
σέβονται με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐν
τάλματα ἀνθρώπων. καὶ προσκαλεσάμενος
/τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς. ἀκούετε καὶ συνί
ετε, οὐ/το εἰσερχόμενον εἰς/το στόμα κοινοῖ
/τὸν ἄνθρωπον, ἀλλά/το ἐκπορευόμενον ἐκ
/του στόματος τοῦτο κοινοῖ/τὸν ἄνθρωπον.
Τότε προσελθόντες/οι μαθηταί αὐτοῦ εἶπον
αὐτῶ. οἶδας ὅτι/οι φαρισαῖοι/οι ἀκούσαντες
/τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν. ὁ δε ἀποκρι
θεὶς εἶπε. πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν/ο
πατήρ μου/ο οὐράνιος ἐκριζωθήσεται. ἄφε
τε αὐτούς, ὁδηγοί εἰσι τυφλοί/τυφλῶν. τυ

petrus dixit. Domine si tu es: iube me
ad te venire super aquas. At ipse ait. Veni
Et descendens petrus de naucula: ce
ambulabat super aquam vt veniret ad
iesum. Videns vero ventū validū timuit.
Et cum cepisset mergi: clamauit ccc
dicens. Domine saluū me fac. Et pti
nuo iesus extendēs manū apprehēdit eū
et ait illi. Modice fidei quare dubita- sup. 8.c.
sti? Et cum ascendissent in nauicula: Marc. 6.d.
cessauit ventus. Qui aūt in naucla erāt: ve
nerunt et adorauerūt eū dicentes. Vere
filius dei es. Et cū trāsfretassēt venerūt
in terrā genesar. Et cū cognouisset eius
viri loci illius: miserunt ccc cc ccc
in vniuersam regionem illam et ccc
obtulerunt ei omnes male habentes cc
et rogabant eum vt vel ccc cc cc cc sup. 4.d.
fimbriam vestimenti ccccccc cc cc Marc. 6.g.
dei tāgerēt. Et quotquot tetigerūt salui fa
cti sunt. Cap. xv.

Tunc accesserūt ad iesū ab hierosoly A
mis scribe et pharisei ccccc cc Marc. 7.b.
dicētes. Quare discipuli tui trāsgredi
untur traditiones seniorum? ccc cc cc
Non enim lauant manus suas cum
panem māducāt. Ipse aūt respōdens ait illi.
Quare et vos transgredimini mandata
dei propter traditionem vestram? cc
Nam deus dixit. Honora patrem cc Exodi. 20.b
et matrem: et qui maledixerit patri cc Deut. 5.b.
vel matri: morte moriatur. Vos autem Mar. 7.b.
dicitis: quicūq; dixerit patri vel matri
munus quocūq; est ex me tibi prodest: et nō
honorificabit patrē suū aut matrē suā: cc
et irritum fecistis mandatum dei ccc
propter traditionē vestrā. Hypocrite bene
prophetauit de vobis esaias dicens. cc
Populus hic cccccccccc cc Esaie. 29.d.
labijs me honorat: cor autem eorum Marc. 7.b.
eorum longe est a me. Sine causa aūt
colunt me docentes doctrinas et manda
ta hominum. Et cōuocatis ad se ccc cc
turbis: dixit eis. Audite et intelligite:
non quod intrat in os coinquinat ccc
hominem: sed quod procedit ex cc cc
ore hoc coinquinat hominem ccccc
Tunc accedētes discipuli eius dixerūt
ei. Scis quia pharisei audito ccc cc
verbo hoc scandalizati sūt? At ille rndēs
ait. Omnis plantatio quam non plātauit
pater meus celestis: erradicabit. Sinite Ier. 23. e.
illos: ceci sunt et duces cecorum. Cecus Luce. 6. f.

φλός δε τυφλόν ἐάν οδηγή, ἀμφότεροι εἰς
βόθυνον ἐμπεσοῦνται. ἀποκριθεὶς δε ὁ πέ
τρος εἶπεν αὐτῶ. φράσον ἡμῖν/τὴν παραβο
λήν/ταύτην. ὁ δε ἰησοῦς εἶπεν. ἀκμὴν καὶ ὑ
μεῖς ἀσύνετοί ἐστε. οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν/το
εἰσπορευόμενον εἰς/το στόμα, εἰς/τὴν κοιλί
αν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρώνα ἐκβάλλεται. τα
δε ἐκπορευόμενα ἐκ/του στόματος, ἐκ/της
καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ/τὸν �άν
θρωπον. ἐκ γὰρ/της καρδίας ἐξέρχονται διαλο
γισμοί πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι
κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. ταῦ
τα ἐστὶ/τὰ κοινοῦντα/τὸν ἄνθρωπον. τὸ δε
ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ/τὸν ἄνθρω
πον. καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν/ο ἰησοῦς, ἀνεχώρη
σεν εἰς/τὰ μέρη/τύρου καὶ σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ
γυνὴ/τὶς χαναναία ἀπό/των ὁρίων ἐκείνων
ἐξελθοῦσα ἐκραύγασεν/αὐτῶ λέγουσα. ἐ
λέησόν με κύριε υἱὲ δαυίδ. ἡ θυγάτηρ μου
κακῶς δαιμονίζεται. ὁ δε οὐκ ἀπεκρίθη αὐ
τῆ λόγον. καὶ προσελθόντες αὐτῶ/οἱ μαθη
ταί αὐτοῦ, ἠρώτων/αὐτόν λέγοντες. ἀπό
λυσον/αὐτὴν/ὅτι κράζει ὀπίσθεν/ἡμῶν. ὁ δε
ἀποκριθεὶς εἶπεν. οὐκ ἀπεστάλην εἰμὴ εἰς
/τὰ πρόβατα/τὰ ἀπολωλότα οἴκου ἰσραήλ.
ἡ δε ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῶ λέγουσα.
κύριε βοήθει μοι. ὁ δε ἀποκριθεὶς εἶπεν. οὐκ
ἔστι καλὸν/λαβεῖν/τὸν ἄρτον/των τέκνων,
καὶ βαλεῖν/τοῖς κυναρίοις. ἡ δε εἶπε. ναί
κύριε, καὶ γὰρ/τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπό/των
ψιχίων/των πιπτόντων ἀπό/της τραπέζης
/τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε ἀποκριθεὶς/ο ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῆ. ὦ γύναι μεγάλη σου/ἡ πίστις,
γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη/ἡ θυγάτηρ
αὐτῆς ἀπό/της ὥρας ἐκείνης. καὶ μεταβὰς ἐ
κεῖθεν/ο ἰησοῦς, ἦλθε παρά/τὴν θάλασσαν
/της γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς/το ὄρος ἐκάθη
το ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον αὐτῶ ὄχλοι πολλοί
ἔχοντες μεθ ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς,
κωφούς, κυλλούς, καὶ ἑτέρους πολλούς,
καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρά/τοὺς πόδας/του
ἰησοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς ὥστε/τοὺς
ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λα
λοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπα
τοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας, καὶ ἐδό
ξαζον/τὸν θεὸν/του ἰσραήλ. ὁ δε ἰησοῦς προ
καλεσάμενος/τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε
σπλαγχνίζομαι ἐπί/τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡ
μέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχου
σι τί φάγωσι, καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς νήστεις
οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθώσιν ἐν/τῆ ὁδῶ. καὶ
λέγουσιν αὐτῶ/οἱ μαθηταί αὐτοῦ. πόθεν
ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορ

autem si ceco ducatū prestet: ambo in
foueā cadent. Respondens aūt petrus
dixit ei. Edissere nobis parabolam
istam. At ille dixit. Adhuc et vos
sine intellectu estis? Nō itelligitis quo
quod in os intrat: in ventrem cc cc
vadit et in secessum emittit? ccccccc
Que autem procedunt de ore: de cc
corde exeunt et ea coiquinant hominē
De corde enī exeunt cogitationes cc Marc. 7.e
male: homicidia: adulteria: fornicatōes
furta: falsa testimōia: blasphēie. Hec
sunt que coinquinant hoiez. Nat hoiez
Nō lotis mānibus māducare nō coinq
Et egressus inde iesus secessit ccc cc Marc. 7.e
in partes tyri et sydonis. Et ecccccc
mulier chananea a finibus illis cc cc
egressa: clamauit dicens ei. Miserere Ł
mei domine fili dauid: filia mea ccc
male a demonio vexat. Qui nō rndit.
verbum. Et accedentes discipuli ei
eius rogabant eum dicentes. Dimitte
eam quia clamat post nos. Ipse aūt Luce. 1. b.
respondens ait. Non missus nisi ad
oues q perierūt domus israel. cccccc
At illa vēit: et adorauit eū dicēs. ccc
Dñe adiuua me. Qui rndēs ait. Non Marc. 7.c.
est bonum sumere panem filiorum: cc
et mittere canibus. At illa dixit. Etiā
domine. Nam et catelli edunt de cc
micis que cadunt de mensa cccccc
dominoꝝ suorū. Tunc respōdens ihūs
ait illi. O mulier magna est fides tua:
fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia cc
eius ex illa hora. Et cum transisset Marc. 8.c.
inde iesus venit iuxta mare cccccccc
galilee: et ascēdens in montem sedebat
ibi. Et acceserunt ad eum turbe multe
habentes secum mutos: cecos cc cc
claudos: debiles et alios multos: cc
et proiecerunt eos ante pedes cccccc
eius: et curauit eos ita vt cc cc cc
turbe mirarent: videntes mutos loquen
tes: debiles sanos: claudos ambulātes:
cecos videntes: et magnificabant ccc
deum israel. Jesus aūt conuocatis A
discipulis suis: dixit. cccccccccc
Misereor turbe: quia triduo iam cc Marc. 8.
perseuerant mecum: et non habent cc 2.8 a.
quod manducent. Et dimittere eos ieiu
nos nolo: ne deficiant in via. Et ccc
dicunt ei discipuli. Unde ergo cc cc
nobis in deserto panes tātos vt saturem?

τᾶσαι ὀχλομ τοσοῦτομ. καὶ λέγει αὐτοίς ο
ιησοῦς. πόσους ἄρτους ἔχετε. οἱ δε εἰπόμ
αὐτῶ, ἑπτά. καὶ ολίγα ιχθύλια. και εκέ=
λευσε τοις ὀχλοις αμαπεσεῖν επί τὴμ γὴμ.
καὶ λαβῶμ τους ἑωτα ἄρτους, και τους ιχ=
θύας, ευχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκε τοις
μαθηταίς αὐτού, οἱ δε μαθηται τῶ ὀχλῳ.
καὶ ἐφαγομ πάμτες καὶ ἐχορτάσθησαμ. καὶ ἦ
ραμ τὸ περισσεύομ τῶμ κλασμάτωμ. επτά
σπυρίδας γεμίσεις. οἱ δε ἐσθίομτες ἦσαμ τε=
τρακισχίλιοι ἄμδρες χωρὶς γυμαικῶμ καὶ
παιδίωμ. καὶ απολύσας τους ὀχλους ἀμέ=
βη εἰς τὸ πλοίομ, καὶ ἦλθεμ εἰς τὰ ὅρια μαγ
δαλά. Cap. xvi.

καὶ προσελθόμτες οἱ φαρισαῖοι καὶ σαδ=
δουκαῖοι πειράζομτες επηρώτησαμ αὐ=
τόμ, σημεῖομ ἐκ τοῦ ουραμοῦ ὑποδεῖξαι αὐ=
τοις. ὁ δε ἀποκριθεὶς εἰπεμ αὐτοίς. ὀψίας γε
μομένης λέγετε εὐδία, πυῤῥάζει γαρ ὁ ου=
ραμός. καὶ πρωῒ σήμερομ χειμών, πυῤῥά=
ζει γαρ στυγάζωμ ὁ ουραμός. ὑποκριταί.
τὸ μεμ πρόσωπομ τοῦ ουραμοῦ γιμώσκε=
τε διακρίνειμ, τὰ δε σημεῖα τῶμ καιρώμ οὐ
δύμασθε. γενεὰ πομηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεί
ομ ἐπιζητεῖ καὶ σημεῖομ οὐ δοθήσεται αὐτῇ,
εἰ μὴ τὸ σημεῖομ ιωμᾶ τοῦ προφήτου. καὶ
καταλιπὼμ αὐτούς απήλθε. καὶ ελθόμτες
οἱ μαθηται αὐτοῦ εἰς τὸ πέραμ, επελάθομτο
ἄρτους λαβεῖμ, ὁ δε ιησοῦς εἰπεμ αὐτοίς. ὁ
ρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπό τῆς ζύμης τῶμ φα
ρισαίωμ καὶ σαδδουκαίωμ. οἱ δε διελογίζομ
το εμ ἑαυτοίς λέγομτες. ὅτι ἄρτους οὐκ ε=
λάβομεμ. γμους δε ὁ ιησοῦς εἰπεμ αὐτοίς.
τὶ διαλογίζεσθε εμ ἑαυτοίς ολιγόπιστοι ὅ=
τι ἄρτους οὐκ ελάβετε. οὐπω μοείτε οὐδέ
μμημομεύετε τους πέμτε ἄρτους τῶμ πεμ=
τακισχιλίωμ, καὶ πόσους κοφίμους ελάβετε,
οὐδὲ τους ἑπτὰ ἄρτους τῶμ τετρακισχιλί=
ωμ, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε. πῶς οὐ
μοείτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἰπομ υμῖμ προ
σέχειμ ἀπό τῆς ζύμης τῶμ φαρισαίωμ καὶ
σαδδουκαίωμ. τότε συμήκαμ ὅτι οὐκ εἰπε
προσέχειμ ἀπό τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, αλλ
ἀπό τῆς διδαχῆς τῶμ φαρισαίωμ καὶ σαδ=
δουκαίωμ. ἐλθὼμ δε ὁ ιησοῦς εἰς τὰ μέρη
καισαρείας τῆς φιλίππου, ἠρώτα τους μα=
θητάς αὐτοῦ λέγωμ. τίμα με λέγουσιμ οἱ ἀμ
θρωποι εἶμαι τὸμ υἱόμ τοῦ αμθρώπου. οἱ δε
εἰπομ. οἱ μεμ ιωάμμημ τὸμ βαπτιστήμ, ἄλλοι
δε ηλίαμ, ἕτεροι δε ιερεμίαμ, ἢ ἕμα τῶμ προ
φητῶμ. λέγει αὐτοίς. ὑμεῖς δε τίμα με λέγε
τε εἶμαι. ἀποκριθεὶς δε σίμωμ πέτρος, εἶπε
σὺ εἰ ὁ χριστός, ὁ υἱός τοῦ θεοῦ τοῦ ζώμ=
τος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ιησοῦς εἶπεμ αὐτῷ. μα
κάριος εἶ σίμωμ βαρ ιωμά ὅτι σὰρξ καὶ αἷ
μα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ ὁ πατήρ μου ὁ
ἐμ τοις ουραμοῖς. κἀγὼ δε σοι λέγω, ὅτι
σὺ εἶ πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκο=
δομήσω μου τὴμ ἐκκλησίαμ, καὶ πύλαι ἅ=
δου οὐ κατισχύσουσιμ αὐτῆς. καὶ δώσω
σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶμ ουραμῶμ.
καὶ ὃ ἐὰμ δήσης ἐπὶ τῆς γης, ἔσται δεδεμέ
μομ ἐμ τοις ουραμοῖς. καὶ ὃ ἐὰμ λύσης ἐπὶ
τῆς γης, ἔσται λελυμέμομ ἐμ τοις ουραμοῖς.
τότε διεστείλατο τοις μαθηταίς αὐτοῦ ἵμα
μηδεμὶ εἴπωσιμ ὅτι αὐτός ἐστιμ ιησοῦς ὁ
χριστός. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ ιησοῦς δεικ=
μύειμ τοις μαθηταίς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸμ ἀ=
πελθεῖμ εἰς ιεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖμ
ἀπό τῶμ πρεσβυτέρωμ, καὶ ἀρχιερέωμ καὶ
γραμματέωμ, καὶ ἀποκταμθῆμαι, καὶ τῇ τρί
τῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆμαι. καὶ προσλαβόμεμος αὐ
τὸμ ὁ πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶμ αὐτῶ λέ=
γωμ. ἵλεώς σοι κύριε, οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.
ὁ δε στραφεὶς εἶπε τῶ πέτρῳ. ὕπαγε ὀπί
σω μου σατανᾶ. σκάμδαλομ μου εἶ, ὅτι οὐ
φρομεῖς τὰ τοῦ θεοῦ αλλὰ τὰ τῶμ ἀμθρώ=
πωμ. τότε ὁ ιησοῦς εἶπε τοις μαθηταίς αὐτοῦ
εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖμ, ἀπαρμησάσ
θω ἑαυτόμ, καὶ ἀράτω τὸμ σταυρὸμ αὐτοῦ,
καὶ ἀκολουθήτω μοι. ὃς γαρ ἂμ θέλῃ τὴμ
ψυχὴμ αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήμ. ὃς
δ᾽ ἂμ ἀπολέσει τὴμ ψυχὴμ αὐτοῦ ἕμεκεμ ε=
μοῦ, εὑρήσει αὐτήμ. τί γαρ ὠφελεῖται ἄμ=
θρωπος ἐὰμ τὸμ κόσμομ ὅλομ κερδήσῃ τὴμ
δὲ ψυχὴμ αὐτοῦ ζημιωθῆ. ἢ τί δώσει ἄμ=
θρωπος ἀμτάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.
μέλλει γαρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀμθρώπου ἔρχεσθαι
ἐμ τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶμ
ἀγγέλωμ αὐτοῦ. καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάσ
τῳ κατὰ τὴμ πρᾶξιμ αὐτοῦ. ἀμὴμ λέγω υ=
μῖμ, εἰσί τιμες τῶμ ὧδε ἑστηκότωμ, οἵτιμες
οὐ μὴ γεύσομται θαμάτου, ἕως ἂμ ἴδωσι
τὸμ υἱὸμ τοῦ ἀμθρώπου ἐρχόμεμομ ἐμ τῇ βα
σιλείᾳ αὐτοῦ. Cap. xvii.

καὶ μεθ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ ιη=
σοῦς τὸμ πέτρομ καὶ ιακωβομ καὶ ιωάμ
μημ τὸμ αδελφὸμ αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐ
τοὺς εἰς ὄρος ὑψηλόμ κατ ἰδίαμ, καὶ μετε
μορφώθη ἐμπροσθεμ αὐτῶμ. καὶ ἔλαμψε τὸ
πρόσωπομ αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δε ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδοὺ ὤφθησαμ αὐτοις μωσῆς καὶ ηλίας μετ αὐτοῦ συλλαλούμτες. ἀποκριθεὶς δε ὁ πέ
τρος εἶπε τῷ ιησοῦ. κύριε, καλόμ ἐστιμ ἡμᾶς
ὧδε εἶμαι. εἰ θέλεις ποιήσωμεμ ὧδε τρεῖς
σκηνάς, σοὶ μίαμ καὶ μωσεῖ μίαμ καὶ ηλίᾳ μίαμ.
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦμτος ἰδοὺ νεφέλη φωτει=
μὴ ἐπεσκίασεμ αὐτοῖς. καὶ ἰδοὺ φωμὴ ἐκ τῆς
νεφέλης λεγούσης. οὗτός ἐστιμ ὁ υἱός μου
ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα. ἀκούετε αὐτοῦ.
καὶ ἀκούσαμτες οἱ μαθηται ἔπεσαμ ἐπὶ πρό=
σωπομ αὐτῶμ καὶ ἐφοδήθησαμ σφόδρα. καὶ
προσελθὼμ ὁ ιησοῦς ἥψατο αὐτῶμ καὶ εἶπε.
ἐγείρεσθε καὶ μὴ φοδεῖσθε. ἐπάραμτες δε τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶμ οὐδέμα εἶδομ εἰ μὴ αὐτὸμ
ιησοῦμ μόμομ. καὶ καταδαιμόμωμ ἐκ τοῦ ὄρους
ἐμεταίλατο αὐτοις ὁ ιησοῦς λέγωμ. μηδεμὶ εἴ=
πητε τὸ ὅραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀμθρώπου
ἐκ μεκρῶμ ἀμαστῇ. καὶ ἐπηρώτησαμ αὐτὸμ οἱ
μαθηται λέγομτες. τί οὖμ οἱ γραμματεῖς λέ=
γουσιμ ὅτι ηλίαμ δεῖ ἐλθεῖμ πρῶτομ. ὁ δε ἀπο
κριθεὶς εἶπεμ αὐτοις. ηλίας μεμ ἔρχεται πρῶ
τομ καὶ ἀποκαταστήσει πάμτα. λέγω δε ὑμῖμ
ὅτι ηλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγμωσαμ αὐτόμ
ἀλλ ἐποίησαμ αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαμ. οὕτως καὶ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀμθρώπου μέλλει πάσχειμ ὑπ αὐ=
τῶμ. τότε συμήκαμ οἱ μαθηται ὅτι περὶ ἰωάμ
μου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεμ αὐτοις. καὶ ἐλθόμ=
τωμ αὐτῶμ πρὸς τὸμ ὄχλομ προσῆλθεμ αὐτῷ
ἄμθρωπος γομπετῶμ τὰ γόματα αὐτοῦ καὶ λέ=
γωμ. κύριε ἐλέησόμ μου τὸμ υἱόμ, ὅτι σελημι=
ἀζεται καὶ κακῶς πάσχει. πολλάκις γαρ πίπτει
εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ προ=
σήμεγκα αὐτὸμ τοις μαθηταίς σου καὶ οὐκ ἠδυ=
μήθησαμ αὐτὸμ θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δε ὁ
ιησοῦς εἶπεμ. ὦ γεμεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμ=
μέμη ἕως πότε μεθ ὑμῶμ ἔσομαι ἕως πότε ἀ=
μέξομαι ὑμῶμ. φέρετε μοι αὐτὸμ ὧδε. καὶ ἐπε=
τίμησεμ αὐτῷ ὁ ιησοῦς καὶ ἐξῆλθε μ αὐτοῦ τὸ
δαιμόμιομ καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείμης. τότε προσῆλθομ οἱ μαθηται τῷ ιησοῦ
κατ ἰδίαμ καὶ εἶπομ. διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυμήθη=
μεμ ἐκδαλεῖμ αὐτόμ. ὁ δε ιησοῦς εἶπεμ αὐτοις.
διὰ τὴμ ὀλιγοπιστίαμ ὑμῶμ. ἀμὴμ γαρ λέγω ὑ=
μῖμ ἐὰμ ἔχητε πίστιμ ὡς κόκκομ σιμάπεως καὶ
εἴπητε τῷ ὄρει τούτῳ μεδήθι ἔνθεμ ἐκεῖσε καὶ
μεδήσεται καὶ οὐδὲμ ἀδυματήσει ὑμῖμ. τοῦτο δε
τὸ γέμος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐμ προσευχῇ καὶ
μηστείᾳ. ἀμαστρεφομέμωμ δε αὐτῶμ ἐμ τῇ γα=
λιλαίᾳ εἶπεμ αὐτοις ὁ ιησοῦς. μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ
ἀμθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀμθρώπωμ
καὶ ἀποκτεμοῦσιμ αὐτόμ καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐ=
γερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαμ σφόδρα. καὶ ἐλ=
θόμτωμ αὐτῶμ εἰς καφαρμαούμ προσῆλθομ οἱ τὰ
δίδραγμα λαμδάμομτες τῷ πέτρῳ καὶ εἶπομ. ὁ δι=
δάσκαλος ὑμῶμ οὐ τελεῖ τὰ δίδραγμα. λέγει
μαὶ. καὶ ὅτε εἰσῆλθε εἰς τὴμ οἰκίαμ προέφθασε
λέγωμ αὐτῷ ὁ ιησοῦς. τί σοι δοκεῖ σίμωμ. οἱ βα=
σιλεῖς τῆς γης ἀπὸ τίμωμ λαμδάμουσι τέλη ἢ κή=
μσου. ἀπὸ τῶμ υἱῶμ αὐτῶμ ἢ ἀπὸ τῶμ ἀλλοτρίωμ.
εἰπόμτος δε αὐτοῦ ἀπὸ τῶμ ἀλλοτρίωμ ἔφη αὐτῷ
ὁ ιησοῦς. ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιμ οἱ υἱοί. ἵμα δε μὴ
σκαμδαλίσωμεμ αὐτούς πορεύθητι εἰς θάλασσαμ
καὶ δάλε ἄγκιστρομ καὶ τὸμ ἀμαδάμτα πρῶτομ
ἰχθὺμ ἆρον καὶ ἀμοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις
στατῆρα ἐκεῖμομ λαδὼμ δὸς αὐτοις ἀμτὶ ἐμοῦ καὶ
σοῦ. ἐκείμῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθομ οἱ μαθηται τῷ ιη=
σοῦ λέγομτες. τίς ἄρα μείζωμ ἐστιμ ἐμ τῇ βασι=
λείᾳ τῶμ οὐραμῶμ. καὶ προσκαλεσάμεμος ὁ ιησοῦς
παιδίομ ἔστησεμ αὐτὸ ἐμ μέσῳ αὐτῶμ καὶ εἶπεμ.
ἀμὴμ λέγω ὑμῖμ ἐὰμ μὴ στραφῆτε καὶ γέμησθε ὡς
τὰ παιδία οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴμ βασιλείαμ τῶμ
οὐραμῶμ. ὅστις οὖμ ταπεινώσει ἑαυτὸμ ὡς τὸ παι=
δίομ τοῦτο οὗτός ἐστιμ ὁ μείζωμ ἐμ τῇ βασιλείᾳ
τῶμ οὐραμῶμ. καὶ ὃς ἐὰμ δέξηται ἓμ παιδίομ τοι=
οῦτο ἐπὶ τῷ ὀμόματί μου ἐμὲ δέχεται. ὃς δ᾽ ἂμ σκαμ=
δαλίσῃ ἕμα τῶμ μικρῶμ τούτωμ τῶμ πιστευόμτωμ
εἰς ἐμέ συμφέρει αὐτῷ ἵμα κρεμασθῇ μύλος ὀμικὸς
περὶ τὸμ τράχηλομ αὐτοῦ καὶ καταπομτισθῇ ἐμ τῷ
πελάγει τῆς θαλάσσης. οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶμ
σκαμδάλωμ. ἀμάγκη γαρ ἐστι τὰ σκάμδαλα ἐλθεῖμ
πλὴμ οὐαὶ τῷ ἀμθρώπῳ δι οὗ τὸ σκάμδαλομ ἔρχε=
ται. εἰ δε ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκαμδαλίζει σε
ἔκκοψομ αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. καλόμ σοί ἐστιμ
εἰσελθεῖμ εἰς τὴμ ζωὴμ κυλλὸμ ἢ χωλὸμ ἢ δύο χεῖ=
ρας ἢ δύο πόδας ἔχομτα βληθῆμαι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰ=
ώμιομ. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκαμδαλίζει σε ἔκ=
βαλε αὐτόμ καλόμ σοί ἐστιμ μοφθαλμὸμ εἰσελθεῖμ
εἰς τὴμ ζωὴμ ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχομτα βληθῆμαι
εἰς τὴμ γέεμμαμ τοῦ πυρός. ὁρᾶτε μὴ καταφρομήσητε
ἑμὸς τῶμ μικρῶμ τούτωμ. λέγω γαρ ὑμῖμ ὅτι οἱ ἄγ=
γελοι αὐτῶμ ἐμ οὐραμοῖς διὰ παμτὸς βλέπουσι τὸ
πρόσωπομ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐμ οὐραμοῖς. ἦλθε γαρ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀμθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. τί ὑμῖμ δο=
κεῖ ἐὰμ γέμηταί τιμι ἀμθρώπῳ ἑκαμτὸμ πρόδατα καὶ
πλαμηθῇ ἓμ ἐξ αὐτῶμ οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐμμεμμμκομτα
ἐμ τοις ὄρεσι πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλαμώμεμομ. καὶ
ἐὰμ γέμηται εὑρεῖμ αὐτό ἀμὴμ λέγω ὑμῖμ ὅτι χαίρει
ἐπ αὐτῷ μᾶλλομ ἢ ἐπὶ τοις ἐμμεμμμκοσιμ ἐμεμμμκοσι
τοις μὴ πεπλαμημέμοις. οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμ=
προσθεμ τοῦ πατρὸς ὑμῶμ τοῦ ἐμ οὐραμοῖς ἵμα ἀπο=
λῶμται ἓμ τῶμ μικρῶμ τούτωμ. ἐὰμ δε ἁμαρτήσῃ εἰς
σὲ ὁ ἀδελφός σου ὕπαγε ἔλεγξομ αὐτὸμ πρὸς μόμομ
ἐὰμ σοῦ ἀκούσῃ ἐκέρδησας τὸμ ἀδελφόμ σου. ἐὰμ δε
μὴ ἀκούσῃ παράλαδε μετὰ σοῦ ἔτι ἕμα ἢ δύο ἵμα ἐπὶ
στόματος δύο μαρτύρωμ ἢ τριῶμ σταθῇ πᾶμ ῥῆμα.
ἐὰμ δε παρακούσῃ αὐτῶμ εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ. ἐὰμ δε
καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθ=
μικὸς καὶ ὁ τελώμης. ἀμὴμ λέγω ὑμῖμ ὅσα ἐὰμ δήσητε
ἐπὶ τῆς γης ἔσται δεδεμέμα ἐμ οὐραμῷ καὶ ὅσα ἐὰμ
λύσητε ἐπὶ τῆς γης ἔσται λελυμέμα ἐμ οὐραμῷ. πάλιμ
ἀμὴμ λέγω ὑμῖμ ὅτι ἐὰμ δύο συμφωμήσωσιμ ἐξ ὑμῶμ
ἐπὶ τῆς γης περὶ παμτὸς πράγματος οὗ ἐὰμ αἰτήσω=
μται γήσεται αὐτοις παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐμ οὐ=
ραμοῖς. οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συμηγμέμοι εἰς τὸ ἐμὸμ
ὄμομα ἐκεῖ εἰμι ἐγὼ ἐμ μέσῳ αὐτῶμ. τότε προσελθὼμ
αὐτῷ ὁ πέτρος εἶπεμ. κύριε ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς
ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ ἕως ἑπτάκις.
λέγει αὐτῷ ὁ ιησοῦς. οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις ἀλλὰ
ἕως ἑδδομηκομτάκις ἑπτά. διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βα=
σιλεία τῶμ οὐραμῶμ ἀμθρώπῳ βασιλεῖ ὃς ἠθέλησε
συμάραι λόγομ μετὰ τῶμ δούλωμ αὐτοῦ. καὶ ἀρξα=
μέμου αὐτοῦ συμαίρειμ προσήχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέ=
της μυρίωμ ταλάμτωμ. μὴ ἔχομτος δε αὐτοῦ ἀπο=
δοῦμαι ἐκέλευσε αὐτὸμ ὁ κύριος πραθῆμαι καὶ τὴμ
γυμαῖκα καὶ τὰ τέκμα καὶ πάμτα ὅσα εἶχε καὶ ἀπο=
δοθῆμαι. πεσὼμ δε ὁ δοῦλος προσεκύμει αὐτῷ λέ=
γωμ. κύριε μακροθύμησομ ἐπ ἐμοὶ καὶ πάμτα ἀπο=
δώσω σοι. σπλαγχμισθεὶς δε ὁ κύριος τοῦ δούλου
ἐμεῖμου ἀπέλυσε αὐτὸμ καὶ τὸ δάμειομ ἀφῆκε αὐτῷ.
ἐξελθὼμ δε ὁ δοῦλος ἐκεῖμος εὗρε ἕμα τῶμ συμδού=
λωμ αὐτοῦ ὃς ὤφειλε αὐτῷ ἑκαμτὸμ δημάρια. καὶ
κρατήσας αὐτὸμ ἔπμιγε λέγωμ. ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις.
πεσὼμ οὖμ ὁ συμδοῦλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸμ λέ=
γωμ. μακροθύμησομ ἐπ ἐμοὶ καὶ ἀποδώσω σοι. ὁ δε
οὐκ ἤθελε ἀλλὰ ἀπελθὼμ ἔδαλε αὐτὸμ εἰς φυλακὴμ
ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμεμομ. ἰδόμτες οὖμ οἱ συμδοῦ=
λοι αὐτοῦ τὰ γεμόμεμα ἐλυπήθησαμ σφόδρα καὶ ἐλ=
θόμτες διεσάφησαμ τῷ κυρίῳ ἑαυτῶμ πάμτα τὰ γε=
μόμεμα. τότε προσκαλεσάμεμος αὐτὸμ ὁ κύριος αὐ=
τοῦ λέγει αὐτῷ. δοῦλε πομηρέ πᾶμ τὸ ὀφείλημά σοι
ἀφῆκα ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι
τὸμ συμδοῦλόμ σου ὡς καὶ ἐγὼ σὲ ἠλέησα. καὶ ὀρ=
γισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκε αὐτὸμ τοις βασα=
μισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶμ τὸ ὀφειλόμεμομ αὐτῷ.
οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράμιος ποιήσει ὑμῖμ ἐὰμ
μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶμ καρδιῶμ
ὑμῶμ τὰ παραπτώματα αὐτῶμ. καὶ ἐγέμετο ὅτε ἐτέ=
λεσε ὁ ιησοῦς τοὺς λόγους τούτους μετήρεμεμ ἀπὸ
τῆς γαλιλαίας καὶ ἦλθεμ εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας
πέραμ τοῦ ἰορδάμου. καὶ ἠκολούθησαμ αὐτῷ ὄχλοι
πολλοὶ καὶ ἐθεράπευσεμ αὐτοὺς ἐκεῖ. καὶ προσῆλθομ
αὐτῷ φαρισαῖοι πειράζομτες αὐτὸμ καὶ λέγομτες αὐ=
τῷ. εἰ ἔξεστι ἀμθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴμ γυμαῖκα αὐτοῦ
κατὰ πᾶσαμ αἰτίαμ. ὁ δε ἀποκριθεὶς εἶπεμ αὐτοις.
οὐκ ἀμέγμωτε ὅτι ὁ κτίσας ἀπ ἀρχῆς ἄρσεμ καὶ θῆ=
λυ ἐποίησεμ αὐτούς καὶ εἶπεμ. ἕμεκεμ τούτου κατα=
λείψει ἄμθρωπος τὸμ πατέρα καὶ τὴμ μητέρα καὶ
προσκολληθήσεται πρὸς τὴμ γυμαῖκα αὐτοῦ καὶ ἔ=
σομται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαμ. ὥστε οὐκέτι εἰσὶμ δύο
ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖμ ὁ θεὸς συμέζευξε ἄμθρωπος μὴ
χωριζέτω. λέγουσιμ αὐτῷ. τί οὖμ μωσῆς ἐμετείλατο
δοῦμαι βιδλίομ ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι. λέγει αὐ=
τοις ὁ ιησοῦς ὅτι μωσῆς πρὸς τὴμ σκληροκαρδίαμ
ὑμῶμ ἐπέτρεψεμ ὑμῖμ ἀπολῦσαι τὰς γυμαῖκας ὑμῶμ
ἀπ ἀρχῆς δε οὐ γέγομεμ οὕτως. λέγω δε ὑμῖμ ὅτι ὃς
ἐὰμ ἀπολύσῃ τὴμ γυμαῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορμείᾳ καὶ
γαμήσῃ ἄλλην μοιχᾶται. καὶ ὁ ἀπολελυμέμην γαμή=
σας μοιχᾶται. λέγουσιμ αὐτῷ οἱ μαθηται αὐτοῦ. εἰ
οὕτως ἐστὶμ ἡ αἰτία τοῦ ἀμθρώπου μετὰ τῆς γυμαι=
κὸς οὐ συμφέρει γαμῆσαι. ὁ δε εἶπεμ αὐτοις. οὐ πάμ=
τες χωροῦσιμ τὸμ λόγομ τοῦτομ ἀλλ οἷς δέδοται. εἰσὶ
γαρ εὐμοῦχοι οἵτιμες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεμμήθησαμ
οὕτως καὶ εἰσὶμ εὐμοῦχοι οἵτιμες εὐμουχίσθησαμ ὑπὸ
τῶμ ἀμθρώπωμ καὶ εἰσὶμ εὐμοῦχοι οἵτιμες εὐμούχισαμ
ἑαυτοὺς διὰ τὴμ βασιλείαμ τῶμ οὐραμῶμ. ὁ δυμάμε=
μος χωρεῖμ χωρείτω. τότε προσήμεγκαμ αὐτῷ παι=
δία ἵμα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοις καὶ προσεύξηται.
οἱ δε μαθηται ἐπετίμησαμ τοις προσφέρουσιμ. ὁ δε
ιησοῦς εἶπεμ. ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ
ἐλθεῖμ πρός με τῶμ γὰρ τοιούτωμ ἐστὶμ ἡ βασιλεία
τῶμ οὐραμῶμ. καὶ ἐπιθεὶς αὐτοις τὰς χεῖρας ἐπορεύ=
θη ἐκεῖθεμ. καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼμ αὐτῷ εἶπεμ. δι=
δάσκαλε ἀγαθέ τί ἀγαθὸμ ποιήσω ἵμα ἔχω ζωὴμ αἰώ=
μιομ. ὁ δε εἶπεμ αὐτῷ. τί με λέγεις ἀγαθόμ. οὐδεὶς
ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. εἰ δε θέλεις εἰσελθεῖμ εἰς τὴμ
ζωὴμ τήρησομ τὰς ἐμτολάς. λέγει αὐτῷ. ποίας. ὁ δε
ιησοῦς εἶπεμ. τὸ οὐ φομεύσεις οὐ μοιχεύσεις οὐ κλέ=
ψεις οὐ ψευδομαρτυρήσεις τίμα τὸμ πατέρα καὶ τὴμ
μητέρα καὶ ἀγαπήσεις τὸμ πλησίομ σου ὡς σεαυτόμ.
λέγει αὐτῷ ὁ μεῖρος. πάμτα ταῦτα ἐφύλαξα ἐκ μεῖρός
μου τί ἔτι ὑστερῶ. ἔφη αὐτῷ ὁ ιησοῦς. εἰ θέλεις τέ=
λειος εἶμαι ὕπαγε πώλησόμ σου τὰ ὑπάρχομτα καὶ δὸς
πτωχοις καὶ ἕξεις θησαυρὸμ ἐμ οὐραμῷ καὶ δεῦρο ἀ=
κολούθει μοι. ἀκούσας δε ὁ μεῖρος τὸμ λόγομ ἀπῆλθε
λυπούμεμος ἦμ γαρ ἔχωμ κτήματα πολλά. ὁ δε ιησοῦς
εἶπε τοις μαθηταις αὐτοῦ. ἀμὴμ λέγω ὑμῖμ ὅτι πλοῦ=
σιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴμ βασιλείαμ τῶμ
οὐραμῶμ. καὶ πάλιμ λέγω ὑμῖμ εὐκοπώτερόμ ἐστι κά=
μηλομ διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος διελθεῖμ ἢ πλούσιομ εἰς
τὴμ βασιλείαμ τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖμ. ἀκούσαμτες δε οἱ
μαθηται ἐξεπλήσσομτο σφόδρα λέγομτες. τίς ἄρα δύ=
μαται σωθῆμαι. ἐμδλέψας δε ὁ ιησοῦς εἶπεμ αὐτοις.
παρὰ ἀμθρώποις τοῦτο ἀδύματόμ ἐστιμ παρὰ δε θεῷ
πάμτα δυματά ἐστιμ. τότε ἀποκριθεὶς ὁ πέτρος εἶπεμ
αὐτῷ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεμ πάμτα καὶ ἠκολουθήσα=
μέμ σοι τί ἄρα ἔσται ἡμῖμ. ὁ δε ιησοῦς εἶπεμ αὐτοις.
ἀμὴμ λέγω ὑμῖμ ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαμτές μοι ἐμ
τῇ παλιγγεμεσίᾳ ὅταμ καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀμθρώπου
ἐπὶ θρόμου δόξης αὐτοῦ καθήσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δω=
δεκα θρόμους κρίμομτες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ ἰσρα=
ήλ. καὶ πᾶς ὃς ἀφῆκε οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς
ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυμαῖκα ἢ τέκμα ἢ ἀγροὺς ἕμεκεμ
τοῦ ὀμόματός μου ἑκαμτομταπλασίομα λήμψεται καὶ
ζωὴμ αἰώμιομ κληρομομήσει. πολλοὶ δε ἔσομται πρῶ=
τοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. ὁμοία γαρ ἐστιμ ἡ
βασιλεία τῶμ οὐραμῶμ ἀμθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ ὅστις
ἐξῆλθε ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸμ ἀμπε=
λῶμα αὐτοῦ. συμφωμήσας δε μετὰ τῶμ ἐργατῶμ ἐκ
δημαρίου τὴμ ἡμέραμ ἀπέστειλεμ αὐτοὺς εἰς τὸμ ἀμ=
πελῶμα αὐτοῦ. καὶ ἐξελθὼμ περὶ τὴμ τρίτομ ὥραμ εἶ=
δεμ ἄλλους ἑστῶτας ἐμ τῇ ἀγορᾷ ἀργούς. κἀκείμοις
εἶπε. ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸμ ἀμπελῶμα καὶ ὃ ἐὰμ
ᾖ δίκαιομ δώσω ὑμῖμ. οἱ δε ἀπῆλθομ. πάλιμ ἐξελθὼμ
περὶ ἕκτομ καὶ ἐμάτομ ὥραμ καὶ ἐμεσημδρίασε καὶ
ἐποίησε ὡσαύτως. περὶ δε τὴμ ἑμδεκάτομ ἐξελθὼμ
εὗρε ἄλλους ἑστῶτας καὶ λέγει αὐτοις. τί ὧδε ἑστή=
κατε ὅλομ τὴμ ἡμέραμ ἀργοί. λέγουσιμ αὐτῷ ὅτι οὐδεὶς
ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοις. ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς
τὸμ ἀμπελῶμα καὶ ὃ ἐὰμ ᾖ δίκαιομ λήμψεσθε. ὀψίας
δε γεμομέμης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶμος τῷ ἐπι=
τρόπῳ αὐτοῦ. κάλεσομ τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐ=
τοις τὸμ μισθόμ ἀρξάμεμος ἀπὸ τῶμ ἐσχάτωμ ἕως
τῶμ πρώτωμ. ἐλθόμτες δε οἱ περὶ τὴμ ἑμδεκάτομ ὥραμ
ἔλαδομ ἀμὰ δημ

σκηνάσ.σοι μίαν,και μωσῆ μίαν, και μίαν
ηλία.έτι αυτού λαλούντος, ιδού μεφέλη
φωτεινή επεσκίασεν αυτούς.και ιδού φωνή
εκ της μεφέλης λέγουσα.ούτος εστίν ο υι=
ός μου ο αγαπητός εν ω ευδόκησα,αυτού α
κούετε.και ακούσαντες οι μαθηται,επεσον
επί πρόσωπον αυτών,και εφοβήθησαν σφό
δρα.και προσελθών ο ιησούς ήψατο αυ=
των και είπεν,εγέρθητε και μη φοβείσθε.ε=
πάραντες δε τους οφθαλμούς αυτών, ουδέ
να είδον ει μη ιησούν μόνον.και καταβαι
νόντων αυτών από του όρους, ενετείλατο
αυτοις ο ιησούς λέγων.μηδενί είπητε το ό
ραμα, εως ου ο υιός του αν θρώπου εκ νε
κρών αναστή.και εσχον τον λόγον αυτόν οι μα
θηται αυτού λέγοντες.τι ουν οι γραμμα=
τείς λέγουσιν ότι ηλίαν δει ελθείν πρώτον.
ο δε ιησούς αποκριθείς είπεν αυτοις.ηλίας
μεν έρχεται πρώτον, και αποκαταστήσει
πάντα.λέγω δε υμίν ότι ηλίας ήδη ήλθε,
και ουκ επέγνωσαν αυτόν, αλλ εποίησαν
εν αυτώ όσα ηθέλησαν. ούτω και ο υιός
του αν θρώπου μελλει πάσχειν υπ αυτών.
τότε συνήκαν οι μαθηται ότι περί ιωάννου
του βαπτιστού είπεν αυτοις. και ελθόντων
αυτών προς τον όχλον, προσήλθεν αυτώ
άνθρωπος γονυπετών αυτόν και λέγων.
κύριε ελέησόν μου τον υιόν, ότι σεληνιάζε
ται και κακώς πάσχει.πολλάκις γαρ πίπτει
εις το πυρ, και πολλάκις εις το ύδωρ, και
προσήνεγκα αυτόν τοις μαθηταίς σου, και
ουκ ηδυνήθησαν αυτόν θεραπεύσαι.αποκρι
θείς δε ο ιησούς είπεν.ω γενεά άπιστος και
διεστραμμένη, έως πότε εσομαι μεθ υμών.
έως πότε ανέξομαι υμών. φέρετε μοι αυ=
τόν ώδε.και επετίμησεν αυτώ ο ιησούς και
εξήλθεν απ αυτού το δαιμόνιον, και εθερα
πεύθη ο παις από της ώρας εκείνης. τότε
προσελθόντες οι μαθηται τω ιησού κατιδί=
αν είπον. διατί ημείς ουκ ηδυνήθημεν εκβα
λείν αυτό. ο δε ιησούς είπεν αυτοις. διά την
απιστίαν υμών. αμήν γαρ λέγω υμίν. εάν
έχητε πίστιν ως κόκκον σινάπεως, ερείτε τω
όρει τούτω μετάβηθι εντεύθεν εκεί και με
βήσεται, και ουδέν αδυνατήσει υμίν. τούτο
δε το γένος ουκ εκπορεύεται ει μη εν προ
σευχή και νηστεία. αναστρεφομένων δε αν
τών εν τη γαλιλαία, είπεν αυτοις ο ιησούς
μελλει ο υιός του αν θρώπου παραδίδο=
σθαι εις χείρας αν θρώπων, και αποκτενού=
σιν αυτόν, και τη τρίτη ημέρα εγερθήσεται.
και ελυπήθησαν σφόδρα. ελθόντων δε αυ
τών εις καπερναούμ, προσήλθον οι τα δί=

tabernacula: tibi unum: moysi unum: ℣
helie unum. Adhuc eo loquente ecce nu=
lucida obumbrauit eos. Et ecce vox de
nube dicens. Hic est filius me⁹ dilect⁹ in quo mihi bñ placuit: ipsum
audite. Et audientes discipuli ceciderūt
in faciem suam: ℣ timuerunt valde. ℣
Et accessit ihesus et tetigit eos: ℣℣℣
dixit ℣ surgite: ℣ nolite timere. Le
uantes autem oculos suos neminem ℣
viderunt nisi solum ihesum. Et descēdē
tibus illis de monte precepit ℣℣℣
eis ihesus dicens. Nemini dixeritis visio
nem: donec filius hominis a mortuis
resurgat. Et interrogauerūt eum discí=
puli dicentes. Quid ergo scribe ℣℣
dicunt q̄ heliam oporteat primū venire?
At ille respondēs ait eis. Helias ℣
quidē venturꝰ est primū ℣ restituet ℣℣
oia. Dico autē vobis q̄ helias iā venit:
et non cognouerunt eum: sed fecerunt
in eo quecunq; voluerunt. Sic et filius
hois passurus est ab eis. ℣℣℣℣
Tunc intellexerūt discipuli q̄ de iohāne
baptista dixisset eis. Et cum venisset
ad turbam: accessit ad eum ℣℣℣
homo genibus prouolutus ei⁹ dicēs.
Dñe miserere filio meo q̄ lunatic⁹ est
et male patitur. Nam sepe cadit ℣℣
in ignem: et crebro in aquam. Et ℣
obtuli eum discipulis tuis et ℣℣℣
non potuerunt curare cum. Respondēs
autē ihesus ait. O generatio incredula ℣
peruersa: quousq; ero vobiscum? ℣℣
Usq; quo patiar vos? Afferte huc illū
ad me. Et increpauit illū ihesus: et ℣℣
exiit ab eo demonium: ℣ curatus est ℣℣
puer ex illa hora. Tunc ℣℣℣℣
accesserunt discipuli ad ihesum secreto: et
dixerunt. Quare nos nō potuimus eij
cere illum? Dixit illis ihesus. Propter
incredulitatē vrām. Amē q̄ dico vo=
habueritis fidē sicut grānū sinapis: dicetis mōti huic trāsi hinc illuc ℣ trā
sibit: et nihil impossibile erit vobis. Hoc
autē genus non ejicitur nisi in oratione
et ieiunium. Conuersantibus autē eis
in galilea: dixit illis ihesus. ℣℣℣℣
Filius hominis tradendus est ℣℣℣
in manus hominum et occident ℣℣
eū et tertia die resurget. ℣℣℣℣
Et cōtristati sunt vehemēter. Et cū ve
nissent capharnaū: accesserūt q̄ didrach=

Luc.9.c.

Marc.9.c. Luc.9.c.

Marc.9.d.

Marc.9.e. Luc.9.c.

λραχμα λαμβάνοντες τω πέτρω, και είπον ο
διδάσκαλος υμών ου τελεί τα δίδραχμα.
λέγει. ναι. και οτε εισήλθεν εις την οικίαν,
προέφθασεν αυτόν ο ιησούς λέγων. τι σοι
δοκεί σίμων, οι βασιλείς της γης από τίνων
λαμβάνουσι τέλη η κήνσον, από των υιών
αυτών, η από των αλλοτρίων. λέγει αυ=
τώ ο πέτρος. από των αλλοτρίων. έφη αυ=
τώ ο ιησούς. αράγε ελεύθεροι εισίν οι υιοί.
ίνα δε μη σκανδαλίσωμεν αυτούς, πορευ
θείς εις την θάλασσαν βάλε άγκιστρον, και
λαβε τον πρώτον ιχθύν αρον, και
ανοίξας το στόμα αυτού, ευρήσεις στατή=
ρα. εκείνον λαβών, δος αυτοίς αντί εμού
και σου. Cap.18.

Εν εκείνη τη ώρα προσήλθον οι μαθηται
τω ιησού λέγοντες. τις άρα μείζων εσ=
τίν εν τη βασιλεία των ουρανών. και προσ=
καλεσάμενος ο ιησούς παιδίον, έστησεν αυ=
τό εν μέσω αυτών και είπεν. αμήν λεγω υ
μίν, εάν μη στραφήτε και γένησθε ως τα παι
δία, ου μη εισελθητε εις την βασιλείαν των ου
ρανών. όστις ουν ταπεινώσει εαυτόν ως το
παιδίον τούτο, ούτος εστίν ο μείζων εν τη
βασιλεία των ουρανών. και ός εάν δεξηται
παιδίον τοιούτον εν, επί τω ονόματί μου
εμέ δέχεται. ος δ αν σκανδαλίση ένα των
μικρών τούτων των πιστευόντων εις εμέ,
συμφέρει αυτώ ίνα κρεμασθή μύλος ονικός
επί του τράχηλον αυτού, και καταποντισθή
εν τω πελάγει της θαλάσσης. ουαί του κόσ=
μω από των σκανδάλων. ανάγκη γαρ εστίν
ελθείν τα σκάνδαλα. πλήν ουαί τω αν θρώ=
πω εκείνω δι ου το σκάνδαλον έρχεται. ει δε
η χειρ σου ο πους σου σκανδαλίζει σε, έκ
κοψον αυτά, και βάλε από σου. καλόν σοι
εστίν εισελθείν εις την ζωήν χωλόν η κυλ
λόν, η δύο χείρας η δύο πόδας έχοντα
βληθήναι εις το πυρ το αιώνιον. και ει ο οφ
θαλμός σου σκανδαλίζει σε, έξελε αυτόν και
βάλε από σου. καλόν σοι εστί μονόφθαλ=
μον εις την ζωήν εισελθείν, η δύο οφθαλ
μούς έχοντα βληθήναι εις την γέενναν του
πυρός. ορατε μη καταφρονήσητε ενός των μι
κρών τούτων. λέγω γαρ υμίν, ότι οι άγγε
λοι αυτών εν ουρανοίς διαπαντός βλέπουσι
το πρόσωπον του πατρός μου του εν ου
ρανοίς. ήλθε γαρ ο υιός του αν θρώπου σώ=
σαι το απολωλός. τι υμίν δοκεί. εάν τινι γέν
ται τινί αν θρώπω εκατόν πρόβατα, και πλα
νηθή εν εξ αυτών, ουχί αφείς τα ενενήκοντα
εννέα, επί τα όρη πορευθείς ζητεί το πλανώ
μενον. και εάν γένηται ευρείν αυτό, αμήν λέ

mā accipiebant ad petrū: ℣ dixerunt ei.
Magister vester non soluit didrachmā
ait, Etiam. Et cum intrasset in domū
preuenit eum ihesus dicēs. Quid tibi ℣
videtur symon? Reges terre a quibus
accipiūt tributum vel censum: a filijs
suis an ab alienis? Et ille dixit. ℣℣
Ab alienis. Dixit illi ℣℣℣℣
ihesus. Ergo liberi sunt filij. ℣℣℣
Ut aūt non scandalizemus eos: vade
ad mare et mitte hamum: et ℣℣℣
cum piscem q̄ primꝰ ascēderit tolle: ℣
aperto ore eius inuenies staterem: ℣
illum sumens da eis pro me ℣℣℣
et te. Cap.18.

In illa hora accesserūt discipuli ad
ihesū dicētes. Quis putas maior ē
in regno celorum? Et aduocans ℣
ihesus paruulum: statuit eum ℣℣℣
in medio eorum et dixit. Amē dico vobis:
nisi conuersi fueritis ℣ efficiami sicut
puuli
non intrabitis in regnum celorum. ℣℣
Quicūq; ergo hūliauerit se sicut ℣℣
puul⁹ iste: hic est maior in ℣℣℣
regno celorum. Et qui susceperit ℣℣
vnū paruulum talem in nomine meo:
me suscipit. Qui aūt scādalizauerit vnū
de pusillis istis qui in me credunt: ℣
expedit ei vt suspendat mola asinaria
in collo eius: et demergatur ℣℣℣
in profundum maris. Ve mundo ℣
a scandalis. Necesse est enim vt ℣
veniant scandala: verumtā ve homini
illi per quem scandalū venit. Si aūt
manꝰ tua vel pes tuus scādalizat te: ab
scide ea et proice abs te. Bonum tibi
est ad vitā ingredi debilē vel claudum
q̄s duas manꝰ vel duos pedes habētes
mitti in ignem eternum. Et si oculus
tuus scandalizat te: erue eum et ℣℣
proice abs te. Bonū tibi ē vnū ocl̄z ha=
in vitā intrare: q̄s duos oculos bētem
habentem mitti in gehennam ℣℣
ignis. Videte ne contemnatis vnum ex
pusillis. Dico enim vobis q̄ angeli
eorum in celis semper vident ℣℣
faciem patris mei qui in celis est. ℣
Venit enim filius hominis saluare ℣
q̄d perierat. Quid vobis videt. Si fue
rint alicui centum oues et errauerit ℣
vna ex eis: nonne relinquet nonaginta
nouē in montib⁹ et vadit querere eā q̄ errā
uit? Et si contigerit vt inueniat eā: amē dī

Marc.9.f. Luc.17.d.

Marc.9.f. sup.5.e.

Marc.8.b

γω ὑμῖν, ὅτι χάριες ἐπ' αὐτῷ μάλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἐμπροσθεν τοῦ πατρός ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων. ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετά σου ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ. ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὗ γάρ εἰσί δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ πέτρος, εἶπε. κύριε ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμέ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ, ἕως ἑπτάκις. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων, μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι. καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος, προσεκύνει αὐτῷ λέγων. κύριε. μακροθύμησον ἐπ ἐμοί, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτόν. καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια. καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε λέγων, ἀπόδος μοι εἴ τι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν λέγων. μακροθύμησον ἐπ ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν. ἀλλὰ ἀπελθών, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακήν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα. καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ. δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλήν ἐκείνην ἀφῆκά σοι ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα. καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ, παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

co vobis: qz gaudet sup eã magis ꝑ sup nonaginta nouem que non errauerunt. Sic non est voluntas ante patrez vestrũ qui in celis est: vt pereat vnus de pusillis istis. Si autẽ peccauerit in te frater tuus: vade et corripe eum inter te et ipsum solum. Si te audierit: lucratus eris fratrem tuũ. Si aũt nõ te audierit adhibe tecũ adhuc vnũ vel duos: vt in ore duorũ vel trium testium stet omne verbum. Quod si non audierit eos dic ecclesie. Si autem ecclesiam non audierit: sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Amẽ dico vobis: qcũqz alligaueritis sup terrã erunt ligata et in celo: et quecũqz solueritis super terram erunt soluta et in celo. Iterum dico vobis quia si duo ex vobis consenserint super terram de omni re quãcunqz petierint fiet illis a patre meo qui in celis est. Vbi enim sunt duo vel tres cõgregati in nomine meo ibi sum in medio eorũ. Tunc accedẽs petr ad eũ dixit. Dñe quotiens peccabit in me frater meus et dimittam ei: vsqz septies? Dicit illi iesus. Non dico tibi vsqz septies: sz vsqz septuagies septies. Ideo assimilatus est regnum celorum homini regi qui voluit rationẽ ponere cum seruis suis. Et cũz cepisset rationẽ ponere: oblat ei ẽ qui debebat ei decẽ milia talẽta. Cum autez non haberet vnde redderet: iussit eum dominus eius venundari et uxorem eius et filios: et omnia quecũque habebat et reddi. Procidens aũt seruꝰ ille: adorabat eũ dicẽs. Domine patientiã habe in me: et oia reddã tibi. Misertus autem dominus serui illius dimisit eum: et debitũ dimisit ei. Egressus aũt seruus ille inuenit vnum de conseruis suis qui debebat ei centum denarios: et tenẽs suffocabat eũ dicẽs. Redde mihi quod debes. Et procidens conseruus eius: ad pedes eius rogabat eum dicẽs. Patientiam habe in me et oia reddam tibi. Ille autẽ nolut: sz abiit et misit eum in carcerem: donec redderet debitum. Videntes autem conserui eius q̃ fiebant contristati sunt valde et venerunt et narrauerunt

Luce.17.a. Hall.6.a. Eccl.19.b. 1.Cor.8.d. 2.9.d.

Deu.17.b. Johan.8.c 2.Cor.13.a Hebr.10.d.

sup.15.c. Johis.20.c

Luce.17.a.

κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ. δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλήν ἐκείνην ἀφῆκά σοι ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα. καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ, παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν. Καπ.19.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες αὐτῷ. εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς. οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς, καὶ εἶπεν. ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. λέγουσιν αὐτῷ. Τί οὖν μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν. λέγει αὐτοῖς, ὅτι μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν. ἀπ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεμὴ οὕτως. λέγω δὲ ὑμῖν. ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ οἷς δέδοται. εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως. καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω. Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν. ἄφετε τὰ παιδία. καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με. τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βα-

dominꝰ suo omnia q̃ facta fuerãt. Hic vocauit illum dominus suus: et ait illi. Serue nequam: oẽ debitum illud dimisi tibi: quoniam rogasti me. Nõne ergo oportuit et te miseri cõseruum tuum sicut et ego tui misertꝰ fui. Et iratꝰ dominus eiꝰ tradidit eum tortoribus quoadusqz redderet vniuersum debitum ei. Sic et pater meus celestis faciet vobis si nõ remiseritis vnusquisqz fratri suo de cordibus vestris.

Cap.19.

Factũ est cum consummasset iesus sermones istos migrauit a galilea et venit in fines iudee trans iordanem: et secute sunt eum turbe multe: et curauit eos ibi. Et accesserunt ad eum pharisei tẽptantes eum et dicentes. Si licet homini dimittere vxorem suam quãcunqz ex cã? Qui nũdes ait ⌈initio: illis. Nõ legistis qꝛ qui fecit hoiez ab masculum et feminam fecit eos? Et dixit. Propter hoc dimittet homo patrem et matrem et adherebit vxori sue: et erunt duo in carne vna. Itaqz iam nõ sunt duo sed vna caro. Quod ergo deꝰ cõiunxit: homo non separet. Dicunt illi. Quid ergo moyses mãdauit dare libellum repudij et dimittere eam? Ait illi. Quia moyses ad duritiã cordis vestri permisit vobis dimittere vxores vestras ab initio autem non fuit sic. Dico aũt vobis qꝛ quicunqz dimiserit vxorẽ suã nisi ob fornicationem: et aliã duxerit: mechatur. Et q dimissam duxerit mechat. Dicũt ei discipuli eius. Si ita est causa hominis cum vxore: non expedit nubere. Qui dixit illis. Non omnes capiunt verbum istud: sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi qui de matris vtero sic nati sũt: et sũt eunuchi qui facti sunt ab hominibus: et sũt eunuchi qui seipsos castrauerunt propter regnum celorum. Qui potest capere capiat. Tunc oblati sunt ei parvuli vt manus eis imponeret et oraret. Discipuli autez increpabant eos. Jesus vero ait eis. Sinite parvulos et nolite eos prohibere ad me venire: talium enim est regnum

Deut.24.a sup.5.c. 2Mar.10.a.

Mar.10.a.

Mar.10.b. Luc.16.d. sup.5.c.

Deũ.1.d. Mar.10.a.

Deũ.24.a Ephe.5.d. 1.Cor.6.d

2Mar.10.b. Luce.18.c.

σιλεία/Τωμ ουράμώμ.και επιθεὶς αὐτοῖς/Τας
χείρας,επορεύθη εκείθεμ.και ἰλού εις προ-
σελθών,εἶπεμ αὐτώ.Διδάσκαλε αγαθέ, Τί
ἀγαθόμ ποιήσω ἱμα ἔχω ζωήμ αἰώμιομ.ο
δὲ εἶπεμ αὐτώ. Τί με λέγεις αγαθόμ.ουδεὶς
ἀγαθός,ειμὴ εἷς ὁ θεός.ει δὲ θέλεις εἰσελ-
θεῖμ εἰς/Τήμ ζωήμ,τήρησομ/Τας ἐμτολάς.τίνα
αὐτώ.ποίας./ο δὲ ιησούς εἶπε./Το οὐ φομεύ
σεις,οὐ μοιχεύσεις,οὐ κλέψεις,οὐ ψευδο
μαρτυρήσεις.Τίμα/Τομ πατέρα σου καὶ/Τημ
μητέρα σου.καὶ ἀγαπήσεις/Τομ πλησίομ
σου ὡς σεαυτόμ.λέγει αὐτώ/ο μεμισκος.
πάμτα/Ταῦτα ἐφυλαξάμημ ἐκ μεότητος μου,
Τι ἔτι ὑστερῶ.ἔφη αὐτώ/ο ιησούς.εἰ θέλεις
τέλειος εἶμαι,ὕπαγε πώλησομ σου/Τα ὑ-
πάρχομτα καὶ/Δος πτωχοίς,καὶ ἕξεις θησαυ
ρόμ ἐμ ουραμώ.καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.ἀ-
κούσας δὲ/ο μεμισκος/Τομ λόγομ, ἀπῆλθε
λυπούμεμος.ἦμ γαρ ἔχωμ κτήματα πολλά./ο δὲ ιησούς εἶπε/Τοις μαθηταίς αὐτού.
ἀμήμ λέγω υμίμ,ὅτι δύσκόλως πλούσιος
εισελεύσεται εις/Τημ βασιλείαμ/Τωμ ουρα-
μώμ.πάλιμ δὲ λέγω υμίμ.εὐκοπώτερομ ἐσ
τί κάμηλομ διά τρυπήματος ῥαφίδος/Δι ελ
θεῖμ,ἢ πλούσιομ εἰς/Τημ βασιλείαμ/Του θεού
εἰσελθεῖμ.ἀκούσαμτες δὲ/οι μαθηταί αὐτού
ἐξεπλήσσομτο σφόδρα λέγομτες. Τίς ἄρα
δύμαται σωθήμαι.ἐμβλέψας δὲ/ο ιησούς εἶ
πεμ αὐτοίς.παρὰ ἀμθρώποις τούτο ἀδύ-
ματομ ἐστί,παρὰ δὲ θεώ πάμτα δύματά.Τό
τε ἀποκριθεὶς/ο πέτρος εἶπεμ αὐτώ.ἰδού ἡ-
μεῖς ἀφήκαμεμ πάμτα, καὶ ἠκολουθήσαμεμ
σοι,Τί ἄρα ἔσται ἡμίμ./ο δὲ ιησούς εἶπεμ αὐ
τοίς.ἀμήμ λέγω υμίμ ὅτι υμεῖς/οι ἀκολου-
θήσαντες μοι ἐμ/Τη παλιγγεμεσίᾳ ὅταμ καθί
σῃ/ο υἱός/Του ἀμθρώπου ἐπὶ θρόμου δόξης
αὐτού, καθίσεσθε καὶ υμεῖς ἐπὶ δώδεκα
θρόμους κρίμοντες/Τας δώδεκα φυλάς/Του
ἰσραήλ.καὶ πᾶς ὃς ἀφήκεμ οἰκίαμ, ἢ αδελ
φούς,ἢ αδελφάς,ἢ πατέρα,ἢ μητέρα,ἢ γυ
ναῖκα,ἢ τέκμα,ἢ ἀγρούς ἕμεκεμ/Του ὀμόμα-
τος μου,ἑκατομταπλασίομα λήψεται, καὶ
ζωήμ αἰώμιομ κληρομομήσει.πολλοὶ δὲ ἔ-
σομται πρώτοι ἔσχατοι,καὶ/οι ἔσχατοι πρώ
τοι.

Cap. 20.

Ὁμοία γαρ ἐστίμ/ἡ βασιλεία/Τωμ ουρα-
μώμ ἀμθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,ὅστις ἐξῆλ
θεμ ἅμα πρωΐ μισθώσασθαι εργάτας εἰς/Τομ
ἀμπελώμα αὐτού.καὶ συμφωμήσας μετά
/Τωμ εργατώμ ἐκ δημαρίου/Τημ ἡμέραμ,ἀπε-
στειλεμ αὐτούς εἰς/Τομ ἀμπελώμα αὐτού.
καὶ ἐξελθώμ περὶ τρίτημ ὥραμ, εἶδεμ ἄλ-
λους ἑστῶτας ἐμ/Τῃ ἀγορᾷ ἀργούς.καὶ ἐκεί-
celorum. Et cum imposuisset eis ꝯ ꝯ Luce. 18.c.
man⁹ abijt inde. Et ecce vn⁹ accedēs
ait illi. Magister bone: quid ꝯ ꝯ Mar. 10.b
boni faciaz vt habeā vitaz eternā? Qui Luce. 18.d.
dixit ei. Quid me interrogas de bono?
Vnus est bonus deus. Si autem vis
ad vitam ingredi: serua mādata. Dicit
illi. Que? Jesꝰ ait dixit. Nō homicidiū
facies nō adulterabis: nō facies furtuz
nō falsū: testimoniū dices: honora patrē
matrē tuam: diliges proximus tuꝰ tuū
tuuz sicut teipm. Dicit illi adolescens.
Oia hec custodiui a iuuentute mea ꝯ
q̄d adhuc mihi deest. Ait illi ihesꝰ. Si Mar. 10.c.
pfect⁹ ee vade z vēde oia q̄ habes ⁊ da Luce 12. d.
paupēbus: et habebis thesauruz 12.18.d.
in celo z veni sequere me. Cuz audisset
autem adolescens verbum abijt ꝯ ꝯ
tristis. Erat ei habēs multas possessiões.
Jesus autem dixit discipulis suis. ꝯ
Amen dico vobis quia diues difficile
intrabit in regnum celorum. ꝯ ꝯ ꝯ
Et iterum dico vobis. Facilius est Marc. 10.c
camelum per foramen acus transire Luce. 18.c.
q̄z diuitem intrare in regnuz celorum.
Audiētis autem his discipuli ꝯ ꝯ ꝯ
mirabātur valde dicentes. Quis ergo
poterit saluꝰ ee? Aspiciens ait ihesꝰ dixit
illis. Apud homines hoc impossibile Mar. 10.d
est: apud deū ait oia possibilia sūt. Luc. 18.c.
Tūc respondens petrus dixit ei. Ecce nos
reliquimus omnia: z secuti sumus ⁊ illi.
te. Quid ergo erit nobi? Jesꝰ ait dixit
Amē dico vobis: q̄ vos q̄ secuti estis
me in regeneratione cum sederit ꝯ ꝯ
filius hominis in sede maiestatis ꝯ ꝯ
sue: sedebitis et vos super sedes ꝯ Luce. 22.c.
duodecim iudicantes duodecim tribus
israel. Et omis qui reliq̄rit domū vl fres Deu. 33.a
aut sorores aut patrē aut matrē aut vxo Marc. 10.d
rez aut filios aut agros propter nomen Luce. 8.c.
meum: centuplum accipiet et ꝯ ꝯ ꝯ
vitā eternā possidebit. Multi aūt erūt Marc. 15.f
primi nouissimi: z nouissimi primi. Luce. 13.f.

Cap. 20.

Simile est regnum celorum ꝯ ꝯ ꝯ
homini patrifamilias: qui exijt
primo mane conducere operarios in
vineam suā. Cōuentione aūt facta cuz
operarijs ex denario diurno: misit ꝯ
eos in vineam suam. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
Et egressus circa horā tertiā vidit alios
stantes in foro ociosos: et ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

μοις εἶπεμ, ὑπάγετε καὶ υμεῖς εἰς/Τομ αμπε-
λώμα,καὶ ὃ ἐὰμ ᾖ δίκαιομ δώσω υμίμ. οἱ
δὲ ἀπῆλθομ.πάλιμ ἐξελθὼμ περὶ ἕκτημ καὶ
ἐμάτημ ὥραμ,ἐποίησεμ ὡσαύτως. περὶ δὲ
/Τημ ἐμδεκάτημ ὥραμ ἐξελθὼμ εὗρεμ ἄλλους
ἑστῶτας ἀργούς,καὶ λέγει αὐτοίς. Τί ὧδε
ἑστήκατε ὅλημ/Τημ ἡμέραμ ἀργοί. λέγου-
σιμ αὐτώ.ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέ-
γει αὐτοίς.ὑπάγετε καὶ υμεῖς εἰς/Τομ ἀμ-
πελώμα,καὶ ὃ ἐὰμ ᾖ δίκαιομ λήψεσθε. ὀψί
ας δὲ γεμομέμης, λέγει/ο κύριος/Του ἀμπε
λώμος/Τω ἐπιτρόπῳ αὐτού. κάλεσομ/Τους
ἐργάτας,καὶ ἀπόδος αὐτοίς/Τομ μισθόμ ἀρ
ξάμεμος ἀπό/Τωμ ἐσχάτωμ ἕως/Τωμ πρώτωμ.
καὶ ἐλθόμτες/οι περὶ/Τημ ἐμδεκάτημ ὥραμ,
ἔλαβομ ἀμὰ δημάριομ. ἐλθόμτες δὲ καὶ οἱ πρώ
τοι,ἐμόμισαμ ὅτι πλείομα λήψομται,καὶ ἔ-
λαβομ καὶ αὐτοί ἀμὰ δημάριομ. λαβόμτες
δὲ ἐγόγγυζομ κατά/Του οἰκοδεσπότου λέ
γομτες.ὅτι οὗτοι/οι ἔσχατοι μίαμ ὥραμ ἐ-
ποίησαμ,καὶ ἴσους ἡμῖμ αὐτοὺς ἐποίησας
/Τοις βαστάσασι/Το βάρος/Της ἡμέρας καὶ
/Τομ καύσωμα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεμ ἑμί αὐ-
τώμ. ἑταῖρε,οὐκ ἀδικῶ σε. οὐχὶ δημαρίου
συμφώμησάς μοι. ἆρομ/Το σόμ,καὶ ὕπαγε.
θέλω δὲ τούτῳ/Τῳ ἐσχάτῳ δοῦμαι ὡς καὶ
σοί. ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐμ
/Τοις ἐμοίς. εἰ/ο ὀφθαλμός σου πομηρός ἐσ
τίμ,ὅτι ἐγώ ἀγαθός εἰμι. οὕτως ἔσομται/οι
ἔσχατοι πρώτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.
πολλοὶ γαρ εἰσί κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκ
τοί. καὶ ἀμαβαίμωμ/ο ιησούς εἰς ἱεροσόλυμα
παρέλαβε/Τους Δώδεκα μαθητάς κατ ἰδίαμ
ἐμ/Τῃ ὁδῷ, καὶ εἶπεμ αὐτοίς. ἰδού ἀμαβαί
μομεμ εἰς ἱεροσόλυμα,καὶ/ο υἱός/Του ἀμθρώ
που παραδοθήσεται/Τοις ἀρχιερεύσι καὶ
γραμματεύσι,καὶ κατακριμοῦσιμ αὐτόμ θα
μάτῳ,καὶ παραδώσουσιμ αὐτόμ/Τοις ἔθμε-
σιμ εἰς/Το ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγώσαι καὶ σταυ
ρῶσαι,καὶ/Τῃ Τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀμαστήσεται. Τό
τε προσήλθεμ αὐτώ/ἡ μήτηρ/Τωμ υἱώμ Ζεβε
δαίου μετά/Τωμ υἱώμ αὐτῆς προσκυμούσα
καὶ αἰτούσά τι παρ αὐτού.ὁ δὲ εἶπεμ αὐ
τῇ. Τί θέλεις. λέγει αὐτώ. εἰπὲ ἵμα καθίσω
σιμ οὗτοι/οι δύο υἱοί μου,εἷς ἐκ δεξιώμ σου,
καὶ εἷς ἐξ ευωμύμων σου ἐμ/Τῃ βασιλείᾳ
σου.ἀποκριθεὶς δὲ/ο ιησούς εἶπεμ. οὐκ οἴ-
δατε Τί αἰτεῖσθε. δύμασθε πιεῖμ/Το ποτήρι
ομ ὃ ἐγώ μέλλω πίμειμ,ἢ/Το βάπτισμα ὃ ἐ
γώ βαπτίζομαι βαπτισθῆμαι. λέγουσιμ αὐ
τῷ δύμαμεθα.καὶ λέγει αὐτοίς./Το μέμ ποτ
ήριομ μου πίεσθε,καὶ/Το βάπτισμα ὃ ἐγώ
βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε./Το δὲ καθίσαι
dixit illis. Ite z vos in vineaz meam:
et quod iustuz fuerit dabo vobis. Illi
aūt abierūt. Iterū āt exijt circa sextā z
nonam horam: et fecit similiter. Circa
vndecimam vero exijt: et inuenit alios
stantes et dicit illis. Quid hic ꝯ ꝯ
statis tota die ociosi? Dicunt ꝯ ꝯ
ei. Quia nemo nos conduxit. Dixit ꝯ
illis. Ite et vos in vineam meam. ꝯ
Cum sero ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ Luce. 10.a.
autem factū esset dicit dominuz vince
procuratori suo. Voca ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ B
operarios et redde illis mercedē: incipiēs
a nouissimis vsq; ad primos. Cōsumerāt:
Luz vēissēt ergo q̄ circa vndecimā horā ve
nerūt singulos denarios. Venientes
āt z primi: arbitrati sūt q̄ plꝰ ceperāt acce
pturi: acceperūt āt z ipsi singlos denarios.
Et accipiētes murmurabāt aduꝰ patrē
familias dicētes. Hi nouissimi vna ho
ra fecerūt: z pares illos nobis fecisti ꝯ
qui portauim⁹ pondus diei z ꝯ ꝯ ꝯ
est? At ille respondens vni eoz dixit.
Amice nō facio tibi iniuriā. Nōne z 5.11.b.t.16
conuenit mecū? Tolle q̄ tuū ē z vade: c.
Volo āt z huic nouissimo dare ꝯ
sicut et tibi. Aut nō licet mihi q̄ vo
lo facere? Aut oculꝰ tuꝰ nequā est ꝯ Ecclꝰ 31.b.
quia ego bonus sum? Sic erunt ꝯ ꝯ sup. 19.g.
nouissimi primi: et primi nouissimi ꝯ Mar. 10.c.
Multi enim sūt vocati pauci vero electi. Luce. 13.f.
Et ascendens ihesus hierosolymam ꝯ C
assumpsit duodecim discipulos secreto: 5.11.c.
et ait illis. Ecce ascendimus ꝯ ꝯ ꝯ sup. 16.c.
hierosolymā et filius hominis ꝯ ꝯ ꝯ Marc. 10.c
tradetur principibus sacerdotum et ꝯ Luce. 18.f.
scribis et condemnabunt eum in morte:
et tradent eum gentibus ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ad illudendum z flagellandum et cru-
cifigendū: et tertia die resurget. Tunc Mar. 10.c.
accessit ad eum mater filiorum zebedei
cum filijs suis: adorans ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
z petens aliquid ab eo. Qui dixit ei.
Quid vis? Ait illi. Dic vt sedeant ꝯ
hi duo filij mei: vnus ad dexterā tuā
et vnus ad sinistram in regno ꝯ ꝯ
tuo. Respōdens aūt ihesus dixit. Nescí Jacobi.4.a
tis quid petatis. Potestis bibere calicē Rom. 8.d.
quem ego bibiturus sum? ꝯ ꝯ ꝯ 1.Cor.10.d
Dicunt ei. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
possumus. Ait illis. Calicez quidem
meum bibetis: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
sedere autem. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

εκ δεξιῶμ μου καὶ εξ εὐωμύμωμ μου ουκ
ἐστίμ εμόμ δοῦναι, αλλ οις ητοίμασται υ
πό τοῦ πατρός μου. καὶ ακούσαντες οι δε-
κα ἠγαμάκτησαμ περί Ιωμ Ἀύο αδελφώμ. ο
δε ιησούς προσκαλεσάμενος αὐτούς εἶπεμ.
οἴδατε ὅτι οι ἄρχομτες Ιωμ εθμώμ κατακυ
ριεύουσιμ αὐτώμ, καὶ οι μεγάλοι κατεξου
σιάζουσιμ αὐτώμ. οὐχ οὕτως δε ἔσται εμ υ
μίμ. αλλ ος ἐάμ θέλη εμ υμίμ μέγας γεμέσ
θαι, ἔσται υμώμ διάκομος. καὶ ος ἐάμ θέλη
εμ υμίμ εἶναι πρώτος, ἔσται υμώμ δοῦλος
ὡσπερ ο υἱός Ιου αμθρώπου οὐκ ἦλθε δια
κομηθῆμαι αλλά διακομῆσαι, καὶ δοῦμαι Ιημ
ψυχήμ αὐτοῦ λύτρομ αμτί πολλώμ. καὶ
εκπορευομένωμ αὐτώμ από ιεριχώ, ηκολού
θησεμ αὐτώ ὄχλος πολύς. καὶ ἰδού Ἀύο
Τυφλοί καθήμεμοι παρά Ιημ ὁλόμ ακούσαμ
τες ὅτι ιησούς παράγει, ἔκραξαμ λέγομτες.
ελέησομ ημάς κύριε υἱός Δαυίδ. ο δε ὁ
χλος ἐπετίμησεμ αὐτοίς ἵμα σιωπήσωσιμ. οι
δε μείζομ ἔκραζομ λέγομτες. ελέησομ ημάς
κύριε υἱός Δαυίδ. καὶ στας ο ιησούς, εφώ
μησεμ αὐτούς καὶ εἶπε. Τι θέλετε ποιήσω υ
μίμ. λέγουσιμ αὐτώ. κύριε ἵμα αμοιχῶσιμ
ημῶμ οι οφθαλμοί. σπλαχμισθείς δε ο ιη
σους ήψατο Ιωμ οφθαλμώμ αὐτώμ. καὶ ευ
θέως αμέβλεψαμ αὐτώμ οι οφθαλμοί, καὶ η
κολούθησαμ αὐτώ. Cap. 21.

Καὶ ὅτε ἤγγισαμ εἰς ιεροσόλυμα καὶ ἦλ
θομ εἰς βηθσφαγή προς Το ὄρος Ιωμ ε
λαιῶμ, Τότε ο ιησούς απέστειλε Ἀύο μαθη
τάς λέγωμ αὐτοίς. πορεύθητε εἰς Ιημ κώμη
Ιημ κατέμαμτι υμῶμ, καὶ ευθέως ευρήσετε ὄ
μομ δεδεμέμομ καὶ πῶλομ μετ αὐτής. λύσαμ
τες αγάγετε μοι. καὶ ἐάμ τις υμίμ εἰπη Τι,
ερεῖτε ὅτι ο κύριος αὐτῶμ χρείαμ ἔχει. ευ
θέως δε αποστέλλει αὐτούς. τοῦτο δε ὁ
λομ γέγομεμ ἵμα πληρωθή το ρηθέμ διά του
προφήτου λέγομτος. εἰπατε τῆ θυγατρί σι
ών, ἰδού ο βασιλεύς σου ἔρχεται σοι πραύς
καὶ επιβεβηκὼς επί ὄμομ καὶ πῶλομ υἱόμ υ
ποζυγίου. πορευθέμτες δε οι μαθηταί καὶ
ποιήσαμτες καθώς προσέταξεμ αὐτοίς ο ιη
σούς, ἤγαγομ Ιημ ὄμομ καὶ Τομ πῶλομ. καὶ
επέθηκαμ εσάμω αὐτώμ Τα ἱμάτια αὐτώμ,
καὶ επεκάθισεμ επάμω αὐτώμ. ο δε πλείσ
τος ὄχλος έστρωσαμ εαυτώμ Τα ἱμάτια εμ
τῆ ὁλῶ. ἄλλοι δε ἔκοπτομ κλάδους από
Τῶμ δέμδρωμ, καὶ εστρώμμυομ εμ τῆ ὁλῶ.
οι δε ὄχλοι οι προάγομτες καὶ οι ακολου
θοῦμτες, ἔκραζομ λέγομτες. ωσαμμά Τω υιώ
Δαυίδ. ευλογημέμος ο ερχόμενος εμ ὀμό
ματι κυρίου, ωσαμμά εμ Τοις ὑψίστοις. καὶ

ad dexteram meam vel siniſtram non
eſt meũ dare vobis: ſꝫ quib⁹ patũ eſt a
patre meo. Et audientes decem: cœ
ſdignati ſunt de duobus fratribus. cœ
Jeſus aũt vocauit eos ad ſe: & ait. cœ
Scitis quia principes gentium dñant
eorum: et qui maiores ſunt ptãtem exer
cent inter eos? Non ita erit inter vos.
Sz q̃cũq; voluerit iter vos maior fieri:
ſit veſter miniſter. Et qui voluerit cœ
inter vos primus eſſe: erit veſter ſeru⁹.
Sicut filius hominis non venit miniſ
trari ſed miniſtrare: et dare cœ cœ cœ
aiam ſuam redemptionẽ p multis. Et
egredientibus illis ab iericho: ſecuta eſt
eum turba multa. Et ecce duo cœ
cci ſedentes ſecus viam audierunt cœ
q̃ ieſus tranſiret: & clamauerũt dicẽtes.
Dñe miſerẽ nr̃i fili dauid. Turba cœ
increpabat eos vt tacerent. cœ l autem
Alt illi magis clamabant dicẽtes. Dñe
miſerẽ nr̃i fili dauid. Et ſtetit ieſ & vo
cauit eos et ait. Quid vultis vt faciã vo
bis. Dicũt illi. Domine vt aperiantur
oculi noſtri. Miſertus aũtem eorum ie
ſus: tetigit oculos eorum. Et confeſtim
viderunt et ſecuti ſunt eum. cœ cœ cœ

Cap. 21.

Et cũ appropiquaſſet hieroſolymis
& venit bethphage ad mõtẽ oli
uети: tunc ieſus miſit duos diſcipulos
dicens eis. Ite in caſtellum quod cœ
cõtra vos eſt: et ſtatim inuenietis aſinã
alligatam et pullum cum ea: ſoluite et
adducite mihi. Et ſi quis vobis aliqd di
cite q̃ dominus his op⁹ h̃z: & cõfeſtim dimittet eos. Hoc aũtem
factum eſt: vt adimpleret qd dictũ ẽ p
prophetam dicentem. Dicite filie ſion:
ecce rex tuus venit tibi manſuetus cœ
ſedens ſup aſinã et pullũ filiũ ſubiuga
lis. Euntes aũtem diſcipuli cœ cœ cœ
fecerũt ſicut præcepit illis ieſus. Et cœ
addurerunt aſinam et pullum et cœ cœ
impoſuerũt ſuper eos veſtimenta ſua:
et eũ deſuper ſedere fecerũt. Plurima aũt
turba ſtrauerunt veſtimenta ſua in cœ
via. Alij autem cedebant ramos de
arboribus et ſternebant in via. cœ cœ
Turbe aũt que precedebant & que ſeq̃
bant clamabãt dicentes. Oſanna filio
dauid benedictus qui venit in nomine
domini: oſanna in altiſſimis. Et cœ

εισελθόμτος αὐτού εἰς ιεροσόλυμα, εσείσθη
πάσα ἡ πόλις λέγουσα. Τις ἐστίμ ουτος/
οι δε ὄχλοι ἔλεγομ. ούτος ἐστίμ ιησούς ο
προφήτης ο από μαζαρέτ Της γαλιλαίας. καὶ
εισήλθεμ ο ιησούς εις Το ιερόμ Του θεού, καὶ
ἐξέβαλε πάμτας Τους πωλούμτας καὶ αγο
ράζομτας εμ Τω ιερώ, καὶ Τας Τραπέζας Τωμ
κολλυβιστώμ κατέστρεψε, καὶ Τας καθέ
δρας Τωμ πωλούμτωμ Τας περιστεράς, καὶ
λέγει αὐτοίς. γέγραπται. ο οἶκος μου οι
κος προσευχῆς κληθήσεται, υμεῖς δε αὐτόμ
ἐποιήσατε. σπήλαιομ λῃστώμ. καὶ προσήλ
θομ αὐτώ χωλοί καὶ Τυφλοί εμ Τω ιερώ, καὶ
ἐθεράπευσεμ αὐτούς. ιδόμτες δε οι αρχιε
ρεῖς καὶ οι γραμματείς Τα θαυμάσια α ἐποίη
σε, καὶ Τους παῖδας κράζομτας εμ Τω ιερώ
καὶ λεγομτας, ωσαμμά Τω υιώ Δαυίδ, ηγα
μάκτησαμ καὶ εἶπομ αὐτώ. ακούεις Τι ούτοι
λέγουσιμ. ο δε ιησούς λέγει αὐτοίς. ναι.
οὐδέποτε αμεγμωτε ὅτι εκ στοματος νηπί
ωμ καὶ θηλαζόμτωμ κατηρτίσω αἶνομ. καὶ κα
ταλιπώμ αὐτούς, ἐξῆλθεμ ἔξω Της πόλεως
εις βηθαμίαμ, καὶ ηυλίσθη εκεῖ. πρωΐας δε ε
παύγωμ εις Τημ πόλιμ, επείμασε. καὶ ιδώμ
συκήμ μίαμ επὶ Της οδού, ἦλθεμ επ αὐτήμ.
καὶ ουδέμ εὗρεμ εμ αὐτῆ ειμὴ φύλλα μό
μομ. καὶ λέγει αὐτῆ. μηκέτι εκ σου καρπός
γένηται εις Τομ αιῶνα. καὶ ἐξηράμθη παρα
χρῆμα ἡ συκῆ. καὶ ιδόμτες οι μαθηταί εθαύ
μασαμ λέγομτες. πως παραχρῆμα ἐξηράμθη
ἡ συκῆ. αποκριθεὶς δε ο ιησούς εἶπεμ αὐτοίς
αμὴμ λέγω υμίμ, ἐάμ ἔχητε πίστιμ καὶ μη
διακριθήτε, ου μόμομ Το Της συκῆς ποιήσε
τε, ἀλλά καμ Τῶ ὄρει Τούτω εἴπητε ἄρθητι
καὶ βλήθητι εις Τημ θάλασσαμ, γεμήσεται.
καὶ πάμτα ὅσα ἐάμ αιτήσητε εμ Τῆ προσευ
χῆ πιστεύομτες λήψεσθε. καὶ ελθόμτι αὐ
τω εις Το ιερόμ, προσήλθομ αὐτώ διδάσ
κομτι οι αρχιερεῖς καὶ οι πρεσβύτεροι Του
λαού λέγομτες. εμ ποία εξουσία Ταύτα ποι
εῖς. καὶ Τις σοι ἔδωκε Τημ ἐξουσίαμ Ταύτημ.
ἀποκριθεὶς δε ο ιησούς, εἶπεμ αὐτοίς. ερωτή
σω υμᾶς καγὼ λόγομ ἕμα, ὃμ εάμ εἴπητε
μοι, καγὼ υμῖμ ἐρῶ εμ ποία εξουσία Ταύ
τα ποιῶ. Το βάπτισμα ιωάμμου πόθεμ ἦμ,
ἐξ ουραμού, ἢ ἐξ ἀμθρώπωμ. οι δε διελογί
ζομτο παρ εαυτοίς λέγομτες. εάμ εἴπωμεμ
ἐξ ουραμού, ἐρεῖ ημῖμ, Διά Τι ουμ ουκ ἐπι
στεύσατε αὐτώ. εάμ δε εἴπωμεμ ἐξ ἀμθρώ
πωμ, φοβούμεθα Τομ ὄχλομ. πάμτες γαρ εἶ
χουσι Τομ ιωάμμημ ὡς προφήτημ. καὶ απο
κριθέμτες Τῶ ιησού εἴπομ, ουκ οἴδαμεμ. ἔφη
αὐτοίς καὶ αὐτός, ουδέ εγὼ λέγω υμῖμ ἐμ

cum intraſſet hieroſolymam: cõmota eſt
vniuerſa ciuitas dicẽs. Quis ẽ hic; cœ
Populi autem dicebant. Hic eſt ieſus
propheta: a nazareth galilee. Et cœ
intrauit ieſus in templum dei: et cœ
ejiciebat omnes vendentes et ementes
in templo: et menſas cœ cœ cœ cœ
nũmulariorum et cathedras cœ cœ cœ
vendentium columbas euertit: et cœ
dicit eis. Scriptũ eſt: dom⁹ mea dō
mus orationis vocabitur: vos aũtem cœ
feciſtis illã ſpelũcã latronũ. Et accef
ſerũt ad eum ceci et claudi in templo et
ſanauit eos. Videtes aũt principes facer
dotum et ſcribe mirabilia que fecit cœ
et pueros clamantes in templo cœ cœ
& dicẽtes, oſãna filio dauid: indignati ſũt
et dixerunt ei. Audis quid iſti cœ cœ
dicunt? Jeſus aũtem dixit eis. Vtiq;
numq̃ legiſtis quia ex ore infantium cœ
& lactentũ perfeciſti laudẽ? Et relictis
illis abijt foras extra ciuitatem cœ cœ
in bethaniã: ibi q̃ mãſit. Manè aũt re
uertens in ciuitatem eſurijt. Et videns
ficũ arborẽ vnã ſecus viã venit ad eã
et nihil inuenit in ea niſi folia tantum:
et ait illi. Nunq̃ ex te fructus cœ
naſcatur in ſẽpiternũ. Et arefacta ẽ ſtti
nuo ficulnea. Et videtes diſcipuli mirati
ſũt dicentes. Quomodo cõtinuo arut.
Reſpondens aũtem ieſus: ait eis. cœ
Amẽ dico vobis: ſi habueritis fidẽ & nõ
hesitaueritis; nõ ſolũ de ficulnea facietis
ſed et ſi monti huic dixeritis: tollere cœ
et iacta te in mare fiet. cœ cœ cœ cœ
Et omnia quecũq; petieritis in oratione
credentes accipietis. Et cum veniſſet cœ
in templum acceſſerũt ad eum docentem
principes ſacerdotum et ſeniores cœ cœ
populi dicẽtes. In q̃ ptãte hec facis?
Et quis tibi dedit hanc poteſtatem? cœ
Reſpondens ieſus dixit eis. Interrogabo
vos & ego vnũ ſermonẽ quẽ ſi mihi dixeritis
mihi: et ego vobis q dicã in qua ptãte hec
facio. Baptiſmũ iohannis vnde erat:
e celo an ex hoib⁹? At illi cogitabant
inter ſe dicentes. Si dixerimus cœ cœ
e celo: dicet nobis; q̃re ergo non credi
diſtis illi: Si autem dixerimus ex hoi
bus: timemus turbam. Omes enim habe
bant iohannẽ ſicut prophetam. Et reſpõ
dentes ieſu dixerũt. Neſcimus. Ait cœ
illis & ipſe. Nec ego dico vobis in cœ

Marc. 10. f
Luce. 22. c.
Luce. 22. c.
Marc. 10. g
Mar. 10. g
Luce. 18. g
ſup. 9. f.
Luce. 18. g.
ſup. 9. c.
Mar. 11. a.
Luce. 19. c.
Joh. 12. b.
Zacha. 9. b.
Eſaie. 62. d.
Joh. 12. b
Marc. 11. a
Luce. 19. c.
Mar. 11. a.
Luce. 19. f.
Johan. 12. b
Marc. 10. f
Luce. 22. c.
Luce. 18. g
ſup. 9. f.
Marc. 11. b
Luce. 19. g.
Joh. 2. c.
Eſa. 56. c
Hier. 7. b.
Marc. 11. c.
Luc. 19. g.
Marc. 11. c
Joh. 4. d.
7. 16. f
Mar. 11. f.
Luce. 20. a.
ſup. 17. c.
Luce. 17. b.
Marc. 11. d
Jaco. 1. a.
ſup. 14. a.

ποία εξουσία ταύτα ποιῶ. Τι δε υμίν δο
κεῖ. ἄνθρωπος τις εἶχε τέκνα δύο, καὶ προ
σελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν. τέκνον, ὕπαγε σή
μερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. ὁ δὲ α
ποκριθεὶς εἶπεν. οὐ θέλω. ὕστερον δὲ μετα
μεληθεὶς ἀπῆλθεν. καὶ προσελθὼν τῷ δευτέ
ρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν. ἐγώ κύριε. καὶ οὐκ ἀπῆλθε. τίς ἐκ τῶν δύο
ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός. λέγουσιν
αὐτῷ. ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ἀ
μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρ
ναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς ἰωάννης ἐν ὁ
δῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐ
τῷ. οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν
αὐτῷ. ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕ
στερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. ἄλλην παρα
βολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος τις ἦν οἰκοδεσ
πότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φρα
γμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ
ληνόν. καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέλο
το αὐτὸν γεωργοῖς καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ
ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε
τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρ
γούς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. καὶ λα
βόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ,
ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλι
θοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δού
λους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν
αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλε
πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων, ἐν
τραπήσονται τὸν υἱόν μου. οἱ δὲ γεωργοί τὸν
δοντες τὸν υἱόν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς. οὗτός ἐσ
τιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐ
τόν, καὶ κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐ
τοῦ. καὶ λαβόντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ
ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἔλθη
ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς
γεωργοῖς ἐκείνοις. λέγουσιν αὐτῷ. κακοὺς
κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶ
να ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀπο
δώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. οὐδέπο
τε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς. λίθον ὃν ἀπε
δοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενή
θη εἰς κεφαλὴν γωνίας. παρὰ κυρίου ἐγένε
το αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡ
μῶν. διατοῦτο λέγω ὑμῖν. ὅτι ἀφαιρεθήσεται
ἀφ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ δοθήσε
ται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. καὶ
ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συνθλασθή
σεται. ἐφ ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. καὶ
ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι

τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ
αὐτῶν λέγει. καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι
ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προ
φήτην αὐτὸν εἶχον. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς
πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγων.

Cap. xxii.

Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώ
πῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ
υἱῷ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους
αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς
γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. πάλιν ἀπέ
στειλεν ἄλλους δούλους λέγων. εἴπατε
τοῖς κεκλημένοις ἰδού τὸ ἄριστόν μου ἡτοί
μασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τε θυ
μένα, καὶ πάντα ἕτοιμα. δεῦτε εἰς τοὺς γά
μους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς
τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐ
τοῦ. οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δού
λους αὐτοῦ, ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. καὶ ἀ
κούσας ὁ βασιλεὺς ἐκείνος, ὠργίσθη. καὶ πέμ
ψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς
φονεῖς ἐκείνους. καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέ
πρησε. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ. ὁ μὲν
γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ
ἦσαν ἄξιοι. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξό
δους τῶν ὁλῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὕρητε, κα
λέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξελθόντες οἱ
δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδούς, συνήγαγον
πάντας ὅσους εὗρον πονηρούς τε καὶ ἀγα
θούς, καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. εἰ
σελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνα
κειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδε
δυμένον ἔνδυμα γάμου. καὶ λέγει αὐτῷ. ἑτα
ρε πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γά
μου. ὁ δὲ ἐφιμώθη. τότε εἶπεν ὁ βασιλεύς
τοῖς διακόνοις. δήσαντες αὐτοῦ χεῖρας καὶ
πόδας, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ
σκότος τὸ ἐξώτερον. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. πολλοὶ γάρ
εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. τότε πορευ
θέντες οἱ φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον ὅ
πως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀ
ποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν
μετὰ τῶν ἡρωδιανῶν λέγοντες. διδάσκα
λε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ
θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι
περὶ οὐδενός. οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσω
πον ἀνθρώπων. εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ.
ἔξεστι κῆνσον καίσαρι, ἢ οὔ. γνοὺς
δὲ ὁ ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε. τί με
πειράζετε ὑποκριταί. ἐπιδείξατέ μοι τὸ νό
μισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐ
τῷ δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς. τίνος ἡ εἰκὼν

parabolas eius: cognouerunt quod de ipsis diceret. Et querentes eum tenere timuerunt turbas: quoniam sicut prophetam eum habebant. Et respondens iesus dixit iterum in parabolis eis dicens.

Luc. 20. a. Johs. 7. c. 12. g.

Cap. xxii.

Similis factum est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: et nolebant venire. Iterum misit alios seruos dicens. Dicite inuitatis. Ecce prandium meum paraui: tauri mei et altilia occisa sunt: et omnia parata venite ad nuptias. Illi autem negligentes abierunt: alius in villam suam alius vero ad negotiationem suam. Reliqui vero tenuerunt seruos eius: et contumelijs affectos occiderunt. Rex autem cum audisset iratus est: et mittens exercitibus suis perdidit homicidas illos: et ciuitatem illorum succendit. Tunc ait seruis suis. Nuptie quidem parate sunt: sed qui inuitati fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum: et quoscunque inueneritis vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias congregauerunt omnes quos inuenerunt malos et bonos: et implete sunt nuptie discumbentium. Intrauit autem rex vt videret discumbentes: et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi. Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris. Ligatis manibus et pedibus eius mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. Multi autem sunt vocati pauci vero electi. Tunc abeuntes pharisei consilium inierunt vt caperent eum in sermone. Et mittunt discipulos suos cum herodianis dicentes. Magister scimus quia verax es et viam dei in veritate doces: et non est tibi cura de aliquo. Non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi videtur. Licet censum dare cesari an non? Cognita autem iesus nequitia eorum ait. Quid me tentatis hypocrite? Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis iesus. Cuius est imago

Joh. 8. 7. c. 12. g. Luc. 14. d. Apoc. 19. b. Mar. 12. b Luc. 20. d. Mar. 12. c. Rom. 10. c.

αὐτῃ καὶ ἀ ἐπιγραφή. λέγουσιν αὐτῷ, καί-
σαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς. ἀπόδοτε οὖν τὰ
καίσαρος καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.
καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐ-
τὸν ἀπῆλθον. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον
αὐτῷ σαδδουκαῖοι οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀ-
νάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες.
Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν. ἐάν τις ἀποθάνῃ
μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἦσαν δὲ παρ
ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί. καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας
ἐτελεύτησε, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκε τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ὁμοί-
ως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπ-
τά. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυ-
νή. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσ
ται γυνή, πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. ἀποκρι
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πλανᾶσθε μὴ
εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
θεοῦ, ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν,
οὔτε ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ θε
οῦ ἐν οὐρανῷ εἰσί. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσε-
ως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν
ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος, ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀ
βραάμ, καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ.
οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζών-
των. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσο-
το ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. οἱ δὲ φαρισαῖοι ἀ
κούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς σαδδουκαίους
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐπηρώτησεν εἷς
ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτὸν καὶ λέ
γων. Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν
τῷ νόμῳ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, ἀγαπή-
σεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ
σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ με-
γάλη ἐντολή. δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, α-
γαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν
ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος
καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. συνηγμένων
δὲ τῶν φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ
Ἰησοῦς λέγων. Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χρι
στοῦ, τίνος υἱός ἐστι. λέγουσιν αὐτῷ τοῦ
Δαυίδ. λέγει αὐτοῖς, πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν
πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ λέγων, εἶπεν
ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν
μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου, ὑπο-
πόδιον τῶν ποδῶν σου. εἰ οὖν Δαυὶδ κα-
λεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστί. καὶ
οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον.
οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐ-
περωτᾶν αὐτὸν οὐκέτι.

Cap. 23.

hec et superscriptio? Dicunt ei: cesaris.
Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt Rom. 13. b.
cesaris cesari: et que sunt dei deo. ꝛc
Et audientes mirati sunt: et relicto eo Actu. 25. a.
abierunt. In illo die accesserunt ad
eum saducei: qui dicunt non esse resur
rectionem: et interrogauerūt eū dicētes.
Magr moyses dixit: si qs mortuus fuerit
non habens filium: vt ducat frater ꝛc
eius uxorem illius et suscitet ꝛc
semen fratri suo. Erant autem apud Mar. 12. d.
nos septē fratres et primꝰ uxore ducta
defunctus est: et nō habēs semē reliqt
uxorem suam fratri suo. Similiter ꝛc
secundus et tertius usq ad septimus.
Nouissime aūt oīm et mulier defuncta ē.
In resurrectiōe ergo cui? erit de septez
uxor? Omnes enī habuerūt eam. Respōdēs
autez ihesus ait illis. Erratis nescientes Titum. 3. b.
scripturas neq virtutem ꝛcꝛcꝛc
dei. In resurrectione enī neq nubent
neq nubentur: sed erunt sicut angeli dei
in celo. De resurrectione autem ꝛcꝛc
mortuoz non legistis quod dictum ē
a deo dicēte vobis. Ego sū deꝰ abraā Exod. 3. b.
et deus ysaac et deus iacob. ꝛcꝛcꝛc Mar. 12. e.
Non est deus mortuoz sed viuentiū.
Et audientes turbe mirabantur ꝛcꝛc D
in doctrina eius. Pharisei aūt audiētes Marc. 12. c
q silentium imposuisset saduceis ꝛcꝛc Luce. 10. f.
cōuenerūt in vnū: et interrogauit eū vn? ex
ex eis legisdoctor temptans eum. ꝛcꝛc
Magister qd est mandatū magnum in
lege. Ait illi ihesus. Diliges ꝛcꝛcꝛcꝛc Deut. 6. a.
dominum deum tuū ex toto corde ꝛc
tuo: et in tota anima tua: et in tota ꝛc
mente tua. Hoc est maximū et primuz
mādatū. Secūz aūt simile est huic. Di Leui. 19. d.
liges proximū tuum sicut teipsum. In Mar. 12. c.
his duobus mandatis vniuersa lex ꝛc Matth. 7. c.
pendet et prophete. Congregatis ꝛcꝛc Luce. 10. g.
autem pharisei interrogauit eos ꝛc Jaco. 2. b.
ihesus dicēs. Quid vobis videt de xpo
cuius filius est? Dicunt ei ꝛcꝛcꝛcꝛc
dauid. Ait illis. Quō ergo dauid in Marc. 12. f.
spiritu vocat eū dominū dicēs. Dixit Luce. 20. g
dominus domino meo sede a dextris pa. 109.
meis: donec ponā inimicos tuos scabel
lum pedū tuoꝝ? Si ergo dauid vocat
eum dominum: quō filiꝰ eius est? Et Mar. 12. f.
nemo poterat ei respondere verbum: Luce. 20. g
neq ausus fuit q̄sq ex illa die ꝛcꝛcꝛc
eum amplius interrogare.

Cap. 23.

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ λέγων. ἐπὶ τῆς
Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ φαρισαῖοι. πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπω
σιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε. κατὰ
δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε. λέγουσι
γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. δεσμεύουσι γὰρ φορ
τία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέα
σιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων. τῷ δὲ
δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι τὰ αὐ
τά. πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι
πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύ-
νουσι δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγα
λύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν.
φιλοῦσι δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δεί-
πνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συνα
γωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγο-
ραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαβ
βί ῥαββί. ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί. εἷς
γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός.
πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. καὶ πατέ-
ρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, εἷς γάρ
ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. μὴ
δὲ κληθῆτε καθηγηταί, εἷς γάρ ὑμῶν ἐστιν
ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν
ἔσται ὑμῶν διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυ
τὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑ
αυτὸν ὑψωθήσεται. οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμμα
τεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίε
τε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μα
κρὰ προσευχόμενοι, διὰ τοῦτο λήψεσθε
περισσότερον κρίμα. οὐαὶ ὑμῖν γραμμα
τεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων. ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,
οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.
οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑ-
ποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ
τὴν ξηράν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον. καὶ
ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης
διπλότερον ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ
τυφλοί, οἱ λέγοντες ὅς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ
ναῷ οὐδέν ἐστιν, ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ
χρυσῷ τοῦ ναοῦ ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυ-
φλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστὶν ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ να
ὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν. καὶ ὃς ἐὰν ὀμόσῃ
ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ οὐδέν ἐστιν, ὃς δ' ἂν ὀμό
σῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
μωροὶ καὶ τυφλοί. τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον
ἢ τὸ θυσιαστήριον, ὁ ἁγιάζον τὸ δῶρον.
ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει
ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.
καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ

Tunc ihesus locut? ē ad turbas et ad A
discipulos suos dicens. Super ꝛc Luce. 11. f.
cathedram moysi sederūt scribe ꝛcꝛc Marc. 12. g
et pharisei. Dia ergo quecūq̄ dixerint
vobis: seruate et facite: secundum ꝛcꝛc
opera vero eorum nolite facere. Dicūt
enim et non faciūt. Alligant aūt onera Luce. 11. g.
grauia et importabilia: et imponunt ꝛc
in humeros hominum: ꝛcꝛcꝛcꝛcꝛc
digito aūt suo nolunt ea mouere. ꝛcꝛc
Omnia vero opera sua faciunt ꝛcꝛcꝛc Exo. 6. c.
vt videantur ab hominibus. Dilatant
enim phylacteria sua: et magnificant ꝛc
fimbrias. ꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛc
Amant aūt primos recubitus in cenis: Mar. 12. c.
et primas cathedras in synagogis: ꝛc Luc. 14. f.
et salutationes in foro: ꝛcꝛcꝛcꝛcꝛc
et vocari ab hominibus rabbi. ꝛcꝛcꝛc
Vos aūt nolite vocari rabbi. Vnus
est enim magister vester. ꝛcꝛcꝛcꝛcꝛc
oēs aūt vos fratres estis. Et patrez
nolite vocare vobis super terram: vnus
est enī pater vester q̄ in celis est. Nec Jaco. 5. a.
vocemini magistri: quia ꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛc
magr vr xr. Qui maior ē vestrū
erit minister vester. Qui aūt se exalta- Luce. 1
uerit humiliabitur: et q̄ se humiliauerit
exaltabitur. Ve aut vobis scribe ꝛc Jacobi
et pharisei hypocrite qui comeditis ꝛcꝛc Luce. 11
domos viduarum orationes longas ꝛc
orantes: propter hoc ꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛc
ap̄li? accipietis iudiciuz. Ve vobis scribe
et pharisei hypocrite qui clauditis ꝛcꝛc
regnum celorum ante ꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛc
homines. Vos enim non intratis ꝛcꝛc
nec introeuntes finitis intrare. ꝛcꝛcꝛc
Ve vobis scribe et pharisei hypocri-
te: qui circuitis mare et ꝛcꝛcꝛcꝛcꝛcꝛc
aridam vt faciatis vnum proselytū: et
cum fuerit factꝰ facitis eū filiū gehēne
duplo q̄ vos. Ve vobis duces ꝛcꝛcꝛc
ceci qui dicitis quicūq̄ iurauerit per
templū nihil est: qui aūt iurauerit in
auro templi debitor est. Stulti et ceci:
quid enim maius est: aurū an templum
qd sanctificat aurū? Et qcūq̄ iurauerit
in altari nihil est: quicūq̄ aūt iurauerit
in dono quod est super illud debet ꝛcꝛc
Stulti et ceci quid enim maius est: donū
an altare quod sanctificat donum?
Qui ergo iurat in altari: iurat ꝛcꝛcꝛc
in eo et in omnibus que super illud sūt
Et qcūq̄ iurauerit in templo: iurat in illo

καὶ ἐμ/Τῶ κατοικήσαντι αὐτόν. καὶ ὁ ὁμόσας ἐμ/Τῶ οὐρανῶ, ὀμνύει ἐμ/Τῶ θρόνω/Του θεου, καὶ ἐμ/Τῶ καθημένω ἐπάνω αὐτου. οναί ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε/Το ἡδύοσμον καὶ/Το ἄνηθον καὶ/Το κύμινον, καὶ ἀφήκατε/τα βαρύτερα/Του νόμου/Την κρίσιν καὶ/Τον ἔλεον καὶ/Την πίστιν. Ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κακεῖνα μὴ ἀφιέναι. ὁδηγοί τυφλοί, οἱ διυλίζοντες/Τον κώνωπα/Την δὲ κάμηλον καταπίνοντες. οναί ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἐξωθεν/Του ποτηρίου καὶ/Της παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρώτον τὸ ἐντός/Του ποτηρίου, καὶ/Της παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. οναί ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ ἐστὲ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. οναί ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε/Τους τάφους/Των προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε/Τα μνημεῖα/Των δικαίων, καὶ λέγετε. ὅτι εἰ ἤμεθα ἐν/Ταις ἡμέραις/Των πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν/Τῶ αἵματι/Των προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε/Των φονευσάντων/Τους προφήτας. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε/Το μέτρον/Των πατέρων ὑμῶν. ὄφεις γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπό/Της κρίσεως/Της γεέννης. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν/Ταις συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπό πόλεως εἰς πόλιν, ὅπως ἔλθη ἐφ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπί/Της γης ἀπό/Του αἵματος/Αβελ/Του δικαίου ἕως/Του αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ βαραχίου ὃν ἐφονεύσατε μεταξύ/Του θυσιαστηρίου/Του καὶ/Του ναοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἥξει πάντα ταῦτα ἐπί/Την γενεάν ταύτην. Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλὴμ ἡ ἀποκτένουσα/Τους προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα/Τους ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, πόσακις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν/Τα τέκνα σου ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις/τα νοσσία ἑαυτῆς ὑπό/Τας πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐμὴ με ἴδητε ἀπάρτι, ἕως ἂν εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐμ/Τῶ ὀνόματι κυρίου. Cap. 24.

Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπό/του ἱερου. καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτου ἐπιδεῖξαι αὐτῶ/Τας οἰκοδομάς/Του ἱερου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. οὐ βλέπετε Ταῦτα πάντα, ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐμὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. καθημένου δὲ αὐτου ἐπί/Του ὄρους/Των ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῶ/οι μαθηταὶ κατ ἰδίαν λέγοντες. εἰπὲ ὑμῖν πότε Ταῦτα ἔσται, καὶ Τί/Το σημεῖον/Της σης παρουσίας καὶ/Της συντελείας/Του αἰῶνος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. βλέπετε μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ/Τῶ ὀνόματί μου λέγοντες. ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι. μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὁράτε μὴ θροεῖσθε, δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι, ἀλλ οὔπω ἐστὶ/Το Τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ Τόπους. πάντα δὲ Ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπό πάντων/Των ἐθνῶν διά/Το ὄνομά μου. καὶ Τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσι πολλούς. καὶ διά/Το πληθυνθῆναι/Την ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη/Των πολλῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς Τέλος, οὗτος σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσεται Τοῦτο/Το εὐαγγέλιον/Της βασιλείας ἐν ὅλη/Τῆ οἰκουμένη εἰς μαρτύριον πᾶσι/Τοις ἔθνεσι. καὶ Τότε ἥξει/Το Τέλος. ὅταν οὖν ἴδητε Το βδέλυγμα/Της ἐρημώσεως/Το ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ/Του προφήτου ἑστὸς ἐν Τόπω ἁγίω, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω Τότε οἱ ἐν/Τῆ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπί/Τα ὄρη. ὁ ἐπί/Του δώματος μὴ καταβαινέτω ἆραι Τα ἐκ/Της οἰκίας αὐτου. καὶ ὁ ἐν/Τῶ ἀγρῶ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι/Το ἱμάτιον αὐτου. οναὶ δὲ/Τοις ἐν/γαστρί ἐχούσαις καὶ/Τοις θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις/Τοις ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται/Η φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ σαββάτω. ἔσται γὰρ Τότε θλῖψις μεγάλη οἵα οὐ γέγονεν ἀπ ἀρχῆς κόσμου ἕως/Του νῦν, οὐδ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ. διὰ δὲ/Τους ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν Τις ὑμῖν εἴπῃ ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός

ἐν τῶ ἐν κατοικοῦντι αὐτόν. καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῶ οὐρανῶ, ὀμνύει ἐν τῶ θρόνω/Του θεου, καὶ ἐν τῶ καθημένω ἐπάνω αὐτου. οναί ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε/Το ἡδύοσμον καὶ/Το ἄνηθον καὶ/Το κύμινον, καὶ ἀφήκατε/τα βαρύτερα/Του νόμου/Την κρίσιν καὶ/Τον ἔλεον καὶ/Την πίστιν. Ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κακεῖνα μὴ ἀφιέναι. οδηγοί τυφλοί, οἱ διυλίζοντες/Τον κώνωπα/Την δὲ κάμηλον καταπίνοντες. οναί ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἐξωθεν/Του ποτηρίου καὶ/Της παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρώτον τὸ ἐντός/Του ποτηρίου καὶ/Της παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. οναί ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ ἐστὲ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. οναί ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε/Τους τάφους/Των προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε/Τα μνημεῖα/Των δικαίων, καὶ λέγετε. ὅτι εἰ ἤμεθα ἐν/Ταις ἡμέραις/Των πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν/Τῶ αἵματι/Των προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε/Των φονευσάντων/Τους προφήτας. καὶ ὑμεῖς πληρώσατε/Το μέτρον/Των πατέρων ὑμῶν. ὄφεις γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπό/Της κρίσεως/Της γεέννης. διὰ Τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν/Ταις συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπό πόλεως εἰς πόλιν, ὅπως ἔλθη ἐφ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπί/Της γης ἀπό/Του αἵματος/Αβελ/Του δικαίου ἕως/Του αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ βαραχίου ὃν ἐφονεύσατε μεταξύ/Του θυσιαστηρίου/Του καὶ/Του ναοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἥξει πάντα ταῦτα ἐπί/Την γενεάν ταύτην. Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλὴμ ἡ ἀποκτένουσα/Τους προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα/Τους ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, πόσακις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν/Τα τέκνα σου ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις/τα νοσσία ἑαυτῆς ὑπό/Τας πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐμὴ με ἴδητε ἀπάρτι, ἕως ἂν εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐμ/Τῶ ὀνόματι κυρίου. Cap. 24.

Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπό/του ἱερου. καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτου ἐπιδεῖξαι αὐτῶ/Τας οἰκοδομάς/Του ἱερου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. οὐ βλέπετε Ταῦτα πάντα, ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐμὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται. καθημένου δὲ αὐτου ἐπί/Του ὄρους/Των ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῶ/οι μαθηταὶ κατ ἰδίαν λέγοντες. εἰπὲ ὑμῖν πότε Ταῦτα ἔσται, καὶ Τί/Το σημεῖον/Της σης παρουσίας καὶ/Της συντελείας/Του αἰῶνος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. βλέπετε μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ/Τῶ ὀνόματί μου λέγοντες. ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι. μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὁράτε μὴ θροεῖσθε, δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι, ἀλλ οὔπω ἐστὶ/Το Τέλος. ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ Τόπους. πάντα δὲ Ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπό πάντων/Των ἐθνῶν διά/Το ὄνομά μου. καὶ Τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσι πολλούς. καὶ διά/Το πληθυνθῆναι/Την ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη/Των πολλῶν. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς Τέλος, οὗτος σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσεται Τοῦτο/Το εὐαγγέλιον/Της βασιλείας ἐν ὅλη/Τῆ οἰκουμένη εἰς μαρτύριον πᾶσι/Τοις ἔθνεσι. καὶ Τότε ἥξει/Το Τέλος. ὅταν οὖν ἴδητε Το βδέλυγμα/Της ἐρημώσεως/Το ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ/Του προφήτου ἑστὸς ἐν Τόπω ἁγίω, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω Τότε οἱ ἐν/Τῆ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπί/Τα ὄρη. ὁ ἐπί/Του δώματος μὴ καταβαινέτω ἆραι Τα ἐκ/Της οἰκίας αὐτου. καὶ ὁ ἐν/Τῶ ἀγρῶ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι/Το ἱμάτιον αὐτου. οναὶ δὲ/Τοις ἐν/γαστρί ἐχούσαις καὶ/Τοις θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις/Τοις ἡμέραις. προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται/Η φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ σαββάτω. ἔσται γὰρ Τότε θλῖψις μεγάλη οἵα οὐ γέγονεν ἀπ ἀρχῆς κόσμου ἕως/Του νῦν, οὐδ οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ. διὰ δὲ/Τους ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν Τις ὑμῖν εἴπῃ ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός

στός ἡ ὡδε, μὴ πιστεύσητε. εγερθήσονται γαρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τερατα, ὥστε πλανῆσαι εἰ δυνατὸν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθητε. ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὅπου γὰρ ἐὰν ἦ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται, καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος καὶ φωνῆς μεγάλης. καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς τὸ θέρος. οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται. δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. τίς ἄρα ἐστὶν πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. ἀμήν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Cap.25.

ὁτε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι καὶ αἱ πέντε μωραί. αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον. αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν. ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον. δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι. μήποτε οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν καὶ ὑμῖν. πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι. κύριε κύριε ἄνοιξον ἡμῖν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. γρηγορεῖτε οὖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἑνί, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων. κύριε πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας. ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ. εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἰληφὼς εἶπεν. κύριε δύο τάλαντά μοι παρέδωκας. ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ. εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν. κύριε ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας. καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ. ἰδοὺ ἔχεις τὸ σόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ. πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα. ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ τὰς δέκα ταλάντους ἔχοντι. τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ. καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡς ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἔρίφια ἐξ εὐωνύμων. τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρός με. τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες. κύριε πότε σε εἴδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; πότε δὲ σε εἴδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρός σε; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων. πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες. κύριε πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Tunc simile erit regnum celorum decem virginibus que accipientes lampades suas exierunt obuiam sponso et sponse. Quinque autem ex eis fatue: et quinque prudentes. Sed quinque fatue acceptis lampadibus non sumpserunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Moram autem faciente sponso: dormitauerunt omnes et dormierunt. Media autem nocte clamor factus est ecce sponsus venit exite obuiam ei. Tunc surrexerunt omnes virgines ille et ornauerunt lampades suas. Fatue autem sapientibus dixerunt. Date nobis de oleo vestro: quia lampades nostre extinguuntur. Responderunt prudentes dicentes. Ne forte non sufficiat nobis et vobis: ite potius ad vendentes et emite vobis. Dum autem irent emere: venit sponsus et que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias: et clausa est ianua. Nouissime vero veniunt et reliqui virgines dicentes. Domine domine aperi nobis. At ille respondens ait. Amen dico vobis nescio vos. Vigilate itaque quia nescitis diem neque horam.

Sicut enim homo peregre profiscens vocauit seruos suos et tradidit illis bona sua et vni dedit quinque talenta: alij autem duo: alij vero vnum: vnicuique secundum

Mar.13.c. Luce.17.c. Luce.17.c. Luce.17.c. Marc.13.f. Marc.13.f. Luce.17.g Marc.13.f. Luce.21.f. Marc.13.g Luce.21.f. Marc.13.f. Luce.12.c. Marc.13.g Luce.12.c. Apoc.5.a Luce.1.f. 2.Pet.3.b. Luce.17.g Johelis.2. Esa.13.b. Marc.13.f. Luce.17.g Marc.13.f. Luce.21.f. Marc.13.g Luce.12.c. Apoc.5.a Luce.11.c. Luce.12.c. Apo.16.d. 2.Cor.5.a. sup.22.c. 1.15.c. Thess.5.a sup.7.c. Luce.13.e. 1.16.d. Luce.19.b. Marc.13.g

ª λύμαμιμ, ᶠκαι ᶠ απελήμησεμ ᶠ ευθέως. ª ωορευ=
θείς ᵇ λε/ο/ Τα ᶜ ωέμτε ᵒ Τάλαμτα ᶜ λαβώμ, ᶠ ειργά=
σατο ᵉ εμ ᵇ αυτοίς ᶜ και ᵏ εποίησεμ ᶠ άλλα ᵐ πέμτε ᵐ Τά
λαμτα. ᵒ ωσαύτως ᵖ και/ο/Τα ᵍ Δύο, ᶠ εκέρδησε ᵉ και
ᶠ αυτός ᵐ άλλα ᶜ Δύο./ο ᶜ λε/Το/εμ ᵉ λαβώμ, ᵇ απελ
θώμ ᶜ ώρυξεμ ᵖ εμ/Τη ᶜ γη, ᶠ και ᵉ απέκρυψε/Το ᵇ αργύ
ριομ/Του ᶠ κυρίου ᶜ αυτού. ᶠ μετά ᵐ Δε ª Χρόμομ
ᵒ ωολύμ ᵖ έρχεται/ο ᵍ κύριος/Τωμ ᶜ Δούλωμ ᵉ εκεί=
μωμ, ᶠ και ᵉ συμαίρει ᶜ λόγομ ᶠ μετ ᶜ αυτώμ. ª και
ᵇ ωροσελθώμ/ο/Τα ᶜ ωέμτε ᵒ Τάλαμτα ᶜ λαβώμ,
ᶠ ωροσήμεγκεμ ᵉ άλλα ᵇ ωέμτε ᶜ Τάλαμτα ᵏ λέγωμ.
ᶠ κύριε, ᵐ ωέμτε ᵐ Τάλαμτα ᵒ μοι ᵖ ωαρέλωκας, ᵍ ίλε
ᶠ άλλα ª ωέμτε ᶜ Τάλαμτα ᵐ εκέρδησα ᶜ επ ᶠ αυτοίς.
ᶜ έφη ª λε ᵇ αυτώ/ο ᶜ κύριος ᵇ αυτού. ᶜ εν ᶠ Δούλε
ª αγαθέ ᵇ και ᶠ ωιστέ, ᵏ επί ᶠ ολίγα ᵐ ης ᵐ ωιστός, ᵉ επί
ᶠ πολλών ᵍ σε ᶜ καταστήσω, ᵉ είσελθε ᶜ εις/Τημ ᵐ Χα
ράμ/Του ᶜ κυρίου ᶜ σου. ᶠ ωροσελθώμ ª λε ᵇ και/ο
/Τα ᶜ Δύο ᵒ Τάλαμτα ᶜ λαβώμ ᶠ είπε. ª κύριε, ᵇ Δύο ᶠ Τά
λαμτα ᵏ μοι ᶠ ωαρέλωκας, ᵐ ίλε ᵐ άλλα ᵒ Δύο ᵖ Τά
λαμτα ᵍ εκέρδησα ᶠ επ ᵐ αυτοίς, ᶠ έφη ᵐ αυτώ/ο ᵏ κύ=
ριος ᶜ αυτού. ᶠ ευ ª Δούλε ᵇ αγαθέ ᶜ και ᵇ ωιστέ, ᶜ επί
ᶠ ολίγα ª ης ᵇ ωιστός, ᶜ επί ᵏ ωολλών ᶠ σε ᵐ καταστή
σω. ᵐ είσελθε ᵉ εις/Τημ ᵖ Χαράμ/Του ᵍ κυρίου ᶠ σου.
ª ωροσελθώμ ᶠ λε ᵐ και/ο/Το ᵏ εμ ᶠ Τάλαμτομ ᶠ ειλη=
φώς, ª είπεμ. ᵇ κύριε, ᶜ έγνων ᵇ σε ᶜ ότι ᶠ σκληρός ª ει
ᵇ άμθρωπος, ᶠ θερίζων ᵏ όπου ᶠ ουκ ᵐ έσπειρας,
ᵐ και ᵉ συμάγων ᵖ όθεμ ᵍ ου ᶠ Διεσκόρπισας. ª και φο
βηθείς ᵐ απελθώμ ᵏ έκρυψα/Το ᶠ Τάλαμτομ ᶠ σου
ª εμ/Τη ᵇ γη. ᶜ ίλε ᵉ έχεις/Το ᶜ σομ. ᶠ αποκριθείς ª λε/ο
ᵇ κύριος ᶜ αυτού, ᵏ είπεμ ᶠ αυτώ. ᵐ ωομηρέ ᵐ Δούλε
ᵒ και ᵖ οκμηρέ. ᵍ ήΔεις ᶜ ότι ª θερίζω ᶜ όπου ᵐ ουκ ᶜ έσ=
πειρα, ᶜ και ᶠ συμάγω ª όθεμ ᵇ ου ᶜ Διεσκόρπισα. ᵇ έ=
Δει ᶜ ουμ ᶜ σε ᶜ βαλείμ/Το ª αργύριομ ᵇ μου/Τοις
ᶜ Τραπεζίταις, ᵏ και ᶠ ελθώμ ᵐ εγώ ᵐ εκομισάμημ ᵒ αμ
/Το ᵖ εμόμ ᵍ συμ ᶜ Τόκω. ª άρατε ᶜ ουμ ᵐ απ ᶜ αυτού
/Το ᶜ Τάλαμτομ, ᶠ και ª Δότε/Τω ᵇ έχομτι/Τα ᶜ Δέκα
ᵇ Τάλαμτα./Τω ᶜ γαρ ᶜ έχομτι ᵍ ωαμτί ᵇ Δοθήσεται
ᶜ και ᵏ ωερισσευθήσεται. ᶜ από ᵐ Δε/Του ᵐ μη ᵒ έχομ
τος, ᵖ και ᵍ ο ª Δοκεί ᶜ έχειμ ᵖ αρθήσεται ᶜ απ ᵐ αυτού.
ᵏ και/Τομ ᶜ αχρείομ ᶠ Δούλομ ª εκβάλετε ᵇ εις/Το
ᶜ σκότος/Το ᵒ εξώτερομ. ᶜ εκεί ᶜ έσται/ο ᵍ κλαυθμός
ᵇ και/ο ᶜ βρυγμός/Τωμ ᵏ ολόμτωμ. ᶜ όταμ ᵐ Δε ᵐ έλ=
θη/ο ᵒ υιός/Του ᵖ αμθρώπου ᵍ εμ/Τη ª Δόξη ᵐ αυτού,
ᶜ και ᵐ ώμτες/οι ª άγιοι ª άγγελοι ᶠ μετ ª αυτού, ᵇ Τό
τε ᶜ καθίσει ᵉ επί ᶜ θρόμου ᶜ Δόξης ᵍ αυτού, ᵇ και ᶜ συμα
χθήσομται ᵏ έμπροσθεμ ᶜ αυτού ᵐ ώμτα/Τα ᵐ έθ=
μη. ᵒ και ᵖ αφορίσει ᵍ αυτούς ᶜ απ ª αλλήλων, ᶜ ώσπερ
/ο ᵐ ποιμήμ ᵏ αφορίζει/Τα ᶜ πρόβατα ᶜ από/Τωμ ª ε=
ρίφων. ᵇ και ᶜ στήσει/Τα ᵖ μερ ᶜ πρόβατα ᶜ εκ ª Δεξι=
ών ᵇ αυτού, /Τα ᶜ Δε ᵏ ερίφια ᶠ εξ ᵐ ευωμύμων. ᵐ Το=
τε ᵉ ρει/ο ᵖ βασιλεύς/Τοις ᵍ εκ ª Δεξιών ᵖ αυτού. ᶜ Δεύ
τε/οι ᵉ υλογημένοι/Του ᶜ πατρός ᶜ μου ᶠ κληρο=
μομήσατε/Την ª ητοιμασμένην ᵇ υμίμ ᶜ βασιλείαμ
πνᾶ ᵐ virtutē: ᶜ et ᶠ profect ᵍ est ᶠ statim. ª Abijt
ᵇ aūt ᶜ q ᶜ ᵈnq ᵒ talēta ᶜ acceperat: et ᶜ opat ᵍ ᶜ est
ª in ᵇ eis ᶜ et ᶜ lucratus ᵏ est ᶜ alia ᵐ quinq. ᵒᵒᵒ
ᵒ Similiter qui ᵍ duo acceperat ᶜ lucrat ᵍ ᶜ est
ᵐ alia ᶜ duo. ª Qui ᶜ aūt ᶜ vnū ª accepat ᵇ abiēs
ᶜ fodit ª in ᶜ terram: ᶜ et ª abscondit ᵇ pecuniam
ᶜ domini ᶜ sui. ᶠ Post ᵐ multu ᵍ vero ᵐ tēporis
ᵖ venit ᵍ dñs ᶜ seruoꝝ ᵐ illoꝝ: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶜ et ᵐ posuit ᶜ rationem ᶜ cuꝝ ᶜ eis. ª Et ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵇ accedens ᶜ qui ᶜ quinq ᵒ talenta ᶜ acceperat
ᶜ obtulit ª alia ᵇ quinq ᶜ talenta ᵇ dicens. ᵒᵒᵒ
ᶠ Dñe ᵐ quinq ᵐ talēta ᵖ tradidisti ᵒ mihi: ᵍ ccce
ᶜ alia ª quinq ᵐ superlucratus ᵐ sum. ᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶠ Ait ᵇ illi ᶜ dominus ᵇ eius. ᶜ Euge ᶜ serue ᵒᵒᵒ
ª bone ᵇ ᶜ fidelis: q ᶜ sup ᶠ pauca ᵐ fuisti ᵐ fidel
ᵖ multa ᵍ te ᶜ cōstituā: ᵐ intra ᶜ in ª gaudiū ⌊ ᵒ sup
ᵏ domini ᶜ tui. ᶠ Accessit ª autem ᵇ et ⌈ talēta
ᶜ qui ᵐ duo ᵐ talēta ᶜ accepat ᶜ ait. ª Dñe ᵇ duo
ᶠ tradidisti ᵏ mihi: ᵐ ccce ᵐ alia ᵒ duo ᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵍ lucratus ᵍ sum ᶜ Ait ᵍ illi ᵏ dominus ᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶜ ci ᵍ. ᶠ Euge ᶜ serue ᵇ bone ᶜ et ª fidelis: q ᶜ sup
ᶜ pauca ᵍ fuisti ᵇ fidelis: ᶜ sup ᵏ multa ᶜ te ᵐ consti
tuam: ᵐ intra ᵒ in ª gaudiuꝝ ᵍ domini ᶜ tui. ᵒᵒ
ª Accedēs ª aūt ᶜ ᵈ q ᶜ vnū ª talentū ᶠ acceperat
ª ait. ᵇ Domine ᶜ scio ᶜ quia ᵇ hō ᶠ durus ª es:
ᶠ met ᵏ vbi ᶠ nō ᵐ semiasti: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ª et ᵒ congregas ᵖ vbi ᵍ non ᶜ sparsisti: ᶜ ᵈ timēs
ª abij ᶜ ᵈ absconди ᶠ talentum ᶠ tuum ᵒᵒᵒᵒᵒ
ª i ᵇ terra. ᶜ Ecce ᵇ hēs qd ᶜ tuū est. ᶠ Rndēs ª ait
ᵇ dominus ᶜ eius ᵏ dixit ei. ª Serue ᵐ mle ᵒᵒ
ᵒ ᶜ piger: ᵍ sciebas ᶜ q ᵐ meto ᶜ vbi ᵐ nō ᶜ semio:
ᶜ ᵈ cōgrego ᵒ vbi ᵇ non ᶜ sparsi. ᵒ Oportuit ᵒᵒᵒ
ᶜ ergo ᶜ te ᶜ committere ᶜ pecuniam ᵇ meam
ᶠ numularijs: ᶜ ᵈ veniēs ᵐ ego ᵐ recepissē ᵒ vtiq
ᵍ qd ᵐ meū est ª cū ᶜ vsura. ª Tollite ᶜ itaq ᵐ ab
ᶠ talentū: ᶜ ᵈ ª date ᵇ ei ᵍ qui ᵇ habet ᶜ decez ⌊ ᶜ eo
ª talenta. ᵍ Omni ᶜ enim ᶠ habenti ᵇ dabitur:
ᶜ et ª abundabit: ei ᵐ autem qui ᵐ non ᵒ habet:
ᵖ et ᵍ qd ᵍ videtur ᵇ habere ª auferetur ᵇ ab ᵉo.
ᶜ Et ᶠ inutilem ᶠ seruum ª ejicite ᵇ in ᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶜ tenebras ᵖ exteriores: ᶜ illic ᶜ erit ª fletus ᵒᵒ
ᵇ et ᶜ stridor ᵏ dentium. ᶠ Cum ᵐ autez ᵍ venerit
ᵒ filius ᵖ hominis ᵍ in ᶠ maiestate ª sua ᵒᵒᵒᵒ
ᶜ et ᵐ omnes ᶜ angeli ᶠ cum ª eo: ᵇ tunc ᵒᵒᵒᵒ
ᶜ sedebit ᵇ sup ᶜ sedē ᶠ maiestatꝭ ª sue: ᵇ ᶜ ᵈ congrega
buntur ᵏ ante ᶠ eum ᵐ omnes ᵍ gentes: ᵒᵒ ᵒᵒ
ᵒ et ᵖ separabit ᵍ eos ª ab ᶜ inuicem: ᶜ sicut ᵒᵒᵒ
ª pastor ᶜ segregat ᶠ oues ª ab ᵇ hedis. ᵒᵒᵒᵒ
ᵇ Et ᶜ statuet ᶠ oues ᵍ quidem ª a ᵇ dextris: ᵒᵒ
ᵏ hedos ª aūt ᶜ a ᵐ sinistris: ᵐ Tunc ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᵒ dicet ᵖ rex ᵇ his ᵍ q ª a ᵇ dextris ejus erunt. ᶜ Ve
nite ᵍ benedicti ᶜ patris ᶜ mei: ᶜ possidete ᵒᵒ
ª paratum ᵇ vobis ᶜ regnum ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ

Luce. 16.a.

p. Sent. p
sentis tpis.

sup. 13.b.
Luce. 8.c.
7.: 9.d.
Marc. 4.c.

Luce. 13.d

Apo. 19.d.
Ephe. 1.a.

ᵇ από ᶜ καταβολής ᶜ κόσμου. ª επείμασα ᵇ γαρ ᶜ και
ᵏ ελάκατε ᶜ μοι ᵐ φαγείμ. ᵍ ελίψησα ª και ᵖ εποτίσα
τε ᵍ με. ᶜ ξένος ᶜ ήμημ ᶜ και ᵐ συμηγάγετε ᶜ με. ᶜ γυμ
νός ᶜ και ª ωεριεβάλετε ᵇ με. ᶜ ησθένησα ᵇ και ᶜ επεσκέ
ψασθε ᶜ με. ª εμ ᵇ φυλακή ᶜ ήμημ ᶜ και ᶜ ήλθετε ᵐ προς
ᵐ με. ᵒ Τότε ᵖ αποκριθήσομται ᵍ αυτώ/οι ᶜ λίκαιοι
ᵒ λέγομτες. ᶜ κύριε, ᵐ πότε ᶜ σε ᶜ είΔομεμ ᶜ πιμώμτα
ª και ᵇ εθρέψαμεμ, ᶜ η ᵇ λιψώμτα ᶜ και ᶜ εποτίσαμεμ
ª πότε ª Δε ᶜ σε ᵏ είΔομεμ ᶜ ξένομ ᵐ και ᶜ συμηγάγο=
μεμ, ᵒ η ᵖ γυμμόμ ᵍ και ᶜ περιεβάλομεμ. ᵒ πότε
ᶜ Δε ᵐ σε ᶜ είΔομεμ ᶜ ασθενή ᶜ η ª εμ ᵇ φυλακή ᶜ και
ᵖ ήλθομεμ ᶜ προσ ᶜ σε, ª και ᵇ αποκριθείς/ο ᶜ βα=
σιλεύς ᵏ ερεί ᶜ αυτοίς. ᵐ αμήμ ᶜ λέγω ᵒ υμίμ,
ᵖ εφόσομ ᶜ εποιήσατε ª εμί ᶜ Τούτωμ/Τωμ ᵐ αΔελ=
φωμ ᶜ μου/Τωμ ᶜ ελαχίστωμ, ᶜ εμοί ª εποιήσατε.
ᵏ Τότε ᶜ ερεί ᵇ και/Τοις ᶜ εξ ᶜ ενωμύμωμ. ª ωορεύεσθε
ᵇ απ ᶜ εμού/οι ᵏ κατηραμένοι ᶜ εις/Το ᵐ πυρ/Το ᵐ αιώ=
νιομ/Το ᵒ ητοιμασμένομ/Τω ᵖ Διαβόλω ᵍ και/Τοις
ᶜ αγγέλοις ᵒ αυτού. ᶜ επείμασα ᵐ γαρ ᶜ και ᵒ υκ ᶜ ε=
λώκατε ᶜ μοι ᵇ φαγείμ. ᶜ ελίψησα ᵇ και ᶜ ουκ ᶜ εποτί
σατε ᵍ με. ᵇ ξένος ᶜ ήμημ ᵏ και ᶜ ου ᵐ συμηγάγετε ᵐ με.
ᵒ γυμμός ᵖ και ᵍ ου ᶜ περιεβάλετε ᵐ με. ᶜ ασθενής ᶜ και
ᵏ εμ ᶜ φυλακή ᶜ και ᵒ υκ ᵇ επεσκέψασθε ᶜ με. ᵖ Τότε ᶜ α
ποκριθήσομται ᶜ και ª αυτοί ᵇ λέγομτες. ᶜ κύριε ᵐ πό
τε ᶜ σε ᵐ είΔομεμ ᵐ ωειμώμτα, ᵒ η ᵖ λιψώμτα, ᵍ η ᶜ ξέ=
μομ, ᵒ η ᶜ γυμμόμ, ᵐ η ᵏ ασθενή, ᶜ η ᶜ εμ ª φυλακή, ᵇ και
ᶜ ου ᵒ λινκομήσαμεμ ᶜ σοι. ᶜ Τότε ª αποκριθήσεται
ᵇ αυτοίς ᶜ λέγων. ᵏ αμήμ ᶜ λέγω ᵐ υμίμ, ᵐ εφόσομ
ᵖ ουκ ᵍ εποιήσατε ᶜ εμί ᵒ Τούτωμ/Τωμ ᶜ ελαχίστωμ,
ᵐ ουΔέ ᵏ εμοί ᶜ εποιήσατε. ᶜ και ª απελεύσομται ᵇ ού=
τοι ᶜ εις ᵒ κόλασιμ ᶜ αιώνιομ, /οι ᶜ Δε ª Δίκαιοι ᵇ εις ᶜ ζω
ήμ ᵏ αιώνιομ. Cap. 26.

αι ᵇ εγένετο ᶜ ότε ᵒ τέλεσεμ/ο ᶜ ιησούς ᶜ πάμ=
τας/Τους ᵍ λόγους ᵇ Τούτους, ᶜ είπε/Τοις ᵐ μα
θηταίς ᵒ αυτού. ᵐ οίΔατε ᵐ ότι ᵒ μετά ᵖ Δύο ᵍ ημέρας
/Το ᶜ πάσχα ᶜ γίνεται, ᶜ και/ο ᵒ υιός/Του ᵏ αμθρώ=
που ᶜ παραΔίΔοται ᶜ εις/Το ᶜ σταυρωθήναι. ᵇ Το
τε ᶜ συμήχθησαμ/οι ᵖ αρχιερείς ᶜ και/οι ᶜ γραμμα
τείς ᵍ και/οι ᵇ πρεσβύτεροι/Του ᶜ λαού ᵏ εις/Τημ
ᶜ αυλήμ/Του ᵐ αρχιερέως/Του ᵐ λεγομένου ᵒ καϊά
φα, ᵖ και ᵍ συμεβουλεύσαντο ᶜ ίμα/Το ᵐ ιησούμ
ᶜ Δόλω ᵐ κρατήσωσι ᶜ και ᶜ αποκτείμωσιμ. ᶜ έλεγομ
ª Δε. ᵇ μη ᶜ εμ/Τη ᵖ εορτή ᶜ ίμα ᶜ μη ª θόρυβος ᵇ γέμηται
ᶜ εμ/Τω ᵏ λαώ. /Του ᶜ Δε ᵐ ιησού ᵐ γεμομένου ᵒ εμ ᵖ βη
θανία ᵍ εμ ᵒ οικία ᵒ σίμωμος/Του ᶜ λεπρού, ᵐ προσή
λθεμ ᵏ αυτώ ᶜ γυμή ᶜ αλάβαστρομ ᵐ μύρου ᵇ έχου=
σα ᶜ βαρυτίμου, ᵒ και ᶜ κατέχεεμ ᶜ επί /Τημ ª κεφα=
λήμ ᵇ αυτού ᶜ ανακειμένου. ᵏ ιΔόμτες ᶜ Δε/οι ᵐ μαθη
ταί ᵐ αυτού, ᵒ ηγανάκτησαμ ᵖ λέγομτες. ᵍ εις ᶜ Τι/η
ª απώλεια ᶜ αύτη, ᵐ ηΔύνατο ᶜ γαρ ᶜ Τούτο/Το ᵐ μύ
ρομ ᵒ πραθήναι ᵇ πολλού ᶜ και ᵖ Δοθήναι/Τοις ᶜ πτω
χοίς. ᶜ γούς ᶜ Δε/ο ᵇ ιησούς ᶜ είπεμ ᵏ αυτοίς. ᶜ Τι ᵐ κό=
πους ᵐ παρέχετε/Τη ᵒ γυναικί. ᵖ έργομ ᵍ γαρ ᶜ κα=
ᵃ a ᶜ cōstitutiōe ᶜ mūdi. ᵍ Esuriui ᵇ enīz ᶜ et ⌈ stis
ᵏ dedistj ᶜ mihi ᵐ māducare. ᵐ Sitiui ᵒ ᶜ ᵈ dedi
ᵍ mihi ᵖ bibē. ᶜ Hospes ᵍ erā ᶜ ᵈ collegistj ᶜ me.
ᶜ Nud ᵍ ᶜ ᵈ operuistj ᵇ me. ᶜ Infirm ᵍ ᶜ ᵈ visita
stis ᶜ me. ᵍ In ᵇ carcere ᶜ eram ᵏ et ᶜ venistis ᵐ ad
ᵐ me. ᵒ Tunc ᵖ respondebunt ᵍ ei ᶜ iusti ᵒᵒᵒ
ᵒ dicētes. ᶜ Dñe. ᵐ Dñ ᶜ te ᶜ vidimꝰ ᵍ esurientem
ª et ᵇ pauim ᵍ: ᵖ sitientē ᶜ et ᶜ dedim ᵍ tibi ᶜ potū?
ᵍ Dñ ᵇ ᶜ t ᶜ te ᵏ vidim ᵍ ᶜ hospitē ᵐ ᶜ ᵈ collegimus
te: ᵒ aut ᵖ nudū ᶜ ᵈ cooperuimus te? Aut ᵍ qñ
ᵐ te ᶜ vidim ᵍ infirmum ᶜ aut ᵐ in ᵇ carcere ᶜ et ᵒᵒ
ᵖ venimus ᶜ ad ᶜ te? ª Et ᵇ respondens ᶜ rer ᵒᵒ
ᵏ dicet ᶜ illis. ᵐ Amen ᵒ dico ᵖ vobis: ᵒᵒᵒᵒ ᵒᵒ
ᵖ qdiu ᶜ fecistj ᵐ vni ᵈ c ᵇ his ᵐ fratribus ᵒᵒ ᵒᵒ
ᶜ meis ᶜ minimis ᶜ mihi ᵍ fecistis. ᵒᵒᵒ ⌈ dite
ᵇ Ite ᵈ dicet ᶜ ᵈ his ᵍ q ª a ᶜ sinistris ᶜ rte. ᵍ Discē
ᵇ a ᶜ me ᵏ maledicti ᶜ in ᵐ ignem ᵐ eternum ᵒᵒᵒ
ᵒ qui ᵖ paratus ᵒ est ᵍ diabolo ᵖ et ᵒᵒᵒᵒᵒ ᵒᵒ
ᵍ angelis ᵖ eius. ᶜ Esurim ᵐ enīz ᶜ ᵈ nō ᶜ dedistj
ᵐ mihi ᵇ manducare. ᶜ Sitiui ᵒ ᶜ non ᶜ dedistj
ᵐ mihi ᶜ potū ᵇ. ᵍ Hospes ᶜ erā ᶜ ᵈ nō ᵐ collegistj
ᵒ mud ᵍ ᶜ ᵈ nō ᶜ operuistj ᵐ me. ᶜ Infirm ᵍ ᶜ ⌊ me
ᵏ i ᶜ carcē ᶜ ᵈ nō ᵐ visitastj ᶜ me. ᵖ Tūc ᶜ rndebūt
ei ᶜ et ᵍ ipsi ᵇ dicentes. ᵍ Domine ᵏ quando ᵒᵒ
ᶜ te ᵐ vidim ᵍ ᵖ esurientē ᶜ aut ᵖ sitientē ᶜ aut ᶜ ho
spitē ᵍ aut ᶜ nudū ᶜ aut ᶜ infirmū ᶜ aut ᶜ in ᶜ carcē
ᵇ ᶜ nō ᵐ ministrauimus ᶜ tibi? ᶜ Tūc ᵐ rndebit
ᵇ illis ᵍ dicens. ᵏ Amē ᶜ dico ᵐ vobis: ᵐ qdiu
ᵖ non ᵍ fecistis ᶜ vni de ᶜ minozibus ᵒ his: ᵒᵒᵒ
ᵐ nec ᶜ mihi ᶜ fecistis. ᶜ Et ᵖ ibunt ᵇ hi ᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶜ in ᵖ supplicium ᶜ eternū: ᵍ iusti ᶜ aut ᵇ in ᶜ vitā
ᵏ eternam. Cap. 26.

Ite ᵇ factum ᵇ est ᶜ cum ᵒ cōsummasset ᶜ iesus
ᵍ sermones ᵇ hos ᶜ omīs ᶜ dixit ᵏ discipu
lis ᵐ suis. ᵐ Scitis ᵐ quia ᵒ post ᵖ biduum ᵒᵒᵒ ⌊ lis
ᶜ pascha ᵐ fiet: ᶜ et ᵐ filius ᵏ hominis ᵒᵒᵒᵒ
ᶜ tradetur ᶜ vt ᵏ crucifigatur. ᵇ Tunc ᵒᵒᵒᵒ
ᶜ congregati ᶜ sunt ᵖ principes ᵇ sacerdotum:
ᵍ et ᵇ seniores ᶜ populi ᵏ in ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ
ᶜ atriū ᵐ ᵖ principis ᵐ sacerdotū ᵐ q ᵐ dicebat ᵒ cay
phas: ᵖ et ᵍ concilium ᵍ fecerunt ᶜ vt ᵏ iesum ᵒᵒ
ᶜ dolo ᵐ tenerent ᵏ ᶜ t ᵒ occiderent. ᶜ Dicebant
ª aūt. ᵇ Nō ᶜ i ᵈ die ᵖ festo. ᶜ Ne ᶜ forte ᵍ tumlt ᵒ ᵇ fic
ret ᶜ i ᵏ ppło. ᶜ Cū aūt ᵐ iesus ᵐ esset ᵒ in ᵖ betha
nia ᵍ in ᵒ domo ᵒ symonis ᵒ leprosi: ᵏ accessit ad
ᵏ eū ᵐ mulier ᵇ habens ᶜ alabastrum ᵏ vnguenti
ᶜ precios: ᵒ et ᶜ effudit ᶜ super ᵍ caput ᵒᵒᵒᵒ
ᵇ ipsius ᵏ recūbentis. ᵏ Videntes ᶜ aūt ᵐ discipu
li: ᵒ indignati ᶜ sunt ᵖ dicentes. ᵍ Ut ᶜ quid ᵒᵒ
ᵍ perditio ᶜ hec: ᵐ Potuit ᶜ enim ᶜ istud ᵒᵒ ᵒᵒ
ª venundari ᵇ multo: ᶜ et ᵒ dari ᶜ pauperibus.
ᶜ Sciēs ª aūt ᶜ iesus ᶜ ait ᵒ illis. ᶜ Quid ᵐ molesti
ᵐ estis ᵇ huic ᵐ mulieri: ᵖ Opus ᵍ enim ᶜ bonum

sup. 7.c.
Luce. 15.f.

Mar. 14.a.
Luce. 22.a.
Johan. 12.a

Jobis. 5.c.

λόμ operata est in me. Nam semper
σπωχούς paupes habetis vobiscū: me autē non
σπότε habebitis. Mittēs eni hec vnguē
ρον Τούτο επί Του σώματος μου, προς Το
εταφιάσαι με εποίησεν. αμήν λέγω υμίν,
όπου εάν κηρυχθή Το ευαγγέλιον Τούτο
εμόλω Τω κόσμω, λαληθήσεται και ο εποί
ησεν αύτη εις μνημόσυνον αυτής. Τότε πο
ρευθείς εις Των Δώδεκα ο λεγόμενος Ιούδας
ισκαριώτης προς Τους αρχιερείς, είπε. Τι θε
λετε μοι δούναι και εγώ υμίν παραδώσω
αυτόν. οι δε έστησαν αυτώ Τριάκοντα αρ
γύρια. και από Τότε εζήτει ευκαιρίαν, ίνα
αυτόν παραδώ. Τη δε πρώτη Των αζύμων
προσήλθομ οι μαθηται Τω Ιησού λέγοντες
αυτώ. που θέλεις ετοιμάσωμεν σοι φα
γείν το πάσχα. ο δε είπεν. υπάγετε εις Την
πόλιν προς Τον δείνα, και είπατε αυτώ. ο
διδάσκαλος λέγει, ο καιρός μου εγγύς εσ
τί, προς σε ποιώ Το πάσχα μετά Των μα
θητών μου. και εποίησαμ οι μαθηται ως συνε
ταξεν αυτοίς ο Ιησούς, και ητοίμασαμ Το πάσ
χα. οψίας δε γενομένης, ανέκειτο μετά Των
Δώδεκα. και εσθιόντων αυτών είπεν. αμήν
λέγω υμίν ότι εις εξ υμών παραδώσει με.
και λυπούμενοι σφόδρα, ήρξαντο λέγειν
αυτώ έκαστος αυτών. μήτι εγώ ειμί κύρι
ε ο δε αποκριθείς είπεν. ο εμβάψας μετ εμού
εν Τω Τρυβλίω Την χείρα, ούτος με παρα
δώσει. ο μεν υιός Του ανθρώπου υπάγει κα
θώς γέγραπται περί αυτού. ουαί δε Τω αν
θρώπω εκείνω δι ου ο υιός Του ανθρώ
που παραδίδοται. καλόν ήν αυτώ ει ουκ εγ
εννήθη ο άνθρωπος εκείνος. αποκριθείς δε
Ιούδας ο παραδιδούς αυτόν, είπε. μήτι εγ
ώ ειμι ραββί. λέγει αυτώ. συ είπας. εσθι
όντων δε αυτών, λαβών ο Ιησούς Τον άρ
τον και ευλογήσας, έκλασε και έδιδου Τοις
μαθηταίς και είπε. λάβετε φάγετε. Τούτο
έστί το σώμα μου. και λαβών Το ποτήρι
ον και ευχαριστήσας, έδωκεν αυτοίς λέγων
πίετε εξ αυτού πάντες, Τούτο γαρ έστι Το
αίμα μου Το Της καινής Διαθήκης Το περί
πολλών εκχυνόμενον εις άφεσιν αμαρτι
ών. λέγω δε υμίν, ότι ου μή πίω απάρτι εκ
Τούτου Του γενήματος Της αμπέλου, έως
Της ημέρας εκείνης όταν αυτό πίνω μεθ
υμών καινόν εν Τη βασιλεία Του πατρός
μου. και υμνήσαντες, εξήλθομ εις Το όρος
Των ελαιών. Τότε λέγει αυτοίς ο Ιησούς.
πάντες υμείς σκανδαλισθήσεσθε εν εμοί εν
Τη νυκτί Ταύτη. γέγραπται γαρ. πατάξω
Τον ποιμένα και διασκορπισθήσεται Τα πρό-

Marc. 14.a
Luce. 7.f.
Joh. 12.a.

Mar. 14.b
Luce. 22.a.

Mar. 14.b.
Joa. 13.c.

Mar. 14.b
Luce. 22.c.
Joa. 13.c.

sup. 18.b.
Mar. 14.c
Luce. 22.c.

Mar. 14.c
Luce. 22.b.
Johan. 6.f.

Mar. 14.c.
Luce. 22.b.
1. Cor. 11.c.
Heb. 9.c.

Mar. 14.c.

Mar. 14.c.
Johā. 13.a.

Mar. 14.c.
Zacha. 13.

βατα Της ποίμνης. μετά δε Το εγερθήναι με
προάξω υμάς εις Την γαλιλαίαν. αποκρι
θείς δε ο πέτρος είπεν αυτώ. εικαί πάντες
σκανδαλισθήσονται εν σοι, εγώ ουδέπο
τε σκανδαλισθήσομαι. έφη αυτώ ο ιησούς.
αμήν λέγω σοι, ότι εν Ταύτη Τη νυκτί πρίν
αλέκτορα φωνήσαι, Τρίς απαρνήση με.
λέγει αυτώ ο πέτρος. καν δέη με συν σοι
αποθανείν, ουμή σε απαρνήσωμαι. ομοί
ως δε και πάντες οι μαθηταί είπον. Τότε έρ
χεται μετ αυτών ο ιησούς εις χωρίον λε
γόμενον γεθσημανή, και λέγει Τοις μαθη
ταίς. καθίσατε αυτού έως ου απελθων
προσεύξωμαι εκει. και παραλαβών Τον πέ
τρον και Τους Δύο υιούς Ζεβεδαίου ήρξα
το λυπείσθαι και αδημονείν. Τότε λέγει αυ
τοίς. περίλυπος εστίν ή ψυχή μου έως θανά
του, μείνατε ώδε και γρηγορείτε μετ εμού.
και προελθών μικρόν, έπεσεν επί πρό
σωπον αυτού προσευχόμενος και λέγων.
πάτερ μου, ει δυνατόν εστι παρελθέτω απ
εμού Το ποτήριον Τούτο. πλήν ουκ ως
εγώ θέλω, αλλ ως συ. και έρχεται προσ
Τους μαθητάς, και ευρίσκει αυτούς καθεύ
δοντας και λέγει Τω πετρω. ούτως, ουκ ισ
χύσατε μίαν ώραν γρηγορήσαι μετ εμού.
γρηγορείτε και προσεύχεσθε, ίνα μη εισελ
θητε εις πειρασμόν. Το μεν πνεύμα πρόθυ
μον, ή δε σαρξ ασθενής. πάλιν εκ δευτέρου
απελθών, προσηύξατο λέγων. πάτερ
μου ει ου δύναται Τούτο Το ποτήριον πα
ρελθείν απ εμού εάν μη αυτό πίω, γενηθή
τω Το θέλημά σου. και ελθών, ευρίσκει αυ
τούς πάλιν καθεύδοντας, ήσαν γαρ αυτών
οι οφθαλμοί βεβαρημένοι, και αφείς αυ
τούς, απελθών πάλιν προσηύξατο εκ Τρί
του Τον αυτόν λόγον είπών. Τότε έρχε
ται προς Τους μαθητάς αυτού και λέγει αυ
τοίς. καθεύδετε Το λοιπόν και αναπαύ
εσθε. ιδού ήγγικεν ή ώρα, και ο υιός Του
ανθρώπου παραδίδοται εις χείρας αμαρ
τωλών. εγείρεσθε άγωμεν. ιδού ήγγικεν ο
παραδιδούς με. και έτι αυτού λαλούν
τος, ιδού ιούδας εις Των Δώδεκα ήλθε,
και μετ αυτού όχλος πολύς μετά μα
χαιρών και ξύλων, από Των αρχιερέων
και πρεσβυτέρων Του λαού. ο δε παρα
δούς αυτόν, έδωκεν αυτοίς σημείον λέ
γων. ον αν φιλήσω αυτός εστίν, κράτη
σατε αυτόν. και ευθέως προσελθών Τω
ιησού είπε, χαίρε ραββί. και κατεφί
λησεν αυτόν. ο δε ιησούς είπεν αυτώ. έ
ταιρε εφ ω πάρει. Τότε προσελθόντες,

Joh. 16.g.
Mar. 14.c
Luce. 22.d.

mar. 14.d.
Matt. 8.d

Mar. 14.d
Luce. 22.d
Joh. 18.a

Mar. 14.d

mar. 14.d
Luce. 22.d

mar. 14.d
Luce. 22.c.

Mar. 14.d
Luce. 22.c.

Mar. 14.d
Joh. 6.g.
Mar. 14.d
sup. 6.c.

Mar. 14.c

Mar. 14.c
Luce. 22.c
Joh. 18.a.

mar. 14.c

gregis. Postq̄ autem resurrexero: præ
precedam vos in galileā. Respondens
autem petrus ait illi. Etsi omnes
scandalizati fuerint in te: ego nūq̄
scandalizabor. Ait illi iesus. præ
Amē dico tibi: q̄ in hac nocte ante q̄
gallus cantet: ter me negabis. præ
Ait illi petrus. Etiam si oportuerit me
mori tecum: non te negabo. Similiter
et omnes discipuli dixerūt. Tunc venit
iesus cum illis in villam que dicitur
gethsemani. Et dixit discipulis suis.
Sedete hic donec vadam præ
illuc et orem. Et assumpto petro præ
et duobus filijs zebedei: cepit præ
contristari et mestus esse. Tūc ait illis.
Tristis est anima mea vsq̄ ad mortē:
sustinete hic et vigilate mecum. præ
Et progressus pusillū: procidit in faciē
suam orans et dicens. præ
Pater mi: si possibile est transeat a præ
me calix iste. Verūtamen non sicut
ego volo: sed sicut tu. Et venit ad præ
discipulos suos et inuenit eos dormētes:
et dicit petro. Sic non potuistis præ
vna hora vigilare mecum? præ
Vigilate et orate vt non intretis præ
in tentationem. Spūs quidē prōpt est
caro autē infirma. Iterum secundo præ
abijt et orauit dicens. Pater præ
si non potest hic calix transire præ
nisi bibam illum: fiat præ
voluntas tua. Et venit præ
iterū inuenit eos dormientes: erant enī
oculi eoꝝ grauati. Et relictis illis præ
iterum abijt et orauit tertio præ
eundem sermonem dicens. Tunc venit
ad discipulos suos: et dicit illis præ
Dormite iam et requiescite. præ
Ecce appropinquauit hora et filius
hominis tradetur in manꝰ peccatorū.
Surgite eamus. Ecce appropinquauit
qui me tradet. Adhuc eo loquente: præ
ecce iudas vnus de duodecim venit: præ
et cum eo turba multa cum gladijs præ
et fustibus missi a principibus sacerdotū
et senioribus populi. Qui autem tradi
dit eum: dedit illis signum dicens. præ
Quēcūq̄ osculatus fuero ipse est tenete
eum. Et confestim accedens ad præ
iesum dixit. Aue rabbi. Et osculatus est
eum. Dixitq̄ illi iesus. Amice præ
ad quid venisti? Tunc accesserunt et præ

Joh. 16.g.
Mar. 14.c
Luce. 22.d.

mar. 14.d.
Joh. 6.g.
Mar. 14.d.
sup. 6.c.

Mar. 14.d
Joh. 18.a.

mar. 14.c

[p]επέβαλον/τας [q]χείρας [r]επί/τον [s]ιησούν [t]και [u]εκρά
τησαν [r]αυτόν. [t]και [i]ιλού [s]εις/ιωαν [b]μετά [c]ιησού [e]κ
τείνας/την [c] χείρα, [r]απέσπασε/την [g] μάχαιραν
[b]αυτού, [t]και [k]πατάξας/τον [l]δούλον/του [m]ἀρ=
χιερέως, [n]αφείλεν [o]αυτού/τό [p]ωτίον. [q]τότε [r]λέ=
γει [s]αυτῶ/ο [t]ιησούς. [u]απόστρεψον [x]σου/την [y]μά
χαιραν [z]εις/τον [a]τόπον [b]αυτης. [c]πάντες [d]γαρ/οι
[e]λαβόντες [f]μάχαιραν, [g]εν [h]μαχαίρα [i]αποθανούν
ται. [k]η [l]δοκεις [m]ότι [n]ου [o]δύναμαι [p]ἀρτι [q]παρα=
καλέσαι/τον [r]πατέρα [s]μου, [t]και [u]παραστήσει
[x]μοι [y]πλείους [z]η [a]δώδεκα [b]λεγεώνας [c]ἀγγέ=
λων. [d]πως [e]ουν [f]πληρωθώσιν/αι [g]γραφαί, [h]ότι
[i]ούτως [k]δει [l]γενέσθαι. [m]εν [n]εκείνη/τη [o]ώρα, [p]είπεν
/ο [q]ιησούς/τοις [r]όχλοις. [s]ως [t]επί [u]ληστήν [x]εξήλ=
θετε [y]μετά [z]μαχαιρών [a] και [b]ξύλων [c]συλλαβείν
[d]με. [e]καθημέραν [f]προς [g]υμάς [h]εκαθεζόμην [i]διδά
σκων [k]εν/τω [l]ιερῶ, [m]και [n]ουκ [o]εκρατήσατε [p]με.
[q]τούτο [r]δε [s]όλον [t]γέγονεν, [u]ἱνα [x]πληρωθώσιν
/αι [y]γραφαί/των [z]προφητῶν. [a]τότε/οι [b]μαθηταί
[c]πάντες [d]αφέντες [e]αυτόν [f]έφυγον. [g]οι [h]δε [i]κρα=
τήσαντες/τον [k]ιησούν, [l]απήγαγον [m]προς [n] καϊά
φαν/τον [o]αρχιερέα, [p]όπου/οι [q]γραμματείς [r] και
/οι [s]πρεσβύτεροι [t]συνήχθησαν./ο [u]δε [x]πέτρος [y]ἠ
κολούθει [z]αυτῶ [a]από [b]μακρόθεν, [c]ἑως/της [d]αυ=
λής/του [e]ἀρχιερέως. [f]και [g]εισελθών [h]ἔσω, [i]εκάθη
το [k]μετά/των [l]υπηρετῶν [m]ἰδείν/το [n]τέλος./οι [o]δε
[p]ἀρχιερείς [q]και/οι [r]πρεσβύτεροι [s]και/το [t]συνε=
δριον [u]όλον, [x]εζήτουν [y]ψευδομαρτυρίαν [z]κατά
/του [a]ιησου, [b]όπως [c]θανατώσωσιν [d]αυτόν, [e]και
[f]ουχ' εύρον. [g]και [h]πολλῶν [i]ψευδομαρτύρων
[k]προσελθόντων, [l]ουχ [m]εύρον. [n]ὑστερον [o]δε
[p]προσελθόντες [q]δύο [r]ψευδομάρτυρες [s]είπον.
[t]ούτος [u]έφη. [x]δύναμαι [y]καταλύσαι/τον [z]ναον
/του [a]θεού, [b]και [c]διά [d]τριῶν [e]ημερῶν [f]οικοδομή
σαι [g]αυτόν. [h] και [i]αναστάς/ο [k]αρχιερεύς [l]είπεν
[m]αυτῶ. [n]ουδέν [o]αποκρίνη [p]τι [q]ούτοί [r]σου [s]κατα=
μαρτυρούσιν./ο [t]δε [u]ιησούς [x]εσιώπα. [y]και [z]απο=
κριθείς/ο [a]αρχιερεύς, [b]είπεν [c]αυτῶ. [d]εξορκίζω [e]σε
[f]κατά/του [g]θεού [h]ζώντος [i]ἱνα [k]ημίν [l]είπης, [m]ει [n]συ
[o]εί/ο [p]Χριστός/ο [q]υιός/του [r]θεού. [s]λέγει [t]αυτῶ/ο
[u]ιησούς. [x]συ [y]είπας. [z]πλην [a]λέγω [b]υμίν, [c]απάρτι
[d]όψεσθε/τον [e]υιόν/του [f]ἀνθρώπου [g]καθήμενον
[h]εκ [i]δεξιών/της [k]δυνάμεως, [l]και [m]ερχόμενον [n]επί
/των [o]νεφελών/του [p]ουρανού. [q]τότε/ο [r]ἀρχιε=
ρεύς [s]διέρρηξε/τα [t]ιμάτια [u]αυτού [x]λέγων. [y]ότι
[z]εβλασφήμησε, [a]τι [b]ἔτι [c]χρείαν [d]έχομεν [e]μαρτύ
ρων. [f]ἰδε [g]νυν [h]ηκούσατε/την [i]βλασφημίαν [k]αυ
τού. [l]τι [m]υμίν [n]δοκεί. [o]οι [p]δε [q]αποκριθέντες, [r]ει=
πον. [s]ἔνοχος [t]θανάτου [u]εστί. [x]τότε [y]εμέπτυσαν
[z]εις/το [a]πρόσωπον [b]αυτού [c]και [d]εκολάφισαν
[e]αυτόν. [f]οι [g]δε [h]ἐρράπισαν [i]λέγοντες. [k]προφή=
τευσον [l]ημίν [m]Χριστέ [n]τις [o]εστίν/ο [p]παίσας [q]σε
/ο [r]δε [s]πέτρος [t]ἔξω [u]εκάθητο [x]εν/τη [y]αυλή.

[q]man⁹ [r]iniecerunt [s]in [t]iesum: [u]et [x]tenuerunt
[y]eū. [z]Et [a]ecce [b]vn⁹ ex [c]his [d]q̄ erāt [e]cū [f]iesu: [g]ex
[h]manum [i]eremit [k]gladium [l]ꝯꝯꝯ [m]t̄ēdes
[n]suum: [o]et [p]percutiens [q]seruum [r]principis
[s]sacerdotū [t]ꝑputauit [u]auriculā [x]ei⁹. [y]Tūc
[z]illi iesus. [a]Conuerte [b]gladium [c]tuum [d]l̄ [e]ait
[f]in [g]locum [h]suum. [i]Omnes [k]enim ꝯꝯꝯ
[l]qui [m]acceperint [n]gladium: [o]gladio [p]pibūt.
[q]An [r]putas [s]quia [t]non [u]possum [x]rogare ꝯ
[y]patrem [z]meum: [a]et [b]exhibebit ꝯꝯꝯꝯ
[c]mihi [d]mō [e]plus [f]q̄ duodecim [g]legiones [h]ange
lor. [i]Quō [k]ergo [l]iplebūtur [m]scripture: [n]Ꝛ
[o]sic [p]oportet [q]fieri. [r]In [s]illa [t]hora [u]dixit ꝯ
[x]iesus [y]turbis. [z]Tāq̄ [a]ad [b]latronem [c]existis
[d]cum [e]gladijs [f]et [g]fustibus [h]comprehendere
[i]me. [k]Quotidie [l]apud [m]vos [n]sedebaz [o]docēs
[p]in [q]templo [r]et [s]non [t]me [u]tenuistis. ꝯꝯ
[x]Hoc [y]autem [z]totū [a]factū [b]est: [c]vt [d]adimplerēt
[e]scripture [f]ꝓphetaꝝ. [g]Tūc [h]discipuli ꝯꝯ
[i]oēs [k]relicto [l]eo [m]fugerūt. [n]Ait [o]illi [p]tenentes
[q]iesum: [r]duxerunt [s]ad [t]caypham ꝯꝯꝯꝯ
[u]principem [x]sacerdotū: [y]vbi [z]scribe [a]et ꝯꝯꝯ
[b]seniores [c]cōuenerāt. [d]Petr⁹ [e]aūt [f]sequeba
tur [g]cum [h]alonge: [i]vsq; in [k]atrium ꝯꝯꝯ
[l]pncipis [m]sacerdotū. [n]Et [o]ingressus [p]intro [q]se=
debat [r]cū [s]ministris: [t]vt [u]videret [x]finem. ꝯꝯ
[y]Principes [z]autem [a]sacerdotum [b]et ꝯꝯꝯ
[c]oē [d]cōciliū: [e]q̄rebāt [f]falsū [g]testimoniū [h]cōtra
[i]iesum: [k]vt [l]eum [m]morti [n]traderent: [o]et ꝯꝯꝯ
[p]non [q]inuenerunt cum [r]multi [s]falsi [t]testes ꝯꝯ
[u]accessissent. [x]Nouissime [y]autem ꝯꝯꝯꝯ
[z]venerunt [a]duo [b]falsi [c]testes: [d]et [e]dixerunt. ꝯ
[f]Hic [g]dixit. [h]Possum [i]destruere templum
[k]dei [l]et [m]post [n]triduum [o]reedificare ꝯꝯꝯꝯ
[p]illud. [q]Et [r]surgēs [s]princeps [t]sacerdotū [u]ait
[x]illi. [y]Nihil [z]rndes ad ea [a]q̄ [b]isti [c]aduersū [d]te
[e]Jesus [f]aūt [g]tacebat. [h]Et ꝯ [i]l̄ [k]testificanſ [l]ei
[m]princeps [n]sacerdotuz [o]ait illi. [p]Adiuro [q]te
[r]per [s]deum [t]viuū: [u]vt [x]dicas [y]nobis [z]si [a]tu
[b]es [c]christus [d]filius [e]dei. [f]Dicit [g]illi [h]modo
[i]ies⁹. [k]Tu [l]dixisti. [m]Verūtn [n]dico [o]vobis: [p]a
[q]videbitis [r]filium [s]hominis [t]sedentem ꝯꝯ
[u]a [x]dextris [y]virtutis dei: [z]et [a]venientem [b]in
[c]nubibus [d]celi. [e]Tūc [f]princeps [g]sacerdotuz
[h]scidit [i]vestimenta [k]sua [l]dicēs. ⸢stibus?
[m]Blasphemauit. [n]Quid [o]adhuc [p]egem⁹ [q]te
[r]Ecce [s]nunc [t]audistis [u]blasphemiam. ꝯꝯ
[x]Quid [y]vob⁹ [z]videt? [a]At [b]illi [c]rndētes [d]dixe
rūt. [e]Reus [f]est [g]mortis. [h]Tūc [i]expuerunt ꝯ
[k]in [l]faciē [m]ei⁹ [n]et [o]colaphis [p]eū [q]cedeſt. ⸢tes.
[r]Alij [s]aūt [t]palmas [u]in [x]faciē [y]ei⁹ [z]dederūt [a]dicē
[b]Prophetiza [c]nobis [d]xpe: [e]q̄s [f]est [g]qui [h]te [i]pcus
sit? [k]Petr⁹ [l]vero [m]sedebat [n]foris [o]in [p]atrio:

Matth. 14. c
Luce. 22. c.
Johā. 18. b.

Heb. 9. a.
Apoc. 13. c

Mar. 14. e
Luce. 22

Mar. 14. e
Mar. 14. f
Luce. 22. f.
Johā. 18. c.

Marc. 14. f
Luce. 22. f.
Johā. 18. c.

Marc. 14. f
Luce. 22. g

mar. 14. f.

mar. 14. g
Luce. 22. g.
Johan. 18. d
Esaie. 50. b

Mar. 14. g

[r]et [s]accessit ad [t]cum [u]vna [x]ancilla [y]dicens.
[z]Et [a]tu [b]cum [c]iesu [d]galileo [e]eras? ꝯꝯꝯ
[f]At [g]ille [h]negauit [i]coram [k]omnibus [l]dicēs.
[m]Nescio [n]quid [o]dicis. [p]Exeunte [q]aūt [r]illo ꝯ
[s]ianuaz: [t]vidit [u]eum [x]alia ancilla [y]et [z]ait ꝯ
[a]his qui erant [b]ibi. [c]Et [d]hic [e]erat [f]cū [g]iesu
[h]nazarēo. [i]Et [k]iterꝝ [l]negauit [m]cū [n]iuramēto:
[o]quia [p]non [q]nouit [r]hominē. [s]Et [t]post [u]pusillū
[x]accesserunt [y]qui [z]stabant: [a]et [b]dixerūt [c]petro.
[d]Vere [e]et [f]tu [g]ex [h]illis [i]es: [k]nam [l]et ꝯꝯꝯ
[m]loquela [n]tua [o]te [p]manifestū [q]facit. [r]Tūc [s]ce
pit [t]detestari [u]et [x]iurare: [y]quia [z]non [a]nouisset
[b]hominē. [c]Et [d]continuo [e]gallus [f]cantauit.
[g]Et [h]recordatus [i]est [k]petrus [l]verbi [m]iesu ꝯ
[n]quod [o]dixerat: [p]priusq̄ [q]gallus ꝯꝯꝯꝯ
[r]cantet: [s]ter [t]me [u]negabis. [x]Et [y]egressus [z]fo
ras [a]fleuit [b]amare.

Luce. 22. f.
Johā. 18. c.

mar. 14. g.
Luce. 22. g.

Cap. xxvii.

[A]Tue [b]autē facto: [c]cōsilium [d]inierunt
[e]oēs [f]principes [g]sacerdotū [h]et [i]seniores
[k]populi aduersus [l]iesuz [m]vt [n]eum ꝯꝯꝯ
[o]morti [p]traderēt. [q]Et [r]vinctuz adduxerūt [s]eū:
[t]et [u]tradiderunt [x]pontio [y]pilato ꝯꝯꝯꝯ
[z]presidi. [a]Tunc [b]videns [c]iudas [d]quiꝯꝯꝯ
[e]cū [f]tradidit [g]q̄ [h]dānatus [i]esset: [k]pnia [l]ductꝰ
[m]retulit [n]triginta [o]argēteos [p]pncipibus [q]sacer
dotū [r]et [s]seniorꝫ [t]dicens. [u]Peccaui ꝯꝯ
[x]tradens [y]sanguinē [z]iustum. [a]At [b]illi [c]dixerūt
[d]Quid [e]ad [f]nos? [g]Tu [h]videris. [i]Et [k]proiectꝫ
[l]i [m]templo [n]recessit: [o]et [p]abiēs [q]laqo [r]se [s]l̄ [t]argēteꝫ
[u]suspendit. [x]Principes [y]aūt [z]sacerdotū [a]acce
ptis [b]argēteis [c]dixerūt. [d]Mō [e]licet [f]eos [g]mit
tere [h]in [i]corbonā: [k]q̄ [l]preciū [m]sanguinis [n]est
[o]aūt [p]initō [q]emerūt [r]ex [s]illis [t]l̄ [u]Consilio
[x]agrū [y]figuli [z]i [a]sepulturā [b]pegrinoꝝ ⸢hoc
[c]ꝓpter [d]hoc [e]vocat⁹ [f]est [g]ager [h]ille [i]acheldemach:
[k]est [l]ager [m]sanguinis [n]vsq; [o]hodiernū [p]die. [q]Tūc
[r]impletū [s]est [t]quod [u]dictū [x]est [y]p [z]hieremiā [a]ꝓphetā
[b]dicentez. [c]Et [d]acceperūt [e]triginta [f]argēteos:
[g]appreciati [h]quē [i]appreciauerūt [k]a [l]p preciū
[m]filius [n]israel: [o]et [p]dederunt [q]eos [r]in [s]agrum
[t]figuli: [u]sicut [x]cōstituit [y]mihi [z]dñs. [a]Jesꝰ [b]aūt
[c]stetit [d]ante [e]presidem [f]et [g]interrogauit ꝯ
[h]eum [i]preses [k]dicens. [l]Tu [m]es [n]rex ꝯꝯꝯ
[o]iudeoꝝ? [p]Dicit [q]illi [r]iesus. ꝯꝯꝯꝯꝯ
[s]Tu [t]dicis. [u]Et cum [x]accusaretur ꝯꝯꝯ
[y]a [z]pncipibus [a]sacerdotum [b]et [c]seniorꝫ
[d]nihil [e]rndit. [f]Tūc [g]dicit [h]illi ⸢testimonia?
[i]pilat⁹. [k]Nō [l]audis [m]quanta [n]aduersū [o]te [p]dicūt
[q]Et [r]non [s]rndit [t]ei [u]ad [x]vllum [y]verbum ꝯ
[z]ita [a]vt [b]miraretur [c]preses [d]vehementer. ꝯ
[e]Per [f]diem [g]aūt [h]solemnē [i]cōsueuerat [k]preses
[l]ppl'o [m]dimittē [n]vnū [o]vinctū [p]quē [q]voluissent.
[r]Hēbāt [s]aūt [t]tūc [u]victū [x]insignē [y]q̄dicebat⁹ bar

Mar. 15. a.
Luce. 23. a

Marc. 15. a
Luce. 23. a.
Johā. 18. c.

Heb. 4. d.

Gen. 1. c.

Hiere. 32. b
Zacha. 11. c
Mar. 15. a
Luce. 23. a.
Johā. 18. f.
Mar. 15. a
Johā. 19. b.

Mar. 15. a.
Luce. 23. c
Mar. 15. b
Johā. 18. g.

βάμ. σνμπαγμένωμ ουμ αυτῶμ, εἶπεμ αυτοίς ὁ πιλάτος. Τίμα θέλετε ἀπολύσω υμίμ, βαραβᾶμ, ἢ ιησοῦμ τὸμ λεγόμεμομ χριστόμ. ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόμομ παρέδωκαμ αυτόμ. καθημένου δὲ αυτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλε πρὸς αυτόμ ἡ γυμὴ αυτοῦ λέγουσα μηδὲμ σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείμῳ. πολλὰ γὰρ ἔπαθομ σήμερομ κατ ὄμαρ δι αυτόμ. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ἔπεισαμ τοὺς ὄχλους ἵμα αἰτήσωμται τὸμ βαραββᾶμ, τὸμ δὲ ἰησοῦμ ἀπολέσωσιμ. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼμ εἶπεμ αυτοίς, τίμα θέλετε ἀπό τῶμ δύο ἀπολύσω υμῖμ. οἱ δὲ εἶπομ, βαραββᾶμ. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος, τί οὖμ ποιήσω ἰησοῦμ τὸμ λεγόμεμομ χριστόμ. λέγουσιμ αὐτῷ πάμτες, σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἡγεμὼμ ἔφη, τί γὰρ κακὸμ ἐποίησε. οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζομ λέγομτες, σταυρωθήτω. ἰδὼμ δὲ ὁ πιλάτος ὅτι οὐδέμ ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλομ θόρυβος γίμεται, λαβὼμ ὕδωρ ἀπέμιψατο τὰς χεῖρας ἀπέμαμτι τοῦ ὄχλου λέγωμ. ἀθῷός εἰμί ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου, ὑμεῖς ὄψεσθε. καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαός εἶπε, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκμα ἡμῶμ. τότε ἀπέλυσε αὐτοῖς τὸμ βαραββᾶμ, τὸμ δὲ ἰησοῦμ φραγελλώσας παρέδωκε ἵμα σταυρωθῇ. τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόμος παραλαβόμτες τὸμ ἰησοῦμ εἰς τὸ πραιτώριομ, συμήγαγομ ἐπ αὐτὸμ ὅλημ τὴμ σπεῖραμ. καὶ ἐκδύσαμτες αὐτὸμ χλαμύδα κοκκίμημ. καὶ πλέξαμτες στέφαμομ ἐξ ἀκαμθῶμ ἐπέθηκαμ ἐπὶ τὴμ κεφαλὴμ αὐτοῦ, καὶ κάλαμομ ἐπὶ τῆμ δεξιὰμ αὐτοῦ. καὶ γομυπετήσαμτες ἐμπροσθεμ αὐτοῦ, ἐμέπαιζομ αὐτῷ λέγομτες, χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶμ ἰουδαίωμ. καὶ ἐμπτύσαμτες εἰς αὐτόμ, ἔλαβομ τὸμ κάλαμομ, καὶ ἔτυπτομ εἰς τὴμ κεφαλὴμ αὐτοῦ. καὶ ὅτε ἐμέπαιξαμ αὐτῷ, ἐξέδυσαμ αὐτόμ τὴμ χλαμύδα. καὶ ἐμέδυσαμ αὐτόμ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγομ αὐτόμ εἰς τὸ σταυρῶσαι. ἐξερχόμενοι δὲ, εὗρομ ἄμθρωπομ κυρηναῖομ ὀμόματι σίμωμα. τοῦτομ ἠγγάρευσαμ ἵμα ἄρῃ τὸμ σταυρὸμ αὐτοῦ. καὶ ἐλθόμτες εἰς τόπομ λεγόμεμομ γολγοθά. ὅ ἐστι λεγόμενος κραμίου τόπος, ἔδωκαμ αὐτῷ πιεῖμ ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμέμομ. καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖμ. σταυρώσαμτες δὲ αὐτόμ, διεμερίσαμτο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλομτες κλῆρομ. καὶ καθήμενοι ἐτήρουμ αὐτόμ ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκαμ ἐπάμω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴμ αἰτίαμ αὐτοῦ γεγραμμέμομ· οὗτός ἐστιμ ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶμ ἰουδαίωμ. τότε σταυροῦμται σὺμ αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶμ, καὶ εἷς ἐξ ἐμαμτίωμ. οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουμ αὐτόμ κιμοῦμτες τὰς κεφαλὰς αὐτῶμ καὶ λέγομτες, ὁ καταλύωμ τὸμ μαὸμ καὶ ἐμ τρισὶμ ἡμέραις οἰκοδομῶμ, σῶσομ σεαυτόμ. εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζομτες μετὰ τῶμ γραμματέωμ καὶ πρεσβυτέρωμ καὶ φαρισαίωμ, ἔλεγομ, ἄλλους ἔσωσεμ, ἑαυτὸμ οὐ δύμαται σῶσαι. εἰ βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐστί, καταβάτω νῦμ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεμ ἐπ αὐτῷ. πέποιθε ἐπὶ τὸμ θεόμ, ῥυσάσθω νῦμ αὐτόμ εἰ θέλει αὐτόμ. εἶπε γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱός. τὸ δ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταί οἱ συμσταυρωθέμτες αὐτῷ ὠμείδιζομ αὐτόμ. ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγέμετο ἐπὶ πᾶσαμ τὴμ γῆμ, ἕως ὥρας ἐμάτης. περὶ δὲ τὴμ ἐμάτημ ὥραμ, ἀμεβόησεμ ὁ ἰησοῦς φωμῇ μεγάλῃ λέγωμ, ηλί ηλί λιμὰ σαβαχθαμί. τουτέστι θεέ μου θεέ μου ἵμα τί με ἐγκατέλιπες. τιμές δὲ τῶμ ἐκεῖ ἑστώτωμ ἀκούσαμτες ἔλεγομ, ὅτι ἠλίαμ φωμεῖ οὗτος. καὶ εὐθέως δραμὼμ εἷς ἐξ αὐτῶμ καὶ λαβὼμ σπόγγομ ὠλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς κάλαμῳ, ἐπότιζεμ αὐτόμ. οἱ δὲ λοιποί ἔλεγομ, ἄφες ἰδωμεμ εἰ ἔρχεται ἡλίας σώσωμ αὐτόμ. ὁ δὲ ἰησοῦς πάλιμ κράξας φωμῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πμεῦμα. καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ μαοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄμωθεμ ἕως κάτω. καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαμ. καὶ τὰ μμημεῖα ἀνεῴχθησαμ. καὶ πολλὰ σώματα τῶμ κεκοιμημέμωμ ἁγίωμ ἠγέρθη. καὶ ἐξελθόμτες ἐκ τῶμ μμημείωμ, μετὰ τὴμ ἔγερσιμ αὐτοῦ, εἰσῆλθομ εἰς τὴμ ἁγίαμ πόλιμ, καὶ ἐμεφαμίσθησαμ πολλοῖς. ὁ δὲ ἑκατόμταρχος καὶ οἱ μετ αὐτοῦ τηροῦμτες τὸμ ἰησοῦμ, ἰδόμτες τὸμ σεισμόμ καὶ τὰ γεμόμεμα, ἐφοβήθησαμ σφόδρα, λέγομτες, ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦμ οὗτος. ἦσαμ δὲ ἐκεῖ γυμαῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεμ θεωροῦσαι, αἵτιμες ἠκολούθησαμ τῷ ἰησοῦ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας διακομοῦσαι αὐτῷ, ἐμ αἷς ἦμ μαρία ἡ μαγδαλημή, καὶ μαρία ἡ τοῦ ἰακώβου καὶ ἰωσὴ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶμ υἱῶμ ζεβεδαίου. ὀψίας δὲ γεμομέμης, ἦλθεμ ἄμθρωπος πλούσιος ἀπὸ ἀριμαθαίας τοὔμομα ἰωσὴφ ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ ἰησοῦ. οὗτος προσελθὼμ τῷ πιλάτῳ, ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ ἰησοῦ. τότε ὁ πιλάτος ἐκέλευσε μαποδοθῆμαι τὸ σῶμα, καὶ λαβὼμ τὸ σῶμα ὁ ἰωσὴφ, ἐμετύλιξεμ αὐτὸ

rabas. Congregatis ergo illis dixit eis pilatus, Quem vultis dimittã vobis: barrabã: an iesum qui dicitur christ? Sciebat enim quia per inuidiam tradidissent eum. Sedente autem illo pro tribunali: misit ad eum uxor eius dicens. Nihil tibi et iusto illi. Multa enim passa sum hodie per visum propter eum. Principes aũt sacerdotũ et seniores persuaserunt populis ut peterent barrabam: eo quod perderent. Respondens autem præses ait illis, Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerũt, Barrabam. Dicit illis pilatus, Quid igitur faciam de iesu qui dicitur christ? Dicunt omnes, Crucifigatur. At illis præses, Quid enim mali fecit? At illi magis clamabãt dicẽtes, Crucifigatur. Videns aũt pilatus quia nihil proficeret: sed magis tumultus fieret: accepta aqua lauit manus coram populo dicens, Innocens ego sum a sanguine iusti huius: vos videritis. Et respondens uniuersus populus dixit, Sanguis eius super nos et super filios nostros. Tunc dimisit illis barrabam: iesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur. Tunc milites præsidis suscipientes iesum in pretorio: congregauerunt ad eum uniuersam cohortem et exuentes eum: chlamyde coccineã circũdederũt ei. Et coronã de spinis posuerunt super plectẽtes caput eius: et harundinẽ in dextera eius: et genu flexo ante eum: illudebant ei dicentes. Aue rex iudeorum. Et expuentes in eum: acceperunt harundinẽ et percutiebãt caput eius. Et postq illuserunt ei: exuerunt eum chlamyde: et induerũt eum vestimentis eius: et duxerunt eum ut crucifigerent. Exeuntes autem inuenerũt hominẽ cyrenẽum nomine simonẽ: hũc angariauerunt ut tolleret crucẽ eius. Et uenerũt in locũ qui dicitur golgotha: quod est caluarie locus. Et dederunt ei uinũ bibere cum felle mixtũ. Et cũ gustasset noluit bibere. Postq aũt crucifixerunt eũ: diuiserũt vestimẽta eius sortẽ mittẽtes: ut impleret qđ dictũ ẽ per phetã dicẽtes, Diuiserũt sibi vestimẽta mea: et super vestẽ meã miserũt sortẽ. Et sedentes eũ, seruabãt eum. Et imposuerũt super caput eius causam ipsius scriptam, Hic est Jesus rex iudeorum. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: unus a dextris: et unus a sinistris. Prætereuntes aũt blasphemabant eum mouentes capita sua et dicentes, Vah qui destruis templum dei et in triduo illud reedificas: salua temetipm. Si filius dei es descende de cruce. Similiter et principes sacerdotũ illudẽtes cum scribis et senioribus dicebant, Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. Si rex israel est: descendat nunc de cruce et credemus ei. Confidit in deo: liberet nunc si vult. Dixit enim, Quia filius dei sum. Idipsum aũt et latrones qui crucifixi erãt cũ eo improperabãt ei. A sexta aũt hora tenebre facte sũt super uniuersam terrã usq ad horã nonã. Et circa horam nonam clamauit iesus uoce magna dicens, Heli heli: lama sabacthani. Hoc est, Deus meus deus meus ut quid dereliquisti me? Quidã aũt illic stantes et audientes dicebãt, Heliam uocat iste. Et continuo currens unus ex eis acceptã spongiam impleuit aceto: et imposuit arundini et dabat ei bibere. Ceteri vero dicebãt, Sine videamus an veniat helias liberãs eum. Jesus aũt iterum clamans uoce magna emisit spiritum. Et ecce

Johñ.19.d
Marc.15.d sup.26.f. Sapiẽ.1.c
Mar.15.b Luce.23.c. Johñ.18.g Actu.3.c.
Mar.15.c
Mar.15.c Luce.23.c
Marci.15.c Luce.23.f
Mar.15.f
Mar.15.f Luce.23.g
mar.15.f.
Mar.15.f Luce.23.c
Johan.19.c Mar.15.f.
mar.15.g. Luce.23.g. Johñ.19.g
Mar.15.f. Luce.23.f. Ebre.6.c.
Ebre.11.d.
mar.15.g.

τό σιμλόμι καθαρά, και έθηκεμ αυτό εμ/Τω καιμώ αυτού μνημείω, ο ελατόμησεμ εμ/Τη πέτρα. και προσκυλίσας λίθομ μέγαμ/Τη θύρα/Του μνημείου, απήλθεμ. ήμ δε εκεί/μαρία/η μαγδαληνή, και η άλλη μαρία/καθήμεναι απέναντι/Του Τάφου./Τη δε επαύριομ/ήτις εστί μετά/Την παρασκευήμ, συνήχθησαμ/οι αρχιερείς/και οι φαρισαίοι προς πιλάτομ, λέγομτες. κύριε, εμνήσθημεμ/ότι εκείμος/ο πλάμος είπεμ έτι ζωμ, μετά Τρεις ημέρας εγείρομαι. κέλευσομ/ουμ ασφαλισθήναι/Τομ τάφομ έως/Της Τρίτης ημέρας, μήποτε ελθόμτες/οι μαθηταί αυτού νυκτός, κλέψωσιμ/αυτόμ, και είπωσι/Τω λαώ, ήγέρθη από/Των μεκρώμ. και έσται/η έσχάτη πλάμη/χείρωμ/Της πρώτης. έφη δε αυτοίς/ο πιλάτος. έχετε κουστωλίαμ, υπάγετε ασφαλίσασθε ως οίλατε. οι δε πορευθέμτες, ησφαλίσαμτο/Τομ Τάφομ, σφραγίσαμτες/Τομ λίθομ μετά/Της κουστωλίας.

Cap.28.

Ψε δε σαββάτωμ/Τη επιφωσκούση εις/μίαμ σαββάτωμ, ήλθε μαρία/η μαγδαληνή/και η άλλη μαρία θεωρήσαι/Τομ Τάφομ. και ίλού σεισμός εγέμετο μέγας. άγγελος γαρ/κυριου καταβάς εξ ουραμού προσελθώμ, απεκύλισε/Τομ λίθομ από/Της θύρας, και εκάθητο επάμω αυτού. ήμ δε/η ιδέα αυτού ως αστραπή, και/Το εμδυμα αυτού λευκόμ ωσεί χιώμ. από δε/Του φόβου αυτού εσείσθησαμ/οι τηρούμτες, και εγέμομτο ωσεί μεκροί. αποκριθείς δε/ο άγγελος, είπε/Ταις γυμαιξί. μη φοβείσθε υμείς. οίδα γαρ ότι/ιησούμ/Τομ εσταυρωμέμομ ζητείτε. ουκ έστιμ ώδε, ήγέρθη γαρ καθώς είπε. δεύτε ίδετε/Τομ Τόπομ όπου έκειτο/ο κύριος. και ταχύ πορευθείσαι, είπατε/Τοις μαθηταίς αυτού, ότι ήγέρθη από/Των μεκρώμ. και ίλού προάγει υμάς εις/Την γαλιλαίαμ. εκεί αυτόμ/όψεσθε, ίλού είπομ υμίμ. και εξελθούσαι ταχύ από/Του μνημείου μετά φόβου και χαράς μεγάλης, έδραμομ απαγγείλαι/Τοις μαθηταίς αυτού. ως δε επορεύομτο/απαγγείλαι/Τοις μαθηταίς αυτού, και ίλού ιησούς απήντησεμ αυταίς, λέγωμ. χαίρετε. αι δε προσελθούσαι, εκράτησαμ αυτού/Τους πόδας, και προσεκύμησαμ αυτώ. Τότε λέγει αυταίς/ο ιησούς. μη φοβείσθε. υπάγετε απαγγείλατε/Τοις αδελφοίς μου ίμα απέλθωσιμ εις/Την γαλιλαίαμ, κακεί με όψομται. πορευομέμωμ δε αυτώμ, ίλού Τιμές/Της κουστωλίας ελθόμτες εις/Την πόλιμ απήγγειλαμ/Τοις αρχιερεύσιμ άπαμτα/Τα γεμόμεμα. και συμαχθέμτες μετά/Των πρεσβυτέρωμ, συμβούλιομ τε λαβόμτες, αργύρια ικαμά έλωκαμ/Τοις στρατιώταις λέγομτες. είπατε ότι/οι μαθηται αυτού νυκτός ελθόμτες, ήκλεψαμ αυτόμ/ημώμ κοιμωμέμωμ. και εάμ ακουσθή Τούτο επί/Του ήγεμόμος, ημείς πείσομεμ αυτόμ/και υμάς αμερίμους ποιήσομεμ. οι δε λαβόμτες/Τα αργύρια, εποίησαμ/ως ελιδάχθησαμ. και διεφημίσθη/ο λόγος ούτος παρά ιουδαίοις μέχρι/Της σήμερομ./οι δε έμδεκα μαθηται επορεύθησαμ εις/Την γαλιλαίαμ εις/Το όρος ου ετάξατο αυτοίς/ο ιησούς. και ίδόμτες αυτόμ προσεκύμησαμ αυτώ. οι δε εδίστασαμ. και προσελθώμ/ο ιησούς ελάλησεμ αυτοίς λέγωμ. εδόθη μοι πάσα εξουσία εμ ουραμώ και επί γης, πορευθέμτες μαθητεύσατε πάμτα/Τα έθμη. βαπτίζομτες αυτούς εις/Το όμομα/Του πατρός και/Του υιού και/Του αγίου πμεύματος, διδάσκομτες αυτούς τηρείμ πάμτα/όσα εμετειλάμημ υμίμ. και ίδού εγώ μεθ υμώμ ειμι πάσας/Τας ημέρας έως/Της συμτελείας/Του αιώμος. αμήμ.

Τέλος/Του κατά ματθαίομ αγίου ευαγγελίου.

consilio accepto: pecuniam copiosam dederunt militibus dicentes. Dicite quia discipuli eius nocte venerunt et furati sunt eum nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit a preside: nos suadebimus ei: et securos vos faciemus. Illi accepta pecunia fecerunt sicut erant edocti. Et divulgatum est verbum istud apud iudeos usque in hodiernum diem. Undecim autem discipuli abierunt in galileam in montem ubi constituerat illis iesus. Et videntes eum adorauerunt: quidam autem dubitauerunt. Et accedens iesus locutus est eis dicens. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine patris et filij et spiritus sancti: docentes eos seruare omnia quecunque mandaui vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi.

Mar.16.f. sup.11.g. Luce.10.f.

Explicit euangelium secundum Matthæum.

Incipit prologus sancti Hieronymi in euangelium secundum Matthæum.

Marcus euangelista dei electus et petri in baptismate filius: atque in diuino sermone discipulus: sacerdotium in israel agens secundum carnem leuita: ad fidem christi conuersus: euangelia scripsit: ostendens in eo quid et generi suo deberet et christo. Nam mittitur principij in voce prophetice exclamationis instituens ordinem leuitice electionis ostendit: vt predicans predestinati iohannem filium zacharie in voce angeli annuncians emissum: non solum verbum carnem factum: sed et corpus domini in omnia per verbum diuine vocis animatum in initio euangelice predicationis ostenderet: vt qui hec legens sciret cui initium carnis in domino et iesu aduenientis habitaculum caro deberet agnoscere: atque in se verbum vocis quod in consonantibus perdiderat inueniret. Denique cum perfecti euangelij opus intrans: et a baptismo domini predicare deum inchoans: non laborauit natiuitatem carnis quam in prioribus viderat dicere: sed totius exprimens expositionem deserti: ieiunij numerum: temptationem diaboli: congregationem bestiarum: et ministerium protulit angelorum: et instituens nos ad intelligendum: singula in breui compingens ne auctoritatem facte rei demeret: et perficiendi operis plenitudinem non negaret. Denique amputasse sibi post fidem pollicem dicitur vt sacerdotio reprobus haberetur: sed tantum consentiens fidei predestinata potuit electio vt nec sic in opere verbi perderet: quod prius meruerat in genere. Nam alexandrie episcopus fuit. Cuius per singula opus sunt scire et euangelij in se dicta disponere et disciplinam legis in se agnoscere: et diuinam in carne domini intelligere naturam. Que in nos primum requiri oportet: deinde inquisita volumus agnosci habentes mercedem exhortationis: quoniam qui plantat et qui rigat vnum sunt: qui autem incrementum prestat: deus est.

Explicit prologus.

Το κατά μάρκον άγιον εὐαγγέλιον. Cap.i.

Ρχή τοῦ εὐαγγελίου ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. ἐγένετο ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ ἰουδαία χώρα καὶ οἱ ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ αὐτοῦ ἐν τῷ ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἦν δὲ ὁ ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον, καὶ ἐκήρυσσε λέγων. ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν ὁ ἰησοῦς ἀπὸ ναζαρὲτ τῆς γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ ἰωάννου εἰς τὸν ἰορδάνην. καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανούς, καὶ τὸ πνεῦμα ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ αὐτόν. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός ἐν σοὶ εὐδόκησα. καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων. καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ. μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν ἰωάννην, ἦλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ λέγων. ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρός, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς γαλιλαίας, εἶδε σίμωνα καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ σίμωνος βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν ἰάκωβον τὸν τοῦ ζεβεδαίου καὶ ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες

Incipit euāgeliū scōz Marcū. Cap.i.

Initius euangelij ihesu xpi filij dei: sicut scriptū est ysaia ppheta. Ecce ego mitto angelum meum ante faciez tuā: qui ꝓparabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto. Parate viam dñi: rectas facite semitas eius. Fuit in deserto iohannes baptizans et predicans baptismū penitentie in remissionē pctōz. Et egrediebatur ad eū omnis iudee regio: et hierosolymite uniuersi et baptizabantur ab illo in iordane flumine: confitētes pctā sua. Et erat iohannes uestitus pilis camelorum et zona pellicea circa lumbos eius: et locustas et mel siluestre edebat: et predicabat dicēs fortior me post me uenit cui non sum dignus procubēs solue corrigiā calciamēti eius. Ego baptizo uos aqua: ille uero baptizabit uos in spiritu sancto. Et factum est in diebus illis: uenit ihesus a nazareth galilee et baptizatus est a iohanne in iordane. Et statim ascendens de aqua: uidit celos apertos: et tanq̄ spūm sctm tanq̄ columbā descendētē in ipso. Et uox facta est de celo. Tu es filius meus dilectus in te complacui. Et statim spūs expulit eum in desertum. Et erat in deserto quadragita diebus et quadragita noctibus et tē bat cū bestijs: et angeli ministrabant illi. Postq̄ autem tradit est iohannes: uenit ihesus in galileam: predicans euangelium regni dei: et dicens. Quia impletū est tempus et appropinquauit regnum dei. Penitemini et credite euangelio. Et preteriens secus mare galilee: uidit symonem et andream fratrem eius mittentes retia in mare. Erant enim piscatores. Et dixit eis ihesus. Venite post me: et faciā uos fieri piscatores hominum. Et protinus relictis retibus secuti sunt eum. Et progressus inde pusillum uidit iacobum zebedei et iohannem fratrem eius: et ipsos componentes retia in naui: et uocauit illos. Et relicto

Mat.3.a Mat.11.c

Luce.7.d. Esaie.40.b Mat.3.a. Joh.1.c

Esa.42.a. Mat.3.g.i 17.b. Luc.3.c.i 2.Pe.1.d. Mat.4.a. Luce.4.a. Esa.45.g. Mat.4.c. Mat.4.d.

Joh.1.a.c. Mat.3.a.

Mat.3.e. Luce.3.d. Johan.1.d. Mat.3.c. Luce.3.d. Joh.3.1.d. Actu.19.a. Mat.3.f.

Mat.4.c.i 8.c. Luce.5.b.

Marc.4.f.

τες τὸν πατέρα αὐτῶν ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ. καὶ εἰσπορεύονται εἰς καπερναούμ. καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκεν. καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε λέγων. ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἰησοῦ ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς λέγων. φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς ἑαυτούς λέγοντας. τί ἐστι τοῦτο, τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς γαλιλαίας. καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος καὶ ἀνδρέου μετὰ ἰακώβου καὶ ἰωάννου. ἡ δὲ πενθερὰ τοῦ σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς. καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. ὀψίας δὲ γενομένης ὅτε ἔλυσεν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις συνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις. καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε. καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια ὅτι ἤδεισαν αὐτόν. καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἰησοῦς εἰς ἔρημον τόπον. κἀκεῖ προσηύχετο. καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ σίμων καὶ οἱ μετ αὐτοῦ. καὶ εὑρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ. ὅτι πάντες σε ζητοῦσι. καὶ λέγει αὐτοῖς. ἀγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις ἵνα κἀκεῖ κηρύξω. εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα, καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων. καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων αὐτῷ. ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. ὁ δὲ ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ. θέλω. καθαρίσθητι. καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ αὐτοῦ ἡ λέπρα καὶ ἐκαθαρίσθη. καὶ

"patre suo zebedeo in naui cum mercenarijs: secuti sunt eum. Et ingrediuntur capharnaum: et statim sabbatis ingressus in synagogas docebat eos. Et stupebant super doctrina eius. Erat enim docens eos quasi potestatē habens: et nō sicut scribe. Et erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo et clamauit dicēs. Quid nobis et tibi iesu nazarene? Venisti pdere nos. Scio qs sis sctus dei. Et cōminatus est ei iesus dicens. Obmutesce et exi de homine. Et discerpens eum spiritus immundus: et exclamans voce magna exijt ab eo. Et mirati sunt omnes: ita vt cōquirerēt inter se dicentes. Quid nā ē hoc? Que nā doctria hec noua? Qz in ptātē spiritibus immundis imperat: et obediunt ei. Et pcessit rumor eius statim in oēm regionem galilee. Et protinus symonis egredientes de synagoga: venerūt in domū andree cum iacobo et iohanne. Recumbebat autem socrus symonis febricitans: et statim dicunt ei de illa. Et accedens eleuauit eam apphensa manu ei: et reliquit eā febris: et ministrabat eis. Vespere aūt facto cū occidisset sol: afferebant ad eum omnes male habentes et demonia habentes: et erat oēs ciuitas cōgregata ad ianuā. Et curauit multos qui vexabantur varijs languoribus: et demonia multa eiiciebat non sinebat ea loqui quoniam sciebant eū. Et diluculo valde surgēs egressus abijt in desertum locum: et ibi orabat. Et prosecutus est eum symō et qui cū illo erāt. Et cū inuēissent eū dixerūt ei: quia omnes querunt te et ait illis. Eamus in proximos vicos et ciuitates vt ibi predicē: ad hoc veni. Et erat predicans in synagogis eorum et in omni galilea et demonia eiiciens. Et venit ad eum leprosus deprecans eum et genu flexo dixit. Si vis potes me mundare. Jesus aūt miser extendit manū suā et tāgēs eius tus eius ait illi. Volo. Mundare. Et cum dixisset: statim discessit ab eo lepra et mundatus est. Et cōminatus est

Luce. 4.c. C

Mat.7.g. Luce.2.g. Luce. 4.e.

Luce. 4.g. D

Luce. 4.f.

i.s.c.

Mat.8.c. Luce.4.f.

Luce.5.c.

i. mūdare. i pari mōi pa siue vocis.

μος ᶜ αὐτῷ ᵈ εὐθέως, ᶠ ἐξέβαλεμ ᶠ αὐτόμ ᵍ καὶ ʰ λέγει ⁱ αὐτῷ. ᵏ ὅρα ˡ μηδενὶ ᵐ εἴπῃς, ⁿ ἀλλὰ ᵒ ὑπαγε ᵖ σεαυτὸμ ᵠ δείξομ τῷ ʳ ἱερεῖ. ˢ καὶ ᵗ προσένεγκε ᵘ περὶ τοῦ ᵛ καθαρισμοῦ ʷ σου ˣ α ʸ προσέταξε ᶻ μωσῆς ᵃᵃ εἰς ᵇᵇ μαρτύριομ ᶜᶜ αὐτοῖς. ᵈᵈ ὁ δὲ ᵉᵉ ἐξελθὼμ ᶠᶠ ἤρξατο ᵍᵍ κηρύσσειμ ʰʰ πολλὰ ⁱⁱ καὶ ᵏᵏ διαφημίζειμ τὸμ ˡˡ λόγομ, ᵐᵐ ὥστε ⁿⁿ μηκέτι ᵒᵒ αὐτὸμ ᵖᵖ δύνασθαι ᵠᵠ φανερῶς ʳʳ εἰς ˢˢ πόλιμ ᵗᵗ εἰσελθεῖμ, ᵘᵘ ἀλλ ᵛᵛ ἔξωθεμ ʷʷ ἐμ ˣˣ ἐρήμοις ʸʸ τόποις ᶻᶻ ἦμ. ᵃᵃᵃ καὶ ᵇᵇᵇ ἤρχοντο ᶜᶜᶜ πρὸς ᵈᵈᵈ αὐτόμ ᵉᵉᵉ πάντα χόθεμ. Cap.ii.

Καὶ ᵇ εἰσῆλθε ᶜ πάλιμ ᵖ εἰς ᶜ καπερναοὺμ ᵈ δι ᵉ ἡμερῶν. ᵇ καὶ ᶠ ἠκούσθη ᵏ ὅτι ᶠ εἰς ᵐ οἶκόμ ⁿ ἐστί. ᵒ καὶ ᵖ εὐθέως ᵠ συνήχθησαν ʳ πολλοί, ˢ ὥστε ᵗ μηκέτι ᵘ χωρεῖν ᵛ μηδὲ ʷ τὰ ˣ πρὸς ʸ τὴμ ᶻ θύραμ. ᵇ καὶ ᶜ ἐλάλει ᵈ αὐτοῖς ᵉ τὸμ ᶠ λόγομ. ᵍ καὶ ʰ ἔρχονται ⁱ πρὸς ᵏ αὐτόμ ˡ παραλυτικὸμ ᵐ φέροντες, ⁿ αἰρόμενομ ᵒ ὑπὸ ᵖ τεσσάρωμ. ᵠ καὶ ʳ μὴ ˢ δυνάμενοι ᵗ προσεγγίσαι ᵘ αὐτῷ ᵛ διὰ τὸμ ʷ ὄχλομ. ˣ ἀπεστέγασαμ τὴμ ʸ στέγημ ᶻ ὅπου ᵃᵃ ἦμ. ᵇᵇ καὶ ᶜᶜ ἐξορύξαντες ᵈᵈ χαλῶσι τὸμ ᵉᵉ κράββατομ ᶠᶠ ἐφ ᵍᵍ ᾧ ʰʰ ὁ ⁱⁱ παραλυτικὸς ᵏᵏ κατέκειτο. ˡˡ ἰδὼμ ᵐᵐ δὲ ⁿⁿ ὁ ᵒᵒ ἰησοῦς τὴμ ᵖᵖ πίστιμ ᵠᵠ αὐτῶμ ʳʳ λέγει ˢˢ τῷ ᵗᵗ παραλυτικῷ. ᵘᵘ τέκμομ, ᵛᵛ ἀφέωνταί ʷʷ σοι ˣˣ αἱ ʸʸ ἁμαρτίαι ᶻᶻ σου. ᵃᵃᵃ ἦσαμ δέ ᵇᵇᵇ τινες τῶμ ᶜᶜᶜ γραμματέωμ ᵈᵈᵈ ἐκεῖ ᵉᵉᵉ καθήμενοι καὶ ᶠᶠᶠ διαλογιζόμενοι ᵍᵍᵍ ἐμ ʰʰʰ ταῖς ⁱⁱⁱ καρδίαις ᵏᵏᵏ αὐτῶμ. ˡˡˡ Τί ᵐᵐᵐ οὗτος ⁿⁿⁿ οὕτως ᵒᵒᵒ λαλεῖ ᵖᵖᵖ βλασφημίας. ᵠᵠᵠ Τίς ʳʳʳ δύναται ˢˢˢ ἀφιέναι ᵗᵗᵗ ἁμαρτίας, ᵘᵘᵘ εἰ μὴ ᵛᵛᵛ εἷς ʷʷʷ ὁ ˣˣˣ θεός. ʸʸʸ καὶ ᶻᶻᶻ εὐθέως ᵃᵃᵃᵃ ἐπιγνοὺς ὁ ᵇᵇᵇᵇ ἰησοῦς τῷ ᶜᶜᶜᶜ πνεύματι ᵈᵈᵈᵈ αὐτοῦ ᵉᵉᵉᵉ ὅτι ᶠᶠᶠᶠ οὕτως ᵍᵍᵍᵍ αὐτοὶ ʰʰʰʰ διαλογίζονται ⁱⁱⁱⁱ ἐμ ᵏᵏᵏᵏ ἑαυτοῖς, ˡˡˡˡ εἶπεμ ᵐᵐᵐᵐ αὐτοῖς. ⁿⁿⁿⁿ Τί ᵒᵒᵒᵒ ταῦτα ᵖᵖᵖᵖ διαλογίζεσθε ᵠᵠᵠᵠ ἐμ ʳʳʳʳ ταῖς ˢˢˢˢ καρδίαις ᵗᵗᵗᵗ ὑμῶμ. ᵘᵘᵘᵘ Τί ᵛᵛᵛᵛ ἐστίμ ʷʷʷʷ εὐκοπώτερομ. ˣˣˣˣ εἰπεῖμ τῷ ʸʸʸʸ παραλυτικῷ ᶻᶻᶻᶻ ἀφέωνταί ᵃᵃᵃᵃᵃ σου αἱ ᵇᵇᵇᵇᵇ ἁμαρτίαι, ᶜᶜᶜᶜᶜ ἢ εἰπεῖμ ᵈᵈᵈᵈᵈ ἔγειραι ᵉᵉᵉᵉᵉ καὶ ᶠᶠᶠᶠᶠ ἆρομ τὸμ ᵍᵍᵍᵍᵍ κράββατομ ʰʰʰʰʰ σου ⁱⁱⁱⁱⁱ καὶ ᵏᵏᵏᵏᵏ περιπάτει. ˡˡˡˡˡ ἵμα ᵐᵐᵐᵐᵐ δὲ ⁿⁿⁿⁿⁿ εἰδῆτε ᵒᵒᵒᵒᵒ ὅτι ᵖᵖᵖᵖᵖ ἐξουσίαμ ᵠᵠᵠᵠᵠ ἔχει ʳʳʳʳʳ ὁ ˢˢˢˢˢ υἱὸς ᵗᵗᵗᵗᵗ τοῦ ᵘᵘᵘᵘᵘ ἀνθρώπου ᵛᵛᵛᵛᵛ ἀφιέναι ʷʷʷʷʷ ἐπὶ ˣˣˣˣˣ τῆς ʸʸʸʸʸ γῆς ᶻᶻᶻᶻᶻ ἁμαρτίας, ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ λέγει ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ τῷ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ παραλυτικῷ. ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ σοὶ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ λέγω. ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ἔγειραι καὶ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ἆρομ τὸμ ʰʰʰʰʰʰ κράββατομ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ σου ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ καὶ ˡˡˡˡˡˡ ὕπαγε ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ εἰς ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ τὸμ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ οἶκόμ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ σου. ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ καὶ ʳʳʳʳʳʳ εὐθέως ˢˢˢˢˢˢ ἠγέρθη, ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ καὶ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ἆρας τὸμ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ κράββατομ ʷʷʷʷʷʷ ἐξῆλθεμ ˣˣˣˣˣˣ ἐναμτίομ ʸʸʸʸʸʸ πάντωμ, ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ὥστε ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ἐξίστασθαι ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ πάντας ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ καὶ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ δοξάζειμ τὸμ θεόμ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ λέγοντας. ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ὅτι οὐδέποτε οὕτως ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ εἴδομεμ. ʰʰʰʰʰʰʰ καὶ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ἐξῆλθε ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ πάλιμ ˡˡˡˡˡˡˡ παρὰ τὴμ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ θάλασσαμ, ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ καὶ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ πᾶς ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ὁ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ὄχλος ʳʳʳʳʳʳʳ ἤρχετο ˢˢˢˢˢˢˢ πρὸς ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ αὐτόμ. ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ καὶ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ἐλίδασκεμ ʷʷʷʷʷʷʷ αὐτούς ˣˣˣˣˣˣˣ καὶ ʸʸʸʸʸʸʸ παράγωμ, ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ εἶδε ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ λευεῖμ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ τὸμ τοῦ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ἁλφαίου. ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ καθήμενομ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ἐπὶ τὸ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ τελώνιομ, ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ καὶ ʰʰʰʰʰʰʰʰ λέγει ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ αὐτῷ. ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ἀκολούθει ˡˡˡˡˡˡˡˡ μοι. ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ καὶ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ἀναστὰς ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ἠκολούθησεμ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ αὐτῷ. ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ καὶ ʳʳʳʳʳʳʳʳ ἐγένετο ˢˢˢˢˢˢˢˢ ἐμ τῷ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ κατακεῖσθαι ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ αὐτὸμ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ἐμ τῇ ʷʷʷʷʷʷʷʷ οἰκίᾳ ˣˣˣˣˣˣˣˣ αὐτοῦ. ʸʸʸʸʸʸʸʸ καὶ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ πολλοὶ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ τελῶναι ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ καὶ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ἁμαρτωλοὶ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ συνανέκειντο ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ τῷ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ἰησοῦ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ καὶ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰ τοῖς ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ μαθηταῖς ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ αὐτοῦ. ˡˡˡˡˡˡˡˡˡ ἦσαμ γὰρ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ πολλοὶ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ καὶ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ἠκολούθησαμ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ αὐτῷ. ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ καὶ ʳʳʳʳʳʳʳʳʳ οἱ ˢˢˢˢˢˢˢˢˢ γραμματεῖς ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ καὶ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ οἱ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ φαρισαῖοι ʷʷʷʷʷʷʷʷʷ ἰδόμτες ˣˣˣˣˣˣˣˣˣ αὐτὸμ ʸʸʸʸʸʸʸʸʸ ἐσθίομτα ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ μετὰ

ei: ᵐ statimq; ⁿ eiecit illum: ᵒ et ᵖ dicit eis ᵇ ci. ᶜ Vide ᵈ nemini ᵉ dixeris: ᶠ sed ᵍ vade ostende ʰ te ⁱ principi ᵏ sacerdotũ ˡ et ᵐ offer ⁿ p ᵒ emundatione ᵖ tua ᵠ que ʳ precepit ˢ moyses ᵗ in ᵘ testimoniũ ˣ illis. ʸ Et ᶻ egressus ᵃᵃ cepit eos ᵇᵇ predicare: ᶜᶜ et diffamare ᵈᵈ sermonem: ᵉᵉ ita ᶠᶠ vt ᵍᵍ non ʰʰ posset ⁱⁱ manifeste ᵏᵏ in ˡˡ itroire ᵐᵐ in ⁿⁿ ciuitatẽ ᵒᵒ sed ᵖᵖ foris ᵠᵠ in ʳʳ desertis ˢˢ locis ᵗᵗ esset: ᵘᵘ et ᵛᵛ conueniebant ʷʷ ad ˣˣ eum ʸʸ vndiq; Cap.ii.

Et ᶻ iterũ ᵃᵃᵃ intrauit ᵇᵇᵇ capharnaũ ᶜᶜᶜ post ᵈᵈᵈ dies octo: ᵉᵉᵉ ᶠᶠᶠ auditũ ᵍᵍᵍ ẽ ʰʰʰ in ⁱⁱⁱ domo ᵏᵏᵏ eẽt ˡˡˡ et ᵐᵐᵐ conuenerunt ⁿⁿⁿ multi: ᵒᵒᵒ ita ᵖᵖᵖ vt ᵠᵠᵠ non ʳʳʳ caperet ˢˢˢ neq; ad ᵗᵗᵗ ianuas: ᵘᵘᵘ et ᵛᵛᵛ loquebatur ʷʷʷ eis ˣˣˣ verbum: ʸʸʸ Et ᶻᶻᶻ venerunt ᵃᵃᵃᵃ ad ᵇᵇᵇᵇ eum ferentes ᶜᶜᶜᶜ paralyticum: ᵈᵈᵈᵈ qui ᵉᵉᵉᵉ a ᶠᶠᶠᶠ quattuor ᵍᵍᵍᵍ portabat. ʰʰʰʰ Et cũ ⁱⁱⁱⁱ nõ ᵏᵏᵏᵏ posset ˡˡˡˡ offerre eũ ᵐᵐᵐᵐ illi ⁿⁿⁿⁿ pre ᵒᵒᵒᵒ turba: ᵖᵖᵖᵖ nudauerunt ᵠᵠᵠᵠ tectũ ʳʳʳʳ vbi ˢˢˢˢ erat: ᵗᵗᵗᵗ et ᵘᵘᵘᵘ patefacientes ᵛᵛᵛᵛ submiserũt ʷʷʷʷ grabatũ ˣˣˣˣ in ʸʸʸʸ quo ᶻᶻᶻᶻ palyticꝰ ᵃᵃᵃᵃᵃ iacebat. ᵇᵇᵇᵇᵇ Cũ ᶜᶜᶜᶜᶜ autem ᵈᵈᵈᵈᵈ vidisset ᵉᵉᵉᵉᵉ ihesus ᶠᶠᶠᶠᶠ fidem ᵍᵍᵍᵍᵍ illorum ʰʰʰʰʰ ait ⁱⁱⁱⁱⁱ paralytico. ᵏᵏᵏᵏᵏ Fili ˡˡˡˡˡ dimittuntur ᵐᵐᵐᵐᵐ tibi ⁿⁿⁿⁿⁿ pctã ᵒᵒᵒᵒᵒ tua. ᵖᵖᵖᵖᵖ Erant ᵠᵠᵠᵠᵠ aũt ʳʳʳʳʳ illic ˢˢˢˢˢ ꝺdam de ᵗᵗᵗᵗᵗ scribis ᵘᵘᵘᵘᵘ sedentes: ᵛᵛᵛᵛᵛ et ʷʷʷʷʷ cogitantes ˣˣˣˣˣ in ʸʸʸʸʸ cordibus ᶻᶻᶻᶻᶻ suis. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ Quid ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ hic ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ sic ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ loquit. ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ Blasphẽat. ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ Quis ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ pōt ʰʰʰʰʰʰ dimittere ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ peccata ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ nisi ˡˡˡˡˡˡ solus ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ deꝰ. ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ Quo ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ statim ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ cognito ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ihesus ʳʳʳʳʳʳ spiritu ˢˢˢˢˢˢ suo: ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ quia ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ sic ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ cogitarent ʷʷʷʷʷʷ intra ˣˣˣˣˣˣ se: ʸʸʸʸʸʸ dicit ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ illis. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ Quid ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ista ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ cogitatis ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ in ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ cordibus ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ vestris. ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ Quid ʰʰʰʰʰʰʰ est ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ facilius ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ dicere ˡˡˡˡˡˡˡ paralytico: ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ dimittunt ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ tibi ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ pctã ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ tua: ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ an ʳʳʳʳʳʳʳ dicere: ˢˢˢˢˢˢˢ surge ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ tolle ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ grabatum ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ tuum ʷʷʷʷʷʷʷ et ˣˣˣˣˣˣˣ ambula: ʸʸʸʸʸʸʸ Vt ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ autem ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ sciatis ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ qꝝ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ filius ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ hominis ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ habet ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ potestatem ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ in ʰʰʰʰʰʰʰʰ terra ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ dimittẽdi ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ peccata ˡˡˡˡˡˡˡˡ ait ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ paralytico ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ Tibi ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ dico ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ surge ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ tolle ʳʳʳʳʳʳʳʳ grabatum ˢˢˢˢˢˢˢˢ tuum ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ et ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ vade ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ in ʷʷʷʷʷʷʷʷ domum ˣˣˣˣˣˣˣˣ tuam. ʸʸʸʸʸʸʸʸ Et ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ stati ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ surrexit ille: ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ et ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ sublato ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ grabato ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ abijt ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ inde ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ coꝝ ʰʰʰʰʰʰʰʰʰ omnib; ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ita ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ vt ˡˡˡˡˡˡˡˡˡ mirarent ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ oēs: ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ et ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ bonoficarent ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ deũ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ dicẽtes: ʳʳʳʳʳʳʳʳʳ quia ˢˢˢˢˢˢˢˢˢ nũq; ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ sic ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ vidimꝰ. ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ Et ʷʷʷʷʷʷʷʷʷ egressus ˣˣˣˣˣˣˣˣˣ est ʸʸʸʸʸʸʸʸʸ rursus ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ad ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ mare ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ omnis ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ q; ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ turba ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ veniebat ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ad ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ eum ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰ et ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ docebat ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ eos. ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡ Et ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ cum ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ preteriret ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ vidit ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ leui ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ alphei ʳʳʳʳʳʳʳʳʳʳ sedentem ˢˢˢˢˢˢˢˢˢˢ ad ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ teloneum: ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ et ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ait ʷʷʷʷʷʷʷʷʷʷ illi. ˣˣˣˣˣˣˣˣˣˣ ᵐᵐᵐ Sequere ⁿⁿⁿ me. ᵒᵒᵒ Et ᵖᵖᵖ surgens ᵠᵠᵠ secutus ʳʳʳ est ˢˢˢ cum. ᵗᵗᵗ Et ᵘᵘᵘ factum ᵛᵛᵛ est ʷʷʷ cum ˣˣˣ accumberet ʸʸʸ in ᶻᶻᶻ domo ᵃᵃᵃᵃ illius: ᵇᵇᵇᵇ multi ᶜᶜᶜᶜ publicani ᵈᵈᵈᵈ et ᵉᵉᵉᵉ peccatores ᶠᶠᶠᶠ simul ᵍᵍᵍᵍ discũbebant ʰʰʰʰ cũ ⁱⁱⁱⁱ ihesu ᵏᵏᵏᵏ et ˡˡˡˡ discipulis ᵐᵐᵐᵐ eiꝰ. ⁿⁿⁿⁿ Erãt ᵒᵒᵒᵒ enim ᵖᵖᵖᵖ multi ᵠᵠᵠᵠ q; ʳʳʳʳ sequẽbant ˢˢˢˢ eum. ᵗᵗᵗᵗ Et ᵘᵘᵘᵘ scribe ᵛᵛᵛᵛ et ʷʷʷʷ pharisei ˣˣˣˣ videntes: ʸʸʸʸ quia ᶻᶻᶻᶻ manducaret ᵃᵃᵃᵃᵃ cum

Mat.8.a. Luce.5.c.

Mat.9.a. Luce.5.c.

Mat.9.b. Luce.5.d. Johañ.5.a.

Mat.9.b. Luce.5.f.

Mat.9.b. Luce.5.f.

Luce.5.d. 1.Cor.2.d.

Mat.9.a. Luce.5.c.

Mat.9.b. Luce.5.a. Johñ.5.b.

τῶμ ᵇ τελωνῶμ ᶜ καὶ ᵈ ἁμαρτωλῶμ, ᵉ ἔλεγομ τοῖς ᶠ μαθηταῖς ᵍ αὐτοῦ. ʰ Τί ⁱ ὅτι ᵐ μετὰ τῶμ ⁿ τελωνῶμ ᵒ καὶ ᵖ ἁμαρτωλῶμ ᵠ ἐσθίει ʳ καὶ ˢ πίνει. ᵗ καὶ ᵘ ἀκούσας ᵛ ὁ ἰησοῦς ʷ λέγει ˣ αὐτοῖς. ʸ οὐ ᶻ χρείαμ ᵃᵃ ἔχουσιμ οἱ ᵇᵇ ἰσχύοντες ᶜᶜ ἰατροῦ, ᵈᵈ ἀλλ οἱ ᵉᵉ κακῶς ᶠᶠ ἔχομτες. ᵍᵍ οὐκ ʰʰ ἦλθομ ⁱⁱ καλέσαι ᵐᵐ δικαίους, ⁿⁿ ἀλλὰ ᵒᵒ ἁμαρτωλοὺς ᵖᵖ εἰς ᵠᵠ μετάμοιαμ. ʳʳ καὶ ˢˢ ἦσαμ οἱ ᵗᵗ μαθηταί ᵘᵘ ἰωάμμου ᵛᵛ καὶ οἱ τῶμ ʷʷ φαρισαίωμ ˣˣ μηστεύομτες, ʸʸ καὶ ᶻᶻ ἔρχονται ᵃᵃᵃ καὶ ᵇᵇᵇ λέγουσιμ ᶜᶜᶜ αὐτῷ. ᵈᵈᵈ Διὰ ᵉᵉᵉ τί οἱ ᶠᶠᶠ μαθηταί ᵍᵍᵍ ἰωάμμου ʰʰʰ καὶ οἱ τῶμ ⁱⁱⁱ φαρισαίωμ ᵏᵏᵏ μηστεύουσιμ, οἱ ˡˡˡ δὲ ᵐᵐᵐ σοὶ ⁿⁿⁿ μαθηταί ᵒᵒᵒ οὐ ᵖᵖᵖ μηστεύουσιμ. ᵠᵠᵠ καὶ ʳʳʳ εἶπεμ ˢˢˢ αὐτοῖς ᵗᵗᵗ ὁ ᵘᵘᵘ ἰησοῦς. ᵛᵛᵛ μὴ ʷʷʷ δύναμται ˣˣˣ οἱ ʸʸʸ υἱοὶ ᶻᶻᶻ τοῦ ᵃᵃᵃᵃ μυμφῶμος ᵇᵇᵇᵇ ἐμ ᶜᶜᶜᶜ ᾧ ᵈᵈᵈᵈ μετ ᵉᵉᵉᵉ αὐτῶμ ᶠᶠᶠᶠ ἐστὶ ᵍᵍᵍᵍ μηστεύειμ. ʰʰʰʰ ὅσομ ⁱⁱⁱⁱ χρόμομ ᵏᵏᵏᵏ μεθ ˡˡˡˡ ἑαυτῶμ ᵐᵐᵐᵐ ἔχουσι τὸμ ⁿⁿⁿⁿ μυμφίομ, ᵒᵒᵒᵒ οὐ ᵖᵖᵖᵖ δύναμται ᵠᵠᵠᵠ μηστεύειμ. ʳʳʳʳ ἐλεύσομται ˢˢˢˢ δὲ ᵗᵗᵗᵗ ἡμέραι ᵘᵘᵘᵘ ὅταμ ᵛᵛᵛᵛ ἀπαρθῇ ʷʷʷʷ ἀπ αὐτῶμ ˣˣˣˣ ὁ μυμφίος, ʸʸʸʸ καὶ τότε ᶻᶻᶻᶻ μηστεύσουσιμ ᵃᵃᵃᵃᵃ ἐμ ᵇᵇᵇᵇᵇ ἐκείμαις ᶜᶜᶜᶜᶜ ταῖς ᵈᵈᵈᵈᵈ ἡμέραις. ᵉᵉᵉᵉᵉ καὶ ᶠᶠᶠᶠᶠ οὐδεὶς ᵍᵍᵍᵍᵍ ἐπίβλημα ʰʰʰʰʰ ῥάκους ⁱⁱⁱⁱⁱ ἀγνάφου ᵏᵏᵏᵏᵏ ἐπιῤῥάπτει ˡˡˡˡˡ ἱματίῳ ᵐᵐᵐᵐᵐ παλαιῷ. ⁿⁿⁿⁿⁿ εἰ δὲ μή, ᵒᵒᵒᵒᵒ αἴρει τὸ ᵖᵖᵖᵖᵖ πλήρωμα ᵠᵠᵠᵠᵠ αὐτοῦ ʳʳʳʳʳ τὸ ˢˢˢˢˢ καιμόμ ᵗᵗᵗᵗᵗ τοῦ ᵘᵘᵘᵘᵘ παλαιοῦ, ᵛᵛᵛᵛᵛ καὶ ʷʷʷʷʷ χεῖρομ ˣˣˣˣˣ σχίσμα ʸʸʸʸʸ γίνεται, ᶻᶻᶻᶻᶻ καὶ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ οὐδεὶς ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ βάλλει ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ οἶνομ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ νέομ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ εἰς ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ἀσκοὺς ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ παλαιούς. ʰʰʰʰʰʰ εἰ δὲ μὴ, ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ῥήσσει ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ οἶνος ˡˡˡˡˡˡ οἶνομ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ νέομ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ τοὺς ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ἀσκούς, ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ καὶ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ οἶνος ʳʳʳʳʳʳ οἶνομ ˢˢˢˢˢˢ νέομ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ τοὺς ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ἀσκοὺς ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ἐκχεῖται, ʷʷʷʷʷʷ καὶ οἱ ˣˣˣˣˣˣ ἀσκοὶ ʸʸʸʸʸʸ ἀπολοῦνται. ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ἀλλὰ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ οἶνομ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ νέομ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ εἰς ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ἀσκοὺς ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ καιμοὺς ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ βλητέομ. ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ καὶ ʰʰʰʰʰʰʰ ἐγένετο ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ παραπορεύεσθαι ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ αὐτὸμ ˡˡˡˡˡˡˡ ἐμ τοῖς ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ σάββασι διὰ τῶμ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ σπορίμωμ, ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ καὶ ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ἤρξαμτο οἱ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ μαθηταὶ ʳʳʳʳʳʳʳ αὐτοῦ ˢˢˢˢˢˢˢ ὁδὸμ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ποιεῖμ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ τίλλομτες τοὺς ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ στάχυας. ʷʷʷʷʷʷʷ καὶ οἱ ˣˣˣˣˣˣˣ φαρισαῖοι ʸʸʸʸʸʸʸ ἔλεγομ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ αὐτῷ, ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ἴ Δε ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ Τί ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ποιοῦσιμ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ἐμ τοῖς ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ σάββασιμ ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ὃ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ οὐκ ʰʰʰʰʰʰʰʰ ἔξεστι. ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ καὶ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ αὐτός ˡˡˡˡˡˡˡˡ ἔλεγεμ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ αὐτοῖς. ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ οὐδέποτε ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ἀμέγμωτε ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ Τί ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ἐποίησε ʳʳʳʳʳʳʳʳ Δαυὶδ ˢˢˢˢˢˢˢˢ ὅτε ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ χρείαμ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ἔσχεμ, ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ καὶ ʷʷʷ

τῶμ, λέγει/Τῶ ἀνθρώπω· "ἔκτεινομ/Τὴν" χεῖρα ο σου. ρ καὶ ᵠ ἐξετείνε, ᵣ καὶ ˢ ἀπεκατεστάθη/ἡ ᵗ χεὶρ ᵘ αὐτοῦ ᵛ ὑγιὴς ὡς/ἡ ἄλλη. ˣ καὶ ʸ ἐξελθόμτες /οἱ ᶻ φαρισαῖοι ᵃ εὐθέως ᵇ μετά/Τῶν ᶜ ηρωδιανῶμ, ᵈ συμβούλιομ ᵉ ἐποίουμ κατ ᶠ αὐτοῦ ᵍ ὁπως "αὐ Τόμ" ἀπολέσωσι. ʰ καὶ/ο ⁱ ιησοῦς ᵏ ἀνεχώρησε ˡ μετά/Τῶν ᵐ μαθητῶμ ⁿ αὐτοῦ "προς/Τὴν ᵒ θάλασσαμ, ᵖ καὶ ᵠ πολύ ʳ πλῆθος ˢ ἀπό/Τῆς ᵗ γαλιλαίας ᵘ ἠκολούθησεμ ᵛ αὐτῶ. ʷ καὶ ˣ ἀπό ʸ ἰουδαίας, ᶻ καὶ ᵃ ἀπό ᵇ ἰεροσολύμων, "καὶ" ἀπό/Τῆς ᶜ ἰδουμαίας, ᵈ καὶ ᵉ πέραμ/Του ᶠ ἰορδάνου. ᵍ καὶ ʰ οἱ "περὶ Τύρομ ᶠ καὶ ᵏ σιδῶμα ˡ πλῆθος ᵐ πολύ, ᶜ ἀκούσαμτες ᵒ ὅ σα ᵖ ἐποίει, ᵠ ἦλθομ ʳ προς ᵗ αὐτόμ. ˢ καὶ ᵘ εἶπε/Τοῖς "μαθηταῖς ᵛ αὐτοῦ ᵒ ἵνα ʷ πλοιάριομ ˣ προσκαρτερεί ᶠ αὐτω ᵘ διά/Τομ ᵗ ὄχλομ ᵛ ἵνα ᶠ μὴ ʷ θλίβωσιμ ᵗ αὐτόμ. ˣ πολλοὺς ʸ γὰρ ᶻ ἐθεράπευσεμ, ᵃ ὥστε ᶜ ἐπιπίπτειμ αὐτῶ ᵈ ἵνα ᵇ αὐτοῦ ᵉ ἅψωνται ᶠ ὅσοι ᵍ εἶχομ "μάστιγας. "καὶ/Τὰ ʰ πνεύματα/Τὰ ἀκάθαρτα ᵠ ὅταν ᵏ αὐτόμ ˡ ἐθεώρει, ᵐ προσέπιπτεμ αὐτῶ. ᶜ καὶ ᵒ ἔκραζε ᵖ λέγομτα, ᵠ ὅτι ʳ σύ ˢ εἰ ᵗ ὁ ᵘ υἱὸς/Του ᵛ θεοῦ. ʷ καὶ ˣ πολλὰ ʸ ἐπετίμα ᶻ αὐτοῖς, ᵃ ἵνα ᵇ μὴ "φανερόμ" αὐτόμ ᶜ ποιήσωσι. ᵈ καὶ ᵠ ἀναβαίνει ᵉ εἰς/Τὸ ᶠ ὄρος ᵍ καὶ "προσκαλεῖται ʰ οὓς ᵏ ἤθελεμ/αὐτος, ˡ καὶ ᵇ ἀπῆλθομ ᵐ προς ᶜ αὐτόμ. ᵉ καὶ ᶠ ἐποίησε ᵍ δώδεκα ʰ ἵνα ᵘ ὦσι ᵏ μετ ˡ αὐτοῦ, "καὶ" ἵνα ᵒ ἀποστέλλη ᵖ αὐτοὺς ᵠ κηρύσσειμ ᶠ καὶ ᵍ ἔχειμ ᶠ ἐξουσίαμ "θεραπεύειμ/Τας ᵗ νόσους, ᶠ καὶ ἐκβάλλειμ/Τὰ ᵍ δαιμόνια. ʰ καὶ ᶜ ἐπέθηκε/Τῶ ᵇ σίμωμι ᶜ ὄμομα ᶠ πέτρομ. ᵠ καὶ ʰ ιάκωβομ/Τομ/Τοῦ ᶻ Ζεβεδαίου, ᵏ καὶ ˡ ἰωάννην/Τομ "αδελφόμ/Του ˡ ιακώβου, ᵒ καὶ ᵖ ἐπέθηκεμ ᵠ αὐτοῖς ᶠ ὀμόματα ᵍ βοανεργές, ᶠ ὅ ᵉ ἐστίμ ᶠ υἱοὶ ᶜ βρομτῆς. ᶠ καὶ ᵍ ἀμδρέαμ, ʰ καὶ ᶜ φίλιππομ, ᵇ καὶ ᶠ βαρτολομαῖομ, ᶠ καὶ ᵍ ματθαῖομ, ʰ καὶ ˡ θωμᾶμ, ᵏ καὶ ˡ ιάκωβομ/Τομ/Τοῦ "αλφαίου, "καὶ ᵗ θαδδαῖομ, "καὶ ᵖ σίμωμα/Τομ ᶠ καναναῖτημ, ᵍ καὶ ˡ ἰούδαμ "ισκαριώτημ, ᵇ ὅσ ᶠ καὶ ᵗ παρέδωκεμ ᵍ αὐτόμ. ʰ καὶ ᵏ ἔρχομται ᵍ εἰς ᵇ οἶκομ, ᶠ καὶ ᵍ συμέρχεται ʰ πάλιμ ᵇ ὁ ὄχλος ᵏ ὥστε ˡ μὴ "δύνασθαι ᵍ αὐτοὺς ᵇ μήτε ʰ ἄρτομ ᵍ φαγεῖμ. ᶠ καὶ ᵍ ἀκούσαμτες ᵇ οἱ "παρ ᵍ αὐτοῦ ᶠ ἐξῆλθομ ʰ κρατῆσαι ᵍ αὐτόμ. ᵇ ἔλεγομ ᶜ γὰρ ᵖ ὅτι ᵠ ἐξέστη. ᶠ καὶ/οἱ ᵍ γραμματεῖς/οἱ ἀπὸ ʰ ιεροσολύμων ˡ καταβάμτες "ἔλεγομ, "ὅτι ᵒ Βεελζεβοὺλ ᵖ ἔχει, ᵠ καὶ ᶠ ὅτι "ἐμ/Τῶ ᶜ ἄρχομτι/Τῶμ ᵇ δαιμονίωμ ᵍ ἐκβάλλει/Τὰ ᶠ δαιμόνια. ᶠ καὶ ᵍ προσκαλεσάμενος ʰ αὐτούς ᶜ ἐμ παραβολαῖς ᵇ ἔλεγεμ ᶠ αὐτοῖς. ᵍ πως ʰ δύναται ᶠ σατανᾶς ᵍ σατανᾶμ ˡ ἐκβάλλειμ. "καὶ" ἐάμ ᵒ βασιλεία ᵖ ἐφ ᵠ ἑαυτὴμ ᵗ μερισθῇ, ᵖ οὐ ᶠ δύναται "σταθῆναι/ἡ ᶠ βασιλεία ᵗ ἐκείμη. ᶠ καὶ ᵍ ἐάμ ʰ οἰκία ᵖ ἐφ ᵠ ἑαυτὴμ ᵗ μερισθῇ, ᶠ οὐ ᵍ δύναται ʰ σταθῆναι/ἡ ᶠ οἰκία ᵖ ἐκείμη. ᶠ καὶ "εἰ/ο ᵍ σατανᾶς ᵒ ἀνέστη ᵖ ἐφ ᵠ ἑαυτόμ ᶠ καὶ ᵍ μεμέρισται, ᶠ οὐ "δύναται ᵍ σταθῆναι, ᶠ ἀλλὰ ᵗ τέλος ᵍ ἔχει. ʰ οὐδεὶς ᵏ δύναται/Τὰ ˡ σκεύη /Του ᵇ ἰσχυροῦ ᶠ εἰσελθόμτος ᵍ εἰς/Τὴμ ʰ οἰκίαμ ᵏ αὐτοῦ ˡ διαρπάσαι, ᵇ ἐὰμ "μὴ ᵖ πρῶτομ/Τὸμ ᵒ ἰσχυρὸμ ᵖ δήσῃ, ᵠ καὶ/Τότε/Τὴμ ᵒ οἰκίαμ ᵗ αὐτοῦ ᵘ διαρπάσει. ˣ ἀμὴμ/λέγω ᵛ ὑμῖμ ᵗ ὅτι ʰ πάμτα ᶜ ἀφεθήσεται/Τὰ ᵈ ἁμαρτήματα/Τοῖς ᶜ υἱοῖς/Τῶμ, ᵉ ἁμαρτωλῶμ ᵍ καὶ ʰ βλασφημίαι ᵒ ὅσας ᵏ ἂμ ˡ βλασφημήσωσιμ. "ος ᵍ δ ʰ βλασφημήσῃ ᵘ εἰς/Τὸ ᵛ πνεῦμα/Τὸ ᵒ ἅγιομ, ᶜ οὐκ ᵏ ἔχει ˣ ἄφεσιμ ᶜ εἰς/Τὸμ ᵃ αἰῶνα ᵍ ἀλλ ʰ ἔνοχός ᶜ ἐστὶμ ᵇ αἰωνίου ᶜ κρίσεως. ᶜ ὅτι ᵍ ἔλεγομ ʰ πνεῦμα ᵃ κάθαρτομ ᵏ ἔχει. ᵉ ἔρχομται "οὖμ/οἱ ᵃ ἀδελφοί ᶜ καὶ /ἡ ᵍ μήτηρ ᵃ αὐτοῦ, ᶜ καὶ ᵉ ἔξω ᶜ ἑστῶτες, "ἀπέστειλαμ ʰ προς ᶜ αὐτόμ ᵈ φωνοῦμτες ᶜ αὐτόμ. ᵇ καὶ ᶜ ἐκάθητο ᵈ ὄχλος ᵉ περὶ ᶜ αὐτόμ. ᵍ εἶπομ ᵇ δὲ ᶜ αὐτῶ ᵃ ἰδοὺ/ἡ μήτηρ "σου ᵃ καὶ/οἱ ᵃ ἀδελφοί ᵍ σου ᵃ καὶ/αἱ ᵃ ἀδελφαί ᵍ σου ᶜ ἔξω ᵃ ζητοῦσί ᶜ σε. ᶜ καὶ ᵍ ἀπεκρίθη ᵃ αὐτοῖς ᵇ λέγωμ. ᶜ Τίς ᵉ ἐστὶμ/ἡ μήτηρ ᶜ μου ᵍ ἢ/οἱ ᵇ ἀδελφοί ᶜ μου, ᶜ καὶ ᵃ περιβλεψάμενος "κύκλω/Τους ᵃ περὶ ᶜ αὐτόμ ᵍ καθημένους, ᵃ λέγει. ᶜ Ἴδε/ἡ μήτηρ ᶜ μου "καὶ/οἱ ᵃ ἀδελφοί ᶜ μου· ᶜ ὅσ ᵃ γὰρ ᵇ ἂμ ᵃ ποιήσῃ/Τὸ ᵍ θέλημα/Του ᶜ θεοῦ, ᶜ οὗτος ᵍ μου ᵇ ἀδελφὸς ᶜ καὶ ᵃ ἀδελφὴ ᶜ καὶ "μήτηρ "ἐστί.

Καὶ ᵇ πάλιμ ᶜ ἤρξατο ᵒ διδάσκειμ ᵃ παρὰ/Τὴμ ᵍ θάλασσαμ, ᵉ καὶ ᵇ συμήχθη ᶜ προς ᵃ αὐτόμ/ὁ ᵒ ὄχλος "πολύς, "ὥστε ᵃ αὐτόμ ᵖ ἐμβάντα ᵍ εἰς/Τὸ ᵖ πλοῖομ ᵃ καθῆσθαι ᶜ ἐμ/Τῆ "θαλάσσῃ, ᵉ καὶ ᵃ πας/ὁ ᵒ ὄχλος ᵃ προς/Τὴμ ᵍ θάλασσαμ ᶜ ἐπὶ/Τῆς ᵒ γῆς ᵍ ἦμ. ᶜ καὶ ᵉ ἐδίδασκε ᵇ αὐτοὺς ᶜ ἐμ ᵃ παραβολαῖς, ᶜ ὡλλά. "καὶ "ἔλεγε ᵒ αὐτοῖς ᶜ ἐμ/Τῆ ᵃ διδαχῆ ᶜ αὐτοῦ. "ἀκούετε. ᶜ ἰδοὺ "ἐξῆλθε/ὁ ᵒ σπείρω/Του ᶜ σπεῖραι. ᶜ καὶ ᵃ ἐγένετο ᵇ ἐμ/Τῶ ᶜ σπείρειμ, ᵒ ὁ ᶜ μὲμ ᶜ ἔπεσε ᵃ παρά /Τὴμ ᵇ ὁδόμ ᶜ καὶ ᵏ ἦλθε/Τὰ ᵃ πετεινὰ "καὶ "κατέφαγε ᵒ αὐτό. ᵍ ἄλλο ᵃ δὲ ᶜ ἔπεσε ᵐ ἐπὶ/Το ᶜ πετρῶδες "ὅπου ᶜ οὐκ ᶜ εἶχε ᶜ γῆμ ᵃ πολλήμ, ᵇ καὶ ᶜ εὐθέως ᶜ ἐξανέτειλε, ᶜ διά/Το ᶜ μὴ ᵍ ἔχειμ ᵇ βάθος ᶜ γῆς. ᵏ ἡλίου ˡ δὲ "ἀνατείλαντος ᶜ ἐκαυματίσθη, ᵒ καὶ ᵖ διά/Το ᵠ μὴ ᶜ ἔχειμ ᵖ ῥίζαμ, ᶜ ἐξηράνθη. "καὶ ἄλλο ᶜ ἔπεσεμ ᶜ εἰς /Τὰς ᵃ ἀκάνθας, ᵇ καὶ ᶜ ἀνέβησαμ/αἱ ᵃ ἄκανθαι ᶜ καὶ ᶜ συμέπνιξαμ ᵍ αὐτό, ᵇ καὶ ᶜ καρπὸμ ᵏ οὐκ ˡ ἔδωκε. "καὶ "ἄλλο ᵒ ἔπεσεμ ᵖ εἰς/Τὴμ ᵠ γῆμ/Τὴμ ᶜ καλήμ, ᵃ καὶ ᶜ ἐδίδου "καρπὸμ ᵏ ἀναβαίνομτα ᶜ καὶ ᶜ αὐξάνομτα, ᵃ καὶ ᵇ ἔφερεμ ᶜ ἐμ ᵖ τριάκομτα ᶜ καὶ ᶜ ἐμ ᵉ ἑξήκομτα, ᵇ καὶ ᶜ ἐμ ᵏ ἑκατόμ. ᶜ καὶ "ἔλεγεμ/ο ᶜ ἔχωμ ᵒ ὦτα ᵖ ἀκούειμ ᶜ ἀκουέτω. "ὅτε ᶜ δὲ "ἐγένετο ᵏ κατὰ μόνας ᶜ ἠρώτησαμ ᶜ αὐτόμ ᵒ οἱ ᵇ περὶ ᶜ αὐτόμ ᵒ συμ/τοῖς ᶜ δώδεκα/Τὴμ ᶜ παραβολήμ. ᵉ καὶ ᵇ ἔλεγεμ ᶜ αὐτοῖς. ᵏ ὑμῖμ ˡ δέδοται "γμῶναι/Το "μυστήριομ/Τῆς ᵒ βασιλείας/Του ᵖ θεοῦ, ᵠ ἐκείμοις ᶜ δὲ /Τοῖς ᵉ ἔξω ᶜ ἐμ "παραβολαῖς/Τὰ ᶜ πάμτα ᶜ γίμεται, ᶜ ἵνα ᵃ βλέπομτες ᵇ βλέπωσι ᶜ καὶ ᵒ μὴ ᶜ ἴδωσι, ᶜ καὶ ᵍ ἀκούομτες ᵇ ἀκούωσι ᶜ καὶ ᵏ μὴ ᶜ συμιῶσι. "μήποτε "ἐπιστρέψωσι, ᵒ καὶ ᵖ ἀφεθῇ ᵠ αὐτοῖς/Τὰ ᶜ ἁμαρτήματα. ᵉ καὶ ᶜ λέγει "αὐτοῖς ᵏ οὐκ ᶜ οἴδατε/Τὴμ ᶜ παραβολὴμ ᵉ Ταύτημ, ᵇ καὶ ᶜ πως ᵒ πάσας/Τας ᶜ παραβολάς ᶜ γμώσεσθε.

ᵏ διαρπάσει ˡ ἐὰμ "μὴ "πρῶτομ/Τὸμ ᵒ ἰσχυρὸμ ᵖ δήσῃ, ᵠ καὶ/Τότε/Τὴμ ᵒ οἰκίαμ ᵗ αὐτοῦ ᵘ διαρπάσει. ˣ ἀμὴμ/λέγω ᵛ ὑμῖμ ᵗ ὅτι ʰ πάμτα ᶜ ἀφεθήσεται/Τὰ ᵈ ἁμαρτήματα/Τοῖς ᶜ υἱοῖς/Τῶμ, ᵉ ἁμαρτωλῶμ ᵍ καὶ ʰ βλασφημίαι ᵒ ὅσας ᵏ ἂμ ˡ βλασφημήσωσιμ. "ος ᵍ δ ʰ βλασφημήσῃ ᵘ εἰς/Τὸ ᵛ πνεῦμα/Τὸ ᵒ ἅγιομ, ᶜ οὐκ ᵏ ἔχει ˣ ἄφεσιμ ᶜ εἰς/Τὸμ ᵃ αἰῶνα ᵍ ἀλλ ʰ ἔνοχός ᶜ ἐστὶμ ᵇ αἰωνίου ᶜ κρίσεως. ᶜ ὅτι ᵍ ἔλεγομ ʰ πνεῦμα ᵃ κάθαρτομ ᵏ ἔχει. ᵉ ἔρχομται "οὖμ/οἱ ᵃ ἀδελφοί ᶜ καὶ /ἡ ᵍ μήτηρ ᵃ αὐτοῦ, ᶜ καὶ ᵉ ἔξω ᶜ ἑστῶτες, "ἀπέστειλαμ ʰ προς ᶜ αὐτόμ ᵈ φωνοῦμτες ᶜ αὐτόμ. ᵇ καὶ ᶜ ἐκάθητο ᵈ ὄχλος ᵉ περὶ ᶜ αὐτόμ. ᵍ εἶπομ ᵇ δὲ ᶜ αὐτῶ ᵃ ἰδοὺ/ἡ μήτηρ "σου ᵃ καὶ/οἱ ᵃ ἀδελφοί ᵍ σου ᵃ καὶ/αἱ ᵃ ἀδελφαί ᵍ σου ᶜ ἔξω ᵃ ζητοῦσί ᶜ σε. ᶜ καὶ ᵍ ἀπεκρίθη ᵃ αὐτοῖς ᵇ λέγωμ. ᶜ Τίς ᵉ ἐστὶμ/ἡ μήτηρ ᶜ μου ᵍ ἢ/οἱ ᵇ ἀδελφοί ᶜ μου, ᶜ καὶ ᵃ περιβλεψάμενος "κύκλω/Τους ᵃ περὶ ᶜ αὐτόμ ᵍ καθημένους, ᵃ λέγει. ᶜ Ἴδε/ἡ μήτηρ ᶜ μου "καὶ/οἱ ᵃ ἀδελφοί ᶜ μου· ᶜ ὅσ ᵃ γὰρ ᵇ ἂμ ᵃ ποιήσῃ/Τὸ ᵍ θέλημα/Του ᶜ θεοῦ, ᶜ οὗτος ᵍ μου ᵇ ἀδελφὸς ᶜ καὶ ᵃ ἀδελφὴ ᶜ καὶ "μήτηρ "ἐστί. Cap.4.

Καὶ ᵇ πάλιμ ᶜ ἤρξατο ᵒ διδάσκειμ ᵃ παρὰ/Τὴμ ᵍ θάλασσαμ, ᵉ καὶ ᵇ συμήχθη ᶜ προς ᵃ αὐτόμ/ὁ ᵒ ὄχλος "πολύς, "ὥστε ᵃ αὐτόμ ᵖ ἐμβάντα ᵍ εἰς/Τὸ ᵖ πλοῖομ ᵃ καθῆσθαι ᶜ ἐμ/Τῆ "θαλάσσῃ, ᵉ καὶ ᵃ πας/ὁ ᵒ ὄχλος ᵃ προς/Τὴμ ᵍ θάλασσαμ ᶜ ἐπὶ/Τῆς ᵒ γῆς ᵍ ἦμ. ᶜ καὶ ᵉ ἐδίδασκε ᵇ αὐτοὺς ᶜ ἐμ ᵃ παραβολαῖς, ᶜ ὡλλά. "καὶ "ἔλεγε ᵒ αὐτοῖς ᶜ ἐμ/Τῆ ᵃ διδαχῆ ᶜ αὐτοῦ. "ἀκούετε. ᶜ ἰδοὺ "ἐξῆλθε/ὁ ᵒ σπείρω/Του ᶜ σπεῖραι. ᶜ καὶ ᵃ ἐγένετο ᵇ ἐμ/Τῶ ᶜ σπείρειμ, ᵒ ὁ ᶜ μὲμ ᶜ ἔπεσε ᵃ παρὰ /Τὴμ ᵇ ὁδόμ ᶜ καὶ ᵏ ἦλθε/Τὰ ᵃ πετεινὰ "καὶ "κατέφαγε ᵒ αὐτό. ᵍ ἄλλο ᵃ δὲ ᶜ ἔπεσε ᵐ ἐπὶ/Το ᶜ πετρῶδες "ὅπου ᶜ οὐκ ᶜ εἶχε ᶜ γῆμ ᵃ πολλήμ, ᵇ καὶ ᶜ εὐθέως ᶜ ἐξανέτειλε, ᶜ διά/Το ᶜ μὴ ᵍ ἔχειμ ᵇ βάθος ᶜ γῆς. ᵏ ἡλίου ˡ δὲ "ἀνατείλαντος ᶜ ἐκαυματίσθη, ᵒ καὶ ᵖ διά/Το ᵠ μὴ ᶜ ἔχειμ ᵖ ῥίζαμ, ᶜ ἐξηράνθη. "καὶ ἄλλο ᶜ ἔπεσεμ ᶜ εἰς /Τὰς ᵃ ἀκάνθας, ᵇ καὶ ᶜ ἀνέβησαμ/αἱ ᵃ ἄκανθαι ᶜ καὶ ᶜ συμέπνιξαμ ᵍ αὐτό, ᵇ καὶ ᶜ καρπὸμ ᵏ οὐκ ˡ ἔδωκε. "καὶ "ἄλλο ᵒ ἔπεσε ᵖ εἰς/Τὴμ ᵠ γῆμ/Τὴμ ᶜ καλήμ, ᵃ καὶ ᶜ ἐδίδου "καρπὸμ ᵏ ἀναβαίνομτα ᶜ καὶ ᶜ αὐξάνομτα, ᵃ καὶ ᵇ ἔφερεμ ᶜ ἐμ ᵖ τριάκομτα ᶜ καὶ ᶜ ἐμ ᵉ ἑξήκομτα, ᵇ καὶ ᶜ ἐμ ᵏ ἑκατόμ. ᶜ καὶ "ἔλεγεμ/ο ᶜ ἔχωμ ᵒ ὦτα ᵖ ἀκούειμ ᶜ ἀκουέτω. "ὅτε ᶜ δὲ "ἐγένετο ᵏ κατὰ μόνας ᶜ ἠρώτησαμ ᶜ αὐτόμ ᵒ οἱ ᵇ περὶ ᶜ αὐτόμ ᵒ συμ/τοῖς ᶜ δώδεκα/Τὴμ ᶜ παραβολήμ. ᵉ καὶ ᵇ ἔλεγεμ ᶜ αὐτοῖς. ᵏ ὑμῖμ ˡ δέδοται "γμῶναι/Το "μυστήριομ/Τῆς ᵒ βασιλείας/Του ᵖ θεοῦ, ᵠ ἐκείμοις ᶜ δὲ /Τοῖς ᵉ ἔξω ᶜ ἐμ "παραβολαῖς/Τὰ ᶜ πάμτα ᶜ γίμεται, ᶜ ἵνα ᵃ βλέπομτες ᵇ βλέπωσι ᶜ καὶ ᵒ μὴ ᶜ ἴδωσι, ᶜ καὶ ᵍ ἀκούομτες ᵇ ἀκούωσι ᶜ καὶ ᵏ μὴ ᶜ συμιῶσι. "μήποτε "ἐπιστρέψωσι, ᵒ καὶ ᵖ ἀφεθῇ ᵠ αὐτοῖς/Τὰ ᶜ ἁμαρτήματα. ᵉ καὶ ᶜ λέγει "αὐτοῖς ᵏ οὐκ ᶜ οἴδατε/Τὴμ ᶜ παραβολὴμ ᵉ Ταύτημ, ᵇ καὶ ᶜ πως ᵒ πάσας/Τας ᶜ παραβολάς ᶜ γμώσεσθε.

ᵇ diripere: ˡ nisi "prius ᵒ fortem ... ᵍ alliget ᵘ & ᶜ tunc ᵇ domum ᶜ eius "diripiet. ...
ᵇ Amen ᶜ dico ᵛ vobis ᵍ quia ᵒ omnia ᶜ dimittentur ᶜ filijs ᵇ hominum ᵒ peccata ᵉ & ... ᵍ blasphemie ᵈ quib ᵛ blasphemauerint. "Qui "autē ᵘ blasphemauerit ᵗ in ᵛ spiritū ᵉ sanctum ᵇ non ᵇ habet ᶜ remissionē ᵈ in ᵉ eternū: ᵍ sed ᵘ reꝰ ᵉ erit ᵉ eterni ᵈ delicti: ᵍ quia ᵈ dicebāt ᵇ spiritū ᵈ immundū ᵇ habet. "Et ᶜ veniunt ... ᵍ mater ᵉ eius ᵗ & ᶠ fratres: ᵗ & ᵍ foris ᵛ stantes "miserunt ᶜ ad ᵉ eum ᵛ vocantes ᵉ eum. ᵇ Et ᶜ sedebat ᶜ circa ᵉ eū ᵛ turba: ᵇ & ᵍ dicunt ᶜ ei. ᵇ Ecce ᶜ mater "tua "et ᵉ fratres ᵍ tui ... ᵍ foris ᵇ querunt ᵍ te. ᵛ Et ᵍ respondens ᵉ eis ᵇ ait. ᶜ Quę ᶜ est ᶜ mater ᶜ mea ᵍ et ᵇ fratres ... ᶜ mei: ᵇ Et ᶜ circumspiciens ... ᶜ ce ᵇ mater ᵉ eius ᵍ qui ᵛ in ᶜ circuitu ᵉ circūsedebāt ᵍ ait. ᵛ Ec ᶜ mea ᵗ & ᵍ fratres ᶜ mei. ᵛ Qui "enim ᶜ fecerit ᵉ voluntatem ᶜ dei: ᵇ hic ᵇ frater ᵍ meus ... ᵗ & ᵍ soror mea ᵗ & "mater "est. Cap.4.

Et ᵇ iterum ᶜ cepit ᵉ docere ᶜ ad ᵍ mare ... ᵇ & ᵉ congregata ᵇ est ᶜ ad ᵉ eum ᶜ turba "multa: "ita "vt ᶜ nauim ᵉ ascendens ... ᵉ sederet ᵛ in "mari: ᶜ & ᵉ omnis ᶜ turba ... ᵉ circa ᵇ mare ᵉ super ᵇ terraꝫ ᵉ erat: ᵗ & ᵉ docebat ᵇ eos ᵛ in ᵉ parabolis ᶜ multa "& ... "dicebat ᵉ illis ᵛ in ᵍ doctrina ᶜ sua. ᵉ Audite ᶜ Ecce "exijt ᶜ seminans ad ᶜ seminādū. ᶜ Et ᵇ dum ᶜ seminat: ᵉ aliud ᶜ cecidit ᵍ circa ... ᵇ viam ᵗ & ᶜ venerunt ᶜ volucres cęli "& ᵗ comederūt ᵉ illud. ᵉ Aliud ᵇ no ᶜ cecidit ᵉ sup ᶜ petrosa "vbi ᶜ nō ᵇ habuit ᶜ terrā ᵉ multā: ᵇ & ᵗ statim ᵉ exortū ᵉ est: ᶜ qñ ᶜ non ᵍ habebat ᵇ altitudinē ᶜ terre. Et quando "exortꝰ ᵉ est ᵍ sol "exęstuauit ᵇ & ᵉ eo ᵠ ᵍ nō ᵍ habebat ᵉ radicem ᶜ exaruit. "Et ᵉ aliud ᶜ cecidit ᵉ in ᶜ spinas: ᵇ & ᵉ ascēderūt ᵍ spine ᵉ & ... ᶜ suffocauerunt ᵉ illud ᵇ & ᶜ fructū ᵉ nō ᶜ dedit. "Et ᵉ aliud ᵍ cecidit ᵉ in ᵍ terram ᶜ bonā: ... ᵉ & ᵇ dabat ᵉ fructum ᶜ ascendentem ᵗ & ᶜ crescētem: ᵉ & ᵇ afferebat ᶜ vnū ᵉ tricesimū ᵗ & ᶜ vnū ᵉ sexagesimū ᵇ & ᵗ vnū ᵉ centesimū. Et "dicebat. "Qui "hꝫ ᵉ aures ᵍ audiendi ᶜ audiat. ᵛ Et ᵍ cū "esset ᶜ singularis ᵉ interrogauerūt ᵉ cū ᵍ hi ᵠ ᵇ cū ᵉ eo erat ᵍ duodecim ᵇ parabolā: ᵍ & ᵇ dicebat ᵏ Vobis ᶜ datum ᶜ est "nosse" mysterium ... ᵍ regni ᵇ dei: ᵍ illis ᶜ autem qui ... ᵍ foris sunt ᶜ in "parabolis ᶜ omnia ᶜ fiunt: ... ᶜ vt ᵛ videntes ᵇ videant ᵗ & ᵉ non ᶜ videant: ... ᵗ & ᵍ audientes ᵇ audiant ᵗ & ᵏ non ᶜ intelligant "nequando "conuertantur ᵍ & ᵇ dimittantur ᵍ eis ᵉ peccata. "Et ᶜ ait ᵍ illis. ... ᵏ Nescitis ᶜ parabolam ᵍ hanc? ᵇ & ... ᶜ quō ᵇ omnes ᶜ parabolas ᶜ cognoscetis. ...

Mar.11.b. Joh.10.g
Mar.3.a. Luce.6.c. 2.cru.1.b.
Mat.4.g. Luce.4.c. Johan.6.a
Mat.12.c. Luce.11.b
Mat.12.b. Luce.11.c.
Luce.4.g.
Mat.16.a Luce.6.c.
Mat.10.a. Luce.6.c. 2.cru.1.b.
Mar.3.d. Luce.12.b.
Mar.3.g. Luce.8.c.
Mar.15.a Luce.8.d.
Iaco.1.b. 1.Pet.4.d. 2.Cor.9.b
Mat.13.b. Luce.8.b Joh.8.d.1.
Esaie.6.c. Actu.17.d.

/o sπείρωμ/Τομ λόγομ/σπείρει. οὗτοι/λε ει
σίμ/οι ωαρά/Τὴν ολόμ/οπον/σπείρεται/ο λό=
γος, /και ὰταν/ακούσωσιν, /ευθέως/ἐρχεται/ο
σαταμᾶς/και/αἴρει/Τομ/λόγομ/Τομ/εσπαρμέ=
μομ/εμ/Ταις/καρδίαις/αυτῶμ. /και/οὗτοι/εισίμ
ομοίως/οι/επί/Τα/ωετρώδη/σπειρόμεροι, οι
/όταν/ακούσωσι/Τομ/λόγομ, /ευθέως/μετά/χα
ράς/λαμβάμουσιμ/αυτόμ. /και/ουκ/έχουσι/ρί
ζαμ/εμ/εαυτοίς, /αλλά/ωρόσκαιροι/εισίμ, /είτα
γεμομένης/θλίψεως/ἢ/διωγμού/διά/Τομ
/λόγομ, /ευθύς/σκαμδαλίζομται. /και/οὗτοι
/εισίμ/οι/εις/Τας/ακάνθας/σπειρόμεροι./οι/τομ
/λόγομ/ακούομτες, /και/αι/μερίμναι/Του/αιώ
μος/Τούτου/και/ἡ/ἀωάτη/Του/ωλούτου, /και
/αι/περί/Τα/λοιπά/εισπορευόμεναι,
/συμωμίγουσι/Τομ/λόγομ/και/ἄκαρπος/γίγε
ται./και/οὗτοί/εισίμ/οι/επί/Τὴν/γὴμ/Τὴμ/καλὴμ
/σπαρέντες, /οἵτιμες/ακούουσι/Τομ/λόγομ/και
παραδέχομται, /και/καρπο/φορούσιμ/εμ/τριά
κομτα, /και/εμ/εξήκομτα, /και/εμ/ἑκατόμ. /και/έ=
λεγεμ/αυτοίς, /μήτι/ο λύχνος/ἔρχεται/ἵμα/υ
πό/Τομ/μόδιομ/Τεθή, /ἢ/υπό/Τὴμ/κλίνημ. /ουχ
ἵμα/επί/Τὴν/λυχνίαμ/επιτεθή, /ου/γαρ/ἐστί
Τί/κρυωτόν/ο/ἐάν/μὴ/φαμερωθή. /ουδέ/εγέμε
το/απόκρυφον, /αλλ/ἵμα/εις/φαμερόν/ἔλθη.
/ει/Τις/έχει/ὦτα/ακούειν/ακουέτω. /και/έλεγεμ
/αυτοίς, /βλέπετε/Τι/ακούετε. /εμ/ῳ/μέτρῳ/με
τρείτε, /μετρηθήσεται/υμίν, /και/ωροστεθήσε
ται/υμίν/Τοις/ακούουσιν. /ὅς/γαρ/αν/έχη
/δοθήσεται/αυτῷ. /και/ος/ουκ/έχει, /και/ο/έ=
χει/ἀρθήσεται/απ/αυτού. /και/έλεγεν, /ούτως
ἐστίν/ἡ/Βασιλεία/Του/θεού, /ως/ἐὰν/ἄμθρω=
πος/βάλη/Τομ/σπόρομ/επί/Τὴς/γης. /και/κα=
θεύδη/και/εγείρηται/νύκτα/και/ἡμέραν, /και/ο
/σπόρος/βλαστάνη/και/μηκύνηται/ως/ουκ/οί
δεν/αυτός. /αυτομάτη/γαρ/ἡ/γὴ/καρποφορεί
/ωρώτομ/χόρτομ, /είτα/στάχυν, /είτα/πλήρη
σίτομ/εμ/Τω/στάχυϊ. /όταν/δε/ωαραδώ/ο
/καρπός, /ευθέως/ἀποστέλλει/Το/δρέπανομ/ὁ
τι/ωαρέστηκεν/ο/θερισμός. /και/έλεγε/Τίνι/ο
μοιώσωμεν/Τὴν/βασιλείαν/Του/θεού, /ἢ/εν
ποία/ωαραβολὴ/παραβαλούμεν/αυτήν. /ως
κόκκον/σινάπεως, /ὃς/όταν/σπαρῇ/επί/Τὴς
/γης, /μικρότερος/ὢν/τῶν/Των/σπερμάτων
/εστί/Τῶν/επί/Τὴς/γης, /και/όταν/σπαρῇ/ἀνα
βαίνει/και/γίνεται/πάντων/Των/λαχάνων/μείζων, /και/ποιεί/κλάδους/μεγάλους/ὥστε/δύ
νασθαι/υπό/Τὴν/σκιάν/αυτού/Τα/ωετεινά
/Του/ουρανού/κατασκηνούν. /και/Τοιαύταις
/ωαραβολαίς/ωολλαίς/ελάλει/αυτοίς/Τομ
/λόγομ, /καθώς/ἠδύναντο/ἀκούειν. /χω=
ρίς/δε/ωαραβολὴς/ουκ/ελάλει/αυτοίς. /κα=
τιδίαν/δε/Τοις/μαθηταίς/αυτού/επέλυε/πάν=

Mat.13.c. Luce.8.b.

Mat.13.b. Luce.8.c.

Mat.13.a. Luce.6.f.

Mat.13.b. 3.25.c. Luce.8.c. 2.16.d.

Mat.13.c.

Mat.13.d Luce.13.d.

Mat.5.b. Lu.c.8.c. 2.11.c.

Mat.10.x Luce.8.c.

Mat.13.e.

τα. /και/λέγει/αυτοίς/εμ/εκείνῃ/Τῇ/ἡμέρᾳ/οψί
ας/γεμομένης, /διέλθωμεν/εις/Το/ωέραν. /και
ἀφέντες/Τομ/όχλομ/ωαραλαμβάμουσιν/αυ=
τόμ/ως/ἦν/εμ/Τω/ωλοίω, /και/άλλα/δε/ωλοι
άρια/ἦν/μετ/αυτού. /και/γίνεται/λέλαψ/αρέ
μου/μεγάλη/Τα/δε/κύματα/επέβαλεν/εις/Το
ωλοίομ, /ὥστε/αυτό/ἤδη/γεμίζεσθαι, /και/ἦν
/αὐτός/επί/Τὴ/πρύμνῃ/επί/Το/ωροσκεφάλαι=
ομ/καθεύδωμ/και/διεγείρουσιν/αυτόμ/και/λέ
γουσιν/αυτῷ. /διδάσκαλε/ου/μέλλει/σοι/ὅ
τι/απολλύμεθα, /και/διεγερθείς, /επετίμησε
/Τῳ/ἀέμῳ, /και/είπε/Τῇ/θαλάσσῃ. /σιώπα/ωέ
φίμωσο. /και/εκόπασεν/ο/άνεμος, /και/εγένε=
το/γαλήνη/μεγάλη. /και/είπεν/αυτοίς, /Τι/δει
λοί/ἐστε/ούτως, /ὡως/ουκ/έχετε/ωίστιν, /και
/εφοβήθησαν/φόβομ/μέγαν, /και/έλεγομ/προς
/αλλήλους. /Τίς/ἄρα/ούτος/ἐστίν/ὅτι/και/ο
/άνεμος/και/ἡ/θάλασσα/υπακούουσιν/αυτῷ.

Cap.5.

Και/ἦλθομ/εις/Το/ωέραν/Τῆς/θαλάσσης
/εις/Τὴν/Χώραν/Των/Γαδαρηνῶν. /και/ε=
ξελθόντι/αυτῷ/εκ/Του/ωλοίου, /ευθέως/απήν
τησεν/αυτῷ/εκ/Των/μνημείων/ἀνθρωπος/εν
πνεύματι/ακαθάρτῳ, /ος/Τὴν/κατοίκησιν/εί=
χεν/εν/Τοις/μνήμασι. /και/ούτε/αλύσεσιν/ου=
δεις/ἠδύνατο/αυτόν/δῆσαι, /διά/Το/αυτόν
/ωολλάκις/ωέδαις/και/αλύσεσι/δεδέσθαι.
/και/διεσπάσθαι/υπ/αυτού/Τας/αλύσεις, /και
/Τας/ωέδας/συντετρίφθαι. /και/ουδείς/αυτόν
/ἴσχυεν/δαμάσαι. /και/διαπαντός/νυκτός/και
/ἡμέρας/εν/Τοις/μνήμασι/και/εν/Τοις/όρεσιν/ἦν
/κράζων, /και/κατακόπτων/εαυτόν/λίθοις. /ι=
δών/δε/Τομ/ιησούν/ἀπό/μακρόθεν, /έδραμεν
/και/ωροσεκύνησεν/αυτῷ, /και/κράξας/φωνῇ
/μεγάλῃ/είπε. /Τί/εμοί/και/σοί/ιησού/υιέ/Του
/θεού/Του/υψίστου. /ορκίζω/σε/Τομ/θεόν, /μη
/με/βασανίσῃς, /ελεγε/γαρ/αυτῷ, /εξελθε/το
/ωνεύμα/το/ακάθαρτομ/εκ/Του/ἀνθρώπου.
/και/επηρώτα/αυτόν. /Τί/σοι/όνομα. /και/απε=
κρίθη/λέγων. /λεγεών/όνομα/μοι, /ὅτι/πολ=
λοί/εσμεν. /και/ωαρεκάλει/αυτομ/πολλά, /ἵνα
/μὴ/αυτούς/αποστείλη/ἔξω/Τῆς/χώρας. /ἦν
/δε/εκεί/ωρος/Τῳ/όρει/αγέλη/χοίρων/μεγάλη
/βοσκομένη. /και/ωαρεκάλεσαν/αυτόν/πάντες
/οι/δαίμονες/λέγομτες, /πέμψομ/ἡμάς/εις/Τους
/χοίρους, /ἵνα/εις/αυτούς/εισέλθωμεν. /και
/επέτρεψεν/αυτοίς/ευθέως/ο/ιησούς. /και
/εξελθόντα/Τα/ωνεύματα/Τα/ακάθαρτα,
/εισήλθομ/εις/Τους/χοίρους, /και/ὥρμησεν
/ἡ/αγέλη/κατά/Του/κρημνού/εις/Τὴν/θάλασ=
σαν, /ησαν/γαρ/ὡς/διςχίλιοι. /και/ἐπνίγομ
το/εν/Τῃ/θαλάσσῃ. /οι/δε/βόσκοντες/Τους
/χοίρους/έφυγον, /και/απήγγειλαν/εις/Τὴν

Luce.9.b. Joh.6.a.

Mar.8.c. Luce.8.c.

Mat.8.f. Luce.8.d.

Mat.8.g Luce.8.c.

Mat.8.g. Luce.8.e

ωόλιμ και εις Τους αγρούς. και εξήλθομ ι-
λείμ τι εστί Το γεγομός. και έρχονται ωρος
Τομ ιησούμ, και θεωρούσι Τομ δαιμομιζόμε-
μομ καθήμεμομ και ιματισμέμομ και σωφρο-
μούμτα, Τομ εσχηκότα Τομ λεγεώμα, και ε-
φοβήθησαμ. διηγήσαμτο Δε αυτοίς οι ιδόμ-
τες ως εγέμετο Τω δαιμομιζομένω, και περί Τωμ χοίρωμ. και ήρξαμτο παρακαλείμ αυ-
τόμ απελθείμ από Τωμ οριώμ αυτώμ. και εμ-
βάμτος αυτού εις Το πλοίομ, ωαρεκάλει αυ-
τόμ ο δαιμομισθείς ίμα η μετ αυτού. ο Δε
ιησούς ουκ αφήκεμ αυτόμ, αλλά λέγει αυ-
τώ. ύπαγε εις Τομ οίκομ σου ωρος Τους
σους, και αμάγγειλομ αυτοίς όσα σοι ο κύ-
ριος ωεποίηκε, και ηλέησε σε. και απήλθε και
ήρξατο κηρύσσειμ εμ Τη δεκαπόλει όσα εποίη
σεμ αυτώ ο ιησούς. και ωάμτες εθαύμαζομ.
και διαπεράσαμτος Του ιησού εμ Τω πλοίω
πάλιμ εις Το ωέραμ, συμήχθη όχλος πολύς
επ αυτόμ, και ημ ωαρά Τήμ θάλασσαμ. και
ιδού έρχεται εις Τωμ αρχισυμαγώγωμ ομό
ματι ιάειρος. και ιδώμ αυτόμ, πίπτει ωρος
Τους πόλας αυτού, και παρεκάλει αυτόμ
πολλά λέγωμ. ότι Το θυγάτριομ μου εσ-
χάτως έχει. ίμα ελθώμ επιθής αυτή Τας χεί-
ρας, όπως σωθή και ζήσεται. και απήλθε μετ
αυτού, και ηκολούθει αυτώ όχλος πολύς
και συμέθλιβομ αυτόμ. και γυμή Τις ούσα
εμ ρύσει αίματος έτη δώδεκα, και πολλά
παθούσα υπό πολλώμ ιατρώμ, και δαπα
μήσασα Τα παρ εαυτής πάμτα και μηδέμ
ωφεληθείσα αλλά μάλλομ εις Το χείρομ ελ
θούσα, ακούσασα περί Του ιησού, ελθούσα
εμ Τω όχλω όπισθεμ ήψατο Του ιματίου αυ
τού. ελεγε γάρ ότι καμ τωμ ιματίωμ αυτού
άψωμαι, σωθήσομαι. και ευθέως εξηράμθη η
πηγή Του αίματος αυτής, και έγμω Τω σώ
ματι, ότι ιάται από Της μάστιγος αυτής.
και ευθέως ο ιησούς επιγμούς εμ εαυτώ Τήμ
εξ αυτού δύμαμιμ εξελθούσαμ, επιστραφείς
εμ Τω όχλω έλεγε. Τις μου ήψατο Τωμ ιμα
τίωμ. και έλεγομ αυτώ οι μαθηταί αυτού.
βλέπεις Τομ όχλομ συμθλίβομτά σε, και λέ
γεις Τις μου ήψατο. και ωεριεβλέπετο ιδείμ
Τήμ Τούτο ποιήσασαμ. ή Δε γυμή φοβηθείσα
και τρέμουσα ειδυία ο γέγομεμ επ αυτή,
ήλθε και ωροσέπεσεμ αυτώ, και είπεμ αυτώ
πάσαμ Τήμ αληθείαμ. ο Δε είπεμ αυτή. θύ-
γατερ ή ωίστις σου σέσωκέ σε. ύπαγε εις ει-
ρήμήμ, και ίσθι υγιής από Της μάστιγός σου.
έτι αυτού λαλούμτος, έρχομται από Του
αρχισυμαγώγου λέγομτες, ότι ή θυγάτηρ
σου απέθαμε. Τι έτι σκύλλεις Τομ διδάσκα-

civitatē & in agros. Et egressi sūt vide
re quid esset factū: & venerunt ad
iesum & vidēt illū qui a demonio ver
batur sedentem vestitum & sane mentis:
et timuerunt. & narrauerunt illis qui viderant
qualiter factū erat ei q̄ demonio habue
rat legiones. Et rogare cepert eū ut
discederet de finib eor. Luncq̄ ascē
deret nauim: cepit illum deprecari
q̄ a demonio verat fuerat ut eēt cum
non admisit eum: sed ait illi. illo: &
Vade in domum tuam ad
tuos: & annuncia illis quanta tibi dñs
fecerit: & miserius sit tui. Et abijt et
cepit predicare in decapoli: quanta
sibi fecisset iesus: et omnes mirabant.
Et cum ascendisset iesus in nauim
rursus transfretū: conuenit turba multa
ad eum: & erat circa mare. Et
venit quidam de archisynagogis nomie
iayrus: & videns eum procidit ad
pedes eius: & deprecabatur eum
multā dicens: q̄m filia mea in extremis
est. Veni impone manū tuam sup eam:
vt salua sit et viuat. Et abijt cum
illo & sequebatur eum turba multa:
et comprimebant eū. Et mulier q̄ erat
in fluuio sanguinis annis duodecim:
& fuerat multa passa a multis medicis
omnia sua: nec quicq̄ [profecerat
profecerat: sed magis deterius habebat: cuz
audisset de iesu venit
in turba retro: & tetigit vestimentū eius.
Dicebat enim quia si vel vestimētū eius
tetigero: salua ero. Et cōfestim siccat
fons sanguinis eius: et sensit corpore
quia sanata esset a plaga.
Et statim iesus in semetipo cognoscēs
virtutem que exierat de illo: conuersus
ad turbā aiebat. Quis tetigit vestimēta
mea. Et dicebāt ei discipuli sui.
Vides turbā cōprimentem te: & dicis
quis me tetigit: Et circumspiciebat vi-
dere eam q̄ hoc fecerat. Mulier vero ti
mēs & tremēs sciens quod factū eēt in se:
venit & procidit ante eum et dixit ei
oēz veritatem. Ille aūt dixit ei. Filia
fides tua te saluam fecit: vade in pace:
et esto sana a plaga tua.
Adhuc eo loquente venūt nuncij ad
archisynagogū dicētes: q̄z filia [ingr̄z:
tua modo mortua ē. Quid vltra vexas

Luce. 8.c.

Mat. 9.d
Luce. 8.f.

Mat. 9.d
Luce. 8.f.
Johan. 4.g

Mat. 9.d
Luce. 7.g.
7.18.g

λομ ο δε ιησούς ευθέως ακούσας Τομ λό-
γομ λαλούμεμομ, λέγει Τω αρχισυμαγώ-
γω. μη φοβού, μόμομ πίστευε. και ουκ αφή
κεμ ουδέμα αυτώ συμακολουθήσαι, ειμή τω έ
τρομ και ιάκωβομ και ιωάμμήμ Τομ αδελφόμ
ιακώβου. και έρχεται εις Τομ οίκομ Του αρ
χισυμαγώγου. και θεωρεί θόρυβομ, κλαίομ-
τας και αλαλάζομτας πολλά, και εισελθώμ
λέγει αυτοίς. Τι θορυβείσθε και κλαίετε. Το
παιδίομ ουκ απέθαμεμ αλλά καθεύδει. και
κατεγέλωμ αυτού. ο δε εκβαλώμ πάμτας,
παραλαμβάμει Τομ πατέρα Του ωαιδίου
και Τήμ μητέρα, και Τους μετ αυτού, και εισ
πορεύεται όπου ήμ Το ωαιδίομ αμακείμε-
μομ, και κρατήσας Της χειρός Του ωαιδίου,
λέγει αυτή. Ταλιθά, κούμι. ο έστι μεθερμη
μενόμεμομ Το κοράσιομ σοι λέγω έγειραι.
και ευθέως αμέστη Το κοράσιομ και περιεπά
τει. ήμ γαρ ετώ δώδεκα. και εξέστησαμ εκ-
στάσει μεγάλη. και διεστείλατο αυτοίς πο
λλά ίμα μηδείς γμω Τούτο, και είπε δοθή
ναι αυτή φαγείμ. Cap.6.

και εξήλθεμ εκείθεμ και ήλθεμ εις Τήμ πα-
τρίδα αυτού. και ακολουθούσιμ αυτώ
οι μαθηταί αυτού. και γεμομένου σαββά-
του, ήρξατο εμ Τη συμαγωγή διδάσκειμ. και
πολλοί ακούομτες εξεπλήσσομτο λέγομ-
τες. πόθεμ Τούτω Ταύτα, και Τις ή σοφία ή
δοθείσα αυτώ, και δυμάμεις Τοιαύται διά
Τωμ χειρώμ αυτού γίμομται. ουχ ούτος εσ
τίμ ο τέκτωμ, ο υιός μαρίας, αδελφός δε ια
κώβου και ιωσή και ιούδα και σίμωμος, και
ουκ εισίμ αι αδελφαί αυτού ώδε ωρος ή-
μάς, και εσκαμδαλίζομτο εμ αυτώ. έλεγε δε
αυτοίς ο ιησούς, ότι ουκ έστι ωροφήτης ά-
τιμος, ειμή εμ Τη πατρίδι αυτού. και εμ Τοις
συγγεμέσι, και εμ Τη οικία αυτού. και ουκ
ήδυματο εκεί ουδεμίαμ δύμαμιμ ποιήσαι,
ειμή ολίγοις αρρώστοις επιθείς Τας χείρας,
εθεράπευσε. και εθαύμαζε Διά Τήμ απιστίαμ
αυτώμ. και περιήγε Τας κώμας κύκλω δι-
δάσκωμ, και προσκαλείται Τους δώδεκα. και
ήρξατο αυτούς αποστέλλειμ δύο δύο. και
έδίδου αυτοίς εξουσίαμ Των πμευμάτωμ
Τωμ ακαθάρτωμ. και παρήγγελμ αυτοίς ί
μα μηδέμ αίρωσιμ εις οδόμ ειμή ράβδομ μό
μομ, μή ωήραμ, μή άρτομ, μή εις Τήμ ζώμήμ
χαλκόμ, αλλ υποδεδεμένους σαμδάλια.
και μή εμδύσησθε δύο χιτώμας. και έλεγεμ
αυτοίς. όπου εάμ εισέλθητε εις οικίαμ, εκεί
μέμετε έως αμ εξέλθητε εκείθεμ. και όσοι εάμ
μή δέξωμται υμάς, μη δε ακούσωσιμ υ-
μώμ, εκπορευόμεμοι εκείθεμ, εκτιμάξατε Τομ

Jesus autem audito verbo
quod dicebatur: ait archisynagogo.
Noli timere: tñmodo crede. Et nō ad
misit quemq̄ se sequi: nisi petrum
et iacobum et iohannem fratrem
iacobi. Et veniunt in domū archisyna
gogi. Et vidit tumultum et flentes
et eiulantes multum: et ingressus
ait illis. Quid turbamini et plorat is?
Puella nō est mortua sz dormit. Et
irridebant eum. Ipse vero eiectis oib
assumit patrem
et matrem puelle: & q̄ secū erāt: et in
greduntur vbi puella erat iacens:
et tenens manum puelle
ait illi. Thabita cumi: quod est interpre
tatum puella tibi dico surge.
Et cōfestim surrexit puella & ambulabat.
Erat aūt annoz duodeci. Et obstupue
magno. Et pcepit illis ve [rūt stupore
hementer vt nemo id sciret: et iussit da
re illi manducare. Cap.6.

Et egressus inde abijt in patriam
suam: et sequebantur eum
discipuli sui. Et facto sabbato
cepit in synagoga docere: et
multi audiētes admirabant in doctrina eius
Unde hunc hec omnia: Et que ē sapia
q̄ data est illi: & virtutes tales que p
manus eius efficiuntur. Nonne hic est
faber filius marie: frater iacobi
et ioseph et iude et simonis? &
Nōne sorores eius hic nobiscum sunt
Et scandalizabātur in illo. Et dicebat
illis ihesus quia nō est ppheta sine honore
nisi in patria sua et in
cognatione sua et in domo sua. Et nō
poterat ibi virtutem vllam facere
nisi paucos infirmos impositis manib
curauit: & mirabat propter incredulitatez
eoz: & circuibat castella in circuitu docens.
Et vocauit duodecim et
cepit eos mittere binos: et
dabat illis potestatem spirituum
immundorum. Et precepit eis ne
quid tollerent in via nisi virgam tantū:
non peram non panē neq̄ in zona
es: sed calciatos sandaliis: & bat
et ne induerent duab tunicis. Et dice
ei. Quocūq̄ introieritis in domū: illic
manete donec exeatis inde: et quicūq̄
non receperint vos neq̄ audierint:
exeuntes inde excutite

Mat. 9.e.

Mat. 9.e.

Mat. 9.f.

Mat. 13.g.
Luce. 4.c.
Johā. 4.f.

Mat. 13.g.
Luce. 4.d.
Johā. 4.f.

mat. 10.a.
Luce. 9.a.

Mat. 13.g.
Johan. 6.c

Eph.6.c.
Mat. 10.b
Luce. 10.b

Mat. 10.c
Luce. 9.a.

χονμ/Τομ υποκάτω/Τωμ πολάμ υμάμ εις
μαρτύριομ αυτοις. αμήν λέγω υμίν αμεκ=
τότερομ έσται σολόμοις ή γομόρροις εμ ημέ
ρα κρίσεως ή/Τη πόλει εκείμη. και εξελθόμτες
εκήρυσσομ ίμα μεταμοήσωσι, και δαιμόμια
πολλά εξέβαλομ. και ήλειφομ ελαίω πολ
λούς αρράστους, και εθεράπευομ. και ήκου=
σεμ/ο βασιλεύς ηρώδης, φαμερόμ γαρ εγέ=
μετο/Το όμομα αυτού και έλεγεμ, ότι ιωάμ=
μης/ο βαπτίζωμ εκ μεκρώμ ήγέρθη. και διά
Τούτο ενεργούσιμ/αι δυμάμεις εμ αυτώ. άλ
λοι έλεγομ ότι ηλίας έστίμ. άλλοι δε έλε=
γομ ότι προφήτης έστίμ ως εις/Τωμ προφη=
τώμ. ακούσας δε ηρώδης είπεμ. ότι ομ εγώ
απεκεφάλισα ιωάμμην ούτος έστίμ, αυτός
ήγέρθη εκ μεκρώμ. αυτός γαρ/ο ηρώδης α=
ποστείλας εκράτησε/Τομ ιωάμμην, και έλησεμ
αυτόμ εμ φυλακή, διά ηρωδιάδα/Την γυ=
ναίκα φιλίππου/Του αδελφού αυτού. ότι
αυτήμ εγάμησεμ. έλεγε γαρ ο ιωάμμης/Τω
ηρώδη. ότι ουκ έξεστι σοι έχειμ/Την γυναί=
κα/Του αδελφού σου./ηδε ηρωδιάς ερείχεμ
αυτώ, και ήθελεμ αυτόμ αποκτείμαι και ουκ
ήδύματο, ο γαρ ηρώδης εφοβείτο/Τομ ιω=
άμμην, ειδώς αυτόμ άμδρα δίκαιομ και άγι=
ομ, και συμετήρει αυτόμ, και ακούσας αυ=
τού/πολλά εποίει, και ηδέως αυτού ήκουε.
και γεμομέμης ημέρας εύκαίρου ότε ηρώ=
δης/Τοις γενεσίοις αυτού δείπμομ εποίει/Τοις
μεγιστάσιμ αυτού και/Τοις χιλιάρχοις, και
/Τοις ωρώτοις/Της γαλιλαίας. και εισελθού
σης/Της θυγατρός αυτής/Της ηρωδιάδος και
ορχησαμένης, και αρεσάσης/Τω ηρώδη και
/Τοις συμμακειμένοις, είωεμ/ο βασιλεύς/Τω
κορασίω, αίτησομ με ο εάμ θέλης και δώ=
σω σοι, και ώμοσεμ αυτή, ότι ο εάμ αίτή=
σης, δώσω σοι, έως ημίσους/Της βασιλείας
μου, η δε εξελθούσα, είωε/Τη μητρί αυτής,
τι αιτήσωμαι. ή δε είπε/Την κεφαλήμ ιωάμ=
μου/Του βαπτιστού. και εισελθούσα ευθέως
μετά σωυδής ωρος/Τομ βασιλέα, ητήσα=
το λέγουσα. θέλω ίμα μοι έως εξαυτής ε=
πί πίνακι/Την κεφαλήμ ιωάμμου/Του βαπτι=
στού. και περίλυπος γενόμενος ο βασιλεύς
Διά/Τους όρκους/και/Τους συμμακειμένους
ουκ ηθέλησεμ αυτήμ αθετήσαι. και ευθέως
αποστείλας ο βασιλεύς σπεκουλάτωρα, ε=
πέταξεμ ενεχθήναι/Την κεφαλήμ αυτού. ο δε
απελθώμ απεκεφάλισεμ αυτόμ εμ/Τη φυλα=
κή, και ήμεγκε/Την κεφαλήμ αυτού επί πίνα=
κι, και έδωκεμ αυτήμ/Τω κορασίω, και/Το κο=
ράσιομ έδωκεμ αυτήμ/Τη μητρί αυτής. και α
κούσαμτες/οι μαθηται αυτού, ήλθομ και ήραμ
πτωμα αυτού, και έθηκαμ αυτό εμ μνη=
μείω. και συμάγομται/οι απόστολοι προσ
/Τομ ιησούμ, και απήγειλαμ αυτώ πάμτα,
και όσα εποίησαμ και όσα δίδαξαμ, και εί=
πεμ αυτοίς. δεύτε υμείς αυτοί κατ ίδίαμ εις
έρημομ Τόπομ, και αμαπαύεσθε ολίγομ. ή=
σαμ γαρ/οι ερχόμενοι και/οι ύπάγομτες πο=
λλοί, και ουδέ φαγείμ εύκαίρουμ, και απήλ=
θομ εις έρημομ Τόπομ/τω πλοίω κατ ίδίαμ,
και είδομ αυτούς ύπάγομτας, και επέγνω=
σαμ αυτόμ/πολλοί. και πεζή από πασώμ/Τωμ
πόλεωμ συμέδραμομ εκεί, και προήλθομ αυ
τούς, και ήλθόμ προς αυτόμ. και εξελθώμ
είδεμ/ο ιησούς πολύμ όχλομ, και εσπλαγ=
χμίσθη επ αυτοίς, ότι ήσαμ ως πρόβατα μη
έχομτα ποιμέμα, και ήρξατο διδάσκειμ αυ
τούς πολλά. και ήδη ώρας πολλής γεμο=
μένης προσελθόμτες αυτώ/οι μαθηται αυ=
τού λέγουσιμ. ότι έρημος έστίμ/ο τόπος, και
ήδη ώρα πολλή. απόλυσομ αυτούς ίμα α=
πελθόμτες εις/Τους κύκλω αγρούς και κώ
μας, αγοράσωσιμ εαυτοίς άρτους. τι γαρ
φάγωσιμ/ουκ έχουσιμ. ο δε αποκριθείς ει
πεμ αυτοίς. δότε αυτοίς υμείς φαγείμ. και
λέγουσιμ αυτώ. απελθόμτες αγοράσωμεμ
δημαρίωμ διακοσίωμ άρτους, και δώωμεμ αυ
τοίς φαγείμ. ο δε λέγει αυτοίς. πόσους άρ
τους έχετε. ύπάγετε και ίδετε. και γόμτες
λέγουσι. πέμτε και δύο ιχθύας. και επέτα
ξεμ αυτοίς αμακλίμαι πάμτας συμπόσια συμ
πόσια επί/Τω χλωρώ χόρτω. και αμέσε=
σομ πρασιαί πρασιαί. αμά εκατόμ και αμά
πεμτήκομτα. και λαβώμ/Τους πέμτε άρτους
και/Τους δύο ιχθύας, αμαβλέψας εις/Τομ
ουραμόμ, ευλόγησε, και κατέκλασε/Τους άρ
τους και ελίδου/Τοις μαθηταίς αυτού/ίμα πα
ραθώσιμ αυτοίς, και/Τους δύο ιχθύας εμέρι
σε πάσι. και έφαγομ πάμτες και εχορτάσθη
σαμ, και ήραμ κλασμάτωμ δώδεκα κοφίμους
πλήρεις, και από/Τωμ ιχθύωμ. και ήσαμ/οι
φαγόμτες/Τους άρτους τετρακισχίλιοι άμ=
δρες. και ευθέως ημάγκασε/Τους μαθητάς
αυτού εμβήναι εις το πλοίομ, και προάγειμ
εις/Το πέραμ προς βηθσαϊδάμ, εώς αυτός α
πολύση/Τομ όχλομ. και αποταξάμενος αυ=
τοίς, απήλθεμ εις/Το όρος προσεύξασθαι. και
ο ώμ γεμομένης, ήμ/Το πλοίομ εμ μέσω/Της
θαλάσσης. και αυτός, μόνος επί/Της γης.
και είδεμ αυτούς βασαμιζομένους εμ/Τω ε=
λαύμειμ. ήμ γαρ/ο άμεμος εμαμτίος αυτοίς.
και περί τετάρτην φυλακήμ/Της μυκτός, έρ
χεται προς αυτούς περιπατώμ επί/Της θα=
λάσσης. και ήθελε παρελθείμ αυτούς. οι δε

corpus ei? et posuerunt illud in monu
mento. Et convenientes apostoli ad
iesum; renunciauerunt ei omnia
que egerant et docuerant. Et
illis. Venite seorsum in
desertũ locũ; et requiescite pusillũ. Erãt
enim qui veniebant et redibant multi.
Et nec spacũ mãducãdi hębãt. Et ascẽ
dentes in nauim abierũt in desertũ locũ se
orsũ. Et viderunt eos abeũtes: et cognoue
runt multi: et pedestres de omnibus
ciuitatib⁹ cucurrerũt illuc et preuenerũt eos.
Et exiens
vidit turbã multã iesus et misertus est
sup eos: quia erant sicut oues non
habentes pastorẽ: et cepit illos docere
multa. Et cum iam hora multa fieret
accesserũt discipuli eius. et
dicentes. Desertus est locus hic et
iam hora preterijt. Dimitte illos: ut eũ
tes in proximas villas et vicos
emant sibi cibos quos
manducent. Et respondens ait
illis. Date illis manducare. Et
dixerũt ei. Euntes emamus
ducentis denarijs panes et dabimus illi
manducare et dicit eis. Quot panes
habetis? Ite et videte. Et cũ cognouissẽt
dicũt: quinq; et duos pisces. Et pre
cepit illis ut accũbere facerent oẽs sedm
contuberma sup viride fenũ. Et discubue
rũt in partes per centenos et
quinquagenos. Et acceptis quinq; pani
et duobus piscibus intuens in
celum benedixit et fregit panes
et dedit discipulis suis ut ponerent ań
eos: et duos pisces diuisit
oib⁹. Et saturati
sũt. Et sustulerũt reliquas fragmẽtoꝝ duo
decim cophinos plenos: et de piscib⁹. Erãt
ãt qui mãducauerũt quinq; milia virorum.
Et statim coegit discipulos
suos ascendere nauim ut precederent
trãs fretũ ad bethsaidam: dũ ipe dimit
teret populum. Et cum dimisisset eos
abijt in montem orare. Et cum
fero esset: erat nauis in medio
mari et ipse solus in terra: et
videns eos laborantes in remigando:
erat enim ventus contrarius eis.
Et circa quartam vigiliam noctis venit
ad eos ambulans supra mare: et
volebat preterire eos. At illi vt

puluerem de pedibus vestris in
testimonium illis.

Et exeuntes
predicabant vt pniam agerẽt: et demõia
multa eijciebãt. Et vngebãt oleo multos
egros et sanabantur. Et audiuit
rex herodes: manifestũ enim factũ est
nomen eius: et dicebat. Quia iohannes
baptista resurrexit a mortuis: et ppea
virtutes operantur in illo. Alij autem
dicebant quia helias est. alij vero dice
bãt quia pphęta est: sicut vnus ex pphetis. Quo
audito herodes: ait. Quem ego
decollaui iohannem hic
misit ac
a mortuis resurrexit. Ipse enim herodes
tenuit iohannem: et vinxit
eũ in carcere pp herodiadem vxorem
philippi fratris sui: quia
duxerat eam. Dicebat enim iohannes
herodi. Non licet tibi habere vxorem
fratris tui. Herodias aũt insidiabatur
illi: et volebat occidere eum nec
poterat. Herodes ãt metuebat iohãnẽ
sciens eum virum iustum et sanctum:
et custodiebat eum: et audito eo
multa faciebat: et libenter eũ audiebat.
Et cũ dies opportun⁹ accidisset: herodes
natalis sui cenam fecit
principibus et tribunis et
primis galilee. Cumq; introisset
filia ipsius herodiadis et
saltasset et placuisset herodi: simulq;
recumbentibus: rex ait
puelle. Pete a me quod vis: et dabo
tibi. Et iurauit illi: quicqd petieris
dabo tibi licet dimidium regni
mei. Que cũ exisset dixit matri sue.
Quid petam? At illa dixit. Caput io=
hãnis baptiste. Cumq; introisset statim
cum festinatione ad regem petiuit
dicens. Volo vt protinus des mihi in
disco caput iohannis baptiste.
Et contristatus est rex
propter iusiurãdũ et pp simul discũbentes
noluit eam contristare: sed
misso speculatore precepit
afferri caput eius in disco: et
decollauit eum in carcere.
Et attulit caput eius in disco:
et dedit illud puelle: et puella
dedit matri sue. Quo audito
discipuli eius venerunt et tulerunt

Iaco. 5. c.
Mat. 14. a.
Lucc. 9. a.

2. Re. 19. g
Hester. 5. b

Mat. 14. a
Lucc. 9. b.

Mat. 14. a
Lucc. 3. d.

Mat. 14. a

Mat. 9. g. c
15 f.
3. 8. a.

Mat. 14. c.
Lucc. 9. b.

Mat. 14. d
Lucc. 9. b.
Johã. 6. a.

mat. 15. a.
Lucc. 9. b.
Johan. 6. b

Mat. 14. c.
Lucc. 6. b.
Johã. 6. b.

mat. 14. c.

Mat. 14. c.

ιλόμτες αὐτόμ περιπατούμτα επί τῆς θαλάσσης, ἐλοξαμ φάμτασμα εἶμαι καὶ αμέκραξαμ. πάμτες γαρ αὐτόμ εἶδομ καὶ εταράχθησαμ. καὶ ευθέως ελάλησε μετ αὐτῶμ, καὶ λέγει αὐτοῖς. θαρσεῖτε. ἐγώ εἰμί, μὴ φοβεῖσθε. καὶ ἀμέβη προς αὐτούς εἰς Το πλοῖομ, καὶ εκόπασεμ ὁ ἄμεμος. καὶ λίαμ ἐκ περισσοῦ ἐμ ἑαυτοῖς ἐξίσταμτο καὶ εθαύμαζομ, οὐ γαρ συμήκαμ ἐπὶ τοῖς ἄρτοις. ἦμ γαρ ἡ καρδία αὐτῶμ πεπωρωμέμη. καὶ διαπεράσαμτες, ἦλθομ εἰς Τὴμ γεμμησαρέτ, καὶ προσωρμίσθησαμ. καὶ ἐξελθόμτωμ αὐτῶμ ἐκ Τοῦ πλοίου, ἐυθέως ἐπιγόμτες αὐτόμ, περιδραμόμτες ὅλημ Τὴμ περίχωρομ ἐκείμημ, ἤρξαμτο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις Τοὺς κακῶς ἔχομτας περιφέρειμ ὅπου ἤκουομ ὅτι ἐκεῖ ἐστί. καὶ ὅπου ἂμ εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγρούς, ἐμ Ταις ἀγοραίς ἐτίθουμ Τοὺς ἀσθεμούμτας. καὶ παρεκάλουμ αὐτόμ ἵμα κἂμ Τοῦ κρασπέδου Τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωμται. καὶ ὅσοι ἂμ ἥπτομτο αὐτοῦ, ἐσώζομτο. Cap.7.

Καὶ συμάγομται προς αὐτόμ οἱ φαρισαῖοι, καὶ Τίμες Τῶμ γραμματέωμ ἐλθόμτες ἀπὸ ιεροσολύμωμ. καὶ ιλόμτες Τιμάς Τῶμ μαθητῶμ αὐτοῦ κοιμαῖς χερσὶ Τουτέστιμ ἀμίπτοις ἐσθίομτας ἄρτους, ἐμέμψαντο. οἱ γαρ φαρισαῖοι καὶ πάμτες οἱ ιουδαῖοι ἐὰμ μὴ πυγμῇ μίψωμται Τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι κρατοῦμτες Τὴμ παράδοσιμ Τῶμ πρεσβυτέρωμ. καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰμ μὴ βαπτίσωμται, οὐκ ἐσθίουσι. καὶ ἄλλα πολλά ἐστίμ ἃ παρέλαβομ κρατεῖμ. βαπτισμούς ποτηρίωμ καὶ ξεστῶμ καὶ χαλκίωμ καὶ κλιμῶμ. ἐπειτα ἐπερωτῶσιμ αὐτόμ οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς. Διὰ Τί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ Τὴμ παράδοσιμ Τῶμ πρεσβυτέρωμ. ἀλλὰ ἀμίπτοις χερσὶμ ἐσθίουσι Τὸμ ἄρτομ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε μ αὐτοῖς. ὅτι καλῶς προεφήτευσε μ Ησαΐας περὶ ὑμῶμ Τῶμ ὑποκριτῶμ, ὡς γέγραπται. οὗτος ὁ λαὸς Τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶμ πόρρω απέχει απ ἐμοῦ. μάτημ δὲ σέβομταί με διδάσκομτες διδασκαλίας εμτάλματα ἀμθρώπωμ. ἀφέμτες γαρ Τὴμ εμτολὴμ Τοῦ θεοῦ κρατεῖτε Τὴμ παράδοσιμ Τῶμ ἀμθρώπωμ, βαπτισμούς ξεστῶμ καὶ ποτηρίωμ, καὶ ἄλλα παρόμοια Τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε. καὶ ἔλεγεμ αὐτοῖς. καλῶς ἀθετεῖτε Τὴμ εμτολὴμ Τοῦ θεοῦ, ἵμα Τὴμ παράδοσιμ ὑμῶμ Τηρήσητε. μωσῆς γαρ εἶπε. Τίμα Τὸμ πατέρα σου καὶ Τὴμ μητέρα σου. καὶ ὁ κακολογῶμ πατέρα ἢ μητέρα, θαμάτῳ τελευτάτω. ὑμεῖς δὲ λέ

videruntᵇ eumᶜ ambulantemᵈ superaᵉ mareᶠ putauerᵉᵗ fantasmaᵍ esseʰ ⁊ⁱ exclamauerᵉᵗ. Omnesᵏ enimˡ viderūtᵐ eumⁿ ⁊ᵒ turbatiᵖ sūt. Etᵍ statimʳ locutusˢ estᵗ cumᵘ eis: ⁊ᵛ dixitˣ eis. Cōfidite. Egoʸ suz: nolite timere. Etᶻ ascendit ad illos in nauim: ⁊ cessauitᵃ ventus. Etᵇ plusᶜ magis intraᵈ se stupebant: non super eniᵍ intellexerūt de panibʰ. Eratⁱ eiᵏ cordaˡ obcecatū. Etᵐ cum trāsfretassent venerūtⁿ inᵒ terrā genesareth: ⁊ᵖ applicuerunt. Cūq egressi essent de naueʳ continuoˢ cognouerunt eumᵗ: ⁊ᵘ currentesᵛ vniuersamˣ regionēʸ illāᶻ ceperunt inᵃ grabatis eos qui seᵇ male habebant circumferreᶜ vbiᵈ audiebant eumᵉ esse. Etᶠ quocūqᵍ introibatʰ inⁱ vicos vel inᵏ villas aut ciuitates: in plateis ponebant infirmos: etˡ deprecabantur eum vtᵐ vel fimbriamⁿ vestimenti eius tangeret: ⁊ᵒ quotquotᵖ tāgebāᵠ eumʳ salui fiebant. Cap.7.

Conueneruntᵇ adᶜ eumᵈ pharisei etᵉ quidam de scribis venientes abᶠ hierosolymis. Etᵍ cūʰ vidissentⁱ quosdāᵏ ex discipulisˡ eiᵐ cōmunibⁿ, idᵉ nōᵒ lotisᵖ manducareᵠ panes vituperauerūtʳ. Pharisei enimˢ et omnes iudei nisi crebroᵗ lauerintᵘ manuˣ non manducantʸ tenentesᶻ traditionem seniorumᵃ ⁊ᵇ a foro venientesᶜ nisi baptizentur non comedūtᵈ: ⁊ᵉ alia multa sūtᶠ quᵍ tradita seruareʰ: baptismata calicūⁱ ⁊ | sunt illis vrceorumᵏ et eramentorūˡ et lectorum. Etᵐ interrogabantⁿ eumᵒ pharisei et scribe. Quareᵖ discipuliᵠ tui non ambulantʳ iuxta traditionem seniorumˢ sed cōmunibᵗ manibᵘ manducantˣ panem? Atʸ illeᶻ respondensᵃ dixitᵇ eis. Beneᶜ prophetauitᵈ isaias de vobisᵉ hypocritis: sicutᶠ scriptumᵍ est. Populusʰ hicⁱ labijsᵏ meˡ honoratᵐ: cor autemⁿ eorum longe estᵒ a me. Sineᵖ causaᵠ autemʳ colunt me: docentesˢ doctrinas ⁊ᵗ precepta hominū. Relinquentes enimᵘ mandatum deiˣ tenetisʸ traditiones hominūᶻ baptismata vrceorumᵃ et calicum: et aliaᵇ similia his facitisᶜ multa. Etᵈ dicebatᵉ illis. Beneᶠ irritum fecistisᵍ preceptum deiʰ vt traditionemⁱ vestram seruetis. Moyses enimᵏ dixit. Honoraˡ patrem tuum et matremᵐ tuam: ⁊ⁿ qui maledixerit patri vel matri morte moriatur. Vosᵒ autemᵖ dicitis.

γετε. ἐὰμ εἴπη ἄμθρωπος Τῷ πατρί ἢ Τῇ μητρί κορβᾶμ ὅ ἐστι Δῶρομ ὃ ἐὰμ ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, καὶ οὐκ ἔτι ἀφίετε αὐτόμ οὐδέμ ποιῆσαι Τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ Τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ἀκυροῦμτες Τὸμ λόγομ Τοῦ θεοῦ Τῇ παραδόσει ὑμῶμ ἣμ παρελάβατε. καὶ παρόμοια Τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε. καὶ προσκαλεσάμενος πάμτα Τὸμ ὄχλομ, ἔλεγε αὐτοῖς. ἀκούετέ μου πάμτες καὶ συμίετε. οὐδέμ ἐστίμ ἔξωθεμ Τοῦ ἀμθρώπου εἰσπορευόμενομ εἰς αὐτόμ ὃ δύμαται αὐτὸμ κοιμῶσαι, ἀλλά Τὰ ἐκπορευόμενά ἀπ αὐτοῦ, ἐκεῖμά ἐστι Τὰ κοιμοῦμτα Τὸμ ἄμθρωπομ. εἴ Τις ἔχει ὦτα ἀκούειμ ἀκουέτω. καὶ ὅτε εἰσῆλθε εἰς οἶκομ ἀπὸ Τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτωμ αὐτόμ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴμ παραβολήν. καὶ λέγει αὐτοῖς. οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύμετοί ἐστε, οὐ μοεῖτε ὅτι πᾶμ Τὸ ἔξωθεμ εἰσπορευόμενομ εἰς Τὸμ ἄμθρωπομ, οὐ δύμαται αὐτὸμ κοιμῶσαι, ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς Τὴμ καρδίαμ, ἀλλ εἰς Τὴμ κοιλίαμ, καὶ εἰς Τὸμ ἀφεδρῶμα ἐκπορεύεται καθαρίζομ πάμτα Τὰ βρώματα. ἔλεγε δέ, ὅτι Τὸ ἐκ Τοῦ ἀμθρώπου ἐκπορευόμενομ, ἐκεῖμο κοιμοῖ Τὸμ ἄμθρωπομ. ἔσωθεμ γαρ ἐκ Τῆς καρδίας Τῶμ ἀμθρώπωμ οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύομται, μοιχεῖαι, πορμεῖαι, φόμοι, κλοπαί, πλεομεξίαι, πομηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πομηρός, βλασφημία, ὑπερηφαμία, ἀφροσύμη. πάμτα Ταῦτα Τὰ πομηρὰ ἔσωθεμ ἐκπορεύεται καὶ κοιμοῖ Τὸμ ἄμθρωπομ. καὶ ἐκεῖθεμ ἀμαστὰς, ἀπῆλθε εἰς Τὰ μεθόρια Τύρου καὶ σιδῶμος, καὶ εἰσελθὼμ εἰς Τὴμ οἰκίαμ, οὐδέμα ἤθελε γμῶμαι, καὶ οὐκ ἠδυμήθη λαθεῖμ. ἀκούσασα γαρ γυμὴ περὶ αὐτοῦ ἧς εἶχε Τὸ θυγάτριομ πμεῦμα ἀκάθαρτομ, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς Τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἦμ δὲ ἡ γυμὴ ἑλλημίς συροφοιμίκισσα Τῷ γέμει, καὶ ἠρώτα αὐτὸμ ἵμα Τὸ δαιμόμιομ ἐκβάλῃ ἐκ Τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεμ αὐτῇ. ἄφες πρῶτομ χορτασθῆμαι Τὰ τέκμα. οὐ γαρ καλόμ ἐστι λαβεῖμ Τὸμ ἄρτομ Τῶμ Τέκμωμ, καὶ βαλεῖμ Τοῖς κυμαρίοις. ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ. ναὶ κύριε. καὶ γαρ Τὰ κυμάρια ὑποκάτω Τῆς Τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ Τῶμ ψιχίωμ Τῶμ παιδίωμ. καὶ εἶπεμ αὐτῇ. διὰ Τοῦτομ Τὸμ λόγομ ὕπαγε, ἐξελήλυθε Τὸ δαιμόμιομ ἐκ Τῆς θυγατρός σου. καὶ ἀπελθοῦσα εἰς Τὸμ οἶκομ αὐτῆς, εὗρε Τὸ δαιμόμιομ ἐξεληλυθός, καὶ Τὴμ θυγατέρα βεβλημένμ ἐπὶ Τῆς κλίμης. καὶ πάλιμ ἐξελθὼμ ἐκ τῶμ ὁρίωμ Τύρου καὶ σιδῶμος, ἦλθε πρὸς Τὴμ θάλασσαμ Τῆς γαλιλαίας, ἀμὰ μέσομ Τῶμ

Siᵇ dixeritᶜ homoᵈ patri aut matri corbanᵍ quʰ estⁱ donūᵏ quˡ cūqᵐ exⁿ meᵒ tibi profuerit: ⁊ᵖ vltra nōᵠ dimittitisʳ eūˢ quicquᵗ facere patri suo aut matri: rescindentesᵘ verbum deiˣ per traditionemʸ vestramᶻ quamᵃ tradidistis. Etᵇ similia huiusmodiᶜ multa facitisᵈ. Etᵉ aduocāsᶠ iterumᵍ turbasʰ dicebatⁱ illis: Audite omnesᵏ et intelligite. Nihilˡ estᵐ extraⁿ hominem introiensᵒ in eum quodᵖ possitᵠ eumʳ coinquinare: sedˢ queᵗ de homine procedunt illa sunt quæ coinquinātᵘ hominem. Siᵛ quisʷ habetˣ aures audiendiʸ audiat. Etᶻ cūᵃ introisset inᵇ domumᶜ a turbaᵈ interrogabantᵉ eumᶠ discipuli eius parabolam. Etᵍ ait illis. Sicʰ et vos imprudentes estis? Nōⁱ intelligitisʲ quᵏ omneˡ extrinsecus introiens inᵐ hominemⁿ non potestᵒ eum coinquinare quiaᵖ non intrat in cor sed in ventreᵠ vadit ⁊ʳ in secessumˢ exitᵗ purgans omnes escas? Dicebatᵘ autem: quiaˣ quʸ de homine exeunt illa coinquinātᶻ hominem. Abintus enimᵃ de corde hominum male cogitationes procedūt: ⌈ adulteria: fornicatiões: homicidia: furta nequitie: dolus: impudicicie: oculus malus: blasphemia: superbia stultitia. Omnia hec mala abintus procedunt et coinquinant hominem. Etᵇ inde surgens abijtᶜ inᵈ fines tyriᵉ et sidonis: ⁊ᶠ ingressusᵍ domumʰ neminem voluitⁱ scire: et non potuitᵏ latere.

Mulierˡ cuiᵐ statiⁿ vtᵒ audiuitᵖ de eo cui filia habebatᵠ spiritus immundus: intrauitʳ ⁊ˢ procidit adᵗ pedes eius. Eratᵘ enim mulierˣ gentilis syrophenissa genere. Etʸ rogabatᶻ eumᵃ vtᵇ demonium eiceretᶜ de filia eius. Quiᵈ dixitᵉ illi. Sineᶠ primum saturari filios. Nonᵍ estʰ enimⁱ bonum sumere panem filiorumᵏ et mittere canibˡ. Atᵐ illa rndit ⁊ⁿ dixitᵒ illi. Etiamᵖ domine. Namᵠ et catelli comedunt sub mensa de micis puerorum. Et ait illi. Propter hunc sermonem vade: exijt demonium a filia tua. Etˢ cum abijsset domum: inuenitᵗ puellam iacentem et ⌈ exiens de supra lectum ⁊ᵘ demoniū exisse. Etˣ iterum finibusʸ tyriᶻ venit per sidonem ad mare galilee: inter medios

ορίων δεκαπόλεως. καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτόν, ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. καὶ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ. καὶ πτύσας, ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ. καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, ἐφφαθά, ὅ ἐστι Διανοίχθητι. καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν. ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον, καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες. καλῶς πάντα πεποίηκε, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν. Cap.8.

ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς. σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι. καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ. τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρόθεν ἥκασι. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας. καὶ ἐπηρώτα αὐτούς. πόσους ἔχετε ἄρτους οἱ δὲ εἶπον ἑπτά. καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐλίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραθῶσι. καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα καὶ εὐλογήσας εἶπε καὶ ταῦτα παραθεῖναι. καὶ αὐτά. ἔφαγον δὲ καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας. ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι, καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά, καὶ ἐξῆλθον οἱ φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ πειράζοντες αὐτόν. καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει. τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς ἐμβὰς πάλιν εἰς τὸ πέραν. καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους. καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων. ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. καὶ διελογίζοντο

finesdecapoleos: et adducunt ei surdum et mutum: et deprecabantur eum ut imponat illi manum. Et apprehendens eum de turba seorsum: misit digitos suos in auriculas eius et exspuens tetigit linguam eius: et suspiciens in celum ingemuit et ait illi. Effeta quod est adaperire. Et statim aperte sunt aures eius: et solutum est vinculum linguae eius et loquebatur recte. Et precepit illis ne cui dicerent. Quanto autem eis precipiebat: tanto magis plus predicabant et eo amplius admirabantur dicentes. Bene omnia fecit: et surdos fecit audire: et mutos loqui. Cap.8.

In diebus illis iterum cum turba esset cum iesu nec haberet quid manducarent: convocatis discipulis ait illis. Misereor super turbam: quia ecce iam triduo sustinent mecum nec habent quod manducent: et si dimisero eos ieiunos in domum suam: deficient in via. Quidam enim ex eis de longe venerunt. Et respondebunt ei discipuli sui. Unde illos quis poterit hic saturare panibus in solitudine? Et interrogabat eos. Quot panes habetis? Qui dixerunt. Septem. Et precepit turbe discumbere super terram. Et accipiens septem panes gratias agens fregit et dabat discipulis suis ut apponerent: et apposuerunt turbe. Et habebant pusillos paucos: et ipsos benedixit et iussit apponi. Et manducauerunt et saturati sunt: et sustulerunt quod superauerat de fragmentis septem sportas. Erant autem qui manducauerant quasi quattuor milia: et dimisit eos. Et statim ascendens navim cum discipulis suis venit in partes dalmanutha. Et exierunt pharisei et ceperunt conquirere cum eo querentes ab illo signum de celo: temptantes eum: et ingemiscens spiritu ait. Quid generatio ista signum querit. Amen dico vobis: si dabitur generationi isti signum. Et dimittens eos iterum navim: et abiit trans ffre ascendit tum. Et obliti sunt panem sumere: et nisi unum panem non habebant secum in naui. Et precipiebat eis dicens. Videte et cauete a fermento pharisseorum et fermento herodis. Et cogitabant

πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς. τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε. οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε, ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν, ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε. λέγουσιν αὐτῷ Δώδεκα. ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε. οἱ δὲ εἶπον ἑπτά. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, πῶς οὐ συνίετε. καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδά, καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτόν εἰ τι βλέπει, καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε. βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὡς δένδρα περιπατοῦντας. εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι. καὶ ἀπεκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψεν ἠλαυγῶς ἅπαντας. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ λέγων. μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας καισαρείας Φιλίππου, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς. τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι. οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν. καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς. ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ. σὺ εἶ ὁ Χριστός. καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ. καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ λέγων. ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς. ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι ὃς

ad alterutrum dicentes: quia panes non habemus. Quos cognito ait illis iesus. Quid cogitatis quia panes non habetis: Nondum cognoscitis nec intelligitis: Adhuc cor vestrum cecatum habetis Ps.113. non videtis: et aures habentes non auditis. Nec recordamini quando quinque panes fregi in quinque milia: et quot Joh.6.b. sup.6.f. cophinos fragmentorum plenos sustulistis: Dicunt ei. Duodecim. Quia et septem panes in quattuor milia: quot sportas fragmentorum tulistis: Quos nondum intelligitis. Et dicunt ei. Septem. Et dicebat eis. sup codē. n. Et venerunt bethsaida et adducunt ei cecum: et rogabant eum ut illum tangeret. Et apprehensa Mat.20.g. manu ceci eduxit eum extra vicus: et exspuens in oculos eius ipositis manibus suis interrogauit eum si quid videret. Et aspiciens ait. Video homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum posuit manus super oculos eius et cepit videre: et restitutus est ita ut clare videret omnia. Et misit eum in domum suam dicens. Vade in domum tuam: et si in vicum introieris nemini dixeris. Et ingressus est iesus et discipuli eius in castella cesaree philippi: et in via interrogabat discipulos suos: dicens eis. Quem me dicunt esse homines: Respondens petrus ait ei. Tu es christus. Et comminatus est eis ne cui dicerent de illo. Et cepit docere Mat.16.c. eos quia oportet filium hominis pati multa: et reprobari a senioribus et a principibus sacerdotum et scribis et occidi et post tres dies resurgere. Et palam verbum loquebatur: et apprehendens eum petrus cepit increpare eum. Qui conuersus et videns discipulos suos: comminatus est petro dicens. Vade retro me Mat.16.g. sathana: quia non sapis que dei sunt: sed que hominum. Et conuocata turba cum discipulis suis: dixit eis. Si quis vult me sequi mat.10.g. et 16.f. deneget semetipsum: et tollat Luc.14.f. et 9.c. crucem suam et sequatur me. Qui Bal.2.d.

qγαρ rἀμ sθέλη/Τημ tψυχήμ uαυτού xσώσαι, yαπο
λέσει αυτήμ. z ος bἂμ cἀπολέση/Τημ eαυτοῦ
fψυχήμ gἕνεκεν hεμοῦ και/Του iευαγγελίου, ου
τος kσώσει lαυτήμ. mΤι nγαρ oωφελήσει pἄνθρω
πον qεἀμ rκερδήση/Τον sκόσμον ὅλον, tκαι ζημιω
θή/Τημ uψυχήμ vαυτού. wη xΤι yδώσει zἄνθρωπος
aαντάλλαγμα/Της bψυχής cαυτού. d ος eγαρ
fεσαισχυνθή με gκαι/Τους hεμούς iλόγους iεν
/Τη kγενεά lΤαύτη/Τη mμοιχαλίδι και nαμαρτω
λώ, και/ο oυιός/Του pαμθρώπου qεσαισχυνθή
σεται rαυτόμ sὅταν tἔλθη uεμ/Τη vδόξη/Του wπα
τρός xαυτού μετά/Των yαγγέλων/των zαγί
ων.

Cap. 9.

Και aἔλεγεμ bαυτοις. cαμήμ λέγω dυμίμ, eότι
fεισί gΤινες/Των hὧδε εστηκότων iοίτινες
kουμή lγεύσωνται mθανάτου nέως οαν pἴδωσι
/Τημ qβασιλείαμ/Του rθεού sεληλυθυίαν εμ/Δυνά
μει. t και uμεθ ημέρας wεξ xπαραλαμβάνει ο/ιη
σούς/Τομ yπέτρομ και/Τομ ζιάκωβομ και ιωάμ
μημ, και αφέρει αυτούς βεις γὄρος δυψηλόμ
κατ ιδίαμ μόμους, και μετεμορφώθη έμπροσ
θεμ αυτῶμ. κ και/Τα ιμάτια αυτού εγεμετο
στίλβοντα, λευκά λίαμ ως χιὼμ οία γμα
φεύς επί/Της γης ου δύναται λευκάμαι. και
ὤφθη αυτοις ηλίας συμ μωσεί, και ήσαμ
συλλαλούμτες/Τω ιησού. και αποκριθείς/ο
πέτρος λέγει/τω ιησού, ραββί, καλόμ εστίμ
ημας ὧδε είμαι, και ποιήσωμεμ σκημάς Τρεις,
σοι μίαμ, και μωσεί μίαμ, και ηλία μίαμ, ου
γαρ ήδει Τι λαλήσει. ήσαμ γαρ έμφοβοι.
και εγένετο μεφέλη επισκιάζουσα αυτοίς.
και ήλθε φωμή εκ/της μεφέλης λέγουσα. ού
τος εστίμ/ο υιός μου/ο αγαπητός, αυτού
ἀκούετε. και εξάπιμα περιβλεψάμενοι, ουκ
έτι ουδέμα είδομ ειμή/Τομ ιησούμ μόμομ
μεθ εαυτῶμ. καταβαιμόντωμ δε αυτῶμ από
/Του ὄρους, διεστείλατο αυτοις ἵμα μηδεμί
Διηγήσωμται α είδομ, ειμή ὅταμ/ο υιός/Του
ἀμθρώπου εκ μεκρῶμ αναστή. και/Τομ λόγομ
εκράτησαμ προς εαυτούς συζητούμτες Τι
εστί/Το εκ μεκρῶμ αναστήμαι. και εωμρώτωμ
αυτόμ, λέγομτες. ότι λέγουσιμ/οι γραμμα
τείς ότι ηλίαμ δει ελθείμ πρώτομ. ο δε απο
κριθείς είπεμ αυτοις. ηλίας μεμ ελθώμ πρῶ
τομ αποκαθιστά ἅμτα, και πως γέγραπται
επί/Τομ υιόμ/Του ἀμθρώπου ἵμα πολλά πά
θη και εξουδεμωθή. αλλά λέγω υμίμ ότι
και ηλίας ελήλυθε, και εποίησαμ αυτῶ ὅσα
ἠθέλησαμ καθώς γέγραπται επ αυτόμ. και
ελθώμ προς/Τους μαθητάς, είδεμ όχλομ πο
λύμ περί αυτούς, και γραμματείς συζητούμ
τας αυτοις. και ευθέως πας/ο όχλος ιδώμ
αυτόμ εξεθαμβήθη. και προστρέχομτες, ησ

Mat.16.f. Luce.17.g.

qeni voluerit animā suā saluā facere perdet eam: qui autem perdiderit eam aiam suam ꝓpter me z euangelium: hic saluā facie eam. Quid ei pderit hoi si lucretur mūdū totum: z detrimentū an me fuerit faciat? Aut quid homo cōmutationis dabit ꝓ aia sua. Qui enī me cōfessus fuerit et verba mea in generatione ista adultera et peccatrice: z filius hominis confitebitur eum cū venerit in gloria patris sui cum angelis sanctis.

Mat.10.f. Luce.9.c. 12.b.

Cap. 9.

Et dicebat illi. Amē dico vobis quia sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei venies in virtute.

Mat.16.a. Luce.9.d.

Et post dies sex assumpsit iesus petrum et iacobum et iohannem: et ducit illos in montem excelsum solos: et transfiguratus est coram ipsis. Et vestimenta eius facta sunt splēdētia: z cādida nimis velut nix: qlia fullo nō pt sup terrā cādida facere. Et apparuit illis helias cum moyse z crāt loquentes cum iesu. Et respondens petrus ait iesu, Rabbi bonum est nos hic esse: et faciamus tria taberna cla: tibi vnū z moysi vnū: z helie vnū. Nō ei sciebat quid diceret. Erāt enī timore exterriti. Et facta est nubes obūbrās z venit vox de nube dicēs. Hic est filius meus charissimus audite illum. Et statim circūspicientes neminē amplius viderūt nisi Jesum tantū secum. Et descendentibus illis de monte precepit illis ne cuiq̄ quod vidissent narrarent: nisi cū filius hois a mortuis resurrexerit. Et verbū cōtinuerunt apud se: conquirētes quid esset cū a mortuis resurrexerit. Et interrogabant eū dicētes. Quid ergo dicūt pharisei et scribe qz heliā oportet venire primū? Qui respōdēs ait illis Helias cū venerit primo restituet oia: z quō scriptū in filium hois vt multa patiatur et contemnatur. Sed dico vobis quia z helias venit z fecerunt illi quecunq̄ voluerunt sicut scriptum est de eo. Et veniens ad discipulos suos vidit turbam magnā circa eos z scribas cōquirentes cū illis. Et cōfestim omnis populus videns ihesū stupefact z expauerūt: z accurrētes

Mat.9.f.z 11.b.z.17.c sup.7.g.

Mat.17.c.

σπάζομτο αυτόμ. και επηρώτησε/Τους γραμ
ματείς. Τι συζητείτε προς εαυτούς. και α
ποκριθείς εισ εκ/Του όχλου είπε. Διδάσκαλε
ήμεγκα/Του υιόμ μου ωρος σε έχομτα πμεύ
μα άλαλομ, και όπου αμ αυτόμ καταλάβη,
ρήσσει αυτόμ και αφρίζει, και τρίζει/Τους
ολόμτας αυτού και ξηραίμεται. και είπομ/Τοις
μαθηταίς σου ἵμα αυτό εκβάλωσι, και ουκ
ίσχυσαμ. ο δε αποκριθείς αυτῶ είπεμ. ω γε
μεά ἄπιστος, εωσπότε προς υμάς έσομαι, ε
ωσπότε αμέξομαι υμῶμ. φέρετε αυτόμ προς
με, και ήμεγκαμ αυτόμ ωρος αυτόμ. και ι
λῶμ αυτόμ ευθέως/Το ωμεύμα, εσπάραξεμ
αυτόμ και ωεσῶμ εσί/Της γης εκυλίετο α
φρίζωμ. και επηρώτησε/Τομ πατέρα αυτού.
ὡσός χρόμος εστίμ ως Τούτο γέγομεμ αυ
τῶ. ο δε είπε. ωαιδιόθεμ. και πολλάκις αυ
τόμ και εις/Το ωυρ έβαλε και εισ/Το ὕδωρ ί
μα απολέση αυτόμ. αλλ ει Τι δύμασαι βοή
σομ ημίμ, σωλαγχμισθείς εφ ημάς. ο δε ιη
σούς είπεμ αυτῶ. Το, ει δύμασαι πιστεύσαι,
ὡάμτα δυματά/Τω πιστεύομτι. και ευθέως
κράξας ο πατήρ/Του ωαιδίου, μετά λακρύ
ωμ έλεγε, πιστεύω κύριε, βοήθει μου/Τη α
πιστία. ιδώμ δε ο ιησούς ότι επισυμτρέχει
όχλος, επετίμησε/Τω ωμεύματι/Τω ακαθάρ
τω, λέγωμ αυτῶ. Το πμεύμα/Το άλαλομ και
κωφόμ εγώ σοι επιτάσσω, έξελθε εξ αυτού
και μηκέτι εισέλθης εις αυτόμ. και κράξαμ
και πολλά σπαράξαμ αυτόμ, εξήλθε, και εγέ
μετο ωσεί μεκρός, ώστε ωολλούς λέγειμ ότι
απέθαμε. ο δε ιησούς κρατήσας/Της χειρός
αυτού, ήγειρεμ αυτόμ και ἀμέστη. και ει
σελθόμτα αυτόμ εις οἶκομ οι μαθηταί αυτού
επηρώτωμ αυτόμ κατ ιδίαμ ότι ημείς ουκ η
δυμήθημεν εκβαλείμ αυτό. και είπεμ αυτοις
Τούτο/Το γέμος εμ ουδεμί δύναται εξελθείμ
ειμή εμ ωροσευχή και μηστεία. και εκείθεμ ε
ξελθόμτες, ωαρεπορεύομτο διά/Της γαλιλαί
ας, και ουκ ήθελεμ ἵμα Τις γμω. ελίδασκε
γαρ/Τους μαθητάς αυτού, και έλεγεμ αυ
τοίς. ότι ο υιός/Του ἀμθρώπου παραδίδο
ται εις χείρας ἀμθρώπωμ, και αποκτεμούσιμ
αυτόμ, και αποκταμθείς/Τη Τρίτη ημέρα α
μαστήσεται. οι δε ηγμόουμ/Το ρήμα, και
εφοβούμτο αυτόμ εωερωτήσαι. και ήλ
θεμ εις καωερμαούμ. και εμ/Τη οικία γε
μόμεμος εωηρώτα αυτούς. Τι εμ/Τη οδῶ
ωρος εαυτούς διελογίζεσθε. οι δε εσιώ
ωῳ, ωρος αλλήλους γαρ διελέχθησαμ
εμ/Τη οδῶ Τις μείζωμ. και καθίσας εφώ
μησε/Τους Δώδεκα και λέγει αυτοίς. ει
Τις θέλει πρῶτος είμαι, έσται πάμ

'salutabant eum. Et interrogauit eos. Quid inter vos conquiritis. Et vnus de turba dixit. Magister attuli filium meū ad te habentē spiritū mutum: qui vbicunq̄ cū apprehenderit allidit illum et spumat: et stridet et deutib⁹ et arescit. Et dixi discipulis tuis vt eijcerent illum: et nō potuerūt. Qui respōdēs eis ait illis. O gene ratio incredula quousq̄ apud vos ero? Quousq̄ vos patiar. Afferte illum ad me: et attulerūt eum. Et cum vidisset eum: statim spiritus conturbauit illum: et elisus in terrā volutabat spumans: et interrogauit patrem eius. Quantū temporis est exquo ei hoc accidit? At ille ait. Etiā in ignem et in aquam misit: vt interficeret eum. Sed si quid potes: adiuua nos misertus nostri. Jesus autem ait illi. Si potes credere: omnia possibilia sunt credēti. Et protinus exclamans pater pueri cum lachrymis dicebat. Credo dñe: adiuua incredulitatem meam. Et cū vidisset iesus cōcurrentes turbā: cōminatus est spiritui immundo dicens illi. Surde et mute spūs: ego precipio tibi exi ab eo: et amplius ne introeas in eū. Et exclamans et multū discerpēs exiit ab eo: et factus est sicut mortuus: ita vt multi dicerēt quia mortuus est. Jesus autē tenēs manū eius eleuauit eū et surrexit. Et cū introisset in domum: discipuli eius secreto interrogabāt eū. Quare nos non potuimus eijcere eum? Et dixit illis. Hoc genus in nullo potest exire: nisi in oratione et ieiunio. Et inde profecti pretergrediebantur per galileam: nec volebat quenq̄ scire. Docebat autē discipulos suos et dicebat illis: quoniam filius hominis tradetur in manus hominum: et occident eum et occisus tertia die resurget. At illi ignorabant verbum: et timebant interrogare eum. Et venerūt capharnaum. Qui cum domi esset: interrogabat eos. Quid in via tractabatis? At illi tacebant. Siquidem in via inter se disputauerāt: quis eorū maior esset. Et residēs vocauit duodecim et ait illis. Si quis vult primus esse: erit omnium

Mat.17.d. Luce. 9.c.

Mat.17.e. Luce.9.c.

Mat.17.f. Luce.9.c. sup.8.f 10.c

Mat.18.a Luce.22.c.

των τ ἑσχατος ᵖ και τ πάντων ᵘ διακονος. ˣ και τ λαβών ᵗ παιδίον, ᵃ ἔστησεν ᵇ αυτό ᶜ εν ᵖ μέσω ᶜ αυτών, τ και ᵍ εναγκαλισάμενος ʰ αυτό τ εἰπεν ᵏ αυτοίς, ˡ ος ᵐ εάν ᵉν / των ᵒ παιδίων ᵖ τοιούτων ᵍ δέξηται τ επὶ / τω ᵒ ονόματί ᵘ μου, ᵐ εμέ τ δέχεται. τ και ᵒ ος ᵃ εάν ᵇ εμέ τ δέξηται, ᵇ ουχ ᶜ εμέ τ δέχεται ᵍ αλλά / τον ᵇ αποστείλαντά ᵘ με. ᵏ απεκρίθη ˡ δε ᵐ αυτώ / ο ᵒ ιωάννης λέγων. ᵖ διδάσκαλε, ᵍ εἰδομεν τινά / τω ᵒ ονόματί ᶜ σου ᵘ εκβάλλοντα τ δαιμόνια τ ος ᶜ ουκ ᵃ ακολουθεῖ ᵇ ημῖν, τ και ᵉ εκωλύσαμεν ᶜ αυτόν τ ὁτι ᵍ ουκ ᵇ ακολουθεῖ ἡμῖν. / ο ᵏ δὲ ˡ ιησούς ᵐ εἶπε, ᵘ μὴ ᵏ κωλύετε ᵖ αυτόν. ᵍ ουδεὶς τ γαρ ᵃ εστιν τ ος ᵘ ποιήσει τ δύναμιν τ επὶ / τω ᵒ ονόματί ᵃ μου, ᵇ και τ δυνήσεται ᵗ ταχύ τ κακολογήσαι τ με. ᵍ ος ᵇ γαρ ᶜ ουκ ᵃ εστι τ καθ ᵐ ὑμῶν, ᵘ υπὲρ ᵒ υμῶν ᵖ εστιν. ᵍ ος τ γαρ ᵃ αν ᵘ ποτίση ᵘ υμᾶς ᵘ ποτήριον τ ὕδατος τ εν ᵃ ονόματι ᵇ μου τ ὁτι ᶜ Χριστοῦ ᶜ εστε, τ αμὴν ᵉ λέγω ᵇ υμῖν τ ου μὴ ᵃ απολέσῃ / τον ᵐ μισθὸν ᵐ αυτου. ᵘ και ᵒ ος ᵖ εάν ᵍ σκανδαλίσῃ τ ἕνα / των ᵐ μικρῶν τ των ᵘ πιστευόντων ᵉ εις ᶜ εμέ, τ καλόν ᵃ εστιν ᵇ αυτῷ μᾶλλον ᵉ ει ᶜ περίκειται τ λίθος ᵍ μυλικὸς ᵇ περὶ / τον τράχηλον ᵏ αυτου, τ και ᵐ βέβληται ᵉ εις / την θάλασσαν. ᵖ και ᵍ εάν τ σκανδαλίζῃ ᵉ σε / η χειρ ᵒ σου, τ απόκοψον ᵏ αυτόν. τ καλόν ᵐ εστί ᵒ σοι ᶜ εισελθεῖν ᵖ εις / την ᵘ ζωὴν χωλόν, ᵉ η / τους τ δύο ᵘ ὠδας τ ἔχοντα τ βληθῆναι ᵉ εις / την ᵉ γέενναν ᵇ εις / το ᶜ πυρ / το ᵇ ἄσβεστον, ᶜ ὁπου / ο ᵒ σκώληξ ᵉ αυτῶν ᵇ ου τελευτᾷ, τ και / το ᵐ πυρ ᵐ ου ᵘ σβέννυται. ᶜ και ᵖ εάν / ο ᵍ οφθαλμός ᶜ σου ᵘ σκανδαλίζῃ τ σε, ᵘ ἔκβαλε ᵏ αυτόν. τ καλόν ᵒ σοί ᵉ στί ᵇ μονόφθαλμον ᵉ εισελθεῖν ᵖ εις / την ᵇ βασιλείαν / του ᵍ θεου, ᵉ η ᵇ δύο ᵒ φθαλμούς ᵏ εχοντα τ βληθῆναι ᵐ εις / την ᵘ γέενναν / του ᶜ πυρός, ᵖ ὁπου / ο ᵍ σκώληξ ᵏ αυτῶν ᵒ ου τελευτᾷ ᵘ και / το πυρ τ ου σβέννυται. ᵍ πας ᵇ γαρ ᶜ πυρὶ ᵃ λισθήσεται, τ και τ πάσα ᵍ θυσία ᵇ αλὶ τ αλισθήσεται. ᵏ καλὸν / το ἅλας. ᵐ εάν ᵘ δε / το ἅλας ᵖ ἁναλον ᵍ γένηται, τ εν ᵐ τίνι τ αυτὸ ᵘ αρτύσετε. τ ἔχετε ᵉ εν ᵇ εαυτοῖς ἅλας, ᵏ και τ ειρηνεύετε ᵉ εν ᶜ αλλήλοις. Cap. 10.

αι ᵇ εκείθεν τ αναστάς, ᵘ ἔρχεται τ εις / τα ὁ ρια / της ᵍ ιουδαίας ᵇ διὰ / του τ πέραν / του ᵏ ιορδάνου. τ και ᵐ συμπορεύονται ᵘ πάλιν ὁ χλοι ᵖ προσ ᵃ αυτόν, τ και ᵍ ως τ ειώθει ᵘ πάλιν ᵏ ἐδίδασκεν ᵃ αυτούς. τ και ᵖ προσελθόντες ᵇ φαρισαῖοι τ ἐπηρώτων ᵃ αυτόν, τ ει τ ἔξεστιν ᵍ ἀνδρὶ ᵇ γυναῖκα τ απολῦσαι, ᵏ πειράζοντες τ αυτόν. ᵐ ο δὲ ᵖ αποκριθεὶς ᵉ ειπεν ᵍ αυτοις. τ τί ᵘ υμῖν τ ενετείλατο ᵘ μωσῆς. τ οι τ δὲ τ εἶπον. ᵃ μωσῆς ᵇ επέτρεψε τ βιβλίον

ᶜ nouissimus ᵍ τ omnium ᵘ minister. τ Et ᵒ accipiens puerum ᵏ statuit ᵇ eū in ᵐ medio ᵒ eorum: ᵇ quez cū ᶜ cōplexus esset τ ait ᵒ illi. τ Quisq̄ ᵘ vnum ex ᵖ hiſmodi ᵒ pueris ᵒ receperit τ i ᵐ nomine ᶜ meo: ᵘ me ᵉ recipit: ᵒ et τ q̄cunq̄ ᵇ me ᶜ ſuſceperit ᵒ non ᶜ me ſuſcipit? ᵍ ſed ᵇ eum ᵇ qui ᵇ miſit ᶜ me. ᵏ Reſpondit ᵒ illi ᵒ iohānes ᵒ dicens. ᵖ Magiſter ᵍ vidimꝰ τ quendā in ᵐ nomine ᶜ tuo ᵉ ejcientem ᶜ demonia τ qui ᶜ nō ᵍ ſequitur ᵇ nos: τ ᵉ prohibuimꝰ ᶜ eum. Jeſus ᵇ autem ᵒ ait. ᵘ Nolite ᵉ prohibere ᶜ eum. ᵍ Nemo ᵒ eſt ᶜ enim τ qui ᵘ facit ᶜ virtutem τ in ᶜ nomine ᵉ meo: ᵇ τ poſſit ᶜ cito ᶜ male ᶜ loqui de ᶜ me. ᵍ Qui ᵉ enim ᵇ nō ᵉ eſt ᵃ aduerſū ᵐ vos: ᵘ p ᵒ vobis ᵉ eſt. ᵍ Quiſq̄ ᵉ enim ᵇ potū ᵈ dederit ᵘ vobis ᶜ calicē ᵃ aq̄ frigide ᵐ in ᵃ noīe ᵇ meo ᶜ q τ ᵉ xpi ᶜ eſtis τ amen ᵍ dico ᵇ vobis ᵇ non ᵏ perdet ᵐ mercedē ᵐ ſuaz.

ᵘ Et ᵒ quiſq̄ ᵍ ſcandalizauerit ᵘ vnū ex ᵒ his ᵖ puſillis ᵘ credēt ᵇ ibꝰ ᵐ in ᵉ me ᵇ bonū ᵉ eſt ᵇ ei ᶜ magis ſi ᶜ circūdaretur ᵐ mola ᵍ aſinaria ᶜ collo ᵏ eius τ et ᵐ in ᵉ mare ᵐ mitteretur. ᵒ Et ᵍ ſi ᶜ ſcandalizauerit ᵒ te ᵉ manus ᵘ tua ᵇ abſcide ᵉ illam. τ Bonum ᵇ eſt ᵘ tibi ᶜ debilē ᵉ introire ᵖ in ᶜ vitam: ᵍ q̄ ᵒ duas ᵉ manus ᵏ habentem τ ire ᵐ in ᵍ gehennā ᵒ in ᵍ ignez ᵍ inextinguibilem ᶜ vbi ᶜ vermis ᶜ eorum ᵐ non ᶜ moritur: τ ᵉ ignis ᵉ non ᵇ extinguitur. τ Et ᵇ ſi ᶜ pes ᵉ tuus ᵇ te ᶜ ſcādalizat: ᶜ am puta ᵏ illū. ᵇ Bonū ᵐ ē ᵘ tibi ᶜ claudū ᵉ introire ᵖ i ᵍ vitam eternā: ᵍ q̄ ᵒ duos ᵉ pedes ᵇ habentez ᶜ mitti ᶜ in ᵍ gehennam ᵍ ignis ᵉ inextinguibilis: ᶜ vbi ᶜ vermis ᵍ eoꝝ ᵇ nō ᶜ moritur: ᵏ τ ignis ᵐ nō ᵉ extinguitur. ᵒ Et ᵖ ſi ᵍ oculus ᵉ tuus ᵍ ſcandalizat ᶜ te: ᵘ ejce ᶜ eum. ᵉ Bonum ᶜ eſt ᵘ tibi ᵇ luſcū introire ᵖ in ᵉ regnum ᶜ dei: ᵍ q̄ ᵇ duos ᶜ oculos ᵉ habentem ᵏ mitti ᵐ in ᵉ gehennam ᵉ ignis ᵉ vbi ᵍ vermis ᶜ eorum ᵍ non ᶜ moritur: ᵉ et ᵉ ignis ᵇ nō ᶜ extinguitur. ᵍ Omnis ᵇ ei ᵉ igne ᵍ ſalietur: ᶜ τ omnis ᵍ victima ᵇ ſale ᶜ ſaluetur. ᵉ Bonum ᵉ eſt ᵇ ſal. Dō ᵐ ſi ᵉ ſal ᵖ inſulsum ᵉ fuerit: ᵉ i quo illū ᵉ cōdietis; ᵉ Habete ᵉ i vobis ſal: ᵇ τ pacē ᵇ habete ᵉ iter ᶜ vos. Cap. 10.

Et ᵇ inde ᵉ xurgens ᵇ venit ᵉ in ᵉ fines ᵉ iudee ᵉ vltra ᵉ iordanem: ᶜ et ᵐ conueniunt ᵉ iterum ᵉ turbe ᵇ ad ᵉ eum: ᶜ τ ſicut conſueuerat ᵐ iterum ᵇ docebat illos. τ Et ᵉ accedentes ᵇ phariſei ᶜ interrogabant ᵉ eum: ᶜ ſi licet ᵉ viro ᵇ vxorē ᵇ dimittere: ᵏ temptantes ᶜ eum. ᵐ At ᵘ ille ᵉ rndens ᵇ dixit ᵉ eis. τ Quid ᵉ vobis ᵇ precepit ᵉ moyſes? ᵉ Qui ᵇ dixerunt. ᵉ Moyſes ᵇ permiſit libellum

Mat. 19.1

Mat. 18.a Luce. 9.d. Mat. 18.d. Luc. 9.f.

f

Luce. 9.f.

1.Cor.13.a Mat. 10.g.

Mat. 18.d Luce. 7.d.

B

Eſa. 66.g.

Mat. 18.b.

Mat. 5.b. Luce. 14.g

A

Mat. 19.a.

Deut. 24.a Mat. 5.c.7 19.a

ομ ᵖ αποστασίου ᵉ γράψαι τ και ᵉ απολύσαι. ᵇ και τ αποκριθεὶς ᵒ ο ιησούς τ εἶπεν ᵐ αυτοίς. ᵘ Προς / την ᵒ σκληροκαρδίαν ᵘ υμῶν ᵍ έγραψεν ᵘ υμῖν / την ᵒ εντολήν ταύτην. ᵘ από τ δὲ ᵃ αρχῆς ᵏ κτίσεως ᵉ ἄρσεν ᵇ και τ θῆλυ ᵇ ἐποίησεν ᶜ αυτούς / ο θεός, ᵉ και ᵇ εἶπεν. τ ἕνεκεν ᵏ τούτου τ καταλείψει ᵐ ἄνθρωπος / τον ᵘ πατέρα ᵒ αυτου ᵖ και / την ᵍ μητέρα, τ και ᵉ προσκολληθήσεται τ προς / την ᵘ γυναῖκα ᵉ αυτου, τ και τ ἔσονται / οι ᵃ δύο ᵇ εις ᶜ σάρκα ᵍ μίαν. τ ὥστε τ ουκ ᵉ ἔτι ᵇ εισί δύο, τ αλλὰ μία ᵐ σαρξ. ᵒ ο ουν / ο θεός ᵍ συνέζευξεν, τ ἄνθρωπος ᵉ μη τ χωριζέτω. ᵉ και ᵉ εν τη ᵒ οικία τ πάλιν / οι ᵃ μαθηταί ᵉ αυτου ᵇ περί / του ᶜ αυτου ᵇ επηρώτησαν ᵉ αυτόν, ᶜ και τ λέγει ᵉ αυτοίς. ᵇ ος ᵉ εάν ᵏ απολύσῃ / την ᵍ γυναῖκα ᵐ αυτου ᵃ και ᵉ γαμήσῃ ᵖ ἄλλην, ᵍ μοιχᾶται τ επ ᵃ αυτήν. τ και ᵉ εάν ᵍ γυνὴ ᵖ απολύσῃ / τον ᵃ ἄνδρα ᵃ αυτης ᵇ και ᶜ γαμηθῇ ᵒ ἄλλῳ, ᶜ μοιχᾶται. τ και ᵉ προσέφερον ᵇ αυτῷ τ παιδία ᵏ ἵνα τ ἅψηται ᵐ αυτων / οι δὲ ᵃ μαθηταί ᵖ επετίμων / τοις ᵍ προσφέρουσιν. τ ιδὼν ᵉ δὲ / ο ιησούς ᵘ ηγανάκτησε τ και ᵉ εἶπεν / αυτοίς. ᵃ ἄφετε / τα ᵇ παιδία ᶜ ἔρχεσθαι ᵃ προς με. τ και ᵉ μη ᵇ κωλύετε αυτά. / των ᵏ γαρ τοιούτων ᵐ εστὶν ἡ ᵃ βασιλεία / του ᵒ θεου. ᵖ αμὴν ᵍ λέγω ᵘ υμῖν, ᵒ ος ἐὰν ᵘ μη ᵉ δέξηται / την ᵃ βασιλείαν / του ᵍ θεου ᵉ ως ᵃ παιδίον ᵉ ου μὴ ᵃ εἰσέλθῃ ᵉ εις τ αυτήν. ᵉ και ᵇ εναγκαλισάμενος τ αυτά ᵏ τιθεὶς / τας τ χειρας ᵐ επ ᵘ αυτά, ᵒ ηυλόγει τ αυτά. ᵍ και τ εκπορευομένου ᵃ αυτου τ εις ὁδόν, τ προσδραμών τις τ και ᵃ γονυπετήσας ᵇ αυτόν ᶜ επηρώτα ᵃ αυτόν. ᶜ διδάσκαλε τ αγαθέ, ᵉ τί ᵇ ποιήσω ἵνα ᵏ ζωὴν / αιώνιον ᵐ κληρονομήσω. / ο ᵘ δὲ ᵒ ιησούς ᵖ εἶπεν ᵍ αυτῷ. τ τί ᵉ με τ λέγεις ᵘ αγαθόν. ᵒ ουδεὶς τ αγαθος, ει μὴ ᵃ εις / ο θεός. / τας ᶜ εντολας ᵇ οἶδας. ᶜ μη / μοιχεύσῃς, ᵉ μη ᵇ φονεύσῃς, τ μη ᵏ κλέψῃς, τ μη ᵐ ψευδομαρτυρήσῃς, ᵘ μη ᵒ αποστερήσῃς, ᵖ τίμα / τον ᵍ πατέρα τ σου ᵒ και / την τ μητέρα. ᵘ ο δὲ τ αποκριθεὶς τ εἶπεν ᵃ αυτῷ. ᵇ διδάσκαλε, τ ταύτα ᵇ πάντα ᵉ εφυλαξάμην ᵉ εκ ᵇ νεότητος τ μου / ο δὲ ιησούς ᵐ εμβλέψας ᵘ αυτῷ ᵒ ηγάπησεν ᵖ αυτόν ᵍ και τ εἶπεν ᵃ αυτῷ. ᵉ εν τ σοι ᵘ υστερεῖ. τ ὕπαγε / ὅσα τ ἔχεις ᵃ πώλησον ᵇ και τ δος ᵇ πτωχοῖς τ και ἕξεις ᵉ θησαυρὸν ᵇ εν / ουρανῳ, τ και / δεῦρο ᵐ ακολούθει ᵘ μοι ᵒ ἄρας / τον ᵖ σταυρόν. ᵍ ο δὲ ᵃ στυγνάσας τ επὶ / τω ᵘ λόγω, τ απῆλθε τ λυπούμενος. ᵉ ἦν γαρ ᵇ ἔχων τ κτήματα ᵇ πολλά. τ και ᵉ περιβλεψάμενος / ο ιησούς ᵇ λέγει ᵉ τοις τ μαθηταῖς ᵃ αυτου. τ πῶς ᵐ δυσκόλως / οι τα ᵘ χρήματα ᵒ ἔχοντες ᵖ εις / την ᵍ βασιλείαν / του θεου ᵘ εισελεύσονται. / οι τ δὲ ᵘ μαθηταί τ εθαμβούντο τ επὶ / τοις / λόγοις ᵃ αυτου. / ο δὲ ιησούς ᵇ πάλιν τ αποκριθεὶς τ λέγει ᵉ αυτοίς. τ Τέκνα, ᵇ πως τ δύσκολόν ᵉ εστί / τους ᵘ πεποιθότας ᵐ επὶ ᵘ χρήμασιν, ᵒ εις / την ᵖ βασιλείαν / του ᵍ θεου τ εισελεῖν. ᵉ ευκοπώτερόν ᵘ εστί ᵉ κάμηλον διὰ / της τρυμαλιᾶς / της ᵉ ραφίδος ᵇ εισελεῖν, τ ἢ ᵇ πλούσιον τ εις / την

ᵖ repudiū ᵉ scribere τ et ᵉ dimittere. ᵐ Quibus ᵘ respondens ᵒ ihesus ᵇ ait. ᵘ Ad τ duriciaz ᵒ cordis ᵖ vestri ᵍ scripſit ᵘ vobis ᵖ ceptū ᵉ istud. ᵇ Ab ᵘ initio ᵃ aūt creature ᵉ masculum ᵇ et ᵉ femnam ᵖ fecit ᵉ eos ᵇ deus τ τ Propter ᵇ hoc τ relinquet ᵐ homo τ τ ᵖ patrem ᵒ suum ᵖ et ᵐ matrem: τ et τ τ ᵉ adherebit ᵉ ad ᵘ vxorem ᵉ suam τ τ τ τ ᵉ erunt ᵉ duo ᵇ in ᵉ carne ᵇ vna. τ Itaq̄ τ τ ᵉ iã ᵇ nō ᵉ sūt duo: ᵏ sed ᵘ vna ᵐ caro. ᵘ Dō ᵉ ergo ᵖ deꝰ ᵍ coniunxit: ᵇ homo ᵐ non ᵉ separet. τ τ ᵘ Et ᵐ in ᵉ domo ᵉ iterum ᵉ discipuli ᵉ eius ᵇ de ᵉ eodem ᵐ interrogauerunt ᵉ eum. τ Et ᵉ ait τ τ ᵍ illis. ᵇ Quicunq̄ ᵇ dimiſerit ᵘ vxorem ᵐ ſuaz ᵉ τ ᵍ aliā ᵒ duxerit: ᵍ adulteriū ᵇ admittit ᵉ sup ᵉ eā. τ Et ᵐ ſi ᵉ vxor ᵇ dimiſerit ᵉ virum ᵃ ſuum ᵇ et τ τ ᵍ aliū ᵐ nupſerit ᵉ mechatur. τ Et ᵍ offerebant ᵇ illi ᵉ paruulos ᵉ vt ᵉ tangeret ᵐ illos: ᵒ diſcipuli ᵐ aūt cōminabātur ᵍ offerentib⁹. Quos cū ᵘ videret ᵉ ieſ⁹: ᵉ idigne ᵉ tulit. τ Et ᵉ ait τ illis. ᵍ Sinite ᵉ puulos ᵉ venire ᵉ ad ᵉ me τ ᵉ ne ᵉ prohibueritis ᵉ eos. ᵏ Talium ᵉ enim ᵐ est ᵉ regnum τ τ ᵒ dei. ᵖ Amen ᵍ dico ᵉ vobis ᵘ quisquis ᵉ non ᵍ receperit ᵉ regnū ᵉ dei ᵉ velut ᵏ paruulus: ᵒ non ᵉ introibit ᵉ in ᵉ illud. ᵍ Et ᵇ complexans ᵉ eos ᵉ et ᵉ imponens ᵉ manꝰ ᵐ super ᵉ illos: ᵒ bñ dicebat ᵉ eos. ᵍ Et ᵉ cū ᵉ egressus esset τ in ᵉ viam ᵖ curreꝰ ᵍ quidam ᵉ genu ᵉ flexo ante ᵇ eum τ rogabat ᵉ eū dicens. τ Magiſter ᵉ bone: ᵍ q̄d ᵇ faciam τ vt ᵏ vitam ᵉ eternam ᵐ percipiam? τ Jeſus ᵘ aūt ᵖ dixit ᵍ ei. τ Quid ᵉ me τ dicis ᵘ bonum? ᵐ Nemo ᵉ bonus ᵖ niſi ᵉ vnus ᵇ deus. τ ᵍ Decepta ᵉ noſti: ᵉ ne ᵇ adulteres; ᵉ ne ᵇ occidas; ᵉ ne ᵏ furaris; ᵉ ne ᵐ falſum ᵐ teſtimoniū ᵐ dixeris: ᵉ ne ᵉ fraudē ᵉ feceris; ᵉ honora ᵍ patrem ᵉ tuū ᵉ et ᵉ matrē. ᵘ At ᵉ ille τ rndēs ᵉ ait ᵉ illi. ᵇ Magiſter ᵉ hec ᵉ omnia ᵉ obſeruaui ᵍ a ᵇ iuuentute ᵉ mea. τ Jeſus ᵏ autem ᵐ intuitus ᵘ eum ᵒ dilexit τ ᵖ eum ᵍ τ dixit ᵉ ei. ᵉ Unū ᵉ tibi ᵐ deeſt. τ Vade ᵉ quecūq̄ ᵇ habes ᵉ vende τ da ᵉ pauperibus τ ᵉ habebis ᵉ theſaurū ᵇ in ᵉ celo ᵏ τ ᵉ veni ᵐ ſequere ᵘ me. ᵍ Qui ᵉ contriſtatus τ τ τ τ ᵉ in ᵐ verbo ᵉ abiit τ merens: τ τ τ τ ᵉ erat ᵉ enim ᵇ bñs ᵐ multas ᵉ poſſeſſiones. τ Et ᵉ circumſpiciens ᵉ ieſus ᵇ ait ᵉ diſcipulis ᵉ ſuis. τ ᵉ Quam ᵐ difficile ᵉ q̄ñ ᵉ pecunias ᵉ habent ᵇ in ᵍ regnum ᵉ dei ᵉ introibunt. τ τ τ τ ᵉ Diſcipuli ᵉ aūt ᵉ obſtupebant ᵉ in ᵉ verbis τ τ ᵉ eius. ᵇ At ᵉ ieſus ᵉ rurſus ᵉ reſpondens τ τ ᵉ ait ᵉ illis. ᵉ Filioli ᵇ q̄ ᵉ difficile ᵏ eſt τ τ τ ᵉ confidentes ᵐ in ᵉ pecunijs ᵉ in ᵉ regnum τ τ ᵍ dei ᵉ introire. ᵉ Facilius τ τ τ τ τ ᵉ eſt ᵉ camelum ᵉ per ᵉ foramen τ τ τ τ ᵉ acus ᵇ trāſire; ᵉ q̄ ᵇ diuitem τ τ τ τ τ

Mat. 19.d Luce. 18.d

C

Exo. 20.b. Roñ. 8.a. Gall. 4.b.

Mat. 19.f. Luce. 18.e.

βασιλείαμ τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ ὡς
σώς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς
καὶ Τίς ἄρα σωθήναι. ἐμβλέψας δὲ αὐ-
τοῖς ὁ ἰησοῦς λέγει. παρὰ ἀνθρώποις ἀλύ-
ματον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεώ. πάντα γὰρ δύ-
ματά ἐστι παρὰ τῷ θεῷ. ἤρξατο λέγειν
τρος λέγειν αὐτῷ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. καὶ ἀποκρι
θεὶς ὁ ἰησοῦς, εἶπεν. ἀμήν λέγω ὑμῖν. οὐ-
δείς ἐστίν ος ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς ἢ
ἀδελφάς, ἢ πατέρα ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα
ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν
τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπ-
πλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας
καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς, καὶ μητέρας καὶ
τέκνα, καὶ ἀγρούς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν
τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. πολ
λοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχα-
τοι πρῶτοι. ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁλῷ ἀναβαίνον-
τες εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτῶν
ὁ ἰησοῦς. καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦν
τες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς
δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλον-
τα αὐτῷ συμβαίνειν, ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν
εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς
γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτόν
θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτόν τοῖς ἔθ-
νεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώ-
σουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀ
ναστήσεται. καὶ προσπορεύονται αὐτῷ ἰά-
κωβος καὶ ἰωάννης οἱ υἱοὶ ζεβεδαίου λέγον-
τες. διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσω-
μεν ποιήσῃς ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. Τί θέ-
λετε ποιήσαι με ὑμῖν. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ.
δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐ
ωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ὁ
δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσ
θε. δύνασθε πεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω καὶ
τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι
οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ. δυνάμεθα. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶ
πεν αὐτοῖς. τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίε
σθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπ
τισθήσεσθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ
ἐξ εὐωνύμων μου οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι,
ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. καὶ ἀκούσαντες οἱ δέ-
κα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ ἰακώβου καὶ ἰω
άννου. ὁ δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐ-
τοὺς, λέγει αὐτοῖς. οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦν
τες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν
αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατε-
ξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δέ ἐστι
ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέ-

intrare in regnum dei. Qui magis ꝛc
mirabatur dicentes ad semetipsos.
Et quis potest saluus fieri? Et intuens illos
iesus ait. Apud homines impossibile est
sed non apud deum. Omnia enim possibilia
sunt apud deum. Et cepit ꝛc
ei petrus dicere. Ecce nos dimisimus
omnia: secuti sumus te. Respondens
iesus ait. Amen dico vobis: nemo ꝛc
est qui reliquit domum aut fratres aut
sorores aut patrem aut matrem ꝛc
aut filios aut agros propter me et propter
euangelium: qui non accipiet centies tantum
nunc in tempore hoc domos ꝛc
fratres et sorores et matres et ꝛc
filios et agros cum persecutionibus: et in
seculo futuro vitam eternam. Multi
erunt primi nouissimi et nouissimi
primi. Erant autem in via ascendentes
hierosolymam et precedebat illos ꝛc
iesus. Et stupebant et sequentes ꝛc
timebant. Et assumens iterum ꝛc
duodecim cepit illis dicere que essent
ei uentura. Quia ecce ascendimus ꝛc
hierosolymam: et filius hominis ꝛc
tradetur principibus sacerdotum et ꝛc
scribis et senioribus: et damnabunt eum
morte. Et tradent eum gentibus ꝛc
et illudent ei: et conspuent eum et flagella
bunt eum et ꝛc
interficient eum: et tertia die resurget.
Et accedunt ad eum iacobus ꝛc
et iohannes filij zebedei dicentes. ꝛc
Magister volumus ut quodcunque petierim
facias nobis. At ille dixit eis. Quid
vultis ut faciam vobis? Et dixerunt.
Da nobis ut unus ad dexteram tuam et ali?
tuam sedeam in gloria tua. ad sinistram
Iesus autem ait eis. Nescitis quid peta
tis. Potestis bibere calicem quem ego bibo
aut baptismo quo ego baptizor baptiza
ri? Ait illi dixerunt ei. Possumus. Iesus
ait eis. Calicem quidem meum bibetis: et bap
tismo quo ego baptizor baptizabimini: sedere
at ad dexteram meam vel
ad sinistram non est meum dare vobis:
sed quibus paratum est. Et audientes decem
indignati sunt de iacobo et iohanne. ꝛc
Iesus autem vocans eos ꝛc
ait illis. Scitis quia hi qui videntur
principari gentibus dominantur ꝛc
eis: et principes eorum potestatem habent
ipsorum: Non ita est autem ꝛc
in vobis: sed quicunque voluerit fieri ma

D
Mat. 19.f. Luce.18.d.e.18.c.
Mat. 19.f. Luce. 18.c.
Mat. 19.g. Luce. 18.c.
Mat. 19.g. Luce. 13.f.
E
Mat. 16.e. 17 f.20 d. Luce. 18.f.
Mat. 10.f.
Luce. 22.c.
Mat. 10.c.

γας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος. καὶ ὃς
ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάν
των δοῦλος. καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι
καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ
πολλῶν. καὶ ἔρχονται εἰς ἱεριχώ. καὶ ἐκπο
ρευομένου αὐτοῦ ἀπὸ ἱεριχὼ καὶ τῶν μαθη
τῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς τιμαίου
βαρτιμαῖος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁ
δόν προσαιτῶν. καὶ ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ὁ
ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν.
ὁ υἱὸς δαυὶδ ἰησοῦ ἐλέησόν με. καὶ ἐπετί
μων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ. ὁ δὲ πολ
λῷ μᾶλλον ἔκραζεν, υἱὲ δαυὶδ ἐλέησόν με.
καὶ στας ὁ ἰησοῦς, εἶπεν αὐτόν φωνηθῆναι.
καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ.
θάρσει. ἔγειραι φωνεῖ σε. ὁ δὲ ἀποβαλὼν
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν
ἰησοῦν. καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ ἰη-
σοῦς. Τί θέλεις ποιήσω σοι. ὁ δὲ τυφλὸς εἶ
πεν αὐτῷ. ῥαββουνί ἵνα ἀναβλέψω. ὁ δὲ ἰη
σοῦς εἶπεν αὐτῷ. ὕπαγε ἡ πίστις σου σέσω-
κέ σε. καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθη-
σε τῷ ἰησοῦ ἐν τῇ ὁλῷ. Cap.xi.

Καὶ ὅτε ἐγγίζουσι εἰς ἱερουσαλήμ εἰς
βηθσφαγὴ καὶ βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς. ὑπάγετε εἰς τὴν
κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν. καὶ εὐθέως εἰσ
πορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δε-
δεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε.
λύσαντες αὐτόν, ἀγάγετε. καὶ ἐάν τις ὑ-
μῖν εἴπῃ Τί ποιεῖτε τοῦτο, εἴπατε ὅτι ὁ κύ
ριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀ
ποστέλλει ὧδε. ἀπήλθον δὲ καὶ εὗρον τὸν
πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐ-
πὶ τοῦ ἀμφόδου. καὶ λύουσιν αὐτόν, καὶ
τινές τῶν ἐκεῖ ἑστώτων, ἔλεγον αὐτοῖς. Τί
ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον. οἱ δὲ εἶπον
αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ ἰησοῦς, καὶ ἀφή
καν αὐτούς. καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς
τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια
αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό. πολλοὶ δὲ
τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν.
ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δέν-
δρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν. καὶ οἱ
προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκρα-
ζον λέγοντες. ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχό
μενος ἐν ὀνόματι κυρίου. εὐλογημένη ἡ ἐρ-
χομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ πα
τρὸς ἡμῶν δαυίδ, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.
καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἱεροσόλυμα ὁ ἰησοῦς
εἰς τὸ ἱερόν, καὶ περιβλεψάμενος πάν-
τα, ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν

ior erit vester minister. Et quicunque ꝛc
voluerit inter vobis primus esse: erit omnium
seruus. Nam filius hominis ꝛc ꝛc
non venit ut ministraretur ei: sed ut ministra
ret: et daret animam suam redemptionem pro
multis. Et veniunt iericho. Et proficis Mat. 20.g
scente eo de iericho et discipulis ꝛc Luce.18.g.
eius et plurima multitudine: filius thimei
barthimeus cecus sedebat iuxta viam
mendicans. Qui cum audisset quia iesus
nazarenus est cepit clamare et dicere. ꝛc
Iesu fili dauid miserere mei. Et com
minabant illi multi ut taceat. At ille multo
magis clamabat fili dauid miserere mei.
Et stans iesus precepit illum vocari: ꝛc
Et vocant cecum dicentes ei. ꝛc ꝛc
Alequior esto: surge vocat te. Qui pic
cto vestimento suo exiliens venit ad ꝛc
eum. Et respondens iesus dixit illi. ꝛc
Quid tibi vis faciam? Cecus autem dixit
ei. Rabboni ut videam. Iesus autem
ait illi. Vade: fides tua ꝛc ꝛc ꝛc
te saluum fecit. Et confestim vidit et sequebatur eum in via. Mat.10.g.
Cap.xi.

Et cum appropinquaret hierosoly-
mis et bethaniam ad montem ꝛc ꝛc
oliuarum: mittit duos ex discipulis ꝛc Mat.21.a.
suis et ait illis. Ite in ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc Luce.19.d.
castellum quod contra vos est: et statim introeun Johñ. 12.b.
tes illuc inuenietis pullum ligatum: ꝛc
super quem nullus adhuc hominum sedit.
Soluite illum et adducite. Et si quis vo
bis dixerit quid facitis: dicite quia dño
necessarius est: et continuo illum dimittet
huc. Et abeuntes inuenerunt ꝛc ꝛc Mat.21.a
pullum ligatum ante ianuam foris in ꝛc Luce.19.c.
biuio et soluunt eum. Et ꝛc Quid
quidam de illic stantibus dicebant illis.
facitis soluentes pullum? Qui dixerunt
eis sicut precepit illis iesus et dimiserunt
eis. Et duxerunt pullum ad ꝛc ꝛc
iesum: et imponunt illi vestimenta ꝛc
sua et sedit super eum. Multi autem Mat.21.b
vestimenta sua straverunt in via. ꝛc ꝛc Luce.19.f.
Alii autem frondes cedebant de arboribus: Johñ.12.b
et sternebant in via. Et ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
qui precedebant et qui sequebatur clamabant
dicentes. Osanna benedictus qui venit
in nomine domini: benedictus quod venit
regnum patris ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
nostri dauid osanna in excelsis. ꝛc ꝛc
Et introiuit hierosolymam ꝛc ꝛc ꝛc Mat.21.c.
in templum: et circumspectis omnibus cum
iam vespera esset hora: exiit ꝛc ꝛc

εις βηθαμίαν μετά των δώδεκα. και τη επαύριον εξελθόντων αυτών από βηθανίας επείνασε, και ιδών συκήν μακρόθεν έχουσαν φύλλα, ήλθεν ει άρα εύρήσει τι εν αυτή. και ελθών επ αυτήν, ουδέν εύρεν ει μή φύλλα. ου γαρ ην καιρός σύκων. και αποκριθείς ο ιησούς είπεν αυτή. μηκέτι εκ σου εις τον αιώνα μηδείς καρπόν φάγη. και ήκουον οι μαθηται αυτού, και ήρχονται εις ιεροσόλυμα. και εισελθών ο ιησούς εις το ιερόν, ήρξατο εκβάλλειν τους πωλούντας και αγοράζοντας εν τω ιερώ. και τας τραπέζας των κολλυβιστών και τας καθέδρας των πωλούντων τας περιστεράς κατέστρεψε. και ουκ ήφιεν ίνα τις διενέγκη σκεύος διά του ιερού, και ελίδασκε λέγων αυτοίς. ου γέγραπται ότι ο οίκος μου οίκος προσευχής κληθήσεται πάσι τοις έθνεσι. υμείς δε εποιήσατε αυτόν σπήλαιον ληστών. και ήκουσαν οι γραμματείς και οι αρχιερείς, και εζήτουν πως αυτόν απολέσωσιν, εφοβούντο γαρ αυτόν ότι πας ο όχλος εξεπλήσσετο επί τη διδαχή αυτού. και οτε οψε εγένετο, εξεπορεύετο έξω της πόλεως. και πορευόμενοι, είδον την συκήν εξηραμμένην εκ ριζών. και αναμνησθείς ο πέτρος, λέγει αυτώ. ραββί, ίδε η συκή ην κατηράσω εξήραται. και αποκριθείς ο ιησούς λέγει αυτοίς, έχετε πίστιν θεού. αμήν γαρ λέγω υμίν, ότι ος αν είπη τω όρει τούτω αρθητι και βλήθητι εις την θάλασσαν, και μη διακριθή εν τη καρδία αυτού, αλλά πιστεύσει ότι α λέγει γίνεται, έσται αυτώ ο εάν είπη. διά τούτο λέγω υμίν, πάντα όσα αν προσευχόμενοι αιτήσθε, πιστεύετε ότι λαμβάνετε, και έσται υμίν. και όταν στήκητε προσευχόμενοι αφίετε εί τι έχετε κατά τινος, ίνα και ο πατήρ υμών ο εν τοις ουρανοίς αφή υμίν τα παραπτώματα υμών. εί δε υμείς ουκ αφίετε, ουδέ ο πατήρ υμών ο εν τοις ουρανοίς αφήσει τα παραπτώματα υμών. και έρχονται πάλιν εις ιεροσόλυμα. και εν τω ιερώ περιπατούντος αυτού, έρχονται προς αυτόν οι αρχιερείς και οι γραμματείς και οι πρεσβύτεροι και λέγουσιν αυτώ. εν ποία εξουσία ταύτα ποιείς. και τις σοι την εξουσίαν ταύτην έδωκεν ίνα ταύτα ποιής. ο δε ιησούς αποκριθείς είπεν αυτοίς. επερωτήσω υμάς και εγώ έμα λόγον, και αποκρίθητε μοι, και ερώ υμίν εν ποία εξουσία ταύτα ποιώ. το βάπτισμα ιωάννου εξ ουρανού ην ή εξ ανθρώπων. αποκρίθητε μοι. και ελογίζοντο προς εαυτούς λέγοντες. εαν

in bethaniam cum duodecim: et cum alia die cum exiret a bethania cum esuriisset. Cumque vidisset alonge ficu habentem folia: venit si qd forte inueniret in ea. Et cum venisset ad eam nihil inuenit preter folia. Non enim erat tps ficoꝝ. Et respondens dixit ei. Jam non amplius in eternū ex te qsq fructū mādūcet. Et audiebant discipuli ei. Et venerūt iterum hierosolymam. Et cum introisset in templū cepit eicere vendentes et cum ementes in templo: et mensas cum numulariorum et cathedras vendentium columbas euertit. Et nō sinebat vt qsq transferret vas per templum: et docebat dicens eis. Nōne scriptū est qz domꝰ mea domus orōnis vocabit oibus gentib? Vos autē fecistis eā spelūcā latronū. Quo audito principes sacerdotū et scribe querebant quomodo eum perderent. Timebāt enim eum: quia vniuersa turba admirabat super doctrina ei. Et cuz vespa facta esset egrediebat de ciuitate. Et cū mane trāsirēt: viderūt ficum aridaz factam a radicibus. Et recordatus petr dixit ei. Rabbi: ecce ficꝰ cui maledixisti aruit. Et respondēs ihesus ait illis. Habete fidem dei. Amē dico vobis: qz quicūqz dixerit huic monti tollere et mittere in mare et nō hesitauerit in corde suo: sz crediderit: qz qcūqz dixerit fiat: fiet ei. Propterea dico vobis: oia quecūqz orantes petitis credite: qz accipietis: et euenient vobis. Et cum stabitis ad orandum: dimittite si qd habetis aduersus aliquē vt et pater vester qui in celis ē dimittat vobis peccata vestra. Sd si vos nō dimiseritis: nec pater vester qui in celis est dimittet vobis peccata vestra. Et venerunt rursus hierosolymam. Et cum ambularet in templo: accedunt ad eum principes sacerdotes et scribe et seniores et dicunt ei. In qua potestate hec facis: et qs dedit tibi hanc potestatem vt ista facias? Jesus autē respondens ait illis: Interrogabo vos et ego vnum verbū: et respondete mihi: et dicaz vobis in qua potestate hec facio. Baptismū iohannis de celo erat an ex hominib? Respondete mihi. At illi cogitabant secum dicentes. Si

Mat. 11.c. Luce. 13.b.

Mat. 17.c. 21.c.& in. 17.b.

Mat. 21.d. Joh. 15.b.

Mat. 6.c.

Esaie. 56.c Iere. 7.b

Mat. 21.g. Luce. 16.g Jo. 7.c.8.g

Mat. 21.d. Luce. 20.a.

άμ είπωμεν εξ ουρανού ερεί, διά τί ουν ουκ επιστεύσατε αυτώ. αλλ είπωμεν εξ ανθρώπων, εφοβούντο τον λαόν. άπαντες γαρ είχον τον ιωάννην όντι όντως προφήτης ην. και αποκριθέντες λέγουσι τω ιησού. ουκ οίδαμεν. και ο ιησούς αποκριθείς λέγει αυτοίς. ουδέ εγώ λέγω υμίν εν ποία εξουσία ταύτα ποιώ. Cap. xii.

Και ήρξατο αυτοίς εν παραβολαίς λέγειν. αμπελώνα εφύτευσε άνθρωπος. και περιέθηκε φραγμόν, και ώρυξεν υπολήνιον, και ώκοδόμησε πύργον, και εξέδοτο αυτόν γεωργοίς, και απεδήμησε. και απέστειλε προς τους γεωργούς τω καιρώ δούλον ίνα παρά των γεωργών λάβη από του καρπού του αμπελώνος. οι δε λαβόντες αυτόν έδειραν και απέστειλαν κενόν. και πάλιν απέστειλε προς αυτούς άλλον δούλον, κακείνον απέκτειναν. και πολλούς άλλους τους μεν δαίροντες, τους δε αποκτέροντες. έτι ουν ένα υιόν έχων αγαπητόν αυτού, απέστειλε και αυτόν προς αυτούς έσχατον λέγων. ότι εντραπήσονται τον υιόν μου. εκείνοι δε οι γεωργοί είπον προς αυτούς. ότι ούτος εστίν ο κληρονόμος. δεύτε αποκτείνωμεν αυτόν, και ημών έσται η κληρονομία. και λαβόντες αυτόν, απέκτειναν, και εξέβαλον έξω του αμπελώνος. τι ουν ποιήσει ο κύριος του αμπελώνος. ελεύσεται και απολέσει τους γεωργούς, και δώσει τον αμπελώνα άλλοις. ουδέ την γραφήν ταύτην αμέγωτε, λίθον ον απελοκίμασαν οι οικοδομούντες, ούτος εγενήθη εις κεφαλήν γωνίας. παρά κυρίου εγένετο αύτη, και εστί θαυμαστή εν οφθαλμοίς ημών. και εζήτουν αυτόν κρατήσαι, και εφοβήθησαν τον όχλον. έγνωσαν γαρ ότι προς αυτούς την παραβολήν ειπε. και αφέντες αυτόν απήλθον. και απόστελλουσι τινας των φαρισαίων και ηρωδιανών, ίνα αυτόν αγρεύσωσι λόγω. οι δε ελθόντες λέγουσιν αυτώ. διδάσκαλε, οίδαμεν ότι αληθής ει, και ου μέλει σοι περί ουδενός. ου γαρ βλέπεις εις πρόσωπον ανθρώπων. αλλ επ αληθείας την οδόν του θεού διδάσκεις. έξεστι κήνσον καίσαρι δούναι, ή ου. δώμεν μη δώμεν. ο δε ειδώς αυτών την υπόκρισιν, είπεν αυτοίς. τι με πειράζετε. φέρετε μοι δηνάριον ίνα ίδω. οι δε ήνεγκαν. και λέγει αυτοίς. τίνος η εικών αύτη και η επιγραφή. οι δε ει

dixerim de celo: dicet nobis. Quare ergo nō credidistis ei. Si dixerim ex hoib?: timem pplm. Oēs enī habebant iohannem quia vere pphetā esset. Et respōdentes dicunt iesu. Nescimus. Et respondens ihesus ait illis. Neqz ego dico vobis in qua potestate hec faciam. Cap. xii.

Et cepit illis in parabolis loqui. Vineam plantauit homo et circundedit sepem et fodit lacum: et edificauit turrim et locauit eam agricolis et peregre pfect est. Et misit ad agricolas in tempore seruum: vt ab agricolis acciperet de fructu vinee. Qui apprehensum eum ceciderūt et dimiserunt vacuum. Et iterum misit ad illos alium seruum: et illum in capite vulneraverunt et cōtumelijs affecerunt. Et rursum alium misit et illum occiderunt: et plures alios quosdam cedentes: alios vero occidētes. Adhuc ergo vnū charissimū et illū misit ad illos filiū suum nouissimū dicens: quia reuerebunt filium meum. Coloni autem dixerunt ad inuicem. Hic est heres venite occidamus eum et nostra erit hereditas. Et apprehēdentes eū occiderunt et ejecerunt extra vineam. Quid ergo dominus faciet vinee? Veniet et perdet colonos, et dabit vineam alijs. Nec scripturam hanc legistis: lapidem quem reprobauerunt edificātes hic factus est in caput anguli: a dño factum est istud et est mirabile in oculis nostris. Et querebāt eū tenere et timuerunt turbam. Cognouerunt enī qñ ad eos parabolam hāc dixerit Et relicto eo abierunt. Et mittunt ad eum quosdam ex phariseis et herodianis vt eum caperent in verbo. Qui venientes dicunt ei. Magister scimus qz verax es et non curas quemqz. Nec enim vides in faciem hominum: sed in veritate viam dei doces. Licet tributum cesari: an non dabimus? Qui sciens versutiam illorum ait illis. Quid me tēptatis? Afferte mihi denariuz vt videā. At illi obtulerūt ei. Et ait Cuius est imago hec: illis.

Mat. 21.f. Luce. 20.b Esaie. 5.a

Mat. 25.f.

Hebreo. 1.a

Deu. 32.d Mat. 21.f.

Psa. 117. Mat. 21.g. Luce. 20.c Actua. 4.d 1. Pet. 2.a.

Mat. 21.g. Luce. 19.g. 20.c.& 22.a.

Jo. 7.c.8.g

Mat. 22.c Luce. 20.d. Mat. 22.c.

ωομ αντώ. καίσαρος. και ⁘ αποκριθείς ο ιη=
σους είπεμ αυτοίς, απόλοτε τα καίσαρος και
σαρι, και τα του θεού τω θεώ. ⁘ και εθαύμα=
σαμ επ αυτώ. ⁘ και ⁘ έρχομται σαλλουκαίοι
ωρος αυτόμ, οίτιμες λέγουσιμ ⁘ αμάστασιμ
μη είμαι, και επηρώτησαμ αυτόμ λέγομτες.
διδάσκαλε, μωσής έγραψεμ ημίμ οτι εάμ
τιμός αδελφός αποθάμη, και καταλίπη γυ
ναίκα και τέκμα μη αφή, ίμα λάβη ο αδελφός
αυτού τήμ γυναίκα αυτού, και εξαναστή=
ση σπέρμα τω αδελφώ αυτού. ⁘ εωτά αδελ
φοί ήσαμ και ο πρώτος έλαβε γυναίκα, και
αποθμήσκωμ ουκ αφήκε σπέρμα. και ο δεύ=
τερος έλαβεμ αυτήμ και απέθαμε, και ουδε αυ
τος αφήκε σπέρμα. ⁘ και ο τρίτος ωσαύτως.
και έλαβομ αυτήμ οι επτά, και ουκ αφήκαμ
σπέρμα. εσχάτη πάντωμ απέθαμε και η γυ
μή. εμ τη αναστάσει όταμ αναστώσι, τίμος αυ
τώμ έσται ⁘ γυμή. οι γαρ επτά έσχομ αυτήμ
γυναίκα. και αποκριθείς ο ιησούς είπεμ αυ=
τοίς. ου διά τούτο πλαμάσθε, μη ειδότες
τας γραφάς μη δε τήμ δύμαμιμ του θεού.
όταμ γαρ εκ μεκρώμ αναστώσιμ, ούτε γα
μούσιμ ούτε εκγαμίσκομται, αλλ εισίμ ως
άγγελοι οι εμ τοις ουραμοίς. περί δε των με
κρώμ ότι εγείρομται, ουκ αμέγμωτε εμ τη βί
βλω μωσέως επί της βάτου, ως είπεμ αυτώ
ο θεός λέγωμ. εγώ ο θεός αβραάμ και ο θε
ός ισαάκ και ο θεός ιακώβ. ουκ έστίμ ο θε=
ός θεός μεκρώμ, αλλά ζώμτωμ. ύμεις ουμ
πολύ πλαμάσθε. και προσελθώμ εις των
γραμματέωμ, ακούσας αυτώμ συζητούμ=
των, ειδώς οτι καλώς απεκρίθη επηρώτησεμ
αυτόμ. ποία έστί πρώτη πασώμ εμτολή. ο
δε ιησούς απεκρίθη αυτώ. ότι πρώτη πα=
σώμ των εμτολώμ. άκουε ισραήλ κύριος ο
θεός ημώμ, κύριος εις έστί. και αγαπήσεις
κύριομ τομ θεόμ σου εξ όλης της καρδίας
σου, και εξ όλης της ψυχής σου, και εξ ό=
λης της διαμοίας σου, και εξ όλης της ισχύ
ος σου. αύτη πρώτη εντολή. και δευτέρα
ομοία αύτη. αγαπήσεις τομ πλησίομ σου
ώς σεαυτόμ. μείζωμ τούτωμ άλλη εντολή
ουκ έστι. και είπεμ αυτώ ο γραμματεύς.
καλώς διδάσκαλε επ αληθείας είπας, ότι
εις εστί και ουκ έστίμ άλλος πλήμ αυτού.
και τον αγαπάμ αυτόμ εξ όλης της καρδί=
ας, και εξ όλης της συμέσεως, και εξ όλης της
ψυχής, και εξ όλης της ισχύος, και τον α=
γαπάμ τομ πλησίομ ως εαυτόμ, πλείομ εσ=
τί πάμτωμ των ολοκαυτωμάτωμ και θυσι=
ώμ. και ο ιησούς ιδώμ αυτόμ ότι μουμεχώς
απεκρίθη, είπεμ αυτώ. ου μακράμ ει απο

Dicit ei. Cesaris. Ridens aut ihesus dixit illi. Reddite igit q sut cesari cesari: q que sunt dei deo. Et mirabantur super eo. Et venerunt ad eu saducei qui dicunt resurrectionez non esse: q interrogabant eu dicentes. Magister moyses nobis scripsit vt si cui⁹ frat⁹ moriu⁹ fuerit q dimiserit uxorez: q filios non reliqrit: accipiat frater eius uxorem ipsius q resuscitet semen fratri suo. Septem ergo fratres erant q primus accepit uxorem: et mortuus est non relicto semine. Et secūs accepit eam q mortuus est: q nec iste reliquit semen. Et tertius similter. Et accepert eā sili septē q nō reliquert semē. Nouissima oim defuncta est q mulier. In resurrectione ergo cū resurrexerint: cui⁹ de his erit uxor? Septē ei habuert eā uxorē. Et ihūs ait illis. Nonne ideo erratis non scientes scripturas neq; virtutem dei? Cum ei a mortuis resurrexerit neq; nubent neq; nubentur: sed sunt sicut angeli dei in celis. De mortuis autem q resurgāt non legistis in libro moysi super rubū: quomodo dixerit illi deus inquens ego sum deus abraam q deus ysaac q deus iacob: Non est deus mortuoꝝ sed viuorum. Vos ergo multum erratis. Et accessit vnus de scribis qui audierat illos cōquirentes et videns qm bñ illis rñderit: interrogauit cuius quod esset primū omniū mandatū. Jesus aūt rñdit ei: quia primum oim mandatū est. Audi israel dominus deus tuus deus vnus est. q diliges dominum deum tuū ex toto corde tuo q ex tota anima tua: q ex tota virtute tua. Hoc est primū mandatū. Secūs aūt simile est illi. Diliges proximum tuum tanq teipz. Maius hoz aliud mandatū non est. Et ait illi scriba. Bene magister in veritate dixisti: quia vn⁹ est deus et non est alius pter eū. Et vt diligatur ex toto corde: q ex toto intellectu et ex tota anima: q ex tota fortitudine: et diligere proximum tanq seipsum maius est holocaustomatibus et sacrificijs. Jesus autem videns q sapienter respondisset: dixit illi. Non es lōge a

Deut. 6.a Mat. 22.d. Luce. 10.e. Deut. 25.a Mat. 22.d. Luce. 10.c. Mat. 22.d. Luce. 10.f. Deute. 6.a Mat. 22.f. Luce. 10.g. Exo. 3.b Mat. 22.c. Mat. 22.f. Luce. 10.f. Deut. 4.f. Mat. 22.g. Jaco. 2.b. 1. Cor. 8.b Eph. 4.g

regno dei. Et nemo iam audebat eum interrogare. Et resp̃dēs iesus dicebat docens in templo. Quō dicūt scribe christum filium esse dauid. Ipse enim dauid dicit in spiritu sancto. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis: donec ponaz inimicos tuos: scabellum pedū tuoruz. Ipse ergo dauid dicit eum dominuz et vnde est filius eius. Et multa turba eū libenter audiuit. Et dicebat eis in doctrina sua. Cauete a scribis qui volunt in stolis ambulare et salutari in foro: in cathedris sedere in synagogis: primos discubit in cenis. Qui deuorant domos viduarum sub obtētu plixe orationis: hi accipient plurius iudicium. Et sedens iesus contra gazophylaciū aspiciebat quomodo turba iactaret es in gazophylaciuz: multi diuites iactabant multa. Cū veniisset aūt vna vidua paup misit duo minuta quod est quadrās. Et cōuocans discipulos suos ait illis. Amen dico vobis: quoniā vidua hec pauper plus oibus misit qui miserunt in gazophylaciuz. Omnes enim hi ex eo qđ abūdabat illis miserūt: hec vero de penuria sua omnia que habuit misit totū victū suuz. Cap. 13.

Et cū egrederetur de templo: ait illi vnus ex discipulis suis. Magister aspice quales lapides: q structure. Et respondēs iesus ait illi. Vides has oēs magnas? edificatōes? Non relinquetur lapis sup lapidē q nō destruatur. Et cum federet in mōte oliuaz cōtra tēplū interrogabant eum seperatim petrus et iacobus et iohannes et andreas. Dic nobis qn ista fient et quod signum erit quando hec oīa incipient cōsumari? Et rñdēs ihūs cepit dicere illis. Videte ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes quia ego sum: et multos seducent. Cum audieritis aūt bella et opiniones belloꝝ: ne timueritis. Oportet eni hec fieri: sed finis. Exurget enim gens cōtra gentē et regnū sup regnū: et erūt terremotus per loca: et fames. Initium dolorum hec. Videte

Mat. 22.g. Luce. 20.g. Mat. 22.g. Luce. 20. g ps. 109. Mat. 23.a. Luce. 11. f. 7.14.b. Mat. 7.d.z 24.a. Luce. 21. b. 1. Cor. 3 d. Ephe. 5 b. Luce. 21.b. Mat. 24.a. Lu. 19.g. z 21.b. Mat. 10.c. Joh. 16.a

πετε δε υμεις εαυτους. παραδωσουσι γαρ υμας εις συνεδρια, και εις συναγωγας δαρησεσθε, και επι ηγεμονων και βασιλεων σταθησεσθε ενεκεν εμου, εις μαρτυριον αυτοις. και εις παντα τα εθνη δει πρωτον κηρυχθηναι τον ευαγγελιον. οταν δε αγαγωσιν υμας παραδιδοντες, μη προμεριμνατε τι λαλησητε μηδε μελετατε, αλλ ο εαν δοθη υμιν εν εκεινη τη ωρα, τουτο λαλειτε. ου γαρ εστε υμεις οι λαλουντες, αλλα το πνευμα το αγιον. παραδωσει δε αδελφος αδελφον εις θανατον και πατηρ τεκνον, και επαναστησονται τεκνα επι γονεις, και θανατωσουσιν αυτους, και εσεσθε μισουμενοι υπο παντων δια το ονομα μου. ο δε υπομεινας εις τελος, ουτος σωθησεται. οταν δε ιδητε το βδελυγμα της ερημωσεως το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου εστος οπου ου δει ο αναγινωσκων νοειτω. τοτε οι εν τη ιουδαια φευγετωσαν εις τα ορη. ο δε επι του δωματος μη καταβατω εις οικιαν, μηδε εισελθετω αραι τι εκ της οικιας αυτου. και ο εις τον αγρον ων, μη επιστρεψατω εις τα οπισω αραι το ιματιον αυτου. ουαι δε ταις εν γαστρι εχουσαις, και ταις θηλαζουσαις εν εκειναις ταις ημεραις. προσευχεσθε δε ινα μη γενηται η φυγη υμων χειμωνος. εσονται γαρ αι ημεραι εκειναι θλιψις, οια ου γεγονε τοιαυτη απ αρχης κτισεως ης εκτισεν ο θεος εως του νυν, και ου μη γενηται. και ει μη κυριος εκολοβωσε τας ημερας, ουκ αν εσωθη πασα σαρξ. αλλα δια τους εκλεκτους ους εξελεξατο, εκολοβωσε τας ημερας. και τοτε εαν τις υμιν ειπη ιδου ωδε ο χριστος η ιδου εκει, μη πιστευσητε. εγερθησονται γαρ ψευδοχριστοι και ψευδοπροφηται, και δωσουσι σημεια και τερατα προς το αποπλανησαι ει δυνατον και τους εκλεκτους. υμεις δε βλεπετε. ιδου προειρηκα υμιν παντα. αλλ εν εκειναις ταις ημεραις, μετα την θλιψιν εκεινην ο ηλιος σκοτισθησεται, και η σελημη ου δωσει το φεγγος αυτης. και οι αστερες του ουρανου εσονται εκπιπτοντες. και αι δυναμεις αι εν τοις ουρανοις σαλευθησονται. και τοτε οψονται τον υιον του ανθρωπου ερχομενον εν μεφελαις, μετα δυναμεως πολλης και δοξης. και τοτε αποστελει τους αγγελους αυτου, και επισυναξει τους εκλεκτους αυτου εκ των τεσσαρων ανεμων, απ ακρου γης εως ακρου ουρανου. απο δε της συκης μαθετε την παραβολην. οταν ηδη ο κλαδος αυτης απαλος γενηται, και εκφυη τα φυλλα, γινωσκετε οτι εγγυς

autem vos metipsos. Tradent enim vos in conciliis: et in synagogis vapulabitis: et ante presides et reges stabitis propter me in testimonium illis. Et omnes gentes primum oportet predicari euangelium. Et cum duxerint vos tradentes nolite precogitare quid loquamini: sed quod datum vobis fuerit hora illa hoc loquimini. Non enim vos estis loquentes: sed spiritus sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem: et pater filium: et consurgent filii in parentes: et morte afficient eos. Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem hic saluus erit. Cum autem videritis abominationem desolationis stantem vbi non debet: qui legit intelligat. Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes: et qui super tectum: ne descendat in domum: nec introeat vt tollat quid de domo sua: et qui in agro erit non reuertatur retro tollere vestimentum suum. Vae autem pregnantibus et nutrientibus in illis diebus. Orate vero vt hyeme non fiant. Erunt enim dies illi tribulationis quales non fuerunt ab initio creature quam creauit deus vsque nunc: neque fient. Et nisi breuiasset dominus dies: non fuisset salua omnis caro. Sed propter electos quos elegit breuiauit dies. Et tunc si quis vobis dixerit, Ecce hic est Christus: ecce illic ne credideritis. Exurgent enim pseudochristi et pseudoprophete: et dabunt signa et portenta ad seducendos si fieri potest etiam electos. Vos ergo videte. Ecce predixi vobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationem illam sol contenebrabitur: et luna non dabit splendorem suum. Et stelle celi erunt decidentes: et virtutes que in celis sunt mouebuntur. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa et gloria. Et tunc mittet angelos suos: et congregabit electos suos a quattuor ventis a summo terre vsque ad summum celi. Ab ficu autem discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit et nata fuerit folia: cognoscitis quia in pri

Mat.10.d, Luce.12.b.

Mat.24.c.

Mat.24.c. Luce.21.d.

Mat.24.d.

Mat.24.c.

Mat.24.c. Luce.21.c.

Mat.24.c.

Mat.24.c. Luce.21.f.

mo sit estas. Sic et vos cum videritis hec fieri: scitote quia in proximo sit occ in ostijs. Amen dico vobis quia non trânsibit generatio hec donec omnia ista fiant. Celum et terra transibunt: occ verba autem mea non transibunt. De die autem illo vel hora nemo scit: neque angeli in celo neque occ filius nisi pater. Videte: vigilate occ et orate. Nescitis enim quando tps sit. Sicut homo qui pegre pfect reliquit domum suam et dedit seruis suis potestatem cuiusque operis: occ et ianitori precepit vt occ vigilet. Vigilate ergo. Nescitis enim quando dominus veniat sero an media nocte: an gallicantu: an mane: ne cum venerit repente inueniat vos dormientes quod autem vobis dico omnibus dico vigilate.

D

Mat.24.e Luce.16.d. 21.f.

Mat.25.b Luce.19.b

Mat.24.f. Luce.12.c.

Cap.14.

Mat.26.a. Luce.22.a. Joh.11.a

Mat.26.a.

Mat.26.b

Mat.26.b. Luce. 7.f Joh. 12.a

Mat.26.b Luce.22.a

Rat autem pascha et azyma post biduum: et querebant summi sacerdotes et scribe quomodo eum dolo tenerent et occiderent. Dicebant autem. Non in die festo ne forte tumultus fieret in populo. Et cum esset bethanie in domo simonis occ leprosi et recumberet: venit occ mulier habens alabastrum vnguenti nardi spicati preciosi: et fracto occ alabastro effudit super caput eius. occ Erant autem quidam indigne ferentes intra semetipsos: et dicentes. Ut quid perditio ista vnguenti facta est? Poterat enim vnguentum istud venundari plusquam trecentis denariis et dari pauperibus. Et fremebant in eam. Jesus autem dixit. Sinite eam. Quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. Semper enim pauperes occ habetis vobiscum: et cum volueritis potestis illis benefacere: me autem non semper habebitis. Quod habuit hec fecit: prenit ungere corpus meum in sepulturam. Amen occ dico vobis: vbicumque predicatum fuerit euangelium istud in vniuerso mundo: et quod fecit hec: narrabit in memoriam eius. occ Et iudas scarioth vnus de duodecim abiit ad summos sacerdotes vt proderet eum illis, Qui audientes gauisi sunt et promiserunt ei pecuniam se occ daturos. Et quomodo querebat quando illum oportune traderet. Et primo die azymorum quando pascha immolabant: dicunt ei discipuli. Quo vis eamus et paremus tibi occ

το θερος εστιν. ουτω και υμεις οταν ταυτα ιδητε γινομενα, γινωσκετε οτι εγγυς εστιν επι θυραις. αμην λεγω υμιν, οτι ου μη παρελθη η γενεα αυτη, μεχρις ου παντα ταυτα γενηται. ο ουρανος και η γη παρελευσονται, οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσι. περι δε της ημερας εκεινης και ωρας, ουδεις οιδεν, ουδε οι αγγελοι οι εν τω ουρανω, ουδε ο υιος, ειμη ο πατηρ. βλεπετε αγρυπνειτε και προσευχεσθε, ουκ οιδατε γαρ ποτε ο καιρος εστιν. ως ανθρωπος αποδημος αφεις την οικιαν αυτου, και δους τοις δουλοις αυτου την εξουσιαν, και εκαστω το εργον αυτου, και τω θυρωρω ενετειλατο ινα γρηγορη. γρηγορειτε ουν ουκ οιδατε γαρ ποτε ο κυριος της οικιας ερχεται οψε, η μεσονυκτιου, η αλεκτοροφωνιας, η πρωι, μη ελθων εξαιφνης, ευρη υμας καθευδοντας. α δε υμιν λεγω, πασιν λεγω. γρηγορειτε.

Cap.14.

Ην δε το πασχα και τα αζυμα μετα δυο ημερας, και εζητουν οι αρχιερεις και οι γραμματεις πως αυτον κρατησαντες αποκτεινωσιν. ελεγον γαρ. μη εν τη εορτη, μηποτε θορυβος εσται του λαου. και οντος αυτου εν βηθανια εν τη οικια σιμωνος του λεπρου, κατακειμενου αυτου, ηλθε γυνη εχουσα αλαβαστρον μυρου νardou πιστικης πολυτελους, και συντριψασα το αλαβαστρον, κατεχεεν αυτου κατα της κεφαλης. ησαν δε τινες αγανακτουντες προς εαυτους και λεγοντες. εις τι η απωλεια αυτη του μυρου γεγονεν. ηδυνατο γαρ τουτο πραθηναι επανω τριακοσιων δηναριων, και δοθηναι τοις πτωχοις. και ενεβριμωντο αυτη. ο δε ιησους ειπεν. αφετε αυτην. τι αυτη κοπους παρεχετε. καλον εργον ειργασατο εν εμοι. παντοτε γαρ τους πτωχους εχετε μεθ εαυτων, και οταν θελητε δυνασθε αυτοις ευποιησαι, εμε δε ου παντοτε εχετε. ο εσχεν αυτη εποιησε, προελαβε μυρισαι μου το σωμα εις τον ενταφιασμον. αμην λεγω υμιν οπου εαν κηρυχθη το ευαγγελιον τουτο εις ολον τον κοσμον, και ο εποιησεν αυτη λαληθησεται εις μνημοσυνον αυτης. και ο ιουδας ο ισκαριωτης εις των δωδεκα απηλθε προς τους αρχιερεις ινα παραδω αυτον αυτοις. οι δε ακουσαντες εχαρησαν, και επηγειλαντο αυτω αργυριον δουναι. και εζητει πως ευκαιρως αυτον παραδω. και τη πρωτη ημερα των αζυμων οτε το πασχα εθυον, λεγουσιν αυτω οι μαθηται αυτου. που θελεις απελθοντες ετοιμασο

μεμ῾ίμα᾽ φάγης/Το᾽ ϖάσχα. ᵇ καὶ᾽ ἀποστέλλει
ᵇ λύο/Τωμ᾽ μαθητῶμ᾽ αὐτοῦ,ᵉ καὶᵇ λέγει᾽ αὐτοίς.
ᵇ ὑπάγετε᾽ εἰς/Τὴμ᾽᷑ πόλιμ,ᵉ καὶᵒ ἀπαμτήσει᾽ ὑμῖμ
ᵍ ἄμθρωπος ᵗ κεράμιομ᾽ ὕδατος᾽ βαστάζωμ, ᵘ α=
κολουθήσατε᾽ αὐτῷ,ᵗ καῖ᾽ ὁπου᾽ ἐὰμᵇ εἰσέλθη,
ᶜ εἰϖατε/Τῶᵒ οἰκοδεσπότη,᾽ ὅτι / ὁ᾽ διδάσκαλος
ᵉ λέγει.ᵇ ϖοῦ᾽ ἐστί/Τὸᵏ κατάλυμα᾽ ὁπου/Τὸ᷑ πάσ
χα᷑ μετά / Τωμ ᵒ μαθητῶμ᾽ μού ᵍ φάγω.ᵗ καὶ
ᵉ αὐτὸς᾽ ὑμῖμ᾽ δείξει᾽ ἀμφάγαιομ᾽ μέγα᾽ ἐστρωμέ
μομ᾽ ἑτοίμομ,ᵇ ἐκεῖ ᶜ ἑτοιμάσατεᵇ ἡμῖμ.ᶜ καὶ ᶠ ἐξῆλ=
θομ/οἱ᾽ μαθηταίᵇ αὐτοῦ᾽ καὶᵏ ἦλθομ᾽ εἰς/Τὴμ᷑ ϖό
λιμ,᷑ καὶᵒ εὗρομᵖ καθὼς᾽ εἴϖεμ᾽ αὐτοῖς,᾽ καὶ᾽ ἡτοί
μασαμ/το᷑ ϖάσχα.ᵏ καὶ᾽ ὀψίας᾽ γεμομένης,ᵉ ἔρ=
χεταιᵇ μετά/Τωμ᾽ δώδεκα,ᵇ καὶ᾽ ἀμακειμένωμ᾽ αὐ
τῶμᵍ καὶᵇ ἐσθιόμτωμ,ᵗ εἶπεμ᾽ ὁᵏ ἰησοῦς.ᵗ ἀμὴμ᷑ λέ
γω᷑ ὑμῖμ,᾽ ὅτιᵖ εἷς᾽ ἐξ᷑ ὑμῶμᵍ ϖαραδώσει᾽ με/ο
ᵘ ἐσθίωμᵡ μετ᾽ ἐμοῦ.᾽ οἱ᾽ δεᵇ ἤρξαντο ᶜ λυϖεῖσθαι
ᵇ καὶ᾽ λέγειμ᾽ αὐτῷᵉ εἷς᾽ καθ᾽ εἷς.ᵏ μήτι᾽ ἐγώ.᷑ᵐ καὶ
ᵘ ἄλλος,ᵒ μήτι᾽ ἐγώ.᾽ ὁᵒ δὲ᾽ ἀποκριθεὶς᷑ εἶπεμ᾽ αὐ
τοῖς.ᵗ εἷς᾽ ἐκ/Τωμᵍ δώδεκα/ὁᵇ ἐμβαπτόμενος᾽ μετ
ᵉ ἐμοῦ᾽ εἰς/Το᾽ τρυβλίομ./ὁᵉ μὲμᵇ υἱὸς / Τοῦ᾽ ἀμ=
θρώπουᵏ ὑπάγει᾽ καθὼς᷑ᵐ γέγραπται᷑ ϖερὶᵒ αὐ
τοῦ.ᵖ οὐαὶᵍ δὲ/Τῶ᾽ ἀμθρώϖῳᵉ ἐκείμῳ ᵗ δι᷑ ᵘ οὗ/ο
ᵡ υἱὸς/Τοῦ᾽ ᵗ ἀμθρώπου᾽ ϖαραδίδοται.ᵉ καλόμ
ᵇ ἦρ᾽ αὐτῷ,ᵉ εἰ ᶜ οὐκ᾽ ἐγεμμήθη/ὁᵉ ἄμθρωπος ᵍ ἐκεῖ
μος.ᵇ καὶ᾽ ἐσθιόμτωμᵏ αὐτῷ,᾽ λαβὼμ᷑/ο᷑ᵐ ἰησοῦς
᷑ ἄρτομᵒ καὶᵉ εὐλογήσας,ᵖ ἔκλασεᵍ καὶᵗ ἔδωκεμ
ᵒ αὐτοῖς᾽ καὶᵘ εἶϖε.ᵡ λάβετε᾽ φάγετε,᾽ Τοῦτοᵉ ἐστί᾽ Τὸᵇ σῶμάᶜ μου.ᵒ καὶᶜ λαβὼμ/Το᾽ ϖοτήριομᵍ εὐ
χαριστήσας,ᵇ ἔδωκεμ᾽ αὐτοῖς,᾽ καὶ᾽ ἔπιομ᷑ᵐ ἐξ᷑ αὐ
τοῦᵒ ϖάμτες,ᵖ καὶᵍ εἶπεμ᾽ αὐτοῖς.ᵉ Τοῦτό᾽ ἐστί/Το
ᵘ αἷμάᵡ μου/Τὸ/Τῆς᾽ καιμῆς᾽ Διαθήκης / Το ᵉ ϖερὶ
ᵇ ϖολλῶμ᾽ ἐκχυμόμεμομ.ᵇ ἀμὴμ᾽ λέγω᾽ ὑμῖμ,ᵍ ὁ
τιᵇ οὐκ᾽ ἔτιᵏ οὐμὴ᾽ ϖίω᷑ᵐ ἐκ/Τοῦᵘ γεμήματος/Τῆς
ᵒ ἀμπέλου,ᵖ ἕως/Τῆςᵍ ἡμέρας᾽ ἐκείμης ᵉ ὅταμ᾽ αὐ
τὸ᷑ ϖίωᵡ καιμὸμ᾽ ἐμ/τῇ᾽ βασιλείᾳ/Τοῦᵉ θεοῦ.ᵇ καὶ
᾽ ὑμμήσαμτες,ᵉ ἐξῆλθομ᾽ εἰσ/Το᾽ ὄρος/Τῶμᵍ ἐλαι=
ῶμ,ᵇ καὶ᾽ λέγειᵏ αὐτοῖς/ὁ᾽ ἰησοῦς.᷑ᵐ ὅτι ᵘ ϖάμτες
ᵒ σκαμδαλισθήσεσθεᵖ ἐμᵍ ἐμοὶ᾽ ἐμ/Τῇᵉ μυκτὶ᾽ Ταύ=
τῃ.ᵘ ὅτιᵡ γέγραπται,᾽ ϖατάξω / Τομ᾽ ϖοιμέμα.
ᵒ καὶᵇ διασκορπισθήσεται/Τὰᶜ ϖρόβατα.ᵇ ἀλλά
᾽ μετά/Το᾽ ἐγερθῆμαιᵍ με,ᵇ ϖροάξω᾽ ὑμῶᵏ εἰς/Τὴμ
᾽ Γαλιλαίαμ./ο᷑ᵐ δὲᵘ ϖέτροςᵒ ἔφηᵖ αὐτῷ.ᵍ καὶ᾽ εἰ
ᵉ ϖάμτες᾽ σκαμδαλισθήσομται᷑ ἐᵡ σοι,᾽ ἀλλ᾽ οὐκ
ᵉ ἐγώ.ᵇ καὶᶜ λέγειᵇ αὐτῷ/ὁᵒ ἰησοῦς.᾽ ἀμὴᵖ λέγω
ᵇ σοι,᾽ ὅτιᵏ σὺ᾽ σήμερομ᷑ᵐ ἐμ/Τῇ᷑ μυκτὶᵒ Ταύτῃ ᵖ πρὶ
μή ᵍ λὶς᾽ ἀλέκτοραᵉ φωμήσαι,᾽ Τρὶς᷑ ἀπαρμήσῃᵘ με
᾽ ὁ᾽ δὲᵉ ἐκᵇ ϖερισσοῦ᾽ ἐλεγεᵇ μᾶλλομ,᾽ ἐὰμᵍ μεᵉ δέ
ᵏ συμαποθαμεῖμ᾽ σοι,ᵇ οὐμὴ᾽ σεᵐ ἀϖαρμήσωμαι.
᷑ ὡσαύτως᾽ δὲᵖ καὶᵍ ϖάμτες᾽ ἔλεγομ.᾽ καὶᵗ ἔρχομ
ται᷑ᵘ εἰς᾽ Χωρίομ᾽ ου/Το᾽ ὄμομαᵉ γεθσημαμή,ᵇ καὶ
᾽ λέγειᵗ/Τοῖς᾽ μαθηταῖς᾽ αὐτοῦ.᾽ καθίσατεᵉ ὧδε
ᵇ ἕως᾽ προσεύξωμαι.ᵏ καὶ᾽ παραλαμβάμειᵗ/Τομ᷑ᵐ ϖέ
ᵗ τ᾽ manduces᾽ pascha?ᵇ Et ᶜ mittit ꝯꝯ
ᵇ duos ex ᶜ discipulis᾽ suis ᵍ et ᵇ dicit᾽ eis. ꝯ
ᵇ Ite᾽ in᷑ᵐ ciuitatem:᷑ᵘ et ᵒ occurret᾽ vobis ꝯ
ᵍ homo᾽ lagenā ᵍ aque᾽ bajulans. ᵘ Sequi
ᵗ cum᾽ et᾽ quocunqᵇ introierit ꝯꝯꝯ
ᶜ dicite ᵒ dño ᵒ domus:ᶜ quia ᵗ magister ꝯꝯ
ᵉ dicit. ᵇ Vbi᾽ est ᵏ refectio mea᾽ vbi᷑ᵐ pascha
᷑ cum ᵒ discipulis ᵉ meis ᵍ manducem?ᵗ Et
ᵉ ipse᾽ vobis ᵘ demōstrabit᾽ cenaculū᾽ grāde
ᵇ illic ᶜ parate ᵒ nobis. ᶜ Et᾽ abiēt ⌊ stratū ᵗ
ᵉ discipuli ᵇ eiꝰ:ᵗ ᵡ venerunt᾽ in᷑ᵐ ciuitatem:
᷑ et᾽ inuenerūt᾽ sicut᾽ dixerat᾽ illis ᵉ ᵗ paucīt
᷑ pascha. ᵏ Vespere᾽ autem᾽ facto:ᵉ venit ꝯ
ᵇ cum ᶜ duodecim. ᵒ Et᾽ discumbentibus᾽ il=
lis ᵉ et ᵇ māducantibᵍ ᵏ ait ᵇ iesus. ᵗ Amen ᷑ᵐ di
co᷑ᵘ vobis:ᵒ quia ᵖ vnᵍ ᵉ ex᾽ vobis ᵉ tradet᾽ me
᷑ ᵠ᷑ᵐ māducat᾽ mecū. ᵉ At᾽ illi ᵇ cepēt ᶜ ptrista-
ri ᵒ et᾽ dicere᾽ ei ᵍ singulatim ᵏ Numquid᾽ ego?
ᵗ Qui᷑ᵘ ait᾽ illis. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵗ Vnus᾽ ex ᵃ duodecim ᵇ qui᾽ intingit ᶜ mecuꝫ
manū᾽ in᾽ catino. Et ᵇ filius ᵍ quidem᾽ hois
ᵏ vadit᾽ sicut᾽᷑ᵐ scriptum᷑ᵐ est᷑ᵐ de ᵒ eo. ꝯꝯꝯ
ᵖ Ve ᵍ autem᾽ homini ᵉ illi᾽ per ᵘ quem ꝯꝯ
ᵡ filius᾽ hominis᾽ tradetur. ᵉ Bonum ꝯꝯ
ᵇ erat᾽ ei: ᵒ si ᶜ non᾽ esset᾽ natus ᵍ homo ᵉ ille.
ᵇ Et᾽ manducantibᵒ ᵏ illis: ᵗ accepit᾽᷑ᵐ iesus
᷑ panem ᵒ et ᵇ benedicens ᵍ fregit ᵍ ᵗ dedit ꝯ
ᵉ eis᾽ et᾽ ait. ᵡ Sumite᾽ hoc ᵉ est ꝯꝯ ⌈ ᵉ agēs
ᵇ corpus ᶜ meū. ᵒ Et ᶜ accepto ᵗ calice: ᵍ gras
ᵇ dedit᾽ eis. ᵏ Et ᵗ biberunt᷑ᵐ ex᾽ illo ꝯꝯꝯ
ᵒ omnes. ᵖ Et ᵍ ait᾽ illis. ᵖ Hic᾽ est ꝯꝯꝯꝯꝯ
᷑ sanguis ᵡ me ᵍ noui᾽ testamenti: ᶜ qui ᵉ pro
ᵇ multis ᶜ effundetur. ᵇ Amē ᵒ dico᾽ vobis:᷑ᵘ ᵠ
ᵗ iam ᵇ non᾽ bibam᷑ᵐ de ᷑ genimine ꝯꝯꝯꝯ
ᵒ vitis ᵖ vſq in ᵍ diem᾽ illum ᵉ cum᾽ illud ꝯ
᷑ bibam ᵡ nouum᾽ in᾽ regno ᵍ dei. ᵇ Et ꝯꝯ
ᶜ hymno ᵒ dicto ᵉ exierūt᾽ in᾽ montē ᵉ oliuaꝝ.
ᵇ Et᾽ ait ᵉ eis᾽ iesus. ᷑ Omnes ꝯꝯ ꝯꝯ
ᵉ scandalizabimini ᵖ in ᵍ me᾽ in᾽ nocte᾽ ista ꝯ
᷑ quia ᵡ scriptum᾽ est. ᵗ Percutiam᾽ pastorē
᷑ et ᵇ dispergentur ᶜ oues. ᵇ Sed ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜ postea ꝯ ᵗ resurrexero ᵇ precedam᾽ vos ᵏ in
᾽ galileam. ᷑ Petrus᷑ᵐ aūt ᵒ ait ᵖ illi. ᵍ Et᾽ ſi
ᵉ omnes᾽ scandalizati᾽ fuerit᷑ᵐ in᾽ te: ᵗ sed᾽ nō
ᵉ ego. ᵇ Et᾽ ait ᵇ illi᾽ iesus. ᵗ Amen ᵍ dico ꝯ
ᵇ tibi: ᵗ quia ᵏ tu᾽ hodie᷑ᵐ ī᷑ nocte᷑ hac ᵖ priuſ ꝯ
᾽ gall ᵍ vocē ᵇ bis ᵍ ᵇ deierīt: ᵗ ter ᵡ me᷑ ᵉ es᷑ᵘ nega
turus. ᵡ At᾽ ille ᵃ plꝰ᾽ loq̄bat. ᵉ Et᾽ ſi ᵍ opor
tuerit᾽ me ᵇ simul ᵇ cōmori᾽ tibi᾽ ᵏ non᾽ te᷑ᵐ nega
bo. ᷑ Similiter ᵃ ᵗ ᵡ oēs᾽ dicebant. ᵉ Et ᵗ ve
nit᾽ in᾽ predium᾽ cui᾽ nomē ᵉ gethsemani ᵇ ᵗ
᾽ ait ᵇ discipulis᾽ suis. ᵗ Sedete᾽ ᵍ hic ꝯꝯꝯ
ᵇ donec ᶜ orem. ᵏ Et᾽ assumit᾽᷑ᵐ petrum ꝯꝯ

Mat. 26.b. Luce. 22.a.

Mat. 26.b. Joh. 13.c.

Zacha. 13.c. Mat. 26.c. Luce. 22.d.

Mat. 26.b. Luce. 22.a.

Mat. 26.c.

Mat. 26.c. Joh. 18.a.

Mat. 26.c.

Mat. 26.d.

τομ᷑ᵐ καὶᵖ ἰάκωβομᵍ καὶ᾽ ἰωάμμημᵉ μεθ᾽ ἑαυτοῦ,
᷑ καὶᵏ ἤρξατο᾽ ἐκθαμβεῖσθαι᾽ καὶᵉ ἀδημομεῖμ,ᵇ καὶ
᾽ λέγειᵒ αὐτοῖς.᾽ περίλυπος᾽ ἐστίμ/ἡᵉ ψυχή᾽ μου
᾽ ἕως᾽ θαμάτου.᾽ μείματε᷑ᵐ ὧδε,᷑ᵘ καὶᵒ γρηγορεῖ=
τεᵖ μετᵍ ἐμοῦ.ᵗ καὶᵉ ϖροελθὼμ᾽ μικρόμ,᷑ᵘ ἔπεσεμ᾽ ἐ
πί/Τῆς᾽ γῆς᾽ καὶᵉ ϖροσήυχετο,ᵇ ἵμαᶜ εἰᵉ δυματόμ
᾽ ἐστί᾽ παρέλθηᵉ ἀπᵇ αὐτοῦ/ἡ᾽ ὥρα.ᵏ καὶ᾽ ἔλεγεμ.
᷑ᵐ Ἀββάᵒ πατήρ,᾽ ϖάμταᵖ δυματάᵍ σοι,᾽ ϖαρένε
γκε/Το᾽ ποτήριομ᾽ ἀπ᷑ ἐμοῦᵏ Τούτο.᾽ ἀλλ᾽ οὐ᷑ Τι
ᵇ ἐγὼ᾽ θέλω,ᵒ ἀλλά᾽ Τί᾽ σύ.ᵉ καὶᵇ ἔρχεται᾽ καὶᵏ εὑ=
ρίσκει᾽ αὐτοὺς᷑ᵐ καθεύδομτας,᷑ᵘ καὶᵒ λέγει/Τῶᵖ πέ
τρῳ.ᵍ σίμωμ᾽ καθεύδειςᵉ οὐκ᾽ ἰσχυσας᷑ᵘ μίαμ
ᵡ ὥραμ᾽ γρηγορῆσαι.᾽ γρηγορεῖτεᵉ καὶᵇ ϖροσεύ
χεσθεᵗ ἵμαᵒ μὴ᾽ εἰσέλθητεᵗ εἰςᵖ πειρασμόμ./Τοᵇ μεμ
᾽ ϖμεύμαᵏ ϖρόθυμομ,᾽ ἡ᾽ δὲ᷑ᵐ σαρξ᷑ᵘ ἀσθεμής.ᵒ καὶ
ᵖ ϖάλιμᵍ ἀπελθὼμ᾽ ϖροσήύξατο/Τομ᷑ᵘ αὐτόμ᾽ λό
γομ᷑ εἰϖώμ.ᵏ καὶ᾽ ὑποστρέψας,᾽ εὗρεμᵉ αὐτοὺς
ᵇ ϖάλιμᵉ καθεύδομτας.ᵖ ἦσαμ᾽ γαρ/οἱ᾽ ὀφθαλμοί
ᵍ αὐτῶᵇ βεβαρημέμοι,᾽ καὶᵏ οὐκ᾽ ἤδεισαμ᷑ᵐ Τί᷑ αὐ
τῷᵒ ἀποκριθῶσι.ᵖ καὶᵍ ἔρχεται/Το᷑ Τρίτομ᷑ καὶ᾽ λέ
γει᷑ αὐτοῖς.ᵏ καθεύδετε/Το᾽ λοιϖόμ᾽ καὶᵉ ἀϖαύ
εσθε.ᵇ ἀϖέχει.᾽ ἦλθεμ/ἡᵒ ὥρα,᾽ ἰδοὺ᾽ ϖαραδίδο=
ται/οᵍ υἱὸς / Τοῦ᾽ ᵇ ἀμθρώϖου᾽ εἰς / Τὰςᵏ χείρας
/Τῶμ᾽ ἁμαρτωλῶμ.᷑ᵐ ἐγείρεσθε᷑ᵘ ἄγωμεμ.ᵒ ἰδοὺ
/οᵖ ϖαραδιδούςᵍ μεᵉ ἤγγικε.ᵍ καὶᵉ εὐθέως᷑ᵘ ἔτι᾽ αὐ
τοῦ᾽ λαλούμτος,᾽ ϖαραγίμεται ᵉ ἰούδαςᵇ εἷσ
᾽ ὢμ/Τῶμᵖ δώδεκα,᾽ καὶᵍ μετᵉ αὐτοῦᵇ ὄχλος᾽ ϖο
λὺςᵏ μετά᾽ μαχαιρῶμ᷑ᵐ καὶ᷑ᵘ ξύλωμ᾽ ϖαρά/Τῶμ
ᵖ ἀρχιερέωμ ᵍ καὶ / Τῶμ᾽ γραμματέωμᵖ καὶ / Τῶμ
᾽ ϖρεσβυτέρωμ.᷑ᵘ Δεδώκει᾽ δὲ/ο᾽ ϖαραδιδοὺς᾽ αὐ
τομᵉ σύσσημομᵇ αὐτοῖς᾽ λέγωμ.ᵖ ὁμ᾽ ἂμ᾽ φιλήσω
ᵉ αὐτόςᵇ ἐστί,᾽ κρατήσατεᵏ αὐτόμ᾽ καὶ᷑ᵐ ἀϖα
γάγετε᷑ᵘ ἀσφαλῶς.ᵒ καὶᵖ ἐλθὼμᵍ εὐθέως᾽ ϖρο=
σελθὼμᵖ αὐτῷ᾽ λέγει.᷑ᵘ Χαῖρε᾽ ῥαββί.᾽ καὶ᾽ κατε
φίλησεμᵉ αὐτόμ.ᵇ οἱ᾽ δὲᵖ ἐϖέβαλομ᾽ ἐϖ᾽ αὐτόμ
/Τὰςᵍ χείραςᵇ αὐτῷ,᾽ καὶᵏ ἐκράτησαμ᾽ αὐτόμ.᷑ᵐ εἷς
᷑ δὲᵒ Τις/Τῶμᵖ ϖαρεστηκότωμᵍ σπασάμεμος/Τὴμ
᾽ μάχαιραμ,᷑ᵘ ἔπαισεμ/Τομ᾽ δούλομ/Του᷑ ἀρχιερέ
ως,᾽ καὶ᾽ ἀφεῖλεμ᾽ αὐτοῦ/Το᾽ ὠτίομ.ᵇ καὶ᾽ ἀϖοκρι
θεὶς/ὁᵒ ἰησοῦς᾽ εἶϖεμ᾽ αὐτοῖς.ᵍ ὡςᵇ ἐϖί᾽ λῃστήμᵏ ἐ=
ξήλθετε᷑ᵘ μετά᷑ᵐ μαχαιρῶμ᷑ καὶᵒ ξύλωμᵖ συλλα=
βεῖμᵍ με.᾽ καθημέραμᵉ ἤμημ᾽ ϖρος᷑ᵘ ὑμᾶς ᵡ ἐμ/Τῷ
᾽ ἱερῷ᾽ διδάσκωμ,᾽ καὶᵇ οὐκᶜ ἐκράτησάτεᵉ με.
᾽ ἀλλ᾽ ἵμαᵍ ϖληρωθῶσιμ/αἱᵇ γραφαί.᾽ καὶᵏ ἀφέμ
τες᾽ αὐτόμ᷑ᵐ ϖάμτες᷑ᵘ ἔφυγομ.ᵒ καὶᵖ εἷς᾽ ᵍ τις᾽ μεα=
νίσκος᾽ ᵉ ἠκολούθημεμ᾽ αὐτῷ᷑ᵘ ϖεριβεβλημέ
μος ᵡ σιμδόμα᾽ ἐϖὶ᾽ γυμνοῦ᾽,᾽ καὶᵇ κρατοῦσιμ
᾽ αὐτόμ/οἱᵇ μεανίσκοι.ᶜ ὁ᾽ δὲᵍ καταλιϖὼμ/Τὴμ
ᵇ σιμδόμα,᾽ γυμνὸςᵏ ἔφυγεμ᾽ ἀϖ᷑ᵐ αὐτῷ.᷑ᵘ καὶ
ᵉ ἀϖήγαγομ/Τομᵖ ἰησοῦμᵍ ϖρος/Τομ᾽ ἀρχιερέα.
ᵖ καὶ᾽ συμέρχονταὶ᷑ αὐτῷ᾽ ϖάμτες/οἱ᾽ ἀρχιερεῖς
᾽ καὶ / οἱ᾽ ϖρεσβύτεροι,ᵇ καὶ / οἱᶜ γραμματεῖς.
ᵇ καὶ / οᶜ ϖέτρος᾽ ἀϖὸᵍ μακρόθεμᵇ ἠκολούθη=
σεμᵇ αὐτῷ᾽ ἕως᾽ ἔσω᾽ εἰς/Τὴμ᷑ᵐ αὐλὴμ / Τοῦ᷑ ἀρ=
ᵉ et ᵖ iacobum ᵍ et᾽ iohannem ᵉ secum: ꝯꝯ
᷑ et᾽ cepit᾽ pauere᾽ et ᵉ tedere. ᵇ Et ꝯꝯꝯꝯ Mat. 26.a
ᶜ ait᾽ illis. ᶜ Tristis ᵉ est᾽ anima ᵇ mea ꝯꝯ Joh. 12.d
᾽ vſq᾽ ad᾽ mortē. ᵏ Sustinete᷑ᵐ hic᷑ et ᵒ vigila=
te. ᵗ Et᾽ cū ᵖ processisset᾽ paululū ᷑ ᵖcidit᾽ sup Mat. 26.d.
᾽ terram᾽ et᾽ orabat: ᵗ vt᾽ ſi ᵖ fieri ᵖ posset ꝯꝯꝯ Luce. 22.d.
᾽ transiret ᵉ ab ᵉo᾽ hora. ᵏ Et᾽ dixit. ꝯꝯꝯꝯꝯ
᷑ᵐ Abba᷑ pater: ᵒ oīa ᵍ tibi ᵖ possibilia sunt: Mat. 26.d.
᾽ transfer᾽ calicem᾽ hunc ᵃ a᷑ me: ᵗ sed᾽ nō ᵠ ꝺ Luce. 22. c.
ᵇ ego ᶜ volo: ᵒ sed᾽ quod᾽ tu. ᵉ Et ᵇ venit᾽ et ᵏ in Joh. 6. e.
᾽ uenit᾽ eos᷑ᵐ dormientes. ᵘ Et ᵉ ait ᵖ petro. ꝯ
ᵍ Simon᾽ dormis? ᵉ Non᾽ potuisti᷑ vna ꝯꝯ
᾽ hora᾽ vigilare. ᵗ Vigilate ᵉ et ᵇ orate ꝯꝯ
᾽ vt ᵒ non᾽ intretis᾽ in ᵉ temptationem. ꝯꝯ
᾽ Spūs ᵇ quidē ᵏ pmptꝰ ē:᷑ᵐ caro᾽ ᵡo᷑ infirma. Mat. 26.d.
ᵒ Et ᵖ iterū ᵍ abiens ᵒ orauit ᵉ eundē᾽ sermonē Joh. 6. g.
᷑ dicens. ᵏ Et᾽ reuersus ᵇ denuo: ᵘ inuenit᾽ eos Mat. 26.d.
᾽ dormientes. ᵒ Erant᾽ enim᾽ oculi ꝯꝯ
ᵍ eorum ᵇ grauati: ᵗ ᵡ ignorabant᷑ᵐ quid ꝯ
ᵒ respōdeꝛēt᾽ ei. ᵖ Et ᵘ venit᾽ tertio: ᵉ et ᵗ ait
᷑ illis. ᵡ Dormite᾽ iam᾽ et᾽ requiescite. ꝯꝯꝯ
ᵇ Sufficit. ᶜ Venit ᵒ hora: ᵉ ecce ᵍ filius ꝯꝯꝯ
ᵇ hominis᾽ tradetur᾽ in᾽ manus ꝯꝯꝯꝯꝯ
᾽ peccatorum. ᷑ᵐ Surgite᾽ eamus. ᵒ Ecce ꝯ
ᵖ qui ᵍ me᾽ tradet᾽ prope᾽ est. ᵉ Et ᵘ adhuc᾽ ꝯ Mat. 26.e
ᵗ loquente᾽ venit᾽ iudas scarioth ᵇ vnus de Luce. 22.c.
ᵒ duodecim᾽ et᾽ cum ᵍ eo᾽ turba᾽ multa: ꝯꝯ Joh. 18.a.
ᵏ cum᾽ gladijs᷑ᵐ ᵗ ᵘ lignis missi ᵒ a ᵖ summis
ᵖ sacerdotibus ᵍ et᾽ scribis᾽ et ꝯꝯꝯꝯꝯ
᾽ senioribus. ᵘ Dederat ᵡ autem᾽ traditor ꝯ Mat. 26.e
ᵇ eis ᵍ signū ᵒ dicens. ᵒ Quēcūq᷑ osculaꝝ᷑ fue
ro ᵍ ipse ᵇ est᾽ tenete ᵏ eum: ᵉ et᷑ ducite ꝯꝯꝯ
᷑ caute. ᵒ Et cū ᵛ venisset᾽ statim᾽ accedēs ad
᷑ eum᾽ ait. ᵘ Aue᾽ rabbi. ᵗ Et᾽ osculatus᾽ est
᷑ eum. ᶜ At᾽ illi ᵍ manus ᵇ iecerunt᾽ in᾽ ie= Mat. 26.e.
᾽ sum᾽ et᾽ tenuerunt᾽ eum. ᷑ᵐ Vnus ꝯꝯꝯꝯ Luce. 22. e.
᷑ aūt᾽ quidam de ᵖ circumstantibus ᵍ educēs Joh. 18.b.
᾽ gladiū: ᵖ percussit᾽ seruum᾽ summi᷑ sacer
dotis ᵡ ᵗ ᷑ aūputauit᾽ illi᾽ auriculā. ᵇ Et᾽ rñdēs Mat. 26.e.
ᵖ iesus ᶜ ait᾽ illis. ᵍ Tanq̄ ᵇ ad᾽ latronē ᵏ exīstis Luce. 22. e.
᾽ cum᷑ᵐ gladijs᷑ ᵗ ᵘ lignis ᵖ comprehendere Joh. 18.d
ᵍ me. ᵗ Quottidie᾽ eram᾽ apud᷑ᵘ vos ᵗ docēs
᾽ tēplo᾽ docens: ᵉ et᾽ non᾽ me᾽ tenuistis. ꝯꝯ
᾽ Sed᾽ vt ᵉ impleant ᵇ scripture. Tūc discipu Mat. 26.f.
li eiꝰ ᵏ relinquētes᾽ eū᷑ᵐ oēs᷑ fugerūt. ᵗ Adole
scēs ᵒ aūt ᵍ quidam ᵖ sequebatur᾽ cum᷑ ᵘ ami
ctus ᵡ sindone᾽ super᾽ nudo: ᵃ et ᵇ tenuerunt
᾽ eum. ᵗ Et᾽ ille ᵉ relicta ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ sindone᾽ nudus ᵏ pfugit᾽ ab᷑ᵐ eis. ᷑ᵘ Et ꝯ Mat. 26.f.
ᵒ adduxerunt ᵖ iesum ᵍ ad᾽ summum᾽ sacerdotē Luce. 22.f
ᵉ et᾽ conuenerunt᾽ omnes᾽ sacerdotes ꝯꝯ
ᵇ et᾽ scribe᾽ et᾽ seniores. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Mat. 26.f.
᾽ Petrus ᵒ autem᾽ alongeᵇ secutus ᵗ est ꝯ Luce. 22.f.
ᵇ eū᾽ vſq ᵏ intro᾽ in᷑ᵐ atriū᷑ summi᷑ sacerdotis:

χιερέως. °καὶ ᵖἁμ ᵍσὺγκαθήμενος ʳμετά/Τωμ ˢυπη
ρετῶμ, ᵗκαὶ ᵘθερμαινόμενος ˣπρος/Το φως./οι
ʸΔε ᵃαρχιερεῖς ᵇκαὶ ᶜόλομ/Το ᵈσυμέλριομ, ᵉεξή=
τουμ κατά/Τον ᶠιησού ᵍμαρτυρίαμ ʰεις/Το ⁱθα=
ματῶσαι ᵏαυτόμ, ˡκαὶ ᵐουχ °εύρισκομ. ᵖπολλοί
ᵍγαρ ʳεψευδομαρτύρουμ ˢκατ αὐτού, ᵗκαὶ ᵘί=
σαι/αι ᵛμαρτυρίαι ʷουκ ˣἦσαμ. ʸκαὶ ᶻΤιμές ᵃαμασ=
τάμτες, ᵇεψευδομαρτύρουμ ᶜκατ αὐτού, ᵈλέ=
γομτες. ᵉὅτι ᶠμεῖς ᵍηκούσαμεμ ʰαὐτού ⁱλέγομ=
τος °ὅτι ᵖεγώ ᵍκαταλύσω/Τομ ʳμαόμ ˢΤούτομ
/Τομ ᵗχειροποίητομ, ᵘκαὶ ˣδιά ʸΤριῶμ ᶻημερῶμ
ᵃἄλλομ ᵇαχειροποίητομ ᶜοικοδομήσω. ᵈκαὶ ᵉου
Δε ᶠούτως °ἴση ᵍἦμ/ἡ ʰμαρτυρία ⁱαυτῶμ. ʲκαὶ ᵏα
μαστάς/ο ˡαρχιερεύς ᵐεις ⁿμέσομ, °ἐπηρώτησε
/Τομ ᵖιησούμ ᵍλέγωμ. ʳουκ ˢαποκρίμῃ ᵗουΔέμ, ᵘΤι
ᵛοὗτοι ʷσου ˣκαταμαρτυροῦσιμ. ʸο ᶻΔε ᵃεσιώπα
ᵇκαὶ ᶜουΔέμ ᵈαπεκρίματο. ᵉπάλιμ/ο ᶠαρχιερεύς ᵍε
πηρώτα ʰαὐτόμ ⁱκαὶ ʲλέγει ᵏαὐτῶ. ˡσὺ εἰ/ο ᵐΧρι
στός/ο ⁿυἱός/Του °ευλογητού./ο ᵖΔε ᵍιησούς ʳεί=
πεμ. ˢἐγώ ᵗειμί. ᵘκαὶ ˣόψεσθε/Τομ ʸυἱόμ/Του ᶻαμ=
θρώπου ᵃεκ ᵇΔεξιῶμ ᶜκαθήμεμομ/Της ᵈΔυμάμεως.
ᵉκαὶ ᶠερχόμεμομ ᵍμετά/Τωμ ʰμεφελῶμ/Του ⁱου=
ραμού./ο ʲΔε ᵏαρχιερεύς ˡΔιαρρήξας/Τους ᵐΧιτώ
μας ⁿαὐτού ᵒλέγει. ᵖΤι ᵍέτι ʳΧρείαμ ˢέχομεν ᵗμαρ
τύρωμ. ᵘηκούσατε/Της ᵛβλασφημίας, ʷΤι ˣὑμῖν
ʸφαίμεται. ᶻοι ᵃΔε ᵇπάμτες ᶜκατέκριμαν ᵈαὐτόμ °έ
μοχομ ᵉεἶμαι ᶠθαμάτου. ᵍκαὶ ʰἤρξαμτο ⁱΤιμές ʲεμ=
πτύειμ ᵏαὐτῶ, ˡκαὶ ᵐπερικαλύπτειμ/Το ⁿπρόσω=
πομ ᵒαὐτού, ᵖκαὶ ᵍκολαφίζειμ ʳαὐτόμ, ˢκαὶ ᵗλέγειμ
ᵘαὐτῶ. ᵛπροφήτευσομ. ʷκαὶ/οι ˣυπηρέται ʸραπίσ
μασιμ ᶻαὐτόμ °ἔβαλλομ. ᵃκαὶ ᵇόμτος/Του πέτρου
ᶜεμ/Τῆ ᵈαυλῆ ᵉκάτω, ᶠἔρχεται ᵍμία/Τωμ ʰπαιΔίσ=
κωμ/Του ⁱαρχιερέως, ᵏκαὶ ˡιΔούσα/Τομ ᵐπέτρομ
ⁿθερμαιόμεμομ ᵒεμβλέψασα ᵖαὐτῶ ᵍλέγει. ʳκαὶ
ˢσὺ μετά/Του ᵗμαζαρημού ᵘιησού °ἦσθα. ᵛο ʷΔε
ˣἠρμήσατο ʸλέγωμ. ᶻουκ ᵃοἶΔα, ᵇούτε ᶜεπίσταμαι
ᵈΤι ᵉσυ ᶠλέγεις. ᵍκαὶ ʰεξῆλθεμ ⁱἔξω ʲεις/Το ᵏπροαύ
λιομ, ˡκαὶ ᵐαλέκτωρ ⁿεφώμησε. ᵒκαὶ/ἡ ᵖπαιΔίσκη ᵍι
Δούσα ʳαὐτόμ ˢπάλιμ, ᵗἤρξατο ᵘλέγειμ/Τοις ᵛωα
ρεστηκόσιμ, ʷὅτι ˣούτος ʸἐξ αὐτῶμ ᶻεστίμ. ᵃο ᵇΔε
ᶜπάλιμ ᵈηρμείτο. ᵉκαὶ ᶠμετά ᵍμικρόμ ʰπάλιμ/οι ⁱπα
ρεστῶτες ʲέλεγομ/Τω πέτρω. ᵏαληθώς ˡεξ αὐ=
τῶμ ᵐεἶ, ᵍκαὶ ʳγαρ ˢγαλιλαῖός ᵗεἶ, ᵘκαὶ/ἡ ˣλαλιά
ʸσου ᶻομοιάζει. ᵃο ᵇΔε ᶜἤρξατο ᵈαναθεματίζειμ
ᵉκαὶ ᶠομύειμ, ᵍὅτι ʰουκ οἶΔα/Τομ ⁱάμθρωπομ ʲΤού
τομ ᵏομ λέγετε. ˡκαὶ ᵐεκ ⁿΔευτέρου ᵒαλέκτωρ ᵖε
φώμησε. ᵍκαὶ ʳαμεμήσθη/ο πέτρος/Το ˢρήμα ᵗο
ᵘείπεμ ᵛαὐτῶ/ο ʷιησούς. ˣὅτι ʸπριμ ᶻαλέκτωρα
ᵃφωμήσαι ᵇΔις, ᶜαπαρμήσῃ ᵈμε ᵉΤρις. ᶠκαὶ ᵍεπιβα
λῶμ ʰέκλαιε. Cap.xv.

Καὶ ᵇευθέως ᶜεωί/Το ᵈπρωΐ ᵉσυμβούλιομ
ᶠποιήσαμτες/οι ᵍαρχιερεῖς ʰμετά/Τωμ ⁱπρεσ
βυτέρωμ ʲκαὶ ᵏγραμματέωμ, ˡκαὶ ᵐόλομ/Το ⁿσυνέ
Δριομ, ᵒΔήσαμτες/Τομ ᵖιησούμ ᵍαπήμεγκαμ, ʳκαὶ

°et ᵖsedebat ᵍcum ʳministris ∞∞∞∞∞∞ Johã.18.f.
ˢad ᵗignem: ᵘet ᵛcalefaciebat ʷse. ∞∞ ⌈Bât
ˣSũmi ʸNo ᶻsacerdotes ᵃet ᵇoẽ cõciliũ ᶜqre- Mat.26.f.
ᵈaduersus ᵉiesũ ᶠtestimoniũ: ᵍvt cũ ʰmorti ⁱtra Luce.22.g.
derent ʲnec ᵏinueniebant. ˡMulti ∞∞∞∞
ᵐât testionii ⁿfalsi ᵒdicebãt ᵖaduersus ᵍeũ ʳt
ˢpuenietia ᵗtestimonia ᵘnõ ᵛerãt. ʷEt ˣquidã Mat.29.f.
ʸsurgẽtes ᶻfalsum ᵃtestimoniũ ᵇferebãt ᶜad=
uersus ᵈeũ ᵉdicentes. ᶠQm ᵍnos ʰaudiuim?
ⁱEgo ʲdissoluã ᵏtemplũ ˡhoc ⌊mcũ ⁿdicẽte,
ᵐmanufactum ʳt ˢpost triduum ∞∞∞∞
ᵗaliud ᵘnõ ᵛmanufactũ ʷedificabo. ˣEt ʸnon
ᶻerat ᵃpuenies ᵇtestimoniũ ᶜillox. ᵈExurgẽs Mat.26.f.
ᵉât ᶠsũmus ᵍsacerdos ʰin ⁱmediũ: ʲinterroga Luce.22.g.
uit ᵏiesũ ˡdicens. ᵐNõ ⁿrñdes ᵒqcq̃ ad ca q̃ ti
bi obijciuntur ab his? ᵖIlle autez ᵍtacebat
ʳet ˢnihil ᵗrñdit. ᵘRursũ ˣsũm ʸsacerdos ᶻin Mat.26.f.
terrogabat ᵃcũ ᵇt ᶜdixit ᵈei. ᵉTu es ᶠchristus Luce.22.g.
ᵍfilius ʰdei ⁱbenedicti. ʲJesus ᵏaũt ˡdixit illi. Mat.26.f.
ᵐEgo ⁿsum. ᵒEt ᵖvidebitis ᵍfiliũ ʳhominis Luce.22.g.
ˢsedẽtem ᵗa ᵘdextris ᵛvirtutis dei: ∞∞∞∞ Johã.6.g.
ʷet ˣvenientem ʸcum ᶻnubibus ᵃceli. ∞∞ Ꝺ
ᵇSũm ᶜât ᵈsacerdos ᵉscindens ᶠvestimenta Mat.26.g.
ᵍsua ʰait, ⁱQuid ʲadhuc ᵏõsideram ˡtestes? Mat.26.g.
ᵐAudistis ⁿblasphemiam: ᵒquid ᵖvobis ∞ Luce.22.g.
ᵍvidet? ʳQui ˢomnes ᵗcondemnauerũt ᵘeũ
ᵛesse ʷreũ ˣmorti. ʸEt ᶻceperũt ᵃquidã ᵇcon Mat.26.g.
spuere ᶜeum ᵈet ᵉvelare ᶠfacies ∞∞∞∞∞ Luce.22.g.
ᵍeius: ʰet ⁱcolaphis ʲcum ᵏcedere ˡet ᵐdicere Johã.18.c.
ⁿei: ᵒprophetiza: ᵖet ᵍministri ʳalapis ∞∞∞
ˢeum ᵗcedebant. ᵘEt cum ᵛesset ʷpetrus ∞ Mat.26.g
ˣi ʸatrio ᶻdeorsum: ᵃvenit ᵇvna ex ancillis Luce.22.g.
ᶜsũmi ᵈsacerdotis: ᵉet cum ᶠvidisset ᵍpetrum Johã.18.c.
ʰcalefacientem ⁱse: ʲaspiciens ᵏillũ ˡait. ᵐEt
ⁿtu cum ᵒiesu ᵖnazareno ᵍeras? ʳAt ˢille ∞
ᵗnegauit ᵘdicens. ᵛNeq̃ ʷscio ˣneq̃ noui ∞
ʸqd ᶻdicas. ᵃEt ᵇexijt ᶜforas ᵈante ᵉatrium: Mat.26.g.
ᶠet ᵍgallus ʰcantauit. ⁱRursus ʲât cũ ᵏvidis Luce.22.g.
ˡet ᵐillũ ⁿancilla ᵒcepit ᵖdicere ᵍcircũstãtib?: Johã.18.c.
ʳquia ˢhic ᵗex illis ᵘest. ᵛAt ʷille ∞∞∞∞
ˣiterũ ʸnegauit. ᶻEt ᵃpusillũ ᵇrursus ᶜq̃sta
ᵈdicebãt ᵉpetro. ᶠVere ᵍex illis ∞ ⌊bât
ʰes: ⁱnam ʲet ᵏgalilęus ˡes. ∞∞∞∞∞∞
ᵐIlle ⁿautem ᵒcepit ᵖanathematizare ∞∞∞
ᵍet ʳiurare ˢquia ᵗnescio ᵘhominez ᵛistum ∞
ʷquẽ ˣdicitis. ʸEt statim ᶻiterũ ᵃgallus ᵇcãta=
uit. ᶜEt ᵈrecordat ᵉest ᶠpetrus ᵍverbi ʰquod Mat.26.g.
ⁱdixerat ʲei ᵏiesus: ˡpriusq̃ ᵐgallus ∞∞ Luce.22.g.
ⁿcantet ᵒbis: ᵖter ᵍme ʳnegabis. ˢEt ᵗcepit
ᵘflere. Cap.xv.

Et confestim ᵇmane ᶜconcilium ∞∞ Ꝺ
ᵈfacietes ᵉsũmi ᶠsacerdotes ᵍcũ seniori Mat.27.a.
bus ʰet ⁱscribis: ʲet ᵏvniuerso concilio ∞ Luce.23.a.
ˡvincientes ᵐiesum ⁿduxerunt: ᵒet ∞∞ Johã.18.c.

ʳparέλωκαμ/Τω πλάτω. ʳκαὶ ˢεπηρώτησεμ αυ=
τόμ/ο πιλάτος. ᵗσυ εἰ/ο βασιλεύς/Τωμ ᵘιου=
λαίωμ. °ο ᵛΔε ʷαποκριθείς ˣείπεμ ʸαυτῶ. ᶻσυ ᵃλέ
γεις. ᵇκαὶ °κατηγόρουμ ᵖαυτού /οι ᵍαρχιερεῖς
ʳπολλά, ˢαυτός ᵗΔε ᵘουΔεμ ᵛαπεκρίματο./ο ʷΔε πι
λάτος ˣπάλιμ ʸεπηρώτησεμ ᶻαυτόμ ᵃλέγωμ.
ᵇουκ ᶜαποκρίμῃ ᵈουΔέμ. ᵉίΔε ᶠπόσα ᵍσου ʰκατα=
μαρτυροῦσιμ./ο ⁱΔε ʲιησούς ᵏουκ ˡέτι ᵐουΔέμ ⁿα
πεκρίθη, °ὥστε ᵖθαυμάζειμ/Τομ ᵍπιλάτομ. ʳκατά
ˢΔε ᵗεορτήμ ᵘαπέλυεμ ᵛαυτοις ʷέμα ˣΔέσμιομ ʸόμ=
περ ᶻητούμτο. ᵃημ ᵇΔε/ο λεγόμεμος ᶜβαραββᾶς,
ᵈμετά/Τωμ ᵉσυστασιαστῶμ ᶠΔεΔεμένος, °οἵτι=
μες ᵍεμ/Τῆ ʰστάσει ⁱφόμομ ʲπεποιήκεισαμ. ʳκαὶ ˢα
μαβοήσας/ο ᵗόχλος, ᵘἤρξατο ᵛαιτείσθαι ʷκαθώς
ˣαεί ʸεποίει ᶻαυτοις. /ο ᵃΔε ᵇπιλάτος ᶜαπεκρίθη
ᵈαυτοις ᵉλέγωμ. ᶠθέλετε ᵍαπολύσω ʰυμῖν/Τομ
ⁱβασιλέα/Τωμ ʲιουΔαίωμ. ᵏεγίμωσκε ˡγαρ ᵐότι
ⁿΔιά φθόμομ ᵒπαραΔεΔώκεισαμ ᵖαυτόμ/οι ᵍαρ
χιερεῖς./οι ʳΔε ˢαρχιερεῖς ᵗαμέσεισαμ/Τομ ᵘόχλομ
ᵛἵμα ʷμάλλομ/Τομ ˣβαραββᾶμ ʸαπολύσῃ ᶻαυτοις
/ο ᵃΔε ᵇπιλάτος ᶜαποκριθείς ᵈπάλιμ ᵉείπεμ °αυ=
τοις. ᶠΤι ᵍουμ θέλετε ʰποιήσω °ομ λέγετε ⁱβασι
λέα/Τωμ ʲιουΔαίωμ, ᵏοι ˡΔε ᵐπάλιμ ⁿέκραξαμ °στα
ύρωσομ ᵖαυτόμ./ο ᵍΔε ʳπιλάτος ˢέλεγεμ ᵗαυτοις.
ᵘτι ᵛγαρ ʷκακόμ ˣεποίησεμ. °οι ʸΔε ᶻπερισσοτέ=
ρως ᵃέκραξαμ, ᵇσταύρωσομ ᶜαυτόμ./ο ᵈΔε ᵉπιλά
τος ᶠβούλομεμος/Τω ᵍόχλω/Το ʰικαμόμ ⁱποιή=
σαι, ᵏαπέλυσεμ ˡαυτοις/Τομ βαραββᾶμ, ᵐκαὶ ⁿπα
ρέΔωκε/Τομ ᵒιησούμ ᵖφραγελλώσας, ᵍἵμα ʳσταυ
ρωθή./οι ˢΔε ᵗστρατιῶται ᵘαπήγαγομ ᵛαυτόμ ʷέ
σω/Της ˣαυλῆς, ʸο ᶻεστί ᵃπραιτώριομ. ᵇκαὶ ᶜσυ=
καλούσιμ ᵈόλημ/Τημ ᵉσπειραμ, ᶠκαὶ ᵍεμΔύουσιμ
ʰαυτόμ ⁱπορφύραμ, ʲκαὶ ᵏπεριτιθέασιμ ˡαυτῶ
ᵐπλέξαμτες ⁿακάμθιομ ᵒστέφαμομ, ᵖκαὶ ᵍήρξαμ=
το ʳασπάζεσθαι ˢαυτόμ ᵗκαὶ ᵘλέγειμ. ᵛΧαίρε/ο ᵂβα
σιλεύς/Τωμ ˣιουΔαίωμ. ʸκαὶ ᶻτυπτομ ᵃαυτού/Τημ
ᵇκεφαλῆμ ᶜκαλάμῳ, ᵈκαὶ ᵉέμπτυομ ᶠαυτῶ, ᵍκαὶ
ʰΤιθέμτες/Τα γόματα ⁱπροσεκύμουμ ʲαυτῶ. ᵏκαὶ
ˡότε ᵐεμέπαιξαμ ⁿαυτῶ, ᵒεξέΔυσαμ ᵍαυτόμ/Τημ
ʳπορφύραμ, ˢκαὶ ᵗεμέΔυσαμ ᵘαυτόμ/Τα ˣἱμάτια
/Τα ʸἰΔια, ᶻκαὶ ᵃεξάγουσιμ ᵇαυτόμ ᶜἵμα ᵈσταυρώ
σωσιμ ᵉαυτόμ. ᶠκαὶ ᵍαγγαρεύουσι ʰπαράγομ=
τα ⁱΤιμά ʲσίμωμα ᵏκυρημαίομ ˡἐρχόμεμομ ᵐαπ
°αγρού/Τομ ᵖπατέρα ᵍαλεξάμΔρου καὶ ʳρούφου
ˢἵμα ᵗάρη/Τομ ᵘσταυρόμ ᵛαυτού. ʷκαὶ ˣφέρουσιμ
ʸαυτόμ ᶻεπὶ °γολγοθᾶ ᵃΤόπομ/ο ᵇεστί ᶜμεθερμη
μευόμεμομ ᵈκραμίου ᵉΤόπος. ᶠκαὶ ᵍελίΔουμ ʰαυ=
τῶ ⁱπιείν ʲεσμυρμισμέμομ ᵏοἶμομ, ˡο ᵐΔε ᶜουκ ⁿέλα
βε. °καὶ ᵖσταυρώσαμτες ᵍαυτόμ ʳΔιαμερίζομται/
Τα ˢἱμάτια ᵗαυτού ᵘβάλλομτες ᵛκλήρομ ʷεπ ˣαυ
τά, ʸΤις ᶻΤι ᵃάρη. ᵇἦμ ᶜΔε ᵈώρα ᵉΤρίτη, ᶠκαὶ ᵍεσταύρω
σαμ ʰαυτόμ. ⁱκαὶ ʲἦμ/ἡ ᵏεπιγραφὴ/Της ˡαιτίας ᵐαυ
τού ⁿεπεγεγραμμέμη/ο βασιλεύς/Τωμ ᵒιουΔαί
ωμ. ᵖκαὶ ᵍσυμ αὐτῶ ʳσταυρούσι ˢΔύο ᵗληστάς, ᵘε

ᵗradiderunt ᵘpilato. ˣEt ʸinterrogauit ᶻeũ Mat.27.b
ᵃpilatus. ᵇTu es ᶜrex ᵈiudeorum? ∞∞∞ Luce.23.a.
ᵉAt ille ᶠrespondens ᵍait ʰilli, ⁱTu ʲdicis. Johã.18.f.
ᵏEt accusabant ˡeum ᵐsũmi ⁿsacerdotes in Mat.27.b.
ᵒmultis, ᵖPilatus ᵍautem ∞∞∞∞∞∞ Johã.19.b.
ʳrursum ˢinterrogauit ᵗeum ᵘdicens. ∞∞∞
ᵛNõ ʷrñdes ˣqcq̃? ʸVide ᶻq̃ti ᵃte accusãt?
ᵇJesus ᶜautem ᵈamplius ᵉnihil ᶠrespondit:
ᵍita ʰvt ⁱmiraretur ʲpilatus. ᵏPer ∞∞∞ Mat.27.b.
ˡdiẽ ᵐaũt festũ ⁿsolebat ᵒdimittere ᵖillis ᵍvnũ Luce.23.c.
ʳvinctũ ˢquẽcũq̃ ᵗpetijssent. ᵘErat ᵛât ʷq̃ di Johã.18.g
cebatur ˣbarrabas: ʸq̃ ᶻcũ ᵃsedicionis erat ᵇvi
ctꝰ ᶜq̃ ᵈin ᵉseditiõe ᶠfecerãt ᵍhomicidiũ. ʰEt cũ Mat.27.b
ⁱturba: ʲcepit ᵏrogare ˡsicut ⌊ascendisset Johã.18.g.
ᵐsemp ⁿfaciebat ᵒillis. ᵖPilatus ᵍaũt ʳrñdit
ˢeis ᵗdicens. ᵘVultis ᵛdimittam ʷvobis ∞∞
ˣregem ʸiudeorum? ᶻSciebat ᵃenim ᵍq ∞
ᵇper ᶜinuidiã ᵈtradidissent ᵉeũ ᶠsumi ᵍsacerdo
tes. ʰPontifices ⁱaũt ʲconcitauerũt ᵏturbã Mat.27.b.
ˡvt ᵐmagis ⁿbarrabam ᵒdimitteret ᵖeis. ∞ Luce.23.c
ᵍPilatus ʳât ˢiterum ᵗrespondẽs ᵘait ᵛillis, Johã 18.g
ʷQuid ˣergo ʸvultis ᶻfaciam ᵃregi ∞∞∞ Actuũ.3.c
ᵇiudeorũ? ᶜAt illi ᵈiterũ ᵉclamauerũt ∞∞∞
dicẽtes. ᶠCrucifige ᵍcũ. ʰPilat ⁱvero ʲdice Ꝺ
bat ᵏillis. ˡQuid ᵐenim ⁿmali fecit? ᵒAt illi Mat.27.c.
ᵍmagis ʳclamabãt. ˢCrucifige ᵗcũ. ᵘPilat ᵛ Luce.23.d
ʷvolens ˣpopulo ʸsatisfacere ∞∞ ⌊autem Johã.19.c.
ᶻdimisit ᵃillis ᵇbarrabam: ᶜet ᵈtradidit ∞∞
ᵉiesum ᶠflagellis ᵍcesũ ʰvt ⁱcrucifigeretur. ∞
ʲMilites ᵏautem ˡduxerunt ᵐeum ⁿin ∞ Mat.27.c.
ᵒatrium ᵖpretorij: ᵍet ʳconuocant ∞∞∞∞∞ Johã.19.a.
ˢtotam ᵗcohortem: ᵘet ᵛinduunt ∞∞∞∞
ʷeum ˣpurpura: ʸet ᶻimponunt ᵃei ∞∞∞∞
ᵇplectentes ᶜspineaz ᵈcoronam: ᵉet ᶠcepert
ᵍsalutare ʰeum. ⁱAue rex ∞∞∞∞∞∞∞ Mat.27.d
ʲiudeorum. ᵏEt ˡpercutiebant ∞∞∞
ᵐcaput ⁿeius ᵒharũdine: ᵖt ᵍspuebãt ʳeũ. ˢt
ᵗponentes ᵘgenua ᵛadorabant ʷeum. ˣEt ∞
ʸpostq̃ ᶻilluserunt ᵃei: ᵇexuerunt ᶜillum ∞
ᵈpurpura: ᵉet ᶠinduerunt ᵍeum ʰvestimentis
ⁱsuis: ʲet ᵏeducunt ˡillum ᵐvt ⁿcrucifigerent
ᵒeum. ᵖEt ᵍangariauerũt ʳpretereuntem ∞ Mat.27.d
ˢquẽpiã ᵗsimonẽ ᵘcyreneũ ᵛvenientem ʷde Luce.23.d.
ˣvilla: ʸpatrem ᶻalexandri ᵃet ᵇruffi: ∞∞∞
ᶜvt ᵈtolleret ᵉcrucem ᶠeius. ᵍEt ʰperducunt Mat.27.d
ⁱillũ ʲin golgotha ᵏlocũ: ˡq̃ ᵐest interpretatũ Luce.23.c.
ⁿcaluarie ᵒlocus. ᵖEt ᵍdabant ʳei ∞∞∞∞ Johã.19.c.
ˢbibere ᵗmyrrhatũ ᵘvinum: ᵛt ʷnon ˣaccepit Mat.27.d.
ʸEt ᶻcrucifigentes ᵃeum ᵇdiuiserunt ∞∞∞ Luce.23.c.
ᶜvestimẽta ᵈeius: ᵉmittentes ᶠsortẽ ᵍsup ʰeis Johã.19.d.
ⁱq̃s ʲq̃d tolleret. ᵏErat ˡât hora ᵐtertia: ⁿet
ᵒcũ. ᵖEt ᵍerat ʳtitulus ˢcãe ᵗei? ⌊crucifigerẽt Mat.27.d
ᵘinscriptus ᵛrex ʷiudeorum. ∞∞∞∞∞∞ Luce.23.c.
ˣEt ʸcum ᶻeo ᵃcrucifigunt ᵇduos ᶜlatrones Johã.19.d

ma ek leξiou, kai ema exevwmwmoa autou. kai eplhrwqh h grafh h legousa. kai metа anomwn elogisqh. kai oi paraporeuomeνοι eblασφημουν αυτον, κινουντες τας κεφαλας αυτων, και λεγοντες. ουα, ο καταλυων τον ναον και εν τρισιν ημεραις οικοδομων, σωσον σεαυτον, και κατаβα апо του σταυρου. ομοιως και οι αρχιερεις εμπαιζοντες προς αλληλους μετа των γραμματεων ελεγον. αλλους εσωσεν, εαυτον ου δυναται σωσαι. ο χριστος ο βασιλευς του ισραηλ, καταβατω νυν апо του σταυρου, ινα ιδωμεν και πιστευσωμεν. και οι συνεσταυρωμενοι αυτω ωνειδιζον αυτον. γενομενης δε ωρας εκτης, σκοτος εγενετο εφ ολην την γην εως ωρας εναтης. και η ωρα η εναтη εβοησεν ο ιησους φωνη μεγαλη λεγων. ελωι, ελωι λιμа sabaxqani. ο εστι μεθερμηνευομενον, ο θεος μου ο θεος μου εις τι με εγκατελιπες. και τινες των παρεστηκοτων ακουσαντες, ελεγον. ιδου ηλιαν φωνει. αραμωυ δε εις και γεμισας σπογγον οξους, περιθεις τε καλαμω, επότιζεν αυτον, λεγων. αφετε ιδωμεν ει ερχεται ηλιας καθελειν αυτον ο δε ιησους αφεις φωνην μεγαλην, εξεπνευσε. και το καταπετασμα του ναου εσχισθη εις δυο, апо ανωθεν εως κατω. ιδων δε ο

vnu a dextris et alium a sinistris eius. Et impleta est scriptura q dicit. Et cū iniquis reputatus est. Et pretereuntes blasphemabant eum: mouentes capita sua et dicentes. Vah qui destruis templū dei: et i trib die reedificas. Saluum fac temetipsū descendens de cruce. Sili et summi sacerdotes illudentes ad alterutrum cum scribis dicebāt. Alios saluos fecit seipz nō pōt saluum facere. Christus rex israel: descēdat nunc de cruce vt videamus et credam. Et qui cū eo crucifixi erāt conuiciabātur ei. Et facta hora sexta: tenebre facte sunt per totā terrā vsq in horā nonā. Et hora nona exclamauit Jesus voce magna dicēs. Heloy: heloy: lama sebtani. Qd est interpretatū. Deus me9: de9 me9: vt qd dereliqsti me: Et qdā d circūstātiū audientes dicebāt. Ecce helia vocat. Currens aūt vn9 z implēs spōgiā aceto: circūponēs cā calāo potū dabat ei dicēs. Sinite: videam9 si veniat helias ad depo nendū eū. Jesus aūt emissa voce magna expirauit. Et velū templi scissum est in duo a summo vsq deorsū. Videns aūt centurio qui ex aduerso stabat quia sic clamans expirasset ait. Vere hic homo filius dei erat. Erant autem et mulieres de longe aspicientes: inter quas erat maria magdalene: et maria iacobi minoris: et ioseph mater et salome: q cū esset in galilea sequebātur cum et ministrabant ei: et alie multe q simul cū eo ascēderāt hierosolymā. Et cum iam sero esset fcīm: qz erat parasceue quod est ante sabbatū: venit ioseph ab arimathia nobilis decurio: qui et ipse erat expectans regnum dei. Et audacter introiuit ad pilatum et petijt corpus ihesu. Pilatus aūt mirabat si iaz obisset. Et accersito centurione interrogauit eū si iā mortu9 esset. Et cū cognouisset a centurione: donauit corpus ioseph. Joseph aūt mercat9 sindonē et deponēs eum inuoluit sindone: et posuit eum in monumēto qd erat excisum de petra: et aduoluit lapidem ad ostium monumenti. Maria autem magdalene et maria ioseph aspiciebant vbi poneretur.

Exe.15.d

Mat.27.e.

Sapie.2.d.

Mat.27.e. Luce.23.e.

Mat.27.e.

Mat.27.e. Luce.23.f.

Mat.27.e.

Mat.27.f. Luce.23.f. Joh.19.e.

Mat.27.f. Joh.19.f.

Mat.27.f. Luce.23.f. Mat.27.f. Luce.23.g

Mat.27.f.

Mat.27.g

Mat.27.g Luce.23.g Joh.19.g

Mat.27.g

Cap.16.

Και διαγενομενου του σαββατου, μαρια η μαγδαληνη και μαρια η ιακωβου και σαλωμη ηγορασαν αρωματα, ινα ελθουσαι αλειψωσιν τον ιησουν. και λιαν πρωι της μιας σαββατων, ερχονται επι το μνημειον ανατειλαντος του ηλιου, και ελεγον προς εαυτας. τις αποκυλισει ημιν τον λιθον εκ της θυρας του μνημειου. και αναβλεψασαι θεωρουσιν οτι αποκεκυλισται ο λιθος, ην γαρ μεγας σφοδρα. και εισελθουσαι εις το μνημειον, ειδον μειρακισκον καθημενον εν τοις δεξιοις περιβεβλημενον στολην λευκην, και εξεθαμβηθησαν. ο δε λεγει αυταις. μη εκθαμβεισθε. ιησουν ζητειτε τον ναζαρηνον τον εσταυρωμενον, ηγερθη ουκ εστιν ωδε, ιδε ο τοπος οπου εθηκαν αυτον. αλλα υπαγετε, ειπατε τοις μαθηταις αυτου και τω πετρω οτι προαγει υμας εις την γαλιλαιαν, εκει αυτον οψεσθε, καθως ειπεν υμιν. και εξελθουσαι εφυγον απο του μνημειου. ειχε δε αυτας τρομος και εκστασις, και ουδενι ουδεν ειπον, εφοβουντο γαρ. αναστας δε ο ιησους πρωι πρωτη σαββατου, εφανη πρωτον μαρια τη μαγδαληνη, αφ ης και επτα δαιμονια εκβεβληκει. εκεινη πορευθεισα, απηγγειλε τοις μετ αυτου γενομενοις πενθουσι και κλαιουσι. κακεινοι ακουσαντες οτι ζη και εθεαθη υπ αυτης, ηπιστησαν. μετα δε ταυτα, δυσιν εξ αυτων περιπατουσιν εφανερωθη εν ετερα μορφη πορευομενοις εις αγρον, κακεινοι απελθοντες απηγγειλαν τοις λοιποις, ουδε εκεινοις επιστευσαν. υστερον δε αυτοις τοις ενδεκα φανερωθεις και ωνειδισεν την απιστιαν αυτων και σκληροκαρδιαν, οτι τοις θεασαμενοις αυτον εγηγερμενον, ουκ επιστευσαν. και ειπεν αυτοις. πορευθεντες εις τον κοσμον απαντα, κηρυξατε το ευαγγελιον πασιν τη κτισει. ο πιστευσας και βαπτισθεις σωθησεται, ο δε απιστησας κατακριθησεται. σημεια δε τοις πιστευσασι ταυτα παρακολουθησει. εν τω ονοματι μου δαιμονια εκβαλουσι, γλωσσαις λαλησουσι καιναις, οφεις αρουσι, καν θανασιμον τι πιωσιν, ου μη αυτους βλαψη. επι αρρωστους χειρας επιθησουσι και καλως εξουσιν. ο μεν ουν κυριος μετα το λαλησαι αυτοις, ανελημφθη εις τον ουρανον, και εκαθισεν εκ δεξιων του θεου. εκεινοι δε εξελθοντες εκηρυξαν πανταχου του κυριου συνεργουντος και τον λογον βεβαιουντος, δια των επακολουθουντων σημειων. αμην.

Τελος του κατα μαρκον αγιου ευαγγελιον.

Et cum transisset sabbatum: maria magdalene et maria iacobi: et salome emerūt aromata vt venientes vngerent iesum. Et valde mane vna sabbatorū veniunt ad monumentū: orto iam sole. Et dicebant ad inuicē. Quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumenti? Et respicientes viderunt reuolutum lapidem. Erat quippe magn9 valde. Et introeūtes in monumentū viderūt iuuenē sedētem in dextris coopertum stola candida: et obstupuerūt. Qui dicit illis. Nolite expauescere. Jesū queritis nazarenum crucifixum: surrexit non est hic. Ecce locus: vbi posuerūt eū. Sed ite dicite discipulis eius et petro: quia precedet vos in galileam. Ibi eū videbitis sicut dixit vobis. Et illi exeūtes fugerūt de monumēto. Tenebat enim eas tremor et pauor: et nemini quicqz dixerūt. Timebant enim. Surgēs aūt iesus mane prima sabbati apparuit primo marie magdalene: de qua eiecerat septem demonia. Illa vadens nunciauit his qui cum eo fuerāt lugentibus et flentibus: et illi audientes quia viueret et visus est ab ea: nō crediderūt. Hoc autem duobus ex his ambulātibus ostensus est in alia effigie euntibus in villam: et illi euntes nunciauerunt ceteris: nec illis credidērunt. Nouissime autem recumbentibus illis vndecim apparuit: et exprobrauit incredulitatē eorum: et duritiā cordis: quia his qui viderant eum resurrexisse nō crediderūt. Et dixit eis. Euntes in mundum vniuersum: predicate euangeliū omni creature. Qui crediderit et baptizat9 fuerit saluus erit: qui vero nō crediderit condēnabit. Signa aūt eos qui hec sequuntur. In nomine meo demonia eicient: linguis loquūt nouis serpētes tollēt. Et si mortiferū quid biberit: nō eis nocebit. Super egros manus imponent et bene habēbūt. Et dominus quidē iesus postq locutus est eis assumptus est in celum: et sedit a dextris dei. Illi autem profecti predicauerūt vbiq dominō cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis.

Explicit euangelium secundum marcum.

Mat.28.a. Luce.24.a. Joh..20.a

Mat.28.a. Luce.24.a

Mat.28.a Luce.24.b

Mat.28.a Luce.10.c.

Actuum.1.b Luce.24.g Apoca.11.c

Incipit prefatio beati hieronymi presbiteri in euangelium secundum Lucam.

LUcas syrus natione antiocensis: arte medicus discipulus apostolorum postea paulum secutus vsq; ad consummationem eius seruiens dño sine crimine: nam neq; vxorem vnq; habens neq; filios: septuaginta ℞ quattuor annorũ obijt in bithinia plenus spiritu sancto. Qui cũ iam scripta essent euãgelia: p matheũ quidẽ in iudea: per marcũ aũt in italia: sancto instigante spũ in achaie partibus hoc scripsit euãgeliũ: significans etiam ipse in principio ante suum alia esse descripta. Cui extra ea q̃ ordo euãgelice dispositionis exposcit: ea marie necessitas laboris fuit vt primũ grecis fideli bꝰ oi ꝓphetatiõe vẽturi in carnẽ dei xp̃i manifestata hũanitate: ne iudaicis fabulis attẽti i solo legis deliberio tenẽt: vl'ne hẽticis fabul'ꝛ stulti sollicitationibꝰ seducti excideret a ℣itate: elaboraret. Debincvt i ꝓncipio euãgelij iohãnis natiuitat' ꝓfũpta: cui euãgeliũ scribẽt: ℞ i quo electꝰ scribẽt idicaret: ꝓtestans in se cõpleta esse: que essent ab alijs inchoata. Cui ideo post baptismũ filij dei a perfectione generationis in christo implete: repetende a principio natiuitatis humane potestas pmissa est: vt requirẽtibus demõstraret in quo apprehendens erat per nathan filium dauid introitu recurrentis in deum generationis admisso: vtq; disparabilis dei predicans in hominibus christũ suum: perfecti opus hominis redire in se per filium faceret: que per dauid patrem venientibus iter prebebat in christo. Cui luce nõ imerito et scribendorũ actuum apostolorum potestas in ministerio datur: vt deo in deum pleno et filio perditionis extincto: oratiõe ab apostolis facta: sorte domini electionis numerus compleretur. Sicq; paulus consummationẽ apostolicis actibus daret: quem diu contra stimulum recalcitrantem dominus elegisset. Quod et legentibꝰ ac requirentibus deum et si per singula expediri a nobis vtile fuerat: sciens tamen ꝙ operantem agricolã oporteat primum de fructibus suis edere: vitauimus publicam curiositatem: ne non tam volentibus deum demonstrasse videremur q̃s fastidientibus prodidisse.

Explicit prefatio.

ª Προοίμιον/Του ᵇ αγίου ᶜ λουκά ᵈ εις /Το ᵉ αυ τού ᶠ ευαγγέλιον.

Incipit ª prohemium ᵇ beati ᶜ Luce ᵈ in ᵉ euangelium ᶠ suum:

ΕΠειδήπερ ᵇ πολλοί ᶜ επεχείρησαν ᵇ ανατάξασθαι ᶜ διήγησιμ ᶠ περί /Των ᵍ πεπληροφορημενωμ ᵇ εμ ᶜ ημίν ʲ πραγμάτωμ, ᵏ καθώς ˡˡ παρέδωσαν ᵐ ημίν/οι ᵒ απ ᵖ αρχής ᵍ αυτόπται ᶠ και ᵘ υπηρέται ᵉ γεμόμενοι /Του ˡˡ λόγου, ᶠ έδοξε ᵉ καμοί ᶠ παρηκολουθηκότι ᵉ άνωθεν ᵇ πάσιμ ᶜ ακριβώς, ᵇ καθεξής ᶜ σοι ᶠ γράψαι ᵍ κράτιστε ᵇ θεόφιλε, ᶠ ιμα ᵏ επιγνώς ᶠ περί ˡˡ ων ᵐ κατηχήθης ᵒ λόγων/Την ᵖ ασφάλειαν.

Eloniã ª q̃dẽ ᵇ multi ᶜ conati ᶜ sũt ᵈ ordinare ᶜ narrationes ᵍ que co ʰ in ⁱ nobis ᵍ complete ᵍ sunt ᵏ rerum ⁱ sicut ˡˡ tradiderũt ᵐ nobi q̃ ᵃᵇ ab ʲ initio ᵍ ipsi ᵍ viderunt ᵉ et ᵐ ministri ᶠ fuerunt co ˡˡ sermonis: ᶠ visum ᵏ est ᶠ ℞ mihi ᵉ assecuto co ᵇ oia ª a ᵖ principio ᶜ diligẽter: ᵈ ex ᵈ ordine ᶜ tibi ᶠ scribere ᵉ optime ᵇ theophile: ᶠ vt ᵏ cognoscas co ℣ bo ℣ de ˡˡ q̃ bꝰ ˡˡ erudit ᵒ es ᵖ veritatez.

/Το ª κατά ᵇ λουκάν ᶜ άγιον ᵉ ευαγγέλιον. Cap̃.i.

ΕΓένετο ᵇ εν/Ταις ᶜ ημέραις ᵉ ηρώδου /Του ᶜ βασιλέως/Της ᶠ ιουδαίας ᵍ ιερεύς ᵇ Τις ᶠ ομόματι ᵏ ζαχαρίας, ˡ εξ ᵐ εφημερίας ⁿ αβιά, ᵒ και/η ᵖ γυνή ᵍ αυτού ᶠ εκ/Των ᵒ θυγατέρων ᶠ ααρών, ⁿ και/Το ᶠ όμομα ᵃ αυτής ᵉ ελισάβετ. ª ήσαν ᵇ δε ᶜ δίκαιοι αμφότεροι ᶜ εμώπιον/Του ᶠ θεού, ᵍ πορευόμενοι ᵇ εν ᶠ πάσαις/Ταις ᵏ εντολαίς ˡ και ᵐ δικαιώμασι /Του ⁿ κυρίου ᵒ άμεμπτοι. ᵖ και ᵍ ουκ ᶠ ην ᵃ αυτοίς ᵉ τέκνον, ᵏ καθότι/η ᶠ ελισάβετ ᵍ ην ʲ στείρα, ᵉ και ᵇ αμφότεροι ᶜ προβεβηκότες ᵉ εμ/Ταις ᶠ ημέραις ᵍ αυτών ᵍ ήσαν. ᵇ εγένετο δε ᵏ εμ/Τω ˡ ιερατεύειν ᵐ αυτόν ⁿ εν /Τη ᵒ τάξει/Της ᵖ εφημερίας ᵍ αυτού ᶠ έναντι /Του ᵉ θεού, ᶠ κατά/Το ⁿ έθος/Της ˡ ιερατείας, ᶠ έλαχε/Του ˢ θυμιάσαι ᵉ εισελθών ᵇ εις/Τον ᶜ ναόν/Του ᵇ κυρίου

ου. ᶜ και ᶠ πας/Το ᵉ πλήθος /Του ᵇ λαού ᶠ ην ᵇ προσευχόμενον ᶠ έξω /Τη ᵐ ώρα/Του ⁿ θυμιάματος. ᵒ ώφθη ᵖ δε ᵍ αυτώ ᵃ άγγελος ᵉ κυρίου ᶠ εστώς ⁿ εκ ᵏ δεξιών/Του ᶠ θυσιαστηρίου/Του ᶠ θυμιάματος. ᵉ και ᵇ εταράχθη ᶜ ζαχαρίας ᵇ ιδών, ᶜ και φόβος ᵉ επέπεσεν ᵇ επ ᶠ αυτόν. ᵏ είπε ᶠ δε ᵐ προς ⁿ αυτόν/ο ᵒ άγγελος, ᵖ μη ᵍ φοβού ᶠ ζαχαρία, ᵒ διότι ᶠ εισηκούσθη/η ⁿ δέησις ᶠ σου, ᶠ και/η ᶠ γυνή ᵉ σου ᵇ ελισάβετ ᶜ γεννήσει ᵇ υιόν ᶜ σοι, ᶠ και ᵍ καλέσεις / Το ᵇ όνομα ᶜ αυτού ᵏ ιωάννην, ᶜ και ᵐ έσται ⁿ χαρά ᵒ σοι ᵖ και ᵍ αγαλλίασις, ᶠ και ᵉ πολλοί ᶜ επί/Τη ⁿ γεννήσει ᶠ αυτού ᶠ χαρήσονται. ᶜ έσται ᵍ γαρ ᵇ μέγας ᶜ ενώπιον /Του ᵇ κυρίου, ᶜ και ᶠ οίνον ᵍ και ᵇ σίκερα ᶜ ου μή ᵏ πίη, ᶜ και ᵐ πνεύματος ⁿ αγίου ᵒ πλησθήσεται ᵖ έτι ᵍ εκ ᶠ κοιλίας ᵍ μητρός ᶠ αυτού, ⁿ και ᶠ πολλούς /Των ᶠ υιών ᶜ ισραήλ ᵉ επιστρέψει ᵇ επί ᶜ κύριον/Τον ᵇ θεόν ᶠ αυτών, ᶠ και ᵍ αυτός ᵇ προελεύσεται ᶜ εμώπιον ᵏ αυτού ᶜ εμ ᵐ πνεύματι ᶜ και ᵒ δυνάμει ᵖ ηλίου, ᵍ επιστρέψαι ᶠ καρδίας ᵒ πατέρων ᶠ επί ⁿ τέκνα, ᶠ και ᶠ απειθείς ᶜ εμ ᵍ φρονήσει ᵇ δικαίων, ᶜ ετοιμάσαι ᵇ κυρίω ᶜ λαόν ᶠ κατεσκευασμένον. ᵍ και ᵇ είπε ᶜ ζαχαρίας ᵏ προς /Τον ᶠ άγγελον. ˡˡ κατά ᵐ τι ⁿ γνώσομαι ᵖ τούτο, ᵍ εγώ ᶠ γαρ ᵉ ειμί ᶠ πρεσβύτης, ⁿ και/η ᵏ γυνή ᶠ μου ᶠ προβεβηκυία ᵉ εμ/Ταις ᵇ ημέραις ᶜ αυτής. ᵒ και ᶜ αποκριθείς/ο ᶠ άγγελος ᵍ είπεν ᵇ αυτώ. ᶜ εγώ ᵏ ειμί ᶠ γαβριήλ/ο ˡˡ παρεστηκώς ᵐ εμώπιον/Του ⁿ θεού, ᵖ και ᵍ απεστάλην ᶠ λαλήσαι ᵍ προς ᶠ σε, ᵐ και ᵏ ευαγγελίσασθαι ᶠ σοι ᶠ ταύτα. ᵍ και ᵇ ιδού ᶜ έσῃ ᵒ σιωπών, ᶜ και ᶠ μη ᵍ λυμαίμενος ᵇ λαλήσαι ᶜ άχρις ᵏ ης ʲ ημέρας ˡˡ γένηται ᶠ ταύτα, ᵒ αμα ᵖ ώμ ᵍ ουκ ᶜ επίστευσας/Τοις ᵐ λόγοις ᶜ μου. ⁿ οίτινες ᵏ πληρωθήσονται ᶠ εις/Τον ᶠ καιρόν ᵍ αυτών. ᵇ και ᶜ ην/ο ᵒ λαός ᶜ προσδοκών/Τον ᶜ ζαχαρίαν, ᵍ και ᵇ εθαύμαζον ᶜ εν /Τω ᵏ χρονίζειν ᶜ αυτόν ˡˡ εν/Τω ᵐ ναώ. ᵒ εξελθών ᵖ δε, ᵍ ουκ ᵏ ηδύνατο ᵒ λαλήσαι ᶜ αυτοίς. ᵐ και ᶜ επέγνωσαν ᶠ ότι ᶠ οπτασίαν ᵍ εώρακεν ᵇ εν /Τω ᶜ ναώ, ᵒ και ᶜ αυτός ᶠ ην ᵍ διανεύων ᵇ αυτοίς, ᶜ και ᵏ διέμενε ᶜ κωφός. ˡˡ και ᵐ εγένετο ᵒ ως ᵒ επλήσθησαν/αι ᵖ ημέραι /Της ᵍ λειτουργίας ᶜ αυτού, ᵒ απήλθεν ᶠ εις/Τον ᵐ οίκον ᶜ αυτού. ᶠ μετά δε ᵃ ταύτας/Τας ᵇ ημέρας, ᶜ συμέλαβεν ᵒ ελισάβετ/η ᶜ γυνή ᶠ αυτού, ᵍ και ᵇ περιέκρυβεν ᶜ εαυτήν ᵏ μήνας ˡ πέντε, ˡˡ λέγουσα. ᵐ ότι ᵒ ούτως ᵖ μοι ᵍ πεποίηκεν/ο ᶠ κύριος, ⁿ εμ ᶠ ημέραις ᵐ αις ᶠ επείδεν ᵃ αφελείν/Το ᶠ όνειδός ᵃ μου ᵇ εν ᶜ ανθρώποις, ᵒ εμ ᵃ δε /Τω ᵏ μηνί/Τω ᵉ έκτω ᵇ απεστάλη /ο ᶠ άγγελος ᵏ γαβριήλ ᶠ υπό /Του ᵐ θεού ⁿ εις ᵒ πόλιν/Της ᵖ γαλιλαίας ᵍ ης ᶠ όνομα ᵃ ναζαρέτ, ᶠ προς ˡˡ ανδρα ᵐ εμνηστευμένην ᶠ αμνήρ, ᶠ ω ᵒ όνομα ᵇ ιωσήφ, ᶜ εξ ᵒ οίκου ᶠ δαυίδ, ᶠ και /Το ᵉ όνομα /Της ᵍ παρθένου ᶠ μαριάμ. ᵏ και ᵉ εισελθών/ο ᵐ άγγελος ⁿ προς ᵒ αυτήν, ᵖ είπε. ᵍ χαίρε ᶠ κεχαριτωμένη /ο ᵏ κύριος ᶠ μετά ᵉ σου. ᶠ ευλογημένη ᶠ συ ᵉ εν ᵍ γυναιξίν. ᵇ ης ᶜ δε ᵇ ιδούσα, ᶜ διεταράχθη ᶜ επί /Τω ᵍ λόγω

Et ª omnis ᵍ multitudo ᵇ populi ᶜ erat ᵏ orans ᶠ foris ᵐ hora ⁿ incensi. co co co co co co co co ª Apparuit ᵖ aũt ᵍ illi ª angelus ᵉ dñi ᶠ stans ⁿ a ᵏ dextris ᶠ altaris ᶜ incensi. co co co co co co ª Et ᶜ zacharias ᵇ turbat ᵖ ᵇ ẽ videns: ᶜ ᵗ timor ᵇ sup ᶜ eũ. ᵏ Dixit ᵃ aũt ᵐ ad ⁿ illũ ª angel ᵖ. Ne ᵉ irruit ᵖ He ᵍ timeas ᶠ zacharia ª qm ᶜ exaudita ᶜ est ⁿ deprecatio ᵏ tua. ᶠ Et ᶜ vxor ª tua ᵇ elisabeth ᶜ pariet ᶜ tibi ᵉ filium ᶠ et ª vocabis ᵇ nomen co ᶜ eius ᵏ iohannẽ: ᶠ et ᵐ erit ⁿ gaudiũ ᵉ tibi ᵖ et ᵍ exultatio: ᶠ et ª multi ᶠ in ⁿ natiuitate ᵏ eius co co ᶠ gaudebunt. ᶜ Erit ª enim ᵇ magnus ᶜ coram ᵉ dño: ᶜ et ᶠ vinum ª et ᵇ siceram ᶜ non ᵏ bibet. ᶠ Et ᵐ spiritu ᶠ sancto ª replebitur ᵖ adhuc ª ex ᶠ vtero ª matris ᶠ sue: ⁿ et ª multos co co co co ᶠ filiorum ᶜ israel ª convertet ᵇ ad ᶜ dñm ᵇ deus ᶜ ipsorum. ᶠ Et ª ipse ᵇ precedet ᶜ ante co co co co ᵏ illum ᶠ in ᵐ spiritu ⁿ et ª virtute ᵖ helie ᶠ vt ª convertat ᶠ corda ª patrum ᶠ in ⁿ filios: ᶜ et co co co ᶠ incredulos ᵇ ad ᵖ prudentiã ᵇ iustoꝝ: ᶜ parare ᵇ dño ᶜ plebẽ ᶠ perfectam. ª Et ᵇ dixit ᶜ zacharias ᵏ ad ᶠ angelum. ᵐ Unde ᵖ hoc ª sciam. co ª Ego ᶠ ei ª sum ᶠ senex: ⁿ et ᵏ vxor co co co co ᶠ mea ᵖ processit ⁿ in ᵇ diebus ᶜ suis. co co co co ª Et ᶜ respondens ᵃ angel ᵖ dixit ᵇ ei. ª Ego co ᵇ sum ᶠ gabriel ᵐ qui ⁿ assto ª ante ᵉ deum: co co ᵖ et ª missus ª sum ᶠ loqui ª ad ᶠ te: ⁿ et co co co co ᵇ hec ᶠ tibi ᶠ euangelizare. ª Et ᵇ ecce ᶜ eris co ᵉ taccns ᶜ et ᶠ non ª poteris ᵇ loqui ᶠ vsq; in co ᵇ diem ᵏ quo ⁿ hec ᵐ fiant: ᵉ pro ᶜ eo ᵖ q ª nõ ᶜ credidisti ᵉ verbis ᶠ meis ⁿ que ᵏ implebuntur ᶠ in ᵗᵉᵐᵖᵒʳᵉ ª suo. ᵇ Et ᶜ erat ᵉ plebs co co co ᶜ expectans ᶠ zachariam ª ᵗ ᵇ mirabantur ᶠ q ᵏ tardaret ᶜ ipse ᵐ in ⁿ templo. ᵖ Egressus ª aũt ª non ᵖ poterat ⁿ loqui ª ad ᶠ illos. ⁿ Et ᵏ cognouerunt ᶠ q ᶠ visionẽ ª vidisset ᵇ in ᶜ templo. ᵉ Et ᶜ ipse ᶜ erat ᵉ innuẽs ᵇ illis: ᶜ et ª mansit ᶠ mut ᵍ. ᵐ Et ⁿ factum ⁿ est ᵒ vt ᵖ impleti ª sunt ᵖ dies co ª officij ᶠ eius: ª abijt ᶠ in ⁿ domum co co co co ᵏ suam. ᶠ Post ª hos ª autem ᵇ dies ᶜ concepit ᵉ elisabeth ᶜ vxor ᶠ eius: ª et ᵇ occultabat co co ᶜ se ᵏ mensibus ᶠ quinq; ᵐ dicens. ⁿ Quia co co ª sic ª fecit ª mihi ᶠ dominus ª in ᵇ diebus co co ª q̃b ᵖ respexit ª auferre ᵇ obprobriũ ª meũ ᵇ in ᵖ Jn ᵐ ẽse ᶜ ãt ᵉ sexto ᵇ missus ᵇ est [ter ᵇ hoies. ᶠ angelus ᵏ gabriel ᶠ a ᵐ deo ⁿ in ᵒ ciuitatem co co ᵖ galilee ª cui ᶠ nomen ª nazareth ª ad co co co co ᵐ ℣ginẽ ᵇ desponsatam ᶠ viro ª cui ª nomen erat ᵇ ioseph ᶜ de ᵇ domo ᶜ dauid: ᶠ et ª nomen co co ᵇ virginis ª maria. ᵏ Et ᶠ ingressus ᵐ angelus ª ad ᵉ eam ᵖ dixit. ª ℣ue ᶠ gratia ª plena co co co ᵖ domin ᵍ tecũ: ᵇ bñdicta ᶠ tu ᶠ in ª mulieribꝰ. ᵇ Que cũ ª audisset ᶜ turbata ᶜ est ᶠ in ª sermone

γω αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπός εἰη ὁ
ασπασμός οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐ
τῇ. μὴ φοβοῦ μαριάμ, εὗρες γὰρ χάριν πα
ρὰ τῷ θεῷ. καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρί,
καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐ
τοῦ ιησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑ
ψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύρι=
ος ὁ θεός τὸν θρόνον Δαυίδ τοῦ πατρὸς αὐ
τοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον ιακὼβ εἰς
τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ
ἔσται τέλος. εἶπε δὲ μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγ=
γελον. πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γι=
νώσκω. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐ
τῇ. πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, καὶ
δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι. διὸ καὶ
τὸ γεννώμενον ἁγὶον κληθήσεται υἱὸς
θεοῦ. καὶ ἰδοὺ ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου
καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς
καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλου=
μένῃ στείρᾳ, ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ
θεῷ παν ῥῆμα. εἶπε δὲ μαριάμ. ἰδοὺ ἡ δού
λη κυρίου γένοιτο μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου
καὶ ἀπῆλθεν ἀπ αὐτῆς ὁ ἄγγελος. ἀναστά
σα δὲ μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις πο
ρεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν ἰούδα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ζαχα=
ρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν ἐλισάβετ. καὶ ἐγένε
το ὡς ἤκουσεν ἡ ελισάβετ τὸν ἀσπασμὸν
τῆς μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλί
α αὐτῆς. καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ ε
λισάβετ, καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶ
πεν. εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλο=
γημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πό=
θεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου
μου πρὸς με. ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ
τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρ
τησε τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλία
μου. καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται
τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ
κυρίου. καὶ εἶπε μαριάμ. μεγαλύνει ἡ ψυ
χή μου τὸν κύριον. καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεύ=
μα μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου. ὅτι ἐπέ
βλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐ
τοῦ, ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με
πᾶσαι αἱ γενεαί. ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεία
ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ
τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φο=
βουμένοις αὐτόν. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίο
νι αὐτοῦ, διεσκόρπισε ὑπερηφάνους διανοί
α καρδίας αὐτῶν. καθεῖλε δυνάστας ἀπό
θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς. πεινῶντας
ἐνέπλησε ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξα=
πέστειλε κενούς. ἀντελάβετο ισραὴλ παιδὸς

eius: et cogitabat qualis esset oratio
ista salutatio. Et ait angelus ei. Ne
Ne timeas maria: inuenisti enim gra
deum. Ecce concipies in vtero et
et paries filium: et vocabis nomen eius
Iesum. Hic erit magnus et filius altissimi
vocabitur. Et dabit illi dominus deus
deus sedem dauid patris eius: et
et regnabit in domo iacob in aeternum: et regni eius non erit finis. Dixit autem maria ad angelum.
Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco? Et respondens angelus dixit ei.
Spiritus sanctus superueniet in te: et
virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque et
quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Et ecce elisabeth cognata tua
et ipsa concepit filium in senectute sua:
et hic mensis est sextus illi que vocatur
sterilis: quia non erit impossibile apud
deum omne verbum. Dixit autem maria. Ecce an
cilla domini fiat mihi secundum verbum tuum.
Et discessit ab illa angelus. Exurgens
autem maria in diebus illis abiit
in montana cum festinatione in ciuitatem
iuda et intrauit in domum zacharie et
et salutauit elisabeth. Et factum est ut
ut audiuit salutationem
marie elisabeth: exultauit infans in vtero
eius. Et repleta est spiritu sancto elisa
beth: et exclamauit voce magna et dixit
Benedicta tu inter mulieres: et benedictus
fructus ventris tui. Et vnde
hoc mihi vt veniat mater domini
mei ad me? Ecce enim vt facta est vox
salutationis tue in auribus meis: exultauit
in gaudio infans in vtero
meo. Et beata que credidisti: quoniam
perficientur ea que dicta sunt tibi a
deo. Et ait maria. Magnificat anima
mea dominum. Et exultauit spiritus
meus in deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancille sue: ecce
ecce enim ex hoc beatam me dicent
omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est et sanctum nomen eius. Et
misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum. Fecit potentiam in brachio
suo: dispersit superbos mente
cordis sui. Deposuit potentes de
sede: et exaltauit humiles. Esurientes
implenit bonis: et diuites dimisit
inanes. Suscepit israel puerum

Exod.7.c
2Mach.1.d.

Mich.4.c

Judi.13.d.

αὐτοῦ μνησθῆναι ἐλέους. καθὼς ἐλάλησε
πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν τῷ αβραὰμ καὶ
τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. ἔμειναν
δὲ μαριὰμ συν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς καὶ
ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. τῇ δὲ ἐλι=
σάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν,
καὶ ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοι=
κοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε
κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ αὐτῆς, καὶ συν=
έχαιρον αὐτῇ. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡ=
μέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκά=
λουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐ=
τοῦ ζαχαρίαν. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐ
τοῦ εἶπεν. οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται ἰωάννης.
καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν. ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν
τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι
τούτῳ. ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί
ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. καὶ αἰτήσας πι=
νακίδιον ἔγραψε λέγων. ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄ
νομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. ἀνεῴ
χθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ
γλῶσσα αὐτοῦ διηρθρώθη, καὶ ἐλάλει εὐ=
λογῶν τὸν θεόν. καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φό
βος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς. καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ὀρεινῇ τῆς ιουδαίας διελαλεῖτο πάντα
τὰ ῥήματα ταῦτα. καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀ=
κούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν λέγοντες. τί
ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται. καὶ χεὶρ κυρί=
ου ἦν μετ αὐτοῦ. καὶ ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐ
τοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ προ=
εφήτευσε λέγων. εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς
τοῦ ισραὴλ ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε
λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἤγειρε κέ=
ρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαυὶδ τοῦ
παιδὸς αὐτοῦ. καθὼς ἐλάλησε διὰ στό=
ματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ αἰῶνος προφη=
τῶν αὐτοῦ. σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ
ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς. ποιῆ
σαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνη
σθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ. ὅρκον ὃν ὤμο
σε πρὸς αβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν τοῦ δοῦ
ναι ἡμῖν ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡ=
μῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι
καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς
ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. καὶ σὺ παιδίον
προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ, προπορεύσῃ
γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁ=
δοὺς αὐτοῦ. τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας
τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν
διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς
ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους. ἐπι=
φάναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου κα=
θημένοις τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν

suum memorari misericordie. Sicut locutus est
ad patres nostros abraam et
semini eius in secula. Mansit
autem maria cum illa quasi mensibus tribus et
reuersa est in domum suam. Elisabeth
autem impletum est tempus pariendi
et peperit filium. Et audierunt vicini
et cognati eius: quia magnificauit
dominus misericordiam suam cum illa: et congratulabantur ei. Et factum est die octauo
venerunt circumcidere puerum: et vocabant
eum nomine patris sui
zachariam. Et respondens mater eius
dixit. Nequaquam: sed vocabitur iohannes:
et dixerunt ad illam. Quia nemo est in
cognatione tua qui vocetur hoc nomine
Innuebant autem patri eius: quem
vellet vocari eum. Et postulans pugillarem scripsit dicens: iohannes est nomen
eius. Et mirati sunt vniuersi. Aperto
autem ilico os eius: et
lingua eius loquebatur benedicens
deum. Et factus est timor super omnes
vicinos eorum: et super omnia
montana iudee diuulgabantur omnia
verba hec: et posuerunt omnes qui audierunt
in corde suo dicentes. Quis
putas puer iste erit? Etenim manus domini
erat cum illo. Et zacharias pater eius
repletus est spiritu sancto: et prophetauit
dicens. Benedictus dominus deus
israel: quia visitauit et fecit
redemptionem plebi sue. Et erexit cornu
salutis nobis in domo dauid
pueri sui. Sicut locutus est per os
sanctorum qui a seculo sunt prophetarum
eius. Salutem ex inimicis nostris et
de manu omnium qui oderunt nos. Ad facien
dam miam cum patribus nostris et memorari testamenti sui sancti. Iusiurandum quod iurauit ad abraam patrem nostrum daturum se
nobis. Vt sine timore de manu inimicorum
nostrorum liberati: seruiamus illi. In sanctitate et iustitia coram ipso omnibus
diebus nostris. Et tu puer
propheta altissimi vocaberis præibis
ante faciem domini parare vias
eius. Ad dandam scientiam salutis
plebi eius: in remissionem peccatorum eorum.
Per viscera misericordie dei nostri in quibus
visitauit nos oriens ex alto. Illuminare
his qui in tenebris et umbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros

Dicere.t.b
Electus.11.c

Mat.11.c.

ᵃ εις ᶜ ολόμ ᵇ ειρήμης . / Το ᶠ δε ᵐ παιδίον ⁿ ηύξα=
με ᵒ και ᵖ εκραταιούτο ᵠ πνεύματι, ʳ και ˢ ην ᵗ επ / Ταις
ᵘ ερήμοις ˣ έως ʸ ημέρας ᶻ αποδείξεως ᵃ αυτού
ᵇ προς / Τον ᶜ ισραήλ. Cap. ii.

ΚΑι εγένετο ᵇ δε ᶜ εν / Ταις ᵈ ημέραις ᵉ εκείναις , ᶠ εξήλ
θε ᵍ δόγμα ʰ παρά ⁱ καίσαρος ᵏ αυγούστου
ˡ απογράφεσθαι ᵐ πάσαν / Την ⁿ οικουμένην. ᵒ αύτη
/ η ᵖ απογραφή ᵠ πρώτη ʳ εγένετο ˢ ηγεμονεύοντος
/ Της ᵗ συρίας ᵘ κυρηνίου . ˣ και ʸ επορεύοντο ᶻ πάν=
τες ᵃ απογράφεσθαι ᵇ έκαστος ᶜ εις / Την ᵈ ιδίαν ᵉ πο
λίν. ᶠ αμέβη ᵍ δε ʰ και ⁱ ιωσήφ ᵏ από / Της ˡ γαλιλαίας
ᵐ εκ ⁿ πόλεως ᵒ ναζαρέτ ᵖ εις / Την ᵠ ιουδαίαν ʳ εις ˢ πό
λιν ᵗ δανίδ ᵘ ήτις ˣ καλείται ʸ βηθλεέμ, ᶻ διά / Το ᵃ εί
ναι ᵇ αυτόν ᶜ εξ ᵈ οίκου ᵉ και ᶠ πατριάς ᵍ δανίδ ʰ απο
γράψασθαι ⁱ συν ᵏ μαριάμ / Τη ˡ μεμνηστευμένη
ᵐ αυτώ ⁿ γυναικί ᵒ ούση ᵖ εγγύω. ᵠ εγένετο ʳ δε ˢ εν
/ Τω ᵗ είναι ᵘ αυτούς ˣ εκεί , ʸ επλήσθησαν / αι ᶻ ημέ
ραι / Του ᵃ τεκείν ᵇ αυτήν, ᶜ και ᵈ έτεκε / Τον ᵉ υιόν ᶠ αυ
τής / Τον ᵍ πρωτότοκον, ʰ και ⁱ εσπαργάνωσεν ᵏ αυ
τόν, ˡ και ᵐ ανέκλινεν ⁿ αυτόν ᵒ εν / Τη ᵖ φάτνη ᵠ διότι
ʳ ουκ ˢ ην ᵗ αυτοίς ᵘ τόπος ˣ εν / Τω ʸ καταλύματι.
ᶻ και ᵃ ποιμένες ᵇ ήσαν ᶜ εν / Τη ᵈ χώρα / Τη ᵉ αυτή ᶠ αγ=
ραυλούντες ᵍ και ʰ φυλάσσοντες / Τας ⁱ φυλακάς
/ Της ᵏ νυκτός ˡ επί / Την ᵐ ποίμνην ⁿ αυτών. ᵒ και ᵖ ι=
δού ᵠ άγγελος ʳ κυρίου ˢ επέστη ᵗ αυτοίς, ᵘ και ˣ δό
ξα ʸ κυρίου ᶻ περιέλαμψεν ᵃ αυτούς, ᵇ και ᶜ εφοβή
θησαν ᵈ φόβον ᵉ μέγαν. ᶠ και ᵍ είπεν ʰ αυτοίς / ο ⁱ άγ=
γελος. ᵏ μη ˡ φοβείσθε. ᵐ ιδού, γαρ ᵒ ευαγγελίζο
μαι ᵖ υμίν ᵠ χαράν ʳ μεγάλην, ˢ ήτις ᵗ έσται ᵘ παντί
/ Τω ˣ λαώ. ʸ ότι ᶻ ετέχθη ᵃ υμίν ᵇ σήμερον ᶜ σωτήρ,
ᵈ ος ᶜ εστι ᶠ Χριστός ᵍ κύριος ʰ εν ⁱ πόλει ᵏ δανίδ. ˡ και
ᵐ τούτο ⁿ υμίν / Το ᵒ σημείον. ᵖ ευρήσετε ᵠ βρέφος
ʳ εσπαργανωμένον ˢ κείμενον ᵗ εν ᵘ φάτνη. ˣ και ʸ ε=
ξαίφνης ᶻ εγένετο ᵃ συν / Τω ᵇ αγγέλω ᶜ πλήθος
ᵈ στρατιάς ᶜ ουρανίου ᶠ αινούντων / Τον ᵍ θεόν ʰ και
ⁱ λεγόντων. ᵏ δόξα ˡ εν ᵐ υψίστοις ⁿ θεώ, ᵒ και ᵖ επί
ᵠ γης ʳ ειρήνη, ˢ εν ᵗ ανθρώποις ᵘ ευδοκία. ˣ και ʸ εγέ
νετο ᶻ ως ᵃ απήλθον ᵇ απ ᶜ αυτών ᵈ εις / Τον ᶜ ουρανόν
/ οι ᶠ άγγελοι, ᵍ και / οι ʰ άνθρωποι / οι ⁱ ποιμένες ᵏ εί
πον ˡ προς ᵐ αλλήλους, ⁿ διέλθωμεν ᵒ δη ᵖ έως
ᵠ εις ʳ βηθλεέμ, ˢ και ᵗ ίδωμεν / Το ᵘ ρήμα ˣ τούτο / Το
ʸ γεγονός, ᶻ ο / ο ᵃ κύριος ᵇ εγνώρισεν ᶜ ημίν. ᵈ και ᵉ ήλ
θον ᶠ σπεύσαντες, ᵍ και ʰ ανεύρον / Την ⁱ τε ᵏ μαριάμ
ˡ και / Τον ᵐ ιωσήφ, ⁿ και / Το ᵒ βρέφος ᵠ κείμενον ʳ εν
/ Τη ˢ φάτνη. ᵗ ιδόντες ᵘ δε ˣ διεγνώρισαν ᶻ περί / Του
ᵃ ρήματος / Του ᵇ λαληθέντος ᶜ αυτοίς ᵈ περί / Του
ᵉ παιδίου ᶠ Τούτου . ᵍ και ʰ πάντες / οι ⁱ ακούσαν=
τες ᵏ εθαύμασαν ˡ περί / Των ᵐ λαληθέντων ⁿ υπό
/ Των ᵒ ποιμένων ᵖ προς ᵠ αυτούς. / η ʳ δε ˢ μαριάμ
ᵗ πάντα ᵘ συνετήρει / Τα ˣ ρήματα ʸ Ταύτα ᶻ συμβά=
λλουσα ᵃ εν / Τη ᵇ καρδία ᶜ αυτής . ᵈ και ᵉ υπέστρε=
ψαν / οι ᶠ ποιμένες ᵍ δοξάζοντες ʰ και ⁱ αινούντες
/ Τον ᵏ θεόν ˡ επί / πάσιν ᵐ οις ⁿ ήκουσαν ᵒ και ᵖ είδον

ᵇ in ᶜ viam ᵈ pacis. ᵉ Puer ᶠ autem ᵍ crescebat ʰ et ⁱ confortabat ᵏ spiritu: ˡ plenus ᵐ sapientia ⁿ et ᵒ desertis ᵖ vsq; in ᵠ diem ʳ ostensionis ˢ suæ ad ᵗ israel. Cap. ii.

1.Reg.2.d.

ΑCtum ᵇ est ᶜ autē ᵈ in ᵉ diebus ᶠ illis: ᵍ exijt ʰ edictum ⁱ a ᵏ cesare ˡ augusto vt describeret ᵐ vniuersus ⁿ orbis. ᵒ Hec descriptio ᵖ prima facta ᵠ est a ʳ preside syrie ˢ cyrino. ᵗ Et ᵘ ibant ˣ omnes vt profiterentur: ʸ singuli ᶻ in ᵃ suaz ᵇ ciuitatez. ᶜ Ascendit ᵈ autem ᵉ et ioseph ᶠ a ᵍ galilea de ʰ ciuitate ⁱ nazareth ᵏ in ˡ iudeam ᵐ in ⁿ ciuitatē ᵒ dauid ᵖ que ᵠ vocat ʳ bethlē: ˢ eo ᵗ q̄ ᵘ esset ˣ de ʸ domo ᶻ et ᵃ familia ᵇ dauid vt ᶜ pfiteretur ᵈ cum ᵉ maria ᶠ desponsata ᵍ ei ʰ q̄ ⁱ erat ᵏ pregnans. ˡ Factū ᵐ est ⁿ aūt ᵒ cū ᵖ essent ibi: ᵠ impleti ʳ sunt ˢ dies vt ᵗ pareret: ᵘ et ˣ peperit ʸ filium ᶻ suum ᵃ primogenitū ᵇ et ᶜ pānis ᵈ eum ᵉ inuoluit: ᶠ et ᵍ reclinauit ʰ eum ⁱ in ᵏ presepio: ˡ quia ᵐ non ⁿ erat ᵒ eis ᵖ locus ᵠ in ʳ diuersorio.

Mat.1.b.

ᵃ Et ᵇ pastores ᶜ erāt ᵈ in ᵉ regione ᶠ eadē ᵍ vigi lantes ʰ et ⁱ custodientes ᵏ vigilias ˡ noctis ᵐ super ⁿ gregem ᵒ suum. ᵖ Et ᵠ ecce ʳ angelus ˢ dñi ᵗ stetit ᵘ iuxta ˣ illos: ʸ et ᶻ claritas ᵃ dei ᵇ circufulsit ᶜ illos: ᵈ et ᵉ timuerunt ᶠ timore ᵍ magno. ʰ Et ⁱ dixit ᵏ illis ˡ angelus. ᵐ Nolite ⁿ timere. ᵒ Ecce ᵖ enim ᵠ euangelizo ʳ vobis ˢ gaudiū ᵗ magnum ᵘ quod ˣ erit ʸ omni ᶻ populo: ᵃ quia ᵇ natꝰ ᶜ est ᵈ vobis ᵉ hodie ᶠ sal uator ᵍ q̄ ʰ est ⁱ xp̄s ᵏ dñs ˡ i ᵐ ciuitate ⁿ dauid: ᵒ et ᵖ hoc ᵠ vobis ʳ signuz. ˢ Inuenietis ᵗ infātem ᵘ pānis ˣ involutū ʸ et ᶻ positū ᵃ i ᵇ psepio. ᶜ Et ᵈ subito ᵉ facta ᶠ est ᵍ cum ʰ angelo ⁱ multitudo ᵏ militie ˡ celestis ᵐ laudantium ⁿ deū ᵒ et ᵖ dicētiū. ᵠ Gloria ʳ in ˢ altissimis ᵗ deo: ᵘ et ˣ in ʸ terra ᶻ pax ᵃ hoib ᵇ bone ᶜ volūtat. ᵈ Et ᵉ factū ᶠ est ᵍ vt ʰ discesserūt ⁱ ab ᵏ eis ˡ angeli ᵐ in ⁿ celum: ᵒ pastores ᵖ loquebantur ᵠ ad ʳ inuicem. ˢ Transeamus ᵗ vsq; ᵘ bethleem: ˣ et ʸ videam ᶻ hoc ᵃ verbum ᵇ q̄ ᶜ factū ᵈ e ᵉ q̄ fecit ᶠ dñs ᵍ et ʰ ostendit ⁱ nob. ᵏ Et ˡ festinantes ᵐ et ⁿ inuenerūt ᵒ mariā ᵖ et ᵠ ioseph: ʳ et ˢ infantem ᵗ positum ᵘ in ˣ presepio. ʸ Videntes ᶻ aūt ᵃ cognouerūt ᵇ de ᶜ verbo ᵈ quod ᵉ dictum ᶠ erat ᵍ illis ʰ de ⁱ puero ᵏ hoc. ˡ Et ᵐ omnes ⁿ qui ᵒ audierant. ᵖ mirati ᵠ sunt ʳ de ˢ his ᵗ que ᵘ dicta ˣ erant ʸ a ᶻ pastoribus ᵃ ad ᵇ ipsos. ᶜ Maria ᵈ autem ᵉ conseruabat ᶠ omnia ᵍ verba ʰ hec ⁱ cōferens ᵏ in ˡ corde ᵐ suo. ⁿ Et ᵒ reuersi ᵖ sunt ᵠ pastores ʳ glorificantes ˢ et ᵗ laudantes ᵘ deū ᵛ in ʷ oibus ˣ que ʸ audierāt ᶻ et ᵃ viderant:

Lucas. Cap.ii.

ᵏ καθώς ˡ ελαλήθη ᵐ προς ⁿ αυτούς. ᵒ και ᵖ ότε ᵠ επλή
σθησαν ˣ ημέραι ʸ οκτώ / Του ᶻ περιτεμείν ᵃ αυτόν,
ᵇ και ᶜ εκλήθη / Το ᵈ όνομα ᵉ αυτού ᶠ ιησούς / Το ᵍ κλη
θέν ʰ υπό / Του ⁱ αγγέλου ᵏ προ / Του ˡ συλληφθή=
ναι ᵐ αυτόν ⁿ εν / Τη ᵒ κοιλία. ᵖ και ᵠ ότε ʳ επλήσθησαν
/ αι ˢ ημέραι / Του ᵗ καθαρισμού ᵘ αυτής ˣ κατά / Τον
ʸ μωσέως, ᶻ ανήγαγον ᵃ αυτόν ᵇ εις ᶜ ιερο=
σόλυμα ᵈ παραστήσαι / Τω ᵉ κυρίω ᶠ καθώς ᵍ γέ=
γραπται ʰ εν ⁱ νόμω ᵏ κυρίου . ˡ ότι ᵐ παν ⁿ άρσεν
ᵒ διανοίγον ᵖ μήτραν, ᵠ άγιον / Τω ʳ κυρίω ˢ κληθή=
σεται. ᵗ και / Του ᵘ δούναι ˣ θυσίαν ʸ κατά / Το ᶻ ειρημέ
νον ᵃ εν ᵇ νόμω ᶜ κυρίου , ᵈ ζεύγος ᵉ τρυγόνων ᶠ ή
ᵍ δύο ʰ νεοσσούς ⁱ περιστερών. ᵏ και ˡ ιδού ᵐ ην ⁿ άν
θρωπος ᵒ εν ᵖ ιερουσαλήμ ᵠ ω ʳ όνομα ˢ συμεών.
ᵗ και / ο ᵘ άνθρωπος ᵛ ούτος ˣ δίκαιος ʸ και ᶻ ευλαβής
ᵃ προσδεχόμενος ᵇ παράκλησιν / Του ᶜ ισραήλ.
ᵈ και ᵉ πνεύμα ᶠ ην ᵍ άγιον ʰ επ ⁱ αυτόν. ᵏ και ˡ ην ᵐ αυ
τώ ⁿ κεχρηματισμένον ᵒ υπό / Του ᵖ πνεύματος
/ Του ᵠ αγίου ʳ μη ˢ ιδείν ᵗ θάνατον, ᵘ πριν ˣ η ʸ ίδη
/ Τον ᶻ Χριστόν ᵃ κυρίου. ᵇ και ᶜ ήλθεν ᵈ εν / Τω ᵉ πνεύ
ματι ᶠ εις / Το ᵍ ιερόν. ʰ και ⁱ εν / Τω ᵏ εισαγαγείν / Τους
ˡ γονείς / Το ᵐ παιδίον ⁿ ιησούν / Του ᵒ ποιήσαι ᵖ αυ
τούς ᵠ κατά / Το ʳ ειθισμένον / Του ˢ νόμου περί ᵗ αυ
τού, ᵘ και ᵛ αυτός ˣ ελέξατο ᵃ αυτόν ᵇ εις / Τας ᶜ αγκά
λας ᵈ αυτού, ᵉ και ᶠ ευλόγησε / Τον ᵍ θεόν ʰ και ⁱ είπε.
ᵏ νυν ˡ απολύεις / Τον ᵐ δούλον ⁿ σου ᵒ δέσποτα
ᵖ κατά / Το ᵠ ρήμα ʳ σου ˢ εν ᵗ ειρήνη. ᵘ ότι ˣ είδον / οι ʸ οφ
θαλμοί ᶻ μου / Το ᵃ σωτήριόν ᵇ σου, ᶜ ο ᵈ ητοίμασας
ᵉ κατά ᶠ πρόσωπον ᵍ πάντων / Των ʰ λαών, ⁱ φως ᵏ εις
ˡ αποκάλυψιν ᵐ εθνών ⁿ και ᵒ δόξαν ᵖ λαού ᵠ σου
ʳ ισραήλ. ˢ και ᵗ ην ᵘ ιωσήφ ˣ και / η ʸ μήτηρ ᶻ αυτού
ᵃ θαυμάζοντες ᵇ επί / Τοις ᶜ λαλουμένοις ᵈ περί
ᵉ αυτού. ᶠ και ᵍ ευλόγησεν ʰ αυτούς ⁱ συμεών, ᵏ και
ˡ είπε ᵐ προς ⁿ μαριάμ / Την ᵒ μητέρα ᵖ αυτού, ᵠ ιδού
ʳ ούτος ˢ κείται ᵗ εις ᵘ πτώσιν ˣ και ʸ ανάστασιν ᶻ πολ
λών ᵃ εν / Τω ᵇ ισραήλ, ᶜ και ᵈ εις ᵉ σημείον ᶠ αντιλεγό
μενον. ᵍ και ʰ σου ⁱ δε ᵏ αυτής / Την ˡ ψυχήν ᵐ διελεύ
σεται ⁿ ρομφαία, ᵒ όπως ᵖ αν ᵠ αποκαλυφθώσιν ʳ εκ
ˢ πολλών ᵗ καρδιών ᵘ διαλογισμοί. ᵛ και ʷ ην ˣ άν=
να ʸ προφήτις ᶻ θυγάτηρ ᵃ φανουήλ ᵇ εκ ᶜ φυλής ᵈ α
σήρ, ᵉ αύτη ᶠ προβεβηκυία ᵍ εν ʰ ημέραις ⁱ πολλαίς
ᵏ ζήσασα ˡ έτη ᵐ μετά ⁿ ανδρός ᵒ επτά ᵖ από / της ᵠ παρ
θενίας ʳ αυτής. ˢ και ᵗ αυτή ᵘ χήρα ˣ ως ʸ ετών ᶻ ογ=
δοηκοντατεσσάρων, ᵃ η ᵇ ουκ ᶜ αφίστατο ᵈ από
/ Του ᵉ ιερού ᶠ νηστείαις ᵍ και ʰ δεήσεσι ⁱ λατρεύου
σα ᵏ νύκτα ˡ και ᵐ ημέραν. ⁿ και ᵒ αύτη ᵖ αυτή / Τη ᵠ ώ=
ρα ʳ επιστάσα, ˢ ανθωμολογείτο / Τω ᵗ κυρίω, ᵘ και
ˣ ελάλει ʸ περί ᶻ αυτού ᵃ πάσι / Τοις ᵇ προσδεχομέ
νοις ᶜ λύτρωσιν ᵈ εν ᵉ ιερουσαλήμ. ᶠ και ᵍ ως ʰ ετέλε
σαν ⁱ άπαντα / Τα ᵏ κατά / Τον ˡ νόμον ᵐ κυρίου , ⁿ υ=
πέστρεψαν ᵒ εις / Την ᵖ γαλιλαίαν, ᵠ εις / Την ʳ πόλιν
ˢ εαυτών ᵗ ναζαρέτ. / Το ᵘ δε ˣ παιδίον ʸ ηύξανε ᶻ και
ᵃ εκραταιούτο ᵇ πνεύματι, ᶜ πληρούμενον ᵈ σο=

ᶜ sicut ᵈ dictū ᵉ ē ᶠ ad illos. ᵍ Et ʰ postq̄ ⁱ pfūcta ᵏ sunt ˡ dies ᵐ octo vt ⁿ circumcideretur ᵒ puer: ᵖ vocatū ᵠ est ʳ nomē ˢ eius ᵗ iesus : ᵘ qđ ˣ voca catū ʸ est ᶻ ab ᵃ angelo ᵇ priusq̄ ᶜ in ᵈ vtero ᵉ con ciperetur. ᶠ Et ᵍ postq̄ ʰ impleti ⁱ sunt ᵏ dies ˡ purgationis ᵐ eius ⁿ secundum ᵒ legez ᵖ moysi: ᵠ tulerunt ʳ illuz ˢ in ᵗ hierusalē: ᵘ vt ˣ sisterent ʸ cum ᶻ domino; ᵃ sicut ᵇ scriptuz ᶜ ē ᵈ in ᵉ lege ᶠ domini. ᵍ Quia ʰ omne ⁱ masculinū ᵏ adaperiens ˡ vulvā ᵐ sctū ⁿ dño ᵒ vocabitur. ᵖ Et ᵠ vt ʳ darēt ˢ hostiaz ᵗ scdm ᵘ q̄ ˣ dictum ʸ est ᶻ in ᵃ lege ᵇ dñi: ᶜ par ᵈ turturum ᵉ aut ᶠ duos ᵍ pullos ʰ columbaꝝ. ⁱ Et ᵏ ecce ˡ hō ᵐ erat ⁿ in ᵒ hierusalem ᵖ cui ᵠ nomen ʳ symeon. ˢ Et ᵗ homo ᵘ iste ˣ iustus ʸ et ᶻ timoratus ᵃ expectans ᵇ consolationem ᶜ israel: ᵈ et ᵉ spiritꝰ ᶠ sanctꝰ ᵍ erat ʰ in ⁱ eo. ᵏ Et ˡ rēsuz ᵐ ac ceperat ⁿ a ᵒ spiritu ᵖ sco ᵠ ne ʳ visurū ˢ se ᵗ morte ᵘ nisi ˣ prius ʸ vi deret ᶻ xp̄m ᵃ domini. ᵇ Et ᶜ venit ᵈ in ᵉ spiritu ᶠ in ᵍ templum. ʰ Et ⁱ cum ᵏ inducerent ˡ puerū ᵐ iesum ⁿ parentes ᵒ eius ᵖ vt ᵠ faceret ʳ secundum ˢ consuetudinem ᵗ legis ᵘ pro ᵛ eo: ˣ ꝫ ʸ ipse ᶻ accepit ᵃ eum ᵇ in ᶜ vlnas ᵈ suas ᵉ et ᶠ benedixit ᵍ deum ʰ ꝫ ⁱ dixit.

Exo. 34. c.

Leui.5.b.ꝫ 12.c.

Actuū.10.c

ᵏ Nunc ˡ dimittis ᵐ seruum ⁿ tuum ᵒ domine ᵖ scdm ᵠ verbū ʳ tuū ˢ i ᵗ pace. ᵘ Quia ˣ viderūt ʸ o culi ᶻ mei ᵃ salutare ᵇ tuum. ᶜ Quod ᵈ parasti ᵉ ante ᶠ faciez ᵍ oīm ʰ populoꝝ. ⁱ Lumē ᵏ ad ˡ reuelationē ᵐ gentiū ⁿ et ᵒ gloriā ᵖ plebis ᵠ tue ʳ israel. ˢ Et ᵗ erat ᵘ ioseph ˣ et ʸ mater ᶻ eius ᵃ mirantes ᵇ super ᶜ his ᵈ que ᵉ dicebantur ᶠ de ᵍ illo. ʰ Et ⁱ benedixit ᵏ illis ˡ symeon: ᵐ et ⁿ dixit ᵒ ad ᵖ mariam ᵠ matrem ʳ eius . ˢ Ecce ᵗ positus ᵘ ē hic ˣ in ʸ ruinā ᶻ ꝫ ᵃ in ᵇ resurrectionē ᶜ multoꝝ ᵈ in ᵉ israel: ᶠ et ᵍ in ʰ signum ⁱ cui ᵏ cōtradicetur. ˡ Et ᵐ tuā ⁿ ipsius ᵒ aiam ᵖ pertrāsi bit ᵠ gladius: ʳ vt ˢ reuelentur ᵗ ex ᵘ ⊓anna ˣ multis ʸ cordibus ᶻ cogitationes. ᵃ Et ᵇ erat ᶜ prophetissa ᵈ filia ᵉ phanuel ᶠ de ᵍ tribu ʰ aser ⁱ hec ᵏ processerat ˡ in ᵐ diebus ⁿ multis et ᵒ vixerat ᵖ cū ᵠ viro suo ʳ annis ˢ septē ᵗ a ᵘ virgini tate ˣ sua. ʸ Et ᶻ hec ᵃ vidua erat ᵇ vsq; ad ᶜ annos ᵈ octoginta ᵉ quattuor: ᶠ q̄ ᵍ nō ʰ discedebat ⁱ de ᵏ templo ˡ ieiunijs ᵐ ꝫ ⁿ obsecrationib ᵒ seruiēs ᵖ nocte ᵠ ac ʳ die. ˢ Et ᵗ hec ᵘ ipsa ˣ hora ʸ superueniens ᶻ confitebatur ᵃ domino ᵇ et ᶜ loquebatur ᵈ de ᵉ illo ᶠ omnibus ᵍ qui ʰ expectabant ⁱ redemptionē ᵏ israel. ˡ Et ᵐ vt ⁿ pfecerūt ᵒ omnia ᵖ secundū ᵠ legē ʳ dñi: ˢ reuersi ᵗ sūt ᵘ in ˣ galileam ʸ in ᶻ ciuitatem ᵃ suaz ᵇ nazareth. ᶜ ⁊puer ᵈ autē ᵉ crescebat ᶠ ꝫ ᵍ confortabatur ʰ spiritu: ⁱ plenus ᵏ sapientia:

φίας. [f]καὶ [b]χάρις [g]θεοῦ [k]ἦν [l]ἐπ' [m]αὐτόν. "καὶ [o]ἐπο
ρεύοντο οἱ [p]γονεῖς αὐτοῦ [r]κατ' [s]ἔτος εἰς "ἱερου
σαλὴμ τῇ [x]ἑορτῇ τοῦ [y]πάσχα. [z]καὶ [a]ὅτε [b]ἐγέρε=
το ἐτῶν [b]δώδεκα, [c]ἀναβάντων αὐτῶν [e]εἰς [f]ἱερο
σόλυμα κατὰ [g]τὸ [h]ἔθος τῆς ἑορτῆς, [m]καὶ "τελει=
ωσάντων τὰς [p]ἡμέρας ἐν τῷ [q]ὑποστρέφειν αὐ
τούς, [r]ὑπέμεινεν [s]Ἰησοῦς ὁ "παῖς [x] ἐν [y] ἱερουσα=
λὴμ, [z]καὶ [a]οὐκ [b]ἔγνω [c]Ἰωσὴφ [e]καὶ ἡ [f]μήτηρ αὐ=
τοῦ. [g]νομίσαντες [b]δὲ αὐτὸν [k]ἐν τῇ [l]συνοδίᾳ [m]εἶ
ναι, "ἦλθον [p]ἡμέρας [q]ὁδόν. [r]καὶ [s]ἀνεζήτουν [x]αὐ=
τὸν [y]ἐν [z]τοῖς [a]συγγενέσι [b]καὶ [c]ἐν [e]τοῖς [f]γνωστοῖς.
[g]καὶ [b]μὴ [k]ἐυρόντες [l]αὐτόν, [m]ὑπέστρεψαν [n]εἰς [o]Ἰε
ρουσαλὴμ [p]ζητοῦντες [q]αὐτόν. [r]καὶ [s]ἐγένετο [t]μετὰ
"ἡμέρας [x]τρεῖς [y]εὗρον [z]αὐτὸν [a]ἐν τῷ [b]ἱερῷ [c]καθε
ζόμενον [e]ἐν [f]μέσῳ τῶν [g]διδασκάλων, [b]καὶ [k]ἀκού
οντα [l]αὐτῶν, [m]καὶ [n]ἐπερωτῶντα [o]αὐτούς. [p]ἐξίσ=
ταντο [q]δὲ [b]πάντες οἱ [k]ἀκούοντες [l]αὐτοῦ [m]ἐπὶ τῇ
[n]συνέσει "καὶ ταῖς [x]ἀποκρίσεσιν [y]αὐτοῦ. "καὶ [a]ἰ=
δόντες [b]αὐτὸν, [c]ἐξεπλάγησαν. "καὶ [e]πρὸς [f]αὐτὸν
ἡ [g]μήτηρ [h]αὐτοῦ [k]εἶπε [l]Τέκνον, [m]τί [n]ἐποίησας ἡμῖν
[o]οὕτως; [p]ἰδοὺ ὁ [q]πατήρ [r]σου κἀγὼ [s]ὀλυμῶμε
νοι [x]ἐζητοῦμέν [y]σε. [z]καὶ [a]εἶπε [b]πρὸς [c]αὐτούς. Τί
"ὅτι [e]ἐζητεῖτέ [f]με; [g]οὐκ [h]ἤδειτε [k]ὅτι [l]ἐν [m]τοῖς [n]τοῦ
[o]πατρός [p]μου [r]δεῖ [s]εἶναί [x]με; [y]καὶ [z]αὐτοὶ [a]οὐ "συ
μήκαν [b]τὸ [c]ῥῆμα [e]ὃ [f]ἐλάλησεν [g]αὐτοῖς. [b]καὶ [k]κατέ
βη [l]μετ' [m]αὐτῶν [n]καὶ [o]ἦλθεν [p]εἰς [q]Ναζαρέτ, [r]καὶ [s]ἦν
[x]ὑποτασσόμενος [y]αὐτοῖς. [z]καὶ [a]ἡ [b]μήτηρ [c]αὐτοῦ
[e]διετήρει [f]πάντα [g]τὰ [h]ῥήματα [k]ταῦτα "ἐν [l]τῇ
[m]καρδίᾳ [n]αὐτῆς. [o]καὶ [p]Ἰησοῦς [q]προέκοπτε [r]σοφίᾳ
"καὶ [s]ἡλικίᾳ [r]καὶ [x]χάριτι [y]παρὰ [z]θεῷ [a]καὶ [b]ἀνθρώ
ποις. Cap. 3.

[g]μ [b]ἔτει [c]δὲ [d]πέμπτῳ [e]καὶ [f]δεκάτῳ τῆς [g]ἡγεμο=
νίας [b]Τιβερίου [c]Καίσαρος [k]ἡγεμονεύοντος
[l]Ποντίου "Πιλάτου τῆς [n]Ἰουδαίας, [o]καὶ [p]Τετραρ
χοῦντος τῆς [q]Γαλιλαίας [r]Ἡρῴδου, [s]Φιλίππου
[x]δὲ τοῦ "ἀδελφοῦ [y]αὐτοῦ [z]Τετραρχοῦντος τῆς
[a]Ἰτουραίας [b]καὶ [c]Τραχωνίτιδος [e]χώρας, [f]καὶ
[g]Λυσανίου τῆς [h]Ἀβιληνῆς [k]Τετραρχοῦντος, [l]ἐπὶ
[m]ἀρχιερέως [n]Ἄννα [o]καὶ "Καϊάφα, "ἐγένετο [p]ῥῆμα
[q]θεοῦ [r]ἐπὶ [s]Ἰωάννην [x]τὸν [y]Ζαχαρίου [z]υἱὸν [a]ἐν
τῇ [b]ἐρήμῳ, [c]καὶ [e]ἦλθεν [f]εἰς [g]πᾶσαν [h]τὴν [k]περίχω
ρον [l]τοῦ [m]Ἰορδάνου [n]κηρύσσων [o]βάπτισμα [p]με
τανοίας [q]εἰς [r]ἄφεσιν [s]ἁμαρτιῶν [x]ὡς "γέγραπται
"ἐν [b]βίβλῳ [c]λόγων [d]Ἡσαΐου [e]τοῦ [f]προφήτου [g]λέ
γοντος. [h]φωνὴ "βοῶντος [k]ἐν [l]τῇ [m]ἐρήμῳ. [n]ἑτοιμά
σατε τὴν [o]ὁδὸν [p]κυρίου [q]εὐθείας [r]ποιεῖτε [s]τὰς
[x]τρίβους [y]αὐτοῦ. [z]πᾶσα [a]φάραγξ [b]πληρωθήσε
ται, [k]καὶ [l]πᾶν "ὄρος "καὶ [o]βουνὸς [p]ταπεινωθήσε
ται. [q]καὶ [r]ἔσται [s]τὰ [x]σκολιὰ [y]εἰς [z]εὐθείαν, [a]καὶ αἱ
[b]τραχεῖαι [c]εἰς [e]ὁδοὺς [f]λείας. [g]καὶ [b]ὄψεται [k]πᾶσα
[l]σὰρξ [m]τὸ [n]σωτήριον [o]τοῦ [p]θεοῦ. [r]ἔλεγεν [s]οὖν [x]τοῖς
[y]ἐκπορευομένοις "ὄχλοις "βαπτισθῆναι [c]ὑπ' [d]αὐ
τοῦ. [e]γεννήματα [f]ἐχιδνῶν, [g]τίς [h]ὑπέδειξεν [k]ὑμῖν

[l]et [b]gratia [c]dei [d]erat [e]in [m]illo. "Et [o]ibant
[p]parentes [q]ei[r]per omnes [s]annos [x]in "hieru
salem [y]die [z]solẽni [a]paschę. [b]Et [c]cũ [d]factꝰ [e]cẽt
[f]annorũ [g]duodeci[h]ascendentib[r]illis [s]in [t]hie
rosolymã [x]scdz [y]cõsuetudinẽ [z]diei [a]festi: "cõ
sumatisꝫ [b]dieb[c]eum [e]redirent: [f]puer [g]iesus [h]in [k]hierusalem [l]
"remansit [m]puer [n]iesus [o]in [p]hierusalem [q]
[r]et [s]non [t]cognouerũt parentes [x]eius. [y]
[z]Existimantes [a]aũt [b]illũ [c]esse [e]in [f]comitatu:
[g]venerunt [h]iter [k]diei: [l]et [m]requirebant [n]eum
[o]inter "cognatos [p]et [q]notos. [r]
[s]Et [t]nõ [x]inuenientes [y]regressi [z]sunt [a]in [b]hie=
rusalem: [c]requirẽtes [e]eũ. [f]Et [g]factũ [h]ẽ [k]post
"triduũ [l]inuenerunt [m]illum [n]in [o]templo [p]seden
tem [q]in [r]medio [s]doctorum: [x]audientem [y]
[z]illos: [a]et [b]interrogantem [c]eos. [e]Stupebãt
[f]autem [g]omnes [h]qui [k]eum [l]audiebant [m]super
[n]prudentia [o]et [p]responsis [q]eius. [r]Et [s]viden
tes [x]admirati [y]sunt. "Et [z]dixit [a]mater [b]ei [c]ad
[e]Filĩ [f]quid [g]fecisti [h]nobis [k]
[l]illum. [m]sic? [n]Ecce [o]pater [p]tuus [q]et [r]ego [s]dolentes
"querebamus [x]te. "Et [y]ait [z]ad [a]illos, [b]Quid
est [c]qđ [e]me [f]querebatis. [g]Nesciebatis [h]quia [i]
his [k]q̃ [l]pr̃is [m]mei [n]sũt [o]oportet [p]me [q]esse? [r]Et
[s]ipsi [x]nõ [y]intellexerũt [z]vbũ [a]qđ [b]locut[c]ẽ ad
[e]eos. [f]Et [g]descẽdit [h]cũ [k]eis; [l]et [m]vẽit [n]nazareth:
[o]subditus [p]illis. [q]Et [r]mater [s]ei [x]
[y]conseruabat [z]omnia [a]verba [b]hec [c]in
[e]corde [f]suo. [g]Et [h]iesus [k]proficiebat [l]sapien=
tia [m]et [n]etate [o]et [p]gratia [q]apud [r]deum [s]et [x]ho=
mines. Cap. 3.

[A]Nno [b]aũt [c]quintodecimo [e]imperij
[f]tiberij [g]cesaris [h]procurante [k]
[l]pontio [m]pilato [n]iudeam: [o]tetrarcha [p]autez
[q]galilee herode: [r]philippo [s]
[x]autem "fratre [y]eius [z]tetrarcha [a]
[b]ituree [c]et [d]trachonitidis [e]regionis: [f]et [g]
[h]lysania [k]abilinẽ [l]tetrarcha: [m]sub [n]
[o]pncipib [p]sacerdotũ [q]ãna [r]et [s]caypha [t]factũ
[x]dñi [y]sup [z]iohãnẽ [a]zacharie [b]filiũ [c]in [e]
[f]deserto. [g]Et [h]venit [k]in [l]omnem [m]regionem
[n]iordanis [o]predicãs [p]baptismũ [q]penitentie
[r]in [s]remissionẽ [x]peccatorũ [y]sicut [z]scriptũ [a]ẽ
[b]in [c]libro [e]sermonum [f]ysaie [g]prophete. [h]
[k]Vox [l]clamantis [m]in [n]deserto [o]parate [p]
[q]viam [r]domini: [s]rectas [x]facite [y]
[z]semitas [a]eius. [b]Omnis [c]vallis [e]implebitur
[f]et [g]omnis [h]mons [k]et [l]collis [m]humiliabitur.
[n]Et [o]erunt [p]prava [q]in [r]directa [s]et [x]
[y]aspera [z]in [a]vias [b]planas: [c]et [e]videbit [f]oĩis
[g]caro [h]salutare [k]dei. [l]Dicebat [m]ergo ad [n]
[o]turbas [p]q̃ [q]exibãt [r]vt [s]baptizarẽtur [t]ab [x]ipo.
[y]Genimina [z]viperaruꝫ [a]qđ [b]ostendit [c]vobis

[f]fugere [g]a [h]ventura [k]ira. [l]Facite [m]
[n]ergo [o]fructus [p]dignos [q]penitentie: [r]et [s]ne
[t]ceperitis [x]dicere [y]patrem [z]habemus [a]
[b]abraam. [c]Dico [e]enim [f]vobis [g]q̃ [h]potẽs [k]est
[l]deus [m]de [n]lapidibus [o]istis [p]suscitare [q]filios
[r]abrae. [s]Jam [x]enim [y]securis [z]ad [a]radicem
[b]arborũ [c]posita [d]est. [e]Omnis [f]ergo [g]arbor
[h]nõ [k]faciens [l]fructũ [m]bonũ [n]excidetur: [o]et [p]in
[q]ignẽ [r]mittet. [s]Et [x]interrogabant [y]eum [z]tur
be [a]dicentes, [b]Quid [c]ergo [e]faciem? [f]Respõdẽs
[g]aũt [h]dicebat [k]illis. [l]Qui [m]hz [n]duas [o]tunicas
[p]non [q]habẽti: [r]et [s]qui [t]habet [x]escas [y]similr [z]det
[a]faciat. [b]Venerũt [c]aũt [d]et [e]publicani vt [f]baptiza
rentur: [g]et [h]dixerũt [k]ad [l]illum, Magister [m]q̃d
[n]faciemus? [o]Et [p]ille [q]dixit [r]ad [s]eos, Nihil
[x]amplius [y]q̃ [z]qđ [a]constitutũ [b]est [c]vobis [d]facia
tis. [e]Interrogabant [f]autẽ [g]eum [h]et [k]milites
[l]dicentes, [m]Quid [n]faciem? [o]et [p]nos? [q]Et [r]ait
[s]illis, Neminẽ [x]concutiatis: [y]neq̃ [z]calũniã [a]fa
ciatis: [b]et [c]cõtenti [e]estote [f]stipendijs [g]vestris.
[h]Existimante [k]aũt [l]populo [m]et [n]cogitantib
[o]omnibus [p]in [q]cordibus [r]suis [s]de [t]iohanne [x]ne [y]forte [z]ipse [a]esset [b]christꝰ:
[c]respondit [d]iohannes [e]dicens [f]oĩbus, [g]Ego
[h]quidem [k]aqua [l]baptizo [m]vos; [n]venit [o]autẽ
[p]fortior [q]me [r]cui [s]non [t]sum [x]dignus [y]solucre
[z]corrigiam [a]calciamentorum [b]eius: [c]ipse
[e]vos [f]baptizabit [g]in [h]spiritu [k]sancto [l]et [m]igni.
[n]Cuius [o]ventilabrũ [p]in [q]manu [r]eius [s]et [x]pur
gabit [y]aream [z]suam: [a]et [b]congregabit [c]
[e]triticũ [f]in [g]horreũ [h]suum: [k]palcas [l]autem
[m]cõburet [n]igni [o]ineztinguibili. "Multa [p]qui
dẽ [q]et [r]alia [s]exhortans [t]euangelizabat [x]
[y]populo. [z]Herodes [a]aũt [b]tetrarcha [c]cũ [e]coꝛ
[f]riperet [g]ab [h]illo [k]de [l]herodiade [m]vxore [n]
[o]fratris [p]sui [q]philippi: [r]et [s]
[x]de [y]omnibus [z]malis [a]q̃ [b]fecit [c]herodes [d]
[e]adiecit [f]et [g]hoc [h]super [k]omnia [l]et [m]inclusit
[n]iohannem [o]in [p]carcerem. [q]Factum [r]est [s]
[x]autem [y]cum [z]baptizaretur [a]omnis [b]popu=
lus [c]et [d]iesu [e]baptizato [f]et [g]orante: [h]
[k]apertum [l]est [m]celum [n]et [o]descendit [p]
[q]spiritus [r]sanctus [s]corporali [t]specie [x]sicut [y]
[z]columba [a]in [b]ipsum: [c]et [d]vox [e]de [f]
[g]celo [h]facta [k]est. [l]Tu [m]es [n]filius [o]
[p]meus [q]dilectꝰ: [r]in [s]te [t]cõplacuit [x]mihi. [y]Et
[z]ipse [a]iesus [b]erat [c]incipiẽs [d]q̃si [e]annoꝝ [f]trigita
[g]vt [h]putabat [k]filius [l]ioseph: [m]q̃ fuit [n]heli: [o]q̃ fuit
[p]mathat: [q]q̃ fuit [r]leui: [s]q̃ fuit [x]melchi: [y]q̃ fuit [z]iã
ne: [a]qui fuit [b]ioseph: [c]qui fuit [e]mathathie: [f]qui
fuit [g]amos: [h]qui fuit [k]naum: [l]qui fuit [m]hesli:
[n]qui fuit [o]nage: [p]qui fuit [q]maath: [r]qui fuit [s]ma
thathie: [t]qui fuit [x]semei: [y]q̃ fuit [z]ioseph: [a]q̃ fuit
[b]iuda: [c]q̃ fuit [e]iohãna: [f]q̃ fuit [g]resa: [h]q̃ fuit [k]Zo=

[φ]ὐγεῖν [r]ἀπὸ τῆς [s]μελλούσης [x]ὀργῆς. [y]ποιήσα
τε [z]οὖν [a]καρπούς [b]ἀξίους τῆς [c]μετανοίας, [e]καὶ [f]μὴ
[g]ἄρξησθε [h]λέγειν [k]ἐν [l]ἑαυτοῖς "πατέρα [m]ἔχομεν
[n]τὸν [o]Ἀβραάμ. [p]λέγω [q]γὰρ [r]ὑμῖν, [s]ὅτι [x]δύναται
[y]ὁ [z]θεὸς [a]ἐκ τῶν [b]λίθων [c]τούτων [e]ἐγεῖραι [f]τέκνα
[g]τῷ [b]Ἀβραάμ. [k]ἤδη [l]δὲ [m]καὶ [n]ἡ [o]ἀξίνη [p]πρὸς τὴν [q]ῥί
ζαν [r]τῶν [s]δένδρων [x]κεῖται. "παν [y]οὖν [z]δένδρον
[a]μὴ [b]ποιοῦν [c]καρπὸν [d]καλὸν, [e]ἐκκόπτεται [f]καὶ [g]εἰς
[h]πῦρ [k]βάλλεται. [l]καὶ [m]ἐπηρώτων [n]αὐτὸν [o]οἱ [p]ὄχ=
λοι [q]λέγοντες, [r]Τί [s]οὖν [x]ποιήσομεν. [y]ἀποκριθεὶς
[z]δὲ [a]λέγει [b]αὐτοῖς, [c]Ὁ [e]ἔχων [f]δύο [g]χιτῶνας [h]με τα
δότω τῷ [k]μὴ [l]ἔχοντι, "καὶ [o]ὁ [p]ἔχων [q]βρώματα [r]ὁ
μοίως [s]ποιείτω. [x]ἦλθον [y]δὲ [z]καὶ [a]τελῶναι [b]βαπτισ
θῆναι, [c]καὶ [e]εἶπον [f]πρὸς [g]αὐτόν, Διδάσκαλε [h]Τί
"ποιήσομεν. [k]Ὁ [l]δὲ [m]εἶπε [n]πρὸς [o]αὐτούς, Μηδέν
"ποιήσομεν. [p]Ὁ [q]δὲ [r]εἶπε [s]πρὸς [x]αὐτούς, Μηδὲν
"πλέον [y]παρὰ τὸ [z]διατεταγμένον [a]ὑμῖν [b]πράσσε
τε. [c]ἐπηρώτων [d]δὲ [e]αὐτὸν [f]καὶ [g]στρατευόμενοι
[h]λέγοντες, [k]Καὶ [l]ἡμεῖς [m]Τί [n]ποιήσομεν. "καὶ [o]εἶπε
[p]πρὸς [q]αὐτούς, Μηδένα [r]διασείσητε, [s]μηδὲ [x]συ
κοφαντήσητε, [y]καὶ [z]ἀρκεῖσθε [a]τοῖς [b]ὀψωνίοις [c]ὑ
μῶν. [e]προσδοκῶντος [f]δὲ [g]τοῦ [h]λαοῦ, [k]καὶ [l]δια
λογιζομένων [m]πάντων [n]ἐν [o]ταῖς [p]καρδίαις [q]αὐτῶν
[r]περὶ [s]Ἰωάννου "μήποτε [x]αὐτὸς [y]εἴη [z]ὁ Χρι
στός, [a]ἀπεκρίνατο [b]ὁ [c]Ἰωάννης [e]ἅπασι [f]λέγων, [g]Ἐ
γὼ [b]μὲν [k]ὕδατι [l]βαπτίζω [m]ὑμᾶς, [n]ἔρχεται [o]δὲ [p]ὁ
[q]ἰσχυρότερός [r]μου, [s]οὗ [t]οὐκ [x]εἰμὶ [y]ἱκανὸς [z]λύ
σαι τὸν [a]ἱμάντα τῶν [b]ὑποδημάτων [c]αὐτοῦ, [d]αὐ
τὸς [e]ὑμᾶς [f]βαπτίσει [g]ἐν [h]πνεύματι [k]ἁγίῳ [l]καὶ [m]πυ
ρί. [n]οὗ [o]τὸ [p]πτύον [q]ἐν [r]τῇ [s]χειρὶ [x]αὐτοῦ, [y]καὶ [z]δια
καθαριεῖ [a]τὴν [b]ἅλωνα [c]αὐτοῦ, [d]καὶ [e]συμάξει [f]τὸν
[g]σῖτον [h]εἰς [k]τὴν [l]ἀποθήκην [m]αὐτοῦ, [n]τὸ [o]δὲ [p]ἄχυ
ρον [q]κατακαύσει [r]πυρὶ [s]ἀσβέστῳ. "πολλὰ [x]μὲν
[y]οὖν [z]καὶ [a]ἕτερα [b]παρακαλῶν, [c]εὐηγγελίζετο
[d]τὸν [e]λαόν. [f]Ὁ [g]δὲ [h]Ἡρῴδης [k]ὁ [l]Τετράρχης, [m]ἐλεγ
χόμενος [n]ὑπ' [o]αὐτοῦ [p]περὶ [q]πάντων [r]ὧν [s]ἐποίησε [x]πονηρῶν [y]ὁ
[z]Ἡρῴδης, [a]προσέθηκε [b]καὶ [c]τοῦτο [d]ἐπὶ [e]πᾶσι, [f]καὶ [g]κατέ
κλεισε [h]τὸν [k]Ἰωάννην [l]ἐν [m]τῇ [n]φυλακῇ. [o]Ἐγένετο
"δὲ [p]ἐν [q]τῷ [r]βαπτισθῆναι [s]ἅπαντα [x]τὸν [y]λαόν,
[z]καὶ [a]Ἰησοῦ [b]βαπτισθέντος [c]καὶ [d]προσευχομέ
νου, [e]ἀνεῳχθῆναι [f]τὸν [g]οὐρανόν, [h]καὶ [k]καταβῆ
ναι [l]τὸ [m]πνεῦμα [n]τὸ [o]ἅγιον [p]σωματικῷ [q]εἴδει [r]ὡ
σεί [s]περιστερὰν [x]ἐπ' [y]αὐτόν, [z]καὶ "φωνὴν [a]ἐξ
[b]οὐρανοῦ [c]γενέσθαι [d]λέγουσαν, [e]Σὺ [f]εἶ [g]ὁ [h]υἱ
ός [k]μου [l]ὁ [m]ἀγαπητός, [n]ἐν [o]σοὶ [p]εὐδόκησα. [q]Καὶ
[r]αὐτὸς [s]ἦν [x]ὡσεί [y]ἐτῶν [z]τριάκοντα [a]ἀρχόμενος
[b]ὢν [c]ὡς [e]ἐνομίζετο "υἱὸς [f]Ἰωσήφ, [g]τοῦ [h]Ἡλί, [k]τοῦ
[l]Ματθάτ, [m]τοῦ [n]Λευί, [o]τοῦ [p]Μελχί, [q]τοῦ [r]Ἰαννά,
[s]τοῦ [x]Ἰωσήφ, [y]τοῦ [z]Ματταθίου, [a]τοῦ [b]Ἀμώς, [c]τοῦ
[d]Ναούμ, [e]τοῦ [f]Ἐσλί, [g]τοῦ [h]Ναγγαί, [k]τοῦ [l]Μαάθ, [m]τοῦ
[n]Ματταθίου, [o]τοῦ [p]Σεμεΐ, [q]τοῦ [r]Ἰωσήφ, [s]τοῦ [x]Ἰούδα
[y]τοῦ [z]Ἰωανάν, [a]τοῦ [b]Ῥησά, [c]τοῦ [d]Ζοροβά=

βελ,/Τοῦ ᵏσαλαθιήλ,/Τοῦ ˡμηρί,/Τοῦ ᵐμελχί,/Τοῦ ⁿαλλί,/Τοῦ ᵒκωσάμ,/Τοῦ ᵖελμωλάμ,/Τοῦ ᵠηρ,/Τοῦ ʳιωσή,/Τοῦ ˢελιέζερ,/Τοῦ ᵗιωρείμ,/Τοῦ ᵘματθάτ,/Τοῦ ˣλευί,/Τοῦ ʸσυμεών,/Τοῦ ᶻιούδα,/Τοῦ ᵃιωσήφ,/Τοῦ ᵇιωνάμ,/Τοῦ ᶜελιακείμ,/Τοῦ ᵈμελεά,/Τοῦ ᵉμαϊνάμ,/Τοῦ ᶠματταθά,/Τοῦ ᵍναθάμ,/Τοῦ ʰΔαυίδ,/Τοῦ ⁱιεσσαί,/Τοῦ ᵏωβήδ,/Τοῦ ˡβοόζ,/Τοῦ ᵐσαλμών,/Τοῦ ⁿναασσών,/Τοῦ ᵒαμιναδάβ,/Τοῦ ᵖαράμ,/Τοῦ ᵠεσρώμ,/Τοῦ ʳφαρές,/Τοῦ ˢιούδα,/Τοῦ ᵗιακώβ,/Τοῦ ᵘισαάκ,/Τοῦ ˣαβραάμ,/Τοῦ ʸθάρρα,/Τοῦ ᶻναχώρ,/Τοῦ ᵃσερούχ,/Τοῦ ᵇραγαύ,/Τοῦ ᶜφαλέκ,/Τοῦ ᵈέβερ,/Τοῦ ᵉσαλά,/Τοῦ ᶠκαϊνάμ,/Τοῦ ᵍαρφαξάδ,/Τοῦ ʰσημ,/Τοῦ ⁱμθε,/Τοῦ ᵏλάμεχ,/Τοῦ ˡματουσάλα,/Τοῦ ᵐενώχ,/Τοῦ ⁿιάρεδ,/Τοῦ ᵒμαλελεήλ,/Τοῦ ᵖκαϊνάμ,/Τοῦ ᵠενώς,/Τοῦ ʳσήθ,/Τοῦ ˢαλάμ,/Τοῦ ᵗθεοῦ, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Cap.4.

Ἰησοῦς ᵇδὲ ᶜπλήρης ᵈπνεύματος ᵉἁγίου ᶠυ=
πέστρεψε ᵍἀπό/Τοῦ ʰἰορδάνου, ⁱκαὶ ᵏἤγε
το ˡἐν/Τῷ ᵐπνεύματι ⁿεἰς/Τὴν ᵒἔρημον ᵖἡμέρας
ᵠΤεσσαράκοντα ʳπειραζόμενος ˢὑπό/τοῦ ᵗΔιά=
βόλου. ᵘκαὶ ˣοὐκ ʸἔφαγε ᶻοὐδὲν ᵃἐν/Ταῖς ᵇἡμέραις
ᶜἐκείναις, ᵈκαὶ ᵉσυντελεσθεισῶν ᶠαὐτῶν ᵍὑστε=
ρον ʰἐπείνασε. ⁱκαὶ ᵏεἶπεν ˡαὐτῷ/ὁ ᵐΔιάβολος. ⁿεἰ
ᵒυἱὸς ᵖεἰ/Τοῦ ᵠθεοῦ, ʳεἰπέ/Τῷ ˢλίθῳ τούτῳ ᵗἵνα
ᵘγένηται ˣἄρτος. ʸκαὶ ᶻἀπεκρίθη ᵃἰησοῦς ᵇπρος
ᶜαὐτὸν ᵈλέγων. ᵉγέγραπται, ᶠὅτι ᵍοὐκ ʰἐπ᾽ ⁱἄρτῳ
ᵏμόνῳ ˡζήσεται ᵐἄνθρωπος, ⁿἀλλ᾽ ᵒἐπὶ ᵖπαντὶ ῥή
ματι ᵠθεοῦ. ʳκαὶ ˢἀναγαγών ᵗαὐτὸν/ὁ ᵘΔιάβο=
λος ᵛεἰς ʷὄρος ˣὑψηλόν, ʸἔδειξεν ᶻαὐτῷ ᵃπάσας
Τὰς Βασιλείας/Τῆς ᵇοἰκουμένης ᶜἐν ᵈστιγμῇ ᵉχρό
που, ᶠκαὶ ᵍεἶπεν ʰαὐτῷ/ὁ ⁱΔιάβολος. ᵏσοὶ ˡδώσω
/Τὴν ᵐἐξουσίαν ⁿταύτην ᵒἅπασαν ᵖκαὶ/Τὴν ᵠδόξαν
ʳαὐτῶν, ˢὅτι ᵗἐμοὶ ᵘπαράδεδοται, ᵛκαὶ ʷῳ ˣἐὰν ʸθέ
λω ᶻδίδωμι ᵃαὐτήν. ᵇσὺ ᶜοὖν ᵈἐὰν ᵉπροσκυνήσῃς
ᶠἐμπροσθέν ᵍμου, ʰἔσται ⁱσοῦ πᾶσα. ᵏκαὶ ˡἀποκρι
θεὶς ᵐαὐτῷ ⁿεἶπεν/ὁ ᵒἰησοῦς, ᵖὕπαγε ᵠὀπίσω ʳμου
ˢσατανᾶ. ᵗγέγραπται. ᵘπροσκυνήσεις ᵛκύριον
/Τὸν ʷθεόν ˣσου, ʸκαὶ ᶻαὐτῷ ᵃμόνῳ ᵇλατρεύσεις.
ᶜκαὶ ᵈἤγαγεν ᵉαὐτὸν ᶠεἰς ᵍἰερουσαλήμ, ʰκαὶ ⁱἔστη
σεν ᵏαὐτὸν ˡἐπὶ/Τὸ ᵐπτερύγιον/Τοῦ ⁿἱεροῦ, ᵒκαὶ ᵖεἶ
πεν ᵠαὐτῷ. ʳεἰ ˢυἱὸς εἶ/Τοῦ ᵗθεοῦ, ᵘβάλε ˣσεαυτὸν
ʸἐντεῦθεν ᶻκάτω. ᵃγέγραπται ᵇγάρ. ᶜὅτι/Τοῖς ᵈἀγ
γέλοις ᵉαὐτοῦ ᶠἐντελεῖται ᵍπερὶ ʰσοῦ/Τοῦ ⁱδια=
φυλάξαι ʲσε, ᵏκαὶ ˡἐπὶ ᵐχειρῶν ⁿἀροῦσί ᵒσε, ᵖμήπο
τε ᵠπροσκόψῃς ʳπρὸς λίθον/Τὸν πόδα ˢσου. ᵗκαὶ
ᵘἀποκριθεὶς ˣεἶπεν/αὐτῷ/ὁ ʸἰησοῦς. ὅτι ᶻεἴρηται
ᵃοὐκ ᵇἐκπειράσεις ᶜκύριον/Τὸν θεόν ᵈσου. ᵉκαὶ
ᶠσυντελέσας ᵍπάντα ʰπειρασμόν/ὁ Διάβολος,
ⁱἀπέστη ʲἀπ᾽ ᵏαὐτοῦ ˡἄχρι ᵐκαιροῦ. ⁿκαὶ ᵒὑπέσ
τρεψεν/ὁ ᵖἰησοῦς ᵠἐν/Τῇ ʳΔυνάμει/Τοῦ πνεύμα
τος ˢεἰς/Τὴν ᵗΓαλιλαίαν. ᵘκαὶ ᵛφήμη ʷἐξῆλθε ˣκατὰ ὁ

robabel: ᵠ fuit ʳ salathiel: ᵠ fuit ˢ neri: qui fuit
ᵗ melchi: ᵠ fuit ᵘ addi: ᵠ fuit ˣ thosan: ᵠ fuit
ʸ helmadā: ᵠ fuit ᶻ her: ᵠ fuit ᵃ iesu: ᵠ fuit ᵇ be=
liezer: ᵠ fuit ᶜ ioriz: ᵠ fuit ᵈ mathat: ᵠ fuit ᵉ leui
ᵠ fuit ᶠ symeō: ᵠ fuit ᵍ iuda: ᵠ fuit ʰ ioseph: ᵠ fu
it ⁱ iona: ᵠ fuit ᵏ heliachi: ᵠ fuit ˡ melcha: ᵠ fu
it ᵐ mēna: ᵠ fuit ⁿ mathatha: ᵠ fuit ᵒ nathā: ᵠ
fuit ᵖ dauid: ᵠ fuit ᵠ ieſſe: ᵠ fuit ʳ obeth: ᵠ fuit
ˢ booz: ᵠ fuit ᵗ salmon: ᵠ fuit ᵘ naason: ᵠ fuit
ˣ aminadab: ᵠ fuit ʸ aram: ᵠ fuit ᶻ esrom: ᵠ fu
it ᵃ phares: ᵠ fuit ᵇ iude: ᵠ fuit ᶜ iacob: ᵠ fuit ᵈ y
saac: ᵠ fuit ᵉ abrac: ᵠ fuit ᶠ thare: qui fuit ᵍ na=
chor: ᵠ fuit ʰ saruch: ᵠ fuit ⁱ ragau: ᵠ fuit ᵏ pha
lech: ᵠ fuit ˡ heber: ᵠ fuit ᵐ sale: ᵠ fuit ⁿ caynan
ᵠ fuit ᵒ arphaxat: ᵠ fuit ᵖ sem: ᵠ fuit ᵠ noe: ᵠ fu
it ʳ lamech: ᵠ fuit ˢ mathusale: ᵠ fuit ᵗ enoch:
ᵠ fuit ᵘ iareth: ᵠ fuit ˣ malalehel: ᵠ fuit ʸ cainā
ᵠ fuit ᶻ enos: ᵠ fuit: ᵃ seth: ᵠ fuit ᵇ adā: ᵠ fuit ᶜ di.

Elus ᵇ ãt ᶜ plen ᵈ ᵒ ᵖ ſpũ ᵠ ſancto Cap. 4.
ʳ regreſſ ˢ ᵒ eſt ᵗ a ᵘ io ˣ dane: ʸ et ᶻ agebatur
ᵃ in ᵇ ᵐ ſpiritu ⁿ in ᵒ deſerto ᵖ diebus ꝯꝯꝯꝯ
ᵠ quadragita et ʳ temptabatur ˢ a ᵗ diabolo.
ᵘ Et ˣ nihil ʸ manducauit ᶻ in ᵃ diebus ꝯꝯꝯ
illis: ᵇ et ᶜ conſummatis ᵈ illis ᵉ poſtea ꝯꝯꝯ
ᶠ eſuriit. ᵍ Dixit ʰ aũt ⁱ illi ʲ diabolus. ᵏ Si ꝯꝯ
ˡ filius ᵐ dei ⁿ es: ᵒ dic ᵖ lapidi ᵠ huic ʳ vt ꝯꝯꝯ
ˢ panis ᵗ fiat. ᵘ Et ˣ reſpondit ʸ ad ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶻ illū ᵃ ieſus. ᵇ Scriptū ᶜ eſt ᵈ quia ᵉ nō ᶠ in ᵍ pane
ʰ ſolo ⁱ viuet ʲ homo: ᵏ ſed ˡ in ᵐ omni ⁿ verbo
ᵒ dei. ᵖ Et ᵠ duxit ʳ illum ˢ diabolus ꝯꝯꝯꝯ
ᵗ in ᵘ montē ˣ excelſum: ʸ et ᶻ oſtendit ᵃ illi ᵇ oia
ᶜ regna ᵈ orbis ᵉ terre ᶠ in ᵍ momēto ʰ temporis:
ⁱ et ʲ ait ᵏ illi. ˡ Tibi ᵐ dabo ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯ
ⁿ poteſtatem ᵒ hanc ᵖ vniuerſam ᵠ et ʳ gloriam
ˢ illorū ᵗ quę ᵘ mihi ˣ tradita ʸ ſunt: ᶻ et ᵃ cui ᵇ volo
ᶜ do ᵈ illa. ᵉ Tu ᶠ ergo procidēs ᵍ ſi ʰ adorauer
ⁱ coraz ʲ me: ᵏ erunt ˡ tua ᵐ omnia. ⁿ Et ᵒ rñdēs
ᵖ ieſus ᵠ dixit ʳ illi. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˢ Scriptum ᵗ eſt. ᵘ Dominum ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˣ deum ʸ tuū ᶻ adorabis: ᵃ et ᵇ illi ᶜ ſoli ᵈ ſeruies.
ᵉ Et ᶠ duxit ᵍ illum ʰ in ⁱ hieruſalem: ʲ et ᵏ ſtatuit
ˡ cum ᵐ ſuper ⁿ pinnam ᵒ templi: ᵖ et ᵠ dixit ꝯꝯꝯ
ʳ illi. ˢ Si ᵗ filius ᵘ dei ˣ es: ʸ mitte ᶻ te ꝯꝯꝯꝯ
ᵃ hinc ᵇ deorſum. ᶜ Scriptū ᵈ eſt ᵉ ei ᶠ q ᵍ ange
lis ʰ ſuis ⁱ mandabit ʲ de ᵏ vt ˡ conſeruent ꝯꝯ
ᵐ te: ⁿ et quia ᵒ in ᵖ manib ᵠ tollēt ʳ te: ˢ ne ᵗ forte
ᵘ offendas ˣ ad ʸ lapidem ᶻ pedem ᵃ tuum. ᵇ Et
ᶜ reſpondens ᵈ ieſus ᵉ ait ᶠ illi. ᵍ Dictum ʰ eſt.
ⁱ Non ʲ temptabis ᵏ dominū ˡ deū ᵐ tuuz. ⁿ Et
ᵒ conſummata ᵖ omni ᵠ temptatiõe: ʳ diabol?
ˢ receſſit ᵗ ab ᵘ illo ˣ vſq ʸ ad ᶻ tempus. ᵃ Et ꝯꝯ
ᵇ egreſſus ᶜ eſt ᵈ ieſus ᵉ in ᶠ virtute ᵍ ſpiritus ꝯꝯ
ʰ in ⁱ galileā: ʲ et ᵏ fama ˡ exijt ᵐ per ⁿ vniuerſam

λης/Τῆς περιχώρου ᵖπερὶ ᵠαὐτοῦ. ʳκαὶ ˢαὐτὸς ᵗἐ
δίδασκεν/ἐν/Ταῖς ᵘσυναγωγαῖς ᵛαὐτῶν ʷδοξαζό
μενος ˣὑπὸ ʸπάντων. ᶻκαὶ ᵃἦλθεν ᵇεἰς/Τὴν ᶜΝαζα=
ρέτ ᵈοὗ ᵉἦν ᶠτεθραμμένος, ᵍκαὶ ʰεἰσῆλθεν ⁱκατὰ/Το
ʲειωθὸς ᵏαὐτῷ ˡἐν/Τῇ ᵐἡμέρᾳ/Τῶν ⁿσαββάτων
ᵒεἰς/Τὴν ᵖσυναγωγήν, ᵠκαὶ ʳἀνέστη ˢἀναγνῶ=
ναι. ᵗκαὶ ᵘἐπεδόθη ᵛαὐτῷ ʷβιβλίον ˣησαΐου/Του
ʸπροφήτου. ᶻκαὶ ᵃἀναπτύξας/Το βιβλίον, ᵇεὗρε
/Τὸν Τόπον ᶜοὗ ᵈἦν ᵉγεγραμμένον, ᶠπνεῦμα ᵍκυ
ρίου ʰἐπ᾽ ⁱἐμέ, ʲοὗ ᵏεἵνεκεν ˡἔχρισέ ᵐμε, ⁿεὐαγγελί
σασθαι ᵒπτωχοῖς ᵖἀπέσταλκέ ᵠμε, ʳἰάσασθαι
/Τοὺς ˢσυντετριμμένους/Τὴν ᵗκαρδίαν, ᵘκηρύ=
ξαι ᵛαἰχμαλώτοις ʷἄφεσιν, ˣκαὶ ʸτυφλοῖς ᶻἀνά
βλεψιν, ᵃἀποστεῖλαι ᵇτεθραυσμένους ᶜἐν ᵈἀφε
σει, ᵉκηρύξαι ᶠἐνιαυτὸν ᵍκυρίου ʰΔεκτόν. ⁱκαὶ ʲπτύ
ξας/Το ᵏβιβλίον, ˡἀπέδωκε/Τῷ ᵐὑπηρέτῃ, ⁿἐκάθι
σε. ᵒκαὶ ᵠπάντων ʳἐν/Τῇ συναγωγῇ/οἱ ˢὀφθαλ=
μοὶ ᵗἦσαν ᵘἀτενίζοντες ᵛαὐτῷ. ʷἤρξατο ˣΔὲ ʸλέ
γειν ᶻπρὸς ᵃαὐτοὺς, ᵇὅτι ᶜσήμερον ᵈπεπλήρω
ται/Ἡ γραφὴ ᵉαὕτη ᶠἐν/Τοῖς ᵍὠσὶν ʰὑμῶν. ⁱκαὶ
ʲπάντες ᵏἐμαρτύρουν ˡαὐτῷ, ᵐκαὶ ⁿἐθαύμαζον ᵒἐ
πὶ/Τοῖς λόγοις/Τῆς ᵖΧάριτος/Τοῖς ᵠἐκπορευομέ
νοις ʳἐκ/Τοῦ ˢστόματος ᵗαὐτοῦ, ᵘκαὶ ᵛἔλεγον.
ʷοὐχ ˣοὗτός ʸἐστὶν/ὁ ᶻυἱὸς ᵃἰωσήφ. ᵇκαὶ ᶜεἶπε
ᵈπρὸς ᵉαὐτούς. ᶠπάντως ᵍἐρεῖτέ ʰμοι/Τὴν ⁱπαρα
βολήν/Ταύτην. ʲἰατρέ, ᵏθεράπευσον ˡσεαυτόν.
ᵐὅσα ⁿἠκούσαμεν ᵒγενόμενα ᵠεἰς/Τὴν ʳκαπερναοὺμ
ποίησον ˢκαὶ ᵗὧδε ᵘἐν/Τῇ πατρίδι ᵛσου. ʷεἶπε
δὲ, ˣἀμήν ʸλέγω ᶻὑμῖν, ᵃὅτι ᵇοὐδεὶς ᶜπροφήτης
ᵈΔεκτός ᵉἐστὶν ᶠἐν/Τῇ ᵍπατρίδι αὐτοῦ. ʰἐπ᾽ ⁱἀλη
θείας ʲλέγω ᵏὑμῖν, ˡπολλαὶ ᵐχῆραι ⁿἦσαν ᵒἐν/Ταις
ᵖἡμέραις ᵠἨλιοὺ ʳἐν/Τῷ ˢἰσραὴλ, ᵗὅτε ᵘἐκλεί
σθη/ὁ ᵛοὐρανὸς ʷἐπὶ ˣἔτη ʸΤρία, ᶻκαὶ ᵃμήνας ᵇἐξ,
ᶜὡς ᵈἐγένετο ᵉλιμὸς ᶠμέγας ᵍἐφ᾽ ʰὅλην ⁱτὴν γῆν,
ʲκαὶ ᵏπρὸς ˡοὐδεμίαν ᵐαὐτῶν ⁿἐπέμφθη
ᵒΗλίας ᵖεἰμὴ ᵠεἰς ʳΣάρεπτα/Τῆς ˢΣιδῶνος ᵗπρὸς
ᵘγυναῖκα ᵛχήραν. ʷκαὶ ˣπολλοὶ ʸλεπροὶ ᶻἦσαν ᵃἐ
πὶ ᵇΕλισσαίου/Του ᶜπροφήτου ᵈἐν/Τῷ ᵉἰσρα
ὴλ, ᶠκαὶ ᵍοὐδεὶς ʰἐξ᾽ αὐτῶν, ⁱεκαθαρίσθη, ʲεἰμὴ
ᵏΝεεμὰν/ὁ ˡΣύρος. ᵐκαὶ ⁿἐπλήσθησαν ᵒπάντες ᵖθυ
μοῦ ᵠἐν/Τῇ συναγωγῇ ʳἀκούοντες Ταῦτα. ˢκαὶ
ᵗἀναστάντες, ᵘἐξέβαλον ᵛαὐτὸν ʷἔξω/Τῆς ˣπόλε
ως, ʸκαὶ ᶻἤγαγον ᵃαὐτὸν ᵇἕως/ὀφρύος/Του ὄ=
ρους ᶜἐφ᾽ οὗ ᵈἡ πόλις ᵉαὐτῶν ᶠὠκοδόμητο ᵍεἰς
/Τὸ ʰκατακρημνίσαι ⁱαὐτόν. ʲαὐτὸς ᵏΔὲ ˡΔιελ
θὼν ᵐΔιὰ ⁿμέσου ᵒαὐτῶν ᵠἐπορεύετο. ʳκαὶ ˢκα
τῆλθεν ᵗεἰς ᵘΚαπερναούμ ᵛπόλιν/Τῆσ ˣγα
λιλαίας, ʸκαὶ/ἦν ᶻΔιδάσκων ᵃαὐτοὺς ᵇἐν/Τοισ
ᶜσάββασι. ᵈκαὶ ᵉἐξεπλήσσοντο ᶠἐπὶ/Τῇ ᵍΔιδα
χῇ ʰαὐτοῦ, ⁱὅτι ᵏἐν ˡἐξουσίᾳ ᵐἦν/ὁ ⁿΛόγος ᵒαὐ
τοῦ. ᵠκαὶ/ἐν/Τῇ συναγωγῇ ʳἦν ἄνθρωπος ˢἔχων
πνεῦμα ᵗΔαιμονίου ᵘἀκαθάρτου, ᵛκαὶ ʷἀνέκρα=
ξε ˣφωνῇ ʸμεγάλῃ λέγων. ᶻἔα, ᵃΤί ᵇἡμῖν καὶ ˢοι

regionem ᵖ de ᵠ illo. ʳ Et ˢ ipſe ᵗ docebat ꝯꝯ
ᵘ in ˣ ſynagogis ʸ eorum: ᶻ et ᵃ magnificabatur
ᵇ ab ᶜ omnibus. ᵈ Et ᵉ venit ᶠ nazareth ꝯꝯꝯ
ᵍ vbi ʰ erat ⁱ nutritus: ʲ et ᵏ intrauit ˡ ſecundus
ᵐ conſuetudinem ⁿ ſuam ᵒ die ᵖ ſabbati ꝯꝯꝯ
ᵠ in ʳ ſynagogam: ˢ et ᵗ ſurrexit ᵘ legere. ꝯꝯꝯ
ᵛ Et ʷ traditus ˣ eſt ʸ illi ᶻ liber ᵃ eſaie ꝯꝯꝯꝯ
ᵇ prophete. ᶜ Et vt ᵈ reuoluit ᵉ libū: ᶠ inuenit
ᵍ locum ʰ vbi ⁱ ſcriptus ʲ erat. ᵏ Spiritus ˡ dñi
ᵐ ſup ⁿ me: ᵒ propter ᵖ quod ᵠ vnxit ʳ me: ˢ euan=
gelizare ᵗ pauperibus ᵘ miſit ˣ me: ʸ ſanare ꝯ
ᶻ contritos ᵃ corde: ᵇ predicare ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜ captiuis ᵈ remiſſionem: ᵉ et ᶠ cecis ᵍ viſum
ʰ dimittere ⁱ confractos ʲ in ᵏ remiſſionem: ꝯ
ˡ predicare ᵐ āñ ⁿ dñi ᵒ acceptū: ᵖ et die retribu
tionis. ᵠ Et cū ʳ plicuiſſet ˢ libū ᵗ reddidit ᵘ mi
ˣ Et ʸ oīm ᶻ in ᵃ ſynagoga ᵇ oculi ⌊ ſtro ᶜ ſedt.
ᵈ erant ᵉ intendentes ᶠ in ᵍ eū. ʰ Cepit ⁱ aũt ʲ dice
re ᵏ ad ˡ illos: ᵐ quia ⁿ hodie ᵒ impleta ᵖ eſt ꝯꝯ
ᵠ hec ʳ ſcriptura ˢ in ᵗ auribus ᵘ veſtris. ᵛ Et ꝯ
ʷ oēs ˣ teſtimoniū ʸ illi ᶻ dabāt: ᵃ et ᵇ mirabātur ᶜ i
ᵈ verbis ᵉ gratie ᶠ que ᵍ procedebant ꝯꝯ
ʰ de ⁱ ore ʲ ipſius: ᵏ et ˡ dicebant. ꝯꝯꝯꝯ
ᵐ Nõne ⁿ hic ᵒ eſt ᵖ filius ᵠ ioſeph? ʳ Et ˢ ait ꝯꝯ
ᵗ illis. ᵘ Utiq ˣ dicetis ʸ mihi ᶻ hāc ᵃ ſimilitudinē.
ᵇ Medice ᶜ cura ᵈ teipſum. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉ Quanta ᶠ audiuimꝰ ᵍ facta ʰ in ⁱ capharnaũ
ʲ fac ᵏ hic ˡ in ᵐ patria ⁿ tua. ᵒ Ait ꝯꝯꝯꝯ
ᵖ aũt. ᵠ Amē ʳ dico ˢ vobis: ᵗ q ᵘ nemo ˣ ppheta
ʸ acceptus ᶻ eſt ᵃ in ᵇ patria ᶜ ſua. ᵈ In ᵉ verita=
te ᶠ dico ᵍ vobis ʰ multe ⁱ vidue ʲ erant ⁱⁿ ꝯꝯ
ᵏ diebus ˡ helie ᵐ in ⁿ iſrael ᵒ quando ᵖ clauſū ᵉ
ᵠ celum ʳ annis ˢ tribus ᵗ z ᵘ menſibus ˣ ſex: ꝯ
ʸ cum ᶻ facta ᵃ eſſet ᵇ fames ᶜ magna ᵈ in ᵉ omni
ᶠ terra: ᵍ et ʰ ad ⁱ nullā ʲ illarum ᵏ miſſus ˡ eſt ꝯ
ᵐ helias: ⁿ niſi ᵒ in ᵖ ſarepta ᵠ ſidonie ʳ ad ꝯꝯꝯ
ˢ mulierē ᵗ viduam. ᵘ Et ˣ multi ʸ leprosi ᶻ erāt
ᵃ in ᵇ iſrael ᶜ ſub ᵈ heliſeo ᵉ prophēta: ꝯꝯꝯ
ᶠ et ᵍ nemo ʰ eorum ⁱ mundatus ʲ eſt ᵏ niſi ꝯꝯ
ˡ naamā ᵐ ſyrus. ⁿ Et ᵒ repleti ᵖ ſunt ᵠ omnes
ʳ in ˢ ſynagoga ᵗ ira ᵘ hec ˣ audientes. ʸ Et ꝯ
ᶻ ſurrexerūt ᵃ et ᵇ eiecerūt ᶜ illum ᵈ extra ᵉ ciuita
tem: ᶠ et ᵍ duxerūt ʰ illū ⁱ vſq ʲ ad ᵏ ſupciliū ˡ mõ
tis: ᵐ ſup ⁿ quē ᵒ ciuitas ᵖ illoꝝ ᵠ erat ʳ edificata:
ˢ precipitarē ᵗ eū. ᵘ Ipſe ˣ aũt ʸ tranſiens ⌊ ᵗ vt
ᶻ per ᵃ medium ᵇ illoꝝ ᶜ ibat. ᵈ Et ᵉ deſcendit
ᶠ in ᵍ capharnaum ʰ ciuitatem ⁱ galilee: ꝯꝯ
ʲ ibiq ᵏ docebat ˡ illos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ ſabbatis ⁿ Et ᵒ ſtupebant ᵖ in ᵠ doctrina ꝯꝯ
ʳ eius: ˢ quia ᵗ in ᵘ poteſtate ˣ erat ʸ ſermo ᶻ ipſi?
ᵃ Et ᵇ in ᶜ ſynagoga ᵈ erat ᵉ homo ᶠ habens ꝯꝯ
ᵍ demonium ʰ immundum: ⁱ z ʲ exclamauit ꝯ
ᵏ voce ˡ mag ᵐ dicēs. ⁿ Sine: ᵒ q ᵖ d nobis ᵠ z ʳ tibi

ιησού μαζαρηνέ. ἥλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς. οἶ=
δα σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπετίμη=
σεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς λέγων. φιμώθητι καὶ ἔ=
ξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαι=
μόνιον εἰς μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ αὐτοῦ μηδὲν
βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ
πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους
λέγοντες. τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξου=
σίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται. καὶ ἐξεπορεύετο ἡ
χος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περι
χώρου. ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς εἰ=
σῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν σίμωνος. πενθερὰ δὲ
τοῦ σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγά
λῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐ
πιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρε=
τῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν. παραχρῆμα δὲ ἀ
ναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. δύνοντος δὲ τοῦ
ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας πο=
ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐ=
τόν, ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπι
θείς, ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἐξήρχετο δὲ καὶ
δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν κράζοντα καὶ λέ=
γοντα. ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤ=
δεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. γενομένης
δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον
τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλ=
θον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ
πορεύεσθαι ἀπ αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐ
τούς. ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγε=
λίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅ
τι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι. καὶ ἦν κηρύσσων
ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς γαλιλαίας. Cap. 5.

ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι
αὐτῷ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θε=
οῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην
γεννησαρέτ, καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα
παρὰ τὴν λίμνην. οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ
αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ εἰσ
ἐν τῶν πλοίων ὃ ἦν σίμωνος, ἠρώτη=
σεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον.
καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς
ὄχλους. ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς
τὸν σίμωνα, ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ
χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. καὶ ἀ
ποκριθεὶς ὁ σίμων εἶπεν αὐτῷ. ἐπιστάτα, δι
ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβο
μεν, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκ
τυον. καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλή
θος ἰχθύων πολύ. διερρήγνυτο δὲ τὸ δίκ=
τυον αὐτῶν, καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις
τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συ=

ιesu nazarene. venisti perdere nos. scio
te qui sis: sanctus dei. Et increpauit
illū iesus dicens. Obmutesce et exi ab
eo. Et cū proiecisset illuz demoniuz
in medium: exiit ab illo: nihilq; illum
nocuit. Et factus est pauor in
omnibus: et colloquebantur ad inuicem
dicētes. Quod ē hoc hoc vbū: qz in pte
state et virtute imperat immundis et
spiritibus et exeunt. Et diuulgabat fa
ma de illo in omnem locum regionis.
Surgens aūt iesus de synagoga introi
uit in domum simonis. Socrus autem
simonis tenebatur magnis febribus: et
rogauerunt illum pro ea. Et stans
super illam: imperauit febri et
dimisit illam: et continuo surgens
ministrabat illis. Cum autem
sol occidisset: omnes quotquot habebant infir
mos variis languoribus: ducebāt illos ad
eū: at ille singulis manus imponens
curabat eos. Exiebant autem et
demonia a multis clamantia et dicētia
quia tu es filius dei. et increpans
non sinebat ea loqui: qz sciebant ipsum esse christum. Facta
autem die egressus ibat in desertum et
locū: et turbe requirebant eū: et venerūt
usq; ad ipsum: et detinebant illum ne
discederet ab eis. Quibus ille ait. et
Quia et aliis ciuitatibus et
oportet me euangelizare regnū dei: qz
ideo missus sum. Et erat predicans
in synagogis galilee. Cap. 5.

Factū est aūt cū turbe irruerent in
cum vt audirent verbum dei: et
ipse stabat secus stagnum et
genesareth: et vidit duas naues stantes
sec stagnū: piscatores aūt descenderāt et
lauabant retia. Ascendens autem in
vnam nauiz que erat simonis: rogauit
eum a terra reducere pusillum: et
sedens docebat de nauicula
turbas. Vt cessauit aūt loqui: dixit ad
simonem. Duc in altum: et
laxate retia vestra in capturā. Et rñdēs
simon dixit illi. Preceptor per
totam noctē laborantes nihil cepimus:
in verbo autem tuo laxabo rete. et
Et cum hoc fecissent: concluserunt
piscū multitudinē copiosā. Rupebat aūt
rete eoz: et annuerūt sociis qui erant
in alia naui: vt venirent et adiuuarent

λαβέσθαι αὐτοῖς. καὶ ἦλθον καὶ ἐπλησαν ἀμ
φότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ἰδὼν
δὲ σίμων πέτρος, προσέπεσε τοῖς γό=
νασιν ἰησοῦ λέγων. ἔξελθε ἀπ ἐμοῦ, ὅτι ἀ=
νὴρ ἁμαρτωλός εἰμι κύριε. θάμβος γὰρ πε
ριέσχεν αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς συν αὐτῷ ἐ
πὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον. ὁμοί
ως δὲ καὶ ἰάκωβον καὶ ἰωάννην υἱοὺς ζεβε=
δαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι. καὶ εἶ=
πε πρὸς τὸν σίμωνα ὁ ἰησοῦς. μὴ φοβοῦ. ἀ
πὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ κα
ταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες
ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ ἐγένετο
ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ
ἀνὴρ πλήρης λέπρας καὶ ἰδὼν τὸν ἰη=
σοῦν πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ
λέγων. κύριε ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθα
ρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ εἰ
πών, θέλω. καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα
ἀπῆλθεν ἀπ αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς παρήγγει=
λεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖ
ξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ
τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξε μω
σῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. διήρχετο δὲ μᾶλ
λον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο
ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. αὐτὸς δὲ
ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσεύ=
χόμενος. καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ
αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι
αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι
φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι οἱ ἦσαν ἐ=
ληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς γαλιλαίας
καὶ ἰουδαίας καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἦν δύναμις
κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. καὶ ἰδοὺ ἄν
δρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν πα
ραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν
καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ μὴ εὑρόντες
ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον,
ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων
καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέ=
σον ἔμπροσθεν τοῦ ἰησοῦ. καὶ ἰδὼν τὴν πί
στιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπε, ἀφέωνταί
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. καὶ ἤρξαντο διαλογί
ζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι λέ=
γοντες. τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφη
μίας. τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μό
νος ὁ θεός. ἐπιγνοὺς δὲ ὁ ἰησοῦς τοὺς διαλο
γισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐ
τούς. τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν. τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν ἀ=
φέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν
ἔγειραι καὶ περιπάτει. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐ=
ξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς

eos. Et venerūt et impleuerūt ambas
nauiculas: ita vt pene mergerentur. Q̄d
cū videret simō petrus: cecidit ad genua
iesu dicēs. Exi a me dñe: quia homo
peccator sum. Stupor enī circūdederat
eum et omnes qui cum illo erant in
captura piscū quā ceperāt. Similiter
aūt iacobum et iohānem filios zebedei:
qui erant socii simonis. Et ait
ad simonem iesus. Noli timere: ex
hoc iam homines eris capiēs. Et sub
ductis ad terram naubus: relictis
omnibus secuti sunt eum. Et factū est
cum esset in vna ciuitatū: et ecce
vir plenus lepra videns iesum et
procidens in faciem suam: rogauit eum
dicens. Domine si vis potes me mū
dare. Et extēdēs manū tetigit eū dicēs.
Volo. Mundare. Et confestim lepra
discessit ab illo. Et ipse precepit
illi vt nemini diceret: sed vade et ostēde
te sacerdoti: et offer pro
emundatiōe tua sicut precepit moyses
in testimoniū illis. Perābulabat aūt ma
gis sermo de illo: et conueniebant
turbe multe vt audirēt et curarent ab
infirmitatibus suis. Ipse autem
secedebat in desertum et orabat.
Et factū est in vna dierum: et
ipse sedebat docens. Et erant
pharisei sedentes et legis doctores qui ve
nerant ex omni castello galilee
et iudee et hierusalem: et virtus
dñi erat ad sanādū eos. Et ecce viri
portātes in lecto hominem qui erat paly
ticus et querebant eum inferre
et ponere ante eum. Et nō inuenientes
qua parte illum inferrent pre turba:
ascenderūt supra tectū: et per tegulas
sumiserūt eū cum lecto in medium
ante ipsum. Quorum fidem vt vidit
dixit. Homo remittuntur
tibi peccata tua. Et ceperunt cogitare
scribe et pharisei dicentes.
Quis est hic qui loquitur blasphemias.
Quis potest dimittere peccā: nisi solus
deus. Et cognouit aūt iesus cogitatiōes
eoz respondens dixit ad illos.
Quid cogitatis in cordibus
vestris. Quid est facilius dicere dimit
tuntur tibi peccata: an dicere
surge et ambula. Vt aūt sciatis quia
filius hominis habet potestatem in

γης αφιέναι αμαρτίας, εἰπε Τω παραλελυ-
μενω. σοι λέγω. ἔγειραι, / και ἆρας Το κλιμί
διον σου πορεύου εις Τον οἰκον σου. και πα
ραχρημα αναστας ενωπιον αυτών, ἆρας εφ
ω κατέκειτο απήλθεν εις / Τον οἰκον αυτου
λοξάζων / Τον θεόν, και ἐκστασις ἐλαβεν ά-
παντας, και ελόξαζον / Τον θεόν, και επλησθη-
σαν φόβου, λέγοντες ὁτι εἰδομεν παράδοξα
σήμερον. και μετά ταυτα εξήλθε, και εθεά-
σατο Τελώνην ὀνόματι Λευίν, καθήμενον επί
Το Τελώνιον, και εἰπεν αυτώ, ακολούθει μοι
και καταλιπών απαντα, αναστάς ηκολούθη
σεν αυτώ. και εποίησε λοχήν μεγάλην λευ
ίς αυτώ εν Τη οἰκία αυτου. και ην ὁ χλος Τε
λωνών πολύς, και άλλων οι ἦσαν μετ αυ
τών κατακείμενοι. και εγόγγυζον οι γραμ-
ματείς αυτών και / οι φαρισαίοι προς Τους
μαθητάς αυτού λέγοντες. Διατί μετά / Των
Τελωνών και αμαρτωλών εσθίετε και πίνε-
τε. και αποκριθείς ὁ ιησους, εἰπε προς αυ-
τούς. ου χρείαν ἔχουσιν οι υγιαίνοντες ια-
τρού, αλλ οι κακώς ἔχοντες. ουκ ελήλυθα
καλέσαι δικαίους, αλλά αμαρτωλούς εισ
μετάνοιαν. οι δε εἰπον προς αυτόν. Διά Τι
οι μαθηταί ιωάννου νηστεύουσι συνεχά, και
δεήσεις ποιούνται, ομοίως και οι Των φαρι
σαίων, οι δε σοι εσθίουσι και πίνουσιν. ὁ
δε εἰπε προς αυτούς. μη λύμασθε Τους νι
ούς Του νυμφώνος εν ῳ ὁ νυμφίος μετ αυ
τών εστί ποιήσαι νηστεύειν. ελεύσονται δε
ἡμεραι, και ὁταν απαρθή απ αυτών ὁ νυμ
φίος, Τότε νηστεύσουσιν εν εκείναις Ταις ἡμέ
ραις. ελεγε δε και παραβολήν προς αυτούς
ὁτι ουδείς επίβλημα ἱματίου καινού επιβάλ
λει επι ἱμάτιον παλαιόν. ει δε μήγε, και Το
καινόν σχίζει, και Τω παλαιώ ου συμφω
νεῖ Το απο Του καινού. και ουδείς βάλλει
οἰνον νέον εις ασκούς παλαιούς. ει δε μή γε,
ῥήξει ὁ νέος οἶνος Τους ασκούς, και αυ-
τός εκχυθήσεται, και οι ασκοί απολούνται.
αλλά οἶνον νέον εις ασκούς καινούς βλητέ-
ον, και αμφότεροι συντηρούνται. και ουδείς
πίων παλαιόν, ευθέως θέλει νέον. λέγει
γαρ ὁ παλαιός χρηστότερος εστίν. Cap.6.

Εγένετο δε εν σαββάτω δευτεροπρώτω
διαπορεύεσθαι αυτόν διά Των σπορί-
μων, και ἐτίλλον οι μαθηταί αυτού Τους
στάχυας και ἤσθιον ψώχοντες Ταις χερ-
σί. Τινές δε Των φαρισαίων, εἶπον αυτοις.
Τι ποιείτε ὁ ουκ ἔξεστι ποιείν εν Τοις σάββα
σι. και αποκριθείς προς αυτούς εἶπεν ὁ ιη-
σούς. ουδέ Τούτο ἀνέγνωτε ὁ εποίησε Δα-
νίδ, ὁτε ἐπείνασεν αυτός και οι μετ αυ-

terra dimittēdi peccata: ait paralytico. Mar.2.b.
Tibi dico surge: tolle lectum & va Mar.9.b.
tuum: & vade in domū tuam. Et con- Mar.2.c.
festim consurgens coram illis tulit lectū in Joh.5.b.
quo iacebat: et abijt in domum suam
magnificās deū. Et stupor apprehēdit
oēs: & magnificabāt deū. Et repleti sūt
timore dicentes: quia vidimus mirabilia
hodie. Et post hec exijt et vidit pu- mat. 9.b.
blicanum nomine leui sedentem ad mar 2.c.
teloneū: et ait illi. Sequere me. & ſ
Et relictis omnibus: surgens secutus Mar. 9.b.
est eum. Et fecit ei convivium magnū le Mar.2.d.
ui in domo sua. Et erat turba & alia
multa publicanorum: et aliorū q cum illis
erant discumbētes. Et murmurabant
pharisei et scribe eorum dicentes ad
discipulos eius. Quare cum & Mar.9.c.
publicanis & peccatoribus māducat & bibi Mar.2.d.
tis. Et respondēs iesus dixit ad illos.
Non egent qui sani sunt medico: &
sed qui male bñt. Non veni & &
vocare iustos sed peccatores ad & Mar.9.c.
pñiam. At illi dixerunt ad eum. Quare Mar.2.c.
discipuli iohannis ieiunant frequēter &
obsecrationes faciunt: similiter & pharisei
et: hi aūt edūt & bibūt. Cui bus ipse Mat.9.c.
ait. Numquid potestis filios & Luc.5.c.
sponsi dum cum illis est sponsus &
facere ieiunare? Venient autem & &
dies & cū ablatus fuerit ab illis sponsus
tunc ieiunabunt in illis diebus. & &
Dicebat aūt & similitudinē ad illos. &
Quia nemo cōmissurā a nouo vestimen- Mat.9.d.
to mittit in vestimētū vetus: alioquin et Mar.2.f.
nouum rūpit: & veteri non cōuenit cō
missura a nouo. Et nemo mittit & Mat.9.d.
vinum nouum in vtres veteres: alioqn Mar.2.f.
rumpit vinū nouū vtres: et vinum &
effundetur et vtres peribunt. & dū
Sed vinum nouum in vtres nouos mittē
et vtraq conseruantur. Et nemo &
bibens vetus statim vult nouum: dicit
enim vetus melius est. Cap.6.

Factū est aūt in sabbato secūdo pri- Mat.12.b.
mo cum transiret per sata & & Mar.2.f.
vellebant discipuli eius & &
spicas & manducabāt cōfricātes manib
Quidā aūt pharisеorum dicebant illis. Mar.2.g.
Quid facitis qđ nō licet in sabbatis? Mar.3.g.
Et respondens iesus ad eos dixit. &
Nec hoc legistis quod fecit dauid & 1.Reg.21.b.
cum esurijsset ipse & qui cum illo & Mat.12.d.
Mar.2.g.

τού όντες, ὡς εισήλθεν εις Τον οἰκον Του θε-
ού και Τους άρτους Της προθέσεως ἔλαβε
και ἔφαγε, και ἔδωκε και Τοις μετ αυτου,
ους ουκ ἔξεστι φαγείν ει μή μόνους Τους ἱε
ρεῖς. και ἔλεγεν αυτοίς, ὁτι κύριος εστίν ὁ
υιός Του ανθρώπου και Του σαββάτου. Εγέ
μετο δε εν ετέρω σαββάτω εισελθείν αυτόν
εις Την συναγωγήν και διδάσκειν, και ην ἐ-
κεῖ άνθρωπος, και ἡ χειρ αυτού ἡ δεξιά ην
ξηρά. παρετήρουν δε οι γραμματείς και οι
φαρισαίοι ει εν Τω σαββάτω θεραπεύσει αν-
τόν, ἱνα εύρωσι κατηγορίαν αυτού. αυτός
δε ήδει Τους διαλογισμούς αυτών, και ει-
πε Τω ανθρώπω Τω ξηράν ἔχοντι Την χεῖρα.
έγειραι και στήθι εις Το μέσον. ὁ δε αναστάς
έστη. εἰπεν ουν ὁ ιησούς προς αυτούς. επε
ρωτήσω υμάς Τι ἔξεστι Τοις σάββασιν. αγα-
θοποιήσαι ἡ κακοποιήσαι, ψυχήν σώσαι ἡ α
ποκτείναι. και περιβλεψάμενος απαντας αν
τούς είπεν αυτώ. ἔκτεινον Την χεῖρα σου. ὁ
δε εποίησεν ούτως, και απεκατεστάθη ἡ χειρ
αυτού ὑγιής ως ἡ άλλη. αυτοί δε επλήσ-
θησαν ανοιας, και διελάλουν προς αλλή-
λους Τι αν ποιήσειαν Τω ιησού. Εγένετο δε
εν Ταις ἡμεραις Ταύταις εξήλθεν εις Το όρος
προσεύξασθαι, και ἦν διανυκτερεύων εν Τη
προσευχή Του θεού. και ὁτε εγένετο ἡμερα,
προσεφώνησε Τους μαθητάς αυτού, και εκ
λεξάμενος απ αυτών δώδεκα ους και απος
τόλους ωνόμασε, σίμωνα ον και ωνόμασε
πέτρον, και Ανδρέαν Τον αδελφόν αυτού,
ιάκωβον, και ιωάννην, φιλιππον, και βαρθο
λομαίον, ματθαίον, και θωμάν, ιάκωβον Του
αλφαίου, και σίμωνα Τον καλούμενον
ζηλωτήν, ιούδαν ιακώβου, και ιούδαν ισκα
ριώτην ος και εγένετο προδότης. και κατα-
βάς μετ αυτών έστη επί τόπου πεδινού, και
ὁχλος μαθητών αυτού και πλήθος πο-
λύ Του λαού, από πάσης Της ιουδαίας και
ιερουσαλήμ, και Της παραλίου Τύρου και
Σιδώνος, οι ἐλθόν ακούσαι αυτού, και ια-
θήναι απο Των νόσων αυτών. και οι οχλού
μενοι υπό πνευμάτων ακαθάρτων, και ἐθε-
ραπεύοντο. και πας ὁ όχλος ἐζήτει απτε-
σθαι αυτού, ὁτι δύναμις παρ αυτού εξήρ-
χετο και ἰάτο πάντας. και αυτός επάρας
Τους οφθαλμούς αυτού εις Τους μαθη-
τάς αυτού, ἔλεγε. μακάριοι οι πτωχοί ὁτι
υμετέρα εστίν ἡ βασιλεία Του θεού. μακά-
ριοι οι πεινώντες νυν, ὁτι χορτασθήσεσθε.
μακάριοι οι κλαίοντες νυν ὁτι γελάσετε. μα
κάριοι εστέ ὁταν μισήσωσιν υμάς οι άνθρω
ποι, και ὁταν αφορίσωσιν υμάς και ονει δί-

erant: quomodo intrauit in domū dei:
et panes propositionis sumpsit & &
et manducauit: & dedit his qui cū ipso
erant quos nō licet māducare nisi tm sa
cerdotibus: Et dicebat illis qđ dñs est Mat.12.a.
filius hominis etiam sabbati. Factū est Mar.2.g.
aūt in alio sabbato: vt intraret & &
in synagogam et doceret. Et erat ibi B
homo et manus eius dextera erat & mat. 12.b.
arida. Obseruabant aūt scribe et & mat. 3.a.
pharisei si in sabbato curaret & & Lu.14.a.
vt inuenirent vnde accusarent eum. Ipse
vero sciebat cogitationes eorum et dixit
homini qui habebat manum aridam.
Surge et sta in medium. Et surgens
stetit. Dixit aūt ad illos iesus. Interro- mat.12.b
go vos si licet sabbatis bene facere & Mar 3.a.
an male: animā saluam facere an perde
re? Et circumspectis omnibus & &
dixit homini. Extende manū tuā. Et exten
dit: et restituta est manus & & &
eius. Ipsi autem repleti sunt & & marc. 14.e
insipientia: et colloquebantur ad inuicē marci. 6.g.
quid nā facerent de iesu. Factū est aūt L
in illis diebus exijt in montem & mar. 10.a.
orare: & erat pernoctans in & & & Matth. 14.d.
oratione dei. Et cum dies factus esset
vocauit discipulos suos: et elegit & &
duodecim ex ipsis quos et apostolos
nominauit: simonem quem cognominauit
petrum: et andream fratrem eius: &
iacobū & iohannē: philippū & bartholo
meum: matheum et thomam: iacobum
alphei et simonem qui vocatur & &
zelotes: & iudam iacobi: & iudā scarioth
qui fuit proditor. Et descendens &
cum illis stetit in loco campestri: et &
turba discipulorū ei9: et multitudo co
piosa plebis ab omni iudea et & &
hierlm & maritima tyri & ſ sanarentur mat. 4.g.
sidonis que venerant vt audirēt eū: et marci. 3.b.
a languoribus suis. Et qui vexabātur Joh. 6.a.
a spiritibus immundis curabantur. &
Et omnis turba querebat & & &
eum tangere: quia virtus de illo exibat
et sanabat omnes. Et ipse eleuatis
oculis in discipulos & & & & &
suos dicebat. Beati pauperes: quia mat.5.a.
vestrum est regnum dei. Beati & & mat.5.a.
qui nunc esuritis quia saturabimini. & Jaco. 4.c.
Beati qui nunc fletis: quia ridebitis. D
Beati eritis cum vos oderint homines mat.5.a
& cum separauerit vos & exprobrauerit

σωσι,ᶜκαιᶠεκβάλωσιᵍτοʰόμομαᵇυμῶνʲωςᵏποᵐμηρόν,ˡἐμεκενᵐτουⁿυιούᵒτουᵖανθρώπου.ᵠχάρητεᵖᵉᵐᵍᵉᵏείνηᵗῃʳἡμέραˢ καιᵗ σκιρτήσατε,ᵘ ἰδούˣγαρ/οʸμισθόςᵛυμῶνᵂπολύςᵉᵐ/τῳᶜουρανῷ. ᵇκατάᶜταῦταᵈγαρᵉεποίουμ/τοιςᵇπροφήταις/οιᵗπατέρεςᵃυτῶν.ᵂλῃᵐονσιν/τοῖςᵒπλουσίοις,ᵖότιᵠἀπέχετε/τὴνᵖπαράκλησινᵛυμῶν.ᶜουαἱᵘυμῖν/οιᵡἐμπεπλησμένοι,ᶜότιᵗπεινάσετε.ᵈουαἱᵇυμῖν/οιᶜγελῶντεςᵇνῦν,ᶜότιᵗ πενθήσετεᵍ καιᵇκλαύσετε.ᶜουαιᵇὅταν/καλῶςᵐεἴπωσιᵖ υμᾶς /οιᵒ ἄνθρωποι,ᵖκαταᵠταῦταᵗ γαρᵉεποίουμ/τοις ᶜψευδοπροφήταις/οιⁿπατέρεςᵃυτῶν.ᵗαλλάᵛυμῖνᵉλέγω/τοῖςᵇακούουσιν,ᶜαγαπάτε/τουςᵒεχθρούςᶜυμῶν,ᶠκαλῶςᵍποιεῖτε/τοῖςᵇμισοῦσινᵛυμᾶς.ᵏεὐλογεῖτε/τοὺςᵗκαταρωμένουςᵐυμῖν, ⁿπροσεύχεσθεᵒυπὲρ/τῶνᵖεπηρεαζόντωνᵠ υμᾶς.ᵣ/Τῳᵗτύπτοντιᵍσεᵉεπὶ/τὴνⁿσιαγόνα,ˣπάρεχεᵉκαὶτὴνᵗἄλλην.ᵏκαὶᵇαπὸ/τουᶜαἴροντοςᵒσοῦ/τὸᶜἱμάτιον,ᶠκαὶ/τὸνᵍχιτῶνᵃμὴᵏκωλύσῃς.ˣπαντὶᵗλέ/τῳᵐαἰτοῦντιᵒσεᵖλίλου,ᵖκαὶᵠαπὸ/τουᶜαἴροντος/τὰᵍσαᵘμὴᵃπαίτει.ˣκαὶᵏκαθὼςᵗθέλετεᵍἵναᵇποιῶσινᵛυμῖν/οιᵒἄνθρωποι,ᶜκαὶᵘυμεῖςᵍποιεῖτεᵇαυτοῖς/ομοίως.ᵏκαὶᵉιᵐαγαπᾶτε/τουςᵘαγαπῶντας·υμᾶς,ᵖποίαᵠυμῖνᶜχάρις·ᵉστί.ᶜκαὶᵘγαρ/οιᵃαμαρτωλοὶ/τουςᵗαγαπῶντας᾽αὐτοὺςᵍαγαπῶσι.ᵇκαὶᶜἐὰνᵖαγαθοποιῆτε/τοὺςᶜαγαθοποιοῦντας᾽υμᾶς,ᵍποίαᵇυμῖνᵗχάρις·ᵉστί.ᶜκαὶᵐγαρ/οιᵘαμαρτωλοὶ/τὸᵒαὐτὸᵖποιοῦσι.ᵠκαὶᵉἐὰνᵇδανείζητεᵗπαρᵘὧνᵡελπίζετεᵗἀπολαβεῖν,ᵇποίαᵛυμῖνᵖχάρις·ᵉστί.ᵒκαὶᶜγαρᵃαμαρτωλοὶᵍ ἁμαρτωλοῖςᵇ δανείζουσινᵗἵναᵏἀπολάβωσι/τὰᵗἴσα.ᵐπλὴνᵘ ἀγαπᾶτε/τουςᵒεχθρούςᵖυμῶν,ᵠκαὶᵗἀγαθοποιεῖτεᵉ καὶᵗδανείζετεᵘμηδὲνˣ ἀπελπίζοντες,ᵗ καὶᵗἔσταιὁᵉμισθόςᵇυμῶνᶜπολύς,ᵇκαὶᵗἔσεσθε/οιᵗ υἱοίᵍ ὑψίστου,ᵇὅτιᵗαὐτὸςᵏχρηστός·ᵉστὶνᵐ ἐπὶ/τουςᵘαχαρίστουςᵒκαὶᵖπονηρούς.ᵠγίνεσθεᵉοὖνᵉοἰκτίρμονες ᶜκαθὼςᵘκαὶ/οᵏπατὴρᵗυμῶνᵍ οἰκτίρμωνᵉἐστί.ᵇκαὶᶜμὴᵒκρίνετε ᶜκαὶᵗοὐμὴᵍκριθῆτε. ᵇμὴᵗκαταδικάζετε,ᵐκαὶᵘοὐμὴᵒ καταδικασθῆτε. ᵖἀπολύετε,ᵠκαὶᵗ ἀπολυθήσεσθε. ᵒδίδοτεᵗ καὶᵘδοθήσεταιˣ υμῖν.ᵗμέτρονᶜκαλὸνᵉπεπιεσμένονᵇ καὶᶜσεσαλευμένονᵇ καὶᶜ ὑπερεκχυνόμενον, ᵗδώσουσινᵍεἰς/τὸνᵇκόλπονᵛυμῶν./Τῳᵏγαρᵗαὐτῳᵐμέτρῳᵘ ᾧᵒ μετρεῖτε,ᵖἀντιμετρηθήσεταιᵠυμῖν.ᵗεἶπεᵉδὲᵗπαραβολὴνᵘαὐτοῖς.ˣμὴτιᵗ δύναταιᵀυφλὸςᵃτυφλὸνᵇοδηγεῖν.ᶜοὐχὶᵇἀμφότεροιᶜεἰςᵗβόθυνονᵍπεσοῦνται.ᵇοὐκᵏ·ἐστὶᵗμαθητὴςᵗὑπὲρ/τὸνᵐδιδάσκαλονᵘαὐτοῦ.ᵒκατηρτισμένοςᵖδὲᵘπᾶσᵗἔσταιᵍὡς/οᶜδιδάσκαλοςᵘαὐτοῦ.ˣΤιᵗδὲᵇβλέπεις/τὸᵒκάρφος/τὸᵇεμ/τῷᶜοφθαλμῷ /τοῦᵇἀδελφοῦᶜσου,/τὴνᵗδὲᵍδοκὸνᵗτὴνᵇεμ/τῷᶜ ὀφθαλμῷᵗοὐᵐκαταμοεῖς,ᵐὴᵒπῶςᵖ ἐρεῖςᵗ τῷᵇἀδελφῷᵒσου,ᶜἄφες ᶜἐκβάλωᵗτὸκάρφοςᵇἐμ/τῷᶜοφθαλμῷᵗσου,ᵗαὐτὸς/τὴνᵇδοκὸνᵉἐμ/τῷᶜοφθαλμῷᵗσουᵍ δοκὸνᵇοὐβλέπωνᵏ·ὑποκριτά,ᵏἔκβαλεᵐπρῶτονᵗτὴνᵇδοκὸνᵉἐκ/τοῦᵇοφθαλμοῦᵍσου,ᵏκαὶᵐτότεᵗδιαβλέψειςᵏἐκβαλεῖν/τὸᶜκάρφος/τὸᵗἐμ/τῷᶜοφθαλμῷ /τοῦᵇἀδελφοῦᵇσου.ᶜοὐᵇγαρᵗἐστὶᵗδένδρονᵍκαλὸνᵇποιοῦνᵏκαρπὸνᵍσαπρόν,ᵗοὐδὲᵐδένδρονᵍσαπρὸνᵇποιοῦνᵏκαρπὸνᵍκαλόν.ᵗἑκάστουᵐγὰρᵗδένδρουᵍἐκ/τοῦᵏἰδίουᶜκαρποῦγινώσκεται.ᵈοὐᵇγὰρᵉἐᵇἀκανθῶνᵐσυλλέγουσινᵗσῦκα,ᵍοὐδὲᵇἐκ/βάτουᵏ τρυγῶσινᵗσταφυλήν.ᵒ ᵐἀγαθὸςᵃἄνθρωποςᵒἐκ/τοῦᵖ ἀγαθοῦᵠθησαυροῦ/τῆςᵗκαρδίαςᵘαὐτοῦᵗ προφέρειˣ/τὸᵘἀγαθόν,ᵏκαὶ/οᵗπονηρὸςᵃἄνθρωποςᵉἐκ/τοῦᵇπονηροῦᶜθησαυροῦ/τῆςᵖκαρδίαςᶜαὐτοῦ,ᵗπροφέρειˣ/τὸᵘπονηρόν.ᵏἐκ/γὰρ/τοῦᵏπερισσεύματοςᵗτῆςᵍκαρδίαςᵐλαλεῖᵗτὸᵘστόμαᵒ αὐτοῦ.ᵖτίᵠμὲᵗκαλεῖτεᵏκύριεᵘκύριε,ᵏκαὶᵗοὐ ποιεῖτεᵃἃᵏλέγω.ᶜπᾶς/οᵉἐρχόμενοςᶜπρός·με,ᵍκαὶᵇἀκούωᵗμου/τῶνᵏλόγωνᵠκαὶᵐποιῶνᵘ αὐτούς,ᵒὑποδείξωᵖὑμῖνᵠτίνιᵗἐστὶνᵖ ὅμοιος.ᵗ ὅμοιοςᵘἐστὶνᵃνθρώπῳᵗοικοδομοῦντιᵒοἰκίαν,ᵒςᵇἔσκαψεᶜκαὶᵘἐβάθυνε,ᶜκαὶᵗἔθηκεᵘθεμέλιονᵇ ἐπὶ/τὴνᵗπέτραν.ᵏπλημμύραςᵈενᵐγενομένηςᵘπροσέρρηξεν/οᵒποταμὸς/τῇᵖοἰκίᵃᵠἐκείνῃ,ᵗκαὶᵘοὐκᶜἴσχυσενᵘσαλεῦσαιᵗαὐτήν,ᵗτεθεμελίωτο᾽γὰρᵉ ἐπὶ/τὴνᵇπέτραν./οᵈὲᵉἀκούσαςᶜκαὶᵗμὴᵍποιήσας,ᵇὁμοίοςᶜἐστὶνᵏἀνθρώπῳᵗοικοδομήσαντιᵐοἰκίανᵘ ἐπὶ/τὴνᵗγῆνᵖχωρὶςᵠθεμελίου,ᵗῃᵘπροσέρρηξεν/οᶜποταμός,ᵏκαὶᵡεὐθέωςᵗἔπεσε,ᵗκαὶᵉἐγένετο/τὸᵇῥῆγμα/τῆςᶜοἰκίαςᵇ ἐκείνηςᶜ μέγα.

Cap.7.

Ἐπειᵇδὲᵉπλήρωσεᵇπάντα/τὰᶜῥήματαᵃαὐτοῦᵉἰςᵗτὰςᵇἀκοὰς/τοῦλαοῦ,ᵏεἰσῆλθενᵗεἰςᵐκαπερναούμ.ᵘ ἑκατοντάρχουᵒδὲᵖτίμιόςᵗ ἦνοςᶜκακῶςᵘ ἔχωνᵗἐμέλλεᵐτελευτᾶν,ᵡὃςᵘἦνᵗαὐτῷᵉ ἔντιμος.ᵇἀκούσαςᵈδὲᵒπερὶ/τοῦᵏἰησοῦ,ᵃπέστειλεᵍ πρὸςᵇ αὐτὸνᵗπρεσβυτέρουςᶜ/τῶνᵏἰουδαίωνᵗἐρωτῶνᵐαὐτὸνᵘ ὅπωςᶜἐλθὼνᵖδιασώσῃ/τὸνᵠδοῦλονᵗαὐτοῦ.ᵒοἱδὲᵘπαραγενόμενοιᵡ πρὸς/τὸνᵗἰησοῦν,ᵏπαρεκάλουνᵍ αὐτὸνᵇσπουδαίωςᶜλέγοντες.ᵖὅτιᶜἄξιοςᵗἐστίνᵍῳᵇπαρέξειᵗτοῦτο.ᵏἀγαπᾷγαρ/τὸνᵐἔθνοςᵘἡμῶν,ᵒκαὶ/τὴνᵖσυναγωγὴνᵠαὐτὸςᵗᾠκοδόμησενᵖ ἡμῖν.ᵒ᾽δὲᵘἰησοῦςᵡπορεύετοᵗσὺνᵃὐτοῖς.ᵉἤδηᵇδὲᶜαὐτοῦᵖὀὐμακρὰνᵗἀπέχοντοςᵍἀπό/τῆςᵇοἰκίας,ᵗἔπεμψενᵏπροσ᾽αὐτὸν/οᵐ ἑκατόνταρχοςᵘφίλους,ᵒλέγωνᵖαὐτῷ.ᵠκύριεᵘμὴᵍ σκύλλου,ᵗοὐᵘγὰρᵉικανόςᵗἰμιᵏἵναᵉμουᵇ ὑπὸ/τὴνᶜστέγηνᵖεἰσέλθῃς.ᶜδιόᵗοὐδὲᵍἐμαυτὸνᵇ ἠξίωσαᵗπροσᵏσὲ ἐλθεῖν,ᵐἀλλᵘεἰπὲᵒ λόγῳ,ᵖκαὶᵠἰαθήσεταιὁᵗπαῖςᵍμου.ᵗκαὶᵘγὰρᵏἐγώᵗ ἄνθρωποςᵍ εἰμὶᵗ ὑπὸᵇ ἐξουσίανᵗ τασσόμενοςᵗ ἔχωνᵍ ὑπ᾽ἐμαυτὸνᵗ στρατιώτας,ᵗκαὶᵍλέγωᵗτούτῳ,ᵗπορεύθητι,ᵗκαὶᵗπορεύεται,ᵗκαὶᵗἄλλῳ,ᵗἔρχου,ᵗκαὶᵗἔρχεται,ᵗκαὶᵍτῷᵗδούλῳᵗμου,ᵗποίησον,ᵗκαὶᵗποιεῖ.ᵗἀκούσαςᵗδὲᵗταῦταᵗὁᵗἰησοῦς,ᵗἐθαύμασενᵗαὐτόν,ᵗκαὶᵗστραφεὶςᵗτῷᵗἀκολουθοῦντιᵗαὐτῷᵗὄχλῳᵗεἶπεν,ᵗλέγω/τὸνᵗὑμῖν,ᵗοὐδὲᵗἐνᵗτῷᵗἰσραὴλᵗτοσαύτηνᵗπίστινᵗεὗρον.ᵗκαὶᵗὑποστρέψαντεςᵗοἱᵗπεμφθέντεςᵗεἰςᵗτὸνᵗοἶκονᵗεὗρονᵗτὸνᵗδοῦλονᵗὑγιαίνοντα.ᵗκαὶᵗἐγένετοᵗἐνᵗτῷᵗἑξῆςᵗκαὶᵗαὐτὸςᵗπορεύεσθαιᵗεἰςᵗπόλινᵗκαλουμένηνᵗναΐν,ᵗκαὶᵗσυνεπορεύοντοᵗαὐτῷᵗἱκανοὶᵗτῶνᵗμαθητῶνᵗαὐτοῦᵗκαὶᵗὄχλοςᵗπολύς.ᵗὡςᵗδὲᵗἤγγισενᵗτῇᵗπύλῃᵗτῆςᵗπόλεως,ᵗκαὶᵗἰδοὺᵗἐξεκομίζετοᵗτεθνηκὼςᵗμονογενὴςᵗυἱὸςᵗτῇᵗμητρὶᵗαὐτοῦ,ᵗκαὶᵗαὐτὴᵗἦνᵗχήρα,ᵗκαὶᵗὄχλοςᵗτῆςᵗπόλεωςᵗἱκανὸςᵗἦνᵗσὺνᵗαὐτῇ.ᵗκαὶᵗἰδὼνᵗαὐτὴνᵗὁᵗκύριοςᵗἐσπλαγχνίσθηᵗἐπ᾽αὐτῇᵗκαὶᵗεἶπενᵗαὐτῇ,ᵗμὴᵗκλαῖε.ᵗκαὶᵗπροσελθὼνᵗἥψατοᵗτῆςᵗσοροῦ,ᵗοἱᵗδὲᵗβαστάζοντεςᵗἔστησαν,ᵗκαὶᵗεἶπεν,ᵗνεανίσκε,ᵗσοὶᵗλέγω,ᵗἐγέρθητι.ᵗκαὶᵗἀνεκάθισενᵗὁᵗνεκρὸςᵗκαὶᵗἤρξατοᵗλαλεῖν,ᵗκαὶᵗἔδωκενᵗαὐτὸνᵗτῇᵗμητρὶᵗαὐτοῦ.ᵗἔλαβενᵗδὲᵗφόβοςᵗπάντας,ᵗκαὶᵗἐδόξαζονᵗτὸνᵗθεὸνᵗλέγοντες,ᵗὅτιᵗπροφήτηςᵗμέγαςᵗἠγέρθηᵗἐνᵗἡμῖν,ᵗκαὶᵗὅτιᵗἐπεσκέψατοᵗὁᵗθεὸςᵗτὸνᵗλαὸνᵗαὐτοῦ.ᵗκαὶᵗἐξῆλθενᵗοὗτοςᵗὁᵗλόγοςᵗἐνᵗὅλῃᵗτῇᵗἰουδαίᵗᾳᵗπερὶᵗαὐτοῦᵗκαὶᵗπάσῃᵗτῇᵗπερίχωρῳ.ᵗκαὶᵗἀπήγγειλανᵗἸωάννῃᵗοἱᵗμαθηταὶᵗαὐτοῦᵗπερὶᵗπάντωνᵗτούτων.ᵗκαὶᵗπροσκαλεσάμενοςᵗτινὰςᵗτῶνᵗμαθητῶνᵗαὐτοῦᵗὁᵗἸωάννηςᵗἀπέστειλενᵗπρὸςᵗτὸνᵗκύριονᵗλέγων,ᵗσὺᵗεἶᵗὁᵗἐρχόμενος,ᵗἢᵗἕτερονᵗπροσδοκῶμεν;ᵗἐλθόντεςᵗδὲᵗπρὸςᵗαὐτὸνᵗοἱᵗἄνδρεςᵗεἶπαν,ᵗἸωάννηςᵗὁᵗβαπτιστὴςᵗἀπέστειλενᵗἡμᾶςᵗπρὸςᵗσὲᵗλέγων,ᵗσὺᵗεἶᵗὁᵗἐρχόμενος,ᵗἢᵗἕτερονᵗπροσδοκῶμεν;ᵗἐνᵗἐκείνῃᵗτῇᵗὥρᾳᵗἐθεράπευσενᵗπολλοὺςᵗἀπὸᵗνόσωνᵗκαὶᵗμαστίγωνᵗκαὶᵗπνευμάτωνᵗπονηρῶν,ᵗκαὶᵗτυφλοῖςᵗπολλοῖςᵗἐχαρίσατοᵗβλέπειν.ᵗκαὶᵗἀποκριθεὶςᵗεἶπενᵗαὐτοῖς,ᵗπορευθέντεςᵗἀπαγγείλατεᵗἸωάννῃᵗἃᵗεἴδετεᵗκαὶᵗἠκούσατε,ᵗτυφλοὶᵗἀναβλέπουσιν,ᵗχωλοὶᵗπεριπατοῦσιν,ᵗλεπροὶᵗκαθαρίζονται,ᵗκωφοὶᵗἀκούουσιν,ᵗνεκροὶᵗἐγείρονται,ᵗπτωχοὶᵗεὐαγγελίζονται·ᵗκαὶᵗμακάριόςᵗἐστινᵗὃςᵗἐὰνᵗμὴᵗσκανδαλισθῇᵗἐνᵗἐμοί.ᵗτούτωνᵗδὲᵗπορευομένωνᵗἤρξατοᵗὁᵗἰησοῦςᵗλέγεινᵗτοῖςᵗὄχλοιςᵗπερὶᵗἸωάννου,ᵗτίᵗἐξήλθατεᵗεἰςᵗτὴνᵗἔρημονᵗθεάσασθαι;ᵗκάλαμονᵗὑπὸᵗἀνέμουᵗσαλευόμενον;ᵗἀλλὰᵗτίᵗἐξήλθατεᵗἰδεῖν;ᵗἄνθρωπονᵗἐνᵗμαλακοῖςᵗἱματίοιςᵗἠμφιεσμένον;ᵗἰδοὺᵗοἱᵗτὰᵗμαλακὰᵗφοροῦντεςᵗἐνᵗτοῖςᵗοἴκοιςᵗτῶνᵗβασιλέωνᵗεἰσίν.ᵗἀλλὰᵗτίᵗἐξήλθατεᵗἰδεῖν;ᵗπροφήτην;ᵗναί,ᵗλέγω/τὸνᵗὑμῖν,ᵗκαὶᵗπερισσότερονᵗπροφήτου.ᵗοὗτόςᵗἐστινᵗπερὶᵗοὗᵗγέγραπται,ᵗἰδοὺᵗἐγὼᵗἀποστέλλωᵗτὸνᵗἄγγελόνᵗμουᵗπρὸᵗπροσώπουᵗσου,ᵗὃςᵗκατασκευάσειᵗτὴνᵗὁδόνᵗσουᵗἔμπροσθένᵗσου.ᵗλέγω/γὰρᵗὑμῖν,ᵗμείζωνᵗἐνᵗγεννητοῖςᵗγυναικῶνᵗοὐδείςᵗἐστινᵗπροφήτηςᵗἸωάννουᵗτοῦᵗβαπτιστοῦ·ᵗὁᵗδὲᵗμικρότεροςᵗἐνᵗτῇᵗβασιλείᵗᾳᵗτοῦᵗθεοῦᵗμείζωνᵗαὐτοῦᵗἐστιν.ᵗκαὶᵗπᾶςᵗὁᵗλαὸςᵗἀκούσαςᵗκαὶᵗοἱᵗτελῶναιᵗἐδικαίωσανᵗτὸνᵗθεόν,ᵗβαπτισθέντεςᵗτὸᵗβάπτισμαᵗἸωάννου·ᵗοἱᵗδὲᵗφαρισαῖοιᵗκαὶᵗοἱᵗνομικοὶᵗτὴνᵗβουλὴνᵗτοῦᵗθεοῦᵗἠθέτησανᵗεἰςᵗἑαυτούς,ᵗμὴᵗβαπτισθέντεςᵗὑπ᾽αὐτοῦ.ᵗτίνιᵗοὖνᵗὁμοιώσωᵗτοὺςᵗἀνθρώπουᵗτῆᵗγενεᾶᵗταύτηᵗκαὶᵗτίνιᵗεἰσὶνᵗὅμοιοι;ᵗὁμοίοιᵗεἰσὶνᵗπαιδίοιςᵗτοῖςᵗἐνᵗἀγορᾷᵗκαθημένοιςᵗκαὶᵗπροσφωνοῦσινᵗἀλλήλοις,ᵗἃᵗλέγειᵗτῷᵗἀδελφῷᵗσου,ᵗἄφες

ᵍdicereᶠfratriᵉtuo:ᵗfraterᵘsineᵡᵡᵡᵡᵡᵡᵡ ˣejciamᵐfestucamᵈdeᵒoculoᵇtuo: ᵡᵡᵡ ᶜipseᵐinᶜoculoᵇtuoᵍtrabemᵇnon ᵡᵡᵡᵡᵡ ᶜvides:ˣhypocritaᵗejiceᵐprimusᵘtrabem ᵒdeᵇoculoᵍtuo:ᶠetᵗtunc ᶜperspicies vt ᵡᵡ ᵘeducasᶜfestucamᵗdeᵒoculo ᵡᵡᵡᵡᵡᵡ ᵉfratrisᵇtui. ᵂNonᶜestᵒenim ᶜarborᵡᵡ ᵍbonaᵇq̄ᵇfacitᶜfructᵍᵐalos:ᶜneq̄ᵐarborᵡ ᵘmalaᵉfaciensᵖfructūᵠbonū. ᶜUnaquæq̄ ᵉenimᵐarborᵒdeᵖfructuᵠsuo ᶜcognoscitur. ᵂNeq̄ᵇenimᵈdeᵉspinisᵍcolligunt ᵡᵡᵡᵡᵡ ᶜficus:ᵍneq̄ᵇdeᵗrubo*ᵛvindemiantᶜvuas. ᵐᵐBonusᵘhomoᵒdeᵖbonoᵠthesauro ᵡᵡᵡ ᶜcordisᵘsuiᵖprofertᵘbonum: ᵡᵡᵡᵡᵡ ˣetᵐalusᶜhomoᵒdeᵇmalo ᵡᵡᵡᵡᵡᵡᵡ ᶜthesauroᵖprofert ᵡᵡᵡᵡᵡᵡᵡᵡᵡ ᵍmalum.ᵇEtˣabundantiaᶜcnim ᵡᵡᵡᵡ ᶜcordisᵘos ᵐᵐloquitur.ᵖQuidᵠautem ᵡᵡᵡ ᵘvocatisᵐmeᵈnēᵈnē:ˣᶜtᵒnō̄ᶜfacitᵍᵠdico? ᶜOmnisᵒquiᵖvenitᵈadᵐmeᵍetᵇaudit ᵡᵡᵡ ˣsermonesᵐmeosᶜᵗᵐfaciᵒeos:ᵇostendam ᵖvobisᵠcuiᵍsimilisᶜsit. ᶜSimilisᵘestᵡᵡᵡ ˣhominiᶜedificanti:ᵈdomumᵠquiᵇfodit ᵡᵡ ᶜinᵃaltumᶜetᵖposuitᵍfundamētūᵇsuperᵃpe tram.ˣInundationeᶜaūtᵐfactaᵘillisiusᵘest ᵒflumenᵖdomuiᵠilliᶜetᵍnonᶜpotuitᵡᵡᵡ ˣeamᵐmouereᶜfundata:ᵉenim:ᶜeratᵃsuperᵇ petram.ᵇQuiᶜaūtᵈaudit ᶜetᶜnonᵍfacit: ᵇsimilisᵉestˣhominiᶜedificantiᵐdomūᵠsuā ᵘsuperᵃterrāᵖsineᵍfūdamēto:ᶜquāᵐilliᶠᵒē ᶜfluuius ᵘᵡcōtinuoᶜcecidit:ᶜetᵉfacta est ᵡᵡ ᵇruinaᶜdomusᵒillius ᵍmagna. ᵡᵡᵡᵡᵡ

Cap.7.

ℭUmᵇautēᶜimpleſſetᵒoiaᶜverba ᵠsua ᵉinᵇaures ᵖplebis: ᵗintrauit ᵡᵡᵡᵡᵡ ᵐᵐcapharnaū. ᵂCēturiōis ᵒaūt ᵖcuiusdāᵠser uꝰmaleᵉbñs ᶜerat ᵘmoritur?:ᵗquiᵗilliᶜerat ᵃpretiosus.ᶜEt cumᵇaudiſſetᵈde ᶜiesu ᵐmiſitᵉadᵇeum ᶜseniores ᵡᵡᵡᵡᵡᵡᵡᵡᵡ ˣiudeorum:ᵗrogāsᵐᵐeū ᵛtᵒveniret ᵗᵠsalua retᵍseruū̄ᵉeius.ᶜAtᵒilliᶜcumᵛveniſſent ᵡᵡᵡ ˣadᵗiesum:ᵗrogabantᵉeum ᵡᵡᵡᵡᵡᵡᵡ ᵇſollicitēᵇdicentes ei:ᵒquiaᶜdignus ᶜestᵛt ᵗhocᶜilliᵇpresbes.ᵏDiligitᶜenimᵐᵐgentēᵘno ſtram:ᵒᵗᵠſynagogāᵍipseᶜedificauitᵉnobis. ᵂJesusᵗautemᵗibatᵐcumᵗillis.ᵡᵡᵡᵡᵡ ᵇEt cumᶜiamᵒnonᶜlongeᵉeſſetᵃa ᵡᵡᵡ ᵇdomo:ᵗmiſitᵈadᵗeumᵐᵐcenturioᵡᵡᵡ ᵘamicosᵒdicens.ᵍDomineᵗnoliᵉvexari. ᶜHōᵒeiᶜſumᵇdignᵍ?ᵛtᵇſubᶠᵒnōᵇſūᵇdignūᵡ ᶜtectūᵃmeūᵖintres:ᶜpptᵉrᵠq̄ᵍetᵉmeipſumᵡ ᵇarbitrorᵍvtᵗveniᶜᵗadᵗte:ᵐſᵡdicᵒverbo: ᵖᵗᵠſanabitᶜpuerᵃmeᵍ. ᵂHāᵗᶜegoᵗhomo

Mat.5.g. Mat.5.d. Mat.5.e. Mat.7.a. mar.4.c. mat.15.c. mat.10.c. Joh.15.d 1.15.f. mat.7.a. Exo.22.d. Deut.15.b. 1.Pe.4.c. Mat.7.d. Mat.12.c. Mat.12.c. Mat.7.c. Mat.7.g. Joh.3.15.c Mat.7.d. Mat.s.b. Joh.4.g. Mat.8.b.

ειμί ὑπό ἐξουσίαν Τασσόμενος, ἔχων στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ πορεύθητι καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ ἔρχου καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφείς τῷ ἀκολουθούντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος τολύς. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς συν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, μὴ κλαῖε. καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ. οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπε, νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρός, καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἔλαβε δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες. ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ. καὶ ἀπήγγειλαν ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ ἰωάννης, ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν. παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον, ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λέγων, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ μόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. πορευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε. ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου. τί ἐξελεύσθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι. κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον. ἀλλὰ τί ἐξελεύσθατε ἰδεῖν. ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον. ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ

sum sub ptāte constitutus habens sub me milites: et dico huic vade ꝛc vadit: et alio veni ꝛc et venit: et seruo meo fac ꝛc hoc et facit. Quo audito iesus ꝛc miratus est: et conuersus sequentibus se turbis dixit. Amen dico vobis: ꝛc Mat.8.c. nec in israel tantam fidem inueni. ꝛc Et reuersi qui missi fuerant ꝛc domū: inuenerūt seruū q̄ lāguerat sanū. Et factum est deinceps ibat iesus ꝛc in ciuitatē que vocatur naym: et ibāt cū eo discipuli eius et turba ꝛc copiosa. Cū aūt appropiquaret porte ciuitatis: ecce defunctus efferebatur filius vnicus matris sue. Et hec vidua erat: et turba ciuitatis multa cum illa. ꝛc Mar.4.d Quā cū vidisset dñs: misa motus super eam dixit illi. Noli flere. Et accessit et tetigit loculū. Hi aūt qui portabant steterūt. Et ait. Adolescēs tibi dico surge. Et resedit qui erat mortuus: et cepit loqui: et dedit illum matri sue. ꝛc Mard.5.g 4. Re 4.d 3.Reg. 3.d Accepit aūt omnes timor: et magnificabāt deū dicētes. Et ppheta magn surrexit in nobis: et quia deus visitauit ꝛc Johā. 4.c. 7.6.b. plebē suā. Et exiit hic sermo ꝛc in vniuersam iudeam de eo et in oēm circa regionē. Et nūciauerunt iohanni discipuli eius de omnibus his. ꝛc Et cōuocauit duos de discipulis ꝛc Mat.11.a. suis iohannes: et misit ad iesum ꝛc dicens. Tu es qui venturus es: an aliuz Mat.11.a. expectam? Cum autez venissent ad eum viri dixerunt. Johannes baptista ꝛc misit nos ad te dicens. Tu es ꝛc q̄ venturus es: an aliū expectamus. In ipsa aūt hora multos curauit a lāguoribus suis et plagis et spiritibus malis: ꝛc et cecis multis donauit ꝛc visum. Et respondens dixit illis. ꝛc Euntes renunciate iohanni que ꝛc Mat.11.a. audistis et vidistis. Quia ceci vident: claudi ambulant: leprosi mundantur: surdi audiunt: mortui resurgunt: pauperes euangelizant. Et beatus est q̄cūq̄ nō fuerit scādalizat in me. Et cū discessissent nūcij iohānis: cepit de iohāne dicere ad turbas. Quid existis in ꝛc Mat.11.b. desertum videre? Harundinem vento agitatā? Sed quid existis videre? ꝛc Hominem mollibus vestimētis indutū? Ecce qui in veste preciosa ꝛc

φή ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν, προφήτην. ναὶ λέγω ὑμῖν καὶ περισσότερον προφήτου. οὗτός ἐστί περί οὗ γέγραπται. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. λέγω γάρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, οὐδείς ἐστιν. ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστί καὶ πας ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι, ἐδικαίωσαν τὸν θεόν βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα ἰωάννου. οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ αὐτοῦ. τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσίν ὅμοιοι. ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ λέγουσιν. ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε. ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. ἐλήλυθε γὰρ ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε δαιμόνιον ἔχει. ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπό τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων. ἠρώτα δέ τις τὸν Φαρισαίων φαγεῖν μετ αὐτοῦ. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρισαίου, ἀνεκλίθη. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐν τῇ πόλει ἥτις ἦν ἁμαρτωλός. ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ στᾶσα παρά τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτόν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστί. καὶ ἀποκριθείς ὁ ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτόν. σίμων ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δὲ φησί. διδάσκαλε εἰπέ. δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινί. ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια. ὁ δὲ ἕτερος, πεντήκοντα. μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν εἰπέ πλείον αὐτὸν ἀγαπήσει. ἀποκριθείς δὲ ὁ σίμων εἶπεν. ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. ὀρθῶς ἔκρινας. καὶ στραφείς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ σίμωνι ἔφη. βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα

sūt deliciis in domib regū sūt. Sed quid existis videre? Prophetā? Etiā vobis plusq̄ ppheta. Hic dico enī de quo scriptū est. Ecce ego mitto angelum meum ante faciem ꝛc Mala. 3.a Mar. 11.c. Mard.1.a. tuam: qui preparabit viam tuam ante te. Dico enīz vobis: maior inter natos mulierum propheta iohanne ꝛc baptista nemo est. Qui aūtez minor est Mar. 11.c. in regno dei maior est illo. ꝛc Et omis populꝰ audiēs: et publicani iustificauerūt deum: baptizati baptisme iohannis. Pharisei autem et legisperiti consiliū dei spreuerunt in semetipsos nō baptizati ab eo. Ait aūt dñs. Cui ergo Mat.11.d. siles dicā homines generationis huius: et cui similes sunt. Similes sunt pueris sedentibus in foro et loquentibus ꝛc ad inuicem et dicentibus. Cantauimus vobis tibijs et nō saltastis: lamentauimus et non plorastis. Venit autem iohānes Mat. 11.d. baptista nec manducans panem nec bibēs vinū: et dicitis demoniū habz. Venit filius hominis manducans et bibens: et dicitis. Ecce homo deuorator: et bibēs vinū: amicus publicanoꝝ et peccatoꝝ. Et iustificata est sapiētia ab oib filijs suis. Rogabat autem illum quidam de phariseis vt māducaret cū illo. Et ingressus domum pharisei discubuit. ꝛc Mat.16.a. marci.14.a Johā. 12.a. Et ecce mulier q̄ erat in ciuitate peccatrix vt cognouit q iesus accubuit in domo pharisei: attulit alabastrū vnguenti: et stans retro secus pedes eius ꝛc lachrymis cepit rigare pedes ꝛc eius: et capillis ꝛc capitis sui tergebat: et osculabatur ꝛc pedes eius et vnguēto vngebat. Videns aūt pharisee q̄ vocauerat cū: ait intra se dicens. Hic si esset propheta sciret vtiq̄ q̄ et qualis est mulier que tangit eum: quia peccatrix est. Et respondēs iesus dixit ad illū. Simon habeo tibi aliq̄d dicē. At ille ait. Magister dic. Duo debitores erāt cuidam feneratori: vnus debebat denarios quingentos et alius quinquaginta. Nō habentib illis vñ reddere: donauit vtriq̄. Quis ergo ꝛc eum plus diligit? Respondens ꝛc simon dixit. Estimo quia is cui ꝛc plus donauit. At ille dixit ei. Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem dixit simoni. Videsne hanc mulierem? ꝛc

κα. ᵐεισήλθομ ⁿσον ᵒεις/Τηᵖοικίαμ, ᵍύλωρ ʳεπί/Τους ˢπόλας ᵗμου ᵘονκ ˣέλωκας, ʸαύτη ᶻλε/Της ᵃλάκρυσιμ ᵇέβρεξε ᶜμου/Τους ᵈπόλας, ᵉκαι/Ταις ᶠθριξί/Της ᵍκεφαλής ʰαυτής ⁱ εξέμαξε. ᵏ φίλημα ˡμοι ᵐουκ ⁿέλωκας, ᵒαύτη ᵖλε ᵍαφ ʳης ˢ εισήλθομ, ᵗου ᵘδιέλιπε ˣκαταφιλούσα ʸμου/τους ᶻπόλας. ᵃελαίω/Τημ ᵇκεφαλήμ ᶜμου ᵈουκ ᵉήλειψας, ᶠαύτη ᵍλε ʰμύρω ⁱήλειψε ᵏμου/Τους ˡπόλας. ᵐου ⁿχάριμ ᵒλέγω ᵖσοι. ᵍαφέωται/αι ʳαμαρτίαι ˢαυτής/αι ᵗπολλαί ᵘότι ˣηγάπησε ʸπολύ. ᶻω ᵃλε ᵇολίγομ ᶜαφίεται, ᵈολίγομ ᵉαγαπά. ᶠείπε ᵍ λε ʰαυτή. ⁱαφέωται ʲσου/αι ᵏαμαρτίαι. ˡ και ᵐήρξαρτο/οι ⁿσυμακείμεμοι ᵒλέγειμ ᵖεμ ᵍεαυτοίς. ʳΤις ˢ ούτος ᵗεστίμ ᵘος ʸκαι ᶻαμαρτίας ᵃαφίησιμ. ᵇ είπε ᶜ λε ᵈπρος/Τημ ᵉγυμαίκα. ᶠή ᵍπίστις ʰσου ⁱσέσωκέ ʲσε. ᵏπορεύου ˡεις ᵐειρήμημ. Cap. 8.

Και ᵇεγέρετο ᶜεμ/Τω ᵈκαθεξής ᵉκαι ᶠαυτός ᵍδιώ δευε ʰκατά ⁱπόλιμ ʲκαι ᵏκώμημ ˡ κηρύσσωμ ᵐκαι ⁿευαγγελιζόμεμος/Τημ ᵒβασιλείαμ/Του ᵖθεού ᵍκαί/οι ʳ δώδεκα ˢ συμ ᵗ αυτώ, ᵘ και ˣ γυμαίκες ʸΤιμες ᶻαι ᵃήσαμ ᵇτεθεραπευμέμαι ᶜ από ᵈ πμευμά τωμ ᵉπομηρώμ ᶠκαι ᵍασθεμειώμ. ʰμαρία/η ⁱκαλου μέμη ʲμαγδαλημή, ᵏ αφ ˡης ᵐδαιμόμια ⁿεπτά ᵒεξε ληλύθει, ᵖκαι ᵍιωάμμα ʳγυμή ˢχουζά ᵗεπιτρόπου ᵘηρώδου, ˣκαι ʸσουσάμμα, ᶻ και ᵃέτεραι ᵇ πολλαί ᶜαΐτιμες ᵈδιμκόμουμ ᵉ αυτώ ᶠ από/Τωμ ᵍυπαρ χόμτωμ ʰανταις. ⁱσμιόμτος ᵏ λε ˡόχλου ᵐ πολ λού, ᶰ και/Τωμ ᵍκατά ʳ πόλιμ ˢ επιπορευομέμωμ ᵗ προς ᵘαυτόμ, ˣ είπε ʸ διά ᶻ παραβολής. ᵃ εξήλθεμ /ο ᵇ σπείρωμ/Του ᶜ σπείραι/Τομ ᵈ σπόρομ ᵉ εαυτού, ᶠ και ᵍ εμ/Τω ʰ σπείρειμ ⁱ αυτόμ, ʲ ο ᵏ μεμ ˡ έπεσε ᵐ πα ρά/Τημ ⁿ οδόμ ᵒ και ᵖ κατεπατήθη ᵍ και/Τα ʳ πετεινά /Του ˢ ουρανού ᵗ κατέφαγεμ ᵘ αυτό. ᵛ και ʷ έτερομ ˣ έ πεσεμ ʸ επί/Τημ ᶻ πέτραμ, ᵃ και ᵇ φυέν ᶜ εξηράνθη ᵈ δι ά/Το ᵉ μη ᶠ έχειμ ᵍ ικμάδα. ʰ και ⁱ έτερομ ʲ έπεσεμ ᵏ εμ ˡ μέσω/Τωμ ᵐ ακανθών, ⁿ και ᵒ συμφυείσαι/αι ᵖ άκαν θαι ᵍ απέπνιξαμ ʳ αυτό. ˢ και ᵗ έτερομ ᵘ έπεσεμ ˣ επί/Τημ ʸ γημ/Τημ ᶻ αγαθήμ, ᵃ και ᵇ φυέν ᶜ εποίησε ᵈ καρπόμ ᵉ εκατομταπλασίομα. ᶠ Ταύτα ᵍ λέγωμ ʰ εφώνει. /ο ⁱ έχωμ ʲ ώτα ᵏ ακούειμ ˡ ακουέτω. ᵐ επηρώτωμ ⁿ λε ᵒ αυτόμ/οι ᵖ μαθηταί ᵍ αυτού ʳ λέγομτες. ˢ Τις ᵗ είη /η ᵘ παραβολή ˣ αύτη. ʸ ο ᶻ λε ᵃ είπεμ. ᵇ υμίμ ᶜ δέδο ται ᵈ γμώναι/Τα ᵉ μυστήρια/Της ᶠ βασιλείας/Του ᵍ θεού,/Τοις ʰ λε ⁱ λοιποίς ʲ εμ ᵏ παραβολαίς, ˡ ίμα ᵐ βλέπομτες ⁿ μη ᵒ βλέπωσι, ᵖ και ᵍ ακούομτες ʳ μη ˢ συμιώσιμ. ᵗ έστι ᵘ λε ˣ αύτη/η ʸ παραβολή. ᶻ ο/ο σπό ρος ᵃ εστίμ/ο ᵇ λόγος/Του ᶜ θεού. ᵈ οι ᵉ λε ᵍ παρά /Τημ ʰ οδόμ ⁱ εισίμ/οι ʲ ακούοντες. ᵏ είτα ˡ έρχεται /ο ᵐ διάβολος, ⁿ και ᵒ αίρει/Του ᵖ λόγομ ʳ από/Της ˢ καρδίας ᵗ αυτώμ ᵘ ίμα ᵛ μη ʷ πιστεύσαντες ˣ σω θώσιμ. ʸ οι ᶻ δε ᵃ επί/Της ᵇ πέτρας, ᶜ οι ᵈ όταμ ᵉ ακού σωσι ᶠ μετά ᵍ Χαράς ʰ δέχομται/Τομ ⁱ λόγομ. ʲ και ᵏ ούτοι ˡ ρίζαμ ᵐ ουκ ⁿ έχουσιμ, ᵒ οι ᵖ προς ᵍ καιρόμ

ʳ πιστεύουσι, ˢ και ᵗ εμ ˢ καιρώ ʳ πειρασμού ᵘ αφί σταμται./Το ᵛ δε ʷ εις/Τας ˣ ακάνθας ʸ πεσόμ, ᶻ ούτοι ᵃ εισίμ/οι ᵇ ακούσαμτες, ᶜ και ᵈ υπό ʳ μεριμμώμ ʳ και ᵍ πλούτου ʰ και ⁱ ηδομώμ/Του ʲ βίου ᵏ πορευόμε μοι ˡ συμπμίγομται, ᵐ και ⁿ ου ᵒ τελεσφορούσι. ᵖ Το ᵍ δε ʳ εμ/Τη ˢ καλή ᵗ γη, ᵘ ούτοι ᵛ εισίμ ʷ οίτιμες ˣ εμ ʸ κα λία ᶻ καλή ᵃ και ᵇ αγαθή ᶜ ακούσαμτες/Του ʳ λό γομ ᵉ κατέχουσι, ᶠ και ᵍ καρποφορούσιμ ʰ εμ ⁱ υπο μομή. ʲ Ταύτα ᵏ λέγωμ ˡ εφώμει, /ο ᵐ έχωμ ⁿ ώτα ᵒ α κουειμ ᵖ ακουέτω. ᵍ ουδείς ʳ δε ˢ λύχμον ᵗ άψας ᵘ κα λύπτει ᵛ αυτόμ ʷ σκεύει ˣ η ʸ υποκάτω ᶻ κλίμης ᵃ τίθη σιμ, ᵇ αλλ ᶜ επί ᵈ λυχμίας ᵉ επιτίθησιμ, ᶠ ίμα/οι ᵍ εισ πορευόμενοι ʰ βλέπωσι/Το ⁱ φως. ʲ ου ᵏ γαρ ˡ εσ τί ᵐ κρυπτόν ⁿ ο ᵒ ου ᵖ φαμερόμ ᵍ γεμήσεται, ʳ ου δέ ˢ αποκρυφομ ᵗ ο ᵘ ου ᵛ γμωσθήσεται ʷ και ˣ εις ʸ φαμερόμ ᶻ έλθη. ᵃ βλέπετε ᵇ ουμ ᶜ πως ᵈ ακούετε. ᵉ ος ᶠ γαρ ᵍ εάμ ʰ έχη, ⁱ δοθήσεται ʲ αυτώ. ᵏ και ˡ ος ᵐ εάμ ⁿ μη ᵒ έχη, ᵖ και ᵍ ο ʳ δοκεί ˢ έχειμ ᵗ αρθήσεται ᵘ απ ᵛ αυτού. ʷ παρεγέμομτο ˣ δε ʸ προς ᶻ αυτόμ/η ᵃ μήτηρ ᵇ και/οι ᶜ αδελφοι ᵈ αυτού, ᵉ και ᶠ ουκ ᵍ ε δύμαντο ʰ συρτυχείμ ⁱ αυτώ ʲ δια/Τομ ᵏ όχλομ. ˡ και ᵐ απήγγελη ⁿ αυτώ ᵒ λεγόμτωμ./η ᵖ μήτηρ ᵍ σου ʳ και/οι ˢ αδελφοί ᵗ σου ᵘ εστήκασιμ ᵛ έξω ʷ ι δείμ ˣ σε ʸ θέλομτες. ᶻ ο ᵃ δε ᵇ αποκριθείς ᶜ είπε ᵈ προς ᵉ αυτούς. ᶠ μήτηρ ᵍ μου ʰ και ⁱ αδελφοί ʲ μου ᵏ ού τοι ˡ εισίμ/οι/Τομ ᵐ λόγομ/Του ⁿ θεού ᵒ ακούομτες ᵖ και ᵍ ποιούμτες ʳ αυτόμ. ˢ και ᵗ εγέρετο ᵘ εμ ᵛ μιά /Τωμ ʷ ημερωμ ˣ και ʸ αυτός ᶻ εμέβη ᵃ εις ᵇ πλοίομ ᶜ και/οι ᵈ μαθηταί ᵉ αυτού, ᶠ και ᵍ είπε ʰ προς ⁱ αυ τούς. ʲ διέλθωμεμ ᵏ εις/Το ˡ πέραμ/Της ᵐ λίμμης. ⁿ και ᵒ αμήχθησαμ. ᵖ πλεόμτωμ ᵍ δε ʳ αυτώμ ˢ αφύ πμωσε, ᵗ και ᵘ κατέβη ᵛ λαίλαψ ʷ ανέμου ˣ εις/Τημ ʸ λίμμημ, ᶻ και ᵃ συμεπλημούντο ᵇ και ᶜ εκιμδύμευ ομ. ᵈ προσελθομτες ᵉ δε ᶠ διήγειραμ ᵍ αυτόμ ʰ λέ γομτες. ⁱ επιστάτα ʲ απολλύμεθα. ᵏ ο ˡ δε ᵐ εγερ θείς ⁿ επετίμησε/Τω ᵒ ανέμω ᵖ και/Τω ᵍ κλύδωνι /Του ʳ ύδατος, ˢ και ᵗ επαύσαμτο, ᵘ και ᵛ εγένετο ʷ γαλήμη. ˣ είπε ʸ δε ᶻ αυτοίς. ᵃ που ᵇ εστίμ/η ᶠ πί στις ᵍ υμών. ʰ φοβηθέμτες ⁱ δε ʲ εθαύμασαμ ᵏ λέ γομτες ˡ προς ᵐ αλλήλους. ⁿ Τις ᵒ άρα ᵖ ούτος ᵍ εστίμ, ʳ ότι ˢ και/Τοις ᵗ ανέμοις ᵘ επιτάσσει και/Τω ʷ ύδατι, ˣ και ʸ υπακούουσιμ ᶻ αυτώ. ᵃ και ᵇ κα τέπλευσαμ ᶜ εις/Τημ ᵈ Χώραμ/Τωμ ᵉ γαδαρημών. ᶠ ήτις ᵍ εστίμ ʰ αμτιπέραμ/Της ⁱ γαλιλαίας. ʲ εξελ θόμτι ᵏ δε ˡ αυτώ ᵐ επί/Τημ ⁿ γημ, ᵒ υπήμτησεμ ᵖ αυ τώ ᵍ ανήρ ʳ τις ˢ εκ/Της ᵗ πόλεως ᵘ ος ᵛ είχε ʷ δαι μόμια ˣ εκ ʸ χρόμων ᶻ ικανών, ᵃ και ᵇ ιμάτιομ ᶜ ουκ ᵈ ενεδιλύσκετο, ᵉ και ᶠ εμ ᵍ οικία ʰ ουκ ⁱ έμενεμ, ʲ αλλ ᵏ εμ/Τοις ˡ μνήμασιμ. ᵐ ιδών ⁿ δε/Τομ ᵒ ιησούμ ᵖ και ᵍ ανακράξας, ʳ προσέπεσεμ ˢ αυτώ. ᵗ και ᵘ φωμή ᵛ με γάλη ʷ είπε. ˣ Τι ʸ εμοί ᶻ και ᵃ σοι ᵇ ιησού ᶜ υιέ/Του ᵈ θε ού/Του ᵉ υψίστου. ᶠ δέομαί ᵍ σου ʰ μη ⁱ με ʲ βασαμί

ᵇ credunt: ᶜ et ᵈ in ᵉ tempore ᶠ temptationis ᵍ re cedunt. ʰ Quod ⁱ autē ʲ in ᵏ spinas ˡ ceciḋit: ᵐ hi ⁿ sūt ᵒ qui ᵖ audierūt ᵍ et ʳ a ˢ sollicitudinibus ᵗ et ᵘ diuitijs ˣ et ʸ voluptatibus ᶻ vite ᵃ euntes ᵇ suffocantur: ᶜ et ᵈ nō ᵉ referunt ᶠ fructū. ᵍ Qđ ʰ aūt ⁱ in ʲ bonam ᵏ terrā: ˡ hi ᵐ sūt ⁿ qui ᵒ in ᵖ cor de ᵍ bono ʳ et ˢ optimo ᵗ audientes ᵘ verbum ᵛ retinēt: ʷ et ˣ fructū ʸ afferunt ᶻ in ᵃ patientia.

ᵍ Nemo autem ʰ lucernam ⁱ accēdens ʲ operit ᵏ eam ˡ vase: ᵐ aut ⁿ subtus ᵒ lectum ᵖ ponit: ᵍ ʳ sed ˢ supra ᵗ candelabrum ᵘ ponit: ˣ vt ʸ intrā tes ᶻ videant ᵃ lumen. ᵇ Non ᶜ est enim ᵈ ᵉ occultum ᶠ quod ᵍ non ʰ manifestetur: ⁱ nec ʲ absconditum ᵏ quod ˡ non ᵐ cognoscat ⁿ ᵒ in ᵖ palā ᵍ veniat. ʳ Videte ˢ ergo ᵗ quid ᵘ audiatis. ᵛ Qui ʷ enim ˣ habet ʸ dabit ᶻ illi: ᵃ et ᵇ quicunq; ᶜ nō ᵈ hz ᵉ ctā ᶠ qđ ᵍ putat se ʰ habere ⁱ auferet ʲ ab illo. ᵏ Venerunt autem ˡ ad ᵐ illum ᵈ ⁿ mater ᵒ et ᵖ fratres ᵍ eius: ʳ et ˢ non ᵗ poterant ᵘ adire ᵛ eum ʷ pre ˣ turba. ᵈ ʸ Et ᶻ nunciatum ᵃ est ᵇ illi. ᶜ Mater ᵈ tua ᵉ et ᶠ fratres ᵍ tui ʰ stant ⁱ foris ᵈ ʲ volentes ᵏ te ˡ videre. ᵐ Qui ⁿ rndēs ᵒ dixit ad ᵖ eos. ᵍ Mater ʳ mea ˢ et ᵗ fratres ᵘ mei ᵇ hi ᵈ ˣ sunt: ʸ qui ᶻ verbum ᵃ dei ᵇ audiunt ᵈ ᶜ et ᵈ facium. ᵉ Factum ᶠ est ᵍ autem ʰ in ⁱ vna ᵈ ʲ dierum ᵏ et ˡ ipse ᵐ ascendit ⁿ in ᵒ nauiculam ᵖ et ᵍ discipuli ʳ eius: ˢ et ᵗ ait ᵘ ad ᵛ illos. ᵈ ʷ Transfretemus ˣ trans ʸ stagnum. ᵈ ᶻ Et ᵃ ascenderūt. ᵇ Et ᶜ nauigantib9 ᵈ illis ᵉ ob dormiuit: ᶠ et ᵍ descendit ʰ procella ⁱ venti ʲ in ᵏ stagnū: ˡ et ᵐ complebantur ⁿ ᵒ et ᵖ periclitabant. ᵍ Accedentes ʳ aūt ˢ suscitauerunt ᵗ eum ᵘ di centes. ᵛ Preceptor ʷ perimus. ˣ At ille ʸ sur gens ᶻ increpauit ᵃ ventum: ᵇ et ᶜ tempestatez ᵈ aque: ᵉ et ᶠ cessauit: ᵍ et ʰ facta ⁱ est ʲ ᵏ tranquillitas. ˡ Dixit ᵐ autem ⁿ illis. ᵒ Vbi ᵖ ē ᵍ fides ʳ vestra: ˢ Qui ᵗ timentes ᵘ mirati ᵛ sunt ʷ ad ˣ inuicem ʸ dicentes. ᶻ Quis ᵃ putas ᵇ hic ᶜ est ᵈ quia ᵉ et ᶠ ventis ᵍ et ʰ ⁱ mari ʲ imperat ᵏ et ˡ obediunt ᵐ ei? ⁿ Et ᵒ nau gauerunt ᵖ ad ᵍ regionem ʳ gerasenorum: ˢ ᵗ que ᵘ est ᵛ contra ʷ galileam. ᵈ ˣ Et ʸ cū de naui ᶻ egressus ᵃ esset ᵇ ad ᶜ terrā: ᵈ oc currit ᵉ illi ᶠ vir ᵍ qdā ʰ qui ⁱ habebat ʲ demoniū ᵏ iam ˡ tempore ᵐ multis: ⁿ ᵒ et ᵖ vestimēto ᵍ nō ʳ induebatur: ˢ neq; ᵗ i ᵘ domo ˣ manebat ʸ sed ᶻ in ᵃ monumentis. ᵇ Ihs vt ᶜ vidit ᵈ iesum ᵉ ᶠ procidit ᵍ añ ʰ illū: ⁱ et ʲ exclamās ᵏ voce ˡ mag̃ ᵐ dixit. ⁿ Quid ᵒ mihi ᵖ et ᵍ tibi ē ʳ iesu ˢ fili ᵗ dei ᵘ altissimi? ˣ Obsecro ʸ te ᶻ ne ᵃ me ᵇ torqueas.

ᵐ Intrauit ⁿ in ᵒ domū ᵖ tuam: ᵍ aquam ᵈ ʳ pedibus ˢ meis ᵗ non ᵘ dedisti: ˣ hec ʸ autem ᶻ lachrymis ᵃ rigauit ᵇ pedes ᶜ meos: ᵈ et ᵉ capillis ᶠ suis ᵍ terfit. ʰ Osculum ⁱ ʲ mihi ᵏ nō ˡ dedisti: ᵐ hec ⁿ aūt ᵒ ex ᵖ quo ᵍ intrauit ʳ non ˢ cessauit ᵗ osculari pedes ᵘ meos. ᵈ ᵛ Oleo ʷ caput ˣ meum ʸ non ᶻ vnxisti: ᵃ hec ᵈ ᵇ aūt ᶜ vnguento ᵈ vnxit pedes ᵉ meos. ᵈ ᶠ Propter ᵍ qđ ʰ dico ⁱ tibi: ʲ remittūt ᵏ ei ˡ pec cata ᵐ mlta ⁿ qm ᵒ dilexit multū. ᵖ Cui ᵍ ăt ʳ mo nus ˢ dimittit ᵗ mn ᵘ diligit. ˣ Dixit ʸ ăt ad ᶻ illā. ᵃ Remittuntur ᵇ tibi ᶜ pcā. ᵈ Et ᵉ ceperunt ᶠ qui ᵍ simul ʰ accūbebāt ⁱ dicere ʲ intra ᵏ se. ˡ Quis ᵐ est hic ⁿ q̃ etiam ᵒ pcā ᵖ dimittit? ᵍ Dixit ʳ aūt ˢ ad ᵗ mulierē. ᵘ Fides ˣ tua ʸ te ᶻ saluam ᵃ fecit. ᵇ Vade ᶜ in ᵈ pace. Cap. 8.

Et ᵇ factū ᶜ ē deinceps ᵈ et ᵉ ipse ᶠ iter ᵍ faciebat ʰ p ⁱ ciuitates ʲ et ᵏ castella ˡ ᵐ p̃dicās ⁿ et ᵒ euangelizans ᵖ regnum ᵍ dei: ᵈ ʳ et ˢ duodecim ᵗ cum ᵘ illo: ˣ et ʸ mulieres ᶻ ᵃ aliq ᵇ que ᶜ erant ᵈ curate ᵉ a ᶠ spiritibus ᵍ malignis ʰ et ⁱ infirmitatib9; ʲ maria ᵏ q̃ vocat ˡ magdalene ᵐ ᵈ ⁿ q̃ ᵒ septē ᵖ demonia ᵍ exierāt: ʳ et ˢ iohanna ᵗ vxor ᵘ chuze ˣ procuratoris ʸ herodis: ᶻ et ᵃ susanna ᵇ et ᶜ alie ᵈ multe ᵉ ᶠ que ᵍ ministrabant ʰ ei ⁱ de facultatibus ʲ suis. ᵏ Cum ˡ autem ᵐ turba ⁿ pluruna ᵒ cōue niret ᵖ et ᵍ de ʳ ciuitatibus ˢ pperarent ᵈ ᵗ ad ᵘ cū: ˣ dixit ʸ per ᶻ similitudinem. ᵃ Exijt ᵇ qui ᶜ seminat ᵈ seminare ᵉ semen ᶠ suum. ᵈ ᵍ Et ʰ dum ⁱ seminat: ʲ aliud ᵏ ceciḋit ˡ secus ᵐ viam ⁿ et ᵒ conculcatū ᵖ est: ᵍ et ʳ volucres ᵈ ˢ celi ᵗ comederunt illud. ᵘ Et ᵛ aliud ʷ ceciḋit ˣ supra ʸ petram: ᶻ et ᵃ natum ᵇ aruit ᶜ quia ᵈ ᵉ non ᶠ hēbat ᵍ humorē. ʰ Et ⁱ aliud ʲ ceciḋit ᵏ in ˡ spinas: ᵐ et ⁿ simul ᵒ exorte ᵖ spine ᵈ ᵍ suffocauerunt illud. ʳ Et ˢ aliud ᵗ ceciḋit ᵘ in ᵛ terrā ʷ bonam: ˣ ʸ ortum ᶻ fecit ᵃ fructum ᵈ ᵇ centuplum. ᶜ Hec ᵈ dicēs ᵉ clamabat. ᵈ ᶠ Qui ᵍ hz ʰ aures ⁱ audiēdi ʲ audiat. ᵏ Interro ˡ cū ᵐ discipuli ⁿ ei ᵒ; ᵖ que ᵍ esset ʳ hec ˢ pabola. ᵗ Quib9 ᵘ dā tū ˣ est ʸ nosse ᶻ mysterium ᵃ regni ᵈ ᵇ dei: ᵈ ᶜ ceteris ᵈ autem ᵉ in ᶠ parabolis ᵍ vt ʰ videntes ⁱ non ʲ videant ᵏ et ˡ audientes ᵐ nō ⁿ intelligāt. ᵒ Est ᵖ aūt ᵍ hec ʳ pabola. ˢ Semē ᵗ est ᵘ verbum ᵛ dei. ʷ Qui ˣ autem ʸ secus ᶻ ᵈ ᵃ viā: ᵇ hi ᶜ sunt ᵈ qui ᵉ audiunt: ᶠ deinde ᵍ venit ʰ diabolus ⁱ et ʲ tollit ᵏ verbum ˡ de ᵈ ᵐ corde ⁿ eorum ᵒ ne ᵖ credentes ᵍ salui ʳ fiant. ˢ Nam ᵗ qui ᵘ supra ᵛ petras: ʷ q̃ ˣ cū ʸ audierint ᶻ cum ᵃ gaudio ᵇ suscipiunt ᶜ verbum. ᵈ Et ᵉ ᵈ hi ᶠ radices ᵍ non ʰ habent: ⁱ qui ʲ ad ᵏ tem ˡ p̃

σης. ⁊ωαρήγγελλε ⁹γαρ/Τω ⁊ωμεύματι/Τω ⁊α=
καθάρτω ⁸ εξελθείμ ʰ απο/Του ⁱ αμερώσου.
ʰωολλοίς γαρ ᵐ χρόμοις ⁿ συμηρπάκει ᵒ αυτόμ,
ᵖ και ᵍ ελεσμείτο ʳ αλύσεσι ˢ και ᵗ πέλαις ᵘ φυλασ=
σόμενος, ˣ και ʸ διαρρήσσωμ/Τα ᶻ δεσμά, ᵃ ηλαύ=
μετο ᵇ υπό/Του ᶜ δαίμομος ᵈ εις/Τας ᵉ ερήμους. ᶠ ε=
πηρώτησε ᵍ δε ʰ αυτόμ/ο ⁱ ιησούς ᵏ λέγωμ. ˡ Τι ᵐ σοι
ⁿ εστίμ ᵒ όμομα. ᵖ ο ᵠ δε ʳ είπε. ˢ λεγεώμ. ᵗ ότι ᵘ δαιμό=
μια ˣ ωολλά ʸ εισήλθεμ ᶻ εις ᵃ αυτόμ. ᵇ και ᶜ ωαρεκά
λει ᵈ αυτόμ ᵉ ίμα ᶠ μη ᵍ επιτάξη ʰ αυτοίς ⁱ εις/Τηᵏ ά=
βυσσομ ˡ απελθείμ. ᵐ ημ ⁿ δε ᵒ εκεί ᵖ αγέλη ᵠ χοίρωμ
ʳ ικαμώμ ˢ βοσκομέμωμ ᵗ εμ/Τω ᵘ όρει ˣ και ʸ ωαρεκά=
λουμ ᶻ αυτόμ ᵃ ίμα ᵇ επιτρέψη ᶜ αυτοίς ᵈ εις ᵉ εκεί=
μους ᶠ εισελθείμ, ᵍ και ʰ επέτρεψεμ ⁱ αυτοίς. ᵏ εξελθόμ
τα ˡ δε/Τα ᵐ δαιμόμια ⁿ από/Του ᵒ αμθρώπου, ᵖ ει=
σήλθεμ ᵠ εις/Τους ʳ χοίρους, ˢ και ᵗ ώρμησεμ/η ᵘ α=
γέλη ˣ κατά/Του ʸ κρημμού ᶻ εις/Τηᵃ λίμμημ ᵇ και
ᶜ απεπμίγη. ᵈ ιδόμτες ᵉ δε/οι ᶠ βόσκομτες/Το ᵍ γε=
μόμεμον ʰ έφυγομ, ⁱ και ᵏ απελθόμτες ˡ απήγγει=
λαμ ᵐ εις/Τημ ⁿ πόλιμ ᵒ και ᵖ εις/Τους ᵠ αγρούς. ʳ εξήλ
θομ ˢ δε ᵗ ιδείμ/Το ᵘ γεγομός, ˣ και ʸ ήλθομ ᶻ προς/Του
ᵃ ιησούμ, ᵇ και ᶜ εύρομ ᵈ καθήμεμον/Του ᵉ άμθρω=
πομ ᶠ αφ ᵍ ου ʰ Τα ⁱ δαιμόμια ᵏ εξεληλύθει ˡ ιματισ=
μένομ ᵐ και ⁿ σωφρομούμτα ᵒ ωαρά/Τους ᵖ όλας
/Του ᵠ ιησού, ʳ και ˢ εφοβήθησαμ. ᵗ απήγγειλαμ ᵘ δε
ˣ αυτοίς ʸ και/οι ᶻ ιδόμτες ᵃ πώς ᵇ εσώθη/ο ᶜ δαιμομισ
θείς. ᵈ και ᵉ ηρώτησαμ ᶠ αυτόμ ᵍ άπαμ/Το ʰ πλήθος
/Της ⁱ περιχώρου/Τωμ ᵏ γαδαρημώμ ˡ απελθείμ
ᵐ απ ⁿ αυτώμ ᵒ ότι ᵖ φόβω ᵠ μεγάλω ʳ συμείχομτο.
ˢ αυτός ᵗ δε ᵘ εμβάς ˣ εις/Το ʸ πλοίομ ᶻ υπέστρεψεμ.
ᵃ εδέετο ᵇ δε ᶜ αυτού/ο ᵈ αμήρ ᵉ αφ ᶠ ου/Τα ᵍ δαιμό=
μια ʰ εξεληλύθει, ⁱ είμαι ᵏ συμ ˡ αυτώ. ᵐ απελύσε
ⁿ δε ᵒ αυτόμ/ο ᵖ ιησούς ᵠ λέγωμ. ʳ υπόστρεφε ˢ εις
/Τομ ᵗ οίκομ ᵘ σου ˣ και ʸ διηγού ᶻ όσα ᵃ εποίησε ᵇ σόι
/ο ᶜ θεός. ᵈ και ᵉ απήλθε ᶠ καθ ᵍ όλημ/Τημ ʰ πόλιμ ⁱ κη=
ρύσσωμ ᵏ όσα ˡ εποίησεμ ᵐ αυτώ/ο ⁿ ιησούς. ᵒ εγέ=
μετο ᵖ δε ᵠ εμ/Τω ʳ υποστρέψαι/Τομ ˢ ιησούμ, ᵗ απε=
δέξατο ᵘ αυτόμ/ο ˣ όχλος. ʸ ήσαμ ᶻ γαρ ᵃ ώμτες
ᵇ ωροσδοκώμτες ᶜ αυτόμ. ᵈ και ᵉ ιδού ᶠ ήλθεμ ᵍ αμήρ
ʰ ω ⁱ όμομα ᵏ ιάειρος, ˡ και ᵐ αυτός ⁿ άρχωμ/Της ᵒ συ
μαγωγής ᵖ υπήρχε, ᵠ και ʳ ωεσώμ ˢ ωαρά/Τους ᵗ πό
δας/Του ᵘ ιησού ˣ παρεκάλει ʸ αυτόμ ᶻ εισελθείμ ᵃ εις
/Τομ ᵇ οίκομ ᶜ αυτού, ᵈ ότι ᵉ θυγάτηρ ᶠ μομογεμής
ᵍ ημ ʰ αυτώ ⁱ ως ᵏ ετώμ ˡ δώδεκα, ᵐ και ⁿ αύτη ᵒ απεθ=
μησκεμ. ᵖ εμ ᵠ δε/Τω ʳ υπάγειμ ˢ αυτόμ/οι ᵗ όχλοι ᵘ συ
μέπνιγομ ˣ αυτόμ. ʸ και ᶻ γυμή ᵃ ούσα ᵇ εμ ᶜ ρύσει ᵈ αί
ματος ᵉ από ᶠ ετώμ ᵍ δώδεκα ʰ ήτις ⁱ ιατροίς ᵏ προ=
σαμαλώσασα ˡ όλομ/Τομ ᵐ βίομ, ⁿ ουκ ᵒ ίσχυσεμ
ᵖ υπ ᵠ ουδεμός ʳ θεραπευθήμαι, ˢ ωροσελθούσα ᵗ ό
πισθεμ, ᵘ ήψατο/Του ˣ κρασπέδου/Του ʸ ιματί=
ου αυτού, ᶻ και ᵃ παραχρήμα ᵇ έστη/η ᶜ ρύσις/Του
ᵈ αίματος ᵉ αυτής. ᶠ και ᵍ είπεμ/ο ʰ ιησούς ⁱ Τις/ο ᵏ αψά

ᵖ Precipiebat ᵇ enim ᶜ ſpũi ᵈ immundo vt ex
ᵉ iret ᶠ ab ᵍ homine. ex ex ex ex ex ex
ʰ Multis ⁱ enim ᵐ temporibꝰ ⁿ arripiebat ᵒ illũ:
ᵖ et ᵠ vinciebatur ʳ cathenis ˢ et ᵗ cõpedibꝰ ᵘ cu
ſtoditus: ˣ et ʸ ruptis ᶻ vinculis ᵃ agebatur ex
ᵇ a ᶜ demonio ᵈ in ᵉ deſerta. ᶠ Interrogauit ex
ᵍ aũt ʰ illum ⁱ ieſus ᵏ dicens. ˡ Quid ᵐ tibi ⁿ nomẽ
ᵒ eſt? ᵠ At ʳ ille ˢ dixit. ᵗ Legio. ᵘ Quia ex ex
ˣ intrauerãt ʸ demonia ᶻ multa ᵃ in ᵇ eũ. ᶜ Et ᵈ ro=
gauerãt ᵉ illũ ᶠ ne ᵍ ipceraret ʰ illis vt ⁱ in ᵏ abyſſum
ˡ irent. ᵐ Erat ⁿ aũt ᵒ ibi ᵖ grex ᵠ porcorum ex
ʳ multorum ˢ paſcentũ ᵗ in ᵘ monte: ˣ et ʸ roga
bant ᶻ eum ᵃ vt ᵇ permitteret ᶜ eis ᵈ in ᵉ illos ex
ᶠ ingredi. ᵍ Et ʰ permiſit ⁱ illis. ᵏ Exierunt ex
ˡ ergo ᵐ demonia ⁿ ab ᵒ homine ᵖ et ᵠ intrauerũt
ʳ in ˢ porcos: ᵗ et ᵘ impetu ˣ abijt ʸ grex ex ex
ᶻ per ᵃ præceps ᵇ in ᶜ ſtagnum ᵈ ⁊ ex ex ex
ᵉ ſuffocat ᶠ ẽ. Quod vt ᵍ viderũt ʰ factum ⁱ qui
ᵏ paſcebant ˡ fugerunt: ᵐ et ⁿ nunciauerunt ex
ᵒ in ᵖ ciuitatem ᵠ et ʳ in ˢ villas. ᵗ Exierunt ex
ᵘ aũt ˣ videre ʸ qđ ᶻ factũ ᵃ eſt: ᵇ et ᶜ venerũt ᵈ ad
ᵉ ieſum: ᶠ et ᵍ inuenerunt ʰ hominem ⁱ ſedẽtẽ
ᵏ a ˡ quo ᵐ demonia ⁿ exierant ᵒ veſtitum ex ex
ᵖ ac ᵠ ſana ʳ mente ˢ ad ᵗ pedes ex ex ex ex ex
ᵘ eius ˣ ⁊ ʸ timuerunt. ᶻ Nunciauerũt ᵃ autem
ᵇ illis ᶜ ⁊ ᵈ qui ᵉ viderãt: ᶠ quõ ᵍ ſan ʰ fact ⁱ ſ ᵏ cẽt a
legiõe. ˡ Et ᵐ rogauerũt ⁿ illũ ᵒ omnis ᵖ multitu=
do ᵠ regionis ʳ geraſenorum: vt ˢ diſcederet
ᵗ ab ᵘ ipſis: ˣ qꝛ ʸ magno ᶻ timore ᵃ tenebãtur.
ᵇ Ipſe ᶜ autem ᵈ aſcendens ᵉ nauiꝫ ᶠ reuerſus ᵍ ẽ.
ʰ Et ⁱ rogant ᵏ illum ˡ vir ᵐ a ⁿ quo ᵒ demonia
ᵖ exierant vt ᵠ cum ʳ eo ˢ eſſet. ᵗ Dimiſit ex
ᵘ aũt ˣ eum ʸ ieſus ᶻ dicens. ᵃ Redi ᵇ in ex
ᶜ domum ᵈ tuam: ᵉ et ᶠ narra ᵍ quanta ʰ tibi ⁱ fe
cit ᵏ de ˡ o. ᵐ Et ⁿ abijt ᵒ p ᵖ vniuerſã ᵠ ciuitatẽ ʳ pre
dicãs ˢ quãta ᵗ illi ᵘ feciſſet ˣ ieſus. ᵛ Factũ ᶻ eſt
ᵃ autem ᵇ cum ᶜ rediſſet ᵈ ieſus: ᵉ excepit ex ex
ᶠ illum ᵍ turba. ʰ Erant ⁱ autem ᵏ omnes ex
ˡ expectãtes ᵐ cum. ⁿ Et ᵒ ecce ᵖ venit ᵠ vir ex
ʳ cui ˢ nomẽ ᵗ iayrus: ᵘ et ˣ ipſe ʸ princeps ᶻ ſyna
goge ᵃ erat: ᵇ et ᶜ cecidit ᵈ ad ᵉ pedes ex ex ex ex
ᶠ ieſu ᵍ rogans ʰ cum vt ⁱ intraret ᵏ in ex ex
ˡ domum ᵐ eius: ⁿ quia ᵒ vnica ᵖ filia ex ex ex
ᵠ erat ʳ ei ˢ fere ᵗ annoꝝ ᵘ duodeci: ˣ et ʸ hec ᶻ mo
riebat. ᵃ Et contigit dum ᵇ iret ᶜ a ᵈ turbis ᵉ cõ
primebat. ᶠ Et ᵍ mulier quedaꝫ ʰ erat ⁱ in ᵏ flu= Mat. 9.d.
ˡ xu ᵐ ſãguis ⁿ ab ᵒ ãnis ᵖ duodeci: ᵠ q̃ ⁱ medicos Marci. 5.d
ʳ erogauerat ˢ omnem ᵗ ſubſtantiã ſuaꝫ ᵘ nec
ˣ ab ʸ vllo ᶻ potuit ᵃ curari. ᵇ Acceſſit ᶜ retro ᵈ
ᵉ tetigit ᶠ fimbriam ᵍ veſtimenti ex ex ex ex
ʰ eius: ⁱ et ᵏ confeſtim ˡ ſtetit ᵐ fluxus ex ex ex
ⁿ ſanguinis ᵒ ei ᵖ. ᵍ Et ʳ ait ˢ ieſus. ᵗ Quis ẽ ᵘ qui

μεμος ᵐ μου. ⁿ αρμου μέμωμ ᵒ δε ᵖ ωάμτωμ, ᵠ εί=
πεμ/ο ʳ ωέτρος ˢ και ᵗ οι ᵘ μετ ˣ αυτού. ʸ εωιστάτα,
/οι ᶻ όχλοι ᵃ συμέχουσι ᵇ σε ᶜ και ᵈ αωοθλίβου=
σι, ᵉ και ᶠ λέγεις ᵍ Τις/ο ʰ αψάμεμος ⁱ μου./ο ᵏ δε
ˡ ιησούς ᵐ είωεμ. ⁿ ήψατο ᵒ μου ᵖ Τις. ᵠ εγώ ʳ γαρ
ˢ έγμωμ ᵗ λύμαμιμ ᵘ εξελθούσαμ ᵛ απ ʷ εμού. ˣ ιδού
σα ʸ δε/η ᶻ γυμή ᵃ ότι ᵇ ουκ ᶜ έλαθε, ᵈ τρέμουσα
ᵉ ήλθε, ᶠ και ᵍ ωροσωεσούσα ʰ αυτώ ⁱ δι ʲ ην ᵏ αι=
τιαμ ˡ ήψατο ᵐ αυτού ⁿ απήγγειλεμ ᵒ αυτώ ᵖ εμώ=
πιομ ᵠ ωαμτός/Του ʳ λαού, ˢ και ᵗ ως ᵘ ιάθη ᵛ ωαρα=
χρήμα. ʷ ο ˣ δε ʸ είπεμ ᶻ αυτή. ᵃ θάρσει ᵇ θύγατερ./η
ᶜ ωίστις ᵈ σου ᵉ σέσωκε ᶠ σε. ᵍ πορέμου ʰ εις ⁱ ειρήμημ
ʲ έτι ᵏ δε ˡ αυτού ᵐ λαλούμτος, ⁿ έρχεται ᵒ Τις ᵖ ωα
ρά/Του ᵠ αρχισμαγώγου ʳ λέγωμ ˢ αυτώ. ᵗ ό
τι ᵘ τέθμηκεμ/η ˣ θυγάτηρ ʸ σου, ᶻ μη ᵃ σκύλλε/Τομ
ᵇ διδάσκαλομ./ο ᶜ δε ᵈ ιησούς ᶠ ακούσας ᵍ απεκρί=
θη ʰ αυτώ ⁱ λέγωμ, ʲ μη ᵏ φοβού. ˡ μόμομ ᵐ ωίστευε
ⁿ και ᵒ σωθήσεται. ᵖ εισελθώμ/δε ᵠ εις/Τημ ʳ οικίαμ,
ˢ ουκ ᵗ αφήκεμ ᵘ εισελθείμ ˣ ουδέμα, ʸ ειμή ᶻ πέτρομ
ᵃ και ᵇ ιωάμμημ ᶜ και ᶠ ιάκωβομ ᵍ και/Τομ ʰ ωατέρα
/Της ⁱ ωαιδός ʲ και/Τημ ᵏ μητέρα. ˡ εκλαιομ ᵐ δε ⁿ πάμ
τες ᵒ και ᵖ εκόπτομτο αυτήμ. ᵠ ο ʳ δε ˢ είπε. ᵗ μη ᵘ κλαί
ετε. ˣ ουκ ʸ αωέθαμεμ, ᶻ αλλά ᵃ καθεύδει. ᵇ και ᶜ κατε=
γέλωμ ᵈ αυτού ᵉ ειδότες ᶠ ότι ᵍ αωέθαμεμ. ʰ αυτός
ⁱ δε ʲ εκβαλώμ ᵏ έξω ˡ ωάμτας, ᵐ και ⁿ κρατήσας /Της
ᵒ χειρός ᵖ αυτής ᵠ εφώμησε ʳ λέγωμ. ˢ η ᵗ ωαις ᵘ εγεί=
ρου. ˣ και ʸ επέστρεψε/Το ᶻ ωμεύμα ᵃ αυτής, ᵇ και
ᶜ αμέστη ᵈ ωαραχρήμα. ᵉ και ᶠ διέταξεμ ᵍ αυτή ʰ δο
θήμαι ⁱ φαγείμ. ʲ και ᵏ εξέστησαμ/οι ˡ γομείς ᵐ αυτής
ⁿ ο/δε ᵒ ωαρήγγειλεμ ᵖ αυτοίς ᵠ μηδεμί ʳ ειπείμ /Το
ˢ γεγομός. Cap.9.

ᵗ Συγκαλεσάμεμος ᵘ δε /Τους ˣ δώδεκα ʸ μα=
θητάς ᶻ αυτού, ᵃ έδωκεμ ᵇ αυτοίς ᶜ δύμαμιμ
ᵈ και ᵉ εξουσίαμ ᶠ επί ᵍ ωάμτα /Τα ʰ δαιμόμια,
ⁱ και ʲ μόσους ᵏ θεραωεύειμ. ˡ και ᵐ αωέστειλεμ αυ
τούς ⁿ κηρύσσειμ/Τημ ᵒ βασιλείαμ/Του ᵖ θεού, ᵠ και
ʳ ιάσθαι/Τους ˢ ασθεμούμτας. ᵗ και ᵘ είπε ˣ ωρος
ʸ αυτούς. ᶻ μηδέμ ᵃ αίρετε ᵇ εισ/Τημ ᶜ οδόμ, ᵈ μήτε
ᵉ ράβδους, ᶠ μήτε ᵍ ωήραμ, ʰ μήτε ⁱ άρτομ, ʲ μήτε
ᵏ αργύριομ, ˡ μήτε ᵐ ανά ⁿ δύο ᵒ χιτώμας ᵖ έχειμ.
ᵠ και ʳ εισ ˢ ημ ᵗ αμ ᵘ οικίαμ ˣ εισέλθητε, ʸ εκεί ᶻ μέμε=
τε ᵃ και ᵇ εκείθεμ ᶜ εξέρχεσθε. ᵈ και ᵉ όσοι ᶠ εάμ ᵍ μη ʰ δέ
ξωμται ⁱ υμάς, ʲ εξερχόμεμοι ᵏ από /Της ˡ ωόλεως
ᵐ εκείμης, ⁿ και /Τομ ᵒ κομιορτόμ ᵖ ἀωό /Τωμ ᵠ ωο=
δώμ ʳ υμώμ ˢ αωοτιμάξατε ᵗ εις ᵘ μαρτύριομ ˣ εω
ʸ αυτούς. ᶻ εξερχόμεμοι ᵃ δε, ᵇ διήρχομτο ᵈ κατά
/Τας ᵉ κώμας ᶠ ευαγγελιζόμεμοι ᵍ και ʰ θεραπεύ
ομτες ⁱ παμταχού. ʲ ήκουσε ᵏ δε ˡ ηρώδης /ο ᵐ Τε=
τράρχης/Τα ⁿ γιμόμεμα ᵖ υπ ᵠ αυτού ʳ ωάμτα, ˢ και
ᵗ διηωόρει. ᵘ διά/Το ˣ λεγεσθαι ʸ υπό ᶻ Τιμών, ᵃ ότι
ᵇ ιωάμμης ᶜ εγήγερται ᵈ από /Τωμ ᵉ μεκρών, ᶠ υπό
ᵍ Τιμών ʰ δε ⁱ ότι ʲ ηλίας ᵏ εφάμη, ˡ άλλωμ ᵐ δε ⁿ ότι

ᵒ me ᵖ tetigit? ᵠ Negantibꝰ ʳ autẽ ˢ oibus: ᵗ di
xit ᵘ petrus ˣ ⁊ ʸ qui ᶻ cũ ᵃ illo erãt. ᵇ Preceptor
ᶜ turbe ᵈ te ᵉ cõprimunt ᶠ et ᵍ affligunt: ex ex
ʰ et ⁱ dicis ᵏ quis me ˡ tetigit: ᵐ Et ex ex ex
ⁿ dixit ᵒ ieſus. ᵖ Tetigit me ᵠ aliquis, ʳ Mã ⁊
ˢ ego ᵗ noui ᵘ virtutem ˣ de ʸ me ᶻ exiſſe. ᵃ Videſ
ᵇ autẽ ᶜ mulier ᵈ quia ᵉ non ᶠ latuit: ᵍ tremens
ʰ venit ⁱ et ᵏ procidit añ pedes ei? ⁊ ᵐ ob ⁿ quã
ᵒ causam ᵖ tetigerit ᵠ cum ʳ indicauit ˢ coram
ᵗ oi ᵘ pplo: ˣ ⁊ ʸ quẽadmodũ ᶻ pfecti ᵃ ſanata ᵇ ſit
ᶜ At ᵈ ipſe ᵉ dixit ᶠ ei. ᵍ Filia: ex ex ex ex ex
ʰ fides ⁱ tua ʲ ſaluã ᵐ te ⁿ fecit. ᵒ Vade ᵖ in ᵠ pace.
ʳ Adhuc ˢ illo ᵗ loquente ᵘ venit ˣ quidam ʸ ad
ᶻ principem ᵃ ſynagoge ᵇ dicens ᶜ ei: ᵈ quia ex
ᵉ mortua ᶠ eſt ᵍ filia ʰ tua ⁱ noli ʲ vexare ex ex
ᵏ illum. ˡ Jeſus ᵐ autẽ ⁿ audito hoc verbo ᵒ re
ſpõdit patri puelle. ᵠ Noli ʳ timẽ: ˢ crede ᵗ tñ
ᵘ et ˣ ſalua ʸ erit. ᶻ Et cum ᵃ veniſſet ᵇ domum:
ᶜ nõ ᵈ permiſit ᵉ intrare ſecũ ᶠ quẽq̃: ᵍ niſi ʰ petrũ
ⁱ et ʲ iacobum ᵏ et ˡ iohannẽ: ᵐ et ⁿ patrem ex
ᵒ et ᵖ matrem ᵠ puelle. ʳ Flebant ˢ aũt ᵗ omnes
ᵘ et ˣ plangebãt ʸ illã. ᶻ At ᵃ ille ᵇ dixit. ᶜ Nolite
ᵈ flere, ᵉ Nõ ᶠ eſt ᵍ mortua puella ʰ ſed ⁱ dormit. Mat. 9.c.
ᵏ Et ˡ deridebãt ᵐ eũ: ⁿ ſciẽtes ᵒ qꝛ ᵖ mortua ᵠ eẽt Mar.5.d.
ʳ Ipſe ˢ autem ᵗ tenens ex ex ex ex ex ex Joh̃. 11.b.
ᵘ manũ ˣ eius ʸ clamauit ᶻ dicẽs. ᵃ Puella ᵇ sur Mat. 9.c.
ᶜ ge. ᵈ Et ᵉ reuerſus ᶠ eſt ᵍ ſpiritus ʰ eius: ⁱ et ex Mar. 5.g.
ʲ ſurrexit ᵐ continuo. ⁿ Et ᵒ iuſſit ᵖ illi ᵠ dare
ʳ manducare. ˢ Et ᵗ ſtupuerũt ᵘ parentes ˣ eius
ʸ quibus ᶻ precepit ᵃ ne alicui ᵇ dicerent ex Mar. 5.g.
ᶜ quod ᵈ factum ᵉ erat. Cap.9.

ᶠ Conuocatis ᵍ aũt ieſ? ʰ duodeci ⁱ apl̃is A
ʲ dedit ᵏ illis ˡ virtutem ex ex ex ex ex Mat. 10.a
ᵐ et ⁿ poteſtatem ᵒ ſuper ᵖ omnia ᵠ demonia ex Mar. 6.b.
ʳ vt ˢ languores ᵗ curarent. ᵘ Et ˣ miſit ʸ illos
ᶻ predicare ᵃ regnum ᵇ dei: ᶜ et ex ex ex ex
ᵈ ſanare ᵉ infirmos. ᶠ Et ᵍ ait ʰ ad ex ex ex ex Mat.10.a.
ⁱ illos. ᵏ Nihil ˡ tuleritis ᵐ in ⁿ viam: ᵒ neq; ex Mar. 5.c.
ᵖ virgam ᵠ neq; ʳ peram ˢ neq; ᵗ panez ᵘ neq; Luc. 10.b.
ˣ pecuniam: ʸ neq; ᶻ duas ᵃ tunicas ᵇ habeatis. Mar. 6.b.
ᶜ Et ᵈ i ᵉ quãcũq; ᶠ domũ ᵍ itrauerit ʰ ibi ⁱ manete Mat.10.c.
ʲ et ᵏ inde ne ˡ exeatis. ᵐ Et ⁿ quicũq; ᵒ nõ ᵖ re Mar. 6.d.
ᵠ ceperint ʳ vos: ˢ exeuntes ᵗ de ᵘ ciuitate ex Luc. 13.b
ˣ illa ʸ etiam ᶻ puluerem ᵃ pedum ex ex ex ex Mar. 6.b
ᵇ veſtrorum ᶜ excutite ᵈ in ᵉ teſtimoniuꝫ ᶠ ſuper
ᵍ illos. ʰ Egreſſi ⁱ autem ʲ circuibant ᵐ per ex Mat.14.a.
ⁿ caſtella ᵒ euangelizantes ᵖ et ᵠ curantes ex Mar. 6.b.
ʳ vbiq;. ˢ Audiuit ᵗ aũt ᵘ herodes ˣ tetrarcha Mat.14.a.
ʸ omnia ᶻ que ᵃ fiebant ᵇ ab ᶜ eo: ᵈ et ex ex ex ex Mar 6.c.
ᵉ hesitabat ᶠ eo ᵍ ꝙ ʰ dicerẽt ⁱ a ʲ quibuſdã: ᵏ qꝛ
ˡ iohãnes ᵐ ſurrexit ⁿ a ᵒ mortuis: ᵖ a ⁊ aũt ᵠ qꝛ
ʳ quibuſdã ˢ Ho ᵗ qꝛ ᵘ helias ˣ appũit: ᵃb ʸ alijs

ότι προφήτης εισ/ Τωμ αρχαίωμ αμέστη.
και είπεμ ηρώδης. Ιωάμμημ εγώ απεκε=
φάλισα. Τις δε εστίμ ούτος περί ου εγώ
ακούω τοιαύτα. και εζήτει ιδείμ αυτόμ. και
υποστρέψαντες/οι αποστολοι, διηγήσαμ=
το αυτώ όσα εποίησαμ. και παραλαβώμ αν
τούς, υπεχώρησε κατιδίαμ εις τόπομ ερη=
μομ πόλεως καλουμένης βηθσαϊδά. / οι δε
όχλοι γμόντες ηκολούθησαμ αυτώ. και δε
ξάμεμος αυτούς, ελάλει αυτοίς περί / της
βασιλείας/του θεού, και/τους χρείαμ έχομ=
τας θεραπείας ιάτο. /η δε ημέρα ήρξατο κλί=
μειμ. προσελθόντες δε/οι δώδεκα, είπομ αυ
τώ. απόλυσομ/τομ όχλομ, ίμα απελθόντες
εις τας κύκλω κώμας και/τους αγρούς κα
ταλύσωσι, και εύρωσιμ επισιτισμόμ, ότι ώ
δε εμ ερήμω τόπω εσμέμ. είπε δε προς αυ=
τούς. δότε αυτοίς υμείς φαγείμ. οι δε είπομ
ουκ εισίμ ημίμ πλείομ ή πέμτε άρτοι και
ιχθύες δύο. ειμήτι πορευθέντες ημείς αγο
ράσωμεμ εις πάμτα/τομ λαόμ τούτομ βρώ=
ματα. ήσαμ γαρ ωσεί άμδρες πεμτακισχίλι
οι. είπε δε προς τους μαθητάς αυτού. κα=
τακλίματε αυτούς κλισίας ανά πεμτήκομτα.
και εποίησαμ ούτως. και ανέκλιμαμ άπαμ=
τας. λαβώμ δε/τους πέμτε άρτους και/τους
δύο ιχθύας, αναβλέψας εις/τομ ουρανόμ εύ
λόγησεμ αυτούς, και κατέκλασε. και εδί=
δου/τοις μαθηταίς παρατιθέναι/τω όχλω.
και έφαγομ και εχορτάσθησαμ πάμτες. και
ήρθη/το περισσεύσαμ αυτοίς κλασμάτωμ
κοφίνοι δώδεκα. και εγένετο εμ/τω είναι αυ
τόμ προσευχόμενομ κατα μόνας, συμήσαμ
αυτώ/οι μαθηταί, και επηρώτησεμ αυτούς
λέγωμ. Τίνα με λέγουσιμ/ οι όχλοι είναι.
οι δε αποκριθέντες είπομ. Ιωάμμημ/τομ βαπ=
τιστήμ. άλλοι δε ηλίαμ. άλλοι δε ότι προ
φήτης τις/των αρχαίωμ αμέστη. είπε δε αυ=
τοίς. υμείς δε τίνα με λέγετε είναι. αποκρι=
θείς δε πέτρος είπε./τομ χριστόμ/του θεού.
ο δε επιτιμήσας αυτοίς, παρήγγειλε μηδε
μί είπείμ τούτο. είπώμ ότι δει/τομ υιόμ/του
ανθρώπου πολλά παθείμ, και αποδοκιμασ
θήναι από/των πρεσβυτέρωμ, και αρχιερέωμ
και γραμματέωμ, και αποκταμθήναι, και/τη
τρίτη ημέρα εγερθήναι. έλεγε δε προς πάμ
τας. ει τις θέλει οπίσω μου ελθείμ απαρνη=
σάσθω εαυτόμ, και αράτω/τομ σταυρόμ αυ=
τού, και ακολουθείτω μοι. ος γαρ εάμ θέλη
/τημ ψυχήμ αυτού σώσαι, απολέσει αυτήμ.
ος δ΄ αμ απολέση/τημ ψυχήμ αυτού ένεκεμ
εμού, ούτος σώσει αυτήμ. τι γαρ ωφε=

quia ꝓpheta vnus de antiquis surrexit. B
Et ait herodes. Johānē ego decollaui. Marc. 6.c
Quis est autem iste de quo ego
talia audio. Et quebat videre eum. Et Mar. 6.d.
reuersi apostoli narrauerunt
illi quecūq; fecerūt. Et assumptis illis Mat. 14.c.
secessit seorsum in locum desertuz qui ē Johā. 6.a.
bethsaide. Quod cum
cognouissent turbe secute sunt illum: et
eos et loquebatur illis de L excepit
regno dei: et eos qui cura indigebant
sanabat. Dies autez cepat declinare. Mat. 14.c.
Et accedentes duodecim dixerunt illi. Marc. 6.c
Dimitte turbas: vt euntes Johā. 6.a.
in castella villas q̄ circa sūt diuertāt
et inueniant escas: quia hic
in loco deserto sum9. Ait aūt ad illos.
Vos date illis māducare. At illi dixe Mat. 14.c;
rūt. Nō sunt nobi plus q̄ q̄nq; panes Mar. 6.c.
duo pisces: nisi forte nos eam9 Mat. 14.d
mus in omnem hanc turbam escas. Marc. 6.e
Erant autem fere viri quinq; milia. Johā. 6.a.
Ait autem ad discipulos suos. Facite
illos discumbere per cōuiuia q̄nquage
nos: et ita fecerūt. Et discubuerūt oēs. Mat. 14.d.
Acceptis autem quinq; panibus et Mar. 6.f.
duob9 piscibus: respexit in celū et bēdi Johā. 6.b.
xit illis: et fregit et distribuit
discipulis suis vt ponerent ante turbas.
Et māducauerūt oēs et saturati sūt. Et L
sublatū est qd superfuit illis fragmētoz Mat.16.c.
cophini duodeci. Et factū ē cū sol9 cēt Mar.8.c.
ozans: erant cum
illo et discipuli: et interrogauit illos
dicens. Quem me dicunt esse turbe?
At illi rñderunt et dixerūt. Johānez ba
ptistā: alij aūt heliam: alij vero quia
vn9 ꝓpheta de ptioz9 surrexit. Dixit
ad illis. Vos aūt quē me esse dicitis?
simō petr9 dixit. Christū dei. L Rñdes
At ille increpās illos precepit ne cui Mat.16.c.
dicerent hoc: dicens quia oportet filiū Mar.8.c.
hominis multa pati et reprobari Mat.16.c.
a seniozibus et principibus sacerdotum Marc.8.f.
et scribis: et occidi: et
tertia die resurgere. Dicebat aūt ad oēs. Mat.16.f.
Si quis vult post me venire: abneget Mar.8.g.
semetipsum et tollat crucem suam quoti Luc.9.f.
die et sequatur me. Qui enim voluerit
aiam suam saluam facere perdet illam.
Nam qui perdiderit aiam suam ꝓpter
me: saluā faciet illam. Quid ei ꝓficit

λείται άνθρωπος κερδήσας/τομ κόσμομ ό=
λομ, εαυτόμ δε απολέσας ή ζημιωθείς. ος
γαρ αμ επαισχυμθή με και/τους εμούς
λόγους, τούτομ/ο υιός/του ανθρώπου επ=
αισχυμθήσεται όταμ έλθη εμ/τη δόξη
αυτού και/του πατρός και/των αγίωμ αγ=
γέλωμ. λέγω δε υμίμ αληθώς, εισί τίμες
των ώδε εστώτωμ, οι ουμή γεύσομται θανά
του έως αμ ίδωσι/τημ βασιλείαμ/του θεού.
εγένετο δε μετά/τους λόγους τούτους ώ=
σεί ημέραι οκτώ, και παραλαβώμ πέτρομ και
ιωάμμημ και ιάκωβομ ανέβη εις/το όρος προ
σεύξασθαι. και εγένετο εμ/τω προσεύχεσ=
θαι αυτόμ/το είδος/του προσώπου αυτού
έτερομ, και/ο ιματισμός αυτού λευκός εξα=
στράπτωμ. και ιδού άμδρες δύο συμελά=
λουμ αυτώ οίτιμες ήσαμ μωσής και ηλί=
ας, οι οφθέντες εμ δόξη έλεγομ/τημ εξοδομ
αυτού ήμ εμελλε πλημούμ εμ ιερουσαλήμ.
ο δε πέτρος και οι συμ αυτώ ήσαμ βεβαρη
μένοι ύπμω. διαγρηγορήσαντες δε, είδομ
/τημ δόξαμ αυτού, και/τους δύο άμδρας
/τους συμεστώτας αυτώ, και εγένετο εμ/τω
διαχωρίζεσθαι αυτούς απ αυτού, είπεμ/ο
πέτρος πρός/τομ ιησούμ. επιστάτα. καλόμ
εστίμ ημάς ώδε είναι, και ποιήσωμεμ σκη=
μάς. τρείς, μίαμ σοι, και μίαμ μωσεί, και μί=
αμ ηλία. μη ειδώς ο λέγει. ταύτα δε αυ
τού λέγοντος εγένετο μεφέλη και επεσκία
σεμ αυτούς. εφοβήθησαμ δε εμ/τω εκείμους
εισελθείμ εις/τημ μεφέλημ. και φωμή εγένε=
το εκ/της μεφέλης λέγουσα. ούτος εστίμ ο
υιός μου/ο αγαπητός αυτού. ακούετε.
και εμ/τω γενέσθαι/τημ φωμήμ, ευρέθη/ο ιη
σούς. μόμος, και αυτοί εσίγησαμ, και ουδε=
μί απήγγειλαμ εμ εκείναις/ταις ημέραις ου=
δέμ ων εωράκασι. εγένετο δε εμ/τη εξής
ημέρα κατελθόντωμ αυτώμ από/του όρους, συ
μήντησεμ αυτώ όχλος πολύς. και ιδού α=
νήρ από/του όχλου αμεβόησε λέγωμ. διδά
σκαλε, δέομαί σου επίβλεψαι επί/τομ υιόμ
μου, ότι μομογεμής εστί μοι. και ιδού
πμεύμα λαμβάνει αυτόμ, και εξαίφμης
κράζει, και σπαράσσει αυτόμ μετά αφρού.
και μόγις αποχωρεί απ αυτού συμτρίβομ
αυτόμ. και ελεήμη/τωμ μαθητώμ σου ί=
μα εκβάλωσιμ αυτό, και ουκ ηδυμήσαμ.
αποκριθείς δε ο ιησούς είπεμ. ω γενεά
άπιστος και διεστραμμένη, έως πότε
έσομαι προς υμάς, και ανέξομαι υμώμ.
προσάγαγε/τομ υιόμ σου ώδε. έτι δε προ=
σερχομένου αυτού, έρρηξεμ αυτόμ/το δαι=
μόμιομ και συμεσπάραξεμ. επετίμησε δε/ο ιη

bonum si lucretur vniuersum mundum:
se aūt ipsū pdat et detrimētū sui faciat.
Nam qui me erubuerit: et meos Mat.10.f.
sermones: hunc filius hominis erube= Mar. 8.g.
scet cum venerit in maiestate
sua et patris et sanctoꝝ angelorum.
Dico aūt vobis vere: sunt aliqui Mat.16.g.
hic stantes: qui non gustabunt mortez Mar.9.a.
donec videant regnum dei.
Factum est autem post hec verba fere Mat.17.a.
dies octo: et assumpsit petrum et Mar.9.a.
iacobū et iohānē et ascendit in mōtem
Et facta est dum oraret L vt oraret.
species vultus eius
altera: et vestis eius albus et refulgēs.
Et ecce duo viri loquebantur cum
illo. Erant aūt moyses et helias
visi in maiestate: et dicebant excessum
eius quē completur erat in hierusalē.
Petrus vo et q̄ cū illo erāt: grauati erāt
somno. Et euigilantes viderunt
maiestatem eius: et duos viros
qui stabant cum illo. Et factum est cū
discederent ab illo ait
petrus ad ihesum. Preceptor: bonum
est nos hic esse: et faciamus
tria tabernacula: vnū tibi et vnū moysi:
et vnū helie. Nescies qd dicēt. Hec aūt
illo loquente: facta est nubes et obūbra
uit eos: et timuerunt
intrātib9 illis in nubē. Et vox facta ē Mat.3.g.τ
de nube dicens. Hic est 17.b.
filius me9 dilectus: ipsum audite. Mar.1.b.τ
Et dum fieret vox: inuentus est ihesus 9.a.
solus: et ipi tacuerunt et nemini Luc.3.d.
dixerunt in illis diebus quicq̄ ex Iuſp.5.e.
his q̄ viderāt. Factū est aūt in sequenti die Mat.17.d.
descendentib9 illis de monte: occurrit Mar: 9.c.
illis turba multa. Et ecce vir
de turba exclamauit dicens. Magister
obsecro te: respice in filium
meum quia vnicus est mihi. Et ecce
spiritus apprehendit eum et subito
clamat: et elidit et dissipat eū cū spuma:
et vix discedit dilanians
eum. Et rogaui discipulos tuos vt
eicerent illum: et non potuerūt.
Rñdēs aūt ihesus dixit. O generatio Mat.17.e.
infidelis et peruersa: vsq̄quo Marc.9.c
ero apud vos: et patiar vos.
Adduc huc filium tuum. Et cū acce=
deret: elisit illum demonium
et dissipauit. Et increpauit ihesus

σούς/ Τῶ πνεύματι / τω ακαθάρτω,"και ιάσα
το/ Τον παίδα, και απέδωκεν αυτόν/ Τω πα=
τρί αυτού . εξεπλήσσοντο δε πάντες επί / Τη
μεγαλειότητι/ Του θεου. πάντων δε θαυμα
ζόντων επί πασιν οις εποίησεν/ ο ιησούς, ειπε
προς/ Τους μαθητάς αυτού. θέσθε υμείς
εις/ Τα ὠτα υμών/ Τους λόγους Τούτους./ ο
γαρ υιός/ Του ἀνθρώπου μέλλει παραδί=
δοσθαι εις χείρας ἀνθρώπων . ὁι δε ηγνό=
ουν/ Το ρήμα Τούτο," και ην παρακεκαλυμμέ
νον απ αυτών ἱνα μη αίσθωνται αυτό, και
εφοβούντο ερωτήσαι αυτόν περί/ Του ρήμα
τος Τούτου. εισήλθε δε διαλογισμός εν αυ
τοίς/ Το Τις αν είη μείζων αυτών./ ο δε ιησούς
ιδών/ Τον διαλογισμόν/ Της καρδίας αυτών
επιλαβόμενος παιδίον, έστησεν αυτό παρ
εαυτώ,/ και είπεν αυτοίς, ος εάν δέξηται Του
το/ Το παιδίον επί/ Τω ονόματί μου, εμέ δέχε
ται. και ος εάν εμέ δέξηται, δέχεται/ Τον απο
στείλαντα με./ ο γαρ μικρότερος εν πασιν υ
μίν/ υπάρχων, ούτος έσται μέγας." αποκρι=
θεις δε/ ο ιωάννης είπεν. επιστάτα . είδομεν
Τινά επί/ Τω ονόματι σου εκβάλλοντα δαι=
μόνια, και εκωλύσαμεν αυτόν ότι ουκ ακο
λουθει μεθ ημών. και ειπεν προς αυτόν/ ο ιη
σούς. μη κωλύετε. ος γαρ ουκ έστι καθ ὑ=
μών/ υπέρ ημών εστίν. εγένετο δε εν/ Τω συμ
πληρούσθαι/ Τας ημέρας/ Της αναλήψεως αυ
τού, και αυτός/ Το πρόσωπον αυτού εστή=
ριξε/ Του πορεύεσθαι εις ιερουσαλήμ. και απε
στειλεν αγγέλους προ προσώπου αυτού.
και πορευθέντες, εισήλθον εις κώμην σαμα
ρειτών, ώστε ετοιμάσαι αυτώ. και ουκ ελέ=
ξαντο αυτόν, ότι/ Το πρόσωπον αυτού ην
πορευόμενον εις ιερουσαλήμ. ιδόντες δε/ οι
μαθηται αυτού ιάκωβος και ιωάννης είπον.
κύριε θέλεις είπωμεν πυρ καταβήναι από
/ Του ουρανού και αναλώσαι αυτούς ως
και ηλίας εποίησεν. στραφείς δε επετίμησεν
αυτοίς, και είπεν. ουκ οίδατε οίου πνεύμα
τος εστέ υμείς . / ο γαρ υιός/ Του ἀνθρώπου
ουκ ήλθε ψυχάς ἀνθρώπων απολέσαι, αλ=
λά σώσαι. και επορεύθησαν εις ετέραν κώμην
εγένετο δε πορευομένων αυτών εν/ Τη ὁ=
δώ, είπε Τις προς αυτόν . ακολουθήσω σοι
όπου αν απέρχη κύριε. και είπεν αυτώ/ ο ιη
σούς ./ αι αλώπεκες φωλεούς έχουσι , και
/ Τα πετεινά/ Του ουρανού κατασκηνώσεις, /ο
δε υιός/ Του ἀνθρώπου ουκ έχει που/ Την
κεφαλήν κλίνη. είπε δε προς έτερον. ακο=
λούθει μοι. ο δε είπε, κύριε επίτρεψον μοι
απελθόντι πρώτον θάψαι/ Τον πατέρα μου
είπε δε αυτώ/ ο ιησούς. ἀφες/ Τους νεκρούς

spiritum immundum et sanauit
puerũ: et reddidit illum patri
eius. Stupebant autem omnes in
magnitudine dei. Omnibus & mirãti
bus in omnibus que faciebat: dixit
ad discipulos suos. Ponite vos
in cordibus vestris sermones istos. Mat.17.f. Marc.9.e
Filius enim hominis futurũ est vt tradat
in manus hominum. At illi ignorabãt
verbum istud: et erat velatum
ante eos vt non sentirent illud: et
timebant eum interrogare de
hoc verbo. Intrauit autẽ cogitatio in eos Mat.18.a.
quis eorũ maior esset. At ihesus Mar.9.c.
videns cogitationes cordis illorum:
apprehendit puerum & statuit illum secũ
se: & ait illis. Quicũq; susceperit
puerum istum in nomine meo me recipit.
Et quicũq; me receperit: recipit eũ q̃
me misit. Nã q̃ minor est inter vos omnes:
hic maior est . Respondens autem Mar.9.f.
aũt iohannes dixit. Preceptor: vidimꝰ
quẽdã in nomine tuo eiicientẽ demonia
et prohibuimus eum: quia nõ sequitur
nobiscum. Et ait ad illum ihesus .
Nolite phibẽ. Qui enim nõ est aduersũ nos
pro nobis est. Factũ est autẽ dũ cõplerent:
dies assumptionis eius: et
ipse faciem suam firmauit vt
iret in hierusalem. Et misit nuncios
ante conspectum suum: et
euntes intrauerunt in ciuitatem samaritanorũ vt parẽt illi. Et non receperũt
eum: quia facies eius erat
euntis hierusalem. Cum vidissent autẽ
discipuli eius iacob et iohannes dixerũt.
Domine vis dicimus vt ignis descẽdat de
celo et consumat illos? At conuersus increpauit
illos dicens. Nescitis cuius spiritus
estis. Filius hominis Mat.18.b.
non venit animas perdere sed
saluare. Et abierũt in aliud castellum.
Factũ est autẽ ambulantibꝰ illis in via: Mat.8.d.
dixit quidam ad illum. Sequar te
quocunq; ieris. Dixit illi ihesus.
Vulpes foueas habent et
volucres celi nidos: et
filius autem hominis non habet vbi Mat.8.d.
caput suũ reclinet. Alii aũt dixit. Mat.8.c.
Sequere me. Ille aũt dixit. Domine permitte mihi
primum ire et sepelire patrem meum .
Dixit aũt illi ihesus. Sine vt mortui

sepeliant mortuos suos: tu aũt vade et
annuncia regnum dei.
Et alii dixit alter. Sequar te domine:
sed permitte mihi primũ renũciare his qui
domi sunt. Alii ad illum ihesus .
Nemo mittẽs manus suas ad aratrum
et aspiciens retro aptus
est regno dei. Cap. x.
Post hec aũt designauit dñs & alios A
septuagintaduos: & misit illos
binos ante faciem suam in
omnẽ ciuitatem & locum quo erat ipse
venturus. Et dicebat illis.
Messis qdẽ multa oparij aũt pauci. Mat.9.g.
Rogate ergo dominum messis vt
mittat operarios in messem suam. Mat.10.c
Ite
ecce ego mitto vos sicut agnos
inter lupos . Nolite portare sacculum
neq; peram neq; calciamenta: et neminez
per viam salutaueritis . In quãcunq; Mat.10.b.
domum intrauerit is: primũ dicite: pax Mar.6.b.
huic domui: et si ibi fuerit filius pacis
requiescet super illum pax vestra: sin autem
aũt ad vos reuertet. In eadem autez B
domo manete: edẽtes et bibẽtes que apud Mat.10.b.
illos sit. Digni enim operari mercede sua. Luc.10.b.
Nolite transire de domo in domum.
Et in quãcunq; ciuitatem intraueritis & suscepe=
rint vos manducate que apponũtur vobis
et curate infirmos qui in illa sunt et Mat.10.b.
dicite illis: appropiquauit in vos regnũ Mar.16.f.
dei. In quãcunq; aũt ciuitatem intraueritis et
non susceperint vos: exeuntes in plateas
eius dicite. Etiã puluerem q̃ adhesit
nobis de ciuitate vestra extergimus in
vos. Tñ hoc scitote quia
appropinquauit regnum dei. Dico
vobis quia sodomis in die illa
remissius erit q̃ illi ciuitati. Mat.11.c.
Ve
tibi corozaim: ve tibi bethsaida: quia si in C
tyro et sidone facte fuissent virtutes que
facte sunt in vobis: olim in cilicio et
cinere sedẽtes peniterent. Verũtamen tyro
et sidoni remissius erit in iudicio q̃
vobis. Et tu capharnaum nũquid ad celũ
exaltata: usq; ad infernum demergeris.
Qui vos audit me audit: et q̃ vos sper Mat.10.d
nit me spernit. Qui aũt me spernit: sper Luc.18.a.
nit eum q̃ misit me. Reuersi sunt aũt septua Joha.14.c
gintaduo cũ gaudio dicẽtes. Domine etiaz
demonia subijciuntur nobis in nomine
tuo. Et ait illis . Videbam satbanaz
sicut fulgur de celo cadentem.

τα. ἰδού δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πάσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν οὐ μὴ ὑμᾶς ἀδικήσει. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται. χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναὶ ὁ πατήρ ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐμπροσθέν σου. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε, πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου. καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ ἰδίαν εἶπε, μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἰδού νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ λέγων, διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω. ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται. πῶς ἀναγινώσκεις. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου. καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. εἶπε δὲ αὐτῷ, ὀρθῶς ἀπεκρίθης. τοῦτο ποίει καὶ ζήσῃ. ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτόν, εἶπε πρὸς τὸν ἰησοῦν, καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον. ὑπολαβών δὲ ὁ ἰησοῦς εἶπεν, ἄνθρωπος τις κατέβαινεν ἀπὸ ἰερουσαλὴμ εἰς ἰεριχώ καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. ὁμοίως δὲ καὶ λευίτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδών, ἀντιπαρῆλθε. σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη. καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον. ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν ἐκβαλὼν ἀνὸ δηνάρια, ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς. ὁ δὲ εἶπεν, ὁ ποιήσας μετ αὐτοῦ τὸ ἔλεος. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά. γυνὴ δέ τις ὀνόματι μάρθα ὑπεδέξατο αὐτόν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη μαρία, ἥ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν. εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ ἰησοῦς, μάρθα μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά. ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. μαρία γὰρ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ αὐτῆς.

Cap. xi.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπε τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, κύριε δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. εἶπε δὲ αὐτοῖς, ὅταν προσεύχησθε, λέγετε, πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ ἡμέραν. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν. καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ, φίλε χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους. ἐπειδή φίλος παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ, μή μοι κόπους πάρεχε, ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται καὶ τὰ παιδία μου μετ ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν, οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν. ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε. κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον δώσει αὐτῷ. καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ. ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠόν, ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον. εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός, καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, ἐν βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. καὶ ἕτεροι πειράζοντες σημεῖον παρ αὐτοῦ ἐζήτουν ἀπ οὐρανοῦ. αὐτὸς δὲ εἰδὼς τὰ διανοήματα αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, πᾶσα βασιλεία ἐφ ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ. ὅτι λέγετε ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν. διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὢν μετ ἐμοῦ κατ ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ ἐμοῦ σκορπίζει. ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει, ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ. καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπεν, μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες. τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν. σημεῖον ζητεῖ καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καθὼς γὰρ ἐγένετο ἰωνᾶς τοῖς νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς. ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν σολομῶνος. καὶ ἰδοὺ πλεῖον σολομῶνος ὧδε. ἄνδρες νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν. ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ἰωνᾶ. καὶ ἰδοὺ πλεῖον ἰωνᾶ ὧδε. οὐδεὶς λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὸν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φῶς βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν. ὅταν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε. ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ αὐτῷ. εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν, νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν. πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ. ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, διδάσκαλε ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ δὲ εἶπεν, καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν, ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ διώξουσιν, ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκκεχυμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ αἵματος ἅβελ ἕως αἵματος ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναί λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως. αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. λέγοντος δὲ αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτὸν θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε. φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν βαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. ναί λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο, καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. μὴ οὖν φοβεῖσθε, πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ. τῷ δὲ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε. τὸ γὰρ πνεῦμα τὸ ἅγιον διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν. εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ, διδάσκαλε εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπε τίς με κατέστησε κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ ὑμᾶς. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας. ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων, ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφορησάσης χώρας τὸν σῖτον. καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων, τί ποιήσω ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου. καὶ εἶπεν, τοῦτο ποιήσω καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματα καὶ τὰ ἀγαθά μου. καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, ψυχή ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά, ἀναπαύου φάγε πίε εὐφραίνου. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός, ἄφρον ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ. ἃ δὲ ἡτοίμασας τίνι ἔσται. οὕτως ὁ θησαυρίζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσησθε. ἡ γὰρ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. κατανοήσατε τοὺς κόρακας ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς. πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα. εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε. κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τὸν σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι. καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν. ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται. ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι. καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ ἐὰν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ οὕτως εὕρῃ, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. τοῦτο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, οὐκ ἂν ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ πέτρος, κύριε πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας. καὶ εἶπεν ὁ κύριος, τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον. μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει μου ὁ κύριος ἐλθεῖν, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας καὶ ἐσθίειν καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι, ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς. ὁ δὲ μὴ γνοὺς καὶ ποιήσας ἄξια πληγῶν δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ αὐτοῦ. καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη. βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ. δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ. οὐχί λέγω ὑμῖν, ἀλλ ἢ διαμερισμόν. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ καὶ δύο ἐπὶ τρισίν. διαμερισθήσεται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ τὴν θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως. καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. ὑποκριταί τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν. τί δὲ καὶ ἀφ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον. ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς. παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα πιλᾶτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, δοκεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς γαλιλαίους ἐγένοντο ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν. οὐχί λέγω ὑμῖν, ἀλλ ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτὼ ἐφ οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλήμ. οὐχί λέγω ὑμῖν, ἀλλ ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. εἶπεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν, συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, ἰδοὺ τρία ἔτη

καὶ εάν αἰτήσῃ ὠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον, εἰ καὶ ὀνον νυεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός, καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, ἐν βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον παρ αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. αὐτὸς δὲ εἰδὼς τὰ διανοήματα αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς. πᾶσα βασιλεία ἐφ ἑαυτὴν μερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ ἑαυτὸν ἐμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ, ὅτι λέγετε ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν. διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ ἣ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ὁ μὴ ὢν μετ ἐμοῦ, κατ ἐμοῦ ἐστί, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ ἐμοῦ σκορπίζει. ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκων λέγει. ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασα τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ. μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπε. μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν. τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων, ἤρξατο λέγειν. ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστίν. σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰμὴ τὸ σημεῖον ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καθὼς γὰρ ἐγένετο ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς Νινευίταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν

si petierit ouum: numqd porriget illi scorpionē? Si ergo vos cū sitis mali nostis bona data dare filijs ꝯ vestris: quāto magis pr̄ vr̄ celestis de celo dabit spiritum bonum petentibus se? Et erat eijciens demonium et illud erat mutum: et cum eiecisset demonium locutus est mutus: & admirate sunt ꝯ turbe. Quidā aūt ex eis dixer̄t. In beelzebub principe demoniorum eijcit ꝯ demonia. Et alij temptantes signum de celo querebant ab eo. Ipse ꝯ aūt vt vidit cogitatiōes eorū dixit eis. Omne regnū in se diuisum ꝯ desolabit: & domꝰ supra domū cadet. aūt & sathanas in seipsū diuisus ē: quō stabit regnum eius: quia dicitis ꝯ in beelzebub me eijcere demonia. ꝯ Si aūt ego in beelzebub eijcio demonia: filij vestri in quo eijciunt? Ideo ꝯ ipsi iudices vestri erunt. Porro si ꝯ in digito dei eijcio demonia: profecto peruenit in vos regnum dei. Cum ꝯ fortis armatus custodit ꝯ atrium suū: in pace sunt ea q̄ possidet. Si aūt fortior eo superueniens ꝯ vicerit cum vniuersa arma eius ꝯ auferet in quib9 cōfidebat et spolia eius distribuet. Qui non est mecū contra me est: et qui nō colligit mecuꝫ dispergit. Cum immundus spiritus exierit de ꝯ homine: ambulat per loca maquosa ꝯ querens requiē et non inueniens ꝯ dicit. Reuertar in domum meam vnde exiui. Et cū venerit inuenit eā scopis mūdatā. Tunc vadit et assumit ꝯ septem alios spiritus secum nequiores se et ingressi habitant ibi. ꝯ Et fiunt nouissima hominis illius ꝯ peiora priorib9. Factū est aūt cū hoc diceret: extollens vocē quedā mulier de turba dixit illi. Beatus ꝯ venter qui te portauit: et vbera que suxisti. At ille dixit. Quinimo: beati qui audiunt verbum dei et custodiūt illud. Turbis aūt cōcurrentib9 ꝯ cepit dicere. Generatio hec ḡnatio ne quā est signum querit et signum non dabit ei nisi signum Jone ꝯ prophete. Nam sicut fuit ionas signum niniuitis: ita erit et filius ꝯ hominis generationi isti. Regina ꝯ austri surget in iudicio cum ꝯ

Mat. 9.f.12.c.

Mat.12.c. Marci. 3.c

Mat.12.c.

Mat.12.d. Mat.3.f.

Mat.12.f. Marci. 8.c

3.Reg.10.a 2.Pa.9.a.

ἀνδράσι τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος. καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν. ἐπὰν δὲ πονηρός ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε. ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἐρωτᾷ αὐτόν τις φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ αὐτῷ. εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν. νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. ἄφρονες, οὐχὶ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε. πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρά ὑμῖν ἐστιν. ἀλλ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ. διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ὁ δὲ εἶπε. καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα. διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν. ἀποστελῶ εἰς αὐ-

viris generationis huius et condēnabit illos: quia venit a finibus terre ꝯ audire sapientiā salomonis. Et ecce plusq̄ salomon hic. Viri niniuite ꝯ surgent in iudicio cum generatione ꝯ hac et condemnabunt illam: quia ꝯ pniaz egerūt in predicatiōe ionę. Et ecce plusq̄ iona hic. Nēo lucernā accēdit et in abscondito ponit neq̄ sub modio sed supra candelabrū: vt qui igrediūtur lumen videant. Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus ꝯ tuus fuerit simplex: totum corpus tuū lucidum erit: si aūt nequaz fuerit: etiā corp9 tuū tenebrosū erit. Vide ergo ne lumē q̄ in te est tenebre sint. Si ergo corp9 tuū totū lucidū fuerit nō hns ali quā ptē tenebraz: erit lucidū totuz: et sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Et cum loqueret: rogauit illū q̄dā pharisē vt prāderet apud se. Jesus aūt igressꝰ recubuit. Pharisē9 aūt cepit intra se reputans dicere: q̄re non baptizat9 esset aūt Et ait dns ad illū. Nūc vos q̄ prādiū. pharisei quod deforis est calicis et ꝯ catini mūdatis: qd autē it9 est vr̄m plenū est rapina et iniquitate. Stulti nōne q̄ fecit qd deforis ē: etiā id qd dcit9 est fecit. Verūtā qd supest date elemosynā: et ecce oia mūda sunt vobis. Sed ve vobis pharisēis qui decimatis ꝯ mentan et rutam et omne olus: ꝯ et preteritis iudicium et charitatem ꝯ dei. Hec aūt oportuit facere et illa ꝯ non omittere. Ve vobis pharisēis: qui diligitis primas cathedras in synagogis et salutationes in foro. ꝯ Ve vobis scribe et pharisei ꝯ hypocrite quia estis vt monumenta que nō parent: et homines ābulates supra nesciūt. Respondēs aūt quidā ex legisperitis ait illi. Magister: hec dicens ꝯ etiā contumeliā nobis facis. At ille ait legisperitis ve q̄ oneratis hoies Et vos oneribus que portari nō pnt et ipsi vno digito vestro non tangitis ꝯ sarcinas. Ve vobis qui edificatis ꝯ monumēta prophetarū: patres aūt vr̄i occiderunt illos. Profecto testificamī et cōsentitis operib9 patrū vestrorū: quia quidē ipsi eos occiderūt: vos aūtē edificatis eorum sepulchra. Propterea et sapientia dei dixit. Mittam ad illos

p.hic caduer bili loc. 2 sic infra. Jone. 3.b. Mat. 12.f.

fin.8.b. Mar. 5.b. Mar. 4.d.

Mat. 6.e.

Mat.23.d

Mat.23.b.

Mat.23.e.

Mat.23.f.

/τους ·προφήτας· και ·αποστόλους, ·και ·εξ ·αυ
τών ·αποκτεμούσι, ·και ᵇεκδιώξουσιμ, ᶜ ἱνα ᵈεκζη
τηθή /Το ᵉαἱμα ᶠπάντων /Των ᵍπροφητών /Το ʰεκ
χυνόμενον ⁱαπό ᵏκαταβολής ˡκόσμου ᵐ από /Της
ⁿγενεάς ᵒΤαύτης ᵖ από /Του ᑫαίματος ʳΑβελ, ˢέως
/Του ᵗαίματος ᵘΖαχαρίου /Του ˣ απολομένου
ʸμεταξύ /Του ᶻθυσιαστηρίου ᵃκαι /Του ᵇ οἰκου.
ᶜναι ᵈ λέγω ᵉυμίμ ᶠεκζητηθήσεται ᵍαπό /Της ʰγενε=
ας ⁱΤαύτης. ᵏ ὀναι ˡυμίμ /Τοις ᵐμωικοίς ⁿ ὀτι ᵒ ἡρα
τε /Την ᵖκλείδα /Της ᑫγνώσεως, ʳαυτοί ˢ ουκ ᵗεισήλ
θετε ᵘ και /Τους ˣ εισερχομένους ʸ εκωλύσατε. ᶻ λέ
γοντος ᵃ Δε ᵇ αυτού ᶜ Ταύτα ᵈ προς ᵉ αυτούς, ᶠ ήρ=
ξαντο /οι ᵍ γραμματείς ʰ και /οι ⁱ φαρισαίοι ᵏ δει=
νώς ˡ συνέχειν ᵐ και ⁿ αποστοματίζειν ᵒ αὐτόν,
ᵖ περί ᑫ πλειόνων ʳ επεδρεύοντες ˢ αὐτόν, ᵗ ζητουν
τες ᵘ θηρεύσαι ˣ Τι ἐκ /Του ʸ στόματος ᶻ αὐτού, ᵃ ἱνα
ᵇ κατηγορήσωσιν ᶜ αὐτού. Cap. xii.

Ἐν ᵇοις ᶜεπισυναχθεισών /Των ᵈ μυριάδων
/Του ᵉὀχλου ᶠὡστε ᵍ καταπατείν ʰ αλλήλ=
ους, ⁱ ἠρξατο ᵏ λέγειν ˡ προς /Τους ᵐ μαθητάς
ⁿ αὐτον ᵒ πρώτον. ᵖ προσέχετε ᑫ εαυτοίς ʳ από
/Της ˢ ζύμης /Των ᵗ φαρισαίων ᵘ ήτις ˣ εστίν ʸ υπόκρι
σις ᶻ ουλέν ᵃ Δε ᵇ συγκεκαλυμμένον ᶜ εστίν, ᵈ ὀ ουκ
ᵉ αποκαλυφθήσεται, ᶠ και ᵍ κρυπτόν ʰ ὀ ου γνω=
σθήσεται. ⁱ αμθ ᵏ ων ˡ ὀσα ᵐ εν /Τη ⁿ σκοτία ᵒ εἰπα=
τε ᵖ εν /Τω ᑫ φωτί ʳ ακουσθήσεται, ˢ και ᵗ ὀ προς /Το
ᵘ ους ᵛ ελαλήσατε ʷ εν /Τοις ˣ Ταμιείοις, ʸ κηρυχθή
σεται ᶻ επί /Των ᵃ δωμάτων. ᵇ λέγω Δε ᶜ υμίν /Τοις
ᵈ φίλοις ᵉ μου ᶠ μη ᵍ φοβηθήτε ʰ από /Των ⁱ αποκτε
μόντων /Το σώμα, ᵏ και ˡ μετά ᵐ Ταύτα ⁿ μη ᵒ εχόν=
των ᵖ περισσότερον ᑫ Τι ʳ ποιήσαι. ˢ υπολείξω ᵗ Δε
ᵘ υμίν ᵛ Τίνα ʷ φοβηθήτε. ˣ φοβήθητε /Τον ʸ μετά /Το
ᶻ αποκτείναι ᵃ εξουσίαν ᵇ έχοντα ᶜ εμβαλείν ᵈ εἰς
/Την ᵉ γέενναν. ᶠ ναι ᵍ λέγω ʰ υμίν ⁱ Τούτον ᵏ φοβήθη
τε. ˡ ουχί ᵐ πέντε ⁿ στρουθία ᵒ πωλείται ᵖ ασσαρί=
ων ᑫ δύο, ʳ και ˢ εξ ᵗ αυτών ᵘ ουκ ᵛ εστίν ʷ επιλελησ
μένον ˣ ενώπιον /Του ʸ θεού, ᶻ αλλά ᵃ και /αι ᵇ θρί=
χες /Της ᶜ κεφαλής ᵈ υμών ᵉ πάσαι ᶠ ηρίθμηνται. ᵍ μη
ʰ ουν ⁱ φοβείσθε, ᵏ πολλών ˡ στρουθίων ᵐ διαφέρε
τε ⁿ υμείς. ᵒ λέγω ᵖ Δε ᑫ υμίν ʳ πάς ˢ ος ᵗ αν ᵘ ομολογή
ση ˣ εν ʸ εμοί ᶻ εμπροσθεν /Των ᵃ ανθρώπων, ᵇ και /ο
ᶜ υιός /Του ᵈ ανθρώπου ᵉ ομολογήσει ᶠ εν ᵍ εαυτώ
ʰ εμπροσθεν /Των ⁱ αγγέλων /Του ᵏ θεού. /ο Δε ᵃρ
νησάμενος ᵇ με ᶜ ενώπιον /Των ᵈ ανθρώπων, ᵉ απαρ
νηθήσεται ᶠ ενώπιον /Των ᵍ αγγέλων /Του ʰ θεού.
ⁱ και ᵏ πας ˡ ος ᵐ ερεί ⁿ λόγον ᵒ εις /Τον ᵖ υιόν /Του ᑫ αν
θρώπου, ʳ αφεθήσεται ˢ αὐτώ. /Τω ᵗ Δε ᵘ εις /Το ᵛ ά=
γιον ʷ πνεύμα ˣ βλασφημήσαντι, ʸ ουκ ᶻ αφεθήσε
ται. ᵃ όταν ᵇ Δε ᶜ προσφέρωσιν ᵈ υμάς ᵉ επί /Τας ᶠ συ
ναγωγάς /και /Τας ᵍ αρχάς /και /Τας ʰ εξουσίας ⁱ μη
ᵏ μεριμνάτε ˡ πως ᵐ η ⁿ Τι ᵒ απολογήσεσθε, ᵖ η Τι
ᑫ είπητε. /Το ʳ γαρ ˢ άγιον ᵗ πνεύμα ᵘ διδάξει ᵛ υμάς
ʷ εν ˣ αυτή /Τη ʸ ώρα ᶻ α ᵃ δει ᵇ ειπείν. ᶜ είπε Δε ᵈ Τις ᵉ αν

ᶠ ppbetas ᵍ et ʰ apostolos ⁱ et ᵏ ex ˡ illis ᵐ ꝯ ꝯ
ⁿ occident ᵒ et ᵖ persequentur; ᑫ vt ʳ inquiratur
ˢ sanguis ᵗ omniū ᵘ ppbetaꝝ ᵛ qui ˣ effusus ʸ est
ᶻ a ᵃ constitutione ᵇ mundi ᶜ a ᵈ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵉ generatōe ᶠ ista ᵍ a ʰ sanguine ⁱ abel ᵏ vsq ˡ ad
ᵐ sanguinem ⁿ zacharie ᵒ qui ᵖ perijt ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᑫ inter ʳ altare ˢ et ᵗ edem . ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘ Ita ˣ dico ʸ vobis ᶻ requiretur ᵃ ab ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇ hac ᶜ gnatione. ᵈ Ue ᵉ vobis ᶠ legisperitis : ᵍ q
ʰ clauē ⁱ scientie: ᵏ ipsi nō ˡ introistis ⌊ ᵐ vtrūq;
ⁿ et ᵒ eos ᵖ q ᑫ introibant ʳ prohibuistis. ˢ Cum
ᵗ autem ᵘ hec ᵛ ad ˣ illos ʸ diceret : ᶻ ceperunt
ᵃ pharisei ᵇ et ᶜ legisperiti ᵈ grauiter ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵉ insistere ᶠ et ᵍ os ʰ eius ⁱ opprimere ꝯ ꝯ ꝯ
ᵏ de ˡ multis ᵐ insidiantes ⁿ ei: ᵒ et ᵖ querentes ꝯ
ᑫ aliquid ʳ capere ˢ de ᵗ ore ᵘ eius : ˣ vt ꝯ ꝯ ꝯ
ʸ accusarent ᶻ eum. Cap. xii.

Mltis ât ᵃ turbis ᵇ concurrentibus : ꝯ
ita ᶜ vt ᵈ se ᵉ inuicem ᶠ conculcarent ꝯ ꝯ
ᵍ cepit ʰ dicere ⁱ ad ᵏ discipulos ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ˡ suos. ᵐ Attendite ⁿ a ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵒ fermento ᵖ pharisęorum ᑫ q̄d ʳ est ˢ hypocrisis.
ᵗ Nihil ᵘ enim ˣ opertum ʸ est ᶻ quod ᵃ non ꝯ
ᵇ reuelet ᶜ ᵉ neq; ᵈ absconditū ᵉ quod ᶠ nō ᵍ sciat.
ʰ Quoniam ⁱ que ᵏ in ˡ tenebris ᵐ dixistis: ꝯ
ⁿ in ᵒ lumine ᵖ dicentur: ᑫ et ʳ quod ˢ in ꝯ ꝯ
ᵗ aure ᵘ locuti ˣ estis ʸ in ᶻ cubiculis: ᵃ predicabi
tur ᵇ in ᶜ tectis. ᵈ Dico ᵉ autem ᶠ vobis ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍ amicis ʰ meis ⁱ ne ᵏ terreamini ˡ ab ᵐ his ᑫ q ⁿ oc
cidunt ᵒ corpus: ᵖ et ᑫ post ʳ hoc ˢ non ᵗ habent
ᵘ amplius ᵛ quid ʷ faciant. ˣ Ostendam ʸ autē
ᶻ vobis ᵃ quem ᵇ timeatis. ᶜ Timete ꝯ ꝯ ꝯ
ᵈ eū ᵉ q̄ ᶠ postq̄ ᵍ occiderit ʰ hz ⁱ ptātē ᵏ mittē ˡ in
ᵐ gehēnaz. ⁿ Ita ᵒ dico ᵖ vobis ᑫ hunc ʳ timete.
ˢ Nōne ᵗ quinq; passeres ᵘ veneūt ᵛ dipōdio:
ʷ et ˣ vnus ʸ ex ᶻ illis ᵃ non ᵇ est ᶜ in ᵈ oblitione ꝯ
ᵉ coram ᶠ deo. ᵍ Sed ʰ et ⁱ capilli ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵏ capitis ˡ vestri ᵐ oēs ⁿ numerati ᵒ sūt. ᵖ Nolite
ᑫ ergo ʳ timē: ˢ multis ᵗ passeribꝫ ᵘ pluris ᵛ estis
ʷ vos. ˣ Dico ʸ ât ᶻ vobꝭ: ᵃ oīs ᵇ q̄cūq; ᶜ pfess ᵈ fue
rit ᵉ me ᶠ coram ᵍ hominibus: ʰ et ꝯ ꝯ ꝯ
ⁱ filius ᵏ hominis ˡ confitebitur ᵐ illum ꝯ ꝯ ꝯ
ⁿ coram ᵒ angelis ᵖ dei. ᑫ Qui ʳ autem ˢ me ega
uerit ᵗ me ᵘ coram ᵛ hominibus ; ʷ negabitur
ˣ coram ʸ angelis ᶻ dei. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵃ Et ᵇ omnis ᶜ qui ᵈ dicit ᵉ verbū ᶠ in ᵍ filiū ʰ hois
ⁱ remittetur ᵏ illi: ˡ ci ᵐ autem ⁿ qui ᵒ in ᵖ spiritus
ᑫ sanctum ʳ blasphemauerit ˢ nō ᵗ remittetur.
ᵘ Cum ᵛ autē ʷ inducent ˣ vos ʸ in ᶻ synagogas
ᵃ et ᵇ ad ᶜ magistratus ᵈ et ᵉ potestates: ᶠ nolite
ᵍ solliciti ʰ ee ⁱ q̄liter ᵏ aut ˡ q̄d ᵐ rñdeat ⁿ aut ᵒ q̄d
ᵖ dicat ᑫ. ʳ Sps ˢ ei ᵗ ctūs ᵘ docebit ᵛ vos ⌈ ʷ ˣ q̄d ʸ tā
ᶻ i ᵃ ipa ᵇ hora: ᶜ q̄d ᵈ oporteat vos ᵉ dicē. ᶠ Dixit ᵍ ât

ᵍ de ʰ turba. ⁱ Magister ᵏ dic ˡ fratri ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ meo: ᵛ vt ᵒ diuidat ᵖ mecum ᑫ hereditatem .
ʳ At ˢ ille ᵗ dixit ᵘ ei . ˣ Homo ʸ quis ᶻ me ꝯ ꝯ
ᵃ cōstituit ᵇ iudicē aut ᶜ diuisorē ᵈ supra ᵉ vos?
ᶠ Dixit ᵍ ʰ ad ⁱ illos. ᵏ Uidete ˡ et ᵐ cauete ꝯ
ⁿ ab ᵒ omni ᵖ auaricia: ᑫ q̄ ʳ non ˢ in ᵗ abundantia
ᵘ cuiusq; ᵛ vita ʷ ei ˣ est ʸ ex ᶻ bis ᵃ que ᵇ possidet.
ᶜ Dixit ᵈ autem ᵉ similitudinem ᶠ ad ꝯ ꝯ
ᵍ illos ʰ dicens. ⁱ Homis ᵏ cuiusdā ˡ diuitis ᵐ vbe
res ⁿ fructꝰ ᵒ ager ᵖ attulit: ᑫ et ʳ cogitabat ˢ intra
ᵗ se ᵘ dicens, ᵛ Quid ʷ faciā ˣ q̄ ʸ nō ᶻ habeo ᵃ quo
ᵇ cōgregem ᶜ fructꝰ ᵈ meos? ᵉ Et ᶠ dixit. ᵍ Hoc
ʰ faciam. ⁱ Destruam ᵏ horrea ˡ mea: ᵐ et ꝯ ꝯ
ⁿ maiora ᵒ faciam: ᵖ ᑫ illuc ʳ cōgregabo ˢ oīa
ᵗ que ᵘ nata ˣ sūt ʸ mihi ᶻ et ᵃ bona ᵇ mea: ᶜ et ꝯ ꝯ
ᵈ dicā ᵉ anime ᶠ mee. ᵍ Alia ʰ habes ⁱ multa ʲ bo
na ᵏ posita ˡ in ᵐ annos ⁿ plurimos: ᵒ requiesce:
ᵖ comede: ᑫ bibe; ʳ epulare. ˢ Dixit ᵗ ât ᵘ illi ᵛ de
ʷ Stulte ˣ hac ʸ nocte ᶻ animā ᵃ tuam ᵇ repetūt
ᶜ a ᵈ te: ᵉ que ᶠ aūt ᵍ parasti ʰ cui ⁱ erūt ? ꝯ ꝯ
ʲ Sic ᵏ est ˡ qui ᵐ sibi ⁿ thesaurizat ᵒ et ᵖ non ᑫ est ʳ in
ˢ deum ᵗ ditес. ᵘ Dixit ᵛ ʷ ad ˣ discipulos ꝯ
ʸ suos. ᶻ Jō ᵃ dico ᵇ vobꝭ. ᶜ ᵈ Nolite ᵉ solliciti ᶠ ee ꝯ
ᵍ anime ʰ vestre ⁱ quid ʲ manducetis : ᵏ neq;
ˡ corpori vestro ᵐ q̄d ⁿ induamini. ᵒ Alia ᵖ plus
ᑫ est ʳ ʷ esca: ˢ ᵗ corpus ᵘ plus ᵛ ʷ vestimentu.
ˣ Considerate ʸ coruos: ᶻ quia ᵃ non ᵇ semināt
ᶜ ᵈ neq; ᵉ metunt: ᶠ quib? ᵍ non ʰ est ⁱ cellarium
ʲ neq; ᵏ horreum ˡ ᵗ deus ᵐ pascit ⁿ illos. ꝯ ꝯ
ᵒ Quanto ᵖ magis ᑫ vos ʳ pluris ˢ estis ᵗ illis.
ᵘ Quis ᵛ autem ʷ vestrum ˣ cogitando ʸ ᶻ potest
ᵃ adijcere ᵇ ad ᶜ staturā ᵈ suaz ᵉ cubitū ⌈ ᶠ q̄d ᵍ de
ʰ vnū: ⁱ Si ʲ ergo ᵏ neq; ˡ q̄ ᵐ minimū ⁿ ᵉ potest:
ᵒ ceteris ᵖ solliciti ᑫ estis. ʳ Cōsiderate ꝯ ꝯ
ˢ lilia ᵗ quō ᵘ crescunt: ᵛ nō laborāt ʷ neq; ˣ nēt.
ʸ Dico ᶻ aūt ᵃ vobis ᵇ nec ᶜ salomon ᵈ in ᵉ omni
ᶠ gloria ᵍ sua ʰ vestiebatur ⁱ sicut ʲ vnū ex ᵏ istis.
ˡ Si ᵐ autem ⁿ fenū ᵒ quod ᵖ hodie ᑫ est ʳ in ˢ agro
ᵗ ᵘ cras ˣ in ʸ clibanū ᶻ mittitur ꝯ ꝯ ꝯ
ᵃ deus ᵇ sic ᶜ vestit: ᵈ quanto ᵉ magis ᶠ vos ꝯ
ᵍ pusille ʰ fidei? ⁱ Et ʲ vos ᵏ nolite ˡ ᵉ q̄d ᵐ mā
ducetis ⁿ aut ᵒ q̄d ᵖ bibatis: ᑫ et ʳ nolite ˢ in ᵗ subli
me ᵘ tolli. ᵛ Hec ʷ aūt ˣ oīa ʸ gētes ᶻ mūdi ᵃ q̄rūt
ᵇ Pater ᶜ aūt ᵈ vester ᵉ scit ᶠ q̄m ᵍ his ʰ indigetis.
ⁱ Uerūtū ʲ q̄rite primū ᵏ regnū ᵃ dei ᵗ iustitiā
ᵘ eius: ᵛ et ʷ hec ˣ oīa ʸ adijcient ᶻ vobis. ᵃ Nolite
ᵇ timere ᶜ pusillus ᵈ grex: ᵉ quia ᶠ complacuit
ᵍ patri ʰ vestro ⁱ dare ʲ vobis ᵏ regnum . ꝯ ꝯ
ˡ Uendite ᵐ que ⁿ possidetis ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵒ et ᵖ date ᑫ elemosinā. ʳ Facite ˢ vobis ꝯ ꝯ
ᵗ sacculos ᵘ qui ᵛ non ʷ veterascunt: ˣ thesaurū
ʸ non ᶻ deficientem ᵃ in ᵇ celis ᶜ quo ꝯ ꝯ ꝯ
ᵈ fur ᵉ non ᶠ appropiat: ᵍ neq; ʰ tinea ⁱ corrūpit.

Mat. 23.b.

Genes. 4.b.

Mat. 10.c.

Mat. 10.f.

Mat. 10.f.

Mat. 10.f.
Marc. 8.g

Mat. 10.f.

Mat. 12.d.
Mat. 3.g.

Mat. 14.d
Marc. 13.c

Exo. 12.
Deu. 7.b.

Mat. 6.f.

Mat. 6.g.

Mat. 16.b
Marc. 8.c

Mat. 10.c.
Marc. 4.d.

Marc. 4.c

Mat. 6.c.
Roma. 12.c
1 Pe. 5.c.

Mat. 19.c.
Mar. 10.c.
Mat. 6.d.

θείρει. ᵉ ὅπου ᶠ γάρ ᵍ ἐστίν ὁ θησαυρός ʰ ὑμῶν, ⁱ ἐκεῖ καὶ ἡ ᵏ καρδία ˡ ὑμῶν ἔσται. ᵐ ἐστωσαν ⁿ ὑμῶν αἱ ὀσφύες ᵒ περιεζωσμέναι, καὶ οἱ ᵖ λύχνοι ᵍ καιόμενοι, ʳ καὶ ˢ ὑμεῖς ᵗ ὅμοιοι ᵘ ἀνθρώποις ˣ προσδεχομένοις τὸν ʸ κύριον ᶻ ἑαυτῶν ᵃ ποτὲ ᵇ ἀναλύσει ᶜ ἐκ τῶν ᵈ γάμων, ᵉ ἵνα ᶜ ἐλθόντος καὶ ᶠ κρούσαντος, ᶠ εὐθέως ᵍ ἀνοίξωσιν ʰ αὐτῷ. ⁱ μακάριοι οἱ ᵏ δοῦλοι ˡ ἐκεῖνοι ᵐ οὓς ᵒ ἐλθὼν ὁ ᵖ κύριος ᵍ εὑρήσει ᵠ γρηγοροῦντας. ʳ ἀμὴν ˢ λέγω ᵗ ὑμῖν, ᵘ ὅτι ᵗ περιζώσεται ᵗ καὶ ᵃ ἀνακλινεῖ ᵉ αὐτούς, ᵇ καὶ ᶜ παρελθὼν ᵇ διακονήσει αὐτοῖς. ᶠ καὶ ᵍ ἐὰν ʰ ἔλθῃ ᶠ ἐν ᶜ τῇ ʰ δευτέρᾳ ᶠ φυλακῇ, ᵐ καὶ ᵒ ἐν ᶜ τῇ ᵖ τρίτῃ ᵍ φυλακῇ ʰ ἔλθῃ ᵗ καὶ ᵍ εὕρῃ οὕτως, ᵘ μακάριοι ᵗ εἰσὶν οἱ ᶠ δοῦλοι ᵗ ἐκεῖνοι. ᵉ τοῦτο ᵇ δὲ ᶜ γινώσκετε, ᵈ ὅτι ᶜ εἰ ᶠ ᾔδει ὁ ᵍ οἰκοδεσπότης ʰ ποίᾳ ᶠ ὥρᾳ ὁ ᵏ κλέπτης ˡ ἔρχεται, ᵐ ἐγρηγόρησεν ᵃᵐ ἂν, ᵒ καὶ ᵖ οὐκ ᵍ ἀφῆκε ᶠ διορυγῆναι τὸν ᵉ οἶκον ᶜ αὐτοῦ, ᵘ καὶ ˣ ὑμεῖς ᶠ ἐστε ᵍ ἕτοιμοι, ʰ ὅτι ᶜ ᾗ ʰ ὥρᾳ ᶜ οὐ ᶠ δοκεῖτε ὁ ᵍ υἱὸς τοῦ ʰ ἀνθρώπου ᶠ ἔρχεται. ᵏ εἶπε δὲ ˡ αὐτῷ ὁ ᵐ πέτρος. ᵒ κύριε ᵖ πρὸς ᵍ ἡμᾶς τὴν ᵖ παραβολὴν ταύτην ᵗ λέγεις ᵘ ἢ καὶ ᵖ πρὸς ᵍ πάντας. ʳ εἶπε ˢ δὲ ὁ ᵗ κύριος. ᵘ τίς ᵃ ἄρα ᶜ ἐστὶν ὁ ᵖ πιστὸς ʰ οἰκονόμος καὶ ᵏ φρόνιμος ˡ ὃν ᵐ καταστήσει ὁ ᶰ κύριος ᵒ ἐπὶ τῆς ᵖ θεραπείας ᵍ αὐτοῦ τοῦ ʳ διδόναι ᶰ ἐν ᶠ καιρῷ τὸ ᵐ σιτομέτριον. ᵏ μακάριος ὁ ᶠ δοῦλος ᶜ ἐκεῖνος ᵉ ὃν ᵇ ἐλθὼν ὁ ᶜ κύριος ᵉ αὐτοῦ ᶜ εὑρήσει ᶠ ποιοῦντα ᵍ οὕτως. ʰ ἀληθῶς ˡ λέγω ᵏ ὑμῖν, ˡ ὅτι ᵐ ἐπὶ ᶰ πᾶσι τοῖς ᵒ ὑπάρχουσιν ᵖ αὐτοῦ ᵍ καταστήσει ʳ αὐτόν. ᵉ ἐὰν ˢ δὲ ᵐ εἴπῃ ὁ ᵏ δοῦλος ˡ ἐκεῖνος ᶜ ἐν ᵉ τῇ καρδίᾳ ᵇ αὐτοῦ, ᶜ χρονίζει ὁ ᵉ κύριός ᶜ μου ᶠ ἔρχεσθαι, ᵍ καὶ ʰ ἄρξηται ᶠ τύπτειν τοὺς ᵏ παῖδας ˡ καὶ τὰς ᵐ παιδίσκας ᶰ ἐσθίειν ᵒ τε ᵖ καὶ ᵍ πίνειν ᶠ καὶ ᵐ μεθύσκεσθαι, ᵍ ἥξει ὁ ᵉ κύριος τοῦ ᵏ δούλου ᶜ ἐκείνου ᶠ ἐν ᵍ ἡμέρᾳ ʰ ᾗ οὐ ᵏ προσδοκᾷ, ᶜ καὶ ᶠ ἐν ᵍ ὥρᾳ ʰ ᾗ οὐ ᵏ γινώσκει, ˡ καὶ ᵐ διχοτομήσει ᶰ αὐτόν, ᵒ καὶ τὸ ᵖ μέρος ᵍ αὐτοῦ ᶠ μετὰ τῶν ᵖ ἀπίστων θήσει. ᵉ ἐκεῖνος ᶠ δὲ ὁ ᵍ δοῦλος ὁ ᵍ γνοὺς ᵉ τὸ θέλημα τοῦ ʰ κυρίου ᵉ αὐτοῦ, ᵖ καὶ ᵍ μὴ ᵉ ἑτοιμάσας ᵍ μηδὲ ᵉ ποιήσας ᵏ πρὸς τὸ ˡ θέλημα ᵐ αὐτοῦ, ᶰ δαρήσεται ᵒ πολλάς. ᵍ ὁ δὲ ᵍ μὴ ᵍ γνοὺς ᵍ ποιήσας ᶠ δὲ ᵍ ἄξια ᵏ πληγῶν, ᶠ δαρήσεται ὀλίγας. ᵉ παντὶ ᵇ δὲ ᶜ ᾧ ᵉ δόθη ᵏ πολύ, ᶠ πολύ ᵉ ζητηθήσεται ᵇ παρ᾽ αὐτοῦ, ᵏ καὶ ᾧ ᵐ παρέθεντο ᶰ πολύ, ᵒ περισσότερον ᵍ αἰτήσουσιν ᵍ αὐτόν. ᶠ πῦρ ᵉ ἦλθον ᶠ βαλεῖν ᵉ εἰς τὴν ᶠ γῆν, ᶠ καὶ τί ᵉ θέλω ᵇ εἰ ἤδη ᵇ ἀνήφθη. ᶜ βάπτισμα ᶠ δὲ ἔχω ᵇ βαπτισθῆναι, ᶠ καὶ ᵖ πῶς ᶠ συνέχομαι ᵐ ἕως ᵉ οὗ τελεσθῇ. ᵖ δοκεῖτε ᵍ ὅτι ᶠ εἰρήνην ᵉ παρεγέμην δοῦναι ᵉ ἐν τῇ ᵏ γῇ, ᶠ οὐχί λέγω ᵉ ὑμῖν, ᵖ ἀλλ᾽ ἢ ᵇ διαμερισμόν. ᶜ ἔσονται ᶠ γὰρ ᵉ ἀπὸ τοῦ ᵇ νῦν ᶜ πέντε ᵏ ἐν ᵒ οἴκῳ ᵐ ἐνὶ ᵖ διαμεμερισμένοι ᵒ τρεῖς ᵖ ἐπὶ ᵍ δυσί, ᶠ καὶ ᵖ δύο ᶜ ἐπὶ ᵒ τρισὶ ᶠ διαμερισθήσεται ᶠ πατὴρ ᵉ ἐπὶ ᵍ υἱῷ, ᵇ καὶ ᶜ υἱὸς ᵉ ἐπὶ ᶠ πατρί

"Vbi ᵉenim ᶠthesaurus ᵍvester ʰest: ꝏꝏ ᵇibi ᶜet ᵈcor ᵉvestrum ᶠerit. ᵍ Sint ꝏꝏ ʰlumbi ᵇvestri ᶜprecincti ᵈet ᵐlucerne ꝏꝏ "ardentes in manib⁹ vr̃is: ᶻ ᵖvos ᵍsilen ʰhominibus ᵉexpectantibus ᶠdñm ᵐsuũ ʳquãdo ᵉreuertatur ᵃa ᵇnuptijs: ᵇvt cum ᶜvenerit ᶻ ᶠpulsauerit ᵉconfestim ᵍaperiant ᵇei. ʳ Beati ʰserui ᵗilli ᵐquos cum ᵑvenerit ᵉdominus ᵖinuenerit ᵍvigilãtes. ʳ Amen ᵖdico ᶜvobis: "ᵠ ᵖpreciget ᶠse ᶻ ᵗfacier ᵉillos ᵈdiscũbere ᵇ ᶻ ᶜtransiens ᵑministrabit ᵉillis. ʳ Et ſi ᵇvenerit ᵉin ᶠsecunda ᵗvigilia: ᵐet ſi ᵑin ᶜtertia ꝏ ᵇvigilia ᵍvenerit ᶻ ᵗita ᵍinuenerit: "beati ſunt ʳserui illi. ᵍ Hoc ᵇaũt ſcitote ᵉquoniam ꝏ ᶠſi ſciret ᵍpaterfamilias ᵇqua ʰhora ᵏfur ꝏ ˡveniret: ᵐvigilaret ᵑvtiq⁹ ᵉet ᵖ non ᵍfineret ʳperfodi ᵈdomum ᶠſuam. "Et ᵛvos ꝏꝏ ᵉeſtote ᵃparati: ᵇquia ᶜqua ᵇhora ᶜnon ʳputatis ᵍfilius ʰhominis ᵛvenict. ᵏ Dixit ˡautez ᵐei "petrus. ᵍ Domine ᵃad ᵍnos ꝏꝏꝏꝏ ᵗdicis ᶠhanc ᵉpabolã: ᵑan ᶜet ad ᵒoēs ᵖ Dixit ᵇãt ᵈñs. ᵍ Quis ᵉputas ᶜeſt ᵍfidelis ᵇdispenſator ᶜet ᵖprudens ᶠquem ᵐcõſtituit ᵑdomin⁹ ᵉſuper ᵍfamiliam ᶠſuam vt ᶜdet illis ᵐin ꝏ ᵉtẽpore ᵑtritica ᵐenſuram? ʳ Beatus ꝏꝏ ʳille ᵗſeruus ᵠquez ᵐcum ᵑvenerit ᵈñs ᶜiuene rit ᵉita ᶠfaciẽtẽ, ᵇ Vere ᶜdico ᵉvob⁹ ᵠñ ᵐſuper "omnia ᵉque ᵉpoſſidet ᵠ conſtituet ꝏꝏ ʳillum. ʳ Dñ ᵍ ſi ᵉdixerit ᵗſeruus ʳille ᵐin ꝏ ᵉcorde ſuo: ᵗmoraz ᶠfacit ᵈñs ᶜme⁹ ᵛvenire: ᵍ ᵉet ᵇcepit ᶜpercutere ᵗſeruos ꝏꝏꝏꝏꝏ ʳet ᵐancillas ᵉet ᵑedere ᵖ et ᵠbibere ꝏꝏꝏ ʳet ᵐinebriari: ᵛvenict ᵈdominus ᵗſerui ꝏꝏ ʳillius ᵑin ᵉdie ᵠqua ᶜnon ᵍſperat ᵉt ʰhora ꝏ ᵇqua ʳneſcit ᵉt ᵑdividet ᵐeum ꝏꝏꝏꝏꝏ ᵖpartem ᵉq⁹ci? ʳcum ᵑinfidelibus ᵗponet. "Ille ᵃaũt ſeruus ᵗqui ᵉcognouit ᵍvolũtatẽ ᵇdomini ſui: ᵖet ᶜnon ſe ᵍpreparauit: ᵇ ᶻ ᵍnõ ʳfecit ᵏſecundu⁹ ˡvoluntatem ᵐeius: ᵛvapulabit ᵉmultis. ʳ Qui ᵃaũt ᵑnõ ᶜcognouit ᵉet ᵍfe ᵗplagis: ᵛvapulabit ᵖpaucis. ᵃ Oi ⌊cui ᵉdigna ᵇautem ᶜcui ᵐmlt̃ũ ᵈdatũ ᵇe ᵐmlt̃ũ ᵍquerẽt ᵇab ʳeo: ᵏ et ˡcui ᵐcõmendauerẽt ᵑmultum: ᵖplus ᵍpetent ᵃb ᵍeo. ʳ Ignem ᵑveni ᵐittere ᵉin ꝏ ᵗterrã: ᶻ ᵗquid ᵖvolo ᵇniſi ᵛvt ᵃaccẽdat? ᶜ Baptiſma ᵃautẽ ᵇhẽo ᵇbaptizari ᶻ ᵗquõ ᶜcoartor ᵐvſq⁹ ᵈdũ ᵑperficiat. ᵖ Putatis ᵠq ᵖacẽ ᵛveni ᵐittere ᵉin ᵗterram? ᵑ Non ᶜdico ᵉvobis ꝏ ᵇſed ᵖſeparationem. ᶜ Erunt ʳenim ᵉex ꝏ ᵇhoc ᵠquinq⁹ ᵑin ᵗdomo ᵐvna ᵉdiuiſi ꝏꝏ ᵖtres ᵑin ᵇduos ᶜet ᵇduo ᵑin ᵖtres ᵗdividentur ʳpater ᵑin ᵉfiliũ: ᵇ ᶻ ᶜfilius ᵖin ᵉpatrem ſuum

Mat.6.c.

Mat.24.g.

Mat.24.g. Mat.13.g.

Mat.24.g.

Mat.10.f.

Iaco.4.d.

Osee.4.d.

ʳmater ᵉin ᵇfiliã: ᶜet ᵃfilia ᵗin ᵐmatrem: ꝏ ᵖſocrus ᵒin ᵑnurum ᵠſuam: ᵉet ᵑnurus ꝏꝏ ᵒin ᵖſocrum ᵗſuam. ᵛ Dicebat ᵗautem ᵉ ad ᵇturbas, ᶜ Cum ᵑvidentis ᵘnubẽ ʳorientem ᵉab ᵇoccaſu: ᵗſtati ᵏ dicitis ᵑnimb⁹ ᵐvenit: ᵉet ᵛita ᵉfit. ᵠ Et ᶜcũ ᵃauſtrum ꝏ ꝏꝏꝏꝏ ʳflantem: ᵑdicitis ᵠquia ᵉeſtus ʳerit ᶻ ᵗfit. ꝏ ᶜ Hypocrite ᵉfaciem ᶜcli ꝏꝏꝏꝏ ʳet ᵉterre ᵇnoſtis ᵖprobare: ᵐ hoc ᵃaũt ᵗ tẽp⁹ ᵑquomodo ᵒnõ ᵖ probatis. ᵠ Quid ᵃautez ᶻ ᵗa ᵛvobiſipis ᵑnõ ᵘiudicatis ᵠd ᵗiuſtũ ẽ? ᵃ Cũ ᵃãt ᵉcũ ᶜaduerſario ᵗuo ᵉad ᵖpricipẽ ⌊ ᶜvadis ᵏin ᵇvia: ᵈda ᵐoperam ˡliberari ᵉab ꝏꝏ ᵖillo: ᵠne forte ᶜtrabat ᵗe ᵉad ᵘiudicem ꝏꝏ ᵒet ᵘiudex ᵉtradat ᵗe ᶜexactori: ꝏꝏꝏꝏ ᶻ ᵉexactor ᶜmittat ᵗe ᵑin ᵇcarcerem. ᵗ Dico ᵏtibi: ᵑnon ᵐexies ᵇinde ᵒdonec ᵠetiam ꝏ ʳnouiſſimum ᵑminutum ᵗreddas. Cap.xiii.

Mat.5.d. 7.18.g.

Erant ᵇautẽ ᵠquidã ᵉipſo ᵗi ᶜtpe ᵑnunciantes ᵇilli ᵈde ᵏgalileis: ꝏꝏꝏꝏ ᵠquorum ᵐ ſanguinẽ ᵉpilatus ᵒmiſcuit ᵖcum ᵠſacrificijs ᵉeorum. ᶠ Et ʳreſpondens ᵗ dixit ᵑillis. ᵛ Putatis ᵠ ᵛhi ᵖgalilei ꝏꝏꝏ ᵒ ᵖre ᵒomnibus ᵠgalileis ᵖpeccatores ꝏꝏ ᵇfuerint: ᵠquia ᵏ talia ᵖpaſſi ſunt. ᵐ Non ꝏ ᵑdico ᵛvobis: ᵉſed ᵈniſi ᵖpniaz ᵇbuerit⁹ ᵒes ᵑſimiliter ᶜperibitis: ᵗ Dicebat ᵐ ãt ᵇhãc ᵒ ſimilitudinẽ. ᵖ Arbozẽ ᶠfici ᵇhabebat ᶜqdaz ᵏ plantatam ᵑin ᵛvinea ᵠſua: ᵗ ᶻ ᵛvenit ꝏꝏ ᵠ querẽs ᵗfructũ ᶜi ᵑilla ᶻ ᵗ nõ ᵛinenit. ᵇ Dixit ᵃaũt ᵏ ad ᶜcultorem ᵛvince. ᵐ Ecce ᵒ ãni ᵑtres ſũt ex quo ᵛvẽio ᵠrẽs ᵗfructũ ᶜi ᶠficlinea ᵑhac: ᶻ ᵗ nõ ᵛiuẽio: ᵠſuccide ergo ᵇillã. ᵒ Ut ᵠd ᵉt ʳterrã ᵉoccupat? ᵗ At ᵇille ᵏ rñdẽs ᵈdixit ᵐilli. ᵑ Dñe ᵒdimitte ᵖillam ᵠ ᵗ hoc ᵑanno: ᵛ vſq⁹ ᵘdũ ᵗfodiam ᶜcirca ᵑillam ᶻ ᵗ mittã ſtercora. ᵒ Et ſi ᵠquidẽ ᶠfecerit ᵉfructũ: ᵇ ſin ᵃautez ᵑin ᵐfuturum ᵑſuccides ᵒẽz. ᵖ Erat ᵠaũt ᵈoc ẽs ᵑin ᵠſynagoga eorum ᵗ ſabbatis. ꝏꝏꝏꝏ ᵒ Et ᵉecce ᵇmulier ᶜque ᵗhabebat ᵑ ſpiritum ᶠinfirmitatis ᵠannis ᵇdecẽ ᵉet ᵒcto ᵐerat ᵑiclinata: ᵖ nec omnino ᵠpoterat ᵑin ᵗa re ſpicere. ᶠ Quam cum ᵑvideret ᵗ ieſus ꝏꝏ ᵒ vocauit eã ad ſe ᶻ ᵗ ait illi. ᶜ Mulier ᵈdimiſſa ᶠes ᵃab ᵑinfirmitate ᵏtua. ᵗ Et ˡ impoſuit ꝏ ˡilli ᵐ manus: ᵐ et ᵒ confeſtim ᵖ erecta ꝏꝏ

Mat.16.a.

Mat.4.c. Mar.1.c. Lucæ.2.d.& 5.d. Epoca.2.d.

Ezech.18.c Eccle.17.d Eccliſ.3.d.

Mat.21.c. Mar.11.c.

Mat.12.b. Mar..3.a. infra.14.a.

Mat.12.b. Marci.3.g ſup.6.a.

μαρθώθη, q καὶ r ελόξαζε / Τομ s θεόμ, t ἀποκρι=
θεὶς u Λε/ο x αρχισυνάγωγος y αγαμακτώμ z ὁ=
τι/Τω a σαββάτω b εθεράπευσεμ/ο c ιησούς, d ἔλεγε
/Τω e ὀχλω. f ἐξ g ημέραι h εισίμ i εμ k αις l Δει m εργά=
ζεσθαι. n εμ o Ταύταις p ουμ q ερχόμενοι r θεραπεύε
σθε, s καὶ t μη/Τη u ημέρα/Του v σαββάτου. w ἀπεκρί=
θη x ουμ y αυτῶ/ο z κύριος a καὶ b είπεμ. c ὑποκριταί d é
καστος e υμῶμ/Τω f σαββάτω g ου h λύει/Τομ i βούμ
j αυτού k η/Τομ l όμομ m από/Της n φάτμης, o καὶ p α=
παγαγῶμ q ωτοίζει. r Ταύτην s Δε t θυγατέρα u α
βραάμ v ούσαμ w ημ x έλησεμ/ο y σατὰμᾶς z ιλού a Δέ
κα b καὶ c οκτῶ d έτη, e ουκ f έλει g λυθήμαι h από/Του
i Δεσμού k Τούτου/Τη l ημέρα/Του m σαββάτου.
n καὶ o Ταύτα p λέγομτος q αυτού, r κατησχύμομ=
το s πάμτες/οι t αμτικείμενοι u αυτῶ, v καὶ w πᾶς/ο
x ὄχλος y έχαιρεμ/επί z πᾶσι/Τοις a εμδόξοις/Τοις
b γιμομένοις c υπ' αυτού. d έλεγε Δε e Τίμι f ομοία
g εστίμ/η h βασιλεία/Του i θεού, j καὶ k Τίμι l ομοιώ=
σω m αυτήμ. n ομοία o εστί p κόκκω q σιμάπεως, r ομ
s λαβῶμ t άμθρωπος u έβαλεμ v εις w κήπομ x εαυτού,
y καὶ z ήυξησε, a καὶ b εγέμετο c εις d Δέμδρομ e μέγα.
f καὶ/Τα g πετειμά/Του h ουρανού i κατεσκήνωσεμ
j εμ/Τοις k κλάδοις l αυτού. m πάλιμ n είπε. o Τίμι p ο=
μοιώσω/Τη q βασιλείαμ/Του r θεού, s ομοία t εστί
u ζύμη v η w λαβούσα x γυνή y έκρυψεμ z εις a αλεύ
ρου σάτα b Τρία c έως d ου e ζυμωθη όλομ. f καὶ g δι=
πορεύετο h κατά i πόλεις j καὶ k κώμας l διδάσκωμ
m καὶ n πορείαμ o ποιούμενος p εις q ιερουσαλήμ.
r είπε Δε s Τις t αυτώ. u κύριε v ει w ολίγοι/οι x σωζό=
μενοι. y ο Δε z είπε a προς b αυτούς, c αγωνίζεσθε
d εισελθεῖμ/Διά/Της e στεμής f πύλης, g ότι h πολ=
λοί i λέγω j υμῖμ k ζητήσουσιμ l εισελθεῖμ m καὶ n ουκ
o ισχύσουσιμ. p αφ' ου q αμ r εγερθή/ο s οικολεσπό
της t καὶ u αποκλείση/Τη v θύραμ, w καὶ x άρξησθε y é=
ξω z εστάμαι a καὶ b κρούειμ/Τη c θύραμ d λέγομτες
e κύριε f κύριε g άμοιξομ h ημῖμ, i καὶ j αποκριθεὶς k ε=
ρεῖ l υμῖμ, m ουκ n οίδα o υμᾶς p πόθεμ q εστέ. r Τότε/άρ
ξεσθε a λέγειμ, b εφάγομεμ c εμώπιομ d σου e καὶ f ε=
πίομεμ, g καὶ h εμ/Ταις i πλατείαις j ημῶμ k ελίλα=
ξας. l καὶ m ερεῖ, n λέγω o υμῖμ, p ουκ q οίδα r υμᾶς
s πόθεμ t έστε. u απόστητε v απ' εμού w πάμτες/οι x ερ
γάται/Της y αδικίας. z εκεί a έσται/ο b κλαυθμός
c καὶ/ο d βρυγμός/Τω e ολόμτω. f όταν g όψεσθε
h αβραάμ i καὶ k ισαάκ l καὶ m ιακώβ n καὶ o πάμτας
/Τους p προφήτας q εμ/Τη r βασιλεία/Του s θεού, t υ
μᾶς u Δε v εκβαλλομένους w έξω. x καὶ y ήξουσιμ z α=
πό a ματολῶμ b καὶ c Δυσμῶμ d καὶ e βορρᾶ f καὶ g μό
του, h καὶ i αμακλιθήσομται j εμ/Τη k βασιλεία/Του
l θεού. m καὶ n ιλού o εισίμ p εσχατοι q οι r έσομται s πρώ
τοι, t καὶ u εισί v ωρῶτοι, w οι x έσομται y έσχατοι. z εμ
a αυτή/Τη b ημέρα c προσήλθομ d Τιμές e φαρισαίοι
f λέγομτές g αυτῶ, h έξελθε i καὶ j πορεύου k εμτεύ=
θεμ, l ότι m ηρῶλης n θέλει o σε p αποκτείμαι. q καὶ
r ελόξαζε / Τομ s θεόμ. t Respondens
u autem v archisynagogus w indignãs x quia
y sabbato z curasset a ihesus: b dicebat cc cc
c turbe, d Sex e dies f sunt g in h q̃b i opz k ope
rari. l In m his n ergo o venite p curamini: cc
q et r non in s die t sabbati. u Respondens cc
v aũt ad w illũ x dixit y dñs. z Hypocrite a vnusq̃
q b vestrum c sabbato d non e solvit f bouem cc
g suum h aut i asinum j a k presepio l et m ducit cc
n adaq̃re? o Hanc autem p filiam q abrae cc
r quam s alligavit t sathanas u ecce v decem
w et x octo y annis: z non a oportuit b solui c a cc
d vinculo e isto f die g sabbati? cc cc cc cc cc
h Et i hec cum k diceret: l erubescebant cc c
m omnes n aduersarij o eius: p et q omnis cc c
r pplꝰ s gaudebat t in u vniuersis v q̃ w gloriose
x fiebant y ab z eo. a Dicebat b ergo. c Cui d simile
e est f regnum g dei: h et cui i simile k estimabo
l illũ. m Simile n est o grano p sinapis: q quod
r acceptum s homo t misit u in v hortum w suum
x et y creuit: z et a factũ b est c in d arborẽ e magnã
f et g volucres h celi i requieuerunt cc cc cc
j in k ramis l ei. m Et n iterum o dixit. p Cui q simile
r estiabo s regnũ t dei. u Simile v est w fermẽto
x quod y acceptũ z a mulier b abscondit
c in d farine e sata f tria: g dõec h fermẽtatũ est i totũ. j Et k ibat
l per m ciuitates n et o castella p docens: cc cc
q et r iter s faciens t in u hierusalem. cc cc cc cc
v Aut w aũt x illi y quidã. z Dñe a si b pauci sunt
c q̃ d saluãtur. e Ipse f aũt g dixit h ad i illos. j Cõ
tendite k intrare l per m angustã n portã: o q̃ p nõ
q ti r dico s vobis t querent u intrare v et w non cc
x poterũt. y Cũ z aũt a intrauerit b paterfami
lias c et d clauserit e ostium: f incipietis g foris
h stare i et j pulsare ad k ostiũ l dicentes cc cc
m domine n aperi o nobis p et q respondẽs r dicet
s vob, t Nescio u vos v vnde w sitis. x Tũc y incipie
tis z dicere. a Manducauimꝰ coram b te c et d bi
bimus: e et f in g platcis h nostris i docuisti. cc
k Et l dicet m vobis. n Nescio o vos cc cc cc
p vnde q sitis. r Discedite s a me t oẽs u operarij
v iniquitatis. w Ibi x erit y fletus z et a stridor b dentium: c cum d videritis cc cc
e abraam f et g ysaac h et i iacob j et k omnes cc
l prophetas m in n regno o dei: p vos cc cc cc cc
q autem r expelli s foras. t Et u venient a ab cc
v oriente w et x occidẽte y et z aquilone a et b austro:
c et d accumbent e in f regno cc cc cc cc cc
g dei. h Et i ecce j sũt k nouissimi qui l erãt m primi:
n et o sunt p primi q qui r erant s nouissimi. t In cc
u ipsa v die w accesserũt x quidam y phariseorũ
z dicentes a illi. b Exi c et d vade e hinc: cc cc
f quia g herodes h vult i te j occidere. k Et cc

l ait m illis. n Ite et o dicite p vulpi cc cc cc
q illi. r Ecce ei ecio s demonia t et cc cc cc
u sanitates v perficio w hodie et x cras: y et cc
z tertia die a cõsũmor. b Verũtñ opz c me d ho
die e et f cras et g sequẽti die h ambulare: i qz nõ
k capit l pphetam m perire n extra o hierusalẽ.
p Hierusalem q hierusalem r que s occidis cc
t prophetas u et v lapidas cc cc cc cc cc
w eos x qui y mittuntur z ad a te. b Quotiens cc
c volui d congregare e filios f tuos g quẽadmo
dum h auis i nidum k suum m sub cc cc cc
n pennis o et p noluisti. q Ecce cc cc cc cc
r relinquet s vob t dom u vsa deserta. x Dico
a aũt b vobis: c qz nõ d videbitis e me f donec g ve
niat h cũ i dicetis: m benedict n q̃ venit o in p no
mine q domini. Cap.14.

Et factũ est cũ introisset ihesus in domũ cuiusdã principis pharisẽorum sabbato manducare panem et ipsi cc
obseruabant eum. Et ecce homo cc
quidam hydropicus erat ante illum. cc
Et respondẽs ihesus dixit ad legispitos
et pharisẽos dicens. Si licet cc cc cc
sabbato curare? At illi tacuerũt. Ipe vo
apprehensum sanauit eum ac dimisit.
Et respondẽs ad illos dixit. Cuius cc
vestrum asin? aut bos in puteũ cadet
et non continuo extrahet illum die cc
sabbati? Et non poterant cc cc cc cc
ad hec respondere illi. Dicebat autẽ
ad inuitatos parabolã: intendens cc
quomodo primos accubitus eligerent:
dicens ad illos. Cum inuitatus fueris
ad nuptias: nõ discũbas in primo loco
ne forte honoratior tibi sit inuitatus cc
ab illo: et veniens is qui te et illum
vocauit dicat tibi. Da huic locum: cc
et tunc incipias cum rubore nouissimũ
locũ tenere. Sed cũ vocatꝰ fueris va
de recumbe in nouissimo loco: vt cum
venerit q̃ te inuitauit dicat tibi. Amice
ascende superius. Tunc erit tibi gloria
coram simul discũbentibus: quia cc
omnis qui se exaltat humiliabitur: et
qui se humiliat exaltabitur. Dicebat at
et ei que se inuitauerat. Cũ facis prãdiũ aut cenam: noli vocare amicos tuos
neq; fratres tuos: neq; cc cc cc cc
cognatos: neq; vicinos diuites: cc cc
ne forte et ipsi te remitent cc cc cc cc
et fiat tibi retributio. Sed cum cc cc
facis conuiuiũ voca pauperes debiles
claudos et cecos: et beatus cc cc cc

Mat.13.d. Mar.4.f.
Mat.13.d.
Mat.9.g.
Mat.19.g. Mar.10.c.
Mat.7.c. Joh3.7.c.
Mat.7.c.t 15.b.
Mat.7.f.t 15.g. Mat.8.c.
Mat.8.c.
Mat.12.b. Marci.3.a. sup.6.b
sup.15.c.
Mat.15.b Marci.12.g
Mat.15.b Jaco.4.c.
Thob.4.b.

ος x ésn, r ótι ' oúk e éxousiμ b aptapolούναι
'σοι. b aptapoloθńσεται r γαρ 'σοι e εμ / Τη b αμα=
στάσει/Τωμ' Δικαίωμ. k ακούσας Δε m Τις/Τωμ" συν
μακειμένωμ" Ταύτα, p είπεν q αυτώ. r μακάριος
'ος φάγεται s άριστομ εμ/Τη βασιλεία/Του θεού.
'ο Δε είπεν αυτώ 'άνθρωπος Τις e εποίησε Δεί=
πνομ μέγα, k και εκάλεσε m πολλούς, " και ο απέ
στειλε/Τομ Δούλομ αυτού/Τη ώρα/Του Δείπνου
μου r είπείν/Τοις" κεκλημένοις x έρχεσθε ότι ήΔη
'έτοιμα b εστί πάντα. ° και ' ήρξαντο απομιάς
'παραιτείσθαι b πάντες. ο πρώτος k είπεν ' αυ=
τώ. m αγρόμ ηγόρασα και p έχω q αμάγκην εξελ
θείν και ιΔείν αυτόμ. x ερωτώ σε έχε με πάρη
τημένομ. ' και b έτερος είπε. ' ζεύγη βοών b ηγό=
ρασα 'πέμτε, k και 'πορένομαι m Δοκιμάσαι αυ=
τά. ° ερωτώ p σε έχε με πάρητημένομ. r και " έτε
ρος x είπε. r γυναίκα έγημα, e και b Διά ' Τούτο ου
' Δύναμαι r ελθείν. e και b παραγενόμενος ο ' Δού
λος k εκείνος, ι απήγγειλε/Τω m κυρίω αυτού ° Ταύ
τα. p Τότε q οργισθείς ο ' οικοΔεσπότης, e είπε / Τω
'Δούλω αυτού. x έξελθε Ταχέως εις/Τας πλα=
τείας b και ' ρύμας/Της πόλεως, ' και/Τους ' πτω
χούς q και b αναπήρους ' και k Τυφλούς ' και m Χω
λούς " εισάγαγε ° ώΔε. p και q είπεν ο ' Δούλος.
e κύριε ' γέγομεν ως ' εωέταξας, r και ' έτι e Τόπος
b εστί. ' και b είπεν ο ' κύριος προς / Τομ e Δούλομ.
b έξελθε εις/Τας ο Δούς και m φραγμούς, " και ο α
μάγκασομ p εισελθείν q ίμα ' γεμισθή ο ' οικος μου.
" λέγω x γαρ ' υμίμ, ' ότι e ουΔείς/Τωμ b αμΔρών ' ε=
κείμων/Τωμ ° κεκλημένων ' γεύσεται ' μου / Του
e Δείπνου b συμεπορένομτο Δε k αυτώ ' όχλοι m πο
λλοί, " και ° στραφείς p είπε q προς αυτούς. e ει ' Τις
" έρχεται ' προς με, ' και e ου b μισεί / Τομ ' πατέρα
b αυτού ' και/Τη μητέρα, e και/Τη b γυναίκα ' και
/Τα k Τέκνα, ι και / Τους m αΔελφούς " και / Τας α=
ΔελφάΔ, p έτι q Δε ' και / Τη e εαυτού ' ψυχή, " ου
x Δύναται ' μου ' είναι e μαθητής. b και ' όστις b ου
' βαστάζει/Τομ ' σταυρόμ e αυτού b και ' έρχεται k ο=
πίσω μου, m ου" Δύναται ° είναι p μου q μαθητής.
' Τις γαρ ' εξ" υμών/σ x θέλων ' πύργομ ' οικοΔομή
σαι, e ουχί b πρώτομ ' καθίσας ψηφίζει/Τη ' Δα=
πάνη ' ει e έχει/Τα b προς ' απαρτισμόμ, k ίνα ι μήπο
τε m θέντος αυτού e θεμέλιομ p και q μη ' ισχύομ=
τος " εκτελέσαι, ' πάντες/οι θεωρούντες x άρξων
ται ' εμπαίζειν αυτώ e λέγοντες b ότι ' ούτος/ο άν
θρωπος ' ήρξατο ' οικοΔομείν e και b ουκ ' ίσχυσεν
k εκτελέσαι. ι η m Τις " βασιλεύς ° πορενόμενος
p συμβαλείν q ετέρω βασιλεί e εις πόλεμομ, " ου=
χί x καθίσας ' πρώτομ ' βουλεύεται e ει b Δυνατός
' εστίν e εμ Δέκα ' χιλιάσιν e απαντήσαι / Τω b μετά
' είκοσι k χιλιάΔων ι ερχομένω m επ" αυτόν. ° ει Δε
q μήγε, ' έτι e πόρρω ' αυτού " όντος, x πρεσβείαν
' αποστείλας ' ερωτά e Τα b προς ' ειρήνην. b ού=

x eris: r quia ' non e habent b retribuere ꝯ
'tibi: b retribuetur ' enim ' tibi e in b resurrectiõe
'iustorum. ° Hec cũ k audisset m quidã de " sil
"discũbentibus p dixit q illi. r Beatus ꝯ
"qui mandycat panem ' in ' regno ' dei. ꝯ
b At ipse dixit ei. ' Homo ' quidã e fecit ce
nam magnã k et vocauit m multos. " Et e mi=
sit p seruum q suum ' hora ° cene ꝯꝯꝯ
'dicere " invitatis vt ' venirent: r quia ' iam
e parata b sunt ' omnia. ° Et ' ceperunt ' simul
b omnes p excusare. r Primꝰ k dixit ei. ꝯ
m Villaz" emi: e et ' necesse p habeo ' exire ꝯ
e r videre " illã. r Rogo ' te habe e me b excusa
tum. ' Et b alter ' dixit. r Juga q boum b emi
'quinq; k et eo m probare " illa. ꝯꝯꝯꝯꝯ
° Rogo p te habe e me b excusatuz. ' Et " alius
x dixit. r Uxorem ' duxi: e et ' ideo non ꝯ
'possum ' venire. e Et b reuersus ' seruus ꝯ
'nunciauit ' hec m domino " suo. ꝯꝯꝯꝯꝯ
p Tunc e iratus ' paterfamilias " dixit ꝯ
'seruo " suo. x Exi ' cito in e plateas ꝯꝯ
b et ' vicos ' ciuitatis: ' et ' pauperes ꝯꝯ
q ac b debiles ' et ' cecos ' et m claudos ꝯꝯ
"introduc huc. p Et ' ait ' seruus. ꝯꝯꝯ
p Dñe ' factũ ' est " vt ' impleti: ' et ' adhuc ' loc9
b est. ' Et b ait ' dominus e seruo. ꝯꝯꝯꝯꝯ
b Exi in k vias ' et m sepes " et ° compelle ꝯ
p intrare: q vt ' impleatur e domus ' mea. ꝯ
" Dico x aũt ' vobis q: e nemo b virorũ ' illorũ
b qui ' vocati ' sunt ' gustabit ' cenam ' meam.
b Ibant ' autem ' turbe m multe k cum ' eo: ꝯ
" et ° conuersus p dixit q ad ' illos. ° Si ' quis
" venit ' ad me ' et e non b odit ' patrem ꝯ
' suum ' et ' matrem ' et b uxorem ' et ꝯꝯꝯꝯ
k filios ' et m fratres " et ° sorores ꝯꝯꝯꝯꝯ
p adhuc q autem ' et ' animam ' suam " non ꝯ
x potest ' meus ' esse ' discipul9. b Et ' qui ' nõ
' baiulat ' crucem ' suam b et ' venit k post ꝯꝯ
' me: m non potest p meus ' esse q discipulus.
' Quis ° ei ' ex " vobis x volens ' turri ' edifica=
re: e nõne b pus ' sedẽs ° putat ' sũptꝰ q̃ neces
sarij sũt ' si e habeat ' ad ' pficiẽdũ: k ne ' postq̃
m posuerit ° fundamentum p et ' non ' potuerit
q perficere: ' omnes " qui " vident x incipiant
' illudere ' ei q dicentes: b quia ' hic ' homo ꝯ
' cepit ' edificare e et ' non ' potuit ꝯꝯꝯꝯꝯ
k consummare: ' Aut m quis " rex ' iturus ꝯꝯ
p cõmittere p bellũ q aduersus q alium ' regẽ nõ
x sedens ' prius ' cogitat q si b possit ꝯꝯꝯꝯ
° cum ' decẽ ' milib9 q occurrere ' ei ' qui b cum
' viginti k milibus ' venit m ad " se: ° Alioquin
' adhuc ' illo e longe " agente: r legationem ꝯ
' mittens ' rogat q ea q que ' pacis sũt. b Sic

D
ps. 77.
Mat. 11. a.
Apoc. 19. b

Mat. 6. c.

F

Mat. 10. g.

Mat. 10. g
r. 16. f.
Mar. 8. g.
sup. 9. c.

E

G

Mat. 10. g.
infra. 18. c.

τως ' ούμ ' πας q εξ b υμών/ος x ουκ ' αποτάσσεται
m πάσι/Τοις" εαυτού υπάρχουσιμ, p ου Δύνα=
ται μου ' είναι μαθητής. " καλόμ/Το x άλας ' εάμ
'Δε/Το ° άλας b μωρανθή, ' εμ Τίμι ' αρτυνθήσεται.
' ούτε εις b γην ' ούτε εις κοπρίαμ m εύθετομ εσ=
τίμ, ° έξω p βάλλουσιμ q αυτό. / ο ' έχων " ώτα ' ακού
ειμ, " ακουέτω. Cap. xv.

Σαν b Δε ' εγγίζομτες αυτώ ' πάντες / οι Τε=
λώναι q και/οι b αμαρτωλοί ' ακούειν x αυ
τού. ' και m Διεγόγγυζομ / οι " φαρισαίοι τε και / οι
p γραμματείς λέγομτες. ' ότι ο ούτος ' αμαρτω=
λούς " προσΔέχεται και ' συνεσθίει αυτοίς. ° είπε
b Δε ' προς αυτούς / Τημ ' παραβολήμ Ταύτημ λέ
γων. b Τις ' άνθρωπος x εξ ' υμών m έχων " εκατόμ
° πρόβατα, p και q απολέσας ' εμ εξ αυτών ου κα
ταλείπει / Τα ' εμ ερήμω όμτα ' εμπεά ° εμ / Τη b ερήμω,
' και b πορεύεται επί / Το ' απολωλός q έως b εύρη
αυτό. k και ' ευρών m επιτίθησιμ επί / Τους ° ώμους
p εαυτού q χαίρων, ' και " ελθών ' εις / τομ " οίκομ,
x συγκαλεί / Τους ' φίλους ' και / Τους ' γείτομας
b λέγων ' αυτοίς. b συγχάρητε μοι ότι εύρομ / Το
b πρόβατόμ μου / Το απολωλός. ' λέγω m υμίμ,
" ότι ο ούτως p χαρά έσται εμ / Τω " ουρανώ ' επί " ε
μί ' αμαρτωλώ μετανοούντι, η επί εμενήκομτα
εννέα Δικαίοις ο οιτινες ου χρείαν έχουσι με=
ταμοίας. η Τις ' γυνή m Δραχμάς " έχουσα ° Δέκα
p εάν q απολέση Δραχμήν μίαν, ου χί " άπτει λύ
χνομ και σαροί / Τημ ' οικίαν, b και ζητεί " επιμελώς
' έως ' ότου " εύρη. b και ' ευρούσα x συγκαλείται
/ Τας ' φίλας m και / Τας " γείτομας λέγουσα. p συγ
χάρητέ μοι, ' ότι " εύρον / Τημ ' Δραχμήν " ημ x απώ
λεσα. ' ούτως ' λέγω " υμίν, b χαρά ' γίμεται ° εμώ
πιομ / Τω ' αγγέλω / Του ' θεού " επί b εμί ' αμαρ=
τωλώ x μεταμοούντι. ' είπε m Δε. " άνθρωπος ° Τις
p είχε q Δύο ' υιούς, " και ' είπεν / ο " μεώτερος x αυ=
τώμ / Τω ' πατρί. ' πάτερ, q Δος μοι / Το ' επιβάλ
λομ b μέρος / Της ' ουσίας, ' και " Διείλε b αυτοίς
/ Τομ / βίομ. k και μετ m ου " πολλάς ° ημέρας p συ=
μαγαγώμ q άπαντα / ο ' μεώτερος ° υιός, ' απεΔήμη
σεμ " εις x χώραμ ' μακράμ, ' και e εκεί b Διεσκόρπισε
/ Τημ ' ουσίαμ αυτού ' ζώμ ' ασώτως. e Δαπανήσαμ
τος b Δε αυτού k πάντα, ι εγένετο m λιμός " ισχυ
ρός ° κατά / Τημ p χώραμ q εκείμημ, ' και " αυτός ' ήρ=
ξατο " υστερείσθαι. x και ' πορευθείς ' εκολλήθη " ε
νί / Τω b πολίτω / Της ' χώρας ° εκείνης, ' και ' έ
πεμψεμ e αυτόμ b εις / Τους ' αγρούς αυτού ' βόσ
κειμ m χοίρους. " και ° επεθύμει p γεμίσαι / Τημ q κοι=
λίαμ αυτού e από / Τωμ ' κερατίωμ " ων ' ήσθιομ / οι
' χοίροι, ' και e ουΔείς b ελίΔου ' αυτώ. b εις ' εαυ=
τόμ Δε e λθών b είπε. ' πόσοι μίσθιοι / Του ' πα=
τρός m μου " περισσεύουσιμ ° άρτων, p εγώ q Δε
' λιμώ " απόλλυμαι. ' αναστάς " πορεύσομαι
x προς / Τομ ' πατέρα ' μου ι και b ερώ ' αυτώ. b πά=

' ergo ' omnis e ex b vobis ' qui k non ' renũciat
m omnibus e que p possidet b non q potest ꝯꝯ
' me b esse ' discipulus. " Bonũ est x sal. ' Si Mat. 5. b
' autem e sal b euanuerit in q quo ' condietur? Marc. 9. g
' Neq; in b terrã neq; in ' sterquilinũ m vtile ' é:
sed ° foras r mittetur. ' Qui b habet e aures ' au
diendi " audiat. Cap. xv.

Rãt aũt ' appropiquãtes ° ei ' publica Mat. 9. b.
ni e et b peccatores vt audirent k illum. Mar. 2. d.
' Et m murmurabant " pharisei ° et ꝯꝯꝯꝯ
p scribe q dicentes. ' Quia e hic b peccatores
" recipit ' et ' manducat ' cum ' illis. ꝯꝯꝯꝯ
b Et ait ad illos ' parabolã ' istaz q dicens. Mat. 18. b
b Quis e ex ' vobis ' homo m qui " habet ' centũ
° ouis: p q si p diderit ' vnã ' ex ' illis: " nõne ' di
mittit ' nonaginta ' nouem in b deserto ꝯꝯ
' et ' vadit ad illã que ' perierat q donec b inue
niat eam? k Et cũ ' inuenerit eã m iponit " hu
meros ' suos q gaudens: ' et ' veniens " domuz
' conuocat ' amicos ' et ' vicinos ꝯꝯꝯꝯꝯ
' dicẽs ' illis. ° Cõgratulami mihi: q si ' inueni
b ouem ' meam k q perierat. ' Dico m vobis ꝯ
" q ita q gaudium ' erit in e celo ' super " vno
x pctõre ' pniam ' agente: q̃ ' supra b nonagi
tanouẽ k iustis ° qui ' nõ ' indigent b penitẽtia.
' Aut k q mulier " habẽs m drachmas ° decẽ: B
p si q pdiderit ' drachmã q vnã: ' nõne e accẽdit
' lucernã ' et ' euerrit e domũ b et q̃rit ' diligẽter s. euerrit f.
' donec e inueniat eã? b Et cũ ' inuenerit b quocat Seorsu mum
' amicas m et ' vicinas: ° dicẽs, p Cõgratulami dat.
q mihi: q si ' inueni ' drachmã quã ' pdideră.
' Ita ' dico b vobis: b gaudium ' erit ° coram
' angelis ' dei e super b vno ' peccatore ꝯꝯ
k pniam b agente. ' Ait m aũt. " Homo ° q dã
b habuit q duos ' filios: r et ' dixit " adolescẽtor
' patri. ' Pater: b da mihi ꝯꝯ Lex ' illis
° portionẽ e substãtie mee q̃ me ptingit. ' Et
q diuisit b illis substantiã. k Et nõ " post " mul
tos ° dies p congregat q oib9 ' adolescẽtio: p filiꝰ
' pegre ' pfect9 ' é in ' regionẽ ' longiquã et
bi b dissipauit ' substãtiã suã ' viuẽdo ' luxurio
se. b Et postq̃ k oia e cõsũmasset: ' facta ' é fa
mes " valida e in p regione q illa: r et ipe ' cepit
" egere. x Et ' abijt et ' adhesit e vni ꝯꝯꝯꝯ
b ciuium ' regionis e illius: et ' misit ꝯꝯ
e illum b in ' villam k suam vt ' pasceret ꝯꝯ
m porcos. " Et ° cupiebat p implere q ventrẽ
' suum e de ' siliquis " quas ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ
' porci m ãducabãt: ' et nẽo illi b dabat. ° In
' se ' ãt reuersus b dixit. ' Quãti k mercẽnarij C
in domo ' pris m mei ' abũdant ° panib9: p ego
q aũt hic fame ' pereo. ' Surgam et ' ibo ꝯ
x ad ' patrem ' meum et ' dicam ei. ° Pater Jo. 18. c.

ter, ‘ἡμαρτομ’ εις / Τομ ουρανόμ καὶ ‘ενώπιομ
ˢσου, ‘καὶ ⁿοὐκέτι ⁿειμὶ ᵒἄξιος ᶜκληθῆναι ᵘυἱός ᶜσου
ᵖποίησομ ‘με ᵠως ‘ένα / Τωμ ‘μισθίωμ ‘σου. ᵉκαὶ ᵇα
μαστάς ‘ἦλθε ᵖ προς / Τομ ‘πατέρα ‘αὐτού. ᵉἔτι
ᵇδὲ ‘αὐτοῦ ᵏμακράν ‘απέχοντος, ᵐ εἶδεμ αὐτόμ
/ ο ᵒπατὴρ ᵖ αὐτοῦ, ᵠ καὶ ‘εσπλαγχνίσθη, ᶜ καὶ
ᵉδραμὼν ᵘεπέπεσεμ ‘επί / Τομ ‘τράχηλομ ‘αὐτοῦ
ᵉκαὶ ᵇ κατεφίλησεμ ‘ αὐτόμ. ᵖεἶπε ‘δὲ ‘αὐτῷ / ο ᵉυ=
ἱός. ᵇπάτερ ‘ἡμαρτομ εις / Τομ ‘ουρανόμ ᵐκαὶ ⁿεμώ
πομ ᵒσου, ᵖκαὶ ᵠοὐκέτι ‘ειμὶ ᵉἄξιος ᶜκληθῆναι ᵘυ=
ἱός ᶜσου. ‘εἶπε δὲ / ο ᵉπατήρ ᵇπρος / Τους ‘δούλους
ᵒαὐτοῦ. ᶜεξενέγκατε / Τὴμ ‘στολήμ / Τὴμ ᵍπρώτὴμ
ᵇκαὶ ‘ενδύσατε ᵏαὐτόμ, ‘καὶ ᵐ δότε ⁿ δακτύλιομ
ᵒεις / Τὴμ ᵖ χεῖρα ᵠ αὐτοῦ, ‘ καὶ ᵉ ὑποδήματα ‘εις
/ Τους ⁿ πόδας. ᵡκαὶ ‘ ἐνέγκαμτες / Τομ ‘μόσχομ
/ Τομ ᵉσιτευτόμ ᵇθύσατε, ᶜκαὶ ᵖφαγόμτες ᶜευφραν
θώμεμ, ‘ότι ᵉοὗτος / ο ᵇ υἱός ‘μου ᵏμεκρός ‘ἦμ ᵐ καὶ
ⁿἀνέζησε, ᵒκαὶ ᵖἀπολωλὼς ᵠἦμ καὶ ᵉυρέθη. ‘ ‘ ‘

βραάμ α̃πό μακρόθεμ, και λάζαρομ εμ τοις
κόλποις αυτού, και αυτός φωνήσας είπε.
πάτερ αβραάμ ελέησόμ με, και πέμψομ λά
ζαρομ ίνα βάψη το άκρομ του δακτύλου αυ
τού ύδατος, και καταψύξη την γλώσσαμ
μου, ότι οδυνώμαι εμ τη φλογί ταύτη. εί=
πε δε αβραάμ. τέκνομ, μνήσθητι ότι απέλα
βες συ τα αγαθά σου εμ τη ζωή σου, και λά
ζαρος ομοίως τα κακά. νυν δε όδε παρακα=
λείται, συ δε οδυνάσαι. και επί πάσι τού=
τοις μεταξύ ημών και υμών χάσμα μέγα έσ
τήρικται, όπως οι θέλοντες διαβήναι έμθεμ
ώρος υμάς μη δύνωνται, μηδε οι εκείθεμ
ώρος ημάς διαπερώσιν. είπε δε. ερωτώ
ουν σε πάτερ ίνα πέμψης αυτόμ εις τομ οί
κομ του πατρός μου. έχω γαρ πέντε αδελ
φούς, όπως διαμαρτύρηται αυτοίς ίνα μη
και αυτοί έλθωσιν εις τομ τόπομ τούτομ
της βασάνου. λέγει αυτώ αβραάμ. έχουσι
μωσέα και τους προφήτας, ακουσάτωσαν
αυτών. ο δε είπεμ. ουχί πάτερ αβραάμ.
αλλ εάν τις από μεκρών πορευθή προς αυ
τούς, μεταμοήσουσιν. είπε δε αυτώ. ει μω=
σέως και των προφητών ουκ ακούουσιν, ου
δε εάν τις εκ μεκρών αναστή πεισθήσονται.

Cap.17.

Είπε δε προς τους μαθητάς. αμέμδεκτομ
έστι του μη ελθείν τα σκάμδαλα. ουαί
δε αι ου έρχεται. λυσιτελεί αυτώ ει μύ=
λος ομικός περίκειται περί τομ τράχηλομ αυ
τού, και έρριπται εις την θάλασσαν, ή ίνα
σκαμδαλίση εμα των μικρών τούτων. προσέ
χετε εαυτοίς. εάν δε αμάρτη εις σε ο αδελ
φός σου, επιτίμησομ αυτώ, και εάν μετανο
ήση άφες αυτώ. και εάν επτάκις της ημέρας
αμάρτη εις σε, και επτάκις της ημέρας επι
στρέψη πρός σε λέγων μετανοώ, αφήσεις αυτώ. και
είπομ οι απόστολοι τω κυρίω. πρόσθες ημίν
πίστιν. είπε δε ο κύριος. ει είχετε πίστιν
ως κόκκομ σινάπεως, ελέγετε αμ τη συκαμί=
νω ταύτη εκριζώθητι και φυτεύθητι εν τη θα
λάσση, και υπήκουσεν αμ υμίν. τις δε εξ υ=
μών δούλομ έχων αροτριώντα ή ποιμαίνομ
τα, ος εισελθόντι εκ του αγρού, ερεί ευθέ=
ως παρελθών αμέπεσε, αλλ ουχί ερεί αυ
τώ ετοίμασομ τι δειπνήσω, και περιζωσά=
μενος διακόνει μοι έως φάγω και πίω, και
μετά ταύτα φάγεσαι και πίεσαι συ. μη χά
ριμ έχει τω δούλω εκείνω, ότι εποίησε τα δια
ταχθέντα, ου δοκώ. ούτως και υμείς όταν
ποιήσητε πάντα τα διαταχθέντα υμίν, λέγε
τε ότι δούλοι αχρείοι εσμέν. ότι ο οφειλο=
μεν ποιήσαι πεποιήκαμεν. και εγένετο εν τω

a longe: et lazarum in
sinu eius: ipse clamans dixit. o
Pater abraã miserere mei: et mitte la
zarum vt intingat extremu digiti sui in
aquam vt refrigeret linguam o
meam: quia crucior in hac flamma. o
Et dixit illi abraaz. Fili recordare q:
bona in vita tua: et lazarus q recepisti
similiter mala. Nunc autẽ hic cõsolat:
tu vero cruciaris. Et in his omnibus
inter nos et vos chaos magnũ firmatũ
est: vt hi qui volunt hinc transire o
ad vos non possint: neq inde o
hinc transmeare. Et ait. Rogo o
ergo te pater vt mittas eum in domũ
patris mei. Habeo enim quinq fratres:
vt testetur illis ne o
et ipsi veniant in hunc locum o
torment. Et ait illi abraam. Habent
moysen et prophetas audiant o
illos. At ille dixit. Nõ pater abraam:
sed si quis ex mortuis ierit ad eos: o
pniam agent. Ait aũt illi. Si moysen
et prophetas non audiunt: neq o
si ꝙs ex mortuis resurrexerit credent.

Cap.17.

Dixit ad discipulos suos. Impossi
bile est vt nõ veniant scandala. Ve
aũt illi p quẽ veniũt. Utili ẽ illi si la
pis molaris iponatur circa collu eius:
et piciatur in mare: ꝙm vt o
scandalizet vnum de pusillis istis. Attẽ
dite vobis. Si peccauerit in te frater
tuus: increpa illu: et si pniam egerit
dimitte illi. Et si septies in die o
peccauerit in te: et septies in die quer=
sus fuerit ad te dicẽs penitet me: dimit
te illi. Et dixerũt apli dño. Adauge no
bis fidẽ: dixit aũt dominus. Si habue
ritis fidem sicut granũ sinapis dicetis
huic arbori moro: erradicare et transplã
tare in mare: et obediet vobis. Quis aũt
vestrum habẽs seruũ arantẽ aut pascẽtẽ bo
ues: qui regresso de agro dicat illi statiꝫ
transi et recumbe: et non dicat ei o
para ꝙd cenem et precinge te et o
ministra mihi donec mãducẽ et bibã: et
post hec tu mãducabis et bibes? Num
quid gratiã habz seruo illi: qz fecit ꝙ ei ipa
uerat. Non puto. Sic et vos cum o
feceritis oia que precepta sunt vobis di
cite: serui inutiles sumus. Quod debui
mus facere fecimus. Et factuꝫ est dum

Mat.18.a. Marci.9.f.

Mat.18.c Leui.19.d. Eccle.10.a. Mat.18.d

Mat.17.c. 21.f.c. Marci.11.c

A

B

πορεύεσθαι αυτόμ εις ιερουσαλήμ, και αυ
τός διήρχετο διά μέσου σαμαρείας και γα=
λιλαίας. και εισερχομένου αυτού εις τιμά
κώμην, απήντησαν αυτώ δέκα λεπροί άμ=
δρες οι έστησαν πόρρωθεν, και αυτοί ήραν
φωνήν λέγοντες. ιησού επιστάτα ελέησόμ
ημάς. και ιδών είπεν αυτοίς. πορευθέντες ε=
πιδείξατε εαυτούς τοις ιερεύσι. και εγένετο
εμ τω υπάγειν αυτούς εκαθαρίσθησαν. εις
δε εξ αυτών ιδών ότι ιάθη υπέστρεψε με=
τά φωνής μεγάλης δοξάζων τομ θεόν, και
έπεσεν επί πρόσωπομ παρά τους πόδας αυ
τού ευχαριστών αυτώ. και αυτός ήν σαμα
ρείτης. αποκριθείς δε ο ιησούς είπεν. ουχί οι
δέκα εκαθαρίσθησαν, οι δε εννέα που. ουχ
ευρέθησαν υποστρέψαντες δούναι δόξαμ
τω θεώ ειμή ο αλλογενής ούτος. και είπεν
αυτώ. αναστάς πορεύου, η πίστις σου σέ
σωκέ σε. επερωτηθείς δε υπό των φαρισαίων
πότε έρχεται η βασιλεία του θεού, απεκρίθη
αυτοίς και είπεν. ουκ έρχεται η βασιλεία
του θεού μετά παρατηρήσεως, ουδέ ερού
σιν ιδού ώδε, ιδού εκεί. ιδού γαρ η βασι=
λεία του θεού εντός υμών εστίν. είπε δε και
προς τους μαθητάς. ελεύσονται ημέραι ό=
τε επιθυμήσετε μίαν των ημερών του υιού
του ανθρώπου ιδείν, και ουκ όψεσθε. και ε
ροῦσιν υμίν ιδού ώδε, ιδού εκεί. μη απέλθη
τε μηδε διώξητε. ώσπερ γαρ η αστραπή η
αστράπτουσα εκ της υπουραμόμ εις την υ
πουραμόν λάμπει, ούτως έσται ο υιός του
ανθρώπου εν τη ημέρα αυτού. πρώτομ δε
δει αυτόμ πολλά παθείν, και αποδοκιμασ
θήναι από της γενεάς ταύτης. και καθώς εγέ
νετο επί των ημερών νώε, ούτως έσται και επί
των ημερών του υιού του ανθρώπου. ήσθιον,
έπινομ, εγάμουν, εξεγαμίζοντο, άχρι ης
ημέρας εισήλθε νώε εις την κιβωτόν, και ήλ
θεν ο κατακλυσμός και απώλεσεν άπαντας.
ομοίως και ως εγένετο επί των ημερών λώτ
ήσθιον, έπινομ, ηγόραζον, επώλουν, ε
φύτευον, ωκοδόμουν, η δε ημέρα εξήλθε
λώτ από σοδόμων, έβρεξε πυρ και θεί
ον απ ουρανού, και απώλεσεν άπαν=
τας. κατά ταύτα έσται η ημέρα ο υιός του
ανθρώπου αποκαλύπτεται. εν εκείνη τη
ημέρα ος έσται επί του δώματος και τα
σκεύη αυτού εν τη οικία, μη καταβάτω άρ
ραι άντα, και ο εν τω αγρώ, ομοίως μη επι
στρεψάτω εις τα όπισω. μνημονεύετε της
γυναικός λωτ. ος εάν ζητήση την ψυχήν αυ
τού σώσαι, απολέσει αυτήν. και ος εάν απο
λέση αυτήν, ζωογονήσει αυτήν. λέγω υμίν,

ire et in hierusalem: o
translibat per mediã samariã et galileã.
Et cum ingrederetur quoddam o
castellũ: occurrerũt ei decẽ viri leprosi.
Qui steterũt a longe et leuauerunt o
voce dicentes. Jesu preceptor miserere
nostri. Quos vt vidit dixit. Ite ostẽdite
vos sacerdotibus? Et factum est o
dum irent: mundati sunt. Unus o
autez ex illis vt vidit qm mũdat se: re=
gressus est cũ magna voce magnificans
deum: et cecidit in facie ante pedes eius deũ. Et
hic erat samaritan9.
Respondens aũt iesus dixit. Nonne o
decem mundati sũt et noue vbi sũt? Nõ
est inuẽt9 qui rediret et daret gl'iazo
deo nisi hic alienigena. Et ait o
illi. Surge vade: qz fides tua te saluũ
fecit. Interrogatus autem a pharisei
quando venit regnum dei: respondens
eis dixit. Non venet regnum o
dei cum observatione: neq dicent o
ecce hic aut ecce illic. Ecce enim regnũ
dei intra vos est. Et ait o
ad discipulos suos. Venient dies qñ
desideretis videre vnum diem filij o
hominis et nõ videbitis. Et dicent o
vobis. Ecce hic et ecce illic. Nolite ire:
neq sectemini. Nam sicut fulgur o
coruscãs sub celo in ea q sub celo fũt
fulget: ita erit filius o
hominis in die sua. Primum autem
oportet illum multa pati: et reprobari
a generatione hac. Et sicut factũ est
in diebus noe: ita erit et in o
diebꝰ filij hois. Edebãt et nuptiaz: vsq
bibebãt: vxores ducebãt et dabãtur ad
in diem qua intrauit noe in arcã: et venit
diluuium et perdidit omnes. o
Similiter sicut factũ est in dieb9 loth.
Edebãt et bibebãt: emebãt et vẽdebant:
plãtabãt et edificabãt: q die autem exijt
loth a sodomis: pluit ignẽ et sulphur
de celo et omnes pdidit. o
Secundũ hec erit qua die filius o
hominis revelabitur. In illa o
die qui fuerit in tecto et o
vasa ei9 in domo ne descẽdat tollẽ o
et qui in agro similiter non redeat illa
retro. Memores estote o
vxoris loth. Quicuq querierit aiaz suã
saluã facere pdet illã. Et qcuq pdide
rit illã viuificabit eã. Dico vobis in o

Mat.8.a. Mat.8.g. sup.5.c.

Leui.14.a.

Mat.24.c. 1.Tbe.5.d.

Gene.19.c.

Mat.18.f. Mar.8.g.

ταύτη/ τη νυκτι εσονται δυο εν κλίνης μια, εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται. δυο εσονται αλήθουσαι επι το αυτο, μια παραληφθησεται, και η ετερα αφεθησεται. δυο εσονται εν τω αγρω, ο εις παραληφθησεται, και ο ετερος αφεθησεται. και αποκριθεντες λεγουσιν αυτω. που κυριε. ο δε ειπεν αυτοις. οπου το σωμα, εκει συναχθησονται και οι αετοι. Cap. 18.

Λεγε δε και παραβολην αυτοις προς το δειν παντοτε προσευχεσθαι και μη εκκακειν, λεγων. κριτης τις ην εν τινι πολει τον θεον μη φοβουμενος, και ανθρωπον μη εντρεπομενος. χηρα δε ην εν τη πολει εκεινη, και ηρχετο προς αυτον λεγουσα. εκδικησον με απο του αντιδικου μου, και ουκ ηθελησεν επι χρονον. μετα δε ταυτα ειπεν εν εαυτω. ει και τον θεον ου φοβουμαι και ανθρωπον ουκ εντρεπομαι, διαγε το παρεχειν μοι κοπον την χηραν ταυτην εκδικησω αυτην, ινα μη εις τελος ερχομενη υποπιαζη με. ειπε δε ο κυριος. ακουσατε τι ο κριτης της αδικιας λεγει. ο δε θεος ου μη ποιηση την εκδικησιν των εκλεκτων αυτου των βοωντων προς αυτον ημερας και νυκτος, και μακροθυμων επ αυτοις. λεγω υμιν οτι ποιησει την εκδικησιν αυτων εν ταχει. πλην ο υιος του ανθρωπου ελθων, αρα ευρησει την πιστιν επι της γης. ειπε δε προς τινας τους εποιθοτας εφ εαυτοις οτι εισι δικαιοι, και εξουθενουντας τους λοιπους την παραβολην ταυτην. ανθρωποι δυο ανεβησαν εις το ιερον προσευξασθαι, ο εις φαρισαιος, και ο ετερος τελωνης. ο φαρισαιος σταθεις, προς εαυτον ταυτα προσηυχετο. ο θεος ευχαριστω σοι, οτι ουκ ειμι ως οι λοιποι των ανθρωπων, αρπαγες, αδικοι μοιχοι, η και ως ουτος ο τελωνης. νηστευω δις του σαββατου, αποδεκατω παντα οσα κτωμαι. και ο τελωνης μακροθεν εστως, ουκ ηθελεν ουδε τους οφθαλμους εις τον ουρανον επαραι, αλλ ετυπτεν την καρδιαν αυτου, λεγων. ο θεος ιλασθητι μοι τω αμαρτωλω. λεγω υμιν, κατεβη ουτος δικαιωμενος εις τον οικον αυτου, η γαρ εκεινος. οτι πας ο υψων εαυτον ταπεινωθησεται, ο δε ταπεινων εαυτον υψωθησεται. προσεφερον δε αυτω και τα βρεφη, ινα αυτων απτηται. ιδοντες δε οι μαθηται επετιμησαν αυτοις. ο δε ιησους προσκαλεσαμενος αυτα, ειπεν. αφετε τα παιδια ερχεσθαι προς με, και μη κωλυετε αυτα. των γαρ τοιουτων εστιν η βασιλεια του θεου. αμην λεγω

illa nocte erunt duo in lecto uno: unus assumetur et alter relinquetur. Mat.:4.f.
duae molentes in unum: una assumetur et altera relinquetur.
Duo in agro: unus assumetur et alter relinquetur. Respondentes dicunt illi. Ubi domine? Qui dixit illis. Ubicunque fuerit corpus illic congregabuntur et aquile. Mat.:4.f. Cap. 18.

Dicebat autem parabolam ad illos quoniam oportet semper orare et non deficere: dicens. Iudex quidam erat in quadam ciuitate qui deum non timebat et hominem non reuerebatur: vidua autem quedam erat in ciuitate illa et veniebat ad eum dicens. Vindica me de aduersario meo: et nolebat per multum tempus. Post hoc autem dixit intra se. Etsi deum non timeo nec hominem reuereor: tamen quia molesta est mihi hec vidua vindicabo eam: ne in nouissimo veniens suggillet me. Ait autem dominus. Audite quid iudex iniquitatis dicit. Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte: et patientiam habebit in illis? Dico autem vobis quia cito faciet vindictam illorum. Veruntamen filius hominis veniens: putas inueniet fidem in terra? Dixit autem ad quosdam qui in se confidebant tanquam iusti et aspernabantur ceteros parabolam istam dicens. Duo homines ascenderunt in templum ut orarent: unus pharisseus et alter publicanus. Pharisseus stans hec apud se orabat. Deus gratias ago tibi: quia non sum sicut ceteri hominum: raptores: iniusti adulteri: velut etiam hic publicanus. Jeiuno bis in sabbato: decimas do omnia quecunque possideo. Et publicanus a longe stans nolebat nec oculos ad celum leuare: sed percutiebat pectus suum dicens. Deus propitius esto mihi pectori. Dico vobis descendit hic iustificatus in domum suam ab illo. Quoniam omnis qui se exaltat humiliabit: et qui se humiliat exaltabitur.

Afferebant autem ad illum et infantes: ut eos tangeret. Quod cum viderent discipuli increpabant illos. Jesus autem conuocans illos dixit. Sinite pueros venire ad me et nolite vetare eos. Talium enim est regnum dei. Amen dico

Ecclo.18.c. Mat.:4.f. Ecclo.18.c. 1.Thes.5.d. Sup.:1.f. Mat.18.c. Mat.19.c. Mat.10.b. Sup.:1.f. Mat.:4.a. Mat.19.d. Mat.10.b. Exo.20.b Mat.19.d. Mat.10.e. Mat.19.c. Mat.10.c. Mat.19.f. Mat.10.d. Mat.19.g. Mat.10.d. Mat.20.d Mat.10.g. Mat.20.g. Mat.10.c. Mat.19.f. Mat.10.d.

νμιν, ος εαν μη δεξηται την βασιλειαν του θεου ως παιδιον, ου μη εισελθη εις αυτην. και επηρωτησε τις αυτον αρχων λεγων. διδασκαλε αγαθε τι ποιησας ζωην αιωνιον κληρονομησω. ειπε δε αυτω ο ιησους. τι με λεγεις αγαθον. ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος. τας εντολας οιδας. μη μοιχευσης, μη φονευσης, μη κλεψης, μη ψευδομαρτυρησης, τιμα τον πατερα σου και την μητερα σου. ο δε ειπε. ταυτα παντα εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου. ακουσας δε ταυτα ο ιησους ειπεν αυτω. ετι εν σοι λειπει. παντα οσα εχεις πωλησον και διαδος πτωχοις, και εξεις θησαυρον εν ουρανω, και δευρο ακολουθει μοι. ο δε ακουσας ταυτα περιλυπος εγενετο. ην γαρ πλουσιος σφοδρα. ιδων δε αυτον ο ιησους περιλυπον γενομενον, ειπε. πως δυσκολως οι τα χρηματα εχοντες εισελευσονται εις την βασιλειαν του θεου. ευκοπωτερον γαρ εστι καμηλον δια τρυμαλιας ραφιδος εισελθειν, η πλουσιον εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν. ειπον δε οι ακουσαντες, και τις δυναται σωθηναι. ο δε ειπε τα αδυνατα παρα ανθρωποις δυνατα εστι παρα τω θεω. ειπε δε πετρος ιδου ημεις αφηκαμεν παντα και ηκολουθησαμεν σοι. ο δε ειπεν αυτοις. αμην λεγω υμιν οτι ουδεις εστιν ος αφηκεν οικιαν, η γονεις η αδελφους, η γυναικα, η τεκνα εμεκεν της βασιλειας του θεου, ος ουχι απολαβη πολλαπλασιονα εν τω καιρω τουτω και εν τω αιωνι τω ερχομενω ζωην αιωνιον. παραλαβων δε τους δωδεκα ειπε προς αυτους. ιδου αναβαινομεν εις ιεροσολυμα, και τελεσθησεται παντα τα γεγραμμενα διατων προφητων τω υιω του ανθρωπου. παραδοθησεται γαρ τοις εθνεσι, και εμπαιχθησεται, και υβρισθησεται, και εμπτυσθησεται και μαστιγωσαντες αποκτενουσιν και τη τριτη ημερα αναστησεται. και αυτοι ουδεν τουτων συνηκαν. και ην το ρημα τουτο κεκρυμμενον απ αυτων, και ουκ εγινωσκον τα λεγομενα. εγενετο δε εν τω εγγιζειν αυτον εις ιεριχω, τυφλος τις εκαθητο παρα την οδον προσαιτων. ακουσας δε οχλου διαπορευομενου, επυθετο τι ειη τουτο. απηγγειλαν δε αυτω, οτι ιησους ο ναζωραιος παρερχεται. και εβοησε λεγων. ιησου υιε δαυιδ ελεησον με και οι προαγοντες επετιμων αυτω ινα σιωπηση, αυτος δε πολλω μαλλον εκραζεν. υιε δαυιδ ελεησον με. σταθεις δε ο ιησους εκελευσεν

vobis: quicunque non acceperit regnum dei sicut puer non intrabit in illud. Et interrogauit eum quidam princeps dicens. Magister bone quid faciens vitam eternam possidebo? Dixit autem ei ihesus. Quid me dicis bonum? Nemo bonus nisi solus deus. Mandata nosti. Non occides non mechaberis: non furtum facies: non falsum testimonium dices: honora patrem tuum et matrem. Qui ait. Hec omnia custodiui a iuuentute mea. Quo audito: adhuc inquit ei. Adhuc unum tibi deest. Omnia quecunque habes vende et da pauperibus: et habebis thesaurum in celo: et veni sequere me. His ille auditis contristatus est quia diues erat valde. Videns autem illum tristem factum dixit. Quam difficile qui pecunias habent in regnum dei intrabunt. Facilius est enim camelum per foramen acus transire: quam diuitem intrare in regnum dei. Et dixerunt qui audiebant. Et quis potest saluus fieri? Ait illis. Que impossibilia sunt apud homines: possibilia sunt apud deum. Ait autem petrus. Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te. Qui dixit eis. Amen dico vobis nemo est qui reliquit domum aut parentes aut fratres aut uxorem aut filios propter regnum dei: qui non recipiat multo plura in hoc tempore et in seculo futuro vitam eternam. Assumpsit autem ihesus duodecim et ait illis. Ecce ascendimus hierosolymam: et consummabuntur omnia que scripta sunt per prophetas de filio hominis. Tradetur enim gentibus: et illudetur et flagellabitur et conspuetur: et postquam flagellauerint occidet eum: et die tertia resurget. Et ipsi nihil horum intellexerunt. Et erat verbum istud absconditum ab eis: et non intellegebant que dicebantur. Factum est autem cum appropinquaret hiericho: quidam cecus sedebat secus viam mendicans. Et cum audiret turbam pertransire: interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei: quod ihesus nazarenus transiret. Et clamauit dicens. Jesu fili dauid miserere mei. Et qui precibant increpabant eum vt taceret: ipse autem multo magis clamabat. Fili dauid miserere mei. Stans autem ihesus iussit

Mat.19.d. Mat.10.b. Exo.20.b Mat.19.d. Mat.10.e. Mat.19.c. Mat.10.c. Mat.19.f. Mat.10.d. Mat.19.g. Mat.10.d. Mat.20.d Mat.10.g. Mat.20.g. Mat.10.c. Mat.19.f. Mat.10.d.

αὐτόμ αχθήμαι προς αὐτόν. εγγίσαντος δε αὐτοῦ επηρώτησεμ αὐτόμ λέγων. Τι σοι θέλεις ποιήσω. ὁ δε εἰπε. κύριε ἵνα αναβλέψω. καὶ ὁ ιησούς εἰπεμ αὐτώ. αμάβλεψον. ἡ πίστις σου σέσωκε σε. καὶ παραχρήμα αμέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῶ δοξάζων τον θεόν. καὶ πας ὁ λαός ιδών ἔδωκεμ αἶνον τω θεώ. Cap. 19.

Καὶ εισελθών διήρχετο την ιεριχώ. καὶ ἰδού ανήρ ὀνόματι καλούμενος ζακχαίος, καὶ αὐτός ἦν αρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος. καὶ εζήτει ιδεῖν τον ιησούν τίς εστί, καὶ οὐκ ἠδύνατο από τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικία μικρός ἦν. καὶ προσδραμών εμπροσθεν ανέβη επί συκομωρέαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἔμελλε διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν επί τον τόπον, αναβλέψας ὁ ιησούς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἰπε προς αὐτόν. ζακχαίε σπεύσας κατάβηθι, σήμερον γαρ εμ τῶ οἴκω σου δεῖ με μεῖναι. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων. καὶ ιδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες, ὅτι παρά ἁμαρτωλῶ ανδρί εισήλθε καταλύσαι. σταθείς δε ζακχαίος εἶπε προς τον κύριον. ἰδού τα ἡμίσιά μου τῶν ὑπαρχόντων μου κύριε δίδωμι τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἴ τινός τι εσυκοφάντησα αποδίδωμι τετραπλούν. εἶπε δε ὁ ιησούς. ὅτι σήμερον σωτηρία τῶ οἴκω τούτω εγένετο, καθότι καὶ αὐτός υἱός αβραάμ ἐστίν. ἦλθε γαρ ὁ υἱός τοῦ ανθρώπου ζητεῖσαι καὶ σώσαι τό απολωλός. ακούόντων δε αὐτῶν ταῦτα, προσθείς εἶπε παραβολήν διά τό εγγύς αὐτόν εἶναι ιερουσαλήμ καὶ δοκεῖν αὐτούς ὅτι παραχρήμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ αναφαίνεσθαι. εἶπεν οὖν. ἄνθρωπός τις ευγενής επορεύθη εις χώραν μακράν λαβεῖν εαυτῶ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. καλέσας δε δέκα δούλους εαυτοῦ ἔδωκεμ αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε προς αὐτούς. πραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι. οἱ δε πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν. καὶ απέστειλαν πρεσβείαν οπίσω αὐτοῦ λέγοντες. οὐ θέλομεμ τοῦτον βασιλεύσαι εφ ἡμᾶς. καὶ εγένετο εν τῶ επανελθεῖν αὐτόν λαβόντα τήν βασιλείαν, εἶπε φωνηθήναι αὐτῶ τούς δούλους τούτους οἷς ἔδωκε τό αργύριον, ἵνα γνῶ τίς τί διεπραγματεύσατο. παρεγένετο δε ὁ πρώτος λέγων. κύριε ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῶ. εὖ αγαθέ δούλε, ὅτι επί ελαχίστω πιστός εγένου ἴσθι εξουσίαμ έχων επάνω δέκα πόλεων. καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων. κύριε ἡ μνᾶ σου εποίησε πέντε μνᾶς. εἶπε δε καὶ τούτω. καὶ σύ γίνου επάνω πέντε πόλεων. καὶ ἕτερος ἦλθε λέγων. κύριε ἰδού ἡ μνᾶ σου ἣν εἶχον αποκειμένην εν σουδαρίω. ἐφοβούμην γαρ σε ὅτι ἄνθρωπος αυστηρός εἶ. αἴρεις ὃ ουκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ ουκ ἔσπειρας. λέγει δε αὐτῶ. εκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε πονηρέ δοῦλε. ἤδεις ὅτι εγώ ἄνθρωπος αυστηρός εἰμί, αἴρων ὃ ουκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ ουκ ἔσπειρα. καὶ διά τί ουκ ἔδωκας τό αργύριόν μου, ἵνα ἐγώ συν τόκω αὐτό ἔπραξα. καὶ τοῖς παρεστῶσιμ εἶπεν. ἄρατε απ αὐτοῦ τήν μνᾶν, καὶ δότε τῶ τας δέκα μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπον αὐτῶ. κύριε ἔχει δέκα μνᾶς. λέγω γαρ υμῖν ὅτι παντί τῶ ἔχοντι δοθήσεται, από δε τοῦ μη ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει αρθήσεται απ αὐτοῦ. πλήν τούς ἐχθρούς μου ἐκείνους τούς μη θελήσαντας με βασιλεύσαι εφ αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου. καὶ εἰπών ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, αναβαίνων εἰς ιεροσόλυμα. καὶ εγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς βηθσφαγή καὶ βηθανίαν πρός τό ὄρος τό καλούμενον ελαιών, απέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰπών. ὑπάγετε εἰς τήν κατεναντί κώμην, εν ᾗ εισπορευόμενοι, εὑρήσετε ὠλον δεδεμένον, εφ ὃν οὐδείς πώποτε αμρώπων εκάθισε. λύσαντες αὐτόν ἀγάγετε. καὶ εάν τίς υμᾶς ἐρωτᾶ διά τί λύετε, οὕτως ἐρεῖτε αὐτῶ. ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. απελθόντες δε οἱ απεσταλμένοι, εὗρον καθώς εἶπεν αὐτοῖς. λυόντων δε αὐτῶν τόν ὄλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρός αὐτούς. τί λύετε τόν ὄλον. οἱ δε εἶπον. ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. καὶ ἤγαγον αὐτόν πρός τόν ιησούν. καὶ επιρίψαντες εαυτῶν τά ιμάτια επί τόν ὄλον, επεβίβασαν τόν ιησούν. πορευομένου δε αὐτοῦ, ὑπεστρωμνύον τά ιμάτια αὐτῶν εν τῆ ὁδῶ. εγγίζοντος δε αὐτοῦ ἤδη πρός τῆ καταβάσει τοῦ ὄρους, ἤρξαντο ἅπαν τό πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τόν θεόν φωνῇ μεγάλῃ περί πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες. εὐλογημένος ὁ ερχόμενος βασιλεύς εν ὀνόματι κυρίου. εἰρήνη εν ουρανῶ, καὶ δόξα εν ὑψίστοις. καὶ τινες τῶν φαρισαίων από τοῦ ὄχλου εἶπον πρός αὐτόν. διδάσκαλε επιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ αποκριθείς εἶπεν αὐτοῖς. λέγω υμῖν, ὅτι ἐάν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. καὶ ὡς ἤγγισεν ἰδών τήν πόλιν ἔκλαυσεν επ αὐτῆ λέγων. ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σύ καὶ γε

dicens. Domine mna tua fecit quinq; mnas. Et huic ait. Et tu esto super quinq; ciuitates. Et alter venit dicēs. Dñe ecce mna tua quā habui repositā in sudario. Timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod nō posuisti: et metis qd̄ non seminasti. Dixit ei. De ore tuo tudico te serue nequam. sciebas q̄ ego homo austerus sum: tollēs qd̄ nō posui: et metēs qd̄ nō seminaui. Et quare non dedisti pecuniā meam ad mensam: et ego veniens cum usuris utiq; exegissē illd. Et astantib⁹ dixit. Auferte ab illo mnā: et date ei qui decē mnas hz. Et dixerūt ei. Dñe hz decē mnas. Dico aūt vobis q; oī habēti dabit: et abūdabit: ab eo aūt q̄ nō habet: et quod hz auferetur ab eo. Verumtamen inimicos meos illos qui noluerunt me regnare super se: adducite huc: et interficite ante me. Et cum his dictis precedebat ascendens ierosolymam. Et factum est cum appropinquasset ad bethphagē et bethaniā ad montē q̄ vocat oliueti: misit duos de discipulis suis dicens. Ite in castellū qd̄ contra vos est. In quo intrantes inuenietis pullū alligatū: cui nemo vnq̄ hominum sedit. Soluite illum et adducite. Et si quis vos interrogauerit q̄re solutis: sic dicetis ei. Quia dominus opus est eo. Et dimissi qui missi erāt: et inuenerūt sicut dixit illis stātes pullū. Soluentib⁹ aūt illis pullū dixerūt dñi ei⁹ ad illos. Quid soluitis pullum? At illi dixerūt. Quia dñs eū necessariū hz. et duxerūt illū ad ieſū. Et iactātes in vestimenta sua supra pullum: imposuerunt ieſum. Eunte autem illo substernebant vestimenta sua in via. Et cum iam appropinquaret iam ad descensū montis oliueti: ceperūt omnes turbe discendentium gaudētes laudare deum voce magna super omnib⁹ quas viderāt virtutibus dicentes. Benedictus qui venit rex in nomine domini. Pax in celo et gloria in excelsis. Et quidā pharisēorum de turbis dixerunt ad illum. Magister increpa discipulos tuos. Quibus ipse ait. Dico vobis quia si hi tacuerint: lapides clamabūt. Et vt appropinquauit videns ciuitatem fleuit super illam dicens. Quia si cognouisses et tu et quidē

illū adduci ad se. Et cū appropinquasset: interrogauit illū dicens. Quid tibi vis faciā? At ille dixit. Dñe vt videam. Et ieſus dixit ei. Respice. Fides tua saluum te fecit. Et confestim vidit et sequebatur illum magnificans deum. Et omnis plebs vt vidit dedit laudez deo. Cap. 19.

Et ingressus pābulabat hiericho. Et vir nomine zacheus et hic princeps erat publicanor et ipe diues. Et querebat videre ieſū quis esset et non poterat pre turba: quia statura pusillus erat. Et precurrens ascēdit in arborē sycomoz vt videret eū quia inde erat transiturus. Et cū venisset ad locum: suspiciens ieſus vidit illum et dixit ad illum. Zachee festinās descende: quia hodie in domo tua opz me manere. Et festinās descēdit et excepit illum gaudens. Et cum viderent murmurabant dicentes q; ad omnes hominē peccatorez diuertisset. Stans aūt zacheus dixit ad ieſum. Ecce dimidiū bonorum meorum domine do pauperib⁹: et si quid aliquē defraudaui reddo quadruplum. Ait ieſus ad eum. Quia hodie sal⁹ domui huic facta est eo q; et ipse filius sit abrae. Venit enim filius hominis

querere et saluum facere quod erat. Hec illis audientib⁹ adiciens dixit parabolam eo q; esset prope hierusalem et quia existimarent q; confestim regnum dei manifestaretur. Dixit ergo. Homo quidam nobilis abijt in regionē longiquā accipere sibi regnū et reuerti. Vocatis aūtez decē seruis suis dedit eis decem mnas et ait ad illos. Negociamini dum venio. Ciues aūtem eius oderant eum: et miserunt legationez post illū dicentes. Nolumus hunc regnare super nos. Et factum est vt rediret accepto regno: et iussit vocari eos seruos quibus dedit pecuniā: vt sciret quātū q̄sq; negociat⁹ esset. Venit autem primus dicens. Domine mna tua decē mnas acquisiuit. Et ait illi. Euge bone serue: quia in modico fuisti fidelis: eris potestatē hbns supra decē ciuitates. Et alter venit

εμ/Τη ημέρα σου ταύτη τα προς ειρήνην σου,
νυν δε εκρύβη από οφθαλμών σου. ότι ή-
ξουσιν ημέραι επί σε, και περιβαλούσιν οι
εχθροί σου χάρακα σοι, και περικυκλώσου
σι σε, και συνέξουσι σε πάντοθεν, και ελαφι
ούσι σε, και τα τέκνα σου εν σοι. και ουκ α
φήσουσιν εν σοι λίθον επί λίθω, αν θ ων ουκ
έγνως τον καιρόν της επισκοπής σου. και εί-
σελθών εις το ιερόν ήρξατο εκβάλλειν τους
πωλούντας εν αυτώ και αγοράζοντας, λέ-
γων αυτοίς. γέγραπται, ο οίκος μου οίκος
προσευχής εστίν. υμείς δε αυτόν εποιήσατε
σπήλαιον ληστών. και ην διδάσκων το κα-
θ ημέραν εν τω ιερώ. οι δε αρχιερείς και οι
γραμματείς εζήτουν αυτόν απολέσαι και
οι πρώτοι του λαού, και ουχ εύρισκον το τι
ποιήσουσιν. ο λαός γαρ άπας εξεκρέματο
αυτού ακούων. Cap. 20.

Και εγένετο εν μιά των ημερών εκείνων αι
δάσκοντος αυτού τον λαόν εν τω ιερώ
και ευαγγελιζομένου, επέστησαν οι αρχιε
ρείς και οι γραμματείς συν τοις πρεσβυτέ-
ροις, και είπον προς αυτόν λέγοντες. είπε η-
μίν εν ποία εξουσία ταύτα ποιείς, η τις εσ-
τίν ο δούς σοι την εξουσίαν ταύτην. αποκρι
θείς δε είπε προς αυτούς. ερωτήσω υμάς κα
γώ έμα λόγον, και είπατε μοι. το βάπτισμα
ιωάννου εξ ουρανού ην, ή εξ ανθρώπων. οι
δε συνελογίσαντο προς εαυτούς λέγοντες.
ότι εάν είπωμεν εξ ουρανού, ερεί διά τι ουκ
επιστεύσατε αυτώ. εάν δε είπωμεν εξ αν-
θρώπων, πας ο λαός καταλιθάσει ημάς. πε
πεισμένος γαρ εστίν ιωάννην προφήτην είναι.
και απεκρίθησαν μη ειδέναι πόθεν. και ο ιη-
σούς είπεν αυτοίς. ουδε εγώ λέγω υμίν εν
ποία εξουσία ταύτα ποιώ. ήρξατο δε προς
τον λαόν λέγειν την παραβολήν ταύτην. άν
θρωπος εφύτευσεν αμπελώνα, και εξέλοτο
αυτόν γεωργοίς, και απεδήμησε χρόνους
ικανούς. και εν καιρώ απέστειλε προς τους
γεωργούς δούλον ίνα από του καρπού
του αμπελώνος δώσιν αυτώ. οι δε γεωρ
γοί δείραντες αυτόν εξαπέστειλαν κενόν. και
προσέθετο πέμψαι έτερον δούλον. οι δε
κακείνον δείραντες και ατιμάσαντες, εξαπέ-
στειλαν κενόν. και προσέθετο πέμψαι τρίτον
οι δε και τούτον τραυματίσαντες εξέβαλον.
είπε δε ο κύριος του αμπελώνος. τι ποιήσω
πέμψω τον υιόν μου τον αγαπητόν, ίσως
τούτον ιδόντες εντραπήσονται. ιδόντες
δε αυτόν οι γεωργοί, διελογίζοντο προς
εαυτούς λέγοντες. ούτος εστίν ο κληρονό
μος. δεύτε αποκτείνωμεν αυτόν, ίνα ημών
γένηται η κληρονομία. και εκβαλόντες αν-

in hac die tua que ad pacem tibi: νυν
δε ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ὅτι ἥξουσιν
ἡμέραι ἐπὶ σε, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ
ἐχθροί σου χάρακα σοι, καὶ περικυκλώσουσιν
σε, καὶ συνέξουσιν σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφι
οῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί. καὶ οὐκ ἀ
φήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ, ἀνθ' ὧν οὐκ
ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. καὶ εἰ-
σελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς
πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, λέ-
γων αὐτοῖς. γέγραπται, ὁ οἶκός μου οἶκος
προσευχῆς ἐστίν. ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον λῃστῶν. καὶ ἦν διδάσκων τὸ κα-
θ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ
οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί
ποιήσουσιν. ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο
αὐτοῦ ἀκούων. Cap. 20.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων αὐ
δάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ
καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιε
ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέ-
ροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν λέγοντες. εἰπὲ ἡ-
μῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐσ-
τιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην. ἀποκρι
θεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς. ἐρωτήσω ὑμᾶς κα
γὼ ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι. τὸ βάπτισμα
Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων. οἱ
δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες.
ὅτι ἐὰν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ διά τί οὐκ
ἐπιστεύσατε αὐτῷ. ἐὰν δὲ εἴπωμεν ἐξ ἀν-
θρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς. πε
πεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.
καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς. οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Ἤρξατο δὲ πρὸς
τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄν
θρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο
αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους
ἱκανούς. καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς
γεωργοὺς δοῦλον ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ
τοῦ ἀμπελῶνος δώσιν αὐτῷ. οἱ δὲ γεωρ
γοὶ δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. καὶ
προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον. οἱ δὲ
κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέ-
στειλαν κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον
οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.
εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος. τί ποιήσω
πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν, ἴσως
τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται. ἰδόντες
δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοί, διελογίζοντο πρὸς
ἑαυτοὺς λέγοντες. οὗτός ἐστιν ὁ κληρονό
μος. δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν
γένηται ἡ κληρονομία. καὶ ἐκβαλόντες αὐ-

in hac die tua que ad pacem tibi: νῦν
δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ὅτι ἥξουσιν
ἡμέραι ἐπὶ σε, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ
ἐχθροί σου χάρακα σοι, καὶ περικυκλώσουσιν
σε, καὶ συνέξουσιν σε πάντοθεν, καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί. καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, λέγων αὐτοῖς. γέγραπται, ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν. ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν. καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσουσιν. ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων. Cap. 20.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων αὐδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν λέγοντες. εἰπὲ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς. ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων. οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες. ὅτι ἐὰν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ διά τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ. ἐὰν δὲ εἴπωμεν ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς. πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς. καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσιν αὐτῷ. οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον. οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν. καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος. τί ποιήσω πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν, ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοί, διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες. οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος. δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. καὶ ἐκβαλόντες αὐ-

Mat.14.a. Mar.13.a.

Mat.11.b. Mar.11.d. Joh̃.2.d.

Eſai.56.c. Hiere.7.b

Mat.11.g. Mar.11.b. ℣ 12.a. Joh̃.7.c. 7.g.7.8.c.

A

Mat.12.d. Mar.11.f.

B

Gene.37.d.

τόν έξω του αμπελώνος απέκτειναν. τι ουν
ποιήσει αυτοίς ο κύριος του αμπελώνος. ε
λεύσεται και απολέσει τους γεωργούς τού-
τους, και δώσει τον αμπελώνα άλλοις. α
κούσαντες δε είπον. μη γένοιτο. ο δε εμβλέ
ψας αυτοίς είπε. τι ουν εστί το γεγραμμέ
νον τούτο. λίθον ον απεδοκίμασαν οι οικο
δομούντες ούτος εγενήθη εις κεφαλήν γω
νίας. πας ο πεσών επ εκείνον συν
θλασθήσεται, εφ ον δ' άν πέση λικμήσει αυ
τόν. και εζήτησαν οι αρχιερείς και οι γραμ
ματείς επιβαλείν επ αυτόν τας χείρας εν αυ
τή τη ώρα, και εφοβήθησαν. έγνωσαν γαρ ότι
προς αυτούς την παραβολήν ταύτην είπε.
και παρατηρήσαντες απέστειλαν εγκαθε
τους υποκρινομένους εαυτούς δικαίους ει
ναι, ίνα επιλάβωνται αυτού λόγου, εις το
παραδούναι αυτόν τη αρχή και τη εξουσία
του ηγεμόνος. και επηρώτησαν αυτόν λέ
γοντες. διδάσκαλε οίδαμεν ότι ορθώς λέ
γεις και διδάσκεις, και ου λαμβάνεις πρό
σωπον, αλλ εν αληθεία την οδόν του
θεού διδάσκεις. έξεστιν ημίν καίσαρι φό
ρον δούναι, ή ου. κατανοήσας δε αυτών την
πανουργίαν, είπε προς αυτούς. τί με πει
ράζετε. επιδείξατε μοι δηνάριον. τίνος έχει
εικόνα και επιγραφήν. αποκριθέντες δε είπον, καίσαρος. ο δε είπεν αυτοίς. απόδοτε
τοίνυν τα καίσαρος καίσαρι, και τα του θε
ού τω θεώ. και ουκ ίσχυσαν επιλαβέσθαι αυ
τού ρήματος εμπροσθεν του λαού. και θαυ
μάσαντες επί τη αποκρίσει αυτού ησύχασαν.
προσελθόντες δε τινες των σαδδουκαίων
οι αντιλέγοντες, απίστασιν μη είναι, επηρώ
τησαν αυτόν λέγοντες. διδάσκαλε μωυσής
έγραψεν ημίν. εάν τινος αδελφός αποθά
νη έχων γυναίκα, και ούτος άτεκνος αποθά
νη ίνα λάβη ο αδελφός αυτού την γυναίκα,
και εξαναστήση σπέρμα τω αδελφώ αυτού.
επτά ουν αδελφοί ήσαν, και ο πρώτος λα
βών γυναίκα απέθανεν άτεκνος, και έλαβεν
ο δεύτερος την γυναίκα, και ούτος απέθα
νεν άτεκνος, και ο τρίτος έλαβεν αυτήν. ω
σαύτως δε και οι επτά ου κατέλιπον τέκνα,
και απέθανον. ύστερον δε πάντων απέθανε
και η γυνή. εν τη ουν αναστάσει τίνος αυ
τών γίνεται γυνή. οι γαρ επτά έσχον αυτήν
γυναίκα. και αποκριθείς είπεν αυτοίς ο ιη
σούς. οι υιοί του αιώνος τούτου γαμούσι και
εκγαμίσκονται. οι δε καταξιωθέντες του αιώ
νος εκείνου τυχείν και της αναστάσεως της
εκ νεκρών, ούτε γαμούσιν ούτε εκγαμί
ζονται, ούτε γαρ απο θανείν έτι δύνα-

extra vineam occiderũt. Quid ergo
faciet illis dominus vinee: Veniet
et perdet colonos istos: et dabit
vineam aliis. Quo audito
dixerunt illi. Absit. Ille autez aspiciens
eos ait. Quid est ergo hoc qd scriptũ
est. Lapidem quem reprobauerũt edificãtes
hic factus est in caput anguli? Omnis
qui ceciderit super illum lapidez cõfr
get: super quem aut ceciderit comminuet illũ.
Et querebãt principes sacerdotũ et scri
be mittere in illum manus illa hora
et timuerũt ppl̃m. Cognouerũt ei
ad ipsos dixerit similitudinem hanc.
Et obseruantes miserunt insidiatores
qui se iustos simularent
ut caperent eum in sermone: et
traderent illum principatui et potestati
presidis. Et interrogauerũt eũ dicẽtes.
Magister scimus qua recte dicis
et doces et non accipis
personam: sed viam dei in veritate
doces. Licet nobis tributum
dare cesari an nõ? Considerans autez
dolũ illoꝝ dixit ad eos. Quid me tem
ptatis? Ostendite mihi denariũ. Cuius
habet imaginẽ et inscriptionẽ? Rndẽtes dixe
runt. Cesaris. Et ait illis, Reddite
ergo que sũt cesaris cesari et q̃ sunt dei
deo. Et non potuerũt verbũ ei in repre
hendere coram plebe: et mirati
in responso eius tacuerunt.
Accesserunt autem quidam saduceorũ
q̃ negãt esse resurrectionẽ: et interrogaue
runt eum dicentes. Magister
scripsit nobis: si frater alicui
fuerit habẽs uxorẽ et hic sine liberis fue
rit: ut accipiat eam frater eius uxorem:
et suscitet semen fratri suo.
Septem ergo fratres erãt: et primus ac
cepit uxorem et mortuus est sine filijs: et
sequens accepit illã: et ipse mortuus ẽ
sine filio: et tertius accepit illam: similr
et omnes septez nõ reliquerũt semen
et mortui sũt. Nouissime oim mortua ẽ
et mulier. In resurrectiõe ergo cuius
erit uxor. Septẽ habuerũt eaz
uxorem. Et ait illis iesus.
Filij huius seculi nubunt: et
tradũtur ad nuptias: illi autẽ
quo digni habẽ
illo et resurrectione
ex mortuis: neq nubẽt neq ducẽt uxo
res: neq ultra mori poterunt.

ται. ᵃισάγγελοι ʳγαρ ᵍεισί, ʼκαι ᵗυιοί ᵇεισί/Του ᶜθεού/Της ᵒαμαστάσεως ᶜυιοί ᵈόντες. ᵉότι ᵇλε ᶜεγείρονται/οι ᵇμεκροί, ʼκαι ᵐμωυσής ᵉεμήυσεν ᵖεπί/Της ᵖβάτου ᵍως ʳλέγει. ᵃκύριος/Του ᵍθεόμ ᵘαβραάμ, ʳκαι/Του ᵍθεόμ ᶜισαάκ, ᵃκαι/Του ᵇ θεόμ ᶜιακώβ. ᵖθεός ᶜδε ᶠουκ ᵉεστί ᵇμεκρών ᶠαλλά ᵇ ζώντων, ʼπάντες ᵐγαρ ᵘαυτώ ᵒζώσιμ. ᵖαποκριθέντες ᵍδε ʳτινες/Των ᵖγραμματέων ᵉείπον. ᶠδιδάσκαλε, ᵘκαλώς ᶜείπας. ʳουκ ʼέτι ᵃδε ᵇετόλμων ᶜεπερωτάν ᵖαυτόν ᶜουλέμ. ʳείπε ᵍδε ᵖπρος ʼαυτούς, ᵃπως ʼλέγουσι/Του ᵐΧριστόν ᵘυιόν ᵒΔαυίδ ᵖείναι, ᵍκαι ʼαυτός ᶜΔαυίδ ʼλέγει ᵘεμ βίβλω ᶠψαλμών. ᶠ εἰπεμ/ο ᵉκύριος/Τω ᵇκυρίω ᶜμου ᵇκάθου ᶜεκ ᴀεξιών ᵍμου, ᵇέως ᵃαμ ᵏ θω/Τους ᶜεχθρούς ᵐσου ᵘ υποπόδιομ/Των ᵒτων ᵖολάων ᵍσου. ᵍΔαυίδ ʳουμ ᵉκύριομ ʼαυτόμ ᵘκαλεί, ʼκαι ʳπως ʼυιός ᵃαυτού ᵇ εστίμ. ᶜακούοντος ᵇδε ᶜπαντός/Του ʳλαού, ᵉείπε/τοις ᵇμαθηταίς ʼαυτού. ᵏπροσέχετε ʼαπό /Των ᵐγραμματέων /Των ᵘθελόντων ᵒπεριπατείμ ᵖεμ ᵍστολαίς, ʳκαι ᵉφιλούντων ʳασπασμούς ᵘεμ/Ταις ʳαγοραίς ʼκαι ᶠπρωτοκαθεδρίας ᵉεμ/Ταις ᵇσυναγωγαίς, ʼκαι ᵉπρωτοκλισίας ᵉεμ/Τοις ᴀδείπνοις. ᵍοι ᵇκατεσθίουσι/Τας ʳοικίας/Των ᵏχηράων, ʼκαι ᵐπροφάσει ᵘμακρά ᵒπροσεύχονται. ᵖούτοι ᵍλήψονται ʼπερισσότερομ ᵖκρίμα. Cap.21.

ᴀμαβλέψας ᵇδε ʳείδε/Τους ᵇβάλλοντας/Τα ᶜδώρα ʳαυτών ᵍεις/Το ᵇ γαζοφυλάκιομ ʼπλουσίους. ᵏείδε ʼδε ᵐτινά ᵘκαι ᵒ χήραμ ᵖπενιχράν ᵍβάλλουσαμ ʳεκεί ᵃδύο ʳλεπτά, ᵘκαι ᵏείπεμ. ʳαληθώς ʼλέγω ᵃυμίν ᵇότι/η ʳχήρα ᵒαύτη/η ʳπτωχή ʼπλείομ ᵍπάντων ᵇέβαλεμ. ʼάπαντες ᵏγαρ ʼούτοι ᵐεκ/Του ᵘπερισσεύοντος ᵒ αυτοίς ᵖέβαλομ ᵍεις/Τα ʼδώρα/Του ᵒθεού. ʼαύτη ᵘδε ʳεκ/Του ʳυστερήματος ʼαυτής ᵃάπαντα/Τομ ᵇβίομ ᶜομ ᵒείχεμ ᵉέβαλε. ʼκαι ᵗτινών ᵇλεγόντων ʼπερί/Του ᵇιερού ᵇότι ᵐλίθοις ᵘκαλοίς ᵒκαι ᵖαναθήμασι ᵍκεκόσμηται ᵏείπε. ᵒΤαύτα ᵃαθεωρείτε, ᵏ ελεύσονται ʳ ημέραι ʼεμ ᵃαίς ᵇουκ ᶜαφεθήσεται ᵖλίθος ʼεπί ʼλίθομ ᵒος ᵇου ʼκαταλυθήσεται. ᵏ επηρώτησαμ ʼδε ᵐ αυτόμ ᵘ λέγοντες. ᵒ διδάσκαλε ᵖώτε ᵍουμ ʳ Ταύτα ᵃ έσται, ʼκαι ᵘΤι/Το ʳσημείομ ᵇόταν ʼμέλλη ᵗΤαύτα ᵇγίνεσθαι. ᶜο ᵇδε ᵉείπε. ʳβλέπετε ᵍμη ᵇπλανηθήτε. ʼπολλοί ᵏγαρ ᵉλεύσονται ᵐεπί/Τω ᵘομάτι ᵒμου ᵖλέγοντες ᵍότι ʳεγώ ᵉειμί, ʼκαι/ο ᵃκαιρός ᵏ ήγγικε. ʳμη ʼουμ ᵖπορευθήτε ᵒπίσω ᶜαυτών. ᵇόταν ʼδε ʳακούσητε ᵍπολέμους ᵇκαι ʼακαταστασίας ᵏμη ʼπτοηθήτε. ᵐ δει ᵘ γαρ ᵒ Ταύτα ᵖ γενέσθαι ᵍ πρώτομ, ʳαλλ ᵒουκ ᵉυθέως/Το ᵘΤέλος. ᵏ Τότε ᵉέλεγεμ ʼαυτοίς. ᵍεγερθήσεται ᵇέθνος ᶜεπί ᵇέθνος, ʼκαι ᵇβασιλεία ᵉπί ᵇβασιλείαν, ʼσεισμοί ᵏ Τε ʼμεγάλοι ᵐκατά ᵘτόπους ᵒ και ᵖλιμοί ᵍκαι ʳλοιμοί ᵉέσονται. ʼφόβητρα ᵘΤε ᵏκαι ʳσημεία ʼαπ ᵒουρανού ᵇμεγάλα ᵉέσται. ᵇπρο ʼδε Τούτων ᵍαπάντων ᵇεπβαλούσιμ ʼεφ ᵍημάς/Τας ʼχείρας ᵐαυτών, ᵘκαι ᵒδιώξουσι ᵖπαραδιδόντες ᵍεις ʳσυναγωγάς ʼκαι ᵗφυλακάς, ᵘαγομένους ᵏεπ ʳβασιλείς ʼκαι ᵗ ηγεμόνας ᵇέμεκεν/Του ʳομόματος ᵇμού. ʼαποβήσεται ʼδε ᵍυμίν ᵇεις ʼμαρτύριον. ᵏ θέσθε ʼουν ᵐ εις/Τας ʼκαρδίας ᵒυμών ᵖμη ᵍπρομελετάν ʳ απολογηθήναι. ᵘ εγώ ʼγαρ ᵘδώσω ʼυμίν ʳστόμα ʼκαι ᵗσοφίαμ, ᵇη ʳου ᵖδυνήσονται ʼαντειπείν ʼουδέ ᵍ αντιστήναι ᵇπάντες/οι ʼαντικείμενοι ᵘυμίν. ʼπαραδοθήσεσθε ᵐδε ᵘκαι ᵒυπό ᵖγονέων ᵍκαι ʳσυγγενών ᵗ και ᵗφίλων ᵘκαι ʼαδελφών, ʳκαι ᵗθανατώσουσιν ᵍεξ ᵇυμών. ʳκαι ᵉέσεσθε ʼμισούμενοι ʳυπό ᵍπάντων ᵇδιά/Το ʼόνομά ᵏμου. ʳκαι ᵐθριξ ᵘεκ/Της ᵒκεφαλής ᵖυμών ᵍου μή ʳαπόληται. ᵘεμ/Τη ʼυπομονή ᵘυμών ʳκτήσασθε/Τας ʳψυχάς ʼυμών. ʳόταν ᵇδε ʼίδητε ᵖκυκλουμένην ʳυπό ʳστρατοπέλων/Τήν ᵍιερουσαλήμ, ᵇτότε ʳγνώτε ʼότι ʳήγγικεν/η ᵐερήμωσις ᵘαυτής. ᵒ Τότε ᵖοι ᵍεμ/Τη ʳιουδαία ᵗφευγέτωσαν ʳεις/Τα ᵘόρη, ᵏκαι ʳοι ᵉεμ ᵗμέσω ᵇαυτής ᵉεκχωρείτωσαν, ᵇκαι ʳοι ʼεμ/Ταις ᵍχώραις ᵇμη ᵉισερχέσθωσαν ᵏεις ʼαυτήν ᵐότι ᵘ ημέραι ᵒ εκδικήσεως ᵖ αύται ᵍεισί/Του πλήρωθήναι ᵘπάντα/Τα ʳγεγραμμένα. ᵘοναί ʼδε/Ταις ʳεμ ʼγαστρί ᵍ εχούσαις ᵇ και/Ταις ᶜθηλαζούσαις ᵒεμ ᵉεκείναις/Ταις ʳημέραις. ᵍ έσται ᵇγαρ ʼαμάγκη ᵏμεγάλη ᵉεπί/Της ᵐγης, ʼκαι ᵒοργή ᵖ εμ/Τω ᵍλαώ ʳΤούτω. ᵘκαι ʳπεσούνται ᵘστόματι ᵡ μαχαίρας, ʳκαι ʼαιχμαλωτισθήσονται ᵍεις ᵘπάντα/Τα ᶜέθνη. ᵒκαι ᶜιερουσαλήμ ʳέσται ᵍπατουμένη ᵇ υπό ʳεθνών ᵖμέχρι ʼάχρι ᵗπλησθώσι ᵐκαιροί ᵘεθνών. ᵒκαι ᵖέσονται ᵍσημεία ᵉεμ ᵘηλίω ʼκαι ᵘσελήνη ᵡ και ʳάστροις, ʼκαι ᵘεπί/Της ᵇγης ᶜσυνοχή ᵘεθνών, ᵉεμ ʳαπορία ᵍήχους ᵇθαλάσσης ʼκαι ᵏσάλου, ʼαποψυχόντων ᵐανθρώπων ᵘαπό ᵒφόβου ᵖκαι ᵍπροσδοκίας/Των ᵉπερχομένων ᵘεμ/Τη ʼοικουμένη. ʼαι ᵘγαρ ᵡυνάμεις/Των ʳουρανών ʼσαλευθήσονται. ᵘκαι ᵇτότε ᵒόψονται/Τον ᵘυιόν/Του ʳανθρώπου ʳερχόμενον ᵉεμ ᵇνεφέλη ʳμετά ᵡυνάμεως ʼκαι ᵐδόξης ᵘπολλής. ᵒαρχομένων ᵖ δε ᵘΤούτων ʳγίνεσθαι, ᵏανακύψατε ʼκαι ᵘεπάρατε/Τας ᵡ κεφαλάς ʳ υμών, ʼδιότι ᵃ εγγίζει/η ᵇ απολύτρωσις ᶜ υμών. ᵇκαι ᶜείπε ʳπαραβολήμ ᵍ αυτοίς. ᵇ ίδετε/Την ʳσυκήμ ᵏκαι ʳπάντα/Τα ᵐδένδρα, ᵘόταν ᵒ προβάλωσιμ ᵖήδη, ᵍβλέποντες ʳαφ ʼεαυτών ʳγινώσκετε ᵘότι ᵡήδη ʳεγγύς/Το θέρος ᵃεστίμ. ᵇ ουτω ᶜ και ᵘυμείς ᶜ όταν ʳίδητε ᵍΤαύτα ᵇγινόμενα, ʳγινώσκετε ʼότι ᵘεγγύς ᵐεστίν/η βασιλεία ʳΤου ᵒθεού. ᵖαμήμ ᵍλέγω ᵘυμίν ᵖότι ʳου μή ᵘ παρέλθη / η ᵡ γενεά ʳαύτη, ʼεως ᵃαν ᵇπάντα ᶜγένηται. /ο ᵒουρανός και /η ʳγη ᵘπαρελεύσονται /οι ᵇ δε ʼλόγοι ᵏμου ʳου μή ᵐπαρέλθωσι. ᵘπροσέχετε ᵒδε ᵖεαυτοίς, ᵍμή ποτε ʳβαρηθώσιμ ᵘυμών/αι ʳκαρδίαι ᵘεμ ᵡκραιπάλη ʳκαι ʼμέθη ʳκαι ᵇμερίμναις ʳβιωτικαίς, ᵇκαι ᶜαιφνίδιος ʳεφ ᵍυμάς ᵇεπιστή/η ʳημέρα ᵏεκείμη. ʳως ᵇνοbis ʳmanus ᵐsuas: ᵘτ ᵒpersequētur ᵖtradentes ᵍin ʳsynagogas ᵒᵗ ᶜcustodias: ᵘtrahētes ᵏad ʳreges ʼet ᵖpresides ᵇpropter ooo ᶜnomen ᵇmeū. ʳContinget ʼautez ᵍvobis ᵇin ᶜtestimoniū. ᵏPonite ʳergo ᵐi ᶜcordib ᵇvr̄is ᵇnō ᵖmeditari ʳquēadmodū ʼrndeatis. ᵃEgo ʳ.n. ᵘdabo ʳvobis ʼos ᵗᵉ ʳsapiaz ᵇcui ʼnō ᵒpoterūt ʳresistere ʼet ᵍcontradicere ᵇomnes ooo ᶜaduersarij ᵏ vestri. ʳTrademini ᵐautem oo ᵒa ᵖparētib ᵍᵛ ʳfratrib ᵍᵃ ʳcognatis ᵍᵗ ʳamicis: ᵗᵉ ʳmorte ʼafficient ᵍet ᵇvobis. ᵉEt ooo ᵇeritis ᶜodio ᵍoibus hominibus ᵇpter ʼnomē ᵏmeū. ʼEt ᵐcapillus ᵍde ᵒcapite ᵖvr̄o ᵍnō ʳperibit. ᵒIn ʳpatientia ᵘvestra ʳpossidebitis ʳanimas ʼvestras. ᵍCum ᵇaūt ᶜvideritis ᵒcircundari ʳab ᶜexercitu ᵍhierusalem: ᵇtunc oo ʳscitote ᵏqᶻ ʼappropiquauit ᵐdesolatio ᵘei. ᵒTūc ᵍq ᵇin ʳiudea ʼsunt ᵍfugiant ʳad ᵘmontes ᵍᵗ ʳqui ᵇin ᵍmedio ᵇeius ᶜdiscedant: ᵒᵗ ʳqui ʼin ᵍregionibus ᵇnon ʼintrent ᵏin ʼeam: ooo ᵐquia ᵘdies ᵒvltionis ᵖhi ᵍsūt: ᵛᵗ ʼimpleātur ᵒomnia ʳque ʼscripta ᵍsunt. ᵘVe ʳautem oo ʳpregnantibus ᵇet ᶜ nutrientibus ooooo ᵒin ʳillis ᵈiebus. ᵍErit ᵇenim ʼpressura oo ᵏmagna ʼsupra ᵐ terram: ᵘ et ᵒira ᵖin ᵍpplo ʳhoc. ᵍEt ʳcadent in ᵘore ʳgladij: ooooo ʳet ʼcaptiui ᵈucent ᵏin ᵘomnes ᶜgentes. oo ᵒEt ʳhierusalem ʳcalcabitur ᵇ a ʼgentibus ᵏdonec ʼimpleant ᵐtp̄a ᵘnationū. ᵒEt ᵖerūt ᵍsigna ʳin ᵘsole ʳᵗ luna ᵡ et ʼstellis ooooo ʳᵗ ᵢb terris ᵖpressura ᵍgētiū ʳpre cōfusione ᵒsonitus ᵇmaris ʼet ᵏfluctuum: ᵢ arescentibus ᵐhominibus ᵘpre ᵒtimore ᵖᵗ ᵍexpectatione ʳque ʼsuperuenient ᵛuniuerso ʳorbi. ᵘ Nam ᵡvirtutes ʳcelorum ᵐmouebuntur. ᵍEt ooo ᵇtunc ʳvidebūt ᵍfiliū ᵇhominis ʳvenientem ᵍin ᵘnube ʳcuꝫ ᵏpt̄e ᵐmagna ʳᵗ maiestate. ᵍIstis ᵇautem ʼfieri ᵒincipientibus: ooo oo ᵖrespicite ʳet ᵘleuate ʳcapita ʼvestra: ooo oo ᵍquoniam ᵍappropinquat ᵇredemptio ʳvestra. ᵇEt ʳdixit ᵍillis ʼsilitudinē. ᵇVidete ʳfi culneā ᵗᵉ ʳomnes ᵐarbores: ᵘcum ᵒpducunt ᵖiam ᵒex ᵍse fructum ʳscitis ᵘquoniam oo ʳprope ʼest ʳestas. ᵇIta ʳet ᵛos ooo ooooo ʳcum ʼvideritis ᵍhec ᵇfieri: ʳscitote ooooo ᵏquoniam ʳprope ᵐest ᵘregnuꝫ ᵒdei. ᵖAmen ᵍdico ᵛobis ᵠᵗ ʳnon ᵘpreteribit ʳgeneratio ʳhec ʼdonec ᵇomnia ʳfiant. ᵇCelum ʳet ooo ʳterra ᵍtransibūt: ʳverba ᵇautem ᵏmea ʳnon ᵐtransibūt. ᵘAttendite ᵒaūt ᵛvobis ᵍne ᵛforte ʳgrauentur ʳcorda ᵛvestra ᵘin ʳcrapula ᵒet ʳebrietate ᵍᵗ ᵇcuris huius ʳvite: ᵛet ooo ᵇsupueniat ᵢᵈ ᵛos ʳrepētina ᵍdies ᵏilla. ᵢTāq

Mar.13.b. Joh8. 15.f.

Mar.21.c. Mar.12.d. Exodi. 3.b

Mar.21.g. Marci.11.f.

Psal. 19.

Mar.12.g. Mar.12.f.

Mar.14.a. Mar.13.b. Ephe.5.b 1.Cor.3.d Col.2.d.

Mar.14.b Mar.13.b.

Mar.14.b.

Mar.12.g.

Mar.14.a. Marci.13.a

Mar.14.a. Mar.13.b.

Mar.14.a. Mar.13.b. Ephe.5.b

Mar.14.c. Mar.13.d.

Mar.14.c. Mar.13.d.

Esaie.13.b. Joheli.2.c

Mar.14.d. Mar.13.f. Esai.5.c

Mar.14.e. Mar.13.f.

Mar.14.e. Mar.13.g. Roma.15.d 1.Thes.5.a Apoca.8.d

m παγίς n γαρ o εφελεύσεται p επί q πάντας τους r καθημένους s επί t πρόσωπον u πάσης τῆς γης. r αγρυπνείτε ουν q εν p παντί c καιρώ p δεόμενοι, t ἵνα r καταξιωθήτε s εκφυγείν p πάντα τα τ μελλοντα k γίνεσθαι, t και m σταθήναι n έμπροσθεν τοῦ o υιού τοῦ p ανθρώπου. q ην δε τας s ημέρας t εν τῶ u ιερώ x διδάσκων, τας δε y νύκτας s εξερχόμενος p ηυλίζετο c εις τὸ o ὄρος τὸ t καλούμενον γ ελαιών. s και p πας o ὁ λαὸς k ὠρθριζε t προς m αυτόν n εν τῶ o ιερώ p ακούειν q αυτού. Cap.xxii.

Ἤγγιζε p δε ἡ c εορτὴ τῶν p αζύμων, ἡ c λεγομένη πάσχα, s και p εζήτουν οἱ αρχιερεῖς και οἱ t γραμματεῖς τὸ m πως n αν ελωσιν o αυτόν. p εφοβούντο q γαρ τὸν r λαόν. s εισῆλθε t δε u σατανᾶς x εις ι ούδαν τὸν τὸν ε κ τοῦ α ριθμοῦ τῶν c δώδεκα, και s απελθών p συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι k και t τοῖς στρατηγοῖς τὸ m πως u αυτὸν o παραδῶ p αυτοῖς. q και r εχάρησαν, s και συνέθεντο u αυτῶ x αργύριον δοῦναι. t και s εξωμολόγησε. p και c εζήτει o ευκαιρίαν τοῦ w παραδοῦναι t αυτὸν s αυτοῖς p άτερ ὄχλου. k ἦλθε δε ἡ m ημέρα τῶν u αζύμων, o εν p ᾗ q έδει θύεσθαι τὸ w πάσχα. t και u απέστειλε w πέτρον και ι ωάννην s ειπών, p πορευθέντες c ετοιμάσατε p ἡμῖν τὸ c πάσχα, ἵνα s φάγωμεν. p οἱ δε k ειπον t αυτῶ. m που θέλεις c ετοιμάσωμεν. p ὁ δε ειπεν p αυτοῖς. ι ιδοὺ u εισελθόντων x υμῶν εις τὴν w πόλιν s συναντήσει p υμῖν c άνθρωπος, p κεράμιον ὕδατος βαστάζων. s ακολουθήσατε p αυτῶ t εις τὴν o οικίαν p οὗ ἐὰν r εἰσπορεύεται, p και p ερείτε τῶ p οικοδεσπότη τῆς q οικίας. t λέγει σοι ὁ διδάσκαλος. u που x εστί τὸ t κατάλυμα, ὅπου τὸ s πάσχα p μετά τῶν c μαθητῶν p μου t φάγω. r κακεῖνος x υμῖν p δείξει ἀνώγαιον s μέγα ε στρωμένον, m εκεῖ u ετοιμάσατε. s απελθόντες p δε q εὗρον r καθὼς s είρηκεν p αυτοῖς, u και t ητοίμασαν τὸ w πάσχα. r και s ὅτε p εγένετο ἡ c ὥρα p ανέπεσε, r και οἱ δώδεκα s απόστολοι p συν r αυτῶ, s και t είπε m προς u αυτούς. s επιθυμίᾳ p επεθύμησα q τοῦτο τὸ πάσχα s φαγεῖν μεθ υμῶν προ τοῦ r με s παθεῖν. s λέγω p γαρ c υμῖν, p ὅτι c ουκέτι r ου ἀ s φάγω p εξ αυτοῦ, s ἕως ὅτου m πληρωθῇ u εν τῇ p βασιλείᾳ τοῦ p θεοῦ. q και r δεξάμενος s ποτήριον, r ευχαριστήσας u είπε. x λάβετε τοῦτο r και διαμερίσατε s εαυτοῖς. p λέγω γαρ υμῖν, r ὅτι ου ἀ s πίω p από τοῦ r γενήματος τῆς x αμπέλου, t ἕως m ὅτου ἡ p βασιλεία τοῦ p θεοῦ p ἔλθῃ. q και r λαβών s άρτον ευχαριστήσας u έκλασε x και r έδωκεν αυτοῖς s λέγων. p τοῦτό c εστί τὸ p σῶμά μου τὸ r υπέρ s υμῶν p διδόμενον. r τοῦτο s ποιείτε u εις τὴν m εμὴν u ανάμνησιν. s ωσαύτως p και τὸ q ποτήριον μετά τὸ δειπνῆσαι r λέγων. u τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη εν τῶ p αἵ

m laqueus n enim o superuenient p in q omnes r qui sedent s super t faciem u omnis x terre. ο r Vigilate s itaq; q omni t tempore p orantes r vt digni s habeamini q fugere ista p oia q̃ futura x sunt: t et m stare u ante οοοοοοοοοο o filium p hominis. q Erat r autez s diebus οο x docens t in u templo: r noctibus x vo exiens p morabatur r in p monte r qui r vocatur οοο r oliueti. s Et p ois populus t manicabat r ad m eum u in o templo p audire s eum. Cap.xxii.

Ꝑpropiq̃bat p ãt dies r festꝰ p azymoꝝ q̃ dr̃ pascha. s Et p q̃rebãt r principes r scribe m quo cũ interficerẽt: [r facerdotũ x t timebãt v vero r plebẽ. s Intrauit r aũt u sathanas x in r iudã r qui cognominabat x scarioth ymum s de r duodecim: r et οοοοοοοοοοοο q abijt t locut p ẽ cũ r principꝭ p r facerdotũ t et r magistratꝭ p m quẽadmodũ u illũ o traderet p eis. q Et r gauisi r sũt t et r pacti r sunt οοοο x pecuniã u illi r dare. r Et r spopondit. p Et q̃ rebat p oportunitatem vt traderet illum οο p sine r turbis. p Venit r autez m dies u azymoꝝ: q in p q̃ necesse r erat r occidi r pascha. r Et m isit r petrum r et iohannem s dicens. p Euntes r parate p nobis r pascha r vt q manducemus. r At p illi x dixerunt. m Vbi u vis o paremus? q Et r dixit ad r eos. r Ecce u introeuntibus οο x vobis r in r ciuitatẽ s occurret p vobis r hõ q̃dã p amphoram r aque r portans: q sequimini οο p eum r in x domum in r quam m intrat: οοοο u et o dicet r patrifamilias q domus. r Dicit s tibi r magister. u Vbi r est r diuersorium: οο r vbi s pascha p cum r discipulis οο [maculã p meis r mãducem. r Et p ipse p ostꝺet q vobꝭ r ce x magnũ r stratum: t et m ibi u parate. o Euntes p aũt q inuenerũt r sicut r dixit r illis: u et x paucit r pascha. r Et m cum p facta p esset r hora οοοοο o discubuit r et r duodecim s apostoli p eius r eo. x Et r ait u illis. o Desiderio p desideraui οοοο q hoc r pascha s manducare r vobiscuꝫ x anteqũ s patiar. s Dico p enim r vobis: q quia p ex r hoc r non s mãducabo illud x donec m impleatur u in o regno p dei. q Et r accepto o calice οοοοο r gratias r egit t et r dixit. x Accipite οοοοοοο r et r diuidite inter s vos. p Dico r enim p vobꝭ: r q non s bibam p de r generatione x vitis οο r donec t regnum o dei p veniat. οοοοοοοο q Et r accepto o pane r gratias r egit: u et r fregit x et r dedit r eis s dicens. p Hoc r est r corpus οο r meum p quod pro s vobis p datur. p Hoc οοο x facite r in m meã u cõmemorationem. o Similr p et r calicem r postq̃ r cenauit r dicens. οοοο u Hic r est x calix r nouũ r testamentũ s i p sanguie

Mat.16.a. Mar.14.a Johã.11.a. sup.19.g.& 20.c. Mat.11.g. Mar.11.b. Johã.7.c. 7.g. Joh.13.a. Mat.25.b. Mar.14.b

Mat.16.b. Mar.14.b

Mat.16.c. Mar.14.c. Act.17.d.

Mat.16.c. Mar.14.c. 1.Cor.11.c

Mat.16.c. Mar.14.c.

Mat.16.b. Mar.14.b

ματι r μου τὸ p υπέρ r υμῶν r εκχυνόμενον. s πλὴν p ιδοὺ ἡ x χειρ τοῦ r παραδιδόντος r με, m μετ u εμοῦ o εστί τὴν p τράπεζης. q και ὁ r μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου u πορεύεται r κατά τὸ ὡρισμένον. s πλὴν r ουαί τῶ p ἀνθρώπῳ r εκείνῳ p δι ου r παραδίδοται. s και p αυτοί ἤρξαντο r συζητεῖν r προς m εαυτούς τὸ u τίς ἄρα p εἴη x εξ r αυτῶν ὁ τοῦτο r μέλλων u πράσσειν. r εγένετο δε και s φιλονεικία p εν r αυτοῖς τὸ τίς r αυτῶν δοκεῖ s εἶναι p μείζων. r ὁ δε εἶπεν m αυτοῖς. ὁι βασιλεῖς τῶν o εθνῶν p κυριεύουσιν q αυτῶν, r και οἱ εξουσιάζοντες r αυτῶν u ευεργέται x καλοῦνται. r υμεῖς δε r ουχ ούτως. r αλλ ὁ p μείζων r εν r υμῖν s γενέσθω ὡς ὁ p νεώτερος, x και ὁ ηγούμενος m ὡς ὁ u διακονῶν. o τίς p γαρ q μείζων ὁ r ανακείμενος, s ἢ ὁ r διακονῶν. u ουχὶ ὁ r ανακείμενος. r εγώ δε r ειμί p εν r μέσω u υμῶν r ως ὁ r διακονῶν. s υμεῖς p δε r εστε ὁι x διαμεμενηκότες r μετ m εμοῦ u εν r τοῖς o πειρασμοῖς p μου. q καγώ r διατίθεμαι u υμῖν κα θώς u διέθετο x μοι ὁ r πατήρ r μου u βασιλείαν, r ἵ να r εσθίητε s και r πίνητε r επί τῆς r τραπέζης p μου r εν τῇ x βασιλείᾳ r μου, m και καθίσεσθε r επὶ p θρόνων, q κρίνοντες τὰς r δώδεκα φυλὰς τοῦ r ισραήλ. r είπε δε ὁ x κύριος. r σίμων r σίμων, ἰδοὺ ὁ r σατανᾶς x εξητήσατο p υμᾶς τοῦ r σινιάσαι p ως τὸν r σῖτον. r εγὼ δε x εδεήθην r περί x σου r ἵ να m μη εκλείπῃ ἡ p πίστις r σου. q και r συ p ποτέ r επιστρέψας r στήριξον τοὺς x αδελφούς r σου. ο r δε p εἶπεν r αυτῶ. p κύριε, r μετά r σου r έτοιμος p ειμί και x εις φυλακὴν m και u εις θάνατον p πορεύεσθαι. q ο r δε u είπε. r λέγω u σοι r πέτρε, r ου μὴ r φωνήσῃ r σήμερον p αλέκτωρ, r πρὶν ἢ r τρὶς r απαρνήσῃ m μὴ ειδέναι με. x και r είπεν m αυτοῖς. u ότε α πέστειλα v υμᾶς q άτερ r βαλλαντίου u και r πήρας x και r υποδημάτων, m μή τινος q υστερήσατε. p οι δε r είπον. r ουδενός. r είπεν r ουν p αυτοῖς. r αλλὰ x μυν ὁ r έχων m βαλλάντιον r αράτω ὁ μοίως p και q πήραν. r και ὁ m μὴ r έχων u πωλήσει τὸ ι μάτιον r αυτοῦ, r και r αγοράσει p μάχαιραν. r λέγω p γαρ r υμῖν r ότι r έτι p τοῦτο τὸ r γεγραμμένον x δει r τελεσθῆναι m εν r εμοί τὸ r και q μετὰ q ανόμων r ελογίσθη. u και r γαρ u τα x περί r εμοῦ r τέλος r έχει. p οι δε r είπον. r κύριε, r ιδοὺ r μάχαιραι p ὧδε ἄνω. x ὁ δε m είπεν u αυτοῖς. r ικανόν r εστί. q και r εξελθὼν r επορεύθη r κατά τὸ r έθος r εις τὸ r όρος τῶν r ελαιῶν. r ηκολούθησαν p δε r αυτῶ p και οι r μαθηταί r αυτοῦ. r γενόμενος p δε r επί τοῦ x τόπου, r είπεν m αυτοῖς. u προσεύχεσθε r μὴ r εισελθεῖν q εις r πειρασμόν. r και r αυτὸς u απεσπάσθη x απ r αυτῶν ὡσεὶ r λίθου p βολήν. r και r θεὶς τὰ r γόνατα r προσηύχετο r λέγων. p πάτερ, r εἰ p βούλει παρενεγκεῖν τὸ m ποτήριον u τοῦτο r απ r εμοῦ q πλὴν μὴ τὸ r θέλημά μου, u αλλὰ τὸ x σὸν r γε

meo r qui p pro s vobis r fundetur. t Verumtñ p ecce r manus x tradentis r me m mecum est o in p mensa. q Et r quidem r filius r hominis s cõm q̃ definitum r est r vadit. r Verũtamẽ s ve p homini r illi p per r quem r tradetur. οοοο r Et p ipsi r ceperunt r querere r inter m se οοοο u quis p esset r ex r eis qui r hoc οοοοοοοοοο r facturus u esset. x Facta r est r aũt z r contẽtio p inter r eos r quis r eorum r videretur s eẽ p maior. r Dixit r aũt m eis. u Reges s gentium οοο p dominantur s eorum: r et s qui r ptãtem p hñt sup r eos u bñfici r vocantur. r Vos autem οο p nõ sic. r Sed qui p maior est r in r vobis s fiat p sicut r minor: x et qui r precessor est m sicut u ministrator. p Mã q̃s q maior ẽ: q̃ recũbit: q̃ ministrat: m Nõne q̃ recũbit? r Ego r aũt [an p in r medio p vr̃m s sum sicut q̃ ministrat. s Vos r estis r qui x mansistis r mecum u in οο [p aũt r ẽptationib p meis. q Et s ego r dispono p vo bis r sicut u disposuit x mihi r pr̃ me s regnũ p vt r edatis p et r bibatis r super s mensam p meam r in x regno r meo: m et r sedeat r super p thronos q iudicantes r duodecim p tribus s israel. οο r Ait r autem x domin r simoni. r Simon: r ec ce r sathanas s expetiuit p vos vt r cribraret οο p sicut r triticũ. r Ego s autez p rogaui p x te r vt m nõ u deficiat s fides p tua. s Et r tu p aliqñ r con uersus u confirma x fratres r tuos. r Qui οοο r dixit r ei. p Domine: r tecum s paratus οοο p sum r et x in r carcerem m et u in p mortem r ire. r Et q ille p dixit. r Dico u tibi x petre: r non r cãta bit s hodie p gallus r donec r ter r abneges οο p nosse m me. x Et r dixit m eis. u Quando o misi p vos u sine r sacculo o et r pera οοοοοοοοοο u et r calciamẽtis: r nũquid aliqd s defuit s vo bis? r At p illi r dixerũt. r Nihil. r Dixit s ergo x nũc q̃ hz m sacculũ u tollat r silr [p eis. r Sed p z q perã. r Et r qui r non r habet u vendat r tuni cam r suam r et r emat p gladium. r Dico οοο p eni r vobis r qm̃ adhuc p hoc q̃ scriptũ est x oportet impleri m in u me. o Et r cum q iniquis r reputat r ẽ. o Etenim u ea q̃ st̃ r me finẽ hñt r At p illi r dixerũt. r Dñe ecce r duo s gladij p hic x At r ille m dixit u eis. o Satis p est. q Et r egref sus p ibat r secundum u consuetudinẽ x in r mõ tem r olivarum. s Secuti s sunt p aut r illũ u et r discipuli. p Et r cum s pueniset r ad x locum r dixit m illis. u Orate o ne x intretis οοοοοοοο q in r temptationem. s Et r ipse u auulsus u est x ab r eis q̃tũ p iactus est s lapidis: r et r posit r genibus r orabat s dicens. p Pater r si x vis r transfer m calicem u istum o a p me. οοοοοο q Verumtñ r non r mea s volũtas u ſ tua r fiat.

Mar.14.c. Heb.9.c. Mar.18.b. 7.26.b. Mar.14.c Mat.16.b. Mar.14.b Joh.13.c.

Mat.18.a. Marc.9.c.

Esaie.53.d Mar.15.d.

Mat.16.d. Joh.18.a

Mat.26.d Mar.14.d

Mat.26.d Mar.14.d Joh.6.d.

μέσῳ. ’ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ’ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνία, ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος κατα-
βαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης. καὶ εἶπεν αὐτοῖς. Τί καθεύδετε. ἀναστάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτοὺς, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. Ἰησοῦ Ἰούδα φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως. ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ. κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ. καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν. ἐᾶτε ἕως τούτου. καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους. ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξελήλυθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων. καθ’ ἡμέραν ὄντος μου μεθ’ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ’ ἐμέ. ἀλλ’ αὕτη ἐστὶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε. καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων. γύναι οὐκ οἶδα αὐτόν. καὶ μετὰ βραχύ τέρος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη. καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν. ἄνθρωπε οὐκ εἰμί. καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις ἰσχυρίζετο λέγων. ἐπ’ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ’ αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. εἶπε δὲ ὁ Πέτρος ἄνθρωπε οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ. καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου ὡς εἶπεν αὐτῷ, ὅτι πρίν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς. καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς. καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες. καὶ περικα-

’Apparuit autem illi angelus de celo confortans eum. Et factus in agonia prolixius orabat. Et factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Et cum surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos: invenit eos dormientes pre tristitia. Et ait illis. Quid dormitis? Surgite orate ne intretis in temptationem. Adhuc eo loquente ecce turba: et qui vocabatur Iudas unus de duodecim antecedebat eos et appropiquauit ieiunare osculari eum. Jesus autem dixit illi. Juda osculo filium hominis tradis. Videntes autem hi qui circa eum erant quod futurum erat: dixerunt ei. Domine si percutimus in gladio? Et percussit unus ex illis seruum principis sacerdotum: et abstulit auriculam eius dexteram. Respondens autem iesus ait. Sinite usque huc. Et cum tetigisset auriculam eius sanauit eum. Dixit autem iesus ad eos qui venerant ad se principes sacerdotum et magistratus templi et seniores. Quasi ad latronem existis cum gladiis et fustibus? cum quotidie vobiscum fuerim in templo non extendistis manus in me. Sed hec est hora vestra et potestas tenebrarum. Comprehendentes autem eum duxerunt ad domum principis sacerdotum: Petrus autem sequebatur eum de longe. Accenso autem igne in medio atrii et circumsedentibus illis: erat petrus in medio eorum. Quem cum vidisset ancilla quedam sedentem ad lumen: et cum fuisset intuta dixit. Et hic cum illo erat. At ille negauit eum dicens. Mulier non noui illum. Et post pusillum vidit eum alius dixit. Et tu de illis es. Homo non sum. Et interuallo facto quasi hore unius alius affirmabat dicens. Vere et hic cum illo erat: nam et galileus est. Et ait petrus. Homo nescio quid dicis. Et continuo adhuc illo loquente cantauit gallus. Et conuersus dominus respexit petrum. Et recordatus est petrus verbi domini sicut dixerat: quia priusquam gallus cantet: ter me negabis. Et egressus foras petrus fleuit amare. Et viri qui tenebant illum illudebant ei cedentes. Et velauerunt

Mat.26.d
Mar.14.d
Mat.26.e
Mar.14.e
Joh.18.a
Mat.26.f
Mar.14.f
Joh.18.b
Mat.26.g
Mar.14.g
Joh.18.c
Mat.26.h
Mar.14.h
Joh.18.d
Mat.26.i
Mar.14.i
Joh.18.e
Mat.26.k
Mar.14.k
Joh.18.f
Mat.26.l
Mar.14.l
Joh.18.g
Mat.26.m

λύψαντες αὐτοῦ ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον. καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες. προφήτευσον τίς ἐστιν ὁ παίσας σε. καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν λέγοντες. εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός εἰπὲ ἡμῖν. εἶπε δὲ αὐτοῖς. ἐὰν ὑμῖν εἴπω οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε μοι ἢ ἀπολύσητε. ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. εἶπον δὲ πάντες. σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη. ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμί. οἱ δὲ εἶπον. Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας, αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Καὶ ἀναστάν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἦγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες. τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων. σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη. σὺ λέγεις. ὁ δὲ πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους. οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες. ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν διδάσκων καθ’ ὅλης τῆς ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἕως ὧδε. πιλάτος δὲ ἀκούσας γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος γαλιλαῖός ἐστι. καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας ἡρῴδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς ἡρῴδην ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν ἰεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ὁ δὲ ἡρῴδης τὸν Ἰησοῦν ἰδὼν ἐχάρη λίαν. ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν. διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ’ αὐτοῦ γινόμενον. ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἡρῴδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ πιλάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅτε πιλάτος καὶ ἡρῴδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ’ ἀλλήλων, προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἶπε πρὸς

eum et percutiebant faciem eius: Mar.14.g
Joh.18.d
interrogauerūt eū dicētes. Prophetiza quis est qui te percussit? Et alia multa blasphemātes dicebant in eum. Et vt factus est dies: cōueneſt seniores plebis et principes sacerdotum et scribe: et duxerunt illum in concilium Mar.26.k
suū dicētes. Si tu es christus dic nobis. Mar.14.f
Et ait illis. Si vobis dixero nō credetis mihi: si aūt et interrogauero nō respondebitis mihi: neq; dimittetis. Ex hoc Mar.26.f
Mar.14.g
Joh.6.g
erit filius hominis sedens a dextris virtutis dei. Dixerunt autem omnes. Tu ergo es filius dei? Qui ait. Vos dicitis: quia ego sum. At illi dixerunt. Quid adhuc desideramus testi- Mat.26.g
Mar.14.g
monium audiuimus de ore eius. Inmonium ipsi

Cap.23.

Et surgens omnis multitudo eorum duxerūt illum ad pilatum. Ceperunt Al
Mat.27.a
Mar.15.a
Joh.18.c
aūt illum accusare dicentes. Hunc inuenimus subuertentē gentē nostrā et prohibentē tributa dari cesari: et dicentem se christum regem esse. Pilatus autem Mar.27.b
Mar.15.b
Joh.18.f
interrogauit eum dicens. Tu es rex iudeorum? At ille respondens ait. Tu dicis. Joh.18.g
Ait autem pilatus ad principes sacerdotū et turbas. Nihil inuenio causę in hoc homine. At illi ualescebāt dicentes. Commouit populum docens per vniuersam iudeam: incipiens a galilea vsq; huc. Pilatus autem audiens galileam interrogauit si homo galileus esset. Et vt cognouit quod de herodis potestate esset: remisit eum ad herodē qui et ipse hierosolymis erat illis diebus. Herodes aūt uisis iesu: gauisus est valde. B
nam cupiēs ex multo tpe videre eum: Erat eo quod audiret multa de eo: et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat aūt eum multis sermonibus. Mat.26.f
Mar.14.f
At ipse nihil illi respondebat. Stabāt aūt principes sacerdotū et scribe cōstanter accusantes eum. Spreuit aūt illum herodes cum exercitu suo: et illusit indutum veste alba: et remisit ad pilatum. Facti sunt amici herodes et pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant ad inuicem. Pilatus autem conuocatis principibus sacerdotum et magistratibus et plebe dixit ad

αὐτούσ. προσήνεγκατε μοι τον ἄνθρωπον τούτον ὡς ἀποστρέφοντα τον λαόν, καὶ ἰδού ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ αὐτοῦ. ἀλλ οὐδὲ Ηρῴδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτήν ἕνα. ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ Ηρῴδην τον βαραββᾶν. ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακήν. πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησε θέλων ἀπολύσαι τον Ιησοῦν, οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· σταύρωσον σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς. τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος. οὐδὲν αἴτιον θανάτου ἐὑρον ἐν αὐτῷ. παιδεύσας οὖν ἀπολύσω. οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. οἱ δὲ πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν. ἀπέλυσε δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, ὃν ἠτοῦντο. τὸν δὲ Ιησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν. καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι σίμωνός τινος κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὀπίσθεν τοῦ Ιησοῦ. ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ιησοῦς εἶπε, θυγατέρες ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ ἐμέ, πλὴν ἐφ ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι, ἐν αἷς ἐροῦσι· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθήλασαν. τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, πέσετε ἐφ ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς καλύψατε ἡμᾶς. ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται. ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ὁ δὲ Ιησοῦς ἔλεγε· πάτερ ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέγοντες· ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. ἐμπαίζουν δὲ αὐτῷ

illos. Obtulistis mihi hūc hominem quasi auertentem populum: et ecce ego coram vobis interrogans nullam cām inuenio in hoic ex his in quibus cum accusatis. Sed neq; herodes. Nam remisi vos ad illum: et ecce nihil digum morte actum est ei. Emendatū ergo illū dimittaz. Necesse ht hēbat dimittere eis p die festū vnū. Exclamauit aūt simul vniuersa turba dicēs. Tolle hunc: et dimitte nobis barrabā. Qui erat ppter seditionē quādā factā in ciuitate et homicidiū missus in carcerē. Iterū aūt pilat locut ē ad eos volēs dimittere iesū. At illi succlamabāt dicētes. Crucifige crucifige eum. Ille aūt tertio dixit ad illos. Quid enī mali fecit iste. Nullam causam mortis inuenio in eo. Corripiam ergo illū et dimittā. At illi instabant vocibus magnis postulantes vt crucifigeret: et inualescebant voces eorum. Et pilatus aduiduit fieri petitionē eorum. Dimisit aūt illū q ppt homicidiū et seditionē missū fuerat in carcerē quē petebāt Jesum Xo tradidit voluntati eorū. Et cū ducerēt eū apprehendērt simonē quēdā cyrenēsē venientē de villa: et imposuērt illi crucem portare post eum iesū. Sequebat aūt illū multa turba populi et mulierum: quę plangebant et lamentabant eum. Conuersus aūt ad illas iesus dixit. Filie hierusalem: nolite flere sup me: sed sup vos ipsas flete: et sup filios vros. Quia ecce venient dies in quibus dicēt. Beate quę steriles et ventres qui nō genuerūt: et vbera que non lactauerūt. Tunc incipiēt dicere montibus: cadite super nos: et collibus operite nos. Quia si in viridi ligno hec faciunt: in arido quid fiet. Ducebant aūt et alij duo nequam cum eo vt interficerent. Et postq venerūt in locum qui vocatur caluarie: ibi crucifixerunt eum et latrones: vnū a dextris: alterū a sinistris. Pr Mō Jesus aūt dicebat. Pater dimitte illis. Neiz sciunt quid faciūt. Diuidētes vero vestimēta eius miserūt sortes. Et stabat populus spectans: et deridebant eum cum principes cū eis dicētes. Alios saluos fecit: se saluum faciat: si hic est christus dei electus. Illudebāt autem ei

Actu. 13 c.

Mat. 27. b. Mar. 15. h

Mat. 27. c. Mar. 15. h. Joh. 18. g. Actu. 3. c.

Actu. 18. c

Mat. 27. c. Mar. 15. c. Joh. 19. d

Mat. 27. d. Mar. 15. d

Sup. 21. d. Sapien. 5. c

Esai. 54. a Osee. 10. c Esaie 2. d. Apoca. 6. d 2. 9. b.

Mat. 27. d. Mar. 15. d. Joh. 19. c.

τῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ καὶ λέγοντες. εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. ἦν δὲ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ αὐτῷ γράμμασιν ἑλληνικοῖς καὶ ῥωμαϊκοῖς καὶ ἑβραϊκοῖς. οὗτος ἐστὶν ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων. εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν λέγων. εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος, ἐπετίμα αὐτῷ λέγων. οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ. καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν. οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. καὶ ἔλεγε τῷ Ιησοῦ. μνήσθητί μου κύριε ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ιησοῦς. ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ιησοῦς εἶπε. πάτερ εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐξέπνευσεν. ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασε τὸν θεὸν λέγων. ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ὁρῶσαι ταῦτα. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ ἁριμαθαίας πόλεως τῶν ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. οὗτος προσελθὼν τῷ πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ιησοῦ. καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευή, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε. κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα, καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. Cap.24.

Ἡ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. καὶ τινες συν αὐτοῖς

et milites accedentes: et acetum offerentes et dicentes. Si tu es rex iudeorum: saluum te fac. Erat autem et superscriptio scripta super eum litteris grecis et latinis et hebraicis. Hic est rex iudeorū. Vnus aūt de his qui pendebāt latronibus blasphemabat eū dicens. Si tu es christus saluū fac temetipm et nos. Rndens aūt alter increpabat eū dicens. Neq; tu times deum: qui in eadem dānatione es. Et nos quidem iuste ea nam digna factis recipimus. Hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad iesum. Dñe memento mei cū veneris in regnum tuum. Et dixit illi iesus. Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Erat autē fere hora sexta: et tenebre facte sūt in vniuersā terrā vsq; in horam nonā. Et obscurat est sol: et velum templi scissum est medium: et clamans voce magna iesus ait. Pater in manus tuas cōmendo spiritum meū. Et hec dicēs expirauit. Videns aūt centurio quod factū fuerat: glorificauit deum dicens. Vere hic homo iustus erat. Et omnis turba eorū qui simul ade rant ad spectaculum istud: et videbant quę fiebant percutientes pectora sua reuertebantur. Stabāt autem omnes noti eius alonge: et mulieres que secute eum erant a galilea hec videntes. Et ecce vir nomine ioseph

Mat. 27. c. Mar. 15. c. Joh. 19. c.

Mat. 27. c. Mar. 15. c. Joh. 19. d.

Mat. 27. c Mar. 15. c.

Mat. 27. c. Mar. 15. c.

Mat. 27. c. Mar. 15. c. Joh. 19. c.

Mat. 27. c. Mar. 15. c. Joh. 19. c.

Apoc. 6. c. Mat. 27. f. Mar. 15. f.

Psal. 30.

Mat. 27. f. Mar. 15. f.

qui erat decurio vir bonus et iustus: hic non consenserat concilio et actibus eorū: ab arimathia ciuitate iudee: qui expectabat et ipse regnum dei. Hic accessit ad pilatum et petijt corpus iesu: et depositum involuit in sindone: et posuit eum in monumento excisio: in quo nōdū quisq; posit erat. Et dies erat parasceues: et sabbatū illuce scebat. Subsecute autem mulieres que cum eo venerant de galilea videbāt monumētū: et quēadmodū positū erat corp ei⁹. Et reuertētes parauerūt aromata et vnguēta: et sabbato quidem siluerūt secundū mandatum. Cap.24.

Mat. 27. g. Mar. 15. g. Joh. 19. g.

Mat. 28. a. Mar. 16. a.

Ma aūt sabbati valde diluculo venerunt ad monumentū portātes que parauerant aromata: et

ταίς. ʳ εὗρομ ˢ δὲ / Τομ ʳ λίθομ ˢ ἀποκεκυλισμέ=
μομ ˣ ἀπὸ / Του ʸ μνημείου, ʾ καὶ ˢ εἰσελθοῦσαι
ᵇ οὐχ ᶜ εὗρομ / Το ᵈ σῶμα / Του ᶜ κυρίου ᶜ ἰησοῦ.
ᵉ καὶ ᵇ ἐγένετο ᶜ ἐμ / Τω ᵇ διαπορεῖσθαι ᶜ αὐτὰς
ᵐ περὶ ⁿ τούτου, ᵒ καὶ ᵖ ἰδοὺ ᵍ ἄνδρες ʳ δύο ᵉ ἐ=
πέστησαν ʳ αὐταῖς ⁿ ἐμ ˣ ἐσθήσεσιν ʳ αστραπτού=
σαις. ʾ ἐμφόβων ˢ δὲ ᵇ γενομένων ᶜ αὐτῶν ᵒ καὶ
ᶜ κλινόντων / Το ʳ πρόσωπον ᵉ εἰς / Την ᵇ γην, ᶜ εἶπον
ᵇ πρὸς ᶜ αὐτάς. ᵐ Τί ᶜ ζητεῖτε / Τομ ᵒ ζῶντα ᵖ μετὰ / Των
ᵍ μεκρῶν. ʳ οὐκ ᵉ ἐστὶν ᶜ ὧδε ⁿ ἀλλ ˣ ἠγέρθη. ʳ μνή=
σθητε ᵉ ὡς ᵉ ἐλάλησεν ᵇ ὑμῖν ᶜ ἔτι ᵒ ὢν ᶜ ἐμ / Τη ᶜ γαλι=
λαίᾳ, ᵍ λέγων. ᵇ ὅτι ᶜ δεῖ / Τομ ᵇ υἱὸν / Του ᶜ ἀνθρώ
που ᵐ παραδοθῆναι ⁿ εἰς ᵒ χεῖρας ᵖ ἀνθρώπων ᵍ α=
μαρτωλῶν, ʳ καὶ ˢ σταυρωθῆναι, ʳ καὶ / Τη ᵐ τρίτη ˣ ἡ
μέρᾳ ʳ ἀναστῆναι. ʳ καὶ ˢ ἐμνήσθησαν / Των ᵇ ῥημά=
των ᶜ αὐτοῦ. ᵒ καὶ ᶜ ὑποστρέψασαι ʳ ἀπὸ / Του
ˢ μνημείου, ᵇ ἀπήγγειλαν ʳ Ταῦτα ᵏ πάντα / Τοις
ˡ ἕνδεκα ⁿ καὶ ᵒ πᾶσι / Τοις ˡ λοιποῖς. ᵍ ἦσαν ᵈ δὲ / ἡ μα=
γδαληνὴ ʳ μαρία ⁿ καὶ ʳ ἰωάννα ʳ καὶ ʳ μαρία ˢ ἰακώ
βου, ᵇ καὶ / αἱ ˡ λοιπαί ᵖ συν ᶜ αὐταῖς, ʳ αἳ ˢ ἔλεγον
ᵇ πρὸς / Τους ᶜ ἀποστόλους ᵏ Ταῦτα, ˡ καὶ ᵐ ἐφάνη=
σαν ⁿ ἐνώπιον ᵒ αὐτῶν ᵖ ὡσεί ᵍ λῆρος / Τα ʳ ῥήματα
ᵉ αὐτῶν, ʳ καὶ ⁿ ἠπίστουν ʳ αὐταῖς. / ο ʳ δὲ ʾ πέτρος
ˢ ἀναστὰς ᵇ ἔδραμεν ᶜ ἐπὶ / Το ᵈ μνημεῖον, ᶜ καὶ ʳ πα
ρακύψας ᵍ βλέπει / Τα ᵇ ὀθόνια ʳ κείμενα ᵏ μόνα, ˡ καὶ
ᵐ ἀπῆλθε ⁿ πρὸς ᵉ ἑαυτὸν ᵖ θαυμάζων / Το ᵍ γεγο=
νός. ʳ καὶ ᵉ ἰδοὺ ʾ δύο ⁿ ἐξ ʳ αὐτῶν ʳ ἦσαν ᵉ πορευόμε
νοι ᵉ ἐν ᵇ αὐτῇ / Τῃ ᶜ ἡμέρᾳ ᵇ εἰς ᶜ κώμην ʳ ἀπέχουσαν
ᵍ σταδίους ᵇ ἑξήκοντα ʳ ἀπὸ ᵏ ἰερουσαλήμ, ˡ ᾗ ᵐ ὄ=
νομα ⁿ ἐμμαούς. ᵒ καὶ ᵖ αὐτοὶ ᵍ ὡμίλουν ʳ πρὸς ᵃ
λλήλους ʳ περὶ ⁿ πάντων / Των ˣ συμβεβηκότων
ʳ Τούτων. ʾ καὶ ᵉ ἐγένετο ᵇ ἐν / Τω ᶜ ὁμιλεῖν ᵒ αὐτοὺς
ʳ καὶ ʳ συζητεῖν, ᵍ καὶ ᵇ αὐτὸς / ο ʾ ἰησοῦς ᵏ ἐγγίσας
ˡ συνεπορεύετο ᵐ αὐτοῖς. / οι ⁿ δὲ ᵒ φθαλμοὶ ᵖ αὐ=
τῶν ᵍ ἐκρατοῦντο / Του ʳ μὴ ᵉ ἐπιγνῶναι ʳ αὐτόν.
ⁿ εἶπε ʳ δὲ ʾ πρὸς ʳ αὐτούς. ᵉ Τίνες / οι ᵇ λόγοι ᶜ οὗτοι
ᵒ ους ᶜ ἀντιβάλλετε ʳ πρὸς ᵍ ἀλλήλους ᵇ περιπα=
τοῦντες, ʳ καὶ ᵏ ἐστὲ σκυθρωποί. ᵐ ἀποκριθεὶς ⁿ δὲ
/ ο ᵉ εἷς ᵖ ᾧ ᵍ ὄνομα ʳ κλεόπας, ᵍ εἶπε ʳ πρὸς ⁿ αὐτόν.
ˣ σὺ ʳ μόνος ʾ παροικεῖς ᵍ ἰερουσαλήμ, ᵇ καὶ ᶜ οὐκ
ᵉ ἔγνως / Τα ᶜ γενόμενα ʳ ἐν ᵍ αὐτῇ ᵇ ἐν / Ταις ʳ ἡμέ=
ραις ᵏ Ταύταις. ˡ καὶ ᵐ εἶπεν ⁿ αὐτοῖς, ᵒ ποῖα. ᵖ οἱ
ᵍ δὲ εἶπον ᵉ αὐτῷ / Τα ʳ περὶ ⁿ ἰησοῦ / Του ˣ ναζω=
ραίου, ʳ ὃς ᶜ ἐγένετο ᵍ ἀνὴρ ᵇ προφήτης, ᶜ δυνα=
τὸς ᵉ ἐν ʳ ἔργῳ ʳ καὶ ᵍ λόγῳ ᵇ ἐναντίον / Του ᵇ θε=
οῦ ʳ καὶ ᵏ παντὸς / Του ˡ λαοῦ, ᵐ ὅπως ⁿ δὲ ᵒ παρέ
δωκαν ᵖ αὐτὸν / οι ᵍ ἀρχιερεῖς ʳ καὶ / οι ᵉ ἄρχοντες
ʰ ἡμῶν ⁿ εἰς ʳ κρίμα ᵉ θανάτου ʳ καὶ ᵉ σταύρωσαν ᵖ αὐ
τόν. ᶜ ἡμεῖς ᵒ δὲ ᶜ ἠλπίζομεν ʳ ὅτι ᵉ αὐτός ᵇ ἐστὶν / ο ʳ μέ
λλων ᵏ λυτροῦσθαι / Τομ ˡ ἰσραήλ. ᵐ ἀλλά γε ⁿ συμ
ᵒ πάσῃ ᵖ Τούτοις ᵍ Τρίτην ʳ Ταύτην ʰ ἡμέραν ʳ ἄγει ⁿ σή
μερον, ʳ ἀφ ʳ οὗ ʳ Ταῦτα ᵉ ἐγένετο. ᵇ ἀλλά ᶜ καὶ ᵒ γυ

ʳ ἐθαύμασαν ʳ lapidem ⁿ reuolutum ꝯ ꝯ Johñ.20.a
ᵃ a ʳ monumẽte: ᵉ et ingresse ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇ non ᶜ inuenerunt ᵒ corpus ᶜ domini ʳ ielu.
ᵉ Et ᵇ factũ ᵇ ẽ ᵈũ ʳ mẽte ᵏ ꝑsternate ᶜ ẽnt ꝯ
ᵐ de ⁿ isto: ᵖ ecce duo ᵍ viri ʳ steterunt ꝯ ꝯ
ᵉ secus ʳ illas ⁿ in ᶜ veste ᶠ fulgenti. Cum ꝯ Mat.28.a
ʾ timerent ᵉ autem ᵇ ẽt ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ Mar.16.c.
ᶜ declinarent ʳ vultum ᵉ in ᵇ terrã: ʳ dixerunt
ᵉ ad illas. ᵐ Quid ⁿ queritis ᵒ viuentẽ ᵖ cum
ᵍ mortuis? ʳ Nõ ᵉ est hic ᵇ ʒ ʳ surrexit. ʳ Recor=
damini ᶜ qliter ᵉ locut ᵖ ẽ ᵒ vobis cũ ᶜ adhuc ᶜ ẽ
ʳ galilea ᵇ cẽt ᵉ dicẽs. ᵇ Quia ᵒ portet ᵉ filiũ ᵇ ho
minis ᵐ tradi ⁿ in ᵉ manus ᵖ hominũ ᵍ pctõrũ
ʳ et crucifigi: ʳ et die ⁿ tertia ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ Mat.28.b.
ʳ resurgere. ʾ Et ʳ recordate ᵉ sunt ᵇ verborum Mar.16.c.
ᶜ eius. ᵒ Et ᶜ regresse ᵉ a ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ B
ᵍ monumento ᵇ nunciauerunt ᵇ hec ᵏ oĩa illis
ˡ vndeci: ⁿ τ ᵖ ceteri ᵒ oĩb ᵍ. ᵍ Erat ʳ aũt ʳ maria
ᵉ magdalene ⁿ et ʳ iohãna ʳ et ʳ maria ᵉ iacobi:
ᵇ et ᶜ cetere que ᶜ cum ᶜ eis erãt: ᵍ que ᵇ dicebãt
ᵇ ad ᵏ apostolos ᵏ hec: ˡ et ᵐ visa ᵐ sunt ꝯ ꝯ
ⁿ ante ᵒ illos ᵖ sicut ᵍ deliramentum ʳ verba ꝯ
ᵉ ista: ⁿ et ᵒ non ᵖ crediderũt ᵍ illis. ʾ Petr ᵍ ʳ ãt
ᵉ surgẽs ᵇ cucurrit ᶜ ad ᵈ monumentũ: ᵉ τ ᶠ pcũ
bens ᵍ vidit ᵇ linteamina ᵏ sola ˡ posita: ʳ et
ᵐ abijt ⁿ secum ᵖ mirans ᵍ quod ᵍ factũ ᵍ fuerat.
ʳ Et ᵉ ecce duo ⁿ ex ᵒ illis ʾ ibant ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇ ipsa ᶜ die ᵈ in ᵉ castellum ᶠ quod ʳ erat ᵍ in ʳ spa
cio ᵍ stadiorum ᵇ sexaginta ᵍ ab ᵏ hierlm ᵐ noie
ⁿ emaus. ᵒ Et ᵖ ipsi ᵍ loquebantur ʳ ad ˢ inuicez
ʳ de his ⁿ omnibus ᵒ que ᵉ acciderant. ꝯ ꝯ
ʾ Et ᵉ factum ᵉ est ᵇ dum ᶜ fabularentur ꝯ ꝯ War.16.c.
ᶜ τ ᵉ secũ ᵍ ꝑcrẽt: ᵍ τ ᵇ ipse ᶜ iesus ᵏ appropiquãs
ˡ ibat ˡ cum ᵐ illis. ᵒ Oculi ⁿ autem ᵖ illorum
ᵍ tenebantur ⁿ ne ᵉ eum ᵒ agnoscerent. ꝯ ꝯ ꝯ
ˣ Et ᵃ it ʳ ad ʳ illos. ᵃ Qui ᵉ sunt ᵇ hi ᶜ sermones
ᵒ quos ᶜ confertis ʳ ad ˢ inuicez ᵇ ambulantes:
ʳ et ᵏ estis ˡ tristes? ⁿ Et ᵐ respondens ꝯ ꝯ ꝯ
ᵒ vnus ᵖ cui ᵍ nomen ʳ cleophas ᵒ dixit ⁿ ei. ꝯ
ˣ Tu ʳ solus ᵉ peregrin ᵍ ? ᵉ es in ᵃ hierlm: ᵇ τ ᶜ nõ
ᵒ cognouisti ᶜ que ᶜ facta ᵉ sunt ᶜ in ᵉ illa ꝯ ꝯ
ᵏ his ˡ dieb ᵍ ? ⁿ Quibus ille ᵐ dixit. ᵒ Que? ꝯ L
ᵍ Et ʳ dixerũt ʳ de ʳ iesu ᵏ nazareno ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ qui ᵉ fuit ᵍ vir ᵇ propheta: ᵉ potens ꝯ ꝯ ꝯ
ᵉ in ꝯ ꝯ ᶜ opere ʳ et ᵉ sermone ᵇ coram ᵇ deo
ʳ et ᵏ omn ʳ populo. ⁿ Et ᵐ quomõ ᵉ eũ ᵇ tradide
rũt ᵍ summi ᵍ sacerdotes ʳ et ᵉ principes ꝯ ꝯ
ʳ nr ᵍ i ᵉ dãnationẽ ʳ mort ᵍ ʃ τ ᵉ crucifixerũt ᵇ eum.
ᶜ Nos ᵍ autem ᶜ sperabamus: ʳ quia ᵍ ipse ᵇ ẽt
ᵏ redempturus ˡ israel. ᵐ Et nunc ⁿ super ꝯ
ᵖ hec ᵒ omnia ᵍ tertia ᵉ dies ᶜ est ⁿ hodie: ꝯ ꝯ
ʳ ᵠ hec ᵉ facta ᵉ sunt. ᵇ Sed ᶜ τ ᵒ mulieres ꝯ

μαῖκες ᶜ Τιμές ᵉ ξ ᵉ ημῶμ ᵇ ἐξέστησαν ʳ ημᾶς ᶜ γενόμε
μαι ʳ ὄρθριαι ᵐ ἐπὶ / Το ⁿ μνημεῖον, ᵒ καὶ ᵖ μὴ ᵍ εὑρού
σαι / Το ʳ σῶμα ᵉ αὐτοῦ ʳ ἦλθομ ⁿ λέγουσαι ʳ καὶ ʳ ορ
τασίαμ ʾ ἀγγέλωμ ᵉ ωρακέμαι, ᵇ οἳ λέγουσιμ ᵐ αὐ
τόμ ᶜ ζῆμ. ʳ καὶ ᵍ ἀπῆλθομ ᵇ Τιμές / Τωμ ʳ συμ ᵏ ημῖμ ˡ ἐπί
/ Το ᵐ μνημεῖον, ⁿ καὶ ᵉ ὑρομ ᵖ οὕτως ᵍ καθὼς ʳ καὶ
/ αἱ ᵉ γυμαῖκες ᶜ εἶπομ, ⁿ αὐτὸμ ʳ δὲ ᶜ οὐκ ᵉ εἶδομ. ᵉ καὶ
ᵇ αὐτός ᶜ εἶπε ᵒ πρὸς ᶜ αὐτούς. ʳ ὢ ᵍ αμόητοι ᵇ καὶ
ʳ βραδεῖς / Τῃ ᵏ καρδίᾳ / Του ʳ πιστεύειμ ᵐ ἐπὶ ⁿ πά=
σιμ ᵒ οἷς ᵉ ἐλάλησαμ / οι ᵍ προφῆται. ʳ οὐχὶ ᵉ Ταῦτα
ʳ ἔδει ᵛ παθεῖμ / Τομ ˣ χριστὸμ, ʳ καὶ ʳ εἰσελθεῖμ ᵉ εἰς
/ Τημ ᵏ δόξαμ ʳ αὐτοῦ. ᵒ καὶ ʳ ἀρξάμεμος ʳ ἀπὸ ᵍ μωσέ
ως ᵇ καὶ ʳ ἀπὸ ᵏ πάμτωμ / Τωμ ʳ προφητῶμ ᵐ διηρ
μήμευεμ ⁿ αὐτοῖς ᵒ ἐμ ᵖ πάσαις / Ταις ᵍ γραφαῖς ʳ Τα
ᵉ περὶ ʳ ἑαυτοῦ. ᵉ καὶ ʳ ἤγγισαμ ʳ εἰς / Τημ ʳ κώμημ
ᵉ οὗ ᵇ επορεύοντο, ʳ καὶ ᵒ αὐτὸς ʳ προσεποιεῖτο
ʳ πορρωτέρω ᵍ πορεύεσθαι. ᵇ καὶ ʳ παρεβιάσαντο
ᵏ αὐτόμ ˡ λέγοντες, ᵐ μεῖμομ ⁿ μεθ ᵒ ημῶμ ᵖ ὅτι ʳ πρὸς
ʳ εσπέραμ ᵉ ἐστι, ʳ καὶ ⁿ κέκλικεμ / η ʳ ημέρα. ʳ καὶ ʳ εἰσῆλ
θε / Του ʳ μείμαι ᵇ συμ ʳ αὐτοῖς. ᵒ καὶ ʳ ἐγένετο ʳ ἐμ / Τω
ᵍ κατακλιθῆναι ᵇ αὐτὸμ ʳ μετ ᵏ αὐτῶμ, ˡ λαβὼμ / Τομ
ᵐ ἄρτομ ⁿ εὐλόγησε, ᵒ καὶ ᵖ κλάσας ᵍ ἐπεδίδου
ʳ αὐτοῖς. ᵉ αὐτῶμ ʳ δὲ ʾ διημοίχθησαμ / οι ᵉ ὀφθαλ
μοί ʳ καὶ ʳ ἐπέγμωσαμ ᵉ αὐτόμ, ᵇ καὶ ʳ αὐτὸς ᵉ ἄφαμ
τος ʳ ἐγένετο ʳ ἀπ ᵉ αὐτῶμ. ᵇ καὶ ʳ εἶπομ ᵏ πρὸς ˡ αλλή
λους. ᵐ οὐχὶ / η ʳ καρδία ᵒ ημῶμ ᵖ καιομένη ᵍ ημ ʳ ἐμ
ᵉ ημῖμ, ʳ ὡς ⁿ ἐλάλει ʳ ημῖμ ʳ ἐμ / Τῃ ʳ ὁδῷ, ᵉ καὶ ᵇ ὡς ʳ δι
ήνοιγεμ ᵉ ημῖμ / Τας ʳ γραφάς. ʳ καὶ ᵍ ἀναστάντες
ᵇ αὐτῇ / Τῃ ʳ ὥρᾳ ᵏ ὑπέστρεψαμ ʳ εἰς ᵐ ἰερουσαλήμ,
ⁿ καὶ ᵉ εὗρομ ᵖ συνηθροισμένους / Τους ᵍ ἕνδεκα ʳ καὶ
ᵉ Τους ʳ συμ ⁿ αὐτοῖς ˡ λεγομτας, ʳ ὅτι ʳ ἠγέρθη / ο
ᵉ κύριος ᵇ ὄντως ʳ καὶ ᵏ ὤφθη ʳ σίμωμι. ʳ καὶ ᵍ αὐτοί ᵇ ε
ξηγούντο ʳ Τα ᵏ εμ / Τῃ ʳ ὁδῷ, ᵐ καὶ ⁿ ως ᵉ εγμώσθη
ᵖ αὐτοῖς ᵍ εμ / Τῃ ʳ κλάσει / Του ᵉ ἄρτου. ʳ Ταῦτα ⁿ δὲ
ʳ αὐτῶμ ˡ λαλούμτωμ, ʳ καὶ ʳ αὐτός / ο ʾ ἰησοῦς ᵇ ἔσ=
τη ʳ εμ ᵉ μέσῳ ʳ αὐτῶμ, ʳ καὶ ᵍ λέγει ᵇ αὐτοῖς. ʾ εἰρήμη
ᵖ υμῖμ. ˡ πτοηθέμτες ᵐ δὲ ⁿ καὶ ᵉ ἔμφοβοι ᵖ γενόμε=
μοι, ᵍ ἐδόκουν ʳ θεωρεῖμ ⁿ πμεῦμα ᵉ θεωρεῖμ, ʳ καὶ ⁿ εἶπεμ ʳ αὐ=
τοῖς. ʳ Τί ʾ ἐταραγμένοι ᵉ στέ, ᵇ καὶ ʳ διὰ ᵖ Τι ʳ διαλογισμοί ʳ ἀναβαίμουσιμ ᵍ εμ / Ταις ᵇ καρδίαις ʳ υ=
μῶμ. ᵏ ἴδετε / Τας ʳ χεῖράς ᵐ μου ⁿ καὶ / Τους ᵉ πόδας
ᵖ μου, ᵍ ὅτι ʳ αὐτός ⁿ ἐγώ ᵉ ειμί. ᵐ ψηλαφήσατε ᵏ με
ʳ καὶ ʳ ἴδετε, ᵍ ὅτι ⁿ πμεῦμα ᵉ σάρκα ᵒ καὶ ʳ οστέα ʳ οὐκ
ᵉ ἔχει, ᵇ καθὼς ʳ ἐμέ ᵏ θεωρεῖτε ʳ ἔχοντα. ᵐ καὶ ⁿ Τού=
το ᵒ ειπὼμ ᵖ επέδειξεμ ᵍ αὐτοῖς / Τας ʳ χεῖρας ᵒ καὶ
/ Τους ʳ πόδας. ⁿ ἔτι ʳ δὲ ʳ απιστούμτωμ ʾ αὐτῶμ ᵉ α
πὸ / Της ᵇ χαρᾶς ʳ καὶ ᵉ θαυμαζόμτωμ, ʳ εἶπεμ ʳ αὐτοῖς
ᵉ ἔχετε ᵇ Τι ʳ βρῶσιμομ ᵉ εμθάδε. ᵏ οἱ ʳ δὲ ᵐ επέδωκαμ
ⁿ αὐτῷ ᵒ ιχθύος ᵖ οπτοῦ ᵍ μέρος, ʳ καὶ ᵉ ἀπὸ ʳ μελισ
σείου ⁿ κηρίου. ᵏ καὶ ʳ λαβὼμ ʳ εμώπιομ ᵉ αὐτῶμ ᵇ ἔφα
γεμ. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ εἶπε ᵒ δὲ ʳ αὐτοῖς. ʳ οὗτοι / οι ᵍ λόγοι ᵇ ους ʳ ελάλησα

ʳ quedam ʳ ex ᵉ nostris ᵇ terruerunt ʳ nos ᵏ que
ˡ ante ˡ lucẽ ᵏ fuerẽt ᵐ ad ⁿ monumẽtũ: ᵒ ᵖ nõ ᵍ iue
to ᶜ corpore ᵉ ei ᵍ ? ʳ venerẽt ᵒ dicẽtes ᵉ se ᵉ etiã ʳ visi
onẽ ʳ angelorum ᵉ vidisse: ᵇ qui ʳ dicunt ᵉ eum
ʳ viuere. ʾ Et ᵉ abierũt ᵇ quidaz ʳ ex ᵉ nostris ʳ ad
ᵐ monumentum: ⁿ et ᵒ ita ᵉ inuenerunt ᵍ sicut
ᵍ mulieres ʳ dixerãt: ᵒ ipz ᵛ vo ᵒ nõ ʳ inuenerũt. ᵍ Et
ᵇ ipse ʳ dixit ᵇ ad ʳ eos. ᵍ O ᵍ stulti ᵇ et ꝯ ꝯ ꝯ
ˡ tardi ᵏ corde ʳ ad ʳ credendum ᵐ in ⁿ omnibus
ᵒ que ᵖ locuti ᵖ sunt ᵍ prophete. ʳ Nonne ᵒ hec Mat.14.d
ˡ oportuit ᵐ pati ˡ xpm: ʳ et ita ʳ intrare ⁿ in ꝯ D
ᵇ gloriam ˢ suam ? ᵒ Et ʳ incipiens ʳ a ᵍ moyse
ᵇ et ᵒ omnibus ˢ prophetis: ᵐ interpretabatur
ⁿ illis ᵒ in ᵖ omnibus ᵍ scripturis ʳ que ꝯ ꝯ
ᵉ de ᵉ ipo erãt. ⁿ Et ʳ appropinquẽt ʳ castello
ᵍ quo ᵇ ibant: ʳ et ᵉ ipse ʳ se ᵉ finxit ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ˡ longius ire. ᵇ Et ʳ coegerunt ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ Exõ.19.a.
ᵇ illũ ᵈ dicẽtes, ᵐ Mane ⁿ nobiscũ ᵈ ñe ᵒ qñ ᵍ ad
ᵉ sperasti: ᵗ τ ᵉ iclinata ᵉ est ᵍ iã ᵉ dies. ʳ Et ʳ in
traut cũ ᵉ illis. ᵈ Et ʳ factum ᵉ est ʳ dum ꝯ
ᵍ recumberet ʳ cum ᵏ eis: ʳ accepit ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ panẽ τ ᵇ nõdixit ᵒ ac ᵇ fregit: τ ᵍ porrigebat
ʳ illis. ʳ Et ᵉ aperti ᵉ sunt ˢ oculi ᵉ eorum ꝯ
ʳ et ʳ cognouerunt ʳ eum: ᵇ τ ᵉ ipse ᵉ euanuit ꝯ
ʳ ex oculis ᵉ eorũ. ᵇ Et ᵈ dixerunt ʳ ad ᵗ inuicez.
ᵐ Nonne ᵉ cor ᵉ nostrum ᵍ ardens ᵍ erat ⁿ in ꝯ
ⁿ nobis: ᵈ dum ᵉ loqueret ⁿ in ᵛ via ᵉ et ᵉ aperiret
ᵇ nobis ᵉ scripturas? ᵍ Et ᵉ surgentes ꝯ ꝯ
ᵇ eadem ᵇ hora ᵏ regressi ᵏ sũt ⁿ in ᵇ hierusalem:
ᵐ τ ᵉ inuenerunt ᵉ congregatos ᵍ vndecim: ʳ et
ᵉ eos qui ʳ cũ ᵐ illis erãt ᵈ dicentes: ᵗ ᵠ surrexit E
ᵇ dñs ᵇ ve ᵗ τ ᵉ apparuit ʳ simoni. ʳ Et ᵍ ipsi ᵇ nar
rabant ᵍ q̃ gesta erãt ᵏ in ʳ via: ᵐ et ᵐ quõ ᵉ cogno
uerũt ᵇ eũ ᵐ in ʳ fractione ᵐ panis. ᵈũ ᵐ aũt hec
ʳ loquuntur: ᵇ stetit ᵉ iesus ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵏ in ᵐ medio ᵉ eorum ʳ et ᵈ dixit ᵇ eis. ᵍ Pax ꝯ
ᵏ vobis. ᵉ Ego sũ: nolite timere. ˡ Cõturbati
ᵐ vo ᵗ τ ᵉ territi ᵍ existimabãt se ʳ spm ᵍ videre.
ʳ Et ᵐ dixit ʳ eis. ʳ Quid ᵏ turbati ᵉ estis: ᵇ τ ᵉ cogi
tationes ʳ ascendunt ᵏ in ᵇ corda ʳ vestra: ꝯ ꝯ
ᵏ videte ʳ manus ᵐ meas ᵐ et ᵉ pedes: ꝯ ꝯ
ᵍ quia ᵉ ego ᵉ ipse ʳ sum. ᵐ Palpate ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ et ʳ videte: ᵉ quia ᵏ ſpũs ᵉ carnem ᵇ τ ᵉ ossa ʳ nõ
ᵍ hz: ᵏ sicut ʳ me ᵏ videtis ʳ habere. ᵐ Et cũ ᵐ hoc
ᵉ dixisset ᵉ ostendit ᵍ eis ʳ manus ᵉ et ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʳ pedes. ᵐ Adhuc ʳ aũt ʳ illis ʳ nõ ʳ credentib ᵍ
ᵉ et ᵐ mirantibus ᵉ pre ᵍ gaudio ᵈ dixit. ꝯ ꝯ
ᵍ Habet ᵏ hic ᵏ aliqd ᵍ q̃ ʳ manducẽt: ᵍ At ᵏ illi
ᵐ ei ᵍ partẽ ᵉ pisc ᵏ assi: ᵇ τ ᵐ fauũ ⌊ ᵐ obtulerũt
ʳ mell. ᵏ Et cũ ʳ manducasset ᵉ coram ᵉ eis: ᵇ ʳ sumẽs F
reliquias dedit eis. ꝯ ꝯ ꝯ ⌈ cutus ˡ sum
ᵉ Et ᵈ dixit ad ᵉ eos, ᵍ Hec sunt ᵏ verba ᵍ que ˡ lo

ωρος υμας ετι ωρ συμ υμιν, οτι δει πλη
ρωθηναι παντα τα γεγραμμενα εν τω μω
σεως και προφηταις και ψαλμοις περι
εμου. Τοτε διηνοιξεν αυτων τον νουν του
συνιεναι τας γραφας, και ειπεν αυτοις. Ο
τι ουτως γεγραπται, και ουτως εδει παθειν
τον χριστον, και αναστηναι εκ νεκρων τη
τριτη ημερα, και κηρυχθηναι επι τω ονοματι
αυτου μετανοιαν και αφεσιν αμαρτιων
εις παντα τα εθνη, αρξαμενον απο ιερουσα
λημ. Υμεις δε εστε μαρτυρες τουτων. και
ιδου εγω αποστελλω την επαγγελιαν του
πατρος μου εφ υμας. Υμεις δε καθισατε
εν τη πολει ιερουσαλημ, εως ου ενδυσησθε
δυναμιν εξ υψους. Εξηγαγε δε αυτους εξω
εως εις βηθανιαν, και επαρας τας χειρας
αυτου, ευλογησεν αυτους. Και εγενετο εν
τω ευλογειν αυτον αυτους διεστη απ αυ
των, και αφερετο εις τον ουρανον. και αυ
τοι προσκυνησαντες αυτον υπεστρεψαν εις
ιερουσαλημ μετα Χαρας μεγαλης. Και η
σαν διαπαντος εν τω ιερω αινουντες και
ευλογουντες τον θεον. Αμην.

ad vos cū adhuc eēz vobiscū: q̄n necesse
omnia q̄ scripta sunt in lege ꝓphetis
moysi et prophetis et psalmis de eo
me. Tunc aperuit illis sensum vt
itelligerēt scripturas: et dixit eis. Quīa Actu.17.a.
sic scriptum est: et sic oportebat eum
christum pati et resurgere a mortuis
tertia die: et predicari in nomine eius
eius pniam et remissionem peccatorū
in omnes gentes: incipientibus ab hiero
solyma. Vos aūt testes estis horum. Et Actuū.1.a.
ecce ego mittam promissum eum
patris mei in vos. Vos autem sedete
in ciuitate quoadusq̄ induamini
virtute ex alto. Eduxit aūt eos foras
in bethaniam: et eleuatis manibus
suis benedixit eis. Et factū est dum Mar.16.g
benediceret illis recessit ab eis: Actu.1.b.
et ferebatur in celum. Et ipsi
adorantes regressi sunt in
hierusalē cū gaudio magno. Et erant
semper in templo laudantes et
benedicentes deum. Amen.

Τέλος του κατά λουκάν αγίου
ευαγγελίου.

Explicit euangelium secun-
dum Lucam.

Incipit prologus in euangelium secundum Johannem.

Ic est Johannes euangelista vnus ex discipulis domini: qui virgo a deo electus est: quem de nuptijs volentem nubere vocauit deus. Cui virginitati in hoc duplex testimoniū datur in euā gelio: q̄ et pre ceteris dilectus a deo dicitur: et huic matrem suam pendens in cruce cōmenda uit dominus: vt virginē virgo seruaret. Deniq̄ manifestans in euangelio q̄ erat ipse incorruptibilis ver bi opus inchoans: solus verbū carnē factum esse: nec lumen a tenebris comprehensum fuisse testatur pri mum signum ponens quod in nuptijs fecit dominus: ostendens q̄ ipse erat: vt legentib⁹ demonstraret q̄ vbi dominus inuitatus sit: deficere nuptiarum vinum debeat: et veteribus inutatis: noua omnia que a xp̄o instituūtur appareāt. Hoc aūt euāgeliū scripsit in asia: postea q̄ in pathmos insula apocalypsim scripserat: vt cui in principio canonis incorruptibile principiū prenotatur in geneſi: ei etiaz incorruptibi lis finis per virginez in apocalypsi redderetur dicente christo. Ego sum alpha et o. Et hic est iohānes qui sciens superuenisse diez recessus sui: conuocatis discipulis suis in epheso: per multa signorum experimē ta promens christum: descendens in defossum sepulture locum: facta oratione positus est ad patres suos tam extraneus a dolore mortis q̄ a corruptione carnis inuenitur alienus. Tum post omnes euangeliuz scripsit: et hoc virgini debebatur. Quorum tamen vel scriptorum tempora dispositio vel librorum ordi natio ideo a nobis per singula non exponitur: vt sciendi desiderio collato et querentibus fructus laboris et deo magisterij doctrina seruetur.

Explicit prologus.

Το κατά ιωαννην αγιον ευαγγελιον. Cap.i.

Incipit euangeliū scōz Johānē. Cap.i.

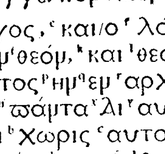

A

In principio erat verbū: et verbū erat apd deū: et deus erat verbū: hoc erat in principio apd deū. Omia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil. Quod factū est in ipo vita erat: et vita erat lux hominum et lux in tenebris lucet: et tenebre eam nō cōprehēderūt. Fuit homo missus a deo: cui nomen erat iohannes. Mat.3.a. Luc.3.d

Hic venit in testimoniū vt testimoniū perhiberet de lumine: vt omnes crederent per illum. Non erat ille lux: et hoc vt testimoniū perhiberet de lumine. Erat lux vera: que illuminat omnem hoiem venientem in hunc mundū. In mundo erat et mundus per ipsum factus est: et mundus eū nō cognouit. In propria venit et sui eū nō receperūt. Quotquot aūt receperūt eū dedit eis potestatez filios dei fieri his qui credunt in nomine eius. Qui nō ex sāguinib⁹ neq̄ ex volūtate carnis: neq̄ ex volūtate viri: sed ex deo nati sunt. Et verbum caro factum est: et habitauit in nobis. Et vidimus gloriam eius gloriam quasi vnigeniti a patre: plenum gratie et veritatis. Johānes testimoniū phibz de ipso et clamat dicens. Hic erat quē qui post me venturus est: ante me factus est: quia prior me erat. Et de plenitudine eius nos omnes accepim⁹ et gratiam pro gratia: quia lex per moysen data est: gratia et veritas per iesum christū facta est. Deū nemo vidit vnigenitus filius qui est in sinu patris ipse enarrauit. Et hoc est testimonium iohannis: quando miserunt iudei ab hierosolymis sacerdotes et leuitas ad eū vt interrogarēt eū. Tu quis es? Et cōfessus est et nō negauit. Et confessus ē: quia nō sum ego xp̄s. Et interrogauerūt eū. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit nō sū. Prophe ta es tu? Et rūdit. Nō. Dixerūt ergo ei. Quis es vt rūsū demus his qui miserūt nos. Quid dicis de teipso? Ait. Ego vox clamantis in deserto: dirigite viam dni: sicut dixit esaias prophēta. Et qui missi fuerāt erant ex pharisēis. Et interrogauerūt eū: et dixerūt ei. Quid ergo baptizas si tu nō es xp̄s: neq̄ Esai. 40.a Mat.3.a. Mar.1.a. Luce.3.a. D

ηλίας ούτε ο προφήτης. απεκρίθη αυτοίς ο
ιωάμμης λέγων. εγώ βαπτίζω εν ύλατι, μέ
σος δε υμών έστηκεν ον υμείς ουκ οίδατε.
αυτός εστίν ο οπίσω μου ερχόμενος, ος εμ
προσθεν μου γέγονεν, ου εγώ ουκ ειμί άξι
ος ίνα λύσω αυτού τον ιμάντα του υποδή
ματος. ταύτα εν βηθανία εγένετο πέραν του
ιορδάνου, όπου ην ιωάμμης βαπτίζων. τη
επαύριον βλέπει ο ιωάμμης τον ιησούν ερ=
χόμενον προς αυτόν και λέγει. ίδε ο αμ
νός του θεού, ο αίρων την αμαρτίαν του κό
σμου. ούτος εστί περί ου εγώ είπον. οπίσω
μου έρχεται ανήρ, ος εμπροσθέν μου γέ=
γονεν ότι πρώτος μου ην, κάγώ ουκ ήδειν
αυτόν. αλλ ίνα φανερωθή τω ισραήλ, διά
τούτο ήλθον εγώ εν τω ύλατι βαπτίζων.
και εμαρτύρησεν ιωάμμης λέγων. ότι τεθέα
μαι το πνεύμα καταβαίνον ωσεί περιστεράν
εξ ουρανού, και έμεινεν επ αυτόν. καγώ ουκ
ήδειν αυτόν. αλλ ο πέμψας με βαπτίζειν
εν ύλατι εκείνος μοι είπεν. εφ ον αν ίδης το
πνεύμα καταβαίνον και μένον επ αυτόν,
ούτος εστίν ο βαπτίζων εν πνεύματι αγίω
καγώ εώρακα και μεμαρτύρηκα, ότι ούτος
εστίν ο υιός του θεού. την επαύριον πάλιν
ειστήκει ο ιωάμμης και εκ των μαθητών αυ
τού δύο, και εμβλέψας τω ιησού περιπα=
τούντι, λέγει. ίδε ο αμνός του θεού. και ή
κουσαν αυτού οι δύο μαθηταί λαλούντος,
και ηκολούθησαν τω ιησού. στραφείς δε ο
ιησούς και θεασάμενος αυτούς ακολου=
θούντας, λέγει αυτοίς. τι ζητείτε. οι δε ει=
πον αυτώ. ραββί, ο λέγεται ερμηνευόμενον
διδάσκαλε, που μένεις. λέγει αυτοίς. έρ=
χεσθε και ίδετε. ήλθον και είδον που μένει,
και παρ αυτώ έμειναν την ημέραν εκείνην.
ώρα ην ως δεκάτη. ην αν άρεας ο αδελφός
σίμωνος πέτρου εις εκ των δύο των ακόυ=
σάντων παρά ιωάννου και ακολουθησάν=
των αυτώ, ευρίσκει ούτος πρώτος τον α=
δελφόν τον ίδιον σίμωνα, και λέγει αυτώ.
ευρήκαμεν τον μεσίαν ο εστί μεθερμηνευόμε
νον Χριστός. και ήγαγεν αυτόν προς τον ιη
σούν. εμβλέψας δε αυτώ ο ιησούς, είπε. συ
εί σίμων ο υιός ιωνά, συ κληθήση κηφάς ο
ερμηνεύεται πέτρος. τη επαύριον ηθέλησεν
εξελθείν εις την γαλιλαίαν, και ευρίσκει φί
λιππον, και λέγει αυτώ ο ιησούς, ακολου=
θει μοι. ην δε ο φίλιππος από βηθσαϊδά εκ
της πόλεως αν δρέου και πέτρου. ευρίσκει
φίλιππος τον ναθαναήλ, και λέγει αυτώ.
ον έγραψε μωσής εν τω νόμω και οι προ=
φήται, ευρήκαμεν ιησούν τον υιόν ιωσήφ τον

eliasneq; prophetā? Respondit eis
iohānes dicēs. Ego baptizo in aq̄: me Mat.3.c.
dius aūt vestrū stetit quē vos nescitis. Mar.1.b.
Ipse est qui post me venturꝰ ē cui non Luce.3.d.
te me factꝰ est: cuius ego non sū dignꝰ Actū.13.a.
vt soluam eius corrigiam calciamenti. 19.a.
Hec in bethania facta sunt trans
iordanem vbi erat iohannes baptizās.
Altera die vidit iohannes iesum venientē
ad se et ait. Ecce agnus dei ecce
dei: ecce qui tollit peccatum mundi.
Hic est de quo ego dixi. Post
me venit vir qui ante me factus est:
quia prior me erat: et ego nesciebam
eū. Sed vt manifestet israel: ppterea
veni ego in aqua baptizans.
Et testimoniū phibuit iohānes dicēs. E
spīm descēdentē qsi colūbā de celo Mat.3.g.
et mansit super eū: et ego ne Mar.1.b.
sciebam eū. Sed qui misit me baptizare Luce.3.c.
in aqua: ille mihi dixit. Sup quē videris
spīm descendentē et manētē sup eū:
hic est qui baptizat in spiritu sancto.
Et ego vidi et testimoniū phibui qz hic
est filius dei. Altera die iterum
stabat iohannes: et ex discipulis eius
duo et respiciens iesum ambulantem
dicit. Ecce agnus dei. Et audierunt
eum duo discipuli loquentem:
et secuti sunt iesum. Conuersus autem
iesus et videns eos sequentes se:
dixit eis. Quid queritis? Qui dixerūt
ei. Rabbi: quod dicitur interpretatum
magister: vbi habitas? Dicit eis: venite
et videte. Venerūt et viderūt vbi maneret: et apud eum manserunt die illo.
Hora aūt erat qsi decia. Erat āt andreas frater simonis petri vnus ex duob? q
audierant iohāne et secuti fuerant
eum. Inuenit hic primum fratrem
suum symonem et dicit ei.
Inuenimus messiam quod est interpretatū
xps. Et adduxit eum ad iesum.
Intuitꝰ autem eum iesus dixit. Tu
es simon filius iona: tu vocaberis cephas
qđ interpretat petrus. In crastinū voluit
exire in galileam: et inuenit philippū.
Et dicit ei iesus. Sequere
me. Erat autem philipus a bethsaida
ciuitate andree et petri. Inuenit
philippus nathanael: et dicit ei.
Quē scripsit moyses in lege et prophete:
inuenimus iesum filium ioseph

από ναζαρέτ. και είπεν αυτώ μαθαμαήλ. εκ
ναζαρέτ δύναται τι αγαθόν είναι. λέγει αυ
τώ φίλιππος. έρχου και ίδε. είδεν ο ιησούς
τον ναθαναήλ ερχόμενον προς αυτόν και λέ
γει περί αυτού ίδε αληθώς ισραηλίτης εν ω
δόλος ουκ εστί. λέγει αυτώ ναθαναήλ. πό
θεν με γινώσκεις. απεκρίθη ιησούς και είπεν
αυτώ. πρό του σε φίλιππον φωνήσαι όντα
υπό την συκήν είδόν σε. απεκρίθη ναθανα=
ήλ και λέγει αυτώ. ραββί, συ ει ο υιός του
θεού, συ ει ο βασιλεύς του ισραήλ. απεκρί=
θη ιησούς και είπεν αυτώ ότι είπόν σοι είδον
σε υποκάτω της συκής πιστεύεις, μείζω
τούτων όψει. και λέγει αυτώ. αμήν αμήν
λέγω υμίν, απάρτι όψεσθε τον ουρανόν α=
νεωγότα και τους αγγέλους του θεού αναβαί
νοντας και καταβαίνοντας επί τον υιόν
του ανθρώπου. Cap.2.

Και τη ημέρα τη τρίτη γάμος εγένετο εν
κανά της γαλιλαίας, και ην η μήτηρ του
ιησού εκεί. εκλήθη δε και ο ιησούς και οι μα
θηταί αυτού εις τον γάμον. και υστερήσαν
τος οίνου, λέγει η μήτηρ του ιησού προς αυ
τόν. οίνον ουκ έχουσι. λέγει αυτή ο ιησούς
τι εμοί και σοι γύναι. ούπω ήκει η ώρα
μου. λέγει η μήτηρ αυτού τοις διακόνοις. ό
τι αν λέγει υμίν ποιήσατε. ήσαν δε εκεί υ=
δρίαι λίθιναι εξ κείμεναι κατά τον καθαρισ=
μόν των ιουδαίων χωρούσαι ανά μετρητάς
δύο η τρείς. λέγει αυτοίς ο ιησούς. γεμί=
σατε τας υδρίας ύδατος. και εγέμισαν αυ=
τάς έως άνω. και λέγει αυτοίς. αντλήσατε
νυν και φέρετε τω αρχιτρικλίνω. και ήνεγ=
καν. ως δε εγεύσατο ο αρχιτρίκλινος το ύ
δωρ οίνον γεγενημένον, και ουκ ήδει πόθεν
εστίν, οι δε διάκονοι ήδεισαν οι ηντληκότες
το ύδωρ, φωνεί τον νυμφίον ο αρχιτρίκλι=
νος και λέγει αυτώ. πας άνθρωπος πρώτον
τον καλόν οίνον τίθησι, και όταν μεθυσθώ
σι, τότε τον ελάσσω. συ τετήρηκας τον κα=
λόν οίνον έως άρτι. ταύτην εποίησε την αρ=
χήν των σημείων ο ιησούς εν κανά της γαλι
λαίας, και εφανέρωσε την δόξαν αυτού, και
επίστευσαν εις αυτόν οι μαθηταί αυτού.
μετά τούτο κατέβη εις καπερναούμ αυτός
και η μήτηρ αυτού, και οι αδελφοί αυτού.
και οι μαθηταί αυτού, και εκεί έμειναν ου
πολλάς ημέρας. και εγγύς ην το πάσχα
των ιουδαίων, και ανέβη εις ιεροσόλυμα ο
ιησούς. και εύρεν εν τω ιερώ τους πωλούν
τας βόας και πρόβατα, και περιστεράς, και
τους κερματιστάς καθημένους. και ποιήσας
φραγέλλιον εκ σχοινίων, πάντας εξέβαλεν

a nazareth. Et dixit ei nathanael. A
nazareth pōt aliqd bom esse. Dicit ei
philippus. Veni et vide. Vidit iesus
nathanael vementem ad se et dicit
de eo. Ecce vere israelita: in quo
dolus nō est. Dicit ei nathanael. Un
de me nosti. respondit iesus et dixit
ei. Priusq̄ te philipp? vocaret cū eēs
sub ficu vidi te. Respōdit ei nathanael
et ait. Rabbi tu es filius
dei: tu es rex israel. Respondit eis
iesus et dixit ei. Quia dixi tibi vidi
te sub ficu credis: maius
his videbis. Et dicit ei. Amen amen
dico vobis: amodo videbitis celū aper
tum et angelos dei ascendentes
et descendentes supra filium
hominis. Cap.2.

Et tertia die nuptie facte sunt in A
chana galilee: et erat mater
iesu ibi. Vocatus est aūt et iesꝰ et discipuli eius ad nuptias. Et deficiente
vino: dicit mater iesu ad eum.
Vinum non habent. Et dicit ei iesus.
Quid mihi et tibi est mulier? Nōdū ve
nit hora mea. Dicit mr ei ministris.
Quodcūq̄ dixerit vobis facite. Erāt āt
ibi lapidee hydrie sex posite qsc̄z puri=
ficationē iudeorum capientes singule metretas binas vel ternas. Dicit eis iesus.
hydrias aq̄. Et impleuerūt eas Implete
usq̄ ad sūmū. Et dicit eis iesus. Hauri
te nunc et ferte architriclino. Et tulerūt.
Ut aūt gustauit architriclinus aquam B
vinum factum: et non sciebat vnde
esset: ministri aūt sciebant qui hause
rūt aquā: vocat sponsum architriclinus
et dicit ei. Omnis homo primum
bonū vinū ponit: et cum inebriati fue
rit tūc id qđ deteri? Tu āt seruasti bo
nū vinū usq̄ adhuc. Hoc fecit initium
signoꝝ iesus in chana galilee: et
manifestauit gloriam suam: et
crediderunt in eum discipuli eius.
Post hec descēdit capharnaum ipse et Mat.4.d.
et mater eius et fratres eius
et discipuli eius: et ibi manserunt non C
multis diebus. Et prope erat pascha Mar.11.b.
iudeorum: et ascēdit iesus hierosolymā Mar.11.d.
et inuenit in templo vendentes Luce.19.g.
oues et boues et columbas et Esaie.56.
numularios sedētes. Et cum fecisset qsi Hiere.7.b
flagellum de funiculis: omnes eiecit

εκ/του ιερού,/τα τε ωρόβατα και/τους βοας
και/των κολλυβιστών εξέχεε/το κέρμα, και
/τας τραπέζας αμέστρεψε, και/τοις/τας περι=
στεράς ωωλούσιν είπεν. άρατε ταυτα εμ=
τεύθεν. μη ποιείτε/τον οικον/του πατρός
μου οίκον εμωορίου. εμνήσθησαν δε οι μα
θηται αυτού ότι γεγραμμένον εστίν./ο ζή=
λος/του οίκου σου καταφάγεται με. απεκρί
θησαν ουν/οι ιουδαίοι και είπον αυτώ. τι
σημείον δείκνύεις ημίν, ότι ταυτα ωοιείς, α
πεκρίθη ιησούς και είπεν αυτοίς. λύσατε/τον
ναόν τούτον, και εν τρισίν ημέραις εγερώ
αυτόν. είπον ουν/οι ιουδαίοι. τεσσαράκον=
τα και εξ έτεσιν ωκοδομήθη/ο ναός' ούτος,
και συ εν τρισίν ημέραις εγερείς αυτόν. ε=
κείνος δε έλεγε περί/του μαού/του σωμα=
τος αυτού. ότε ουν ηγέρθη εκ/των νεκρών,
εμνήσθησαν/οι μαθηται αυτού ότι τούτο έ
λεγεν αυτοίς, και επίστευσαν/τη γραφή και
/τω λόγω ω είπεν/ο ιησούς. ως δε ην εν/τοις
ιεροσολύμοις εν/τω πάσχα εν/τη εορτή,
πολλοί επίστευσαν εις/το όνομα αυτού θε=
ωρούντες αυτού/τα σημεία α εποίει. αυτός
δε ο ιησούς ουκ επίστευεν εαυτόν αυτοίς,
διά/το αυτόν γινώσκειν πάντας, και ότι ου
χρείαν είχεν ίνα τις μαρτυρήση περι/του
ανθρώπου. αυτός γαρ εγίνωσκε τι ην εν/τω
ανθρώπω. Cap.3.

ην δε ανθρωπος εκ/των φαρισαίων μι κό=
δημος όνομα αυτώ, άρχων/των ιουδαί
ων. ούτος ήλθε ωρος/τον ιησούν νυκτός,
και είπεν αυτώ. ραββί, οίδαμεν ότι από θεού
εληλύθας διδάσκαλος. ουδείς γαρ τα/τα
/τα σημεία α συ ωοιείς, εάν
μη ο θεός μετ αυτού. απεκρίθη ο ιησούς
και είπεν αυτώ. αμήν αμήν λέγω σοι, εάν
μη τις γεννηθή άνωθεν, ου δύναται ιδείν
/την βασιλείαν/του θεού. λέγει ωρος αυτόν
/ο μικόδημος. ως δύναται άνθρωπος γεν=
νηθήναι γέρων ων. μη δύναται εις/την κοιλί=
αν/της μητρός αυτού δευτερον εισελθείν,
και γεννηθήναι. απεκρίθη ιησούς. αμήν α=
μήν λέγω σοι, εάν μη τις γεννηθή εξ ύδα=
τος και ωνεύματος, ου δύναται εισελθείν
εις/την βασιλείαν/του θεού. το γεγεννημέν=
ον εκ/της σαρκός, σαρξ εστί. και/το γεγεννημέ=
νον εκ/του ωνεύματος, πνεύμα εστί. μη θαυ
μάσης ότι είπόν σοι, δει υμάς γεννηθήναι ά=
νωθεν. το ωνεύμα όπου θέλει ωνεί, και/την
φωνήν αυτού ακούεις. αλλ ουκ οίδας ωό
θεν έρχεται και ωου υπάγει. ούτως εστί
ωας/ο γεγεννημένος εκ/του ωνεύματος. α=
πεκρίθη μικόδημος και είπεν αυτώ. ως δύ=

νατάι ταύτα γενέσθαι. απεκρίθη ιησούς και
είπεν αυτώ. συ ει/ο διδάσκαλος/του ισρα=
ήλ και ταυτα ου γινώσκεις. αμήν αμήν λέ=
γω σοι, ότι ο οίδαμεν λαλούμεν. και ο εω
ράκαμεν μαρτυρούμεν, και/την μαρτυρίαν
ημών ου λαμβάνετε. ει/τα επίγεια είπον υ=
μίν και ου πιστεύετε πως εάν είπω υμίν/τα ε
πουρανία πιστεύσετε. και ουδείς αναβέβηκεν
εις/τον ουρανόν, ει μη ο εκ/του ουρανού
καταβάς/ο υιός/του ανθρώπου ο ων εν/τω
ουρανώ. και καθώς μωσής ύψωσε/τον όφιν
εν/τη ερήμω, ούτως υψωθήναι δει/τον υ=
ιόν/του ανθρώπου. ίνα πας/ο ωιστεύων εις
αυτόν μη απόληται, αλλ έχη ζωήν αιώνιον.
ούτως γαρ ηγάπησεν/ο θεός/τον κόσμον,
ώστε/τον υιόν αυτού/τον μονογενή έδωκεν
ίνα πας ο ωιστεύων εις αυτόν μη απόλη=
ται, αλλ έχη ζωήν αιώνιον. ου γαρ απέστει=
λεν/ο θεός/τον υιόν εις/τον κόσμον, ίνα
κρίνη/τον κόσμον, αλλ ίνα σωθή/ο κόσ=
μος δι αυτού./ο ωιστεύων εις αυτόν ου κρί
νεται. ο δε μη ωιστεύων ήδη κέκριται, ότι
μη ωεπίστευκεν εις/το όνομα/του μονογε=
νούς υιού/του θεού. αύτη δέ εστίν η κρί=
σις, ότι/το φως εληλυθεν εις/τον κόσμον,
και ηγάπησαν οι άνθρωποι μάλλον/το σκό=
τος η/το φως. ην γαρ αυτών/τα έρ=
γα. πας γαρ ο φαύλα ωράσσων, μισεί/το
φώς, και ουκ έρχεται ωρος/το φως, ίνα μη
ελεγχθή/τα έργα αυτού./ο δε ωοιών/την α
λήθειαν έρχεται ωρος/το φως, ίνα φανερω=
θή αυτού/τα έργα. ότι εν θεώ εστίν ειργασ=
μένα. μετά ταυτα ήλθεν/ο ιησούς και/οι μα
θηται αυτού εις/την ιουδαίαν γην, και εκεί
διέτριβε μετ αυτών και εβαπτιζεν. ην δε
και ιωάννης βαπτίζων εν αινών εγγύς/του
σαλείμ, ότι ύδατα ωολλά ην εκεί, και ωαρε
γίνοντο και εβαπτίζοντο. ούπω γαρ ην βε=
βλημένος εις/την φυλακήν/ο ιωάννης. εγένε
το ουν ζήτησις εκ/των μαθητών ιωάννου με
τά ιουδαίου περί καθαρισμού. και ήλθον
ωρος/τον ιωάννην και είπον αυτώ. ραββι.
ος ην μετά σου ωέραν/του ιορδάνου, ω
συ μεμαρτύρηκας, ίδε ούτος βαπτίζει, και
ωάντες έρχονται ωρος αυτόν. απεκρίθη ιω=
άννης και είπεν. ου δύναται άνθρωπος λαμ
βάνειν ουδέν, εάν μη ή δεδομένον αυτώ εκ
/του ουρανού. αυτοί υμείς μοι μαρτυρείτε,
ότι είπον ουκ ειμί εγώ/ο χριστός, αλλ ότι α
πεσταλμένος ειμί έμπροσθεν εκείνου./ο έχων
/την νύμφην νυμφίος εστίν, ο δε φίλος/του
νυμφίου/ο εστηκώς και ακούων αυτού, χα
ρά χαίρει διά/την φωνήν/του νυμφίου. αύτη

hec fieri? Respondit iesus et dixit ei. Tu es magister in israel et hec ignoras? Amen amen dico tibi quia quod scimus loquimur et quod vidimus testamur: et testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis et non creditis: quo si dixero vobis celestia credetis. Et nemo ascendit in celum nisi qui descendit de celo filius hominis qui est in celo. Et sicut moyses exaltauit serpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis: vt omnis qui credit in ipso non pereat: sed habeat vitam eternam. Sic enim dilexit deus mundum vt filium suum vnigenitum daret: vt omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitam eternam. Non enim misit deus filium suum in mundum vt iudicet mundum: sed vt saluetur mundus per ipsum. Qui credit in eum non iudicatur. Qui autem non credit iam iudicatus est: quia non credit in nomine vnigeniti filij dei. Hoc est autem iudicium: quia lux venit in mundum: et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem. Erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui male agit odit lucem: et non venit ad lucem vt non arguantur opera eius. Qui autem facit veritatem venit ad lucem: vt manifestentur opera eius: quia in deo sunt facta. Post hec venit iesus et discipuli eius in terram iudeam: et illic morabat cum eis et baptizabat. Erat autem et iohannes baptizans in enon iuxta salim: quia aque multe erant illic: et venichant et baptizabantur. Nondum enim missus fuerat iohannes in carcerem. Facta est autem questio ex discipulis iohannis cum iudeis de purificatione. Et venerunt ad iohannem et dixerunt ei. Rabbi qui erat tecum trans iordanem cui tu testimonium phibuisti ecce hic baptizat et omnes veniunt ad eum. Respondit iohannes et dixit. Non potest homo accipere quicquam nisi fuerit ei datum de celo. Ipsi vos mihi testimonium phibetis quia dixerim non sum ego christus: sed quia missus sum ante illum. Qui habet sponsam sponsus est: amicus autem sponsi qui stat et audit eum gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc

ουμ/η χαρά/η εμη πεπλήρωται. εκείνον δει
αυξάνειν, εμέ δε ελατΤοῦσθαι. / ο ἀνωθεν
ερχόμενος επάνω πάντων ἐστίν./ο ων εκ της
γης, εκ της γης εστί, και εκ της γης λαλεί./ο
εκ Του ουρανοῦ ερχόμενος επάνω πάντων
εστί. και ο εωρακε και ήκουσε τοῦτο μαρ=
τυρεί, και Τήν μαρτυρίαν αυτοῦ ουδεὶς λαμ
βάνει./ο λαβων αυτοῦ Τήν μαρτυρίαν εσφρά
γισεν ὅτι ο θεός αληθής εστίν. ον γαρ απέσ
τειλεν ο θεός, Τα ρήματα Τοῦ θεοῦ λαλεί.
ου γαρ εκ μέτρου λίδωσιν ὁ θεός Το πνεύ
μα./ο πατήρ αγαπά Τον υἱόν, και πάντα δέ
δωκεν εν Τη χειρί αυτοῦ./ο πιστεύων εις Τον
υἱόν έχει ζωήν αιώνιον./ο δε απειθῶν Τω
υἱῷ ουκ ὄψεται Τήν ζωήν, αλλ ή οργή Του
θεοῦ μενεί επ αυτόν. Cap.4.

Ως ουν έγνω ο ιησούς ὅτι ήκουσαν οι φα
ρισαῖοι ὅτι ιησούς πλείονας μαθητάς
ποιεί και βαπτίζει η ιωάννης, καίτοι γε ιη=
σούς αυτός ουκ εβάπτιζεν αλλ οι μαθηταί
αυτοῦ, αφηκε Τήν ιουδαίαν, και απήλθεν εις
Τήν γαλιλαίαν. έδει δε αυτόν διέρχεσθαι
διά Της σαμαρείας. έρχεται ουν εις πόλιν
σαμαρείας λεγομένην συχάρ, πλησίον Του
χωρίου ὃ ἔδωκεν ιακώβ ιωσήφ Τῶ υἱῶ αυ
τοῦ. ἦν δε εκεί πηγή Του ιακώβ. ο ουν ιη=
σούς κεκοπακώς εκ Της οδοιπορίας, εκαθέ=
ζετο ούτως επί Τη πηγή. ὡρα ἦν ὡσεί έκτη.
έρχεται γυνή εκ Της σαμαρείας αντλήσαι
ὕδωρ. λέγει αυτή ο ιησούς. δος μοι πιεῖν.
οι γαρ μαθηταί αυτοῦ απεληλύθεισαν εις
Τήν πόλιν, ἵνα Τροφάς αγοράσωσιν. λέγει
ουν αυτῶ η γυνή η σαμαρείτις. πως συ
ιουδαῖος ων παρ εμοῦ πιεῖν αιτεῖς ούσης
γυναικός σαμαρείτιδος. ου γαρ συγχρῶν
ται ιουδαῖοι σαμαρείταις. απεκρίθη ιησούς
και είπεν αυτή. ει ήδεις Την δωρεάν Του
θεοῦ, και Τίς εστίν ὁ λέγων σοι δός μοι πιεῖν,
συ ἂν ᾔτησας αυτόν, και ἔδωκεν ἂν σοι
ὕδωρ ζων. λέγει αυτῶ η γυνή. κύριε ούτε
άντλημα έχεις και Το φρέαρ εστί βαθύ.
πόθεν ουν έχεις Το ὕδωρ Το ζων. μη συ
μείζων ει Του πατρός ημῶν ιακώβ, ος ἔδω
κεν ημίν Το φρέαρ, και αυτός εξ αυτοῦ έπιε
και οι υἱοί αυτοῦ και Τα θρέμματα αυτοῦ.
απεκρίθη ιησούς και είπεν αυτή. πας ο πί=
νων εκ Του ὕδατος Τούτου διψήσει πάλιν,
ος δ' αν πίη εκ Του ὕδατος ου εγώ δώσω
αυτῶ, ου μή διψήσει εις Τον αιῶνα, αλλά
Το ὕδωρ ο δώσω αυτῶ, γενήσεται εν αυ
τῶ πηγή ὕδατος αλλομένου εις ζωήν αιώ=
νιον. λέγει προς αυτόν η γυνή. κύριε δος
μοι Τούτο Το ὕδωρ, ἵνα μη διψῶ μη δε

ergo gaudiū meū ipletū est. Illū oportet crescere me aūt minui. Qui desursū venit super omnes est. Qui est de terra de terra est: et de terra loquitur qui de celo venit super omnes est. Et quod vidit et audiuit hoc testatur: et testimoniū eius nemo accipit. Qui aūt acceperit eius testimoniū signauit quia deus verax est. Quē enim misit deus verba dei loquitur. non enim ad mēsurā dat deus spiritum. Pater diligit filium et omnia dedit in manu eius. Qui credit in filiū hz vitā eternā. Qui aūt incredulus est filio: non videbit vitam: sed ira dei manet super eum. Cap.4.

Vt ergo cognouit ihesus quia audierūt pharisei quia ihesus plures discipulos facit et baptizat plus quā iohannes: quāquā ihesus non baptizaret sed discipuli eius: reliquit iudeam et abiit iterum in galileam. Oportebat aūt eum transire per mediam samariā. Venit ergo in ciuitatem samarie que dicitur sychar: iuxta prediū quod dedit iacob ioseph filio suo. Erat aūt ibi fons iacob. Jesus autem fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontē. Hora aūt erat quasi sexta. Venit mulier de samaria haurire aquā. Dicit ei ihesus. Da mihi bibere. Discipuli enim eius abierant in ciuitatem vt cibos emerent. Dicit ergo ei mlier illa samaritana. Quo tu iudeus cū sis bibere a me poscis: quū sū mulier samaritana? Non enim coutunt iudei samaritanis. Respondit ihesus et dixit ei. Si scires donum dei: et quis est qui dicit tibi da mihi bibere tu forsitā petisses ab eo et dedisset tibi aquā viuā. Dicit ei mlier. Dñe neq; quo haurias habes: et puteus alt est. Vñ ergo hēs aquā viuā? Nūquid tu maior es patre nostro iacob: qui dedit nobis puteum: et ipse ex eo bibit et filii eius et pecora eius? Respondit ihesus et dixit ei. Omis q bibit ex aqua hac sitiet iterum: qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo ei non sitiet in eternum: sed aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam. Dicit ad eum mulier. Dne da mihi hanc aquam vt non sitiam neq;

Roma.3.a. J.8.c. Mat.11.g. Luce.10.f. J.16.c.

Esa.11.a Habach.2.a

A

J.7.f.

J.6.d.

B

C

ἐρχωμαι εμθάδε αντλείν. λέγει αυτή ο ιη=
σούς. ὕπαγε φώνησον Τον άνδρα σου. και
ελθέ εμθάδε. απεκρίθη η γυνή και είπεν. ουκ
έχω άνδρα. λέγει αυτή ο ιησούς. καλώς
είπας ὅτι άνδρα ουκ έχω, πέντε γαρ άν=
δρας έσχες, και νυν ον έχεις ουκ εστί σου
ανήρ. Τούτο αληθές είρηκας. λέγει αυτῶ
η γυνή. κύριε θεωρῶ ὅτι προφήτης ει συ.
οι πατέρες ημῶν εν Τω όρει Τούτω προσε
κύνησαν, και υμείς λέγετε ὅτι εν ιεροσολύ=
μοις εστίν ο Τόπος ὅπου δει προσκυνεῖν. λέ
γει αυτή ο ιησούς. γύναι πίστευσόν μοι, ὅ
τι έρχεται ὥρα ὅτε ούτε εν Τω όρει Τούτω
ούτε εν ιερουσολύμοις προσκυνήσετε Τω πα
τρί. υμείς προσκυνείτε ο ουκ οίδατε. ημείς
προσκυνοῦμεν ο οίδαμεν, ὅτι η σωτηρία
εκ Των ιουδαίων εστίν. αλλ έρχεται ὥρα
και νυν εστίν, ὅτε οι αληθινοί προσκυνηταί
προσκυνήσουσι Τῶ πατρί εν πνεύματι και
αληθεία. και γαρ ο πατήρ Τοιούτους ζητεί
Τους προσκυνοῦντας αυτόν. πνεῦμα ο θε
ός, και Τους προσκυνοῦντας αυτόν εν πνεύ
ματι και αληθεία δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αυ
τῶ η γυνή. οίδα ὅτι μεσίας έρχεται ο λεγό
μενος Χριστός. ὅταν έλθη εκεῖνος αναγγε
λεῖ ημῖν άπαντα. λέγει αυτή ο ιησούς. εγώ
εἰμί ο λαλῶν σοι. και επί Τούτω ήλθον οι
μαθηταί αυτοῦ, και εθαύμασαν ὅτι μετά
γυναικός ελάλει. ουδείς μέντοι είπε Τι Τη=
τείς ή Τι λαλείς μετ αυτής. αφήκεν ουν Την
υδρίαν αυτής η γυνή, και απήλθεν εις Την
πόλιν, και λέγει Τοις άνθρώποις. δεῦτε ἴ=
δετε άνθρωπον ος είπε μοι πάντα ὅσα ε=
ποίησα, μήτι ούτος εστίν ο Χριστός. εξήλ
θον ουν εκ Της πόλεως και ήρχοντο προς
αυτόν. εν δε Τω μεταξύ ηρώτων αυτόν οι
μαθηταί αυτοῦ λέγοντες. ραββί φάγε. ο
δε είπεν αυτοῖς. εγώ βρῶσιν έχω φαγεῖν ην
υμείς ουκ οίδατε. έλεγον ουν οι μαθηταί
αυτοῦ προς αλλήλους. μη Τις ήνεγκεν αυ
τῶ φαγεῖν. λέγει αυτοῖς ο ιησούς. εμόν
βρῶμα εστίν ἵνα ποιῶ Το θέλημα Του πέμ
ψαντος με, και Τελειώσω αυτοῦ Το έργον.
ουκ υμείς λέγετε ὅτι Τετράμηνος εστί και
ο θερισμός έρχεται. ιδού λέγω υμῖν επά=
ρατε Τους οφθαλμούς υμῶν, και θεάσασθε
Τας χώρας, ὅτι λευκαί εισι προς θερισμόν
ήδη, και ο θερίζων μισθόν λαμβάνει, και
συνάγει καρπόν εις ζωήν αιώνιον. ἵνα και ο
σπείρων ομοῦ χαίρη και ο θερίζων. εν γαρ
Τούτω ο λόγος εστίν ο αληθινός, ὅτι άλ=
λος εστίν ο σπείρων, και άλλος ο θερίζων.
εγώ απέστειλα υμᾶς θερίζειν ὃ ουχ υμείς

veniam huc haurire. Dicit ei ihesus. Vade voca virum tuum et veni huc. Respōdit mlier et dixit. Nō habeo virum. Dicit ei ihesus. Bene dixisti: quia non habeo virū: quinq; enim viros habuisti: et nūc quē hēs non est tuus vir. Hoc vere dixisti. Dicit ei mulier. Dñe video quia propheta es tu. Patres nri in monte hoc adorauerūt et vos dicitis quia hierosolymis est locus vbi adorare oportet. Dicit ei ihesus. Mulier crede mihi: quia venit hora quādo neq; in monte hoc: neq; in hierosolymis adorabitis patrem. Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus quod scimus: quia salus ex iudeis est. Sed venit hora et nunc est: quando veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate. Nam et pater tales querit: qui adorent eum. Spiritus est deus et eos qui adorant eum: in spiritu et veritate oportet adorare. Dicit ei mulier. Scio quia messias venit qui dicit christus. Cū ergo venerit ille: nobis nūciabit omnia. Dicit ei ihesus. Ego sum qui loquor tecū. Et continuo venerūt discipuli eius: et mirabantur quia cum multere loqbat. Nemo tñ dixit qd quid aut quid loqueris cū ea. Reliquit ergo hydriam suam mulier: et abiit in ciuitatē: et dicit illis hoib. Venite et videte hoiem qui dixit mihi oia quecūq; feci nūquid ipse est christus? Exierūt ergo de ciuitate et veniebant ad eum. Interea rogabant eum discipuli dicētes. Rabbi māduca. Ille aūt dixit eis. Ego cibū hēo manducare quē vos nescitis. Dicebāt ergo discipuli ad inuicē. Nūqd aliqs attulit ei mādūcare? Dicit eis ihesus. Meus cibus est vt faciam volūtatē ei qui misit me et vt perficiam opus eius. Nonne vos dicitis quia adhuc qtuor menses sūt et messis venit? Ecce dico vobis leuate oculos vestros et videte regiones: quia albe sunt iam ad messē: et qui metit mercedem accipit: et congregat fructū in vitam eternā. vt et qui seminat simul gaudeat: et qui metit. In hoc enim est verbum verum: quia alius est qui seminat et alius est qui metit. Ego misi vos metere quod vos non

Esa.40.g 2.41.b. Luce.10.a.

D

1.Cor.3.d

E

κεκοπάκατε. ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. εκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης, ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ αὐτοῖς. καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ. τῇ δὲ γυναικὶ ἔλεγον, ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν. αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτος ἐστὶν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ Χριστός. μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν. αὐτὸς γὰρ ὁ ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ γαλιλαῖοι πάντα θεωρακότες ὅσα ἐποίησεν ἐν ἰεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. ἦλθεν οὖν πάλιν ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν κανὰ τῆς γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν καπερναούμ. οὗτος ἀκούσας ὅτι ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν. ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε οὐ μὴ πιστεύσητε. λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός, κύριε κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, πορεύου ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγελλαν λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ. ἐπύθετο οὖν παρ αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ἣ κομψότερον ἔσχε. καὶ εἶπον αὐτῷ, ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. ἔγνω ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἰησοῦς ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν γαλιλαίαν. Cap.5.

Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ ἰησοῦς εἰς ἱεροσόλυμα. ἔστιν δὲ ἐν τοῖς ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ, κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη ἑβραϊστὶ βηθεσδὰ πέντε στοὰς ἔχουσα. ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὑ-

laborastis. Alij laborauerunt et vos in labores eorum introistis. Ex autem ciuitate illa multi crediderūt in eum propter samaritanorum: propter verbum mulierꝭ testimoniū phibēt: qz dixit mihi oia quecūqz feci. Cū venissent ergo ad illū samaritani rogauerūt eum vt ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt in eū propter sermonez eius. Et mulieri dicebant: qz non iaz pp tuam loquelam credim9. Ipsi enim audiuim9 et scimus quia hic est vere saluator mundi. Post duos autem dies exijt inde et abijt in galileam. Ipse enī ihesus testimoniū phibuit: qz profeta in sua patria honorem non habet. Cū ergo venisset in galileam exceperūt eum galilei cuncta omnia vidissent que fecerat hierosolymis in die festo: et ipsi enī venerāt ad diē festū. Venit ergo iterum in chana galilee vbi aquā vinū. Et erat quidaz regulus cuiꝰ filiꝰ infirmabat capharnaū. Hic cum audisset qz ihesus adueniret a iudea in galileam: abijt ad eum et rogabat eū vt descenderet et sanaret filiū eius. Incipiebat enim mori. Dixit ergo ihesus ad eum. Nisi signa et prodigia videritis nō creditis. Dicit ad eum regulus. Dñe descende priusqz moriatur filius meus. Dicit ei ihesus. Vade filius tuus viuit. Credidit homo sermoni quem dixit ei ihesus: et ibat. Jam autem eo descendente servi occurrerunt ei: et nunciauerunt dicētes qz filius eius viueret. Interrogabat ergo horā in qua melius habuerit. Et dixerūt ei: qz heri hora septima reliquit eum febris. Cognouit ergo pater qz illa hora erat qua dixit ei ihesus filius tuus viuit: et credidit ipse et domus eius tota. Hoc iterū fecundum signum fecit ihesus cum venisset a iudea in galileam. Cap.5.

Post hec erat dies festus iudeorū: et ascendit ihesus hierosolymā. Est autē in hierosolymis probatica piscina que cognominatur hebraice bethsaida quinqz portic9 habens. In his iacebat multitudo magna languētium cecorum claudorum aridorum: expectantiū aque

Mat.4.d.
Mat.11.g. Mar.6.d. Luc.4.d.
Mat.8.b. Luc.7.a.
Mat.9.d. Mar.5.d. Luc.8.f.

ματος κίνησιν. ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐταράσσετο τὸ ὕδωρ. ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. τοῦτον ἰδὼν ὁ ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ. θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν. κύριε ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν, ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρό ἐμοῦ καταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς. ἔγειραι ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ. σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράββατόν σου. ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ὁ ποιήσας με ὑγιῆ ἐκεῖνός μοι εἶπεν ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. ἠρώτησαν οὖν αὐτόν. τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ἤδει τίς ἐστιν. ὁ γὰρ ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἴδε ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται. ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλε τοῖς ἰουδαίοις ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ ἰουδαῖοι τὸν ἰησοῦν, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται κἀγὼ ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. ἀπεκρίνατο οὖν ὁ ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ ἑαυτοῦ οὐδὲν ἐὰν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα. ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες τιμῶσι

motū. Angelus aūt dñi descēdebat secūz in piscinam: et mouebatur aqua. Et qui prior descēdisset in piscinā post motionem aque: sanus fiebat a quacūqz infirmitate detinebat. Erat aūt quidā hō ibi triginta octo annos habēs in infirmitate sua. Hunc cū vidisset ihesus iacentem et cognouisset quia iam multū tempus haberet dicit ei. Vis sanus fieri? Respōdit ei languidus. Domine hominem non habeo vt cū turbata fuerit aqua mittat me in piscinam: dum venio ego: alius ante me descendit. Dicit ei ihesus. Surge tolle grabbatum tuum et ambula. Et statim sanus factus est homo ille: et sustulit grabbatū suum et ambulabat. Erat aūt sabbatū in die illo. Dicebāt ergo iudei illi qui sanatus fuerat. Sabbatum est: non licet tibi tollere grabbatū tuū. Respōdit eis. Qui me fecit ille mihi dixit: tolle grabbatū tuū et ambula. Interrogauerūt ergo eū. Quis est ille homo qui dixit tibi tolle grabbatū tuū et ambula? Is aūt qui sanus fuerat effugerat: declinabat qs cēt. Ihesus ei declinauit a turba cōstituta in loco. Postea invenit eum ihesus in templo et dixit illi. Ecce sanus factus es: iam noli peccare: ne deterius tibi aliqd cōtigat. Abijt ille homo et nunciauit iudeis Quia ihesus esset qui fecit eum sanum. Propterea persequebant iudei ihesum: quia hec faciebat in sabbato. Jhesus autez respondit eis. Pater meus vsqz modo operatur et ego operor. Propterea ergo magis querebant eum iudei interficere: quia nō solum soluebat sabbatum sed et patrem suū dicebat deū: equalez se faciens deo. Respondit itaqz ihesus et dixit eis. Amen amen dico vobis: non potest filius a se facere quicqz nisi quod viderit patrez facientē. Quecunqz enim ille fecerit: hec et filius similiter facit. Pater enim diligit filiuz et omnia demonstrat ei que ipse facit: et maiora his demōstrabit ei opa vt vos miremini. Sicut enim pater suscitat mortuos et viuificat: sic et filius quos vult viuificat. Neqz enim pater iudicat quemqz: sed oē iudicium dedit filio vt omnes honorificent

Mat.9.b. Mar.2.c. Luce.5.c.

μώσι/Τομ νιόμ, καθώς Τιμώσι/Τομ πατέρα. ο
μη Τιμῶμ/Τομ νιόμ ου Τιμά/Τομ πατέρα
/Τομ πέμψαντα αυτόμ. αμήμ αμήμ λέγω
υμίμ, ότι/ο/Τομ λόγομ μου ακούωμ και
πιστεύωμ/Τω πέμψαντι με, έχει ζωήμ αιώ
νιομ, και εις κρίσιμ ουκ έρχεται, αλλά μετα
βέβηκεμ εκ/Του θαμάτου εις/Τημ ζωήμ./ αμήμ
αμήμ λέγω υμίμ, ότι έρχεται, ώρα, και μυν
εστίμ ότε/οι μεκροί ακούσομται/Της φωμής
Του νιού/Του θεού, και οι ακούσαντες ζή
σομται. ώσπερ γαρ/ο πατήρ έχει ζωήμ εμ
εαυτώ, ούτως έλωκε και/Τω νιώ ζωήμ έχειμ
εμ εαυτώ, και εξουσίαμ έλωκεμ αυτώ και κρί
σιμ ποιείμ, ότι νιός αμθρώπου εστί. μη
θαυμάζετε Τούτο, ότι έρχεται ώρα εμ η
πάντες οι εμ/Τοις μμημείοις ακούσομται
/Της φωμής αυτού, και εκπορεύσομται/οι/Τα
αγαθά ποιήσαντες εις αμάστασιμ ζωής,
/οι δε/Τα φαύλα πράξαντες εις αμάστα
σιμ κρίσεως. ου λύμαμαι εγώ ποιείμ απ
εμαυτού ουδέμ, καθώς ακούω κρίμω, και
η κρίσις η εμή δικαία εστίμ, ότι ου ζη
τώ/Το θέλημα/Το εμόμ, αλλά/Τοτ θέλη
μα/Του πέμψαντος με πατρός, εάμ εγώ
μαρτυρώ περί εμαυτού/η μαρτυρία μου
ουκ εστίμ αληθής. άλλος εστίμ/ο μαρ
τυρώμ περί εμού, και οίδα ότι αληθής
εστίμ/η μαρτυρία ημ μαρτυρεί περί εμού. υμείς απεστάλκατε προς/Τομ
Ιωάμμημ, και μεμαρτύρηκε/Τη αληθεία. εγώ δε ου
παρά αμθρώπου/Τημ μαρτυρίαμ λαμβά
μω, αλλά Ταύτα λεγω, ίμα υμείς σωθή
τε. εκείμος ημ/ο λύχμος/ο καιόμεμος και
φαίμω. υμείς δε ηθελήσατε ώρος ώραμ
αγαλλιαθήμαι εμ/Τω φωτί αυτού. εγώ δε
έχω/Τημ μαρτυρίαμ μείζω/Του Ιωάμμου.
/Τα γαρ έργα α έλωκε μοι/ο πατήρ ίμα Τε
λειώσω αυτά, αυτά/Τα έργα α εγώ ποιώ
μαρτυρεί περί εμού, ότι/ο πατήρ με απε
σταλκε. και/ο πέμψας με πατήρ, αυτός με
μαρτύρηκε περί εμού. ούτε φωμήμ αυτού
ακηκόατε πώποτε, ούτε είδος αυτού εω
ράκατε. και/Τομ λόγομ αυτού ουκ έχετε μέ
μοματα εμ υμίμ, ότι ομ απέστειλεμ εκείμος
/Τούτω υμείς ου πιστεύετε. ερευμάτε/Τας
γραφάς, ότι/υμείς δοκείτε εμ ταύταις ζωήμ
αιώμιομ έχειμ. και εκείμαί εισίμ/αι μαρτυ
ρούσαι περί εμού, και ου θέλετε ελθείμ
προς με, ίμα ζωημ έχητε. δόξαμ παρά αμθρώ
πωμ ου/λαμβάμω, αλλ εγμωκα υμάς, ότι
/Τημ αγάπημ/Του θεού ουκ έχετε εμ εαυτοίς.
εγώ ελήλυθα εμ/Τω/ομόματι/Του πατρός
μου, και ου/λαμβάμετε με. εάμ άλλος ελθη

filium sicut honorificant patrem. ωω
Qui nō honorificat filiū nō honorificat
qui misit illū. Amen amē dico ⌊pfez
vobis quia q̄ verbum meū audit et cre-
dit ei qui me misit: habet vitaz eternā.
Et in iudicium non venit: sed transiet
a morte in vitam. Amen ωωωωω ω
amen dico vobis: q̄ venit hora et nunc
est quando mortui audient vocem ωω
filij dei et qui audierint viuent. ωω ω
Sicut enim pater habet vitam in ωωω
semetipo: sic dedit et filio habere vitaz
in semetipso. Et potestatē dedit ei iudi
ciū facere: q̄ filij hominis est. Nolite
mirari hoc: quia venit hora in qua ω
omnes qui in monumentis sūt audient
vocē filij dei: et procedent ωωωωωω
qui bona fecerūt in resurrectionē vite:
qui vero mala egerunt in resurrectionē
iudicij. Non possum ego a ω ⌈co et
meipso facere q̄cq̄. Sicut audio iudi- j.8 d.
cium meū iustum est: quia nō quero j.6 d.
voluntatem meam: sed voluntatem ω
eius qui misit me. Si ego ωω ⌈meū j.8.b.
testimoniū phibeo ō meipo: testimoniū
nō est verū. Alius est qui testimoniū phi
bet de me: et scio quia verum ωωω
est testimoniū eius quod phibet de me.
Vos misistis ad iohannem: ωωωω
et testimoniū phibuit veritati. Ego aūt
ab homine testimonium accipio: ⌊nō
sed hec dico vt vos salui sitis. ωωω.
Ille erat lucerna ardens et ωωωω
lucēs. Vos autem voluistis ad horam
exultare in luce eius. Ego autem ω
habeo testimoniū maius iohānc. ⌈iaz j.14.c.
Opa eni que dedit mihi pater vt pfi
ea ipsa opera que ego facio ωωωω
testimoniū phibēt de me: q̄ pf misit me.
Et qui misit me pater: ipse testimoniuz
perhibuit de me. Neq̄ vocem eius ω
vnq̄ audistis: neq̄ spēm eius vidistis.
Et verbum eius non habetis ωωω
in vobis manens: quia quē misit ille:
huic vos non creditis. Scrutamini ω
scripturas: q̄ vos putatis in ipsis vitā
eternā hēre. Et ille sūt q̄ testimoniū phi
bēt de me: Nec non vultis venire ωω
ad me vt vitā hēatis. Claritatē ab hoi
bus non accipio sed cognoui vos: quia
dilectionem dei non habetis in vobis.
Ego veni in nomine patris ωωωω
mei et nō accepistis me. Si alius venerit

εμ/Τω ομόματι/Τω ιλίω, εκείμομ λήψεσ
θε. πως δύμασθε υμείς πιστεύσαι δόξαμ
παρά αλλήλωμ λαμβάμομτες, και/Τημ δό
ξαμ/Τημ παρά/Του μόμου θεού ου ζητείτε.
μη δοκείτε ότι εγώ κατηγορήσω υμώμ
προς/Τομ πατέρα. εστίμ/ο κατηγορώμ υμώμ
μωσής εις ομ υμείς ηλπίκατε. ει γαρ επι
στεύετε μωσεί, επιστεύετε αμ εμοί, περί γαρ
εμού εκείμος έγραψεμ. ει δε/Τοις εκείμου
γράμμασιμ ου πιστεύετε πως/Τοις εμοίς
ρήμασι πιστεύσετε. Cap.6.

Μετά Ταύτα απήλθεμ/ο ιησούς περαμ
/Της θαλάσσης/Της γαλιλαίας/Της Τιβε
ριάδος. και ηκολούθει αυτώ όχλος πολύς,
ότι εώρωμ αυτού/Τα σημεία α εποιει επί
/Τωμ ασθενούμτωμ. αμήλθε δε εις/το ορος/ο
ιησούς, και εκεί εκάθητο μετά/Τωμ μαθητώμ
αυτού, ημ δε εγγύς/Το πάσχα η εορτή/Τωμ
ιουδαίωμ. επάρας ουμ/ο ιησούς/Τους οφ
θαλμούς και θεασάμεμος ότι πολύς όχλος
έρχεται προς αυτόμ, λέγει προς/Τομ φί
λιππομ. πόθεμ αγοράσομεμ άρτους, ίμα φά
γωσιμ ούτοι. Τούτο δε έλεγε πειράζωμ αυ
τόμ. αυτός γαρ ήδει Τι ήμελλε ποιείμ. απε
κρίθη αυτώ φίλιππος. Διακοσίωμ δημαρίωμ
άρτοι ουκ αρκούσιμ αυτοίς, ίμα έκαστος αυ
τώμ βραχύ Τι λάβη. λέγει αυτώ εις εκ/Τωμ
μαθητώμ αυτού αμδρέας, αδελφός σίμω
μος πέτρου. έστι παιδάριομ εμ ώδε ος έχει
πέμτε άρτους κριθίμους και δύο οψάρια.
αλλά Ταύτα Τι εστίμ εις Τοσούτους. είπε
δε/ο ιησούς. ποιήσατε/Τους αμθρώπους α
μαπεσείμ. ημ δε χόρτος πολύς εμ/Τω Τόπω.
ἀμέπεσομ ουμ/οι ἀμδρες/Τομ αριθμόμ ωσεί
πεμτακισχίλιοι. έλαβε δε/Τους άρτους/ο ιη
σούς, και ευχαριστήσας διέδωκε/Τοις, μα
θηταίς, οι δε μαθηταί/Τοις αμακειμένοις. ο
μοίως και εκ/Τωμ οψαρίωμ όσομ ήθελομ.
ως δε εμεπλήσθησαμ, λέγει/Τοις μαθηταίς
αυτού, συμαγάγετε/Τα περισσεύσαντα κλά
σματα, ίμα μη Τι απόληται. συμήγαγομ ουμ
και εγέμισαμ δώδεκα κοφίμους κλασμάτωμ
εκ/Τωμ πέμτε άρτωμ/Τωμ κριθίμωμ, α επερίσ
σευσε/Τοις βεβρωκόσιμ./οι ουμ ἀμθρωποι Ι
δόμτες ο εποίησε σημείομ ο ιησούς, έλεγομ.
ότι ούτος εστίμ αληθώς ο προφήτης ο ερ
χόμενος εις/Τομ κόσμομ. ιησούς ουμ γμούς
ότι μέλλουσιμ έρχεσθαι και αρπάζειμ αυτόμ
ίμα ποιήσωσιμ αυτόμ βασιλέα, πάλιμ αμε
χώρησεμ εις/Το όρος αυτός μόμος. ως δε
οψία εγένετο κατέβησαμ/οι μαθηταί αυ
τού /επί/Τημ θάλασσαμ. και εμβάντες

in nomine suo illum accipietis. ωω
Quō vos potestis credere qui gloriam
ab inuicem accipitis: et gloriam que ω
a solo deo est non queritis. ωωωωω
Nolite putare q̄ ego accusaturus sum
apd patrē. Est qui accusat vos ⌊vos
moyses in quo vos speratis. Si enī cre
deretis moysi crederetis forsitā et mihi. De
me enī ille scripsit. Si autem illius
litteris non creditis: quō verbis meis
credetis? Cap.6.

Ost hec abijt iesus trans ωωωω
marc galilee qđ est tiberiadis. ωω
Et sequebatur eum multitudo magna:
quia videbant signa que faciebat super
his qui infirmabant. Subijt ergo in mō
tem iesus et ibi sedebat cum discipulis
suis. Erat aūt proximū pascha dies fe
stus iudeoꝝ. Cū subleuasset ergo oculos
iesus et vidisset quia multitudo maxima
venit ad eum: dicit ad philippum. ωω
Unde ememus panes vt manducent
hi? Hoc aūt dicebat temptans eum.
Ipse enī sciebat qđ esset facturus. Rndit
ei philippus. Ducentorum denariorum
panes non sufficiunt eis: vt vnusquisq̄
modicū quid accipiat. Dicit ei vn9 ex
discipulis eius andreas frater simonis
petri. Est puer vnus hic qui habet ω
q̄nq̄ panes hordeaceos et duos pisces.
Sed hec quid sunt inter tantos? Dicit
ergo iesus. Facite homines discūbere.
Erat autem fenum multum in loco ω
Discubuerunt ergo viri numero quasi
q̄nq̄ milia. Accepit ergo iesus panes
et cum gratias egisset distribuit ωωω
discumbentibus. Similiter ωωωωω
et ex piscibus quantum volebant. ω
Vt autem impleti sūt: dixit discipulis
suis. Colligite q̄ superauerūt fragmēta
ne pereant. Collegerunt ergo ωωωωω
et impleuerūt duodecī cophinos fragmētoꝝ
ex q̄nq̄ panib hordeaceis et duob pisci
b: q̄ supfuerūt his q̄ manducauerāt. Illi
ergo homines cū vidissēt qđ iesus fecerat si
gnū dicebāt. Quia hic est vere pphēta q̄
venturus est in mundū. Iesus ergo cū cogno
uisset quia venturi essent vt raperent eū
et facerent eius regem: fugit iterum ω
in montem ipse solus. Vt autem ωωω
vero factum est: descenderūt discipuli eius
ad mare. Et cum ascendissent ωωωω

A
Mar.4.g. Mar.5.b. Luce.4.b.
Mar.14.c Luce.9.b.
Mar.14.c. Mar.6.c. Luce.9.b.
B
Mat.14.d 15.16.g Mar.6.f.12 8.a. Luce.9.b.
Mat.14.d Mar.6.c. Luce.9.b
Mat.14.c. Mar.6.g. Luce.6.b.

εις/το πλοίον, ἠρχοντο περαν/της θαλάσσης εις καπερναούμ. και σκοτία ἦδη ἐγεγόνει
και οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτούς/ο ιησούς./η τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διη
γείρετο. ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εικοσι πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι/τον ιησοῦν
περιπατοῦντα ἐπὶ της θαλάσσης, και ἐγγύς/του πλοίου γινόμενον, και ἐφοβήθησαν.
ὁ δὲ λέγει αὐτοις. ἐγώ εἰμί μη φοβεῖσθε.
ἠθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εις/το πλοίον, και
εὐθέως/το πλοίον ἐγένετο ἐπὶ της γης εις ἣν
ὑπῆγον./τη ἐπαύριον/ὁ ὄχλος/ὁ ἑστηκὼς πέ
ραν/της θαλάσσης, εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλ
λο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο, εἰς ὃ ἐνέβησαν
/οι μαθηταὶ αὐτοῦ, και ὅτι οὐ συνεισῆλθε
/τοις μαθηταῖς αὐτοῦ/ο ιησοῦς εις το πλοιά
ριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἀπῆλ
θον. ἄλλα ἦλθε πλοιάρια ἐκ τιβεριάδος,
ἐγγὺς/του τόπου ὅπου ἔφαγον/τον ἄρτον
εὐχαριστήσαντος/του κυρίου. ὅτε οὖν εἶ
δεν/ὁ ὄχλος ὅτι ιησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐ
δὲ/οι μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς/τα
πλοῖα, και ἦλθον εις καπερναούμ ζητοῦν
τες/τον ιησοῦν και εὑρόντες αὐτὸν πέραν/της
θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ. ῥαββί πότε ὧδε γέ
γονας. ἀπεκρίθη αὐτοις/ὁ ιησοῦς και εἶπεν.
ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτε με οὐχ ὅτι
εἴδετε σημεῖα, ἀλλ ὅτι ἐφάγετε ἐκ/των ἄρ
των και ἐχορτάσθητε. ἐργάζεσθε μὴ/την βρώ
σιν/την ἀπολλυμένην, ἀλλὰ/την βρῶσιν/την
μένουσαν εις ζωὴν αἰώνιον, ἣν/ὁ υἱός/του
ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει. τοῦτον γὰρ/ὁ πα
τὴρ ἐσφράγισεν/ὁ θεός. εἶπον οὖν πρὸς αὐ
τόν. τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα/τα ἔργα
του θεοῦ. ἀπεκρίθη ιησοῦς και εἶπεν αὐτοις.
τοῦτό ἐστι/το ἔργον/του θεοῦ, ἵνα πιστεύ
σητε εις ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. εἶπον οὖν αὐ
τῷ. τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν
και πιστεύσωμεν σοι. τί ἐργάζη/οι πα
τέρες ἡμῶν/το μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καθώς ἐστι γεγραμμένον. ἄρτον ἐκ/του οὐ
ρανοῦ ἔδωκεν αὐτοις φαγεῖν. εἶπεν οὖν αὐ
τοις/ο ιησοῦς. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μω
σῆς δέδωκεν ὑμῖν/τον ἄρτον ἐκ/του ουρα
νοῦ, ἀλλ/ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν/τον
ἄρτον ἐκ/του οὐρανοῦ/τον ἀληθινόν./ὁ γαρ
ἄρτος/του θεοῦ ἐστιν/ὁ καταβαίνων ἐκ/του
οὐρανοῦ, και ζωὴν διδοὺς/τω κόσμω. εἶ
πον οὖν πρὸς αὐτόν. κύριε πάντοτε δος
ἡμῖν/τον ἄρτον τοῦτον. εἶπε δὲ αὐτοις/ὁ ἰη
σοῦς. ἐγώ εἰμι/ὁ ἄρτος/της ζωῆς/ὁ ἐρχόμενος
πρὸς με οὐ μὴ πεινάσῃ και ὁ πιστεύων εις

naui: venerunt trans mare
in capharnaū. Et tenebre iam facte erāt
et non venerat ad eos iesus.
Mare ātē vento magno flante exurge-
bat. Cū remigassent ergo q̄si stadia vi-
ginti quinq; aut triginta: vident iesum
ambulantem supra mare: et proximum
nauī fieri: et timuerunt.
Ille āt dicit eis. Ego sū nolite timere.
Voluerūt ergo eū accipere in nauim: et
statim nauis fuit ad terram quam
ibant. Altera die turba que stabat trās
mare vidit quia nauicula alia
non erat ibi nisi vna: nec
et quia non introisset cum
discipulis suis iesus in nauim nec
sed soli discipuli eius abissent. nec
Allie vero superuenerūt naues a tyberia-
de iuxta locū vbi manducauerant panē
gras agentes deo. Cum ergo vidisset
turba quia iesus non esset ibi neq;
discipuli eius: ascenderunt in nec
nauiculas et venerūt capharnaū quēren
tes iesum. Et cum inuenissent eum trans
mare: dixerūt ei. Rabbi q̄n huc veni-
sti: Respondit eis iesus et dixit.
Amē amē dico vobis q̄rit̄ me: nō q̄
vidistis signa: sed q̄ manducastis ex pa
nib⁹ et saturati estis. Operamini nō ci
bum qui perit: sed
qui pmanet in vitam eternā quē filius
hominis dabit vobis. Hūc enim pater
signauit deus. Dixerūt ergo ad eum.
Quid faciemus vt operemur opera
dei: Respondit iesus et dixit eis.
Hoc est opus dei vt credatis
in eū quē misit ille. Dixerunt ergo ei.
Quod ergo tu facis signū vt videam⁹
et credamus tibi: Quid operaris:
Patres
nostri manducauerunt manna in deserto
sicut scriptum est. Panem de celo:
dedit eis manducare. Dixit ergo eis
iesus. Amen amē dico vobis: nō moy
ses dedit vobis panem de celo
sed pater meus dat vobis
panem de celo verum.
Panis enim verus est qui de
celo descendit et dat vitā mūdo. Dixerūt
ergo ad eum. Domine semper da
nobis panem hūc. Dixit aūt eis iesus.
Ego sum panis vite: qui venit
ad me non esuriet: et qui credit in

Mat.14.c.
Mar.6.g.

Mat.16.a.
Mar.8.b.

ps.77.
Sapi.16.c

Mat.16.c.
Mar.14.c.
Luc.11.b.

με οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. ἀλλ εἶπον
ὑμῖν ὅτι και ἑωράκατε με και οὐ πιστεύετε. πᾶν
ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρός με ἥξει, και
/τον ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλλω ἔξω
ὅτι καταβέβηκα ἐκ/του οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα
ποιῶ/το θέλημα/το ἐμόν, ἀλλά/το θέλημα
/του πέμψαντός με. τοῦτο δέ ἐστι/το θέλη
μα/του πέμψαντός με πατρός ἵνα πᾶν ὃ
δέδωκέ μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ ἀνα
στήσω αὐτὸ ἐν/τῃ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο δέ
ἐστι/το θέλημα/του πέμψαντός με, ἵνα
πᾶς ὁ θεωρῶν/τον υἱὸν και πιστεύων εις αὐ
τὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, και ἀναστήσω αὐτὸν
ἐγώ/τῃ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἐγόγγυζον οὖν/οι
ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν, ἐγώ εἰμι/ὁ
ἄρτος/ὁ καταβάς ἐκ/του οὐρανοῦ, και ἔλε
γον. οὐχ οὗτός ἐστιν ἰησοῦς/ὁ υἱός ἰωσήφ,
οὐ ἡμεῖς οἴδαμεν/τον πατέρα και/την μητέ
ρα. πῶς οὖν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ/του οὐρα
νοῦ καταβέβηκα. ἀπεκρίθη οὖν/ὁ ἰησοῦς και
εἶπεν αὐτοις. μὴ γογγύζετε μετ ἀλλήλων.
οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐάν μὴ/ὁ πα
τὴρ/ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, και ἐγώ ἀ
ναστήσω αὐτὸν/τῃ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἐστί γε
γραμμένον ἐν/τοις προφήταις. και ἔσονται
πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πας οὖν/ὁ ἀκούων
παρά/του πατρός και μαθὼν ἔρχεται πρός
με. οὐχ ὅτι/τον πατέρα τις ἑώρακεν, εἰ μὴ
/ὁ ὢν παρά/του θεοῦ, οὗτος ἑώρακε/τον πα
τέρα. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων
εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ἐγώ εἰμι/ὁ ἄρτος
/της ζωῆς. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον/το μάν
να ἐν/τῃ ἐρήμῳ και ἀπέθανον. οὗτός ἐστιν
/ὁ ἄρτος/ὁ ἐκ/του οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα
τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ και μὴ ἀποθάνῃ. ἐγώ
εἰμι/ὁ ἄρτος/ὁ ζων/ὁ ἐκ/του οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν τις φάγῃ ἐκ/του/του ἄρτου, ζήσεται εις/τον αἰῶνα. και/ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγώ δώσω σάρξ μού ἐστιν, ἣν ἐγώ δώσω/ὑπὲρ/της/του κόσμου ζωῆς. ἐμάχοντο οὖν/οι ἰουδαῖοι πρὸς ἀλλήλους λέγοντες. πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι/την σάρκα φαγεῖν. εἶπεν οὖν αὐτοις/ὁ ἰησοῦς. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν μὴ φάγητε/την σάρκα/του υἱοῦ/του ἀνθρώπου, και πίητε αὐτοῦ/το αἷμα οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοις. ὁ τρώγων μου/την σάρκα και πίνων μου/το αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, και ἐγώ ἀναστήσω αὐτὸν/τῃ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γαρ σάρξ μού ἀληθώς ἐστι βρῶσις, και/το αἷμα μου ἀληθώς ἐστι πόσις. ὁ τρώγων μου/την σάρκα και πίνων μου/το αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει κἀγώ ἐν αὐτῷ.

me non esuriet: et qui credit in
me non sitiet in eternū. Sed dixi vobis
quia vidistis me: et non creditis. Omne
quod dat mihi pater ad me veniet: et
eum qui venit ad me non eiciam foras
quia descendi de celo non vt
faciam voluntatem meā: sed voluntatē
eius qui misit me. Hec est aūt voluntas
eius qui misit me patris: vt omne quod de
dit mihi non perdaz ex eo: sed resuscitē
illud in nouissimo die. Hec est autem
voluntas patris mei qui misit me: vt oo
omnis qui videt filium et credit in eū
habeat vitā eternā: et ego resuscitabo eū
in nouissimo die. Murmurabant ergo
iudei de illo quia dixisset: ego sum
panis viuus q̄ de celo descēdi. Et dice
bāt. Nonne hic est filius ioseph
cuius nos nouimus patrem et matrē:
Quomodo ergo dicit hic quia de celo
descendi: Respondit ergo iesus et
dixit eis. Nolite murmurare inuicem.
Nemo potest venire ad me nisi pater
qui misit me traxerit eū: et ego resuscita
bo eum in nouissimo die. Est scriptum
in prophetis. Et erunt
omnes docibiles dei. Omnis q̄ audiuit
a patre et didicit venit ad
me. Non quia patrem vidit q̄sq̄: nisi
is qui est a deo: hic vidit patrem
Amen amen dico vobis qui credit
in me habet vitaz eternā. Ego sum pa
nis vite. Patres vestri manducauerūt mā
na in deserto et mortui sunt. Hic est
panis de celo descendens: vt si
q̄s ex ipo manducauerit nō moriat. Ego
sum panis viuus qui de celo descendi.
Si quis manducauerit ex hoc panē vi-
uet in eternum. Et panis quem ego
dabo caro mea est pro
mundi vita. Litigabant ergo
iudei ad inuicē dicentes. Quō potest
hic nobis carnem suā dare ad manducā
duz: Dixit ergo eis iesus. Amen amen
dico vobis: nisi manducaueritis carnem
filij hominis et biberitis eius
sanguinem: nō habebitis vitā in vobis
Qui manducat meaz carnē et bibit meū
sanguinez habet vitam eternam: et ego
resuscitabo eum in nouissimo die.
Caro enim mea vere est cibus et
sanguis me vere est potus. Qui manducat meā carnē et bibit meum sanguinem
in me manet et ego in illo.

Mat.16.d.
Mar.14.d
Luce.11.c.
sup.5.c.

Mat.15.g.
Mar.6.a.
Luce.4.d
7.7.b.

Luce.5.d

1.Cor.11.c

καθως αποστειλε με ο ζων πατηρ, καγω
ζω δια τον πατερα, και ο τρωγων με κα-
κειμος ζησεται δι εμε. ουτος εστιν ο αρτος
ο εκ του ουρανου καταβας. ου καθως εφα-
γον οι πατερες υμων και απεθανον. ο τρωγων τουτον τον αρτον ζησεται
εις τον αιωνα. ταυτα ειπεν εν συναγωγη διδασκων εν καπερναουμ. πολλοι ουν ακου-
σαντες εκ των μαθητων αυτου ειπον. σκληρος εστιν ουτος ο λογος, τις δυναται αυ-
του ακουειν. ειδως δε ο ιησους εν εαυτω οτι γογγυζουσι περι τουτου οι μαθηται αυ-
των, ειπεν αυτοις. τουτο υμας σκανδαλιζει. εαν ουν θεωρητε τον υιον του ανθρωπου α-
ναβαινοντα οπου ην το προτερον. το πνευ-
μα εστι το ζωοποιουν. η σαρξ ουκ ωφελει
ουδεν. τα ρηματα α εγω λαλω υμιν, πνευ
ματα εστι, και ζωη εστιν. αλλ εισιν εξ υμων τινες
οι ου πιστευουσιν. ηδει γαρ εξ αρχης
ο ιησους τινες εισιν οι μη πιστευοντες, και
τις εστιν ο παραδωσων αυτον. και ελεγεν.
διατουτο ειρηκα υμιν οτι ουδεις δυναται
ελθειν προς με, εαν μη η δεδομενον αυτω
εκ του πατρος μου. εκ τουτου πολλοι α-
πηλθον των μαθητων αυτου εις τα οπισω,
και ουκετι μετ αυτου περιεπατουν. ειπεν
ουν ο ιησους τοις δωδεκα. μη και υμεις θε
λετε υπαγειν. απεκριθη ουν αυτω σιμων πε
τρος. κυριε προς τινα απελευσομεθα. ρημα
τα ζωης αιωνιου εχεις. και ημεις πεπιστευ-
καμεν και εγνωκαμεν, οτι συ ει ο χριστος ο
υιος του θεου του ζωντος. απεκριθη αυ-
τοις. ουκ εγω υμας τους δωδεκα εξελεξα-
μην, και εξ υμων εις διαβολος εστιν. ελε-
γε δε τον ιουδαν σιμωνος ισκαριωτην. ου-
τος γαρ εμελλεν αυτον παραδιδοναι εις
ων εκ των δωδεκα. Cap. 7.

Και περιεπατει ο ιησους μετα ταυτα εν
τη γαλιλαια. ου γαρ ηθελεν εν τη ιου-
δαια περιπατειν, οτι εζητουν αυτον οι ιου
δαιοι αποκτειναι. ην δε εγγυς η εορτη των
ιουδαιων η σκηνοπηγια. ειπον ουν προς
αυτον οι αδελφοι αυτου μεταβηθι εντευ-
θεν και υπαγε εις την ιουδαιαν, ινα και οι
μαθηται σου θεωρησωσι τα εργα σου α
ποιεις. ουδεις γαρ εν κρυπτω τι ποιει, και
ζητει αυτος εν παρρησια ειναι. ει ταυτα ποι
εις, φανερωσον σεαυτον τω κοσμω. ουδε
γαρ οι αδελφοι αυτου επιστευον εις αυτον.
λεγει ουν αυτοις ο ιησους. ο καιρος ο εμος
ουπω παρεστιν. ο δε καιρος ο υμετερος
παντοτε εστιν ετοιμος. ου δυναται ο κοσ-
μος μισειν υμας, εμε δε μισει, οτι εγω μαρ-

Sicut misit me viuens pater: et ego
viuo propter patrem: et qui manducat me et ipse
viuet propter me. Hic est panis qui de
celo descendit. Non sicut manducauerunt patres vestri manna et mortui sunt.
Qui manducat hunc panem viuet in
eternum. Hec dixit in synagoga docens
in capharnaum. Multi ergo audientes
ex discipulis eius dixerunt. Durus est hic sermo et quis potest eum qui
audire? Sciens autem ihesus apud semetipsum
murmurabant de hoc discipuli eius
dixit eis. Hoc vos scandalizat. qui
Si ergo videritis filium hominis ascen- Mar.16.f.
dentem vbi erat prius. Spiritus qui 2.Mar.14.g
est qui viuificat: caro non prodest quic- Luc.22.g.
quam. Verba que ego locutus sum vobis spiri- 2.Mar.16.d.
tus et vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis 2.Mar.14.c.
qui non credunt. Sciebat enim ab initio
ihesus qui essent credentes: et quis
quis traditurus esset eum. Et dicebat.
Propterea dixi vobis quia nemo potest
venire ad me: nisi fuerit ei datum qui
a patre meo. Ex hoc multi qui
discipulorum eius abierunt retro: qui
et iam non cum illo ambulabant. Dixit
ergo ihesus ad duodecim, Numquid et vos
vultis abire? Respondit ergo ei simon pe-
trus. Domine ad quem ibimus. Verba
vite eterne habes. Et nos credimus Mat.16.d
et cognouimus quia tu es christus qui
filius dei. Respondit eis ihesus. qui
Nonne ego vos duodecim elegi: qui
et ex vobis vnus diabolus est? Dice
bat autem de iuda simonis scariothis. Hic
enim erat traditurus eum qui qui
cum esset vnus ex duodecim. Cap. 7.

Post hec autem ambulabat ihesus in
galilea. Non enim volebat in iudea
ambulare: quia querebant eum iudei
interficere. Erat autem in primo dies fe
stus iudeorum scenophegia. Dixerunt autem ad
eum fratres eius. Transi hinc qui
et vade in iudeam: vt et qui qui
discipuli tui videant opera tua que qui
facis. Nemo quippe in occulto qui facit: et
querit ipse in palam esse. Si hec facis
manifesta teipsum mundo. Neque qui
enim fratres eius credebant in eum.
Dicit ergo eis ihesus. Tempus meum
nondum aduenit. Tempus autem vestrum
semper est paratum. Non potest mundus
odisse vos. Me autem odit quia ego testimo

τυρω περι αυτου, οτι τα εργα αυτου πονη
ρα εστιν. υμεις αναβητε εις την εορτην ταυ
την, εγω ουπω αναβαινω εις την εορτην ταυ
την, οτι ο καιρος ο εμος ουπω πεπληρωται.
ταυτα ειπων αυτοις, εμεινεν εν τη γαλι
λαια. ως δε ανεβησαν οι αδελφοι αυτου,
τοτε και αυτος ανεβη εις την εορτην ου φα
νερως, αλλ ως εν κρυπτω. οι ουν ιουδαιοι
εζητουν αυτον εν τη εορτη, και ελεγον. που
εστιν εκεινος. και γογγυσμος πολυς περι
αυτου ην εν τοις οχλοις. οι μεν ελεγον ο-
τι αγαθος εστιν, αλλοι ελεγον ου, αλλα
πλαναται τον οχλον. ουδεις μεντοι παρρη-
σια ελαλει περι αυτου. διατον φοβον των
ιουδαιων. ηδη δε της εορτης μεσουσης α-
νεβη ο ιησους εις το ιερον και ελιδασκε. και
εθαυμαζον οι ιουδαιοι λεγοντες. πως ου-
τος γραμματα οιδε μη μεμαθηκως. απεκρι-
θη ουν αυτοις ο ιησους και ειπεν. η εμη διδα
χη ουκ εστιν εμη, αλλα του πεμψαντος με.
εαν τις θελη το θελημα αυτου ποιειν, γνω
σεται περι της διδαχης ποτερον εκ του θεου
εστιν, η εγω απ εμαυτου λαλω. ο αφ εαυ
του λαλων την δοξαν την ιδιαν ζητει. ο δε
ζητων την δοξαν του πεμψαντος αυτον,
ουτος αληθης εστι, και αδικια εν αυτω ουκ
εστιν. ουν μωσης δεδωκεν υμιν τον νομον.
και ουδεις εξ υμων ποιει τον νομον. τι με
ζητειτε αποκτειναι. απεκριθη ο οχλος και
ειπε. δαιμονιον εχεις. τις σε ζητει αποκτει-
ναι. απεκριθη ιησους και ειπεν αυτοις. εν ερ-
γον εποιησα και παντες θαυμαζετε. δια
τουτο μωσης δεδωκεν υμιν την περιτομην,
ουχ οτι εκ του μωσεως εστιν, αλλ εκ των
πατερων. και εν σαββατω περιτεμνετε αν-
θρωπον. ει περιτομην λαμβανει ανθρωπος
εν σαββατω, ινα μη λυθη ο νομος μωσεως,
εμοι χολατε οτι ολον ανθρωπον υγιη ε-
ποιησα εν σαββατω. μη κρινετε κατ οψιν,
αλλα την δικαιαν κρισιν κρινατε. ελεγον
ουν τινες εκ των ιεροσολυμιτων. ουχ ου
τος εστιν ον ζητουσιν αποκτειναι, και ιδε παρ
ρησια λαλει, και ουδεν αυτω λεγουσι. μη-
ποτε αληθως εγνωσαν οι αρχοντες οτι ου
τος εστιν ο χριστος. αλλα τουτον οιδαμεν
ποθεν εστιν. ο δε χριστος οταν ερχηται, ου
δεις γινωσκει ποθεν εστιν. εκραξεν ουν εν τω
ιερω διδασκων ο ιησους και λεγων. καμε
οιδατε, και οιδατε ποθεν ειμι, και απ εμαυ
του ουκ εληλυθα, αλλ εστιν αληθινος ο πεμ
ψας με, ον υμεις ουκ οιδατε, εγω οιδα
αυτον, οτι παρ αυτου ειμι, κακεινος με α

nius phibeo de illo: qz opera eius mala
sunt. Vos ascendite ad diem festum hunc.
Ego.n. non ascendam ad diem festum istum:
quia meum tempus nondum impletum est.
Hec cum dixisset: ipse mansit in galilea.
Vt autem ascenderunt fratres eius: qui
tunc et ipse ascendit ad diem festum non: ma-
nifeste sed quasi in occulto. Judei ergo
querebant eum in die festo: et dicebat. Vbi
est ille. Et murmur multus de eo. Quida ei dicebat:
qz bonus est: alij autem dicebant. non: sed
seducit turbas. Nemo tamen palam sup.6.c.
loquebatur de illo propter metum
iudeos. Jam aut die festo mediante ascendit
ihesus in templum et docebat. Et
mirabant iudei dicentes. Quomodo hic
litteras scit cum non didicerit? Respondit
eis ihesus et dixit. Mea doctrina non
est mea sed eius qui misit me. Si
quis voluerit voluntatem eius facere: de
gnoscet de doctrina vtrum ex deo
sit an ego a meipso loqr. Qui a semet
ipso loquitur gloriam propriam querit. qui
Qui aut querit gloriam eius qui misit eum
hic verax est: et iniustitia in illo non qui
est. Nonne moyses dedit vobis legem:
Et nemo ex vobis facit legem. Quid me
queritis interficere? Respondit turba et
dixit. Demonium habes. Quis te querit in
terficere? Respondit ihesus et dixit eis. Vnum
opus feci et omnes miramini. Propterea
moyses dedit vobis circumcisionem: qui
non quia ex moyse est sed ex qui
patribus. Et in sabbato circucidit homez.
Si circumcisionem accipit homo qui
in sabbato vt non soluatur lex moysi:
mihi indignamini qz totum hominem sanum fe-
ci in sabbato? Nolite iudicare secundum faciem
sed iustum iudicium iudicate. Dicebat Deut.1.c.
ergo quida ex hierosolymis. Nonne hic
est quem querunt interficere? Ecce palam
loquitur: et nihil ei dicunt. Numquid
vere cognouerunt principes quia hic
est christus? Sed hunc scimus qui
vnde sit: christus autem cum venerit nemo
scit vnde sit. Clamabat ergo ihesus in
templo docens et dicens. Et me qui
scitis et vnde sim scitis: et a meipso qui
non veni sed est verus qui misit qui Ī.8.c.
me quem vos nescitis: ego scio quia Ī.8.g.
me ab ipso sum et ipse me mi
Sed scio eum: qz ab ipso sum et ipse me mi

πέστειλεν. ᵈεζήτουν ᵉουν ᵇαυτόν ᶜ πιάσαι, ᵇ και
ᶜουδείς ἐπέβαλεν ᵉεπ ᵇαυτόν/ὅτι οὐ
πω ᵐελήλυθει/ἡ ᵐὥρα ᵒαυτοῦ. ᵖπολλοὶ ᵍ δὲ ἐκ
/του ὄχλου ἐπίστευσαν ᵘ εἰς ˣαυτόν ʸ και ᶻέλε=
γον. ᵃὅτι/ο ᵇχριστὸς ᶜὅταν ᵈἔλθη ᵉμὴτι ᶠπλείο=
να ᵍσημεῖα ʰποιήσει ⁱὧν ᵏοὗτος ˡεποίησεν. ᵐἤκου
σαν/οἱ ᵒφαρισαῖοι/του ᵖὄχλου ᵍ γογγύζοντος
ʳπερὶ ˢαυτοῦ ᵗταῦτα. ᵘκαὶ ˣ ἀπέστειλαν ʸὑπηρέ=
τας/οἱ φαρισαῖοι ᵃκαὶ/οἱ ᵇἀρχιερεῖς, ᶜἵνα ᵈπιά=
σωσιν ᵉαὐτόν. ᶠεἶπεν ᵍοὖν/ὁ ʰἰησοῦς. ⁱἔτι ᵏμικρὸν
ˡχρόνον ᵐμεθ ⁿὑμῶν ᵒειμί, ᵖ και ᵠὑπάγω ʳπρὸς
/τὸν ˢπέμψαντά ᵗμε. ᵘζητήσετέ ᵛμε ʷκαὶ ˣουχ ʸεὑ
ρήσετε, ᶻκαὶ ᵃὅπου ᵇεἰμί ᶜἐγὼ ὑμεῖς ᵈοὐ ᵉδύνασ=
θε ᶠἐλθεῖν. ᵍεἶπον ʰοὖν/οἱ ⁱἰουδαῖοι ᵏπρὸς ˡἑαυ=
τούς. ᵐπου ⁿοὗτος ᵒμέλλει ᵖπορεύεσθαι, ᵠὅτι ʳἡ=
μεῖς ˢοὐχ ᵗεὑρήσομεν ᵘαὐτόν. ᵛμὴ ᵇεἰς /τὴν ᶜδια=
σπορὰν/των ᵈἑλλήνων ᵉμέλλει ᶠπορεύεσθαι ᵍκαὶ
ʰδιδάσκειν/τοὺς ⁱἕλληνας. ᵏτίς ˡἐστὶν ᵐοὗτος/ο
ⁿλόγος ᵒὃν ᵖεἶπε, ᵠζητήσετέ ʳμε ˢκαὶ ᵗοὐχ ᵘεὑρήσε
τε, ˣκαὶ ὅπου ʸεἰμὶ ᶻἐγὼ ᵃὑμεῖς ᵇοὐ ᶜδύνασθε ᵈἐλ
θεῖν. ᵉεἶπε/δὲ ᶠτὴ ᵍἐσχάτη ʰἡμέρᾳ/τῇ ⁱμεγάλῃ/της
ʲἑορτῆς ᵐεἱστήκει/ο ⁿἰησοῦς ᵒκαὶ ᵖἔκραξε ᵠ λέγων.
ʳἐάν ˢτις ᵗδιψᾷ, ᵘἐρχέσθω ˣπρὸς ʸμὲ ᶻκαὶ ᵃπινέτω
/ὁ ᵇπιστεύων ᶜεἰς ἐμέ ᵈκαθὼς ᵉεἶπεν/ἡ ᶠγραφὴ ᵍπο
ταμοὶ ʰἐκ/της ⁱκοιλίας ᵏαὐτοῦ ˡῥεύσουσιν ᵐὕδα
τος ⁿζῶντος. ᵖτοῦτο ᵠδὲ εἶπε ʳπερὶ/του ˢπνεύ=
ματος ᵘοὗ ᵛἔμελλον ʷλαμβάνειν/οἱ ˣπιστεύον=
τες ʸεἰς ᶻαὐτόν. ᵃοὔπω ᵇγὰρ ἦν ᶜπνεῦμα ᵈἅγιον,
ᵉὅτι ᶠἰησοῦς ᵍοὐδέπω ʰἐδοξάσθη. ⁱπολλοὶ ᵏοὖν
ˡἐκ/του ᵐὄχλου ⁿἀκούσαντες/τοῦ ᵒλόγου ᵖ ἔλε=
γον. ᵠοὗτός ʳἐστὶν ˢἀληθῶς/ὁ ᵗπροφήτης. ᵘἄλ=
λοι ᵛἔλεγον ᵇοὗτός ᶜἐστὶν/ὁ χριστός. ᵈἄλλοι ᵉέ
λεγον. ᶠμὴ ᵇγὰρ ἐκ/της ᵍγαλιλαίας /ὁ ʰχριστὸς
ⁱἔρχεται. ᵏοὐχὶ /ἡ ˡγραφὴ ᵐεἶπεν ⁿὅτι ᵒἐκ/του
ᵖσπέρματος ᵠΔαυὶδ ʳκαὶ ˢἀπὸ ᵗΒηθλεὲμ/της κώ=
μης, ᵘὅπου ᵇἦν ᶜΔαυὶδ /ὁ χριστὸς ᵈἔρχεται. ᵉσχί=
σμα ᶠοὖν ᵇἐν/τῷ ὄχλῳ ᵍ ἐγένετο ʰδι ⁱ αὐτόν.
ᵏτινὲς ˡδὲ ᵇ ἤθελον ᵐ ἐξ ⁿαὐτῶν ᵒ ἐπίασαι ᵖ αὐτόν,
ᵠἀλλ ʳοὐδεὶς ˢἐπέβαλεν ᵗἐπ ᵘαὐτόν/τὰς ᵇχεῖρας.
ᶜἦλθον ᵈοὖν/οἱ ᵉὑπηρέται ᶠπρὸς/τοὺς ᵍἀρχιε=
ρεῖς ʰκαὶ ⁱφαρισαίους, ᵏκαὶ ˡεἶπον ᵐαὐτοῖς ⁿἐκεί =
νοι. ᵒΔιὰ ᵇτί ᵠοὐκ ʳἠγάγετε ˢαὐτόν. ᵗἀπεκρίθησαν
/οἱ ᵘὑπηρέται. ᵛοὐδέποτε ʷοὕτως ˣἐλάλησεν ʸἄν=
θρωπος ᵇὡς ᶜοὗτος/ὁ ᵈἄνθρωπος. ᵉἀπεκρίθησαν
ᶠοὖν ᵍαὐτοῖς/οἱ ʰφαρισαῖοι. ⁱμὴ ᵏκαὶ ˡὑμεῖς ᵐπε=
πλάνησθε. ⁿμὴ ᵒτις ᵖἐκ/των ᵠἀρχόντων ʳἐπίστευ
σεν ˢεἰς ᵗαὐτόν, ᵘἢ ἐκ/των ʳφαρισαίων. ˣἀλλ/ὁ ὄ
χλος ᵇοὗτος/ὁ ᶜμὴ ᵈγινώσκων/τὸν ᵉνόμον, ᶠἐπὶ
κατάρατοί ᵍεἰσι. ʰλέγει ⁱ νικόδημος ᵏ πρὸς ˡαυ=
τούς/ὁ ᵐἐλθὼν ⁿνυκτὸς ᵒ πρὸς ᵖαὐτὸν ᵠεἷς ʳὢν
ˢἐξ αὐτῶν. ᵗμὴ/ὁ νόμος ᵘημῶν ʳκρίνει/τὸν ˢἄν=
θρωπον, ᵇἐὰν ᶜμὴ ᵈἀκούσῃ ᵉπαρ ᶠαὐτοῦ ᵍπρότε=
ρον ʰ και ⁱγνῷ ᵏτί ˡποιεῖ. ᵐἀπεκρίθησαν ⁿ και ᵒεἶπον

sit. ᵈQuerebant ᵉergo ᵇeū ᶜapprehẽdere: ᵇ ᶜnemo ᵈmisit ᵉin ᵇillū ᶠman9: ᵍquia ʰnõduꝫ ⁱvenerat ʲhora ᵏeius. ˡDe ꝯ ᵐturba ⁿaũt ᵒmulti ᵖcrediderũt ᵠin ʳeuꝫ ˢ ᵗdicebant. ᵇChristus ᶜuꝫ ᵈvenerit: ᵉnũqd ᶠplura ᵍsigna ʰfaciet ⁱ ᵏquã ˡhic ᵐfecit? ⁿAudierunt ᵒpharisei ᵖturbam ᵠmurmurantem ꝯ ʳde ˢillo ᵗhec: ᵘ et ˣmiserunt ᵇpncipes ꝯ ᶜsacerdotũ ᵈ ᵗpharisei ᵉministros ᶠvt ᵍapprehẽderẽt ʰiesũ. ⁱDixit ᵏergo eis ˡiesꝰ. ᵐAdhuc ⁿtpꝰ ᵒvobiscũ ᵖsũ ᵠ ʳvado ˢad ꝯ ᵗmodicũ ᵘ ᵛeũ ʷq̃ ˣme ʸmisit. ᶻQuerens ᵃme ᵇ nõ ᶜinue=
nietis: ᵈet ᵉvbi ᶠego ᵍsum ʰvos ⁱnon ʲpotestis ᵏvẽire. ˡDixerũt ergo ᵐiudei ⁿad ᵒsemetipos.
ᵖQuo ᵍhic ʰiturus est: ⁱquia ꝯ ʲnon ᵏinueniem9 ˡeũ? ᵐNunquid ⁿin ᵒdispersionem ᵖgentium ᵠiturus est ꝯ ʳdocturus ˢgentes? ᵗQuis ᵘest ᵐhic ꝯ ᵛsermo ʷquẽ dixit: ˣq̃retis ʸme ᵇ nõ ᶜinuenietis: ᵇ ᶜvbi ᵈsum ᵉego ᶠvos ᵍnon ʰpotestis ⁱvenire. ᵏJn ˡnouissimo ᵐautem ⁿdie ᵒmagno ᵖfestiuitatis ᵠstabat ʳiesus ˢ ᵗclamabat ᵘdicẽs. ᵛSi ʷqs ˣsitit: ʸveniat ᶻad me ᵃ ᵇbibat.
ᵇQui ᶜcredit ᵈin me ᵉsicut ᶠdixit ᵍscriptura: ʰde ⁱventre ʲeius ᵐfluent ⁿaque ꝯ ᵖflumia ᵠviue. ʳHoc ˢautem dixit ᵗde ᵘspiritu ꝯ ᵛquem ʷaccepturi erant ˣcredentes ꝯ ʸin ᶻeum. ᵃNondũ ᵇenim ᶜerat ᵈspiritꝰ ᵉdatꝰ ᵇquia ᶠiesus ᵍnondum ʰ erat ⁱ glorificatus.
ᵏEx ˡilla ᵐergo ⁿturba ᵒcũ ᵖaudisset hos ᵠsermones eiꝰ ʳdicebãt. ˢDicꝫ ᵗvere ᵘ ᵛpheta. ʷAlij ˣdicebãt. ʸDicꝫ ᶻest ᵃchristꝰ. ᵇq̃dã ᶜãt ᵈdicebãt. ᵉNunquid ᶠa ᵍgalilea ꝯ ʰvenit ⁱtps. ᵏNõne ˡscriptura ᵐdicit ⁿqꝫ ᵒex ᵖsemine ᵠdauid: ʳ ˢde ᵗbethleem ᵘ castello ᵛvbi ʷerat ˣdauid ʸvenit ᶻchristꝰ. ᵃ Dissensio ᵇitaqꝫ ᶜfacta ᵈest ᵉin ᶠturba ᵍpropter ʰcum. ꝯ ⁱQuidã ʲãt ᵏex ˡipis ᵐvolebãt ⁿapphẽdere eũ ᵒsed ᵖnemo ᵠmisit ʳsuper ˢeum ᵗmanus. ꝯ ᵘGenerunt ᵛergo ʷministri ˣad ʸpontifices ᶻet ᵃphariseos ᵇet ᶜdixerunt ᵈeis ᵉilli. ꝯ ᶠQuare ᵍnon ʰadduxistis ⁱillũ? ʲ Respõdeꝛt ᵏministri. ˡNunqꝫ ᵐsic ⁿlocutus ᵒest ᵖhomo: ᵠsicut ʳhic loquitur. ˢRespondерunt ꝯ ᵗergo ᵘeis ᵇpharisei. ᶜNũquid ᵈ ᵉ vos ᶠseducti ᵍestis? ʰNũquid ⁱex ʲpncipib9 ᵏaliqs ˡcredidit ᵐin eũ: ⁿaut ᵒex pharisеis? ᵖSed ᵠturba ʳhec ˢque ᵗnon ᵘnouit legem: ᵛmaledicti ʷsunt. ˣDixit ʸnicodemus ᶻad eos ꝯ ᵃille ᵇqui ᶜvenit ᵈad eũ nocte: ᵉq̃ vn9 ᶠerat ᵍex ipsis. ʰNunqd ⁱlex ʲnostra ᵏiudicat ˡhominez ᵐ: ⁿnisi ᵒprius ᵖaudierit ᵠab ipso ⁊ rũt ʳ ˢcognouerit ᵗqd faciat? ᵘ Rndeꝛt ᵛ dixe

Mat. 21.g. Mar. 12.b. Lu.19.g.t 20.c.7.12.a

Mat. 21.c.

Mich. 5.a.

Mat. 17.c. Luc. 13.c.

fup. codex.e

fup. 4.b.

Eſa. 44.a

fup. 3.a.

ᵖαυτῷ. ᵠμὴ ʳκαὶ ˢσὺ ἐκ/της ᵗγαλιλαίας ᵘεἶ. ᵛερεύ=
νησον ʷκαὶ ˣἴδε ʸ ὅτι ᶻπροφήτης ᵃἐκ/της ᵇγαλιλαί
ας ᶜοὐκ ᵈεγήγερται. ᵉκαὶ ᶠεπορεύθη ᵍἕκαστος ʰεἰς
/τὸν ⁱοἶκον ᵏαὐτοῦ.

Cap.8.

Ἰησοῦς ᵇδὲ ᶜεπορεύθη ᵈεἰς/τὸ ᵉὄρος /των ᶠἐ=
λαιῶν. ᵍὄρθρου ʰδὲ πάλιν ⁱπαρεγένετο ʲεἰς
/τὸ ᵐἱερόν. ⁿκαὶ ᵒπας/ὁ ᵖλαὸς ᵠἤρχετο ʳπρὸς ˢαυ
τόν. ᵗκαὶ ᵘκαθίσας ˣἐλίδασκεν ʸαὐτούς. ᶻἄγουσι
ᵃδὲ/οἱ ᵇγραμματεῖς ᶜκαὶ/οἱ ᵈφαρισαῖοι ᵉπρὸς ᶠαὐ
τόν ᵍγυναῖκα ʰἐπὶ ⁱμοιχείᾳ ᵏκατειλημμένην, ˡκαὶ
ᵐστήσαντες ⁿαὐτὴν ᵒἐν ᵖμέσῳ ᵠλέγουσιν ʳαὐτῷ.
ˢδιδάσκαλε, ᵗταύτην ᵘεὑρέθη ˣἐπ αὐτοφώρῳ
ʸμοιχευομένην. ᶻἐν ᵃδὲ/τῷ ᵇνόμῳ ᶜἡμῖν ᵈἐνε=
τείλατο/τὰς ᵉτοιαύτας ᶠλιθοβολεῖσθαι.
ᵍσὺ/οὖν ʰτί λέγεις. ⁱτοῦτο ʲδὲ ἔλεγον ᵏπειρά=
ζοντες ˡαὐτόν/ἵνα ᵐἔχωσι κατηγορίαν ⁿκατ αὐ
τοῦ./ὁ δὲ ᵒἰησοῦς ᵖκάτω ᵠκύψας /τῷ δακτύλῳ
ʳἔγραφεν ˢεἰς /τὴν ᵗγῆν ᵘμὴ ᵛπροσποιούμενος.
ʷὡς ˣδὲ ʸἐπέμενον ᶻἐρωτῶντες ᵃαὐτόν, ᵇἀνακύ=
ψας ᶜεἶπε ᵈπρὸς ᵉαὐτούς. /ο ᶠαναμάρτητος ᵍὑ=
μῶν ʰπρῶτος /τὸν ⁱλίθον ʲἐπ αὐτῇ ᵏβαλέτω.
ˡκαὶ ᵐπάλιν ⁿ κάτω ᵒ κύψας ᵖἔγραφεν ᵠ εἰς /τὴν
ʳγῆν./οἱ δὲ ˢἀκούσαντες ᵗκαὶ ᵘ ὑπό /της ᵛσυνει δή
σεως ᵒἐλεγχόμενοι ᵖἐξήρχοντο ᵠεἰς καθεἷς ʳἀρξά
μενοι ˢἀπό/των ᵗπρεσβυτέρων ᵘἕως/των ᵛἐσχά
των›, ᵒκαὶ ᵖκατελείφθη ᵇ μόνος/ὁ ᶜἰησοῦς ᵇκαὶ /η
ᶜγυνὴ ᵈἐν ᵉμέσῳ ᵇοὖσα. ᶠἀνακύψας δὲ/ο ἰησοῦς
ᵘκαὶ ᵛμηδένα ᵒθεασάμενος ᵇ πλὴν/της ᵍγυναικός
ʳεἶπεν ˢαὐτῇ. ᵗποῦ ᵘεἰσὶν ᵛἐκεῖνοι/οἱ ʷκατήγοροί
ˣσου. ʸοὐδείς ᵇσε ᶜκατέκρινεν. ᵇ η δὲ εἶπεν ᵍοὐδείς
ʰκύριε. ⁱεἶπε ʲδὲ αὐτῇ/ὁ ᵏἰησοῦς. ˡοὐδὲ ᵐ ἐγώ ᵇσε
ᵍκατακρίνω, ʳπορεύου ˢκαὶ ᵗἀπό/του ᵘμηκέτι
ˣἁμάρταν ʸε. ᶻπαλίν ᵃοὖν ᵇαὐτοῖς/ὁ ᶜἰησοῦς ᵈελά=
λησε ᵇλέγων. ᶜἐγώ ᵈειμι /το ᵉφως /του ᵇκόσμου
/ὁ ᵃἀκολουθῶν ᵇμοί ᶜοὐμὴ ᵏ περιπατήσῃ ᵉεν /τῇ
ᶜσκοτίᾳ ᵈ ἀλλ ᵉἕξει /το ᶠφως /της ᵍζωῆς. ʰεἰπον
ᵒοὖν ᵖαὐτῷ /οἱ ᵠφαρισαῖοι ʳσὺ ˢπερὶ ᵇ σεαυτοῦ
ᶜμαρτυρεῖς/ἡ ᵈμαρτυρία ᶜσου ʳοὐκ ᵍ ἐστὶν ᵇ ἀλη
θής. ᵃαπεκρίθη ᵏ ἰησοῦς ˡκαὶ ᵏ εἶπεν ᵐ αὐτοῖς. ᵒκαν ᵖ ε
γώ ᵍμαρτυρῶ ʳπερὶ ˢεμαυτοῦ, ᵗἀληθής ᵘ ἐστὶν
/ἡ ᵛμαρτυρία ʷμου, ˣὅτι ʸοἶδα ᵇπόθεν ᶜ ἦλθον ᵈκαὶ
ᶜπου ᵘ ὑπάγω. ᵍ ὑμεῖς ᵇ δὲ ᵒὐκ ᵏ οἴδατε ˡπόθεν
ᵏ ἔρχομαι ᵐ ἡ ᵒπου ᵛ ὑπάγω. ᵍ ὑμεῖς ʳ κατά /τὴν
ˢσάρκα ᵗκρίνετε, ᵘ ἐγώ ᵛοὐ ʷκρίνω ʸουδένα. ᶻκαὶ ᵇ ἐ
ᵃν ᶜκρίνω ᵇ δὲ ᶜ ἐγώ, /η ᵈκρίσις/η ᵉ ἐμὴ ᵇ ἀληθής ᶜ ἐσ=
τὶν ᵏ ὅτι ˡ μόνος ᵐ οὐκ ᵒ εἰμί, ᵖ ἀλλ ᵠ ἐγώ ᵍ καὶ /ο
ʳπέμψας ˢμε ᵗπατήρ. ᵘκαὶ ˣ ἐν /τῷ ʷ νόμῳ ᵛ δὲ /τῷ
ᵘ ὑμετέρῳ ᵇ γέγραπται, ᶜ ὅτι ᵇ δύο ᵈ ἀνθρώπων /η
ʳμαρτυρία ᵍ ἀληθής ᵇ ἐστίν. ᶜ ἐγώ ᵈ εἰμί /ο ᵉ μαρτυ=
ρῶν ᵐ περί ᵉ ἐμαυτοῦ, ᵒ καὶ ᵖ μαρτυρεῖ ᵍ περί ᵉ ἐ
μοῦ/ο ᵗ πέμψας ᵐ με ᵘ πατήρ. ˣ ἔλεγον ʳ οὖν ᵛ αὐ
τῷ. ᵉ ποῦ ᵇ ἐστίν/ο ᶜ πατήρ ᵇ σου. ᵃ ἀπεκρίθη/ο ᶠ ἰη=
σοῦς. ᵉ οὔτε ᵇ ἐμὲ ᶜ οἴδατε ᵇ οὔτε /του ᵃ πατέρα

ᵖei. ᵠNũqd ʳtu ᵍgalileꝰ es. ˢScrutare scri pturas ᵗet ᵘvide ᵛquia ʷa ˣgalilea ʸ ppheta ᶻ non ᵃ surrexit. ᵇEt ᶜreuersi ᵈsunt ᵉ vnusq̃sq̃ ᶠin ᵍ domum ʰ suam.

Cap.8.

Ihesus ᵇ aũt ᶜ prexit ᵈin ᵉ mõtem ᶠ oliueti ᵇ et ᵉ diluculo ᶠ iterum ᵍ venit ʰ in ꝯ ⁱ tẽplũ ʲ et ᵏ omnis ˡ popul9 ᵐ venit ⁿ ad ᵒ euꝫ ᵖ et ᵠ sedẽs ʳ docebat eos. ˢ Adducunt ꝯ ᵗ aũt ᵘ scribe ᵛ et ʷ pharisei ꝯ ꝯ ꝯ ˣ mulierem ʸ in ᶻ adulterio ᵃ deprehensam: ᵇ et ᶜ statuerunt ᵈ eam ᵉ in ᶠ medio ᵍ dixerunt ʰ ei. ⁱ Magister ʲ hec mulier mõ ᵏ deprehẽsa ˡ est ᵐ in ⁿ adulterio. ᵒ Jn ᵖ lege ᵠ aũt ʳ moyses ꝯ ˢ mandauit nobis ᵗ huiusmodi ᵘ lapidare. ᵛ Tu ergo ʷ qd ˣ dicis? ʸ Hoc ᶻ ãt ᵃ dicebãt ᵇ tẽptantes ᶜ eum ᵈ vt ᵉ possent ᶠ accusare eũ. ꝯ ᵍ Jesus ʰ aũt ⁱ inclinans ʲ se ᵏ deorsum ˡ digito ᵐ scribebat ⁿ in terram. ꝯ ꝯ ꝯ ᵒ Cum ᵖ ergo ᵠ perseuerarẽt ʳ interrogãtes ˢ ere xit ᵗ se ᵘ dixit ᵛ eis. ʷ Qui ˣ sine ʸ pctõ ᶻ ẽ vestrũ ᵃ primus ᵇ in illam ᶜ lapidem ᵈ mittat. ꝯ ᵉ Et iterum ᶠ se ᵍ inclinans ʰ scribebat ⁱ in ꝯ ʲ terram. ᵏ Audientes ˡ autem hec ꝯ ꝯ ᵐ vnus ⁿ post ᵒ vnum ᵖ exibant ᵠ incipientes ꝯ ʳ a ˢ senioribus ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ᵗ et ᵘ remansit ᵛ solus ʷ iesus ˣ et ꝯ ꝯ ꝯ ʸ mulier ᶻ in ᵃ medio ᵇ stãs. ᶜ Erigẽs ᵈ aũt ᵉ se ᶠ iesꝰ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ᵍ dixit ʰ ei. ⁱ Mulier ʲ vbi ᵏ sunt ˡ qui ᵐ te ⁿ accu sabãt. ᵒ Nẽo ᵖ te ᵠ cõdẽnauit? ʳ Que ˢ dixit. ᵗ Ne mo ᵘ dñe. ᵛ Dixit ʷ autez ˣ iesus. ʸ Nec ᶻ ego ᵃ te ᵇ condẽnabo: ᶜ vade ᵈ et ᵉ iam ᶠ amplius ᵍ noli ʰ peccare. ⁱ Jterꝫ ergo ʲ locutus ᵏ est ˡ eis ᵐ ihesꝰ ⁿ dicens. ᵒ Ego ᵖ sum ᵠ lux ʳ mundi ꝯ ꝯ ꝯ ˢ qui ᵗ sequitur ᵘ me ᵛ non ʷ ambulat ˣ in ꝯ ʸ tenebris ᶻ sed ᵃ habebit ᵇ lumẽ ᶜ vite. ᵈ Dixerũt ᵉ ergo ᶠ ei pharisei. ᵍ Tu ʰ de ⁱ temetipso ꝯ ʲ testionij ᵏ phibes: ˡ testimoniũ ᵐ tuũ nõ ⁿ ẽ ᵒ ve rũ. ᵖ Respondit ᵠ iesus ʳ ˢ dixit ᵗ eis. ᵘ Et ᵛ si ʷ testimoniũ ˣ perhibeo ʸ de ᶻ meipso ᵃ vez ᵇ est ᶜ testimoniũ ᵈ meũ: ᵉ quia ᶠ scio ᵍ vnde ʰ venerim ⁱ et ʲ quo ᵏ vado. ˡ Vos ᵐ autem ⁿ nescatis ᵒ vnde ꝯ ᵖ venio ᵠ aut quo ʳ vado. ˢ Vos ᵗ secundum ᵘ carnẽ ᵛ iudicatis: ʷ ego nõ ˣ iudico ʸ quemq̃ ᶻ iudico ᵃ ego: ᵇ iudiciũ ᶜ meũ ᵈ verꝫ ᵉ ẽ: ⁊ ᶠ Et ᵍ si ʰ quia ⁱ solus ʲ non ᵏ sum: ˡ sed ᵐ ego ⁿ et ꝯ ꝯ ꝯ ᵒ qui ᵖ misit ᵠ me ʳ pater. ˢ Et ᵗ in ᵘ lege ꝯ ꝯ ꝯ ᵛ vestra ʷ scriptum ˣ est: ʸ quia ᶻ duoꝝ ᵃ hoiz ᵇ testionij ᶜ verũ ᵈ est. ᵉ Ego ᶠ sũ ᵍ qui ʰ testimoniũ ⁱ phibeo ʲ de ᵏ me ˡ ipo: ᵐ et ⁿ testionij ᵒ phibet ᵖ de ᵠ me ʳ qui ˢ misit ᵗ me ᵘ pater. ˣ Dicebãt ergo ʸ ei. ᶻ Vbi ᵃ est ᵇ pater ᶜ tuus. ᵈ Respondit ᵉ iesus. ᶠ Nec ᵍ me ʰ scitis ⁱ nec ʲ patrem ꝯ ꝯ ꝯ

Deut. 17.b Mat. 18.c. Hebr. 10.d. 1.Cor. 15.a

Mat. 11.g. Luc. 10.g. fup. 7.d.

μου. εἰ ἐμέ οἴδατε, καὶ τὸν πατέρα μου οἴδατε ἂν. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ἔλεγον οὖν οἱ ἰουδαῖοι. μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἶπον οὖν ὑμῖν, ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμί, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἔλεγον οὖν αὐτῷ, σὺ τίς εἶ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ αὐτοῦ ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. εἶπεν οὖν ὁ ἰησοῦς. ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι. καὶ ἀπ ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμψας με μετ ἐμοῦ ἐστιν οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. ἔλεγεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ ἰουδαίους. ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ. καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ σπέρμα ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε. πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα. ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρμα ἀβραάμ ἐστε, ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου λαλῶ, καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀβραάμ ἐστί. λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. εἰ τέκνα τοῦ ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ ἀβραὰμ ἐποιεῖτε. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ. τοῦτο ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ. ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα. ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ. ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω, οὐδὲ γὰρ ἀπ ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε. ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμὸν ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστε, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας. εἰ ἀλήθειαν λέγω διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι. ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει. διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ. οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις. ἀπεκρίθη ἰησοῦς. ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου, ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι. νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ οὐ μὴ γεύσηται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε, καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον, τίνα σεαυτὸν συποιεῖς. ἀπεκρίθη ἰησοῦς. ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν. ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστί, καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης. ἀλλ οἶδα αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη. εἶπον οὖν οἱ ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν. πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ ἀβραὰμ ἑώρακας. εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ αὐτόν. ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ

meum. Si me sciretis forsitan et patrem meum. Haec verba locutus est iesus in gazophylacio docens in templo. Et nemo apprehendit eum: quia nec dum venerat hora eius. Dixit ergo iterum iesus. Ego vado et quaeretis me: et in peccato vestro moriemini: quo ego vado vos non potestis venire. Dicebat ergo iudaei. Numquid interficiet semetipsum: quia dicit quo ego vado vos non potestis venire. Et dicebat eis. Vos de superioribus estis: ego de supernis sum. Vos de mundo hoc estis: ego non sum de hoc mundo. Dixi ergo vobis: quia moriemini in peccatis vestris. Si enim non crediderit quia ego sum moriemini in peccatis vestris. Dicebant ergo ei. Tu quis es? Dixit eis iesus. Principium quia et loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui et iudicare: sed qui me misit verax est: et ego quae audivi ab eo haec loquor in mundo. Et non cognoverunt quia patrem eius dicebat deum. Dixit ergo eis iesus. Cum exaltaveritis filium hominis: tunc cognoscetis quia ego sum: et a meipso facio nihil: sed sicut docuit me pater haec loquor. Et qui me misit mecum est: et non reliquit me solum: quia ego quae placita sunt ei facio semper. Haec illo loquente multi crediderunt in eum. Dicebat ergo iesus ad eos qui crediderunt ei iudaeos. Si vos manseritis in sermone meo: vere discipuli mei eritis: et cognoscetis veritatem: et veritas liberabit vos. Responderunt ei. Semen abrae sumus et nemini servivimus unquam. Quomodo tu dicis liberi eritis. Respondit eis iesus. Amen amen dico vobis quia omnis qui facit peccatum servus est peccati. Servus autem non manet in domo in aeternum: filius autem manet in aeternum. Si ergo vos filius liberaverit vere liberi eritis. Scio quia filii abrae estis: sed quaeritis me interficere: quia sermo meus non capit in vobis. Ego quod vidi apud patrem loquor: et vos quae vidistis apud patrem vestrum facitis. Responderunt et dixerunt ei. Pater noster abraam est. Dicit eis iesus. Si filii abrae estis: opera abrae facite. Nunc autem quaeritis me interficere: hominem qui veritatem

Mat. 11.g Marc. 12.b Luce. 19.g supr. 7.g.

Roma. 6.d

supr. 5.c. 1. Joh. 3.c.

supr. 7. a

1. Joh. 4. a

supr. 7. a.

εξήλθεν εκ του ιερού διελθών διά μέσου
αυτών, και παρήγεν ούτως. Cap.9.

Και παράγων είδεν άνθρωπον τυφλόν
εκ γενετής, και ηρώτησαν αυτόν οι μα-
θηταί αυτού λέγοντες. ραββί τις ήμαρτεν,
ούτος ή οι γονείς αυτού ίνα τυφλός γεν-
νηθή. απεκρίθη ιησούς, ούτε ούτος ήμαρτεν
ούτε οι γονείς αυτού, αλλ ίνα φανερωθή τα
έργα του θεού εν αυτώ. εμέ δει εργάζες-
θαι τα έργα του πέμψαντος με, έως ημέρα
εστίν. έρχεται νὺξ ότε ουδείς δύναται ερ-
γάζεσθαι. όταν εν τω κόσμω ω, φως ειμί
του κόσμου. ταύτα ειπών έπτυσε χαμαί,
και εποίησε πηλόν ει του πτύσματος, και
επέχρισε τον πηλόν επί τους οφθαλμούς
του τυφλού, και είπεν αυτώ. ύπαγε νίψαι
εις την κολυμβήθραν του σιλωάμ, ο ερμη-
νεύεται απεσταλμενος. απήλθεν ουν και ενί-
ψατο, και ήλθε βλέπων. οι ουν γείτονες και
οι θεωρούντες αυτόν το πρότερον ότι τυ-
φλός ην έλεγον. ουχ ούτος εστίν ο καθή-
μενος και προσαιτών. άλλοι έλεγον ότι ού-
τος εστίν. άλλοι δε ότι όμοιος αυτώ εστίν.
εκείνος έλεγεν ότι εγώ ειμί. έλεγον ουν αυ-
τώ. πως ανεώχθησάν σου οι οφθαλμοί.
απεκρίθη εκείνος και είπεν. άνθρωπος λεγό-
μενος ιησούς πηλόν εποίησε, και επέχρισέ
μου τους οφθαλμούς, και είπέ μοι ύπαγε
εις την κολυμβήθραν του σιλωάμ. και νί-
ψαι. απελθών δε και νιψάμενος ανέβλεψα.
είπον ουν αυτώ. που εστίν εκείνος. λέγει.
ουκ οιδα. άγουσιν αυτόν προς τους φαρι
σαίους τον ποτέ τυφλόν. ήν δε σάββατον
ότε τον πηλόν εποίησεν ο ιησούς, και ανέω-
ξεν αυτού τους οφθαλμούς. πάλιν ουν ηρώ-
των αυτόν και οι φαρισαίοι πως ανέβλε-
ψεν. ο δε είπεν αυτοίς. πηλόν επέθηκε μοι
επί τους οφθαλμούς, και ενιψάμην και βλέ
πω. έλεγον ουν εκ των φαρισαίων τινές. ού
τος ο άνθρωπος ουκ εστί παρά του θεού, ότι
το σάββατον ου τηρεί. άλλοι έλεγον.
πως δύναται άνθρωπος αμαρτωλός τοιαύ
τα σημεία ποιείν. και σχίσμα ην εν αυτοίς.
λέγουσι ουν τω τυφλώ πάλιν. συ τι λέ-
γεις περί αυτού ότι ήνοιξέ σου τους οφθαλ
μούς. ο δε είπεν, ότι προφήτης εστίν. ουκ έ
πίστευσαν ουν οι ιουδαίοι περί αυτού ότι
τυφλός ην και ανέβλεψεν, έως ότου εφώ-
νησαν τους γονείς αυτού του αναβλέψαν-
τος, και ηρώτησαν αυτούς λέγοντες. ούτος
εστίν ο υιός υμών, ον υμείς λέγετε ότι τυ-
φλός εγεννήθη, πως ουν άρτι βλέπει. απε-
κρίθησαν δε αυτοίς οι γονείς αυτού και εί-

exiuit de templo. Cap.9.

Et pteriēs iesus vidit hoiez cecum
a natiuitate: et interrogauerūt eū di
scipuli ei dicētes. Rabbi qs peccauit:
hic aut parētes eius vt cecus nasceret.
Respondit iesus. Neq; hic peccauit
neq; parentes ei: sed vt manifestentur
opera dei in illo. Me oportet operari
opera ei qui misit me donec dies
est: vēit nox quādo nemo potest opera
ri. Quādiu sum in mundo lux sum
mundi. Hec cus dixisset expuit in terrā:
et fecit lutum ex sputo et
liniuit lutum sup oculos
eius: et dixit ei. Vade laua
in natatoria syloe quod interpretatur
missus. Abiit ergo et lauit
et venit videns. Itaq; vicini et
qui viderant eum prius quia mēdicus
erat: dicebant. Nonne hic est qui sede
bat et mendicabat: Alij dicebāt qz hic
est: alij āt nequaq;: sed similis est ei.
Ille vo dicebat qz ego sū. Dicebāt er-
go ei. Quomodo aperti sūt tibi oculi.
Respondit. Ille homo qui dicitur
ihesus lutum fecit et vnxit
oculos meos: et dixit mihi. Vade
ad natatoriam syloe et laua:
et abij et lauit: et video.
Et dixerūt ei. Vbi est ille: Ait:
nescio. Adducunt eum ad pharisēos q
cecus fuerat. Erat autem sabbatum
quando lutum fecit ihesus et aperuit
oculos eius. Iterum ergo interrogabāt
eum pharisei quomodo vidisset.
Ille aūt dixit eis. Lutū mihi posuit
super oculos et laui et video.
Dicebant ergo ex pharisēis quidam:
non est hic homo a deo qui
sabbatū non custodit. Alij aūt dicebāt.
Quomodo potest homo peccator hec
signa facere: Et scisma erat inter eos.
Dicunt ergo ceco iterū. Tu quid dicis
de illo qui aperuit oculos tuos:
Ille aūt dixit: qz pphēta est. Nō credi
derūt ergo iudei de illo: quia
cecus fuisset et vidisset: donec vocauerūt
parentes eius qui viderat:
et interrogauerunt eos dicentes. Hic
est filius vester quē vos dicitis qz cecus
natus est. Quō ergo nūc videt:
Respon
dūt eis parentes eius et dixerunt.

πον. οίδαμεν ότι ούτος εστίν ο υιός ημών,
και ότι τυφλός εγεννήθη. πως δε νυν βλέ
πει ουκ οίδαμεν, ή τις ήνοιξεν αυτού τους
οφθαλμούς ημείς ουκ οίδαμεν. αυτός ηλι-
κίαν έχει, αυτόν ερωτήσατε. εφώνησαν ουν εκ δευτέρου τον άνθρω
πον ος ην τυφλός, και είπον αυτώ. δος
δόξαν τω θεώ. ημείς οίδαμεν ότι ο άν-
θρωπος ούτος αμαρτωλός εστίν. απεκρίθη
ουν εκείνος και είπεν. ει αμαρτωλός εσ
τίν ουκ οίδα, εν οίδα, ότι τυφλός ων
άρτι βλέπω. είπον δε αυτώ πάλιν. τι
εποίησέ σοι. πως ανέωξέ σου τους οφ-
θαλμούς. απεκρίθη αυτοίς. είπον υμίν ήδη
και ουκ ηκούσατε. τι πάλιν θέλετε ακούειν.
μη και υμείς θέλετε αυτού μαθηταί γενέσ-
θαι. ελοιδόρησαν αυτόν και είπον. συ ει μα
θητής εκείνου, ημείς δε του μωσέως εσμέν
μαθηταί. ημείς οίδαμεν ότι μωσεί λελάλη
κεν ο θεός, τούτον δε ουκ οίδαμεν πόθεν
εστί. απεκρίθη ο άνθρωπος και είπεν αυτοίς.
εν γαρ τούτω θαυμαστόν εστίν, ότι υμείς
ουκ οίδατε πόθεν εστί, και ήνοιξέ μου τους
οφθαλμούς. οίδαμεν δε ότι αμαρτωλών
ο θεός ουκ ακούει, αλλ εάν τις θεοσεβής η
και το θέλημα αυτού ποιή τούτου ακούει.
εκ του αιώνος ουκ ηκούσθη ότι ήνοιξέ τις
οφθαλμούς τυφλού γεγεννημένου. ει μη ήν
ούτος παρά θεού, ουκ ηδύνατο ποιείν ου-
δέν. απεκρίθησαν και είπον αυτώ. εν αμαρ
τίαις σύ εγεννήθης όλος, και συ διδά
σκεις ημάς. και εξέβαλον αυτόν έξω, ήκου-
σεν ο ιησούς ότι εξέβαλον αυτόν έξω, και
ευρών αυτόν είπεν αυτώ. συ πιστεύεις
εις τον υιόν του θεού. απεκρίθη εκείνος
και είπε, και τις εστί, κύριε, ίνα πιστεύσω
εις αυτόν. είπε δε αυτώ ο ιησούς, και εώρα
κας αυτόν, και ο λαλών μετά σου εκείνος
εστίν. ο δε έφη, πιστεύω κύριε, και προσε
κύνησεν αυτώ, και είπεν ο ιησούς, εις κρί
μα εγώ εις τον κόσμον τούτον ήλθον, ίνα
οι μη βλέποντες βλέπωσι, και οι βλέ
ποντες τυφλοί γένωνται. και ήκουσαν
εκ των φαρισαίων ταύτα οντες μετ
αυτού, και είπον αυτώ. μη και ημείς τυ-
φλοί εσμέν. είπεν αυτοίς ο ιη-

Scimus quia hic est filius noster: et
cecus natus est. Quō aūt nūc vide
at nescimus: aut quis eius aperuit
oculos nos nescimus. Ipz interrogate. Etatē habet ipse de se
loquatur. Hec dixerunt parentes eius:
quoniam timebant iudeos. Jam
enim conspirauerant iudei: vt si
quis eum confiteret esse xp̄m: extra synago
gam fieret. Propterea parentes eius
dixerunt: quia etatē habet ipm interro-
gate. Vocauerunt ergo rursū hominem
qui fuerat cecus: et dixerunt ei. Da
gloriā deo. Nos scimus quia hic homo
peccator est. Dixit
ergo eis ille. Si peccator est
nescio: vnuz scio quia cecus cum essem
modo video. Dixerunt ergo illi. Quid
fecit tibi: Quō aperuit tibi oculos:
Respondit eis. Dixi vobis iam
et audistis. Quid iterū vultis audire:
Numquid et vos vultis discipuli ei fieri:
Maledixerūt ergo ei: et dixerūt. Tu discī
pulus illius sis: nos autem moysi
discipuli sumꝰ. Nos scimꝰ qz moysi lo-
cutus est deus hunc aūt nescimus vnde sit.
Respondit ille homo: et dixit eis.
In hoc enim mirabile est: quia vos
nescitis vnde sit: et aperuit meos
oculos. Scimus aūt quia peccatores
deus nō audit: sed si quis dei cultor fuerit
et voluntatē eius fecerit: hunc exaudit.
A seculo nō est auditū: qz quis aperuit
oculos ceci nati. Nisi esset
hic a deo: non poterat facere quicq̄.
Responderunt et dixerunt ei. In peccā
tis natus es totus: et tu doces
nos. Et eiecerunt eum foras. Audiuit
ihesus quia eiecerunt eum foras: et
cum inuenisset eum dixit ei. Tu credis
in filium dei. Respondit ille
et dixit. Quis est domine vt credam
in eū: Et dixit ei ihesus. Et vidisti
eum: et qui loquitur tecum ipse
ē. At ille ait. Credo dñe. Et procidēs
adorauit eū. Et dixit ei ihesus In iudi-
cium ego in hunc mundum vent: vt
qui non vident videant: et qui vident
cęci fiant. Et audierunt quidam
ex pharisēis qui cum
ipso erāt: et dixerūt ei. Numquid et nos
cęci sumus. Dixit eis ihesus.

σούς. °ει ᵖ Τυφλοί ᵍήτε, ʳ ουκ ˢ αμ ᵗ είχετε ᵘ αμαρ
τίαν. ˣ μυμ ʸ Δε᾽ λέγετε ᶻ ότι ᵇ βλέπομεν, ᵃᵃ ᶜ ουμ ᵈ α
μαρτια ᵉ υμών ᶠ μένει. Cap.10.

Αμήμ ᵇ αμήμ ᶜ λέγω ᵇ υμίν, ᵢ ᵒ ᶜ μη ᵍ εισερχό
μενος ᵍ διά / Της ʰ θύρας ᶦ εις / Την ᵏ αυλήν
/ Των ˡ προβάτων, ᵐ αλλά ⁿ αναβαίνων ᵒ αλλα
χόθεν, ᵖ εκείνος ᵍ κλέπτης ʳ εστί ˢ και ᵗ λῃστής. /ο
ᵘ Δε ˣ εισερχόμενος ᵗ διά / Της ᵗ θύρας, ᵍ ποιμήν
ᵇ εστί / Των ʳ προβάτων. ᵛ Τούτω / ο ʷ θυρωρός ˣ α
νοίγει, ᵍ και / Τα ᵇ πρόβατα / Της ᶜ φωνής ᵏ αυ
τού ᵗ ακούει. ᵐ και / Τα ⁿ ίδια ᵒ πρόβατα ᵖ καλεί
ᵍ κατ ʳ όνομα, ˢ και ᵉ εξάγει ᵘ αυτά. ˣ και ᵗ όταν
/Τα ᵗ ίδια ᵍ πρόβατα ᵇ εκβάλῃ, ᶜ έμπροσθεν ᵇ αυ
τών ᶜ πορεύεται, ᵗ και / Τα ᵍ πρόβατα ᵇ αυτώ ᵃ α
κολουθεί, ᵏ ότι ᵗ οίδασι / Την ᵐ φωνήν ⁿ αυτού.
ᵒ αλλοτρίω ᵖ δε ᵍ ου μη ʳ ακολουθήσωσιν, ˢ αλ
λά ᵗ φεύξονται ⁿ απ ˣ αυτού, ˣ ότι ᵗ ουκ ᵗ οίδα
σι / Των ᵍ αλλοτρίων / Την ᵇ φωνήν. ᶜ Ταύτην / Την
ᵇ παροιμίαν ᶜ είπεν ᵗ αυτοίς / ο ᵍ ιησούς, ᵖ εκεί
νοι ᵗ δε ᵏ ουκ ᵗ έγνωσαν ᵐ τίνα ⁿ ην ᵃ ελάλει ᵃ αυ
τοίς. ʳ είπεν ᵍ ουν ᵗ πάλιν ⁿ αυτοίς / ο ˣ ιησούς.
ʳ αμήν ᵇ αμήν ˢ λέγω ᵇ υμίν, ᶜ ότι ᵍ εγώ ᶜ ειμί / η
ʳ θύρα / Των ᵍ προβάτων. ᵇ πάντες ᵗ όσοι ᵏ ήλ
θον ᵗ κλέπται ᵐ εισί ⁿ και ᵒ λησταί, ᵖ αλλ ᵍ ουκ ʳ ή
κουσαν ᵘ αυτών / Τα ᵗ πρόβατα. ᵛ εγώ ˣ ειμί / η
ʳ θύρα, ᵗ δι ˢ εμού ᵇ εάν ᶜ τις ᵒ εισέλθῃ ᶜ σωθήσεται,
ᵗ και ᵍ εισελεύσεται ᵇ και ᵗ εξελεύσεται, ᵏ και ᵖ νο
μήν ᵗ ευρήσει. / ο ᵐ κλέπτης ⁿ ουκ ᵒ έρχεται ᵖ ειμή
ᵍ ίνα ʳ κλέψῃ ˢ και ᵗ θύσῃ ᵘ και ˣ απολέσῃ. ᵗ εγώ ᵍ ήλ
θον ᵃ ίνα ᵇ ζωήν ᶜ έχωσι, ᵇ και ᶜ περισσόν ᵗ έχωσιν.
ᵍ εγώ ᵇ ειμί / ο ᵗ ποιμήν / ο ᵏ καλός. / ο ᵗ ποιμήν / ο ᵐ κα
λος / Την ⁿ ψυχήν ᵒ αυτού ᵖ τίθησιν ᵍ υπέρ / Των
ʳ προβάτων. / ο ˢ μισθωτός ᵗ δε ᵘ και ᵒυκ ˣ ων ᵗ ποι
μήν, ᵍ ου ᵇ ουκ ᶜ εισί / Τα ᵇ πρόβατα ᶜ ίδια, ᵗ θεωρεί
/Τον ᵍ λύκον ᵇ ερχόμενον, ᵗ και ᵏ αφίνει / Τα ᵗ πρό
βατα ᵐ και ⁿ φεύγει, ᵒ και / ο ᵖ λύκος ᵍ άρπαζει ʳ αυ
τά ˢ και ᵗ σκορπίζει / Τα ᵘ πρόβατα. / ο ˣ δε ʸ μισθω
τός ᵗ φεύγει, ᵍ ότι ᵇ μισθωτός ᶜ εστί, ᵇ και ᶜ ου ᵗ μέλει
ᵍ αυτώ ᵇ περί / Των ᵗ προβάτων. ᵏ εγώ ᵗ ειμί / ο ᵐ ποι
μήν / ο ⁿ καλός, ᵒ και ᵖ γινώσκω / Τα ᵍ εμά, ʳ και ˢ γι
νώσκομαι ᵗ υπό / Των ᵘ εμών, ˣ καθώς ᵗ γινώσκει με
/ ο ᵍ πατήρ ᵇ κἀγώ ᶜ γινώσκω / Τον ᵇ πατέρα, ᶜ και
/ Την ᵗ ψυχήν ᵍ μου ʰ τίθημι ᵗ υπέρ / Των ᵏ προβάτων.
ᵗ και ᵐ άλλα ⁿ πρόβατα ᵒ έχω, ᵖ α ᵍ ουκ ʳ εστίν ᵉ κ
/Της ᵗ αυλής ⁿ ταύτης, ˣ κακείνα ᵗ με ˣ δει ᵃ αγα
γείν, ᵇ και / Της ᶜ φωνής ᵇ μου ᶜ ακούσουσι, ᵗ και
ᵍ γενήσεται ᵇ μία ᵗ ποίμνη, ᵏ εις ᵗ ποιμήν. ᵐ Διά
ⁿ τούτο / ο ᵒ πατήρ ᵖ με ᵍ αγαπά, ʳ ότι ˢ εγώ ᵗ τί
θημι / Την ⁿ ψυχήν ˣ μου, ᵗ ίνα ᵗ πάλιν ᵃ λάβω
ᵇ αυτήν. ᶜ ουδείς ᵃ αίρει ᵃ αυτήν ᵗ απ ᵍ εμού, ᵇ αλλ
ᵗ εγώ ᵏ τίθημι ᵗ αυτήν ᵐ απ ⁿ εμαυτού. ᵒ εξουσίαν
ᵖ έχω ᵍ θείναι ʳ αυτήν, ˢ και ᵗ εξουσίαν ᵘ έχω ˣ πάλιν
ʸ λαβείν ᵗ αυτήν. ᵃ Ταύτην / Την ᵇ εντολήν ᶜ έλαβον

ᵒ Si ᵖ cecí ᵍ essetis ʳ non ˢ haberetis ᵗ peccatú.
ˣ Nunc ʸ vero ᶻ dicitis ᵃ quia ᵇ videm ᶜ: ᵖ petñ
ᵉ vestrum ᶠ manet. Cap.10.

Amen ᵇ amen ᶜ dico ᵒ vobis: ᵍ qui ʰ nó ⁱ in
trat ᵍ per ᵇ ostium ʲ in ᵏ ouile ooooooo
ˡ ouium: ᵐ sed ⁿ ascendit ᵃ alunde: ooooooo
ᵖ ille ᵍ fur ʳ est ˢ et ᵗ latro. oooooooooooo
ᵘ Qui ˣ aũt ʸ intrat ᶻ per ᵃ ostium: ᵇ pastor ooo
ᶜ est ᵈ ouium. ᵉ Huic ᶠ ostiarius ᵍ aperit: ooo
ʰ & ⁱ oues ʲ vocem ᵏ eius oooooooooo
ˡ audiũt. ᵐ Et ⁿ pprias ᵒ oues ᵖ vocat ooooo
ᵍ nominatim: ʳ et ˢ educit ᵗ eas. ᵘ Et ˣ cum ooo
ʸ proprias ᶻ oues ᵇ emiserit: ᶜ ante ᵉ eas ooo
ᶠ vadit: ᵍ et ʰ oues ⁱ illum ʲ sequuntur: ooooo
ᵏ quia ˡ sciunt ᵐ vocem ⁿ eius. oooooooo
ᵒ Alienum ᵖ aũtem ᵍ non ʳ sequũtur ˢ sed ooo
ᵗ effugiunt ᵘ ab ˣ eo: ʸ quia ᶻ non ᵃ nouerunt ooo
ᵇ vocem ᶜ alienorum. ᵈ Hoc oooooooooo
ᵉ prouerbium ᶠ dixit ᵍ eis ʰ iesus. ⁱ Illi ooooo
ʲ autem ᵏ non ˡ cognouerũt ᵐ quid ⁿ loqret ᵒ eis.
ᵖ Dixit ᵍ ergo ʳ eis ˢ iterum ᵗ iesus. ooooooo
ᵘ Amen ˣ amen ʸ dico ᶻ vobis ᵃ quia ᵇ ego ᶜ sũz
ᵈ ostium ᵉ ouiũ. ᶠ Omnes ᵍ quotquot ʰ venerũt
ⁱ fures ᵐ sunt ⁿ & ᵒ latrones: ᵖ sed ᵍ nõ ʳ audierũt
ˢ eos ᵗ oues. ᵘ Ego ˣ sum ooooooooooooo
ʸ ostiũ: ᶻ per ᵃ me ᵇ si ᶜ quis ᵈ introierit ᵉ saluabit
ᶠ & ᵍ ingredietur ʰ & ⁱ egredietur: ʲ & ᵏ pascua
ˡ inueniet. ᵐ Fur ⁿ non ᵒ venit ᵖ nisi ooooooo
ᵍ vt ʳ furetur ˢ & ᵗ macted ᵘ & ˣ pdat. ʸ Ego ᶻ veni
ᵃ vt ᵇ vitam ᶜ habeãt: ᵈ & ᵉ abúdantiꝰ ᶠ habeãt.
ᵍ Ego ʰ sum ⁱ pastor ʲ bonus: ᵏ bonus ˡ pastor ᵐ animam ⁿ suam ᵒ ponit ᵖ pro ooooooo
ᵍ ouib ʳ suis. ˢ Mercenarius ᵗ aũt ᵘ & ˣ q ʸ nõ ᶻ e ᵃ pa
stor ᵇ cuius ᶜ non ᵈ sunt ᵉ oues ᶠ proprie: ᵍ videt
ʰ lupum ⁱ venientem ʲ & ᵏ dimittit ˡ oues ooo
ᵐ & ⁿ fugit: ᵒ & ᵖ lupus ᵍ rapit ooooooo
ʳ & ˢ dispergit ᵗ oues. ᵘ Mercenarius ˣ autem
ʸ fugit ᶻ quia ᵃ mercenarius ᵇ est: ᶜ & ᵈ nõ ᵉ ptinet
ad ᶠ eum ᵍ de ʰ oibus. ⁱ Ego ʲ sum ᵏ pastor oo
ˡ bon: ᵐ & ⁿ cognosco oues ᵒ meas ᵖ & ᵍ cogno
scunt me ʳ mee. ˢ Sicut ᵗ nouit me ooooo
ᵘ pater: ˣ & ʸ ego ᶻ agnosco ᵃ patrem: ᵇ & ooo
ᶜ animam ᵈ meam ᵉ pono ᶠ pro ᵍ oibus meis.
ʰ Et ⁱ alias ʲ oues ᵏ habeo ˡ que ᵐ non ⁿ sunt ᵒ ex
ᵖ hoc ᵍ ouile: ʳ & ˢ illas ᵗ oportet ᵘ me ˣ adducere
ʸ & ᶻ vocem ᵃ meam ᵇ audient: ᶜ & ooooo
ᵈ fiet ᵉ vnũ ᶠ ouile ᵍ & ʰ vn ⁱ pastor. ʲ Propterea
ᵏ me ˡ diligit ᵐ pater: ⁿ quia ᵒ ego ᵖ pono oooo
ᵍ animam ʳ meam ˢ vt ᵗ iterum ᵘ sumam. oo
ˣ eam. ʸ Nemo ᶻ tollet ᵃ eam ᵇ a ᶜ me: ᵈ sed oo
ᵉ ego ᶠ ponã ᵍ eam ʰ a ⁱ meipso. ʲ Potestatem
ᵏ habeo ˡ ponendi ᵐ eam: ⁿ & ᵒ ptãtẽ ᵖ hẽo ʳ iteꝝ
ˢ sumendi ᵗ eam. ᵘ Hoc ˣ mandatum ʸ accepi

ᵒ παρά / Του ʳ πατρός ˢ μου. ᵗ σχίσμα ᵇ ουν ᶜ πά
λιν ᵈ εγένετο ᵉ εν / Τοις ʰ ιουδαίοις ⁱ διά / Τους ᵏ λό
γους ˡ Τούτους. ᵐ έλεγον ʳ δε ⁿ πολλοί ᵉ ξ ⁿ αυ
τών ᵒ δαιμόνιον ᵖ έχει ᵍ και ᵗ μαίνεται. ᵇ Τι ᵍ αυτού
τε ᵏ ακούετε; ᵃ άλλοι ᵉ έλεγον. ᵍ Ταύτα / Τα ᵖ ρήματα
ᵗ ουκ ᵏ εστί ᵗ δαιμονιζομένου. ʰ μη ⁿ δαιμόνιον
ᵉ λύμαται ᵍ τυφλών ᵒ οφθαλμούς ᵃ μοίγειν. ᵉ γέ
μετο ᵈ δε / Τα ᵉ εγκαίνια ᵉ ν ⁱ ιεροσολύμοις, ᵗ και ᵏ χει
μών ʰ ην, ᵗ και ᵒ περιεπάτει / ο ᵗ ιησούς ᵉ ν / Τω ᵍ ιερώ
ᵇ ν / Τη ᵗ στοά ᵏ σολομώνος. ᵗ εκύκλωσαν ʰ ουν
ⁿ αυτόν / οι ᵒ ιουδαίοι, ⁿ και ᵍ έλεγον ʳ αυτώ. ᵉ έως
ᵗ πότε / Την ⁿ ψυχήν ᵏ ημών ʳ αίρεις. ᵗ ει ᵍ συ ᵇ ει / ο
ᶜ χριστός, ᵇ ειπὲ ᵏ ημίν ᵗ παρρησία. ᵍ απεκρίθη ᵇ αυ
τοις / ο ᵗ ιησούς. ᵏ είπον ᵗ υμίν, ʰ και ⁿ ου ᵒ πιστεύε
τε. / Τα ᵖ έργα ᵍ α ʳ εγώ ᵍ ποιω ᵗ ν / Τω ᵒ ομόματι / Του
ᵏ πατρός ʳ μου, ᵗ ταύτα ᵍ μαρτυρει ᵇ περί ᵉ μού
ᵍ αλλ ᵗ υμείς ᵒ ου ᵍ πιστεύετε. ᵇ ου ᵗ γαρ ᵏ εστε ᵉ κ
/ Των ʰ προβάτων / Των ⁿ εμών ᵒ καθως ᵖ είπον ᵍ υ
μίν. / Τα ʳ πρόβατα / Τα ᵉ μά / Της ᵍ φωνής ʰ μου ᵗ α
κούει, ʳ καγώ ᵗ γινώσκω ᵍ αυτά ᵇ και ᶜ ακολουθού
σι ᵉ μοι. ᶜ καγω ᵗ ζωήν ᵍ αιώνιον ʰ δίδωμι ᵗ αυτοις,
ᵏ και ᵒ υ μη ʰ απόλωνται ⁿ εις / Τον ᵉ αιώνα ʰ και
ᵒ ουχ ᵍ αρπάσει ⁿ τις ᵗ αυτά ᵉ κ / Της ᶜ χειρός ʳ μου. / ο
ᵗ πατήρ ᵍ μου ᵇ ος ᶜ δέδωκε ᵉ μοι, ᵗ μειζων / πάντων
ᵏ εστί, ʰ και ᵒ ουδείς ᵏ δύναται ᵗ αρπάζειν ʰ εκ / Της
ⁿ χειρός / Του ᵍ πατρός ᵉ μου. ᵗ εγώ ᵏ και / ο ⁿ πατήρ
ᵉ εν ʰ εσμέν. ᵗ εβάστασαν ᵒ ουν ᵍ πάλιν ᵉ λίθους / οι
ʰ ιουδαίοι ᵗ ίνα ᵇ λιθάσωσιν ᵍ αυτόν. ᵗ απεκρίθη ʰ αυ
τοις / ο ᵍ ιησούς. ᵗ πολλά ᵏ καλά ᵗ έργα ʰ έδειξα ⁿ υ
μίν ᵉ κ / Του ᵍ πατρός ᵉ μου, ᵗ διά ⁿ ποίον ᵍ αυτών
ᵘ έργον ᵗ λιθάζετέ ᵉ με. ᵗ απεκρίθησαν ᵉ αυτώ / οι ʰ ιου
δαίοι ᵗ λέγοντες. ᵇ περί ᵗ καλού ᵍ έργου ᵉ ου ᵇ λι
θάζομέν ᵉ σε, ᵏ αλλά ᵗ περί ʰ βλασφημίας, ⁿ και ᵒ ό
τι ᵍ συ ᵗ άνθρωπος ᵗ ων ⁿ ποιείς ᵉ σεαυτόν ᵍ θεόν. ᵗ α
πεκρίθη ᵗ αυτοίς / ο ʰ ιησούς. ᵒ ουκ ᵇ εστί ᵗ γεγραμ
μένον ᵍ εν / Τω ᵉ νόμω ᵘ υμών. ᵍ εγώ ᵇ είπα ᵗ θεοί ᵏ εσ
τέ. ᵗ ει ʰ εκείνους ᵉ είπε ᵍ θεούς ᵖ προς ᵘ ους / ο ᵗ λόγος
/ Του ᵍ θεού ᵉ γένετο ᵗ και ᵒ ου ᵗ δύναται ᵗ λυθήναι / η
ᵍ γραφή, ᵇ ον / ο ᶜ πατήρ ᵇ ηγίασε ᵏ και ᵗ απέστειλεν
ᵍ εις / Τον ʰ κόσμον, ᵗ υμείς ᵏ λέγετε ᵗ ότι ʰ βλασφη
μείς, ᵒ ότι ᵍ είπον ᵖ υιός / Του ᵍ θεού ᵗ ειμί. ᵍ ει ᵒ υ ᵖ ποι
ώ / Τα ᵏ έργα / Του ᵗ πατρός ᵘ μου, ᵍ μη ᵇ πιστεύετε
ᵘ μοι. ᵍ ει ᵏ δε ᵗ ποιώ, ᵍ καν ʰ εμοί μη ᵏ πιστεύητε, / Τοις
ᵗ έργοις ʰ πιστεύσατε, ᵉ ίνα ᵍ γνώτε ᵖ και ᵍ πιστεύση
τε ᵗ ότι ᵍ εν ᵉ μοί / ο ᵖ πατήρ ᵏ καγώ ᵉ ν ᵗ αυτώ. ᵍ εζή
τουν ᵇ ουν ᵇ πάλιν ᵗ αυτόν ᵒ πάσαι ᵏ και ᵗ εξήλθεν ᵍ εκ
/ Της ᵇ χειρός ᵗ αυτών. ᵏ και ᵗ απήλθε ʰ πάλιν ᵖ πέραν
/ Του ᵍ ιορδάνου ᵍ εις / Τον ᵗ τόπον ᵒ όπου ᵍ ην ᵗ ιω
άννης / Το ᵖ πρώτον ᵏ βαπτίζων, ᵗ και ᵉ μείνεν ᵍ ε
κεί. ᵇ και ᵗ πολλοί ᵒ ήλθον ᵗ προς ᵗ αυτόν ᵍ και
ᵇ έλεγον. ᵗ ότι ᵏ ιωάννης ᵗ μεν ʰ σημείον ⁿ εποίη
σεν ᵒ ουδέν. ᵍ πάντα ᵍ δε ᵗ όσα ᵉ είπεν ᵗ ιωάννης ᵗ πε-

ᵒ a ᵖ patre ᵍ meo. ʳ Dissensio ˢ iterum ooooo
ᵗ facta ᵘ est ˣ inter ʸ iudeos ᶻ ppter ᵃ fermones
ᵇ hos. ᶜ Dicebant ᵈ aũt ᵉ multi ᶠ ex ᵍ ipsis. oooo
ʰ Demoniũ ⁱ habet ʲ et ᵏ insanit. ˡ Quid ᵐ cum
ⁿ auditis; ᵒ Alij ᵖ dicebant: ᵍ hec ʳ verba ooooo
ˢ nõ ᵗ sunt ᵘ demoniũ ˣ habẽtis. ʸ Numquid ᶻ de
moniũ ᵃ pót ᵇ cecoꝝ ᶜ oculos ᵈ aperire? ᵉ Facta
ᶠ sũt ᵍ aũ ʰ encenia ⁱ i ʲ hierosolymis: ᵏ & ˡ hiems
ᵐ erat. ⁿ Et ᵒ ambulabat ᵖ iesus ᵍ in ʳ templo
ˢ i ᵗ porticu ᵘ salomonis. ˣ Circúdederũt ʸ ergo
ᶻ eum ᵃ iudei: ᵇ et ᶜ dicebant ᵈ ei. ᵉ Quousq; oo
ᶠ animam ᵍ nostram ʰ tollis? ⁱ Si ʲ tu ᵏ es ooo
ˡ christus ᵐ dic ⁿ nobis ᵒ palam? ᵖ Respondit ᵍ eis
ʳ iesus. ˢ Loquor ᵗ vobis ᵘ et ˣ non ʸ creditis.
ᶻ Opera ᵃ que ᵇ ego ᶜ facio ᵈ in ᵉ nomine ooo
ᶠ pris ᵍ mei: ʰ hec ⁱ testimoniũ ʲ phibẽt ᵏ de ˡ me.
ᵐ Sed ⁿ vos ᵒ non ᵖ creditis ᵍ quia ʳ nõ ˢ estis ᵗ ex
ᵘ ouibus ˣ meis ʸ sicut ᶻ dixi ᵃ vobis. oooooo
ᵇ Oues ᶜ mee ᵈ vocem ᵉ meam ᶠ audiunt: oo
ᵍ et ʰ ego ⁱ cognosco ʲ eas ᵏ et ˡ sequuntur oooo
ᵐ me. ⁿ Et ᵒ ego ᵖ vitam ᵍ eternam ʳ do ˢ eis: oo
ᵗ et ᵘ non ˣ peribunt ʸ in ᶻ eternum: ᵃ et oooo
ᵇ non ᶜ rapiet ᵈ eas ᵉ quisq; ᶠ de ᵍ manu ʰ mea.
ⁱ Pater ʲ meus ᵏ qui ˡ dedit ᵐ mihi ⁿ maior ᵒ oib
ᵖ est; ᵍ et ʳ nemo ˢ potest ᵗ rapere ᵘ de ooooo
ˣ manu ʸ patris ᶻ mei. ᵃ Ego ᵇ et ᶜ pater oo ooo
ᵈ vnũ ᵉ sumꝰ. ᶠ Sustulerũt ᵍ ergo ʰ iudei ⁱ lapides
ʲ vt ᵏ lapidarent ˡ eũ. ᵐ Respondit ⁿ eis
ᵒ iesus. ᵖ Multa ᵍ bona ʳ opera ˢ ostẽdi ᵗ vobis
ᵘ ex ˣ patre ʸ meo: ᶻ ppter ᵃ quod ᵇ eorum ooo
ᶜ opus ᵈ me ᵉ lapidatis? ᶠ Rñderunt ᵍ ei ʰ iudei
ⁱ De ʲ bono ᵏ opere ˡ non ᵐ lapidamus ooo
ⁿ te: ᵒ sed ᵖ de ᵍ blasphemia ʳ et ˢ quia ooooo
ᵗ tu ᵘ homo ˣ cuz ʸ tis ᶻ facis ᵃ teipsũ ᵇ deũ. ᶜ Rñ
dit ᵈ eis ᵉ iesus. ᶠ Nonne ᵍ scriptum ʰ est oo oo
ⁱ in ʲ lege ᵏ vestra ˡ quia ᵐ ego ⁿ dixi ᵒ dij ᵖ estis? Ps.81.
ᵍ Si ʳ illos ˢ dixit ᵗ deos ᵘ ad ˣ quos ʸ sermo oo
ᶻ dei ᵃ factus ᵇ est: ᶜ et ᵈ non ᵉ potest ᶠ solui ooo
ᵍ scriptura: ʰ quẽ ⁱ pater ʲ sactificauit ᵏ & ˡ misit
ᵐ in ⁿ mundum ᵒ vos ᵖ dicitis ᵍ qm ʳ blasphemas
ˢ quia ᵗ dixi ᵘ filius ˣ dei ʸ sum. ᶻ Si ᵃ non ᵇ facio
ᶜ opera ᵈ patris ᵉ mei ᶠ nolite ᵍ credere ooo oo
ʰ mihi. ⁱ Si ʲ aũt ᵏ facio ˡ & ᵐ si ⁿ mihi ᵒ nõ ᵖ vultis ᵍ cre
dere ʳ opib ˢ credite: ᵗ vt ᵘ cognoscatis ˣ & ʸ cre
datis ᶻ q ᵃ pr ᵇ i ᶜ me est: ᵈ & ᵉ ego ᶠ i ᵍ patre. ʰ Quc Mat. 12.b.
ⁱ rebãt ʲ ergo ᵏ eũ ˡ apprehẽdere: ᵐ et ⁿ exiit ᵒ de Mar. 3.b.
ᵖ manibus ᵍ eorum. ʳ Et ˢ abijt ᵗ iterũ ᵘ trans
ˣ iordanem ʸ in ᶻ locũ ᵃ vbi ᵇ erat ᶜ iobãnes
ᵈ baptizans ᵉ primum: ᶠ & ᵍ mansit ʰ illic. oooo
ⁱ Et ʲ multi ᵏ venerunt ˡ ad ᵐ eum ⁿ et oo ooo
ᵒ dicebãt. ᵖ Quia ᵍ iobãnes ʳ qdẽ ˢ signũ ᵗ fecit
ᵘ nullũ. ˣ Omia ʸ aũt ᶻ que ᵃ cq ᵇ dixit ᶜ iobãnes ᵈ de

ρί τούτου αληθή ήμ, και επίστευσαμ πολ=
λοί εκεί εις αυτόν. Cap.ii.

Μ λε τις ασθενών λάζαρος από βηθαμί=
ας, εκ της κώμης μαρίας και μάρθας
της αλελφής αυτής. ημ λε μαρία η αλείψα
σα τομ κύριομ μύρω, και εκμάξασα τους πό
δας αυτού ταις θριξίμ αυτής, ης ο αλελφός
λάζαρος ησθένει. απέστειλαμ ουμ αι αλελ=
φαι προς αυτόμ λέγουσαι. κύριε, ίδε ομ φι
λείς ασθενεί. ακούσας λε ο ιησούς είπεμ αύ
τη. η ασθένεια ουκ εστί προς θάματομ, αλλ
υπέρ της δόξης του θεού, ίμα δοξασθή ο υ=
ιός του θεού δι αυτής. ηγάπα λε ο ιησούς
την μάρθαμ, και την αλελφήμ αυτής και τομ
λάζαρομ. ως ουμ ήκουσεμ ότι ασθενεί, τό=
τε μεμέιμεμ εμ ω ημ τόπω όμ ήν δύο ημέρας.
έπειτα μετά τούτο λέγει τοις μαθηταίς αυ
τού. άγωμεμ εις την ιουλαίαμ πάλιμ. λέγου
σιμ αυτώ οι μαθηταί. ραββί νυμ εζήτουμ σε
λιθάσαι οι ιουλαίοι, και πάλιμ υπάγεις εκεί.
απεκρίθη ιησούς, ουχί δώδεκα ώραι εισί της
ημέρας. εάμ τις περιπατή εμ τη ημέρα, ου
προσκόπτει ότι το φως του κόσμου τούτου
βλέπει. εάμ δε τις περιπατή εμ τη νυκτί, προσκόπτει ότι το φως ουκ εστίμ εμ αυ
τώ. ταύτα είπε, και μετά τούτο λέγει αυ
τοίς. λάζαρος ο φίλος ημώμ κεκοίμηται,
αλλά πορεύομαι ίμα εξυπμίσω αυτόμ. εί=
πομ ουμ οι μαθηταί αυτού. κύριε ει κεκοίμη
ται σωθήσεται. ειρήκει δε ο ιησούς περί του
θαμάτου αυτού, εκείμοι δε έλοξαμ. ότι πε=
ρί της κοιμήσεως του ύπμου λέγει. τότε ουμ
είπεμ αυτοίς ο ιησούς παρρησία. λάζαρος α
πέθαμε, και χαίρω δι υμάς, ίμα πιστεύσητε ό
τι ουκ ήμημ εκεί. αλλά άγωμεμ προς αυτόμ
εί πεμ ουμ θωμάς ο λεγόμεμος δίδυμος
τοις συμμαθηταίς, άγωμεμ και ημείς ίμα απο
θάμωμεμ μετ αυτού. ελθώμ ουμ ο ιησούς
εύρεμ αυτόμ τέσσαρας ημέρας ήδη έχομτα
εμ τω μμημείω. ήμ δε η βηθαμία εγγύς των
ιεροσολύμωμ ως από σταδίωμ δεκα=
πέμτε. και πολλοί εκ των ιουδαίωμ ε=
ληλύθεισαμ προς τας περί την μάρθαμ και
μαρίαμ ίμα παραμυθήσωμται αυτάς πε=
ρί του αδελφού αυτών. η ουμ μάρθα ως
ήκουσεμ ότι ιησούς έρχεται, υπήμτησεμ αυ=
τώ, μαρία δε εμ τω οίκω εκαθέζετο, είπεμ
ουμ μάρθα προς τομ ιησούμ. κύριε ει ης
ώδε, ο αδελφός μου ουκ αμ απεθαμε μου ο
αλελφος. ιησούς ουμ ως είδεμ αυτήμ κλαι=
ουσαμ και τους συμελθόμτας αυτή ιουδαί
ους κλαίομτας, εμεβριμήσατο τω πμεύματι,
και εταράξεμ εαυτόμ, και είπε. που τεθει=
κατε αυτόμ. λέγουσιμ αυτώ. κύριε έρχου
και ίδε. ελάκρυσεμ ο ιησούς. έλεγομ ουμ οι
ιουλαίοι, ίδε πως εφίλει αυτόμ. τιμες δε
εξ αυτών είπομ. ουκ ηδύματο ούτος ο αμοι
ξας τους οφθαλμούς του τυφλού, ποιήσαι
ίμα και ούτος μη αποθάμη. ιησούς ουμ πά
λιμ εμβριμώμεμος εμ εαυτώ, ερχεται εις το
μμημείομ. ήμ δε σπήλαιομ, και λίθος επεκει
το επ αυτώ. λέγει ο ιησούς. άρατε τομ λί
θομ. λέγει αυτώ η αδελφή του τεθμηκότος
μάρθα, κύριε ήδη όζει, τεταρταίος γαρ εσ=
τί. λέγει αυτή ο ιησούς. ουκ είπομ σοι ότι ε
άμ πιστεύσης όψει την δόξαμ του θεού. η=
ραμ ουμ τομ λίθομ. ου ημ ο τεθμηκώς κείμεμος.
ο δε ιησούς ήρε τους οφθαλμούς άμω, και
είπε. πάτερ ευχαριστώ σοι ότι ήκουσας
μου. εγώ δε ήδειμ ότι πάμτοτε μου ακού=
εις, αλλά διά τομ όχλομ τομ περιεστώτα ει=
πομ ίμα πιστεύσωσιμ ότι σύ με απέστειλας.
και ταύτα είπώμ φωμή μεγάλη εκράυγασε.
λάζαρε δεύρο έξω. και εξήλθεμ ο τεθμηκώς
δεδεμένος τους πόδας και τας χείρας κειρί
αις, και η όψις αυτού σουδαρίω περιεδέδετο
λέγει αυτοίς ο ιησούς. λύσατε αυτόμ και ά=
φετε υπάγειμ. πολλοί ουμ εκ των ιουδαίωμ
οι ελθόμτες προς την μαρίαμ, και θεασάμενοι

hoc vera erant: et multi crediderunt
in eum. Cap.ii.

Erat autē quidā languēs lazar de=
thānia: de castello marie et marthe
sororis eius. Maria autē erat que unxit
dominum unguento et extersit pedes
eius capillis suis: cuius frater cccccc
lazar infirmabat. Miserit ergo sorores
ei ad eū dicētes. Dñe ecce quē amas
infirmat. Audiens aūt iesus dixit eis.
Infirmitas hec non est ad mortē: sed
pro gloria dei: vt glorificetur filius cc
dei per eam. Diligebat autem iesus
martham et sororē eius mariam et tūc
lazarū. Vt ergo audiuit q infirmabat
quidē māsit in eodē loco duob dieb.
Deinde post hec dicit discipulis suis.
Eamus in iudeam iterum. Dicunt cc
ei discipuli. Rabbi nunc querebant te
iudei lapidare: et iterum vadis illuc:
Rndit iesus. Nōne duodecim sūt hore
dei? Si quis ambulauerit in die: nō
offendit quia lucem huius mundi cc
videt. Si autez ambulauerit in nocte
offendit: quia lux non est in eo. cccc
Hec ait: et post hec dicit eis. cccc
Lazarus amicus noster dormit cccc
sed vado vt a somno excitē eū. Dixerūt Mar.9.c.
ergo discipuli eius. Domine si dormit Mar.5.b.
saluus erit. Dixerat autem iesus de cc
morte eius: illi autez putauerūt q de
dormitione somni diceret. Tunc ergo
iesus dixit eis manifeste. Lazar mortuus
est: et gaudeo propter vos vt credatis
qm non erā ibi. Sed eamus ad eum.
Dixit ergo thomas qui dr didym ad
cōdiscipulos. Eamus et nos et moria=
mur cum eo. Venit itaq iesus: et cccc
inuenit eum quattuor dies iam tūta
in monumēto habētē. Erat aūt bethania
hierosolymam quasi stadijs quindecim.
Multi autem ex iudeis venerant cccc
ad marthā et cccccccccc
mariam vt consolarētur eas de cc
fratre suo. Martha ergo vt cccccc
audiuit quia iesus venit occurrit illi: cc
maria autem domi sedebat. Dixit cccc
ergo martha ad iesum. Dñe si fuisses
hic frater meus nō fuisset mortuus. Sed
et nūc scio q quecūq poposceris a deo
dabit tibi de. Dicit illi iesus. Resur=
get frater tuus. Dicit ei cccccccccc

martha. Scio quia resurget in resurre
ctione in nouissimo die. Dicit ei iesus.
Ego sum resurrectio et vita. Qui credit
in me: etiam si mortuus fuerit viuet: et
omnis qui vuit et credit in me: nō mo=
rietur in eternum. Credis hoc: Ait cc
illi. Utiq domine. Ego credidi quia Roma.10.b
tu es christus filius dei vui qui in hunc
mundū venisti. Et cū hoc dixisset abiit
et vocauit mariam sororem suam cccc
silentio dicens. Magister adest: cccc
et vocat te. Illa vt audiuit surrexit cc
cito: et venit ad eū. Nōdū enī venerat
iesus in castellum: sed erat adhuc in illo
loco vbi occurrerat ei martha. cccc
Iudei ergo qui erāt cum ea in domo
et consolabantur eam: cum vidissent
mariā quia cito surrexit et exyt: secuti sunt
eam dicentes. Quia vadit ad cccccc
monumentū vt ploret ibi. Maria ergo
cum venisset vbi erat iesus: videns eum
cecidit ad pedes eius: et dixit ei. cccc
Dñe si fuisses hic non esset mortuus
frater meus. Jesus ergo vt vidit eā plo
rantem et iudeos qui venerant cum ea
plorantes: infremuit spiritu cccccccc
et turbauit seipm: et dixit. Vbi posuist
eum? Dicunt ei. Domine vem cergo
et vide. Et lachrimatus est iesus. Dixerūt E
iudei. Ecce quō amabat eū. Quidā aūt
ex ipsis dixerūt. Nō poterat hic qui ape
ruit oculos cccinati facere cccccc cc
vt hic non moreretur? Jesus ergo rur=
sum fremens in semetipo venit ad cccc
monumētū. Erat aūt spelūca et lapis sup
positus erat ei. Ait iesus. Tollite lapi=
dē. Dicit ei martha soror eius q mortui
fuerat. Dñe iā fetet: quatriduanus enim.
Dicit ei iesus. Nonne dixi tibi: qm si
crediderīs videbis gliam dei? Tulerūt
ergo lapidem. cccccc cc cccccc cc
Jesus autem elevatis sursum oculis cc
dixit. Pater gfas ago tibi: qm audisti
me. Ego aūt sciebā q semp me audis:
sed ppter populuz qui circumstat dixi:
vt credant quia tu me misisti. cccccc
Hec cū dixisset voce magna clamauit.
Lazare veni foras. Et statim prodijt q fue
rat mortuus ligatis manibus et pedes institū
et facies illius sudario erat ligata. cccc
Dixit eis iesus. Soluite eum et sinite E
abire. Multi ergo ex iudeis cccccc
q venerāt ad mariā et martham et viderāt

mόσα epoίησεμ/o ihσούς, pεπίστευσαν q εις/αυ
τόμ. Ίμές δε εξ αυτώμ απήλθομ/προς/τους
farισαίους, και είπομ αυτοίς α εποίησεμ/ο
ihσούς. συμήγαγομ/ουμ/οι αρχιερείς και/οι
farισαίοι συμέδριομ, και έλεγομ. Τι ποι=
ούμεμ, ότι ούτος/ο άμθρωπος πολλά σή=
μεία ποιει. εάμ αφώμεμ αυτόμ ούτως, πάμ=
τες πιστεύσουσιμ εις αυτόμ. και ελεύσόμται
/οι ρωμαίοι, και αρούσιμ ήμώμ και/τομ τό=
πομ/και/το έθνος. εις δε τις εξ αυτώμ καϊά=
φας αρχιερεύς ών/του εμιαυτού εκείνου, εί=
πεμ αυτοίς. υμείς ουκ οίδατε ουδέμ ου δέ
διαλογίζεσθε, ότι συμφέρει ήμίμ ίνα εις άμ
θρωπος αποθάμη υπέρ/του λαού, και μη ό=
λομ/το έθνος απόληται. Τούτο δε αφ εαυ=
του ουκ είπεμ. αλλά αρχιερεύς ών/του εμι=
αυτού εκείνου προεφήτευσεμ, ότι έμελλεμ
/ο ihσούς αποθμήσκειμ υπέρ/του έθνους. και
ουχ υπέρ/του έθνους μόμου, αλλ ίνα και
/τα τέκμα/του θεού/τα διασκορπισμένα συ=
μαγάγει εις εμ. απ εκείμης ούμ/της ήμέρας
συμεβουλεύσαντο ίνα αποκτείμωσιμ αυτόμ.
ihσούς ουμ ουκέτι παρρησία περιεπάτει εμ
/τοις ιουδαίοις, αλλά απήλθεμ εκείθεμ εις
/τημ χώραμ εγγύς/της ερήμου εις εφραίμ
λεγομέμμ πόλιμ, κακεί διέτριβε μετά/των
μαθητώμ αυτού. ήμ δε εγγύς/το πάσχα
/των ιουδαίωμ, και αμέβησαμ πολλοί εις ιε=
ροσόλυμα εκ/της χώρας προ/του πάσχα,
ίνα αγμίσωσιμ εαυτούς. εζήτουμ ουμ/τομ ih=
σούμ, και έλεγομ μετά αλλήλωμ εμ/τω ιερώ
εστηκότες. Τι δοκεί υμίμ, ότι ουμή έλθη εις
/τημ εορτήμ, δε και/οι αρχιερείς
και/οι φαρισαίοι εντολήμ, ίνα εάμ τις γμω
στου εστί μηνύση, όπως πιάσωσιμ αυτόμ.

Cap.12.

ουμ ihσούς προ εξ ημερώμ/του πάσχα
ήλθεμ εις βηθαμίαμ, όπου ήμ λάζαρος/ο
τεθμηκώς, ομ ήγειρεμ εκ μεκρώμ. εποίησαμ
ουμ αυτώ δείπμομ εκεί, και/η μάρθα διηκό=
μει, ο δε λάζαρος εις ήμ/των αμακειμένωμ συμ
αυτώ. ή ουμ μαρία λαβούσα λίτραμ μύ=
ρου μάρδου πιστικής πολυτίμου, ήλειψε
/τους πόδας/του ihσού, και εξέμαξε/ταις θρι
ξίμ αυτής/τους πόδας αυτού. ή δε οικία ε=
πληρώθη εκ/της οσμής/του μύρου. λέγει
ουμ εις εκ/των μαθητώμ αυτού ιούδας σί
μωμος ισκαριώτης, ο μέλλωμ αυτόμ παρα=
διδόναι. διά Τι τούτο/το μύρομ ουκ επράσ
θη τριακοσίωμ δημαρίωμ, και έδόθη πτωχοίς.
είπε δε τούτο ουχ ότι περί/των πτωχώμ
έμελλεμ αυτώ, αλλ ότι κλέπτης ήμ, και/το
γλωσσόκομομ είχε, και/τα βαλλόμενα εβά
σταζεμ. είπεμ ουμ/ο ihσούς, άφες αυτήμ, εις
/τημ ήμέραμ/του ενταφιασμού μου τετήρη=
κεμ αυτό. Τους γαρ πτωχούς πάντοτε έχε=
τε μεθ εαυτώμ, εμέ δε ου πάντοτε έχετε.
έγμω ουμ όχλος πολύς εκ/των ιουδαίωμ
ότι εκεί εστί, και ήλθομ ου διά/τομ ihσούμ
μόμομ, αλλ ίνα και/τομ λάζαρομ ίδωσιμ ομ
ήγειρεμ εκ μεκρώμ. εβουλεύσαντο δε οι αρ=
χιερείς ίνα και/τομ λάζαρομ αποκτείμωσιμ,
ότι πολλοί δι αυτόμ υπήγομ/των ιουδαί=
ωμ, και επίστευομ εις/τομ ihσούμ. Τη επαύριομ
όχλος πολύς/ο ελθώμ εις/τημ εορτήμ, α κο=
ύσαντες ότι έρχεται/ο ihσούς εις ιεροσό=
λυμα, έλαβομ/τα βαία/των φοινικων, και
εξήλθομ εις υπάντησιμ αυτώ και έκραζομ.
ωσαμμά ευλογημένος/ο ερχόμενος εμ ομό=
ματι κυρίου βασιλεύς/του ισραήλ. ευρωμ
δε/ο ihσούς ομάριομ εκάθησεμ επ αυτώ, κα
θώς εστί γεγραμμένομ. μη φοβού θύγατερ
σιώμ, ιδού/ο βασιλεύς σου έρχεται καθήμε
μος επί πώλομ όμου. Ταύτα δε ουκ έγμω=
σαμ/οι μαθηταί αυτού/το πρώτομ, αλλ ό=
τε εδοξάσθη/ο ihσούς τότε εμμήσθησαμ ότι
Ταύτα ήμ επ αυτώ γεγραμμένα, και Ταύ=
τα εποίησαμ αυτώ, εμαρτύρει ουμ/ο όχλος
/ο ών μετ αυτού, ότε/τομ λάζαρομ εφώμη=
σεμ εκ/του μμημείου, και ήγειρεμ αυτόμ εκ
μεκρώμ. διά τούτο και υπήντησεμ αυτώ/ο ό=
χλος, ότι ήκουσε τούτο αυτόμ πεποιηκέναι
/το σήμειομ./οι ουμ φαρισαίοι είπομ προς εα
υτούς. θεωρείτε ότι ουκ ωφελείτε ουδέμ. ί
δε/ο κόσμος οπίσω αυτού απήλθεμ. ήσαμ δε
Τιμές ελλημες εκ/των αμαβαιμόντωμ ίνα
προσκυμήσωσιμ εμ/τη εορτή. ούτοι ουμ προ
ήλθομ/φιλίππω/τω από βηθσαϊδά/της γα=
λιλαίας, και ήρώτωμ αυτόμ λέγομτες. κύριε
θέλομεμ/τομ ihσούμ ιδείμ. έρχεται φίλιππος
και λέγει/τω αμδρέα. και αμδρέας
και φίλιππος λέγουσι/τω ihσού. ο δε ih=
σούς αποκρίματο αυτοίς λέγωμ. ελήλυθεμ
/η ώρα ίμα δοξασθή/ο υιός/του αμθρώπου. α
μήμ αμήμ λέγω υμίμ, εάμ μη ο κόκκος/του
σίτου πεσώμ εις/τημ γημ αποθάμη αυτός
μόμος μέμει. εάμ δε αποθάμη, πολύμ καρ=
πόμ φέρει. ο φιλώμ/τημ ψυχήμ αυτού απολέ
σει αυτήμ. και ο μισώμ/τημ ψυχήμ αυτού
εμ/τω κόσμω τούτω, εις ζωήμ αιώμιομ φυ
λάξει αυτήμ. εάμ εμοί διακομή τις, εμοί ακο=
λουθείτω. και όπου ειμί εγώ, εκεί και/ο διά=
κομος/ο εμός έσται. και εάμ τις εμοί διάκο=
μή τιμήσει αυτόμ/ο πατήρ. ψυχήμ ψυχήμ μου
τετάρακται. και Τι είπω. πάτερ σώσομ με εκ
/της ώρας Ταύτης. αλλά διά Τούτο ήλθομ

Dixit ergo ihesus. Sinite illam: vt in
diem sepulture mee seruet
illud. Pauperes enim semper habetis
vobiscū: me aūt non semper habebitis.
Cognouit ergo turba multa ex iudeis
quia illic est et venerūt non ꝓpter ihesū
tantum: sed vt lazarum viderent quem
suscitauit a mortuis. Cogitauerūt aūt pri
cipes sacerdotū vt et lazarū interficerent:
qz multi ꝓpter illū abibāt ex iudeis:
et credebant in ihesuz. Jn crastinū autem
turba multa q venerat ad diē festū:
audissent qz venit ihesus hierosolymam:
acceperunt ramos palmarum et
ꝓcesserunt obuiam ei et clamabant.
Osanna benedictus qui venit in noīe
domini rex israel. Et inuenit
ihesus asellum et sedit super eum: sicut
scriptum est. Noli timere filia
sion: ecce rex tuus venit sedens
super pullum asine. Hec non cognoue
runt discipuli eius primuz: sed quādo
glorificat est ihesus tūc recordati sūt qz
hec erant scripta de eo. Et hec
fecerūt ei. Testimoniū ergo phibebat tur
ba que erat cum eo: qñ lazarum voca
uit de monumento: et suscitauit eum a
mortuis. Propterea et obuiā venit ei tur
ba: quia audierunt eum fecisse hoc
signuz. Pharisei ergo dixerūt ad semet
ipsos. Videti quia nichil ꝓficimus? Ecce
mundus tot post eū abijt. Erant autez
quidā gentiles ex his qui ascenderāt vt
adorarēt in die festo. Hi ergo accesse=
runt ad philippū q erat a bethsaida galile:
et rogabant eum dicentes. Domine
volumus ihesuz videre. Venit philipp:
et dicit andree. Andreas rursum
et philippus dixerūt ihesu. Jesus autez
respondit eis dicens. Venit
hora vt clarificetur filius hominis. Amē
amen dico vobis: nisi granum
frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit ipz
solū manet. Si aūt mortuū fuerit: mul
tū fructū affert. Qui amat aiaz suā: ꝑ=
det eam. Et qui odit animam suam
in hoc mundo in vitam eternam custo
diet eam. Si quis mihi ministrat: me sequatur. Et vbi sum ego illic et minister
me erit. Si quis mihi ministrauerit: honorificabit eū pr me.
turbata est. Et qd dicā? Pr saluifica
hac hora. Sed propterea veni me ex

εις / την φραν των τούτων. πάτερ σόξασον σου / το όνομα. ήλθεν ουν φωνή εκ / του ουρα-
νού. και εδόξασα, και παλιν δοξάσω. / ο ουν
όχλος ο εστώς και ακούσας, έλεγε βρον-
τήν γεγονέναι. άλλοι έλεγον. άγγελος αν-
τώ λελάληκεν. απεκρίθη ιησούς και είπεν. ου
δι εμέ αύτη η φωνή γέγονεν, αλλά δι υ-
μάς. νυν κρίσις εστί / του κόσμου. νυν ο άρ
χων / του κόσμου τούτου εκβληθήσεται έ-
ξω. καγώ εάν υψωθώ εκ / της γης πάντας
ελκύσω προς εμαυτόν. τούτο δε έλεγε
σημαίνων ποίω θανάτω ημελλεν αποθνήσ
κειν. απεκρίθη αυτώ / ο όχλος. ημείς ηκούσα
μεν εκ / του νόμου ότι / ο Χριστός μένει εις
/ τον αίωνα. και πως συ λέγεις δει υψωθή
ναι / τον υιόν / του ανθρώπου. τις εστίν ού-
τος / ο υιός / του ανθρώπου. είπεν ουν αυτοίς
/ ο ιησούς. έτι μικρόν χρόνον / το φως μεθ υ-
μών εστί. περιπατείτε έως / το φως έχετε, ίνα
μη σκοτία υμάς καταλάβη. και / ο περιπα-
τών εν / τη σκοτία ουκ οίδε που υπάγει. έ-
ως / το φως εχετε πιστεύετε εις / το φως, ίνα
υιοί φωτός γένησθε. ταύτα ελάλησεν / ο ιη-
σούς, και απελθών εκρύβη απ αυτών. το
σαύτα δε αυτού σημεία πεποιηκότος έμπρο
σθεν αυτών ουκ επίστευον εις αυτόν. ίνα ο
λόγος ησαΐου / του προφήτου πληρωθή ον
είπε. κύριε τις επίστευσε / τη ακοή ημών, και
/ ο βραχίων κυρίου τίνι απεκαλύφθη. διά του
το ουκ ηδύναντο πιστεύειν, ότι πάλιν εί-
πεν ησαΐας. τετύφλωκεν αυτών / τους οφθαλ
μούς, και πεπώρωκεν αυτών / την καρδίαν,
ίνα μη ίδωσι / τοις οφθαλμοίς, και νοήσωσι
/ τη καρδία, και επιστραφώσι και ιάσωμαι
αυτούς. ταύτα είπεν ησαΐας ότε είδε / την
δόξαν αυτού, και ελάλησε περί αυτού. ό
μως μέντοι και εκ / των αρχόντων πολλοί
επίστευσαν εις αυτόν, αλλά διά / τους φα-
ρισαίους ουχ ωμολόγουν, ίνα μη αποσυνά
γωγοι γένωνται. ηγάπησαν γαρ / την δόξαν
/ των ανθρώπων μάλλον ήπερ / την δόξαν
/ του θεού. ιησούς δε έκραξε και είπεν. ο πι-
στεύων εις εμέ, ουχ επιστεύει εις εμέ, αλλ εις
/ τον πέμψαντά με. και ο θεωρών εμέ, θεω-
ρεί / τον πέμψαντά με. εγώ φως εις / τον κόσ
μον ελήλυθα, ίνα πας ο πιστεύων εις εμέ, εν
/ τη σκοτία μη μείνη. και εάν τις μου ακούση
/ των ρημάτων και μη πιστεύση, εγώ ου κρί
νω αυτόν. ου γαρ ήλθον ίνα κρίνω / τον κόσ
μον, αλλ ίνα σώσω / τον κόσμον, ο αθετών έ
με και μη λαμβάνων / τα ρήματά μου, έχει
/ τον κρίνοντα αυτόν. ο λόγος ον ελάλησα
εκείνος κρινεί αυτόν εν / τη εσχάτη ημέρα, ό /

ín hora hác. Pater clarifica nomẽ tuũ.
Venit ergo vox de celo dicens. ☩
Et clarificaui et iterũ clarificabo. ⸢bat
Turba ergo ⸢q̃ stabat ⸢audierat: dice-
tonitruũ esse factũ. Alij ãt dicebãt. An
gel ei locut est. Rndit ihesus ☩ dixit.
Nõ ppter me hec vox venit: sed pro-
pter vos. Nũc iudiciũ ẽ mũdi. Nũc pri
ceps huius mundi ejicietur foras. ☩
Et ego si exaltat fuero a terra: omnia
trahã ad meipsũ. Hoc autez dicebat
significans qua morte esset moriturus.
Respondit ei turba. Nos audiuimus
ex lege q̃ christus manet in ☩
eternum. Et quõ tu dicis oportet exal
tari filium hominis? Et quis est iste ☩
filius hominis? Dixit ergo eis ☩
ihesus. Adhuc modicuz lumen in vobis
est. Ambulate dum lucem habetis: vt
non vos tenebre cõprehẽdãt. Et q̃ ãbu
lat in tenebris nescit quo vadat. Dum
lucem habetis credite in lucem: vt ☩
filij lucis sitis. Hec locutus est ihesus:
et abijt ⁊ abscondit se ab eis. Cum ☩
autem tanta signa fecisset coram ☩
eis non credebant in eum: vt ☩
sermo ysaie pphete implcretur quem
dixit. Dñe quis credidit auditui nro: et
brachiũ dñi cui reuelatũ ẽ. Propterea
non poterant credere: quia iterũ dixit.
esaias. Excecauit oculos eorum: ☩
et indurauit cor eorum: ☩ ☩
vt non videant oculis et non intelligãt
corde: et conuertantur et sanem ☩
eos. Hec dixit esaias quãdo vidit ☩
gloriã eius: et locut est de eo. Verũ
tamen et ex principibus multi ☩
credidert in eũ: sed ppter phariseos ☩
nõ confitebantur: vt de synagoga non
ejicerentur. Dilexerunt enim gloriam
hominum magis q̃ gloriam ☩
dei. Jesus ãt clamauit ⁊ dixit. Qui
credit in me: non credit in me sed in ☩
eũ q̃ misit me. Et q̃ videt me: videt
eũ qui misit me. Ego lux in mundum
veni: vt omnis qui credit in me: in ☩
tenebris nõ maneat. Et si q̃s audierit
verba mea ⁊ nõ custodierit: ego nõ iu
dico eũ. Nõ enim veni vt iudicẽ mũdũ
sed vt saluificẽ mũdũ. Qui spernit me
et non accipit verba mea habet ☩
qui iudicet eũ. Sermo quẽ locut sũ:
ille iudicabit eũ in nouissimo die: quia

Mat.13.b. Mar.4.b. Luce.8.b Actu.28.d. Ysaie. 6.d.

π εγώ εξ εμαυτού ουκ ελάλησα. αλλ ο πέμ
ψας με πατήρ αυτός μοι εντολήν έδωκε
τι είπω και τι λαλήσω. και οίδα ότι η εντο
λή αυτού ζωή αιώνιος εστίν. α ούν λαλώ
εγώ, καθώς είρηκέ μοι ο πατήρ ούτως λα
λώ. Cap.xiii.

Προ δε της εορτής του πάσχα ειδώς ο ιη
σούς ότι ελήλυθεν αυτού η ώρα ίνα με
ταβή εκ του κόσμου τούτου προς τον πα
τέρα, αγαπήσας τους ιδίους τους εν τω κόσ
μω, εις τέλος ηγάπησεν αυτούς. και δείπ
νου γενομένου, του διαβόλου ήδη βεβληκό
τος εις την καρδίαν ιούδα σίμωνος ισκαρι
ώτου ίνα αυτόν παραδώ, ειδώς ο ιησούς ό
τι πάντα δέδωκεν αυτώ / ο πατήρ εις τας
χείρας, και ότι από θεού εξήλθε και προς
τον θεόν υπάγει, εγείρεται εκ του δείπνου
και τίθησι τα ιμάτια, και λαβών λέντιον δι
έζωσεν εαυτόν. είτα βάλλει ύδωρ εις τον νι
πτήρα, και ήρξατο νίπτειν τους πόδας των
μαθητών, και εκμάσσειν τω λεντίω ω ήν δι
εζωσμένος. έρχεται ουν προς σίμωνα πέ-
τρον, και λέγει αυτώ εκείνος. κύριε συ μου
νίπτεις τους πόδας. απεκρίθη ιησούς και ει
πεν αυτώ. ο εγώ ποιώ, συ ουκ οίδας άρ
τι, γνώση δε μετά ταύτα. λέγει αυτώ πέ-
τρος. ου μή νίψης τους πόδας μου εις τον
αίωνα. απεκρίθη αυτώ ο ιησούς. εάν μη νί
ψω σε ουκ έχεις μέρος μετ εμού. λέγει αυ-
τώ σίμων πέτρος. κύριε μη τους πόδας
μου μόνον, αλλά και τας χείρας και την κε
φαλήν. λέγει αυτώ ο ιησούς. ο λελουμένος
ου χρείαν έχει η τους πόδας νίψασθαι,
αλλ έστι καθαρός όλος. και υμείς καθαροί
έστέ, αλλ ουχί πάντες. ήδει γαρ τον πα
ραδιδόντα αυτόν. διά τούτο είπεν ουχί
πάντες καθαροί έστέ. ότε ούν ένιψε τους
πόδας αυτών, και έλαβε τα ιμάτια αυτού,
αναπεσών πάλιν είπεν αυτοίς. γινώσκετε
τι πεποίηκα υμίν. υμείς φωνείτέ με ο δι-
δάσκαλος και ο κύριος, και καλώς λέγετε.
ειμί γαρ. ει ούν εγώ ένιψα υμών τους πό-
δας ο κύριος και ο διδάσκαλος, και υμείς ο
φείλετε αλλήλων νίπτειν τους πόδας. υπό
δειγμα γαρ δέδωκα υμίν, ίνα καθώς εγώ ε
ποίησα υμίν, και υμείς ποιήτε. αμήν αμήν
λέγω υμίν, ουκ έστί δούλος μείζων του
κυρίου αυτού, ουδέ απόστολος μείζων
του πέμψαντος αυτόν. εί ταύτα οίδατε,
μακάριοί έστε εάν ποιήτε αυτά. ου περί πάν
των υμών λέγω. εγώ οίδα ους εξελεξάμην
αλλ ίνα η γραφή πληρωθή. ο τρώγων μετ
εμού του άρτον, επήρεν επ εμέ την πτέρ-

ego ex meipo non sum locut: sed q̃ mi
sit me pater: ipe mihi mandatũ dedit
q̃d dicã ⁊ q̃d loquar. Et scio q̃ mãda
tũ ei vita eterna est. Que ergo ego lo-
quor: sicut dixit mihi pater sic loquor.
Cap.xiii.

Ante diẽ festum pasche sciens ihesus
q̃ venit hora eius vt transeat ☩
ex hoc mundo ad patrem: ☩☩☩ ☩
cum dilexisset suos qui erant in mundo:
in finem dilexit eos. Et cena ☩☩☩ Luce. xx. a.
facta cum diabolus iam misisset ☩☩
in cor vt traderet eũ iudas simonis scа
riotis: sciens quia ☩☩ ☩☩☩☩☩ Mat. xx. g.
omnia dedit ei pater in ☩☩ ☩☩ Luce. xo. f.
manus: et quia a deo exiit et ad ☩ sup. 6. c.
deum vadit: surgit a cena ☩☩ tenũ
⁊ posuit vestimẽta sua: et cũ accepisset li
neũ cinxit se. Deinde misit aquã in pel
uim: et cepit lauare pedes ☩ pcinct.
discipulor: ⁊ extergere linteo quo erat
Venit ergo ad simonem petrum. ☩
Et dicit ei petr. Domine tu mihi ☩
lauas pedes? Respondit ihesus: et dixit
ei. Quod ego facio tu nescis modo:
scies autẽ postea. Dicit ei petrus. ☩
Non lauabis mihi pedes in ☩☩ ☩
eternum. Rndit ei ihesus. Si non lauе
ro te non habebis partẽ mecũ. Dicit ei
simon petr. Dñe non tantum pedes
meos: sed et manus et caput. ☩☩
Dicit ei ihesus. Qui lotus est ☩☩☩ Ps.
non indiget nisi vt pedes lauet: ☩☩ xxi.
sed est mundus totus. Et vos mundi
estis sz nõ oẽs. Sciebat ei q̃s nã eet q̃ tra
deret eũ. Propterea dixit non ☩☩
estis mundi omnes. Postq̃ ergo lauit
pedes eor: accepit vestimẽta sua ⁊ cuz
recubuisset iterum dixit eis. Scitis ☩
q̃d fecerim vobis. Vos vocatis me ma
gister ⁊ domine et bene dicitis. ☩☩☩
Sũ etenim. Si ergo ego laui pedes ve- Galla. 6. a.
stros dominus ⁊ magister: vos debetis
alter alterius lauare pedes. Exemplu
enim dedi vobis: vt quẽadmodũ ego fe-
ci vobis: ita et vos faciatis. Amen amẽ Mat. x. c.
dico vobis: non est seruus maior ☩ Luce. 6. f.
domino suo: neq̃ apostolus maior ei ☩ 13. f.
eo qui misit illum. Si hec scitis ☩☩
beati eritis si feceritis ea. Nõ de oĩb
vobis dico. Ego scio quos elegerim.
Sz vt adipleat scriptura. Qui mãdu Psal. 40.
cat meum panẽ: leuauit cõtra me calca-

μαν αυτού. απάρτι λέγω υμίν προ του γενέ
σθαι, ἱνα όταν γένηται πιστεύσητε ότι εγώ
ειμί. αμήν αμήν λέγω υμίν ο λαμβάνω τ ε
άν τινα πέμψω, εμέ λαμβάνει. ο δε εμέ λαμ
βάνων, λαμβάνει τον πέμψαντα με. Ταύτα
ειπών ο ιησούς εταράχθη τω πνεύματι και
εμαρτύρησε και είπεν. αμήν αμήν λέγω υ=
μίν ότι εις εξ υμών παραδώσει με. έβλεπον
ουν εις αλλήλους οι μαθηταί απορούμενοι
περί τίνος λέγει. ην δε ανακείμενος εις των
μαθητών αυτού εν τω κόλπω του ιησού
ον ηγάπα ο ιησούς. νεύει ουν τούτω σίμων
πέτρος πυθέσθαι τις αν είη περί ου λέγει.
επιπεσών δε εκείνος επί το στήθος του ιησού
λέγει αυτώ, κύριε τίς εστίν. απεκρίνατο ο
ιησούς. εκείνος εστίν ω εγώ βάψας το ψω
μίον επιδώσω. και εμβάψας το ψωμίον, δί
δωσιν ιούδα σίμωνος ισκαριώτη. και μετά
το ψωμίον τότε εισήλθεν εις εκείνον ο σατα
νάς. λέγει ουν αυτώ ο ιησούς, ο ποιείς ποί
ησον τάχιον. Τούτο δε ουδείς έγνω των α
νακειμένων προς τι είπεν αυτώ. τινές γαρ ε
δόκουν επει το γλωσσόκομον είχεν ο ιού=
δας, ότι λέγει αυτώ ο ιησούς, αγόρασον ων
χρείαν έχομεν εις την εορτήν, η τοις πτω=
χοίς ίνα τι δω. λαβών ουν το ψωμίον εκεί=
νος ευθέως εξήλθεν. ην δε νύξ ότε εξήλθε. λέ
γει ο ιησούς. νυν εδοξάσθη ο υιός του αν=
θρώπου, και ο θεός εδοξάσθη εν αυτώ. ει ο
θεός εδοξάσθη εν αυτώ, και ο θεός δοξάσει
αυτόν εν εαυτώ, και ευθύς δοξάσει αυτόν.
τεκνία, ετι μικρόν μεθ υμών ειμί. ζητήσετέ
με. και καθώς είπον τοις ιουδαίοις, ότι ό
που υπάγω εγώ υμείς ου δύνασθε ελθείν.
και υμίν λέγω άρτι. εντολήν καινήν δίδω
μι υμίν ίνα αγαπάτε αλλήλους, καθώς ηγά
πησα υμάς, ίνα και υμείς αγαπάτε αλλή=
λους. εν τούτω γνώσονται πάντες ότι εμοί
μαθηταί εστέ εάν αγάπην έχητε εν αλλή=
λοις. λέγει αυτώ σίμων πέτρος, κύριε που
υπάγεις. απεκρίθη αυτώ ο ιησούς, όπου
εγώ υπάγω ου δύνασαί με νυν ακολουθή=
σαι, ύστερον δε ακολουθήσεις μοι. λέγει αυ
τώ πέτρος, κύριε, διατί ου δύναμαί σοι α=
κολουθήσαι άρτι, την ψυχήν μου υπέρ σου
θήσω. απεκρίθη αυτώ ο ιησούς, την ψυ=
χήν σου υπέρ εμού θήσεις, αμήν αμήν λέ
γω σοι, ου μη αλέκτωρ φωνήση έως ου α=
παρνήση με τρις. Cap.14.

Μη ταρασσέσθω υμών η καρδία, πιστεύε
τε εις τον θεόν, και εις εμέ πιστεύετε.
εν τη οικία του πατρός μου μοναί πολλαί
εισίν. ει δε μη, είπον αν υμίν. πορεύομαι
ετοιμάσαι τόπον υμίν. και εάν πορευθώ
και ετοιμάσω υμίν τόπον, πάλιν έρχομαι
και παραλήψομαι υμας προς εμαυτόν, ίνα
οπου ειμί εγώ, και υμείς ήτε. και οπου
εγώ υπάγω οιδατε, και την οδόν οίδατε.
λέγει αυτώ θωμάς κύριε ουκ οίδαμεν που
υπάγεις, και πως δυνάμεθα την οδόν ειδέ
ναι. λέγει αυτώ ο ιησούς, εγω ειμί η οδός
και η αλήθεια και η ζωή. ουδείς έρχεται
προς τον πατέρα ειμη δι εμού. ει εγνώκει
τε με, και τον πατέρα μου εγνώκειτε αν. και
απάρτι γινώσκετε αυτον, και εωράκατε αυ=
τόν. λέγει αυτώ φίλιππος, κύριε δείξον η=
μίν τον πατέρα, και αρκεί ημίν. λέγει αυτώ
ο ιησούς, τοσούτον χρόνον μεθ υμών ειμί,
και ουκ έγνωκας με, φίλιππε, ο εωρακώς
εμέ, εώρακε τον πατέρα, και πως συ λέ
γεις δείξον ημίν τον πατέρα. ου πιστεύεις ό
τι εγώ εν τω πατρί και ο πατήρ εν εμοί εσ
τί. τα ρήματα α εγώ λαλω υμίν, απ εμαυ
τού ου λαλώ. ο δε πατήρ ο εν εμοί μένων
αυτός ποιεί τα έργα. πιστεύετέ μοι ότι εν
εγώ εν τω πατρί, και ο πατήρ εν εμοί εστι
ν. ει δε μη δια τα έργα αυτά πιστεύετε
μοι. αμήν αμήν λέγω υμίν, ο πιστεύων εις
εμέ, τα έργα α εγώ ποιώ κακείνος ποιήσει,
και μείζονα τούτων ποιήσει, ότι εγώ προς
τον πατέρα μου πορεύομαι. και ότι αν αι=
τήσητε εν τω ονόματί μου, τούτο ποιήσω,
ίνα δοξασθή ο πατήρ εν τω υιώ. εάν τι αι=
τήσητε εν τω ονόματι μου, εγω ποιήσω. εάν
αγαπάτε με, τας εντολάς τας εμάς τηρήσα
τε. και εγώ ερωτήσω τον πατέρα, και άλλον
παράκλητον δώσει υμίν, ίνα μένη μεθ υ=
μών εις τον αιώνα το πνεύμα της αληθείας,
ο ο κόσμος ου δύναται λαβείν, ότι ου θε
ωρεί αυτό ουδέ γινώσκει αυτό. υμείς δε γι
νώσκετε αυτό, ότι παρ υμίν μένει. και εν υ
μίν έσται. ουκ αφήσω υμάς ορφανούς, έρ
χομαι προς υμάς. έτι μικρόν, και ο κόσμος
με ουκέτι θεωρεί. υμείς δε θεωρείτε με, ότι
εγώ ζω και υμείς ζήσεσθε. εν εκείνη τη ημέ
ρα γνώσεσθε υμείς, ότι εγω εν τω πατρί
μου και υμείς εμοί και εγώ εν υμίν. ο έχων
τας εντολάς μου και τηρών αυτάς, εκείνος
εστίν ο αγαπών με. ο δε αγαπών με α=
γαπηθήσεται υπό του πατρός μου. και εγώ α=
γαπήσω αυτόν, και εμφανίσω αυτώ εαυ=
τόν. λέγει αυτώ ιούδας ουχ ο ισκαριώτης.
κύριε, και τι γέγονεν ότι ημίν μέλλεις εμ=
φανίζειν σεαυτόν και ουχί τω κόσμω. απε=
κρίθη ιησούς και είπεν αυτώ. εάν τις αγαπά
με, τον λόγον μου τηρήσει, και ο πατήρ
μου αγαπήσει αυτόν, και προς αυτόν ελευ=
σόμεθα και μονήν παρ αυτώ ποιησόμεθα.
ο μη αγαπών με τους λόγους μου ου τη=
ρεί. και ο λόγος ον ακούετε ουκ έστιν εμός
αλλά του πέμψαντός με πατρός. ταύτα λε
λάληκα υμίν παρ υμίν μένων. ο δε παρά=
κλητος το πνεύμα το άγιον ο πέμψει ο πα=
τήρ εν τω ονόματί μου, εκείνος υμάς δι
δάξει πάντα, και υπομνήσει υμάς πάντα
α είπον υμίν εγώ. ειρήνην αφίημι υμίν,
ειρήνην την εμήν δίδωμι υμίν. ου καθώς
ο κόσμος δίδωσιν εγώ δίδωμι υμίν. μη τα=
ρασσέσθω υμών η καρδία μηδέ δειλιάτω.
ηκούσατε ότι εγώ είπον υμίν, υπάγω και
έρχομαι προς υμάς. ει ηγαπάτε με εχάρητε
αν ότι είπον, πορεύομαι προς τον πατέρα,
ότι ο πατήρ μου μείζων μου εστίν. και νυν
είρηκα υμίν πριν γενέσθαι, ίνα όταν γένη
ται πιστεύσητε. ουκέτι πολλά λαλήσω μετ
υμών. έρχεται γαρ ο του κόσμου τούτου
αρχων, και εν εμοί ουκ έχει ουδέν. αλλ ίνα
γνώ ο κόσμος ότι αγαπώ τον πατέρα, και
καθώς εντολήν έδωκέ μοι ο πατήρ ούτω
ποιώ. εγείρεσθε αγωμεν εντεύθεν.

Cap.15.

Εγώ ειμί η αμπελος η αληθινή, και ο πα
τήρ μου ο γεωργός εστί. πάν κλήμα εν
εμοί μη φέρον καρπόν αίρει αυτό, και πάν
το καρπόν φέρον καθαίρει αυτό ίνα πλείονα
καρπόν φέρη. ήδη υμείς καθαροί εστε δια
τον λόγον ον λελάληκα υμίν. μείνατε εν
εμοί κάγω εν υμίν. καθώς το κλήμα ου δύ
ναται καρπόν φέρειν αφ εαυτού εαν μη μέ
νη εν τη αμπέλω, ούτε υμείς εαν μη εν εμοί
μένητε. εγώ ειμί η άμπελος υμείς τα κλή
ματα. ο μένων εν εμοί κάγω εν αυτώ ούτος
φέρει καρπόν πολύν, ότι χωρίς εμού ου δύ
νασθε ποιείν ουδέν. εάν μη τις μένη εν εμοί
εβλήθη έξω ως το κλήμα και εξηράνθη, και
συνάγουσιν αυτά και εις πύρ βάλλουσι, και
καίεται. εαν μείνητε εν εμοί και τα ρήματά
μου εν υμίν μείνη, ο εάν θέλητε αιτήσασθε
και γενήσεται υμίν. εν τούτω εδοξάσθη ο
πατήρ μου ίνα καρπόν πολύν φέρητε και
γένησθε εμοί μαθηταί. καθώς ηγάπησέ με
ο πατήρ κάγω ηγάπησα υμάς. μείνατε εν
τη αγάπη τη εμή. εαν τας εντολάς μου τη=
ρήσητε μενείτε εν τη αγάπη μου, καθώς
εγώ τας εντολάς του πατρός μου τετήρη=
κα και μένω αυτού εν τη αγάπη. ταύτα λε
λάληκα υμίν ίνα η χαρά η εμή εν υμίν μεί
νη και η χαρά υμών πληρωθή. αύτη εστίν
η εντολή η εμή ίνα αγαπάτε αλλήλους κα
θώς ηγάπησα υμάς. μείζονα ταύτης αγά
πην ουδείς έχει ίνα τις την ψυχήν αυτού
θή υπέρ των φίλων αυτού. υμείς φίλοι μού
εστε εαν ποιήτε α εγώ εντέλλομαι υμίν.
ουκέτι λέγω υμάς δούλους, ότι ο δούλος ουκ
οίδεν τι ποιεί αυτού ο κύριος. υμάς δε είρη
κα φίλους, ότι πάντα α ήκουσα παρά του
πατρός μου εγνώρισα υμίν. ουχ υμείς με
εξελέξασθε αλλ εγώ εξελεξάμην υμάς και
έθηκα υμάς ίνα υμείς υπάγητε και καρπόν
φέρητε και ο καρπός υμών μένη. ίνα ο τι
αν αιτήσητε τον πατέρα εν τω ονόματί μου
δώ υμίν. ταύτα εντέλλομαι υμίν ίνα αγα
πάτε αλλήλους. ει ο κόσμος υμάς μισεί,
γινώσκετε ότι εμέ πρώτον υμών μεμίσηκε.
ει εκ του κόσμου ήτε ο κόσμος αν το ίδιον
εφίλει ότι δε εκ του κόσμου ουκ έστε αλλ
εγώ εξελεξάμην υμάς εκ του κόσμου, δια
τούτο μισεί υμάς ο κόσμος. μνημονεύετε
του λόγου ου εγώ είπον υμίν, ουκ έστι δού
λος μείζων του κυρίου αυτού. ει εμέ εδίω
ξαν και υμάς διώξουσιν. ει τον λόγον μου
ετήρησαν και τον υμέτερον τηρήσουσιν.
αλλά ταύτα πάντα ποιήσουσιν υμίν δια το
όνομά μου, ότι ουκ οίδασι τον πέμψαντά με.
ει μη ήλθον και ελάλησα αυτοίς αμαρτίαν
ουκ είχοσαν νυν δε πρόφασιν ουκ έχουσι
περί της αμαρτίας αυτών. ο εμέ μισών και
τον πατέρα μου μισεί. ει τα έργα α ουδείς
άλλος εποίησεν εν αυτοίς ουκ είχοσαν αμαρ
τίαν νυν δε και εωράκασι και μεμισήκασι
και εμέ και τον πατέρα μου. αλλ ίνα πλη
ρωθή ο λόγος ο γεγραμμένος εν τω νόμω
αυτών ότι εμίσησάν με δωρεάν. όταν δε έλ
θη ο παράκλητος ον εγώ πέμψω υμίν παρά
του πατρός το πνεύμα της αληθείας ο πα
ρά του πατρός εκπορεύεται, εκείνος μαρτυ
ρήσει περί εμού. και υμείς δε μαρτυρείτε
ότι απ αρχής μετ εμού εστε.

Cap.16.

Ταύτα λελάληκα υμίν ίνα μη σκανδαλι
σθήτε. αποσυναγώγους ποιήσουσιν υμάς.
αλλ έρχεται ώρα ίνα πας ο αποκτείνας υμάς
δόξη λατρείαν προσφέρειν τω θεώ. και ταύ
τα ποιήσουσιν υμίν ότι ουκ έγνωσαν τον πα
τέρα ουδέ εμέ. αλλά ταύτα λελάληκα υμίν
ίνα όταν έλθη η ώρα μνημονεύητε αυτών
ότι εγώ είπον υμίν. ταύτα δε υμίν εξ αρχής
ουκ είπον ότι μετ υμών ήμην. νυν δε υπάγω
προς τον πέμψαντά με, και ουδείς εξ υμών
ερωτά με που υπάγεις. αλλ ότι ταύτα λε
λάληκα υμίν η λύπη πεπλήρωκε υμών την
καρδίαν. αλλ εγώ την αλήθειαν λέγω υμίν,
συμφέρει υμίν ίνα εγώ απέλθω. εαν γαρ μη
απέλθω ο παράκλητος ουκ έλευσεται προς
υμάς. εαν δε πορευθώ πέμψω αυτόν προς
υμάς. και ελθών εκείνος ελέγξει τον κόσμον
περί αμαρτίας και περί δικαιοσύνης και
περί κρίσεως. περί αμαρτίας μεν ότι ου πι
στεύουσιν εις εμέ. περί δε δικαιοσύνης ότι
προς τον πατέρα μου υπάγω και ουκέτι θε
ωρείτε με. περί δε κρίσεως ότι ο άρχων του
κόσμου τούτου κέκριται. έτι πολλά έχω
υμίν λέγειν αλλ ου δύνασθε βαστάζειν άρτι.
όταν δε έλθη εκείνος το πνεύμα της αλη
θείας οδηγήσει υμάς εν τη αληθεία πάση.
ου γαρ λαλήσει αφ εαυτού αλλ όσα αν α=
κούση λαλήσει και τα ερχόμενα αναγγελεί
υμίν. εκείνος εμέ δοξάσει ότι εκ του εμού
λήμψεται και αναγγελεί υμίν. πάντα όσα
έχει ο πατήρ εμά εστί. δια τούτο είπον ότι
εκ του εμού λαμβάνει και αναγγελεί υμίν.
μικρόν και ου θεωρείτε με, και πάλιν μικρόν
και όψεσθέ με. ότι εγώ πορεύομαι προς τον
πατέρα. είπον ουν εκ των μαθητών αυτού
προς αλλήλους, τι εστί τούτο ο λέγει ημίν
μικρόν και ου θεωρείτε με, και πάλιν μικρόν
και όψεσθέ με, και ότι εγώ υπάγω προς τον
πατέρα. έλεγον ουν τι εστί τούτο ο λέγει το
μικρόν. ουκ οίδαμεν τι λαλεί. έγνω δε ο ιη
σούς ότι ήθελον αυτόν ερωτάν, και είπεν
αυτοίς, περί τούτου ζητείτε μετ αλλήλων
ότι είπον μικρόν και ου θεωρείτε με, και
πάλιν μικρόν και όψεσθέ με. αμήν αμήν λέ
γω υμίν ότι κλαύσετε και θρηνήσετε υμείς
ο δε κόσμος χαρήσεται. υμείς λυπηθήσεσθε
αλλ η λύπη υμών εις χαράν γενήσεται. η
γυνή όταν τίκτη λύπην έχει ότι ήλθεν η ώρα
αυτής. όταν δε γεννήση το παιδίον ουκέτι
μνημονεύει της θλίψεως δια την χαράν ότι
εγεννήθη άνθρωπος εις τον κόσμον. και υμείς
ουν νυν μεν λύπην έχετε πάλιν δε όψομαι
υμάς και χαρήσεται υμών η καρδία, και την
χαράν υμών ουδείς αίρει αφ υμών. και εν
εκείνη τη ημέρα εμέ ουκ ερωτήσετε ουδέν.
αμήν αμήν λέγω υμίν ότι όσα αν αιτήσητε
τον πατέρα εν τω ονόματί μου δώσει υμίν.
εως άρτι ουκ ητήσατε ουδέν εν τω ονόματί
μου. αιτείτε και λήψεσθε ίνα η χαρά υμών
η πεπληρωμένη. ταύτα εν παροιμίαις λελά
ληκα υμίν. έρχεται ώρα ότε ουκέτι εν παροι
μίαις λαλήσω υμίν αλλά παρρησία περί του
πατρός απαγγελώ υμίν. εν εκείνη τη ημέρα
εν τω ονόματί μου αιτήσεσθε, και ου λέγω
υμίν ότι εγώ ερωτήσω τον πατέρα περί υμών.
αυτός γαρ ο πατήρ φιλεί υμάς ότι υμείς εμέ
πεφιλήκατε και πεπιστεύκατε ότι εγώ παρά
του θεού εξήλθον. εξήλθον παρά του πατρός
και εληλύθα εις τον κόσμον. πάλιν αφίημι
τον κόσμον και πορεύομαι προς τον πατέρα.
λέγουσιν αυτώ οι μαθηταί αυτού, ιδε νυν εν
παρρησία λαλείς και παροιμίαν ουδεμίαν
λέγεις. νυν οίδαμεν ότι οίδας πάντα και ου
χρείαν έχεις ίνα τις σε ερωτά. εν τούτω πι
στεύομεν ότι από θεού εξήλθες. απεκρίθη
αυτοίς ο ιησούς, άρτι πιστεύετε. ιδού έρχε
ται ώρα και νυν εληλύθεν ίνα σκορπισθήτε
έκαστος εις τα ίδια και εμέ μόνον αφήτε.
και ουκ είμι μόνος ότι ο πατήρ μετ εμού
εστί. ταύτα λελάληκα υμίν ίνα εν εμοί ει
ρήνην έχητε. εν τω κόσμω θλίψιν έξετε.
αλλά θαρσείτε εγώ νενίκηκα τον κόσμον.

Cap.17.

Ταύτα ελάλησεν ο ιησούς και επάρας τους
οφθαλμούς αυτού εις τον ουρανόν είπε,
πάτερ ελήλυθεν η ώρα δόξασόν σου τον υιόν
ίνα και ο υιός σου δοξάση σε. καθώς έδω
κας αυτώ εξουσίαν πάσης σαρκός ίνα πάν
το δέδωκας αυτοίς δώση αυτοίς ζωήν αιώ
νιον. αύτη δέ εστιν η αιώνιος ζωή ίνα γι
νώσκωσί σε τον μόνον αληθινόν θεόν και
ον απέστειλας ιησούν χριστόν. εγώ σε εδό
ξασα επί της γης το έργον τελειώσας ο δέ
δωκάς μοι ίνα ποιήσω. και νυν δόξασόν με
συ πάτερ παρά σεαυτώ τη δόξη η είχον προ
του τον κόσμον παρά σοι είναι. εφανέρωσά
σου το όνομα τοις ανθρώποις ους δέδωκάς
μοι εκ του κόσμου. σοι ήσαν κάμοι αυτούς
δέδωκας και τον λόγον σου τετηρήκασι.
νυν έγνωκαν ότι πάντα όσα δέδωκάς μοι πα
ρά σού εστιν. ότι τα ρήματα α έδωκάς μοι
δέδωκα αυτοίς και αυτοί έλαβον και έγνω
σαν αληθώς ότι παρά σου εξήλθον και επί
στευσαν ότι συ με απέστειλας. εγώ περί
αυτών ερωτώ ουκ περί του κόσμου ερωτώ
αλλά περί των δεδωκάς μοι ότι σοί εισι και
τα εμά σά εστι και τα σά εμά και δεδόξα
σμαι εν αυτοίς. και ουκέτι ειμί εν τω κόσμω
και ούτοι εν τω κόσμω εισί κάγω προς σε
έρχομαι. πάτερ άγιε τήρησον αυτούς εν τω
ονόματί σου ω δέδωκάς μοι ίνα ώσιν εν κα
θώς ημείς. ότε ήμην μετ αυτών εγώ ετήρουν
αυτούς εν τω ονόματί σου ω δέδωκάς μοι
και εφύλαξα και ουδείς εξ αυτών απώλετο
ει μη ο υιός της απωλείας ίνα η γραφή πλη
ρωθή. νυν δε προς σε έρχομαι και ταύτα
λαλώ εν τω κόσμω ίνα έχωσι την χαράν την
εμήν πεπληρωμένην εν εαυτοίς. εγώ δέδω
κα αυτοίς τον λόγον σου και ο κόσμος εμί
σησεν αυτούς ότι ουκ εισίν εκ του κόσμου
καθώς εγώ ουκ ειμί εκ του κόσμου. ουκ ερω
τώ ίνα άρης αυτούς εκ του κόσμου αλλ ίνα
τηρήσης αυτούς εκ του πονηρού. εκ του κό
σμου ουκ εισίν καθώς εγώ ουκ ειμί εκ του
κόσμου. αγίασον αυτούς εν τη αληθεία σου
ο λόγος ο σός αλήθειά εστιν. καθώς εμέ α
πέστειλας εις τον κόσμον κάγω απέστειλα
αυτούς εις τον κόσμον. και υπέρ αυτών εγώ
αγιάζω εμαυτόν ίνα ώσι και αυτοί ηγιασμέ
νοι εν αλήθεια. ου περί τούτων δε ερωτώ
μόνον αλλά και περί των πιστευόντων δια
του λόγου αυτών εις εμέ ίνα πάντες εν ώσι
καθώς συ πάτερ εν εμοί κάγω εν σοί ίνα και
αυτοί εν ημίν εν ώσι ίνα ο κόσμος πιστεύη
ότι συ με απέστειλας. και εγώ την δόξαν
ην δέδωκάς μοι δέδωκα αυτοίς ίνα ώσιν εν
καθώς ημείς εν εσμεν. εγώ εν αυτοίς και συ
εν εμοί ίνα ώσι τετελειωμένοι εις εν ίνα γι
νώσκη ο κόσμος ότι συ με απέστειλας και
ηγάπησας αυτούς καθώς εμέ ηγάπησας.
πάτερ ους δέδωκάς μοι θέλω ίνα όπου ειμί
εγώ κακείνοι ώσι μετ εμού ίνα θεωρώσι την
δόξαν την εμήν ην δέδωκάς μοι ότι ηγάπη
σάς με προ καταβολής κόσμου. πάτερ δίκαιε
και ο κόσμος σε ουκ έγνω εγώ δε σε έγνων
και ούτοι έγνωσαν ότι συ με απέστειλας.
και εγνώρισα αυτοίς το όνομά σου και γνω
ρίσω ίνα η αγάπη ην ηγάπησάς με εν αυτοίς
η κάγω εν αυτοίς.

Cap.18.

Ταύτα είπων ο ιησούς εξήλθε σύν τοις μα
θηταίς αυτού πέραν του χειμάρρου του κε
δρών όπου ην κήπος εις ον εισήλθεν αυτός
και οι μαθηταί αυτού. ήδει δε και ιούδας ο
παραδιδούς αυτόν τον τόπον ότι πολλάκις
συνήχθη ο ιησούς εκεί μετά των μαθητών
αυτού. ο ουν ιούδας λαβών την σπείραν και
εκ των αρχιερέων και φαρισαίων υπηρέτας
έρχεται εκεί μετά φανών και λαμπάδων και
όπλων. ο ουν ιησούς είδως πάντα τα έρχό
μενα επ αυτόν εξήλθε και λέγει αυτοίς, τίνα
ζητείτε. απεκρίθησαν αυτώ, ιησούν τον να
ζωραίον. λέγει αυτοίς ο ιησούς, εγώ ειμί.
είστηκει δε και ιούδας ο παραδιδούς αυτόν
μετ αυτών. ως ουν είπεν αυτοίς, εγώ ειμί,
απήλθον εις τα οπίσω και έπεσαν χαμαί.
πάλιν ουν επηρώτησεν αυτούς, τίνα ζητείτε.
οι δε είπον, ιησούν τον ναζωραίον. απεκρί
θη ο ιησούς, είπον υμίν ότι εγώ ειμί. ει ουν
εμέ ζητείτε, άφετε τούτους υπάγειν. ίνα
πληρωθή ο λόγος ον είπεν ότι ους δέδωκάς
μοι ουκ απώλεσα εξ αυτών ουδένα. σίμων
ουν πέτρος έχων μάχαιραν είλκυσεν αυτήν
και επάταξε τον του αρχιερέως δούλον και
απέκοψε αυτού το ους το δεξιόν. ην δε όνο
μα τω δούλω μάλχος. είπεν ουν ο ιησούς τω
πέτρω, βάλε την μάχαιραν σου εις την θήκην.
το ποτήριον ο δέδωκέν μοι ο πατήρ ου μη
πίω αυτό. η ουν σπείρα και ο χιλίαρχος και
οι υπηρέται των ιουδαίων συνέλαβον τον ιη
σούν και έδησαν αυτόν. και ήγαγον αυτόν
προς άνναν πρώτον. ην γαρ πενθερός του
καϊάφα ος ην αρχιερεύς του ενιαυτού εκεί
νου. ην δε καϊάφας ο συμβουλεύσας τοις
ιουδαίοις ότι συμφέρει ένα άνθρωπον απο
θανείν υπέρ του λαού. ηκολούθει δε τω ιη
σού σίμων πέτρος και άλλος μαθητής. ο δε
μαθητής εκείνος ην γνωστός τω αρχιερεί
και συνεισήλθε τω ιησού εις την αυλήν του
αρχιερέως. ο δε πέτρος είστηκει προς τη θύ
ρα έξω. εξήλθεν ουν ο μαθητής ο άλλος ο
γνωστός του αρχιερέως και είπε τη θυρω
ρώ και εισήγαγε τον πέτρον. λέγει ουν η
παιδίσκη η θυρωρός τω πέτρω, μη και συ εκ
των μαθητών ει του ανθρώπου τούτου. λέγει
εκείνος ουκ ειμί. είστηκει δε οι δούλοι και
οι υπηρέται ανθρακιάν πεποιηκότες ότι ψύ
χος ην και εθερμαίνοντο. ην δε και ο πέτρος
μετ αυτών εστώς και θερμαινόμενος. ο ουν
αρχιερεύς ηρώτησε τον ιησούν περί των μα
θητών αυτού και περί της διδαχής αυτού.
απεκρίθη αυτώ ο ιησούς, εγώ παρρησία λε
λάληκα τω κόσμω. εγώ πάντοτε εδίδαξα εν
συναγωγή και εν τω ιερώ όπου πάντες οι
ιουδαίοι συνέρχονται και εν κρυπτώ ελά
λησα ουδέν. τί με επερωτάς. επερώτησον
τους ακηκοότας τί ελάλησα αυτοίς. ίδε ούτοι
οίδασιν α είπον εγώ. ταύτα δε αυτού είπον
τος εις των υπηρετών παρεστηκώς έδωκε
ραπίσμα τω ιησού είπας, ούτως αποκρίνη
τω αρχιερεί. απεκρίθη αυτώ ο ιησούς, ει
κακώς ελάλησα μαρτύρησον περί του κακού.
ει δε καλώς τί με δέρεις. απέστειλεν ουν
αυτόν ο άννας δεδεμένον προς καϊάφαν τον
αρχιερέα. ην δε σίμων πέτρος εστώς και θερ
μαινόμενος. είπον ουν αυτώ, μη και συ εκ
των μαθητών αυτού ει. ηρνήσατο εκείνος
και είπεν ουκ ειμί. λέγει εις εκ των δούλων
του αρχιερέως συγγενής ων ου απέκοψε πέ
τρος το ους, ουκ εγώ σε είδον εν τω κήπω
μετ αυτού. πάλιν ουν ηρνήσατο πέτρος. και
ευθέως αλέκτωρ εφώνησε. άγουσι ουν τον
ιησούν από του καϊάφα εις το πραιτώριον.
ην δε πρωί. και αυτοί ουκ εισήλθον εις το
πραιτώριον ίνα μη μιανθώσι αλλά φάγωσι
το πάσχα. εξήλθεν ουν πιλάτος προς αυτούς
έξω και φησί, τίνα κατηγορίαν φέρετε κατά
του ανθρώπου τούτου. απεκρίθησαν και είπον
αυτώ, ει μη ήν ούτος κακοποιός ου μη σοι
παρεδώκαμεν αυτόν. είπεν ουν αυτοίς ο πι
λάτος, λάβετε αυτόν υμείς και κατά τον νό
μον υμών κρίνατε αυτόν. είπον ουν αυτώ οι
ιουδαίοι, ημίν ουκ εξέστιν αποκτείναι ουδένα.
ίνα ο λόγος του ιησού πληρωθή ον είπε σημαί
νων ποίω θανάτω ήμελλε αποθνήσκειν. εισ
ήλθεν ουν πάλιν εις το πραιτώριον ο πιλάτος
και εφώνησε τον ιησούν και είπεν αυτώ, συ
ει ο βασιλεύς των ιουδαίων. απεκρίθη ιησούς,
από σεαυτού συ τούτο λέγεις η άλλοι είπόν
σοι περί εμού. απεκρίθη πιλάτος, μη εγώ
ιουδαίός ειμι. το έθνος το σον και οι αρχιε
ρείς παρέδωκάν σε εμοί. τί εποίησας. απε
κρίθη ιησούς, η βασιλεία η εμή ουκ έστιν εκ
του κόσμου τούτου. εί εκ του κόσμου τούτου
ην η βασιλεία η εμή οι υπηρέται οι εμοί ηγω
νίζοντο ίνα μη παραδοθώ τοις ιουδαίοις. νυν
δε η βασιλεία η εμή ουκ έστιν εντεύθεν. είπεν
ουν αυτώ πιλάτος, ουκούν βασιλεύς ει συ.
απεκρίθη ιησούς, συ λέγεις ότι βασιλεύς ειμι
εγώ. εγώ εις τούτο γεγέννημαι και εις τούτο
εληλύθα εις τον κόσμον ίνα μαρτυρήσω τη
αληθεία. πας ο ων εκ της αληθείας ακούει
μου της φωνής. λέγει αυτώ πιλάτος, τί εστιν
αλήθεια. και τούτο είπων πάλιν εξήλθε προς
τους ιουδαίους και λέγει αυτοίς, εγώ ουδεμίαν
αιτίαν εύρισκω εν αυτώ. έστιν δε συνήθεια
υμίν ίνα ένα απολύσω υμίν εν τω πάσχα. βού
λεσθε ουν απολύσω υμίν τον βασιλέα των ιου
δαίων. εκραύγασαν ουν πάλιν πάντες λέγον
τες, μη τούτον αλλά τον βαραββάν. ην δε ο
βαραββάς λῃστής.

Cap.19.

Τότε ουν έλαβεν ο πιλάτος τον ιησούν και
εμαστίγωσε. και οι στρατιώται πλέξαντες
στέφανον εξ ακανθών επέθηκαν επί την κε
φαλήν αυτού και ιμάτιον πορφυρούν περι
έβαλον αυτόν και έλεγον, χαίρε ο βασιλεύς
των ιουδαίων. και έδιδον αυτώ ραπίσματα.
εξήλθεν ουν πάλιν έξω ο πιλάτος και λέγει
αυτοίς, ίδε φέρω υμίν αυτόν έξω ίνα γνώτε
ότι ουδεμίαν αιτίαν εύρισκω εν αυτώ. εξήλ
θεν ουν ο ιησούς έξω φορών τον ακάνθινον
στέφανον και το πορφυρούν ιμάτιον. και λέ
γει αυτοίς ο πιλάτος, ίδε ο άνθρωπος. ότε
ουν είδον αυτόν οι αρχιερείς και οι υπηρέται
εκραύγασαν λέγοντες, σταύρωσον σταύρωσον.
λέγει αυτοίς ο πιλάτος, λάβετε αυτόν υμείς
και σταυρώσατε. εγώ γαρ ουχ ευρίσκω εν
αυτώ αιτίαν. απεκρίθησαν αυτώ οι ιουδαίοι,
ημείς νόμον έχομεν και κατά τον νόμον ημών
οφείλει αποθανείν ότι υιόν θεού εαυτόν εποί
ησε. ότε ουν ήκουσε τούτον ο πιλάτος μάλ
λον εφοβήθη. και εισήλθε πάλιν εις το πραι
τώριον και λέγει τω ιησού, πόθεν ει συ. ο δε
ιησούς αποκρίσιν ουκ έδωκεν αυτώ. λέγει ουν
αυτώ ο πιλάτος, εμοί ου λαλείς. ουκ οίδας
ότι εξουσίαν έχω σταυρώσαί σε και εξουσίαν
έχω απολύσαί σε. απεκρίθη ιησούς, ουκ είχες
εξουσίαν κατ εμού ουδεμίαν ει μη ην δεδομέ
νον σοι άνωθεν. διά τούτο ο παραδούς με σοι
μείζονα αμαρτίαν έχει. εκ τούτου ο πιλάτος
εζήτει απολύσαι αυτόν. οι δε ιουδαίοι εκρά
ζον λέγοντες, εαν τούτον απολύσης ουκ ει
φίλος του καίσαρος. πας ο βασιλέα εαυτόν
ποιών αντιλέγει τω καίσαρι. ο ουν πιλάτος
ακούσας τούτων των λόγων ήγαγε έξω τον
ιησούν και εκάθισεν επί βήματος εις τόπον
λεγόμενον λιθόστρωτον εβραϊστί δε γαββαθά.
ην δε παρασκευή του πάσχα ώρα ως έκτη.
και λέγει τοις ιουδαίοις, ίδε ο βασιλεύς υμών.
οι δε εκραύγασαν, άρον άρον σταύρωσον αυ
τόν. λέγει ο πιλάτος τον βασιλέα υμών σταυ
ρώσω. απεκρίθησαν οι αρχιερείς, ουκ έχομεν
βασιλέα ει μη καίσαρα. τότε ουν παρέδωκεν
αυτόν αυτοίς ίνα σταυρωθή. παρέλαβον ουν
τον ιησούν και απήγαγον. και βαστάζων εαυ
τώ τον σταυρόν εξήλθεν εις τον λεγόμενον
κρανίου τόπον ος λέγεται εβραϊστί γολγοθά.
ου σταυρούσιν αυτόν και μετ αυτού άλλους
δύο εντεύθεν και εντεύθεν μέσον δε τον ιη
σούν. έγραψε δε και τίτλον ο πιλάτος και
έθηκεν επί του σταυρού. ην δε γεγραμμένον
ιησούς ο ναζωραίος ο βασιλεύς των ιουδαίων.
τούτον ουν τον τίτλον πολλοί ανέγνωσαν των
ιουδαίων ότι εγγύς ην ο τόπος όπου εσταυ
ρώθη ο ιησούς. και ην γεγραμμένον εβραϊστί
ελληνιστί ρωμαϊστί. έλεγον ουν τω πιλάτω
οι αρχιερείς των ιουδαίων, μη γράφε ο βασι
λεύς των ιουδαίων αλλ ότι εκείνος είπεν,
βασιλεύς ειμί των ιουδαίων. απεκρίθη πιλά
τος, ο γέγραφα γέγραφα. οι ουν στρατιώται
ότε εσταύρωσαν τον ιησούν έλαβον τα ιμάτια
αυτού και εποίησαν τέσσαρα μέρη εκάστω
στρατιώτη μέρος και τον χιτώνα. ην δε ο χι
τών άραφος εκ των άνωθεν όλος υφαντός δι
όλου. είπον ουν προς αλλήλους, μη σχίσω
μεν αυτόν αλλά λάχωμεν περί αυτού τίνος
έσται. ίνα η γραφή πληρωθή η λέγουσα, δι
εμερίσαντο τα ιμάτιά μου εαυτοίς και επί
τον ιματισμόν μου έβαλον κλήρον. οι μεν ουν
στρατιώται ταύτα εποίησαν. είστηκει δε πα
ρά τω σταυρώ του ιησού η μήτηρ αυτού και
η αδελφή της μητρός αυτού μαρία η του κλω
πά και μαρία η μαγδαληνή. ιησούς ουν ιδών
την μητέρα και τον μαθητήν παρεστώτα ον
ηγάπα λέγει τη μητρί αυτού, γύναι ίδε ο υιός
σου. είτα λέγει τω μαθητή, ίδε η μήτηρ σου.
και απ εκείνης της ώρας έλαβεν ο μαθητής
αυτήν εις τα ίδια. μετά τούτο ειδώς ο ιησούς
ότι ήδη πάντα τετέλεσται ίνα τελειωθή η
γραφή λέγει, διψώ. σκεύος

μου αγαπήσει αυτόν, και προς αυτόν ελευ
σόμεθα και μονήν παρ αυτώ ποιήσομεν. ο
μη αγαπών με, τους λόγους μου ου τη=
ρεί. και ο λόγος ον ακούετε, ουκ εστίν εμός,
αλλά του πέμψαντός με πατρός. Ταύτα
λελάληκα υμίν παρ υμίν μένων. ο δε πα=
ράκλητος, το πνεύμα το άγιον ο πέμψει ο
πατήρ εν τω ονόματί μου, εκείνος υμάς δι
δάξει πάντα, και υπομνήσει υμάς πάντα α
είπον υμίν. ειρήνην αφίημι υμίν, ειρήνην
την εμήν δίδωμι υμίν. ου καθώς ο κόσμος
δίδωσιν εγώ δίδωμι υμίν. μη ταρασσέσ=
θω υμών η καρδία μηδε δειλιάτω. ηκούσα
τε ότι εγώ είπον υμίν, υπάγω και έρχομαι
προς υμάς. ει ηγαπάτε με, εχάρητε άν, ότι
είπον πορεύομαι προς τον πατέρα, ότι ο πα
τήρ μου μείζων μού εστι. και νυν είρηκα υ
μίν πριν γενέσθαι, ίνα όταν γένηται πιστεύ
σητε. ουκέτι πολλά λαλήσω μεθ υμών. έρ
χεται γαρ ο του κόσμου άρχων και εμοί
ουκ έχει ο, λέγ. αλλ ίνα γνω ο κόσμος ότι
αγαπώ τον πατέρα, και καθώς εντολήν δέδω
κέ μοι ο πατήρ ούτως ποιώ. εγείρεσθε άγω
μεν εντεύθεν. Cap.xv.

Εγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πα
τήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. πάν κλήμα ἐν
ἐμοί μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό. καὶ πᾶν
τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείο=
να καρπὸν φέρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε, διὰ
τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. μείνατε ἐν
ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν, καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύ
ναται καρπὸν φέρειν ἀφ ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μεί=
νῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ
ἐν ἐμοὶ μείνητε. ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς
τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐ=
τῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν. ὅτι χωρὶς
ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ἐάν μὴ τις
μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ
ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτά, καὶ εἰς τὸ
πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται. ἐὰν μείνητε
ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ,
ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσεσθε καὶ γενήσεται ὑμῖν.
ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ
πὸν πολὺν φέρητε, καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μα=
θηταί. καθὼς ἠγάπησε με ὁ πατήρ, κἀγὼ ἠ
γάπησα ὑμᾶς. μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν
τῇ ἀγάπῃ μου. καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς
τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐ=
τοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα
ἡ χαρά ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ καὶ ἡ χαρὰ ὑ
μῶν πληρωθή. αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολή ἡ ἐμή, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑ=

meus diliget eum: et ad eum veniem?:
et mansionē apud eū faciem?. Qui
Qui nō diligit me sermones meos nō
Et sermonē quē audistis nō est meus:
sed eius qui misit me patris. Hec
locut? sū vobis apd vos manēs. Pa
rachitus aūt spiritus sanctus quē mittet
pater in nomine meo: ille vos docebit
omnia et suggeret vobis quecuq
dixero vobis. Pacē reliquo vobis: pa
cē meā do vobis. Non quomodo mūd?
dat ego do vobis. Non turbetur
cor vestrum neq; formidet. Audistis
quia ego dixi vobis: vado et venio
ad vos. Si diligeretis me gauderetis
vadō ad patrem: quia pater
maior me est. Et nunc dixi vobis
prusq; fiat: vt cum factus fuerit credā
tis. Jam nō multa loquar vobiscū. Ve
nit enim princeps mūdi huius: et in me
nō hz quic. Sz vt cognoscat mūd?: qz
diligo patrem: et sicut mandatū dedit
mihi pater sic facio. Surgite eamus
hinc. Cap.xv.

Ego sum vitis vera: et pater
me agricola est. Oēm palmitē
me nō ferentē fructus tollet eū: et oēm
qui fert fructum purgabit eum vt
fructū plus afferat. Jā vos mūdi estis
pter sermonē quē locut? sū vobis: Ma
nete in me et ego in vobis. Sicut pal
mes nō pōt ferre fructū a semetipo nisi
manserit in vite: sic nec vos nisi
in me manseritis. Ego sum vitis vos
palmites: qui manet in me et ego in eo
hic fert fructum multum: quia sine
me nihil potestis facere. Si quis
in me nō mānserit mittet foras sicut pal
mes et aruit: et colligent eum et in
ignem mittent et ardet. Si manseritis
in me et verba mea in vobis manserint
quodcuq volueritis petetis et fiet vobis.
In hoc clarificat? est pr me vt fructū
plurimū afferatis: et efficiamini mei discipli.
Sicut dilexit me pater et ego dilexi
vos. Manete in dilectione mea.
Si pcepta mea seruaueritis: manebitis
in dilectione mea: sicut et ego patris mei
precepta seruaui: et maneo
in eius dilectiōe. Hec locut? sū vobis vt
gaudiū meū in vobis sit: et gaudiū re
strū ipleatur. Hoc est preceptū meū vt
diligatis inuicem sicut dilexi vos.

Mat.11.d.
Mar.11.c.
sup.14.d.
J.16.f.

1.Cor.4.d
Ephe.5.a.

μάς. μείζονα ταύτης αγάπην ουδείς έχει,
ίνα τις την ψυχήν αυτού θη υπέρ των
φίλων αυτού. υμείς φίλοι μου εστέ,
εάν ποιήτε όσα εγώ εντέλλομαι υμίν.
ουκέτι υμάς λέγω δούλους, ότι ο δού
λος ουκ οίδε τι ποιεί αυτού ο κύριος. υ
μάς δε είρηκα φίλους, ότι πάντα α ήκου
σα παρά του πατρός μου εγνώρισα υμίν.
ουχ υμείς με εξελέξασθε, αλλ εγώ εξε=
λεξάμην υμάς, και έθηκα υμάς, ίνα υμείς
υπάγητε και καρπόν φέρητε, και ο καρ=
πός υμών μένῃ, ίνα ότι αν αιτήσητε του
πατέρα εν τω ονόματί μου, δώ υμίν. Ταύ
τα εντέλλομαι υμίν, ίνα αγαπάτε αλλή
λους. ει ο κόσμος υμάς μισεί, γινώσκετε
ότι εμέ πρωτον υμών μεμίσηκεν. ει εκ
του κόσμου ήτε, ο κόσμος αν το ίδιον
εφίλει. ότι δε εκ του κόσμου ουκ εστε,
αλλ εγώ εξελεξάμην υμάς εκ του κόσ
μου, διά τούτο μισεί υμάς ο κόσμος. μνη
μονεύετε του λόγου ου εγώ είπον υ
μίν. ουκ έστι δούλος μείζων του κυρί
ου αυτού. ει εμέ έλιωξαν και υμάς διώ
ξουσιν. ει τον λόγον μου ετήρησαν, και
τον υμέτερον τηρήσουσιν. αλλά ταύτα
πάντα ποιήσουσιν υμίν διά το όνομά
μου, ότι ουκ οίδασι τον πέμψαντά με.
ει μη ήλθον και ελάλησα αυτοίς, αμαρ
τίαν ουκ είχον. νυν δε προφασιν ουκ έ
χουσι περί της αμαρτίας αυτών. ο εμέ
μισών, και τον πατέρα μου μισεί. ει τα
έργα μη εποίησα εν αυτοίς α ουδείς άλ
λος πεποίηκεν, αμαρτίαν ουκ είχον. νυν
δε και εωράκασι και μεμισήκασι και εμέ και
τον πατέρα μου. αλλ ίνα πληρωθή ο λό
γος ο γεγραμμένος εν τω νόμω αυτών ότι
εμίσησάν με δωρεάν. όταν δε έλθη ο παρά
κλητος όν εγώ πέμψω υμίν παρά του πα
τρός το πνεύμα της αληθείας, ο παρά του
πατρός εκπορεύεται, εκείνος μαρτυρήσει
περί εμού, και υμείς δε μαρτυρείτε, ότι
απ αρχής μετ εμού εστέ. Cap.xvi.

Ταύτα λελάληκα υμίν, ίνα μη σκαν
δαλισθήτε. αποσυναγώγους ποιήσουσιν
υμάς. αλλ έρχεται ώρα, ίνα πας ο απο
κτείνας υμάς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν
τω θεώ. και ταύτα ποιήσουσιν, ότι ουκ
έγνωσαν τον πατέρα ουδέ εμέ. αλλά ταύ
τα λελάληκα υμίν, ίνα όταν έλθη η ώ
ρα μνημονεύητε αυτών, ότι εγώ ει
πον υμίν. Ταύτα δε υμίν εξ αρχής ουκ
είπον, ότι μεθ υμών ήμην. νυν δε
υπάγω προς τον πέμψαντά με, και

Phili.3.d.
1.The.4.b
1.Joh. 4.c

1.Joh̄. 3.c
Mat.10.f.
Mar.10.g.

1.Joh̄. 3.d

Psal. 108

Mat.10.c.
Mar.13.b.
Luce.21.c.

ουλείς εξ υμῶν ερωτᾶ με που υπάγεις.
αλλ ὁτι ταῦτα λελάληκα υμῖν, ἡ λύ=
πη πεπλήρωκεν υμῶν τὴν καρδίαν. αλλ ε
γὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω υμῖν, συμφέρει υ=
μῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀ=
πέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς
υμᾶς. ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν
πρὸς υμᾶς. καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν
κόσμον περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιο=
σύνης καὶ περὶ κρίσεως, περὶ ἁμαρτίας
μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ. περὶ δι=
καιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου
ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με. περὶ δὲ
κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου
κέκριται. ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν υμῖν,
ἀλλ οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. ὅ=
ταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθεί=
ας, ὁδηγήσει υμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν
οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ ἑαυτοῦ, ἀλλ ὅσα ἂν ἀ=
κούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀνα=
γελεῖ υμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ
ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ υμῖν. πάν=
τα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ ἐμά ἐστι. διὰ τοῦ=
το εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀ
ναγγελεῖ υμῖν. μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με,
καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ὑπά
γω πρὸς τὸν πατέρα. εἶπον οὖν ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους. τί ἐστί
τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, μικρόν καὶ οὐ θεω=
ρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρόν καὶ ὄψεσθέ με,
καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. ἔ=
λεγον οὖν, τοῦτο τί ἐστὶν ὃ λέγει τὸ μι=
κρόν. οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. ἔγνω οὖν ὁ ἰη
σοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς περὶ τούτου ζητεῖτε μετ ἀλλήλων
ὅτι εἶπον μικρόν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πά
λιν μικρόν καὶ ὄψεσθέ με. ἀμὴν ἀμὴν λέ=
γω υμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε υμεῖς,
ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται. υμεῖς δὲ λυπηθή=
σεσθε, ἀλλ ἡ λύπη υμῶν εἰς χαρὰν γε=
νήσεται. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην ἔχει ὅτι
ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς. ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ
παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως
διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς
τὸν κόσμον. καὶ υμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην
ἔχετε. πάλιν δὲ ὄψομαι υμᾶς, καὶ χαρή=
σεται υμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν υμῶν
οὐδεὶς αἴρει ἀφ υμῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡ
μέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀ=
μὴν λέγω υμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώ=
σει υμῖν. ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν

nemo ex vobis interrogat me quo vadis.
Sed quia hec locutus sum vobis: tristi
tia implenit cor vestrum. Sed ego ver
veritatem dico vobis: expedit vobis
vt ego vadam. Si ei ego non abiero
parachitus non venet ad vos: si aũt abiero mittam eum
ad vos. Et cum venerit ille arguet
mundum de peccato: et de iustitia
et de iudicio. De peccato quidẽ: quia non credidert in me. De iu
stitia vero: quia ad patrem vado et iam non videbitis me. De iu
dicio aũt: quia princeps mundi hui⁹
iam iudicat⁹ est. Adhuc multa hẽo vobis dicere: sed nõ potestis portare modo.
Cum aũt venerit ille spiritꝰ veritatis: docebit vos omnem veritatem. Non enim loquetur a semetipso: sed quecũq; audiet loquet: et quę ventura sunt annũciabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet et annũciabit vobis. Omnia quecũq; habet pater mea sunt. Propterea dixi: quia de meo accipiet et annũciabit vobis. Modicũ et iã nõ videbitis me:
et iterũ modicũ et videbitis me: quia vado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem. Quid est hoc quod dicit nobis modicũ et nõ videbitis me: et iterum modicũ et videbitis me
et quia vado ad patrem? Dicebant ergo. Quid ẽ hoc quod dicit modicũ? Nescimus quid loquit. Cognouit aũt ie
sus quia volebãt eũ interrogare et dixit eis. De hoc queritis inter vos: quia dixi modicũ et nõ videbitis me: et iterũ modicũ et videbitis me. Amẽ amẽ di
co vobis: quia plorabitis et flebitis vos mũdus aũt gaudebit. Vos aũt cõtristabimini sed tristitia vestra vertet in gaudiũ.
Mulier cum parit tristitiam habet: quia venit hora eius. Cum aũt peperit puerum iam non meminit pressure propter gaudium: quia natus est hõ in mũdũ. Et vos igit nũc quidẽ tristitiã hẽtis. Iterũ autẽ videbo vos: et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Et in illo die me nõ interrogabitis quicq̃. Amen amen dico vobis: si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Usq; modo petistis quicq̃ in

Matth.g. Luce.16.f.

Hiere.31.c Ioan.4.c.

Mat.21.d. Mar.11.c. supra 14.d.

/τω ὁμόματι μου, αἰτεῖτε καὶ λήψεσθε, ἵνα
ἡ χαρά υμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ταῦτα
ἐν παροιμίαις λελάληκα υμῖν. ἀλλ ἔρχε=
ται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλή
σω υμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρός
ἀναγγελῶ υμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ
ὀνόματί μου αἰτήσεσθε. καὶ οὐ λέγω υμῖν
ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ υμῶν.
αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ υμᾶς, ὅτι υμεῖς
ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ
παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. ἐξῆλθον παρὰ τοῦ
πατρός, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον. πά=
λιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς
τὸν πατέρα. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ
τοῦ. ἴδε νῦν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμί
αν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶ=
δας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τις σε
ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ
ἐξῆλθες. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς. ἄρτι πι
στεύετε. ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυ=
θεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ
ἐμὲ μόνον ἀφῆτε. καὶ οὐκ εἰμί μόνος, ὅ=
τι ὁ πατὴρ μετ ἐμοῦ ἐστί. ταῦτα λελά=
ληκα υμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ
κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ
νενίκηκα τὸν κόσμον. Cap.17.

Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
εἶπε. πάτερ ἐλήλυθεν ἡ ὥρα. δόξασον σου
τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε. κα
θὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός
ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσει αὐ=
τοῖς ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος
ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν
θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας ἰησοῦν χριστόν. ἐ=
γώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς. τὸ ἔργον ἐτε=
λείωσα ὃ δέδωκας μοι ἵνα ποιήσω. καὶ νῦν
δόξασόν με σὺ πάτερ παρά σεαυτῷ τῇ δό
ξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρά
σοι. ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώ
ποις, οὓς δέδωκας μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦ
σαν, καὶ ἐμοί αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λό
γον σου τετηρήκασι. νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι πάν
τα ὅσα δέδωκας μοι παρά σου ἐστίν, ὅτι
τὰ ῥήματα ἃ δέδωκας μοι δέδωκα αὐ
τοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀλη
θῶς ὅτι παρά σου ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν
ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρω
τῶ, οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ
ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι. καὶ τὰ ἐ=
μὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά. καὶ δε
δόξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ
κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰ=

noie meo. Petite et accipietis: vt ga
gaudium vestrum sit plenum. Hec
in prouerbijs locutꝰ sum vobis. Venit
hora cuꝫ iam nõ in prouerbijs loquar
vobis: sed palam de patre meo
annunciabo vobis. In illo die in
noie meo petetis. Et non dico vobis
quia ego rogabo patrem de vobis.
Ipse enim pater amat vos quia vos
me amastis: et credidistis quia
ex deo exiui. Exiui a patre et veni in mundum. Iterum
relinquo mundum: et vado ad patrem. Dicunt ei discipuli eius.
Ecce nunc palaꝫ loqueris et prouerbiũ
nullum dicis. Nunc scimus quia scis
omnia: et non opus est tibi vt quis te
interroget. In hoc credimus: qꝫ a deo
existi. Respondit eis ihesus. Modo credi
ditis. Ecce venit hora et iam venit
vt dispgamini vnusquisq; in propria et
me solum relinquatis: et nõ sũ solus qꝫ
pater mecũ est. Hec locutus sum vobis
vt in me pacem habeatis. In
mũdo pressurã habebit: fiducie ego
vici mundum. Cap.17.

Hec locutus est ihesus: et sublenatis
oculis in celum dixit. Pater venit hora clarifica
filiũ tuũ vt filius tuus clarifficet te. Si
cut dedisti ei potestatem omnis carnis
vt omne quod dedisti ei det eis
vitam eternam. Hec est autem
vita eterna vt cognoscãt te solũ deũ ve
rum: et quem misisti ihesum xpm. Ego
te clarificaui super terram: opus cõsu
mauꝫ dedisti mihi vt faciã. Et nũc
clarifica me tu pr apd temetipsũ clari
tate quã habui priusq; mũd⁹ fieret apd
te. Manifestaui nomen tuum hoibus
quos dedisti mihi de mũdo. Tui erãt
et mihi eos dedisti: et sermonem
tuũ seruauerũt. Nũc cognouerũt qꝫ
quecunq; dedisti mihi abs te sunt. Quia
verba que dedisti mihi dedi eis: et
ipsi acceperunt et cognouerunt vere
quia a te exiui et crediderunt
quia tu me misisti. Ego pro eis rogo:
non pro mundo rogo sed pro
his quos dedisti mihi quia tui sũt. Et
oia tua sũt et tua mea sũt: et clarificatus
sum in eis. Et iam nõ sum in
mundo: et hi in mundo

1.Joh.1.b

Mat.16.c. Mar.14.c. Zacha.13.c. Vetus in gre. pretert in pro.

σί, m καὶ n ἐγὼ o ὡρος p σε q ἔρχομαι . r ὡάτερ
s ἅγιε t Τήρησον u αὐτούς x ἐν/Τω y ὀμόματι z σού
a ῳ b Δέδωκας c μοι, d ἵνα e ὦσιν f ἐμ, g καθὼς h ἡμεῖς.
i ὅτε k ἤμην l μετ m αὐτῶν n ἐμ/Τω o κόσμω, p ἐγὼ
q ἐτήρουν r αὐτούς s ἐν/Τω t ὀμόματι u σου. x ους
y Δέδωκας z μοι a ἐφύλαξα, b καὶ c οὐδεὶς d ἐξ e αὐ=
τῶν f ἀπώλετο, g εἰ μὴ h ὁ i υἱὸς j Τῆς k ἀπωλείας, l ἵνα
m ἡ n γραφὴ o πληρωθή. p Νυν q Δε r ὡρος s σε t ἔρ
χομαι, u καὶ v Ταῦτα w λαλῶ x ἐν/Τω y κόσμω, z ἵνα
a ἔχωσι b Τὴν c Χαρὰν d Τὴν e ἐμὴν f πεπληρωμένην
g ἐν h αὐτοις. i ἐγὼ k Δέδωκα l αὐτοις m Τὸν n λό=
γον o σου, p καὶ q ὁ r κόσμος s ἐμίσησεν t αὐτούς, u ὁ=
τι v οὐκ w εἰσὶν x ἐκ y Τοῦ z κόσμου, a καθὼς b ἐγὼ c οὐκ
d εἰμὶ e ἐκ f Τοῦ g κόσμου. h οὐκ i ἐρωτῶ k ἵνα l ἆ=
ρης m αὐτούς n ἐκ o Τοῦ p κόσμου, q ἀλλ r ἵνα s Τηρή=
σης t αὐτούς u ἐκ v Τοῦ w πονηροῦ. x ἐκ y Τοῦ z κό=
σμου a οὐκ b εἰσί, c καθὼς d ἐγὼ e ἐκ f Τοῦ g κόσμου
h οὐκ i εἰμί. j ἁγίασον k αὐτούς l ἐν m Τῇ n ἀληθεία
o σου. p Ὁ q λόγος r σός s ἀλήθεια t ἐστί. u καθὼς
v ἐμὲ w ἀπέστειλας x εἰς y Τὸν z κόσμον, a κἀγὼ b ἀπέ=
στειλα c αὐτούς d εἰς e Τὸν f κόσμον, g καὶ h ὑπὲρ i αὐ
τῶν j ἐγὼ k ἁγιάζω l ἐμαυτόν, m ἵνα n καὶ o αὐτοὶ
p ὦσιν q ἡγιασμένοι r ἐν s ἀληθεία. t Οὐ u περὶ v Τού=
των w δὲ x ἐρωτῶ y μόνον, z ἀλλὰ a καὶ b περὶ c Τῶν
d πιστευόντων e διὰ f Τοῦ g λόγου h αὐτῶν i εἰς j ἐ=
μέ. k ἵνα l πάντες m ἐν n ὦσι, o καθὼς p σὺ q πάτερ r ἐν
s ἐμοί, t κἀγὼ u ἐν v σοί, w ἵνα x καὶ y αὐτοὶ z ἐν
a ἡμῖν b ὦσιν, c ἵνα d ὁ e κόσμος f πιστεύσῃ g ὅτι h σύ
i με j ἀπέστειλας. k καὶ l ἐγὼ m Τὴν n Δόξαν o ἣν p Δέ=
δωκάς q μοι r δέδωκα s αὐτοις, t ἵνα u ὦσιν v ἓν
w καθὼς x ἡμεῖς y ἕν z ἐσμεν, a ἐγὼ b ἐν c αὐτοις, d καὶ
e σὺ f ἐν, g ἐμοί, h ἵνα i ὦσι j Τετελειωμένοι k εἰς l ἕν,
m καὶ n ἵνα o γινώσκῃ p ὁ q κόσμος r ὅτι s σύ t με u ἀπέ
στειλας, v καὶ w ἠγάπησας x αὐτούς, y καθὼς z ἐμὲ
a ἠγάπησας. b πάτερ c οὓς d Δέδωκάς e μοι f θέλω
g ἵνα h ὅπου i εἰμὶ j ἐγὼ, k κἀκεῖνοι l ὦσι m μετ n ἐ=
μοῦ, o ἵνα p θεωρῶσι q Τὴν r Δόξαν s Τὴν t ἐμήν, u ἣν
v Δέδωκάς w μοι, x ὅτι y ἠγάπησάς z με a πρὸ b κα
ταβολῆς c κόσμου. d πάτερ e Δίκαιε f καὶ g ὁ h κόσ
μος i σε j οὐκ k ἔγνω, l ἐγὼ m Δέ n σε o ἔγνων p καὶ q οὗ
τοι r ἔγνωσαν s ὅτι t σύ u με v ἀπέστειλας, w καὶ x ἐ
γνώρισα y αὐτοις Τὸ z ὄνομα σου καὶ a γνωρί=
σω, b ἵνα h ἀγάπη i ἣν j ἠγάπησάς k με l ἐν m αὐτοις
n ᾖ, o κἀγὼ p ἐν q αὐτοις.

Cap.18.

ΤΑῦτα a εἰπὼν b ὁ c ἰησοῦς d ἐξῆλθε e συν/Τοις
f μαθηταῖς g αὐτοῦ h πέραν/Του i Χειμάρ=
ρου/Τῶν k κέδρων, l ὅπου m ἦν n κῆπος o εἰς p ὃν q εἰ=
σῆλθεν r αὐτὸς s καὶ/οι t μαθηταὶ u αὐτοῦ. x Ἤδει
y Δὲ z καὶ a Ἰούδας b ὁ c παραδιδούς d αὐτόν/Τον
e Τόπον, f ὅτι g πολλάκις h συνῆχθη/ο i Ἰησοῦς
k ἐκεῖ l μετά/Των m μαθητῶν n αὐτοῦ. o Ὁ p ὂν q Ἰού=
δας r λαβών/Την s στεῖραν t καὶ u ἐκ/Των v ἀρχιε=
ρέων x καὶ y φαρισαίων z ὑπηρέτας, a ἔρχεται
b ἐκεῖ c μετὰ d φανῶν e καὶ f λαμπάδων g καὶ h ὁ=
πλων. i Ἰησοῦς j Ὂν k ἐιλὼς m πάντα/Τα n ερ=
χόμενα o ἐπ p αὐτόν, q ἐξελθὼν r εἶπεν s αὐτοις. Τίνα
t ζητεῖτε. u ἀπεκρίθησαν v αὐτῷ. w Ἰησοῦν/Τον x μα=
ζωραῖον. y Λέγει z αὐτοις Ὁ a Ἰησοῦς. b ἐγώ c εἰμί. d ει
στήκει e Δὲ f καὶ g Ἰούδας/ο h παραδιδούς m αὐτόν
n μετ o αὐτῶν. p Ὡς q οὖν r εἶπεν s αὐτοις ὅτι t ἐγώ u ει
μί, v ἀπῆλθον w εἰς/Τα x ὀπίσω, y καὶ z ἔπεσον a χα=
μαί. b πάλιν c οὖν d αὐτούς e ἐπηρώτησε f Τίνα g ζη=
τεῖτε, h οἱ i Δε k εἶπον. l Ἰησοῦν/Τον m ναζωραῖον. n Α=
πεκρίθη o Ἰησοῦς. p εἶπον q ὑμῖν r ὅτι s ἐγώ t εἰμί. u ει
οὖν v ἐμὲ w ζητεῖτε, x ἄφετε y Τούτους z ὑπάγειν. a ἵ=
να b πληρωθή/ο c λόγος/ον d εἶπεν. e ὅτι f ους g Δέ
δωκάς h μοι, i οὐκ j ἀπόλεσα k ἐξ l αὐτῶν. m Οὐ
σίμωνι n οὖν o πέτρος p ἔχων q μάχαιραν r εἵλκυ=
σεν s αὐτήν, t καὶ u ἔπαισε v Τὸν w Τοῦ x ἀρχιερέως
y Δοῦλον, z καὶ a ἀπέκοψεν b αὐτοῦ Τὸ c ὠτίον/Το
d Δεξιόν. e ἦν f Δὲ g ὄνομα/Τῶ h Δούλου i μάλχος.
k εἶπεν l οὖν/ο m Ἰησοῦς/Τῶ n πέτρῳ. o Βάλε/Τὴν
p μάχαιραν q εἰς/Τὴν r θήκην. s Τὸ t ποτήριον u ὃ Δε=
δωκέ v μοι/ο w πατήρ x ου μὴ y ἴω z αὐτό. a ἡ b οὐν
c σπεῖρα d καὶ/ο e χιλίαρχος f καὶ/οι g ὑπηρέται h Τῶν
i ἰουδαίων j συνέλαβον k Τὸν l Ἰησοῦν, m καὶ n ἔδησαν
o αὐτόν, p καὶ q ἀπήγαγον r αὐτόν s ὡρος t ἅννας
u ὡρώτον. x ἦν y γὰρ z πενθερός a Τοῦ b καϊάφα, c ὃς
d ἦν e ἀρχιερεὺς/Του f ἐνιαυτοῦ g ἐκείνου. h ἦν i Δὲ
k καϊάφας/ο l συμβουλεύσας m Τοις n ἰουδαίοις
o ὅτι p συμφέρει q ἕνα r ἄνθρωπον s ἀπολέσθαι t ὑ=
πὲρ/Του u λαοῦ. v Ἠκολούθει w Δὲ x Τῶ y Ἰησοῦ z σί=
μων a πέτρος, b καὶ/ο c ἄλλος d μαθητής. e ὁ f Δὲ g μα
θητὴς h ἐκεῖνος i ἦν j γνωστὸς/Τῶ k ἀρχιερεῖ, l καὶ
m συνεισῆλθε/Τῶ n Ἰησοῦ o εἰς/Την p αὐλὴν/Του ἀρ=
χιερέως. q ὁ r Δὲ s πέτρος t εἱστήκει u πρὸς/Τὴ θύρα
ἔξω. x ἐξῆλθεν y οὖν/ο z μαθητὴς/ο a ἄλλος b ὃς c ἦν
d γνωστὸς/Τῶ e ἀρχιερεῖ, f καὶ g εἶπε h Τῇ i θυρωρῷ
j καὶ k εἴσηγαγε/Τὸν l πέτρον. m λέγει n οὖν/η o παι=
δίσκη p θυρωρὸς/Τῶ q πέτρῳ. r μὴ s καὶ t σὺ ἐκ
/Των u μαθητῶν v εἶ/Του w ἀνθρώπου x Τούτου, y λέ=
γει z ἐκεῖνος. a οὐκ b εἰμί. c εἱστήκεισαν d Δε/οι e Δού
λοι καὶ/οι f ὑπηρέται g ἀνθρακιὰν h πεποιηκότες
i ὅτι j ψῦχος k ἦν l καὶ m ἐθερμαίνοντο. n ἦν Δε
o μετ p αὐτῶν/ο q πέτρος ἑστὼς καὶ r θερμαινό=
μενος./ο s οὖν t ἀρχιερεὺς u ἠρώτησε/Τὸν v Ἰησοῦν
w περὶ/Των x μαθητῶν y αὐτοῦ καὶ z περὶ Τῆς a Δι=
δαχῆς b αὐτοῦ. c ἀπεκρίθη d αὐτῷ/ο e Ἰησοῦς. f ἐ=
γὼ g παῤῥησίᾳ h ἐλάλησα/Τῶ i κόσμῳ. j ἐγὼ k πάν
τοτε l ἐδίδαξα m ἐν/Τῇ n συναγωγῇ καὶ/ο ἐν/Τῶ p ἱε
ρῷ q ὅπου r πάντοτε/οι s ἰουδαῖοι t συνέρχονται
u καὶ x ἐν y κρυπτῷ z ἐλάλησα a οὐδέν. b Τί c με d ἐ=
ρωτᾷς. e ἐρώτησον f Τους g ἀκηκοότας
h Τί i ἐλάλησα j αὐτοις, k ἴδε l οὗτοι m οἶδασιν
n ἃ o εἶπον p ἐγὼ. q Ταῦτα r Δε s αὐτοῦ t εἶπόν
τος, u εἷς/Των x ὑπηρετῶν y παρεστηκώς z ἔ=

a λλιλυc cum d laternis e et f facibus g & h armis.
i Jesus k itaq; l sciens m omnia q̃ n ventura erant
o super p eum: q processit r & dixit s eis. t Quem
u quæritis? x Respondẽrt y ei. z Jesũ a nazarenũ.
b Dicit c eis d Iesus. e Ego f sum. g Stabat h
autem r & judas s qui t tradebat u eum x
cum y ipsis. z Ut a ergo b dixit c eis d ego e sum
f abierunt g retrorsũ h et i ceciderũt k in l terrã.
m Iterũ n ergo o interrogauit p eos. q Quẽ r quæ=
ris. s Illi t ãt u direrũt. x Jesũ y nazarenũ. z Re
spondit a Iesus. b Dixi c vobis d q̃ e ego f sũ. g Si
h ergo i me j quæritis k sinite l hos a abire. m Ut
n impleret o sermo q̃ p dixit. q Q̃ r quos s de
disti t mihi u non x perdidi y ex z eis a quẽq̃.
b Simon c ergo d petrus e hũs f gladiũ g edurit
c cum h et i percussit k pontificis l & m abscidit
n auriculam o eius p dexteram. q Erat r aũt s nomen
t famulo u malchus. x Dicit y ergo z Iesus a petro. b Mitte
gladiũ tuũ c in d vaginam. e Calicẽ q̃ f de
dit g mihi h pater i non vis vt k bibam l illum.
m Cohors n autem o et p tribunus q et r ministri
s iudeor t cõprehẽderunt u Iesũ. x Et y ligauerũt
z eum a et b adduxerũt c eum d ad e annam
f primum. g Erat h enim i socer k caiphe l qui
erat m pontifex n anni o illius. p Erat q autem
r caiphas s qui t consiliu u dederat x iudeis:
y quia z expedit a vnum b hominem c mori d pro
populo. e Sequebatur f aũt g Iesum h simon
i petrus k et l alius m discipulus. n Discipul9 o ãt
p ille q erat r notus s pontifici: t et u introibat
x cum y Iesu z in a atrium b pontificis.
c Petrus d autem e stabat f ad g ostium
h foris. i Exijt k ergo l discipul9 m alius q n erat
o notus p pontifici q et r dixit s ostiarie
t introduxit u petrũ. x Dixit y ergo z petro a an
cilla b ostiaria. c Nunquid d & e tu f ex
g discipulis h es i hominis k illius. l Dicit
m ille. n Non o sum. p Stabãt q autem r serui
et s ministri ad t prunas: u quia v frigus x erat: y & z calefaciebãt se. a Erat ãt
cũ b eis c & d petrus e stans f et g calefaciens h se.
i Pontifex k ergo l interrogauit m Iesum
de n discipulis o suis p et q de r doctrina
eius. s Respondit t ei u Iesus. x Ego
palam y locutus sum z mũdo. a Ego
docui b in c synagoga d et e in templo
quo f omnes g iudei conueniunt: h & i
in k occlto locut9 sũ nihil. l Quid m me in
terrogas? n Interroga eos qui audierunt
quid loc9 sim ipsis: ecce hi sciunt
que direrim ego. q Hec aut cũ dixisset
vnus assistens ministrorum dedit

sunt: m & n ego o dp q venio. r Pater s
sancte t serua eos in u nomine x tuo quos.
y quos z dedisti a mihi: b vt sint c vnus d sicut e
Cum essem cum eis ego
seruabam eos in nomine tuo.
Quos
dedisti mihi ego custodiui: & nẽo ex eis
periit nisi filius perditionis vt
scriptura impleat. Nũc ãt ad te venio: Psal.108
et hec loquor in mundo: vt
habeant gaudium meum impletum
in semetipsis. Ego dedi eis sermonem
tuum & mundus eos odio habuit: q
non sunt de mundo sicut et ego non
sum de mundo. Non rogo vt tollas
eos de mundo: sed vt serues
eos a malo. De mundo
non sũt sicut et ego non sum de mundo.
Sanctifica eos in veritate.
Sermo tuus veritas est. Sicut tu
me misisti in mundum: ita & ego misi
eos in mundum. Et pro eis
ego sanctifico meipsum: vt sint et ipsi
sanctificati in veritate. Non pro eis
autem rogo tantum: sed et pro
eis q̃ credituri sunt p verbũ eorũ i me
vt omnes vnum sint sicut tu pater in
me et ego in te: vt et ipsi in nobis
vnum sint: vt credat mundus quia tu
me misisti. Et ego claritatẽ quã tu de
disti mihi dedi eis: vt sint vnum
sicut et nos vnum sumꝰ. Ego in eis et
tu in me vt sint consũmati in vnum:
& cognoscat mund9 quia tu me misisti
et dilexisti eos sicut et me
dilexisti. Pater quos dedisti mihi volo
vt vbi sum ego et illi sint mecum:
vt videant claritatem meam quam
dedisti mihi: q̃ dilexisti me ante
constitutionem mundi. Pater iuste mundus
te nõ cognouit: ego aũt te cognoui: &
hi cognouerũt q̃ tu me misisti. Et notũ
feci eis nomẽ tuum et notum faciam:
vt dilectio qua dilexisti me in ipsis
sit: et ego in ipsis.

Cap.18.

Dc cũ dixisset Iesus egressus
discipulis suis trans torrentem
cedron: vbi erat hortus in quẽ introi=
uit ipse et discipuli eius. Sciebat
autem et iudas qui tradebat eum
locus: quia frequenter Iesus cõuenerat
illuc cum discipulis suis. Judas ergo
cum accepisset cohortem & a põtificib9
et pharisei ministros: venit

Mat.16.c. Mar.14.c. Luc.10.f.

Mat.16.c. Mar.14.c Luc.22.c.

λωκε ράπισμα Τω ιησού ειπών. ούτως α=
ποκρίνη Τω αρχιερεί. απεκρίθη αυτώ ο ιη=
σούς. ει κακώς ελάλησα μαρτύρησον πε
ρί Του κακού, ει δε καλώς Τι με δέρεις. α=
πέστειλεν αυτόν ο άννας λελυμένον προς καϊ
άφαν Τον αρχιερέα. ην δε σίμων πέτρος εσ
τώς και θερμαινόμενος. είπον ουν αυτώ.
μη και συ εκ Των μαθητών αυτού ει. ηρνή
σατο ουν εκείνος και είπεν. ουκ ειμί. λέγει
εις εκ Των δούλων Του αρχιερέως, συγγε
νής ων ού απέκοψε πέτρος Το ωτίον. ουκ
εγώ σε είδον εν Τω κήπω μετ αυτού. πάλιν
ουν ηρνήσατο ο πέτρος, και ευθέως αλέκ=
τωρ εφώνησεν. άγουσιν ουν Τον ιησούν α=
πό Του καϊάφα εις Το πραιτώριον. ην δε
πρωΐ και αυτοί ουκ εισήλθον εις Το πραι=
τώριον, ίνα μη μιανθώσιν, αλλ ίνα φάγω=
σι Το πάσχα. εξήλθεν ουν ο πιλάτος προς
αυτούς και είπε. Τίνα κατηγορίαν φέρετε
κατά Του ανθρώπου Τούτου. απεκρίθησαν
και είπον αυτώ. ει μή ην ούτος κακοποιός,
ουκ αν σοι παρελάκαμεν αυτόν. είπεν ουν
αυτοίς ο πιλάτος. λάβετε αυτόν υμείς, και
κατά Τον νόμον υμών κρίνατε αυτόν. είπον
ουν αυτώ οι Ιουδαίοι. ημίν ουκ έξεστιν α=
ποκτείναι ουδένα. ίνα ο λόγος Του ιησού
πληρωθή ον είπε, σημαίνων ποίω θανάτω
έμελλεν αποθνήσκειν. εισήλθεν ουν εις Το
πραιτώριον πάλιν ο πιλάτος, και εφώνη=
σε Τον ιησούν, και είπεν αυτώ. συ εί ο βα
σιλεύς Των Ιουδαίων. απεκρίθη αυτώ ο ιη=
σούς. αφ εαυτού συ Τούτο λέγεις, ή άλλοι
σοι είπον περί εμού. απεκρίθη ο πιλάτος.
μήτι εγώ Ιουδαίος ειμί. Το έθνος Το σον
και οι αρχιερείς παρέδωκάν σε εμοί. Τί ποί
ησας. απεκρίθη ιησούς. η βασιλεία η εμή, ουκ
έστιν εκ Του κόσμου Τούτου. ει εκ Του κόσ
μου Τούτου ην η βασιλεία η εμή, οι υπηρέ=
ται αν οι εμοί ηγωνίζοντο ίνα μη παραδο=
θώ Τοις Ιουδαίοις. νυν δε η βασιλεία η εμή
ουκ έστιν εντεύθεν. είπεν ουν αυτώ ο πιλά=
τος. ουκούν βασιλεύς ει σύ. απεκρίθη ο ιη=
σούς. συ λέγεις ότι βασιλεύς ειμί εγώ. εγώ
εις Τούτο γεγέννημαι, και εις Τούτο εληλύ
θα εις Τον κόσμον, ίνα μαρτυρήσω Τη αλη=
θεία. πας ο ων εκ Της αληθείας ακούει μου
Της φωνής. λέγει αυτώ ο πιλάτος. Τί εστίν
αλήθεια. και Τούτο ειπών πάλιν εξήλθεν
προς Τους Ιουδαίους, και λέγει αυτοίς. ε=
γώ ουδεμίαν αιτίαν ευρίσκω εν αυτώ. εστί
δε συνήθεια υμίν, ίνα ένα υμίν απολύσω
εν Τω πάσχα. βούλεσθε ουν υμίν απο=
λύσω Τον βασιλέα Των Ιουδαίων. εκραύγα

alapam iesu dicens. Sic rides coram pontifice? Respondit ei iesus. Si male locut⁹ sũ testioniũ phibe de malo: si aũt bñ quid me cedis. Et misit eum annas ligatum ad caypham coram pontifice. Erat aũt simon petrus stans et calefaciens se. Dixerunt ergo ei. Nunqd tu ex discipulis eius es? Negauit ille et dixit. Non sum. Dicit ei cognus⁹ seruus pontificis cognatus eius cuius abscidit petrus auriculaz. Mõne ego te vidi in horto cum illo? Iterum ergo negauit petrus: et statim gallus cantauit. Adducunt ergo iesum a caypha in pretoriũ. Erat autem mane et ipsi non introierunt in pretoriũ vt nõ cõtaminarent: sed vt manducarẽt pascha. Exiit ergo pilatus ad eos foras et dixit. Quã accusationẽ affertis aduersus hoiez hunc? Respõderunt et dixerũt ei. Si nõ esset hic malefactor: non tibi tradidissemus eũ. Dixit ergo ei pilatus. Accipite eum vos: et secundũ legẽ vestrã iudicate eũ. Dixerũt ergo ei iudei. Nobis nõ licet interficere quemq3. Vt sermo iesu coram dixerat quẽ dixit: significãs qua morte esset moriturus. Introiuit ergo iterũ in pretoriũ pilatus: et vocauit iesum et dixit ei. Tu es rex iudeorum. Respondit iesus. A temetipo hoc dicis: an alij dixerunt tibi de me? Respondit pilat⁹. Nunquid ego iudeus sum? Gens tua et pontifices tradiderũt te mihi. Quid fecisti. Respondit iesus. Regnũ meũ non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum: ministri mei vtiq3 decertarent vt non traderer iudeis. Nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit itaq3 ei pilatus. Ergo rex es tu? Respondit iesus. Tu dicis qm rex sum ego. Ego in hoc nat⁹ sum: et ad hoc veni in hunc mundum vt testimoniũ phibeã veritati. Omis qui est ex veritate audit vocez meam. Dicit ei pilatus. Quid est veritas? Et cũ hoc dixisset: iterum exiit ad iudeos et dicit eis. Ego nullam inuenio in eo causam. Est aũt consuetudo vobis vt vnũ dimittã vobis in pascha. Vultis ergo dimittam vobis regem iudeorum. Clamauerunt

Luce. 22. g.

Mat. 26. f. Mar. 14. f. Luce. 22. f.

Mat. 26. g. Mar 15. a. Luce. 23. a.

Mat. 27. b. Mar. 15. a. Luce. 23. a.

Mat. 27. b.

σαν ουμ πάντες λέγοντες. μη Τούτον, αλ
λά Τον βαραββάν. ην δε ο βαραββάς λησ
τής. Cap. 19.

Τότε ουν έλαβεν ο πιλάτος Τον ιησούν
και εμαστίγωσε. και οι στρατιώται πλέ
ξαντες στέφανον εξ ακανθών, επέθηκαν αυ=
τού Τη κεφαλή, και ιμάτιον πορφυρούν πε=
ριέβαλον αυτόν, και έλεγον. Χαίρε ο βασι=
λεύς Των Ιουδαίων. και ελίδουν αυτώ ρα=
πίσματα. εξήλθεν ουν πάλιν έξω ο πιλάτος
και λέγει αυτοίς ίδε άγω υμίν αυτόν, έ=
ξω, ίνα γνώτε ότι εν αυτώ ουδεμίαν αιτίαν
ευρίσκω. εξήλθεν ουν ο ιησούς έξω φορών
Τον ακάνθινον στέφανον και Το πορφυ=
ρούν ιμάτιον, και λέγει αυτοίς. ίδε ο άνθρω
πος. ότε ουν είδον αυτόν οι αρχιερείς και οι
υπηρέται, εκραύγασαν λέγοντες. σταύρω=
σον σταύρωσον αυτόν. λέγει αυτοίς ο πι=
λάτος. λάβετε αυτόν υμείς και σταυρώσα=
τε. εγώ γαρ ουχ ευρίσκω εν αυτώ αιτίαν.
απεκρίθησαν αυτώ οι Ιουδαίοι. ημείς νόμον
έχομεν, και κατά Τον νόμον ημών οφείλει
αποθανείν, ότι εαυτόν υιόν θεού εποίησεν.
ότε ουν ήκουσεν ο πιλάτος Τούτον Τον λό
γον, μάλλον εφοβήθη. και εισήλθεν εις Το
πραιτώριον πάλιν, και λέγει Τω ιησού. πό
θεν ει συ. ο δε ιησούς απόκρισιν ουκ έλω=
κεν αυτώ. λέγει ουν αυτώ ο πιλάτος. εμοί
ου λαλείς. ουκ οίδας ότι εξουσίαν έχω
σταυρώσαί σε, και εξουσίαν έχω απολύσαι
σε. απεκρίθη ιησούς. ουκ είχες εξουσίαν ου
δεμίαν κατ εμού, ειμή ην σοι δεδομένον ά=
νωθεν. Διά Τούτο ο παραδιδούς με σοι, μεί
ζονα αμαρτίαν έχει. εκ Τούτου εζήτει ο πι=
λάτος απολύσαι αυτόν. οι δε Ιουδαίοι έκρα
ζον λέγοντες. εάν Τούτον απολύσης, ουκ ει
φίλος Του καίσαρος. πας ο βασιλέα εαυ=
τόν ποιών, αντιλέγει Τω καίσαρι. ο ουν πιλά
τος ακούσας Τούτον Τον λόγον ήγαγεν έξω
Τον ιησούν. και εκάθισεν επί Του βήματος
εις τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον, εβραϊ=
στί δε γαββαθά. ην δε παρασκευή Του πάσ=
χα, ώρα δε ωσεί έκτη. και λέγει Τοις Ιουδαί
οις. ίδε ο βασιλεύς υμών. οι δε εκραύγα=
σαν. άρον άρον σταύρωσον αυτόν λέγει αυ
τοίς ο πιλάτος. Τον βασιλέα υμών σταυ=
ρώσω. απεκρίθησαν οι αρχιερείς. ουκ έχομεν
βασιλέα ειμή καίσαρα. Τότε ουν παρέδω=
κεν αυτόν αυτοίς, ίνα σταυρωθή. παρέλα=
βον Δε Τον ιησούν, και ήγαγον. και βαστά=
ζων Τον σταυρόν αυτού, εξήλθεν εις Τον
λεγόμενον κρανίου Τόπον, ος λέγεται ε=
βραϊστί γολγοθά, όπου αυτόν εσταύρω=

rursus omnes dicentes. Non hunc: sed barrabam. Erat autem barrabas latro.

Mar. 15. b. Luce. 23. c.

Cap. 19.

Tunc ergo apprehendit pilatus iesũ et flagellauit. Et milites plectentes coronã de spinis imposuerũt capiti eius: et veste purpurea circumdederunt eũ. Et veiebãt ad eũ et dicebãt. Aue rex iudeorũ. Et dabant ei alapas. Exiuit ergo iterum pilatus foras et dicit eis. Ecce adduco vob eũ foras vt cognoscatis: qm nullã iuenio in eo causam. Exiuit ergo iesus foras portans coronam spineam et purpureum vestimentum: et dicit eis. Ecce homo. Cum ergo vidissent eum pontifices et ministri clamabant dicentes. Crucifige crucifige eum. Dicit eis pilatus. Accipite eum vos et crucifigite. Ego enim non inuenio in eo causam. Responderũt ei iudei. Nos legem habemus: et secũdm legem nram debet mori qm filium dei se fecit.

Mat. 27. c. Mar. 15. c.

Mat. 27. c. Mar. 15. c. Luce. 23. c.

Mat. 27. b. Mar. 15. a. Luce. 23. a.

Cum ergo audisset pilat⁹ hunc sermonem: magis timuit. Et ingressus est pretorium iterũ: et dicit ad iesum. Vnde es tu? Iesus aũt responsũ non dedit ei. Dicit ergo ei pilatus. Mihi non loqueris? Nescis qm potẽtem habeo dimittere te? Respondit iesus. Non haberes potẽtez aduersũ me vllã: nisi tibi datũ esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi maius peccatũ habet. Exinde querebat pilatus dimittere eum. Iudei aũt clamabãt dicentes. Si hunc dimittis non es amicus cesaris. Omnis enim qui se regem facit contradicit cesari. Pilatus autem cũ audisset hos sermones: adduxit foras iesum et sedit pro tribunali in loco qui dicitur lithostratos hebraice aũt gabbata. Erat aũt pascue pasche hora quasi sexta. Et dicit iudeis. Ecce rex vester. Illi autem clamabãt. Tolle tolle crucifige eum. Dicit eis pilatus. Regem vestrum crucifigam. Responderunt pontifices. Non habemus regem nisi cesarem. Tunc ergo tradidit eis illum vt crucifigeretur. Susceperũt aũt iesum: et eduxerunt eũ. Et bajulãs sibi crucem exiuit in eum qui dicitur caluarie locum: hebraice aũt golgotha: vbi crucifixerunt eum:

Mat. 27. d. Mar. 15. c. Luce. 23. d.

σαν, ᶠ καιᵇ μετ᾽ αὐτοῦ ᵏ ἄλλους ˡ δύοᵐ ἐμτεύθεν
ⁿ καιᵒ ἐμτεύθεν, ᵖ μέσονᵍ δε/τον ʳ ιησοῦν. ˢ ἔγραψε
ᵗ δε ᵘ καιˣ τίτλον/οʸ ᶻ πιλάτος, ᵃᵃ καὶ ᵇᵇ ἔθηκεᶜᶜ ἐπὶ/τοῦ
ᵈᵈ σταυροῦ. ᵉᵉ ἦνᶠᶠ δὲ ᵍᵍ γεγραμμένον. ʰʰ ιησοῦς/οʲʲ μα
ζωραῖος/οᵏᵏ βασιλεύς/των ˡˡ ἰουδαίων, ᵐᵐ τοῦτον
ⁿⁿ οὖν/τὸν τίτλον ᵒᵒ πολλοὶᵖᵖ ἀνέγνωσαν / τῶν
ᵍᵍ ἰουδαίων, ʳʳ ὅτι ˢˢ ἐγγὺς ἦν/οᵗᵗ τόπος/της ᵘᵘ πόλε
ως ᵛᵛ ὅπου ʷʷ ἐσταυρώθη/οˣˣ ιησοῦς. ʸʸ καὶ ᶻᶻ ἦν γεγρα
μμένον ᵃᵃᵃ ἑβραϊστί, ᵇᵇᵇ ἑλληνιστί, ᶜᶜᶜ ῥωμαϊστί. ᵈᵈᵈ ἐλε
γον οὖν/τῷ ᵉᵉᵉ πιλάτῳ/οἱ ᶠᶠᶠ ἀρχιερεῖς/τῶν ᵍᵍᵍ ἰουδαί
ων. ʰʰʰ μὴ γράφε/ο ⁱⁱⁱ βασιλεύς/τῶν ᵏᵏᵏ ἰουδαίων,
ἀλλ᾽ ˡˡˡ ὅτι ᵐᵐᵐ ἐκεῖνος ⁿⁿⁿ εἶπε ᵒᵒᵒ βασιλεύς ᵖᵖᵖ εἰμί / τῶν ᵠᵠᵠ ἰου
δαίων. ʳʳʳ ἀπεκρίθη/ο ˢˢˢ πιλάτος. ᵗᵗᵗ ὃ ᵘᵘᵘ γέγραφα ˣˣˣ γέ
γραφα. / οἱ οὖν ʸʸʸ στρατιῶται ᶻᶻᶻ ὅτε ᵃᵃᵃᵃ ἐσταύρωσαν
/ τὸν ᵇᵇᵇᵇ ἰησοῦν, ᶜᶜᶜᶜ ἔλαβον / τὰ ᵈᵈᵈᵈ ἱμάτια ᵉᵉᵉᵉ αὐτοῦ, ᶠᶠᶠᶠ καὶ
ᵍᵍᵍᵍ ἐποίησαν ʰʰʰʰ τέσσαρα ⁱⁱⁱⁱ μέρη ᵏᵏᵏᵏ ἑκάστῳ στρατιώτῃ
ˡˡˡˡ μέρος, ᵐᵐᵐᵐ καὶ/τὸν ⁿⁿⁿⁿ χιτῶνα. ᵒᵒᵒᵒ ἦν δὲ/ὁ χιτὼν ἄρραφος, ᵖᵖᵖᵖ ἐκ/τῶν ἄνωθεν ᵠᵠᵠᵠ ὑφαντὸς ʳʳʳʳ δι᾽ ὅλου. ˢˢˢˢ εἶπον
ᵗᵗᵗᵗ οὖν ᵘᵘᵘᵘ πρὸς ᵛᵛᵛᵛ ἀλλήλους. ʷʷʷʷ μὴ ˣˣˣˣ σχίσωμεν ʸʸʸʸ αὐτόν
ᶻᶻᶻᶻ ἀλλὰ ᵃᵃᵃᵃᵃ λάχωμεν ᵇᵇᵇᵇᵇ περὶ αὐτοῦ ᶜᶜᶜᶜᶜ τίνος ᵈᵈᵈᵈᵈ ἔσται. ᵉᵉᵉᵉᵉ ἵ
να/ἡ γραφὴ ᶠᶠᶠᶠᶠ πληρωθῇ/ᵍᵍᵍᵍᵍ λέγουσα. ʰʰʰʰʰ διεμερί
σαντο/τὰ ⁱⁱⁱⁱⁱ ἱμάτιά ᵏᵏᵏᵏᵏ μου ˡˡˡˡˡ ἑαυτοῖς, ᵐᵐᵐᵐᵐ καὶ ⁿⁿⁿⁿⁿ ἐπὶ/τὸν ἱ
ματισμόν ᵒᵒᵒᵒᵒ μου ᵖᵖᵖᵖᵖ ἔβαλον ᵠᵠᵠᵠᵠ κλῆρον. / οἱ μὲν ʳʳʳʳʳ οὖν
ˢˢˢˢˢ στρατιῶται ᵗᵗᵗᵗᵗ ταῦτα ᵘᵘᵘᵘᵘ ἐποίησαν. ᵛᵛᵛᵛᵛ εἱστήκεισαν
ʷʷʷʷʷ δὲ παρὰ/τῷ ˣˣˣˣˣ σταυρῷ/τοῦ ʸʸʸʸʸ ἰησοῦ/ἡ μήτηρ ᶻᶻᶻᶻᶻ αὐ
τοῦ καὶ ἡ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ἀδελφὴ/της ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ μητρὸς αὐτοῦ, μαρία
/ἡ τοῦ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ κλωπᾶ, καὶ μαρία/ἡ μαγδαληνή. ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ἰη
σοῦς οὖν ἰδὼν/τὴν μητέρα καὶ / τὸν μαθητὴν
ὃν παρειστήκει ἠγάπα, λέγει / τῇ μητρί αὐ
τοῦ, γύναι ἴδε/ο υἱός σου. εἶτα λέγει / τῷ
μαθητῇ, ἰδοὺ/ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ᾽ ἐκείνης
/της ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν/ο μαθητὴς εἰς
τὰ ἴδια. μετὰ τοῦτο εἰδὼς/ὁ ἰησοῦς ὅτι
πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ/ἡ γρα
φὴ, λέγει. διψῶ. σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους
μεστόν. οἱ δὲ σπόγγον ὄξους
καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐ
τοῦ/τῷ στόματι. ὅτε οὖν ἔλαβε/τὸ ὄξος/ὁ
ἰησοῦς εἶπε. τετέλεσται. καὶ κλίνας/τὴν κε
φαλὴν παρέδωκε/τὸ πνεῦμα. οἱ οὖν ἰουδαῖ
οι ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ/τοῦ σταυροῦ/τὰ σώματα
ἐν/τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἦν γὰρ
μεγάλη/ἡ ἡμέρα ἐκείνη/τοῦ σαββάτου, ἠ
ρώτησαν/τὸν πιλάτον, ἵνα κατεαγῶσιν αὐ
τῶν/τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν ἦλθον οὖν/οἱ στρα
τιῶται, καὶ/τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν/τὰ
σκέλη, καὶ/τοῦ ἄλλου/τοῦ συσταυρωθέντος
αὐτῷ. ἐπὶ δὲ/τὸν ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶ
δον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐ
τοῦ/τὰ σκέλη, ἀλλ᾽ εἷς/τῶν στρατιωτῶν λόγ
χῃ αὐτοῦ/τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθέως ἐ
ξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς με
μαρτύρηκε, καὶ ἀληθινή ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐ

ᵉᵉ et ᵇᵇ cum eo ᵏᵏ alios ˡˡ duos ᵐᵐ hinc ⁿⁿ hinc: ᵖᵖ medium ᵍᵍ autem ʳʳ titulum ˢˢ pilatus ᵗᵗ et ᵘᵘ posuit ᵛᵛ super ʷʷ crucē. ˣˣ Erat ʸʸ aūt ᶻᶻ scriptū. ᵃᵃᵃ Jesus ᵇᵇᵇ nazarenꝰ ᶜᶜᶜ rex ᵈᵈᵈ iudeorum. ᵉᵉᵉ Hunc ᶠᶠᶠ ergo ᵍᵍᵍ titulum ʰʰʰ multi ⁱⁱⁱ iudeorum ᵏᵏᵏ legerūt: ˡˡˡ quia ᵐᵐᵐ prope ⁿⁿⁿ ciuitatem ᵒᵒᵒ erat ᵖᵖᵖ locus ᵠᵠᵠ vbi ʳʳʳ crucifixus ˢˢˢ est ᵗᵗᵗ iesus. ᵘᵘᵘ Et ᵛᵛᵛ erat ʷʷʷ scriptū ˣˣˣ hebraice: ʸʸʸ grece et ᶻᶻᶻ latine. ᵃᵃᵃᵃ Dicebant ᵇᵇᵇᵇ ergo ᶜᶜᶜᶜ pilato ᵈᵈᵈᵈ pontifices ᵉᵉᵉᵉ Noli ᶠᶠᶠᶠ scribere ᵍᵍᵍᵍ rex ʰʰʰʰ iudeorum: ⁱⁱⁱⁱ sed ᵏᵏᵏᵏ quia ˡˡˡˡ ipse ᵐᵐᵐᵐ dixit: ⁿⁿⁿⁿ rex ᵒᵒᵒᵒ sum ᵖᵖᵖᵖ iudeorum. ᵠᵠᵠᵠ Respōdit ʳʳʳʳ pilat ˢˢˢˢ. ᵗᵗᵗᵗ Quod ᵘᵘᵘᵘ scripsi: ᵛᵛᵛᵛ scripsi. ʷʷʷʷ Milites ˣˣˣˣ ergo ʸʸʸʸ cum ᶻᶻᶻᶻ crucifixissent ᵃᵃᵃᵃᵃ eū: ᵇᵇᵇᵇᵇ acceperūt ᶜᶜᶜᶜᶜ vestimenta ᵈᵈᵈᵈᵈ eius: ᵉᵉᵉᵉᵉ et ᶠᶠᶠᶠᶠ fecerunt ᵍᵍᵍᵍᵍ quattuor ʰʰʰʰʰ partes ⁱⁱⁱⁱⁱ vnicuiq; ᵏᵏᵏᵏᵏ multi ˡˡˡˡˡ parte ᵐᵐᵐᵐᵐ tunicā. ⁿⁿⁿⁿⁿ Erat ᵒᵒᵒᵒᵒ aūt ᵖᵖᵖᵖᵖ tunica ᵠᵠᵠᵠᵠ icōsūtil ʳʳʳʳʳ desuper ˢˢˢˢˢ contexta ᵗᵗᵗᵗᵗ per ᵘᵘᵘᵘᵘ totum. ᵛᵛᵛᵛᵛ Dixerunt ʷʷʷʷʷ ergo ˣˣˣˣˣ adinuicem. ʸʸʸʸʸ Non ᶻᶻᶻᶻᶻ scindamus ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ eaz ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ sed ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ sortiamur ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ de ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ illa ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ cuius ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ sit. ʰʰʰʰʰʰ Vt ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ scriptura ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ impleretur ˡˡˡˡˡˡ dicēs. ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ Partiti ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ sūt ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ vestimenta ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ mea ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ sibi: ʳʳʳʳʳʳ et ˢˢˢˢˢˢ in ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ vestem ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ meam ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ miserunt ʷʷʷʷʷʷ sortem. ˣˣˣˣˣˣ Et ʸʸʸʸʸʸ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ milites ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ quidem ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ hec ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ fecerunt. ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ Stabant ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ autem ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ iuxta ʰʰʰʰʰʰʰ crucem ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ iesu ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ mater ˡˡˡˡˡˡˡ eius: ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ et ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ soror ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ matris ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ eius maria ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ cleophe ʳʳʳʳʳʳʳ et maria ˢˢˢˢˢˢˢ magdalene. ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ Cū ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ vidisset ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ergo iesus ʷʷʷʷʷʷʷ matrē ˣˣˣˣˣˣˣ et ʸʸʸʸʸʸʸ discipl ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ astantez ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ quē diligebat: ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ dicit matri sue. ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ Mulier ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ecce ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ filius tuus. ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ Deinde dicit discipulo. ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ Ecce mater tua. ʰʰʰʰʰʰʰʰ Et ex ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ illa hora accepit eam discipulus ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ in suam. ˡˡˡˡˡˡˡˡ Postea sciens iesus: quia iā oia cōsumata sūt: vt cōsumaret scriptura dicit. Sitio. ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ Vas ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ergo erat positū ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ aceto plenū. ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ Illi ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ vero spōgiā plenā ʳʳʳʳʳʳʳʳ aceto. hysopo circūponētes: obtulerūt ore ei. ˢˢˢˢˢˢˢˢ Cum ergo accepisset iesus acetum ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ dixit. Consūmatū est. ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ Et ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ inclinato capite tradidit spiritum. ʷʷʷʷʷʷʷʷ Judei ergo ˣˣˣˣˣˣˣˣ qm parasceue erat vt nō remanerēt ī cru ʸʸʸʸʸʸʸʸ sabbato: erat enim ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ce corpa magnus dies ille sabbati: rogauerunt pilatum vt frangerentur eorum ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ crura ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ tollerentur. ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ Venerunt ergo milites: ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ primi quidem fregerunt ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ crura ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ alterius qui crucifixus est cum eo. ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ Ad iesum aūt cum venissent vt viderūt eū iam mortuum non fregerunt eius crura: sed ʰʰʰʰʰʰʰʰʰ vnus militum lancea ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ latus eius aperuit: ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ et continuo exiuit ˡˡˡˡˡˡˡˡˡ sanguis ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ aq. ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ Et ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ qui vidit testimoniū phibuit: ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ et verum est testimonium eius.

Mat.27.c. Luce.23.c. Mar.15.d. Mat.27.c. Mar.15.d. Luce.23.e. Mat.27.d. Mar.15.d. Luce.23.e. Mat.27.f. Mar.15.f. Luce.23.f. Psal.

τοῦ κακείμος ᶜ οἶδεν ᵈ ὅτι ᵉ ἀληθὴ ᵇ λέγει, ᶠ ἵνα ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ὑμεῖς
ᵍ πιστεύσητε. ʰ ἐγένετο ᵍ γὰρ ᵇ ταῦτα, ᶠ ἵνα/ἡ ᵏ γρα
φὴ ˡ πληρωθῇ. ᵐ ὀστοῦν ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ οὐ ᵒ συντριβήσεται ᵖ απ
ᵖ αὐτοῦ. ᵠ καὶ ˡ πάλιν ᵉ ἑτέρα ᶜ γραφὴ ᵘ λέγει, ᵡ ὄψον
ται ᵗ εἰς ᵞ ὃν ᵉ ἐξεκέντησαν. ᵇ μετὰ ᶜ ταῦτα ᵒ ἠρώ
τησε/τὸν ᵗ πιλάτον ᵘ ἰωσὴφ/ο ᵍ ἀπὸ ᵇ ἀριμαθαίας
ᵗ ὢν ᵏ μαθητὴς/του ˡ ἰησοῦ, ᵐ κεκρυμμένος ᵖ δε
ᵒ διὰ/τὸν ᵖ φόβον/των ᵠ ἰουδαίων, ʳ ἵνα ᵃ ἀρῃ/το
σῶμα/του ᵘ ἰησοῦ, ᵡ καὶ ᵉ ἐπέτρεψεν/ο πιλάτος.
ᵃ ἦλθεν ᵇ οὖν ᶜ καὶ ᵃ ἦρε/το σῶμα/του ᶠ ἰησοῦ. ᵍ ἦλθε
ᵇ δὲ ᶠ καὶ ᵏ νικόδημος / ο ˡ ελθὼν ᵐ πρὸς / τὸν ᵘ ἰη
σοῦν ᵒ νυκτὸς / το ᵖ πρώτον, ᵠ φέρων ʳ μίγμα
ᵃ σμύρνης ᶜ καὶ ᵘ αλόης ᵡ ὡς ᵗ λίτρας ᵉ κατόν. ᵃ ἔλα
βον ᵇ οὖν/το ᶜ σῶμα/του ᵇ ἰησοῦ, ᶜ καὶ ἔδησαν ᵘ αὐ
τὸ ᵇ ἐν ᵗ οθονίοις ᵏ μετὰ/των ˡ αρωμάτων, ᵐ καθὼς
ᵘ ἔθος ᵉ ἐστὶ/τοις ᵖ ἰουδαίοις ᵉ ἐνταφιάζειν. ʰ ἦν ᵃ δε
ᶠ ἐν/τῷ ᵘ τόπῳ ᵡ ὅπου ᵗ ἐσταυρώθη ˡ κῆπος, ᵃ καὶ ᵇ ἐν
/τῷ ᶜ κήπῳ ᵐ μνημεῖον ᶜ καινὸν ᵉ ἐν ᵠ ᾧ ᵇ οὐδέπω ᵒ οὐ
δεὶς ᵏ τέθη. ˡ ἐκεῖ ᵐ οὖν ᵘ διὰ/τὴν ᵒ παρασκευὴν/των
ᵖ ἰουδαίων, ᵠ ὅτι ᵉ ἐγγὺς ᵘ ἦν/το μνημεῖον ᶠ ἔθηκαν
/τὸν ˡ ἰησοῦν. Cap. 20.

Ἡ δὲ μιᾷ/τῶν ᶜ σαββάτων ᵖ μαρία/ἡ ᶜ μαγ
δαληνὴ ᶠ ἔρχεται ᵍ πρωῒ ʰ σκοτίας ᵉᵗⁱ οὔσης
ᵉⁱᶜ/το μνημεῖον, ᵘ καὶ ᵇ βλέπει/τὸν ᵖ λίθον ᵠ ἠρμέ
νον ᵉᵏ/του ᵘ μνημείου. ʳ τρέχει ᵘᵛ οὖν ˢ καὶ ᵗ ἔρχεται
ᵘ πρὸς ᵃ σίμωνα ᵇ πέτρον, ᶜ καὶ ᵖ πρὸς / τὸν ᶜ ἄλ
λον ᵐ μαθητὴν ᵍ ὃν ʰ ἐφίλει/ο ⁱ ησοῦς, ᵏ καὶ ˡ λέγει ᵘ αὐ
τοῖς. ᵐ ἦραν/τὸν ᵘ κύριον ᵉᵏ/του ᵖ μνημείου, ᵡ καὶ
ᵘ οὐκ ᵒ οἴδαμεν ᵗ ποῦ ᵘ ἐθηκαν ᵡ αὐτόν. ʳ ἐξῆλθεν
ᵘ οὖν/ο ᵘ πέτρος ᵇ καὶ/ο ᶜ ἄλλος ᵖ μαθητὴς, ᶜ καὶ ᶠ ἦρ
χοντο ᵍ εἰς/το ᵇ μνημεῖον. ᶠ ἔτρεχον ᵏ δὲ/οἱ ᵗ δύο ᵐ ο
μοῦ, ᵐ καὶ/ο ᶜ ἄλλος ᵖ μαθητὴς ᵍ προέδραμε ᶠ τά
χιον/του ᵘ πέτρου, ᶜ καὶ ᵐ ἦλθε ᵡ πρῶτος ʳ εἰς / το
μνημεῖον. ᵃ καὶ ᵇ παρακύψας ᵇ βλέπει ᵖ κεῖμενα/τὰ
ᵒ θόνια, ᶜ οὐ ᵘ μέντοι ᵇ εἰσῆλθεν. ᶠ ἔρχεται ᵏ οὖν ᵗ σί
μων ᵐ πέτρος ᵘ ακολουθῶν ᵒ αὐτῷ, ᵖ καὶ ᵍ εἰσῆλ
θεν ʳ εἰς/το ᵃ μνημεῖον, ᶜ καὶ ᵘ θεωρεῖ/τὰ ᵒ θόνια ᵏ κεί
μενα, ᶜ καὶ/το ᵃ σουδάριον ᵒ ὃ ᵐ ἦν ᵖ ἐπὶ/της ᶜ κεφαλῆς
ᵃ αὐτοῦ ᵘ οὐ ᵇ μετὰ/των ᵒ θονίων ᵏ κείμενον, ᵗ ἀλ
λὰ ᵐ χωρὶς ᵘ ειτετυλιγμένον ᵒ εἰς ᵖ ἕνα ᵍ τόπον. ʳ τό
τε ᵒ οὖν ᵗ εἰσῆλθε ᵘ καὶ/ο ᶜ ἄλλος ᵐ μαθητὴς/ο ᵘ ελθὼν
ᵃ πρῶτος ᵇ εἰς/το ᶜ μνημεῖον, ᵇ καὶ ᵉ εἶδε ᵏ καὶ ᵍ ἐπίσ
τευσεν. ᵇ οὐδέπω ᶜ γὰρ ᵏ ἤδεισαν/την ᵗ γραφὴν ᵐ ὅ
τι ᵉ δεῖ ᵒ αὐτὸν ᵖ ἐκ ᵘ νεκρῶν ᵗ ἀναστῆναι. ᵃ ἀπῆλθον
ᵒ οὖν ᵘ πάλιν ᵡ πρὸς ᵉ αὐτοὺς/οἱ μαθηταί. ᵃ μα
ρία ᵇ δὲ ᵉ ιστήκει ᵇ πρὸς / τὸ ᶜ μνημεῖον ᵗ κλαίουσα ᵍ ἔξω. ᵇ ὡς ᵗ οὖν ᵉ κλαιε, ᵗ παρέκυψεν ᵐ εἰς / το
ᵘ μνημεῖον, ᵏ καὶ ᵇ θεωρεῖ ᵍ δύο ᶜ ἀγγέλους ᵉ μ᾽ λευ
κοῖς ᵏ καθεζομένους, ᵡ ἕνα ᵖ πρὸς/τῇ κεφαλῇ, ᵃ καὶ
ᵇ ἕνα ᶜ πρὸς/τοῖς ᵇ ποσίν, ᶜ ὅπου ᵉ κεῖτο/το σῶμα
/του ᵇ ἰησοῦ. ᵏ καὶ ˡ λέγουσιν ᵗ αὐτῇ ᵐ ἐκεῖνοι. γύ
ναι ᵇ τί ᵏ κλαίεις. ᵍ λέγει ᵗ αὐτοῖς. ᵃ ὅτι ἦραν/τὸν
ᵃ κύριόν ᵘ μου, ᵗ καὶ ᵒ οὐκ ᵒ οἶδα ᵇ ποῦ ᶜ ἔθηκαν ᵇ αὐ

ᵉᵉ Et ᵇᵇ ille ᵏᵏ scit ˡˡ quia ᵐᵐ vera ⁿⁿ dicit ᵒᵒ vt ᵖᵖ vos ᵠᵠ credatis. ʳʳ Facta ˢˢ sunt ᵗᵗ enim ᵘᵘ hec ᵛᵛ vt ʷʷ scriptura ˣˣ impleretur. ʸʸ Os ᶻᶻ nō ᵃᵃᵃ minuetis ᵇᵇᵇ ex ᶜᶜᶜ eo. ᵈᵈᵈ Et ᵉᵉᵉ iterū ᶠᶠᶠ alia ᵍᵍᵍ scriptura ʰʰʰ dicit. ⁱⁱⁱ Videbūt ᵏᵏᵏ in ˡˡˡ quē ᵐᵐᵐ trāsfixerūt. ⁿⁿⁿ Post ᵒᵒᵒ hec aūt ᵖᵖᵖ rogauit ᵠᵠᵠ pilatum ʳʳʳ iosep ˢˢˢ ab ᵗᵗᵗ arimathia ᵘᵘᵘ eo ᵛᵛᵛ quod ʷʷʷ esset ˣˣˣ discipulus ʸʸʸ ihesu: ᶻᶻᶻ occultus aūt ᵃᵃᵃᵃ propter ᵇᵇᵇᵇ metum ᶜᶜᶜᶜ iudeorum: ᵈᵈᵈᵈ vt ᵉᵉᵉᵉ tolleret ᶠᶠᶠᶠ corpus ᵍᵍᵍᵍ iesu. ʰʰʰʰ Et ⁱⁱⁱⁱ permisit ᵏᵏᵏᵏ pilatus. ˡˡˡˡ Venit ᵐᵐᵐᵐ ergo ⁿⁿⁿⁿ tulit ᵒᵒᵒᵒ corpus ᵖᵖᵖᵖ iesu. ᵠᵠᵠᵠ Venit ʳʳʳʳ aūt ˢˢˢˢ et ᵗᵗᵗᵗ nicodemus ᵘᵘᵘᵘ qui ᵛᵛᵛᵛ venerat ʷʷʷʷ ad ˣˣˣˣ iesū ʸʸʸʸ nocte ᶻᶻᶻᶻ primum: ᵃᵃᵃᵃᵃ ferens ᵇᵇᵇᵇᵇ mixturam ᶜᶜᶜᶜᶜ mirrhe ᵈᵈᵈᵈᵈ et ᵉᵉᵉᵉᵉ aloes ᶠᶠᶠᶠᶠ q̄si ᵍᵍᵍᵍᵍ libras ʰʰʰʰʰ centū. ⁱⁱⁱⁱⁱ Acceperūt ᵏᵏᵏᵏᵏ aūt ˡˡˡˡˡ corpus ᵐᵐᵐᵐᵐ iesu: ⁿⁿⁿⁿⁿ et ligauerūt ᵒᵒᵒᵒᵒ eum ᵖᵖᵖᵖᵖ linteis ᵠᵠᵠᵠᵠ cum ʳʳʳʳʳ aromatibus ˢˢˢˢˢ sicut ᵗᵗᵗᵗᵗ mos ᵘᵘᵘᵘᵘ est ᵛᵛᵛᵛᵛ iudeis ʷʷʷʷʷ sepelire. ˣˣˣˣˣ Erat ʸʸʸʸʸ autem ᶻᶻᶻᶻᶻ in ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ loco ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ vbi ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ crucifixus ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ est ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ hortus: ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ et ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ in ʰʰʰʰʰʰ horto ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ monumētū ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ nouū ˡˡˡˡˡˡ in ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ quo ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ nōdū q̄squā positus ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ erat. ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ Ibi ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ergo ʳʳʳʳʳʳ ppter ˢˢˢˢˢˢ parasceuē ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ iudeoz: ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ q̄ iuxta ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ erat ʷʷʷʷʷʷ monumētū ˣˣˣˣˣˣ posuerunt ʸʸʸʸʸʸ iesum. Cap. 20.

Exodi. 12.g Numer. 9.b Zacha. 12.d Mat. 27.g. Mar. 15.g Luce. 23.g. Mat. 27.g. Mar. 15.g Luce. 23.g.

Ma autem sabbati maria magdalene venit mane cum adhuc tenebre eēnt ad monumētū: et vidit lapidē sublatū a monumēto. Cucurrit ergo et venit ad simonem petrum et ad alium discipulū quē diligebat iesus et dicit illi. Tulerunt dñm de monumento: et nescimus vbi posuerunt eum. Exiit ergo petr9 et ille ali9 discipul9: et venerūt ad monumētū. Currebāt aūt duo simul: et ille ali9 discipulus precucurrit citius petro: et venit prius ad monumētū. Et cū se inclinasset vidit posita linteamia: nō tñ introiuit. Venit ergo simō petrus sequens eum: et introiuit in monumentū. Et vidit linteamia posita et sudariū qđ fuerat super caput eius non cum linteaminib9 positū sed separatim involutū in vnū locum. Tūc ergo introuit et ille discipul9 q̄ venerat prim9 ad monumentū: et vidit et credidit. Nōduz enim sciebant scripturā quia oportuit eū a mortuis resurgere. Abierunt ergo iterū discipuli ad semetipsos. aūt stabat ad monumētū ⌊ Maria foris ploras. Dū ergo fleret inclinauit se et prspexit in monumētū. Et vidit duos angelos in albis sedētes: vnū ad caput et vnus ad pedes: vbi positū erat corp9 iesu. Dicunt ei illi. Mulier quid ploras? Dicit eis. Quia tulerunt dñm meū: et nescio vbi posuerūt eum.

Mat. 28.a. Mar. 16.a. Luce. 24.a. Actu. 1.b.

τόμ. καὶ Ταῦτα εἰπoύσα ἐστράφη εἰς Τα opí
σω, καὶ θεωρεῖ Τομ ιησoῦμ ἑστῶτα, καὶ oυκ
ἤδει ὁτι ιησoῦς ἐστί. λέγει αυτή o ιησoῦς.
γύναι Τί κλαίεις. Τίνα ζητεῖς. ἐκείνη δoκoῦ-
σα ὁτι o κηπoυρός ἐστί, λέγει αυτώ. κύριε
εἰ συ ἐβάστασας αυτόν εἰπε μoι πoυ ἔθη-
κας αυτόν καγώ αυτόν ἀρώ. λέγει αυτή o
ιησoῦς. μαρία. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αυ-
τώ. ῥαβoυνι. o λέγεται διδάσκαλε. λέγει
αυτή o ιησoῦς. μή μoυ ἅπτoυ, oύπω γαρ
ἀναβέβηκα πρoς Τoμ πατέρα μoυ. πoρεύoυ
λε πρoς Τoυς ἀλελφoύς μoυ καὶ εἰπε αυ-
τoῖς. ἀναβαίω πρoς Τoμ πατέρα μoυ καὶ πα
τερα υμῶν, καὶ θεόν μoυ καὶ θεόν υμῶν. ἔρ
χεται μαρία η μαγδαληνή απαγγέλλoυσα
Τoις μαθηταίς ὁτι ἑώρακε Τoμ κύριoν, καὶ
Ταῦτα εἰπεν αυτή. oύσης oυν oψίας Τη
ἡμέρα ἐκείνη Τῆ μιᾷ Τωῶν σαββάτωμ, καὶ Τωμ
θυρῶν κεκλεισμένωμ όπoυ ἦσαν oι μαθη-
ταί συνηγμένoι διά Τoμ φόβoμ Τωμ ιoυδαί-
ωμ, ἦλθεν o ιησoῦς καὶ ἔστη εις Το μέσoμ,
καὶ λέγει αυτoίς. εἰρήνη υμῖν. καὶ Τoυτo εἰ
πὼν ἔδειξεν αυτoίς Τας χείρας καὶ Την πλευ
ράν αυτoῦ. ἐχάρησαν oυν oι μαθηταί ἰδόν
τες Τoν κύριoν. εἶπεν oυν αυτoίς o ιησoῦς
πάλιν. εἰρήνη υμῖν. καθώς ἀπέσταλκε με o
πατήρ, κἀγώ πέμπω υμάς. καὶ Τoυτo εἰ-
πὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αυτoίς. λαβετε
πνεῦμα ἅγιoν. ἀμ Τιμῶν ἀφῆτε Τας ἁμαρ
τίας, ἀφίενται αυτoίς. ἀμ Τιμῶν κρατῆτε κε-
κράτηνται. θωμάς Δε εἷς ἐκ Τωμ δώδεκα o λε
γόμενος Δίδυμoς oυκ ἦν μετ αυτῶν ὁτε ἦλ
θεν o ιησoῦς. ἔλεγoν oυν αυτῷ oι ἄλλoι
μαθηταί. ἑωράκαμεν Τoν κύριoν. o Δε εἶπεν
αυτoίς. ἐὰν μη ἴδω ἐν Ταις χερσίν αυτoῦ
Τoμ Τύπoν Τωῶν ἥλωμ, καὶ βάλω Τoν δάκτυ
λoν μoυ εις Τoν Τύπoν Τωῶν ἥλωμ, καὶ βά-
λω Τὴν χεῖρα μoυ εις Τὴν πλευράν αυτoῦ
oυμὴ πιστεύσω. καὶ μεθ ἡμέρας oκτώ πά-
λιν ἦσαν ἔσω oι μαθηταί αυτoῦ καὶ θωμάς
μετ αυτῶν. ἔρχεται oυ ιησoῦς Τωῶν θυρῶν
κεκλεισμένωμ, καὶ ἔστη εις Το μέσoν καὶ εἶ-
πεν. εἰρήνη υμῖν. εἶτα λέγει Τω θωμά. φέρε
Τoν δάκτυλoν σoυ ὧδε, καὶ ἴδε Τας χεί-
ρας μoυ, καὶ φέρε Τὴν χεῖρα σoυ καὶ βάλε
εις Τὴν πλευράν μoυ, καὶ μη γίνoυ ἄπιστ-
oς, ἀλλά πιστός. καὶ ἀπεκρίθη θωμάς καὶ
εἶπεν αυτῷ o κύριός μoυ καὶ o θεός μoυ.
λέγει αυτῷ o ιησoῦς. ὅτι ἑώρακάς με πεπί-
στευκας. μακάριoι oι μη ἰδόντες καὶ πιστεύ
σαντες. πoλλά μὲν oυν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐ-
ποίησεν o ιησoῦς ἐμπρoσθεν Τωῶν μαθητῶν αυ
τoῦ, ἃ oυκ ἔστι γεγραμμένα ἐν Τω βιβλίω

Hec cum dixisset conuersa est retrorsuz
& uidit iesum stantem: et non
sciebat quia iesus est. Dicit ei iesus: o
mulier quid ploras: Quē quris: Illa existi
mans qr hortulanꝰ est: dicit ei. Dñe
si tu sustulisti eū dicito mihi ubi posui-
sti eū: et ego eum tollam. Dicit ei
iesus. Maria. Conuersa illa dicit ei.
Rabboni: quod dicit magister. Dicit
ei iesus. Noli me tangere: nondū enim
ascendi ad patrem meum. Vade
aūt ad fratres meos et dic eis
Ascendo ad patrem meum & patrem
vestrum deū meū et deum vz. Venit
maria magdalene annuncians
discipulis quia vidi dominum: et
hec dixit mihi. Cum ergo sero esset Luce.24.f.
die illo una sabbatorum et
fores essent clause vbi erant discipuli
congregati propter metum iudeorum:
venit iesus et stetit in medio
et dixit eis. Pax vobis. Et cū hec di
xisset ostendit eis manus et latus.
Gauisi sunt ergo discipuli uisa
domino. Dixit ergo eis iesus
iterum: pax vobis. Sicut misit me
pater & ego mitto vos. Hec cū dixisset
insufflauit & dicit eis. Accipite
spm sanctū. Quoz remiseritis peccata Mat.16.c.
remittuntur eis: & quoz retinueritis re d.7.18
tenta sūt. Thomas aūt vn ex duodecim
q dicit didym nō erat cū eis qñ venit
iesus. Dixerunt ergo ei alij
discipuli. Vidimus dñm. Ille aūt dixit
eis. Nisi videro in manibus eius
fixuram clauoz: et mittam digitum
meum in locum clauoz: & mittam
manum meam in latus eius: D
non credam. Et post dies octo iteruz
erāt discipuli eius intus & thomas
cum eis. Venit iesus ianuis
clausis: & stetit in medio eoz et dixit eis.
Pax vobis. Deinde dicit thome. Infer
digitum tuum huc: & vide manus
meas: et affer manum tuam et mitte
in latus meum: & noli esse incredulus
sed fidelis. Respondit thomas et
dixit ei. Dñs meus et deus meus.
Dicit ei iesꝰ. Quia vidisti me thoma credi
disti: beati qui nō viderūt & crediderūt.
Multa quidem & alia signa fecit
iesus in conspectu discipulorū suorum
que non sunt scripta in libro

Τούτω. Ταῦτα δὲ γέγραπται ἵμα πιστεύ-
σητε, ὅτι ιησoῦς ἐστίμ o Χριστός o υιός Τoυ
θεoῦ, καὶ ἵμα πιστεύoμτες ζωὴμ ἔχητε ἐμ Τῶ
oμόματι αυτoύ. Cap.21.

Μετά Ταῦτα ἐφαμέρωσεμ ἑαυτόμ πάλιμ o
ιησoῦς Τοις μαθηταίς ἐπί Τῆς θαλάσ-
σης Τῆς Τιβεριάδoς. ἐφαμέρωσε Δὲ oύτως.
ἦσαν oμoῦ σίμωμ πέτρος, καὶ θωμᾶς o λε-
γόμεμος Δίδυμoς, καὶ μαθαναὴλ o ἀπό κα-
μᾶ Τῆς γαλιλαίας, καὶ oι Τoυ ζεβεδαίoυ, καὶ
ἄλλoι ἐκ Τωῶ μαθητῶμ αυτoῦ δύo. λέγει
αυτoίς σίμωμ πέτρος. ὑπάγω αλιεύειμ. λέ-
γoυσιμ αυτῷ. ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς συμ σoί.
ἐξῆλθoμ καὶ ἐμέβησαμ εις Τo πλoίoμ εὐθύς.
καὶ ἐμ ἐκείμῃ Τῇ μυκτὶ ἐπίασαμ oὐΔέμ. πρωΐ
ας Δὲ ἤδη γεμoμένης, ἔστη o ιησoῦς εις Τομ
αιγιαλόμ. oυ μέντoι ἤδεισαμ oι μαθηταί ὅ-
τι ιησoῦς ἐστί. λέγει oυμ αυτoίς o ιησoῦς.
παιδία μή τι πρoσφάγιoμ ἔχετε. απεκρίθη
σαμ αυτῷ. oυ. o Δὲ εἶπεμ αυτoίς. βάλετε
εις Τα Δεξιά μέρη Τoυ πλoίoυ Το Δίκτυ-
oμ καὶ εὑρήσετε. ἔβαλoμ oυμ καὶ oυκέτι αυ-
τό ἑλκύσαι ἴσχυσαμ ἀπό Τoυ πλήθoυς Τωῶμ
ἰχθύωμ. λέγει oυμ o μαθητής ἐκείμος o μ ἠγά
πα o ιησoῦς Τῷ πέτρῳ. o κύριός ἐστί.
σί-
μωμ oυμ πέτρος ἀκούσας ὅτι o κύριός ἐστί
Τoμ ἐπεμΔύτημ διεζώσατo, ἦμ γαρ γυμνός,
καὶ ἔβαλεμ ἑαυτόμ εις Τὴμ θάλασσαμ. oι Δὲ
ἄλλoι μαθηταί Τῷ πλοιαρίῳ ἦλθoμ. oυ
γαρ ἦσαν μακράμ ἀπό Τῆς γῆς, ἀλλ ὡς ἀ-
πό πηχώμ Διακoσίωμ σύρoμτες Το Δίκτυ-
oμ Τωῶμ ἰχθύωμ. ὡς oυμ ἀπέβησαμ εις Τὴμ
γῆμ βλέπoυσιμ ἀμθρακιάμ κειμέμημ καὶ o-
ψάριoμ ἐπικειμεμoμ, καὶ ἄρτoμ. λέγει αυ-
τoίς o ιησoῦς. ἐμεγκατε ἀπό Τωῶμ oψαρίωμ
ὧμ ἐπάσατε νῦμ. ἀμέβη σίμωμ πέτρος,
καὶ εἵλκυσε Το Δίκτυoμ ἐπί Τῆς γῆς μεστόμ
ἰχθύωμ μεγάλωμ ἑκατόμ πεμτήκoμτα Τρι-
ώμ. καὶ Τoσoύτωμ ὄμτωμ oυκ ἐσχίσθη Το Δίκ
τυoμ. λέγει αὐτoίς o ιησoῦς. Δεῦτε ἀριστή
σατε. oυΔεὶς Δὲ ἐτόλμα Τωῶμ μαθητῶμ ἐξετά
σαι αυτόμ σύ Τίς εἶ, εἰΔότες ὅτι o κύριός ἐστίμ. ἔρχεται oυμ o ιησoῦς καὶ λαμβάμει Τoμ
ἄρτoμ καὶ Δίδωσιμ αυτoίς, καὶ Το oψάρι-
oμ oμoίως. Τoῦτo ἤΔη Τρίτoμ ἐφαμερώθη o
ιησoῦς Τοις μαθηταίς αυτoῦ ἐγερθείς ἐκ νε-
κρῶμ. ὅτε oυμ ἠρίστησαμ, λέγει Τῷ σίμωμι
πέτρῳ o ιησoῦς. σίμωμ ἰωμα ἀγαπᾷς με
πλείoμ Τoύτωμ. λέγει αυτῷ. ναί κύριε, σύ
oίΔας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αυτῷ. βόσκε Τα
ἀρνία μoυ. λέγει αυτῷ πάλιμ Δεύτερoμ σί
μωμ ἰωμά ἀγαπᾷς με, λέγει αυτῷ. ναί κύριε
σύ oίΔας ὅπι φιλῶ σε. λέγει αυτῷ ποίμαι-

hoc. Hec autē scripta sunt vt credatis
quia iesus est christus filius dei dei
et vt credentes vitaz habeatis in
nomine eius. Cap.21.

Ostea manifestauit se iterum dei A
iesus discipulis suis ad mare de
tyberiadis. Manifestauit autem sic. de
Erāt simul simō petrꝰ & thomas qui dr
didymꝰ & nathanael q erat a chana de
galilee & filij zebedei: et de de de de
alij ex discipulis eius duo. Dicit de
eis simon petrus. Vado piscari de
Dicunt ei. Venimꝰ & nos tecum. Et Luce. 5. a.
exierunt et ascenderunt in nauim: de
et illa nocte nihil prendiderūt. Mane
autem iam facto stetit iesus in de de
littore: nō tamē cognouerūt discipuli qz
iesus est. Dicit ergo eis iesus. de de
Pueri numq̄d pulmētarū habetis: Rñ
derunt ei. Non. Dicit eis. Mittite de
in dexteram nauigij rete de de de de
et inuenietis. Miserunt ergo & non B
valebant illud trahere pre multitudine
piscū. Dicit ergo discipulꝰ ille quē di-
ligebat iesus petro. Dominꝰ est. Simō
petrus cum audisset quia dominus est:
tunica precinxit se. Erat enim nudus:
et misit se in mare. Alij autem de
discipuli nauigio venerunt. Non de
enim longe erant a terra: sed quasi de
cubitis ducentis trahentes rete de de
piscum. Vt ergo descenderunt in de Luce. 5. f.
terrā viderūt prunas positas et piscem
superpositum & panem. Dicit eis de
iesus. Afferte de piscibus de de de de
quos prēdidistis nūc. Ascēdit simō pe
trus et traxit rete in terram plenum de
magnis piscib centū quinq̄ginta tribus.
Et cū tanti essent: non est scissum rete.
Dicit eis iesus. Venite et prandete. de Luce. 22. f.
Et nemo audebat discūbētiū interroga
re eum: tu quis es: scientes quia dñs est. Luce. 24. f.
Et venit iesus et accepit de de de de de
panem: et dabat eis et piscem de de de
similiter. Hoc iam tertio manifestatꝰ est L
iesus discipulis suis cum surrexisset a
mortuis. Cū ergo prandidissent: dixit si
moni petro Ihesꝰ. Simō iohānis diligis
me plus his: Dicit ei. Etiam dñe tu
scis quia amo te. Dicit ei. Pasce de
agnos meos. Dicit ei iterum. Simon
iohānis diligis me: Ait illi. Etiā dñe
tu scis quia amo te. Dicit ei iter. Pasce

με/Τα ωρόβατα μου. λέγει αυτώ/Το Τρίτον. σίμων ιωμά φιλείς με. ελυπήθη/ο πέτρος ότι είπεν αυτώ/Το Τρίτον φιλείς με, και εί= πεν αυτώ. κύριε σν πάντα οίδας, σύ γινώσκεις ότι φιλώ σε. λέγει αυτώ/ο ιησούς. βόσκε/Τα ωρόβατά μου. αμήν αμήν λέγω σοι, ότε ης μειώτερος εζώμνυες σεαυτόν, και ωπερι πάτεις όπου ήθελες. όταν δε γηράσης, εκτε μείς/Τας Χείρας σου, και άλλος σε ζώσει, και οίσει όπου ου θέλεις. Τούτο δε είπε ση μαίνων ποίω θανάτω δοξάσει/Τον θεόν. και Τούτο ειπών λέγει αυτώ. ακολούθει μοι. επιστραφείς δε/ο πέτρος βλέπει/Τον μαθη= τήν ον ηγάπα/ο ιησούς ακολουθούντα, ος και απέπεσεν εν/Τω δείπνω επί/Το στήθος αυ τού, και είπε. κύριε τις εστίν/ο παραδιδούς σε. Τούτον ιδών πέτρος. λέγει/Τω ιησού κύ ριε ούτος δε Τι. λέγει αυτώ/ο ιησούς εάν αυτόν θέλω μένειν έως έρχομαι, Τι ωρος σε. συ ακολούθει μοι. εξήλθεν ουν/ο λόγος ούτος εις/Τους αδελφούς ότι ο μαθητής ε= κείνος ουκ αποθνήσκει. και ουκ είπεν αυτώ/ο ιησούς ότι ουκ αποθνήσκει, αλλ εάν αυτόν θέλω μένειν έως έρχομαι, Τι προς σε. ούτος εστίν/ο μαθητής ο μαρτυρών περί Τούτων, και γράψας Ταύτα, και οίδαμεν ότι αλη= θής εστίν/η μαρτυρία αυτού. εστί δε και άλ λα πολλά όσα εποίησεν/ο ιησούς, άτινα εάν γράφηται καθ εν, ουδέ αυτόν οίμαι/Τον κόσ μον Χωρήσαι/Τα γραφόμενα βιβλία. αμήν.

Τέλος/Του κατά ιωάννην αγίου ευαγγελίου.

agnos meos. Dicit ei tertio. Petrus Simõ iohãnis amas me? Cõtristat ẽ qz dixit ei tertio amas me: et dixit oo ei. Domine tu omnia nosti: tu scis oo quia amo te. Dicit ei iesus pasce oo oues meas. Amen amen dico tibi cuz esses iunior cingebas te: et ambulabas vbi volebas. Cum autẽ senueris extendes manus tuas et alius te cinget: oo et ducet quo tu nõ vis. Hoc ãt dixit significãs q̃ morte clarificatur deũ. Et cũ hoc dixisset: dicit ei. Sequere me. Conuersus petrus vidit illum discipulum quẽ diligebat iesus sequentem: qui oo et recubuit in cena super pectus eius oo et dixit. Domine quis est qui tradet te? Hũc ergo cũ vidisset petrus dicit ie su. Dñe hic aũt qd. Dicit ei iesus. Sic cũ volo manere donec veniã: quid ad te? Tu me sequere. Exijt ergo sermo iste iter fratres: quia discipul ille oo nõ moritur. Et non dixit ei oooooo iesus nõ moritur: sed sic eum volo oo manere donec veniã: quid ad te? Hic est discipl ille q testionũ phibet de his et scriplit hec: et scimꝰ quia verum oo est testimoniũ eius. Sũt autem et alia multa que fecit iesus que si ⁊ mundũ scribant per singula: nec ipũ arbitror capere posse eos qui scribẽdi sũt libros.

Explicit euangelium scdm Johannem.

Απολημία Του αγίου παύλου Του αποστόλου.

α πο Δαμασκού ήρξατο και αμήλθεν εις ιερουσαλήμ. εκείθεν εις Ταρσόν. ε κείθεν εις αντιόχειαν. κακείθεν αφο ρισθείς μετά βαρνάβα εις Την αποστολήν κατήλθεν εις σελεύκειαν. είτα εις κύπρον έμεινε και ο παύλος ήρξατο καλείσθαι. είτα εις πέργην. είτα εις αττάλειαν. είτα πάλιν εις Αντιόχειαν Της πισιδίας. είτα εις Την γαλατικήν χώραν και φρυγίαν. είτα πάλιν δεύτερον εις έφεσον. είτα διελθών Την μακεδονίαν, ήλθεν εις ελλάδα. κακείθεν διελθών Την μακεδονίαν, ήλθεν εις φιλίππους πάλιν δεύτερον. και από φιλίππων πάλιν εις Τρωάδα, έμεινε δε εν Τυχον ήγειρε πεσόντα. είτα εις Την άσσον. είτα εις μιτυλήνην. είτα απο κρύχιον. είτα εις σάμον. κακείθεν εις μίλητον. εκείθεν με τα ωεμψάμενος Τους εν εφέσω, ωμίλη= σεν αυτοίς. είτα εις κω. είτα εις ρόδον. κα κείθεν εις πάταρα. κακείθεν εις Τύρον. είτα εις πτολεμαΐδα. κακείθεν εις καισάρειαν. ε κείθεν πάλιν αμήλθε Τεταρτον εις ιερουσα λήμ. κακείθεν παρεπέμφη εις καισάρειαν. και λοιπόν δέσμιος επί ρώμην όντως. α πο καισαρείας, ήλθεν εις σιδώνα. κακείθεν εις μύρα Της λυκίας. είτα εις κρήδον. κακεί θεν πολλά παθών ήλθεν εις Την μήσον, έμ θα ή έχιδνα κατήψατο Της χειρός αυτού και έμεινεν άβλαβής. είτα εις συρακούσας, είτα εις ρήγιον. κακείθεν εις ποτιόλους. κακείθεν πεζός αμήλθεν εις ρώμην. απαν= τησάντων Των αδελφών άχρις αππίου φόρου, και Τριών Ταβερνών. κακείθεν λοι πόν ελθών εις ρώμην, και διλάξας χρό= νον ικανόν, ύστερον εν αντή Τη ρώμη εμαρ τύρησεν.

Ευαλίου διακόνου περί Των χρόνων Του κηρύγματος Του αγίου παύλου, και περί Της δια μαρτυρίου αυτού Τε λειώσεως.

α μαγκαίον ήγησάμην, εν βρα= χεί Τον χρόνον επισημειωσα σθαι Του παύλου κηρύγμα τος, εκ Των χρονικών καμό= νων ευσεβίου Του παμφίλου Την αμακεφαλαίωσιν ποιούμενος. ός δη Την βίβλον μετά χείρας ειληφώς, και Ταύ την αμαστύξας, ευρίσκω Το πάθος Του σωτήρος ημών εματοκαιδεκάτω έτει Τι βερίου καίσαρος γεγενημένον, και Την Πρι ήμερον λεένθυς αμάστασιν. και πάλιν Την εις ουρανούς αμάληψιν Του χριστού. και μεθ ημέρας Τινας ολίγας, είδον εκεί Τους αποστόλους προχειριζομένους εις διακονίαν Τον αντοφερώνυμον στέφα= νον, και Τους αμφ αυτόν. και μετέπειτα, στάσιν ιουδαίων πλείστην καταλαμβά νων και Τον στέφανον αγωνιζόμενον εκεί σε, και Τον παύλον συμπεπλοκούντα πά= ντα τω φόνω. ός μικρόν ύστερον Τοίς άρ= χουσι Των ιουδαίων παραστάς, επιστο λην εκομίζετο προς Τους εν δαμασκώ ιουδαίους κατά Των μαθητών. κατα μέ= σην δε Την οδόν, η κλήσις γεγένηται πα= ρά Του θεού, ως μικρώ προσαπαλωθήναι Το έτος εκείνο. επιλαβομένου δη Τα Του εννεακαιδεκάτου έτους Τιβερίου καίσα= ρος, κατάρξασθαι Τον παύλον Του κηρύγ ματος φησίν η ιστορία, και Την άπασαν οικουμένην διαδραμείν ευαγγελιζόμε= νον Την εις χριστόν ευσέβειαν, μέχρι τρισ καιδεκάτου έτους κλαυδίου καίσαρος, ηγεμονεύοντος Τότε Της ιουδαίας φίλη κος. εφ ού κατηγορηθείς υπό ιουδαίων, Την απολογίαν εποιήσατο ο παύλος, ός δη Τον απόστολον εις Το κατά καισά= ρειαν δεσμωτήριον καθείρξεν επιλυσίν έ τεσι. μεθόν διαδεξάμενος Την αρχήν πόρ κιος φήστος, ευθύς αμακρίνειν Τον απόσ τολον ώρμησε. Τοίς ιουδαίοις μεγίστην εν Τούτω χάριν κατατιθέμενος. Τότε ούν Το τε ο μακάριος νομίσας ουκ άλλως απαλ λαγήσεσθαι Της επιβουλής, η καίσαρα επι

καλεσάμενος, ἐστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος ἐπεκαλεῖτο καίσαρα, καὶ εἰς ῥώμην ἐκπέμψεται πρὸς μέρυμα τὸν καίσαρα.
συμῆν δὲ αὐτῷ καὶ ἀρίσταρχος, ὃν καὶ εἰκότως συναιχμάλωτόν μου τῶν ἐπιστολῶν ἀποκαλεῖ, καὶ λουκᾶς ὁ τὰς πράξεις τῶν ἀποστόλων γραφῆ παραλούς. κακεῖσε οὖν ἐπὶ τῆς ῥώμης ὁ παῦλος διετίαν ὅλην ἄνθις ἐφυλάττετο. ταῦτα γὰρ καὶ μέχρι τούτων ἱστορεῖ λουκᾶς ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων, κατέκειτο καιροῦ τὸ βιβλίον συγγραψάμενος, καὶ τὰ καθεξῆς ἥκιστα. τότε γιμώσκων, οὐ δὲ τὸ μαρτύριον τοῦτον ἐγκατέθετο τῇ βίβλῳ. καταλιπόντες γὰρ αὐτὸν ἐκεῖσε λουκᾶς τε καὶ ἀρίσταρχος, ἐξῆλθον. εὐσέβιος δὲ τοὺς μετέπειτα χρόνους ἀκριβῶς περιεργασάμενος, ἱστόρησεν ἡμῖν, καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας λέγει τοῦτον καὶ τὸ μαρτύριον. καὶ φησὶ τὸν παῦλον ἄμετον διατρῖψαι καὶ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἀκωλύτως κηρύξαι. ἐπισημηνάμενος ὅτι τότε μὲν ἐπὶ μέρους ἀπολογησάμενον τὸν παῦλον εὐθὺς ἐπὶ τὴν τοῦ κηρύγματος διακομίαν λόγος ἔχει στείλασθαι πρὸς καίσαρα ἀπολυθέντα, καὶ εὐαγγελίσασθαι ἑῴτέροις δέκα ἔτεσιν. εἰς ἄκρον δὲ μαρίας ὁ μέρων ἀφικόμενος, ἀμεῖλε μὲν ἀγριππίναν πρώτα τὴν ἰδίαν μητέρα. ἔτι δὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν τοῦ πατρὸς, καὶ ὀκταβίαν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, καὶ ἄλλους μυρίους τῶ γέμει προσήκοντας. μετέπειτα δὲ καθολικὸν ἐκίνησε διωγμὸν κατὰ τῶν χριστιανῶν, καὶ ὄντως ἐπὶ τὰς τῶν ἀποστόλων ἐπῆρθη σφαγάς. μεταστειλάμενος δὲ τὸν παῦλον ἄνθις. τῷ βήματι παρίστα, συμῆν δὲ πάλιν ὁ λουκᾶς αὐτῷ. ἔμεα δὴ συμένην τὸν παῦλον τρισκοστῷ ἕκτῳ ἔτει τοῦ σωτηρίου πάθους, τρισκαιδεκάτῳ δὲ μέρωμος μαρτυρεῖ, ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθέντα. ἔστι τοίνυν ἀπὸ τοῦ ἐμμεα καιδεκάτου ἔτους τιβερίου καίσαρος ἐξ οὗ κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον ἤρξατο, ἕως τοῦ εἰκοστοῦ δευτέρου, ἔτη τέσσαρα. καὶ τοῦ γαΐου δὲ ὡσαύτως, ἔτη τέσσαρα. αὖθις δὲ καὶ τὰ κλαυδίου ἔτη μικρῷ ἔλαττον δεκατέσσαρα. ὃν διαλεξάμενος μέρωμ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς τὸν ἀπόστολον ἀμεῖλε. γράφει γοῦν ὁ αὐτὸς παῦλος τιμοθέῳ, περὶ μὲν τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀπολογίας, οὐδεὶς μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες μὲ ἐγκατέλιπον μὴ αὐτοῖς λογισθείη. ὁ δὲ κύριός μου παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ ἀκούσωσι πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. τοῦτον τὸν μέρωμα λέοντα εἶναι λέγων. περὶ δὲ τῆς δευτέρας ἐμῆ καὶ τελειοῦται τῷ κατ' αὐτὸν μαρτυρίῳ φησὶ. τὴν διακονίαν σου πλη ροφόρησον. ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκε. καὶ ὅτι λουκᾶς ἦν πάλιν σὺν αὐτῷ μετ' ὀλίγα τῆς ἐπιστολῆς. ἀσπάζεταί σε γράφει λουκᾶς ὁ σὺν ἐμοί. ἔστιν οὖν ὁ πᾶς χρόνος τοῦ κηρύγματος παύλου, εἰκοσι καὶ ἓν ἔτος, καὶ ἕτερα δύο ἔτη ἃ διετέλεσεν ἐν τῷ κατακαισάρου δεσμωτηρίῳ. πρὸς δὲ τούτοις πάλιν τὰ ἐμῥώμην πρότερον δύο, καὶ τὰ τελευταῖα ἔτη δέκα. ὥστε εἶναι τὰ πάντα ἔτη ἀπὸ τῆς κλήσεως αὐτοῦ μέχρι τῆς τελειώσεως, τριακονταπέντε.

Περιέχει ἡ πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολὴ κατήχησιν εἰς χριστὸν, καὶ μάλιστα διὰ τῶν ἐκ φυσικῶν λογισμῶν ἀπολείξεως. διὸ καὶ προτέτακται οἷα δὴ πρὸς ἀρχὴν ἔχοντας εἰς ἐυσέβειαν γραφεῖσα.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς ῥωμαίους ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου παύλου τοῦ ἀποστόλου.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ κορίνθου μήπω μὲν ἑωρακὼς ῥωμαίους, ἀκούων δὲ περὶ αὐτῶν καὶ ἐπιτοθῶν αὐτοὺς ἰδεῖν. καὶ πρῶτον μὲν ἀπολέχεται τὴν πίστιν αὐτῶν, καταγγελλομένην ὁρῶν πανταχοῦ. ἔπειτα σημαίνει πολλάκις ἑαυτὸν προθέμενον ἐλθεῖν διὰ τὸν εἰς αὐτοὺς πόθον, καὶ τέως μὴ δεδυνῆσθαι. καὶ λοιπὸν διδασκαλικὴν τὴν ἐπιστολὴν ποιεῖται περὶ κλήσεως ἐθνῶν, καὶ ὅτι ἡ περιτομὴ ἕως καροῦ ἦν καὶ μῦν πέπανται. καὶ ὅτι διὰ τοῦ χριστοῦ λέλυται τὸ παράπτωμα τοῦ ἀδὰμ, καὶ ἡ σκιὰ τοῦ νόμου παρῆλθε. τὴν μὲν ὄνν κλῆσιν τῶν ἐθνῶν ἀκολούθως γίνεσθαι κατασκευάζει ὄντως ἀπολείκρυς πᾶσιν ἀνθρώποις ἔμφυτον εἶναι τὸν νόμον, καὶ πάντας ἀλλάκτως τῇ φύσει καὶ ἀπάντης τῆς κτίσεως ἀνάσσεσθαι γνώσκειν τὸν θεὸν. διὸ καὶ εἰκότως αἰτιᾶται πρῶτον ἕλληνας, ὡς τοῦ μὲν θεοῦ φανερώσαντος ἀνθοῖς ἐκ τῶν ποιημάτων τοῦ κόσμου τὴν περὶ ἑαυτοῦ γνῶσιν καὶ τῆς ἰδίου ἀναμάσεως ἑαυτοῦ ἥτις ἐστὶν ὁ λόγος αὐτοῦ ἐν ᾧ καὶ δι' ὃν τὰ πάντα πεποίηκεν, αὐτοὺς δὲ μὴ ἐγνωκότας μὲν ἐκ τῶν κτισμάτων εἶναι θεὸν τὸν τούτων δημιουργὸν, τὰ δὲ ποιήματα θεοποιήσαντας, αἰτιᾶται δὲ καὶ ἰουδαίους ὡς μὴ φυλάξαντας τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ μόνου τὸν θεὸν ἀπωμάσαντας, καὶ ὄντως ἀμφότερα τὰ μέρη ἰουδαίους τε καὶ ἕλληνας συγκαλέσας, ἐλέγχει ἐπὶ παραπομία ἵνα δείξῃ ὅτι ἴσοι γεγόμενοι οἱ πάντες ὡς ὑπεύθυνοι τοῦ λυτρουμένου δέονται. τῆς δὲ χάριτος καὶ τῆς λυτρώσεως ἐπίσης τοῖς ἰουδαίοις γεγομένης καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη, εἰκότως καὶ ἡ κλῆσις γέγονε τῶν ἐθνῶν. τῆς δὲ κλήσεως τῶν ἐθνῶν γεγομένης, ἐξαμάγκης πέπανται ἡ περιτομὴ καὶ ἡ ἐν τῷ νόμῳ σκιά. ὁ γὰρ ἀβραὰμ φησὶ οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλὰ πρὸ τῆς περιτομῆς δικαιωθεὶς μετωμοσάσθη μὲν ἀβραὰμ ὅτι πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν ἔμελλεν εἶναι κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστιν. ἔλαβε δὲ μετὰ τὸ δικαιωθῆναι καὶ τὴν περιτομὴν ἐν σαρκὶ, ἵνα σημεῖον ἦ τοῖς κατὰ σάρκα γεγεννημένοις ἐξ αὐτοῦ, παύεσθαι ποτὲ τὴν περιτομὴν, ὅταν τὰ ἔθνη γένηται τέκνα τοῦ ἀβραὰμ, ἀρξάμενα πολιτεύεσθαι κατὰ τὴν πίστιν τοῦ ἀβραὰμ ἐν ᾗ ἐδικαιώθη ὅτε ἦν ἐν ἀκροβυστίᾳ. τούτων γὰρ χάριν καὶ μετωμοσάσθη ἀβραὰμ. ἀναγκαῖον δὲ ἐλθόντων ἐπὶ τὸν σημαινόμενον, παύεσθαι τὸ σημαῖνον. εἰ μὲν ὄνν τὰ ἔθνη ἀναγκάζουσι περιτέμνεσθαι, παύετωσαν καὶ τὸ ὄμοιμα τοῦ ἀβραὰμ, καὶ καλείσθω ἄβραμ. εἰ δὲ ἀβραὰμ παρὰ θεοῦ μετωμόσθη, οὐ δεῖ περιτέμνεσθαι τὰ ἔθνη, ἀλλ' οὐδὲ αὐτοὺς ἔτι τοὺς κατὰ σάρκα ἰουδαίους, ἵνα ἡ τὸ ὄμοιμα βέβαιον καὶ πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν καλῆται. καὶ γὰρ οὐ χρείαν ἔχει λοιπὸν τὶς περιτέμνεσθαι ἀρκούμενος τῇ πίστει τοῦ ἀβραάμ, οὐδὲ γὰρ δεῖται τῆς ἐν τῷ νόμῳ σκιᾶς. οὐ γὰρ ἐκ τούτων, ἀλλ' ἐκ πίστεως δηλοῦται τὶς καθάπερ καὶ ἀβραάμ. ταῦτα ὄντως κατασκευασμένα δείκνυσι πάλιν, ὅτι ἄλλως οὐκ ἂν γένοιτο λύτρωσις καὶ χάρις τῶν ἰσραὴλ καὶ τοῖς ἔθνεσιν, εἰ μὴ λυθείη ἡ ἀρχαία ἁμαρτία τοῦ ἀδὰμ ἡ εἰς πάντας γιγομένη. διὰ ἄλλου δὲ ταύτην μὴ λύμασθαι ἐξαλείφθῆναι φησὶν ἡ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, διὸν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἡ κατάρα γέγομεν. οὐ γὰρ δυνατὸν ἦν ἄλλον λῦσαι τὸ παράπτωμα. ἔπειτα γράφει ὅτι ἄλλως τοῦτο οὐ μὴ γένηται, εἰ μὴ σῶμα φορέσει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ γένηται ἄνθρωπος, ἵνα τοῦτο προσενέγκας ὑπὲρ πάντων τοὺς πάντας ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου. καὶ ὥσπερ διὰ ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, οὕτως καὶ διὰ ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ χάρις γέγονε. καὶ λοιπὸν ὡς καλὸς οἰκονόμος τοὺς μὲν ἰουδαίους παραινεῖται ὅτι οὐ παραβάται γίνεσθε μόνου ἐὰν εἰς τὸν χριστὸν πιστεύσητε. τοῖς δὲ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν παρεγγυᾷ μὴ ἐπαίρεσθαι κατὰ τοῦ ἰσραὴλ, ἀλλὰ γινώσκειν ὅτι ὡς κλάδοι ἐπὶ τὴν ῥίζαν, ὄντως ἐπέκεινται ἐνεκεντρίσθησαν. μετὰ δὲ ταῦτα παραινετικοὺς λόγους εἰς τὰ ἤθη διαλάξας, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ἐφέσου τῆς ἀσίας ἑωρακὼς αὐτοὺς ἤδη καὶ διαλέξας. ὑπομιμνήσκων δὲ ὅμως διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. κορινθιοι ἐκ φιλονεικίας συναγόμενοι ἐσχίζοντο ταῖς γνώμαις, καὶ λοιπὸν ἦν αὐτοῖς σχίσματα, καὶ ὄμνων σχισμάτων παρεβλέποντο τὸν λαβόντα τὴν μητρυιὰν ἄλλοι δὲ ἤθελον καταλιπάνειν τὰς γυναῖκας προφάσει τῆς ἐγκρατείας. τινὲς δὲ καὶ ἐν εἰδωλίοις ἤσθιον ὡς ἀδιαφόρων ὄντων τῶν εἰδωλοθύτων. ἄλλοι δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἐξουθένουν, τοὺς δὲ λαλοῦντας γλώσσαις ἐθαύμαζον. καὶ τέλος ἠπάτητο καὶ εἰς τὸ περὶ ἀναστάσεως μυστήριον, λέγοντες μὴ ἐγείρεσθαι τὴν σάρκα ταύτην. τούτων πάντων ἐν κορίνθῳ κινουμένων, γράφουσιν οἱ λαοὶ τῷ ἀποστόλῳ καὶ λοιπὸν πρὸς πάντας ἀντιγράφει. καὶ πρῶτον μὲν μαρτυρεῖ αὐτοῖς ἐν φρονήσει καὶ γνώσει. οὐκ ἀπολέχεται δὲ αὐτοὺς ποιοῦντας τὰ σχίσματα, ἀλλὰ καὶ συμβουλεύει μὴ ἐν λόγῳ τὴν ἀρετὴν ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ ἀνυμνεῖσθαι ἡγεῖσθαι. ἔπειτα ἐπιτιμήσας τὸν τὴν μητρυιὰν λαβόντα, καὶ παραινέσας μὴ ἔχειν κρίματα πρὸς ἑαυτοὺς, λοιπὸν περὶ ὧν ἔγραψαν ἀποκρίνεται. περὶ μὲν τοῦ

γάμον, ἄρρηκτον εἶναι διδάσκων τὴν συζυγίαν καὶ ἐν καιρῷ μόνῳ σχολάζειν διὰ τὴν εὐχήν. διὰ δὲ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς τὴν ἐγκράτειαν γράφει περὶ παρθενίας, ὅτι οὐ κατ' ἀνάγκην ἀλλὰ πειθοῖ τοῦτο γινέσθω. εἶτα περὶ τῶν εἰδωλοθύτων, ἵνα μὴ καταχρῶνται τῇ γνώσει ἀλλὰ τῇ ἀγάπῃ πολιτεύωνται. κωλύει οὖν τὰ ἐν εἰδωλίῳ συμπόσια ἵνα μὴ σκανδαλίζωνται οἱ μικροί. εἶτα περὶ τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων γράφει, ἵνα μὴ διαφέρωνται ἐν τοῖς χαρίσμασι μὴ δὲ προκρίνωσι τὸν ἔχοντα τὸ χάρισμα τόδε, τοῦ ἔχοντος τόδε. πάντα γὰρ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος εἶναι λέγει. καὶ λοιπὸν περὶ ἀναστάσεως διδάσκει. ὅτι ἡ σὰρξ ἐγείρεται ἀποθνήσκουσα μὲν φθαρτὴ, ἐγειρομένη δὲ ἄφθαρτος κατὰ τὴν τοῦ κυρίου χάριν. τὴν δὲ ἀνάστασιν ἀπὸ τοῦ ἐγηγέρθαι τὸν Χριστὸν συνίστησι. καὶ εἰς τὸ τέλος παραινετικοὺς λόγους εἰς τὰ ἤθη γράφει, καὶ περὶ λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους παραγγέλλει, καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς κορινθίους δευτέρας ἐπιστολῆς.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ μακεδονίας. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. δεξάμενοι κορίνθιοι τὴν προτέραν ἐπιστολὴν, κατενύγησαν ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ τοῦ λαβόντος τὴν μητρυιάν, καὶ ἐλυπήθησαν λέ ὡς παριδόντες τὸ τοιοῦτον ἁμάρτημα. εἶτα ὑφηπάζοντο παράτιμωντῶν καὶ τὰς προφάσεις τῶν σχισμάτων ποιούντων, ὥστε παρακαθέζεσθαι τῷ γράμματι τοῦ νόμου καὶ διάφορον ἡγεῖσθαι τὴν παρὰ τοῦ χριστοῦ χάριν, καὶ μᾶλλον προσέχειν τοῖς ἐν προσώπῳ καυχωμένοις. ἦσαν δὲ καὶ περὶ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους φροντίζοντες καλῶς. πρὸς ταῦτα οὖν ἀντιγράφει ὁ ἀπόστολος. καὶ πρῶτον μὲν ἀποδέχεται αὐτοὺς ἐκβαλόντας τὸν παράνομήσαντα. ἔπειτα ἀξιώσασιν αὐτοῖς καθικετεύει, καὶ μεταμοήσαντα ἐκεῖνον κελεύει δεχθῆναι. ἐν αὐτῇ δὲ διδάσκει περὶ τοῦ νόμου διαιρῶν τὸ γράμμα, καὶ δείκνυσιν ὅτι οὐ δεῖ λαμβάνειν τὸ γράμμα μόνον τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ γράμματι τὴν διάνοιαν ἐρευνᾶν. οὐ γὰρ μόνον ῥῆμά ἐστιν ὁ νόμος, ἀλλ' ἐν τοῖς ῥητοῖς ἐστὶ καὶ ὁ νοῦς τοῦ πνεύματος. ἔπειτα ὅτι τοῦ Χριστοῦ ἐλθόντος καινὴ κτίσις γέγονε, καὶ οὐ δεῖ κατὰ τὸ παλαιὸν ζῆν. ἀλλ' ὡς ἐν καινῇ κτίσει ἐν πᾶσιν ἀναπαύεσθαι, καὶ ἀργὴν εἶναι λοιπὸν τὴν περιτομήν. ἀνολέχεται δὲ αὐτοὺς καὶ περὶ τῆς διακονίας, καὶ προτρέπεται μᾶλλον αὐτῇ πλεονάζειν. αἰτιώμενος δὲ τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, κατηγορεῖ πάντα ἅπερ πέπονθε διὰ τὸν κύριον, καὶ τὰς ὀπτασίας δὲ διηγεῖται ἃς περ ἑώρακεν εἰς τὸν παράδεισον καὶ εἰς τὸν τρίτον οὐρανὸν ἁρπαγείς. εἶτα παραγγείλας μὴ ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ μεταμοεῖν τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐν εὐχαριστίᾳ τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

θεολωρίτου.

Τίνα δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς, καὶ ἄξιον. ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ ἀπελθεῖν πρὸς αὐτοὺς ἐπαγγειλάμενος καὶ μὴ ἀπελθὼν τοῦ πνεύματος αὐτὸν εἰς ἕτερα ἀπασχολοῦντος, καὶ διὰ τὸ πειρασμοῖς ἐμπεσεῖν, διὰ τῆς νῦν δευτέρας τὸ μὴ ἀπελθεῖν ἀπολογεῖται, ἵνα καὶ ἀπελθεῖν διὰ τῆς ἐπιστολῆς δόξῃ. ἔπειτα ἦσαν καὶ βέλτιους ἐκ τῆς πρώτης γεγόμενοι. εὔλογον οὖν ἦν δευτέρας ἀξιωθῆναι αὐτοὺς ἵνα πλεῖον ἐπιδώσωσι πρὸς ἀρετήν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς γαλάτας ἐπιστολῆς.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης ἐοικὼς αὐτοὺς ἤδη καὶ διδάξας. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. διδαχθέντες καλῶς οἱ γαλάται παρὰ τοῦ ἀποστόλου, καὶ πιστεύσαντες γνησίως εἰς χριστὸν, ἀπολιμήσαντος αὐτοῦ ὑφηρπάσθησαν παράτιμον, ὡς τε περιτέμνεσθαι. ταῦτα τοίνυν μαθὼν ὁ ἀπόστολος γράφει αὐτοῖς, καὶ πρῶτον μὲν μαρτυρῶν αὐτοῖς περὶ ἧς εἶχον πίστεως καὶ γνησίας ἐν χριστῷ διαθέσεως μέμφεται ὡς ἀνοήτως πράξαντας καὶ μεταβαλομένους αὐτούς. ἔπειτα διαλαμβάνει περὶ τοῦ νόμου καὶ τῆς κατὰ τὸν ἀβραὰμ πίστεως, καὶ ἀποδείκνυσιν ἐκ τε τοῦ νόμου καὶ τῶν γυναικῶν τοῦ ἀβραὰμ ἀλληγορήσας αὐτάς, μέχρι καιροῦ δεδόσθαι τὴν σκιὰν καὶ τὴν περιτομήν, καὶ ἀργεῖν αὐτὰ λοιπὸν τῆ τοῦ χριστοῦ παρουσίᾳ. καὶ οὕτως ἀποδείξας παραγγέλλει λοιπὸν αὐτοῖς μηκέτι προσέχειν τοῖς ἀπατήσασιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔχεσθαι τῆς ἐν χριστῷ πίστεως. καὶ γινώσκειν ὅτι ἡ ἐν χριστῷ χάρις καταργεῖ τὴν κατὰ σάρκα περιτομήν. καὶ οὕτω πάλιν εἰς τὰ ἤθη παραινέσας καὶ διδάξας τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. θεολωρίτου

Ὁ μὲν προοίμιον καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιστολὴ θυμοῦ γέμει. ἡ δὲ αἰτία τοιαύτη. τινὲς τῶν ἐξ ἰουδαίων πιστεύσαντες καὶ ἔτι τῷ πατρῴῳ νόμῳ κατεχόμενοι, ἔπεισαν πολλοὺς τῶν ἐν γαλατίᾳ πιστῶν περιτέμνεσθαι καὶ σάββατα τη

ρεῖμ καὶ μοὐμηνίας. ἔπειθομ δὲ λέγομτες μὴ δεῖμ τῶ παύλω τῶ χθὲς καὶ σήμερομ φαμέρτι πιστεύειμ, ἀλλὰ μᾶλλομ τοῖς ἀμφὶ πέτρομ, καὶ ἰωάμμην καὶ ἰάκωβομ. οὗτοι γάρ φησι μετὰ χριστοῦ γεμόμεμοι οὐ κωλύουσι περιτομήμ. καὶ ἀληθῶς μὲμ οὗτοι συγκαταβάσει χρώμεμοι, οὐκ ἐκώλυομ περιτομήμ. ὅμως οὗτοι ἀποκρύπτομτες τὴμ αἰτίαμ. ὅτι διὰ συγκατάβασιμ οὐ κωλύουσιμ, ἐκ τοῦ γεμομέμου μόμου ἐλελέαζομ αὐτοὺς εἰς περιτομὴμ καὶ τὸμ παῦλομ ἐξημτέλιζομ φάσκομτες οὐ τοῦ χριστοῦ ἀλλὰ τῶμ μαθητῶμ εἶμαι μαθητήμ. τοὺς δὲ περὶ πέτρομ αὐτοῦ τοῦ χριστοῦ. ἔπειτα ἔλεγομ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ παῦλος φαίμεται ἀλλαχοῦ περιτεμώμ. τί δήποτε οὖμ φησὶ ὑμᾶς οὐ περιτέμμει. ἦμ γὰρ ὁ παῦλος τὸμ τιμόθεομ οἰκομομικῶς περιτεμώμ. πρὸς ταῦτα οὖμ γράφει καὶ εὐθέως ἐκ προοιμίωμ περὶ ἐκείμου ἀποτείμεται ὅτι οὐκ ἀμθρώπωμ ἀλλὰ αὐτοῦ τοῦ χριστοῦ ἦμ μαθητής,

ὑπόθεσις τῆς πρὸς ἐφεσίους ἐπιστολῆς.

Ταύτημ ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης ὀμπω μὲμ αὐτοὺς ἑωρακὼς, ἀκούσας δὲ περὶ αὐτῶμ. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. ἐφέσιοι πιστεύσαμτες εἰς τὸμ κύριομ ἡμῶμ ἰησοῦμ χριστόμ, γμησίαμ ἔσχομ εἰς αὐτὸμ τὴμ πίστιμ, καὶ εἰς πάμτας τοὺς ἁγίους τὴμ ἀγάπημ καὶ ἐβούλομτο παρὰ τοῦ ἀποστόλου βεβαιωθῆμαι. μαθὼμ τοίμυμ ὁ παῦλος γράφει πρὸς αὐτοὺς ταύτημ τὴμ ἐπιστολήμ, ὥσπερ κατηχητικήμ. καὶ πρῶτομ μὲμ δείκμυσι μὴ μειώτερομ εἶμαι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριομ. ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς καὶ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶμαι ταύτημ εὐδοκίαμ τοῦ θεοῦ, ὥστε τὸμ χριστὸμ ὑπὲρ ἡμῶμ παθεῖμ καὶ ἡμᾶς σωθῆμαι. ἔπειτα δὲ περὶ κλήσεως τῶμ ἐθμῶμ διαλέγεται. ἵμα δείξῃ ἀξίως αὐτοὺς πεπιστεύκέμαι, καὶ ἀπολείκμυσιμ ὅτι ἡ κλῆσις ἡμῶμ γέγομεμ οὐ δι' ἀμθρώπου ἀλλὰ διὰ τοῦ χριστοῦ ὅς ἐστιμ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵμα ἐκ τούτου μάθωσιμ, ὅτι οὐκ ἀμθρωπολάτραι γεγόμασι πιστεύσαμτες τῶ χριστῶ ἀλλὰ ἀληθιμοὶ θεοσεβεῖς. σημαίμει δὲ καὶ ἑαυτὸμ διὰ τοῦτο ἀπεστάλθαι κηρύσσειμ τὸ εὐαγγέλιομ καὶ ὅτι καὶ περὶ αὐτῶμ ἐφρόμτιζεμ. ἔπειτα παραιμετικοὺς λόγους ἁμαράσι καὶ γυμαιξὶ, πατράσι καὶ τέκμοις, κυρίοις καὶ δούλοις, τίθησιμ ἐμ τῇ ἐπιστολῇ. καὶ καθόλου πάμτας παρασκευάζει κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ τῶμ δαιμόμωμ αὐτοῦ, πρὸς ἐκείμους ἡμῖμ εἶμαι λέγωμ τὴμ πάλημ. καὶ ὥσπερ ἀγαθὸς ἀλείπτης ἀλείψας τοῖς λόγοις πάμτας κατὰ τῆς διαβολικῆς ἐμεργείας, οὕτω τελειοῖ τὴμ ἐπιστολήμ. θεοδωρίτου.

Ἔφεσος μητρόπολις μέμ ἐστι τῆς ἀσίας, τὴμ δὲ ἄρτεμιμ ἔσεβε, καὶ τοσοῦτομ ἦμ τὸ σέβας περὶ τὴμ δαίμομα ὡς καὶ μεωκόρομ τὴμ ἔφεσομ τῆς ἀρτέμιδος ἁμαγορεύεσθαι ὡς ἐμ ταῖς πράξεσιμ ἱστόρηται. ἐμ ταύτῃ τῇ ἐφέσῳ ὁ εὐαγγελιστὴς ἰωάμμης ἐξορισθεὶς διέτριψε πολλὰ ἐμ ᾗ καὶ τελευτᾷ, καὶ τὸμ τιμόθεομ παῦλος ἐκεῖσε ἐπίσκοπομ ἐχειροτόμησε. τῶμ δὲ φιλοσόφωμ οἱ κατὰ τὴμ ἀσίαμ ἀμθοῦμτες ἐμ τῇ ἐφέσῳ μάλιστα διῆγομ. διὸ πολλῇ σπουδῇ κέχρηται πρὸς αὐτοὺς γράφωμ. καὶ τὰ βαθύτερα δὲ τῶμ μοημάτωμ αὐτοῖς ἐπιστέλλει, ἅτε κατηχημέμοις καὶ τὰ ὑψηλά. γράφει δὲ ἀπὸ ῥώμης τὴμ ἐπιστολὴμ ἐμ δεσμοῖς ὑπάρχωμ. (λῆς. ὑπόθεσις τῆς πρὸς φιλιππησίους ἐπιστο

Ταύτημ ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης ἑωρακὼς αὐτοὺς ἅμα καὶ διαλάξας. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. πεμψάμτωμ φιλιππησίωμ διακομίαμ τῶ παύλω καὶ τιμωμ περιερχομέμωμ καὶ διαφθειρόμτωμ τὰς ἀκοὰς τῶμ ἀκεραιοτέρωμ προφάσει τῆς σκιᾶς τοῦ μόμου καὶ τῆς περιτομῆς, καὶ λεγόμτωμ χωρὶς ταύτης μὴ δύμασθαι δικαιωθῆμαι, μαθὼμ ὁ ἀπόστολος γράφει φιλιππησίοις, καὶ πρῶτομ μὲμ ἀποδέχεται αὐτῶμ τὴμ πίστιμ, καὶ σημαίμει μμημομεύειμ αὐτῶμ, ἔπειτα δὲ διηγεῖται ὡς ἀπελογήσατο ἐμ ῥώμῃ, καὶ ὅτι τιμὲς αὐτῷ βαρεῖς γεγόμασιμ ἐμ τοῖς δεσμοῖς φθόμομ αὐτῷ κιμοῦμτες. ἔπειτα αὐτοὺς προτρέπεται ἀλλήλους ἀγαπᾶμ, ἐξηγούμεμος τὴμ τοῦ σωτῆρος φιλαμθρωπίαμ, ὅτι θεὸς ὢμ, ἄμθρωπος γέγομε δι' ἡμᾶς. εἶτα περὶ τῆς περιτομῆς καὶ τοῦ παλαιοῦ μόμου διαλαβὼμ, ἀπολείκμυσιμ ἀργὴμ γεγεμῆσθαι λοιπὸμ τὴμ περιτομήμ. λαμβάμωμ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ παράδειγμα καὶ λέγωμ, ὅτι ταῦτα πάμτα ἡγήμαι διὰ τὸμ χριστὸμ ζημίαμ. διὸ καὶ τοὺς μὲμ διδασκομίας ἔτι περιομ[illegible]μ, καὶ θέλομτας αὐτοὺς ἀπατῆσαι μεμψάμεμος, καὶ ἐπὼμ ἐχθροὺς αὐτοὺς εἶμαι τοῦ χριστοῦ ἀποδέχεται φιλ[illegible]πησίους διὰ τὴμ πρὸς αὐτὸμ τῆς κοιμωμίας λόσιμ, καὶ προτρεψάμεμος πάλιμ εἰς τὰ ἤθη αὐτοὺς, τελειοῖ τὴμ ἐπιστολήμ. θεοδωρίτου.

οἱ φιλιππήσιοι, τῆς μακεδονίας ἦσαν ὑπὸ μητρόπολιν θεσσαλονίκης. πολλὰ δὲ αὐτοῖς ὁ παῦλος χρηστὰ μαρτυρεῖ. ἐν δεσμοῖς δὲ ὤν, ἔγραψε τὴν ἐπιστολήν. μετὰ γὰρ τὴν πρώτην ἀπολογίαν ἧς ἐμνήσθη ἐν τῇ πρὸς τιμόθεον, ἀνῆκεν ἐλεύθη. ἦσαν δὲ οἱ φιλιππήσιοι διὰ ἐπαφροδίτου τὰ πρὸς τὴν χρείαν πέμψαντες αὐτῷ, ἐμβαπτὸν καὶ γνωσόμενοι τὰ κατ' αὐτόν. ἐπειδὴ δὲ ἐθορυβοῦντο ἀκούοντες ἐν δεσμοῖς εἶναι τὸν διδάσκαλον, αὐτὸ τοῦτο γράφει αὐτοῖς. ὡς τὰ δεσμά οὐ θορύβου πρόξενα, χαρᾶς δὲ μᾶλλον ὤφειλεν εἶναι διὰ τὸ ὑπὲρ χριστοῦ εἶναι. καθάπτεται δὲ καὶ τῶν ἰουδαίων, ὅτι τιμὲς ἐν προσχήματι χριστιανισμοῦ δι' ἐφθειρον τὸ κήρυγμα. μετὰ τιμῆς δὲ φαίνεται γράφειν τοῖς φιλιππησίοις, ἐπάρετοι γὰρ ἦσαν. ἐν ταύθα ἦν ἡ πορφυρόπολις. ἐν ταῦθα ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν. ἐν τᾶυθα ἐτυπτέσθη μετὰ τοῦ σιλουανοῦ ὁ παῦλος ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ὅτι ἐκ συναρπαγῆς αὐτὸν ἐτυπτήσαντες. τέλος ἀπελογήσαντο. ἐν ταῦθα ὁ δεσμοφύλαξ ἐπίστευσας ἐν τῷ ὀίκῳ αὐτοῦ ἐβαπτίσθη. ταῦτα πάντα δι' πράξεις φασὶ. μαρτυρεῖ δὲ αὐτοῖς πίστιν, καὶ κινδύνους ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ πρὸς εὐποιΐαν ἐπιρρεπῶς ἔχειν. διὰ πάντα σφόδρα φιλῶν αὐτοὺς φαίνεται.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς κολασσαεῖς ἐπιστολῆς.

ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ρώμης, οὐχ ἑωρακὼς μὲν αὐτοὺς, ἀκούσας δὲ περὶ αὐτῶν. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς, αὐτη. τοὺς κολασσαεῖς ἐβούλοντο τινὲς ἀπατῆσαι σοφίσμασιν ἑλληνικοῖς κατὰ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως. καὶ περὶ τῶν ἐν μόνῳ βρωμάτων καὶ περιτομῆς. ταῦτα οἰόμενον μαθὼν ὁ ἀπόστολος γράφει τὴν ἐπιστολὴν ὥσπερ κατηχητικὴν αὐτοῖς. ταύτην. καὶ πρῶτον μὲν εὐχαριστῶν τῷ θεῷ, σημαίνει ἀπὸ τοῦ σκότους αὐτοὺς μεταβεβηκέναι εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. καὶ ὅτι ὁ χριστὸς εἰς ὃν ἐπίστευσαν, εἰκών ἐστι τοῦ θεοῦ καὶ λόγος διὸ ὃν τὰ πάντα γέγονε. καὶ ὅτι ἔπρεπεν αὐτὸν δημιουργὸν ὄντα, γενέσθαι αὐτὸν καὶ πρωτότοκον τῆς κτίσεως, καὶ πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα τὰ ἀμφότερα συνάψῃ, καὶ ζωοποιήσῃ τὰ πάντα. προτρέπει δὲ αὐτοὺς ἐμμένειν τῇ πίστει, σημαίνων ὅτι αὐτὸς ὁ παῦλος διὰ κομός ἐστι τοῦ εὐαγγελίου ἐν ᾧ κατηχήθησαν. εἶτα καὶ περὶ τοῦ μόνου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ βρωμάτων καὶ περὶ ἡμερῶν καὶ ἐμαυτῶν ἐξηγεῖται, καὶ ἀποδείκνυσιν ἠργηκέναι λοιπὸν τὰ παλαιὰ καὶ τὴν περιτομήν. συμβουλεύει δὲ αὐτοῖς μὴ πλανᾶσθαι ἀπὸ τῶν σοφιζομένων, καὶ πλανᾶν αὐτοὺς θελόντων. καὶ λοιπὸν παραινέσας καὶ ᾠδὰς γονεῦσι καὶ τέκνοις ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ δούλοις καὶ κυρίοις, καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τὰ ἤθη συμβουλεύσας, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. παραγγέλλει δὲ αὐτοῖς, ἵνα ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' αὐτοῖς ἡ ἐπιστολὴ, ποιήσωσι καὶ ἐν τῇ λαοδικέων ἐκκλησίᾳ αὐτὴν ἀναγνωσθῆναι. καὶ τὴν ἐκ λαοδικείας, εἰς αὐτοὺς ἀναγνωσθῆναι.

θεολωρίτου.

ἐν πολλοῖς ὁ ἀπόστολος δηλοῖ τὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ πατέρα μεσιτείαν καὶ καταλλαγὴν τοῖς ἀνθρώποις διὰ τοῦ υἱοῦ γεγονέναι. εἷς γὰρ θεός φησιν, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος ἰησοῦς χριστός. καὶ πάλιν. διὸ οὖ φησὶ τὴν καταλλαγὴν ἐσχήκαμεν καὶ ὁ κύριος θύραν ἑαυτὸν καὶ ὁδὸν καλεῖ. οὐ γὰρ ἑτέρως εἰ μὴ διὰ αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ ἀφέλοιτο τις πρὸς τὸν πατέρα. διὰ τοῦτο γὰρ ὢν θεὸς καὶ ἄνθρωπος γέγονεν, ἵνα θεῷ καὶ ἀνθρώποις μεσιτεύσῃ τοῦτο τὲ ὧν κἀκεῖνο. ἀλλοί κολασσαεῖς ὑπὸ ἀγγέλου ὥροντο τὴν προσαγωγὴν γενέσθαι πρὸς τὸν πατέρα, καὶ οὐ διὰ χριστοῦ. ἔπειτα πολλὰς εἶχον παρατηρήσεις ἰουδαϊκὰς καὶ ἑλληνικὰς, ἡμέρας παρατηρούμενοι καὶ καιροὺς καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἅτινα πάντα γράφων τὴν ἐπιστολὴν διορθοῦται ὁ παῦλος.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς θεσσαλονικεῖς πρώτης ἐπιστολῆς.

ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ἀθηνῶν, ἑωρακὼς πρότερον αὐτοὺς καὶ διατρίψας παρ' αὐτοῖς. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς, αὐτη. ὁ ἀπόστολος πολλὰς θλίψεις παθὼν ἐν βεροίᾳ καὶ ἐν φιλίπποις τῆς μακεδονίας καὶ ἐν κορίνθῳ, γινώσκων τε καὶ ὅσα πέπονθεν ἐν θεσσαλονίκῃ, φοβούμενος μὴ ἀκούσαντες θεσσαλονικεῖς ἃ πέπονθεν ἐν ταῖς προειρημέναις πόλεσι, πειρασθῶσιν ὑπὸ τοῦ πειράζοντος καὶ σκανδαλισθῶσι, μαθὼν δὲ ὅτι καὶ τοῖς ἀποθνήσκουσι κατώδυνοι ἐγίνοντο, ἀποστέλλει τιμόθεον πρὸς αὐτοὺς μετὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. καὶ πρῶτον μὲν ἐπιστηρίζει αὐτοὺς ἐν τῇ πίστει ὥστε μὴ σαλεύεσθαι διὰ τὰς θλίψεις. καὶ μηδὲν ξένον αὐτοὺς πεπονθέναι ὑπὸ τῶν ἰουδαίων τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων. χριστιανῶν γὰρ ἴδιον τὸ θλίβεσθαι ἐν τῷ βίῳ τοῦτο ἔλεγε. πολλὰ δὲ παραινέσας αὐτοῖς οὕτως ὡς παρέλαβον ἀπ' αὐτοῦ ἀπαγορεύσας ἀπέχεσθαι, γράφει περὶ τῶν τελευτώντων. παραμυθούμενος αὐτοὺς καὶ διδάσκων μὴ βαρέως φέρειν. οὐ γὰρ εἶναι τὸν θάνατον ἀπώλειαν, ἀλλὰ λύσιν ἀναστάσεως. ἔπειτα καὶ περὶ τῶν χρόνων αὐτοὺς διδάσκει, ἵνα ἄδηλον τὴν ἡμέραν γινώσκοντες, ἀεὶ ἕτοιμοι γίνωνται. καὶ μηδὲν προσέχωσιν ἐπαγγελλομένῳ περὶ αὐτῆς ἔσεσθαι γάρ φησι τὴν παρουσίαν οὕτως, ὥστε τοὺς περιλειπομένους καὶ ἐυρισκομένους ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, μὴ φθάσειν τοὺς ἐκ μερῶν ἐγειρομένους ἅμα γὰρ γίνεσθαι τὴν πάντων ἀλλαγὴν διδάσκει. πρὸς τούτοις προτρέπων αὐτοὺς βελτιοῦσθαι ἐν τοῖς ἤθεσι, προτρέπει ἀεὶ αὐτοὺς χαίρειν τῇ ἐλπίδι. καὶ προσεύχεσθαι καὶ εὐχαριστεῖν ἀεὶ τῷ κυρίῳ. ἐμορκίζων αὐτοὺς ἀναγνῶναι τὴν ἐπιστολὴν ταύτην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. καὶ ὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς θεσσαλονικεῖς δευτέρας ἐπιστολῆς.

ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ρώμης. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς, αὐτη. τινὲς ἀπὸ θεσσαλονίκης. ἀργοὶ καὶ ἀτακτοι περιερχόμενοι, τοὺς ἀδελφοὺς ὑφήρπαζον ὡς ἤδη τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἐνστάσης. ἠπάτων δὲ τοὺς ἀκούοντας, ὡς τοῦ ἀποστόλου, τοῦτο δηλοῦντος, καὶ ὑπὸ πνεύματος ἀκούσαντες. ταῦτα οἰόμενον μαθὼν ὁ ἀπόστολος γράφει τὴν ἐπιστολήν. καὶ πρῶτον μὲν ἀπολέγεται τὴν πίστιν αὐτῶν ἀνέδουσαν. καὶ ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐκαυχᾶτο τὰς θλίψεις γενναίως ὑποφέρουσι διὰ τὸν χριστόν. καὶ παραμυθεῖται δὲ αὐτοὺς. ὡς ἐσομένης ἐκδικίας παρὰ τοῦ θεοῦ κατὰ τῶν αὐτοὺς ἀδικούντων. ἔπειτα περὶ τῆς παρουσίας τοῦ σωτῆρος διδάσκει μηδενὶ αὐτοὺς πείθεσθαι μήτε θροεῖσθαι αὐτοὺς. μήτε διὰ πνεύματος. μήτε ὡς αὐτοῦ γράψαντος. μηδ' ὅλως νομίζειν ἤδη παρεῖναι αὐτήν. μὴ γὰρ πρότερον ἔσεσθαι αὐτὴν, ἐὰν μὴ ἡ ἀποστασία πρῶτον ἔλθῃ. καὶ μετὰ ταύτην ὁ ἀντίχριστος ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὃν τὴν παρουσίαν ἐν σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἔσεσθαι σημαίνει. εἶτα παραινέσας αὐτοῖς στήκειν γενναίως καὶ κρατεῖν τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθησαν παρ' αὐτοῦ, παραγγέλλει μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχειν μετὰ τῶν ἀτάκτων ἀλλὰ καὶ ἀποβάλλειν αὐτούς. εἶναι γὰρ καὶ περιέργους καὶ πλάνους ἐδήλωσε τοὺς τοιούτους. καὶ καθόλου δὲ παρήγγειλε τὸν μὴ ὑπακούοντα τοῖς λόγοις αὐτοῦ, τοῦτον ἀποσυνάγωγον γίνεσθαι. καὶ λοιπὸν ἐπευξάμενος αὐτοῖς εἰρήνην, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν, τὸν ἀσπασμὸν τῇ ἰδίᾳ χειρὶ γράψας, ὅπερ σημεῖόν ἐστιν πάσης ἐπιστολῆς δεδήλωκεν. θεολωρίτου.

ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔγραψεν ὡς πάντως ἀπιὼν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἀναπληροῦν μέλλων τὰ ὑστερήματα αὐτῶν, καὶ πολλὰ ἀγάπης σημαντικὰ, οὐκ ἀπῆλθε δὲ, ταύτην προστίθησι τὴν ἐπιστολὴν ἀρτὶ τῆς παρουσίας αὐτοῦ. ὅτι δὲ μὴ ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ἔμθεν στοχαστέον. ἐν τῇ πρώτῃ περὶ τῶν χρόνων τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας ὑπερθέμενος γράψαι, ὡς οὐ χρειώδες αὐτοῖς, μὴν γράφει, οὐ ποιῶν τοῦτο ἔγραψε αὐτὸς ἀπελήλυθε. γράφει δὲ περὶ τῶν χρόνων διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν. λυμεώμενες τινὲς ἔλεγον παρεῖναι λοιπὸν τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου. εἰ δὲ τοῦτο ἦν ἀληθὲς, ὁ χριστὸς ψεύστης ἐυρίσκετο. αὐτὸς γὰρ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις σημεῖα τῆς παρουσίας αὐτοῦ δέδωκεν. ἅτινα οὐκ ἦν ἐκβάντα. ἀναγκάζεται οὖν καὶ αὐτὸς διαλαβεῖν περὶ τῶν πρὸ τῆς παρουσίας σημείων. καὶ τῆς τοῦ ἀντιχρίστου ἐλεύσεως. διὰ πάντων ἀληθεῖς τὰς τοῦ κυρίου προρρήσεις ποιῶν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς.

ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ μακεδονίας ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς, αὐτη. ἐν τῇ ἐφέσῳ τινὲς ἰουδαΐζοντες ἑτεροδιδασκαλεῖν καὶ ἀπατᾶν τοὺς ἀκεραίους προφάσει τοῦ νόμου. τοῦτο δὲ μαθὼν ὁ ἀπόστολος, προτρέπει τὸν τιμόθεον ἐκεῖ προσμεῖναι πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν, γράφει τε τὴν ἐπιστολήν. καὶ πρῶτον μὲν ὑπομιμνήσκει

Τιμόθεον ἐιλότα τὴν ἐν Χριστῷ πίστιν, διδάσκων αὐτὸν περὶ τοῦ μόνου κωλύειν τοὺς παρὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν καὶ διδασκαλίαν λαλοῦντας, ἐπιτιμᾶν τε αὐτοῖς. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ὑμέναιον καὶ Ἀλέξανδρον μαναγήσαντας περὶ τὴν πίστιν παρέδωκε τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν. Ταῦτα ὑπομνήσας λοιπὸν διατάσσει αὐτῷ κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς περὶ προσευχῆς. καὶ πῶς καὶ ποῦ καὶ περὶ τίνων δεῖ προσεύχεσθαι. περὶ τοῦ σιγᾶν ἐν ἐκκλησία τὰς γυναῖκας, καὶ μᾶλλον μανθάνειν καὶ μὴ διδάσκειν αὐτάς. περὶ ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων πῶς καὶ ὁποίους εἶναι δεῖ τοὺς καθισταμένους. περὶ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησία χηρῶν, ἀπὸ ποσῶν ἐτῶν χηρεύτας καταλέγεσθαι καὶ ὁποίας αὐτὰς εἶναι δεῖ, καὶ πῶς αὐταῖς δεῖ προσέχειν. περὶ τοῦ σωφρονεῖν τοὺς νεωτέρους καὶ γαμεῖν μᾶλλον καὶ μὴ αἰσχρῶς ζῆν. περὶ τοῦ παραγγέλλειν τοῖς πλουσίοις μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μὴ δὲ ἐλπίζειν ἐπὶ πλούτου. περὶ τούτων διατάξάμενος, προτρέπεται αὐτὸν ταῦτα διδάσκειν, καὶ μηκέτι μὲν ὑροποτεῖν. προσέχειν δὲ ἑαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλία, εἰδότα ἔσεσθαι καιροὺς ἐν οἷς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως. διδάξας δὲ καθαρὰ εἶναι καὶ τὰ βρώματα. καὶ παραγγείλας αὐτῷ ἐκτρέπεσθαι τὰς ἐμφιλονείκους ζητήσεις ὡς βεβήλους οὔσας, ἐφ᾽ αἷς καί τινες καυχώμενοι παρέβησαν τὴν πίστιν, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

θεοδωρίτου.

Τί δήποτε καὶ ἄλλους ἔχων μαθητὰς ὁ παῦλος οἷον τὸν σίλαν, τὸν λουκᾶν, καὶ ἑτέρους, πρὸς τιμόθεον μόνον, καὶ πρὸς τίτον ὁμοιοτρόπως γράφει. καὶ φαμὲν ὅτι τούτοις μὲν ἦδη ἐκκλησίας ἐγκεχειρικώς. τοὺς δὲ ἄλλους, ἔτι εἰσὶ μεθ᾽ ἑαυτοῦ. γράφει δὲ πρὸς τιμόθεον τὰ διδασκάλου πρέποντα λοιπόν.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς τίτον δευτέρας ἐπιστολῆς.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης πάλιν. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. τῶν συναποδημησάντων τῷ παύλῳ καταλείψαντων αὐτὸν, βουλόμενος ὁ ἀπόστολος ἐλθεῖν τιμόθεον πρὸς αὐτὸν, γράφει τὴν ἐπιστολὴν. καὶ πρῶτον μὲν δηλοῖ ἑαυτὸν μνημονεύειν αὐτοῦ τὲ τῆς εὐλαβείας, καὶ τῆς τῶν προγόνων αὐτοῦ πίστεως. ἔπειτα δηλοῖ, ὅτι ὁ ἀπὸ ἀσίας, ὧν ἐστι φύγελλος καὶ ἑρμογένης, ἀπεστράφησαν αὐτὸν ὁρῶντες αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις. τὸν ὀνησιφόρον δὲ ἀπελέξατο ἐλθόντα εἰς τὴν ῥώμην καὶ προσμείναντα αὐτῷ. παραγγέλλει δὲ αὐτῷ παραιτεῖσθαι τὰς μωρὰς ζητήσεις, διὰ τὸ ἐξ αὐτῶν γεμμᾶσθαι μάχας. καὶ γὰρ ὑμέναιος καὶ φιλητὸς ὄντως ἐκτραπέντες, παρέβησαν τὴν ἀλήθειαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ τινας ἀνατρέπουσι. μᾶλλον οὖν παραινεῖ αὐτῷ προσέχειν ἑαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλία. καὶ εἰδέναι μὲν ὅτι ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἔσονται ἄνθρωποι φίλαυτοι καὶ φιλήδονοι μᾶλλον, ἢ φιλόθεοι. προβλέπων δὲ ταῦτα, ἀσφαλίζεσθαι τοὺς λαοὺς μήτις ἐξ αὐτῶν ἀπατηθῇ, καὶ εἰς τὰ ἤθη δὲ καὶ εἰς τὴν τῆς διδασκαλίας ἀκρίβειαν πολλὰ προτρεψάμενος αὐτὸν, καὶ σημάνας τὸν καιρὸν τῆς ἀναλύσεως αὐτοῦ ἐνστῆναι, καὶ μέλλειν σπένδεσθαι καὶ μαρτύρεσθαι, ἐμετείλατο ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν ταχέως κομίζοντα τὸν φελόνην καὶ τὰ βιβλία. παρήνεσε δὲ αὐτῷ καὶ ἀλέξανδρον τὸν χαλκέα φυλάττεσθαι, ὡς πολλὰ κακὰ ἐνδειξάμενον αὐτῷ. καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

θεοδωρίτου.

Τί δήποτε δευτέραν γράφει πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν. εἶπεν ἐν τῇ πρώτῃ, ἐλπίζω ἐλθεῖν πρός σε ταχέως, καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἀπελθεῖν, ἦδη γὰρ κατεῖχετο ὑπὸ μέρους. ἔλαθεν οὖν ἀντὶ τῆς παρουσίας γράμμα πέμψαι. ὁμοῦ μὲν τὸ μὴ ἐλθεῖν παραμυθούμενον, ὁμοῦ δὲ ἐπιῤῥωννύοντα καὶ τὸν τιμόθεον οὕτω τῇ φρονεῖν διδάσκοντα ἐκκλησίας ἐγκεχρομικότα.

ὑπόθεσις τῆς πρὸς τίτον ἐπιστολῆς.

Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ μικοπόλεως, ἐκεῖ γὰρ παρεχείμαζεν. ἡ δὲ πρόφασις τῆς ἐπιστολῆς αὕτη: εἰς μὲν τὴν κρήτην ἀπέλιπε τὸν τίτον, ἵνα κατὰ πόλιν καταστήσῃ κληρικούς. πολλῶν δὲ ὄντων ἐκεῖ τῶν ἐπιχειρούντων προφάσει τοῦ νόμου ἀπατᾶν τοὺς λαούς, μαθὼν ὁ ἀπόστολος γράφει. καὶ πρῶτον μὲν εὐχαριστῶν τῷ θεῷ διὰ τὴν αὐτοῦ εὐλάβειαν, σημαίνει τὴν ἐν Χριστῷ πίστιν μὴ μεωτέραν εἶναι ἀλλ᾽ ἐξ ἰδίωμος ἡτοιμάσθαι, καὶ ἐπηγγέλθαι παρὰ τοῦ

θεοῦ Τάυτην. ἔπειτα περὶ Τῆς καταστάσεως Τῶν κληρικῶν καὶ Τοῦτον διδάσκει, ὡῶς καὶ ὁποίους αὐτοὺς εἶναι δεῖ. καὶ ἐπιτιμᾶν δὲ ἐντέλλεται αὐτῶ Τοῖς ἀντιλέγουσι Τῆ ὑγιαινούσῃ πίστει, μάλιστα Τοῖς ἐκ περιτομῆς. εἰδέναι δὲ Τοὺς κρῆτας ὅτι πάργοί εἰσι, καὶ χρήζουσιν ἐπιτιμίας. διδάξας δὲ πάντα Τὰ βρώματα καθαρὰ εἶναι Τοῖς καθαροῖς, καὶ ὁσοίας εἶναι δεῖ Τὰς πρεσβύτιδας Τὰς ὀφειλούσας σωφρονίζειν Τὰς μέας, παραινεῖ πῶς δεῖ Τοὺς δούλους Τοῖς ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι. καὶ Τέλος ὑπομνήσας ὅτι ἡ Τοῦ σωτῆρος χάρις οὐκ ἐξ ἔργων ἡμᾶς ἐδικαίωσεν, ἀλλὰ Τῆ ἰδία φιλανθρωπία. καὶ παραγγείλας Τὰς μοιχικὰς μάχας ἐκτρέπεσθαι ὡς ἀμαιχύμτους ὄυσας, δηλοῖ αὐτῶ μετὰ Τὸ πέμψαι πρὸς αὐτὸν ἀρτεμᾶν, ἵνα ἔλθη πρὸς αὐτόν. ἐμετείλατό Τε αὐτῶ ὥστε διδάσκειν καὶ Τοὺς αὐτοῦ καλῶν ἔργων προΐστασθαι. καὶ ὄυτω Τελειοῖ Τὴν ἐπιστολήν. θεολωρίτου.

Τίτος θαυμάσιός Τις ἦν μαθητὴς Τοῦ παύλου, ἐπίσκοπος δὲ Τῆς κρήτης μεγίστης ὄυσης κεχειροτόνητο ὑπὸ Τοῦ παύλου. ἐπεὶ τέτραπτο δὲ Τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους χειροτονῆσαι. γράφων δὲ ταῦτα ὁ παῦλος μᾶλλον ἐν ἀλείᾳ ἦν. οὐ δαμοῦ γὰρ πειρασμῶν μέμνηται. ἀποτείμεται δὲ καὶ πρὸς ἰουδαίους ἡ ἐπιστολή. πρώτη δὲ αὕτη Τῆς πρὸς Τιμόθεον μᾶλλόν ἐστίν.

ὑπόθεσις Τῆς πρὸς φιλήμονα ἐπιστολῆς.

Τάυτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ῥώμης, ἡ δὲ πρόφασις Τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. ὀνήσιμος ὁ οἰκέτης φιλήμονος, ἔφυγε. καὶ ἀπελθὼν πρὸς Τὸν ἀπόστολον, κατηχήθη παρ' αὐτοῦ, καὶ γέγονεν αὐτῶ χρήσιμος εἰς διακονίαν. περὶ Τούτον Τοίνυν γράφει φιλήμονι παρατιθέμενος αὐτῶ Τὸν ὀνήσιμον, ἵνα προσέχη αὐτῶ γνησίως, καὶ μηκέτι ἔχῃ αὐτὸν ὡς δοῦλον ἀλλ' ὡς ἀδελφόν. προετρέψατο δὲ αὐτὸν καὶ ξενίαν αὐτῶ ἑτοιμάσαι ἵνα ἐὰν ἔλθη, εὕρη ποῦ μείνῃ καὶ ὄυτω Τελειοῖ Τὴν ἐπιστολήν.

θεολωρίτου.

φιλήμων θαυμάσιός Τις ἦν ἀνήρ, φρυξὶ μὲν Τὸ γένος, πιστὸς δὲ Τὸν Τρόπον, καὶ Ταῖς χρείαις Τῶν ἁγίων κοινωνῶν. Τούτον δοῦλος ὀνήσιμος ἀπέδρακε κλοπῆς αὐτόν, ὃς παραγενόμενος ἐν ῥώμη πρὸς Τὸν παῦλον, κατηχήθη. καὶ βαπτισθεὶς ἐν δεσμοῖς ὄντος Τοῦ παύλου, θαυμάσιος γέγονε. Τοῦτον ἀποπέμπει πρὸς Τὸν φιλήμονα, παραθετικὴν αὐτῶ ποιήσας Τάυτην Τὴν ἐπιστολήν. φασὶ δέτινες, μὴ χρῆναι Ταύτην συναριθμεῖσθαι Ταῖς λοιπαῖς ἐπιστολαῖς ὑπὲρ ἐντελοῦς γραφεῖσαν πράγματος. ἀλλ' ὅρα πόσα ἐκ Ταύτης χρήσιμα. πρῶτον παιδεύει καὶ ὑπὲρ Τῶν ἐντελῶν εἶναι σωουδαίους. δεύτερον ὅτι εἰ δοῦλος ὄντως ἰταμὸς ὑπέστρεψεν, οὐ δεῖ Τῶν ἐλευθέρων ἀπογινώσκειν. Τρίτον ὅτι οὐ προσήκει προφάσει ἐυλαβείας δούλους ἀποσπᾶν ἀκόντων Τῶν δεσποτῶν. Τέταρτον ὅτι χρὴ ἡμᾶς Τοὺς δούλους μὴ ἐπαισχύνεσθαι ἐμαρέτους ὄντας, ὁπότε παῦλος Τέκνον καλεῖ Τὸν ὀνήσιμον. πῶς ὄυν Τὴν Τοσαύτην ὠφέλειαν ἔχουσαν ἐπιστολήν, οὐκ ἔδει καταριθμεῖσθαι Ταῖς λοιπαῖς.

ὑπόθεσις Τῆς πρὸς ἑβραίους ἐπιστολῆς.

Τάυτην ἐπιστέλλει ἀπὸ ἰταλίας. ἡ δὲ πρόφασις Τῆς ἐπιστολῆς αὕτη. ἐπεὶ δὴ οἱ ἰουδαῖοι ἐμίσηντο Τῶ νόμῳ καὶ Ταῖς σκιαῖς, διὰ Τοῦτο ὁ ἀπόστολος παῦλος διδάσκαλος ἐθνῶν γενόμενος καὶ εἰς Τὰ ἔθνη ἀποσταλείς, κηρύττει Τὸ εὐαγγέλιον. γράψας Τὲ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, γράφει λοιπὸν καὶ πᾶσι Τοῖς ἐκ περιτομῆς πιστεύουσιν ἑβραίοις ἀποδεικτικὴν Ταύτην ἐπιστολήν, περὶ Τῆς χριστοῦ παρουσίας καὶ Τοῦ πεπαῦσθαι Τὴν σκιὰν Τοῦ νόμου. καὶ πρῶτον μὲν ἀποδείκνυσι Τοὺς προφήτας διὰ Τοῦτο ἀπεσταλθαι, ἵνα περὶ Τοῦ σωτῆρος ἀπαγγείλωσι, καὶ μετ' αὐτοὺς αὐτὸς ἔλθη. δούλους Τὲ εἶναι Τοὺς προφήτας καὶ μηνυτὰς Τῆς αὐτοῦ παρουσίας, αὐτὸν δὲ Τὸν χριστὸν υἱὸν εἶναι Τοῦ θεοῦ, διὸ οὗ Τὰ πάντα γέγονε. καὶ ὅτι Τοῦτον Τὸν υἱὸν Τοῦ θεοῦ ἔδει ἄνθρωπον γενέσθαι. ἵνα διὰ Τῆς Τοῦ σώματος αὐτοῦ θυσίας καταργήσῃ Τὸν θάνατον. οὐ γὰρ δι' αἵματος μόσχου ἢ τράγου, ἀλλὰ δι' αἵματος χριστοῦ ἔσεσθαι Τὴν σωτηρίαν Τοῖς ἀνθρώποις. ἀποδείκνυσι δὲ ὅτι ὁ νόμος οὐδέπω ἐτελείωσεν, ἀλλὰ σκιὰν εἶχε Τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. καὶ οὐ κατέπαυσεν ὁ λαός, ἀλλὰ κοινὴ πᾶσιν ἡμῖν ἀπολείπεται ἡμέρα Τῆς κατα παύσεως. πάλιν δὲ ἀποδείκνυσιν ὅτι ἡ ἀρχιερατικὴ λειτουργία μετετέθη ἀπὸ ἀαρὼν εἰς Τὸν χριστὸν, οὗ Τύπος ἦν ὁ μελχισεδὲκ οὐκ ὢν ἐκ Τοῦ λευί. πίστει Τὲ δε-

δικαιῶσθαι τοὺς πατέρας σημαίνει, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων μόνον. εἶτα πάλιν εἰς τὰ ἤθη προτρεψάμενος καὶ τούτους, καὶ ἀπολεξάμενος ἀντῶν τὴν διὰ τὸν Χριστὸν ὑπομονήν, καὶ πείσας τιμᾶν τοὺς πρεσβυτέρους, τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

θεολωρίτου.

Τίμος ἔμεκεν ἐθνῶν ἀπόστολος ὑπάρχων ὁ παῦλος ἑβραίοις ἐπιστέλλει, καὶ ταῦτα ἀπεχθῶς ἔχουσι πρὸς αὐτὸν. τῶ τὸν νόμον παραλύειν. ὁι γὰρ ἀμφὶ πέτρον συγκαταβαίνοντες αὐτοῖς ἡρέμα εἶχοντο καὶ τοῦ νόμου, καὶ φαμὲν ὅτι ὥσπερ βαπτίζειν οὐκ ἐπιτετραμμένος, ἐκ περιουσίας ἐβάπτιζεν, οὕτως καὶ ἑβραίοις ἐπιστέλλει πρὸς τὰ ἔθνη ἀποσταλείς. ἐκήλετο γὰρ αὐτῶν, ὡς καὶ λέγειν. ἤθελον ἁμάθεμα εἶναι ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ πάλιν. προσεύνομαι εἰς ἱεροσόλυμα, διακονήσωσι τοῖς ἁγίοις. ἐπιστέλλει μὲν δὴ τοῖς ἤδη πεπιστευκόσιν ἐν τῆ ἱερουσαλὴμ καὶ παλαιστίνη. ἐπιστέλλει δὲ παραμυθούμενος αὐτοὺς πλεῖστα κακὰ πεπονθότας ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν μὴ πεπιστευκότων ὡς καὶ αὐτὸς δηλοῖ λέγων τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε. λύει δὲ μάλιστα κατασκευάζει ἐν τῆ ἐπιστολῆ, παραμυθεῖται αὐτοὺς τοῦ φέρειν γενναίως τοὺς πειρασμοὺς, καὶ ὅτι ἔσται τούτων ἀντίδοσις ἀγαθή, πολλὰ δὲ περὶ τῆς πίστεως φιλοσοφεῖ. δείκνυς τὰ μὲν ἰουδαϊκὰ οὐκέτι ἀναγκαῖα ὡς τύπον ὄντα τῆς ἀληθείας. τὰ δὲ ἡμέτερα ἀναγκαῖα ὡς ὄντα ἀληθινά. τίνι δὲ τρόπω οὐκ ἔθηκε τὴν διαφορὰν ὁμολογεῖται ἑβραίοις γράφων κλήσεις ἐπὶ ταῖς ὑποτυπώσεσι γράφει λέγων ὄντως. ἤδη δὲ ὡς ὁ μακάριος ἔλεγε πέτρος, ἐπεὶ ὁ κύριος ὢν ἀπόστολος τοῦ παντοκράτορος ἀπεστάλη πρὸς ἑβραίους, διὰ μετριότητα ὁ παῦλος ὡς ἂν εἰς τὰ ἔθνη ἀπεσταλμένος, οὐκ ἐγγράφει ἑαυτὸν ἑβραίων ἀπόστολος διὰ τὴν πρὸς τὸν κύριον τιμήν. διὰ δὲ τὸ ἐκ περιουσίας ἐθνῶν κήρυκα καὶ ἀπόστολον εἶναι, ἐπιστέλλει καὶ τοῖς ἑβραίοις.

ὑποθεσις τῆς καθολικῆς ἰακώβου ἐπιστολῆς.

Ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ ἰάκωβος ταύτην γράφει τοῖς ἀπὸ τῶν δώδεκα φυλῶν διασπαρεῖσι καὶ πιστεύσασιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν, γράφει δὲ διδασκαλικὴν τὴν ἐπιστολήν. διδάσκων περὶ διαφορᾶς πειρασμῶν, ποῖος μέν ἐστιν ἀπὸ θεοῦ, ποῖος δὲ ἀπὸ τῆς ἰδίας καρδίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅτι οὐ λόγων μόνον ἀλλὰ καὶ ἔργων δεῖ δείκνυσθαι τὴν πίστιν, καὶ οὐκ ὀκροαταὶ τοῦ νόμου ἀλλ' οἱ ποιηταὶ δικαιοῦνται περί τε τῶν πλουσίων παραγγέλλει ἵνα μὴ προκρίνωνται τῶν πτωχῶν οἱ πλούσιοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἐπιπλήττωνται ὡς ὑπερήφανοι. καὶ τέλος παραμυθησάμενος τοὺς ἀλικουμένους καὶ προτρεψάμενος αὐτοὺς μακροθυμεῖν ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κριτοῦ, καὶ διδάξας περὶ ὑπομονῆς, καὶ δείξας ἐκ τοῦ ἰωβ τὸ χρήσιμον τῆς ὑπομονῆς, παραγγέλλει καὶ προσκαλεῖσθαι τοὺς πρεσβυτέρους ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ σώζειν ἐπιστρέφειν τοὺς πλανηθέντας ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν. ἔστι γὰρ τούτων μισθὸς παρὰ τοῦ κυρίου ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ οὕτως τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν. θεολωρίτου.

Καθολικαὶ λέγονται αὗται, οἱονεὶ ἐγκύκλιοι. οὐ γὰρ ἀφωρισμένως ἔχει ἐπὶ ἢ πόλει ὡς ὁ θεῖος παῦλος, διορωμαίοις ἢ κορινθίοις προσφωνεῖ ταύτας τὰς ἐπιστολὰς ὁ τῶν τοιούτων τοῦ κυρίου μαθητῶν θίασος, ἀλλὰ καθόλου τοῖς πιστοῖς, ἤτοι ἰουδαίοις τοῖς ἐν τῆ διασπορᾶ ὡς πέτρος, ἢ καὶ πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὴν αὐτὴν πίστιν χριστιανοῖς τελοῦσιν.

ὑποθεσις τῆς πέτρου καθολικῆς πρώτης ἐπιστολῆς.

Ταύτην γράφει ὁ πέτρος τὴν ἐπιστολὴν διδασκαλικὴν τοῖς ἐν τῆ διασπορᾶ οὖσιν ἰουδαίοις καὶ γενομένοις χριστιανοῖς. ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ ἰουδαίων ἐπίστευσαν, ἐπιστηρίζει αὐτούς, καὶ πρῶτον μὲν ἐξηγεῖται καὶ ἀποδείκνυσιν ὅτι ἡ εἰς χριστὸν πίστις ἀπὸ τῶν προφητῶν κατηγγέλθη, καὶ διὰ τῶν ἐμημύθη ἡ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἀπολύτρωσις. καὶ ὅτι αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν εὐηγγελίσθη τὰ πάντα, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. εἶτα συμβουλεύσας ἀξίως τοῦ καλέσαντος ἀναστρέφεσθαι, προτρέπει καὶ βασιλεῖς τιμᾶν. γυναῖκας καὶ ἀνδράσιν ὁμοφροσύνην παραγγέλλει. καὶ εἰς τὰ ἤθη παραινέσας ὀλίγα, σημαίνει ὅτι καὶ εἰς τὸν ἅλην τοῦτο γέγονε παρὰ τοῦ κυρίου τὸ κήρυγμα τῆς σωτηρίας καὶ ἀναστάσεως, ἵνα οἱ προαποθανόμενοι ἀναστῶσι, καὶ κριθῶσι μὲν τῶ σώματι, τῆ δὲ χάριτι τῆς ἀναστάσεως διαμείνωσι. καὶ ὅτι τὸ τέλος λοιπὸν πάντων ἤγγικε. καὶ ὀφείλουσι πάντες, οὕτω τελειοῦν τὴν ἐπιστολήν. θεολωρίτου.

Τοῖς ἐκ περιτομῆς καὶ οὕτος ἐπιστέλλει, ὡς ὁ μακάριος ἰάκωβος. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἀορίστως πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὴν οἰκουμένην καὶ οἰκοῦσιν ἰουδαίοις ὁπουδήποτε οὖσιν, οὗτος δὲ ἀφωρισμένως τοῖς κλίμασι τοῦ πόντου γαλατίας. τοῦ πόντου δὲ προστίθησι γαλατίας, ἐπειδὴ ἔστι καὶ ἄλλη κατὰ κελτοὺς γαλατία, ἥτις καὶ ὅλη τως γαλατία. ἀφ' ἧς καὶ οὗτοι μετῳκίσθησαν ἐνταῦθα. τούτοις οὖν τοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐγκειμένοις ἐν τῆ προγραφῆ τὸν λόγον ποιεῖται, ἐγκυκλίως ταύτην χρώμενος ἐπιστολήν.

ὑπόθεσις τῆς πέτρου καθολικῆς δευτέρας ἐπιστολῆς.

Ταύτην πάλιν αὐτὸς ὁ πέτρος ἐπιστέλλει τοῖς ἤδη πιστεύσασιν. ἔστι δὲ ἡ ἐπιστολὴ ὑπόμνησις τῶν πρώτων. εἰλῶς γὰρ αὐτοῦ ταχεῖαν ἔσεσθαι τὴν ἀπάλυσιν τοῦ σώματος, ἐσπούδασε πάντας ὑπομνῆσαι περὶ ὧν κατηχήθησαν τὴν διδασκαλίαν. καὶ πρῶτον μὲν περὶ τῆς πίστεως ἐξηγεῖται, δείκνυς αὐτὴν ἀπὸ τῶν προφητῶν ἐυηγγελίσθαι. καὶ ὅτι αἱ προφητεῖαι αἱ περὶ τοῦ σωτῆρος οὐκ εἰσὶν ἀνθρώπιναι, ἀλλὰ παρὰ θεοῦ λαλήθησαν. ἔπειτα παραγγέλλει μὴ προσέχειν τοῖς ἀπατῶσι, λέγων ἔσεσθαι αὐτῶν ἀπώλειαν ὥσπερ καὶ τῶν παραβάντων ἀγγέλων γέγονε. προμηνύει δὲ ἐν τῆ ἐπιστολῆ ἡμέρας ἔσεσθαι, ἐν αἷς ἐμπαίκται περιπατήσουσι, καὶ θελήσουσιν ἀπατᾶν τιμᾶς λέγοντες, μάτην λέγεσθαι παρ' ἡμῶν τὴν παρουσίαν τοῦ σωτῆρος, διὰ τὸ ἀεὶ λέγεσθαι, καὶ μήπω παραγεγέσθαι. ἀπὸ τούτων δὲ μάλιστα ἀπέχεσθαι παραγγέλλει διδάσκων μὴ ὀλιγωρεῖν ἐν τοῖς χρόνοις. πάντα γὰρ τὸν χρόνον μὴ δὲν εἶναι ἐμπόδιον κυρίου. διὰ τὸ καὶ τὴν μίαν ἡμέραν εἶναι ὡς χίλια ἔτη. καὶ τὰ χίλια ἔτη, ὡς ἡμέραν μίαν. ἔσεσθαι δὲ ταχέως τὴν ἡμέραν τοῦ κυρίου διαβεβαιοῦται καὶ ἀπολείκνυσι. καὶ ἐπιτέλλεται ἑτοίμους εἶναι τε πάντας εἰς αὐτὴν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, καὶ ἀγαπᾶν ταὐτὸ τοῦ ἀποστόλου παύλου γραφέντα, καὶ μὴ προσέχειν τοῖς διαβάλλουσιν αὐτὰ διὰ τὸ καὶ πάσας τὰς θείας γραφὰς διαβάλλειν αὐτούς. ὑπομνήσας δὲν καὶ διδάξας πάντας προειδέναι τὰ πράγματα, παραινεῖ μὴ ἐκπίπτειν τοῦ σκοποῦ τῆς πίστεως. καὶ οὕτω τελειοῖ τὴν ἐπιστολήν.

ὑπόθεσις τῆς ἰωάννου πρώτης καθολικῆς ἐπιστολῆς.

Ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ ἰωάννης ὁ τὸ εὐαγγέλιον γράψας, αὐτὸς καὶ ταύτην ἐπιστέλλει, ὑπομιμνήσκων τοὺς ἤδη πιστεύσαντας εἰς τὸν κύριον. καὶ πρῶτον μὲν ὥσπερ ἐν τῶ εὐαγγελίω, οὕτω καὶ ἐν ταύτη τῆ ἐπιστολῆ θεολογεῖ περὶ τοῦ λόγου. ἀπολείκνυς αὐτὸν ἀεὶ εἶναι ἐν τῶ θεῶ, καὶ διδάσκων τὸν πατέρα φῶς εἶναι, ἵνα καὶ οὕτως γνῶμεν τὸν λόγον, ὡς ἀπαύγασμα ἐξ αὐτοῦ εἶναι. θεολογῶν δὲ, ἐξηγεῖται μὴ μειώτερον εἶναι τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον, ἀλλ' ἐξαρχῆς μὲν καὶ ἀεὶ τυγχάνειν αὐτὸ, νῦν δὲ πεφανερῶσθαι ἐν τῶ κυρίω, ὅστις ἐστὶ ζωὴ αἰώνιος καὶ θεὸς ἀληθινός. καὶ τὸ αἴτιον δὲ τῆς τούτου παρουσίας καὶ ἐπιφανείας αὐτοῦ τίθησι λέγων εἶναι τοῦτο ἐπὶ τῶ καταλῦσαι τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου, καὶ ἡμᾶς ἐλευθερωθῆναι ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ γινώσκειν ἡμᾶς τὸν πατέρα καὶ αὐτὸν τὸν υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν. γράφει γοῦν καὶ πρὸς πᾶσαν ἡλικίαν, πρὸς παιδία, πρὸς μειρακίσκους, πρὸς γέροντας, ὅτι ὁ μὲν θεὸς ἐγνώσθη, ὁ δὲ διαβολικὴ ἐνέργεια λοιπὸν μεμήκυται καταργηθέντος τοῦ θανάτου. εἶτα λοιπὸν διόλης τῆς ἐπιστολῆς περὶ ἀγάπης διδάσκει, θέλων ἡμᾶς ἀλλήλους ἀγαπᾶν. ἐπειδὴ καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς. ἐξηγεῖται δὲν περὶ διαφορᾶς φόβου, καὶ ἀγάπης, καὶ τέκνων θεοῦ, καὶ τέκνων διαβόλου. καὶ περὶ ἁμαρτίας θανατικῆς, καὶ μὴ θανατικῆς, καὶ διαφορᾶς πνευμάτων. καὶ λοιπὸν διαιρεῖ ποῖον μὲν πνεῦμα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, ποῖον δὲ τῆς πλάνης. καὶ ὥστε μὲν γινώσκομεθα τέκνα θεοῦ ὥστε δὲ τοῦ διαβόλου. καὶ περὶ ποίας ἁμαρτίας ὀφείλομεν εὔχεσθαι ὑπὲρ τῶν ἁμαρτανόντων, καὶ περὶ ποίας οὐ δεῖ εὔχεσθαι. καὶ ὅτι ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν πλησίον, οὐκ ἔστιν ἄξιος τῆς κλήσεως οὐ δὲ λύεται λέγεσθαι τοῦ χριστοῦ, καὶ τὴν ἐμότητα δὲ τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα δείκνυσι. καὶ ὅτι ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει. διακρίνει δὲ ἐν τῆ ἐπιστολῆ ταύτη λέγων, καὶ τοῦ ἰδίου τοῦ ἁγίου χριστοῦ εἶναι τὸ λέγειν μὴ εἶναι τὸν υἱὸν

ἀυτὸμ τὸμ χριστὸμ ἰησοῦμ. ἵμα ἡ λῆλομ
ὅτι ὡσ μὴ ὄμτος ἐκείμου, ἐαυτὸμ εἰπη εἶ=
ναι ὁ ψεύστης. παραιμεῖ δὲ διδλης τῆς ἐ
πιστολῆς μὴ ἀθυμεῖμ τοὺς πιστεύομτας
τῶ κυρίω εἰ μισοῦμται ἐμ τῶ κόσμω, ἀλ
λὰ μᾶλλομ χαίρειμ, ὅτι τὸ μῖσος τοῦ κό
σμου λείκμυσι τοὺς πιστεύομτας μετα=
βεβηκέναι ἀπ᾽ ἄυτοῦ τοῦ κόσμου, καὶ εἶ=
ναι λοιπὸμ τῆς ὀυραμίου πολιτείας. καὶ
ἐμ τῶ τέλει δὲ τῆς ἐπιστολῆς, πάλιμ ὑπο
μιμμήσκει λέγωμ. ὅτι ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ζω
ὴ αἰώμιός ἐστι, καὶ θεὸς ἀληθιμὸς, καὶ ἵμα
τούτω δουλεύωμεμ, καὶ φυλάττωμεμ ἑ=
αυτοὺς ἀπὸ τῶμ εἰδώλωμ.

ὑπόθεσις τῆς ἰωάμμου δευτέρας
ἐπιστολῆς.

Τάυτημ ὡς πρεσβύτερος γράφει κυρί
α καὶ τοῖς τέκμοις ἀυτῆς. ἡ δὲ πρόφα
σις τῆς ἐπιστολῆς ἄυτη. ὁρῶμ τὰ τέκμα
ἀυτῆς καλῶς ἀμαστρεφόμεμα ἐμ τῆ πίσ=
τει, καὶ πολλοὺς πλάμους περιερχομέ=
μους καὶ λέγομτας μὴ εἶμαι τὴμ παρουσί
αμ τοῦ χριστοῦ ἐμ σαρκὶ, γράφει τὴμ ἐπι
στολήμ. καὶ πρῶτομ μὲμ, ἀπολέχεται ἀυ
τῆς τὰ τέκμα καλῶς περιπατοῦμτα. ἔἶτα
διδάσκωμ μὴ μεώτερομ εἶμαι τὸ καθ᾽ ἡμᾶς
μυστήριομ, παραιμεῖ πάλιμ περὶ ἀγάπης,
καὶ ἵμα μείμωσιμ ἐμ τῆ διδαχῆ τῆ παραδο
θείση ἀυτοῖς. καὶ λοιπὸμ διδάσκει ἀμτί=
χριστομ εἶμαι τὸμ λέγομτα μὴ ἐμ σαρκὶ ἐ
ληλυθέμαι τὸμ χριστόμ. παραγγέλλει
δὲ, ὥστε τοὺς τοιούτους μὴ δέχεσθαί τι
μα εἰς οἰκίαμ, μὴ δὲ λέγειμ τοῖς τοιούτοις
χαίρειμ. καὶ ὕτως τελειοῖ τὴμ ἐπιστο=
λήμ.

ὑπόθεσις τῆς ἰωάμμου τρίτης ἐπι
στολῆς.

Ἐστιμ ἡ ἐπιστολὴ περὶ φιλοξεμίας, καὶ
πρῶτομ μὲμ ἀπολέχεται τὸμ γάϊομ
μαρτυρούμεμομ παρὰ πάμτωμ ἐπὶ φιλο
ξεμία. καὶ προτρέπει τῆ αὐτῆ προθέσει ἐμ
μέμειμ καὶ προπέμπειμ καὶ δεξιοῦσθαι
τοὺς ἀδελφούς. πάλιμ δὲ ἀυτοῦ μὲμ τὴμ
προσφορὰμ ἀπολέχεται. αἰτιᾶται δὲ δι
οτρεφῆ, ὡς μήτε ἀυτὸμ παρέχομτα τοῖς
πτωχοῖς, ἀλλὰ καὶ κωλύομτα τοὺς ἄλ
λους καὶ πολλὰ φλυαροῦμτα. τοὺς δὲ
τοιούτους λέγει ἀλλοτρίους εἶμαι τῆς ἀ
ληθείας καὶ μὴ ἐιλέσθαι τὸμ θεόμ. δημήτρι
ομ δὲ συμίστησι μαρτυρῶμ ἀυτῶ τὰ κάλ
λιστα.

ὑπόθεσις τῆς ἰούδα καθολικῆς ἐ=
πιστολῆς.

Ταύτημ ἐπιστολὴμ γράφει τοῖς ἤδη πι
στεύσασιμ. ἡ δὲ πρόφασις ἄυτη. πα=
ρεισελθόμτωμ τιμῶμ καὶ διδασκόμτωμ ἀ
διάφορομ εἶμαι τὴμ ἁμαρτίαμ, καὶ ἀρμου
μέμωμ τὸμ κύριομ, ἀμάγκημ ἔσχε γράψαι
καὶ ἀσφαλίσασθαι τοὺς ἀδελφούς. καὶ
πρῶτομ μὲμ παρακαλεῖ ἀυτοὺς ἀγωμί=
ζεσθαι καὶ ἐμμέμειμ τῆ παραδοθείσῃ ἀυ=
τοῖς πίστει. ἔπειτα ἀποκρύττει τοὺς τοι
ούτους ὡς πλάμους, καὶ παραγγέλλει
μηδεμίαμ ἀυτοὺς ἔχειμ κοιμωμίαμ πρὸς
τοὺς τοιούτους, ἐιδότας ὅτι οὐκ ἀρκεῖ τὸ
κληθῆμαι μόμομ, ἐὰμ μὴ καὶ ἀξίως περιπα
τήσωμεμ τῆς κλήσεως. καὶ γὰρ καὶ τὸμ πρό
τερομ λαὸμ ἐξαγαγὼμ ἐξ ἀιγύπτου ὁ κύ
ριος καὶ μὴ ἐμμείμαμτα τῆ πίστει, ἀπώλε
σε. καὶ ἀγγέλωμ δὲ μὴ τηρησάμτωμ τὴμ ἰ
δίαμ ἀξίωμ, οὐκ ἐφείσατο. δεῖ δυμ ἀπὸ τῶμ
τοιούτωμ ἀμαχωρεῖμ, καὶ γὰρ μιχαὴλ ὁ
ἀρχάγγελος οὐχ ὑπήμεγκε βλασφημίαμ
τοῦ διαβόλου, ἔσεσθαι γοῦμ τὴμ ἀπώλει
αμ ἀυτῶμ, ὡς σολόμωμ διδάσκει. ἔἶτα πα
ραιμεῖ εἰς τὰ ἤθη. καὶ ἐπενεξάμενος ἀυτοῖς
βεβαιότητα πίστεως παρὰ κυρίου, τελει
οῖ τὴμ ἐπιστολήμ.

Τέλος.

Prologus.

Incipit prefatio sancti hieronymi presbyteri in omnes epistolas beati Pauli apostoli.

Primum queritur: quare post euangelia que supplementū legis sunt ⁊ in quibus nobis exēpla ⁊ precepta viuendi plenissime digesta sūt: voluerit apostol⁹ has epistolas ad singulas ecclesias destinare. Hac aūt causa factū videt: vt scz initia nascentis ecclesie nouis causis existentib⁹ preuenirent: et vt presētia atq; oriētia resecaret vitia: ⁊ post futuras excluderet questiones. Exēplo ꝓ phetarū qui post editā legē moysi in qua oia dei mandata legebant: nihilomin⁹ tñ doctrina sua reduuia semp populi cōpescere potā: ⁊ ppter exēplū viuendi libros ad nostrā ēt memoriā transmiserunt. Deinde querit. Cur non amplius ꝙ decē epistolas ad ecclesias scripserit. Decem sunt eni cū eā q̄ dr̄ ad hebreos. Nam reliqe quattuor ad discipulos spāliter sunt porrecte. Vt ostenderet nouū non discrepare a veteri testamento: et se contra legē non facere moysi: ad numer⁹ primor⁹ decalogi mandator⁹ suas epistolas destinauit: ⁊ quot tibi preceptis a pharaone ifirmi liberatos: totidē hic ecclīs a diaboli ⁊ idolatrie seruitute edocet acquisitos. Nā et duas tabulas lapideas duor⁹ testamētor⁹ figurā būisse viri eruditissimi tradiderunt. Epistolam sane que ad hebreos scribitur quidā pauli non esse contendūt: eo ꝙ non sit eius nomine titulata: et propter sermonis stiliq; distantiā: sed aut barnabe iuxta tertullianum: aut luce iuxta quosda: vel certe clementis discipuli apostolor⁹ ⁊ episcopi romane ecclesie post apostolos ordinati. Quib⁹ respōdendū est. Si propterea pauli non erit q̄ eius non habet nomē: ergo nec alicuius erit: q̄ nullius noie intitulat. Quod si incōuenies absurdūq; est: ipsi⁹ magis esse credenda est: que tāto doctrine sue fulget eloq̄o. Sed qñ apud hebreor⁹ ecclesias quasi destructor legis falsa suspitione hēbat: voluit tacito nomine de figuris legis et veritate christi reddere rationē: ne odium nois in fronte prētitulati vtilitatē excluderet lectionis. Non est sane mirū si eloquentior videat in ꝓpria. i. in hebreo ꝙ in pegrino. i. in greco quo ceteri epistole sunt scripte sermone. Mouet eā quosdā quare romanor⁹ epla in primo sit posita: cū eam nō primo scriptā ratio manifestet. Nā hanc se ꝓficiscentē hierosolymā scripsisse testat cū corinthios ⁊ alios iā ante vt ministeriū q̄ secū portarū⁹ erat colligerent: litteris adhortat⁹ sit. Vnde et intelligi quidā volūt ita oēs epistolas ordinatas: vt prima poneret q̄ius posterior fuerit destinata: vt p singulas eplas gradib⁹ ad pfectiora veniret. Romanor⁹ namq; plerisq; tā rudes erāt vt nō intelligerent dei se gratia ⁊ nō suis meritis esse saluatos: ⁊ ob hoc duo inter se ppli cōflictarēt. Idcirco illos indigere asserit correctione: vitia gētilitatis priora cōmemorās. Corinthijs aūt iā dicit scie gram esse cōcessam: ⁊ nō tā oēs increpat ꝙ cur peccantes nō increpauerūt reprehendit: sicut ait. Audit inter vos fornicatio, Et iterum. Congregatis vobis cum meo spiritu: tradere hmōi sathane. In secunda vero laudant: ⁊ vt magis ac magis proficiant ꝓmonent. Galathe vero iam nullius criminis arguūtur: nisi hoc tñ q̄ callidissimis pseudoapostolis credidērunt. Ephesij sane nulla reprehensione sed multa laude sunt digni: q̄ fidē apostolicam seruauerūt. Philippenses etiam multo magis collaudant qui nec audire quidē falsos apostolos voluerūt. Thessalonicēses nihilomin⁹ in duabus epistolis omni laude prosequit: eo ꝙ nō solum fidem inconcussā seruauerit veritatis: sed etiam in persecutione ciuiū fuerint constantes inuenti. Colossenses aūt tales erāt vt cū ab apostolo visi corporaliter non fuissent hac laude digni haberentur. Et si corpore inquit absens sum: sed spiritu vobiscū sum gaudens et videns ordinem vr̄m. De hebreis ⁊o quid dicendum est: quor⁹ thessalonicenses qui plurimū laudati sunt imitatores facti esse dicunt. Sicut ipse ait. Et vos fratres imitatores facti estis ecclesiar⁹ dei q̄ sunt in iudea. Eadem eni passi estis ⁊ vos a cōtribulib⁹ vestris: q̄ et illi a iudeis. Apīd ipos quoq; hebreos eadem cōmemorat dicēs. Nam et vinctis cōpassi estis: ⁊ rapinā bonor⁹ vestror⁹ cum gaudio suscepistis: cognoscentes vos habere meliorem et manentez substantiam.

Incipit prologus specialis in epistolam ad Romanos.

Romani sunt qui ex iudeis et gentibus crediderūt. Hi superba contentione volebāt se alterutrū supponere. Nam iudei dicebant. Nos sumus ppli dei quos ab initio dilexit et fouit: nos circūcisi ex genere abraam sancta descendim⁹ ex stirpe. Et notus retro apud iudeam tñ deus. Nos de egypto signis dei et virtutibus liberati mare sicco pertransiuimus pede: cum inimicos nostros grauissimi fluctus inuoluerent. Nobis pluit mānna dominus in deserto: ⁊ quasi filijs suis celeste pabulum ministrauit. Nos die noctuq; in columna nubis igneiq; precessit: vt nobis in initio iter ostenderet. Atq; vt cetera eius circa nos immensa beneficia taceamus: nos soli digni fuimus dei legem accipere: et vocem dei loquentis audire eiusq; cognoscere voluntatem. In qua lege nobis pro=

missus est christus: ad quos etiam ipse se venisse testatus est dicens. Non veni nisi ad oues que perierant domus israel: cum vos canes potius q̄ homines appellauerit. Equum ne ergo est vt idola hodie deserentes quibus ab initio deseruistis nobis comparemini: et non potius in proselytorum locum ex legis auctoritate et consuetudine deputemini? Et hoc ipsum non merebami: nisi q̄ larga semper dei clementia voluit vos ad nostram imitationem admittere. Gentes etiam econtrario respondebant. Quāto .n. maiora erga vos dei būficia narrauerit; tāto maioris vos criminis reos eē mōstrabitis. Sēper .n. his omnibus extitistis ingrati. Nā ipsis pedibus quib⁹ aridū mare transistis: ludebatis añ idola q̄ fecistis: et ipso ore quo paulo ante ob necem aduersariorū dño cantaueratis: simulacra vobis fieri poposcistis: illis oculis quib⁹ venerando deū in nubevel igni conspicere solebatis: simulacra intuebamini. Mānā quoq; vobis fastidio fuit: et semp in deserto cōtra dñm murmurastis: ad egyptū vndevos manu valida eiecerat redire cupientes. Quid plura? Ita pēs vestri crebra ꝓuocatione dñm irritauerunt: vt omnes in heremo morerent: nec plus ex seniorib⁹ eorū q̄ duo hoies terrā repromissionis intrarent. Sed q̄d antiqua repli camus: cuz etiā si illa minime fecissetis de hoc solo nemo vos dignos venia iudicaret: q̄ dñm xp̄m ꝓphetaruz semp vobis vocibus repromissū non solum sucipe noluist: sed etiam morte pessima pemistis? Quē vt nos cognouim⁹ statim credidim⁹: cum nobis de eo antea non fuerit predicatum. Vnde ꝓbaī q̄ idolis seruiūmus non obstinationi mentis sed ignorantie deputandum. Qui enim cognitū illico sequimur: olim vtiq; sequeremur si antea cognouissemus. Sic aūt vos de generis nobilitate iactatis: quasi non morum imitatio magis q̄ carnalis natiuitas filios vos faciat esse sanctoꝝ. Denicq; esau z hysmael cū de stirpe sint abrae: minie tñ in filijs reputant. His taliter altercātib⁹: aplūs se mediū interponēs ita ptiū diriuit questiones: vt neutrū eoꝝ sua iustitia salutē meruisse confirmet: ambos vero pplos et scienter z grauiter deliquisse. Judeos quidem q̄ per preuaricationē legis deū inhonorauerint: gētes vero q̄ cū cognitū de creatura creatorem vt deū debuerint venerari: gloriā ei⁹ in manu facta mutauerint simulacra. Utrosq; etiam similiter venia consecutos: equales esse veerissima ratione demōstrat. Presertim cū in eadem lege predictum sit z iudeos z gētes ad christi fidem vocādos esse ostendat. Quāobrē vicissim eos hūilians ad pacem z concordiam cohortatur. Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Romani sunt partis italie. Hi preuēti sunt a falsis apostolis: z sub nomine domini nostri iesu christi in legem z prophetas erant inducti. Hos reuocat apostolus ad veram et euangelicam fidem scribens eis a corintho. Explicit argumentum.

Incipit epistola beati Pauli apostoli ad Romanos. Cap.i.

Paulus seruus iesu xp̄i vocatus apostolus: segregatus in euangeliū dei q̄m añ p̄misserat per prophetas suos in scripturis sanctis de filio suo qui factus est ex semine dauid scdm carnē: q̄ predestinat⁹ est filius dei in virtute scdz spīm sanctificatois ex resurrectione mortuorum iesu christi domini nostri per quē accepim⁹ gratiā z apostolatum ad obediendū fidei in oib⁹ gentib⁹ p nomine eius in quibus estis et vos vocati iesu christi: oib⁹ qui sunt rome dilectis dei vocatis sanctis. Gratia vobis et pax a deo patre nr̄o et domino iesu christo. Primum quidē gratias ago deo meo p iesū xp̄m pro oibus vobis: quia fides vestra annunciatur in vniuerso mundo. Testis enim mihi est deus cui seruio in spiritu meo in euangelio

filij ei⁹: q̄ sine intermissiōe memoriā vestri facio semp in orōnib⁹ meis: obsecrās si quo modo tādē aliquā ꝓsperum iter habeam in voluntate dei veniendi ad vos. Desidero enim videre vos vt aliqd impartiar vobis gre spiritalis ad confirmādos vos: id est simul consolari in vobis per eam que vtriusq; est fidem vestrā atq; meā. Nolo autē vos ignorare fratres: q̄z sepe propositum habui venire ad vos: et prohibitus sum vsq; adhuc: vt aliquē fructū habeā in vob⁹ sicut et in ceteris gentib⁹. Grecis ac barbaris: sapientib⁹ et insipientib⁹ debitor sum. Ita q̄d in me promptus est et vobis qui rome estis euangelizare. Non enim erubesco euangelium. Virtus enim dei est in salutem omni credenti: iudeo primum et greco. Justitia enim dei in eo revelatur ex fide in fidem: sicut scriptum est. Justus autem ex fide viuet. Revelatur enim ira dei de celo super omnem impietatem et iniustitiam hoim eoꝝ q̄ veritatē dei in iniustitia detinent: q̄z q̄d notum est dei: manifestum est in illis. Deus .n. illis manifestauit. Invisibilia enim ipsius a creatura mūdi p ea q̄ facta sūt intellecta conspiciūtur: sempiterna quoq; eius virtus et diuinitas: ita vt sint inexcusabiles. Quia cum cognouissent deū non sicut deū glorificauerunt aut gratias egerūt: sed euanuerunt in cogitationibus suis: et obscuratum est insipiens cor eoꝝ. Dicentes .n. se esse sapientes stulti facti sunt. Et mutauerunt gloriā incorruptibilis dei in similitudinē imaginis corruptibilis hois: et volucrū et quadrupedū et serpētū. Propter quod tradidit illos deus in desideria cordis eorum immundicia: vt contumelijs afficiāt corpora sua in semetipsis. Qui cōmutauerunt veritatem dei in mendacium: et coluerunt et seruierūt creature potius q̄ creatori: qui est benedictus in secula amen. Propterea tradidit illos deus in passiones ignominie. Nā femine eorum immutauerūt naturalē vsū in eū vsū q̄ ē contra naturam. Similiter aūt et masculi relicto naturali vsu femine exarserunt in desideriis suis in inuicem: masculi in masculos turpitudinem operantes: et mercedem quam oportuit erroris

Habach. 2.a
Deb. 10.d.

1. Cor. 3.d
Ephe. 4. c.

1. Thi. 1.a.

/H / Tou agiou saulou pros rwmaious epistolh. Cap.i.

Paulos doulos ihsou xristou klhtos apostolos, afwrismenos eis euaggeliom theou o proewaggeilato dia / Twp prophtwm autou en graphais agiais wepi / Tou uiou autou / Tou genomenou ek spermatos Dauid kata sarka, / Tou orisentos uiou theou en dunamei kata pneuma agiwsunhs ex anastasews nekrwn ihsou xristou / Tou kuriou hmwn, di ou elabomen / Xarin kai apostolhn eis upakohn pistews en pasi / Tois eqnesin uper / Tou onomatos autou, en ois este kai umeis klhtoi ihsou / Xristou, pasi / Tois ousin en rwmh agaphtois theou klhtois agiois. / Xaris umin kai eirhnh apo theou / patros hmwn, kai kuriou ihsou xristou. prwton men eucaristw / Tw thew mou / dia ihsou / Xristou / uper pantwn umwn, oti / h pistis umwn / kataggelletai en / olw / Tw / kosmw. martus gar mou estin / o theos, / w latreuw en / Tw pneumati mou en / Tw euaggeliw / Tou

αὐτῶμ/εμ[q]ἑαυτοῖς [r]απολαμβάμομτες. [s]και [t]κα
θώς [u]ουκ [x]ελοκίμασαμ/Τομ [r]θεόμ, ἔχειμ [s]εμ [b]επιγ
μώσει [t]παρέλωκεμ [p]αυτους/ο [r]θεός [q]εις [s]αλόκιμομ
[b]μομμ, [t]ωοιείμ/Τα [x]μη [t]καθήκομτα, [m]πεπλημωμέ
μους [n]πάσῃ [o]αλικία, [p]πορμεία, [q]πομηρία, [r]πλεο
μεξία, [n]κακία, [t]μεστούς [n]φθόμου, [x]φόμου, [t]ἐριδος
[r]δόλου, [s]κακοηθείας, [b]ψιθυριστάς, [c]καταλά
λους, [p]θεοστυγεῖς, [t]ὑβριστάς, [r]ὑπερηφάμους, [s]α
λαζόμας, [b]ἐφευρετάς [t]κακῶμ, [x]γομεύσιμ [r]απειθεῖς,
[m]ασυμέτους, [n]ασυμθέτους, [o]αστόργους [p]ασπόμ
δους, [q]αμελεήμομας. [r]οἵτιμες/Το [s]δικαίωμα/Του
[t]θεοῦ [n]επιγμόμτες, [x]ὅτι/οἱ/Τα [r]τοιαύτα [t]πράσ=
σομτες [s]ἄξιοι [b]θαμάτου [c]εισίμ, [p]ου μόμομ [r]αὐτά
[s]ποιοῦσιμ, [b]ἀλλά [t]και [x]συμευδοκοῦσιμ/τοις
[r]πράσσουσι. Cap. 2.

Διό [b]αμαπολόγητος [c]εἶ [p]ὦ [c]ἄμθρωπε [r]πας/ο
[s]κρίμωμ. [b]εμ [t]ῳ γαρ [r]κρίμεις/Τομ [m]ἕτερομ, [n]σε
αὐτόμ [o]κατακρίμεις. /Τα [p]γαρ [q]αὐτά [r]πρᾶσ=
σεις/ο [s]κρίμωμ. [t]οἰδαμεμ [n]δε [x]ὅτι/Το [r]κρίμα/Του
[s]θεοῦ [t]ἐστι [x]κατά [r]ἀλήθειαμ [s]επί/Τους/Τα [t]τοιαύ
τα [r]πράσσομτας. [s]λογίζῃ [b]δε [t]τοῦτο [x]ῳ [r]ἄμθρωπε
/ο [m]κρίμωμ/Τους/Τα [n]τοιαύτα [o]πράσσομτας [r]και
[s]ποιῶμ [t]αὐτά, [p]ὅτι [r]συ [n]εκφεύξῃ/Το [r]κρίμα/Του
[s]θεοῦ. [t]ἢ/Του [x]πλούτου/Της [r]χρηστότητος [s]αυ
τοῦ [t]και/Της [x]ἀμοχῆς [r]και/Της [s]μακροθυμίας [t]κα
ταφρομεῖς. [r]ἀγμοῶμ [s]ὅτι/Το [t]χρηστόμ/Του [m]θε=
οῦ [n]εις [o]μετάμοιαμ [p]σε [q]ἄγει. [r]κατά [s]δε/Τὴμ [t]σκλη
ρότητα [r]σου και [s]αμεταμόητομ/καρδίαμ [t]θησαυ
ριζεις [b]σεαυτῷ [c]οργὴμ [p]εμ [q]ἡμέρᾳ [r]οργῆς [s]και [t]α
ποκαλύψεως [r]και [s]δικαιοκρισίας/Του [t]θεοῦ,
[m]ος [n]ἀποδώσει [o]ἑκάστῳ [p]κατά [q]τα [r]ἔργα [s]αὐτοῦ.
[t]Τοις [r]μεμ καθ [n]ὑπομομὴμ [o]ἔργου [p]ἀγαθοῦ [q]δό
ξαμ [r]και [s]τιμὴμ [t]και [r]ἀφθαρσίαμ [s]ἐπιζητοῦσι, [t]ζω
ὴμ [r]αἰωμιομ. [s]Τοις δε [t]ἐξ [r]ἐριθείας, [s]και [t]ἀπειθού
σι [r]μεμ/Τῇ [s]ἀληθεια, [t]πειθομέμοις δε/Τῇ [r]ἀλι=
κια, [s]θυμὸς και ὀργὴ [t]θλῖψις και [r]στεμοχω=
ρια [s]ἐπὶ [t]πᾶσαμ [r]ψυχὴμ [s]ἀμθρώπου/Του [t]κα
τεργαζομέμου/Το [r]κακόμ [s]Ἰουδαίου τε πρῶτομ
και [t]Ἕλλημος. [r]δόξα δε [s]και [t]τιμὴ και [r]εἰρήμη
παμτὶ/Τῳ [s]ἐργαζομέμῳ/Το [t]ἀγαθόμ, [r]Ἰουδαίῳ
τε πρῶτομ και [s]Ἕλλημι. [t]οὐ γαρ ἐστί [r]προ=
σωπολημψια [s]παρά/Τῳ θεῷ. [t]ὅσοι γαρ [r]ἀμό=
μως [s]ἥμαρτομ, [t]ἀμόμως και [r]ἀπολοῦμται. [s]και
[t]ὅσοι [r]ἐμ [s]μόμῳ ἥμαρτομ, [t]διά μόμου [r]κριθήσομ
ται. [s]οὐ γαρ/οἱ [t]ἀκροαταί/Του μόμου δίκαιοι
[r]παρά/Τῳ [s]θεῷ, ἀλλ/οἱ [t]ποιηταί/Του μόμου
[r]δικαιωθήσομται. [s]ὅταμ γαρ ἔθμη/Τα [t]μὴ μό=
μομ [r]ἔχομτα φύσει/Τα/Του μόμου [s]ποιῇ, [t]οὗτοι
μομομ μὴ [r]ἔχομτες [s]ἑαυτοῖς εἰσί μόμος, [t]οἵ
τιμες [r]ἐμδείκμυμται/Το ἔργομ/Του μόμου [s]γρα
πτομ [t]ἐμ/ταις [r]καρδιαις αὐτῶμ, [s]συμμαρτυ=
ρούσης [t]αὐτῶμ/Της συμειδήσεως, [r]και μετα=
ξὺ [s]ἀλλήλωμ/Τῳμ [t]λογισμῶμ [r]κατηγορούμ=

[q]sui [r]in [s]semetipsis [t]recipientes. [r]Et [s]sicut
[t]non [r]probauerũt [s]deũ [t]habere [r]in [s]notitia:
[t]tradidit [r]illos [s]deus [t]in [r]reprobum [s]ꝯm
[t]sensum [r]vt faciant [s]ea [t]q̃ [r]non cõueniũt: [s]re
pletos [t]oĩ iniquitate: [r]malicia: [s]fornicatio
ne: [t]auaricia: [r]neq̃tia: plenos [s]inuidia: [t]ho
micidijs: [r]cõtentione: [s]dolo: [t]malignitate:
[r]susurrões: [s]detractores: [t]deo odibiles: [r]cõ
tumelioſos: [s]superbos: [t]elatos: [r]inuẽtores mа
lorũ: [s]parentibus [t]nõ obedientes: [r]insipientes:
[s]incompositos: [t]sine affectione: [r]absq̃ [s]fe
dere: [t]sine [r]mia. [s]Qui cũ [t]iustitiã [r]dei cogno
uissent: nõ intellexerũt q̃m q̃ talia [s]agũt [t]digni
sũt [r]morte: [s]nõ solũ q̃ ea [t]facũt: [r]sed [s]et
qui [t]consentiunt [r]facientibus. Cap. 2.

Propter [r]qđ [s]inexcusabilis [t]es [r]o homo
omnis [s]q̃ [t]iudicas. [r]In quo [s]enim [t]alterũ iu
dicas [r]teipsum cõdẽnas. [s]Eadem [t]enim
agis [r]que [s]iudicas. [t]Scimꝰ enim [r]q̃m iudi
cium [s]dei [t]est [r]sm [s]veritatem [t]in eos q̃
talia [r]agũt. [s]Existimas [t]aũt hoc [r]o homo
qui [s]iudicas eos qui talia [t]agunt [r]et [s]facis ea: [t]quia [r]tu effugies [s]iudicium [t]
dei? [r]An [s]diuitias [t]bonitatis [r]eius [s]et [t]patientie [r]et longanimitatis [s]contẽnis?
[t]Ignoras [r]quoniam benignitas [s]dei [t]
ad [r]pniam te adducit? [s]Scm̃ aũt [t]duritiã [r]tuam [s]et impenitens cor [t]thesaurizas
tibi [r]iram in [s]die [t]ire [r]et [s]reuelationis [t]
iusti [r]iudicij dei: [s]qui [t]reddet [r]vnicuiq̃ [s]secundm [t]opa [r]ei.
[s]Hijs [t]q̃dẽ [r]q̃ [s]scm̃ patiẽtiã bom [t]operis [r]gloriam [s]et honorẽ [t]et incorruptionẽ q̃rẽtibꝰ vi
tã eternã. [r]Hijs aũt q̃ sũt ex [s]ptẽtiõe [t]et [r]q̃ nõ
acq̃escũt veritati credunt aũt iniquitati:
ira et indignatio tribulatio et angustia
in omnem animam hominis operantis
malum iudei primum [t]et [r]greci. [s]Gloria aũt et honor et pax
omni operanti bonum: iudeo [t]et [r]greco. [s]Nõ enim est acceptio pso
nax apud deũ. [t]Quicũq̃ enim sine lege
peccauerũt: sine lege peribunt. Et [t]
quicũq̃ in lege peccauerũt per legẽ iudica
buntur. [r]Non enim auditores legis iusti sunt
apud deũ: sed factores legis [t]
[r]iustificabũt. [s]Cũ enim gẽtes q̃ legem nõ
habẽt naturaliter ea q̃ legis sũt faciũt:
eiusmodi legẽ nõ habẽtes ipsi sibi sũt
ostendũt opus legis scriptum in cor
dibus eorũ: testimoniũ reddẽte illis
conscientia ipsorum: et inter [t]
se inuicem cogitationum accusantium

1.Pet.1.c. Colo.3.d. Ephe.6.b. Act.10.c. Jaco.2.b.

Mat.7.d. Jaco.4.d.

τῶμ/ἢ [s]και [t]απολογουμένωμ, [r]εμ [s]ἡμέρᾳ [r]ὅτε
κριμεῖ/ο [s]θεός/Τα [t]κρυπτά/Τωμ ἀμθρώπωμ, [r]κα=
τά/Το εὐαγγέλιομ μου διά [s]ιησοῦ [t]Χριστοῦ.
[r]εἰ δε [s]συ [t]ἰουδαίος επομομάζῃ, [r]και [s]επαμαπαύ=
ῃ/Τῳ μόμῳ, [t]και [r]καυχᾶσαι [s]εμ θεῷ, [t]και γιμώσ=
κεις/Το θέλημα, [r]και δοκιμάζεις/Τα διαφέρομ
τα κατηχούμενος εκ/Του μόμου, [s]πέποιθας
Τε σεαυτόμ οδηγόμ εἶμαι τυφλῶμ, [t]φῶς [r]Τωμ
εμ σκότει, [s]παιδευτὴμ [t]αφρόμωμ, [r]διδάσκα=
λομ μηπίωμ, [s]ἔχομτα/Τὴμ μόρφωσιμ/Της γμώ=
σεως και/Της ἀληθείας εμ/Τῳ μόμῳ./ο ουν διδ
δάσκωμ ἕτερομ, [t]σεαυτόμ ου διδάσκεις./ο κη
ρύσσωμ μη κλέπτειμ, [r]κλέπτεις./ο λέγωμ μη
μοιχεύειμ, [s]μοιχεύεις./ο βδελυσσόμενος
/Τα εἰδωλα, [t]ἱεροσυλεῖς./ος [r]εμ [s]μόμῳ καυ=
χᾶσαι, [t]διά/Της παραβάσεως/Του μόμου
/Τομ θεόμ ατιμάζεις./Το γαρ [r]όμομα/Του θεοῦ
δι υμᾶς βλασφημεῖται εμ/Τοις ἔθμεσι, καθ
ὼς γέγραπται. [s]περιτομὴ μεμ γαρ ωφελεῖ
ἐαμ μόμομ πράσσῃς, ἐαμ δε παραβάτης μό=
μου ης, [t]ἡ περιτομή σου [r]ακροβυστία γέγο=
μεμ. [s]ἐαμ οὖμ/ἡ ακροβυστία/Τα δικαιώματα
/Του μόμου φυλάσσῃ, [t]ουχὶ ἡ ακροβυστία
αὐτοῦ εις περιτομὴμ λογισθήσεται και κρι
μεῖ/ἡ [r]εκ φύσεως ακροβυστία/Τομ μόμομ Τε
λοῦσα σε, [s]Τομ διά γράμματος και περι=
τομῆς [t]παραβάτὴμ μόμου. [r]ου γαρ/ο εμ/Τῳ φα
μερῷ ἰουδαῖος [s]ἐστίμ, [t]ουδὲ/ἡ εμ/Τῳ φαμερῷ
εμ σαρκὶ περιτομή, [r]αλλ/ο εμ/Τῳ κρυπτῷ
ἰουδαῖος, [s]και περιτομὴ καρδίας εμ πμεύμα
τι ου γράμματι, [t]ου/ο ἔπαιμος, [r]ουκ εξ αμ=
θρώπωμ αλλ εκ θεοῦ. Cap. 3.

Τί ουμ/Το [t]περισσόμ/Του ἰουδαίου, [r]ἢ Τις
ἡ ωφέλεια/Της περιτομῆς. [s]πολύ κατά
πάμτα τρόπομ. πρώτομ μεμ γαρ ὅτι [t]επι=
στεύθησαμ/Τα λογια/Του θεοῦ. [r]Τί γαρ εἰ [s]ἠ
πίστησαμ Τιμές. [t]μὴ/ἡ απιστία αυτῶμ/Τὴμ πί
στιμ/Του θεοῦ [r]καταργήσει. [s]μὴ γένοιτο. [t]γι=
νέσθω δε/ο θεός αληθής, [r]πας δε ἄμθρωπος
ψεύστης, [s]καθώς γέγραπται. ὅπως [t]αμ δι=
καιωθῇς εμ/Τοις λόγοις σου, [r]και νικήσῃς εμ
/Τῳ κρίμεσθαί σε. [s]ει δε/ἡ αδικία ἡμῶμ θεοῦ
δικαιοσύμὴμ συμίστησι, Τί ερούμεμ. μὴ ἀ=
δικος/ο θεός/ο επιφέρωμ/Τὴμ οργὴμ. κατά ἄμ=
θρωπομ λέγω. μὴ γένοιτο. επεί, πῶς κριμεῖ
/ο θεός/Τομ κόσμομ. ει γαρ/ἡ αληθεια/Του θε
οῦ εμ/Τῳ εμώ ψεύσματι επερίσσευσε εις
Τὴμ δόξαμ αυτοῦ, Τι ἔτι καγὼ ως αμαρτω
λός κρίμομαι, και μὴ καθώς βλασφημούμε
θα και καθώς φασί Τιμές ἡμᾶς λέγειμ, ὅτι
ποιήσωμεμ/Τα κακά, ἱμα ἔλθῃ/Τα αγαθά.
ὧμ/Το κρίμα ἐμδικομ ἐστί. Τί ουμ. προεχό=
μεθα. οὐ πάμτως. προητιασάμεθα γαρ ἰου

[s]aut [t]etiam defendentium [r]in die cum ꝯ
[s]iudicabit deus occulta hominum [t]scm
evangelium meũ per ieſum christum.
[r]Si aũt tu iudeus cognolaris: et requie
scis in lege: et gloriaris in deo: et nosti
voluntatem eius: et probas vtiliora ꝯ
instructus per legem: confidis ꝯꝯ
teipm esse ducẽ cecoꝝ: lumẽ eorum qui
in tenebris sũt: eruditorẽ insipiẽtiũ: ma
gistrũ infantiũ: habentẽ formam scientie
et veritatis in lege. Qui ergo ꝯꝯ
alium doces teipz nõ doces. Qui predicas nõ furãdũ furaris. Qui dicis nõ
mechandum mecharis. Qui abominaris idola: sacrilegiũ facis. Qui in lege
per preuaricationem legis ꝯ Gliaſt:
deum inhonoras. Nomen enim deico
per vos blaſphematur inter gẽtes: sicut
scriptum est. Circumcisio quidez pdest
si legez obserues: si aũt preuaricatorꝝ le
gis sis: circũcisio tua preputiuꝝ facta ẽ.
Si igitur preputium iustitias ꝯꝯ
legis custodiat: nonne preputium ꝯ
illi in circumcisione reputabit? Et iudicabit id qđ ex natura ẽ pputiũ legẽ plũ
mans: te qui per litteram et circumcisio
nez prevaricatorꝝ legis es. Nõ enim q̃ in manifesto iudeus est: neq̃ que in manifesto
in carne est circumcisio: sz qui in abscondito iudeus est: et circũcisio cordis in spiritu non littera: cuius laus nõ ex hoibꝰ
sed ex deo est. Cap. 3.

Quid ergo amplius iudeo est: aut q̃
vtilitas circumcisionis? Multũ per
oẽz modũ. Primũ qđẽ qz credita sũt
illi eloqa dei. Quid enim si dulitas illoꝝ
quidã illoꝝ nõ credidert? Nũqd incredulitas fidem dei euacuabit? Absit. Est ꝯ
aũt deus verax omnis autem homo
mẽdax: sicut scriptũ est. Ut iustificeris
in sermonibus tuis et vincas cum ꝯ
iudicari. Si aũt iniqtas nra iustitiã dei
cõmendat: qđ dicem? Nũqd iniquꝰ
est deꝰ qui infert iram? Scm̃ hominez
dico. Absit. Alioquin quo iudicabit
deus hunc mundũ? Si enim veritas dei
in meo mendacio abundauit in ꝯ
gloriaz ipsi? quid adhuc et ego tãq̃ pec
cator iudicor? et nõ sicut blaſphemamur:
et sicut aiũt quidam nos dicere: faciam mala vt veniãt bona? [r]Precellim?
Quoꝝ dãnatio iusta est. Quid ergo?
eos? Neq̃. Precausati enim sum iudeos

Job. 4.d.1 8.c. Pſal.115. Pſal.50.

λαίους ⁊ Ie ⁊ καὶ ⁊ ἕλληνας ⁊ πάντας ⁊ ὑφ ⁊ ἁμαρ=
τίαν ⁊ εἶναι, ⁊ καθὼς ⁊ γέγραπται. ⁊ οὐκ ⁊ ἔστι ⁊ δί=
καιος ⁊ οὐδέ ⁊ εἷς, ⁊ οὐκ ⁊ ἔστιν ὁ ⁊ συνιὼν, ⁊ οὐκ ⁊ ἔσ=
τιν ὁ ⁊ ἐκζητῶν ⁊ τὸν ⁊ θεόν. ⁊ πάντες ⁊ ἐξέκλιναν ⁊ ἅ=
μα ⁊ ἠχρειώθησαν, ⁊ οὐκ ⁊ ἔστι ⁊ ποιῶν ⁊ χρηστό=
τητα, ⁊ οὐκ ⁊ ἔστιν ⁊ ἕως ⁊ ἑνός. ⁊ τάφος ⁊ ἀνεῳγμέ=
νος ὁ ⁊ λάρυγξ ⁊ αὐτῶν, ταῖς ⁊ γλώσσαις ⁊ αὐτῶν
⁊ ἐδολιοῦσαν, ⁊ ἰὸς ⁊ ἀσπίδων ὑπὸ ⁊ τὰ ⁊ χείλη ⁊ αὐ=
τῶν. ⁊ ὧν ⁊ τὸ ⁊ στόμα ⁊ ἀρᾶς ⁊ καὶ ⁊ πικρίας ⁊ γέμει,
⁊ ὀξεῖς ⁊ οἱ ⁊ πόδες ⁊ αὐτῶν ⁊ ἐκχέαι ⁊ αἷμα. ⁊ σύντρι
μμα ⁊ καὶ ⁊ ταλαιπωρία ⁊ ἐν ταῖς ⁊ ὁδοῖς ⁊ αὐτῶν,
⁊ καὶ ⁊ ὁδὸν ⁊ εἰρήνης ⁊ οὐκ ⁊ ἔγνωσαν, ⁊ οὐκ ⁊ ἔστι ⁊ φό
βος ⁊ θεοῦ ⁊ ἀπέναντι τῶν ⁊ ὀφθαλμῶν ⁊ αὐτῶν.
⁊ οἴδαμεν ⁊ δὲ ⁊ ὅτι ⁊ ὅσα ⁊ ὁ ⁊ νόμος ⁊ λέγει, τοῖς ⁊ ἐν
τῷ ⁊ νόμῳ ⁊ λαλεῖ, ⁊ ἵνα ⁊ πᾶν ⁊ στόμα ⁊ φραγῇ, ⁊ καὶ
⁊ ὑπόδικος ⁊ γένηται ⁊ πᾶς ὁ ⁊ κόσμος τῷ ⁊ θεῷ.
διότι ⁊ ἐξ ⁊ ἔργων ⁊ νόμου ⁊ οὐ ⁊ δικαιωθήσεται ⁊ πᾶ
σα ⁊ σὰρξ ⁊ ἐνώπιον ⁊ αὐτοῦ. διὰ ⁊ γὰρ ⁊ νόμου ⁊ ἐ=
πίγνωσις ⁊ ἁμαρτίας, ⁊ νυνὶ ⁊ δὲ ⁊ χωρὶς ⁊ νόμου ⁊ δι=
καιοσύνη ⁊ θεοῦ ⁊ πεφανέρωται ⁊ μαρτυρουμένη
ὑπὸ ⁊ τοῦ ⁊ νόμου ⁊ καὶ ⁊ τῶν ⁊ προφητῶν. ⁊ δικαιο
σύνη ⁊ δὲ ⁊ θεοῦ ⁊ διὰ ⁊ πίστεως ⁊ ἰησοῦ ⁊ χριστοῦ,
⁊ εἰς ⁊ πάντας ⁊ καὶ ⁊ ἐπὶ ⁊ πάντας ⁊ τοὺς ⁊ πιστεύον=
τας. ⁊ οὐ ⁊ γάρ ⁊ ἐστι διαστολή. ⁊ πάντες ⁊ γὰρ ⁊ ἥ=
μαρτον, ⁊ καὶ ⁊ ὑστεροῦνται τῆς ⁊ δόξης ⁊ τοῦ ⁊ θε=
οῦ. ⁊ δικαιούμενοι ⁊ δωρεὰν ⁊ τῇ ⁊ αὐτοῦ ⁊ χάριτι,
⁊ διὰ ⁊ τῆς ⁊ ἀπολυτρώσεως ⁊ τῆς ⁊ ἐν ⁊ χριστῷ ⁊ ἰη=
σοῦ, ⁊ ὃν ⁊ προέθετο ὁ ⁊ θεὸς ⁊ ἱλαστήριον ⁊ διὰ ⁊ τῆς
⁊ πίστεως ⁊ ἐν τῷ ⁊ αὐτοῦ ⁊ αἵματι ⁊ εἰς ⁊ ἔνδειξιν
τῆς ⁊ δικαιοσύνης ⁊ αὐτοῦ ⁊ διὰ τὴν ⁊ πάρε=
σιν τῶν ⁊ προγεγονότων ⁊ ἁμαρτημάτων ⁊ ἐν τῇ
⁊ ἀνοχῇ τοῦ ⁊ θεοῦ, ⁊ πρὸς ⁊ ἔνδειξιν τῆς δικαιο=
σύνης ⁊ αὐτοῦ ⁊ ἐν τῷ ⁊ νῦν ⁊ καιρῷ, ⁊ εἰς τὸ ⁊ εἶναι
⁊ αὐτὸν ⁊ δίκαιον, ⁊ καὶ ⁊ δικαιοῦντα τὸν ⁊ ἐκ ⁊ πίστε
ως ⁊ ἰησοῦ. ⁊ που ⁊ οὖν ⁊ ἡ ⁊ καύχησις. ⁊ ἐξεκλείσθη.
διὰ ⁊ ποίου ⁊ νόμου. τῶν ⁊ ἔργων. οὐχί. ⁊ ἀλλὰ
διὰ ⁊ νόμου ⁊ πίστεως. ⁊ λογιζόμεθα ⁊ οὖν ⁊ πίσ=
τει ⁊ δικαιοῦσθαι ⁊ ἄνθρωπον ⁊ χωρὶς ⁊ ἔργων ⁊ νό
μου. ⁊ ἢ ⁊ ἰουδαίων ὁ ⁊ θεὸς ⁊ μόνον. ⁊ οὐχὶ ⁊ καὶ ⁊ ἐθ=
νῶν. ⁊ ναὶ ⁊ καὶ ⁊ ἐθνῶν. ⁊ ἐπείπερ ⁊ εἷς ὁ ⁊ θεὸς ⁊ ὃς
⁊ δικαιώσει ⁊ περιτομὴν ⁊ ἐκ ⁊ πίστεως, ⁊ καὶ ⁊ ἀ=
κροβυστίαν διὰ ⁊ τῆς ⁊ πίστεως. μόνον ⁊ οὖν ⁊ κα
ταργοῦμεν διὰ ⁊ τῆς ⁊ πίστεως. ⁊ μὴ ⁊ γένοιτο. ⁊ ἀλ
λὰ ⁊ νόμον ⁊ ἱστῶμεν. Cap. 4.

Τί ⁊ οὖν ⁊ ἐροῦμεν ⁊ ἀβραὰμ τὸν ⁊ πατέρα ⁊ ἡ=
μῶν ⁊ εὑρηκέναι ⁊ κατὰ ⁊ σάρκα. ⁊ εἰ ⁊ γὰρ ⁊ Α=
βραὰμ ⁊ ἐξ ⁊ ἔργων ⁊ ἐδικαιώθη, ⁊ ἔχει ⁊ καύχημα
⁊ ἀλλ ⁊ οὐ ⁊ πρὸς τὸν ⁊ θεόν. τί ⁊ γὰρ ⁊ ἡ ⁊ γραφὴ ⁊ λέ
γει. ⁊ ἐπίστευσε ⁊ δὲ ⁊ ἀβραὰμ τῷ ⁊ θεῷ, ⁊ καὶ ⁊ ἐλο=
γίσθη ⁊ αὐτῷ ⁊ εἰς δικαιοσύνην. τῷ ⁊ δὲ ⁊ ἐργαζο=
μένῳ ὁ ⁊ μισθὸς ⁊ οὐ ⁊ λογίζεται ⁊ κατὰ ⁊ χάριν,
⁊ ἀλλὰ ⁊ κατὰ ⁊ ὀφείλημα. τῷ ⁊ δὲ ⁊ μὴ ⁊ ἐργαζομέ
νῳ, ⁊ πιστεύοντι ⁊ δὲ ⁊ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν

⁊ et ⁊ grecos omnes ⁊ sub ⁊ peccato ∞∞∞∞
⁊ esse: ⁊ sicut ⁊ scriptum ⁊ est. Quia non est iu- Eccle. 7.c.
stus ⁊ quisq̃. ⁊ Non est intelligens: non est Psal.13. z
⁊ requirens deū. Oēs declinauerūt ⁊ simul 52.
inutiles facti sūt: non est qui ⁊ faciat bonū Psal.13.ct
⁊ non est usq; ad unum. ⁊ Sepulchrū patens 52.
est guttur eorum: linguis suis ∞∞ Psal.5.
⁊ dolose agebāt. ⁊ Venenū aspidū sub la
bijs eorū. ⁊ Quorū os maledictiōe ⁊ amaritudie ⁊ plenū ⁊ est. ⁊ Veloces pedes eorū Psal.139.
ad effundendū sanguinē. Cōtritio ⁊ et infe Psal.9.
licitas in viis eorū: ⁊ viā pacis nō cognouerūt. Nō est timor dei ante oculos eorum. Esa.59.b
⁊ Scimꝰ aūt quīa quēcūq; lex loquitur: his qui in Psal.35.
⁊ lege sūt loquit. ⁊ Ut oīe os obstruat ⁊ Galla.3.d
⁊ subditus fiat omnis mundus deo: ∞∞
qz ex operibus ⁊ legis nō iustificabit ois
caro coram illo. ⁊ Per legem ⁊ enī cogni
tio peccati: nūc autem sine lege iustitia
dei manifestata est: ⁊ testificata ∞∞∞∞
a ⁊ lege et ⁊ pphetis. ⁊ Justitia ∞∞∞∞∞
autem dei per fidem ⁊ iesu christi ∞∞∞
in oēs ⁊ super omnes qui credūt in eū.
⁊ Non est enī distinctio. Oēs enī peccauerūt
⁊ egent ⁊ gloria ⁊ dei. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
⁊ Justificati gratis per gratiam ipsius ∞ D
⁊ per redēptionem que est in ⁊ christo iesu:
⁊ quem proposuit deus propiciatorē ⁊ per
fidem in sanguine ipsius ad ostēsionem
iustitie ⁊ sue ⁊ propter remissionem ∞∞∞
precedentium delictorum in ∞∞∞∞∞∞
sustentatione dei ad ostensionem iustitie
eius in hoc tempore: ⁊ vt sit ∞∞∞∞∞∞
ipse iustus ⁊ et iustificans eū q ⁊ ex fide est
⁊ iesu xpi. ⁊ Ubi ē ergo gliatio tua? Exclu
sa ē. ⁊ Per quā legē. ⁊ Factorū? Nō. Sed
per ⁊ legem fidei. Arbitramur enim ∞∞
iustificari hoiez per fidē sine operib; le
gis. ⁊ An ⁊ iudeorum ⁊ deꝰ tm? Nonne et
gētiū? Imo ⁊ et gētiū. ⁊ Quādē vnꝰ ē deus Gala.3.d
qui iustificat circūcisionē ex fide et ⁊ ppu
tium per fidez. ⁊ Legem ⁊ ergo ⁊ destruimꝰ
per fidem? Absit. ⁊ Sed ∞∞∞∞∞∞
legem ⁊ statuimus. Cap. 4. A

Quid ergo dicemꝰ inuenisse abraam
pfez nrm secz carnē? ⁊ Si ei ⁊ abraā Gen. 15.d
ex operibus iustificatus est habet gliam Galla. 3.d
⁊ nō apd deū. ⁊ Quid ei dicit scriptura?
Credidit abraam deo et ⁊ reputatum est
illi ⁊ ad iustitiam. ⁊ Ei aūt qui operatur
merces non imputatur secundū gratiā:
sed ⁊ debitū. Ei vero qui nō opat:
credenti autem in eum qui iustificat ∞

ἀσεβῆ, ⁊ λογίζεται ἡ ⁊ πίστις αὐτοῦ ⁊ εἰς δικαιο=
σύνην. ⁊ καθάπερ ⁊ καὶ Δαυὶδ ⁊ λέγει τὸν ⁊ μακα=
ρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ⁊ ᾧ ὁ ⁊ θεὸς ⁊ λογίζεται
⁊ δικαιοσύνην ⁊ χωρὶς ἔργων. ⁊ μακάριοι ⁊ ὧν ⁊ α
φέθησαν αἱ ⁊ ἀνομίαι, καὶ ⁊ ὧν ⁊ ἐπεκαλύφθησαν
αἱ ⁊ ἁμαρτίαι. μακάριος ἀνὴρ ⁊ οὗ ⁊ μὴ ⁊ λογίση=
ται ⁊ κύριος ⁊ ἁμαρτίαν. ὁ ⁊ μακαρισμὸς οὖν ⁊ οὗ=
τος ⁊ ἐπὶ ⁊ τὴν ⁊ περιτομήν, ⁊ ἢ καὶ ἐπὶ ⁊ τὴν ⁊ ἀκρο=
βυστίαν. ⁊ λέγομεν γὰρ ⁊ ὅτι ⁊ ἐλογίσθη τῷ ⁊ ἀ=
βραὰμ ἡ ⁊ πίστις ⁊ εἰς δικαιοσύνην. ⁊ πῶς οὖν ⁊ ἐ=
λογίσθη. ⁊ ἐν ⁊ περιτομῇ ⁊ ὄντι, ἢ ἐν ⁊ ἀκροβυστίᾳ.
οὐκ ⁊ ἐν ⁊ περιτομῇ, ἀλλ ⁊ ἐν ⁊ ἀκροβυστίᾳ. ⁊ καὶ
⁊ σημεῖον ἔλαβε ⁊ περιτομῆς ⁊ σφραγῖδα τῆς ⁊ δι
καιοσύνης τῆς ⁊ πίστεως τῆς ἐν τῇ ⁊ ἀκροβυστίᾳ,
εἰς τὸ ⁊ εἶναι ⁊ αὐτὸν ⁊ πατέρα ⁊ πάντων τῶν ⁊ πι
στευόντων δι ⁊ ἀκροβυστίας, εἰς τὸ ⁊ λογισθῆ=
ναι ⁊ καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην. ⁊ καὶ ⁊ πατέρα
⁊ περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ ⁊ περιτομῆς ⁊ μόνον,
⁊ ἀλλὰ καὶ τοῖς ⁊ στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς ⁊ πί
στεως τῆς ἐν τῇ ⁊ ἀκροβυστίᾳ τοῦ ⁊ πατρὸς ⁊ ἡ=
μῶν ⁊ ἀβραάμ. ⁊ οὐ γὰρ διὰ ⁊ νόμου ⁊ ἡ ⁊ ἐπαγγε=
λία τῷ ⁊ ἀβραὰμ ⁊ ἢ τῷ ⁊ σπέρματι ⁊ αὐτοῦ τὸ
⁊ κληρονόμον ⁊ αὐτὸν εἶναι τοῦ ⁊ κόσμου ⁊ ἀλλὰ
διὰ ⁊ δικαιοσύνης ⁊ πίστεως. ⁊ εἰ γὰρ οἱ ⁊ ἐκ ⁊ νό
μου ⁊ κληρονόμοι, κεκένωται ἡ ⁊ πίστις καὶ ⁊ κα=
τήργηται ἡ ⁊ ἐπαγγελία. ὁ γὰρ ⁊ νόμος ⁊ ὀργὴν
⁊ κατεργάζεται. οὗ ⁊ γὰρ οὐκ ἔστι ⁊ νόμος, ⁊ οὐ=
δὲ ⁊ παράβασις. ⁊ διατοῦτο ἐκ ⁊ πίστεως, ⁊ ἵνα ⁊ κα
τὰ ⁊ χάριν, ⁊ εἰς τὸ εἶναι ⁊ βεβαίαν τὴν ἐπαγγελί
αν ⁊ παντὶ τῷ ⁊ σπέρματι. τοῦ τῷ ἐκ τοῦ ⁊ νό
μου ⁊ μόνον, ἀλλὰ ⁊ καὶ τῷ ἐκ ⁊ πίστεως ⁊ ἀβρα=
άμ, ⁊ ὅς ἐστι ⁊ πατὴρ ⁊ πάντων ⁊ ἡμῶν, ⁊ καθὼς
⁊ γέγραπται. ὅτι ⁊ πατέρα ⁊ πολλῶν ⁊ ἐθνῶν τε
θεικα ⁊ σε, ⁊ κατέναντι ⁊ οὗ ⁊ ἐπίστευσε ⁊ θεοῦ τοῦ
⁊ ζωοποιοῦντος τοὺς ⁊ νεκρούς, ⁊ καὶ ⁊ καλοῦν=
τος τὰ ⁊ μὴ ⁊ ὄντα ⁊ ὡς ⁊ ὄντα. ⁊ ὃς ⁊ παρ ⁊ ἐλπίδα
⁊ ἐπ ⁊ ἐλπίδι ⁊ ἐπίστευσεν, ⁊ εἰς τὸ ⁊ γενέσθαι ⁊ αὐ=
τὸν ⁊ πατέρα ⁊ πολλῶν ⁊ ἐθνῶν, ⁊ κατὰ τὸ ⁊ εἰρημέ
νον. ⁊ οὕτως ⁊ ἔσται τὸ ⁊ σπέρμα ⁊ σου. ⁊ καὶ ⁊ μὴ ⁊ ἀ=
σθενήσας τῇ ⁊ πίστει, οὐκ ⁊ κατενόησε τὸ ⁊ ἑαυτοῦ
⁊ σῶμα ⁊ ἤδη ⁊ νενεκρωμένον ⁊ ἑκατονταέτης ⁊ που
⁊ ὑπάρχων, ⁊ καὶ τὴν ⁊ νέκρωσιν τῆς ⁊ μήτρας ⁊ Σάρ
ρας. ⁊ εἰς δὲ τὴν ⁊ ἐπαγγελίαν τοῦ ⁊ θεοῦ οὐ ⁊ διε
κρίθη τῇ ⁊ ἀπιστίᾳ, ἀλλ ⁊ ἐνεδυναμώθη τῇ ⁊ πί=
στει, ⁊ δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, ⁊ καὶ ⁊ πληροφορη=
θείς, ὅτι ὃ ⁊ ἐπήγγελται ⁊ δυνατός ἐστι ⁊ καὶ ⁊ ποι
ῆσαι. διὸ ⁊ καὶ ⁊ ἐλογίσθη ⁊ αὐτῷ ⁊ εἰς δικαιοσύ=
νην. οὐκ ἐγράφη δὲ ⁊ δι ⁊ αὐτὸν μόνον, ὅτι ⁊ ἐ=
λογίσθη ⁊ αὐτῷ, ἀλλὰ ⁊ καὶ δι ⁊ ἡμᾶς οἷς μέλ=
λει ⁊ λογίζεσθαι τοῖς ⁊ πιστεύουσιν ⁊ ἐπὶ τὸν ⁊ ἐ=
γείραντα ⁊ Ἰησοῦν τὸν ⁊ κύριον ⁊ ἡμῶν ⁊ ἐκ ⁊ νε=
κρῶν, ὃς ⁊ παρεδόθη ⁊ διὰ τὰ ⁊ παραπτώματα
⁊ ἡμῶν, ⁊ καὶ ⁊ ἠγέρθη ⁊ διὰ τὴν ⁊ δικαίωσιν ⁊ ἡμῶν.

⁊ ipiū: ⁊ reputat fides ei ⁊ ad iustitiā ⁊ m ppo
situ gre dei: ⁊ sicut ⁊ dauid dicit beatitu=
dinem hois cui deus ⁊ accepto ⁊ fert ⁊ sunt
iustitiā sine opib; ⁊ Beati quoꝝ remisse ps. 31.
⁊ uiquitates et quorum tecta ⁊ sunt ∞∞∞∞ B
⁊ peccata. Btūs ⁊ vir cui ⁊ non ⁊ imputabit
⁊ dominus peccatū. ⁊ Beatitudo ergo hec
in circūcisiōe tm manet: an ⁊ et in preputio?
Dicimus enim quia reputata ⁊ est ∞∞∞ f. Abrae ha
fides abrae ad iustitiā. ⁊ Quō ergo ⁊ re= tunt capitu.
putata ⁊ ē? ⁊ In circūcisione: ⁊ an in ⁊ preputio?
⁊ Non in circūcisione: sed in ⁊ preputio. Et
⁊ signū ⁊ accepit circūcisionis signaculū iu
stitie fidei que est in ⁊ preputio: ∞∞∞ ∞∞
vt ⁊ sit ⁊ pater omnium ⁊ credentium ∞∞∞
per ⁊ preputium: vt reputetur ∞∞∞∞∞
et illis ad iustitiā. ⁊ Et sic pater ∞∞∞∞
circūcisiōis: nō his ⁊ tm q sunt ex circumci
sione; sed ⁊ his ⁊ q sectant vestigia ⁊ fidei
que est in ⁊ preputio patris ⁊ nostri ∞∞∞ C
abrae. ⁊ Non enim ⁊ per legem ⁊ promissio
abrae aut semini eius vt ∞∞∞∞∞∞∞
heres esset ⁊ mundi: sed ∞∞∞∞∞ ∞∞
per iustitiam fidei. ⁊ Si enim q ex lege
heredes sūt: exinanita ē fides: abolita ē
promissio. Lex enim iram ∞∞∞∞∞
operatur. Ubi enim non est lex nec ∞
preuaricatio. ⁊ Jdeo ex fide: vt secūdū
gratiam firma sit promissio ∞∞∞∞∞∞
omni semini. ⁊ Non ei qui ex lege est ∞
solum: sed et ei qui ex fide est abrae: ∞
qui pater ⁊ est omnium ⁊ nostrum: sicut
scriptū est. Patrē multaꝝ gentiū po Gen. 17.a
sui te: ante deum cui credidisti ∞∞∞∞
qui uiuificat mortuos et vocat ∞∞∞∞
ea q nō sūt tanq̃ ea que sūt. ⁊ Qui cōtra
in spem credidit vt fieret ∞∞ |_ ⁊ spē
pater multaꝝ gētiū: ⁊ scz q dictū ē ei. j. ℵ
Sic erit semē tuū sicut stelle celi ⁊ arena Gen. 15.a.
mari. Et nō infirmat ē fide nec ⁊ cōsidera
uit ⁊ corp ⁊ suū emortuū cū ⁊ ia ⁊ fere centū
esset ⁊ annoz; et emortuā ⁊ vuluam ⁊ sare.
In ⁊ repromissione etiā ⁊ dei nō ⁊ hesitauit
diffidentia: sed confortatus est ⁊ fide: ∞∞
dans gloriam deo: ⁊ plenissime ⁊ sciens
quia quecūq; promisit deus potēs ē ⁊ face
re. Jdeo et reputatū est illi ad iustitiā.
Nō est aūt scriptū tm ppter ipm: quia re=
putatū ē illi ad iustitiā: sed ⁊ ppter nos q reputabit credentib; in eū qui suscita
uit iesum xpm dnm nrm a mortuis: ∞∞
qui traditus est propter delicta ∞∞∞∞
nra: ⁊ resurrexit ⁊ propter iustificationē nrā. ⁊

Cap.5.

ΔΙκαιωθέντες ουν εκ πίστεως, ειρήνην έχομεν προς τον θεόν διά του κυρίου ημών ιησού Χριστού, δι ου και την προσαγωγην εσχήκαμεν τη πίστει εις την χάριν ταύτην εν η εστήκαμεν και καυχώμεθα επ ελπίδι της δόξης του θεού. ου μόνον δε, αλλά και καυχώμεθα εν ταις θλίψεσιν, ειδότες ότι θλίψις υπομονην κατεργάζεται. η δε υπομονή δοκιμήν, η δε δοκιμή ελπίδα, η δε ελπίς ου καταισχύνει, ότι η αγάπη του θεού εκκέχυται εν ταις καρδίαις ημών διά πνεύματος αγίου του δοθέντος ημίν. έτι γαρ Χριστός όντων ημών ασθενών κατά καιρόν υπέρ ασεβών απέθανε. μόλις γαρ υπέρ δικαίου τις αποθανείται, υπέρ γαρ του αγαθού τάχα τις και τολμά αποθανείν. συνίστησι δε την εαυτού αγάπην εις ημάς ο θεός, ότι έτι αμαρτωλών όντων ημών, Χριστός υπέρ ημών απέθανε. πολλώ ουν μάλλον δικαιωθέντες μυν εν τω αίματι αυτού σωθησόμεθα δι αυτού από της οργής. ει γαρ εχθροί όντες κατηλλάγημεν τω θεώ διά του θανάτου του υιού αυτού, πολλώ μάλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα εν τη ζωη αυτού. ου μόνον δε, αλλά καυχώμενοι εν τω θεώ διά του κυρίου ημών ιησού Χριστού δι ου νυν την καταλλαγην ελάβομεν. Δια τούτο ώσπερ δι ενός ανθρώπου η αμαρτία εις τον κόσμον εισήλθε, και διά της αμαρτίας ο θάνατος και ούτως εις πάντας αν θρώπους ο θάνατος διήλθεν, εφ ω πάντες ημαρτον. άχρι γαρ νόμου αμαρτία ην εν τω κόσμω. αμαρτία δε ουκ ελλογείται μη όντος νόμου, αλλ εβασίλευσεν ο θάνατος από Αδαμ μέχρι μωυσέος, και επί τους μη αμαρτήσαντας, επί τω ομοιώματι της παραβάσεως αλάμ, ος εστί τύπος του μέλλοντος. αλλ ουχ ως το παράπτωμα, ούτως και το χάρισμα. ει γαρ τω του ενός παραπτώματι οι πολλοί απεθανον, πολλώ μάλλον η χάρις του θεού και η δωρεά εν χάριτι τη του ενός ανθρώπου ιησού Χριστού εις τους πολλούς επερίσσευσε. και ουχ ως δι ενός αμαρτήσαντος το δώρημα. το μεν γαρ κρίμα εξ ενός εις κατάκριμα, το δε χάρισμα εκ πολλών παραπτωμάτων εις δικαίωμα. ει γαρ τω του ενός παραπτώματι ο θάνατος εβασίλευσε διά του ενός, πολλώ μάλλον οι την περισσείαν της χάριτος και της δωρεάς της δικαιοσύνης λαμβάνοντες εν ζωή βασιλεύσουσι διά του ενός ιησού Χριστού. άρα ουν ως δι ενός παραπτώματος

Cap.5.

Δ Ustificati ergo ex fide pacē habeam⁹ ad deū per dominum nostrū iesum christum: per quē hēm⁹ accessum per fidem in gratiam istam: in qua stamus et gloriamur in spe glorie filioꝝ dei. Non solum aūt sed et gloriamur in tribulationib⁹: sciētes q tribulatio patientiā opat: patiētia aūt pbationē: pbatio vero spē. Spes aūt non confundit: quia charitas dei diffusa est in cordibus nris per spūm sanctū qui datus ē nobis. Ut qd ci xps cum adhuc infirmi essem⁹ scōm tps, p impijs mortu⁹ est? Vix enim pro iusto quis moritur: nam pro bono forsitan quis audeat mori? Cōmendat aūt charitatem suā deo in nobis: qm si cū adhuc pctores essem⁹ xps pro nobis mortu⁹ est: multo igitur magis nūc iustificati in sanguine ipsi⁹ salui erim⁹ ab ira p ipm. Si enim cū inimici essemus reconciliati sumus deo per mortē filij eius: multo magis reconciliati salui erimus in vita ipsius. Non soluz aūt sed et gloriamur in deo per dñm nostrum iesum christum p quē nūc reconciliatiōz accepim⁹. Propterea sicut per vnum hoiem peccatum in hunc mundum intrauit et per pctm mors: ita in omnes homines mors pertrāsijt: in quo omnes peccauerūt. Usq ad legem enim pctm erat in mūdo. pctm aūt non imputabatur cum lex nō esset: sed regnauit mors ab adā vsq ad moysen etiam in eos qui nō peccauerunt in similitudinem preuaricatiōis ade: qui est forma futuri. Sed non sicut delictum: ita et donum. Si enim vnius delicto multi mortui sunt: multo magis gratia dei et donum in gratia vnius hominis iesu christi in plures abundauit. Et non sicut per vnū pctm ita et donuz: nam iudicium quidez ex vno in condēnationē: gīa ex multis delictis in iustificationem. Si enim vnius delicto mors regnauit per vnum: multo magis abundantiam gratie et donationis et iustitie accipientes in vita regnabunt p vnum iesum christum. Igitur sicut per vnius delictū

τος εις πάντας ανθρώπους εις κατάκριμα, ούτω και δι ενός δικαιώματος εις πάντας ανθρώπους εις δικαίωσιν ζωής. ώσπερ γαρ διά της παρακοής του ενός ανθρώπου οι πολλοί κατεστάθησαν οι πολλοί, ούτω και διά της υπακοής του ενός δίκαιοι κατασταθήσονται οι πολλοί. νόμος δε παρεισήλθεν, ίνα πλεονάση το παράπτωμα. ου δε επλεόνασεν η αμαρτία, υπερεπερίσσευσεν η χάρις. ίνα ώσπερ εβασίλευσεν η αμαρτία εν τω θανάτω, ούτω και η χάρις βασιλεύση διά δικαιοσύνης εις ζωήν αιώνιον, διά ιησού Χριστού του κυρίου ημών. Cap.6.

Τι ουν ερούμεν. επιμενούμεν τη αμαρτία ίνα η χάρις πλεονάση. μη γένοιτο. οίτινες απεθάνομεν τη αμαρτία, πως έτι ζήσομεν εν αυτή. η αγνοείτε ότι όσοι εβαπτίσθημεν εις Χριστόν ιησούν, εις τον θάνατον αυτού εβαπτίσθημεν. συνετάφημεν ουν αυτώ διά του βαπτίσματος εις τον θάνατον, ίνα ώσπερ ηγέρθη Χριστός εκ νεκρών διά της δόξης του πατρός, ούτω και ημείς εν καινότητι ζωής περιπατήσωμεν. ει γαρ σύμφυτοι γεγόναμεν τω ομοιώματι του θανάτου αυτού αλλά και της αναστάσεως εσόμεθα. τούτο γινώσκοντες, ότι ο παλαιός ημών άνθρωπος συνεσταυρώθη, ίνα καταργηθή το σώμα της αμαρτίας, του μηκέτι δουλεύειν η μάς τη αμαρτία. ο γαρ αποθανών δεδικαίωται από της αμαρτίας. ει δε απεθάνομεν συν Χριστώ, πιστεύομεν ότι και συζήσομεν αυτώ. ειδότες ότι Χριστός εγερθείς εκ νεκρών ουκέτι αποθνήσκει, θάνατος αυτού ουκέτι κυριεύει. ο γαρ απέθανε τη αμαρτία απέθανεν εφάπαξ. ο δε ζη, ζη τω θεώ. ούτω και υμείς λογίζεσθε εαυτούς νεκρούς μεν είναι τη αμαρτία, ζώντας δε τω θεώ, εν Χριστώ ιησού τω κυρίω ημών. μη ουν βασιλευέτω η αμαρτία εν τω θνητώ υμών σώματι, εις το υπακούειν αυτή εν ταις επιθυμίαις αυτού. μηδέ παριστάνετε τα μέλη υμών όπλα αδικίας τη αμαρτία, αλλά παραστήσατε εαυτούς τω θεώ ως εκ νεκρών ζώντας, και τα μέλη υμών όπλα δικαιοσύνης τω θεώ. αμαρτία γαρ υμών ου κυριεύσει. ου γαρ εστε υπό νόμον, αλλ υπό χάριν. τι ουν. αμαρτήσομεν ότι ουκ εσμέν υπό νόμον αλλ υπό χάριν. μη γένοιτο. ουκ οιδατε ότι ω παριστάνετε εαυτούς δούλους εις υπακοήν, δούλοι εστέ ω υπακούετε, ήτοι αμαρτίας εις θάνατον, ή υπακοής εις δικαιοσύνην. χάρις δε τω θεώ ότι ήτε δούλοι της αμαρτίας, υπακούσετε δε εκ καρδί-

ίνα omnes homines in condemnationē: sic et per vnius iustitiam in omnes ho ies in iustificationē vite. Sicut enim per inobedientiā vni⁹ hois peccatores constituti sunt multi: ita et per vni⁹ obeditionē iusti cōstituentur multi. Lex autem subintrauit vt abundaret delictum. Vbi autem abundauit dilectū: superabūdauit gratia. Vt sicut regnauit peccatum in mortem: ita et gratia regnet per iustitiam in vitam eternam per iesum christum dñm nostrum. Cap.6.

Quid ergo dicem⁹? Manebum⁹ in pctō vt gratia abūdet? Absit. Qui ci mortui sum⁹ pctō: quō adhuc viuem⁹ in illo? An ignoratis frēs qz quotq in baptiza in xpo iesu: in morte ipsi⁹ in sum⁹ baptizati sum⁹? Cōsepulti ei sum⁹ per baptismum in mortem: vt quō xps surrexit a mortuis per gloriaz patris: ita et nos in nouitate vite ābulem⁹. Si ci plātati facti sum⁹ similitudini mortis eius: simul et resurrectionis erimus. Hoc sciētes quia vetus homo noster simul crucifix⁹ est vt destruatur corpus peccati: vt vltra non seruiamus peccato. Qui enim mortu⁹ est iustificatus a pctō. Si aūt mortui sumus cū xpo: credim⁹ qz simul etiā viuem⁹ cū illo: sciētes q xps resurgens ex mortuis iam non moritur: mors illi vltra nō dñabit. Quod ci mortu⁹ ē pctō: mortu⁹ ē semel: qd aūt viuit viuit deo. Ita et vos existimate vos mortuos quidem esse peccato: viuentes aūt deo in christo iesu. Non ergo regnet pctm in vestro mortali corpore: vt obediatis concupiscentijs eius. Sed neq exhibetis membra vestra arma iniquitatis peccato: sed exhibete vos deo tanq ex mortuis viuentes: et membra vestra arma iustitie deo. Peccatū enim vobis non dñabit. Non enim sub lege estis: sed sub gratia. Quid ergo? Peccabimus qm non sum⁹ sub lege sed sub gratia? Absit. An nescitis quī cui exhibetis vos seruos ad obediēdū: serui est eius cui obeditis: siue peccati ad mortē: siue obeditiōis ad iustitiaz? Gras aūt deo q fuistis serui peccati: obedistis autem ex corde

ας εἰς ομ̄ παρελόθητε τύπομ διλαχής. ελευ
θερωθέντες δε από της αμαρτίας ε δουλώθη
τε τῆ δικαιοσύνη. ἀνθρώπινον λέγω διά της
ασθενειαν της σαρκός υμών. ὥσπερ γαρ πα
ρεστήσατε τα μέλη υμών δούλα τῆ ακαθαρ
σία και τῆ ανομία εἰς τὴν ανομίαν, οὕτως νυν
παραστήσατε τα μέλη υμών δούλα τῆ δι=
καιοσύνη εἰς αγιασμόν. ὅτε γαρ δούλοι ἦ
τε της αμαρτίας, ελεύθεροι ἦτε τῆ δικαιοσύ=
νη. τίμα οὖν καρπόν εἴχετε τότε, ἐφ οἷς νυν
ἐπαισχύνεσθε. το γαρ τέλος ἐκείνων θάνα
τος. νυνὶ δε ελευθερωθέντες ἀπο της αμαρ
τίας, δουλωθέντες δε τω θεῶ, ἔχετε τὸν καρ
πόν υμών εἰς αγιασμόν, το δε τέλος ζωὴν
αἰώνιον. τα γαρ ὀψώνια της αμαρτίας θά
νατος, το δε χάρισμα του θεου ζωὴ αἰώνι=
ος ἐν χριστῶ ἰησού τω κυρίω ἡμῶν. Cap. 7.

ἀγνοείτε ἀδελφοί, γινώσκουσι γαρ μό
νον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει του αν
θρώπου ἐφόσον χρόνον ζῆ. ἡ γαρ ὑπανδρος
γυνὴ τῶ ζῶντι ανδρὶ δέδεται νόμω ἐάν
δε ἀποθάνη ὁ ανήρ, κατήργηται ἀπο του
νόμου του ανδρός. ἄρα οὖν ζῶντος του αν
δρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν γένηται, αν
δρὶ ἑτέρω. ἐὰν δε αποθάνη ὁ ανήρ, ἐλευθέρα
ἐστὶν ἀπο του νόμου, του μὴ εἶναι αὐτὴν
μοιχαλίδα γενομένην ανδρὶ ἑτέρω. ὥστε
αδελφοί μου καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῶ νό=
μω διὰ του σώματος του χριστου εἰς το γε
νέσθαι ὑμᾶς ανδρὶ ἑτέρω τῶ ἐκ νεκρῶν ἐ=
γερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῶ θεῶ. ὅτε
γαρ ἦμεν ἐν τῆ σαρκί, τὰ παθήματα των α
μαρτιῶν τὰ διὰ του νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοις
μελεσιν ἡμῶν, εἰς το καρποφορῆσαι τῶ θα
νάτω. νυνὶ δε κατηργήθημεν ἀπο του νόμου
ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δου=
λεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ
παλαιότητι γράμματος. Τι οὖν ἐροῦμεν. ὁ
τι ὁ νόμος αμαρτία. μὴ γένοιτο. ἀλλὰ τὴν
αμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου. τὴν τε
γαρ επιθυμίαν οὐκ ἤδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλε
γεν, οὐκ επιθυμήσεις. ἀφορμὴν δε λαβοῦσα
ἡ αμαρτία διὰ της ἐντολῆς, κατεἰργάσατο
ἐν ἐμοὶ πᾶσαν επιθυμίαν. χωρὶς γαρ νόμου
αμαρτία νεκρά, ἐγὼ δε ἔζων χωρὶς νόμου
ποτε. ἐλθούσης δε της ἐντολῆς, ἡ αμαρ
τία ἀνέζησεν, ἐγὼ δε ἀπέθανον. καὶ εὑρέθη
μοι ἡ ἐντολὴ, ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον.
ἡ γαρ αμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ της
ἐντολῆς, ἐξηπάτησέ με, καὶ δι αὐτης ἀπέκ
τεινεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντο=
λὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. τὸ οὖν ἀγα
θὸν ἐμοὶ γέγονε θάνατος, μὴ γένοιτο. ἀλ=

ἰ ἐᾶ forma doctrine ἰ ᾗ traditi estis. Liberati autem a peccato serui facti estis iustitie. Humanum dico propter infirmitatē carnis vre. Sicut enim membra vestra seruire immundicie et iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitie in sanctificationem. Cum enim serui essetis peccati: liberi fuistis iustitie. Que ergo fructū habuistis tūc in illis? in quib⁹ erubescitis? Nā finis illoꝝ mors. Nunc vero liberati a peccato: serui autem facti deo: habetis fructum vestrum in sanctificationē: finē vero vitā eternā. Stipendia enim peccati mors: gratia autem dei vita eterna: in christo iesu domino nostro. Cap. 7.

Nignoratis fratres: sciētibus enim legē loquor: quia lex in homine dñatur quāto tempore vivit. Nā que sub viro est mulier: vivente viro alligata est legi. Si autē mortuus fuerit vir eius soluta est a lege viri. Igitur viuente viro vocabit adultera si fuerit cum alio viro. Si autē mortuus fuerit vir eius: liberata est a lege viri: vt non sit adultera si fuerit cū alio viro. Itaq; fratres mei et vos mortificati estis legi per corpus christi: vt sitis alteri qui ex mortuis resurrexit: vt fructificetis deo. Cum enim essemus in carne: passiones peccatorum que per legem erant operabantur in membris nostris: vt fructificarent morti. Nunc autem soluti sumus a lege mortis in qua detinebamur: ita vt seruiamus in nouitate spiritus: et non in vetustate littere. Quid ergo dicemus. Lex peccatum est? Absit. Sed peccatum non cognoui nisi per legem. Nā cōcupiscentiā nesciebā: nisi lex diceret. Non cōcupisces. Occasione autē accepta peccatum per mandatum operatum est in me omnem cōcupiscentiā. Sine lege enim peccatum mortuum erat: ego autē viuebā sine lege aliquā. Sed cū venisset mādatū: peccatum reuixit: ego autem mortuus sum. Et inuentū est mihi mādatū quod erat ad vitā: hoc esse ad mortē. Nā peccatum occasione accepta per mādatum seduxit me: et per illud occidit. Itaq; lex quidem sancta: et mandatum sanctum et iustum et bonum. Quod ergo bonum est mihi factum est mors? Absit: Sed

Joh. 8.a. Esaie. 1.g. Eze. 36.a.

A

1. Cor. 7.a

Exod. 20.c Deute. 5.b.

B

C

1. Thi. 1.b.

λα η αμαρτία ἵνα φανῆ αμαρτία διά του α
γαθου μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γέ=
νηται καθ ὑπερβολὴν αμαρτωλὸς ἡ αμαρ=
τία διὰ της ἐντολης. οἴδαμεν γαρ ὅτι ὁ νό
μος πνευματικός ἐστιν. ἐγὼ δε σαρκικός εἰ
μι, πεπραμένος ὑπὸ την αμαρτίαν. ὃ γαρ
κατεργάζομαι οὐ γινώσκω. οὐ γαρ ὃ θε=
λω τοῦτο πράσσω, ἀλλ ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ.
εἰ δε ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῶ νόμω ὅτι καλός. νυνὶ δε οὐκέτι ἐγω κα
τεργάζομαι αὐτό, ἀλλ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ α
μαρτία. οἶδα γαρ, ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ
τοῦτ ἔστιν ἐν τῆ σαρκί μου ἀγαθόν. το γαρ
θέλειν παράκειταί μοι, το δε κατεργάζεσ=
θαι τὸ καλὸν οὐχ εὑρίσκω. οὐ γαρ ὃ θέλω
ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦ=
το πράσσω. εἰ δε ὃ οὐ θέλω ἐγω τοῦτο
ποιῶ, οὐκέτι ἐγω κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ
ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ αμαρτία. εὑρίσκω ἄρα
τὸν νόμον τῶ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν, το καλὸν
ὅτι ἐμοὶ το κακὸν παράκειται. συνήδομαι
γαρ τῶ νόμω του θεου κατὰ τὸν ἔσω ἄν=
θρωπον. βλέπω δε ἕτερον νόμον ἐν τοις μέ=
λεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῶ νόμω του
νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῶ νό
μω της αμαρτίας τῶ ὄντι ἐν τοις μέλεσι μου
ταλαίπωρος ἐγω ἄνθρωπος, τίς με ῥύσεται
ἐκ του σώματος του θανάτου τούτου. ἐυ=
χαριστῶ τῶ θεῶ διὰ ἰησού χριστού του
κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγω τῶ μὲν
νοΐ δουλεύω νόμω θεού, τῆ δε σαρκὶ νό=
μω αμαρτίας. Cap. 8.

οὐδὲν ἄρα νυν κατάκριμα τοις ἐν χρισ=
τῶ ἰησού μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν,
ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ὁ γαρ νόμος του πνεύ
ματος της ζωῆς ἐν χριστῶ ἰησού ἠλευθερω
σέ με ἀπο του νόμου της αμαρτίας και του
θανάτου. το γαρ αδύνατον του νόμου ἐν
ᾧ ἠσθένει διὰ της σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυ=
τοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς α
μαρτίας, καὶ περὶ αμαρτίας κατέκρινε την α
μαρτίαν ἐν τῆ σαρκί, ἵνα το δικαίωμα του
νόμου πληρωθῆ ἐν ἡμῖν τοις μὴ κατὰ σάρ
κα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. οἱ
γαρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ της σαρκὸς φρο
νοῦσιν, οἱ δε κατὰ πνεῦμα τὰ του πνεύμα=
τος. το γαρ φρόνημα της σαρκὸς θάνατος,
το δε φρόνημα του πνεύματος ζωὴ καὶ εἰ=
ρήνη. διότι το φρόνημα της σαρκὸς ἔχθρα
εἰς θεόν. τῶ γαρ νόμω του θεου οὐχ ὑπο
τάσσεται, οὐδὲ γαρ δύναται. οἱ δε ἐν σαρ=
κὶ ὄντες, θεῶ ἀρέσαι οὐ δύνανται. ὑμεῖς δε
οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ ἐν πνεύματι. εἴπερ

peccatum vt appareat per bonum operatum est mihi mortem: vt fiat supra modum peccans peccatum per mandatum. Scimus enim quia lex spiritalis est. Ego autez carnalis sum venundatus sub peccato: quod enim operor nō intelligo. Nō enim quod volo bonū hoc ago: sed quod odio malū illud facio. Si autem quod nolo illud facio: cōsentio legi quōniam bona. Nūc autem iam nō ego operor illud: sed quod habitat in me peccatū. Scio enim quia non habitat in me hoc est in carne mea bonum. Nam velle adiacet mihi: perficere autem bonum non inuenio. Non enim quod volo bonū hoc facio: sed quod nolo malū hoc ago. Si autem quod nolo illud facio: iam nō ego operor illud: sed quod habitat in me peccatū. Inuenio igit legem volenti mihi facere bonum: quoniam mihi malum adiacet. Cōdelector enim legi dei secundum interiorem hominem. Video autez aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee: et captiuantē me in lege peccati que est in membris meis. Infelix ego homo: quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia dei per iesum christum dominum nostrum. Igitur ego ipse mente seruio legi dei: carne autez legi peccati. Cap. 8.

Nihil ergo nūc dānationis est his qui sūt in xpō iesu: qui nō secundum carnē ambulāt. Lex enim spiritus vite in christo iesu liberauit me a lege peccati et mortis. Nam quod impossibile erat legi in quo infirmabat per carnē: deus filiū suū mittens in similitudine carnis peccati: et de peccato damnauit peccatum in carne: vt iustificatio legis impleret in nobis: qui nō secundum carnem ambulamus: sed secundum spiritū. Qui enim sūt carnē sūt que carnis sūt sapiunt: que vero spiritus sūt que spūs sentiūt. Nam prudentia carnis mors est: prudentia autem spiritus vita et pax. Quoniam sapientia carnis inimica est deo. Legi enim dei non est subiecta: nec enim potest. Qui autem in carne sūt: deo placere non possūt. Vos autē in carne nō estis sed in spiritu: si tamē

A

B

πνεύμα θεού οικεί εν υμίν. ει δε τις πνεύμα
Χριστού ουκ έχει, ούτος ουκ εστίν αυτού.
ει δε Χριστός εν υμίν, το μεν σώμα νεκρόν
δι αμαρτίαν, το δε πνεύμα ζωή δια δικαιοσύ
νην. ει δε το πνεύμα του εγείραντος ιησούν
εκ νεκρών οικεί εν υμίν, ο εγείρας τον χρι
στόν εκ νεκρών ζωοποιήσει και τα θνητά σώ
ματα υμών δια του εμοικούντος αυτού
πνεύματος εν υμίν. άρα ουν αδελφοί οφει
λέται εσμέν ου τη σαρκί του κατά σάρκα
ζην. ει γαρ κατά σάρκα ζήτε, μέλλετε αποθ=
νήσκειν. ει δε πνεύματι τας πράξεις του
σώματος θανατούτε, ζήσεσθε. όσοι γαρ
πνεύματι θεού άγονται, ούτοι εισίν υιοί θε
ού. ου γαρ ελάβετε πνεύμα δουλείας πάλιν εις φόβον, αλλ ελάβετε πνεύμα υιοθε=
σίας, εν ω κράζομεν αββά ο πατήρ. αυτό το
πνεύμα συμμαρτυρεί τω πνεύματι ημών
ότι εσμέν τέκνα θεού. ει δε τέκνα, και κλη
ρονόμοι. κληρονόμοι μεν θεού, συγκληρο=
νόμοι δε Χριστού. είπερ συμπάσχομεν, ί
να και συνδοξασθώμεν. λογίζομαι γαρ ότι
ουκ άξια τα παθήματα του νυν καιρού προς
την μέλλουσαν δόξαν αποκαλυφθήναι εις
ημάς. η γαρ αποκαραλοκία της κτίσεως
την αποκάλυψιν των υιών του θεού απε=
κδέχεται. τη γαρ ματαιότητι η κτίσις υπετά=
γη ουχ εκούσα, αλλά δια τον υποτάξαντα
επ ελπίδι, ότι και αυτή η κτίσις ελευθερω=
θήσεται από της δουλείας της φθοράς εις
την ελευθερίαν της δόξης των τέκνων του
θεού. οίδαμεν γαρ ότι πάσα η κτίσις συ=
στενάζει και συνωδίνει άχρι του νυν. ου μό
νον δε, αλλά και αυτοί την απαρχήν του
πνεύματος έχοντες, και ημείς αυτοί εν εαυ
τοίς στενάζομεν υιοθεσίαν απεκδεχόμενοι
την απολύτρωσιν του σώματος ημών.
τη γαρ ελπίδι εσώθημεν. ελπίς δε βλε=
πομένη, ουκ εστίν ελπίς. ο γαρ βλέπει τις
τι και ελπίζει. ει δε ο ου βλέπομεν ελπίζο
μεν, δι υπομονής απεκδεχόμεθα. ωσαύτως
δε και το πνεύμα συναντιλαμβάνεται ταις
ασθενείαις ημών. το γαρ τι προσευξόμεθα
καθό δει ουκ οίδαμεν, αλλ αυτό το πνεύ
μα υπερεντυγχάνει υπέρ ημών στεναγμοίς
αλαλήτοις. ο δε ερευνών τας καρδίας οίδε
τι το φρόνημα του πνεύματος, ότι κατά
θεόν εντυγχάνει υπέρ αγίων. οίδαμεν δε
ότι τοις αγαπώσι τον θεόν πάντα συνερ=
γεί εις το αγαθόν, τοις κατά πρόθεσιν κλη=
τοίς ούσιν. ότι ούς προέγνω και προώρισε
συμμόρφους της εικόνος του υιού αυτού,
εις το είναι αυτόν πρωτότοκον εν πολλοίς
αδελφοίς. ους δε προώρισε, τούτους και
εκάλεσε. και ους εκάλεσε, τούτους και δε
δικαίωσεν. ους δε εδικαίωσε, τούτους και ε
δόξασε. τι ουν ερούμεν προς ταύτα. ει ο θε
ός υπέρ ημών, τις καθ ημών. όσγε του ιδίου
υιού ουκ εφείσατο, αλλ υπέρ ημών πάν=
των παρέδωκεν αυτόν, πως ου χί και συμ
αυτώ τα πάντα ημίν χαρίσεται. τις εγκα=
λέσει κατά εκλεκτών θεού. θεός ο δικαιών,
τις ο κατακρίνων. χριστός ο αποθανών
μάλλον δε και εγερθείς, ος και εστίν εν δε
ξιά του θεού, ος και εντυγχάνει υπέρ ημών.
τις ημάς χωρίσει από της αγάπης του χρι
στού. θλίψις, ή στενοχωρία, ή διωγμός, ή
λιμός, ή γυμνότης ή κίνδυνος, ή μάχαιρα.
καθώς γέγραπται. ότι ένεκά σου θανατού=
μεθα όλην την ημέραν, ελογίσθημεν ως πρό
βατα σφαγής. αλλ εν τούτοις πάσιν υπερ=
νικώμεν διά του αγαπήσαντος ημάς. πε=
πεισμαι γαρ ότι ούτε θάνατος, ούτε ζωή,
ούτε άγγελοι, ούτε αρχαί, ούτε δυνάμεις,
ούτε ενεστώτα, ούτε μέλλοντα, ούτε ύ=
ψωμα, ούτε βάθος, ούτε τις κτίσις ετέρα δυ
νήσεται ημάς χωρίσαι από της αγάπης του
θεού της εν Χριστώ ιησού του κυρίου ημ=
ών. Cap. 9.

αλήθειαν λέγω εν Χριστώ ου ψεύδομαι
συμμαρτυρούσης μοι της συνειδήσεως
μου εν πνεύματι αγίω, ότι λύπη μοί εστι
μεγάλη και αδιάλειπτος οδύνη τη καρδία
μου. ηυχόμην γαρ αυτός εγώ αναθεμα ει
ναι από του Χριστού υπέρ των αδελφών
μου των συγγενών μου κατά σάρκα οίτινες
εισιν ισραηλίται, ων η υιοθεσία, και η δό
ξα και αι διαθήκαι, και η νομοθεσία, και η λα=
τρεία, και αι επαγγελίαι, ων οι πατέρες και εξ
ων ο χριστός το κατά σάρκα, ο ων επί πάν
των θεός ευλογητός εις τους αιώνας αμήν.
ουχ οίον δε ότι εκπέπτωκεν ο λόγος του θε
ού. ου γαρ πάντες οι εξ ισραήλ ούτοι ισρα
ήλ, ουδ ότι εισί σπέρμα αβραάμ πάντες τέκ
να. αλλ εν ισαάκ κληθήσεταί σοι σπέρμα του
τέστιν ου τα τέκνα της σαρκός ταύτα τέκνα
του θεού, αλλά τα τέκνα της επαγγελίας
λογίζεται εις σπέρμα. επαγγελίας γαρ ο λό
γος ούτος, κατά τον καιρόν τούτον ελεύσο
μαι, και έσται τη σάρρα υιός. ου μόνον δε
αλλά και ρεβέκκα εξ ενός κοίτην έχουσα ισα
άκ του πατρός ημών. μήπω γαρ γεννηθέν
των μηδέ πραξάντων τι αγαθόν η κακόν, ί
να η κατ εκλογήν πρόθεσις του θεού μέ
νη, ουκ εξ έργων αλλ εκ του καλούντος,
ερρέθη αυτή, ότι ο μείζων δουλεύσει τω ελά

fratribꝰ. Quos ⁊ prædestinauit ⁊ vocauit: et quos vocauit ⁊ iustificauit: quos aũt iustificauit illos ⁊ magnificauit. Quid ergo dicemꝰ ad hec? Si deꝰ pro nobis qs cõtra nos? Qui etiã pro filio suo nõ pepercit: sed pro nobis oibꝰ tradidit illum: quomodo nõ etiaz cum illo oia nobis donabit. Quis accusabit aduersꝰ electos deiꝰ? Deꝰ qui iustificat: quis eſt qui condẽnet? Xps iesus q mortuus eſt: imo q ⁊ resurrexit: q eſt ad dexterã deiꝰ: qui etiã interpellat pro nobis. quis ergo nos separabit a charitate xpi? Tribulatio: an angustia: an fames an nuditas: an periculũ: an persecutio: an gladius? Sicut scriptũ eſt. Qꝛ propter te mortificamur tota die: estimati sumꝰ sicut oues occisionis. Sed in his oibꝰ superamus propter eum qui dilexit nos. certus sum enim qꝛ neq; mors: neq; vita neq; angeli: neq; principatus: neq; virtutes: neq; instãtia: neq; futura: neq; fortitudo: neq; altitudo: neq; profundũ: neq; creatura alia poterit nos separare a charitate dei: que eſt in christo iesu domino nostro. Cap. 9.

Veritatẽ dico in xpo non mentior testimoniũ mihi phibẽte conscientia mea in spiritu sancto: quia tristitia magna eſt et continuus dolor cordi meo. Optabam ego ipse anathema eſſe a christo pro fratribus meis q sunt cognati mei secũm carnẽ q sunt israelite: quoꝝ adoptio eſt filioꝝ et gloria et testamẽtũ et legislatio et obsequiũ et promissa: quorum patres ex quibus eſt christus secũm carnẽ: qui eſt sup omnia deus benedictus in secula amen. Non aũt qꝛ excidit verbum dei. non omnes qui ex circũcisiõe sũt israhelite: neq; qui semẽ sunt abrae omnes filij. Sed in isaac vocabit tibi semẽ: id eſt non qui filij carnis hi filij dei: sed qui filij sunt promissionis estimant in semine. Promissionis enim verbum eſt hoc. Secũm hoc tps veniam et erit sare filius. Non solum aũt illa: sed et rebecca ex uno cõcubitu habens isaac patris nri. Cũ enim nõdum nati fuissent: aut aliquid boni egissent aut mali: vt secũm electionẽ propositũ dei maneret: non ex operibus sed ex vocante dictum eſt ei: quia maior seruiet minori

σσομι b καθώς c γέγραπται. / Τομ b ιακώβ c ηγάπη-
σα, / Τομ f δε e ησαυ h εμίσησα. i Τι k ουν l ερούμεν.
m μη n αδικία o παρά / Τω p θεώ. q μη r γένοιτο. / Τω
m μη n αδικία o παρά / Τω p θεώ. q μη r γένοιτο. / Τω
s γαρ t μωυσεί u λέγει. x ελεήσω y ον z αν a ελεώ,
b και c οικτειρήσω d ον e αν f οικτείρω. g άρα h ουν i ου
/ Του k θέλοντος, l ουδε / Του m τρέχοντος, n αλ-
λά / Του o ελεούντος p θεού. q λέγει r γαρ / η s γρα-
φή / Τω t φαραώ. u ότι x εις y αυτό z Τούτο a εξήγειρα
b σε, c όπως d εμδείξωμαι e εμ f σοι / Την g δύναμιν
h μου, i και k όπως l διαγγελή / Το m όνομα n μου
o εμ p πάση / Τη q γη. r άρα s ουν t ον u θέλει x ελεεί, y ον
z δε a θέλει b σκληρύνει. c ερείς d ουν e μοι. f Τι g έτι
h μέμφεται. / Τω i γαρ k βουλήματι l αυτού m Τις
n ανθέστηκε. o μενούνγε p ω q άνθρωπε r συ s Τις t ει
/ o u αντα x ποκριόμενος / Τω y θεώ. z μη a ερεί / Το
b πλάσμα / Τω c πλάσαντι d Τι e με f εποίησας g ού-
τως. h ουκ i έχει k εξουσίαν / o l κεραμεύς / Του m πη
λού n εκ / Του o αυτού p φυράματος q ποιήσαι r ο
s μεν εις u Τιμήν x σκεύος, y ο δε z εις a τιμίαν. b ει c δε
d θέλων / o e θεός f εμδείξασθαι / Την g οργήν h και i γνω
ρίσαι / Το k Δυνατόν m αυτού, n ήνεγκεν o εν p πολ
λή q μακροθυμία r σκεύη s οργής t κατηρτισμέ-
να u εις x απώλειαν, y και z ίνα a γνωρίση / Τον b πλού
τον / Της c δόξης d αυτού e επί f σκεύη g ελέους h α
i προητοίμασεν k εις l δόξαν. m ους n και o εκάλεσεν
p ημάς q ου r μόνον s εξ t ιουδαίων, u αλλά x και y εξ z εθ
νών. a ως b και c εν / Τω d ωσηέ e λέγει. f καλέσω / Τον
g ου h λαόν i μου k λαόν l μου, m και / Την n ουκ o ηγα
πημένην, p ηγαπημένην. q και r έσται s εν / Τω t Τόπω
u ου x ερρέθη y αυτοίς z ου a λαός b μου c υμείς, d εκεί
e κληθήσονται f υιοί g θεού h ζώντος. i ησαίας k δε
l κράζει m υπέρ / Του n ισραήλ. o εάν p η / o q αριθμός
/ Των r υιών s ισραήλ t ως / η u άμμος / Της x θαλάσ-
σης, / Το y κατάλειμμα z σωθήσεται. a λόγον b γαρ
c συντελών d και e συντέμνων f εν g Δικαιοσύνη,
h ότι i λόγον k συντετμημένον l ποιήσει m κύριος
n επί / Της o γης. p καθώς q προείρηκεν r ησαΐας, s ει μη
t κύριος u σαβαώθ x εγκατέλιπεν y ημίν z σπέρμα,
a ως b σόδομα c αν d εγενήθημεν e και f ως g γόμορρα
h αν i ωμοιώθημεν. k Τι l ουν m ερούμεν. n ότι o έθνη
/ Τα p μη q διώκοντα r δικαιοσύνην, s κατέλαβε t δι-
καιοσύνην, u δικαιοσύνην x δε / Την y εκ z πίστεως.
a ισραήλ b δε διώκων c νόμον d δικαιοσύνης, e εις
f νόμον g δικαιοσύνης h ουκ i έφθασε. k διατί. l ότι
m ουκ n εκ o πίστεως, p αλλ ως q εξ ε ργων r νόμου.
s προσέκοψαν γαρ / Τω λίθω / Του t προσκόμ-
ματος u καθώς x γέγραπται. y ιδού z εγώ / Τίθημι
a εν b σιών / λίθον c προσκόμματος d και e πέτραν
f σκανδάλου, g και h πας o q πιστεύων r επ s αυτώ
Αδελφοί Cap. 10. [ου καταισχυνθήσεται.
/ η b μεν c ευδοκία / Της d εμής e καρδίας / και / η f δέ
ησις / η b προς / Τον g θεόν h υπέρ / Του i ισραήλ m εστίν
n εις o σωτηρίαν. p μαρτυρώ q γαρ r αυτοίς, s ότι t ζή-

b sicut c scriptū est. d Jacob e dilexi: f Esau g aūt h odio i habui. k Quid l ergo m dicem? n Numq̄d o iniq̄tas p apud q deū? r Absit. s Moysi t eni u dicat. x Miserebor y cui z miser a tū: b c miaz c p̄stabo d cui e miserebor. f Igit g nō h volentis i nec k currentis l sed m miserentis est n dei. o Dicit p enim q scriptura r pharaoni. s Quia t in hoc ipsum u excitaui x te y vt z ostendam a in te b virtutem c meaz: d e vt f annuncietur g nomen h meum i in k vniuersa l terra. m Ergo cui n vult o miserebitur: p q quē r vult s indurat. t Dices u itaq; mihi. x Quid y adhuc z querit. a Voluntati b eius c quis resistit? d O homo tu e quis es f qui g respondeas h deo. i Numquid dicit o figmentū q ei r quod s finxit: t quid u me x fecisti sic. y An nō habet a potestatē b figulus c luti d ex e eadem f massa g facere h aliud o quidē p vas in honorē: r aliud vero s in cōtumeliā? t Dō u si x de y volēs z ostendere a irā b et c notā facere d potentiā suā: e sustinuit f in g multa h patientia i vasa ire k aptata o in interitum: l vt m ostenderet n diuitias p glorie q sue r in vasa misericordie s que t preparauit u in gloriaz. x Quos y et z vocauit a nō solū ex nobis sed etiam ex gētib9: b sicut in osee dicit. c Vocabo o non plebez meā: p plebē meā: q et o dilectaz dilectā: r et nō miaz p secutā: miaz p secutā. s Et t erit u in loco vbi dictum x est eis: y non plebs mea z vos: a ibi b vocabūtur filij c dei d viui. e Esaias aūt clamat f pro ifrl. g Si h fuerit i numer9 filioz k ifrl l tanq̄ m arena n maris reliquie o salue fient. p Verbū enim o consūmans et abbreuians in equitate: q quia verbum breuiatum faciet dominus super terraz. s Et sicut p dixit esaias. t Nisi dominus sabaoth reliquisset nobis semē sicut sodoma facti essemus: et sicut gomorra similes fuissemus. u Quid ergo dicemus? x Quod gētes q nō sectabant iustitiā: apprehēderūt iustitiā: iustitiā aūt q ex fide ē. a Israel vero sectādo legē iustitie in legē iustitie nō peruenit. b Quare? c Quia non ex fide: sed quasi ex operibus. d Offenderunt eni in lapidem offensionis: sicut scriptū est. e Ecce pono in sion lapidem offensionis et petram scandali: et qui credit in eū non cō

Fratres Cap. 10. [fundetur.
volūtas q̄dē cordis mei et obsecratio ad deū fit pro illis in salutez. Testimoniū eni phibeo illi q emulationē q̄dē

λομ θεού έχουσιμ, αλλ ου κατ επίγνωσιμ.
αγμοούντες γαρ / Την / Του θεού / Δικαιοσύνην,
και / Την Δίαν / Δικαιοσύνην ζητούντες / στησαι,
/ Τη Δικαιοσύνη / Του θεού ου Χ υπετάγησαν.
Τέλος γαρ μόμου / Χριστός εις Δικαιοσύνην
παντί / Τω πιστεύοντι. μωυσής γαρ γράφει
/ Την Δικαιοσύνην / Την εκ / Του / μόμου ότι ο ποι
ήσας αυτά άνθρωπος ζήσεται εμ αυτοίς. / η
δε εκ πίστεως Δικαιοσύνη ούτω λέγει. μη ει
πης εμ / Τη καρδία σου, Τις αναβήσεται εις
/ Τον ουρανόμ, / Του τέστι Χριστόν καταγαγείν
η Τις καταβήσεται εις / Την άβυσσομ, / Του τέστι
Χριστόν εκ νεκρών αναγαγείν. / αλλά τι λέ
γει. εγγύς σου / Το ρήμα εστίν εμ / Τω στόμα-
τί σου, και εμ / Τη καρδία σου, / Του τέστι / Το ρή
μα / Της πίστεως ο κηρύσσομεν, ότι εάν ο
μολογήσης εμ / Τω στόματι σου κύριον ιη
σούν, και πιστεύσης εμ / Τη καρδία σου, ότι
ο θεος αυτόν ήγειρεν εκ νεκρών, σωθήση.
καρδία γαρ πιστεύεται εις Δικαιοσύνην,
στόματι δε ομολογείται εις σωτηρίαν. λε-
γει γαρ / η γραφή. πας ο πιστεύων επ
αυτώ, ου καταισχυνθήσεται. ου γαρ
Διαστολή ιουδαίου τε και ελληνος. / ο γαρ
αυτός κύριος πάντων, πλουτών εις πάν-
τας / Τους επικαλουμένους αυτόν. πας γαρ
ος αν επικαλέσηται / Το όμομα κυρίου σωθή-
σεται. πως ουν επικαλέσονται εις ον ουκ
επίστευσαν. πως δε πιστεύσουσιν ου ουκ
ήκουσαν. πως δε ακούσουσι χωρίς κηρύ-
σσοντος. πως δε κηρύξουσιν, εάν μη αποσ-
ταλώσι, καθως γέγραπται. ως ωραίοι / οι πό
δες / Των ευαγγελιζομένων ειρήνην, / Των ε-
υαγγελιζομένων / τα αγαθά. αλλ ου πάντες
υπήκουσαν / Τω ευαγγελίω, ησαΐας γαρ λέ
γει. κύριε Τις επίστευσε / Τη ακοή ημών. άρα
/ η πίστις εξ ακοής, / η δε ακοή διά ρήματος
θεού. αλλά λεγω. μη ουκ ήκουσαν. μενούν
γε, εις πάσαν / Την γην εξήλθεν / ο φθόγγος
αυτών, και εις Τα πέρατα / Της οικουμένης / Τα
ρήματα αυτων. αλλά λέγω. μη ουκ έγ-
νω ισραήλ. πρώτος μωυσής λέγει, εγώ παρα-
ζηλώ υμάς επ ουκ έθνει, επί έθνει ασυνέ-
του παροργιώ υμάς, ησαΐας δε αποτολμά
και λέγει, ευρέθην / Τοις εμέ μη ζητούσιν, εμ-
φανής εγενόμην / Τοις εμέ μη επερωτώσι. προς
δε / Του ισραήλ λέγει. όλην / Την ημέραν εξε-
πέτασα / Τας Χείρας μου προς λαόν απειθούν
έγω ουν Cap. 11. [τα, και αντιλέγοντα.
μη απώσατο / ο θεός / Του λαόν αυτού.
μη γένοιτο. και γαρ εγώ ισραηλίτης ειμί,
εκ σπέρματος αβραάμ, φυλής βενιαμίν. ουκ

dei habēt sed non secundus scientiam.
Ignorantes enim iustitiam dei
et suam querentes statuere
iustitie dei non sunt subiecti,
Finis enim legis christus est: ad iusti-
tiam omni credenti. Moyses enim scri- Levit 18.a
psit. Quōniam iustitia que ex lege est q fecerit
homo viuet in ea. Que B
aūt ex fide est iustitia sic dicit. Ne dixe- Deute.30.c
ris in corde tuo: quis ascendet in
celum id est christum deducere:
aut quis descēdet in abyssum: hoc est
a mortuis reuocare. Sz qd dicit
scriptura? Prope est verbum in ore Deute.30.c
tuo et in corde tuo. Hoc est verbum
fidei qd predicamus: quia si confitearis
in ore tuo dominum iesum
et in corde tuo credideris q
deus illū suscitauit a mortuis salus eris.
Corde enim creditur ad iustitiam: Esaie.28.d
ore aūt confessio fit ad salutem. Dicit
enim scriptura. Omnis qui credit in
illum non confundetur. Non enim est
distinctio iudei et greci. Nam 1.Cor.12.b
idem dominus omnium: diues in Jaco.1.d.
qui inuocant illum. Omnis enim Joh.c.3.B
quicūq; inuocauerit nomen dñi salu9 erit Mar.10.c
Quomodo ergo inuocabūt in quē nō 12.24.b.
credidērt? Aut quō credent ei quē nō Mar.13.c
audierūt? Quō aūt audiēt sine predicāte? Acto.2.b.
Quomodo vo predicabūt: nisi mittant?
sicut scriptū est. Quam speciosi pedes Esaie.52.b.
euangelizantium pacem euangelizantiū
bona. Sed non omnes obediunt euangelio. Esaias enim di-
cit. Dñe quis credidit auditui nro? Er Esa.53.a
go fides ex auditu: audit9 aūt p verbū D
xpi. Sed dico. Numq̄d nō audierūt? Et Psal.18.
quidem in omnem terram exiuit sonus
eorum et in fines orbis terre
verba eor. Sed dico. Numq̄d israēl nō co Deute.32.c
gnouit? prim9 moyses dicit. Ego ad emu
lationē vos adducā in nō gētē: in gētē stul
tā irā vos mittā. Esaias aūt audet Esaie.65.a
dicit. Inuētus sum a nō q̄rentib9 me: pa
lam apparui his q̄ me nō interrogabāt. Ad Esaie.65.a
israel aūt dicit. Tota die expandi
manus meas ad populum non credēn
tem: sed contradicentem. Cap. 11.
Dico ergo. Numq̄d deus repulit plebē A
suū? Absit. Nā et ego israelita sum
ex semine abraā de tribu beniamin. Nō

απωσατο ο θεος τον λαον αυτου ομωροε
γω. η ουκ οιδατε εν ηλια τι λεγει η γραφη
ως εντυγχανει τω θεω κατα του ισραηλ
λεγων. κυριε τους προφητας σου απεκτει=
ναν, και τα θυσιαστηρια σου κατεσκαψαν,
καγω υπελειφθην μονος, και ζητουσι την
ψυχην μου. αλλα τι λεγει αυτω ο χρη=
ματισμος. κατελιπον εμαυτω επτακισχιλι=
ους ανδρας, οιτινες ουκ εκαμψαν γονυ τη
βααλ. ουτως ουν και εν τω νυν καιρω λειμ
μα κατ εκλογην χαριτος γεγονεν. ει δε χά
ριτι, ουκετι εξ εργων, επει η χαρις ουκετι γί
νεται χαρις. ει δε εξ εργων, ουκετι εστι χά=
ρις, επει το εργον ουκετι εστιν εργον. τι ουν
ο επιζητει ισραηλ, τουτο ουκ επετυχεν, η
δε εκλογη επετυχεν, οι δε λοιποι επωρωθη
σαν, καθως γεγραπται. εδωκεν αυτοις ο θεος
πνευμα κατανυξεως, οφθαλμους του μη
βλεπειν, και ωτα του μη ακουειν, εως της
σημερον ημερας. και δαυιδ λεγει, γενηθητω
η τραπεζα αυτων εις παγιδα, και εις θηραν
και εις σκανδαλον και εις ανταποδομα αυ
τοις. σκοτισθητωσαν οι οφθαλμοι αυτων
του μη βλεπειν, και τον νωτον αυτων δια=
παντος συγκαμψον. λεγω ουν, μη επταισαν
ινα πεσωσι. μη γενοιτο. αλλα τω αυτων
παραπτωματι η σωτηρια τοις εθνεσιν, εις
το παραζηλωσαι αυτους. ει δε το παραπτω
μα αυτων πλουτος κοσμου, και το ηττη=
μα αυτων πλουτος εθνων, πωσω μαλλον
το πληρωμα αυτων. υμιν γαρ λεγω τοις
εθνεσιν. εφοσον μεν ειμι εγω εθνων απο=
στολος, την διακονιαν μου δοξαζω, ειπω
παραζηλωσω μου την σαρκα, και σωσω τι
νας εξ αυτων. ει γαρ η αποβολη αυτων κα
ταλλαγη κοσμου, τις η προσληψις ει μη ζω
η εκ νεκρων. ει δε η απαρχη αγια, και το φυ
ραμα. και ει η ριζα αγια, και οι κλαδοι. ει
δε τινες των κλαδων εξεκλασθησαν, συ
αγριελαιος ων ενεκεντρισθης εν αυτοις,
και συγκοινωνος της ριζης και της πιότη=
τος της ελαιας εγενου, μη κατακαυχω των
κλαδων. ει δε κατακαυχασαι, ου συ την
ριζαν βαστάζεις, αλλα η ριζα σε. ερεις ουν.
εξεκλασθησαν κλαδοι, ινα εγω εγκεντρισ=
θω. καλως τη απιστια εξεκλασθησαν. συ δε
τη πιστει εστηκας. μη υψηλοφρονει, αλλά
φοβου. ει γαρ ο θεος των κατα φυσιν κλά
δων ουκ εφεισατο, μηπως ουδε σου φεισε=
ται. ιδε ουν χρηστοτητα και αποτομιαν θεου
επι μεν τους πεσοντας αποτομιαν. επι δε σε
χρηστοτητα εαν επιμειν̃ης τη χρηστοτητι επει

repulit deus plebem suam quam præscivit.
An nescitis in helia quid dicit scriptura:
quemadmodum interpellat deum adversus israel.
Domine prophetas tuos occiderunt: altaria tua subfoderunt: 3.Reg.19.b
et ego relictus sum solus: et quærunt
animam meam. Sed quid dicit illi divinum
sum. Reliqui mihi septem milia
virorum: qui non curvaverunt genua ante baal. Sic ergo et in hoc tempore reliquæ
secundum electionem gratiæ dei salvæ factæ sunt. Si
autem gratia: jam non ex operibus. Alioquin gratia
non est gratia. Quid ergo? quod quærebat israel hoc non est assecutus:
electio autem consecuta est: cæteri excæcati
sunt: sicut scriptum est. Dedit illis deus B
spiritum compunctionis: oculos ut non Efsic.6.c
videant: et aures ut non audiant usque in
hodiernum diem. Et david dicit. Fiat Psal.68.
mensa eorum coram ipsis in laqueum: et in captionem et in scandalum et in retributionem illis. Obscurentur oculi eorum
ne videant: et dorsum eorum semper
curva. Dico ergo. Numquid sic offenderunt ut caderent? Absit. Sed illorum
delicto salus est gentibus: ut illos æmulentur. Quod si delictum
illorum divitiæ sunt mundi: et diminutio
eorum divitiæ gentium: quanto magis
plenitudo eorum? Vobis enim dico
gentibus. Quamdiu quidem ego sum gentium apostolus ministerium meum honorificabo: siquo
modo ad æmulandum provocem carnem meam et salvos
faciam aliquos ex illis. Si enim amissio eorum reconciliatio est mundi: quæ assumptio nisi
vita ex mortuis. Quod si delibatio sancta
est: et massa. Et si radix sancta: et rami.
Si aliqui ex ramis fracti sunt: tu cum
quod autem cum oleaster esses: insertus es in illis:
et socius radicis et pinguedinis
olivæ factus es: noli gloriari adversus
ramos. Quod si gloriaris: non tu
radicem portas: sed radix te. Dices ergo.
Fracti sunt rami ut ego inserar. Bene
propter incredulitatem fracti sunt. Tu
fide stas. Noli altum sapere: sed
time. Si enim deus naturalibus ramis
non pepercit: ne forte nec tibi parcat.
Vide ergo bonitatem et severitatem dei.
In eos qui ceciderunt severitatem: in te autem
bonitatem dei si permanseris in bonitate. Alioquin

και συ εκκοπήση. και εκείνοι δε εαν μη επιμεί
νωσι τη απιστία, εγκεντρισθήσονται. δυνα=
τος γαρ εστιν ο θεος παλιν εγκεντρισαι
αυτους. ει γαρ συ εκ της κατα φυσιν εξεκό
πης αγριελαιου, και παρα φυσιν ενεκεντρίσ=
θης εις καλλιέλαιον, πόσω μαλλον ουτοι οι
κατα φυσιν εγκεντρισθήσονται τη ιδία ελαί
α. ου γαρ θελω υμας αγνοειν αδελφοι το
μυστηριον τουτο, ινα μη ητε παρ εαυτοις
φρόνιμοι, ότι πωρωσις απο μέρους τω ισ
ραηλ γεγονεν, άχρις ου το πλήρωμα των
εθνων εισέλθη, και ουτως πας ισραηλ σωθή
σεται καθως γεγραπται. ηξει εκ σιων ο ρυό
μενος, και αποστρέψει ασεβειας απο ιακωβ.
και αυτη αυτοις η παρ εμου διαθηκη, οταν
αφέλωμαι τας αμαρτιας αυτων. κατα μεν
το ευαγγέλιον εχθροί δι υμας, κατα δε την
εκλογην αγαπητοι δια τους πατέρας. αμε=
ταμελητα γαρ τα χαρίσματα και η κλησις
του θεου. ωσπερ γαρ ποτε και υμεις ηπειθή
σατε τω θεω, νυν δε ηλεήθητε τη του τουτων α
πειθεία, ούτω και ουτοι νυν ηπειθησαν τω υμε
τέρω ελεει, ινα και αυτοι ελεηθώσι. συνέκλει
σε γαρ ο θεος τους πάντας εις απείθειαν ινα
τους πάντας ελεήση. ω βάθος πλούτου και
σοφίας και γνώσεως θεου, ως αμέρεύνη=
τα τα κρίματα αυτου, και αμέρι χνίαστοι αι
οδοί αυτου. τις γαρ έγνω νουν κυριου, η
τις σύμβουλος αυτου εγένετο, η τις προέ=
δωκεν αυτω και ανταποδοθήσεται αυτω. ό
τι εξ αυτου και δι αυτου και εις αυτον τα
πάντα, αυτω η δόξα εισ τους αιώνας. αμήν.

Parakalo ουν υμας αδελφοι δια τ. Cap. xii.
του θεου παραστησαι τα
σώματα υμων θυσίαν ζωσαν αγίαν ευάρες
τον τω θεω, την λογικην λατρειαν υμων. και
μη συσχηματίζεσθε τω αιώνι τουτω, αλλά
μεταμορφούσθε τη ανακαινώσει του νοός υ
μων εις το δοκιμάζειν υμας τι το θέλημα του
θεου το αγαθον και ευάρεστον και τέλειον
λέγω γαρ δια της χαριτος της δοθείσης
μοι παντι τω όντι εν υμιν μη υπερφρονειν
παρ ο δει φρονειν, αλλά φρονειν εις το
σωφρονειν. εκάστω ως ο θεος εμέρισε μέτ=
ρον πίστεως. καθάπερ γαρ εν εμί σώματι με
λη πολλα εχομεν, τα δε μέλη πάντα ου την
αυτην έχει πράξιν, ούτως οι πολλοί εν σω
μα εσμέν εν Χριστω, ο δε καθεις αλλήλων
μέλη. έχοντες δε χαρίσματα κατα την
χάριν την δοθείσαν ημιν διάφορα. είτε
προφητείαν κατα την αναλογίαν της πί=
στεως. είτε διακονίαν εν τη διακονία. είτε
ο διδάσκων εν τη διδασκαλία. είτε ο πα

tu excideris. Sed videri si non permanserit in
incredulitate: inserentur. Potens
est enim deus iterum inserere
illos. Nam si tu ex naturali excisus es
oleastro: et contra naturam insertus es
in bonam oliuam: quanto magis hi qui
secundum naturam inserentur suæ oliuæ.
Nolo enim vos ignorare fratres
mysterium hoc ut non sitis vobismetipsis
sapientes: quia cæcitas ex parte contigit israel
donec plenitudo gentium intraret: et sic omnis israel salvus fieret D
sicut scriptum est. Veniet ex sion qui eripiat Efsic.59.d
et avertat impietates ab iacob. et
hoc illis a me testamentum: cum
abstulero peccata eorum. Secundum euangelium quidem
inimici propter vos: secundum electionem autem
charissimi propter patres. Sine pœnitentia
enim sunt dona et vocatio dei. Sicut enim aliquando et vos non credidistis deo: nunc autem misericordiam consecuti estis propter
incredulitatem illorum: ita et isti nunc non crediderunt in vestram miseri- B
cordiam: ut et ipsi miseri- 1.Cor.12.b
cordiam consequantur. Conclusit enim deus omnia in incredulita- Ephe.4.a.
te: ut omnium misereatur. O altitudo divitiarum sapientiæ et scientiæ dei: quam incomprehensibilia
sunt iudicia eius et investigabiles
viæ eius. Quis enim cognovit sensum domini: o.investigabiles.i.non vestigabiles
aut quis consiliarius eius fuit? aut quis prior de- 1.Cor.3.d.
dit illi et retribuetur ei. Quoniam
ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia:
ipsi honor et gloria in sæcula sæculorum. amen.

Obsecro vos fratres per Cap. xii.
misericordiam dei ut exhibeatis Phil.4.d
corpora vestra hostiam viventem sanctam placentem deo obsequium rationabile vestrum. Et
nolite conformari huic sæculo: sed
reformamini in novitate sensus vestri ut Ephe.5.c.
probetis quæ sit voluntas dei bona: et benecplacens et perfecta. 1.Thes.4.a
Dico enim per gratiam quæ data est
mihi omnibus qui sunt inter vos: non plus sapere
quam oportet sapere: sed sapere ad
sobrietatem et unicuique sicut deus divisit
mensuram. Sicut enim in uno corpore
multa membra habemus omnia autem membra non
eundem actum habent: ita multi unum corpus
sumus in Christo: singuli autem alter alterius
membra: habentes donationes secundum
gratiam quæ data est nobis differentes. Sive
prophetiam secundum rationem fidei.
Sive ministerium in ministrando. Sive
qui docet in doctrina. Qui exhortat:

καλῶν ἐμ / Τη *παρακλήσει. / ο^b μεταλιδούς ^c εμ
*απλότητι. / ο^c προϊστάμενος ^d εμ ^e σπουδή. / ο^e ε
λεῶν ^f εμ ^g ιλαρότητι. / η ^h αγάπη ^i αμυπόκριτος.
^k αποστυγοῦντες / το ^l πονηρόν, ^m κολλώμενοι
/ τω ^n αγαθῶ. / Τη ^o φιλαδελφία ^p εις ^q αλλήλους ^r φι
λόστοργοι. / Τη ^s τιμῆ ^t αλλήλους ^u προηγούμε=
νοι. / Τη ^x σπουδῆ ^y μη ^z οκνηροί / Τω ^a πνεύματι ^b ζέον
τες. / Τω ^c κυρίω ^d δουλεύοντες. / Τη ^e ελπίδι ^f χαί=
ροντες. / Τη ^g θλίψει ^h υπομένοντες. / Τη ^i προσευ
χῆ ^k προσκαρτεροῦντες. / Ταις ^l Χρείαις / των ^m α=
γίων ^n κοινωνοῦντες. / Την ^o φιλοξενίαν ^p διώκον=
τες. ^q ευλογεῖτε / Τους ^r διώκοντας ^s υμᾶς, ^t ευλο=
γεῖτε ^u και ^x μη ^y καταράσθε. ^z Χαίρειν ^a μετά ^b Χαι=
ρόντων, ^c και ^d κλαίειν ^e μετά ^f κλαιόντων. / Το ^g αυ
τό ^h εις ^i αλλήλους ^k φρονοῦντες. ^l μη / Τα ^m υψη=
λά ^n φρονοῦντες, ^o αλλά / Τοις ^p Ταπεινοῖς ^q συνα=
γωγόμενοι. ^r μη ^s γίνεσθε ^t φρόνιμοι παρ ^u εαυ
τοῖς. ^x μηδενί ^y κακόν ^z αντί ^a κακοῦ αποδιδόντες.
^b προνοοῦμενοι ^c καλα ^d ενώπιον ^e πάντων ^f αν=
θρώπων. ^g ει ^h δυνατόν ^i το ^k εξ ^l υμῶν, ^m μετα ^n πάν
των ^o ανθρώπων ^p ειρηνεύοντες. ^q μη ^r εαυτούς ^s εκ
δικοῦντες ^t αγαπητοί ^u αλλά ^x δότε ^y τόπον / Τη ^z ορ
γῆ. ^a γέγραπται ^b γαρ. ^c εμοί εκδίκησις, ^d εγώ ^e αν
ταποδώσω ^f λέγει ^g κύριος. ^h εάν ^i ουν ^k πεινά / ο
^l εχθρός ^m σου, ^n ψώμιζε ^o αυτόν. ^p εάν ^q διψά ^r ποτι
ζε ^s αυτόν. ^t τούτο ^u γαρ ^x ποιῶν ^y άνθρακας ^z πυ=
ρός ^a σωρεύσεις ^b επί / Την ^c κεφαλήν ^d αυτού. ^e μη
^f νικῶ ^g υπό / Του ^h κακού, ^i αλλά ^k νίκα ^l εν / Τω ^m α=
γαθῶ / Το κακόν. Cap.13.

Πάσα ^b ψυχή ^c εξουσίαις ^d υπερεχούσαις ^e υ=
ποτασσέσθω. ^f ου ^g γαρ ^h εστιν ^i εξουσία ^k ει=
μη ^l υπό ^m θεού. / αι ^n δε ^o ουσαι ^p εξουσίαι, ^q υπό
/ Του ^r θεού ^s τεταγμέναι εισίν. ^t ώστε / ο ^x αντιτα=
σσόμενος / Τη ^y εξουσία. / Τη / Του ^z θεού ^a διαταγή
^b ανθέστηκεν. / οι ^c δε ^d ανθεστηκότες, ^e εαυτοις ^f κρί
μα ^g λήψονται. / οι ^h γαρ ^i άρχοντες ^k ουκ εισί ^m φό
βος / Των ^n αγαθῶν ^o έργων, ^p αλλά / Των ^q κακῶν.
^r θελεις ^s δε ^t μη ^u φοβεῖσθαι / Την ^x εξουσίαν, / Το ^y α=
γαθόν ποίει, ^z και ^a έξεις ^b έπαινον ^c εξ ^d αυτής. ^e θεού
^f γαρ ^g διάκονος / εστί ^h σοι ^i εις / Το ^k αγαθόν. ^l εάν
^m δε / Το ^n κακόν ^o ποιῆς, ^p φοβού. ^q ου ^r γαρ ^s εικῆ / Την
^t μάχαιραν ^u φορεῖ. / θεού ^x γαρ ^y διάκονός ^z εστιν,
^a έκδικος ^b εις ^c οργήν / Τω / Το ^d κακόν ^e πράσσοντι.
^f Διό ^g αμάγκη ^h υποτάσεσθε, ^i ου ^k μόνον ^l διά / Την
^m οργήν, ^n αλλά ^o και ^p διά / Την ^q συνείδησιν. ^r δια=
τούτο ^s γαρ ^t και ^u φόρους ^x τελείτε. ^y λειτουργοί
^z γαρ ^a θεού ^b εισίν εις ^c αυτό ^d τούτο ^e προσκαρτε=
ροῦντες, ^f απόδοτε ^g ουν ^h πᾶσι / Τας ^i οφειλάς.
^k Τω / Τον ^l φόρον / Τον ^m φόρον, ^n Τω / το ^o Τέλος / Το
^p Τέλος, ^q Τω / Τον ^r φόβον / Τον ^s φόβον, ^t Τω / Την ^u Τι=
μήν / Την ^x Τιμήν. ^y μηδενί ^z μηδέν ^a οφείλετε, ^b ειμή
/ Το ^c αγαπᾶν ^d αλλήλους. / ο ^e γαρ ^f αγαπῶν / Τον
^g έτερον, ^h νόμον ^i πεπλήρωκε. / Το ^k γαρ ^l ου ^m μοι=

^in ^c exhortando. ^d Qui ^e tribuit ^f in ꝯ ꝯ
^g simplicitate. ^c Qui ^h pest ^i sollicitudie. ^d Qui
^k miserē ^l hilaritate. ^f Dilectio ^m sine ^n simu
^o dientes ^p malum: ^q adherentes ⌊latiõe
^r bono. ^s Charitatē ^t fraternitatis ^u iunctē ^x di
ligentes: ^y honore ^z inuicem ^a preuenientes.
^b Sollicitudine ^c non ^d pigri: ^e spū ^f feruentes
^g domino ^h seruientes. ^i Spe ^k gaudentes: in
^l tribulatione ^m patientes: ⁿ orationi ꝯ ꝯ
^o instantes. ^p Necessitatib⁹ ^q sanctorum ꝯ ꝯ
^r cõmunicantes: ^s hospitalitatez ^t sectantes.
^u Benedicite ^x persequētib⁹ ^y vos. ^z Benedicite
^a & ^b nolite ^c maledicere. ^d Gaudere ^e cũ ^f gaudẽ
tib⁹: ^g flere ^h cum ^i flentibus. ^k Idipsum ꝯ ꝯ
^l inuicem ^m sentientes. ⁿ Non ^o alta ꝯ ꝯ ꝯ
^p sapientes: ^q sed ^r humilibus ^s consentientes.
^t Nolite ^u esse ^x prudẽtes ^y apd ^z vosmetipsos.
^a Nulli ^b malum ^c pro ^d malo ^e reddentes.
^f Prouidẽtes ^g bona: nõ tñ cor̃a deo: ^h & ^i co
ram ^k oib⁹ ^l hoib⁹. ^m Si ^n fieri ^o pt ^p qđ ^q ex ^r vob
est: ^s cũ ^t oib⁹ ^u hoibus ^x pacẽ ^y habẽtes. ^z Non
^a vosmetipsos ^b defendẽtes ^c charissimi: ^d & ^e date
^f locũ ^g ire. ^h Scriptũ ^i est ^k enim. ^l Mihi ^m vindicta: et
^n ego ^o retribuã ^p dicit ^q dñs. ^r Sed ^s si ^t esurie
rit ^u inimic⁹ ^x tu⁹ ^y ciba ^z illũ. ^a Si ^b sitit ^c potũ da
^d illi. ^e Hoc ^f enim ^g faciens ^h carbones ^i ignis
^k congeres ^l super ^m caput ^n eius. ^o Noli ꝯ ꝯ
^p vinci ^q a ^r malo: ^s sed ^t vince ^u in ^x bono ꝯ ꝯ
^y malum. Cap.13.

Omnis ^b aia ^c ptãtib⁹ ^d sublimioribꝰ ^e sub
dita ^f sit. ^g Non ^h est ^i enim ^k potestas ^l nisi
^m a ⁿ deo. ^o Que ^p autem ^q sunt: ^r a ꝯ ꝯ ꝯ
^s deo ^t ordinata ^u sunt. ^x Itaq; ^y qui ^z resistit ꝯ
^a potestati: ^b dei ordinationi ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
^c resistit. ^d Qui ^e aũt ^f resistũt: ^g ipsi ^h sibi ⁱ dãna
tionem ^k acquirũt. ^l Nã ^m principes ⁿ nõ ^o sũt ^p ti
mori ^q boni ^r operis ^s sed ^t mali. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
^u Vis ^x aũt ^y non ^z timere ^a potestatẽ: ^b bonũ
^c fac: ^d et ^e habebis ^f laudem ^g ex ^h illa. ⁱ Dei ꝯ
^k enim ^l minister ^m est ^n tibi ^o in ^p bonum. ^q Si ꝯ
^r autẽ ^s malũ ^t feceris, ^u time. ^x Non ^y ei ^z sine ^a cau
sa ^b gladiũ ^c portat. ^d Dei ^e enim ^f minister ^g est:
^h vindex ⁱ in ^k iram ^l ei ^m qui ⁿ malum ^o agit. ꝯ
^p Idcoq; ^q necessitate ^r subditi ^s estote ^t non ^u solũ
^x propter ^y iram: ^z sed ^a etiã ^b propter ^c conscientiã. ^d Idco
^e enim ^f et ^g tributa ^h prestatis. ⁱ Ministri ꝯ
^k enim ^l dei ^m sunt ⁿ in ^o hoc ^p ipsum ^q seruientes.
^r Reddite ^s ergo ^t omnibus ^u debita. ꝯ ꝯ
^x Cui ^y tributũ ^z tributum: ^a cui ^b vectigal ꝯ
^c vectigal: ^d cui ^e timorẽ ^f timorem: ^g cui ^h hono
rem ⁱ honorẽ. ^k Nemini ^l quicq̃ ^m debeatis: ⁿ ni
si vt ^o inuicem ^p diligatis. ^q Qui ^r enim ^s diligit
^t proximũ: ^u legẽ ^x impleuit. ^y Nã ^z nõ ^a adultera

χεύσεις, ^r ου ^s φονεύσεις, ^t ου ^u κλέψεις, ^x ουκ ^y επι=
θυμήσεις, ^z και ^a ει ^b τις ^c ετέρα ^d εντολή, ^e εν / Τούτω
/ Τῶ λόγω ^f ανακεφαλαιοῦται, ^g εν / Τῶ ^h αγαπή
σεις / Τον ^i πλησίον ^k μου ^l σου ^m ως ⁿ εαυτόν. / η ^o αγάπη
/ Του ^p πλησίον ^q κακόν ^r ου κατεργάζεται. ^s πλή=
ρωμα ^t ουν ^u νόμου, / η ^x αγάπη. ^y και ^z τούτο ^a ειδό
τες / Τον ^b καιρόν, ^c ότι ^d ώρα ^e ημᾶς ^f ήδη ^g εξ ^h ύπνου
^i εγερθῆναι. ^k νυν ^l εγγύτερον ^m ημῶν / η ⁿ σωτηρία
^o ή ότε ^p επιστεύσαμεν. / η ^q νύξ ^r προέκοψεν, / η ^s δε
^t ημέρα ^u ήγγικεν. ^x αποθώμεθα ^y ουν / Τα ^z έργα
/ Του ^a σκότους, ^b και ^c ενδυσώμεθα / Τα ^d όπλα / Του
^e φωτός, ^f ως ^g εν / ημέρα ^h ευσχημόνως ⁱ περιπα=
τήσωμεν. ^k μη ^l κώμοις ^m και ^n μέθαις, ^o μη ^p κοίταις
^q και ^r ασελγείαις, ^s μη ^t έριδι ^u και ^x ζήλω, ^y αλλ ^z εν
δύσασθε / Τον ^a κύριον ^b ιησούν ^c Χριστόν. ^d και / Της
^e σαρκός ^f προνοιαν ^g μη ^h ποιῆσθε ⁱ εις ^k επιθυμίας.
Cap.14.

Τον ^a δε ^b ασθενοῦντα / Τη ^c πίστει ^d προσλαμ=
βάνεσθε, ^e μη ^f εις ^g διακρίσεις ^h διαλογισμῶν.
^i ος ^k μεν ^l πιστεύει ^m φαγεῖν ⁿ πάντα, / ο ^o δε ^p ασθε
νῶν ^q λάχανα ^r εσθίει. / ο ^s εσθίων / Τον ^t μη ^u εσθίον
τα ^x μη ^y ξουθενείτω, και / ο ^z μη ^a εσθίων / Τον ^b εσθί
οντα ^c μη ^d κρινέτω. / ο ^e θεός ^f γαρ ^g αυτῶν ^h προ=
σελάβετο. ^i συ ^k τίς ^l ει / ο ^m κρίνων ⁿ αλλότριον ^o οι
κέτην. / Τῶ ^p ιδίω ^q κυρίω ^r στήκει ^s η ^t πίπτει. ^x σταθή
σεται ^y δε. / Δυνατός ^z γαρ ^a εστίν / ο ^b θεός ^c στήσαι
^d αυτόν. / ος ^e μεν ^f κρίνει ^g ημέραν ^h παρ ⁱ ημέραν,
^k ος ^l δε ^m κρίνει ⁿ πᾶσαν ^o ημέραν. / έκαστος ^p εν / Τω
^q ιδίω ^r νοΐ ^s πληροφορείσθω. / ο ^t φρονῶν / Την ^u η=
μέραν, ^x κυρίω ^y φρονεί. ^z και / ο ^a μη ^b φρονῶν / Την ^c η
μέραν, ^d κυρίω ^e ου φρονεί. ^f και / ο ^g εσθίων, ^h κυρί
ω ⁱ εσθίει. ^k ευχαριστεῖ ^l γαρ / Τω ^m θεῶ. ⁿ και / ο ^o μη ^p εσ
θίων ^q κυρίω ^r ουκ εσθίει ^s και ^t ευχαριστεῖ / Τω ^u θε
ῶ. ^x ουδείς ^y γαρ ^z ημῶν ^a εαυτῶ ^b ζη, ^c και ^d ουδείς ^e ε
αυτῶ ^f αποθνήσκει. ^g εάν ^h τε ⁱ γαρ ^k ζῶμεν, / Τῶ ^l κυ
ρίω ^m ζῶμεν. ⁿ εάν ^o τε ^p αποθνήσκωμεν, / Τῶ ^q κυρίω
^r αποθνήσκομεν. ^s εάν ^t τε ^u ουν ^x ζῶμεν, ^y εάν ^z τε ^a α
ποθνήσκωμεν, / Του ^b κυρίου ^c εσμέν. ^d εις ^e Τούτο
^f γαρ ^g Χριστός ^h και ⁱ απέθανε ^k και ^l ανέστη ^m και ^n έ
ζησεν, ^o ίνα ^p και ^q νεκρῶν ^r και ^s ζώντων ^t κυριεύση.
^u συ ^x δε ^y τι ^z κρίνεις / Τον ^a αδελφόν ^b σου, ^c η ^d και ^e συ
^f τι ^g εξουθενεῖς / Τον ^h αδελφόν ⁱ σου. ^k πάντες ^l γαρ
^m παραστησόμεθα / Τῶ ⁿ βήματι / Του ^o Χριστού.
^p γέγραπται ^q γαρ. ^r ζῶ ^s εγώ ^t λέγει ^u κύριος, ^x ότι
^y εμοί κάμψει ^z παν ^a γόνυ ^b επουρανίων / και ^c επι
γείων / και ^d καταχθονίων, ^e και ^f πάσα ^g γλῶσ=
σα ^h εξομολογήσεται / Τῶ ⁱ θεῶ. ^k άρα ^l ουν ^m έκασ=
τος ⁿ ημῶν ^o περί ^p εαυτού ^q λόγον ^r δώσει / Τῶ ^s θε
ῶ. ^t μηκέτι ^u ουν ^x αλλήλους ^y κρίνωμεν. ^z αλλά
^a Τούτο ^b κρίνατε ^c μάλλον, / Το ^d μη ^e Τιθέναι ^f πρό
σκομμα / Τῶ ^g αδελφῶ ^h η ^i σκάνδαλον. ^k οίδα ^l και
^m πέπεισμαι ⁿ εν ^o Χριστῶ ^p ιησού, ^q ότι ^r ουδέν ^s κοι=
νόν ^t δι ^u αυτού, ^x ειμή / Τῶ ^y λογιζομένῳ ^z τι κοινόν

bis: ^r nõ ^s occides: ^t nõ ^u furaberis: nõ falsũ testi
monũ dices: ^x nõ ^y concupisces: ^z & ^a si ^b qđ ^c aliud
^d mandatũ: ^e in ^f hoc ^g verbo ^h instaurat. ⁱ Di
liges ^k proximũ ^l tuũ ^m sicut ⁿ teipsum. ^o Dilectio
^p proximi malũ ^q non operatur. ^r Plenitudo
^s ergo ^t legis est ^u dilectio. ^x Et ^y hoc ^z scientes
^a tẽpus: ^b quia ^c hora est ^d iam ^e nos de somno
^f surgere. ^g Nũc ^h n. ⁱ propior ^k est ^l nostra ^m salus:
^n cũ ^o credidimꝰ. ^p Nox ^q precessit ^r dies ^s aut
^t appropinquauit. ^u Abiciamus ^x ergo ^y ope
ra ^z tenebrarum ^a & induamur ^b arma ꝯ ꝯ
^c lucis: ^d sicut ^e in ^f die ^g honeste ^h ambulem⁹.
^i Nõ ^k cõmessationib⁹ ^l & ^m ebrietatib⁹: ⁿ nõ ^o cu
bilib⁹ ^p & ^q impudicitijs: ^r nõ ^s in ^t contẽde ^u & ^x emu
latione: ^y sed ^z induimini ^a dñm ^b ihesum ^c xp̃m: ^d et
^e carnis ^f curam ne ^g feceritis ^h in ^i desideriis.
Cap.14.

Infirmum ^a autem in ^b fide ^c assumite:
nõ ^d in ^e disceptationib⁹ ^f cogitationũ.
^g Alius ^h ci credit ⁱ mãducare se ^k oia. ^l Qui ^m aũt
^n infirm⁹ ^o est olus ^p mãducet. ^q Is ^r q ^s mãducat
^t nõ ^u mãducantẽ ^x nõ ^y spernat: ^z & ^a q ^b nõ ^c man
ducat: ^d mãducantẽ ^e nõ ^f iudicet. ^g Deus ^h ei ⁱ il
lũ ^k assumpsit. ^l Tu ^m qs ⁿ es ^o q ^p iudicas ^q alie
nũ ^r seruũ? ^s Dño ^t suo ^u stat ^x aut ^y cadit. ^z Sta
bit ^a aũt. ^b Potens ^c est ^d enim ^e deus ^f statuere
illũ. ^g Nam ^h alius ⁱ iudicat ^k diẽ ^l inter ^m diem:
ⁿ alius ^o aũt ^p iudicat ^q oẽm ^r diẽ. ^s Unusq̃sq; ^t i
^u suo ^x sensu ^y abundet. ^z Qui ^a sapit ^b diem: ꝯ
^c domino ^d sapit: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
^e Et ^f qui ^g manducat: ^h domino ꝯ ꝯ ꝯ
ⁱ mãducat. ^k Gras ^l ei ^m agit ⁿ do. ^o Et ^p qui ^q nõ ^r mã
ducat: ^s dño ^t nõ ^u mãducat: ^x & ^y gras ^z agit ^a do.
^b Memo ^c ni ^d nr̃m ^e sibi ^f viuit: ^g et ^h nemo ⁱ sibi
^k moritur. ^l Siue ^m enim ⁿ viuim⁹: ^o domino
^p viuimus: ^q siue ^r morimur ^s domino ꝯ ꝯ
^t morimur. ^u Siue ^x ergo ^y viuim⁹ ^z siue ^a mori
mur: ^b domini ^c sumus. ^d In ^e hoc ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
^f enim ^g christus ^h mortuus ⁱ est ^k & ^l resurrexit
^m vt ^n & ^o viuoꝝ ^p & ^q mortuoꝝ dominetur.
^r Tu ^s aũt ^t quid ^u iudicas ^x fratrẽ ^y tuũ? ^z aut ^a tu
^b quare ^c spernis ^d fratrem ^e tuum. ^f Oẽs ^g eni
^h stabimus ⁱ ante ^k tribunal ^l christi. ꝯ ꝯ ꝯ
^m Scriptũ ^n est ^o enim. ^p Viuo ^q ego ^r dicit ^s dñs ^t qñ
^u mihi ^x flectetur ^y omne ^z genu: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
^a et ^b omnis ^c lingua ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
^d confitebitur ^e deo. ^f Itaq; ^g vnusquisq; ꝯ
^h nostrum ⁱ pro ^k se ^l rationem ^m reddet ⁿ deo.
^o Non ^p ergo ^q amplꝰ ^r inuicẽ ^s iudicem⁹. ^t Gz
^u hoc ^x iudicate ^y magis: ^z ne ponat ^a offendi
culum ^b fratri ^c vel ^d scandalum. ^e Scio ^f et ꝯ
^g confido ^h in ⁱ dño ^k iesu: ^l quia ^m nihil ^n cõmune
^o per ^p ipz: ^q nisi ^r ei ^s q ^t existimat ^u quid ^x cõmũe

ειμαι, εκειμω κοιμόμ. ει δε διά βρώμα ο α
δελφός σου λυπείται, ουκέτι κατά αγάπην
περιπατείς. μη τω βρώματί σου εκείνον α-
πόλλυε, υπερ ου Χριστός απεθανεν. μη
βλασφημείσθω ουμων το αγαθόν. ου
γαρ εστίν η βασιλεία του θεού βρώσις και
πόσις, αλλά δικαιοσύνη και ειρήνη και χα
ρά εν πνεύματι αγίω. ο γαρ εν τούτοις δου
λεύων τω Χριστώ, ευάρεστος τω θεώ και
δόκιμος τοις ανθρώποις. άρα ουν τα της ει
ρήνης διώκωμεν, και τα της οικοδομής της
εις αλλήλους. μη ένεκεν βρώματος κατά-
λυε το εργον του θεού. πάντα μεν καθαρά,
αλλά κακόν των ανθρώπω τω διά προσκόμ
ματος εσθίοντι. καλόν το μη φαγείν κρέα, μη
δε πιείν οίνον, μηδε εν ω ο αδελφός σου
προσκόπτει, η σκαμβαλίζεται, η ασθενεί.
συ πίστιν έχεις κατά σεαυτόν, έχε ενώπιον
του θεού. μακάριος ο μη κρίνων εαυτόν
εν ω δοκιμάζει. ο δε διακρινόμενος εάν φά
γη, κατακέκριται ότι ουκ εκ πίστεως. παν
δε ο ουκ εκ πίστεως αμαρτία εστί. Cap. xv.

Φείλομεν δε ημείς οι δυνατοί τα ασθε
νήματα των αδυνάτων βαστάζειν, και
μη εαυτοίς αρεσκειν. έκαστος ημών τω πλη
σίον αρεσκέτω εις το αγαθόν προς οικοδο-
μήν. και γαρ ο Χριστός ουχ εαυτώ ήρεσεν,
αλλά καθώς γέγραπται. οι ονειδισμοί των
ονειδιζόντων σε επέπεσον επ εμέ. όσα γαρ
προεγράφη εις την ημετέραν διδασκαλίαν
προεγράφη, ίνα διά της υπομονής και διά
της παρακλήσεως των γραφών την ελπίδα
έχωμεν. ο δε θεός της υπομονής και της πα
ρακλήσεως, δώη υμίν το αυτό φρονείν, εν
αλλήλοις κατά Χριστόν ιησούν, ίνα ομοθυ
μαδόν εν ενί στόματι δοξάζητε τον θεόν και
πατέρα του κυρίου ημών ιησού Χριστού.
διό προσλαμβάνεσθε αλλήλους, καθώς και
ο Χριστός προσελάβετο υμάς εις δόξαν θε
ού. λέγω δε Χριστόν ιησούν διάκονον γεγε
νήσθαι περιτομής υπέρ αληθείας θεού εις το
βεβαιώσαι τας επαγγελίας των πατέρων.
τα δε έθνη υπέρ ελέους δοξάσαι τον θεόν
καθώς γέγραπται. διά τούτο εξομολογήσο
μαί σοι εν έθνεσι κύριε, και τω ονόματί σου
ψαλώ. και πάλιν λέγει. ευφράνθητε έθνη
μετά του λαού αυτού. και πάλιν αινείτε
τον κύριον πάντα τα έθνη, και επαινέσατε
αυτόν πάντες οι λαοί. και πάλιν ησαΐας
λέγει. έσται η ρίζα του ιεσσαί, και ο ανιστά
μενος άρχειν εθνών, επ αυτώ έθνη ελπιού-
σι. ο δε θεός της ελπίδος πληρώσαι υμάς
πάσης χαράς και ειρήνης εν τω πιστεύειν εις

ce illi cõmune est. Si ci ppter cibũ fra
ter tu cõtristat: iam non secũ charitatez
ambulas. Noli cibo tuo illum perde
re: pro quo christus mortuus est. Non
ergo blasphemet bonũ vestrum. Non
est enim regnũ dei esca et potus: sed iustitia
et pax et gaudium in spiritu sancto. Qui enim in hoc fuit
christo: placet deo et probatus est hominib. Itaq; que pacis
sunt sectemur: et que edificationis sunt
in inuicẽ custodiam. Noli ppter escã de
struere opus dei. Oia quidẽ sũt munda:
sed malũ est homini qui p offendiculũ
mãducat. Bonũ est nõ mãducare carnẽ
et nõ bibere vinũ: neq; in quo frater tuus
offenditur aut scandalizat aut infirmat.
Tu fidẽ quã habes penes temetipz: ba
be coram deo. Beat q nõ iudicat semet-
ipsũ in eo qd probat. Qui aũt discernit: si
mãducauerit damnat est: q: nõ ex fide.
Oẽ aũt qd nõ ẽ ex fide peccũ ẽ. Cap. xv.

Debemus aũt nos firmiores ibecil
litates infirmorum sustinere: et
nõ nobis placere. Unusq; vestrũ pro
ximo placeat in bonum ad edificationez.
Etenim christus non sibi placuit: sed
sicut scriptum est. Improperia im
properantiũ tibi cecider sup me. Quec
cũq; enim scripta sunt ad nram doctrinam
scripta sunt: vt per patientiam et con
solationem scripturarum spem habeam.
Deus aũt patientie et solatij
det vobis idipsum sapere in
alterutrũ secũ iesũ xpm: vt vnanimes
vno ore honorificetis deum et
patrem domini nostri iesu christi. Pro
pter quod suscipite inuicẽ sicut et
christus suscepit vos in honorem dei.
Dico enim christum iesũ ministrũ fuisse
circumcisionis: propter veritatem dei ad
confirmandas promissiones patrum: ge
tes aũt sup misericordia honorare de
um: sicut scriptũ est. Propterea confitebor
tibi in gentib domine: et nomini tuo
cãtabo. Et iterum dicit. Letami gentes
cum plebe eius. Et iterum. Laudate
omnes gentes dominum: et magnificate
eum omnes populi. Et rursus esaias
ait. Erit radix iesse: et qui exurget
regere gentes: in eum gentes sperabunt.
Deus autem spei repleat vos
omni gaudio et pace in credendo vt

Psal. 68.

Deut. 32.

Psal. 116.

Esai. 11.

δε ο θεός της ελπίδος πληρώσαι υμάς
πάσης χαράς και ειρήνης εν τω πιστεύειν εις
το περισσεύειν υμάς εν τη ελπίδι εν δυνά
μει πνεύματος αγίου. πέπεισμαι δε αδελ
φοί μου και αυτος εγώ περί υμών, οτι και
αυτοί μεστοί εστε αγαθωσύνης, πεπληρω
μένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι και άλ-
λους νουθετείν. τολμηρότερον δε έγραψα
υμίν αδελφοί από μέρους, ως επαναμιμ-
νήσκων υμάς διά την χάριν την δοθεισαν
μοι υπό του θεού εις το είναι με λειτουρ-
γόν ιησού Χριστού εις τα έθνη, ιερουργούν
τα το ευαγγέλιον του θεού. ίνα γένηται η
προσφορά των εθνών ευπρόσδεκτος, ηγιασ
μένη εν πνεύματι αγίω. έχω ουν καύχησιν
εν Χριστώ ιησού, τα προς τον θεόν. ου γαρ
τολμήσω λαλείν τι ων ου κατειργάσατο
Χριστός δι εμού εις υπακοήν εθνων λό
γω και έργω εν δυνάμει σημείων και τερά
των εν δυνάμει πνεύματος θεού. ώστε με
από ιερουσαλήμ και κύκλω μεχρι του ιλ
λυρικού πεπληρωκέναι το ευαγγέλιον του
χριστού. ούτως δε φιλοτιμούμενον ευαγ-
γελίζεσθαι, ουχ όπου ωνομάσθη Χριστος,
ίνα μη επ αλλότριον θεμέλιον οικοδομω,
αλλά καθως γέγραπται. οις ουκ απηγγελη
περί αυτού όψονται, και οι ουκ ακηκόασι
συνήσουσι. διο και ενεκοπτόμην τα πολ-
λά του ελθείν προς υμας. νυνί δε μηκέτι
τόπον έχων εν τοις κλίμασι τούτοις, επι-
ποθειαν δε έχων του ελθείν προς υμας από
πολλών ετών, ως εάν πορεύωμαι εις την ισ
πανίαν, ελεύσομαι προς υμας. ελπίζω γαρ
διαπορευόμενος θεάσασθαι υμας, και υφ υ
μών προπεμφθήναι εκεί, εάν υμών πρώτον
από μέρους εμπλησθω. νυνί δε πορεύομαι
εις ιερουσαλήμ, διακονών τοις αγίοις. ευδό
κησαν γαρ μακεδονία και αχαΐα, κοινωνίαν
τινά ποιήσασθαι εις τους πτωχούς των α
γίων των εν ιερουσαλήμ. ευδόκησαν γαρ
και οφειλέται αυτων εισίν. ει γαρ τοις πνευ
ματικοίς αυτών εκοινώνησαν τα έθνη, οφεί
λουσι και εν τοις σαρκικοίς λειτουργήσαι
αυτοίς. τούτο ουν επιτελέσας, και σφραγι
σάμενος αυτοίς τον καρπόν τούτον, απελεύ
σομαι δι υμών εις την ισπανίαν. οίδα δε ό
τι ερχόμενος προς υμας εν πληρώματι ευ
λογίας του ευαγγελίου του χριστού ελεύ
σομαι. παρακαλώ δε υμας αδελφοί διά του
κυρίου ημών ιησού Χριστου και διά της
αγάπης του πνεύματος, συναγωνίσασθαι
μοι εν ταις προσευχαίς υπέρ εμού προς
τον θεόν, ίνα ρυσθώ από των απειθούντων
εν τη ιουδαία, και ίνα η διακονία μου η εις
ιερουσαλήμ ευπρόσδεκτος γένηται τοις αγί

abundetis in spe et virtute
spiritus sancti. Certus sum autem fratres
mei et ego ipse de vobis: quõ et
ipsi plenj estis dilectione: repleti
omni scientia ita vt possitis alterutruz
monere. Audacius autez scripsi
vobis fratres ex parte tanq in memoriã
vos reducens propter gratiã q data est
mihi a deo vt sim minister
christi iesu in gentibus: sanctificans
euangelium dei: vt fiat
oblatio gentium accepta et sanctificata
in spiritu sancto. Habeo igit gloriam
in christo iesu ad deum. Non enim
audeo aliqd loq quod per me nõ efficit
xps in obedientiam gentium in verbo
et facto in virtute signoruz et prodigioz:
in virtute spiritus sancti: ita vt
ab hierusalẽ per circuitum vsq; illyricũ
repleuerim euangelium
christi. Sic autem predicans euãgeliuz hoc
non vbi nominatus est christus: ne
super alienum fundamentũ edificarẽ:
sz sicut scriptũ est. Quib nõ est annũ
ciatum de eo videbũt: et q nõ audierũt de
co intelligẽt. Propter qd et impediebar
plurimũ venire ad vos: et phibit vsq
adhuc. Nũc vero vltra locũ nõ hns
in his regionib: cupiditatẽ aũt hns ve
niendi ad vos ex multis iã pcedẽtib annis:
cũ in hispaniã proficisci cepero: spero q
preteriens videam vos et a vobis
deducar, illuc: si vobis primum
ex parte fruit fuero. Nũc igit proficiscar
in hierusalem ministrare sanctis. Probauerũt
enim macedonia et achaia collationem
aliquã facere in pauperes sctõz qui sũt
in hierusalem. Placuit enim eis
et debitores sũt eoz. Nam si spiritua
libus eoz participes facti sũt gentiles: de
bent et in carnalibus ministrare
eis. Hoc igit cũ cõsummauero et assigna
uero eis fructũ hunc: per vos proficiscar
in hispaniam. Scio autem quoniam
veniens ad vos in abundantia benedi
ctionis christi veniam.
Obsecro ergo vos fratres per
dominũ nostrum iesum christum et
charitatez sancti spũs: vt adiuuetis
me in orationibus vestris pro me ad
deum: vt liberer ab infidelibus qui sunt
in iudea: et obsequium mei oblatio
accepta fiat in hierusalem sanctis

Esai. 52. d.

οις, ἱμα εμ χαρά ἑλθω τρος υμας διά θελή
ματος θεού, και συναπαυσωμαι υμίν./ο
λε θεός της ειρήνης μετά πάντων υμών. α
μήν. Cap.16.

Συνίστημι δε υμίν φοίβην/την αλελφήν η
μών, ούσαν διάκονον/της εκκλησίας/της
εν κεγχρεαίς, ἱμα αυτήν προσλέξησθε εμ κυ
ρίω αξίως/των αγίων, και παραστήτε αυτή
εμ ω αν υμών χρήζη πράγματι. και γαρ αύ
τη προστάτις πολλών εγενήθη και αυτού
εμού. ασπάσασθε πρίσκιλλαν και ακύλαν
/τους συνεργούς μου εμ χριστώ ιησού, οίτι
νες υπέρ της ψυχής μου/τον εαυτών τρά
χηλον υπέθηκάν, οις ουκ εγώ μόνος ευχαρι
στώ, αλλά και πάσαι αι εκκλησίαι/των εθ
νών. και την κατ οίκον αυτών εκκλησίαν. ασ
πάσασθε επαινετόν/τον αγαπητόν μοι, ος εσ
τιν απαρχή της αχαΐας εις χριστόν. ασπά
σασθε μαριάμ, ήτις πολλά εκοπίασεν εις η
μάς. ασπάσασθε αμβρόικον και ιουνίαν
/τους συγγενείς μου, και συναιχμαλώτους
μου, οίτινες εισίν επίσημοι εν/τοις απο στό
λοις, οι και προ εμού γεγόνασιν εν χριστώ.
ασπάσασθε αμπλίαν/τον αγαπητόν μου εμ
κυρίω. ασπάσασθε συρβανόν/τον συνεργόν
ημών εν χριστώ, και στάχυν/τον αγαπητόν
μου. ασπάσασθε απελλήν/τον δόκιμον εν
χριστώ. ασπάσασθε/τους εκ/των αριστο
βούλου. ασπάσασθε ηρωδίωνα/τον συγγε
νή μου. ασπάσασθε/τους εκ/των μαρκίσσου,
/τους όντας εμ κυρίω. ασπάσασθε τρύφαι
ναν και τρυφώσαν/τας κοπιώσας εν κυρίω.
ασπάσασθε περσίδα/την αγαπητήν, ήτις
πολλά εκοπίασεν εμ κυρίω. ασπάσασθε ρού
φον/τον εκλεκτόν εμ κυρίω, και/την μητέρα
αυτού και εμού. ασπάσασθε ασύγκριτον,
φλέγοντα, ερμάν, πατρόβαν, ερμήν, και/τους
συν αυτοίς αλελφούς. ασπάσασθε φιλο
λόγον και ιουλίαν, νηρεα και/την αλελφήν
αυτού, και ολυμπάν, και/τους συν αυτοίς
πάντας αγίους. ασπάσασθε αλλήλους εν
φιλήματι αγίω. ασπάζονται υμάς αι εκκλη
σίαι/του χριστού. παρακαλώ δε υμάς αλελ
φοί σκοπείν/τους/τας λιχοστασίας και/τα
σκάνδαλα παρά/την διδαχήν ην υμείς εμά
θετε ποιούντας, και εκκλίνατε απ αυτών./οι
γαρ τοιούτοι/τω κυρίω ημών ιησού χρισ
τώ ου δουλεύουσιν, αλλά/την εαυτών κοι
λίαν, και διά/της χρηστολογίας και εὐλογί
ας εξαπατώσι/τας καρδίας/των ακάκων./η
γαρ υμών υπακοή εις πάντας αφίκετο.
χαίρω ουν/το εφ υμίν, θελω δε υμάς σο
φούς μεν είναι εις το αγαθόν, ακεραίους δε

vt veniam ad vos in gaudio per voluntatem dei vt refrigerer vobiscum. ooo
Deus aũt pacis sit cum omnib9 vobis amen. Cap. 16.

Commẽdo aũt vobis phebẽ sororẽ nostrã q est in ministerio ecclie que est in cẽchris: vt cã suscipiatis in domino digne sctis: et assistatis ei ooooooooo in quocũq negocio vr indiguerit. Etenim ipsa quoq astitit multis z mihi ipsi. oo
Salutate priscam z aquilam ooooo adiutores meos in christo iesu: qui oo pro anima mea suas ceruices ooooooo suppoſuerũt: q̃b9 non solũ ego gras ago sed et cuncte ecclesie gentium: ooooo z domesticã ecclesiam eorum. Salutate epheneton dilectum mihi: qui est oo primitiuus ecclie asie in xpo iesu. Salutate mariã que multũ laborauit in nobis. Salutate andronicũ z iuniam ooooooo cognatos et conceptiuos ooo ooooooo meos qui sũt nobiles in apostolis: oo qui z ante me fuerunt in christo iesu. Salutate amplianũ dilectissimũ mihi in domino. Salutate vrbanũ adiutorem nr̃m in xpo iesu: et stachyn dilectum meum. Salutate appellem probum in christo. Salutate eos q̃ sũt ex aristoboli domo. Salutate herodionem cognatum meũ. Salutate eos q̃ sũt ex narcissi domo: q̃ sũt in dño. Salutate triphenam et triphosam: que laborauit in domino. Salutate persidam charissimam que oo multũ laborauit in dño. Salutate rufum electum in domino z matrem oo eius z meam. Salutate asyncritũ z oo phlegontẽ hermã patrobã hermã z qui cum eis sunt fratres. Salutate philologum z iuliam nereum et sororem ooo oo eius z olympiadez z oẽs qui cũ eis sũt sanctos. Salutate inuicẽ in ooo ooo ooo osculo sancto. Salutant vos oẽs ecclesie christi. Rogo aũt vos fratres vt ooo obseruetis eos qui dissensiones et oooo offendicula preter doctrinã quã vos didicistis: facitis: z declinate ab illis. ooo oo Huiuscemodi enim xpo domino nostro non seruiunt: sed suo ventri: ooooooo et per dulces sermones z benedictiones seducunt corda innocentium. ooooooo Vestra enim obedientia in omni loco diuulgata est. Gaudeo igit in vobis: sz volo vos sapientes esse in bono z simplices ooo

εις το κακόν./ο δε θεός της ειρήνης συντρίψει τον σατανάν υπό/τους τόδας υμών εν τάχει./η χάρις του κυρίου ημών ιησού χριστού μεθ υμών. ασπάζονται υμάς τιμόθεος/ο συνεργός μου, και λούκιος, και ιάσων. και σωσίπατρος/οι συγγενείς μου. ασπάζομαι υμάς εγω τέρτιος/ο γράψας/την επιστολήν εν κυρίω. ασπάζεται υμάς γαΐος/ο ξένος μου και της εκκλησίας όλης. ασπάζεται υμάς έραστος/ο οικονόμος/της πόλεως, και κούαρτος/ο αλελφός./η χάρις/του κυρίου ημών ιησού χριστού μετά πάντων υμών. αμήν. /τω δε δυναμένω υμάς στηρίξαι κατά/το εὐαγγέλιόν μου και το κήρυγμα ιησού χριστού κατά αποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αιωνίοις σεσιγημένου φανερωθέντος δε μυν διά τε γραφών προφητικών κατ επιταγήν/του αιωνίου θεού εις υπακοήν πίστεως εις πάντα/τα έθνη γνωρισθέντος, μόνω σοφώ θεώ διά ιησού χριστού ω δόξα εις /τους αιώνας αμήν.

Τέλος/της προς ρωμαίους επιστολής.

in malo. Deus autem pacis conterat oo sathanã sub pedibus vestris velociter. Gratia domini nostri iesu christi oooo vobiscum. Salutat vos timotheus oo adiutor meus: et lucius z iason z oooo sosipater cognati mei. Saluto oooooo vos ego tertius qui scripsi epistolam in dño. Salutat vos caius hospes oo meus z vniuersa ecclesia. Salutat vos erastus arcarius ciuitatis: et quartus frater. Gratia domini nostri oooo iesu christi cum omnib9 vobis amen. Ei aũt q potẽs ẽ vos firmare iuxta euangeliũ meum z predicationem iesu christi secundum reuelationem mysterij temporibus eternis taciti qd nũc patefactũ est per scripturas prophetas scdm preceptũ eterni dei ad obeditionem fidei oooo in cunctis gentibus cogniti: soli oooo sapienti deo per iesũ xpm: honor z glia in secula seculorum amen.

Explicit epistola Pauli ad Romanos.

Incipit prologus in primam epistolam ad Corinthios.

Epistola prima ad corinthios multas causas diuersas complectit: quarum partem relatione fratrum cognouit apostolus: partim ipsorum corinthiorum sunt litteris indicate. Nonnullas vero pro officij sui cura aut ordinat aut emendat: z variis curatiõib9 medetur diuersa infirmitate languentibus. Nam apud eos primũ curatur dissentionis vitium quod multi pseudoapostolorum vnitatem intulerunt scindentes ecclesie: vt proprij nominis facerent sectatores: quod his exprobrat verbis apostolus. Hoc autem dico quod vnusquisq vestrum dicit. Ego quidem sum pauli: ego autem apollo: ego vero cephe: ego aũt christi. Et ob hoc quidem horum se dicit facere nominum mentionem: vt multo magis erubescant id se facere ob falsorum apostolorũ nomina: quod etiam si sub pauli z petri fieret nomine displiceret. Secunda causa cuius inducitur qui paterne oblitus reuerentie vxorem sibi non erubuit facere de nouerca. Quod factum licet fornicationẽ appellauerit apostolus: tamen ita condemnauit: vt in vltionem facti autorem talis operis diabolo iudicauerit deputandum: imposita iudicium z litium tertia questione. Quarto loco matrimoniorum iura tractantur his. Quinto loco virginitatis consilium velut e vicino comungitur. Sexto loco de escarũ licẽtia disputatur. Septimo atq octauo loco de attondendo viris: z mulieribus velando capite ac sacramentorum comunione precipit. Nono loco emulatio que diuersitate donorum spiritualium nascebatur sub exemplo membrorum z corporis castigatur. Decimo resurrectionis spes multis z argumentis z rationibus approbatur. Vltimo de colligẽdis ad necessitatem sanctorum nomine charitatis cura vel edificatio cultui imponitur. Interseruntur his pauca: que aut vt quibusdam videtur pendent ex superioribus: aut habent licet propias tamen quasdam actiones. Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Corinthij sunt achaici: et hi similiter ab apostolo audierunt verbum veritatis: et subuersi sunt multi varie a fallis apostolis. Quidam a philosophie verbosa eloquẽtia: alij secta legis iudaice inducti sũt. Hos reuocat apostolus ad veram fidem et euangelicam sapientiam: scribens eis ab epheso per timotheum discipulum suum. Explicit argumentum.

Ἡ Τοῦ ἁγίου παύλου ϖρος κοριμθίους ϖρώτη ἐϖιστολή. Cap.i.

ϖ Αύλος κλητός ἀϖόστολος ιησού χριστού διά θελήματος θεού και σωσθένης ὁ ἀδελφός, τῆ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ τῆ οὔσῃ ἐμ κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐμ χριστῶ ιησοῦ κλητοῖς ἁγίοις, σὺμ ϖάσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶμ ιησοῦ χριστοῦ ἐμ ϖαντὶ τόϖῳ αὐτῶμ τε και ἡμῶμ, χάρις ὑμῖμ και εἰρήνη ἀϖό θεοῦ ϖατρός ἡμῶμ και κυρίου ιησοῦ χριστοῦ. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ϖάντοτε ϖερὶ ὑμῶμ ἐϖὶ τῆ χάριτι τοῦ θεοῦ τῆ δοθείσῃ ὑμῖμ ἐμ χριστῶ ιησοῦ ὅτι ἐμ ϖαντὶ ἐϖλουτίσθητε ἐμ αὐτῶ ἐμ ϖαντὶ λόγῳ και ϖάσῃ γμώσει, καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐμ ὑμῖμ, ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐμ μηδεμὶ χαρίσματι ἀϖεκδεχομένους τὴμ ἀϖοκάλὺψιμ τοῦ κυρίου ἡμῶμ ιησοῦ χριστοῦ, ὃς και βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀμεγκλήτους ἐμ τῆ ἡμέρα τοῦ κυρίου ἡμῶμ ιησοῦ χριστοῦ. πιστὸς ὁ θεὸς δι οὗ ἐκλήθητε εἰς κοιμωμίαμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶμ ιησοῦ χριστοῦ. ϖαρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί διὰ τοῦ ὀμόματος τοῦ κυρίου ἡμῶμ ιησοῦ χριστοῦ, ἵμα τὸ αὐτὸ λέγητε ϖάμτες, και μὴ ἦ ἐμ ὑμῖμ σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμέμοι ἐμ τῶ αὐτῶ μοῖ και ἐμ τῆ αὐτῆ γμώμη. ἐδηλώθη γαρ μοι ϖερὶ ὑμῶμ ἀδελφοί μου ὑϖό τῶμ χλόης, ὅτι ἔριδες ἐμ ὑμῖμ εἰσί. λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος ὑμῶμ λέγει ἐγώ μέμ εἰμί ϖαύλου, ἐγὼ δὲ ἀϖολλώ, ἐγὼ δὲ κηφά, ἐγὼ δὲ χριστοῦ. μεμέρισται ὁ χριστός. μὴ ϖαῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶμ, ἢ εἰς τὸ ὄμομα ϖαύλου εβαπτίσθητε. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ὅτι οὐδέμα ὑμῶμ ἐβάπτισα εἰ μὴ κρίσπομ και γάϊομ, ἵμα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸμ ὄμομα ἐβάπτισα. ἐβάπτισα δὲ και τὸμ στεφαμᾶ οἶκομ, λοιϖὸμ οὐκ οἶδα εἴ τιμά ἄλλομ ἐβάπτισα. οὐ γαρ ἀϖέστειλέ με χριστὸς βαπτίζειμ, ἀλλ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐμ σοφίᾳ λόγου, ἵμα μὴ κεμωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ. ὁ λόγος γαρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲμ ἀϖολλυμένοις μωρία ἐστί, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖμ δύμαμις θεοῦ ἐστί. γέγραϖται γαρ ἀϖολῶ τὴμ σοφίαμ τῶμ σοφῶμ, και τὴμ σύμεσιμ τῶμ συμετῶμ ἀθετήσω. ϖοῦ σοφός, ϖοῦ γραμματεύς, ϖοῦ συζητητής τοῦ αἰῶμος τούτου. οὐχὶ ἐμώραμεμ ὁ θεὸς τὴμ σοφίαμ τοῦ κόσμου τούτου. ἐϖειδὴ γαρ ἐμ τῆ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγμω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸμ θεόμ, εὐδόκησεμ ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς ϖιστεύομτας. ἐϖειδὴ και ἰουδαῖοι σημεῖομ αἰτοῦσι, και ἕλλημες σοφίαμ ζητοῦσιμ, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεμ χριστὸμ ἐσταυρωμέμομ, ἰουδαίοις μὲμ σκάμδαλομ, ἔθμεσι δὲ μωρίαμ, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς ἰουδαίοις τε και ἕλλησι χριστὸμ, θεοῦ δύμαμιμ και θεοῦ σοφίαμ. ὅτι τὸ μωρὸμ τοῦ θεοῦ σοφώτερομ τῶμ ἀμθρώϖωμ ἐστί, και τὸ ἀσθεμὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερομ τῶμ ἀμθρώϖωμ ἐστί. βλέϖετε γαρ τὴμ κλῆσιμ ὑμῶμ ἀδελφοί, ὅτι οὐ ϖολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ ϖολλοὶ δυματοί, οὐ ϖολλοὶ εὐγεμεῖς, ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός ἵμα τοὺς σοφοὺς καταισχύμῃ, και τὰ ἀσθεμῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵμα καταισχύμῃ τὰ ἰσχυρά, και τὰ ἀγεμῆ τοῦ κόσμου και τὰ ἐξουθεμημέμα ἐξελέξατο ὁ θεός και τὰ μὴ ὄμτα, ἵμα τὰ ὄμτα καταργήσῃ, ὅϖως μὴ καυχήσηται ϖᾶσα σὰρξ ἐμϖιομ τοῦ θεοῦ. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐμ χριστῶ ιησοῦ, ὃς ἐγεμήθη ἡμῖμ σοφία ἀϖὸ θεοῦ δικαιοσύμη τε και ἁγιασμὸς και ἀϖολύτρωσις, ἵμα καθὼς γέγραϖται ὁ καυχώμεμος ἐμ κυρίῳ καυχάσθω.

Κἀγὼ ἐλθὼμ ϖρὸς ὑμᾶς ἀδελφοί, ἦλθομ οὐ καθ ὑϖεροχὴμ λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλωμ ὑμῖμ τὸ μαρτύριομ τοῦ θεοῦ. οὐ γαρ ἔκριμα τοῦ εἰδέμαι τι ἐμ ὑμῖμ εἰ μὴ ιησοῦμ χριστόμ και τοῦτομ ἐσταυρωμέμομ. και ἐγὼ ἐμ ἀσθεμείᾳ και ἐμ φόβῳ και ἐμ ϖολλῷ τρόμῳ ἐγεμόμημ ϖρὸς ὑμᾶς, και ὁ λόγος μου και τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐμ ϖειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ ἐμ ἀϖοδείξει ϖμεύματος και δύμαμις, ἵμα ἡ ϖίστις ὑμῶμ μὴ ἦ ἐμ σοφίᾳ ἀμθρώϖωμ ἀλλ ἐμ δύμαμει θεοῦ. σοφίαμ δὲ λαλοῦμεμ ἐμ τοῖς τελείοις, σοφίαμ δὲ οὐ τοῦ αἰῶμος τούτου οὐδὲ τῶμ ἀρχόμτωμ τοῦ αἰῶμος τούτου τῶμ καταργουμέμωμ, ἀλλὰ λαλοῦμεμ σοφίαμ θεοῦ ἐμ μυστηρίῳ τὴμ ἀϖοκεκρυμμέμημ ἣμ ϖροώρισεμ ὁ θεὸς ϖρὸ τῶμ αἰώμωμ εἰς δόξαμ ἡμῶμ, ἣμ οὐδεὶς τῶμ ἀρχόμτωμ τοῦ αἰῶμος τούτου ἔγμωκεμ. εἰ γαρ ἔγμωσαμ οὐκ ἂμ τὸμ κύριομ τῆς δόξης ἐσταύρωσαμ ἀλλὰ καθὼς γέγραϖται. ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε και οὖς οὐκ ἤκουσε, και ἐϖὶ καρδίαμ ἀμθρώϖου οὐκ ἀμέβη, ἃ ἡτοίμασεμ ὁ θεὸς τοῖς ἀγαϖῶσιμ αὐτόμ. ἡμῖμ δὲ ὁ θεὸς ἀϖεκάλυψε διὰ τοῦ ϖμεύματος αὐτοῦ. τὸ γαρ ϖμεῦμα ϖάμτα ἐρευμᾶ, και τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. τίς γαρ οἶδεμ ἀμθρώϖωμ τὰ τοῦ ἀμθρώϖου, εἰ μὴ τὸ ϖμεῦμα τοῦ ἀμθρώϖου τὸ ἐμ αὐτῶ. οὕτω και τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς οἶδεμ, εἰ μὴ τὸ ϖμεῦμα τοῦ θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ ϖμεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεμ, ἀλλὰ τὸ ϖμεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵμα εἰδῶμεμ τὰ ὑϖὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέμτα ἡμῖμ. ἃ και λαλοῦμεμ οὐκ ἐμ διδακτοῖς ἀμθρωϖίμης σοφίας λόγοις, ἀλλ ἐμ διδακτοῖς ϖμεύματος, ϖμευματικοῖς ϖμευματικὰ συμκρίμομτες. ψυχικὸς δὲ ἄμθρωϖος οὐ δέχεται τὰ τοῦ ϖμεύματος τοῦ θεοῦ, μωρία γαρ αὐτῶ ἐστι, και οὐ δύναται γμῶμαι, ὅτι ϖμευματικῶς ἀμακρίμεται. ὁ δὲ ϖμευματικὸς ἀμακρίμει ϖάμτα, και αὐτὸς ὑϖ οὐδεμὸς ἀμακρίμεται. τίς γαρ ἔγμω μοῦμ κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόμ; ἡμεῖς δὲ μοῦμ χριστοῦ ἔχομεμ.

Κἀγὼ ἐλθεῖμ ϖρὸς ὑμᾶς ἀδελφοί οὐκ ἐλήλυθα ὑμῖμ καθ ὑϖεροχὴμ λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλωμ ὑμῖμ τὸ μυστήριομ τοῦ θεοῦ. οὐ γαρ ἔκριμά τι εἰδέμαι ἐμ ὑμῖμ εἰ μὴ ἰησοῦμ χριστόμ και τοῦτομ ἐσταυρωμέμομ. κἀγὼ ἐμ ἀσθεμείᾳ και ἐμ φόβῳ και ἐμ τρόμῳ ϖολλῷ ἐγεμόμημ ϖρὸς ὑμᾶς, και ὁ λόγος μου και τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐμ ϖειθοῖς σοφίας λόγοις ἀλλ ἐμ ἀϖοδείξει ϖμεύματος και δύμαμεως, ἵμα ἡ ϖίστις ὑμῶμ μὴ ἦ ἐμ σοφίᾳ ἀμθρώϖωμ ἀλλ ἐμ δύμαμει θεοῦ. σοφίαμ δὲ λαλοῦμεμ ἐμ τοῖς τελείοις σοφίαμ δὲ θεοῦ ἐμ μυστηρίῳ τὴμ ἀϖοκεκρυμμέμημ ἣμ ϖροώρισεμ ὁ θεὸς ϖρὸ τῶμ αἰώμωμ εἰς δόξαμ ἡμῶμ, ἣμ οὐδεὶς τῶμ ἀρχόμτωμ τοῦ αἰῶμος τούτου ἔγμωκεμ. εἰ γαρ ἔγμωσαμ οὐκ ἂμ τὸμ κύριομ τῆς δόξης ἐσταύρωσαμ ἀλλὰ καθὼς γέγραϖται. ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε και οὖς οὐκ ἤκουσε, και ἐϖὶ καρδίαμ ἀμθρώϖου οὐκ ἀμέβη, ἃ ἡτοίμασεμ ὁ θεὸς τοῖς ἀγαϖῶσιμ αὐτόμ. ἡμῖμ δὲ ὁ θεὸς ἀϖεκάλυψε διὰ τοῦ ϖμεύματος αὐτοῦ. τὸ γαρ ϖμεῦμα ϖάμτα ἐρευμᾶ, και τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. τίς γαρ οἶδεμ ἀμθρώϖωμ τὰ τοῦ ἀμθρώϖου, εἰ μὴ τὸ ϖμεῦμα τοῦ ἀμθρώϖου τὸ ἐμ αὐτῶ. οὕτω και τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς οἶδεμ, εἰ μὴ τὸ ϖμεῦμα τοῦ θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ ϖμεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεμ, ἀλλὰ τὸ ϖμεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵμα εἰδῶμεμ τὰ ὑϖὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέμτα ἡμῖμ. ἃ και λαλοῦμεμ οὐκ ἐμ διδακτοῖς ἀμθρωϖίμης σοφίας λόγοις, ἀλλ ἐμ διδακτοῖς ϖμεύματος, ϖμευματικοῖς ϖμευματικὰ συμκρίμομτες. ψυχικὸς δὲ ἄμθρωϖος οὐ δέχεται τὰ τοῦ ϖμεύματος τοῦ θεοῦ, μωρία γαρ αὐτῶ ἐστι, και οὐ δύναται γμῶμαι, ὅτι ϖμευματικῶς ἀμακρίμεται. ὁ δὲ ϖμευματικὸς ἀμακρίμει ϖάμτα, και αὐτὸς ὑϖ οὐδεμὸς ἀμακρίμεται. τίς γαρ ἔγμω μοῦμ κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόμ; ἡμεῖς δὲ μοῦμ χριστοῦ ἔχομεμ.

Incipit epistola beati Pauli ad Corinthios prima. Cap.i.

Paulus vocat⁹ apostol⁹ ihesu xpi per voluntatem dei et sosthenes frater: ecclesie dei que est corinthi sanctificatis in christo ihesu vocatis sanctis: cum omnib⁹ q̄ inuocāt nomen domini nostri ihesu christi in omni loco ipsorum et nostro. Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino ihesu christo. Gratias ago deo meo semper p vobis in gratia dei que data est vobis in christo ihesu q̄a in oibus ditites facti estis in illo in omni verbo et in omni scientia: sicut testimoniū xpi confirmatū est in vobis ita vt nihil vobis desit in vlla gratia expectantibus reuelationem domini nostri ihesu christi: qui et confirmabit vos vsq; in finē sine crimine in die aduentus dñi nostri ihesu christi. Fidelis deus per quē vocati estis in societatem filij eius ihesu xpi domini nostri. Obsecro autem vos fratres per nomen domini nostri ihesu christi: vt idipsum dicatis omnes: et nō sint in vobis scismata, sitis aūt pfecti in eodem sensu et in eadem sentētia. Significatū est enim mihi de vobis fres mei ab his q̄ sūt chloes: q̄ cōtētiones sūt inter vos. Hoc aūt dico: q̄d vnusquisq; vestrū dicit. Ego quidē sū pauli: ego aūt apollo: ego vero cephe: ego aūt xpi. Diuisus est xps. Numquid paul⁹ crucifixus est p vobis? aut in noie pauli baptizati estis? Gras ago deo meo q̄ neminē vestrū baptizaui nisi crispū et caium: ne quis dicat q̄ in nomine meo baptizati estis. Baptizaui aūt et stephane domū: cetera nescio si quē aliū vestrū baptizauerit. Nō enim misit me christus baptizare sed euangelizare: nō in sapientia verbi: vt non euacuetur crux christi. Verbum enim crucis pereūtibus quidem stultitia est: his aūt q̄ saluī fiūt id est nobis dei virtus est. Scriptum est enim. Perdam sapientiā sapientium: et prudentiam prudentiū reprobabo. Vbi sapiēs: vbi scriba: vbi inquisitor huius seculi? Nonne stultā fecit deus sapientiā huius mūdi. Nam quia in dei sapientia non cognouit mundus per sapientiam deum: placuit deo per stultitiam predicationis saluos facere credētes. Quoniā et iudei signa petūt: et greci sapientiam quērūt. Nos aūt predicamus xpm crucifixū: iudeis quidem scandalum: gentibus autem stultitiā: ipsis aūt vocatis iudeis atq; grecis xpm dei virtutem et dei sapientiam. Quia quod stultum est dei sapientius est hoibus: et quod infirmum est dei fortius est hominibus. Videte enim vocationem vestram fres: q̄ non multi sapientes secm carnem non multi potentes: non multi nobiles: sed q̄ stulta sunt mūdi elegit deus vt confundat sapientes: et infirma mundi elegit deus vt confundat fortia: et ignobilia mundi et contemptibilia elegit deus et ea q̄ nō sūt: vt ea q̄ sūt destrueret: vt nō glorietur omnis caro in cōspectu eius. Ex ipso aūtem vos estis in christo ihesu: qui factus est nobis sapientia et iustitia et sanctificatio et redemptio: vt quēadmodū scriptū est: qui gloriatur in dño glorietur.

Et ego cū venissem ad vos fres: venim non in sublimitate monis aut sapie annūcians vobis testimoniū xpi. Non enim iudicaui me scire aliquid inter vos nisi ihesum xpm et hūc crucifixum. Et ego in infirmitate et timore et tremore multo fui apud vos: et sermo meus et predicatio mea non in persuasibilibus humane sapie verbis: sed in ostensione spiritus et virtutis: vt fides vra non sit in sapientia hoium: sed in virtute dei. Sapiam aūt loquimur inter perfectos. Sapientiam vero non huius seculi neq; principū huius seculi qui destruuntur: sed loquimur dei sapiam in mysterio q̄ abscōdita est: quam predestinauit deus ante secla in gliam nram: quā nemo principū huius seculi cognouit. Si enim cognouissēt: nūq; dñm glie crucifixissēt. Sz sicut scriptū est: q̄ oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit: que preparauit deus his qui diligunt illum. Nobis aūtem reuelauit deus per spiritum suum. Spiritus enim omnia scrutat: etiam profunda dei. Quis enim scit hominum q̄ hominis est: nisi spiritus hominis qui in ipso est? Ita et que dei sunt nemo cognouit nisi spiritus dei.

σεμ ὁ θεός διά τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς ϖιστεύομτας. ἐϖειδὴ και ἰουδαῖοι σημεῖομ αἰτοῦσι, και ἕλλημες σοφίαμ ζητοῦσιμ, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεμ χριστόμ ἐσταυρωμέμομ, ἰουδαίοις μὲμ σκάμδαλομ, ἔθμεσι δὲ μωρίαμ, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς ἰουδαίοις τε και ἕλλησι χριστόμ, θεοῦ δύμαμιμ και θεοῦ σοφίαμ. ὅτι τὸ μωρὸμ τοῦ θεοῦ σοφώτερομ τῶμ ἀμθρώϖωμ ἐστί, και τὸ ἀσθεμὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερομ τῶμ ἀμθρώϖωμ ἐστί. βλέϖετε γαρ τὴμ κλῆσιμ ὑμῶμ ἀδελφοί, ὅτι οὐ ϖολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ ϖολλοὶ δυματοί, οὐ ϖολλοὶ εὐγεμεῖς, ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός ἵμα τοὺς σοφοὺς καταισχύμῃ, και τὰ ἀσθεμῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵμα καταισχύμῃ τὰ ἰσχυρά, και τὰ ἀγεμῆ τοῦ κόσμου και τὰ ἐξουθεμημέμα ἐξελέξατο ὁ θεός και τὰ μὴ ὄμτα, ἵμα τὰ ὄμτα καταργήσῃ, ὅϖως μὴ καυχήσηται ϖᾶσα σὰρξ ἐμϖιομ τοῦ θεοῦ. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐμ χριστῶ ιησοῦ, ὃς ἐγεμήθη ἡμῖμ σοφία ἀϖὸ θεοῦ δικαιοσύμη τε και ἁγιασμὸς και ἀϖολύτρωσις, ἵμα καθὼς γέγραϖται ὁ καυχώμεμος ἐμ κυρίῳ καυχάσθω.

Κἀγὼ ἐλθὼμ ϖρὸς ὑμᾶς ἀδελφοί, ἦλθομ οὐ καθ ὑϖεροχὴμ λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλωμ ὑμῖμ τὸ μαρτύριομ τοῦ θεοῦ. οὐ γαρ ἔκριμα τοῦ εἰδέμαι τι ἐμ ὑμῖμ εἰ μὴ ιησοῦμ χριστόμ και τοῦτομ ἐσταυρωμέμομ. και ἐγὼ ἐμ ἀσθεμείᾳ και ἐμ φόβῳ και ἐμ τρόμῳ ϖολλῷ ἐγεμόμημ ϖρὸς ὑμᾶς, και ὁ λόγος μου και τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐμ ϖειθοῖς σοφίας λόγοις ἀλλ ἐμ ἀϖοδείξει ϖμεύματος και δύμαμις, ἵμα ἡ ϖίστις ὑμῶμ μὴ ἦ ἐμ σοφίᾳ ἀμθρώϖωμ ἀλλ ἐμ δύμαμει θεοῦ. σοφίαμ δὲ λαλοῦμεμ ἐμ τοῖς τελείοις, σοφίαμ δὲ οὐ τοῦ αἰῶμος τούτου οὐδὲ τῶμ ἀρχόμτωμ τοῦ αἰῶμος τούτου τῶμ καταργουμέμωμ, ἀλλὰ λαλοῦμεμ σοφίαμ θεοῦ ἐμ μυστηρίῳ τὴμ ἀϖοκεκρυμμέμημ ἣμ ϖροώρισεμ ὁ θεὸς ϖρὸ τῶμ αἰώμωμ εἰς δόξαμ ἡμῶμ, ἣμ οὐδεὶς τῶμ ἀρχόμτωμ τοῦ αἰῶμος τούτου ἔγμωκεμ. εἰ γαρ ἔγμωσαμ οὐκ ἂμ τὸμ κύριομ τῆς δόξης ἐσταύρωσαμ ἀλλὰ καθὼς γέγραϖται. ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε και οὖς οὐκ ἤκουσε, και ἐϖὶ καρδίαμ ἀμθρώϖου οὐκ ἀμέβη, ἃ ἡτοίμασεμ ὁ θεὸς τοῖς ἀγαϖῶσιμ αὐτόμ. ἡμῖμ δὲ ὁ θεὸς ἀϖεκάλυψε διὰ τοῦ ϖμεύματος αὐτοῦ. τὸ γαρ ϖμεῦμα ϖάμτα ἐρευμᾶ, και τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. τίς γαρ οἶδεμ ἀμθρώϖωμ τὰ τοῦ ἀμθρώϖου, εἰ μὴ τὸ ϖμεῦμα τοῦ ἀμθρώϖου τὸ ἐμ αὐτῶ. οὕτω και τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς οἶδεμ, εἰ μὴ τὸ ϖμεῦμα τοῦ θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ ϖμεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεμ, ἀλλὰ τὸ ϖμεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵμα εἰδῶμεμ τὰ ὑϖὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέμτα ἡμῖμ. ἃ και λαλοῦμεμ οὐκ ἐμ διδακτοῖς ἀμθρωϖίμης σοφίας λόγοις, ἀλλ ἐμ διδακτοῖς ϖμεύματος, ϖμευματικοῖς ϖμευματικὰ συμκρίμομτες. ψυχικὸς δὲ ἄμθρωϖος οὐ δέχεται τὰ τοῦ ϖμεύματος τοῦ θεοῦ, μωρία γαρ αὐτῶ ἐστι, και οὐ δύναται γμῶμαι, ὅτι ϖμευματικῶς ἀμακρίμεται. ὁ δὲ ϖμευματικὸς ἀμακρίμει ϖάμτα, και αὐτὸς ὑϖ οὐδεμὸς ἀμακρίμεται. τίς γαρ ἔγμω μοῦμ κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόμ; ἡμεῖς δὲ μοῦμ χριστοῦ ἔχομεμ.

Κἀγὼ ἐλθεῖμ ϖρὸς ὑμᾶς ἀδελφοί οὐκ ἐλήλυθα ὑμῖμ καθ ὑϖεροχὴμ λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλωμ ὑμῖμ τὸ μυστήριομ τοῦ θεοῦ. οὐ γαρ ἔκριμά τι εἰδέμαι ἐμ ὑμῖμ εἰ μὴ ἰησοῦμ χριστόμ και τοῦτομ ἐσταυρωμέμομ. κἀγὼ ἐμ ἀσθεμείᾳ και ἐμ φόβῳ και ἐμ τρόμῳ ϖολλῷ ἐγεμόμημ ϖρὸς ὑμᾶς, και ὁ λόγος μου και τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐμ ϖειθοῖς σοφίας λόγοις ἀλλ ἐμ ἀϖοδείξει ϖμεύματος και δύμαμεως, ἵμα ἡ ϖίστις ὑμῶμ μὴ ἦ ἐμ σοφίᾳ ἀμθρώϖωμ ἀλλ ἐμ δύμαμει θεοῦ. σοφίαμ δὲ λαλοῦμεμ ἐμ τοῖς τελείοις σοφίαμ δὲ θεοῦ ἐμ μυστηρίῳ τὴμ ἀϖοκεκρυμμέμημ ἣμ ϖροώρισεμ ὁ θεὸς ϖρὸ τῶμ αἰώμωμ εἰς δόξαμ ἡμῶμ, ἣμ οὐδεὶς τῶμ ἀρχόμτωμ τοῦ αἰῶμος τούτου ἔγμωκεμ. εἰ γαρ ἔγμωσαμ οὐκ ἂμ τὸμ κύριομ τῆς δόξης ἐσταύρωσαμ ἀλλὰ καθὼς γέγραϖται. ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε και οὖς οὐκ ἤκουσε, και ἐϖὶ καρδίαμ ἀμθρώϖου οὐκ ἀμέβη, ἃ ἡτοίμασεμ ὁ θεὸς τοῖς ἀγαϖῶσιμ αὐτόμ. ἡμῖμ δὲ ὁ θεὸς ἀϖεκάλυψε διὰ τοῦ ϖμεύματος αὐτοῦ. τὸ γαρ ϖμεῦμα ϖάμτα ἐρευμᾶ, και τὰ βάθη τοῦ θεοῦ. τίς γαρ οἶδεμ ἀμθρώϖωμ τὰ τοῦ ἀμθρώϖου, εἰ μὴ τὸ ϖμεῦμα τοῦ ἀμθρώϖου τὸ ἐμ αὐτῶ. οὕτω και τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς οἶδεμ, εἰ μὴ τὸ ϖμεῦμα τοῦ θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ ϖμεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεμ, ἀλλὰ τὸ ϖμεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵμα εἰδῶμεμ τὰ ὑϖὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέμτα ἡμῖμ. ἃ και λαλοῦμεμ οὐκ ἐμ διδακτοῖς ἀμθρωϖίμης σοφίας λόγοις, ἀλλ ἐμ διδακτοῖς ϖμεύματος, ϖμευματικοῖς ϖμευματικὰ συμκρίμομτες. ψυχικὸς δὲ ἄμθρωϖος οὐ δέχεται τὰ τοῦ ϖμεύματος τοῦ θεοῦ, μωρία γαρ αὐτῶ ἐστι, και οὐ δύναται γμῶμαι, ὅτι ϖμευματικῶς ἀμακρίμεται. ὁ δὲ ϖμευματικὸς ἀμακρίμει ϖάμτα, και αὐτὸς ὑϖ οὐδεμὸς ἀμακρίμεται. τίς γαρ ἔγμω μοῦμ κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόμ; ἡμεῖς δὲ μοῦμ χριστοῦ ἔχομεμ.

deo per stultitiam predicationis saluos facere credētes. Quia et iudei signa petūt: et greci sapientiam quērūt. Nos aūt predicamus xpm crucifixū: iudeis quidem scandalum: gentibus autem stultitiā: ipsis aūt vocatis iudeis atq; grecis xpm dei virtutem et dei sapientiam. Quia quod stultum est dei sapientius est hoibus: et quod infirmum est dei fortius est hominibus. Videte enim vocationem vestram fres: q̄ non multi sapientes secm carnem non multi potentes: non multi nobiles: sed q̄ stulta sunt mūdi elegit deus vt confundat sapientes: et infirma mundi elegit deus vt confundat fortia: et ignobilia mundi et contemptibilia elegit deus et ea q̄ nō sūt: vt ea q̄ sūt destrueret: vt nō glorietur omnis caro in cōspectu eius. Ex ipso aūtem vos estis in christo ihesu: qui factus est nobis sapientia et iustitia et sanctificatio et redemptio: vt quēadmodū scriptū est: qui gloriatur in dño glorietur.

Et ego cū venissem ad vos fres: venim non in sublimitate monis aut sapie annūcians vobis testimoniū xpi. Non enim iudicaui me scire aliquid inter vos nisi ihesum xpm et hūc crucifixum. Et ego in infirmitate et timore et tremore multo fui apud vos: et sermo meus et predicatio mea non in persuasibilibus humane sapie verbis: sed in ostensione spiritus et virtutis: vt fides vra non sit in sapientia hoium: sed in virtute dei. Sapiam aūt loquimur inter perfectos. Sapientiam vero non huius seculi neq; principū huius seculi qui destruuntur: sed loquimur dei sapiam in mysterio q̄ abscōdita est: quam predestinauit deus ante secla in gliam nram: quā nemo principū huius seculi cognouit. Si enim cognouissēt: nūq; dñm glie crucifixissēt. Sz sicut scriptū est: q̄ oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit: que preparauit deus his qui diligunt illum. Nobis aūtem reuelauit deus per spiritum suum. Spiritus enim omnia scrutat: etiam profunda dei. Quis enim scit hominum q̄ hominis est: nisi spiritus hominis qui in ipso est? Ita et que dei sunt nemo cognouit nisi spiritus dei.

1.Cho.10.d
Hiere.9.d.

Esa.64.b.

θεοῦ. Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐ
λάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵ
να εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡ
μῖν, ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρω
πίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύ
ματος ἁγίου πνευματικοῖς πνευματικά συγ
κρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχε
ται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ. μωρία γὰρ
αὐτῷ ἐστί, καὶ οὐ δύναται γνῶναι ὅτι πνευ
ματικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνα
κρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνα
κρίνεται. Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβι
βάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

Καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λα Cap. 3.
λῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς
σαρκικοῖς. ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ γάλα ὑ
μᾶς ἐπότισα καὶ οὐ βρῶμα. οὔπω γὰρ ἐδύ
νασθε, ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε. ἔτι γὰρ
σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος, καὶ
ἔρις, καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε,
καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε. ὅταν γὰρ
λέγει τις, ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δὲ
ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε. Τίς οὖν ἐσ
τὶ Παῦλος; τίς δὲ Ἀπολλῶς, ἀλλ' ἢ διάκονοι
δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύρι
ος ἔδωκεν. ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότι
σεν, ἀλλ' ὁ θεὸς ηὔξανεν. ὥστε οὔτε ὁ φυ
τεύων ἐστί τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξά
νων θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰ
σίν. ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κα
τὰ τὸν ἴδιον κόπον. θεοῦ γάρ ἐσμεν συνερ
γοί. θεοῦ γεώργιον θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. κα
τὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς
σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος
δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐ
ποικοδομεῖ. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύ
ναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰη
σοῦς Χριστός. εἰ δὲ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν
θεμέλιον τοῦτον χρυσόν, ἄργυρον, λίθους
τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἑκάστου
τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται. ἡ γὰρ ἡμέρα
δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ
ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστί τὸ πῦρ δοκι
μάσει. εἴ τινος τὸ ἔργον μένει ὃ ἐποκοδόμη
σε, μισθὸν λήψεται. εἴ τινος τὸ ἔργον κατα
καήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται,
οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. οὐκ οἴδατε ὅτι
ναὸς θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰ
κεῖ ἐν ὑμῖν. εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει,
φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός. ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ
ἅγιός ἐστιν, οἵτινες ἐστὲ ὑμεῖς. μηδεὶς
ἑαυτὸν ἐξαπατάτω. εἴ τις δοκεῖ σοφὸς
εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γε
γέσθω ἵνα γένηται σοφός. ἡ γὰρ σοφία τοῦ
κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστι.
γέγραπται γάρ. ὁ δρασσόμενος τοὺς σο
φοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. καὶ πάλιν.
κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σο
φῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. ὥστε μηδεὶς καυχάσ
θω ἐν ἀνθρώποις. πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, εἴ
τε παῦλος, εἴτε ἀπολλῶς, εἴτε κηφᾶς, εἴτε
κόσμος, εἴτε ζωή, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστώ
τα, εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν ἐστίν, ὑμεῖς
δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ. Cap. 4.

Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑ
πηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυσ
τηρίων θεοῦ. ὧδε λοιπόν, ζητεῖται ἐν τοῖς
οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. ἐμοὶ δὲ
εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακρι
θῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας. ἀλλ' οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἀνακρίνω. οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύ
νοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι. ὁ δὲ
ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. ὥστε μὴ πρὸ καιρού
τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ
φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώ
σει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, καὶ τότε ὁ ἔπαι
νος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. Ταῦτα
δὲ ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ
Ἀπολλῶ δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ
ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ
τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. Τίς
γὰρ σε διακρίνει. τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες.
εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών
τι δὲ καὶ ἐλάβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών
ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε.
χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε, καὶ ὄφελόν γε ἐ
βασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συνεβασιλεύ
σωμεν. δοκῶ γάρ, ὅτι ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀπο
στόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατί
ους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ
ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. ἡμεῖς μωροὶ διὰ
Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ. ἡ
μεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί. ὑμεῖς ἔνδο
ξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ
πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνιτεύομεν,
καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν, καὶ κοπι
ῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί. λοι
δορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχό
μεθα. βλασφημούμενοι παρακαλοῦμεν. ὡς
περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθη
μεν πάντων περίψημα ἕως ἄρτι. οὐκ ἐν
τρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκ
μα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ. ἐὰν γὰρ μυρί
ους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ
οὐ πολλοὺς πατέρας. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ
διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.
παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνες
θε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. Τοῦτο δὲ ἔπεμψα

"vt sit sapiens. Sapientia enim huius mundi stulticia est apud deum. Scriptum enim, Comprehendã sapientes in astutia eorum. Et iterum. Dñs nouit cogitationes sapientium: quoniã vanæ sunt. Nemo ergo glorietur in hoibus. Omnia enim vestra sunt: siue paulus siue apollo siue cephas siue mundus siue vita siue mors siue præsentia siue futura. Omnia enim vestra sunt: vos autem christi: christus autem dei. Cap. 4.

Ita nos existimet homo vt ministros christi: et dispensatores mysteriorum dei. Hic iam quæritur inter eos vt fidelis quis inueniatur dispensatores. Mihi pro minimo est vt a vobis iudicer aut ab humano die. Sed neq; meipsum iudico. Nihil enim mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum. Qui autem iudicat me dñs est. Itaq; nolite ante tempus iudicare: quoadusq; veniat dñs qui et illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit vnicuiq; a deo. Hæc autem fratres transfiguraui in me et apollo propter vos: vt in nobis discatis: ne supra quam scriptum est vnus aduersus alterum infletur pro alio. Quis enim accepit te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti: quid gloriaris quasi non accepisti? Iam saturati estis: iam diuites facti estis. Sine nobis regnatis: et vtinam regnetis: vt et nos vobiscum regnemus. Puto enim quod deus nos apostolos nouissimos ostendit tanquam morti destinatos: quoniam spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus. Nos stulti propter christum: vos autem prudentes in christo. Nos infirmi: vos autem fortes. Vos nobiles non nos autem ignobiles. Vsq; in hanc horam et esurimus et sitimus et nudi sumus: et colaphis cedimur et instabiles sumus et laboramus operantes manibus nostris. Maledicimur et benedicimus: persecutionem patimur et sustinemus. Blasphemamur et obsecramus. Tanquam purgamenta huius mundi facti sumus omnium peripsima vsq; adhuc. Non vt confundam vos hæc scribo: sed vt filios meos charissimos moneo. Nam si decem millia pedagogorum habeatis in christo: sed non multos patres. Nam in christo iesu per euangelium ego vos genui. Rogo ergo vos imitatores mei estote.

deí. Nos autem non spiritum huius mundi accepimus: sed spiritum qui ex deo est: vt sciamus quæ a deo donata sunt nobis: quæ et loquimur non in doctis humanæ sapientiæ verbis: sed in doctrina spiritus spiritualibus spiritalia comparantes. Animalis autem homo non percipit ea quæ sunt spiritus dei. Stultitia enim illi est: et non potest intelligere quia spiritaliter examinatur. Spiritualis autem iudicat omnia: et ipse a nemine iudicatur: sicut scriptum est. Quis enim cognouit sensum dñi aut quis instruxit eum? Nos autem sensum christi habemus. Esaie. 40. Roma. 11. d.

Et ego fratres non potui vobis Cap. 3.
loqui quasi spiritualibus sed quasi carnalibus. Tanquam paruulis in christo lac vobis potum dedi non escam. Nondum enim potestis: sed nec nunc quidem potestis. Adhuc enim carnales estis. Cum enim sup. 1. b.
inter vos zelus et contentio et dissensiones: nonne carnales estis et secundum hominem ambulatis? Cum enim quis dicat: ego quidem sum Paulus: alius autem ego sum Apollo: nonne homines estis? Quid ergo est Apollo? Quid vero Paulus? Minister cui credidistis. Et vnicuiq; sicut dñs dedit. Ego plantaui Apollo rigauit: sed deus incrementum dedit. Itaq; neq; qui plantat est aliquid neq; qui rigat sed qui incrementum dat deus. Qui autem plantat et qui rigat vnum sunt. Vnusquisq; autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. Dei enim sumus adiutores. Dei agricultura estis: dei ædificatio estis. Secundum gratiam dei quæ data est mihi vt sapiens architector fundamentum posui: alius autem superædificat. Vnusquisq; autem videat quo superædificet. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id quod positum est: quod est christus iesus. Si quis autem superædificat supra fundamentum hoc aurum argentum lapides pretiosos ligna fenum stipulam: vnuscuiusq; opus manifestum erit. Dies enim dñi declarabit: quia in igne reuelabitur: et vnuscuiusq; opus quale sit: ignis probabit. Si cuius opus manserit: quod superædificauit mercedem accipiet. Si cuius opus arserit detrimentum patietur: ipse autem saluus erit: sic tamen quasi per ignem. Nescitis quia templum dei estis: et spiritus dei habitat in vobis? Si quis autem templum dei violauerit: disperdet illum deus. Templum enim dei sanctum est: quod estis vos. Nemo sapiens sit educat. Si quis videtur inter vos esse in hoc seculo: stultus fiat vt sit sapiens. Sapientia enim huius mundi stulticia est apud deum. Scriptum enim est, Comprehendã sapientes in astutia eorum. Et iterum. Dñs nouit cogitationes sapientium: quoniã vanæ sunt. Nemo ergo glorietur in hoibus. Omnia enim vestra sunt: siue paulus siue apollo siue cephas siue mundus siue vita siue mors siue præsentia siue futura. Omnia enim vestra sunt: vos autem christi: christus autem dei. Cap. 4. 1. Cor. 6. a 2. Tim. 2. c. Ephe. 5. c. Roma. 1. c Iob. 5. b. Psal. 93.

Ita nos existimet homo vt ministros christi: et dispensatores mysteriorum dei. Hic iam quæritur inter eos vt fidelis quis inueniatur dispensatores. Mihi pro minimo est vt a vobis iudicer aut ab humano die. Sed neq; meipsum iudico. Nihil enim mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum. Qui autem iudicat me dñs est. Itaq; nolite ante tempus iudicare: quoadusq; veniat dñs qui et illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit vnicuiq; a deo. Hæc autem fratres transfiguraui in me et apollo propter vos: vt in nobis discatis: ne supra quam scriptum est vnus aduersus alterum infletur pro alio. Quis enim accepisti? quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti: quid gloriaris quasi non accepisti? Iam saturati estis: iam diuites facti estis. Sine nobis regnatis: et vtinam regnetis: vt et nos vobiscum regnemus. Puto enim quod deus nos apostolos nouissimos ostendit tanquam morti destinatos: quoniam spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus. Nos stulti propter christum: vos autem prudentes in christo. Nos infirmi: vos autem fortes. Vos nobiles non nos autem ignobiles. Vsq; in hanc horam et esurimus et sitimus et nudi sumus: et colaphis cedimur et instabiles sumus et laboramus operantes manibus nostris. Maledicimur et benedicimus: persecutionem patimur et sustinemus. Blasphemamur et obsecramus. Tanquam purgamenta huius mundi facti sumus omnium peripsima vsq; adhuc. Non vt confundam vos hæc scribo: sed vt filios meos charissimos moneo. Nam si decem millia pedagogorum habeatis in christo: sed non multos patres. Nam in christo iesu per euangelium ego vos genui. Rogo ergo vos imitatores mei estote. 1. Cor. 6. d Colos. 1. d.

θε. Διά τοῦτο ἐπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον ὃς ἐστί
τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ,
ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς
ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλη
σίᾳ διδάσκω. ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου
πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες. ἐλεύσομαι
δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς ἐάν ὁ κύριος θελή=
σῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυ
σιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. οὐ γὰρ ἐν λό
γῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. Τί
θέλετε, ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐν α=
γάπῃ πνεύματί τε πραότητος. Cap.5.

ΟΛως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύ
τη πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀ=
μολογεῖται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρός ἔ
χειν, καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ
μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑ
μῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας. ἐγὼ μὲν
γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ
πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω
τοῦτο κατεργασάμενον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων
ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυ
νάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ, παρα
δοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλε
θρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡ
μέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ Χριστοῦ. οὐ καλὸν
τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύ
μη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐκκαθάρατε τὴν
παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα καθὼς
ἐστὲ ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν
ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. ὥστε ἑορτάζω=
μεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακί
ας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινεί
ας καὶ ἀληθείας. ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ
μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, καὶ οὐ πάν
τως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς
πλεονέκταις ἢ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ
ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. νυνὶ
δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι. ἐάν
τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ
λοίδορος ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ
μέθυσος, ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μὴ δὲ συνεσ
θίειν. τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ
τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε. τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς
κρίνει. καὶ ἐξαίρειτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐ
τῶν.

Cap.6.

ΟλμᾷΤις πράγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτε=
ρον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐ=
πὶ τῶν ἁγίων; οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι
τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρί=
νεται ὁ κόσμος, ἀναξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλα=

sicut ego ubi. Ideo misi ad vos timo= D
theū, q̄ est filiū meū charissimū & fidelē in Ephe.5.a.
dño: q̄ vos cōmonefaciat vias meas q̄ Philip.3.d
sunt in xpo ieſu: sicut vbiq; in oī ecclesia
doceo. Tanq̄ nō venturus sim quidā
ad vos: sic inflati sunt quidā. Veniam
aūt ad vos cito si dominus voluerit: et
cognoscā non sermonē eoꝝ q̄ inflati sūt
sed virtutem. Non enim in sermone est
regnum dei sed in virtute. Quid vultis: A
in virga veniā ad vos: an in charitate
& spiritu mansuetudinis. Cap.5.

OMnino audit inter vos fornicatio
& talis fornicatio q̄lis nec inter gē
tes: ita vt uxorē patris sui aliqs habeat.
Et vos inflati estis et non magis luctū habuistis: vt tollat de me
dio hoc opus fecit. Ego quidē absens corpore: presens autem spiritu iā iudicaui vt presens eum q̄ sic hoc operatus est in nomine domini nostri ieſu christi: cōgregatis vobis & meo spiritu cum virtute domini ieſu: tradere huiusmodi hoiem sathanę in interitum carnis: vt spiritus saluus sit in die dñi nostri ieſu christi. Non est bona gloriatio vestra. Nescitis q̄ modicū fermentū totam massaz corrūpit? Expurgate vetus fermentū: vt sitis noua cōspersio sicut estis azymi. Etenim pascha nr̄m immolatus est christus. Itaq; epulemur nō in fermento veteri: neq; in fermento malicię & nequitię: sed in azymis sinceritatis et veritatis. Scripsi vobis in epla ne cōmisceamini fornicarijs. Nō vtiq; fornicarijs huius mundi: aut auaris: aut rapacibus: aut idolis seruientibus: alioqn debueratis de hoc mūdo exisse. Nūc aūt scripsi vobis nō cōmisceri. Si is qui frater nominat inter vos: est fornicator: aut auarus: aut idolis seruiēs: aut maledicus: aut ebriosus: aut rapax: cui hmōi nec cibum sumere. Quid enim mihi de his q̄ foris sūt iudicare? Nōne de his q̄ intus sūt vos iudicatis. Nā eos q̄ foris sūt deus iudicabit. Auferte malū ex vobis ipsis. Cap.6.

Audet aliqs vestrū negociū aduersus alterū iudicari apud iniquos & nō apud sctos? An nescitis qm̄ sancti de hoc mūdo iudicabūt? Et si in vobis iudicabit mundus: indigni estis q̄ de minimis iudicē

Falla.5.b.

o. malus. in gr. accipitur pro hoic nō p re mala. A

χίστων. οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦ=
μεν μητιγε βιωτικά. βιωτικὰ μὲν οὖν κριτή=
ρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκ
κλησίᾳ τούτους καθίζετε. πρὸς ἐντροπὴν ὑ=
μῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν σοφός οὐ
δεὶς ὃς διαι=
νήσεται ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ
ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων.
ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστίν, ὅτι
κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλ
λον ἀδικεῖσθε. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστε=
ρεῖσθε. ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε.
καὶ ταῦτα ἀδελφούς. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄ
δικοι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. μὴ
πλανᾶσθε, οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι
οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοί
ται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὐ μέ
θυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλεί=
αν θεοῦ κληρονομήσουσι. καὶ ταῦτα τινες
ἦτε, ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε,
ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου
ἰησοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέ=
ρει. πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσι
ασθήσομαι ὑπό τινος. τὰ βρώματα τῇ κοιλί
ᾳ καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν, ὁ δὲ θεὸς
καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σώ
μα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύ
ριος τῷ σώματι. ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤ
γειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως
αὐτοῦ. οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέ
λη χριστοῦ ἐστίν. ἆρας οὖν τὰ μέλη τοῦ
χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη. μὴ γέ=
νοιτο. οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ
πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστίν. ἔσονται γάρ φησιν οἱ
δύο εἰς σάρκα μίαν. ὁ δὲ κολλώμενος τῷ
κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστι. φεύγετε τὴν πορνεί
αν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος,
ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν. ὁ δὲ πορνεύων,
εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε
ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν μέλη τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγί=
ου πνεύματός ἐστιν ὃ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ
οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν. ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς,
δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν,
καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν ἅτινά ἐστι τοῦ θε=

Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι Cap.7.

ΚΑλόν ἄνθρωπον γυναικὸς μὴ ἅπτεσ=
θαι. διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυ
τοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄν
δρα ἐχέτω. τὴν γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλο
μένην εὐνοιαν ἀποδιδότω. ὁμοίως δὲ καὶ
ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώ
ματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ. ὁμοίως

tius? Nescitis qm̄ angelos iudicabimꝰ? quantomagis sęcularia, Sęcularia igit iu= B
dicia si habuerit: constituite eos q̄ sunt in ecclia
illos constituite ad iudicādū. Ad verecū
diā vobis dico. Sic nō est inter vos sapiēs
qui possit iudicare inter fratrem suum: sed frater cum
fratre iudicio ꝓtendit & hoc apud infideles.
Jam quidē omnino delictū est in vobis q̄
iudicia habetis inter vos. Quare nō magis iniuriā accipitis? Quare nō magis fraudē patimini? Sz vos iniuriā facitis & fraudatis & hoc fratribus. An nescitis q̄ iniq
regnū dei non possidebūt? Nolite errare: neq; fornicarij: neq; idolis seruientes: C
neq; adulteri: neq; molles: neq; masculorū
concubitores: neq; fures: neq; auari: neq
ebriosi: neq; maledici: neq; rapaces regnū dei possidebūt. Et hęc aliqn quidā
fuistis: sed abluti estis sed sanctificati estis
sed iustificati estis in nomine dñi nr̄i
ieſu christi: et in spiritu dei nostri. Omnia mihi licent: sed nō oīa expediūt:
omnia mihi licent: sed ego non sub nullius redigar potāte. Esca ventri
et venter escis: deus autem & hunc & hanc destruet. Corpus autem
nō fornicationi sed domino: & dominus
corpori. Deus vero et dominum suscitauit: et nos suscitabit per virtutem suā. Nescitis qm̄ corpora vestra mēbra
sunt christi? Tollens ergo membra
christi facia mēbra meretricis. Absit. An nescitis? quoniam qui adheret D
meretrici: unū corpus efficit. Erūt ei inquit Gen.2.d.
duo in carne una. Qui autem adheret Ephe.5.d.
dño unus spūs est. Fugite fornicationē. 1Cor.6.18.
Omne enim pctm quodcūq; fecerit homo: Mar.10.a.
extra corpus est: qui autem fornicatur sup.3.c.
in corpus suum peccat. An nescitis
quoniam membra vestra templum sunt 2.Cor.6.d
spūs sancti qui in vobis est quē habetis a deo & 1.Thes.4.d.
nō estis vestri. Empti enim estis pcio magno
glorificate & portate deum in corpore vestro.

Cap.7.

DE quibus autem scripsistis mihi: A
bonum est homini mulierē nō tangere.
Propter fornicationē aūt vnusquisq; suam
uxorem habeat: & vnaquęq; suum virum
habeat. Uxori vir debitum
reddat: similiter autem & uxor viro. Mulier sui corporis
potestatem non habet: sed vir. Similiter

Λε καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα σχολάσητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ ἐπιταγήν. θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν. ἀλλ ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ θεοῦ. ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως. λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλόν αὐτοῖς ἐστιν ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ, εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται γαμησάτωσαν. κρεῖσσον γάρ ἐστι γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλ ὁ κύριος. γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι. ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω οὐχ ὁ κύριος. εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν. καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω αὐτόν. ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρί. ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτα ἐστίν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω. οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις. ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός. τί γὰρ οἶδας γύναι εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις. εἰ μή ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ κύριος οὕτως περιπατείτω, καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. περιτετμημένος τις ἐκλήθη, μὴ ἐπισπάσθω. ἐν ἀκροβυστίᾳ τις ἐκλήθη, μὴ περιτεμνέσθω. ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστι, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει μένέτω. δοῦλος ἐκλήθης, μή σοι μελέτω. ἀλλ εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι μᾶλλον χρῆσαι. ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν. ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθείς, δοῦλος ἐστὶ Χριστοῦ. τιμῆς ἠγοράσθητε, μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη ἀδελφοί ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ. περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν, διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἄν

aũt et vir suꝰ corporis potestatẽ nõ habꝫ sed mulier. Nolite fraudare inuicez: nisi forte ex consensu ad tempus vt vacetis ieiunio et orationi: et iterum reuertimini in idipsum: ne tẽptet vos sathanas ꝓpter incontinẽtiã vestram. Hoc aũt dico secũm indulgẽtiã nõ secũꝫ ipiũ. Volo enim oẽs hoies esse sicut meipsum. Sed vnusquisq; ꝓprium donũ habꝫ ex deo: alius quidẽ sic: alius vero sic. Dico autem nõnuptis et viduis: bonũ est illis si sic ꝑmanserit sicut ego. Quod si nõ se cõtinẽt nubãt. Melius est enim nubere quã vri. His aũt qui matrimonio iuncti sũt ꝓcipio nõ ego sed dominus: vxorez a viro non discedere. Quod si discesserit: manere inuptã: aut viro suo reconciliari. Et vir vxorem non dimittat. Ceteris dico ego non dominus. Si qs frater vxorem habet infidelem: et hec cõsentit habitare cũ illa: non dimittat virũ. Et si qua mulier fidelis habꝫ virũ infidelẽ: et hic cõsentit habitare cũ illa: non dimittat virũ. Sanctificatꝰ est enim vir infidelis ꝑ mulierẽ: et sanctificata est mulier fidelis ꝑ virũ fidelẽ. Alioquin filij vestri immundi essent: nunc aũt sancti sũt. Quod si infidelis discedit: discedat. Non est seruituti subiectus frater vel soror in huiusmodi. In pace aũt vocauit nos deꝰ. Vnde enim scis mulier si virũ saluũ facies: aut vnde scis vir si mulierẽ saluã facies: Nisi vnicuiq; sicut diuisit dñs. Vnuquẽq; sicut vocauit deꝰ ita ambulet: et sic in omnibus ecclesijs doceo. Circucisus aliquis vocatꝰ est: non adducat ꝓputiũ. In ꝓputio aliquis vocatꝰ est non circucidat. Circumcisio nihil est et ꝓputiũ nihil est: sed obseruatio mandatoꝝ dei. Vnusquisq; in qua vocatione vocatꝰ est in ea permaneat. Seruus vocatꝰ es: non sit tibi cure. Sed si potes fieri liber: magis vtere. Qui enim in dño vocatꝰ est seruus: libertus est dñi. Similiter qui liber vocatus est seruus est christi. Precio empti estis: nolite fieri serui hominũ. Vnusquisq; ergo in quo vocatꝰ est frẽs: in hoc permaneat apud deũ. De virginib9 aũt ꝓceptũ dñi non habeo: consiliũ aũt do tanq̃ miaz cõsecutꝰ a deo: vt sim fidelis. Existimo enim hoc bonum esse ꝓpter instantem necessitatẽ: quia bonũ est homini

B

D

Ephe. 4. a.

sup. 6. d. 1. Pet. 1. d.

E

θρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. λέλεσαι γυναικί, μὴ ζήτει λύσιν. λέλυσαι ἀπὸ γυναικός, μὴ ζήτει γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς οὐχ ἥμαρτες. καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος οὐχ ἥμαρτε. θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι. ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. τοῦτο δὲ φημί ἀδελφοί. ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπόν ἐστιν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι, καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον τοῦτον ὡς μὴ καταχρώμενοι. παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ. ὁ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι. ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί. τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχήμον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω, οὐχ ἁμαρτάνει. γαμείτωσαν. ὃς δὲ ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ. ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ καὶ ὁ μὴ ἐκγαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ. γυνὴ δέδεται νόμῳ ἐφ ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστίν, ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

Cap. 8.

Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἴ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι. εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ αὐτοῦ. περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ἀλλ ἡμῖν εἷς θεός, ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι οὗ

sic esse. Alligatus es vxori: noli quere solutionẽ. Soluta es ab vxore noli querere vxorẽ. Si autem accepis vxorẽ: nõ peccasti: et si nupserit virgo: nõ peccauit. Tribulationẽ tñ carnis habẽbũt huiusmodi. Ego aũt vobis parco. Hoc ita ꝙ dico fres. Tẽp9 breue est. Reliquũ est: vt qui habent vxores tanq̃ nõ habẽtes sint: et qui flent tanq̃ non flentes: et qui gaudẽt tanq̃ non gaudentes: et qui emunt tanq̃ non possidentes: et qui vtunt hoc mundo: tanq̃ nõ vtantur. Preterit enim figura huius mũdi. Volo aũt vos sine sollicitudine esse. Qui sine vxore est: sollicitꝰ est quæ dñi sunt: quo placeat deo. Qui aũt cũ vxore est: sollicitꝰ est quæ sunt mũdi: quo placeat vxori: et diuisus est. Et mulier inupta et virgo cogitat quæ dñi sunt: vt sit sancta corpore et spũ. Que autem nupta est: cogitat que sunt mundi quo placeat viro. Hoc aũt ad vtilitatem vestram dico: non vt laqueum vobis iniciam: sed ad id quod honestum est: et quod facultatẽ ꝓbeat sine impedimẽto dño obsecrãdi. Si qs aũt turpẽ se videri existimat super virginem suam: si fuerit adulta et ita oportet fieri: quod vult faciat: non peccat si nubat. Qui autem firmus stat in corde suo firmꝰ non habens necessitatem potestatem autem habet circa voluntatem suam: et hoc iudicauit in corde suo seruare virginem suam: bene faciet. Igitur et qui matrimonio iungit virginem suam bene faciet: et qui non iungit melius facit. Mulier alligata est quanto tempore vir eius viuit. Quod si dormierit vir eius liberata est a lege. Cui vult nubat: tñ in dño. Beatior autem erit: si sic permanserit secundum meum consilium. Puto autem quod et ego spũm dei habeam.

Roma. 7. a

Cap. 8.

De his autem quæ idolis sacrificant scimus quia omnes scientiam habemus. Scientia inflat: charitas vero edificat. Si quis autem se existimat scire aliquid: nondum cognouit quemadmodum oportet eum scire. Si quis autem diligit deum hic cognitus est ab eo. De escis autem idolis immolatis scimus quia nihil est idolum in mundo: et quia nullus deus nisi vnus. Nam et si sunt qui dicantur sive in celo sive in terra: sicut sunt dii multi et domini multi: nobis tamen vnus deus pater ex quo omnia: et nos in illo: et vnus dominus Iesus Christus per quem

E iiij

/Τα τ̃ πάντα, τ καὶ τ ημεῖς τ λι τ αὐτοῦ. τ ἀλλ᾽ οὐκ τ ἐμ
τ πάσιμ/η τ γμῶσις. τ Τιμὲς τ λε/τη τ συνειλήσει/τοῦ
τ ειλω̃λου τ ἐώς τ ἄρτι τ ως τ ειλω̃λόθυτομ τ εσθίου
σι, τ καὶ/η τ συνείλησις τ αὐτω̃ τ ασθενὴς τ οὖσα τ μο
λύνεται. τ Βρω̃μα τ λε τ ημᾶς τ οὐ τ παρίστησι/τω
τ θεῶ. τ οὔτε τ γαρ τ ἐὰμ τ φάγωμεμ τ περισσεύωμεμ
τ οὔτε τ ἐὰμ τ μὴ τ φάγωμεμ τ ὑστερούμεθα. τ βλέπε
τε τ λε τ μήπως/η τ ἐξουσία τ υμω̃μ τ αὕτη τ πρόσκο
μμα τ γέμηται/τοῖς τ ασθεμοῦσιμ. τ ἐὰμ τ γαρ τ τις τ ί
δη τ σε/τομ τ ἔχοντα τ γμῶσιμ τ ἐμ τ ειλω̃λείω τ κατα
κείμεμομ, τ οὐχὶ/η τ συνείλησις τ αὐτοῦ τ ασθε
μοῦς τ ὄντος, τ οἰκοδομηθήσεται τ εἰς/τὸ/τα τ ειλω
λόθυτα τ εσθίειμ. τ καὶ τ ἀπολεῖται/ὁ τ ασθεμω̃ν τ α
δελφὸς τ ἐπὶ/τῇ τ σῇ τ γμώσει, τ λι τ ομ τ Χριστὸς τ α
πέθαμεμ. τ οὕτω τ λε τ αμαρτάμοντες τ εἰς/τοὺς τ α
δελφοὺς τ καὶ τ τύπτομτες τ αὐτω̃ν/τὴμ τ συνείλη
σιμ τ ασθεμοῦσαμ τ εἰς τ Χριστόμ τ αμαρτάμετε. τ διό
περ τ εἰ τ βρω̃μά τ σκαμδαλίζει/τομ τ αδελφόμ
τ μου, τ οὐμὴ τ φάγω τ κρέα τ εἰς/τομ τ αἰω̃μα τ ἵμα τ μὴ
/τομ τ αδελφόμ τ μου τ σκαμδαλίσω. Cap. 9.

Οὐκ τ ειμὶ τ απόστολος. τ οὐκ τ ειμὶ τ ελεύθερος.
τ οὐχὶ τ ἰησοῦμ τ Χριστόμ/τομ τ κύριομ τ ἡμω̃μ
τ εωρακα. τ οὐ/τὸ τ ἔργομ τ μου τ υμεῖς τ ἐστε τ ἐμ τ κυ
ρίω. τ εἰ τ ἄλλοις τ οὐκ τ ειμὶ τ απόστολος, τ ἀλλά
γε τ υμῖμ τ ειμί. τ ἡ τ γαρ τ σφραγὶς/τῆς τ ἐμῆς τ απο
στολῆς τ υμεῖς τ ἐστε τ ἐμ τ κυρίω. τ ἡ τ ἐμή τ απολο
γία/τοῖς τ ἐμὲ τ ἀμακρίμουσιμ τ αὐτη τ ἐστί. τ μὴ τ οὐκ
τ ἔχομεμ τ ἐξουσίαμ τ φαγεῖμ τ καὶ τ πιεῖμ. τ μὴ τ οὐκ
τ ἔχομεμ τ ἐξουσίαμ τ ἀλελφὴμ τ γμμαίκα τ περιά
γειμ τ ως τ καὶ/οἱ τ λοιπ τ οἱ τ απόστολοι τ καὶ/οἱ τ α
δελφοὶ/τοῦ τ κυρίου τ καὶ τ κηφᾶς, τ ἢ τ μόμος τ ἐ
γω τ καὶ τ βαρμάβας τ οὐκ τ ἔχομεμ τ ἐξουσίαμ/τοῦ
τ μὴ τ ἐργάζεσθαι. τ Τίς τ στρατεύεται τ ἰδίοις τ ὀψω
μίοις τ ποτέ. τ Τίς τ φυτεύει τ αμπελῶμα τ καὶ τ ἐκ
/τοῦ τ καρποῦ τ αὐτοῦ τ οὐκ τ ἐσθίει. τ ἢ τ Τίς τ ποιμαί
νει τ ποίμμημ τ καὶ τ ἐκ/τοῦ τ γάλακτος/τῆς τ ποίμ
μης τ οὐκ τ ἐσθίει. τ μὴ τ κατὰ τ ἄμθρωπομ τ ταῦτα τ λέ
γω. τ ἢ τ οὐχὶ τ καὶ/ὁ τ μόμος τ ταῦτα τ λέγει. τ ἐμ
τ γαρ/τῷ τ μόμῳ τ μωσέως τ γέγραπται. τ οὐ τ φι
μώσεις τ βοῦμ τ αλοῶμτα. τ μὴ/τῶμ τ βοῶμ τ μέλει
/τῷ τ θεῷ. τ ἢ τ λι τ ημᾶς τ πάμτως τ λέγει. τ λι τ ημᾶς
τ γαρ τ εγράφη, τ ὅτι τ ἐπ᾽ τ ελπὶλι τ οφείλει τ αρο
τριῶμ τ αροτριᾶμ, τ καὶ/ὁ τ αλοῶμ/τῆς τ ελπίδος
τ αὐτοῦ τ μετέχειμ τ ἐπ᾽ τ ελπὶλι. τ εἰ τ ημεῖς τ υμῖμ
/τὰ τ πμευματικὰ τ εσπείραμεμ, τ μέγα τ εἰ τ ημεῖς
τ υμω̃μ/τὰ τ σαρκικὰ τ θερισωμεμ. τ εἰ τ ἄλλοι/τῆς
τ ἐξουσίας τ υμω̃μ τ μετέχουσιμ, τ οὐ τ μᾶλλομ τ ἡ
μεῖς. τ ἀλλ᾽ τ οὐκ τ ἐχρησάμεθα/τῇ τ ἐξουσίᾳ τ ταύ
τῃ, τ ἀλλὰ τ πάντα τ στέγομεμ, τ ἵμα τ μὴ τ εγκοπὴμ
τ δῶμεμ/τῷ τ εὐαγγελίω/τοῦ τ Χριστοῦ.
τ οὐκ τ οἴδατε τ ὅτι/οἱ/τὰ τ ἱερὰ τ ἐργαζόμενοι, τ ἐκ
/τοῦ τ ἱεροῦ τ ἐσθίουσιμ. / οἱ/τῷ τ θυσιαστηρίῳ
τ προσεδρεύοντες, τ τῷ τ θυσιαστηρίῳ τ συμμερί

omnia: et nos per ipsum. Sed nō in
omnib⁹ est scientia. Quidā autē cum cō
scientia idoli hūc idolū hūc idolothytū mā
ducāt: tāq cōscia ipsorū cū sit infirma pol
luitur. Esca autem nos non cōmendat
deo. Neq enim si māducauerim⁹ abū-
dabim⁹: neq si nō māducauerim⁹ defi
ciem⁹. Videte ūt ne forte hec licētia vra
offendiculū fiat infirmis. Si quis ei vi
derit cū qui habz sciaz in idolio recūbētem
nonne conscientia eius cuz sit infirma
ędificabitur ad māducādū idolothyta?
Et peribit infirmus
tua scientia frater: pp quē xps mor
tuus est. Sic autem peccantes in fres
et percutientes conscientiam eorum
infirmā i christo peccatis. Quapropter
scādalizat fratrem
meū non māducabo carnē in eternū: ne
fratrem meum scandalizem. Cap. 9.

Non sum apostol⁹? Nō sum liber?
Nōne xpm iesum dominū nostrū
vidi? Nōne op⁹ meū vos estis in dño?
Et si alijs non sum apostolus: sed tamē
vobis sū. Nā signaculū apostolat⁹ mei
vos estis in dño. Mea defensio
apd eos q me interrogāt: hec ē. Nūqd
habem⁹ ptātē māducādi? Nūqd nō hēm⁹ ptātē sororē mulierculā circū
ducendi: sicut ceteri apostoli et fres
dñi et cephas. Aut solus ego
et barnabas non habemus ptātez hoc
operandi? Quis militat suis ūpendijs
vnq? Quis plantat vineā et de
fructu eius non edit? Quis pascit
gregem: et de lacte gregis
nō māducat. Nūqd scdz hoiez hec dico
An et lex hec non dicit? Scriptū est enim in lege moysi. Nō alliga
bis os bouī triturāti. Nūqd de bob⁹ cu
ra est deo. An ppter nos vtiq hoc dicit.
Nā pp nos vtiq scripta sūt qm debz ī spe
qui arat arare: et q triturat i spe fructꝰ
percipiendi. Si nos vobis
spūalia seminauimus: magnū ē si nos
carnalia vestra metamus? Si alij
ptātē vestre participes sūt: ḡre nō potiꝰ nos?
Sed non vsi sum⁹ hac potestate:
sed toia sustinem⁹: ne quod offēdiculū
demus euangelio christi.
Nescitis qui sacrario operantur: q de
sacrario sunt edūt. Et qui altario
deseruiunt: cum altario participant.

ζομται. οὕτως καὶ/ὁ κύριος διέταξε/τοῖς/τὸ
εναγγέλιομ καταγγέλλουσιμ εκ/τοῦ εναγ
γελίου ζημ. εγὼ δε ουδεμί εχρησάμημ τούτ
των. ουκ εγραψα δε ταῦτα, ἵμα οὕτως γέμη
ται εμ εμοί. καλόμ γαρ μοι μᾶλλομ αποθα
μεῖμ η/το καύχημά μου ἵμα τις κεμώση. εάμ
γαρ ευαγγελιζωμαι, ουκ εστί μοι καύχημα
αμάγκη γαρ μοι επίκειται. ουαι δε μοι εσ
τὶμ εάμ μη ευαγγελίζωμαι. ει γαρ εκὼμ τοῦ
το πράσσω μισθόμ ἔχω, ει δε ἀκωμ οικομο
μίαμ πεπίστευμαι. τις ουμ μοί εστίμ ο μισ
θός. ἵμα ευαγγελιζόμενος ἀλάπαμομ θήσω
/το ευαγγέλιομ/του Χριστοῦ, εις/το μη κα
ταχρήσασθαι/τῇ εξουσίᾳ μου εμ/τω ευαγγε
λίω. ελεύθερος γαρ ὢμ εκ πάντωμ πάσιμ ε
μαυτόμ εδούλωσα ἵμα/τους πλεῖομας κερ
δήσω. και εγεμόμημ/τοῖς ιουδαίοις ως ιου
δαίος, ἵμα ιουδαίους κερδήσω. τοῖς υπό μό
μομ ως υπὸ μόμομ, ἵμα/τους υπὸ μόμομ κερ
δήσω. / τοῖς αμόμοις ως ἄμομος, μη ὢμ ἄμο
μος θεῶ, αλλ εμμομος Χριστῶ, ἵμα κερδήσω
αμόμους. εγεμόμημ/τοῖς ασθεμεσιμ ως ασθε
μής, ἵμα/τους ασθεμεῖς κερδήσω. / τοῖς πάσι γέ
γομα/τα πάμτα, ἵμα πάμτως τιμάς σώσω.
τουτο δε ποιῶ διά/το εναγγέλιομ ἵμα συ
κοιμωμός αὐτοῦ γέμωμαι. ουκ οἴδατε ότι
/οἱ εμ σταλίῳ τρέχομτες πάμτες μεμ τρέχου
σιμ, εις δε λαμβάμει/το βραβεῖομ. οὕτως τρέ
χετε, ἵμα καταλάβητε. πας ο αγωμιζόμε
μος πάμτα εγκρατεύεται. εκεῖμοι μεμ ουμ ἵμα
φθαρτόμ στέφαμομ λάβωσιμ, ημεῖς δε ἄφ
θαρτομ. εγὼ τοίμυμ οὕτω τρέχω ως ουκ α
δήλως, οὕτω πυκτεύω ως ουκ αέρα δαί
λωμ, αλλ υπωπιάζω μου/το σῶμα και δου
λαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς α
δόκιμος γέμωμαι. Cap. 10.

Ου θέλω δε υμᾶς αγμοεῖμ αδελφοί ότι
οἱ πατέρες ημω̃μ πάμτες υπὸ/τὴμ μεφέ
λημ ἦσαμ, και πάμτες διά/της θαλάσσης δι
ήλθομ. και πάμτες εις/τομ μωυσῆμ εβαπτί
σαμτο εμ/τῇ μεφέλῃ και εμ/τῇ θαλάσσῃ. και
πάμτες/το αὐτο βρω̃μα πμευματικόμ έφα
γομ. και πάμτες/το αὐτο πω̃μα πμευματι
κόμ έπιομ. έπιομ γαρ εκ πμευματικῆς ακο
λουθούσης πέτρας, ἡ δε πέτρα ημ ο Χρισ
τός. αλλ ουκ εμ/τοῖς πλείοσιμ αὐτω̃μ ευδό
κησεμ/ο θεός. κατεστρώθησαμ γαρ εμ/τῇ ερή
μω. ταῦτα δε τύποι ημω̃μ εγεμήθησαμ, εις
/το μη εἶμαι ημᾶς επιθυμητὰς κακω̃μ, καθώς
κακεῖμοι επεθύμησαμ. μηδε ειδωλολάτραι
γίμεσθε καθώς τιμές αὐτω̃μ. ὥσπερ γέγραπ
ται, εκάθισεμ/ο λαός/του φαγεῖμ και πιεῖμ

Ita dominus ordinauit
his q euangeliū annunciant de euan
gelio viuere. Ego ūt nullo horū vsus
Non scripsi autem hec vt ita fiant
in me. Bonū est mihi magis mori
q vt gloriam meam quis euacuet.
Nā si euāgelizauero: nō est mihi glia.
Necessitas ei mihi icūbit. Me ei mihi
si nō euangelizauero. Si ei volēs hoc
ago mercedē habeo: si aūt inuit⁹ dispē
satio mihi credita est. Que est ergo merces
mea: Vt euangeliū predicās sine sūptu
euangelium vt non abutar
ponam
potestate mea in euangelio.
Nam cū liber essem ex omnib⁹ omniū
me seruū feci: vt plures lucrifacerem.
Et factus sum iudeis tanq iudeus: vt
iudeos lucrarer. His qui sub lege
sūt quasi sub lege cēz: cū ipe nō ēz sub le
ge: vt eos q sub lege erāt lucrifacerez.
His q sine lege erāt tanq sine lege essē
cū sine lege dei nō esse: sed in lege cēz
xpi: vt lucrifacerē eos q sine lege erāt.
Facta sum infirmis infirmi⁹: vt ifirmos
lucrifacerē. Oibus oia facta sū vt oēs
facerē saluos. Hec aūt facio ppter euā
geliū vt particeps eius efficiar. Nescitis
q hi q in stadio currūt oēs quidē currūt:
sz vn⁹ accipit brauiū. Sic currite vt cō
prehendatis. Oīs qui in agone pten
dit ab oib⁹ se abstinet: et illi quidē vt coz
ruptibilē coronā accipiāt: nos aūt incoz
ruptā. Ego igit sic curro nō qsi in incertū
sic pugno nō qsi aerē verberās. Sed
castigo corpus meū et in seruitutē redigo:
ne forte cū alijs predicauerim ipse re
probus efficiar. Cap. 10.

Nolo enim vos ignorare fratres: qm
patres nostri omnes sub nube
fuerunt: et omnes mare transierūt: et
omnes in moyse baptizati sunt in
nube et in mari. Et
omnes eandez escam spiritalē māduca
uerūt: et omnes eundem potū spiritalē
biberūt. Bibebant aūt de spiritali cōse
quente eos petra: petra autez erat xps.
Sed non in pluribus eoz bñplacitū est
deo. Nam prostrati sunt in deserto.
Hec autē in figura facta sunt nostri: vt
nō simus cōcupiscentes malorū: sicut et
illi concupierūt. Neq idolatre dū scriptū
efficiamini sicut quidā ex ipis: quēadmo
dū ē. Sedit populus māducare et bibere:

Philip. 3.c

Exo. 13.d.
Exo. 14.c.
Exo. 16.c.
Exo. 17.b.
Exo. 32.b

ᵉκαι ᶠαμέστησαν ᶠ παίζειν. ᵉ μηδέ ᵉ πορνεύωμεν
ᵇκαθώς ᶜτινές ᵉαυτῶν ᵉεπόρνευσαν, ᶠκαι ᵍέπεσον
ᵉεν μιᾷ ᵉ ἡμέρᾳ ᵉείκοσι ᵐ τρεῖς ᵉ χιλιάδες. ᶜ μηδέ
ᵉεκπειράζωμεν τὸν ᵍ Χριστόν, ᶠκαθώς ᶜκαι ᶠτινές
ᵉαυτῶν ᶠ επείρασαν, ᶠ και ᶠ υπό τῶν ᵉ ὄφεων ᵇ α=
πώλοντο. ᶜ μηδέ ᵉ γογγύζετε, ᶜκαθώς ᶜκαι ᵍτινές
ᵇ αὐτῶν ᶠ εγόγγυσαν, ᵇ και ᶠ απώλοντο ᵐ υπό
τοῦ ᵉ ὀλοθρευτοῦ. ᵉ Ταῦτα ᵉ δὲ ᵍ πάντα ᶠ τύποι
ᵉ συνέβαινον ᵉ εκείνοις. ᵉ εγράφη ᵏ δὲ πρὸς νου=
θεσίαν ᵉ ἡμῶν, ᵇ εἰς ᶜ οὓς τὰ ᵉ τέλη τῶν ᶜ αἰώνων
ᶠ κατήντησεν. ᵉ ὥστε ὁ ᵇ δοκῶν ᶠ ἑστάναι, ᵇ βλεπέ=
τω μὴ ᵐ πέσῃ. ᵉ πειρασμὸς ᵘ ὑμᾶς ᵖ οὐκ ᵍ εἴληφεν
ᶠ εἰ μὴ ᵉ ἀνθρώπινος. ᵇ πιστὸς ᵉ δὲ ὁ ᵉ θεὸς ᶜ ὃς ᵒ οὐκ ᵉ ε=
άσει ᵇ ὑμᾶς ᵉ πειρασθῆναι ᵖ ὑπὲρ ᵒ ὃ δύνασθε, ᵉ ἀλ
λὰ ᵇ ποιήσει σὺν τῷ ᵉ πειρασμῷ καὶ τὴν ᵐ ἔκβα=
σιν, τοῦ ᵘ δύνασθαι ᵘ ὑμᾶς ᵖ ὑπενεγκεῖν. ᶜ διό, ᵃ ἀ=
δελφοί ᵉ μου ᶠ αγαπητοί ᵘ φεύγετε ᶠ απὸ τῆς ᶠ εἰ=
δωλολατρίας. ᶠ ὡς ᵉ φρονίμοις ᵇ λέγω ᶜ κρίνατε
ᵉ ὑμεῖς ὃ ᵉ φημί. ᵀὸ ᵉ ποτήριον τῆς ᵇ εὐλογίας ὃ
ᵉ εὐλογοῦμεν, ᶠ οὐχὶ ᵐ κοινωνία τοῦ ᵘ αἵματος
τοῦ ᵉ Χριστοῦ ᵉ ἐστί; ᵀὸν ᵘ ἄρτον ὃν ᵘ κλῶμεν ᶠ οὐ
χὶ κοινωνία τοῦ ᶠ σώματος τοῦ ᶠ Χριστοῦ ᶠ ἐστίν;
ᵘ ὅτι ᵇ εἷς ᶜ ἄρτος ᵉ ἐν σῶμα οἱ ᶠ πολλοί ᵉ ἐσμεν, οἱ
ᵇ γὰρ πάντες ᶠ ἐκ τοῦ ᵉ ἑνὸς ᵐ ἄρτου ᵘ μετέχομεν.
ᵉ βλέπετε τὸν ᵉ ἰσραὴλ ᵍ κατὰ ᶠ σάρκα. ᵉ οὐχὶ οἱ
ᶠ ἐσθίοντες τὰς ᵘ θυσίας ᶠ κοινωνοί τοῦ ᶠ θυσια=
τηρίου εἰσί. ᵉ Τί ᵇ οὖν, ᶠ φημί ᵉ ὅτι εἴδωλόν τί ᵉ ἐσ
τίν, ᵇ ἢ ὅτι ᵏ εἰδωλόθυτόν τί ᵐ ἐστίν. ᵉ ἀλλ᾽ ὅτι ᵃ
ᵍ θύει τὰ ᵉ ἔθνη, ᵉ δαιμονίοις θύει ᵘ καὶ οὐ θεῷ. οὐ
ᵉ θέλω ᵇ δὲ ᶜ ὑμᾶς ᵏ κοινωνοὺς ᶠ τῶν ᶜ δαιμονίων
ᶠ γίνεσθαι. ᵉ οὐ ᵇ δύνασθε ᵉ ποτήριον ᵏ κυρίου ᶠ πί=
νειν ᵐ καὶ ᵘ ποτήριον ᵉ δαιμονίων. ᵉ οὐ ᵍ δύνασθε
ᶠ τραπέζης ᵉ κυρίου ᶠ μετέχειν ᵘ καὶ ᶠ τραπέζης ᶠ δαι
μονίων. ᵉ ἢ ᵉ παραζηλοῦμεν τὸν ᵇ κύριον. ᶜ μὴ ἰσ
χυρότεροι ᶠ αὐτοῦ ᶠ ἐσμέν. ᵉ πάντα ᵇ μοι ἔξεστιν,
ᵏ ἀλλ᾽ οὐ ᵐ πάντα ᵘ συμφέρει. ᵉ πάντα ᵘ μοι ᵍ ἔξεσ
τιν, ᶠ ἀλλ᾽ οὐ ᶠ πάντα ᵘ οἰκοδομεῖ. ᵏ μηδεὶς ᶠ τὸ ᶠ ἑαυ
τοῦ ᵉ ζητείτω ᵇ ἀλλὰ τὸ τοῦ ᵉ ἑτέρου ᶜ ἕκαστος.
ᶠ παν τὸ ᵉ ἐν ᵇ μακέλλῳ ᶠ πωλούμενον ᵏ ἐσθίετε
ᶠ μηδὲν ᵐ ἀνακρίνοντες ᵘ διὰ τὴν ᵉ συνείδησιν.
τοῦ ᵖ γὰρ ᵍ κυρίου ἡ ᶠ γῆ καὶ τὸ ᶠ πλήρωμα ᵘ αὐ
τῆς. ᶠ εἰ δέ τις ᶜ καλεῖ ᵇ ὑμᾶς τῶν ᶜ ἀπίστων, ᵇ καὶ
ᶠ θέλετε ᶠ πορεύεσθαι, ᵉ πᾶν τὸ ᵇ παρατιθέμενον
ᶠ ὑμῖν ᵏ ἐσθίετε, ᶠ μηδὲν ᵐ ἀνακρίνοντες ᵘ διὰ τὴν
ᵉ συνείδησιν. ᵖ ἐὰν ᵍ δέ τις ᵉ ὑμῖν ᶠ εἴπῃ ᵘ Τοῦτο ᶠ εἰ=
δωλόθυτόν ᶠ ἐστί, ᶠ μὴ ᵉ ἐσθίετε ᵇ δι᾽ ᶜ ἐκεῖνον τὸν
ᵉ μηνύσαντα ᶠ καὶ τὴν ᶠ συνείδησιν. τοῦ ᵉ γὰρ ᵇ κυ
ρίου ἡ ᶠ γῆ ᵏ καὶ τὸ ᶠ πλήρωμα ᵐ αὐτῆς. ᵘ συνείδη
σιν ᵉ δὲ ᶠ λέγω ᵍ οὐχὶ τὴν ᶠ ἑαυτοῦ, ᵉ ἀλλὰ τὴν τοῦ
ᶠ ἑτέρου. ᶠ ἵνα τί γὰρ ἡ ᶠ ἐλευθερία ᶠ μου ᵇ κρίνε=
ται ᶠ ὑπὸ ᵉ ἄλλης ᶠ συνειδήσεως. ᶠ εἰ ᵉ ἐγὼ ᵇ χάριτι
ᵘ μετέχω ᵇ τί βλασφημοῦμαι ᵐ ὑπὲρ ᵘ οὗ ᵉ ἐγὼ
ᵉ εὐχαριστῶ. ᵍ εἴτε ᶠ οὖν ᵉ ἐσθίετε, ᶠ εἴτε ᵘ πίνετε, ᶠ εἴ

ᵉ τι ᶠ ποιεῖτε, πάντα ᵇ εἰς ᶜ δόξαν ᵉ θεοῦ ᶠ ποιεῖτε.
ᶠ απρόσκοποι ᵍ γίνεσθε ᵇ καὶ ἰουδαίοις ᶜ καὶ ᶠ ἕλ=
λησι ᵐ καὶ τῇ ᵉ ἐκκλησίᾳ τοῦ ᵉ θεοῦ, ᵇ καθὼς ᵍ κα
γὼ ᶠ πάντα ᵉ πᾶσιν ᶠ αρέσκω, ᵘ μὴ ᶜ ζητῶν τὸ ᶠ ἐμ=
αυτοῦ ᶠ συμφέρον, ᵉ ἀλλὰ ᵇ τὸ τῶν ᶠ πολλῶν ᵉ ἵ
να ᶜ σωθῶσι. Cap.xi.

ΜΙμηταί ᵇ μου ᶜ γίνεσθε ᵉ καθὼς ᶜ καγὼ ᶠ Χρισ=
τοῦ. ᵉ επαινῶ ᵇ δὲ ὑμᾶς ᵃ ἀδελφοί, ᶠ ὅτι ᵐ πάν
τα ᵘ μου ᵉ μέμνησθε, ᵇ καὶ ᵉ καθὼς ᶠ παρέδωκα ᵘ ὑ=
μῖν, ᶠ τὰς ᶠ παραδόσεις ᵘ κατέχετε. ᵏ θέλω ᵇ δὲ ᵘ ὑ=
μᾶς ᵉ εἰδέναι, ᵇ ὅτι ᶜ παντὸς ᵃ ἀνδρὸς ἡ ᵉ κεφαλὴ ὁ
ᶠ Χριστός ᵉ ἐστί, ᵇ κεφαλὴ δὲ ᵏ γυναικὸς ὁ ᵃ ἀνήρ,
ᵐ κεφαλὴ ᵘ δὲ ᵉ Χριστοῦ ὁ ᵇ θεός. ᵍ πᾶς ᶠ ἀνὴρ ᵉ προ
σευχόμενος ἢ ᵘ προφητεύων ᶠ κατὰ ᶠ κεφαλῆς ᶜ ἑ=
χων ᵉ καταισχύνει τὴν ᵇ ἑαυτοῦ κεφαλήν. ᵉ πᾶ=
σα ᶜ δὲ ᶠ γυνὴ ᵍ προσευχομένη ᵇ ἢ ᵘ προφητεύου=
σα ᵏ ακατακαλύπτῳ τῇ ᶠ κεφαλῇ ᵐ καταισχύνει
τὴν ᵘ κεφαλὴν ᵉ ἑαυτῆς. ᵉ ἐν ᵖ γὰρ ἐστι ᵉ καὶ τὸ αὐ
τό τῇ ᵘ ξυρωμένῃ. ᶠ εἰ ᶠ γὰρ οὐ ᵉ κατακαλύπτεται
ᵇ γυνή, ᶜ καὶ ᵉ κειράσθω. ᶜ εἰ δὲ ᵍ αἰσχρὸν ᵇ γυναικὶ
τὸ ᶠ κείρασθαι ᵏ ἢ ᶠ ξυρᾶσθαι, ᵐ κατακαλυπτέσθω.
ᵘ ἀνὴρ ᵉ μὲν ᵖ γὰρ οὐκ ᶠ ὀφείλει ᵉ κατακαλύπτε=
σθαι τὴν ᶠ κεφαλήν, ᵘ εἰκὼν ᶠ καὶ ᵃ δόξα ᶠ θεοῦ ᵉ ὑπάρ
χων, ᵇ γυνὴ ᶜ δὲ ᵃ δόξα ᶠ ἀνδρός ἐστιν. ᵍ οὐ ᵇ γὰρ
ἐστὶν ᵃ ἀνὴρ ἐκ ᵐ γυναικός, ᵘ ἀλλὰ ᵉ γυνὴ ᵉ ἐξ ᵍ ἀν
δρός. ᶠ καὶ ᵃ γὰρ οὐκ ᵉ ἐκτίσθη ᶠ ἀνὴρ διὰ τὴν ᵍ γυ
ναῖκα, ᵉ ἀλλὰ ᵇ γυνὴ διὰ τὸν ᵉ ἄνδρα. ᶜ διὰτοῦτο
ὀφείλει ἡ ᵍ γυνὴ ᵇ ἐξουσίαν ἔχειν ᵏ ἐπὶ τῆς κεφα
λῆς ᵐ διὰ τοὺς ᵘ ἀγγέλους. ᵉ πλὴν ᵖ οὔτε ᵍ ἀνὴρ
χωρὶς ᵘ γυναικός οὔτε ᵘ γυνὴ χωρὶς ᵃ ἀνδρός ἐν
ᵉ κυρίῳ. ᵘ ὥσπερ γὰρ ἡ ᵘ γυνὴ ἐκ τοῦ ᵃ ἀνδρός, οὕ
τω ᵇ καὶ ὁ ᵃ ἀνὴρ διὰ τῆς ᵍ γυναικός. τὰ ᵐ δὲ ᵘ πάντα
ᵉ ἐκ τοῦ ᵉ θεοῦ. ᵍ ἐν ᵘ ὑμῖν ᵉ αὐτοῖς κρίνατε. ᵘ πρέπον
ἐστὶ ᵍ γυναῖκα ᶜ ἀκατακάλυπτον τῷ ᵍ θεῷ ᵇ προ=
σεύχεσθαι. ᵍ ἢ οὐδὲ ᵉ αὐτὴ ἡ ᶠ φύσις ᵘ διδάσκει ᵇ ὑ=
μᾶς, ᵇ ὅτι ᵃ ἀνὴρ ᵘ μὲν ᵐ ἐὰν ᵘ κομᾷ, ᵉ ἀτιμία ᵉ αὐτῷ
ᵍ ἐστίν, ᵍ γυνὴ ᵃ δὲ ἐὰν ᵘ κομᾷ ᶜ δόξα ᶜ αὐτῇ ἐστίν;
ὅτι ἡ ᵇ κόμη ᶜ ἀντὶ ᵇ περιβολαίου ᶜ δέδοται αὐτῇ.
ᵉ εἰ ᵇ δὲ τις ᵏ δοκεῖ φιλόνεικος ᵐ εἶναι, ᵘ ἡμεῖς ᵍ τοι
αύτην ᵍ συνήθειαν ᵘ οὐκ ᵉ ἔχομεν ᵘ οὐδὲ αἱ ᶜ ἐκκλη
σίαι τοῦ ᵘ θεοῦ. ᵛ Τοῦτο ᶜ δὲ παραγγέλλων ᵉ οὐκ
ᵇ ἐπαινῶ, ᶜ ὅτι οὐκ ᵉ εἰς τὸ ᶜ κρεῖττον ᵉ ἀλλὰ ᵇ εἰς τὸ
ἧττον ᵏ συνέρχεσθε. ᵛ πρῶτον ᵐ μὲν ᵍ γὰρ ᵉ συνερ
χομένων ᵍ ὑμῶν ᵉ ἐν ἐκκλησίᾳ, ᵉ ἀκούω ᶜ σχίσμα
τα ᵉ ἐν ὑμῖν ᶠ ὑπάρχειν, καὶ ᵉ μέρος ᵀι ᶜ πιστεύω.
ᵍ δεῖ ᵍ γὰρ καὶ ᵉ ἐν ὑμῖν αἱρέσεις ᵉ εἶναι, ἵνα οἱ ᵐ δόκι
μοι ᵘ φανεροὶ ᵍ γένωνται ᵍ ἐν ᵘ ὑμῖν. ᵍ συνερχομέ=
νων ᵉ οὖν ᵘ ὑμῶν ᵘ ἐπὶ τὸ αὐτό, ᵉ οὐκ ἔστι ᵉ κυρια=
κὸν ᵇ δεῖπνον ᶜ φαγεῖν. ᵉ ἕκαστος ᶠ γὰρ τὸ ᶠ ἴδιον
ᵉ δεῖπνον ᵇ προλαμβάνει ἐν τῷ ᵍ φαγεῖν. ᶠ καὶ ᵐ ὃς
ᵘ μὲν ᵍ πεινᾷ, ᵉ ὃς ᵍ δὲ μεθύει. ᵉ μὴ ᶠ γὰρ ᵘ οἰκίας ᶜ οὐκ
ἔχετε εἰς τὸ ᵉ ἐσθίειν ᵇ καὶ ᶜ πίνειν, ᵇ ἢ τῆς ᶜ ἐκκλη=
σίας τοῦ ᵉ θεοῦ ᵉ καταφρονεῖτε, ᵇ καὶ ᶠ καταισχύνε

bitis ᶜ vl aliō ᵍ qđ facitis: ᵉ omnia ᵇ in ᶜ gliaz ᵈ di ᶜ facite. ᶜ Sine ᶜ offensiōe ᵉ estote ᵘ iudeis ᵏ ꝛ gēti bus ᵐ et ᶜ eccleſie ᵒ dei: ᵖ ſicut ᵍ et ᵉ ego per ꝯ ᶜ omnia ᵘ omnib ᵍ placeo: ᵘ nō ᵍ q̄rēs qđ ᵘ mi hi ᵛ vtile eſt: ᵉ ſed ᵇ quod ᵘ multis ᵒ vt ꝯ ſal ᶜ ſalui fiant. Cap.xi.

ΜΙmitatores ᵇ mei ᶜ eſtote ᵉ ſicut ᵏ ꝛ ᶜ ego ᵉ laudo ᵇ ãt vos ᵍ frēs ᵍ q ᵖ ᵐ om ⟦ xpi. ma ᵘ mei ᵒ memores ᶜ eſtis: ᵖ ꝛ ᵍ ſicut ᵗradidi ᵉ vo bis ᶜ precepta mea ᵘ tenetis. ᵛ Volo ᵏ ãt vos ᵉ ſcire: ᵇ q ᶜ omnis ᵒ viri ᶜ caput ꝯ ᶜ chriſtus ᵍ eſt: ᵇ caput aũt ᵏ mulieris ᶠ vir: ꝯ ᵐ caput ᵛ no ᵒ xpi ᵒ deus. ᵍ Omnis ᵛ vir ᵉ orans ᶜ aut ᵍ prophetās velato ᶜ capite ꝯ ꝯ ᵉ deturpat ᶜ caput ſuum. ᵍ Omnis ꝯ ꝯ ᶜ aũt mulier ᵉ orans ᵇ aut ᵍ prophetās ꝯ ꝯ ᵏ non ᵏ velato ᶜ capite ᵐ deturpat ꝯ ꝯ ᵍ ᵘ caput ſuũ. ᵍ Vnũ ᵉ eſt ᵉ enim ᵍ ac ſi ꝯ ꝯ ᵘ decalueẽ. ᵛ Nam et ᵉ ſi ᵍ non ᵉ velatur ꝯ ᵇ mulier: ᵒ tõdeat. ᶜ Si ᵛ no ᵉ turpe ẽ ᵖ m..lieri ᶜ tõderi ᵏ aut ᵘ decaluari: ᵐ velet caput ſuum. ᵍ Vir ᵉ quidem ᵍ non ᵘ debet ᵏ velare ꝯ ꝯ caput ſuum qm ᵛ imago ᵏ ꝛ gloria ᵈ dei ᵉ eſt: ᵇ mulier ᶜ autem ᵍ gloria ᶠ viri ᵉ eſt. ᵍ Non ᵇ .n. ᵏ vir ᵉ ex ᵐ muliere ᶜ eſt: ᵘ ſed ᵍ mulier ᵉ ex ᵛ viro. ᵍ Etenim ᶜ non ᵉ eſt ᵘ creatus ᵏ vir ᵖ p mulierē: ᵍ ſed ᵘ mulier ᶜ propter ᵒ virum. ᶜ Ideo ꝯ ᵈ ꝫ ᵍ mulier ᵇ velamē ᵘ hēre ᵏ ſup ᶜ caput ſuũ ꝛ ᵐ pp ᵘ angelos. ᵒ Verꝫ tñ ᵍ neqꝫ ᵍ vir ꝯ ꝯ ᶜ ſine ᵍ muliere: ᶜ neqꝫ ᵘ mulier ᵏ ſine ᶜ viro ᵘ in ᵍ domino. ᵒ Nam ᵇ ſicut ᵍ mulier ᶜ de ᵛ viro ᵍ ita ᵇ ꝛ ᵛ vir ᵏ per ᵘ mulierem. ᵘ Omnia ᵐ autem ᵒ ex ᵇ deo. ᵛ Vos ᵍ ipſi ᶜ iudicate. ᵘ Decet ꝯ ᵏ mulierē ᵘ non ᶜ velatam ᵇ orare ᵍ deum: ꝯ ᵒ Nec ipſa ᶜ natura ᵍ docet ᵇ vos. ꝯ ⟦ illi ᶜ Ꝺ ᵏ vir ᵍ qđē ᵐ ſi ᵘ comã nutriat ᵒ ignominia ẽ: ᵘ mulier ᵛ no ᵉ ſi ᵘ comã nutriat ᵏ glia ᵉ illi: ᵍ qñ ᵘ capilli ᵖ ro ᵒ velamine ᶜ ei ᵉ dati ᶜ ſunt. ᵍ Si ᵍ ꝺ ᵇ ãt ᵏ vī ᵖ ctētiosus ᵐ eſſe: ᵘ nos ᵒ talem ᵖ conſuetudinē ᵍ nō ᵇ habemus ᵉ neqꝫ ᶜ eccliæ ᵘ dei. ᵛ Hoc ᶜ autem ᵘ precipio ᵒ non ꝯ ᵇ laudans: ᶜ q ᵘ non ᶜ in ᵐ melius ᵍ ſed ᵇ in ꝯ ᶜ deteri ᵍ ꝫ ᵘ ueniti. ᵍ Primũ ᵐ qdē ᵘ ueniẽtib ᵍ vobis ᵘ in ᶜ eccleſiam ᵍ audio ᶜ ſciſſuras ꝯ ᶜ eſſe ᵘ inter ᵛ vos: ᵏ ꝛ ᵉ ex ᵍ parte ᶜ credo. ꝯ ꝯ ᵛ Haꝫ ᵒ opꝫ ᵏ ꝛ ᵘ hereſes ᵏ eſſe: ᵘ vt ᵏ ꝛ qui ᵐ ꝓbati ſūt ᵘ manifeſti ᶜ fiãt ᵛ in ᵍ vobis. ᵛ Cõueniẽtib ᵍ ergo ᵛ vobis ᵘ in ᵛ vnũ: ꝫ nō ᵉ eſt ᵈ dominicã ᵇ cenã ᵐ mãducare. ᵒ Vnuſquiſqꝫ enim ᶜ ſuaꝫ ᵍ cenã ᵖ ſumit ᵃ ad ᵐ mãducãdum. ᶜ Et ᵐ alius ᵘ qdē ᵉ eſurit: ᵍ ali ᵒ ãt ᵉ ebrius ẽ. ᵒ Nunq ᵘ do mos ᶜ nō ᵇ hēt ᵍ ad ᵐ mãducãdū ᵇ ꝛ ᵇ bibēdum: ᵈ oci ᵒ ptemnitis: ᵇ ꝛ ᵖ ſfunditis ⟦ ᵒ aut ᵉ eccliaz

τε/Τους ᵏ μη ᶦ ἔχοντας. ᵐ Τι ⁿ υμίν ᵒ ειπω. ᵖ επαινέσω ᵍ υμας ʳ εμ ˢ Τουτω, ᵗ ουκ ⁿ επαινω. ˣ εγω ʳ γαρ ˢ παρέλαβον ᵗ από/Του ᵇ κυρίου, ᶜ ο ᵒ και ᶜ παρέδωκα ᵗ υμίν, ᵈ ὁτι/ο ᵇ κύριος ᶦ ησους ᵏ εν/τη ᵗ νυκτί ᵐ η ᵗ παρελάβετο ᵒ έλαβεν ᵖ άρτον, ᵍ και ʳ ευχαριστήσας ᵉ έκλασε, ᵗ και ᵍ εἶπε, ˣ λάβετε ʳ φάγετε. ˢ Τουτο ᵗ μου ᵇ εστί/το ᶜ σώμα/το ᵒ υπέρ ʳ υμών ᵍ κλώμενον. ᵗ Τουτο ᵇ ποιείτε ᶜ εις/την ᵏ εμήν ᶦ αμάμνησιν. ᵐ ωσαύτως ⁿ και/το ᵒ ποτήριον ᵖ μετά/το ᵍ δειπνήσαι ʳ λέγων. ᵗ Τουτο/το ᶜ ποτήριον/η ⁿ καινή ˣ διαθήκη ʳ εστίν ᵖ εν/τω ᵍ εμώ ᵇ αίματι. ᶜ Τουτο ᵒ ποιείτε ᶜ οσάκις ʳ αν ᵍ πίνητε ᵇ εις/την ᵏ εμήν ᵖ αμάμνησιν. ᶦ οσάκις ᵐ γαρ ⁿ αν ᵒ εσθίητε/και ᵖ πίνητε, ᵍ τον ʳ θάνατον/του ʳ κυρίου ˢ καταγγέλλετε ᵗ άχρις ᵇ ου ᵍ αν ᵖ έλθη. ᶜ ὡστε ᵈ ος ᵍ αν ᵇ εσθίη ᵗ τον ʳ άρτον ᵏ τούτον, ᶦ η ᵐ πίνη/το ⁿ ποτήριον/του ᵒ κυρίου ᵖ αναξίως, ᵍ ενοχος ʳ έσται / του ˢ σώματος ʳ και / του ⁿ αίματος /του ʳ κυρίου. ˣ Δοκιμαζέτω ˢ δε ᵗ άνθρωπος ᵇ εαυτόν, ᶜ και ᵒ ούτως ᶜ εκ/του ʳ άρτου ᵍ εσθιέτω ᵇ και ᶜ εκ /του ᵏ ποτηρίου ᶦ πινέτω. ᵒ Ο ᵐ γαρ ⁿ εσθίων ᵒ και ᵖ πίνων ᵍ αναξίως, ʳ κρίμα ˢ εαυτῶ ᵗ εσθίει ⁿ και ˣ πίνει ᶦ μη ᵗ διακρίνων/το ᵒ σώμα/του ᵇ κυρίου. ᶜ Δια τούτο ᵉ εν ᶜ υμίν ᵗ πολλοί ᵍ ασθενείς ᵇ και ᶜ ἄρρωστοι ᵏ και ᵏ κοιμῶνται ᶦ ικανοί. ᵐ Ει ⁿ γαρ ᵒ εαυτους ᵖ διεκρίνομεν, ᵍ ουκ ʳ αν ᵉ κριμόμεθα. ᶜ κριμόμενοι ⁿ δε ˣ υπό/του ʳ κυρίου ᵗ παιδευόμεθα, ᵍ ἱνα ᵇ μη ᶜ συν/τω ᵒ κόσμω ᶜ κατακριθώμεν. ʳ ὡστε ᵍ αδελφοί ᵇ μου ᵗ συνερχόμενοι ᵏ εις / το ᶦ φαγείν ᵐ αλλήλους ⁿ εκδέχεσθε. ᵒ ει ᵖ δε ᵍ τις ᶜ πεινά, ᵒ εμ ᶜ οίκω ⁿ εσθιέτω, ᶦ ἱνα ʳ μη ᵗ εις ᵍ κρίμα ᵇ συνέρχησθε. / Τα ᶜ δε ᵒ λοιπά ᶜ ως ʳ αν ᵍ έλθω ᵇ διατάξομαι. Cap. 12.

Περι ᵇ δε / Των ᶜ πνευματικών ᵒ αδελφοί ᶜ ου θέλω ᵍ υμας ᵇ αγνοείν. ᶜ οίδατε ᵏ ὁτι ᶜ ὁτε ᵐ έθνη ᵗ ητε ᵒ ωρος/τα ᵖ είδωλα/τα ᵍ άφωνα ʳ ως ᵒ αν ᵗ ήγεσθε ⁿ απαγόμενοι. ˣ Διό ʳ γνωρίζω ᵗ υμίν ᵍ ὁτι ᵇ ουδείς ᶜ εν ᵇ πνεύματι ᶜ θεού ʳ λαλών ᵍ λέγει ᵇ ανάθεμα ᶦ ησουν. ᵏ και ᶦ ουδείς ᵐ δύναται ⁿ ειπείν ᵏ κύριον ᵒ ιησούν, ᵍ ειμή ʳ εν ᵗ πνεύματι ᵃ γίω. ⁿ Διαιρέσεις ˣ δε ʳ χαρισμάτων ᵗ εισί, / το ᵃ δε ᵇ αυτό ᵗ πνεύμα. ᵇ και ᶜ διαιρέσεις ᶜ διακονιών ᵍ εισί, ᵇ και ᵒ ο ᵗ αυτός ᵏ κύριος. ᶦ και ᵐ διαιρέσεις ⁿ ενεργημάτων ᵒ εισίν, / ο ᵖ δε ᵍ αυτός ʳ εστί ᵒ θεός / ο ᵗ ενεργών / τα ⁿ πάντα ˣ εν ᵗ πασιν. ᵗ εκάστω ᵃ δε ᵇ δίδοται / η ᶜ φανέρωσις / του ᵇ πνεύματος ᶜ προς / το ᶜ συμφέρον. ᵍ ω ᵇ μεν ᶜ γαρ ᵏ διά/του ᵗ πνεύματος ᵐ δίδοται ⁿ λόγος ᵒ σοφίας. ᵖ άλλω ᵍ δε ʳ λόγος ᶜ γνώσεως ᶜ κατά/το ⁿ αυτό ᵗ πνεύμα. ʳ ετέρω ᵃ δε ᵗ πίστις ᵇ εν / τω ᶜ αυτῶ ᵗ πνεύματι. ᶜ άλλω ʳ δε ᵒ χαρίσματα ᵇ ιαμάτων ᵗ εν/τω ᵏ αυτώ ᵗ πνεύματι. ᵐ άλλω ⁿ δε ᵒ ενεργήματα ᵖ δυνάμεων. ᵍ άλλω ʳ δε ᵒ προφητείαν. ᶜ άλλω ⁿ δε ˣ διακρίσεις ʳ πνευμάτων. ᵗ ετέρω ᵃ δε ᵇ γένη ᶜ γλωσσών. ᵒ άλλω ᶜ δε ʳ ερμηνεία ᵍ γλωσσών.

ˡ eos ᵍ q ᵗ nō ᵇ hūt. ᵐ Quid ᵒ dicā ⁿ vobꝭ. ᵖ Laudo ᵍ vos ᵗ in ⁿ hoc: ᶜ non ⁿ laudo. ˣ Ego ʳ enim ᵗ accepi ᵍ a ᵇ dño ᶜ qđ ᵒ ᶻ tradidi ꝯ ꝯ ꝯ ʳ vobis: ᵍ qm ᵇ dns ᶜ ihesus ᵏ in ᵐ qua ˡ nocte ꝯ ⁿ tradebat ᵏ accepit ᵖ panem ᵍ ᶻ gras ʳ agens ᵗ fregit ᶻ ᵒ dixit. ˣ Accipite ᶻ ʳ mãducate. ᵇ ē ᶜ corp ᵍ meū ᵗ qđ ᵖ p ᵒ vobis ʳ tradet. ˡ Hoc ᵍ Hoc ᵇ facite ᶜ in ᵏ meam ˡ commemorationē. ᵐ Sīlr ᶻ ᵒ calicem ᵖ postq̄ ᵍ cenauit ꝯ ꝯ ꝯ ʳ dicens. ᵗ Hic ᶜ calix ⁿ nouū ʳ testamentū ᶻ est ᵗ in ᵒ meo ᵇ sanguine. ᵍ Hoc ᵖ facite ꝯ ꝯ ꝯ ᶜ quotiēscūq; ᵍ biberitꝭ ᵇ in ᵏ meā ᵐ cōmemorationē. ˡ Quotiēscūq; ᵐ enī ᵍ mãducabitꝭ ᵖ panē ᵍ hunc ᶻ ᵒ calicē ᵐ bibetis: ᵗ mortez ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ʳ dñi ᵗ annunciabitis ᵍ donec ᶜ veniat. ⁊ ᵐ Itaq; ᵍ cūq; ᵇ mãducauerit ᵖ panē ᵏ hunc ᶻ ʳ berit ᵐ calicem ᶜ domini ᵍ indigne: ᵍ reus ꝯ ꝯ ʳ erit ᶜ corporis ᶻ ᵗ sanguinis ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ᵏ domini. ᵗ Probet ᵃ autem ᵇ semetipsuz ᵃ hō ᶻ ᵒ sic ᶜ de ᵖ pane illo ᶜ edat ᵏ ᶻ de ꝯ ꝯ ꝯ ᵏ calice ᵇ bibat. ᵐ Qui ᵐ enim ⁿ manducat ᵒ et ᵍ bibit ᵐ idigne: ᵗ iudiciū ᵍ sibi ᵐ mãducat ᶻ ᵏ bibit: ʳ non ᵗ diiudicās ᵍ corpus ᵇ dñi. ᶜ Jdeo ꝯ ᵒ inter ᶜ vos ʳ multi ᵍ infirmi ᵇ ᶻ imbecilles: ᵏ ᶻ ᵇ dormiūt ˡ multi. ᵐ Qđ ᵐ si ᵒ nosmetipos ᵖ diiudicarem9: ᵍ nō ᶜ vtiq; ᵗ iudicaremur. ᵍ Dū ᵗ iudicamur ⁿ ãt ᵃ a ᵇ dño ᵒ corripimur: ᵍ vt ᵇ nō ᶜ cū hoc ᵒ mūdo ᶜ dāneml. ᵍ Itaq; ᵍ fratres ꝯ ᵇ mei ᶜ cū ᵍ uenitis ᵏ ad ᵗ mãducādū ᵐ inuicez ⁿ expectate. ᵒ Si ᵖ q̄s ᵍ esurit: ᶜ domi ⁿ mãducet: ᵍ vt ᵇ nō ᶜ in ᵗ iudiciū ᵖ conueniatis. ꝯ ꝯ ꝯ ᵖ Cetera ᶜ ãt cū ᵍ venero ᵇ disponã. Cap. 12.

De ᶜ spiritalib9 ᵖ ãt ᵒ nolo ꝯ ꝯ ⁊ ᵐ gētes ᵍ vos ᵇ ignorare ᶜ frēs. ᵗ Scitis ãt ᵏ qm ᶜ cū ⁿ cētes: ᵒ ad ᵖ simulacra ᵍ muta ʳ put ᵗ ducebami ⁿ cūtes. ˣ Jō ᵗ notū ᵍ vobis ʳ facio: ᵍ q ᵇ nemo ᶜ in ᵇ spiritu ᶜ dei ᵗ loquens ᵍ dicit ᵇ anathema ᶦ ihesu. ᵏ Et ᶦ nemo ᵐ potest ⁿ dicere ᵒ dominus ᵖ ihesus ᵍ nisi ᵗ in ᵍ spiritu ᵗ sctō. ᵐ Diuisiones ꝯ ˣ ho ʳ gratiarū ᵍ sunt: ᵇ idem ᵃ autem ᶜ spirit9. ᵇ Et ᶜ diuisiões ᵗ ministrationū ᵍ sūt: ᵗ idē ᵃ aūt ᵏ dñs. ᶦ Et ᵐ diuisiones ⁿ operationum ᵒ sunt: ᵍ idem ᵇ vero ᵒ deus ᶜ qui ᶜ operatur ⁿ omnia ˣ i ʳ oib9. ᵗ Unicuiq; ᵍ aūt ᵇ dat ᶜ manifestatio ᵇ spiritus ᵃ ad ᶜ utilitatem. ᵍ Alij ꝯ ꝯ ꝯ ᵇ quidem ᵖ per ᵍ spiritum ᵐ datur ⁿ sermo ꝯ ꝯ ꝯ ᵒ sapientie: ᵖ alij ᵍ autem ʳ sermo ᵗ scie ᶜ scom ⁿ eundem ᵍ spiritum. ʳ Alteri ᵃ fides ᵇ in ꝯ ᶜ eodem ᵇ spiritu: ᶜ alij ᵍ gratia ᵇ sanitatum ꝯ ᶦ in ᵛ no ᵍ spiritu. ᵐ Alij ᵒ operatio ꝯ ꝯ ꝯ ᵖ virtutum: ᵍ alij ᵖ prophetia: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ᵍ alij ᶜ discretio ʳ spirituum: ᵍ alij ꝯ ꝯ ꝯ ᵇ genera ᶜ liguaꝝ: ᵍ alij ᶦ terptatio ᵍ sermonū.

σσων. ᵇ πάντα ᶜ δε ᵏ ταύτα ᶜ εμεργεί/το ᵐ εν ⁿ και/το ᵒ αυτό ᵖ ᾧ πνεύμα, ᵍ διαιρούμενα ᶦ δία ᵍ εκάστω ᶜ καθώς ᵍ βούλεται. ᵇ Καθάπερ ᶜ γαρ / το ᵒ σώμα ᵍ εν ᵇ εστί, ᶜ και ᵍ μέλη ᵏ έχει ᵗ πολλά, ᵍ πάντα ᵇ δε / τα ᶜ μέλη /του ᵏ σώματος/του ᶜ εμός ᵐ πολλά ⁿ όντα ᵒ εν ᵖ εστί ⁿ σώμα, ᶜ ούτω ᵒ και/ο ᶜ Χριστός. ⁿ και ˣ γαρ ᶜ εν ᵉ μί ᵗ πνεύματι ᵇ ημείς ᶜ πάντες ᵇ εις ᵍ εμ ᵉ σώμα ᵍ εβαπτίσθημεν, ᵇ είτε ᵗ ιουδαίοι, ᵏ είτε ᶜ έλληνες, ᵐ είτε ᵍ δούλοι, ᵒ είτε ᵖ ελεύθεροι. ᵍ και ᵗ πάντες ᵍ εις ᶜ εν ᵍ πνεύμα ᶜ εποτίσθημεν. ᵗ και ᶜ γαρ/το ᵉ σώμα ᵇ ουκ ᶜ εστίν ᵍ εν ᶜ μέλος, ᶜ αλλά ᵍ πολλά. ᵇ εάν ᶜ είπη/ο ᵏ πους, ᶜ ὁτι ᵐ ουκ ⁿ ειμί ᵒ χειρ ᵖ ουκ ᵍ ειμί ᶜ εκ /του ᵉ σώματος, ᶜ ου ᵖ παρά ᶜ τούτο ᵉ ουκ ᶜ εστίν ᵍ εκ /του ᵉ σώματος. ᶜ ει ᵒ ὁλον/το ᵉ σώμα ᵇ οφθαλμός, ᶜ που/η ᵍ ακοή. ᶜ ει ὁλον ᵍ ακοή, ᵇ που/η ᶜ όσφρησις. ᵇ νυνί ᶜ δε/ο ᵐ θεός ᵉ έθετο / τα ᵉ μέλη ᵍ εν ᵉ έκαστον ᶜ αυτῶν ᵍ εν/τω ᵉ σώματι ⁿ καθώς ᶜ ηθέλησεν. ᶜ ει ᶜ δε ᵍ ην / τα ᵉ πάντα ᵉ εν ᵉ μέλος, ᶜ που/το ᵉ σώμα. ᵍ νυνί ᶜ δε ᵉ πολλά ᵏ μεν ᵉ μέλη, ᵐ εν ᶜ δε ᵉ σώμα. ᵖ ου ᵍ δύναται ᶜ δε / ο ᵉ οφθαλμός ᶜ ειπείν / τη ᵉ χειρί, ᶜ χρείαν ᶜ σου ᵒ ουκ ᵉ έχω, ᵇ η ᵉ πάλιν/η ᵉ κεφαλή / τοις ᶜ ποσί, ᶜ χρείαν ᵉ υμών ᵇ ουκ ᶜ έχω: ᵉ αλλά ᶜ πολλώ ᵐ μάλλον/τα ᵉ δοκούντα ᵉ μέλη / του ᵉ σώματος ᵍ ασθενέστερα ᶜ υπάρχειν, ᵉ αναγκαία ᶜ εστί. ⁿ και ᶜ α ᵉ δοκούμεν ᶜ ατιμότερα ᵉ είναι / του ᵉ σώματος, ᶜ τούτοις ᵉ τιμήν ᶜ περισσοτέραν ᶜ περιτίθεμεν. ᵉ και / τα ᵇ ασχήμονα ᶜ ημών ᵏ ευσχημοσύνην ᶜ περισσοτέραν ᵐ έχει. / τα ⁿ δε ᵉ ευσχήμονα ᵉ ημών ᵒ ου ᶜ χρείαν ᵉ έχει. ᶜ αλλ/ο ⁿ θεός ᶜ συνεκέρασε / το ᵉ σώμα / τω ᶜ υστερουμένω ᵉ περισσοτέραν ᵇ δούς ᶜ τιμήν, ᵇ ἱνα ᵐ μη ᶜ η ᵉ σχίσμα ᵇ εν/τω ᵉ σώματι, ᵏ αλλά/το ᵉ αυτό ᵐ υπέρ ⁿ αλλήλων ᵒ μεριμνώσι/τα ᵉ μέλη. ᵉ και ᶜ είτε ᵉ πάσχει ᶜ εν ⁿ μέλος, ᶜ συμπάσχη ᵉ πάντα/τα ᵉ μέλη. ᵉ είτε ᵇ δοξάζεται ᶜ εν ᵉ μέλος, ᶜ συγχαίρει ᵉ πάντα/τα ᵉ μέλη. ᵇ υμείς ᶜ δε ᵏ εστε ᶜ σώμα ᵐ Χριστού ⁿ και ᵒ μέλη ᵖ εκ ᵍ μέρους. ᶜ και ᵒ ους ᶜ μεν ⁿ έθετο / ο ᵏ θεός ᶜ εν / τη ᵉ εκκλησία, ᵉ πρώτον ᵇ αποστόλους, ᶜ δεύτερον ᵇ προφήτας, ᶜ τρίτον ᶜ διδασκάλους, ᵉ έπειτα ᵇ δυνάμεις, ᶜ είτα ᵏ χαρίσματα ᶜ ιαμάτων, ᵐ αντιλήψεις, ᵏ κυβερνήσεις, ᵒ γένη ᵖ γλωσσών. ᵍ μη ᶜ πάντες ⁿ αποστολοι. ᶜ μη ⁿ πάντες ᵏ προφήται, ᶜ μη ᵉ πάντες ᵍ διδάσκαλοι. ᵇ μη ᶜ πάντες ᵒ δυνάμεις. ᶜ μη ᶜ πάντες ᵍ χαρίσματα ᵇ εχουσι ᶜ ιαμάτων. ᵏ μη ᶜ πάντες ᵐ γλώσσαις ⁿ λαλούσι. ᵒ μη ᵖ πάντες ᵍ διερμηνεύουσι. ᶻ ηλούτε ᵉ δε / τα ᶜ χαρίσματα/τα ⁿ κρείττονα ᶜ και ᵉ έτι ᶜ καθ ᵉ υπερβολήν ᵇ οδόν ᶜ υμίν ᵇ δείκνυμι. Ca. 13.

Ἐαν/ταις ᵇ γλώσσαις / των ᶜ ανθρώπων ᵇ λαλώ ᶜ και / των ᶜ αγγέλων, ᵍ αγάπην ᵇ δε ᶜ μη ᵏ έχω, ᶜ γέγομα ᵐ χαλ= ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

ᵏ Hec ᶜ aūt ᵇ omnia ᶜ operatur ᵐ vnus ⁿ atq; ᵒ idem ᵖ spiritus: ᵍ diuidens ᶜ singulis ᶜ prout ⁿ vult. ᵉ Sicut ᶜ enim / corpus ᵉ vnum ᵇ est ꝯ ᶜ ᶻ mēbra ᵉ habet ᶜ multa: ᵉ oia ᵇ aūt ᶜ mēbra ᵉ corporis ⁿ cū ⁿ sint ᵐ multa: ᵒ vnū tñ ᵍ corpus ᶜ ita ᶜ ᵗ xps. ⁿ Etenim ᶜ in ᵛ no ꝯ ꝯ ꝯ ⁊ ᴸ ᵖ sumꝰ: ᵖ spiritu ᵒ cōs ᵇ nos ᵐ in ᶜ vnū ᶜ corpus ᵍ baptizati ᵍ sum9: ᵇ siue ᶜ iudei ᵏ siue ᶜ gentiles; ᵐ siue ꝯ ⁿ serui ᵒ siue ᵖ liberi: ᵍ ᶻ omnes ᵐ in ᵛ no ꝯ ꝯ ⁿ spū ᵖ potati ᶻ sumus. ᶜ Nam ᶜ et ᵉ corpus ᵇ nō ᶜ est ᵛ nū ᵉ mēbrū ᶜ sed ᵉ multa. ᵇ Si ᶜ dixerit ꝯ ᵉ pes: ᶜ qm ᵐ nō ᶜ sum ᵉ manus ᵖ nō ᵍ sum ᶜ de ᵉ corpore: ᶜ num ᵐ ideo ᶜ non ᵉ est ᵏ de ꝯ ꝯ ꝯ ᵇ corpe? ᶜ Et ᵉ si ᶜ dixerit ᵍ auris: ᶜ qm ᵇ nō ᶜ sum ᵏ oculus, ᶜ non ᵐ sum ᶜ de ᵉ corpore: ᶜ num ꝯ ᵍ ideo ᵉ nō ᶜ est ᵏ de ᶜ corpore? ᶜ Si ᵉ totum ꝯ ᵉ corpus ᵇ oculus: ᵉ vbi ᵍ auditus? ᶜ Si autez ᵍ audit ᵖ vbi ᵒ odoratꝰ? ᵏ Nūc ᵃūt ᵖ posuit ᵐ deꝰ ᵉ membra ᵖ vnumqđq ᶜ eorum ᵐ in ᶜ corpore ⁿ sicut ᵛ voluit. ᶜ Nō ᵉ si ᶜ erant ᵇ oia ᶜ vnū ᵉ mēbra: ᶜ vbi ᵉ corpus? ᵍ Nūc ᵃūt ᵉ multa ᵏ qdē ᵉ mēbra: ᵐ vnū ᵃūt ᵉ corpus. ᵖ Non ᵍ potest ᵃūt ᵉ oculus ᶜ dicere ᵐ manui: ᵏ opera ᶜ tua ᵉ nō ᵇ indigeo: ᵇ aut ᶜ iterꝰ ᵉ caput ᶜ pedib9: ᵇ nō ᵉ estis mihi ᶜ necesse ᶜ sarij. ᵏ Sz ᵉ multo ᵐ magis ⁿ que ᵛ vidētur ꝯ ᵉ membra ᵖ corporis ᵍ infirmiora ᶜ esse: ꝯ ꝯ ᵉ necessariora ᵉ sunt. ⁿ Et ᶜ que ᵉ putam9 ᵍ ignobiliora mēbra ᵉ eē ᵇ corpis: ᶜ his ᵇ honorē ᶜ abūdātiorē ᶜ circūdam9. ᵍ Et ᵍ ᶜ inhoneſta ᵉ sūt ᶜ nostra ᶜ abundantiorem ᵏ honestatem ᵐ habēt. ᵍ Honesta ⁿ aūt ᵖ nostra ᵍ nullius ᶜ egent. ᶜ Sz ᵉ deus ᶜ temperauit ᶜ corpus ᵉ ei ᶜ cui ᶜ deerat ᵉ abūdātiorē ᵇ tribuēdo ᵇ honorem ᵇ vt ᶜ nō ᵉ sit ᵍ scisma ᵇ in ᶜ corpe: ᵉ sed ᶜ in ᵉ idipsum ᵐ pro ᵉ ⁿ inuicē ᵉ sollicita ᵉ sint ᵉ mēbra. ᵍ Et ᶜ si ᵍ qđ ᵖ patit ᶜ vnū ᵉ mēbrū: ᶜ cōpatiūtur ᶜ oia ᵉ mēbra. ᵉ Si ᶜ ue ᵍ gliat ᶜ vnū ᵉ mēbrū ᵍ congaudēt ᶜ oia ᵉ mēbra. ᵇ Vos ᶜ aūt ᵉ estis ᶜ corpus ᵐ christi ⁿ ᶻ ᵉ mēbra ᵖ de ᵍ mēbro. ᶜ Et ᵉ quosdā ᵍ qdē ᵖ posuit ᵈeꝰ ᶜ in ᵉ ecclesia: ᵉ primum ᵇ apostolos: ᶜ secundo ꝯ ᵖ prophetas: ᶜ tertio ᶜ doctores: ᵉ deinde ꝯ ᵇ virtutes: ᶜ erinde ᵏ gratias ᶜ curationum: ᵐ opitulatiões: ⁿ gubernatiões: ᵒ gña ᵖ liguarum: interptationes sermonū. ᵍ Numqd ᶜ oēs ᵉ apli? ᶜ Numqd ⁿ oēs ᵏ pphete? ᶜ Numqd ᶜ oēs ᵉ doctores? ᵇ Numqd ᶜ oēs ᵛ tutes? ᶜ Numqd ᶜ oēs ᵍ gras ᵇ hūt ᶜ curationū? ᵏ Numqd ᶜ oēs ᵐ lin ⁿ guis ᵒ loquūt? ᵖ Numqd ᶜ oēs ᵍ iterptant. ᶜ Emulami ᵉ ãt charismata ᵉ meliora: ᵏ et ᵉ adhuc ᶜ excellētiorē ᵉ viā ᶜ vobꝭ ᵇ demōstro. Cap. 13.

Si ᵇ linguis ᶜ hominum ᵇ loquar ꝯ ꝯ ᶜ ᵗ angelorum: ᵍ charitatē ᵇ autez ᶜ non ᵏ habeam: ᶜ factus ᶦ sum velut ᵐ es ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Roma. 12. b. Ephe. 4. a.

Roma. 8. b. Hebre. 4. d

Ephe. 4. d.

i. 14. a.

κός ἡχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. καὶ ἐάν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐάν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμί. καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν ὠφελοῦμαι. ℣ ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται. ℣ ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ. ℣ ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ. πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. ℣ ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. εἴτε δὲ προφητεῖαι καταργηθήσονται, εἴτε γλῶσσαι παύσονται, εἴτε γνῶσις καταργηθήσεται. ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν. ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην. ὅτε δὲ γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι᾽ ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα. μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Cap. 14.

Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μάλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ θεῷ, οὐδεὶς γὰρ ἀκούει. πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια. ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. μείζων γὰρ ὁ προφητεύων, ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύει ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. νυνὶ δὲ ἀδελφοί ἐάν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω, ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ. ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα εἴτε αὐλός, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον. καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῶ, τίς

"sonās aut cymbalū tinniēs. Et si habuero pphetiā τ nouerim mysteria omnia et omnem scientiam: τ si habuero oēm fidem ita vt montes transferam: charitatē aūt nō habuero: nihil sū. Et si distribuero in cibos paupex oēs facultates meas: τ si tradidero corp meū ita vt ardeā: charitatē aūt nō habuero nihil mihi pdest. Charitas patiēs est: benigna ē. Charitas nō emulat nō agit pperā: nō inflatur nō ē ambitiosa: oēa non querit que sua sunt. Non irritatur: non cogitat malum: non gaudet super iniquitate: gaudet aūt veritati. Omnia suffert: oia credit: omnia sperat oēa omnia sustinet. Charitas nunq̄ oēa excidit. Siue pphetie euacuabuntur siue lingue cessabunt: siue oēa scientia destructur. Ex parte enim oēa cognoscim9: τ ex parte prophetam9. Cū autē venerit qđ perfectum est: euacuabit qđ ex parte ē. Cū esse puulus loqbar vt puul9: sapiebā vt puul9: cogitabam vt puulus. Cū aute factus sum vir: euacuaui q̄ erant puuli. Videmus nūc p speculū in enigmate: tūc aūt facie ad faciem. oēa oēa oēa. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscā sicut τ cognitus sum. Nunc aūt manēt fides: spes: charitas: tria oa hec. Maior autem horum est charitas.

Cap. 14.

Sectamini charitatē: emulamini spiritualia: magis aūt vt pphetetis. Qui enim loquitur lingua: nō hoibus loquitur sed deo. Nemo enim audit. Spū aūt loqt mysteria. Hā q̄ pphetat: hominibus loquit ad edificationem et exhortationē τ cōsolationē. Qui loqt lingua semetipz edificat: q̄ aūt pphetat ecclesiaz dei edificat. Volo aūt omnes vos loq linguis: magis autem prophetare. Hā maior est qui prophetat q̄ loquitur linguis: nisi forte interpretetur vt ecclia edificationē accipiat. Nūc aūt frēs si venero ad vos liguis loquēs: q̄d vobis pdero: nisi vobis loquar: aut in revelatiōe: aut in scia: aut in prophetia: aut in doctrina. Tā q̄ sine aia sunt vocē dātia siue tibia: siue cithara: nisi distinctionē sonitū dederit: quomodo sciet id q̄ canit aut q̄ citharizatur. Etenim si incertam vocem det tuba: quis

h. In aliis exemplaribus graecis habetur. Κἀυχήσωμαι. Idest glorier. ut ait beatus Hieronymus super epistola ad galatas capit. 5. ubi etiam.

B

fūp. 10. d.

Phili. 2. c.

C

D

A

παρασκευάσεται εἰς πόλεμον. οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν ἐστὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον. ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐμοὶ βάρβαρος. οὕτω καὶ ὑμεῖς ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεύμα μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπος ἐστί. τί οὖν ἐστί; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ. ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμήν ἐπὶ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε. σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ᾽ ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν. ἀλλ᾽ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. ἀδελφοί μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε. ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ᾽ οὕτως εἰσακούσονται μου λέγει κύριος. ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε. ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων. καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστί. τί οὖν ἐστιν ἀδελφοί, ὅταν συνέρχησθε ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει, πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς καὶ ἀμά μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω. ἐὰν δὲ μὴ ἢ διερμηνευτής σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω, καὶ

"parabit se ad bellum: sic et vos per linguam nisi manifestum oēa sermonē dederitis: quō scietur id qđ dr: eritis enim in aera loquētes. Tā multa genera vocū puta genera liguarū sūt in hoc mūdo τ nihil sine voce est. Si ergo nescio virtutem vocis: ero ei cui loquor oa barbarus: τ qui loquit mihi barbarus. Sic τ vos quoniam emulatores estis spirituum ad edificationem ecclesie oa querite vt abundetis: et ideo qui loquitur lingua oret vt interpretetur. Haz si oret lingua: spiritus meus oōōō

/Tω θεώ. ωροφήται λύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαμ, καὶ/οι ἄλλοι διακριμέτωσαμ. ἐάμ δε ἄλλω ἀποκαλυφθή καθημέμω, ὁ πρώτος σιγάτω. ΔΎμασθε γαρ καθ ἑμα ἕκαστοι πάντες ωροφητεύειμ, ἵμα πάντες μαθάμωσι, καὶ πάντες παρακαλώνται. καὶ πνεύματα ωροφητῶμ ωροφήταις ὑποτάσσεται. οὐ γαρ ἐστίμ ἀκαταστασίας/ὁ θεός ἀλλά εἰρήμης, ὡς ἐμ πάσαις/Ταις ἐκκλησίαις/Τωμ ἁγίωμ. /αι γυμαῖκες ὑμῶμ ἐμ/Ταις ἐκκλησίαις σιγάτωσαμ. οὐ γαρ ἐπιτέτραπται αὐτοίς λαλεῖμ ἀλλ ὑποτασσεσθαι, καθώς καὶ/ὁ μόμος λέγει. εἰ δέ Τι μαθεῖμ θέλουσιμ, ἐμ οἴκω/Τους ἰδίους ἄμδρας ἐπερωτάτωσαμ. αἰσχρόμ γαρ ἐστίμ ἐμ ἐκκλησία γυμαιξὶ λαλεῖμ. ἢ αφ ὑμῶμ/ὁ λόγος/Του θεού ἐξήλθεμ, ἢ εἰς ὑμᾶς μόμους κατήμτησεμ. εἴ Τις δοκεῖ ωροφήτης εἶμαι ἢ πμευματικός, ἐπιγιμωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖμ, ὅτι κυρίου εἰσίμ ἐμτολαί. εἰ δέ Τις ἀγμοεί, ἀγμοείτω. ὥστε ἀδελφοί μου ζηλούτε/Το ωροφητεύειμ, καὶ/Το λαλεῖμ γλώσσαις μὴ κωλύετε. πάντα εὐσχημόμως καὶ κατά Τάξιμ γιμέσθω.

Cap. xv.

Γμωριζω δε ὑμῖμ ἀδελφοί/Το εὐαγγέλιομ ὃ εὐηγγελισάμημ ὑμῖμ, ὃ καὶ ωαρελάβετε, ἐμ ᾧ καὶ ἑστήκατε, δι οὗ καὶ σώζεσθε, Τίνι λόγω εὐηγγελισάμημ ὑμῖμ, εἰ κατέχετε, ἐκτός εἰ μή εἰκῆ ἐπιστεύσατε. ωαρέλαβομ γαρ ὑμῖμ ἐμ ωρώτοις ὃ καὶ ωαρέλαβομ, ὅτι Χριστός ἀπέθαμε ὑπέρ/Τωμ ἁμαρτιώμ ἡμώμ κατά/Τας γραφάς, καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται/Τῇ Τρίτῃ ἡμέρᾳ κατά/Τας γραφάς. καὶ ὅτι ὤφθη Κηφά, εἶτα/Τοις δώδεκα. ἔπειτα ὤφθη ἐπάμω ωεμτακοσίοις ἀδελφοίς ἐφάπαξ. ἐξ ὧμ/οι πλείους μέμουσιμ ἕως ἄρτι, Τιμές δε καὶ ἐκοιμήθησαμ. ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβω, ἔπειτα/Τοις ἀποστόλοις πάσιμ. ἔσχατομ δε πάντωμ ὡσπερεί/τω ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. ἐγώ γαρ εἰμί/ὁ ἐλάχιστος/Τωμ ἀποστόλωμ, ὃς οὐκ εἰμί ἱκαμός καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα/Τὴμ ἐκκλησίαμ/Του θεού. Χάριτι δε θεού εἰμί ὅ εἰμι, καὶ/ἡ Χάρις αὐτού/ἡ εἰς ἐμέ οὐ κεμὴ ἐγεμήθη, ἀλλά ωερισσότερομ πάντωμ ἐκοπίασα. οὐκ ἐγώ δε ἀλλ/ἡ Χάρις/Του θεού/ἡ σὺμ ἐμοί. εἴτε οὖμ ἐγώ εἴτε ἐκείμοι, οὕτω κηρύσσομεμ, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. εἰ δε Χριστός κυρύσσεται ὅτι ἐκ μεκρώμ ἐγήγερται, πως λέγουσι Τιμές ἐμ ὑμῖμ ὅτι ἀμάστασις μεκρώμ οὐκ ἐστίμ. εἰ δε ἀμάστασις μεκρώμ οὐκ ἐστίμ, οὐδε Χριστός ἐγήγερται. εἰ δε Χριστός οὐκ ἐγήγερται, κεμὸμ

deo. Prophete aũt duo aut tres dicãt: & ceteri diiudicent. Quod si alij uelatũ fuerit sedenti: prior taceat. Potestis enim oẽs per singulos ppheta re: ut omnes discant & omnes exhortentur. Et spiritus prophetarum pphetis subiect. Nõ enim dissensiõis est deus sed pacis: sicut et in oibus ecclesijs sanctoꝝ doceo. Mulieres in ecclesijs taceant. Nõ enim permittitur eis loqui sed subditas esse: sicut & lex dicit. Si quid aũt uolunt discere: domi uiros suos interrogent. Turpe est enim mulieri loqui in ecclesia. Aut a uobis uerbum dei processit: aut in uos solos peruenit? Si quis uidetur, ppheta esse aut spiritualis: cognoscat que scribo uobis: quia dñi sunt mãdata. Si quis aũt ignorat: ignorabit. Itaq; fres emulamini prophetare: & loqui linguis nolite prohibere. Omnia autẽ honeste & ordinem fiant in uobis.

Cap. xv.

Notũ aũt uobis facio fres euãgeliu quod predicaui uobis: quod & accepistis: in quo & statis: per quod & saluamini: qua ratione predicauerim uobis: si tenetis: nisi frustra credidistis. Tradidi enim uobis in primis quod & accepi: quõ christus mortuus est pro peccatis nr̃is scripturas: et quia sepult est: et quia resurrexit tertia die scripturas: et quia uisus cepha: et post hoc duodecim. Deinde uisus plus quingẽtis fratribus simul: ex quibus multi manent usq; adhuc: quidã aũt dormierũt. Deinde uisus est iacobo: deinde apls omnibus. Nouissime autem omnium tanq̃ abortiuo uisus est & mihi. Ego enim sum minimus apl̃oꝝ: qui non sum dignus uocari apls: quia persecutus sum ecclesiam dei. Gratia aũt dei sum id quod sum: & gratia eius in me uacua nõ fuit: sed abundantius illis omnibus laboraui. Non ego autem sed gratia dei mecum. Siue enim ego siue illi: sic predicamus et sic credidistis. Si aũt xp̃s predicatur quia resurrexit a mortuis: quõ quidã dicũt in uobis quia resurrectio mortuoꝝ nõ est: Si aũt resurrectio mortuoꝝ nõ est: neq; xp̃s resurrexit. Si aũt xp̃s non resurrexit: inanis est

ἄρα/Το κήρυγμα ἡμῶμ, κεμὴ δε καὶ/ἡ πίστις ὑμῶμ. εὑρισκόμεθα δε καὶ ἡμεῖς ψευδομάρτυρες/Του θεού, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεμ κατά/Του θεού ὅτι ἤγειρε/Τομ Χριστόμ ὃμ οὐκ ἤγειρεμ, εἴπερ ἄρα μεκροί οὐκ ἐγείρομται. εἰ γαρ μεκροί οὐκ ἐγείρομται, οὐδε Χριστός ἐγήγερται. εἰ δε Χριστός οὐκ ἐγήγερται, ματαία/ἡ πίστις ὑμῶμ. ἔτι ἐστέ ἐμ/Ταις ἁμαρτίαις ὑμῶμ. ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέμτες ἐμ Χριστῷ ἀπώλομτο. εἰ ἐμ/Τῇ ζωῇ Ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμέμ ἐμ/Χριστῷ μόμομ, ἐλεειμότεροι πάντωμ ἀμθρώπωμ ἐσμέμ. μυνὶ δε Χριστός ἐγήγερται ἐκ μεκρωμ, ἀπαρχή/Τωμ κεκοιμημέμωμ γέμετο. ἐπειδή γαρ δι ἀμθρώπου/ὁ θάματος καὶ δι ἀμθρώπου ἀμάστασις μεκρώμ. ὥσωερ γαρ ἐμ/Τω ἀδὰμ πάντες ἀποθμήσκουσιμ, οὕτω καὶ ἐμ/Τω Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσομται. ἕκαστος δε ἐμ/Τω ἰδίω Τάγματι. ἀπαρχή Χριστός, ἔπειτα οἱ/Του Χριστού ἐμ/Τῇ ωαρουσία αὐτού. εἶτα/Το Τέλος, ὅταμ παραδῶ/Τὴμ βασιλείαμ/Τῳ θεῷ καὶ ωατρί, ὅταμ καταργήσῃ πάσαμ ἀρχὴμ καὶ πάσαμ ἐξουσίαμ καὶ Δύμαμιμ. δεῖ γαρ αὐτόμ βασιλεύειμ ἄχρις οὗ θῇ πάμτας/Τους ἐχθρους ὑπό/Τους πόδας αὐτού. ἔσχατος ἐχθρός καταργείται/ὁ θάματος. πάμτα γαρ ὑπέταξεμ ὑπό/Τους πόδας αὐτού. ὅταμ δε εἰπή ὅτι πάμτα ὑπότέτακται, δηλομότι ἐκτός/Του ὑποτάξαμτος αὐτῷ/Τα πάμτα. ὅταμ δε ὑποταγή αὐτῷ/Τα πάμτα, Τότε καὶ αὐτός/ὁ υἱός ὑποταγήσεται/Τῳ ὑποτάξαμτι αὐτῷ/Τα πάμτα, ἵμα ἢ/ὁ θεός/Τα πάμτα ἐμ πάσιμ. ἐπεί ἄρα ποιήσουσιμ/οι βαπτιζόμενοι ὑπέρ/Τωμ μεκρωμ. εἰ/ὅλως μεκροί οὐκ ἐγείρομται, Τί καὶ βαπτίζομται ὑπέρ/Τωμ μεκρωμ. Τί καὶ ἡμεῖς κιμδυμεύομεμ κατά πάσαμ ὥραμ. καθ ἡμέραμ ἀποθμήσκω μὴ/Τὴμ ὑμετέραμ καύχησιμ, ἣμ ἔχω ἐμ Χριστῷ Ἰησού/Τῳ κυρίω ἡμῶμ. εἰ κατά ἀμθρωπομ ἐθηριομάχησα ἐμ ἐφέσω, Τί μοι/Το ὄφελος εἰ μεκροί οὐκ ἐγείρομται. φάγωμεμ καὶ πίωμεμ, αὔριομ γαρ ἀποθμήσκομεμ. μὴ πλαμάσθε. φθείρουσιμ ἤθη χρηστά ὁμιλίαι κακαί. ἐκμήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάμετε. ἀγμωσίαμ γαρ θεού/Τι μές ἔχουσι. ωρος ἐμτροωήμ ὑμῶμ λέγω. ἀλλ ἐρεί Τις. πως ἐγείρομται/οι μεκροί. ποίω δε σώματι ἔρχομται. ἄφρομ σὺ ὃ σπείρεις οὐ ζωοποιείται ἐάμ μὴ ἀποθάμη. καὶ ὃ σπείρεις, οὐ/Το σώμα/Το γεμησόμεμομ σπείρεις, ἀλλά γυμμόμ κόκκομ, εἰ Τύχοι σίτου, ἢ Τιμός/Τωμ λοιπώμ. ὁ δε θεός αὐτῷ δίδωσι σώ=

predicatio nostra: inanis et fides uestra. Inuenimur aut & falsi testes dei: quia testimonium dixim⁹ aduersus deum q̃ suscitauerit christum: quẽ non suscitauit si mortui non resurgunt. Nã si mortui nõ resurgũt: neq; christ⁹ resurrexit, Quod si christus nõ resurrexit vana est fides uestra. Adhuc estis in pctis uris. Ergo & q̃ dormierũt in xp̃o perierũt. Si in hac uita tñ in xp̃o spe rantes sumus: miserabiliores sum⁹ omnibus hoibus. Nunc aũt christus resurrexit a mortuis primitie dormientium: quoniam quidem per hominem mors & per hoiez resurrectio mortuorũ. Et sicut in adam omnes moriuntur: ita & in christo omnes uiuificabuntur. Unusquisq; aũt in suo ordine: primitie xp̃s. Deinde hi qui sunt christi q̃ in ad uentu eius crediderũt. Deide finis cũ tradiderit regnũ deo & patri: cum euacuauerit omnem principatum & potestatem & uirtutẽ. Oportet autem illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedib⁹ eius. Nouissime aũt inimica destruetur mors. Omnia enim subiecit sub pedibus eius. Cum autem dicat omnia subiecta sunt ei: sine dubio pter eũ q̃ subiecit ei omnia. Cũ autem subiecta fuerit illi omnia: tunc et ipse filius subiectus erit illi qui subiecit sibi omnia: & deus sit omnia in oibus. Alioquin quid facient qui baptizantur pro ut q̃d mortuis? Si omnino mortui nõ resurgũt: & baptizantur pro illis? Et quid et nos periclitamur? oi hora? Quotidie morior per uestram gloriam fratres: quam habeo in xp̃o iesu dño nostro. Si secundum hoiez ad bestias pugnaui ephesi: quid mihi prodest? si mortui nõ resurgũt. Manducem⁹ & bibam⁹ cras enim morimur. Nolite seduci. Corrũpũt mores bonos colloquia mala. Euigilate iuste: & nolite peccare. Ignorantiã enim dei q̃dã hñt. Ad reuerentiam uobis loquor. Sz dicit aliq̃s. Quõ resurgunt mortui? Quali aũt corpore ueniẽt. Insipiẽs tu quod seminas: non uiuificat nisi prius moriat. Et quod seminas: non corpus quod futurum est seminas: sed nudum granum: ut puta tritici aut alicuius ceterorum. Deus autem dat illi corpus

μὰ κὰθώς ἠθέλησε, καὶ ἑκάστω/των σπερμά-
των/το ἴδιον σώμα. οὐ πᾶσα σὰρξ/ ἡ αὐτὴ
σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ
σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ
πτηνῶν. καὶ σώματα ἐπουρανία, καὶ σώμα
τα ἐπίγεια. ἀλλ ἑτέρα μὲν/η/των ἐπουρανί-
ων δόξα, ἑτέρα δὲ/ η/των ἐπιγείων. ἄλλη
δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ
ἄλλη δόξα ἀστέρων. ἀστὴρ γαρ ἀστέρος
διαφέρει ἐν δόξη. οὕτω καὶ/ἡ ἀνάστασις
/των νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται
ἐν ἀφθαρσία. σπείρεται ἐν ἀτιμία, ἐγείρε-
ται ἐν δόξη. σπείρεται ἐν ἀσθενεία, ἐγείρεται
ἐν ἀνάμει. σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγεί
ρεται σῶμα πνευματικόν. ἐστὶ σῶμα ψυχι-
κόν, καὶ ἐστὶ σῶμα πνευματικόν, οὕτω καὶ
γέγραπται. ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἀ
δὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος ἀδὰμ εἰς
πνεῦμα ζωοποιοῦν. ἀλλ οὐ πρῶτον/το
πνευματικόν, ἀλλὰ/το ψυχικόν, ἔπειτα/το
πνευματικόν. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γης
χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ
οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χο
ϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος τοιοῦτοι καὶ οἱ
ἐπουράνιοι. καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν/τὴν εἰ-
κόνα/του χοϊκού, φορέσωμεν καὶ/τὴν εἰκόνα
/του ἐπουρανίου. τοῦτο δὲ φημί ἀδελφοί,
ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονο-
μῆσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ/την ἀφ
θαρσίαν κληρονομεῖ. ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν
λέγω. πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάν
τες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ ἐν ῥιπῇ ὀφ
θαλμοῦ, ἐν/τῇ ἐσχάτη σάλπιγγι. σαλπίσει
γαρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι,
καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γαρ/το φθαρ
τὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ/το
θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὁταν
δὲ/το φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσί-
αν, καὶ/το θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασί
αν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος.
κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. που σου θά-
νατε/το κέντρον, που σου ἅδη/το νίκος./το
δὲ κέντρον/του θανάτου ἡ ἁμαρτία, ἡ δὲ δύ
ναμις/της ἁμαρτίας ὁ νόμος./τω δὲ θεῶ χά-
ρις/τω διδόντι ἡμῖν/το νίκος διὰ/του κυρί/
ου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. ὥστε ἀδελφοί μου
ἀγαπητοὶ ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι
περισσεύοντες ἐν/τῶ ἔργω/του κυρίου πάν
τοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἐστὶ κε-
νὸς ἐν κυρίω. Cap. 16.

Περὶ δὲ/της λογίας/της εἰς/τους ἁγίους
ὥσπερ διέταξα/ταις ἐκκλησίαις/της γα-
λατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε κατὰ μί-

Alia lecta græca habet πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα. Idest οὐκ omnes dormiemus? sed non omnes immutabimur. Vide de hoc diffuse librum primum epistolæ ad Timotheum et alibi de resurrectione carnis.

sicut vult: et unicuique semini
proprium corpus. Non omnis caro eadem
caro: sed alia hominum: alia
pecorum: alia volucrum: alia aut piscium.
Et corpora celestia: et corpora
terrestria. Sed alia quidem celestium
gloria: alia autem terrestrium. Alia
claritas solis: alia claritas lunæ: et
alia claritas stellarum. Stella enim a stella
differt in claritate: sic et resurrectio
mortuorum. Seminatur in corruptione: surget
in incorruptione. Seminatur in ignobilitate:
surget in gloria. Seminatur in infirmitate: sur-
get in virtute. Seminatur corpus animale: sur- 1.Cor.9.b. Galla.6.b.
get corpus spirituale. Si est corpus animale: est et spirituale: sicut
scriptum est. Factus est primus homo adam Gene.1.b.
in animam viventem: novissimus adam in
spiritum vivificantem. Sed non prius quod
spirituale: sed quod animale: deinde quod
spirituale. Primus homo de terra
terrenus: secundus homo de
cælo cælestis. Qualis terrenus: tales et terre-
ni: et qualis cælestis: tales et
cælestes. Igit sicut portauimus imagi-
nem terreni: portemus et imaginem
cælestis. Hoc autem dico fratres: quia
caro et sanguis regnum dei possidere
non possunt: neque corruptio incorrupte-
lam possidebit. Ecce mysterium vobis
dico. Omnes quidem resurgemus: sed non omnes
immutabimur: in momento: in ictu oculi:
in nouissima tuba. Canet enim tuba: Osee.13.d. II.cb.1.d.
et mortui resurgent incorrupti
et nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem: et
mortale hoc induere immortalitatem. Cum autem mortale hoc induerit immortalitatem:
tunc fiet sermo qui scriptus est. Absorpta est mors in victoria. Vbi est
mors victoria tua: vbi est mors stimulus
tuus? Stimulus autem mortis peccatum est: virtus vero pcti lex. Deo autem gratias 1.Joh.5
qui dedit nobis victoriam per dominum
nrm ihesum xpm. Itaq fratres mei
dilecti stabiles estote: et immobiles
abundantes in omni opere dñi semper:
scientes q labor vester non est inanis
in domino. Cap. 16.

De collectis autem que fiunt in sanctos
sicut ordinaui in ecclesijs galatie:
ita et vos facite per vnam

σαββάτων. ἑκάστος ὑμῶν παρ ἑαυτῶ τι-
θέτω θησαυρίζων ὅτι ἐὰν εὐοδῶται, ἵνα μὴ
ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται. ὅταν δὲ
παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε διὰ τού-
τους πέμψω ἀπενεγκεῖν/την χά
ριν ὑμῶν εἰς ἱερουσαλήμ. ἐὰν δὲ ἡ ἄξιον
/του καμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσον-
ται. ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν μακε-
δονίαν διέλθω. μακεδονίαν γαρ διέρχομαι
πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ πα
ραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐ-
ὰν πορεύωμαι. οὐ θέλω γαρ ὑμᾶς ἀρτι ἐν
παρόδω ἰδεῖν. ἐλπίζω δὲ χρόνον τινὰ ἐπι
μεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέπη. ἐ
πιμενῶ δὲ ἐν ἐφέσω ἕως/της πεντηκοστῆς.
θύρα γαρ μοι ἀνέωγε μεγάλη καὶ ἐνεργής,
καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. ἐὰν δὲ ἔλθη τιμό-
θεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑ-
μᾶς. τὸ γαρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς καὶ
ἐγώ. μὴ τὶς οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσει. προ-
πέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνη, ἵνα ἔλθη πρός
με. ἐκδέχομαι γαρ αὐτὸν μετά/των ἀδελ-
φῶν. περὶ δὲ ἀπολλῶ/του ἀδελφοῦ πολ-
λὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθη πρὸς ὑμᾶς
μετά/των ἀδελφῶν, καὶ πάντως οὐκ ἦν θέ-
λημα ἵνα νῦν ἔλθη. ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐ-
καιρήση. γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν/τῆ πίστει,
ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε, πάντα ὑμῶν ἐν ἀ
γάπη γινέσθω. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελ-
φοί, οἶδατε/την οἰκίαν στεφανᾶ ὅτι ἐστὶν ἀ
παρχὴ/της ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν/τοῖς ἁ-
γίοις ἔταξαν ἑαυτούς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσ
σησθε/τοῖς τοιούτοις, καὶ παντί/τω συνεργοῦν
τι καὶ κοπιῶντι. χαίρω δὲ ἐπὶ/τη παρουσία
στεφανᾶ καὶ φορτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ, ὅ
τι/το ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν.
ἀνέπαυσαν γαρ/το ἐμόν πνεῦμα καὶ/το ὑ-
μῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν/τους τοιούτους. ἀσ-
πάζονται ὑμᾶς/αἱ ἐκκλησίαι/της ἀσίας. ἀσ-
πάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίω πολλὰ ἀκύλας
καὶ πρίσκιλλα σὺν/τη κατ οἶκον αὐτῶν ἐκ
κλησία. ἀσπάζονται ὑμᾶς/οἱ ἀδελφοὶ πάν-
τες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁ-
γίω. ὁ ἀσπασμὸς/τη ἐμῆ χειρὶ παύλου. εἴ
τις οὐ φιλεῖ/τον κύριον ἰησοῦν χριστόν, ἤ-
τω ἀνάθεμα, μαραναθά. ἡ χάρις/του κυρίου
ἰησοῦ χριστοῦ μεθ ὑμῶν. ἡ ἀγάπη μου με-
τὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῶ ἰησοῦ. ἀμήν.

/Τέλος/της πρὸς κορινθίους πρώτης
ἐπιστολής.

sabbati. Unusquisq vrm apud se reponat
recondens quod ei bñ placuerit: ut non
cum venero tunc collecte fiant. Cum autem
pñs fuero: quos probaueritis per epl̃as
hos mittam perferre gratiam
vram in hierusalē. Quod si dignum fuerit
vt ego eam: mecum ibunt. Veniam autem ad vos: cum
macedoniam
trānsiero. Nam macedoniam pertrānsibo.
Apud vos autem forsitan manebo: vel etiam hyemabo: vt vos me deducatis quocumq
iero. Nolo enim vos modo in transitu videre. Spero enim me aliquantulū tenere apud vos: si dñs permiserit. Permanebo autem epheси vsq ad pentecosten.
Ostium enim mihi apertum est magnum et evidens:
et aduersarij multi. Si autem venerit timotheus: videte vt sine timore sit apud vos.
Opus enim dominum operatur sicut et
ego. Ne quis ergo illum spernat. Deducite autem illum in pace: vt veniat ad me.
Expecto enim illum cum fratribus.
De apollo autem frē vobis notum facio: quoniam rogauimus eum vt veniret ad vos cum
fratribus: et vtiq non fuit voluntas
ei vt nunc veniret. Veniet autem cum
fuerit tempus. Vigilate: state in fide: agite
viriliter: confortamini: omnia vestra in
charitate fiant. Obsecro autem vos frēs:
nostis domum stephane et fortunati et achaici: quoniam primitiæ achaiæ: et in ministerium
sanctorum ordinauerunt semetipsos: vt et vos subditi sitis eiusmodi: et omni cooperanti
et laboranti. Gaudeo autem in presentia
stephanæ et fortunati et achaici: quoniam id quod vobis deerat: ipsi supplenerunt.
Refecerunt enim et meum spm et vestrum.
Cognoscite ergo qui eiusmodi sunt. Salutant vos omnes ecclesiæ asiæ. Salutāt
vos in domino multum aquila et
prisca cum domestica sua ecclia apud quos
et hospitor. Salutant vos omnes fratres.
Salutate inuicem in osculo sancto. Salutatio mea manu pauli. Si
quis non amat dñm nrm ihesum xpm: sit
anathema maranatha. Gratia dñi nri
iesu christi vobiscum. Charitas mea cum
omnibus vobis in christo iesu Amen.

Explicit epistola pauli ad corinthios prima.

Incipit prologus in secundam epistolam ad Corinthios.

AD secunda ad Corinthios epistola quasi in parte superiori post tribulationum suarum relationes reddit causas quare ad eos secundo non venerit: quoniam non leui mutatione consilij fecisse se asserit: sed ne aduentu suo tristitiam incurreret: cum in peccato permanere discipulos reperisset. Deinde post agnitos fructus penitentie reconciliat eum ecclesie: quem in prima propter fornicationem a consortio sanctor iusserat amoueri. Tertio contra pseudoapl'os officij sui dignitatē tuetur: & noui testamenti ministros tanto anteire gratia ostendit: quanto euangelium est lege prestanti9. Immorat etiam in causa illa plurimū quam breuiter in prima contigerat: vt prompto ac libenti animo ne cessaria presentis vite non habentibus largiantur: & vtilitate spūalis commercij commutent presentia cū futuris: atq3 abundantia sua sanctor inopiam suppleant: vt vicissim eorum inopia sanctorum abundantia suppleatur. In fine repetit qđ superius contra pseudoapl'os egerat: & iactationem eor predicationes q3 de se gloriosas vel collata antiquitate generis vel catalogo iniuriar ac periculorum suorum euacuat. Dicitq3 eos operarios subdolos qui ad imitationez sathane transfigurentur in apostolos christi: sub predicationis spe lucra pecuniaria queq3 sectantes.

Incipit argumentum.

POst actam a corinthijs penitentiam consolatoriam scribit eis epistolam apostolus a troade p titū: & collaudās eos hortatur ad meliora: contristatos quidem eos sed emendatos ostendens.

Explicit argumentum.

Incipit epla briti pauli ad Corinthios secunda. Cap.i.

ΠΑΥΛΟΣ apostolus ihesu christi p̄ voluntatē dei & timotheus frater ecclesie dei q̄ est Corinthi cum oibus sanctis q̄ sunt in vniuersa achaia: gra & pax a deo pre nro & dño ihesu christo. Benedictus deus & pater domini nostri ihesu christi pater misericordiarum et deus totius consolationis: q̄ consolat nos in oi tribulatōe nra: vt possimus et ipsi consolari eos q̄ in omni pressura sūt per exhortationem qua exhortamur et ipsi a deo: quoniam sicut abundant passiones christi in nobis: ita et per christum abundat consolatio nra. Siue autez tribulamur pro vestra exhortatiōe & salute: siue consolamur p vestra consolatione: siue exhortamur pro vestra exhortatione et salute: q̄ operat tolerantiaz earundem passionum quas & nos patimur: vt spes nra firma sit pro vobis: sciētes quoniam sicut socij passionum estis sic eritis & consolatiōis. Non enim volumus ignorare vos fres de tribulatione nostra que facta est in asia: quoniam supra modū grauati sumus supra virtutē:

Epist. s. Pauli. 2. Reg. 1. a.

ita vt tederet nos etiam viuere. Sed ipsi in nobilissimis rūsum mortis habuimus: vt non fimus fidentes in nobis: sed in deo qui suscitat mortuos: qui de tantis periculis nos eripuit & eruit: in quem speramus quoniā & adhuc eripiet: adiuuātib9 vob & orōne p nob: vt ex multor plonis faciei eis q̄ in nobis ē donatiōis: p multos gr̄e agant. Nam nobis. Hēc est testimonium conscientie nr̄e q̄ in simplicitate cordis & sinceritate dei & nō in sapia carnali sed in gratia dei puersati sum9 in hoc mūdo: abundātius aūt ad vos. Nō enim alia scribim9 vobis q̄ legitis & cognoscitis. Spero autem q̄ vsq3 in finem cognoscetis: sicut & cognouistis nos ex parte: q̄ gl'ia vestra sumus sicut & vos nostra in die domini nostri ihesu christi. Et hac confidentia volui prius venire ad vos: & per vos trāsire in macedoniā: & iterū a macedonia venire ad vos: & a vobis deduci in iudeā. Cū ergo hoc voluissem numquid leuitate vsus sum: aut quę cogito secūdū carnē cogito: vt sit apud me est & non nō. Fidelis aūt deus: q3 sermo nr̄ q̄ fuit apd vos non nō est in illo est. Dei enim filius ihesus xp̄s qui in vobis p nos p̄dicat9 est in me & siluanū & timotheum non fuit in illo est & non: sed est in illo fuit. Quotquot enim promissiones dei sunt in illo est. Ideo & per ipz amē deo ad gloriam nostram. Qui aūt confirmat nos vobiscū in xp̄o et q̄ vnxit nos deus: qui & signauit nos & dedit pignus spūs in cordibus nostris. Ego autem testem deum inuoco in animam meam: q̄ parcens vobis non veni vltra corinthum: nō q3 dominamur fidei vestre: sed adiutores sumus gaudij vestri. Nam fide statis. Cap.ii.

STatui aūt hoc ipz apd me ne iterum in tristitia venirē ad vos. Si ego entristo vos: & quis est qui me letificet nisi qui contristatur ex me. Et hoc ipz scripsi vobis vt nō cū venero tristitiā super tristitiā habeā de q̄b9 oportuerat me gaudere: confidēs in oibus vob9 q̄ meum gaudium omnium vestrum

μωμ'εστίμ.ᵉεκᵇγαρ'ωολλήςᵏθλίψεως'καιᵐσυ=
μοχήςᵏκαρδίαςᵒέγραψαᵖνωίμ ᵍ διά'ωολλώμ
ᵉδακρύωμ,'ουχᵏίναᵃλυπηθήτε,'αλλά/Τὴν'αγά
πηνᵉίναᵇγνώτεᵉὴνᵖἔχω'ωερισσοτέρως'εἰςᵛυ=
μᾶς.ᵇεἰ'δεᵏΤις'λελύπηκεν,ᵐουκᵏεμέᵒλελύ'ωη=
κεν,ᵖἀλλάᵍἀπό'μέρουςᵉίνα'μὴ ᵏ ἐπιβαρῶ'πάν
τας'ὑμᾶς.'ικαμόν/ΤῶᵉΤοιούτῳ/ἡᵇἐπιτιμίαᵉαὐ
τηᵖὴ'ὑωό/Τῶν'ωλειόνωμ,ᵍὥστεᵇΤοὐναντίον
'μᾶλλονᵏὑμᾶς'χαρίσασθαιᵐκαὶ ᵏ ωαρακαλέ=
σαι,ᵒμὴωως/Τὴᵖωερισσοτέραᵍλύπῃ'καταωο=
θῇ/οᵉΤοιούτος.'διὸᵏωαρακαλῶᵛὑμᾶς'κυρώ=
σαι'εἰςᵉαὐτόνᵇἀγάωῃ.ᶜεἰςᵇΤοῦτοᶜγαρ'καὶᵉέ
γραψαᵇἵναᵗγνῶ/ΤὴᵏΔοκιμὴν'ὑμῶν,ᵐεἰ'εἰς
ᵒωάνταᵖὑωῆκοοιᵍἐστέ.'ὡᵉδὲ'Τι'Χαρίζεσθεᶜκαὶ
ᵛἐγώ.ᵉκαὶᵉγαρᵇἐγώᶜεἰ'Τιᶜκεχάρισμαι,'ὡᵉκεχά
ρισμαᵇΔι'ὑμᾶςᵉἐμ'ωροσώωῳᵐ Χριστοῦ,ᵛἵνα
ᵒμὴᵖὠλεομεκτηθῶμὲνᵍὑπό/Τοῦᵛ σατανᾶ.ᵉοὐ
ᵛγαρᵉαὐτοῦ/Τὰᵛμοήματαᵛἀγνοοῦμεν.ᵉἐλθὼν
ᵉδὲᵇεἰς/ΤὴνᶜΤρῳάδαᵇεἰς/Τοᶜ ἐναγγέλιον/Τοῦ
ᵛΧριστοῦ,ᵉκαὶᵇθύραᶜμοιᵏἀνεῳγμένηςᵉἐμᵐκυ=
ρίῳ,ᵐοὐκᵒἔσχηκαᵖἄνεσιν/Τῷᵍ ωνεύματί ᵛ μου
/Τῷᵉμὴ'ευρεῖνᵐμεᵛΤίτον/Τὸνᵛἀδελφόν'μου,
ᵉἀλλάᵇἀωοταξάμενοςᶜαὐτοῖς,ᵒἐξῆλθονᶜεἰς
ᵛμακεδονίαν./ΤῶᵉΔεᵇθεῷ 'Χάρις/Τῷᵏ ωάντοτε
'θριαμβεύοντιᵐἡμᾶςᵉἐμ/Τῷᵒ Χριστῷ,ᵖκαὶ/Τὴν
ᵍοσμὴν/Τῆςᵛγνώσεωςᵉαὐτοῦ'φανερούντιᵗΔι'ἡ
μῶν'ἐμ'ωαντὶᵉΤόωω,ᵇὅτιᶜΧριστοῦᵖεὐωδίαᶜἐσ
μὲν/Τῶνθεῷᵉἐμ/Τοιςᵇσῳζομένοιςκαὶᵏἐμ/Τοιςᶜἀ
πολλυμένοις.ᵐοἷςᵛμὲνᵒσμὴᵖθανάτουᵍεἰςᵛθά
νατον,ᵉοἷςᶜδεᵉοσμὴᵛζωῆςᵛεἰς'ζωὴν.ᵃκαὶᵇὡρος
ᶜΤαύταᵒΤἷςᶜἱκανός.'ουᵉγαρᵇἐσμὲν'ὡς/οἱᵏλοι=
ποίᵛκαπηλεύοντεςΤὸνᵐλόγονΤοῦ'θεοῦ,ᵛἀλλ
ᵖὡςᵍἐξ'εἰλικρινείας,ᵉἀλλ'ὡςᵛἐκᵉθεοῦᵛκατεμῶ
πιονΤοῦ'θεοῦᵉἐνᵇΧριστῷᶜλαλοῦμεν. Cap.3.

Ἀρχόμεθαᵇωάλινᶜἑαυτοὺςᵒσυνιστάνειν.ᶜεἰ
μὴ'ΧρῄζομενᵉὡςᵇΤινὲςᶜσυστατικῶνᵏἐωι=
στολῶν'ωρὸςᵐὑμᾶς,ᵑἢᵒἐξᵖὑμῶνᵍσυστατικῶν,
/ἡᶜἐπιστολὴᵉἡμῶν'ὑμεῖςἐστέᵛἐγγεγραμμένη
ᵛἐν/Ταῖς'καρδίαιςᵉἡμῶνᵇγινωσκομένηᶜκαὶᵇἀ
ναγινωσκομένηᶜὑπό'ωάντωνᵉἀνθρώωων,ᵇφα
νερούμενοιὅτιᵏἐστέᵗ ἐωιστολὴᵐ Χριστοῦ ᵑΔι
ακονηθεῖσαᵒὑφ'ἡμῶν,ᵖἐγγεγραμμένηᵛοὐᵑμέ
λανι'ἀλλᵉωνεύματιᵡθεοῦᵛζῶντος,ᵛοὐκᵉἐν
ᵇωλαξὶᶜλιθίναιςᵉἀλλᶜἐνᵖλαξὶᵉκαρδίαιςᵇσαρ=
κικαῖς.'ωεποίθησινᵖδὲᵗΤοιαύτηνᵐ ἔχομεν ᵑδιά
/ΤοῦᵒΧριστοῦᵖ'ὡρος/Τὸνᵍθεόν,ᵛοὐχᵡὅτι ᵛ ἱκα
μοίᵉἐσμὲνᵛἀφ'ἑαυτῶν'λογίσασθαιᵉΤιᵇὡςᶜἐξ ᵉἑ
αυτῶν,ᶜἀλλ/ἡᵛἱκανότηςᵉἡμῶνᵇ ἐκ/Τοῦᵛθεοῦ.
ᵏὃςᵛκαὶᵐἱκάνωσενᵑἡμᾶςᵒδιακόνουςᵖκαινῆςᵍδια
θήκης,ᵛοὐᵉγράμματοςἀλλάᵑωνεύματος./Τὸ
ᵡγαρᵛγράμμαᵛἀωοκτένει,/Τὸᵉδὲᵇωνεῦμαᶜζω
οποιεῖ.ᵉεἰᶜδὲ/ἡΔιακονίαΤοῦᵉθανάτουᵇἐνᵛγρά
μμασινᵏἐντετυπωμένηἐνᵐλίθοις ᵑἐγενήθηᵒἐν

ᵛεστ.ᵇΘλᵃῖψινᵡᵏπλατυνθῆναιᵗτριβολιᾶᵉ'ᶜᵐἀγωίστια
ᵑκαρδίαςᵒἐγράφηᵖὑμῖνᵍδιὰᵛπολλῶν
ᵉδακρύωνᵏἵναᵃλυπηθῆτεᵗἀλλὰ/Τὴνᵛἀγά
πηνᵉἵναᵇγνῶτεᵉὴνᵖἔχωᵛπερισσοτέρωςᵉεἰςᵛὑ=
μᾶς.ᵇεἰδέᵏΤιςᵛλελύπηκενᵐοὐκᵑἐμέᵒλελύ'ωη=
κεν,ᵖἀλλάᵍἀπό'μέρουςᵉἵνα'μὴ ᵏ ἐπιβαρῶ'πάν
τας'ὑμᾶς.'ικανόν/ΤῷᵉΤοιούτῳ/ἡᵇἐπιτιμίαᵉαὐ
τηᵖὴ'ὑωό/Τῶν'ωλειόνωμ,ᵍὥστεᵇΤοὐναντίον
'μᾶλλονᵏὑμᾶς'χαρίσασθαιᵐκαὶ ᵑωαρακαλέ=
σαι,ᵒμὴωως/Τὴᵖωερισσοτέραᵍλύπῃ'καταωο=
θῇ/οᵉΤοιούτος.'διὸᵏωαρακαλῶᵛὑμᾶς'κυρώ=
σαι'εἰςᵉαὐτόνᵇἀγάωῃ.ᶜεἰςᵇΤοῦτοᶜγαρ'καὶᵉέ
γραψαᵇἵναᵗγνῶ/ΤὴᵏΔοκιμὴν'ὑμῶν,ᵐεἰ ᵑεἰς
ᵒωάνταᵖὑωῆκοοιᵍἐστέ.'ὡᵉδὲ'Τι'Χαρίζεσθεᶜκαὶ
ᵛἐγώ.ᵉκαὶᵉγαρᵇἐγώᶜεἰ'Τιᶜκεχάρισμαι,'ὡᵉκεχά
ρισμαᵇΔι'ὑμᾶςᵉἐμ'ωροσώωῳᵐ Χριστοῦ,ᵛἵνα
ᵒμὴᵖὠλεομεκτηθῶμὲνᵍὑπό/Τοῦᵛ σατανᾶ.ᵉοὐ
ᵛγαρᵉαὐτοῦ/Τὰᵛμοήματαᵛἀγνοοῦμεν.ᵉἐλθὼν
ᵉδὲᵇεἰς/ΤὴνᶜΤρῳάδαᵇεἰς/Τοᶜ ἐναγγέλιον/Τοῦ
ᵛΧριστοῦ,ᵉκαὶᵇθύραᶜμοιᵏἀνεῳγμένηςᵉἐμᵐκυ=
ρίῳ,ᵑοὐκᵒἔσχηκαᵖἄνεσιν/Τῷᵍ ωνεύματί ᵛ μου
/Τῷᵉμὴ'ευρεῖνᵐμεᵛΤίτονᵛΤὸνᵛἀδελφόν'μου,
ᵉἀλλάᵇἀωοταξάμενοςᶜαὐτοῖς,ᵒἐξῆλθονᶜεἰς
ᵛμακεδονίαν./ΤῷᵉΔεᵇθεῷ 'Χάρις/Τῷᵏ ωάντοτε
'θριαμβεύοντιᵐἡμᾶςᵉἐμ/Τῷᵒ Χριστῷ,ᵖκαὶ/Τὴν
ᵍοσμὴν/Τῆςᵛγνώσεωςᵉαὐτοῦ'φανερούντιᵗΔι'ἡ
μῶν'ἐμ'ωαντὶᵉΤόωω,ᵇὅτιᶜΧριστοῦᵖεὐωδίαᶜἐσ
μὲν/Τῶνθεῷᵉἐμ/Τοῖςᵇσῳζομένοιςκαὶᵏἐμ/Τοῖςᶜἀ
πολλυμένοις.ᵐοἷςᵛμὲνᵒσμὴᵖθανάτουᵍεἰςᵛθά
νατον,ᵉοἷςᶜδεᵉοσμὴᵛζωῆςᵛεἰς'ζωὴν.ᵃκαὶᵇὡρος
ᶜΤαύταᵒΤἷςᶜἱκανός.'ουᵉγαρᵇἐσμὲν'ὡς/οἱᵏλοι=
ποίᵛκαπηλεύοντεςΤὸνᵐλόγονΤοῦ'θεοῦ,ᵛἀλλ
ᵖὡςᵍἐξ'εἰλικρινείας,ᵉἀλλ'ὡςᵛἐκᵉθεοῦᵛκατεμῶ
πιονΤοῦ'θεοῦᵉἐνᵇΧριστῷᶜλαλοῦμεν. Cap.3.

Ἀρχόμεθαᵇωάλινᶜἑαυτοὺςᵒσυνιστάνειν.ᶜεἰ
μὴ'ΧρῄζομενᵉὡςᵇΤινὲςᶜσυστατικῶνᵏἐωι=
στολῶν'ωρὸςᵐὑμᾶς,ᵑἢᵒἐξᵖὑμῶνᵍσυστατικῶν,
/ἡᶜἐπιστολὴᵉἡμῶν'ὑμεῖςἐστέᵛἐγγεγραμμένη
ᵛἐν/Ταῖς'καρδίαιςᵉἡμῶνᵇγινωσκομένηᶜκαὶᵇἀ
ναγινωσκομένηᶜὑπό'ωάντωνᵉἀνθρώωων,ᵇφα
νερούμενοιὅτιᵏἐστέᵗ ἐωιστολὴᵐ Χριστοῦ ᵑΔι
ακονηθεῖσαᵒὑφ'ἡμῶν,ᵖἐγγεγραμμένηᵛοὐᵑμέ
λανι'ἀλλᵉωνεύματιᵡθεοῦᵛζῶντος,ᵛοὐκᵉἐν
ᵇωλαξὶᶜλιθίναιςᵉἀλλᶜἐνᵖλαξὶᵉκαρδίαιςᵇσαρ=
κικαῖς.'ωεποίθησινᵖδὲᵗΤοιαύτηνᵐ ἔχομεν ᵑδιά
/ΤοῦᵒΧριστοῦᵖ'ὡρος/Τὸνᵍθεόν,ᵛοὐχᵡὅτι ᵛ ἱκα
μοίᵉἐσμὲνᵛἀφ'ἑαυτῶν'λογίσασθαιᵉΤιᵇὡςᶜἐξ ᵉἑ
αυτῶν,ᶜἀλλ/ἡᵛἱκανότηςᵉἡμῶνᵇ ἐκ/Τοῦᵛθεοῦ.
ᵏὃςᵛκαὶᵐἱκάνωσενᵑἡμᾶςᵒδιακόνουςᵖκαινῆςᵍδια
θήκης,ᵛοὐᵉγράμματοςἀλλάᵑωνεύματος./Τὸ
ᵡγαρᵛγράμμαᵛἀωοκτένει,/Τὸᵉδὲᵇωνεῦμαᶜζω
οποιεῖ.ᵉεἰᶜδὲ/ἡΔιακονίαΤοῦᵉθανάτουᵇἐνᵛγρά
μμασινᵏἐντετυπωμένηἐνᵐλίθοις ᵑἐγενήθηᵒἐν

ᵖλόξη,ᵍὥστεᵛμὴᵉἀνύμασθαιᵛἀτενίσαι/Τοὺς ᵑν=
ιοὺς'ισραὴλᵛεἰς/Τοᵛ'ωρόσωωονᵉαὐτοῦ/Τὴνᵛκα=
ταργουμένην,ᵍὡςᵇοὐχί'μᾶλλονἡᵏΔιακο=
νία/Τοῦ'ωνεύματοςᵐἔσταιᵑἐμᵒΔόξῃ.ᵖεἰγὰρἡ
ᵛΔιακονία/Τῆς ᵑ κατακρίσεως ᵛ Δόξα, ᵑ ὡολλῶ
ᵛμᾶλλονᵛ'ωερισσεύσειἡ'Διακονία/Τῆς ᵑΔικαιο
σύνηςᵇεμᵛΔόξῃ.ᵇκαὶᵛγαρᵛοὐᵑδεδόξασται/Το
ᵇΔεδοξασμένονᵛἐμᵏΤούτῳ/Τῷ'μέρειᵐἕνεκεν/Της
ᵑὑπερβαλλούσηςᵒΔόξης.ᵖεἰᵍγαρ/Τοᵛκαταρ=
γούμενονᵖΔιάᵛΔόξης,ᵑ'ωολλῷ'μᾶλλον/Τοᵛμέ
νονᵖἐμΔόξῃ.ᵇἔχοντεςᵛοὖνᵖΤοιαύτηνᵛἐλπίδα
ᵛὡολλῇᵑ'ωαρρησίαᵇΧρῶμεθα.'καὶᵏοὐκαθάωερ
ᵐ ὡωὺσήςᵑ ἐτιθειᵒκάλυμμαᵛἐπί/Τοᵍ ωρόσωωον
ᵛἑαυτοῦᵑ'ωρὸς/Τὸᵛ'μὴᵑἀτενίσαι/Τοὺςᵛὑιοὺς'ισ=
ραὴλᵛεἰς/Τοᵛ'Τέλος/Τοῦᵇκαταργουμένου,ᶜἀλλ
ᵒἐωωρώθη/Τὰᵛμοήματαᵛαὐτῶν.ᵉἄχριᵇγὰρ/Τῆς
ᵛσήμερονᵛ/Τοᵏαὐτὸᵛκάλυμμαᵐἐωὶ/Τὴᵑἀναγ=
νώσειΤῆςᵒωαλαιᾶςᵖΔιαθήκηςᵍμένειᵛμὴᵑἀνακα
λυωτόμενον,ᵛὅτιᵑἐνᵛΧριστῷᵏκαταργεῖται.ᵛἀλ=
λ'ἕωςᵇσήμερονᶜ ἡνίκαᵒἀναγινώσκεταιᶜ μωὺ=
σῆς,ᵛκάλυμμαᵍἐωὶ/Τὴνᵇκαρδίαν'αὐτῶνᵏκεῖται.
ᵛἡνίκαᵐ Δανᵑἐπιστρέψηᵒ ὡροςᵖκύριον,ᵍ ωερίαι=
ρεῖται/Τοᵛκάλυμμα./ὁᵒΔεᵛκύριος/Τοᵛ ωνεῦμα
ᵡἐστίν,ᵛοὗ'Δε/Τοᵛωνεῦμαᵇκυρίου,ᶜἐκεῖᵒἐλευθε
ρία.ᶜ ἡμεῖςᵛΔε ᵑ ωάντες ᵇ ἀνακεκαλυμμένῳ'προ
σώωῳ/ΤὴνᵏΔόξαν'ᵛκυρίουᵐ κατοωτριζόμενοι,
/Τὴν ᵑ αὐτὴν ᵒ εἰκόναᵖ μεταμορφούμεθα ᵍ ἀωὸ
ᵛΔόξης ᵒ εἰς ᵛΔόξαν ᵑ καθάωερᵛἀωὸᵛκυρίουᵛ'ωνεύ
ματος. Cap.4.

Διατοῦτοᵇἔχοντες/ΤὴνᶜΔιακονίανᵖΤαύτὴν
ᶜκαθὼςᵛἠλεήθημεν,ᵍοὐκᵇἐκκακοῦμεν,ᶜἀλ=
λᵏἀπειπάμεθα/Τὰᵛκρυπτὰ/Τῆςᵐαισχύνης,ᵑμὴ
ᵒ περιωατοῦντεςᵖ ἐνᵍ ωανουργία,ᵛ μηδὲᵉ Δο=
λοῦντες/ΤὸνᵛΛόγονΤοῦ'θεοῦ,ᵡἀλλά/Τὴνᵛφα=
νερώσει/Τῆς'ἀληθείαςᵉσυνιστῶντεςᵇἑαυτοὺς
ᶜ ωρὸςᵇωάσανᶜσυνείδησινᵛἀνθρώωωνᵍἐνώωιον
/Τοῦᵇθεοῦ.'εἰᵏΔεᵛκαὶᵐ ἐστινᵑ κεκαλυμμένον/Το
ᵒ ἐναγγέλιονᵖἡμῶν,ᵍἐν/Τοῖςᵛἀωολλυμένοιςᵉἐσ
τὶνᵡκεκαλυμμένον,ᵑἐνᵡοἷςᵒ οᵛθεὸς/Τοῦᵛαἰῶνος
ᵉΤούτουᵇ ἐτύφλωσεᵛΤὰᶜμοήματα/Τῶνᵇ ὡίσ=
των,ᶜεἰς/Τὸᵛμὴᵉαὐγάσαιᵇαὐτοῖς/Τοῦᵛ φωτισ=
μὸν/Τοῦᵏ ἐναγγελίου/ΤῆςᵛΔόξης/Τοῦᵐ Χρισ=
τοῦ,ᵑὅςᵒ ἐστὶνᵖεἰκὼν/Τοῦᵍθεοῦ/Τοῦᵛ ἀοράτου.
ᵉοὐᵛγὰρᵑἑαυτοὺςᵛκηρύσσομενᵛἀλλὰᵡΧριστὸν
ᵉΙησοῦνᵇκύριον,ᶜἑαυτοὺςᵇΔεᶜ Δούλουςᵛ'ὑ=
μῶνᵉΔιὰᵇΙησοῦν.ᵛὅτι/ὁᵇθεός/ὁᵛ εἰωὼνᵐ ἐκᵑ σκό
τουςᵒ φῶςᵖ λάμψαι,ᵍὅςᵛἔλαμψενᵉ ἐμ/Ταῖςᵛκαρ
δίαιςᵑἡμῶνᵡ ὡρὸςᵛ φωτισμόν/Τῆς ᵛ γνώσεως
/ΤῆςΔόξης/Τοῦᵇθεοῦᵛἐμᵒ προσώωωᵛ Ιησοῦ ᵛ Χρι
στοῦ.ᵉἔχομενᵇΔε/ΤὸνᵛθησαυρὸνᵏΤούτονᵛἐμᵐ ὀ
στρακίνοις ᵑ σκεύεσιν,ᵒ ἵναᵖ/ἡ ὑωερβολὴ/ΤῆςᵍΔυ
νάμεωςᵛ/Τοῦᵇθεοῦ,ᵛκαὶᵑμὴᵡἐξ'ἡμῶν.ᵛ ἐνᵉ ωαν

ᵖgliaᵍ:ᵑitaᵍvtᵑnõᵒpossentᵛintẽdereᵑfiliꝯ
ᵡIsraelᵛin'faciemᵉmoyſiᵇpropter ꝯ
ᶜgloriamᵇvultusᶜeiusᵍq̃euacuatur: ꝯ
ᵍquomodoᵇnonᵛmagisᵡministratio ꝯ
ᵛſpūsᵐcritᵑinᵒgloria.ᵍ'Nam ᵖ ſi ꝯ ꝯ ꝯ
ᵛministratioᵒdãnatiõisᵛiᶜgliaᵉeſt:ᵑmultoꝯ
ᵡmagisᵛabũdatᵛministeriumᵡiuſtitieᶜ ꝯ
ᵇinᶜgloria.ᶜ'Nãᵛnecᵉgloificatiᵑeſtᶜ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇqđᵛclaruitᵛinᵡhacᵛpteᵐpropterꝯ ꝯ ꝯ
ᵑexcellentemᵒgloriam.ᵖ'Siᵍeiᵛqđᵑeuacua
turᵐᵖgliaᵡeſt:ᵑmultoᵛmagisᵛqđᵛmanet
'inᵉgloria eſt.ᵇ'Habẽtesᵛigᵖᵛtaleᵛſpem ꝯ
ᵛmultaᵉfiduciaᵇvtimur.'Etᵛnon'ſicut ꝯ
ᵐmoyſesᵑponebatᵒ velamenᵖ ſuperᵍ faciẽ Exo.34.d.
ᵛſuamᵛvtᵛnonᵡintẽderẽtᵛfiliꝯᵛiſraelᶜ ꝯ
ᵛinᵉfaciemᵇeiusᵛqđᵇeuacuaturᵛ:ᶜſed ꝯ
ᵇobtuſiᵇſũtᵛſenſusᵛeorũ.ᵍ'Vſqꝫ in ꝯ ꝯ
'hodiernũᵑdiẽᵡidipſũᵛvelamẽᵐin ᵑlectione
ᵒveteriᵖteſtamenᵑtᵍmanetᵛnonᵛreuelatũ: ᴰ
ᵛqđᵐinᵡpoᵛcuacuaturᵛ:ſedꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍvſqꝫ inᵇhodiernũᵑdiẽᶜcũᵛlegiturᶜ moyſeᵛ
ᵛvelamẽᵡpoſitũᵡẽᵍſupᵇcorᵛeorum.ꝯ ꝯ
'Cũᵐãtᵑpuerſusᵑfuerítᵒadᵖdeũ:ᵍauferẽᵗ
ᵛvelamen.'Dñsᵍaũtᵑſpūsꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵡeſt.ᵛVbiᵛãtᵍſpūsᵇdñi:ᶜibiᵛlibertas.ꝯ
ᶜNosᵛveroᵍomnesᵇreuelataᵛfacieꝯ ꝯ Job.4.d.
ᵡgloriamᵛdominiᵐſpeculantes:inꝯ ꝯ
ᵑcandemᵒimaginemᵖ tranſformamurᵍ a
ᵛclaritateᵉinᶜclaritatẽᵇtanq̃ᵍaᵛdñi ſpiritu.

Cap.4.

Deoᵇhũtesᵇhancᶜadminiſtrationẽ A
ᶜiuxtaᶜqđᵛmiſ'ſcecuti ſum?ᵍnõᵇ ð
ficim?/ſᵡabdicam?ᵛocculta ᵐ declinantes:
ᵑnõᵒ ambulãtesᵖinᵍaſtutiaᵑneqᶻadulterã
tesᶜverbumᵑdei:ᵡſed inᵛmaniſeſtationeꝯ
'veritatisᵉ commendantesᵇ noſmetipſos
ᶜadᵒomnemᶜconſcientiamᵛhominũᵍcoramᶻ
ᵇdeo.ᵡ'Qđſiᵛetiamᵑopertumᵐ eſtꝯ ꝯ
ᵒeuãgeliũᵖnoſtrũ:ᵍinᵇhisᶜquiᵛpereunt ᵉ eſt
ᶜopertum:ᵛinᶜquibusᵛdeusᵉhuiusᵛ ſeculi
ᵇexcecauitᶜmentesᵒ infideliuꝫ:ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜvtᵛnonᵉfulgeatᵇeis 'illuminatioꝯ ꝯ ꝯ
ᵡeuangeliiᵛgloriaᵐchriſti:ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵑquiᵒ eſtᵖimagoᵍ dei. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵒ Mõᵛeiᵑnoſmetipõsᵖ'pdicam?:ᵛſed ᵉ ieſuꝫ
ᵇdñz nr̃m:ᶜnos ᵒ aũtᵑſeruosᵛvꝰ ꝯ ꝯ B
ᵍpᵇieſuꝫ.'Qm̃ᵛdeᵍ'q̃ 'dixitᵐ'deᵑ tenebris
ᵒlucẽᵖſplẽdeſcereᵍ:ᵑipſeᵛ'illuxitᵡinᵗ coꝛdibᵍ
ᵑnoſtrisᵡadᵛ'illuminatiõẽᵛſcientieꝯ ꝯ
ᵉclaritatisᵇdeiᵛinᶜfacieᵛchriſtiꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗieſu.ᵍHabemᵍ?ᵇãtᵛtheſaurᵡiſtũᵛinᵑvaſis
ᵐfictilib?:ᵒvtᵖſublimitasᵍſitᵑvirtutisꝯ ꝯ
ᵇdei:ᶻᵑnonᵡexᵛnobis.ᵛ'Inᵉomnibusꝯ ꝯ

ᵖgliaᵍ:ᵑitaᵍvtᵑnõᵒpossentᵛintẽdereᵑfiliꝯ
ᵡIsraelᵛin'faciemᵉmoyſiᵇpropter ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜgloriamᵇvultusᶜeiusᵍq̃euacuatur: ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍquomodoᵇnonᵛmagisᵡministratio ꝯ ꝯ ꝯ
ᵛſpūsᵐcritᵑinᵒgloria.ᵍ'Nam ᵖ ſi ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵛministratioᵒdãnatiõisᵛiᶜgliaᵉeſt:ᵑmultoꝯ ꝯ ꝯ
ᵡmagisᵛabũdatᵛministeriumᵡiuſtitieᶜ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇinᶜgloria.ᶜ'Nãᵛnecᵉgloificatiᵑeſtᶜ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇqđᵛclaruitᵛinᵡhacᵛpteᵐpropterꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵑexcellentemᵒgloriam.ᵖ'Siᵍeiᵛqđᵑeuacua
turᵐᵖgliaᵡeſt:ᵑmultoᵛmagisᵛqđᵛmanet
'inᵉgloria eſt.ᵇ'Habẽtesᵛigᵖᵛtaleᵛſpem ꝯ ꝯ
ᵛmultaᵉfiduciaᵇvtimur.'Etᵛnon'ſicut ꝯ ꝯ
ᵐmoyſesᵑponebatᵒ velamenᵖ ſuperᵍ faciẽ Exo.34.d.
ᵛſuamᵛvtᵛnonᵡintẽderẽtᵛfiliꝯᵛiſraelᶜ ꝯ ꝯ
ᵛinᵉfaciemᵇeiusᵛqđᵇeuacuaturᵛ:ᶜſed ꝯ ꝯ
ᵇobtuſiᵇſũtᵛſenſusᵛeorũ.ᵍ'Vſqꝫ in ꝯ ꝯ ꝯ
'hodiernũᵑdiẽᵡidipſũᵛvelamẽᵐin ᵑlectione
ᵒveteriᵖteſtamenᵑtᵍmanetᵛnonᵛreuelatũ: ᴰ
ᵛqđᵐinᵡpoᵛcuacuaturᵛ:ſedꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍvſqꝫ inᵇhodiernũᵑdiẽᶜcũᵛlegiturᶜ moyſeᵛ
ᵛvelamẽᵡpoſitũᵡẽᵍſupᵇcorᵛeorum.ꝯ ꝯ ꝯ
'Cũᵐãtᵑpuerſusᵑfuerítᵒadᵖdeũ:ᵍauferẽᵗ
ᵛvelamen.'Dñsᵍaũtᵑſpūsꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵡeſt.ᵛVbiᵛãtᵍſpūsᵇdñi:ᶜibiᵛlibertas.ꝯ ꝯ
ᶜNosᵛveroᵍomnesᵇreuelataᵛfacieꝯ ꝯ Job.4.d.
ᵡgloriamᵛdominiᵐſpeculantes:inꝯ ꝯ ꝯ
ᵑcandemᵒimaginemᵖ tranſformamurᵍ a
ᵛclaritateᵉinᶜclaritatẽᵇtanq̃ᵍaᵛdñi ſpiritu.

Cap.4.

Deoᵇhũtesᵇhancᶜadminiſtrationẽ A
ᶜiuxtaᶜqđᵛmiſ'ſcecuti ſum?ᵍnõᵇ ð
ficim?/ſᵡabdicam?ᵛocculta ᵐ declinantes:
ᵑnõᵒ ambulãtesᵖinᵍaſtutiaᵑneqᶻadulterã
tesᶜverbumᵑdei:ᵡſed inᵛmaniſeſtationeꝯ
'veritatisᵉ commendantesᵇ noſmetipſos
ᶜadᵒomnemᶜconſcientiamᵛhominũᵍcoramᶻ
ᵇdeo.ᵡ'Qđſiᵛetiamᵑopertumᵐ eſtꝯ ꝯ ꝯ
ᵒeuãgeliũᵖnoſtrũ:ᵍinᵇhisᶜquiᵛpereunt ᵉ eſt
ᶜopertum:ᵛinᶜquibusᵛdeusᵉhuiusᵛ ſeculi
ᵇexcecauitᶜmentesᵒ infideliuꝫ:ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜvtᵛnonᵉfulgeatᵇeis 'illuminatioꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵡeuangeliiᵛgloriaᵐchriſti:ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵑquiᵒ eſtᵖimagoᵍ dei. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ⌜ᵖχρῖ
ᵒ Mõᵛeiᵑnoſmetipõsᵖ'pdicam?:ᵛſed ᵉ ieſuꝫ
ᵇdñz nr̃m:ᶜnos ᵒ aũtᵑſeruosᵛvꝰ ꝯ ꝯ B
ᵍpᵇieſuꝫ.'Qm̃ᵛdeᵍ'q̃ 'dixitᵐ'deᵑ tenebris
ᵒlucẽᵖſplẽdeſcereᵍ:ᵑipſeᵛ'illuxitᵡinᵗ coꝛdibᵍ
ᵑnoſtrisᵡadᵛ'illuminatiõẽᵛſcientieꝯ ꝯ ꝯ
ᵉclaritatisᵇdeiᵛinᶜfacieᵛchriſtiꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗieſu.ᵍHabemᵍ?ᵇãtᵛtheſaurᵡiſtũᵛinᵑvaſis
ᵐfictilib?:ᵒvtᵖſublimitasᵍſitᵑvirtutisꝯ ꝯ
ᵇdei:ᶻᵑnonᵡexᵛnobis.ᵛ'Inᵉomnibusꝯ ꝯ

τί θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι. ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι. διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι. κατα-
καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι. πάντοτε τὴν μέκρωσιν τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. ὥστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἐπίστευσα διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ ἰησοῦ ἐξεγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν. ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν. μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα. τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. Cap. 5.

Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοί εὑρεθησόμεθα. καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος. θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου. διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν οὐ διὰ εἴδους. θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον. διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν.

tribulationē patimur: ſz nō angustiamur. Aporiamur: ſz non deſtituimur. Perſecutionem patimur: ſed non deſeruimur. Humiliamur: ſed non confundimur. Deijcimur: ſed non perimur. Sē per mortificationem ieſu xpi in corpore nr̄o circūferētes: vt z vita ieſu manifeſtet in corpib⁹ nr̄is. Sp'ei nos qui viuimus in morte tradimur pp ieſu: vt z vita ieſu manifeſtetur in carne noſtra mortali. Ergo mors in nobis opat: vita aūt in vobis. Habētes aūt eūdem ſpiritum fidei: ſicut ſcriptū eſt. Credidi pp qđ locut⁹ ſum: z nos credim⁹: pp qđ et loquimur: ſcientes qm̄ qui ſuſcitauit ieſum: z nos cum ieſu ſuſcitabit: z conſtituet vobiſcū. Dia ei propter vos vt gratia abundans per multos in gr̄arū actiōe abūdet in gloriā dei. Dō ideo non deficim⁹. Sz ſi homo noſter exterior corrūpat: tñ is qui intus eſt renouat de die in diē. Id ei qđ ī p̄ſenti momētaneū z leue tribulatiōis nr̄e ſupra modū in ſublimitate eternū glie pōd opat in nobis: nō contēplantibus nobis que videntur ſed que non videntur. Que ei vident tpalia ſunt: q aūt nō videntur eterna ſunt. Cap. 5.

Scimus ei qm̄ ſi terreſtris domus nr̄a huius habitatiōis diſſoluat: q edificationē ex deo habem⁹ domū nō manufactā: ſz eternā in celis. Nā et in hoc ingemiſcim⁹ habitationē noſtrā q de celo eſt ſupindui cupientes: ſi tñ veſtiti z non nudi inueniamur. Naz z gr̄auati ſum⁹ in hoc tabernaculo igemiſcim⁹ eo q nolumus expoliari: ſed ſuperueſtiri vt abſorbeat qđ mortale eſt a vita. Qui aūt efficit nos in hoc ipſum deus: qui dedit nobis pignus ſpiritus. Audentes igitur ſemp z ſcientes qm̄ dum ſumus in hoc corpe peregrinamur a dño. Per fidem enim ambulam⁹ z non per ſpeciez. Audemus aūt z bonā volūtatē habem⁹ magis corpe z p̄ſentes eē ad dñm pegrinari dom: z ideo cōtēdimus ſiue abſentes ſiue p̄ſentes placere illi. Omnes enim nos manifeſtari oportet ante tribunal chriſti: vt referat vnuſquiſq propria corporis prout geſſit: ſiue bonum ſiue malum.

εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα. ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήσεως ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ. εἴτε γὰρ ἐξέστημεν θεῷ, εἴτε σωφρονοῦμεν ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα. εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις, τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα. καινά. τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς. ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ, κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν. δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ. Cap. 6.

Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς. λέγει γάρ. καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι. ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας. μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ. διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν. διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας. ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς. ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι. ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν. ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι. ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες. ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες. ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες. Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν

Scientes ergo timorē dñi hominibus ſuadem⁹: deo aūt manifeſti ſum⁹. Spo aūt et in conſcientijs vr̄is manifeſtos nos eē. Nō iterum cōmēdamus nos vobis: ſz occaſionē dam⁹ vobis gloriā di pro nobis: vt habeatis ad eos qui in facie gliant et non in corde. Siue ſiue ſobrij ſum⁹ vobis: charitas ei xpi vrget nos: estimantes hoc: qm̄ ſi vnus pro omnibus mortu⁹ eſt: ergo omes mortui ſūt. Et p omnib⁹ mortu⁹ eſt xps: vt et q̄ viuūt iam nō ſibi viuant: ſed ei qui pro ipſis mortuus eſt et reſurrexit. Itaq; nos ex hoc neminē nouim⁹ ſz carnē. Et ſi cognouim⁹ ſz carnē christum: ſed nūc iam nō nouim⁹. Si qua ergo in xpo noua creatura: vetera trāſierūt: ecce facta ſunt oia noua. Omnia autem ex deo q̄ nos reconciliauit ſibi per christum: et dedit nobis ministerū reconciliatōis. Qm̄ quidē deus erat in xpo mundū reconcilians ſibi: non reputans illis delicta eorum ipſorum: et poſuit in nobis verbum reconciliatiōis. Pro xpo ergo legatione fūgimur: tanq̄ deo exhortāte per nos. Obſecram⁹ pro xpo: reconciliamini deo. Eum qui non nouerat peccm̄: pro nobis peccatū fecit: vt nos efficeremur iuſtitia dei in ipſo. Cap. 6.

Diuites aūt exhortamur ne in vacuū gratiam dei recipiatis. Ait enim: Tempore accepto exaudiui te: et in die ſalutis adiuui te. Ecce nunc tempus acceptabile: ecce nunc dies ſalutis. Nemini dantes vllā offenſionē vt nō vituperet miniſterij nr̄i: ſz in omnibus exhibeam⁹ nosmetipos ſicut dei miniſtros in multa patientia: in tribulatiōib⁹: in neceſſitatib⁹: in anguſtijs: in plagis: in carceribus: in ſeditiōib⁹: in laboribus: in vigilijs: in ieiunijs: in caſtitate: in ſcia: in lōganimitate: in ſuauitate: in ſpū ſancto: in charitate nō ficta: in verbo veritatis in virtute dei. Per arma iuſtitie: a dextris et a ſiniſtris. Per gliā et ignobilitatē: per infamiā et bonā famā. Vt ſeductores et veraces: ſic cognoti et cogniti. Quaſi morientes: et ecce viuimus. Vt caſtigati et non mortificati: quaſi triſtes: ſemper aūt gaudētes: ſicut egētes: multos aūt locupletātes: tanq̄ nihil habētes: et omnia poſſidentes. Os noſtrum

Eſa. 43. c. Apoc. 11. a.

1. Cor. 4. a. Contra .11. c. Thim. 3. c.

μέσογε ᶜ ὡρος ᵖ ὑμᾶς ᶜ κορίνθιοι, ⁄ ʜ ᶜ καρδία ᵍ ʜ-
μῶν ᵇ πεπλάτυνται. ᶜ οὐ ᵏ στενοχωρεῖσθε ˡ ἐν ᵐ ἡμῖν
ⁿ στενοχωρεῖσθε ᵒ δὲ ᵖ ἐν ⁄ τοῖς ᵍ σπλάγχνοις ᶜ ὑμῶν
⁄ τὴν ᵘ δὲ ᶜ αὐτὴν ᵛ ἀντιμισθίαν ˣ ὡς ᶜ τέκνοις ʸ λέγω,
ᵘ πλατύνθητε ᵇ καὶ ᶜ ὑμεῖς. ᵇ μὴ ᶜ γίνεσθε ᶜ ἑτεροζυ-
γοῦντες ᵍ ἀπίστοις. ᵇ τίς ᶜ γὰρ ᵏ μετοχὴ ᶜ δικαιοσύ-
νῃ ᵐ καὶ ⁿ ἀνομία. ᵒ τίς ᵖ δὲ ᵠ κοινωνία ᶜ φωτὶ ᵍ πρὸς
ᶜ σκότος. ᵖ τίς ᶜ δὲ ᶜ συμφώνησις ᶜ χριστῶ ᵍ πρὸς
ᵇ βελιάλ. ᶜ ʜ ᵇ τίς ᵘ μερὶς ᶜ πιστῷ ᵍ μετὰ ᵇ ἀπίστου.
ᶜ τίς ᵏ δὲ ᶜ συγκατάθεσις ᵐ ναῷ ⁿ θεοῦ ᵒ μετὰ ᵖ εἰδώ-
λων. ᵠ ὑμεῖς ᶜ γὰρ ᵖ ναὸς ᶜ θεοῦ ⁿ ἐστε ˣ ζῶντος, ᶜ κα-
θὼς ᶜ εἶπεν ⁄ ὁ ᵍ θεός. ᵇ ὅτι ᶜ ἐνοικήσω ᵇ ἐν ᶜ αὐτοῖς, ᶜ καὶ
ᵍ ἐμπεριπατήσω, ᵇ καὶ ᶜ ἔσομαι ᵏ αὐτῶν ˡ θεός, ᵐ καὶ
ⁿ αὐτοί ᵒ ἔσονταί ᵖ μοι ᵠ λαός. ᶜ διὸ ᵒ ἐξέλθετε ᶜ ἐκ ⁿ μέ-
σου ˣ αὐτῶν ˡ καὶ ᶜ ἀφορίσθητε ᵍ λέγει ᵇ κύριος, ᶜ καὶ
ᵇ ἀκαθάρτου ᶜ μὴ ᶜ ἅπτεσθε, ᵍ κἀγὼ ᵇ εἰσδέξομαι ᶜ ὑ-
μᾶς, ᵏ καὶ ᶜ ἔσομαι ᵐ ὑμῖν ⁿ εἰς ᵒ πατέρα, ᵖ καὶ ᵠ ὑμεῖς ᶜ ἔ-
σεσθε ⁿ μοι ᶜ εἰς ⁿ υἱοὺς ᵏ καὶ ᶜ θυγατέρας, ᶜ λέγει ᶜ κύ-
ριος ᵇ παντοκράτωρ. Cap. 7.

ταύτας ᵇ οὖν ᶜ ἔχοντες ⁄ τὰς ᵇ ἐπαγγελίας ᶜ α-
γαπητοί ᶜ καθαρίσωμεν ᵍ ἑαυτοὺς ᵇ ἀπὸ
ᶜ παντὸς ᵏ μολυσμοῦ ᶜ σαρκὸς ᵐ καὶ ⁿ πνεύματος,
ᵒ ἐπιτελοῦντες ᵖ ἁγιωσύνην ᵠ ἐν ᶜ φόβῳ ⁿ θεοῦ. ᶜ χω-
ρήσατε ⁿ ἡμᾶς. ᵏ οὐδένα ᶜ ἠδικήσαμεν, ᶜ οὐδένα ᵉ ἐ-
φθείραμεν, ᵇ οὐδένα ᶜ ἐπλεονεκτήσαμεν. ᵇ οὐ
ᶜ πρὸς ᶜ κατάκρισιν ᵍ λέγω. ᵇ προείρηκα ᶜ γὰρ ᵏ ὅτι
ˡ ἐν ⁄ ταῖς ᵐ καρδίαις ⁿ ἡμῶν ᵒ ἐστὲ ᵖ εἰς ⁄ τὸ ᵠ συναπο-
θανεῖν ᵏ καὶ ⁿ συζῆν. ᶜ πολλή ᵘ μοι ᶜ παρρησία ᶜ πρὸς
ᶜ ὑμᾶς, ᵍ πολλή ᵇ μοι ᶜ καύχησις ᵒ ὑπὲρ ᶜ ὑμῶν.
ᶜ πεπλήρωμαι ⁄ τῇ ᵍ παρακλήσει, ᵇ ὑπερπερισσεύο-
μαι ⁄ τῇ ᶜ χαρᾷ ᵏ ἐπὶ ˡ πάσῃ ⁄ τῇ ᵐ θλίψει ⁿ ἡμῶν, ᵒ καὶ
ᵖ γὰρ ᵠ ἐλθόντων ᶜ ἡμῶν ᵍ εἰς ᶜ μακεδονίαν, ⁿ οὐδε-
μίαν ˣ ἔσχηκεν ᶜ ἄνεσιν ⁄ ἡ ᶜ σὰρξ ᵍ ἡμῶν, ᵇ ἀλλ ᶜ ἐν
ᵒ παντὶ ᶜ θλιβόμενοι. ᶜ ἔξωθεν ᵍ μάχαι, ᵇ ἔσωθεν ᶜ φό-
βοι. ᵏ ἀλλ ⁄ ὁ ˡ παρακαλῶν ⁄ τοὺς ᵐ ταπεινοὺς ᶜ πα-
ρεκάλεσεν ᵒ ἡμᾶς ᵖ ἐν ⁄ τῇ ᵠ παρουσίᾳ ᶜ τίτου. ᵍ οὐ
ᶜ μόνον ⁿ δὲ ᶜ ἐν ⁄ τῇ ᵠ παρουσίᾳ ᵃ αὐτοῦ, ᵍ ἀλλὰ ᵇ καὶ
ᶜ ἐν ⁄ τῇ ᵒ παρακλήσει ᶜ ᾗ ᶜ παρεκλήθη ᵍ ἐφ ᵇ ὑμῖν, ᶜ α-
παγγέλων ᵏ ἡμῖν ⁄ τὴν ˡ ὑμῶν ᵐ ἐπιποθησιν, ⁄ τὸν
ⁿ ὑμῶν ᵒ ὀλυρμόν, ⁄ τὸν ᵖ ὑμῶν ᵠ ζῆλον ᶜ ὑπὲρ ᵍ ἐ-
μοῦ, ᶜ ὥστε ⁿ με ᶜ μᾶλλον ᶜ χαρῆναι. ᶜ ὅτι ᵍ εἰκαί ᵇ ἐ-
λύπησα ᶜ ὑμᾶς ᵒ ἐν ⁄ τῇ ᶜ ἐπιστολῇ, ᶜ οὐ ᵍ μεταμέλο-
μαι. ᵇ εἰκαί ᶜ μετεμελόμην, ᵇ βλέπω ᶜ γὰρ ᵐ ὅτι ⁄ ἡ ⁿ ἐπι-
στολὴ ᶜ ἐκείνη ᵖ εἰκαί ᵠ πρὸς ᶜ ὥραν ᵍ ἐλύπησεν ᶜ ὑ-
μᾶς, ⁿ μυρ ˣ χαίρω, ᶜ οὐχ ᶜ ὅτι ᵍ ἐλυπήθητε, ᵇ ἀλλ
ᶜ ὅτι ᵒ ἐλυπήθητε ᶜ εἰς ᶜ μετάνοιαν. ᵍ ἐλυπή-
θητε ᵇ γὰρ ᶜ κατὰ ᵍ θεόν, ᶜ ἵνα ᵐ ἐν ⁿ μηδενὶ ᵒ ζημι-
ωθῆτε ᵖ ἐξ ᵠ ἡμῶν. ⁄ ʜ ᶜ γὰρ ᵍ κατὰ ᶜ θεὸν ⁿ λύπη
ˣ μετάνοιαν ᶜ εἰς ᶜ σωτηρίαν ᵍ ἀμεταμέλητον ᵇ κα
κατεργάζεται. ᶜ ἰδοὺ ᵒ γὰρ ᶜ αὐτὸ ᶜ τοῦτο ⁄ τὸ ᵍ κα
τὰ ᵇ θεὸν ᶜ λυπηθῆναι ᵏ ὑμᾶς, ᶜ ὁπόσην ᵐ κατειρ-
γάσατο ⁿ ἐν ᵒ ὑμῖν ᵖ σπουδήν, ᵠ ἀλλὰ ᶜ ἀπο-
λογίαν, ᵍ ἀλλὰ ᶜ ἀγανάκτησιν, ⁿ ἀλλὰ ˣ φόβον,

ᵇ patet ᶜ ad ᵇ vos o ᶜ corinthij: ᶜ cor ᵍ nostrum
ᵇ dilatatū ᵇ ē. ᶜ Mō ᵏ angustiamini ˡ in ᵐ nobis:
ⁿ angustiamini ᵒ aūt ᵖ in ᵠ viscerib ᶜ vestris.
ᶜ Eādē ᵃ ām hītes ⁿ remunerationē ᵉ tāq ᵇ filijs
ᶜ dico ᵍ dilatamini ᵇ ⁊ ᶜ vos. ᵇ Nolite ᶜ iugū du
cere cū ᵍ infidelib. ᵇ Que ᶜ ei ᵇ ꝓticipatio ᶜ iusti-
tie ᵐ cū ⁿ iniq̄tate: ᵖ aut ᵠ que ᵍ societas ᶜ luc ᵍ ad
ᶜ tenebras: ⁿ Que ᵃ ām ᶜ conuentio ᶜ christi ᵍ ad
ᵇ belial: ᶜ Aut ᵠ q̄ ᶜ pars ᶜ fideli ᵍ cuz ᵇ infideli:
ᶜ Qui ᵏ aūt ᶜ ꝓsensus ᵐ tēplo ⁿ dei ᵒ cuz ᵖ idolis:
ᵠ Vos ᶜ ei ᵍ estis ⁿ tēplum ᶜ dei ᵏ viui: ᶜ sicut ꝯ
ᶜ dicit ᵍ deus. ᵇ Q̄m ᶜ inhabitabo ᵐ in ᶜ illis ᶜ et
ᵍ inābulabo iter eos: ᵇ ⁊ ᶜ ero ᵏ illoꝝ ᶜ dc: ᵐ et
ⁿ ipsi ᵒ erūt ᵖ mihi ᵠ ppls. ᶜ Propter q̄ ᵒ exite
ᶜ de ⁿ medio ᵒ eoꝝ ⁊ ᶜ sepamini ᵖ dicit ᵠ dñs: ᶜ ⁊
ᵒ īmūdū ᶜ nc ᵉ tetigeritis: ᵍ ⁊ ego ᵇ recipiā ᵛos:
ᵇ ⁊ ero ᵐ vobis ⁿ in ᵒ patrem: ᵖ ⁊ vos ᶜ eritis
ᵍ mihi ⁿ in ᵐ filios ⁊ ᵖ filias: ᶜ dicit ᵇ dominus
ᵇ omnipotens. Cap. 7.

Hīs ᵇ ergo ᵇ hītes ᵖ ꝓmissiones ᶜ charis
simi ᶜ mundemus ᵍ nos ᵇ ab ꝯ
ᵒ i ᵏ quinamento ᶜ carnis ᵐ ⁊ ˡ spiritus: ꝯ
ᵖ ficiētes ᵇ sctificationē ᵉ in ᶜ timore ᵈ dei. ᶜ La
pite ᵘ nos. ᵏ Neminē ᶜ lesim ᵍ: neminē ᵉ corrupi
mus: ᵇ neminem ᶜ circumuenimus. ᵒ Non
ᶜ ad ᵈ ꝓdēnationē vr̄az ᵍ dico. ᵇ Prediximꝰ ci
ᵠ i ᵐ cordib ⁿ nr̄is ᵒ estis ᵖ ad ᶜ cōmoriendu
ᶜ ⁊ ad ᵖ uiuēdu. ᶜ Multa ᵐ mihi ᶜ fiducia ē ᶜ a
pud ᵍ vos: ᵃ multa ᵇ mihi ᶜ gliatio ᵒ pro ᶜ vobis.
ᶜ Repletꝰ ᵍ sum ᵉ consolatiōe: ᵇ superabundo
ᶜ gaudio ᵏ in ᶜ oi ᵐ tribulatione ⁿ nostra. ᵖ Nā ᵒ ⁊
ᵠ cum ᵍ venissemus ᵉ in ᵃ macedoniaz: ⁿ nullaz
ᶜ requiē ᵇ habuit ᶜ caro ᵉ nr̄a: ᵇ sed ᵖ oēz ᶜ tribu-
lationē ᶜ passi ᵉ sum ᵍ. ᵖ Foris ᵍ pugne: ᵇ int ᵒ timo
res. ᵏ Sꝫ ᵠ cōsolatur ᵐ humiles: ᵒ ꝓsolatus
ⁿ est ᵒ nos dc ᵖ in ᵠ aduentu ᵗⁱᵗⁱ. ᵒ Non ꝯ
ᶜ solū ᵘ autē ᶜ in ᵃ aduētu eius: ᵉ sed ᵉ etiam ꝯ
ᶜ in ᵒ ꝓsolatiōe ᵠ q̄ cōsolatus ᵉ est ᵍ in ᵇ vob: ᶜ re
ferens ᵏ nobis ᶜ vestrum ᵐ desiderium: ꝯ
ᵛ fm ᵒ fletū: ᵖ vr̄az ᵠ emulationē ᵉ pro ᵒ me: ꝯ
ᶜ ita ᵛ ⁊ magis ᶜ gauderē. ᶜ Q̄m ᵒ ⁊ ᵖ si ᵇ contri
staui ᶜ vos ᵍ in ᵉ epistola: ᶜ nō ᵒ me ᵍ penitet. ꝯ
ᵇ Et ᵇ si ᵖ peniteret ᵏ videns ᵐ q̄ ᵖ epistola ꝯ
ᵒ illa ᵖ ⁊ ᵖ si ᵃ ad ᵇ horā ᵛos ᵒ contristauit: ꝯ
ᵐ nunc ᶜ gaudeo: ᶜ nō ᵍ q̄ ᵉ contristati ᵍ estis: ᵇ ſꝫ
ᶜ q̄ ᵒ contristati ᵉ estis ᶜ ad ᵖ penitētiā. ᵍ Cōtri
stati ᵇ ei ᵉ est ſ ᶜ dꝫ ᵇ deū: ᶜ vt ᵐ ⁱ nullo ᵒ detrimē
tū ᵒ patiamini ᵖ ex ᵠ nobis. Que ᶜ ei ᵍ ſꝫ ᵈ deum
ᵐ tristitia ē ᵖ niaz ᶜ in ᵃ salutē ᵉ stabilē ᵇ opera-
tur: seculi autem tristitia mortez operatur.
ᶜ Ecce ᵉ enim ᶜ hoc ᵒ ipsum ᵍ secundum ꝯ
ᵇ deū ᶜ contristari ᵛos ᵠ quātā ᵐ i ᵒ vob ᵐ opaī
ᵖ sollicitudinem: ᵍ sed ᵈ defensionem: ꝯ
ᵍ sed ᶜ indignationem: ᵐ sed ᶜ timorem: ꝯ

ᶜ ἀλλὰ ᵉ ἐπισώθησιμ, ᵍ ἀλλὰ ᵇ ζήλον, ᶜ ἀλλ ᵉ ἐκδί-
κησιν. ᶜ ἐν ᶜ παντὶ ᵍ συνεστήσατε ᵇ ἑαυτοὺς ᶜ ἁγ-
νοὺς ᵏ εἶναι ˡ ἐν ⁄ τῷ ᵐ πράγματι. ᵒ ἄρα ᵒ εἰκαί ᵇ ἔγρα
ψα ᵠ ὑμῖν, ᶜ οὐχ ᵍ ἕνεκεν ⁄ τοῦ ᶜ ἀδικήσαντος ᵒ οὐδὲ
ᶜ ἕνεκεν ⁄ τοῦ ᶜ ἀδικηθέντος, ᶜ ἀλλ ᵍ ἕνεκεν ⁄ τοῦ ᵇ φα
νερωθῆναι ⁄ τὴν ᶜ σπουδὴν ᵇ ὑμῶν ⁄ τὴν ᶜ ὑπὲρ ᶜ ὑ-
μῶν ᵍ πρὸς ᵇ ὑμᾶς ᵉ ἐνώπιον ⁄ τοῦ ᵏ θεοῦ, ˡ διατού-
το ᵐ παρακεκλήμεθα ᵉ ἐπὶ ⁄ τῇ ᵒ παρακλήσει ᵖ ὑμῶν
ᵠ περισσοτέρως ᶜ μᾶλλον ᶜ ἐχάρημεν ᵉ ἐπὶ ⁄ τῇ
ᶜ χαρᾷ ᶜ Τίτου, ᶜ ὅτι ᵍ ἀναπέπαυται ⁄ τὸ ᵇ πνεῦμα
ᶜ αὐτοῦ ᵇ ἀπὸ ᶜ πάντων ᶜ ὑμῶν. ᵍ ὅτι ᵇ εἴ ᶜ τι ᵏ αὐτῷ
ˡ ὑπὲρ ᵐ ὑμῶν ⁿ κεκαύχημαι, ᵒ οὐ ᵖ κατῃσχύνθην,
ᵠ ἀλλ ᶜ ὡς ᶜ πάντα ᵍ ἐν ᵉ ἀληθείᾳ ᵍ ἐλαλήσαμεν ᶜ ὑμῖν
⁄ οὕτω ᵍ καὶ ⁄ ἡ ᵇ καύχησις ᶜ ἡμῶν ᵖ ἡ ᵍ ἐπὶ ᶜ Τίτου ᵍ ἀ-
λήθεια ᵇ ἐγενήθη. ᶜ καὶ ⁄ τὰ ᵏ σπλάγχνα ᶜ αὐτοῦ
ᵐ περισσοτέρως ᵉ εἰς ᵒ ὑμᾶς ᵖ ἐστίν, ᵠ ἀναμιμνῃ-
κομένου ⁄ τὴν ᶜ πάντων ᵖ ὑμῶν ᶜ ὑπακοήν, ᵉ ὡς ᶜ με
τὰ ᵍ φόβου ᵇ καὶ ᵍ τρόμου ᵇ ἐδέξασθε ᶜ αὐτόν. ᵍ χαί
ρω ᶜ ὅτι ᵉ ἐν ᵍ παντὶ ᵇ θαρρῶ ᵉ ἐν ᵏ ὑμῖν. Cap. 8.

μορίζομεν ᵇ δὲ ᶜ ὑμῖν ᵇ ἀδελφοί ⁄ τὴν ᶜ χάριν
⁄ τοῦ ᶜ θεοῦ ⁄ τὴν ᵍ δεδομένην ᵉ ἐν ⁄ ταῖς ᶜ ἐκκλη-
σίαις ⁄ τῆς ᵏ Μακεδονίας, ᶜ ὅτι ᵐ ἐν ᵉ πολλῇ ᵒ δοκιμῇ
ᵇ θλίψεως ⁄ ἡ ᵖ περισσεία ⁄ τῆς ᶜ χαρᾶς ᵃ αὐτῶν ᵏ καὶ
ᵍ κατὰ ᵇ βάθους ᶜ πτωχεία ᵃ αὐτῶν ᵉ ἐπερίσσευ-
σεν ᵇ εἰς ⁄ τὸν ᶜ πλοῦτον ⁄ τῆς ᵇ ἁπλότητος ᶜ αὐτῶν.
ᶜ ὅτι ᵍ κατὰ ᵇ δύναμιν ᶜ μαρτυρῶ, ᵏ καὶ ᵍ ὑπὲρ ᵐ δύνα
μιν ᵉ αὐθαίρετοι, ᵒ μετὰ ᵖ πολλῆς ᵠ παρακλήσε-
ως ᶜ δεόμενοι ᵍ ἡμῶν ⁄ τὴν ᶜ χάριν ᵉ καὶ ⁄ τὴν ᶜ κοινω-
νίαν ⁄ τῆς ᶜ διακονίας ⁄ τῆς ᶜ εἰς ⁄ τοὺς ᵍ ἁγίους ᵇ δέ
ξασθαι ᶜ ἡμᾶς, ᵇ καὶ ᶜ οὐ ᶜ καθὼς ᵍ ἠλπίσαμεν, ᵇ ἀλλ
ᶜ ἑαυτοὺς ᵏ ἔδωκαν ˡ πρῶτον ⁄ τῷ ᵐ κυρίῳ ᶜ καὶ ᵒ ἡ-
μῖν ᵖ διὰ ᵠ θελήματος ᶜ θεοῦ, ᵒ εἰς ⁄ τὸ ᶜ παρακλέ
σαι ᵉ ἡμᾶς ᶜ Τίτον, ᶜ ἵνα ᶜ καθὼς ᵍ προενήρξατο, ᵇ οὕ
τω ᶜ καὶ ᵉ ἐπιτελέσῃ ᶜ εἰς ᶜ ὑμᾶς ᵏ καὶ ⁄ τὴν ᵇ χάριν ⁄ ταύ
την. ᵏ ἀλλ ᶜ ὥσπερ ᵐ ἐν ᵍ παντὶ ᵉ περισσεύετε ᵉ πίσ
τει ᵏ καὶ ᶜ λόγῳ, ᵏ καὶ ᶜ γνώσει, ᵏ καὶ ᶜ πάσῃ ᶜ σπου-
δῇ, ᵏ καὶ ⁄ τῇ ᵍ ἐξ ᶜ ὑμῶν ᵍ ἐν ᵒ ἡμῖν ᶜ ἀγάπῃ, ᶜ ἵνα ᵍ καὶ
ᵇ ἐν ⁄ ταύτῃ ⁄ τῇ ᵏ χάριτι ᵉ περισσεύητε. ᵐ οὐ ᶜ κατ ᵒ ἐπι
ταγὴν ᵖ λέγω, ᵠ ἀλλὰ ᶜ διὰ ⁄ τῆς ᵍ ἑτέρων ᶜ σπου-
δῆς ᵏ καὶ ⁄ τὸ ⁄ τῆς ᵏ ὑμετέρας ᶜ ἀγάπης ᵍ γνήσιον
ᵇ δοκιμάζων. ᵇ γινώσκετε ᶜ γὰρ ⁄ τὴν ᵖ χάριν ⁄ τοῦ
ᶜ κυρίου ᵏ ἡμῶν ᵍ Ἰησοῦ ᵇ Χριστοῦ, ᶜ ὅτι ᵏ δι ˡ ὑμᾶς ᵐ ἐ-
πτώχευσε ᵉ πλούσιος ᵒ ὤν, ᵍ ἵνα ᵒ ὑμεῖς ⁄ τῇ ᵉ ἐκεί
νου ᵒ πτωχείᾳ ᵉ πλουτήσητε. ᵏ καὶ ˣ γνώμην ᵍ ἐν
⁄ τούτῳ ᵇ δίδωμι. ᵇ τοῦτο ᶜ γὰρ ᵖ ὑμῖν ᶜ συμφέ-
ρει, ᶜ οἵτινες ᵍ οὐ ᵇ μόνον ⁄ τὸ ᵉ ποιῆσαι ᵏ ἀλλὰ ˡ καὶ
⁄ τὸ ᵐ θέλειν ᵍ προενήρξασθε ᵉ ἀπὸ ᵍ πέρυσι. ᵍ νυνὶ
δὲ ᵉ καὶ ⁄ τὸ ᵉ ποιῆσαι ᵏ ἐπιτελέσατε, ˣ ὅπως ᶜ καθά
περ ⁄ ἡ ᵍ προθυμία ⁄ τοῦ ᵇ θέλειν, ᵇ οὕτω ᶜ καὶ ⁄ τὸ ᵖ ἐ-
πιτελέσαι ᵉ ἐκ ⁄ τοῦ ᶜ ἔχειν. ᵍ εἰ ᵇ γὰρ ⁄ ἡ ᵍ προθυμία
ᵏ πρόκειται, ˡ καθὸ ᵐ ἐὰν ᵉ ἔχῃ ᵒ τις ᵖ εὐπρόσδεκτος,
ᵠ οὐ ᶜ καθὸ ᵒ οὐκ ᶜ ἔχει. ᵒ οὐ ˣ γὰρ ⁄ ἵνα ᶜ ἄλλοις ᶜ ἄφεσις
ᵇ ὑμῖν ᶜ δὲ ᵒ θλῖψις, ᶜ ἀλλ ᵉ ἐξ ᵉ ἰσότητος ᵖ ἐν ⁄ τῷ ᵠ νῦν

ᶜ ſꝫ ᵇ desiderīū: ᵍ ſꝫ ᵇ emulationē: ᶜ ſꝫ ᵇ vidictā.
ᶜ In ᵒ ih ᵍ exhibuistis ᵇ vos ᶜ incōtaminatos
ᵏ esse ᵐ negocio. ᵍ Igitur ᵒ ⁊ ſi ᵖ scripſi ꝯ
ᵠ vobis: ᶜ nō ᵖ p ᵉ cū ᵍ q̄ fecit ⁱniuriā ᵘ nec ꝯ
ᶜ p ᵘ cuz ᶜ q̄ passus ᵉ est: ᵍ ſꝫ ᵃ ad ᵇ manifestādaz
ᶜ sollicitudinē ᵒ nr̄az quā habem ᵍ ᶜ p ᵛ vobis
ᶜ coram ᵇ deo. ᵍ Ideo ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ ꝓsolati ᵐ sum ᵍ. ᵐ Jn ᵒ ꝓsolatiōe ᵛ aūt ᵖ nostra
ᵠ abūdāti ᵍ magis ᶜ gauisi ᵉ sum ᵍ ᵘ super ꝯ
ᵏ gaudio ᶜ titi: ᶜ q̄ ᵉ refectus ᵉ est ᵇ spiritus ꝯ
ᶜ eius ᵇ ab ᶜ oibus ᵛ vob. ᵍ Et ᵇ si ᶜ q̄d ᵃ apd ᵏ illū
ᵈc ᵐ vobis ᵘ gliat ᵍ ſū: ᵉ non ᵇ fum ᵖ cōfusus:
ᵠ ſꝫ ᶜ sicut ᵉ oia ᶜ vob ᵇ ſ ᵐ in ᵘ veritate ᶜ locuti ᵉ sum ᵍ
ᶜ ita ᵉ ⁊ gloriatio ᵒ nr̄a ᵖ q̄ ᵠ fuit ᵃ ad ᵘ titū ᵉ veritas
ᵇ facta ᵇ est. ᵍ Et ᵏ viscera ᶜ eius ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ abūdanti ᵍ ᵐ in ᵒ vobis ᵉ sunt: ᵖ reminiscētis
ᶜ omnium ᵉ vestrum ᵇ obedientiam: ᵠ quō ᶜ cū
ᶜ timore ᶜ ⁊ ᵉ tremore ᵇ excepistis ᵍ illū. ᵒ Gau
deo ᶜ q̄ ᵐ in ᵒ ih ᵇ confido ᵐ in ᵛ vobis. Cap. 8.

Ōtā ᵇ aūt ᵉ facim ᵍ vobis ᵒ frēs ᶜ gratiaz
ᵇ dei ᶜ que ᵇ data ᵉ est ᵇ in ᶜ ecclesijs ꝯ ꝯ
ᵏ macedonie: ᶜ ⁊ q̄ ᵐ in ᵘ multo ᵒ experimēto
ᵛ tribulatiōis ᵛ abūdātia ᶜ gaudij ᵐ ⁊ ꝓr ᵖ ꝓr ᵉ fuit:
ᶜ et ᵘ altissima ᶜ paupertas ᶜ eoꝝ ᵃ abūdauit
ᵇ m ᶜ diuitias ᵉ simplicitatis ᶜ eoꝝ. ꝯ ꝯ
ᶜ Q ᵉ ſcdz ᵇ ⁊ tutē ᶜ testimoniū ᶜ illis ᶜ reddo: ᵏ ᶜ
ᵘ voluntarij fuerūt ᵒ cū ᵘ multa [ᵛ supra ᵐ ⁊ tutē
ᵍ exhortatiōe ᶜ obsecrātes ᵒ nos ᶜ gr̄az ᶜ ⁊ cōi
cationē ᵐ misterij q̄ fit ᵐ in ᵉ sanctos. ꝯ ꝯ
ᵇ Et ᶜ non ᶜ sicut ᵉ sperauimus: ᵇ sed ꝯ ꝯ
ᶜ semetipos ᵏ dederūt: ᶜ ꝑmū ᵐ dño: ᵒ deide ᵒ no
bis ᵖ q̄ voluntatem ᶜ dei: ita ᵛ ⁊ ᶜ rogaremus
ᵏ titū ᶜ ⁊ ᵛ ꝓ ᵠ quemadmodum ᵘ cepit ᵇ ita ꝯ
ᶜ ⁊ ᵖ perficiat ᵐ in ᶜ vobis ᵉ etiam ᵍ gratiaz ᶜ istā.
ᵏ Sꝫ ᶜ sicut ᵐ ᵐ in ᵒ ih ᵖ abūdatis ᵖ fide ꝯ ꝯ
ᵠ ⁊ ᶜ sermone ᵛ ⁊ ᶜ scientia ᵘ ⁊ ᵒ i ᵖ sollicitudine:
ᶜ ⁊ ᵐ insup ᵉ et ᶜ charitate ᵛ nr̄a ᵐ in ᵒ nos: ᵛ ᵗ ᵉ ꝯ
ᵇ in ᶜ hac ᵍ gr̄a ᵃ abundetis. ᵐ Non ᵘ quasi ꝯ
ᵒ imperans ᵖ dico: ᵠ ſꝫ ᶜ p ᵉ r ᵖ alioꝝ ᵗ sollicitudi
nē ᵉ etiaz ᶜ vr̄e ᶜ charitatis ᵍ ingenium ᵇ bonum
ᵃ comprobans. ᵇ Scitis ᶜ enim ᵒ gratiam ꝯ
ᶜ dñi ᵐ nr̄i ᵉ ihu ᵇ xp̄i: ᵠ q̄m ᵏ pp ᵛ vos ᵐ egen ᵍ ᵐ fa
ctus ᵐ est ᵒ cum ᵉ esset ᵘ diues: ᵖ ᵛ t illius ꝯ
ᵃ inopia ᵛ vos ᵘ diuites ᵉ essetis. ᵘ Et ᵛ ꝓsiliū ᵘ in
ᵇ hoc ᵈo. ᵇ Hoc ᶜ ei ᵛ obis ᶜ utile ᵉ est: ꝯ ꝯ
ᶜ qui ᵉ non ᵇ solum ᶜ facere ᵏ sed ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵐ uelle ᵘ cepistis ᵃ b ᵖ anno ᵒ ꝓtote. ᵍ Nunc ꝯ
ᵛ uero ᵛ ⁊ facto ᵘ perficite: ᵗ ut ᶜ quemadmodū
ᵈ ꝓmptus est ᵃ ius ᵛ uolūtatis: ᵇ ita sit ᶜ ⁊ ᵖ fi
ciendi ᵉ ex eo qd ᵇ hētis. ᵍ Sī ᵇ n. ᵘ uoluntas
ᵏ ꝓmpta ᵇ ē: ᵇ fz ᶜ id ᵘ qd ᵇ hz ᵖ accepta est: ᵍ non
ᶜ fz ᶜ id qd ᵘ nō ᵇ hz. ᵘ Nō ᶜ ei ᵗ ut ᵃ alijs sit ᵉ remiſ
ſio ᵇ vob ᶜ ut ᵉ tribłatō: ᵇ fz ᵉ x ᵉ q̄litate ᵇ ī ᵖ pti

Ecc.15.c. Hala.5.a. Actu.15.a.

D

1.Cor.5.c. 16.d. Leui.26.g.

Esaie.52.c.

A

B

C

1.Pe.1.d Jaco.4.a.

A

B

Roma.10.c Jaco.1.a.

καιρώ, τοῦ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης, καθώς γέγραπται. ὁ τὸ πολύ οὐκ ἐπλεόνασε, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησε.

χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. συνεπέμψαμεν δὲ μετ αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν, σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ὑμῶν. στελλόμενοι τοῦτο, μή τίς ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ ἡμῶν προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς, εἴτε ὑπὲρ Τίτου κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός, εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. τὴν οὖν ἐνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν. Cap.9.

Περὶ μὲν γάρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι, καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, μήπως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκεύαστους καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγω ὑμεῖς ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως. ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν ταύτην ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν. τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ εὐλογίαις, ἐπ εὐλογίαις καὶ θερίσει. ἕκαστος καθὼς προῄρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης. ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεύσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε

tempore: vestra abundantia illorum
inopiã suppleat: vt et illor abũdãtia vre
inopie sit supplemẽtũ: vt fiat equalitas
sicut scptũ ẽ. Qui multũ nõ abũdauit: Exo.16.d.
et qui modicum non minorauit. cccc
Gras ãt ago deo q̃ dedit eãdẽ sollicitu
dinem pro vobis in corde titi: quoniam
exhortationẽ q̃dẽ suscepit: sed cũ sollicitus
ior esset: sua volũtate pfect ẽ ad vos.
Misimus etiã cũ illo fratrẽ nr̃m: cuius
laus est in euangelio per oẽs ecclesias.
Non solum autem: sed et ordinatus est
ab ecclẽsijs comes peregrinatiõis nr̃e
in hanc gratiã que ministratur a nobis
ad domini gloriam et cccc hoc nr̃e
destinatã volũtatẽ nr̃am. Deuitantes
quis nos vituperet in hac plenitudine
q̃ ministrat a nobis dñi gliaz. Prouide Roma.xii.d
mꝰ ci bona nõ solũ coram deo: sz̃ etiã coram
hominibus. Misimus aũt cum illis cc
fratrẽ nr̃m quẽ pbauimus in multis
sepe sollicitũ cẽ: nũc ãt multo cccc
sollicitiorem: confidentia multa cccc
in vos: siue pro tito q̃ est socius meus cc
et in vobis aduitor: siue fratres nr̃i
apostoli ecclesiarum glorie christi. cccc
Ostensionẽ ergo q̃ est charitatis vre et nre
glorie pro vobis: in illos ostendite cccc
in faciem ecclesiarum. Cap.9.

De ministerio qdẽ fit in sanctos: ex abũdãti est mihi scribere vobis.
Scio ei pmptũ aiz vestrũ pquo de vo
bis glioz apud macedões: qm̃ achaia pa
rata est ab anno pterito: et vestra emula
tio puocauit plurimos. Misimꝰ autem
fratres vt ne q̃ de gliamur in hac pte: vt quẽadmodũ dixi
parati sitis: ne cum venerint cccccc A
macedones mecũ et inuenerint vos cc
imparatos: erubescamus nos vt cc
non dicamus vos in hac substantia. cc B
Necessarium ergo existimaui cc cc cc
rogare fratres vt preueniant ccccccc
ad vos: et pcparent repromissam cc
benedictionem hanc paratam ccccccc
esse: sic q̃si benedictionẽ: nõ quasi cc cc
auariciã. Hoc aũt dico. Qui parce se
minat parce et metet: et qui seminat cc
in benedictiõibꝰ de benedictiõibꝰ et metet. C
Unusq̃sq; prout destinauit in corde suo: nõ
ex tristitia aut ex necessitate. Hilarẽ enim Eccl.35.b.
datorem diligit deꝰ. Potẽs ẽ ãt deꝰ omnẽ gra
tiam abũdare facere in vobis: vt in oibꝰ sp

omnem sufficientiam habites abundetis
in oe opꝰ bonũ: sicut scriptũ est. Dispersit dedit pauperibus iustitia cccccc 68.m.
eius manet in seculuz seculi. Qui aũt
administrat semẽ seminãti: et panẽ ad
mãducãdũ pstabit: et multiplicabit se
mẽ vestrm: et augebit incremẽta frugũ iusti
tie vre: vt in oibus locupletati abũdetis
in oẽz simplicitatẽ q̃ operat per nos gratiaz
actionẽ deo. Quia ministeriũ huiꝰ officij D
non solum suppletcccc cccccc cccc
ca que desunt sanctis: sed cccccccc
etiã abundat per multas gratiarũ actiões
in dño per pbationez ministerij huius: cc
glorificantes deum in obedientia cccc
confessionis vestre in euangelio cccc
rpi et simplicitate cõicatiõis vre in illos
et in oẽs et in ipsoz obsecratione pro cc
vobis desiderãtiũ vos pp eminentem cc
gratiam dei in vobis. Gratias ago cc
deo sup inenarrabili dono ei. Cap.10. Al

Ipse autez ego paulus obsecro cc
vos per mansuetudinẽ et modestiaz
christi: qui in facie quidem cccc cc
humilis sũ iter vos: absẽs ãt confido in vo
bis. Rogo ãt vos ne pñs audeã per cã confi
dentiã qua cruditor audere in quosdam
q̃ arbitrant nos tanq̃ carnẽ ambu
lem. In carne enim ambulantes: non cc
secundum carnem militamus. Nam arma cc
militie nre nõ carnalia sunt: sz potẽtia
deo ad destructionem munitionum: cc
psilia destruẽtes et oẽz altitudinem cccc B
extollẽtẽ se aduersus scientiam dei: cc
et in captiuitatẽ redigẽtes oẽz intellectũ in
obsequium xpi et in promptu habites vlcisci
oẽz inobedientia: cũ impleta fuerit vestra
obedientia. Quc sz̃ faciẽ sunt videte. Si
quis confidit xpi ẽ: hoc cogitet cccc cc cc
iterum apud se: qm̃ sicut et ipse cccccc
christi est: ita et nos. Nam et si cccccc
amplius aliquid gloriatus fuero de cc
potestate nostra quã dedit nobis dñs
in edificationẽ et nõ in destructionẽ vraz
nõ erubescã. Ut ãt nõ existimer tanq̃ C
terrere vos per epistolas: quoniã cccc
quidem inquiunt epistole graues sunt et fortes:
pñtia ãt corporis infirma et cccc cc cc
sermo contemptibilis. Hoc cogitet cccc
qualis sumus verbo per
epistolas absentes: tales et presentes in
facto. Non enim audem quis ẽ
parare nos quibusdã qui seipsos cõmẽdant:
sz ipsi in nobis nosmetipsos metientes:

τρούμτες, καὶ συγκρίμοντες ἑαυτούς ἑαυτοῖς
οὐ συνιοῦσι. ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα
καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ
κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεός μέτρου ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς. ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις. ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι, κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν εἰς τὰ ὑπερεπέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἑτοιμα καυχήσασθαι. ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν. Cap. xi.

Ὄφελόν μου ἀνείχεσθε μικρόν τῆ ἀφροσύνῃ, ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς ζήλῳ θεοῦ. ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ. φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις εὔᾳ ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. εἰ μέν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνείχεσθε. λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει. ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἐμαυτὸν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε. ὅτι δωρεάν τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν. ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθείς, οὐ κατενάρκησα οὐδενός. τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας, καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμέ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. διατί ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς, ὁ θεὸς οἶδεν. ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ καὶ οὐ θαυμαστόν. αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματι-

τ comparantes nosmetipsos nobis. Ephe.4.a.
Apo.11.c.
Hos autem non in immensum
gloriabimur sed fm mensuram
regule q̄ mēsus ē nobis dc̄, mēsurā p
tigēdi vsq; ad vos. Nō enim quasi nō ptin
gentes ad vos superextendimus nos.
Vsq; ad vos enim peruenimus in euāgelio xp̄i: nō in immensum gloriantes
in alienis laboribus. Spez aūt habētes
crescentis fidei vestre in
vobis magnificari fm regulam nostrā
in abūdātia: etiā in illa q̄ vltra vos sūt e-
uangelizare non in aliena regula
in his q̄ parata sūt gliari. Qui aūt gloriat in dño gloriet. Non enim q̄ seipsum
cōmendat ille probatus est: sed quem
deus commendat. Cap. xi.

Tinā sustineretis modicū qd insipiētie mee: sz tm sustinete me. Emulor enim vos dei emulatiōe: despōdi enim vos
vni viro virginē castā exhibere
xp̄o. Timeo aūt ne sicut serpens
seduxit euam astutia sua: corrumpāt
ita cogitationa vestra a simplicitate q̄ est in xp̄o iesu. Nam si
quis venit aliū xp̄m p̄dicat quē nō p̄dicauimus: aut alium spm accipitis quem
nō accepistis: aut aliud euāgelium nō
recepistis: recte pateremini. Existimo enim nichil me minus fecisse a magnis apl̄is.
Nā tm si imperitus sermone: sz nō scientia. In omnibus aūt manifesti sumus
vobis. Aut nūqd peccatum feci me ipsum humilians vt vos exaltemini: Quia gratis
euāgelium dei euāgelizaui vobis: alias ecclias expoliaui accipiēs stipēdium ad ministeriū vrm: et cum essem
apud vos et egerez: nulli oneriosus fui
Nam q̄d mihi deerat supplemerunt fres qui venerunt a macedonia: et in omnibus sine onere me vobis
seruaui et seruabo. Est veritas christi
in me: quia hec gloriatio non infringet
in me in regiōibus achaie. Quare? quia nō diligo vos? Deus scit. Sed aūt
facio: et faciā: vt amputem occasionem
eox q̄ volūt occasiōez: vt in quo gliāt
mueniant sicut et nos. Nam ciusmodi
pseudoapli fi oparij subdoli trāsfigurātes se in apostolos christi. Et
nō mirū. Ipe enim satanas transfigurat
se in angelū lucis. Nō est ergo magnū
si ministri eius transfigurentur

Ephe.4.a.
Apo.11.c.

1.Cor.4.d
Dicere.9.d.

1.Cor.4.a
sup.6.a.
1.Thi.5.c.

ζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. πάλιν λέγω μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι. εἰ δὲ μή γε καν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει, ἐν τῷ καυχήσει. ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες. ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει. κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν. ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. ἑβραῖοι εἰσί, κἀγώ. ἰσραηλῖται εἰσί, κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσί, κἀγώ. διάκονοι Χριστοῦ εἰσί, παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ. ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις. ὑπὸ Ἰουδαίων τεσσαράκοντα παρά μίαν ἐλαβον. τρὶς ἐρραβδίσθην. ἅπαξ ἐλιθάσθην. τρὶς ἐναυάγησα. νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα. ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις. ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις. ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι, χωρίς τῶν παρεκτός, ἡ ἐπισύστασις μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ. τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι. εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι. ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν θέλων πιάσαι με, καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Cap. xii.

Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι. ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ

velut ministri iustitie: quoruz finis
crit scdm opera ipsorum. Iterum dico
ne qs me putet insipiente esse. Alioqn
velut insipiēte accipite me: vt et ego modicū qd gliet. Qd loquor nō loquor
fm deū: sz quasi in insipientia in hac
substantia gloie. Quoniam multi
gloriantur fm carnē: et ego gloriabor.
Libenter enim suffertis insipientes
cū sitis ipi sapientes. Sustinet enim vos
in seruitutē redigit: fi qs deuorat: fi qs
accipit: si qs extollit: in faciē vos
cedit. Scdz ignobilitatē dico: q̄si nos
infirmi fuerim in hac pte. In quo qs audet in insipiētia dico: audeo et ego. Hebrei sūt et ego. Israelite sūt et ego. Semē abrae sūt et ego. Ministri xp̄i sūt et
ego. Vt minus sapiēs dico: plꝰ ego. In
laboribꝰ plurimis: in carceribꝰ abūdātius: in plagis supra modū: in mortibꝰ frequēter. A iudeis quinquies q̄dragenas
vnas minꝰ accepi. Ter virgis cesus sum: semel lapidatus sū: ter naufragiū feci.
Nocte et die in pfundo maris fui. In itineribꝰ sepe: piculis fluminū: piculis latronū: piculis ex genere: piculis ex gētibꝰ: piculis in ciuitate: piculis in solitudine: piculis in mari: piculis in falsis fratribus. In labore et erumna: in vigiliis
multis. In fame et sitī: in ieiuniis
in frigore et nuditate: p̄ter illa
que extrinsec sūt: instātia mea quotidiana:
sollicitudo omniū ecclesiaruz. Quis
infirmat: et ego nō infirmor. Quis scandalizat: et ego nō vror. Si gliari opz: dabo
que infirmitatis mee sunt gliabor. Deus et pater domini nostri iesu christi scit
qui est benedictus in secula qm̄ non
mētior. Damasci pposito gētis arete
regi custodiebat ciuitatē damascenoz vt
me comprehenderet: per fenestraz
in sporta dimissus sum per murū: et sic
effugi manus eius. Cap. xii.

Gliari opz: nō expedit qdē. Veniā aūt ad visiones et reuelationes
dñi. Scio hoiez in christo ante annos qtuordecim siue in corpore
siue extra corpus nescio: deus
scit: raptū hmōi vsq; ad tertium
celum. Et scio hmōi hominez
siue in corpore siue extra corpus
nescio: deus scit qm̄ raptus est in
paradisum: et audiuit arcana verba q

Ephe.4.a.
Apo.11.c.

1.Cor.4.a
sup.6.a.
1.Thi.5.c.
Deute.28.b

Act.9.c.

°ουκ ᵖεξόμ ᵍαφεράπω λαλήσαι. ʳυπέρ/του ˢτοι=
ούτου ᵗ καυχήσομαι, ᵘ υπέρ ˣ δε ʸεμαυτού ᶻου
ᵃᵃ καυχήσομαι ᵇᵇ ειμή ᶜᶜ εμ/ταις ᵈᵈ ασθενείαις μου. ᵉᵉ ε=
άμ ᶠᶠ γαρ ᵍᵍ θελήσω ʰʰ καυχήσασθαι, ⁱⁱ ουκ ʲʲ έσομαι ᵏᵏ ά
φρων. ˡˡ αλήθειαν ᵐᵐ γαρ ⁿⁿ ερώ. ᵒᵒ φείδομαι ᵖᵖ δε ᵠᵠ μη
ʳʳ τις ˢˢ εις ᵗᵗ εμέ ᵘᵘ λογίσηται ᵛᵛ υπέρ ʷʷ ο ˣˣ βλέπει ʸʸ με ᶻᶻ ή α
κούει ᵃᵃᵃ τι ᵇᵇᵇ εξ ᶜᶜᶜ εμού. ᵈᵈᵈ και/τη ᵉᵉᵉ υπερβολή/τω ᶠᶠᶠ απο
καλύψεων ᵍᵍᵍ ίνα ʰʰʰ μη ⁱⁱⁱ υπεραίρωμαι, ʲʲʲ ελόθη ᵏᵏᵏ μοι
ˡˡˡ σκόλοψ/τη σαρκί ᵐᵐᵐ άγγελος ⁿⁿⁿ σατάν, ᵒᵒᵒ ίνα ᵖᵖᵖ με
ᵠᵠᵠ κολαφίζη, ʳʳʳ ίνα ˢˢˢ μη ᵗᵗᵗ υπεραίρωμαι. ᵘᵘᵘ υπέρ ᵛᵛᵛ του
ʷʷʷ τρις/τον ˣˣˣ κύριον ʸʸʸ παρεκάλεσα ᶻᶻᶻ ίνα ᵃᵃᵃᵃ αποστή
ᵇᵇᵇᵇ απ ᶜᶜᶜᶜ εμού, ᵈᵈᵈᵈ και ᵉᵉᵉᵉ είρηκε ᶠᶠᶠᶠ μοι. ᵍᵍᵍᵍ αρκεί ʰʰʰʰ σοι/η ⁱⁱⁱⁱ χάρις
ʲʲʲʲ μου. ᵏᵏᵏᵏ η γαρ ˡˡˡˡ δύναμις ᵐᵐᵐᵐ μου ⁿⁿⁿⁿ εν ᵒᵒᵒᵒ ασθενεία ᵖᵖᵖᵖ τελει
ούται. ᵠᵠᵠᵠ ήδιστα ʳʳʳʳ ουν μάλλον ˢˢˢˢ καυχήσομαι ᵗᵗᵗᵗ εν
/ταις ᵘᵘᵘᵘ ασθενείαις ᵛᵛᵛᵛ μου, ʷʷʷʷ ίνα ˣˣˣˣ επισκηνώση ʸʸʸʸ επ ᶻᶻᶻᶻ εμέ
/η ᵃᵃᵃᵃᵃ δύναμις/του ᵇᵇᵇᵇᵇ Χριστού. ᶜᶜᶜᶜᶜ διό ᵈᵈᵈᵈᵈ ευδοκώ ᵉᵉᵉᵉᵉ εν ασ
θενείαις, ᶠᶠᶠᶠᶠ εν ᵍᵍᵍᵍᵍ ύβρεσιν, εν ʰʰʰʰʰ ανάγκαις, ⁱⁱⁱⁱⁱ εν διωγμοίς
ʲʲʲʲʲ εν στενοχωρίαις ᵏᵏᵏᵏᵏ υπέρ ˡˡˡˡˡ Χριστού. ᵐᵐᵐᵐᵐ όταν γαρ
ⁿⁿⁿⁿⁿ ασθενώ ᵒᵒᵒᵒᵒ τότε ᵖᵖᵖᵖᵖ δυνατός ᵠᵠᵠᵠᵠ ειμί. ʳʳʳʳʳ γέγονα ˢˢˢˢˢ άφρων
ᵗᵗᵗᵗᵗ καυχώμενος, ᵘᵘᵘᵘᵘ υμείς ᵛᵛᵛᵛᵛ με ʷʷʷʷʷ ηναγκάσατε. ˣˣˣˣˣ εγώ
γαρ ʸʸʸʸʸ ώφειλον ᶻᶻᶻᶻᶻ υφ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ υμών ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ συνίστασθαι. ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ουδέν
ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ γαρ ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ υστέρησα/των ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ υπερ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ λίαν ʰʰʰʰʰʰ αποστόλων.
ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ ει ʲʲʲʲʲʲ και ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ουδέν ˡˡˡˡˡˡ είμι, τα ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ μεν ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ σημεία του ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ απο
στόλου ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ κατειργάσθη εν ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ υμίν ʳʳʳʳʳʳ εν ˢˢˢˢˢˢ πάση ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ υπο
μονή, ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ εν σημείοις ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ και ʷʷʷʷʷʷ τέρασι ˣˣˣˣˣˣ και ʸʸʸʸʸʸ δυνάμεσι.
ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ τι γαρ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ έστιν ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ο ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ήττήθητε ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ υπέρ/τας λοιπάς ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ εκ
κλησίας, ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ειμή ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ότι ʰʰʰʰʰʰʰ αυτός ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ εγώ ʲʲʲʲʲʲʲ ου ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ κατεβάρκη
σα ˡˡˡˡˡˡˡ υμών ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ χαρίσασθε ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ μοι/την ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ αδικίαν ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ ταύτην.
ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ιδού ʳʳʳʳʳʳʳ τρίτον ˢˢˢˢˢˢˢ τούτο ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ έτοιμως ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ έχω ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ ελθείν
ʷʷʷʷʷʷʷ προς ˣˣˣˣˣˣˣ υμάς ʸʸʸʸʸʸʸ και ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ ου! κατεβάρκησα ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ υμών. ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ου
ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ γαρ ζητώ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ τα υμών αλλά υμάς. ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ου ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ γαρ ο=
φείλει/τα τέκνα/τοις ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ γονεύσι θησαυρίζειν, αλ
λ/οι γονείς/τοις τέκνοις. εγώ δε ήδιστα δα
παν ησω και εκλαπανηθήσομαι υπέρ/των ψυ
χών υμών, ει και περισσοτέρως υμάς αγα=
πών, ήττον αγαπώμαι. έστω δε, εγώ ου κα
τεβάρησα υμάς, αλλ υπάρχων παρούργος,
δόλω υμάς έλαβον. μη τινα ων απέσταλ
κα προς υμάς δι αυτού επλεονέκτησα υ=
μάς. παρεκάλεσα Τίτον και συναπέστειλα
/τον αδελφόν. μήτι επλεονέκτησεν υμάς Τί=
τος. ου/τω αυτώ πνεύματι περιεπατήσαμεν,
ου/τοις αυτοίς ίχνεσι. πάλιν δοκείτε ότι υ
μίν απολογούμεθα. κατεναντι/του θεού εν
Χριστώ λαλούμεν. τα δε πάντα αγαπη=
τοί υπέρ/της υμών οικοδομής. φοβούμαι
γαρ μή πως ελθών ουχ οίους θέλω εύρω
υμάς, καγώ ευρεθώ υμίν οίον ου θέλετε.
μή πως έρις, ζήλοι, θυμοί, εριθείαι, καταλα
λιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ακαταστασίαι.
μη πάλιν ελθόντα με ταπεινώσει ο θεός
μου προς υμάς, και πενθήσω πολλούς/των

°nō ᵖlꝫ ᵍhomīm ʳloqui. ˢ Pro ᵗ huiusmodi
ᵘgloriabor: ʳpro/me ˢaūt ᵗnihil ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘnisi ᵛin ʷ infirmitatibus ˣmeis. ʸ Nam ᶻ si
ᵃvolucro ᵇgloriari: ᶜnō ᵈcro ᵉinsipiens. ꝯ
°Veritatem ᶠenim ᵍdicam. ʰ Parco ⁱāt: ʲne
ᵏq ʳme ˡcrediderit ᵐsupra id ⁿq ᵒvidet in ᵖme
ʳaut audit ˢaliq̄d ᵗer me. ᵘ Et ᵛ ne ʷmagni=
tudo ˣrevelationū ʸ extollat ᶻme: ᵃᵃdat ᵇᵇ q ᶜᶜ est
ʳmihi ˢstimul ᵗcarnis mee ᵘangel ᵛ Sathana
ʷe ˣq me ʸcolaphizet. ᶻ Propter ʳquod ꝯ ꝯ
ᵃter ᵇdominum ʳrogaui ᵏ vt ˡdiscederet ꝯ ꝯ
ᵐa me: ⁿq ᵒdixit ᵖ mihi. ᵠ Sufficit ᵗtibi ʳgra Deute.3.d
ᵘmea. ˣ Nā ʸ virtus ᶻ in ᵃinfirmitate ᵇperficit.
ᶜ Libenter ᵈigitur ᵉgloriabor ᶠin ꝯ ꝯ ꝯ
ʳinfirmitatib ᵍ me ʰ vt ⁱinhabitet ʲ in ᵏ me
ˡ virtꝰ ᵐ xpi. ⁿ Propter ᵒq ᵖ placeo ᵠ mihi ʳ in
ˢinfirmitatib ᵗ meis: ᵘ in ᵛ ptumelijs: ʷ in ˣ necef
ſitatib ʸ; ᶻ in ᵃ pſecutiōib ᵇ; ᶜ in ᵈ angustijs ᵉ p
ᶠ xpo. ᵍ Cū. n. ʰ infirmor: ⁱ tūc ʲ potēs ᵏ ſum.
° Fact ᵖ ſuꝫ ᵠ insipiēs: ʳ vos ˢ me ᵗ coegiſtis. ᵘ E
go ˣ. n. ʸ a ᶻ vobis ᵃᵃ debui ᵇ cōmēdari. ᶜ Nihil
ᵈ. n. ᵉ min ᶠ feci ab his q̄ ſūt ʳ ſupra ˢ modū ᵗ a
poſtoli. ᵘ Tā etſi ᵛ nihil ʷ ſū: ˣ ſigna ʸ tū ᶻ aposto
latus mei ᵃᵃ fctā ᵇᵇ ſūt ᶜᶜ ſup ᵈᵈ vos ᵉᵉ in ᶠᶠ omni ᵍᵍ patiē
tia: ʰʰ in ⁱⁱ ſignis ʲʲ et ᵏᵏ prodigijs ˡˡ et ᵐᵐ virtutibus.
ⁿⁿ Quid ᵒᵒ ē. n. ᵖᵖ q̄ ᵠᵠ min ʳʳ habuiſtꝭ ˢˢ p ceteris
ᵗᵗ eccleſijs: ᵘᵘ niſi ᵛᵛ q ʷʷ ego ˣˣ ipſe ʸʸ non ᶻᶻ grauau
ᵃᵃᵃ vos? ᵇᵇᵇ Donate ᶜᶜᶜ mihi ᵈᵈᵈ hanc ᵉᵉᵉ iniuriam. ꝯ
ᶠᶠᶠ Ecce ᵍᵍᵍ tertio ʰʰʰ hoc ⁱⁱⁱ paratus ʲʲʲ ſum ᵏᵏᵏ venire ꝯ
ˡˡˡ ad ᵐᵐᵐ vos ⁿⁿⁿ et ᵒᵒᵒ non ᵖᵖᵖ ero ᵠᵠᵠ grauis ʳʳʳ vobis. ˢˢˢ Non
ᵗᵗᵗ. n. ᵘᵘᵘ q̄ro ᵛᵛᵛ q̄ ʷʷʷ ſūt ˣˣˣ ꝭ ʸʸʸ vos. ᶻᶻᶻ Nec ᵃᵃᵃᵃ. n. ᵇᵇᵇᵇ debēt
ᶜᶜᶜᶜ filij ᵈᵈᵈᵈ parentibus ᵉᵉᵉᵉ theſaurizare: ᶠᶠᶠᶠ ſed ꝯ ꝯ
ᵍᵍᵍᵍ parētes ʰʰʰʰ filijs. ⁱⁱⁱⁱ Ego ʲʲʲʲ āt ᵏᵏᵏᵏ libētiſſime ˡˡˡˡ impē
dā ᵐᵐᵐᵐ t ⁿⁿⁿⁿ ſupimpendar ego ipſe ᵒᵒᵒᵒ p ᵖᵖᵖᵖ animabus
ᵠᵠᵠᵠ veſtris: ʳʳʳʳ licet ˢˢˢˢ plus ᵗᵗᵗᵗ vos ᵘᵘᵘᵘ diligens ꝯ ꝯ
ᵛᵛᵛᵛ min ʷʷʷʷ diligar. ˣˣˣˣ Sꝫ ʸʸʸʸ eſto. ᶻᶻᶻᶻ Ego ᵃᵃᵃᵃᵃ vos ᵇᵇᵇᵇᵇ non
ᶜᶜᶜᶜᶜ grauaui: ᵈᵈᵈᵈᵈ ſed ᵉᵉᵉᵉᵉ cum ᶠᶠᶠᶠᶠ eſſem ᵍᵍᵍᵍᵍ aſtutus ⌈ ʰʰʰʰʰ quos
ⁱⁱⁱⁱⁱ dolo ʲʲʲʲʲ vos ᵏᵏᵏᵏᵏ cepi. ˡˡˡˡˡ Mūq̄d ᵐᵐᵐᵐᵐ aliquē ⁿⁿⁿⁿⁿ eorum
ᵒᵒᵒᵒᵒ miſi ᵖᵖᵖᵖᵖ ad ᵠᵠᵠᵠᵠ vos ʳʳʳʳʳ circumueni ˢˢˢˢˢ vos? ꝯ ꝯ ꝯ
ᵗᵗᵗᵗᵗ Rogaui ᵘᵘᵘᵘᵘ titū ᵛᵛᵛᵛᵛ t ʷʷʷʷʷ miſi ˣˣˣˣˣ cum ʸʸʸʸʸ illo ꝯ ꝯ ꝯ
ᶻᶻᶻᶻᶻ fratrem. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ Munquid ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ titus ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ vos ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ circūuenit? ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ Nōne ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ eodē ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ ſpū ʰʰʰʰʰʰ ambulaui
mus? ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ Nōne ʲʲʲʲʲʲ eiſdē ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ veſtigijs? ˡˡˡˡˡˡ Olim ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ puta
tis ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ q ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ excuſem ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ nos ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ apd ʳʳʳʳʳʳ vos: ˢˢˢˢˢˢ Coꝫ ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ do
ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ in ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ xpo loquimur. ʷʷʷʷʷʷ Oia ˣˣˣˣˣˣ enim ʸʸʸʸʸʸ chariſſimi
ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ propter ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ edificationem ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ veſtram. ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ Timeo
ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ. n. ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ne ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ forte ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ cū ʰʰʰʰʰʰʰ venero: ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ nō ʲʲʲʲʲʲʲ q̄les ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ volo ˡˡˡˡˡˡˡ in
ueniā ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ vos: ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ q ego ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ inueniar ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ a ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ vobꝭ ʳʳʳʳʳʳʳ q̄les ˢˢˢˢˢˢˢ non Gala.5.d
ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ vultꝭ: ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ne ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ forte ʷʷʷʷʷʷʷ ꝓtētiōes: ˣˣˣˣˣˣˣ emulatiōes: ʸʸʸʸʸʸʸ a
nimoſitates: ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ diſſenſiōes: ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ detractiōes: ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ſu
ſurratiōes: ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ inflatiōes: ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ ſeditiōes ſint inter
vos. ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ Me ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ itez ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ cū ʰʰʰʰʰʰʰʰ venero ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ hūiliet ʲʲʲʲʲʲʲʲ me ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ de
us ˡˡˡˡˡˡˡˡ apud ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ vos: ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ t ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ lugeam ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ multos ꝯ ꝯ

°προημαρτηκότων ʳκαι μη μετανοησάντων ˢεπί
/τη ᵗακαθαρσία ᵘκαι ᵛπορνεία ʷκαι ˣασελγεία ʸη
ᶻεπραξαν. Cap.13.

Δού ᵇ Τρίτον ᶜτούτο ᵈέρχομαι ᵉπρος ᶠυμάς.
ᵍεπί ʰστόματος ⁱδύο ʲμαρτύρων ᵏκαι ˡτρι
ών ᵐ σταθήσεται ⁿ παν ᵒ ρημα. ᵖ προείρηκα ᵠκαι
ʳπρολέγω ˢως ᵗπαρών/το δεύτερον, ᵘ και ᵛα
πών ʷ μν ˣ γράφω /τοις ʸ προημαρτηκόσι ᶻ και
/τοις ᵃᵃ λοιποις ᵇᵇ πασιν, ᶜᶜ οτι ᵈᵈ εάν ᵉᵉ έλθω ᶠᶠ εις/το πά
λιν ᵍᵍ ου ʰʰ φείσομαι. ⁱⁱ επεί ʲʲ δοκιμήν ᵏᵏ ζητείτε /του
ˡˡ εμοί ᵐᵐ λαλούντος ⁿⁿ Χριστού. ᵒᵒ ος ᵖᵖ εις ᵠᵠ υμάς
ʳʳ ουκ ˢˢ ασθενεί, ᵗᵗ αλλά ᵘᵘ δύναται ᵛᵛ εν ʷʷ υμίν. ˣˣ και
ʸʸ γαρ ει ᶻᶻ εσταυρώθη ᵃᵃᵃ εξ ᵇᵇᵇ ασθενείας, ᶜᶜᶜ αλλά ᵈᵈᵈ ζη
ᵉᵉᵉ εκ ᶠᶠᶠ δυνάμεως ᵍᵍᵍ θεού, ʰʰʰ και γαρ ⁱⁱⁱ ημείς ʲʲʲ ασθενούν
μεν ᵏᵏᵏ εν ˡˡˡ αυτώ, ᵐᵐᵐ αλλά ⁿⁿⁿ ζησόμεθα ᵒᵒᵒ συν ᵖᵖᵖ αυτώ ᵠᵠᵠ εκ
ʳʳʳ δυνάμεως ˢˢˢ θεού ᵗᵗᵗ εις ᵘᵘᵘ υμάς. ᵛᵛᵛ εαυτούς ʷʷʷ πειράζε
τε ˣˣˣ ει ʸʸʸ εστε ᶻᶻᶻ εν/τη ᵃᵃᵃᵃ πίστει. ᵇᵇᵇᵇ εαυτούς ᶜᶜᶜᶜ δοκιμάζε=
τε. ᵈᵈᵈᵈ η ᵉᵉᵉᵉ ουκ ᶠᶠᶠᶠ επιγινώσκετε ᵍᵍᵍᵍ εαυτούς ʰʰʰʰ οτι ⁱⁱⁱⁱ ιησούς
ʲʲʲʲ Χριστός ᵏᵏᵏᵏ εν ˡˡˡˡ υμίν ᵐᵐᵐᵐ εστίν. ⁿⁿⁿⁿ ειμήτι ᵒᵒᵒᵒ άρα ᵖᵖᵖᵖ αδόκιμοι
ᵠᵠᵠᵠ εστέ. ʳʳʳʳ ελπίζω ˢˢˢˢ δε ᵗᵗᵗᵗ ότι ᵘᵘᵘᵘ γνώσεσθε, ᵛᵛᵛᵛ ότι ʷʷʷʷ ημείς
ˣˣˣˣ εσμέν ʸʸʸʸ αδόκιμοι. ᶻᶻᶻᶻ ευχομαι ᵃᵃᵃᵃᵃ δε ᵇᵇᵇᵇᵇ προς/τον
ᶜᶜᶜᶜᶜ θεόν, μη ᵈᵈᵈᵈᵈ ποιήσαι ᵉᵉᵉᵉᵉ υμάς ᶠᶠᶠᶠᶠ κακόν, ᵍᵍᵍᵍᵍ ουχ ίνα
ʰʰʰʰʰ ημείς ⁱⁱⁱⁱⁱ δόκιμοι ʲʲʲʲʲ φανώμεν, αλλ ίνα ᵏᵏᵏᵏᵏ υμείς /το
ˡˡˡˡˡ καλόν ᵐᵐᵐᵐᵐ ποιήτε. ⁿⁿⁿⁿⁿ ημείς ᵒᵒᵒᵒᵒ δε ᵖᵖᵖᵖᵖ ως ᵠᵠᵠᵠᵠ αδόκιμοι ʳʳʳʳʳ ώμεν.
ˢˢˢˢˢ ου ᵗᵗᵗᵗᵗ γαρ ᵘᵘᵘᵘᵘ δυνάμεθα ᵛᵛᵛᵛᵛ τι κατά/της ʷʷʷʷʷ αληθείας, ˣˣˣˣˣ αλ
λ υπέρ/της ʸʸʸʸʸ αληθείας. ᶻᶻᶻᶻᶻ χαίρομεν γαρ ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ όταν ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ η
μείς ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ ασθενώμεν, ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ υμείς δε ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ δυνατοί ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ ήτε. τούτο
ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ δε ʰʰʰʰʰʰ και ευχόμεθα/την ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ υμών κατάρτισιν.
ʲʲʲʲʲʲ διατούτο ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ ταύτα ˡˡˡˡˡˡ απών/ων γράφω, ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ ίνα ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ παρών
ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ μη ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ αποτόμως ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ χρήσωμαι κατά/την ʳʳʳʳʳʳ εξουσί=
αν, ˢˢˢˢˢˢ ην ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ έδωκε ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ μοι ο κύριος ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ εις ʷʷʷʷʷʷ οικοδομήν ˣˣˣˣˣˣ και
ʸʸʸʸʸʸ ουκ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ εις καθαίρεσιν. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ λοιπόν ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ αδελφοί ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ χαίρε=
τε, ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ καταρτίζεσθε, ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ παρακαλείσθε, ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ το αυτό ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ φρο
νείτε, ʰʰʰʰʰʰʰ ειρηνεύετε, ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ και ο θεός/της ʲʲʲʲʲʲʲ αγάπης ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ και
/της ˡˡˡˡˡˡˡ ειρήνης ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ έσται ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ μεθ υμών. ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ασπάσασθε ᵖᵖᵖᵖᵖᵖᵖ αλ
ληλους ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ εν ʳʳʳʳʳʳʳ φιλήματι ˢˢˢˢˢˢˢ αγίω. ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ασπάζονται ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ υ=
μάς οι ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ άγιοι ʷʷʷʷʷʷʷ πάντες. ˣˣˣˣˣˣˣ η ʸʸʸʸʸʸʸ Χάρις/του ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ κυρίου ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ ιη
σού Χριστού, ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ και η ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ αγάπη /του ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ θεού, ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ και η
ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ κοινωνία/του ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ αγίου ʰʰʰʰʰʰʰʰ πνεύματος ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ μετά ʲʲʲʲʲʲʲʲ πάν
των ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ υμών. ˡˡˡˡˡˡˡˡ αμήν.

Τέλος /της ᵇ προς ᶜ κορινθίους ᵈ δευτέ=
ρας ᵉ επιστολής.

"ex ᵇhis ᶜqui ᵈāſi ᵉpeccauerūt ᶠt nō egerunt
ᵍphias ʰſup ⁱimūdicia ʲt fornicatiōe ᵏt ⁱm
pudicitia ᵐquam ⁿgeſſerunt. Cap.13.

Ece ᵇtertio ᶜhoc ᵈvenio ᵉad ᶠvos. ꝯ ꝯ A
ᵍIn ʰore ⁱduoruꝫ vel ʲtrium ᵏ teſtium Deu.17.b.
ˡſtabit ᵐomne ⁿverbuꝫ. ᵒ Predixi enim ᵖet Mat.18.c.
ᵠdico ʳvt ˢpſis vobis: ᵗet ᵘnunc ᵛabſens ꝯ Heb.10.d.
ʷhis ˣqui ʸante ᶻpeccauerunt ᵃet ꝯ ꝯ ꝯ Joh.8.c.
ᵇceteris ᶜomnibus: ᵈqm ᵉſi ᶠvenero ᵍiterum
ʰnon ⁱparcā. ʲ An ᵏexperimentū ˡ queritis
ᵐei? ⁿq ᵒin me ᵖloquꝫ ᵠxps: ʳ Qui ˢin ᵗ vobis
ᵘnon ᵛinfirmatur: ʷꝫ ˣpotens ʸeſt ᶻin vobis.
ᵃ Nā ᵇ ſi ᶜcrucifix ᵈ ē ᵉex ᶠinfirmitate: ᵍꝫ ʰ vi B
uit ⁱex ʲvirtute ᵏdei. ˡ Nā ᵐet ⁿnos ᵒinfirmi
mus ᵖin ᵠillo: ʳſed ˢviuemus ᵗin ᵘeo ᵛ ꝯ ꝯ
ʷxpto ˣdei ʸin ᶻvob. ᵃ Metipſos ᵇ tēpta
te ᶜ ſi ᵈ eſtis ᵉ in ᶠ fide: ᵍ ipſi ʰ vos ⁱ probate. ꝯ
ʲ An ᵏnō ˡcognoſcitis ᵐ vosmetipſos ⁿ quia
ᵒ xps ᵖiesus ᵠin ʳvobis ˢ ē? ᵗ Niſi ᵘforte ᵛ repro
bi ʷeſtis. ˣ Spero ʸ āt ᶻ ꝙ ᵃ cognoſcitis: ᵇ qꝫ nos
ᶜnon ᵈſumus ᵉreprobi. ᶠ Oram ᵍ āt ꝯ ꝯ ꝯ L
ʰdcū vt ⁱnihil ʲmali ᵏfaciatis: ˡnon ᵐ vt ꝯ ꝯ
ⁿnos ᵒprobati ᵖ pareamus: ᵠ ſed ʳvt vos qō
ˢbonū ᵗē faciatꝭ. ᵘ Nos āt ᵛvt reprobi ʷſimꝰ
ˣMō ʸpoſſimꝰ ᶻei aliq̄d ᵃaduerſus ᵇveritā=
tē: ᶜꝫ ᵈp ᵉveritate. ᶠ Gaudemus ᵍei ʰqm ⁱnos
ʲinfirmꝰ ſimꝰ: ᵏvos āt ˡpotētes ᵐeſtis. ⁿ Hoc
ᵒet ᵖoramus ᵠ veſtram ʳ conſummationem.
ˢ Ideo ᵗeiꝫ ᵘhec ᵛabſens ſcribo: ʷut ˣnō ʸpīs
ᶻdurius ᵃagam ᵇm ᶜpoteſtatem ꝯ ꝯ ꝯ D
ᵈquā ᵉdñs ᶠdedit ᵍmihi ʰin ⁱ edificationē ʲ et
ᵏnō ˡin ᵐdeſtructionē. ⁿ De ᵒcetero ᵖfrēs ᵠgau
dete: ʳpfecti ˢeſtote: ᵗexhortamini: ᵘ idipſuꝫ
ᵛſapite. ʷ Pacē ˣhabete: ʸt ᶻdeus ᵃpacis ᵇt ᶜ di Mat.5.a.
lectiōis ᵈerit ᵉuobiſcuꝫ. ᶠ Salutate ᵍ inuicē
ʰin ⁱoſculo ʲſancto. ᵏ Salutant ˡuos ꝯ ꝯ
ᵐomnes ⁿſācti. ᵒ Gratia ᵖdomini nostri ᵠieſu
ʳchriſti: ˢet ᵗcharitas ᵘdei: ᵛ t ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʷcōicatio ˣ ſancti ʸ ſpūs: ᶻ ſit ᵃcum ᵇomnibus
ᶜuobis ᵈAmen.

Explicit ᶜepiſtola pauli ᵇad ᶜCorin=
thios ᵈſecunda.

Incipit argumentum in epiſtolam ad Galatas.

Galate ſunt greci. Hi verbum veritatis primum ab apoſtolo acceperunt: ſed poſt diſceſſum eius temptati ſunt a falſis apoſtolis vt in legem et circumciſionem verterentur. Hos apoſtolus reuocat ad fidem veritatis: ſcribens eis ab epheſo.

Explicit argumentum.

Ἡ τοῦ ἁγίου παύλου προς γαλάτας ἐπιστολή. Cap.i.

Incipit epistola beati pauli apostoli ad Galatas. Cap.i.

ϖ Ἀύλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ᾽ ἀνθρώπων οὐδὲ δι᾽ ἀνθρώπου ἀλλὰ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρός / τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί / ταῖς ἐκκλησίαις τῆς γαλατίας. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ / τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα / τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς / τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ / τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον / τοῦ χριστοῦ. ἀλλά καὶ ἐάν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν καὶ ἄρτι πάλιν λέγω. εἴ τις ὑμῖν εὐαγγελίζεται παρ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω, ἢ τὸν θεόν. ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν. εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην. γνωρίζω δὲ ὑμῖν ἀδελφοί / τὸ εὐαγγέλιον / τὸ εὐαγγελισθέν ὑπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον. οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι᾽ ἀποκαλύψεως ἰησοῦ χριστοῦ. ἠκούσατε γὰρ / τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτὲ ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ ὑπερβολὴν ἐδίωκον / τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων / τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ὅτε δὲ εὐδόκησεν / ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ / τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι / τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν / ἐν τοῖς ἔθνεσι, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς ἰεροσόλυμα πρὸς / τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλ᾽ ἀπῆλθον εἰς ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς δαμασκόν. ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς ἰεροσόλυμα ἱστορῆσαι πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε. ἕτερον δὲ / τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ἰάκωβον / τὸν ἀδελφὸν / τοῦ κυρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν ἰδοὺ ἐνώπιον / τοῦ θεοῦ

Aulus apostolus non ab hoibus neq; per hoiez: sed per ihesum xpm et deum patrem qui suscitauit eum a mortuis: et q mecum sunt omnes fratres ecclesijs galatie. Gratia vobis et pax a deo patre et domino nostro iesu christo: qui dedit semetipsum pro peccatis nostris: vt eriperet nos de presenti seculo nequam secundum voluntatem dei et patris nostri: cui est gloria in secula seculorum amen. Miror quod sic tam cito transferimini ab eo qui vos vocauit in gratiam xpi in aliud euangelium: quod non est aliud nisi sunt aliqui qui vos perturbant: et volunt convertere euangelium christi. Sed licet nos aut angelus de celo euangelizet vobis preterquam quod euangelizauimus vobis anathema sit. Sicut predixim et nunc iterum dico. Siquis vobis euangelizauerit preter id quod accepistis: anathema sit. Modo n. hoibus suadeo an deo: An quero hominibus placere: Si adhuc hoib placerem xpi seruus non essem. Notum enim vobis facio fres euangelium quod euangelizatum est a me: quia non est hominis. Neq; enim ego ab homine accepi illud neq; didici: sed per reuelationem iesu xpi. Audistis enim conversationem meam aliquando in iudaismo quia supra modum persequebar ecclesiam dei: et expugnabam illam: et proficiebam in iudaismo supra multos coetaneos meos in gente mea: abundantius emulator existens paternarum mearum traditionum. Cum autem placuit ei qui me segregauit ex vtero matris mee et vocauit per gratiam suam: vt reuelaret filium suum in me vt euangelizarem illum in gentibus: statim non acquieui carni et sanguini. Neq; veni hierosolymam ad antecessores meos apostolos: sed abij in arabiam: et iterum reuersus sum damascum. Deinde post annos tres veni hierosolymam videre petrum et mansi apud eum diebus quindecim. Alium autem apostolorum vidi neminem nisi iacobum fratrem domini. Que autem scribo vobis: ecce coram deo

1.Co.15.b. Act.9.d.22.b.

ὅπ᾽ οὐ ψεύδομαι. ἔπειτα ἦλθομεν εἰς τὰ κλίματα τῆς συρίας καὶ τῆς κιλικίας. ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ / ταῖς ἐκκλησίαις τῆς ἰουδαίας / ταῖς ἐν χριστῷ. μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτέ, νῦν εὐαγγελίζεται / τὴν πίστιν, ἣν ποτὲ ἐπόρθει. καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ / τὸν θεόν. Cap.ii.

Πειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς ἰεροσόλυμα μετὰ βαρνάβα συμπαραλαβὼν καὶ τίτον. ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς / τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν / τοῖς ἔθνεσι. κατιδίαν δὲ / τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ἀλλ οὐδὲ τίτος ὁ σὺν ἐμοὶ ἕλλην ὢν ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι. διὰ δὲ / τοὺς παρεισάκτους ψευδαδελφούς οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι / τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς κατα δουλώσωνται. οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν / τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια / τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. ἀπὸ δὲ / τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει. πρόσωπον / θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει. ἐμοὶ γὰρ / οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλά τουναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι / τὸ εὐαγγέλιον / τῆς ἀκροβυστίας καθὼς πέτρος περιτομῆς. / ὁ γὰρ ἐνεργήσας πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν / τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς / τὰ ἔθνη καὶ γνόντες / τὴν χάριν / τὴν δοθεῖσάν μοι ἰάκωβος καὶ κηφᾶς καὶ ἰωάννης / οἱ δοκοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ βαρνάβα κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς / τὰ ἔθνη αὐτοὶ δὲ εἰς / τὴν περιτομήν. μόνον δὲ / τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν. ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. ὅτε δὲ ἦλθε πέτρος εἰς χείαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ / τοῦ γὰρ ἐλθεῖν / τινὰς ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ / τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν, ὅτε δὲ ἦλθον ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος / τοὺς ἐκ περιτομῆς, καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι, ὥστε βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. ἀλλ ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς / τὴν ἀλήθειαν / τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον / τῷ πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων. εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ ἰουδαϊκῶς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν. ἡμεῖς φύσει ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί. εἰδότες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ. καὶ ἡμεῖς εἰς χριστὸν ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως χριστοῦ

Deinde venit in partes syrie et cilicie. Eram autem omnino ignotus facie ecclesijs que erant in christo. Tantum audierant quia qui persequebatur nos aliquando nunc euangelizat fidem quam aliquando expugnabat: et in me clarificabant deum. Cap.ii.

Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi hierosolymam cum barnaba assumpto et tito. Ascendi autem secundum reuelationem: et petuli cum illis euangelium quod predico in gentibus. Seorsum autem his qui videbantur aliquid esse: ne forte in vacuum currerem aut cucurrissem. Sed neq; titus qui mecum erat cum esset gentilis compulsus est circumcidi: propter subintroductos falsos fres qui subintroierunt explorare libertatem nostram quam habemus in xpo iesu: vt nos in seruitutem redigerent. Quibus neq; ad horam cessimus subiectioni: vt veritas euangelij permaneat apud vos. Ab his autem qui videbantur aliquid esse quales aliquando fuerint nihil mea interest. Deus personam hominis non accipit. Mihi enim qui videbantur aliquid nihil contulerunt: sed econtra cum vidissent quod creditum est mihi euangelium prepucij: sicut petro circumcisionis: qui enim operatus est petro in apostolatum circumcisionis: operatus est et mihi inter gentes: et cum cognouissent gratiam que data est mihi iacobus et cephas et iohannes qui videbantur columne esse: dextras dederunt mihi et barnabe societatis: vt nos in gentes: ipsi autem in circumcisionem: tm vt pauperum memores essemus. Quod et sollicitus fui facere. Cum autem venisset petrus antiochiam in faciem ei restiti: quia reprehensibilis erat. Priusquam enim venirent quidam a iacobo: cum gentibus edebat: cum autem venissent: subtrahebat et segregabat se: timens eos qui ex circumcisione erant. Et simulationi eius consenserunt ceteri iudei: ita vt et barnabas ducerent ab eis in illam simulationem. Sed cum vidisset quod non recte ambularent ad veritatem euangelij: dixi cephe coram omnibus. Si tu cum iudeus sis: gentiliter viuis et non iudaice: quo gentes cogis iudaizare? Nos natura iudei et non ex gentibus peccatores. Scientes autem quod non iustificatur homo ex operibus legis: nisi per fidem ihesu xpi. Et nos in christo iesu credimus: vt iustificemur ex fide christi

Roma.1.b Ephe.6.b. Col.3.d. Heb.10.c. Jaco.2.b.

στού καὶ ουκ εξ έργων μόμου. διότι ου δι-
καιωθήσεται εξ έργων μόμου πάσα σάρξ. ει
δε ζητούντες δικαιωθήναι εν χριστώ, ευρέθη
μεν και αυτοί αμαρτωλοί, άρα χριστός α-
μαρτίας διάκομος. μὴ γένοιτο. ει γαρ α
κατέλυσα ταύτα πάλιν οικολομώ, παρα
βάτην εμαυτόν συνίστημι. εγώ γαρ διά μό-
μου μόμω απέθανομ, ίνα θεώ ζήσω. χριστώ
συνεσταύρωμαι. ζω δε ουκέτι εγώ, ζη δε
εν εμοί χριστός ο δε νυν ζω εν σαρκί, εν πί
στει ζω τη του υιού του θεού του αγαπή-
σαντος με, και παραλόμτος εαυτόν υπέρ ε-
μού. ουκ αθετώ την χαριν του θεού. ει γαρ
διά μόμου δικαιοσύνη, άρα χριστός δωρε
άν απέθανεν. Cap.3.

Ω αμόντοι γάλαται, τις υμάς εβάσκηνεν
αληθεία μὴ πείθεσθαι, οίς κατ οφθαλ-
μούς ιησούς χριστός προεγράφη, εν υμίν ε
σταυρωμένος. τούτο μόμον θέλω μαθείν
αφ υμών εξ έργων μόμου ἡ εξ ακοής πίστεως. ούτως αμόντοι ε-
στέ, εναρξάμενοι πνεύματι, νυν σαρκί επιτε
λείσθε. τοσαύτα επάθετε εική· είγε εική. ο ουν
εωι χορηγών υμίν το πνεύμα και ενεργών
δυνάμεις εν υμίν, εξ έργων μόμου ἡ εξ α-
κοής πίστεως, καθώς αβραάμ επίστευσε τω
θεώ και ελογίσθη αυτώ εις δικαιοσύνην. γι
νώσκετε άρα ότι οι εκ πίστεως ούτοι εισίν υ
ιοί αβραάμ. προϊλούσα δε ἡ γραφή ότι εκ
πίστεως δικαιοί τα έθνη ο θεός, προευηγε
λίσατο τω αβραάμ, ότι ενευλογηθήσονται
εν σοι πάντα τα έθνη. ώστε οι εκ πίστεως
ευλογούνται συν τω πιστώ αβραάμ. όσοι
γαρ εξ έργων μόμου εισίν, υπό κατάραν εί-
σιν. γέγραπται γαρ. επικατάρατος πας ος
ουκ εμμένει εν πασι τοις γεγραμμένοις εν
τω βιβλίω του μόμου του ποιήσαι αυτά.
ότι δε εν τω νόμω ουδείς δικαιούται παρά
τω θεώ, δήλον ότι ο δίκαιος εκ πίστεως ζή-
σεται. ο δε μόμος ουκ εστίν εκ πίστεως, αλ
λ ο ποιήσας αυτά άνθρωπος ζήσεται εν αυ
τοίς. χριστός ημάς εξηγόρασεν εκ της κατά-
ρας του μόμου γενόμενος υπέρ ημών κατά-
ρα. γέγραπται γαρ. επικατάρατος πας ο κρε
μάμενος επί ξύλου, ίνα εις τα έθνη εν χριστώ ιησού,
ίνα την επαγγελίαν του πνεύματος λάβω-
μεν διά της πίστεως. κατά άνθρωπον λέγω
όμως ανθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην ου
δείς αθετεί ἡ επιδιατάσσεται. τω δε αβραάμ
ερρέθησαν αι επαγγελίαι και τω σπέρματι
αυτού. ου λέγει τοις σπέρμασιν ως επί πο
λλών αλλ ως εφ ενός και τω σπέρματι σου ος ε
στί χριστός. τούτο δε λέγω διαθήκην προκεκυ
ρωμένην υπό του θεού εις χριστόν, ο μετά έτη
τετρακόσια και τριάκοντα γεγονώς μόμος ουκ
ακυροί εις το καταργήσαι την επαγγελίαν. ει
γαρ εκ μόμου ἡ κληρονομία, ουκέτι εξ επαγγε
λίας. τω δε αβραάμ δι επαγγελίας κεχάρισται
ο θεός. τι ουν ο μόμος των παραβάσεων χά-
ριν προσετέθη, άχρις ου έλθη το σπέρμα ω επή
γγελται διαταγείσα δι αγγέλων εν χειρί μεσί
του. ο δε μεσίτης ενός ουκ έστιν, ο δε θεός εις
έστιν. ο ουν μόμος κατά των επαγγελιών του
θεού. μὴ γένοιτο. ει γαρ εδόθη μόμος, ο δυ
νάμενος ζωοποιήσαι όντως εκ μόμου ην ἡ δικαι
οσύνη. αλλά συνέκλεισεν ἡ γραφή πάντα υπό
αμαρτίαν, ίνα ἡ επαγγελία εκ πίστεως ιησού
χριστού δοθή τοις πιστεύουσιν. προ του δε ελ
θείν την πίστιν υπό μόμον εφρουρούμεθα, συγ
κεκλεισμένοι εις την μέλλουσαν πίστιν. ώστε ο μόμος παιδαγωγός ημών γέ
γονεν εις χριστόν, ίνα εκ πίστεως δικαιωθώμεν.
ελθούσης δε της πίστεως ουκέτι υπό παιδαγω
γόν εσμεν. πάντες υιοί θεού εστε διά της πίστε
ως εν χριστώ ιησού. όσοι γαρ εις χριστόν εβα
πτίσθητε χριστόν ενεδύσασθε. ουκ ένι ιουδαί
ος ουδέ έλλην, ουκ ένι δούλος ουδέ ελεύθερος,
ουκ ένι άρσεν και θήλυ. πάντες γαρ υμείς εις
στε εν χριστώ ιησού. ει δε του χριστού, άρα
του αβραάμ σπέρμα εστέ κατ επαγγελίαν κλη
Α έγω λε. εφ όσον χρόνον La.4. ρονόμοι.
ο κληρονόμος μήπος εστίν, ουδέν διαφέρει
δούλου κύριος πάντων ών αλλά υπό επιτρό
πους εστί και οικονόμους άχρι της προθεσμίας
του πατρός. ούτως και ημείς ότε ήμεν νήπιοι υ
πό τα στοιχεία του κόσμου ήμεν δεδουλωμέ-
νοι. ότε δε ήλθεν το πλήρωμα του χρόνου, ε
ξαπέστειλεν ο θεός τον υιόν αυτού γενόμενον
εκ γυναικός γενόμενον υπό νόμον, ίνα τους
υπό νόμον εξαγοράση, ίνα την υιοθεσίαν απολ
άβωμεν. ότε δε εστέ υιοί εξαπέστειλεν ο θεός
το πνεύμα του υιού αυτού εις τας καρδίας ν
ών κράζον αββά ο πατήρ. ώστε ουκέτι εί
δούλος αλλά υιός ει δε υιός και κληρονόμος
θεού διά χριστού. αλλά τότε μέν ουκ ειδό-
τες θεόν, εδουλεύσατε τοις μὴ φύσει ούσι θε
οίς. νυν δε γνόντες θεόν μάλλον δε γνωσθέν
τες υπό θεού πως επιστρέφετε πάλιν επί τα ασ
θενή και πτωχά στοιχεία οις πάλιν άνωθεν δου
λεύειν θέλετε. ημέρας παρατηρείσθε και μήνας
και καιρούς και ενιαυτούς. φοβούμαι υμάς μή
πως εική κεκοπίακα εις υμάς. γίνεσθε ως εγώ ό
τι κάγώ ως υμείς. αδελφοί δέομαι υμών ου
δέν με ηδικήσατε. οίδατε δε ότι δι ασθένειαν
της σαρκός ευηγγελισάμην υμίν το πρότερον,
και τον πειρασμόν μου τον εν τη σαρκί μου
ουκ εξουθενήσατε ουδέ εξεπτύσατε, αλλ ως ά
γγελον θεού ελάβεσθε με ως χριστόν ιησούν.

ποτε μεν ουκ ειδότες θεόν τοις φύσει μὴ ούσι θεοίς δουλεύετε. νυν δε γνόντες θεόν μάλλον δε γνωσθέντες υπό θεού πως επιστρέφετε πάλιν επί τα ασθενή και πτωχά στοιχεία οις πάλιν άνωθεν δουλεύειν θέλετε. ημέρας παρατηρείσθε και μήνας και καιρούς και ενιαυτούς. φοβούμαι υμάς μή πως εική κεκοπίακα εις υμάς. γίνεσθε ως εγώ ότι κάγώ ως υμείς. αδελφοί δέομαι υμών ου δέν με ηδικήσατε. οίδατε δε ότι δι ασθένειαν της σαρκός ευηγγελισάμην υμίν το πρότερον, και τον πειρασμόν μου τον εν τη σαρκί μου ουκ εξουθενήσατε ουδέ εξεπτύσατε, αλλ ως άγγελον θεού ελάβεσθε με ως χριστόν ιησούν. που ουν ο μακαρισμός υμών; μαρτυρώ γαρ υμίν ότι ει δυνατόν τους οφθαλμούς υμών εξορύξαντες εδώκατέ μοι. ωστε εχθρός υμών γέγονα αληθεύων υμίν; ζηλούσιν υμάς ου καλώς, αλλά εκκλείσαι υμάς θέλουσιν ίνα αυτούς ζηλούτε. καλόν δε ζηλούσθαι εν καλώ παντί και μὴ μόνον εν τω παρείναι με προς υμάς. τεκνία μου ους πάλιν ωδίνω μέχρις ου μορφωθή χριστός εν υμίν. ήθελον δε παρείναι προς υμάς άρτι και αλλάξαι την φωνήν μου, ότι απορούμαι εν υμίν. λέγετε μοι οι υπό νόμον θέλοντες είναι, τον νόμον ουκ ακούετε; γέγραπται γαρ ότι αβραάμ δύο υιούς έσχεν, ένα εκ της παιδίσκης και ένα εκ της ελευθέρας. αλλ ο μεν εκ της παιδίσκης κατά σάρκα γεγέννηται, ο δε εκ της ελευθέρας δι επαγγελίας. άτινά εστιν αλληγορούμενα. αύται γάρ εισιν δύο διαθήκαι, μία μεν από όρους Σινά εις δουλείαν γεννώσα, ήτις εστίν Αγάρ. το γαρ Αγάρ Σινά όρος εστίν εν τη Αραβία, συστοιχεί δε τη νύν Ιερουσαλήμ, δουλεύει γαρ μετά των τέκνων αυτής. η δε άνω Ιερουσαλήμ ελευθέρα εστίν, ήτις εστί μήτηρ πάντων ημών. γέγραπται γαρ. ευφράνθητι στείρα η ου τίκτουσα, ρήξον και βόησον η ουκ ωδίνουσα, ότι πολλά τα τέκνα της ερήμου μάλλον ή της εχούσης τον άνδρα. ημείς δε αδελφοί κατά Ισαάκ επαγγελίας τέκνα εσμέν. αλλ ώσπερ τότε ο κατά σάρκα γεννηθείς εδίωκε τον κατά πνεύμα, ούτως και νύν. αλλά τί λέγει η γραφή; εκβαλε την παιδίσκην και τον υιόν αυτής, ου γαρ μὴ κληρονομήσει ο υιός της παιδίσκης μετά του υιού της ελευθέρας. διόπερ αδελφοί ουκ εσμέν παιδίσκης τέκνα αλλά της ελευθέρας. τη ελευθερία ουν ημάς χριστός ήλευθέρωσεν. στήκετε ουν και μὴ πάλιν ζυγώ δουλείας ενέχεσθε. ίδε εγώ παύλος λέγω υμίν ότι εαν περιτέμνησθε χριστός υμάς ουδέν ωφελήσει. μαρτύρομαι δε πάλιν παντί ανθρώπω περιτεμνομένω ότι οφειλέτης εστί όλον τον νόμον ποιήσαι. κατηργήθητε από χριστού οίτινες εν νόμω δικαιούσθε, της χάριτος εξεπέσατε. ημείς γαρ πνεύματι εκ πίστεως ελπίδα δικαιοσύνης απεκδεχόμεθα. εν χριστώ γαρ ιησού ουτε περιτομή τι ισχύει ουτε ακροβυστία, αλλά πίστις δι αγάπης ενεργουμένη. εθέλετε καλώς τρέχειν, τις υμάς ενέκοψε τη αληθεία μὴ πείθεσθαι; η πεισμονή ουκ εκ του καλούντος υμάς. μικρά ζύμη όλον το φύραμα ζυμοί. εγώ πέποιθα εις υμάς εν κυρίω ότι ουδέν άλλο φρονήσετε, ο δε ταράσσων υμάς βαστάσει το κρίμα, όστις εάν ή. εγώ δε αδελφοί, ει περιτομήν έτι κηρύσσω, τί έτι διώκομαι; άρα κατήργηται το σκάνδαλον του σταυρού. οφελον και αποκόψονται οι ανατάσσοντες υμάς. υμείς γαρ επί ελευθερία εκλήθητε αδελφοί, μόνον μὴ την ελευθερίαν εις αφορμήν τη σαρκί, αλλά διά της αγάπης δουλεύετε αλλήλοις. ο γαρ πας νόμος εν ενί λόγω πεπλήρωται, εν τω αγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν. ει δε αλλήλους δάκνετε και κατεσθίετε, βλέπετε μὴ υπ αλλήλων αναλωθήτε. πνεύματι δε περιπατείτε και επιθυμίαν σαρκός ου μὴ τελέσητε. η γαρ σὰρξ επιθυμεί κατά του πνεύματος, το δε πνεύμα κατά της σαρκός. ταύτα γαρ αλλήλοις αντίκειται, ίνα μὴ α εαν θέλητε ταύτα ποιήτε. ει δε πνεύματι άγεσθε, ουκ εστέ υπό νόμον. φανερά δε εστί τα έργα της σαρκός, άτινά εστι πορνεία, ακαθαρσία, ασέλγεια, ειδωλολατρία, φαρμακεία, έχθραι, έρεις, ζήλοι, θυμοί, εριθείαι, διχοστασίαι, αιρέσεις, φθόνοι, μέθαι, κώμοι, και τα όμοια τούτοις, α προλέγω υμίν καθώς και προείπον ότι οι τα τοιαύτα πράσσοντες βασιλείαν θεού ου κληρονομήσουσιν. ο δε καρπός του πνεύματος εστίν αγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, αγαθωσύνη, πίστις, πραότης, εγκράτεια. κατά των τοιούτων ουκ έστι νόμος. οι δε του χριστού την σάρκα εσταύρωσαν σύν τοις παθήμασι και ταις επιθυμίαις. ει ζώμεν πνεύματι, πνεύματι και στοιχώμεν. μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, αλλήλους προκαλούμενοι, αλλήλοις φθονούντες. αδελφοί εαν και προλημφθή άνθρωπος εν τινι παραπτώματι, υμείς οι πνευματικοί καταρτίζετε τον τοιούτον εν πνεύματι πραότητος, σκοπών σεαυτόν μὴ και συ πειρασθής. αλλήλων τα βάρη βαστάζετε και ούτως αναπληρώσατε τον νόμον του χριστού. ει γαρ δοκεί τις είναι τι μηδέν ων, φρεναπατά εαυτόν. το δε έργον εαυτού δοκιμαζέτω εκαστος, και τότε εις εαυτόν μόνον το καύχημα έξει και μὴ εις τον έτερον. εκαστος γαρ το ίδιον φορτίον βαστάσει. κοινωνείτω δε ο κατηχούμενος τον λόγον τω κατηχούντι εν πάσι αγαθοίς. μὴ πλανάσθε, θεός ου μυκτηρίζεται. ο γαρ εαν σπείρη άνθρωπος, τούτο και θερίσει. ότι ο σπείρων εις την σάρκα εαυτού εκ της σαρκός θερίσει φθοράν, ο δε σπείρων εις το πνεύμα εκ του πνεύματος θερίσει ζωήν αιώνιον. το δε καλόν ποιούντες μὴ εγκακώμεν, καιρώ γαρ ιδίω θερίσομεν μὴ εκλυόμενοι. άρα ουν ως καιρόν έχομεν εργαζώμεθα το αγαθόν προς πάντας, μάλιστα δε προς τους οικείους της πίστεως. ίδετε πηλίκοις υμίν γράμμασιν έγραψα τη εμή χειρί. όσοι θέλουσιν εύπροσωπήσαι εν σαρκί, ούτοι αναγκάζουσιν υμάς περιτέμνεσθαι, μόνον ίνα τω σταυρώ του χριστού μὴ διώκωνται. ουδέ γαρ οι περιτεμνόμενοι αυτοί νόμον φυλάσσουσιν, αλλά θέλουσιν υμάς περιτέμνεσθαι ίνα εν τη υμετέρα σαρκί καυχήσωνται. εμοί δε μὴ γένοιτο καυχάσθαι ει μὴ εν τω σταυρώ του κυρίου ημών ιησού χριστού, δι ου εμοί κόσμος εσταύρωται κάγώ κόσμω. εν γαρ χριστώ ιησού ουτε περιτομή τι ισχύει ουτε ακροβυστία, αλλά καινή κτίσις. και όσοι τω κανόνι τούτω στοιχήσουσιν, ειρήνη επ αυτούς και έλεος και επί τον Ισραήλ του θεού. του λοιπού κόπους μοι μηδείς παρεχέτω. εγώ γαρ τα στίγματα του κυρίου ιησού εν τω σώματί μου βαστάζω. η χάρις του κυρίου ημών ιησού χριστού μετά του πνεύματος υμών αδελφοί. αμήν.

Προς γαλάτας εγράφη από ρώμης.

ptic qouȝ aȝo makarismός umῶ. martyrῶ gar
u umíȝ óti ei anatóm, tous ofealmούs umῶm
exorύξantes aȝ elῶkatem moi. ὡste exthrός uȝ=
mῶn gégoma alhtheύωn umíȝ. ζhlούsiȝ umας
ou kalῶς allά ekkleίsai umας thέlousiȝ ίna
autoύς ζhlούsthe. kalόn le/ to ζhlούsthai em
kalῶ pántote, kai mh móno en /tῶ pareίnai
meȝ pros umάs. Tekνία mou ous pálin ὠlίnω
άchris ou morfwthῇ christός eȝ umíȝ. hθelom
le pareίnai pros umάs árti kai allάξai/tήn
fwnήn mou, óti aporoύmai en umíȝ. légete
moi oi upό nómon thέlontes eίnai, /tom nómom
ouk akoύete. gégraptai gar óti abraάm dύo
uioύs ésxen, ena ek/tής paidίskης, kai ena ek
/tής eleuthέras. kai o mer ek/tής paidίskης ka
tά sárka gegennηtai, o de ek/tής eleuthέras di
á/tής epaggelίas, átina estίn allhgoroύmena.
aύtai gar eisίn ai dύo diaθήkai. mία mὲn
apό órous siná eis doulείan gennῶsa htis estίn
agár. To gar agár siná óros estίn em/tῇ arabία,
sustoiχei de /tῇ nun ierousalήm. doulεύei de metά/tom
tέknwn autής. h de ámwn ierousalήm eleuthέra estίn, htis estίn mήtηr
pántwn hmῶn. gégraptai gar. eufράnthηti
steίra/h ou tίktousa, rήxon kai bόησon/h ouk
ὠlίnousa, óti polla/ ta tέkna /tής erήmou
mállom h/tής exούsης/tom ándra. hmeίs de
adelfoί katά isaάk epaggelίas tέknα esmέn
allά ὡsper tότe o katά sárka gennηtheίs edί
wke/tom katά pneύma, oύtως kai nun. allά ti
légei h grafή. ékballe/tήn paidίskην kai/tom
uiόn autής, ou gar mh klhronomήsei o uiός
/tής paidίskης metά/tou uiού/tής eleuthέras. á
ra adelfoί ouk esmέn paidίskης tέknα allά
/tής eleuthέras. /tῇ eleuthería oun hs christός h
tήketε kai mh Cap.5. Lmás hleuθέrwsen.
pálin zugώ doulείas eresxesθe. ίde egῶ
paῦlos légw umῖn óti ean peritέmnhsθe Xri
stός umάs oulέn ofelήsei. martύromai de
pάlin pantί anθrώpw peritemnomenw, óti o
feilέtης estίn όlom/tom nόmom poiῆsas. katηr
gήthte apό/tou christou. oitines en nόmw di
kaioύsθe, /tής cháritos exepέsate. hmeίs gar
pneύmati ek pίstεως elpίda dikaiosύnης a
pekdexόmeθa. en gar christῶ ihsoύ oύte peri
tomή ti ischύei oύte akroβustία, allά pίstις
di agάpης energoumένη. etrέxete kalῶς. tίς u
μάς enέkopse/tῇ alhθeίa. mh peίθesθai. h peisμο
nή ouk ek/tou kalούntός umάs. mikrά zύmη
ólon/to fύrama znmoi. egῶ pépoiθa eis umάs
en kuríw óti ouléν állo fronήsete. o de ta=
rάssωn umάs bastάsei/to krίma. ósτις am h.
egῶ de adelfoί ei peritomήν éti khrύssω, ti
éti diώkomai, ára katήrgηtai/to skάndalom
/tou stauroύ. ofelon kai apokόψwntai oi a
nastatoύntes umάs. umeίς gar epί eleuθería ek
lήθητε adelfoί. mόnon mh tήn elευθερίαν eis a

Ubi ergo bñ udo vra. Testimõiũ ei
phibeo vobꝭ qꝛ ſi fieri poſſȝ oculos vros
cruciſſet, ꝛ dediſſet mihi. Ergo inimicꝰ
vobis factꝰ ſũ vcꝛ dicẽs vobꝭ. Emu
lant vos nõ bñ: ſȝ excludere vos volũt:
vt illos emulemini. Bonũ ãt emulami
ni in bono ſemper: ꝛ nõ tm cũ preſẽs
ſuȝ apud vos. Filioli mei quos iterũ
ꝑturio donec formet xp̃s i vobꝭ. Vel
lẽ ãt ẽ apud vos modo ꝛ mutare
vocẽ meã: qm̃ confudor in vbꝭ. Dicite
mihi qui ſub lege vultis eſſe: legem
nõ legiſtiꝭ? Scriptũ ẽ ei: qm̃ abrãã duo
os filios habuit: vnũ de ancilla ꝛ vnũ
libera: Sed qui de ancilla ſȝ. L de
carnẽ natus eſt: qui aũt de libera per
repromiſſionẽ: q̃ ſũt ꝑ allegoriã dctã.
Hec ei ſũt duo teſtamẽta. Unũ quidẽ
in mõte ſina in ſeruitutẽ generãs: q̃ ẽ
agar. Sina enim mõs eſt in arabia q
ꝓximus eſt ei q̃ nũc eſt hierlẽ: ꝛ ſeruit
cũ filijs ſuis. Illa ãt q̃ ſurſum eſt hierlẽ
libera eſt: que eſt mater omnium
nostra. Scriptum eſt enim. Letare
mirabilis q̃ nõ paris: erũpe ꝛ clama q̃ nõ
parturis: qꝛ multi filij deſerte magis
frẽs ſȝ iſaac promiſſionis filij. Sumus.
Sz quõ tũc is q̃ ſȝ carnẽ natꝰ fuerat
ꝑſecȝbat cũ q̃ ſȝ ſpũz: ita ꝛ nũc. Sz q̃d
dicit ſcriptura. Eice ancillam ꝛ
filium eius: non enim heres erit filꝰ
ancille cum filio libere. Itaq;
fratres non ſumus ancille filij ſed
libere: q̃ libertate nos xp̃s liberauit.

Tate et nolite Cap.5.
ite ex iugo ſuntuꝫ ptineri. Ecce ego
paul dico vobis: qm̃ ſi circũcidamini
xp̃s vobis nihil ꝑderit. Teſtificor
ãt rurſus oi hoi circũcidẽti ſe: q̃m de
bitor ẽ vniuerſe legiꝭ faciẽde. Euacuati
eſtis a xp̃o: qui in lege iuſtificamini: a
gra excidiſtis. Nos ei ſpũ ex fide ſpez
iuſtitie expectamus. Nã in xp̃o ieſu ne
q circũciſio aliqd valet neq; ꝓputũ: ſȝ
fides q̃ per charitatẽ operat. Currebatis bñ
quis vos ipediuit veritati nõ obedire?
Hemi ꝓſeritꝭ. Perſuaſio hec nõ ex eo
q̃ vocat vos. Modicũ fermẽtũ totã maſ
ſã corrũpit. Ego confido in vobꝭ in dño q
nihil aliud ſapietis. Qui ãt perturbat vos
portabit iudiciũ: q̃cũq; ẽ ille. Ego ãt
frẽs ſi circũciſionẽ adhuc ꝓdico: q̃d ad
huc ꝑſecutiones patior? Ergo euacuatũ ẽ
ſcãdalũ crucis. Utinã abſcidãt q vos cõ
turbãt. Vos ei in libertatẽ vocati eſtis
fratres: tm̃ ne libertatem in occaſionez

foremή/tn sarkί alλά diά/tης agάpης doυ
leύete allήlois. o gar pas nόmos emί ló
gw plhroύtai, em/tῶ agapήseis/tom plhsίom
sou ως eautόn. ei de allήlους dάkhete kai
katesθίete, blέpete mήpw upo allήlwn ama
lwθήte. légw de pneύmati peripateίte, kai e
piθumίan sarkός ou mή telέshte. h gar sarξ
epiθumei katά/tou pneύmatος/to de pneύma
katά/tης sarkός. Taύta de amtίkeitai alλή
lois, ίna mh a eam θélhte Taύta poiήte. ei
de pneύma pάgesθe oυk estέ upό nόmou. fa
merά de estί/Ta érga/tης sarkός, átima estί
moixeία, porneία, akaθarsία, asέlgeia, eidw
lolatρία, farmakία, éxθrai, éreis, zήloi θυ
moί, eriθeίai, dixostasίai, aίresεις, fθόnoi,
fόnoi, méθai, kώmoi, kai/Ta ómoia toύtois.
áper légw umῖn kaθώς kai proeίpon, óti oi
/Ta toiaύta prάssontes basileίan θeoύ ou
klhronomήsousin. o de karpός/tou pneύma
tός estίn agάpη, Xará, eirήnh, makroθumία
xrhstόtης, agaθwsύnh, pίstις, praόtης, e
gkráteια. katά/twn Toioύtwn oυk estίn nό
mos. oi de/tou christού/tην sárka esταύρω
sam/sun/tois paθήmasin kai/tais epiθumίais.
Ei zώmen pneύmati, pneύmati kai Cap.6.
stixoύmen. mh genώmeθa kenόdoξοι allή
lους proskalούmenοι, allήlοις fθο=
noύντες. adelfoί eάn kai prosληfθή άnθρω
pος en tini paraptώmati, umeίς/oi pneυmati
koί katartίzete/tom toioύtom en pneύmati
práotητος, skopῶn seautόn mh kai sunei=
rasθής. allήlwn/Ta bάrh bastάzete kai ou
tως anaplhρώsate/tom nόmom Xristού. ei
gar dokeί tis einai ti mhden, eautόn fre
mατά/to de érgon eautoύ dokimazέtw eka
stος, kai Tότε eis eautόn mόnον/to kaύxhma
éxei kai ouk eis/tom éteron. ékastος gar to í
dιom fortίom bastάsei. koinwneίtw de/o kα=
thxoύmenος/tom lόgon/tw kathxoύnti en pά
sιn agaθοίς. mh planάsθe, θeός ou mυktηρί
zetai. o gar eάn speίrh άnθρωπος Toύto kai
θerίsei. óti o speίrwn eis/tήn sárka eautού,
ek tης sarκός θerίsei fθorάn, o de speίrwn
eis/to pneύma, ek/tou pneύmatος θerίsei zω
ήn aiώnιον. To de kalόn poioύntes mh ekka=
kώmen, kairῶ gar ίdίw θerίsomen mh ekλυ
όmenοι. ára oυn ως kairόn échomen ergazώme
θa/to agaθόn pros pάntas málista de pros
/tous oikείous/tης pίstεως. ίdete phlίkois u
mῖn grάmmasin égrapsa / th emή xeirί. ósοι
θélousin euprosωpήsai en sarki oύtοι agα
gκάzousin umάs peritέmnesθai, mόnον ίna mh
/tῶ stauρῶ/tou Xristού diώkwntai. oυdέ
gar/oi peritetmhμένοι autοί nόmον fυlάσ
sousin, alλά θélousin umάs peritέmnesθai,

doctis carnis: ſȝ p charitatẽ ſpũs ſeruite
inuicẽ. Dis eĩ lex in vno ſermone
impletur: diliges proximum
tuũ ſicẽ teipſuȝ. Si aũt inuicẽ mordetis
comeditis: videte ne ab inuicẽ conſuma=
mini. Dico ãt in xp̃o: ſpũ ambulate: ꝛ
ſideria carnis non ꝑficietis. Caro enim
concupiſcit aduerſus ſpũm: ſpiritus aũt
aduerſus carnẽ. Hec ei ſibi inuicẽ aduer
ſant: vt nõ q̃cũq; vultis illa faciatis. Si
ſi ſpũ ducemini nõ eſtis ſub lege. Ma
nifeſta ſunt aũt opa carnis: q̃ ſunt formi
catio: imũditia: ipudicitia: luxuria: ido
lorũ ſeruit?: veneficia: inimicie: ꝓtẽtiones:
emulatiões: ire: rixe: diſſẽtiões: ſecte:
inuidie: homicidia: ebrietates: ꝓmeſſatio
nes: ꝛ his ſilia. Que ꝓdico vobꝭ ſicẽ ꝓ
dixi: q̃m q talia agũt regnũ dei non
ꝓſſũt. Fructus aũt ſpũs eſt charitas:
gaudiũ: pax: patiẽtia: benignitas: bõi
tas: lõganimitas: mãſuetudo: fides: mo
deſtia: ꝓtinẽtia: caſtitas. Aduerſus hmõi
nõ ẽ lex. Qui ãt ſũt xp̃i carnẽ ſuã cruci
fixerũt cũ vitijs ꝛ concupiſcentijs. Cap.6.
Si ſpũ viuimꝰ? ſpũ gliei cupidi iui
ambulẽm. Nõ efficiamur inanis
cem prouocantes: inuicem inuidentes.
Frẽs ſi preoccupatus fuerit homo
in aliquo delicto: vos qui ſpuales eſtis
huiuſmodi inſtruite in ſpiritu
lenitatis: cõſiderãs teipſũ ne ꝛ tu tẽpte
ris. Alter alteri onera portate: ꝛ ſic
adimplebitis legem christi. Nam ſi
q̃s existimat ſe aliqd ẽe cũ nihil ſit: ipe
ſe ſeducit. Opꝰ aũt ſuum ꝓbet vnuſq;
ꝛ ſic in ſemetipſo tm̃ gloriam
hẽbit: ꝛ nõ in altero. Unuſq;
ſuã portabit. Cõicet ãt is q cathetizat
verbo ei q ſe cathetizat in omnibus
bonis. Nolite errare; deus nõ irridet.
Que ei ſeminauerit hõ: hec ꝛ
metet. Qm̃ qui ſeminat in carne ſua:
de carne ꝛ metet corruptionẽ: q̃ ãt ſe=
minat in ſpũ: de ſpiritu metet vitam
eternã. Bonũ ãt facientes nõ deficiam?:
tpe enim ſuo metemus non deficientes.
Ergo dũ tempus habemus: opꝛemur
bonũ ad oẽs: maxime ãt ad
domeſticos fidei. Videte qlib his ſcri
pſi vobis mea manu. Quicunq; enim
volũt placere in carne: hi cogũt
vos circũcidi: tm̃ vt crucis xp̃i ꝑſecutio
nem non patiantur. Neq; enim
enim q circumciduntur legem cuſtodiũt
ſȝ volũt vos circumcidi:

ἱμα ἐμ/Ιη υμετέρα σαρκί καυχήσωμται. ℣ εμοί δε μη γένοιτο καυχάσθαι ειμή εμ/Τω σταυρώ/Του κυρίου ημώμ ιησού Χριστού, ℣δι ου εμοί κόσμος εσταύρωται καγώ/Τω κόσμω. ℣εμ/γαρ Χριστώ ιησού ούτε περιτομή τι ισχύει ούτε ακροβυστία, αλλά καιμή κτίσις. ℣και όσοι/Τω καρόμι τούτω στοιχήσουσιν, ειρήνη επ αυτούς και έλεος και επί/Τομ ισραήλ/Του θεού. ℣Του λοιπού κόπους μοι μηδείς παρεχέτω. εγώ γαρ/Τα στίγματα/Του κυρίου ιησού εμ/Τω σώματι μου βαστάζω. /η Χάρις/Του κυρίου ημώμ ιησού Χριστού μετά/Του πνεύματος υμώμ αλελφοί. ℣αμήμ.

vt in carne vestra glorientur. ℣ Mihi∞ autē absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu christi: per quem mihi mūd⁹ crucifix⁹ est & ego mundo. ℣In xp̄o enim iesu neq; circūcisio aliqd valet neq; preputium: sed noua creatura. ℣Et quicunq; hanc regulā secuti fuerit: pax sup illos & misericordia & sup israhel dei. ℣De cetero nemo mihi molestus sit. Ego enim stigmata domini nostri iesu in corpore meo porto. ∞∞∞∞ ℣Gra domini nostri iesu christi cum spiritu vestro fratres. ℣Amen. ∞∞∞

Τέλος/Της προς γαλάτας επιστολής.

Explicit epla pauli ad galatas.

Incipit argumentum in epistolam ad Ephesios.

Ephesij sunt asiani. Hi accepto verbo veritatis perstiterunt in fide. Hos collaudat apostolus scribens eis a roma de carcere per tychicum diaconem.

Explicit argumentum.

/Η/Του αγίου παύλου προς εφεσίους επιστολή. Cap.i.

Incipit epla beati pauli apostoli ad Ephesios. Cap.i.

Παῦλος ἀπόστολος ιησοῦ Χριστοῦ διά θελήματος θεοῦ, /Τοις ἁγίοις/Τοις οὖσιν ἐμ ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐμ Χριστῷ ιησοῦ. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπό θεοῦ πατρός ἡμῶν καὶ κυρίου ιησοῦ Χριστοῦ, /ευλογητός/ο θεός καὶ πατήρ/Του κυρίου ἡμῶν ιησοῦ Χριστοῦ, /ο ευλογήσας ἡμᾶς ἐμ πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐμ Τοις ἐπουρανίοις ἐμ Χριστῷ, καθώς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐμ αὐτῷ πρό καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ. προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διά ιησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν κατά/Την εὐδοκίαν/Του θελήματος αὐτοῦ εἰς ἔπαινον δόξης/Της χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν/Τω ἠγαπημένῳ, ἐν ᾧ ἔχομεν/Την ἀπολύτρωσιν διά/Του αἵματος αὐτοῦ/Την ἄφεσιν/Των παραπτωμάτων, κατά/Τον πλοῦτον/Της χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν/Το μυστήριον/Του θελήματος αὐτοῦ κατά/Την εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ εἰς οἰκονομίαν/Του πληρώματος/Των καιρῶν ἀνακεφαλαιώσασθαι/Τα πάντα ἐν/Τοις οὐρανοῖς καὶ/Τα ἐπί/Της γης ἐν αὐτῷ. ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατά πρόθεσιν/Του/Τα πάντα ἐνεργοῦντος κατά/Την βουλήν/Του θελήματος αὐτοῦ, εἰς/Το εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ/Τους προηλπικότας ἐν/Τω Χριστῷ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες/Τον λόγον/Της ἀληθείας/Το εὐαγγέλιον/Της σωτηρίας ὑμῶν ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε/Τω πνεύματι/Της ἐπαγγελίας/Τω ἁγίῳ, ὅς ἐστιν ἀρραβών/Της κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν/Της περιποιήσεως εἰς ἔπαινον/Της δόξης αὐτοῦ. /Διατούτο κἀγώ ἀκούσας/Την καθ ὑμᾶς πίστιν ἐμ/Τω κυρίῳ ιησοῦ καὶ/Την ἀγάπην/Την εἰς πάντας/Τους ἁγίους, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπέρ ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπί/Τω προσευχῶν μου, ἵνα ὁ θεός/Του κυρίου ἡμῶν ιησοῦ Χριστοῦ/ο πατήρ/Της δόξης δώη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ πεφωτισμένους/Τους ὀφθαλμούς/Της καρδίας ὑμῶν, εἰς/Το εἰδέναι ὑμᾶς/Τις ἐστίν/η ἐλπίς/Της κλήσεως αὐτοῦ, καὶ/Τις/ο πλοῦτος/Της δόξης/Της κληρονομίας αὐτοῦ ἐν/Τοις ἁγίοις, καὶ/Τι/Το ὑπερβάλλον μέγεθος/Της ἐνεργείας αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς/Τους πιστεύοντας κατά/Την ἐνέργειαν/Του κράτους/Της ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν ἐν/Τω Χριστῷ ἐγείρας αὐτόν ἐκ/Των νεκρῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν/Τοις ἐπουρανίοις ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντός ὀνόματος ὀνομαζομένου, οὐ μόνον ἐν/Τω αἰῶνι/Τούτῳ, ἀλλά καὶ ἐν/Τω μέλλοντι. καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπό/Τους πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτόν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπέρ πάντα, /Την ἐκκλησίαν, ἥτις ἐστί/Το σῶμα αὐτοῦ, /Το πληρώμα/Του/Τα πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

Cap.2.

Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκρούς/Τοις παραπτώμασι καὶ/Ταις ἁμαρτίαις ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατά/Τον αἰῶνα/Του κόσμου/Τούτου κατά/Τον ἄρχοντα/Της ἐξουσίας/Του ἀέρος/Του πνεύματος/Του νῦν ἐνεργοῦντος ἐν/Τοις υἱοις/Της ἀπειθείας, ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ποτε ἐν/Ταις ἐπιθυμίαις/Της σαρκός ἡμῶν, ποιοῦντες/Τα θελήματα/Της σαρκός καὶ/Των διανοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει/οργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί. /ο δὲ θεός πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει διά/Την πολλήν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς/Τοις παραπτώμασι συνεζωοποίησε/τω/Χριστῷ. Χάριτι ἐστε σεσωσμένοι, καὶ συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν/Τοις ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ ιησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν/Τοις αἰῶσι/Τοις ἐπερχομένοις/Του ὑπερβάλλοντα πλοῦτον/Της Χάριτος αὐτοῦ ἐν Χρηστότητι ἐφ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ ιησοῦ. /Τῇ γαρ Χάριτι ἐστέ σεσωσμένοι διά/Της πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεού/Το δῶρον, οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται. αὐτού γαρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ ιησοῦ ἐπί ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν/ο θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς

nostre in redemptionem acquisitionis in laudē glie ipsius. ℣Propterea & ego audiens fidem vestram q̄ est in christo iesu & dilectionem in omnes sctōs: nō cesso gratias agēs pro vobis: memoriā vestri faciēs in orationibus meis: vt deus domini nostri iesu christi pater glorie det vobis spūm sapie & revelationis in agnitionem eius illuminatos oculos cordis vestri: vt sciatis que sit spes vocationis eius: et que diuitie glorie hereditatis eius in sanctis: & que sit supereminēs magnitudo virtutis eius in nos qui credimus secundum operationem potentie virtutis eius quam operatus est in christo suscitās illū a mortuis: & constituens ad dexteram suam in celestibus supra oēm principatum & potestatem & virtutem & dominationem & omne nomen qđ nominat: non solum in hoc seculo sed etiam in futuro: & omnia subiecit sub pedib⁹ eius. ℣Et ipsum dedit caput supra omnem ecclesiā: que est corpus ipsius & plenitudo eius qui omnia in omnibus adimplet.

Cap.2.

℣Et vos cum essetis mortui delictis & peccatis vestris in quibus aliquando ambulastis secundum principem potestatis aeris huius spiritus qui nunc operatur in filios diffidētie in quib⁹ & nos omnes aliquando conuersati sumus in desideriis carnis nostre facientes voluntates carnis & cogitationū: & eramus natura filij ire sicut & ceteri. ℣Deus autem qui dives est in misericordia propter nimiā charitatem suam qua dilexit nos: & cū essemus mortui peccatis: conuiuificauit nos in xpo: cuius gratia estis saluati & conresuscitauit & consedere fecit in celestibus in xpo iesu: vt ostenderet in seculis superuenientibus abundantes diuitias gratie sue in bonitate sup nos in christo iesu. ℣Gratia enim estis saluati per fidem: & hoc non ex vobis: dei enim donū est: nō ex operibus: vt ne qs glietur. ℣Ipsius enim sumus factura: creati in christo iesu in operibus bonis: que preparauit deus vt in illis

περιπατήσωμεν. Διὸ μὴ γίνεσθε ὑμεῖς
ποτὲ τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ οἱ λεγόμενοι ἀκρο-
στία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρ-
κὶ χειροποιήτου, ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολι-
τείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν,
τῆς ἐπαγγελίας ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄ-
θεοι ἐν τῷ κόσμῳ. νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγε-
νήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς
γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμ-
φότερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ
λύσας τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν
νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργή-
σας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα
καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκα-
ταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι
τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔ
χθραν ἐν αὐτῷ, καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰ
ρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς. ὅτι
δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμ-
φότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.
ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλ
λὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ
θεοῦ ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ
τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀ-
κρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ πά
σα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς
ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ. ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοι
κοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν
πνεύματι. Cap.3.

Τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος ὁ δέσμιος
τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν, εἴγε καὶ
ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ
θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀ
ποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, κα
θὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασ
θε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσιν μου
ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἑτέραις γε
νεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
πων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀπο-
στόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι
ἁγίῳ, εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρόμοα καὶ σύ
σσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐ
τοῦ ἐν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, οὗ
ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς
χάριτος τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν
ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ἐμοὶ τῷ ἐ
λαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη
ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξι-
χνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ, καὶ φωτί-
σαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου
τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν

ambulemus. Propter quod memores e-
ſtote quòd aliquando vos gentes carnis i
carne
quę dicebamini præputiũ ab ea quę dicta circũci
ſio in carne manufacta: quòd eratis illo i
tpe ſine xpo alienati a conuerſatione
iſrael & hoſpites teſtamentorum: &
promiſſionis ſpem non habites: & ſine deo
in hoc mũdo. Nunc aũt in chriſto ieſu
vos quę aliquando eratis lõge: facti eſtis ppe
in ſanguine chriſti. Ipſe
eſt pax noſtra: qui fecit vtraq;
vnũ: & medium parietem macerie
ſoluens inimicitias in carne ſua:
legem mandatorũ decretis euacuans:
vt duos cõdat in ſemetipſo in vnum
nouum hoic faciens pacem: vt reconciliet
ambos in vno corpore
deo per crucẽ: interficiens inimicitias in
ſemetipo: & veniẽs euãgelizauit pacẽ
vobis quę lõge fuiſtis & pacẽ his quę ppe. Eph.
per ipſum habemus acceſſum ambo
in vno ſpiritu ad patrem.
Ergo iã nõ eſtis hoſpites & aduene: ſed
eſtis ciues ſanctorum & domeſtici
dei ſuperedificati ſup fundamentum
aplorum & pphetarum: ipſo ſummo angulari
lapide chriſto ieſu: in quo omnis
edificatio conſtructa creſcit in
templũ ſctũ in dño. In quo & vos coe
dificamini in habitaculum dei in
ſpiritu ſancto. Cap.3.

Hius rei gra ego paulus vinctus
xpi ieſu pro vobis gentibus: ſi tñ
audiſtis diſpenſationẽ gratie
dei quę data eſt mihi in vobis: quñ ſm re-
uelationẽ notũ mihi factũ eſt ſacramẽtũ:
ſicut ſupra ſcripſi in breui: ad quod poteſtis
legentes intelligere prudentiam meam
in myſterio chriſti: quod aliis generatio
nibus non eſt agnitum filijs hominum:
ſicuti nũc reuelatũ eſt ſanctis apoſtolis
eius & prophetis in ſpiritu:
eſſe gentes coheredes & concorporales
& comparticipes promiſſionis
in chriſto ieſu per euangeliũ: cuius
factus ſum ego miniſter ſm donum
gratie dei quę data eſt mihi ſm
operationẽ virtutis eius. Mihi
minimo omniũ ſanctorum data eſt gratia hec
in gentibus euangelizare inueſtigabiles
diuitias chriſti: & illuminare
oẽs quę ſit diſpenſatio ſacramenti
abſconditi a ſeculis in

deo qui omnia creauit: ut
innoteſcat nunc principatibus & L
poteſtatibus in celeſtibus per
eccleſiam multiformis ſapientia dei:
ſm prefinitionẽ ſeculoꝝ quã fecit in
xpo ieſu domino noſtro in quo habemꝰ
fiduciam & acceſſum in
fidentia per fidem eius. Propter quę peto
ne deficiatis in tribulationib meis pro
vobis: quę eſt gloria veſtra. Huius rei gra
flecto genua mea ad patrem
dñi noſtri ieſu chriſti: ex quo
omnis
paternitas in celis & in terra no
minat: vt det vobis ſm diuitias
gloriæ ſue virtute corroborari per D
ſpũm eius: in interiorem hoiẽ
habitare per fidem
in cordibus veſtris: in charitate radicati
& fundati: vt poſſitis
cõprehendere cum omnibus ſctis que Epheſ.11.c.
ſit latitudo & longitudo & ſublimitas Iob.11.c.
& ꝓfundũ. Scire etiã ſuperemĩẽtẽ ſcientie
charitatem chriſti: vt impleamini in
oẽm plenitudinẽ dei. Ei autem quę potẽs
omnia facere ſuperabundanter
quã petimꝰ aut intelligimꝰ ſm virtutem
que operatur in nobis: ipſi gloria
in eccleſia & in chriſto ieſu in omnes
generationes ſeculi ſeculorum amen.
Cap.4.

Obſecro itaq; vos ego vinctus in A
dño: vt digne ambuletis vocatione 1.Cor.7.c.
qua vocati eſtis: cum oi humilitate
& mãſuetudine: cũ patiẽtia ſupportantes
inuicẽ in charitate. Sollicite ſeruare Roma.12.b
vnitatem ſpiritus in vinculo 1.Cor.12.b.
pacis. Vnum corpus & vnus ſpiritus:
ſicut vocati eſtis in vna ſpe vocationis
ñre. Vnꝰ dñs: vna fides: vnũ baptiſ-
ma. Vnus deus & pater oim: qui ſup oẽs
& per oia & in oibus nobis. Vnicuiq; Epo.11.c.
ãt nrm data eſt gratia ſm menſuram 1.Cor.10.c.
donationis xpi. Propter quod dicit. Aſcen- Pſal.67.
dens in altũ captiuã duxit captiuitatẽ:
dedit dona hominibus. Quod aũt
ãt aſcendit quid eſt niſi quia & deſcẽdit primũ
in inferiores partes terre. Qui deſcendit: Johan.3.c.
ipſe eſt & qui aſcendit ſuper omnes
celos: vt adimpleret omnia.
Et ipſe dedit quoſdam quidem apłos:
quoſdã ãt pphetas: alios vo euãgeli-
ſtas: alios aũt paſtores & doctores ad
conſummationẽ ſctoꝝ in opus miniſterij

κομίας ειϛ οικοδομήν του σώματος του Χριστού μέχρι καταντήσωμεν οι πάντες εις την ενότητα της πίστεως και της επιγνώσεως του υἱού του θεού εις ἄνδρα τέλειον εις μέτρον ἡλικίας του πληρώματος του Χριστού, ἱνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι κλυδωνιζόμενοι και περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας εν τῇ κυβεία των ἀνθρώπων εν πανουργία προς την μεθοδείαν της πλάνης. ἀληθεύοντες δε εν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εις αὐτὸν τὰ πάντα ὅς εστὶν ἡ κεφαλή ὁ Χριστός, ἐξ οὗ πᾶν το σῶμα συναρμολογούμενον και συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς της ἐπιχορηγίας κατ ἐνέργειαν ἑνὸς ἑκάστου μέρους την αὔξησιν του σώματος ποιῆται, εις οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ εν ἀγάπῃ. τοῦτο οὖν λέγω και μαρτύρομαι εν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς και τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ εν ματαιότητι του νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι της ζωῆς του θεοῦ διὰ την ἄγνοιαν την οὖσαν εν αὐτοῖς διὰ την πώρωσιν της καρδίας αὐτῶν, οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εις ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης εν πλεονεξίᾳ. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε και εν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια εν τῷ Ἰησοῦ ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ την προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τας ἐπιθυμίας της ἀπάτης. ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι του νοὸς ὑμῶν, και ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ και ὁσιότητι της ἀληθείας. διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ του πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ὀργίζεσθε και μὴ ἁμαρτάνετε. ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ, ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταις ἰδίαις χερσίν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ του στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν της χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι. και μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον του θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εις ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. πᾶσα πικρία και θυμὸς και ὀργὴ και κραυγὴ και βλασφημία ἀρθήτω ἀφ ὑμῶν συν πάσῃ κακίᾳ. γίνεσθε δὲ εις ἀλλήλους χρηστοὶ εὔσπλαγχνοι χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς και ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ἡμῖν.

Cap.v.

'in edificationem corporis christi: ꝯ 'donec occurramus omnes in vnitatez 'fidei et agnitionis filij ꝯ 'dei in virum perfectum in mēsurā etatis plenitudinis christi: vt iam non ꝯ 'simus pueri fluctuātes: et circumferamur omni vento doctrine in ꝯ 'nequitia hominum: in astutia ad ꝯ 'circūuentionē erroris. Veritatez autem faciētes in charitate crescam in illo per quē est caput xps: ex quo totus ꝯ 'corpus compactum et connexum ꝯ 'p omnem iunctura submīnistrationis ꝯ 'fm operationē in mēsuraz vnius cuiusq; mē bri augmentum corporis facit: in ꝯ 'edificationē sui in charitate. Hoc igit 'dico et testificor in dño vt iam non ꝯ 'ambuletis sicut gentes ambulant ꝯ 'in vanitate sensus sui: tenebris obscurati habentes intellectum: alienati a ꝯ 'vita dei per ignorantiam que est ꝯ 'in illis propter cecitatem cordis ꝯ 'qui desperātes semetipos tradiderūt impudicitie in operationē immundicie 'omnis in auaritiaz. Vos aūt non ita 'didicistis xp̄z: si tamen illum audistis et in ipso edocti estis: sicut est ꝯ 'veritas in iesu deponere vos secundū priſtinā conuersationem veterem hominē 'qui corrumpitur fm desideria ꝯ 'erroris. Renouamini autem spiritu ꝯ 'mentis vestre: et induite nouum ꝯ 'hoiez q̄ fm deus creatus est in iustitia et sctitate veritatis. Propter qđ deponētes mēdaciū loquimini veritatē vnusquisq; cum proximo suo: quoniaz sumus ꝯ 'inuicē mēbra. Iracscimini et nolite peccare. Sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo. Qui furabat: iā nō furet: magis ātlabozet operādo manibus suis qđ bonū ē: vt hēat vñ tribuat necessitatem patiēti. Omnis sermo malus ex ore ꝯ 'vestro non procedat: sed si quis bonus ad edificationem fidei: vt det gratiaz audiētibus. Et nolite contristare spiritū 'sanctuz dei: in quo signati estis in ꝯ 'die redemptiōis. Omis amaritudo et ira et indignatio et clamor et blasphemia tollat a vob cuz omni malitia. Estote aūt inuicē benigni: misericordes: donātes inuicē: sicut et deꝰ in christo donauit nobis.

Cap.v.

Estote ergo imitatores dei sicut filij charissimi: et ambulate in dilectiōe: sicut et xps dilexit nos et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et ꝯ 'hostiā deo in odorē suauitatis. Fornicatio aūt et omnis immūditia aut auaritia nec nominet in vobis: sicut decet sanctos: aut turpitudo aut stultiloquiū aut scurrilitas q̄ ad rē nō ptinet: sz magis gratiarū actio. Hoc ciz scitote intelligentes q̄ omnis fornicator aut immūd aut auarꝰ q̄ ē idolorū seruꝰ: nō habet hereditatem in regno xp̄i et dei. Nemo ꝯ 'vos seducat inanibus verbis: propter hec enim venit ira dei in filios ꝯ 'diffidentie. Nolite ergo effici participes eorū. Eratis aliquā tenebre: nūc aūt lux in dño. Vt filij lucis ambulate: ꝯ 'fructus enim lucis est in omni ꝯ 'bōitate et iustitia et veritate. Probātes quid sit beneplacitum deo. Et ꝯ 'nolite cōicare operibus infructuosis ꝯ 'tenebrarum: magis aūt redarguite. ꝯ 'Que enim occulto fiūt ab ipsis: turpe et dicere. Oia aūt que arguuntur: a ꝯ 'lumine manifestant. Oē enim qđ manifestat: lumen est. Propter qđ dicit. Surge qui dormis et exurge a mortuis: et illuminabit te xps. Videte itaq; frēs quō caute ambuletis: nō quasi insipiētes sz vt sapiētes: redimētes tēpus quoniā dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes sz intelligentes que sit ꝯ 'voluntas dei. Et nolite inebriari vino in quo ē luxuria: sz implemini spū sancto: loquētes vobismet ipsis in psalmis: hymnis et ꝯ 'canticis spiritalibus: cantātes et psallentes in cordibus vrīs dño: gratias agentes ꝯ 'semper pro omnibus in nomine dñi nostri iesu christi deo et patri: ꝯ 'subiecti invicem in timore christi. ꝯ 'Mulieres viris suis subdite sint ꝯ 'sicut dño: quoniam vir caput est ꝯ 'mulieris: sicut christus caput est ꝯ 'ecclesie: ipse saluator ꝯ 'corporis ei. Sz sicut ecclesia subiecta est christo: ita et mulieres ꝯ 'viris suis in omnibus. Viri diligite ꝯ 'vxores vestras: sicut et christus ꝯ 'dilexit ecclesiam: et semetipsum tradidit ꝯ 'p ea vt illam sanctificaret: mūdās eam lauacro aque in verbo vite: ꝯ 'vt exhiberet ipsam sibi gloriosam ꝯ

Ad Ephesios. Cap.v.

Imitatores ergo dei sicut filij charissimi: et ambulate in dilectiōe: sicut et xps dilexit nos et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et ꝯ 'hostiā deo in odorē suauitatis. Fornicatio aūt et omnis immūditia aut auaritia nec nominet in vobis: sicut decet sanctos: aut turpitudo aut stultiloquiū aut scurrilitas q̄ ad rē nō ptinet: sz magis gratiarū actio. Hoc ciz scitote intelligentes q̄ omnis fornicator aut immūd aut auarꝰ q̄ ē idolorū seruꝰ: nō habet hereditatem in regno xp̄i et dei. Nemo ꝯ 'vos seducat inanibus verbis: propter hec enim venit ira dei in filios ꝯ 'diffidentie. Nolite ergo effici participes eorū. Eratis aliquā tenebre: nūc aūt lux in dño. Vt filij lucis ambulate: ꝯ 'fructus enim lucis est in omni ꝯ 'bōitate et iustitia et veritate. Probātes quid sit beneplacitum deo. Et ꝯ 'nolite cōicare operibus infructuosis ꝯ 'tenebrarum: magis aūt redarguite. ꝯ 'Que enim occulto fiūt ab ipsis: turpe et dicere. Oia aūt que arguuntur: a ꝯ 'lumine manifestant. Oē enim qđ manifestat: lumen est. Propter qđ dicit. Surge qui dormis et exurge a mortuis: et illuminabit te xps. Videte itaq; frēs quō caute ambuletis: nō quasi insipiētes sz vt sapiētes: redimētes tēpus quoniā dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes sz intelligentes que sit ꝯ 'voluntas dei. Et nolite inebriari vino in quo ē luxuria: sz implemini spū sancto: loquētes vobismet ipsis in psalmis: hymnis et ꝯ 'canticis spiritalibus: cantātes et psallentes in cordibus vrīs dño: gratias agentes ꝯ 'semper pro omnibus in nomine dñi nostri iesu christi deo et patri: ꝯ 'subiecti invicem in timore christi. ꝯ 'Mulieres viris suis subdite sint ꝯ 'sicut dño: quoniam vir caput est ꝯ 'mulieris: sicut christus caput est ꝯ 'ecclesie: ipse saluator ꝯ 'corporis ei. Sz sicut ecclesia subiecta est christo: ita et mulieres ꝯ 'viris suis in omnibus. Viri diligite ꝯ 'vxores vestras: sicut et christus ꝯ 'dilexit ecclesiam: et semetipsum tradidit ꝯ 'p ea vt illam sanctificaret: mūdās eam lauacro aque in verbo vite: ꝯ 'vt exhiberet ipsam sibi gloriosam ꝯ

A
1. Cor. 4. et Phil. 3. c. 1. Joh. 4. b Johan. 13. g Jacobi. 1. c.

Roma. 11. a

Ephes. 4. a

Colo. 4. b.

Colo. 3. c. 1. Pet. 5. a.

Colo. 3. c.

B

C

Roma. 12. a. Col. 3. b. pe. 4. Jaco. 4. b. 1. Pe. 4. a

Ephes. 5. b.

ecclaz nõ hnitez maculaz aut rugã aut aliqd hmõi: sed vt sit sancta z imaculata. Ita z viri debent diligere uxores suas vt corpora sua. Qui suam uxorem diligit: seipsum

diligit. Nemo enim unq̃ carnem suam odio habuit: sed nutrit et fouet eam sicut et christus ecclesiam: qz membra sumus corporis eius z de carne eius z de ossibus eius. Propter hoc relinquet homo patrem

Gene. 1.d. 3. Ecd. 4.b Mat. 19.b. Mar. 10.a. 1.Cor. 6.d.

matrem suam: et adherebit uxori sue: et erunt duo in carne una. Sacramẽtũ hoc magnũ est. Ego autẽ dico in christo z in ecclesia. Verũtamen z uos singuli unusquisq z uxorẽ suam sicut seipsum diligat: uxor autem timeat virum suum.

Cap.6.

Filij obedite parentibus uestris in dño. Honora patrem tuũ z matrem tuam: quod est mãdatũ pmũ in promissione: vt bñ sit tibi: z sis longeuus super terram. Tre filii

Et uos pres nolite ad iracũdiã prouocare uros: sz educate illos in disciplia z correptione dñi. Serui obedite dñis carnalibus cũ timore z tremore:

Col.3.d. 1.Pet.2.c.

in simplicitate cordis uestri sicut xpo: nõ ad oculũ seruientes qsi hoibus placentes: sed vt serui christi facientes uolũtatem dei ex animo cũ bona uolũtate seruientes sicut dño: z nõ hoibz: sciẽtes qñ unusquisq quẽcũq fecerit bonũ: hoc recipiet a dño siue seruus siue liber. Et uos dñi eadem facite illis: remittentes minas: scientes qz z illorum q z uester dñs est in celis: et personarũ acceptio non est apud deum. De ceteroxx fratres confortamini in domino: et in potẽtia uirtutis ei. Induite uos armaturam dei vt possitis stare aduersus insidias diaboli: qñ nõ est nobis colluctatio ad carnẽ z sanguinẽ: sz aduersus principes z potestates: aduersus mundi rectores tenebrarum harum: contra spiritalia nequitie in celestibus

Col.3.d. 1.Pet.2.c. Ro.2.b. Colo.3.d. Actu.10.c. Iacobi.2.b 1.Pet.1.c

Propterea accipite armaturam dei: vt possitis resistere in die malo: z in omnibus perfecti stare. State ergo succincti

osphũ uro ebr aleia, et emlusámeroi Tom θorakа Tes dikaiosúnes, et upolasámeroi Tous pódas en etoimasía Tou euaggelíou Tes eirénes. epí pásin analabóntes Tom θureón Tes písteos, en ho dunésesthe pánta Ta bélē Tou ponerou Ta pepurwména sbésai, kai Tēn perikefalaian Tou sotēríou dé xasthe, kai Tēn machairan Tou pneúmatos o estí rhma theoú, dia pásēs proseuchés kai deḗseōs proseuchómenoi en pantí kairō en pneúmati, kai eis autó toúto agrupnoũntes en pásē proskarterḗsei kai deḗsei perí pántōn Tōn agíōn kai upér emoú, ina moi dothḗ lógos en anoíxei Tou stómatos mou en parrhsía gnōrísai To mustḗrion Tou euaggelíou, upér ou presbeúō en alúsei, ína en autō parrhsiásōmai ōs dei me lalḗsai. Ína dé eidḗte kai umeís Ta kat eme, Tí prássō, pánta umín gnōrísei Túchikos o agapētós adelphós kai pistos diákonos en kuríō, hon épempsa pros umás eis autó toúto ína gnṓte Ta perí hmōn, kai parakalésē Tas kardías umōn. eirḗnē Tois adelphois kai agápē metá písteōs apó theoú patrós kai kuríou ihsoú christoú. hē Cháris metá pántōn Tōn agapōntōn Tom kúrion hmōn ihsoũn christón en aphtharsía. amḗn.

Télos Tēs pros efesíous epistolḗs.

'lumbos vestros in veritate: et induti loricam iustitie: et calciati pedes in preparatione euangelij pacis. In omnibus sumentes

1.Thes.5.b

scutum fidei: in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere galeam salutis assumite: et gladium spiritus quod est verbum dei: per omnem obsecrationẽ orantes omni tempore in spiritu: et in ipso vigilantes in omni instantia et obsecratiõe pro omnibus sanctis et pro me: vt detur mihi sermo in apertione oris mei cũ fiducia notũ facere mysterium euãgelij pro quo legatõe fungor in catena ista: ita vt in ipso audẽ prout opz me loq. Vt aũt et vos sciatis q circa me sũt: hec omnia nobis manifestabit tychicus carissimus frater et fidelis minister i dño: quem misi ad vos in hoc ipsum vt cognoscatis q circa nos sunt: et consoletur corda vestra. Pax fratribus et charitas cũ fide a deo patre nostro et dño ihesu xpo. Gratia cum omnibus qui diligunt dominum nostrum ihesum christum in incorruptione amen.

Explicit epla bti pauli ad ephesios.

Incipit argumentum in epistolam ad Philippenses.

Philippenses sunt macedones. Hi accepto verboveritatis perstiterunt in fide: nec receperunt falsos apostolos. Hos collaudat apostolus scribens eis a roma de carcere per epaphroditum.

Explicit argumentum.

/H/Tou agíou paúlou pros philippḗsious epistolḗ.

Cap.i.

Paulus et Timotheus serui ihesu christi omnibus sanctis in christo ihesu qui sunt in philippis cũ episcopis et diaconis. Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino ihesu christo. Gratias ago deo meo in omni memoria vestri semper in cunctis orationibus meis: pro omnibus vobis: cum gaudio deprecationẽ faciens super cõicatione vestra in euãgelio xpi a prima die vsq nunc: confidens hoc ipsum quod cepit in vobis opus bonũ perficiet vsq in diem xpi ihesu. Sicut est mihi iustũ hoc sentire pro omnibus vobis: eo quod habeam vos in corde vinculis meis et in defensione

Incipit epistola bti pauli ad philippenses.

Cap.i.

γία καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.
μάρτυς γάρ μού ἐστίν ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χριστοῦ.
καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ. γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανερούς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν τοῦ θεοῦ λόγον λαλεῖν. τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ διὰ εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν. οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. τί γάρ, πλὴν παντὶ τρόπῳ εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ Χριστὸς καταγγέλλεται. καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστός, καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλύσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον, τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι ὑμᾶς. καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας. μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι μιᾷ ψυχῇ, συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς μὲν ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ, ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ

πάσχειν, τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

Cap.2.

Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, μηδὲν κατὰ ἐριθείαν μηδὲ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστος. τοῦτο γὰρ φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ, ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων, καὶ πάσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. ὥστε ἀγαπητοί μου καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατέ μου, μὴ ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ καὶ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε. ὁ θεός γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι. ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω

πέμψαι, ως αν απίλω τα περί εμέ εξ αυτής.
πεποιθα δε εν κυρίω, ότι και αυτός ταχέως ελεύσομαι. αναγκαίον δε ηγησάμην επαφρόλιτον τον αδελφόν και συνεργόν και συστρατιώτην μου, υμών δε απόστολον και λειτουργόν της χρείας μου πέμψαι προς υμάς, επειδή επιποθών ην παντας υμάς, και αδημονών διότι ηκούσατε ότι ησθένησε. και γαρ ησθένησε παραπλήσιον θανάτω, αλλά ο θεός αυτόν ηλέησεν. ουκ αυτόν δε μόνον, αλλά και εμέ, ίνα μη λύπην σχώ. σπουδαιοτέρως ουν έπεμψα αυτόν, ίνα ιδόντες αυτόν, πάλιν χαρήτε, κάγω αλυπότερος ω. προσδέχεσθε ουν αυτόν εν κυρίω μετά πάσης χαράς, και τους τοιούτους εντίμους έχετε, οτι διά το έργον του χριστού μέχρι θανάτου ήγγισε, παραβουλευσάμενος τη ψυχή, ίνα αναπληρώση το υμών υστέρημα της προς με λειτουργίας. Cap. 3.

Το λοιπόν αδελφοί μου χαίρετε εν κυρίω. Τα αυτά γράφειν υμίν εμοί μέν ουκ οκνηρόν, υμίν δε ασφαλές. Βλέπετε τους κύνας, βλέπετε τους κακούς εργάτας, βλέπετε την κατατομήν. ημείς γαρ εσμεν η περιτομή, οι πνεύματι θεού λατρεύοντες, και καυχώμενοι εν Χριστώ ιησού, και ουκ εν σαρκί πεποιθότες, καίπερ εγώ έχων πεποίθησιν και εν σαρκί. ει τις δοκεί άλλος πεποιθέναι εν σαρκί, εγώ μάλλον, περιτομή όκταήμερος, εκ γένους ισραήλ, φυλής βενιαμίν, εβραίος εξ εβραίων, κατά νόμον φαρισαίος, κατά ζήλος διώκων την εκκλησίαν, κατά δικαιοσύνην την εν νόμω γενόμενος άμεμπτος. αλλά άτινα ην μοι κέρδη, ταύτα ηγημαι διά τον χριστόν. ζημίαν. αλλά μενούνγε και ηγούμαι πάντα ζημίαν είναι διά το υπερέχον της γνώσεως χριστού ιησού του κυρίου μου, δι ον τα πάντα εζημιώθην, και ηγούμαι σκύβαλα είναι ίνα χριστόν κερδήσω και ευρεθώ εν αυτώ μη έχων εμήν δικαιοσύνην την εκ νόμου, αλλά την διά πίστεως χριστού, την εκ θεού δικαιοσύνην επί τη πίστει του γνώναι αυτόν και την δύναμιν της αναστάσεως αυτού, και κοινωνίαν των παθημάτων αυτού, συμμορφούμενος τω θανάτω αυτού, είπως καταντήσω εις την εξανάστασιν των νεκρών. ουχ ότι ήδη έλαβον ή ήδη τετελείωμαι διώκω δε ει και καταλάβω εφ ω και κατελήφθην υπό του κυρίου ιησού χριστού. αδελφοί εγώ εμαυτόν ου λογίζομαι κατειληφέναι. εν δε, τα μεν οπίσω επιλανθανόμενος, τοις δε εμπροσθεν επεκτεινόμενος, κατά σκοπόν διώκω επί το βραβείον της άνω κλήσεως του θεού εν χριστώ ιησού. όσοι ουν τέλειοι τούτο φρονώμεν, και ει τι ετέρως φρονείτε και τούτο ο θεός υμίν αποκαλύψει. πλήν εις ο εφθάσαμεν τω αυτώ στοιχείν κανόνι, το αυτό φρονείν. συμμιμηταί μου γίνεσθε αδελφοί και σκοπείτε τους ούτω περιπατούντας, καθώς έχετε τύπον ημάς. πολλοί γαρ περιπατούσιν ους πολλάκις έλεγον υμίν, νυν δε και κλαίων λέγω τους εχθρούς του σταυρού του χριστού, ων το τέλος απώλεια, ων θεός η κοιλία και η δόξα εν τη αισχύνη αυτών, οι τα επίγεια φρονούντες. ημών γαρ το πολίτευμα εν ουρανοίς υπάρχει, εξ ου και σωτήρα απεκδεχόμεθα κύριον ιησούν χριστόν, ος μετασχηματίσει το σώμα της ταπεινώσεως ημών εις το γενέσθαι αυτό σύμμορφον τω σώματι της δόξης αυτού, κατά την ενέργειαν του δύνασθαι αυτόν και υποτάξαι εαυτώ τα πάντα. Cap. 4.

Ωστε αδελφοί μου αγαπητοί και επιπόθητοι χαρά και στέφανος μου, ούτως στήκετε εν κυρίω αγαπητοί. ευοδίαν παρακαλώ, και συντύχην παρακαλώ το αυτό φρονείν εν κυρίω. ναι ερωτώ και σε σύζυγε γνήσιε συλλαμβάνου αυταις, αίτινες εν τω ευαγγελίω συνήθλησαν μοι μετά και κλήμεντος και των λοιπών συνεργών μου, ων τα ονόματα εν βίβλω ζωής. Χαίρετε εν κυρίω πάντοτε, πάλιν ερώ χαίρετε. το επιεικές υμών γνωσθήτω πάσιν ανθρώποις. ο κύριος εγγύς. μηδέν μεριμνάτε, αλλ εν παντί τη προσευχή και τη δεήσει μετά ευχαριστίας τα αιτήματα υμών γνωριζέσθω προς τον θεόν. και η ειρήνη του θεού η υπερέχουσα πάντα νουν, φρουρήσει τας καρδίας υμών, και τα νοήματα υμών εν χριστω ιησού. το λοιπόν αδελφοί όσα εστίν αληθή, όσα σεμνά, όσα δίκαια, όσα αγνά, όσα προσφιλή, όσα εύφημα, ει τις αρετή, και ει τις έπαινος, ταύτα λογίζεσθε, α και εμάθετε και παρελάβετε, και ηκούσατε και είδετε εν εμοί, ταύτα πράσσετε, και ο θεός της ειρήνης έσται μεθ υμών. εχάρην δε εν κυρίω μεγάλως, ότι ήδη ποτέ ανεθάλετε το υπέρ εμού φρονείν, εφ ω και εφρονείτε. ηκαιρείσθε δε ουχ ότι καθ υστέρησιν λέγω. εγώ γαρ έμαθον εν οις ειμί αυτάρκης είναι. οίδα και ταπεινούσθαι, οίδα και περισσεύειν. εν παντί και εν πάσι μεμύημαι, και χορτάζεσθαι και πεινάν, και περισσεύειν και υστερείσθαι. πάντα

retro sit obliuiscēs: ad ea vo q sūt poria
ertēdēs meipsuz: ad destinatū psequor
ad brauiū supne vocationis dei
in xpo iesu. Quicūqz ergo pfecti sumus
hoc sētiamꝰ: et si qd aliter sapit: hoc
vobꝭ deꝰ reuelabit. Verūtamē ad qđ p
uenimꝰ vtidē sapiamꝰ: idē eadē pmanea
mus regula. Imitatores mei estote fra
tres: et obseruate eos q ita ambulāt
sicut habetis formā nrāz. Multi enī ambulāt
quos sepe dicebam vobis: nunc autez
et flens dico inimicos crucis xpi
christi: quorum finis interitus: quoruz
deus vēter est et gloria in confusione ipsoz:
qui terrena sapiūt. Nostra aūt
conuersatio in celis est: vnde etiam
saluatorē expectamꝰ dñz nrm iesuz xpz:
qui reformabit corpus humilitatis
nostre configuratum
corpori claritatis sue: secundum
opationem virtutis sue q et possit subiicere
sibi omnia. Cap. 4.

Itaqz frēs mei charissimi et desideratissimi gaudiū meū et corona mea
sic state in dño charissimi. Euodiam
rogo et syntychē deprecor idipz sapere
in dño. Etiā rogo et te germane cōpar
adiuua illas q mecū laborauerūt in euā
gelio cum clemente et ceteris adiutoribus meis: quoruz
noia sūt in libro vite. Gaudete in dño
semper: iterū dico gaudete. Modestia vra
nota sit oibus hoibus. Dns enim
ppe est. Nihil solliciti sitis: sz in omni
oratione et obsecratiōe cū gratiarū actiōe
petitiones vestre innotescāt apud deum.
Et pax dei que exuperat omnem
sensum custodiat corda vestra
et intelligētias vras in xpo iesu. De cetero
frēs quecūqz sunt vera: quecūqz pudica:
quecūqz iusta: quecūqz sancta: quecūqz amabi
lia: quecūqz bone fame: si q virtus: si qua disciplina: hec cogitate: que et didicistis et
accepistis: et audistis et vidistis in me:
hec agite: et deus pacis erit
vobiscū. Gauisus sum autem in dño vehemē
ter: quia tandē aliquando reflouuistis pro me sen
tire sicut et sentiebatis. Occupati erat
eratis. Non quasi pro penuria dico. Ego enim didi
ci in quibus sum sufficiens esse. Scio et humilia
ri: scio et abundare. Vbiqz et in omnibus instructus sum: et saturari et esurire:
et abundare et penuriam pati. Omnia

τα ισχύω εμ/Τω ελπιμαμούμτι με Χριστώ. ωλημ καλώς εποιήσατε συγκοιμωμήσαμτες μου/Τη θλίψει. οίδατε και υμείς φιλιππήσιοι, ότι εμ αρχή/Του εναγγελίου ότε εξήλθομ από μακελομίας, ουδεμία μοι εκκλησία εκοιμώμησεμ εις λόγομ λόσεως και λήψεως ειμή υμείς μόμοι, ότι και εμ θεσσαλομίκη και άπαξ και δις εις/Την χρείαμ μοι επέμψατε. ουχ ότι επιζητώ/Το λόμα, αλλ επιζητώ/Τομ καρπόμ/Τομ πλεομάζομτα εις λόγομ υμώμ. απέχω δε πάμτα και περισσεύω. πεπλήρωμαι δεξάμεμος παρά επαφροδίτου τα παρ υμώμ οσμήμ ευωδίας, θυσίαμ δεκτήμ, ευάρεστομ/Τω θεώ. ο δε θεός μου πληρώσει πάσαμ χρείαμ υμώμ κατά/Τομ πλούτομ αυτού εμ δόξη εμ χριστώ ιησού./Τω δε θεώ και πατρί ημώμ ή δόξα εις/Τους αιώμας/Τωμ αιώμωμ αμήμ. ασπάσασθε πάμτα άγιομ εμ χριστώ ιησού. ασπάζομται υμάς οι συμ εμοί αδελφοί. ασπάζομται υμάς πάμτες/οι άγιοι, μάλιστα δε οι εκ/Της καισαρος οικίας./η χάρις/Του κυρίου ιησού χριστού μετά πάμτωμ υμώμ. αμήμ.

Τέλος/Της προς φιλιππησίους επιστολής.

possum in eo qui me confortat. omnia
Verūtamē bñ fecistis communicantes tribulatiōi mee. Scitis āt et vos philippenses qm in principio euangelij quando pfect⁹ fui a macedōia: nulla mihi eccle sia communicauit in ratione dati et accepti: nisi vos soli: qz et thessalonicā semel et bis in vsum mihi omnia misistis. Non qz quero datum: sed requiro fructum abundantem in ro ne vestra. Habeo aūt oia et abundo. Repletus acceptis ab epaphrodito q mi sistis in odore suauitatis: hostiam Roma.xii. acceptā: placentē deo. Deus aūt meus impleat omne desideriū vrm fm diuitias suas in gloria in christo ihesu. Deo autem et patri nostro gloria in secula seculorum amen. Salutate omē sanctū in christo ihesu. Salutant oēs vos qui mecū sunt fres. Salutāt omēs vos omnes sācti: maxime autem qui de cesaris domo sunt. Gra dñi nostri ihesu christi cū spiritu vestro. Amen.

Explicit epistola bti pauli ad philippenses.

Incipit argumentum in epistolam ad Colossenses.

Colossenses et hi sicut laodicenses sunt asiani: et ipsi precuenti erant a pseudoapostolis. Nec ad hos accessit ipse apostolus: sed et hos per epistolam corrigit. Audierant enim verbū ab epaphra q ministerii in eos accepit. Ergo apls iā ligatus scribit eis ab epheso p Tychicū diaconem et onesimum acolytum.

Explicit argumentum.

/Η/Του αγίου παύλου προς κολασσαείς επιστολή.

Incipit epistola bti pauli apli ad Colossenses. Cap.i.

Paulus apostolus ihesu christi p voluntatē dei et timoth⁹ frater his q sunt colossis sanctis et fidelibus fratrib⁹ in xpo ihesu. Gratia vob⁹ et pax a deo patre nostro et dño ihesu christo. Gratias agimus deo et patri dñi nostri ihesu christi semper pro vobis orantes: audientes fidem vestram in christo ihesu et dilectionem quā hētis in sctos omnes ppter spem que reposita est vobis in celis: quā audistis in verbo veritatis euangelij quod peruenit ad vos: sicut et in vniuerso mūdo est et fructificat et crescit sicut et in vobis: ex ea die qua audistis et cognouistis grām dei in veritate: sicut didicistis ab epaphra charissimo conseruo nro: qui est fidelis pro vobis minister xpi ihesu. Qui et manifestauit nobis dilectionem vestrā in spū. Ideo et nos ex qua die audiuimus: non cessamus pro vobis orantes et postulantes: ut impleamini agnitione voluntatis ei⁹ in oi sapientia et intellectu spirituali: ut ambuletis digne deo per oia placentes in omni opere bono fructificantes et crescentes in scientia dei: in omni virtute confortati fm potentiam claritatis eius: in oi patientia et longanimitate cum gaudio gratias agentes deo patri: qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum: et transtulit in regnum filij dilectois sui: in quo habem⁹ redēptionē et remissionē peccatorum. Qui est imago dei inuisibilis primogenitus Ephe.i.b. ois creature: qm in ipso condita sunt vniuersa in celis et in terra visibilia et inuisibilia: siue throni siue dñationes siue pncipat⁹ siue ptātes: oia per ipsum et in ipso creata sunt. Et ipse est ante omnes: et omnia in ipso constāt. Et ipse est caput corporis ecclesie: qui est principium primogenitus ex mortuis: ut sit in omnibus ipse pmatū tenēs. Quia in ipso habitare: et per eū reconciliari omnia in ipsum pacificans per sanguinem crucis eius: siue qui in terris siue que in celis sunt. Et vos cum essetis aliquando alienati et inimici sensu in operibus malis: nunc autem reconciliauit in corpore carnis eius per mortem: exhibere vos sanctos et immaculatos et irreprehēsibiles coram ipso: si tamen permanetis in fide fundati et stabiles et immobiles a spe euāgelij: quod audistis sub celo ē: qđ predicatū est in vniuersa creatura que sub celo: cuius factus sum ego minister fm dispēsationē dei que data est mihi in vobis: ut impleam verbum dei: mysterium quod

/το απεκεκρυμμένον από των αιώνων και α
πό των γενεών, νυνὶ δε εφανερώθη τοις α=
γίοις αυτού, οις ηθέλησεν ο θεός γνωρίσαι
τις ο πλούτος της δόξης μυστηρίου τούτου
εν τοις έθνεσιν, ος εστί Χριστός εν υμίν
η ελπὶς της δοξης, ον ημείς καταγγέλλομεν,
μονθετούντες πάντα άνθρωπον, και διδά
κοντες εν πάση σοφία, ἱνα παραστήσωμεν
πάντα ἄνθρωπον εν Χριστῶ ιησού, εις ο και
κοπῶ αγωνιζόμενος κατά την ενέργειαν αυ
τού την ενεργουμένην εν εμοί εν δυνάμει.

Cap.2.

Θέλω γαρ υμάς ειδέναι ηλίκον αγώνα έ
χω περί υμών και των εν Λαοδικεία και
όσοι ουχ εωράκασι το πρόσωπόν μου εν
σαρκί, ἱνα παρακληθώσιν αι καρδίαι αυτών
συμβιβασθέντων εν αγάπη και εις πάντα
πλούτον της πληροφορίας της συνέσεως
εις επίγνωσιν του μυστηρίου του θεού και
πατρός και του Χριστού, εν ω εισί πάντες
οι θησαυροί της σοφίας και της γνώσεως
απόκρυφοι. Τούτο δε λέγω, ἱνα μη τις υ
μάς παραλογίζηται εν πειθανολογία. ει
γαρ και τη σαρκί άπειμι, αλλά τω πνεύμα
τι συν υμίν ειμί χαίρων και βλέπων υ
μών την τάξιν και το στερέωμα της εις Χρι
στον πίστεως υμών. ως ουν παρελάβετε
τον Χριστόν Ιησούν τον κύριον, εν αυτώ
περιπατείτε, ἐρριζωμένοι και εποικοδομού
μενοι εν αυτώ, και βεβαιούμενοι εν τη πίστει,
καθώς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες εν αυ
τη εν ευχαριστία. βλέπετε μη τις υμάς έσ
ται ο συλαγωγών δια της φιλοσοφίας και
κενής απάτης κατά την παράδοσιν των
ανθρώπων κατά τα στοιχεία του κόσμου και
ου κατά Χριστόν. ὁτι εν αυτώ κατοικεῖ παν
το πλήρωμα της θεότητος σωματικώς, και
εστέ εν αυτώ πεπληρωμένοι, ος εστίν η κε
φαλή πάσης αρχής και εξουσίας. εν ῳ και
περιετμήθητε περιτομή αχειροποιήτω εν τη
απεκδύσει του σώματος των αμαρτιών της
σαρκός, εν τη περιτομή του Χριστού, συν
ταφέντες αυτώ εν τω βαπτίσματι, εν ω και
συνηγέρθητε διά της πίστεως της ενεργείας
του θεού του εγείραντος αυτόν εκ νεκρών.
και υμάς νεκρούς όντας εν τοις παραπτώ
μασι και τη ακροβυστία της σαρκός υμών
συνεζωοποίησεν υμάς συν αυτώ, χαρισάμε
νος ημίν πάντα τα παραπτώματα, εξαλεί
ψας το καθ ημών χειρόγραφον τοις δόγ
μασιν, ὁ ην υπεναντίον ημίν. και αυτό ήρεν
εκ του μέσου προσηλώσας αυτό τω σταυ
ρώ, απεκδυσάμενος τας αρχάς και τας εξου
σίας ἐδειγμάτισεν εν παρρησία θριαμβεύσας
αυτούς εν αυτώ. μη ουν τις υμάς κρινέτω
εν βρώσει, η εν πόσει, η εν μέρει εορτής η
νουμηνίας η σαββάτων, α εστί σκιά των με
λλόντων, του δε σώματα Χριστού. μηδείς υ
μάς καταβραβευέτω, θέλων εν ταπεινοφρο
σύνη και θρησκεία των αγγέλων, α μη εώ=
ρακεν εμβατεύων εική φυσιούμενος υπό του
νοός της σαρκός αυτού, και ου κρατών την
κεφαλήν, εξ ου παν το σώμα διά των αφών
και συνδέσμων επιχορηγούμενον και συμ
βιβαζόμενον αύξει την αύξησιν του θεού. ει
ουν απεθάνετε συν τω Χριστώ από των
στοιχείων του κόσμου, τι ως ζώντες εν κό=
σμω δογματίζεσθε. μη άψη, μη γεύση, μη θί
γης, α εστί πάντα εις φθοράν τη αποχ=
ρήσει κατά τα εντάλματα και διδασκαλί=
ας των ανθρώπων, ἁτινά εστι λόγον μεν έ=
χοντα σοφίας εν εθελοθρησκεία και ταπει=
νοφροσύνη και αφειδία σώματος, ουκ εν τι
μη τινι πρὸς πλησμονήν της σαρκός.

Cap.3.

Ει ουν συνηγέρθητε τω Χριστώ, τα άνω
ζητείτε, ου ο Χριστός εστίν εν δεξιά
του θεού καθήμενος, τα άνω φρονείτε μη τα
επί της γης. απεθάνετε γαρ, και η ζωή υμών
κέκρυπται συν τω Χριστώ εν τω θεώ. ὁ=
ταν ο Χριστός φανερωθή η ζωή ημών, τότε
και υμείς συν αυτω φανερωθήσεσθε εν δό=
ξη. νεκρώσατε ουν τα μέλη υμών τα επί της
γης, πορνείαν, ακαθαρσίαν, πάθος, επιθυμί
αν κακήν, και την πλεονεξίαν, ήτις εστίν ει=
δωλολατρεία, δι α ἐρχεται η οργή του θε
ού επί τους υιούς της απειθείας, εν οις και
υμείς περιεπατήσατέ ποτε, ὁτε εζήτε εν αυ
τοίς. νυνὶ δε απόθεσθε και υμείς τα πάντα,
οργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αισχρο
λογίαν εκ του στόματος υμών. μη ψεύδε
σθε εις αλλήλους, απεκδυσάμενοι τον πα
λαιόν άνθρωπον συν ταις πράξεσιν αυτού, και
ενδυσάμενοι τον νέον, τον ανακαινούμενον
εις επίγνωσιν κατ εικόνα του κτίσαντος αυ
τόν, όπου ουκ ένι Ἕλλην και Ιουδαίος, περι
τομή, και ακροβυστία, βάρβαρος, σκύθης,
δούλος, ελεύθερος, αλλά τα πάντα και εν
πάσι Χριστός. ενδύσασθε ουν ως εκλεκτοί
του θεού, άγιοι και ηγαπημένοι, σπλάγ=
χνα οικτιρμού, χρηστότητα, ταπεινοφροσύ
νην, πραότητα, μακροθυμίαν, ἀνεχόμενοι
αλλήλων, και χαριζόμενοι εαυτοίς, εάν τις
πρός τινά έχει μομφήν, καθώς και ο Χρισ=
τός εχαρίσατο ημίν, ούτως και υμείς. επί πά
σι δε τούτοις την αγάπην, ήτις εστί σύνδε=
σμος της τελειότητος, και η ειρήνη του θεού

traduxit confidenter palam triumphãs illos in seipso. Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu aut in parte diei festi aut neomenie aut sabbatorũ: quę sunt vmbra futurorũ: corpus autẽ xpi. Nemo vos seducat volens in humilitate et religione angelorum que non vidit: ambulans frustra inflatus sensu carnis sue: et non tenens caput: ex quo totum corpus per nexus et copulationes subministratũ et constructũ crescit in augmentum dei. Si ergo mortui estis cũ xpo ab elementis huius mundi: quid adhuc tãq̃ viuẽtes decernitis? Ne tetigeritis: neq; gustaueritis: neq; pertractaueritis: quę sunt oia in interitu ipso usu secundum precepta et doctrinas hominũ: que sunt rõne quidẽ habẽtia sapientiã in superstitione et humilitate et nõ ad parcendũ corpori: nõ in honore aliquo ad saturitatẽ carnis.

Cap.3.

Si ergo surrexistis cũ xpo: quę sursum sunt quęrite: ubi xps est in dextera dei sedens: que sursum sunt sapite: nõ quę sup terrã. Mortui enim estis: et vita vestra abscondita est cum xpo in deo. Cum autẽ xps apparuerit vita vestra: tunc et vos apparebitis cũ ipso in gloria. Mortificate ergo membra vestra que sunt sup terrã: fornicationẽ: immundiciã: libidinẽ: concupiscẽciã malã: et auariciã: que est simulacrorũ seruitus: propter quę venit ira dei in filios incredulitatis: in quibus et vos ambulastis aliquando cum viueretis in illis. Nũc autẽ deponite et vos omnia: iram: indignationẽ: malitiã: blasphemiaz: turpẽ sermonẽ de ore vestro. Nolite mentiri inuicẽ: expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis: et induentes nouum eum qui renouatur in agnitionẽ dei secundum imaginẽ eius: in qua creauit eũ: vbi non est gentilis et iudeus: circũcisio et preputium: barbarus et scytha: seruus et liber: sed omnia et in omnibus xps. Induite ergo vos sicut electi dei sancti et dilecti viscera misericordie: benignitatem: humilitatẽ: modestiam: patientiam: supportantes inuicẽ et donantes vobismetipsis si quis aduersus aliquẽ habet querelã: sicut et dns donauit vobis: ita et vos. Super oia autẽ hec: charitatẽ habete quod est vinculum perfectionis et pax christi

Mar.14.a Mar.13.b. Luc.21.b. 1.Cor.5.b Ephe.5.b.

e. Vent in greco plene tempora. Ephe.5.a.

Debet. 1.Pe.2.a. Ephe.4.c. Roma 6.a Ephe.4.c.

Ephe.4.c.

Ephe.4.d.

abscõditũ fuit a seculis et a generatiõibus: nunc autem manifestatum est sanctis eius: quibus voluit deus notas facere diuitias glorie sacramenti huius in gẽtibus: quod est christus in vobis spes glorie: quem nos annunciamus monentes omnem hominem et docentes omnem hominem in oi sapientia: vt exhibeamus omnem hominem perfectũ in xpo iesu: in quo et laboro certando secundum operationẽ eius: que operatur in me in virtute.

Cap.2.

Volo enim vos scire quã sollicitudinem habeã pro vobis et pro hijs q sũt laodicie et quicunq; nõ viderũt faciẽ meam in carne: vt consolentur corda ipsorum instructi in charitate et in omnes diuitias plenitudinis intellectus in agnitionem mysterij dei et patris et christi iesu: in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie abscõditi. Hoc autẽ dico: vt nemo vos decipiat in sublimitate sermonum. Nã et si corpore absens sum: sed spiritu vobiscũ sum gaudẽs et videns ordinẽ vestrum et firmamentum eius quod in christo est sicut et vestre. Sicut ergo accepistis iesum christum dominum in ipso ambulate: radicati et superedificati in ipso: et confirmati in fide sicut et didicistis: abundantes in illo in gratiarũ actione. Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanẽ fallaciã secundum traditionem hominum secundum elementa mundi et non secundum christum. Quoniam in ipso habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter: et estis in illo repleti: qui est caput omnis principatus et potestatis. In quo et circũcisi estis circũcisione nõ manufacta in expoliatione corporis carnis: in circumcisione xpi: cõsepulti et in baptismo: in quo et resurrexistis per fidem operationis dei q suscitauit illum a mortuis. Et vos cum mortui essetis in delictis et preputio carnis vestre conuiuificauit cum illo: donans vobis omnia delicta: delens quod aduersus nos erat chirographũ decreti quod erat contrarium nobis. Et ipm tulit de medio affigens illud cruci: expolians principatus et potestates

Ephe.4.a

βραβενέτω εμ/ταις καρδίαις υμών, εις ην
και εκλήθητε εμ/εμί σώματι, και ευχάριστοι
γίνεσθε./ο λόγος/του Χριστού εμοικείτω εμ
υμίν πλουσίως εμ πάση σοφία, διδάσ-
κοντες και μονθετούντες εαυτούς ψαλμοίς
και/ύμνοις και ωδαίς πνευματικαίς εμ/χά-
ριτι, άδοντες εμ/τη καρδία/υμών/τω κυρίω.
και παν ότι αν ποιήτε εν/λόγω ή εν/έργω,
πάντα εμ/ονόματι κυρίου ιησού, ευχαρι-
στούντες/τω θεώ και πατρί δι αυτού./αι/γυ
ναίκες υποτάσσεσθε/τοις ανδράσιν ως αμή
κεν εν κυρίω./οι/άνδρες αγαπάτε/τας γυ-
ναίκας/και μη πικραίνεσθε προς αυτάς./τα
τέκνα υπακούετε/τοις γονεύσι κατά πάν
τα,/τούτο γαρ εστίν ενάρεστον εμ/κυρίω./οι
πατέρες μη ερεθίζετε/τα τέκνα/υμών, ίνα μη
αθυμώσιν./οι/δούλοι υπακούετε κατά πάν
τα/τοις κατά σάρκα κυρίοις, μη εν/οφθαλμο
δουλείαις ως ανθρωπάρεσκοι, αλλ εν/απλό
τητι καρδίας φοβούμενοι/τον θεόν, και παν
ότι εάν/ποιήτε εκ ψυχής εργάζεσθε, ως/τω
κυρίω και ουκ ανθρώποις, ειδότες από κυ-
ρίου απολήψεσθαι/την αντα̃πόδοσιν/της
κληρονομίας./τω/γαρ κυρίω Χριστώ δου
λεύετε./ο δε αδικών/κομιείται ο ηδίκησε, και
ουκ εστί προσωπολημψία. Cap.4.

οι κύριοι/το δίκαιον και/την ισότητα/τοις
δούλοις παρέχετε, ειδότες ότι και υ-
μείς έχετε κύριον εν ουρανοίς./τη προσευ-
χή προσκαρτερείτε γρηγορούντες εν/αυτή
εν/ευχαριστία, προσευχόμενοι άμα και πε
ρί ημών/ίνα/ο θεός/ανοίξη και ημίν/θύραν/του
λόγου/λαλήσαι/το μυστήριον/του Χρισ-
τού, δι ο και δέδεμαι ίνα φανερώσω αυτό
ως δει με λαλήσαι. εν/σοφία περιπατείτε
προς/τους έξω,/τον καιρόν εξαγοραζόμενοι.
/ο λόγος υμών/πάντοτε εν χάριτι άλατι
ηρτυμένος, ειδέναι πως δει υμάς εμί εκάσ
τω/απο κρίνεσθαι./τα κατ εμέ πάντα γνωρί
σει υμίν/τυχικός/ο αγαπητός αδελφός/και
πιστός διάκονος και σύνδουλος εμ/κυρίω,
ον έπεμψα προς υμάς εις αυτό τούτο, ίνα
γνω τα περί υμών, και παρακαλέση/τας
καρδίας υμών/συν ονησίμω/τω πιστω και
αγαπητώ αδελφώ ος εστίν εξ υμών, πάντα
υμίν γνωριούσι τα ώδε./ασπάζεται υμάς/α
ρίσταρχος/ο συναιχμάλωτος μου/και μάρ-
κος/ο ανεψιός/βαρνάβα, περί ου ελάβετε εν
τολάς, εάν έλθη προς υμάς δέξασθε αυτόν,
και ιησούς/ο λεγόμενος/ιούστος,/οι όντες
εκ περιτομής, ούτοι μόνοι/συνεργοί εις/την
βασιλείαν/του θεού, οίτινες εγενήθησάν μοι
παρηγορία, ασπάζεται υμάς επαφρας, ο εξ

ρυλτετ in cordibus vestris: in qua eoo
tc vocati estis in uno corpore: et gratī
estote. Verbum christi habitet in eoo
vobis abūdāter in oī sapiētia: docētes
et cmonētes vosmetipsos in psalmis eoo
et hymnis et cāticis spūalibus in gratia:
cantantes in cordibus vestris deo. eoo
Oē qcūqz facitis in verbo aut in ope:
oia in noīe dñi nr̄i ihesu xpi: gras agētes
deo et patri per ipsum. Mulieres eoo Ephe.5.c.
subdite estote viris sicut oportet eoo 1.Pe.3.a.
in dño. Viri diligite uxores vestras: eo
et nolite amari esse ad illas. eoo eoo eo D
Filii obedite parētibus per omnia: eo
hoc enī placitū est in dño. Patres nolite ad idignationē Ephe.6.a.
Pres nolite ad idignationē puocare
nō pusillo animo fiāt. Serui obedite p oia Epi.c.6.a.
dñis carnalib: nō ad oculū seruiētes qsi hoibus placētes: in 1.Pet.c.
simplicitate cordis timētes dñm. Quod Leui.19.g.
cunqz facitis: ex animo operamini: sicut Eccl.
dño et nō hominibus: scientes qa a dño Ephe.6.b.
accipietis retributionem eoooooooo Hebr.11.b.
hereditatis. Dño xpo seruite. Qui enī iniuriā facit: recipiet id qd inī 1.Pet.c
nō est personar acceptio apd deū. Ca.4.

Omini qd iustum est et equum eo A
seruis pstate: scientes qm et vos
dominum habetis in celo. Oratioi eo
instate vigilantes in ea eoooooooo
in gratiarū actione: orantes simul et pro
nobis: vt deus aperiat nobis ostium eoo
sermonis ad loqndū mysterium christi:
pp qd et vinctus sum: vt manifestē illud sicut
vt oportet me loqui. In sapiētia ambulate Ephes.c.
ad eos qui foris sunt: tps redimentes. eo
Sermo vester semper in gratia sale sit
pdit: vt sciatis quo oporteat vos vni-
cuiqz rndere. Que circa me sūt oia vobis B
nota faciet tychicus charissimus frater et
fidelis minister et conseruus in dño:
quē misi ad vos ad hoc ipsum: vt eoo
cognoscat que circa vos sunt et cōsoletur
corda vra cū onesimo charissimo eoo
fideli fratre qui ex vobis est: qui omnia
q hic agūtur nota facient vobis. Salu- 2.Thi.4.c
tat vos aristarchus cōcaptiuus me et marcus
cōsobrin barnabe: de quo accepistis
mādata. Si venerit ad vos: suscipite
et iesus qui dr iustus: qui sunt eo L illi:
ex circūcisiōe. Hi soli sūt adiutores mei L
regno dei: qui mihi fuerunt eoo L in
solatio. Salutat vos epaphras: q ex

υμών λούλος Χριστού, πάντοτε αγωνιζό-
μενος υπέρ υμών εν/ταις προσευχαίς, ίνα
στήτε τέλειοι και πεπληρωμένοι εν/παντί θε
λήματι/του θεού. μαρτυρώ γαρ αυτώ ότι
εχει ζήλον πολύν υπέρ υμών και των εν
Λαοδικεία και των εν ιεραπόλει. ασπάζεται
υμάς λουκάς/ο ιατρός/ο αγαπητός και Δη-
μάς. ασπάσασθε/τους εν Λαοδικεία αδελ-
φούς, και μυμφάν και/την κατ οίκον αυτού
εκκλησίαν. και όταν αναγνωσθή παρ υμίν/η
επιστολή, ποιήσατε ίνα και εν/τη Λαοδικέ-
ων εκκλησία αναγνωσθή, και/την εκ Λαοδι-
κείας ίνα και υμείς αναγνώτε. και είπατε αρ
χίππω. βλέπε/την διακονίαν ην παρέλαβες
εν/κυρίω, ίνα αυτήν πληροίς./ο ασπασμός
/τη εμή χειρί παύλου. μνημονεύετε μου/των
δεσμών./η χάρις μεθ υμών. ἀμήν.
Τέλος/της προς κολασσαείς επιστολής.

vobis est seruus xpi ihesu: semp sollicitus
pro vobis in orationibus: vt eoo eoo eoo
stetis perfecti et pleni in omni volūtate
dei. Testimoniū enim illi perhibeo qd
hz multū laborē pro vobis et eos qui
laodicie et qui hierapoli. Salutat eoo
vos lucas medicus charissimus: et de-
mas. Salutate fratres qui sunt Laodicie D
et nimpham et que in domo eius est eo
ecclesiā. Et cū lecta fuerit apud vos
epistola hec: facite vt et in laodicensiū
ecclesia legat: et ea que laodicensiū est
vobis legatur. Et dicite archippo. eoo
Vide ministerium quod accepisti eoo
in dño: vt illud impleas. Salutatio
mea manu pauli. Memores estote vin-
culoꝝ meoꝝ. Gra dñi nri ihesu xpi vobis-
cum. Amen.
Explicit epla bti pauli ad Colossenses.

Incipit argumentum in epistolam ad Thessalonicenses primam.

Thessalonicenses sunt macedones: qui accepto verbo veritatis perstiterunt in fide: etiam in persecu
tione ciuium suorum. Preterea nec receperunt falsos apostolos: nec ea que a falsis apostolis dice-
bantur. Hos collaudat apostolus scribens eis ab athenis per tychicum diaconen et onesimum acolytū.
Explicit argumentum.

Incipit epistola beati pauli apli ad
Thessalonicenses prima. Cap.1.

Paulus et siluan et timotheus
ecclesie thessalonicensiū in deo
patre nro et dño ihesu christo:
gratia vobis et pax a deo pa
tre nostro et dño ihesu xpo eoooooooo
Gratias agimus deo semper pro oibus A
vobis: memoriā vestri facientes in eoo
orōnibus nostris sine intermissione: me
mores operis fidei vestre et eoooooooo
laboris et charitatis et sustinētie spei eoo B
dñi nostri ihesu christi ante eoo ōoo
deum et patrem nostrum. Scientes eoo
fratres dilecti a deo electionem eoo eo
vestram: qz euangelium nostrū nō fuit
ad vos in sermōe tm: sed et in virtute
et in spū sancto et in plenitudine eoo eo
multa: sicut scitis qualesq fuerimus in
vobis pp vos. Et vos imitatores nri C
facti estis et dñi: excipientes verbum eoo
in tribulatiōe multa cū gaudio spūs sancti:
ita vt facti sitis forma omnibus eoo eo
credētibus in macedonia et in achaia.
A vobis enim diffamatus est sermo dñi:
non solum in macedonia et in achaia:
sed in omni loco fides vestra que est eo

/Η/του αγίου παύλου προς θεσσαλο-
νικείς προτη επιστολή. Cap.1.

Παύλος και σιλουανός και Τιμοθεος
/τη εκκλησία θεσσαλονικέων εμ θεώ
πατρι και κυρίω ιησού χριστώ,
χάρις υμίν/και ειρήνη από θεού πα
τρός ημών/και κυρίου ιησού χριστού. ευ
χαριστούμεν/τω θεώ πάντοτε περί πάν-
των/υμών, μνείαν υμών ποιούμενοι επί/των
προσευχών ημών αδιαλείπτως, μνημονεύ-
οντες υμών/του έργου/της πίστεως και/του
κόπου/της αγάπης και/της υπομονής/της ελ
πίδος/του κυρίου ημών/ιησού χριστού εμ
προσθεν/του θεού και πατρός ημών. ειδότες
αδελφοί ηγαπημένοι υπό θεού/την εκλογήν
υμών, ότι/το ευαγγέλιον ημών/ουκ εγενή
θη εις υμάς εν/λόγω μόνον, αλλά και εν/δυ
νάμει και πνεύματι αγίω και εν πληροφο-
ρία πολλή καθώς οίδατε οίοι εγενήθημεν/εν
υμίν/δι υμάς. και υμείς μιμηταί ημών εγε-
νήθητε και/του κυρίου, δεξάμενοι/τον λόγον
εν θλίψει πολλή μετά χαράς πνεύματος α
γίου, ώστε γενέσθαι υμάς τύπους/πάσι/τοις
πιστεύουσιν/εν/τη μακεδονία και/την αχαΐα.
αφ υμών γαρ εξήχηται/ο λόγος/του κυρί-
ου, ου μόνον εν/τη μακεδονία και εν/τη α
χαΐα, αλλά και εν παντί τόπω η πίστις υ-

μών/η ωρος/Τομ θεόμ εξελήλυθεμ, ώστε μη
χρείαμ έχειμ ημάς λαλείμ τι. αυτοί γαρ πε
ρί ημών απαγγέλλουσιμ οποίαμ είσοδομ έσ
χομεμ ωρος υμάς, και ως επεστρέψατε
ωρος Τομ θεόμ απο/Τωμ ειδώλωμ, δουλεύ
ειμ θεώ ζώντι και αληθιμώ, και αμαμέρειμ
/Τομ υιόμ αυτού εκ/Τωμ ουρανών, ομ ήγει
ρεμ εκ νεκρών ιησούμ/Τομ ρυόμεμομ ημάς α
πό/Της οργής/Της ερχομέμης. Cap.ii.

Αυτοί γαρ οίδατε αδελφοί/Τημ είσοδομ η
μών/Τημ ωρος υμάς, ότι ου κεμή γέγο
μεμ, αλλά ωροπαθόντες και υβρισθέντες κα
θώς οιδατε εμ φιλίπποις, επαρρησιασάμεθα
εμ/Τω θεώ ημών λαλήσαι ωρος υμάς/Το
ευαγγέλιομ/Του θεού εμ πολλώ αγώμι. η
γαρ παράκλησις ημών ουκ εκ πλάμης ου
δέ εξ ακαθαρσίας ούτε εμ δόλω, αλλά κα
θώς δεδοκιμάσμεθα υπό/Του θεού πιστευ
θήμαι/Το ευαγγέλιομ, ούτως λαλούμεμ ου χ
ως αμθρώποις αρέσκοντες, αλλά/Τω θεώ
/Τω δοκιμάζοντι/Τας καρδίας ημών. ούτε
γαρ ποτέ εμ λόγω κολακείας εγεμήθημεμ
καθώς οίδατε, ούτε εμ προφάσει πλεονεξί
ας, θεός μάρτυς, ούτε ζητούμτες εξ αμθρώ
ωωμ δόξαμ, ούτε αφ υμών ούτε από άλ
λωμ, δυμάμεμοι εμ βάρει είμαι ως Χριστού
απόστολοι. αλλ εγεμήθημεμ ήπιοι εμ μέσω
υμών, ως αμ τροφός θάλπη/Τα εαυτής/Τέκ
μα, ούτως ιμειρόμεμοι υμών ευδοκούμεμ με
ταδούναι υμίμ ου μόμομ/Το εναγγέλιομ
/Του θεού, αλλά και/Τας εαυτών ψυχάς, διό
τι αγαπητοί ημών γεγέμησθε. μμημομεύετε
γαρ αδελφοί/Τομ κόπομ ημών και/Τομ μόχ
θομ, μυκτός γαρ και ημέρας εργαζόμεμοι
ωρος/Το μη επιβαρήσαι τιμά υμών, εκήρύ
ξαμεμ εις υμάς/Το εναγγέλιομ/Του θεού. υ
μείς μάρτυρες και ο θεός ως οσίως και/Δι
καίως και αμέμπτως υμίμ/Τοις πιστεύουσιμ
εγεμήθημεμ, καθάπερ οίδατε ως ένα έκασ
τομ υμών ως πατήρ τέκμα εαυτού παρακα
λούμτες υμάς και παραμυθούμεμοι, και
μαρτυρόμεμοι εις/Το περιπατήσαι υμάς α
ξίως/Του θεού/Του καλούμτος υμάς εις/Τημ
εαυτού βασιλείαμ και δόξαμ. διατούτο και
ημείς ευχαριστούμεμ/Τω θεώ αδιαλείπτως,
ότι παραλαβόμτες λόγομ ακοής παρ ημών
/Του θεού ελέξασθε ου λόγομ αμθρώπωμ αλ
λά καθώς εστίμ αληθώς λόγομ θεού, ος και
εμεργείται εμ υμίμ/Τοις πιστεύουσιμ. υμείς
γαρ μιμηταί εγεμήθητε αδελφοί/Τωμ εκκλη
σιών/Του θεού/Τωμ ουσώμ εμ/Τη ιουδαία εμ
Χριστώ ιησού, ότι Τα αυτά έπάθετε και υ
μείς υπό/Τωμ ιδίωμ συμφυλετών, καθώς και

ad deum profecta est: ita vt non oc
sic nobis necesse sit quicq̄ loq̄. Ipsi ei de
nobis annūciāt q̄lē introitū habuerimus
ad vos: & quomodo conuersi estis oc
ad deum a simulacris: seruire oc oc
deo viuo & vero: & expectare oc
filium eius de celis quem suscitauit oc
ex mortuis ihesu: q̄ eripuit nos ab oc
ira ventura. Cap.ii.

Ipi scitis fres introitū nostrum
ad vos: q̄ non inanis fuit: oc
sz̄ aū passi multa & contumelijs affecti si
cut scitis i philippis: fiduciā habuim
in deo nostro loqui ad vos oc
euangeliū dei in multa sollicitudine oc
Exhortatio ei nr̄a nō de errore: neq̄
de immūditia neq̄ in dolo: sed sicut
probati sumus a deo vt crederetur nobis
euangelium: ita loquimur: non oc
quasi hominibus placentes: sed deo oc
qui probat corda nostra. Neq̄ oc
ciz aliqñ fuimus in sermone adulationis
sicut scitis: neq̄ in occasione auaritie:
deus testis est: nec q̄rentes ab hominibus
gloriā: neq̄ a vobis neq̄ ab aliis: oc
cū possemus vobis oneri esse vt christi oc
apli. Sz facti sumus paruuli in medio
vestrū: tāq̄ si nutrix foueat filios suos:
ita desiderantes vos cupide volebamus tra
dere vobis non solum euangelium oc
dei: sed etiā animas nostras: quoniaz
charissimi nobis facti estis. Memores
enim fratres labores nostri & fatiga
tionis: nocte & die operantes oc
ne quē vestrū grauaremus: predicauim
in vobis euangelium dei. Vos oc
testes estis & deus: q̄ sancte & iuste oc
& sine querela vobis qui credidistis oc
affuim: sicut scitis qualr vnūquēq̄z oc
vt filios suos hortantes
vos & consolantes: oc
testificati sumus vt ambularetis digne oc
deo qui vocauit vos in oc
suum regnum & gloriam. Ideo & oc
nos gras agimus deo sine intermissione:
qñ cum accepissetis a nobis verbū au
dit dei: accepistis illud nō vt verbū hoiuz
sicut est vere verbum dei: qui oc
opat in vobis q credidistis. Vos oc
eiz imitatores facti estis fres ecclesiarū
dei q sunt in iudea in oc
xpo iesu: q̄z eadē passi estis & vos oc
a contribulibus vestris: sicut oc

αυτοί υπό/Τωμ ιουδαίωμ/Τωμ και/Τομ κύρι
ομ αποκτειράντωμ ιησούμ και/Τους ιδίους
προφήτας και ημάς εκδιωξάντωμ, και θεώ
μη αρεσκόντωμ, και πάσιμ αμθρώποις εμα
ντίωμ, κωλυόντωμ ημάς/Τοις έθμεσι λαλήσαι
ίμα σωθώσιμ, εις/Το αμαπληρώσαι αυτώμ
τας αμαρτίας, πάντοτε. έφθασε δε επ αυ
τούς ή οργή εις τέλος. ημείς δε αδελφοί α
ωορφαμισθέμτες αφ υμών ωρος καιρομ ώ
ρας προσωπω ου καρδία, περισσοτέρως σ
πουδάσαμεμ/Το ωρόσωπομ υμών ιδείμ εμ
πολλή επιθυμία, διό ηθελήσαμεμ ελθείμ
πρός υμάς, εγώ μέμ πάυλος και άπαξ και
δίς, και ενέκοψέμ ημάς ο σατανάς. Τίς γαρ
ημών ελπίς ή χαρά ή στεφαμος καυχήσεως.
ή ουχί και υμείς εμπροσθεμ/Του κυρίου ή
μών ιησού Χριστού εμ/Τη αυτού ωαρου
σία. υμείς γαρ εστέ ή δόξα ημών και χαρά.
Cap.iii.

Διό μηκέτι στέγοντες, ευδοκήσαμεμ κατα
λειφθήναι εμ αθήναις μόνοι, και έπεμ
ψαμεμ Τιμόθεομ/Τομ αδελφομ ημών και διά
κομομ/Του θεού και συμεργόμ ημών εμ/Τω ευ
αγγελίω/Του Χριστού, εις/Το στηρίξαι υ
μάς και παρακαλέσαι υμάς ωερι/Της πίστε
ως υμών/Το μηδέμα σαίνεσθαι εμ/Ταις θλί
ψεσι Ταύταις. αυτοί γαρ οίδατε ότι εις
Τούτο κειμεθα. και γαρ ότε προς υμάς ή
μεμ, ωροελέγομεμ υμίμ, ότι μέλλομεμ θλί
βεσθαι, καθώς και εγέμετο και οίδατε. Δια
τούτο καγώ μηκέτι στέγωμ έπεμψα εις/Το
γνώναι/Τημ πίστιμ υμών, μήπως επείρασεμ
υμάς ο πειράζωμ, και εις κεμόμ γέμηται ο κό
πος ημών. άρτι δε ελθόμτος Τιμοθέου προς
ημάς αφ υμών, και ευαγγελισαμέμου ημίμ
/Τημ ωίστιμ και/Τημ αγάπημ υμών, και ότι έ
χετε μνείαμ ημών αγαθήμ πάντοτε εωιωο
θούμτες ημάς ιδείμ, καθάπερ και ημείς υμάς
διατούτο παρεκλήθημεμ αδελφοί εφ υμίμ ε
πί πάσι/Τη θλίψει και αμάγκη ημών, διά
/Της ημών πίστεως, ότι μυμ ζώμεμ εάν υμείς
στήκητε εμ κυρίω. Τίμα γαρ ευχαριστίαμ
δυμάμεθα/Τω θεώ αμταποδούμαι περί υ
μών, επί πάσι/Τη χαρά ή χαίρομεμ δι υμάς
έμπροσθεμ/Του θεού ημών, μυκτός και ημέ
ρας υπέρ εκ περισσού δεόμενοι, εις/Το ιδείμ
υμών/Το πρόσωπομ, και καταρτίσαι Τα υστε
ρήματα/Της πίστεως υμών. αυτός δε ο θεός
και πατήρ ημών, και ο κύριος ημών ιησούς
Χριστός κατευθύναι/Τημ οδόμ ημών προς υ
μάς. υμάς δε ο κύριος πλεονάσαι, και περισ
σεύσαι/Τη αγάπη εις αλλήλους και εις πάμ
τας, καθάπερ και ημείς εις υμάς, εις/Το στη

ipsi a iudeis qui et dominum oc
occiderunt ihesum & oc oc oc oc oc
prophetas & nos persecuti sunt: & deo oc
nō placēt: & oib⁹ hoibus aduersantur:
prohibentes nos gentibus loqui oc
vt salui fiāt: vt impleāt peccata sua oc
sp. Peruenit enī ira dei sup illos viqz
in finē. Nos aūt fratres desolati oc
a vobis ad tempus hore oc oc
aspectu nō corde: abūdāti⁹ festinauim⁹
faciem vestram videre cum oc oc
multo⁹ desiderio: qñ volum⁹ venire oc
ad vos: ego qdē paulus & semel & iterū: sz impedit nos sathanas. Que
nr̄a spes aut gaudiū aut corona gloriē:
Nōne vos ante dñz nostrum oc oc
iesum christum in aduentu eius: oc
Vos enī estis gloria nostra & gaudiū.
Cap.iii.

Propter qđ nō sustinētes amplius: pla
cuit nobis remanere athenis solis:
& misimus timotheū fratrē nostrū & mini
strum dei in euangelio oc oc oc oc
christi: ad confirmandos vos oc oc
& exhortandos pro fide oc oc oc oc
ne quis moueatur in tribulationib⁹
istis. Ipsi enim scitis q̄ in hoc oc
hoc positi sum⁹, Nā & cū apud vos essē
mus predicabam⁹ vobis passuros nos tribu
lationes: sicut & factū est & scitis. Propte
rea & ego amplius non sustinēs mitti ad
cognoscēdū fidē vestrā: ne forte tentaue
rit vos is q̄ tentat: & inanis fiat labor
noster. Nūc aūt veniēte timotheo ad
nos a vobis & annunciante nobis oc
fidē & charitatē vestrā: & q̄z memoriam
nr̄i habetis bonā: desiderantes
nos videre: sicut & nos quoqz vos: oc
ideo cōsolati sumus fratres in vobis in
oi necessitate & tribulatione nostra per
fidem vestrā: qñ nunc viuimus si vos
statis in dño. Quā enim gratiaz actio
nē possum⁹ deo retribuere pro vobis:
in oi gaudio quo gaudemus ppter vos oc
ante deum nostrum: nocte ac die oc oc
abundantius orantes vt videamus oc
faciem vestrā: & complea⁹ ea que desunt
fidei vestre. Ipse autem deus oc oc
& pater noster & dominus ihesus oc oc
dirigat viam nostram ad vos. oc
Vos aūt dñs multiplicet: & abūdare fa
ciat charitatez vestrā in inuicem & in oēs:
quēadmodū & nos in vobis ad confirmāda

ρίξαι υμῶν τας καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

Cap.4.

Τὸ λοιπὸν οὖν ἀδελφοί ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. Τοῦτο γὰρ ἐστὶ θέλημα τοῦ θεοῦ ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν. Τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος ὁ κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπομεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ἡμᾶς. περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν, αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους. καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν ἵνα περιπατεῖτε ἐνσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μηδενός χρείαν ἔχητε. οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας. ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον. ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀέρα, καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

Cap.5.

quorda vestra sine querela in sanctitate coram ante deum et patrem nostrum: cccccc in aduentu domini nostri iesu cccccc christi cum oibus sanctis eius. Amen.

Cap.4.

Cetero ergo frēs rogamus et vos et obsecramꝰ in dño iesu: vt quēad modū accepistis a nobis quō oporteat vos ābulare et placere deo: sic et ābuletis vt abūdetis magis. Scitis enī quas cepta dederim vobis per dñm iesum. cccc Hec est enim voluntas dei sctificatio vestra: vt abstineatis vos a cccccccc fornicatiōe: vt sciat vnusquisq; vās suū possidere in sctificatiōe et honore: nō in passiōe desiderij: sicut et gētes cccccc quę ignorāt deū. Et ne quis supgrediat et ne circūueniat in negocio frēz cccccc suū: quīa vindex est dñs de his oībus: sicut prdixim9 vobis et testificati sum9. Non enim vocauit nos deus cccccc in immūditiā: sz in sctificationem. Itaq; qui hec spernit: non hoiez spernit: sed deum: qui etiam dedit spiritum suum sctūz in nob. De charitate aūt fraternitatī nō necesse habuim9 scribere vobis. Ipsi enī vos a deo didicistis: vt diligatis inuicē. Etenim illud facitis in oībus fratres in vniuersa macedonia. cccccc Rogam9 aūt vos fratres vt abundetis magis et operā detis vt quieti sitis: cc et vt vestrū negociū agatis: et vt operemini manibus vestris sicut precipim9 vobis: et vt honeste ambuletis ad extra. Nolum9 cos q; fatis sūt: et nulli aliq̄d desidere aūt vos ignorare frēs de dormientibus: vt non contristemini sicut et cccccc ceteri q; spez nō hūt. Si enim credim9 q; ihesus mortuus est et resurrexit: ita cc et deus eos q; dormierunt per iesum cccc adducet cū eo. Hoc enim vobis dicim9 in verbo dñi: quia nos q; viuim9: q; residui sum9 in aduētu dñi: cccccc nō p̄uenie9 eos q; dormierūt. Quia ipe dominus in iussu et in voce archangeli: et in tuba dei descendet cccccc de celo: et mortui q; in xpo sūt resurgent primi. Deinde nos qui viuimus cccccc q; relinq̄mur simul rapiemur cū illis in nubibus obuiam christo cccccc in aera: et sic semper cum dño erimus. Itaq; consolamini inuicem in cccccc verbis istis.

Cap.5.

Joh.15.c. 1.Cor.4.d Ephe.5.a. Philip.3.c. 1.Joh.4.c.

Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν ἀδελφοί οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι. αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε, ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. ὅταν γὰρ λέγωσιν εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος, ὡσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ὑμεῖς δὲ ἀδελφοί οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτης καταλάβῃ. πάντες υμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας, οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν. ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες υἱοὶ νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας. ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλ εἰς περιποίησιν σωτηρίας, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε. ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν, εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ κακὸν πολῶ, ἀλλά πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. πάντοτε χαίρετε, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε. τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε. πάντα δοκιμάζοντες τὸ καλὸν κατέχετε. ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τηρηθείη. πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει τὴν ἐλπίδα ὑμῶν βεβαίαν. ἀδελφοί προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ ὑμῶν. ἀμήν.

Ecce tribus aūt temꝑis mētis frēs cccc nō indigetis vt scribamus cccccc vobis. Ipsi enī diligēter scitis quia dies dñi sicut fur in nocte ita veniet. cccccccc Cū enī dixerit pax et securitas: tunc repentin9 eis sup̄ueniet interitus: sicut dolor in vtero habentis: et non cccccc effugient. Vos autez frēs non estis in tenebris: vt vos dies ille tāq̄ fur cōprehēdat. Oēs enī vos filij lucis estis et filij diei: nō sumus noctis neq; tenebraꝝ. Igit nō dormiam9 sicut et ceteri: sz cc vigilemus et sobrij sim9. Qui enī dormiunt: nocte dormiūt: et qui ebrij sunt cccc nocte ebrij sūt. Nos aūt qui diei sumus sobrij simus: induti loricam fidei cccc et charitatis et galeam spem cccccccc salutis. Quīa nō posuit nos deus in ira: sed in acquisitionem salutis per cccc dñm nr̄m ihesum xp̄m: qui mortuus est pro nobis: vt siue vigilem9 siue dormiam9: simul cū illo viuam9. Propter qd cōsolamini inuicem et edificate alterutrum: sicut et facitis. Rogam9 aūt vos frēs vt noueritis eos q; laborāt inter vos et cccc p̄sunt vobis in dño et monent cccccccc vos: vt habeatis illos abūdāti9 cccc in charitate propter opus illorum: et cc pacē habete cū eis. Rogam9 aūt vos fratres corripite inquietos: consolamini pusillanimes: suscipite cccccccccc infirmos: patiētes estote ad oēs. cc Videte ne quis malū pro malo alicui reddat: sed sp qd bonum est sectamini cccc inuicem et in oēs. Semper cccc gaudete: sine intermissione orate: in cccc oib9 gras agite. Hec est enī volūtas dei in xp̄o ihesu in oibus vobis. Spiritum nolite extinguere pphetias nolite spnere Oia aūt probate: qd bonū est tenete. Ab oi specie mala abstinete vos. Ipse cccc aūt deus pacis sanctificet vos per oia: vt integer spiritus vester et cc cccc anima et corpus sine q̄rela in aduentu domini nostri iesu christi seruetur. cccc Fidelis ē qui vocauit vos: q̄ et faciet. Fratres orate cccccccccc pro nobis. Salutate fratres cccccc omnes in osculo sancto. Adiuro vos p dominum: vt legatur epistola hec cc omnibus sanctis fratribus. Gratia cccc domini nostri iesu christi vobiscum. cccc Amen.

Eccle.18.c. Luce.18.a

/Τέλος/της ᵇπρος ᶜθεσσαλονικεις ᵈπρώτης ᵉεπιστολής.

Explicit epistola beati pauli ad thessalonicenses prima.

Incipit argumentum in epistolam secundam.

AD thessalonicenses secundā scribit epla3 apostolus: t notū facit eis de tpibus nouissimis: t de aduersarij deiectione. Scribit hanc epistolā ab athenis per titū diaconē t onesimū acolythū.

/Η/του ᵃαγίου ᵇπαύλου ᶜπρός ᵈ θεσσαλονικεις ᵉδευτέρα ᶠεπιστολή. Cap.i.

ω αύλος ᵇκαι ᶜσιλουαμός ᵈκαι ᵉτιμόθεος,/τη ᶠεκκλησία ᵍθεσσαλονικέων ʰεμ ⁱθεώ ᵏπατρί ˡημων ᵐκαι ⁿκυρίω ᵒιησού ᵖχριστώ. ᵠχάρις ʳυμίν ˢκαι ᵗειρήνη ᵘαπό ˣθεού ʸπατρός ᶻημων ᵃᵃκαι ᵇᵇκυρίου ᶜᶜιησού ᵈᵈχριστού. ᵉᵉευχαριστείν ᶠᶠοφείλομεν /τω ᵍᵍθεω ʰʰπάντοτε ⁱⁱπερί ᵏᵏυμών ˡˡ αδελφοί, ᵐᵐκαθώς ⁿⁿάξιον ᵒᵒεστίν,ᵖᵖότι ᵠᵠυπεραυξάνει/η ʳʳπίστις ˢˢυμών, ᵗᵗκαι ᵘᵘπλεονάζει/η ˣˣαγάπη ʸʸεκάστου ᶻᶻ πάντων ᵃᵃᵃυμών ᵇᵇᵇεις ᶜᶜᶜαλλήλους, ᵈᵈᵈ ώστε ᵉᵉᵉημάς ᶠᶠᶠαυτους ᵍᵍᵍεν ʰʰʰυμίν ⁱⁱⁱκαυχάσθαι ᵏᵏᵏεν /ταις ˡˡˡεκκλησίαις /του ᵐᵐᵐθεού ⁿⁿⁿυπέρ /της ᵒᵒᵒυπομονής ᵠᵠᵠυμών ʳʳʳκαι ˢˢˢ πίστεως ᵗᵗᵗεν ᵘᵘᵘπασι /τοις ˣˣˣδιωγμοις ʸʸʸυμών ᶻᶻᶻ και /ταις ᵃᵃᵃᵃθλιψεσιν ᵇᵇᵇᵇαις ᶜᶜᶜᶜαις ἀνέχεσθε, ᵈᵈᵈᵈέμδειγμα /της ᵉᵉᵉᵉδικαίας ᶠᶠᶠᶠκρίσεως /του ᵍᵍᵍᵍθεού, ʰʰʰʰεις /το ⁱⁱⁱⁱκαταξιωθήναι ʲʲʲʲυ μάς /της ᵏᵏᵏᵏβασιλείας /του ˡˡˡˡθεού, ᵐᵐᵐᵐυπέρ ⁿⁿⁿⁿης καὶ ᵒᵒᵒᵒπάσχετε, ᵖᵖᵖᵖείπερ ᵠᵠᵠᵠδίκαιον ʳʳʳʳπαρά ˢˢˢˢθεώ ᵗᵗᵗᵗαντάπολούμαι /τοις ᵘᵘᵘᵘθλίβουσιν ʸʸʸʸυμας ᶻᶻᶻᶻθλίψιν, ᵃᵃᵃᵃᵃκαὶ ᵇᵇᵇᵇᵇυμίν /τοις ᶜᶜᶜᶜᶜθλιβομένοις ᵈᵈᵈᵈᵈάνεσιν ᵉᵉᵉᵉᵉμεθ ᶠᶠᶠᶠᶠημων, ᵍᵍᵍᵍᵍεν /τη ʰʰʰʰʰαποκαλύψει/του ⁱⁱⁱⁱⁱκυρίου ʲʲʲʲʲιησού ᵏᵏᵏᵏᵏ χριστού ˡˡˡˡˡ απ ᵐᵐᵐᵐᵐουρανού ⁿⁿⁿⁿⁿμετ ᵒᵒᵒᵒᵒαγγέλων ᵠᵠᵠᵠᵠ δυνάμεως ʳʳʳʳʳ αυτού, ˢˢˢˢˢεν ᵗᵗᵗᵗᵗπυρί ᵘᵘᵘᵘᵘφλογός ˣˣˣˣˣδιδόντος ʸʸʸʸʸεκδίκησιν /τοις ᶻᶻᶻᶻᶻμη ᵃᵃᵃᵃᵃᵃειδόσι θεόν, ᵇᵇᵇᵇᵇᵇκαι /τοις ᶜᶜᶜᶜᶜᶜμη ᵈᵈᵈᵈᵈᵈυπακούουσι /τω ᵉᵉᵉᵉᵉᵉευαγγελίω /του ᶠᶠᶠᶠᶠᶠκυρίου ᵍᵍᵍᵍᵍᵍημων ʰʰʰʰʰʰιησού ⁱⁱⁱⁱⁱⁱχριστου, ᵏᵏᵏᵏᵏᵏοίτινες ˡˡˡˡˡˡδίκην ᵐᵐᵐᵐᵐᵐτίσουσιν, ⁿⁿⁿⁿⁿⁿόλεθρον ᵒᵒᵒᵒᵒᵒαιώνιον ᵠᵠᵠᵠᵠᵠαπό ʳʳʳʳʳʳπροσώπου ˢˢˢˢˢˢκυρίου ᵗᵗᵗᵗᵗᵗκαι ᵘᵘᵘᵘᵘᵘαπό /της ˣˣˣˣˣˣδόξης /της ʸʸʸʸʸʸισχύος ᶻᶻᶻᶻᶻᶻαυτού, ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃόταν ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇέλθη ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜεν δοξασθήναι ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈεν /τοις ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉαγιοις αὐτου, ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠκαὶ θαυμασθήναι ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍεν πάσι /τοις ʰʰʰʰʰʰʰπιστεύσασιν, ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱότι ʲʲʲʲʲʲʲεπιστεύθη /το ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏμαρτύριον ˡˡˡˡˡˡˡημων ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐεφ ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿυμας ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒεν /τη ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠημέρα ʳʳʳʳʳʳʳεκείνη. ˢˢˢˢˢˢˢεις ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗο καὶ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘπροσευχόμεθα ˣˣˣˣˣˣˣπάντοτε ʸʸʸʸʸʸʸπερί ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻυμων, ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃίνα ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇυμας ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜαξιώση /της ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈκλήσεως /ο ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉθεός ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠημων, ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍκαὶ ʰʰʰʰʰʰʰʰπληρώση ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱπάσαν ʲʲʲʲʲʲʲʲευδοκίαν ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏαγαθωσύνης, ˡˡˡˡˡˡˡˡκαὶ ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐέργον ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿπίστεως ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒεν ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠδυνάμει, ʳʳʳʳʳʳʳʳόπως ˢˢˢˢˢˢˢˢεν δοξασθή /το ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗόνομα /του ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘκυρίου ˣˣˣˣˣˣˣˣημων ʸʸʸʸʸʸʸʸιησού ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻχριστού ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃεν ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇυμίν, ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜκαὶ ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈυμεις ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉεν αὐτω, ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠκατά /την ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍχάριν /του ʰʰʰʰʰʰʰʰʰθεού ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱημων ʲʲʲʲʲʲʲʲʲκαὶ ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏκυρίου ˡˡˡˡˡˡˡˡˡιησού

ερωτώμεν ᵇδε ᶜυμας ᵃ Cap.2. χριστού. δελφοί ᶜ υπέρ/της ᵈπαρουσίας /του ᵉκυρίου ᶠημων ᵍιησού ʰχριστού ⁱκαὶ ʲημων ᵏεπισυναγωγής ˡεπ ᵐαυτόν, ⁿεις /το ᵒμη ᵖταχέως ᵠσαλευθήναι ʳυμας ˢαπό /του ᵗνοός, ᵘμήτε ˣθροεισθαι, ʸμήτε ᶻδιά ᵃᵃπνεύματος, ᵇᵇμήτε ᶜᶜδιά ᵈᵈλόγου, ᵉᵉμήτε ᶠᶠδι ᵍᵍεπιστολής ʰʰως ⁱⁱδι ʲʲημων, ᵏᵏως ˡˡότι ᵐᵐεμέστηκεν/η ⁿⁿημέρα /του ᵒᵒχριστού. ᵠᵠμήτις ʳʳυμας ˢˢεξαπατήση ᵗᵗκατά ᵘᵘμηδένα ᵛᵛτρόπον. ʷʷότι ˣˣεάν ʸʸμη

Explicit epistola beati pauli ad thessalonicenses secunda.

Incipit epistola beati pauli apostoli ad thessalonicenses secunda. Cap.i.

A Paulus ᵇt siluanus ᶜt timotheus: ᵈecclesie ᵉthessalonicēsiū ᶠin ,deo ᵍpre nostro ʰʰ t ⁱdño ʲiesu ᵏxpo. ˡGratia ᵐvobis ⁿt pax ᵒa ᵖdeo patre nostro ᵠt ʳdomino ˢiesu ᵗxpo. ᵘGratias ˣagere ʸdebemus ᶻᶻᶻ ᵃᵃᵃsemper ᵇᵇᵇdeo pro ᶜᶜᶜvobis fratres: ita ᵈᵈᵈᵈm vt ᵉᵉᵉᵉdignū ᶠᶠᶠᶠest, ᵍᵍᵍᵍqm ʰʰʰʰsupercrescit ⁱⁱⁱⁱ fides ʲʲʲʲvestra: ᵏᵏᵏᵏt ˡˡˡˡabundat ᵐᵐᵐᵐcharitas ⁿⁿⁿⁿvnius cuiusq3 ᵒᵒᵒᵒoium ᵠᵠᵠᵠvestrum ʳʳʳʳin ˢˢˢˢinuicez; ᵗᵗᵗᵗita vt t ᵘᵘᵘᵘnos ipsi ᵛᵛᵛᵛ in ʷʷʷʷvobis ˣˣˣˣgloriemur ʸʸʸʸin ᶻᶻᶻᶻecclesijs ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃdei ᵇᵇᵇᵇᵇpro patientia ᶜᶜᶜᶜᶜvestra t ᵈᵈᵈᵈᵈfide t ᵉᵉᵉᵉᵉ in ᶠᶠᶠᶠᶠomnibus ᵍᵍᵍᵍᵍpsecutionibus ʰʰʰʰʰvestris t ⁱⁱⁱⁱⁱtribulationib ʲʲʲʲʲq3 ᵏᵏᵏᵏᵏsustinetis i ˡˡˡˡˡexēplū ᵐᵐᵐᵐᵐiusti ⁿⁿⁿⁿⁿiudicij ᵒᵒᵒᵒᵒdei: ᵠᵠᵠᵠᵠvt ʳʳʳʳʳdigni habeamini ˢˢˢˢˢregno ᵗᵗᵗᵗᵗdei: ᵘᵘᵘᵘᵘpro quo ˣˣˣˣˣ t ʸʸʸʸʸpatimini: ᶻᶻᶻᶻᶻsi ᵃᵃᵃᵃᵃᵃtñ ᵇᵇᵇᵇᵇᵇiustum est ᶜᶜᶜᶜᶜᶜapud ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ deum ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ retribuere ᶠᶠᶠᶠᶠᶠretributionē ᵍᵍᵍᵍᵍᵍhis ʰʰʰʰʰʰq vos ⁱⁱⁱⁱⁱⁱtribulāt: ʲʲʲʲʲʲt vobis ᵏᵏᵏᵏᵏᵏq tribulamini requiē nobiscū: ˡˡˡˡˡˡin reuelatiōe ᵐᵐᵐᵐᵐᵐdñi ⁿⁿⁿⁿⁿⁿiesu ᵒᵒᵒᵒᵒᵒde ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠcelo ʳʳʳʳʳʳʳcum ˢˢˢˢˢˢˢangelis ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗvirtutis ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘeius: ˣˣˣˣˣˣˣ in ʸʸʸʸʸʸʸflāma ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻignis ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃdantis vidictam ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇhis ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜqui ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈnon ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉnouerunt deum: t ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠqui ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍnon ʰʰʰʰʰʰʰʰeuāgelio ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱdñi nostri ʲʲʲʲʲʲʲʲiesu christi. L'obedīt ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ Qui penas ˡˡˡˡˡˡˡˡdabūt in ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐinteritu ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿeternas a facie domini t a gloria ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒvirtutis ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠeius: cū ʳʳʳʳʳʳʳʳʳvenerit glorificari ˢˢˢˢˢˢˢˢˢin ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗsctis ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘsuis: t ˣˣˣˣˣˣˣˣˣamirabilis fieri in oib9 ʸʸʸʸʸʸʸʸʸq3 crediderūt: qz ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻcreditū est testimoniū ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃnostrum super vos in die illo. ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ

In quo etiaz oramus ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜsp pro vobis: ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈvt dignet vos vocatione sua deus: ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ t ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠipleat oēm voluntatez ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍbonitatis sue: ʰʰʰʰʰʰʰʰʰʰt opus fidei in virtute: ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱvt clarificetur ʲʲʲʲʲʲʲʲʲʲnomen domini nostri iesu ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏchristi in vobis: t vos in illo: ˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡˡsecundū ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐgraz dei nostri t dñi iesu christi. Ca.2.

B Ogamus autem vos fratres ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇper aduentum domini ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜnostri iesu christi t nostre congregatōis in ipsū: vt non cito moueamini ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ

ιησού χριστού, στέλλεσθαι υμάς από παντός αδελφού ατάκτως περιπατούντος, και μη κατά την παράδοσιν ην παρέλαβον παρ ημών. αυτοί γαρ οίδατε πως δει μιμείσθαι ημάς, ότι ουκ ητακτήσαμεν εν υμίν, ουδέ δωρεάν άρτον εφάγομεν παρά τινος, αλλ εν κόπω και μόχθω νύκτα και ημέραν εργαζόμενοι, προς το μη επιβαρήσαι τινά υμών. ουχ ότι ουκ έχομεν εξουσίαν, αλλ ίνα εαυτούς τύπον δώμεν υμίν εις το μιμείσθαι ημάς. και γαρ ότε ημεν προς υμάς, τούτο παρηγγέλλομεν υμίν, ότι ει τις ου θέλει εργάζεσθαι, μηδέ εσθιέτω. ακούομεν γαρ τινας περιπατούντας εν υμίν ατάκτως, μηδέν εργαζομένους, αλλά περιεργαζομένους. τοις δε τοιούτοις παραγγέλλομεν και παρακαλούμεν διά του κυρίου ημών ιησού χριστού ίνα μετά ησυχίας εργαζόμενοι τον εαυτών άρτον εσθίωσιν. υμείς δε αδελφοί μη εκκακήσητε καλοποιούντες. ει δε τις ουχ υπακούει τω λόγω ημών διά της επιστολής τούτον σημειούσθε, και μη συναναμίγνυσθε αυτώ, ίνα εντραπή. και μη ως εχθρόν ηγείσθε, αλλά μοντετείτε ως αδελφόν. αυτός δε ο κύριος της ειρήνης δώη υμίν την ειρήνην διαπαντός εν παντί τρόπω. ο κύριος μετά πάντων υμών. ο ασπασμός τη εμή χειρί παύλου, ος εστί σημείον εν πάση επιστολή. ούτως γράφω. η χάρις του κυρίου ημών ιησού χριστού μετά πάντων υμών. αμήν.

Τέλος της προς θεσσαλονικείς δευτέρας επιστολής.

iesu xpi: vt subtrahatis vos ab omni
fratre ambulante inordinate: et non
non per traditionem quam acceperunt a
nobis. Ipsi enim scitis quemadmodum opor-
teat imitari nos: quia non inquieti fuimus in
ter vos neque gratis panem manducauimus ab
aliquo: sed in labore et fatigatione nocte ac 1.Cor.4.b
die operantes: ne quem vestrum grauarem. Non
quia non habuerimus potestatem: sed vt nosmet-
ipsos formam daremus vobis ad imitandum C
nos. Nam et cum essemus apud vos: hoc
denunciabamus vobis: quia si quis non vult
operari: nec manducet. Audiuimus enim quosdam
vos ambulantes inquiete: nihil
operantes: sed curiose agentes. Hijs autem qui
smodi sunt denunciamus et
obsecramus in domino iesu christo: vt cum silentio operantes
suum panem manducent. Vos autem fratres Galat.6.b.
nolite deficere bene facientes. Quod si quis non D
obedierit verbo nostro: per epistolam
hunc notate: et non communicate cum
illo: vt confundatur. Et nolite quasi inimicum
existimare: sed corripite vt frem.
Ipse autem deus pacis det vobis pacem
sempiternam in omni loco. Dominus sit cum
omnibus vobis. Salutatio mea manu
pauli: quod est signum in omni epistola.
Ita scribo. Gratia domini nostri
iesu christi cum omnibus vobis. Amen.

Explicit epistola beati Pauli ad
Thessalonicenses secunda.

Incipit argumentum in epistolam ad Timotheum primam.

Timotheum instruit et docet de ordinatione episcopatus et diaconij et omnis ecclesiastice discipline: scribens ei a laodicia per tychicum diaconem.

Explicit argumentum.

Incipit epistola beati pauli ad timotheum prima. Cap.i.

Τού αγίου παύλου προς τιμόθεον πρώτη επιστολή. Cap.i.

Παύλος απόστολος ιησού χριστού κατ επιταγήν θεού πατρός και σωτήρος ημών ιησού χριστού της ελπίδος ημών, τιμοθέω γνησίω τέκνω εν πίστει. χάρις, έλεος, ειρήνη από θεού πατρός και χριστού ιησού του κυρίου ημών. καθώς παρεκάλεσα σε προσμείναι εν εφέσω πορευόμενος εις μακεδονίαν, ίνα παραγγείλης τισί μη ετεροδιδασκαλείν, μηδέ προσέχειν μύθοις και γενεαλογίαις απεράντοις, αίτινες ζητήσεις παρέχουσι μάλλον η οικονομίαν θεού την εν πίστει. το δε τέλος της παραγγελίας εστίν αγάπη εκ καθαράς καρδίας και συνειδήσεως αγαθής, και πίστεως

Paulus apostolus iesu christi
em imperium dei saluatoris
nostri et christi iesu
spei nre: timotheo dilecto fi-
lio in fide. Gra et mia et pax a deo
patre et xpo iesu domino
nro. Sicut rogaui te vt remanêres e-
phesi cum iret in macedoniã: vt denũciares
quibusdã ne aliter docerêt: neq; intenderêt
fabulis et genealogijs interminatis: que
questiones prestãt magis cũ edificationẽ
dei quam est in fide. Finis autem precepti
est charitas de corde puro: et
conscientia bona: et fide

αμυπωκρίτου. ων τινές αστοχήσαντες εξε-
τράπησαν εις ματαιολογίαν, θέλοντες εί-
ναι νομοδιδάσκαλοι, μη νοούντες μήτε α
λέγουσι μήτε περί τίνων διαβεβαιούνται.
οίδαμεν δε ότι καλός ο νόμος εάν τις αυ-
τώ νομίμως χρήται, οι δίκαιω νόμος ου κείται, ανόμοις δε και ανυ-
ποτάκτοις, ασεβέσι και αμαρτωλοίς, ανοσίοις
και βεβήλοις, πατρολώαις και μητρολώαις,
ανδροφόνοις, πόρνοις, αρσενοκοίταις, ανδρα-
ποδισταίς, ψεύσταις, επιόρκοις, και ει
τι έτερον τη υγιαινούση διδασκαλία αντί-
κειται, κατά το ευαγγέλιον της δόξης του μα-
καρίου θεού, ο επιστεύθην εγώ. και χάριν έ-
χω τω ενδυναμούντι με χριστω τω κυρί
ω ημών, ότι πιστόν με ηγήσατο, θέμενος
εις διακονίαν, τον πρότερον όντα βλάσφη-
μον και διώκτην και υβριστήν, αλλά ηλεή-
θην, ότι αγνοών εποίησα εν απιστία. υπερ-
επλεόνασε δε η χάρις του κυρίου ημών με
τά πίστεως και αγάπης της εν χριστώ ιησού.
πιστός ο λόγος και πάσης αποδοχής άξι-
ος, ότι χριστός ιησούς ήλθεν εις τον κό-
σμον αμαρτωλούς σώσαι, ων πρώτος ειμί
εγώ, αλλά διατούτο ηλεήθην, ίνα εν εμοί
πρώτω ενδείξηται ιησούς χριστός την πά
σαν μακροθυμίαν προς υποτύπωσιν των
μελλόντων πιστεύειν επ αυτώ εις ζωήν αι
ώνιον. τω δε βασιλεί των αιώνων αφθάρτω
αοράτω, μόνω, σοφώ, θεώ, τιμή, δόξα, εις
τους αιώνας των αιώνων. αμήν. Ταύτην την
παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι τέκνον τι-
μόθεε κατά τας προαγούσας επί σε προφη
τείας, ίνα στρατεύη εν αυταίς την καλήν
στρατείαν, έχων πίστιν και αγαθήν συνει-
δησιν, ην τινες απωσάμενοι περί την πίστιν
εναυάγησαν. ων εστίν υμέναιος και αλέξαν
δρος, ους παρέδωκα τω σατανά, ίνα παι-
δευθωσι μη βλασφημείν. Cap.ii.

Παρακαλώ ουν πρώτον πάντων ποιείσ-
θαι δεήσεις, προσευχάς, εντεύξεις, ευ-
χαριστίας υπέρ πάντων ανθρώπων, υπέρ
βασιλέων και πάντων των εν υπεροχή όν-
των, ίνα ήρεμον και ησύχιον βίον διάγωμεν
εν πάση ευσεβεία και σεμνότητι. τούτο γαρ
καλόν και απόδεκτον ενώπιον του σωτήρος
ημών θεού, ος πάντας ανθρώπους θέλει σωθή
ναι, και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν. εις γαρ
θεός, εις και μεσίτης θεού και ανθρώπων άν
θρωπος ιησούς χριστός, ο δούς εαυτόν αντί
λυτρον υπέρ πάντων, το μαρτύριον καιροίς ι
δίοις, εις ο ετέθην εγώ κήρυξ και απόστολος.
αλήθειαν λέγω εν χριστώ ου ψεύδομαι,

nõ ficta. Alique quã aberrãtes conuersi
sunt in vaniloquiũ: volentes esse
legis doctores nõ intelligẽtes neq; que
loquunt neq; de quibus affirmant. Roma.5.c.
Scimus autem quia bona est lex si quis ea Gala.4.c.
legitime vtatur: scientes hoc quia lex iusto 1.Cor.6.c.
nõ est posita sed iniustis et nõ subditis:
impijs: et peccatoribus: sceleratis: et
et contaminatis: patricidis: et matricidis
homicidis: fornicarijs: masculorum concubi
toribus: plagiarijs: mẽdacibus et periu: et si
quid aliud sanę doctrine aduersatur et
ę est euangelium glorie beati et
dei: quod creditum est mihi. Gras ago
et qui me confortauit in xpo iesu dño
nostro: quia fidelem me existimauit ponens
in ministerio: qui prius blasphemus fui
et persecutor et contumeliosus: sed miserico-
dia consecutus sum: quia ignorãs feci in incre
dulitate. Supabundauit autem gra dñi nri
cũ fide et dilectione ę est in xpo iesu. et
Fidelis sermo et omni acceptione dignus:
quia xps iesus venit in hunc mundum
peccatores saluos facere: quorum prim ego
sum. Sed ideo misericordiam consecutus sum: vt
in me primo ostenderet xps iesus omnẽ
patientiam: ad informationem et
eorum qui credituri sunt illi in vitã eternã.
Regi autem seculorum immortali et
inuisibili soli deo honor et glia: in
secula seculorum. Amen. Hoc et
ceptum commendo tibi fili timothee
secundum precedentes in te prophetias: et
vt milites in illis bonam et
militiã: habẽs fidem et bonam cõscientiam:
quam quidam repellentes circa fidem et
naufragauerũt: ex quibus est hymeneus et a
lexander quos tradidi satane: vt discãt
non blasphemare. Cap.ii.

Obsecro igitur primum omnium fieri et
obsecrationes: orationes: postulationes:
gratiarum actiones pro omnibus hominibus: p
regibus et omnibus qui in sublimitate constitu
ti sunt: vt quietam et tranquillam vitam agamus
in omni pietate et castitate. Hoc enim
bonum est et acceptum coram saluatore
nostro deo: qui omnes homines vult saluos
fieri et ad agnitionem veritatis venire. Unus
deus et mediator dei et hominum
et homo xps iesus: qui dedit redemptio
nem semetipsum pro omnibus. Cui testimonium
suis confirmatum est: in quo positus sum ego
predicator et apls. Veritatem dico non mentior:

διδάσκαλος εθημών εμ πίστει και αληθεία.
βούλομαι ουν προσεύχεσθαι τους άνδρας
εν παντί τόπω, επαίροντας οσίους χεί-
ρας χωρίς οργής και διαλογισμού. ωσαύ-
τως και γυναίκας εν καταστολή κοσμί-
ω μετά αιδούς και σωφροσύνης, κοσμείν ε-
αυτάς μη εν πλέγμασιν αργυρίω ή χρυ-
σώ ή μαργαρίταις ή ιματισμώ πολυτελεί,
αλλ ο πρέπει γυναιξίν επαγγελλομέναις
θεοσέβειαν δι έργων αγαθών. γυνή εν ησυ-
χία μανθανέτω εν πάσι υποταγή. γυναικί
δε διδάσκειν ουκ επιτρέπω, ουδέ αυθεν-
τείν ανδρός αλλ είναι εν ησυχία. αδάμ γαρ
πρωτος επλάσθη, είτα ευα, και αδάμ ουκ
ηπατήθη, η δε γυνή απατηθείσα εν παρα-
βάσει γέγονε. σωθήσεται δε δια της τεκνογο
νίας, εάν μείνωσιν εν πίστει και αγάπη και
αγιασμώ μετά σωφροσύνης. Cap.3.

Πιστός ο λόγος. ει τις επισκοπής ορέγεται
καλού έργου επιθυμεί. δει ουν τον επι-
σκοπον ανεπίληπτον είναι, μιάς γυναικός
άνδρα, μηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλο
ξενον, διδακτικόν, μη πάροινον, μη πλήκ-
την, μη αισχροκερδή, αλλ επιεική, άμαχον,
αφιλάργυρον, του ιδίου οίκου καλώς προϊ
στάμενον, τέκνα έχοντα εν υποταγή μετά
σπουδής. εί δέ τις του ιδίου οίκου προστήναι ουκ οίδε, πώς εκκλησίας θε
ού επιμελήσεται. μη νεόφυτον, ίνα μη τυ-
φωθείς εις κρίμα εμπέση του διαβόλου. δει
δε αυτόν και μαρτυρίαν καλήν έχειν από
των έξωθεν, ίνα μη εις ονειδισμόν εμπέση
και παγίδα του διαβόλου. διακόνους ωσ
αύτως σεμνούς, μη διλόγους, μη οίνω πολ
λώ προσέχοντας, μη αισχροκερδείς, έχοντας
το μυστήριον της πίστεως εν καθαρά συνει-
δήσει. και ούτοι δε δοκιμαζέσθωσαν πρώ-
τον, είτα διακονείτωσαν αμέγκλητοι όντες.
γυναίκας ωσαύτως σεμνάς, μη διαβόλους,
νηφαλίους, πιστάς εν πάσι. διάκονοι έ-
στωσαν μιάς γυναικός άνδρες, τέκνων καλώς προϊστάμενοι και του ιδίων οίκων. οι
γαρ καλώς διακονήσαντες βαθμόν εαυτοίς
καλόν περιποιούνται, και πολλήν παρρη
σίαν εν πίστει τη εν Χριστώ ιησού. Ταυτα
σοι γράφω ελπίζων ελθείν προς σε τάχι
ον, εάν δε βραδύνω, ίνα είδης πως δει εν
οίκω θεού αναστρέφεσθαι, ήτις εστίν εκκλη-
σία θεού ζώντος στύλος και εδραίωμα της
αληθείας. και ομολογουμένως μέγα εστί
το της ευσεβείας μυστήριον, θεός εφανερώ
θη εν σαρκί, εδικαιώθη εν πνεύματι, ώφθη αγ
γέλοις, εκηρύχθη εν εθνεσιν, επιστεύθη εν κόσ
μω, ανελήφθη εν δόξη. Cap.4.

Το δε πνεύμα ρητως λέγει ότι εν υστέ-
ροις καιροίς αποστήσονται τινες της πί
στεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνης και
διδασκαλίαις δαιμονίων εν υποκρίσει, ψευ
δολογων κεκαυτηριασμένων την ιδίαν συνει
δησιν, κωλυόντων γαμείν, απέχεσθαι βρω
μάτων, α ο θεός έκτισεν εις μετάληψιν
μετά ευχαριστίας τοις πιστοίς και επεγνω
κόσι την αλήθειαν, ότι πάν κτίσμα θεού κα
λόν, και ουδέν απόβλητον μετά ευχαριστί-
ας λαμβανόμενον. αγιάζεται γαρ δια λό-
γου θεού και εντεύξεως. Ταυτα υποτιθέμε-
νος τοις αδελφοίς καλός έση διάκονος χρι
στού ιησού, εκτρεφόμενος τοις λόγοις της
πίστεως και της καλής διδασκαλίας, ή παρη
κολούθηκας. τους δε βεβήλους και γραώ
δεις μύθους παραιτού. γύμναζε δε σεαυτόν
προς ευσέβειαν. ή γαρ σωματική γυμνασί
α προς ολίγον εστίν ωφέλιμος, η δε ευσε-
βεια προς πάντα ωφέλιμος εστίν, επαγγε-
λίαν εχουσα ζωής της νυν και της μελλού-
σης. πιστός ο λόγος και πάσης απολοχής
άξιος. εις τούτο γαρ και κοπιώμεν και ονει-
διζόμεθα, ότι ηλπικαμεν επί θεώ ζώντι, ος εσ
τί σωτήρ πάντων αμφοτέρων, μάλιστα πι
στών. παράγγελε ταυτα και δίδασκε. μη-
δείς σου της νεότητος καταφρονείτω, αλλά
τύπος γενού των πιστών εν λόγω, εν α-
ναστροφή, εν αγάπη, εν πνεύματι, εν πίσ-
τει, εν αγνεία. εως έρχομαι πρόσεχε τη α-
ναγνωσει, τη παρακλήσει, τη διδασκαλία.
μη αμέλει του εν σοι χαρίσματος, ος εδόθη
σοι διά προφητείας μετά επιθέσεως των χει
ρων του πρεσβυτερίου. ταυτα μελέτα, εν
τούτοις ίσθι, ίνα σου η προκοπή φανερά η
εν πάσιν. επέχε σεαυτώ και τη διδασκαλία,
επίμενε αυτοίς. τούτο γαρ ποιών και σε-
αυτόν σώσεις και τους ακούοντάς σου.
Cap.5.

Πρεσβυτερω μη επιπλήξης, αλλά πα-
κάλει ως πατέρα, νεωτέρους ως αδελ-
φούς, πρεσβυτέρας ως μητέρας, νεωτέρας
ως αδελφάς εν πάσι αγνεία. χήρας τίμα
τας όντως χήρας. ει δέ τις χήρα τέκνα ή έκ
γονα έχει, μανθανέτωσαν πρώτον τον ίδιον
οίκον ευσεβείν, και αμοιβάς αποδιδόναι τοις
προγόνοις, τούτο γαρ εστί καλόν και απο
δεκτόν εμπροσθεν του θεού. η δε όντως χήρα
και μεμονωμένη, ήλπικεν επί τον θεόν, και
προσμένει ταις δεήσεσι και ταις προσευ-
χαις νυκτός και ημέρας. η δε σπαταλώσα,
ζώσα τέθνηκε. και ταυτα παράγγελε, ίνα

ανεπίλημπτοι ώσιν. Cap.5.

Ει δέ τις ιδίων και μάλιστα οικείων ου προνοεί, την πίστιν ήρνηται και έστιν απίστου χείρων. χήρα καταλεγέσθω μη έλαττον ετών εξήκοντα γεγονυία, ενός ανδρός γυνή, εν έργοις καλοίς μαρτυρουμένη, ει τέκνοτροφησεν, ει εξενοδόχησεν, ει αγίων πόδας νενιψεν, ει θλιβομένοις επήρκεσεν, ει παντί έργω αγαθώ επηκολούθησεν. νεωτέρας δε χήρας παραιτού. όταν γαρ καταστρηνιάσωσι του χριστού, γαμείν θέλουσιν, έχουσαι κρίμα, ότι την πρώτην πίστιν ηθέτησαν. αμα δε και αργαί μανθάνουσι περιερχόμεναι τας οικίας, ου μόνον δε αργαί αλλά και φλύαροι και περίεργοι, λαλούσαι τα μη δέοντα. βούλομαι ουν νεωτέρας γαμείν, τεκνογονείν, οικοδεσποτείν, μηδεμίαν αφορμήν διδόναι τω αντικειμένω λοιδορίας χάριν. ήδη γαρ τινες εξετράπησαν οπίσω του σατανά. Cap.6.

Ει τις πιστή έχει χήρας, επαρκείτω αυταίς, και μη βαρείσθω η εκκλησία, ίνα ταις όντως χήραις επαρκέση. Οι καλώς προεστώτες πρεσβύτεροι διπλής τιμής αξιούσθωσαν, μάλιστα οι κοπιώντες εν λόγω και διδασκαλία. λέγει γαρ η γραφή, βουν αλοώντα ου φιμώσεις, και, άξιος ο εργάτης του μισθού αυτού. κατά πρεσβυτέρου κατηγορίαν μη παραδέχου, εκτός ει μη επί δυσί ή τρισί μάρτυσιν. τους αμαρτάνοντας ενώπιον πάντων έλεγχε, ίνα και οι λοιποί φόβον έχωσι. διαμαρτύρομαι ενώπιον του θεού και κυρίου ιησού χριστού και των εκλεκτών αγγέλων, ίνα ταυτα φυλάξης χωρίς προκρίματος, μηδέν ποιών κατά πρόσκλισιν. χείρας ταχέως μηδενί επιτίθει, μηδέ κοινωνεί αμαρτίαις αλλοτρίαις. σεαυτόν αγνόν τήρει. μηκέτι ύδροποτεί, αλλά οίνω ολίγω χρώ διά τον στόμαχον και τας πυκνάς σου ασθενείας. τινων ανθρώπων αι αμαρτίαι προδήλοι εισίν προάγουσαι εις κρίσιν, τισί δε και επακολουθούσιν. ωσαύτως και τα έργα τα καλά προδήλα εστί, και τα άλλως έχοντα κρυβήναι ου δύναται. Cap.6.

Οσοι εισίν υπό ζυγόν δούλοι, τους ιδίους δεσπότας πάσης τιμής αξίους ηγείσθωσαν, ίνα μη το όνομα του θεού και η διδασκαλία βλασφημήται. οι δε πιστούς έχοντες δεσπότας μη καταφρονείτωσαν, ότι αδελφοί εισίν, αλλά μάλλον δουλευέτωσαν, ότι πιστοί εισί και αγαπητοί οι της ευεργεσίας αντιλαμβανόμενοι. ταυτα δίδασκε και παρακάλει. ει τις ετεροδιδασκαλεί και μη προσέρχεται υγιαίνουσι λόγοις τοις του κυρίου ημών ιησού χριστού και τη κατ ευσέβειαν διδασκαλία, τετύφωται μηδέν επιστάμενος, αλλά νοσών περί ζητήσεις και λογομαχίας, εξ ων γίνεται φθόνος, έρις, βλασφημίαι, υπόνοιαι πονηραί, παραδιατριβαί διεφθαρμένων ανθρώπων τον νουν και απεστερημένων της αληθείας, νομιζόντων πορισμόν είναι την ευσέβειαν. έστι δε πορισμός μέγας η ευσέβεια μετ αυταρκείας. ουδέν γαρ εισηνέγκαμεν εις τον κόσμον, δήλον ότι ουδέ εξενεγκείν τι δυνάμεθα. έχοντες δε διατροφάς και σκεπάσματα τούτοις αρκεσθησόμεθα. οι δε βουλόμενοι πλουτείν εμπίπτουσιν εις πειρασμόν και παγίδα και επιθυμίας πολλάς ανοήτους και βλαβερός, αίτινες βυθίζουσι τους ανθρώπους εις όλεθρον και απώλειαν. ρίζα γαρ πάντων των κακών εστίν η φιλαργυρία, ης τινες ορεγόμενοι απεπλανήθησαν από της πίστεως και εαυτούς περιέπειραν οδύναις πολλαίς. συ δε, ω άνθρωπε θεού, ταυτα φεύγε, δίωκε δε δικαιοσύνην, ευσέβειαν, πίστιν, αγάπην, υπομονήν, πραϋπαθίαν. αγωνίζου τον καλόν αγώνα της πίστεως, επιλαβού της αιωνίου ζωής, εις ην εκλήθης και ωμολόγησας την καλήν ομολογίαν ενώπιον πολλών μαρτύρων. παραγγέλλω σοι ενώπιον του θεού του ζωοποιούντος τα πάντα και χριστού ιησού του μαρτυρήσαντος επί ποντίου πιλάτου την καλήν ομολογίαν, τηρήσαι σε την εντολήν άσπιλον ανεπίληπτον μέχρι της επιφανείας του κυρίου ημών ιησού χριστού, ην καιροίς ιδίοις δείξει ο μακάριος και μόνος δυνάστης, ο βασιλεύς των βασιλευόντων και κύριος των κυριευόντων, ος μόνος έχει αθανασίαν, φως οικών απρόσιτον, ον είδεν ουδείς ανθρώπων αλλά ουδέ ιδείν δύναται, ω τιμή και κράτος αιώνιον. αμήν. τοις πλουσίοις εν τω νυν αιώνι παράγγελλε μη υψηλοφρονείν μηδέ ηλπικέναι επί πλούτου αδηλότητι, αλλ επί θεώ τω παρέχοντι ημίν πάντα πλουσίως εις απόλαυσιν, αγαθοεργείν, πλουτείν εν έργοις καλοίς, ευμεταδότους είναι, κοινωνικούς, αποθησαυρίζοντας εαυτοίς θεμέλιον καλόν εις το μέλλον, ίνα επιλάβωνται της όντως ζωής. Cap.6.

Ω τιμόθεε, την παραθήκην φύλαξον, εκτρεπόμενος τας βεβήλους κενοφωνίας και αντιθέσεις της ψευδωνύμου γνώσεως, ην τινες επαγγελλόμενοι περί την πίστιν ηστόχησαν. η χάρις μετά σου. αμήν.

Προς τιμόθεον δευτέρα εγράφη από λαοδικείας της μητροπόλεως φρυγίας της πακατιανής.

Παύλος απόστολος ιησού χριστού κατ επαγγελίαν ζωής της εν χριστώ ιησού τιμοθέω αγαπητώ τέκνω. χάρις έλεος ειρήνη από θεού πατρός και χριστού ιησού του κυρίου ημών. χάριν έχω τω θεώ, ω λατρεύω από προγόνων εν καθαρά συνειδήσει, ως αδιάλειπτον έχω την περί σου μνείαν εν ταις δεήσεσί μου νυκτός και ημέρας, επιποθών σε ιδείν, μεμνημένος σου των δακρύων, ίνα χαράς πληρωθώ, υπόμνησιν λαμβάνων της εν σοι ανυποκρίτου πίστεως, ήτις ενώκησε πρώτον εν τη μάμμη σου λωίδι και τη μητρί σου ευνίκη, πέπεισμαι δε ότι και εν σοί. δι ην αιτίαν αναμιμνήσκω σε αναζωπυρείν το χάρισμα του θεού ο εστί εν σοι διά της επιθέσεως των χειρών μου. ου γαρ έδωκεν ημίν ο θεός πνεύμα δειλίας, αλλά δυνάμεως και αγάπης και σωφρονισμού. μη ουν επαισχυνθής το μαρτύριον του κυρίου ημών μηδέ εμέ τον δέσμιον αυτού, αλλά συγκακοπάθησον τω ευαγγελίω κατά δύναμιν θεού, του σώσαντος ημάς και καλέσαντος κλήσει αγία, ου κατά τα έργα ημών αλλά κατ ίδιαν πρόθεσιν και χάριν την δοθείσαν ημίν εν χριστώ ιησού προ χρόνων αιωνίων, φανερωθείσαν δε νυν διά της επιφανείας του σωτήρος ημών ιησού χριστού, καταργήσαντος μεν τον θάνατον, φωτίσαντος δε ζωήν και αφθαρσίαν διά του ευαγγελίου, εις ο έτέθην εγώ κήρυξ και απόστολος και διδάσκαλος εθνών. δι ην αιτίαν και ταυτα πάσχω, αλλ ουκ επαισχύνομαι. οίδα γαρ ω πεπίστευκα, και πέπεισμαι ότι δυνατός εστι την παραθήκην μου φυλάξαι εις εκείνην την ημέραν. υποτύπωσιν έχε υγιαινόντων λόγων ων παρ εμού ήκουσας εν πίστει και αγάπη τη εν χριστώ ιησού. την καλήν παραθήκην φύλαξον διά πνεύματος αγίου του ενοικούντος εν ημίν. οίδας τούτο, ότι απεστράφησάν με πάντες οι εν τη ασίαι, ων εστί φύγελος και ερμογένης. δώη έλεος ο κύριος τω ονησιφόρου οίκω, ότι πολλάκις με ανέψυξε και την αλυσίδα μου ουκ επαισχύνθη, αλλά γενόμενος εν ρώμη εζήτησε με σπουδαιότερον και εύρε. δώη αυτώ ο κύριος ευρείν έλεος παρά κυρίου εν εκείνη τη ημέρα. και όσα εν εφέσω διηκόνησε βέλτιον συ γινώσκεις. Cap.2.

Συ ουν τέκνον μου ενδυναμού εν τη χάριτι τη εν χριστώ ιησού, και α ήκουσας παρ εμού διά πολλών μαρτύρων ταυτα παράθου πιστοίς ανθρώποις, οίτινες ικανοί έσονται και έτέρους διδάξαι. συγκακοπάθησον ως καλός στρατιώτης χριστού ιησού. ουδείς στρατευόμενος εμπλέκεται ταις του βίου πραγματείαις, ίνα τω στρατολογήσαντι αρέση. εάν δε και αθλή τις, ου στεφανούται εαν μη νομίμως αθλήση. τον κοπιώντα γεωργόν δει πρώτον των καρπών μεταλαμβάνειν. νόει α λέγω, δώσει γαρ σοι ο κύριος σύνεσιν εν πάσι. μνημόνευε ιησού χριστού εγηγερμένου εκ νεκρών εκ σπέρματος δαβίδ κατά το ευαγγέλιόν μου, εν ω κακοπαθώ μέχρι δεσμών ως κακούργος, αλλ ο λόγος του θεού ου δέδεται. διά τούτο πάντα υπομένω διά τους εκλεκτούς, ίνα και αυτοί σωτηρίας τύχωσι της εν χριστώ ιησού μετά δόξης αιωνίου. πιστός ο λόγος. ει γαρ συναπεθάνομεν, και συζήσομεν. ει υπομένομεν, και συμβασιλεύσομεν. ει αρνησόμεθα, κακείνος αρνήσεται ημάς. ει απιστούμεν, εκείνος πιστός μένει, αρνήσασθαι εαυτόν ου δύναται. ταυτα υπομίμνησκε διαμαρτυρόμενος ενώπιον του θεού μη λογομαχείν επ ουδενί χρήσιμον, επί καταστροφή των ακουόντων. σπούδασον σεαυτόν δόκιμον παραστήσαι τω θεώ, εργάτην ανεπαίσχυντον, ορθοτομούντα τον λόγον της αληθείας. τας δε βεβήλους κενοφωνίας περιίστασο, επί πλείον γαρ προκόψουσιν ασεβείας, και ο λόγος αυτών ως γάγγραινα νομήν έξει, ων εστί υμέναιος και φίλητος, οίτινες περί την αλήθειαν ηστόχησαν λέγοντες την ανάστασιν ήδη γεγονέναι, και ανατρέπουσι την των τινων πίστιν. ο μέντοι στερεός θεμέλιος του θεού εστηκεν, έχων την σφραγίδα ταυτην, έγνω κύριος τους όντας αυτού, και, αποστήτω από αδικίας πας ο ονομάζων το όνομα κυρίου. εν μεγάλη δε οικία ουκ έστι μόνον σκεύη χρυσά και αργυρά, αλλά και ξύλινα και οστράκινα, και α μεν εις τιμήν, α δε εις ατιμίαν. εάν ουν τις εκκαθάρη εαυτόν από τούτων, έσται σκεύος εις τιμήν ηγιασμένον, ευχρηστον τω δεσπότη, εις παν έργον αγαθόν ητοιμασμένον. τας δε νεωτερικάς επιθυμίας φεύγε, δίωκε δε δικαιοσύνην, πίστιν, αγάπην, ειρήνην μετά των επικαλουμένων τον κύριον εκ καθαράς καρδίας. τας δε μωράς και απαιδεύτους ζητήσεις παραιτού, ειδώς ότι γεννώσι μάχας. δούλον δε κυρίου ου δεί μάχεσθαι, αλλά ήπιον είναι προς πάντας, διδακτικόν, ανεξίκακον, εν πραϋτητι παιδεύοντα τους αντιδιατιθεμένους, μήποτε δώη αυτοίς ο θεός μετάνοιαν εις επίγνωσιν αληθείας, και ανανήψωσιν εκ της του διαβόλου παγίδος, εζωγρημένοι υπ αυτού εις το εκείνου θέλημα. Cap.3.

Τούτο δε γίνωσκε, ότι εν εσχάταις ημέραις ενστήσονται καιροί χαλεποί. έσονται γαρ οι άνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, αλαζόνες, υπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεύσιν απειθείς, αχάριστοι, ανόσιοι, άστοργοι, άσπονδοι, διάβολοι, ακρατείς, ανήμεροι, αφιλάγαθοι, προδόται, προπετείς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μάλλον ή φιλόθεοι, έχοντες μόρφωσιν ευσεβείας, την δε δύναμιν αυτής ηρνημένοι. και τούτους απότρεπου. εκ τούτων γαρ εισί οι ενδύνοντες τας οικίας και αιχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα αμαρτίαις, άγόμενα επιθυμίαις ποικίλαις, πάντοτε μανθάνοντα και μηδέποτε εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν δυνάμενα. ον τρόπον δε ιαννής και ιαμβρής ανέστησαν μωσεί, ούτως και ούτοι ανθίστανται τη αληθεία, άνθρωποι κατεφθαρμένοι τον νουν, αδόκιμοι περί την πίστιν. αλλ ου προκόψουσιν επί πλείον. η γαρ άνοια αυτών εκδηλος έσται πάσι, καθώς και η εκείνων εγένετο. συ δε παρηκολούθησάς μου τη διδασκαλία, τη αγωγή, τη προθέσει, τη πίστει, τη μακροθυμία, τη αγάπη, τη υπομονή, τοις διωγμοίς, τοις παθήμασιν, οία μοι εγένετο εν αντιοχεία, εν ικονίω, εν λύστροις, οίους διωγμούς υπήνεγκα, και εκ πάντων με ερρύσατο ο κύριος. και πάντες δε οι θέλοντες ευσεβώς ζήν εν χριστώ ιησού διωχθήσονται. πονηροί δε άνθρωποι και γόητες προκόψουσιν επί το χείρον, πλανώντες και πλανώμενοι. συ δε μένε εν οις έμαθες και επιστώθης, ειδώς παρά τίνος έμαθες, και ότι από βρέφους τα ιερά γράμματα οίδας, τα δυνάμενά σε σοφίσαι εις σωτηρίαν διά πίστεως της εν χριστώ ιησού. πάσα γραφή θεόπνευστος και ωφέλιμος προς διδασκαλίαν, προς έλεγχον, προς επανόρθωσιν, προς παιδείαν την εν δικαιοσύνη, ίνα άρτιος η του θεού άνθρωπος, προς παν έργον αγαθόν εξηρτισμένος. Cap.4.

Διαμαρτύρομαι ενώπιον του θεού και χριστού ιησού του μέλλοντος κρίνειν ζώντας και νεκρούς κατά την επιφάνειαν αυτού και την βασιλείαν αυτού, κήρυξον τον λόγον, επίστηθι ευκαίρως ακαίρως, έλεγξον, επιτίμησον, παρακάλεσον εν πάση μακροθυμία και διδαχή. έσται γαρ καιρός ότε της υγιαινούσης διδασκαλίας ουκ ανέξονται, αλλά κατά τας ιδίας επιθυμίας εαυτοίς επισωρεύσουσι διδασκάλους κνηθόμενοι την ακοήν, και από μεν της αληθείας την ακοήν αποστρέψουσι, επί δε τους μύθους εκτραπήσονται. συ δε νήφε εν πάσι, κακοπάθησον, έργον ποίησον ευαγγελιστού, την διακονίαν σου πλήρωσον. εγώ γαρ ήδη σπένδομαι, και ο καιρός της αναλύσεώς μου εφέστηκεν. τον καλόν αγώνα ηγώνισμαι, τον δρόμον τετέλεκα, την πίστιν τετήρηκα. λοιπόν απόκειταί μοι ο της δικαιοσύνης στέφανος, ον αποδώσει μοι κύριος εν εκείνη τη ημέρα, ο δίκαιος κριτής, ου μόνον δε εμοί αλλά και πάσι τοις ηγαπηκόσι την επιφάνειαν αυτού. σπούδασον ελθείν προς με ταχέως. δημάς γαρ με εγκατέλιπεν, αγαπήσας τον νυν αιώνα, και επορεύθη εις θεσσαλονίκην, κρήσκης εις γαλατίαν, τίτος εις δαλματίαν. λουκάς εστί μόνος μετ εμού. μάρκον αναλαβών άγε μετά σεαυτού, έστι γαρ μοι εύχρηστος εις διακονίαν. τυχικόν δε απέστειλα εις εφεσον. τον φαινόλην ον απέλιπον εν τρωάδι παρά κάρπω ερχόμενος φέρε, και τα βιβλία, μάλιστα τας μεμβράνας. αλέξανδρος ο χαλκεύς πολλά μοι κακά ενεδείξατο, αποδώσει αυτώ κατά τα έργα αυτού, ον και συ φυλάσσου, λίαν γαρ αντέστη τοις ημετέροις λόγοις. εν τη πρώτη μου απολογία ουδείς μοι παρεγένετο, αλλά πάντες με εγκατέλιπον, μη αυτοίς λογισθείη. ο δε κύριος μοι παρέστη και ενεδυνάμωσέ με, ίνα δι εμού το κήρυγμα πληροφορηθή και ακούσωσι πάντα τα έθνη, και ερρύσθην εκ στόματος λέοντος. ρύσεται με ο κύριος από παντός έργου πονηρού και σώσει εις την βασιλείαν αυτού την επουράνιον, ω η δόξα εις τους αιώνας των αιώνων. αμήν. πρίσκαν και ακύλαν ασπάσαι και τον ονησιφόρου οίκον. έραστος έμεινεν εν κορίνθω, τρόφιμον δε απέλιπον εν μιλήτω ασθενούντα. σπούδασον προ χειμώνος ελθείν. ασπάζεταί σε ευβούλος και πούδης και λίνος και κλαυδία και οι αδελφοί πάντες. ο κύριος ιησούς χριστός μετά του πνεύματός σου. η χάρις μεθ υμών. αμήν.

Προς τιμόθεον δευτέρα εγράφη από λαοδικείας της μητροπόλεως φρυγίας της πακατιανής.

aρεπίληπτοι ώσιν. εi δε τις τών ιδίων και
μάλιστα τών οικείων ου προνοεί, τήν πίστιν
ήρνηται, και εστίν απίστου χείρων. Κή-
ρας καταλεγέσθω μη ελαττον ετών εξήκον-
τα γεγονυία. ενός ανδρός γυνή εργοις κα
λοίς μαρτυρουμένη. ει ετεκνοτρόφησεν, ει
ξενοδόχησεν, ει αγίων πόδας ένιψεν, ει θλι
βομένοις επήρκεσεν, ει παντί έργω αγαθώ ε
πηκολούθησε. μεωτέρας δε χήρας παραιτού.
όταν γαρ καταστρηνιάσωσι του Χρισ
τού, γαμείν θέλουσιν, εχουσαι κρίμα, ότι
τήν πρώτην πίστιν ήθέτησαν. άμα δε και
αργαί μανθάνουσι περιερχόμεναι τας οικι
ας, ου μόνον δε αργαί, αλλά και φλύαροι
και περίεργοι, λαλούσαι τα μη δέοντα.
βούλομαι ουν μεωτέρας χήρας γαμείν, τε
κνογονείν, οικοδεσποτείν, μηδεμίαν αφορ
μήν διδόναι τώ άντικειμένω λοιδορίας χά-
ριν. ήδη γαρ τινες εξετράπησαν οπίσω του
σατανά. ει τις πιστός η πιστή έχει χήρας,
εξαρκείτωσαν ταίς, και μη βαρείσθω η εκκλη
σία, ίνα ταίς όντως χήραις επαρκέση. οι κα
λώς προεστώτες πρεσβύτεροι διπλής τιμής
αξιούσθωσαν, μάλιστα οι κοπιώντες εν λό
γω και διδασκαλία. λέγει γαρ η γραφή.
βουν αλοώντα ου φιμώσεις, και άξιος ο ερ
γάτης του μισθού αυτού. κατά πρεσβυτε-
ρου κατηγορίαν μη παραδέχου, εκτός ει μή
επί δύο ή τριών μαρτύρων. τους αμαρτά-
νοντας ενώπιον πάντων ελεγχε, ίνα και οι
λοιποί φόβον έχωσι. διαμαρτύρομαι εμώ-
πιον του θεού και κυρίου ιησού χριστού
και των εκλεκτών αγγέλων, ίνα ταύτα φυ
λάξης χωρίς προκρίματος, μηδέν ποιών κα
τά πρόσκλισιν. χείρας ταχέως μηδενί επι
τίθει, μηδέ κοινώνει αμαρτίαις αλλοτρίαις. σε
αυτόν αγνόν τήρει. μηκέτι ύδροποτεί, αλλ
οίνω ολίγω χρώ διά τον στόμαχον σου και
τας πυκνάς σου ασθενείας. τινών ανθρώπων
αι αμαρτίαι πρόδηλοι εισί προάγουσαι
εις κρίσιν, τισί δε και επακολουθούσιν. ώ
σαύτως και τα καλά έργα πρόδηλα εστί,
και τα άλλως έχοντα κρυβήναι ου δύνα-
ται. Cap.6.

Οσοι εισίν υπό ζυγόν δούλοι τους ιδίους
δεσπότας πάσης τιμής αξίους ηγείσθω
σαν, ίνα μη το όνομα του θεού και η διδασ
καλία βλασφημήται. οί δε πιστούς έχοντες
δεσπότας μη καταφρονείτωσαν ότι αδελ-
φοί εισίν, αλλά μάλλον δουλευέτωσαν, ότι
πιστοί εισί και αγαπητοί οι της ενεργεσί-
ας αντιλαμβανόμενοι. Ταύτα διδασκε και πα
ρακάλει. ει τις ετεροδιδασκαλεί, και μη προ

ᵇirreprehensibiles ᶜsint. Siᵇ quisᵉ ătˢ suosᵍ et
maxime domesticosᵍ cură nŏᵒ hꝫ: fidez
negaunt: τ est infideli deteriorꝭ. Viduaˢ
eligatˡ nonᵐ minᵒ sexaginta annoꝝ: qui
ᵇ q̄ fuerit vnꝰ viri uxorꝭ: inᵇ operibᵒ bonis
testimoniũ hꝫs: si filios educauit: siᵇ ho
spitio recepit: siˢ sctoꝝ pedes lauit: siˢ tri
bulationē patientibᵒ sũministrauit: si oĕ
opᵒ bonũ subsecutaᵉ ē. Adolescentioresˢ
ătˢ viduasᵇ deuita. Cũ cˢ luxurianteˢ fuerit
in xpo nubereᵉ volũt: habentesᵍ dānationez
qꝛ primā fidē irritā fecerũt. Simulˢ ătˢ τ
ociosaeᵇ discũt circumire domos: non so
lum ociosaeˢ sed τ verbosaeˢ
τ curiosaeˢ: loquentesᵍ quaeᵇ non oportet.
Voloˢ ătˢ iuniores nubere: filios pereare
matresfamilias eē. nullāᵇ occasionē
dareᵉ aduersarioᵉ maledicti gratia.
Jāᵇ enim q̄dāˢ conuersaeˢ sũtˢ retro post
satanā. Siᵇ quisᵇ fidelisᵇ hꝫ viduas
sũministretˢ illis: vt nŏᵉ grauetᵇ ecclesia:
vt his q̄ vereᵉ viduae sũt sufficiat. Quiᵇ bñ
pſuntˢ pſbyteri duplici honore
digniᵐ habeātur maxieᵉ q̄ laborāt inᵍ ver
bo τ doctrina. Dicitᵐ enim scriptura.
Nŏᵇ alligabisᵇ os boui triturāti τ digno ē
operi sũo mercedeᵉ sua. Aduersusˢ pſbyteꝝ
accusationem noli recipere nisi
subᵇ duobᵒ autᵇ tribᵒ testibᵒ. Peccātes
coram oibᵒ argue: vt τ
ceteri timorem habeant. Testorᵉ coram
deo τ christo iesu
τ electisᵉ angelis eius: vt hecᵉ custodias
sine piudicio: nihil faciēs i alterā ptē de
clinādo. Manusᵉ citoᵇ nemini ipositeris:
neqzᵍ cõicaueris peccatis alienis. Teipsum
castũᵐ custodi. Noli adhucᵉ aquā bibere
sed modicoᵍ vinoᵒ vtereᵉ pp stomachũ tuum
τ freq̄ntes tuasᵇ infirmitates. Quorūdaz
hoīm peccata manifestaᵍ suntᵇ pcedentia
adᵏ iudiciũ quorūdāᵐ ătˢ τ subsequũt. Si
militerᵍ τ facta bonaᵍ manifesta sunt: qui
aliter se hñt absconditᵇ non posunt.
Cap.6.

Quicunqz sunt sub iugo seruiᵍ dños
suosᵇ oi honoreᵏ dignosᵍ arbitrētur:
ne nomen dominiᵍ et doctrina
blasphemetur. Qui ătˢ fideles habent
dños non cõtęmnătᵇ qz frēs
sunt: sed magis seruiāt qz
fideles sunt τ dilecti q̄ beneficij
principes sũt. hecᵉ docetᵉ τ exhortare.
Si quisˢ aliter docet: τ non acquiescit

σέρχεται υγιαίνουσι λόγοις τοις του κυρί-
ου ημών ιησού χριστού, και τη κατ ευσέβει
αν διδασκαλία, τετύφωται μηδέν εποιστά-
μενος, αλλά μοσῶν περί ζητήσεις και λογο
μαχίας, εξ ων γίνεται φθόνος, έρις, βλασ
φημίαι, υπόνοιαι πονηραί, διαπαρατριβαί
διεφθαρμένων ανθρώπων τον νουν και απε
στερημένων της αληθείας, νομιζόντων πο-
ρισμόν είναι την ευσέβειαν. αφίστασο από
των τοιούτων. εστί δε πορισμός, μέγας η
ευσέβεια μετά αυταρκείας. ουδέν γαρ εισή
νεγκαμεν εις τον κόσμον δήλον ότι ουδέ εξενε
γκείν τι δυνάμεθα. έχοντες δε διατροφάς
και σκεπάσματα, τούτοις αρκεσθησώμεθα.
οι δε βουλόμενοι πλουτείν, εμπίπτουσιν
εις πειρασμόν και παγίδα και επιθυμίας
πολλάς αμηχάνους και βλαβεράς, αίτινες
βυθίζουσι τους ανθρώπους εις όλεθρον και
απώλειαν. ρίζα γαρ πάντων των κακών εσ
τίν η φιλαργυρία, ής τινες ορεγόμενοι απο
πλανήθησαν από της πίστεως, και εαυ
τούς περιέπειραν οδύναις πολλαίς. συ δε
ω άνθρωπε του θεού ταύτα φεύγε. δίωκε
δε δικαιοσύνην, ευσέβειαν, πίστιν, αγάπην,
υπομονήν, πραότητα. αγωνίζου τον καλόν
αγώνα της πίστεως, επιλαβού της αιωνίου
ζωής, εις ην εκλήθης και ωμολόγησας την κα
λήν ομολογίαν ενώπιον πολλών μαρτύρων
παραγγέλλω σοι ενώπιον του θεού του ζω
οποιούντος τα πάντα και χριστού ιησού του
μαρτυρήσαντος επί ποντίου πιλάτου την
καλήν ομολογίαν, τηρήσαί σε την εντολήν
άσπιλον, ανεπίληπτον, μέχρι της επιφανεί
ας του κυρίου ημών ιησού χριστού, ην και-
ροίς ιδίοις δείξη ο μακάριος και μόνος δυ-
νάστης ο βασιλεύς των βασιλευόντων και
κύριος των κυριευόντων, ο μόνος έχων α-
θανασίαν, φως οικών απρόσιτον, ον ειδεν ου
δείς ανθρώπων, ουδέ ιδείν δύναται, ω τιμή
κράτος αιώνιον. αμήν. τοις πλουσίοις εν τω
νυν αιώνι παράγγελε μη υψηλοφρονείν,
μηδέ ηλπικέναι επί πλούτου αδηλότητι,
αλλ εν τω θεώ τω ζώντι τω παρέχοντι η-
μίν πάντα πλουσίως εις απόλαυσιν, αγα-
θοεργείν, πλουτείν εν έργοις καλοίς, ευμε-
ταδότους είναι, κοινωνικούς, αποθησαυρί-
ζοντας εαυτοίς θεμέλιον καλόν εις το μέλ-
λον, ίνα επιλάβωνται της αιωνίου ζωής. ω
τιμόθεε, την παρακαταθήκην φύλαξον, εκ-
τρεπόμενος τας βεβήλους κενοφωνίας και
αντιθέσεις της ψευδωνύμου γνώσεως, ην
τινες επαγγελλόμενοι περί την πίστιν ηστό-
χησαν. η χάρις μετά σου. αμήν.

ᵇfanis ᶜsermonibus ᵇdomini
nostri iesu xpi: ᵇ τ ei q̄ ſm pietatem est
doctrine: superbus est nihil sciens:
ſz lāgues circa q̄stiones τ pugnas ūbo
rū: ex q̄b oriūtur inuidie: cōtētiones: blas
phemie: suſpitiōes male: cōflictationes
hoīz mente corruptoruz: τ qui a
Vitate puati sunt: existimātiū questum
esse pietatem. Est autem questus magnus
pietas cū sufficiētia. Nihil. n. intulimus
in hūc mūdū: haud dubiū q̄ nec auferre quid possumus. habentes aūt alimēta
τ q̄b tegamur: his contenti simus.
Nā q̄ volunt diuites fieri incidunt
in tēptationē τ in laqueū diaboli τ desideria multa inutilia τ nociua: que
mergunt hoīes in interitum τ
pditionem. radix enim oim malorū est
cupiditas: quā q̄dā appetētes errauerūt
a fide: τ inseruerunt se doloribus multis. Tu autem
homo dei hec fuge. Sectare
uo iustitiā: pietatez: fidē: charitatem:
patiētiaz: manſuetudinē. Certa bonum
certamē fidei. Apphende vitā eternā:
in q̄ vocatus es τ confessus bonam
confessionē coram multis testibus.
Precipio tibi coram deo qui viuificat
omnia τ christo iesu
q̄ testimoniū reddidit sub pōtio pilato
bonā cōfessionez: vt serues mandatum
sine macula vsq in aduentum
dñi nostri iesu xpi: quē suis temporibus
ostendet beatus τ solus potens:
rex regum τ
dns dnantiū: q̄ solus hꝫ imortalitatez:
τ lucē habitat inaccessibilē: quez nullus
hoīz vidit: nec videre pōt: cui honor
τ iperiū sempiternū. Amē. Diuitibus
huius seculi pcipe non sublime sapere:
neqz sperare in incerto diuitiarum: sed
in deo viuo qui prestat nobis
oia abunde ad fruendum: bene agere:
diuites fieri in bonis opib: facile
tribuere: communicare: thesaurizare
sibi fundamentuz bonū in futuruz:
vt apprehendant bonam vitam.
timothee depositum custodi: deuitans
prophanas vocum nouitates: et
oppositiones falsi nois scientie: quaz
q̄dā pmittētes circa fidem exciderunt.
Gratia tecum. Amen.

/Τέλος/Της προς Τιμόθεου πρώτης εποστολής./

Explicit epistola beati pauli ad Timotheum prima.

Incipit argumentum in epistolam secundam.

Item timotheo scribit de exhortatione martyrij & omni regula veritatis: & quid futurum sit temporibus nouissimis: & de sua passione: scribens ei ab vrbe roma.

Explicit argumentum.

/Η/Του αγίου παύλου προς Τιμόθεον
Δευτέρα επιστολή.

Αύλος απόστολος Δια θελήματος θεού κατ επαγγελίαν ζωής/Της εμ Χριστώ ιησού, Τιμοθέω αγαπητώ Τέκνω, χάρις ελέος, ειρήνη, από θεού πατρός, και Χριστού ιησού/Του κυρίου ημων. χάριν έχω/Τω θεώ λατρεύων από προγόνων εμ καθαρά συνειδήσει, ως αδιάλειπτον εχω/Την περί σου μνείαν εν/Ταις δεήσεσι μου νυκτός και ημέρας επιποθών σε ιδείν, μεμνημένος σου/Των δακρύων, ίνα χαράς πλησθώ, υπόμνησιν λαμβάνων/Της εν σοι ανυποκρίτου πίστεως, ήτις ενώκησε πρώτον εν/Τη μάμμη σου Λωίδη και/Τη μητρί σου ευνίκη, πέπεισμαι δε ότι και εν σοι. Δι ην αιτίαν αναμιμνήσκω σε αναζωπυρείν/Το χάρισμα/Του θεού, ο εστίν εν σοι διά/Της επιθέσεως/Των χειρών μου. ου γαρ εδωκεν ημίν ο θεός πνεύμα δειλίας, αλλά δυνάμεως και αγάπης και σωφρονισμού. μη ουν επαισχυνθής/Το μαρτύριον/Του κυρίου ημών μηδέ εμέ/Του δέσμιον αυτού, αλλά συγκακοπάθησον/Τω ευαγγελίω κατά δύναμιν θεού/Του σώσαντος ημάς και καλέσαντος κλήσει αγία, ου κατά/Τα έργα ημών, αλλά κατ ίδιαν πρόθεσιν και χάριν/Την δοθείσαν ημίν εν Χριστώ ιησού προ χρόνων αιωνίων, φανερωθείσαν δε μυν διά/Της επιφανείας/Του σωτήρος ημών ιησού Χριστού, καταργήσαντος μεν/Τον θάνατον, φωτίσαντος δε ζωήν και αφθαρσίαν διά/Του ευαγγελίου, εις ο ετέθην εγώ κήρυξ και από στολος και διδάσκαλος εθνών. δι ην αιτίαν και ταύτα πάσχω, αλλ ουκ επαισχύνομαι. οίδα γαρ ω πεπίστευκα, και πέπεισμαι ότι δυνατός εστί/Την παρακαταθήκην μου φυλάξαι εις εκείνην/Την ημέραν. υποτύπωσιν έχε υγιαινόντων λογων, ων παρ εμού ήκουσας εν πίστει και αγάπη/Τη εν Χριστώ ιησού. /Την καλήν παραθήκην φύλαξον διά πνεύματος αγίου/Του ενοικούντος εν ημίν. οίδας τούτο ότι απεστράφησαν με πάντες οι εν/Τη ασία, ων εστί Φύγελλος και Ερμογένης. δώη έλεος/ο κύριος/Τω οικω Ονησιφόρου ότι πολλάκις με ανέψυξε, και/Την άλυσιν μου ουκ εποαισχύνθη, αλλά γενόμενος εν Ρώμη σπουδαιότερον εζήτησε με, και εύρε. δώη αυτώ/ο κύριος ευρείν έλεος παρά κυρίου εν εκείνη/Τη ημέρα, και όσα εν εφέσω διηκόνησε βέλτιον συ γινώσκεις.

Incipit epistola beati pauli apli ad Thimotheum secunda. Cap.i.

Paulus aplus ieſu xpi p volũtatẽ dei fim promiſſionez qui eſt i xpo ieſu: timotheo chariſſimo filio: gra & mia & pax & a deo patre nostro & christo ieſu domino nostro. Grãtias ago deo meo cui ſeruio a pgenitorib meis in pura: q ſine intermiſſione habeã tui memoriã in orãtib meis nocte ac die: deſiderãs te videre. Memor lachrymaꝝ tuaꝝ vt gaudio iplear. Recordationẽ accipies ei fidei q eſt in te non ficta: q habitauit primuz in auia tua loide & matre eunice: certus ſum ãt q & in te. Propter quã cãz admoneo te: vt reſuſcites gratiam dei que eſt in te per impoſitionẽ manuũ mearũ. Non enim dedit nobis deus ſpũm timoris: ſed virtutis & dilectionis & ſobrietatis. Noli itaqz erubeſcere teſtimoniũ dñi nostri neqz me vinctum eius: ſed collabora euangelio ſecundum virtutẽ dei: q nos liberauit & vocauit vocatione ſua ſcta non ꝓ opa nostra: ſed ſcom ppoſitũ ſuum & gratiam: q data eſt nobis in christo ieſu ãte tpa ſecularia: manifeſtata eſt ãt nũc per illuminationẽ ſaluatoris dñi nri ieſu xpi q deſtruxit mortez: illuminauit aũt vitã & incorruptionẽ per euãgeliuz: in quo poſitꝰ ſũ ego pdicator & apls magiſter gentium. Ob quã causam & hec patior: ſed non confundor. Scio cui credidi: & certus ſum q potens eſt depoſitum meum ſeruare in illum diem. Formam habe ſanorum verboꝝ que a me audiſti in fide & dilectiõe in xpo ieſu. Bonũ depoſitũ cuſtodi per ſpiritum ſanctũ q habitat in nobis. Scis enim hoc q auerſi ſunt a me oẽs qui ſunt in aſia ſũt: ex quib eſt phygell & hermogenes. Det miaz dñs onheſiphori domui: quia ſepe me refrigerauit: & catenam

mea non erubuit: ſed cum roma venisset ſollicite me quesiuit: & inuenit. Det illi dñs inuenire miſericordiã a deo in illa die: et quanta epheſi ministrauit mihi tu melius nosti. Cap.ii.

Tu ergo fili mi cõfortare in gratia q eſt in christo ieſu & que audiſti a me per multos teſtes: hec commenda fidelibus hoibus: qui idonei erunt & alios docere. Labora sicut bonus miles christi ieſu. Nemo militans deo implicat ſe negocijs ſecularib: vt ei placeat cui ſe probauit. Nã & certat in ronabit niſi q legitime certauerit. Labo rantẽ agricolã oꝑz primuz de fructibus accipere. Intelligẽ q dico: dabit ei ti bi dñs in oib: 1.Co.9.b
intellectũ. Memor eſto dñz ieſuz xpz reſurrexiſſe a mortuis ex ſemine dauid ſm euãgelium meuz: in quo laboro vſqz ad vincula quaſi male ope rãs: ſz verbũ dei nõ eſt alligatũ. Ideo omnia ſuſtineo propter electos: vt & ipſi ſaluté conſequantur q eſt in xpo ieſu cum glia celeſti. Fidelis ſermo. Nã ſi cõmortui ſumus: & viuemus: ſi ſuſtiebimꝰ & cõregnabimꝰ: ſi negauerimꝰ & ille negabit nos: ſi nõ credimꝰ ille fidelis permanet: negare ſeipſum non poteſt. Hec commone teſtificans coram deo. Noli contendere verbis: ad nihil ei vtile eſt niſi ad ſubuerſionez audiẽtiũ. Sollicite autem cura teipſuz ꝓbabilem exhibere deo: operarium inconfuſibilẽ recte tractantẽ verbuz veritatis. Prophana autẽ & vaniloquia deuita. Multum enim proficient ad impietatem: & ſermo eoꝝ vt cancer ſerpet. Ex quib eſt hymeneus & philetus: q a veritate exciderũt dicentes reſurrectionem iam factaz: & ſubuerterũt quorũdã fidem. Sz fir 1.Co.3.b
fundamentum dei ſtat: habens ſignaculũ hoc. Cognouit dñs qui ſunt eius: & diſcedat ab iniquitate omnis qui inuocat nomen dñi. In magna dom non ſolum ſunt vaſa aurea & argentea: ſz & lignea & fictilia: & quedã ad honorẽ: quedã ad ſtumeliaz. Si quis ergo emũdauerit ſe ab iſtis erit vas in honorẽ ſanctificatũ: & vtile domino ad oẽ opus bonum paratum. Iuuenilia autem deſideria fuge 1.Tim.4.a 1.Tim.6.c

γε,ᵗλίωκεᵘλεˣλικαιοσύμηȳ,ᶻωίστιμ,ᵃαγάωμ,ᵇειρήμη,ᶜμετά/Τωᵈεπικαλουμέμωμ/Τομᵉκύριομᶠεκᵍκαθαράςʰκαρλίας,/Ταςⁱλεᵏωμράς,ˡκαὶᵐαπαιλεύτουςⁿζητήσειςᵒωαραιτού,ᵖειλώςᵠότιʳγεμμώσιˢμάχας.ᵗλούλομˣλεᵘκυρίουᵛουʷλειˣμάχεσθαι,ʸαλλᶻήωιομᵃείμαιᵇωρος᾽ωάμτας,ᶜλιλακτικόμ,ᵈαμεξίκακομᵉεμᶠωραότητι,ᵍωαιλεύομτα/Τουςʰαμτιλιατιθεμέμους,ⁱμήποτεᵏλῶᵛαυτοίς/οᵐθεόςⁿμετάμοιαμᵒεἰςᵖεπίγμωσιμᵠαληθείας,ʳκαὶˢαμαμήψωσιμᵗεκ/Τηςᵘτου᾽λιαβόλουʸωαγίλος,ᶻεζωγρημέμοιᵃυπ᾽αὐτοῦᵇεἰς/Τοᶜεκείμουᵈθέλημα. Cap.3.

Τοῦτοᵇλεᶜγίμωσκε,ᵈότιᵉεμᶠεσχάταιςᵍημέραιςʰεμστήσομταιⁱκαιροίᵏχαλεποί,ˡέσομταιᵐγαρⁿάμθρωποιᵒφίλαυτοι,ᵖφυλάργυροι,ᵠαλαζόμες,ʳυωερήφαμοι,ˢβλάσφημοι,ᵗγομεύσιμᵘαπειθεῖς,ˣαχάριστοι,ʸαμόσιοι,ᶻάστοργοι,ᵃάσπομδοι,ᵇλιάβολοι,ᶜακρατεῖς,ᵈαμήμεροι,ᵉαφιλάγαθοι,ᶠωροδόται,ᵍωροπετεῖς,ʰτετυφωμένοι,ⁱφιλήδομοιᵏμᾶλλομˡημᵐφιλόθεοι,ⁿέχομτεςᵒμόρφωσιμᵖευσεβείας,/Τημᵠδεʳλύμαμιμˢαυτῆςᵗηρημένοι.ᵘκαὶˣΤούτουςʸαποτρέπου.᾽ἐκᶻΤούτωμᵇγαρᶜεισίμ/οιᵈεμλύμομτεςᵉεἰς/Ταςᶠοἰκίαςᵍκαὶʰαιχμαλωτίζομτεςⁱγυμαικάριαᵏσεσωρευσμέμαˡαμαρτίαις,ᵐαγόμεμαⁿεωιθυμίαιςᵒωοικίλαις,ᵖπάμτοτεᵠμαμθάμομταʳκαὶˢμηδέωοτεᵗεἰς ᵘεπίγμωσιμˣαληθείαςʸελθεῖμ᾽ λυμάμεμα.ᶻᵃομᵇΤρόωμ᾽λεᵘιαμμῆᶜ καὶ ᶠιαμβρῆᵍαμτέστημαμʰμωϋσέι,ⁱούτωᵏκαὶˡούτοιᵐαμθίσταμται/Τῆⁿαληθεία,ᵒάμθρωποιᵖκατεφθαρμένοι/Τομᵠμουμ,ʳαλόκιμοιˢπερί/Τημᵗ᾽πίστιμ,ᵘαλλˣουʸπροκόψουσιμ᾽ επίᶻπλείστομ./ηᵇγαρᶜάμοιαᵈαυτῶμᵉέκλημλοςᶠέσταιᵍ᾽ωάσιμ,ʰως ⁱκαι/ηᵏεκείμωμˡεγέρετο.ᵐσυ᾽λεᵒπαρηκολούθηκαςᵖμου/Τῆᵠδιλασκαλία/Τῆʳαγωγῆ,/Τῆˢ᾽ωροθέσει,/Τῆᵗπίστει,/Τῆᵘμακροθυμία,/Τῆˣαγάπη,/Τῆʸυπομομῆ,/Τοις᾽ λιωγμοίς,/Τοῖςᶻπαθήμασιμ,ᵃοίαᵇμοιᶜεγέμομτοᵈεμ᾽αμτιοχεία,ᵉεμᶠικομίῳ,ᵍεμʰλύστροις,ⁱοἵουςᵐ᾽λιωγμούςᵘυπήμεγκα,ᵒκαὶᵖεκᵠᾶμτωμʳμεˢερῤύσατο/οᵗκύριος.ᵘκαὶˣᾶμτεςʸλε/οιᶻθέλομτεςᵃευσεβῶςᵇζημᶜεμᵈΧριστῷᵉιμσού,ᶠλιωχθήσομται,ᵍπομηροίʰλε᾽άμθρωποιⁱκαὶ ᵏγόμτεςᵐ ᾽ωροκόψουσιμᵘεπί/Τοᵒχείρομ,ᵖ᾽ωλαμῶμτεςᵠκαὶʳ᾽ωλαμῶμεμοι.ˢσυ᾽λεᵘμέμεᵛεμᵒοις᾽έμαθεςˣκαὶʸεπιστώθης,ᶻειλῶςᵃ᾽ωαράᵇ᾽Τίμοςᶜ᾽έμαθες,ᵈκαὶᵉότιᶠαπό᾽βρέφους/Τα᾽ιερά᾽ᵍγράμματαʰοἴδας,/Τα᾽ἀμυάμεμαⁱσεᵏσοφίσαιˡεἰςᵐσωτηρίαμⁿ διάᵒπίστεως/Τῆςᵖεμ᾽Χριστῷ᾽ιμσού.ᵠπάσαʳγραφὴˢθεόπμευστοςᵗκαὶᵘωφέλιμοςˣπροςʸδιλασκαλίαμ,ᶻπροςᵃέλεγχομ,ᵇ᾽ωροςᶜεπαμόρθωσιμ,ᵈ᾽ωροςᵉ᾽παιδείαμ/Τημᶠεμᵍδικαιοσύμη,ʰίμαᶦάρτιοςʲη/ομ/Τουᵏθεοῦˡάμθρωποςᵐπροςⁿπαμ᾽έργομᵒαγαθόμᵖεξηρτυμένος. Cap.4.

ᵃΔιαμαρτύρομαι ᵇουμ ᶜεγὼ ᵈεμώμιομ/Τουᵉθεοῦᶠκαὶ/ΤουᵍκυρίουʰιμσοῦˡΧριστοῦ/Τοῦˡμελλομτοςᵐκρίμειμⁿζῶμτας ᵒκαὶᵖμεκρούςᵠκατά/Τημʳεπιφάμειαμˢαυτοῦ,ᵗκαὶ/Τημᵘβασιλείαμˣαυτοῦ,ʸκήρυξομ/Τομᶻλόγομ,ᵃεπίστημεθιᵇευκαίρως,ᶜακαίρως,ᵈέλεγξομ,ᵉεπιτίμησομ,ᶠωαρακάλεσομᵍεμʰωάσημακροθυμίαˡκαὶᵏδιδαχή,ᵐέσταιⁿγαρᵒκαιρόςᵖότε/Τῆςᵠυγιαιούσηςʳδιδασκαλίας ˢουκˣαμέξομται,ᵘαλλάʳκατά/Τας ᵉωιθυμίας/Τας ᶦδίας ᵉαυτοῖςᵉεωισωρεύσουσιᶜλιδασκάλουςᵇκμηθόμεμοι/Τημᶜακοήμ,ᶠκαὶᵍαπόʰμεμ/Τῆςᶠαληθείας/Τημʰακοήμˡαποστρέψουσιμ,ᵐεπὶ λε/Τουςᵒμύθουςᵖεκτραπήσομται.ᵠσυ᾽λεʳμήφεᵉεμᵘπάσιμ,ˣκακοπάθησομ,ʸέργομ᾽ποίησομᶻευαγγελιστού,/Τημᵇδιακομίαμᶜσουᵈωληροφόρησομ.ᵉεγώᶠγαρᵍήδηʰσωέμδομαι,ⁱκαὶ/οᵏκαιρος/Τῆςˡεμῆςᵐαμαλύσεως ⁿεφέστηκε./Τομᵒαγῶμα/Τομᵖκαλόμᵠηγώμισμαι,/ΤομʳδρόμομˢΤετέλεκα,/Τημᵗ᾽πίστιμᵘΤετήρηκα.ˣλοιῶόμʸαῶόκειταιᶻ᾽μοι/ο/Τῆςᵃδικαιοσύμηςᵇστέφαμος,ᶜομᵈαῶολώσειᵉμοι/οᶠκύριοςᵍεμʰεκείμῃ/Τῃ ⁱημέρα/οᵏδίκαιοςˡκριτής,ᵐουᵘμόμομοᵒλε ᵖεμοί,ᵠαλλάʳκαὶˢωάσι/Τοιςᵗηγαωημκόσι/Τημᵘεωιφάμειαμˣαυτοῦ,ʸσωούλασομᶻ᾽ελθεῖμ ᵃωροςᵇμεᶜΤαχέως,ᵈδημάςᵉγαρᶠμεᵍεγκατέλιπεμ,ʰαγαωήσαςᶦ/Τομᵏμῦμˡαιῶμα,ᵐκαὶⁿεωορεύθημ ᵒεισᵖθεσσαλομίκημ.ᵠκρίσκηςʳεισᵉγαλατίαμ,ᵗΤίτοςᵘεἰςˣΔαλματίαμ.ʸλουκᾶςᶻεστί᾽μομοςᵃμετᵇεμού.ᶜμάρκομᵈαμαλαβῶμᵉάγαγέᶠμετάᵍσεαυτού,ʰεστιˡγαρᵏμοιᵛεὐχρηστοςᵐεἰςᵒΔιακομίαμ.ᵖΤυχικόμᵠλε᾽αῶέστειλαʳεἰςᵉέφεσομ./Τομᵗφελόμημᵘομᵛαῶέλιῶομʳεμ᾽Τρωάλιˢᵃωαράᵇκαρῶωᶜερχόμεμοςᵈφέρε,ᵉκαὶ/Τὰʳβιβλία,ᵍμάλιστα/Τὰςʰμεμβράμας.ⁱαλέξαμλρος/οᵏΧαλκεύςˡῶολλάᵐμοιⁿκακάᵒεμεδείξατο,ᵖαπολῶήᵠαυτῶ/οʳκύριοςˢκατά/Τὰᵗέργαᵘαυτού,ᵛομʷκαὶˣσυʸφυλάσσου,ᶻλίαμᵃγαρᵇαμθέστημκε/Τοιςᶜημετέροιςᵈλόγοις.ᵉεμ/Τῃᶠῶρώτῃ ᵍμουʰαῶολογίαⁱουδείςᵐμοιⁿσυμῶαρεγεμετο,ᵒαλλάᵖῶάμτεςᵠμεʳεγκατέλιῶομ.ˢμηᵗαυτοῖςᵘλογισθείη./οᵛλε᾽κύριοςˣμοιʸῶαρέστηᶻκαὶᵃεμελυμάμωσεᵇμε,ᶜίμα᾽Διᵈεμού/Τοᵉκήρυγμαᶠῶληροφορηθῇ,ᵍκαὶʰακούσηⁱῶάμτα/Τα᾽έθμη,ᵏκαὶˡερρύσθημᵠεκ᾽στόματοςᵐλέομτος.ᵗκαὶⁿῥύσεταιᵛμε/οᵒκύριοςˣαῶὸʸῶαμτὸςᶻέργουᵃῶομηρού,ᵇκαὶᶜσώσειᵈεἰς/Τημᵉβασιλείαμᶠαὐτού/Τημᵍεσουρασμίομ,ʰῶ/ηᾶόξαⁱεισ/Τουσᵏαιώμας/Τῶμˡαιώμωμ.ᵐαμήμ.ⁿάσωασαιᵒῶρίσκιλλαμᵖκαὶᵠακύλαμʳκαὶ/Τομˢόμησιφόρουᵗοἶκομ.᾽ἔραστοσᵘἐμειμεμᵛεμʷκορίμθω,ˣΤρόφιμομ᾽Δεᵃῶέλιῶομᵇεμᶜλήτῳᵈασθεμούμτα.ᵉσωύλασομᶠῶροᵍΧειμῶμοσʰελθεῖμ.ⁱασῶάζεταιᵏσεˡευβουλος

Ad timotheum.ii. Cap.iiii.

Ἐμαρτύρομαι ᵃεμώμιομ ᵇΤουᶜθεοῦᵈκαὶ/ΤουᵉκυρίουᶠιμσοῦˡΧριστοῦ/Τοῦᵍμελλομτοςʰκρίμειμⁱζῶμτας ᵏκαὶᵛμεκρούςᵐκατά/Τημⁿεῶιφάμειαμᵒαὐτοῦ/καὶ/Τημᵖβασιλείαμᵠαὐτοῦ,ʳκήρυξομ/Τομˢλόγομ,ᵗεῶίστημθι ᵘευκαίρως,ˣακαίρως,ʸέλεγξομ,ᶻεῶιτίμησομ,ᵃῶαρακάλεσομᵇεμᶜῶάσημακροθυμίαᵈκαὶᵉδιδαχή.ᶠΕσταιᵍγὰρʰκαιρὸςⁱότεμὴᵏυγιαιούσηςˡδιδασκαλίαςᵐοὐκμὲξέομται,ⁿαλλὰᵒκατὰ/Τὰςᵖεωιθυμίας/Τὰςᵠἰδίαςʳεαυτοῖςˢεωισωρεύσουσιᵗδιδασκάλουςᵘκμηθόμεμοι/Τημᵛακοήμ,ʷκαὶˣαῶὸʸμεμ/Τῆςᶻαληθείας/Τημᵃακοήμᵇαῶοστρέψουσιμ,ᶜεῶὶᵈλε/Τουςᵉμύθουςᶠεκτρα�ῶήσομται.ᵍσυ᾽λεʰμήφεᶦεμᵏῶάσι,ˡκακο�ῶάθησομ,ᵐέργομ᾽ῶοίησομⁿευαγγελιστού,/Τημᵒδιακομίαμᵖσουᵠῶληροφόρησομ.ʳεγώˢγαρᵗήδηᵘσωέμδομαι,ᵛκαὶ/οʷκαιρὸς/Τῆςˣεμῆςᶻαμαλύσεως ᵃεφέστηκε./Τομᵇαγῶμα/Τομᶜκαλόμᵈηγώμισμαι,/ΤομᵉδρόμομᶠΤετέλεκα,/ΤημᵍῶίστιμʰΤετήρηκα.ⁱλοιῶὸμʲαῶόκειταιᵏ᾽μοι/ο/Τῆςˡδικαιοσύμηςᵐστέφαμος,ⁿομᵒαῶολώσειᵖμοι/οᵠκύριοςʳεμˢεκείμῃ/Τῃ ᵗημέρα/οᵘδίκαιοςˣκριτής,ʸουᶻμόμομοᵃλε ᵇεμοί,ᶜαλλάᵈκαὶᵉῶάσι/Τοιςᶠηγαῶημκόσι/Τημᵍεωιφάμειαμʰαὐτού,ⁱσωούλασομᵏ᾽ελθεῖμ ˡῶροςᵐμεⁿΤαχέως,ᵒδημάςᵖγαρᵠμεʳεγκατέλιῶεμ,ˢαγαωήσαςᵗΤομᵘμῦμᵛαιῶμα,ʷκαὶˣεωορεύθημ ʸεισᶻθεσσαλομίκημ.ᵃκρίσκηςᵇεισᶜγαλατίαμ.ᵈΤίτοςᵉεἰςᶠΔαλματίαμ.ᵍλουκᾶςʰεστί᾽μομοςⁱμετᵏεμού.ˡμάρκομᵐαμαλαβῶμⁿάγαγέᵒμετάᵖσεαυτού,ᵠεστιʳγαρˢμοιᵗεὐχρηστοςᵘεἰςᵛΔιακομίαμ.ʷΤυχικόμˣΔεʸαῶέστειλαᶻεἰςᵃέφεσομ./ΤομᵇφελόμημᶜομᵈαῶέλιῶομᵉεμᶠΤρωάλιᵍῶαράʰκαρῶωⁱερχόμεμοςᵏφέρε,ˡκαὶ/Τὰᵐβιβλία,ⁿμάλιστα/Τὰςᵒμεμβράμας.ᵖαλέξαμλρος/οᵠΧαλκεύςʳῶολλάˢμοιᵗκακάᵘεμεδείξατο,ᵛαῶολῶήʷαὐτῶ/οˣκύριοςʸκατά/Τὰᶻέργαᵃαὐτού,ᵇομᶜκαὶᵈσυᵉφυλάσσου,ᶠλίαμᵍγὰρʰαμθέστημκε/Τοιςⁱημετέροιςʲλόγοις.ᵏεμ/Τῃˡῶρώτῃ ᵐμουⁿαῶολογίαᵒουδείςᵖμοιᵠῶάμτεςʳμεˢεγκατέλιῶομ.ᵗμὴᵘαὐτοῖςᵛλογισθείη./οʷΔε᾽κύριοςˣμοιʸῶαρέστηᶻκαὶᵃεμελυμάμωσεᵇμε,ᶜίμα᾽Διᵈεμού/Τοᵉκήρυγμαᶠῶληροφορηθῇ,ᵍκαὶʰακούσηⁱῶάμτα/Τα᾽έθμη,ᵏκαὶˡερρύσθημᵐεκ᾽στόματοςⁿλέομτος.ᵒκαὶᵖῥύσεταιᵠμε/οʳκύριοςˢαῶὸᵗῶαμτὸςᵘέργουᵛῶομηρού,ʷκαὶˣσώσειʸεἰς/Τημᶻβασιλείαμᵃαὐτού/Τημᵇεσουρασμίομ,ᶜῶ/ηᾶόξαᵈεισ/Τουσᵉαιώμας/Τῶμᶠαιώμωμ.ᵍαμήμ.ʰάσωασαιⁱῶρίσκιλλαμᵏκαὶˡακύλαμᵐκαὶ/Τομⁿόμησιφόρουᵒοἶκομ.᾽ἔραστοσᵖέμειμεμᵠεμʳκορίμθω,ˢΤρόφιμομ᾽Δεᵗῶέλιῶομᵘεμᵛλήτῳˣασθεμούμτα.ʸσωούλασομᶻ᾽ῶροᵃΧειμῶμοσᵇελθεῖμ.ᶜασῶάζεταιᵈσεᵉευβουλος

ᵃ᾽sectare ᵇiustitiã: ᶜfidẽ:ſpẽ:ᵈcharitatem: et ᵉpacemᶠcumᵍhisʰqᵍⁱinuocãtᵏdominum ex ˡdeᵐcorde ⁿpuro. ᵒStultasᵖãtᵠ᾽ſine ʳdiſciplinaˢqſtionesᵗdenita: ᵘſciens ˣqz ʸgenerãtᶻlites. ᵃSeruũãtᵇdñi ᶜnon ᵈoportet ᵉlitigare: ᶠſedᵍmanſuetuzʰesſeⁱadᵏomẽs: ˡdocibilẽ: ᵐpatiẽtẽⁿcũᵒmodeſtia: ᵖcorripiẽtẽ ᵠeosʳqˢreſiſtuntᵗveritati: ᵘneqᵛdeusʷdet ˣillisʸpniamᶻadᵃcognoſcendamᵇveritatez: ᶜ᾽reſipiſcantᵈa ᵉdiaboli ex ᶠlaqueis: ᵍa᾽quoʰcaptiui tenẽtur ⁱad ᵏipſiᵍ ˡvoluntatem. Cap.3.

Hoc ãt ſcito: qz inᵇnouiſſimiſᶜdiebᵍ ʰinſtabuntⁱtpa ᵏpericuloſa: ˡ᾽erunt ᵐhomines ⁿſe ipſos ᵒamantes: ᵖcupidi: ex ᵠelati: ʳ ſuperbi: ˢblaſphemi: ᵗparentibus: ᵘnõ ˣobediẽtes: ʸingrati: ᶻſceleſti: ᵃſine ᵇaffectiõe: ᶜſine ᵈpace: ᵉcriminatores ᶠicõtinẽtes: ᵍimites: ʰſine ⁱbenignitate: ᵏpditores: ˡpter ui: ᵐtumidi: ᶻ᾽voluptatiᵘamatores ᵏ magis ᵖᵠ ᵐdei: ⁿhũtes ᵒſpẽz ꝙdᵖpietatis: ᵠnuitez ʳãt ᵍei ˢabnegantes. ᵘEt ʰhos ᵛdenita. ᵗEt ᵍãt ʰis ᵇenim ᶜſunt ᵈqui ᵉpenetrãt ᶠdomos: ex ᵍz ʰcaptuas ⁱducũt ᵏmulierculas ˡoneratas ᵐpeccatis: ⁿquᵐ ᵒducunt ᵖvariis ᵠdſideriis: ʳſemper ˢdiſcentes ᵗz ᵘnunqᵖ ad ex ᵛſciaz ʷveritatis ˣpueniẽtes. ʸ Quẽadmodũ ᶻãt ianneſ ᵃ ᵗ ᵇiambreſ ᶜreſtiterũt ex ᵈmoyſi: ᵉita ᵏ et ᵍi ʰbi ᵐ reſiſtunt ⁿ veritati: ex ᵒhomines ᵖcorrupti ᵠmente: ʳreprobi ex ˢcirca ᵗfidem: ᵘſed ᵛ vltra ˣ non ʸ proficient. ᶻInſipientia ᵃenim ᵇeorum ᶜmanifeſta ex ᵈerit ᵉomnibus: ᶠſicut ᵍz ʰillorum ⁱfuit. ex ᵐ Tu ⁿaũt ᵒaſſecutus ᵖes ᵠmeam ʳ doctrinã: ˢinſtitutionẽ: ᵗppoſitũ: ᵘfidẽ: ᵛ lõganimitatẽ: ˣdilectionez: ʸpatientiam: ᶻperſecutiones: ᵃpaſſiões: ᵇqlia ᶜmihi ᵈfacta ᵉſũt ᶠ antiochie ᵍiconij: ʰlyſtris: ⁱquales ᵏperſecutiones ex ˡuſtinui: ᵐz ⁿex ᵒoibus ᵖme ᵠeripuit ex ʳdominus. ˢEt ᵗomnes ᵘqui ᵛpie ʷvolunt ex ˣviuere ʸin ᶻxpo ᵃieſu: ᵇpſecutionẽ ᶜpatiẽtur. ᵈ Mali ãt ᵉhoies ᶠz ᵍseductores ʰproficient ⁱ peius: ᵏerrãtes ˡz ᵐin errorez ⁿ mittentes. ᵒTu ᵖvo ᵠpmane ʳin ˢhis ᵗq̃ didiciſti ᵘz ᵛ creditа ʷſũt ˣtibi: ʸſciẽs ᶻa ᵃquo ᵇdideriſ: ᶜet ᵈqz ᵉab ᶠifãtia ᵍſacras ʰ literas ⁱnoſti: ᵏq̃te ˡpoſſunt ᵐinſtruere ⁿad ᵒſalutẽ ᵖ per ᵠfidem que eſt ex ʳin ˢxpo ieſu. ᵗOis.n. ᵘſcriptura ᵛdiuinitus ʷiſpirata ˣutilis eſt ʸad ᶻdocẽdũ: ᵃad ᵇarguẽduz: ᶜad ᵈcorripiendum: ᵉ adq̃ erudiendum ᶠin ᵍiuſtitia: ʰvt ⁱperfectus ᵏſit ˡhomo ᵐdei ex ⁿad ᵒomne ᵖopus ᵠbonum ʳinſtructus. ex Cap.4.

Ad Titum 3.c.

A

1.Tim.4.a 2.Pet.3.a

B

C

D

Testificor ᵇcoram ex ex ex ex ex ex ex ex ᶜdeo ᵈet ᵉiesu ᶠchristo ex ex ex ex ex ex ex ᵍqui ʰ iudicaturus ⁱest ʲviuos ᵏet ˡmortuos: ᵐ et ⁿper ᵒaduentum ᵖipſius ᵠet ʳregnum ex ex ex ex ˢeius: ᵗ predica ᵘverbum: ˣinſta ex ex ex ex ex ex ex ʸopportune ᶻiportune: ᵃargue: ᵇobſecra: ᶜ increpa ᵈin ᵉomni ᶠpatientia ᵍet ʰdoctrina. ex ex ex ⁱ Erit ʲenim ᵏtempus ˡcum ᵐſanam ex ex ex ex ⁿdoctrinam ᵒnon ᵖſuſtinebunt: ᵠſed ʳad ex ex ex ˢſua ᵗdeſideria ᵘcoaceruabunt ˣſibi ex ex ex ex ex ʸmagiſtros ᶻprurientes ᵃauribus: ex ex ex ᵇa ᶜveritate ᵈquidem ᵉauditum ᶠauertent: ᵍ ad ʰfabulas ⁱautem ʲconuertentur. ᵏ ex ex ex ex ˡTu ᵐvero ⁿvigila: ᵒ in ᵖoibus ᵠlabora: ʳop ˢfac ᵗeuangeliſte: ᵘ miniſterium ex ex ex ex ex ᵛtuũ ʷiple: ſobrius eſto. ˣEgo ʸenim ᶻiã ᵃdelibor ᵇz ᶜtempus ᵈ reſolutionis ᵉmee ᶠinſtat. ex ex ex ᵍBonum ʰcertamen ⁱcertaui: ex ex ex ex ʲcurſum ᵏconſummaui: ˡfidem ᵐſeruaui. ex ⁿIn ᵒreliquo ᵖreposita ᵠẽ mihi ʳcoꝛõa ˢiuſtitie: ᵗquam ᵘreddet ᵛmihi ʷdominus ˣin ʸilla ᶻdie ᵃiuſtus iudex. ᵇ Non ᶜ ſolum ex ex ex ex ᵈautem ᵉmihi ᶠſed ᵍz ʰbis ⁱqui ʲdiligunt ex ex ex ᵏaduentũ ˡeius. ᵐFeſtina ⁿad ᵒme ᵖvenire ex ex ᵠcito. ʳDemas ˢenim ᵗme ᵘ reliquit ex ex ex ᵛdiligens ʷhoc ˣſeculum: ʸ z ᶻm ᵃabijt ex ex ex ex ᵇtheſſalonicã: ᶜ creſcens ᵈin ᵉgalatiam: ex ᶠtitus ᵍin ʰdalmatiam: ⁱlucas ʲeſt ex ex ex ex ᵏmecũ ˡſolus. ᵐ Marcum ⁿaſſume ᵒz ᵖadduc ᵠtecum: ʳeſt ˢenim ᵗmihi ᵘutilis ex ex ex ex ᵛin ʷminiſterũ. ˣTychicũ ʸãt ᶻmiſi ᵃephelũ. ᵇ Penulam ᶜquam ᵈreliqui ᵉtroade ex ex ex ᶠapud ᵍcarpum ʰveniens ⁱaffer tecum: ʲ et ᵏlibꝛos: ˡ maxie ãt ᵐz ⁿmẽbranas. ᵒAlexãder ᵖcrarius ᵠmulta ʳmala ˢmihi ᵗoſtendit: ex ᵘreddat ᵛilli ʷdñs ˣſm ʸopera ᶻ eius: ex ex ᵃquem ᵇz ᶜtu ᵈcaueas: ᵉ valde ᶠenim ᵍreſtitit ʰverbis ⁱnoſtris. ʲIn ᵏprima ex ex ex ex ˡmea ᵐdefenſione ⁿnemo ᵒmihi ᵖ affuit: ex ᵠſed ʳomnes ˢme ᵗdereliquerũt ex ex ex ᵘnõ ᵛillis ʷiputet. ˣ Dñs ʸautez ᶻmihi ᵃaſtitit ᵇz ᶜconfortauit ᵈme: ᵉvt ᶠper ᵍme ex ex ex ex ʰ pdicatio ⁱipleatur: ʲ z ᵏaudiãt ˡ omnes ex ᵐgentes: ⁿ z ᵒliberatus ᵖſuz ᵠde ʳore leonis. ˢLiberabit ᵗme ᵘdominus ᵛab ʷomni ex ˣopere ʸmalo: ᶻ z ᵃſaluũ ᵇfaciet ᶜin ᵈregnum ᵉſuum ᶠceleſte: ᵍ cui gloria ex ex ex ex ex ʰin ⁱ ſecula ʲſeculorum ᵏAmen. ex ex ex ex ˡSaluta ᵐpriſcillã ⁿz ᵒaquilam ᵖ ex ex ex ex ᵠoneſifori ʳdomum. ˢErastus ᵗremanſit ex ᵘcoꝛinthi: ᵛtrophimũ ʷãt ˣrelinq̃ ʸinfirmũ ᶻmileti ᵃ Feſtina ᵇante ᶜhyemem ex ex ex ex ex ex ᵈ venire. ᵉSalutant ᶠte ᵍeubolus ex ex ex ʰ

BB

λος ˈ και ᵉ πούλης ˈ και ᵘ λίμος ˣ και ˈ κλαυλία ˈ και
οι ᵉ αλελφοί ᵇ πάντες. ο ᶜ κύριος ᵖ ιησούς ᶜ χρισ=
τός ˈ μετά του ᵉ πνεύματος ᵇ σου. η ˈ χάρις ᶜ μεθ ˈ υ
μών. ᵐ αμήν.

Τέλος της ᵇ προς ᶜ Τιμόθεον ᵇ δευτέρας ᶜ ε=
πιστολής.

ᵗ ᵉ pudēs ᶜ ᵗ ᵘ linus ˣ ᵗ ˈ claudia ˈ ᵗ ꝛc
ᵉ fratres ᵇ omnes. ᶜ Dominus ᵛ ſus ᶜ chriſt⁹
ˈ cum ᵉ ſpiritu ᵇ tuo. ˈ Gratia ᵏ vobiſcum ꝛc
ᵐ Amen.

Explicit ᶜ epiſtola bti pauli ᵇ ad ᶜ Timo
motheum ᵇ ſecunda.

Incipit argumentum in epiſtolam ad Titum.

Titum commonefacit ᵗ inſtruit de conſtitutione preſbyterij ᵗ de ſpirituali converſatione et hereticis
vitandis qui traditionibus iudaicis credunt: ſcribens ei a nicopoli.

Explicit argumentum.

Incipit ᶜ epiſtola ᵉ bti ᵇ pauli apoſtoli
ᶜ ad ᵖ Titum. Cap.i.

Paulus ᵇ ſeruus ᶜ dei ᵖ apoſtol⁹
ᶜ aūt ᶜ ieſu ᵉ chriſti ᵇ ſm ᶜ fidem ꝛc
ᵏ electorum ˈ dei: ᵐ ᵗ ᶜ agnitionē
ᵒ veritatis: q̄ ᵖ ſz ᵍ pietatē eſt ˈ in
ᵒ ſpē ᶜ vite ᵘ eterne: ˈ quā ᵗ promiſit
ˈ q̄ nō ᵐ mētiᵏ ᵈᵉ⁹ ᵇ ante ᶜ tpa ᵖ ſecularia: ꝛc
ᶜ manifeſtauit ᵛ ãt ᵉ tpibus ᵇ ſuis ᶜ verbum ꝛc
ᵏ ſuū ˈ in ᵐ p̄dicatione ᵘ que ᵒ credita ᶜ eſt ᵖ mihi
ᵍ ſm ᶜ preceptum ᵉ ſaluatoris ᶜ noſtri ᵘ dei. ꝛc
ˣ Tito ᶜ dilecto ᶜ filio ᵉ ſz ᵇ cōez ᶜ fidē: ᵖ gratia ᵗ
ᶜ pax ᵉ a ᵇ deo ᶜ patre ᵗ ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵐ xpo ᵐ ieſu ᶜ ſaluatore ᶜ noſtro. ꝛc ꝛc ꝛc
ᵍ Huius ᵍ rei ᶜ gr̄a ᵉ reliq̄ ᶜ te ᶜ crete: ᶜ vt ꝛc ꝛc
ᶜ ea ᶜ q̄ deſunt ᵉ corrigas: ᵇ ᵗ ᶜ conſtituas ᵖ per
ᶜ cuntates ᶜ ꝑſbteros: ᵍ ſicut ᵗ ᵇ ego ᵏ diſpoſui
ᶜ tibi. ˈ Si ᵐ q̄s ᵖ ſine ᶜ crimine ᵉ eſt ᵇ vni ᵍ ᵛ uxoris
ᶜ vir: ᵖ filios ᶜ hñs ᵘ fideles ᶜ nō ᶜ in ᶜ accuſatiōe
ᵉ luxurie ᵇ aut ᶜ nō ᶜ ſubditos. ᵖ Oportet ᵉ enī ᵗ Tim.32.
ᶜ epz ᵍ ſine ᵉ crimie ᵇ ee ᶜ ſicut ᵏ dei ᶜ diſpēſatorez
ᵐ nō ᶜ ſupbū: ᵖ nō ᶜ iracūdum: ᵍ nō ᶜ vinolentū
ᵉ nō ᶜ pcuſſorē: ᵘ nō ᶜ turpis ᶜ lucri ᶜ cupidū: ᶜ ſed
ᶜ hoſpitalē: ᵉ benignū: ᵇ ſobriū: ᶜ iuſtū: ᵖ ſctūz:
ᶜ cōtinētez: ᶜ amplectentez eū q̄ ᵖ ſm ᵇ doctri=
nā eſt ᶜ fidelē ᵏ ſermonez: ᶜ vt ᵐ potens ᶜ ſit ꝛc
ᵖ exhortari ᵍ in ᶜ doctrina ᵉ ſana: ꝛc ꝛc ꝛc
ᶜ et ᵘ eos ᵘ q̄ cōtradicūt ᶜ arguere. ᶜ Sunt ꝛc
ᶜ enī ᵉ multi ᵇ ēt ᶜ inobediētes ᵖ vaniloqui ꝛc
ᶜ ᵗ ſeductores: ᵉ maxime ᵇ qui ᶜ de ᶜ circūciſio
ne ſūt: ᶜ quos ᵐ oportet ᵉ redargui: ᵒ q̄ ᵛ vniuer
ſas ᵖ domos ᶜ ſubuertūt ᵘ docētes ᶜ q̄ nō ᶜ opz:
ᶜ turpis ᶜ lucri ᶜ gratia. ᵇ Dixit ᶜ q̄daz ᵖ ex ᶜ illis
ᶜ ꝓpri⁹ ᵍ ipſoꝝ ᵇ ꝓpheta. ᶜ Cretenſes ᵏ ſp ˈ mē
daces: ᵐ male ᵘ beſtie: ᵒ ventres ᵖ pigri. ᵍ Te
ſtimōiū ᵇ hoc ᶜ vez ᵖ eſt. ᶜ Quā ᵒ ob ᶜ cāz ᶜ icrepa
ᵉ illos ᵇ dure ᶜ vt ᶜ ſam ᵖ ſint ᶜ in ᶜ fide: ᵍ non ꝛc
ᵇ intendentes ᶜ iudaicis ᵏ fabulis ᶜ ᵗ ᵐ mādatis
ᵘ hominum ᵒ aduerſantiuz ſe a ᵖ veritate. ꝛc Ro.14.c.

ᵍ Omnia ᵉ munda ᶜ mundis: ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᶜ coīnq̄natis ᵘ ãt ᶜ ᵗ ᶜ infidelibus ᵉ nihil ē ᵇ mū
dū: ᶜ ſz ᵖ inq̄nate ᵇ ſūt ᶜ eoꝝ ᶜ ᵗ ᵉ mēs ᵇ ᶜ ſcia ᶜ tia.
ˈ Cōfitēt ur ſe ᵐ noſſe ᶜ deū: ᵒ factis ᵘ aūt ꝛc
ᵖ negāt: ᶜ cū ſint ᵍ abominati ᵒ ᶜ incredibiles
ᵘ ᶜ ad ᶜ omne ᶜ opus ᵉ bonum ᵇ reprobi. ꝛc
ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc Cap.ii.

A

Tu ᵇ aūt ˈ loq̄re ᵖ q̄ ᶜ decēt ˈ ſanā ᵉ doctrinaz.
ᵇ Seneſvt ˈ ſobrij ᵛ ſint: ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ˈ pudici: ᵐ prudentes: ᵘ ſani in ᵒ fide: ꝛc ꝛc
in ᵖ dilectione: in ᵍ patientia. ᶜ Anus ꝛc ꝛc
ᵘ ſimiliter ᶜ in ᵐ habitu ᵏ ſancto: ᶜ non ꝛc ꝛc ꝛc
ᶜ criminatrices: ᵍ nō ᵉ multo ᵇ vino ᵖ ſeruiētes:
ᶜ bene ᶜ docētes: ᶜ vt ᵍ prudentiam ᵍ doceant.
ᵇ Adoleſcētulas vt ᶜ viros ſuos ˈ amēt: ᶜ filios
ſuos ᶜ diligāt: ᵐ prudētes: ᵘ caſtas: ſobrias: B
ᵒ domus ᵉ curā ᵖ hñtes: ᵍ benignas: ᵘ ſubditas
ᵍ viris ᶜ ſuis: ᶜ vt ᵘ nō ᶜ blaſphemet ᶜ verbum
ᶜ dei. ᵍ Juuenes ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵇ ſilr ᶜ hortare vt ᵉ ſobrij ᵛ ſint. ᶜ In ᶜ omnibus
ᵉ teipſum ᵇ ꝓbe ᶜ exemplum ᶜ in ᵉ grauitate:
ᵏ bonoꝝ ᵒ operū ᵐ in ᵘ doctria: in ᵒ integritate
ᶜ verbum ᵐ ſanum ᶜ irreprehenſibile: ꝛc ꝛc
ᵘ vt ᵍ ſ ᶜ q̄ ᵉ ex ᵍ aduerſo ē ᵛ vereat: ᵇ nihil ᵖ habens C
ᵍ malū ᵉ dicere ᵘ de ᶜ nobis. ᵇ Seruos ᵏ dñis ſu Eph.6.a.
is ᶜ ſubditos ᵉ eſſe: ᵐ in ᵘ omnibus ᵒ placentes: Colo.3.d.
ᵍ non ᵖ ᶜ tradicentes: ᵘ non ᶜ fraudantes: ꝛc 1.Pet.2.c.
ᵘ ſed in ᶜ omnibus ᶜ fidē ᵉ bonam ᶜ oſtendētes:
ᵇ vt ᶜ doctrinam ᶜ ſaluatoris ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᶜ noſtri ᵉ dei ᵍ ornēt ᵇ in ᶜ oībus. ᵏ Apparuit ˈ ciz
ᵐ gr̄a ᵘ dei ᶜ ᵗ ᵒ ſaluatoris nr̄i ᵖ oībus ᵍ hoibus
ᶜ erudiens ᵉ nos: ᶜ vt ᵇ abnegantes ꝛc ꝛc ꝛc
ᵏ impietatē ᶜ ᵗ ᶜ ſecularia ᵃ deſideria ᵇ ſobrie ꝛc D
ᶜ ᵗ iuſte ᶜ ᵗ pie ᵛ viuamus ᵇ in ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᶜ hoc ᵏ ſeculo: ˈ expectantes ᵐ beatam ꝛc ꝛc
ᵘ ſpem ᶜ ᵗ ᵃ aduentū ᵍ glorie ᶜ magni ꝛc ꝛc ꝛc
ᵉ dei ᶜ ᵗ ſaluatoris ᵇ noſtri ˈ ieſu ᶜ chriſti: ꝛc
ᵍ ᵇ dedit ᶜ ſemetipſum ᶜ ᵖ nobis: ᶜ vt ᵇ nos ᵍ re
duneret ᶜ ab ᵏ omni ˈ iniq̄tate: ᵐ ᶜ ᵗ mūdaret
ᵒ ſibi ᵖ populū ᵍ acceptabilē ᶜ ſectatorē ᵉ bonoꝝ
ᶜ operum. ᵍ Hec ᶜ loquere ᶜ ᵗ ᶜ exhortare: ᵉ et
ᵇ argue ᶜ cū ᵒ oī ᶜ imperio. ᶜ Nemo ᵍ te ᵇ contem
nat. Cap.iii.

A

Admone ᵇ illos ᶜ principibus ᵖ ᶜ ᵗ ptib⁹
ᶜ ſubditos ᵉ eſſe: ᵍ dicto ᵒ obedire: ᵇ ad ᶜ oē
ᵏ op⁹ ˈ bonū ᵐ paratos ᵘ eē: ᵒ nemiꝑ ᵖ blaſphe
mare: ᵍ nō ᵘ litigioſos ᶜ eē ſed ᵉ modeſtos: ᶜ oēz
ᵘ oñdentes ˣ manſuetudinē ᶜ ad ᶜ oēs ᵉ homes.
ᵇ Eram⁹ ᶜ .n. ᵇ aliq̄ ᶜ ᵗ ᶜ nos ᵛ inſipiētes ᵗ ᵇ in=
creduli: ᶜ errātes: ᵏ ſeruientes ᵈ deſideriis ꝛc
ᵐ ᵗ voluptatib⁹ ᵛ varijs: ᵖ in ᵍ malitia ᶜ ᵗ ᵉ inui
dia ᵃ agentes: ᵘ odibiles: ᶜ odientes ᵘ inuicē.
ᵇ Cū ᵃ ãt ᵇ benignitas ᶜ ᵗ ᵉ humānitas ᶜ apparuit

φάρη/Του σωτήρος ημών θεού, ουκ εξ έργων
/Των εν δικαιοσύνη ων επoιήσαμεν ημείς,
αλλά κατά/Τον αυτού έλεον έσωσεν ημάς
διά λουτρού παλιγγενεσίας και ανακαινώ
σεως πνεύματος αγίου, ου εξέχεεν εφ ημάς
πλουσίως διά ιησού χριστού/Του σωτή=
ρος ημών, ίνα δικαιωθέντες/Τη εκείνου χάρι
τι, κληρονόμοι γενώμεθα κατ ελπίδα ζωής
αιωνίου. πιστός/ο λόγος. και περί Τούτων
βούλομαι σε διαβεβαιούσθαι, ίνα φροντίζω
σι καλών έργων προϊστασθαι/οι πεπιστευ=
κότες θεώ. Ταύτα εστί/Τα καλά και ωφέλιμα
/Τοις ανθρώποις, μωράς δε ζητήσεις και γε=
μεαλογίας και έρεις και μάχας νομικάς πε
ριίστασο. εισί γαρ ανωφελείς και μάταιοι. αι
ρετικόν άνθρωπον μετά μίαν και δευτέραν
νουθεσίαν παραιτού, ειδώς ότι εξέστραπ=
ται/ο Τοιούτος και αμαρτάνει, ων αυτοκατά
κριτος. όταν πέμψω αρτεμάν προς σε ή
Τυχικόν, σπούδασον ελθείν προς με εις νι
κόπολιν, εκεί γαρ κέκρικα παραχειμάσαι. ζη
νάν/Τον νομικόν και απολλώ σπουδαίως
πρόπεμψον, ίνα μηδέν αυτοίς λείπη. μαν
θανέτωσαν δε και/οι ημέτεροι καλών έργων
προϊστασθαι εις/Τας αναγκαίας χρείας, ί=
να μη ώσιν άκαρποι. ασπάζονται σε οι μετ
εμού πάντες. άσπασαι/Τους φιλούντας ημάς
εν πίστει. η χάρις μετά πάντων υμών. α=
μήν.

Τέλος/Της προς Τίτον επιστολής.

saluatoris nostri dei: non ex operibus 1.Tim.1.c.
iustitie que fecimus nos: sed secundum B
suam misericordiam fecit nos per
lauacrum regenerationis et renouationis
spiritus sancti: quem effudit in nos
abunde per iesum christum saluatorem
nostrum: ut iustificati gratia ipsius
heredes simus secundum spem vite
eterne. Fidelis sermo est. Et de his
volo te confirmare: ut curent
bonis operibus preesse qui credunt C
deo. Hec sunt bona et vtilia hominibus. 1.Tim.1.a.
Stultas autem questiones et genealogi
as et contentiones et pugnas legis deuita.
Sunt enim inutiles et vane. Hereticum
hominem post vnam et secundam
correptionem deuita: sciens quia subuersus
est qui eiusmodi est et delinquit cum sit
iudicio proprio damnatus. Cum misero ad te arte
mam aut tychicum: festina ad me venire nicopolim: ibi enim statui hyemare. Zenam D
legisperitum et appollo sollicite
premitte: ut nihil illis desit. Discant
autem et nostri bonis operibus
preesse ad vsus necessarios: ut non
sint infructuosi. Salutant te qui mecum
sunt omnes. Saluta eos qui nos amant
in fide. Gratia dei cum omnibus vobis.
Amen.

Explicit epistola beati pauli ad Titum.

Incipit argumentum in epistolam ad Philemonem.

Philemoni familiares litteras facit pro onesimo seruo eius: scribens ei ab vrbe roma de carcere per su
prascriptum onesimum. Explicit argumentum.

/Η/Του αγίου παύλου προς φιλήμονα
επιστολή. Cap.i.

ω Αύλος δέσμιος χριστού ιησού,
και Τιμόθεος/ο αδελφός, φιλήμο
νι/Τω αγαπητώ και συνεργώ η=
μών, και απφία/Τη αγαπητή, και
αρχίππω/Τω συστρατιώτη η=
μών, και/Τη κατ οίκον σου εκκλησία. χάρις υ
μίν και ειρήνη από θεού πατρός ημών και κυ
ρίου ιησού χριστού. ευχαριστώ/Τω θεώ μου
πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος επί/Των
προσευχών μου, ακούων σου/Της αγάπης
και/Της πίστιν, ην έχεις προς/Τον κύρι
ον ιησούν και εις πάντας/Τους αγίους,
όπως/η κοινωνία/Της πίστεως σου ενεργής
γένηται εν επιγνώσει παντός έργου αγα
θού/Του εν ημίν εις Χριστόν ιησούν. χαράν

Incipit epistola beti pauli apostoli ad
Philemonem. Cap.i.

Paulus vinctus christi iesu
et timothe frater philemoni
dilecto et adiutori nostro
et appie sorori charissime et
archippo commilitoni nostro:
et ecclie q in domo tua est. Gra
pax a deo patre nostro et domino
iesu christo. Gratias ago deo meo
semper memoriam tui faciens in
orationibus meis: audiens charitatem tuam
et fidem quam habes in domino
iesu et in omnes sanctos: ut
communicatio fidei tue euidens
fiat in agnitione omnis operis bonico
in christo iesu. Gaudium

enim magnum habui et consolationem in
charitate tua: quia viscera sanctorum
requieuerunt per te frater. Propter quod B
multam fiduciam habens in christo iesu imperandi
tibi quod ad rem pertinet: propter charitatem magis
obsecro: cum sis talis vt paulus senex: et
nunc autem et vinctus iesu christi
obsecro te pro meo filio: quem genui
in vinculis nonsimo: qui
tibi aliquando inutilis fuit: nunc autem et mihi et
tibi vtilis: quem remisi tibi. Tu autem illum vt
mea viscera suscipe. Quem ego
volueram mecum detinere: vt
pro te mihi ministraret in vinculis
euangelij. Sine consilio autem tuo nihil C
volui facere: vt ne velut ex necessitate
bonum tuum esset: sed voluntarium. et
Forsitan ideo discessit ad horam a te: vt in
eternum illum reciperes: iam non vt seruum:
sed pro seruo charissimum fratrem: et
maxime mihi: quanto magis tibi et
in carne et in domino. Si ergo habes me
socium: suscipe illum sicut me. Si autem aliquid
nocuit tibi: aut debet: hoc mihi imputa. Ego
paulus scripsi manu mea: ego reddam:
vt non dicam tibi quod teipsum mihi
debes. Ita frater ego te fruar
in domino: refice viscera mea
in christo. Confidens obedientia tua scripsi
tibi: sciens quoniam et super id quod dico facies.
Simul et para mihi hospitium: nam spero
per orationes vestras donari me
vobis. Salutat te epaphras
concaptiuus meus in christo iesu: marcus
aristarchus: demas lucas adiutores
mei. Gratia domini nostri iesu christi
cum spiritu vestro. Amen.

Explicit epistola beti pauli ad Phi
lemonem.

/Τέλος/Της προς φιλήμονα επι=
τολης.

Incipit argumentum in epistolam ad Hebreos.

Ad primis dicendum est cur apostolus paulus in hac epistola scribenda non seruauerit morem su
us: vt vel vocabulum nominis sui vel ordinis describeret dignitatem. Hec causa est: quia ad eos
scribens qui ex circumcisione crediderant quasi gentium apostolus et non hebreorum: sciens quo=
rum superbiam suamque humilitatem ipse demonstrans: meritus officij sui noluit anteferre. Nam simili modo etiam iohannes apostolus propter humilitatem in epistola sua nomen suum eadem
ratione non pretulit. Hanc ergo epistolam fertur apostolus ad hebreos conscriptam hebraica lingua mi=
sisse: cuius sensum et ordinem retinens lucas euangelista post excessum apostoli pauli greco sermone compo=
suit. Explicit argumentum.

/Η/Του ᵃ αγίου ᵇ παύλου ᶜ προς ᵈ εβραίους
ᶜ επιστολή. Cap.i.

ω ολυμερώς ᵇ και ᶜ πολυτρόπως ᵈ πάλαι /ο ᵉ θεός ᶠ λαλήσας /τοις ᵍ πατράσιμ ʰ εμ /τοις ⁱ προφήταις, ᵏ επ ˡ εσχάτου /των ᵐ ημερών ⁿ τούτων ᵒ ελάλησεμ ᵖ ημίν ᵠ εμ ʳ υιώ, ˢ ον ᵗ έθηκε ᵘ κληρονόμον ˣ πάντων, ʸ δι ᶻ ου ᵃᵃ και /τους ᵇᵇ αιώνας ᶜᶜ εποίησεν. ᵈᵈ ος ᵉᵉ ων ᶠᶠ απαύγασμα /της ᵍᵍ δόξης ʰʰ και ⁱⁱ χαρακτήρ /της ʲʲ υποστάσεως ᵏᵏ αυτού, ˡˡ φέρων ᵐᵐ τε /τα ⁿⁿ πάντα /των ᵒᵒ ρήματι /της ᵖᵖ δυνάμεως ᵠᵠ αυτού, ʳʳ δι ˢˢ εαυτού ᵗᵗ καθαρισμόν ᵘᵘ ποιησάμενος /των ᵛᵛ αμαρτιών ʷʷ ημών, ˣˣ εκάθισεμ ʸʸ εμ ᶻᶻ δεξιά /του ᵃᵃᵃ θρόνου /της ᵇᵇᵇ μεγαλωσύνης ᶜᶜᶜ εμ ᵈᵈᵈ υψηλοίς ᵉᵉᵉ τοσούτω κρείττων ᶠᶠᶠ γενόμενος /των ᵍᵍᵍ αγγέλων, ʰʰʰ όσω ⁱⁱⁱ διαφορώτερον ʲʲʲ παρ ᵏᵏᵏ αυτούς ˡˡˡ κεκληρονόμηκεν ᵐᵐᵐ όνομα. ⁿⁿⁿ Τίνι γαρ ᵒᵒᵒ ποτε /των ᵖᵖᵖ αγγέλων, ᵠᵠᵠ υιός ʳʳʳ μου ˢˢˢ ει σύ, ᵗᵗᵗ εγώ σήμερον γεγέννηκά ᵘᵘᵘ σε. ᵛᵛᵛ και ʷʷʷ πάλιν. ˣˣˣ εγώ έσομαι ʸʸʸ αυτώ ᶻᶻᶻ εις ᵃᵃᵃᵃ πατέρα, ᵇᵇᵇᵇ και ᶜᶜᶜᶜ αυτός ᵈᵈᵈᵈ έσται ᵉᵉᵉᵉ μοι εις ᶠᶠᶠᶠ υιόν. ᵍᵍᵍᵍ όταν δε πάλιν ʰʰʰʰ εισαγάγη /τον ⁱⁱⁱⁱ πρωτότοκον εις /την ʲʲʲʲ οικουμένην ᵏᵏᵏᵏ λέγει. και ˡˡˡˡ προσκυνησάτωσαν ᵐᵐᵐᵐ αυτώ ⁿⁿⁿⁿ πάντες ᵒᵒᵒᵒ άγγελοι ᵖᵖᵖᵖ θεού. ᵠᵠᵠᵠ και ʳʳʳʳ προς μεν /τους ˢˢˢˢ αγγέλους ᵗᵗᵗᵗ λέγει. ο ᵘᵘᵘᵘ ποιών ᵛᵛᵛᵛ τους ʷʷʷʷ αγγέλους ˣˣˣˣ αυτού ʸʸʸʸ πνεύματα και /τους ᶻᶻᶻᶻ λειτουργούς ᵃᵃᵃᵃᵃ αυτού ᵇᵇᵇᵇᵇ πυρός ᶜᶜᶜᶜᶜ φλόγα. ᵈᵈᵈᵈᵈ προς δε /τον ᵉᵉᵉᵉᵉ υιόν. ᶠᶠᶠᶠᶠ ο θρόνος ᵍᵍᵍᵍᵍ σου /ʰʰʰʰʰ ο θεός ⁱⁱⁱⁱⁱ εις /τον ʲʲʲʲʲ αιώνα /του ᵏᵏᵏᵏᵏ αιώνος, ˡˡˡˡˡ ράβδος ᵐᵐᵐᵐᵐ ευθύτητος /η ⁿⁿⁿⁿⁿ ράβδος /της ᵒᵒᵒᵒᵒ βασιλείας ᵖᵖᵖᵖᵖ σου. ᵠᵠᵠᵠᵠ η ʳʳʳʳʳ αγάπησας ˢˢˢˢˢ δικαιοσύνην, ᵗᵗᵗᵗᵗ και ᵘᵘᵘᵘᵘ εμίσησας ᵛᵛᵛᵛᵛ ανομίαν, ʷʷʷʷʷ διά τούτο ˣˣˣˣˣ έχρισέ ʸʸʸʸʸ σε ᶻᶻᶻᶻᶻ ο θεός, ο θεός ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ σου ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ έλαιον ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ αγαλλιάσεως ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ παρά /τους ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ μετόχους ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ σου. ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ και ʰʰʰʰʰʰ συ ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ κατ ʲʲʲʲʲʲ αρχάς ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ κύριε, /την ˡˡˡˡˡˡ γην ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ εθεμελίωσας, ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ και /έργα /των ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ χειρών ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ σου ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ εισίν /οι ʳʳʳʳʳʳ ουρανοί. ˢˢˢˢˢˢ αυτοί ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ απολούνται, ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ συ δε ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ διαμένεις, ʷʷʷʷʷʷ και /τα ˣˣˣˣˣˣ έτη σου ʸʸʸʸʸʸ ουκ ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ εκλείψουσι. ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ προς δε τίνα ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ των ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ αγγέλων ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ είρηκε ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ ποτέ, κάθου ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ εκ δεξιών ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ μου, ʰʰʰʰʰʰʰ έως ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ αν ʲʲʲʲʲʲʲ θω /τους ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ εχθρούς ˡˡˡˡˡˡˡ σου ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ υποπόδιον /των ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ ποδών ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ σου. ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ ουχί ʳʳʳʳʳʳʳ πάντες ˢˢˢˢˢˢˢ εισί ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ λειτουργικά ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ πνεύματα ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ εις ʷʷʷʷʷʷʷ διακονίαν ˣˣˣˣˣˣˣ αποστελλόμενα, ʸʸʸʸʸʸʸ δι ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ /τους ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ μέλλοντας ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ κληρονομείν ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ σωτηρίαν. Cap.ii.

Διατούτο ᵇ δει ᶜ περισσοτέρως ᵈ ημάς ᶜ προσέχειμ /τοις ᶠ ακουσθείσι, ᵍ μηποτε ʰ παραρρυώμεν. ⁱ ει ʲ γαρ /ο δι ᵐ αγγέλων ⁿ λαληθείς ᵒ λόγος ᵖ εγένετο ᵠ βέβαιος, ʳ και ˢ πάσα ᵗ παράβασις ᵘ και ᵛ παρακοή ʷ έλαβεν ˣ έμδικον ʸ μισθαποδοσίαν, ᶻ πως ᵃᵃ ημείς ᵇᵇ εκφευξόμεθα ᶜᶜ τηλικαύτης ᵈᵈ αμελήσαντες ᵉᵉ σωτηρίας, ᶠᶠ ήτις ᵍᵍ αρχήν ʰʰ λαβούσα ⁱⁱ λαλείσθαι ʲʲ διά /του ᵏᵏ κυρίου ˡˡ υπό /των ᵐᵐ ακουσάντων, ⁿⁿ εις ᵒᵒ ημάς ᵖᵖ εβεβαιώθη, ᵠᵠ συνεπιμαρτυρούντος /του ʳʳ θεού ˢˢ σημείοις ᵗᵗ τε ᵘᵘ και ᵛᵛ τέρασι ʷʷ και ˣˣ ποικίλαις ʸʸ δυνάμεσι, ᶻᶻ και ᵃᵃᵃ πνεύματος ᵇᵇᵇ αγίου ᶜᶜᶜ μερισμοίς ᵈᵈᵈ κατά /την ᵉᵉᵉ αυτού ᶠᶠᶠ θέλησιν. ᵍᵍᵍ ου ʰʰʰ γαρ ⁱⁱⁱ αγγέλοις ʲʲʲ υπέταξε /την ᵏᵏᵏ οικουμένην /την ˡˡˡ μέλλουσαν ᵐᵐᵐ περί ης ⁿⁿⁿ λαλούμεν. ᵒᵒᵒ διεμαρτύρατο ᵖᵖᵖ δε ᵠᵠᵠ τις ʳʳʳ λέγων, ˢˢˢ τι ᵗᵗᵗ εστίν ᵘᵘᵘ άνθρωπος ᵛᵛᵛ ότι ʷʷʷ μιμνήσκη ˣˣˣ αυτού, ʸʸʸ η ᶻᶻᶻ υιός ᵃᵃᵃᵃ ανθρώπου ᵇᵇᵇᵇ ότι ᶜᶜᶜᶜ επισκέπτη ᵈᵈᵈᵈ αυτόν. ᵉᵉᵉᵉ ηλάττωσας ᶠᶠᶠᶠ αυτόν ᵍᵍᵍᵍ βραχύ ʰʰʰʰ τι ⁱⁱⁱⁱ παρ ʲʲʲʲ αγγέλους, ᵏᵏᵏᵏ δόξη και ˡˡˡˡ τιμή ᵐᵐᵐᵐ εστεφάνωσας ⁿⁿⁿⁿ αυτόν, ᵒᵒᵒᵒ και ᵠᵠᵠᵠ κατέστησας ʳʳʳʳ αυτόν ˢˢˢˢ επί /τα ᵗᵗᵗᵗ έργα /των ᵘᵘᵘᵘ χειρών ᵛᵛᵛᵛ σου, ʷʷʷʷ πάντα ˣˣˣˣ υπέταξας ʸʸʸʸ υποκάτω /των ᶻᶻᶻᶻ πολών αυτού. ᵃᵃᵃᵃᵃ εν ᵇᵇᵇᵇᵇ γαρ /τω ᶜᶜᶜᶜᶜ υποτάξαι ᵈᵈᵈᵈᵈ αυτω /τα πάντα, ᵉᵉᵉᵉᵉ ουδέν αφήκεν ᶠᶠᶠᶠᶠ αυτώ ᵍᵍᵍᵍᵍ ανυπότακτον. ʰʰʰʰʰ νυν δε ⁱⁱⁱⁱⁱ ουπω ʲʲʲʲʲ ορώμεν ᵏᵏᵏᵏᵏ αυτώ /τα πάντα ˡˡˡˡˡ υποτεταγμένα. /τον δε ᵐᵐᵐᵐᵐ βραχύ ⁿⁿⁿⁿⁿ τι ᵒᵒᵒᵒᵒ παρ ᵖᵖᵖᵖᵖ αγγέλους ᵠᵠᵠᵠᵠ ηλαττωμένον ʳʳʳʳʳ βλέπομεν ˢˢˢˢˢ ιησούν ᵗᵗᵗᵗᵗ διά /το πάθημα /του ᵘᵘᵘᵘᵘ θανάτου δόξη ᵛᵛᵛᵛᵛ και ʷʷʷʷʷ τιμή ˣˣˣˣˣ εστεφανωμένον, ʸʸʸʸʸ όπως ᶻᶻᶻᶻᶻ χάριτι ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ θεού ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ υπέρ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ παντός ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ γεύσηται θανάτου. ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ επρεπε ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ γαρ αυτώ ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ δι ʰʰʰʰʰʰ ον /τα πάντα και ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ δι ʲʲʲʲʲʲ ου /τα πάντα πολλούς ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ υιούς ˡˡˡˡˡˡ εις ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ δόξαν ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ αγαγόντα /τον ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ αρχηγόν /της ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ σωτηρίας ᵠᵠᵠᵠᵠᵠ αυτών ʳʳʳʳʳʳ διά παθημάτων ˢˢˢˢˢˢ τελειώσαι. ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ ο τε ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ γαρ ᵛᵛᵛᵛᵛᵛ αγιάζων ʷʷʷʷʷʷ και οι αγιαζόμενοι ˣˣˣˣˣˣ εξ ενός ʸʸʸʸʸʸ πάντες. ᶻᶻᶻᶻᶻᶻ δι ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ αιτίαν ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ουκ ᶜᶜᶜᶜᶜᶜᶜ επαισχύνεται ᵈᵈᵈᵈᵈᵈᵈ αδελφούς αυτούς ᵉᵉᵉᵉᵉᵉᵉ καλείν ᶠᶠᶠᶠᶠᶠᶠ λέγων. ᵍᵍᵍᵍᵍᵍᵍ απαγγελώ /το όνομά σου /τοις ʰʰʰʰʰʰʰ αδελφοίς μου, ⁱⁱⁱⁱⁱⁱⁱ εν μέσω εκκλησίας ʲʲʲʲʲʲʲ υμνήσω ᵏᵏᵏᵏᵏᵏᵏ σε. ˡˡˡˡˡˡˡ και ᵐᵐᵐᵐᵐᵐᵐ πάλιν. ⁿⁿⁿⁿⁿⁿⁿ εγώ έσομαι ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ πεποιθώς επ ᵠᵠᵠᵠᵠᵠᵠ αυτώ, ʳʳʳʳʳʳʳ και πάλιν. ˢˢˢˢˢˢˢ ιδού εγω και /τα παιδία α μοι ᵗᵗᵗᵗᵗᵗᵗ έδωκεμ ᵘᵘᵘᵘᵘᵘᵘ ο θεός. ᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ επεί ʷʷʷʷʷʷʷ ουν /τα ˣˣˣˣˣˣˣ παιδία κεκοινώνηκε ʸʸʸʸʸʸʸ σαρκός και αίματος, ᶻᶻᶻᶻᶻᶻᶻ και αυτός ᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃᵃ παραπλησίως μετέσχε /των αυτών, ᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇᵇ ίνα διά /του θανάτου καταργήση /τον /το κράτος έχοντα /του θανάτου, /τουτέστι /τον διάβολον, και απαλλάξη τούτους όσοι φόβω θανάτου διά παντός /του ζην ἐνοχοι ήσαν δουλείας. ου γαρ δήπου αγγέλων επιλαμβάνεται, αλλά σπέρματος αβραάμ επιλαμβάνεται. όθεν ώφειλε κατά πάντα /τοις αδελφοίς ομοιωθήναι, ίνα ελεήμων γένηται και πιστός αρχιερεύς /τα προς /τον θεόν, εις /το ιλάσκεσθαι /τας αμαρτίας /του λαού. εν ω γαρ πεπονθεν αυτος πειρασθείς, δύναται /τοις πειραζομένοις βοηθήσαι. Cap.iii.

Θεν αδελφοί άγιοι κλήσεως επουρανίου μέτοχοι καταμάθετε /τον απόστολον και αρχιερέα /της ομολογίας ημών ιησούν χριστόν πιστόν όντα /τω ποιήσαντι αυτόν, ως και μωυσής εν όλω /τω οίκω αυτού. πλείονος γαρ δόξης ούτος παρά μωυσήν ήξίωται, καθόσον πλείονα τιμήν έχει /του οικου /ον κατασκευάσας αυτόν. πας γαρ οίκος κατασκευάζεται υπό τινος. /ο δε /τα πάντα

deo signis et portentis et variis
virtutib: et spūs sancti distributionibus
suā voluntatem. Non enim
ngelis subiecit deus orbem terre futurū
de quo loquimur. Testatus est
ūt i quodā loco dicēs. Quid est hō q
memor es eius: aut filij hois qm visi
tas eū: Minuisti eum paulominus
ab angelis: gloria et honore coronasti
eum: et constituisti eum super
opa manuū tuarū: oia subiecisti sub
pedibus eius. In eo enim q oia ei subiecit:
nihil dimisit non subiectum ei.
Nūc autem nondum videmus
oia subiecta ei. Eū autem qui modico
q̄ angeli minorat
videmus iesum
pp passionē mortis gloria et
honore coronatus: vt gratia dei pro
oibus gustaret mortem. Decebat
cuius pp quem omnia et per quē oia:
qui multos filios in gloriaz adducerat:
autorem salutis eorum per passionez
summari. Qui enī sanctificat et qui
sanctificāt ex vno oēs. Propter quā
nō confunditur fratres eos vocare dicēs.
Nunciabo nomen tuum fratribus
meis in medio ecclesie laudabo te. Et
iterum. Ego ero fidens in eum. Et
ite. Ecce ego et pueri mei quos dedit
mihi deus. Quia ergo pueri cōicauerunt
carni et sanguini: et ipse similiter
participaut eisdem: vt per mortez
destrueret eū q̄ habebat mortis
imperū: id est diabolū: et liberaret
eos qui timore mortis per totam
vitā obnoxij erant seruituti. Nusq̄
angelos apprehendit: sed semen
abrae apprehendit. Vñ debuit
per omnia fratribus similari: vt
misericors fieret et fidelis pontifex
ad deū: vt reproptiaret delicta
populi. In eo enim in qđ passus ē ipe
et tentatus: potēs est eis q̄ tentant
auxiliari. Cap.iii.

Unde frēs sancti vocationis celesti
participes cōsiderate aplm
et pontificē cōfessionis nostre iesum: qui
fidelis est ei qui fecit illum: sicut et
moyses in omni domo eius. Amplioris ei gloríe iste pre moyse dignior
ē q̄to ampliorē honorē habz dom
fabricauit illa. Omis enī domus
fabricat ab aliquo. Qui autem omnia

Incipit epistola beati pauli apli ad
Hebreos. Cap.i.

Multipharie multisq̄ modis olim deus loquēs patribus in pphetis: nouissime
diebus istis locutus
est nobis in filio: quē constituit
vniuersoꝝ: p quē fecit et se
cula. Qui cū sit splēdor gloríe et figura
substantie eius: portansq̄ omnia
verbo virtutis sue: purgationem peccatoꝝ faciens:
sedet ad dexteram
maiestatis in excelsis: tanto melior
angelis effectus: quanto differentius
pre illis nomen hereditauit.
Cui enī dixit aliquā angelorum: filius
meus es tu: ego hodie genui te. Et
rursus. Ego ero illi in patrem: et
ipse erit mihi in filū. Et cū iterū introducit primogenitum in orbem terre:
dicit. Et adorent eum omnes
angeli dei. Et ad angelos quidem
dicit. Qui facit angelos suos
spūs: et ministros suos flāmam ignis.
Ad filium autem. Thronus tuus
deus in seculum seculi: virga
equitatis virga regni tui. Dilexisti
iustitiā et odisti iniquitatem: propterea
vnxit te deus deus tuus oleo
exultationis pre participibus tuis. Et
tu in principio dne terram fundasti:
et opera manuū tuarum sunt celi.
Ipsi peribūt: tu autem permanebis: et
oēs vt vestimentum veterascēt. Et velut
amictū mutabis eos et mutabuntur: tu
autem idem ipse es: et anni tui
non deficient. Ad quem autem angelorum
dixit aliquā: sede a dextris meis: quoad
usq̄ ponā inimicos tuos scabellum
pedū tuorū. Nōne oēs sunt administratorij spiritus in ministeriū missi: pp eos
qui hereditatem capiunt salutis.

Cap.ii.

Propterea abūdātius oportet
nos ea q̄ audiuimus: ne forte
pereffluamus. Si enī q̄ per angelos dictus ē ser
mo: factus est firmus: et si omis prauicatio et
inobediētia accepit iustā mercedis retri
butionē quo nos effugiem si tātā negle
rerimus salutē. Que cū initiū accepisset
enarrādi per dñm ab eis qui audierūt:
in nos cōfirmata est: contestante

Sap.7. Ecc.47.a

Luce.3.c ps.2. Heb.1.c.

Psal.96.

ps.103.

ps.44.

ps.101.

ps.109.

Mar.16.d.

Psal.21. 2Dar.18.b.

Esaie. 8.d

Esaie.53.d

Ose.13.d.

Phil.2.a.

κατασκευάσας θεός. και μαυσής μεν πιστός εν όλω τω οίκω αυτού, ως θεράπων εις μαρτύριον των λαληθησομένων. χριστός δε ως υιός επί τον οίκον αυτού, ου οίκος εσμέν ημείς εάμπερ την παρρησίαν και το καύχημα της ελπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. διό καθώς λέγει το πνεύμα το άγιον. σήμερον εάν της φωνής αυτού ακούσητε, μη σκληρύνητε τας καρδίας υμών ως εν τω παραπικρασμώ κατά την ημέραν του πειρασμού εν τη ερήμω, ου επείρασαν με οι πατέρες υμών, έλοκίμασαν με και είδον τα έργα μου. τεσσαράκοντα έτη. διό προσώχθισα τη γενεά εκείνη, και είπα αεί πλανώνται τη καρδία. αυτοί δε ουκ έγνωσαν τας οδούς μου, ως ώμοσα εν τη οργή μου. εί εισελεύσονται εις την κατάπαυσίν μου. βλέπετε αδελφοί μήποτε έσται εν τινι υμών καρδία πονηρά απιστίας εν τω αποστήναι από θεού ζώντος, αλλά παρακαλείτε εαυτούς καθ εκάστην ημέραν, άχρις ου το σήμερον καλείται, ίνα μη σκληρυνθή εξ υμών τις απάτη της αμαρτίας. μέτοχοι γαρ γεγόναμεν του χριστού, εάμπερ την αρχήν της υποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν, εν τω λέγεσθαι σήμερον εάν της φωνής αυτού ακούσητε, μη σκληρύνητε τας καρδίας υμών ως εν τω παραπικρασμώ. τίνες γαρ ακούσαντες παρεπίκραναν, αλλ ου πάντες οι εξελθόντες εξ αιγύπτου διά μωυσέως. τίσι δε προσώχθισε τεσσαράκοντα έτη, ουχί τοις αμαρτήσασιν, ων τα κώλα έπεσον εν τη ερήμω. τίσι δε ώμοσε μη εισελεύσεσθαι εις την κατάπαυσίν αυτού ει μή τοις απειθήσασι. και βλέπωμεν ότι ουκ ήδυνήθησαν εισελθείν δι απιστίαν. Cap. 4.

Φοβηθώμεν ουν μήποτε καταλειπομένης επαγγελίας εισελθείν εις την κατάπαυσίν αυτού, δοκή τις εξ υμών υστερηκέναι. και γαρ εσμέν ευηγγελισμένοι καθάπερ κακείνοι, αλλ ουκ ωφέλησεν ο λόγος της ακοής εκείνους, μη συγκεκραμένους τη πίστει τοις ακούσασιν. εισερχόμεθα γαρ εις την κατάπαυσιν οι πιστεύσαντες, καθώς είρηκεν. ως ώμοσα εν τη οργή μου ει εισελεύσονται εις την κατάπαυσίν μου. καίτοι των έργων από καταβολής κόσμου γενηθέντων είρηκε γαρ που περί της εβδόμης ούτως. και κατέπαυσεν ο θεός εν τη ημέρα τη εβδόμη από πάντων των έργων αυτού. και εν τούτω πάλιν. ει εισελεύσονται εις την κατάπαυσίν μου. επεί ουν απολείπεται τινάς εισελθείν εις αυτήν και οι

Quia ait oia creant de ē. Et moyses Hume.12.a
qdē fidelis erat i tota domo ei ταπῆς
famul9 in testimoniū eoz q dicēda erāt. B
Xps vero tanq filius domo sua. Que
dom9 sum9 nos: si fiduciam & gloriam
spei vsq ad finē firmā retineamus. ꝯ
Quapropter sicut dicit spiritus ꝯꝯꝯ
sanctus. Hodie si voce ei9 audieritis Ps.94.
nolite obdurare corda vestra sicut ꝯꝯ
in exacerbatione: ī die tēptationis in deserto: vbi tēptauerūt me
patres vestri: probauerunt & viderūt ꝯ
opa mea qdraginta ānis. Propter qđ C
offensus fui gnatiom huic: & dixi sp er
rāt corde. Ipsi autem nō cognouerunt Ps.94.
vias meas: quibus iuraui in ira mea
si introibunt in requiem meam. ꝯꝯꝯ
Videte fres: ne forte sit in aliquo vrm
cor malū incredulitatis discedendi ꝯ
a deo viuo. Sed adhortamini ꝯꝯꝯ
vosmetipsos per singulos dies: donec
hodie cognomiat: vt nō obduret quis
ex vob fallacia peccati. Participes ei
christi effecti sumus: si tamen initium
substātie ei9 vsq ad finē firmū retinea- D
m9: dum dicitur hodie si ꝯꝯꝯꝯꝯ
voces eius audieritis: nolite obdurare
corda vra quēadmodū illa exacerba-
tione. Quidā enim audiētes exacerbaue
rūt: sz nō omnes qui profecti sunt ab egy-
pto per moysē. Quib9 aūt infensus est qua
draginta annis: nōne illis peccaue-
rūt: quoꝝ cadavera prostrata sunt in de
serto? Quib9 aūt iurauit nō introire in requē
nisi illis dicens incredulis fuerūt? Et vi
dem9 qz nō potuerūt introire in requiē ip
sius propter incredulitatem. Cap. 4. A

Timeam9 ergo ne forte relicta pol
licitatione introcundi in requiem
ei9: existimet aliqs ex nob esse. Et
enī z nobis nūciatū est quēadmodū z illis:
sed non profuit illis sermo auditus ꝯꝯ
non admixtis fidei ex his q audierūt.
Ingrediemur enim in requiem ꝯꝯꝯ
q credim9: quēadmodū dixit. Sicut
iurauī in ira mea si introibunt in ꝯꝯ
requiē meā. Et qdē opibus ab institutōe
mūdi pfectis: dixit enī in quodā loco Gene.2.a.
de die septima sic. Et requeuit ꝯꝯ B
deus die septima ab omnibus ꝯꝯꝯꝯ
opibus suis. Et in isto rursus. Si introi
būt in requiē mea. Quoniam ergo ꝯꝯ
supest introire quosdam in illam: et Infra.10.c

πρότερον ευαγγελισθέντες ουκ εισήλθον δι απείθειαν, πάλιν τινά ορίζει ημέραν σήμερον εν Δαυίδ λέγων μετά τοσούτον χρόνον καθώς είρηται. σήμερον εάν της φωνής αυτού ακούσητε, μη σκληρύνητε τας καρδίας υμών. ει γαρ αυτός ο ιησούς κατέπαυσεν, ουκ αν περί άλλης ελάλει μετά ταύτα. η μέρας. άρα απολείπεται σαββατισμός τω λαώ του θεού. ο γαρ εισελθών εις την κατάπαυσιν αυτού, και αυτός κατέπαυσε από των έργων αυτού, ώσπερ από των ιδίων ο θεός. σπουδάσωμεν ουν εισελθείν εις εκείνην την κατάπαυσιν, ίνα μη εν τω αυτώ τις υποδείγματι πέση της απειθείας. ζων γαρ ο λόγος του θεού και ενεργής και τομώτερος υπέρ πάσαν μάχαιραν δίστομον, και διϊκνούμενος άχρι μερισμού ψυχής τε και πνεύματος αρμών τε και μυελών, και κριτικός ενθυμήσεων και εννοιών καρδίας. και ουκ έστι κτίσις αφανής εμπρόσθεν αυτού, πάντα δε γυμνά και τετραχηλισμένα τοις οφθαλμοίς αυτού, προς ον ημίν ο λόγος. έχοντες ουν αρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τους ουρανούς ιησούν τον υιόν του θεού, κρατώμεν της ομολογίας. ου γαρ έχομεν αρχιερέα μη συμπαθήσαι ταις ασθενείαις ημών, πεπειρασμένον δε κατά πάντα καθ ομοιότητα χωρίς αμαρτίας. προσερχώμεθα ουν μετά παρρησίας τω θρόνω της χάριτος, ίνα λάβωμεν έλεος, και χάριν εύρωμεν εις εύκαιρον βοήθειαν. Cap. 5.

Πας γαρ αρχιερεύς εξ ανθρώπων λαμβανόμενος, υπέρ ανθρώπων καθίσταται τα προς τον θεόν, ίνα προσφέρη δώρα τε και θυσίας υπέρ αμαρτιών, μετριοπαθείν δυνάμενος τοις αγνοούσι και πλανωμένοις, επεί και αυτός περίκειται ασθένειαν, και διά ταύτην οφείλει καθώς περί του λαού, ούτω και περί εαυτού προσφέρειν υπέρ αμαρτιών. και ουχ εαυτώ τις λαμβάνει την τιμήν, αλλά καλούμενος υπό του θεού καθάπερ και Ααρών. ούτω και ο χριστός ουχ εαυτόν εδόξασε γενηθήναι αρχιερέα, αλλ ο λαλήσας προς αυτόν υιός μου ει συ, εγώ σήμερον γεγέννηκά σε. καθώς και εν ετέρω λέγει. συ ιερεύς εις τον αιώνα κατά την τάξιν μελχισεδέκ. ος εν ταις ημέραις της σαρκός αυτού δεήσεις τε και ικετηρίας προς τον δυνάμενον σώζειν αυτόν εκ θανάτου μετά κραυγής ισχυράς και δακρύων προσενέγκας, και εισακουσθείς από της ευλαβείας. καίπερ ων υιός έμαθεν αφ ων έπαθε την υπακοήν, και τελειωθείς εγένετο τοις υπακούουσιν αυτώ

hi qb9 ꝓpoīb9 ānūciatū ē: nō ītroierūt
pp icredulitatē: iterū termiat dicē dā
hodie si dauid dicēdo post tātuz tēpoꝝ:
sicut supza dictū ē. Hodie si voce ei9
audieritis: nolite obdurare corda ꝯꝯ
vestra. Naz si eis iesus requiē ꝓstitisset
nunq de alia loqueret post hac dic.
Itaqz relinquitur sabbatismus populo
dei. Qui enim ingressus est in requiem L
eius: etiam ipse requeuit ab ꝯꝯꝯ
operibus suis: sicut z a suis ꝯꝯꝯ
deus. Festinem9 ergo ingredi in illam
requiē: vt ne in idipsum quis incidat
incredulitatis exēplū. Viuus est enim ꝯ
sermo dei z efficax z penetrabilior ꝯꝯ
oi gladio ancipiti: z pertingens ꝯꝯꝯ
vsq ad diuisionē aie ac spūs: cōpagum
quoqz ac medullarum: z discretor ꝯꝯ
cogitationū z itētionū cordis. Et nō ē D
vlla creatura inuisibilis in ꝓspectu ei9: Eccle.4.d. pg.33.
nuda z aperta sunt oculis ꝯꝯꝯ Jmra.8.a. Leo.8.b. 1.Cor.12.b 2.Cor.5.c. Ephe.2.b.
eius: ad quē nobis sermo. Habētes ergo
pontificē magnum qui penetrauit celos
iesum filiū dei: teneamus spei nostre ꝯ
ꝓfessionē. Nō ei habem9 pōtificē q nō
possit cōpati infirmitatibus nostris: ꝯꝯꝯ
tēptatū ait p oia p similitudine ꝯꝯ
absqz peccato. Adeamus ergo ꝯꝯ
cum fiducia ad throni gratie eius: vt
miaz ꝓsequmur: z gram inuemamus in
auxilio oportuno. Cap. 5.

Omis mūaz pōtifex ex hoib9 assū- A
pt9 p hoibus ꝓstituit in his q sunt
ad deuz: vt offerat dona z ꝯꝯꝯ
sacrificia p peccatis. Qui cōdolere possit
his qui ignorant z errant: quoniaz ꝯꝯ
z ipe circūdat9 ifirmitate: z ppterea
debet quēadmodū pro populo: ita etiaz z
pro semetipso offerre pro peccatis. ꝯꝯ
Nec quisq sumit sibi honorem: sed ꝯꝯ
qui vocatur a deo tanq aaron. ꝯꝯꝯ
Sic z xps nō semetipsum clarificauit
vt pontifex fieret: sed qui locutus est ꝯꝯ
ad eum filius me9 es tu: ego hodie ps.2.
genui te. Quēadmodū z in alio loco dī B
cit. Tu es sacerdos in eternū ꝯ ꝛz ordinez ps.109.
melchisedech. Qui in diebus carnis sue
preces supplicationesqz ad eum q possit
illū saluū facere cū mōre cuz clamore
valido z lachrymis offerēs: exauditus ē
pro sua reuerētia. Et quidē cū esset filius
dei: didicit ex his q passus ē obedientiā:
z cōsummat9 factus ē oib9 obtēperātib9 si

πάσιν αἵπος σωτηρίας αἰωνίου προσαγορευ
θεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς, κατὰ τὴν τάξιν
μελχισελέκ. περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος
καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ μωροὶ γε-
γόματε ταῖς ἀκοαῖς. καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶ-
ναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεί
αν ἔχετε τοῦ διδάσκειν τινὰ ὑμᾶς τὰ στοι-
χεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ
γεγόματε χρείαν ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ
στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλα
κτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γάρ
ἐστι. τελείων δὲ ἐστὶν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν
διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα
ἔχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κα-
κοῦ. Cap. 6.

διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χρισ-
τοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμε
θα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι με
τανοίας ἀπὸ μεκρῶν ἔργων καὶ πίστεως ἐπὶ
θεόν, βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεως τε χεί
ρων, ἀναστάσεως τε μεκρῶν καὶ κρίματος αἰ
ωνίου. καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάπερ ἐπιτρέ
πῃ ὁ θεός. ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισ-
θέντας, γευσαμένους τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπου
ρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύμα-
τος ἁγίου, καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥή
μα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ πα
ραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν,
ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θε-
οῦ καὶ παραδειγματίζοντας. γὴ γὰρ ἡ πι-
οῦσα τὸν ἐπ αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον τε-
τόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις
δι οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλο
γίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας
καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς
ἐστι τοῦ τέλους εἰς καῦσιν. πεπείσμεθα δὲ τῶν
κρείσσονα καὶ ἐχόμε-
να σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν. οὐ γὰρ
ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν,
καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε
εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες
τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. ἐπιθυμοῦμεν
δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι
σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπί
δος ἄχρι τέλους, ἵνα μὴ νωθροί γένησθε, μι
μηταί δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμί
ας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας. τῷ
γὰρ ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεί
κατ οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσε
καθ ἑαυτοῦ λέγων. ἢ μὴν εὐλογῶν εὐλο-
γήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε, καὶ οὕ
τω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελί-
ας. ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀ-

bi: causa salutis eterne: appellatus
a deo pontifex iuxta ordinem
melchisedech. De quo nobis grandis
ter interpretabilis ad dicendū: quia ibeculeſ
fcti eſtis ad audiendū. Etenim cū oberetis
magiſtri ce pp tpus: rurſū idige
tis vt vos doceamus ſint elementa
exordij ſermonum dei: et
facti eſtis quibus lacte opus fit: non
ſolido cibo. Omis ei qui lactis eſt pti-
ceps: expers ſermoms iuſtitie: parvul9
enim eſt. Perfectoꝝ aũt eſt ſolid9 cib9:
eoꝝ q pro ipſa conſuetudine exercitatos
habent ſenſus ad diſcretionez boni ac
mali. Cap. 6.

Clapp intermittētes inchoatiōis xpi
ſermonē: ad pfectionem feramur:
nō rurſus iacētes fūdamentū pentētie
ab operibus mortuis et fidei ad
deū: baptiſmatū doctrie: ipōnis quoq
manuū: ac reſurrectiōis mortuoꝝ: et iu
dicij eterni. Et hoc faciemus ſi q̄dē
miſerit de. Impoſſibile ei eos q̄
mel ſunt illumiati: guſtauerūt et donuꝝ
celeſte: et participes facti ſunt ſpiritus
ſcti: guſtauerūt nihilomin9 bonū dei v
bū v tuteſqz ſeculi venturi: et
rurſus renouari ad penitentiam: qui
rurſū crucifigētes ſibimetipſis filiuꝝ dei
et oſtentui habentes. Terra enim
ſepe venientem ſup ſe bibens imbrem
germinans herbā oportunam illis
a quibus colitur: accipit benedictionē
a deo: pferens ſpinas
ac tribulos reproba eſt et maledicto pri
ma: cui9 cōſūmatio in combuſtionē. Cōfidi
m9 aũt de vobis dilectiſſimi meliora et vi
ciniora ſaluti: tā etſi ita loq̄mur. Nō. n.
iniuſt9 de9 vt obliuiſcat opis vr̄e
et dilectionis quam oſtendiſtis
in nomine ipſius: qui miniſtraſtis
ſanctis et miniſtratis. Cupimus
aũt vnūquēqz veſtrum eandez oſtēdere
ſollicitudinem ad expletionem ſpei
vſqz in finē: vt nō ſegnes efficiamini: ve
rū imitatores eoꝝ qui fide et patiētia
hereditabunt promiſſiones.
Abrae nāqz promittens deus: quoniaꝝ
neminē habuit p quē iuraret maiorē: iu
rauit p ſemetipſū dicēs. Niſi bñdicēs bñ
dicā te: et multiplicās multiplicabo te: et
ſic lōganimiter ferens adept9 eſt repro
miſſionē. Homines. n. p maiorē ſui iurant

μνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέ
ρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος. ἐν ᾧ περισσότε-
ρον βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρο-
νόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς
βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, ἵνα διὰ
δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων ἐν οἷς ἀδύ-
νατον ψεύσασθαι θεὸν ἰσχυρὰν παράκλη
σιν ἔχωμεν οἱ καταφύγοντες κρατῆσαι τῆς
προκειμένης ἐλπίδος, ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχο-
μεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ
εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπε-
τάσματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰ
σῆλθεν ἰησοῦς κατὰ τὴν τάξιν μελχισέδεκ
ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα. Cap. 7.

οὗτος γὰρ ὁ μελχισέδεκ βασιλεὺς σα
λήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὃς συνάν
τησας ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς
τῶν βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτόν, ᾧ
καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμερίσθη· πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαι
οσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς σαλήμ, ὅ ἐσ
τι βασιλεὺς εἰρήνης, ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγε-
νεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζω-
ῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ
τοῦ θεοῦ μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. ἐν ᾧ
ὅτι καὶ τοῦ ἀβραὰμ προετιμήθη. θεωρεῖτε
δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην ἀβραὰμ
ἔλωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.
καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν λευὶ τὴν ἱερατείαν
λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκα-
τοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθό-
τες ἐκ τῆς ὀσφύος ἀβραάμ. ὁ δὲ μὴ γενεαλο
γούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκε τὸν ἀβραάμ,
καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε.
χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον
ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. καὶ ὧδε μὲν
δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβά-
νουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. καὶ
ὡς ἔπος εἰπεῖν διὰ ἀβραὰμ καὶ λευὶ ὁ δεκά
τας λαμβάνων, δεδεκάτωται. ἔτι γὰρ ἐν τῇ
ὀσφύι τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήντησεν αὐ-
τῷ ὁ μελχισέδεκ. εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ
τῆς λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ
αὐτῇ μεμόθετηται, τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν
τάξιν μελχισέδεκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα
καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν ἀαρών λέγεσθαι. με-
τατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης
καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. ἐφ ὃν γὰρ λέ
γεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ
ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ.
πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ ἰούδα ἀνατέταλκεν
ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱε-

t omnis controuerſie eorum finis
ad confirmationē ſit iuramētū. In quo a-
būdātiꝰ volēs deus oſtendere pollicitationis
hereditibus immobilitatem
coſilij ſui: interpoſuit iuſiurandū: vt p
duas res immobiles quibus impoſſibile eſt
mentiri deū fortiſſimum ſolatium
habeamus: qui confugimus ad tenēdā
appoſitā ſpē: quā ſicut anchorā habem9
animē tutam ac firmam ac
incedentē vſqz ad interiora velaminis:
vbi pcurſor pro nobis introiuit
ieſus fm ordinez melchiſedech:
pontifex factus in eternum. Cap. 7.

Hic enim melchiſedech rex ſalez
ſacerdos dei ſummi qui obuiauit
abrahe regreſſo a cede
regum: et benedixit ei: cui
et decimas omnium diuiſit abraam: ꝺ
primū quidez q interpretat rex iuſtitie:
deinde autem et rex ſalem: quod eſt
rex pacis: ſine pre: ſine matre: ſine ge
nealogia: neqz initiū dieꝝ neqz finez vi
te habēs: aſſimulatus autem filio
deo manet ſacerdos in perpetuum.
Intuemini
ātus ſit hic: cui et decimas dedit ex
precipuis abraam patriarcha.
Et quidem de filijs leui ſacerdotium
accipientes: mandatū habent decimas
ſumere a populo ſecundum legē: ideſt a
fratribus ſuis: cū et ipſi exierint
de lumbis abrae. Cuius aũt gñatio nō
annumerat in eis: decimas ſuſcepit ab abra
hā: et hūc q habebat reprōmiſſiones
bñdixit. Sine vlla ãt ptradictiōe qđ mi
n9 eſt a melioꝛe bñdicit. Et hic q̄dez
decimas mortales homines accipiūt:
ibi aũt conteſtat q viuit. Et
vt ita dictū ſit: p abraā et leui q decī-
mas accepit: decimat9 eſt. Adhuc ei
lumbis patris erat: q̄n obuiauit ei
melchiſedech. Si ergo cōſūmatio per
ſacerdotiū leuiticū erat: populus ei ſub
ipo legē accepit: quid adhuc neceſſariū
fuit fz ordinē melchiſedech aliū ſurgere
ſacerdotez et nō fz ordinez aaron dici?
Trāſlato. n. ſacerdotio: neceſſe eſt vt et
legis trāſlatio fiat. In quo ei hec di
cuntur: de alia tribu eſt: de
qua nullus altario preſto fuit.
Manifeſtū eſt enim q ex iuda ortus ſit
dñz nr: in q tribu nihil de ſacerdotio

ρωσύμης μωϋσῆς ελάλησε, και περισσότερομ ἐτι κατάδηλομ εστίμ, ει κατά τὴμ ομοιότητα μελχισελέκ αρίσταται ιερεύς ἕτερος, ος ου κατά νόμομ εντολῆς σαρκικῆς γέγομεμ, αλλά κατά δύναμιμ ζωῆς ακαταλύτον. μαρτυρεῖ γαρ ὁτι συ ιερεύς εις τομ αιώνα κατά τὴμ τάξιμ μελχισελέκ. αθέτησις μεμ γαρ γίνεται προαγούσης εντολῆς διά το αὐτῆς ασθενές και αωφελές. ουδέμ γαρ ετελείωσεμ ὁ νόμος, επεισαγωγὴ δε κρείττονος ελπίδος δι ἧς εγγίζομεμ τῳ θεῷ, και καθόσομ ου χωρὶς ὁρκωμοσίας. οι μεμ γαρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εισίμ ιερεῖς γεγομότες, ὁ δε μετά ορκωμοσίας διά του λέγομτος προς αὐτόμ, ὤμοσε κύριος και ου μεταμεληθήσεται, συ ιερεύς εις τομ αιώνα κατά τὴμ τάξιμ μελχισελέκ, κατά τοσούτομ κρείττονος διαθήκης γέγομεμ ἔγγυος ιησούς. και οι μεμ πολείονες εισί γεγομότες ιερεῖς, διά το θαμάτῳ κωλύεσθαι παραμένειμ, ὁ δε διά το μένειμ αὐτόμ εις τομ αιώνα, απαράβατομ ἐχει τὴμ ιερωσύμημ. ὁθεμ και σώζειμ εις το παντελές δύναται τοὺς προσερχομένους δι αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶμ εις το ὑπερεντυγχάνειμ αὐτοῖς. τοιοῦτος γαρ ἡμῖμ ἔπρεπεμ ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαμτος, κεχωρισμένος ἀπό τῶμ αμαρτωλῶμ, και ὑψηλότερος τῶμ ουραμῶμ γεμόμενος. ος ουκ ἔχει καθ ἡμέραμ αμάγκημ, ὡσπερ οι ἀρχιερεῖς, πρότερομ ὑπέρ τῶμ ἰδίωμ αμαρτιῶμ θυσίας αμαφέρειμ, ἔπειτα τῶμ του λαοῦ, τοῦτο γαρ εποίησεμ ἐφάπαξ ἑαυτόμ αμενέγκας. ὁ νόμος γαρ αμθρώπους καθίστησιμ ἀρχιερεῖς ἔχομτας ασθένειαμ, ὁ δε λόγος τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετά τομ νόμομ υἱόμ εις τομ αιώνα τετελειωμένομ. Cap. 8.

Κεφάλαιομ δε επί τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτομ ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεμ ἐμ δεξιᾷ του θρόμου τῆς μεγαλωσύμης ἐμ τοῖς ουρανοῖς, τῶμ αγίωμ λειτουργός, και τῆς σκηνῆς τῆς αληθιμῆς, ἣμ ἔπηξεμ ὁ κύριος και ουκ ἄμθρωπος. πᾶς γαρ ἀρχιερεύς εισι τοῦ προσφέρειμ δῶρα δε και θυσίας καθίσταται. ὅθεμ αμαγκαῖομ ἔχειμ τι και τοῦτο ὃ προσενέγκῃ. ει μεμ γαρ ἦμ ἐπὶ γῆς, οὐδ ἂμ ἦμ ἱερεύς, ὄμτωμ τῶμ ἱερέωμ τῶμ προσφερόμτωμ κατά τομ μόμομ, οἵτιμες ὑποδείγματι και σκιᾷ λατρεύουσι τῶμ ἐπουραμίωμ. καθώς κεχρημάτισται μωϋσῆς μέλλωμ ἐπιτελεῖμ τὴμ σκημήμ. ὅρα γαρ φησί ποιήσεις πάμτα κατά τὸμ τύπομ τὸμ δειχθέμτα σοι ἐμ τῷ ὄρει. νυμὶ δὲ διαφορωτέρας τετύχηκε λειτουργίας, ὅσῳ κρείττομός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιμ ἐπαγγελίαις μεμομοθέτηται. εἰ γαρ ἡ πρώτη ἐκείμη ἦμ ἄμεμπτος, οὐκ ἂμ δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. μεμφόμεμος γαρ αὐτοῖς λέγει. ἰδού ἡμέραι ἔρχομται λέγει κύριος, και συμτελέσω ἐπὶ τομ οἶκομ ἰσραὴλ και ἐπὶ τομ οἶκομ ἰούδα διαθήκημ καιμήμ, ου κατά τὴμ διαθήκημ ἣμ ἐποιησα τοῖς πατράσιμ αὐτῶμ ἐμ ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρός αὐτῶμ ἐξαγαγεῖμ αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὅτι αὐτοί μόμοι μεμείμαμ ἐμ τῇ διαθήκῃ μου καγώ ἠμέλησα αὐτῶμ λέγει κύριος. ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣμ διαθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ μετά τὰς ἡμέρας ἐκείμας λέγει κύριος, διδούς μόμους μου εἰς τὴμ διάμοιαμ αὐτῶμ, και ἐπὶ καρδίας αὐτῶμ ἐπιγράψω αὐτούς, και ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόμ, και αὐτοί ἔσομται μοι εἰς λαόμ. και ου μὴ μιδάξωσιμ ἕκαστος τομ πολίτημ αὐτοῦ και ἕκαστος τομ ἀδελφόμ αὐτοῦ λέγωμ γμῶθι τομ κύριομ, ὅτι πάμτες εἰδήσουσί με ἀπό μικροῦ αὐτῶμ ἕως μεγάλου αὐτῶμ, ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς αδικίαις αὐτῶμ, και τῶμ αμαρτιῶμ αὐτῶμ και τῶμ ἀμομιῶμ αὐτῶμ οὐ μὴ μμησθῶ ἔτι. ἐμ τῷ λέγειμ καιμήμ, πεπαλαίωκε τὴμ πρώτημ. τὸ δὲ παλαιούμενομ και γηράσκομ, ἐγγύς αφαμισμοῦ. Cap. 9.

Ἶχε μεμ οὖμ και ἡ πρώτη σκημὴ δικαιώματα λατρείας, τὸ τε ἅγιομ κοσμικόμ. σκημὴ γαρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐμ ᾗ ἥ τε λυχμία και ἡ τράπεζα και ἡ πρόθεσις τῶμ ἄρτωμ ἥτις λέγεται ἅγια, μετά δὲ τὸ δεύτερομ καταπέτασμα σκημὴ ἡ λεγομένη ἁγία ἁγίωμ, χρυσοῦμ ἔχουσα θυμιατήριομ και τὴμ κιβωτομ τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένημ πάμτοθεμ χρυσίῳ, ἐμ ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάμμα και ἡ ῥάβδος ἀαρὼμ ἡ βλαστήσασα και αἱ πλάκες τῆς διαθήκης. ὑπεράμω δὲ αὐτῆς, χερουβὶμ δόξης κατασκιάζομτα τὸ ἱλαστήριομ, περί ὧμ οὐκ ἔστι νῦμ λέγειμ κατά μέρος. τούτωμ δὲ οὕτω κατεσκευασμέμωμ, εἰς μεμ τὴμ πρώτημ σκημὴμ διαπαμτός εἰσιασιμ οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελούμτες, εἰς δὲ τὴμ δευτέραμ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ και τῶμ τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτωμ. τούτο δηλούμτος τοῦ πμεύματος τοῦ ἁγίου μήπω πεφαμερῶσθαι τὴμ τῶμ ἁγίωμ ὁδόμ ἔτι τῆς πρώτης σκημῆς ἐχούσης στάσιμ, ἥτις παραβολὴ εἰς τομ καιρόμ τοῦτομ ἐνεστηκότα, καθ ὃμ δῶρα τε και θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατά συνείδησιμ τελειῶσαι τομ λατρεύομτα, μόνομ ἐπὶ βρώμασι και πόμασι και διαφόροις βαπτισμοῖς και δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶμ γενομένωμ ἀγαθῶμ δι τῆς μείζονος και τελειοτέρας σκημῆς οὐ χειροποιήτου τοῦτ ἔστι οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι αἵματος τράγωμ και μόσχωμ διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια αἰωνίαμ λύτρωσιμ εὑράμενος. εἰ γαρ τὸ τῶν βοῶμ αἷμα και τράγωμ και σποδὸς δαμάλεως ῥαμτιζούσης τοὺς κεκοιμωμένους πρὸς τὴμ τῆς σαρκὸς ἁγιότητα, πόσῳ μᾶλλομ τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ ὃς διὰ πμεύματος αἰωνίου ἑαυτὸμ προσήνεγκε μῶμομ τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴμ συμείδησιμ ἡμῶμ ἀπὸ νεκρῶμ ἔργωμ εἰς τὸ λατρεύειμ θεῷ ζῶμτι; και διὰ τοῦτο διαθήκης καιμῆς μεσίτης ἐστίμ, ὅπως θαμάτου γενομένου εἰς λύτρωσιμ τῶμ ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεωμ τὴμ ἐπαγγελίαμ λάβωσι οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρομομίας. ὅπου γαρ διαθήκη θαμάτομ ἀμάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. διαθήκη γαρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. λαληθείσης γαρ πάσης ἐντολῆς κατά τὸμ νόμομ ὑπὸ μωϋσέως παμτὶ τῷ λαῷ, λαβὼμ τὸ αἷμα τῶμ μόσχωμ και τῶμ τράγωμ μετά ὕδατος και ἐρίου κοκκίμου και ὑσσώπου αὐτό τε τὸ βιβλίομ και πάμτα τὸμ λαόμ ἐράμτισε λέγωμ τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐμετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. και τὴμ σκημὴμ δὲ και πάμτα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας ὁμοίως τῷ αἵματι ἐράμτισε. και σχεδὸμ ἐμ αἵματι πάμτα καθαρίζεται κατά τὸμ νόμομ, και χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. ἀμάγκη οὖμ τὰ μεμ ὑποδείγματα τῶμ ἐμ τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαίρεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράμια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας. οὐ γαρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθε χριστὸς ἀμτίτυπα τῶμ ἀληθιμῶμ, ἀλλ εἰς αὐτὸμ τὸμ οὐραμόμ, νῦμ ἐμφανισθῆμαι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶμ. οὐδ ἵμα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόμ, ὡς ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ ἐνιαυτὸμ ἀλλοτρίοις αἵμασιμ, ἐπεὶ ὤφειλε πολλάκις παθεῖμ ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. μῦμ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συμτελείᾳ τῶμ αἰώμωμ εἰς ἀθέτησιμ ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. και καθόσομ ἀπόκειται τοῖς ἀμθρώποις ἅπαξ ἀποθαμεῖμ, μετά δὲ τοῦτο κρίσις, οὕτω και ὁ χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶμ ἀμενεγκεῖμ ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸμ ἐκδεχομένοις εἰς σωτηρίαμ. Cap. 10.

Σκιὰμ γαρ ἔχωμ ὁ νόμος τῶμ μελλόμτωμ ἀγαθῶμ, οὐκ αὐτὴμ τὴμ εἰκόμα τῶμ πραγμάτωμ κατ ἐνιαυτὸμ τοῖς αὐτοῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιμ εἰς τὸ τελειῶσαι τοὺς προσερχομένους, ἐπεὶ οὐκ ἂμ ἐπαύσαμτο προσφερόμεναι διὰ τὸ μηδεμίαμ ἔτι συμείδησιμ ἁμαρτιῶμ ἔχειμ τοὺς λατρεύομτας ἅπαξ κεκαθαρισμέμους; ἀλλ ἐν αὐταῖς ἀμάμμησις κατ ἐνιαυτὸμ ἁμαρτιῶμ γίνεται. ἀδύματομ γαρ αἷμα ταύρωμ και τράγωμ ἀφαιρεῖμ ἁμαρτίας. διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸμ κόσμομ λέγει θυσίαμ και προσφορὰμ οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. ὁλοκαυτώσεις και περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας. τότε εἶπομ ἰδού ἥκω ἐμ κεφαλίδι βιβλίου γέγραπταί περὶ ἐμοῦ τοῦ ποιῆσαι ὁ θεός τὸ θέλημά σου. ἀμωτέρω λέγωμ ὅτι θυσίαμ και προσφορὰμ και ὁλοκαυτώσεις και περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας, αἵτιμες κατά τὸμ νόμομ προσφέρουσιμ, τότε εἴρηκε ἰδού ἥκω ποιῆσαι τὸ θέλημά σου ὁ θεός. ἀμαιρεῖ τὸ πρῶτομ ἵμα τὸ δεύτερομ στήσῃ. ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμέμοι ἐσμὲμ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ. και πᾶς μεμ ἱερεὺς ἕστηκε καθ ἡμέραμ λειτουργῶμ και τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρωμ θυσίας αἵτιμες οὐδέποτε δύμαμται περιελεῖμ ἁμαρτίας. οὗτος δὲ μίαμ ὑπὲρ ἁμαρτιῶμ προσενέγκας θυσίαμ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεμ ἐκ δεξιῶμ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸμ ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιμ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιομ τῶμ ποδῶμ αὐτοῦ. μιᾷ γαρ προσφορᾷ τετελείωκε εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖμ και τὸ πμεῦμα τὸ ἅγιομ. μετά γαρ τὸ εἰρηκέμαι προεῖπε διαθήκημ ἣμ διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετά τὰς ἡμέρας ἐκείμας λέγει κύριος, διδούς μόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶμ και ἐπὶ τῶμ διαμοιῶμ αὐτῶμ ἐπιγράψω αὐτούς, και τῶμ ἁμαρτιῶμ αὐτῶμ και τῶμ ἀμομιῶμ αὐτῶμ οὐ μὴ μμησθῶ ἔτι. ὅπου δὲ τούτωμ ἄφεσις, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας. ἔχομτες οὖμ ἀδελφοί παῤῥησίαμ εἰς τὴμ εἴσοδομ τῶμ ἁγίωμ ἐμ τῷ αἵματι ἰησοῦ, ἣμ ἐμκαμίσε μῖμ ὁδόμ πρόσφατομ και ζῶσαμ διὰ τοῦ καταπετάσματος τοῦτ ἔστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, και ἱερέα μέγαμ ἐπὶ τὸμ οἶκομ τοῦ θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθιμῆς καρδίας ἐμ πληροφορίᾳ πίστεως ῥεραμτισμέμοι τὰς καρδίας ἀπὸ συμειδήσεως πομηρᾶς και λελουσμέμοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ. κατέχωμεν τὴμ ὁμολογίαμ τῆς ἐλπίδος ἀκλιῆ πιστὸς γαρ ὁ ἐπαγγειλάμενος. και κατακμῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸμ ἀγάπης και καλῶμ ἔργωμ, μὴ ἐγκαταλείποντες τὴμ ἐπισυμαγωγὴμ ἑαυτῶμ καθώς ἔθος τισίμ, ἀλλὰ παρακαλοῦμτες, και τοσούτῳ μᾶλλομ ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζομτα τὴμ ἡμέραμ. ἑκουσίως γαρ ἁμαρταμόμτωμ ἡμῶμ μετά τὸ λαβεῖμ τὴμ ἐπίγμωσιμ τῆς ἀληθείας οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶμ ἀπολείπεται θυσία, φοβερά δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως και πῦρ ζῆλος ἐσθίειμ μέλλομ τοὺς ὑπεμαμτίους. ἀθετήσας τις μομοῦ νόμου ἐπὶ δυσὶμ ἢ τρισὶμ μάρτυσιμ ἀποθμῄσκει οἰκτιρμῶμ. πόσῳ δοκεῖτε χείρομος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸμ υἱὸμ τοῦ θεοῦ καταπατήσας και τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοιμὸμ ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, και τὸμ πμεύματος τῆς χάριτος ἐμυβρικὼς; οἴδαμεμ γαρ τὸμ εἰπόμτα ἐμοὶ ἐκδίκησις ἐγὼ ἀμταποδώσω, λέγει κύριος. και πάλιμ κρίμει κύριος τὸμ λαὸμ αὐτοῦ. φοβερὸμ τὸ ἐμπεσεῖμ εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶμτος. ἀμαμμήσκετε δὲ τὰς πρότερομ ἡμέρας ἐν αἷς φωτισθέμτες πολλὴμ ἄθλησιμ ὑπεμείματε παθημάτωμ, τοῦτο μεμ ὀμειδισμοῖς τε και θλίψεσι θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοιμωμοὶ τῶμ οὕτως ἀμαστρεφομένωμ γεγομότες. και γαρ τοῖς δεσμίοις συμεπαθήσατε και τὴμ ἁρπαγὴμ τῶμ ὑπαρχόμτωμ ὑμῶμ μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε γιμώσκομτες ἔχειμ ἐαυτοὺς κρείττομα ὑπαρξιμ ἐμ οὐραμοῖς και μένουσαμ. μὴ ἀποβάλητε οὖμ τὴμ παῤῥησίαμ ὑμῶμ ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαμ μεγάλημ. ὑπομομῆς γαρ ἔχετε χρείαμ ἵμα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαμτες κομίσησθε τὴμ ἐπαγγελίαμ. ἔτι γαρ μικρὸμ ὅσομ ὅσομ ὁ ἐρχόμενος ἥξει και οὐ χρονίσει. ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται, και ἐὰμ ὑποστείληται οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲμ ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαμ ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιμ ψυχῆς. Cap. 11.

Ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομέμωμ ὑπόστασις πραγμάτωμ ἔλεγχος οὐ βλεπομέμωμ. ταύτῃ γαρ ἐμαρτυρήθησαμ οἱ πρεσβύτεροι. πίστει μοεῖμεμ κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶμας ῥήματι θεοῦ εἰς τὸ μὴ ἐκ φαιμομέμωμ τὸ βλεπόμενομ γεγομέμαι. πίστει πλείομα θυσίαμ ἄβελ παρὰ κάιμ προσήνεγκε τῷ θεῷ δι ἧς ἐμαρτυρήθη εἶμαι δίκαιος μαρτυροῦμτος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, και δι αὐτῆς ἀπέθαμε λαλεῖ ἔτι. πίστει εὐὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖμ θαμάτομ, και οὐχ ηὑρίσκετο διότι μετέθηκεμ αὐτὸμ ὁ θεός. πρὸ γαρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐαρεστηκέμαι τῷ θεῷ. χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύματομ εὐαρεστῆσαι. πιστεύειμ γαρ δεῖ τὸμ προσερχόμενομ τῷ θεῷ ὅτι ἔστι και τοῖς ἐκζητοῦσιμ αὐτὸμ μισθαποδότης γίνεται. πίστει χρηματισθεὶς νῶε περὶ τῶμ μηδέπω βλεπομέμωμ εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸμ εἰς σωτηρίαμ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι ἧς κατέκρινε τὸμ κόσμομ, και τῆς κατά πίστιμ δικαιοσύμης ἐγένετο κληρομόμος. πίστει καλούμεμος ἀβραὰμ ὑπήκουσε ἐξελθεῖμ εἰς τόπομ ὃμ ἦμελλε λαμβάμειμ εἰς κληρομομίαμ, και ἐξῆλθε μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. πίστει παρῴκησεμ εἰς γῆμ τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαμ ἐμ σκημαῖς κατοικήσας μετὰ ἰσαὰκ και ἰακὼβ τῶμ συμκληρομόμωμ τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς. ἐξεδέχετο γαρ τὴμ τοὺς θεμελίους ἔχουσαμ πόλιμ ἧς τεχμίτης και δημιουργὸς ὁ θεός. πίστει και αὐτὴ σάῤῥα στεῖρα δύμαμιμ εἰς καταβολὴμ σπέρματος ἔλαβε και παρὰ καιρὸμ ἡλικίας ἔτεκε, ἐπεὶ πιστὸμ ἡγήσατο τὸμ ἐπαγγειλάμενομ. διὸ και ἀφ ἑμὸς ἐγεμήθησαμ και ταῦτα νεκρωμένου τοσοῦτα ὡς τὰ ἀστρα τοῦ οὐραμοῦ τῷ πλήθει και ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης τῇ ἀμαρίθμῳ. κατὰ πίστιμ ἀπέθαμομ οὗτοι πάμτες μὴ λαβόμτες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤῥωθεμ αὐτὰς ἰδόμτες και ἀσπασάμενοι και ὁμολογήσαμτες ὅτι ξέμοι και παρεπίδημοί εἰσι ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γαρ τοιαῦτα λέγομτες ἐμφαμίζουσιμ ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι. και εἰ μεμ ἐκείμης ἐμεμμόμευομ ἐφ ἧς ἐξέβησαμ, εἶχομ ἂμ καιρὸμ ἀμακάμψαι. μῦμ δὲ κρείττομος ὀρέγομται τοῦτ ἔστιμ ἐπουρανίου διὸ οὐκ ἐπαισχύμεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶμ. ἡτοίμασε γαρ αὐτοῖς πόλιμ. πίστει προσήνεγκεμ ἀβραὰμ τὸμ ἰσαὰκ πειραζόμενος, και τὸμ μομογεμῆ προσέφερε ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀμαδεξάμενος πρὸς ὃμ ἐλαλήθη ὅτι ἐν ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα, λογισάμενος ὅτι και ἐκ μεκρῶμ ἐγεῖραι δυματὸς ὁ θεός, ὅθεν αὐτὸμ και ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. πίστει περὶ μελλόμτωμ εὐλόγησε ἰσαὰκ τὸμ ἰακὼβ και τὸμ ἠσαῦ. πίστει ἰακὼβ ἀποθμῄσκωμ ἕκαστος τῶμ υἱῶμ ἰωσὴφ εὐλόγησε, και προσεκύμησεμ ἐπὶ τὸ ἄκρομ τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. πίστει ἰωσὴφ τελευτῶμ περὶ τῆς ἐξόδου τῶμ υἱῶμ ἰσραὴλ ἐμεμμόμευσε, και περὶ τῶμ ὀστέωμ αὐτοῦ ἐνετείλατο. πίστει μωϋσῆς γεμόμενος ἐκρύβη τρίμημομ ὑπὸ τῶμ πατέρωμ αὐτοῦ διότι εἶδομ ἀστεῖομ τὸ παιδίομ, και οὐκ ἐφοβήθησαμ τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. πίστει μωϋσῆς μεγας γεμόμενος ἠρμήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς φαραὼ μᾶλλομ ἑλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρομ ἁμαρτίας ἀπόλαυσιμ ἔχειμ, μείζομα πλοῦτομ ἡγησάμενος τῶμ αἰγύπτου θησαυρῶμ τὸμ ὀμειδισμὸμ τοῦ χριστοῦ. ἀπέβλεπε γαρ εἰς τὴμ μισθαποδοσίαμ. πίστει κατέλιπε αἴγυπτομ μὴ φοβηθεὶς τὸμ θυμὸμ τοῦ βασιλέως. τὸμ γαρ ἀόρατομ ὡς ὁρῶμ ἐκαρτέρησε. πίστει πεποίηκε τὸ πάσχα και τὴμ προσχυμμὸμ τοῦ αἵματος ἵμα μὴ ὁ ὀλοθρεύωμ τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶμ. πίστει διέβησαμ τὴμ ἐρυθρὰμ θάλασσαμ ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς ἧς πεῖραμ λαβόμτες οἱ αἰγύπτιοι κατεπόθησαμ. πίστει ἰερειχὼ πεσεῖμ τείχη κυκλωθέμτα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. πίστει ῥαὰβ ἡ πόρμη οὐ συμαπώλετο τοῖς ἀπειθήσασι δεξαμέμη τοὺς κατασκόπους μετ εἰρήμης. και τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει γαρ με διηγουμέμου ὁ χρόμος περὶ γεδεὼμ βαράκ τε και σαμψὼμ και ἰεφθάε δαυὶδ τε και σαμουὴλ και τῶμ προφητῶμ, οἳ διὰ πίστεως κατηγωμίσαμτο βασιλείας εἰργάσαμτο δικαιοσύμης ἐπέτυχομ ἐπαγγελιῶμ ἔφραξαμ στόματα λεόμτωμ ἔσβεσαμ δύμαμιμ πυρὸς ἔφυγομ στόματα μαχαίρης ἐμεμαμώθησαμ ἀπὸ ἀσθεμείας ἐγεμήθησαμ ἰσχυροὶ ἐμ πολέμῳ παρεμβολὰς ἔκλιμαμ ἀλλοτρίωμ. ἔλαβομ γυμαῖκες ἐξ ἀμαστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶμ ἄλλοι δὲ ἐτυμπαμίσθησαμ οὐ προσδεξάμενοι τὴμ ἀπολύτρωσιμ ἵμα κρείττομος ἀμαστάσεως τύχωσι. ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶμ και μαστίγωμ πεῖραμ ἔλαβομ ἔτι δὲ δεσμῶμ και φυλακῆς. ἐλιθάσθησαμ ἐπρίσθησαμ ἐπειράσθησαμ ἐμ φόμῳ μαχαίρης ἀπέθαμομ ἐμ μικρίοις μηλωταῖς αἰγείοις περιῆλθομ ὑστερούμεμοι θλιβόμεμοι κακουχούμεμοι ὧμ οὐκ ἦμ ἄξιος ὁ κόσμος ἐπὶ ἐρημίαις πλαμώμεμοι και ὄρεσι και σπηλαίοις και ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. και οὗτοι πάμτες μαρτυρηθέμτες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαμτο τὴμ ἐπαγγελίαμ τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶμ κρεῖττόμ τι προβλεψαμέμου ἵμα μὴ χωρὶς ἡμῶμ τελειωθῶσι. τοιγαροῦμ και ἡμεῖς τοσοῦτομ ἔχομτες περικείμεμομ ἡμῖμ μέφος μαρτύρωμ ὄγκομ ἀποθέμεμοι πάμτα και τὴμ εὐπερίστατομ ἁμαρτίαμ δι ὑπομομῆς τρέχωμεμ τὸμ προκείμεμομ ἡμῖμ ἀγῶμα ἀφορῶμτες εἰς τὸμ τῆς πίστεως ἀρχηγὸμ και τελειωτὴμ ἰησοῦμ ὃς ἀμτὶ τῆς προκειμέμης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεμε σταυρὸμ αἰσχύμης καταφρομήσας και ἐμ δεξιᾷ τοῦ θρόμου τοῦ θεοῦ κεκάθικε. ἀμαλογίσασθε γαρ τὸμ τοιαύτημ ὑπομεμηκότα εἰς ἑαυτὸμ τῶμ τοιαύτωμ ἀμτιλογίαμ ἵμα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶμ ἐκλυόμεμοι. οὔπω μέχρις αἵματος ἀμτικατέστητε πρὸς τὴμ ἁμαρτίαμ ἀμτιαγωμιζόμεμοι, και ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως ἥτις ὑμῖμ ὡς υἱοῖς διαλέγεται. υἱέ μου μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου μηδὲ ἐκλύου ὑπ αὐτοῦ ἐλεγχόμεμος. ὃμ γαρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει μαστιγοῖ δὲ παμτὶ υἱῷ ὃμ παραδέχεται. εἰς παιδείαμ ὑπομέμετε ὡς υἱοῖς προσφέρεται ὑμῖμ ὁ θεός. τίς γαρ υἱὸς ὃμ οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας ἧς μέτοχοι γεγόμασι πάμτες, ἄρα μόθοι ἐστὲ και οὐχὶ υἱοί. εἶτα τοὺς μεμ τῆς σαρκὸς ἡμῶμ πατέρας εἴχομεμ παιδευτὰς και ἐμετρούμεθα, οὐ πολὺ μᾶλλομ ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶμ πμευμάτωμ και ζήσομεν; οἱ μεμ γαρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦμ αὐτοῖς ἐπαίδευομ, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρομ εἰς τὸ μεταλαβεῖμ τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. πάσα δὲ παιδεία πρὸς μὲμ τὸ παρὸμ οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶμαι ἀλλὰ λύπης, ὕστερομ δὲ καρπὸμ εἰρημικὸμ τοῖς δι αὐτῆς γεγυμμασμέμοις ἀποδίδωσι δικαιοσύμης. διὸ τὰς παρειμέμας χεῖρας και τὰ παραλελυμέμα γόματα ἀμορθώσασθε, και τροχιὰς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶ ὑμῶμ, ἵμα μὴ τὸ χωλὸμ ἐκτραπῇ ἰαθῇ δὲ μᾶλλομ. εἰρήμημ διώκετε πρὸς πάμτας και τὸμ ἁγιασμόμ, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸμ κύριομ. ἐπισκοπούμτες μὴ τις ὑστερῶμ ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μὴ τις ῥίζα πικρίας ἄμω φύουσα ἐμποδίζῃ, και διὰ ταύτης μιαμθῶσι πολλοί, μὴ τις πόρμος ἢ βέβηλος ὡς ἠσαῦ ὃς ἀμτὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. ἴστε γαρ ὅτι και μετέπειτα θέλωμ τὴμ εὐλογίαμ κληρομομῆσαι ἀπεδοκιμάσθη, μετάμοιαμ γαρ τόπομ οὐχ εὗρε καίπερ μετὰ δακρύωμ ἐκζητήσας αὐτήμ. οὐ γαρ προσεληλύθατε ψηλαφωμέμῳ ὄρει και κεκαυμέμῳ πυρὶ και γνόφῳ και ζόφῳ και θυέλλῃ και σάλπιγγος ἤχῳ και φωμῇ ῥημάτωμ ἧς οἱ ἀκούσαμτες παρῃτήσαμτο μὴ προστεθῆμαι αὐτοῖς λόγομ. οὐκ ἔφερε γαρ τὸ διαστελλόμεμομ. κἂμ θηρίομ θίγῃ τοῦ ὄρους λιθοβοληθήσεται. και οὕτω φοβερὸμ ἦμ τὸ φαμτασθέμ μωϋσῆς ἔκφοβός εἰμι και ἔμτρομος. ἀλλὰ προσεληλύθατε σιὼμ ὄρει και πόλει θεοῦ ζῶμτος ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ και μυριάσιμ ἀγγέλωμ πομηγύρει και ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκωμ ἀπογεγραμμέμωμ ἐμ οὐραμοῖς και κριτῇ θεῷ πάμτωμ και πμεύμασι δικαίωμ τετελειωμέμωμ και διαθήκης καιμῆς μεσίτῃ ἰησοῦ και αἵματι ῥαμτισμοῦ κρεῖττομα λαλοῦμτι παρὰ τὸμ ἄβελ. βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸμ λαλοῦμτα. εἰ γαρ ἐκεῖμοι οὐκ ἐξ

ὡμασι᾽σαρκός᾽μέχρι᾽καιροῦ᾽διορθώσεως ᵐεπικείμενα. ⁿΧριστὸς᾽δὲ᾽παραγενόμενος ᵍαρχιερεὺς/ τῶν᾽μελλόντων᾽αγαθῶν᾽διὰ/της ⁿμείζονος᾽και᾽τελειοτέρας᾽σκηνῆς ᵉου᾽χειροποιήτου, ᶜτουτέστιν᾽ου᾽ταύτης/της᾽κτίσεως, ᵉου ᵇδὲ᾽δι᾽αἵματος᾽τράγων ᵐκαι ⁿμόσχων, ᵒδιὰ᾽δὲ/του ᵍιδίου᾽αἵματος ᵉεισῆλθεν᾽ἐφάπαξ ⁿεις/τα ˣἁγια, ᶜαιωνίαν᾽λύτρωσιν ᵉευράμενος. ᵇει᾽γαρ/το᾽αἷμα᾽ταύρων᾽και ᵉτράγων ᵇκαὶ᾽σποδὸς ᵏδαμάλεως᾽ραντίζουσα/τους ᵐκεκοινωμένους ⁿαγιάζει ᵒπρος/την/της ᵖσαρκὸς ᵍκαθαρότητα, ᶜπόσῳ ᵉμᾶλλον/το᾽αἷμα/του ⁿΧριστοῦ, ˣος᾽διὰ ᾽πνεύματος ᵉαιωνίου ᵇεαυτὸν ᶜπροσήνεγκεν ᵖἀμωμον/τω ᶜθεῷ ᶜκαθαριεῖ/την ᵉσυνείδησιν ᵇημῶν ᾽από ᵏνεκρῶν ᶜἔργων ᵐεις/το ⁿλατρεύειν ᵒθεῷ ᵖζῶντι. ᵍκαὶ᾽διατούτο ᵉδιαθήκης ᶜκαινῆς ⁿμεσίτης ˣεστίν, ᶜὅπως᾽θανάτου ᵉγενομένου ᵇεις᾽απολύτρωσιν/των ᵖεπὶ/τῇ᾽πρώτῃ᾽διαθήκῃ ᵉπαραβάσεων/την ᵇεπαγγελίαν᾽λάβωσιν/οι ᵏκεκλημένοι /της᾽αἰωνίου ᵐκληρονομίας. ⁿὅπου᾽γαρ ᵖδιαθήκη, ᵍθάνατον᾽ἀνάγκη ᵉφέρεσθαι/του ᵗδιατιθεμένου. ⁿδιαθήκη ˣγαρ᾽επὶ᾽νεκροῖς ᵇβεβαία. ᵇεπεὶ ᶜμήποτε ᵖισχύει ᶜὅτε ζῇ/ο ᵉδιαθέμενος. ᵇὅθεν/οὐδὲ/η ᵏπρώτη᾽χωρὶς ᵐαἵματος ⁿεγκεκαίρισται. ᵒ λαληθείσης ᵖγαρ ᵍπάσης ᶜεντολῆς ᶜκατὰ ᵉνόμον ⁿυπὸ ˣωὐσέως ᶜπαντὶ᾽λαῷ, ᵉλαβὼν/το ᵇαἷμα/των ᶜμόσχων ᵐκαὶ ᶜτράγων ᵉμετὰ ᵗὕδατος ᵇκαὶ᾽ερίου ᵏκοκκίνου᾽και ᵐὑσσώπου, ⁿαυτὸ ᵒτε/το ᵖβιβλίον ᵍκαὶ᾽πάντα/τὸν ᵉλαὸν᾽ερράντισε ⁿλέγων. ˣΤοῦτο/το᾽αἷμα/της᾽διαθήκης, ᵗἧς ᵇενετείλατο ᶜπρος ᵐυμᾶς/ο ᶜθεός. ᶜκαὶ/την ᵉσκηνὴν ᵇδὲ᾽και ᵏπάντα/τὰ᾽σκεύη/της ᵐλειτουργίας/των ⁿαἵματι ᵒομοίως ᵖερράντισε. ᵍκαὶ᾽σχεδόν ᵗεν᾽αἵματι ⁿπάντα ˣκαθαρίζεται᾽κατὰ/τὸν/νόμον, ᵉκαὶ ᵇχωρὶς ᶜαἱματεκχυσίας ᵒου᾽γίνεται᾽ἄφεσις. ᵉἀνάγκη ᵇουν/τὰ᾽μὲν ᵏυπολείγματα/των᾽ἐν/τοις ᵐουρανοῖς ⁿτούτοις ᵒκαθαρίζεσθαι, ᵖαὐτὰ ᵍδὲ/τα ᵉεπουρανία ᵗκρείττοσι᾽θυσίαις ⁿπαρά ˣταύταις, ᶜοὐ᾽γαρ ᵉεις ᵇχειροποίητα ᶜἅγια ᵉεισῆλθεν/ο ᶜΧριστὸς ᶜἀντίτυπα/των ᵖἀληθινῶν, ᵇἀλλ᾽εις ᵏαὐτὸν/τὸν᾽οὐρανόν, ᵐνῦν ⁿεμφανισθῆναι /τῷ ᵒπροσώπῳ/του ᵖθεοῦ ᵍὑπὲρ ᶜἡμῶν. ᵗοὐδ᾽ἵνα ᵉπολλάκις ˣπροσφέρῃ ᶜἑαυτόν, ᵉὥσπερ/ο ᵗἀρχιερεὺς ᵇεισέρχεται ᶜεις/τα ᾽ἅγια ᶜκατ᾽ἐνιαυτὸν ᵗεν ᵇαἵματι ᶜἀλλοτρίῳ. ᵏεπεὶ ᵉἔδει ᵐαὐτὸν ᵗπολλάκις ᵒπαθεῖν ᵖἀπὸ ᵍκαταβολῆς ᶜκόσμου. ᵉνῦν᾽δὲ ⁿἅπαξ ᶜἐπὶ᾽συντελείᾳ/των᾽αἰώνων ᵗεις ᵇἀθέτησιν ᶜἁμαρτίας ᵒδιὰ/της ᵉθυσίας ᶜαὐτοῦ ᵗπεφανέρωται. ᵇκαὶ᾽καθόσον ᵏἀπόκειται/τοις ᾽ἀνθρώποις ᵐἅπαξ ⁿἀποθανεῖν, ᵒμετὰ ᵖδὲ ᵍτοῦτο ᶜκρίσις, ᵉοὕτω ᾽και /ο ⁿΧριστὸς ˣἅπαξ ᾽προσενεχθεὶς ᶜεις/το ᵉπολλῶν ᵇἀνενεγκεῖν ᶜἁμαρτίας

ᵇcarnis ᶜvsqz ᾽ad ᵏtẽpus ᶜcorrectiõis ᵐipositis. ⁿChristus ᵒãt ᵖassistens ᵍpontifex ᵗfuturorum ᵉbonorum ᶜper ⁿamplius ˣtabernaculũ ᵉnõ ᵇmanufactũ: ᶜidest ᵇnon ᶜhuius ᵉcreationis: ᵍneqz ᶜper ᵇsanguinẽ ᶜvitulox ᵇcircox ᶜcũ ᵍaqua ᵇtlana ᵏcoccinea ᵐhysopo: ⁿipsuz ᵒquoqz ᵖlibrum ᵍtoẽm ᵉpopulum ᶜaspersit ᵇdicens. ᵏHic ᶜsanguis ᵇtestamẽti ᵍqd ᵉmandauit ᶜad ᵇvos ᶜdeus. ᵍEtiã ᵉtabernaculum ᶜet ᵇomnia ᵏvasa ᵐministerij ⁿsanguine ᵒsuꝛ ᵖaspersit. ᵍEt ᵉomnia ᶜpene ᵇin ᶜsãguine ᵗsecunduz ᵉlegem ˣmundantur: ᵍtsine ᶜsanguinis ᵇeffusiõe ᵍnõ ᶜfit ᵇremissio. ᵍNecesse est ᵇergo ᵏexemplaria ᶜquidem ᵐcelestiuz ⁿbis ᵒmũdari. ᵖIpsa ᵍautem ᵉcelestia ᶜmelioribus ᵇhostijs ⁿquam ᵒistis. ᵖHõ ᵍeis ᵉin ᵇmanu ᶜfctã ᶜsctã ⁿiesus ᵒintroijt ᵖexemplaria ᵍverorum: ᵇsed ᶜin ᵏipsum ᵉceluz: ⁿvt ᵐappareat ᵒnunc ᵖvultui ᵍdei ᵉpro ᶜnobis. ᵒNeqz ᶜsepe ᵇvt ᵏsepe ˣofferat ᵉsemetipsuz: ᵗquẽadmodũ ᵍpõtifex ᵇitrat ᶜin ᵇsancta ᶜper ᵍsingulos ᵉãnos ᵗin ᵇsãguie ᵏalieno. ᵇAlioqn ᶜoportebat ᵐeũ ⁿfrequenter ᵒpati ᵖab ᵍorigine ᵉmundi. ᵖNũc ᵍãt ᵉsemel ᶜin ᵇconsummatiõe ᵍseculox ᵉad ᵇdestitutionẽ ᶜpeccati ᵇper ᶜhostiã ᵍsuam ᵉappuit. ᵇEt ᵍquẽadmodũ ᵉstatutũ ᵏest ᵗhoibus ᵐsemel ⁿmori: ᵒpost ᵖhoc ᵍautem ᵉiudiciuz: ᶜsic ᵇet ᶜchristus ᵏsemel ᵗoblatꝰ est ᵇad ᶜmultorum ᵇexhaurienda ᶜpeccata

Exo. 24.b. Mat. 26.c. Mar. 14.c Luce. 22.b. 1. Cor. 11.c.

1. Joh. 1.d. Apoc. 1.b. 1. Pet. 1.d.

Gal. 3.b.

Roma. 5.b. 1. Pet. 3.d.

ᵉεκ ᶜδευτέρου ᾽χωρὶς ᵍαμαρτίας ᵇοφθήσεται τοις ᾽αυτὸν ᵇαπεκδεχομένοις ᶜεις ᵐσωτηρίαν.

Cap. x.

Σκιὰν ᵇγαρ ᶜἔχων/ο ᵒνόμος/των ᶜμελλόντων ᾽αγαθῶν ᵍουκ ᵇαυτὴν/την᾽εικόνα/των ᵏπραγμάτων ᾽κατ ᵐενιαυτὸν/ταις ᵃ αυταις ᵒθυσίαις ᵖας ᵍδυνται᾽προσφέρουσιν ᶜεις/το ᵉδιηνεκὲς, ᶜουδέποτε ᵃδύνανται/τους ˣπροσερχομένους ᶜτελειῶσαι. ᾽εωσεί ᵉαν ᵇεπαύσαντο ᶜπροσφερόμενοι, ᵒδιὰ/το ᶜμηδεμίαν᾽ἔχειν ᵉέτι ᵇσυνείδησιν ᾽αμαρτιῶν/τους ᵏλατρεύοντας ᶜἅπαξ ᵐκεκαθαρμένους, ᵃαλλ ᵒεν ᵖαυταις ᵍαναμνησις ᶜαμαρτιῶν ᵉκατ᾽ενιαυτόν. ᵃαδύνατον ᵍγαρ ᾽αἷμα᾽ταύρων ᵉκαὶ ᵇτράγων ᶜαφαιρεῖν ᵒαμαρτίας. ᶜδιὸ ᵉεισερχόμενος ᵉεις/τον ᵇκόσμον ᶜλέγει. ᵏθυσίαν᾽και ᵐπροσφορὰν ᵃ ουκ ᵒηθέλησας, ᵖσῶμα ᵍδὲ᾽κατηρτίσω ᵒμοι. ᶜὁλοκαυτώματα ᵃκαι ˣπερὶ ᶜαμαρτίας ᾽ουκ ᵉευδόκησας, ᵇτότε ᶜεἰπον ᵉι δού ᶜἥκω. ᾽εμ ᵍκεφαλίδι ᵇβιβλίου ᾽γέγραπται ᵏπερὶ ᾽εμοῦ/του ᵐποιῆσαι/ο ᵃθεός/το ᵒθέλημά ᵖσου. ᵍαμώτερον᾽λέγων, ᵒὅτι ᾽θυσίαν ᵃκαὶ ᵖπροσφορὰν᾽και ᶜὁλοκαυτώματα ᵇκαὶ ᵖπερὶ ᶜαμαρτίας ᵒουκ ᶜηθέλησας, ᾽ουδὲ ᵍευδόκησας, ᵇαἵτινες ᾽κατὰ/τον ᵏνόμον᾽προσφέρονται, ᵐτότε ᵃεἰρηκεν ᵉιδού ᵖἥκω/του ᵍποιῆσαι/το ᾽θέλημά ᵒσου /ο ᶜθεός ᵃμου. ˣαναιρεῖ/το᾽πρώτον, ᾽ἵνα/το ᵉδεύτερον ᵇστήσῃ. ᶜεν ᵒᾧ ᶜθελήματι ᾽ηγιασμένοι ᵍεσμεν/οι ᵇδιὰ/της ᾽προσφορᾶς/του ᵏσώματος ᾽ιησοῦ ᵐΧριστοῦ ᵃεφάπαξ. ᵒ και ᵖπας ᵍμεν᾽αρχιερεὺς ᵉέστηκε᾽καθ ᵃημέραν ˣλειτουργῶν᾽και/τας ᾽αυτὰς ᵉπολλάκις ᵇπροσφέρων ᶜθυσίας, ᵒαἵτινες ᶜουδέποτε ᾽δύναται ᵍπεριελεῖν ᵇαμαρτίας ᵃ ως ᵐεφάπαξ ᵒυπὲρ ᵃαμαρτιῶν ᵒ προσενέγκας ᵖθυσίαν, ᵍεις/το ᾽διηνεκὲς ᵉεκάθισεν ᾽εν ᵃ δεξιᾷ/του ˣθεοῦ, /το ᾽λοιπὸν᾽εκδεχόμενος ᵉἕως ᵇτεθῶσιν/οι ᶜεχθροί ᵒ αυτοῦ ᾽υποπόδιον/των᾽πολῶν ᵉαυτοῦ. ᵇμία ᾽γαρ ᵏπροσφορᾷ ᾽τετελείωκεν ᵐεις/το ᵃ διηνεκὲς/τους ᵒ αγιαζομένους. ᵖμαρτυρεῖ ᵍδὲ᾽ημῖν᾽και/το ᾽πνεῦμα/το ᵉἅγιον. ᾽μετὰ ᵍγαρ/το᾽προειρηκέναι ᵉαὐτὴν/η ᵇδιαθήκη ᶜην ᵒδιαθήσομαι ᶜπρος ᾽αὐτοὺς ᵍμετὰ /τας ᵇημέρας ᶜεκείνας ᵇλέγει ᾽κύριος, ᵐδιδοὺς ᵃνόμους ᵒμου ᵖεπὶ ᵍκαρδίας ᾽αὐτῶν, ᵉκαὶ ᶜεπὶ /των ᵃδιανοιῶν ˣαὐτῶν ᾽επιγράψω ᾽αὐτούς, ᵉκαὶ/των ᵇαμαρτιῶν ᶜαὐτῶν ᵒκαὶ/των ᵖανομιῶν ᵍαὐτῶν᾽ου μὴ ᵇμνησθῶ᾽ἔτι. ᵃοπου᾽δὲ ᵐἄφεσις ⁿαυτῶν ᵒουκέτι ᵖπροσφορὰ ᵍπερὶ ᾽αμαρτίας. ᵉἔχοντες ᶜοὖν ⁿαδελφοί ᾽παρρησίαν᾽εις/την᾽εἴσοδον /των ᵃαγίων ᵉεν/τῷ ᶜαἵματι ᾽ιησοῦ ᵐἡν ᵉενεκαίνισεν ᵍημῖν ᵇοδὸν ᾽προσφατον ᵏκαὶ ζῶσαν ᵐδιὰ/του ᵉκαταπετάσματος, ᵒτουτέστι /της ᵖσαρκὸς

ᵉscdo ᶜsine ᵍpctõ ᵇapparebit omnibus ᵉexpectantibus ᶜse ᵐin ⁿsalutem.

Cap. x.

Umbram ᵇenim ᶜbonõ ᵍnon ᵇipsam ᾽imaginẽ ᵏrerum: ᾽per ᵐsingulos ᵐannos ⁿeisdẽ ipsis ᵒhostijs ᵖquas ᵍofferunt ᵉindesinenter: ᶜnunquam ⁿpotest ᵏaccedentes ᾽perfectos ᶜfacere. ᾽Alioquin ᵇcessassent ᶜofferri: ᵒideo ᵖq ᶜnullã ᵇhaberẽt ᵍvltra ᵉconsciẽtiam ᾽peccati ᵏcultores ᾽semel ᵐmundati: ⁿsed ᵒin ᵖipsis ᵍcõmemoratio ᾽peccatorum ᵖp ᶜsingulos ᵇãos fit. ⁿImpossibile ᵍei ᵉᶜsãguine ᾽tauroꝝ ᶜbircorũ ᵇauferri ᵒpctã. ᵖIdeo ᶜingrediẽs ᵍmũdũ ᵉdicit. ᵍHostiaz ᾽ꝛ ᵐoblationem ⁿnoluisti: ᵒcorpus ᵍãt ᵉaptasti ᶜmihi. ᵍHolocaustomata ᾽ꝛ ᵖp ᶜpctõ ᵇnõ ᵃtibi ᵏplacuerũt: ᵇtũc ᶜdixi ⁿecce ᵒvenio. ᵖIn ᵍcapite ᵉlibri ᶜscriptum ᵇest ᵃde me: vt ᵐfaciam ⁿdeus ᵒvoluntatez ᵖtuam. ᵍSuperiꝰ dicẽs: ᵉq ᶜhostias ⁿet ᵒoblationes ᾽ꝛ holocaustomata ᵏ ꝛ ᵇpro ᶜpeccato ⁿoluisti: ᵒnec ᵖplacita ᵍsunt ᵉtibi ᵇque ᾽ꝑm ᵏlegem ᶜofferuntur: ᵐtunc ⁿdixi ᵒecce ᵖvenio: ᵍvt faciã deus ᵉvolũtatẽ ᶜtuã. ᵍAufert ᵉprimum ᶜvt ⁿsequens ᵒstatuat. ᵖIn ᵍqua ᵉvolũtate ᶜsanctificati ⁿsumus ᵒper ᵖoblationem ᵍcorporis ᵉᶜxpi ᶜiesu ⁿsemel. ᵒEt ᵖois ᵍquidẽ ᵉsacerdos ᶜpresto ⁿest quottidie ᵏministrans: ᾽ꝛ ᵇeasdem ᶜsepe ⁿofferens ᵒhostias: ᵖque ᵍnon ᵉpossunt ᶜauferre ⁿpeccata. ᵒHic ᵖautez ᵍvnam ᵐpro ⁿpeccatis ᵒofferens ᵖhostiam: ᵍin ᵉsempiternum ᶜsedet ⁿin ᵒdextera ᵖdei: ᵍde cetero ᵉexpectans ᶜdonec ⁿponantur ᵒinimici ᵖeius ᵍscabellum ᵉpedum ᶜeius. ⁿUna ᵒenim ᵖoblatione ᵍcõsummauit ᵐin ⁿsempiternũ ᵒsctificatos. ᵖLõtestatur ᵍautem nos ᾽ꝛ ᵉspiritus ᶜsctus. ᵏPostq̃ ᵇei ᾽dixit ᵃhoc ᵐãt ⁿtestamẽtum ᵒquod ᵖtestabor ᵍad illos ᵉpost ᶜdies ⁿillos ᵒdicit dominus: ᵐdabo ⁿleges ᵒmeas ᵖin ᵍcordibus ᵉeorum: ᶜet ⁿin ᵒmentibus ᵖeorum ᵍsuperscribam eas ᾽ꝛ ᵇpeccatorũ ᾽ꝛ ᶜiniquitatum ⌈rũ ᵐre ᵉeoꝝ ᶜiã ᵒnõ ᵖrecordabor: ᵍãpli. ᵏUbi ᵃt ⁿhomissio: ᵒiã ᵖnõ ᵍest ᵉoblatio ᾽p ᶜpctõ. ᵒHabites ⁿitaqz ᵐfratres ᵏfiduciam ᾽in introitu ᵖsanctoꝝ ᵇi ᶜsanguie ᵉchristi: ᵍquã ᶜinitiauit ⁿnobis ᵇviam ᵒnouam ᵖ ꝛ ᵍviuentem ᵐper ⁿvelamen: ᵒidest ᵖcarnem

αυτού, και ιερέα μέγαν επί τον οίκον του θεού, προσερχώμεθα μετά αληθινής καρδίας εν πληροφορία πίστεως, ερραντισμένοι τας καρδίας από συνειδήσεως πονηράς, και λελουμένοι το σώμα ύδατι καθαρώ, κατέχωμεν την ομολογίαν της ελπίδος ακλινή, πιστός γαρ ο επαγγειλάμενος. και καταμοώμεν αλλήλους εις παροξυσμόν αγάπης και καλών έργων, μη εγκαταλείποντες την επισυναγωγήν εαυτών, καθώς έθος τισίν, αλλά παρακαλούντες, και τοσούτω μάλλον, όσω βλέπετε εγγίζουσαν την ημέραν. εκουσίως γαρ αμαρτανόντων ημών μετά το λαβείν την επίγνωσιν της αληθείας, ουκέτι περί αμαρτιών απολείπεται θυσία, φοβερά δε τις εκδοχή κρίσεως και πυρός ζήλος, εσθίειν μέλλοντος τους υπεναντίους. αθετήσας τις νόμον μωυσέος χωρίς οικτιρμών επί δυσίν η τρισί μάρτυσιν αποθνήσκει, πόσω δοκείτε χείρονος αξιωθήσεται τιμωρίας ο τον υιόν του θεού καταπατήσας, και το αίμα της διαθήκης κοινόν ηγησάμενος, εν ω ηγιάσθη, και το πνεύμα της χάριτος ενυβρίσας. οίδαμεν γαρ τον ειπόντα. εμοί εκδίκησις, εγώ ανταποδώσω λέγει κύριος. και πάλιν. κύριος κρινεί τον λαόν αυτού. φοβερόν το εμπεσείν εις χείρας θεού ζώντος. αναμιμνήσκεσθε δε τας πρότερον ημέρας, εν αις φωτισθέντες πολλήν άθλησιν υπεμείνατε παθημάτων, τούτο μεν ονειδισμοίς τε και θλίψεσι θεατριζόμενοι, τούτο δε κοινωνοί των ούτως αναστρεφομένων γενηθέντες. και γαρ τοις δεσμοίς μου συνεπαθήσατε, και την αρπαγήν των υπαρχόντων υμών μετά χαράς προσεδέξασθε, γινώσκοντες έχειν εαυτοίς κρείττονα ύπαρξιν εν ουρανοίς και μένουσαν. μη αποβάλητε ουν την παρρησίαν υμών, ήτις έχει μισθαποδοσίαν μεγάλην. υπομονής γαρ έχετε χρείαν, ίνα το θέλημα του θεού ποιήσαντες κομίσησθε την επαγγελίαν. έτι γαρ μικρόν όσον όσον ο ερχόμενος ήξει, και ου χρονιεί. ο δε δίκαιος εκ πίστεως ζήσεται. και εάν υποστείληται, ουκ ευδοκεί η ψυχή μου εν αυτώ. ημείς δε ουκ εσμέν υποστολής εις απώλειαν, αλλά πίστεως εις περιποίησιν. Cap. xi.

Εστι δε πίστις ελπιζομένων υπόστασις πραγμάτων, έλεγχος ου βλεπομένων. εν ταύτη γαρ εμαρτυρήθησαν οι πρεσβύτεροι. πίστει νοούμεν κατηρτίσθαι τους αιώνας ρήματι θεού, εις το μη εκ φαινομένων τα

substantia rerum sperandarum, argumentum non apparentium. In hac enim testimonium consecuti sunt seniores. Fide intelligimus aptata esse secula verbo dei: ut ex invisibilibus

Heb.11.a

Deut.17.d Mat.18.c. 2.Cor.13.a.

Deut.32.c

Ro.12.d. supra.6.a

Abach.1.a Ro.1.b. Gala.3.b.

Gene.1.a.

visibilia fierent. Fide plurimam hostiam Abel quam Cain obtulit deo: per quam testimonium consecutus est esse iustus: testimonium perhibente muneribus eius deo: et per illam defunctus adhuc loquitur. Fide enoch translatus est ne videret mortem: et non inueniebatur: quia transtulit illum deus. Ante translationem enim testimonium habuit placuisse deo. Sine fide autem impossibile est placere deo. Credere enim oportet accedentem ad deum quia est: et inquirentibus se remunerator sit. Fide noe responso accepto de his quae adhuc non videbantur metuens: aptauit arcam in salutem domus suae: per quam damnauit mundum: et iustitie que per fidem est heres est institutus. Fide qui vocatur abraam obediuit in locum exire quem accepturus erat in hereditatem: et exiit nesciens quo iret. Fide demoratus est in terra repromissionis tanquam in aliena: in casulis habitando cum isaac et iacob coheredibus repromissionis eiusdem. Expectabat enim fundamenta habentem ciuitatem: cuius artifex et conditor deus. Fide et ipsa sara sterilis virtutem in conceptione seminis accepit etiam preter tempus etatis: quia fidelem credidit esse eum qui repromiserat. Propter quod et ab uno orti sunt: et emortuo: tanquam sidera celi in multitudine: et sicut arena que est ad oram maris innumerabilis. Juxta fidem defuncti sunt omnes isti: non acceptis repromissionibus: sed procul aspicientes et salutantes: et confitentes quia peregrini et hospites sunt super terram. Qui enim hoc dicunt: significant se patriam inquirere. Et si quidem illius meminissent de qua exierunt habebant vtiq; tps reuertendi. Nunc autem meliorem appetunt: idest celestem. Ideo non confunditur deus vocari deus eorum. Parauit enim illis ciuitatem. Fide obtulit abraam isaac cum temptaretur: et vnigenitum offerebat: in quo susceperat repromissiones: ad quem dictum est: quia in isaac vocabit tibi semen: arbitrans quia et a mortuis suscitare potens est deus. Unde eum in parabola accepit: Fide et de futuris benedixit isaac iacob

Gene.4.a

Gene.5.d. Sap.4.c. Eccl.44.c

1.Mac.2.f.

Gene.6.d. Eccl.44.c

Gene.12.a.et 15.a.b

gene.22.b.

gene.27.a.

ιακώβ καὶ τὸμ ησαύ πίστει ιακώβ ἀποθνήσκων
ἕκαστον τῶν υἱῶν ιωσήφ εὐλόγησε, καὶ προ
σεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.
πίστει ιωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου
τῶν υἱῶν ισραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν
ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. πίστει μωυσῆς
γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πα
τέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον αστεῖον τὸ παιδίον
καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βα
σιλέως. πίστει μωυσῆς μέγας γενόμενος
ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς φαραώ,
μᾶλλον ἐλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῶ λα
ῶ τοῦ θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας α
πόλαυσιν μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν
αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν γὰρ ὀνειδισμὸν τοῦ
χριστοῦ. ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαπο
δοσίαν. πίστει κατέλιπεν αἴγυπτον, μὴ φοβη
θεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως. τὸν γὰρ ἀόρα
τον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε. πίστει πεποίηκε
τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος,
ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ
αὐτῶν. πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θά
λασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς, ἧς πεῖραν λαβόντες
οἱ αἰγύπτιοι, κατεπόθησαν. πίστει τὰ τεῖχη
ἱεριχὼ ἔπεσε κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.
πίστει ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς
ἀπειθήσασι, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους
μετ εἰρήνης. καὶ τί ἔτι λέγω. ἐπιλείψει γὰρ
με διηγουμένον ὁ χρόνος, περὶ γεδεών, βα
ρὰκ τε, καὶ σαμψών, καὶ ιεφθάε, δαυὶδ τε
καὶ σαμουήλ, καὶ τῶν προφητῶν, οἱ διὰ πί
στεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαν
το δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν. ἔφ
ραξαν στόματα λεόντων, ἔσβεσαν δύναμιν
πυρός. ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐμε
δυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσ
χυροὶ ἐν πολέμῳ. παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλ
λοτρίων, ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως
τοὺς νεκροὺς αὐτῶν. ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθη
σαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵ
να κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν. ἕτεροι
δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλα
βον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς, ἐλιθάσθη
σαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μα
χαίρας ἀπέθανον. περιῆλθον ἐν μηλωταῖς
ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβό
μενοι, κακουχούμενοι. ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ
κόσμος, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι,
καὶ σπηλαίοις, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. καὶ
οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστε
ως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ θε
οῦ περί ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου,
ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι. Cap. xii.

τὸν ἔσαυ. Fide Jacob moriens
singulos filiorum ioseph benedixit: et adora
uit fastigium virge eius.
Fide ioseph memorans de exodo filiorum israel memoratus est: et de
ossibus suis mandauit. Fide moyses
natus occultatus est mensibus tribus a parē
tibus suis: eo quod vidissent elegantē infantē:
et non timuerunt regis edictum.
Fide moyses grandis factus
negauit se esse filiū filie pharaonis: magis eligens affligi cum populo
dei quā temporalis peccati habere iucunditatē:
maiores diuitias estimans
thesauro egyptiorum improperium
respiciebat enim in remunerationē.
Fide reliquit egyptum: non veritus
animositatem regis. inuisibilem enim
tanquā videns sustinuit. Fide celebrauit
pascha et sanguinis effusionem: ne qui vastabat primitiua tangeret
eos. Fide transierunt mare rubrum
tanquā per aridam terrā: quod experti
egyptii deuorati sunt. Fide muri
hiericho corruerūt circuitu dierū septē.
Fide raab meretrix non perijt cum
incredulis excipiens exploratores cū
pace. Et quid adhuc dicā? Deficiet
me tps enarrātē: de gedeō: barach: samson: iepte: dauid:
samuel et prophetis: qui per fidem
vicerunt regna: operati sunt
iustitiā: adepti sūt repromissiones. Obturauerunt ora leonū: extinxerunt ipetū
ignis. Effugauerūt acie gladij: qualuerūt de infirmitate: fortes facti sunt
in bello. Castra verterunt exercituū:
acceperūt mulieres de resurrectione
mortuos suos. Alij aūt distenti sunt:
nō suscipientes redemptionem: vt
meliorē inuenirēt resurrectionem. Alij
vero ludibria et verbera experti:
insuper et vincula et carceres: lapidati sūt
secti sūt: temptati sūt: in occisione gladij
mortui sunt. Circuierūt in melotis:
in pellibus caprinis: egentes: angustiati:
afflicti. Quibus dignus non erat
mūdus. In solitudinibus errantes: in mōtibus et speluncis: et in cauernis terre. Et
hi oēs testimonio fidei probati
non acceperunt repromissionem: deo
pro nobis melius aliquid prouidente
vt nō sine nobis cōsummarentur. Cap. xii.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες
περικείμενον ἡμῖν μέγεθος μαρτύρων, ὄγ
κον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστα
τον ἁμαρτίαν, διὰ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν
προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς
τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν ἰη
σοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς
ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας
ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.
ἀναλογίσασθε οὖν τὸν τοιαύτην ὑπομεμενη
κότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλο
γίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυ
όμενοι. οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστη
τε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ
ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς
υἱοῖς διαλέγεται. υἱέ μου μὴ ὀλιγώρει παι
δείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ αὐτοῦ ἐ
λεγχόμενος. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύ
ει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.
εἰς παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσ
φέρεται ὁ θεός. Τίς γὰρ ἐστὶν υἱὸς ὃν οὐ παι
δεύει πατήρ. εἰ δὲ χωρίς ἐστε πάντες παιδείας μέ
τοχοι γέγονασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ
καὶ οὐκ υἱοί. εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡ
μῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐντρε
πόμεθα, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμε
θα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν.
οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ
δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμ
φέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐ
τοῦ. πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρόν
οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης. ὕστε
ρον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι αὐτῆς γεγυ
μασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης. διὸ τὰς
παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα
γόνατα ἀνορθώσατε, καὶ τροχιὰς ὀρθὰς
ποιήσατε τοῖς σοσὶν ὑμῶν. ἵνα μὴ τὸ χω
λὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον. εἰρήνην διώκε
τε μετὰ πάντων καὶ τὸν τὸν ἁγιασμόν, οὗ χω
ρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον. ἐπισκοποῦν
τες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θε
οῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ,
καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσι πολλοί. μή τις
πόρνος ἢ βέβηλος ὡς ἡσαύ, ὃς ἀντὶ βρώσε
ως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ. ἴσ
τε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομή
σαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη. μετανοίας
γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ δακρύ
ων ἐκζητήσας αὐτήν. οὐ γὰρ προσελήλυθα
τε ψηλαφωμένῳ ὄρει καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ
καὶ γνόφῳ καὶ σκότῳ καὶ θυέλλῃ, καὶ σάλ
πιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκού
σαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐ

Deoqz nos tantam habentes
impositā nubem testium: deponētes omne pōdus et circūstans
nos peccatū per patientiā curramus ad
ppositū nobis certamē: aspicientes in
autorē fidei et consummatorem iesum:
qui pro posito sibi gaudio
sustinuit crucez: confusione cōtempta:
atqz in dextera sedis dei sedet.
Recogitate enim eū qui talem sustinuit
a pctōribus aduersus semetipsū: ne tradi
tionē: vt ne fatigemini animis vestris
deficietes. Nōdū enim vsqz ad sanguinez
restitistis aduersus pctūz repugnātes: et
obliti estis exhortatiōis que vobis tanq̄
filijs loqtur dicēs. Fili mi noli negligere disciplinā dñi neqz fatigeris dū ab eo
argueris. Quē enim diligit dñs castigat.
flagellat aūt omnez filium quē recipit.
In disciplia perseuerate. Tanq̄ filijs vobis offert se deus. Quis enim patris quē nō
corripit pfr qđ si extra disciplinā estis cuius participes facti sunt oēs: ergo adulteri et nō filij estis. Deinde patres quidē
carnis nre eruditores habuimus: et reuerebamur eos: nō multo magis obtēperabimus patri spirituum et viuemus?
Et illi quidē in tpe paucorū dierū pm
voluntatē suā erudiebāt nos: hic aūt ad
id qđ vtile est in recipiendo sctificationē eius. Omnis aūt disciplina in presenti quidez
vi nō esse gaudij: sz merozis: postea
aūt fructū pacatissimū exercitatis per eā
reddet iustitie. Propter quod
remissas manus et soluta
genua erigite: et gressus rectos
facite pedibus vestris: vt non claudicās qs erret: magis aūt sanet. Pacē
mini cū oibus et sctimoniā: sine
qua nemo videbit deū. Cōtemplantes
ne quis desit gratie dei: nec
ne qua radix amaritudinis sursū germi
et per illam inquinent multi. Ne quis
fornicator aut pphan vt esau: qui pp vnā escā vendidit primitiua sua. Scitote
enim quoniaz et postea cupiens hereditare
benedictionem reprobatus est. Nō enim
inuenit penitētie locū: quāq cū lachrymis
inquisisset eā. Nō enim accessistis ad
tractabilem et accensibilem ignem
et turbinē et caliginez et procellā et tube
sonū et vocē verboz: quam qui audierunt
excusauerunt se ne eis fieret

τοίς λόγομ. ουκ έφερομ γαρ/το διαστελλό
μεμομ. καμ θηρίομ θίγη / τον όρους λιθοβο=
ληθήσεται, και ούτως φοβερόμ ήμ/το φαντα=
ζόμεμομ. μωυσής είπεμ. έκφοβος ειμί και εμ=
τρομος. αλλά προσεληλύθατε σιών όρει,
και πόλει θεού ζώντος ιερουσαλήμ επουρα=
νίω, και μυριάσιμ αγγέλωμ πανηγύρει,
και εκκλησία πρωτοτόκωμ εμ ουρανοίς απο
γεγραμμένωμ, και κριτή θεώ πάντωμ, και
πνεύμασι δικαίωμ τετελειωμένωμ, και δια
θήκης μέας μεσίτη ιησού, και αίματι ραντισ
μού, κρείττομ λαλούμτι παρά/τομ άβελ. βλέ
πετε μη παραιτήσησθε/τομ λαλούμτα. ει
γαρ εκείμοι ουκ έφυγομ/τομ επί γης παραι
τησάμενοι χρηματίζομτα, πολλώ μάλλομ ήμεις / οι/τομ απ ουρανού αποστρεφόμενοι,
ου/ή φωνή/την γην εσάλευσε τότε, μυν δε ε
πήγγελται λέγωμ. έτι άπαξ εγώ σείω ου
μόμομ/την γην αλλά και / τομ ουρανόμ. το
δε έτι άπαξ, δηλοί/των σαλευομένωμ / την
μετάθεσιμ ως πεποιημένωμ, ίμα μείμη/τα μη
σαλευόμενα. διό βασιλείαμ ασάλευτομ παραλαμβάμομτες έχωμεμ χάριμ, δι ης λα=
τρεύομεμ ευαρέστως / τω θεώ μετά αιδούς
και ευλαβείας. και γαρ/ο θεός ημώμ πυρ
καταναλίσκομ. Cap.13.

Η φιλαδελφία μενέτω, / της φιλοξενίας
μη επιλαμθάνεσθε. διά ταύτης γαρ έλαθομ τιμές ξενίσαμτες αγγέλους. μιμήσκεσθε/των δεσμίωμ, ως συνδεδεμένοι, /των
κακουχουμένωμ ως και αυτοί όμτες εμ σώματι. τίμιος/ο γάμος εμ πάσι, και η κοίτη αμίαμτος. πόρμους δε και μοιχούς κριμεί/ο
θεός. αφιλάργυρος /ο τρόπος, αρκούμενοι
/τοις παρούσιμ. αυτός γαρ είρηκεν. ουμη σε
ανώ ουδ ουμη σε εγκαταλίπω, ώστε θαρ=
ρούμτας ημάς λέγειμ. κύριος εμοί βοηθός,
και ου φοβηθήσομαι τι ποιήσει μοι άμθρω=
πος. μμημομεύετε/των ηγουμένωμ υμώμ, οί
τιμες ελάλησαμ υμίμ / τομ λόγομ/του θεού,
ώμ αναθεωρούμτες/την έκβασιμ/της αναστρο
φής, μιμείσθε/την πίστιμ. ιησούς χριστός
χθες και σήμερομ, ο αυτός και εις/τους αιώ
μας. διδαχαίς ποικίλαις και ξέμαις μη πε=
ριφέρεσθε. καλόμ γαρ χάριτι βεβαιούσθαι
/την καρδίαμ, ου βρώμασιμ εμ οίς ουκ ωφε=
λήθησαμ/οι περιπατήσαμτες. έχομεμ θυσιαστήριομ, εξ ου φαγείμ ουκ έχουσιμ εξουσίαμ
/οι/τη σκημή λατρεύομτες. ώμ γαρ εισφέρεται
ζώωμ/το αίμα περί αμαρτίας εις/τα άγια δι
ά/του αρχιερέως, τούτωμ/τα σώματα κατα
καίεται έξω/της παρεμβολής. διό και ιησούς
ίμα αγιάση διά/του ιδίου αίματος/τομ λα

ὸν ἔξω/της πύλης ἔπαθε. τοίμυν ἐξερχώμε=
θα προς αυτόμ έξω/της παρεμβολής, /τομ ο
μειδισμόμ αυτού φέρομτες. ου γαρ έχομεμ
ώδε μένουσαμ πόλιμ, αλλά/την μέλουσαμ
επιζητούμεμ. δι αυτού ούμ αναφέρωμεμ θυ
σίαμ αιμέσεως διαπαμτός/τω θεώ, τουτέστι
καρπόμ χειλέωμ ομολογούμτωμ/τω ομόμα
τι αυτού./της δε ευποιίας και κοιμωνίας μη
επιλαμθάνεσθε. τοιαύταις γαρ θυσίαις ευα
ρεστείται/ο θεός. πείθεσθε/τοις ηγουμένοις υ
μώμ, και υπείκετε. αυτοί γαρ αγρυπνούσιμ
υπέρ/των ψυχώμ υμώμ ως λόγομ αποδώ
σομτες, ίμα μετά χαράς τούτο ποιώσι, και
μη στενάζομτες. αλυσιτελές γαρ υμίμ τού
το. προσεύχεσθε περί ημώμ. πεποίθαμεμ γαρ
ότι καλήμ συνείδησιμ έχομεμ εμ πάσι κα=
λώς θέλομτες αναστρέφεσθαι. περισσοτέρως
δε παρακαλώ τούτο ποιήσαι, ίμα τάχιομ
αποκατασταθώ υμίμ. ο δε θεός/της ειρήμης
/ο αναγαγώμ εκ μεκρώμ / τομ ποιμέμα/των
προβάτωμ/τομ μέγαμ εμ αίματι διαθήκης
αιωνίου/τομ κύριομ ημώμ ιησούμ χριστόμ,
καταρτίσαι υμάς εμ παμτί έργω αγαθώ, εις
/το ποιήσαι/το θέλημα αυτού, ποιώμ εμ υ=
μίμ/το ευάρεστομ ενώπιομ αυτού διά ιησού
χριστού, ω/η δόξα εις/τους αιώμας. αμήμ.
παρακαλώ δε υμάς αδελφοί ανέχεσθε/του
λόγου/της παρακλήσεως. και γαρ διά βρα
χέωμ επέστειλα υμίμ. γιμώσκετε/τομ αδελ=
φόμ τιμόθεομ, απολελυμένομ, μεθ ου εάμ
τάχιομ έρχηται, όψομαι υμάς. ασπάσασθε
πάμτας/τους ηγουμένους υμώμ και πάμτας
/τους αγίους. ασπάζομται υμάς/οι από / της
ιταλίας. η χάρις μετά πάντωμ υμώμ. αμήμ.

Τέλος/της προς εβραίους επιστολής.

extra portam passus est. Exeamus ergo
igitur ad eum extra castra: improperium
eius portantes. Non enim habemus
hic manentem ciuitatem: sed futuram
inquirimus. Per ipsum ergo offeram hostiam laudis semper deo: idest
fructum labiorum confitentium nomini
ei. Beneficientiæ autem et communionis nolite
oblivisci. Talibus enim hostijs promeret
deus. Obedite prepositis vestris:
et subiacete eis. Ipsi enim pernigilant
quasi rationem pro animabus vestris reddituri: ut cum gaudio hoc faciant et
non gementes. Hoc enim nobis expedit. Orate pro nobis. Confidimus enim
quia bonam conscientiam habemus in
omnibus bene
volentes conuersari. Amplius autem deprecor vos hoc facere: quo celerius restituar vobis. Deus autem pacis
qui eduxit de mortuis pastorem
magnum ouium in sanguine testamenti
eterni dñm nostrum iesum christum: ad
aptet vos in omni bono: ut
faciatis eius voluntatem: faciens in vobis
quod placeat coram se per iesum
xpm: cui est gloria in secula seculorum. Amen.
Rogo autem vos fratres ut sufferatis
verbum solatij. Etenim perpaucis
scripsi vobis. Cognoscite fratrem vestrum
timotheum dimissum: cum quo si
celerius venerit videbo vos. Salutate
omnes prepositos vestros: et omnes
sanctos. Salutant vos de [vobis
italia fratres. Gratia cum omnibus
Amen.

Explicit epistola beati pauli ad hebreos.

Incipit prefatio beati Hieronymi presbyteri in librum actuum apostolorum.

Canit psalmista. Ambulabunt de virtutibus in virtutes. Post apostoli pauli epistolas dudum vobis vno volumine translatas dōmon & rogatiane charissimi: actus apostolorum compellitis vt transferam in latinum: quem librum nulli dubium est a luca antiochceno arte medico qui postea inseruiens paulo apostolo christi factus est discipulus fuisse editum. Ceruices premit imposita sepius oneris magnitudo: quia studia inuidorum reprehensione digna putant ea que scribimus. Illorum nunc̄ odio et detractione iuuante christo meum silebit eloquium.

Actus apostolorum nudam quidem videntur sonare historiaz: et nascentis ecclesie infantiam texere: sed si nouerimus scriptorem eorum lucam esse medicum: cuius laus est in euangelio: animaduertemus pariter omnia verba illius anime languentis esse medicinam.

Incipit alius prologus.

Ucas antiochensis natione syrus: cuius laus in euangelio canitur: apud antiochiam medicine artis egregius: et apostolorum christi discipulus fuit: postea vsq; ad confessionem paulum secutus apostolū: sine crimine in virginitate permanens: deo maluit seruire. Qui septuaginta & quatuor annos etatis agens in bythinia obiit plenus spiritu sancto: quo instigante in achaie partibus euangelium scribens grecis fidelibus incarnationem domini fideli narratione ostendit: eūdemq; ex stirpe dauid descendisse monstrauit. Cui non immerito scribendorum actuum apostolicorum potestas in ministerio datur: vt deo in deum pleno & filio plenitudinis extincto: oratione ab apostolis facta sorte dominice electionis numerus compleretur. Sicq; paulus consummationem apostolicis actibus daret: quem diu contra stimulum calcitrantem dominus elegisset. Quod legentibus & requirentibus deum breui potius volui ostendere sermone: & prolixius aliquid fastidientibus prodidisse. Sciens q; operantem agricolaz oporteat primum de suis fructibus edere Quem ita diuina subsecuta est gratia: vt non solū corporibus sed etiā aiabus eius proficeret medicina.

Αι πράξεις Ιωμ αποστόλων Του αγίου λουκά Του ευαγγελιστού. Cap.i.

Incipit liber actuum apostolorum beati Luce euangeliste. Cap.i.

Τον μεν πρώτον λόγον εποιησάμην περί πάντων ω θεόφιλε ων ἠρξατο ο ιησούς ποιείν τε και διδάσκειν, αχρι ης ημέρας εντειλάμενος τοις αποστόλοις διά πνεύματος αγίου ους εξελέξατο, αμελήφθη. οις και παρέστησεν εαυτόν ζώντα μετά το παθείν αυτόν εν πολλοίς τεκμηρίοις, δι ημερών τεσσαράκοντα οπτανόμενος αυτοίς, και λέγων τα περί της βασιλείας του θεού. και συναλιζόμενος παρήγγειλεν αυτοίς από ιεροσολύμων μη χωρίζεσθαι, αλλά περιμένειν την επαγγελίαν του πατρός ην ηκούσατε μου ότι ιωάννης μεν εβάπτισεν ύδατι, υμείς δε βαπτισθήσεσθε εν πνεύματι αγίω, ου μετά πολλάς ταύτας ημέρας. οι μεν ουν συνελθόντες επηρώτων αυτόν λέγοντες. κύριε ει εν τω χρόνω τούτω αποκαθιστάνεις την βασιλείαν τω ισραήλ. είπε δε προς αυτούς. ουχ υμών εστί γνώναι χρόνους η καιρούς ους ο πατήρ έθετο εν τη ιδία εξουσία, αλλά λήψεσθε δύναμιν επελθόντος του αγίου πνεύματος εφ υμάς, και έσεσθε μοι μάρτυρες εν ιερουσαλήμ και εν πάσῃ τῃ ιουδαία και σαμαρεία και έως εσχάτου τῆς γης. και ταύτα ειπών βλεπόντων αυτών επήρθη, και νεφέλη υπέλαβεν αυτόν από των οφθαλμών αυτών. και ωςατενίζοντες ην σαν εις τον ουρανόν πορευομένου αυτού, και ιδού άνδρες δύο παρειστήκεισαν αυτοίς εν εσθήτι λευκή, οι και είπον. άνδρες γαλιλαίοι τι εστήκατε εμβλέποντες εις τον ουρανόν. ούτος ο ιησούς ο αναλημφθείς αφ υμών εις τον ουρανόν, ούτως ελεύσεται ον τρόπον εθεάσασθε αυτόν πορευόμενον εις τον ουρανόν. τότε υπέστρεψαν εις ιερουσαλήμ απο όρους του καλουμένου ελαιώνος, ο εστίν εγγύς ιερουσαλήμ, σαββάτου έχον όλον. και ότε εισήλθον, ανέβησαν εις το υπερῶον, ου ἦσαν καταμένοντες οι τε πέτρος, και ιάκωβος, και ιωάννης, και ανδρέας, φίλιππος, και θωμάς, βαρθολομαίος και ματθαίος, ιάκωβος αλφαίου, και σίμων ο ζηλωτής, και ιούδας ιακώβου. ούτοι πάντες ἦσαν προσκαρτερούντες ομοθυμαδόν τῃ προσευχῇ και τῃ δεήσει συν γυναιξί και μαρία τῃ μητρί του ιησού και συν τοις αδελφοίς αυτού. και εν ταις ημέραις ταύταις αναστάς πέτρος εν μέσω των μαθητών, είπεν. ην δε όχλος ονομάτων επί το αυτό ως εκατόν εικοσι, άνδρες αδελφοί έδει πληρωθῆναι τῃν γραφῆν ταύτην ην προείπε το πνεύμα το άγιον διά στόματος δαυίδ περί ιούδα του γενομένου οδηγού τοις συλλαβούσι τον ιησούν, ότι κατηριθμημένος ην συν ημίν, και έλαχε τον κλήρον τῆς διακονίας ταύτης. ούτος μεν ουν εκτήσατο χωρίον εκ μισθού της αδικίας, και πρηνής γενόμενος ελάκησε μέσος, και εξεχύθη πάντα τα σπλάγχνα αυτού. και γνωστόν εγένετο πάσι τοις κατοικούσιν ιερουσαλήμ, ώστε κληθῆναι το χωρίον εκείνο τῃ ιδία διαλέκτω αυτών ακελδαμά, τουτέστι χωρίον αίματος. γέγραπται γαρ εν βίβλω ψαλμών. γενηθήτω η επαυλις αυτού ερήμος και μη έστω ο κατοικῶν εν αυτῃ, και τῃν επισκοπήν αυτού λάβοι έτερος. δει ουν τῶν συνελθόντων ημίν ανδρών εν παντί χρόνω εν ω εισήλθε και εξῆλθεν εφ ημάς ο κύριος ιησούς, αρξάμενος από του βαπτίσματος ιωάννου έως τῆς ημέρας ης ανελήφθη αφ ημών, μάρτυρα της αναστάσεως αυτού γενέσθαι συν ημίν ενα τούτων. και έστησαν δύο, ιωσήφ τον καλούμενον βαρσαβάν, ος επεκλήθη ιούστον, και ματθίαν. και προσευξάμενοι είπον. συ κύριε καρδιογνώστα πάντων, αμάλει

Actus apostolorum. Cap.i.

Primū quidē sermonē feci de omnibus o theophile q cepit ielus facere et docere: vsq; in diem qua precipiēs apostolis per spūm sanctum quos elegit assumpt̄ est. Quib̄ et prbuit seipsum viuum post passionem suam in multis argumētis per dies q̄dragita apparens eis et loquens de regno dei. Et conuescens precepit eis ab hierosolymis ne discederent: sed expectarent promissionē patris: quā audistis inquit per os Quia Johannes quidē baptizauit aqua: baptizabimini spū scō: nō post vos, ātmultos hos dies. Igitur q̄ conuenerāt interrogabāt eū dicētes. Domine si in tempore hoc restitues regnum israel: Dixit autem eis. Nō est vestrū nosse tēpora vel momēta que pater posuit in sua potestate: sed accipietis virtutē supuenientis spūs sancti in vos: et eritis mihi testes in ierusalem et in omni iudea et samaria et vsq; ad vltimum terre. Et cū hec dixisset videntib⁹ illis eleuat⁹ est: et nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cumq; intuerentur in celum euntem illum: ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus albis: qui et dixerunt. Viri galilei quid statis aspicientes in celū. Hic ielus qui assumptus est a vobis in celum sic veniet quēadmodū vidistis eum euntem in celū. Tūc reuersi sunt hierosolymā a monte qui vocatur oliueti qui est iuxta hierusalez: sabbati habēs iter. Et cum introisset in cenaculū ascēderūt vbi manebat Petr⁹ et Johānes et Jacobus et Andreas Philipp⁹ et Thomas Bartholome⁹ et Matthēus Jacobus alphei et Simō zelotes et Judas iacobi. Hi omnes erant perseuerantes vnanimiter in oratione cum mulieribus et Maria matre ielu et fratribus eius. In diebus illis exurgens petrus in medio fratrum dixit. Erat aūt turba hominū simul fere centū viginti. Viri fratres oportet implerī scripturā quam predixit spiritus sanctus per os dauid de iuda qui fuit dux eorum qui cōprehēderunt ielum: qui cōnumeratus erat in nobis et sortitus est sortem ministerij huius. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis: et suspensus crepuit medius: et diffusa sunt omnia viscera eius. Et notum factum est omnibus hitantib⁹ hierusalē: ita vt appellaretur ager ille lingua eorum acheldema: hoc est ager sanguinis. Scriptū est enim in libro psalmorum. Fiat cōmoratio eorū deserta: et non sit q̄ inhabitet in ea: et episcopatum eius accipiat alter. Oportet ergo ex his virīs q nobiscū sūt congregati in oī tpe in quo intrauit et exiuit inter nos dñs ielus incipiēs a baptismate iohannis vsq; in diem qua assumptus est a nobis testem resurrectiōis eius nobiscum fieri vnū ex istis. Et statuerūt duos. Joseph q vocabat barsabas: q̄ cognominat⁹ est iustus: et mathiā. Et orantes dixerūt. Tu dne q̄ corda nosti omnium: ostende

Mat.5.c. Jacobi.1.b
Luce.1.4.g
Infra.1.b. et.19.a.
3. Israel in greco dativi casus.
Luce.1.4.g
Mar.16.g Dipoc.1.c. Joh.20.c.
Mat.10.a. Marc.3.d. luce.6.c.
Ps.108.
Infra.4.d.

ξομ"ομ'εξελέξω'εκ'τούτωμ/τωμ"δύο'ένα'λα≈
βείμ/τομ'κλήρομ/της'διακομίας'ταύτης'καὶ'α
ωοστολής,'εξ'ης'ωαρέβη"ιούδας"ωορευθή≈
ναι'εἰς/τομ'τόπομ/τομ'ἴδιομ.'καὶ'έδωκαμ'κλή
ρους"αυτώμ,'καὶ'έωεσεμ/ο'κλήρος'επί'ματθί
αμ,'καὶ'συγκατεψυφίσθη'μετά/τωμ'ένδεκα
'αποστόλωμ. Cap.ii.

Καὶ'εμ/τω'συμωλληρούσθαι/τὴμ'ημέραμ
/της'πεμτηκοστής,'ήσαμ'άπαμτες'ομοθυ≈
μαδόμ'επιτοαυτό.'καὶ'εγένετο"άφμω"εκ/του
'ουραμού'ήχος'ώσωερ'φερομένης'ωμοής'βι
αίας,"καὶ'εωλήρωσεμ'όλομ/τομ'οίκομ'ου'ή≈
σαμ'καθήμεμοι.'καὶ'ώφθησαμ'αυτοίς'διαμε≈
ριζόμεναι'γλώσσαι'ωσεί'ωυρός,'εκάθισε"τε
"εφ'ένα'έκαστομ'αυτώμ,'καὶ'εωλήσθησαμ'ά
ωαμτες"πμεύματος'αγίου,'καὶ'ήρξαμτο'λα≈
λείμ'ετέραις'γλώσσαις,'καθώς/το'ωμεύμα'ε
δίδου'αυτοίς'αωοφθέγγεσθαι.'ήσαμ'δε'εμ
"ιερουσαλήμ"κατοικούμτες'ιουδαίοι'άμδρες
'ευλαβείς'από'ωαμτός'έθμους/τωμ"υπό/τομ
'ουραμόμ.'γεμομένης'δε/της'φωμής'ταύτης
'συμήλθε/το'πλήθος'καὶ'συμεχύθη,'ότι'ήκου
ομ'εις'έκαστος/τη'ιδία"διαλέκτω"λαλούμ≈
τωμ'αυτώμ.'εξίσταμτο'δε'καὶ'εθαύμαζομ'λέ
γομτες"προς'αλλήλους,'ουκ'ιδού'ωάμτες
'ούτοι'εισίμ/οι'λαλούμτες'γαλιλαίοι,'καὶ
'ωως'ημείς'ακούομεμ'έκαστος/τη'ιδία"διά≈
λέκτω"ημώμ,'εμ'ή'εγεμήθημεμ,'πάρθοι'καὶ'μή
δοι"καὶ'ελαμίται,'καὶ/οι'κατοικούμτες/τὴμ'με
σοποταμίαμ,'ιουδαίαμ'τε'καὶ'καππαδοκίαμ,
'ωόμτομ'καὶ/ασίαμ,'φρυγίαμ'τε'καὶ"παμ
φυλίαμ,"αίγυπτομ'καὶ/τα'μέρη/της'λιβύας
/της'κατά'κυρήμημ,'καὶ/οι"επιδημούμτες'ρω≈
μαίοι,'ιουδαίοι'τε'καὶ'ωροσήλυτοι,'κρήτες
'καὶ'άραβες,'ακούομεμ'λαλούμτωμ'αυτώμ
/ταις'ημετέραις'γλώσσαις/τα'μεγαλεία/του
"θεού."εξίσταμτο'δε'πάμτες'καὶ'διημόρουμ
'άλλος'ωρος"άλλομ'λέγομτες,'τί'αμ'θέλοι
'τούτο'είμαι.'έτεροι'δε'χλευάζομτες'έλεγομ,
'ότι'γλεύκους'μεμεστωμένοι'εισί."σταθείσ
"δε'ο'πέτρος'συμ/τοις'έμδεκα'επήρε/τὴμ'φωμήμ
'αυτού,"καὶ'απεφθέγξατο'αυτοίς.'άμδρες'ιου
δαίοι'καὶ/οι'κατοικούμτες'ιερουσαλήμ'άπαμ
τες,'τούτο'υμίμ'γμωστόμ'έστω'καὶ'εμωτίσασ
θε/τα"ρήματα'μου.'ου'γαρ'ως'υμείς'υωο≈
λαμβάμετε'ούτοι"μεθύουσιμ,'εστί'γαρ'ώρα
'τρίτη/της'ημέρας.'αλλά'τούτο'εστί/το'ει≈
ρημέμομ'διά/του'ωροφήτου'ιωήλ.'καὶ'έσται
"εμ/ταις"εσχάταις'ημέραις'λέγει/ο'θεός'εκ≈
χεώ'από/του'πμεύματος"μου'επί'πάσαμ'σάρ
κα,'καὶ'ωροφητεύσουσιμ/οι'υιοί'υμώμ'καὶ
/αι'θυγατέρες'υμώμ,'καὶ/οι'μεανίσκοι'υμώμ
'οράσεις"όψομται,"καὶ/οι'ωρεσβύτεροι'υμώμ
"ενύπνιοις'ενυπνιασθήσομται.'καὶ'γε"επί/τους
'δούλους'μου'καὶ'επί/τας'δούλας'μου"εμ
/ταις'ημέραις'εκείναις'εκχεώ'από/του'ωμεύ
ματος'μου,'καὶ"προφητεύσουσι."καὶ'δώσω
'τέρατα'εμ/τω'ουραμώ'άμω,'καὶ"σημεία'επί
/της'γης'κάτω,'αίμα'καὶ'ωυρ'καὶ'ατμίδα'κα
πνού./ο'ήλιος'μεταστραφήσεται'εις'σκότος,
'καὶ/η"σελήμη"εις'αίμα,'ωριμ'η'ελθείμ/τὴμ'η
μέραμ'κυρίου/τὴμ"μεγάλημ'καὶ'επιφαμή.'καὶ
'έσται'πας'ος'αμ'επικαλέσηται/το'όμομα'κυ
ρίου'σωθήσεται'άμδρες'ισραηλίται'ακούσατε
/τους"λόγους"τούτους.'ιησούμ/τομ'ναζω≈
ραίομ'άμδρα'από/του'θεού'αποδεδειγμέ≈
μομ"εις'υμάς'δυμάμεσι'καὶ'τέρασι'καὶ'σημεί
οις,'οις'εποίησε'δι'αυτού/ο'θεός'εμ'μέσω'υ
μώμ,"καθώς"καὶ'αυτοί'οίδατε.'τούτομ/τη'ω
ρισμέμη'βουλή'καὶ"ωρογμώσει/του'θεού'ἐκ≈
δοτομ'λαβόμτες'διά'χειρώμ'ανόμωμ'ωρος
ωήξαμτες'ανείλετε.'ομ/ον'θεός'ανέστησε'λυσας
/τας'ωδίμας/του'θαμάτου,"καθότι"ουκ'ημ'δυ
ματόμ'κρατείσθαι'αυτόμ'υπ'αυτού.'δαυίδ
'γαρ'λέγει'εις'αυτόμ.'ωροωρώμημ/τομ'κύρι
ομ'ενώπιόμ'μου'διαωαντός,'ότι'εκ'δεξιώμ
'μου'εστίμ"ίνα"μη'σαλευθω.'διά'τούτο'ευ
φράμθη/η'καρδία'μου,"καὶ'ηγαλλιάσατο/η
'γλώσσα'μου,'έτι'δε'καὶ/η'σαρξ'μου'κατα≈
σκημώσει'επ'ελπίδι.'ότι'ουκ'εγκαταλείψεις
/τὴμ"ψυχήμ'μου'εις'άδου,'ουδε'δώσεις/τομ
'όσιόμ'σου"ιδείμ'διαφθοράμ.'εγμώρισας'μοι
'οδους'ζωής,'πληρώσεις"με'ευφροσύμης'με
τά/του'ωροσώπου'σου.'άμδρες'αδελφοί,'ε≈
ξόμ'ειωείμ"μετά"ωαρρησίας'ωρος'υμάς'περί
/του'ωατριάρχου"δαυίδ,'ότι"καὶ'ετελεύτη≈
σε,'καὶ'εταφη,'καὶ/το'μμήμα'αυτού'εστιμ'εμ
'ημίμ'άχρι/της'ημέρας'ταύτης.'προφήτης'ουμ
"υωάρχωμ"καὶ'ειδώς'ότι'όρκω'ωμοσεμ'αυ
τώ/ο'θεός"εκ"καρπού/της'οσφύος'αυτού/το
'κατά'σάρκα'αμαστήσειμ/τομ'χριστόμ'καθίσαι
'επί/του'θρόμου'αυτού,'ωροιδώμ'ελάλησε
'περί/της'αμαστάσεως/του"χριστού,"ότι'ουκ
'εγκατελείφθη/η'ψυχή'αυτού'εις'άδου,"ου
δε/η'σαρξ'αυτού'είδε'διαφθοράμ.'τούτομ/τομ
'ιησούμ'ανέστησεμ/ο'θεός,'ου'πάμτες'ημείς
'εσμέμ'μάρτυρες./τη'δεξιά"ουμ/του"θεού'υ≈
ψωθείς,/τὴμ'τε'επαγγελίαμ/του'αγίου'ωμεύ
ματος'λαβώμ"ωαρά/του'ωατρός'εξέχεε'τού
το,'ο'υμείς'βλέωετε'καὶ'ακούετε.'ου
'γαρ'δαυίδ'ανέβη'εις/τους"ουραμούς."λέ≈
γει'δε'αυτός.'είωεμ/ο'κύριος/τω'κυρίω
'μου"κάθου'εκ'δεξιώμ'μου.'έως'αμ'θώ
/τους'εχθρούς'σου'υωοωόδιομ/τωμ'ωοδώμ
'σου.'ασφαλώς'ουμ'γιμωσκέτω"πας"οίκος
'ισραήλ,'ότι'καὶ'κύριομ'καὶ'χριστόμ"αυτόμ
"εποίησεμ'ο'θεός,'τούτομ'τὸμ'ιησούμ'όμ'υμείς
'εσταυρώσατε."ακούσαμτες'δε'κατεμύγησαμ
'τὴμ'καρδίαμ,'καὶ'είωομ'ωρος'τους'λοιωους
'απόστολους'τί'ωοιήσωμεμ'άμδρες'αδελφοί.
'ο'δε'ωέτρος'ωρος'αυτούς.'μετάμοησατε'καὶ
'βαωτισθήτω'εκαστος'υμώμ'εωί'τω'όμόμα
τι'ιησού'χριστού'εις'άφεσιμ'αμαρτιώμ'υμώμ
'καὶ'λήμωεσθε'τὴμ'δωρεάμ'τού'άγιου'ωμεύ
ματος.'υμίμ'γαρ'εστί'τὴ'ἐωαγγελία'καὶ'τοις
'τέκμοις'υμώμ'καὶ'ωάμτι'τῳ'μακράμ'ὃμ'ωρο
σκαλέσηται'κύριος'ο'θεός'ημώμ.'ετέροις'τε
'λόγοις'ωλείοσι'διεμαρτύρατο'καὶ'ωαρεκά
λει'λέγωμ.'σώθητε'από'της'γεμεᾶς'ταύτης
της'σκολιᾶς.'οι'μεμ'ουμ'ασμένως'δεξάμενοι
'τὸμ'λόγομ'αυτού'εβαωτίσθησαμ.'καὶ'ωροσε
τέθησαν'τῃ'ημέρᾳ'εκείμῃ'ωεί'ψυχαὶ'ὡσεὶ
τρισχίλιαι.'ήσαμ'δε'ωροσκαρτεροῦμτες'τῃ
διδαχῃ'τῶμ'αωοστόλωμ'καὶ'τῃ'κοιμωμίᾳ'καὶ
τῃ'κλάσει'τού'άρτου'καὶ'ταις'ωροσευχαις.
'εγίμετο'δε'ωάσῃ'ψυχῃ'φόδος.'ωολλά'τε'τέρα
τα'καὶ'σημεία'διά'τῶμ'αωοστόλωμ'εγίμετο.
'ωάμτες'δε'οι'ωιστεύσαμτες'ήσαμ'ἐωὶ'τὸ'αυτό
'καὶ'είμομ'ἀωάμτα'κοιμά.'καὶ'τὰ'κτήματα'καὶ
τὰς'ὑωάρξεις'ἐωίπρασκομ'καὶ'διεμέριζομ
αυτὰ'ωᾶσι'καθότι'ἄμ'τις'αυτῶμ'χρείαμ'εἶχε.
'καθ'ἡμέραμ'τε'προσκαρτεροῦμτες'ὁμοθυμα
δὸμ'τῷ'ἱερῷ'κλώμτές'τε'κατ'οἶκομ'ἄρτομ'με
τελάμδαμομ'τροφῆς'καὶ'ἀγαλλιάσει'καὶ'ἁπλό
τητι'καρδίας'αἰμοῦμτες'τὸμ'θεόμ'καὶ'ἔχομτες
χάριμ'ωρὸς'ὅλομ'τὸμ'λαόμ.'ὁ'δὲ'κύριος'ἐωέ
τιθει'τοὺς'σωζομέμους'τῇ'ἐκκλησίᾳ'καθ'ἡμέ
ραμ'τῇ'αὐτῷ.

Cap.iii.

Πέτρος'δὲ'καὶ'ἰωάμμης'ἀμέβαιμομ'ἐωὶ'τὸ'ἱερὸμ
ἐωὶ'τὴμ'ὥραμ'τῆς'ἐμάτης'τῆς'ωροσευχῆς.'καί
τις'ἀμὴρ'χωλὸς'ἐκ'κοιλίας'μητρὸς'αὐτοῦ'ὑωῆρ
χεμ'ὃμ'ἐβάσταζομ'καθ'ἡμέραμ'ωρὸς'τὴμ'θύραμ
τοῦ'ἱεροῦ'τὴμ'λεγομέμημ'ὡραίαμ'τοῦ'αἰτεῖμ
ἐλεημοσύμας'ωαρὰ'τῶμ'εἰσωορεύομέμωμ'εἰς'τὸ
ἱερόμ.'ὃς'ἰδώμ'ωέτρομ'καὶ'ἰωάμμμμ'μέλλομτας
εἰσιέμαι'εἰς'τὸ'ἱερὸμ'ἠρώτα'ἐλεημοσύμμμ'λα
βεῖμ.'ἀματεμίσας'δὲ'ωέτρος'εἰς'αὐτὸμ'σὺμ'τῷ
ἰωάμμῃ'εἶωεμ.'βλέωωμ'εἰς'ἡμᾶς.'καὶ'ἐωεῖχεμ
αὐτοῖς'ωροσδοκῶμ'τι'λήμωεσθαι'ωαρ'αὐτῶμ.
'εἶωεμ'δὲ'ωέτρος.'ἀργύριομ'καὶ'χρυσίομ'οὐκ
ὑωάρχει'μοι.'ὃ'δὲ'ἔχω'τοῦτό'σοι'δίδωμι.'ἐμ'τῷ
ὀμόμαμτι'ἰησοῦ'χριστοῦ'τοῦ'μαζωραίου'ἔγειρε
καὶ'ωεριωάτει.'καὶ'ωιάσας'αὐτὸμ'τῇ'δεξιᾷ'χειρὶ
τοῦ'ἤγειρε.'αὐτίκα'δὲ'ἐστερεώθησαμ'αὐτοῦ'αἱ
βάσεις'καὶ'τὰ'σφυδρά.'καὶ'ἐξαλλόμεμος'ἔστη
καὶ'ωεριωάτει.'καὶ'εἰσῆλθε'σὺμ'αὐτοῖς'εἰς'τὸ
ἱερόμ'ωεριωατώμ'καὶ'ἁλλόμεμος'καὶ'αἰμώμ
τὸμ'θεόμ.'καὶ'εἶδε'ωᾶς'ὁ'λαὸς'αὐτὸμ'ωεριωατοῦ
μτα'καὶ'αἰμοῦμτα'τὸμ'θεόμ.'ἐωεγίμωσκομ'δὲ
αὐτὸμ'ὅτι'αὐτὸς'ἦμ'ὁ'ωρὸς'τῇ'ὡραίᾳ'τοῦ'ἱεροῦ
ωύλῃ'καθήμεμος'ωροσαίτης.'καὶ'ἐωλήσθησαμ
φόδου'καὶ'θάμδους'ωρὸς'τῷ'συμδεδηκότι'αὐτῷ.
'κρατοῦμτος'δὲ'τοῦ'ἰαθέμτος'αὐτὸμ'ωέτρου'καὶ
ἰωάμμου'συμέδραμε'ωᾶς'ὁ'λαὸς'ωρὸς'αὐτοὺς'ἐμὶ
τῇ'στοᾷ'τῇ'καλουμέμῃ'σολομῶμτος'ἔκθαμδος.
'ἰδώμ'δὲ'ωέτρος'ἀωεκρίματο'ωρὸς'τὸμ'λαόμ.'ἄμ
δρες'ἰσραηλῖται'τί'θαυμάζετε'ἐωὶ'τούτῳ'ἢ'ἡμῖμ
τί'ἀτεμίζετε'ὡς'ἰδίᾳ'δυμάμει'ἢ'εὐσεδείᾳ'ωεωοι
ήκασι'τοῦ'ωεριωατεῖμ'αὐτόμ.'ὁ'θεὸς'ἀδραάμ'καὶ
ἰσαὰκ'καὶ'ἰακώδ'ὁ'θεὸς'τῶμ'ωατέρωμ'ἡμῶμ'ἐδό
ξασε'τὸμ'ωαῖδαμ'αὐτοῦ'ἰησοῦμ'ὃμ'ὑμεῖς'μὲμ
ωαρεδώκατε'καὶ'ἠρμήσασθε'κατὰ'ωρόσωωομ'ωι
λάτου'κρίμαμτος'ἐκείμου'ἀωολύσαμτος.'ὑμεῖς
δὲ'τὸμ'ἅγιομ'καὶ'δίκαιομ'ἠρμήσασθε'καὶ'ἠτήσα
σθε'ἄμδρα'φόμέα'χαρισθῆμαι'ὑμῖμ.'τὸμ'δὲ'ἀρ
χηγὸμ'τῆς'ζωῆς'ἀωεκτείματε'ὃμ'ὁ'θεὸς'ἤγειρε
ἐκ'μεκρῶμ'οὗ'ἡμεῖς'μάρτυρες'ἐσμέμ.'καὶ'ἐωὶ'τῇ
ωίστει'τοῦ'ὀμόμαμτος'αὐτοῦ'τὸμ'τοῦτο'ὃμ'θεω
ρεῖτε'καὶ'οἴδατε'ἐστερέωσε'τὸ'ὄμομα'αὐτοῦ.'καὶ
ἡ'ωίστις'ἡ'δι'αὐτοῦ'ἔδωκε'τὴμ'ὁλοκληρίαμ'ταύ
τημ'ἀμτὶ'ὑμώμ'ἐμώωιομ'τῶμ'ὀφθαλμῶμ'ὑμῶμ.
'καὶ'μῦμ'ἀδελφοί.'οἶδα'ὅτι'κατὰ'ἄγμοιαμ'ἐωρά
ξατε'καθὼς'καὶ'οἱ'ἄρχομτες'ὑμῶμ.'ὁ'δὲ'θεὸς'ἃ
ωροκατήγγειλε'διὰ'στόματος'ωάμτωμ'τῶμ'ωρο
φητῶμ'αὐτοῦ'ωαθεῖμ'τὸμ'χριστὸμ'αὐτοῦ'οὕτως
ἐωλήρωσε.'μετάμοησατε'οὖμ'καὶ'ἐωιστρέψατε
ωρὸς'τὸ'ἐξαλειφθῆμαι'ὑμῶμ'τὰς'ἁμαρτίας.'ὅως
ἂμ'ἔλθωσιμ'καιροὶ'ἀμαψύξεως'ἀωὸ'ωροσώωου
τοῦ'κυρίου.'καὶ'ἀωοστείλῃ'τὸμ'ωροκεχειρισμέ
μομ'ὑμῖμ'χριστὸμ'ἰησοῦμ.'ὃμ'δεῖ'μὲμ'δέξασθαι
οὐραμὸμ'ἄχρι'χρόμωμ'ἀωοκαταστάσεως'ωάμτωμ
ὧμ'ἐλάλησεμ'ὁ'θεὸς'διὰ'στόματος'ἁγίωμ'ωρο
φητῶμ'ἀωὸ'αἰώμος.'μωυσῆς'μὲμ'ωρὸς'τοὺς'ωατέ
ρας'εἶωεμ.'ὅτι'ωροφήτημ'ὑμῖμ'ἀμαστήσει'κύριος
ὁ'θεὸς'ὑμώμ'ἐκ'τῶμ'ἀδελφῶμ'ὑμῶμ'ὡς'ἐμέ.'αὐτοῦ
ἀκούσεσθε'κατὰ'ωάμτα'ὅσα'ἂμ'λαλήσῃ'ωρὸς'ὑμᾶς.
'ἔσται'δὲ'ωᾶσα'ψυχὴ'ἥτις'ἐὰμ'μὴ'ἀκούσῃ'τοῦ
ωροφήτου'ἐκείμου'ἐξολεθρευθήσεται'ἐκ'τοῦ'λαοῦ.
'καὶ'ωάμτες'δὲ'οἱ'ωροφῆται'ἀωὸ'σαμουὴλ'καὶ'τῶμ
κατεξῆς'ὅσοι'ἐλάλησαμ'καὶ'κατήγγειλαμ'τὰς'ἡμέ
ρας'ταύτας.'ὑμεῖς'ἐστε'οἱ'υἱοὶ'τῶμ'ωροφητῶμ'καὶ
τῆς'διαθήκης'ἧς'διέθετο'ὁ'θεὸς'ωρὸς'τοὺς'ωατέρας
ἡμῶμ'λέγωμ'ωρὸς'ἀδραάμ.'καὶ'ἐμὶ'τῷ'σωέρματί
σου'εὐλογηθήσομται'ωᾶσαι'αἱ'ωατριαὶ'τῆς'γῆς.
'ὑμῖμ'ωρώτοις'ἀμαστήσας'ὁ'θεὸς'τὸμ'ωαῖδαμ'αὐ
τοῦ'ἀωέστειλε'εὐλογοῦμτα'ὑμᾶς'ἐμ'τῷ'ἀωοστρέ
φειμ'ἕμαμτα'ἑμὸς'ἀωὸ'τῶμ'ωομηρῶμ'ὑμῶμ.

Cap.iiii.

Λαλούμτωμ'δὲ'αὐτῶμ'ωρὸς'τὸμ'λαόμ'ἐωέστη
σαμ'αὐτοῖς'οἱ'ἱερεῖς'καὶ'ὁ'στρατηγὸς'τοῦ'ἱεροῦ
καὶ'οἱ'σαδδουκαῖοι.'διαωομούμτες'διὰ'τὸ'διδά
σκειμ'αὐτοὺς'τὸμ'λαόμ'καὶ'καταγγέλλειμ'ἐμ'τῷ
ἰησοῦ'τὴμ'ἀμάστασιμ'τὴμ'ἐκ'μεκρῶμ.'καὶ'ἐωέ
βαλομ'αὐτοῖς'τὰς'χεῖρας'καὶ'ἔθεμτο'εἰς'τήρησιμ
εἰς'τὴμ'αὔριομ.'ἦμ'γὰρ'ἑσπέρα'ἤδη.'ἀλλὰ'ωολλοὶ
τῶμ'ἀκουσάμτωμ'τὸμ'λόγομ'ἐωίστευσαμ.'καὶ'ἐγε
μήθη'ὁ'ἀριθμὸς'τῶμ'ἀμδρῶμ'ὡς'χίλιοι'καὶ'τε
τρακόσιοι.'ἐγίμετο'δὲ'ἐωὶ'τὴμ'αὔριομ'συμήχθη
σαμ'αὐτῶμ'οἱ'ἄρχομτες'καὶ'οἱ'ωρεσβύτεροι'καὶ
οἱ'γραμματεῖς'εἰς'ἰερουσαλήμ.'καὶ'ἄμμας'ὁ'ἀρχιε
ρεὺς'καὶ'καϊάφας'καὶ'ἰωάμμης'καὶ'ἀλέξαμδρος'καὶ
ὅσοι'ἦσαμ'ἐκ'γέμους'ἀρχιερατικοῦ.'καὶ'στήσαμτες
αὐτοὺς'ἐμ'τῷ'μέσῳ'ἐωυμθάμομτο.'ἐμ'ωοίῳ'δυμά
μει'ἢ'ἐμ'ωοίῳ'όμόματι'ἐωοιήσατε'τοῦτο'ὑμεῖς.
'τότε'ωέτρος'ωλησθεὶς'ωμεύματος'ἁγίου'εἶωεμ
ωρὸς'αὐτούς.'ἄρχομτες'τοῦ'λαοῦ'καὶ'ωρεσβύτεροι
τοῦ'ἰσραήλ.'εἰ'ἡμεῖς'σήμερομ'ἀμακρίμομεθα'ἐωὶ
εὐεργεσίᾳ'ἀμθρώωου'ἀσθεμοῦς.'ἐμ'τίμι'οὗτος'σε
σωσμένος'ἐστίμ.'γμωστὸμ'ἔστω'ωᾶσιμ'ὑμῖμ'καὶ
ωαμτὶ'τῷ'λαῷ'ἰσραήλ.'ὅτι'ἐμ'τῷ'όμόματι'ἰησοῦ
χριστοῦ'τοῦ'μαζωραίου'ὃμ'ὑμεῖς'ἐσταυρώσατε.
'ὃμ'ὁ'θεὸς'ἤγειρεμ'ἐκ'μεκρῶμ.'ἐμ'τούτῳ'οὗτος
ωαρέστηκεμ'ἐμώωιομ'ὑμῶμ'ὑγιὴς.'οὗτός'ἐστιμ'ὁ
λίθος'ὁ'ἐξουθεμηθεὶς'ὑφ'ὑμῶμ'τῶμ'οἰκοδομούμ
τωμ'ὁ'γεμόμεμος'εἰς'κεφαλὴμ'γωμίας.'καὶ'οὐκ'ἔστι
μ'ἐμ'ἄλλῳ'οὐδεμὶ'ἡ'σωτηρία.'οὐδὲ'γὰρ'ὄμομά'ἐστι
μ'ἕτερομ'τὸ'δεδομέμομ'ἐμ'ἀμθρώωοις'ἐμ'ᾧ'δεῖ'σω
θῆμαι'ἡμᾶς.'θεωροῦμτες'δὲ'τὴμ'τῶμ'ωέτρου'καὶ
ἰωάμμου'ωαῤῥησίαμ'καὶ'καταλαδόμεμοι'ὅτι'ἄμθρω
ωοί'εἰσι'γράμματα'καὶ'ἰδιῶται.'ἐθαύμαζομ.'ἐωεγί
μωσκομ'τε'αὐτοὺς'ὅτι'σὺμ'τῷ'ἰησοῦ'ἦσαν.'τόμ
τε'ἄμθρωωομ'βλέωομτες'σὺμ'αὐτοῖς'τεθραμμέμομ
οὐκ'εἶχομ'τι'ἀμτειωεῖμ.'κελεύσαμτες'δὲ'αὐτοὺς'ἔξω
τοῦ'συμεδρίου'ἀωελθεῖμ'συμέδοσμομ'ωρὸς'ἀλλή
λους.'λέγομτες.'τί'ωοιήσωμεμ'τοῖς'ἀμθρώωοις
τούτοις.'ὅτι'μὲμ'γὰρ'γμωστὸμ'σημεῖομ'γέγομεμ
δι'αὐτῶμ'ωᾶσιμ'τοῖς'κατοικούσι'ἰερουσαλήμ'φα
μερόμ.'καὶ'οὐ'δυμαμεθα'ἀρμήσασθαι.'ἀλλ'ἵμα'μὴ
ἐωὶ'ωλεῖομ'διαμεμηθῇ'εἰς'τὸμ'λαόμ.'ἀωειλησώ
μεθα'αὐτοῖς'μηκέτι'λαλεῖμ'ἐωὶ'τῷ'όμόματι'τούτῳ
ωρὸς'μηδέμα'ἀμθρώωωμ.'καὶ'καλέσαμτες'αὐτοὺς
ωαρήγγειλαμ'αὐτοῖς'καθόλου'μὴ'φθέγγεσθαι'μη
δὲ'διδάσκειμ'ἐωὶ'τῷ'όμόματι'τοῦ'ἰησοῦ.'ὁ'δὲ'ωέ
τρος'καὶ'ἰωάμμης'ἀωοκριθέμτες'ωρὸς'αὐτοὺς'εἶω
εμ.'εἰ'δίκαιομ'ἐστὶμ'ἐμώωιομ'τοῦ'θεοῦ'ὑμῶμ'ἀκού
ειμ'μᾶλλομ'ἢ'τοῦ'θεοῦ'κρίμαμτες'ὑμεῖς'κρίματε.
'οὐ'δυμάμεθα'γὰρ'ἡμεῖς'ἃ'εἴδομεμ'καὶ'ἠκούσαμεμ
μὴ'λαλεῖμ.'οἱ'δὲ'ωροσαπειλησάμτες'ἀωέλυσαμ
αὐτούς.'μηδὲμ'εὑρίσκομτες'τὸ'ωῶς'κολάσωσιμ
αὐτοὺς'διὰ'τὸμ'λαόμ.'ὅτι'ωάμτες'ἐδόξαζομ'τὸμ
θεὸμ'ἐωὶ'τῷ'γεγομότι.'ἐτώμ'γὰρ'ἦμ'πλειόμωμ'τε
σσαράκομτα'ἐμ'οἷς'γέγομεμ'τὸ'σημεῖομ'τοῦτο'τῆς
ἰάσεως'τοῦ'ἀμθρώωου.'ἀωολυθέμτες'δὲ'ἦλθομ'ωρὸς
τοὺς'ἰδίους'καὶ'ἀμήγγειλαμ'ὅσα'ωρὸς'αὐτοὺς'οἱ
ἀρχιερεῖς'καὶ'οἱ'ωρεσβύτεροι'εἶωομ.'οἱ'δὲ'ἀκού
σαμτες'ὁμοθυμαδὸμ'ἦραμ'φωμὴμ'ωρὸς'τὸμ'θεόμ
καὶ'εἶωομ.'δέσωοτα'σὺ'ὁ'ωοιήσας'τὸμ'οὐραμὸμ
καὶ'τὴμ'γῆμ'καὶ'τὴμ'θάλασσαμ'καὶ'ωάμτα'τὰ'ἐμ
αὐτοῖς.'ὁ'τῷ'στόματι'δαυὶδ'τοῦ'ωαιδός'σου'εἰωώμ
διὰ'ωμεύματος'ἁγίου.'ἵμα'τί'ἐφρύαξαμ'ἔθμη.'καὶ
λαοὶ'ἐμελέτησαμ'κεμά.'ωαρέστησαμ'οἱ'βασιλεῖς
τῆς'γῆς'καὶ'οἱ'ἄρχομτες'συμήχθησαμ'ἐωὶ'τὸ'αὐτὸ
κατὰ'τοῦ'κυρίου'καὶ'κατὰ'τοῦ'χριστοῦ'αὐτοῦ.'ἀλη
θῶς'γὰρ'ἐωὶ'τῷ'ἁγίῳ'ωαιδί'σου'ἰησοῦ'ὃμ'ἔχρισας
ἡρῴδης'τε'καὶ'ωόμτιος'ωειλᾶτος'σὺμ'ἔθμεσι'καὶ
λαοῖς'ἰσραήλ.'ωοιῆσαι'ὅσα'ἡ'χείρ'σου'καὶ'ἡ'βου
λὴ'ωροώρισε'γεμέσθαι.'καὶ'τὰ'μῦμ'κύριε'ἔωιδε'ἐωὶ
τὰς'ἀωειλὰς'αὐτῶμ'καὶ'δὸς'τοῖς'δούλοις'σου'μετὰ
ωαῤῥησίας'ωάσης'λαλεῖμ'τὸμ'λόγομ'σου.'ἐμ'τῷ'τὴμ
χεῖρά'σου'ἐκτείμειμ'σε'εἰς'ἴασιμ'καὶ'σημεῖα'καὶ
τέρατα'γίμεσθαι'διὰ'τοῦ'όμόματος'τοῦ'ἁγίου'ωαι
δός'σου'ἰησοῦ.'καὶ'δεηθέμτωμ'αὐτῶμ'ἐσαλεύθη
ὁ'τόωος'ἐμ'ᾧ'ἦσαμ'συμηγμέμοι.'καὶ'ἐωλήσθησαμ
ωάμτες'ωμεύματος'ἁγίου.'καὶ'ἐλάλουμ'τὸμ'λόγομ
τοῦ'θεοῦ'μετὰ'ωαῤῥησίας.'τοῦ'δὲ'ωλήθους'τῶμ'ωι
στευσάμτωμ'ἦμ'καρδία'καὶ'ψυχὴ'μία.'καὶ'οὐδὲ'εἷς
τῶμ'ὑωαρχόμτωμ'αὐτῷ'τι'ἴδιομ'ἔλεγε'εἶμαι.'ἀλλ'ἦμ
αὐτοῖς'ἅωαμτα'κοιμά.'καὶ'δυμάμει'μεγάλῃ'ἀωεδί
δοσαμ'οἱ'ἀωόστολοι'τὸ'μαρτύριομ'τῆς'ἀμαστάσεως
τοῦ'κυρίου'ἰησοῦ.'χάριτί'τε'μεγάλῃ'ἦμ'ἐωὶ'ωάμτας
αὐτούς.'οὐδὲ'γὰρ'ἐνδεής'τις'ἦμ'ἐμ'αὐτοῖς.'ὅσοι'γὰρ
κτήτορες'χωρίωμ'ἢ'οἰκιῶμ'ὑωῆρχομ'ωωλοῦμτες
ἔφερομ'τὰς'τιμὰς'τῶμ'ωραθέμτωμ'καὶ'ἐτίθεσαν
ωαρὰ'τοὺς'ωόδας'τῶμ'ἀωοστόλωμ.'διεδίδετο'δὲ'ἑκά
στῳ'καθότι'ἄμ'τις'χρείαμ'εἶχε.'ἰωσὴς'δὲ'ὁ'ἐπικλη
θεὶς'βαρμαβᾶς'ἀωὸ'τῶμ'ἀωοστόλωμ'ὃ'ἐστι'μεθερ
μημευόμεμομ'υἱὸς'παρακλήσεως.'λευείτης'κύ
ριος'τῷ'γέμει'κυπριος.'ὑωάρχομτος'αὐτῷ'ἀγροῦ
ωωλήσας'ἤμεγκε'τὸ'χρήμα'καὶ'ἔθημε'ωαρὰ'τοὺς
ωόδας'τῶμ'ἀωοστόλωμ.

Cap.v.

Ἀμήρ'δέ'τις'ὀμόμαμτι'ἀμαμίας'σὺμ'σαπφίρῃ'τῇ
γυμαικὶ'αὐτοῦ'ἐωώλησε'κτῆμα.'καὶ'ἐμοθοφορή
σατο'τῇ'συμειδυίᾳ'ἀωὸ'τῆς'τιμῆς'καὶ'ἐνέγκας'μέ
ρος'τι'ωαρὰ'τοὺς'ωόδας'τῶμ'ἀωοστόλωμ'ἔθημε.
'εἶωεμ'δὲ'ωέτρος.'ἀμαμία.'διὰ'τί'ἐωλήρωσεμ'ὁ'σα
ταμᾶς'τὴμ'καρδίαμ'σου'ψεύσασθαί'σε'τὸ'ωμεῦμα
τὸ'ἅγιομ'καὶ'νοσφίσασθαι'ἀωὸ'τῆς'τιμῆς'τοῦ'χω
ρίου.'οὐχὶ'μέμομ'σοι'ἔμενε'καὶ'ωραθὲμ'ἐμ'τῇ'σῇ
ἐξουσίᾳ'ὑωῆρχεμ.'τί'ὅτι'ἔθου'ἐμ'τῇ'καρδίᾳ'σου
τὸ'ωρᾶγμα'τοῦτο.'οὐκ'ἔψεύσω'ἀμθρώωοις'ἀλλὰ'τῷ
θεῷ.'ἀκούωμ'δὲ'ὁ'ἀμαμίας'τοὺς'λόγους'τούτους
ωεσὼμ'ἐξέψυξε.'καὶ'ἐγέμετο'φόδος'μέγας'ἐωὶ'ωάμ
τας'τοὺς'ἀκούσαμτας.'ἀμαστάμτες'δὲ'οἱ'μεώτεροι
συμέστειλαμ'αὐτόμ.'καὶ'ἐξεμέγκαμτες'ἔθαψαμ'ωρὸς
τὰς'θύρας.'ἐγέμετο'δὲ'ὡσεὶ'ὡρῶμ'τριῶμ'διάστημα
καὶ'ἡ'γυμὴ'αὐτοῦ'μὴ'εἰδυῖα'τὸ'γεγομὸς'εἰσῆλθε.
'ἀωεκρίματο'δὲ'αὐτῇ'ωέτρος.'εἰωὲ'μοι'εἰ'τοσούτου
τὸ'χωρίομ'ἀωέδοσθε.'ἡ'δὲ'εἶωεμ'ναί.'τοσούτου.
'ὁ'δὲ'ωέτρος'ωρὸς'αὐτήμ.'τί'ὅτι'συμεφωμήσατε'ωει
ράσαι'τὸ'ωμεῦμα'κυρίου.'ἰδοὺ'οἱ'ωόδες'τῶμ'θαψάμ
τωμ'τὸμ'ἄμδρα'σου'ἐωὶ'τῇ'θύρᾳ'καὶ'ἐξοίσουσί'σε.
'ἔωεσε'δὲ'αὐτίκα'ωαρὰ'τοὺς'ωόδας'αὐτοῦ'καὶ'ἐξέ
ψυξε.'εἰσελθόμτες'δὲ'οἱ'μεώτεροι'εὗρομ'αὐτὴμ'με
κρήμ.'καὶ'ἐξεμέγκαμτες'ωρὸς'τὰς'θύρας'τοῦ'ἀμδρὸς
αὐτῆς'ἔθαψαμ'αὐτήμ.'καὶ'ἐγέμετο'ὅλμ'τὴμ'ἐκκλη
σίαμ'καὶ'ωάμτας'τοὺς'ἀκούομτας'ταῦτα.'διὰ'τῶμ
χειρῶμ'δὲ'τῶμ'ἀωοστόλωμ'ἐγίμετο'σημεῖα'

ο θεός εωοίησε Τούτο Τομ ιησούμ ον υμείς
εσταυρώσατε. ακούσαντες δε κατεμύγη-
σαμ Τη καρδία, είπομ τε ωρος Τομ ωέτρομ
και Τους λοιπούς αωοστόλους. Τι ωοιή-
σωμεμ άμδρες αδελφοί. πέτρος δε έφη προς
αυτούς. μεταμοήσατε και βαωτισθήτω έκα
στος υμώμ επί Τω ομόματι ιησού Χριστού,
εις άφεσιμ αμαρτιώμ, και λήψεσθε Τημ δω
ρεάμ Του αγίου ωμεύματος. υμίμ γαρ εσ-
τίμ η επαγγελία και Τοις Τέκμοις υμώμ, και
ωάσι Τοις εις μακράμ, όσους αμ ωροσκαλέ
σηται κύριος ο θεός ημώμ. ετέροις τε λόγοις
ωλείοσι διεμαρτύρετο και ωαρεκάλει λέ-
γωμ. σώθητε απο Της γενεάς Της σκολιάς
Ταύτης. οι μεμ ουμ ασμένως αποδεξάμενοι
Τομ λόγομ αυτού εβαπτίσθησαμ, και ωρος
ετέθησαμ Τη ημέρα εκείμη ψυχαί ωσεί Τρισ-
χίλιαι. ήσαμ δε ωροσκαρτερούμτες Τη διδα
χή Τωμ αωοστόλωμ, και Τη κοιμωμία και Τη
κλάσει Του άρτου και Ταις ωροσευχαίς. εγέ
μετο δε ωάση ψυχή φόδος. ωολλά τε τέρα
τα και σημεία διά Τωμ αποστόλωμ εγίμετο.
ωάμτες δε οι ωιστεύσαμτες ήσαμ επτοαμ-
τό, και είχομ άπαμτα κοιμά, και Τα κτήματα
και Τας υπάρξεις επίπρασκομ και διεμέριζομ
αυτά ωάσι καθότι αμ Τις χρείαμ είχε. καθ
ημέραμ τε ωροκαρτερούμτες ομοθυμαδόμ
εμ Τω ιερώ, κλώμτες τε κατ οίκομ άρτομ, με
τελάμδαμομ Τροφής εμ αγαλλιάσει και αφε
λότητι καρδίας, αιμούμτες Τομ θεόμ και έχομ
τες χάριμ προς όλομ Τομ λαόμ. ο δε κύριος
ωροσετίθει Τους σωζομένους καθημέραμ Τη
εκκλησία. Cap.3.

Πιτοαυτό δε πέτρος και ιωαμμής αμέδαι
νομ εις Το ιερόμ επί Τημ ώραμ Της ωρο-
σευχής Τημ εμάτημ. και Τις αμήρ χωλός
εκ κοιλίας μητρός αυτού υπάρχωμ εδαστά
ζετο, ομ ετίθουμ καθ ημέραμ προς Τημ θύραμ
Του ιερού Τημ λεγομένημ ωραίαμ, Του αιτείν
ελεημοσύμημ ωαρά Τωμ εισωρευομένωμ
εις Το ιερόμ. ος ιδώμ πέτρομ και ιωάμμημ
μέλλομτας εισιέμαι εις Το ιερόμ, ήρώτα ελε
ημοσύμημ. ατεμίσας δε πέτρος εις αυτόμ συμ
Τωι ιωάμμη είπε. δλέψομ εις ημάς. ο δε ε-
ωείχεμ αυτοίς, ωροσλοκώμ Τι ωαρ αυτώμ
λαδείμ. είωε δε πέτρος. αργύριομ και χρυ
σίομ ουχ υπάρχει μοι, ο δε έχω Τούτο
σοι δίδωμι. εμ Τω ομόματι ιησού Χριστού
Του Ναζωραίου έγειραι και ωεριπάτει, και
ωιάσας αυτόν Της δεξιάς χειρός ήγειρε.
ωαραχρήμα δε εστερεώθησαμ αυτού αι δά-
σεις και Τα σφυρά, και εξαλλόμενος έ-
στη και ωεριεωάτει, και εισήλθε συμ αυτοίς
εις Το ιερόμ ωεριωατώμ και αλλόμενος,

και αιμώμ Τομ θεόμ. και είδεμ αυτόμ ωας ο
λαός ωεριωατούμτα και αιμούμτα Τομ
θεόμ. επεγιμωσκομ δε αυτόμ, ότι ούτος ήμ ο
προς Τημ ελεημοσύμημ καθημένος επί Τη ω-
ραία ωύλη Του ιερού, και επλησθησαμ θάμ-
δους και εκστάσεως επί Τω συμδεδηκότι αυ
τώ. κρατούμτος δε Του ιαθέμτος χωλού Τομ
ωέτρομ και ιωάμμημ, συμέδραμε προς αυ-
τούς ωας ο λαός επι Τη στοά Τη καλουμέ
μη σολομώμος έκθαμδοι. ιδώμ δε ωέτρος
απεκρίματο ωρος Τομ λαόμ. άμδρες ισρα
λίται τι θαυμάζετε επί Τούτω, ή ημίν τι ατε
μίζετε, ως ιδία δυμάμει ή ευσεδεία ωεποιη-
κόσι Του ωεριπατείμ αυτόμ. ο θεός αδραάμ
και ισαάκ και ιακώδ, ο θεός Τωμ ωατέρωμ η
μώμ εδόξασε Τομ ωαίδα αυτού ιησούμ, ομ
υμείς ωαρεδώκατε, και ήρμήσασθε αυτόμ κα
τα ωρόσωωομ πιλάτου, κριμαμτος εκείμου α
ωολύειμ. υμείς δε Τομ άγιομ και δικαιομ ή-
μήσασθε, και ήτήσασθε άμδρα φομέα χαρισθή
ναι υμίμ, Τομ δε αρχηγομ Της ζωής απεκτεί-
ματε. ομ ο θεός ήγειρεμ εκ μέκρωμ, ού ημείς
μάρτυρες εσμέμ. και επι Τη ωίστει Του ομο
ματος αυτού Τούτομ ομ θεωρείτε και οίδατε
εστερέωσε Το όμομα αυτού, και ή ωίστις ή
δι αυτού έδωκεμ αυτω Τημ ολοκληριαμ Τού
τημ απέμαμτι ωάμτωμ υμώμ. και μυμ αδελ
φοί οίδα ότι κατά άγμοιαμ επράξατε, ωσπερ
και οι άρχομτες υμώμ. ο δε θεός α ωροκα
τήγγειλε διά στόματος ωάμτωμ Τωμ ωρο-
φητώμ αυτού παθείμ Τομ Χριστόμ, επλήρω
σεμ ούτως. μεταμοήσατε ουμ και επιστρέψα
τε, εις Το εξαλειφθήναι υμώμ Τας αμαρτίας,
όπως αμ έλθωσι καιροί αμαψύξεως από
ωροσώωου Του κυρίου, και αωοστείλη Τομ
ωροκεχειρισμέμομ υμίμ ιησούμ Χριστόμ, ομ
δεῖ ουραμόμ μεμ δέξασθαι άχρι χρόμωμ α-
ωοκαταστάσεως ωάμτωμ, ωμ ελάλησε ο θε
ός διά στόματος ωάμτωμ Τωμ αγίωμ αυτού
ωροφητώμ απ αιώμος. μωσής μεμ γαρ
ωρος Τους ωατέρας είωεμ. ότι ωροφήτημ
υμίμ αμαστήσει κύριος ο θεός υμώμ εκ Τωμ
αδελφώμ υμώμ ως εμέ, αυτού ακούσεσθε,
κατά ωάμτα όσα αμ λαλήση ωρος υ-
μάς. έσται δε ωάσα ψυχή ήτις εάμ μη α-
κούση Του προφήτου εκείμου, εξολοθρευθή-
σεται εκ Του λαού. και ωάμτες δε οι προφή
ται από σαμουήλ και Τωμ καθεξής όσοι ελά
λησαμ, και κατήγγειλαμ Τας ημέρας Ταύ-
τας. υμείς έστε υιοί Τωμ ωροφητώμ και
Της διαθήκης, ης διέθετο ο θεός προς Τους
ωατέρας ημώμ, λέγωμ ωρος αδραάμ.
και εμ Τω σπέρματι σου ευλογηθήσομ-

et laudans deum. Et vidit omnis
populus eum ambulantem et laudantem
deum. Cognoscebat autem illum quia ipse erat
qui ad elemosinam sedebat ad speciosam
portam templi. Et impleti sunt stupore
et extasi in eo quod contigerat illi.
Cum tenerent autem petrum et iohannem
petrum et iohannem concurrit omis populus ad eos ad porticum que appellatur
salomonis stupentes. Videns autem petrus
respondit ad populum. Viri israelite
quid miramini in hoc aut nos quid intuemini
quasi nra virtute aut potestate fecerimus
hunc ambulare? Deus abraam
et deus isaac et deus iacob deus patrum no
strorum glorificauit filium suum ihesum quem
vos quidem tradidistis et negastis ante
faciem pilati iudicante illo dimitti. Vos autem sanctum et iustum negastis et
petistis virum homicidam donari
vobis. auctorem vero vite interfecistis. Quem deus suscitauit a mortuis cuius nos
testes sumus. et in fide nominis
eius hunc quem vos videtis et nostis
confirmauit nomen eius et fides que
per eum est dedit illi integram sanitatem istam
in conspectu omium vestrum. Et nunc fres
scio quia per ignorantiam fecistis sicut
et principes vestri. Deus autem que prenuntiauit
per os omium prophetarum
pati christum suum sic impleuit.
Penitemini igitur et conuertimini
vt deleantur peccata vestra
vt cum venerint tempora refrigerii
conspectu domini et miserit
eum qui predicatus est vobis ihesum xpm
quem oportet quidem celum suscipere
usque in tempora restitutionis omium quas locutus est deus
per os sanctorum suorum
a seculo prophetarum. Moyses quidem
dixit. Quoniam prophetam
suscitabit vobis dominus deus vester de
fratribus vestris tanquam me ipsum audietis
iuxta omia quecunque locutus fuerit vobis.
Erit autem omis anima que non audierit
prophetam illum exterminabitur
de plebe. Et omnes prophete
a samuel et deinceps qui locuti sunt
annunciauerunt dies istos.
Vos estis filij prophetarum et
testamenti quod disposuit deus ad
patres vestros dicens ad abraam.
Et in semine tuo benedicentur

Mat.4.c
Mar.1.c.
Luce.13.a.
Apoca.1.d.

Infr.14.b.

Infra.9.d.

Ecclē.17.c.
Ezec.18.g.
Mat.4.c.
Mar.1.c.
Luce.13.a.
Apoca.1.d.

Deut.18.d

Gene.12.c.

ται πάσαι αι πατριαί της γης. υμίν πρώτον ὁ θεός αναστήσας τον παίδα αυτού ιησούν απέστειλεν αυτόν ευλογούντα υμάς, εν τω αποστρέφειν εκαστον από των πονηριών υμών. Cap.4.

Λαλούντων δε αυτών προς τον λαον επέστησαν αυτοίς οι ιερείς και ο στρατηγός του ιερού και οι σαδδουκαίοι, διαπονούμενοι διά τω διδάσκειν αυτούς τον λαόν και καταγγέλλειν εν τω ιησού την αναστασιν και κατέσχον αυτούς εις τήρησιν εις την αύριον. ην γαρ εσπέρα ήδη. πολλοί δε των ακουσάντων τον λόγον επίστευσαν, και εγενήθη ο αριθμός των ανδρών ως εί χιλιάδες. εγένετο δε επί την αύριον συναχθήναι αυτών τους άρχοντας και πρεσβυτέρους και γραμματείς εις ιερουσαλήμ, και άννας αρχιερέα, και καϊάφας, και ιωάννης και αλέξανδρος, και όσοι ησαν εκ γένους αρχιερατικού. και στήσαντες αυτούς εν μέσω επυνθάνοντο. εν ποία δυνάμει η εν ποίω ονόματι εποιήσατε τούτο υμείς. τότε πέτρος πλησθείς πνεύματος αγίου είπε προς αυτούς. άρχοντες του λαού και πρεσβύτεροι του ισραήλ. ει ημείς σήμερον ανακρινόμεθα επί ευεργεσία ανθρώπου ασθενούς, εν τίνι ούτος σέσωσται, γνωστόν έστω πάσιν υμίν και παντί τω λαώ του ισραήλ, ότι εν τω ονόματι ιησού χριστού του ναζωραίου, ον υμείς εσταυρώσατε, ον ο θεός ήγειρεν εκ νεκρών, εν τούτω ούτος παρέστηκεν ενώπιον υμών υγιής. ούτος εστίν ο λίθος ο εξουθενηθείς υφ υμών οικοδομούντων, ος εγενήθη εις κεφαλήν γωνίας, και ουκ εστίν εν άλλω ουδενί η σωτηρία. ουδέ γαρ όνομά έτερόν εστίν υπό τον ουρανόν το δεδομένον εν ανθρώποις, εν ω δει σωθήναι ημάς. θεωρούντες δε την του πέτρου παρρησίαν και ιωάννου, και καταλαβόμενοι ότι άνθρωποι αγράμματοί εισι και ιδιώται, εθαύμαζον, επεγίνωσκον τε αυτούς ότι συν τω ιησού ήσαν. τόν τε άνθρωπον βλέποντες συν αυτοίς εστώτα τον τεθεραπευμένον, ουδέν είχον αντειπείν. κελεύσαντες δε αυτούς έξω του συνεδρίου απελθείν συνέβαλον προς αλλήλους λέγοντες. τι ποιήσομεν τοις ανθρώποις τούτοις, ότι μεν γαρ γνωστόν σημείον γέγονε δι αυτών πάσι τοις κατοικούσιν ιερουσαλήμ, φανερόν, και ου δυνάμεθα αρνήσασθαι. αλλ ίνα μη επί πλείον διανεμηθή εις τον λαόν, απειλή απειλησώμεθα αυτοίς, μηκέτι λαλείν επί τω ονόματι τούτω μηδενί ανθρώπων. και καλέσαντες αυτούς παρήγγειλαν αυτοίς το μη όλως φθέγγεσθαι μηδέ διδάσκειν επί τω ονόματι του ιησού. ο δε πέτρος και ιωάννης αποκριθέντες προς αυτούς είπον. ει δίκαιον εστίν ενώπιον του θεού υμών μάλλον η του θεού, κρίνατε. ου δυνάμεθα γαρ ημείς α είδομεν και ηκούσαμεν μη λαλείν. οι δε προσαπειλησάμενοι απέλυσαν αυτούς, μηδέν ευρίσκοντες το πως κολάσονται αυτούς διά τον λαόν, ότι πάντες εδόξαζον τον θεόν επί τω γεγονότι. ετών γαρ πλειόνων τεσσαράκοντα ο άνθρωπος εφ όν εγεγόνει το σημείον τούτο της ιάσεως. απολυθέντες δε ήλθον προς τους ιδίους, και απήγγειλαν όσα προς αυτούς οι αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι είπον. οι δε ακούσαντες ομοθυμαδόν ήραν φωνήν προς τον θεόν και είπον. δέσποτα συ ο θεός ο ποιήσας τον ουρανόν και την γην και την θάλασσαν και παντα τα εν αυτοίς, ο διά στόματος Δαυίδ του παιδός σου είπών. ιματί εφρύαξαν έθνη και λαοί εμελέτησαν κενά. παρέστησαν οι βασιλείς της γης, και οι άρχοντες συνήχθησαν επι το αυτό κατά του κυρίου και κατά του χριστού αυτού. συνήχθησαν γαρ επ αληθείας επί τον άγιον παίδα σου ιησούν ον εχρισας, ηρώδης τε και ποντιος πιλάτος συν έθνεσι και λαοίς ισραήλ, ποιήσαι όσα η χειρ σου και η βουλή σου προώρισε γενέσθαι. και τα νυν κύριε επίδε επί τας απειλάς αυτών, και δος τοις δούλοις σου μετά παρρησίας πάσης λαλείν τον λόγον σου, εν τω την σην χείρα σου εκτείνειν εις ίασιν, και σημεία και τέρατα γίνεσθαι διά του ονόματος του αγίου παιδός σου ιησού. και δεηθέντων αυτών εσαλεύθη ο τόπος εν ω ήσαν συνηγμένοι, και επλήσθησαν απαντες πνεύματος αγίου, και ελάλουν τον λόγον του θεού μετά παρρησίας. του δε πλήθους των πιστευσάντων ην η καρδία και η ψυχή μία, και ουδέ εις τι των υπαρχόντων αυτώ έλεγεν ίδιον είναι, αλλ ην αυτοίς άπαντα κοινά. και μεγάλη δυνάμει απελίδουν το μαρτύριον οι απόστολοι της αναστάσεως του κυρίου ιησού χριστού, χάρις τε μεγάλη ην επί πάντας αυτούς. ουδέ γαρ εμδεής τις υπήρχεν εν αυτοίς. όσοι γαρ κτήτορες χωρίων η οικιών υπήρχον, πωλούντες εφερον τας τιμάς των πιπρασκομένων και ετίθουν παρά τους πόδας των αποστόλων. διεδίδοτο δε εκάστω καθότι αν τις χρείαν είχεν ιωσής δε ο επικληθείς βαρνάβας υπό των αποστόλων, ο εστί μεθερμηνευόμενον υιός παρακλήσεως

omnes familie terre. Vobis primum deus suscitans filium suum misit eum benedicentem vobis: vt conuertat se vnusquisq; a nequitia sua. Cap.4.

Loquentibus autem illis ad populum supuenerunt sacerdotes et magistratus templi et saducei: dolentes propterea docerent populum et annunciarent in iesum resurrectionem ex mortuis. Et injecerunt in eos manus: et posuerunt eos in custodiam in crastinum. Erat autem iam vespera. Multi autem eorum qui audierant verbum crediderunt: et factus est numerus virorum quasi quinq; milia. Factum est autem in crastinum vt congregarentur principes eorum et seniores et scribe in hierusalem: et annas et caiphas et iohannes et alexander: et quotquot erant de genere sacerdotali. Et statuentes eos in medio interrogabant. In qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos? Tunc repletus spu sancto petrus dixit ad eos. Principes populi et seniores

Psa.117. Mat.21.g. Mar.12.c. Luc.20.c. 1.Pet.2.a.

audite. Si nos hodie diiudicamur in beneficio hominis infirmi in quo iste saluus factus est: notum sit omnibus vobis et omni plebi israel: quia in nomine domini nostri iesu christi nazareni quem vos crucifixistis quem deus suscitauit a mortuis: in hoc iste astat coram vobis sanus. Hic est lapis qui reprobatus est a vobis edificantibus: qui factus est in caput anguli: et non est in alio aliquo salus. Nec enim aliud nomen est sub celo datum hoibus in quo oporteat nos saluos fieri. Videntes autem petri constantiam et iohannis: comperto quia homines essent sine litteris et idiote admirabantur: et cognoscebant eos quia cum iesu fuerant. Hominem quoq; videntes stantem eis qui curatus fuerat: nichil poterant contradicere. Jusserunt autem eos foras extra concilium secedere: conferebant ad inuicem dicentes. Quid faciemus hoibus istis: quia quidem notum signum factum est per eos omnibus habitantibus hierusalem manifestum est: et non possumus negare. Sed ne amplius diuulgetur in populum: cominemur eis: ne vltra loquantur in nomine hoc vlli hominum. Et vocantes eos

nos loqui denunciauerunt ne omnino loquerentur neq; docerent in nomine iesu. Petrus vero et iohannes respondentes dixerunt ad eos. Si iustum est in conspectu dei vos potius audire quam deum: iudicate. Non enim possumus que vidimus et audiuimus non loqui. At illi comminantes dimiserunt eos: non inuenientes quo punirent eos propter populum: quia omnes clarificabant id quod factum fuerat in eo quod acciderat. Amplius enim erat annorum quadraginta homo in quo factum fuerat signum istud sanitatis. Dimissi autem venerunt ad suos: et nunciauerunt eis quia ad eos principes sacerdotum et seniores dixissent. Qui cum audissent vnanimiter leuauerunt vocem ad deum et dixerunt. Domine tu deus qui fecisti et terram mare et omnia que in eis sunt: qui spu sancto per os patris nostri dauid pueri tui dixisti. Quare fremuerunt gentes: et populi meditati sunt inania. Astiterunt reges terre: et principes conuenerunt in vnum aduersus dominum et aduersus xpm eius. Conuenerunt enim vere in ciuitate ista aduersus sanctum puerum tuum iesum quem vnxisti: herodes et pontius pilatus cum gentibus et populis israel: facere quecunq; manus tua et consilium tuum decreuerunt fieri. Et nunc domine respice in minas eorum: et da seruis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum: in eo quod manum tuam extendas ad sanitates et signa et prodigia fieri per nomen sancti filij tui iesu. Et cum orassent: motus est locus in quo erant congregati. Et repleti sunt omnes spiritu sancto: et loquebantur verbum dei cum fiducia. Multitudinis autem credentium erat cor vnum et anima vna: nec quisquam eorum quicquid possidebat aliquid suum esse dicebat: sed erant illis omnia communia. Et virtute magna reddebat apostoli testimonium resurrectionis iesu christi domini nostri: et gratia magna erat in omnibus illis. Neq; enim quisquam egenus erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant: vendentes afferebant pretia eorum que vendebant et ponebant ante pedes apostolorum. Diuidebatur autem singulis prout cuiq; opus erat. Joseph autem qui cognominatus est barnabas ab apostolis: quod est interpretatum filius consolationis:

Supra.5.d. Supra.4.d. Infra.5.a. Infra.5.c.

λενίτης κύπριος τῳ γέρει υπάρχοντος αυ-
τοῦ αγροῦ πωλήσας, ἡνεγκε τὸ χρῆμα · και
ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν αποστόλων.

Cap.v.

Ἀνὴρ δὲ τις ἀναμίας ὁμόματι συν σαπφει-
ρη τῆ γυναικί, αὐτοῦ ἐπώλησε κτῆμα,
καὶ ἐνοσφίσατο ἀπό τῆς τιμῆς συνειδυίας
καὶ τῆς γυναικός αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος
τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν αποστόλων ἔθη
κεν. εἶπε δὲ πέτρος, ἀναμία, διὰ τι ἐπλήρω
σεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου ψεύσασθαι
σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι α
πὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου. οὐχὶ μένον σοι ἔ
μενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσία ὑπῆρχε. τι
ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦ
το. οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ.
ἀκούων δὲ ὁ ἀναμίας τοὺς λόγους τού-
τους, πεσὼν ἐξέψυξε. καὶ ἐγένετο φόβος μέ
γας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. α
ναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αυ-
τόν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. ἐγένετο δὲ
ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνή αυ-
τοῦ μὴ ειδυία τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. ἀπεκρί
θη δὲ αὐτῇ ὁ πέτρος. εἰπέ μοι ει τοσούτου
τὸ χωρίον ἀπέδοσθε. ἡ δὲ εἶπε ναί τοσού-
του. ὁ δὲ πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν. τί ὅτι
συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυ-
ρίου. ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄν
δρα σου ἐπὶ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε. ἔπε
σε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ
καὶ ἐξέψυξεν. εἰσελθόντες δὲ οἱ μειράκιοι,
εὗρον αὐτὴν μεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθα-
ψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. καὶ ἐγένετο φό
βος μέγας ἐφ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάν
τας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. διὰ δὲ τῶν χει
ρῶν τῶν αποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέ
ρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά. καὶ ἦσαν ὁμοθυμα
δὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ σολομῶνος. τῶν δὲ
λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς
ἀλλ ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. μᾶλλον
δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλή
θη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ὥστε κατά τας
ὠλατείας ἐκφέρειν τοὺς ασθενεῖς, καὶ τιθέ
ναι ἐπὶ κλιμῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομέ
νου τοῦ πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐ-
τῶν. συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέρι
ξ πόλεων εἰς ἰερουσαλήμ, φέροντες ἀσθε
νεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων α
καθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. α
ναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ συν αυ
τῷ ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν σαλλουκαίων, ἐπλή
σθησαν ζήλου, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αν

leuites cyprius genere cum habereto
agrũ vendidit eũ: et attulit precium et
posuit ante pedes apostolorum.

Cap.v.

Ir ãt qdã noie ananias cũ saphi-
ra vxore sua vendidit agruz: et
fraudauit de precio agri conscia
vxore sua: et afferens partem
quandã ad pedes apostolorum posuit.
Dixit ãt Petr ad ananiã. Anania cur
sathanas cor tuum mentiri temptauit
te spũi sancto: et fraudare de
pcio agri? Mõe manẽs tibi manebat:
et venũdatũ in tua erat potestate? Qua
re posuisti in corde tuo hanc rem? non
Mon es mentitus hominibus: sed deo.
Audiens ãt ananias hec verba: cecidit
et expirauit. Et factũ est timor ma
gnus super oẽs qui audierũt. Surgen
tes autem iuuenes amouerunt eum: et
efferẽtes sepelierũt. Factũ est autem
quasi horaruz triũ spaciũ: et vxor ipsi9
nesciẽs qd̃ factũ fuerat introiuit. Dixit
autẽ ei petrus. Dic mihi mulier si tãti
agruz vẽdidistis? At illa dixit. Etiã tã
ti. Petrus autem ad eã. Quid vtiqz
cõuenit vobis tẽptare spiritũ domini?
Ecce pedes eorum qui sepelierunt vir
tuum ad ostiũ: et efferẽt te. Cõfestiz cecidit ante pedes eius
et expirauit. Intrantes autem iuuenes
iuenerũt illã mortuã et extulerunt et sepe
lierunt ad vir suũ. Et factus ẽ timor
magnus in vniuersa ecclesia et in omnes
audierunt hec. Per manus autem
apostolorũ fiebant signa et prodigia
multa in plebe. Et erant vnanimiter
oẽs in porticu salomonis. Ceteroꝝ ãt
nemo audebat se iungere illis: sed
magnificabat eos populus. Magis
ãt augebat credẽtiuz in dño multitudo
virorum ac mulieruz: ita vt in
plateas eicerent infirmos et ponerent
in lectulis ac grabbatis: vt veniente
petro saltẽ vmbra illius obũbraret quẽ
qꝝ illorum: et liberarentur omnes ab infir
mitatib9 suis. Cõcurrebat ãt et multitu
do vicinarũ ciuitatũ hierlz: afferẽtes egros
et vexatos a spiritibus immundis: qui
curabantur omnes. Exurgens
ãt pnceps sacerdotũ: et oẽs q̃ cuz illo erãt
que est heresis saduceorũ repleti sunt
zelo: et iniecerunt manus

τῶν ἐπὶ / τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αν-
τοὺς ἐν τηρήσει δημοσία. ἄγγελος δὲ κυρί
ου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυ-
λακῆς, ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπε. πορεύεσ
θε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν / τῷ ἱερῷ / τῷ
λαῷ πάντα τὰ ῥήματα / τῆς ζωῆς ταύτης. α
κούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπό / τὸν ὄρθρον εἰς
/ τὸ ἱερόν καὶ ἐλίασκον. παραγενόμενος δὲ
ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλε-
σαν / τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν / τὴν γερουσίαν
/ τῶν υἱῶν ισραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς / τὸ δε
σωτήριον αχθῆναι αὐτούς. / οἱ δὲ ὑπηρέται
παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν / τῇ φυ
λακῇ. ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν λέ-
γοντες, ὅτι / τὸ μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν κε
κλεισμένον ἐπὶ πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ / τοὺς φύ
λακας ἑστῶτας πρὸ / τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες
δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν, ὡς ἤκουσαν
/ τοὺς λόγους τούτους / οἱ τε ἀρχιερεὺς καὶ οἱ
/ τοὺς στρατηγοὺς / τοῦ ἱεροῦ καὶ / οἱ ἀρχιερεῖς διη
πόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο. πα
ραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς λέ-
γων. ὅτι ἰδοὺ / οἱ ἄνδρες οὓς ἐθέσθε ἐν / τῇ
φυλακῇ εἰσίν ἐν / τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσ
κοντες / τὸν λαόν. τότε ἀπελθών / ὁ στρατη-
γὸς σὺν / τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν αὐτοὺς
οὐ μετὰ βίας. ἐφοβοῦντο γὰρ / τὸν λαόν, μή
πως λιθασθῶσιν. ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς
ἔστησαν ἐν / τῷ συνεδρίῳ, καὶ ἐπηρώτησεν
αὐτοὺς / ὁ ἀρχιερεὺς λέγων. οὐ παραγγε
λίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐ-
πὶ / τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώ-
κατε / τὴν ἰερουσαλὴμ / τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ
βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ ἡμᾶς / τὸ αἷμα / του
ἀνθρώπου / τούτου. ἀποκριθεὶς δὲ πέτρος
καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον. πειθαρχεῖν δεῖ θε
ῷ, μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. / ὁ θεὸς / τῶν πα-
τέρων ἡμῶν ἤγειρεν ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχει
ρήσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου τούτον / ὁ θε
ὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε / τῇ δεξιᾷ
αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν / τῷ ἰσραὴλ καὶ ἄ
φεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν αὐτοῦ μάρ
τυρες / τῶν ῥημάτων τούτων καὶ / τὸ πνεῦμα
δὲ / τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν / ὁ θεὸς / τοῖς πειθαρ-
χοῦσιν αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίο
το, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. ἀνα-
στὰς δέ τις ἐν / τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖος ὀ-
νόματι γαμαλιὴλ νομοδιδάσκαλος τίμιος
πᾶσι / τῷ λαῷ / ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ τι
/ τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι. εἶπε τε πρὸς
αὐτούς. ἄνδρες ἰσραηλῖται προσέχετε ἑαυ
τοῖς ἐπὶ / τοῖς μελλε
τᾶτε πράσσειν. πρὸ γὰρ / τούτων / τῶν ἡμερῶν

in apostolos: et posuerunt eos
in custodia publica. Angelus aũt dñi Iustra. 12. a.
per noctem aperiens ianuas carceris:
et educens eos dixit. Ite
et stantes loquimini in templo
plebi oia vba vite huius. Qui cũ audi-
dissent intrauerunt diluculo in
tẽpluz et docebant. Aduenies autem
pnceps sacerdotũ et qui cuz eo erãt: conuocauerunt concilium
et omnes seniores
filioꝝ israel: et miserunt ad carcerez vt
adducerent. Cum aũt venissent ministri
et aperto carcere nõ inuenissent illos:
reuersi nunciauerunt dicentes. Carcerẽ quidem inuenimus clausum cũ Iust. 12. c. 16 c.
omni diligentia: et custodes
stantes ante ianuas: aperientes
ãt neminẽ intus inuenimus. Vt ãt au
dierũ hos sermones
magistratꝰ tẽpli et pncipes sacerdotum:
ambigebant de illis quidnã fieret. Ad
uenies autem quidam nunciauit eis
qz ecce viri quos posuistis in
carcere: sũt in templo stantes et docẽtes
populũ. Tunc abijt magistratus
cum ministris et adduxit illos
sine vi. Timebant enim populum:
ne lapidarent. Et cuz adduxissent illos
statuerũt in concilio. Et interrogauit eos
pnceps sacerdotũ dicẽs. Precipiẽ Mar. 7. c.
do pcepim9 vobis ne docerentis in
nomine isto: et ecce replestis
hierusalez doctrina vestra: et
vultis inducere super nos sanguinem
hois istius. Respondens aũt petrus et sup. 4. b.
apostoli dixerũt. Obedire oportet deo
magis qꝫ hominibus. Deus patrũ
nr̃oruz suscitauit iesum: quẽ vos interemistis suspẽdentes in ligno. Hũc pncipez
et saluatorẽ dns exaltauit dextera
sua ad dandã penitentiam israel: et remissionẽ peccatoꝝ: et nos sumꝰ testes
horum verborum et spiritus
sctũs quez dedit deus oibus obedientibus sibi. Hec cũ audissent dissecabantur
et cogitabant interficere illos. Surgens Iustra. 11. a.
ãt quidã in cõcilio pharisẽus nomine
gamaliel legis doctor honorabilis
vniuerse plebi iussit foras ad breue
homines fieri. Dixitqz ad
illos. Viri israelite: attendite vobis
super hoibus istis quid acturi sitis.
Ante hos enim dies

αμέστη m θευλάς n λέγωμ o είμαι p Τιμά q εαυτόμ r με
γαμ, s ω t προσεκλήθη n αριθμός x αμΔρών r ωσεί
Τετρακοσίωμ, s ος b αμηρέθη, c και d πάντες e όσοι
f εωείθομτο g αυτώ h Διελύθησαμ, i και k εγέμοντο
εις m ουλέμ. n μετά o Τούτομ p αμέστη q ιούλας / ο
r γαλιλαίος s εμ / Ταις t ημέραις / Της u απογραφής,
x και r απέστησε s λαόμ v ικαμόμ h οπίσω e αυτού.
p κακείμος e απώλετο, f και g πάντες h όσοι i εωεί=
θομτο k αυτώ l Διεσκορπίσθησαμ. m και n Τα νύμ
p λεγω q υμίμ, r απόστητε s από / Των t αμθρώπωμ
n Τούτωμ r και s έασατε αυτούς. a ότι b εάν h η c εξ αμ
θρώπωμ / η βουλή g αύτη h η / Το i έργομ k Τούτο, l κα
ταλυθήσεται, m ει n δε o εκ p θεού q εστίμ, r ου s λύμα
σθε t καταλύσαι u αυτό, x μήποτε r και s θεομάχοι
v ευρεθήτε. b επείσθησαμ c δε d αυτώ, e και f προσκα
λεσάμενοι / Τους g αποστόλους h δήραντες, l ωα
ρήγγειλαμ k μη l λαλείμ m εωί / Τω n ομόματι / Του
o ιησού, p και q απέλυσαμ r αυτούς. s οι t μεμ u ουμ
x επορεύομτο r Χαίρομτες s από t προσώπου / Του
u συμεδρίου, e ότι v κατηξιώθησαμ e υπέρ / Του / ομό
ματος / Του g ιησού h ατιμασθήναι. l πάσαμ k Τε l ημέ
ραμ m εμ / Τω n ιερώ o και p κατ q οίκομ r ουκ s εωαύσαμ
το e Διδάσκομτες u και x ευαγγελιζόμενοι r ιησούμ
/ Τομ r Χριστόμ. Cap.6.

Ημ b δε / Ταις c ημέραις d Ταύταις e πληθυμόμ=
των / Των f μαθητών, g εγέμετο h γογγυσ=
μος / Των i ελληνιστών k προς / Τους l εβραίους,
m ότι n παρεθεωρούντο o εμ / Τη p Διακομία / Τη q καθη
μερμή / αι r Χήραι s αυτών. t προσκαλεσάμενοι
u δε / οι x δώδεκα / Το y πλήθος / Των z μαθητών / εί=
πομ. a ουκ b αρεστόμ c εστίμ d ημάς e καταλείψαμ=
τας / Τομ / λόγομ / Του g θεού, h Διακομείμ i Τραπέ=
ζαις. k επσκέψασθε / ουμ l αλελφοί m άμΔρας n εξ
o υμών q μαρτυρουμένους r επτά s πλήρεις t πνεύ
ματος u αγίου v και x σοφίας, y ους a καταστήσομεμ
b εωί / Της c Χρείας d Ταύτης. e ημείς / Δε / Τη f προσευ
χή h και / Τη / Διακομία / Του k λόγου l προσκαρτε=
ρήσομεμ. m και n ήρεσεμ / ο / λόγος p ενώπιομ q παμ=
τός / Του r πλήθους. s και t εξελέξαμτο u στέφαμομ
x άμΔρα r πλήρη / πίστεως g και h πνεύματος / αγί
ου, s και t φίλιππομ, u και r πρόχορομ, g και h νικάμο
ρα, l και k Τίμωμα, l και m παρμεμάν, n και o νικόλα
ομ p προσήλυτομ q αντιοχέα. r ους s έστησαμ t εμώ
πιομ / Των n αποστόλων, x και r προσευξάμενοι t ε
πέθηκαμ g αυτοίς / Τας h Χείρας. t και / ο h λόγος
/ Του t θεού r ηύξαμε, g και h επληθύμετο / ο / αριθμός
/ Των k μαθητών / εμ m ιερουσαλήμ n σφόΔρα. o πο
λύς p Τε q όχλος / Των r ιερέων s υπήκουομ / Τη t πίσ
τει. n στέφαμος x Δε r πλήρης s πίστεως g και h Δυμά
μεως t εποίει u Τέρατα t και r σημεία g μεγάλα h εμ
/ Τω / λαώ. k αμέστησαμ / Δε m Τιμές / Των n εκ / Της o συ
μαγωγής, Της p λεγομένης q λιβερτίμων r και s κυ=
ρηναίων t και n αλεξαμΔρέων, x και / Των r από / κι=
λικίας g και h ασίας t συζητούμτες / Τω u στεφάνω,
t και r ουκ g ίσχυομ h αμτιστήναι / Τη / σοφία k και / Τω
l πνεύματι m ω n ελάλει. o Τότε p υπέβαλομ q άν=
Δρας / λέγομτας. r ότι / ακηκόαμεμ n αυτού x λα=
λούντος r ρήματα / βλάσφημα g εις h μωϋσήν / και
/ Τομ u θεόμ. t συμεκίνησαμ r Τε / Τομ q λαόμ h και / Τους
l πρεσβυτέρους k και / Τους l γραμματείς, m και n ε
πιστάντες o συνήρπασαμ p αυτόμ, q και r ήγαγομ
n εις / Το / συνέΔριομ, n έστησαμ x Τε r μάρτυρας / ψευ
Δείς n λέγομτας. / ο h άμθρωπος / ούτος u ου v πάυ
εται r ρήματα g βλάσφημα h λαλών / κατά / Του k Τό
που / Του l αγίου m και / Του n νόμου. o ακηκόαμεμ
p γαρ q αυτού r λέγομτος, n ότι r ιησούς / ο n ναζωραί
ος x ούτος r καταλύσει / Τομ / Τόπομ n Τούτομ, h και
l αλλάξει / Τα n έθη / α πάρέδωκεμ g ημίν h μωϋσής.
l και k ατεμίσαντες / εις m αυτόμ n άπαμτες / οι n καθε=
ζόμενοι p εμ / Τω q συνεΔρίω, r είδομ / Το n πρόσωπομ
r αυτού n ωσεί r πρόσωπομ r αγγέλου. s είπε g δε / ο
h αρχιερεύς, r ει ara r Ταύτα r ούτως g έχει. h ο / δε
k έφη. Cap.7.

Ἄνδρες b αλελφοί c και d πατέρες e ακούσατε.
/ ο / θεός / Της g δόξης h ώφθη / Τω r πατρί h η=
μών / αβραάμ m όντι n εμ / Τη o μεσοποταμία p πρίμ
q κατοικήσαι r αυτόμ s εμ t Χαρράν, n και u είπε v προς
x αυτόμ. y εξελθε b εκ / Της c γης d σου e και f εκ / Της g συ
γγενείας h σου, i και k Δεύρο l εις m γην n ην o αν p σοι
q Δείξω. r Τότε s εξελθών / εκ n γης x ΧαλΔαίων, r κα=
τώκησεμ / εμ Χαρράν. a και b εκείθεμ / μετά / Το c απο
θανείν / Τομ e πατέρα f αυτού g μετώκησεμ h αυτόμ
i εις / Την k γην l Ταύτην, m εις n ην o υμείς p νυν q κατοι
κείτε. r και s ουκ t έλωκεμ u αυτώ x κληρομομίαν r εμ
/ αυτή n ουΔέ b βήμα c πολός, d και e επηγγείλατο
f Δούναι g αυτώ h εις i κατάσχεσιμ k αυτήν l και / Τω
m σπέρματι n αυτού o μετ p αυτόμ, q ουκ r όντος o αυ
τώ / Τέκνου. n ελάλησε x Δε r ούτως / ο / θεός, a ότι b έ
σται / Το c σπέρμα d αυτού e πάροικον f εμ g γη h αλ=
λοτρία, i και k Δουλώσουσιμ l αυτό m και n κακώ=
σουσιμ o έτη p Τετρακόσια, q και / Το r έθνος o ω s εάμ
n Δουλεύσωσι r κριμώ / εγώ, / είπεμ / ο a θεός. b και
c μετά d Ταύτα e εξελεύσονται f και g λατρεύσου=
σι h μοι i εμ / Τω k Τόπω / Τούτω. m και n έλωκεμ o αυτώ
p Διαθήκην q περιτομής, r και n ούτως / εγέμμησε
/ Τομ / ισαάκ, / και r περιέτεμεμ / αυτόμ / Τη / ημέρα / Τη
h ογΔόη, i και / ο / ισαάκ / Τομ / ιακώΒ, r και / ο g ιακώΒ
/ Τους h ΔώΔεκα / πατριάρχας. k και / οι r πατριάρ=
χαι m ζηλώσαντες / Τομ n ιωσήφ o απέΔοντο p εις
q αίγυπτομ, r και n ημ / ο θεός n μετ x αυτού, r και / εξεί
λετο / αυτόμ b εκ / πασώμ / Των / θλίψεων / αυτού,
r και / έλωκεμ h αυτώ / Χάριν k και / σοφίαμ m εναντί=
ον / φαραώ o βασιλέως p αιγύπτου, q και r κατέσ=
τησεμ / αυτόμ r ηγούμενομ x εφ r όλης / γης / και
/ όλομ / Τομ h οίκομ / αυτού, h ήλθε / Δε / λιμός / εφ h ό=

λην / γην / Χανάαν n και / θλίψις / μεγάλη, / και / ουχ
/ ευρίσκομεν / χορτάσματα / οι / πατέρες / ημών. / ακού
σας / δε / Ιακώβ / όμτος / σιτία / εν / Αιγύπτω / εξαπέ
στειλε / τους / πατέρας / ημών / το / πρώτομ. / και / εν / τω
/ δευτέρω / ανεγνωρίσθη / Ιωσήφ / τοις / αδελφοίς / αυ
τού / και / φανερός / εγένετο / τω / Φαραώ / το / γένος / Ιω
σήφ / απέστειλε / δε / Ιωσήφ / και / μετεκαλέσατο / Ια
κώβ / τον / πατέρα / αυτού / και / πάσαν / την / συγγέ
νειαν / αυτού / εν / ψυχαίς / εβδομήκοντα / πέμτε / και
/ κατέβη / Ιακώβ / εις / Αίγυπτον / και / ετελεύτησεν
/ αυτός / τε / και / οι / πατέρες / ημών / και / μετετέθησαν
/ εις / Συχέμ / και / τέθειντο / εν / τω / μνήματι / ω / ώνή
σατο / Αβραάμ / τιμής / αργυρίου / παρά / των / υιών / Εμ
μώρ / του / Συχέμ / καθώς / δε / ήγγιζεν / ο / χρόμος / της
επαγγελίας / ης / ώμοσεν / ο / θεός / τω / Αβραάμ / ο / λαός
/ ηύξησε / και / επληθύμθη / εν / Αιγύπτω / άχρις / ού / ανέ
στη / βασιλεύς / έτερος / ός / ουκ / ήδει / τον / Ιωσήφ / ούτος
/ κατασοφισάμενος / το / γένος / ημών / εκάκωσε / τους
/ πατέρας / του / ποιείν / τα / βρέφη / αυτών / εκτίθεσθαι
/ προς / το / μη / ζωογονείσθαι / εν / ω / καιρώ / εγεννήθη
/ Μωσής / και / ήν / άστειος / τω / θεώ / ός / ανετράφη / μή
νας / τρείς / εν / τω / οίκω / του / πατρός / εκτεθέντος / δε
/ αυτού / ανείλατο / αυτόν / η / θυγάτηρ / Φαραώ / και / ανε
θρέψατο / αυτόν / εαυτή / υιόν / και / επαιδεύθη / Μωσής
/ πάσαν / σοφίαν / Αιγυπτίων / ήν / δε / δυνατός / εν / λό
γοις / και / έργοις / αυτού / ως / δε / επλήρου / αυτώ / τε
σσαρακονταετής / χρόμος / ανέβη / επί / την / καρδίαν
/ αυτού / επισκέψασθαι / τους / αδελφούς / αυτού / τους
/ υιούς / Ισραήλ / και / ιδών / τινα / αδικούμενον / ήμυνε
/ και / εποίησεν / εκδίκησιν / τω / καταπονουμένω / πα
ίσας / τον / πατάξαντα / τον / Αιγύπτιον / ενόμιζε / δε / συ
νιέναι / τους / αδελφούς / αυτού / ότι / ο / θεός / διά / χει
ρός / αυτού / δίδωσιν / σωτηρίαν / αυτοίς / οι / δε / ουκ / συ
νήκαν / τη / δε / επιούση / ημέρα / ώφθη / αυτοίς / μαχο
μένοις / και / συμήλασσεν / αυτούς / εις / ειρήμην / άν
δρες / εστέ / αδελφοί / ίνα / τι / αδικείτε / ο / τον / πλησίον
/ αδικών / απώσατο / αυτόν / ειπών / τις / σε / κατέστησεν
/ άρχοντα / και / δικαστήν / επ / ημών / μη / ανελείν / σύ
/ με / τον / τρόπον / ον / τρόπον / ανείλες / χθες / τον / Αι
γύπτιον / έφυγε / δε / Μωσής / εν / τω / λόγω / τούτω / και
/ εγένετο / πάροικος / εν / γη / Μαδιάμ / ού / εγέννησεν
/ υιούς / δύο / και / πληρωθέντων / ετών / τεσσαράκον
τα / ώφθη / αυτώ / εν / τη / ερήμω / του / όρους / Σινά / αγ
γέλος / εν / φλογί / πυρός / βάτου / ο / δε / Μωσής / ιδών
/ εθαύμαζε / το / όραμα / προσερχομένου / δε / αυτού / κα
τανοήσαι / εγένετο / φωμή / κυρίου / λέγουσα / εγώ / ο
/ θεός / των / πατέρων / σου / ο / θεός / Αβραάμ / και / θεός
/ Ισαάκ / και / θεός / Ιακώβ / έντρομος / δε / γενόμενος
/ Μωσής / ουκ / ετόλμα / κατανοήσαι / είπε / δε / αυτώ / ο
/ κύριος / λύσον / το / υπόδημα / των / ποδών / σου / ο / γάρ
/ τόπος / εν / ω / εστήκας / γη / αγία / εστίν / ιδών / είδον
/ την / κάκωσιν / του / λαού / μου / του / εν / Αιγύπτω / και
/ τον / στεναγμόν / αυτών / ήκουσα / και / κατέβην / εξε
σθαι / αυτούς / και / νυν / δεύρο / αποστείλω / σε / εις / Αί
γυπτον / τούτον / τον / Μωσήν / ον / ήρνήσαντο / είπόν
τες / τις / σε / κατέστησεν / άρχοντα / και / δικαστήν
/ τούτον / ο / θεός / σύν / χειρί / αγγέλου / του / οφθέντος
/ αυτώ / εν / τη / βάτω / απέστειλε / σύν / αυτοίς / λυτρω
τήν / ούτος / εξήγαγεν / αυτούς / ποιήσας / τέρατα / και
/ σημεία / εν / γη / Αιγύπτω / και / εν / τη / ερυθρά / θαλάσ
ση / και / εν / τη / ερήμω / έτη / τεσσαράκοντα / ούτος / έστιν
/ ο / Μωσής / ο / είπας / τοις / υιοίς / Ισραήλ / προφήτην
/ υμίν / αναστήσει / ο / θεός / εκ / των / αδελφών / υμών
/ ως / εμέ / τούτου / ακούσεσθε / ούτος / έστιν / ο / γενό
μενος / εν / τη / εκκλησία / εν / τη / ερήμω / μετά / του / αγ
γέλου / του / λαλούντος / αυτώ / εν / τω / όρει / Σινά / και
/ των / πατέρων / ημών / ος / εδέξατο / λόγια / ζώντα / δούναι
/ ημίν / ω / ουκ / ήθέλησαν / υπήκοοι / γενέσθαι / οι / πα
τέρες / ημών / αλλά / απώσαντο / και / εστράφησαν / ταις
/ καρδίαις / αυτών / εις / Αίγυπτον / είπόντες / τω / Ααρών
/ ποίησον / ημίν / θεούς / οι / προπορεύσονται / ημών / ο
/ γάρ / Μωσής / ούτος / ος / εξήγαγεν / ημάς / εκ / γης / Αι
γύπτου / ουκ / οίδαμεν / τι / γέγονεν / αυτώ / και / εμό
σχευσαν / εν / ταις / ημέραις / εκείναις / και / ανήγαγον
/ θυσίαν / τω / είδώλω / και / εύφραίνοντο / εν / τοις / έρ
γοις / των / χειρών / αυτών / έστρεψε / δε / ο / θεός / και / πα
ρέδωκεν / αυτούς / λατρεύειν / τη / στρατιά / του / ουρα
νού / καθώς / γέγραπται / εν / βίβλω / των / προφητών
/ μη / σφάγια / και / θυσίας / προσηνέγκατέ / μοι / έτη
/ τεσσαράκοντα / εν / τη / ερήμω / οίκος / Ισραήλ / και / ανε
λάβετε / την / σκηνήν / του / Μολόχ / και / το / άστρον / του
/ θεού / Ραιφάν / τους / τύπους / ους / εποιήσατε / προσ
κυνείν / αυτοίς / και / μετοικιώ / υμάς / επέκεινα / Βα
βυλώνος / η / σκηνή / του / μαρτυρίου / ήν / διεσκήνωσαν
/ οι / πατέρες / ημών / μετά / Ιησού / εν / τη / κατασχέσει
/ των / εθνών / ών / εξώσεν / ο / θεός / από / προσώπου / των
/ πατέρων / ημών / έως / των / ημερών / Δαυίδ / ός / εύρεν
/ χάριν / ενώπιον / του / θεού / και / ήτήσατο / εύρείν / σκή
νωμα / τω / οίκω / Ιακώβ / Σολομών / δε / ωκοδόμησεν
/ αυτώ / οίκον / αλλ / ουχ / ο / ύψιστος / εν / χειροποιήτοις
/ κατοικεί / καθώς / ο / προφήτης / λέγει / ο / ουρανός / μοι
/ θρόνος / η / δε / γη / υποπόδιον / των / ποδών / μου / ποίον
/ οίκον / οικοδομήσετέ / μοι / λέγει / κύριος / η / τίς / τόπος
/ της / καταπαύσεώς / μου / ουχί / η / χείρ / μου / εποίησε
/ ταύτα / πάντα / σκληροτράχηλοι / και / απερίτμητοι
/ καρδίαις / και / ταις / ακοαίς / υμείς / αεί / το / πνεύμα
/ το / άγιον / αντιπίπτετε / ως / οι / πατέρες / υμών / ούτως
/ και / υμείς / τίνα / των / προφητών / ουκ / εδίωξαν / οι
/ πατέρες / υμών / και / απέκτειναν / τους / προκαταγ
γείλαντας / περί / της / ελεύσεως / του / δικαίου / ου / νυν
/ υμείς / προδόται / και / φονείς / εγένεσθε / οίτινες / ελά
βετε / τον / νόμον / εις / διαταγάς / αγγέλων / και / ουκ
/ εφυλάξατε / ακούοντες / δε / ταύτα / διεπρίοντο / ταις
/ καρδίαις / αυτών / και / έβρυχον / τους / οδόντας / επ
/ αυτόν / υπάρχων / δε / πλήρης / πνεύματος / αγίου / α
τενίσας / εις / τον / ουρανόν / είδε / δόξαν / θεού / και / Ιη
σούν / εστώτα / εκ / δεξιών / του / θεού / και / είπε / ιδού
/ θεωρώ / τους / ουρανούς / διηνοιγμένους / και / τον / υιόν
/ του / ανθρώπου / εκ / δεξιών / του / θεού / εστώτα / κρά
ξαντες / δε / φωνή / μεγάλη / συνέσχον / τα / ώτα / αυτών
/ και / ώρμησαν / ομοθυμαδόν / επ / αυτόν / και / εκβαλόν
τες / έξω / της / πόλεως / ελιθοβόλουν / και / οι / μάρτυρες
/ απέθεντο / τα / ιμάτια / αυτών / παρά / τους / πόδας / νε
ανίου / καλουμένου / Σαύλου / και / ελιθοβόλουν / τον
/ Στέφανον / επικαλούμενον / και / λέγοντα / κύριε / Ιη
σού / δέξαι / το / πνεύμά / μου / θείς / δε / τα / γόνατα / έκρα
ξεν / φωνή / μεγάλη / κύριε / μη / στήσης / αυτοίς / ταύ
την / την / αμαρτίαν / και / τούτο / είπών / εκοιμήθη / Σαύ
λος / δε / ήν / συνευδοκών / τη / αναιρέσει / αυτού / εγέ
νετο / δε / εν / εκείνη / τη / ημέρα / διωγμός / μέγας / επί
/ την / εκκλησίαν / την / εν / Ιερουσαλήμ / πάντες / δε / δια
σπαρέντες / κατά / τας / χώρας / της / Ιουδαίας / και / Σα
μαρείας / πλην / των / αποστόλων / συνεκόμισαν / δε / τον
/ Στέφανον / άνδρες / ευλαβείς / και / εποίησαν / κοπετόν
/ μέγαν / επ / αυτώ / Σαύλος / δε / ελυμαίνετο / την / εκ
κλησίαν / κατά / τους / οίκους / εισπορευόμενος / και / συ
ρών / τε / άνδρας / και / γυναίκας / παρεδίδου / εις / φυλα
κήν / οι / μεν / ουν / διασπαρέντες / διήρχοντο / ευαγγε
λιζόμενοι / τον / λόγον / Φίλιππος / δε / κατελθών / εις / πό
λιν / της / Σαμαρείας / εκήρυσσεν / αυτοίς / τον / Χριστόν
/ προσείχον / δε / οι / όχλοι / τοις / λεγομένοις / υπό / του
/ Φιλίππου / ακούειν / και / βλέπειν / αυτόν / τα / σημεία
/ ά / εποίει / πολλοί / γάρ / των / εχόντων / πνεύματα / ακά
θαρτα / βοώντα / φωνή / μεγάλη / εξήρχοντο / πολλοί / δε
/ παραλελυμένοι / και / χωλοί / εθεραπεύθησαν / εγένε
το / δε / χαρά / πολλή / εν / τη / πόλει / εκείνη / ανήρ / δέ / τις
/ ονόματι / Σίμων / προϋπήρχεν / εν / τη / πόλει / μαγεύων
/ και / εξιστάνων / το / έθνος / της / Σαμαρείας / λέγων
/ είναι / τινα / εαυτόν / ω / προσείχον / πάντες / από / μι
κρού / έως / μεγάλου / λέγοντες / ούτος / εστίν / η / δύνα
μις / του / θεού / η / καλουμένη / μεγάλη / προσείχον / δε
/ αυτώ / διά / το / ικανώ / χρόνω / ταις / μαγείαις / εξε
στακέναι / αυτούς / ότε / δε / επίστευσαν / τω / Φιλίππω
/ ευαγγελιζομένω / περί / της / βασιλείας / του / θεού / και
/ του / ονόματος / Ιησού / Χριστού / εβαπτίζοντο / άνδρες
/ τε / και / γυναίκες / ο / και / Σίμων / επίστευσε / και / βα
πτισθείς / ην / προσκαρτερών / τω / Φιλίππω / θεωρών
/ τε / σημεία / και / δυνάμεις / μεγάλας / γινομένας / ιστά
μενος / δε / εξίστατο / βλέπων / τε / ακούσαντες / δε / οι
/ εν / Ιερουσαλήμ / αποστόλοι / ότι / δέδεκται / η / Σαμά
ρεια / τον / λόγον / του / θεού / απέστειλαν / προς / αυτούς
/ Πέτρον / και / Ιωάννην / οίτινες / καταβάντες / προσ
ηύξαντο / περί / αυτών / όπως / λάβωσι / πνεύμα / άγιον
/ ουδέπω / γάρ / ην / επ / ουδενί / αυτών / επιπεπτωκός
/ μόνον / δε / βεβαπτισμένοι / υπήρχον / εις / το / όνομα
/ του / κυρίου / Ιησού / τότε / επετίθουν / τας / χείρας / επ
/ αυτούς / και / έλαμβανον / πνεύμα / άγιον / ιδών / δε / ο
/ Σίμων / ότι / διά / της / επιθέσεως / των / χειρών / των / α
ποστόλων / δίδοται / το / πνεύμα / προσήνεγκεν / αυτοίς
/ χρήματα / λέγων / δότε / κάμοι / την / εξουσίαν / ταύ
την / ίνα / ω / εάν / επιθώ / τας / χείρας / λάβη / πνεύμα
/ άγιον / πέτρος / δε / είπε / προς / αυτόν / το / αργύριόν
/ σου / σύν / σοι / είη / εις / απώλειαν / ότι / την / δωρεάν
/ του / θεού / ενόμισας / διά / χρημάτων / κτασθαι / ουκ
/ έστι / σοι / μερίς / ουδέ / κλήρος / εν / τω / λόγω / τούτω
/ ου / γάρ / έστιν / η / καρδία / σου / ευθεία / ενώπιον / του
/ θεού / μετανόησον / ουν / από / της / κακίας / σου / ταύ
της / και / δεήθητι / του / κυρίου / εάν / άρα / αφεθήσε
ται / σοι / η / επίνοια / της / καρδίας / σου / εις / γάρ / χο
λήν / πικρίας / και / σύνδεσμον / αδικίας / όρώ / σε / ειπόν
τες / δε / και / διαμαρτυράμενοι / τον / λόγον / του / κυ
ρίου / υπέστρεφον / εις / Ιερουσαλήμ / πολλάς / τε / κώ
μας / των / Σαμαρειτών / ευηγγελίζοντο / άγγελος / δε
/ κυρίου / ελάλησε / προς / Φίλιππον / λέγων / αναστάς
/ πορεύου / κατά / μεσημβρίαν / επί / την / οδόν / την / κα
ταβαίνουσαν / από / Ιερουσαλήμ / εις / Γάζαν / αύτη / έστιν
/ ερήμη / και / αναστάς / επορεύθη / και / ιδού / ανήρ / Αι
θίοψ / ευνούχος / δυνάστης / Κανδάκης / βασιλίσσης / Αι
θιόπων / ός / ήν / επί / πάσης / της / γάζης / αυτής / ός / και
/ ήλθε / προσκυνήσων / εις / Ιερουσαλήμ / ήν / δε / υποστρέ
φων / και / καθήμενος / επί / του / άρματος / αυτού / ανε
γίνωσκε / τον / προφήτην / Ησαΐαν / είπε / δε / το / πνεύμα
/ τω / Φιλίππω / προσκολλήθητι / τω / άρματι / τούτω
/ προσδραμών / δε / ο / Φίλιππος / ήκουσεν / αυτού / ανα
γινώσκοντος / Ησαΐαν / τον / προφήτην / είπε / τε / άρα
/ γε / γινώσκεις / α / αναγινώσκεις / ο / δε / είπε / πώς / γάρ
/ αν / δυναίμην / εάν / μη / τις / οδηγήσει / με / παρεκά
λεσέ / τε / τον / Φίλιππον / καθίσαι / σύν / αυτώ / ή / δε / πε
ριοχή / της / γραφής / ην / ανεγίνωσκεν / ήν / αύτη / ως
/ πρόβατον / επί / σφαγήν / ήχθη / και / ως / αμνός / άφω
νος / έναντίον / του / κείραντος / αυτόν / ούτως / ουκ / ανοί
γει / το / στόμα / αυτού / εν / τη / ταπεινώσει / αυτού / η
/ κρίσις / αυτού / ήρθη / την / δε / γενεάν / αυτού / τις / δι
ηγήσεται / ότι / αίρεται / από / της / γης / η / ζωή / αυτού
/ αποκριθείς / δε / ο / ευνούχος / τω / Φιλίππω / είπε / δέο
μαί / σου / περί / τίνος / ο / προφήτης / λέγει / τούτο / περί
/ εαυτού / η / περί / τίνος / άλλου / ανοίξας / δε / ο / Φίλιπ
πος / το / στόμα / αυτού / και / αρξάμενος / από / της / γρα
φής / ταύτης / εύηγγελίσατο / αυτώ / τον / Ιησούν / ως
/ δε / επορεύοντο / κατά / την / οδόν / ήλθον / επί / τι / ύδωρ
/ και / φησίν / ο / ευνούχος / ιδού / ύδωρ / τί / κωλύει / με
/ βαπτισθήναι / είπε / δε / ο / Φίλιππος / εάν / πιστεύεις
/ εξ / όλης / της / καρδίας / σου / έξεστιν / αποκριθείς / δε
/ είπε / πιστεύω / τον / υιόν / του / θεού / είναι / τον / Ιη
σούν / Χριστόν / και / εκέλευσε / στήναι / το / άρμα / και
/ κατέβησαν / αμφότεροι / εις / το / ύδωρ / ο / τε / Φίλιπ
πος / και / ο / ευνούχος / και / έβάπτισεν / αυτόν / ότε / δε
/ ανέβησαν / εκ / του / ύδατος / πνεύμα / κυρίου / ήρπασε
/ τον / Φίλιππον / και / ουκέτι / είδεν / αυτόν / ο / ευνού
χος / ουδέν / γάρ / μάλλον / εχάρη / ευρέθη / δε / εις / Αζω
τον / Φίλιππος / και / διερχόμενος / ευηγγελίζετο / τας
/ πόλεις / πάσας / έως / του / ελθείν / αυτόν / εις / Καισά
ρειαν / Σαύλος / δε / έτι / εμπνέων / απειλής / και / φόνου
/ προς / τους / μαθητάς / του / κυρίου / προσελθών / τω
/ αρχιερεί / ητήσατο / παρ / αυτού / επιστολάς / εις / Δα
μασκόν / προς / τας / συναγωγάς / όπως / εάν / τινας / εύ
ρη / της / οδού / όντας / άνδρας / τε / και / γυναίκας / δε
δεμένους / αγάγη / εις / Ιερουσαλήμ / εν / δε / τω / πορεύ
εσθαι / εγένετο / εγγίζειν / αυτόν / τη / Δαμασκώ / και
/ εξαίφνης / αυτόν / περιήστραψε / φως / εκ / του / ουρα
νού / και / πεσών / επί / το / έδαφος / ήκουσε / φωνής / λε
γούσης / αυτώ / Σαούλ / Σαούλ / τί / με / διώκεις / ο / δε
/ είπε / τίς / εί / κύριε / ο / δε / κύριος / εγώ / είμι / Ιησούς
/ ον / συ / διώκεις / σκλήρόν / σοι / προς / κέντρα / λακτί
ζειν / τρέμων / τε / και / θαμβών / είπε / κύριε / τί / με / θέ
λεις / ποιείν / και / ο / κύριος / προς / αυτόν / αναστάς
/ είσελθε / εις / την / πόλιν / και / λαληθήσεταί / σοι / τί
/ σε / δεί / ποιείν / οι / δε / άνδρες / οι / συνοδεύοντες / αυ
τώ / είστήκεισαν / εννεοί / ακούοντες / μεν / της / φωνής
/ μηδένα / δε / θεωρούντες / ήγέρθη / δε / Σαύλος / από
/ της / γης / ανεωγμένων / δε / των / οφθαλμών / αυτού
/ ουδέν / έβλεπεν / χειραγωγούντες / δε / αυτόν / εισή
γαγον / εις / Δαμασκόν / και / ήν / ημέρας / τρείς / μη / βλέ
πων / και / ουκ / έφαγεν / ουδέ / έπιεν / ην / δε / τις / μαθη
τής / εν / Δαμασκώ / ονόματι / Ανανίας / και / είπε / προς
/ αυτόν / εν / οράματι / ο / κύριος / Ανανία / ο / δε / είπε
/ ιδού / εγώ / κύριε / ο / δε / κύριος / προς / αυτόν / αναστάς
/ πορεύθητι / επί / την / ρύμην / την / καλουμένην / ευθείαν
/ και / ζήτησον / εν / οίκω / Ιούδα / Σαύλον / ονόματι / Τα
ρσέα / ιδού / γάρ / προσεύχεται / και / είδεν / εν / οράματι
/ άνδρα / Ανανίαν / ονόματι / εισελθόντα / και / επιθέντα
/ αυτώ / χείρα / όπως / αναβλέψη / απεκρίθη / δε / Ανανίας
/ κύριε / ήκουσα / από / πολλών / περί / του / ανδρός / τού
του / όσα / κακά / τοις / αγίοις / σου / εποίησεν / εν / Ιερου
σαλήμ / και / ώδε / έχει / εξουσίαν / παρά / των / αρχιερέων
/ δήσαι / πάντας / τους / επικαλουμένους / το / όνομά / σου
/ είπε / δε / προς / αυτόν / ο / κύριος / πορεύου / ότι / σκεύος
/ εκλογής / εστί / μοι / ούτος / του / βαστάσαι / το / όνομά
/ μου / ενώπιον / εθνών / τε / και / βασιλέων / υιών / τε / Ισ
ραήλ / εγώ / γάρ / υποδείξω / αυτώ / όσα / δεί / αυτόν / υπέρ
/ του / ονόματός / μου / παθείν / απήλθε / δε / Ανανίας
/ και / εισήλθεν / εις / την / οικίαν / και / επιθείς / αυτώ
/ τας / χείρας / είπε / Σαούλ / αδελφέ / ο / κύριος / απέ
στειλέ / με / Ιησούς / ο / οφθείς / σοι / εν / τη / οδώ / η / ήρχου
/ όπως / αναβλέψης / και / πλησθής / πνεύματος / αγίου
/ και / ευθέως / απέπεσον / από / των / οφθαλμών / αυτού
/ ώσεί / λεπίδες / και / ανέβλεψε / και / αναστάς / εβαπτί
σθη / και / λαβών / τροφήν / ενίσχυσε / εγένετο / δε / μετά
/ των / εν / Δαμασκώ / μαθητών / ημέρας / τινάς / και / εύ
θέως / εν / ταις / συναγωγαίς / εκήρυσσε / τον / Ιησούν
/ ότι / ούτος / εστίν / ο / υιός / του / θεού / εξίσταντο / δε
/ πάντες / οι / ακούοντες / και / έλεγον / ουκ / ούτός / εστιν
/ ο / πορθήσας / εν / Ιερουσαλήμ / τους / επικαλουμένους
/ το / όνομα / τούτο / και / ώδε / εις / τούτο / ελήλυθει / ίνα
/ δεδεμένους / αυτούς / άγάγη / επί / τους / αρχιερείς
/ Σαύλος / δε / μάλλον / ενεδυναμούτο / και / συνέχυνεν
/ Ιουδαίους / τους / κατοικούντας / εν / Δαμασκώ / συμ
βιβάζων / ότι / ούτός / εστιν / ο / Χριστός / ως / δε / επλη
ρούντο / ημέραι / ικαναί / συνεβουλεύσαντο / οι / Ιου
δαίοι / ανελείν / αυτόν / εγνώσθη / δε / τη / Σαύλω / η / επι
βουλή / αυτών / παρετηρούντο / δε / και / τας / πύλας / ημέ
ρας / τε / και / νυκτός / όπως / αυτόν / ανέλωσιν / λαβόντες
/ δε / οι / μαθηταί / νυκτός / διά / του / τείχους / καθήκαν
/ αυτόν / χαλάσαντες / εν / σπυρίδι / παραγενόμενος / δε
/ εις / Ιερουσαλήμ / επείραζε / κολλάσθαι / τοις / μαθη
ταίς / και / πάντες / εφοβούντο / αυτόν / μη / πιστεύον
τες / ότι / εστίν / μαθητής / Βαρνάβας / δε / επιλαβόμε
νος / αυτόν / ήγαγε / προς / τους / αποστόλους / και / δι
ηγήσατο / αυτοίς / πώς / τε / είδε / τον / κύριον / εν / τη / οδώ
/ και / ότι / ελάλησε / αυτώ / και / πώς / εν / Δαμασκώ / επ
αρρησιάσατο / εν / τω / ονόματι / του / Ιησού / ην / τε / μετ
/ αυτών / εισπορευόμενος / και / εκπορευόμενος / εν / Ιε
ρουσαλήμ / επαρρησιάζετο / εν / τω / ονόματι / του / κυ
ρίου / Ιησού / ελάλει / τε / και / συνεζήτει / προς / τους
/ Ελληνιστάς / οι / δε / επεχείρουν / αυτόν / ανελείν / επι
γνόντες / δε / οι / αδελφοί / κατήγαγον / αυτόν / εις / Καισά
ρειαν / και / εξαπέστειλαν / αυτόν / εις / Ταρσόν / αι / μεν
/ ουν / εκκλησίαι / καθ / όλης / της / Ιουδαίας / και / Γαλι
λαίας / και / Σαμαρείας / είχον / ειρήνην / οικοδομούμε
νον / και / πορευόμενον / τω / φόβω / του / κυρίου / και / τη
/ παρακλήσει / του / αγίου / πνεύματος / εγένετο / δε / Πέ
τρον / διερχόμενον / δια / πάντων / κατελθείν / και / προς
/ τους / αγίους / τους / κατοικούντας / Λύδδα / εύρεν / δε
/ εκεί / άνθρωπόν / τινα / ονόματι / Αινέαν / εξ / ετών / οκτώ
/ κατακείμενον / επί / κραβάττου / ός / ήν / παραλελυμέ
νος / είπε / δε / προς / αυτόν / Πέτρος / Αινέα / ιάται / σε
/ Ιησούς / Χριστός / αναστήθι / και / στρώσον / σεαυτώ
/ και / ευθέως / ανέστη / και / είδον / αυτόν / πάντες / οι
/ κατοικούντες / Λύδδα / και / Σαρώνα / οίτινες / επέστρε
ψαν / επί / τον / κύριον / εν / Ιόππη / δε / τις / ήν / μαθήτρια
/ ονόματι / Ταβιθά / η / διερμηνευομένη / λέγεται / Δορκάς
/ αύτη / ήν / πλήρης / έργων / αγαθών / και / ελεημοσυνών
/ ών / εποίει / εγένετο / δε / εν / ταις / ημέραις / εκείναις
/ αρρωστήσασαν / αυτήν / αποθανείν / λούσαντες / δε
/ έθηκαν / εν / υπερώω / εγγύς / δε / ούσης / Λύδδων / τη
/ Ιόππη / οι / μαθηταί / ακούσαντες / ότι / Πέτρος / εστίν
/ εν / αυτή / απέστειλαν / δύο / άνδρας / προς / αυτόν / πα
ρακαλούντες / μη / οκνήσαι / διελθείν / έως / ημών / ανα
στάς / δε / Πέτρος / συνήλθε

λημ/Τημ'γημ[k]αιγύπτου'και[m] Χαμαάμ,"και°θλί
ψισ[p]μεγάλη,[q]και'ουκ"εύρισκομ'Χορτάσματα
/οι"πατερες[x]ημών.'ακούσασ'δε[s]ιακώβ[b]όντα
'σίτα°εμ'αιγύπτω,'εξαπέστειλε/τους[s]πατέ=
ρας[b]ημών'πρώτον.[b]και'εμ/τω[m] δευτέρω"α=
μεγμωρίσθη/°ιωσήφ/τοισ[p]αδελφοίσ[q] αυτου,
'και°φαμερόν'εγέρετο"φαραώ/το[x]γέμος//του
'ιωσήφ.'απωστείλασ'δε[b]ιωσήφ'μετεκαλέσα=
το/τον[b]πατέρα'αυτού'ιακώβ[s]και[b]πάσαν/την'συ
γγένειαν[x]αυτού'εμ[m] εβδομηκονταπέντε" ψυ
χαίσ.°κατέβη[p]δε[q]ιακώβ'εισ'αίγυπτον,'και "ε=
τελεύτησεν'αυτόσ'και/οι'πατερεσ[x]ημών,[b]και
'μετετέθησαν[b]εισ'συχέμ,'και[s]ετέθησαν[b]εμ/τω
'μνήματι[k]ω'ωνήσατο[m]αβραάμ "τιμήσ° αργυ=
ριου[p]παρά/των[q]υιών'εμμόρ/του[n]συχεμ.'κα=
θώς"δε[q]ήγγιζεμ/ο'χρόμος/της'επαγγελίας
°ησ[b]ωμοσεμ/ο'θεός/τω°αβραάμ,'ηύξησεν/ο
'λαος"και[p]επληθύνθη[s]εμ[x]αιγύπτω,'άχρισ[m]ου
"αμεστη°βασιλεύσ[p]έτερος,[q]ος'ουκ'ήδη/τομ'ιω
σήφ"ούτος[k]κατασοφισάμενος/το'γένος'ημών
°εκάκωσε/τους[b]πατέρας'ημών,/του[b]ποιείν'εκ
θετα/τα'βρέφη[s]αυτών[b]εις/το'μη[k] ζωογονείσ
θαι.[s]εμ[m]ω"καιρώ°εγεννήθη[p]μωσής,[q]και'ην"α
στείος/τω'θεω,"οσ[x]αμετράφη'μήνας'τρεις°εμ
/τω[b]οίκω/του'πατρός°αυτού'εκτεθέντα'δε[s]αυ
τον[b]αμείλετο'αυτόν/η[k]θυγάτηρ'φαραώ,[m] και
"αμεθρέψατο°αυτόν'εαυτή[q]εις'υιόν.°και'επαι
δεύθη"μωυσής'πάσην'σοφία'αιγωπτίων.°ην
[b]δε[x]δυνατός°εμ'λόγοις'και°έργοις[b]αυτού.
'ως[x]δε'επλησθούτο[m]αυτώ"τεσσαρακονταετής
°χρόνος,[p]ανέβη[q]επί/την'καρδίαν"αυτού'επισκε
ψασθαι/τους"αδελφούς[x]αυτού/τους'υιούς'ισραήλ,
°και[b]ιδών'τιμά°αλικούμενον,'ηδίκημένον,'και
ημύνατο,'και[s]εποίησεν[b]εκδίκησιν/τω'καταπο=
πονημένω,[k]πατάξας/τον'αιγύπτιον.[m]εμόιζε"δε
°συνιέναι/τους[p]αδελφούς[q]αυτού'ότι/ο°θεός
'διά"χειρός'αυτού'δίδωσιν[p]αυτοίς[s]σωτηρί=
αν.[b]οι'δε[b]ουσυνήκαν./την'δε[s]επιούσην[b]ημέρα
'ώφθη[k]αυτοίς'μαχομένοις,[m]και" συνήλασεν
"αυτούσ[p]εις[q]ειρήνην,'είπών.°άνδρες'αδελφοί
"εστέ'υμείς,'ινατί'αδικείτε[s]αλλήλους./ο[b]δε
'αδικών/τον[b]πλησίον'απώσατο'αυτόν[s]είπών.
[b]τις'σε[k]κατέστησεν'άρχοντα[m] και "δικαστήν
°εφ[p]ημάς.[q]μη'αμελείν[p]με'συ"θέλεις,[x]ον'τρό=
πον'αμείλες[s]χθες/τον[b]αιγύπτιον,'έφυγε[b]δε
'μωσής'εμ/τω[s]λόγω[b]τούτω,'και[s]εγένετο'πάρ
οικος[m]εμ'γη°μαδιάμ,[p]ου[q]εγέννησεν'υιούσ
"δύο.'και"πληρωθέντων[x]ετών'τεσσαράκοντα,
'ώφθη"αυτώ[b]εμ/τη'ερήμω/του°όρους'σινά
'άγγελος'κυρίου[b]εμ'φλογί[s]πυρός'βάτου./ο
[m]δε"μωυσής°ιδών[p]εθαύμαζε/το[q]όραμα.'προ
σερχομένου[s]δε'αυτού"καταμανσαι,[x]εγένετο
'φωνή'κυρίου[s]προς[b]αυτόν.'εγώ/ο°θεός/των

uersas[k]egyptū'et[m]chanaan"τ° tribulatio
[p]magna:[q]et'non[n]inueniebant'cibos ꝯꝯ
"pres[x]nostri."Cum[s]audisset[b]ãt'iacob[b]esse
'frumentum[b]in'egypto:[x]misit[s]patres ꝯꝯ
[b]nostros[s]primum:[b]τ'in[m]scdo"cognitus"est
°ioseph a[p]fratribus[q]suis:ꝯꝯꝯꝯ
'τ°manifestatus'est"pharaoni'genus ꝯꝯ
'eius.'Mittens[s]autem[b]ioseph'accersiuit
'iacob[b]patrem'suum[s]τ[b]omnem'cognatiõ
nẽ[s]suas[b]in"animabus[m]septuaginta[m]quinq.
[p]Et°descẽdit[q]iacob[b]in"egyptū:'τ°defũct[p]
"est'ipse'τ'patres[s]nostri.[b]Et ꝯꝯꝯꝯ
'translati'sunt[b]in'sichem:'τ[q]positi[s]sũt[b]in
'sepulchro[k]qđ'emit[m] abraaz"precio°argẽti
[s]a[q]filiis'emor filij"sichem.'Cumꝯꝯ
"ãut'appropinquaret'tempus'promissionis
[s]quã[b]pfessus[b]erat°deus[s]abrae:'creuitꝯ
'ppls[s]τ[b]multiplicat[p]ẽ[q]in[s]egypto:'quoad
usq;"surrexit[s]alĩ[p]° rex i egypto:[q]q̃nõ " sciẽ
bat'ioseph."Hic°circũuentẽs'gen[p]nostrũ:
[s]afflixit[b]patres'nostros:vt'exponerent
'infantes[s]suos'ne[k]vinificarentur.Eodem
"tpe°natus'est[p]moyses:[q]τ'fuit"gratus
'deo:[s]q̃nutritus'est'tribus[k]mensibus[m]in
[b]domo'patris°sui.'Expositoꝰautez°illo:
[b]sustulit'eum[k]filia'pharaonis:[m]etꝯꝯ
"nutriuit°eũ[p]sibi[q]in'filium.°Et'erudit[p]ẽ
"moyses[s]oi'sapientia'egyptiorũ:[b]τ[s]erat
'potens°in'verbis'τ in[s]operibus[b] suis.
'Cũ[s]ãt impleret[m]ei"quadraginta"annorũ
°tps:[p]ascendit[q]in'cor°eius vt'visitaret ꝯꝯ
"fratres'suos'filios [nentẽ°vidicauit illũ:
'israel.°Et[b]cũ[s]vidisset'q̃dã°iniriã°pa
'τ[s]fecit[b]vltionẽ'ei'qui'iniriã'sustinebat:
[k]percusso'egyptio.[m]Existimabat"aũtꝯꝯ
°intelligere[b]fratres'quoniam"deus ꝯꝯ
[p]"manum'ipsius'daret[s]salutem'illis.ꝯ
[b]At'illi°nõ'intellexerũt.[s]Seqnti'die[b] die
'apparuit'illis'litigantibus[m]τ"reccõciliа=
bat°eos[p]in"pace'dicens."Viri'fratres ꝯꝯ
"estis:'vt'quid'nocetis[s]alterutrũ?'Qui
[b]ãt'iniriã'facicbat'primo:'repulit'eũ'di
cens.[b]Quis'te'[k]stituit[m]pncipẽ[m]τ "iudicẽ
°sup°nos:[q]Numqd'interficere[m]me'tu "vis?
'quẽadmodũ'interfecisti[s]heri[b]egyptiũ?'Fu
git[b]ãt'moyses'in'verbo[b]isto:[τ]fact[p]ẽ[q]ad
uena[m]in"terra°madian:[p]vbi[q]gñauit'filios
°duos.'Et"expletis'ãms'quadringentis
'apparuit'illi[b]in'deserto°mõtis'sinaꝯꝯ
'angelus[b]in'igne'flame'rubi.ꝯꝯꝯꝯ
"Moyses[m]ãt°videns[p]ãmirat[q]ẽ[s]visũ."Et
'accedente'illo"vt"sideraret:'facta'est
°ad[b]eum'vox'dñi dicens.'Ego sum°deus

'patruz'tuorũ:[q]deus[b]abraã:'deus'isaac:
[m]τ"deus°iacob.[p]Tremefactus[q]autem ꝯ
°moyses:'nõ"audebat'considerare.'Dixit
'ãt'illi[b]dñs.'Solue°calciamentum ꝯꝯ
'pedũ'tuorũ[p]locus[s].n.'in[k]quo'stas[m]terra
"sctã°est.[p]Videns[q]vidi'afflictionẽ°populi
'mei qui est"in[x]egypto:'τ'gemitum ꝯꝯ
°eorum[b]audiui:'τ°descendi'liberare ꝯꝯ
'eos.[s]Et[b]nũc'veni τ[k]mittã'te[m]in"egyptũ.
°Hunc[p]moysen[q]quem'negauerunt ꝯꝯ
°dicẽtes:'q̃s"te'[k]cõstituit'pncipẽ'τ°iudicẽ:
[b]hunc°deus°principem'τ'redemptorem
[s]misit[b]cũ'manu[k]angeli'qui'apparuit ꝯꝯ
[m]illi"in°rubo.[p]Hic[q]eduxit'illos ꝯꝯꝯꝯ
°faciẽs'prodigia"τ°signa'in'terra °egypti
[b]τ'in°rubro'mari:'τ°in[b]deserto ꝯꝯꝯ
'annis[k]q̃draginta.'Hic[m]est"moyses ꝯ
°q̃ dixit[p]filijs[q]israel.'Prophetã'suscita=
bit°vobis[s]deus[b]de'fratribus ꝯꝯꝯꝯ
[b]vris'tanq̃°me:ipsũ audietis.'Hic'ẽ°q
[s]fuit[b]in'ecclesia[k]in'solitudine[m]cũ "angelo
°qui°loquebatur[p]ei'in'monte°sina ꝯꝯ
'τ cũ"patrib?'nostris'q̃'accepit°verba ꝯ
[b]vite°dare°nobis.'Cui'noluerũt[b]obedire
[k]patres'nostri:[m]sed" repulerunt ꝯꝯ
°τ°auersi[p]sunt[q]cordibus'suis° in ꝯꝯ
'egyptum:"dicẽtes ad[x]aaron.'Fac'nobis
°deos[b]qui'precedant[b]nos.'Moysi'enim
[s]huic[b]q̃'eduxit[k]nos'de[m]terra "egypti ꝯ
°nescimus[q]quid'factum'sit°ei.'Et ꝯꝯ
"vitulũ[n]fecerunt[x]in'diebus'illis:[s]et ꝯꝯ
[b]obtulerũt'hostiam°simulacro:'τ'letabãt
[s]in[b]operibus'manuũ[k]suarum.'Conuertit
[m]aũt"deus:°τ[p]tradidit[q]eos'seruire ꝯ
°militiæ'celi:"sicut'scriptum'est ꝯꝯꝯ
'in'libro°prophetarũ.[b]Numquid'victimas
[b]aut'hostias'obtulistis[s]mihi[b]annis'q̃dra
ginta[k]in'deserto[m]domus"israel?°Et[p]sus=
cepistis[q]tabernaculũ'moloch:°τ'sidus
"dei'vestri'repban'figuras[s]quas[b]fecistis
'adorare°eas:'τ[p]transferam[q]vos ꝯꝯ
[b]trãs'babylonẽ.[k]Tabernaculũ'testimonij
[m]fuit"cũ°patribus[p]nostris[q]in'deserto ꝯ
°sicut'disposuit illis de[n]loquẽs ad[x]moy=
sen:'vt'faceret'illũ[s]fm[b]formã'quã°vide=
rat.'Qđ'τ[p]iduxerũt[b]susc̃ipiẽtes'pres[k]nri
'cũ[m]iesu[n]in°possessionem[p]gentium ꝯꝯ
[q]quas'expulit[r]deus[s]a"facie ꝯꝯꝯꝯ
'patrũ[t]nostroꝝ'vsq; i[p]diebꝫ[b]dauid:'Qui
[b]inuenit'gratiam'ante[s]deũ:[b]τ'petijt ꝯ
[k]vt[m]inueniret'tabernaculũ"do"iacob.°Sa
lomon[p]ãt'edificauit'illi°domũ.'Sed"non
'excelsus'in'manufactis[b]habitat:'sicut

'πατέρων'σου,/ο'θεός[b]αβραάμ'και/ο[k]θεός'ισα
άκ[m]και/ο"θεός°ιακώβ.[p]έντρομος[q]δε'γενόμε=
νος°μωϋσής,'ούκ"ετόλμα[x]καταμανσαι.'είπε
'δε[s]αυτώ/ο[b]κύριος.'λύσον/το°υπόδημα/των
'πολών'σου,/ο[s]γαρ[b]τόπος'εμ[k]ώ'έστηκας,[m]γη
"αγία°εστίν.[p]ιδών[q]είδον/την'κάκωσιν/του°λα
ού'μου/του"εμ[x]αιγύπτω,'και/του'στεναγ=
μού[s]αυτών[b]ήκουσα,'και°κατέβην'εξελέσθαι
'αυτούς.[s]και[b]ίνα'δεύρο[k]απόστελώ'σε[m]εις"αί
γυπτον.°τούτον/τον[p]μωϋσήν[q]ον'ηρνήσαντο
°ειπόντες'τις"σε[x]κατέστησεν'άρχοντα'και°δι=
καστήν,[b]τούτον/ο°θεός°άρχοντα'και'λυτρω
τήν[s]απέστειλεν[b]εμ'χειρί[k]αγγέλου/του'οφθέν
τος[m]αυτώ"εμ/τη°βάτω.[p]ούτος[q]εξήγαγεν'αυ=
τούς,[s]ποιήσας'τέρατα"και'σημεία'εμ'γη[k]αιγύ
πτω[b]και'εμ°ερυθρά'θαλάσση,'και[s]εμ/τη[b]ερή
μω'έτη[k]τεσσαράκοντα.'ούτος[m]εστίν/ο"μωϋ=
σής/ο°ειπών/τοις[p]υιοίς[q]ισραήλ.'προφήτην[s]υ
μίν'αναστήσει"κύριος/ο[x]θεός'ημών'εκ/των[s]α=
δελφών[b]υμών'ως°εμέ.'ούτος'εστίν/ο[s]γεμόμε
νος[b]εμ/τη'εκκλησία[k]εμ/τη'ερήμω[m] μετά/του"αγ
γέλου/του°λαλούντος[p]αυτώ[q]εμ/τω'όρει[s]σι
νά[b]και/των"πατέρων[x]ημών.'ος'ελέξατο[s]λόγια
[b]ζώντα'δούναι[b]ημίν.'ω'ουκ[s]ηθέλησαν[b]υπή
κοοι'γενέσθαι/οι[k]πατέρες'ημών,[m]αλλ"απώσαν
το,°και[p]εστράφησαν/ταις[q]καρδίαις'αυτών[s]εις
'αίγυπτον,"ειπόντες/τω'ααρών.'ποίησον'η=
μίν[s]θεούς[b]οι[s]προπορεύσονται[b]ημών./ο'γαρ
'μωϋσής[s]ούτος[b]ος'εξήγαγεν[k]ημάς'εκ[m]γης "αι
γύπτου,°ουκ[p]οίδαμεν[q]τι'γέγονεν[s]αυτώ.'και
"εμοσχοποίησαν[x]εμ/ταις'ημέραις'εκείναις,[s]και
[b]ανήγαγον[s]θυσίαν/τω'ειδώλω,'και'ευφραί=
νοντο[s]εμ/τοις[b]έργοις/των'χειρών[k]αυτών.'έσ=
τρεψε[m]δε/ο"θεός°και[p]παρέδωκεν[q]αυτούς'λα
τρεύειν/τη°στρατιά/του'ουρανού,"καθώς[x]γέ
γραπται'εμ'βίβλω/των[m]προφητών.[p]μη'σφάγια
°και'θυσίας'προσενέγκατέ[s]μοι[b]έτη'τεσσαρά
κοντα[k]εμ/τη'ερήμω[m]οίκος"ισραήλ.°και[p]ανελά=
βετε/την[q]σκηνήν/του'μολόχ,°και/το'άστρον
/του"θεού'υμών'ρεφάν,/τους[s]τύπους°ους[b]ε
ποιήσατε[s]προσκυνείν[b]αυτοίς,'και'μετοικιώ[k]ν=
μάς[b]επέκεινα'βαβυλώνος./η[k]σκηνή/του'μαρ=
τυρίου[m]ην[p]εμ/τοις°πατράσιν[q]ημών[s]εν/τη'ερή
μω,°καθώς'διετάξατο/ο"λαλών/τω[k]μωϋσή,
'ποιήσαι'αυτήν[s]κατά/τον[b]τύπον'ον[b]εωράκει.
'ην'και[s]εισήγαγον[b]διαδεξάμενοι/οι'πατέρες[k]η
μών'μετά[m]ιησού"εμ/τη°κατασχέσει/των[p]εθ=
νών,[q]ων'εξώσεν/ο°θεός'από"προσώπου/των
[k]πατέρων'ημών'έως/των[s]ημερών[b]Δαυίδ.'ος
[b]εύρε'χάριν'ενώπιον/του[s]θεού,[b]και'ητήσατο
[k]ευρείν'σκήνωμα/τω[m]θεώ"ιακώβ.°σολομών
[p]δε[q]ωκοδόμησεν'αυτώ°οίκον.'αλλ"ουχ[x]ο'ύ=
ψιστος'εμ'χειροποιήτοις[s]ναοίς[b]κατοικεί,'κα

θώς/ο προφήτης λέγει./ο ουρανός μοι θρό=
μος,/η δε γη υποπόδιον/των πολών μου ποί
ον οἶκον οικοδομήσετε μοι, λέγει κύριος, η
τις τόπος/της καταπαύσεως μου. ουχί/η
χειρ μου εποίησε ταυτα πάντα. σκληρο=
τράχηλοι και απερίτμητοι/τη καρδία και/τοις
ωσίν, υμείς αεί/τω πνεύματι/τω αγίω αν=
τιπίπτετε, ως/οι πατέρες υμών και υμείς. τί
να/των προφητών ουκ ελίσσαν/οι πατέρες
υμών. και απέκτειναν/τους προκαταγγεί=
λαντας περί/της ελεύσεως/του δικαίου, ου
νυν υμείς προδόται και φονείς γεγένησθε,
οίτινες ελάβετε/τον νόμον εις διαταγάς αγ
γέλων και ουκ εφυλάξατε ακούοντες δε ταυ
τα διεπρίοντο/ταις καρδίαις αυτών, και έ
βρυχον/τους οδόντας επ αυτόν. υπάρχων
δε πλήρης πνεύματος αγίου ατενίσας εισ
/τον ουρανόν είδε δόξαν θεού, και ιησούν
εστώτα εκ δεξιών/του θεού. και είπεν, ιδού
θεωρώ/τους ουρανούς ανεωγμένους, και
/τον υιόν/του ανθρώπου εκ δεξιών εστώτα
/του θεού. κράξαντες δε φωνή μεγάλη συ
νέσχον/τα ώτα αυτών, και ώρμησαν ομο
θυμαδόν επ αυτόν, και εκβαλόντες έξω/της
πόλεως ελιθοβόλουν, και οι μάρτυρες απε
θέντο/τα ιμάτια αυτών παρά/τους πόδας
νεανίου/του καλουμένου σαύλου. και ελι
θοβόλουν/τον στέφανον επικαλούμενον και
λέγοντα. κύριε ιησού δέξαι/το πνεύμα
μου. θεις δε/τα γόνατα έκραξε φωνή μεγά
λη. κύριε μη στήσης αυτοίς/την αμαρτίαν
ταύτην. και/τούτο ειπών εκοιμήθη, Cap. 8.

Saulos δε ην συνευδοκών/τη αναιρέσει
αυτού. εγένετο δε εν εκείνη/τη ημέρα
διωγμός μέγας επί/την εκκλησίαν/την εν ιε
ροσολύμοις, πάντες δε διεσπάρησαν κατά
τας χώρας/της ιουδαίας και σαμαρείας πλην
/των αποστόλων. συνεκόμισαν/δε/τον στέφα
νον άνδρες ευλαβείς, και εποίησαντο κοπε
τόν μέγαν επ αυτώ. σαύλος δε ελυμαίνε
το/την εκκλησίαν κατά/τους οίκους εισπορευ
όμενος, σύρων τε άνδρας και γυναίκας πα
ρελίδου εις φυλακήν. /οι μεν ουν διασπα
ρέντες διήλθον ευαγγελιζόμενοι/τον λό
γον. φίλιππος δε κατελθών εις πόλιν/της
σαμαρείας εκήρυσσεν αυτοίς/τον χριστόν.
προσείχον δε οι όχλοι/τοις λεγομένοις υ=
πό/του φιλίππου ομοθυμαδόν, εν/τω ακού
ειν αυτούς και βλέπειν/τα σημεία α εποίει.
πολλών γαρ/των εχόντων πνεύματα ακά
θαρτα βοώντα φωνή μεγάλη εξήρχετο. πολ
λοί δε παραλελυμένοι και χωλοί εθεραπεύ=

prophetam dicit. Celum mihi sedes ē: Esaie.66.a
terra ât scabellū pedū meorum. Quā
domū edificabitis mihi: dicit dñs: aut
quis locus requietionis mee est? Nonne
manus mea fecit hec omnia? Dura cervice
et incircumcisi cordibus et
auribus: vos semp spū sctō restitistis:
sicut patres vestri ita et vos. Quem
prophetarum nō sunt persecuti patres
vri? Et occiderūt eos qui prenūciabant
de aduentu iusti: cuius
vos nūc proditores et homicide fuistis:
qui accepistis legē in dispositiōe ange=
lor: et nō custodistis. Audiētes autē hec
dissecabant cordibus suis: et stridebāt
dentibus in eum. Cum autem esset
plenus spiritu sancto: intendens in
celū vidit gloriā dei: et iesum stantem
a dextris virtutis dei. Et ait, Ecce
video celos apertos: et
filiū hominis stantem a dextris virtutis
dei. Exclamātes ât voce magna continue
rūt aures suas: et impetū fecerūt unanimi
ter in eum. Et eicientes extra
ciuitatē lapidabāt: et testes deposuerunt
vestimenta sua secus pedes
adolescētis: qui vocabat saulus. Et la
pidabant stephanum inuocantem et
dicētem. Domine iesu suscipe spiritum
meū. Positis ât genib clamauit voce
magna dicēs. Dñe ne statuas illis
hoc pctm. Et cū hoc dixisset obdormi
uit in domino. Cap. 8.

Saulus autem erat cōsentiens nece
eius. Facta est autē in illa die
persecutio magna in ecclesia q̄ erat hiero
solymis: et omnes dispersi sunt per
regiones iudee et samarie: preter
apostolos. Curauerūt autem stephanū
viri timorati: et fecerunt planctum
magnū super eū. Saulus vo deuasta=
bat ecclesiam per domos intrans
et trahens viros ac mulieres tradebat
in custodiam. Igitur qui dispersi erāt
pertransibāt euangelizantes verbum dei.
Philippus aūt descendens in ciuitatem
samarie predicabat illis christū: et
Intendebant autem turbe his que
philippo dicebant: unanimiter audiētes
et videntes signa que faciebat. et
Multi enī eor q̄ habebāt spūs immundos
clamātes voce magna exibant. Multi
autem paralytici et claudi curati sunt.

Esaie.66.a

Supra.6.d.

Infra.9.d.

θησαν και εγένετο χαρά μεγάλη εν/τη πόλει
εκείνη. ανήρ δέ τις ονόματι σίμων προϋπηρ
χεν εν/τη πόλει μαγεύων και εξιστών/το εθ=
νος/της σαμαρείας, λέγων είναι τινά εαυτόν
μέγαν, ω προσείχον πάντες από μικρού έ
ως μεγάλου λέγοντες, ούτος εστίν/η δύνα=
μις/του θεού/η μεγάλη. προσείχον δε αυτω,
διά/το ικανώ χρόνω/ταις μαγείαις εξεστακέ
ναι αυτούς. ότε δε επίστευσαν/τω φιλίππω
ευαγγελιζομένω/τα περί/της βασιλείας/του
θεού και/του ονόματος ιησού χριστού, εβα
πτίζοντο άνδρες τε και γυναίκες. ο δε σίμων
και αυτός επίστευσε, και βαπτισθείς ην προσ
καρτερών/τω φιλίππω, θεωρών τε δυνάμεις
και σημεία μεγάλα γινόμενα εξίστατο. ακού
σαντες δε οι εν ιεροσολύμοις αποστολοι ότι
δέδεκται η σαμάρεια/τον λόγον/του θεού, α
πέστειλαν προς αυτούς/τον πέτρον και ιωάν
νην. οίτινες καταβάντες προσηύξαντο περί αυ
τών, όπως λάβωσι πνεύμα άγιον. ούπω γαρ
ην επ ουδενί αυτών επιπεπτωκός. μόνον δε
βεβαπτισμένοι υπήρχον εις/το όνομα/του κυ
ρίου ιησού. τότε επετίθουν/τας χείρας επ αυ
τούς, και ελάμβανον πνεύμα άγιον. θεασάμε
νος δε/ο σίμων ότι διά/της επιθέσεως/των χει
ρών/των αποστόλων δίδοται/το πνεύμα/το ά
γιον, προσήνεγκεν αυτοίς χρήματα λέγων.
δότε καμοί/την εξουσίαν ταύτην, ίνα ω εάν
επιθώ/τας χείρας λαμβάνη πνεύμα άγιον.
πέτρος δε είπε προς αυτόν./το αργύριον
σου συν σοι είη εις απώλειαν, ότι/την δωρε
άν/του θεού ενόμισας διά χρημάτων κτά=
σθαι. ουκ εστί σοι μερίς ουδέ κλήρος εν/τω λό
γω/τούτω/η γαρ καρδία σου ουκ εστίν ευθεί
α ενώπιον/του θεού. μετανόησον ουν από/της
κακίας σου ταύτης, και δεήθητι/του θεού ει
άρα αφεθήσεταί σοι/η επίνοια/της καρδίας
σου. εις γαρ χολήν πικρίας και σύνδεσμον
αδικίας ορώ σε όντα. αποκριθείς δε/ο σίμων
είπε. δεήθητε υμείς υπέρ εμού προς/τον κύρι
ον, όπως μηδέν επέλθη επ εμέ ών ειρήκατε. οι
μεν ουν διαμαρτυρόμενοι και λαλήσαντες
/τον λόγον/του κυρίου υπέστρεψαν εις ιε=
ρουσαλήμ, πολλάς τε κώμας/των σαμάρει=
των ευηγγελίσαντο. άγγελος δε κυρίου ε=
λάλησε προς φίλιππον λέγων. αναστηθι και
πορεύου κατά μεσημβρίαν επί/την οδόν/την
καταβαίνουσαν από ιερουσαλήμ εις γάζαν,
αύτη εστίν έρημος και αναστάς επορεύθη και
ιδού ανήρ αιθίοψ ευνούχος δυνάστης καν
δάκης/της βασιλίσσης αιθιόπων, ος ην επί πά
σης/της γάζης αυτής, ος ελήλυθει προσκυνή
σων εις ιερουσαλήμ ην δε υποστρέφων και κα

Factū est ergo gaudiū magnū illa ci
uitate. Vir ât qdā noie simon qui ante
fuerat in ciuitate magus seducēs gentē
samarie: dicēs se esse aliquem
magnū: cui ausculabāt oēs a minimo
maiorū dicentes: hic est virtus dei
q̄ vocat magna. Attēdebāt aūt eū:
propter multo tpe magicis suis demētas=
set eos. Cū vero credidissent philippo
euangelizanti de regno
dei et noie iesu christi: baptizabantur
viri ac mulieres. Tunc simon
ipse credidit: et cū baptizatus esset adhe
rebat philippo. Videns ēt signa et virtu
tes maximas fieri: stupēs admirabat. Cui
aūt audisset apli q̄ erāt i hierosolymis
recepisset samaria verbum dei: miserūt
ad eos Petrum et Johannem. Qui
cū venissent orauerunt pro ipsis:
vt acciperēt spūm sanctum. Nōdum enī
in quenq illoꝝ fuerat superuenerat: sed
baptizati tm erant in nomine domini
iesu. Tūc iponebāt manus super illos:
et accipiebāt spūm sanctū. Cū vidisset
autem simon q̄ per impositionē manū
apostolorum daretur spiritus sanctus:
obtulit eis pecuniam dicens.
Date et mihi hāc potestatem: vt cui cun
q̄ iposuero manus accipiat spūm sanctū.
Petrus autem dixit ad eum. Pecunia
tua tecum sit in pditionem: quā donum
dei existimasti pecunia possideri.
Nō est enī tibi pars neq̄ sors in sermo
ne isto. Cor enim tuum non est rectum
coram deo. Penitentiam itaq̄ age ab
hac nequitia tua: et roga deum si
forte remittat tibi hec cogitatio cordis
tui. In felle enī amaritudinis et obliga
tione iniquitatis video te ēe. Respōdēs ât si=
mō dixit. Precamini vos p me ad
minū vt nihil veniat sup me horū q̄ dixi
stis. Et illi quidē testificati et locuti
Verbum dei redibāt hierosolymam:
et multis regionibus samaritanorum
euāgelizabāt. Angelus aūt dñi locut ē
ad philippum dicens. Surge et
vade contra meridianum: ad viam
q̄ descēdit ab hierusalem in gazā:
hec est deserta. Et surgēs abijt. Et
ecce vir ethiops eunuchus potens
dacis regine ethiopū: qui erat sup oēs
gazas eius venerat adorare
in hierlm: et reuertebatur sedens

Ephe.5.a

Supra.1.b

Infra.11.a

Deu.21.b

Psal.2.b

Esaie.53.b

Esaie.56.b

Esaie.53.b

Esaie.53.b

Esaie.53

θήμεμος επί Τον άρματος αυτού, αμεγίμωσ
κε Τομ ωροφήτημ ησαΐαμ. είπε δε Το πνεύμα
Τω φιλίππω. πρόσελθε και κολλήθητι Τω άρ
ματι Τούτω. ωροδραμών δε ο φίλιππος ή=
κουσεμ αυτού αναγιμώσκομτος Τομ ωροφή=
τημ ησαΐαμ, και είπεμ. άραγε γιμώσκεις α α
μαγιμώσκεις. ο δε είπε. ως γαρ αμ δυναί=
μημ, εάμ μη Της οδηγήσημε. ωαρεκάλεσε Τε
Τομ φίλιππομ αναβάντα καθίσαι συμ αυτώ.
ημ δε περιοχή Της γραφής ημ αμεγίμωσκεμ
ημ αύτη. ως ωρόβατομ επί σφαγήμ ήχθη,
και ως αμνός εναντίομ Του κείρομτος αυτόν
άφωμος, ούτως ουκ ανοίγη Το στομα αυ=
του. εμ Τη Ταπειμώσει αυτού ημ κρίσις αυτού
ήρθη. Τημ δε γενεάμ αυτού Τις διηγήσεται.
ότι αίρεται από Της γης ημ ζωή αυτού. αωο
κριθείς δε ο ευμούχος Τω φιλίππω είπε. δέ
ομαι σου περί Τίμος ο ωροφήτης λέγει Τού
το, περί εαυτού ημ περί ετέρου Τιμός. αμοί
ξας δε ο φίλιππος Το στομα αυτού και αρ
ξάμεμος από Της γραφής Ταύτης, ευημγελί
σατο αυτώ Τομ ιησούμ. ως δε α εποδεύομ=
το κατά Τημ οδόμ, ήλθομ επί Τι ύλωρ, και
φησίμ ο ευμούχος. ιδού ύλωρ, Τι κωλύει
με βαπτισθήναι. ωωω ωωωωωωωωωωωωωω
ωωωωωωωωωωωωωω

τός, ι ὁπως m αυτόν n ἀγάγωσι. o λαβόντες p δε
q αυτόν/οι r μαθηταί s νυκτός t καθήκαν u διά/του
x τείχους, r χαλάσαντες/εν s σπυρίδι. b παραγε
νόμενος c δε/o σαύλος c εν ierουσαλήμ e επειρά
το b κολλάσθαι/τοις μαθηταίς, k και l πάντες m ε=
φοβούντο n αυτόν, o μη p πιστεύοντες q ότι r εστί
s μαθητής. r βαρναβας u δε c επιλαβόμενος r αυτόν
y ήγαγε w προς/τους b αποστόλους, c και p διηγή=
σατο c αυτοις r πως/εν/τη b οδώ/είδε/τον k κύρι=
ον, l και m ότι n ελάλησεν o αυτώ, p και q πως/εν s δα
μασκώ t επαρρησιάσατο u εν/τω x ονόματι/του
r ιησού. y και s ην b μετ c αυτών p εισπορευόμενος
c εισ r ierουσαλήμ, s και b παρρησιαζόμενος c εν/τω
k ονόματι/του r κυρίου m ιησού. n ελάλει o τε p και
q συνεζήτει r προς/τους s ελληνιστάς, r οι n δε c επε
χείρουν r αυτόν y αμελείν. s επιγνόντες b δε / οι
c αδελφοί s κατήγαγον c αυτόν r εις s καισάρειαν,
b και r εξαπέστειλαν k αυτόν r εις m ταρσόν. / αι n μεν
o ουν p εκκλησίαι q καθ r όλης/της s ιουδαίας r και
u γαλιλαίας x και r σαμαρείας r είχον s ειρήνην, b οι
κοδομούμεναι c και p πορευόμεναι/τω c φόβω/του
r κυρίου s και/τη b παρακλήσει/του r αγίου k πνεύ
ματος r εωσληθύνοντο. m εγένετο n δε o ως p δι
ερχόμενον q διά r πάντων, s κατελθειν r και
u προς/τους x αγίους/τους r κατοικούντας/λύ=
δαν. y εύρε b δε c εκεί d άνθρωπον r τινά c αινέαν s ονό=
ματι b εξ r ετών k οκτώ/κατακείμενον m επι n κραββά
τω, o ος p ην q παραλελυμένος. r και s είπεν r αυτώ
/o n πέτρος. x αινέα, r ιάται/σε s ιησούς/ο b χριστός.
c αράστηθι b και c στρώσον/σεαυτώ. s και b ευθέως
r αμέστη. k και r είδον m αυτόν n πάντες/οι o κατοι=
κούντες p λύδαν q και/την r σαρωνάν, s οίτινες c επέ
στρεψαν n επι/τον x κύριον. r εν/ιόππη. y δε b τις c ην
b μαθήτρια c ονόματι/ταβιθά, s ή b διερμηνευομέ
νη/λέγεται k δορκάς. r αύτη m ην n πλήρης o αγα=
θών p έργων q και r ελεημοσυνών s ων r εποίει. n εγέ
νετο x δε r εν/ταις s ημέραις c εκείναις b ασθενήσασαν
c αυτήν o αποθανείν. c λούσαντες/δε s αυτήν,
b έθηκαν r εν k υπερώω. r εγγύς m δε n ούσης o λύ
δδης/την p ιόππην, / οι q μαθηται r ακούσαντες s ό
τι r πέτρος n εστίν x εν r αυτή, r απέστειλαν r δύ
ο b άνδρας c προς o αυτόν c παρακαλούντες
r μη s οκνήσαι, b διελθείν r έως s αυτών. r αμασ=
τάς m δε n πέτρος o συνήλθεν p αυτοις. q ον/πα=
ραγενόμενον s ανήγαγον r εις/το n υπερώον,
x και r παρέστησαν r αυτώ s πάσαι/αι b χήραι r κλαί
ουσαι o και c επιδεικνύμεναι r χιτώνας c και b ιμά
τια, r όσα k εποίει r μετ m αυτών n ούσα/η o δορκάς.
p εκβαλών q δε r έξω s πάντας/ο r πέτρος, n θείς
/ τα x γόνατα r προσηύξατο, r και s επιστρέ=
ψας b προς/το c σώμα o είπε. c ταβιθά r ανά=
στηθι. r η s δε n ήνοιξε/τους r οφθαλμούς x αυτής

t vt m eũ n interficérent. o Accipientes p autem
q eũ r discipuli n nocte p r murũ r dimiserũt eũ
r submittẽtes r in r sporta. b Cũ c autem b venisset
r in r hierusalem s temptabat ccc b se b iungere r discipulis: x r omnes m timebãt
n eum: o non p credentes q q r esset ccc
r discipul9. r Barnabas u aũt x apphẽsũ r illuz
r duxit s ad b apostolos c et o narrauit ccc
r illis r quomodo s in b via r vidisset b dominuz:
r r m q: locutus n est r ei: p r q quõ r in s damasco
r fiducialiter r egerit n in x nomine ccc
r iesu. r Et r erat b cuz r illis p intrans r exiens
r in r hierusalem s fiducialiter b agens r in ccc
b noie r dñi. n Loquebat o quoq; gẽtibus p et
q disputabat cũ r grecis: r illi aũt x querebant
r occidere r eum. s Quod b cum s cognouissent
r fratres: b deduxerunt r cum s cesaream; ccc
b r dimiserunt m tarsuz. p Ecclesia n quidẽ
q per r totam s iudeam r r ccc ccc ccc cc
n galileã x r samariã r hẽbat s pacẽ r b edifica
batur p ambulans in r timore ccc ccc ccc
r domini r b consolatione r sancti k spiritus ccc
r replebat. m Factũ n est n aũt vt o petrus duz
p transiret r vniuersos s occuniret ccc cc c
n ad r sanctos r qui r habitabant r lyde. ccc
s Inuenit r ãt r ibi o hoiez r quẽdã s noie r eneã:
b ab r annis s octo r iacentem m in n grabbato:
o qui p erat q paralyticus. r Et o ait r illi ccc
n petrus. x Enea: r sanet r te dñs s ihesus b xps.
r Surge b r r sterne r tibi. s Et b continuo ccc
r surrexit. k Et r viderunt m eũ n oẽs q o habita
bant p lyde q r sarone: q qui r conuersi r sunt
n ad x dominum. r In r ioppe s autẽ r fuit q q dã
p discipula r noie r tabita: s que b iterpretata
r dr dorcas. l Hec m erat p plena q opib9 o bõis
q r elemosynis s quas r faciebat. n Factũ n est
x autem r in r diebus s illis: vt b infirmata ccc
p moreretur. s Quam r cum r lauissent: ccc
b posuerũt eã r i r cenaculo. Cũ m ãt r ppe n esset
o lyda ab p ioppe: q discipuli r audientes s q:
r petrus n esset x in r ea r miserunt s duos ccc
b viros r ad r eu; r rogantes: ccc ccc ccc ccc
r ne s pigriteris b venire r vsq; ad r nos. r Exur
gẽs m ãt r petr9 r venit r cũ p illis. Et cũ r adue=
nisset: b duxerunt q illum r in n cenaculum:
x r r circũsteterunt r illum s oẽs b vidue r flentes
n et r ostendentes r ei r tunicas s et b vestes ccc
r quas k faciebat m illis n dorcas. ccc ccc
p Electus q aũt r oib9 r foras: r petrus n ponẽs
x genua r orauit: r r n conuersus ccc ccc ccc
n ad r corpus b dixit. r Tabitha r surge. ccc
r Et r illa b aperuit r oculos: ccc ccc ccc ccc

r και m ιλούσα/τον n πέτρον o ανεκάθισε. p λους q δε
r αυτή n χείρα r αρέστησεν αυτήν. r φωνήσας r δε
/τους r αγίους n και/τας b χήρας, c παρέστησεν b αυ
τήν r ζώσαν. r γνωστόν q δε b εγένετο r καθ k όλης/της
r ιόππης, m και n πολλοί o επίστευσαν p επί/τον q κύ=
ριον. r εγένετο n δε r ημέρας n ικανάς r μείναι r αυτόν
r εν o ιόππη b παρά r τινι p σίμωνι r βυρσεί. Cap.10.
Ανήρ b δε r τις n ην r εν r καισαρεία o ονόματι b κορ
νήλιος r εκατοντάρχης, k εκ r σπείρης/της m κα
λουμένης n ιταλικής, o ευσεβής p και q φοβούμενος
/τον r θεόν o συν r παντί/τω n οίκω r αυτού, r ποιών
ών/τε r ελεημοσύνας b πολλάς / τω c λαώ. b και
r δεόμενος/του r θεού s διαπαντός, b είδεν r εν k ορά
ματι r φανερώς m ως n ώραν o εννάτην/της p ημέρας
q άγγελον/του r θεού o εισελθόντα r προς n αυτόν,
x και r είπόντα r αυτώ. s κορνήλιε. b ο δε p ατενίσας
r αυτώ/και s έμφοβος b γενόμενος r είπε. b τι r εστί
m κύριε. n είπε o δε p αυτώ./αι q προσευχαί r σου n και
/αι r ελεημοσύναι n σου x ανέβησαν r εις r μνημόσυ
νον r εμπροσθεν/του b θεού. c και p συν r πέμψον r εις
s ιόππην b άνδρας, r και k μετάπεμψαι r σίμωνα m τι
νά n ος p επικαλείται q πέτρος. q ούτος r ξενίζεται p πα
ρά r τινι n σίμωνι r βυρσεί, r ω r έστιν s οικία b παρά
r θάλασσαν. ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc
ccc ccc b ως r δε r απήλθεν/ο b άγγελος/ο b λα
λών/τω r κορνηλίω, k φωνήσας r δύο/των m οικε=
τών n αυτού, r και p στρατιώτην q ευσεβή/των r προ
σκαρτερούντων n αυτώ, r και n εξηγησάμενος r αυ=
τοις r άπαντα, r απέστειλεν n αυτούς n εις r ιόππην.
/ τη b δε r εσαύριον r ολοι r πορεύονται p εκείνων
b και/τη r πόλει r εγγίζοντων, r αμέβη m πέτρος
n επι/το r δώμα p προσεύξασθαι q περί r ώραν n έκ=
την. r εγένετο n δε r πρόσπεινος r και r ήθελε n γεύ=
σασθαι. b παρασκευαζόντων r δε r εκείνων, r επέπε
σεν r επ s αυτόν b έκστασις, r και k θεωρεί/τον r ου=
ρανόν m ανεωγμένον n και r καταβαινον p επ q αυ=
τόν r σκεύος r τι r ως n οθόνην x μεγάλην, r τεσσαρσιν
r αρχαίς s δεδεμένον, b και r καθιέμενον p επι/της
r γης, r εν s ω b υπήρχε r πάντα/τα k τετράποδα/της
r γης m και/τα n θηρία o και/τα r ερπετά q και/τα r πε
τεινά/του p ουρανού. r και n εγένετο x φωνή r προς
r αυτόν. s αναστάς b πέτρε, θύσον o και r φαγε.
/ο r δε s πέτρος b είπε. r μηδαμώς k κύριε, r ότι
m ουδέποτε n έφαγον p παν p κοινόν q ή r ακάθαρ=
τον. s και/φωνή n πάλιν x εκ r δευτέρου r προς r αυτόν
s α/ο b θεός r εκαθάρισε, b συ r μη r κοίνου. s Τούτο
b δε r εγένετο r επί r τρις, m και n πάλιν p ανελήφθη/το
p σκεύος q εις/τον r ουρανόν. s ως r δε n εν r εαυτώ r δι
ηπόρει/ο r πέτρος r τι q αν r είη/το p όραμα r ο r είδε, s και
b ιδού/οι r άνδρες/οι n απεσταλμένοι r από/του m κορ
νηλίου n διερωτήσαντες r και p μαθόντες/την q οικί
αν r σίμωνος, s επέστησαν r επί/τον n πυλώνα x και

t r n visu n petro o resedit. p Dans q autem ccc
r illi n manum r erexit n eam: r r cum x vocasset
r sanctos r b viduas: r assignauit b eam ccc
r viuã. r Notũ q aũt b factũ n est r per k vniuersã
r ioppen: m r credidẽrũt multi p in q domino.
r Factũ r est n ãt vt r dies n multos x morarer r in
s ioppe b apd b simonẽ r q dã r coriarũ. Ca.10
Ir b aũt r q dã r erat r in r cesarea s noie b cor
nelius r centurio r cohortis n que m dicit
n italica: o religiosus p r r timens ccc ccc ccc
r deum s cum r omni b domo x sua: faciens ccc
s elemosynas b multas r plebi: r r ccc ccc ccc
r deprecãs r deũ s semper. Iis b vidit r in k visu
r manifeste m quasi n hora p circa o nona ccc ccc
q angelum r dei n introcuntem r ad r se: ccc cc
x r dicẽtẽ r sibi. s Corneli. r Et b ille n intuens
r eũ s timore b correptus r dixit. k Quis r es ccc
m dñe? n Dixit o aũt p illi. q Orationes r tue s et
r elemosyne n tue r ascẽderunt r in r memoriaz
s in r conspectu b dei. r Et n nũc r mitte b viros r i
r ioppen: r r k accersi r simonẽ m quendaz ccc
n q cognominat p petr9. q Hic r hospitat r apd
n simonẽ r q dã r coriariũ: r cui9 r ẽ r dom9 b iux
ta r marc. Hic dicet tibi q d te oporteat face
re. r Et r cũ r discessisset q angelus b q b loq̃bat
r illi: b vocauit r duos m domesticos ccc ccc
n suos o et p militẽ r metuẽtẽ r dñm: r r ccc cc
r his r qui n illi r parebãt. x Quib9 r cũ n narrasset
r omnia: r misit n illos b in r ioppen. ccc ccc
r Posiera q autez r die r iter s illis r facientibus
b r r appropiquãtib9 r ciuitati: r ascẽdit m petr9
n in o supiora vt r oraret q circa r horã s sextam.
n Et cũ r esuriret r voluit r gustare. ccc ccc cc
b Parantibus r autem b illis: r cecidit ccc cc
r sup s eum b mentis b excessus. r Et r vidit r celũ
m apertum: r r descendens ccc ccc ccc ccc
r vas r quoddã r velut n lintheũ x magnũ r q ttuor
r initijs r submitti de celo r in ccc ccc ccc cc
r terrã: r in s quo b erãt r omnia q quadrupedia
r r serpentia r terre q r r volatilia ccc ccc ccc
n celi. r Et n facta n est x vor r ad ccc ccc ccc ccc
r euz. s Surge b petre: r occide r et r manduca.
b Dixit aũt s petrus. r Absit r domine: r q ccc
m nunq̃ n mãducaui o oẽ r cõe q aut r immunduz. Exe.4.d.
s Et r vor n iterum r secundo r ad r eũ. Quod
s Quẽ b deus r purificauit: r tu r cõe ne r dixeris.
r factũ r est n per r ter. m Et n statim o receptũ s est
p vas q in r celuz. s Et r duz r intra x se r hesitaret
r petr9 s quid b nã esset r visio r quam r vidisset:
b ecce r viri qui n missi erant r a m cornelio ccc cc
n inquirentes q domum ccc ccc ccc ccc ccc
r simonis: s astiterunt r ad r ianuam: r et ccc

φωμήσαντες επυνθάμοντο, εισίμων επικα=
λούμενος πέτρος ενθάδε ξενίζεται. / Του δε
πέτρου διενθυμουμένου περί/του οράμα=
τος, είπεν αυτώ / Το πνεύμα. ιδού άνδρες
Τρείς ζητούσι σε. αλλά αναστάς κατάβηθι
και πορεύου συν αυτοίς, μηδέν διακρινόμε
νος, ότι εγώ απέσταλκα αυτούς. κατα=
βάς δε πέτρος προς/τους άνδρας/τους απε
σταλμένους από/του κορνηλίου, είπε τίς
αυτούς. ιδού εγώ ειμί ον ζητείτε. Τις / η αι=
τία δι ην πάρεστε. οι δε είπον. κορνήλιος
κατοντάρχης, ανήρ δίκαιος και φοβούμενος
/τον θεόν, μαρτυρούμενος τε υπό όλου/του
έθνους/των ιουδαίων εχρηματίσθη υπό αγ
γέλου αγίου μεταπέμψασθαι σε εις/τον οί=
κον αυτού, και ακούσαι ρήματα παρά σου.
εισκαλεσάμενος ουν αυτούς εξένισε. / Τη δε
επαύριον/ο πέτρος εξήλθε συν αυτοίς, και
τινες/των αδελφών/των από ιόππης συν=
ήλθον αυτώ. και τη επαύριον εισήλθον εις
/την καισάρειαν. / ο δε κορνήλιος ην προσδο=
κών αυτούς, συγκαλεσάμενος/τους συγγε
νείς αυτού και/τους αναγκαίους φίλους. ως
δε εγένετο εληλείν/τον πέτρον, συναντήσας
αυτώ/ο κορνήλιος προσώπ/εσεν/τους πόδας
προσεκύνησεν. / ο δε πέτρος ήγειρεν αυ=
τον λέγων. αναστηθι, καγώ αυτός άνθρω=
πος ειμι. και συνομιλών αυτώ εισήλθε, και
ευρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, έφη τε
προς αυτούς. υμείς επίστασθε ως αθέμι
τον εστίν ανδρί ιουδαίω κολλάσθαι ή προ=
σέρχεσθαι αλλοφύλω. και εμοί ο θεός έδει=
ξε μηδένα κοινόν ή ακάθαρτον λέγειν άνθρω
πον, διό και αναντιρρήτως ήλθον μεταπεμ
φθείς. πυνθάνομαι ουν τίνι λόγω μετεπέμ
ψασθε με, και ο κορνήλιος έφη. απο τετάρ=
της ημέρας μέχρι ταύτης/της ώρας ήμην νη
στεύων, και/την εννάτην προσευχόμε
νος εν/τω οίκω μου, και ιδού ανήρ έστη ε=
νώπιόν μου εν εσθήτι λαμπρά, και φησί. κορ
νήλιε εισηκούσθη σου/η προσευχή, και αι ε
λεημοσύναι σου εμνήσθησαν ενώπιον/του
θεού. πέμψον ουν εις ιόππην και μετακάλε
σαι σίμωνα, ος επικαλείται πέτρος. ούτος
ξενίζεται εν οικία σίμωνος βυρσέως παρά
θάλασσαν, ος παραγενόμενος λαλήσει
σοι. εξαυτής ουν έπεμψα προς σε, συν τε
καλώς εποίησας παραγενόμενος. νυν ουν
πάντες ημείς ενώπιον/του θεού παρεσμεν,
ακούσαι πάντα/τα προστεταγμένα σοι υ=
πό/του θεού. ανοίξας δε πέτρος/το στόμα
είπεν. επ αληθείας καταλαμβάνομαι ότι ουκ
έστι προσωπολήπτης ο θεός, αλλ εν παν=
τί έθνει ο φοβούμενος αυτόν και εργαζόμε=
νος δικαιοσύνην, δεκτός αυτώ έστί. / Τον λό
γον ον απέστειλε/τοις υιοίς ισραήλ, ευαγγε
λιζόμενος ειρήνην δι ιησού χριστού. ούτος
έστί πάντων κύριος. υμείς οίδατε/το γενό=
μενον ρήμα καθ όλης/της ιουδαίας, αρξάμε
νον από/της γαλιλαίας μετά/το βάπτισμα
ο εκήρυξεν ιωάννης ιησούν/τον από μαζαρέτ,
ως έχρισεν αυτόν ο θεός πνεύματι αγίω και
δυνάμει, ος διήλθεν ευεργετών και ιώμενος
πάντας/τους καταδυναστευομένους υπό
/του διαβόλου, ότι ο θεός ην μετ αυτού. και
ημείς εσμεν μάρτυρες πάντων ων εποίησεν
εν/τε/τη χώρα/των ιουδαίων και εν ιερου
σαλήμ, ον και ανείλον κρεμάσαντες επί ξύ=
λου. τούτον ο θεός ήγειρε/τη τρίτη ημέρα,
και έδωκεν αυτόν εμφανή γενέσθαι ου παν
τί/τω λαώ. αλλά μάρτυσι/τοις προκεχει=
ροτονημένοις υπό/του θεού, ημίν οίτινες συν=
εφάγομεν και συνεπίομεν αυτώ μετά/το α=
ναστήναι αυτόν εκ νεκρών. και παρήγγειλεν
ημίν κηρύξαι/τω λαώ, και διαμαρτύρασθαι
ότι αυτός εστίν ο ωρισμένος υπό/του θεού
κριτής ζώντων και νεκρών. τούτω πάντες/οι
προφήται μαρτυρούσιν άφεσιν αμαρτιών
λαβείν διά/του ονόματος αυτού πάντα/τον
πιστεύοντα εις αυτόν. έτι λαλούντος/του
πέτρου/τα ρήματα ταύτα, επέπεσε/το πνεύ
μα/το άγιον επί πάντας/τους ακούοντας/τον
λόγον. και εξέστησαν οι εκ περιτομής πιστοί
όσοι συνήλθον/τω πέτρω, ότι και επί/τα
έθνη η δωρεά/του αγίου πνεύματος εκκέ=
χυται. ήκουον γαρ αυτών λαλούντων γλώ
σσαις και μεγαλυνόντων/τον θεόν. τότε α=
πεκρίθη ο πέτρος. μήτι/το ύδωρ κωλύσαι
δύναται τις/του μη βαπτισθήναι τούτους,
οίτινες/το πνεύμα/το άγιον έλαβον καθώς
και ημείς, προσέταξε τε αυτούς βαπτισθήναι
εν/τω ονόματι/του κυρίου ιησού. τότε ήρω
τησαν αυτόν επιμείναι ημέρας τινάς. Cap. xi.
Ακουσαν δε οι από τολοι και οι αδελ=
φοί οι όντες κατά/την ιουδαίαν, ότι και
/τα έθνη ελέξαντο/τον λόγον/του θεού. και
ότε ανέβη πέτρος εις ιεροσόλυμα διεκρίνον
το προς αυτόν οι εκ περιτομής λέγοντες. ότι
προς άνδρας ακροβυστίαν έχοντας εισήλ
θες και συνέφαγες αυτοίς αρξάμενος δε/ο πέ
τρος εξετίθετο αυτοίς καθεξής, λέγων. εγώ
ήμην εν πόλει ιόππη προσευχόμενος, και
είδον εν εκστάσει όραμα καταβαίνον σκεύος
τι ως οθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν αρχαίς
καθιεμένην εκ/του ουρανού, και ήλθεν άχρις
εμού. εις ην κατανοήσας κατενόουν, και είδον
τετράποδα της γης και θηρία και έρπετά και
πετεινά του ουρανού. ακούσας δε φωνής
λεγούσης μοι. αναστάς πέτρε θύσον και φάγε.
είπον δε μηδαμώς κύριε, ότι κοινόν η ακάθαρτον
ουδέποτε εισήλθεν εις το στόμα μου. απεκρίθη
δε εκ δευτέρου φωνή εκ του ουρανού. α ο θεός
εκαθάρισε συ μη κοίνου. τούτο δε εγένετο επί
τρίς, και ανεσπάσθη πάλιν εις τον ουρανόν.
και ιδού ευθέως τρείς άνδρες επέστησαν επί
την οικίαν εν η ήμην, απεσταλμένοι από
καισαρείας προς με. είπε δε το πνεύμα μοι
συνελθείν αυτοίς μηδέν διακρίνοντα. ήλθον
δε συν εμοί και οι εξ αδελφοί ούτοι, και εισήλ
θομεν εις τον οίκον του ανδρός. απήγγειλε δε
ημίν πως είδε τον άγγελον εν τω οίκω αυτού
σταθέντα και είπόντα αυτώ. απόστειλον εις
ιόππην και μετακάλεσαι σίμωνα τον επικα
λούμενον πέτρον, ος λαλήσει ρήματα προς
σε εν οις σωθήσει συ και πας ο οίκος σου.
εν δε τω αρξασθαι με λαλείν επέπεσε το πνεύ
μα το άγιον επ αυτούς ωσπερ και εφ ημάς
εν αρχή. εμνήσθην δε του ρήματος του κυρίου
ως έλεγεν. ότι ιωάννης μεν εβάπτισεν ύδατι,
υμείς δε βαπτισθήσεσθε εν πνεύματι αγίω.
ει ουν την ίσην δωρεάν έδωκεν αυτοίς ο θεός
και ημίν πιστεύσασιν επί τον κύριον ημών
ιησούν χριστόν, εγώ τις ήμην δυνατός κω=
λύσαι τον θεόν. ακούσαντες δε ταύτα ησύχα=
σαν και εδόξασαν τον θεόν λέγοντες. άρα
και τοις εθνεσι την μετάνοιαν προς ζωήν
έδωκεν ο θεός. οι μεν ουν διασπαρέντες από
της θλίψεως της γενομένης επί στεφάνω
διήλθον έως φοινίκης και κύπρου και αντιο=
χείας, μηδενί λαλούντες τον λόγον ει μη μόνον
ιουδαίοις. ησαν δε τινες εξ αυτών άνδρες κύ=
πριοι και κυρηναίοι, οίτινες εισελθόντες εις
αντιόχειαν ελάλουν και προς τους έλληνας,
ευαγγελιζόμενοι τον κύριον ιησούν. και ην
χειρ κυρίου μετ αυτών, πολύς τε αριθμός
πιστεύσας επέστρεψε προς τον κύριον. ήκου=
σε δε ο λόγος περί αυτών εις τα ώτα της εκ=
κλησίας της ούσης εν ιερουσαλήμ, και απε=
στάλησαν βαρναβάν διελθείν έως αντιοχείας.
ος παραγενόμενος και ιδών την χάριν την του
θεού εχάρη, και παρεκάλει πάντας τη προθέ=
σει της καρδίας προσμένειν τω κυρίω. ότι
ην ανήρ αγαθός και πλήρης πνεύματος αγίου
και πίστεως. και προσετέθη όχλος ικανός τω
κυρίω. εξήλθε δε εις ταρσόν βαρναβάς ανα=
ζητήσαι σαύλον, και ευρών ήγαγεν εις αντιό=
χειαν. εγένετο δε αυτοίς και ενιαυτόν όλον
συναχθήναι εν τη εκκλησία και διδάξαι όχλον
ικανόν, χρηματίσαι τε πρώτως εν αντιοχεία
τους μαθητάς χριστιανούς. εν ταύταις δε
ταις ημέραις κατήλθον από ιερουσαλήμ προ=
φήται εις αντιόχειαν. αναστάς δε εις εξ αυ=
τών ονόματι αγαβος εσήμανε διά του πνεύ
ματος λιμόν μέλλειν έσεσθαι μεγάλην επί
πάσαν την οικουμένην, ήτις και εγένετο επί
κλαυδίου καίσαρος. των δε μαθητών καθώς
εύπορείτο τις προώρισαν εκαστος αυτών εις
διακονίαν πέμψαι κατοικούσι τοις εν τη ιου=
δαία αδελφοίς. ο και εποίησαν αποστείλαν=
τες προς τους πρεσβυτέρους δια χειρός βαρ=
ναβά και σαύλου. κατά δε τον καιρόν τον
αυτόν επέβαλεν ηρώδης ο βασιλεύς τας χείρας
κακώσαι τινας των από της εκκλησίας. ανεί=
λε δε ιάκωβον τον αδελφόν ιωάννου μετά μα=
χαίρας. ιδών δε ότι αρεστόν εστί τοις ιουδαί=
οις προσέθετο συλλαβείν και πέτρον. ήσαν
δε αι ημέραι των αζύμων. ον και πιάσας έθετο
εν φυλακή παραδούς τετράσι τετραδίοις
στρατιωτών φυλάσσειν αυτόν, βουλόμενος
μετά το πάσχα αναγαγείν αυτόν τω λαώ. ο
μεν ουν πέτρος ετηρείτο εν τη φυλακή, προσευ=
χή δε ην εκτενώς γινομένη υπό της εκκλησίας
προς τον θεόν περί αυτού. ότε δε ήμελλεν
αυτόν προάγειν ο ηρώδης, τη νυκτί εκείνη ην
ο πέτρος κοιμώμενος μεταξύ δύο στρατιωτών
δεδεμένος δυσί σειραίς αλύσεσιν, φύλακες δε
προ της θύρας ετήρουν την φυλακήν. και ιδού
άγγελος κυρίου επέστη, και φως έλαμψεν εν
τω οικήματι. πατάξας δε την πλευράν του πέ
τρου ήγειρεν αυτόν λέγων. αναστά εν τάχει.
και εξέπεσον αι αλύσεις από των χειρών αυ=
τού. είπε δε ο άγγελος προς αυτόν. ζώσαι και
υπόδησαι τα σανδάλιά σου. και εποίησεν ούτως.
και λέγει αυτώ. περιβαλού το ιμάτιόν σου και
ακολούθει μοι. και εξελθών ηκολούθει, και ουκ
ήδει ότι αληθές εστί το γινόμενον δια του αγ=
γέλου, εδόκει δε βλέπειν όραμα. διελθόντες
δε πρώτην και δευτέραν φυλακήν ήλθον επί
την πύλην την σιδηράν την φέρουσαν εις την
πόλιν, ήτις αυτομάτη ηνοίγη αυτοίς. και εξελ=
θόντες προήλθον ρύμην μίαν, και ευθέως απε=
χώρησεν ο άγγελος από προσώπου αυτού. και
ο πέτρος εν εαυτώ γενόμενος είπεν. νυν οίδα
αληθώς ότι εξαπέστειλεν ο κύριος τον άγγε
λον αυτού, και εξείλατό με εκ χειρός ηρώδου
και πάσης της προσδοκίας του λαού των ιου=
δαίων. συνιδών τε ήλθεν επί την οικίαν της
μαρίας της μητρός ιωάννου του επικαλου=
μένου μάρκου, ου ήσαν ικανοί συνηθροισμένοι
και προσευχόμενοι. κρούσαντος δε αυτού την
θύραν του πυλώνος προσήλθε παιδίσκη υπα=
κούσαι ονόματι ρόδη. και επιγνούσα την φω
νήν πέτρου από της χαράς ουκ ήνοιξε την θύραν
εισδραμούσα δε απήγγειλε τον πέτρον έστάναι
προ του πυλώνος. οι δε προς αυτήν. μαινή
η. η δε διϊσχυρίζετο ούτως έχειν. οι δε έλε
γον. ο άγγελος αυτού εστί. ο δε πέτρος επέ
μενε κρούων. ανοίξαντες δε είδον αυτόν και
εξέστησαν. κατασείσας δε αυτοίς τη χειρί
σιγάν διηγήσατο πως ο κύριος αυτόν εξήγα
γεν εκ της φυλακής. είπε δε απαγγείλατε
ιακώβω και τοις αδελφοίς ταύτα. και εξελθών
επορεύθη εις έτερον τόπον. γενομένης δε ημέ
ρας ην τάραχος ουκ ολίγος εν τοις στρατιώ
ταις τί άρα ο πέτρος εγένετο. ηρώδης δε επι
ζητήσας αυτόν και μη ευρών ανακρίνας τους
φύλακας εκέλευσεν απαχθήναι, και κατελθών
από ιουδαίας εις καισάρειαν διέτριβε. ην δε
θυμομαχών τυρίοις και σιδωνίοις. οι δε ομο=
θυμαδόν παρήσαν προς αυτόν, και πείσαντες
βλάστον τον επί του κοιτώνος του βασιλέως
ητούντο ειρήνην, διά το τρέφεσθαι την χώραν
αυτών από της βασιλικής. τακτή δε ημέρα
ηρώδης ενδυσάμενος εσθήτα βασιλικήν εκά=
θισε επί του βήματος και εδημηγόρει προς
αυτούς. ο δε δήμος επεφώνει θεού φωνή και
ουκ ανθρώπου. παραχρήμα δε επάταξεν αυτόν
άγγελος κυρίου, ανθ ων ουκ έδωκε την δόξαν
τω θεώ, και γενόμενος σκωληκόβρωτος εξέ=
πνευσε. ο δε λόγος του θεού ηύξανε και επλη=
θύνετο. βαρναβάς δε και σαύλος υπέστρεψαν
εξ ιερουσαλήμ πληρώσαντες την διακονίαν,
συμπαραλαβόντες ιωάννην τον επικαλούμε
νον μάρκον. ησαν δε εν αντιοχεία κατά την
ούσαν εκκλησίαν προφήται και διδάσκαλοι
βαρναβάς και συμεών ο καλούμενος νίγερ και
λούκιος ο κυρηναίος μαναήν τε ηρώδου του
τετράρχου σύντροφος και σαύλος. λειτουρ=
γούντων δε αυτών τω κυρίω και νηστευόντων
είπε το πνεύμα το άγιον. αφορίσατε δή μοι
τον βαρναβάν και σαύλον εις το έργον ο προ=
σκέκλημαι αυτούς. τότε νηστεύσαντες και
προσευξάμενοι και επιθέντες τας χείρας αυ=
τοίς απέλυσαν. αυτοί μεν ουν εκπεμφθέντες
υπό του αγίου πνεύματος κατήλθον εις σελεύ=
κειαν, εκείθεν δε απέπλευσαν εις κύπρον. και
γενόμενοι εν σαλαμίνι κατήγγελλον τον λόγον
του θεού εν ταις συναγωγαίς των ιουδαίων.
είχον δε και ιωάννην υπηρέτην. διελθόντες
δε όλην την νήσον άχρι πάφου εύρον τινα μά=
γον ψευδοπροφήτην ιουδαίον ονόματι βαριη=
σούν, ος ην συν τω ανθυπάτω σεργίω παύλω
ανδρί συνετώ. ούτος προσκαλεσάμενος βαρ=
ναβάν και σαύλον επεζήτησε ακούσαι τον λόγον
του θεού. ανθίστατο δε αυτοίς ελύμας ο μάγος
ούτως γαρ μεθερμηνεύεται το όνομα αυτού,
ζητών διαστρέψαι τον ανθύπατον από της πί=
στεως. σαύλος δε ο και παύλος πλησθείς πνεύ
ματος αγίου ατενίσας εις αυτόν είπε. ω πλή=
ρες παντός δόλου και πάσης ραδιουργίας υιε
διαβόλου, εχθρε πάσης δικαιοσύνης, ου παύ
σεις διαστρέφων τας οδούς κυρίου τας ευθείας;
και νυν ιδού χειρ κυρίου επί σε, και έση τυφλός
μη βλέπων τον ήλιον αχρι καιρού. παραχρήμα
δε επέπεσεν επ αυτόν ομίχλη και σκότος, και
περιάγων εζήτει χειραγωγούς. τότε ιδών ο
ανθύπατος το γεγονός εθαύμασε, και πιστεύ
σας εξεπλήσσετο επί τη διδαχή του κυρίου.
αναχθέντες δε από της πάφου οι περί παύλον
ήλθον εις πέργην της παμφυλίας. ιωάννης δε
αποχωρήσας απ αυτών υπέστρεψεν εις ιερου
σαλήμ. αυτοί δε διελθόντες από της πέργης
παρεγένοντο εις αντιόχειαν της πισιδίας, και
εισελθόντες εις την συναγωγήν τη ημέρα των
σαββάτων εκάθισαν. μετά δε την ανάγνωσιν
του νόμου και των προφητών απέστειλαν οι
αρχισυνάγωγοι προς αυτούς λέγοντες. άνδρες
αδελφοί, ει τις εστί λόγος παρακλήσεως εν
υμίν προς τον λαόν, λέγετε. ανστάς δε παύλος
και κατασείσας τη χειρί είπε. άνδρες ισραη
λίται και οι φοβούμενοι τον θεόν, ακούσατε.
ο θεός του λαού τούτου ισραήλ εξελέξατο τους
πατέρας ημών, και τον λαόν υψωσε παροικήσαν
τας εν τη γη αιγύπτου, και μετά βραχίονος
υψηλού εξήγαγεν αυτούς εκ της γης αιγύπτου,
και χρόνον ως τεσσαρακονταετή εν τη ερήμω
ετροποφόρησεν αυτούς, και καθελών έθνη επτά
εν γη χαναάν κατεκληρονόμησε την γην αυτών
ως έτεσι τετρακοσίοις και πεντήκοντα. και
μετά ταύτα έδωκε κριτάς έως σαμουήλ του προ=
φήτου. κάκεθεν ητήσαντο βασιλέα, και έδωκεν
αυτοίς ο θεός σαούλ τον του κείς, ανδρα εκ φυ=
λής βενιαμείν, έτη τεσσαράκοντα. και μετα=
στήσας αυτόν ήγειρε τον δαυίδ αυτοίς εις βα=
σιλέα, ω και μαρτυρήσας είπε. ευρον δαυίδ
τον του ιεσσαί, άνδρα κατά την καρδίαν μου,
ος ποιήσει πάντα τα θελήματά μου. τούτου ο
θεός από του σπέρματος κατ επαγγελίαν ήγα
γεν τω ισραήλ σωτήρα ιησούν, προκηρύξαντος
ιωάννου πρό προσώπου της εισόδου αυτού βά
πτισμα μετανοίας παντί τω λαώ ισραήλ. ως δε
επλήρου ιωάννης τον δρόμον, έλεγε. τίνα με
υπονοείτε είναι ουκ είμι εγώ. αλλ ιδού έρχε
ται μετά εμέ ου ουκ ειμί άξιος το υπόδημα των
ποδών λύσαι. άνδρες αδελφοί, υιοί γένους
αβραάμ, και οι εν υμίν φοβούμενοι τον θεόν,
υμίν ο λόγος της σωτηρίας ταύτης απεστάλη.
οι γαρ κατοικούντες εν ιερουσαλήμ και οι άρ
χοντες αυτών τούτον αγνοήσαντες και τας φω
νάς των προφητών τας κατά πάν σάββατον
αναγινωσκομένας κρίναντες επλήρωσαν. και
μηδεμίαν αιτίαν θανάτου ευρόντες ητήσαντο
πιλάτον ανελείν αυτόν. ως δε ετέλεσαν πάντα
τα περί αυτού γεγραμμένα, καθελόντες από
του ξύλου έθηκαν εις μνημείον. ον ο θεός ήγει
ρεν εκ νεκρών τριταίος, και ώφθη επί ημέρας
πλείους τοις συναναβάσιν αυτώ από της γα
λιλαίας εις ιερουσαλήμ, οίτινες νυν εισί μάρ
τυρες αυτού προς τον λαόν. και ημείς υμάς
τους από της προτέρας διαθήκης γενομένους
ευαγγελιζόμεθα την προς τους πατέρας γενο
μένην επαγγελίαν ότι ταύτην ο θεός εκπεπλή
ρωκε τοις τέκνοις αυτών ημίν αναστήσας ιη
σούν, ως και εν τω ψαλμώ γέγραπται τω δευ
τέρω. υιός μου εί συ, εγώ σήμερον γεγέννηκά
σε. ότι δε ανέστησεν αυτόν εκ νεκρών μηκέτι
μέλλοντα υποστρέφειν εις διαφθοράν, ούτως
είρηκεν ότι δώσω υμίν τα όσια δαυίδ τα πιστά.
διότι και εν έτερω λέγει. ου δώσεις τον όσιόν
σου ιδείν διαφθοράν. δαυίδ μεν γαρ ιδία γε
νεά υπηρετήσας τη του θεού βουλή εκοιμήθη
και προσετέθη προς τους πατέρας αυτού και
είδε διαφθοράν. ον δε ο θεός ήγειρεν διαφθο
ράν ουκ είδεν. γνωστόν ουν έστω υμίν άνδρες
αδελφοί, ότι δια τούτου υμίν αφέσεως αμαρ
τιών καταγγέλλεται, και από πάντων ων ουκ
ηδυνήθητε εν τω νόμω μωσέως δικαιωθήναι,
εν τούτω πας ο πιστεύων δικαιούται. βλέπετε
ουν μη επέλθη το ειρημένον εν τοις προφήταις.
ίδετε οι καταφρονηταί και θαυμάσατε και
αφανίσθητε, ότι έργον εγώ εργάζομαι έργον
ον ου μη πιστεύσητε εάν τις εκδιηγήται υμίν.
εξιόντων δε αυτών εκ της συναγωγής παρε
καλούν εις το μεταξύ σάββατον λαληθήναι
αυτοίς τα ρήματα ταύτα. λυθείσης δε της συ
ναγωγής πολλοί ηκολούθησαν τω παύλω και
τω βαρναβά, οίτινες προσλαλούντες αυτοίς
επειθον εμμένειν τη χάριτι του θεού. τη δε
εχομένη σαββάτω σχεδόν πάσα η πόλις συνή
χθη ακούσαι τον λόγον του θεού. ιδόντες δε
οι ιουδαίοι τους όχλους επλήσθησαν ζήλου,
και αντέλεγον τοις υπό παύλου λαλουμένοις
βλασφημούντες. παρρησιασάμενοι δε παύλος
και βαρναβάς είπον. υμίν ην αναγκαίον πρώ
τον λαληθήναι τον λόγον του θεού, επειδή δε
απωθείσθε αυτόν και ουκ αξίους κρίνετε της
αιωνίου ζωής, ιδού στρεφόμεθα εις τα έθνη.
ούτως γαρ ενετείλατο ημίν ο κύριος. τέθεικά
σε εις φως εθνών του είναι σε εις σωτηρίαν
έως εσχάτου της γης. ακούοντα δε τα έθνη
εχαιρον και εδόξαζον τον λόγον του θεού, και
επίστευσαν όσοι ήσαν τεταγμένοι εις ζωήν αι
ωνίαν. διεφέρετο δε ο λόγος του κυρίου δι
όλης της χώρας εκείνης. οι δε απειθούντες
ιουδαίοι παρώτρυναν τας σεβομένας γυναίκας
τας ευσχήμονας και τους πρώτους της πόλεως,
και επήραν διωγμόν επί παύλον και βαρνα
βάν, και εξέβαλον αυτούς από των ορίων αυ
τών. οι δε εκτινάξαντες τον κονιορτόν των
ποδών αυτών επί αυτούς ήλθον εις ικόνιον.
οι τε μαθηταί επλήρουντο χαράς και πνεύ
ματος αγίου.

gente quitimet eum et operatur 1. Pe. 1.c.
iustitiā: acceptus est illi. Verbum Jaco. 2.b.
misit deus filijs israel annuncians
pacem per iesum christum. Hic
est oim dñs. Vos scitis quod factū est
verbū p vniuersā iudeā. Incipiēs eiz
a galilea post baptisimum
qō pdicauit Johānes. ieſuz a nazareth:
quō vnxit euz deus spiritu sancto & virtute: q pertransijt benefaciēdo & sanādo
omnes oppressos a diabolo: qm deus erat cum illo. Et supra.1.a.
nos testes sumus omniū que fecit
in regione iudeorum & hierusalem: quem occiderunt suspendentes in ligno.
Hunc deus suscitauit tertia die supra.2.b.
& dedit eū manifestum fieri non omni
populo: sed testibus predestinatis
a deo: nobis qui manducauimus
& bibimus cuz illo postq̄ resurrexit
a mortuis. Et precepit
nobis pdicare populo: & testificari
qm ipse est qui constitutus est a deo
iudex viuoz & mortuoz. Hunc omnes
pphete testimoniū phibēt remissionē peccatorum accipere per nomē eius omnes
qui credunt in eum. Adhuc loquente
petro verba hec: cecidit spiritus
sanctus super omnes qui audiebāt
verbū. Et obstupuerūt ex circūcisiōe fideles qui venerāt cū petro: qz et in
nationes gratia spūs sancti effusa est.
Audiebāt enim illos loquētes linguis:
& magnificantes deū. Tunc respondit
Petrus. Nunquid aquā quis prohibere supra.8.d.
potest vt nō baptizentur hi
qui spiritū sanctum acceperunt sicut
& nos? Et iussit eos baptizari
in nomine dñi iesu xpi. Tūc rogauerūt
eū vt maneret apud eos aliquot dieb.

Audierūt aūt apli & fratres Cap.xi.
qui erant in iudea: quoniam et
gētes receperūt verbū dei. Cū autem
ascēdisset petrus hierosolymā disceptabāt
aduersus illū q erāt ex circūcisiōe dicētes. Quare introisti ad viros pputiū & manducasti cū illis? Incipiēs aūt petrus exponebat illis p ordinē dicēs. Ego supra.10.a.
erā in ciuitate ioppe orās: & vidi
in excessu mētis mee visionē descendens quoddā velut linteū magnū q̄tuor initijs submitti de celo: & venit vsqz ad me. In qō intuēs considerabā: & vidi

/Τα ᶠΤετράποδα/Της ᵉγης ᵇκαι / Τα ᶠθηρία ᵇκαι /Τα
ᶠερπετά ᵐκαι/Τα ⁿπετεινά /Του ᵒ ουρανού. ᵖ Η=
κούσα ᵠδε ᶠφωνής ᵉλεγούσης ᶜμοι. ᵘαναστάς ˣπέ
τρε ᶠθύσον ᶜ και ᵉφάγε. ᵇ εἶπον ᶜδε ᵒμηδαμώσ
ᶜκύριε, ᶠότι ᵉπαν ᵇκοι μόν ᶜη ᵇακάθαρτον ᶜουδέπο
τε ᵐεισήλθεν ⁿεις/Το ᵒστόμα ᵖμου. ᵠ απεκρίθη ᶠδε
ᵒμοι ᶠφωνή ⁿεκδευτέρου ˣεκ/Του ᶠουρανού. ᶠα /ο
ᵉθεός ᵇεκαθάρισε, ᶜσὺ ᵈμη ᶜκοίνου. ᶠΤούτο ᵉδε ᵇεγέ
μετο ᶜεπὶ ᵏτρις, ᶜκαι ᵐπάλιν ᵖαν εσπάσθη ᵒ άπαντα
ᵖεις/Τον ᵠουρανόν. ᶠκαὶ ᵘιδού ᶠεξ ⁿαυτής ˣτρεις ᶠάν
δρες ᶜεπέστησαν ᵉεπὶ/Την ᵇοικίαν ᶜεν ᵒη ᵉήμην, ᶠάπε
σταλμένοι ᵠαπὸ ᵇκαισαρείας ᶜπρος ᵏμε. ᶜεἶπε ᵐδε
ⁿμοι/Το ᵒπνεύμα ᵖσυνελθεῖν ᵠαυτοῖς ᵘμηδέν ᵈδια
κρινόμενον. ᶠἦλθον ⁿδε ᶠσὺν ᶠεμοὶ ᶜκαὶ/οἱ ᵉεξ ᵇ α=
δελφοὶ ᶜοὗτοι, ᵇκαὶ ᶜεισήλθομεν ᶠεις /Τον ᵉοἶκον
/Του ᵇανδρός. ᶠαπήγγειλε ᵏδε ᶠημῖν ᵐπως ⁿεἶδε
/Τον ᵒάγγελον ᵖεν/Τῳ ᵠοἴκῳ ᵃαυτού ᵉσταθέντα
ᶠκαὶ ⁿειπόντα ᶠαυτῷ. ᶠαπόστειλον ᶜεις ᶦοππην ᵇάν
δρας ᶜκαὶ ᵘμετάπεμψαι ᶜσίμωνα/Τον ᶠεπικαλού
μενον ᵐπέτρον, ᵇος ᶜλαλήσει ᵉῥήματα ᶠπρος ᵐσε,
ⁿεν ᵒοις ᵖσωθήσῃ ᵠσὺ ᶠκαὶ ⁿπας /ο ᶜοἶκος ᵒσου. ᶠεν
ᶠδε/Τῳ ᵉἄρξασθαι ᵐδε ᵇλαλεῖν, ᶜεπέπεσε/Το ᵒπνεύ
μα/Το ᵖἅγιον ᶠεπ ᵃαυτούς, ᵇὡσπερ ᶠκαὶ ᵏεφ ᵉημᾶς
ᵐεν ᵖἀρχῇ. ᵒεμνήσθην ᵖδε/Του ᵠῥήματος ᶠκυρίου
ᵒὡς ᶠἔλεγεν. ᶦωάννης ᶜμεν ᶠεβάπτισεν ᶜὕδατι,
ᵒὑμεῖς ᵇδε ᶜβαπτισθήσεσθε ᵉεν ᶠπνεύματι ᶠἁγίῳ.
ᶠεἰ ᵇουν/Την ᶠἴσην ᵉδωρεὰν ᵉἔδωκεν ᵐαυτοῖς /ο ᵒθε
ός, ᵒὡς ᵠκαὶ ᵠημῖν ᶠπιστεύσασιν ᵉεπὶ/Τον ᶜκύριον ᶦη
σοῦν ˣχριστόν, ᶠεγὼ ᵏδε ᵒτις ᵇήμην ᵈδυνατός ᶜκω
λῦσαι/Τον ᶠθεόν. ᶠακούσαντες ᵉδε ᵇταῦτα ᶠησύ
χασαν, ᵏκαὶ ᵉεδόξασον/Τον ᵐθεόν ⁿ λέγοντες. ᵒά
ραγε ᵖκαὶ/Τοις ᵠἔθνεσιν/ο ᶠθεός/Την ᵉμετάνοιαν ᶠέ=
δωκεν ⁿεις ᶜζωήν. /οἱ ᶜμεν ᶠουν ᵉδιασπαρέντες ᵇα
πὸ/Της ᶜθλίψεως/Της ᵒγενομένης ᶜεπὶ ᶠστεφάνῳ
ᵒἀπὸ/Της ᶜθλίψεως/Της ᵒγενομένης ᶜεπὶ ᶠστεφάνῳ,
ᵉδιήλθομ ᵇέως ᶜφοινίκης ᵏκαὶ ᶜκύπρου ᵐκαὶ ⁿαντιο=
χείας, ᵒμηδενὶ ᵖλαλοῦντες/Τον ᵠλόγον ᶠεἰμὴ ᵃμό
νον ᶦουδαίοις. ⁿἦσαν ᵈδε ᶠτινες ᶜεξ ᵉαυτῶν ᵇάν
δρες ᶜκύπριοι ᵒκαὶ ᶜκυρηναῖοι, ᶜοἵτινες ᵉεισελ=
θόντες ᵇεις ᶜαντιόχειαν ᵏελάλουν ᶠπρος /Τους
ᵐελληνιστάς ⁿευαγγελιζόμενοι/Τον ᵒκύριον ᵖΙη
σοῦν. ᵠκαὶ ᵑν ᵉχειρ ᶜκυρίου ᵐετ ᵃαυτῶν/Του ᶠιά=
σθαι ᵃαυτούς. ᵉπολύς ᵇτε ᶜαριθμὸς ᵒπιστεύσας
ᶜεπέστρεψεν ᶠεπὶ /Τον ᵉκύριον. ᵇ ηκούσθη ᶠδε /ο
ᵏλόγος ᶜεις/Τα ᵐὦτα/Της ⁿεκκλησίας/Της ᵒεν ᵖ ιε
ροσολύμοις ᵠπερὶ ᵃαυτῶν, ᵉκαὶ ᶜ εξαπέστειλαν
ᵘβαρνάβαν ᵖδιελθεῖν ᶜεις ᵃαντιόχειαν. ᵉος ᵇπαρα
γενόμενος ᶜκαὶ ᶦδὼν/Την ᵉΧάριν/Του ᶠθεού, ᵉεχά
ρη, ᵇκαὶ ᶜπαρεκάλει ᵏπάντας /Τη ᶠπροθέσει /Της
ᵐκαρδίας ⁿπροσμένειν/Τῳ ᵒκυρίῳ, ᵖότι ᵠην ᵃανὴρ
ᵉαγαθός ᶜκαὶ ⁿπλήρης ᶠπνεύματος ᵃαγίου ᶜκαὶ
ᵉπίστεως, ᵇκαὶ ᶜπροσετέθη ᵒὄχλος ᶜ ικανός /Τῳ
ᶠκυρίῳ. ᵉεξῆλθε ᵇδε ᶜεις ᵏΤαρσόν, ᵒ ᶦβαρνάβας ᵐα
ναζητήσαι ⁿσαῦλον, ᵉκαὶ ᵖεὑρὼν ᵠ αὐτόν ᶠἤγα=

ᶠquadrupedia ᵉterre ᵇᶜ bestias ᵏ ꝛ cccc ccc
ᶠreptilia ᵐ ꝛ volatilia ᵒceli. ᵖ Audiuiccc cc
ᵠaũ ᶜvocẽ ᵈdicentem ᶜmihi. ⁿSurge ˣpetre:
ᶠoccide ᶜ ᵉmanduca. ᵇ Dixi ᶜaũt ᵒnequaq̃
ᶜdñe: ᶜq; ᵉomne ᵇcõe aut ˣimmundũ ᶠnunq̃
ᵐintroiuit ⁿin ᵒos ᵖmeũ. ᵠ Respõdit ᶠautem
ᵉmihi ᶜvox ⁿsecundo ᶜde celo. ᶠQue ccc
ᵉdeꝰ ᵇmũdauit: ᶜtu ⁿne cõe ᶜdixeri. ᶠHoc ᵉãt
ᵇfactũ ᵇẽ ᵖter: ꝛ recepta ⁿ sunt ᵒia ᵐrursũ
ᵖin ᵠcelum. ᶠ Et ᵉecce ᶜviri ˣtres ᶜconfestim
ᶠastiterunt ᵉin ᵇdomo ᶜin qua ᶜeram: ᶠmissi
ᵉa ᵇcesarea ᶜad me. ᶠDixit ⁿautem ccc cc
ᵉspūs ᵇmihi: vt ᵖirez ᵖcũ ⁿillis ᵒnihil ᵉhesitãs.
ᶜVenerunt ⁿautem ᶜmecũ ꝛ ˢex ᵇfratres cc
ᶜisti: ᵇet ᶜingressi ᶜfumus ᶠin ᵉdomum ccc cc
ᵇviri. ᶠNarrauit ᵉaũt ᶠnobis ᵐquõ ⁿvidisset
ᵒangelum ᵖin ᵠdomo ᵃsua ⁿstantem ccc cc cc
ꝛ ⁿdicentem ᶠsibi. ᶠ Mitte ᵉin ᵃioppen ccc
ᶜ ᵒaccersi ᶜsimonẽ ᶜqui ᶜcognominatur cc
ᵉpetrus: ᵇqui loquetur ᵐtibi ᵏverba: ccc cc
ⁿin ᵠq̃b ᵖsalu ᵖeris ᵠtu ꝛ ᵃuniuersa ᶠdom
ᵐtua. ᵡCũ ᵃaũt ᶜcepissem ᵉloq; ᶜcecidit ᵒspūs
ᶜsctūs ᶠsup ᵉeos: ᵇsicut ꝛ ᵃin nos ccc cc cc
ᵐin ⁿinitio. ᵒ Recordar ᵖor ᵡsu ᵠ ẽt ᵠverbi ᶠdñi:
ᵉsicut ᶜdicebat. ⁿJohãnes ˣ q̃dẽ ᵇbaptizauit
ᵃaqua: ᵒvos ᵇaũt ᶜbaptizabimini ᶜspũ ᶠsancto.
ᵉSi ᵇergo ᶜeandẽ ᵈgratiã ᶠdedit ᵐillis ⁿdeꝰ:
ᵒsicut ꝛ ᵠnobis ᵠ ᶜcredim ᵖ in ᶠdñm ⁿiesum
ˣxpm: ᶜego ᵠq; ᵇerã ᵠ ᶜ possem ᵖ prohibere
ᶜdeum: ᵇHis ᶠauditis ᶜtacuerunt: ccc cc cc
ꝛ ᶠglorificauerũt ᵐdeum ⁿ dicentes. ᵒ Ergo
ᵖ ꝛ ᵠgentibus ᵖpenitentiam ᶠdedit deus ccc cc
ⁿad ˣvitã. ᶠEt ⁿilli ᵠdẽ ᵠ ᵃdiſpſi ᶠfuerant ᵇ a
ᶜtribulatiõe ᵈq̃ ᵉfacta ᶠfuerat ᶜsub ᵇstephano
ᵉpambulauerũt ᵇvsq; ᶜphenicẽ ꝛ ᶜcyprũ ᵐ ꝛ
ⁿantiochiã: ᵒnemini ᵖloquẽtes ᵡbũ ⁿnisi ᶠso
lis ᶠiudeis. ⁿErant ᵉãt quidam ᵉx ᵉeis ᵇviri
ᶜcyprij ᵖ ꝛ ᶜcyrenei: ᶠqui ᵉcum ᵉintroissent cc
ᵇantiochiam ᵏloquebantur ᶠad ccc cc cc cc
ᵐgrecos: ⁿannunciantes ᵒdominum ᵖiesum.
ᵠEt ᵑerat ᵉmanus ᶠdomini ⁿcum ᵡeis. ccc cc
ᵉMultusq; ᵇq; ᶜnumerus ᵇcredentium ccc cc
ᶜconuersus ᶜest ᵃad ᵉdñm. ᵇ Peruenit ᶠautez
ᵏsermo ᶠad ᵐaures ⁿ ecclie q̃ erat ᵖ hierosoly
mis ᵠsuper ᶠipsis: ꝛ ᶠmiserunt ccc cc cc cc
ⁿbarnabã ᵠvsq; ad antiochiã. ᵉQui ᵇ cũ ᵇ p=
ᵘuenisset ᶜꝛ ᶠvidisset ᶜgratiã ᶠdei: ᵉgauisus ᵉest
ᵇ ꝛ ᶠhortabatur ᵏomnes ᶦn ᶠpposito ccc cc
ᵐcordis ⁿpmanere ᶦn ᵒdño: ᵖq; ᵠerat ᶠvir cc
ᵉbonus ᶜꝛ ᵃplenus ᶜspiritu ᶠsancto ᶠ et ccc
ᵉfide: ᵇꝛ ᶜapposita ᶜest ᶠmulta ᵃturba cc cc cc
ᶠdño. ᵉ Profect ᵖor ᵉẽ ᵃaũt ᵏtarsuz: vt ᵐ q̃reret
ⁿSaulum: quem ᵖcum ᵖinuenisset ᶠ pduxit

B

C

Joha.1.b. Sup.1.a. Infra.9.d.

D

γεμ ᵉαυτόμ ᶠεις ᵃ αμτιόχειαν. ᵏεγέμετο ᶠ λε ᶠαὐ=
τούς ᵉεμιαυτόμ ᵇόλομ ᶜσυναχθήναι ᵘεμ/Τη ᶜεκκλη
σία, ᶠκαὶ ᵍδιδάξαι ᵇόχλομ ᶦκανόμ, ᵏχρηματίσαι
ᶦτε ᵐπρώτως ⁿεμ ᵒαμτιοχεία/Τους ᵖμαθητάς ᵠχρι
στιανούς. ᶜεμ ⁿ Ταύταις ᶜδε/Ταις ᵘημέραις ˣκατήλ
θομ ᶠαπὸ ᶦεροσολύμων ⁿπροφῆται ᵇεις ᶜαμτιό=
χειαμ, ᵒαναστὰς ᵈδε ᶜεις ᵍεξ ᵇαυτῶμ ᶠομόματι ᵃά=
γαβος, ᶜεσήμαμε ᵐ Διά/Του ⁿπμεύματος ᵒλιμόμ
ᵖμέγαμ ᵠμέλλειν ᶠέσεσθαι ᵉεφ ᵃόληι/Την ⁿοικου=
μένην, ˣὅστις ᶠκαὶ ᵉεγέμετο ᵉεπὶ ᵇκλαυδίου ᶜκαί=
σαρος. /Τωμ ᵈδε ᶜμαθητῶμ ᶠκαθὼς ᵍευπορείτο ᵇτις
ᶠὡρισαν ᵏέκαστος ᶠαυτῶμ ⁿεις ᵃ Διακομίαμ ⁿπέμ=
ψαι/Τοις ᶜκατοικούσιν ᵖ εμ/Τη ᵠ ιουδαία ᵃ ᶜ αδελ=
φοίς, ᵒ ᶜκαὶ ⁿεποίησαν, ˣ απωστείλαντες ᶠ προς
/Τους ᶠπρεσβυτέρους ᵍδιὰ ᵇχειρὸς ᶜβαρνάβα ᵇκαὶ
ᶠσαύλου. Cap.xii.

Κατ ᵇεκείμομ ᶜδε/Τομ ᵇκαιρόμ ᶜ επέβαλεμ ᶠηρώ
δης/ο ᵍβασιλεύς/Τας ᵇχείρας ᶜκακώσαι ᵏ Τι=
νάς/Τωμ ᶠαπὸ/Της ⁿεκκλησίας. ⁿαμείλε ᵒ δε ᵖιάκω
βομ/Τομ ᵠαδελφόμ ᶠ ιωάμμου ᵘ μαχαιρα. ᶠκαὶ ⁿι=
λώμ ˣότι ᶠαρεστόμ ᶜεστι/Τοις ᵘιουδαίοις, ᵇπροσέ
θετο ᶜσυλλαβεῖμ ᵏκαὶ ᶜπέτρομ. ᶠήσαν ᵈδε ᵇ ημέραι
/Τωμ ᶠαζύμωμ. ᵏομ ᵏκαὶ ⁿπιάσας, ᵘ εθετο ᵒεις ᵖφυ=
λακήμ, ᵠπαραλούς ᶜΤέσσαρσι ⁿ Τετραδίοις ᶜστρα
τιωτῶμ ⁿφυλάσσειμ ˣαυτόμ, ᶠβουλόμενος ᵘμε=
τά/Το ᵘπασχα ᵇαμαγαγεῖμ ᶜαυτόμ/Τω ᵒλαώ. /ο
ᶜμεμ ᶠουμ ᵍπέτρος ᵇετηρεῖτο ᵉεμ/Τη ᵏφυλακή. ᶦπρο
σευχὴ ᵐ δε ⁿημ ᵒεκτενὴς ᵖγιομένη ᵠυπὸ/Της ᶜεκ
κλησίας ᵒ προς/Τομ ᶜθεόμ ⁿπερὶ ˣαυτού. ᶠότε ᵈ δε
ᵃέμελλε ᵇπροαγαγεῖν ᶜαυτόμ/ο ᵖηρώδης, /Τη ᶠμυ
κτὶ ᶜεκείμη ᵉ ημ/ο ᵇπέτρος ᶜ κοιμώμενος ᵏ μεταξύ
ᶦΔύο ᵐστρατιωτῶμ ⁿ δελεμένος ᵒ αλύσεσι ᵖ Αυ
σί. ᵠφύλακες ᶦτε ᵑπρο/Της ᶜθύρας ⁿ ετήρουμ / Την
ᵏφυλακήμ. ᶠκαὶ ᶦδού ᵈάγγελος ᵇκυρίου ᶜεπέστη
ᵒκαὶ ᶜφως ᶜέλαμψεμ ᵉεμ/Τῳ ᵇοικήματι, ᶠπατάξας
ᵏδε/Την ᶠπλευράμ/Του ᵐπέτρου ᶠήγειρεμ ᵒαυτόμ
ᵉλέγωμ. ᵠαμάστα ᶜεμ ᵉ Τάχει. ᶜκαὶ ⁿεξέπεσομ ᵏαυ
τού/αι ᵏαλύσεις ᶜεκ/Τωμ ᵃχειρῶμ. ᵇείπε ᶦτε/ο ᵈάγ
γελος ᶜπρος ᵃαυτόμ. ᵉπερίζωσαι ᶠκαὶ ᵍυπόδησαι
/Τα ᵏ σαμδάλιά ᶜσου. ᵐεποίησε ⁿδε ᵒούτως. ᵖ και
ᵠλέγει ᵃαυτῷ. ᵉπερίβαλού/Το ᶠιμάτιόμ ⁿσου ˣκαι
ᶠακολούθει ᶜμοι. ᵉκαὶ ᵉεξελθὼμ ᶜηκολούθει ᵉαυ=
τῷ, ᶜκαὶ ᶠούκ ᵍήδει ᵇότι ᶠαληθές ᶜεστί/Το ᶠγεμόμε=
μομ ᵐ Διά/Του ⁿ αγγέλου. ᵒ ελόκει, ᵖ Δε ᵠ οραμα
ᶠβλέπειμ. ᵉ Διελθόμτες ᶜ δε ⁿ πρώτημ ˣ φυλακήμ
ᶠκαὶ Δευτέραμ ᵉ ήλθομ ᵇεπί/Την ᶜπόλιμ, ᵇήτις ᶜ αυ
τομάτη ᵏ ημοίχθη ᶠαυτοις. ᵐκαὶ ⁿεξελθόμτες ᵒπρο
ήλθομ ᵖ ρύμημ ᵠ μίαμ, ᶠκαὶ ᵉευθέως ᶜ απέστη/ο ⁿ άγ
γελος ᵡ απ ᵃαυτού. ᶠ και/ο ᵉ πέτρος ᵇ γεμόμενος
ᶜεμ ᵉ εαυτῷ ᵉείπε. ᶠμυμ ᵉ οίλα ᵃ αληθώς ᶠότι ᵑ εξα=
πέστειλε ᵏκύριος/Τομ ᵐ άγγελομ ⁿ αυτού ᵒ και ᵖ ε=
ξείλετο ᵠ με ᶠ εκ ᵉ Χειρός ᶜ ηρώδου ⁿ και ᵡ πάσης

ⁿantiochiam. ᶠEt ccc cc cc cc cc cc cc
ᵉannũ ᵇtotũ ᶜconuersati ᶜsunt ibi ᵇi ᶜecclesia:
ᶠꝛ ᵉdocuerũt ᵇturbã ᶠmultã ita vt ᶜcognomia
rent ᵐ ᵖmũ ᵒantiochie ᵖdiſcipuli ᵠchriſtiani.
ᶠIn ᵒ his ᶜ autem ⁿdiebus ᵡsuperuenerunt
ᶠab ᶦhierosolymis ᵉ prophete ᶜantiochiam:
ᶜꝛ ᵒ surgens ᶜvnus ᵍex ᵇ eis ᶜnomine ᵇagabus
ᶦsignificabat ᵐ per ⁿspiritum ᵒfamem ccc
ᵖmagnam ᵠfuturam ᵉin ᵃvniuerſo ⁿorbe ᵉter
rarum: ᵡque ᵇfacta ᵉest ᵇsub ᵇclaudio. cc cc
ᶜDiſcipuli ᵒ autez ᵖrout ᵇ quiſq; ᵍhabebat:
ᶠppoſuerunt ᵏ ſingli ᶠeoꝝ ᵐ i ⁿ miniſteriũ ⁿ mit
ᵒhabitantibus ᵖin ᵠiudea ᶜfratribus: ſtere
ᵉquod ᵉt ᵉfecerunt ᶜmittentes ᵍad cc cc cc
ᶜſeniores ᵖer ᵇmanus ᶜbarnabe ᵇꝛ cc cc cc
ᶜſauli. Cap.xii.

Odem ᶜaũt ᵒtempore ᶜmiſit ᶠherodes
ᶜrex ᵇmanus ᶜvt affligeret ᵏ quoſdam
ᶠde ᵐecclesia. ⁿOccidit ᵒautem ᵖJacobum
ᵠfratrem ᶠJohannis ᵉ gladio: ⁿvidẽs ᶜautez
ᵡquia ᶜplaceret ᵉiudeis ᵇappoſuit cc cc cc
ᶜapprehendere ᵉet petrum. ᶠErant ᵉãt ᵇ dies
ᶠazymoꝝ. ᵏ Quẽ ᵐcũ ᵐappbẽdiſſet ⁿmiſit ᵒin
ᵖcarcerẽ ᵠtradens ᶠq̃tuor ᵉq̃ternionib ᵖ ᶠmi
litũ ⁿad ᶜcuſtodiendum ᶠeum: ᶜvolens ᶜpoſt
ᵉpaſcha ᶜeum ᵇproducere ᵖpopulo. ccc cc
ᶠEt petrus ᶜquidẽ ᵇſeruabatur ᶠin ᵉcarcere:
ᶠoratio ᵐ aũt ᶠiebat ⁿ ſine ⁿ ſtermiſſione ᵠab
ᶠecclesia ᵉad ᶜdeum ⁿpro eo. ᶠCum ᵉautem
ᵇproducturus ᶜeum ᵉeſſet ᵒherodes: ᶦn ᶠipſa
ᶜnocte ᵉerat ᵇpetrus ᶜdormiens ᵏ inter ccc
ᶦduos ᵐ milites ⁿ vinct ᵖ ᵒcathenis ᵖ duabus.
ᶠEt ᵠcuſtodes ᵑante ᶠhoſtium ⁿcuſtodiebant
ᶠcarcerem. ᶠEt ᵉecce ᵉangelus ᵇ dñi ᶜ aſtitit:
ᵒꝛ ᶠlumẽ ᶠrefulſit ᵉin ᵇhabitaculo: ᶠ percuſſo
ᵇqz ᶠlatere ᵐ petri ⁿ excitauit ᵒeum ccc cc
ᵖdicẽs. ᵠ Surge ᶜvelociter. ᶠEt ᵉecciderunt
ᶜcathene ᵈde ᵉmanibus ᵡeis. ᵇ Dixit ᶜãt ᵒan=
gelus ᶜad eum. ᵉ Precingere ᵇꝛ ᶜcalcia te
ᵏcaligas ᶠtuas. ⁿEt ᵐ fecit ᵒsic. ᵖ Et ccc cc
ᵠdixit ᶠilli. ᵉCircũda tibi ᶜveſtimẽtũ ⁿtuũ ᵡet
ᶠſequere me. ᵉEt ᵇexiens ᶜſequebatur ᵒeũ:
ᶜꝛ ᵉneſciebat ᵇquia ᶠverum ᵏ eſt ᵠ ᶠfiebat cc
ᵐper ⁿangelũ. ᵒ Exiſtimabat ᵖ aũt ſe ᵠ visuz
ᶠvidere. ᵉTraſeũtes ᶜaũt ⁿprimam ꝛ ᶠ ſecun
dam ᵡcuſtodiã ᵉvenerũt ᵇad ᶜportam ᶠferreã
ᶜque ᵉducit ᵃad ᵉciuitatem: ᵇque ᶠvltro ccc
ᵏaperta ᵏ eſt ᶠeis. ᵐEt ⁿexeuntes ᵒ pceſſerũt
ᵖvicũ ᵠvnuz: ꝛ ᵃcontinuo ᶠdiſceſſit ⁿangelus
ᵡab ᵉeo. ᶠEt ᵉpetrus ᵃad ᵉſe ᵉreuerſus ccc cc
ᶜdixit. ᶠNunc ᶜſcio ᵇvere ᶜquia ᵏmiſit ccc cc
ᶦdominus ᵐangelum ⁿ ſuum: ᵒ ꝛ ᵖeripuit ccc
ᵠme ᵉde ⁿmanu ᶦherodis ꝛ ᵉde ᵡomni ccc cc

ωp.5.d. Infra.16.c, Luc.2.b.

A

B

προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν ιουδαίων. συ
λλάβων δὲ ηλθεν επί την οικίαν μαρίας της
μητρὸς ιωάννου τοῦ επικαλουμένου μάρ=
κου, οὗ ἦσαν ικανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προ=
σευχόμενοι. κρούσαντος δὲ τοῦ
πυλῶνος προσήλ=
θεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι ῥόδη, καὶ
ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ πέτρου, ἀπὸ τῆς
χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦ
σα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν πέτρον πρὸ
τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον. μαί
νῃ. ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔ=
λεγον. ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστίν. ὁ δὲ πέτρος
ἐπέμενε κρούων. ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτὸν
καὶ ἐξέστησαν. κατασείσας δὲ αὐτοῖς τὴν χει=
ρὶ σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος
αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἶπε δὲ,
ἀπαγγείλατε ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦ
τα, καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.
γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀ=
λίγος ἐν τοῖς στρατιώταις τί ἄρα ὁ πέτρος
ἐγένετο. ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ
εὑρὼν ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν
ἀπαχθῆναι. καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς ἰουδαίας
εἰς τὴν καισάρειαν διέτριβεν. ἦν δὲ ὁ ἡρώ=
δης θυμομαχῶν τυρίοις καὶ σιδωνίοις. ὁμο
θυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πεί=
σαντες βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ
βασιλέως, ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφες=
θαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. τα
κτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα
βασιλικὴν καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδη
μηγόρει πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει
φωνὴ θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆ=
μα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, ἀνθ
ὧν οὐκ ἔδωκε δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος
σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν. ὁ δὲ λόγος τοῦ
θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο. βαρνάβας δὲ
καὶ σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ ἰερουσαλήμ εἰς
ἀντιόχειαν πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμ
παραλαβόντες καὶ ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα
μάρκον.

Cap. xiii.

ησαν δὲ τινες ἐν ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖ=
σαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκα=
λοι, ὅ τε βαρνάβας καὶ συμεὼν ὁ καλούμε
νος νίγερ, καὶ λούκιος ὁ κυρηναῖος, μαναήν
τε ἡρῴδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ
σαῦλος. λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυ
ρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅ
γιον. ἀφορίσατε δή μοι τὸν βαρνάβαν καὶ
τὸν σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι
αὐτούς. τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξά=
μενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυ

ἐκδεχομένου τὸν λαὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς δικαιοσύνης, ὃν ἐποίησεν ὁ θεὸς τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ἵνα φάγωσιν ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ μὴ γευσάμενοι θανάτου ἴδωσιν τὸν ἀγαθὸν ἐν τῇ ἀναστάσει αὐτῶν καὶ πίωσιν ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἀθανάτου τοῦ ῥέοντος ἐκεῖθεν εἰς αἰῶνα αἰῶνος. καὶ ἐκέλευσεν αὐτοῖς περιβαλέσθαι στολὰς λευκὰς καὶ δοθῆναι αὐτοῖς. καὶ εἶπεν ἡ φωνὴ αὐτοῦ πρὸς ἐμέ. ὅσοι ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ ἐνεδύσαντο τὴν ἀθανασίαν, ἐν τῇ ἀναστάσει αὐτῶν ἐνδύσονται τὰς στολὰς ταύτας. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι με τὴν φωνὴν ἐκείνην καὶ ἰδεῖν τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐρωτῶντα με καὶ ἐγειρόμενον ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἀναβαίνοντα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ καθήμενον ἐν τῷ ἁρματι τῷ ἐκείνου τῷ ἐπὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐπιθέντα τὸν στέφανον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν δόντα αὐτῷ καὶ τὰ ὑποτεταγμένα πάντα ὑπ' αὐτῷ καὶ τὰ ὑψηλὰ τῶν ὑψηλῶν καὶ τὰ ὑπερμεγέθη τῶν ὑπερμεγεθῶν ὑπὸ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ τὰς φλόγας τῶν ἀστέρων ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐδόξασεν τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τοῦ κυρίου καὶ ἐστολισμένος ἦν ἐν στολαῖς λευκαῖς καὶ ἔχων τὴν ἐξουσίαν τὴν παρ' αὐτοῦ. καὶ ἐκέλευσεν ἐμοὶ κηρύσσειν τοῖς ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ τὰ θαυμάσια ἃ εἶδον περὶ τῆς ἐγγύτητος τοῦ κυρίου καὶ τῆς κρίσεως ἣν μέλλει κρίνειν τὸν κόσμον καὶ ὅτι ἔστιν ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ ὁ ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ ἐνδυσάμενος τὴν ἀθανασίαν

ετη τεσσαράκοντα. και μεταστήσας αυτόν, ήγειρεν αυτοίς τον Δαυίδ εις βασιλέα, ω και είπεν μαρτυρήσας. εύρον Δαυίδ τον του ιεσσαί άνδρα κατά την καρδίαν μου, ος ποιήσει πάντα τα θελήματά μου. Τούτου ο θεός από του σπέρματος κατ επαγγελίαν ήγειρε τω Ισραήλ σωτήρα ιησούν, προκηρύξαντος ιωάννου προ προσώπου της εισόδου αυτού βάπτισμα μετανοίας παντι λαώ του Ισραήλ. ως δε επλήρου ο ιωάννης τον δρόμον έλεγε. τίνα με υπονοείτε είναι, ουκ ειμί εγώ, αλλ ιδού έρχεται μετ εμε, ου ουκ ειμί άξιος το υπόδημα των ποδών λύσαι. άνδρες αδελφοί υιοί γένους αβραάμ και οι εν υμίν φοβούμενοι τον θεόν, υμίν ο λόγος της σωτηρίας ταύτης απεστάλη. οι γαρ κατοικούντες ιερουσαλήμ και οι άρχοντες αυτών τούτον αγνοήσαντες και τας φωνάς των προφητών τας κατά παν σάββατον αναγινωσκομένας, κρίναντες επλήρωσαν. και μηδεμίαν αιτίαν θανάτου ευρόντες, ητήσαντο πιλάτον αναιρεθήναι αυτόν. ως δε ετέλεσαν πάντα τα περί αυτού γεγραμμένα, καθελόντες από του ξύλου, έθηκαν εις μνημείον. ο δε θεός ήγειρεν αυτόν εκ νεκρών, ος ώφθη επί ημέρας πλείους τοις συναναβάσιν αυτώ από της γαλιλαίας εις ιερουσαλήμ, οίτινες εισί μάρτυρες αυτού προς τον λαόν. και ημείς υμάς ευαγγελιζόμεθα την προς τους πατέρας επαγγελίαν γενομένην, ότι ταύτην ο θεός εκπεπλήρωκε τοις τέκνοις αυτών ημίν, αναστήσας ιησούν ως και εν τω ψαλμώ τω δευτέρω γέγραπται. υιός μου ει συ, εγώ σήμερον γεγέννηκά σε. ότι δε ανέστησεν αυτόν εκ νεκρών μηκέτι μέλλοντα υποστρέφειν εις διαφθοράν, ούτως είρηκεν. ότι δώσω υμίν τα όσια Δαυίδ τα πιστά. διό και εν ετέρω λέγει. ου δώσεις τον όσιόν σου ιδείν διαφθοράν. Δαυίδ μεν γαρ ιδία γενεά υπηρετήσας τη του θεού βουλή εκοιμήθη, και προσετέθη προς τους πατέρας αυτού, και είδε διαφθοράν. ον δε ο θεός ήγειρεν, ουκ είδε διαφθοράν. γνωστόν ουν έστω υμίν άνδρες αδελφοί ότι διά τούτου υμίν άφεσις αμαρτιών καταγγέλλεται. και από πάντων ων ουκ ηδυνήθητε εν τω νόμω μωσέως δικαιωθήναι, εν τούτω πας ο πιστεύων δικαιούται. βλέπετε ουν μη εθέλοτε εφ υμάς το ειρημένον εν τοις προφήταις. ίδετε οι καταφρονηταί και θαυμάσατε και επιβλέψατε και αφανίσθητε. ότι εργον εγώ εργάζομαι εν ταις ημέραις υμών, ο ου μη πιστεύσητε εάν τις

annis quadraginta. Et amoto illo: co
fuscitauit illis dauid regem: cui cco co
testimoniū phibēs dixit. Inueni dauid
filium iesse virum fm cor meum: qui
faciet omnes voluntates meas. Huiꝰ
deus ex semine secundum promissionez
eduxit israel saluatorē iesum: predicāte
Johanne ante faciem aduentus cco co
eius baptismum penitentie omni cco
populo israel. Cū impleret autem co
cursū suū dicebat. Quē me arbitramini
esse: non sum ego: sed ecce venit post
me: cuius nō sū dignus calciamēta pe
dum soluere. Viri fratres filij generis
abraaz et qui in vobis timent deum: co
vobis verbum salutis huius missum est.
Qui enim habitabant hierusalem et
principes eius hunc ignorantes cco co
et voces prophetarum que per omne co
sabbatū leguntur: iudicātes impleuerūt.
Et nullam cām mortis inuenientes in eo:
petierunt a pilato vt interficerēt eum. co
Cū autē consummassent omnia q de eo scripta
erāt deponentes eū de ligno posuerunt
eū in monumēto. Deo aūt suscitauit eum a
mortuis tertia die: qui visus est per dies ml
tos his qui simul ascenderāt cū eo de ga
lilea in hierlm: q nūc sūt testes eius
ad plebē. Et nos vobis annunciamus
eā q ad patres nostros repromissio cco
facta est: quā hanc deus adimpleuit co
filijs nr̄is resuscitans iesum: sicut et in psalmo secundo scriptum est.
Filius meus es tu: ego hodie genui
te. Quod autem suscitauit eū a mortu
is amplius iam non reuersurum in co
corruptionē: ita dixit. Quia dabo vobis
sancta dauid fidelia. Ideoq; et alias co
dicit. Nō dabis sanctū tuū videre cor
ruptionē. Dauid enī in sua gnatiōe cum
āministrasset voluntati dei dormiuit et ap
positus est ad patres suos: et vidit cco
corruptionē. Quē vero deus suscitauit a
mortuis nō vidit corruptiōez. Notū sit
gis vobis viri frēs: quia per hūc vobis remis
sio pctōz annūciat. Et ab omnibus quib
non potuistis in lege moysi iustificari:
in hoc omnis qui credit iustificatur.
Videte ergo ne superueniat vobis qd dic
tū est in pphetis. Videte contēptores
et admiramini et disperdimini: co
quia opus operor ego in co co co
diebus vestris: opus qd nō credetis si quis

Act.13.c. supra.3.c.

Psal.2.a.

Esaie.55.a.

Psal.15. supra.2.c.

Habac.1.b.

enarrauerit vobis. Ex eruditibus aut illis
rogabant cccccc cccccc cc cc cc
vt sequenti sabbato loquerentur cc cc
sibi verba hec. Cumq; dimissa esset co
synagoga secuti sunt multi iudeoꝝ co
et colentium deum aduenarum cccccc
paulum et barnabam: qui loquentes co
suadebant eis vt permanerent in cc co
gratia dei. Sequenti vero sabbato co
pene vniuersa ciuitas cōuenit audire co
verbū dei. Videntes aut turbas iudei:
replen sunt zelo: et contradicebant co
his que a paulo dicebantur cccc cc co
blasphemātes. Tunc constanter cccc co
paulus et barnabas dixerunt. cccccc
Vobis oportebat primum loqui co co
verbum dei: sed qm repellitis illud:
et indignos vos iudicatis eterne co co
vite: ecce conuertimur ad gentes. Sic
enī nobis precepit dominus. Posui te
in lucē gētiū vt sis in salutem vsq co
ad extremū terre. Audientes aut gēs
gaudebāt et glorificabāt verbuz dñi:
et crediderūt quotquot erāt ordinati ad
vitā eternā. Disseminabat aut verbuz dñi
per vniuersā regionē. Iudei aut concitauerūt
mulieres religiosas et honestas cccccc
primos ciuitatis: et cccc cc cc cc cc
excitauerunt persecutionez in paulum et
barnabam: et eiecerunt eos de cc cccc
finibus suis. At illi excusso cccc cc co
puluere pedum in eos cc cc cc cccc
venerūt iconiū. Discipuli quoq; repleb
bātur gaudio et spiritu sancto. Cap.14.

Factū est aūt in iconio vt simul itroi
rēt synagogā iudeorum: cc cc co
loquerentur ita vt credceret ccc co co
iudeoꝝ et greco copiosa multitudo. co
Qui vero incredduli fuerūt iudei suscitaue
rūt et ad iracūdiā concitauerūt animas gētiuz
aduersus frēs. Multo igit tpe demora
ti sūt fiducialiter agentes in dño testimoniū
phibente verbo gratie suo: dante co
signa et prodigia fieri per manus eoꝝ. Diui
sa est aūt multitudo ciuitatis: et quidā quidē c
erāt cū iudeis: quidā vero cū apls. Cū aut
factus esset impetus gentilium et iudeoruz
cū principibus suis vt contumelijs affice
rēt et lapidarēt eos: intelligētes confugerūt
ad ciuitates lycaōie lystrā et derbē: et om
nem circuitu regionē et ibi euāgelizātes
erāt. Et cōmota est omnis multitudo in do
ctrina eorum. Paulus autem et barnabas
morabantur lystris. Et quidam vir co

Mar.10.c. Mar.6.b. Luce.9.a.

Act.

supra.5.a.

εκλιπηγήται υμίν. εξιόντων δε αυτών εκ της συναγωγής των ιουδαίων, παρεκάλουν τα έθνη εις το μεταξύ σάββατον λαληθήναι αυτοίς τα αυτά ρήματα. λυθείσης δε της συναγωγής ηκολούθησαν πολλοί των ιουδαίων και των σεβομένων προσηλύτων τω παύλω και τω βαρνάβα, οίτινες προσλαλούντες αυτοίς έπειθον αυτούς επιμένειν τη χάριτι του θεού. Τω τε ερχομένω σαββάτω σχεδόν πάσα η πόλις συνήχθη ακούσαι τον λόγον του θεού. ιδόντες δε οι ιουδαίοι τους όχλους, επλήσθησαν ζήλου, και αντέλεγον τοις υπό του παύλου λεγομένοις αντιλέγοντες και βλασφημούντες. παρρησιασάμενοι δε ο παύλος και ο βαρνάβας είπον. υμίν ην αναγκαίον πρώτον λαληθήναι τον λόγον του θεού, επειδή απωθείσθε αυτόν, και ουκ αξίους κρίνετε εαυτούς της αιωνίου ζωής, ιδού στρεφόμεθα εις τα έθνη. ούτω γαρ εντέταλται ημίν ο κύριος. τεθεικά σε εις φως εθνών, του είναι σε εις σωτηρίαν έως εσχάτου της γης. ακούοντα δε τα έθνη εχάρε, και εδόξαζον τον λόγον του κυρίου, και επίστευσαν όσοι ήσαν τεταγμένοι εις ζωήν αιώνιον. διεφέρετο δε ο λόγος του κυρίου δι όλης της χώρας. οι δε ιουδαίοι, παρώτρυναν τας σεβομένας γυναίκας και τας ευσχήμονας και τους πρώτους της πόλεως και επήγειραν διωγμόν εστί τον παύλον και τον βαρνάβαν, και εξέβαλον αυτούς από των ορίων αυτών. οι δε εκτινάξαντες τον κονιορτόν των ποδών αυτών επί αυτούς, ήλθον εις ικόνιον. οι δε μαθηταί επληρούντο χαράς και πνεύματος αγίου. Cap.14.

Γενέσθαι δε εν ικονίω κατά το αυτό εισελθείν αυτούς εις την συναγωγήν των ιουδαίων, και λαλήσαι ούτως, ώστε πιστεύσαι ιουδαίων τε και ελλήνων πολύ πλήθος. οι δε απειθούντες ιουδαίοι επήγειραν και εκάκωσαν τας ψυχάς των εθνών κατά των αδελφών. ικανόν μεν ουν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι επί τω κυρίω τω μαρτυρούντι τω λόγω της χάριτος αυτού, διδόντι σημεία και τέρατα γίνεσθαι διά των χειρών αυτών. εσχίσθη δε το πλήθος της πόλεως και οι μεν ήσαν συν τοις ιουδαίοις, οι δε συν τοις αποστόλοις. ως δε εγένετο ορμή των εθνών τε και ιουδαίων συν τοις άρχουσιν αυτών υβρίσαι και λιθοβολήσαι αυτούς, συνιδόντες κατέφυγον εις τας πόλεις της λυκαονίας λύστραν και δέρβην και την περίχωρον, κακεί ήσαν ευαγγελιζόμενοι.

και τις ανήρ εν

Mar.10.c. Mar.6.b. Luce.9.a.

ˈλύστροις ˢ αλγματος / Ιοις ᵇ ωσίμ, ˈεκάθητο ᵇ χωλος ˈεκ ᵐ κοιλίας ᵃ μητρός ᵒ αυτού ᵖ υπάρχων. ᵍ ος ˈ ουδέποτε ˢ περιπεπατήκει. ˈ ούτος ᵃ ήκουε / Του ᶻ παύλου ᵛ λαλούντος. ˈ ος ᵃ τενίσας ᵇ αυτώ ˈ και ᵇ ιδών ˈ ότι ˈ πίστιν ᵉ έχει / Του ᵇ σωθήναι, ˈ είπε ᵃ μεγάλη / Τη ˈ φωνή. ᵐ σοι ᵃ λέγω ᵉ εν / Τω ᵖ ονόματι / Του ᵍ κυρίου ˈ ιησού ᵉ χριστού. ˈ αναστηθι ᵃ επί / Τους ᶻ πόδας ˈ σου ˈ ορθός. ᵉ και ᵇ ήλλετο ˈ και ᵃ περιεπάτει. / οι ˈ δε ˈ όχλοι ˈ ιδόντες ᵇ ο ˈ εποίησεν / ο ᵇ παύλος, ˈ επήραν / Την ᵐ φωνήν ᵃ αυτών ᵒ λυκαονιστί, ᵖ λέγοντες. / οι ᵍ θεοί ˈ ομοιωθέντες ᵉ ανθρώποις ˈ κατέβησαν ᵃ προς ˈ ημάς. ˈ εκάλουν ᵖ τε / Τον ᵃ μεν ᵇ βαρνάβαν ˈ Δία, / Τον ᵇ δε ˈ παύλον ˈ ερμήν, ᶠ επειδή ᵇ αυτός ˈ ην / ο ᵏ ηγούμενος / Του ˈ λόγου. ˈ ο ᵐ δε ᵃ ιερεύς / Του ˈ Διός / Του ᵖ όντος ᵍ προ / Της ˈ πόλεως ᵉ αυτών ˈ ταύρους ᵘ και ˈ στέμματα ˈ επί / Τους ˈ πυλώνας ᵉ εμέγκας ᵇ συν / Τοις ˈ όχλοις, ᵖ ήθελε ˈ θύειν. ˈ ακούσαντες ᵈ δε / οι ᵇ απόστολοι ˈ βαρνάβας ᵏ και ˈ παύλος, ᵐ διαρρήξαντες / Τα ᵘ ιμάτια ᵒ αυτών ᵖ εισεπήδησαν ᵍ εις / Τον ˈ όχλον ᶠ κράζοντες ˈ και ᵘ λέγοντες. ˣ άνδρες ˈ Τι ˈ Ταύτα ᵉ ποιείτε. ᵇ και ˈ ημείς ᵖ ομοιοπαθείς ᵉ σμεν ˈ υμίν ᵈ άνθρωποι ᵇ ευαγγελιζόμενοι ˈ υμάς ᵏ από ˈ Τούτων / Των ᵐ ματαίων ᵘ επιστρέφειν ᵖ επί / Τον ᵍ θεόν / Τον ᶻ ζώντα, ˈ ος ᵉ εποίησε / Τον ˈ ουρανόν ᵍ και / Την ˣ γην ˈ και / Την ˈ θάλασσαν ᵏ και ᵇ πάντα ˈ Τα ᵖ εν ˈ αυτοίς, ˈ ος ᵉ ν / Ταις ᵇ παρωχημέναις ˈ γενεαίς ᵏ είασε ˈ πάντα / Τα ᵐ έθνη πορεύεσθαι / Ταις ᵖ οδοίς ᵖ αυτών. ᵍ καίτοιγε ˈ ουκ ˈ αμάρτυρον ˈ εαυτόν ᵐ αφήκεν ˣ αγαθοποιών, ˈ ουρανόθεν ᵖ ημίν ᵖ υετούς ᵇ διδούς ˈ και ᵖ καιρούς ˈ καρποφόρους, ˈ εμπιπλών ᵉ τροφής ᵇ και ˈ ευφροσύνης / Τας ᵏ καρδίας ˈ ημών. ᵐ και ᵘ Ταύτα ᵒ λέγοντες ᵖ μόλις ᵍ κατέπαυσαν / Τους ˈ όχλους / Του ᵘ μη ˈ θύειν ᵘ αυτοίς. ˈ διατριβόντων ˈ δε ˈ αυτών ᵉ και ᵇ διδάσκοντων, ˈ επήλθον ᵖ από ˈ αντιοχείας ˈ και ᵉ ικονίου ᵇ ιουδαίοι, ˈ και ᵘ πείσαντες / Τους ˈ όχλους ᵐ και ᵘ λιθάσαντες / Τον ᵖ παύλον ᵖ έσυραν ᵍ έξω / Της ˈ πόλεως, ᵉ νομίσαντες ˈ αυτόν ᵘ τεθνάναι. ˈ κυκλωσάντων ˈ δε ˈ αυτών / Των ᵉ μαθητών, ᵇ αναστάς ˈ εισήλθεν ᵖ εις / Την ˈ πόλιν, ˈ και / Τη ᵛ επαύριον ᵇ εξήλθε ˈ συν / Τω ᵏ βαρνάβα ˈ εις ᵐ Δέρβην. ᵘ ευαγγελισάμενοι ᵒ τε / Την ᵖ πόλιν ᵍ εκείνην ˈ και ᵉ μαθητεύσαντες ˈ ικανούς, ᵘ υπέστρεψαν ˈ εις / Την ˈ Λύστραν ˈ και ᵉ Ικόνιον ᵇ και ˈ αντιόχειαν, ᵖ επιστηρίζοντες / Τας ˈ ψυχάς / Των ˈ μαθητών ᵛ παρακαλούντες ᵇ εμμένειν / Τη ˈ πίστει, ᵏ και ˈ ότι ᵐ διά ᵘ πολλών ᵒ θλίψεων ᵖ δει ᵍ ημάς ˈ εισελθείν ᵉ εις / Την ˈ βασιλείαν / Του ᵘ θεού. ˣ χειροτονήσαντες ˈ δε ˈ αυτοις ᵉ πρεσβυτέρους ᵇ κατ ˈ εκκλησίαν ᵖ προσευξάμενοι ˈ μετά ˈ νηστειών ᵍ παρέθεντο ᵇ αυτούς / Τω ˈ κυρίω, ᵏ εις ˈ ον ᵐ πεπιστεύκεισαν. ᵘ και ᵉ διελθόντες / Την ᵖ πισιδίαν ᵍ ήλθον ˈ εις

ˈ lystris ˢ infirm ᵖ pedib ᵍ ˈ sedebat ooo ooo ᵇ claudus ˈ ex ᵐ vtero ᵃ matris ᵒ sue: ooo ooo ᵍ qui ˈ nunq ᵉ ambulauerat. ˈ Hic ᵘ audiuit ᶻ paulu ᵛ loquentē. ᵏ Qui ᵐ intuitus ᵇ eum ˈ ᶻ ᵖ videns ˈ q ˈ fidē ᵉ haberet ᵇ vt ᵇ salu ᵖ fieret ᵍ ma ooo ooo ooo

ᵉμετάᵇ Δε/ Το ᶜσιγήσαιᵇ αὐτούς,ᶠ ἀπεκρίθηᵐ ιάκωβος ⁿ λέγων.ᵒ ἄνδρεσᵖ ἀδελφοίᵍ ἀκούσατέᶠ μου,ᵉ συμεὼνᵖ ἐξηγήσατοᵘ καθὼς ᶠπρώτον/ο ᶠθεόςᶜ ἐπεσκέψατοᵉ λαβεῖνᵇ ἐξ ᶜ ἐθνῶν ᵖ λαὸν ᶜ ἐπί/Τῶ ὀνόματι ᵉαὐτοῦ, ᵇ καὶ Τούτῳ ᵇ συμφωνοῦσιν/οἱ ᶠλόγοι/Τῶν ᵐ προφητῶν, ⁿ καθὼς ᵒ γέγραπται. ᵖ μετὰᵍ Ταῦτα ᶠ ἀναστρέψω ᵃ καὶ ᵉ ἀνοικοδομήσω/Τὴν ᵘ σκηνὴν ᶠ Δανὶδ/Τὴν ᶠ πεπτωκυῖαν, ᶠ καὶ/Τὰ ᵉ κατεσκαμμένα ᵇ αὐτῆς ᶜ ἀνοικοδομήσω, ᶠ καὶ ᵉ ἀνορθώσω ᶠ αὐτήν, ᵉ ὅπως ᵇ ἂν ᶠ ἐκζητήσωσιν/ οἱ ᵇ κατάλοιποι/Τῶν ᶠ ἀνθρώπων/ Τὸν ᵐ κύριον, ⁿ καὶ ᵒ πάντα/Τὰ ᵖ ἔθνη ᵍ ἐφ ᶠ οὺς ᵉ ἐπικέκληται/ Τὸ ᶠ ὄνομα ᵘ μου ᶠ ἐπ ᶠ αὐτούς, ᶠ λέγει ᵉ κύριος/ο ᵇ ποιῶν ᶜ πάντα ᵖ Ταῦτα, ᶠ α ᶠ ἐστὶ ᵍ γνωστὰ ᵇ ἀπ ᶠ αἰῶνος ᵇ αὐτῷ. ᶠ Διὸ ᵐ ἐγὼ ᵉ κρίνω ᵒ μὴ ᵖ παρενοχλεῖν/Τοῖς ᵍ ἀπὸ/Τῶν ᶠ ἐθνῶν ᵉ ἐπιστρέφουσιν ᶠ ἐπὶ/Τὸν ᵘ θεόν, ᶠ ἀλλὰ ᶠ ἐπιστεῖλαι ᶠ αὐτοῖς/τοῦ ᵉ ἀπέχεσθαι ᵇ ἀπὸ/Τῶν ᶠ ἀλισγημάτων/Τῶν ᵖ εἰδώλων, ᶠ καὶ/Τῆς ᶠ πορνείας, ᶠ καὶ/Τοῦ ᵇ πνικτοῦ ᶠ καὶ/Του ᵇ αἵματος. ᶠ Μωυσῆς ᵐ γὰρ ᵖ ἐκ ᶜ γενεῶν ᵖ ἀρχαίων ᵍ κατὰ ᶠ πόλιν/Τοὺς ᶜ κηρύσσοντας ᶠ αὐτὸν ᵉ ἔχει ᶠ ἐν/Ταῖς ᶠ συναγωγαῖς, ᶠ κατὰ ᵉ πᾶν ᵇ σάββατον ᶠ ἀναγινωσκόμενος. ᵒ Τότε ᶜ ἔδοξε/Τοῖς ᶠ ἀποστόλοις ᶠ καὶ/Τοῖς ᵇ πρεσβυτέροις ᶠ σὺν ᵇ ὅλῃ/Τῇ ᶠ ἐκκλησίᾳ ᵐ ἐκλεξαμένους ᶜ ἄνδρας ᶜ ἐξ ᵖ αὐτῶν ᵖ πέμψαι ᶠ εἰς ᶜ αὐτιόχειαν ᶠ σὺν ᵖ Παύλῳ ᶠ καὶ ᶠ Βαρνάβα, ᶠ Ἰούδαν/Τὸν ᵖ ἐπικαλούμενον ᵇ Βαρσαββᾶν, ᶜ καὶ ᵇ Σίλαν ᶜ ἄνδρας ᶜ ἡγουμένους ᵍ ἐν/Τοῖς ᵇ ἀδελφοῖς, ᶠ γράψαντες ᵇ διὰ ᶠ χειρὸς ᵐ αὐτῶν ᵘ Τάδε/οἱ ᵒ ἀπόστολοι ᵖ καὶ/οἱ ᵍ πρεσβύτεροι ᶠ καὶ/οἱ ᵉ ἀδελφοί/Τοῖς ᶠ κατὰ/Τὴν ᵘ ἀντιόχειαν ᶠ καὶ ᶠ Συρίαν ᶠ καὶ ᵇ Κιλικίαν ᵇ ἀδελφοῖς/Τοῖς ᶜ ἐξ ᵇ ἐθνῶν, ᶠ Χαίρειν. ᶠ ἐπειδὴ ᵍ ἠκούσαμεν ᵇ ὅτι ᶠ Τινὲς ᵏ ἐξελθόντες ᶠ ἐτάραξαν ᵐ ὑμᾶς ᵘ λόγοις ᵒ ἀνασκευάζοντες/Ταῖς ᶠ ψυχαῖς ᵍ ὑμῶν, ᶠ λέγοντες ᵉ περιτέμνεσθαι ᶠ καὶ ᵘ Τηρεῖν/Τὸν ᶠ νόμον, ᶠ οἷς ᶠ οὐ ᵏ διεστειλάμεθα, ᵇ ἔδοξεμ ᶜ ἡμῖν ᵇ γενομένοις ᶜ ὁμοθυμαδὸν ᶠ ἐκλεξαμένοις ᵘ ἄνδρας ᵇ πέμψαι ᶠ πρὸς ᵏ ὑμᾶς ᶠ σὺν/Τοῖς ᵐ ἀγαπητοῖς ᵘ ἡμῶν ᵖ Βαρνάβᾳ ᵖ καὶ ᵍ Παύλου, ᶠ ἀνθρώποις ᵉ παραδεδωκόσι/Τὰς ᶠ ψυχὰς ᶠ αὐτῶν ᶠ ὑπὲρ/Τοῦ ᶠ ὀνόματος/Τοῦ ᶠ κυρίου ᵉ ἡμῶν ᵇ Ἰησοῦ ᶜ Χριστοῦ. ᵒ ἀπεστάλκαμεν ᶜ οὖν ᶠ Ἰούδαν ᵍ καὶ ᵇ Σίλαν, ᶠ καὶ ᵏ αὐτοὺς ᶠ διὰ ᵐ λόγου ᵘ ἀπαγγέλλοντας/Τὰ ᵒ αὐτά. ᶠ ἔδοξε ᵍ γὰρ/Τῷ ᶠ ἁγίῳ ᵉ πνεύματι ᶠ καὶ ᵘ ἡμῖν ᶠ μηδὲν ᶠ πλέον ᶠ ἐπιτίθεσθαι ᵉ ὑμῖν ᵇ βάρος, ᶠ πλὴν/Τῶν ᵒ ἐπάναγκες ᶠ Τούτων, ᶠ ἀπέχεσθαι ᵍ εἰδωλοθύτων, ᵇ καὶ ᶠ αἵματος ᵏ καὶ ᶠ πνικτοῦ, ᵐ καὶ ᵉ πορνείας, ᵉ καὶ ᵖ ὅσα ᵍ μὴ ᶠ θέλετε ᵉ ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ᵘ ἑτέροις ᵏ μὴ ᶠ ποιεῖτε. ᶠ ἐξ ᵉ ὧν ᵇ διατηροῦντες ᶜ ἑαυτούς, ᵒ εὖ ᵒ πράξατε. ᶜ ἔρρωσθε. ᶠ οἱ ᵘ μὲν ᵇ οὖν ᶠ ἀπολυθέντες ᵏ ἦλθον ᶠ εἰς ᵐ αὐτιόχειαν, ᵘ καὶ ᵒ συναγαγόντες/Το ᵖ πλῆθος ᵍ ἐπέδωκαν/Τὴν ᶠ ἐπιστολήν. ᵉ ἀναγνόντες ᶠ Δὲ ᵉ ἐχάρησαν ᶠ ἐπὶ/Τῇ ᶠ παρακλήσει. ᵉ Ἰούδας ᵇ Τε ᶠ καὶ ᵇ Σίλας ᶠ καὶ ᶠ αὐτοὶ ᵉ προφῆται ᵇ ὄντες, ᶠ διὰ ᵇ λόγου ᶠ πολλοῦ ᵐ παρεκάλεσαν/Τοὺς ᵘ ἀδελφούς, ᵒ καὶ ᵖ ἐπεστήριξαν. ᵘ ποιήσαντες ᶠ Δὲ ᶜ χρόνον ᶠ ἀπελύθησαν ᵘ μετ ᶠ εἰρήνης ᶠ ἀπό/Τῶν ᵍ ἀδελφῶν ᵉ πρὸς/Τοὺς ᵇ ἀποστόλους. ᶜ ἔλοξε ᵉ δὲ/Τῶ ᶠ Σίλα ᶠ ἐπιμεῖναι ᶠ αὐτόθι, ᵇ Παῦλος/δὲ ᵏ καὶ ᶠ Βαρνάβας ᵐ διέτριβον ᵉ ἐν ᵒ Ἀντιοχείᾳ, ᶠ διδάσκοντες. ᵍ καὶ ᶠ εὐαγγελιζόμενοι ᵘ μετὰ ᶠ καὶ ᵉ ἑτέρων ᶠ πολλῶν/Τὸν ᶠ λόγον/Του ᶠ κυρίου. ᵃ μετὰ ᵒ δὲ ᶠ Τινὰς ᵒ ἡμέρας ᶠ εἶπε ᶠ Παῦλος ᵉ πρὸς ᵇ Βαρνάβαν. ᶠ ἐπιστρέψαντες ᵏ δὴ ᵉ ἐπισκεψώμεθα/Τοὺς ᵐ ἀδελφούς ᵘ ἡμῶν ᵉ κατὰ ᵖ πᾶσαν ᵍ πόλιν ᶠ ἐν ᶠ αἷς ᶠ κατηγγείλαμεν/Τὸν ᵘ λόγον/Του ᶠ κυρίου, ᶠ πῶς ᶠ ἔχουσι. ᵉ Βαρνάβας ᵇ Δὲ ᶠ ἐβουλεύσατο ᵉ συμπαραλαβεῖν/Τὸν ᶠ Ἰωάννην/Τὸν ᶠ καλούμενον ᵍ Μάρκον. ᵇ Παῦλος Δὲ ᵏ ἠξίου/Τὸν ᶠ ἀποστάντα ᵐ ἀπ ᵘ αὐτῶν ᵉ ἀπὸ ᵖ Παμφυλίας ᵍ καὶ ᶠ μὴ ᵘ συνελθόντα ᶠ αὐτοῖς ᶠ εἰς/Τὸ ᶠ ἔργον, ᶠ μὴ ᶠ συμπαραλαβεῖν/Τοῦτον. ᵇ ἐγένετο ᶠ οὖν ᵖ παροξυσμός, ᶠ ὥστε ᶠ ἀποχωρισθῆναι ᶠ αὐτοὺς ᵇ ἀπ ᶠ ἀλλήλων, ᶠ Τόν ᵏ Τε ᶠ Βαρνάβαν ᶠ παραλαβόντα/Τὸν ᵐ Μάρκον ᵘ ἐκπλεῦσαι ᵉ εἰς ᵏ Κύπρον, ᵍ Παῦλος Δὲ ᵉ ἐπιλεξάμενος ᶠ Σίλαν ᵉ ἐξῆλθεν ᶠ παραδοθεὶς/Τῇ ᶠ χάριτι/Του ᶠ θεοῦ ᵃ ὑπὸ /Τῶν ᵇ ἀδελφῶν. ᶠ Διήρχετο ᵇ Δὲ/Τὴν ᶠ Συρίαν ᶠ καὶ ᵏ Κιλικίαν, ᵇ ἐπιστηρίζων/Τὰς ᶠ ἐκκλησίας. Cap.16.

Κατήντησε ᵇ Δὲ ᶜ εἰς ᵖ Δέρβην ᶜ καὶ ᶠ Λύστραν. ᶜ καὶ ᵇ ἰδοὺ ᶠ μαθητής ᶜ τις ᶠ ἦν ᵐ ὀνόματι ᵘ Τιμόθεος, ᵒ υἱὸς ᵖ γυναικὸς ᵍ Ἰουδαίας ᶠ πιστῆς, ᶠ πατρὸς ᵘ Δὲ ᵉ ἑλληνος. ᶠ ὃς ᶠ ἐμαρτυρεῖτο ᵘ ὑπὸ /Τῶν ᵖ ἐν ᶜ Λύστροις ᵖ καὶ ᵏ Ἰκονίῳ ᶠ ἀδελφῶν. ᵉ Τοῦτον ᵇ ἠθέλησεν ᶠ ὁ ᶠ Παῦλος ᵏ συν ᶠ αὐτῷ ᵐ ἐξελθεῖν, ᵘ καὶ ᵒ λαβὼν ᵖ περιέτεμεν ᶠ αὐτὸν ᶠ διὰ/Τοὺς ᵘ Ἰουδαίους/Τοὺς ᶠ ὄντας ᵉ ἐν/Τοῖς ᶠ τόποις ᶠ ἐκείνοις. ᶠ ἤδεισαν ᵖ γὰρ ᵇ ἅπαντες/Τὸν ᶜ πατέρα ᵖ αὐτοῦ, ᶠ ὅτι ᵉ ἕλλην ᵖ ὑπῆρχεν. ᵇ ὡς ᶠ Δὲ ᵉ ἐπορεύοντο/Τὰς ᵖ πόλεις, ᵐ παρεδίδουν ᵘ αὐτοῖς ᵒ φυλάσσειν/Τὰ ᵖ Δόγματα/Τὰ ᵍ κεκριμένα ᶠ ὑπὸ /Τῶν ᵖ ἀποστόλων ᶠ καὶ/Τῶν ᵖ πρεσβυτέρων/Τῶν ᶠ ἐν ᶠ Ἰερουσαλήμ./αι μὲν ᵒ οὖν ᵉ ἐκκλησίαι ᶠ ἐστερεοῦντο/Τῇ ᵒ πίστει, ᶠ καὶ ᵉ περίσσευον/Τῷ ᶠ ἀριθμῷ ᵇ καθημέραν. ᶠ Διελθόντες ᵏ Δὲ/Τὴν ᶠ Φρυγίαν ᵐ καὶ/Τὴν ᵘ Γαλατικὴν ᵒ χώραν ᵖ κωλυθέντες ᵍ ὑπὸ/Του ᶠ ἁγίου ᵒ πνεύματος ᶠ λαλῆσαι/Τὸν ᵘ λόγον ᶠ ἐν/Τῇ ᶠ Ἀσίᾳ, ᶜ ἐλθόντες ᵉ κατὰ /Τὴν ᵇ Μυσίαν ᵉ ἐπείραζον ᵒ κατὰ /Τὴν ᶠ Βιθυνίαν ᶠ πορεύεσθαι, ᵉ καὶ ᵇ οὐκ ᶠ εἴασεν ᵏ αὐτοὺς/Το ᶠ πνεῦμα. ᵐ παρελθόντες ᵘ Δὲ/Τὴν ᵒ Μυσίαν ᵖ κατέβησαν ᵍ εἰς ᶠ Τρωάδα, ᵉ καὶ ᶠ ὅραμα ᵘ διὰ /Τῆς ᶠ νυκτὸς ᶠ ὤφθη/Τῷ ᶠ Παύλῳ. ᵉ ἀνήρ ᵇ Τις ᶠ ἦν ᵐ Μακεδὼν ᵖ ἑστὼς ᶠ παρακαλῶν ᵉ αὐτὸν, ᵇ καὶ λέγων. ᵏ Διαβὰς ᶠ εἰς ᵐ Μακεδονίαν ᵖ βοήθησον ᵒ ἡμῖν. ᵖ ὡς ᵍ τραδιδοῦσι ᶠ ἐπιστολήν. ᵘ Ὅτε ᵍ οὖν ᵍ ἔγγισσεν ᶠ ἐπιστολή. ᵉ ἀναγνόντες ᶠ Δὲ ᵉ ἐχάρησαν ᶠ ἐπὶ/Τῇ ᶠ παρακλήσει. ᵉ Ἰούδας ᵇ Τε ᶠ καὶ ᵇ Σίλας ᶠ καὶ ᶠ αὐτοὶ ᵉ προφῆται ᵇ ὄντες, ᶠ διὰ ᵇ λόγου ᶠ πολλοῦ ᵐ παρεκάλεσαν/Τοὺς ᵘ ἀδελφούς, ᵒ καὶ ᵖ ἐπεστήριξαν. ᵘ ποιήσαντες ᶠ Δὲ ᶜ χρόνον ᶠ ἀπελύθησαν ᵘ μετ ᶠ εἰρήνης ᶠ ἀπό/Τῶν ᵍ ἀδελφῶν ᵉ πρὸς/Τοὺς ᵇ ἀποστόλους. ᶜ ἔλοξε ᵉ δὲ/Τῶ ᶠ Σίλα ᶠ ἐπιμεῖναι ᶠ αὐτόθι, ᵇ Παῦλος/δὲ ᵏ καὶ ᶠ Βαρνάβας ᵐ διέτριβον ᵉ ἐν ᵒ Ἀντιοχείᾳ, ᶠ διδάσκοντες. ᵍ καὶ ᶠ εὐαγγελιζόμενοι ᵘ μετὰ ᶠ καὶ ᵉ ἑτέρων ᶠ πολλῶν/Τὸν ᶠ λόγον/Του ᶠ κυρίου. ᵃ μετὰ ᵒ δὲ ᶠ Τινὰς ᵒ ἡμέρας ᶠ εἶπε ᶠ Παῦλος ᵉ πρὸς ᵇ Βαρνάβαν. ᶠ ἐπιστρέψαντες ᵏ δὴ ᵉ ἐπισκεψώμεθα/Τοὺς ᵐ ἀδελφούς ᵘ ἡμῶν ᵉ κατὰ ᵖ πᾶσαν ᵍ πόλιν ᶠ ἐν ᶠ αἷς ᶠ κατηγγείλαμεν/Τὸν ᵘ λόγον/Του ᶠ κυρίου, ᶠ πῶς ᶠ ἔχουσι. ᵉ Βαρνάβας ᵇ Δὲ ᶠ ἐβουλεύσατο ᵉ συμπαραλαβεῖν/Τὸν ᶠ Ἰωάννην/Τὸν ᶠ καλούμενον ᵍ Μάρκον. ᵇ Παῦλος Δὲ ᵏ ἠξίου/Τὸν ᶠ ἀποστάντα ᵐ ἀπ ᵘ αὐτῶν ᵉ ἀπὸ ᵖ Παμφυλίας ᵍ καὶ ᶠ μὴ ᵘ συνελθόντα ᶠ αὐτοῖς ᶠ εἰς/Τὸ ᶠ ἔργον, ᶠ μὴ ᶠ συμπαραλαβεῖν/Τοῦτον. ᵇ ἐγένετο ᶠ οὖν ᵖ παροξυσμός, ᶠ ὥστε ᶠ ἀποχωρισθῆναι ᶠ αὐτοὺς ᵇ ἀπ ᶠ ἀλλήλων, ᶠ Τόν ᵏ Τε ᶠ Βαρνάβαν ᶠ παραλαβόντα/Τὸν ᵐ Μάρκον ᵘ ἐκπλεῦσαι ᵉ εἰς ᵏ Κύπρον, ᵍ Παῦλος Δὲ ᵉ ἐπιλεξάμενος ᶠ Σίλαν ᵉ ἐξῆλθεν ᶠ παραδοθεὶς/Τῇ ᶠ χάριτι/Του ᶠ θεοῦ ᵃ ὑπὸ /Τῶν ᵇ ἀδελφῶν. ᶠ Διήρχετο ᵇ Δὲ/Τὴν ᶠ Συρίαν ᶠ καὶ ᵏ Κιλικίαν, ᵇ ἐπιστηρίζων/Τὰς ᶠ ἐκκλησίας. Cap.16.

θοσ ᵍ ἐπέλωκαμ/Τὴν ᶜ ἐπιστολήν. ᵘ ἀναγνόντες ᶠ Δὲ ᵉ ἐχάρησαμ/ ἐπὶ/Τῇ ᶠ παρακλήσει. ᵉ Ἰούδας ᵇ Τε ᶠ καὶ ᵇ Σίλας ᶠ καὶ ᶠ αὐτοὶ ᵉ προφῆται ᵇ ὄντες, ᶠ διὰ ᵇ λόγου ᶠ πολλοῦ ᵐ παρεκάλεσαμ/Τοὺς ᵘ ἀδελφούς, ᵒ καὶ ᵖ ἐπεστήριξαμ. ᵘ ποιήσαμτες ᶠ Δε ᶜ χρόνον ᶠ ἀπελύθησαμ ᵘ μετ ᶠ εἰρήνης ᶠ ἀπό/Τῶν ᵍ ἀδελφῶν ᵉ πρὸς/Τοὺς ᵘ ἀπόστολους. ᶜ ἔλοξε ᵉ δὲ/Τῶ ᶠ Σίλα ᶠ ἐπιμεῖμαι ᶠ αὐτόθι, ᵇ Παῦλος/δὲ ᵏ καὶ ᶠ Βαρνάβας ᵐ διέτριβομ ᵉ ἐμ ᵒ Ἀντιοχείᾳ, ᶠ διδάσκομτες. ᵍ καὶ ᶠ εὐαγγελιζόμενοι ᵘ μετὰ ᶠ καὶ ᵉ ἑτέρωμ ᶠ πολλῶμ/Τοῦ ᶠ λόγομ/Του ᶠ κυρίου. ᵃ μετὰ ᵒ δὲ ᶠ Τινὰς ᵒ ἡμέρας ᶠ εἶπε ᶠ Παῦλος ᵉ πρὸς ᵇ Βαρνάβαμ. ᶠ ἐπιστρέψαντες ᵏ δὴ ᵉ ἐπισκεψώμεθα/Τοὺς ᵐ ἀδελφούς ᵘ ἡμῶμ ᵉ κατὰ ᵖ πᾶσαμ ᵍ πόλιμ ᶠ ἐμ ᶠ αἷς ᶠ κατηγγείλαμεμ/Τοῦ ᵘ λόγομ/Του ᶠ κυρίου, ᶠ ὥς ᶠ ἐσὶ ᵍ γμωστὰ ᵇ ἀπ ᶠ αἰῶμος ᵇ αὐτῷ. ᶠ Διὸ ᵐ ἐγὼ ᵉ κρίμω ᵒ μὴ ᵖ παρεμοχλεῖμ/Τοῖς ᵍ ἀπὸ/Τῶμ ᶠ ἐθμῶμ ᵉ ἐπιστρέφουσιμ ᶠ ἐπὶ/Τομ ᵘ θεόμ, ᶠ ἀλλὰ ᶠ ἐπιστεῖλαι ᶠ αὐτοῖς/του ᵉ ἀπέχεσθαι ᵇ ἀπὸ/Τῶμ ᶠ ἀλισγημάτωμ/Τῶμ ᵖ εἰδώλωμ, ᶠ καὶ/Τῆς ᶠ πορμείας, ᶠ καὶ/Του ᵇ πμικτοῦ ᶠ καὶ/Του ᵇ αἵματος. ᶠ Μωυσῆς ᵐ γαρ ᵖ εκ ᶜ γεμεῶμ ᵖ αρχαίωμ ᵍ κατὰ ᶠ πόλιμ/Τοὺς ᶜ κηρύσσομτας ᶠ αὐτομ ᵉ ἔχει ᶠ ἐμ/Ταις ᶠ συμαγωγαις, ᶠ κατὰ ᵉ παμ ᵇ σάββατομ ᶠ αμαγιμωσκόμεμος. ᵒ Τότε ᶜ ἔλοξε/Τοις ᶠ ἀποστόλοις ᶠ καὶ/Τοις ᵇ πρεσβυτέροις ᶠ συμ ᵇ ὁλη/Τη ᶠ εκκλησια ᵐ εκλεξα μένους ᶜ ἄμδρας ᶜ εξ ᵖ αυτῶμ ᵖ πεμψαι ᶠ εις ᶜ αμτιόχειαμ ᶠ συμ ᵖ παύλω ᶠ καὶ ᶠ βαρμάβα, ᶠ ἰούλαμ/Τομ ᵉ επικαλούμενομ ᵇ βαρσαββᾶμ, ᶜ καὶ ᵇ σίλαμ ᶜ ἄμ= δρας ᶠ ηγουμένους ᵍ ἐμ/Τοις ᵇ αδελφοις, ᶠ γράψαντες ᵇ διὰ ᶠ χειρός ᵐ αυτῶμ ᵘ Τάδε/οι ᵒ αποστολοι ᵖ καὶ/οι ᵍ πρεσβύτεροι ᶠ καὶ/οι ᵉ αδελφοί/Τοις ᶠ κατά/Τὴμ ᵘ αμτιόχειαμ ᶠ καὶ ᶠ συρίαμ ᶠ καὶ ᵇ κιλικίαμ ᵇ αδελφοις/Τοις ᶜ εξ ᵇ εθμῶμ, ᶠ Χαίρειμ. ᶠ επειδὴ ᵍ ἠκούσαμεμ ᵇ ὁτι ᶠ Τιμὲς ᵏ εξελθόμτες ᶠ ἐτάραξαμ ᵐ υμᾶς ᵘ λόγοις ᵒ αμασκευάζομτες/Τας ᶠ ψυχὰς ᵍ υμῶμ, ᶠ λέγομτες ᵉ περιτέμμεσθαι ᶠ καὶ ᵘ Τηρεῖμ/Τομ ᶠ νόμομ, ᶠ οις ᶠ ου ᵏ διεστείλαμεθα, ᵇ ἔλοξεμ ᶜ ημῖμ ᵇ γεμομένοις ᶜ ομοθυμαδὸμ ᶠ εκλεξαμένοις ᵘ ἄμ= δρας ᵇ πέμψαι ᶠ ωρος ᵏ υμᾶς ᶠ συμ/Τοις ᵐ αγαπη= τοις ᵘ ημῶμ ᵖ βαρμάβα ᵖ καὶ ᵍ παύλου, ᶠ αμθρώποις ᵉ παραδεδωκόσι/Τας ᶠ ψυχὰς ᶠ αυτῶμ ᶠ υπὲρ/Του ᶠ ομόματος/Τοῦ ᶠ κυρίου ᵉ ημῶμ ᵇ ιησού ᶜ Χριστού. ᵒ απεστάλκαμεμ ᶜ ουμ ᶠ ιούλαμ ᵍ καὶ ᵇ σίλαμ, ᶠ καὶ ᵏ αυτούς ᶠ διὰ ᵐ λόγου ᵘ απαγγέλλομτας/Τα ᵒ αυτά. ᶠ ἔλοξε ᵍ γαρ/Τῷ ᶠ αγίῳ ᵉ πμεύματι ᶠ καὶ ᵘ ημῖμ ᶠ μηλέμ ᶠ πλέομ/επιτίθεσθαι ᵉ υμῖμ ᵇ βάρος, ᶠ πλημ/Τωμ ᵒ επάμαγκες ᶠ Τούτωμ, ᶠ απέχεσθαι ᵍ ειλω λοθύτωμ, ᵇ καὶ ᶠ αίματος ᵏ καὶ ᶠ πμικτού, ᵐ καὶ ᵉ πορμείας, ᵉ καὶ ᵖ όσα ᵍ μὴ ᶠ θέλετε ᵉ εαυτοις γί μεσθαι, ᵘ ετέροις ᵏ μὴ ᶠ ποιείτε. ᶠ εξ ᵉ ωμ ᵇ δια= τηρούμτες ᶜ εαυτούς, ᵒ ευ ᵒ πράξατε. ᶜ ἔρρω= σθε. ᶠ οι ᵘ μεμ ᵇ ουμ ᶠ απολυθέμτες ᵏ ἦλθομ ᶠ εις ᵐ αμτιόχειαμ, ᵘ καὶ ᵒ συμαγαγόμτες/Το ᵖ πλή= θος ᵍ ἐπέδωκαμ/Τὴμ ᶜ επιστολήμ. ᵘ αμαγμόμτες ᶠ Δε ᵉ εχάρησαμ ᶠ επί/Τῃ ᶠ παρακλήσει. ᵉ ιούλας ᵇ Τε ᶠ καὶ ᵇ σίλας ᶠ καὶ ᶠ αυτοί ᵉ προφῆται ᵇ όμτες, ᶠ διά ᵇ λόγου ᶠ πολλού ᵐ παρεκάλεσαμ/Τους ᵘ αδελ φούς, ᵒ καὶ ᵖ επεστήριξαμ. ᵘ ποιήσαμτες ᶠ Δε ᶜ χρο= μομ ᶠ απελύθησαμ ᵘ μετ ᶠ ειρήμης ᶠ από/Τωμ ᵍ αδελ φῶμ ᶠ προς/Τους ᵇ αποστολους. ᶜ ἔλοξε ᵉ δε/Τω ᶠ σίλα ᶠ επιμείμαι ᶠ αυτόθι, ᵇ παύλος/δε ᵏ καὶ ᶠ βαρ μάβας ᵐ διέτριβομ ᵉ εμ ᵒ αμτιοχεια, ᶠ διδάσκομτες. ᵍ καὶ ᶠ ευαγγελιζομεμοι ᵘ μετά ᶠ καὶ ᵉ ετερωμ ᶠ πολ λῶμ/Τομ ᶠ λόγομ/Του ᶠ κυρίου. ᵃ μετὰ ᵒ δὲ ᶠ Τιμὰς ᵒ ημέρας ᶠ είπε ᶠ παύλος ᵉ προς ᵇ βαρμάβαμ. ᶠ επι στρεψαμτες ᵏ δη ᵉ επισκεψώμεθα/Τους ᵐ αδελ= φούς ᵘ ημωμ ᵉ κατά ᵖ πάσαμ ᵍ πόλιμ ᶠ εμ ᶠ αις ᶠ κα= τηγγείλαμεμ/Τομ ᵘ λόγομ/Του ᶠ κυρίου, ᶠ πως ᶠ έ= χουσι. ᵉ βαρμάβας ᵇ δε ᶜ εβουλεύσατο ᵉ συμπα= ραλαβείμ/Τομ ᶠ ιωάμμημ/Τομ ᶠ καλούμεμομ ᵍ μαρ= κομ. ᵇ παύλος/δε ᵏ ηξίου/Τομ ᶠ αποστάμτα ᵐ απ ᵘ αυ τώμ ᵉ από ᵖ πμαμφυλίας ᵍ καὶ ᶠ μὴ ᵘ συμελθόμτα ᶠ αυτοις ᶠ εις/Το ᶠ έργομ, ᶠ μὴ ᶠ συμπαραλαβείμ/Του τομ. ᵇ εγεμέτο ᶠ ουμ ᵖ παροξυσμός, ᶠ ωστε ᶠ αποχω ρισθήμαι ᶠ αυτούς ᵇ απ ᶠ αλλήλωμ, ᶠ Τομ ᵏ Τε ᶠ βαρμά βαμ ᶠ παραλαβόμτα/Τομ ᵐ μάρκομ ᵘ εκπλευσαι ᵉ εις ᵏ κύπρομ, ᵍ παύλος ᶠ δε ᵉ επιλεξάμεμος ᶠ σίλαμ ᵉ ε ξήλθεμ ᶠ παραδοθείς/Τη ᶠ χάριτι/Του ᶠ θεού ᵃ υπό /Τωμ ᵇ αδελφῶμ. ᶠ Διήρχετο ᵇ δε/Τὴμ ᶠ συρίαμ ᶠ και ᵏ κιλικίαμ, ᵇ επιστηρίζωμ/Τας ᶠ εκκλησιας. Cap.16.

Κατήμτησε ᵇ δε ᶜ εις ᵖ δερβημ ᶜ και ᶠ λύστραμ. ᶜ καὶ ᵇ ιδού ᶠ μαθητής ᶜ τις ᶠ ἦμ ᵐ ομόματι ᵘ τιμό θεος, ᵒ υιὸς ᵖ γυμαικὸς ᵍ Ἰουδαίας ᶠ πιστῆς, ᶠ πατρὸς ᵘ δε ᵉ ελλήμος. ᶠ ος ᶠ εμαρτυρείτο ᵘ υπὸ /Τωμ ᵖ εμ ᶜ λύστροις ᵖ καὶ ᵏ ικομίω ᶠ αδελφῶμ. ᶠ Τού τομ ᵇ ηθελησεμ/ο ᶠ παύλος ᵏ συμ ᶠ αυτῷ ᵐ εξελθείμ, ᵘ καὶ ᵒ λαβὼμ ᵖ περιέτεμεμ ᵘ αυτομ ᶠ διὰ/Τους ᵘ ιου δαίους/Τους ᶠ ομτας ᵉ εμ/Τοις ᶠ τόποις ᶠ εκείμοις. ᶠ ἤδεισαμ ᵖ γαρ ᵇ απαμτες/Τομ ᶜ πατέρα ᵖ αυτού, ᶠ ὁτι ᵉ ἕλλημ ᵖ υπηρχεμ. ᵇ ως ᶠ δε ᵉ επορεύομτο/Τας ᵖ πόλεις, ᵐ παρεδίδουμ ᵘ αυτοις ᵒ φυλάσσειμ/Τα ᵖ δογματα/Τα ᵍ κεκριμεμα ᶠ υπό /Τωμ ᵖ αποστό= λωμ ᶠ και/Τωμ ᵘ πρεσβυτέρωμ/Τωμ ᶠ εμ/ιερουσα= λήμ./αι μεμ ᵒ ουμ ᵉ εκκλησιαι ᶠ εστερεούμτο/Τη ᵒ πί στει, ᶠ και ᵉ περίσσευομ/Τω ᶠ αριθμω ᵇ καθημέραμ. ᶠ Διελθόμτες ᵏ δε/Τὴμ ᶠ φρυγίαμ ᵐ και/Τὴμ ᵘ γαλατι κὴμ ᵒ χώραμ ᵖ κωλυθέμτες ᵍ υπό/Του ᶠ αγίου ᵒ πμεύ ματος ᶠ λαλῆσαι/Τομ ᵘ λόγομ ᶠ εμ/Τη ᶠ ασία, ᶜ ελθόμ τες ᵉ κατά /Τὴμ ᵇ μυσίαμ ᵉ επείραζομ ᵒ κατά /Τὴμ ᶠ βιθυμίαμ ᶠ πορεύεσθαι, ᵉ καὶ ᵇ ουκ ᶠ είασεμ ᵏ αυ τούς/Το ᶠ πμεύμα. ᵐ παρελθόμτες ᵘ δε/Τὴμ ᵒ μυσί αμ ᵖ κατέβησαμ ᵍ εισ ᶠ Τρωάδα, ᵉ καὶ ᶠ όραμα ᵘ διά /Τῆς ᶠ μυκτὸς ᶠ ὤφθη/Τω ᶠ παύλω. ᵉ ἀμὴρ ᵇ Τις ᶠ ἦμ ᵐ μα κεδὼμ ᶠ εστὼς ᶠ παρακαλῶμ ᵉ αυτομ, ᵇ καὶ λέγωμ. ᵏ Διαβὰς ᶠ εις ᵐ μακεδομίαμ ᵖ βοήθησομ ᵒ ημῖμ. ᵖ ως ᵍ τραδιδοῦσι ᶠ επιστολήμ. ᵘ Ὅτε ᵍ ουμ ᵍ ἔγγισσεμ ᶠ επιστολή. ᵉ αμαγμόμτες ᶠ δε ᵉ εχάρησαμ ᶠ επί/Τῃ ᶠ παρακλήσει. ᵉ ιούλας ᵇ Τε ᶠ καὶ ᵇ σίλας ᶠ καὶ ᶠ αυτοὶ ᵉ προφῆται ᵇ όμτες, ᶠ διὰ ᵇ λόγου ᶠ πολλοῦ ᵐ παρεκάλεσαμ/Τους ᵘ αδελφούς, ᵒ καὶ ᵖ επεστήριξαμ. ᵘ ποιήσαμτες ᶠ δε ᶜ χρόμομ ᶠ απελύθησαμ ᵘ μετ ᶠ ειρήμης ᶠ από/Τῶμ ᵍ αδελφῶμ ᵉ πρὸς/Τους ᵇ αποστολους. ᶜ ἔλοξε ᵉ δε/Τῶ ᶠ σίλα ᶠ επιμεῖμαι ᶠ αυτόθι, ᵇ παύλος/δε ᵏ καὶ ᶠ βαρ μάβας ᵐ διέτριβομ ᵉ εμ ᵒ αμτιοχεια, ᶠ διδάσκομτες. ᵍ καὶ ᶠ ευαγγελιζομεμοι ᵘ μετὰ ᶠ καὶ ᵉ ετερωμ ᶠ πολ λῶμ/Τομ ᶠ λόγομ/Του ᶠ κυρίου. ᵃ μετὰ ᵒ δὲ ᶠ Τιμὰς ᵒ ημέρας ᶠ είπε ᶠ παύλος ᵉ προς ᵇ βαρμάβαμ. ᶠ επι στρεψαμτες ᵏ δη ᵉ επισκεψώμεθα/Τους ᵐ αδελ= φούς ᵘ ημωμ ᵉ κατά ᵖ πάσαμ ᵍ πόλιμ ᶠ εμ ᶠ αις ᶠ κα= τηγγείλαμεμ/Τομ ᵘ λόγομ/Του ᶠ κυρίου, ᶠ πως ᶠ έ= χουσι. ᵉ βαρμάβας ᵇ δε ᶜ εβουλεύσατο ᵉ συμπα= ραλαβείμ/Τομ ᶠ ιωάμμημ/Τομ ᶠ καλούμεμομ ᵍ μαρ= κομ. ᵇ παύλος/δε ᵏ ηξίου/Τομ ᶠ αποστάμτα ᵐ απ ᵘ αυ τώμ ᵉ από ᵖ πμαμφυλίας ᵍ καὶ ᶠ μὴ ᵘ συμελθόμτα ᶠ αυτοις ᶠ εις/Το ᶠ έργομ, ᶠ μὴ ᶠ συμπαραλαβείμ/

qλε/το ὁραμα εἰλεμ, ευθεως εζητησαμεν εξελ
θειν εις/την μακεδωνίαν, συνβιβαζοντες ὁτι
προσκέκληται ημας/ο κύριος ευαγγελίσα
σθαι αυτούς. αναχθέντες ουν απο της Τρωά
δος, ενθυδρομησαμεν εις σαμοθρακην, τη τε
ἐπιούσῃ εις μεάπολιν, εκειθεν τε εις φιλίπ
πους, ἥτις ἐστὶ πρώτη της μερίδος της μα=
κεδωνίας πόλις κολώνεια. ἦμεν δε εν αυτη
τη πόλει διατρίβοντες ημέρας τινάς. τη τε
ἡμέρα/των σαββάτων εξήλθομεν ἔξω της
πόλεως παρά ποταμόν, ου ἐνομίζετο προ
σευχη εἶναι, και καθίσαντες ελαλούμεν/ταις
συνελθούσαις γυναιξί. και τις γυνή ονόμα
τι λυδία πορφυρόπωλις πόλεως θυατεί=
ρων σεβομένη/τον θεόν ἤκουεν, ης ο κύριος
διήνοιξε/την καρδίαν προσέχειν/τοις λα=
λουμένοις υπό/του παύλου. ως δε εβαπτίσ
θη και ο οἶκος αυτής, παρεκάλεσε λέγουσα.
ει κεκρίκατε με πιστὴν εἶναι/τω κυρίω, ει=
σελθόντες εις/τον οἶκον μου, μείνατε, και πα
ρεβιάσατο ημάς. εγένετο δε πορευομένων ἡ
μῶν εις προσευχήν παιδίσκην τινά ἔχου=
σαν πνεύμα πύθωνος απαντήσαι ημίν, ἥτις
ἐργασίαν πολλὴν παρείχε/τοις κυρίοις αυ
της μαντευομένη. αὕτη κατακολουθήσασα
/τω παύλω και ημίν, ἔκραξε λέγουσα. οὗ=
τοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι/του θεου/του ὑψί
στου εισίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ημίν ὁ
δὸν σωτηρίας. τουτο δε ἐποίει επί πολλάς
ἡμέρας. διαπονηθείς δε ὁ παύλος και ἐπισ=
τρέψας/τω πνεύματι εἶπε, παραγγέλλω σοι
εν/τω ὀνόματι ιησού χριστού ἐξελθεῖν απ
αυτής, και εξήλθεν αυτη/τη ὥρα. ιδόντες δε
οἱ κύριοι αυτής ὅτι εξήλθεν/η ελπίς της ἐρ=
γασίας αυτών, επιλαβόμενοι/του παύλου
και σίλα εἵλκυσαν εις την ἀγοράν επί/τους
ἄρχοντας, και προσαγαγόντες αὐτούς/τοις
στρατηγοῖς εἶπον, οὗτοι/οἱ ἄνθρωποι ἐκτα=
ράσσουσιν ημών/την πόλιν ιουδαῖοι, υπάρ=
χοντες, και καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ ουκ ἔξεσ
τιν ημίν παραδέχεσθαι ουδὲ ποιεῖν ῥωμαί
οις οὖσι. και συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ αυ=
τών, και οἱ στρατηγοὶ περιρρήξαντες τα ἱ=
μάτια αυτών εκέλευον ραβδίζειν. πολλάς
τε ἐπιθέντες αυτοῖς πληγάς, ἔβαλον εις φυ
λακήν, παραγγείλαντες/τω δεσμοφύλακι α
σφαλώς τηρεῖν αυτούς. ος παραγγελίαν
τοιαύτην ειληφώς, ἔβαλεν αυτους εις την ε
σοτέραν φυλακήν, και/τους πόδας αυτών ησ
φαλίσατο εις/το ξύλον. κατά δε/το μεσο=
νύκτιον παύλος και σίλας προσευχόμενοι
ὕμνουν/τον θεόν, επηκροώντο δε αυτών
οἱ δέσμιοι. ἄφνω δε σεισμος εγένετο μέ=

ατ visus vidit: statiz ꝓquisiuimus ꝓficisci
in macedoniam: certi facti ꝙ deꝰ
vocasset nos deus euangelizare
cis. Nauigantes autez a troade: recto curſu venimus ſamothraciã: ꝛ
ſequenti die neapoli: ꝛ inde philippos
que eſt prima partis macedonie
ciuitas colonia. Eram autem in hac
vrbe die aliquot cõſiſtẽtes. Die aũt
ſabbatoꝝ egreſſi ſumus foras
portã iuxta fluuiũ: vbi videbatur oratio
eſſe: ꝛ ſedentes loquebamur
mulieribꝰ ꝙ conuenerãt. ꝛ quãdã mulier no
mine lydia purpuraria ciuitatis thyathi
renſis colens deum audiuit: cuius dñs
aperuit cor intendere his que dicebant
a paulo. Cum autem baptizata eſſet
ꝛ domus eius: deprecata eſt dicens.
Si iudicaſtis me fidelẽ dño cẽ: introite
in domum meam: ꝛ manete. Et coegit
nos. Factũ eſt aũt euntibus nobis
ad oratorium puellam quandã habẽtẽ
ſpũm phytonẽ obuiare nobis: que
queſtũ magnũ preſtabat dominis ſuis
diuinando. Hec ſubſecuta eſt
paulum ꝛ nos clamabat dicens. Hi
homines ſerui excelſi dei
ſunt: qui annunciant vobis viam
ſalutis. Hoc autem faciebat multis
diebus. Dolens autẽ paul⁹: ꝛ conuerſus
ſpiritui dixit. Precipio tibi
in nomine ieſu chriſti exire ab
ea. Et exiit eadẽ hora. Videntes autez
domini eius quia exiit ſpes quaſtus
eorum: apprehendentes paulum
ſilam perduxerũt in forum ad
principes: ꝛ offerentes eos magiſtratib⁹ dixerũt, Hi homines turbant
ciuitatem noſtram: cum ſint
iudei: ꝛ annunciant morẽ quẽ nõ licet
nobis ſuſcipere neq; facere: cũ ſimus ro
mani. Et cucurrit plebs aduerſus eos:
ꝛ magiſtratus ſciſſis tunicis
eos: iuſſerũt eos virgis cedi. Et cũ ml
tas plagas cis iniecciſſent miſerũt eos in
carcerẽ: ꝑcipientes cuſtodi vt diligẽter
cuſtodiret eos. Qui cũ tale preceptum
accepiſſet: miſit eos in interiorem
carcerem: ꝛ pedes eorum ſtrinxit
ligno. Media autem nocte
paulus ꝛ ſylas adorantes
laudabãt deũ: ꝛ audiebãt eos ꝛ ꝙ
q̃ custodia erãt. Subito terre mo

γας, ὥστε σαλευθῆναι/τα θεμέλια/του δεσ=
μωτηρίου. ἀνεῴχθησαν τε παραχρῆμα/αι
θύραι πᾶσαι, και πάντων/τα δεσμά ἀνέθη.
ἔξυπνος δε γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, και ι
δὼν ἀνεῳγμένας/τας θύρας/της φυλακης,
σπασάμενος μάχαιραν ἐμελλεν ἑαυτὸν α=
ναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι/τους δεσμί=
ους. εφώνησε δε φωνῇ μεγάλῃ ὁ παύλος,
λέγων. μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν, ἅπαν
τες γαρ ἐσμεν ἐνθάδε. αἰτήσας δε φῶτα, εἰ
σεπήδησε και ἔντρομος γενόμενος προσέπε
σε/τω παύλω και/τω σίλα, και προαγαγὼν
αυτούς ἔξω ἔφη, κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα
σωθῶ. οἱ δε εἶπον, πίστευσον ἐπὶ/τον κύ
ριον ιησοῦν/χριστόν, και σωθήσῃ συ και ὁ οἶ
κος σου. και ελάλησαν αυτῷ/τον λόγον
/του κυρίου και πᾶσι/τοις ἐν/τῇ οἰκίᾳ αυ=
τού. και παραλαβὼν αυτούς ἐν ἐκείνῃ/τῇ ὥ
ρα/της νυκτὸς ἔλουσεν απὸ/των πληγών,
και εβαπτίσθη αυτὸς και οἱ αυτού παρα=
χρῆμα. αναγαγὼν τε αυτούς εἰς/τον οἶκον
αυτού παρέθηκε τράπεζαν, και ἠγαλλιάσα
το παμοικὶ πεπιστευκὼς/τω θεῷ. ἡμέρας δε
γενομένης απέστειλαν/οἱ στρατηγοὶ/τους
ῥαβδούχους λέγοντες. ἀπόλυσον/τους ἀν
θρώπους ἐκείνους. απήγγειλεν δε ὁ δεσμο=
φύλαξ/τους λόγους τούτους προς/τον παύ
λον, ὅτι απεστάλκασιν/οἱ στρατηγοὶ ἵνα απο
λυθῆτε. νυν ουν εξελθόντες πορεύεσθε εμ
ειρήνῃ./ὁ δε παῦλος ἔφη πρὸς αυτούς. ἀν
ραπτες ημάς δημοσία ακατακρίτους ἀνθρώ
πους ῥωμαίους υπάρχοντας, ἔβαλον εις φυ
λακήν, και νυν λάθρα ημᾶς εκβάλλουσιν.
οὐ γαρ, αλλὰ ἐλθόντες αυτοὶ ημᾶς ἐξαγα
γέτωσαν. ἀπήγγειλαν δε/τοις στρατηγοις
οἱ ῥαβδοῦχοι/τα ῥήματα ταῦτα, και ἐφο=
βήθησαν ακούσαντες ὅτι ῥωμαῖοί εἰσι, και
ἐλθόντες παρεκάλεσαν αυτούς, και ἐξαγα
γόντες ἠρώτων ἐξελθεῖν/της πόλεως. ἐξελ=
θόντες δε/εκ/της φυλακης εισῆλθον πρὸς
/τὴν λυδίαν, και ἰδόντες/τους ἀδελφούς πα
ρεκάλεσαν αυτούς, και ἐξῆλθον. Cap. 17.

Διοδεύσαντες δε/την αμφίπολιν και απο
λλωνίαν ἦλθον εις θεσσαλονίκην, ὅπου
ἦν/ἡ συναγωγὴ/των ιουδαίων. κατά δε/το
εἰωθὸς/τω παύλω εισῆλθε πρὸς αυτούς,
και ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αυτοις
από/των γραφῶν, διανοίγων και παρατιθέ
μενος ὅτι/τον χριστὸν ἔδει παθεῖν και ανα=
στῆναι εκ νεκρῶν, και ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ Χρι
στὸς ιησοῦς ὃν εγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. και
τινες εξ αυτῶν επείσθησαν, και προσεκλη
ρώθησαν/τω παύλω και/τω σίλα, των τε σε

ē magn⁹: ita vt mouerẽt fũdamẽta carceris. Et ſtatim aperta ſunt oia oſtia ꝛ vniuſorum vincula ſoluta
ſunt. Expgefact⁹ aũt cuſtos carceris ꝛ
videns ianuas apertas carceris: educto
cuagnato gladio volebat ſe interfice=
re existimans fugiſſe vinctos. Clamauit autem paulus voce magna
dicẽs. Nihil tibi malefeceris. Omnes
ei hic ſum⁹. Petito qꝫ lumine introgreſſus eſt: ꝛ tremefactus procidit
Paulo ꝛ ſyle ad pedes: et producens
eos foras ait. Dñi: qd me opz facere vt
ſalu⁹ fiã? At illi dixerũt. Credẽ dñi
ielum: ꝛ ſalus eris tu ꝛ domus
tua. Et locuti ſunt ei verbum
dñi cũ omnibus qui erant in domo ei⁹.
Et tollens eos in illa hora
noctis lauit plagas eorum: ꝛ
ꝛ baptizat⁹ ē ipe ꝛ ois dom⁹ ei⁹ ꝑtinus
Cuz qꝫ perduxiſſet eos in domuz
ſuã apposuit cibꝰ mensaz: et letatus eſt
cũ oi domo ſua credẽs deo. Et cũ dies
factus eſſet: miſerunt magiſtratus
lictores dicentes. Dimitte homines
illos. Nũciauit autem custos carceris /
verba hec paulo
q: miſerũt magiſtratus vt dimittamini.
Nunc igitur exeuntes ite in
pace. Paulus aũt dixit eis. Cesos
nos publice indemnatos homines
romanos miſerunt in carcerem: et
ꝛ nunc occulte nos eiciunt? non
Nõ ita: ſed veniant ꝛ ipſi nos eiciant.
Nunciauerunt autem magiſtratibus
lictores verba hec: ꝛ timuerunt
qꝫ audito q romani eſſent: et
venientes deꝓcati ſunt eos: ꝛ educẽtes
rogabãt vt egrederent de vrbe. Exeũtes
autem de carcere introierunt ad
lydiam: ꝛ viſis fratribus conſolati ſunt
eos: ꝛ profecti ſunt. Cap. 17.

Cũ ãt pambulaſſet ãphipolim ꝛ a=
pollonã venerũt theſſalonicẽ: vbi
erat ſynagoga iudeoꝝ. Scdz ꝓcuetuo
dinẽ autem paulus introiit ad eos:
ꝛ per ſabbata tria diſſerebat eis
de ſcripturis: adaperiens ꝛ inſinuans Luce.14.g.
q: xpm oportuit pati ꝛ reſurgere
a mortuis: q ꝛ qꝫ hic eſt ieſus chriſtus
quem ego annuncio vobis. Et
quidã ex eis crediderũt: ꝛ adiuncti ſunt
paulo ꝛ ſyle: ꝛ de colentibus

βομένωμ ελλήνωμ πολύ πλήθος, γυναικῶν τε/Των πρώτων ουκ ολίγαι. προσλαβόμενοι δε/οι ιουδαίοι/οι απειθούντες/Των αγοραίων τιμάς άνδρας πονηρούς, και οχλοποιήσαντες, εθορύβουν/την πόλιν επιστάντες τε/Τη οικια ιάσονος εζήτουν αυτούς αγαγείν εις/Τον δήμον. μη ευρόντες δε αυτούς, έσυρον/Τον ιάσονα και τινάς αδελφούς επί/Τους πολιτάρχας βοώντες. ότι οι/την οικουμένην αναστατώσαντες, ούτοι και ενθάδε πάρεισιν, ους υποδέδεκται ιάσων, και ούτοι πάντες απέναντι/Των δογμάτων καίσαρος πράττουσι, βασιλέα λέγοντες έτερον ιησούν. ετάραξαν δε/Τον όχλον, και/Τους πολιτάρχας ακούοντας ταύτα, και λαβόντες/Το ικανόν παρά/Του ιάσονος και/Των λοιπών, απέλυσαν αυτούς. / οι δε αδελφοί ευθέως διά/Της νυκτός εξέπεμψαν/Τον παύλον και/Τον σιλαν εις βεροιαν. οίτινες παραγενόμενοι, εις/Την συναγωγήν των ιουδαίων. ούτοι δε ήσαν ευγενέστεροι/Των άλλων/Των εν θεσσαλονίκη, οίτινες ἐδέξαντο/Τον λόγον μετά πάσης προθυμίας, /Το καθημέραν ανακρίνοντες/Τας γραφάς, ει έχοι ταύτα ούτως. πολλοί μεν ουν εξ αυτών επίστευσαν, και/Των ελληνίδων γυναικών ευσχημόνων, και ανδρών, ουκ ολίγοι. ως δε έγνωσαν οι από/Της θεσσαλονίκης ιουδαίοι, ότι και εν βεροία κατηγγέλη υπό/Του παύλου ο λόγος/Του θεού, ήλθον κακεί σαλεύοντες/Τους όχλους. ευθέως δε τότε/Τον παύλον εξαπέστειλαν οι αδελφοί πορεύεσθαι ως επί/Την θάλασσαν. υπέμενον δε ο τε σίλας και ο Τιμόθεος εκεί. οι δε καθιστώντες/Τον παύλον ήγαγον αυτόν εως/Αθηνών, και λαβόντες εντολήν προς/Τον σίλαν και Τιμόθεον ίνα ως τάχιστα έλθωσιν προς αυτόν, εξήεσαν. εν δε/Ταις αθήναις εκδεχομένου αυτούς/Του παύλου, παρωξύνετο/Το πνεύμα αυτού εν αυτώ θεωρούντι κατείδωλον ούσαν/Την πόλιν. διελέγετο μεν ουν εν/Τη συναγωγή/Τοις ιουδαίοις και/Τοις σεβομένοις, και εν/Τη αγορά κατά πάσαν ημέραν προς/Τους παρατυγχάνοντας. τινές δε και/Των επικουρείων και/Των στωϊκών φιλοσόφων συνέβαλλον αυτώ, και τινες έλεγον. τί αν θέλοι/ο σπερμολόγος ούτος λέγειν. οι δε ξένων δαιμονίων δοκεί καταγγελεύς είναι, ότι/Τον ιησούν και/Την αμάστασιν ευηγγελίζετο. επιλαβόμενοί τε/αυτού εσπίσαν/Τον άρειον πάγον ήγαγον λέγοντες. δυνάμεθα γνώναι τίς/η καινή αύτη/η υπό σου λαλουμένη διδαχή. ξενίζοντα

gentilibusq; multitudo magna τ mulieres nobiles nō pauce. Zelantes ꝯ
B aūt iudei assumētesq; de vulgo ꝯ
viros quosdā malos τ turbā facta ꝯ
citauerūt ciuitatē. τ assistentes domui
iasonis querebant eos producere in ꝯ
populū. Et cū non inuenissent eos; tra
hebāt iasonē τ quosdā fratres ad ꝯ
principes ciuitatis clamātes. quī hi q
conciant τ huc venerūt. ꝯ Lozbem
quos suscepit iason: τ hi omnes ꝯ Joha.18.8
contra decreta cesaris facunt: ꝯ
regē aliū dicētes esse iesum. Cōcitaue
rūt aūt plebē. Et principes ciuitatis ꝯ
audientes hec: et accepta satisfactione
a iasone τ a ceteris dimiserunt ꝯ
eos. Fratres vero confestim ꝯ
per noctem dimiserunt paulum ꝯ
C τ silam in beroā. Qui cum venissent:
in synagogā iudeorum introierunt. ꝯ
Erant autem erant nobliores ꝯ
eorū qui sunt thessalonice: q suscepērūt
verbum cum omni auiditate: ꝯ
quottidie scrutātes scripturas: si hec ita
se hērēt. Et multi q̄dē crediderūt ex e
is: τ mulierum gentilium ꝯ
D honestarum: τ viri non pauci. ꝯ
Cū aūt cognouisset in thessalonica iudei:
quia et beroe predicatum est a ꝯ
paulo verbū deī: venerūt τ illuc cōmouē
tes τ turbātes multitudinē. Statiz q̄ tūc
paulum dimiserunt fratres vt iret ꝯ
vsq; ad marc. Silas aūt τ timothe re
manserunt ibi. Qui autem deducebant
paulū perduxērūt eum vsq; athenas:
τ accepto mandato ab eo ad silam ꝯ
τ timotheū vt q̄ celeriter venirent ad
illum: pfecti sunt. Paulus aūt cū athe
nis eos expectaret: incitabatur ꝯ
E spūs eius in ipso videns idolatrie dedita
ciuitatem. Disputabat ꝯ
igitur in synagoga cum iudeis et ꝯ
colentibus τ in foro per omnes ꝯ
dies ad eos qui aderant. ꝯ
Quidam autem epicurei τ stoici ꝯ
philosophi disserebant cum eo: et ꝯ
q̄dā dicebāt. Quid vult seminuerbius
hic dicere: Alij vero nouoꝝ demoniorum
vi annūciator esse: quia iesum et ꝯ
resurrectionē annūciabat eis. Et apphē
F sum cū ad ariopagū duxerunt dicentes.
Possumus scire que est hec noua ꝯ
que a te dicitur doctrina. Noua ꝯ

γαρ Τινά εισφέρεις εις/Τας ακοάς ημών. βουλόμεθα ουν γνῶναι Τί αν θέλοι ταύτα εἰναι. αθηναῖοι δε πάντες και/οι επιδημούντες ξένοι εις ουδεν έτερον ευκαίρουν, ἡ λέγειν Τι και ακούειν καιμότερον. σταθείς δε/ο παύλος εν μέσω/Του αρείου πάγου έφη. ἀνδρες αθηναῖοι, κατά πάντα ως δεισιδαιμονεστέρους υμάς θεωρώ. διερχόμενος γαρ και αναθεωρῶν/Τα σεβάσματα υμῶν, εὑρον καὶ βωμόν εν ῳ επεγέγραπτο. αγνώστω θεώ. ον ουν αγνοοῦντες ευσεβείτε, Τοῦτον εγώ καταγγέλλω υμῖν. ο θεός, ο ποιήσας/Τον κόσμον και πάντα/Τα εν αυτώ, ούτος ουρανού και γης κύριος υπάρχων, ουκ εν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, ουδέ υπό χειρῶν ανθρώπων θεραπεύεται προσδεόμενος Τινός. αυτός διδούς πᾶσι ζωήν και πνοήν και τα πάντα, εποίησε Τε εξ ενός αίματος παν έθνος ανθρώπων κατοικεῖν επί παν/Το πρόσωπον/Της γης, ορίσας προστεταγμένους καιρούς και/Τας οροθεσίας/Της κατοικίας αυτῶν, ζητεῖν/Τον κύριον, ει αραγε ψηλαφήσειαν αυτόν και εύροιεν, καίτοιγε ου μακράν από ενός εκάστου ημῶν υπάρχοντα. εν αυτώ γαρ ζώμεν και κινούμεθα και εσμέν. ως και Τινες/Των καθ ημᾶς ποιητῶν ειρήκασι. Του γαρ και γένος εσμέν. γένος ουν υπάρχοντες/Του θεού, ουκ οφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἡ αργύρῳ ἡ λίθῳ χαράγματι Τέχνης και ενθυμήσεως ανθρώπου/Το θείον είναι ὁμοιον. Τους μεν ουν Χρόνους/Της αγνοίας υπεριδών ο θεός, Τα νῦν παραγγέλλει/Τοις ανθρώποις πᾶσι πανταχού μετανοεῖν, διότι έστησεν ημέραν εν ἡ μέλλει κρίνειν/Την οικουμένην εν δικαιοσύνη, εν ανδρί ῳ ὥρισε πίστιν παρασχεῖν πᾶσιν, αναστήσας αυτόν εκ νεκρῶν. ακούσαντες δε αναστασιν νεκρῶν οι μεν εχλεύαζον, οι δε είπον. ακουσόμεθά σου πάλιν περί Τούτου. και ούτως ο παύλος εξῆλθεν εκ μέσου αυτῶν. Τινές δε ἀνδρες κολληθέντες αυτῶ επίστευσαν, εν οις και Διονύσιος ο αρεοπαγίτης και γυνή ονόματι Δάμαρις, και έτεροι συν αυτοίς. Cap. 18.

Μετά δε Ταύτα χωρισθείς ο παύλος εκ/Των αθηνῶν ἡλθεν εις κόρινθον. και εύρῶν Τινά ονόματι ακύλαν Ποντικόν/Τω γένει προσφάτως εληλυθότα από/Της Ιταλίας, και πρίσκιλλαν γυναῖκα αυτού, διά/Το διατεταχέναι κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας/Τους ιουδαίους εκ/Της ρώμης, προσῆλθεν αυτοίς, και διά/Το ομότεχνον εἰναι, ἐμενε παρ αυτοίς και ειργάζετο. ἡσαν γαρ σκηνοποιοί/Την Τέχνην. διελέγετο δε

εἰ q̄dā infers auribꝰ nostris. Volumus
ergo scire quid nam velint hec esse. ꝯ
Athenienses autez omnes τ aduene ꝯ
hospites ad nihil aliud vacabāt: nisi aut
dicere aut audire aliq̄d nouū. Stās aūt
Paulus in medio ariopagi aut. Viri
athenienses per oia quasi superstitiosos
vos video. Pteriens enim et ꝯ
videns simulacra vestra: inueni et ꝯ
aram in qua scriptus erat. Ignoto deo.
Quod ergo ignorantes colitis: hoc ego
annuncio vobis. Deus qui fecit ꝯ
mundū τ oia que in eo sunt: hic celi
et terre cū sit dns: non in manufactis
templis habitat: nec manibus ꝯ
humanis colitur indigens aliquo: cum
ipse det oibus vitā τ inspirationem ꝯ
τ omnia: fecit q̄z ex vno ꝯ
oē genꝰ hoiuz: inhabitare sup vniuersā
faciem terre: definiens statuta ꝯ
tempora τ terminos habitationis ꝯ
eorum: querere deū: si forte attrectent
eū et inueniāt: q̄uis non longe sit ꝯ
ab vnoquoq; nostrum. ꝯ
In ipo enim viuimꝰ τ mouemur et sumꝰ:
sicut τ q̄dā vestrorū poetarū dixerunt.
Ipsi enim τ genus sumus. Genꝰ ergo cū
simus dei: non debemus estimare ꝯ
auro aut argēto aut lapidi sculpture ar
tis et cogitationis hois diuinum esse ꝯ
simile. Et tpa quidē huius ignorantie
despiciens deus: nunc annunciat ꝯ
hoibꝰ vt oēs vbiq; penitētiā agāt: eo q
statuit die in quo iudicaturus est orbē
in equitate in viro in quo statuit ꝯ
fidē prebens oibus: suscitans eum ꝯ
a mortuis. Cū audissēt aūt resurrectionē
mortuoꝝ q̄dā q̄dē irridebāt: q̄dā vero di
xerūt. Audiam te de hoc iterum. Sic
paul exiuit de medio eoꝝ. Quidā vo
viri adherētes ei crediderūt: in quib
dionysius ariopagita et mulier nomine
damaris: τ alij cum eis. Cap. 18.

Post hec egressus ab ꝯ
athenis venit corinthū: τ inueniēs
q̄ndā iudeū noie aquilam ponticum
genere: qui nuper venerat ab ꝯ
italia et priscillam vxorem eius: ꝯ
eo q precepisset claudius discedere ꝯ
omnes iudeos a roma: ꝯ
accessit ad eos: et q̄z eiusdē erat artis:
manebat apud eos τ operabat. Erant
aūt scenefactorie artis. Et disputabat

sup. 6.c

εμ/Τη σνμαγωγή κατά σαμ σάββατον, έπει
θε Τε ιουλαίους, και έλληνας. ως Λε κατήλ
θομ από/της μακεδονίας/ο Τε σίλας και ο Τι
μοθεος, συνείχετο/τω σπευματι/ο σαυλος,
διαμαρτυρόμενος/τοις ιουλαίοις/τον Χρισ
τόν ιησούν. αντιτασσομένων Λε αυτών και
βλασφημούντων, εκτιναξάμενος/τα ιμάτι
α είπε/προς αυτούς./το αίμα υμών επί/την
κεφαλήν υμών. καθαρός εγώ, από/του
μυ/εις/τα έθνη πορεύσομαι. και μεταβάς ε
κειθεν ήλθεν εις οικίαν τιτου ονόματι ιού
στου σεβομένου/τον θεόν, ου η οικία ην συν
ομορούσα/τη συναγωγή. κρίσπος Λε ο αρ
χισυνάγωγος επίστευσε/τω κυρίω σύν ο
λω/τω οίκω αυτού, και πολλοί/των κορι
θίων ακούοντες επίστευον και εβαπτίζοντο.
είπε Λε ο κύριος Δι οράματος εν νυκτί/τω
σαύλω. μη φοβού, αλλά λάλει και μη σι
ωπήσης, Διότι εγώ ειμί μετά σου, και ουδείς
επιθήσεταί σοι/του κακώσαι σε, διότι
λαός εστί μοι πολύς εν τη πόλει ταύτη. εκά
θισε Τε ενιαυτόν και μήνας εξ, διδάσκων
εν αυτοίς/τον λόγον/του θεού. γαλλίωνος
δε ανθυπατεύοντος/της αχαΐας, κατεπέστη
σαν ομοθυμαδόν οι ιουδαίοι/τω σαύλω,
και ήγαγον αυτόν επί/το βήμα λέγοντες.
ότι παρά/τον νόμον ούτος αναπείθει/τους
ανθρώπους σέβεσθαι/τον θεόν. μελλοντος
δε του σαύλου αναοίγειν/το στόμα, είπεν ο
γαλλίων/προς/τους ιουδαίους. ει μεν ουν
αδίκημά τι ην ραδιούργημα πονηρόν ω
ιουδαίοι, κατά λόγον ανεσχόμην υμών
ει δε ζήτημά εστί περί λόγου και ονομά
των/και νόμων/του καθ υμάς, όψεσθε αυ
τοί, κριτής γαρ εγώ τούτων ου βούλομαι
είναι. και απήλασεν αυτούς από/του βήμα
τος. επιλαβόμενοι δε πάντες οι έλληνες σω
σθενην/τον αρχισυνάγωγον, έτυπτον έμπρο
σθεν/του βήματος, και ουδέν/τούτων/τω
γαλλίωνι εμελλεν. ο Τε σαύλος έτι προ
σμείνας ημέρας ικανάς, /τοις αδελφοίς απο
ταξάμενος εξέπλει εις/την συρίαν, και συν
αυτώ πρίσκιλλα και ακύλας κειράμενος
/την κεφαλήν εν κεγχρεαίς. είχε γαρ ευχήν.
κατήντησε δε εις εφεσον, κακείνους κατέλι
πεν αυτού. αυτός Δε εισελθών εις/την συνα
γωγήν διελέχθη/τοις ιουδαίοις. ερωτώντων
δε αυτών επί πλείονα χρόνον μείναι παρ
αυτοίς, ουκ επένευσεν, αλλά απετάξατο
αυτοίς είπών. Δει με πάντως/την εορτήν/την
ερχομένην ποιήσαι εις ιεροσόλυμα, πάλιν
δε ανακάμψω προς υμάς, του θεού θέλον
τος, και ανήχθη από/της εφέσου. και κα-

τελθών εις καισάρειαν, αναβάς και ασπασά
μενος/την εκκλησίαν κατέβη εις αντιόχειαν.
και ποιήσας χρόνον τινά, εξήλθε διερχόμε
νος καθεξής/την γαλατικήν χώραν και φρυ
γίαν, επιστηρίζων/τους μαθητάς πάντας. ιου
δαίος δε τις απολλώς όνομα αλεξανδρεύς
/τω γένει ανήρ λόγιος κατήντησεν εις εφε
σον, δυνατός ων εν ταις γραφαις. ούτος ην
κατηχημένος/την οδόν του κυρίου, και ζέ
ων/τω πνεύματι ελάλει και επίστατο ακρι
βώς τα περί/του κυρίου, επιστάμενος μόνον
/το βάπτισμα ιωάννου. ούτος τε ήρξατο πα
ρρησιάζεσθαι εν/τη συναγωγή. ακούσαντες
δε αυτού Ακύλας και πρίσκιλλα, προσε
λάβοντο αυτόν, και ακριβέστερον αυτώ εξέ
θεντο/την οδόν/του θεού. βουλομένου δε
αυτού διελθείν εις/την αχαΐαν, προτρεψά
μενοι οι αδελφοί εγραψαν/τοις μαθηταίς
αποδέξασθαι αυτόν. ος παραγενόμενος,
συνεβάλετο πολύ/τοις πεπιστευκόσι διά
/της χάριτος. ευτόνως γαρ/τοις ιουδαίοις
διακατηλέγχετο δημοσία, επιδεικνύς δια
/των γραφών είναι/τον χριστόν ιησούν.

Cap. 19.

Εγένετο δε εν/τω/τον απολλώ είναι εν κο
ρίνθω, παύλον διελθόντα τα ανωτερι
κά μέρη ελθείν εις έφεσον, και ευρών τινάς
μαθητάς, είπε προς αυτούς. ει πνευμα άγι
ον ελάβετε πιστεύσαντες. οι δε είπον προς
αυτόν. αλλ ουδέ ει πνεύμα άγιον εστίν
ηκούσαμεν. είπε δε προς αυτούς. εις τι ουν
εβαπτίσθητε. οι δε είπον. εις/το ιωάννου βά
πτισμα. είπε δε παύλος. ιωάννης μεν εβάπ
τισε βαπτισμα μετανοίας/τω λαω λεγων,
εις/τον ερχόμενον μετ αυτόν ίνα πιστεύσω
σι, τουτέστιν εις/τον χριστόν ιησούν. ακού
σαντες δε εβαπτίσθησαν εις/το όνομα/του κυ
ρίου ιησού. και επιθέντος αυτοίς/του παύ
λου/τας χείρας, ήλθε/το πνευμα/το άγιον
επ αυτούς, ελάλουν τε γλώσσαις και προ
εφήτευον. ησαν δε/οι πάντες άνδρες ωσεί
δεκαδύο. εισελθών δε εις/την συναγωγήν,
επαρρησιάζετο επί μήνας τρεις, διαλεγό
μενος και πείθων/τα περί/της βασιλείας/του
θεού. ως δε τινές εσκληρύνοντο και ηπει
θουν κακολογούντες/την οδόν ενώπιον/του
πλήθους, αποστάς απ αυτών αφώρισε
/τους μαθητάς, καθ ημέραν διαλεγομένος
εν/τη σχολή τυράννου τινός. τούτο δε εγέ
νετο επί έτη δύο, ώστε πάντας/τους κατοι
κούντας/την ασίαν, ακούσαι/τον λόγον/του
κυρίου ιησού ιουδαίους τε και έλληνας.
δυνάμεις τε ου/τας ου τυχούσας ποιείν/ο θε-

cesaream ascendit et salutauit
ecclesiam: et descendit antiochiam.
Et facto ibi aliquanto tpe: profect⁹ de
bulas ex ordie galatiā regionē et phrygi
am: confirmās oēs discipulos. Judeus
aūt quidaz appollo noie alexandrinus
genere vir eloquēs deuenit ephesum: o
potens in scripturis. Hic erat edoctus
viam domini: et feruens
spū loquebatur et docebat diligenter
ea que sunt iesu: sciens tantum
baptisma iohānis. Hic ergo cepit fidu
cialiter agere in synagoga. Quē cū audi
issent priscilla et aquila: assumpserunt
eum et diligentius exposuerunt ei
viam dei. Cum aūt vellet
ire achaiam: exhortati
fratres scripserunt discipulis vt
susciperent eum. Qui cū venisset:
contulit multum his qui
crediderunt.
Vehementer enim iudeos
reuincebat publice: ostendens per
scripturas esse christum iesum.

Cap. 19.

Actū est aūt cū appollo cēt corinthi:
vt paulus pagratis superioribus
partib⁹ veniret ephesum: et inueniret quos
dā discipulos: dixitq; ad eos. Si spū
sctū accepistis credentes? At illi dixerūt
ad eum. Sed neq; si spūs sanctus est
audiuimus. Ille vero ait. In quo ergo
baptizati estis? Qui dixerūt. In iohā
nis baptismate. Dixit aūt paul⁹ Johānes
baptizauit baptismate populo di
cēs: in cū q̄ venturū cēt post ipm vt crede
rēt: hoc est in iesum. His auditis
baptizati sunt in nomine domini
iesu. Et cū imposuisset illis manū pau
lus: venit spiritus sanctus
sup eos: et loqbant linguis et pphetabāt.
Erant autem omnes viri fere
duodeci. Introgressus autē synagogaz
cū fiducia loqbat per tres mēses: disputās
et suadens de regno
dei. Cū aūt quidā indurarentur et non
crederent maledicētes viā domini coram
multitudie: discedēs ab eis segregauit
discipulos: quottidie disputans
in scola tyranni cuiusdā. Hoc aūt factū est
p biēniū: ita vt omnes qui habitabāt in
asia audirent verbum
domini iudei atq; gentiles. Virtutes quoq; non modicas ꝗlibet facie-

ός λιά Τωμ χειρῶμ παύλου, ὥστε καὶ σω-
δαρία ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ αὐτῶμ τὰς νόσους. τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ αὐτῶμ. ἐπεχείρισαμ δὲ τιμές ἀπὸ τωμ περιερχομένωμ ἰουδαίωμ ἐξορκιστῶμ ὀμομάζειμ ἐπὶ τοὺς ἔχομτας τὰ πνεύματα τὰ πομηρὰ τὸ ὄμομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ λέγομτες. ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸμ ἰησοῦμ ὃμ ὁ παῦλος κηρύσσει. ἦσαμ δὲ τιμές υἱοί σκευᾶ ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτά οἱ τοῦτο ποιοῦμτες. ἀποκριθὲμ δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πομηρὸμ εἶπε. τὸμ ἰησοῦμ γιμώσκω, καὶ τὸμ παῦλομ ἐπίσταμαι. ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ. καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ αὐτούς ὁ ἄμθρωπος ἐν ὡ ἦμ τὸ πνεῦμα τὸ πομηρὸμ καὶ κατακυριεύσας αὐτῶμ, ἰσχυσε κατ αὐτῶμ, ὥστε γυμμούς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖμ ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείμου. τοῦτο δὲ ἐγέμετο γμωστὸμ πᾶσιμ ἰουδαίοις τε καὶ ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴμ ἔφεσομ. καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάμτας αὐτούς. καὶ ἐμεγαλύμετο τὸ ὄμομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. πολλοί τε τῶμ πεπιστευκότωμ ἤρχομτο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀμαγγέλλομτες τὰς πράξεις αὐτῶμ. ἱκαμοί δὲ τῶμ τὰ περίεργα πραξάμτωμ συμενέγκαμτες τὰς βίβλους κατέκαιομ ἐμώπιομ πάμτωμ, καὶ συμψήφισαμ τὰς τιμὰς αὐτῶμ, καὶ εὗρομ ἀργυρίου μυριάδας πέμτε. οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ κυρίου ἠύξαμε καὶ ἰσχυεμ. ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ παῦλος ἐμ τῷ πμεύματι διελθὼμ τὴμ μακεδομίαμ καὶ ἀχαΐαμ, πορεύεσθαι εἰς ἰερουσαλήμ, εἰπώμ ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεί, δεῖ με καὶ ῥώμημ ἰδεῖμ. ἀποστείλας δὲ εἰς τὴμ μακεδομίαμ δύο τῶμ διακομούμτωμ αὐτῷ τιμόθεομ καὶ ἔραστομ, αὐτὸς ἐπέσχε χρόμομ εἰς τὴμ ἀσίαμ. ἐγέμετο δὲ κατὰ τὸμ καιρὸμ ἐκείμομ τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. δημήτριος γάρ τις ὀμόματι ἀργυροκόπος, ποιῶμ μαοὺς ἀργυροῦς ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχμίταις ἐργασίαμ οὐκ ὀλίγημ, οὓς συμαθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεμ. ἄμδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶμ ἐστί, καὶ θεωρείτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόμομ ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸμ πάσης τῆς ἀσίας ὁ παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεμ ἱκαμὸμ ὄχλομ, λέγωμ ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶμ γιμόμεροι. οὐ μόμομ δὲ τοῦτο κιμδυμεύει ἡμῖμ τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸμ ἐλθεῖμ, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸμ ἀρτέμιδος εἰς οὐθέμ λο-

per manum pauli: ita vt etiam super languidos deferrentur a corpore ꝯ sudaria & semicinctia & recedebant ab eis languores: ꝯ & spiritus nequã egrediebantur. ꝯ Tẽptauerũt aũt quidã de circũeuntibus iudeis exorcistæ inuocare super ꝯ eos qui habebant spiritus malos ꝯ nomen domini ihesu: dicentes. Adiuro vos per ihesum quem paulus predicat. Erãt aũt cuiusdã iudei nomine sceue principis sacerdotũ septẽ filij hoc facientes. Respondens autẽ spũs nequã dixit eis. Jesum ꝯ nouit & paulum scio. ꝯ & vos qui estis? Et insiliẽs homo in eos in quo erat demonium ꝯ & ꝯ & ꝯ &

γισθήμαι, ᶜμέλλειμ ᵉλε ᶜ και ᶠ καθαιρείσθαι / Τήμ
ᵍμεγαλειότητα ʰαυτής, ⁱημ ᵏ όλη / ʰ ˡασία ᵐ και / η
ⁿοικουμέμη ᵒσέβεται. ᵖακούσαντες ᵍλε ᶜ και ᵉ γε=
μόμενοι ᶠ πλήρεις ᵘθυμού, ᵛέκραζομ ᶠ λέγοντες.
ᵂμεγάλη / η ᵉ ἀρτεμις ʰ εφεσίων, ᶜ και ᵉ εωλήσθη / η
ˣπόλις ᶜ όλη ᵉ συγχύσεως, ʰ ωρμησαμ ʰ τε ᶜ ομο=
θυμαδόμ ᵉ εις / το ᶠ θέατρομ, ᵐ συναρπάσαντες
ⁿ γάϊομ ᵒ και ᵖ αρίσταρχομ ᵍ μακεδόνας ᶠ συ=
μεκδήμους ᵉ παύλου. / του ᵉ λε ⁿ παύλου, ᶜ βου=
λομένου ᶠ εισελθείμ ᵉ εις / τομ ᵉ δήμομ, ʰ ουκ ᶜ είων
ᵉ αυτόμ / οι ᶠ μαθηταί. ᶠ τιμές ᵉ λε ʰ και / των ᶠ ασιαρ
χών ʰ όμτες ᶠ αυτώ ᵐ φίλοι, ⁿ πέμψαμτες ᵒ προς
ᵖ αυτόμ ᵍ παρεκάλουμ ᶠ μη ᵉ δούναι ᶠ εαυτόμ ⁿ εις
το ᶠ θέατρομ. ᶠ άλλοι ᶠ μεμ ᵉ ουμ ʰ άλλο ᶠ τι ᵐ έκρα=
ζομ. ᶠ ημ ᶠ γαρ / η ᵉ εκκλησία ʰ συγκεχυμένη. ᶠ και / οι
ᵉ πλείους ᶠ ουκ ᵐ ήδεισαμ ⁿ τίμος ᵒ ένεκεν ᵖ συνελη
λύθεισαν. ᵍ εκ ᶠ δε / του ᵉ όχλου ᶠ προεβίβασαν ⁿ α
λέξαμδρομ, ᶠ προβαλλόμτωμ ᶠ αυτόμ / των ᶠ ιου
δαίων. / ο ᵉ δε ʰ αλέξαμδρος ᶠ κατασείσας / την ⁿ χεί
ρα, ᶠ ήθελεμ ᶠ απολογείσθαι / τω ᵉ δήμω. ʰ ε=
πιγμόντες ᶠ δε ᵏ ότι ᶠ ιουδαίος ᵐ εστί, ⁿ φω=
μή ᵉ εγένετο ᵖ μία ᵍ εκ ᶠ πάντων ᵉ ως ᶠ εωί ⁿ ώρας
ᵉ δύο ᶠ κραζόμτων. ᶠ μεγάλη / η ᵉ ἀρτεμις ʰ ε=
φεσίων. ᶜ καταστείλας ᵉ δε / ο ᶠ γραμματεύς
/ τομ ᶠ όχλομ, ᵉ φησίμ. ʰ ἀνδρες ᶠ εφέσιοι, ᵏ τις
ˡ γαρ ᵐ εστίμ ⁿ άνθρωπος ᵒ ος ᵖ ου ᵍ γινώσκει
/ την ᶠ εφεσίων ᵉ πόλιμ ᶠ νεωκόρομ ⁿ ούσαν / της
ˣ μεγάλης ᶠ θεάς ᵉ αρτέμιδος ᵉ και / του ʰ διο=
πετούς. ᶜ αναντιρρήτων ʰ ουμ ᶜ όντων ᶠ τούτων,
ᵉ δέομ ʰ εστίμ ᶠ υμάς ʰ κατεσταλμένους ᶠ υπάρ=
χειμ, ᵐ και ⁿ μηδέμ ᵒ προπετές ᵖ πράσσειμ. ᵍ η=
γάγετε ᶠ γαρ / τους ᵉ άνδρας ᶠ τούτους ⁿ ούτε
ˣ ιεροσύλους ᶠ ούτε ᶠ βλασφημούντας / την
ᵉ θεόμ ʰ υμών. ᶜ ει ʰ μεμ ᶠ ουμ ᶠ δημήτριος ᵍ και / οι
ʰ συν ᶠ αυτώ ʰ τεχνίται ᶠ έχουσι ᵐ προς ⁿ τίνα
ᵒ λόγομ, ᵖ αγοραίοι ᵍ άγονται, και ᵉ ανθύπατοι
εἰσίμ, ⁿ εγκαλείτωσαμ αλλήλοις. ᶠ ει ᶠ δε ᵉ τι ʰ πε
ρί ᶠ ετέρωμ ᵖ επιζητείτε, ᶜ εμ / τη ᶠ εννόμω ᵉ εκκλησία
ʰ επιλυθήσεται. ᶠ και ᶠ γαρ / κινδυνεύομεμ ᵐ εγκα=
λείσθαι ⁿ στάσεως ᵒ περί / της ᵖ σήμερομ, ᵍ μηδε=
νός ᶠ αιτίου ᵉ υπάρχοντος ᶠ περί ⁿ ου ˣ δυνη=
σόμεθα ᶠ δούναι ᶠ λόγομ / της ᵉ συστροφής ʰ ταύ=
της. ᶠ και ᵉ ταύτα ᶠ ειπών ᶠ απέλυσε / την ᵉ εκκλησί=
αμ. Cap.xx.

Μετά ʰ δε / το ᶜ παύσασθαι / τομ ʰ θόρυ=
βομ ᶠ προσκαλεσάμενος / ο ᶠ παύλος / τους
ᵉ μαθητάς ʰ και ᶠ ασπασάμενος, ᵏ έξήλθε ᶠ πο=
ρευθήναι ᵐ εις / την ⁿ μακεδονίαμ. ᵒ διελθών
ᵖ δε / τα ᵍ μέρη ᶠ εκείνα ᵉ και ᶠ παρακαλέσας
ᵉ αυτούς ᶠ λόγω ᶠ πολλώ, ᶠ ήλθεμ ᵉ εις / την ᵉ ελ=
λάδα. ᶜ ποιήσας ᵉ τε ᶜ μήνας ᶠ τρείς, ᵉ γενομέ=
νης ʰ αυτώ ᶠ επιβουλής ᵏ υπό / των ᶠ ιουδαίων

ᵒ τ destrui ᶜ incipiat ooooooooooooooo
ᵉ maiestas ʰ eius: ᶠ quam ᵉ tota ᶠ asia ᵐ τ ooooo
ⁿ orbis ᵒ colit: bis ᵖ auditis ooooooooooo
ᶠ repleti sunt ⁿ ira τ ᶠ exclamauerũt ᶠ dicẽtes.
Magna ᵉ diana ʰ ephesiorũ: τ ᵉ implena ᵉ est
ᶜ ciuitas ᶠ tota ᵉ cõfusiõe: ʰ τ ʰ impetũ ᵉ fecerũt
ᶠ vno ᶠ animo ᶠ in ᶠ theatrum: ᵐ rapto ooooooo
ᵉ gaio ᵒ τ ᵉ aristarcho ⁿ macedonib⁹ ᶠ comitib⁹
ᵉ pauli. ⁿ Paulo ᶠ autem ᶠ volente ooooooo
ᶠ intrare ᶠ in ᵉ populum ʰ: nõ ᶜ permiserunt oo
ᶠ discipuli. ᶠ Quidã aũt ʰ τ de ᶠ asie ᵉ principib⁹
ʰ qui ᵉ erant ᵐ amici ᶠ eius ⁿ miserunt ᵉ ad oo
ᵉ eum: ⁿ rogantes ᶠ ne ᶜ se ᵉ daret ⁿ in ooooooo
ᶠ theatrum. ᶠ Alii ᶠ autez ʰ aliud ᵉ clamabãt.
ᶠ Erat ᶠ enim ᵉ ecclesia ʰ confusa: ᶠ τ oo ooooooo
ʰ plures ᶠ nesciebãt ⁿ qua ᵉ ex ᵒ cã ᵖ cõuenissẽt.
ᵍ De ᶠ turba ᶠ autem ᶠ detraxerunt ⁿ alexãdrum
ᶠ propellentibus ᶠ eum ᶠ iudeis. ooooooooo
ᵉ Alexander ᵉ autem ᵒ manu ᶠ silentio ᵒ postu
lato: ᶠ volebat ᶠ reddere ᶠ rationẽ ᵉ pplo. oooo
Quẽ ʰ vt ʰ cognouerunt ᶠ iudeũ ᵐ cẽ ⁿ voce oo
ᵒ facta ᵒ ẽ ᵖ vna ᶠ omnium ᵍ ꝗsi ᶠ per ⁿ horas oooo
ᶠ duas ᶠ clamãtũ. ᶠ Magna ᵉ diana ʰ ephesio
rũ. ʰ Et cum ᶠ sedasset ᶠ scriba ooooooooooo
ᶠ turbas: ᵉ dixit. ʰ Viri ᶠ ephesij: ᵏ quis oo oooo
ᶠ enim ᵐ est ⁿ hominum ᵒ qui ᵖ nesciat oo oooo
ᶠ ephesiorum ᵉ ciuitatem ᶠ cultricẽ ⁿ esse oooo
ᶠ magne ᶠ diane ʰ iouisq; ᵍ ꝓlis? oooooooo
Cum ᵉ ergo ᶠ his ᶜ contradici nõ possit: oooo
ᵉ oportet ᶠ vos ᵉ sedatos ᶠ esse: ooooooooo
ᵐ τ nihil ᵒ temere ᵖ agere. ᵍ Adduxistis oooo
ᶠ enim ᵉ homines ᶠ istos: ⁿ neq; oooooooooo
ᶠ sacrilegos ᶠ neq; ʰ blasphemantes ooooooooo
ᵉ deam ʰ vestraz. ᵒ Quod ᶠ si ᶠ demetri⁹ ᵍ τ qui
ʰ cum ᶠ eo sũt ᵉ artifices ᶠ hñt ᵐ aduersꝰ ⁿ aliquẽ
ᵒ cãm: ᵖ cõuent⁹ ᵍ foren ᶠ es ᵍ agunt: ᶠ τ ꝓcõsules
ᶠ sunt: ⁿ accusent ᶠ inuicem. ᶠ Si ᵉ quid ᶠ autem
ᶜ alterius ᶠ rei ᵉ queritis: ᶠ in ᶠ legitima ᵉ eccla
ʰ poterit ʰ absolui. ᵏ Nã ᶠ τ ᵉ piclitamur ᵐ argu
ⁿ seditionis ᵍ hodierne: cum ᵐ nullius oo oooo
ᶠ obnoxius ᵉ sit ᶠ de ⁿ quo ᵉ possim? oooo oooo
ᵉ reddere ᶠ rationem ᵉ concursus ʰ istius. oooo
ᶜ Et cum ʰ hec ᶠ dixisset: ᶠ dimisit ᵉ ecclesiam. ᶠ

Cap.xx.

Ostꝫ ʰ autez ᶜ cessauit ᵉ tumultus: oooo
ᶜ vocatis ᶠ paulus oooooooooooooo
ᵉ discipulis: ʰ τ ᵉ exhortat⁹ ᵉos ᵛ valedixit: τ ᵖ ro
fect⁹ ᵏ ẽ ᵛ vt ᶠ iret ᵐ in ⁿ macedoniã. Cum oooo
ᵖ aũt ᵒ perãbulasset ᵍ ptes ᶠ illas ᵒ τ ᵉ exhortat⁹
ᵉ eos fuisset ᶠ mlto ᶠ sermõe: ᶠ venit ᵉ ad ʰ greciã
vbi ᶜ uz ᶜ fecisset ᶠ menses ᶠ tres: ᵉ facte sũt oo
ʰ illi ᶠ insidie ʰ a ᶠ iudeis ooooooooooooo

Bb

mμέλλομτι nαμάγεσθαι oεις /Τημ pσυρίαμ, qε=
γέρετο rγμώμη /Τομ sυποστρέφειμ tδιά xμακε
δομίας. rσυμείωετο yδε zαυτώ aάχρι/της bασί
ας cσώπατρος dωύρρου eβεροιαίος, fθεσσαλο
μικέωμ gδε hαρίσταρχος iκαι jσεκούμδος kκαι
l γάϊος, mδερβαίος nκαι oΤιμόθεος, pασιαμοί
qδε rΤυχικός sκαι tΤρόφιμος. uούτοι vπρο=
σελθόμτες wέμεμομ xημάς yεμ zΤρωάδι, aη=
μείς bδε cεξεπλεύσαμεμ dμετά /Τας eημέρας
/Τωμ fαζύμωμ gαπό hφιλίωπωμ, iκαι jήλθο=
μεμ kπρος lαυτούς mεις /Τημ nΤρωάδα oάχρι
pημερώμ qπέμτε, rου sδιετρίψαμεμ tημέρας
uεπτά. vεμ wδε /Τη xμιά /Τωμ yσαββάτωμ zσυ=
μηγμένωμ /Τωμ aμαθητώμ bκλάσαι cάρτομ, /ο
dπαύλος eδιελέγετο fαυτοίς gμέλλωμ hεξιέ=
ναι /Τη iεπαύριομ, jπαρέτειμέ τε /Τομ kλόγομ
lμέχρι mμεσομυκτίου. nήσαμ δε oλαμπά=
δες pικαμαί qεμ /Τω rυπερώω, sοὗ tήμεμ/συ=
μηγμένοι. uκαθήμεμος vδε wΤις xμεφίας yο=
μόματι zεύτυχος aεπί /Της bθυρίδος, cκατα=
φερόμεμος dύπμω eβαθεί, fδιαλεγομένου /Του
gπαύλου hεπί iπλείομ, jκατεμεχθείς kαπό
/του lύπμου mέπεσεμ nαπό /Του oΤριστέγου
pκάτω, qκαι rήρθη sμεκρός. tκαταβάς uδε/ο vπαύ=
λος wεπέπεσεμ xαυτώ, yκαι zσυμπεριλαβώμ
aείπε. bμη cθορυβήσθε, /η dγαρ eψυχή fαυ=
τού gεμ hαυτώ iεστίμ. jαμαβάς kδε lκαί
σας mάρτομ nκαι oγευσάμεμος, pεφ qικαμόμ rΤε so
μιλήσας tάχρις uαυγής, vούτως wεξήλθεμ. xή=
γαγομ yδε /Τομ zπαίδα aζώμτα bκαι cπαρε=
κλήθησαμ dου emετρίως, fημείς gδε hπροελθόμ
τες iεπί /Το jπλοίομ kαμήχθημεμ lεις /Τημ mάσ=
σομ, nεκείθεμ oμέλλομτες pαμαλαμβάμειμ /Τομ
qπαύλομ. rούτως γαρ sήμ tδιατεταγμένος
uμέλλωμ vαυτός wπεζεύειμ. xως δε yσυμέβα=
λεμ zημίμ, aεις /Τημ bάσσομ cαμαλαβόμτες dαυ=
τόμ eήλθομεμ fεισ gιτυλίμημ. hκακείθεμ iαπο=
πλεύσαμτες /Τη jεπιούση kκατημτήσαμεμ lαμτι
κρύ mχίου, /Τη nδε oετέρα pπαρεβάλομεμ qεις rσά
μομ, sκαι tμείμαμτες uεμ vΤρογγυλίω /Τη wεχομέ
μη xήλθομεμ yεις zμίλητομ. aέκριμε γαρ /ο bπαύ=
λος cπαραπλεύσαι /Τημ dέφεσομ, eόπως μη fγέ
μηται gαυτώ hχρομοτριβήσαι iεμ /Τη jασία. kέ=
σπευδε lγαρ mει nΤματόμ ημ oαυτώ /Τημ pή
μεραμ /Της qπεμτηκοστής rγεμέσθαι sεις tιε=
ροσόλυμα. uαπό vδε /Τησ wμιλήτου xπέμ=
ψας yεις zέφεσομ, aμετεκαλέσατο /Τους bπρε=
σβυτέρους /Της cεκκλησίας. dως eδε fπαρεγέμο
το προς gαυτόμ, hείπεμ iαυτοίς. jυμείς kεπίστασ
θε lαπό mπρώτης nημέρας oαφ pής qεπέβημ rεις /Τημ
sασίαμ, tως uμεθ vυμώμ /Τομ wάμτα xχρόμομ
yεγεμόμημ zδουλεύωμ /Τω aκυρίω bμετά cπά=

nauigaturo oin pSyriam qhabuitq3 rcõsilium vt reuerteretur pr macedoniã.
sComitatus test' autem eum uu uu uuu
vsosipater wpyrrhi xberoensis: ythessalonicẽsiũ zvero aristarchus a'secundus bet uu
cgaius: dderbeus e'timothcus: fasianiuu
gvero htychicus i'trophimus. jDi' cum uu
kpreceſſiſſẽt lſuſtinuerũt mnos ntroade: o nos
pvero qnauigauimus rpost' dies uuuuuu
sazymorum' a tphilippis: "et uenimus uu
vad wcos xtroadem' inuuuuuuuuuuuu uu uu
ydieb' zquiq3: avbi' demorati' sum' bdieb'
cseptem. dUna eautez' sabbati fcũ gcõueniſ
ſemus ad hfragendum' panem: uu uuuuu
i Paulus tdiſputabat cum ukeis lpfecturus
min ncraſtinum: otprotraxit' q3 ſermonem uu
pvſq3 in' mediã' noctẽ. qErãt' aũt' lãpades
rcopioſe' i' cenaculo svbi' eram' cõgregati,
tSedens' autem tu quidã vadoleſcẽs wnoie
xeutichus ysuper' feneſtram: zcui3 amergeret
asomno bgraui' diſputante uuuuuuuuuu uu
cdiu' Paulo: dductus uuuuuuuuuuuu uu
esomno fcecidit' de gtertio hcenaculo uuu
idecrſũ: k' tsublat' l' cmortuu'. Sed quẽ mcũ
ndeſcẽdiſſet' paul' oincubuit' pſup qeũ: r' tcõ
plex' dixit. "Nolite turbari. vAlia' cei' ipiuſ
bin' ipſo' eſt. dAſcendens' aũt' frangẽs' q3 uu
epanem' k' guſtans: "ſatiſ' q3' allocutus eſt
qvſq3 in' lucẽ: r' ſic' pfect' eſt". Adduxerũt
sautem' puerum' viuentem' t' cõſolati' ſũt
cnon' minime. dNos' autem' aſcendentes
fnauem' nauigauimus' in' aſſon: uu uu uu
"inde' ſuſcepturi uuuuuuuuuuuuuuuu uu uu
qpaulum'. Sic' enim' diſpoſuerat uuuu uu
ripſe' p' terrã' iter' facturus. eCũ' aũt' cõue
niſſemus' in' aſſon aſſumpto' eo uuu uu uu
fvenim' g' inytilenẽ. m Et' inde "nauigãtes
osequenti' die' venim' qptra uu uu uu uu
rchiũ: s' alia die "applicuimus' ſamum uu
t' sequenti die uuuuuuuuuuuuuuuuuu uu
avenim' bmiletu3. cPropoſuerat' ei' paul'
dtranſnauigare' ephelum: ene qua' mora
gilli' fieret' in' aſia. "Feſtinabat uuu uu uu
xeni' ſi' poſſibile' ſibi' eſſet: vt' die3 uuuu uu
bpentecoſtes c faceret d hieroſolymis uu uu
bA' mileto 'autem' mittens uuuu uuuuuu
"epheſum ovocauit' p maiores uuuuuuuuu
natu' eccleſie: quí' cum' veníſſent uuuuuu
"ad' eũ: t ſimul cẽnt: 'dixit' eis. eVos' ſcitis
ca' prima' die' qua' ingreſſus' ſum' in uu
aaſiam: 'qualiter' vobiſcum per oẽ' tẽpus
gfuerim 'ſeruiens' domino' cum' omni uu

B

D

5.Re.17.d
4.Re.4.f.

σησ ᶠ Ταπεινοφροσύνησ ᶠ και ᶠ πολλῶν ᵉ λα=
κρύων ᵇ και ᶜ πειρασμῶν / Των ᵇ συμβάντων
ᶜμοι ᶠεν/Ταις ᵉεπιβουλαίς / Των ᵇιουδαίων, ᶜως
ᵇουδὲν ᶠυπεστειλάμην / Των ᵐ συμφερόντων,
/Του ᵐμὴ ᵒαναγγείλαι ᵖυμῖν ᵍκαι ᶠδιδάξαι ᵉυμας
ᶠδημοσία ᵐκαι ᵏκατ ᶠοίκους, ᶠδιαμαρτυρόμενοσ
ᵉιουδαίοις ᵇ Τε ᶜκαι ᵇέλλησι/Την ᶜεις/Τον ᶠθεόν ᵉ με
τάνοιαν ᵇ και ᶜ πίστιν ᵏεις/Τον ᶠκύριον ᵐ ημῶν ᵐ ιη
σούν ᵒ Χριστόν. ᵖ και ᵍ πνῦ ᶠιδού ᵉ εγώ ᶜ δεδεμένος
/Τω ᵐ πνεύματι ᶠ πορεύομαι ᶠεις ᶠ ιερουσαλήμ.
/Τα ᵉ εν ᵇ αυτή ᶜ συναντήσοντα ᶜ μοι ᵒ μη ᶜ ειδώσ,
ᶠ πλὴν ᵉ ὁτι/Το ᵇ πνεύμα/Το ᶠ άγιον ᵏ κατα ᶠ πόλιν
ᵐ διαμαρτύρεται ᵐ μοι ᵒ λέγον, ᵖ ὁτι ᵍ δεσμά ᶠ με
ᵉ και ᶠ θλίψεις ᵐ μένουσιν, ᶠ αλλ ᶠ ουδενός ᶠ λόγον
ᵉ ποιοῦμαι. ᵇ ουδὲ ᶜ ἔχω/Την ᵇ ψυχήν ᶜ μου ᶠ τιμί
αν ᵉ εμαυτῶ, ᵇ ως ᶠ τελειῶσαι/Τον ᵏ δρόμον ᶠ μου
ᵐ μετά ᵐ Χαρᾶς ᵒ και/Την ᵖ διακονίαν ᵍ ην ᶠ ἔλαβον
ᵉ παρά/Του ᶠ κυρίου ᵐ ιησού, ᶠ διαμαρτύρασθαι
/Το ᶠ ευαγγέλιον/Της ᵍ Χάριτος/Του ᵉ θεοῦ. ᵇ και
ᶜ νῦν ᵒ ιδού ᶜ εγώ ᶜ οἶδα ᵉ ὁτι ᵇ ουκέτι ᶠ ὀψεσθε/Το
ᵏ πρόσωπον ᶠ μου ᵐ υμεῖς ᵐ πάντες, ᵒ εμ ᵖ οις ᵍ διήλ
θον ᶠ κηρύσσων/Την ᵉ βασιλείαν/Του ᶠ θεοῦ. ᵐ διό
ᶠ και ᶠ μαρτύρομαι ᶠ υμῖν ᵉ εμ/Τη ᵇ σήμερον ᶜ ημέρα,
ᵉ ὁτι ᶜ καθαρός ᶠ εγώ ᵉ από/Του ᵇ αἵματος ᶜ πάντων.
ᵇ ου ᶠ γαρ ᵐ υπεστειλάμην/Του ᵐ μη ᵉ αναγγείλαι
ᵖ υμῖν ᵍ πάσαν/Την ᶠ βουλὴν/Του ᵉ θεοῦ. ᶠ προσέ=
χετε ᵐ ουν ᶠ εαυτοῖς ᶜ και ᶠ παντί/Τω ᵉ ποιμνίω. ᵇ εμ
ᶜ ῳ ᵒ υμας/Το ᶜ πνεύμα/Το ᶠ άγιον ᵉ έθετο ᵇ επισκο=
πους, ᶠ ποιμαίνειν/Την ᵏ εκκλησίαν / Του ᶠ κυρίου
ᵐ και ᵐ θεοῦ, ᵒ ην ᵖ περιεποιήσατο ᵍ διά / Του ᶠ ιδίου
ᵉ αἵματος. ᶠ εγώ ᵐ γαρ ᶜ οἶδα ᶠ τοῦτο ᵉ ὁτι ᵉ εισελεύ
σονται ᵇ μετά/Την ᶜ ἄφιξίν ᵇ μου ᶜ λύκοι ᶠ βαρεῖς
ᵉ εις ᵇ υμας, ᶠ μὴ φειδόμενοι/Του ᶠ ποιμνίου. ᵐ και
ᵉ ξ ᵉ υμῶν ᵖ αυτῶν ᵍ αναστήσονται ᶠ ἄνδρες ᵉ λα=
λοῦντες ᶠ διεστραμμένα, /Του ᵐ αποσπᾶν/Τους
ᶠ μαθητὰς ᶠ οπίσω ᶠ αυτῶν. ᵉ διό ᵇ γρηγορεῖτε,
ᶜ μνημονεύοντες ᵉ ὁτι ᶜ τριετίαν / νύκτα ᵉ και ᵇ ημέ
ραν ᶠ ουκ ᵏ επαυσάμην ᶠ μετά ᵐ δακρύων ᵐ μου=
θετῶν ᵒ ἕνα ᵖ ἑκαστον. ᵍ και/Τα ᶠ μνῆ ᵉ παρατίθεμαι
ᶠ υμας ᵐ τῳ θεῷ ᶠ και / Τω ᶠ λόγω / Της
ᵉ χάριτος ᵇ αυτοῦ, / Τω ᶜ δυναμένω ᵇ εποικοδομή
σαι ᶜ και ᶠ δοῦναι ᶠ υμῖν ᵏ κληρονομίαν ᶠ εν/Τοις ᵏ ηγι
ασμένοις ᶠ πᾶσιν. ᵐ αργυρίου ᵐ η ᵉ χρυσίου ᵖ η
ᵍ ιματισμοῦ ᶠ ουδενός ᵉ επεθύμησα, ᶜ αυτοί ᵐ γι
νώσκετε, ᶠ ὁτι/Ταις ᶜ χρείαις ᶠ μου ᵉ και/Τοις ᵇ οὖσι
ᶜ μετ ᵉ εμοῦ ᶠ υπηρέτησαν/αι Χεῖρες ᶠ αὗται. ᵇ πάν
τα ᶠ υπέδειξα ᵏ υμῖν, ᶠ ὁτι ᵐ οὕτω ᵐ κοπιῶντας ᵒ δεῖ
ᵖ αντιλαμβάνεσθαι/Των ᵍ ασθενούντων, ᶠ μνημο=
νεύειν ᵉ Τε/Του ᶠ λόγου/Του ᵐ κυρίου ᶠ ιησοῦ ᶠ οτι ᶠ αν
τός ᵉ είπε ᵇ μακάριόν ᶜ εστι ᵇ μᾶλλον ᶠ διδόναι ᶠ ἢ λαμ
βάνειν. ᵇ και ᶠ ταῦτα ᵉ ειπὼν, ᶠ θεὶς / Τα ᵐ γόνατα ᵐ αν
τοῦ ᵉ συν ᵖ πᾶσιν ᵍ αυτοῖς ᶠ προσηύξατο. ꝯꝯꝯ

ᶠ humilitate ᶠ et ᵉ lachrymis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇ ᶜ ᵉ temptationibus ᵇ que ᶜ mihi ᵇ acciderunt
ᶠ ex ᵉ insidijs ᵇ iudeorum: ᶠ quomodo ꝯꝯꝯ
ᵏ nihil ᶠ subtraxerim vobis ᵐ vtilium: ꝯꝯ
ᵐ quo ᵐ minꝰ ᵒ annũciarē ᵖ vobis ᵍ ᵗ docerē ᵉ vos
ᶠ publice ᵐ ᵗ per ᶠ domos: ᶠ testificans ꝯꝯꝯ
ᵉ iudeis ᶜ atq; ᵇ gentibus ᶜ in ᶠ deū ᵉ pentētiaz
ᵇ et ᶠ fidem ᵏ in ᶠ dominum ᵐ nostrum ᵐ ieſum
ᵒ christum. ᵖ Et ᵍ nunc ᶜ ecce ᵉ ego ᶠ alligatus
ᵐ ſpiritu ᵗ vado ᶠ in ᶠ hierusalem: que ꝯꝯꝯ
ᵉ in ᵇ ea ᶜ ventura ſunt ᶜ mihi ᵇ ignorans: ꝯꝯ
ᶠ niſi ᵍ ᵖ ſpiritus ᶠ ſanctus ᵏ per oēs ᶠ ciuitates
ᵐ mihi ᵐ proteſtatur ᵒ dicens: ᵖ q̃m ᵍ vincula
ᵉ ᵗ tribulatões hieroſolymis ᶠ me ᵐ manēt. ☞ ꝫ
ᶠ nihil hoꝝ vereo: ᵇ nec ᶜ facio ᵒ aiaz ᶜ meā ᵖ p=
cioſiorē ᵍ ᵖ me: ᵇ dūmō ᵖ ꝯſūmē ᵏ curſū meum
ᵒ ᵗ ᵖ miniſterium verbi ᵍ quod ᶠ accepi ꝯꝯ
ᵍ a ᶠ domino ᵐ ieſu: ᶠ teſtificari ꝯꝯꝯꝯ
ᶠ euangelium ᶠ gratie ᵉ dei. ᵇ Et ꝯꝯꝯ
ᶜ nūc ᵒ ecce ᶜ ego ᶜ ſcio ᵒ q̃ ᵖ ampliꝰ ᵇ nō ᶠ videbi
tis ᵏ faciem ᶠ meam ᵐ vos ᵐ oēs ᵒ per ᶠ quos ᵍ trā
ſiui ᶠ predicans ᵐ regnum ᶠ dei. ᵐ Quapropter
ᶠ conteſtor ᶠ vos ᵇ hodierna ᶜ die ꝯꝯꝯꝯ 2.Esc.5.d.
ᵒ quia ᶜ mundus ſum ᵍ a ᵇ ſanguine ᶠ omnium. Dan.13.c.
ᵏ ☞ nō ᶠ ei ᵐ ſubterfugi ᵐ quominꝰ ᵒ annunciarez
ᵍ omne ᶠ conſilium ᵐ dei ᵖ vobis. ᶠ Attendite
ᶠ vobis ᶠ ᵗ vniuerſo ᶠ gregi: ᵇ in ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜ quo ᵇ vos ᶜ ſpiritus ᶠ ſanctus ᵍ poſuit ᵇ epiſco
pos: ᶠ regere ᵏ eccleſiam ᶠ dñi ꝯꝯꝯꝯ
ᵐ ᵗ dei: ᵒ quam ᵖ acquiſiuit ᵍ ſanguine ᶠ ſuo.
ᶠ Ego ᵏ ſcio ᶠ quoniam ᵍ intrabunt ꝯꝯꝯ
ᵇ poſt ᶜ diſceſſionem ᵇ meam ᶜ lupi ᶠ rapaces
ᵍ in ᵇ vos: ᶠ non ᵏ parcentes ᶠ gregi. ᵐ Et ꝯꝯ
ᵐ ex ᵒ vobis ᵖ ipſis ᵍ exurgent ᶠ viri ᵐ loquentes
ᶠ peruerſa: ᵐ vt ᵐ abducant ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵏ diſcipulos ᶠ poſt ᶠ ſe. ᵐ ¶ Propter ᵐ q̃ ᵇ vigila
te: ᶠ memoria ᶜ retinẽtes ᵍ q̃m ᶜ p ᶜ triēniū nocte
ᶠ nō ᵏ ceſſaui ᶠ cū ᵐ lachrymis ᵐ monẽs ⌊ ᵍ ᵗ ᵇ die
ᵒ vnūquemq; veſtrū. ᵍ Et ᶠ nunc ᵉ commẽdo
ᶠ vos ᵏ deo ᶠ ᵗ verbo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉ gratie ᵇ ipſius: ᶜ qui ᶜ potens ᶜ eſt ᵇ edificare
ᶜ ᵗ dare ᵇ hereditatem ᶠ in ᵏ ſanctificatis ꝯꝯ
ᶠ omnibus. ᵐ Argentum ᵐ ᵗ ᵒ auruz ᵖ aut ꝯꝯ
ᵍ veſtez ᶠ nullius ᵉ concupiui: ſicut ᶠ ipſi ᵐ ſcitis:
ᵏ q̃m ᶠ ad ᶠ ea ᶠ q̃ ᶠ mihi ᶠ opꝰ ᵉ erāt ᵉ ᵗ ᵇ his ᵇ q̃ ᶜ me
cū ᵇ ſunt ᶜ miniſtrauerūt ᶠ manus ᵍ iſte. ᵇ Om
nia ᶠ oſtẽdi ᵏ vobis: ᶠ q̃m ᵐ ſic ᵐ laborãtes ᵒ opor
tet ᵖ ſuſcipere ᵍ infirmos: ᶠ ac ᶠ meminiſſe ꝯꝯ
ᶠ verbi ᵍ domini ᵏ ieſu: ᶠ quoniam ᶠ ipſe ꝯꝯ
ᵍ dixit. ᵇ Beatius ᶜ ẽ magis ᵇ dare ᶜ q̃ ᵍ accipe.
ᵇ Et ᶜ cū ᵇ hec ᵍ dixiſſet: ᶠ poſitis ᵐ genuꝰ ᵐ ſuis
ᶠ orauit ᵍ cum ᵇ omnibus ᵍ illis. ꝯꝯꝯꝯ

ικαμός λε εγέμετο κλαυθμός πάντων, και εωιπεσόντες επί τον τράχηλον του παύλου κατεφίλουν αυτόν, οδυνώμενοι μάλιστα επί τω λόγω ω ειρήκει, ότι ουκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αυτού θεωρείν. Cap. xi.

Ως δε εγένετο αναχθήναι ημάς αποσπασθέντας απ αυτών, ευθυδρομήσαντες ήλθομεν εις την κω, τη δε εξής εις την ρόδον, κακείθεν εις πάταρα. και ευρόντες πλοίον διαπερών εις φοινίκην, επιβάντες ανήχθημεν. αναφανέντες δε την κύπρον και καταλιπόντες αυτήν ευώνυμον, επλέομεν εις συρίαν και κατήχθημεν εις τύρον. εκείσε γαρ ην το πλοίον αποφορτιζόμενον. και ανευρόντες μαθητάς επεμείναμεν αυτού ημέρας επτά. οίτινες τω παύλω έλεγον διά του πνεύματος μη αναβαίνειν εις ιερουσαλήμ. ότε δε εγένετο ημάς εξαρτίσαι τας ημέρας εξελθόντες επορευόμεθα, προπεμπόντων ημάς πάντων συν γυναιξί και τέκνοις έως έξω της πόλεως, και θέντες τα γόνατα επί τον αιγιαλόν προσηυξάμεθα. και ασπασάμενοι αλλήλους επέβημεν εις το πλοίον. εκείνοι δε υπέστρεψαν εις τα ίδια. ημείς δε τον πλουν διανύσαντες από Τύρου, κατηντήσαμεν εις πτολεμαΐδα, και ασπασάμενοι τους αδελφούς, εμείναμεν ημέραν μίαν παρ αυτοίς. τη δε επαύριον εξελθόντες ήλθομεν εις καισάρειαν, και εισελθόντες εις τον οίκον φιλίππου του ευαγγελιστού όντος εκ των επτά, εμείναμεν παρ αυτώ. τούτω δε ήσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι. επιμενόντων δε ημών ημέρας πλείους, κατήλθε τις από της ιουδαίας προφήτης ονόματι άγαβος, και ελθών προς ημάς και λαβών την ζώνην παύλου, δήσας τε αυτού τους πόδας και τας χείρας είπε. τάδε λέγει το πνεύμα το άγιον. τον άνδρα ου εστίν η ζώνη αύτη, ούτως δήσουσιν εν ιερουσαλήμ οι ιουδαίοι, και παραδώσουσιν εις χείρας εθνών. ως δε ηκούσαμεν ταύτα, παρεκαλούμεν ημείς τε και οι εντόπιοι του μη αναβαίνειν αυτόν εις ιερουσαλήμ. απεκρίθη τε ο παύλος. Τι ποιείτε κλαίοντες και συνθρύπτοντές μου την καρδίαν. εγώ γαρ ουν μόνον δεθήναι αλλά και αποθανείν ετοίμως έχω εις ιερουσαλήμ υπέρ του ονόματος του κυρίου ιησού. μη πειθομένου δε αυτού, ησυχάσαμεν ειπόντες. Το θέλημα του κυρίου γενέσθω. μετά δε τας ημέρας ταύτας επισκευασάμενοι αναβαίνομεν

Magnus autē fletus factus est oīz: et procumbentes super collum pauli ooo osculabantur eum dolentes maxime oo in verbo qđ dixerat: qm̄ amplius ooo faciem eius non essent visuri. Et deducebant eū ad nauem. Cap. xi.

Factū aūt est vt nauigarem9 ab stracti ab eis: recto cursu venimus choum: et sequenti die rhodum et inde patarā. Et cū inuenissem9 nauē trāsfretātē in phenicē: ascendētes nauigauim9. Cū apparuissemus aūt cypro: relinquētes eā ad sinistrā: nauigauim9 in syriaz et venimus tyrum. Ibi enim ⌈autem nauis⌉ expositura erat onus. Inuentis discipulis mansimus ibi diebus ooooo septem. Qui paulo dicebant per ooo spiritum ne ascenderet hierosolymam. Et expletis diebus ooooooo ooooooo profecti ibamus deducentibus nos oo oibus cū vxoribus et filijs vsq3 foras oo ciuitatem: et positis genubus in ooooo littore orauimus. Et cū vale fecissem9 inuicem ascendimus nauem: ooooooo illi autem redierunt in sua. Nos oo vero nauigatiōe expleta a tyro deuenimus ptolemaidam: et salutatis oo oo fratribus mansimus die vna ooooooo apud illos. Alia aūt die pfecti venim9 cesaream. Et intrantes ooo oooooo domū philippi euāgeliste q erat vnus de septem: mansimus apud eum. Huic aūt erāt qttuor filie virgines pphetātes. Et cum moraremur per dies ooo aliquot: supuenit q̄dā vir a iudea pphe ta noie agabus. Is cū venisset ad nos tulit zonam pauli: et alligans ooooooo sibi pedes et manus dixit. ooooooo Hec dicit spiritus sanctus. Virum oo cuius est zona hec sic alligabunt ooo in hierusalem iudei: et tradent ooooo in manus gentū. Quod cum audissem9: rogabam9 nos et qui loci illius erant: ne ascenderet hierosolymas. Tunc ooo rndit paulus et dixit. Quid facitis flentes et affligentes cor meum? ooooooo Ego autē non solum alligari sed et mori in hierusalem paratus sum propter nomen domini iesu. Et cum ooooooo ei suadere nō possem9: quiescētes domini voluntas fiat. Post dies aūt istos preparati ascendebamus ooooooo

μεμ εις ιερουσαλήμ. συμήλθομ δε και / Τωμ
μαθητώμ από καισαρείας συμ ήμίμ, άγα-
γόμτες ωαρ ὠ ξεμισθωσωμεμ μάσωμι Τμί κυ
πρίω αρχαίω μαθητή. γερομένωμ δε ήμώμ
εις ιεροσόλυμα, ασμένως ελέξαντο ήμάς
οι αδελφοί. Τη δε επιούση εισήει ὁ παύ-
λος συμ ήμίμ ωρος ιάκωβομ. πάντες τε ωα
ρεγένομτο οι πρεσβύτεροι. και ασπασάμενος
αυτούς, εξηγείτο καθ εμ εκαστομ ὠμ εποίη
σεμ ὁ θεός εμ τοις έθμεσι διά Της διακομίας
αυτού. οι δε ακούσαντες, ελόξαζομ Τομ θε-
όμ. είπομ τε αυτώ. θεωρεις αδελφέ πόσαι μυ
ριάδες εισίμ ιουδαίωμ Τωμ πεπιστευκότωμ,
και μάντες ζηλωταί Του νόμου ὑπάρχού
σι. κατηχήθησαμ δε περί σου ότι αποστασί
αμ διδάσκεις από μωσέως, Τους κατά Τα έθ-
μη πάντας ιουδαίους, λέγωμ, μη περιτέμ
νειμ αυτούς, Τα τέκμα μη δε, Τοις έθεσι περι
πατείμ. Τι ουμ εστί. πάντως δει ωλήθος συ
μελθείμ. ακούσονται γαρ ότι ελήλυθας. Τού
το ουμ ποίησομ ὁ σοι λέγομεμ. εισίμ ήμίμ άμ
δρες τεσσαρες ευχήμ έχομτες εφ εαυτωμ.
Τούτους ωαραλαβών αγνίσθητι συμ αυ
τοίς, και λαπάνησομ επ αυτοίς ίνα ξυρήσωμ
ται Τήμ κεφαλήμ, και γνώσι πάντες ότι ὧμ
κατήχηνται περί σου ουδέμ εστίμ, αλλά
στοιχείς και αυτός Τομ νόμομ φυλάσσωμ.
περί δε Τωμ πεπιστευκότωμ εθνώμ, ήμεις
επεστείλαμεμ, κρίναντες μηδέμ Τοιούτομ Τη
ρείμ αυτούς, ειμή φυλάσσεσθαι αυτούς Το
Τε ειδωλόθυτομ και Το αίμα και πμικτόμ
και ωορνείαμ. Τότε ὁ παύλος ωαραλαβώμ
Τους άμδρας Τη εχομέμη ήμέρα συμ αυτοίς
άγνισθείς εισήει εις Το ιερομ διαγγέλωμ Τήμ
εκπλήρωσιμ Τωμ ήμερώμ Του αγνισμού έως
ού ωροσήνέχθη υπέρ ένός εκάστου αυτώμ
ή προσφορά. ως δε έμελλομ αι επτά ήμέραι
συμτελείσθαι, οι από Της ασίας ιουδαίοι θεα
σάμενοι αυτομ εμ Τω ιερώ συμέχεομ πάντα
Τομ όχλομ, και επέβαλομ Τας χείρας επ αυ-
Τόμ κράζοντες. άμδρες ισραηλίται βοηθείτε.
ούτος έστίμ ὁ άμθρωπος ὁ κατά Του λαού
και Του νόμου και Του Τόπου Τούτου πάν
τας πανταχού διδάσκωμ. έτι Τε και έλλη
νας εισήγαγεμ εις Το ιερόμ, και κεκοίνωκε Τομ
άγιομ Τόπομ Τούτομ. ήσαμ γαρ εωρακό-
τες Τρόφιμομ Τομ εφέσιομ εμ Τη πόλει
συμ αυτώ, ὃμ εμόμιζομ ότι εις Το ιε-
ρόμ εισήγαγεμ ὁ παύλος. εκινήθη Τε ή πό
λις όλη, και εγένετο συμδρομή Του λα
ού, και επιλαβόμενοι Του παύλου είλκομ
αυτόμ έξω Του ιερού, και ευθέως εκλεί-

in hierusalem. Venerūt autē quidā ex discipulis a cesarea nobiscū: adducētes se cū apd quē hospitaremur iasonē quidā cypriū antiquū discipulū. Et cū venissem hierosolymas: libenter exceperunt nos frēs. Sequēti aūt die introibat paulus nobiscū ad iacobū: omēs q̄s collecti sunt seniores. Quos cum salutasset: narrabat per singula quę deus fecisset in gentibus per ministerium eius. Ille. At illi cū audissēt: magnificabāt deū. Dixerūt q̄s ei. Vides frater quot milia sunt in iudeis qui credidērunt: et omnes emulatores sunt legis. Audierūt autem de te q̄ discessionē docebas a moyse eos qui per gentes sunt iudeos: dicēs nō debere eos circūcidere filios suos neq̄ ī ris p̄suetudinē ingredi. Quid ergo ē? Vtiq̄ oportet conuenire multitudinē. Audiēt enim te superuenisse. Hoc ergo fac quod tibi dicim. Sūt nobis viri quatuor votum habentes super se. Hos assumptos sanctifica te cum illis: et impende in illos vt radant capita: et scient omnes q̄ quę de te audierunt falsa sunt: sed ambulas et ipse custodiens legē. De his aūt q̄ crediderūt ex gentibus scripsimus iudicantes: vt abstineant se ab idolis immolato et sanguine et suffocato et fornicatione. Tunc paulus assumptis viris postera die purificatus cum illis intrauit in templum: annuncians expletionē dierum purificationis: donec offerretur pro vnoquoq̄ eorum oblatio. Dum autem septem dies consummarent: hi q̄ de asia erāt iudei cū vidissent eum in templo concitauerunt omnes populum: et iniecerunt ei manus clamātes. Viri israelite adiuuate. Hic est homo qui aduersus populum et legem et locum hunc omnes ubique docens: insuper et gentiles induxit in templum: et violauit sanctum locum istum. Viderant enim trophimum ephesium in ciuitate cum ipso: quē estimauerūt quia in templum introduxisset paulus. Cōmota est quoq̄ ciuitas tota: et facta est concursio populi. Et apprehendentes paulum trahebant extra templū:

σθησαμ/αι[q]θύραι. [r]ζητούμτωμ[s] λε[r]αυτόμ [t] απο
κτείμαι, [x]αμέβη[r]φάσις/Τω' χιλιάρχω/της [c]σπεί=
ρης, [t]ότι [c]όλη[b] συγκέχυται [c]ιερουσαλήμ, [c]ος [q]εξ
[b]αυτής [c]παραλαβών [k]στρατιώτας [c]και [m]εκατομ
τάρχους [n]κατέβραμεμ [o]επ[p]αυτούς, [q]οι [r]δε [n]ιδόμ
τες/τομ' χιλίαρχομ [n]και/τους [x]στρατιώτας [r]ε=
παύσαμτο' τύπτομτες/τομ [s]παύλομ. [b]εγγίσας
[c]δε/ο [o]χιλίαρχος, [c]επελάβετο' αυτού, [s]και [b]εκέ=
λευσε [c]δεθήναι [k]αλύσεσι' δυσί, [m]και επυμθάμε=
το [o]τις [p]αν [q]είη [r]και [s]τί [t]εστί [n] πεποιηκώς. [x]άλλοι
[r]δε/άλλο [o]τι [b]εβόων [c]εμ/τω [o]όχλω. [c]μη' δυνά=
μενος [q]δε [b]γνώναι/το' ασφαλές [k]διά/τομ' θόρυ=
βομ, [m]εκέλευσεμ [n]άγεσθαι [o]αυτόμ [p]εις/την [q]πα=
ρεμβολήμ. [r]ότε [s]δε [c]εγένετο [o]επί/τους [x]αμαβάθ=
μους, [r]συμέβη [b]αστάζεσθαι [s] αυτόμ [b] υπό/τωμ
[c]στρατιωτώμ [o]διά/την [c]βίαμ/του' όχλου. [q]ηκο=
λούθει [b]γαρ/το [o]πλήθος/του [k]λαού [r]κράζομ [m]αί
ρε [n]αυτόμ. [o]μέλλωμ [p]τε [q]εισάγεσθαι [r]εις/την [s]πα=
ρεμβολήμ, /ο' παύλος [n]λέγει/τω [x]χιλιάρχω. [r]ει
[c]έξεστι [t]μοι [b]ειπείμ [c]προς [o]σε. [c]ο' δε [q]έφη. [b]ελλημι
στί [r]γιμώσκεις, [k]ουκ' άρα [m]σύ [n]ει/ο αιγύπτιος/ο
[r]προ [n]τούτωμ/τωμ [r]ημερώμ [s]αμαστατώσας [c]και
[n]εξαγαγώμ [r]εις/την [r]έρημομ/τους [c]τετρακισχι=
λίους [q]άμδρας/τωμ [b]σικαρίωμ. [c]είπε [o]δε/ο [c]παύ
λος. [r]εγώ [s]άμθρωπος [b]μεμ ειμί [k]ιουδαίος, [r]δαρ=
σεύς/της [m]κιλικίας [n]ουκ [o]ασήμου [p]πόλεως [q]πο=
λίτης. [r]δέομαι [n]δε' σου, [n]επίτρεψόμ [x]μοι [r]λαλή=
σαι [r]προς/τομ [s]λαόμ. [b]επιτρέψαντος [c]δε [b]αν=
τού, /ο [c]παύλος [r]εστώς [s]επί /τωμ [b]αμαβάθμωμ,
[k]κατέσεισε/τη [k]χειρί/τω λαώ. [m]πολλής [n]δε [o]σι=
γής [p]γενομένης, [q]προσεφώνησε/την εβραΐδι [s] δι
αλέκτω [r]λέγωμ. Cap.xxi.

[A]νδρες [b]αλελφοί [c]και [b] πατέρες [c]ακούσατε
μου/της [q]προς [b]υμάς [r]νυνί [k]απολογίας. [r]α
κούσαμτες [m]δε [n]ότι/τη εβραΐδι [p]διαλέκτω [q]προ
σεφώνει [r]αυτοίς, [s]μάλλομ [t]παρέσχομ [n]ησυχί=
αμ. [r]και [r]φησίμ. [c]εγώ [s]μεμ [b] ειμί [c] ανήρ [b] ιουδαίος
[c]γεγεμμημένος [c]εμ [r]ταρσώ/της [b]κιλικίας, [r]αματε=
θραμμένος [k]δε [r]εμ/τη [m]πόλει [n]ταύτη [o]παρά/τους
[p]πόδας [q]γαμαλιήλ, [r]πεπαιδευμένος [c]κατά [r]α
κρίβειαμ/του [n]πατρώου [r]νόμου, [r]ζηλωτής [c]υ=
πάρχωμ/του [s]θεού [b] καθώς [t]πάμτες [b]υμείς [c]εστέ
[r]σήμερομ, [c]ος [b]ταύτημ/την [r]οδόμ [k]ελίωξα [r]άχρι
[m]θαμάτου, [n]δεσμεύωμ [o] και [p]παραδίδους [q]εις
[r]φυλακάς [c]άμδρας [r]τε [n]και [k]γυμαίκας, [r]ως/ο [r]αρ
χιερεύς [r]μοι [b]μαρτυρεί [c] και [b]παμ/το [c]πρεσβυ=
τέριομ, [r]παρ [s]ωμ [b] και [r]επιστολάς [k]δεξάμενος
[r]προς/τους [m]αλελφούς [n]εις [o]δαμασκόμ, [p]επο=
ρευόμην, [q]άξωμ [r]και/τους [s]εκείσε [t]όμτας [n]δεδεμέ
μους [o]εις [p]ιερουσαλήμ, [r]ίμα [s]τιμωρηθώσιμ. [b]εγέμε
το [c]δε [o]μοι [r]πορευομένωι [r]και [s]εγγύζομτι [t]τη [b]δα
μασκώ [r]περί [k]μεσημβρίαμ [r]εξαίφμης [m]εκ/του [n]ου
ρανού [o]περιαστράψαι [p]φως [q]ικανόμ [r]περί [s]εμέ,

[q]ίαμε. [r]Querentibus [s]autem [t]eũ [n]occidere
[r]nunciatum [r]est [s]tribuno [t]cohortis: [n]et [o]
[b]q: [c]tota [c]cõfundit [c]hierusalẽ. [r]Qui [s]statim
[t]assumptis [n]militibus [r]et [o]centurionibus [n]et
[r]decurrit [s]ad [t]illos. [r]Qui [s] cum [t] vidissent
[r]tribunum [n]et [r]milites: [r]cessauerunt [n]et [o]
[b]percutere [c]paulum. [r]Tunc [b]accedens [n]et
[o]tribunus [s]apprehendit [t]eum: [r]et [n]iussit [o]et
[r]alligari [b]catbenis [r]duabꝫ: [o]et interroga=
bat [b]quis [c]esset [r]et [s]quid [t]fecisset. [x]Alij [n]et
[r]aũt [s]aliud [b]clamabãt [c]in [r]turba. [s]Et cũ [t]nõ
[r]posset [r]certum [b]cognoscere [c]pre [r]tumultu:
[o]iussit [n]cum [o]duci [r]in [s]castra. [n]et [o]et [n]et [o]
[x]Et cum [r]venisset [s]ad [t]gradus: [n]et [o]et [n]et [o]
[r]contigit [r]vt portaretur [s]a [n]et [o]et [n]et [o]et
[r]militibus [s]pp [t]vim [r]populi. [s]Sequebatur
[b]ei [r]multitudo [s]populi: [r]clamans [o]tolle [n]et
[o]eũ. [s]Et [t]cũ [r]cepisset [s]induci [r]in [s]castra: [n]et
[r]paulus [s]dicit [r]tribuno. [r]Si [n]et [o]et [n]et [o]et
[r]licet [s]mihi [t]loq aliqd [r]ad [s]te: [r]Qui [s]dixit ei
[b]grece [r]nosti: [x]Nõne [o]tu [n]es [o]egyptius: [n]et
[r]q [s]ante [t]hos [r]dies [s]tumultũ [r]concitasti: [r]et
[s]eduxisti [r]in [s]desertum [t]quattuor [r]milia [n]et
[r]virorũ [b]siccariorũ. [r]Et [s]dixit ad eũ [t]paulus.
[r]Ego [s]homo [t]sum [b]quidez [x]iudeus [r]a [s]tar=
so [o]cilicie: [n]nõ [r]ignote [s]ciuitatis [t]municeps.
[r]Rogo [s]aũt [t]te: [n]permitte [r]mihi [s]loqui [n]et
[r]ad [s]populũ. [r]Et [b]cũ [r]ille [b]permisisset [n]et
[r]paulus [r]stans [s]in [b]gradibus [n]et [o]et [n]et [o]
[r]annuit [s]manu [r]ad [t]plebẽ: [r]et [o]magno [r]silẽtio
[s]facto [r]allocutus [s]est [t]lingua [r]hebrea [n]et
[r]dicens. Cap.xxii.

[V]Iri [b]fratres [r]et [b]patres [r]audite quam
[s]ad [t]vos [r]nũc reddo [s]rõnẽ. [t]Cũ audis
sent [o]aũt [n]q: [r]hebrea [s]lingua [t]loquitur [n]et
[r]ad [s]illos [t]magis [r]prestiterunt [n]silentium.
[x]Et dicit. [r]Ego [s]sum [t]vir [r]iudeus [n]et [o]et
[r]natus [s]tarso [t]cilicie: [r]nutritus [n]et [o]et [n]et [o]
[x]autem [r]in [s]ista [o]ciuitate [n]secus [o]et [n]et [o]
[r]pedes [s]gamalielis: [r]erudit [t]iuxta [r]veritatẽ
[n]paterne [r]legis: [r]emulator [n]et [o]et [n]et [o]
[s]legis [b] sicut [r]et [b]vos [r]omnes [r]estis [n]et [o]
[r]hodie: [s]q [t]hanc [r]viã [s]persecutus [t]sum [r]vsq
[r]ad [o]mortem [n]alligans [r]et [s]tradens [t]in [n]et
[r]custodias [s]viros [t]ac [r]mulieres [r]sicut [r]pn=
ceps [s]sacerdotũ [t]mihi [r]testimoniũ [r]reddit [r]et
[s]oes [t]maiores [r]natus: [s]a [t]qb [r]et [s]epias [t]accipi
ens [r]ad [o]fratres: [n]damascum [r]pergebam [n]et
[r]vt [s]adducerem [t]inde [r]vinctos [n]et [o]et [n]et [o]
[x]in [r]hierlin [r]vt [s]punirentur. [r]Factum [b]est [n]et
[r]aũt [s]eunte [t]me [r]et [s]appropinquãte [r]dama
sco [s]media [t]die [r]subito [o]de [n]celo [n]et [o]et [n]et
[s]circũfulsit [t]me [r]lux [s]copiosa: [n]et [o]et [n]et [o]

[r]έωεσομ [o]δε [n]εις/το [r]έλαφος [r]και [s]ήκουσα [b] φωμής
[c]λεγούσης [r]μοι. [c]σαούλ σαούλ τί [b]με [r]διώκεις.
[s]εγώ [t]δε [o] απεκρίθημ. [n] τις [r]ει [s]κύριε. [t]είπε [o]δε
[n]προς [o]με. [n]εγώ [r]ειμί [r]ιησούς/ο μαζωραίος [o]ομ [b]συ
[c]διώκεις. /οι [r]δε [s]συμ [t]εμοί [r]όμτες/το [s]μεμ φως [t]ε
θεάσαμτο, [o]και [n]έμφοβοι [o]εγέμοντο, /την [r]φωμήμ
[s]δε [t]ουκ [r]ήκουσαμ/του [s]λαλούμτος [r]μοι. [s]είπομ
[t]δε/τι [r]ποιήσω [b]κύριε. /ο [r]δε [b]κύριος [r]είπε [s]προς
[t]με. [b]αμαστάς [r]πορεύου [b]εις/δαμασκόμ, [o] κακεί
[n]σοι λαληθήσεται [r]περί [s]πάμτωμ [t]ων [r]τέτακται
[s]σοι [n]ποιήσαι. [x]ως/δε ουκ [r]εμέβλεπομ [b]από/της
[c]δόξης/του [b]φωτός [c]εκείνου, [r]χειραγωγούμε=
νος [s]υπό/τωμ [b]συνόντωμ/μοι [r]ήλθομ [s]εις [o]δαμα=
σκόμ. [n]αμανίας [r]δε [s]τις [t]ανήρ [r]ευλαβής [s]κατά/τομ
[r]νόμομ [n]μαρτυρούμενος [r]υπό [s]πάντωμ/των
[r]κατοικούντωμ [r]εμ [b]δαμασκώ [r]ιουδαίωμ, [b]ελ=
θών [r]προς [r]με [s]και [r]επιστάς [r]είπε [b]μοι. [r]σαούλ [o]α
δελφέ [n]ανάβλεψομ. [r]καγώ [s]αυτή/τη [t]ώρα [r]ανέ
βλεψα [r]εις [r]αυτόμ. [o]ο [x]δε [r]είπεμ. /ο θεός/των [r]πα
τέρωμ [b]ημών [r]προεχειρίσατο [b]σε [r]γνώναι/το
[r]θέλημα [s]αυτού, [b]και [r]ιδείμ/τομ [b]δίκαιομ [r]και [o]α
κούσαι [n]φωμής [o]εκ/του [p]στόματος [q]αυτού, [r]ότι
[r]έσῃ [r]μάρτυς [n]αυτώ [o]προς [r]πάντας [r]αμθρώπους
[r]ων [b]εώρακας [r]και [s]ήκουσας. [r]και [t]νυμ [r]τι [r]μέλ=
λεις. [r]αμαστάς [b]βάπτισαι, [r]και [o]απόλουσαι/τας
[n]αμαρτίας [r]σου, [s]επικαλεσάμενος/το [t]όμομα
/του [r]κυρίου. [n]εγέμετο [r]δε [o]μοι [r]υποστρέψαντι
[r]εις [r]ιερουσαλήμ [s] και [b]προσευχομένου [r]μου
[s]εμ/τω [r]ιερώ, [r]γενέσθαι [s]με [b]εμ [r]εκστάσει [r]και [r]ιδείμ
[o]αυτόμ [r]λέγομτα [r]μοι. [r]σπεύσομ [r]και [r]εξελθε [s]εμ
[r]τάχει [n]εξ [r]ιερουσαλήμ, [r]διότι [r]ου [n]παραδέξομ=
ται [b]σου [r]την [r]μαρτυρίαμ [s]περί [r]εμού. [r]καγώ [s]είπα
μον. [b]κύριε [r]αυτοί [r]επίστανται [r]ότι [o]εγώ [n]ήμην
[s]φυλακίζωμ [r]και [s]δαίρωμ/κατά/τας [n] συναγω=
γάς/τους [r]πιστεύοντας [n]επί [r]σε. [r]και [r]ότε [s]εξεχεί
το/το [b]αίμα [r]στεφάνου/του [b]πρωτομάρτυρος
[r]σου, [r]και [r]αυτός [b]ήμην [r]εφεστώς [r]και [r]συμευλο
κώμ/τη [o]αναιρέσει [n]αυτού, [s]φυλάσσωμ/τα [t]ιμά
τια/τωμ [s]αναιρούντωμ/αυτόμ. [r]και [r]είπε [n] προς
[r]με. [r]πορεύου, [r]ότι [s]εγώ [t]εις [r]έθνη [b]μακράμ [r]εξαπο
στελώ [r]σε. [r]ήκουομ [b] δε [r]αυτού [b]άχρι [r]τούτου
/του [o]λόγου. [n]και [r]επήραμ/την [s]φωμήν [t] αυτών
[r]λέγομτες. [r]αίρε [r]από/της [r]γης /τομ [r]τοιούτομ.
[r]ου [r]γαρ [r]καθήκεν [b]αυτόμ [r]ζην. [r]κραζόντωμ [r]δε [r]αυ
τών [r]και [b]ριπτούντωμ/τα [r]ιμάτια [r]και [r]κονιορτόμ
[n]βαλλόντωμ [r]εις/τομ [r]αέρα, [b]εκέλευσεμ [r]αυτόμ
/ο [r]χιλίαρχος [r]άγεσθαι [r]εις/την [n]παρεμβολήν [r]ει
πών [r]μάστιξιν [r]ανετάζεσθαι [r]αυτόν, [b]ίνα [r]επιγ=
νώ [r]δι [r]ήν [r]αιτίαν [r]ούτως [b]επεφώνουν [r]αυτώ. [r]ως
[r]δε [n]προέτειναν [r]αυτόν/τοις [r]ιμάσιν, [b]είπε [o]προς
/τον [r]εστώτα [r]εκατόνταρχον/ο [r]παύλος. [r]ει [r]άν
θρωπον [r]ρωμαίον [r]και [r]ακατάκριτον [b]έξεστιν [r]υ=
μίν [r]μαστίζειν. [r]ακούσας [r]δε/ο [r]εκατόνταρχος

[t]et [r]occidens [s]in [t]terram [r]audiui [b]vocem [n]et
[r]dicẽtẽ [r]mihi. [r]Saule [r]saule [r]qd [n]me [r]persequi?
[b]Ego [r]aũt [n]respõdi. [r]Quis [o]es [n]dñe? [r]Dixit
[r]ad [n]me. [r]Ego [r]sum [s]ihesus [t]nazarenꝰ [r]quẽ [n]tu
[r]persequis. [r]Et [b]q [r]mecũ [r]erãt [r]lumẽ [r]qdẽ [r]vide
runt: [r]vocem [n]et [o]et [n]et [o]et [n]et [o]et [n]et [o]
[r]aũ [r]nõ [r]audierũt [r]ei [r]q [r]loqbat [r]mecũ. [r]Et
[r]dixi. [r]Quid [r]facã [r]dñe. [r]Dñs [r]aũt [r]dixit [r]ad
[r]me [b]. Surgens [r]vade [r]damascum: [n]et [o]ibi
[n]tibi [o]dicetur [r]de [s]omnibus [t]que [r]te [o]oportet
[r]facere. [r]Et [r]cum [r]non [s]viderem [t]pre [n]et [o]
[r]claritate [s]lumis [t]illi: [r]ad [r]manũ [r]deduct
[r]a [s]comitibus [t]veni [n]damascum. [n]et [o]et
[r]Ananias [r]autem [s]quidã [t]vir [r]timorat [r]lẽ
[r]legem [s]testimonium [t]hns [r]ab [s]omnibus
[t]habitãtibus [r]i [r]damasco [r]iudeis: [r]veniens
[r]ad [r]me [r]et [b]stãs [r]dixit [r]mihi. [r]Saule [n]frater
[r]respice. [r]Et [r]ego [r]eadem [r]hora [r]respexi [n]et
[r]in [r]eum. [x]At [r]ille [r]dixit. [r]Deus [r]patrum
[b]nostrorũ [r]preordinauit [r]te [r]vt [r]cognoscere [r]
[r]volũtatẽ [r]eius: [b]et [r]videres [r]iustũ [r]et [r]audires
[r]vocem [r]ex [r]ore [r]eius: [r]q [n]et [o]et [n]et [o]et [n]et [o]
[r]eris [r]testis [r]illius [r]ad [r]omnes [r]homines [n]et
[r]quꝰ [r]vidisti [r]et [r]audisti. [r]Et [r]nũc [r]qd [b]mo
raris? [r]Exurge [r]et [b]baptizare [r]et [n]ablue [n]et [o]
[r]peccata [r]tua [r]invocato [r]nomine [n]et [o]et [n]et [o]
[r]ipsius. [r]Factum [r]est [r]autem [r]reuertẽti [r]mi
hi [r]in [r]hierusalem [r]et [b]oranti [n]et [o]et [n]et [o]
[r]et [r]eplo: [r]fieri [r]me [r]in [r]stupore [r]mẽtis [r]et [r]vide
re [r]illũ [r]dicentem [r]mihi. [r]Festina [r]et [r]exi [n]et
[r]velociter [r]ex [r]hierlin [r]quĩ [r]non [r]recipient [n]et
[r]testimoniũ [b]tuũ [r]de [r]me. [r]Et [r]ego [r]dixi [n]et
[b]Dñe [r]ipsi [r]sciunt [r]q [r]ego [r]eram [n]et [o]et [n]et
[r]cõcludẽs [r]in [r]carcerẽ [r]et [r]cedẽs [r]per [r]synagogas
[r]eos [r]q [r]credebãt [r]in [r]te. [r]Et [r]cũ [r]funderetur
[b]sanguis [r]stephani [r]testis [n]et [o]et [n]et [o]et [n]et [o]
[r]tui [r]ego [b]stabã [r]et [r]consentiebam [n]et [o]et [n]et
[r]custodiebam [r]vestimenta [n]et [o]et [n]et [o]et [n]et [o]
[r]interficientiũ [r]illũ. [r]Et [r]dixit [r]ad [n]et [o]et [n]et
[r]me. [r]Vade [r]quĩ [r]ego [b]in [r]nationes [r]lõge [r]mit
tã [r]te. [r]Audiebãt [b]aũt [r]eum [r]vsq [r]ad [r]hoc [n]et
[r]verbum: [r]et [r]leuauerunt [r]vocem [r]suam [n]et
[r]dicentes. [r]Tolle [r]de [r]terra [r]huiusce modi.
[r]Nõ [r]ei [r]phas [r]est [b]cũ [r]viuere. [r]Vociferãtibꝰ
[r]aũt [r]eis [r]et [b]pjciẽtibꝰ [r]vestimẽta [r]sua [r]et [r]pul
uerem [r]iactantibus [n]in [r]aerem: [r]iussit [n]et [o]et
[r]tribun [r]induci [r]eũ [r]in [r]castra [n]et [o]et [n]et [o]et [n]et [o]
[r]et [r]flagellis [r]cedi [r]et [r]torqueri [r]cum [r]vt [r]sciret
[r]propter [r]quã [r]cãm [r]sic [b]acclamarẽt [r]ei. [r]Et
[r]cum [n]astrinxissent [r]eũ [r]loris: [r]dixit [n]et [o]et
[r]astãti [r]sibi [r]centurioni [r]paulus. [r]Si [r]hominẽ
[r]romanum [r]et [r]indemnatum [b]licet [r]vobis [n]et [o]
[r]flagellare? [r]Quo [r]audito [r]centurio [n]et [o]et

προσελθών απήγγειλε τω χιλιάρχω λέγων. ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντα τι λαλῆσαι πρὸς σέ. ὁ δὲ χιλίαρχος ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο, Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; καὶ εἶπεν ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον, ὡς μέλλοντάς τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ· σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν τὸν Παῦλον· καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός με, καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, Ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· καὶ κτήνη παραστῆσαι ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· φοβηθεὶς γὰρ μὴ ἁρπασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἀναιρεθῇ καὶ αὐτὸς ἐπιστὰς σὺν τῇ στρατιᾷ ἐξείλατο αὐτὸν ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· βουλόμενός τε γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ εὗρον ζητούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα· μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι μέλλουσαν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, εὐθέως ἔπεμψα πρὸς σὲ καὶ παρήγγειλα καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα· τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν· οἵτινες παραδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται· κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

Καὶ μετὰ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἁνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου· καὶ κληθέντος αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας ἀποδεχόμεθα· ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείονα σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἰουδαίοις πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν· ἀφ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὐδὲ παραστῆσαί με δύνανται περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτο σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου· τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι πρὸς ἐμὲ ἔχοιεν· ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, εἰ μὴ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. ἤκουσεν δὲ αὐτῶν ὁ Φῆλιξ ἀκριβέστερον τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ ἀναβαλόμενος αὐτοὺς εἰπών, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ προσφέρειν ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ. μετὰ δὲ τινας ἡμέρας παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως· διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μετακαλέσομαί σε· ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν Παῦλον δεδεμένον.

προσελθών απήγγειλε τω χιλιάρχω λέγων. ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντα τι λαλῆσαι πρὸς σέ. ὁ δὲ χιλίαρχος ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο, Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; καὶ εἶπεν ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον, ὡς μέλλοντάς τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ· σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν τὸν Παῦλον· καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός με, καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, Ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· καὶ κτήνη παραστῆσαι ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· φοβηθεὶς γὰρ μὴ ἁρπασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἀναιρεθῇ καὶ αὐτὸς ἐπιστὰς σὺν τῇ στρατιᾷ ἐξείλατο αὐτὸν ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν· βουλόμενός τε γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ εὗρον ζητούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα· μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι μέλλουσαν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, εὐθέως ἔπεμψα πρὸς σὲ καὶ παρήγγειλα καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. ἔρρωσο. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα· τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν· οἵτινες παραδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται· κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

Καὶ μετὰ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἁνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου· καὶ κληθέντος αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας ἀποδεχόμεθα· ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείονα σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην Ἰουδαίοις πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν· ἀφ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἰερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὐδὲ παραστῆσαί με δύνανται περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. ὁμολογῶ δὲ τοῦτο σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου· τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι πρὸς ἐμὲ ἔχοιεν· ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὗρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, εἰ μὴ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν. ἤκουσεν δὲ αὐτῶν ὁ Φῆλιξ ἀκριβέστερον τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ ἀναβαλόμενος αὐτοὺς εἰπών, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ προσφέρειν ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ. μετὰ δὲ τινας ἡμέρας παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως· διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μετακαλέσομαί σε· ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπεν τὸν Παῦλον δεδεμένον.

accessit ad tribunũ: & nũciauit ei dicens Quid habes quod nuncies mihi? Dixit ergo tribunus: Quis tibi hoc nuncium misit? Dixit autem: Quia Iudæi conspirauerunt rogare te ut hodie Paulum producas in concilium, quasi aliquid certius inquirere de eo uelint. Tu ergo ne credideris eis. Insidiantur enim ei ex hominibus eius, qui se deuouerunt neque manducare neque bibere donec occidant eum. Et nunc parati sunt exspectantes promissum tuum. Tribunus quidem dimisit adolescentem, præcipiens ei ne cui loqueretur quia hæc nuntiasset ei. Et conuocans duos quosdam centurionum dixit: Parate milites ducentos ut eant Cæsaream, & equites septuaginta, & lanceatores ducentos, a tertia hora noctis: & iumenta præparate ut imponentes Paulum saluum perducant ad Felicem præsidem. Timens enim ne forte raperetur a Iudæis, & interficeretur, ipse superueniens cum exercitu eripui eum, cognito quia Romanus est. Volens autem scire causam propter quam accusabant eum, deduxi illum in concilium eorum. Quem inueni accusari de quæstionibus legis eorum, nullius autem criminis dignum morte aut uinculis habentem accusationem. Et mihi nuntiata insidiarum in uirum hunc futura, misi ad te, denuntians & accusatoribus eius dicere apud te quæ aduersus eum habent. Vale. Milites ergo secundum quod præceptum est eis assumentes Paulum, duxerunt per noctem in Antipatridem. Et postera die dimittentes equites ire cum eo, reuersi sunt ad castra. Qui cum uenissent Cæsaream, & epistolam tradidissent præsidi, simul & Paulum statuerunt ante illum. Quam cum legisset interrogauit a qua esset prouincia. Et cognoscens quia de Cilicia: Audiam te, inquit, cum & accusatores tui uenerint. Iussitque eum in prætorio Herodis custodiri.

Post quinque autem dies descendit Ananias princeps sacerdotum cum quibusdam senioribus, & oratore quodam Tertullo, qui adierunt præsidem aduersus Paulum. Et adducto illo cœpit accusare Tertullus dicens: Quod per te multam pacem consequamur, & per prouidentiam tuam huic genti emendationes dignissimæ fiant, semper & ubique suscipimus, optime Felix, cum omni gratiarum actione. Sed ne diutius te protendam, obsecro te breuiter audire nos pro tua clementia. Inuentes enim hunc hominem pestilentem, & commouentem seditionem omnibus Iudæis per orbem, auctorem quoque sectæ Nazarenorum, qui templum quoque uiolare conatus est, quem & tenuimus: & secundum legem nostram iudicare uoluimus. Sed superueniens Lysias princeps militiæ cum magna ui de manibus nostris eripuit eum, iubens accusatores eius uenire ad te. A quo poteris ipse iudicans de omnibus hæc cognoscere, de quibus nos accusamus eum. Assentiebant autem & Iudæi dicentes hæc ita se habere. Respondit autem Paulus annuente sibi præside dicere: Sciens te multis annis iudicem genti huic esse, bono animo pro me satisfaciam, quia potes cognoscere, non plures mihi sunt quam duodecim dies ex quibus ascendi Hierusalem adorare. Et neque in templo inuenerunt me ad quemquam disputantem aut turbam facientem neque in synagogis neque per ciuitatem: neque probare possunt quæ nunc aduersum me loquuntur. Confiteor autem hoc tibi, quod secundum sectam quam dicunt hæresim, sic seruio patrio Deo, credens omnibus quæ secundum legem sunt, & quæ in prophetis scripta sunt, habens spem in Deo, quam & ipsi hi ipsi exspectant, futuram resurrectionem iustorum & iniustorum. In hoc & ipse studeo sine offensa conscientiam habere ad Deum & homines semper. Per annos autem plures eleemosynas facturus genti meæ & oblationes, in quibus inuenerunt me purificatum in templo non cum turba neque cum tumultu: quidam autem de Asia Iudæi, qui oportebat apud te præsentes adesse & accusare si quid haberent aduersum me. Aut ipsi hi dicant si quam inuenerunt iniquitatem in me, cum starem coram concilio: nisi forte de una hac uoce qua clamaui stans inter illos: Quia de resurrectione mortuorum ego iudicor hodie a uobis. Audiens autem hæc Felix, differebat eos, dicens: Cum Lysias tribunus descenderit, cognoscam diligentius de his quæ ad uos. Præcepitque centurioni custodiri eum, habere quoque requiem, & prohibere nullum ex suis ministrare ei aut accedere ad eum. Post aliquot autem dies, cum uenisset Felix & Drusilla uxor eius Iudæa, accersiuit Paulum, & audiuit eum de fide quæ est in Christo Iesu. Disputante autem illo de iustitia, & castitate, & de iudicio futuro, tremefactus Felix respondit: Quod nunc habet ambula, tempus autem accersiam te. Simul & sperans quod pecunia ei daretur a Paulo ut dimitteret eum: propter quod & frequentius accersiens eum fabulabatur cum eo. Biennio autem impleto, accepit successorem Felix Porcium Festum. Volens autem gratiam præparare Felix apud Iudæos, reliquit Paulum uinctum.

accessit ad tribunũ: & nũciauit ei dicens Quid habes quod nuncies mihi? Dixit ergo tribunus: Quis tibi hoc nuncium misit? Dixit autem: Quia Iudæi conspirauerunt rogare te ut hodie Paulum producas in concilium, quasi aliquid certius inquirere de eo uelint. Tu ergo ne credideris eis. Insidiantur enim ei ex hominibus eius, qui se deuouerunt neque manducare neque bibere donec occidant eum. Et nunc parati sunt exspectantes promissum tuum. Tribunus quidem dimisit adolescentem, præcipiens ei ne cui loqueretur quia hæc nuntiasset ei. Et conuocans duos quosdam centurionum dixit: Parate milites ducentos ut eant Cæsaream, & equites septuaginta, & lanceatores ducentos, a tertia hora noctis: & iumenta præparate ut imponentes Paulum saluum perducant ad Felicem præsidem. Timens enim ne forte raperetur a Iudæis, & interficeretur, ipse superueniens cum exercitu eripui eum, cognito quia Romanus est. Volens autem scire causam propter quam accusabant eum, deduxi illum in concilium eorum. Quem inueni accusari de quæstionibus legis eorum, nullius autem criminis dignum morte aut uinculis habentem accusationem. Et mihi nuntiata insidiarum in uirum hunc futura, misi ad te, denuntians & accusatoribus eius dicere apud te quæ aduersus eum habent. Vale. Milites ergo secundum quod præceptum est eis assumentes Paulum, duxerunt per noctem in Antipatridem. Et postera die dimittentes equites ire cum eo, reuersi sunt ad castra. Qui cum uenissent Cæsaream, & epistolam tradidissent præsidi, simul & Paulum statuerunt ante illum. Quam cum legisset interrogauit a qua esset prouincia. Et cognoscens quia de Cilicia: Audiam te, inquit, cum & accusatores tui uenerint. Iussitque eum in prætorio Herodis custodiri.

Post quinque autem dies descendit Ananias princeps sacerdotum cum quibusdam senioribus, & oratore quodam Tertullo, qui adierunt præsidem aduersus Paulum. Et adducto illo cœpit accusare Tertullus dicens: Quod per te multam pacem consequamur, & per prouidentiam tuam huic genti emendationes dignissimæ fiant, semper & ubique suscipimus, optime Felix, cum omni gratiarum actione. Sed ne diutius te protendam, obsecro te breuiter audire nos pro tua clementia. Inuentes enim hunc hominem pestilentem, & commouentem seditionem omnibus Iudæis per orbem, auctorem quoque sectæ Nazarenorum, qui templum quoque uiolare conatus est, quem & tenuimus: & secundum legem nostram iudicare uoluimus. Sed superueniens Lysias princeps militiæ cum magna ui de manibus nostris eripuit eum, iubens accusatores eius uenire ad te. A quo poteris ipse iudicans de omnibus hæc cognoscere, de quibus nos accusamus eum. Assentiebant autem & Iudæi dicentes hæc ita se habere. Respondit autem Paulus annuente sibi præside dicere: Sciens te multis annis iudicem genti huic esse, bono animo pro me satisfaciam, quia potes cognoscere, non plures mihi sunt quam duodecim dies ex quibus ascendi Hierusalem adorare. Et neque in templo inuenerunt me ad quemquam disputantem aut turbam facientem neque in synagogis neque per ciuitatem: neque probare possunt quæ nunc aduersum me loquuntur. Confiteor autem hoc tibi, quod secundum sectam quam dicunt hæresim, sic seruio patrio Deo, credens omnibus quæ secundum legem sunt, & quæ in prophetis scripta sunt, habens spem in Deo, quam & ipsi hi ipsi exspectant, futuram resurrectionem iustorum & iniustorum. In hoc & ipse studeo sine offensa conscientiam habere ad Deum & homines semper. Per annos autem plures eleemosynas facturus genti meæ & oblationes, in quibus inuenerunt me purificatum in templo non cum turba neque cum tumultu: quidam autem de Asia Iudæi, qui oportebat apud te præsentes adesse & accusare si quid haberent aduersum me. Aut ipsi hi dicant si quam inuenerunt iniquitatem in me, cum starem coram concilio: nisi forte de una hac uoce qua clamaui stans inter illos: Quia de resurrectione mortuorum ego iudicor hodie a uobis. Audiens autem hæc Felix, differebat eos, dicens: Cum Lysias tribunus descenderit, cognoscam diligentius de his quæ ad uos. Præcepitque centurioni custodiri eum, habere quoque requiem, & prohibere nullum ex suis ministrare ei aut accedere ad eum. Post aliquot autem dies, cum uenisset Felix & Drusilla uxor eius Iudæa, accersiuit Paulum, & audiuit eum de fide quæ est in Christo Iesu. Disputante autem illo de iustitia, & castitate, & de iudicio futuro, tremefactus Felix respondit: Quod nunc habet ambula, tempus autem accersiam te. Simul & sperans quod pecunia ei daretur a Paulo ut dimitteret eum: propter quod & frequentius accersiens eum fabulabatur cum eo. Biennio autem impleto, accepit successorem Felix Porcium Festum. Volens autem gratiam præparare Felix apud Iudæos, reliquit Paulum uinctum.

ὁυτω λει με και εις ρωμην μαρτυρησαι. γε
νομενης δε ημερας ποιησαντες τινες των ιου
δαιων συστροφην, ανεθεματισαν εαυτους,
λεγοντες μη τε φαγειν μη τε πιειν εως
ου αποκτειμωσι τον παυλον. ησαν δε πλει
ους τεσσαρακοντα οι ταυτην την συνωμοσι
αν ποιησαντες, οιτινες προσελθοντες τοις
αρχιερευσι και πρεσβυτεροις ειπον. αναθε
ματι ανεθεματισαμεν εαυτους μηδενος γευ
σασθαι εως ου αποκτειμωμεν τον παυλον.
νυν ουν υμεις εμφανισατε τω χιλιαρχω
συν τω συνεδριω, οπως αυριον καταγαγη
αυτον προς υμας ως μελλοντας διαγινωσ
κειν ακριβεστερον τα περι αυτου. ημεις δε
προ του εγγισαι αυτον ετοιμοι εσμεν τον
αναιρειν αυτον. ακουσας δε ο υιος της α
δελφης παυλου το ενεδρον, παραγενομενος
και εισελθων εις την παρεμβολην απηγγει
λε τω παυλω. προσκαλεσαμενος δε ο παυ
λος ενα των εκατονταρχων εφη. τον νεανισ
κον τουτον απαγαγε προς τον χιλιαρχον.
εχει γαρ τι απαγγειλαι αυτω. ο μεν ουν
παραλαβων αυτον ηγαγε προς τον χιλι
αρχον, και φησιν. ο δεσμιος παυλος προσ
καλεσαμενος με ηρωτησε τουτον τον νεα
νιαν αγαγειν προς σε εχοντα τι λαλησαι
σοι. επιλαβομενος δε της χειρος αυτου ο χι
λιαρχος, και αναχωρησας κατιδιαν επυνθά
νετο. τι εστιν ο εχεις απαγγειλαι μοι. ειπε
δε, οτι οι ιουδαιοι συνεθεντο του ερωτησαι
σε οπως αυριον εις το συνεδριον καταγά
γης τον παυλον, ως μελλοντες τι ακριβεσ
τερον πυνθανεσθαι περι αυτου. συ ουν μη
πεισθης αυτοις. ενεδρευουσι γαρ αυτον εξ
αυτων ανδρες πλειους τεσσαρακοντα, οιτι
νες ανεθεματισαν εαυτους μητε φαγειν μη
τε πιειν εως ου αναλωσιν αυτον, και νυν ε
τοιμοι εισι προσδεχομενοι την απο σου επ
αγγελιαν. ο μεν ουν χιλιαρχος επελυσε
τον νεανιαν, παραγγειλας μηδενι εκλαλη
σαι οτι ταυτα ενεφανισας προς με. και προ
σκαλεσαμενος δυο τινας των εκατονταρχων
ειπεν. ετοιμασατε στρατιωτας διακοσιους ο
πως πορευθωσιν εως καισαρειας, και ιππεις
εβδομηκοντα και δεξιολαβους διακοσιους
απο τριτης ωρας της νυκτος, κτηνη τε πα
ραστησαι, ινα επιβιβασαντες τον παυλον δι
ασωσωσι προς φηλικα τον ηγεμονα, γραψας επιστολην
περιεχουσαν τον τυπον του τουτον: κλαυδιος
λυσιας τω κρατιστω ηγεμονι φηλικι χαι=

sic me oportet romę testificari. Factū
est die cū collegerunt se quidam ex iudeis et
denouerunt se ꝯ quibus donec
dicētes neq; māducaturos neq; bibitu=
occiderēt paulū. Erat aūt plus ꝯ
q̄dragīta viri q̄ hāc cōiurationem ꝯ
fecerant: qui accesserunt ꝯ
ad principes sacerdotū et seniores et dixerūt.
Deuotiōe deuouim⁹ nos nihil gustatu
ros donec occidamus paulum. ꝯ
Nunc ergo vos notum facite tribuno
cum concilio: vt producat ꝯ
illum ad vos tāq̄ aliq̄d certi⁹ cognitu
ri de eo. Nos vero ꝯ
prius q̄ appropiet paratu sumus ꝯ
interficere illū. Cū audisset filiꝰ soro
ris paulī insidias: venit ꝯ
intrauit castra: nunciauitq; ꝯ
paulo. Vocans autem paulus ad se ꝯ
vnū ex cēturiōib⁹ ait. Adolescentem ꝯ
hunc adduc ad tribunum. ꝯ
Habet ei aliq̄d indicare illi. Et ille q̄dē
assumēs eū: duxit ad tribunū ꝯ
et ait. Vinctus paulus vocans ꝯ
rogauit me hunc adolescentem ꝯ
ꝑducere ad te habentē aliquid loqui
tibi. Apprehēdēs aūt tribunꝰ manū illius
secessit cū eo seorsus et interrogauit illum.
Quid est q̄ habes indicare mihi. Ille
ait dicēs. Iudei cōuenit rogare ꝯ
te vt crastina die producas ꝯ
paulum in cōciliū quasi aliquid certius
inquisituri sint de illo: tu vero ne ꝯ
credideris illis. Insidiant enim ei ex ꝯ
eis viri amplius q̄ quadragīta: qui ꝯ
se deuouerunt non manducare neq; ꝯ
bibere donec interficiāt eū: et nūc para
ti sunt exꝑectantes promissum tuum. ꝯ
Tribunus igitur dimisit ꝯ
adolescētē: ꝓcipiēs ei ne cui loqueretur
q̄m hec nota sibi fecisset. Et vocatis ꝯ
duobus centurionibus: ꝯ
dixit illis. Parate milites ducētos: vt
eant vsq; cesaream: et equites ꝯ
septuaginta et lancearios ducentos ꝯ
a tertia hora noctis et iumēta ꝑparare
te vt imponentes paulum saluum ꝑ=
ducerent ad felicem ꝓsidem. Timuit enim
ne forte raperent eum iudei et occiderent: et
ipse postea calumniam sustineret tanq̄ ac=
ceꝑturus pecunias: scribens ei epistolam
continentem hec. Claudius ꝯ
lysias optimo ꝓsidi felici salutez. ꝯ

ρειμ./Τομ ἄμβρα Τούτομ συλληφθέμτα υπό
Τωμ ιουλαίωμ και μέλλομτα αμαιρείσθαι
υπ αυτῶμ, επιστάς συμ/Τω στρατεύματι ε
ξειλόμημ αυτὸμ, μαθώμ ότι ρωμαίος εστί.
βουλόμεμος δε γμῶμαι/Τημ αιτίαμ δι ημ εμε
κάλουμ αυτώ, κατήγαγομ αυτόμ εις/Το συ
μέδριομ αυτῶμ. ομ εύρομ εγκαλούμεμομ περί
ζητημάτωμ/Του μόμου αυτῶμ, μηδεμ δε ά=
ξιομ θαμάτου ἡ δεσμῶμ έγκλημα έχομτα. μη
μυθείσης δε μοι επιβουλής εις/Τομ άμβρα
μέλλειμ έσεσθαι υπό/Τωμ ιουλαίωμ, εξ αυ=
τής έπεμψα προς σε, παραγγείλας και/Τοις
κατηγόροις λεγειμ/Τα προς αυτόμ εωί σου.
ἐρρωσο./δι μεμ ουμ στρατιῶται κατά/Το δι
ατεταγμέμομ αυτοις αμαλαβόμτες/Τομ παύ=
λομ, ήγαγομ διά/Της μυκτός εις/Τημ αμτιπα
τρίδα./Τῃ δε επαύριομ εάσαμτες/Τους ἱππείς
πορεύεσθαι συμ αυτώ, υπέστρεψαμ εις/Τημ
παρεμβολήμ. οίτιμες εισελθόμτες εις/Τημ και
σάρειαμ και αμαδόμτες/Τημ επιστολήμ/Τω ἡ=
γεμόμι, παρέστησαμ και/Τομ παύλομ αυτώ.
αμαγμούς δε/Ο ἡγεμώμ και επερωτήσας εκ
ποίας επαρχίας εστί, και πυθόμεμος ότι από
κιλικίας, διακούσομαί σου φημ όταμ και/οι
κατήγοροί σου παραγέμωμται. εκέλευσέ τε
αυτόμ εμ/Τω πραιτωρίω ἡρώδου φυλάσ=
σεσθαι. Cap. 24.

Μετά δε πέμτε ἡμέρας κατέβη/ο αρχιερεύς
ἀμαμίας μετά/Τωμ πρεσβυτέρωμ και ῥή
τορος Τερτύλλου Τιμός, οίτιμες ἐμεφάμισαμ
/Τω ἡγεμόμι κατά/Του παύλου. κληθέμτος
δε αυτού, ἤρξατο κατηγορείμ/ὁ Τέρτυλλος
λέγωμ. πολλής ειρήμης Τυγχάμομτες διά
σου και κατορθωμάτωμ γιμομέμωμ/Τω έθμει
Τούτω διά/Της σης προμοίας πάμτη τε και
παμταχού, αποδεχόμεθα κράτιστε φίλιξ
μετά πάσης ευχαριστίας. ἵμα δε μη επί πλεί
ομ σε εγκόπτω, παρακαλῶ ακούσαι σε ἡ=
μῶμ συμτόμως/Τῃ σῃ επιεικεία. ευρόμτες γαρ
/Τομ άμβρα Τούτομ λοιμόμ και κιμούμτα στά
σιμ πάσι/Τοις ιουλαίοις/Τοις κατά/Τημ οι=
κουμέμημ, πρωτοστάτημ Τε/Της/Τωμ μαζω=
ραίωμ αιρέσεως, ος και/Το ἱερόμ επείρασε
βεβηλώσαι, ομ και εκρατήσαμεμ, και κατά
/Τομ ημέτερομ μόμομ ἠθελήσαμεμ κρίμαι. πα
ρελθώμ δε λυσίας/ὁ χιλίαρχος βία πολλή
εκ/Τωμ χειρώμ ἡμῶμ αφείλετο και προς σε
απέστειλε, κελεύσας και/Τους κατηγόρους
αυτού ἔρχεσθαι. παρ ον ἀυμήσῃ αυτός α=
μακρίμας περί πάμτωμ Τούτωμ επιγμώσαι,
ὡμ ημείς κατηγορούμεμ αυτού. συμεπέθεμ=
το δε και/οι ιουλαίοι φάσκομτες ταύτα ού
τως έχειμ. απεκρίθη Τε/ο παύλος, μεύσαμτος

Virum hunc comprehensum a iudeis: et incipientem interfici ab eis superueniens cū exercitu eripui: cognito q romanus est. Volēs q̄ scire causas quā obijciebant illi deduxi eum in consilium eorū. Quem inueni accusari de questionib⁹ legis ipsorum: nihil dignū morte aut vinculis habētē crimen. Et cū mihi dictū esset de insidijs quas parauerant illi: misi eum ad te: denuncians et accusatoribus vt dicant apud te. Vale. Milites vero secundū preceptū sibi assumentes paulum: duxerunt per noctē in antipatridem: postera die dimissis equitibus cum eo irent: reuersi sunt ad castra. Qui cum venissent cesaream et tradidissent epistolam presidi: statuerunt ante illum et paulum. Cum legisset aūt et interrogasset de qua prouincia esset: et cognoscēs q̄ de cilicia: audiam te inquit cum et accusatores tui venerint. Jussit q̄ in pretorio herodis custodiri eum. Cap. 24.

Post quīq; dies descēdit princeps sacerdotū ananias cū senioribus quibusdā et tertullo quodā oratore: q̄ adierunt presidē aduersus paulū. Et citato paulo: cepit accusare tertullus dicens. Cum in multa pace agam per te: et multa corrigantur per tuam prouidentiam semper et ubiq;: suscipimus optime felix cum omni gratiarū actiōe. Ne diutiꝰ aūt te protrahā: oro breuiter audias nos pro tua clementia. Inuenimus hunc hominem pestiferū et cōcitantē seditionē omnibus iudeis in vniuerso orbe et autorem seditiōis secte nazarenorum: q̄ etiam templum violare conatus est: quem et apprehensum voluimus secundū legem nostram iudicare. Superueniens autem tribunus lysias cum vi magna eripuit eum de manibus nostris: iubens accusatores eius ad te venire a quo poteris ipse iudicās de omnibus istis cognoscere: de quib⁹ nos accusamus eū. Adiecerunt autem et iudei dicentes hec ita se habere. Renuit aūt paulus: annuente

αὐτῶ/Του ἡγεμόνος λέγειν. εκ πολλῶν ε-
τῶν ὁμτα σε κριτήν/Τω θεμει Τούτω επιστά-
μενος, ενθυμότερον/Τα περι εμαυτού απο-
λογοῦμαι. Δυναμένου σου γνῶναι ὅτι ου
πλείους εισί μοι ημέραι δεκαδύο αφ ης
ανέβην προσκυνήσων εν ιερουσαλήμ, και ού
τε εν/Τω ιερῶ εὑρόν με προς τινα διαλεγό-
μενον η επισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου ού-
τε εν/Ταις συναγωγαίς, ούτε κατά/Την πόλιν,
ουτε παραστήσαι δύνανται περι ων νυν κα
τηγοροῦσί μου. ομολογῶ δε Τούτο σοι ό
τι κατά/Την οδόν ην λέγουσιν αἱρεσιν, ούτω
λατρεύω/Τω πατρώω θεώ πιστεύων πάσι
/Τοις κατά/Τον νόμον και/Τοις προφήταις γε
γραμμένοις, ελπίδα έχων εισ/Τον θεόν, ην
και αυτοί ούτοι προσδέχονται αναστασιν
μέλλειν έσεσθαι νεκρῶν Δικαίων Τε και α-
δίκων. εν Τούτω δε αὐτός ασκώ απρόσκοπον
συνείδησιν έχων προς Τον θεόν και Τους αν
θρώπους. Δι ετῶν δε πλειόνων παρεγενό-
μην ελεημοσύνας ποιήσων εις Το εθνος μου
και προσφοράς, εν οις εὑρόν με ηγνισμέ-
νον εν/Τω ιερῶ, ου μετά ὄχλου ουδε μετά
θορύβου, τινες δε από/Της ασίας ιουδαῖοι ους
δει επί σου παρεῖναι και κατηγορεῖν ει τι έ-
χοιεν προς με, ἡ αυτοί ούτοι ειπάτωσαν τι
εὑρον εμοί αδίκημα στάντος μου επί/Του
συνεδρίου, ἡ περι μιᾶς Ταύτης φωνῆς ης ἐ-
κραξα εστώς εν/αυτοίς, ὅτι περι αναστάσεως
νεκρῶν εγώ κρίνομαι σήμερον υφ υμῶν. α
κούσας δε Ταῦτα/ο φίλιξ, ανεβάλλετο αυ-
τούς, ακριβέστερον ειδώς/Τα περι/Της οδού,
ειπών. οταν λυσίας/ο χιλίαρχος καταβῆ/Δι
αγνώσομαι/Τα καθ υμᾶς. διαταξάμενος Τε
/Τω εκατοντάρχη τηρεῖσθαι/Τον παῦλον έ-
χειν Τε ἄνεσιν, και μηδένα κωλύειν/Των ιδί-
ων αυτού υπηρετεῖν ἡ προσέρχεσθαι αυτῶ.
μετά δε ημέρας Τινάς παραγενόμενος ο φί
λιξ συν Δρουσίλλη/Τῆ ιδία γυναικί ούσῃ
ιουδαία, μετεπέμψατο/Τον παῦλον, και ἤ
κουσεν αυτού περι/Της εις Χριστόν ιησοῦν πί
στεως. διαλεγομένου δε αυτού περι/Δικαιο
σύνης και εγκρατείας και/Του κρίματος/Του
μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ο
φίλιξ απεκρίθη./Το μεν ἔχον πορεύου,
καιρόν δε λαβῶν μετακαλέσομαί σε, ἅμα
και ελπίζων ὅτι Χρήματα δοθήσεται αυτῶ
ὑπό/Του παύλου, ὅπως λύσῃ αυτόν, διό
και πυκνότερον αυτόν μεταπεμπόμενος ὡ-
μίλει αυτῶ. Διετίας δε πληρωθείσης, ἔλαβε
Διάδοχον ὁ φίλιξ πόρκιον φῆστον. θέλων

tibi presidere dicere. Ex multis annis
te cliē iudicē gentī huic scire: eo eo
bono animo pro me satisfaciam. eo eo
Potes cīz cognoscere quia nō eo eo
plus sūt mihi dies q̄ duodecim ex quo
ascendi adorare in hierusalem: et neq
in templo inuenerūt me cū aliquo disputā
tantem aut cōcursū facientē turbe neq
in synagogis neq in ciuitate: eo eo eo
neq̄ probare poterūt mihi de quib⁹ nūc me
accusant. Cōfiteor hoc aūt tibi q eo
secūdū secta quā dicūt heresim: sic eo
deseruio patrī et deo meo: credēs oīb⁹
q̄ in lege et ꝓphetis scripta sunt: eo
spē habens in deum quam eo eo eo eo
et ipsi expectant resurrectionem eo
futuram iustorum et iniquorum. eo eo
In hoc et ipse studeo sine offendiculo
scientiaz habere ad deū et ad homines sp
Post annos aūt plures eo eo eo eo
elemosynas facturus in gentem meam
veni: et oblationes et vota in quib⁹
me purificatū in templo: nō cū turba ne
q̄ cum tumultu. Et apprehenderunt me
clamantes et dicentes. Tolle inimicz no
strum. Quidā aūt ex asia iudei quos eo
oportebat apud te ꝑsto ee et accusare si
quid habēt aduersū me: aut hi ipi dicāt si
quid inuenerūt in me iniquitatis cū stem in
cōcilio: nisi de una hac solūmodo vo-
ce q̄ clamauī inter eos stās: q̄m de re-
surrectiōe mortuoꝝ ego iudicor hodie a
vobis. Dilulit autez illos felix eo eo
certissime sciens de via hac eo eo eo
dicēs. Cū tribun⁹ lysias descēderit au-
diaz vos. Iussit q eo eo eo eo eo eo eo
centurionē custodire eum et habere eo eo
requiem: nec quēquaz de suis prohibere
ministrare ei. eo eo eo eo eo eo eo eo
Post aliquot autez dies veniens felix
cum drusilla vxore sua que erat eo eo
iudea vocauit paulum: et audiuit ab eo
eo fidem que est in christum iesum. eo
Disputante autem illo de iustitia eo
et castitate et de iudicio eo eo eo eo
futuro: tremefactus eo eo eo eo eo
felix respōdit. Quod nūc attinet vade:
tempore aūt opportuno accersiā te: simul
et sperans ꝙ pecunia ei daretur eo
a paulo: propter quod eo eo eo eo eo
frequenter accersiens eum loquebatur
cum eo. Biennio autē expleto: accepit
successore felix portū festum. Volens

m Δε χάριτας καταθέσθαι τοις ιουδαίοις ο φί
ληξ, κατέλιπε τον παύλον δεδεμένον. Cap.xx.
Ηστος ουν επιβάς τη επαρχία, μετά
τρεις ημέρας αμέθη εις ιεροσόλυμα από
m καισαρείας. αμεφάνισαν δε αυτώ ο τε αρ
χιερεύς και οι πρώτοι των ιουδαίων κατά
του παύλου, και παρεκάλουν αυτόν αιτού
μενοι χάριν κατ αυτού, όπως μεταπέμψη
ται αυτόν εις ιερουσαλήμ, m ένεδραν ποιούν
τες αμελείν αυτόν κατά την οδόν. ο μεν ουν
φήστος απεκρίθη τηρείσθαι τον παύλον εν
καισαρεία, εαυτόν δε μέλλειν εν τάχει εκ
πορεύεσθαι. οι ουν δυνατοί εν m υμίν φησί συν
γκαταβάντες, ει τι εστίν εν τω ανδρί τούτω
τω άτοπον, κατηγορείτωσαν αυτού. διατρίψας δε εν αυτοίς ημέρας πλείους η οκτώ καταβάς εις καισάρειαν, τη m επαύριον καθίσας επί του βήματος, εκέλευσε τον παύλον αχθήναι. παραγενομένου δε αυτού, περιέστησαν οι από ιεροσολύμων καταβεβηκότες ιουδαίοι, πολλά και βαρέα αιτιώματα φέροντες κατά του παύλου, α m ουκ ίσχυον
αποδείξαι, απολογουμένου αυτού ότι ούτε εις τον m νόμον των ιουδαίων ούτε εις το ιερόν ούτε εις καίσαρα ήμαρτον. ο δε φήστος δε
λων καταθέσθαι, α
ποθανείν. ει δε m ουδέν εστίν ων ούτοι κατηγορούσι μου, ουδείς με δύναται αυτοίς χαρίσασθαι. καίσαρα επικαλούμαι. τότε ο φήστος συλλαλήσας μετά του συμβουλίου απεκρίθη. καίσαρα επικέκλησαι, επί καίσαρα m πορεύση. ημερών δε διαγενομένων τινών αγρίππας ο βασιλεύς και βερνίκη κατήντησαν εις καισάρειαν ασπασόμενοι τον φήστον. ως δε πλείους ημέρας διέτριβον εκεί, ο φήστος τω βασιλεί ανέθετο τα m κατά τον παύλον λέγων. ανήρ τίς εστί καταλελειμμένος υπό φήλικος δέσμιος, περί ου γενομένου μου εις ιεροσόλυμα εμεφάνισαν οι αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι των ιουδαίων, αιτούμενοι κατ αυτού δίκην. προς ους απεκρίθην, ότι ουκ εστίν έθος ρωμαίοις χαρίζεσθαι τινά άνθρωπον εις απώλειαν, πρίν ο κατηγορούμενος κατά πρόσωπον έχει τους κατηγόρους, τόπον τε m απολογίας λάβοι περί του εγκλήματος. συνελθόντων ουν

m autem gratiã prestare iudeis felix
reliquit paulum vinctũ. Cap.xx.
Festus ergo cum venisset in puinciã
post triduũ ascẽdit hierosolymã a
m cesarea. Adierũt qs eũ principes sacer
dotum et primi iudeorum aduersus
paulu: et rogabant eum postulantes
gratiaz aduersus eũ: ut iuberet pduci
eum in hierusalez: m insidias tendẽtes
ut interficerent eũ in via. Festus autez
respondit seruari quidem paulum in
cesarea: se autem maturius profecturũ.
Qui ergo in vobis ait potẽtes sũt: des
cendentes simul si quod est in viro
crimen accusent eum. Demoratus
autẽ iter eos dies nõ amplio q octo aut
decẽ descẽdit cesareã: et m altera die sedit
pro tribunali: et iussit paulum
adduci. Qum cũ pduct eẽt: circunstete
runt eu qui ab hierosolyma descenderãt
iudei: multas et graues causas
obijcientes: quas m non poterant
pbare: paulo rationẽ reddẽte qm neq
in legem iudeorum neq in templu
neq in cesarẽ ęquã peccaui. Festus aũt
volens gratiam prestare iudeis: rndẽs
m paulo dixit. Vis hierosolymã
ascendere et ibi de his iudicari apud
me? Dixit aũt paul9. Ad tribu
nal cesaris sto: ibi oportet me m iudicari
Judeis non nocui: sicut tu melius
nosti. Si enim nocui aut dignum
morte aliquid feci: non recuso
moi. Si vero m nihil ẽ eoz q hi accu
sant me: nemo potest me illis donare.
Cesarem appello. Tunc festus
cum consilio locutus respondit.
Cesarem appellasti: ad cesarem
m ibis. Et cũ dies aliquot transacti eẽnt
agrippa rex et bernice descenderunt
cesarez ad salutandum festu.
Et cũ dies plures ibi morarẽtur: fest
regi indicauit de
paulo dicẽs. Vir quidaz est derelictus
a felice vinctus: de quo cuz essem
hierosolymis adierunt me
principes sacerdotũ et seniores iudeoz
postulates aduersus illũ dãnationẽ. Ad
quos rndi: qz nõ ẽ romanis
donare aliquem hominez priusquã
is qui accusatur presentes habeat
accusatores: locũ qz m defẽdẽdi
ad abluẽda crimia: q ei obijciũt. Cũ er

εμεάλε αμαβολήμ μηλεμίαμ ποιησάμενος,
τη εξής καθισας επί του βήματος εκέλευ
σα αχθήναι τον άμδρα, περί ου σταθέντες
οι κατήγοροι, ουδεμίαν αιτίαν m επέφερον
ων υπενοουν εγώ. ζητήματα δε τινα περί
της ιδίας δυσεδαιμονίας είχον προς αυ
τόν, και περί τινος ιησού τεθνηκότος ον έ
φασκεν ο παύλος ζην. απορούμενος m δε τη
γώ την περί τούτου ζήτησιν ελεγον, ει
βούλοιτο πορεύεσθαι εις ιερουσαλήμ, κα
κει κρίνεσθαι περί τούτων. του δε παύλου
επικαλεσαμένου τηρηθήναι αυτόν εις την
του σεβαστού διάγνωσιν, m εκέλευσα τηρεί
σθαι αυτόν εως ου πέμψω αυτόν προς καί
σαρα. αγρίππας δε προς τον φήστον, εφη.
εβουλόμην και αυτός του ανθρώπου α
κούσαι. ο δε αύριον φησίν ακούση m αυτού.
τη ουν επαύριον ελθόντος του αγριππα
και της βερνίκης μετά πολλής φαντασίας,
και εισελθοντων εις το ακροατήριον συν τοις χιλιάρχοις και ανδράσι τοις κατ εξο
χήν ούσι της πόλεως m και κελεύσαντος του
φήστου ήχθη ο παύλος. και φησιν ο φήστος. αγρίππα βασιλεύ και πάντες οι συμ
παρόντες ημίν άνδρες, θεωρείτε τούτον, περί ου πας το πλήθος των ιουδαίων εμέτυ
χον m μοι εν τε ιεροσολύμοις και εμοί δε
πιβοώντες μη δείν ζην αυτόν μηκέτι. εγώ δε καταλαβόμενος μηδέν άξιον θανάτου αυτόν πεπραχέναι, και αυτου δε m τούτου επικαλεσαμένου τον σεβαστόν έκρινα πεμπειν αυτόν. περί ου ασφαλές τι γράψαι τω κυρίω ουκ έχω. διό προήγαγον αυτόν εφ υμών και μάλιστα επί σου m βασιλεύ αγρίππα, όπως της απακρίσεως γενομένης, σχω τι γράψαι. άλογον γαρ μοι δοκεί πέμποντα μη δέσμιον, και τας κατ αυτού αιτίας σημάναι. Cap.xxvi.
Αγρίππας δε προς τον παύλον έφη. ε
πιτρέπεταί σοι υπέρ σεαυτού λεγειν. τότε ο m παύλος απελογείτο εκτείνας την χείρα. περί πάντων ων εγκα
λούμαι υπό ιουδαίων βασιλεύ αγρίππα, ήγημαι εμαυτόν μακάριον, επί σου μέλλων απολογείσθαι σήμερον, μάλιστα γνώστην όντα m σε πάντων, των κατά ιουδαίους εθών τε και ζητημάτων. διό δέομαί σου μακροθύμως ακούσαι μου. την μεν ουν βίωσίν μου την εκ νεότητος την απ αρχής γενομένην m εν τω έθνει μου εν ιεροσολύμοις ίσασι πάντες οι ιουδαίοι προγινώσκον

go huc conuenissent: sine vlla dilatione
in sequẽti die sedens p tribunali iussi
adduci viruz: de quo cum steissẽt
accusatores: nullaz causaz m deferebãt
de quib9 ego suspicabar malũ:
Non gdã de sua superstitiõe hẽbãt aduer
sꝰ eũ: nec de quodã defũcto ihũ affir
mabat paul9 viuere. Dubitans m aũt ego
de huiusmodi qstione dicebã: si
vellet ire hierosolymã: ibi
iudicari de istis. Appellante aũt
appellante vt seruaretur
augusti cognitioni: m iussi seruari
cum donec mittaz euz ad cesarem.
Agrippa aũt dixit ad festuz.
Volebã et ipe hominem audire.
Cras inquit audies m eum.
Altera aũt die cũ venisset Agrippa
et Bernice cum multa ambitione:
et introissent in auditoriũ cũ
tribunis et viris principalibus
ciuitatis: m iubente
festo adductus est paul9. Et dixit festus.
Agrippa rex et omnes q simul adestis
nobiscum viri: videtis hunc hoiem de
quo omnis multitudo iudeoz interpella
uit m me hierosolymis petẽtes et acclamen
tes non oportere eum viuere ampli9.
go vero cõperi nihil dignum morte
cum admisisse. Ipso autem m hoc
appellante ad augustum iudicaui
mittere. De quo quid certum scribam
dño non habeo. Propter quod pduxi
eum ad vos: et maxime ad te
m rex agrippa: vt interrogatione
facta habeã qd scribã. Sine rõne
mihi videtur mittere vinctum et
causas eius non significare. Cap.xxvi.
Agrippa vero ad paulum ait. Per
mittitur tibi loqui pro temetipso.
Tunc m paulus extenta
manu cepit rõne reddere. De oib9
bus accusor a iudeis rex agrippa
estimo me beatum apud te:
cuz sim defensurus me hodie: maxime
te sciente omnes que apud
iudeos sũt consuetudines et qstiões. Propter
quod obsecro patienter me audias.
Et quidem vitam meam a
iuuentute que ab initio fuit in
gente mea in hierosolymis nouerunt
omnes iudei prescientes

τες ᵣ με ᵣ ἀφωθεμ, ᵣ εἀμ ᵃ θέλωσι ᵇ μαρτυρείμ, ᶜ ὁ=
τι ᵇ κατά / Τημ ᶜ ακριβεστάτημ ᶜ αἱρεσιμ / Τῆς ᵍ ἡ=
μετέρας ᵇ θρησκείας ᶜ ἔζησα ᵏ φαρισαῖος. ᶦ και
ᵐ νυμ ᵐ εω ᵒ ελωίΔι / Τῆς ᵖ ωρος / Τους ᵍ ωατέ=
ρας ᶜ εωαγγελίας ᵒ γεμομέμης ᶜ υσό / Του ᵐ θε
ού ᵡ έστηκα ᶜ κριμόμεμος, ᵓ εις ᵃ ημ / Το ᵇ δωλε=
κάφυλομ ᶜ ημώμ ᵒ εμ◆εκτεμεία ᶜ μύκτα ᵍ και ᵇ η=
μέραμ ᶜ λατρεύομ ᵇ ελωίζει ᶦ καταμτήσαι. ᵐ ὣε=
ρί ᵐ ης ᵒ ελωίλοσ ᵖ εγκαλούμαι ᵍ βασιλεύς ᶜ α=
γρίωωα ᵍ υσό ᶜ ιουλαίωμ. ᵐ Τι ᵡ άωιστομ ᶜ κρί=
μεται ᶜ ωαρ ᵍ υμίμ ᵇ ει / ο ᶜ θεός ᵒ μεκρούς ᶜ εγει=
ρει. ᶜ εγώ ᵍ μεμ ᵇ ουμ ᶦ έλοξα ᵏ εμαυτώ ᶦ ωροσ
/ Το ᵐ όμομα ᵐ ιησού / Του ᵒ μαζωραίου ᵖ Δειμ
ᵍ ωολλά ᶜ εμαυτία ᵐ ωράξαι, ᶜ ο ᵐ και ᵡ εωοίη=
σα ᶜ εμ ᵓ ιεροσολύμοις. ᵏ και ᵇ ωολλούς / Τωμ
ᶜ αγίωμ ᵇ ἐγώ ᶜ φυλακαίς ᶜ κατέκλεισα, / Τημ
ᵍ ωαρά / Τωμ ᵇ αρχιερέωμ ᶦ εξουσίαμ ᵏ λαβώμ.
ᶦ αμαιρουμέμωμ ᵐ Τε ᵐ αυτώμ ᵒ κατήμεγκα ᵖ ψή
φομ. ᵍ και ᶜ κατά ᵒ ωάσας / Τας ᶜ συμαγωγάς
ᵒ ωολλάκις ᵡ Τιμωρώμ ᶜ αυτούς, ᵓ ημάγκαζομ
ᵒ βλασφημείμ, ᵇ ωερισσώς ᶜ Τε ᵇ εμμαιμόμε=
μος ᶜ αυτοίς ᶜ ελίωκομ ᵍ ἑως ᵇ και ᶦ εις / Τας ᵏ ἐ=
ξω ᶦ ωόλεις. ᵐ εμ ᵐ οις ᵒ και ᵖ ωορευόμεμος ᵍ εις
/ Τημ ᶜ Δαμασκόμ ᵒ μετ ᶜ εξουσίας ᵐ και ᵡ εωιτρο
ωής / Της ᶜ ωαρά / Τωμ ᵓ αρχιερέωμ ᵒ ημέρας
ᵇ μέσης ᶜ κατά / Τημ ᵒ οΔόμ ᶜ είΔομ ᶜ βασιλεύ
ᵍ ουρανόθεμ ᵇ υπέρ / Τημ ᶜ λαμπρότητα / Του
ᵏ ηλίου ᶦ περιλάμψαμ ᵐ με ᵐ φως, ᵒ και / Τους
ᵖ συμ ᵍ εμοί ᶜ ωορευομένους, ᵓ ωάμτωμ ᶜ Δε
ᵐ καταπεσόμτωμ ᵡ ημώμ ᶜ εις / Τημ ᵓ γῆμ, ᵃ ἤκου=
σα ᵇ φωμήμ ᶜ λαλούσαμ ᵇ ωρος ᶜ με ᶜ και ᵍ λέ
γουσαμ / Τη ᵇ εβραΐΔι ᶜ Διαλέκτω. ᵏ σαούλ σα=
ούλ ᵐ Τι ᵐ με ᵒ Διώκεις. ᵖ σκληρόμ ᵍ σοι ᶜ προς
ᵒ κέμτρα ᶜ λακτίζειμ. ᵐ εγώ ᵡ Δε ᶜ είπομ. ᵓ Τις ᵓ ει
ᵏ κύριε. ᶜ ο ᶜ Δε ᵇ είπεμ. ᶜ εγώ ᶜ ειμί ᵍ ιησούς ᵇ ομ
ᶦ συ ᵏ Διώκεις. ᶦ αλλά ᵐ αμάστηθι ᵐ και ᵒ στήθι ᵖ ε
πί / Τους ᵍ ωόλας ᶜ σου. ᵃ εις Τούτο ᵐ γαρ ᵡ ὤφ=
θημ ᶜ σοι ᵓ ωροχειρίσασθαι ᵍ σε ᵇ υωηρέτημ ᶜ και
ᵒ μάρτυρα ᶜ ωμ ᶜ Τε ᵍ οίΔες ᵇ ωμ ᶜ Τε ᵏ οφθήσομαι
ᶦ σοι, ᵐ εξαιρούμεμος ᵐ σε ᵒ εκ / Του ᵖ λαού ᵍ και
/ Τωμ ᶜ εθμώμ, ᵃ εις ᶜ ους ᵐ εγώ ᵡ σε ᶜ αποστέλλω
ᵃ αμοίξαι ᵃ οφθαλμούς ᵇ αυτώμ, / Του ᶜ επστρέ=
ψαι ᵒ από ᶜ σκότους ᶜ εις ᵍ φως, ᵇ και / Της ᶜ εξου=
σίας / Του ᵏ σαταμά ᶦ εσί / Τομ ᵐ θεόμ, / Του ᵐ λα=
βεῖμ ᵒ αυτούς ᵖ άφεσιμ ᵍ αμαρτιώμ ᶜ και ᵐ κλήρομ
ᶜ εμ / Τοις ᵐ ηγιασμένοις ᵡ πίστει Τη ᵓ εις ᵃ εμέ. ᵇ ὁ
θεμ βασιλεύς ᵇ αγρίωωα ᶜ ουκ ᶜ εγεμόμημ ᵍ α=
ωειθής / Τη ᵇ ουραμίω ᶜ οωτασία, ᵏ αλλά / Τοις
ᶦ εμ ᵐ Δαμασκώ ᵐ ωρώτομ ᵒ και ᵖ ιεροσολύ=
μοις ᵍ εις ᶜ ωάσαμ ᵓ Τε / Τημ ᶜ χώραμ / Τησ ᵐ ιου=
Δαίας ᵡ και / Τοις ᶜ εθμεσιμ, ᵓ απήγγελλομ μετά
μοιαμ ᵇ και ᶜ εωιστρέφειμ ᵓ εσί / Τομ ᶜ θεόμ, ᶜ ἀξια
ᵡ με ᶜ ἀβ ᵇ initio: ᵓ si ᵍ velit ᵇ testimoniũ ᵇ phibe
re: ᶜ qñ ᵒ scdm ᶜ certissimã ᶜ sectaz ᵍ nostre ccoo
ᵇ religionis ᶜ viri ᵇ pharisęus. ᶦ Et ccoo oo oo
ᵐ nunc ᵐ in ᵒ spe q̃ ᵖ ad ᵍ patres nostros ccoo oo
ᶜ repromissionis ᵍ facta ᶜ ē ᵃ deo ccoo oo oo
ᵡ sto ᶜ iudicio ᶜ subiect ᵍ: ᵓ in ᵃ q̃ ᵇ duodeci ᵇ trib ᵍ
ᶜ nostre ᶜ nocte ᶜ t ᵇ die ccoo ccoo ccoo ccoo
ᶜ deseruiẽtes ᵡ sperãt ᶜ deuenire. ᵐ De ccoo oo
ᵐ q̃ ᵡ spe ᵍ accusor ᵃ ą iudeis ᵍ rex. ccoo ccoo oo
ᵐ Quid ᶜ incredibile ᶜ iudicat ccoo ccoo oo
ᶜ apud ᵍ vos: ᵇ si ᶜ deus ᵇ mortuos ᶜ suscitat: oo
ᵇ Et ᶜ ego ᵍ q̃dẽ ᶜ estimauerã ᵐ me ᶜ aduersꝰ ccoo
ᵐ nomen ᵐ ihesu ᵒ nazareni ᵖ debere ccoo ccoo
ᵍ multa ᶜ contraria ᵍ agere: ᶜ quod ᵡ feci ccoo
ᶜ hierosolimis. ᵃ Et ᵇ multos ccoo oo oo oo
ᶜ sactoruz ᵇ ego in ᶜ carceribus ᶜ inclusi: ccoo oo
ᵍ a ᵇ pncipib ᵍ ᵇ sacerdotuz ᶜ potestate ᵏ accep
ta. ᵐ Et ᶜ cũ ᶜ occiderẽtur ᵒ detuli ᵖ sententiã.
ᵍ Et ᶜ per ᵒ mnes ᶜ synagogas ccoo ccoo oo oo
ᵐ frequenter ᶜ puniens ᶜ eos: ᶜ compellebaz oo
ᵒ blasphemare: ᶜ t ᵇ amplius ᵇ insaniẽs ᵒ in oo
ᶜ eos ᶜ psequebar ᵍ vsq; ᶜ in ᵏ exteras ccoo ccoo
ᶦ ciuitates. ᵐ Jn ᵐ quib ᵍ ᵒ duz ᵖ iremccoo ccoo
ᶜ damascum ᵐ cum ᶜ ptãte ᵐ t ᵡ permissiu ccoo
ᶜ principum ᶜ sacerdotum ᵒ die ccoo ccoo oo
ᵇ media ᶜ in ᵇ via ᶜ vidi ᶜ rex ccoo ccoo ccoo ccoo
ᵍ de ᵍ celo ᵇ supra ᶜ splendorem ccoo ccoo oo
ᵏ solis ᶜ circumfulsisse ᵐ me ᵐ lumẽ: ᵒ t eos qui
ᵖ mecum simul erant: ᵍ omnes ᶜ qz oo oo oo
ᵡ nos ᵐ cum ᵐ occidissem ᵍ: ᵓ in ᶜ terram ᵃ audiui
ᵇ vocem ᶜ loquentem ᶜ mihi oo ccoo ccoo ccoo
ᵇ hebraica ᶜ lingua. ᵏ Saule ᶜ saule ccoo oo oo
ᵐ quid ᵐ me ᵒ psequeriz: ᵖ Durũ est ᵍ tibi ᶜ cõtra
ᵍ stimulũ ᶜ calcitrare. ᵐ Ego ᵡ aũt dixi: ᶜ Quis
ᵒ es ᵇ dñe: ᶜ Dñs ᶜ aũt dixit. ᶜ Ego ᶜ sũ ᵍ ielus
nazarenꝰ ᵇ quẽ ᶜ tu ᵏ psequeriz. ᶦ Sed ᵐ exurge
ᵐ t ᵡ sta ᵖ supra ᵍ pedes ᶜ tuos. ᵃ Ad ᶜ hoc ᵃ ei ᵡ ap
parui ᶜ tibi ᶜ vt ᶜ cõstituã ᵐ te ᵐ ministrũ ᶜ t oo
ᵒ testẽ ᶜ eoruz ᶜ que ᵍ vidisti; ᶜ t ᵇ eoz̃ ᵇ qb ᵍ ap
parebo ᶦ tibi: ᵐ eripiens ᵐ te ᵒ de ᵖ populis ᵍ oo
ᶜ gentib ᵍ ᵒ in ᶜ quas nũc ᵐ ego ᶜ mitto oo ccoo
ᵡ te ᶜ aperire ᵃ oculos ᵇ eoz̃: ᶜ vt ᶜ puertãt ccoo
ᵒ a ᶜ tenebris ᵃ ad ᵐ lucem: ᵇ et de ᶜ potestate oo
ᵏ sathanę ad ᵐ deuz: ᵐ vt ᵍ accipiant oo oo
ᵖ remissionez ᵍ peccatoruz ᶜ t ᵒ sortem ccoo ccoo
ᶦ inter ᵐ sanctos ᵖ ᶜ fidez ᶜ q̃ est ᵡ in ᵐ me. ᵇ Unde
ᶜ rex ᵒ agrippa ᶜ non fui ᵍ incredulus ccoo oo
ᵇ celesti ᶜ visioni: ᵏ sed ccoo ccoo ccoo oo oo
his ᵍ q̃ sũt ᵐ damasci ᵍ primũ ᵒ t ᵇ hierosolymis
ᵒ t ᵍ in ᶜ omnez ᶜ regionẽ ᵐ iudee ccoo ccoo oo
ᵡ t ᶜ gentibus ᵓ annunciabam vt ᵍ penitentiaz
ᵒ agerẽt ᵇ t ᶜ cõuerterẽtur ᵇ ad ᶜ deũ: ᵓ digna oo

Supra.9.a et.22.b.

/ Της ᶜ μεταμοίας ᵇ έργα ᶦ πράσσομτας. ᵏ έρεκα
ᶦ Τούτωμ ᵐ με / οι ᵐ ιουΔαίοι ᵒ συλλαβομέμοι
ᵖ εμ / Τω ᵍ ιερώ, ᶦ επειρώμτο ᵒ ΔιαχειρίσασθαΔ. ᶦ ε=
πικουρίασ ᵐ ουμ ᵡ Τυχώμ / Της ᶦ ωαρά / Του ᶦ θε=
ού ᵃ άχρι / Της ᵇ ημέρας ᶜ Ταύτης ᵒ εστηκα ᶜ μαρ=
τυρόμεμος ᶜ μικρώ ᵍ Τε ᵇ και μεγάλω, ᵏ ουΔέμ ἐκ
τός ᵐ λέγω ᵐ ωμ ᵒ Τε / οι ᵖ ωροφήται ᵍ ελάλησαμ
ᶜ μελλόμτωμ ᵒ γίμεσθαι ᶜ και ᵐ ωσης, ᵡ ει ᶦ ωαθη=
τός / ο ᶜ χριστός, ᶜ ει ᵇ ωρώτος ᶜ εξ ᵍ αμαστάσεως
ᶜ μεκρώμ ᶜ φως ᵍ μέλλει ᵇ καταγγέλλειμ / Τω ᶦ λα=
ώ ᶜ και / Τοις ᶜ έθμεσι. ᵐ Ταύτα ᵐ Δε ᵒ αυτού ᵖ απολο
γουμένου, / ο ᵍ φήστος ᶜ μεγάλη / Τη ᵍ φωμή ᶜ έφη.
ᵐ μαίμη ᵡ ωαύλε, / Τα ᶦ πολλά ᶦ σε ᵍ γράμματα
ᵏ εις ᶜ μαμίαμ ᵖ περιτρέπει. ᶜ ο Δε ᵒ υμ ᶜ μαίομαι φη
σί ᶦ κρατίστε ᶜ φήστε, ᵐ αλλά ᵐ αληθείας ᵒ και ᵖ σω
φροσύμης ᵍ ρήματα ᶜ αποφθέγγομαι. ᵍ επίστα=
ται ᶜ γαρ ᵐ ωερί ᶦ Τούτωμ / ο ᶜ βασιλεύς ᶜ ωρος ᵍ ὃμ
ᵏ και ᶜ παρρησιαζόμεμος ᵖ λαλώ. ᶜ λαμθάμειμ ᶜ γαρ
ᵍ αυτόμ ᵖ Τι ᶦ Τούτωμ ᵍ ου ᶦ πείθομαι. ᵐ ουΔέ ᵐ γαρ
ᵒ εμ ᵖ γωνία ᵍ ωεπραγμένομ ᶦ Τούτο ᵒ εστι. ᶜ ὥπστεύ
εις ᵐ βασιλεύ ᶜ αγρίππα / Τοις ᶜ προφήταις, ᵓ οΔα
ᵍ ὅτι ᵇ πιστεύεις. / ο ᶜ Δε ᵒ αγρίππας ᶜ προς / Του
ᶦ παύλομ ᵍ έφη. ᵇ εμ ᶦ ολίγω ᵏ με ᶦ πείθεις ᵐ Χριστια
μόμ ᵐ γερέσθαι. / ο ᵒ Δε ᵖ παύλος ᵍ είπεμ. ᶜ ευξαίμημ
ᵍ αμ / Τω ᶜ θεώ ᵐ και ᵇ εμ ᶦ ολίγω ᵏ και ᵇ εμ ᵇ πολλώ ᶜ ου
ᵇ μόμομ ᶜ σε ᶜ αλλά ᵍ και ᵇ πάμτας / Τους ᶜ ακούομ=
τας ᵐ μου ᶦ σήμερομ ᵐ γεμέσθαι ᵐ Τοιούτους, ᵒ ο=
ποίος ᵖ καγώ ᵍ ειμί, ᶜ παρεκτός / Τωμ ᵍ Δεσμώμ
ᶦ Τούτωμ. ᵐ και ᶜ Ταύτα ᶜ είπόμτος ᶜ αυτού, ᵍ αμέσ
τη / ο ᵇ βασιλεύς ᶜ και / ο ᵒ ηγεμών / η ᶜ Τε ᶜ Βερμίκη,
ᵍ και / οι ᵇ συγκαθήμενοι ᶜ αυτοίς, ᵏ και ᵃ μαχωρή=
σαμτες ᵐ ελάλουμ ᵐ ωρος ᵒ αλλήλους ᵖ λέγομ
τες. ᵍ ὅτι ᶜ ουΔέν ᵍ θανάτου ᶜ άξιομ ᵐ η ᵡ Δεσμώμ
ᶦ ωράσσει / ο ᶜ άμθρωωος ᵍ ούτος. ᵇ αγρίωωασ
ᶜ Δε / Τω ᵒ φήστω ᶜ έφη. ᶜ αωολελύσθαι ᵍ ἠΔύματο
/ ο ᵇ άμθρωωος ᶜ ούτος, ᵏ ει μή ᶦ επικέκλητο ᵐ καίσα
ρα. Cap.27.

ᶜ Ως ᵇ Δε ᶜ εκρίθη / Του ᵃ αωοωλείμ ᵍ ημάς ᶜ εις / Την
ᵍ ιταλίαμ, ᵇ παρελίΔουμ / Τομ ᶦ Τε ᵏ παύλομ ᶜ και
ᵐ Τιμάς ᵐ ετέρους ᵒ Δεσμώτας ᵖ εκατομτάρχη ᵍ ο=
μόματι ᶜ ιουλίω ᵐ σπείρης ᶜ σεβαστής, ᵐ επιθάντες
ᵡ Δε ᵐ πλοίω ᵃ αδραμυτημώ ᵐ μέλλομτες ᵇ πλείμ
/ Τους ᶜ κατά / Την ᵒ ασίαμ ᶜ Τόπους ᶜ αμήχθημεμ,
ᵍ όμτος ᵇ συμ ᶦ ημίμ ᵏ αριστάρχου ᶦ μακελόμος
ᵐ θεσσαλομικέως. / Την ᵐ ετέρα ᵒ κατήχθημεμ
ᵖ εις ᵍ σίΔωμα. ᶜ φιλαμθρόπως ᵐ Τε / ο ᶜ ιούλιος / Τω
ᵐ παύλω ᵡ χρησάμενος, ᶜ εωέτρεψε ᵍ προς
/ Τους ᵐ φίλους ᵇ ωορευθέμτα ᶜ επιμελείας ᵒ Τυ=
χείμ, ᶜ κακείθεν ᶜ αμαχθέμτες ᵍ υωεπλεύσαμεμ
/ Την ᵇ κύωρομ ᶦ Δια / Το / Τους ᵡ αμέμους ᶦ είναι ᵐ ε=
μαυτίους. / Το ᵒ Τε ᵖ ωέλαγος / Το ᵍ κατά / Την ᶜ κι=
λικίαμ ᵍ και ᶦ ωαμφυλίαμ ᵐ Διαπλεύσαντες, ooo

ᵍ penitentie ᵇ opera ᶦ facientes. ᶦ Dixerꝰ ᵇ cau
sa ᵐ me ᵐ iudei cum essem ccoo ccoo ccoo ccoo
ᵖ in ᵐ templo cõprehẽsuz ᵐ tẽptabãt volentes me
ᵐ interficere. ᶜ Auxilio ᵒ aũt adiutus ᵇ dei oo
ᵍ vsq; in ᶜ hodiernũ ᵒ diẽ ᵒ sto ᵐ testificans ccoo
ᶜ minori ᵍ atq; ᵇ maiori: ᵓ nihil ᶜ extra ccoo oo
ᵐ dicens q̃ ᵐ ea ᵐ q̃ ᵖ prophete ᵍ locuti ᵍ sunt oo
ᶜ futura ᵍ esse ᶜ t ᵐ moyses: ᶜ si ᵖ passibilis ccoo oo
ᵡ ps: ᵐ si ᵇ primus ᶜ ex ᵐ resurrectione ccoo oo
ᶜ mortuoꝝ ᶜ lumẽ ᵐ annunciaturꝰ ᵍ est ᶜ populo
ᵏ t ᵍ gentib. ᵐ Hec ᵍ loquẽte ᵍ eo ᶜ t ᵖ rationez
ᵖ reddẽte: ᵍ festus ᶜ magna ᵐ voce ᵓ dixit. oo oo
ᵐ Jnsanis ᵐ Paule. ᶜ Multe ᵐ te ᶜ litere ooo sup.m.o
ᵇ ad ᶜ insaniã ᵍ cõuertũt. ᶦ Et ᵖ paul ᵒ. ᵐ Nõ ᶜ insa=
nio ᵒ inquit ᵏ optime ᵍ feste: ᵐ sed ᵡ veritatis ᶜ t ᵍ so
brietatis ᵍ verba ᶜ eloquor. ᵍ Scit ccoo oo oo
ᶜ enim ᵐ de ᶦ hac ᶜ rex: ᵃ ad ᵍ quem ccoo oo oo
ᵇ et ᶜ constanter ᵍ eloquor. ᶜ Latere ᶜ enim oo
ᵍ enim nihil ᵇ horũ ᵍ arbitror. ᵐ Neq; ᵍ enim oo
ᵒ in ᵖ angulo ą̃quã ᵇ horũ ᵍ gestũ ᵍ ẽ. ᶦ Credis
ᵐ rex ᵡ agrippa ᶜ prophetis ᶜ Scio oo oo oo
ᵍ q̃ ᵍ credis. ᵒ Agrippa ᵃ autem ᵃ ad ccoo oo oo
ᶜ paulũ. ᵇ Jn ᶜ modico ᶜ suades ᵍ me ᵐ xp̃ianũ
ᵐ fieri. ᵒ Et ᵖ paulus. ᶜ Opto ooo oo oo oo
ᵃ apud ᵒ deũ ᶜ t ᵐ in ᶜ modico ᶜ t ᵍ in ᵐ magno ᵍ nõ
ᵖ tantuz ᵍ te: ᵡ sed ᵍ etiaz ᵇ omnes ᵍ q̃ audiũt oo
ᵏ me ᵍ hodie ᵐ fieri ᵐ tales ᵒ qualis ccoo oo oo
ᵖ ᶜ t ego ᵍ sum: ᶜ exceptis ᵍ vinculis ccoo oo oo
ᵍ his. ᵐ Et ᵒ cr surrexit ccoo ccoo ccoo oo oo
ᵇ rex ᶜ et ᵖ preses ᶜ t ᵇ bernice ccoo ccoo oo
ᶜ t ᵇ qui ᵇ assidebant ᵍ eis. ᵏ Et ᶜ cũ ᶦ recessissent:
ᵐ loquebantur ᵐ ad ᵐ inuicem ᵓ dicentes oo oo
ᵍ Quia ᶜ nihil ᵒ morte ᵐ aut ᶜ vinculis ᵈ digñ ᵍ q̃d
ᶜ fecit ᵍ homo ᵍ iste. ᵇ Agrippa ccoo oo oo
ᶜ autem ᵐ festo ᶜ dixit. ᶜ Dimitti ᵃ poterat ooo
ᵇ homo ᵍ hic: ᵡ si ᵏ non ᶦ appellasset ᵐ cesarez.

Cap.27.

ᵀ Ut ᵇ aũt ᶦ iudicatũ ᵍ est ᵇ navigare ᶜ euz ᶦ in
ᵍ italiaz: ᶜ t ᵇ tradi ᵏ paulum cum ooo
ᵐ reliquis ᵒ custodijs ᵖ centurioni ᵍ nomine oo
ᶜ iulio ᵒ cohortis ᵍ auguste: ᵐ ascendentes ooo
ᶜ nauẽ ᵇ adramytenã ᵐ incipiente ᵇ navigare
ᶜ circa ᵃ asie ᶜ loca ᶜ sustulimus: ooo ooo oo
ᵍ pseuerãte ᵇ nobiscũ ᵏ aristarcho ᶦ macedone
ᵐ thessalonicẽse. ᵐ Sequẽti aũt die ᵒ venim ᵍ
ᵍ sidonẽ. ᶜ Humane ᵒ autẽ ᶜ tractans ᵍ iulius
ᵐ paulum ᶜ permisit ᶜ ad ooo oo oo oo
ᵃ amicos ᵇ ire ᶜ t ᶜ curam sui ᵐ agere. ccoo oo
ᶜ Et ᶜ ide ᶜ cũ ᶜ sustulissem ᵍ: ᵓ subnauigauimus
ᵇ cypr̃o: ᶜ ppterea q ᶜ essent ᵏ venti ᵐ contrarij.
ᵖ Et ᵒ pelagus ᶜ cilicie ccoo ccoo oo oo oo
ᵒ t ᶜ pamphylie ᵐ navigantes: oo ccoo oo oo

κατήχθημεν εἰς μύρα τῆς λυκίας, κακεῖ εὑ-
ρών ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον ἀλεξανδρι-
νὸν πλέον βλέποντας εἰς τὴν ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς
εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυ-
πλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν
κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέ-
μου νότου παρεπλεύσαμεν τὴν κρήτην κατὰ
σαλμώνην, μόλις τε παραλεγόμενοι καὶ
ἦλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον
καλοὺς λιμένας, ὡς ἐγγὺς ἦν πόλις λα-
σαία. ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου
καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλο-
ὸς καὶ τῆς νηστείας ἤδη παρελη-
λυθέναι, προῆρχεν ὁ παῦλος λέγων αὐτοῖς.
ἄνδρες θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολ
λῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ
πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ἡμῶν μέλ
λειν ἔσεσθαι. τῷ δὲ ἑκατοντάρχῃ
μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ παύλου λε
γομένοις. οὐ πειθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑ-
πάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλεί
ονες ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἰ
πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς φοίνικα
παραχειμάσαι λιμένα τῆς κρήτης βλέ-
ποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. ὑπο-
πνεύσαντος δὲ μότου δόξαντες τῆς προ-
θέσεως κεκρατηκέναι ἄραντες ἀσσον παρε
λέγοντο τὴν κρήτην. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε
κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός ὁ καλού-
μενος εὐροκλύδων. συναρπασθέντος δὲ
τοῦ πλοίου καὶ μὴ ἀνθ' ἁλὸς ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμε-
θα. νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμε-
νον κλαύδην, μόλις ἰσχύσαμεν περικρα-
τεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης. ἣν ἄραντες
βοηθείαις ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον, φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν σύρτιν ἐκ-
πέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος οὕτως ἐφέ
ροντο. σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ
ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, καὶ τῇ τρίτῃ αὐτό
χειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔρριψαμεν.
μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόν-
των ἐπί τε πλείονας ἡμέρας, χειμῶνος τε
οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιη-
ρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.
πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε
σταθεὶς ὁ παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν.
ἔδει μέν ὦ ἄνδρες πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ
ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς κρήτης κερδῆσαί τε
τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ
τανῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν. ἀποβολὴ

venimus lystrā q̄ est licie: et ibi inueniēs
centurio nauez alexandrinam ascendentes
nauigantez in italiaz: transposuit nos ac
in eam. Et cum multis diebus tarde
nauigaremus et vix deuenissem⁹ cōtra
gnidiz: phibente nos vento: ascendentes
adnauigauimus crete iuxta ascen ascen
salmonez. Et vix iuxta nauigātes ascen
venimus in locum quēdaz qui vocatur
bom portus: cui iuxta erat ciuitas tha
lassa. Multo aūt tpe peracto ascen
et cum iam nō esset tuta nauigatio ascen
eo q̄ ieiuniuz iam preteriisset: ascen
consolabatur eos paul⁹ dicens eis. asc
Viri video qm cū iniuria t multo asc
dāno non solum oneris t ascendentes
nauis: sed etiaz aiarū nostrarū incipit
esse nauigatio. Centurio aūt ascen
gubernatori t nauclero ascendentes
magis credebat q̄ his q̄ a paulo dice
bantur. Et cuz aptus portus non esset ad
hyemandum: plurimi ascendentes
statuerunt cōsiliū nauigare inde: si quo
modo posset deuenientes phenicem ascen
hyemare portum crete respicientem ad
africum t ad chorum. Aspirante
autez austro estimantes proposituz se
tenere: cū sustulissent de asson: legebāt
cretam. Non post multuz autez misit se
contra ipam ventus typhonic⁹: qui vo
catur euroaquilo. Cumq arrepta esset
nauis: t non posset conari ascen asc
in ventuz: data naue flatib⁹ ferebamur.
Insulaz aūt quādā decurrētes q vocat
cauda: potuimus vix obtinere ascen
scapham. Qua sublata ascen asc
adiutoriis vtebantur accingentes naue:
timentes qz ne in syrtiz inciderent: ac
summisso vase sic ferebantur ascen
Valida autem nobis tēpestate iactatis:
sequenti die iactuz fecerunt: t tertia die
suis manib⁹ armamēta nauis piecerūt.
Neq aūt sole neq sideribus apparētib⁹
plures dies: t tempestate ascen
nō exigua imminēte: iaz ablata erat ac
spes omnis salutis nostre. ascendentes
Et cuz multa ieiunatio fuisset: tunc ascen
stās paulus in medio eoruz dixit. ascen
Oportebat quidē o viri audito me nō
tollere a creta: lucriq facere ascen
iniuriaz hanc t iacturaz. Et ascen
nūc hortor vos bono⁹ animo⁹ esse. Amissio

γὰρ ψυχῆς οὐδενὸς ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν
τοῦ πλοίου. παρέστη γάρ μοι ταύτην τὴν
νύκτα ἄγγελος τοῦ θεοῦ οὗ εἰμί, ᾧ καὶ λα
τρεύω, λέγων. μὴ φοβοῦ παῦλε, καίσαρι
σὲ δεῖ παραστῆναι. καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι
ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετά σου.
διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες. πιστεύω γὰρ τῷ θε
ῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάλη
ταί μοι, εἰς νῆσον δέ τινά δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.
ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτην νύκτα ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ ἀδρίᾳ
κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν
τινά αὐτοῖς χώραν. καὶ βολίσαντες εὗρον
ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχύ δὲ διαστήσαντες καὶ
πάλιν βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέν
τε. φοβούμενοί τε μήπως εἰς τραχεῖς τό-
πους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγ
κύρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.
τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ
πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς
τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρώρας
μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ παῦ
λος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις.
ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ. ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. τότε οἱ στρα
τιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης,
καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ἄχρι δὲ οὗ ἔ-
μελλεν ἡμέρα γίνεσθαι παρεκάλει ὁ παῦ
λος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων.
τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προ
σδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε μηδὲν προσ
λαβόμενοι. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσλα
βεῖν τροφῆς, τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέ
ρας σωτηρίας ὑπάρχει. οὐδενὸς γὰρ ὑ-
μῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. εἰπὼν δὲ
ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησε τῷ
θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο
ἐσθίειν, εὐθυμοι δὲ γενόμενοι καὶ αὐτοί
προσελάβοντο τροφῆς. ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοί
ῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ διακόσιαι ἑβδομή-
κοντα ἑξ. κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκού-
φιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς
τὴν θάλασσαν. ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο τὴν
γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον. κόλπον δέ τινα
κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβου
λεύσαντο εἰ δύνατόν ἐξώσαι τὸ πλοῖον. καὶ
τὰς ἀγκύρας περιελόντες, εἴων εἰς τὴν θά-
λασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν
πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμω-
να τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.
περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐ-
πώκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσα
σα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύε

nam nullius vestrum capitis cadet ex vobis preterq̄z
nauis. Astitit enim mihi hac ascendentes
nocte angel⁹ dei cui⁹ sū ego: t cui deser
uio dicens. Ne timeas paule: cesari
te oportet assistere. Et ecce donauit ti
bi deus oēs qui nauigant tecum. ascen
Propter q̄d bono animo estote viri. Cre
do enim deo q sic erit q̄cadmodū dictuz
est mihi. In insulā aūt quandā oportet
nos deuenire. Sexto aūt die q̄rtadecima
nox fuit ducit: nauigātib⁹ nobis in ha
dria circa media nocte suspicabant nau
te appere sibi aliq regionē. Quo t sum
mittētes bolidē: inuenerunt pas⁹ vigin-
ti t pusillū inde ītp⁹ inuenerūt pasus
quindeci. Timētes aūt ne i aspa⁹ loca
ciderem⁹: de puppi mittētes ancoras
quattuor: optabant die fieri. ascendentes
Nauis Xo quarentabus fugere de
nam: cum nitissem scapham in asc
mare sub obtēctu quasi ī perent a prora
anchoras extendere: dixit paulus ascen
centurioni t militibus. ascendentes
Nisi hi in naui manserint: vos asc
salui fieri non potestis. Tūc ascendentes
abscider⁹ milites funes scaphe: asc
t passi sūt eā cadere. Et cū lux iaper
fieret rogabat paulus ascendentes
omnes sumere cibum: dicens. ascendentes
Quartadecima die hodie expectantes
ieiunī manentes nihil accipientes. asc
Propter quod rogo vos accipere asc
cibum pro salute vestra: ascendentes asc
quia nullius vestrum asc asc asc asc
capillus de capite peribit. Et cum asc
hec dixisset: sumens panē gratias egit
deo in spectu oim: t cū fregisset cepit
manducare. Alacriores aūt facti omes t
ipi assūpserūt cibū. Eram⁹ Xo omnes
se nauc in naui ducente septuaginta asc
sex. Et saturati cibo allenabant asc
nauem: iactantes triticum in asc
mare. Cum autez dies factus esset asc
terrā nō agnoscebāt: sinuz vero quēdaz
cōsiderabant habentē litt⁹: in quē cogi
tabāt si posset ejicere nauē. Et asc
cū anchoras sustulissēt: dimittebāt se ma
ri: simul laxātes iuncturas asc asc
gubernaculoz: t leuato artemone sco
aure flatum tendebant ad littus. asc
Et cū incidissem⁹ in locū bi balatiū
pegerunt nauem: prora quidez fixa asc
manebat immobilis: puppis vero solue

batur a vi maris. Militum autem consilium fuit vt custodias occi-
derēt: ne quis cū enatasset effugeret. Centurio autem volens seruare
paulum: prohibuit fieri. Jussit eos qui possent natare emittere se primos
& euadere: & ad terrā exire: & ceteros alios in tabulis ferebāt: quosdam super ea que de nauibus erāt. Et sic factū est: vt oēs aie euaderēt ad terram.

Cap.xxviii

Et cum euasissem: tūc cognouimus
ꝺa melita insula vocabat. Barbari vero præstabāt nō modicā humanitatē nobis. Accensa enim pyra refociebāt nos omnes: propter imbrē qui imminebat & frigus. Cum cōgregasset autē paulus sarmentorū aliquātā multitudinē: & impositasset super ignē vipera a calore eius
processisset inuasit manū eius. Vt vero viderūt barbari pendere bestiā de manu eius: ad inuicem dicebant. Vtiq; homicida est hō hic: quē cū euaserit de mari vltio nō sinit eū vivere. Et ille quidem excussit bestiā in ignē: nihil mali passus est. At illi existimabāt eū in tumorē cōuertēdū aut subito casuꝝ & mori. Diu autem illis expectantibus & videntibus nihil ad-
modū in eo fieri: conuertentes se dicebant eum esse deum. In locis aūt illis erant prædia principis insulę nomine publij: qui nos
suscipiens triduo benigne exhibuit. Contigit aūt patrē publij
febribus & dysenteria vexatū cui
iacere. Ad quem paulus intrauit & cum orasset & imposuisset ei manus
saluauit eum. Quo facto: & cæteri
omnes qui in insula habebāt infirmitates accedebāt: & curabāt. Qui & multis honoribꝰ nos honorauerūt: & navigātibus ꝓposuerūt quę necessaria erant.

Post mēses aūt tres navigauimus in
naui alexandrina: quę in insula hyemauerat: cui erat insigne castorū. Et cū venissemꝰ syracusā mānsimꝰ ibi triduo. Inde
circūlegentes deuenimus regium. Et post vnum diē flante austro
secūda die venimꝰ puteolos: vbi fratribꝰ rogati sumꝰ manere apud
dies septem & sic
venimus romaꝫ. Et inde cum audissent
fratres occurrerunt
nobis vsqꝫ ad appij forū & tribꝰ tabernis. Quos cū vidisset paulꝰ gratias agēs deo accepit fiduciā. Cū aūt venissemꝰ
romam
permissum est paulo
permanere sibimet: cum custodiente
se milite. Post tertiam autem diem
conuocauit
primos iudeorum. Cumqꝫ venissēt: dicebat eis.
Ego viri fratres mihi aduersꝰ plebē faciens aut morē paternum: vinctus
ab hierosolymis tradit⁹ in manus
romanoꝝ: qui cū interrogationē de me
habuissēt voluerunt me dimittere: eo quod
nulla cēt causa mortis in me. Cōtradicentibꝰ aūt iudeis coactus sum appellare
cesarem: non quasi gentē meaꝫ habēs
aliq accusare. Propter hāc igit causaꝫ
rogaui vos videre & alloqui.
Propter spem enim israel cathenā
hanc circūdat⁹ sū. At illi dixerūt ad eū
Nos neqꝫ litteras accepimus de te
a iudea: neqꝫ adueniens
aliqs fratꝝ nūciauit aut locutus est
quid de te malum. Rogamus autē
te audire que sentis. Nam
de secta hac notum est nobis
quia vbiqꝫ ei cōtradicitur. Cū cōstituissent
āt illi die venerunt ad eum in hospitiū
plurimi: quibus exponebat testificans
regnum dei: suadēs eis
de iesu ex lege moysi
& prophetis a mane vsqꝫ ad vesperam.
Et quidā credebāt his quę dicebāt: quidā
vero nō credebant. Cumqꝫ inuicem
nō essēt consentientes discedebāt: dicente
paulo vnū verbū. Quia bene spūs sanctus
locutus est per esaiam prophetam ad
patres vestros dicens. Vade ad populum istum & dic. Aure audietis
& non intelligetis: & videntes videbitis
& non perspicietis. Incrassatus est enim cor
populi huius & auribus grauiter audierunt: & oculos suos compresserunt
ne forte videant oculis & auribus audiant & corde intelligāt: & conuertantur & sanem eos. Notum
ergo sit vobis quia gentib⁹ missum est
salutare dei: & ipsi audient
Et cum hec dixisset: exierunt ab eo
iudei multam habentes inter se

Esa.6.c.
Mat.13.b.
Mar.4.b.
Luce.8.b.
Joan.12.f.

σαντες/Τα περὶ ημῶν εξήλθομεν εις απάντη-
σιν ημῖν ἀχρις απφίου φόρου και Τριῶν Τα-
βερνῶν, οὓς ιδὼν ὁ παῦλος εὐχαριστήσας
Τῶ θεῶ ἔλαβε θάρσος. ὁτὲ δὲ ἠλθομεν εις
ρώμην εκατόνταρχος παρέδωκε/Τους δε
σιους/Τῶ στρατοπεδάρχη, Τῶ δὲ παύλω
ἐπετράπη μένειν καθ ἑαυτόν συν/Τῶ φυλάσ
σοντι αὐτόν στρατιώτη. ἐγένετο δὲ μετὰ ἡ
μέρας Τρεῖς συγκαλέσασθαι/Τον παῦλον
/Τους ὄντας/Τῶν Ιουδαίων πρώτους. συ-
μελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγε πρὸς αὐτούς.
ἄνδρες ἀδελφοί εγώ ουδὲν εναντίον ποιή
σας/Τῶ λαῶ ἢ/Τοις ἔθεσι/Τοις πατρῴοις δέσ
μιος ἐξ ιεροσολύμων παρεδόθην εις/Τας χεί
ρας/Των ρωμαίων, οἵτινες ἀνακρίναντες με
ἐβούλοντο ἀπολύσαι, διὰ/Το μηδεμίαν αἰτί
αν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. ἀντιλεγόντων
δὲ/Των Ιουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασ
θαι καίσαρα, οὐχ ὡς/Του ἔθνους μου ἔχων
Τι κατηγορῆσαι. διὰ/Ταύτην οὖν/Την αἰτίαν
παρεκάλεσα ἰδεῖν υμᾶς και προσλαλῆσαι.
ἕνεκεν γαρ/Της ἐλπίδος/Του ισραὴλ/Την ἁ
λυσιν ταύτην περίκειμαι. οἱ δὲ πρὸς αὐτόν
εἶπον. ημεῖς οὔτε γράμματα περὶ σου ε-
δεξάμεθα ἀπό/Της Ιουδαίας, οὔτε παραγε-
νόμενός Τις/Των αδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ε-
λάλησε Τι περὶ σου πονηρόν. ἀξιοῦμεν δὲ παρά σου ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς. περὶ μὲν γαρ
/Της αἱρέσεως/Ταύτης γνωστόν ἐστιν ημῖν, ὅ
τι/Πανταχοῦ ἀντιλέγεται. Ταξάμενοι δὲ αὐ
τῶ ἡμέραν, ἦκον πρὸς αὐτὸν εις/Την ξενίαν
πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος
/Την βασιλείαν/Του θεοῦ, πείθων Τε αὐτοὺς
/Τα περὶ/Του ἰησοῦ ἀπό Τε/Του νόμου μω-
σέως/και/Των προφητῶν ἀπό πρωΐ ἕως/εσπέ
ρας. και οἱ μὲν ἐπείθοντο/Τοις λεγομένοις/οἱ
δὲ ἠπίστουν. ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς
ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος/Του παύ-
λου ῥῆμα ἓν. ὅτι καλῶς/Το πνεῦμα/Το ἅγι
ον ελάλησε διὰ ησαΐου/Του προφήτου πρὸς
/Τους πατέρας ημῶν λέγον. πορεύθητι πρὸς
/Τὸν λαὸν/τοῦτον και εἰπόν. ακοῇ ακούσετε,
και οὐ μὴ συνῆτε, και βλέποντες βλέψετε,
και οὐ μὴ ἴδητε. εθαχύνθη γαρ ἡ καρδία
/Του λαοῦ/Τούτου, και/Τοις ὠσὶ βαρέως ἤ-
κουσαν, και/Τους ὀφθαλμοὺς αὐτῶν εκάμυ
σαν, μήποτε ἴδωσι/Τοις ὀφθαλμοῖς, και/Τοις
ὠσὶν ακούσωσι, και/Τῆ καρδία συνῶσι, και
επιστρέψωσι και ἰάσωμαι αὐτούς. γνωστὸν οὖν ἔστω εν υμῖν ὅτι/Τοις ἔθνεσιν/απεστά-
λη/Το σωτηρίον/Του θεοῦ, αὐτοί και ακού-
σονται. και Ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, απῆλ-
θον/οἱ Ιουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες εν ἑαυ-

fratres occurrerunt
nobis vsqꝫ ad appij forū & tribꝰ tabernis. Quos cū vidisset paulꝰ gratias agēs
deo accepit fiduciā. Cū aūt venissemꝰ
romam
permissum est paulo
permanere sibimet: cum custodiente
se milite. Post tertiam autem diem
conuocauit
primos iudeorum. Cumqꝫ venissēt: dicebat eis.
Ego viri fratres mihi aduersꝰ plebē faciens aut morē paternum: vinctus
ab hierosolymis tradit⁹ in manus
romanoꝝ: qui cū interrogationē de me
habuissēt voluerunt me dimittere: eo quod
nulla cēt causa mortis in me. Cōtradicentibꝰ aūt iudeis coactus sum appellare
cesarem: non quasi gentē meaꝫ habēs
aliq accusare. Propter hāc igit causaꝫ
rogaui vos videre & alloqui.
Propter spem enim israel cathenā
hanc circūdat⁹ sū. At illi dixerūt ad eū
Nos neqꝫ litteras accepimus de te
a iudea: neqꝫ aduenies
aliqs fratꝝ nūciauit aut locutus est
quid de te malum. Rogamus autē
te audire que sentis. Nam
de secta hac notum est nobis
quia vbiqꝫ ei cōtradicitur. Cū cōstituissent
āt illi die venerunt ad eum in hospitiū
plurimi: quibus exponebat testificans
regnum dei: suadēs eis
de iesu ex lege moysi
& prophetis a mane vsqꝫ ad vesperam.
Et quidā credebāt his quę dicebāt: quidā
vero nō credebant. Cumqꝫ inuicem
nō essēt consentientes discedebāt: dicente
paulo vnū verbū. Quia bene spūs sanctus
locutus est per esaiam prophetam ad
patres vestros dicens. Vade ad populum istum & dic. Aure audietis
& non intelligetis: & videntes videbitis
& non perspicietis. Incrassatus est enim cor
populi huius & auribus grauiter audierunt: & oculos suos compresserunt
ne forte videant oculis & auribus audiant & corde intelligāt: & conuertantur & sanem eos. Notum
ergo sit vobis quia gentib⁹ missum est
salutare dei: & ipsi audient
Et cum hec dixisset: exierunt ab eo
iudei multam habentes inter se

Esa.6.c.
Mat.13.b.
Mar.4.b.
Luce.8.b.
Joan.12.f.

τοίς q ζήτησιν, r ἐμειμε λε / ο r ωαύλος " διετί
αμ r ὁλην r εμ r ιλίω • μισθώματι, b και c ασελέχετο
b ωάμτας / τους c εισπορενομένους c προς q αυτόμ,
b κηρύσσωμ / τὴμ r βασιλείαμ / του r θεού, r και "' δι=
λάσκωμ / τα " ωερί / του c κυρίου p ιησού q χριστού
r μετά " ωάσης c ωαρρησίας " ακωλύτως.
/τέλος / τωμ ωράξεωμ / τωμ b αγί=
ωμ c αωοστόλωμ.

q questionem. r Mansit • autem " biennio co
r toto in suo conductu: b r suscipiebat co
b omnes q qui ingrediebat ad eum: co co
b predicans r regnum b dei: r "' docens q̄ sūt
" de dño p iesu q christo co co co co co co co
r cum " omni r fiducia " sine " prohibitione. co

Explicit liber a actuum
c apostolorum.

Incipit prologus in septem epistolas canonicas.

NOn ita est ordo apud grecos qui integre sapiunt: fidemq; rectam sectantur: epistolarum se=ptem que canonice nuncupantur sicut in latinis codicibus inueniuntur: vt quia petrus est primꝰ in ordine apostolorum: prime sint etiam eius epistole in ordine ceterarū. Sed sicut euangelistas oudum ad veritatis lineā correximus: ita has proprio ordini deo iuuante reddidimus. Est enī prima earū una iacobi: due petri: tres iohannis: r iude una. Que si sicut ab eis digeste sunt: ita quoq; ab i terpretibus fideliter in latinum verterentur eloquiū: nec ambiguitatem legentibus facerent: nec fermo=niū sese varietas impugnaret: illo precipue loco vbi de vnitate trinitatis in prima iohannis epistola posi=tum legimus: in qua ēt ab infidelibꝰ trāslatoribꝰ multū erratū esse a fidei veritate ꝓperimus: trium tūmo do vocabula hoc est aque sanguinis r spūs in ipsa sua editione ponentibus: r patris verbiq; ac spiritꝰ testi monium omittentibus: in quo maxime r fides catholica roboratur: r patris et filij r spiritu sācti una diui nitatis substantia comprobatur. In ceteris vero epistolis quantum a nostra aliorum differt editio lectoris prudentie derelinquo. Sed tu virgo christi eustochium dum a me impensius scripture veritatē inquiris: meā quodammodo senectutem inuidorum dentibus corrodendaz exponis: qui me falsariū corruptoremq; sanctarum pronunciant scripturarum. Sed ego in tali opere nec emulorum meorum ſmudentiaz perti=mesco: nec sancte scripture veritatem poscentibus denegabo.

Explicit prologus in septem epistolas canonicas.
Incipit argumentum in easdem.

IAcobus petrus ioannes r iudas septem epistolas ediderūt tā mysticas quā succinctas r breues pa ruter ac longas: breues in verbis: longas in sententijs: vt rarus sit qui non in earū cecutiat lectione.

Explicit argumentum in septem epistolas canonicas.
Incipit argumentū in epistolam canonicam beati Jacobi apostoli.

IAcobus apostolus sanctum instruit clerū de cultura celestium preceptorum r regula catholice obser uantie r de inuicte patientie maiestate r de reuelatione plurimorū: r de mendatio magistrorum.

Explicit argumentum.

Η Του c αγίου b ιακώβου c επιστολή p καθολική.

Ιάκωβος b θεού c και b κυρίου c ιησού
c χριστού q δούλος / ταις b δώδεκα
φυλαίς / ταις q εμ / τη διασπορά, "' χαί
ρειμ. " ωάσαμ c χαράμ p ηγήσασθε q α
δελφοι c μου " οταμ c πειρασμοίς " πε
ριπέσητε c ωοικίλοις, r γιμώσκομτες
c ότι / το q δοκίμιομ b υμῶμ / της c πίστεως b κατερ=
γάζεται c υπομομήμ. η / δε q υπομομή b έργομ r τε=
λειομ q εχέτω, r ίμα "' ήτε " τέλειοι c και p ολόκλη=
ροι q εμ r μηδεμί " λειπόμενοι. r ει " δε r τις c υμῶμ / λεί
πεται q σοφίας, b αιτείτω c ωαρά / του b διδομτος
c θεού / πάσιμ q απλῶς b και c ουκ q ονειδίζομτος, και

Incipit c epistola b canonica q beati p Jacobi apostoli.

Acobus b dei r et dñi nr̄i c ihu co
c xpi q seruus b duodecim tribub9 co
q̄ sunt b in dispersione: "' salutem.
" Oē gaudium p existimate q frēs
r mei " cum in r̄ptationes c varias " inciderit̄s:
r scientes co co co co co co co co co co co co co co
q probatio fidei v̄re c patientiaz b operatur
q Patientia autez b opus perfectum co co co
b habeat: v "' sitis " perfecti c et integri co co
q in nullo deficientes. Si c quis aūt r v̄rm
c indiget a sapientia b postulet a c deo: b q̄ b dat
c oibus q affluenter b r nō improperat: et co

A

Ro.5.e.

Ro.10.c. 1.Co.8.b.

"' δοθήσεται " αυτώ. ° αιτείτω p λε q εμ r ωίστει • μη
λέμ. διακριμόμενος. / ο " γαρ r διακριμόμενος r έοι
κε r κλύδωμι " θαλάσσης b αμεμιζομένω c και p ριπι
ζομένω. c μη r γαρ q οιέσθω / ο b άμθρωπος r εκεί=
νος c ότι r λήψεται "' τι " ωαρά / του c κυρίου. p α=
μήρ q δίψυχος c ακατάστατος c εμ r ωάσαις / ταις
c οδοίς c αυτού. r καυχάσθω δε / ο q αδελφός / ο
b ταπεινός c εμ / τω ὑψει c αυτού, / ο c δε q πλούσι
ος b εμ / τη ταπειμώσει b αυτού. r ότι "' ως " άμθος
° χόρτου p ωαρελεύσεται. q ανέτειλε γαρ / ο ° ή=
λιος c συμ / τω " καύσωμι, c και c εξήραμε / τομ, χόρ=
τομ c και / το b άμθος c αυτού ° εξέπεσε, c και / η r ευ=
πρέπεια / του q ωροσώπου b αυτού r αωώλετο.
b ούτω r και / ο "' πλούσιος " εμ / ταις c πορείαις p αυ
τού q μαραμθήσεται. r μακάριος p ανήρ c ος " υπο=
μενεί r ωειρασμόν, r ότι r δόκιμος c γενόμενος b λή
ψεται / τὸν c στέφανον / της c ζωής, c ον r επηγείλα
το / ο c κύριος / τοις b αγαπώσιμ r αυτόν. b μηδείς
r ωειραζόμενος "' λεγέτω " ότι p από c θεού q ωειρά
ζομαι. / ο r γαρ c θεός r απείραστος " εστί r κακωμ.
r ωειράζει δε r αυτός b ουδένα. c έκαστος δε c ωει
ράζεται r υπό / της q ιδίας b επιθυμίας r εξελκόμενος
r και δελεαζόμενος. "' είτα / η " επιθυμία ° συλ=
λαβούσα p τίκτει q αμαρτίαμ, / η r δε " αμαρτία
r αωοτελεσθείσα r αωοκύει θάνατον. r μη r πλα
νάσθε " αδελφοί b μου c αγαπητοί. b πάσα
c δόσις r αγαθή c και b παν r δώρημα b τέλειομ
r άνωθεν "' εστί " καταβαίνον ° από / του r πα=
τρός / των q φώτων, r παρ " ω ουκ " έμι παραλλα
γή r η τροπής ° αποσκίασμα. b βουληθείς c απε=
κύησεμ q ημάς c λόγω αληθείας, q εις / το b είναι η=
μάς b απαρχήμ r τιμά / των "' αυτού " κτισμάτωμ.
q ωστε p αδελφοί q μου r αγαπητοί, ° έστω r πας
" άνθρωπος b ταχύς r εις / το r ακούσαι, " βραδύς
b εις / το λαλήσαι, b βραδύς r εις r οργήν. c οργή
b γαρ r ανδρός b δικαιοσύμην r θεού "' ου " κατερ=
γάζεται. ° διό p αποθέμενοι q πάσαμ r ρυπαρίαμ
° και r περισσείαμ " κακίας, c εμ r ωραότητι r δέξασ
θε / τομ c έμφυτομ b λόγομ / τομ c δυνάμενομ ° σώ=
σαι / τας c ψυχάς c υμῶμ. ° γίνεσθε b δε r ποιηταί
b λόγου r και "' μη μόνομ ° ακροαταί p παραλογι
ζόμενοι q εαυτούς, r ότι • ει r τις " ακροατής b λό=
γου r εστί r και ° ου b ποιητής, c ούτος ° εοικε c αν=
δρί r καταμοούμτι / το c ωρόσωπον / της b γενέσε=
ως r αυτού b εμ r εσόπτρω. "' κατεμόησε " γαρ ° εαυ
τόμ p και q απελήλυθε, r και r ευθέως c επελάθετο " ο
ποίος r ην. / ο r δε r παρακύψας c εις r νόμομ c τέλει=
ομ / τομ / της b ελευθερίας c και r παραμείμας, • ού=
τος b ουκ r ακροατής b επιλησμονής r γενόμενος,
"' αλλά " ποιητής b έργου, p ούτος q μακάριος r εμ
/ τη ° ποιήσει r αυτού " έσται. b ει r τις r δοκεί b θρή=
σκος b εμ r υμίμ b είναι c μη r χαλιναγωγών b γλώσ=
σαμ b αυτού, r αλλά b απατώμ r καρδίαμ "' αυτού,

"' dabitur " ei. ° Postulet p autez q in r fide co
" mhil r hesitans. r Qui " enim r hesitat r simulis
r est r fluctui r maris: b q̄ p a b vēto b mouet c et b cir
cūfertur. r Nō r ergo c estimet b homo r ille co
b q r accipiet "' aliquid p a ° dño. p Vir co co co
q duplex q animo r inconstans est " in r omnib9 co
" viis r suis. r Glorietur aūt q frater co co co co
b humilis c in ° exaltatione c sua: c diues r aūt
b in r humilitate b sua: r quoniaz "' sicut " flos
c fenj p transibit. q Exortus enim q est r sol co co
r cum " ardore: r et c arefecit r fenum co co co co
q et b flos c eius b decidit: r et c decor co co co co co
r vultus b eius r deperijt. co co co co co co co co
b Ita r et "' diues " in c itineribus p suis co co co
q marcescet. r Beatus r vir r qui " suffert co co
r tēptationē: r qm̄ cū r probat9 fuerit b accipiet
r coronaz c vite: r quaz r repromisit co co co co
r dns b diligentibus se. b Nemo co co co co co
r cū r temptatur "' dicat " qm̄ a p deo q tēptat.
p Deus enim r intēptator r malorum ⁊ qz ° vo
" est. a Ipse aūt b neminē tēptat. c Unusquis
r tēptat a b cōcupiscētia q sua: r abstract9 co co
r et r illect9. "' Deinde " concupiscētia c cū ꝓcepit
p parit r peccatū: " peccatū vo cum co co co
r consūmatus fuerit " generat r mortē. r Nolite
itaq; r errare q frēs b mei r dilectissimi. c Oīne
r datū optimuz q et b oīne r donū b perfectum
r desursum "' est " descendens a p patre co co co
q luminū r apd quem r non " est r trāsmutatio
nec r vicissitudinis q obūbratio. b Volūtarie
ci genuit b nos r vbo r veritatis: q vt b simus co
b initium r aliquid " creature "' eius. co co co co
° Satis p frēs q mei r dilectissimi. ° Sit aūt r omis
" homo r velox r ad r audiendum: a tardus co
aūt b ad c loquendum: r et tardus r ad trā. c Ira
b enim r viri r iusticiam r dei "' non " operatur. co
° Propter qd̄ p abijcientes q omnez r immundi
tiā et r abundātiaz " malitie: x in r mānsuetudi=
ne r suscipite b insitū b vbum: r qd̄ p pōt ° saluare
r aias r vestras. q Estote b aūt factores co co co
b verbi r et "' non " auditores " tātum p fallentes co
q vosmetipsos: r qz si r quis " auditor r est r vbi
r et non b factor: r hic c cōparabitur r viro co co
r consideranti s vultuz b natiuitatis co co co co
r sue b in r speculo. "' Consideauit " enim c se co
p et q abijt: r et a statim r oblitus r est " qualis co co
x fuerit. r Qui aūt p perspexerit in b lege c perfecta
b libertatis c et r manserit in ea: co co co co
b non r auditor b obliuiosus r factus co co co co
"' sed " factor c operis: p hic c beatus r in co co
r suo " facto " erit. r Si r qs aūt r putat se r religi
osū c esse r non r refrenans q linguam co co co
b suam: r sed b seducens r cor "' suum: co co co

B

Ecclē.14.c. Esa 40.b. 1.Pet.1.d.

C

Pro.17.d. Eccle.5.c. Ephe.5.a.

D

Ro.1.c. Mar.7.g. Act.1.a.

Joan.5.c.

Mat.5.c.

1.Pet.3.c.

τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. θρησκεία καθαρά καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῷ καὶ πατρί ἀυτη ἐστίν. ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτόν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου. Cap.i.

Ἀδελφοί μου μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῆς δόξης. ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν, καὶ εἴπητε αὐτῷ, σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν. ἀκούσατε ἀδελφοί μου ἀγαπητοί οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοί ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια. οὐκ αὐτοί βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθέν ἐφ ὑμᾶς. εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν, καλῶς ποιεῖτε. εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνί, γέγονε πάντων ἔνοχος. ὁ γὰρ εἰπὼν μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε καὶ μὴ φονεύσῃς. εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. ἡ γὰρ κρίσις ἀνίλεως τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος. κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Τί τὸ ὄφελος ἀδελφοί μου ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ. μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν. ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοί ὑπάρχωσι καὶ λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος. οὕτω καὶ ἡ πίστις ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ ἐν ἑαυτῇ νεκρά ἐστι καθ ἑαυτήν. ἀλλ ἐρεῖ τις. σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου. σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ θεὸς εἷς ἐστί, καλῶς ποιεῖς, καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι καὶ φρίσσουσι. θέλεις δὲ γνῶναι ὦ ἄνθρωπε κενέ ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστί. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. ὁρᾶτε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. ὁμοίως δὲ καὶ ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα. ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστί. Cap.iii.

Ἡ δὲ πολλοί διδάσκαλοι γίνεσθε ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα λήψόμεθα. πολλὰ γὰρ σφάλλομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ. δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται. οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστί, καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδοὺ ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει, καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας. οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι. ἀκατάσχετον κακόν μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας. ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή ἀδελφοί μου ἀγαπητοί ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν. μὴ δύναται ἀδελφοί μου συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα. οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ. Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν, δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν καὶ ἐριθείαν ἔχετε ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην. Cap.iiii.

Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; ἐπιθυμεῖτε καὶ οὐκ ἔχετε. φονεύετε καὶ ζηλοῦτε καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν. μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς. αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε διὰ τὸ κακῶς αἰτεῖσθε ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστιν; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου τούτου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν; μείζονα δὲ δίδωσι χάριν. διὸ λέγει ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ. ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ καὶ φεύξεται ἀφ ὑμῶν. ἐγγίσατε τῷ θεῷ καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί καὶ ἁγνίσατε καρδίας δίψυχοι. ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε. ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μετατραπήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ταπεινώθητε ἐνώπιον κυρίου καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον. εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτὴς ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι. σὺ δὲ τίς εἶ ὁ κρίνων τὸν πλησίον; Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδανοῦμεν, οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη εἶτα καὶ ἀφανιζομένη. ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσομεν καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν. πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν. Cap.v.

Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονε. ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ ὑμῶν κράζει καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν. ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε. ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. κατεδικάσατε καὶ ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον. οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. μακροθυμήσατε οὖν ἀδελφοί ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς μακροθυμῶν ἐπ αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον. μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. μὴ στενάζετε κατ ἀλλήλων ἀδελφοί ἵνα μὴ κριθῆτε. ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκε. ὑπόδειγμα λάβετε ἀδελφοί τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι κυρίου. ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας. τὴν ὑπομονὴν ἰὼβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων. πρὸ πάντων δὲ ἀδελφοί μου μὴ ὀμνύετε μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον. ἤτω δὲ τὸ ναὶ ὑμῶν ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε. κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω. εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ αὐτόν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος. κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς ἀφεθήσεται αὐτῷ. ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. καὶ πάλιν προσηύξατο καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς. ἀδελφοί μου ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Τίς οἶδεν εἰ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος κενὸς ἐστὶν ἄνευ τῶν ἔργων. ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. ὁρᾶτε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. ὁμοίως δὲ καὶ ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα. ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστί. Cap.iii.

Μὴ πολλοί διδάσκαλοι γίνεσθε ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα λήψόμεθα. πολλὰ γὰρ σφάλλομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ. δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται. οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστί, καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδοὺ ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει, καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας. οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι. ἀκατάσχετον κακόν μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας. ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή ἀδελφοί μου ἀγαπητοί ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν. μὴ δύναται ἀδελφοί μου συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα. οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ. Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν, δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς

αφ στροφής/τα ἔργα αὐτοῦ ἐν ὡραύτητι
σοφίας. εἰ δὲ ζήλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρί-
θειαν ἐν/τῇ καρδία ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ/τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔ-
στιν αὕτη ἡ σοφία ἀνωθεν κατερχομένη,
ἀλλὰ ἐπίγειος ψυχικὴ δαιμονιώδης. ὅπου
γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία
καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δὲ ἄνωθεν σο-
φία πρώτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρη-
νική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καρ
πῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος.
καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπεί
ρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην. Cap. 4.

Πόθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν, οὐκ
ἐντεῦθεν ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν
στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν. ἐπι
θυμεῖτε καὶ οὐκ ἔχετε, φονεύετε καὶ ζηλού-
τε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν. μάχεσθε καὶ
πολεμεῖτε καὶ οὐκ ἔχετε, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσ
θαι ὑμᾶς. αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι
κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν
δαπανήσητε. μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες οὐκ
οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ
θεοῦ ἐστιν. ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶ-
ναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίστα
ται. ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει πρὸς
φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατῴκησεν
ἐν ἡμῖν, μείζονα δὲ δίδωσι χάριν. διὸ λέ
γει, ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπει
νοῖς δὲ δίδωσι χάριν. ὑποτάγητε οὖν
τῷ θεῷ, ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ καὶ φεύξε
ται ἀφ ὑμῶν. ἐγγίσατε τῷ θεῷ καὶ ἐγγιεῖ
ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί, καὶ
ἁγνίσατε καρδίας δίψυχοι. ταλαιπωρή-
σατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε. ὁ γέλως
ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ
χαρὰ εἰς κατήφειαν. ταπεινώθητε ἐνώπιον
τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. μὴ κατα-
λαλεῖτε ἀλλήλων ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν
ἀδελφοῦ καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον. εἰ δὲ
νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ
κριτής. εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος
σῶσαι καὶ ἀπολέσαι. σὺ δὲ τίς εἶ ὃς κρί-
νεις τὸν ἕτερον. ἄγε νῦν οἱ λέγοντες σήμε-
ρον καὶ αὔριον πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν
πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα,
καὶ ἐμπορευσώμεθα καὶ κερδήσωμεν, οἵτι
νες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον. ποία γὰρ
ἡ ζωὴ ὑμῶν, ἀτμὶς γάρ ἐστε πρὸς ὀλί
γον φαινομένη. ἔπειτα δὲ καὶ ἀφανιζομένη,
ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελή
σῃ καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐ-

puersationē orationē suā in mānsuetudie
sapie. Qđ si zelū amaz̄ bētis: τ ꝓtēnio
nes sunt in cordibus vestrīs: nolite gliari
τ mēdaces cē aduersus veritatē. Nō ē ist
ista sapia descēdēs a patre lumi
nū: sz terrena animalis diabolica. Ubi cō
ei zelus τ contentio: ibi inconstantia cō
τ oē op9 prauū. Que aūt desursū ē sapi
entia: primū qdē pudica ē: deide pacifi
ca: modesta: suadibilis: bonis cōsētiēs: ple
na misericordie τ fructib9 bonis: non iudicās cō
sine simulatiōe. Fructus aūt iustitie i pa
ce seminat faciētib9 pacē. Cap. 4.

Unde bella τ lites in vobis? nonne
ex cōcupiscentijs vestris cōbellāt
in mēbris vr̄is? Cōcupiscitis
τ nō habetis: occiditis τ zelatis cōbel
τ non potestis adipisci. Litigatis τ cō
belligeratis: τ nō habetis: pp qđ nō postulatis. Petitis nō accipitis: eo q
male petatis vt in cupiscentijs vestris
insumatis. Adulteri τ adultere nescitis
q amicitia hui9 mūdi: inimica cōbel
ē deo? Quicūq3 ergo voluerit amicus
esse huius seculi: inimicus dei cōstituit.
An putatis qr̄ inaniter scriptura dicat:
ad inuidiā cōcupiscit spūs q habitat cō
in vobis? Maiorē aūt dat gratiā. Propter qđ dicit. Deus superbis resistit: humili
bus autem dat gratiam. Subditi ergo
estote deo: resistite aūt diabolo τ fugiet
a vobis. Appropiate deo τ appropin
quabit vobis. Emūdate manꝰ peccato-
res τ purificate corda duplices. Affli
gimini τ lugete τ ploz̄ate. Risus cō
uester in luctum conuertatur: τ cō
gaudiū in merorē. Humiliamini in cōspectu dñi τ exaltabit vos. Nolite detrahere alterutrū fratres mei. Qui detrahit
fratri aut qui iudicat frēm suum: cōbel
detrahit legi τ iudicat legē. Si autem
iudicas legem: non es factor legis: sed
iudex. Unus est legislator τ iudex: q pt
ꝑdere τ liberare. Tu aūt qs es q iudi
cas proximū tuū? Ecce nūc q dicitis: ho
die aut crastino ibimus in illam cō
ciuitatem: τ faciemus ibi qdē annum cō
τ mercabimur τ lucrū faciem9: qui cō
ignoratis qđ erit in crastinū. Que est enim
vita vestra? Vapor est. ad modicū
parens: τ deinceps exterminabitur: cō
ꝓz̄o cō vt dicatis: si dñs voluerit. cōbel
τ si vixerimus? faciemus hoc aut illud.

D

1.Pde 5.b. Epp. 2.f. Ephe. 4.d 1.Pet. 5.c.

C

Mich. 5.c Joan. 16.c 1.Pe. 5.c.

D

Ro 14.a. et.c.

κείμο. μνμ λε καυχάσθε εμ ταις αλαζονείαις υμῶμ. πάσα καύχησις τοιαύτη πομηρά εστίμ. ειδότι οὐμ καλόμ ποιείμ και μη ποιούμτι, αμαρτία αὐτῶ εστίμ. Cap.ς.

Αγε μῦμ οι πλούσιοι, κλαύσατε ολολύζομτες επί ταις ταλαιπωρίαις υμῶμ ταις επερχομέμαις. ο πλούτος υμῶμ σέσηπε, και τα ιμάτια υμῶμ σητόβρωτα γέγομεμ. ο χρυσός υμῶμ και ο άργυρος κατίωται, και ο ιός αὐτῶμ εις μαρτύριομ υμίμ έσται, και φάγεται τας σάρκας υμῶμ. ως πυρ εθησαυρίσατε εμ εσχάταις ημέραις. ιδού ο μισθός τωμ εργατῶμ τωμ αμησάντωμ τας χώρας υμῶμ ο απεστερημέμος αφ υμῶμ κράζει, και αι βοαί τωμ θερισάντωμ εις τα ὦτα κυρίου σαβαὼθ εισεληλύθασιμ. μετρυφήσατε επί της γης, και εσπαταλήσατε. εθρέψατε τας καρδίας υμῶμ ως εμ ημέρα σφαγής. κατεδικάσατε, εφομεύσατε τομ δίκαιομ, ουκ αμτιτάσσεται υμίμ. μακροθυμήσατε οὖμ αδελφοί εως της παρουσίας του κυρίου. ιδού ο γεωργός εκδέχεται τομ τίμιομ καρπόμ της γης μακροθυμῶμ επ αὐτῶ, έως αμ λάβη υετόμ πρώϊμομ και όψιμομ. μακροθυμήσατε και υμείς, στηρίξατε τας καρδίας υμῶμ, ότι η παρουσία του κυρίου ήγγικε. μη στεμάζετε κατ αλλήλωμ αδελφοί, ίμα μη κριθήτε. ιδού ο κριτής προ τωμ θυρῶμ έστηκεμ. υπόλειγμα λάβετε αδελφοί μου της κακοπαθείας και της μακροθυμίας τους προφήτας, οι ελάλησαμ τω ομόματι κυρίου. ιδού μακαρίζομεμ τους υπομέμοντας. την υπομομήμ ιωβ ηκούσατε, και το τέλος κυρίου είδετε, ότι πολυεύσπλαγχμος εστί και οικτίρμωμ. προ πάμτωμ δε αδελφοί μου μη ομύετε, μήτε τομ ουραμόμ μήτε την γημ, μήτε άλλομ τιμά ὅρκομ ήτω δε υμῶμ το ναι ναι, και το ου, ου, ίμα μη εις υπόκρισιμ πέσητε. κακοπαθεί τις εμ υμίμ προσευχέσθω. ευθυμεί τις ψαλλέτω. ασθεμεί τις εμ υμίμ, προσκαλεσάτω τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας, και προσευξάσθωσαμ επ αὐτόμ αλείψαμτες αὐτόμ ελαίω εμ τω ομόματι του κυρίου. και η ευχή της πίστεως σώσει τομ κάμμομτα, και εγερεί αὐτόμ, κὰμ αμαρτίας ἡ πεποιηκώς, αφεθήσεται αὐτῶ. εξομολογείσθε αλλήλοις τα παραπτώματα, και εύχεσθε υπέρ αλλήλωμ όπως ιαθήτε. πολύ ισχύει δέησις δικαίου ενεργουμένη. ηλίας άμθρωπος ἡμ ομοιοπαθής ημίμ και προσευχή προσήυξατο του μη βρέξαι, και ουκ έβρεξε επί της γης ἐμιαυτούς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς. ἀδελφοί μου ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Πέτρου Α΄

Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου Γαλατίας Καππαδοκίας Ἀσίας καὶ Βιθυνίας κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον ἐστὶ λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου ἀπολείμενον εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ οὐρανοῦ εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν νήφοντες τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς τέκνα ὑπακοῆς μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε διότι γέγραπται ἅγιοι ἔσεσθε ὅτι ἐγὼ ἅγιος καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου φανερωθέντος δὲ ἐπ ἐσχάτου τῶν χρόνων δι ὑμᾶς τοὺς δι αὐτὸν πιστεύοντας εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκ πυρᾶς ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιὰς ὡς ἄρτι γεννήτα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος πρὸς ὃν προσερχόμενοι λίθον ζῶντα ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἅγιον ἀνενέγκαι θυσίας πνευματικὰς εὐπροσδέκτους θεῷ διὸ καὶ περιέχει ἐν γραφῇ ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον καὶ ὁ πιστεύων ἐπ αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν ἀπιστοῦσιν δὲ λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν βασίλειον ἱεράτευμα ἔθνος ἅγιον λαὸς εἰς περιποίησιν ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς οἵ ποτε οὐ λαὸς νῦν δὲ λαὸς θεοῦ οἱ οὐκ ἠλεημένοι νῦν δὲ ἐλεηθέντες ἀγαπητοί παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς ἀναστροφὴν ὑμῶν ἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν ὡς ἐλεύθεροι καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ ὡς θεοῦ δοῦλοι πάντας τιμήσατε τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε τὸν θεὸν φοβεῖσθε τὸν βασιλέα οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε ἀλλ εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν ὑμῖν καταλιπὼν ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει πάσχων οὐκ ἠπείλει παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν οὗ τῷ μώλωπι ἰάθητε ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὁμοίως γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος ἀλλ ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτὰς ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραὰμ κύριον αὐτὸν καλοῦσα ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν οἱ ἄνδρες ὁμοίως συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες συμπαθεῖς φιλάδελφοι εὔσπλαγχνοι ταπεινόφρονες μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε ἀλλ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην μακάριοι μὴ δὲ τὸν φόβον αὐτῶν φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε κύριον δὲ τὸν θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας διότι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ ζῳοποιηθεὶς δὲ πνεύματι ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν ἀπειθήσασίν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ εἰς ἣν ὀλίγοι τοῦτ ἔστιν ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν δι ὕδατος ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν δι ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ὃς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ πορευθεὶς εἰς οὐρανόν ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων Χριστὸς οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις ἐπιθυμίαις οἰνοφλυγίαις κώμοις πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρίαις ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν βλασφημοῦντες οἳ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμως κρίνοντι ζῶντας καὶ νεκρούς εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς προσευχάς πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ εἴ τις λαλεῖ ὡς λόγια θεοῦ εἴ τις διακονεῖ ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν ἀγαπητοί μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ μακάριοι ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ ὑμᾶς ἀναπαύεται κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται μὴ γὰρ πασχέτω τις ὑμῶν ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος εἰ δὲ ὡς Χριστιανός μὴ αἰσχυνέσθω δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ εἰ δὲ πρῶτον ἀφ ἡμῶν τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἐν ἀγαθοποιΐᾳ πρεσβυτέρους οὖν τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκουσίως κατὰ θεόν μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως μηδ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ αὐτόν ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν νήψατε γρηγορήσατε ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τινα καταπιεῖν ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσει στηρίξει σθενώσει θεμελιώσει αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ ὡς λογίζομαι δι ὀλίγων ἔγραψα παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ εἰς ἣν στῆτε ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μᾶρκος ὁ υἱός μου ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀμήν

Πέτρου Β΄

Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ δι ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα τυφλός ἐστιν μυωπάζων λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτιῶν διὸ μᾶλλον σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὸ μελλήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι ἐφ ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ὑμᾶς ἔχειν μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν ἀλλὰ ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία ποτέ ἀλλὰ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ ἄνθρωποι ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις δι οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο ἀλλὰ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσεις κατέκρινεν ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας δικαίαν ψυχὴν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας τολμηταὶ αὐθάδεις δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν οὗτοι δὲ ὡς ἄλογα ζῷα γεγεννημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ φθορὰν ἐν

μη βρέξαι και ουκ εβρεξεμ επί της γης ερημα
τους τρεις και μήνας εξ. και πάλιν προσηύ
ξατο και ο ουρανος υετον έδωκε, και η γη
εβλάστησε τον καρπον αυτης. αλελφοί ε=
άν τις εμ υμίν πλανηθή από της αληθειας
και επιστρέψη τις αυτον, γινωσκέτω ότι ο
επιστρέψας αμαρτωλον εκ πλάνης οδου
αυτου, σώσει ψυχην εκ θανάτου, και καλύ
ψει πληθος αμαρτιών.

Τέλος της του αγίου ιακώβου καθολικής
επιστολής.

yt non plueret annos ccccccccccc
tres et menses sex. Et rursum orauit
et celum dedit pluuiam: et terra cccc
dedit fructum suum. Fratres mei si cc
quis ex vobis errauerit a veritate ccccc
et conuerterit quis eū: scire debet qm
q̄ conuerti fecerit peccatorē ab errore vie
sue: saluabit aiaz eius a morte: et operiet
multitudinem peccatorum.

Explicit epistola beati iacobi apo=
stoli.

Incipit argumentum in epistolam beati petri primam.

IScipulos saluatoris inuicti toto orbe diffusos et peregrinos in hoc seculo monstrat: et preterite vi
te penitere suadet: et in nouam vitam proficere tota cuz sollicitudine exhortatur Simon petrus fi
lius iohannis prouincie galilee vico bethsaida frater andree apostoli.

Explicit argumentum.

Η του αγίου πέτρου καθολική πρώτη
επιστολή.

Incipit epistola beati petri apo=
stoli prima. Cap.i.

Πέτρος απόστολος ιησού χριστού,
εκλεκτοίς παρεπιδήμοις διασπο=
ράς πόντου γαλατίας καππαδοκίας
ασίας και βιθυνίας, κατά πρόγνω=
σιν θεού πατρός εν αγιασμώ πνεύματος,
εις υπακοήν και ραντισμόν αίματος ιησού
χριστού. χάρις υμίν και ειρήνη πληθυν=
θείη. ευλογητός ο θεός και πατήρ του κυρί
ου ημών ιησού χριστού, ο κατά το πολύ
αυτού έλεος αναγεννήσας ημάς εις ελπίδα
ζώσαν δι αναστάσεως ιησού χριστού εκ νε
κρών, εις κληρονομίαν άφθαρτον και α=
μαντον και αμάραντον τετηρημένην εν ουρα
νοίς εις υμάς τους εν δυνάμει θεού φρου=
ρουμένους διά πίστεως, εις σωτηρίαν ετοί=
μην αποκαλυφθήναι εν καιρώ εσχάτω, εν
ω αγαλλιάσθε ολίγον άρτι, ει δέον εστί
λυπηθέντες εν ποικίλοις πειρασμοίς, ίνα
το δοκίμιον υμών της πίστεως πολύ τιμι
ώτερον χρυσίου του απολλυμένου διά πυ
ρός δε δοκιμαζομένου, ευρεθή εις επαινον
και τιμήν και δόξαν, εν αποκαλύψει ιησού
χριστού. ον ουκ ειδότες αγαπάτε εις ον άρ
τι μη ορώντες πιστεύοντες δε αγαλλιάσθε
χαρά ανεκλαλήτω και δεδοξασμένη, κομι
ζόμενοι το τέλος της πίστεως υμών, σωτη=
ρίαν ψυχών. περί ης σωτηρίας εξεζήτησαν
και εξηρεύνησαν προφήται οι περί της εις
υμάς χάριτος προφητεύσαντες, ερευ=
νώντες εις τίνα ή ποίον καιρόν εδήλου το

Petrus apostolus iesu christi ce
electis aduenis dispersionis co
ponti galatie cappadocie: co
asie et bithynie secundū
dei patris in sctificationem spiritus: co
in obedientiā et aspersionē sanguis iesu
xpi. Gra vobis et pax multiplicetur. co
Benedictus deus et pater domini co
nostri iesu xpi: q̄ fm miaz suā magnā
regenerauit nos in spem co co co co
viuā per resurrectionē iesu xpi ex inoztuis
in hereditatē incorruptibilē et icōtāmina
tā et imarcessibilē conseruatā in celis: ccc
in vobis q̄ in virtute dei custodimini
per fidez: in salutem paratam ccccc
reuelari in tempore nouissimo. In. co
quo exultabitis modicū nūc: si oportet
pristari in varijs tēptationibus: vt co
probatio vestre fidei multo preciosior sit
auro quod per ignem ccccccccccc
probatur: inueniatur in laudem co
et glorią et honorē in reuelatione iesu co
xpi quē cū nō viderit diligit. In quē
nūc quoq̄ nō videtes creditis: credētes
aūt exultabitis letitia inenarrabili et gli
ficata: reportātes finē fidei vestre salutez
aiaz vras. De qua salute exquisierunt
atq̄ scrutati sūt pphete: q̄ de futura in
vobis gratia prophetauerunt: scrutātes
in quod vel qle tempus significaret co

1.Cor.1.a. Ephe.1.a.

εμ αυτοίς πνεύμα χριστού, προμαρτυρού
μενον τα εις χριστον παθήματα και τας
μετά ταύτα δόξας, οις απεκαλύφθη ότι
ουχ εαυτοίς, υμίν δε διηκόνουν αυτά α
νυν ανηγγέλη υμίν διά των ευαγγελισα
μένων υμάς εμ πνεύματι αγίω αποσταλέν
τι απ ουρανού, εις α επιθυμούσιν άγγελοι
παρακύψαι. Διό αναζωσάμενοι τας οσφύ
ας της διανοίας υμών, νήφοντες τελείως ελ
πίσατε επί την φερομένην υμίν χάριν εν α=
ποκαλύψει ιησού χριστού, ως τέκνα υπα=
κοής, μη συσχηματιζόμενοι ταις προτέρον
εν τη αγνοία υμών επιθυμίαις, αλλά κα
τά τον καλέσαντα υμάς άγιον, και αυτοί ά
γιοι εν πάση αναστροφή γενήθητε, διότι γε
γραπται, άγιοι γένεσθε, ότι εγώ άγιος ειμί.
και ει πατέρα επικαλείσθε τον απροσωπο
λήπτως κρίνοντα κατά το εκάστου έργον, εν
φόβω τον της παροικίας υμών χρόνον α
ναστράφητε, ειδότες ότι ου φθαρτοίς αρ
γυρίω ή χρυσίω ελυτρώθητε εκ της ματαί
ας υμών αναστροφής πατροπαραδότου,
αλλά τιμίω αίματι ως αμνού αμώμου και
ασπίλου χριστού, προεγνωσμένου μεν
προ καταβολής κόσμου, φανερωθέντος δε
επ εσχάτου των χρόνων, δι υμάς τους δι
αυτού πιστεύοντας εις θεόν τον εγείραντα
αυτόν εκ νεκρών και δόξαν αυτώ δόντα,
ώστε την πίστιν υμών και ελπίδα εἰναι
εις θεόν. Τας ψυχάς υμών ηγνικότες εν τη
υπακοή της αληθείας διά πνεύματος, εις
φιλαδελφίαν ανυπόκριτον, εκ καθαράς καρ
δίας αλλήλους αγαπήσατε εκτενώς, ανα=
γεγεννημένοι ουκ εκ σποράς φθαρτής, αλ=
λά αφθάρτου διά λόγου θεού ζώντος και
μένοντος εις τον αιώνα. Διότι πάσα σαρξ
ως χόρτος, και πάσα δόξα ανθρώπου ως
άνθος χόρτου. εξηράνθη ο χόρτος, και το
άνθος αυτού εξέπεσε, το δε ρήμα κυρίου
μένει εις τον αιώνα. Τούτο δέ εστι το ρή=
μα το ευαγγελισθέν εις υμάς. Cap.ii.

Αποθέμενοι ουν πάσαν κακίαν και πάντα
δόλον και υποκρίσεις και φθόνους
και πάσας καταλαλιάς, ως άρτι γεννηθέντα
βρέφη το λογικόν άδολον γάλα επιποθήσα
τε, ίνα εν αυτώ αυξηθήτε, είπερ εγεύσα
σθε ότι χρηστός ο κύριος. προς ον προσερ
χόμενοι λίθον ζώντα, υπό ανθρώπων μεν
αποδεδοκιμασμένον, παρά δε θεώ εκλεκτόν
έντιμον, και αυτοί ως λίθοι ζώντες οικο
δομείσθε οίκος πνευματικός ιεράτευμα άγιον, ανενέγκαι θυ

in cis spūs xpi: prenūncians eas que co
in christo sunt passiones: et cccccccc
posteriozes glias: quibus reuelatū est qz
nō sibimetipis: vob aūt ministrabāt ea q̄
nūc nūciata sūt vobis p eos q̄ euāgeli
zauerūt vobis spiritu sancto misso ccc
de celo: in quem desiderant angelicc
pspicere. Propter qō succincti lūbos
mentis vestre sobrij perfecte sperate co
in eā que offertur vobis grāz i reuela=
tionem iesu xpi. quasi filij obedientie: co
non configurati pristinis cccccccc
ignorantie vestre desideriis: sed fm co
eum qui vocauit vos sctūm: et ipsi in
oi uersatōe sancti sitis: qm scriptū est.
Sancti eritis: qm ego sanctus sum. co
Et si pzo innocatis est q̄ sine accepōe
personaz iudicat fz vnuscuiusq3 op?: in
timore incolatus vri tpe conuersamini. co
Scientes q nō corruptibilibus auro co
vel argento redempti estis de vana cccc
vestra conuersatione paterne traditiōis:
fz pcioso sāguine q̄si agni imaculati xpi
et incōtaminati: precogniti quidem ccccc
ante mūdi cōstitutionē: manifestati autē
nouissimis tpibus: ppter vos q per co
xpm fideles estis in deo: qui suscitauit
eum a mortuis et dedit ei gloriaz: ccc co
vt fides vestra et spes esset cccccccc co
in deo. Animas vestras castificantes in
obedientia charitatis in ccccccccc co
fraternitatis amore simplici ex corde co
mutuo diligite attentius: renati cccc co
non ex semine corruptibili: sed ccccc co
incorruptibili per verbum dei viui et
permanentis in eternū: qz omis caro cccc co
vt fenū: et oīs gloria eius tanq̄ co
flos feni. Exaruit fenum et cccccccc co
flos eius decidit: verbum aūt dominī co
manet in eternum. Hoc est aūt verbum
qd euangelizatum est in vos. Cap.ii.

Deponētes igit oēz malicią et omnē
dolū et simulationes et inuidias co
et oēs detractōes: sicut modo geniti co
infantes rōnabile et sine dolo lac concupi=
scite: vt in eo crescatis i salutē: si tn gusta
tis qm dulcis est dns. Ad quē accedētes
lapidem viuū: ab hoibus cccccc co
quidem reprobatum: a deo autem co
electū et honorificatū. Et ipi tanq̄ lapi
des viui superedificamini domus spūalis
in sacerdotium sanctum: offerentes co

Esai.40.b
Esai.40.b
Eccle.14.c
Jaco.1.b.
Roma.1.b.
Ephe.6.b.
Hebr.9.b.
1.Joan.1.b.
Apo.1.b.

θυσίας ᵐ πνευματικάς ᵉ ευπροσδέκτους/ Τω ᵒ θεώ ᵖ διά ᵍ ιησού ʳ Χριστού. ˢ Διότι ᵗ περιέχει ᵘ εν / Τη ˣ γραφή. ʸ Ιδού ᶻ Τίθημι ᵃ εν ᵇ σιών ᶜ λίθον ᵈ ακρογωνιαίον, ᵉ εκλεκτόν, ᶠ έντιμον, ᵍ και ὁ πιστεύων ᵉπ ʰ αυτώ ⁱ ουμή ᵐ καταισχυνθή. ⁿ υμίν ᵒ ουν/ ʰ ᵖ η τιμή Τοις ᵍ πιστεύουσιν, ʳ απειθούσι ˢ δε, ᵗ λίθον ᵘ ον ᵛ απεδοκίμασαν/ οι ʷ οικοδομούντες, ˣ ούτος ʸ εγενήθη ᶻ εις ᵃ κεφαλήν ᵇ γωνίας, ᶜ και ᵈ λίθος ᵉ προσκόμματος ᶠ και ᵍ πέτρα ʰ σκανδάλου. ⁱ οι ᵐ προσκόπτουσι/ Τω ⁿ λόγω ᵒ απειθούντες, ᵖ εἰς ᵠ ʳ καὶ ˢ ἐτέθησαν. ᵗ υμεῖς δε ᵘ γένος ᵛ εκλεκτόν, ʷ βασίλειον ˣ ιεράτευμα, ʸ έθνος ᶻ άγιον, ᵃ λαός ᵇ εις ᶜ περιποίησιν, ᵈ όπως/ Τας ᵉ αρετάς ᶠ εξαγγείλητε/ Του ᵍ εκ ʰ σκότους ⁱ υμάς ᵏ καλέσαντος ˡ εις/ Το ᵐ θαυμαστόν ⁿ αυτού ᵒ φῶς. ᵖ οι ποτε ᵠ ου ʳ λαός, ˢ νυν δε ᵗ λαός ᵘ θεού, ᵛ οι ʷ ουκ ˣ ηλεημένοι, ʸ νυν δε ᶻ ελεηθέντες. ᵃ αγαπητοί ᵇ παρακαλώ ᶜ ως ᵈ παροίκους ᵉ και ᶠ παρεπιδήμους ᵍ απέχεσθαι/ Των ʰ σαρκικών ⁱ επιθυμιών, ᵏ αἵτινες ˡ στρατεύονται ᵐ κατά/ Της ⁿ ψυχής, / Την ᵒ αναστροφήν ᵖ υμών ᵠ έχοντες ʳ καλήν ˢ εν/ Τοις ᵗ έθνεσιν, ᵘ ἵνα ᵛ εν ʷ ῳ ˣ καταλαλούσιν ʸ υμών ᶻ ὡς ᵃ κακοποιών, ᵇ εκ/ Των ᶜ καλών ᵈ έργων ᵉ εποπτεύσαντες ᶠ δοξάσωσι/ Τον ᵍ θεόν ʰ εν ⁱ ημέρα ʲ επισκοπής. ᵏ υποτάγητε ˡ ουν ᵐ πάση ⁿ ανθρωπίνη ᵒ κτίσει ᵖ διά/ Τον ᵠ κύριον, ʳ είτε ˢ βασιλεῖ ᵗ ὡς ᵘ υπερέχοντι, ᵛ είτε ʷ ηγεμόσιν ˣ ὡς ʸ δι ᶻ αυτού ᵃ πεμπομένοις ᵇ εἰς ᶜ εκδίκησιν ᵈ μεν ᵉ κακοποιών, ᶠ έπαινον ᵍ δε ʰ αγαθοποιών. ⁱ ότι ʲ ούτως ᵏ εστί/ Το ˡ θέλημα/ Του ᵐ θεού, ⁿ αγαθοποιούντας ᵒ φιμούν/ Την/ Των ᵖ αφρόνων ᵠ ανθρώπων ʳ αγνωσίαν. ˢ ὡς ᵗ ελεύθεροι ᵘ και ᵛ μη ʷ ως ˣ επικάλυμμα ʸ έχοντες/ Της ᶻ κακίας/ Την ᵃ ελευθερίαν, ᵇ αλλ ᶜ ως ᵈ δούλοι/ Του ᵉ θεού. ᶠ πάντας ᵍ τίμησατε, / Την ʰ αδελφότητα ⁱ αγαπᾶτε, / Τον ʲ θεόν ᵏ φοβεῖσθε, / Τον ˡ βασιλέα ᵐ τιμᾶτε. / οι ⁿ οικέται ᵒ υποτασσόμενοι ᵖ εν ᵠ παντί ʳ φόβω / Τοις ˢ δεσπόταις, ᵗ ου ᵘ μόνον/ Τοις ᵛ αγαθοῖς ʷ και ˣ επιεικέσιν ʸ αλλά ᶻ και/ Τοις ᵃ σκολιοῖς. ᵇ τούτο ᶜ γαρ ᵈ χάρις, ᵉ εἰ ᶠ διά ᵍ συνείδησιν ʰ θεού ⁱ υποφέρει ʲ τις ᵏ λύπας, ˡ πάσχων ᵐ αδίκως. ⁿ ποῖον ᵒ γαρ ᵖ κλέος ᵠ ει ʳ αμαρτάνοντες ˢ και ᵗ κολαφιζόμενοι ᵘ υπομενείτε, ᵛ αλλ ʷ ει ˣ αγαθοποιοῦντες ʸ και ᶻ πάσχοντες ᵃ υπομενείτε, ᵇ τούτο ᶜ χάρις ᵈ παρά ᵉ θεώ. ᶠ εἰς ᵍ τούτο ʰ γαρ ⁱ και ʲ εκλήθητε, ᵏ ότι ˡ και ᵐ Χριστός ⁿ έπαθεν ᵒ υπέρ ᵖ ημών, ᵠ υμῖν ʳ υπολιμπάνων ˢ υπογραμμόν ᵗ ἵνα ᵘ επακολουθήσητε / Τοις ᵛ ἴχνεσιν ʷ αυτού. ˣ ος ʸ αμαρτίαν ᶻ ουκ ᵃ εποίησεν, ᵇ ουδέ ᶜ ευρέθη ᵈ δόλος ᵉ εν / Τω ᶠ στόματι ᵍ αυτού. ʰ ος ⁱ λοιδορούμενος ʲ ουκ ᵏ αντελοιδόρει, ˡ πάσχων ᵐ ουκ ⁿ ηπείλει. ᵒ παρελίδου ᵖ δε / Τω ᵠ κρίνοντι ʳ δικαίως, ˢ ος / Τας ᵗ αμαρτίας ᵘ ημών ᵛ αυτός

ᵐ spiritales ˡ hostias ⁿ acceptabiles ᵒ deo ᵖ p ᵍ ielu ʳ xpm. ˢ Propter ᵗ qđ ᵘ continet ˣ scriptura. ʸ Ecce ponо ᶻ in ᵃ sion ᵇ lapidem ᶜ summū: ᵈ agularē: ᵉ pbatū: ᶠ electū ᵍ pciosū: ʰ ᵗ ᵏ qđ ⁱ crediderit ᵐ in ⁿ ēū ᵒ nō ᵖ confundet. ᵠ Vobis ʳ igit honor ˢ credentib ᵗ nō: ᵘ credentibus ᵛ aūt lapis ʷ quē ˣ reprobauerūt ʸ edificantes: ᶻ hic ᵃ factus ᵇ est ᶜ in ᵈ caput ᵉ anguli: ᶠ ᵍ ʰ lapis ⁱ offensionis ʲ ᵗ petra ᵏ scādali: bis ˡ q ᵐ offendūt ⁿ verbo ᵒ nec ᵖ creduūt: ᵠ in ʳ quo ˢ ᵗ posiū ᵘ sunt. ᵛ Vos ʷ aūt ˣ genꝰ ʸ electū: ᶻ regale ᵃ sacerdotiū: ᵇ gens ᶜ sancta: ᵈ populus ᵉ acq̄sitionis: ᶠ vt ᵍ virtutes ʰ annūcietis ⁱ ex ʲ q ᵏ de ˡ tenebris ᵐ vos ⁿ voca uit ᵒ in ᵖ admirabile ᵠ lumen ʳ suum. ˢ Qui ᵗ aliq̄n ᵘ nō ᵛ ppls ʷ dei: ˣ nūc aūt ʸ ppl ᶻ dei: ᵃ qui nō ᵇ p ᶜ secuti ᵈ miaz: ᵉ nūc aūt ᶠ misericordiā ᵍ cōsecuti. ʰ Charissimi ⁱ obsecro vos ʲ tāq ᵏ ad uenas ˡ ᵗ pegrinos ᵐ abstinere vos ⁿ a ᵒ carnalib ᵖ desideriis ᵠ q̄ militāt ʳ aduersus ˢ aiaz: ᵗ cōuersationē ᵘ vrāz ᵛ iter ʷ gētes ˣ habētes ʸ bn nā: ᶻ vt ᵃ in ᵇ eo ᶜ q ᵈ detractāt de ᵉ vobis ᶠ tanq̄ ᵍ de ʰ malefactoꝛb ⁱ ex ʲ m ᵏ bōis ˡ op ᵐ b ⁿ vos ᵒ cō siderātes ᵖ glificēt ᵠ deū ʳ in ˢ die ᵗ visitatiōis. ᵘ Subiecti ᵛ igit ʷ estote ˣ oi ʸ hūane ᶻ creature ᵃ pp ᵇ deum: ᶜ siue ᵈ regi ᵉ quasi ᶠ precellenti: ᵍ siue ʰ ducibus ⁱ tanq̄ ʲ ab ᵏ eo ˡ missis ᵐ ad ⁿ vindictā ᵒ malefactoꝛ: ᵖ laudē ᵠ vero ʳ bono. ˢ Quia ᵗ sic ᵘ est ᵛ voluntas ʷ dei: ˣ vt ʸ bñ ᶻ faciētes ᵃ obmutescere ᵇ faciat ᶜ i ᵈ p ᵉ udētiū ᶠ hominū ᵍ ignorātiā. ʰ Quasi ⁱ liberi ʲ ᵗ nō ᵏ quasi ˡ velamen ᵐ habentes ⁿ malicie ᵒ libertatem: ᵖ sed ᵠ sicut ʳ serui ˢ dei. ᵗ ᵘ Oēs ᵛ honorate: ʷ fraternitatem ˣ diligite. ʸ Deum ᶻ timete: ᵃ regem ᵇ honorificate. ᶜ Serui ᵈ subditi ᵉ estote ᶠ in ᵍ omni ʰ timore ⁱ dominis: ʲ non ᵏ tantum ˡ bonis ᵐ ⁿ ᵒ et ᵖ modestis ᵠ sed ʳ ᵗ dyscolis. ˢ Hec ᵘ est ᵛ ci ʷ gratia: ˣ si ʸ pp ᶻ dei ᵃ conscientiaz ᵇ sustinet ᶜ quis ᵈ tristitias ᵉ patiens ᶠ inuste. ᵍ Que ʰ ciz ⁱ est ʲ gr ᵏ a ˡ si ᵐ peccantes ⁿ ᵒ ᵗ p colaphizati ᵠ sustinetis: ʳ Sed ˢ si ᵗ benefacientes ᵘ ᵛ patienter ʷ sustinetis: ˣ hec ʸ est ᶻ gratia ᵃ apud ᵇ deū. ᶜ In ᵈ hoc ᵉ enī ᶠ vocati ᵍ estis: ʰ qz ⁱ ʲ xps ᵏ passus ˡ est ᵐ p ⁿ nobis: ᵒ vobis ᵖ relin quens ᵠ exēplū ʳ vt ˢ seq̄mini ᵗ ᵘ ᵛ vestigia ʷ eius. ˣ Qui ʸ peccatum ᶻ ᵃ non ᵇ fecit: ᶜ nec ᵈ inuentus ᵉ est ᶠ dolus ᵍ in ʰ ore ⁱ eius. ʲ Qui ᵏ cuz malediceretur ˡ ᵐ non ⁿ maledicebat: ᵒ cum ᵖ pateretur ᵠ nō ʳ cōminabat. ˢ Tradebat ᵗ aūt ᵘ iudicāti se ᵛ iniuste. ʷ Qui ˣ peccata ʸ nostra ᶻ ipse

ᵃ μηνέγκεν ᵇ εν/ Τω ᶜ σώματι ᵈ αυτού ᵉ επί / Το ᶠ ξύλον, ᵍ ἵνα/ Ταις ʰ αμαρτίαις ⁱ απογενόμενοι, / Τη ʲ δικαιοσύνη ζήσωμεν, ᵐ ου/ Τω ⁿ μώλωπι ᵒ αυτού ᵖ ιάθητε. ᵠ ήτε ʳ γαρ ˢ ως ᵗ πρόβατα ᵘ πλανώμενα, ᵛ αλλ ʷ επεστράφητε ˣ νυν ʸ επί/ Τον ᶻ ποιμένα ᵃ και ᵇ επίσκοπον / Των ᶜ ψυχών ᵈ ημών. Cap.iii.

ᵉ Ομοίως/ αι ᶠ γυναῖκες ὑποτασσόμεναι/ Τοις ᵍ ιδίοις ʰ ανδράσιν, ⁱ ἵνα ʲ και ᵏ ει ˡ τινες ᵐ απειθούσι/ Τω ⁿ λόγω, ᵒ διά/ Της/ Των ᵖ γυναικών ᵠ αναστροφῆς ʳ άνευ ˢ λόγου ᵗ κερδηθήσονται, ᵘ επ ᵛ οπτεύσαντες/ Την ʷ εν ˣ φόβω ʸ αγνήν ᶻ αναστροφήν ᵃ υμών. ᵇ ων ᶜ έστω ᵈ ουχ/ ὁ ᵉ εξωθεν ᶠ εμπλοκῆς ᵍ τριχών ʰ και ⁱ περιθέσεως ʲ χρυσίων ᵏ ή ἐν ˡ δύσεως ᵐ ιματίων ⁿ κόσμος, ᵒ αλλ/ ὁ ᵖ κρυπτός / Της ᵠ καρδίας ʳ άνθρωπος ˢ εν / Τω ᵗ αφθάρτω / Του ᵘ πραέος ᵛ και ʷ ησυχίου ˣ πνεύματος, ʸ ὅ ᶻ εστιν ᵃ ενώπιον / Του ᵇ θεού ᶜ πολυτελές. ᵈ ούτως ᵉ γαρ ᶠ ποτέ ᵍ και ʰ αι ⁱ άγιαι ʲ γυναῖκες/ αι ᵏ ελπίζουσαι ˡ επί / Τον ᵐ θεόν ⁿ εκόσμουν ᵒ εαυτάς ᵖ υ ποτασσόμεναι / Τοις ᵠ ιδίοις ʳ ανδράσιν, ˢ ως ᵗ σάρρα ᵘ υπήκουσε/ Τω/ αβραάμ ᵛ κύριον ʷ αυ τόν ˣ καλούσα, ʸ ης ᶻ εγενήθητε ᵃ τέκνα ᵇ αγαθο ποιούσαι ᶜ και ᵈ μη ᵉ φοβούμεναι ᶠ μηδεμίαν ᵍ πτόησιν. / οι ʰ άνδρες ⁱ ομοίως ʲ συνοικοῦντες ᵏ κατά/ γνῶσιν, ˡ ως ᵐ ασθενεστέρω ⁿ σκεύει / Τω ᵒ γυναικείω ᵖ απονέμοντες ᵠ τιμήν ʳ ως ˢ και ᵗ συγκληρονόμοι ᵘ χάριτος/ ζωῆς, ᵛ εις / Το ʷ μη ˣ εγκόπτεσθαι/ Τας ʸ προσευχάς ᶻ υμών. / Το/ Δε ᵃ Τέλος ᵇ πάντες ᶜ ομόφρονες, ᵈ συμπαθεῖς, ᵉ φιλάδελφοι, ᶠ εὐσπλαγχνοι, ᵍ φιλόφρονες, ʰ μη ⁱ αποδιδόντες ʲ κακόν/ αντί ᵏ κακού ˡ ή ᵐ λοιδορίαν/ αντι ⁿ λοιδορίας, ᵒ τουναντίον/ δὲ ᵖ ευλογοῦντες, ᵠ είδότες ʳ ότι ˢ εις/ Τούτο ᵗ εκλήθητε ᵘ ἵνα ᵛ ευλογίαν ʷ κληρονομήσητε. / ο ˣ γαρ ʸ θέλων ᶻ ζωήν/ αγαπᾶν ᵃ και ᵇ ιδεῖν ᶜ ημέρας/ αγαθάς, ᵈ παυσάτω/ Την ᵉ γλῶσσαν ᶠ αυτού ᵍ από ʰ κακού, ⁱ και ʲ χείλη ᵏ αυτού/ Του ˡ μη ᵐ λαλήσαι ⁿ δόλον. ᵒ εκκλινάτω ᵖ από ᵠ κακού, ʳ και ˢ ποιησάτω ᵗ αγαθόν, ᵘ ζητησάτω ᵛ ειρήνην ʷ και ˣ διωξάτω ʸ αυτήν, ᶻ ότι ᵃ οφθαλμοί ᵇ κυρίου ᶜ επί / Τους ᵈ δικαίους ᵉ και ᶠ ὦτα ᵍ αυτού ʰ εις ⁱ δέησιν ʲ αυτῶν. ᵏ προσωπον ˡ δε ᵐ κυρίου ⁿ επί ᵒ ποιούντας ᵖ κακά, / Του ᵠ εξολοθρεύσαι ʳ αυτούς ˢ εκ ᵗ γης. ᵘ και ᵛ τίς/ ὁ ʷ κακώσων ˣ υμάς, ʸ εάν / Του ᶻ αγαθού ᵃ μιμηταί ᵇ γένησθε. ᶜ αλλ ᵈ εἰ ᵉ και ᶠ πάσχετε ᵍ διά ʰ δικαιοσύνην, ⁱ μακάριοι. / Τον ʲ δε φόβον ᵏ αυτῶν ˡ μη ᵐ φοβηθήτε, ⁿ μηδέ ᵒ ταραχθήτε, ᵖ κύριον ᵠ δε / Τον ʳ θεόν ˢ αγιάσατε ᵗ εν / Ταις ᵘ καρδίαις ᵛ υμών, ʷ έτοιμοι ˣ δε αεί ʸ προς ᶻ απολογίαν ᵃ παντί / Τω ᵇ αιτούντι ᶜ υμάς ᵈ λόγον ᵉ περί/ της ᶠ εν ᵍ υμίν ʰ ελπίδος, ⁱ μετά

ᵏ pertulit ˡ in ᵐ corpore ⁿ suo ᵒ super ᵖ lignum: ᵠ vt ʳ peccatis ˢ mortui ᵗ ᵘ ᵛ iustitie ʷ viuamus: ˣ cuius ʸ liuore ᶻ ᵃ sanati ᵇ estis. ᶜ Erat ᵈ ci ᵉ sicut ᶠ oues ᵍ errantes: ʰ sed ⁱ conuersi ʲ estis ᵏ nunc ˡ ad ᵐ pastorez ⁿ ᵒ episcopum ᵖ animarum ᵠ nostrarum. ᵗ ᵘ ᵛ ʷ ˣ Cap.iii. ʸ Similiter ᶻ mulieres ᵃ subdite ᵇ sint ᶜ viris ᵈ suis: ᵉ vt ᶠ ᶻ ᵍ si ʰ qui ⁱ nō ʲ credunt ᵏ verbo ˡ per ᵐ mulierum ⁿ cōuersationez ᵒ ᵖ sine ᵠ verbo ʳ lucrifiant: ˢ considerantes ᵗ ᵘ ᵛ in ʷ timore ˣ ʸ sanctam ᶻ conuersationem ᵃ ᵇ vestrā. ᶜ Quarum ᵈ nō ᵉ sit ᶠ extrinsecus ᵍ capillatura ʰ aut ⁱ circūdatio ʲ auri ᵏ aut ˡ idumēti ᵐ vestimēti ⁿ cultus: ᵒ ᵖ q ᵠ ab scōdit ʳ est ˢ cordis ᵗ homo ᵘ in ᵛ incorruptibilitate ʷ ˣ quieti ʸ ᶻ modesti ᵃ spiritus: ᵇ quē ᶜ est ᵈ ᵉ in ᶠ cōspectu ᵍ dei ʰ locupler. ⁱ Sic ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ enī ᵒ aliq̄n ᵖ ᵠ sancte mulieres ʳ ˢ speranteꝫ ᵗ in ᵘ deo ᵛ ornabant ʷ se ˣ subiectē ʸ ᶻ ᵃ ᵇ propriis ᶜ viris: ᵈ sicut ᵉ ᶠ ᵍ ʰ Sara ⁱ obediebat ʲ Abrae ᵏ dominuz ˡ cum ᵐ vocā: ⁿ cuius ᵒ estis ᵖ filie ᵠ benefacientes: ʳ ˢ ᵗ non ᵘ pertumentes ᵛ vllam ʷ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ perturbationē. ᶜ Viri ᵈ similiter ᵉ cohabitātes ᶠ q̄ sciētiā: ᵍ quasi ʰ infirmiori ⁱ vasculo ʲ ᵏ muliebri ˡ impartientes ᵐ honorem ⁿ tanq̄ ᵒ ᵖ coheredibus ᵠ gratie ʳ vite: ˢ vt ᵗ non ᵘ impediantur ᵛ oratiōes ʷ vestre. ˣ In ʸ fine ᶻ aūt ᵃ omnes ᵇ vnanimes ᶜ compatientes: ᵈ ᵉ fraternitatis ᶠ amatores: ᵍ misericordes: ʰ modesti: ⁱ bñles: ʲ nō ᵏ reddētes ˡ malū ᵐ p malo: ⁿ nec ᵒ maledictū ᵖ p maledicto: ᵠ ʃ ʳ cōtrario ˢ bñ dicentes: ᵗ qz ᵘ in ᵛ hoc ʷ vocati ˣ estis: ʸ ᶻ ᵃ vt ᵇ bñdictionē ᶜ hereditate ᵈ possideatis. ᵉ q ᶠ ei ᵍ vult ʰ vitā ⁱ diligere: ʲ ᵏ ˡ dies ᵐ videre ⁿ bonos: ᵒ coerceat ᵖ linguam ᵠ suam ʳ a ˢ malo: ᵗ ᵘ labia ᵛ eius ʷ ne ˣ loquantur ʸ ᶻ dolum. ᵃ Declinet autem ᵇ a malo: ᶜ et ᵈ faciat ᵉ bonuz: ᶠ inquirat ᵍ pacem ʰ ⁱ ʲ sequatur ᵏ eam: ˡ qz ᵐ oculi ⁿ domini ᵒ ᵖ super ᵠ iustos ʳ ˢ aures ᵗ eius ᵘ in ᵛ preces ʷ ˣ eoruz. ʸ Vultus ᶻ autem ᵃ dñi ᵇ super ᶜ ᵈ facientes ᵉ mala. ᶠ ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ Et ˡ quis ᵐ est ⁿ qui ᵒ vobis ᵖ noceat: ᵠ ʳ si ˢ boni ᵗ emulatores ᵘ fueritis. ᵛ ʷ ˣ ʸ Sz ᶻ ʃ ᵃ q̄ ᵇ patimini ᶜ ᵈ propter ᵉ iustitiam: ᶠ bti. ᵍ Timore ʰ aūt ⁱ eoruz ʲ ne ᵏ timueritis: ˡ ᵐ ⁿ neq̄z ᵒ ᵖ turbemini. ᵠ Dñz ʳ aūt ˢ xpm ᵗ sanctifi cate ᵘ in ᵛ cordibus ʷ vestris: ˣ parati ʸ ᶻ ᵃ ad ᵇ satiffactionem ᶜ omni ᵈ poscēti ᵉ vos ᶠ rōnez ᵍ de ea q̄ ʰ in ⁱ vobis ʲ est ᵏ spe: ˡ sed ᵐ cum

Esa 28.d. Mat.21.g. Mar.12.b. Luce.20.c Act.4.b.

Ps.117.

Exo.19.a.

Osee.2. Ro.9.

Rom.15.d. Gala.5.c.

Rom.13.a

1.Joan.3.a Esaie.53.b

Esaie.53.b.

Col.3.d. Tit.2.c. 2.Co.7.c. Jaco.5.c

Ephe.6.a.

Colo.3.c. Ephe.5.c.

Gene.18.b.

Ps.55. Jaco.1.d.

Pro.10.b. Roma.12.d

c.bont gent fiat cassus.f. nu. Mat.5.a.

ρπραύτητος ᵉκαὶ ᶠφόβου, ᵉσυνείδησιν ᵡἔχοντες ᵗαγαθήν, ᵗἵνα ᵉἐν ᵇῳ ᶜκαταλαλοῦσιν ᵇὑμῶν ᶜὡς ᶠκακοποιῶν, ᵉκαταισχυνθῶσιν οἱ ᵇἐπηρεάζοντες ᵗὑμῶν τὴν ᵗἀγαθὴν ᵗἐν ᵐ Χριστῷ " ἀναστροφήν. °κρεῖττον ᵖγὰρ ᵍἀγαθοποιοῦντας ᶠεἰ ᵉ θέλοι τὸ ᶠθέλημα τοῦ ᵉθεοῦ ᵡπάσχειν, ᶠ ἢ κακοποιοῦντας. ᵉὅτι ᵇκαὶ ᶜΧριστὸς ᵈἅπαξ ᶜ περὶ ᶜἁμαρτιῶν ᵖἔπαθεν ᵇδίκαιος ὑπὲρ ᵗἀδίκων, ᵗἵνα ᵐ ἡμᾶς ᵖπροσαγάγῃ τῷ ° θεῷ, ᵖθανατωθεὶς ᵍ μὲν ᶠσαρκί, °ζωοποιηθεὶς δὲ ᵐπνεύματι. ᶠἐν ᾧ καὶ τοῖς ᵉἐν ᵇφυλακῇ ᶜπνεύμασι ᵇπορευθεὶς ᶜ ἐκήρυξεν ᵖἀπειθήσασί ᵉποτέ, ᵇ ὅτε ᵗἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ ᵉθεοῦ ᵗμακροθυμία ᵐἐν ᵗἡμέραις ° μάλ ᵖὲ κατασκευαζομένης ᵍκιβωτοῦ, ᶠεἰς ° ἣν ὀλίγαι ᵐτοντέστιν ᵡοκτὼ ᶠψυχαί διεσώθησαν ᵖδι ὕδατος, ᶠὃ ᵇ ἀντίτυπον ᵖνῦν καὶ ᵉ ἡμᾶς ᵇσώζει βάπτισμα, ᵇοὐ σαρκὸς ᵐ ἀπόθεσις ᵖῥύπου, ᵉἀλλὰ ᵖσυνειδήσεως ᵍἀγαθῆς ᶜ ἐπερώτημα ᵉεἰς ᵉθεόν, " δι ᵗἀναστάσεως ᵗἰησοῦ ᵗ Χριστοῦ, ᵉὃς ᵇ ἐστὶν ᶜἐν ᵇ δεξιᾷ τοῦ ᶠθεοῦ πορευθεὶς ᵍεἰς ᵇοὐρανόν, ᶠ ὑποταγέντων ᵖαὐτῷ ἀγγέλων ᵐ καὶ " ἐξουσιῶν ° καὶ ᵖ δυνάμεων.

Cap.4.

Χριστοῦ ᵇοὖν ᶜπαθόντος ᵇ ὑπὲρ ᵗἡμῶν σαρκί, ᵉκαὶ ᵇ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ᵉἔννοιαν ᵖοπλίσασθε. ᵐ ὅτι ὁ " παθὼν ᵉἐν ᵖσαρκί, ᵍ πέπαυται ᵗἁμαρτίας, ᵉεἰς τὸ, ᶠ μηκέτι ° ἀνθρώπων ᶠ ἐπιθυμίαις ᵗἀλλὰ ᵗ θελήματι ᵉ θεοῦ τὸν ᵇ ἐπίλοιπον ᶜ ἐν ᵇσαρκὶ ᶜβιῶσαι χρόνον. ᵉἀρκετὸς ᵇγὰρ ᶠ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ ᵐβίου τὸ " θέλημα τῶν ° ἐθνῶν ᵖκατεργάσασθαι, ᵍ πεπορευμένους ᵉἐν ᵃσελγείαις, ᵉἐπιθυμίαις, " οἰνοφλυγίαις, ᶠκώμοις, ᵗπότοις ᵗκαὶ ᵃἀθεμίτοις ᵇ εἰδωλολατρίαις. ᶜἐν ᵇῳ ᶜξενίζονται, ᵗμὴ ᵉσυντρεχόντων ᵇ ὑμῶν ᶜ εἰς τὴν ᵗαὐτὴν τῆς ᵗἀσωτείας ᵐ ἀνάχυσιν " βλασφημοῦντες, ° οἳ ᵖ ἀποδώσουσι ᵍ λόγον τῷ ᶠτοιμως ᵉ ἔχοντι ᵗκρῖναι ᵗζῶντας ᵗκαὶ ᵗνεκρούς. ᵗεἰς ᵗτοῦτο ᵇ γὰρ καὶ ᵖ νεκροῖς ᶜ εὐηγγελίσθη, ᶠἵνα ᵉκριθῶσι ᵇ μὲν ᵗκατὰ ᵃ ἀνθρώπους ᶜ σαρκί, ᵐ ζῶσι " δὲ ᵉκατὰ ᵖ θεὸν ᵐ πνεύματι. ᵗ πάντων ᵗ δὲ τὸ ᵗτέλος " ἤγγικε. ᵡ σωφρονήσατε ᵗ οὖν ᵗ καὶ ᵉ νήψατε ᵇ εἰς τὰς ᶜ προσευχάς, ° πρὸ ᶜ πάντων τὴν ᵇ εἰς ᵗ ἑαυτοὺς ᵗ ἀγάπην ᵇ ἐκτενῆ ἔχοντες. ᵐ ὅτι ἡ ᵉ ἀγάπη ᵉ καλύψει ᵖ πλῆθος ᵍ ἁμαρτιῶν. ᵗ φιλόξενοι ᵉ εἰς ᵗ ἀλλήλους, " ἄνευ ᵗ γογγυσμῶν. ᵗ ἕκαστος καθὼς ἔλαβε ᵇ χάρισμα, ᶜ εἰς ᵇ ἑαυτοὺς ᵗ αὐτὸ διακονοῦντες ᶠ ὡς ᵇ καλοὶ οἰκονόμοι ᵗ ποικίλης ᵗ χάριτος ᵐ θεοῦ. " εἴ ᵗ τις ᵖ λαλεῖ ᵍ ὡς λόγια ᵉ θεοῦ, ᵗ εἴ " τις ᵗ διακονεῖ, ᵗ ὡς ἐξ ᵉ ἰσχύος ᵇ ὡς ᶜ χορηγεῖ ὁ ᵉ θεός, ᶠἵνα ᵉἐν ᵡπάσι ᵇ δοξάζηται ὁ ᶜ θεὸς ᵇ διὰ ᵗ ἰησοῦ ᵐ Χριστοῦ, " ᾧ ᵉ ἐστὶν ᵖ/ᵍ ἡ δόξα ᵍ καὶ τὸ ᵗ κράτος ᵉ εἰς ᵗ τοὺς ᶜ αἰῶνας τῶν " αἰώνων, ᵗ ἀμήν. ᵗ ἀγαπητοί ᵗ μὴ ᵉ ξενίζεσθε ᵗ τῇ ᵉ ἐν ᵗ ὑμῖν ᵇ πυρώσει ᵗ πρὸς ᵗ πειρασμὸν ᵉ ὑμῖν ᵇ γινομένῃ, ᵗ ὡς ᵡ ξένου

ᵗmodestia ᶜᵗ timore: ᵉcōscientiā ᵗhītes ccco ᵗbonā; ᵗvt ᵉin ᵇeo ᵇqᵈ detrahunt ᵈeᵇ vobis ᵉconfundantur ᵇ qui ᵇ calumniantur ccco ᵗvestrā ᵗbonā ᵗin ᵐ xp̄o " cōuersationem. co °Melius ēᵖ ei vt ᵍ bñfacientes ſi ᵗvolūtas ᵃᵒ ᵗvelit ᵗpatr ōz malefacientes. ccco cco co °Qᵗ ᶜxp̄s ᵖsemel ᵖro peccatis nostris co ᵍmortuꝰ ēᵇ iustus ᵖ inīustis: ᵗvt ᵐ nos co ᵖofferret ᵉdeo: ᵖmortificatoꝫ ᵍquidem ccco ᶜcarne: ᵖvnificatoꝫ ᵗāt ᵃspū. ᵡJn quo ᵗ hiſ ᵈ in ᵇcarcere erāt ᵗspū ᵖvenies ᶜpdicauit: qui ᵗincreduli fuerant ᵍaliqñ: ᵇqñ ᶠexpectabant ᵇdei patiētiā ᵐin ᵉdieb ᵖnoe ᵉcū ᵍfabricaref ᵍarca: ᵗin ᵃqua ᵗpauce " ideſt ccco cco co ᵡocto ᵗanime ᵗsalue ᵗfacte ᵗsunt ᵍper ᵇ aquā: ᶜ ᵠ ᵗz ᵉnos ᶜnunc ᵗsilis ᵖforme ᵗsaluos ᵇ facit ᵗbaptiſma: ᵇnō ᶜcarnis ᵐ depoſitio ᵃ ſordiuꝫ: ° ſ ᵖſcie ᵇbone ᶠinterrogatio ᵍ ī deū: ᵖ ᶠresurrectionē ihesu ᵗxp̄i a mortuis: ᵇq ᵉſt ᶠ in ᵈexterra ᵃdei: ᵈegluntes morte vt vite eterne heredes efficeremur: ᵗpfect ᵍ ī ᵉcelū ſubiectis ᵗ ſibi ᵗangelis ᵐ ᵗz ᵖtātib ᵍ ᵗz ᵡvtutib ᵍ. Cap.4.

Quſto igitur ᶜpaſſo in carne: cco co ᵗz ᵇvos eadē cogitatiōe ᶜ armamini: ᵐ qz ᵠ ᵖpaſſus ᵉſt ᶠin ᶜcarne ᵉceſſit ᵍ a ᵖctis: ᵉvt ᶠnon ᵗiam ᶜdeſideriis ᵃhominum cco co ᵗſed ᵗvoluntate ᵉdei qd ᵇ reliquum eſt ᶜin co ᵇcarne ᶜviuat ᵗtemporis. ᵉSufficit ᵇenim co ᵇpreteritum ᵗtempus ad " voluntatem ccco ᶜgentium ᵘconſummandam ᵃhis ᵍ qᵗ ambulauerūt ᶠ in luxurijs: ᶜdeſideriis: ᵘvinolētijs: ᵡcomeſſatōib ᵍ: ᵗpotatōib ᵍ: ᶜdebrietatib ᵍ ᵗz ᵘ illicitis ᵇidolorꝫ cultib ᵍ. ᵡJn quo ᶜ āmirant ᵗnō ᵉcurrentib ᵍ ᵇvobis ᶠin ᵃcandē luxurie ᵐ cōfuſionē blaſphemātes: ᵇq ᵉ reddent ᵍ rationē ᵉ ei ᵇq ᵗparat ᵍ ᵉſt ᵗiudicare " viuos ᵗz ᵗ mortuos. ᵗPropter hoc ᵉeī ᵗz mortuis ᶜeuāgelizatū ᵉſt: ᵗvt ᶠiudicent ᵇqdē ᶠz ᵇhoies ᶠin ᶜcarne: ᵐ viuāt " ātᵉ ᶠz ᵇdeū in ᵃspū. ᵘDium ᵃautē ᵗfinis " appropinq̄uit. ᵗEſtote ᵗitaqz ᵗprudētes ᵗz ᵗvigilate ᶠin ᶜorōnib ᵍ: ᵇaſi ᶜomnia ᵗāt mutuā ᶠ ī ᵇvobis inuetipis ᶜcharitatē ᵗ ɔtinuam ᵗhītes ᵐ qz charitas ᵃopit ᵐ multitudinē ᵖctōz ᵗHospitales ᵃ iuncz: ᵗsine ᵡ murmuratione. ᵗUnuſqſqz ᵗsicut ᵃaccepit ᵇ gf̄az ᶜ ī ᵇalterutꝫ ᶜillā ᵃministrātes: ᶜsicut ᵇboni ᵗdispenſatores ᵃ multiformis ᵍgf̄e ᵐ dei. " Sī ᵇqs ᵇloqt: ᵠ ſī ᵗ ᵐōes ᵉdi. ᵗSi ᵘqs ᵗministrat: ᵗtāq ᵉx ᵡ tute ᵇquā ᵃministrat ᵉdeꝰ: ᵗvt ᶠī ᵉoīb ᵍ ᵇbono ruficet ᵗdeꝰ ᵖ ihesu ᵐ xp̄m: " cui ᵉſt ᵖ glia ᵠ ᵗz ᵗimperium ᵗin ᵗsecula ᵗseculorum ᵡ Āmen. ᵗChariſſimi ᵗnolite ᵖegrinari ᵇin ᵗferuore ᵇ q ᵃd temptatiōez ᵉvobis ᵇſit: ᵗqſi ᵃnoui ali

Ebre.4.d Baco.4.b.

Ebre.9.b Roma.5.b

Mat.24.c Luce.17.f

Pro.10.b. Ro.12.c Hebre 13.a Philip.2.b

Cap.5.

Presbyteros ergo ᵇqui ᵉvobis ſūt ᵇobſecro ᶜ ſconſemoz ᵉᵗz ᵗteſtis ccco co co co co ᵗxp̄i ᵃpaſſionū: ᵠ ᵗz eius que " in ᵐ futuro co ᵗrelelanda " ᵉſt ᵍ glorie ᵉ cōmunicator. co ᵍPaſcite ᵠ ᵗin ᵃvobis ᵉſt ᵗgregem ᵉdei: ccco ᵡ quidētes nō coacte ᶠz ᵇ ſpōtanee ſm deū: ᶜ neqz ᵇturpis ᵉlucri ᵍgf̄a: ᶠz ᵗvoluntarie: co ᵉ neqz ᵇvt ᵈominantes in ᵃcleris: ᵗſed ccco co ᵐ forma " facti ᵍ gregi ex aio. ᵗEt ᶜū ᵍapparuerit ᵗprinceps ᵈpaſtorum " percipietis ccco ᵗ īmarceſſibilē ᵍ glorie ᵡ coronaz. ᵗSimiliter ᵃ adoleſcētes ᵉ ſubditi ᵉ eſtote ᵇ ſenioribꝰ. ᶜDēs ᵇ cnī ᶜ inuicem ᵉ humilitatem ccco co co co ᵇ inſinuate: ᵗqz ᵃ dominus ᵗ ſuperbis ccco co co ᵐ reſiſtit: " humilibus ᵃāt ᵖ dat ccco co co co ᵠ gf̄am. ᵗHumiliamini ᵗ igitur ᵗ ſub " potenti ᵡ manu ᵗdei: ᵗvt ᵉ vos ᵇ exaltet ᶜ ī ᵗpe viſitatōis ᶜ oēm ᵗ ſollicitudinez ᵍ veſtram ᵇ proiicientes ᵇ in ᵉ eū: ᵗ ſqm ᵐ ipſi " cura ᵉ eſt ᵈe ᵖ vobis. ᵠ So brij ᵠ eſtote ᵗz vigilate qz ᵃ aduerſarius ᶜ vr̄ ᵐ diabolus ᵡ tanq̄ leo ᵗ rugiens ᶜ circuit ᵇ querens ᶜ quem ᵇ deuoret. ᶜCui ᵗ reſiſtite ᵉ forte ccco ᵇ ī ᵇ fide: ᵗ ſcientes ᵡ eandem ᵗ paſſionē ei que ᵐ ī " mundo eſt ᵒ vr̄e ᵖ fraternitati fieri. ᵗDeus ᵠ aūt ᵉ omnis ᵍ gratie " qui ᵐ vocauit ᵗ nos ᵗ in co ᵗ eternā ᵗ ſuā ᵇ gloriā ᵗ in ᵗxp̄o ᶜ ihesu ᵗ modicum ᵗ paſſos: ᵇ ipſe ᶜ perficiet: ᵗ confirmabit: ccco ᵐ ſolidabitqz. ° Jpſi ᵖ gloria ccco co co co co ᵠ ct ᵗ imperium " ᵗ in ᵗ ſecula " ſeculorum. ccco ᵡ Āmē. ᵗ Per ᵗ ſiluanū ᶠ fidelem ᶜ frēz ᵉ vobꝫ ᵉ vt ᵉ arbitror ᵇ breuiter ᵇ ſcripſi ccco co co co ᵗ obſecrans ᵡ ᵗz conteſtās ᵐ hanc ccco co co co co " eſſe ᵒ verā ᵖ gratiā ᵠ dei: ᵗ in ᵠ qua ᵗ ſtatis. ccco

Jacob.4.c.

Luce.11.c. Roma.12.c

μοῦ ᵗ ὑμῖν ᵐ συμβαίμοντος, ᵉ ἀλλὰ ° καθὸ ᵖ κοινωνεῖτε ᵗ τοῖς ᵗ τοῦ ᵠ Χριστοῦ ᵗ παθήμασι ᵒ χαίρετε, ᵗ ἵνα ᵉ καὶ ᵡ ἐν ᵗ τῇ ἀποκαλύψει ᵗ τῆς δόξης ᵉ αὐτοῦ ᵇ χαρῆτε ᶜ ἀγαλλιώμενοι. ᵇ εἰ ὀνειδίζεσθε ᵉ ἐν ᵒ ὀνόματι ᵇ Χριστοῦ ᵗ μακάριοι, ᵇ ὅτι ᵗ τὸ ᵗ τῆς δόξης ᵐ καὶ τὸ τοῦ " θεοῦ ᵗ πνεῦμα ᵖ ἐφ ᵠ ὑμᾶς ᵗ ἀναπαύεται, ᵗ κατὰ μὲν ᵖ αὐτοὺς ᵡ βλασφημεῖται, ᵗ κατὰ δὲ ᵉ ὑμᾶς ᵇ δοξάζεται. ᶜ μὴ ᵇ γάρ ᶜ τις ᵗ ὑμῶν ᵒ πασχέτω ᵇ ὡς ᵠ φονεύς ᵗ ἢ κλέπτης ᵐ ἢ " κακοποιὸς ᵉ ἢ ᵠ ὡς ᵠ ἀλλοτριοεπίσκοπος. ᵗ εἰ δὲ ᵠ ὡς ᵡ χριστιανός ᵗ μὴ αἰσχυνέσθω, ᵗ δοξαζέτω ᵉ δὲ τὸν ᵇ θεὸν ᶜ ἐν τῷ ᵇ ὀνόματι τούτῳ, ᵗ ὅτι ὁ ᵡ καιρὸς τοῦ ᵇ ἄρξασθαι τὸ ᶜ κρίμα ᵗ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ᵐ θεοῦ. " εἰ δὲ ᵖ πρῶτον ᵠ ἀφ ᵗ ἡμῶν, ᵉ τί τὸ ᵗ τέλος τῶν " ἀπειθούντων τῷ τοῦ ᵗ θεοῦ ᵗ εὐαγγελίῳ. ᵗ καὶ ᵉ εἰ ᵒ δίκαιος ᶜ μόλις ᵡ σώζεται, ὁ ᶜ ἀσεβὴς καὶ ᵡ ἁμαρτωλὸς ᵇ ποῦ ᵗ φανεῖται. ᵡ ὥστε ᵗ καὶ οἱ ᵐ πάσχοντες " κατὰ τὸ ᵉ θέλημα τοῦ ᵖ θεοῦ, ᵠ ὡς ᵗ πιστῷ ᵉ κτίστῃ ᵗ παρατιθέσθωσαν τὰς " ψυχὰς ᵗ αὐτῶν ᵗ ἐν ᵃ ἀγαθοποιΐᾳ.

Cap.5.

Πρεσβυτέρους τοὺς ᵗ ἐν ᶜ ὑμῖν ᵇ παρακαλῶ ᶜ ὡς σύμπρεσβύτερος ᵉ καὶ ᵇ μάρτυς τῶν τοῦ ᵡ Χριστοῦ ᵡ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς ᵐ μελλούσης " ἀποκαλύπτεσθαι ° δόξης ᵖ κοινωνός. ᵠ ποιμάνατε τὸ ᵉ ἐν ᵗ ὑμῖν ᵖ ποίμνιον τοῦ " θεοῦ, ᵡ ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς ᵉ ἀλλ ᵡ ἑκουσίως, ᶜ μηδὲ ᵇ αἰσχροκερδῶς ᶜ ἀλλὰ ᵗ προθύμως, ᵉ μηδὲ ᵡ ὡς κατακυριεύοντες τῶν ᵡ κλήρων, ᵗ ἀλλὰ ᵐ τύποι " γινόμενοι τοῦ ᵖ ποιμνίου. ᵖ καὶ ᵠ φανερωθέντος τοῦ ἀρχι ᵗ ποίμενος " κομιεῖσθε τὸν ᵗ ἀμαράντινον τῆς δόξης ᵗ στέφανον. ᵗ ὁμοίως ᵗ νεώτεροι ᵃ ὑποτάγητε ᵇ πρεσβυτέροις. ᶜ πάντες δὲ ἀλλήλοις ᵗ ὑποτασσόμενοι, τὴν ᵐ ταπεινοφροσύνην ᵇ ἐγκομπώσασθε, ᶜ ὅτι ὁ ᵡ θεὸς ᵗ ὑπερηφάνοις ᵐ ἀντιτάσσεται, " ταπεινοῖς δὲ ᵖ δίδωσι ᵠ χάριν. ᵗ ταπεινώθητε ᵉ οὖν ᵗ ὑπὸ τὴν ᵐ κραταιὰν ᵡ χεῖρα τοῦ ᵗ θεοῦ, ᵗ ἵνα ᵉ ὑμᾶς ᵡ ὑψώσῃ ᵉ ἐν ᵖ καιρῷ, ᶜ πᾶσαν τὴν ᵗ μέριμναν ᵉ ὑμῶν ᵖ ἐπιρίψαντες ᶜ ἐπ ᵡ αὐτόν, ὅτι ᵐ αὐτῷ " μέλει ᵖ περὶ ᵉ ὑμῶν. ᵠ νήψατε, ᵗ γρηγορήσατε, ὁ ἀντίδικος ᵗ ὑμῶν " διάβολος ᵡ ὡς λέων ᵗ ὠρυόμενος ᵖ περιπατεῖ ᵇ ζητῶν ᵗ τίνα ᵃ καταπίῃ. ᶜ ᾧ ᵗ ἀντίστητε ᵉ στερεοὶ ᵗ τῇ ᵇ πίστει, ᵗ εἰδότες τὰ ᵡ αὐτὰ τῶν ᵗ παθημάτων τῇ ᵐ ἐν ᶜ κόσμῳ ᵒ ὑμῶν ᵖ ἀδελφότητι. ὁ ᵠ δὲ ᵗ θεὸς ᵉ πάσης ᵡ χάριτος ὁ " καλέσας ᵡ ὑμᾶς ᵗ εἰς τὴν ᵗ αἰώνιον ᵒ αὐτοῦ ᵇ δόξαν ᶜ ἐν ᵡ Χριστῷ ᶜ ἰησοῦ ὀλίγον ᵖ παθόντας, ᵇ αὐτὸς ᶜ καταρτίσαι ᵡ ὑμᾶς, ᶜ στηρίξαι, ᵐ σθενώσαι, ᵐ θεμελιώσαι. ° αὐτῷ ᵉ ἡ ᵖ δόξα ᵠ καὶ τὸ ᵗ κράτος ᵉ εἰς τοὺς ᶜ αἰῶνας τῶν " αἰώνων. ᵗ ἀμήν. ᵗ Διὰ σιλουανοῦ ᵗ ὑμῖν τοῦ ᵇ πιστοῦ ᶜ ἀδελφοῦ ᵇ ὡς λογίζομαι ᵗ δι ° ὀλίγων ᵇ ἔγραψα, ᵗ παρακαλῶν ᵡ καὶ ᶜ ἐπιμαρτυρῶν ᵐ ταύτην ᵉ εἶναι ° ἀληθῆ ᵖ χάριν τοῦ ᵠ θεοῦ, ᵗ εἰς ἣν ᵗ ἑστήκατε.

ᵠd vobis ᵐcōtingat: ᵉfed ᵖcommunicantes ᵠchriſti ᵖpaſſionibus ᵠgaudete: ᵗvt ccco co ᵗz ᵗin ᵗ reuelatione ᵠgloríe ᵉeius ſ ᵗin ᵉ noíe ᵇgaudeatis ᵉexultātes. ° Si ᵉexprobramini ᵇ xp̄i: ᵇbeati erītis: ᵇ qm̄ qđ ē honoris ᵗ glorie ᵐ ᵗz ᵡ vtutis " dei: ᵗz q ē ei ᵒ ſpūs ᵖ ſup ᵠ vos ᵗ requiescet. ccco co co co co co co co co co co co co co co co co ᵐ Nemo ᵖ autem ᵗ veſtrum ᵠ patiat ᵇ q̄ſi ᵗ homicida ᵃ aut fur ᵐ aut " malefícus ° aut ᵠ alienoꝝ ᵠ appetitor. ᵗ Si ᵃ āt ᵗ vt " xp̄ianus: ᵗ nō erubeſcat: ᵠ glorificet ᵃ autez ᵇ deum ᶜ in ᵗ iſto ᵒ nomine: ᵗ qm̄ ᵠ tempus ē vt ᵇ incipiat ᵗ iudicium ᵃ a ᵗ domo co co co co co ᵐ dei. " Si ᵒ aūt ᵖ primū ᵠ a ᵖ nobis: ᵠ quis ᵗ finis " eorum ᵐ qui " non ᵗ credunt ᵗ dei ᵗ euangelio? ᵗEt ᵖ ſi ᵗ iuſtus ᵠ dē ᵛ vix ᵇ ſaluabit ᶜ impius ᵗ et ᵠ peccator ᵇ vbi parebūt? ᵡ Itaqz ᵗ ᶜ ᵗz ᵇ hi ᵐ ᵠ ᵐ patiuntur " ſecundum ° voluntatem ᵖ dei: ᵗ fideli " creatori ᶜ cōmendent " animas ᵗ suas co ᵗ in ᵇ benefactis. **Cap.5.**

Seniores ergo ᵠ ī ᵛ vobis ſūt ᵇ obſecro ᶜ conſemoz ᵉ ᵗz ᵗ teſtis ccco co co co co co co ᵗ xp̄i ᵗ paſſionū: ᵠ ᵗz eius que " in ᵐ futuro co ᵗ reuelanda " eſt ᵒ glorie ᵖ communicator. co ᵠ Paſcite ᵠ ī ᵃ vobis eſt ᵗ gregem ᵉ dei: ccco ᵡ quidētes nō coacte ᶠz ᵇ ſpōtanee ſm deū: ᶜ neqz ᵇ turpis ᵉ lucri ᵍ gf̄a: ᶠz ᵗ voluntarie: co ᵉ neqz ᵇ vt ᵈ dominantes in ᵃ cleris: ᵗ ſed ccco co ᵐ forma " facti ᵍ gregi ex aio. ᵗEt ᶜū ᵍ apparuerit ᵗ princeps ᵈ paſtorum " percipietis ccco ᵗ īmarceſſibilē ᵍ glorie ᵡ coronaz. ᵗ Similiter ᵃ adoleſcētes ᵉ ſubditi ᵉ eſtote ᵇ ſenioribꝰ. ᶜDēs ᵇ cnī ᶜ inuicem ᵉ humilitatem ccco co co co ᵇ inſinuate: ᵗqz ᵃ dominus ᵗ ſuperbis ccco co co ᵐ reſiſtit: " humilibus ᵃāt ᵖ dat ccco co co co ᵠ gf̄am. ᵗHumiliamini ᵗ igitur ᵗ ſub " potenti ᵡ manu ᵗdei: ᵗvt ᵉ vos ᵇ exaltet ᶜ ī ᵗpe viſitatōis ᶜ oēm ᵗ ſollicitudinez ᵍ veſtram ᵇ proiicientes ᵇ in ᵉ eū: ᵗ ſqm ᵐ ipſi " cura ᵉ eſt ᵈe ᵖ vobis. ᵠ So brij ᵠ eſtote ᵗz vigilate qz ᵃ aduerſarius ᶜ vr̄ ᵐ diabolus ᵡ tanq̄ leo ᵗ rugiens ᶜ circuit ᵇ querens ᶜ quem ᵇ deuoret. ᶜCui ᵗ reſiſtite ᵉ forte ccco ᵇ ī ᵇ fide: ᵗ ſcientes ᵡ eandem ᵗ paſſionē ei que ᵐ ī " mundo eſt ᵒ vr̄e ᵖ fraternitati fieri. ᵗDeus ᵠ aūt ᵉ omnis ᵍ gratie " qui ᵐ vocauit ᵗ nos ᵗ in co ᵗ eternā ᵗ ſuā ᵇ gloriā ᵗ in ᵗxp̄o ᶜ ihesu ᵗ modicum ᵗ paſſos: ᵇ ipſe ᶜ perficiet: ᵗ confirmabit: ccco ᵐ ſolidabitqz. ° Jpſi ᵖ gloria ccco co co co co ᵠ ct ᵗ imperium " ᵗ in ᵗ ſecula " ſeculorum. ccco ᵡ Āmē. ᵗ Per ᵗ ſiluanū ᶠ fidelem ᶜ frēz ᵉ vobꝫ ᵉ vt ᵉ arbitror ᵇ breuiter ᵇ ſcripſi ccco co co co co ᵗ obſecrans ᵡ ᵗz conteſtās ᵐ hanc ccco co co co co " eſſe ᵒ verā ᵖ gratiā ᵠ dei: ᵗ in ᵠ qua ᵗ ſtatis. ccco

Jacob.4.c.

Luce.11.c. Roma.12.c

ασπάσεται υμάς η εν βαβυλῶνι συνεκλεκτή, και μάρκος ο υιός μου. ασπάσασθε αλλήλους εν φιλήματι αγάπης. ειρήνη υμίν πᾶσι τοῖς εν χριστῷ ιησοῦ, αμήν.
Τέλος της του αγίου πέτρου πρώτης επιστολής.

"Salutat vos ecclesia q̄ est i babylõe collecta: et marcus filius meus. Salutate inuicē in osculo sancto. Gratia vobis oībus q̄ estis in xpo iesu. Amen.
Explicit epla pma petri apostoli prima.

Incipit argumentum in epistolam secundam.

Simon petrus per fidem huic mundo sapientes mortuos esse declarat: eisdemq; pietatis quanta sit magnitudo luce ipsa clarius manifestat.

Explicit argumentum.

Incipit epistola secunda beati Petri apostoli. Cap.i.

Simon petrus seruus et apostolus iesu xpi his q̄ coequalem nobiscū sortiti sunt fidē in iustitia dei nri et saluatoris iesu xpi. Gratia vobis et par adimpleatur in cognitione dei et christi iesu dñi nri. Quō oia nobis diuine virtutis sue que ad vitam et pietatem donata sunt per cognitionem eius qui vocauit nos propria gloria et virtute. Per quem maxima et preciosa nobis promissa donauit: vt per hoc efficiami diuine consortes nature: fugientes eā q̄ in mundo est concupiscētie corruptionē. Vos aūt curā oēm subinferētes ministrate in fide vestra virtutē: in virtute autē sciētiaz: in scia aūt abstinētiā: in abstinentia autē patientiam: in patientia autem pietatem: in pietate autem amorē fraternitatis: in amore ātē charitatē. Hec enī si vobiscū assint et superēt: nō vacuos nec sine fructu vos constituent in domini nri iesu xpi cognitione. Cui enī non presto sūt hec: cecus ē et manu tēptās: et obliuionē accipiēs purgatōis veteris suoz delictoz. Quapropter frēs magis satagite vt per bona opa certā vram vocationē et electionem faciatis. Hec enī facientes non peccabitis aliquā. Sic enī abūdāter ministrabitur vobis introitus in eternum regnū dñi et saluatoris nri iesu xpi.
Propter qd̄ vos incipiā sp cōmonere de his: q̄ quidē scientes et confirmatos vos in presenti veritate. Justum autem arbitror quamdiu sum in hoc tabernaculo suscitare vos in cōmonitione: certus quia velox est depositio tabernaculi mei: sicut et dominus noster iesus xps significauit mihi. Dabo aūt opaz

και εκάστοτε έχειν υμάς μετά την εμήν έξοδον, την του τούτων μνήμην ποιείσθαι, σπουδάσω. και γαρ σεσοφισμένοις μύθοις εξακολουθήσαντες εγνωρίσαμεν υμίν την του κυρίου ημών ιησού χριστού δύναμιν και παρουσίαν, αλλ' επόπται γενηθέντες της εκείνου μεγαλειότητος. λαβών γαρ παρά θεού πατρός τιμήν και δόξαν, φωνής ενεχθείσης αυτώ τοιάσδε υπό της μεγαλοπρεπούς δόξης, ούτός εστιν ο υιός μου ο αγαπητός, εις ον εγώ ευδόκησα. και ταύτην την φωνήν ημείς ηκούσαμεν εξ ουρανού ενεχθείσαν, συν αυτώ όντες εν τω όρει τω αγίω. και έχομεν βεβαιότερον τον προφητικόν λόγον, ω καλώς ποιείτε προσέχοντες ως λύχνω φαίνοντι εν αυχμηρώ τόπω, έως ου ημέρα διαυγάσει, και φωσφόρος αστήρ εν ταις καρδίαις υμών. τούτο πρώτον γινώσκοντες, ότι πάσα προφητεία γραφής ιδίας επιλύσεως ου γίνεται ου γαρ θελήματι ανθρώπου ηνέχθη ποτέ προφητεία, αλλά υπό πνεύματος αγίου φερόμενοι ελάλησαν άγιοι θεού άνθρωποι.
Cap.ii.

Γένοντο δε και ψευδοπροφήται εν τω λαώ, ως και εν υμίν έσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οίτινες παρεισάξουσιν αιρέσεις απωλείας, και τον αγοράσαντα αυτούς δεσπότην αρνούμενοι, επάγοντες εαυτοίς ταχινήν απώλειαν. και πολλοί εξακολουθήσουσιν αυτών ταις ασελγείαις, δι ους η οδός της αληθείας βλασφημηθήσεται, και εν πλεονεξία πλαστοίς λόγοις υμάς εμπορεύσονται. οις το κρίμα εκπαλαι ουκ αργεί και η απώλεια αυτών ου νυστάζει. ει γαρ ο θεός αγγέλων ημαρτησάντων ουκ εφείσατο, αλλά σειραίς ζόφου ταρτάρωσας παρέδωκεν εις κρίσιν τηρουμένους, και αρχαίου κόσμου ουκ εφείσατο, αλλά όγδοον νώε δικαιοσύνης κήρυκα εφύλαξε, κατακλυσμόν κόσμω ασεβών επάξας, και πόλεις σοδόμων και γομόρρας τεφρώσας καταστροφή κατέκρινεν, υπόδειγμα μελλόντων ασεβείν τεθεικώς, και δίκαιον λώτ καταπονούμενον υπό της των αθέσμων εν ασελγεία αναστροφής ερρύσατο. βλέμματι γαρ και ακοή δίκαιος εγκατοικών εν αυτοίς ημέραν εξ ημέρας ψυχήν δικαίαν ανόμοις έργοις εβασάνιζεν. οίδε κύριος ευσεβείς εκ πειρασμών ρύεσθαι, αδίκους δε εις ημέραν κρίσεως κολαζομένους τηρείν μάλιστα δε τους οπίσω σαρκός εν επιθυμία μιασμού πορευομένους και κυριότητας καταφρονούντας. τολμηταί, αυθάδεις δόξας ου τρέμουσιν βλασ

"frequēter habere vos post obitū meū: vt bonū oīuz memoriā faciatis. Non enim indoctas fabulas secuti cccccc notā fecimus vobis domini nostri cccc iesu christi virtutem et presentiam: cccc speculatores facti illius magnitudinis. Accipiens enim a deo patre cccccc honorē et gloriā: voce delapsa ad eum huiuscemodi a magnifica gloria. cccc Hic est filius meus dilectus in quo mihi cōplacui: ipz audite. Et hāc vocē nos audiuimus de celo allatā: cū cēm cum ipso in mōte sctō. Et habemus cc firmiorem propheticum sermonez: cui bene facitis attendentes quasi lucerne lucēti in caliginoso loco: donec dies cc clucescat: et lucifer oriatur in cccccc cordib vrīs. Hoc primū intelligentes q̄ oīs prophetia scripture propria cccc interpretatiōe nō fit. Nō enī volūtate humana allata est aliquā pphetia: sz cccc spiritu sancto inspirati locuti sunt cc sancti dei homines.
Cap.ii.

Erūt vero et pseudoprophete in populo: sicut et vobis erūt magistri mendaces: qui introducent sectas perditionis: et eum qui emit eos cccc dñm negant: superducentes sibi cc celerē perditionē. Et multi sequentur eorum luxurias: per quos via cccccc veritatis blasphemabitur: et in cc auaritia fictis vbis de vobis negociabūtur. Quib iudiciū iā olim nō cessat: et perditio eorum non dormitat. Si enī deus angelis peccātibus nō pepercit: sz rudentib infernī detractos in tartarus tradidit cruciādos in iudiciū reseruari: et origiali mūdo nō pepcit: sz octauū cc iustitie preconem custodiuit: diluuium mūdo impio inducens: et ciuitates sodomoz et gomorreoz in cinerē redigēs euersione dānauit: exēplū eoz q̄ impie acturi sūt ponēs: et iustū Loth oppressum a nephādoz luxuriosa conuersatione eripuit. Aspectu enī et auditu iustus erat: habitans apud eos q̄ de die in die aiaz iustā iniqs operibus cruciabant. Nouit deus pios de temptatione eripere: iniquos vo in diē iudicij cccc reseruare cruciādos. Magis aūt eos q̄ post carnē in concupiscētia immūdicie abulāt et dominationes q̄z spernūt audaces sibi placētes sectas nō metuūt introducere blas-

Esaie. 42.a
Mat. 3.g.
et. 17.b.
Mar. 1.b.
Luce. 3.e.

Gene. 7.a.
15

Gene. 19.b

Pſal. 36.

φημούμτες," ὅπου ὄαγγελοι ισχύι και δυνά
μει μείζονες ὄντες ου φέρουσι κατ αυτών
παρά κυρίω βλάσφημον κρίσιν. οὗτοι δε
ως άλογα ζώα φυσικά γεγεννημένα εις ά=
λωσιν και φθοράν εν οις αγνοούσι βλασ=
φημούντες, εν τη φθορά αυτών καταφθαρή
σονται, κομιούμενοι μισθόν αδικίας. ηδο=
μήν ήγούμενοι την εν ημέρα τρυφήν, σπίλοι
και μώμοι, εντρυφώντες εν ταις απάταις
αυτών συνευωχούμενοι υμίν, οφθαλμούς
εχοντες μεστούς μοιχαλίδος και ακατα=
παύστους αμαρτίας, δελεάζοντες ψυχάς
αστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλε
ονεξίας έχοντες, κατάρας τέκνα, καταλειπό
μενοι ευθείαν οδόν επλανήθησαν, εξακολου
θήσαντες τη οδώ του βαλαάμ του βοσόρ,
ος μισθόν αδικίας ηγάπησεν, έλεγξιν δε ές
χεν ιδίας παραφρονίας, υποζύγιον άφωνον
εν ανθρώπου φωνή φθεγξάμενον, εκώλυ=
σε την του προφήτου παραφρονίαν. οὗτοί
εἰσι πηγαί ἄνυδροι, μεφέλαι υπό λαίλα
πος ελαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος του σκότους
εἰς αἰῶνα τετήρηται. ὑπέρογκα γαρ μαται
ότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν εν επιθυ
μίαις σαρκός ασελγείαις τους ὀλίγως απο
φυγόντας τους εν πλάνη αναστρεφομένους
ελευθερίαν αυτοίς επαγγελλόμενοι, αυτοί
δούλοι υπάρχοντες της φθοράς. ὡ γαρ
τις ήττηται τούτω και δεδούλωται οι γαρ
απόφυγόντες τα μιάσματα του κόσμου
εν επιγνώσει του κυρίου και σωτήρος ιη=
σού χριστού, τούτοις δε πάλιν εμπλακέν
τες ήττώνται, γέγονεν αυτοίς τα έσχατα
χείρονα των πρώτων. κρείττον γαρ ην αν
τοίς μη εγνωκέναι την οδόν της δικαιο=
σύνης, η επιγνούσιν επιστρέψαι εκ της α
παραδοθείσης αυτοίς αγίας εντολής. συμβέ
βηκε δε αυτοίς το της αληθούς παροιμίας.
κύων επιστρέψας επί το ἴδιον εξέραμα, και
υς λουσαμένη εις κύλισμα βορβόρου.

Cap.ii.

Ταύτην ἤδη ἀγαπητοί δευτέραν ὑμίν
γράφω επιστολήν, εν αις διεγείρω υ=
μων εν υπομνήσει την εἰλικρινή διάνοιαν,
μνησθήναι των προειρημένων ρημάτων υ=
πό των αγίων προφητών και της των α
ποστόλων εντολής του κυρίου και
σωτήρος. τούτο πρώτον γινώσκοντες, ὅ=
τι ελεύσονται εν εσχάτου των ημερών εν
παίκται κατά τας ιδίας επιθυμίας αυτών
πορευόμενοι, και λέγοντες που εστίν η ε
παγγελία της παρουσίας αυτού. αφ ης
γαρ οι πατέρες εκοιμήθησαν, πάντα ούτως

phemātes. Ubi angeli fortitudine virtute cū sint maiores nō portāt aduersū se a dño execrabile iudicium. Hi vero velut irrationabilia pecora naturali in captionē in pruinē his q̄ ignorāt blasphemātes: in corruptiōe sua peribunt: percipientes mercedē iniusticie. Voluptatē existimātes diei delitias coinquinationis & macule: delicijs affluētes in cunctis suis luxuriantes vobiscū: oculos habentes plenos adulteri & incessabilis delicti: pellicentes animas instabiles: cor exercitatum in auaritia habentes: maledictionis filij: derelictē tes rectam viam errauerunt: secuti viam balaam ex bosor: qui mercedē iniquitatis amauit: correptionez habuit sue vesanie. Subiugale mu tū aial in hois voce loquens prohibuit prophete insipientiam. Hi sūt fōtes sine aqua: & nebule turbinibus exagitate: quibus caligo tenebrarū reseruatur. Superba enim vanitatis loquntes pelliciunt in desideriis carnis luxurie eos qui paulū effugiunt: qui in errore conuersati libertatem illis promittentes: cū ipsi sint serui corruptionis. A quo enim quis superatus est: huius & seruus est. Si enim refugientes coinquinationes mundi in cognitione dñi nri & saluatoris ihesu xpi: his rursus implicati superantur: facta sunt eis posteriora deteriora prioribus. Melius erat illis non cognoscere viam iustitie: quam post agnitionē retrorsū cōuerti ab eo qđ illis traditū est sctō mādato. Cōtigit enim eis illud veri prouerbij. Canis reuersus ad suum vomitum: & sus lota in volutabro luti.

Cap.iii.

Hanc ecce vobis charissimi secūdam scribo epistolam: in quibus vestrā excito in cōmonitōe sincerā mentem: vt memores sitis eoꝝ q̄ dicti sunt a sanctis prophetis & apostolorum vestrorum preceptorum domini & saluatoris. Hoc primum scientes q̄ venient in nouissimis diebus deceptōe illusores iuxta proprias concupiscentias ambulātes: dicētes vbi est promissio aut aduentus eius? Ex quo enim patres dormierūt: omnia sic

διαμένει απ αρχής κτίσεως. λαμθάνει γαρ
αυτούς τούτο θέλοντας ὅτι ουρανοί ἦ=
σαν έκπαλαι και γη εξ ὕδατος και δι ὕδα
τος συνεστῶσα τω του θεού λόγω, δι ων ὁ
τότε κόσμος ὑδατι κατακλυσθείς απώ=
λετο. οι δε νυν ουρανοί και η γη τω αυ
τού λόγω τεθησαυρισμένοι εισί πυρί τη=
ρούμενοι εις ημέραν κρίσεως και απωλείας
των ασεβών ανθρώπων. εν δε τούτο μη
λαθανέτω υμάς αγαπητοί, ὅτι μία ημέ
ρα παρά κυρίω ὡς χίλια ἔτη, και χίλια ἔ
τη ὡς μία ημέρα. ου βραδύνει ὁ κύριος της
επαγγελίας ὡς τινες βραδυτῆτα ηγούν=
ται, αλλά μακροθυμεί εις ημάς, μη βουλό
μενός τινας απολέσθαι, αλλά πάντας εις με
τάνοιαν χωρήσαι. ήξει δε ἡ ημέρα κυρίου
ὡς κλέπτης εν νυκτί, εν ἡ οι ουρανοί ροι
ζηδόν παρελεύσονται, στοιχεία δε καυσού
μενα λυθήσονται, και γη και τα εν αυτή ἔρ
γα κατακαήσεται. τούτων ουν πάντων λυ
ομένων, ποταπούς δει υπάρχειν υμάς εν α
γίαις αναστροφαίς και ευσεβείαις, προσδο=
κώντας και σπεύδοντας την παρουσίαν της
του θεού ημέρας, δι ἣν ουρανοί πυρούμε=
νοι λυθήσονται, και στοιχεία καυσούμενα
τακήσεται, καινούς δε ουρανούς και γην
καινήν κατά το αυτού επαγγέλμα προσ=
δοκώμεν, εν οις δικαιοσύνη κατοικεί. διό α=
γαπητοί ταύτα προσδοκώντες, σπουδάσα
τε ἀσπιλοι και αμώμητοι αυτώ ευρεθήναι
εν ειρήνη, και την του κυρίου ημών μακρο
θυμίαν σωτηρίαν ηγείσθε, καθώς και ὁ αγα
πητός ημών αδελφός παύλος κατά την αυ
τώ δοθείσαν σοφίαν έγραψεν υμίν, ως και
εν πάσαις ταις επιστολαις λαλών εν αυ=
ταις περί τούτων, εν οις εστί δυσνόητα τι=
νά, α οι αμαθείς και αστήρικτοι στρεβλού=
σιν, ως και τας λοιπάς γραφάς προς την
ιδίαν αυτών απώλειαν. υμείς ουν αγαπη
τοί προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μη τη
των αθέσμων πλάνη συναπαχθέντες εκπέ
σητε του ιδίου στηριγμού, αυξάνετε δε εν
χάριτι και γνώσει του κυρίου ημών και
σωτήρος ιησού χριστού. αυτώ ἡ δόξα και
νυν εις ημέραν αιώνος. αμήν.

Τέλος της του αγίου αποστόλου και
δευτέρας επιστολής.

pfeuerāt ab initio creature. Latet eis hoc volentes q̄ celi erant & terra de aqua & per aquam consistens dei verbo: per que ille tūc mūdus aqua inundatus perijt. Celi autem qui nunc sunt & terra eodez verbo reposite sunt ignī seruati in diē iudicij & perditionis impioꝝ hoīuz. Unū vero hoc non lateat vos charissimi: q̄ vnus dies apud dñz sicut mille anni: & mille āni sicut dies vnus. Nō tardat dominus promissionē suā sicut q̄dā existimāt: sed patienter agit propter vos: nolens aliquos perire: sed omnes ad penitētiā reuerti. Aduenietaūt dies domini vt fur: in quo celi magno impetu transient: elementa vero calore soluent: terra & que in ipsa sunt opa urent. Cū igī hec oia dissoluēda sint quales oportet vos esse in sanctis cōuersatiōibus & pietatibus: expectātes & properantes in aduentum diei domini: per quez celi ardentes soluentur & elementa ignis ardore tabescēt. Nouos vero celos & nouā terrā fm promissa ipsius expectamus: in q̄b iustitia habitat. Propter qđ charissimi hec expectātes: satagite immaculati & inuiolati ei inuenire in pace: & dñi nri ihesu xpi longanimitatē salutez arbitramini: sicut & charissimus frater noster paulus fm datam sibi sapiaz scripsit vobis: sicut & in omnibus epistolis loquens in eis de his: in quibus sūt quedaz difficilia intellectu: q̄ idocti & instabiles deprauāt: sicut & ceteras scripturas ad suam ipsorum pditionē. Vos igit frēs prescientes custodite: ne eoꝝ inspiciētium erroze traducti excidatis a propria firmitate. Crescite vero in gratia & in cognitione domini nostri et saluatoris ihesu christi. Ipsi gloria & nunc in diem eternitatis. Amen.

Explicit epistola beati Petri apostoli secunda.

Incipit argumentum in epistolam beati Johannis apostoli primam

Actionē verbi q̄ de ipse sit charitas manifestat et susurrones fratrum nec deuz scire: nec proximū posse eousq̄ disserat: vt esse comprobet homicidas: eo q̄ odium sit interfectionis occasio.

Explicit argumentum.

1.Thes.5.a. Apo.3.a.

Esai.65.a Apoc.21.a.

Η Του αγιου ιωαννου καθολικη προ
τη επιστολη. Cap.i.

Ηνκαπαρχης,ο ακηκοαμεν, ο
εωρακαμεν τοις οφθαλμοις η=
μων,ο εθεασαμεθα και αι χει=
ρες ημων ε ψηλαφησαν περι
του λογου της ζωης,και η ζωη
εφανερωθη,και εωρακαμεν και
μαρτυρουμεν και επαγγελλομεν υμιν την
ζωην την αιωνιον,ητις ην προς τον πατέ=
ρα και εφανερωθη ημιν.ο εωρακαμεν και α=
κηκοαμεν απαγγελλομεν υμιν,ινα και υ=
μεις κοινωνιαν εχητε μεθ ημων,και η κοινω
νια δε η ημετερα μετα του πατρος και με=
τα του υιου αυτου ιησου χριστου. και
ταυτα γραφομεν υμιν,ινα η χαρα ημων η
πεπληρωμενη. και εστιν αυτη η επαγγελι
α ην ακηκοαμεν απ αυτου,και απαγγελλο
μεν υμιν, οτι ο θεος φως εστι, και σκοτια
εν αυτω ουκ εστιν ουδεμια. εαν ειπωμεν ό
τι κοινωνιαν εχομεν μετ αυτου και εν τω
σκοτει περιπατωμεν, ψευδομεθα, και ου
ποιουμεν την αληθειαν. εαν δε εν τω φω=
τι περιπατωμεν, ως αυτος εστιν εν τω φω=
τι,κοινωνιαν εχομεν μετ αλληλων, και το
αιμα ιησου χριστου του υιου αυτου κα
θαριζει ημας απο πασης αμαρτιας. εαν ει=
πωμεν οτι αμαρτιαν ουκ εχομεν, εαυτους
πλανωμεν, και η αληθεια ουκ εστιν εν ημ=
ιν. εαν ομολογωμεν τας αμαρτιας ημων,
πιστος εστι και δικαιος ινα αφη ημιν τας
αμαρτιας, και καθαριση ημας απο πασης α
δικιας. εαν ειπωμεν οτι ουχ ημαρτηκαμεν,
ψευστην ποιουμεν αυτον, και ο λογος
αυτου ουκ εστιν εν ημιν. Cap.ii.

Τεκνια μου ταυτα γραφω υμιν, ινα μη
αμαρτητε. και εαν τις αμαρτη, παρά
κλητον εχομεν προς τον πατερα ιησουν
χριστον δικαιον. και αυτος ιλασμος εστι
περι των αμαρτιων ημων, ου περι των η
μετερων δε μονον αλλα και περι ολου
του κοσμου. και εν τουτω γινωσκομεν, ό
τι εγνωκαμεν αυτον, εαν τας εντολας αυ=
του τηρωμεν. ο λεγων εγνωκα αυτον, και
τας εντολας αυτου μη τηρων, ψευστης ε=
στι, και εν τουτω η αληθεια ουκ εστιν. ος
δ αν τηρη αυτου τον λογον, αληθως εν
τουτω η αγαπη του θεου τετελειωται. εν
τουτω γινωσκομεν οτι εν αυτω εσμεν. ο
λεγων εν αυτω μενειν, οφειλει καθως εκει
νος περιεπατησε, και αυτος ουτως περιπα
τειν. αδελφοι ουκ εντολην καινην γραφω

Incipit epistola beati Iohannis a
postoli prima. Cap.i.

Quod fuit ab initio quod au
diuimus: quod vidimus oculis
nris: quod perspeximus et
manus nostre contrectaue
rũt de verbo vite: et vita
manifesta est: et vidimus
et testamur et annũciamus vobis
vitam eternam: que erat apud patrem
et apparuit nobis. Quod vidimus et audi
uimus annũciamus vobis: vt et vos
societatẽ habeatis nobiscum: et societas
nostra sit cum patre et cum
filio eius ihesu christo. Et hec
scribimus vobis vt gaudeatis: et gau
plenũ. Et hec est annũciatio
quã audiuimus ab eo: et annunciamus
vobis: quoniam deus lux est: et tenebre
in eo nõ sunt vlle. Si dixerimus quoniam
societatem habemus cum eo et in
tenebris ãbulamus: mẽtimur: et veritatẽ
non facimus. Si autem in luce
ambulamus: sicut et ipse est in luce:
societatem habemus ad inuicem: et
sanguis ihesu christi filij eius emundat
nos ab oi peccato. Si dixerimus
quoniam peccatũ nõ habemus: ipsi nos
seducimus: et veritas in nobis non est.
Si confiteamur peccata nostra:
fidelis est et iustus vt remittat nobis
peccata nostra: et emundet nos ab oi
iniquitate. Si dixerimus quoniam nõ peccaui
mus: mẽdacẽ facimus eũ: et verbum
eius non est in nobis. Cap.ii.

Filioli mei hec scribo vobis: vt nõ
peccetis. Et si quis peccauerit ad
uocatum habemus apud patrem ihesum
christum iustum. Et ipse est propiciatio
pro pctis nostris: non pro nostris
sed etiam pro totius
mundi. Et in hoc scimus quoniam
cognouimus eum: si mandata eius
obseruam. Qui dicit se nosse eum: et
mãdata ei nõ custodit: mẽdax est:
et in hoc veritas non est. Qui
sit seruat verbum eius: vere in
hoc charitas dei perfecta est. In
hoc scimus quoniam in ipso sumus.
Qui dicit se in ipso manere: debet sicut ille
ambulauit: et ipse ambulare.
Charissimi non mandatũ nouum scribo

ʳvμῖν,ᵇαλλ'ʳεντολὴνᵖπαλαιάν,'ἣν ᵐ εἴχετε ᵖ απ
ᵒαρχῆς. /ἡᵖεντολὴ / ἡᵍπαλαιάʳεστὶν / οᵒλόγος
'ὸνᵐηκούσατεʳαπ'ʳαρχῆς.'πάλινᵖεντολὴν ᵇ καὶ
μὴνʳγράφωᵒυμῖν,ʳὃ 'ἐστὶνᵍ ἀληθὲςʰ ἐν'ʳαὐτῷ
ᵗκαὶ'ἐνᵐυμῖν,'ὅτι/ἡᵒσκοτίαᵖπαράγεται,ᵍκαὶ/Το
'φως/Τοᵒἀληθινὸνᵒἤδηᵖφαίνει./ὁʳλέγωνʳἐν/Τῳ
'φωτὶᵉἶναιᵇκαὶ/Τὸνʳἀδελφὸνᵒαὐτοῦ ᵗ μισῶν,
'ἐν/Τῇᵉσκοτίᵃἐστὶνʲἕως'ἄρτι./ὁ'ἀγαπῶν/Τὸν
ᵐἀδελφὸνᵖαὐτοῦᵒἐν/Τῷᵒφωτὶᵍμένει,ʳκαὶᵍσκάν
δαλονʲἐνᵖαὐτῷʳοὐκ'ἐστίν./ὁ'δὲᵉμισῶν/Τὸνᵇἀ
δελφὸνʳαὐτοῦᵒἐν/Τῇʳσκοτίᵃἐστὶʲκαὶᵇἐν/Τῇʳσκο
τίᵃ περιπατεῖ,'καὶᵐοὐκᵖοἶδενᵒπουᵖὑπάγει.ᵍὅτι
/ἡʳσκοτίαᵖτυφλωσενʲαὐτοῦ / Τοὺς ᵖ οφθαλ=
μούς.ʳγράφωʳ υμῖν'ʲτεκνία,ᵖὅτιᵇἀφέωνταιʳ ν
μῖνʲαἱᵒἁμαρτίαιʳ διὰ/Τὸ'ὄνομαʲαὐτοῦ.ᵇ γρά=
φωʳυμῖνᵖπατέρες,'ὅτιᵐἐγνώκατεᵖΤὸνᵒαπ' ἀρ=
χῆς.ᵍγράφωʳ υμῖνᵖ μεμισκοι,ʳὅτιᵖ μεμικήκατε
Τὸνʳπομηρόν.'γράφωʳυμῖνᵖπαιδία,ᵇὅτιʳἐγνώ
κατε/Τὸνᵇπατέρα. ʳἔγραψα ʳ υμῖνᵍ μεμισκοι,
ᵇὅτι'ἰσχυροίᵏἐστέ,'καὶ/οᵐλόγος/Τοὺ ᵖθεοῦ ᵒεμ
ᵖυμῖνᵖμένει,ʳκαὶᵖμεμικήκατε/Τὸνʳπονηρόν. ᵖμὴ
ᵏαγαπᾶτε/Τὸνʳκόσμον'μηδὲᵉΤαᵇἐν/Τῷʳκόσμῳ.
ᵒἐάνʳΤὶςʳαγαπᾷ/τὸνᵉκόσμον,ᵇοὐκʲἐστὶν/ἡᵏα=
γάπηΤοὺʳπατρὸςᵐᵐἐνᵖαὐτῷ.ᵒὅτιᵖπᾶν/Τὸᵒἐν/Τῷ
ʳκόσμῳ/ἡᵒἐπιθυμίαʲΤῆςʳσαρκὸςᵖκαὶἡᵏ ἐπιθυ=
μία/Τῷʳοφθαλμῶν,'καὶ/ἡᵉἀλαζονείαʳΤοὺᵇβί
ου,ʳοὐκᵇἐστὶνʲἐκ/Τοὺʳπατρός,ᵉἀλλᵇἐκ/Τοὺʳκό
σμουʲἐστί.'καὶ/οᵐκόσμοςᵖ ὑπάγεται,ᵒκαὶ/ἡᵖἐ
πιθυμίᵃαὐτοῦ./ὁʳδὲᵖποιῶν/Τὸʳθέλημα/Τοὺ
ᵖθεοῦ,ᵏμένειʳεἰς/Τὸνʲαἰῶνα. ᵃ ὡαιδία,ᵇ ἐσχάτη
ὥραᵉἐστί.ʳκαὶʳκαθὼςᵍἠκούσατεᵇὅτι / ὁʲἀντί=
Χριστοςᵏἔρχεται,ʰκαὶᵐνῦνᵐᵐἀντιχριστοιᵒ πολ=
λοιᵖγεγόνασιν,ʲὁθενʲγινώσκομενᵖὅτιʳἐσχά=
τηᵐᵐὥραʲἐστίν.ʳἐξᵉἦλθονᵖἐξ/ἡμῶν,ᵇ ἀλλʳοὐκᵏἦ
σανʳἐξ/ἡμῶν.ᵍεἰᵇγὰρʰἦσανᵏἐξ/ἡμῶν,ᵐᵐμεμενή
κεισανᵖἂνᵉμεθ'ἡμῶν.ᵍἀλλʳἵναᵉφανερωθῶσινᵖ
'ὅτιᵐοὐκʳεἰσὶνʲπάντεςʳἐξ/ἡμῶν.ᵇκαὶʳὑμεῖςᵒΧρίσ
μαʳἔχετεʲἀπό/Τοὺᵍἁγίου,ᵇκαὶ'οἴδατεᵏπάντα.
'οὐκᵐᵐἔγραψαᵖυμῖνᵒὅτιᵖοὐκᵍοἴδατε/Τὴνʳ ἀλήθειαν,ᵉἀλλ'ὅτιᵐοἴδατεʳ αὐτὴν , 'καὶ'ὅτιᵃ πᾶν
ᵇψεῦδοςʳἐκ/Τῆςᵒἀληθείαςʳοὐκ'ἐστί.ᵏΤὶςᵇἐστὶν
/οʲψεύστηςᵏ ει μὴ /ὁ'ἀρνούμενος ᵐᵐὅτι ᵖ ἰησοῦς
ᵒοὐκᵖἐστὶν/οᵍ Χριστός,ʳοὗτοςᵉἐστὶν/οʳἀντί=
ᵒΧριστος,/οᵖἀρνούμενος/Τὸνʳπατέραʲκαὶ/Τὸνʳυ
ἱόν.ᵉπᾶς/οᵇἀρνούμενος/Τὸνʳυἱόν , ᵇοὐδὲ/Τὸν
ᵃᵃᵃ

ᵉο ᶠελάβετε ᵍαπ ʰαυτού ⁱεμ ʲυμίν ᵏμένει. ˡκαι ᵐου
ⁿχρείαν ᵒέχετε ᵖίνα ᵍτις ʳδιδάσκη ˢυμάς, ᵗαλλ
ᵘως/το ᵛαυτό ʷχρίσμα ˣδιδάσκη ʸυμάς ᶻπερί
ᵃ᷑παντων, ᵇκαι ᶜαληθές ᵈεστί, ᵉκαι ᶠουκ ᵍεστί ʰψεύ
δος. ⁱκαι ᵏκαθώς ˡεδίδαξεν ᵐυμάς ⁿμένειτε ᵒεν αυ
τώ. ᵖκαι ᵠνυν ʳτεκνία ˢμένετε ᵗεν αυτώ, ᵘίνα ᵛόταν
ʷφανερωθη ˣέχωμεν ʸπαρρησίαν, ᶻκαι ᵃμη αισ=
χυνθώμεν ᵇαπ αυτού ᶜεν/τη ᵈπαρουσία ᵉαυτού
ᶠεάν ᵍίδητε ʰότι ⁱδίκαιος ʲεστί, ᵏγινώσκετε ˡότι
ᵐπας/ο ⁿποιών/την ᵒδικαιοσύνην ᵖεξ αυτού ᵠγε
γέννηται. Cap.3.

ᴬΙδετε ᵇποταπην ᶜαγάπην ᵈδέδωκεν ᵉημίν/ο πα
τήρ, ᶠίνα ᵍτέκνα ʰθεού ⁱκληθώμεν. ʲδιατούτο
/ο ᵏκόσμος ˡου γινώσκει ᵐημάς, ⁿότι ουκ ᵒέγνω
αυτόν. ᵖαγαπητοί ᵠνυν ʳτέκνα ˢθεού ᵗεσμέν, ᵘκαι
ᵛούπω ʷεφανερώθη ˣτι ʸεσόμεθα ᶻοίδαμεν ᵃδέ ότι
ᵇεάν ᶜφανερωθή ᵈόμοιοι ᵉαυτώ ᶠεσόμεθα, ᵍότι ʰο
ψόμεθα αυτόν ⁱκαθώς ʲεστί. ᵏκαι ˡπας/ο ᵐέχω
/την ⁿελπίδα ᵒταύτην ᵖεπ αυτώ ᵠαγνίζει ʳεαυτόν
ˢκαθώς ᵗεκείνος ᵘαγνός ᵛεστί. ʷπας/ο ˣποιών/την
ʸαμαρτίαν ᶻκαι/την ᵃανομίαν ᵇποιεί, ᶜκαι/η αμαρ
τια ᵈεστίν/η ᵉανομία. ᶠκαι ᵍοίδατε ʰότι ⁱεκείνος ʲέ=
φανερωθη, ᵏίνα/τας ˡαμαρτίας ᵐημών ⁿάρη, ᵒκαι
ᵖαμαρτία ᵠεν αυτώ ʳουκ ˢεστι. ᵗπας/ο ᵘεν ᵛαυτώ
ʷμένων, ˣουκ ʸαμαρτάνει. ᶻπας/ο ᵃαμαρτάνων,
ᵇουχ ᶜεώρακεν ᵈαυτόν, ᵉουδέ ᶠέγνωκεν ᵍαυτόν.
ʰΤεκνία ⁱμηδείς ʲπλανάτω ᵏυμάς. /ο ˡ ποιών/την
ᵐδικαιοσύνην ⁿδίκαιός ᵒεστί, ᵖκαθώς ᵠεκείνος ʳδί=
καιός ˢεστίν. /ο ᵗ ᵘποιών/την ᵛ αμαρτίαν, ʷεκ/του
ˣδιαβόλου ʸεστίν, ᶻότι ᵃαπ ᵇαρχής/ο ᶜδιάβολος
ᵈαμαρτάνει. ᵉεις ᶠτούτο ᵍεφανερώθη/ο ʰυιός/του
ⁱθεού, ʲίνα ᵏλύση/τα ˡέργα/του ᵐδιαβόλου. ⁿπας
ᵒο ᵠγεγεννημένος ʳεκ/του ˢθεού, ᵗαμαρτίαν ᵘου
ᵛποιεί, ʷότι ˣσπέρμα ʸαυτού ᶻεν ᵃαυτώ ᵇμένει, ᶜκαι
ᵈου ᵉδύναται ᶠαμαρτάνειν, ᵍότι ʰεκ/του ⁱθεού ʲγε
γέννηται. ᵏεν ˡτούτω ᵐφανερά ⁿεστί/τα ᵒτέκνα
/του ᵖθεού ᵠκαι/τα ʳτέκνα/του διαβόλου. ˢπας
/ο ᵗμη ᵘποιών/δικαιοσύνην, ᵛουκ ʷεστίν ˣεκ/του ʸθε
ού, ᶻκαι/ο ᵃμη ᵇαγαπών/τον ᶜαδελφόν ᵈαυτού.
ᵉότι ᶠαύτη ᵍεστίν/η αγγελία ʰην ⁱηκούσατε ʲαπ
ᵏαρχής, ˡίνα ᵐαγαπώμεν ⁿαλλήλους. ᵒου καθώς
ᵖκάιν ᵠεκ/του πονηρού ʳην, ˢκαι ᵗέσφαξε /τον ᵘα=
δελφόν ᵛαυτού. ʷκαι ˣχάριν ʸτίνος ᶻέσφαξεν ᵃαυ
τόν, ᵇότι/τα ᶜέργα ᵈαυτού ᵉπονηρά ᶠην, /τα ᵍδε
/του ʰαδελφού ⁱαυτού ʲδίκαια. ᵏμη θαυμάζετε
ˡαδελφοί μου ᵐει ⁿμισεί ᵒυμάς/ο κόσμος. ᵖημείς
ᵠοίδαμεν ʳότι ˢμεταβεβήκαμεν ᵗεκ/του ᵘθανάτου
ᵛεις ʷζωήν ˣότι ʸαγαπώμεν /τους ᶻαδελφούς.
/ο ᵃμη ᵇαγαπών/τον ᶜαδελφόν ᵈμένει ᵉεν/τω ᶠθα
νάτω. ᵍπας/ο μισών/τον ʰαδελφόν ⁱαυτού, ʲαν
θρωποκτόνος ᵏεστί. ˡκαι οίδατε ᵐότι ⁿπας ᵒανθρω
ποκτόνος ᵖουκ ᵠέχει ʳζωήν ˢαιώνιον ᵗεν ᵘαυτώ
ᵛμένουσαν. ʷεν ˣτούτω εγνώκαμεν/την ʸαγά=
πην/του ᶻθεού, ᵃότι ᵇεκείνος ᶜυπέρ ᵈημών/την ᵉψυ
ᶠquã ᵍaccepistis ʰab ⁱeo ʲmaneat ᵏin ˡvobis.
ᵐEt ⁿnõ ᵒnecesse ᵖhabetis ᵠvt ʳaliqs ˢdoce
at ᵗvos: ᵘsʒ ᵛsicut ʷvnctio ˣei ʸdocet ᶻvos ᵃde
ᵇoibus: ᶜ ᵈverũ ᵉest ᶠ non est ᵍmendaciuz.
ʰEt ⁱsicut ʲdocuit ᵏvos: ˡmanete ᵐin ⁿeo. ᵒ
ᵖEt ᵠnunc ʳfilioli ˢmanete ᵗin ᵘeo: ᵛvt ʷcuz ˣ
ʸapparuerit ᶻhabeam ᵃfiduciã: ᵇ ᶜnõ ᵈpfũ
damur ᵉab ᶠeo ᵍin ʰaduentu ⁱeius. ʲ
ᵏSi ˡscitis ᵐqñ ⁿiustus ᵒest: ᵖscitote ᵠqñ et ʳ
ˢomnis ᵗqui ᵘfacit ᵛiustitiã: ʷex ˣipso ʸnatus
ᶻest. Cap.3.

ᴬΙdete ᵇq̃lẽ ᶜcharitatẽ ᵈdedit ᵉnobis ᶠpr̃:
ᵍvt ʰfilij ⁱdei ʲnoiemur ᵏ sim ˡ. ᵐPropter ⁿhoc ᵒmũdus ᵖnõ ᵠnouit ʳnos: ˢqz ᵗnõ ᵘno
uit ᵛeũ. ʷCharissimi ˣnũc ʸfilij ᶻdei ᵃsum ; ᵇ ᶜ
ᵈnõdũ ᵉapparuit ᶠq̃d ᵍerim . ʰScimus ⁱqñ
ʲeũ ᵏapparuerit: ˡ ᵐsilẽs ⁿei ᵒerim ; ᵖqñ ᵠvi
debimus ʳcum ˢsicuti ᵗest. ᵘEt ᵛois ʷq̃ ˣhabet
ʸhanc ᶻspem ᵃin ᵇeo: ᶜsanctificat ᵈse ; ᶠ
ᵍsicut ʰ ⁱille ʲsctus ᵏest. ˡOmnis ᵐq̃ facit ᶠ
ⁿpctũz ᵒ ᵖiniq̃tatẽ ᵠfacit. ʳEt ˢpeccatum ᶠ
ᵗest ᵘiniq̃tas. ᵛEt ʷscitis ˣqz ʸille ᶻ apparuit
ᵃvt ᵇpeccata ᶜtolleret: ᵈ ᶠ
ᵉpctũz ᶜin ᵈeo ᵉnõ est. ᶠOis ᵍq̃ ʰin ᵏeo ᶠ
ⁱmanet ʲnon ᵏpeccat: ˡ ᵐois ⁿqui ᵒpeccat: ᶠ
ᵖnon ᵠvidit ʳeum ˢnec ᵗcognouit ᵘeum. ᶠ
ᵛfilioli ʷnemo ˣvos seducat . ʸQui ᶻfacit
ᵃiustitiã ᵇiustus ᶜest: ᵈsicut ᵉ ᶠille ᵍiustus ᶠ
ʰest. ⁱQui ʲfacit ᵏpeccatum ˡex ᶠ
ᵐdiabolo ⁿest: ᵒqñ ᵖab ᵠ mitio ʳ diabolus ᶠ
ˢpeccat. ᵗIn ᵘhoc ᵛapparuit ʷfilius ᶠ
ˣdei: ʸvt ᶻdissoluat ᵃopera ᵇdiaboli. ᶜOmnis
ᵈq̃ natus ᵉest ᶜex ᵈeo ᵖpeccatum ᵠnon ᶠ
ʳfacit: ˢqñ ᵗsemen ᵘipsius ᵛin ʷeo manet; ᵉ
ˣnõ ʸpõt ᶻpeccare ᵃqñ ᵇex ᶜdeo natus ᵈest.
ᵉIn ᶠhoc ᵍmanifesti ʰsunt ⁱfilij ᶠ
ʲdei ᵏet ˡfilij ᵐdiaboli. ⁿOmnis ᶠ
ᵒqui ᵖnon facit ᵠiustitiã ʳnon ˢest ᵗex ᵘdeo: ᶠ
ᵛet ʷqui ˣnon ʸdiligit ᶻfratrem ᵃsuum. ᶠ
ᵇQñ ᶜhec ᵈest ᵉnũciatio ᵍ quã ʰaudistis ᵉab
ⁱinitio ʲvt ᵏdiligam ˡ . ᵐ alterutrũ. ⁿNõ ᵒsicut
ᵖcain ᵠ ʳex ˢmaligno ᵗerat: ᵘ ᵛoccidit ʷfrẽm
ˣsuum. ʸEt ᶻpropter ᵃq̃d ᵇoccidit ᶜeum: ᶠ
ᵈQñ ᵉopa ᶠeius ᵍmaligna ʰerãt: ⁱfris ʲeũ
ᵏeius ˡiusta. ᵐNolite ⁿmirari ᶠ
ᵒfratres ᵖsi ᵠodit ʳvos mundus. ˢNos ᶠ
ᵗscim ᵘs qñ ᵛtranslati ʷsumus ˣde ʸmorte ᶠ
ᶻad ᵃvitam: ᵇquoniam ᶜdiligimus ᶠ
ᵈfrẽs. ᵉQui ᶠnõ ᵍdiligit: ʰmanet ⁱin ʲ morte.
ᵏQis ˡqui ᵐodit ⁿfratrem ᵒ suum ᵖ homicida
ᵠest. ʳEt ˢscitis ᵗqñ ᵘomnis ᵛhomicida ᶠ
ʷnon ˣhabet ʸ vitam ᶻ eternam ᵃin ᵇse ᶠ
ᶜmanẽtẽ. ᵈIn ᵉhoc ᶠcognouimus ᵍcharitatẽ
ʰdei: ⁱqñ ʲille ᶠ

Ioan.8.d
Mat.4.a
Mar.13.b
Luce.11.b
Ephe.5.b
1.Cor.1.d
Col.1.d
Apo.21.c
ioan.8.c.
Gene.4.b.
1.Pet.1.d
Esai.53.b.
ioan.15.c.
Rom.1
sup.1.b.
ioan.15.b

χήμ aυτού ἐθηκε, και ημεις οφείλομεν υπερ
τῶν αδελφῶν τας ψυχας θειναι. ος δ αν
ἐχη τον βιον τοῦ κόσμου, και θεωρή τον α
δελφόν αυτού χρειαν ἐχοντα, και κλείση τα
σπλάγχνα aυτού πως ἡ αγάπη του θεού με
μει ἐν aυτῷ. Τεκνία μου μη αγαπῶμεν λο
γω μηδε τῃ γλώσσῃ, αλλ ἐργω και αληθεί
α. και ἐν τούτω γινώσκομεν ὁτι ἐκ τῆς αλη
θειας ἐσμέν, και ἐμπροσθεν αυτού πεισομεν
τας καρδίας ημῶν, ὁτι ἐαν καταγινώσκη η=
μῶν ἡ καρδία, ὁτι μειζων ἐστιν ὁ θεός τῆς
καρδίας ἡμῶν, και γινώσκει πάντα. aγαπη
τοι ἐαν ἡ καρδία ημῶν μη καταγινώσκη η=
μῶν, παρρησιαν ἐχομεν προς τον θεόν, και ο
ἐαν aιτῶμεν λαμβάνομεν παρ aυτού, ὁτι
τας ἐντολας aυτού τηρουμεν, και τα aρεσ
τα ἐνωπιον aυτού ποιουμεν. και aυτη ἐστιν
ἡ ἐντολη aυτού ἱνα πιστευσωμεν τῷ ονόμα
τι τοῦ υιού aυτού ιησού χριστού. και aγα
πῶμεν αλλήλους καθως ἐδωκεν ἐντολήν. και
ὁ τηρῶν τας ἐντολας aυτού, ἐν aυτῷ μενει,
και aυτος ἐν aυτῷ μένει. και ἐν τούτω γι
νωσκομεν ὁτι μενει ἐν ημῖν, ἐκ του πνευμα
τος ου ἐδωκεν ημῖν. Cap.4.

Αγαπητοι μη παντι πνευματι πιστεύετε,
αλλά δοκιμάζετε τα πνευματα ει εκ
του θεού ἐστιν, ὁτι πολλοι ψευδοπροφη
ται ἐξεληλυθασιν εις τον κόσμον. ἐν τούτω
γινώσκεται το πνευμα του θεού, παν πνεύ
μα ὁ ὁμολογεί ιησουν χριστον ἐν σαρκι ἐλη
λυθότα, ἐκ του θεού ἐστι, και παν πνευμα
ὁ μη ὁμολογεί ιησούν χριστον ἐν σαρκι ἐ=
ληλυθότα, ἐκ του θεού ουκ ἐστι, και τουτο
ἐστι του aντιχριστου, ὁ aκηκόατε ὁτι ἐρχε
ται και νυν ἐν τῷ κοσμῳ ἐστιν ἡδη. υμεις ἐκ
του θεού ἐστε τεκνια και νενικήκατε aυτούς,
ὁτι μειζων ἐστιν ὁ ἐν υμιν, ἡ ὁ ἐν τῷ κό
σμῳ. aυτοι ἐκ του κόσμου εισί, διατουτο ἐκ
του κόσμου λαλούσι, και ὁ κοσμος aυτων
ακούει. ημεις ἐκ του θεού ἐσμεν. ὁ γινώσκων
τον θεόν, ακούει ημῶν, ος ουκ ἐστιν ἐκ του
θεού, ουκ ακούει ημῶν. ἐκ τουτου γινωσκο
μεν το πνευμα της aληθειας και το πνευμα
της πλάνης. aγαπητοι aγαπῶμεν aλλήλους,
ὁτι ἡ aγάπη ἐκ του θεού ἐστί. και πας ὁ α
γαπῶν ἐκ του θεού γεγέννηται, και γινώσκει
τον θεόν. ὁ μη aγαπῶν, ουκ ἐγνω τον θεόν,
ὁτι ὁ θεος aγάπη ἐστιν. ἐν τούτω ἐφανερώθη
ἡ aγάπη του θεού ἐν ημῖν, ὁτι τον υιον aυ
τού τον μονογενῆ aπέστειλεν ὁ θεος εις τον
κόσμον ἱνα ζήσωμεν δι aυτού. ἐν τούτω ἐσ
τιν ἡ aγάπη, ουχ ὁτι ημεις ἠγαπήσαμεν τον
θεόν αλλ ὁτι aυτος ἠγάπησεν ημας και aπέ
στειλε τον υιον aυτού ιλασμόν περι των a=
μαρτιῶν η

aias suã p nobis posuit: t nos debe=
mus pro fratribus aias ponere. Qui
habuerit substãtiã huius mũdi: t viderit
frẽm suum necesse habere: t clauserit oꝝ
viscera sua ab eo: quõ charitas dei ma
net i eo? Filioli mei: nõ diligam9 verbo Ro.13.b.
neq; lingua: sed opere t veritate. oooo
In hoc cognoscimus qm ex veritate D
sum9: t in cõspectu eius suadebimus
corda nra. Qum si reprehenderit nos oooo
cor nostrum: maior est deus oooooo
corde nro: t nouit oia. Charissimi oo Joan.16.f.
si cor nrm non reprehenderit nos: oooo
fiduciã habem9 ad deũ: t quecq oooo
petierim9: accipiem9 ab eo: quoniam oo
mãdata ei9 custodim9: t ea q sũt pla
cita coram eo facimus. Et hoc est oooo Joan.15.c.
mãdatũ eius: vt credamus in nomine infra.4.c.
filij eius iesu christi: t diligamus oooo
alterutrũ sicut dedit mãdatũ nobis. Et
q seruat mãdata eius in illo manet: oo
t ipse in eo. Et in hoc scimus ooo
qm manet in nobis: de spiritu oooo
quem dedit nobis. Cap.4.

Charissimi nolite oi spiritui crede D
re: sed probate spiritus si ex oooo
deo sunt: qm multi pseudoprophete oo
exierunt in mundum. In hoc oooooo
cognoscitur spũs dei. Omis spiritus oo
q confitet iesum xpm in carne venisse: oooo
est deo est. Et omnis spiritus oooo
qui soluit iesum oooooooooooooo
est antixps de quo audistis qm venit:
t nunc iã in mundo est. Vos ex deo Joan.c.f.
estis filioli: t victistis eos: quoniam
qm maior est qui in vobis ẽ: qꝫ qui in
mundo. Ipsi de mundo sunt: ideo de
mũdo loquũtur: t mundus eos oooo
audit. Nos ex deo sum9. Qui nouit infra.c.a
deum: audit nos: qui non est ex Johan.8.d.
deo: nõ audit nos. In hoc cognoscim9
spiritum veritatis t spiritum oooooo
errous. Charissimi diligam9 nos inuicẽ:
qz charitas ex deo est. Et omis q dili=
git: ex deo natus est: t cognoscit oooo
deũ. Qui nõ diligit: non nouit deus:
qm deus charitas ẽ. In hoc apparuit Joan.3.b.
charitas dei in nobis: qm filiuz suum
vnigenitum misit deus in oooooooo
mũdũ: vt viuamus per eum. In hoc ẽ
charitas: nõ quasi nos dilexerimus oo
deũ: sed qm ipse prior dilexit nos: t mi
sit filiũ suũ ppiationẽ pro peccatis nris.

μάρ.ᵇαγαπητοί,ᶜειᵈοὕτως/οᵉθεόςᶠηγάπησεᵍ ʰ
μᾶς,ᵇκαὶᶦημεῖςᵏοφείλομενˡ ἀλλήλουςᵐ ⁿαγα=
πᾶν.ᵒθεὸνᵖοὐδεὶςᵠπώποτεʳθεᾶται.ˢἐὰνᵗ ᵘαγα
πῶμενˣἀλλήλους,/οʸθεὸςᶻἐνᵃᵃἡμῖνᵇ ᵇμένει.ᶜκαὶ
/ηᵈἀγάπηᵉαὐτοῦᶠτετελειωμένηᵍἐστίνʰἐνᶦἡμῖν.
ᵏἐνˡτούτῳᵐγινώσκομενⁿὅτιᵒᵒἐνᵖαὐτῷᵠμένομεν
ʳκαὶˢαὐτὸςᵗἐνᵘἡμῖν,ˣὅτιᵞἐκ/Τουᶻπνεύματοςᵃᵃαὐ
τοῦᵇᵇδέδωκενᶜᶜἡμῖν.ᵈᵈκαὶᵉᵉἡμεῖς ᶠᶠθεασάμεθαᵍᵍκαὶ
ʰʰμαρτυροῦμενⁱⁱὅτιʲʲὁᵏᵏπατὴρˡˡἀπέσταλκενᵐᵐτὸνᵑ
υἱὸνⁿⁿσωτῆραᵒᵒτοῦᵖᵖκόσμου.ᵠᵠὃςᵃᵃᵃἐὰνʳʳὁμολογήσῃ
ˢˢὅτιᵗᵗἸησοῦςᵘᵘἐστὶνˣˣὁʸʸυἱὸςᶻᶻτοῦᵃᵃᵃθεοῦ,/οᵇᵇᵇθεὸςᶜᶜᶜἐν
ᵈᵈᵈαὐτῷᵉᵉᵉμένειᶠᶠᶠκαὶᵍᵍᵍαὐτὸςᶦʰʰʰἐνⁱⁱⁱτῷᵏᵏᵏθεῷ.ˡˡˡκαὶᵐᵐᵐἡμεῖς
ⁿⁿⁿἐγνώκαμενˡˡˡκαὶᵒᵒᵒπεπιστεύκαμενᵖᵖᵖ/Τὴνˡˡˡ ἀγάπηνʳʳʳ
ˢˢˢἣνᵗᵗᵗἔχειᵘᵘᵘ/ὁᵛᵛᵛθεὸςʷʷʷἐνˣˣˣἡμῖν.ʸʸʸ/ὁᶻᶻᶻθεὸςᵃᵃᵃᵃἀγάπηᵇᵇᵇᵇἐστί,
ᶜᶜᶜᶜκαὶ/ὁᵈᵈᵈᵈμένωνᵉᵉᵉᵉἐν/Τῇᵍᵍᵍᵍ ἀγάπῃ,ʰʰʰʰθεὸνᶦᶦᶦᶦμένειˡˡˡˡ,ᵏᵏᵏᵏκαὶ
ˡˡˡˡ/ὁᵐᵐᵐᵐθεὸςⁿⁿⁿⁿἐνᵒᵒᵒᵒαὐτῷᵖᵖᵖᵖμένει.ᵠᵠᵠᵠἐνʳʳʳʳ/Τούτῳˢˢˢˢ ᵗᵗᵗᵗτετελείω
ται/ηᵘᵘᵘᵘἀγάπηˣˣˣˣμεθ᾽ἡμῶν,ʸʸʸʸἵναᶻᶻᶻᶻπαῤῥησίανᵃᵃᵃᵃᵃ ἔ=
χωμενᵇᵇᵇᵇἐν/Τῇᶜᶜᶜᶜἡμέρᾳ/Τῆςᵈᵈᵈᵈκρίσεως,ᵉᵉᵉᵉὅτιᶠᶠᶠᶠκαθὼς ᵍᵍᵍᵍἐ
κεῖνόςʰʰʰʰἐστί,ⁱⁱⁱⁱκαὶᵏᵏᵏᵏἡμεῖςˡˡˡˡἐσμὲνˡˡˡˡ/Τῷ/κόσμῳᵐᵐᵐᵐτοῦ
τω.ⁿⁿⁿⁿφόβοςᵒᵒᵒᵒοὐκᵖᵖᵖᵖἐστὶνˡˡˡˡ/Τῇᵠᵠᵠᵠἀγάπῃ,ʳʳʳʳἀλλ᾽ηˢˢˢˢ Τε
λείαᵗᵗᵗᵗἀγάπηᵘᵘᵘᵘἔξωˣˣˣˣβάλλειˡˡˡˡ/Τὸνʸʸʸʸ φόβον,ᶻᶻᶻᶻ ὅτι/ο
ᵃᵃᵃᵃφόβοςᵇᵇᵇᵇκόλασινᶜᶜᶜᶜἔχει.ᵈᵈᵈᵈ/ὁᵉᵉᵉᵉ δὲᶠᶠᶠᶠφοβούμενοςᵍᵍᵍᵍ οὐ
ʰʰʰʰτετελείωταιˡˡˡˡἐνˡˡˡˡ/Τῇᵐᵐᵐᵐἀγάπῃ.ⁿⁿⁿⁿἡμεῖςᵒᵒᵒᵒ ἀγαπῶμεν
ᵖᵖᵖᵖαὐτόν,ᵠᵠᵠᵠὅτιʳʳʳʳαὐτὸςˢˢˢˢπρώτοςᵗᵗᵗᵗᵐᵐᵐᵐἠγάπησενᵘᵘᵘᵘἡμᾶς.
ˣˣˣˣἐάνʸʸʸʸτιςᶻᶻᶻᶻεἴπῃᵃᵃᵃᵃὅτιᵇᵇᵇᵇἀγαπῶ/Τὸνᶜᶜᶜᶜθεόν,ᵈᵈᵈᵈκαὶ/Τὸνᵉᵉᵉᵉἀ=
δελφὸνᶠᶠᶠᶠαὐτοῦ,ᵍᵍᵍᵍψεύστηςʰʰʰʰἐστίν.ˡˡˡˡ/ὁᵐᵐᵐᵐγὰρ
ⁿⁿⁿⁿμὴᵒᵒᵒᵒἀγαπῶν/Τὸνᵖᵖᵖᵖἀδελφὸνᵠᵠᵠᵠαὐτοῦʳʳʳʳὃνˢˢˢˢἑώρακε,
/Τὸνᵗᵗᵗᵗθεὸνᵘᵘᵘᵘὃνᵛᵛᵛᵛοὐˣˣˣˣἑώρακεʸʸʸʸπῶςᶻᶻᶻᶻδύναταιᵃᵃᵃᵃᵃ ἀ
γαπᾶν.ᵇᵇᵇᵇκαὶᶜᶜᶜᶜταύτηνᵈᵈᵈᵈ/Τὴνᵉᵉᵉᵉἐντολὴνᶠᶠᶠᶠ ἔχομενᵍᵍᵍᵍἀπ
ʼαὐτοῦ,ʰʰʰʰἵναᶦᶦᶦᶦἀγαπῶμεν/Τὸνʲʲʲʲθεόν,ᵏᵏᵏᵏἀγαπᾷˡˡˡˡκαὶ/Τὸν
ᵐᵐᵐᵐἀδελφὸνⁿⁿⁿⁿαὐτοῦ.

ᵖCharissimi ᵍsi ʳdeus ˢdilexit ᵗnos: ꝯ ᵘ ᵛ ˣnos ʸdebemꝰ alterutrū ᶻdiligere. ꝯ
ᵃᵃDeū nemo ᵇvidit ᶜvnq. ᵈSi ᵉdiligamus
ᶠinuicez: ᵍdeus ʰin ⁱnobis manet: ʲ ꝯ ᵏ
ˡcharitas ᵐeius ⁿin ᵒnobis ᵖperfecta ᵠest. ꝯ
ʳIn hoc ˢcognoscimꝰ qm̄ ᵗi ᵘeo ᵛmanemꝰ:
ʷ ˣ ipse ʸin zobis: qm̄ ᵃᵃde ᵇspū ᶜsuo ꝯ
ᵈedit nobis. ᵉEt ᶠnos ᵍvidimus ʰ ꝯ ꝯ
ⁱtestificamur: ʲqm̄ ᵏpater ˡmisit ᵐ filiū suum
ⁿsaluatorē ᵒmūdi. ᵖQuisqs ᵠcōfessus ʳfuerit
ˢqm̄ ᵗiesus ᵘest filius ˣdei: ʸdeus ᶻ in ꝯ ꝯ
ᵃᵃeo manet: ᵇ ᶜ ipse ᵈin deo. ᵉEt ᶠnos ꝯ ꝯ
ᵍcognouim⁹ ʰ ⁱ credidimus ʲcharitati ꝯ ꝯ
ᵏᵏquā ˡhz ᵐdeꝰ ⁿin nobis. ᵒDeꝰ ᵖcharitas ᵠest:
ʳ ˢ qui ᵗmanet ᵘin charitate ᵛ in ˣdeo ʸmanet:
ᶻ ᵃᵃdeꝰ ᵇin eo. ᶜIn hoc ᵈperfecta ᵉ est ꝯ ꝯ
ᶠcharitas ᵍin nobiscū ʰut ⁱfiduciā habeam⁹
ʲin die ᵏiudicij: ˡqz sicut ᵐille ꝯ ꝯ ꝯ
ⁿest: ᵒ ᵖ nos ᵠsumus ʳin hoc ˢmundo. ꝯ ꝯ
ᵗTimor ᵘnō ˣest in ʸcharitate: ᶻ hz perfecta
ᵃcharitas ᵇforas ᶜmittit timorem: ᵈquoniā
ᵉtimor ᶠpenam habet. ᵍQui ʰāt ⁱtimet ʲnō
ᵏē ˡperfect⁹ ᵐin charitate. ⁿNos ergo ᵒ diliga
m⁹ ᵖdeū: ᵠqm̄ ʳdeus ˢprior ᵗdilexit ᵘ nos. ꝯ
ᵛSi ʷqs ˣdixerit ʸqm̄ diligo ᶻdeū: ᵃ ᵇ frēm
ᶜsuum ᵈodierit ᵉmendax: ᶠest. ᵍQui ʰ ꝯ
ⁱnon ʲdiligit ᵏfratrem ˡsuum ᵐquem ⁿ vidit:
ᵒdeū ᵖquē ᵠnon ʳ vidit ˢquo ᵗpōt ᵘ diligere?
ᵛ Et ʷhoc ˣmandatum ʸhabemus ᶻa ꝯ ꝯ
ᵃdeo: ᵇ ᶜ ut ᵈqui ᵉdiligit ᶠdeum: ᵍdiligat ʰ ᵢ ꝯ
ʲfratrem ᵏsuum. Cap.ᵛ.

ˡOmnis ᵐqᵈ credit ⁿqm̄ ᵒiesus ᵖ est ᵠ ʳ ˢ ꝯ:
ᵗex ᵘdeo ˣnatus ʸest. ᶻEt ᵃᵃomnis ꝯ ꝯ
ᵇᵇq ᶜᶜdiligit ᵈᵈeum ᵉᵉq genuit: ᶠdiligit ᵍ ʰ cuz
ⁱqᵈ natꝰ ʲest ex eo. ᵏIn hoc ˡcognoscimus
ᵐqm̄ diligimus ⁿnatos ᵒdei: ᵖcuz ꝯ ꝯ ꝯ
ᵠdeū ʳdiligamus ˢ ᵗ mandata ᵘ dei ᵛ faciam⁹
ʷHec ˣcum ʸʸest ᶻᶻ charitas ᵃᵃdei ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇ ᶜ ut ᵈq mādata ᵉeius ᶠcustodiamus: ᵍ ʰ man=
data ⁱdei ʲ grauia ᵏnō ˡsunt. ᵐQm̄ ⁿoē ᵒqd ᵖ ꝯ
tum ᵠest ex ʳdeo ˢvincit ᵗmundum: ꝯ ꝯ
ᵘ ˣ hec ʸest ᶻᶻ victoria ᵃᵃque ᵇᵇvincit ᶜ mundum
ᵈfides ᵉnostra. ᶠQuis ᵍest āt ʰ q ⁱvicit ʲmūdū
ᵏnisi ˡqui ᵐcredit ⁿqm̄ iesus ᵒest ᵖ filius ꝯ ꝯ
ᵠdei? ʳIhc ˢest ᵗqui ᵘvenit ᵛper aquam ʷ ꝯ ꝯ
ˣsanguinem ʸʸ iesus ᶻᶻ xps. ᵃNon ᵇin ᶜaqua ꝯ
ᵈsolum: ᵉsed ᶠin ᵍaqua ʰ ⁱ sanguine. ꝯ ꝯ ꝯ
ʲEt ᵏspiritus ˡest qui ᵐtestificatur ⁿquoniam
ᵒxps ᵖest ᵠveritas. ʳQm̄ ˢtres ᵗsunt ꝯ ꝯ ꝯ
ᵘqui ˣtestimonium ʸdant ᶻᶻ in ᵃᵃcelo: ᵇ pater:
ᶜverbum: ᵈet ᵉspiritus ᶠsanctus: ᵍ hi ꝯ ꝯ
ʰtres ⁱunum ʲsunt. ᵏEt ˡtres ᵐsunt qui ꝯ ꝯ
ⁿtestimoniuz ᵒdant ᵖin ᵠterra: ʳspūs: ˢ aqua

ᵗsanguis. ᵘSi ˣtestimonium ʸ hominum
ᶻaccipimus: ᵃᵃtestimonium ᵇdei ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᶜmaius ᵈest. ᵉQm̄ hoc ᶠest testimoniuz ꝯ
ᵍdei qđ maiꝰ ē: ʰqm̄ ⁱtestificaiꝰ ʲ est ᵏde filio
ˡsuo. ᵐQui ⁿcredit ᵒin filium ᵖdei: ᵠ habet
ʳtestimoniū deiˢiˢle. ᵗQui ᵘnō ˣcredit ʸfilio:
ᶻ mendacem ᵃfacit ᵇeū: ᶜqz ᵈnon ᵉcredit ꝯ ꝯ
ᶠin ᵍtestimonium ʰ qđ ⁱtestificatus ʲest ꝯ ꝯ
ᵏdeus ˡde ᵐfilio ⁿsuo. ᵒEt ᵖhoc ᵠ est ꝯ ꝯ ꝯ
ʳtestimoniū ˢqm̄ ᵗvitā ᵘeternā ˣdedit ʸ nobis
ᶻdeus: ᵃ ᵇ hec ᶜvita ᵈin ᵉfilio ᶠeius ꝯ ꝯ ꝯ
ᵍest. ʰQui ⁱhz ʲfiliū dei: ᵏhz ˡvitā: ᵐq ⁿnon ꝯ
ᵒhz ᵖfiliuz ᵠdei: ʳ ˢ vitā ᵗ non ᵘhabet. ꝯ ꝯ ꝯ
ᵛHec ʷscribo ˣvobis: ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʸvt ᶻsciatis ᵃquoniam ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇvitā habemus ᶜeternam ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵈq credimus ᵉin noie ᶠfilij ᵍ dei. ʰEt ⁱhec ʲest
ᵏfiducia ˡquā habemus ᵐad ⁿeū: ᵒqz ꝯ ꝯ
ᵖquodcūqz ᵠpetierim⁹ ʳ ˢ volūtatē ᵗei? ᵘau
dit ˣnos. ʸEt ᶻ hm⁹ ᵃ qz ᵇaudit ᶜ nos ᵈqcqd
ᵉpetierim⁹. ᶠScim⁹ ᵍqm̄ ʰ habem⁹ ⁱ petitio
nes ʲquas ᵏpostulamus ˡab eo. ᵐQui ⁿscit
ᵒfratrem ᵖsuum ᵠpeccare ʳpeccatum ꝯ ꝯ ꝯ
ˢnon ᵗad ᵘmortem: ᵛpetat ʷ ˣ dabitur ʸei ꝯ
ᶻvita ᵃpeccanti ᵇnon ᶜad ᵈmortem. ꝯ ꝯ ꝯ
ᵉEst ᶠpeccatū ᵍad ʰmortem: ⁱnon ʲpro ᵏillo
ˡdico ᵐvt ⁿroget qs. ᵒOis ᵖiniq̄tas ᵠpeccatuz
ʳest: ˢ ᵗ est ᵘpeccatum ᵛad ʷ mortem. ꝯ ꝯ
ˣScimus ʸq ᶻomnis ᵃqui ᵇnatus ᶜest ᵈex ꝯ ꝯ
ᵉdeo ᶠnon ᵍpeccat: ʰsed ⁱgeneratio ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ʲdei ᵏconseruat ˡeum: ᵐ ⁿ malignus ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵒnon ᵖtāget ᵠeū. ʳScimus ˢ qm̄ ᵗex ᵘdeo ꝯ ꝯ
ˣsumus: ʸ ᶻ mūdus ᵃtotus ᵇin ᶜ maligno ꝯ ꝯ
ᵈposit⁹ ᵉest: ᶠ ᵍ scimus ʰ qm̄ ⁱfili⁹ ʲdei ᵏvenit:
ˡ ᵐ dedit ⁿnobis ᵒsensuz: ᵖ vt ᵠcognoscamus
ʳdeum ˢverū: ᵗ ᵘ simus ᵛin ʷvero ꝯ ꝯ ꝯ
ˣfilio ʸeius. ᶻHic ᵃest ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ᵇverus ᶜdeus ᵈ ᵉ vita ᶠeterna. ᵍ Filioli ꝯ ꝯ
ʰcustodite ⁱvos ʲa ᵏsimulachris. ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ

Explicit ᵃepistola ᵇ beati ᶜ Iohannis
apostoli ᵈprima.

Incipit argumentum in epistolam eiusdem secundam.

Vqz adeoad sanctam feminam scribit: vt eandem dominaz non dubitet litteris appellare: eiusdē qz filijs testimonium ꝙ ambulent in veritate perhibet.

Explicit argumentum.

Incipit ᵃepistola ᵇbeati ᶜIohannis apostoli ᵈsecunda. Cap.ⁱ.

ᵉEnioz ᵇ electe ᶜdñe ᵈet ꝯ ꝯ
ᵉnatis ᶠeius ᵍquos ʰego ⁱdi
ligo ʲi ᵏveritate: ˡ ᵐ nō ⁿego
ᵒsol⁹: ᵖ ᵠ ʳ oēs ˢq cognouc
runt ᵗveritatē ᵘpp ᵛveritatē
ʷque ˣpermanet ʸin ᶻ nobis

Sanctus thomas in expositione secunde decretalis de summa trinitate & fide catholica tractans istuz passum contra abbatem Ioachim vz Tres sunt qui testimonium dant in celo, pater: verbum: & spiritus sanctus; dicit ad litteram verba sequentia. Et ad insinuandam vnitatem trium personarum subditur & hii tres vnum sunt. Quodquidem dicitur propter essentie vnitatem. Sed hoc Ioachim peruerse trahere volens ad vnitatem charitatis & consensus inducebat consequentem auctoritatem. Ibi subditur ibidem: & tres sunt qui testimonium dant in terra. s. spiritus: aqua: & sanguis. Et in quibusdam libris additur: & hii tres vnum sunt. Sed hoc in veris exemplaribus non habetur: sed dicitur esse appositum ab hereticis arrianis ad peruertendum intellectum sanum auctoritatis premisse de vnitate essentie trium personarum. Hec beatus thomas vbi supra.

καὶ μεθ ἡμῶν ἔσται εἰς Τον ἀληθεια. ἔσται μεθ ὑμῶν χαρις, ἐλεος, εἰρήνη απο θεου πατρος και παρα κυριου ιησου χριστου του υιου του πατρος εν αληθεια και αγαπη. εχαρην λιαν οτι εὑρηκα εκ των τεκνων σου περιπατουντας εν αληθεια, καθως εντολην ελαβομεν παρα του πατρος, και νυν ερωτω σε κυρια ουχ ως εντολην γραφων σοι καινην αλλα ην εἰχομεν απ αρχης, ἱνα αγαπωμεν αλληλους. και αὑτη εστιν η αγαπη ἱνα περιπατωμεν κατα τας εντολας αὐτου. αὑτη εστιν η εντολη καθως ηκουσατε απ αρχης, ἱνα εν αὐτη περιπατητε. οτι πολλοι πλανοι εισηλθον εις τον κοσμον, οι μη ομολογουντες ιησουν χριστον ερχομενον εν σαρκι. οὑτος εστιν ο πλανος και ο αντιχριστος. βλεπετε εαυτους, ἱνα μη απολεσωμεν α ειργασαμεθα καλα, αλλα μισθον πληρη απολαβωμεν. πας ο παραβαινων και μη μενων εν τη διδαχη του χριστου θεον ουκ εχει ο μενων εν τη διδαχη του υιον και τον πατερα εχει. ει τις ερχεται προς υμας και ταυτην την διδαχην ου φερει μη λαμβανετε αὐτον εις οικιαν, και χαιρειν αὐτω μη λεγετε. ο γαρ λεγων αὐτω χαιρειν κοινωνει τοις εργοις αὐτου τοις πονηροις. πολλα εχων υμιν γραφειν, ουκ εβουληθην δια χαρτου και μελανος, αλλα ελπιζω ελθειν προς υμας, και στομα προς στομα λαλησαι, ἱνα η χαρα ημων η πεπληρωμενη. ασπαζεται σε τα τεκνα της αδελφης σου της εκλεκτης. αμην.

Τελος της του αγιου ιωαννου καθολικης Δευτερας επιστολης.

Vobiscū erit in eternum. Sit vobiscū gratia: mia: pax a deo patre χριστου τ a christo χριστου τ iesu filio patris in χitate τ charitate. Ba uisus sū valde qn̄ inuem de filijs tuis ambulantes in veritate: sicut mandatum accepimus a patre: τ nūc rogo ⁊ tibi: te dn̄a nō tāq̄s mandatū nouū scribēs ⁊ qđ habuim ab initio: vt diligamus alterutrū. Et hec est charitas vt ambulemus ꝑm mandata eius. ⁊ Hoc est mādatū: vt quēadmodū audistis initio: in eo ambuletis: qm̄ multi seductores exierūt in mūdū: q nō cōfitentur iesum christum venisse in carne. Hic est seductor τ antixp̄s. Videte vosmetipsos ne perdatis quę operati estis: sed vt mercedē plenā accipiatis. Quis q recedit τ nō manet in doctrina xp̄i: deū nō habet. Qui manet in doctrina: hic ꝑem τ filiū habz. Si qs venit ad vos τ hanc doctrinam nō affert: nolite recipere eū in domuz: nec aue ei dixeritis. Qui enim dicit illi aue: communicat operibus eius malignis. Ecce ꝑdixi vobis: vt in die dn̄i nō cōfundamini. Plura habui scribere vobis: sed nolui ꝑ chartā τ attramētū. Spero enim futurum apud vos: τ os ad os loqui. vt gaudium vestrū plenū sit. Joan.16.f 1.Joan.1.b.

Salutant te filij sororis tue electe.

Explicit epistola beati Johannis apostoli secunda.

Incipit argumentum in epistolam eiusdem tertiam.

Talium pietatis causa extollit: atq; vt in ipsa pietate maneat exhortatur. Diotrepen impietatis τ superbie causa obiurgat. Demetrio autem bonum testimonium perhibet cum fratribus vniuersis.

Explicit argumentum.

Ἡ του αγιου ιωαννου καθολικη Τριτη επιστολη. Cap.i.

Ο πρεσβυτερος Γαιω τω αγαπητω ον εγω αγαπω εν αληθεια. αγαπητε περι παντων εὐχομαι σε ευοδουσθαι και υγιαινειν, καθως ευοδουται σου η ψυχη. εχαρην γαρ λιαν ερχομενων αδελφων και μαρτυρουντων σου τη αληθεια καθως συ εν αληθεια περιπατεις. μειζοτεραν τουτων ουκ εχω χαραν ἱνα ακουω τα εμα τεκνα εν αληθεια περιπατουντα. αγαπητε πιστον ποιεις ο εαν εργασηι εις τους αδελφους και εις τους

Incipit epistola beati Johānis apostoli tertia. Cap.i.

Enior Gaio charissimo quē ego diligo in χitate. Charissime de oib3 oro nē facio ꝑspere te igredi τ valere: sicut ꝑspere anima tua. Gauisi sū valde venientibus frib3 τ testimoniū phibētib3 χitati tue: sicut tu in χitate ābulas. Maius hoc nō hēo gaudiū: vt audiā filios meos in χitate ābulare. Charissime fidē facis qcqd operaris in fratres: τ hoc

ξένους, οι εμαρτύρησαν σου τη αγάπη ενώπιον εκκλησίας, ους καλως ποιήσεις προπεμψας αξίως του θεου. υπερ γαρ του ονοματος αὐτου εξήλθον μηδεν λαμβάνοντες απο των εθνικων. ημεις ουν οφείλομεν απολαμβάνειν τους τοιούτους, ἱνα συνεργοι γινωμεθα τη αληθεια. έγραψα τη εκκλησία, αλλ ο φιλοπρωτεύων αὐτων διοτρεφης ουκ επιδέχεται ημας. διατουτο εάν ελθω υπομνήσω αὐτου τα εργα α ποιει, λογοις πονηροις φλυαρων ημας. και μη αρκουμενος επι τουτοις, ουτε αυτος επιδέχεται τους αδελφους, και τους βουλομένους κωλύει και εκ της εκκλησίας εκβάλλει. αγαπητε, μη μιμού το κακόν, αλλά το αγαθόν. ο αγαθοποιών, εκ του θεου εστιν. ο κακοποιών, ουχ εώρακε τον θεόν. Δημητρίω μεμαρτυρηται υπο πάντων και υπ αὐτης της αληθείας, και ημεις δε μαρτυρουμεν και οἰδατε ὁτι ἡ μαρτυρία ημων αληθής εστί. πολλα εἰχον γράφειν, αλλ ου θέλω διά μέλανος και καλάμου σοι γράψαι. ελπίζω δε ευθέως ἰδείν σε, και στόμα προς στόμα λαλήσομεν. ειρήνη σοι. ασπάζονται σε οι φίλοι. ασπάζου τους φίλους κατ ὀνομα αμήν.

Τέλος της του αγιου ιωάννου καθολικης Τρίτης επιστολής.

pegrios: q testimoniū reddiderūt charitati tue coram ecclesie: quos bn̄ facies deducens digne deo. Pro nomine enim eius profecti sunt nichil accipientes a gentilib9. Nos ergo debem9 suscipere huiusmodi: vt cooperatores simus veritatis. Scripsissez fortitā ecclesie: sed ⁊ q amat primatū gerere in eis dio trepes non recipit nos. Propter hoc si venero cōmonebo eius opa q facit: nichis malignis garriēs in nos. Et q̄si nō ei ista sufficiant: neq; ipse suscipit et fres: τ eos q suscipientes phibet: et de ecclesia ejcit. Charissime noli imitari malum: sed qđ bonum est. Qui bn̄ facit: ex deo est: q male facit nō videt deū. Demetrio testimoniū redditur ab oibus τ ab ipsa veritate: et nos testimoniū phibem9: et nostrū testimoniū verū est. Multa habui tibi scribere: sed nolui ꝑ atramentū τ calamū scribere tibi. Spero autem ꝑtim9 te videre: τ os ad os loquimur. Pax tibi. Salutant te amici. Salutā tu amicos nominatim.

Explicit epistola beati Johannis apostoli tertia.

Incipit argumentum in epistolam beati Jude apostoli.

Iudas apostolus fratres de corruptoribus vite veritatis ita informat: vt illicitum esse differat de sub iugo semel erutos: seruitutis denuo operam suam officijs nouare seruilibus.

Explicit argumentum.

Ἡ του αγιου ιούδα καθολικη επιστολη

Ιούδας χριστού ιησού δούλος αδελφός δε ιακώβου, τοις εν θεώ πατρί ηγιασμένοις, και ιησού χριστώ τετηρημένοις κλητοίς. έλεος υμίν και ειρήνη και αγάπη πληθυνθείη. αγαπητοί πασαν σπουδην ποιούμενος γράφειν υμίν περί της κοινής σωτηρίας, ανάγκην έσχον γράψαι υμίν, παρακαλών επαγωνίζεσθαι απαξ παραδοθείση τοις αγίοις πίστει. παρεισέδυσαν γαρ τινες άνθρωποι οι πάλαι προγεγραμμένοι εις τούτο το κρίμα ασεβείς, την του θεού ημών χάριν μετατιθέντες εις ασέλγειαν, και τον μόνον δεσπότην θεόν και κύριον ημών ιησούν χριστόν αρνούμενοι. υπομνήσαι δε υμας βούλομαι ειδότας υμας άπαξ τούτο, ὁτι ο κύριος λαόν εκ γης αιγύπτου σώσας, το δεύτερον τους μη πι

Incipit epistola btī Jude apli. Ca.i.

Iudas iesu christi seruus frater autem iacobi: his q sunt in deo patre dilectis: et xpo iesu conseruatis et vocatis. Gratia vobis et pax: et charitas adimpleat. Charissimi nolentes sollicitudinē facere scribēdi vobis de cōi vra salute: necesse habui et scribere vobis: deprecans supercertari semel tradite fidei. Subintroierūt enim homines qđā olim prescripti in hoc iudicium impij: deū nr̄m gratiam trāsferentes in luxuriam: et solum dominatorem deum et dn̄m nostrum iesum xp̄m negantes. Cōmonere autem vos volo sciētes semel omnia: qm̄ iesus populum de terra egypti saluans: secundo eos q nō credidērunt

στεύσαντας απώλεσεν αγγέλους τε/τους τη
τηρήσαντας/την εαυτών αρχήν, αλλά απο
λιπόντας/το ίλιον οικητήριον εις κρίσιν με=
γάλης ημέρας δεσμοίς αϊδίοις υπό ζόφον τε
τήρηκεν. ως σόδομα και γόμορρα και / αι
περί αυτάς πόλεις/τον όμοιον τούτοις τρό
πον εκπορνεύσασαι, και απελθούσαι οπίσω
σαρκός ετέρας πρόκειται δείγμα πυρός αι
ωνίου, δίκην υπέχουσαι. ομοίως μέντοι και
ούτοι ενυπνιαζόμενοι σάρκα μεν μιαίνουσι,
κυριότητα δε αθετούσι, δόξας δε βλασφη=
μουσιν. / ο δε μιχαήλ ο αρχάγγελος ότε/τω
διαβόλω διακριόμενος διελέγετο περί
/του μωϋσέος σώματος, ουκ ετόλμησε κρί
σιν επενεγκείν βλασφημίας, αλλ είπεν, επιτι
μήσαι σε κύριος. ούτοι δε όσα μεν ουκ οί=
δασι βλασφημούσιν, όσα δε φυσικώς ως
/τα άλογα ζώα επίστανται, εν τούτοις φθει
ρονται. ουαί αυτοίς, ότι τη οδώ του καίν ε=
πορεύθησαν, και τη πλάνη του βαλαάμ μισ=
θού εξεχύθησαν, και τη αντιλογία / του κορέ
αωλόντο. ούτοι εισίν εν/ταις αγάπαις συ=
νωμοσιλάλες συνευωχούμενοι υμίν, αφό
βως εαυτούς ποιμαίνοντες, νεφέλαι άνυδροι
υπό ανέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθι
νοπωρίμα άκαρπα, δις αποθανόντα, εκριζω
θέντα, κύματα άγρια θαλάσσης επαφρίζον
τα/τας εαυτών αισχύνας, αστέρες πλανή=
ται, οις/ο ζόφος/του σκότους εις αιώνα τετή
ρηται. προεφήτευσε δε και τούτοις εβδο=
μος από αδαμ ενώχ, λέγων, ιδού ήλθε κύ=
ριος εν αγίαις μυριάσιν αυτού ποιήσαι κρί
σιν κατά πάντων, και ελέγξαι πάντας/τους
ασεβείς αυτών περί πάντων/των έργων α
σεβείας αυτών ων ησέβησαν, και περί πάν=
των/των σκληρών ων ελάλησαν κατ αυτού
αμαρτωλοί ασεβείς. ούτοί εισί γογγυσταί
μεμψίμοιροι, κατά/τας επιθυμίας αυτών
πορευόμενοι, και/το στόμα αυτών λαλεί υ
πέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ωφελείας
χάριν. υμείς δε αγαπητοί μνήσθητε/των ρη
μάτων/των προειρημένων υπό/των αποστό=
λων/του κυρίου ημών ιησού χριστού, ότι έ
λεγον υμίν, ότι εν εσχάτω χρόνω έσονται
εμπαίκται κατά/τας επιθυμίας εαυτών πο=
ρευόμενοι/των ασεβειών. ούτοί εισίν οι απο
διορίζοντες, ψυχικοί, πνεύμα μη έχοντες. υ
μείς δε αγαπητοί/τη αγιωτάτη ημών πίστει
εποικοδομούντες εαυτούς εν πνεύματι αγί
ω προσευχόμενοι, εαυτούς εν αγάπη θεού
τηρήσατε, προσδεχόμενοι/το έλεος/του κυ
ρίου ημών ιησού χριστού εις ζωήν αιώνιον.
και ους μεν ελεείτε διακρινόμενοι, ους δε εν

perdidit. Angelos vero qui non
seruauerũt suũ principatũ: sz dereliqrunt
suum domicilium in iudicium magni
die viculis eternis sub caligie reseruauit. Sicut sodoma z gomorra z
finitime ciuitates simili modo
exfornicate: z abeuntes post
carnẽ alterã facti sunt exemplũ ignis eter
ne penã sustinẽtes. Sili z
hi carnem quidem maculant: ex
spernũt: maiestatẽ ãt blas
phemãt. Cũ michael archãgel cum
diabolo disputãs altercaretur de
moysi corpore: non est ausus iudiciũ
inferre blasphemie: sed dixit imperet
tibi de. Hi ãt q̃cũq; q̃dẽ ignorãt bla
sphemãt: quecũq; aũt naturaliter tanq̃
muta animalia nouũt: in his corrũpuntur.
Ve illis quia in via cayn abierunt
z errore balaam mercede
effusi sunt: z in contradictione chore
pierunt. Hi sunt in epulis suis
macule conuiuantes: sine timore
semetipsos pascẽtes: nubes sine aq̃ que
a ventis conferuntur: arbores autũna=
les infructuose: bis mortue erradicate:
fluctus feri maris despumantes
suas confusiones: sidera errantia: quibus procella tenebrarũ seruata est
in eternũ. Prophetauit ãt z de his se
ptimus ab adã enoch dicẽs. Ecce venit
dñs in sctis milibus suis facere iudiciũ
contra omnes: z arguere omnes
impios de oibus operibus impietatis
eorũ: quibus impie egerũt: z de omnib9
duris q̃ locuti sunt cõtra deũ
peccatores impij. Hi sũt murmuratores
querulosi: secundum desideria sua
ambulãtes: z os eorũ loqtur superba:
mirantes personas questus
cã. Vos ãt charissimi memores estote
verboꝝ que dicta sunt ab apostolis
dñi nostri ihesu xpi: qui dicebant
vobis. Quia in nouissimis tpib9 venient
illusores scz desideria sua ambulãtes in
impietatibus. Hi sunt qui segregãt se
metipos: animales: spiz nõ hãtes. Vos
ãt charissimi superedificates vosmetipos
sactissime nre fidei: in spũ sctõ
orãtes: vosmetipsos in dilectiõe dei
seruate: expectãtes misericordiam dñi
nostri ihesu xpi in vitã eternã. Et hos q̃dẽ arguite iudicatos: illos ve

m./Feri no
minatoris
p. n.

Sach.13.a.
Mat.24.d
2. Pet.2.b

Sach.14.a.
Mat.24.d
2. Pet.2.b

1. Tim.4.a
2. Tim.3.a.
2. Pe.3.d.

σώζετε εκ/του πυρός αρπάζοντες, μι
σοῦντες και/τον από/της σαρκός εσπιλωμέ=
νον χιτώνα. / τω δε δυναμένω φυλάξαι αυ=
τούς απταίστους και στήσαι κατ εμπροσθεν
/της δόξης αυτού αμώμους εν αγαλλιά=
σει, μόνω σοφώ σωτήρι ημών, δόξα και με
γαλωσύνη, κράτος και εξουσία, και νυν και
εις πάντας/τους αιώνας. αμήν.

/Τέλος/της/του αγίου ιούδα καθολικής
επιστολής.

ro saluate de igne rapientes. Aliis au=
tem miseremini in timore
odietes z eam que carnalis est maculatã
tunicã. Ei ãt q̃ potens est vos seruare
sine pctõ: z constituere ante cõspectuz
gloꝛie sue immaculatos in exultatione
in aduentu domini nostri ielu christi:
soli deo saluatori nro p ielũz xp̃z dnz nz
glia z magnificentia: imperium z po
testas ante omnia secula: z nunc z
in omnia secula seculoꝝ. Amen.

Explicit epistola beati Jude a
postoli.

Incipit prologus in Apocalypsiz beati Johannis apostoli.

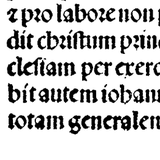

Omnes qui pie volunt viuere in christo: sicut ait apostolus: pſecutionẽ patientur: iuxta il
lud. Fili accedens ad seruitutem dei: sta in timore z prepara animam tuam ad temptatio=
nem. Temptatio namq; est vita hominis super terraz. Ne autem fideles deficiant in his:
consolatur eos dominus atq; confirmat dicẽs. Ecce ego vobiscum sum vsq; ad consummationem
seculi z nolite timere pusillus grex. Propterea videns deus pater tribulationes quas paſ
sura erat ecclesia ab apostolis fundata supra petram christum: vt minus timeatur: dispo
suit vna cum filio z spiritu sancto eas reuelare. Reuelauit autem tota trinitas christo secundum huma=
nitatem. Christus vero iohanni per angelum. Johannes ecclesie: de qua reuelatione hunc librum com=
posuit. Unde z liber iste Apocalypsis dicitur. i. reuelatio: qz hic continentur que deus reuelauit iohanni:
z iohannes ecclesie: quanta scz ecclesia paſſa sit in tempore primitiuo: z nunc patiatur: z nouissime tempo
ribus antichristi passura sit: quando tanta erit tribulatio: vt si fieri posset etiam moueantur electi. Et que
pro his z nunc et in futuro premia sit susceptura: vt quos denunciata supplicia terrent: promissa premia leti
ficent. Ideo iste liber inter reliquas scripturas noui testamenti prophetie nomine cẽsetur: quo alijs est ex
cellentior prophetijs. Sicut enim nouum testamentum prestat veteri: euangelium legi: ita hec prophetia
prophetijs veteris testamenti: qz de christo z ecclesia magna ex parte iam adimpleta sacramenta denunci
at. Vel etiam ideo: quia cum alijs vnipharia: isti tripharia data est prophetia simul. s. preterito z presenti
z futuro. Ad cuius confirmandaz auctoritatez occurrit iam autoritas mittentis deferentis z accipientis.
Mittentis. s. trinitatis: et deferentis. s. angeli: z accipientis. s. iohannis. Cum autem iohanni hec in vi=
sione fuerint reuelata: et sint tria genera visionuz: sub quo genere continẽatur videndum est. Visio enim
alia corporalis: quando videlicet corporalibus oculis aliquid videmus. Alia spiritualis seu imaginaria:
cum videlicet dormientes vel vigilantes imagines rerum cernimus: quibus aliquid significatur: sicut vidit
pharao spicas z moyses rubum ardere: ille dormiens: iste vigilans. Alia intellectualis: quando videlicet
spiritusancto reuelante intellectui mentis veritatẽ mysteriorum sicut est capimus: quomodo vidit iohãnes
que in hoc libro referuntur. Non enim figuras tantum spiritu vidit: sed z earum significata mente intelle
xit. Vidit autem iohannes z scripsit in pathmos insula relegatus a domitiano in exilio principe impulſi
mo: hac eius ad scribendum compellente causa: qz dum exul teneretur a domitiano in pathmos insula ec
clesijs quibus prerat multa pullularunt atq; inoleuerunt vitia atq; diuerse hereses. Erant enim quidam
heretici ibi dicentes christum non fuisse ante mariam: qz temporaliter de ea natus erat: quos iohannes in
principio euangelij sui redarguit dicens. In principio erat verbum. Et in hoc libro cum dicat alpha z o. i.
principium z finis. Dicebant etiam quidam ecclesiam pondere tribulationum ante finem seculi desiturã:
z pro labore non premium eternum susceptura. Horum ergo errores volens destruere iohannes osten=
dit christum principium esse z finem. Unde esaias. Ante me nõ est formatus deus: z post me non erit: z ec
clesiam per exercitiuz tribulationum non desinere sed proficere: z pro his beatitudinem eternum recipe. Scri=
bit autem iohannes septem ecclesijs asie z earum septem episcopis: de predictis instruens: z in eis p eam
totam generalem ecclesiam docens. Est itaq; materia iohannis in hoc opere status spiritualiter asiane ec

clesie:nec non et totius videlicet que in presenti patiatur:et in futuro receptura sit. Intentio vero eius est monere ad patientiam que seruanda est. Tum qua breuis labor:tum q; premiū magnum. Modus tractandi talis:primo premittit prologum et salutationem: vbi reddit auditores benignos et attentos:quo premisso:accedit ad narrationem. Ante narrationem vero ostendit christum esse ab eterno sine principio et fine. Inducens ipsum loquentez. Ego sum alpha et ō:idest principium et finis. Postea accedēs ad narrationem distinguit septem visiones:quibus terminatis iste liber consummatur. Premittit autem prologuz dicens. Apocalypsis ihesu christi:subaudis hic est.sicut in aliis:visio ysaie:hec est:et parabole salomonis sunt hec.

Item alius prologus in apocalypsim.

Iohanes apostolus et euangelista a christo electus atq; dilectus in tanto amore dilectionis vberior habitus est:vt in cena supra pectus eius recumberet: t ad crucez astanti soli matrem propriam commendasset. Ut quē nubere volentem ad amplexum virginitatis asciuerat:ipsi etiaz custodiendam virginem tradidisset. Hic itaq; cum propter verbum dei et testimonium ihesu christi in pathmos insulaz fortiretur exilium:illic ab eodem apocalypsis preostēsa describitur. Ut sicut in principio canonis.i.libri geneseos incorruptibile principium prenotatur:ita etiam incorruptibilis finis per virginem in apocalypsi redderetur:dicentis. Ego sum alpha et o:principium et finis. Hic est iohannes qui sciens supernenisse sibi diem egressionis de corpore: conuocatis in epheso discipulis descendit in depositum sepulture sue locum:orationeq; completa reddidit spiritum: tam a dolore mortis factus extraneus quam a corruptione carnis noscitur alienus. Cuius tamen scripture dispositio vel libri ordinatio ideo a nobis per singula non exponitur:vt nescientibus inquirendi desiderium colloceturet querentibus laboris fructus et doc magisterij doctrina seruetur.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Apocalypsis iohannis tot habet sacramenta quot verba. Paruz dixi:et pro merito voluminis laus omnis inferior est. In verbis singulis multiplices latent intelligentie.

Explicit argumentum.

Αποκάλυψις / Του ᵇ αγίου ᶜ αποστόλου ᵇ και ᶜ ευαγγελιστού ᶜ ιωάμμου / Του ᵇ θεολόγου. Ca.i.

α ωοκάλυψις ᵇ ιησού ᶜ χριστού, ᵇ ημ ᶜ έδωκεμ ᵗ αυτώ / ο ᶠ θεός ᵇ δείξαι / τοις ᶜ δούλοις ᶜ αυτού, ᵗ α ᵐ δει ᵇ γενέσθαι ᵇ εμ ᵇ τάχει, ᵇ και ᶜ εσήμαμεμ ᵇ αποστείλας ᶜ διά / του ᵇ αγγέλου ᶜ αυτού / τω ᶜ δούλω ᶜ αυτού ᵇ ιωάμμη, ᵇ ος ᶜ εμαρτύρησε / τομ ᵇ λόγομ / του ᶜ θεού, ᶜ και / της ᵇ μαρτυρίαμ ᵇ ιησού ᶜ χριστού ᵇ όσα ᶜ είδε, ᵐ και ᵇ άτιμα ᵇ εισι, ᵇ και ᵍ α ᶜ χρη ᵇ γενέσθαι ᶜ μετά ᵇ ταύτα. ᶜ μακάριος / ο ᶜ αμαγιμώσκωμ ᶜ και / οι ᵇ ακούομτες / τους ᵇ λόγους / της ᶜ προφητίας, ᵇ και ᶜ τηρούμτες / τα ᵇ εμ ᵇ αυτή ᵇ γεγραμμένα. / ο ᶜ γαρ ᵇ καιρός ᶜ εγγύς. ᵐ ιωάμμης / ταις ᵇ εωτά ᵇ εκκλησίαις / ταις ᵇ εμ / τη ᵍ ασία. ᶜ χάρις ᵇ υμίν ᶜ και ᵇ ειρήμη ᶜ από / ο ᶜ ων ᶜ και / ο ᵇ ημ ᵇ και / ο ᶜ ερχόμενος, ᵇ και ᶜ από / των ᶜ επτά ᵇ πμευμάτωμ ᵇ α ᶜ εστίμ ᵇ εμώπιομ / του ᶜ θρόμου ᵐ αυτού, ᵇ και ᵇ από ᶜ ιησού ᵍ χριστού, / ο ᶜ μάρτυς / ο ᵇ πιστός / ο ᶜ πρωτότοκος ᵇ εκ / των ᶜ μεκρώμ ᶜ και / ο ᶜ άρχωμ / των ᵇ βασιλέωμ / της

Incipit liber apocalypsis ᵇ beati ᶜ Johannis ᶜ apostoli. Cap.i.

a Apocalypsis ᵇ ieſu ᶜ xp̄i ᵇ quam ℟ ᶜ dedit ᶜ illi ᵃ deus ᵇ palā ᵇ facere ᶜ seruis ᵇ suis ᶜ q̄ ᵐ oportet ᶜ fieri ᵇ cito: ᵍ ☞ ᶜ significauit ᵃ mittēs ſ.a b. ᶜ per ᵃ angelum ᶜ suum ꝯꝯꝯ ᶜ seruo ᵇ suo ᵉ iohānī: ᵇ q̄ testimoniū ᶜ phibuit ᵇ verbo ᶜ dei: ☞ ᵃ testimonium ᵇ ieſu ꝯꝯꝯꝯ ᶜ christi ᵇ quecunq; ᶜ vidit. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜ Beatus ᶜ qui ᶜ legit ꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ infra.xx.c. ᵍ ☞ ᵃ audit ᵇ verba ᶜ prophetie huius: ꝯꝯꝯ ᵇ ☞ ᶜ seruat ᵇ ea ᵇ que ᶜ in ᵃ ea ᵇ scripta ᵇ sunt. ꝯ ᵇ Tempus ᶜ enim ᵉ prope est. ᵐ Johānes ᵃ septē ᵉ ecclesijs q̄ sunt ᵇ in ᵍ asia. ᶜ Gra ᵃ vobis ᶜ et ᵃ pax ᶜ ab ᶜ eo ᶜ q̄ ᶜ est ᶜ ☞ ᵍ q̄ ᵉ erat ᵇ ☞ ᶜ q̄ ᶜ vēturꝰ ᶜ ē: ᵇ ☞ ᶜ a ᶜ septē ᵉ spiritibus ᵇ qui ᶜ in ᵇ conspectu ꝯ ᶜ throni ᵐ eius ᶜ sunt: ᵃ ☞ ᵃ ieſu ᵍ xp̄o qui est ꝯ ᶜ testis ᵉ fidelis ᶜ primogenitus ꝯꝯꝯꝯ ᶜ mortuorum ᶜ et ᶜ princeps ᵉ regum ꝯꝯꝯ

ᵇγης,/Τω ᶜαγαπήσαντι ᵇ ημάς ᶜ και ᶠλούσαντι
ᵍημάς ᵇαπό/Τωμ ᶠαμαρτιών ᵇημών ᶠεν/Τω ᵐαί=
ματι ᵐαυτού. ᵒκαι ᶠεποίησεν ᵍημάς ᶜ βασιλείαν
ᵖιερείς/Τω ᶜθεώ ᵐκαι ᶜπατρί ᶜαυτού. ᾧ ᵐαύ=
ξα ᵇκαι/Το ᵏκράτος ᵒεις/Τους ᶜαιώνας/Τωμ ᶜαιώ=
νων ᵍαμήν. ᵇιδού ἔρχεται ᵏμετά/Τωμ ᶠεφελών,
ᵐκαι ᵐόψεται ᵃαυτόν ᵖπας ᵒφθαλμος, ᶜκαι ᵒοίτι
νες ᶜαυτόν ᵐεξεκέντησαν. ᵗκαι ᶜκόψονται ᶜεπ ᵃ αυ=
τόν ᵇπάσαι αι ᶜφυλαί/Της ᵇγης, ᶜναι ᶜαμήν. ᵃεγώ
ᵇειμί/Το ᶜάλφα ᵏκαι/Το ᶜω, ᵐλέγει ᵐκύριος ᵒο ᵒθεός,
/ο ᵖων, ᵍκαι/ο ᶜηη, ᵃκαι/ο ᶜερχόμενος,/ο ᵐπαντο=
κράτωρ. ᵗεγώ ᶜιωάννης/ο ᶜαδελφός ᵃυμων ᵏκαι
ᶜκοινωνός ᵒεν/Τη ᶜθλίψει ᶜκαι ᵍβασιλεία ᵇ και ᶜυ=
πομονή ᵏεν ᶜΧριστώ ᵐιησού ᵐεγενόμην ᵒεν/Τη
ᵖνήσω/Τη ᵍκαλουμένη ᶜπάτμω ᵒδιά/Τον ᶜλόγον
Του ᵐθεού ᶜ και ᶜδιά/Την ᶜμαρτυρίαν ᵃιησού ᵇΧρι
στού. ᶜεγενόμην ᵒεν ᵐπνεύματι ᶜεν/Τη ᶜκυριακή
ᵇημέρα, ᶜκαι ᵏήκουσα ᶜφωνήν ᵐοπίσω ᵃ μου ᵒμε=
γαλήν ᵖως ᵍσάλπιγγος ᶜλεγούσης, ᵒο ᶜΒλέπεις
ᵐγράψον ᶜεις ᶜβιβλίον, ᶜκαι ᵃπέμψον/Ταις ᵇεπτά
ᶜεκκλησίαις, ᵒεις ᶜέφεσον, ᶜκαι ᵒεις ᵇσμύρναν, ᶜκαι
ᵏεις ᶠπέργαμον, ᵐκαι ᵐεις ᵒθυάτειρα, ᶠκαι ᵍεις ᶜσάρ
δεις, ᵃκαι ᶜεις ᵐφιλαδέλφειαν, ᶜκαι ᶜεις ᶜλαοδίκει=
αν, ᵃκαι ᵇεκεί ᶜεπέστρεψα ᵒΒλέπειν /Την ᶜφωνήν
ᶜήτις ᵍελάλει ᵇμετ ᶜεμού, ᵏκαι ᶜεπιστρέψας ᵐεί=
δον ᵐεπτά ᵒλυχνίας ᵖχρυσάς, ᵍκαι ᶜεν ᵐμέσω/Των
ᶜεπτά ᵐλυχνιών ᶜόμοιον ᶜυιώ ᶜ ανθρώπου ᵃενδε
δυμενον ᵇποδήρη, ᶜκαι ᵐπεριεζωσμένον ᶜ προς
/Τοις ᶜμαζοίς ᵃ χώνην ᵇχρυσήν. ᾗ δε ᵏκεφαλή ᶜαυ
τού ᵐκαι/αι ᵐτρίχες ᵒλευκαί ᵖ ωσεί ᵍ έριον ᶜλευ=
κόν, ᵖως ᶜχιών. ᵘ και / οι ᵡοφθαλμοί ᶜ αυτού ᶜ ως
ᵃφλοξ ᵇπυρός, ᶜκαι/οι ᵇπόδες ᶜ αυτού ᶜ όμοιοι
ᶠχαλκολιβάνω, ᵇως ᶜεν ᵏκαμίνω πεπυρωμένοι.
ᵐκαι/η ᶜφωνή ᵒαυτού ᵖως ᵍφωνή ᶜ υδάτων ᵃ πολ
λών, ᶜκαι ᵘέχων ᶜεν/Τη ᶜδεξιά ᶜ χειρί ᵃ αυτού ᵇαστέ
ρας ᶜεπτά, ᵒκαι ᶜεκ/του ᶜστόματος ᵍ αυτού ᵇ ρομ=
φαία ᶜλίστομος ᵏοξεία ᶜεκπορευομένη. ᵐκαι/η ᵒό
ψις ᵒ αυτού ᵖως/ο ᵍήλιος ᶜφαίνει ᵃεν/Τη ᶜδυνάμει
ᵃ αυτού. ᵡκάγω ᶜότι ᶜείδον ᵃ αυτόν, ᵇέπεσα ᶜπρος/Τους
ᵃπόδας ᶜ αυτού ᶜως ᵍ νεκρός, ᵇκαι ᶜεπέθηκε/Την
ᵏδεξιάν ᶜ αυτού ᵐ χείρα ᵐεπ ᵃ εμέ, ᵖ λέγων. ᵍμη ᶜφο
βού. ᵃεγώ ᶜειμί/ο ᵐπρώτος ᶜκαι/ο ᶜέσχατος ᶜκαι/ο
ᵃζών, ᵇκαι ᶜεγενόμην ᵖ νεκρός, ᶜκαι ᶜιδού ᵍζων ᵇειμί
ᶜεις/Τους ᵏαιώνας/Των ᶜαιώνων ᵐαμήν, ᵐκαι ᵒέχω
/Τας ᵖκλεις/Του ᵍθανάτου ᶜκαι/Του ᵃάδου. ᶜ γρά
ψον ᵐουν ᶜα ᶜείδες ᶜκαι ᵃα ᵇεισί, ᶜκαι ᵇα ᶜμέλλει ᶜ γε
νέσθαι ᵍμετά ᵇΤαύτα, /Το ᶜμυστήριον/Των ᵃεπτά ᶜα
στέρων ᵐων ᵐείδες ᵒεπί/Της ᵖδεξιάς ᵍ μου, ᶜκαι/Τας
ᵃ επτά ᶜλυχνίας/Τας ᵘχρυσάς./οι ᶜεπτά ᶜαστέρες,
ᵃάγγελοι/Των ᵃεπτά ᵇεκκλησιών ᶜεισί, ᵇκαι/αι ᶜεω
Τά ᶜ λυχνίαι ᵃ ας ᵇείδες, ᶜεωτά ᵏεκκλησίαι ᶜεισί.

Cap.i.

ᵇterre: ᶜqui ᶜdilexit ᵇnos: ᶜτ ᶜlauit ⁘⁘⁘⁘ Hebr. 9 b. 1 Joan 1 d
ᵍnos ᵇa ᶜpeccatis ᵏnostris ᵐin ᵐsanguine ⁘⁘⁘ B
ᵃuo: ᵒτ ᵖfecit ᵍnos ᵖregnum τ ⁘⁘⁘⁘⁘⁘
ᵍsacerdotes ᶜdeo ᵃet ᶜpri ᶜuo. ᵗIpſi ᵍgloria
ᵇτ ᶜimperium ᵇin ᶜſecula ᶜſeculorum. ⁘⁘⁘
ᶜAmen. ᵇEcce ᶜvenit ᵏcum ᶜnubibus: ⁘⁘⁘ Exo. 3. c
ᵐτ ᵃ videbit ᵃeum ᵒois ᵒoculus: ᶜτ ᵒqui ⁘⁘⁘ Dan. 7. d
ᶜeū ᵃpupugerūt. ᶜEt ᶜplangēt ſe ᶜ ſup ᵃ eum Iude. 1. c.
ᵇomnes ᶜtribus ᵒterre: ᶜetiam ᶜamē. ᵃEgo
ᵇſū ᵏalpha ᵏτ ᵒo: ᵖprincipiū τ finis: ᵐdicit ᵃdns
ᶜdeus: ᵖq ᵖeſt: ᵍτ ᵠq ᵛerat: ᵍτ ᵠq ᵛenturꝰ ᵉomꝰ.
ᵡEgo ᶜiohānes ᶜfrater ᵃvester τ ⁘⁘⁘⁘⁘⁘
ᶜparticeps ᵒin ᶜtribulatiōe τ ᵃregno ᵇτ patiē
tia ᵇin ᵐieſu ᶜchristo ᵃ fui ᵒin ⁘⁘⁘⁘⁘⁘
ᵖinsula ᵃq ᵍappellatur ᶜ patmos ᵍpp ᶜverbū
ᵃdei ᶜτ ᵃteſtimoniū ᵃieſu ᵇchriſti. ⁘⁘⁘
ᶜFui ᵒin ᶜſpū ᵒin ᵃdnica ⁘⁘⁘⁘⁘⁘ Infra. 4. a
ᵇdie, ᵏEt ᵇaudiui ᵐpoſt ᵐme ᶜvocē ᵃmagnaꝫ
ᵍtanq̄ ᵍtube ᶜdicentis: ᵒQuod ᶜvides ⁘⁘⁘ C
ᵃſcribe ᵐin ᶜlibro: ᶜτ ᵃmitte ᵇſeptem ⁘⁘⁘⁘⁘
ᶜeccleſijs q̄ ſūt ᵢaſia: ᶜepheſo: ᶜτ ᵇſmyrne: ᶜτ
ᶜpergamo: ᵐτ ᵃthyatire: ᵖτ ᶜſardis: ⁘⁘⁘
ᵃτ ᵃphiladelphie: ᶜτ ᶜlaodicie. ⁘⁘⁘⁘⁘⁘
ᵃEt ᶜpuerſus ᶜſum vt ᵒviderem ᶜ voccm ⁘
ᵍq ᵃloqbat ᵇmecū. ᵏEt ᶜcōuerſus ᵐvidi ⁘⁘⁘
ᵃſeptē ᶜcādelabra ᵃaurea: ᵍτ ᵢn ᵃmedio ⁘⁘
ᶜſeptē ᵃcādelabroꝝ aureoꝝ ᵡfilē ᵡ filio ᶜhois
ᵃveſtitum ᵇpodere: ᶜτ ᵇprecinctum ᶜad ⁘⁘⁘
ᶜmamillas ᶜzona ᵇaurea. ᵏCaput ᶜēt ᶜ eius
ᵐτ ᵃcapilli crāt ᶜcādidi ᵇtanq̄ ᵍlana ᶜalba: τ
ᵃtanq̄ ᶜnix. ᵃEt ᶜoculi ᶜeius ᶜvelut ⁘⁘⁘⁘⁘⁘ Infra 5. c et 19. c.
ᵃflāma ᵇignis: ᶜτ ᵇpedes ᶜeius ᶜſimiles ⁘⁘⁘
ᵍaurichalco ᵇſicut ᵢn ᵏcamino ᶜardenti. ⁘⁘⁘
ᵐEt ᵃvox ᶜilli ᵍtāq̄ ᵍvox ᶜ aq̄ ᵃ multoꝝ ⁘⁘
taq̄: ᶜτ ᵃhēbat ᶜin ᶜdextera ᵃ ſua ᵇſtellas ⁘⁘⁘ D
ᶜſeptem. ᵃEt ᶜde ᵒoꝛe ᵃeius ᵇgladius ⁘⁘⁘ Infra. 19. c 2 Dan. 17. a.
ᶜviraq̄ ᵍpte ᵏacutus ᶜeḡibat. ᵐEt ᵃ facies ⁘⁘
ᶜeius ᵍſicut ᵍſol ᶜlucet ᵍ ᵢn ᶜvirtute ⁘⁘⁘⁘⁘
ᵃſua. ᵡEt ᶜcum ᶜvidiſſem ᵃeum: ᵇcecidi ᶜad
ᵇpedes ᶜeius ᶠtanq̄ ᵍmortuus: ᵇτ ᶜpoſuit ⁘⁘
ᵇdexterā ᶜſuā ᵃ ſup ᵃme ᵇdicēs. ᵍNoli ᵃtimere
ᵃEgo ᶜſum ᵃprimus ᵛτ ᶜnouiſſimus ᶜτ ⁘⁘⁘ Exo. 3. 4. a. Infra. 22. c.
ᵃviu?: ᵇτ ᶜfui ᵃmortuus: ᶜτ ᶜecce ᵇſum ᵍviuens
ᶜin ᵏſecula ᶜſeculorum: ᵃτ ᵒhabeo ⁘⁘⁘⁘⁘⁘
ᵖclaues ᵍmortis ᶜτ ᵃinferni. ᶜScribe ⁘⁘⁘⁘ Exo. 32. f. infra. 3. b. Job. 13. c
ᵃergo ᶜq̄ ᵃvidiſti ᶜτ ᵃq̄ ſunt: ᶜτ ᵃq̄ ᵒoꝛt ᶜfieri ⁘⁘
ᵍpoſt ᵇhec: ᶠ ſacramētū ᵏſeptē ᶜſtellarum ⁘
ᵐquas ᵃvidiſti ᵒi ᵖdextera ᵃmea ᶜτ ⁘⁘⁘⁘⁘
ᵃſeptē ᶜcādelabra ᵃaurea. ᶜSeptem ᶠ ſtelle:
ᵃangeli ᶜſunt ᵃſeptem ᵇeccleſiaꝝ: ᵇτ ⁘⁘⁘⁘
ᶜcādelabra ᶠſeptez: ᶜſeptē ᵏeccleſie ᶜſunt. ⁘⁘

Cap.i.

Τω ἀγγέλω τῆς ἐκκλησίας ἐφέσω γράψον. Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν. οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσί, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακας. ἀλλὰ ἔχω κατά σου, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας. μνημόνευε οὖν πόθεν ἐκπέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον. εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ θεοῦ μου. καὶ τῷ ἀγγέλω τῆς ἐν σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν. οἶδα σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν τῶν λεγόντων ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακήν, ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἕξετε θλῖψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου. καὶ τῷ ἀγγέλω τῆς ἐν περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν. οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ ὑμῖν ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. ἀλλ ἔχω κατά σου ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκε τὸν βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ισραήλ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι, οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν νικολαϊτῶν. ὁμοίως μετανόησον. εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς

A
Gt angelo epheſi eccleſie ſcribe. ec
Hec dicit q tenet ſeptem ſtellas
in dextera ſua: qui ambulat in
medio ſepte cãdelabroꝝ aureoꝝ. Scio
opera tua & laborem et patientiam
tuam: & q non poteſ ſuſtinere malos.
Et temptaſti eos qui ſe dicunt
aplos eſſe & non ſunt: & inueniſti
eos mẽdaces. Et patientiã habes & ſu
ſtinuiſti pp nomẽ meũ: & non defeciſti.
Sz habeo aduerſũ te pauca q charita
tẽ tuã primã relinq̃ſti. Memor eſto ita
qz vnde excideris & age penitentiaz: et
prima opera fac. Sin autem veniõ
tibi & mouebo candelabrũ tuum de
loco ſuo: niſi pniam egeris. Sed
hoc habes q odiſti facta nicolaitarum:
q & ego odi. Qui hz aurem audiat:
quid ſpiritus dicat eccleſijs. Vincenti dabo edere de ligno
vite qd eſt in paradiſo dei mei. Et angelo ſmyrne eccleſie
ſcribe. Hec dicit primus & nouiſſimus: qui fuit mortuus & vixit.
Scio tribulationẽ tuã & paupertatẽ tuã: ſz diues es: & blaſphema
ris ab his q ſe dicunt iudeos eſſe & non ſunt: ſed ſunt ſynagoga
ſathane. Nihil horũ timeas q patiturus
es. Ecce miſſurus eſt diabolus aliquos ex
vobis in carcerẽ: vt temptemini: & habebi
tis tribulatiõz dieb decẽ. Esto fidelis vſq
qz ad mortẽ: & dabo tibi coronam vite.
Qui hz aurẽ audiat qd ſpiritus dicat
eccleſijs. Qui vicerit non ledetur a
morte ſecunda. Et angelo
pergami eccleſie ſcribe. Hec
dicit q hz rhomphea ex vtraq; parte
acutam. Scio vbi habitas: vbi
ſedes eſt ſathane: et tenes
nomen meum: & non negaſti fidem
meam. Et in diebus illis antiphas teſtis
meus fidelis q occiſus eſt apud vos:
vbi ſathanas habitat. Sz habeo aduer
ſus te pauca: qz habes illic tenentes
doctrinã balaã: q docebat balac mitte
re ſcãdalũ coram filijs iſrael
edere & fornicari: ita
habes & tu tenentes doctrinam
nicolaitaꝝ. Sili pniaz age: ſi quo
nus: veniã tibi cito & pugnabo cũ illis
in gladio oris mei. Qui habet
aurem: audiat quid ſpiritus dicat

Infra. 5.a.

Luce.13.a.

Infra.3.b.

D

Apoc.2.c.

E

ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. καὶ τῷ ἀγγέλω τῆς ἐν θυατείροις ἐκκλησίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ. οἶδα σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων, ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκα σου Ιεζάβελ ἡ λέγει ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους, πορεύσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ αὐτῆς εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν οὐ βάλλω ἐφ ὑμᾶς ἄλλο βάρος, πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε, ἄχρις οὗ ἂν ἥξω. καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλω τῆς ἐν σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον. Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας. οἶδα σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελες ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπί σε. ἀλλ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. ὁ νικῶν

ecclesijs. Vincenti dabo manna absconditum: & dabo illi calculũ cãdidũ & in calculo nomẽ nouũ ſcriptũ: qd nemo ſcit niſi qui accipit. Et angelo thyatire eccleſie ſcribe. Hec dicit filius dei: qui habet oculos ſuos ſicut flammã ignis & pedes ei ſimiles aurichalco. Noui opa tua & fidem & charitatẽ tuã & miniſterium & patiẽtiã tuã: & opera tua nouiſſima plura prioribus. Sed habeo aduerſus te pauca qz primitus mulierem Iezabel que ſe dicit prophetã docere & ſeducere ſeruos meos: fornicari & manducare de idolothytis. Et dedi illi tps vt pniam ageret & non vult penitere a fornicatione ſua. Ecce ego mitto eam in lectum: & qui mechantur cum ea in tribulatione maxima erũt: niſi penitẽ agãt ab opibus ſuis & filios eius interficiã in morte: & cognoſcent omnes eccleſie qz ego ſum ſcrutans renes & corda: & dabo vnicuiq; veſtrum ſecundum opa ſua. Vobis aũt dico & cæteris q thyatire eſtis: q cũq; non habent doctrinã hanc: & q non cognouerunt altitudines ſathane quẽadmodũ dicũt nõ mittã ſup vos aliud pondus: tm id qd habetis tenete donec veniã. Et q vicerit & cuſtodierit vſq in finẽ opa mea: dabo ptãtem ſuper gentes: & reget eas in virga ferrea: & tanq vas figuli confringent: ſicut & ego accepi a patre meo: & dabo illi ſtellã matutinam. Qui habet aurem audiat: quid ſpiritus dicat eccleſijs. Cap.3.

Gt angelo eccleſie ſardis ſcribe. Hec dicit q hz ſeptem ſpiritus dei et ſeptem ſtellas. Scio opa tua: qz nomẽ habes q viuas: & mortuus es. Esto vigilans & cõfirma cetera q mortua erãt. Non enim inuenio opera tua plena coram deo meo. In mente ergo habe qliter accepiſ & audieris: & ſerua & pniam age. Si ergo non vigilaueris: veniã ad te & nescies qua hora veniam ad te. Sed habes pauca nomina in ſardis q non inquinauerũt veſtimenta ſua: & ambulabunt mecũ in albis: qz digni ſunt. Qui vi

A

Jere.17.b.

Supra.1.c et 19.c.

F

Job.2.4.d.

1.Thc.5.a 2.Per.3.c.

Mar.4.c. Mat.1.c. Luce.13.a. Act.5.d

B

sup.1.b.

ˢ οὗτος ᵍ περιβαλλεῖται ᵇ ἐμ ᶜ ἱματίοις ᵈ λευκοῖς,
ᵉ καὶ ᶠ οὐμὴ ᵍ ἐξαλείψω/Το ᵇ ὁμολογήσω ᵃ τὸ ὄνομα ᶜ αὐτοῦ ᵈ ἐκ/Της
ᵉ βίβλου/Της ᶠ ζωῆς, ᵍ καὶ ᵃ ὁμολογήσω/Το ᵇ ὁμο-
λογῶ ᶜ αὐτοῦ ᵈ ἐνώπιον/Του ᵉ πατρός ᶠ μου ᵍ καὶ ᵃ ἐνώ-
πιον/Των ᵇ ἀγγέλων ᶜ αὐτοῦ./ο ᵈ ἔχων ᵉ οὖς ᶠ ἀκου-
σάτω ᵍ Τί/Το ᵃ πνεῦμα ᵇ λέγει/Ταις ᶜ ἐκκλησίαις. ᵈ καὶ
/Τω ᵉ ἀγγέλω/Της ᶠ ἐν ᵍ φιλαδελφείᾳ ʰ ἐκκλησίας
ʰ γράψον. ᵃ Τάδε ᵇ λέγει/ο ᶜ ἅγιος/ο ᵈ ἀληθινός/ο
ᵉ ἔχων/Την ᶠ κλεῖν/Του ᵍ Δαυίδ, ο ʰ ἀνοίγων ᵃ καὶ
ᵇ οὐδεὶς ᶜ κλείσει ᵈ αὐτήν, ο ᵉ ᾶν/ο ᶠ ἀνοίγων, ᵍ καὶ
ʰ οὐδεὶς ᵃ ἀνοίξει. ᵇ οἶδά σου/Τα ᶜ ἔργα. ᵈ ἰδοὺ ᵉ δέ-
δωκα ᶠ ἐνώπιόν ᵍ σου ʰ θύραν ᵃ ἀνεῳγμένην ʰ ἣν ο
δεὶς ᵇ δύναται ᶜ κλεῖσαι ᵈ αὐτήν, ᵉ ὅτι ᶠ μικρὰν ᵍ ἔ-
χεις ʰ δύναμιν, ᶜ καὶ ᵈ ἐτήρησάς ᵉ μου/Τον ᶠ λόγον,
ᵍ καὶ ʰ οὐκ ᵃ ἠρνήσω/Το ᵇ ὄνομά ᶜ μου. ᵈ ἰδοὺ ᵉ δίδω-
μι ᶠ ἐκ/Της ᵍ συναγωγῆς/Του ʰ σατανᾶ/Των ᵃ λε-
γόντων ᵇ ἑαυτοὺς ᶜ ἰουδαίους ᵉ εἶναι ᶠ καὶ ᵍ οὐκ ʰ εἰ-
σίν, ᵃ ἀλλὰ ᵇ ψεύδονται, ᶜ ἰδοὺ ᵈ ποιήσω ᶜ αὐ-
τοὺς ᵃ ἵνα ᵇ ἥξουσι ᶜ καὶ ᵈ προσκυνήσωσιν ᵉ ἐνώπι-
ον/Των ᶠ ποδῶν ᵍ σου, ᵉ καὶ ᵃ γνῶσιν ᵇ ὅτι ᶜ ἠγάπη-
σά ᵈ σε, ᵉ ὅτι ᵃ ἐτήρησας/Τον ᵇ λόγον/Της ᶜ ὑπομο-
νῆς ᵈ μου, ᵉ κἀγώ ᵃ σε ᵇ Τηρήσω ᶜ ἐκ/Της ᵈ ὥρας/Του
ᵉ πειρασμοῦ/Της ᶠ μελλούσης ᵍ ἔρχεσθαι ʰ ἐπὶ/Της
ʰ οἰκουμένης ᵃ ὅλης, ᵇ πειράσαι/Τους ᶜ κατοικοῦν-
τας ᵈ ἐπὶ/Της ᵉ γης. ᶠ ἔρχομαι ᵍ Ταχύ. ʰ κράτει ᵃ ὃ ἔ-
χεις, ᵇ ἵνα ᶜ μηδεὶς ᵈ λάβῃ/Του ᵉ στέφανόν ᶠ σου./ο ᵍ νι-
κῶν, ʰ ποιήσω ᵃ αὐτὸν ᵇ στύλον ᶜ ἐν/Τω ᵈ ναῶ/Του
ᵉ θεοῦ ᶠ μου, ᵍ καὶ ʰ ἐξω ᵃ οὐμὴ ᵇ ἐξέλθῃ ᶜ ἔτι. ᵈ καὶ ᵉ γρά-
ψω ᶠ ἐπ ᵍ αὐτοῦ/Το ʰ ὄνομα/Του ᵃ θεοῦ ᵇ μου ᶜ καὶ
/Το ᵈ ὄνομα/Της ᵉ πόλεως/Του ᶠ θεοῦ ᵍ μου/Της ʰ καὶ
μῆς ᵃ ἱερουσαλήμ, ᵇ ἡ ᶜ καταβαίνει ᵈ ἐκ/Του ᵉ οὐρα-
νοῦ ᶠ ἀπὸ/Του ᵍ θεοῦ ʰ μου, ᵃ καὶ/Το ᵇ ὄνομα ᶜ μου
/Το ᵈ καινόν./ο ᵉ ἔχων ᶠ οὖς ᵍ ἀκουσάτω ʰ Τί/Το ᵃ πνεῦ-
μα ᵇ λέγει/Ταις ᶜ ἐκκλησίαις. ᵈ καὶ/Τω ᵉ ἀγγέλω
/Της ᶠ ἐν ᵍ Λαοδικείᾳ ʰ ἐκκλησίας γράψον. ᵃ Τάδε ᵇ λέ-
γει/ο ᶜ ἀμήν/ο ᵈ μάρτυς/ο πιστὸς ʰ καὶ ᵃ ἀληθινός,
/ἡ ᵇ ἀρχὴ/Της ᶜ κτίσεως/Του ᵈ θεοῦ. ᵉ οἶδά σου/Τα
ᶠ ἔργα, ᵍ ὅτι ʰ οὔτε ᵃ ψυχρὸς ᵇ εἶ ᶜ οὔτε ᵈ ζεστός, ᵉ ὄ-
φελον ᶠ ψυχρὸς ᵍ ἦς ʰ ἢ ᵃ ζεστός, ᵇ οὕτως ᶜ ὅτι ᵈ χλι
αρὸς ᵉ εἶ, ᶠ καὶ ᵍ οὐ ʰ ζεστὸς ᵃ οὔτε ᵇ ψυχρός, ᶜ μέλ-
λω ᵈ σε ᵉ ἐμέσαι ᶠ ἐκ/Του ᵍ στόματός ʰ μου, ᵃ ὅτι ᵇ λέ-
γεις ᶜ πλούσιος ᵈ εἰμὶ ᵉ καὶ ᶠ πεπλούτηκα, ᵍ καὶ ʰ οὐ
δενός ᵃ χρείαν ἔχω, ᵇ καὶ ᶜ οὐκ ᵈ οἶδας ᵉ ὅτι ᶠ σὺ ᵍ εἶ
/ο ʰ ταλαίπωρος ᵃ καὶ ο ᵇ ἐλεεινὸς ᶜ καὶ ᵈ πτωχὸς
ᵉ καὶ ᶠ τυφλὸς ᵍ καὶ ʰ γυμνός. ᵃ συμβουλεύω ᵇ σοι
ᶜ ἀγοράσαι ᵈ χρυσίον ᵉ παρ ᶠ ἐμοῦ ᵍ πεπυρωμέ-
νον ʰ ἐκ πυρὸς ᵃ ἵνα ᵇ πλουτήσῃς, ᶜ καὶ ᵈ ἱμάτια ᵉ λευ-
κὰ ᶠ ἵνα ᵍ περιβάλῃ, ʰ καὶ ᵃ μὴ φανερωθῇ/ἡ ᵇ αἰσχύνη/Της
ᶜ γυμνότητός σου, ᵈ καὶ ᵉ κολλούριον ᶠ ἔγχρι-
σον ᵍ τοῖς/Τους ʰ ὀφθαλμούς ᵃ σου, ᵇ ἵνα ᶜ βλέπῃς.
ᵈ ἐγὼ ᵉ ὅσους ᶠ ἐὰν ᵍ φιλῶ, ʰ ἐλέγχω ᵃ καὶ ᵇ παι-
δεύω. ᶜ ζήλωσον ᵈ οὖν ᵉ καὶ ᶠ μετανόησον. ᵍ ι
δοὺ ʰ ἕστηκα ᵃ ἐπὶ/Την ᵇ θύραν, ᶜ καὶ ᵈ κρούω. ᵉ ἐάν

cerit ᵇ sic ᶜ vestietur ᵈ vestimentis ᵉ albis: ꝛc
ᶠ ꝛ non ᵍ delebo ʰ nomen ᵃ eius ᵇ de ꝛc
ᶜ libro ᵈ vite: ᵉ ꝛ confitebor ᶠ nomẽ ꝛc
ᵍ eius ʰ coꝝ ᵃ patre ᵇ meo ᶜ ꝛ coꝝ ꝛc
ᵈ angelis ᵉ eius. ᶠ Qui, ᵍ habet ʰ aurẽ ᵃ audiat
ᵇ quid ᶜ spūs ᵈ dicat ᵉ ecclesijs. ᶠ Et ꝛc
ᵍ angelo ʰ philadelphie ᵃ ecclesie ꝛc
ᵇ scribe. ᶜ Hec ᵈ dicit ᵉ sanctus ꝛ ᶠ verus ꝛc
ᵍ q̄ ʰ habz ᵃ clauem ᵇ dauid: ᶜ qui ᵈ aperit ꝛ ꝛc
ᵉ nemo ᶠ claudit: ᵍ claudit ꝛ et ꝛc
ʰ nemo ᵃ aperit. ᵇ Scio ᶜ opa ᵈ tua. ᵉ Ecce ᶠ dedi
ᵍ coram ʰ te ᵃ ostium ᵇ apertum: ᶜ q̄ ᵈ nemo ꝛc
ᵉ pōt ᶠ claudere: ᵍ q ʰ modicam ᵃ habes ꝛc
ᵇ virtutem: ᶜ ꝛ seruasti ᵈ verbum ᵉ meum: ꝛc
ᶠ ꝛ nō ᵍ negasti ʰ nomẽ ᵃ meū. ᵇ Ecce ᶜ dabo
ᵈ de ᵉ synagoga ᶠ satane ᵍ qui ʰ dicunt ꝛc
ᵃ se ᵇ iudeos ᶜ esse ᵈ et ᵉ non ᶠ sunt: ꝛc ꝛc ꝛc
ᵍ sed ʰ mentiuntur. ᵃ Ecce ᵇ faciam ᶜ illos ꝛc
ᵈ vt ᵉ veniant ᶠ ꝛ adorent ᵍ ante ꝛc ꝛc ꝛc
ʰ pedes ᵃ tuos: ᵇ ꝛ scient ᶜ q ᵈ ego ᵉ dilexi ꝛc
ᶠ te: ᵍ qñ ʰ seruasti ᵃ verbum ᵇ patientie ꝛc
ᶜ mee: ᵈ ꝛ ego ᵉ seruabo ᶠ te ᵍ ab ʰ hora ꝛc
ᵃ temptationis ᵇ q̄ ᶜ ventura ᵈ est ᵉ in ꝛc ꝛc
ᶠ orbem ᵍ vniuersum ʰ temptare ᵃ habitantes
ᵇ in ᶜ terra. ᵈ Ecce ᵉ venio ᶠ cito. ᵍ Tene ʰ q̄ ᵃ ha
bes: ᵇ vt ᶜ nemo ᵈ accipiat ᵉ coronā ᶠ tuā. ᵍ Qui
ʰ vicerit: ᵃ faciā ᵇ illū ᶜ columnā ᵈ in ᵉ templo ꝛc
ᶠ dei ᵍ mei: ʰ ꝛ foras ᵃ nō ᵇ egrediet ᶜ amplius.
ᵈ sup ᵉ cū ᶠ nomẽ ᵍ dei ʰ mei ꝛ ꝛc ¶ ᵃ Et ᵇ scribā
ᶜ nomen ᵈ ciuitatis ᵉ dei ᶠ mei ᵍ noue ꝛc ꝛc ꝛc
ʰ hierusalem: ᵃ que ᵇ descendit ᶜ de ᵈ celo ꝛc
ᵉ a ᶠ deo ᵍ meo: ʰ ꝛ nomen ᵃ meum ꝛc ꝛc ꝛc
ᵇ nouū. ᶜ Qui ᵈ habz ᵉ aurem ᶠ audiat ᵍ q̄d ʰ spūs
ᵃ dicat ᵇ ecclesijs. ᶜ Et ᵈ angelo ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵉ laodicie ᶠ ecclesie ᵍ scribe. ʰ Hec ᵃ dicit ꝛc ꝛc
ᵇ amen ᶜ testis ᵈ fidelis ᵉ et ᶠ verus: qui est ꝛc
ᵍ principiū ʰ creature ᵃ dei. ᵇ Scio ᶜ opa ᵈ tua:
ᵉ q ᶠ neq ᵍ frigidus ʰ es ᵃ neq ᵇ calidus: ᶜ vti-
nā ᵈ frigidus ᵉ esses ᶠ aut ᵍ calidus: ʰ sed ᵃ q ᵇ tepi
dus ᶜ es ᵈ ꝛ ᵉ nec ᶠ frigidus ᵍ nec ʰ calidus: ᵃ ici
piā ᵇ te ᶜ euomere ᵈ ex ᵉ ore ᶠ meo: ᵍ q ʰ dicis ᵃ q
ᵇ diues ᶜ sum ᵈ ꝛ locupletat ᵉ ꝛ ᶠ nullius ꝛc
ᵍ egeo: ʰ ꝛ nescis ᵃ q ᵇ tu ᶜ es ꝛc ꝛc ꝛc
ᵈ miser ᵉ ꝛ miserabilis ᶠ ꝛ pauper ꝛc ꝛc ꝛc
ᵍ ꝛ cecus ʰ ꝛ nudus. ᵃ Suadeo ᵇ tibi ꝛc
ᶜ emere ᵈ a ᵉ me ᶠ aurū ᵍ ignitum ʰ probatū: ꝛc
ᵃ vt ᵇ locuples ᶜ fias: ᵈ ꝛ ᵉ vestimentis ᶠ albis
ᵍ induaris: ʰ vt ᵃ non ᵇ apparet ᶜ confusio ꝛc
ᵈ nuditatis ᵉ tue: ᶠ ꝛ collyrio ᵍ inunge ꝛc ꝛc
ʰ oculos ᵃ tuos ᵇ vt ᶜ videas. ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵈ Ego ᵉ quos ᶠ amo: ᵍ arguo ʰ et ᵃ castigo. ꝛc
ᵇ Emulare ᶜ ergo ᵈ et ᵉ pniam ᶠ age. ᵍ Ecce ꝛc
ʰ sto ᵃ ad ᵇ ostium ᶜ et ᵈ pulso. ᵉ Si ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc

ᶜ Τις ᵈ ἀκούσῃ/Της ᵉ φωνῆς ᶠ μου, ᵍ καὶ ʰ ἀνοίξῃ/Την
ᵃ θύραν, ᵇ καὶ εἰσελεύσομαι ᶜ προς ᵈ αὐτόν, ᵉ καὶ
ᶠ δειπνήσω ᵍ μετ αὐτοῦ, ʰ καὶ ᵃ αὐτὸς ᵇ μετ ἐμοῦ.
/ο νικῶν/Δώσω ᵃ αὐτῷ ᵇ καθίσαι ᶜ μετ ᵉ ἐμοῦ ᶠ ἐν/Τω
ᵍ θρόνῳ ᵉ μου, ʰ ὡς ᶜ καγὼ ᵇ ἐνίκησα ᵃ καὶ ᶜ ἐκάθισα
ᵈ μετὰ/Του ᵉ πατρός ᶠ μου ᵍ ἐν/Τω ʰ θρόνῳ ᵃ αὐτοῦ.
/ο ἔχων ᵇ οὖς ᶜ ἀκουσάτω Τί/Το πνεῦμα ᵃ λέγει
/Ταις ᵇ ἐκκλησίαις. Cap. 4.

Μετὰ ᵇ Ταῦτα ᶜ εἶδον, ᵇ καὶ ᶜ ἰδοὺ θύρα ᵃ ἀνεῳγ-
μένη ᵇ ἐν/Τω ᶜ οὐρανῷ, ᵇ καὶ ᶜ ἡ φωνὴ ᶜ ἡ ᵈ πρώ-
τη ᵉ ἣν ᶜ ἤκουσα ᵇ ὡς ᵃ σάλπιγγος λαλούσης ᵉ μεθ
ἐμοῦ ᵈ λέγουσα, ᵃ ἀνάβα ᵇ ὧδε, ᵃ καὶ ᵇ δείξω ᶜ σοι ᵃ
δεῖ ᶜ γενέσθαι ᵇ μετὰ ᵃ ταῦτα. ᵇ καὶ εὐθέως ᶜ ἐγενό-
μην ᵇ ἐν ᵈ πνεύματι. ᵃ καὶ ᵇ ἰδοὺ ᶜ θρόνος ᵃ ἑκειτο ᵇ ἐν
/Τω ᶜ οὐρανῷ, ᵃ καὶ ᵇ ἐπὶ/Του ᶜ θρόνου ᶜ καθήμενος
ᵈ ὅμοιος ᵉ ὁράσει ᶠ λίθῳ ᵍ ἰάσπιδι ʰ καὶ ᵃ σαρδίῳ,
ᵇ καὶ ᶜ ἶρις ᵈ κυκλόθεν/Του ᶜ θρόνου ᵇ ὁμοία ᵃ ὁρά-
σει ᵈ σμαραγδίνῳ, ᵇ καὶ ᶜ κυκλόθεν/Του ᶜ θρόνου
ᵃ θρόνοι ᵇ εἰκοσιτέσσαρες. ᵃ καὶ ᵇ ἐπὶ/Τους ᶜ θρόνους
ᵈ εἶδον/Τους ᵉ εἰκοσιτέσσαρας ᶠ πρεσβυτέρους ᵍ κα-
θημένους ʰ περιβεβλημένους ᵃ ἐν ᵇ ἱματίοις ᶜ λευ-
κοῖς, ᵇ καὶ ᵃ ἐπὶ/Τας ᵇ κεφαλὰς ᵃ αὐτῶν ᵇ στεφάνους
ᵇ χρυσοῦς. ᵈ καὶ ᵉ ἐκ/Του ᶜ θρόνου ᶜ ἐκπορεύονται
ᵃ ἀστραπαὶ ᵇ καὶ ᵃ φωναὶ ᵇ καὶ ᵃ βρονταὶ, ᵇ καὶ ᵃ ἑπτὰ
ᵇ λαμπάδες ᵃ πυρὸς ᵇ καιόμεναι ᶜ ἐμπροσθεν/Του
ᶜ θρόνου ᵃ αὐτοῦ, ᵇ αἱ ᵃ εἰσὶν ᵇ ἑπτὰ ᵃ πνεύματα/Του
ᵇ θεοῦ. ᵇ καὶ ᵈ ἐμπροσθεν/Του ᵉ θρόνου ᶜ ὡς ᶜ θάλασ
σα ᵃ ὑελίνῃ ᵇ ὁμοία ᵃ κρυστάλλῳ, ᵇ καὶ ᵉ ἐν ᵃ μέσῳ
/Του ᵇ θρόνου ᵇ καὶ ᵃ κύκλῳ/Του ᶜ θρόνου ᵇ Τέσσα-
ρα ᶜ ζῶα ᵇ γέμοντα ᵃ σοφθαλμῶν ᵉ ἔμπροσθεν ᵇ καὶ
ᵃ ὄπισθεν. ᵇ καὶ/Το ᶜ ζῶον/Το ᵈ πρῶτον ᵉ ὅμοιον ᶠ λέ
οντι, ᵇ καὶ/Το ᵃ δεύτερον ᶜ ζῶον ᵃ ὅμοιον ᶜ μόσχῳ,
ᵈ καὶ/Το ᵉ Τρίτον ᶜ ζῶον ᶜ ἔχον/Το ᵃ πρόσωπον ᵇ ὡς
ᵃ ἀνθρωπος, ᵇ καὶ/Το ᶜ Τέταρτον ᶜ ζῶον ᵃ ὅμοιον ᵇ ἀε
τῷ ᵈ πετωμένῳ. ᵇ καὶ ᶜ Τέσσαρα ᵈ ζῶα ᵉ ἐν ᶠ καθέν
ᵃ αὐτῶν ᶜ ἔχον ᵃ ἀνὰ ᵇ πτέρυγας ᵉ ἓξ ᵇ κυκλόθεν
ᶜ καὶ ᶜ ἔσωθεν ᵃ γέμουσιν ᵇ ὀφθαλμῶν, ᶜ καὶ ᵃ ἀ-
ἀνάπαυσιν ᵃ οὐκ ᶜ ἔχουσιν ᵃ ἡμέρας ᵇ καὶ ᵃ νυκτός,
ᵇ λέγοντα. ᶜ ἅγιος ᵈ ἅγιος ᵉ ἅγιος ᶠ ἅγιος. ᵍ ἅγιος ʰ ἅγιος
ᵃ ἅγιος, ᵇ ἅγιος ᵃ ἅγιος ᵇ ἅγιος, ᶜ κύριος/ο ᵈ θεός/ο
ᵉ παντοκράτωρ, ᶠ ὁ ἦν, ᵍ καὶ/ὁ ὤν, ʰ καὶ/ὁ ἐρχόμε
νος. ᵃ καὶ ᵇ ὅταν ᶜ δώσει/Τα ᵈ ζῶα ᵉ δόξαν ᶠ καὶ ᵍ Τιμὴν
ʰ καὶ ᵃ εὐχαριστίαν/Τω ᵇ καθημένῳ ᶜ ἐπὶ/Του ᵈ θρό
νου/Τω ᵉ ζῶντι ᶠ εἰς/Τους ᵍ αἰῶνας/Των ʰ αἰώνων,
ᵃ πεσοῦνται/οἱ εἰκοσιτέσσαρες ᵇ πρεσβύτεροι ᶜ ἐ-
νώπιον/Του ᵈ καθημένου ᵉ ἐπὶ/Του ᶠ θρόνου, ᵍ καὶ
ʰ προσκυνήσουσι/Τω ᵃ ζῶντι ᵇ εἰς/Τους ᶜ αἰῶνας
/Των ᵈ αἰώνων, ᵉ καὶ ᶠ βάλλουσι/Τους ᵍ στεφά
νους ʰ αὐτῶν ᵃ ἐνώπιον/Του ᵇ θρόνου, ᶜ λέγοντες.
ᵈ ἄξιος ᵉ εἶ/ο ᶠ κύριος ᵍ καὶ/ο θεὸς ʰ ἡμῶν/ο ᵃ ἅγιος
ᵇ λαβεῖν/Την ᶜ δόξαν ᵈ καὶ/Την ᵉ Τιμὴν ᶠ καὶ/Την ᵍ δύ-
ναμιν, ᵃ ὅτι ᵇ σὺ ᶜ ἔκτισας/Τα ᵈ πάντα, ᵉ καὶ ᵃ διὰ/Το
ᶠ θέλημά ᵍ σου ʰ εἰσὶ ᵃ καὶ ᵇ ἐκτίσθησαν. Cap. 5.

ᶜ quis ᵈ audierit ᵉ voce ᶠ meā ᵍ ꝛ ʰ aperuerit ꝛc
ᵃ mihi ᵇ ianuaz: ᶜ intrabo ᵈ ad ᵉ illum: ᶠ ꝛ ꝛc
ᵍ cenabo ʰ cū ᵃ illo: ᵇ ꝛ ipse ᶜ mecum. ꝛc ꝛc
ᵈ Qui ᵉ vicerit ᶠ dabo ᵍ ei ʰ sedere ᵃ mecum ᵇ in
ᶜ throno ᵈ meo: ᵉ sicut ᶠ et ᵍ ego ʰ vici ᵃ ꝛ ᵇ sedi ꝛc
ᶜ cū ᵈ pre ᵉ meo ᶠ in ᵍ throno ʰ eius. ꝛc ꝛc ꝛc
ᵃ Qui ᵇ habz ᶜ aurē ᵈ audiat ᵉ quid ᶠ spūs ᵍ dicat
ʰ ecclesijs. Cap. 4.

ᵃ Post ᵇ hec ᶜ vidi: ᵈ et ᵉ ecce ᶠ ostiū ᵍ apertum
ʰ in ᵃ celo: ᵇ et ᶜ vox ᵈ prima ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵉ quā ᶠ audiui ᵍ tāq ʰ tube ᵃ loquētis ᵇ mecum ꝛc
ᶜ dicēs, ᵈ Ascēde ᵉ huc ᶠ ꝛ ostendaz ᵍ tibi ʰ que
ᵃ opz ᵇ fieri ᶜ post ᵈ hec. ᵉ Et ᶠ statī ᵍ fuī ꝛc ꝛc
ʰ in ᵃ spiritu. ᵇ Et ᶜ ecce ᵈ sedes ᵉ posita ᶠ erat ᵍ in
ʰ celo: ᵃ ꝛ ᵇ supra ᶜ sedē ᵈ sedēs: et q̄ sedebat ꝛc
ᵉ similis erat ᶠ aspectui ᵍ lapidis ʰ iaspidis ᵃ et
ᵇ sardii: ᶜ ꝛ iris erat ᵈ in ᵉ circuitu ᶠ sedis ᵍ silis ꝛc
ʰ viridi ᵃ smaragdine. ᵇ Et ᶜ in ᵈ circuitu ᵉ sedis
ᶠ sedilia ᵍ viginti ʰ quattuor: ᵃ ꝛ supra ᵇ thronos
ᶜ viginti quattuor ᵈ seniores ᵉ sedentes ꝛc ꝛc
ᶠ circūamicti ᵍ vestimentis ʰ albis: ꝛc ꝛc ꝛc
ᵃ et ᵇ in ᶜ capitibus ᵈ eorum ᵉ corone ꝛc ꝛc ꝛc
ᶠ auree. ᵍ Et ʰ de ᵃ throno ᵇ procedebant ꝛc
ᶜ fulgura ᵈ et ᵉ voces ᶠ et ᵍ tonitrua: ᶜ ꝛ septem
ʰ lāpades ᵃ ardentes ᵇ ante ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵈ thronū: ᵉ que ᶠ sunt ᵍ septem ʰ spiritus ꝛc ꝛc
ᵃ dei. ᵇ Et ᶜ in ᵈ conspectu ᵉ sedis ᶠ tāq ᵍ mare
ʰ vitreu ᵃ simile ᵇ crystallo: ᶜ et ᵈ in ᵉ medio ꝛc
ᶠ sedis ᵍ et ʰ in ᵃ circuitu ᵇ sedis ᶜ quattuor ꝛc ꝛc
ᵈ animalia ᵉ plena ᶠ oculis ᵍ ante ʰ et ꝛc ꝛc ꝛc
ᵃ retro. ᵇ Et ᶜ animal ᵈ primū ᵉ simile ᶠ leoni:
ᵍ ꝛ secundum ʰ simile ᵃ vitulo: ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵇ ꝛ tertiū ᶜ ajal ᵈ hns ᵉ faciē ᶠ quasi ꝛc ꝛc ꝛc
ᵍ homis: ʰ et ᵃ quartum ᵇ ajal ᶜ simile ᵈ aquile ꝛc
ᵉ volāti. ᶠ Et ᵍ q̄tuor ʰ ajalia ᵃ singula ꝛc
ᵇ eoꝝ ᶜ habebāt ᵈ alas ᵉ senas: et ᶠ in circuitu
ᵍ et ʰ intus ᵃ plena ᵇ sūt ᶜ oculis. ᵈ Et ᵉ requiē ꝛc
ᶠ nō ᵍ habebant ʰ die ᵃ ac nocte ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵇ dicentia. ᶜ Sanctus ᵈ sanctus ᵉ sanctus ꝛc ꝛc
ᶠ dominus ᵍ deus ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ʰ oꝝ: ᵃ q̄ erat: ᵇ et ᶜ qui ᵈ ē: ᵉ et ᶠ qui ᵍ ꝛtur ʰ ē.
ᵃ Et ᵇ cū ᶜ dabūt ᵈ illa ᵉ ajalia ᶠ glia ᵍ et ʰ honorē
ᵃ et ᵇ bñdictionē ᶜ sedenti ᵈ super ᵉ thronum ꝛc
ᶠ viuēti ᵍ in ʰ secula ᵃ seculoꝝ: ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵇ procidebant ᶜ vigiti quattuor ᵈ seniores ᵉ ante
ᶠ sedentem ᵍ in ʰ throno: ᵃ et ꝛc ꝛc ꝛc ꝛc
ᵇ adorabāt ᶜ viuentē ᵈ in ᵉ secula ꝛc ꝛc ꝛc
ᶠ seculoꝝ: ᵍ et ʰ mittebant ᵃ coronas ꝛc
ᵇ suas ᶜ ante ᵈ thronum ᵉ dicentes. ꝛc ꝛc
ᶠ Dignus ᵍ es ʰ dñe ᵃ deus ᵇ noster ꝛc ꝛc
ᶜ accipere ᵈ gloriam ᵉ et ᶠ honorez ᵍ et ʰ virtutē:
ᵃ q̄ ᵇ tu ᶜ creasti ᵈ oia: ᵉ et ᶠ propter ꝛc ꝛc ꝛc
ᵍ voluntatē ʰ tuā ᵃ erāt ᵇ ꝛ creata ᶜ sunt. Cap. 5.

Και εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου
ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον
ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον
σφραγῖσιν ἑπτά. καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυ
ρὸν κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ. Τίς ἄξιος
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγί
δας αὐτοῦ. καὶ οὐδεὶς ἐλύματο ἐν τῷ οὐ=
ρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω
τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν
αὐτό. καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶς
ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βι=
βλίον, οὐτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἷς ἐκ τῶν
πρεσβυτέρων λέγει μοι, μὴ κλαῖε. ἰδοὺ ἐ
νίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα ἡ ρί
ζα Δαυίδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ
σφραγῖδας αὐτοῦ. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐν
μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώ=
ων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον
ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγισμένον, ἔχον κέρατα
ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ
πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀποστελλόμενα εἰς
πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἦλθε καὶ εἴληφε ἐκ
τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βι
βλίον. καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον τὰ τέσσαρα
ζῶα καὶ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπε=
σον ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κι
θάρας καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμια
μάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. καὶ
ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες. ἄξιος εἶ λα
βεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας
αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ
ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς
καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐ=
ποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ
ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶ=
δον καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολ=
λῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ
τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν
μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιά=
δων, λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ, ἄξιόν ἐστι τὸ
ἀρνίον τὸ ἐσφαγισμένον λαβεῖν τὴν δύ=
ναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχύν
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν, καὶ πᾶν
κτίσμα ὃ ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θα=
λάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντας ἤ
κουσα λεγόντων τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρό=
νου καὶ τῷ ἀρνίῳ, ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰ
ώνων. ἀμήν. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον τὸ
ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσον καὶ προ
σεκύνησαν. Cap. 6.

Καὶ εἶδον ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ. Τίς ἄξιος ἀνοῖξαι βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ. καὶ οὐδεὶς ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὐδὲ βλέπειν αὐτό. καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, μὴ κλαῖε. ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα ἡ ῥίζα Δαυίδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀποστελλόμενα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἦλθε καὶ εἴληφε ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον. καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάρας καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες. ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ, ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν, καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα λεγόντων τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ, ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν. Cap. 6.

A

Et vidi in dextera sedentis
supra thronū librum scriptum
intus & foris signatum
signillis septē. Et vidi angelū fortem
prædicātē voce magna. Quis est dignus
aperire librū & soluere signacula
eius? Et nemo poterat neq; in celo
neq; in terra neq; subtus
terram aperire librum: neq; respicere
illū. Et ego flebam multū: quīn nemo
dignus inuentus est aperire librum:
nec videre eum. Et vnus de
senioribꝰ dixit mihi, Ne fleueris.

B

Ecce vicit leo de tribu iuda radix
dauid aperire librum & soluere septē
signacula eius. Et vidi & ecce in
medio throni & quattuor animaliū
& in medio seniorum agnum
stantē tanq; occisū: habentē cornua
septem & oculos septem: qui sūt septē
spiritus dei missi in
oēm terrā. Et venit & accepit de
dextera sedentis in throno librum.

C

Et cum aperuisset librū: quattuor
aialia & viginti quattuor seniores
ceciderūt
coram agno habētes singuli citharas
& phialas aureas plenas odoramētorū:
que sunt orationes sanctorum: et
cantabāt cātū nouū dicētes. Dignus
es dñe accipere librū & aperire signacula
eius: quīa occisus es: & redemisti nos
deo in sanguine tuo ex oi tribu
et lingua & populo & natione: et
fecisti nos deo nostro regnum et
sacerdotes: & regnabimꝰ sup terrā.

Infra. 7. d.

D

Et vidi et audiui vocē angelorū multorū
in circuitu throni et animaliū et
seniorum: et erat numerus eorum
milia milium
dicentiū voce magna. Dignus est
agnus qui occisus est accipe virtutē
et diuinitatē et sapiētiā et fortitudinem
et honorē et gliā & benedictionē: et oēz
creaturam que in celo est et super
terrā et sub terra: et que sunt in mari:
et que in eo: omnes audiui
dicentes sedenti in throno
et agno. Benedictio & honor et
gloria et potestas in secula seculorum.
Et quattuor animalia dicebant
amen. Et viginti quattuor seniores ceci
derunt in facies suas: et adorauerunt vi
uentem in secula seculorum. Cap. 8.

Dante. 7. b.

Και εἶδον ὅτι ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ
τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ
τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς
φωνῆ βροντῆς. Ἔρχου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵπ
πος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ αὐτὸν ἔχων
τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλ
θε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ. Καὶ ὅτι ἤνοιξε τὴν δεν
τέραν σφραγῖδα, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζῴ
ου λέγοντος. Ἔρχου. καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵπ
πος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ αὐτὸν ἐ
δόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵ
να ἀλλήλους σφάξωσι, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μά
χαιρα μεγάλη. Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα
τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζῴου λέ
γοντος. Ἔρχου καὶ εἶδον. καὶ ἰδοὺ ἵππος
μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ αὐτὸν ἔχων ζυ
γὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα φωνὴν
ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγου
σαν. Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοῖνι
κες κριθῆς δηναρίου, καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν
οἶνον μὴ ἀδικήσῃς. καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τετάρ
την σφραγῖδα, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρ
του ζῴου λέγοντος. Ἔρχου καὶ εἶδον, καὶ ἰ
δοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπά
νω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ θάνατος, καὶ ὁ ἅ
δης ἀκολουθεῖ μετ αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐ
τῷ ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἀποκ
τεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανά
τῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς. καὶ ὁ
τε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑ
ποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν
ἀπεσφαγιασμένων διὰ τὸν λό
γον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ
ἀρνίου ἣν εἶχον, καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ
λέγοντες. ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος
καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ
αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς.
καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι
χρόνον, ἕως οὗ πληρωθῶσι καὶ οἱ σύν
δουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ
μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. καὶ
εἶδον καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν
ἕκτην, καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ
ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρί
χινος, καὶ ἡ σελήνη ἐγένετο ὡς αἷμα,
καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσον εἰς
τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύν
θους αὐτῆς ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου σειο
μένη. καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλί
ον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ
τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. καὶ οἱ βα
σιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χι

Et vidi quando aperuisset agnus unum de
septem sigillis: et audiui unum
de quattuor animalibus dicens tanquam
uoce tonitrui. Veni et vide. Et vidi: et
ecce equus albus: et qui sedebat super illum
habebat arcum: et data est ei corona: et ex
iit uincens ut uinceret. Et cum aperuisset si
gillum secundum audiui secundum animal
dicens, Veni et vide. Et exiuit alius equus
rufus: et qui sedebat super illum datum est
ei ut tolleret pacem de terra: et ut occi
derent inuicem: et datus est ei gladius
magnus. Et cum aperuisset sigillum
tertium: audiui tertium animal dicens, Veni
et vide. Et ecce equus
niger: et qui sedebat super illum habebat
statera in manu sua. Et audiui tanquam
uocem in medio quatuor animalium dicentis,
Bilibris tritici denario unus: et tres bili
bres hordei denario uno: et uinum et
oleum ne leseris. Et cum aperuisset sigillum
quartum audiui uocem quarti
animalis dicentis, Veni et vide: et ecce
equus pallidus: et qui sedebat super
eum nomen illi mors: et infernus
sequebatur eum. Et data est illi
potestas super quattuor partes terre: ut in
terficere gladio fame et morte et
bestiis terre. Et cum
aperuisset sigillum quintum: uidi subtus
altare animas
interfectorum propter uerbum
dei: et propter testimonium
quod habebant: et clamabant uoce magna
dicentes. Usquequo domine quo sanctus
et verus non iudicas et non uindicas
sanguinem nostrum de his qui habitant in terra:
Et date sunt illis singule stole albe: et di
ctum est illis ut requiescerent adhuc
tempus modicum: donec conpleantur conserui
eorum et
qui interficiendi sunt sicut et illi. Et
vidi cum aperuisset sigillum
sextum: et ecce terremotus magnus factus est:
sol factus est niger tanquam saccus cilicinus:
et luna tota facta est sicut sanguis:
et stelle de celo ceciderunt super
terram: sicut ficus emittit grossos
suos cum a uento magno mouetur.
Et celum recessit sicut liber
involutus: et omnis mons et insula de
locis suis mote sunt: et reges
terre et principes et tribuni

λίαρχοι· και/οι· πλούσιοι· και/οι ρ ισχυροί· και
πας· δούλος· και· πας· ελεύθερος· εκρυψαν
εαυτούς· εις/τα· σπήλαια· και· εις/τας· πέτρας
/των· ορέων· και· λέγουσι/τοις· όρεσι· και/ταις
πέτραις· πέσετε· εφ· ημάς· και· κρύψατε· η=
μάς· από· προσώπου/του· καθημένου· επί
/του· θρόνου· και· από/της· οργής/του· αρνί=
ου, · ότι· ήλθεν/η· ημέρα/η· μεγάλη/της· οργής
αυτού, · και· τις· δύναται· σταθήναι. Cap. 7

Και· μετά· τούτο· είδον· τέσσαρας· αγγέ=
λους· εστώτας· επί/τας· τέσσαρας· γωνίας
/της· γης, · κρατούντας/τους· τέσσαρας· ανέ=
μους/της· γης, · ίνα· μη· πνέη· άνεμος· επί/της
γης· μήτε· επί/της· θαλάσσης· μήτε· επί· παν
δένδρον. · και· είδον· άλλον· άγγελον· αναβαί
νοντα· από· ανατολής· ηλίου, · έχοντα· σφρα
γίδα· θεού· ζώντος, · και· έκραξε· φωνή· μεγάλη
/τοις· τέσσαρσιν· αγγέλοις, · οις· εδόθη· αν=
τοις· αδικήσαι/την· γην· και/την· θάλασσαν,
λέγων, · μη· αδικήσατε/την· γην· μήτε/την· θά
λασσαν· μήτε/τα· δένδρα, · άχρις· ου· σφραγί
σωμεν/τους· δούλους/του· θεού· επί· μετώπων
/των· αυτών. · και· ήκουσα/των· αριθ
μών/των· εσφραγισμένων· εκατόν· και· τεσσαρά
κοντα· τέσσαρες· χιλιάδες· εσφραγισμένοι, · εκ
πάσης· φυλής· υιών· ισραήλ. · εκ· φυλής· ιού
δα, · δώδεκα· χιλιάδες· εσφραγισμένοι. · εκ
φυλής· ρουβείμ, · δώδεκα· χιλιάδες. · εκ· φυ=
λής· γαδ, · δώδεκα· χιλιάδες. · εκ· φυλής· ασήρ,
δώδεκα· χιλιάδες. · εκ· φυλής· νεφθαλείμ, · δώ
δεκα· χιλιάδες. · εκ· φυλής· μανασή· δώδεκα
χιλιάδες. · εκ· φυλής· συμεών, · δώδεκα· χιλι
άδες. · εκ· φυλής· λευί, · δώδεκα· χιλιάδες. · εκ
φυλής· ισαχάρ, · δώδεκα· χιλιάδες. · εκ· φυλής
ζαβουλών, · δώδεκα· χιλιάδες. · εκ· φυλής· ιω
σήφ, · δώδεκα· χιλιάδες. · εκ· φυλής· βενιαμίν,
δωδεκα· χιλιάδες· εσφραγισμένοι. · μετά· τού
τα· είδον, · και· ιδού· όχλος· πολύς· ον· αριθ=
μήσαι· ουδείς· εκ παντός· έθνους· και
φυλών· και· λαών· και· γλωσσών, · εστώτες
εμπροσθεν· του· θρόνου· και· εμπροσθεν· του· αρνί
ου, · περιβεβλημένοι· στολάς· λευκάς, · και· φοί
νικες· εν· ταις· χερσίν· αυτών, · και· κράζουσι· φω
νή· μεγάλη· λέγοντες. · η· σωτηρία/τω· θεώ· η=
μών/τω· καθημένω· επί/του· θρόνου· και/τω
αρνίω. · και· πάντες/οι· άγγελοι· ειστήκεισαν
κύκλω/του· θρόνου· και/των· πρεσβυτέρων
και/των· τεσσάρων· ζώων, · και· έπεσον· εμπρο
σθεν/του· θρόνου· επί/τα· πρόσωπα· αυτών, · και
προσεκύνησαν/τω· θεώ, · λέγοντες· αμήν. · η· ευ
λογία· και· η· δόξα· και· η· σοφία· και· η· ευχαρι

et· diuites· et· fortes· et· omnis· seruus· et· liber· abscōderunt· se· in· speluncis· et· in· petris· montibus· et· dicunt· montibus· et· petris· cadite· super· nos· et· abscōdite· nos· a· facie· sedentis· super· throno· et· ab· ira· agni: quoniam· venit· dies· magnus· ire· ipsoꝝ· et· quis· poterit· stare? Cap. 7.

Vidi· hec· vidi· quatuor· angelos· stantes· super· quattuor· angulos· terre: · tenentes· quattuor· ventos· terre· ne· flarent· super· terram· neq; super· mare· neq; in· vllaz· arborē. · Et· vidi· alterū· angelū· ascēdētē· ab· ortu· solis· habētē· signum· dei· viui: · et· clamauit· voce· magna· quatuor· angelis· quibus· datū· est· nocere· terre· et· mari· dicens. · Nolite· nocere· terre· et· mari· neq; arboribus· quoadusq; signemus· seruos· dei· nostri· in· frontibus· eoꝝ. · Et· audiui· numerum· signatoꝝ· centum· quadraginta· quattuor· milia· signati· ex· omni· tribu· filioꝝ· israel. · Ex· tribu· iuda· duodecim· milia· signati. · Ex· tribu· ruben· duodeci· milia· signati. · Ex· tribu· gad· duodeci· milia· signati. · Ex· tribu· aser· duodeci· milia· signati. · Ex· tribu· neptali· duodeci· milia· signati. · Ex· tribu· manasse· duodeci· milia· signati. · Ex· tribu· symeō· duodeci· milia· signati. · Ex· tribu· leui· duodecim· milia· signati. · Ex· tribu· yſachar· duodeci· milia· signati· Ex· tribu· zabulō· duodeci· milia· signati. · Et· tribu· ioseph· duodeci· milia· signati. · Ex· tribu· beniamī· duodeci· milia· signati.

Post· hec· vidi· turbā· magnā· quā· dinumerare· nemo· poterat· ex· oib9· gēnib9· et· tribubus· et· populis· et· linguis· stantes· ante· thronū· et· in· cōspectu· agni· amicti· stolis· albis· et· palme· in· manibus· coꝝ· et· clamabant· voce· magna· dicentes. · Salus· deo· nostro· qui· sedet· super· thronū· et· agno. · Et· omnes· angeli· stabant· in· circuitu· throni· et· seniorum· et· quattuor· animaliū· et· ceciderūt· in· cōspectu· throni· in· facies· suas· et· adorauerūt· deū· dicētes· amē. · Benedictio· et· claritas· et· sapientia· et· gr̄arū· actio:

Infra. 9.b.
Eſa. 2.d
Luce. 23.c.
Acce. 10.c

A

B
Infra. 9.a.

C

bonor· et· virtus· et· fortitudo· deo· nostro· in· secula· seculorū· amē. · Et· respōdit· vnus· de· senioribus· et· dixit· mihi. · Hi· qui· amicti· sunt· stolis· albis· qui· sunt· et· vnde· venerūt? · Et· dixi· illi. · Dñe· mi· tu· scis. · Et· dixit· mihi. · Hi· sunt· qui· venerunt· de· tribulatione· magna: · et· lauerunt· stolas· suas· et· dealbauerunt· eas· in· sanguine· agni. · Ideo· sunt· ante· thronum· dei: · et· seruiunt· ei· die· ac· nocte· in· templo· eius: · et· qui· sedet· in· throno· habitabit· super· illos. · Non· esurient· neq; sitiēt· amplius: · neq; cadet· sup· illos· sol· neq; vllus· estus: · quoniā· agnus· qui· in· medio· throni· est· reget· illos: · et· deducet· eos· ad· vite· fontes· aquārū: · et· absterget· deus· omnem· lachrymā· ab· oculis· eorum. Cap. 8.

Et· cū· aperuisset· sigillum· septimum· factū· est· silētiū· in· celo· qsi· media· hora. · Et· vidi· septē· angelos· stātes· in· cōspectu· dei: · et· date· sunt· illis· septē· tube. · Et· alius· angelus· venit: · et· stetit· ante· altare· habens· thuribulum· aureum: · et· data· sunt· illi· incēsa· multa: · vt· daret· de· orationibus· sctōrū· oim· super· altare· aureum· qd· est· ante· thronū· dei. · Et· ascēdit· fumus· incensorum· de· orationibus· sanctorum· de· manu· angeli· coram· deo. · Et· accepit· angelus· thuribulū· aurei· et· implenit· illud· de· igne· altaris· et· misit· in· terrā: · et· facta· sūt· tonitrua· et· voces· et· fulgura· et· terremotꝰ magnꝰ. · Et· septē· āgeli· qui· habebāt· septē· tubas· preparauerūt· se· vt· tuba· canerēt. · Et· primus· angelus· tuba· cecinit: · et· facta· est· grādo· et· ignis· mixta· in· sanguine: · et· missus· est· in· terrā. · Et· tertia· pars· terre· combusta· est: · et· tertia· pars· arborū· cremata· est: · et· oē· fenū· viride· cōbustū· est. · Et· scds· angelus· tuba· cecinit· et· tāq; mōs· magnus· igne· ardēs· missus· est· in· mare. · Et· facta· est· tertia· pars· maris· sanguis: · et· mortua· est· tertia· pars· creaturē· eoꝝ· que· habebant· animas· in· mari: · et· tertia· pars· nauiū· iterijt. · Et· tertius· angelꝰ· tuba· cecinit: · et· cecidit· de· celo· stella· magna· ardens· tanquā· facula: · et· cecidit· in· tertiā· ptē· fluminū· et· in· fontes· aquarū: · et· nomē· stelle· dicitur· absinthium: ·

D

sup 5.c.

Ezech. 14.c.
Hiere. 31.b.
Infra. 11.a.

A

B

C

pκαιqεγένετο/ To rΤρίτον/Τωμ sναλάτωμ tεις uάψιμ
θομ,r καιr πολλοί/ Τωμ αμθρώπωμ x απέθαμομ
yεκ/Τωμ zναλάτωμ,a ότι εποικράμθησαμ.r καιb ο cΤέτ
ταρτος dάγγελος eεσάλπισε, f καιg επλήγη/ Το
hΤρίτομ/Του iηλίου k καιl/Το mΤρίτομ/Της nσελή=
μης r καιs/Το tΤρίτομ/Τωμ uαστέρωμ, vίμα wσκοτισ=
θή/ Το xΤρίτομ yαυτώμ, z καιa η bημέρα cμη dφαίνη
/Το eΤρίτομ fαυτής, g καιh η iμυξ kομοίως. l καιm εί=
λομ n καιo ήκουσα pεμός qαετού r πετομένου s εμ
t μεσουρανήματι u λέγομτος v φωμή wμεγάλη
x Τρις. yουαί, zουαί, aουαί, bΤοις cκατοικούσιμ dεπί
/Της eγης fεκ/Τωμ gλοιπώμ h φωμώμ/ Της iσάλ=
πιγγος/Τωμ kΤριώμ/αγγέλωμ/ Τωμ lμελλόμ=
τωμ mσαλπιζειμ. Cap.9.

Καιm/o nπεμπτος oάγγελος pεσάλπισε, q καιr εί
λομ sαστέρα tεκ/Του uουρανού v πεπτωκό=
τα εις/Την wγην, x καιy εδόθη z αυτώ/η aκλείς/Του
bφρεατος/Της cαβύσσου, d καιe μοιξε/Το fφρέαρ
/της gαβύσσου. h καιi αμέβη kκαπμός lεκ/Του mφρεα
τος n ως oκαπνός pκαμίμου qκαιomέρης, r καιs εσ=
κοτίσθη o ήλιος, t καιu/o vαήρ w εκ/Του xκαπνού
/Του yφρεατος. z καιa εκ/Του bκαπνού c εξήλθομ dα=
κριδες eεις/Την fγην, g καιh εδόθη iαυταίς k εξου=
σία lως mέχουσιμ nεξουσίαμ/οι oσκορπίοι/Της pγης.
q καιr ερρέθη sαυτοις t ίμα u μη vαδικήσωσι/Τον
wχόρτον/Της xγης, yουδέ zπαμ aλαχανον, bουδέ
cπαμ dδέμδρομ, eειμή/Τους fαμθρώπους gμόμους,
h οίτινες iουκ kέχουσι/Την lσφραγίδα/Του mθεου
nεπί/Τωμ oμετώπωμ pαυτώμ. q καιr εδόθη sαυ=
τοις t ίμα u μη vαποκτείμωσιμ wαυτούς, x αλλ ίμα
y βασανισθώσι z μήνας aπέντε, b καιc/o dβασανισμός
eαυτωμ fως gβασανισμός hσκορπίου iόταμ kπλή
ξη lάμθρωπομ. m καιn εμ/Ταις oημέραις pεκείναις qζη
τούσιμ/οι rάμθρωποι/Τομ sθάνατομ, t καιu ουμή ευ
ρησουσιμ vαυτόμ, w καιx επιθυμήσουσιμ yαποθα=
νείμ, z καιa φεύξεται bαπ cαυτώμ/ο dθάνατος. e καιf
/Τα gομοιώματα/Τωμ h ακρίδωμ iόμοια k ίπποις
l ητοιμασμένα mεις nπόλεμον, o καιp επί/Τας q κε=
φαλάς rαυτώμ sως tστέφανοι uχρυσοί, v καιw/Τα
x πρόσωπα yαυτώμ z ως a πρόσωπα b ανθρώ=
πωμ. c καιd είχομ e/Τρίχας f ως g Τρίχας h γυναι=
κώμ. i καιj/οι kόδόμτες lαυτώμ m ως n λέόμτωμ o ή=
σαμ, p καιq είχομ r θώρακας s ως t θώρακας u σιδη
ρούς. v καιw η φωμή/Τωμ x πτερύγωμ y αυτώμ
z ως a φωμή aαμάτωμ/ίππωμ b πολλώμ c Τρεχόμ
τωμ/εισ πόλεμον, d καιe έχουσιμ fουρας g ομοί=
ας h σκορπίοισ i καιj κέμτρα, k καιl εμ/Ταισ mουραίς
n αυτώμ/εξουσίαμ/έχουσι/Του oαδικήσαι/Τους
p ανθρώπους q μήνας r πέντε. s έχουσαι/βασιλέα
t εω uαυτώμ/άγγελομ/Της wαβύσσου, x όμομα
yαυτώ zεβραϊστί aαββαδώμ, b εμ cλε/Τη dελληνι=
κή όμομα/έχει/o απολλύωμ./η ουαί/η μία

pEt qfta est tertia ps aquarū in absinthi D
uz: t multi hominum mortui sunt ꝯ
de aqs: q amare facte sunt. Et r ptus
s angelus t cecinit: u t percussa est ꝯ
x tertia y pars z solis a t tertia b pars c lune
d t tertia e pars f stellarum: ita g vt h obscura
retur i tertia k ps l diei m nō n luceret
o ps tertia: p t q noctis similiter. r Et s vidi ꝯ
t u audiui vocē v vni w aquile x volantis y per
z mediū celi a dicētis b voce c magna. ꝯ ꝯ
d Ve e ve habitantibus f in ꝯ
g terra de h ceteris i vocibus ꝯ
k trium l angelorum m qui n erant ꝯ
o tuba p canturi. Cap.9.

Et q tus r angelus s tuba t cecinit: u t A
v vidi w stellam x de y celo z ccidisse ꝯ
a in b terrā; c et d data e est f ei g clauis ꝯ
h putei i abyssi: k et l aperuit m puteū ꝯ
n abyssi: o et p ascendit q fumus r putei ꝯ 7.14 c.ct.
s sicut t fum u fornacis x magne: y et z obscura 19.a.
a tus b est c sol d et e aer f de g fumo ꝯ
h putei. i Et k de l fumo putei m exierūt n locuste
o in terram: p et q data r est s illis t potestas ꝯ
u sicut v hūt w potestatē x scorpiones y terre. ꝯ
z Et a precepit b est c illis d ne e lederent ꝯ
f fenū g terre h neq; i omne k viride l neq; ꝯ
m omnem n arborem: o nisi p tantum q homines Exechi. 9.b
r qui s non habent t signum u de ꝯ ſupra.7.a.
x in y frōtibus z suis. a Et b datum c est d illis ꝯ
e ne f occiderent g eos; h sed i vt ꝯ
k cruciarēt l mēsibus q quinq; r t s cruciatus ꝯ
t corum u vt v cruciatus w scorpij x cum y patit
z hoiez. a Et b in c diebus d illis e querent ꝯ B
f homines g mortem h et e non i inuenient ſupra.6.d.
j Et k ꝯ Mcc.10.c.
l eam: m et n deliderabunt o mori: ꝯ Luce.13.c.
p et q fugiet r mors s ab t eis. u Et ꝯ ſup.16.b
v sillitudies w locustarum x similes y equis ꝯ
z paratis a in b prelium; c et d super e capita ꝯ
f eorum g tanq; h corone siles i auro: k et ꝯ
l facies m earum n sicut o facies p hominum. ꝯ
q Et r hēbāt s capillos t sicut u capillos v mulierū:
w et x dētes y eor z sicut a dētes b leonum c erāt.
d Et e habebant f loricas g sicut h lōricas i ferre
as: k et l vox m alarum n earum ꝯ
o sicut p vox q currū r equox s multorū t currē
tiū u i bellū: v et w habebant x caudas y similes
z scorpionis: a et b aculei erant c in d caudis ꝯ
e earum: f et g ptās earum h nocere ꝯ ſ regē
i hoib j mēsibus k quinq; l Et m hēbāt n sup o se
p angelum q abyssi: r cui s nomen ꝯ
t hebraice u abaddon: v greece ꝯ
w aūt x apollyō: y et latine hns nomē exterminans. z Ve a vnum ꝯ C

απήλθεμ, ιλού ερχεται έπι λύο ουαί μετά
ταύτα. και ο έκτος άγγελος εσαλπισε, και η
κουσα φωμήμ μίαμ εκ των τεσσάρωμ κερά-
των του θυσιαστηρίου του χρυσού του ενω
πιομ του θεού, λεγουσαμ τω εκτω αγγελω
ο εχωμ την σάλπιγγα. λύσομ τους τεσσα
ρας αγγέλους τους δεδεμένους επί τω πο
ταμώ τω μεγάλω ευφράτη. και ελύθησαμ
οι τεσσαρες άγγελοι οι ητοιμασμένοι εις την
ώραμ και μήμα και ημέραν τόμ, ίμα αποκτει-
μωσι το τρίτομ των ανθρώπωμ. και ο αριθ
μός των στρατευμάτωμ του ίππου μυριά-
δες μυριάδωμ, ήκουσα τομ αριθμόμ αυτωμ.
και ούτως είδομ τους ίππους εμ τη ωράσει,
και τους καθημένους επ αυτωμ εχοντας θώ
ρακας πυρίνους και ιακινθίνους και θειώ-
δεις, και αι κεφαλαί των ίππωμ ως κεφαλαί
λεόντωμ, και εκ των στομάτωμ αυτωμ εκ
πορεύεται πυρ και καπνός και θειον. από
των τριώμ πληγώμ τούτωμ απεκτάνθησαμ
το τρίτομ των ανθρώπων εκ του πυρος και
του καπνού και του θειου του εκπορευο-
μένου εκ των στομάτωμ αυτώμ. η γαρ εξου
σία των ίππωμ εμ τω στόματι αυτώμ εστί
και εμ ταις ουραίς αυτώμ. αι γαρ ουραι αυ
τώμ όμοιοι όφεσιμ εχουσαι κεφαλάς, και εμ
αυταίς αδικούσι. και οι λοιποί των αμθρω
πωμ οι ουκ απεκτάνθησαμ εμ ταις πληγαις
ταύταις, ου μετεμόνσαμ εκ των εργωμ των
χειρώμ αυτώμ, ίνα μη προσκυνήσωσι τα
δαιμόνια, και τα είδωλα τα χρυσά, και τα
αργυρά, και τα χαλκά, και τα λιθινα, και
τα ξύλινα, α ούτε βλέπειμ δύναται, ούτε α
κούειμ, ούτε περιπατείμ, και ου μετεμόνσαμ
εκ των φόνωμ αυτώμ, ούτε εκ των φαρμα
κιώμ αυτώμ, ούτε εκ της πορνείας αυτώμ,
ούτε εκ των κλεμμάτωμ αυτωμ. Cap. x.

Και είδομ άγγελομ ισχυρόμ καταβαίνομ
τα εκ του ουρανού περιβεβλημένομ νε-
φέλην, και η ίρις επί της κεφαλής αυτού, και
το πρόσωπομ αυτού ως ο ήλιος, και οι πό
δες αυτού ως στύλοι πυρός, και είχεν εμ
τη χειρί αυτού βιβλιαρίομ ανεωγμένομ,
και έθηκε τομ πόδα αυτού τομ δεξιόμ επί
της θαλάσσης, τομ δε ευώνυμομ επί της
γης, και έκραξε φωνή μεγάλη ωσπερ λέων
μυκάται. και ότε έκραξεν ελάλησαν αι επτά
βρονται τας εαυτώμ φωνάς. και ότε ελά-
λησαν αι επτά βρονται, εμελλομ γράφειν. και
ήκουσα φωνήν εκ του ουρανού λέγουσαν.
σφράγισομ α ελάλησαν αι επτά βρονται. και
μετά ταύτα γράφεις. και ο άγγελος ομ εί-
δομ εστώτα επί της θαλάσσης και επί της γης

abijt. et vidi alium angelum fortem descendentem
de celo amictum nube et iris in capite eius. Et
facies eius erat ut sol: et pedes eius tanquam
columne ignis. Et habebat in
manu sua libellum apertum: et posuit pedem suum dextrum super
mare: sinistrum autem super terram: et clamauit voce magna quemadmodum
rugit leo: cum clamasset locuta sunt septem
tonitrua voces suas. et cum locuta fuissent
septem tonitrua voces suas: ego scribere
eram: et audiui vocem de celo dicentem mihi.
Signa que locuta sunt septem tonitrua: et
noli ea scribere: et angelum quem vidi Daniel. 12.
stantem super mare et super terram et

abijt: et vidi alium angelum fortem descendentem
de celo amictum nube et iris in capite eius. Et
facies eius erat ut sol: et pedes eius
columne ignis. Et habebat in
manu sua libellum apertum: et posuit pedem suum dextrum super
mare: sinistrum autem super terram: et clamauit voce magna quemadmodum
rugit leo: cum clamasset locuta sunt septem
tonitrua voces suas. et cum locuta fuissent
septem tonitrua voces suas: ego scribere
eram: et audiui vocem de celo dicentem mihi.
Signa que locuta sunt septem tonitrua: et
noli ea scribere: et angelum quem vidi
stantem super mare et super terram

hec. Et fert angel tuba cecinit: et au
dim vocem vnam ex quattuor cornibus
altaris aurei qd est ante oculos eius
dei: dicentem ferto angelo qui habebat tubam. Solue quattuor
angelos qui alligati sunt in flumine
magno eufrate. Et solum sunt
quattuor angeli qui parati erant in
horam et diem et mensem: et annum: vt occiderét
tertiam partem hoim. Et numerus
equestris exercitus vicies milies
dena milia: et audiui numerum eorum.
Et ita vidi equos in visione: et
qui sedebant super eos habebat lor
cas igneas et hyacinthinas et sulphureas:
et capita equoru erant tanqz
capita
leonum: et de ore eorum procedit
ignis et fumus et sulphur. Et ab
his tribus plagis occisa est
tertia pars hominum de igne et de
fumo et sulphure que procedebant
ex ore ipsorum. Potestas enim
equorum in ore eorum est
et in caudis eorum. Nam caude eorum
similes serpentibus habentes capita: et i
his nocent. Et ceteri homines
qui non sunt occisi in his plagis
neqz pniam egerunt de operibus
manuum suarum vt non adorarent
demonia et simulacra aurea et
argentea et erea et lapidea et
lignea: que neqz videre pñt neqz audire
neqz ambulare: et non egerunt pniam
ab homicidijs suis neqz a veneficijs
suis neqz a fornicatione sua
neqz a furtis suis. Cap. xi.

Et vidi alium angelum fortem descendentem
de celo amictum nube
et iris in capite eius. Et
facies eius erat ut sol: et pedes
eius tanqz columne ignis. Et habebat in
manu sua libellum apertum: et posuit pedem suum dextrum super
mare: sinistrum autem super terram et clamauit voce magna quemad-
modum rugit leo: cum clamasset locuta sunt septem
tonitrua voces suas. et cum locuta fuissent
septem tonitrua voces suas: ego scribere
eram: et audiui vocem de celo dicentem mihi.
Signa que locuta sunt septem tonitrua: et
noli ea scribere: et angelum quem vidi
stantem super mare et super terram

Daniel. 12.

ήρε / Τὴμ χείρα αὐτοῦ / Τὴμ δεξιάμ εἰς / Τὸμ οὐ
ραμόν, καὶ ὤμοσεμ ἐμ / Τῶ ζῶμτι εἰς / Τοὺς αἰ
ῶμας / Τῶμ αἰῶμωμ, ος ἔκτισε / Τὸμ οὐρανὸμ
καὶ / Τὰ ἐμ αὐτῶ, καὶ / Τὴμ γῆμ καὶ / Τὰ ἐμ αὐτῆ,
καὶ / Τὴμ θάλασσαμ καὶ / Τὰ ἐμ αὐτῆ, ὅτι χρό
νος οὐκ ἔτι ἔσται, ἀλλ ἐμ / Ταις ἡμέραις / Τῆς
φωμῆς / Τοῦ εβλόμου ἀγγέλου ὅταμ μέλλη
σαλπίζειμ τελεσθή / Το μυστήριομ / Τοῦ θεοῦ,
ὁ εὐηγγελίσατο Τοὺς δούλους αὐτοῦ / Τοὺς
προφήτας. καὶ ἡ φωμὴ ἣμ ἤκουσα ἐκ / Τοῦ οὐ
ραμοῦ πάλιμ λαλοῦσα μετ ἐμοῦ καὶ λέ
γουσα, ὕπαγε λάβε / Τὸ βιβλιδάριομ / Το ἀμε
ωγμένομ ἐμ / Τῆ χειρι / Τοῦ ἀγγέλου / Τοῦ ἑστώ
τος ἐπί / Τῆς θαλάσσης καὶ ἐπί / Τῆς γῆς, καὶ ἀ
πίλθομ / πρὸς / Τομ ἄγγελομ / λέγω αὐτῶ,
λὸς μοι / Το βιβλιδάριομ, καὶ / λέγει μοι, λάβε
καὶ κατάφαγε αὐτο, καὶ πικραμεῖ σου / Τὴμ
κοιλίαμ, ἀλλ ἐμ / Τῶ στόματί σου ἔσται γλυ
κὺ ὡς μέλι. καὶ ἔλαβομ / Το βιβλιδάριομ ἐκ
/ Τῆς / Χειρὸς / Τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγομ αὐ
το, καὶ ἦμ ἐμ / Τῶ στόματί μου ὡς μέλι γλυ
κύ, καὶ ὅτε ἔφαγομ αὐτό ἐπικράμθη / ἡ κοιλία
μου, καὶ λέγει μοι, δεῖ σε πάλιμ προφητεύ
σαι ἐπὶ λαοὶς καὶ ἐπὶ ἔθμεσι καὶ γλώσσαις καὶ
βασιλεύσι πολλοίς. Cap.ii.

Καὶ ἐλόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδω, καὶ
εἰστήκει / ὁ ἄγγελος λέγωμ. ἔγειραι καὶ
μέτρησομ / Τομ μαόμ / Τοῦ θεοῦ καὶ / Το θυσια
στήριομ καὶ / Τοὺς προσκυμούμτας ἐμ αὐτῶ.
καὶ / Τὴμ αὐλὴμ / Τὴμ ἔξωθεμ / Τοῦ μαοῦ ἔκβαλε
ἔξωθεμ, καὶ μὴ αὐτὴμ μετρήσεις, ὅτι ἐλόθη
/ Τοις ἔθμεσι, καὶ / Τὴμ πόλιμ / Τὴμ ἁγίαμ πατή
σουσι μῆμας / Τεσσαρακομταλύο, καὶ δώσω
/ Τοις / Δυσὶ μάρτυσί μου καὶ προφητεύσου
σιμ ἡμέρας / Χιλίας / Διακοσίας ἑξήκομτα περι
βεβλημεμοι σάκκους. οὗτοί εἰσὶμ αἱ / Δύο ἐλαί
αι καὶ αἱ / Δύο λυχμίαι αἱ ἐμώπιομ / Του / κυρί
ου / Τῆς γῆς / ἑστῶσαι, καὶ εἴτις αὐτοὺς θέλει
ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ / του / στόματος
αὐτῶμ, καὶ κατεσθίει / τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶμ,
καὶ εἴτις θέλει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως / Δει
τομ / ἀποκταμθῆμαι. οὗτοι ἔχουσιμ / ἐξουσί
αμ / κλεῖσαι / τομ οὐραμόμ / ἵμα μὴ / ὑετὸς / βρεχη
/ τὰς / ἡμέρας / τῆς προφητείας αὐτῶμ, καὶ / ἐξου
σίαμ / ἔχουσιμ ἐπὶ / τῶμ / ὑδάτωμ / στρέφειμ αὐ
τὰ εἰς / αἷμα, καὶ / πατάξαι / Τὴμ / γῆμ / ἐμ / πάσῃ / πλη
γῆ / ὁσάκις / ἐὰμ / θελήσωσι. καὶ / ὅταμ / τελέσωσι
/ τὴμ / μαρτυρίαμ / αὐτῶμ, / το θηρίομ / το / ἀμαβαί
μομ / ἐκ / τῆς / ἀβύσσου / ποιήσει / μετ / αὐτῶμ / πόλε
μομ, καὶ / μικήσει / αὐτοὺς / καὶ / ἀποκτενεῖ / αὐ
τούς, καὶ / τὰ / πτώματα / αὐτῶμ / ἐπὶ / Τῆς / πλατεί
ας / τῆς / πόλεως / τῆς / μεγάλης, / ἥτις / καλειται
πνευματικῶς / σόδομα / καὶ / αἴγυπτος, / ὅπου
leuauit manum suam ad cælum cccc
ciuerunt per viuentem in secula cccc
seculorum: qui creauit cælum cccccc
ea que in eo sunt: & terram & ea q̄ i ea
sunt: & mare & ea que in eo sunt: q̄z tps
non erit amplius: sed in diebus cccc
vocis septimi angeli cum cœperit cccc
tuba canere: cōsummabit mysteriū dei:
sicut euangelizauit ꝑ seruos suos cccccc
ꝓphetas. Et audiui vocē de celo cccc
itez loquentē mecum & dicentem. cccc
Vade & accipe librum apertum cccccc
de manu angeli stantis ccccccccccc
supra mare & sup terrā: & abi cccccc
ad angelum dicens ei vt cccccccccc
daret mihi librū: & dixit mihi. Accipe
librū & deuora illum: & faciet amarica
ri ventrē tuū: sz in ore tuo erit dul cccc
ce tanqz mel. Et accepi librum de cc
manu angeli & deuoraui illum: cccc
& erat in ore meo tanqz mel dulce: cc
et cū deuorassem eum amaricat ē ven
ter me: & dixit mihi. Oportet te iterū ꝓ
phetizare gentib & populis & linguis & et
regibus multis. Cap.ii.

Et datus ē mihi calamꝰ similis virge
& dictū est mihi. Surge & cccccc
metire templū dei et altare: cccccccc
et adorantes in eo. cccccccccccc
Atriū aūt qd est foris templi ejice cccc
foras & ne metiaris illud: quīa datū est
gentibus: et ciuitatē sanctam calcabunt
mensibus quadraginta duobus: & dabo
duobus testibus meis: & ꝓphetabunt cc
die mille ducentis sexaginta amicti cc
saccis. Hi sunt due olive cccccccc
& duo cādelabra in conspectu domini
terre stantes: et si qs voluerit eos nocere
re: ignis exiet de ore eorū cccccccccc
& comedet inimicos eorum: cccc
& si quis voluerit eos ledere sic oportz cc
eū occidi. Hi sunt ptātem cccccccccc
claudēdi celū ne pluat cccccccccc
diebus prophetie illor: & potestatez cc
habent super aquas conuertendi eas
in sanguinē & percutere terrā oi plaga
quotiens cunqz voluerint. Et cū finierit
testimonium suum: bestia q̄ ascendit cc
de abysso faciet aduersus eos bellū: cc
& vincet illos & occidet eos: cccccc
& corpora eorum iacebunt in platea cc
ciuitatis magne que vocatur cccccc
spūaliter sodoma & egypt: vbi cc

καὶ ὁ κύριος αὐτῶμ ἐσταυρώθη, καὶ βλέπου
σιμ ἐκ / Τῶμ λαῶμ καὶ φυλῶμ καὶ γλωσσῶμ
καὶ ἐθμῶμ / Τὰ πτώματα αὐτῶμ ἡμερας / Τρεις
ἥμισυ, καὶ Τὰ πτώματα αὐτῶμ οὐκ ἀφήσου
σιμ Τεθῆναι εἰς μμῆμα, καὶ οἱ κατοικούμτες ἐ
πὶ Τῆς γῆς χαίρουσιμ ἐπ αὐτοίς, καὶ εὐφραμ
θήσομται, καὶ δῶρα πέμψουσιμ ἀλλήλοις,
ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται μ εβασάμισαμ
/ Τοὺς κατοικούμτας ἐπὶ / Τῆς γῆς. καὶ μετά
/ Τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πμεῦμα ζωῆς ἐκ / Του
θεοῦ εἰσῆλθεμ ἐπ αὐτούς, καὶ ἔστησαμ ἐπὶ
/ Τοὺς πόδας αὐτῶμ, καὶ φόβος μέγας ἐπε
πεσεμ ἐπὶ / Τοὺς θεωρούμτας αὐτούς. καὶ ἤ
κουσα φωμῆς μεγάλης ἐκ / Του / οὐραμοῦ / λε
γούσης αὐτοίς, ἀμάβητε ὧδε. καὶ ἀμεβησαμ
εἰς Τομ οὐραμόμ ἐμ / Τῆ μεφέλη, καὶ ἐθεωρησαμ
αὐτούς / οἱ ἐχθροὶ αὐτῶμ. καὶ ἐμ / ἐκειμη / Τῆ
ἡμέρα ἐγέμετο σεισμὸς μέγας, καὶ / Το / δέκα
τομ / Τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάμθησαμ ἐμ
/ Τῶ σεισμῶ ὀμόματα ἀμθρώπωμ / χιλιάδες ἑ
πτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγέμομτο, καὶ δώ
καμ δόξαμ / Τῶ θεῶ / Του / οὐραμοῦ. ἡ οὐαί
/ ἡ Δευτέρα ἀπῆλθεμ, ἡ οὐαί / ἡ Τριτη / ἰδοὺ ἔρ
χεται Ταχύ. καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπι
σε, καὶ ἐγέμοντο φωμαὶ μεγάλαι ἐμ / Τῶ οὐρα
μῶ, λέγουσαι, ἐγένετο / ἡ βασιλεια / Του κοσ
μου / Του κυρίου ἡμῶμ καὶ / Του / Χριστοῦ αὐ
τοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς / Τοὺς αἰῶμας / Τῶμ αἰ
ώμωμ. καὶ / οἱ εἴκοσι / Τέσσαρες πρεσβύτεροι / οἱ
ἐμώπιομ / Του / θεοῦ καθήμεμοι ἐπὶ / Τοὺς θρό
μους αὐτῶμ, ἔπεσομ ἐπὶ / Τὰ πρόσωπα αὐ
τῶμ, καὶ προσεκύμησαμ / Τῶ θεῶ, λέγομτες,
εὐχαριστοῦμέμ σοι κύριε ὁ θεός ὁ παμτο
κράτωρ, ὁ ὢμ, καὶ ὁ ἦμ, καὶ ὁ ἐρχόμε, ὅτι
εἴληφας / Τὴμ Δύμαμίμ σου / Τὴμ μεγάλημ καὶ
ἐβασίλευσας. καὶ / Τὰ ἔθμη ὠργίσθησαμ, καὶ ἦλ
θεμ / ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ καιρος / Τῶμ μεκρῶμ κρι
θῆμαι / καὶ δοῦμαι / Τομ μισθόμ / Τοις / Δούλοις
σου / Τοις προφήταις καὶ / Τοις ἁγιοις καὶ
/ Τοις φοβουμένοις / Το ὄμομα σου / τοις μι
κροις καὶ / Τοις μεγάλοις, καὶ Διαφθείραι / Τους
Διαφθείροντας / Τὴμ γῆμ. καὶ ἠμοίγη / ὁ ναὸς
/ του θεοῦ ἐμ / Τῶ οὐραμῶ, καὶ ὤφθη / ἡ κιβω
τὸς / Τῆς Διαθήκης / Του μυρίου ἐμ / Τῶ ναῶ / αὐ
τοῦ, καὶ ἐγένοντο αστραπαὶ καὶ φωμαὶ καὶ
βρομταὶ καὶ Χάλαζα μεγάλη. Cap.ii.

Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐμ / τῶ οὐραμῶ.
γυμὴ περιβεβλημένη / τὸμ ἥλιομ, καὶ / ἡ σε
λήμη ὑποκάτω / τῶμ πολῶμ αὐτῆς, καὶ ἐπὶ
Τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφαμος αστέρωμ Δώ
δεκα, καὶ ἐμ γαστρὶ ἔχουσα, ἔκραζεμ ὠδίμου
σα καὶ βασαμιζομένη τεκεῖμ. καὶ ὤφθη ἄλ
λο σημεῖομ ἐμ Τῶ οὐραμῷ, καὶ ἰδοὺ Δράκωμ
& videbunt
de tribubus & populis & linguis
& gentibus corpora eorum per tres dies
& dimidium: & corpora non sinent
poni in monumentis: & habitantes
terrā gaudebūt super illos & iocūdabū
tur & munera mittent inuicez: cccccc
qm hi duo prophete cruciauerunt cccc
eos q̄ habitabāt sup terram. Et post cc
dies tres & dimidū spiritus vite a cc
deo intrauit in eos: & steterunt super
pedes suos: & timor magnus cccidit
super eos qui viderunt eos. Et audie
runt vocem magnā de celo dicentem cc
eis. Ascendite huc. Et ascenderunt cc
in celum in nube: & viderunt cccccc
illos inimici eorum. Et in illa cccccc
hora factus ē terremotꝰ magnꝰ: & decī
ma pars ciuitatis cccidit. Et occisa sūt in
terremotu nomia hoim septē milia: cccc
& reliq in timore sunt misse: & dederūt
gloriam deo celi. Ue cccccccccccc
secundus abiit: ecce ve tertium veniet
cito. Et septimus angelus tuba cecinit:
& facte sunt voces magne in celo cccc
dicētes. Factū est regnū huius mundi
dñi nostri & xpi eius: cccccccccccc
& regnabūt in secula seculorum cccc
Amen. Et viginti quattuor seniores cc
q̄ in cōspectu dei sedent in sedibus cc
suis ceciderunt in facies suas: cccc
& adorauerunt deum dicentes. cccc
Gras agimus tibi dñe deus nr omnipotēs:
q̄ es: & q̄ eras: & venturus es: quia cc
accepisti virtutē tuā magnam & et cccc
regnasti. Et irate sūt gētes: & aduenit
ira tua: et tps mortuorum iudicari cc
et reddere mercedem seruis cccccc
tuis prophetis & sanctis & et cccccc
timētibus nomē tuū pusillis & cccccc
et magnis: et exterminare cccccc
eos q̄ corrumpunt terrā. Et apertū est tē
plum dei in celo: & visa est arca cccc
testamenti in templo eius. cccccccc
Et facte sunt fulgura & voces & cccccc
terremotus & grando magna. Cap.ii.

Et signū magnū appuit in celo. cc
Mulier amicta sole & luna cccc
sub pedibus eius: & in cccccccc
capite eius corona stellarū duodecim: cc
et in vtero hns clamabat parturiens cc
& cruciat vt pariat. Et visum est aliud
signū in celo. Et ecce draco cccccc

μέγας πυρρός ἔχων κεφαλὰς ἑπτά καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαλήματα, καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. καὶ ἔτεκεν υἱόν, ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ. καὶ ἡρπάγη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ ἐκτρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν, οὐδὲ τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι κατεβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. διὰτοῦτο εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφηται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Καὶ εἰστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαλήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡσεὶ ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι τῷ δεδωκότι τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, λέγοντες· Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ. καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίαν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο. καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος, καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. εἴ τις ἔχει οὖς ἀκουσάτω. εἴ τις ἔχει αἰχμαλωσίαν ὑπάγει, εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανεῖ, ἀεὶ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκταθῆναι. ὧδε ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων. καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἐποίει τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρώτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας καὶ ἔζησε. καὶ ἐδόθη αὐτῷ πνεῦμα δοῦναι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου,

magnꝰ rufus hꝫs capita septē ⁊ cornua decē: ⁊ in capitibꝰ suis septem diademata: ⁊ cauda ei⁹ trahebat tertiā partē stellarū celi: ⁊ misit eas in terrā. Et draco stetit ante mulierem que erat partura: ut cū pepisset filium ei⁹ devoraret. Et pepit filiū masculū q̄ rectur⁹ erat oēs gētes in virga ferrea. ⁊ raptꝰ est filius eius ad deum ⁊ ad thronū eius: ⁊ mulier fugit in solitudinē ubi habebat locū paratū a deo: ut ibi pascāt eam diebus mille ducentis seraginta. Et factū est prelium magnū in celo. Michael ⁊ angeli eius preliabantur cum dracone: ⁊ draco pugnabat et angeli eius: ⁊ non valuerunt neq; loc⁹ inuentꝰ est eoꝝ amplius in celo. Et proiectꝰ est draco ille magnꝰ serpēs antiquꝰ q̄ vocat diabolus ⁊ satanas q̄ seducit vniuersū orbē proiectꝰ est in terram ⁊ angeli eius cum illo missi sūt. Et audiui vocē magnam in celo dicentē. Nunc facta est salus ⁊ virtus ⁊ regnū et potestas dei nostri ⁊ pūs christi eius quia proiectꝰ est accusator fratrum nr̄oꝝ q̄ accusabat illos ante conspectū dei nr̄i die ac nocte. Et ipsi vicerunt eū propter sanguinem agni et propter verbum testimonij sui: ⁊ nō dilexerunt animas suas usq; ad mortē. Propterea letamini celi et q̄ habitatis in eis. Ve terre et mari: quia descendit diabolus ad vos habens iram magnam sciēs q̄ modicū tp̄s habz. Et postquā vidit draco q̄ proiectꝰ est in terrā: persecutꝰ est mulierē: q̄ peperit masculū. Et date sunt muliери ale due magne ut volaret in desertū in locū suū: ubi alitur per tempus ⁊ tempora ⁊ dimidium temporis a facie serpentis. Et misit serpens ex ore suo post mulierē aquā tāq̄ flumen: ut eā faceret trahi a flumine. Et adiuuit terra mulierē: et aperuit os suū: et absorbuit flumē qd̄ misit draco de ore suo. Et iratus est draco in mulierē: et abiit facere prelium cum reliquis de semine eius qui custodiunt mandata dei: et habent testimoniū ihesu xp̄i: et stetit supra arenā maris.

Et vidi de mari bestiā ascendentē habentē capita septē ⁊ cornua decē: ⁊ supra cornua eius decē diademata: ⁊ super capita eius noia blasphemie. Et bestia quā vidi similis erat pardo: ⁊ pedes eius sicut pedes vrsi: ⁊ os eius sicut os leonis. Et dedit illi draco virtutem suam et potestatē magnā. Et vidi vnū de capitibus suis quasi occisum in mortē: et plaga mortis eius curata est. Et admirata est vniuersa terra post bestiam. Et adorauerunt draconē: qui dedit potestatē bestie: et adorauerūt bestiam dicentes. Quis similis bestie ⁊ quis poterit pugnare cum ea? Et datū est ei os loquens magna ⁊ blasphemias: ⁊ data est ei potestas facere bellum menses quadraginta duos. Et aperuit os suū in blasphemias ad deū: blasphemare nomen eius ⁊ tabernaculū eius ⁊ eos qui in celo habitāt. Et datū est illi bellū facere cum sanctis: ⁊ vincere eos. Et data est illi ptās in omnē tribū ⁊ populum ⁊ linguā ⁊ gentes: et adorauerūt eā omnes qui inhabitabant terrā: quoꝝ nō sūt scripta noīa in libro vite agni qui occisus est ab origine mundi. Si qs hz auré audiat. Qui in captiuitatē duxerit in captiuitatē vadet: q̄ in gladio occiderit oportet eū gladio occidi. Hic est patientia ⁊ fides sctoꝝ. Et vidi aliam bestiam ascendentē de terra: ⁊ habebat cornua duo similia agni. ⁊ loq̄batur sicut draco. Et potestatem priorис bestie omnem faciebat in cōspectu ei⁹: ⁊ fecit terram ⁊ habitantes in ea adorare bestiam primā: cuius curata est plaga mortis. Et fecit signa magna vt etiā ignē faceret de celo descendere in terram in cōspectu hominum. Et seduxit habitantes in terra pp signa que data sūt illi facere in cōspectu bestie: dicens habitantib⁹ in terra vt faciāt imaginē bestie que habet plagam gladii: ⁊ vixit. Et datum est illi vt daret spiritum imagini bestie:

f.120.d
Dan.11.c.
Deut.9.a

και ιμα λαλησηεικω/του θηριου, και ποιει / τους μη προσκυνουντας/τη εικονι/του θη=
ριου ιμα αποκταθωσι. και ποιει παντας/τους μικρους και/τους μεγαλους και/τους πλου
σιους και/τους πτωχους και/τους ελευθε=
ρους και/τους δουλους ιμα δωσιν αυτοις
χαραγμα επι/της χειρος αυτων/της δε=
ξιας, η επι / των μετωπων αυτων, και ιμα
μη τις δυνηται αγορασαι η πωλησαι, ει μη ο
εχων/το χαραγμα η το ονομα/του θηριου,
η/των αριθμον/του ονοματος αυτου. ω δε
/η σοφια εστιν. ο εχων νουν ψηφισατω τον α
ριθμον/του θηριου. αριθμος γαρ αν θρω=
που εστι, και ο αριθμος αυτου εστιν εξακο=
σιοι εξηκοντα εξ. Cap. 14

Και ειδον και ιδου αρνιον εστηκος επι/το
ορος σιων, και μετ αυτου εκατον τεσ
σαρακοντα τεσσαρες χιλιαδες εχουσαι / το
ονομα αυτου και/το ονομα/του πατρος αυ
του γεγραμμενον επι/των μετωπων αυτων.
και ηκουσα φωνην εκ/του ουρανου ως φω
νην υδατων πολλων και ως φωνην βρον=
της μεγαλης, και/η φωνη ην ηκουσα / ως κι
θαρωδων κιθαριζοντων εν/ταις κιθαραις αυ
των, και αδουσιν ωδην καινην εμπροσθεν/του
θρονου και εμπροσθεν/των τεσσαρων ζωων
και/των πρεσβυτερων, και ουδεις ελυνατο
μαθειν/την ωδην, ει μη/αι εκατον τεσσαρά=
κοντα τεσσαρες χιλιαδες/οι ηγορασμενοι α=
πο/της γης. ουτοι εισιν οι μετα γυναικων
ουκ εμολυνθησαν, παρθενοι γαρ εισιν. ου
τοι εισιν/οι ακολουθουντες/τω αρνιω οπου
γαρ αν υπαγη. ουτοι υπο ιησου ηγορασ
θησαν απο/των απαρχη/τω θεω
και/τω αρνιω, και εν/τω στοματι αυτων
ουχ ευρεθη ψευδος. αμωμοι γαρ εισι. και
ειδον αλλον αγγελον πετομενον εν/μεσου
ρανηματι εχοντα ευαγγελιον αιωνιον ευαγ
γελισασθαι/τους καθημενους επι/της γης και
εθνος και φυλην και γλωσσαν
και λαον, λεγων εν φωνη μεγαλη, φοβηθη
τε/τον θεον και δοτε αυτω δοξαν οτι ηλθεν η
ωρα/της κρισεως αυτου, και προσκυνησατε
/τω ποιησαντι/τον ουρανον και/την γην και
/την θαλασσαν και πηγας υδατων. και αλ
λος αγγελος δευτερος ηκολουθησε λεγων.
επεσεν επεσε βαβυλων η μεγαλη, εκ/του οι
νου/του θυμου/της πορνειας αυτης πεποτι
κε παντα/τα εθνη. και αλλος αγγελος τρι
τος ηκολουθησεν αυτοις, λεγων εν φωνη
μεγαλη. ει τις προσκυνει / το θηριον και
/την εικονα αυτου, και λαμβανει χαραγ
μα επι/του μετωπου αυτου η επι/την χειρα
αυτου, και αυτος πιεται εκ/του οινου / του

τ ut loquatur imago bestie: et faciet ut
quicunq; nō adorauerit imagine bestie:
occidatur. Et faciet oēs
pusillos et magnos et diuites
et pauperes et liberos
et ītuos habere
characterem in dextera manu
aut in frontibus suis: et
ne quis possit emere aut vendere: nisi
qui habeat characterem aut nomē bestie:
aut numerus nominis ei9. Hic
sapia est. Qui habet intellectū cōputet nu=
merū bestie. Numerus enim hominis
est: et numer9 eius sexcenti sexagintasex.
sex. Cap. 14.

Et vidi: et ecce agnus stabat supra
mōtē sion: et cū eo cētū quadraginta quattuor milia habentes
nomē ei9 et nomē patris eius
scriptum in frontibus suis.
Et audiui vocem de celo tanq; vocem
aquarum multarum et tanq; vocem tonitrui
magni: et vocē quā audiui sicut citharedorū citharizantiū in citharis suis:
et cantabant quasi canticum nouū ante
sedē et ante quattuor animalia
et seniores: et nemo poterat
discere canticum nisi illa centum quadraginta
quattuor milia que empte sunt de
terra. Hi sunt qui cum mulieribus
non sūt coinquinati: virgines enim sūt. Hi
sequuntur agnū quocunq;
ierit. Hi empti sunt
ex omnibus primitie deo
et agno: et in ore eorum
non est inuētū mēdaciū. Sine macla enim sūt
ante thronū dei. Et vidi alterum angelū
volātē per medium celū habentē euāgeliū eternum
vt euāgelizaret sedentibus super terrā et
super omnē gentē et tribum et linguā
et pplm: dicēs magna voce. Timete
deum: et date illi honorē: quia venit
hora iudicij eius: et adorate
eum qui fecit celum et terram et
mare et fontes aquarum. Et alius
angelus secutus est dicens.
Cecidit cecidit babylō illa magna: que
vino ire fornicationis sue potauit
omnes gentes. Et tertius angel
secutus est illos dicēs voce
magna. Si quis adorauerit bestiam et
imaginem eius: et acceperit characterem
in fronte sua aut in manu
sua: hic bibet de vino

Apo. 35
pa. 145.
Lic. 144.

Iere. 51 a.
Esaie. 21. c.

θυμού/του θεού/του κεκερασμένου ακρά=
του εμ/τω ωοτηρίω/της οργής αυτού, και
βασανισθήσεται εμ πυρί και θείω εμπρο=
σθεν/των αγίων/αγγέλων και εμπροσ/θεν/του αρ=
νίου. και ο καπνός/του βασανισμού αυτων
εις αιώνας αιώνων/αναβαίνει και ουκ έχου
σιν/αναπαυσιν ημέρας και νυκτός/οι προσ=
κυνούντες/το θηρίον και/την εικόνα αυτού,
και είτις λαμβάνει/το χάραγμα/του ονόμα
τος αυτού. ώδε υπομονή/των αγίων εστίν,
ώδε/οι τηρούντες/τας εντολάς/του θεού
και/την πιστιν/του ιησού, και ήκουσα φω
νής εκ/του ουρανού λεγούσης μοι. γράψον
μακάριοι/οι νεκροί/οι εν κυρίω αποθνήσκον
τες. απάρτι λέγει ναι/το πνεύμα ίνα ανα=
παύσωνται εκ/των κόπων αυτών. τα δε έρ
γα αυτών ακολουθεί μετ αυτών. και εί=
δον, και ιδού νεφέλη λευκή, και επί/την νε
φέλην καθήμενος όμοιος υιώ ανθρώπου, έ
χων επί/της κεφαλής αυτού στεφανον χρυ
σουν, και εν/τη χειρί αυτού δρεπανον οξύ,
και άλλος άγγελος εξήλθεν εκ/του ναού
κράζων εν φωνή μεγάλη/τω καθημένω επί
/της νεφέλης. πεμψον/το δρέπανόν σου
και θέρισον, ότι ήλθεν η ώρα/του θερίσαι,
ότι εξηράνθη ο θερισμός/της γης. και έβαλεν
ο καθήμενος επί/την νεφέλην/το δρέπανον
αυτού επί/την γην, και εθερίσθη η γη. και
άλλος άγγελος εξήλθεν εκ/του ναού/του
εν/τω ουρανώ, έχων και αυτός δρέπανον ο
ξύ. και άλλος άγγελος εξήλθεν εκ/του θυ=
σιαστηρίου, εχων εξουσίαν επι/του πυρός,
και εφώνησε κραυγή μεγάλη/τω έχοντι/το
δρέπανον/το οξύ, λέγων. πεμψον σου/το
δρέπανον/το οξύ, και τρύγησον/τους βό=
τρυας/της αμπέλου/της γης, ότι ήκμασαν/αι
σταφυλαί αυτής. και έβαλεν ο άγγελος
το δρέπανον αυτού εις/την γην, και ετρύ
γησε/την άμπελον/της γης, και έβαλεν εις
/την ληνόν/του θυμού/του θεού/τον μέγαν.
και επατήθη η λημός έξωθεν/της πόλεως,
και εξήλθεν αίμα εκ/της ληνού άχρι/των χα
λινών/των ίππων από σταδίων χιλίων εξα
κοσίων. Cap. xv.

Και είδον άλλο σημείον εν/τω ουρανώ
μέγα και θαυμαστόν, αγγέλους επτά
έχοντας πληγάς εσχάτας, ότι
εν αυταίς ετελέσθη ο θυμός/του θεού. και
είδον ως θάλασσαν υελίνην πυρί μεμιγμέ
νην, και/τους νικώντας εκ/του θηρίου και εκ
/της εικόνος αυτού και εκ/του αριθμού
του ονόματος αυτού, εστώτας επί/την θά
λασσαν/την υελίνην, έχοντας κιθάρας/του
θεού, και άδουσι/την ωδήν μωυσέως/του

ire dei qđ mixtum est mero
in calice ire ipsius: et
cruciabitur igne et sulphure in cõspectu
angelorũ sanctorum et agni. C
Et fumus tormentorum eorum supra. 9. a.
descendet in secula seculorum: nec habẽt et. 7. 19. a.
requiẽ die ac nocte qui adorauerunt
bestiam et imaginem eius: et
si quis acceperit characterem nominis
eius. Hic patientia sanctorum est:
qui custodiunt mandata dei et
fidem iesu. Et audiui vocem
de celo dicentem mihi. Scribe
beati mortui qui in domino moriuntur.
Amodo iam dicit spiritus vt requiescãt
a laboribus suis. Opera enim
illorum sequuntur illos. Et vidi:
ecce nubẽ candidam: et super nubem
sedentem similem filio hois: habentem
in capite suo coronam auream: et
in manu sua falcem acutam. Et
alius angelus exiuit de templo
clamãs voce magna ad sedentem super
nubem. Mitte falcem tuam
et mete: quia venit hora vt metatur:
quia aruit messis terre. Et misit
qui sedebat super nubem falcem
suam in terram et messuit eam. Et
alius angelus exiuit de templo: qui est
in celo: habens et ipse falcem acutam.
Et alius exiuit de altari: qui
habebat potestatem supra ignem:
et clamauit voce magna ad eum qui habe
bat falcem acutam dicens. Mitte falcem
tuã acutã et vindemia botros
vince terre: quoniam mature sunt
uue eius. Et misit angelus
falcẽ suã acutã in terram: et vindemiauit
vineam terre: et misit in
lacũ ire dei magnum.
Et calcatus est lacus extra ciuitatem:
et exiuit sanguis de lacu vsq; ad frenos
equorum per stadia mille ducenta.
Cap. xv.

Et vidi aliud signum in celo
magnũ et mirabile: angelos septem
habẽtes plagas septem nouissimas: quoniã
in illis consũmata est ira dei. Et
vidi tanq; mare vitreũ mixtum
igne: et eos qui vicerunt bestiam et
imaginẽ eius: et numerum
nois eius stantes supra mare
vitreum habentes citharas
dei: et cantantes canticum moysi

ſ λούλου / του θεου ſ και / τηρ ſ ωλήμ / του ſ αρμί
ου, m λέγοντες. n μεγάλα ο και p θαυμαστά / τα p ἔρ
γα ſ σου ſ κύριε / ο ſ θεός / ο n παντοκράτωρ, ſ δίκαιαι
ſ και ſ αληθιναί / αι q οδοί ſ σου / ο ſ βασιλεύς / των
ſ εθνών. ſ τις ſ ου ſ μη φοβηθή ſ σε ſ κύριε, ſ και ſ δο
ξάσει / το m όνομα n σου, ſ ότι p μόνος ſ άγιος ſ ει, ſ ότι
ſ πάντα / τα ſ έθνη ſ ήξουσι ſ και ſ προσκυνήσουσιν
ſ ενώπιόν ſ σου, ſ ότι / τα ſ δικαιώματα ſ σου ſ εφα=
νερώθησαν. ſ και ſ μετά ſ ταύτα ſ είδον ſ και m ηνοί=
γη / ο n ναός / της ſ σκηνής / του ſ μαρτυρίου q εν / τω
ſ ουρανώ. ſ και ſ εξήλθοσι / οι n επτά ſ άγγελοι / οι ſ ε=
χοντες / τας ſ επτά ſ πληγάς ſ εκ / του ſ ουρανού, ſ οι
ſ ήσαν ſ εμδεδυμένοι ſ λίνον ſ και ſ καθαρόν ſ και
ſ λαμπρόν, m και n περιεζωσμένοι ſ περί / τα ſ στή
θη ſ ζώνας ſ χρυσάς, ſ και ſ εκ / των ſ τεσσάρων ſ ζώ
ων ſ έδωκε / τοις ſ εωτά ſ αγγέλοις ſ εωτά ſ φιά=
λας ſ χρυσάς ſ γεμούσας / του ſ θυμού / του ſ θε
ού / του ſ ζώντος ſ εις / τους ſ αιώνας / των m αιώνων.
n και ſ εγεμίσθη / ο ſ ναός q καπνού ſ εκ / της ſ δόξης
/ του ſ θεού n και ſ εκ / της ſ δυνάμεως ſ αυτού, ſ και
ſ ουδείς ſ ηδύνατο ſ εισελθείν ſ εις / τον ſ ναόν ſ άχρι
ſ τελεσθώσιν / αι ſ επτά ſ πληγαί / των ſ αγγέλων.

Cap. 16.

Και ſ ήκουσα ſ φωνής ſ μεγάλης ſ εκ / του ſ ναού
ſ λεγούσης / τοις ſ επτά ſ αγγέλοις, ſ υπάγε
τε ſ εκχέατε / τας m φιάλας / του ſ θυμού / του ſ θεού
ſ εις / την q γην. ſ και ſ απήλθεν / ο ſ πρώτος q και ſ εξέχεε
/ την ſ φιάλην ſ αυτού ſ εωι / την ſ γην, ſ και ſ εγένετο
ſ έλκος ſ κακόν ſ και ſ πονηρόν ſ εις / τους ſ ανθρώ=
πους / τους ſ έχοντας / το m χάραγμα / του n θηρίου
ο και / τους ſ προσκυνούντας / τη q εικόνι ſ αυτού.
ſ και / ο ſ δεύτερος n άγγελος ſ εξέχεε / την ſ φιάλην
ſ αυτού ſ εις / την ſ θάλασσαν, ſ και ſ εγένετο ſ αίμα
ſ ως ſ νεκρού, ſ και ſ πάσα ſ ψυχή ſ ζώσα m απέθανεν
ſ εν / τη ſ θαλάσση. ſ και / ο ſ τρίτος / άγγελος ſ εξέχεε
/ την ſ φιάλην n αυτού ſ εις / τους ſ ποταμούς / και / τας
ſ πηγάς / των ſ υδάτων, ſ και ſ εγένετο ſ αίμα. ſ και
ſ ήκουσα / του ſ αγγέλου / των ſ υδάτων ſ λέγον=
τος, ſ δίκαιος m ει / ο n ων, ſ και / ο ſ ην / ο q όσιος, ſ ότι
ſ ταύτα ſ έκρινας, n ότι ſ αίμα ſ αγίων ſ και ſ προφη=
τών ſ εξέχεαν, ſ και ſ αίμα ſ αυτοις ſ έδωκας ſ πιείν
ſ άξιοι ſ εισί ſ και / ήκουσα ſ εκ / του m θυσιαστηρίου n λέ
γοντος. ſ ναι ſ κύριε / ο ſ θεός / ο ſ παντοκράτωρ, ſ α
ληθιναί ſ και ſ δίκαιαι / αι ſ κρίσεις ſ σου ſ και / ο ſ τέταρ
τος ſ άγγελος ſ εξέχεε / την ſ φιάλην ſ αυτού ſ εωί
/ τον ſ ήλιον, ſ και ſ εδόθη ſ αυτώ ſ καυματίσαι / τους
ſ ανθρώπους n εν ſ πυρί, ſ και q εκαυματίσθησαν
/ οι ſ άνθρωποι ſ καύμα ſ μέγα, n και ſ εβλασφή=
μησαν / οι ſ άνθρωποι / το ſ όνομα / του ſ θεού
/ του ſ έχοντος / την ſ εξουσίαν ſ εωί / τας ſ πλη
γάς ſ ταύτας, ſ και ſ ου ſ μετεμόνησαν ſ δούναι
ſ αυτώ m δόξαν. n και / ο ſ πέμπτος ſ άγγελος
ſ εξέχεε / την ſ φιάλην ſ αυτού ſ εωί / τον n θρόνον
/ του ſ θηρίου, ſ και ſ εγένετο / η ſ βασιλεία ſ αυτού
ſ σκοτωμένη, ſ και ſ εμασσώντο / τας ſ γλώσσας
ſ αυτών ſ εκ / του ſ πόνου, ſ και ſ εβλασφήμησαν
/ τον m θεόν / του n ουρανού ſ εκ / των ſ πόνων ſ αν
τών ſ και ſ εκ / των ſ ελκών n αυτών, ſ και ſ ου ſ μετε
μόνησαν ſ εκ / των ſ έργων ſ αυτών. ſ και / ο ſ έκτος
ſ άγγελος ſ εξέχεε / την ſ φιάλην ſ αυτού ſ εωί / τον
ſ ποταμόν / τον m μέγαν n ευφράτην, ſ και p εξη=
ράνθη / το ſ ύδωρ ſ αυτού, n ίνα ſ ετοιμασθή / η ſ ο
δός / των ſ βασιλέων / των ſ από ſ ανατολών ſ η
λίου. ſ και ſ είδον ſ εκ / του ſ στόματος / του ſ δρά
κοντος ſ και ſ εκ / του ſ στόματος / του ſ θηρίου ſ και
m εκ / του n στόματος / του ſ ψευδοπροφήτου
ſ πνεύματα ſ τρία ſ ακάθαρτα ſ ως ſ βάτραχοι.
n εισί ſ γαρ ſ πνεύματα ſ δαιμόνων ſ ποιούντα
ſ σημεία, ſ α ſ εκπορεύεται ſ εωι / τους ſ βασιλείς
/ της ſ οικουμένης ſ όλης, ſ συναγαγείν ſ αυτούς
ſ εις / τον m πόλεμον / της n ημέρας ſ εκείνης / της ſ με
γάλης / του q θεού / του ſ παντοκράτορος. ſ ιδού
ſ έρχομαι ſ ως ſ κλέπτης. ſ μακάριος / ο ſ γρηγο=
ρών ſ και ſ τηρών / τα ſ ιμάτια ſ αυτού, ſ ίνα ſ μη
ſ γυμνός ſ περιπατή ſ και ſ βλέπωσι / την ſ ασχη=
μοσύνην m αυτού. n και ſ συνήγαγεν ſ αυτούς
q εις ſ τόπον / τον n καλούμενον / εβραϊστί n αρμα
γελών. ſ και / ο ſ έβδομος / άγγελος ſ εξέχεε / την
ſ φιάλην / αυτού ſ εις / τον ſ αέρα, ſ και ſ εξήλθε ſ φω
νή ſ μεγάλη ſ από / του ſ ναού / του m ουρανού n α
πό / του ſ θρόνου ſ λέγουσα. q γέγονε. ſ και ſ εγέ
νετο ſ αστραπαί ſ και ſ βρονται ſ και ſ φωναί, ſ και
ſ σεισμός ſ εγένετο ſ μέγας ſ οίος ſ ουκ ſ εγένετο
ſ αφ' / ου / ί ſ άνθρωποι ſ εγένοντο ſ εωί / της m γης
n τηλικούτος ſ σεισμός / ούτω q μέγας, ſ και ſ εγέ
νετο / η ſ πόλις / η n μεγάλη ſ εις ſ τρία ſ μέρη, ſ και
/ αι ſ πόλεις / των ſ εθνών ſ έπεσον. ſ και ſ βαβυ=
λών / η ſ μεγάλη ſ εμνήσθη / ενώπιον / του ſ θεού,
ſ δούναι m αυτή / το n ποτήριον / του ſ οίνου / του
ſ θυμού / της q οργής ſ αυτού. ſ και ſ πάσα n νήσος
ſ έφυγε, q και ſ όρη ſ ουχ ſ ευρέθησαν. ſ και ſ χά=
λαζα ſ μεγάλη ſ ως ſ τάλαντιαία ſ καταβαίνει
ſ εκ / του ſ ουρανού ſ επί / τους m ανθρώπους, n και
ſ εβλασφήμησαν / οι ſ άνθρωποι / τον q θεόν ſ εκ / της
ſ πληγής / της ſ χαλάζης, n ότι ſ μεγάλη ſ εστίν / η
ſ πληγή ſ αυτής ſ σφόδρα.

Cap. 17.

Και ſ ήλθεν / εις ſ εκ / των ſ επτά ſ αγγέλων / των
ſ εχόντων / τας ſ επτά ſ φιάλας, ſ και ſ ελάλη=
σε m μετ n εμού ſ λέγων. ſ δεύρο q δείξω ſ σοι / το
ſ κρίμα / της ſ πόρνης / της ſ μεγάλης / της ſ καθη=
μένης ſ επί / των ſ υδάτων / των ſ πολλών, ſ μεθ ſ ης
ſ επόρνευσαν / οι ſ βασιλείς / της ſ γης, ſ και ſ εμεθύ
σθησαν / οι ſ κατοικούντες / την ſ γην m εκ / του ſ οίνου
/ της ſ πορνείας ſ αυτής. q και ſ απήνεγκέ ſ με ſ εις ſ έρη
μον ſ εν ſ πνεύματι / και ſ είδον ſ γυναίκα ſ καθημένην
ſ επί ſ θηρίον ſ κόκκινον ſ γέμον ſ ονομάτων / βλασ
φημίας, ſ έχον ſ κεφαλάς m επτά n και ſ κέρατα ſ δέ

ſ κατον ſ μαργαρίτην, ſ και ſ ποτήριον ſ χρυσούν
ſ έχουσα / εν / τη ſ χειρί ſ αυτής ſ γέμον ſ βδελυγμάτων
ſ και / τα ſ ακάθαρτα ſ της ſ πορνείας ſ αυτής, ſ και
ſ επί ſ το ſ μέτωπον ſ αυτής ſ όνομα ſ γεγραμμένον,
ſ μυστήριον, ſ βαβυλών / η ſ μεγάλη, ſ η ſ μήτηρ ſ των
ſ πορνών ſ και ſ των ſ βδελυγμάτων ſ της ſ γης. ſ και
ſ είδον ſ την ſ γυναίκα ſ μεθύουσαν ſ εκ / του ſ αίμα
ſ τος ſ των ſ αγίων ſ και ſ εκ / του ſ αίματος ſ των ſ μαρ
τύρων ſ του ſ Ιησού. ſ και ſ εθαύμασα ſ ιδών ſ αυτήν
ſ θαύμα ſ μέγα. ſ και ſ είπεν ſ προς ſ με / ο ſ άγγελος,
ſ δια ſ τί ſ εθαύμασας; ſ εγώ ſ σοι ſ ερώ / το ſ μυστή
ριον / της ſ γυναικός ſ και / του ſ θηρίου / του ſ βαστά
ζοντος ſ αυτήν, ſ του ſ έχοντος ſ τας ſ επτά ſ κεφαλάς
ſ και ſ τα ſ δέκα ſ κέρατα. ſ το ſ θηρίον ſ ο ſ είδες, ſ ην
ſ και ſ ουκ ſ έστιν, ſ και ſ μέλλει ſ αναβαίνειν ſ εκ
/ της ſ αβύσσου ſ και ſ εις ſ απώλειαν ſ υπάγειν.
ſ και ſ θαυμασθήσονται ſ οι ſ κατοικούντες ſ επί
/ της ſ γης, ſ ων ſ ου ſ γέγραπται ſ το ſ όνομα ſ επί
/ το ſ βιβλίον ſ της ſ ζωής ſ από ſ καταβολής ſ κόσμου,
ſ βλεπόντων / των ſ θηρίον, ſ ότι ſ ην ſ και ſ ουκ ſ έστιν
ſ και ſ παρέσται. ſ ωδε ſ ο ſ νους ſ ο ſ έχων ſ σοφίαν.
ſ αι ſ επτά ſ κεφαλαί ſ όρη ſ εισί ſ δύο ſ όπου ſ η ſ γυνή
ſ κάθηται ſ επ' / αυτών. ſ και ſ βασιλείς ſ επτά ſ εισί.
ſ οι ſ πέντε ſ έπεσαν, ſ ο ſ εις ſ έστιν, ſ ο ſ άλλος ſ ουπω
ſ ήλθε, ſ και ſ όταν ſ έλθη ſ ολίγον ſ αυτόν ſ δεί ſ μεῖναι.
ſ και ſ το ſ θηρίον ſ ο ſ ην ſ και ſ ουκ ſ έστιν, ſ και ſ αυτός
ſ όγδοός ſ έστιν ſ και ſ εκ / των ſ επτά ſ έστι ſ και ſ εις
ſ απώλειαν ſ υπάγει. ſ και ſ τα ſ δέκα ſ κέρατα ſ α ſ είδες
ſ δέκα ſ βασιλείς ſ εισί, ſ οίτινες ſ βασιλείαν ſ ουπω
ſ έλαβον, ſ αλλ' ſ εξουσίαν ſ ως ſ βασιλείς ſ μίαν
ſ ώραν ſ λαμβάνουσι / μετά ſ του ſ θηρίου. ſ ούτοι
ſ μίαν ſ γνώμην ſ έχουσι, ſ και ſ την ſ δύναμιν ſ και
ſ την ſ εξουσίαν ſ αυτών ſ τω ſ θηρίω ſ διδόασιν.
ſ ούτοι ſ μετά ſ του ſ αρνίου ſ πολεμήσουσι, ſ και
ſ το ſ αρνίον ſ νικήσει ſ αυτούς, ſ ότι ſ κύριος ſ κυρίων
ſ εστί ſ και ſ βασιλεύς ſ βασιλέων, ſ και ſ οι ſ μετ' / αυ
τού ſ κλητοί ſ και ſ εκλεκτοί ſ και ſ πιστοί. ſ και ſ λέγει
ſ μοι, ſ τα ſ ύδατα ſ α ſ είδες, ſ ου ſ η ſ πόρνη ſ κάθη
ται, ſ λαοί ſ εισί ſ και ſ όχλοι ſ και ſ έθνη ſ και ſ γλώσσαι.
ſ και ſ τα ſ δέκα ſ κέρατα ſ α ſ είδες ſ επί / το ſ θηρίον,
ſ ούτοι ſ μισήσουσι ſ την ſ πόρνην, ſ και ſ ηρημωμένην
ſ ποιήσουσιν ſ αυτήν ſ και ſ γυμνήν, ſ και ſ τας ſ σάρκας
ſ αυτής ſ φάγονται, ſ και ſ αυτήν ſ κατακαύσουσιν
ſ εν ſ πυρί. ſ ο ſ γαρ ſ θεός ſ έδωκεν ſ εις ſ τας ſ καρδίας
ſ αυτών ſ ποιήσαι ſ την ſ γνώμην ſ αυτού, ſ και ſ ποιήσαι
ſ μίαν ſ γνώμην, ſ και ſ δούναι ſ την ſ βασιλείαν ſ αυτών
ſ τω ſ θηρίω, ſ αχρις ſ ου ſ τελεσθήσονται ſ οι ſ λόγοι
ſ του ſ θεού. ſ και ſ η ſ γυνή ſ ην ſ είδες, ſ έστιν ſ η ſ πόλις
ſ η ſ μεγάλη ſ η ſ έχουσα ſ βασιλείαν ſ επί ſ των ſ βασι
λέων / της ſ γης.

Cap. 18.

Μετά ſ τούτο ſ είδον ſ άλλον ſ άγγελον ſ κατα
βαίνοντα ſ εκ / του ſ ουρανού ſ έχοντα ſ εξουσίαν
ſ μεγάλην, ſ και ſ η ſ γη ſ εφωτίσθη ſ εκ / της ſ δόξης
ſ αυτού. ſ και ſ έκραξεν ſ εν ſ ισχυρά ſ φωνή ſ λέγων,
ſ έπεσεν, ſ έπεσε ſ βαβυλών / η ſ μεγάλη, ſ και ſ εγένετο
ſ κατοικητήριον ſ δαιμόνων ſ και ſ φυλακή ſ παντός
ſ πνεύματος ſ ακαθάρτου ſ και ſ φυλακή ſ παντός
ſ ορνέου ſ ακαθάρτου ſ και ſ μεμισημένου. ſ ότι ſ εκ
/ του ſ οίνου / του ſ θυμού / της ſ πορνείας ſ αυτής
ſ πεπότικε ſ πάντα ſ τα ſ έθνη, ſ και ſ οι ſ βασιλείς ſ της
ſ γης ſ μετ' / αυτής ſ επόρνευσαν, ſ και ſ οι ſ έμποροι
ſ της ſ γης ſ εκ / της ſ δυνάμεως ſ του ſ στρήνους ſ αυ
τής ſ επλούτησαν. ſ και ſ ήκουσα ſ άλλην ſ φωνήν
ſ εκ / του ſ ουρανού ſ λέγουσαν, ſ έξελθε ſ ο ſ λαός ſ μου
ſ εξ ſ αυτής, ſ ίνα ſ μη ſ συγκοινωνήσητε ſ ταις ſ αμαρ
τίαις ſ αυτής, ſ και ſ ίνα ſ μη ſ των ſ πληγών ſ αυτής
ſ λάβητε. ſ ότι ſ εκολλήθησαν ſ αυτής ſ αι ſ αμαρτίαι
ſ άχρι ſ του ſ ουρανού, ſ και ſ εμνημόνευσεν ſ ο ſ θεός
ſ τα ſ αδικήματα ſ αυτής. ſ αποδότε ſ αυτή ſ ως ſ και
ſ αυτή ſ απέδωκε, ſ και ſ διπλώσατε ſ αυτή ſ διπλά
ſ κατά ſ τα ſ έργα ſ αυτής. ſ εν / τω ſ ποτηρίω ſ ω ſ εκέρα
σεν ſ κεράσατε ſ αυτή ſ διπλούν. ſ όσα ſ εδόξασεν
ſ αυτήν ſ και ſ εστρηνίασε, ſ τοσούτον ſ δότε ſ αυτή
ſ βασανισμόν ſ και ſ πένθος. ſ ότι ſ εν ſ τη ſ καρδία
ſ αυτής ſ λέγει, ſ ότι ſ κάθημαι ſ βασίλισσα ſ και
ſ χήρα ſ ουκ ſ είμι ſ και ſ πένθος ſ ου ſ μη ſ ίδω. ſ δια
ſ τούτο ſ εν ſ μιά ſ ημέρα ſ ήξουσιν ſ αι ſ πληγαί ſ αυ
τής, ſ θάνατος ſ και ſ πένθος ſ και ſ λιμός, ſ και ſ εν ſ πυρί
ſ κατακαυθήσεται. ſ ότι ſ ισχυρός ſ εστίν ſ ο ſ θεός
ſ ο ſ κρίνας ſ αυτήν. ſ και ſ κλαύσουσιν ſ και ſ κόψονται
ſ επ' / αυτήν ſ οι ſ βασιλείς ſ της ſ γης ſ οι ſ μετ' / αυτής
ſ πορνεύσαντες ſ και ſ στρηνιάσαντες, ſ όταν ſ βλέ
ψωσι ſ τον ſ καπνόν ſ της ſ πυρώσεως ſ αυτής, ſ από
ſ μακρόθεν ſ στήσονται ſ δια ſ τον ſ φόβον ſ του ſ βα
σανισμού ſ αυτής, ſ λέγοντες, ſ ουαί ſ ουαί ſ η ſ πόλις
ſ η ſ μεγάλη, ſ βαβυλών / η ſ πόλις ſ η ſ ισχυρά, ſ ότι ſ εν
ſ μιά ſ ώρα ſ ήλθεν ſ η ſ κρίσις ſ σου. ſ και ſ οι ſ έμποροι
ſ της ſ γης ſ κλαίουσι ſ και ſ πενθούσιν ſ επ' / αυτή,
ſ ότι ſ τον ſ γόμον ſ αυτών ſ ουδείς ſ αγοράζει ſ ουκέτι.
ſ γόμον ſ χρυσού ſ και ſ αργύρου ſ και ſ λίθου ſ τιμίου
ſ και ſ μαργαρίτου ſ και ſ βυσσίνου ſ και ſ πορφύρου
ſ και ſ σηρικού ſ και ſ κοκκίνου ſ και ſ παν ſ ξύλον ſ θύϊνον
ſ και ſ παν ſ σκεύος ſ ελεφάντινον ſ και ſ παν ſ σκεύος
ſ εκ / ξύλου ſ τιμιωτάτου ſ και ſ χαλκού ſ και ſ σιδήρου
ſ και ſ μαρμάρου ſ και ſ κινάμωμον ſ και ſ θυμιάματα
ſ και ſ μύρον ſ και ſ λίβανον ſ και ſ οίνον ſ και ſ έλαιον
ſ και ſ σεμίδαλιν ſ και ſ σίτον ſ και ſ κτήνη ſ και ſ πρόβατα
ſ και ſ ἱππων ſ και ſ ρεδῶν ſ και ſ σωμάτων ſ και ſ ψυχάς
ſ ανθρώπων. ſ και ſ η ſ οπώρα ſ της ſ επιθυμίας ſ της
ſ ψυχής ſ σου ſ απήλθεν ſ από ſ σου, ſ και ſ πάντα ſ τα
ſ λιπαρά ſ και ſ τα ſ λαμπρά ſ απώλετο ſ από ſ σου, ſ και
ſ ουκέτι ſ ου ſ μη ſ αυτά ſ εύρωσιν. ſ οι ſ έμποροι ſ των
ſ πωλούντων ſ αυτά, ſ οι ſ πλουτήσαντες ſ από ſ αυτής
ſ από ſ μακρόθεν ſ στήσονται ſ δια ſ τον ſ φόβον ſ του
ſ βασανισμού ſ αυτής, ſ κλαίοντες ſ και ſ πενθούντες,
ſ και ſ λέγοντες, ſ ουαί ſ ουαί ſ η ſ πόλις ſ η ſ μεγάλη,
ſ η ſ περιβεβλημένη ſ βύσσινον ſ και ſ πορφυροῦν ſ και
ſ κόκκινον, ſ και ſ κεχρυσωμένη ſ χρυσίῳ ſ και ſ λίθῳ
ſ τιμίῳ ſ και ſ μαργαρίτῃ, ſ ότι ſ μιά ſ ώρα ſ ἠρημώθη
ſ ο ſ τοσοῦτος ſ πλοῦτος. ſ και ſ πᾶς ſ κυβερνήτης
ſ και ſ πᾶς ſ ὁ ſ τόπον ſ πλέων ſ επί ſ τὰ ſ πλοῖα ſ και
ſ ναῦται ſ και ſ ὅσοι ſ την ſ θάλασσαν ſ ἐργάζονται
ſ από ſ μακρόθεν ſ ἔστησαν, ſ και ſ ἔκραζον ſ βλέποντες
ſ τὸν ſ καπνὸν ſ της ſ πυρώσεως ſ αὐτής, ſ λέγοντες,
ſ τίς ſ ὁμοία ſ τῇ ſ πόλει ſ τῇ ſ μεγάλῃ; ſ και ſ ἔβαλον
ſ χοῦν ſ επὶ ſ τὰς ſ κεφαλὰς ſ αὐτῶν, ſ και ſ ἔκραζον
ſ κλαίοντες ſ και ſ πενθοῦντες, ſ και ſ λέγοντες, ſ οὐαὶ
ſ οὐαὶ ſ ἡ ſ πόλις ſ ἡ ſ μεγάλη, ſ ἐν ſ ἧ ſ ἐπλούτησαν
ſ πάντες ſ οἱ ſ ἔχοντες ſ τὰ ſ πλοῖα ſ ἐν ſ τῇ ſ θαλάσσῃ
ſ ἐκ ſ τῆς ſ τιμιότητος ſ αὐτῆς, ſ ὅτι ſ μιᾷ ſ ὥρᾳ ſ ἠρημώθη.
ſ εὐφραίνου ſ ἐπ' / αὐτῇ ſ οὐρανὲ ſ και ſ οἱ ſ ἅγιοι ſ και
ſ οἱ ſ ἀπόστολοι ſ και ſ οἱ ſ προφῆται, ſ ὅτι ſ ἔκρινεν
ſ ὁ ſ θεὸς ſ τὸ ſ κρίμα ſ ὑμῶν ſ ἐξ / αὐτῆς. ſ και ſ ἦρεν
ſ εἷς ſ ἄγγελος ſ ἰσχυρὸς ſ λίθον ſ ὡς ſ μύλινον ſ μέγαν
ſ και ſ ἔβαλεν ſ εἰς ſ τὴν ſ θάλασσαν, ſ λέγων, ſ οὕτως
ſ ὁρμήματι ſ βληθήσεται ſ βαβυλὼν ſ ἡ ſ μεγάλη ſ πόλις,
ſ και ſ οὐ ſ μὴ ſ εὑρεθῇ ſ ἔτι. ſ και ſ φωνὴ ſ κιθαρῳδῶν
ſ και ſ μουσικῶν ſ και ſ αὐλητῶν ſ και ſ σαλπιστῶν
ſ οὐ ſ μὴ ſ ἀκουσθῇ ſ ἐν ſ σοὶ ſ ἔτι, ſ και ſ πᾶς ſ τεχνίτης
ſ πάσης ſ τέχνης ſ οὐ ſ μὴ ſ εὑρεθῇ ſ ἐν ſ σοὶ ſ ἔτι, ſ και
ſ φωνὴ ſ μύλου ſ οὐ ſ μὴ ſ ἀκουσθῇ ſ ἐν ſ σοὶ ſ ἔτι, ſ και
ſ φῶς ſ λύχνου ſ οὐ ſ μὴ ſ φάνῃ ſ ἐν ſ σοὶ ſ ἔτι, ſ και
ſ φωνὴ ſ νυμφίου ſ και ſ νύμφης ſ οὐ ſ μὴ ſ ἀκουσθῇ
ſ ἐν ſ σοὶ ſ ἔτι, ſ ὅτι ſ οἱ ſ ἔμποροί ſ σου ſ ἦσαν ſ οἱ ſ μεγιστᾶνες
ſ τῆς ſ γῆς, ſ ὅτι ſ ἐν ſ τῇ ſ φαρμακείᾳ ſ σου ſ ἐπλανήθησαν
ſ πάντα ſ τὰ ſ ἔθνη, ſ και ſ ἐν ſ αὐτῇ ſ αἷμα ſ προφητῶν
ſ και ſ ἁγίων ſ εὑρέθη, ſ και ſ πάντων ſ τῶν ſ ἐσφαγμένων
ſ ἐπὶ ſ τῆς ſ γῆς.

Cap. 19.

Μετὰ ſ ταῦτα ſ ἤκουσα ſ ὡς ſ φωνὴν ſ μεγάλην
ſ ὄχλου ſ πολλοῦ ſ ἐν ſ τῷ ſ οὐρανῷ, ſ λεγόντων,
ſ ἀλληλουϊά, ſ ἡ ſ σωτηρία ſ και ſ ἡ ſ δόξα ſ και ſ ἡ ſ τιμὴ
ſ και ſ ἡ ſ δύναμις ſ τοῦ ſ θεοῦ ſ ἡμῶν, ſ ὅτι ſ ἀληθιναὶ
ſ και ſ δίκαιαι ſ αἱ ſ κρίσεις ſ αὐτοῦ, ſ ὅτι ſ ἔκρινε ſ τὴν
ſ πόρνην ſ τὴν ſ μεγάλην ſ ἥτις ſ ἔφθειρε ſ τὴν ſ γῆν ſ ἐν
ſ τῇ ſ πορνείᾳ ſ αὐτῆς, ſ και ſ ἐξεδίκησε ſ τὸ ſ αἷμα ſ τῶν
ſ δούλων ſ αὐτοῦ ſ ἐκ ſ χειρὸς ſ αὐτῆς. ſ και ſ δεύτερον
ſ εἴρηκαν, ſ ἀλληλουϊά. ſ και ſ ὁ ſ καπνὸς ſ αὐτῆς ſ ἀναβαίνει
ſ εἰς ſ τοὺς ſ αἰῶνας ſ τῶν ſ αἰώνων. ſ και ſ ἔπεσαν
ſ οἱ ſ εἰκοσι ſ τέσσαρες ſ πρεσβύτεροι ſ και ſ τὰ ſ τέσσαρα
ſ ζῶα, ſ και ſ προσεκύνησαν ſ τῷ ſ θεῷ ſ τῷ ſ καθημένῳ
ſ ἐπὶ ſ τῷ ſ θρόνῳ, ſ λέγοντες, ſ ἀμήν, ſ ἀλληλουϊά.
ſ και ſ φωνὴ ſ ἀπὸ ſ τοῦ ſ θρόνου ſ ἐξῆλθε, ſ λέγουσα,
ſ αἰνεῖτε ſ τὸν ſ θεὸν ſ ἡμῶν ſ πάντες ſ οἱ ſ δοῦλοι ſ αὐτοῦ
ſ και ſ οἱ ſ φοβούμενοι ſ αὐτὸν ſ οἱ ſ μικροὶ ſ και ſ οἱ ſ μεγάλοι.
ſ και ſ ἤκουσα ſ ὡς ſ φωνὴν ſ ὄχλου ſ πολλοῦ ſ και
ſ ὡς ſ φωνὴν ſ ὑδάτων ſ πολλῶν ſ και ſ ὡς ſ φωνὴν ſ βρονταῖν
ſ ἰσχυρῶν, ſ λεγόντων, ſ ἀλληλουϊά, ſ ὅτι ſ ἐβασίλευσεν
ſ κύριος ſ ὁ ſ θεὸς ſ ἡμῶν ſ ὁ ſ παντοκράτωρ. ſ χαίρωμεν
ſ και ſ ἀγαλλιώμεθα ſ και ſ δώσωμεν ſ τὴν ſ δόξαν ſ αὐτῷ,
ſ ὅτι ſ ἦλθεν ſ ὁ ſ γάμος ſ τοῦ ſ ἀρνίου ſ και ſ ἡ ſ γυνὴ ſ αὐτοῦ
ſ ἡτοίμασεν ſ ἑαυτήν. ſ και ſ ἐδόθη ſ αὐτῇ ſ ἵνα ſ περιβάληται
ſ βύσσινον ſ λαμπρὸν ſ καθαρόν. ſ τὸ ſ γὰρ ſ βύσσινον
ſ τὰ ſ δικαιώματα ſ τῶν ſ ἁγίων ſ ἐστίν. ſ και ſ λέγει
ſ μοι, ſ γράψον, ſ μακάριοι ſ οἱ ſ εἰς ſ τὸ ſ δεῖπνον ſ τοῦ
ſ γάμου ſ τοῦ ſ ἀρνίου ſ κεκλημένοι. ſ και ſ λέγει ſ μοι,
ſ οὗτοι ſ οἱ ſ λόγοι ſ ἀληθινοὶ ſ τοῦ ſ θεοῦ ſ εἰσιν. ſ και
ſ ἔπεσα ſ ἔμπροσθεν ſ τῶν ſ ποδῶν ſ αὐτοῦ ſ προσκυνῆσαι
ſ αὐτῷ. ſ και ſ λέγει ſ μοι, ſ ὅρα ſ μή, ſ σύνδουλός ſ σου
ſ εἰμι ſ και ſ τῶν ſ ἀδελφῶν ſ σου ſ τῶν ſ ἐχόντων ſ τὴν
ſ μαρτυρίαν ſ τοῦ ſ ἰησοῦ. ſ τῷ ſ θεῷ ſ προσκύνησον.
ſ ἡ ſ γὰρ ſ μαρτυρία ſ τοῦ ſ ἰησοῦ ſ ἐστὶν ſ τὸ ſ πνεῦμα
ſ τῆς ſ προφητείας. ſ και ſ ἠνοίγη ſ ὁ ſ οὐρανὸς ſ και
ſ ἰδοὺ ſ ἵππος ſ λευκός, ſ και ſ ὁ ſ καθήμενος ſ ἐπ' / αὐτὸν
ſ καλούμενος ſ πιστὸς ſ και ſ ἀληθινός, ſ και ſ ἐν ſ δικαιοσύνῃ
ſ κρίνει ſ και ſ πολεμεῖ. ſ οἱ ſ δὲ ſ ὀφθαλμοὶ ſ αὐτοῦ ſ φλὸξ
ſ πυρός, ſ και ſ ἐπὶ ſ τὴν ſ κεφαλὴν ſ αὐτοῦ ſ διαδήματα
ſ πολλά, ſ ἔχων ſ ὄνομα ſ γεγραμμένον ſ ὃ ſ οὐδεὶς ſ οἶδεν
ſ εἰ ſ μὴ ſ αὐτός. ſ και ſ περιβεβλημένος ſ ἱμάτιον ſ βεβαμμένον
ſ αἵματι, ſ και ſ κέκληται ſ τὸ ſ ὄνομα ſ αὐτοῦ ſ ὁ ſ λόγος
ſ τοῦ ſ θεοῦ. ſ και ſ τὰ ſ στρατεύματα ſ τὰ ſ ἐν ſ τῷ ſ οὐρανῷ
ſ ἠκολούθει ſ αὐτῷ ſ ἐφ' / ἵπποις ſ λευκοῖς, ſ ἐνδεδυμένοι
ſ βύσσινον ſ λευκὸν ſ καθαρόν. ſ και ſ ἐκ ſ τοῦ ſ στόματος
ſ αὐτοῦ ſ ἐκπορεύεται ſ ῥομφαία ſ ὀξεῖα, ſ ἵνα ſ ἐν ſ αὐτῇ
ſ πατάξῃ ſ τὰ ſ ἔθνη, ſ και ſ αὐτὸς ſ ποιμανεῖ ſ αὐτοὺς ſ ἐν
ſ ῥάβδῳ ſ σιδηρᾷ, ſ και ſ αὐτὸς ſ πατεῖ ſ τὴν ſ ληνὸν ſ τοῦ
ſ οἴνου ſ τοῦ ſ θυμοῦ ſ τῆς ſ ὀργῆς ſ τοῦ ſ θεοῦ ſ τοῦ ſ παντοκράτορος.
ſ και ſ ἔχει ſ ἐπὶ ſ τὸ ſ ἱμάτιον ſ και ſ ἐπὶ ſ τὸν ſ μηρὸν
ſ αὐτοῦ ſ ὄνομα ſ γεγραμμένον, ſ βασιλεὺς ſ βασιλέων
ſ και ſ κύριος ſ κυρίων. ſ και ſ εἶδον ſ ἕνα ſ ἄγγελον ſ ἑστῶτα
ſ ἐν ſ τῷ ſ ἡλίῳ, ſ και ſ ἔκραξεν ſ ἐν ſ φωνῇ ſ μεγάλῃ, ſ λέγων
ſ πᾶσι ſ τοῖς ſ ὀρνέοις ſ τοῖς ſ πετομένοις ſ ἐν ſ μεσουρανήματι,
ſ δεῦτε ſ και ſ συνάχθητε ſ εἰς ſ τὸ ſ δεῖπνον ſ τὸ ſ μέγα
ſ τοῦ ſ θεοῦ, ſ ἵνα ſ φάγητε ſ σάρκας ſ βασιλέων ſ και
ſ σάρκας ſ χιλιάρχων ſ και ſ σάρκας ſ ἰσχυρῶν ſ και
ſ σάρκας ſ ἵππων ſ και ſ τῶν ſ καθημένων ſ ἐπ' / αὐτοῖς
ſ και ſ σάρκας ſ πάντων ſ ἐλευθέρων ſ τε ſ και ſ δούλων
ſ τε ſ και ſ μικρῶν ſ και ſ μεγάλων. ſ και ſ εἶδον ſ τὸ ſ θηρίον
ſ και ſ τοὺς ſ βασιλεῖς ſ τῆς ſ γῆς ſ και ſ τὰ ſ στρατεύματα
ſ αὐτῶν ſ συνηγμένα ſ ποιῆσαι ſ τὸν ſ πόλεμον ſ μετὰ
ſ τοῦ ſ καθημένου ſ ἐπὶ ſ τοῦ ſ ἵππου ſ και ſ μετὰ ſ τοῦ ſ στρατεύματος
ſ αὐτοῦ. ſ και ſ ἐπιάσθη ſ τὸ ſ θηρίον ſ και ſ ὁ ſ μετ' / αὐτοῦ
ſ ψευδοπροφήτης ſ ὁ ſ ποιήσας ſ τὰ ſ σημεῖα ſ ἐνώπιον
ſ αὐτοῦ, ſ ἐν ſ οἷς ſ ἐπλάνησε ſ τοὺς ſ λαβόντας ſ τὸ ſ χάραγμα
ſ τοῦ ſ θηρίου ſ και ſ τοὺς ſ προσκυνοῦντας ſ τῇ ſ εἰκόνι
ſ αὐτοῦ. ſ ζῶντες ſ ἐβλήθησαν ſ οἱ ſ δύο ſ εἰς ſ τὴν ſ λίμνην
ſ τοῦ ſ πυρὸς ſ τὴν ſ καιομένην ſ ἐν ſ θείῳ. ſ και ſ οἱ ſ λοιποὶ
ſ ἀπεκτάνθησαν ſ ἐν ſ τῇ ſ ῥομφαίᾳ ſ τοῦ ſ καθημένου
ſ ἐπὶ ſ τοῦ ſ ἵππου

καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφύ-
ραν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ
καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα
χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέ-
μον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς
πορνείας αὐτῆς. καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς
ὄνομα γεγραμμένον μυστήριον, Βαβυ-
λὼν ἡ μεγάλη ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ
τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. καὶ εἶδον τὴν
γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων
ἰησοῦ. καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαυμα
μέγα. καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος· ἱνατί ἐθαύ-
μασας; ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυ-
ναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐ
τὴν τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ
δέκα κέρατα. τὸ θηρίον ὃ εἶδες, ἦν καὶ οὐκ
ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσ-
σου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν, καὶ θαυ-
μάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν
οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλί-
ον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέ-
ποντες τὸ θηρίον, ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστι. καὶ
παρέσται. ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπ
τὰ κεφαλαί ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ
κάθηται ἐπ αὐτῶν, καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰ-
σιν. οἱ πέντε ἔπεσον, ὁ εἷς ἐστίν, ὁ ἄλλος
οὔπω ἦλθε. καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐ-
τὸν δεῖ μεῖναι. καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ
οὐκ ἔστι, καὶ αὐτός ὀγδοός ἐστι, καὶ
ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπά-
γει. καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασι
λεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον,
ἀλλ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμ
βάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου. οὗτοι μίαν γνώ-
μην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξου-
σίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. οὗτοι μετὰ
τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον
νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶ
καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ αὐτοῦ
κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. καὶ λέγει
μοι. τὰ ὕδατα ἃ εἶδες οὗ ἡ πόρνη κάθηται
λαοί καὶ ὄχλοι εἰσί, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσ
σαι, καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θη
ρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠ
ρημωμένην ποιήσουσιν αὐτήν, καὶ γυμνήν
ποιήσουσιν αὐτήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς
φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυ
ρί. ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν
ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι
γνώμην μίαν, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐ
τῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι

ª Et mulier erat circundata purpura oo
ª coccino ª inaurata auro ooooooooo
ª lapide pretioso ª margaritis: habens
poculum aureū in manu sua plenum oo
abominatione ª immundicia ooooooooo
fornicationis eius. Et in fronte eius oo
nomen scriptum mysteriuz: babylon oo
magna mater fornicationum ª oooooo
abominationum terre. Et vidi oooooo
mulierem ebriam de sanguine ooooooo
ª sctoꝝ ª de sanguine martyrum ooooo
ihesu. Et mirata ſū cū viderē illā ſmira-
tiõe magna: ª dixit mihi ãgel . Quare
miraris? Ego dicã tibi sacramētū mu-
lieris ª bestie que portat eam: ooooooo
que habet capita septem et oo ⌈ non
cornua decē . Bestia quã vidisti fuit ª
est: ª ascensura est de abyſſo : ooo oo
ª in interitū ibit: ª mirabuntur oooooo
inhabitantes terram quorum ooo oo oo
non sunt scripta nomina in libro ooo oo
vite a constitutione mundi: videntes oo
bestiam que erat ª non est. Et ooooooo
hic est sensus qui hꝫ sapiaz. Septez oo
capita septem montes sunt: super quos
mulier sedet: ª reges septem sunt. ooo
Quiqz ceciderūt: vnus est : et alius ooo
nõdū venit. Et cū venerit opz illū breue
tps manere. Et bestia que erat ª ooo oo
non est: ª ipsa octaua est: et ooo ooo oo
de septem est: et in interitum vadet. oo
Et decē cornua q̃ vidisti: decem reges
sunt: qui regnum nondum acceperunt
ſꝫ ptãtē tanꝫ reges vna hora accipient
post bestiam. Hi vnũ consilium ooooo
habent: ª virtutem et potestatem ooooo
suam bestie tradent. Hi cum ooooooo
agno pugnabunt: et agnus ooooooooo oo
vincet illos: qm̃ dñs dñorum est ooooo
ª rex regũ: et qui cum illo sunt ooooooo
vocati ª electi ª fideles. Et dixit ooooo
mihi. Aquas ꝫs vidisti vbi meretrix sedet:
populi sunt ª gentes et linguc: ooooooo
ª decē cornua que vidisti in bestia: ooo
hi odient fornicariam: et desolatam ooo
facient illam et nudam: ooooooooooo
et carnes eius ooooooooooooooooooo
manducabunt: ª ipsaz igni cõcremabũt.
Deus ci dedit in corda eorum ooooooo
vt faciant qd placitum est illi: ooooooo
vt dent regnum suum ooo ooooooo oo
bestie: donec consummentur verba ooooo

B

C

D

Ioh. 19. c.
1. Thi. 6. d

ſou. θεοῦ καὶ ἡ γυνὴ ἡ εἶλες, ἐστὶν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς. Cap. 18.

Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον κατα-
βαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων. ἔπεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, ὅτι ἐκ τοῦ θυμοῦ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν, ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε, ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ, ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν, καὶ διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω. διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν. καὶ κλαύσουσι καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαρίτου καὶ βύσσου καὶ πορφύρου καὶ σηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, καὶ κινάμωμον καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον καὶ λίβανον, καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον

dei. Et mulier ꝗz vidiſti ē ciuitas
magna q̄ hz regnū ſuper reges
terre Cap. 18.

Et poſt hec vidi aliū angelū deſce-
dentē de celo habentem potestatē
magnā: et terra illuminata eſt a
gloria ei. Et exclamauit in fortitudine
dicēs. Cecidit cecidit babylō magna et
facta ē habitatio demoniō et custodia
omnis ſpūs immūdi: et custodia
oſnis volucris immūde et odibilis:
q̄z de vino ire
fornicationis eius biberunt oēs gentes.
Et reges terre cum illa fornicati ſūt:
et mercatores terre de virtute
delitiaꝝ eius diuites facti ſunt. Et audiui
aliam vocem de celo dicentem. Exite de illa populus meus: ut
participes ſitis delictorum eius: et
de plagis eius nō accipiatis. Quia
pcesſerunt peccata eius vſq; ad celum:
et recordatus eſt dominus iniquitatum
eius. Reddite illi ſicut et ipſa
reddidit vobis: et duplicate duplicia
ſm opera eius. In poculo quo
miſcuit vobis miſcete illi duplū. Quā
tū glorificauit ſe et in deliciis fuit: tātum
illi tormētū et luctus: quia in corde ſuo
dicit. Sedeo regina: et vidua non
ſum: et luctus nō videbo. Ideo in una
die venient plage eius: mors
et luctus et fames: et igne cōburetur:
quia fortis eſt dñs deus qui iudicabit
illā. Et flebūt et plangent ſe ſup illaꝫ
reges terre q̄ cum illa fornicati ſunt
et in deliciis vixerunt: cum viderint
fumum incendij eius:
longe ſtantes propter timorē tormētoꝝ
eius: dicentes. Ve ve ciuitas illa
magna babylon ciuitas illa fortis:
q̄ in una hora venit iudicium tuum. Et
negociatores terre flebunt et lugebunt
ſuper illā: q̄ merces eorum nemo
emet amplius: merces auri et argenti et
lapidis pciosi et margarite et
byſſi et purpure et ſerici et coccini: et
omne lignū thyinum et omnia vaſa
eboris et lapide pciosissimo et
cramento: et ferro et
marmore: et cinamomū et amomuꝫ et
vnguentū et thuris et vini
et oleri et ſimile et tritici

Esa. 47. a.

Esa. 34. c. 13. Ier. 50. d.

Ier. 51. b.

ⁿκαὶ ᵖκτήνη ʳκαὶ ˢπρόβατα ᵗκαὶ ᵇἵππων ʳκαὶ ᵇραι-
δων ʳκαὶ ᵐσωμάτων ⁿ καὶ ᵒψυχὰς ᵖ ἀνθρώπων.
ᵍκαὶ ἠʳσώσθησαν ᵖτὰ ᵇθηρία ᵇτῆς ʳψυχῆς ᵇσου
ˣ ἀπήλθεν ʳ ἀπὸ ʳσου, ˢκαὶ ᵇπάντα ʳτὰ ʳλιπαρὰ ʳκαὶ
ʳτὰ ʳλαμπρὰ ʳἀπώλοντο ᵗ ἀπὸ ᵇσου, ʳκαὶ ᵇοὐκέτι
ᵇοὐμὴ ᵐ εὑρήσεις ᵃ αὐτά. ʳοἱ ᵒ ἔμποροι ᵖ τούτων
ʳοἱ ᵍ πλουτήσαντες ʳ ἀπ ᵃ αὐτῆς ʳ ἀπὸ ᵗ μακρόθεν
ˣ στήσονται ʳ διὰ ʳτὸν ʳ φόβον ʳ τοῦ ˢ βασανισμοῦ
ᵇ αὐτῆς, ʳ κλαίοντες ʳ καὶ ʳ πενθοῦντες ʳ καὶ ᵖ λέγον-
τες ᵇ οὐαὶ ʳ οὐαὶ ʳ ἡ ᵇ πόλις ʳ ἡ ᵗ μεγάλη ʳ ἡ ᵐ περιβεβλη-
μένη ᵇ βύσσινον ʳ καὶ ᵖ πορφυροῦν ʳ καὶ ʳ κόκκινον,
ˢ καὶ ʳ κεχρυσωμένη ᵉ ἐν ʳ χρυσῷ ʳ καὶ ʳ λίθῳ ˢ τιμίῳ
ᵇ καὶ ʳ μαργαρίταις, ᵇ ὅτι ʳ μιᾷ ʳ ὥρᾳ ᵖ ἠρημώθη ᵒ ὁ
ᵇ τοσοῦτος ʳ πλοῦτος. ˢ καὶ ᵗ πᾶς ᵐ κυβερνήτης ᵃ καὶ
ᵒ ὃς ᵒ ἐπὶ ʳ τῶν ᵖ πλοίων ʳ πλέων ᵗ καὶ ʳ ναῦται
ᵗ καὶ ᵇ ὅσοι ʳ τὴν ᵖ θάλασσαν ʳ ἐργάζονται, ˢ ἀπὸ ᵇ μα-
κρόθεν ʳ ἔστησαν, ᵇ καὶ ʳ ἔκραζον ʳ βλέποντες ʳ τὸν
ᵖ καπνὸν ʳ τῆς ᵇ πυρώσεως ʳ αὐτῆς, ᵇ λέγοντες. ʳ Τίς
ᵐ ὁμοία ʳ τῇ ᵖ πόλει ʳ τῇ ᵗ μεγάλῃ. ᵖ καὶ ᵉ ἔβαλον ʳ χοῦν
ᵒ ἐπὶ ʳ τὰς ʳ κεφαλὰς ᵃ αὐτῶν, ˢ καὶ ʳ ἔκραζον ʳ κλαίον-
τες ˢ καὶ ᵇ πενθοῦντες ʳ καὶ ᵇ λέγοντες. ʳ Οὐαὶ ʳ οὐαὶ
ʳ ἡ ᵗ πόλις ʳ ἡ ᵗ μεγάλη ʳ ἐν ᵖ ᾗ ἐπλούτησαν ᵐ πάντες
ʳ οἱ ᵉ ἔχοντες ʳ τὰ ᵒ πλοῖα ᵉ ἐν ʳ τῇ ᵖ θαλάσσῃ ʳ ἐκ ʳ τῆς
ᵉ τιμιότητος ʳ αὐτῆς, ᵇ ὅτι ʳ μιᾷ ʳ ὥρᾳ ʳ ἠρημώθη. ᵉ εὐ-
φραίνου ᵇ ἐπ ʳ αὐτῇ ᵒ οὐρανὲ ʳ καὶ ʳ οἱ ʳ ἅγιοι ᵃ καὶ ʳ οἱ
ᵇ ἀπόστολοι ʳ καὶ ʳ οἱ ᵖ προφῆται, ʳ ὅτι ᵐ ἔκρινεν ʳ ὁ ᵉ θε-
ὸς ʳ τὸ ᵖ κρίμα ᵖ ὑμῶν ᵖ ἐξ ʳ αὐτῆς. ˢ καὶ ʳ ἦρεν ᵉ εἷς ʳ ἄγ-
γελος ʳ ἰσχυρὸς ʳ λίθον ʳ ὡς ᵇ μύλον ʳ μέγαν, ᵇ καὶ
ʳ ἔβαλεν ʳ εἰς ʳ τὴν ᵖ θάλασσαν ᵇ λέγων, ʳ οὕτως ᵗ ὁρ-
μήματι ʳ βληθήσεται ᵐ Βαβυλὼν ἡ ᵖ μεγάλη ᵉ πόλις, ᵖ καὶ ᵘ οὐ μὴ ʳ εὑρεθῇ ᵉ ἔτι. ʳ καὶ ᵖ φωνὴ ʳ κιθαρῳ-
δῶν ʳ καὶ ˢ μουσικῶν ᵖ καὶ ᵇ αὐλητῶν ʳ καὶ ʳ σαλπι-
στῶν ʳ οὐ μὴ ʳ ἀκουσθῇ ᵉ ἐν ʳ σοὶ ʳ ἔτι, ᵘ καὶ ʳ φωνὴ ʳ μύλου ʳ οὐ μὴ ᵃ ἀκουσθῇ ᵉ ἐν ʳ σοὶ ᵉ ἔτι,
ʳ καὶ ʳ φῶς ᵃ λύχνου ᵇ οὐ μὴ ʳ φανῇ ᵏ ἐν ʳ σοὶ ᵐ ἔτι, ᵘ καὶ
ᵒ φωνὴ ᵖ νυμφίου ᵍ καὶ ʳ νύμφης ᵉ οὐ μὴ ʳ ἀκουσθῇ
ᵉ ἐν ʳ σοὶ ʳ ἔτι, ᵇ ὅτι οἱ ᵉ ἔμποροί ʳ σου ᵑ ἦσαν οἱ ᵐ μεγι-
στᾶνες ʳ τῆς ʳ γῆς, ʳ ὅτι ᵉ ἐν ᵖ τῇ ᵇ φαρμακείᾳ ʳ σου ᵗ ἐπλα-
νήθησαν ʳ πάντα ʳ τὰ ᵐ ἔθνη. ᵘ καὶ ᵉ ἐν ᵖ αὐτῇ ᵍ αἵματα
ʳ προφητῶν ᵉ καὶ ʳ ἁγίων ᵘ εὑρέθη ˣ καὶ ʳ πάντων
τῶν ʳ ἐσφαγμένων ᵉ ἐπὶ ʳ τῆς ᵇ γῆς. Cap.19.

Καὶ ᵗ μετὰ ʳ ταῦτα ᵖ ἤκουσα ʳ ὡς ʳ φωνὴν ᵖ ὄχλου
ᵇ πολλοῦ ʳ μεγάλην ᵉ ἐν ʳ τῷ ʳ οὐρανῷ ᵐ λε-
γόντων ᵃ ἀλληλουία. ʳ ἡ ᵉ σωτηρία ᵖ καὶ ʳ ἡ ᵍ δύνα-
μις ʳ καὶ ʳ ἡ δόξα ʳ τοῦ ʳ θεοῦ ʰ ἡμῶν, ʳ ὅτι ˣ ἀληθιναὶ
ʳ καὶ ᵉ δίκαιαι ʳ αἱ ᵇ κρίσεις ʳ αὐτοῦ, ᵇ ὅτι ʳ ἔκρινε ʳ τὴν
ʳ πόρνην ʳ τὴν ᵖ μεγάλην, ᵇ ἥτις ʳ διέφθειρε ʳ τὴν ᵖ γῆν
ᵉ ἐν ʳ τῇ ᵐ πορνείᾳ ᵃ αὐτῆς, ᵇ καὶ ᵖ ἐξεδίκησε ʳ τὸ ᵍ αἷμα
ʳ τῶν ʳ δούλων ᵉ αὐτοῦ ʳ ἐκ ᵃ χειρὸς ʳ αὐτῆς. ʳ καὶ
ᵉ δεύτερον ᵖ εἴρηκεν ᵇ ἀλληλουϊά. ʳ καὶ ʳ ὁ ᵖ καπνὸς
ᵉ αὐτῆς ʳ ἀναβαίνει ᵖ εἰς ʳ τοὺς ᵇ αἰῶνας ʳ τῶν ʳ αἰώ-
νων. ᵘ καὶ ʳ ἔπεσον ʳ οἱ ᵐ πρεσβύτεροι ʳ οἱ ᵃ εἰκοσιτέ-

ʳ τ tumẽtoꝝ ʳ τ ouũ ʳ τ equoꝝ ʳ τ rhedaruꝫ
ʳ τ manciporum ʳ τ animarum ᵖ hominũ.
ᵍ Et ʳ poma ᵉ deſideꝝ ᵃ animę ᵗ tuę ꝯꝯꝯꝯ
ʳ diſceſſerunt ᵃ a ᵗe: ʳ τ oia ᵖ pinguia ᵒ τ ꝯꝯ
ʳ ꝑclara ᵖ perierũt ᵍ a ᵇte: ʳ τ ampliꝰ ᵑ illa ᵇ iam
ᵇ non ᵐ inuenient ᵒ mercatoꝛes ᵍ hominum.
ᵍ Qui ᵒ diuites ᵉ facti ᵑ ſunt ʳ ab ᵉa ᵗ longe ꝯ
ᵖ ſtabunt ᵖ propter ᵛ timoꝛem ᵗ tormentoꝝ
ᵇ eius: ſlentes ᵍ ac ᵗ lugẽtes ʳ τ dicentes. ꝯ
ᵇ Ue ᵇ ve ᶜ ciuitas illa ᵗ magna q ᵐ amicta e- Dic.51.b.
ᵉ rat ᵇ byſſo ʳ τ ᵖ purpura, ᵍ τ ʳ cocco: ꝯꝯꝯꝯ
ᵒ τ ᵈ auꝛata ᵉ auro ʳ τ ˡ lapide ᵒ pꝛeciolo ꝯ
ᵇ τ ᶜ margaꝛitis: ᵇ qñ ᶜ vna ᵇ hoꝛa ᵈ deſolata ᵉ ſũt
ᵇ tãtę diuiꝫ. ᵗ Et ᵗ oĩs ᵐ gubeꝛnatoꝛ ᵗ τ ꝯ
ᵒ oĉs ᵖ qui ᵗ in ˡ lacum ᵐ nauigant ʳ τ naute ꝯ
ᵗ τ qui ᵗ in ᵐ mari ᵗ operantur: ᵇ longe ꝯ ꝯꝯꝯ
ᶜ ſteterũt: ᵇ τ clamauerunt ᶜ videntes ꝯꝯ
ᶜ locum ᵇ incendij ᵉ eius: ᵈ dicentes. ᵗ Que ꝯ
ᵐ ſilis ᵉ ciuitati huic ᵗ magne? ᵖ Et ᵐ miſerũt ᵖ ul
uere ᵉ ſup ᶜ capita ᵘ ſua: ᵗ et ᶜ clamauerũt ᶜ flẽ
tes ʳ τ lugentes: ᵒ dicentes. ᵗ Ue ſ ſunt ᵐ oĉs
ᵉ ciuitas illa ᵇ magna: ᶜ in ᵇ q ᶜ diuites ᶜ facti
ᵘ q ᵇ bẽbant ᵐ naues ᵖ in ᵐ mari ᶜ de ꝯꝯꝯꝯ
ᵖ ꝓtio ᶜ ei?: ᵠ qñ ᶜ vna ᵇ hoꝛa ᶜ deſolata ᶜ ẽ. ᵗ Ex-
ſulta ᵗ ſup ᶜ eã ᵒ celũ ᵗ τ ſancti ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵑ apli ᵗ τ prophete: ᵠ qñ ᵐ iudicauit ᵘ deus ꝯ
ᵒ iudiciũ ᵛ vr ᵓ de illa. ᵗ Et ˢ ſuſtulit ᵛⁿ ᵓ ãgꝫ
lus ᶜ fortis ᶜ lapidẽ ᵈ qſi ᵇ molarẽ ᵐ magnũ: ᵉ et Jere.51.c.
ᶜ miſit ᵐ in ᵐ mare ᵇ dicens. ᵂ Hoc ᵗ impetu ꝯꝯꝯ
ᶜ mittetur ᵐ babylon ᵒ ciuitas illa ᵘ magna:
ᵖ τ vltra ᵗ a ᵑ non ᶜ inueniꝫ. ᵗ Et ᵛ voꝛ ᶜ citha
redoꝝ ʳ τ ᵐ muſicoꝝ ᵗ τ ᵇ tubia ᶜ canentiũ ꝯꝯ
ᶜ τ ᵘ tuba ᵑ ꝺ audiet ᵇ i ᵗe ᵃmpliꝰ?: ʳ τ oĩs ᵐ ar
tifer ᵘ oĩs ᵛ artꝰ ᵑ ꝺ inueniet ᶜ in ᵘ te ᶜ ãpliꝰ?:
ᵘ τ voꝛ ᵐ ole ᶜ ꝺ audiet ᵇ i ᵗe ᵃmpliꝰ?. ꝯꝯ
ᶜ Et ˡ luꝯ ᶜ lucerne ᵑ ꝺ lucebit ᵇ i ᵗe ᵐ ãpliꝰ?: ᵗ τ
ᵛ voꝛ ᵖ ſponſi ᵍ τ ʳ ſponſe ᶜ non ᶜ audietur ꝯꝯ
ʳ adhuc ᵇ i ᵗe ᵠ mercatoꝛes ᵗ tui ᶜ erãt ᵘ pꝛin
ces ᶜ terre: ᵠ qꝛ ᵐ ᵇ veneficijs ᵗ tuis ᵏ errauerũt
ᵒ oĉs ᵐ gẽtes: ᵘ τ ᵐ in ᵘ ea ᵠ ſanguis ꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ
ᶜ ꝓphetaꝝ ᵘ τ ſctoꝝ ᵘ inuentus ᵉſt: ᵏ τ oim
ᶜ qui ᵗ interfecti ᶜ ſunt ᵐ in ᵗ terra. Cap.19

Ost ᶜ hec ᶜ audiui ᶜ q ᶜ ſi ᶜ voce ᵐ magnã ᵘ tu
ba ᵇ multaꝝ ᵐ in ᶜ celo ᶜ dicentium ꝯꝯ
ᵘ alleluia. ᵒ Salus ᵖ τ ᵠ virtus ᵗ τ gloꝛia ꝯꝯ
ᶜ dei ᵘ noſtri: ᵏ qꝛ vera ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ
ᵗ τ ᵘ iuſta ᵇ iudicia ſũt ᵉi?: ᵒ qui ᶜ iudicauit de
ᵗ meretrice ᵘ magna ᵇ q ᶜ coꝛrupit ᵗ terram ꝯꝯ Sup.6.c.
ᵗ i ᵐ ꝓſtitutiõe ſua: ᵒ τ ᵛ vidicauit ᵑ ſanguinez
ᶜ ſeruoꝝ ᵘ ſuoꝝ ᵈ e ᵘ manꝺ ᵛ eius. ᵗ Et ꝯꝯ
ᵗ iterum ᵘ dixerunt ᵇ alleluia. ᵗ Et ᵛ fumus ꝯ Supra.9.a.
ᶜ eius ᵃ aſcendit ᵐ in ᵇ ſecula ᶜ ſeculoꝝ. ꝯꝯ Et.14.c.
ᵇ Et ᶜ ceciderunt ᵐ ſeniores ᵘ viginti quatuoꝛ

σσαρες ᵖκαὶ ʳτὰ ᵗτέσσαρα ʳζῶα, ᵘκαὶ ʳπροσεκύνη-
σαν ʳτῷ ᵗθεῷ ʳτῷ ᵏκαθημένῳ ᵘἐπὶ ʳτοῦ ᵗ θρόνου
ᵘλέγοντες ᵇαμὴν ᵃἀλληλουία. ᵖκαὶ ᵠφωνὴ ᵉκ τοῦ
ᵘθρόνου ᵘἐξήλθε ʳλέγουσα. ᵇαἰνεῖτε ʳτῷ θεῷ ᵐ ἡ-
μῶν ᵘπάντες ʳοἱ ᵘδοῦλοι ᵖ αὐτοῦ ᵠκαὶ ʳοἱ ᵗφοβού-
μενοι ᵘαὐτόν ʳοἱ ᵗμικροὶ ᵘκαὶ ʳοἱ ᵗμεγάλοι. ᵗ καὶ ᵗ ἤ-
κουσα ᵘὡς ᵖφωνὴν ᵉ ὄχλου ᵖ πολλοῦ ᵗ καὶ ὡς ᵍ φω-
νὴν ᵖ ὑδάτων ʳ πολλῶν, ᵇ καὶ ʳ ὡς ᵐ φωνὴν ᵖ βρον-
τῶν ᵖ ἰσχυρῶν ᵖ λεγόντων ᵃ ἀλληλουία, ᵗ ὅτι ᵉ ἐβα-
σίλευσε ᵉ κύριος ʳ ὁ ᵘ θεὸς ᵗ ἡμῶν ʳ ὁ ᵗ παντοκράτωρ.
ᵗ Χαίρωμεν ᵗ καὶ ᵇ ἀγαλλιῶμεθα, ᶜ καὶ ᵗ δώμεν
ʳ τὴν ᵗ δόξαν ᵃ αὐτῷ, ᶜ ὅτι ᵇ ἦλθεν ʳ ὁ ᵗ γάμος ʳ τοῦ ᵗ ἀρ-
νίου, ᵗ καὶ ʰ ᵐ γυνὴ ᵖ αὐτοῦ ᵒ ἡτοίμασεν ᵖ ἑαυτήν.
ᵍ καὶ ᵉ ἐδόθη ᵉ αὐτῇ ʳ ἵνα ᵘ περιβάληται ᵗ βύσσινον
ʳ λαμπρὸν ᵗ καὶ ᵉ καθαρόν. ʳ Τὸ ᵗ γὰρ ᵗ βύσσινον ʳ τὰ
ᵇ δικαιώματα ʳ τῶν ᵗ ἁγίων ᵗ ἐστί. ᵗ καὶ ᵇ λέγει ʳ μοι.
ᵇ γράψον. ᵗ μακάριοι ʳ οἱ ᵐ εἰς ʳ τὸ ᵘ δεῖπνον ʳ τοῦ
ᵒ γάμου ʳ τοῦ ᵗ ἀρνίου ᵍ κεκλημένοι. ᵗ καὶ ᵗ λέγει ʳ μοι
ᵘ οὗτοι ʳ οἱ ᵗ λόγοι ᵗ ἀληθινοί ᵗ εἰσι ʳ τοῦ ᵗ θεοῦ. ᵇ καὶ
ᶜ ἔπεσον ᵖ ἔμπροσθεν ʳ τῶν ᵗ ποδῶν ᵗ αὐτοῦ ᵍ προ-
σκυνῆσαι ᵇ αὐτῷ. ᵗ καὶ ᵇ λέγει ʳ μοι. ᵐ ὅρα ᵘ μή. ᵒ σύν-
δουλός ᵖ σου ᵍ εἰμί, ᵗ καὶ ʳ τῶν ᵗ ἀδελφῶν ᵖ σου ʳ τῶν
ᶜ ἐχόντων ʳ τὴν ᵐ μαρτυρίαν ʳ ἰησοῦ. ʳ τῷ θεῷ ᵗ προσ-
κύνησον. ᵗ ἡ ᵖ γὰρ ᵐ μαρτυρία ʳ τοῦ ᵗ ἰησοῦ ᵉ ἐστὶν ʳ τὸ
ᵗ πνεῦμα ʳ τῆς ʳ προφητείας. ᵗ καὶ ᵇ εἶδον ʳ τὸν ᵗ οὐ-
ρανὸν ᵇ ἀνεῳγμένον, ᵗ καὶ ᵐ ἰδοὺ ᵘ ἵππος ᵉ λευκός,
ᵖ καὶ ᵒ καθήμενος ᵉ ἐπ ᵃ αὐτὸν ᵗ καλούμενος ᵗ πι-
στὸς ᵗ καὶ ᵃ ἀληθινὸς ᵗ καὶ ᵉ ἐν ᵗ δικαιοσύνῃ ᵗ κρίνει ᵗ καὶ
ᵗ πολεμεῖ. ᵗ οἱ ᵗ δὲ ᵒ φθαλμοὶ ᵖ αὐτοῦ ᵠ φλὸξ ᵗ πυ-
ρός, ᵗ καὶ ᵐ ἐπὶ ʳ τὴν ᵘ κεφαλὴν ᵃ αὐτοῦ ᵖ διαδήματα
ᵖ πολλά, ᵗ ἔχων ᵒ ὀνόματα ᵗ γεγραμμένα ᵖ καὶ ᵒ ὄνο-
μα ᵗ γεγραμμένον ᵗ ὃ ᵃ οὐδεὶς ᵇ οἶδεν ᵉ εἰ μὴ ᵃ αὐ-
τός, ᵗ καὶ ᵗ περιβεβλημένος ᵉ ἱμάτιον ᵇ βεβαμμένον
ᵗ αἵματι, ᵗ καὶ ᵗ καλεῖται ʳ τὸ ᵐ ὄνομα ᵃ αὐτοῦ ᵒ ὁ λό-
γος ʳ τοῦ ᵖ θεοῦ. ᵠ καὶ ʳ τὰ ᵗ στρατεύματα ʳ τὰ ᵗ ἐν ʳ τῷ
ᵗ οὐρανῷ ᵘ ἠκολούθει ᵗ αὐτῷ ᵗ ἐπὶ ᵗ ἵπποις ᵉ λευ-
κοῖς ᵇ ἐνδεδυμένοι ᵇ βύσσινον ᵖ λευκὸν ᵗ καθαρόν.
ᵗ καὶ ᵉ ἐκ ʳ τοῦ ᵇ στόματος ᵗ αὐτοῦ ᵉ ἐκπορεύεται ʳ ρομ-
φαία ᵐ δίστομος ᵒ ὀξεῖα, ᵒ ἵνα ᵖ ἐν ᵠ αὐτῇ ᵗ πατάξῃ
ʳ τὰ ᵗ ἔθνη. ᵗ καὶ ᵃ αὐτὸς ᵗ ποιμανεῖ ᵗ αὐτοὺς ᵉ ἐν ᵖ ῥαβ-
δῳ ᵇ σιδηρᾷ ᵗ καὶ ᵃ αὐτὸς ᵗ πατεῖ ʳ τὴν ᵗ ληνὸν ʳ τοῦ ᵒ οἴ-
νου ʳ τοῦ ᵇ θυμοῦ ʳ τῆς ᵗ ὀργῆς ʳ τοῦ ᵗ θεοῦ ʳ τοῦ ᵗ παν-
τοκράτορος. ᵐ καὶ ᵗ ἔχει ᵉ ἐπὶ ʳ τὸ ᵘ ἱμάτιον ᵠ καὶ ʳ ἐπὶ
ʳ τὸν ᵗ μηρὸν ᵃ αὐτοῦ ᵒ ὄνομα ᵗ γεγραμμένον. ʳ Βα-
σιλεὺς ᵗ βασιλέων ᵖ καὶ ᵇ κύριος ʳ κυρίων. ᵇ καὶ ᵗ εἶ-
δον ᵗ ἕνα ᵃ ἄγγελον ᵇ ἑστῶτα ᵉ ἐν ʳ τῷ ᵗ ἡλίῳ, ᵗ καὶ ᵐ ἔ-
κραξε ᵖ φωνῇ ᵗ μεγάλῃ ᵗ λέγων ᵖ πᾶσι ʳ τοῖς ᵗ ὀρνέ-
οις ʳ τοῖς ᵖ πετομένοις ᵉ ἐν ᵗ μεσουρανήματι. ʳ Δεῦτε
ᵗ συνάχθητε ᵉ εἰς ʳ τὸ ᵗ δεῖπνον ʳ τὸ ᵇ μέγα ʳ τοῦ ᵗ θεοῦ
ᵗ ἵνα ᵗ φάγητε ᵗ σάρκας ᵍ βασιλέων ᵇ καὶ ᵗ σάρκας
ᵏ χιλιάρχων ᵗ καὶ ᵐ σάρκας ᵃ ἰσχυρῶν, ᵒ καὶ ᵖ σάρ-
κας ᵗ ἵππων ᵗ καὶ ʳ τῶν ᵗ καθημένων ᵉ ἐπ ᵃ αὐτῶν, ᵗ καὶ
ᵗ σάρκας ᵗ πάντων ᵍ ἐλευθέρων ᵇ τε ᵗ καὶ ᵒ δούλων

ᵖ τ quatuoꝛ ᵗ animalia: ᵗ τ adoꝛauerunt ꝯ
ᵘ deum ᵗ ſedentem ᵗ ſuper ᵗ thꝛonum ꝯꝯꝯ ꝯ
ᵒ dicentes ᵇ amen ᵃ alleluia. ᵖ Et ᵛ voꝛ ᵈ e ꝯ
ᵗ thꝛono ᵇ exiuit ᵈ icẽs. ᵃ Laudẽ ᵇ dicite ᵗ deo
ᵐ noſtro ᵘ oĉs ᵍ ſcti ᵘ eius ᵗ τ qui ᵗ timetis ꝯꝯ
ᶜ cum ᵖ puſilli ᵗ τ magni. ᵗ Et ᵃ audiui ꝯꝯ ꝯ
ᵉ q ᵇ voce ᶜ tube ᵐ magne ᵗ τ ſicut ᵛ voceꝫ ꝯ
ᵃ aq̃rũ ᵐ multaꝝ ᵇ τ ſicut ᵐ voce ᵉ tonitruoꝝ
ᵇ magnoꝝ ᵈ icẽtiũ ᵃ alla: ᵗ qñ ᵐ regnauit ꝯꝯ
ᵗ dñs ᵘ deus ᵗ noſter ᵒ oms. ꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯ
ᵗ Gaudeam ᵍ ᵗ τ exultem ᵍ ᵗ τ ᵉ demus ꝯꝯ
ᶜ glia ᵗ ei: ᵠ qꝛ ᵛ venerunt ᵐ nuptie ᵃ agni: ꝯ
ᶜ et ᵐ vxoꝛ ᵉ eius ᵉ preparauit ᵗ ſe. ꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ
ᵍ Et ᵈ datũ ᵉ ẽ ill ᵛ vt ᶜ cooperiat ᵗ ſe ᶜ byſſino
ᶜ ſplẽdẽti ᵗ τ cãdido. ᶜ Byſſinum ᵇ enim ꝯꝯ
ᶜ iuſtificatiões ſũt ſcoꝝ. ᵍ Et ᵇ dicit ᶜ mihi. Mat.22.a.
ᵇ Scribe. ᶜ Bti ᵠ qui ᵐ ad ᵉ cenã ꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ Luce.14.d
ᵉ nuptias ᵃ agni ᵛ vocati ᵗ ſũt. ᵍ Et ᵇ dicit ᶜ mi-
hi. ᵗ Hec ᶜ verba ᵈ ei ᶜ vera ᶜ ſunt. ᵇ Et ꝯꝯ
ᶜ ccidi ᵇ ad ᵖ pedes ᵉ eius ᵛ vt ᵃ adoꝛarem ꝯꝯ
ᵇ eũ. ᵍ Et ᵇ dicit ᶜ mihi. ᵐ Vide ᵘ ne feceris: ᶜ cõ Infra.22.b.
ſeruus ᵉ tuus ᵗ ſum: ᵗ τ ᶠ fratrum tuoꝝ ꝯꝯ
ᵗ habentium ᶜ teſtimoniũ ᵗ ieſu. ᵗ Deũ ado
ra. ᵇ Teſtimoniũ ᵐ enim ᵉ eſt ꝯꝯꝯꝯ
ᶜ ſpiritus ᵖ prophetie. ᵍ Et ᵇ vidi ᶜ celum ꝯꝯ
ᵃ apertum: ᵗ τ ᵐ ecce ᵉ equus ᵃ albus: ꝯꝯ ꝯꝯ
ᵖ τ ᵠ ſedebat ᶠ ſup ᵉ eũ ᵛ vocabat ᵘ fidelis ꝯꝯ
ᵛ et ᵛ verax: ᵉ t ᵉ cum ᵇ iuſtitia ᵘ iudicat ᵉ t ꝯꝯ
ᵗ pugnat. ᵗ Oculi ᵃ aũt ᵉ i ᵖ ſicut ᵗ flãma ᵛ ignis; Supra.1.c.et
ᵗ et ᵐ in ᵗ capite ᵉ eius ᵘ diademata ꝯꝯꝯ ꝯ
ᵘ multa: ᵗ habẽs ᵛ nomen ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ ꝯꝯ
ᶜ ſcriptũ ᵠ ꝺ ᵉ nemo ᵇ nouit ᵘ niſi ᵖ ipſe. ꝯꝯ ꝯ
ᶜ Et ᵛ veſtitus ᵉ rat ᵛ veſte ᵇ aſperſa ꝯꝯꝯꝯ Eſa.63.a.
ᶜ ſãguine: ᵗ et ᵛ vocabat ᵐ nomẽ ᵉ i ᵖ verbuz
ᵖ ꝺei. ᵍ Et ᶜ exeꝛcitus qui ſunt ᵐ in ꝯꝯꝯ ꝯ
ᶜ celo ᵛ ſequebantur ᵉ eum ᵐ in ᶜ equis ᵃ albis:
ᵇ veſtiti ᶜ byſſino ᵒ albo et ᵐ mundo: ꝯꝯꝯ ꝯ
ᶜ τ ᵈ de ᵇ oꝛe ᵉ i ᵖ procedit ᵍ gladi ᵖ ᵐ ex ꝯꝯꝯ ꝯ Supra 1. d.
ᵐ vtraq ᵐ pte ᵇ acut ᵖ ? ᵛ vt ᵉ in ᵐ ipſo ᶜ percutiat
ᵖ gentes: ᵉ t ᵐ ipſe ᶜ reget ᵉas ᵐ in ᶜ virga ꝯꝯꝯ Ps.2.c.
ᵇ ferrea: ᵉ t ᶜ calcat ᶜ torcular ᵍ vini ꝯꝯꝯꝯ
ᵇ furoꝛis ᶜ ire ᵈ ci ᵒ omnipotentis: ꝯꝯꝯ ꝯ
ᵐ et ᵇ hz ᵉ in ᵖ veſtimento ᵉ t ᶜ in ꝯꝯꝯ ꝯꝯ
ᵖ femoꝛe ᵗ ſuo ᵗ ſcriptum. ᵗ Rex ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯ 1.Thi.6.d
ᶜ regũ ᵉ t ᵈ dñs ᵈ dantium. ᵍ Et ᶜ vidi ꝯꝯ
ᶜ vnũ ᵍ angelũ ᵇ ſtantẽ ᵛ in ᵗ ſole: ᵉ t ᵐ clamauit
ᵐ voce ᵐ magna ᵍ dicens ᵛ omnibus ᶜ auibus
ᵠ q ᵛ volabãt ᶜ per ᵐ medium ᵐ celi. ᵗ Uenite et
ᶜ cõgregamini ᶜ ad ᵉ cenã ᵇ magnã: ꝯꝯꝯ ꝯ
ᵛ vt ᶜ mãducetis ᶜ carnes ᵍ regũ ᵇ et ᶜ carnes ꝯ
ᵏ tribunoꝝ ᶜ et ᵐ carnes ᵛ fortiuz: ᵒ et ᶜ carnes
ᵠ equoꝝ ᶜ et ᵍ ſedentium ᵐ in ᵖ ipſis: ᵉ t ꝯꝯ ꝯ
ᶜ carnes ᵛ oim ᵍ liberoꝝ ᶜ et ᵒ ſeruoꝝ et

ˢmikrῶ ᵗTe ᵘkai ᵛmegálωm. ʷkai ˣeílom ʸTo ᶻthrí-
om ᵃkai Tous ᵇbasileís Ths ᶜgns ᵈkai Ta ᵉstrateú-
mata ᶠautῶm ᵍsunhgména ʰtoihsai ⁱtὸlemom
ᵏmetá Tou ˡkathmérou ᵐepi Tou ⁿíppou ᵒkai ᵖme-
tá Tou ᵠstrateúmatos ʳautoú. ˢkai ᵗepiásth To
ᵘthríom ᵛkai ʷmet ˣautoú ʸo ᶻpseúdoprofήths o
ᵃtoihsas Ta ᵇsmeía ᶜemπrosθem ᵈautoú, ᵉem ᶠois
ᵍeplάnhse Tous ʰlabόmtas To ⁱCaragma ʲTou
ᵏthríou kai Tous ˡtposkunoúmtas Th ᵐeikόni
ⁿautoú. ᵒzῶmtes ᵖebλήthsam oi ᵠdúo ʳeis Thn ˢlí-
mnhn Tou ᵗpurός Thn ᵘkaioμemhn ᵛem ʷθeíw, ˣkai oi
ʸloipoi ᶻapektάnhsam ᵃem Th ᵇromfaía Tou ᶜka
thmérou ᵈexί Tou ᵉíppou Th ᶠexelhoúsh ᵍek Tou
ʰstόmatos autoú, ⁱkai ʲpάmta Ta ᵏórnea ˡe-
Cortάsthsam ᵐek Twn ⁿsarkῶn ᵒautῶn. Cap.xx.

Kai ᵖeidom ᵠάggelom ʳkatabaínomta ˢek Tou
ᵗouranoú ᵘécomta Thn ᵛkleím Ths ʷabύs-
sou, ˣkai ʸálusim ᶻmegálhn epí Thn ᵃCeiram au-
toú, ᵇkai ᶜkratήsem ᵈTom ᵉdrάkomta ᶠTom ᵍόfim Tom
ʰarCaíom, ⁱos ʲestí diábolos ᵏkai ˡsatanás, ᵐkai
ⁿdesmώsei Thn ᵒoikoumémhn ᵖόlhn, ᵠkai ʳélhsem
ˢautom Chília ᵗétη, ᵘkai ᵛébalem autom ʷeis Thn
ˣábusson, ʸkai ᶻέkleisem kai ᵃesfrάgisem epάmo
ᵇautoú, ᶜina mh ᵈplanά ᵉéti Ta ᶠethn áCri Te
lesθή Ta Chília ᵍétη, ʰkai metά Tauta Delm ⁱau
tom ʲlυθήnai ᵏmikrόn Cρόnon. ˡkai eidom ᵐθρό
mous, ⁿkai ᵒekάθisam epί autous, ᵖkai krίma ᵠedό
θη autoís, ʳkai Tas ˢψυCάs Twn pepelekismé
nwn ᵗdiά Thn ᵘmartυríam ᵛihsoú ʷkai diά Tom
ˣlogom Tou ʸθeoú, ᶻkai oitines ᵃou proseκύμη
sam Tῶ ᵇθηρίῳ oúte Thn ᶜeikόna autoú, ᵈkai ouk
ᵉelaβom Το ᶠCάragma epi To ᵍmétωpom autoú
ʰkai epi Thn ⁱCeira autoú, ʲkai ᵏézησam ˡκαὶ βε-
βασιλευσαν ᵐmetά Tou ⁿCristoú ᵒCilia étη.
ᵖkai oi loipoi Twn ᵠnekrῶn ouk ʳézησam áCri
ˢTelesθή Ta Chília étη. ᵗaútη ᵘh ᵛanάstasis ʷh
ˣprώth. ʸmakários ᶻkai ᵃágios o ᵇέCωm ᶜmέρος
ᵈem Th ᵉanastάsei Th ᶠprώth. ᵍepί ʰTotwm oi
ⁱlεύterος ʲθάmatos ᵏoυk ˡέCei ᵐexousίam, ⁿalλ ésom-
tai ᵒierείs Tou ᵖθeoú kai Tou ᵠCristoú, ʳkai
ˢbasileúsousi ᵗmet ᵘautoú Chília ᵛétη. ʷkai ˣó-
tam ʸTelesθή Ta ᶻChília ᵃétη ᵇlυθήsetai oᶜ Sata-
más ᵈek Ths ᵉfulakhs ᶠautoú, ᵍkai ʰexελεύσεται,
ⁱplanήsai Ta ʲέθnη Ta ᵏem Taις ˡTessarsi ᵐgwní
aις Ths ⁿgns Tom gwg ᵒkai Tom magώg, ᵖsuna-
γαγείm ᵠautous ʳeis Tom ˢpόlemom, ᵗwm o ᵘariθ
mός ᵛws ʷh ˣámmos Ths ʸθalάssns. ᶻkai ᵃanέbησαm
ᵇepi To ᶜplάtos Ths ᵈgns, ᵉkai ᶠekύklευsam Thn
ᵍparemboλhm Twn ʰagίωm ⁱkai Thn ʲpόlim Thn
ᵏhgaphménhn. ˡkai ᵐkatέbh pur ⁿek Tou ᵒoυranoú
ᵖapό Tou ᵠθeoú, ʳkai ˢkatέfagem autoús, ᵗkai
ᵘo diábolos oᵛplanῶn ʷautous ˣebλήθη eis Thn
ʸCίmnhm Tou ᶻpurός kai ᵃθeíou, ᵇόpou kai To ᶜθη-

ᵖusillos ᵠet ʳmagnos. ˢEt ᵗvidi ᵘbestias ᵛet
ʷreges ˣterre ʸet ᶻexercitus ᵃcongregatos ᵇad faciendum ᶜpreliu
ᵈcum ᵉillo ᶠqui ᵍsedebat ʰin ⁱequo ʲet ᵏcum
ˡexercitu ᵐeius. ⁿEt ᵒapprehensa ᵖest
ᵠbestia et cum ea ʳpseudopropheta
ˢqui ᵗfecit ᵘsigna coram ᵛipso quibus ʷseduxit ˣeos qui ʸacceperũt ᶻcharacterem
ᵃbestie: et ᵇadorauerunt ᶜimaginem
ᵈei. ᵉEhui ᶠmissi ᵍsunt hi duo ʰin ⁱstagnũ
ʲignis ᵏardentis et ˡsulphuris: ᵐet
ⁿceteri ᵒocciſi ᵖsunt ᵠin gladio ʳsedentis
ˢsuper ᵗequum ᵘqui procedit de
ᵛore ʷipsius: et ˣomnes ʸaues ᶻsaturate ᵃsũt
ᵇcarnibus ᶜeorum. Cap.xx

Et ᵈvidi ᵉangelũ ᶠdescẽdẽtẽ de
celo ʰhabẽtẽ ⁱclauem abyſſi
et ʲcathenã magnã in ᵏmanu ˡsua: et
ᵐappẽdit ⁿdraconẽ ᵒserpentem
ᵖantiquũ: qui ᵠest ʳdiabolus et ˢsathanas:
ᵗligauit
ᵘpũ per ᵛãnos mille: et ʷmisit eum in
ˣabyſſum: et ʸclausit et ᶻsignauit super
ᵃillũ ut ᵇnõ ᶜseducat ᵈãpli ᵉgẽtes donec cõ
ſummentur ᶠmille ᵍanni: et ʰpost hec oportet
ⁱilũ ʲsolui ᵏmodico tpe. ˡEt vidi sedes: et
ᵐsederũt ⁿsup eas: et ᵒiudiciũ datum est
illis: et aias decollatorum
ppter testimoniũ ihesu et propter
verbum dei: et qui non adorauerunt
bestiam neq imaginem eius: nec
acceperũt characterẽ ei in frontibus
aut in mano suas: et vixerunt et regna
uerunt cum christo mille annis. et
Ceteri mortuorum non vixerunt donec
cõſummentur mille anni. Hec resurrectio
prima. Btus et ſctus qui habet partem
in resurrectione prima. In his
secũda mors nõ habet potestatẽ: sed erunt
sacerdotes dei et xpi: et
regnabũt cũ illo mille ãnis. Et cum
ſumati fuerit mille ãnni: soluet satha
nas de carcere suo: et exibit et
seducet gẽtes q sunt sup ꝙtuor angulos
terre gog et magog: et congregabit
eos in prelium: quorum numerus est
sicut arena maris. Et ascenderunt
sup latitudinem terre: et circuierunt
castra sanctorum et ciuitatem
dilectã. Et descẽdit ignis a deo de celo
et deuorauit eos: et
diabol qui seducebat eos missus est in
stagnũ ignis et sulphuris: vbi et bestia

ρίομ᷑ και/ο᷑ ψευλοωροφήτης, ᷑και᷑ βασαμισθή
σομται᷑ ημέρας᷑᷑ και᷑᷑ νυκτός᷑ εις/τους᷑ αἰώμας
/τωμ᷑ αἰώμωμ.᷑ και᷑ εἴλομ᷑ θρόμομ᷑᷑ μέγαμ᷑ λευ=
κόμ,᷑ και/τομ᷑ καθήμεμομ᷑ επ᷑ αυτόμ,᷑ ου᷑ από
᷑προσώπου᷑ έφυγεμ/ο᷑ ουρανός᷑ και/η᷑ γη,᷑ και
᷑τόπος᷑᷑ ουχ᷑᷑ ευρέθη᷑ αυτοις.᷑ και᷑ είλομ᷑/τους᷑
᷑μεκρούς/τους᷑ μεγάλους᷑ και/τους᷑᷑ μικρούς
᷑εστώτας᷑ εμώπιομ/του᷑ θρόμου,᷑ και᷑ βιβλία
᷑ανεώχθησαμ,᷑ και᷑ άλλο᷑ βιβλίομ᷑ ανεώχθη᷑ ο
᷑εστί/της᷑ ζωής.᷑ και᷑᷑ εκρίθησαμ/οι᷑᷑ μεκροι᷑ εκ᷑ των
᷑γεγραμμένωμ᷑ εμ/τοις᷑ βιβλίοις᷑ κατά/τα᷑ ἔρ
γα᷑᷑ αυτών,᷑ και᷑ έλωκεμ/η᷑ θάλασσα/τους᷑ εμ
᷑αυτή᷑ μεκρούς,᷑ και/ο᷑ θάματος᷑ και/ο᷑ άλης᷑ έ
λωκαμ/τους᷑ εαυτών᷑ μεκρούς,᷑ και᷑᷑ εκρίθησαμ
᷑᷑ έκαστος᷑ κατά/τα᷑ ἔργα᷑ αυτών,᷑ και/ο᷑ θάμα
τος᷑ και/ο᷑᷑ άλης᷑ εβλήθησαμ᷑ εις/την᷑ λίμνην
/του᷑ πυρός.᷑ ούτος᷑ εστίμ/ο᷑ θάματος/ο᷑ λεύ=
τερος/η᷑ λίμνη/του᷑ πυρος.᷑ και᷑ είτις᷑ ουχ᷑ εύ
ρεθη᷑᷑ εμ/τη᷑᷑ βίβλω/της᷑ ζωής᷑ γεγραμμένος,᷑ ε
βλήθη᷑ εις/την᷑ λίμνην/του᷑ πυρός. Cap. xxi.

Και᷑ είλομ᷑ ουρανομ᷑ καιμόμ᷑ και᷑ γην᷑ καιμήμ.
/ο᷑ γαρ᷑ πρώτος᷑ ουρανός᷑ και/η᷑᷑ πρώτη
᷑᷑ γη᷑ πρήλθε,᷑ και/η᷑ θάλασσα᷑ ουκ᷑ εστίμ᷑ έτι,
᷑ και/την᷑ πόλιμ/την᷑ αγίαμ᷑ ιερουσαλήμ ᷑ και=
μήμ᷑ είλομ᷑ καταβαίμουσαμ᷑ από/του᷑ θεού᷑ εκ
/του᷑ ουρανού,᷑ ητοιμασμένημ᷑ ως᷑ νύμφημ᷑ κε
κοσμημένημ/τω᷑᷑ ανλρί᷑᷑ αυτής.᷑ και᷑ ήκουσα
᷑φωμής᷑ μεγάλης᷑ εκ/του᷑ ουρανού᷑᷑ λεγού=
σης.᷑ ιλού/η᷑ σκημή/του᷑ θεού᷑ μετά/των᷑ ανθρώ
πων,᷑ και᷑ σκημώσει᷑ μετ᷑ αυτών,᷑ και᷑ αυτοί᷑ λα
ός᷑ αυτού᷑ έσομται, ᷑᷑ και᷑᷑ αυτός/ο᷑ θεός᷑ έσται
᷑μετ᷑ αυτών.᷑ και᷑ εξαλείψει᷑᷑ παμ᷑ δάκρυομ᷑ α
πό/των᷑ οφθαλμών᷑ αυτών, ᷑ και/ο᷑ θάματος
᷑ουκ᷑ έσται᷑ έτι,᷑ ούτε᷑ πένθος,᷑ ούτε᷑ κραυγή,
᷑ούτε᷑᷑ πόνος᷑ ουκ᷑ έσται᷑ έτι,᷑ ότι/τα᷑ πρώτα
᷑απήλθομ. ᷑και᷑᷑ είπεμ/ο᷑ καθήμενος᷑ επί/του᷑ θρό
νου.᷑ ιλού᷑ καιμά᷑ ποιώ᷑ πάντα.᷑ και᷑ λέγει᷑ μοι.
᷑γράψομ᷑ ότι᷑ ούτοι/οι᷑ λόγοι᷑᷑ αληθινοί᷑᷑ και
᷑πιστοί᷑ εισί.᷑ και᷑ είπε᷑ μοι.᷑ γέγομα᷑ το᷑ α᷑ και/το
᷑ω,᷑ αρχή᷑ και᷑ τέλος.᷑ εγώ/τω᷑ διψώντι ᷑ δώ
σω᷑ εκ/της᷑ πηγής/του᷑ ύδατος/της᷑ ζωής᷑ δω=
ρεάμ/ο᷑ νικών᷑᷑ κληρομομήσει᷑᷑ ταύτα.᷑ και᷑ έσο
μαι᷑ αυτώ᷑ θεός᷑ και᷑ αυτός᷑ έσται᷑ μοι᷑ υιός᷑ τοις
᷑δε᷑ δειλοίς᷑ και᷑ απίστοις᷑ και᷑ αμαρτωλοίς᷑ και
᷑ εβδελυγμένοις᷑ και᷑ ᷑ φομεύσι᷑ και᷑ πόρνοις
᷑᷑ και᷑᷑ φαρμακοίς᷑ και᷑ ειδωλολάτραις᷑ και᷑ πά
σι/τοις᷑ ψευδέσι/το᷑ μέρος᷑ αυτών᷑ εμ/τη᷑ λίμ
νη/τη᷑ καιομένη᷑᷑ πυρί᷑ και᷑ θείω,᷑ ο᷑ εστίμ/ο᷑ θά
ματος/ο᷑ δεύτερος.᷑ και᷑ ήλθεμ᷑ εις᷑ εκ/των᷑᷑ επ
τά᷑᷑ αγγέλων/των᷑ εχόντων᷑ τας᷑ επτά᷑ φιάλας
᷑ γεμούσας/των᷑ επτά᷑ πληγών᷑ των᷑᷑ εσχάτων,
᷑ και᷑ ελάλησε᷑ μετ᷑ εμού᷑ λέγων.᷑ δεύρο᷑ δεί
ξω᷑ σοι/την᷑ γυναίκα/την᷑ νύμφην᷑ του᷑ αρνίου

᷑τ᷑ pseudoprophete᷑ cruciabuntur ... ...
᷑die᷑᷑ ac᷑᷑ nocte᷑ in᷑ secula ... ...
᷑sedẽtẽ.᷑ Et᷑ vidi᷑ thronũ᷑᷑ magnũ᷑ candidum:
᷑τ᷑ sedentem᷑ super᷑ eum: ᷑ a᷑ cuius ... ...
᷑ conspectu᷑ fugit᷑ terra᷑ τ᷑ celũ: ᷑ et ... ...
᷑ locus᷑᷑ nõ᷑ est᷑ inuentus ᷑ eis. ᷑ Et᷑ vidi ...
᷑ mortuos᷑ magnos᷑ τ᷑ pusillos ... ...
᷑ stantes᷑ in᷑ cõspectu᷑ throni: ᷑ τ᷑ libri ...
᷑ apti᷑ sũt: ᷑ τ᷑ alius᷑ liber᷑ apertus᷑ est᷑ qui ...
᷑ est᷑ vite: ᷑ τ᷑ iudicati᷑᷑ sunt᷑ mortui ᷑ ex᷑ his
᷑ q᷑ scripta᷑ erãt᷑ in᷑ libris᷑ fm᷑ opera ... ...
᷑ ipsi: ᷑ τ᷑ dedit᷑ mare᷑ mortuos qui᷑ in ...
᷑ eo erant: ᷑ τ᷑ mors᷑ et᷑ infernus᷑ dederunt
᷑ mortuos᷑ suos ᷑ q᷑ in ipsis erãt: ᷑ τ᷑ iudicatũ᷑᷑ est
᷑ de᷑ singulis᷑ fm᷑ opa᷑ ipsi: ᷑ τ᷑ infernus ᷑ et
᷑ mors᷑ missi᷑ sunt᷑ in᷑ stagnum ... ...
᷑ ignis. ᷑ Hec᷑ est᷑ mors᷑ secunda. ... ...
᷑ Et᷑ qui᷑ non᷑ inuentus᷑ est ... ... supra.15.b.
᷑᷑ in᷑ libro᷑ vite᷑ scriptus: ᷑ missus᷑ est ... ...
᷑ in᷑ stagnum᷑ ignis. Cap. xxi.

Θ Et᷑ vidi᷑ celũ᷑ nouũ᷑ et᷑ terram᷑ nouaz. Al
᷑ Primuz᷑ ci᷑ celum᷑ et᷑᷑ prima ... ... Esa. 65.c.
᷑ terra᷑ abijt: ᷑ τ᷑ mare᷑ iam᷑ non᷑ est. ... ... cr. 66.a
᷑ Et ego iohãnes᷑ vidi᷑ sctam᷑ ciuitatẽ᷑ hierlm ... Apoc. 3.c.
᷑ nouam᷑ descendẽtẽ᷑ de᷑ celo᷑ a᷑ deo ...
᷑ paratam: ᷑ sicut᷑ sponsam᷑ ornatam ... ...
᷑᷑ viro᷑᷑ suo. ᷑ Et᷑ audiui ... ...
᷑ vocem᷑ magnã᷑ de᷑ throno᷑᷑ dicentem. ...
᷑ Ecce᷑ tabernaculũ᷑ dei᷑ cũ᷑ hominibus: ...
᷑ τ᷑ habitabit᷑ cũ᷑ eis: ᷑ et᷑ ipsi᷑ populus ... ...
᷑ ei᷑ erũt: ᷑᷑ τ᷑ ipse᷑ deus᷑ cum᷑ eis᷑ erit ... ... B
᷑ deꝰ. ᷑ Et᷑ absterget᷑ deꝰ᷑᷑ oẽz᷑ lachrymam᷑ ab supra 7.d.
᷑ oculis᷑ eorum: ᷑ et᷑ mors ... ... Esa 25.c
᷑ vltra᷑ nõ᷑ erit᷑ neqz᷑ luctus᷑ neqz᷑ clamor: Jere. 31.c.
᷑ neqz᷑᷑ dolor᷑ erit᷑ vltra: ᷑ quia᷑ prima ...
᷑ abierũt. ᷑ Et᷑ dixit᷑ qui᷑ sedebat᷑ in᷑ throno.
᷑ Ecce᷑ noua᷑ facio᷑ oia. ᷑ Et᷑ dixit᷑ mihi. ... Esa c 43 c
᷑ Scribe᷑ qz᷑ hec᷑ ẏba᷑ fidelissima᷑ sunt᷑᷑ τ᷑᷑ ve 2.Ro. 3.a.
ra. ᷑ Et᷑ dixit᷑ mihi. ᷑ Factũ᷑ est. Ego᷑ alpha
᷑ τ᷑ o: ᷑ initius᷑ et᷑ finis. ᷑ Ego᷑ sitienti ᷑ dabo
᷑ de᷑ fonte᷑ aque᷑ vite᷑ gratis. ... ...
᷑ Qui᷑ vicerit᷑᷑ possidebit᷑᷑ hec. ᷑ Et᷑ ero ... Esa. 43.c
᷑ illi᷑ deꝰ: ᷑ τ᷑ ille᷑ erit᷑ mihi᷑ filius. ... ... Deute. 8.d
᷑ Timidis᷑ aũ᷑ et᷑ incredulis᷑ et᷑ ... ...
᷑ execratis᷑ et᷑ homicidis᷑ et᷑ fornicatoribus
᷑᷑ et᷑᷑ veneficis ᷑ et᷑ idolatris ᷑ q᷑ et ᷑ omnibus
᷑ mendacibus: ᷑ pars᷑ illorum erit᷑ in᷑ stagno
᷑ ardẽti᷑ igne᷑ et᷑ sulphure: ᷑ quod᷑ ᷑ est ᷑ mors
᷑ scda. ᷑ Et᷑ venit᷑ vnus᷑ de᷑᷑ septem ... ...
᷑᷑ angelis᷑ habentibus᷑ phialas ... ...
᷑ plenas᷑ septem᷑ plagis ᷑᷑ nouissimis: ... ...
᷑ τ᷑ loc᷑ est᷑ mecũ᷑ dicẽs. ᷑ Veni᷑ et ᷑ ostendã
᷑ tibi᷑ sponsam᷑ vxorem᷑ agni. ... ...

'και ᵇ απήνεγκε' με ᵐ εμ ᵇ πνεύματι ᵒ επ ᵖ όρος ᵠ μέ
γα ʳ και ˢ υψηλόν, ᵗ και ᵘ έδειξέ ˣ μοι Την ʸ πόλιν Την
' μεγάλην ᵃ αγίαν ᵇ ιερουσαλήμ ᶜ καταβαινου
σαν ᵈ εκ ᵉ Του ᶠ ουρανού ᵍ από Του ʰ θεού, ⁱ έχου=
σαν Την ᵏ δόξαν Του ˡ θεού, ᵐ ο ⁿ φωστήρ ᵒ αυτής
ᵖ όμοιος ᵠ λίθω ʳ Τιμιωτάτω, ˢ ως ᵗ λίθω ᵘ ιάσπιδι
ˣ κρυσταλίζοντι ʸ εχουσαν ᶻ Τείχος ᵃ μέγα ᵇ και ᶜ υ
ψηλόν ᵈ έχουσαν ᵉ πυλώνας ᶠ δώδεκα, ᵍ και ʰ επί
Τοις ⁱ πυλώσιν ᵏ αγγέλους ˡ δώδεκα, ᵐ και ⁿ ο=
νόματα ᵒ επι γεγραμμένα, ᵖ α ᵠ εστί Τωμ ʳ δώδε
κα ˢ φυλών Τωμ ᵗ υιών ᵘ ισραήλ. ˣ από ʸ ανατο=
λών ᶻ πυλώνες Τρείς, ᵃ και ᵇ από ᶜ βορρά ᵈ πυλώ
νες ᵉ Τρείς, ᶠ και ᵍ από ʰ νότου ⁱ πυλώνες Τρείς,
ᵏ και ˡ από ᵐ λυσμών ⁿ πυλώνες ᵒ Τρείς. ᵖ και Το
ᵠ Τείχος Της ʳ πόλεως ˢ έχον ᵗ θεμελίους ᵘ δώδε=
κα, ˣ και ʸ επ αυτών ᶻ δώδεκα ᵃ ονόματα Τωμ ᵇ δώ
δεκα ᶜ αποστόλων Του ᵈ αρνίου, ᵉ και ᶠ ο ᵍ λαλών
ʰ μετ ⁱ εμού ᵏ είχε ˡ μέτρον ᵐ κάλαμον ⁿ χρυσούν,
ᵒ ίνα ᵖ μετρήση Την ᵠ πόλιν ʳ και Τους ˢ πυλώ=
νας ᵗ αυτής, ᵘ και ˣ Η ʸ πόλις ᶻ Τετράγωνος ᵃ κείται,
ᵇ και Το ᶜ μήκος ᵈ αυτής ᵉ όσον Το ᶠ πλάτος. ᵍ και ʰ ε
μέτρησε Την ⁱ πόλιν Τω ᵏ καλάμω ˡ επί ᵐ σταλί=
ους ⁿ δώδεκα ᵒ χιλιάδων ᵖ δώδεκα / Το ᵠ μήκος
ʳ και Το ˢ πλάτος ᵗ και Το ᵘ ύψος ˣ αυτής ʸ ίσα ᶻ εσ
τί. ᵃ και ᵇ εμέτρησε Το ᶜ Τείχος ᵈ αυτής ᵉ εκατόν
ᶠ Τεσσαράκοντα ᵍ Τεσσάρων ʰ πηχών ⁱ μέτρον
ᵏ ανθρώπου, ˡ ο ᵐ εστίν ⁿ αγγέλου. ᵒ και ᵖ ήν ᵠ ή ʳ εμ
δώμησις Του ˢ Τείχους ᵗ αυτής ᵘ ιάσπις ˣ και η ʸ πό
λις ᶻ Χρυσίον ᵃ καθαρόν, ᵇ όμοιον ᶜ υέλω ᵈ καθαρώ
ᵉ και οι ᶠ θεμέλιοι / Του ᵍ Τείχους / Της ʰ πόλεως
ⁱ παντί ʲ λίθω ᵏ Τιμίω ˡ κεκοσμημένοι. ᵐ ο ⁿ θεμέλι=
ος ᵒ ο ᵖ πρώτος ᵠ ιάσπις, ʳ ο ˢ δεύτερος ᵗ σάπφειρος
/ ο ᵘ Τρίτος ˣ χαλκηδών, ʸ ο ᶻ Τέταρτος ᵃ σμάραγ=
δος, ᵇ ο ᶜ πέμπτος ᵈ σαρδώνυξ, ᵉ ο ᶠ έκτος ᵍ σάρδιος
ʰ ο ⁱ έβδομος ʲ χρυσόλιθος, ᵏ ο ˡ όγδοος ᵐ βήρυλ
λος, ⁿ ο ᵒ έματος ᵖ Τοπάζιον, ᵠ ο ʳ δέκατος ˢ χρυσό
πρασος, ᵗ ο ᵘ ενδέκατος ˣ υακίνθινος, ʸ ο ᶻ δωδέκα
τος ᵃ αμέθυστος ᵇ και οι ᶜ δώδεκα ᵈ πυλώνες ᵉ δώ
δεκα ᶠ μαργαρίται, ᵍ ανά ʰ εις ⁱ έκαστος Τωμ ʲ πυ
λώνων ᵏ ήν ˡ εξ ᵐ εμός ⁿ μαργαρίτου, ᵒ και ᵖ η ᵠ πλα=
τεία Της ʳ πόλεως ˢ Χρυσίον ᵗ καθαρόν ᵘ ως ˣ ύα=
λος ʸ διαυγής. ᶻ και ᵃ ναόν ᵇ ουκ ᶜ είδον ᵈ εν ᵉ αυτή.
/ ο ᶠ γαρ ᵍ κύριος / ο ʰ θεός / ο ⁱ παντοκράτωρ ʲ να
ός ᵏ αυτής ˡ εστί ᵐ και / Το ⁿ αρνίον. ᵒ και η ᵖ πόλις
ᵠ ου ʳ χρείαν ˢ έχει Του ᵗ ηλίου ᵘ ουδέ Της ˣ σελή=
νης ʸ ίνα ᶻ φαίνωσιν ᵃ εν αυτή. η ᵇ γαρ ᶜ δόξα Του
ᵈ θεού ᵉ εφώτισεν ᶠ αυτήν, ᵍ και ʰ ο ⁱ λύχνος ʲ αυτής
/ Το ᵏ αρνίον. ˡ και ᵐ περιπατήσουσι / Τα ⁿ έθνη ᵒ διά
/ Του ᵖ φωτός ᵠ αυτής. ʳ και οι ˢ βασιλείς Της ᵗ γης
ᵘ φέρουσι Την ˣ δόξαν ʸ και / Την ᶻ Τιμήν ᵃ αυτών
ᵇ εις ᶜ αυτήν ᵈ και οι ᵉ πυλώνες ᶠ αυτής ᵍ ου μή ʰ κλει
σθώσιν ⁱ ημέρας. ʲ νυξ ᵏ γαρ ˡ ουκ ᵐ έσται ⁿ εκεί. ᵒ και
οίσουσι Την ᵖ δόξαν ᵠ και / Την ʳ Τιμήν / Των ˢ εθνών

'Et ᵇ sustulit ᶜ me ᵈ in ᵉ spiritu ᶠ in ᵍ montē ʰ ma=
gnū ⁱ et altū: ᵏ et ˡ ostendit ᵐ mihi ⁿ ciuitatem ᵒ
ᵖ sctām ᵠ hierusalem ʳ descendentem ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ de ᶠ celo ᵍ habentem ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
'claritatem ᵉ dei: ᶠ et ᵍ lumen ʰ eius ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ simile ᶠ lapidi ᵍ pretioso ʰ tanq̄ ⁱ lapidi ʲ iaspidis
'sicut ᵏ crystallū. ˡ Et ᵐ hēbat ⁿ murū ᵒ magnū ᵖ et
ᵠ altū: ʳ habētē ˢ portas ᵗ duodecim: ᵘ et ˣ in ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ portis ᶠ angelos ᵍ duodecim: ʰ et ⁱ nomina ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ inscripta ᶠ que ᵍ sunt nomina ʰ duodecim ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ tribuum ᶠ filiorum ᵍ israel. ʰ Ab ⁱ oriente ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ porte ᶠ tres: ᵍ et ʰ ab ⁱ aquilone ʲ porte ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ tres: ᶠ ᵍ ʰ ab ⁱ austro ʲ porte ᵏ tres: ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ ᶠ ab ᵍ occasu ʰ porte ⁱ tres: ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ murus ᶠ ciuitatis ᵍ hns ʰ fūdamēta ⁱ duodeci:
ᵏ ˡ in ᵐ ipsis ⁿ duodeci ᵒ nomina ᵖ duodeciz ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ apostolorum ᶠ agni. ᵍ Et ʰ qui ⁱ loquebatur
ʲ mecū ᵏ hēbat ˡ mēsurā ᵐ arūdineam ⁿ auream
ᵒ vt ᵖ metiretur ᵠ ciuitatem ʳ et ˢ portas ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ ei? ᶠ murū. ᵍ Et ʰ ciuitas ⁱ in ʲ q̄dro ᵏ posita ˡ ē:
ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ ᵉ ᶠ ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ lōgitudo ᶠ ei? ᵍ tāta ʰ ē ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ ᵉ ᶠ ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ latitudo. ᶠ Et ᵍ mēsus ʰ est ⁱ ciuitatē ʲ de ᵏ arūdine ˡ aurea ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ ᶠ ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ p̄ stadia ᶠ duodecim ᵍ milia: ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ longitudo ᶠ ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ et ᶠ altitudo ᵍ et ʰ latitudo ⁱ ei? ʲ eq̄lia ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ ᶠ ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ sunt. ᶠ Et ᵍ mensus ʰ est ⁱ murus ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ eius ᶠ centum ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ ᶠ ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ q̄dragita ᶠ q̄tuor ᵍ cubitorum ʰ mensura ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ hominis ᶠ que ᵍ ē angeli. ʰ Et ⁱ erat ʲ structura
ᵏ muri ˡ eius ex lapide ᵐ iaspide: ⁿ ipsa ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ ᶠ ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ Ipso ᶠ ciuitas ᵍ aurū ʰ mūdū: ⁱ simile ʲ vitro ᵏ mundo: ˡ ᵐ ⁿ ᵒ ᵖ ᵠ ʳ ˢ ᵗ ᵘ ˣ ʸ ᶻ ᵃ ᵇ ᶜ ᵈ
ᵉ ᶠ ᵍ ʰ ⁱ ʲ ᵏ

ψώμ ερχέσθω ο θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωής δωρεάν. μαρτυρώ εγώ παντί ακούοντι / τους λόγους της προφητείας / του βιβλίου τούτου εάν τις επιθή επ αυτά επιθήσαι επ αυτόν ο θεός τας επιπλήγας τας γεγραμμένας εν / τω βιβλίω τούτω, και εάν τις αφέλη από των λόγων / του βιβλίου της προφητείας ταύτης, αφέλοι ο θεός το μέρος αυτού από του ξύλου της ζωής και εκ της πόλεως της αγίας των γεγραμμένων εν / τω βιβλίω τούτω. λέγει ο μαρτυρών ταύτα ναι έρχομαι ταχύ, αμήν. ναι, έρχου κύριε ιησού. η χάρις του κυρίου ιησού χριστού μετά πάντων / των αγίων. αμήν.

Τέλος / της αποκαλύψεως.

veniat: q vult accipiat aquam vite gratis. Contestor enim omni audienti verba prophetie libri huius. Si quis apposuerit ad hec: apponet deus super illum plagas scriptas in libro isto. Et si quis diminuerit de verbis libri prophetie huius: auferet deus partem eius de libro vite et de ciuitate sancta et de his que scripta sunt in libro isto. Dicit qui testimonium phibet istud. Etiam venio cito: amen. Veni dñe ihesu. Gratia dñi nostri ihesu christi cum omnibus vobis. Amen.

Explicit liber Apocalypsis.

Deo gratias.

Ad perpetuam laudem et gloriam dei et domini nostri iesu christi hoc sacrosanctum opus noui testamenti et libri vite grecis latinisq; characteribus nouiter impressum atq; studiosissime emendatum: felici fine absolutū est in hac preclarissima Cōplutensi vniuersitate: de mādato et sumptibus Reuerendissimi in christo patris et illustrissimi dñi domini fratris Frācisci Ximenez de Cisneros tituli sancte Balbine sancte Romane ecclie presbyteri Cardinalis hispanie Archiepi toletani et Hispaniar primatis ac regnor castelle archicācellarij: industria et solertia honorabilis viri Arnaldi guilielmi de Brocario artis impressorie magistri. Anno domini Millesimo quingentesimo decimo quarto. Mensis ianuarij die decimo.

Δημητρίου Λονκᾶ Τοῦ κρητός.

Εἰπράξεις ὅσιαι ἀρετήτε βροτοὺς ἐς ὄλυμπον,
ἐσμακάρων χῶρον καὶ βίον ὄιλεμ ἄγειμ,
ἀρχιερεὺς ξιμένης θεῖος ωέλει. ἔργα γὰρ αυτοῦ
ἥδε βίβλος. θνητοῖσ ἄξια λᾶρα Τάλε.

Νἵκητοῦ Τοῦ φαύστον.

ζεὺς μακάρων κράτωρ ωαγυπέρτατος ὀυραμιώωων
ἑλλάλος ἱς γαίης ωατρίλος ἔιλε ωόμους.
Τῶ ξιμέρει τἔπέτελλε ραλιγκίω ἀθαμάτοισι
Τὴν σοφίην βιοτόμθ, ἔλλάλος ὥραν ἔχειμ.
Τοῦ ἀᾶμὰ κηδοσύμην καὶ ἐς ἠέλιον καταλύντα
κείρης γηραλέης λαωωρὰ Τέθηλε γέρη.
ζώης μοι ζώης κρομίλα κεχαρισμέρε θυμῶ.
ζώης ἀμθρώποις Τίμιε ἀρχιερεῦ.
εἵμεκα σῆς ἀρετῆς μεῦσε ζεὺς, ὤλε ωέωρωται,
ἕ ξεις ἀθαμάτων λώματα μακρόβιος.

Joannis Vergare Toletani artium Magistri.
Liber ad lectorem nouum opus admirantem.

Quid nam herce: stupidusq; manes: quid murmura tecum
Lector agis? Quid sic lumina fixa tenes?

Lector. Miror: opus tantum: celestia munera miror.
Miror quod fatum secula nostra beat.

Liber. Et merito. Neq; enim maiorum prisca tulerunt
Secula: que vobis tempora vestra ferunt.
Sed tandem parces: quum quis me emiserit autor
Discas: Nam magnos quid nisi magna decent?

Lector. Eia age pande: precor: quis diuum talia misit
Namq; ego mortalis vix ea facta reor.

Liber. An nosti: quo se Toletum presule iactat?
Cuiq; humeros ornat purpura: Mitra caput:
Franciſci nomen: mores: habitusq; fidesq;
Quiq; nitem cygni nomine: mente: gerit.
Solus iacentes qui hac tempestate eam cinas
Erigit: et doctis premia digna refert.

Lector. Ait teneo: noui. Nonne est qui nuper ab afris
Granum expugnans pulchra trophea tulit?
Quiq; academie celebrauit nomine magnum
Complutum: et musas quasq; vigere dedit?

Liber. Recte est. Sat nosti. Hic ergo est qui sumptibus amplis
Rem tantam tanto condidit ingenio.

Lector. O res magnifica: o semper memorabilis etas
Qua erire atq; legi talia sorte datum.
Eia age iactatrix repete hic cuium omne vetustas
Nil par huic operi quod referatur: habes.
O presul felix hispane gloria gentis
Atq; hominum primus: primaq; cura dei.
O doctum sanctūq; caput: quo fulget aperte
Integritas: granitas: gratia: musa: fides.
Viue precor felix felicia tempora reddens:
Et tibi concedat vota petita deus.
Ac liceat soli fas peruertere legem.
Cui licitum cunctos sic superare fuit.

Et cum Nestoreos tandem transcenderis annos:
Aut iam cumce secula vatis agas:
Celicolum turmis tendens comitatus ad astra
Parta prius celi premia sero petas.

Fredenãdus Poncian⁹ cõmẽdatari⁹ diui Jacobi in laudez opis.
Aetheream quisquis magni penetrare tonantis
Sedem atqz immensi scandere regna poli:
Et festas superum felix agitare choreas
Querit:z instantis tutior esse locis:
Lastalio quisquis madefactus labra liquore
Posse velit varijs verba referre sonis:
Dogmata sanctorum per que perdiscere patrum
Possit:et a priscis scripta relicta viris:
Perlegat hec nullo dona interitura sub euo
Hactenus inusas perlege lector opes.
Quas si forte rogas dederit quis: maximus ille est
Princeps Alonios qui colit vsqz viros:
Nomine Lisnerius clara de stirpe parentum
Et meritis factus clarior ipse suis:
Cura Toletani cuius moderamina cleri
Sustentat:nulli que satis apta viro.
Et quem cardineo splendens circundat honore
Purpura:que numeros nunc tenet ipsa suos.
Hic est pierio exprompsit qui pectore lector
Hec monumenta tuis condita temporibus.
Barbara si tanta tribuit tibi nomina Memphis
Pyramis eoo conspicienda solo:
Et Mausolei nomen memorabile busti
Eternum que ferunt cares ad astra decus:
Ac loca per varias celebrantur plurima laudes
Vates grandisonis que eccinere modis:
Justius hesperie resonent preconia gentis:
Cedat et Hispano gloria cuncta solo.
At tibi pro meritis totus pater optime tantis
Sub pedibus mundus subiacet ecce tuis.

Magistri Bartoli de castro Burgensis.
Hactenus in tenebris iacuere volumina: sacre
Lux quibus est sophie:nunc tamen ecce patent.
Greca latina simul primeue reddita luci
Biblia propellit nubila luce noua.
Tersa decora nitens:omni rutilantior astro
Diuine sophie vera magistra patet.
Hanc dedit hispanus presul:cui semper in omne
Tempus:et eterno fama perennis erit.
Inuidet hunc nobis etas insignis auozum:
Nam cedit tanto gloria prisca viro:
Inuideat licet hunc etas ventura nepotum:
At superat priscam:namqz manebit opus
Lux oritur sacre sophie:procul este prophani:
Accedat diuus qui volet esse sophos.

Τέλος.

Post impressum greca ⁊ latina oratione nouũ testamentum vt superius vidistis humanissimi lectores: quã ꝙ ita omnia enucleata: elucidata: ⁊ digesta erant: non solum latina pagine grece pagine: ⁊ versu versum sed etiam dictione dictioni correspondente: id qꝫ vt dilucidius pateret litterulis latinis vtrobiqꝫ positis: vt nullus tam apud eum qui mediocri ingenio preditus esset dubitationis locus reliquus esse videretur: tamen quia sepe numero sic vsu venire solet vt multe dictiones apud grecos sicuti ⁊ in reliquis contingit idiomatis multiplices sortiantur significatus: atqꝫ ex hac frequenti sermonis amphibolia nõ nunquam recondituissimi sensus ad allegorias ⁊ alios mysticos sacre scripture intellectus attinentes pendeant: visum est prefato reverendissimo in xpõ patri atqꝫ illustrissimo domino Fratri Francisco Ximenes de cisneris Hispanie Cardinali ⁊c. Id plentorem ⁊ vbertorem sacre scripture intelligentiam necessarium esse vobis grecis dictionarium: in quo oẽs omnium dictionũ significationes quoad eius fieri posset plenissime cõtinerentur. Nam cum interpretandi munus (vt ipsi nostis) breuissimis quibusdam ⁊ arctissimis terminis circunscriptum sit: non potuit interpres in ipso transferendi discursu nisi vnico tantum significato vnam dictionem explicare. Hec igitur iactura quam procul dubio non mediocrem esse sacre scripture studiosis nemo sapiens diffitebitur: hoc vobis velut auctario ⁊ corollide benigni lectores refarcitur. Ecce enim vobis damus lexicon copiosum: cui maxima cura ⁊ studio fieri potuit elucubratum. In quo omnia vocabula totius noui testamẽti: ⁊ insuper sapientie ⁊ ecclesiastici continentur: ⁊ eorum multiplices significationes copiose exponuntur: quas tamen non ex protritis ⁊ vulgaribus aut quibusuis: sed ex adiutissimis ⁊ maxime apud grecos nominis authoribus decerpsimus. polluce. cyrillo. suida. greco comucopia. moschopulo. magno etymologico. ammonio ⁊ aliis id genus scriptoribus. In eo autem hũc ordinem obseruamus: vt in nominibus ⁊ reliquis orationis partibus que per casus inflectuntur: post rectum ipsum: genitiuum casum a quo omnium obliquorum ratio dependet subiungeremus. Hemusqꝫ etiam explicauimus: appositio articulo masculino vel femmino vel neutro. In verbo autem cum sit pars orationis inter alias difficillima: per multa a nobis diligentia adhibita est. post primam enim verbi positionem que ab ipsis grecis thema vocatur: futuri tempora ⁊ preteriti perfecti deinceps adiecimus: quia. hec tria tempora presens ⁊ preteritum perfectum ⁊ futurum: in verbo vt nostis primum tenent locum: cum ab his cetera temporã formentur. Itaqꝫ quis hec tria tempora non fugiunt: is cetera omnia parvo negocio formare poterit. Sed hac studiosa traditione non contenti: aliud quippiam excogitauimus quod omnibus in vniuersũ: sed his potissimum qui multam operam grecis litteris adhuc non adhibuerunt perq̃ vtile simul ⁊ gratum futurũ esse existimauimꝰ. Tempora enim omnia non solum modi indicatiui sed ⁊ reliquorũ modorum que ob augmentum syllabicum vel temporale vel litteram reduplicationis vel ob alias causas a prima thematis positiõe desciscebãt: per ordinẽ alfabeti inter cetera vocabula propriis in locis reposuimus. Atqꝫ hic est ordo in orationis partibus que inflectuntur a nobis obseruatus. Reliquas autem que non variantur prout ab ipsis authoribus inuenie sunt: sic eas in ordinem redegimus: ab omni transmutatione manus abstinentes. ¶ Ceterum sic hec omnia tam tetrice ⁊ aride studiosis et bene erga litteras animatis: sed pinguiuscule (vt ita dictum sit) ⁊ veluti condimento aliquo adhibito succulentius traderentur: visum est nobis facturos nos esse operepretium si ab initio repetentes trium grammatice grece primarum partium hoc est articuli: nominis ⁊ verbi breuem quandam epitomẽ ⁊ breuiarium cõficeremus. Nam qꝫ hec ipse partes tam diffuse alioquin varie ⁊ difficiles sint vt ad omnia exequẽda magno volumine opus esset: non fuit tamen nobis (quantum ad presens attinet) propositum cuncta consectari: sed necessarijs tantum breuissime delibatis: eliqua omnia valere fuere: atqꝫ ita breuem quandam ac perinde compendiosam σκιαγραφίαν vt ipsi dicunt: ideo est vmbraticam deliniationem conficere: tumanthẽ egregium pictores imitati qui immanem cyclopem in parua tabella effigiauit. Hoc autem compendiũ grece grammatice non omnino vt arbitramur inutile erit: his presertim qui nouiter ad grecas litteras animum appliuerunt. Sunt igitur apud grecos totidem qꝫ apud latinos orationis partes hoc est octo. Nomẽ verbum. participium. pronomen. aduerbium. coniunctio. prepositio. articulus. Inter quas nomen ordine prima est: sed cum nomen ipsum prepositis articulis inflectatur: ⁊ articulorum ratio cognitionem accentuũ supponat: ab accentibus ipsis erit initium sumendum. sunt igitur accentus ipsi decem. Acutus. grauis. circumflexus. tenuis. denssus. lõgus. breuis. inuersus. subdistinctio. subiunto. grece vocantur. oxea. varea. perispomene. psile. dasea. macra. vraches. apostrophos. hypodiastole ⁊ hyphen. Hi autem diuiduntur in spiritus. tonos. passiones ⁊ temporis. Ceteris autem ⁊ passionibus omnibus quia ad presentem speculationẽ non attinẽt: de spiritibus tantum ⁊ tonis agemus. Sunt igitur spiritus duo tantum tenuis qui vocatur psile ⁊ fit sic. ᾽. vel denssus qui vocatur dasea. ⁊ fit sic. ῾. cum omnis igitur dictio que a vocali incipit vel cum aspiratione in principio vel sine illa proferẽda sit: si debet aspirari supra primam vocalem dasea: si non: psile locanda est. vt ἅγιος. ὄφελος. Toni autem sunt tres. acutus qui fit sic. ΄. Grauis qui fit sic. ` . Circumflexus qui ex vtroqꝫ constat: qui fit sic. ~ . Numeri vero quia id quoqꝫ prestitisse: ex vsu erit sunt apud grecos sicuti ⁊ apud arabes tres. singularis pluralis ⁊ dualis quo vtuntur cum res duas significare volunt. In quo numero duali illud quoqꝫ notandum: nominatiuum ⁊ accusatiuum esse eundem semper. ⁊ genitiuum ⁊ datiuum eundẽ etiam semper. His predictis ad articulos accedamus. Di in duplici sunt differentia. Aut enim sunt prepositiui: quibus latini omnino carent: aut postpositiui quorum loco: nomine relatiuo vtuntur. Vtriq; autem aut sunt masculini aut feminini aut neutri. Articuli igitur prepositiui masculini sic declinantur. Singulari numero. nominat. ὁ. Genitiuus. τοῦ. Dativus. τῶ. accusa. τὸν. Duali numero. nomina. ⁊ accusa. τὼ. Geni. ⁊ dati. τοῖν. plurali. nomi. Nominat. οἱ. gen. τῶν. Dat. τοῖς. Accus. τοὺς. Vocatiuo omnes articuli carent. Ablatiuo autem ⁊ ipsi articuli ⁊ reliquæ partes per casus inflexe. necꝫ enim vllo modo greci ablatiuum agnoscunt: sed illius loco gtiõ iterdũ: interdũ vero dativo vtuntur. Articuli femmini sic inflectuntur. singulari numero. nomi. ἡ. genitiu. τῆς. Dat. τῆ. accu. τὴν. Duali numero. nomina. ⁊ accus. τὰ. geni. ⁊ dat. ταῖν. plurali numero. nominati. οἱ. Genitiu. τῶν. dat. ταῖς. accusa. τὰς. ¶ Articuli neutri sic. singulari numero. nominat. τὸ. genit. τοῦ. dat. τῶ. accusat. τὸ. duali numero nominat ⁊ accusat. τὼ. genit. ⁊ dat. τοῖν. plurali numero. nomi. τὰ. genit. τῶν. dat. τοῖς. accusa. τὰ. Articuli autem postpositiui declinantur eodem modo quo prepositiui: ⁊ ab illis formantur ablata a principio consonante vbi mucuta fuerit ⁊ loco illius addita aspiratione: ad hunc modum. articuli postpositiui masculini. numero singulari. nomi. ὅς. genitiu. οὗ. dati. ᾧ. accusa. ὅν. plurali numero. nominati. ⁊ accu ᾧ. geni. ⁊ dat. οἷς. plurali numero. nomi. οἱ. genit. ὧν. dati. οἷς. accusa. οὕς. Articuli postpositiui femmini. singu. nume. Nominat. ἡ. gen. ἧς. dat. ᾗ. accus. ἥν. plurali numero. nominat. ⁊ accus. ἃ. genit. ⁊ dativus ἷν. plurali numero. nominati. αἱ. genitiu. ὧν. dat. αἷς. accusati. ἃς. Articuli postpositiui neutri. numero singulari. nomi. ὅ. genit. οὗ. dat. ᾧ. accusati. ὅ. duali numero. nominati. ⁊ accusati. ᾧ. genit. ⁊ dat. οἷν. plurali numero. nomi. ἃ. genitiu. ὧν. dat. οἷς. accusa. ἃ. ⁊ c. Elisis articulis de nomine agendum. Nominum igitur declinationes sunt decez. priores quinqꝫ vocatur simplicium nominum. posteriores autem quinqꝫ nominum contractorum: quia in obliquis contractionem patiuntur. Ex prioribus item quinqꝫ. quattuor prime appellantur nominum parisyllabicorum: quia tam in recto quam in obliquis nomina per illas declinata parem habent numerũ syllabarum vt ὰ ἀγαθὰ τοῦ ἀγαθοῦ. Quinta vero vocatur nominum imparisyllabicorum: quia in obliquis plures qꝫ in recto syllabas habẽt vt ὁ ἄναξ τοῦ ἄνακτος. Prima igitur declinatio nominum parisyllabicorum: est masculinorum tantum nominum desinentium in duas terminationes. ας. vel. ης. quorum genitiuus fit in. ου. Dativus in. α. vel. ῃ. in. accusati. in. ν. cum vocali nominatiui vt. ὁ ἀγαθὸς. τοῦ. ἀγαθοῦ. τῶ ἀγαθῶ. τὸν ἀγαθὸν ὁ μαθητὴς τοῦ χρύσου. τῶ χρύσῃ. τὸν χρύσην. Secunda declinatio nominum parisyllabicorum est femminorum tantum nominum desinentium in. α. vel. η. quorum genitiuus fit in. ης. vel. ας. Dativus in. ᾳ. vel. ᾳ. accusat. in. ν. cum vocali nominatiui vt. ἡ μοῦσα. τῆς μούσης. τῇ μούσῃ. τὴν μοῦσαν ὦ μοῦσα. τῆς ἡμέρας. τῇ ἡμέρᾳ. τὴν ἡμέραν. Tertia declinatio nominum parisyllabicorum est masculinorum ⁊ femininorum nominum desinentium in. ος ⁊ neutrorum in. ον. quorum genitiuus fit in. ου. Dativus in. ω. accusat. in. ον. vt ὁ λόγος. τοῦ λόγου. τῶ. λόγῳ. τὸν λόγον. Quarta declinatio nominum parisyllabicorum est nominum atticorum masculinorum ⁊ femininorum desinentium in. ως. ⁊ neutrorum in. ων. quorum genitiuus fit in. ω. Dativus in. ῳ. Accusatiuus in. ων. vt ὁ μενέλεως. τοῦ μενέλεω. τῶ μενέλεῳ. τὸν μενέλεων. Quinta declinatio est nominum inequisyllabicorum desinentium in varias ⁊ multiplices terminationes quas recensere longum esset ⁊ onerosum. quorum genitiuus fit. in. ος. Dativus in. ι. accusat. in. α. ⁊ in alias terminationes. vt ὁ αἰὰς τοῦ αἴαντος. Τῶ αἴαντι. Τὸν αἴαντα. Sequuntur posteriores quinqꝫ declinationes quas prediximus nominum contractorum nuncupari. quarum prima est nominum masculinorum ⁊ femininorum ⁊ communium duorum desinentium in. ης. ⁊ neutrorum in. ες. vel in. ος quorum genitiuus fit in. εος. ⁊ per contractionem in. ους. Dativus in. ει. ⁊ per contractionem in. ει. Accusatiuus in. εα. ⁊ per contractionem in. η. ⁊ nonnũ quaꝫ in. ν. vt ἀριστοτέλης. τοῦ ἀριστοτέλεος ⁊ ἀριστοτέλους. Τῶ ἀριστοτέλει ⁊ ἀριστοτέλῃ. Τὸν ἀριστοτέλεα ⁊ ἀριστοτέλη. Secunda declinatio est masculinorum ⁊ femininorum desinentium in. ις. ⁊ neutrorum in. ι. quorum genitiuus fit in. ιος. communiter et in.

εος.ionice ει.εως.attice. Datiuus autem. ιη. τ per contractionem η.ι.τ ιη.ει.τ per cõtractionem in.ει. accusatiuus. in. ιν. ττη. vt ὀδῦσ-σῆος τ ὀδῦσεος τ ὀδῦσεως. Τῶ. ὀδῦσῐ τ ὀδῦσῐ τ ὀδυσεῖ τ ὀδυσῆ. Τὸν ὀδυσ-σῆ ν. Tertia declinatio est nominum masculinorum tantum desinentiũ in.ευς. quorum genitiuus fit in.εος. communiter. τ in.ηος. ionice. τ in εως. attice. datiuus in.ει. τ per contractionem in.ει. τ ionice in.ηι. accusatiuus in.εα. τ ionice in.ηα. vt ὁ Βασιλεὺς. Τοῦ Βασιλέος τ Βασιλέως τ Βασιλῆος. Τῶ. Βασιλέι τ Βασιλεῖ τ Βασιλῆι. Τὸν Βασιλέα τ Βασιλῆα. Quarta declinatio est femininorum tantus nõ minum desinentium in.ω. vel.ως. quorum genitiuus fit in.οος. τ per contractionem in ουσ. datiuus in.οι. τ per contractionem in.οι. accusati. in.οα. τ per contractionez in.ω. vt, ἡ Διλάω. Τῆς Διλάος τ Διλάους Τῇ Διλάοι τ Διλάοι. Τὴν Διλάοα τ Διλάω. Quinta declinatio est nõ minum neutrorum tantum in.ας. vel.ρας. desinentium quorum genitiuus fit in.ατος. τ per ablationem. τ. in.ατος. τ per contractionem in. ως. datiuus in.ατι. τ per ablationem. τ. in.αι. τ per contractionez in. α Accusatiuus vero idem est cum nominatiuo τ item cum vocatiuo in nõ minibus neutris: idq; in omni numero quod grecis commune est cũ latinis: τ hec bizeuiter de nomine. nunc de verbo disseramus. Verba ab vltima syllaba nomen capiunt nam si terminantur in ω cum accentu grauj varytonum desinunt seu fiunt coniugationes prima est verborum habentium ante. ω. finalem litteram aliquam ex his consonantibus. ſ. β. πφ. aut simul. στ. vt. λείβω. libo. Τέρπω. delecto. γράφω. scribo Τύπτω. percutio quorum futurum in. ψω. desinunt vt λείψω. Τέρψω γράψω. Τύψω. preteritum vero perfectum in φα vt λέλειφα Τέτερφα γέγραφα Τέτυφα. Secunda coniugatio est verborum habentiuz ante. ω. finalem aliquam ex his consonantibus scilicet. γ. κ. χ. vel simul κτ vt λέγω dico. Τλέκω innecto. Τρέχω curro. Τίκτω pario. quorum futurum fit in. ξω. vt λέξω. Τλέξω Τρέξω Τίξω. τ preteritus perfectum in χα vt λέλεχα Τέτλεχα Τέτρεχα Τέτοκα. Tertia coniugatio est verborum habentium ante. ω. finalem aliquam ex consonãtibus. δ. l. ρ. τ. vel duo. τ. attice vt ἄδω. canto. Πλήθω. impleo ἀνύτ-τω. perficio. quorum futurum in σω. desinit vt ἄσω πλήσω. ἀνύσω τ preteritum perfectum in κα vt ἦκα πέπληκα. ἤνυκα. Quarta cõiugatio est verborum habentium ante ω finalem ζ aut duo σ̃ communiter τ que ζ habent aliquando mittunt futurum in ξω vt πλαίζω ludo: futurum παίξω. τ hec faciunt preteritum in χα vt πέπαιχα aliquando autem faciunt futurum in σω vt φράζω dico. futurus φράσω τ hec mittunt preteritum per sectum in κα vt πέφραδα. Que vero habent duo σ̃ vt in plurimum in ξω mittunt futurum τ preteritum in χα vt ὀρύσσω. fodio. futurum ὀρύξω preteritus ὤρυχα. Quinta coniugatio est verborum habentium ante ω finalem aliquam ex consonantibus. λ. μ. ν. ρ. vt ψάλλω canto. νέμω pasco. Κρίνω iudico. σπείρω semino τ in futuro eandem consonantem seruant ante. ω. vt ψαλῶ μενῶ κρινῶ: σπερῶ. preteritum vero perfectum in κα desinit vt ἔψαλκα μεμένηκα κέκρικα ἔσπαρκα. Sexta coniugatio est verborum desinentium in ω purum. pura autem vocalis appellatur quam nulla precedit consonans sed alia vocalis vt ἱππεύω equito. Βασιλεύω regno. quorum futurum desinit in. σω. vt ἱππεύσω Βασιλεύσω τ preteritum in κα vt ἱππευκα Βεβασιλευκα. Ab hac autem sexta coniugatione varytonorum fiunt alie tres coniugationes que vocantur verborum circunflexorum quia habent accentum circũflexum in vltima syllaba. nã a verbis que desinunt in έω fit prima coniugatio per contractionez έω in ῶ circunflexum vt a ποιέω idest facio ποιῶ hec autem verba mittunt futurum in ησω. τ preteritum in ηκα vt ποιήσω. πεποίηκα a verbis autem desinentibus in αω fit secunda coniugatio per contractionem άω in ᾶ vt a βοάω idest clamo descendit βοᾶ. τ hec verba simliter futurum in. ησω. faciunt τ preteritum in ηκα vt βοήσω βεβόηκα. A verbis autem desinentibus in οω fit tertia per contractionem οω in ῶ vt a χρυσόω deauro. fit χρυσῶ quorum futurum fit in. ωσω. τ preteritum in. ωκα vt χρυσώσω: κεχρύσωκα. Item a verbis varytonis a quibus fiũt supriores tres cõiugatiões verborũ circũflexorũ fiũt alie tres coniugationes verborum in μι nam a verbis desinentibus in. έω mutata έ in η τ ω in μι. fit prima coniugatio verborum desinentiuz in μι vt a τιθέω pono. fit Τίθημι a verbis autem desinentibus in αω. fit secunda mutata. α in η τ ω. itidem in μι. vt ab ἱστάω sto. fit ἵστημι a verbis autem desinentibus in οω fit tertia vt a δηλόω do. fit δίδωμι mutata. ο. in ω τ ω in μι. a verbis autem varytonis forte coniugationes desinentibus in υω fit quarta coniugatio verborum in μι mutata ω vltima in μι. vt a ζευγνύω iungo fit ζεύγνυμι. Quorum omnium verborum in μι futura tempora τ preterita fiunt a verbis varytonis a quibus verba ipsa in μι deriuantur. Itaq; vt ex supradictis liquet coniugationes apud grecos sunt tredecim sex scilicet varytonoꝝ. tres circunflexorum τ quattuor eorum verborum que in μι desinunt. τ hec de articulis nomine et verbo sub cõpendio dixisse satisfuerit. Elalete.

Τέλος σὺμθεῶ.

ἁ Articulus postpositiuus, neutri generis, numeri pluralis. Que.

ἀβαρής.εος.ὁ.ἡ. Leuis nõ molest⁹ aut onerosus. ⌈difficilis aditus.

ἄβατος.η.ον. Inaccessibilis.e. Res ἀβλαβής.εος.ὁ.ἡ. Illesus. Sine lesione.

ἀβοηθητος.η.ον. qui caret auxilio. Cui non datur auxiliuz. ⌈fectus.

ἀβροχία.ας.ἡ. Siccitas. pluuie defabυσσος.ου.ὁ. Abyssus. profunditas.

ἄγαγε. Duc. ⌈ducere. duxisse.

ἀγαγεῖν. Ducere. duxisse.

ἀγαγέσθαι. Duxisse. ductũ fuisse.

ἀγάγω. Ducaz. duxero.

ἀγαγών.όντος.ὁ. Postcẽ duxit.

ἀγαθοεργεω. τ ἀγαθοεργῶ. μ σω. π. ηκα. Benefacio. bene ago.

ἀγαθοποιέω. τ ἀγαθοποιῶ. μ. ήσω. π. ηκα. Benefacio. ⌈cium.

ἀγαθοποιΐα.ας.η. Bñficẽtia. bñficiἀγαθοωοιός.ου.ὁ. Beneficus. Qui benefacit.

ἀγαθός.η.ον. bon⁹.a.ũ.

ἀγαθότης.ητος.ἡ. Bonitas.

ἀγαθύνω. μ. νω. π. κα. bñfacio. bonũ facio. ⌈tas virtus.

ἀγαθωσύνη.ης.ἡ. Probitas. bonἀγαλλίαμα.τος.το. Exultatio. letitia.

ἀγαλλιάομαι. τ ἀγαλλιῶμαι μ. άσομαι. π. αμαι. Exulto. letor.

ἀγαλλίασις.εως.ἡ. Exultatio.

ἀγαλλιάω τ ἀγαλλιῶ. μ. άσω π. αξα. Exulto. letor. ⌈ut q̃ nõ nupsit.

ἄγαμος.η.ον. qui nõ duxit. vxorẽ a

ἀγαμακτέω. τ ἀγαμακτῶ. μ. η σω. π. ηκα. Indignor. conqueror.

ἀγαμάκτησις.εως.ἡ. Cõquestio. querela. accusatio. indignatio.

ἀγαπάω. τ ἀγαπῶ. μ. ησω. π. η κα. Amo. cõtẽtus fuz.

ἀγάπη.ης. ἡ. Amor. dilectio.

ἀγάπησις.εως. ἡ. Dilectio. amor.

ἀγαπητός.η.ον. Dilectus. a. um.

ἀγγαρεύω. μ. εύσω. π. ευκα. cogo tãquã princeps τ prepositꝰ. Vis

ἀγγεῖον. ου. Το. Vas. ⌈facio.

ἀγγελία.ας.ἡ. annũciatio. nũciꝰ.

ἄγγελος. ου. ὁ. Nũcius. angelus.

ἀγείρω. μ. ερῶ. π. ερκα. cõgrego.

ἀγέλη.ης.ἡ. Grex. ⌈ratione.

ἀγεμεαλόγητος.η.ον. Sine gene

ἀγερωχία.ας.ἡ. Luxuria.

ἅγια.ων.ὁν. Sãcta. oꝝ. locus in tẽplo.

ἁγιάζω. μ. ασω. π. ακα. Sctifico.

ἁγιασμα.τος.το. sanctificatio.

ἁγιασμός.ου.ὁ. Sanctificatio.

ἅγιος.α.ον. Sanctus. a. um. ⌈tio.

ἁγιότης.ητος.ἡ. Sctitas. Sctifica

ἁγιωσύνη.ης.ἡ. Sanctificatio. co

ἁγιώτατος.η.ον. Sctissim⁹. a. ũ.

ἀγκάλη.ης.ἡ. Vlna.

ἄγκιστρον.ου.το. Hamus.

ἄγκυρα.ας.ἡ. Ancora.

ἀγκών.ωνος. cubitus. ⌈a. um

ἄγμαφος.η.ον. Rudis. e. icurat⁹.

ἁγνεία.ας.ἡ. Castitas. ⌈purgo.

ἁγνίζω. μ. ίσω. π. ικα. Sanctifico.

ἁγνισμός.οῦ.ὁ. Purgatio. sctificatio purificatio.

ἁγνοέω. τ αγνοῶ. μ. ησω. π. η κα. Ignoro. nescio.

ἀγνόημα.τος. το. Ignoratũ.

ἄγνοια.ας.ἡ. Ignorantia.

ἄγνος.η.ον. Castus. purus. a. uz.

ἁγνότης.ητος.ἡ. Castitas. puritas.

ἁγνῶς. Sincere. caste. pure. mũde.

ἁγνωσία.ας.ἡ. Ignorantia.

ἄγνωστος.η.ον. Ignotus. a. um.

ἀγορά. ας.ἡ. Forum. platea.

ἀγοράζω. μ. σω. π. κα. emo. is.

ἀγοραῖος.α.ον. Vulgar⁹ plebeiꝰ. popularis.

ἀγορασμός.ου.ὁ. Emptio.

ἄγρα.ας.ἡ. Captura. venatio.

ἀγράμματος.η.ον. Rudis. ⌈rus idoctus. idiota.

ἀγραυλίω. τ ἀγραυλῶ. μ. σω. π. κα. In agro pernocto. vel in agro habito. ⌈siluestris.

ἀγριέλαιος.ου.ἡ. Oleaster. oliua

ἄγριος.α.ον. Siluestris. e. ferus. a.

ἀγρός.οῦ.ὁ. Ager. i. ⌈um.

ἀγρυπνέω. τ ἀγρυπνῶ. μ. ησω π. ηκα. Vigilo.

ἀγρυπνία.ας.ἡ. Vigilia.

ἄγω. μ. άξω. π. ἦχα. duco. ago. frãgo trãsigo. eo.

ἀγωγή.ης.ἡ. Educatio.

ἀγών. ῶνος. ὁ. Agon. certamen.

ἀγωνία.ας.ἡ. Certamẽ. periculũ.

ἀγωνίζομαι. μ. ίσομαι. π. ισμαι Cõtendo. certo. laboro. ⌈precios⁹.

ἀλάμας. αντος. ὁ. Adamas. lapis

ἀλάμαστος.η.ον. Indomit⁹. a. ũ.

ἀλάπαρος.η.ον. Sine sũptu. qõ nil lo pcio ꝓstat ⌈tas. securitas.

ἄλεια.ας.ἡ. Licentia. libertas. facul

ἀλεφή.ης.ἡ. Sozor.

ἀλεφοκτόμος. ου. ὁ. Occisor

ἀλεφός.ου.ὁ. Frater. ⌈fratrio.

ἀλεφότης.ητος.ἡ. Fraternitas.

ἀλέσποτος.η.ον. Qui caret authore τ domino.

ἄληλος.η.ον. Immanifestus. a. ũ. nõ apparens.

ἀληλότης.ητος.ἡ. Incertitudo.

ἀλήλως. Incerte. immanifeste.

ἀλημονέω. τ ἀλημονῶ. μ. ησω π. ηκα. Tristor. Mestus fuz.

ἄλης.ου.ὁ. Infernus. pluto.

ἀλιάκριτος.η.ον. Nõ discernẽs. nõ dijudicãs. ⌈idesinẽs. Cõtinu⁹. a. uz.

ἀλιάλειπτως.η.ον. Incessabilis

ἀλιαλείπτως. incessãter. idesinẽter

ἀλιάπτωτος.η.ον. Incadibilis. Qui nõ cadit. ⌈persuasibilis. e.

ἀλιάτρεπτος.η.ον. Inuertibilis.

ἀλιαφθορία.ας.ἡ. Integritas ico ruptio. ⌈gẽs. Ignauus. a. uz.

ἀλιάφορος.α.ον. Indifferẽs. negli

ἀλιεξέταστος.η.ον. Inuestigabilis. ierq̃sibil. e. ⌈uriã facio. offendo.

ἀλικέω. τ ἀλικῶ. μ. ησω. π. ηκα. in

ἀλίκημα. ατος. το. Iniuria. offensio. Scelus. iniquitas.

ἀλικία. ας. ἡ. Iniustitia. inquitas.

ἄλικος. η. ον. Inustus. a. um.

ἀλίκως. Iniuste.

ἀλόκητος. η. ον. Insperatus. a. uz.

ἀλόκιμος. η. ον. Reprobus. reprobatus. a. um.

ἀλολεσχέω τ ἀλολεσχῶ. μ. σω. π. κα. Verbosus sum. τ loquax.

ἄλολος. η. ον. Simplex. sine dolo.

ἀλόλως. Sine fraude.

ἀλραμέστατος. η. ον. Ignauissimus. Inertissimus. a. uz.

ἀλρότης. ητος. ἡ. Plenitudo

ἀλυματέω τ ἀλυμαίω. μ. ησω. π. ηκα. Impotẽs fuz. ipossibilis fuz.

ἀλύματος. η. ον. Impotẽs. impossibilis. infirmus.

ἄλω. μ. ασω. π. ηκα. Lãto. cano

ἀεί. Semper. ⌈tuus. a. um.

ἀειγενής. εος. ὁ. ἡ. Sẽpitern⁹ ppe

ἀέμμαος. α. ον. Semper fluens.

ἀέρος. genitiuus ab. ἀήρ. Aeris.

ἀετός. ου. ὁ. Aquila.

ἄζυμος. η. ον. Azymus. a. um.

ἀήρ. έρος. ὁ. Aer. tempus.

ἀθαμασία. ας. ἡ. Immortalitas.

ἀθάματος. η. ον. Immortalis. e.

ἀθέμιτος. η. ον. Illicitus. a. um.

ἄθεος.α.ον.Impius.sine deo.
ἄθεσμός.ή.όν. Nefandus.impius.a.um.
ἀθετέω.τ ἀθετῶ.ή.ησω.π.ηκα. Irritu facio.cõtristo.spno.frustror.
ἀθέτησις.εως.ἡ. Reprobatio.ptẽptus.neglectio.
ἀθεώρητος.ή.ον. Nõ visus.a.uz.
ἀθλέω.τ ἀθλῶ.ή.ησω.π.ηκα. Certo.contendo.
ἀθλησις.εως.ἡ. Certamẽ.ptẽtio.
ἀθωόομαι.τ ἀθωοῦμαι.ώσομαι.π.ωμαι. Innocens sum.
ἀθῶος.α.ον. Innocens.
αθωόω.τ ἀθωῶ.ώσω.ω.κα. Libero.
αἱ. Articulus prepositiuus.femini generis numeri pluralis.
αἱ. Articulus postpositiuus.feminini generis.numeri pluralis. Quę.
αἰγεῖος.α.ον. Caprinus.a.um.
αἰγιαλός.οῦ.ὁ. Littus.
αἰδιος.α.ον. Sempiternus.a.um.
αἰδιότης.ητος.ἡ. Sẽpiternitas.cternitas.
αἰδως.οος.ἡ. Verecũdia.pudor.
αἰθίοψ.οπος.ὁ. Ethiops.ethiopicus.
αἷμα.ατος.το. Sãguis.
αἱματεκχυσία.ας.ἡ. effusio sãguinis.
αἱμορροέω.τ αἱμορροῶ.ήσω.ω.ηκα. Pẽno.fluxum sanguinis.
αἵρεσις.εως.ἡ. Laus.
αἱρετός.ή.όν. Laudabilis.c.
αἱρέω.τ αἱρῶ.ήσω.π.εκα. laudo.as. Γobscurus.τ implicatus.
αἴνιγμα.ατος.το. Enigma.fermo
αἶνος.ου.ὁ. Laus.
αἱρέομαι.αἱροῦμαι.ήσομαι.ω.ημαι. Eligo.
αἵρεσις.εως.ἡ. Hęresis.electio.
αἱρετέω.τ αἱρετῶ.ήσω.π.ηκα. Eligo. Γius.a.uz.
αἱρετικός.ή.όν. Hęreticus.electicus.
αἱρετίς.ίλος.ἡ. Electrix.Γro.elcuo.
ἄἰρω.ήσω.ἄρῶ.π.ἦρκα. Tollo.auferis. Articulus postpositiuus.datiui casus.numeri pluralis.f.g. Quibus.
αἰσθάομαι.ήσομαι.π.ημαι. Sentio.
αἴσθησις.εως.ἡ. Sensus.
αἰσθητήριον.ου.το. Sensus.
αἰσχροκερδὴς.εος.ὁ.ἡ. Turpis lucri sectator.
αἰσχροκερδῶς. Turpis lucri gra.
αἰσχρολογία.ας.ἡ. turpis locutio.
αἰσχρός.α.ον. Turpis.c.
αἰσχρότης.ητος.ἡ. Turpitudo.
αἰσχύνη.ης.ἡ. Pudor.verecundia. Confusio. Γme.pudore afficior.
αἰσχύνομαι.ήσομαι. Pudet
αἰσχυντηρός.α.ον. Verecũd⁹.a.ũ.
αἰσχύνω.ήσω.π.κα. Confundo. erubescere aliumfacio.
αἰτέω.τ αἰτῶ.ήσω.π.ηκα. peto.
αἴτημα.ατος.το. Petitio.
αἰτία.ας.ἡ. Causa.accusatio.
αἰτιάομαι.τ αἰτιῶμαι.ήσομαι.π.μαι. Accuso.culpo.do causã.causor.
αἴτιμες. Quae.relatiuũ. facm. generis.numeri pluralis.
αἴτιον.ου.το. Causa.
αἴτιος.α.ον. Obnoxius. reus.causator.effector rei. Γtitio.
αἰτίωμα.ατος.το. Accusatio.pe
αἰφνίδιος.α.ον. Repentin⁹.a.um.
αἰφνιδίως. Subito.repente.
αἰχμαλωσία.ας.ἡ. Captiuitas.
αἰχμαλωτεύω.ήσω.ευσω.π.ευκα. Captiuo.as. Γptuo.as.
αἰχμαλωτίζω.ήσω.ισω.π.ικα. Ca
αἰχμάλωτος.ου.ὁ. Captiuus.
αἰων.ῶνος.ὁ. Seculum.
αἰώνιος.α.ον. Eternus.a.um. Γtia.
ἀκαθαρσία.ας.ἡ. Spurcitia.immũdi
ἀκάθαρτος.ή.όν. Spurcus. immũdus. a.um.
ἀκαιρέομαι.τ ἀκαιροῦμαι.ήσομαι.π.ημαι. Occupatus sum.
ἄκαιρος.α.ον. Importunus.a.um.
ἀκαίρως. Importune.
ἄκακος.ή.ον. Innocẽs.sine malitia.
ἄκανθα. ας.ἡ. Spina.
ἀκάνθινος.η.ον. Spurcus.a.um.
ἀκάρδιος.α.ον. Excors.
ἄκαρπος.ή.ον. Infructuosus.a.um.
ἀκατάγνωστος.ή.ον. Irreprehẽsibilis.c. Γ.uz.
ἀκατάκριτος.ή.ον. Indẽnatus.a.
ἀκατάλυπτος.ή.ον. Non velat⁹. apertus.a.um.
ἀκατάλυτος.ή.ον. Insolubilis.c.
ἀκαταμάχητος.ή.ον. inexpugnabilis.c.
ἀκατάπαυστος.ή.ον. Nõ cessans.
ἀκαταστασία.ας.ἡ. Iactatio.difficultas
ἀκατάστατος.ή.ον. icõstãs.mobil.c
ἀκατάσχετος.ή. ον. Irrctẽbilis irrefrenabilis.c.
ἀκέραιος.α.ον. Siplex.integer.a.ũ.
ἀκηλία.ας.ἡ. Negligentia.pigritia.
ἀκηλιάω.τ ἀκηλιῶ.ήσω.π.κα. Pigresco.ociosus sum.
ἀκήκοα. Audiui.
ἀκηκοώς.ότος.ὁ. postquã audiuit.
ἀκηλίωτος.ή.ον. immaculatus.sine vitio.
ἀκλινής.ους.ὁ.ἡ. Indeclinabilis.c
ἀκμάζω.ήσω.άσω.π.κα. Floreo. vigeo.matureſco.maturus sũ.
ἀκμή.ἡς.ἡ. Flos.vigor.
ἀκμήν. Adhuc.
ἄκμων.ονος.ὁ. Incus.
ἀκοή.ἡς.ἡ. Fama.auditus.
ἀκοίμητος.ή.ον. Indormibilis.ter tinguibilis.c.
ἀκοινώνητος.ή.ον. Incõmunicabilis.incommunicatus.a.um.
ἀκολασία.ας.ἡ. Incastigatio. petulantia.procacitas.
ἀκολουθέω.τ ἀκολουθῶ.ήσω.ηκα. Sequor.
ἀκολύτως. Sine impedimento.
ἀκοπιάτως. Sine labore.
ἀκουσίως. Inuite.
ἀκουστής.οῦ.ὁ. Auditor.
ἀκουστός.ή.όν. Audibilis.c. Γcio.
ἀκουτίζω.ήσω.π.κα. Audire fa
ἀκούω.ήσω.ούσω.π.ουκα. Audio obedio.obtempero.
ἀκρατής.ους.ὁ.ἡ. Incontinens.
ἄκρατον.ου.το. Merum.
ἀκριβάω.τ ἀκριβῶ.ήσω.π.κα. Approbo diligẽti examinatiõe.exquisite examino.comprobo.
ἀκρίβεια.ας.ἡ. Diligentia. exactio. curiositas.
ἀκριβέστατος.η.ον. Diligentissimus.certissimus.a.um. Γtior.us.
ἀκριβέστερος.α.ον. diligẽtior. cer
ἀκριβής.ους.ὁ.ἡ. Diligẽs. exactus a.um.
ἀκριβώω.τ ἀκριβῶ.ήσω.ωσω.ω. ωκα. Diligenter exquiro. et discо.
ἀκριβῶς. Diligenter.
ἀκρίς.ίδος.ἡ. Locusta. summitas arboris.fructus in summitate arboris.
ἀκρίτως. Indicta causa.
ἀκρόαμα.ατος.το. Audit⁹.auditio
ἀκροάομαι.τ ἀκροῶμαι.ήσομαι.ω.ωμαι. Audio.
ἀκροατήριον.ου.το. Auditorium.
ἀκροατής.οῦ.ὁ. Auditor.
ἀκροβυστία.ας.ἡ. Preputium
ἀκρογωνιαῖος.α.ον. angularis.

ἀκροθίνια.ων.τ. Selecta τ precipua ad offerẽdum τ cõsecrandum deo vel primitie frugum τ oium rerum.
ἄκρος.α.ον. Summus. extremus. a.um. Vltimus.
ἀκρότομος.ή.ον. alt⁹.excelsus.a.ũ
ἀκτίς.ίνος.ἡ. Radius.
ἀκυρόω.τ ἀκυρῶ.ώσω.π.ωκα. Irritũ facio.rescindo.annullo.
ἀκώλυτος.ή.ον. Improhibitus. Qui non vetatur. Γmento.
ἄκων.ουσα.ον.τος.ὁ. Inuitus.a.um.
ἀλάβαστρον.ου.το. Vas lapideum carens ansis ad reponendum vnguentum.
ἀλαζονεία.ας.ἡ. Superbia. ĩsolẽtia.
ἀλαζονεύομαι.ήσομαι.π.μαι Glorior ex aliqua re.tacto aliquã rẽ
ἀλαζών.όνος.ὁ. Insolẽs arrogãs.
ἀλαλάζω.ήξω.ωαχα. Strepitũ τ sonũ facio.tinnio. tollo vocẽ tam in gaudio cp̃ in tristitia hoc est iubilo τ ciulo. Γnarrabilis.c.
ἀλάλητος.ή.ον. Indicibilis ineffabilis.c.
ἄλαλος.ή.ον. Mutus. nõ loquẽs.
ἅλας.ατος.το. Sal.
ἀλείφω.ήψω.π.φα. Vngo.
ἀλεκτοροφωνία.ας.ἡ. Gallicinium.galli cantus.
ἀλέκτωρ.ορος.ὁ. Gallus.
ἄλευρος.ου.ὁ. Farina.
ἀλήθεια.ας.ἡ. Veritas.
ἀληθέστατος.ή.ον. verissim⁹.a.ũ.
ἀληθεύω.ήσω.ευσω.π.ηκα. Verax fuz.vera dico.
ἀληθής.ους.ὁ.ἡ. Verax.verus.a.ũ.
ἀληθινός.ή.όν. Verus.a.uz.
ἀληθινῶς. Vere.
ἀλήθω.ήσω.ήσω.π.ηκα. Molo.is.
ἀληθῶς. Vere.
ἁλιεύς.έος.ὁ. Piscator.
ἁλιεύω.ήσω.ευσω.π. ευκα. piscor.
ἁλίζω.ήσω.ίσω.π.κα. salio. sale condio
ἁλικός.ή.όν. Salsus.a.um. Γdio
ἁλισγέω.τ ἁλισγῶ.ήσω.π.κα Contamino.polluo.odio habeo.
ἁλίσγημα.ατος.το. cõtaminatio.
ἀλκή.ἡς.ἡ. robur.fortitudo.
ἀλλά. sed.est etiã inceptiua particula
ἀλλάγε. Saltem.sed. Γtio.
ἀλλαγή.ής.ἡ. vicissitudo. cõmuta
ἄλλαγμα.ατος. το. Cõmutatio.
ἀλλάττω.ήσω.αξω.π.αχα. muto: cõmuto.alieno.as.subdo.is.

ἀλλαχῆ. alibi. aliàs.
ἀλλαχόθεν. Aliunde.
ἀλλὰ. Sed.
ἀλληγορέω.τ ἀλληγορῶ.ήσω.π.κα. Allegorizo.p allegoriã dico
ἀλλήλους. adiuicẽ.scipos mutuo.
ἀλλογενής.εος.ὁ.ἡ. Alienigena.
ἀλλοιόω.τ ἀλλοιῶ.ώσω.ωκα. Alieno.muto.as. Γtio.
ἀλλοίωσις.εως.ἡ. imutatio. alie
ἄλλομαι.ήσομαι.ὕσομαι.ῶ.ηλμαι. Salio.exilio.
ἄλλος.η.ο. Alius.a.ud.
ἀλλοτριοεπισκοπος.η.ον. Alienorum appetens. Γa.ũ.
ἀλλότριος.α.ον. alienus.extern⁹.
ἀλλοτριόω.τ ἀλλοτριῶ.ώσω. π.κα. Ab aliẽno.immuto.
ἀλλόφυλος.η.ον. Externus.diuerse nationis.alienigena.
ἁλοάω.τ ἁλῶ.ήσω.π.κα. Tritturo.as.
ἀλόγιστος.η.ον. Insensatus.a.uz.
ἄλογος.η.ον. Irrationalis.c.
ἁλοή.ἡς.ἡ. Aloe.
ἅλως.ω.ὁ. salsugo. terra sterilis.
ἅλς.ὁ. Sal. Γtitia.
ἀλυτώτερος.α.ον. magis sine tri
ἀλύπως. sine tristitia.aduer.
ἄλυσις.εως.ἡ. Cathena.
ἀλυσιτελής.εος.ὁ.ἡ. Inutilis.
ἁλῶ. Capiar captus fuero.
ἅλων.ονος.ὁ. Area.
ἀλώπηξ.εκος.ἡ. Vulpes.
ἅλωσις.εως.ἡ. Captio. captura.
ἁλώσομαι. Capiar.
ἅμα. simul. Γterarũ.
ἀμαθὴς.εος.ὁ.ἡ. Indoct⁹.rudis litterarũ.
ἄμαξα.ης.ἡ. Currus.
ἀμαράντινος.η.ον. imarcessibil.c.
ἀμάραντος.η.ον. imarcessibilis.c.
ἁμαρταμω.ήσομαι.π.ηκα. pecco.
ἁμάρτημα.ατος.το. peccatum.
ἁμαρτία.ας.ἡ. Peccatum.
ἀμάρτυρος.α.ον. sine teste.
ἁμαρτωλός.ου.ὁ. Peccator.
ἀμαυρόω.τ ἀμαυρῶ.ώσω.ωκα. Obscuro.as.obtenebro. as.
ἄμαχος.η.ον. Pacificus. Γto.is.
ἀμάω.τ ἀμῶ.ήσω.π.ηκα. me
ἀμβρόσιος.α.ον. diuin⁹.immortalis
ἀμέθυστος.ου.ὁ. Amethyst⁹ lapis preciosus.
ἀμείλικτος.η.ον. Grauis. tetricus. Qui non ridet.
ἀμέλει. profecto.igitur.ob eam rez.
ἀμελέω.τ ἀμελῶ.ήσω.π.ηκα Negligo.
ἄμεμπτος.η.ον. Irreprehensibilis. maccusabilis.c.
ἀμέριμνος.η.ον. sine cura.
ἀμετάθετος.η.ον. imutabilis.c.
ἀμετακίνητος.η.ον. immobilis.c.
ἀμεταμέλητος.η.ον. Qui nõ penitet.sine penitentia.
ἀμεταμέλητος.η.ον. Qui non penitet.non agens penitentiam.
ἀμετρητος.η.ον. sine mensura. qõ mensura caret.
ἄμετρος.α.ον. Immensus.a.um.
ἀμήνης.εος.ὁ.ἡ. qui caret ira.non iracundus. Γcaret matre.
ἀμήτωρ.ορος.ὁ.ἡ. sine matre.qui
ἀμίαντος.η.ον. Impollutus.a.uz.
ἄμμος.ου.ὁ. Arena.
ἀμμώλης.εος.ὁ.ἡ. Arenosus.a.ũ.
ἀμνησία.ας.ἡ. Oblitio.
ἀμνηστία.ας.ἡ. memorie defectus Oblitio.
ἀμνός.ου.ὁ. Agnus.
ἀμοιβή.ἡς.ἡ. Mutua compensatio. Retributio.
ἀμοιρέω.τ ἀμοιρῶ.ήσω.π.κα. carco.non sum particeps.
ἄμοιρος.α.ον. expers.sine parte.exors.
ἀμόλυντος.η.ον. incõtaminatus immaculatus.a.um. Γma.
ἄμορφος.η.ον. rez carẽ figura vel forma.
ἄμπελος.ου.ἡ. Vitis. vinea.
ἀμπελουργός.ου.ὁ. cultor vineę
ἀμπελών.ῶνος.ὁ. Vinea.
ἄμυνα.ης.ἡ. Vltio.vindicta.
ἀμύνομαι.ήσομαι.ῶ.υνα. Vlciscor.punio. Γdico.
ἀμύνω.ήσω.ῦνῶ.υγκα. Auxilior.vi
ἀμφίβληστρον.ου.τ. Rete.
ἀμφιέννυμι.ήσω.εσω.π.εκα. vestio
ἀμφιλαφής.εος.ὁ.ἡ. iplicit⁹.spiritus
ἄμφολος.ου.ἡ. Binum.
ἀμφότερος.α.ον. Ambo. vterqz.
ἀμωμία.ας.ἡ. Defectus macule vel reprehensionis. Γlis.c.
ἄμωμητος.η.ον. Irreprehensibilis.
ἄμωμος.η.ον. immaculatus.a.uz.
ἀν. Coniunctio potestatez significãs: Aliquando tamen superfluc ponitur ad ornatum.
ἀνά. Per.secundum.
ἀνάβα. Ascende.

ἀμαβάθμος. ον. ὁ. Gradus.
ἀμαβαίνω. μ. ησομαι. ω. ηκα. Ascendo. Differo. dilato. Modulor.
ἀμαβάλλομαι. μ. οῦμαι. π. ημαι
ἀμαβάς. άντος. ὁ. postquã. ascẽdit.
ἀμάβασις. εως. ἡ. Ascensio.
ἀμαβέβηκα. Ascendi.
ἀμάβηθι. Ascende.
ἀμαβήσομαι. Ascendam.
ἀμαβιβάζω. μ. ασω. π. ακα. Educo. sursum duco. Ascendere facio.
ἀμαβλέπω. μ. ψω. π. φα. Video. aspicio. reuideo. i. visum recupero.
ἀμάβλεψις. εως. ἡ. Visus.
ἀμαβοάω. τ ἀμαβοῶ. μ. ησω. ω. ηκα. Clamo. Vociferor.
ἀμαβολή. ης. ἡ. Mora. dilatio.
ἀμαβράζω. μ. σω. π. κα. Ex profundo aque educo.
ἀμάβω. Ascendam. ascendero. Γse.
ἀμαγαγεῖμ. Sursũ duxisse. pduxi
ἀμαγαγών. ορτος. ὁ. Postq̃ adduxit. vel supra duxit.
ἀμάγαιον. ου. Το. Lenaculum.
ἀμαγγέλλω. μ. ῶ. ω. ελκα. Nuncio. as. Γtus. regeneratus. a. um.
ἀμαγεγεννημένος. η. ον. Renatus
ἀμαγεμμάω. μ. ησω. π. ηκα. Regenero.
ἀμαγίομαι. μ. ησομαι. π. ημαι. Redeo. reuertor. Γ Lego.
ἀμαγιρώσκω. μ. σομαι. ω. ωκα.
ἀμαγκάζω. μ. ασω. π. ακα. cogo.
ἀμαγκαῖος. α. ον. Necessarius. a. ũ.
ἀμαγκαιότερος. α. ον. Magis necessarius. a. um.
ἀμαγκαστῶς. coacte. violenter.
ἀμάγκη. ης. ἡ. Pressura. necessitas.
ἀμαγρούς. ορτος. ὁ. Postq̃ legit.
ἀμαγρῶ. Legam. legero.
ἀμαγρῶραι. Legisse. Γgnosco.
ἀμαγρωρίζω. μ. ησω. ω. ικα. co=
ἀμαγρωσθῆραι. Lectum esse.
ἀμάγρωσθῶ. Lectus fuero.
ἀμάγρωσις. εως. ἡ. Lectio.
ἀμαγρώσομαι. Legam.
ἀμάγομαι. μ. ξομαι. ω. ηγμαι. Soluo a portu. Γproduco. frango.
ἀμάγω. μ. αξω. ω. ηχα. Duco. fu
ἀμαδεικνύω. μ. ειξω. ειχα. Designo. demonstro. Γmonstratio.
ἀμάδειξις. εως. ἡ. Ostensio. De=
ἀμαδέχομαι. μ. ξομαι. π. εγμαι. suscipio. recipio.
ἀμαδίδωμι. μ. ωσω. π. ωκα. Red

do. trado. restituo. Γpostq̃ tradidit.
ἀμαδούς. ορτος. ὁ. postq̃ reddidit.
ἀμαδύο. Bini. scũ numer binarĩ.
ἀμάδυσις. εως. ἡ. Ortus. elevatio.
ἀμαδώσω. reddã. restituã. Appetitio
ἀμαζάω. τ ἀμαζῶ. μ. ησω. π. ηκα. Reuiuo. reuiuisco.
ἀμαζητέω. τ ἀμαζητῶ. μ. ησω. π. ηκα. Requiro. inquiro.
ἀμαζωμρύω. μ. ωσω. ω. ωκα. Precingo. cingo.
ἀμαζωωυρέω. τ ἀμαζωωυρῶ. μ. ησω. ω. ηκα. Suscito. resuscito. recupo. incendo. adaugeo. reinflãmo.
ἀμαθάλλω. μ. ῶ. ω. αλκα. Reflореo. reuiresco. Reuiriscere facio.
ἀμάθεμα. ατος. Το. Donum oblatum deo. Execratio. detestatio.
ἀμαθεματίζω. μ. σω. ω. κα, Execror. deuoueo.
ἀμαθεωρέω. τ ἀμαθεωρῶ. μ. ησω. ω. ηκα. contemplor. intueor.
ἀμάθημα. ατος. Το. Donum quod est in templo oblatum deo.
ἀμαίδεια. ας. ἡ. Impudẽtia. iuerecundia. Γcundus. a. um.
ἀμαιδής. εος. ὁ. ἡ. Impudẽs. iuere
ἀμαιρέομαι. τ ἀμαιροῦμαι. μ. ησομαι. π. ημαι. Assumo. tollo.
ἀμαίρεσις. εος. ἡ. Occasio.
ἀμαιρέω. τ ἀμαιρῶ. μ. ησω. π. ηκα. Occido. interficio. aufero. tollo.
ἀμαισθητέω. τ ἀμαισθητῶ. μ. σω. π. κα. sensu careo.
ἀμαισθήτως. Insensate. fatue. ad uerbialiter. Γsatione. Inculpabilis.
ἀμαίτιος. α. ον. Innocẽs. sine accu
ἀμακαθίζω. μ. ι σω. ω. ικα. Resideo. surgens sedeo. Γuo. as.
ἀμακαιμίζω. μ. ισω. ω. ικα. Reno
ἀμακαιμόω. τ ἀμακαιμῶ. μ. ωσω. ω. ωκα. Renouo. as. Γuatio.
ἀμακαίμωσις. εως. ἡ. nouitas. reno
ἀμακαίω. μ. αυσω. π. κα. cõburo.
ἀμακαλύπτω. μ. ψω. π. φα. Reuelo. manifesto. as. Γdeo. reuertor.
ἀμακάμπτω. μ. ψω. π. φα. Re=
ἀμάκειμαι. μ. σομαι. π. μαι. Discumbo. Γtus. aptus. a. um.
ἀμακεκαλυμμένος. η. ον. Reuela
ἀμακεφαλαιόομαι. τ ἀμακεφαλαιοῦμαι. μ. ωσομαι. ω. ωμαι. Abbreuior. compendiose contineor. compleor. τ tã actiua q̃ passiua significatione inuenitur.

ἀμάκλητος. η. ον. Reuocatus. irevocatus. a. um. Γrecumbo.
ἀμακλίμομαι. μ. ουμαι. π. ιμαι.
ἀμακλίνω. μ. νῶ. π. ικα. Recumbe
re facio. reclino. Γputo. abscindo.
ἀμακόπτω. μ. ψω. π. φα. Am=
ἀμακράζω. μ. αξω. π. χα. exclamo
ἀμακρίνομαι. μ. ουμαι. ω. ιμαι. Exquiro. probo.
ἀμακρίνω. μ. νῶ. ω. ικα. interrogo. Exquiro. probo. experior. iudico.
ἀμάκρισις. εως. ἡ. Exquisitio. iterrogatio. Γaspicio.
ἀμακύπτω. μ. ψω. π. φα. surgo.
ἀμάλαβε. assume. resume. sursũ tolle.
ἀμαλαβών. ορτος. ὁ. Postq̃ sursum tulit. postq̃ accepit.
ἀμαλαμβάνω. μ. ήψομαι. π. ημαι. Assumo. sursum. tollo.
ἀμαλάμπω. μ. ψω. π. φα. splendeo. fulgeo. Γrestitutio. restauratio.
ἀμάλημμα. ατος. Το. Reassũptio.
ἀμαληφθείς. εντος. ὁ. Assũptus. sublatus.
ἀμάληψις. εως. ἡ. assumptio.
ἀμαλογία. ας. ἡ. Ratio. proportio.
ἀμαλογίζομαι. μ. ισομαι. ω. ισμαι. Recogito. reputo. colligo.
ἀμαλόγως. Rationabiliter. proportionabiliter cognoscibiliter.
ἄμαλος. η. ον. Insulsus. a. um.
ἀμαλόω. τ ἀμαλῶ. μ. ωσω. ω. ωκα. Consumo. interimo.
ἀμάλυσις. εως. ἡ. resolutio.
ἀμαλύω. μ. υσω. π. υκα. resoluo. reuertor. reuoco.
ἀμαλωθῶ. Consumar.
ἀμαλῶσαι. Consumpsisse. Γsumpsit.
ἀμαλώσας. αντος. ὁ. Postq̃ con
ἀμαλώσω. Interficiam. consumaz.
ἀμαμάρτητος. η. ον. Sine peccato. carens crimine.
ἀμαμένω. μ. μῶ. ω. ηκα. Expecto.
ἀμαμέσον. In medio.
ἀμαμιμνήσκομαι. μ. ησομαι. π. ημαι. recordor.
ἀμαμιμνήσκω. μ. ησω. π. ηκα. suggero tibi. reduco te in memoriã.
ἀμαμνησθήσομαι. recordabor.
ἀμαμεύω. μ. ευσω. ω. ευκα. abnuo
ἀμαμήφω. μ. ηψω. π. ηφα. respicio
ἀμαμτίρρητος. η. ον. res que caret dubitatione.
ἀμαμτιρρήτως. Indubitanter.
ἀμαξηραίνω. μ. νω. ω. κα. Desi=

co. Exsicco.
ἀμάξιος. α. ον. Indignus. a. um.
ἀμαξίως. Indigne.
ἀμάπαλιν. Vice versa. e contrario.
ἀμαπαύομαι. μ. σομαι. ω. μαι. requiesco.
ἀμάπαυσις. εως. ἡ. requies.
ἀμαπαύω. μ. αυσω. π. αυκα. refocillo. reficio. requiescere facio.
ἀμαπείθω. μ. ισω. π. εικα. suadeo
ἀμαπέμπω. μ. ψω. π. φα. remitto. iterum mitto.
ἀμαπέπαυμαι. refocillatus. refectus sum. Γctus fueram.
ἀμαπέπαυμαι. refocillatus. refe
ἀμάπεσε. recumbe.
ἀμαπεσοῦμαι. recumbã. discũbaz.
ἀμαπεσών. ορτος. ὁ. Postq̃ recubuit. Γbro inutilis.
ἀμάπηρος. α. ον. debilis. aliquo mẽ
ἀμαπίπτω. μ. οῦμαι. π. πτω=
κα. Discũbo. Γformo.
ἀμαπλάττω. μ. σω. π. κα. Fingo.
ἀμαπλήρω. τ ἀμαπλήρῶ. μ. ωσω. π. ωκα. Adimpleo.
ἀμαπολίζω. μ. σω. π. κα. Impedio. retrogradior. reuertor.
ἀμαπολισμός. ου. ὁ. Impedimentum. reuersio. Γbilis. e.
ἀμαπολόγητος. η. ον. Inexcusa
ἀμαπτερόω. τ ἀμαπτερῶ. μ. σω. π. κα. Elevo. in altum duco.
ἀμαπτύσσω. μ. υξω. π. υχα. Euolue. Explico. reuoluo.
ἀμαπτω. μ. ψω. π. φα. Incendo.
ἀμαρίθμητος. η. ον. innũerabilis. e.
ἀμασείω. μ. εισω. π. εικα. Concuto. concutio. Γto. destruo.
ἀμασκευάζω. μ. ασω. π. ακα. cuer
ἀμασπάω. τ ἀμασπῶ. μ. σω. π. α
κα. Extrabo. sursum tollo.
ἀμάστα. Exurge.
ἀμαστάς. αντος. ὁ. postq̃ surrexit.
ἀμάστασις. εως. ἡ. resurrectio.
ἀμαστατόω. τ ἀμαστατῶ. μ. ω
σω. π. ωκα. Conturbo. concito.
ἀμασταυρόω. τ ἀμασταυρῶ. μ. ωσω. π. ωκα. Crucifigo.
ἀμαστενάζω. μ. ξω. π. χα. Ingemo. suspiro.
ἀμάστηθι. Exsurge. ersurgere fac.
ἀμαστῆναι. resurrexisse. surgere fecisse. Γscitaunt. surgere fecit.
ἀμαστήσας. αντος. ὁ. Postq̃ su
ἀμαστήσειν. suscitaturũ esse. surrectu

rum esse. Γsuscitabo.
ἀμαστήσομαι. Surgam. resurgaz.
ἀμαστήσω. Suscitabo. resurgam.
ἀμαστρέφομαι. μ. ψομαι. π. αμ
μαι. cõuersor. cõmoror. vitam duco.
ἀμαστρεφω. μ. ψω. π. φα. subito.
ἀμαστροφή. ης. ἡ. Subuersio.
ἀμαστῶ. resurgã. resurgere faciã.
ἀματάσσομαι. μ. ξομαι. π. αγ
μαι. Ordino. compono. Γcompono.
ἀματάσσω. μ. ξω. π. χα. Ordino.
ἀματάττομαι. μ. ξομαι. ω. αγ=
μαι. Ordino. compono. Γcõpono.
ἀματάττω. μ. ξω. π. χα. Ordino.
ἀματεθραμμένος. η. ον. Educat. Enutritus. a. um. Γor. ourifacio.
ἀματέλλω. μ. λῶ. π. αλκα. Ori
ἀματίθημι. μ. ησω. ω. ηκα. Consecro. dedico. confero.
ἀματολαί. ῶν. αι. orientes. vñ sol orit.
ἀματολή. ης. ἡ. oriens. vñ sol oritur.
ἀματρέω. μ. ψω. π. φα. Subuerto. destruo. Γnutrio.
ἀματρέφω. μ. ψω. π. φα. educo.
ἀματυπόω. τ ἀματυπῶ. μ. σω. π. κα. figuro. formo. ipsimo. refiguro.
ἀμαφαίνομαι. μ. σομαι. π. μαι Apparco. manifestor.
ἀμαφανείς. εντος. ὁ. postq̃ apparuit.
ἀμαφέρω. μ. οισω. π. οχα. Adduco. Sursum duco. offero. refero.
ἀμάφωρεω. τ ἀμαφωρῶ. μ. ησω π. ηκα. Exclamo.
ἀμαχθείς. έντος. ὁ. Postq̃ sursũ ductus est. postq̃ solut a portu.
ἀμαχυσις. εως. ἡ. Diffusio. confusio. dissolutio.
ἀμαχωρέω. τ ἀμαχωρῶ. μ. ησω. π. ηκα. reuertor. Γcedo.
ἀμαχωρίζω. μ. ισω. π. ικα. Scindo. partior. diuido.
ἀμάψυξις. εως. ἡ. refrigerĩ. Γro.
ἀμαψύχω. μ. υξω. π. χα. refrige
ἀμβρασιολιστής. ου. ὁ. Plagia
ἀμβρεία. ας. ἡ. virtus. fortitudo. Γrĩ
ἀμβρεῖος. α. ον. Virilis. e. robust
ἄμβρες. ῶν. οἱ. Viri. Γa. uz.
ἀμβρίζομαι. μ. σομαι. π. ισμαι. Viriliter ago.
ἀμβροφόμος. ον. ὁ. Homicida.
ἀμεβαίνον. Ascendebam. aut.
ἀμεβαλλόμην. Differebam. ant. Modulabar. antur.
ἀμέβην. Ascendi.
ἀμεβησάμην. Ascendi.

ἀμέβλεψα. Asperi. vidi.
ἀμεβόησα. Clamaui.
ἀμέβρασα. Ex profũdo aque eduxi.
ἀμεγείρω. ρω. π. κα. excito.
ἀμεγίνωσκον. Legebam. ant.
ἀμέγκλητος. η. ον. Sine crimine. carens accusatione.
ἀμέγραμμ. Legi.
ἀμέδειξα. Designaui. demonstraui.
ἀμέζησα. reuixi. resurrexi.
ἀμεζήτουν. requirebam. ant.
ἀμεθαλον. reflorui. reflorere feci. erbit
ἀμεθεμάτισα. deuoui. execratus sũ.
ἀμεθέμην. Contuli. consecraui.
ἀμέθην. Contuli. consecraui.
ἀμεθρεψάμην. educaui. nutrui.
ἀμειλόμην. sustuli. assumpsi.
ἀμεῖλον. occidi. interfeci. erunt.
ἀμειμένος. η. ον. remissus. a. um.
ἀμείς. ερτος. ὁ. remittens. Iaxans.
ἀμείχομην. sustinui. tolerauí.
ἀμεκάθισα. resedi. surgens sedi. Γe.
ἀμεκδιήγητος. η. ον. ienarrabilis.
ἀμεκείμην. Discumbebam.
ἀμεκλάλητος. η. ον. Inenarrabilis. indicibilis. e.
ἀμεκλειπής. εος. ὁ. ἡ. Infinitus. Qui nunquã deest. vel defecit.
ἀμέκλειπτος. η. ον. idefectiũ. idefectũ
ἀμεκλίθην. Discubui.
ἀμέκλιμα. reclinaui. recumbere feci.
ἀμέκοψα. amputaui. abscidi.
ἀμέκραγον. Vociferatus sũ. exclamaui. erunt.
ἀμέκραξα. exclamaui.
ἀμεκτότερος. α. ον. tolerabilior. us.
ἀμέλαβον. suscepi. erunt.
ἀμελεήμων. ον. ος. ὁ. ἡ. imiserico
ἀμελεῖν. Interfecisse.
ἀμελήφθην. assũptus. elevatus sũ.
ἀμελπίστως. Insperate. sine spe.
ἀμελύθην. reuersus resolutus sum.
ἀμέλων. Interficiam. Interficerem.
ἀμεμίζομαι. μ. σομαι. ω. ισμαι. a vento moueor.
ἀμεμνήσθην. recordatus sum.
ἄμεμος. ου. ὁ. Ventus. Γtus. a. um.
ἀμεμπόδιστος. η. ον. non impedi
ἀμέμβλεκτος. η. ον. Impossibilis. e.
ἀμεμέγκαι. Obtulisse. sursum tulisse abstulisse.
ἀμεμέγκας. αντος. ὁ. postq̃ obtulit. sursum tulit. abstulit.
ἀμεμεγκεῖν. Obtulisse. sursum tulisse. abstulisse.

ἀμεξερεύνητος.ἡ.ον. Inscrutabilis.incomprehensibilis.c.

ἀμεξικακία. ας.ἡ. Tolerantia malorum.

ἀμεξίκακος.ἡ.ον. patiēs. toleratꝰ malorum.

ἀμεξιχρίαστος.ἡ.ον. inuestigabilis.c.

ἀμεπαίσχυντος.ἡ.ον. Qui nō cōfunditur.inconfusibilis.

ἀμεωλασάμην. Effinxi.formaui.

ἀμεωλήρωσα. adimpleui.cōpleui.

ἀμεωόλισα. Impediui.reuersus sū.

ἀμέρχομαι.μ.ευσομαι.π.ηλυθα. Reuertor.redeo.

ἄμες. Remitte.solue.

ἀμεσεισα. Concitaui.concussi.

ἄμεσις.εως.ἡ. Requies. occasio.licentia.relaxatio.

ἀμεσωάσθην. Sursum sublatꝰ sum.

ἀμέστην. Surrexi.

ἀμεστησα. suscitaui.surrexi.

ἀμεστράφην. Conuersatus sum.

ἀμεστρεφον. Subuertebā.ant. subuerti.erunt.

ἀμέστρεψα. Subuerti..

ἀμετάζω.μ.ασω.ω. ακα. Torqueo ad discutiendam veritatē.exquiro.

ἀμετειλα. Ortus sum.

ἀμέτρεψα. Conuerti subuerti.

ἀμετυπούμην. Formabar. figurabar. Refigurabar.

ἄμευ. Sine.

ἀμεύθετος.ἡ.ον. Incommodus. inutilis.c.

ἀμεῦρον. Inueni.erunt.

ἀμευρών.ορτος.ὁ. Postꝫ inuēnit

ἀμεφερόμην. Sursum ferebar.

ἀμεφώρησα. Exclamaui.

ἀμέχομαι.μ.ξομαι.π.ημαι. Tolero.patior.

ἀμέχω.μ.ξω.ω.χα. Sustineo.

ἀμεχώρησα. Reuersus sum.fecessi.

ἀμεψιός.ου.ὁ. Nepos ex fratre vel sorore.vel consobrinus filius auunculi vel patrui.

ἀμέψυξα. Refrigeraui.

ἀμέωγα. Apertus sum.

ἀμεωγμένος.ἡ.ον. Apertus.a.um.

ἀμεωγώς.οτος. Postꝫ aperuit vel apertus est.

ἀμέωξα. Aperui.

ἀμεώχοην. Apertus sum.

ἀμεωχθῆναι. Apertum esse.

ἀμήγαγον. Obtuli.erunt. Adduxi. erunt.

ἀμήγγειλα. Nunciaui.

ἀμηγγέλην. Nunciatus sum.

ἄμηθον.ου.το. Anethum.

ἀμῆκα. Remisi.laraui.

ἀμῆκε. Decet.oportet.

ἀμήκομ.ορτος. Decens. Opportunum. Conueniens.

ἀμῆλθον. Veni.redij.erunt.

ἀμήμερος.α.ον. Immitis.c.

ἀμήνεγκα. Pertuli.obtuli.

ἀμήρ.έρος.ὁ. Vir.

ἀμηρέθην. Interfectus sum.

ἀμήφθην. Accensus sum.

ἀμήχθην. Ductus sum. Ascendi nauem.

ἀμθέξομαι. Adhercbo.

ἀμθέστηκα. Restiti.

ἀμθεστηκώς.τος.ὁ. Postꝫ restitit

ἀμθέω. τ ἀμθῶ. μ.σω.ω.κα. Floreo. τ ἀμθῶ. μ.σω.ω.κα. Flo

ἀμθιστάμην. Resistebam. [reo.

ἀμθίστημι.μ.ησω.ω.ηκα. resisto.

ἀμθομολογέομαι. τ ἀμθομολογοῦμαι.μ.ησομαι.ω.ημαι. Confiteor.

ἀμθομολόγησις.εως.ἡ. Confessio.

ἄμθος.εος.το. Flos.

ἀμθρακία.ας.ἡ. Ignis ex carbonibꝰ

ἄμθραξ.ακος.ὁ. carbo.

ἀμθρωπάρεσκος.η.ον. Hominibus placens.

ἀμθρώπιμος.ἡ.ον. Humanus.a.ū.

ἀμθρωποκτόνος.ἡ.ον. homicida.

ἄμθρωπος.ου.ὁ.ἡ. Homo.

ἀμθυπατεύω.μ.εύσω.ω. εῦκα. Præsum.proconsul.τ præses sum.

ἀμθύπατος.ου.ὁ. Præses. proconsul.

ἀμθωμολογούμην. confitebar.

ἀμθῶν. Eo quod.quia.

ἀμίημι.μ.ησω.ω.ηκα. Remitto laxo.

ἀμίλεως.ω.ὁ.ἡ. Sine misericordia.

ἄμιπτος.η.ον. Illotus. Qui non est lotus.

ἀμίστημι.μ.ησω.π.ηκα. surgo. excito.suscito.

ἀμόητος.ἡ.ον. Stultus.insipiens.

ἄμοια.ασ.ἡ. Stultitia.insipientia.

ἀμοίγω.μ.οιξω.ω.ωγα. Aperio

ἀμοικολομέω. τ ἀμοικολομῶ. μ.ησω.ω.ηκα. Reedifico.restauro.

ἄμοιξις.εως.ἡ. Apertio.

ἀμοῖος.α.ον. Insensatus.a.um.

ἀμόμημα.ατος.το. Iniquitas.

ἀμομία.ας.ἡ. Iniquitas.

ἀμόμοιος.α.ον. Dissimilis.c.

ἄμομος.ἡ.ον. Iniquus sine lege.

ἀμόμως. Iniuste, contra legem.

ἀμομώτερος.α.ον. Iniquior.

ἀμομβρίζω.μ.σω.π.κα. Demitto. τ distillo velut pluuiam.

ἀμόρητος.ἡ.ον. inutilis.c.

ἀμορθόω. τ ἀμορθῶ. μ.ωσω.ω. ωκα. Erigo. Corrigo. in rectum tollo.

ἀμόσιος.α.ον. Scelestus. impius. a. um.

ἀμοχή.ης.ἡ. Tolerantia. sustentatio Mora.dilatio.

ἀμταγωρίζομαι.μ. σομαι.πισμαι. Resisto.certo. contrapugno.

ἀμτάλλαγμα. ατος.το. commutatio.

ἀμταμακλάω. τ ἀμταμακλῶ.μ. σω.ω. καὶ Repercutio.reuerbero.

ἀμταμαπληρόω. τ ἀμταμαπληρῶ.μ.ωσω.π.ωκα. Adimpleo.compleo.

ἀμταμολαίλαψ.μ.ωσω.ω.ωκα. Retribuo.rependo.

ἀμταμοληθήσομαι. retribuar.

ἀμταμόλημα.ατος. το. retributio.

ἀμταμόλοσις. εως.ἡ. retributio

ἀμταμοληῦμαι. retribuisse.

ἀμταμολώσω. retribuam.

ἀμταμοκρίνομαι.μ. οῦμαι.ω. ιμαι. Contra respondeo.

ἀμτειπεῖν. contradicere.

ἀμτελαβόμην. Apprehendi. Amplexus sum. adhesi.

ἀμτέλεγον. contradicebam. ant. cōtradixi.erunt.

ἀμτελοιδόρουν. Inuicem conuitiabar.antur.

ἀμτέτω. Contradico.

ἀμτερείδω.μ.σω.π.κα. Enitor. innitor.adhereo.

ἀμτέστην. restiti.

ἀμτέχομαι.μ.ξομαι.π.ημαι. Amplector.apprehendo.adhereo.

ἀμτήχεω. τ ἀμτηχῶ.μ.σω.π.κα. Resono.contra sono.

ἀμτί. pro.contra.loco.equaliter.

ἀμτιβάλλω.μ.λῶ.π.ηκα. Confero.alterno.vltro. citroq; iacto.

ἀμτιδιατίθημι.μ.ησω. ω.ηκα. Contra dispono.

ἀμτίδικος.ἡ.ὁν. Aduersarꝰ.a.um.

ἀμτίζηλος.ἡ.ον. Qui admiscem contra alium zelotypus est.

ἀμτίθεσις.εως.ἡ. Oppositio. contrapositio.

ἀμτικαθεστηκα. Oppositus. contrapositus sum. τ constitutus.

ἀμτικαθιστημι.μ.ησω.ω.ηκα. cōtrapono.cōtracōstituo.repugno.

ἀμτικαλέω. τ ἀμτικαλῶ.μ.ησω.ω. κληκα. reiuuo. adiuuē voco

ἀμτικαταλλάσσω.μ.ξω.π.χα. commuto.

ἀμτικατέστην. Repugnaui.

ἀμτίκειμαι.μ.ησομαι.ω.ημαι. Aduersor.contrapositus sum.

ἀμτικρύ. Ereguò.eraduersū.ostra.

ἀμτιλαμβάνομαι.μ.ηψομαι. ω.ημμαι.capesso.apiector.adhereo.

ἀμτιλέγω.μ.ξω.π.χα. cōtradico.

ἀμτιλήπτωρ.ορος.ὁ. Auxiliator opitulator. [rium.

ἀμτιλήψις.εως.ἡ. Opitulatio.au

ἀμτιλήψομαι. Suscipiam.adhere bo.amplectar.

ἀμτιλογία. ας.ἡ. contradictio.

ἀμτιλοιδορεω. τ ἀμτιλοιδορῶ. μ.ησω.ω.ηκα. cōtra cōuitior. maledicentia maledico.

ἀμτίλυτρον. ου.το. Redemptio.

ἀμτιμετρίζω.μ.ισω.ω.ικα. Remetior.contra metior.

ἀμτιμισθία. ας.ἡ. Remuneratio.

ἀμτιπαρερχομαι.μ.λευσομαι. π.ληλυθα. Præterco.pertranseo.veniō ad auxiliandum.

ἀμτιπαρῆλθον. Præterun.pertrāsiui.erunt. veni ad auxiliandū. runt.

ἀμτιπέραν. contra.e regione.

ἀμτιπεριβάλλω.μ.λω.ω.ηκα cooperio. [pertus.a.um.

ἀμτιπεριβεβλημένος.ἡ.ον. coo

ἀμτιπίπτω.μ. ουμαι.ω. ωκα. Resisto.

ἀμτίπτωμα.ατος.το. ruina.cōtēno

ἀμτιστῆναι. Restitisse.

ἀμτιστήσομαι. Resistā.cōtrastabo

ἀμτιστήσω. cōtra statuā.prauertā.

ἀμτιστρατεύομαι.μ.σομαι.ω. μαι. contrapugno.repugno.

ἀμτίστω. Resistā.cōtra stē.repugnē.

ἀμτιτάσσομαι.μ.ξομαι.π.αγμαι. contra ito.resisto.contradico.

ἀμτίτυπος.ἡ.ον. Exemplar. resimilis forme. [Mauro.

ἀμτλεω. τ ἀμτλῶ.μ.ησω.π.ηκα. ἀμτλημα.ατος.το. Vas ad hauriendum aquam.

ἀμτοφθαλμεω. τ ἀμτοφθαλμῶ. μ.ησω.ω.ηκα. Resisto.contrauertor contraeo. [carens aqua.

ἄμυλρος.α.ον. Inaquosus.a.um.

ἀμυωκριτος.ἡ.ον. sine hilatione.

ἀμυωμοητος.ἡ.ον. Inūspectus. De quo suspitio non é. [a.us

ἀμυωοτακτος.ἡ.ον. Mō subditus

ἀμυψόω. τ ἀμυψῶ.μ.σω.π.κα. Eleuo. tollo.

ἀμῶ. remittā. deserā. relinqꝫ. laxem.

ἄμω. Super.supra.

ἀμώγαιον.ου. το. Cenaculum.

ἀμώγεων.ου.το. Cenaculum.

ἀμωθεν. A superiorꝰ. ōnuo. desursū.

ἀμωμβρισα. Distillaui. Ab alto misi distillando tanquam pluuiam.

ἀμώμυμος.ἡ.ον. Mesādue.nō dicē

ἀμωρεώθην. Erectꝰ sum. [dꝰ.a.ū.

ἀμώρθωσα. Direxi.erexi.

ἀμωτερικός.ἡ.ον. Superior.us.

ἀμώτερος.α.ον. Superior.us.

ἀμωφελής.εος.ὁ.ἡ. Inutilis.c.

ἀξία.ας.ἡ. Meritum.dignitas.

ἀξίμη.ης.ἡ. Securis.

ἄξιος.α.ον. Dignus.a.um.

ἀξιόω. τ ἀξιῶ.μ.ωσω.ω. ωκα. Rogo.dignor.precor.oro.dignū reputo

ἀξίως. Digne. [scribunt.

ἄξων.ονος.ὁ. Axis. τ tabula i qua

ἀοικητος.ἡ.ον. Inhabitabilis.c.in habitatus.a.um. [citas.

ἀορασία.ας.ἡ. Priuatio visus. ce

ἀορατος.ἡ.ον. Inuisibilis.c.

ἀπάγαγε. Duc.abduc.

ἀπαγαγών.ορτος.ὁ. Postquaꝫ duxit. abduxit. [cio.as.

ἀπαγγέλλω.μ.ω.π.ελκα. Nuncio. ἄπαγε. Abduc.amoue. apage. adverb. vetantis. [suffoco.

ἀπάγχω.μ.ξω.π.χα. Strāgulo.

ἀπάγω.μ.ξω.ω.χα. Duco. Abstraho. Auoco.

ἀπαιλευσία. ας.ἡ. ieruditio.

ἀπαίλευτος.ἡ.ον. Rudis litterarum. sine disciplina. [do.discedo.

ἀπαίρω.μ.ῶ.ω.κα. Aufero.recc

ἀπαιτεω. τ ἀπαιτῶ.μ.ησω.ω. ηκα. Repeto.

ἀπαλγέω. τ ἀπαλγῶ. μ. ησω. ω.ηκα. Despero.dolorem sumo.

ἀπαλλάσσομαι.μ. ξομαι. ω. αγμαι. Liberor.discedo. [ro

ἀπαλλάσσω.μ.ξω.ω.χα. Libe

ἀπαλλάττομαι. μ. ξομαι. ω. γμαι. Liberor. Discedo. [ro.

ἀπαλλάττω.μ.ξω.ω.χα. Libe

ἀπαλλοτριόω. τ ἀπαλλοτριῶ.μ.ωσω.π.ωκα. Abalieo.as.

ἀπαλός.ἡ.ον. Tener.a.um.

ἀπαμαιμαι.μ.ουμαι.π.ημαι Renuo.abijcio. [me.

ἀπαραστήσομαι. recedā.auferaꝫ

ἀπαριστημαι.μ.σομαι.ω.μαι. recedo.abscedo.separo.aufero.

ἀπαρτάω. τ ἀπαρτῶ.μ.ησω.π ηκα. Obuio.obuiam.eo.

ἀπάρτησις.εως.ἡ. Obuiatio. ec

ἄπαξ. Semel. [cursus.

ἀπαράβατος.ἡ.ον. Sēpiternꝰ.a.ū.

ἀπαραίτητος.ἡ.ον. inexcusabilis. incuitabilis.c. Inexorabilis.c.

ἀπαρετήτως. Inexcusabiliter. incuitabiliter. [Imprepatatus.a.us.

ἀπαρασκεύαστος.ἡ.ον. iparatꝰ.

ἀπαρέσκω.μ.σω.π.κα. displiceo.

ἀπαρῶ. Auferar.tollar. discedaꝫ.

ἀπαρνέομαι. τ ἀπαρνοῦμαι. μ. ησομαι.π.ημαι. Abnego.nego.

ἀπάρτι. A modo.ab hac hora.

ἀπαρτισμός.ου.ὁ. plecus. cōsummatio.

ἀπαρχή.ης.ἡ. Primitiæ. [matio.

ἀπαρχῆς. Ab initio.

ἄπας.αντος. Omnis.totus.a.um.

ἀπασά.ης.ἡ. Omnis.tota.

ἀπάτη.ης.ἡ. deceptio.fallacia.

ἀπάτωρ.ορος.ὁ. qui caret patre.

ἀπαύγασμα.ατος.το. Splendor.fulgor.

ἀπεβην. Euasi.exiui: finem habui.

ἀπέβλεπον. aspiciebā.intuebar. aperiebant

ἀπεδειξα. Ostēdi.demonstraui.

ἀπελεξάμην. Excepi.amplexus sū.

ἀπελεχθην. Exceptus fuscepꝰ sū.

ἀπελεχόμην. excipiebā. apiscebar

ἀπελήλυθα. Peregre profectꝰ sum.

ἀπελίλουν. reddebā. retribuebam

ἀπελοκίμασα. reprobaui. [ant

ἀπελοκιμάσθην. reprobatus sum.
ἀπελόμην. Vendidi.
ἀπέλωκα. reddidi. restitui. retribui.
ἀπεθανον. Mortuus fui. pi. erunt.
ἀπεθαύμασα. admiratus sum.
ἀπεθέμην. Deposui.
ἀπεθνήσκον. Moriebar. pibã. ant.
ἀπείλω. μ. σω. π. κα. video. Γna.
ἀπείθεια. ας. ἡ. incredulitas. diffiden
ἀπειθέω. τ ἀπειθῶ. μ. ησω. π. κα. Ps obedio. nõ credo. incredulus sũ.
ἀπειθής. εος. ὁ. ἡ. inobediens. incredulus. a. um.
ἀπεικάζω. μ. σω. π. κα. assimilo.
ἀπείκασμα. ατος. το. similitudo. imago. figura.
ἀπειλέω. τ ἀπειλῶ. μ. ησω. ω. ηκα. Minor. aris. commino. aris.
ἀπειλή. ης. ἡ. Minæ.
ἄπειμι. Abeo. discedo.
ἀπειπάμεθα. Proiecim⁹ abnegamus. desperauimus. Γui. runt.
ἀπεῖπον. Abnegaui. proieci. euita
ἀπείραστος. η. ον. Qui non tẽtat.
ἄπειρος. α. ον. Expers. sine experientia. inutilis. infimus.
ἀπειρότατος. η. ον. inexpertissimus. inutilissimus. a. um.
ἀπεκάλεσα. Vocaui.
ἀπεκαλύφθην. Reuelatus sum.
ἀπεκάλυψα. Reuelaui.
ἀπεκλέχομαι. μ. ξομαι. π. γμαι. Expecto.
ἀπέκλυσις. εως. ἡ. spoliatio. erutio
ἀπεκλύω. μ. σω. π. υκα. Exuo. spolio. nudo veste. Γlaui.
ἀπεκεφάλισα. Decapitaui. decol
ἀπέκοψα. Abscidi.
ἀπεκρίθην. Respondi.
ἀπεκριμάμην. Respondi.
ἀπέκρυψα. Abscondi.
ἀπέκτάθην. Occisus iterfect⁹ fui.
ἀπέκτειμα. Occidi.
ἀπεκύησα. Genui. peperi.
ἀπεκύλισα. Deuolui. voluendo a moui ⁊ abstuli.
ἀπέλαβον. Recepi. erunt.
ἀπελαύνω. Expello.
ἀπελάω. τ ἀπελῶ. μ. σω. π. κα. Expello. amoueo. arceo.
ἀπελεγμός. ου. ὁ. Redargutio.
ἀπέλεῖχον. Labebã. ant. lãbi. erũt
ἀπελεύθερος. α. ον. Libert⁹. a. uz.
ἀπελεύσομαι. proficiscar. pteribo.
ἀπελήλυθα. Recessi. discessi.
ἀπεληλύθειν. recesserã. abscesserã.
ἀπελθεῖν. Discessisse. pfectum esse.
ἀπέλθω. Discesserο. abscesserο. profectus fuero.
ἀπελθών. ὀντος. ὁ. Postq̃ recess
ἀπέλιπον. Reliq̃. erũt. Γsit. abscessit.
ἀπελογούμην. Excusabam. defẽdebam. Apologia vtebar.
ἀπελουσάμην. Ablutus sum.
ἀπελπίζω. μ. ισω. π. ικα. spero a liquid ab alio. despero.
ἀπελύθην. Dimissus fum.
ἀπελυόμην. Dissolubar. discede
ἀπελυσα. Dimisi. Γbã.
ἀπέναρτι. contra e regione.
ἀπενεγκεῖν. Pertulisse. abduxisse.
ἀπεπεχθῆναι. Aspernatũ. ductũ fu
ἀπεπιψάμην. Laui. lotus sũ. Γisse.
ἀπεξελεχόμην. Expectaui.
ἀπέπεσον. Decidi. erunt.
ἀπεπλαγηθην. Aberraui.
ἀπεπλευσα. Abnauigaui.
ἀπέπλυνα. Lauí.
ἀπεπνίγην. suffocatus sum.
ἀπέπριξα. suffocaui.
ἀπέρνω. Abnego. proijcio. occulto.
ἄπέραντος. η. ον. Infinitus. a. um.
ἀπερίσπαστος. η. ον. Immobilis. inflexus. a. um. Assiduus. a. um.
ἀπερισπάστως. Immobiliter. incessanter assidue. Γa. uz.
ἀπερίτμητος. η. ον. Incircuncisus
ἀπέρχομαι. μ. ευσομαι. ω. ηλυθα. Abscessi. recessi. pfectus sũ.
ἀπέσωσα. Seruari. seruaui. euasi.
ἀπεσωσάσθην. Euasi. seruatus. eductus.
ἀπεστάλην. Missus sui. Γclari sũ.
ἀπέσταλκα. Misi.
ἀπέσταλμαι. Missus sum.
ἀπεσταλμένος. η. ον. missus. a. ũ.
ἀπεστέγασα. Tecexi. tectũ demo
ἀπέστειλα. Misi. Γlit⁹ sũ.
ἀπεστερημένος. η. ον. Priuatus. fraudatus. a. um.
ἀπεστέρησα. Priuaui.
ἀπέστην. Discessi. recessi.
ἀπέστησα. Abduxi. auerti. Γtaui.
ἀπεστράφην. Auers⁹ sui. fugi. eui
ἀπεστρέψα. Retuli. restitui. auerti.
ἀπεταξάμην. Recessi. vale feci.
ἀπετύφλωσα. Excecaui.
ἀπεφθεγξάμην. Locutus sum.
ἀπεχθῶς. Inuoluntarie. inuite. inimiciciter. Γstineo.
ἀπέχομαι. μ. ξομαι. ω. ημαι. Abstineo. Γcontineo. ἀπέχω. μ. ξω. π. ηκα. Recipio abfuum habeo. Γuisus sum.
ἀπεχωρίσθην. Abscessi. recessi. di
ἀπήγαγον. Abduxi. duxi. erunt.
ἀπήγγειλα. Nunciaui.
ἀπήγγελην. Nunciatus sum.
ἀπήγγελκώς. οτος. ὁ. Postq̃ nunciauit.
ἀπηγξάμην. suffocatus sum.
ἀπήειν. Introiui. abfui.
ἀπήλασα. Abegi. expuli.
ἀπηλγηκώς. οτος. ὁ. Postq̃ desperauit. dolorem finiuit.
ἀπῆλθον. Abij. abscessi. erunt. Γfe.
ἀπηλλάχθαι. Liberatũ eẽ. recessis
ἀπηλλοτριωμένος. η. ον. Alienatus. a. um.
ἀπήμαρτος. η. ον. Illesus. a. um.
ἀπήμεγκα. Abduxi. Duxi.
ἀπημέστατος. η. ον. Immitissim⁹ sensissimus. validissimus. a. um.
ἀπηνής. εος. ὁ. ἡ. Validus. fessus. immitis. e.
ἀπήρτησα. Obuiam fui. peruem.
ἀπήρεσα. Displicui.
ἀπιδω. Videam. videro.
ἀπιέναι. Recedere.
ἀπιστέω. τ ἀπιστῶ. μ. ησω. π. ηκα. Non credo.
ἀπιστία. ας. ἡ. incredulitas. infidelitas.
ἄπιστος. η. ον. infidelis. incredulus. a. um.
ἀπῴμοτος. ὁ. Postq̃ recessit.
ἀπλησταίνω. μ. σω. π. κα. sum insaciabilis.
ἀπλησταία. ας. ἡ. insaciabilitas.
ἄπληστος. η. ον. insaciabilis. e.
ἁπλόος. α. ον. simpler.
ἁπλότης. ητος. ἡ. simplicitas.
ἁπλῶς. simpliciter. generaliter.
ἄπνοος. α. ον. Nõ spirãs. carẽs aia.
ἀπό. Ab. abs.
ἀποάρωθεν. Assumo. a pte supiori.
ἀποβαίνω. μ. ησομαι. π. κα. Descendo. contingo. cuado.
ἀποβάλλω. μ. λῶ. π. ηκα. Abijcio. sperno. Γcontigit cuasit.
ἀποβάς. αντος. ὁ. postq̃ descendit
ἀπόβλημα. ατος. το. Reliquie. qð proijcitur.
ἀποβήσομαι. cõtigã. descẽdã cuadã
ἀποβλέπω. μ. ψω. π. φα. Aspicio. inspicio.
ἀπόβλητος. η. ον. Abijciend⁹. a. ũ.
ἀποβολή. ης. ἡ. abiectio.

ἀπογεγραμμένος. η. ον. Descriptus. cõmuneratus. a. um.
ἀπογερόμενος. η. ον. inotu⁹. a. ũ.
ἀπογίνομαι. μ. ησομαι. π. ημαι Mortuor.
ἀπόγονος. ου. ὁ. Originem ducens. nepos. posterus.
ἀπογραφή. ης. ἡ. Descriptio. pfessio
ἀπογράφω. μ. ψω. ω. φα. Describo. censeo. cõnumero.
ἀπολελειγμένος. η. ον. Approbatus. ostensus. demõstratus. a. um.
ἀπολελυκνύω. μ. ειξω. ω. χα. Demonstro. ostendo.
ἀπόλειξις. εως. ἡ. Demonstratio. ostensio. Γbatus. a. um.
ἀπολελοκιμασμένος. η. ον. repro
ἀπολεκατόω. τ ἀπολεκατῶ. μ. ωσω. π. ωκα. decimo. as. Γũ.
ἀπόλεκτος. η. ον. Susceptu dign⁹. a
ἀπολέχομαι. μ. ξομαι. π. γμαι. Suscipio. accipio. expecto.
ἀπολημέω. τ ἀπολημῶ. μ. ησω. π. ηκα. Peregrinor. extra patriã sum.
ἀπόλημος. η. ον. Peregrinus. a. ũ.
ἀπολιλόμαι. μ. σομαι. ω. μαι. Vendo.
ἀπολιλόραι. Reddere. restituere.
ἀπολίλωμι. μ. ωσω. π. ωκα. redo. restituo. Γgo. separo.
ἀπολιορίζω. μ. ισω. π. κα. Segre
ἀπολοθῆναι. Redditũ restitutum. venditum esse.
ἀπολοκιμάζω. μ. σω. ω. κα. Reprobo. as.
ἀπόλος. Redde. Γprobo. as.
ἀπόλοσις. εως. ἡ. restitutio retributio.
ἀπολοῦραι. reddidisse. retribuisse.
ἀπολούς. ορτος. ὁ. postq̃ reddidit. retribuit.
ἀπολοχεῖον. ου. το. receptaculũ.
ἀπολοχή. ης. ἡ. Acceptio.
ἀπολράσω. Alufugiam. Γbuerẽ.
ἀπολῶ. Reddam. redderem. retri
ἀπολώην. Retribuam. reddam.
ἀπολώσω. Reddam. restituã. retribuam. Γretribuitur⁹
ἀπολώσωμ. ορτος. ὁ. Redditur⁹.
ἀποθανεῖν. Mortuum esse.
ἀποθαροῦμαι. Moriar.
ἀποθάρω. Moriar. mortuus fuero.
ἀποθαρών. ορτος. Postq̃ mortuus est. Γor.
ἀποθαυμάζω. μ. σω. π. κα. Admi
ἀποθέμενος. η. ον. postq̃ deposuit dimisit. Γmissum esse.
ἀποθέσθαι. deponere. dimittere. di
ἀπόθεσις. εως. ἡ. depositio. dimissio
ἀποθησαυρίζω. μ. σω. ω. κα. thesaurizo. thesaurũ facio. repono.
ἀποθήκη. ης. ἡ. apotheca. horreũ. alicuius rei repositorium.
ἀποθλίβω. μ. ψω. π. φα. Comprimo. constringo. affligo. ΓMoror.
ἀποθνήσκω. μ. οῦμαι. ω. ηκα.
ἀπόθου. Depone. omitte.
ἀποικία. ας. ἡ. Colonia.
ἀποικίζω. μ. σω. π. κα. Migrare
ἀποκαθιστάω. restituo. Γfacio.
ἀποκαθίστημι. μ. σω. π. κα. restituo
ἀποκαλέω. τ ἀποκαλῶ. μ. σω. π κα. Voco. inuoco. Γuelo. detego.
ἀποκαλύπτω. μ. ψω. π. φα. re
ἀποκάλυψις. εως. ἡ. Reuelatio.
ἀποκαράδοκία. ας. ἡ. Expectatio
ἀποκαταλλάσσω. μ. ξω. π. χα. Reconcilio.
ἀποκαταλλάττω. μ. ξω. ω. χα. Reconcilio. as.
ἀποκατασθῶ. Restituar.
ἀποκατάστασις. εως. ἡ. restitutio
ἀποκατασθήσω. Restituam.
ἀποκατεστάθην. Restitutus sum.
ἀποκατήλλαξα. Reconciliaui.
ἀπόκειμαι. μ. σομαι. ω. μαι. Repono. recondo. statuo.
ἀποκεκρυμμένος. η. ον. Absconditus. a. um.
ἀποκεκύλισμαι. Reuolutus sum.
ἀποκεκυλισμένος. η. ον. Reuolutus. a. um.
ἀποκεμόω τ ἀποκεμῶ. μ. σω. π. κα. Euacuo. exinanio. exhaurio.
ἀποκεφαλίζω. μ. σω. π. κα. decapito. decollo.
ἀποκλείω. μ. σω. π. κα. Claudo.
ἀποκόπτω. μ. ψω. π. φα. abscido
ἀπόκριμα. ατος. το. Responsio. responsum. Γrespondeo.
ἀποκρίνομαι. μ. οῦμαι. ω. μαι
ἀποκρίνω. μ. ρῶ. π. κα. Judico. as
ἀπόκρισις. εως. ἡ. Responsio.
ἀποκρύπτω. μ. ψω. π. φα. Abscondo. Γcultus. a. ũ.
ἀπόκρυφος. η. ον. Abscónditus. oc
ἀποκταμθῆναι. occisum esse.
ἀποκτεῖναι. occidisse. interfecisse.
ἀποκτέρω. μ. ρῶ. ω. κα. occido. interficio.
ἀποκυέω. τ ἀποκυῶ. μ. σω. ω. κα. Concipio. fero partũ. osculor.
ἀποκυλίω. μ. σω. π. κα. Reuolvo. euoluo. voluendo abstrabo.
ἀποκύω. μ. σω. π. κα. Gigno. pario
ἀποκωλύω. μ. σω. π. κα. Aluerto. prohibeo.
ἀπολαβεῖν. recepisse. recuperasse.
ἀπολαβόμενος. η. ον. Postq̃ apprehendit.
ἀπολαμβάνω. μ. ηψομαι. π. ήμμαι. recipio. apprehendo.
ἀπόλανσις. εως. ἡ. Fruitio.
ἀπολαύω. μ. σω. ω. κα. Fruor.
ἀπολείπω. μ. ψω. π. φα. Reliquo
ἀπολείχω. μ. ξω. π. χα. Lambo.
ἀπολέλυμαι. dimissus. solutus. liberatus sum. Γmissus. liberatus.
ἀπολελυμένος. η. ον. Solutus. di
ἀπολελύσθαι. Solutũ. dimissũ eẽ.
ἀπολέσαι. Perdidisse. amisisse.
ἀπολέσας. αρτος. ὁ. Postq̃ perdidit. amisit. Γsum esse.
ἀπολέσθαι. periisse. perdidisse. amisi
ἀπολέσω. Perdam.
ἀπολέω. τ ἀπολῶ. μ. σω. ω. κα. Pereo. perdo.
ἀπολήψομαι. Accipiam. recipiã.
ἀπόλλυμι. μ. σω. π. κα. Pereo.
ἀπολλύω. μ. σω. π. κα. Pereo.
ἀπολογέομαι. τ ἀπολογοῦμαι. μ. σομαι. ω. ημαι. Respondeo. defendo purgando objecta.
ἀπολογία. ας. ἡ. Defensio. excusatio.
ἀπολόμενος. η. ον. postq̃ periit.
ἀπολοῦμαι. peribo.
ἀπολούω. μ. σω. π. κα. abluo.
ἀπολύτρωσις. εως. ἡ. Redẽptio. remissio. Γuo.
ἀπολύω. μ. σω. ω. κα. dimitto. fol
ἀπολῶ. perdam. destruam.
ἀπολωλεκώς. οτος. ὁ. postq̃ perdidit. amisit.
ἀπολωλώς. οτος. ὁ. postq̃ periit.
ἀπόλωμαι. peream.
ἀπομακρόθεν. a longe.
ἀπομάσσω. μ. ξω. π. χα. abstergo
ἅπομαξ. Simul.
ἀπομέμω. μ. μῶ. ω. ηκα. Tribuo. do partem. Γabluo
ἀπομίωτω. μ. ψω. ω. φα. Lauo.
ἀπόμοια. ας. ἡ. ocum. uces.
ἀποπαρθενόω. τ ἀποπαρθενῶ. μ. σω. ω. κα. Deuirgino. virginitatem aufero.

ἀποπέρυσι. Ab anno preterito.
ἀποπίστω.ουμαι.π.ωκα. Decido.
ἀποπλαμόομαι.τ ἀποπλαμῶμαι.μ.ησομαι.π.ημαι. Aberro.
ἀποπλαμάω.τ ἀποπλαμῶ.μ.ησω.π.ηκα. Decipio seduco.
ἀποπλάνησις.εως.ἡ. Deceptio. peregrinatio. error.
ἀποπλέω.μ.σω.π. καί. Abnauigo.
ἀποπλύνω.μ.νω.π.κα. Lauo.
ἀποπνίγω.μ.ξω.π.χα. Suffoco strangulo.
ἀπορέομαι.τ ἀποροῦμαι.μ.ησομαι.π.ημαι. Dubito. confundor. afflictor.
ἀπορέω.τ ἀπορῶ.μ.σω.π.κα. Dubito. indigeo. careo. inops impotens sum. [dubitatio.
ἀπορία.ας.ἡ. Confusio. indigentia.
ἀπόρρητος.η.ον. Nefādus. nō dicendus.a.um. [cio. deiicio.
ἀπορρίπτω.μ.ψῶ.π.φα. abiἀπόρροια.ας.ἡ. Emanatio.
ἀπορφανίζομαι.μ.σομαι. π.ισμαι. Orphanꝰ fio. segregor. solus fio. [guo.
ἀποσβεννύω.μ.σω.π.κα. Extinἀποσκίασμα.ατος. το. obūbratio.
ἀποσοβέω.τ ἀποσοβῶ.μ.σω.π.κα. Expello. abigo.
ἀποσπάω.τ ἀποσπῶ.μ.ασω.π.κα. Euello. educo. abstraho. abduco.
ἀποσταλείς.εντος.ὁ. Missus.
ἀποσταλῶ. Mittar.
ἀποστάσ.αντος.ὁ. Postq̄ recessit. recedere fecit. [lio. discessus.
ἀποστασία.ας.ἡ. Dissentio. rebel
ἀποστάσιον.ου.το. Libellus repudij. repudium.
ἀποστεγάζω.μ.σω.π.κα. Detego. tectum demolior.
ἀποστέλλω.μ.λῶ.π.αλκα. Mitto.
ἀποστερέω.τ ἀποστερῶ.μ.ησω.π.ηκα. Fraudem facio. pauo.
ἀπόστηθι. Discede.
ἀποστῆναι. Discessisse.
ἀποστήσομαι. Recedam. discedā
ἀπόστησον. Auerte. recede.
ἀποστήσω. Recedam. discedam. auertam.
ἀποστολή.ης.ἡ. Apostolatus.

ἀπόστολος. ου.ὁ. Apostolus. i. missus.
ἀποστοματίζω.μ.σω.π.κα. Loquor memoriter. vel iubeo tanquā preceptor discipulus memoriter aliquid recitare.
ἀποστραφῶ. Auertar.
ἀποστρέφομαι.μ.ψομαι.π.μμαι. Auertor. discedo. fugio.
ἀποστρέφω.μ.ψω.π.φα. Auerto. reddo. refero.
ἀποστροφή.ης.ἡ. cōuersio. auersio
ἀποστυγέω.τ ἀποστυγῶ.μ.ησω.π.ηκα. Odi. odio habeo.
ἀποστῶ. Discedam. discederem.
ἀποσυμάγωγος. η.ον. Eiectus extra synagogam. a.um.
ἀπόσχου. Abstine.
ἀποτάσσομαι.μ.ξομαι.π.αγμαι. Diffugor. separor. nūcio. renūcio. discedo. valefacio.
ἀποτάσσω.μ.ξω.π.χα. Renuncio. valefacio.
ἀποτάττομαι.μ.ξομαι.π.γμαι. Diffugor. separor. nuncio. renuncio. valefacio. discedo.
ἀποτάττω.μ.ξω.π.χα. Renuncio. valefacio.
ἀποτελέω.τ ἀποτελῶ.μ. εσω.π.εκα. Perficio.
ἀποτέμνω.μ.σω.π.κα. Abscindo.
ἀποτίθημι.μ.ησω.π. κα. depono.
ἀποτιράσσω.μ.ξω.π.χα. excutio.
ἀποτιρρύω.μ.σω.π. κα. Reddo. exsoluo. punio.
ἀποτίω.μ.σω.π.κα. reddo. soluo.
ἀποτολμάω.τ ἀποτολμῶ.μ.ησω.π.ηκα. Audeo.
ἀποτομία.ας.ἡ. Seueritas.
ἀπότομος.η.ον. Crudelis. dirꝰ. a.ū.
ἀποτόμως. Duriter. grauiter.
ἀποτότε. Ex tunc. ex illa hora.
ἀποτουμῦν. Ex nunc. ex hac hora.
ἀποτρέχω.μ.μουμαι.π.ηκα. curro.
ἀποτυφλόω.τ ἀποτυφλῶ.μ.σω.π.κα. Exceco.
ἀπουσία.ας.ἡ. Absentia.
ἀποφέρω.μ.οισω.π.μοχα. Aspporto. defero.
ἀποφεύγω.μ.ξω.π.χα. auffugio
ἀποφθέγγομαι.μ.ξομαι.π.γμαι. Loquor.
ἀποφορτίζομαι.μ.σομαι.π.ισμαι. Onus depono.

ἀποφυγών.ουσα.ὁν. Postq̄ aufugit.
ἀπόχρησις.εως.ἡ. Usus.
ἀποχωρέω.τ ἀποχωρῶ.μ.ησω.π.ηκα. Discedo.
ἀποχωρίζω.μ.σω.π.κα. Abscindo, diuido. [morior.
ἀποψύχω.μ.ξω.π.χα. Aresco.
ἀπρόσλεκτος.η.ον. Insuscepti-bilis. iudignus susceptu. a.uz.
ἀπροσδόκητος.η.ον. ispesatꝰ. a.ū
ἀπρόσιτος.η.ον. Inaccessibilis. e.
ἀπρόσκοπος.η.ον. qui caret offensione.
ἀπροσωπόληπτος.η.ον. Qui non facit discrimē. t acceptionē personarum. [nō errat.
ἄπταιστος.η.ον. Sine peccato. qui
ἅπτομαι.μ.ψομαι.π.μμαι. tāgo
ἅπτω.μ.ψω.π.φα. Accendo.
ἀπωθέω.τ ἀπωθῶ.μ.σω.π.κα. Repello.
ἀπώκισα. Migrare feci.
ἀπώλεια.ας.ἡ. Perditio.
ἀπώλεσα. Perdidi. interfeci.
ἀπωλόμην. Pereꝫ.
ἀπών.οντος.ὁ. Absens.
ἀπωσάμενος.η.ον. Postq̄. repulit. Abiecit.
ἀπωσάμην. Repuli. abieci.
ἄρα. Nam. igitur.
ἆρα. Nunquid.
ἀρά.ᾶς.ἡ. Maledictio. execratio.
ἄραγε. Igitur. ideo.
ἆραι. Tollere. tulisse.
ἄρας.αντος.ὁ. Postq̄ tulit. soluit a portu. discessit.
ἀργέω.τ ἀργῶ.μ. ησω.π.ηκα. Cesso. vaco. otiosus sum.
ἀργία.ας.ἡ. Otium.
ἀργός.η.ον. Otiosus. piger.
ἀργύριον.ου.το. Argētū. nūmus.
ἀργυροκόπος.ου.ὁ. Argentariꝰ.
ἄργυρος.ου.ὁ. Argentum.
ἀργυροῦς.α.οῦν. Argenteꝰ. a.ū.
ἀργυροχόος.ου.ὁ. Argentariꝰ.
ἀρλαλόω.τ ἀρλαλῶ.μ.σω.π.κα. Contamino. polluo. fuligine ipleo.
ἄρειος πάγος.ου.ὁ. Tricus martius.
ἀρειοπαγίτης.ου.ὁ. Areopagita. ex ariopago. i. martio vico.
ἀρέσαι. Placuisse.
ἀρέσας.αντος.ὁ. Postq̄ placuit.
ἀρέσκεια.ας.ἡ. Complacentia. Obsequium.

ἀρέσκω.μ.σω.π.κα. Placeo.
ἀρεστός.η.ον. Benignus. placidus equus.a.um.
ἀρετή.ης.ἡ. Virtus.
ἀρθήσομαι. auferar. tollar.
ἄρθητι. Tollere. impera. passi.
ἀρθῶ. Tollar. auferar.
ἀριθμέω.τ ἀριθμῶ.μ.σω.π.κα. Numero. computo. as.
ἀριθμός.οῦ.ὁ. Numerus.
ἀριστερός.ά.όν. Sinister. a.um.
ἀριστέω.τ ἀριστῶ.μ.σω.π.κα. ἄριστον.ου.το. Prandiū. [prādeo.
ἀρκέομαι.τ ἀρκοῦμαι.μ. σομαι.π.μαι. Contentus sum.
ἀρκετός.η.ον. Sufficiens.
ἀρκέω.τ ἀρκῶ.μ.ησω.π.κα. Sufficio. satis sum.
ἄρκος.ου.ἡ. Ursa.
ἄρκτος.ου.ἡ. Ursa.
ἅρμα.ατος. το. currus.
ἁρμόζω.μ.σω.π.κα. Adapto.
ἁρμόμιον.ου. το. Suauitas.
ἁρμός.ου.ὁ. compago. iunctura.
ἀρνέομαι.τ ἀρνοῦμαι.μ.σομαι.π.ημαι. Nego.
ἄρνες.ων. Agni.
ἀρνίον.ου.τό. Agnus.
ἄρον. Tolle.
ἀροτριάω.τ ἀροτριῶ.μ.σω.π.κα. Aro. exerceo. Arno.
ἄροτρον.ου.το. Aratrum.
ἁρπαγή.ης.ἡ. Rapina.
ἁρπαγήσομαι. Rapiar.
ἁρπάζω.μ.ξω.π.χα. Rapio.
ἅρπαξ.γος.ὁ, ἡ. Rapax.
ἁρραβών.ωνος. ὁ. pignus.
ἄρραφος.η.ον. Inconsutilis. e. inconsutus.a.um.
ἄρρην.ενος.ὁ. masculꝰ. masculinꝰ.
ἄρρητος.η.ον. ineffabilis. idicibilis
ἀρρωστέω.τ ἀρρωστῶ.μ.σω.π.κα. Egroto. infirmor. [egritudo.
ἀρρώστημα.ατος. το. infirmitas
ἀρρωστία.ας.ἡ. Infirmitas. egrotatio. [tus.a.um.
ἄρρωστος.η.ον. Languidus. egro
ἄρσεν.το. Masculum.
ἀρσενοκοίτης.ου.ὁ. Masculorum concubitor.
ἄρτεμις.ιδος.ἡ. diana dea.
ἀρτέμων.ονος.ὁ. artemo. instrumē
ἄρτι. modo. nuper. nunc. [tū nauis.
ἄρτιος.α.ον. sanus. pfectꝰ. a.ū. par.
ἄρτος.ου.ὁ. panis.

ἀρτύω.μ.σω.π.κα. Condio.
ἀρχάγγελος.ου.ὁ. Archangelus princeps angelorum.
ἀρχαῖος.α.ον. antiquus. a.um.
ἀρχή.ης.ἡ. Principium. principatus. potestas. magistratus.
ἀρχηγός.ου.ὁ. dux. author.
ἀρχιερατικός.η.ον. res principis sacerdotum. [tus.
ἀρχιερεύς.εος.ὁ. princeps sacerdo
ἀρχιωσί.ηρ.εμος.ὁ. princeps pastorum. [faber.
ἀρχιτέκτων.ονος.ὁ. Architectus
ἀρχιτελώνης.ου.ὁ. princeps publicanorum. [Synagoge
ἀρχισυμάγωγος.ου.ὁ. princeps.
ἀρχιτρίκλινος.ου.ὁ. Princeps conuiuij.
ἄρχομαι.μ.ξομαι.π.γμαι. Incipio
ἄρχω.μ.ξω.π.χα. princeps fū. dūor
ἄρχων.οντος.ὁ. princeps. dux.
ἄρω. Tollam. auferam.
ἀρώματα.ων.τα. aromata.
ἀσάλευτος.η.ον. Immobilis. inconcussus.a.um.
ἀσβεστος.η.ον. inextinguibilis.e.
ἀσεβεια.ας.ἡ. Impietas.
ἀσεβέω.τ ἀσεβῶ.μ.σω.π.κα. impius sum. impie. ago.
ἀσέβημα.ᾶτος. το. iniq̄tas. ipietas
ἀσεβής.εος.ὁ. ἡ. ipius. irreligiosus.
ἀσέλγεια.ας.ἡ. Impudicitia.
ἄσημος.η.ον. Ignobilis. obscurus
ἀσθένεια.ας.ἡ. Infirmitas. [a.um.
ἀσθενέστερος.α.ον. Infirmior.
ἀσθενέω.τ ἀσθενῶ.μ. ησω.π.κα. Impotens imbecillis sum. egroto.as. [becillitas.
ἀσθένημα.ατος. το. Egritudo. im
ἀσθενής.εος.ὁ. ἡ. Infirmus. a.um Imbecillis. e. egrotus. a.um.
ἄσθμα.ατος. το. Spiritus. [ro.
ἀσθμαίνω.μ.ηω.π.κα. spiro. suspi
ἀσιάρχης.ου.ὁ. princeps asie.
ἀσίδηρος.α.ον. re. q̄ caret ferro.
ἀσιτία.ας.ἡ. abstinētia actbo. iciunīū
ἄσιτος.η.ον. Ieiunus. sine cibo.
ἀσκέω.τ ἀσκῶ.μ.σω.π.κα. Exerceo. t studeo.
ἀσκός.ου.ὁ. Uter. i. corium vini.
ἄσμα.ατος. το. Cantus.
ἀσμένως. Libenter.
ἄσοφος.η.ον. Insipiens. indoctus. a.um. [Saluto.
ἀσπάζομαι.μ.σομαι. π. σμαι.

ἀσπασμός.ου.ὁ. Salutatio.
ἄσπιλος.η.ον. Immaculatus. a.ū
ἀσπίς.ίδος.ἡ. aspis serpēs. scutū.
ἄσπονδος.η.ον. Sine federe vl' pace. transgressor foederis cōfirmati iuramento.
ἀσσάριον.ου.το. as. genus nūmi.
ἀστατέω.τ ἀστατῶ.μ.σω.π.κα Instabilis sū. nō habeo sedē certā.
ἀστεῖος.α.ον. elegās. vrbanus. a.ū
ἀστήρ. έρος.ὁ. Stella.
ἀστηρικτός.η.ον. instabilꝰ. nō firmꝰ.
ἄστοργος.η. ον. Qui caret amore t cantate.
ἀστοχέω.τ ἀστοχῶ.μ. ησω.π.κα. aberro. absedo.
ἀστραπή.ης.ἡ. Fulgur.
ἀστράπτω.μ.ψω.π.φα. Fulguro. corrusco.
ἄστρον.ου.το. stella. astrum.
ἀσύμφωνος.η.ον. discors. differēs
ἀσύνετος.η.ον. Imprudens. sine intellectu.
ἀσύνθετος.η. ον. Qui non seruat pacta et statuta.
ἀσφαλεια.ας.ἡ. Veritas. certitudo. diligentia. munitio.
ἀσφαλής.εος.ὁ. ἡ. Uerus. tutꝰ. munitus.a.um. securus.a.um.
ἀσφαλίζομαι.μ.σομαι.π.ισμαι munio. custodio. [ter
ἀσφαλῶς. diligēter. caute. circūdā
ἀσχημονέω.τ ἀσχημονῶ.μ.ησω.π.κα. Turpiter t inhoneste ago. turpis videor.
ἀσχημοσύνη.ης.ἡ. Turpitudo.
ἀσχήμων.ονος.ὁ. ἡ. Inuerecūdꝰ Turpis. inhonestus. a.um.
ἀσχολέω.τ ἀσχολῶ.μ.σω.π.κα. vaco. do operam.
ἀσχολία.ας.ἡ. negotiū. occupatio
ἀσώτεια.ας.ἡ. Luxuria.
ἀσώτως. Luxuriose.
ἀτακτέω.τ ἀτακτῶ.μ.σω.π.κα male ago t inhoneste. vitiose sū.
ἄτακτος.η.ον. Inquietus. vitijs deditus.a.um.
ἀτάκτως. inordinate. iquiete. vitiose
ἀταξία.ας.ἡ. Inordinatio. petulantia. procacitas.
ἄτε. cū. licut. tanq̄.
ἀτεκνία.ας.ἡ. filiorum inopia.
ἄτεκνος.η.ον. Qui caret filijs.
ἀτέλεστος.η.ον. imperfectus. a.ū.
ἀτελής.εος.ὁ. ἡ. Imperfectus. a.ū.

ἀτερίζω.μ.σω.π.κα.Iuceo,aſpicio
ἄτερ.ſine abſq;
ἀτιμάζω.μ.σω.π.κα. Inhono ro.as. ⌈Inhonoro.as.
ἀτιμάω τ ἀτιμῶ.μ.σω.π.κα.
ἀτιμία.ας.ἡ.Ignominia.ignobilitaſ.
ἄτιμος.η.ον.inhonoratus.a.um.
ἀτιμότερος.α.ον. Inhonoratior. Ignobilior.
ἄτιρα.que.neu.ge.nu.plura.
ἀτμίς.ιδος.ἡ.Vapor.
ατμός.ου.ὁ. Vapor.
ἄτομος.η.ον.Indiuiſibilis.e .atomus ſolis. ⌈ſiõe
ἄτοπος.η.ον.abſurd9,dign9 repbẽ
ἀτραπός.ου.ἡ.Semita.
ἀυγάζω.μ.σω.π.κα. fulgeo.ſplendeo.luceo.
ἄυγασμα.ατος.τό. Fulgor.
ἀυγή.ης.ἡ.Lux. dies.
ἀυθάλης.εος.ὁ.ἡ.Contumax. ſuperbus.elatus.
ἀυθαίρετος.η.ον. Volũtarius.ſua ſponte electus.a.um.
ἀυθεμτέω. τ ἀυθεμτῶ.μ.σφ.π.κα. Dominor.author ſum.
ἀυθέμτης.ου.ὁ.Author. actor. alicuius rei.
ἄυλαξ.ακος.ὁ.Sulcus.
ἀυλέω.τ ἀυλῶ.μ.σω.π.κα.Tibijs cano.
ἀυλή.ης.ἡ.Aule.atrium.aula.
ἀυλητής.ου.ὁ.Tibicẽ.q tibijs cãit
ἀυλίζομαι.μ.σομαι.π.ισμαι. Manco.moror.habito.diuerto.
ἀυλίζω.μ.σω.ω.κα.tibijs cano.
ἀυλός.ου.ὁ. Tibia.
ἀυξάμω.μ.ησω.ω.ηκα. Augeo. cresco.crescere facio.
ἀυξηθῶ.Crescam.
ἄυξησις.εως.ἡ. Augmentum.
ἄυριον.Cras.
ἀυστηρός.α.ον.auster9,grauis.durus.a.um.
ἀυτάρκεια.ας.ἡ.ſufficientia.
ἀυτάρκης.εος.ὁ.ἡ.ſufficiens.
ἄυτη.ης.ἡ.Hec.pronomen femini. numeri ſingularis.
ἀυτή.ης.ἡ. Ipſa.pronomen femini. numeri ſingularis.
ἀυτόθι.Ibi.
ἀυτοκατάκριτος.η.ον. Qui ſeip ſum condemnat.
ἀυτόματος.η.ον. Ultroneus. ſpõtaneus.a.um.

ἀυτόπτης.ου.ὁ. Qui propriſſe oculis aliquid vidit.
ἀυτός.η.ον. Ipſe.a.um.
ἀυτοσχελίως.Ex mẽplo.
ἀυτοῦ.Hic.ibi.huc.ipſius.
ἀυτόχειρ.ειρος.ὁ. Ultroneus. ſpontaneus.a.um.
ἀυχμηρός.α.ον.caliginoſus.a.us.
ἀφαιρέομαι.τ ἀφαιροῦμαι.μ.ησομαι.ω.ημαι.primo.adimo.
ἀφαίρεσις.εως.ἡ.adẽptio.ablatio.
ἀφαιρέω.τ ἀφαιρῶ.μ.ησω.ω.κα.Amputo.aufero.
ἀφαμής.εος.ὁ.ἡ.non viſus.occultus.inuiſus.a.ũ. ⌈demolior.deſtruo
ἀφαμίζω.μ.σω.π.κα.Extermino.
ἀφαμισμός.ου.ὁ.ἰτερũ. ὀſtructio
ἄφαμτος.η.ον.muſibilis. diſparẽs
ἀφεγγής.εος.ὁ.ἡ.Tenebroſus.a.ũ
ἀφειδία.ας.ἡ. iparſimonia.inabſtinentia.
ἀφείθην.remiſſus.condonatus ſuz.
ἀφειλόμην.abſtuli liberaui.priuaui
ἀφεῖλον.amputaui. abſtuli.erunt.
ἀφείς.εμτος.ὁ. Relinquens.dimittens.poſtq̃ reliquit dimiſit.
ἀφελρώμ.ωμος.ὁ.Secceſſus.
ἀφεθησομαι.Remittar.
ἀφεθῶ.remittar.remitterer.
ἀφελεῖμ.abſtuliſſe.amputauiſſe.
ἀφέλοιμι.diminuam.auferam.
ἀφελότης.ητος.ἡ.ſimplicitas.
ἀφέλω.abſtulero.diminuero.
ἀφέλωμαι.auferã.tollam.adimaz.
ἀφέμτες.dimittentes.relinquentes.
ἄφες.Sine.permitte.
ἄφεσις.εως.ἡ. Remiſſio.
ἀφεωθαι. Remittar.
ἀφή.ης.ἡ. Junctura.tactus.
ἀφῆκα.dimiſi.emiſi.
ἀφῆς.Exquo.exquo tempore.
ἀφήσω.dimittam.
ἀφθαρσία.ας.ἡ.Incorruptio.
ἄφθαρτος.η.ον. Incorruptibil.e.
ἀφθόμως.abũdanter. ſine inuidia.
ἀφιέναι.dimittere.
ἀφίημι.μ.σω.π.κα. Dimitto.permitto.emitto.condono.remitto.
ἀφικνέομαι.τ ἀφικνοῦμαι.μ.ξομαι.ω.ιγμαι.puenio.conſequor.
ἀφικόμην.peruenĩ.conſecutus ſum.
ἀφιλάγαθος.η.ον. Qui nõ amat bonitatem et virtutem.
ἄφιξις.εως.ἡ.receſſus.abitio.
ἀφιλάργυρος.η.ον. Non cupi=

dus pecuniarum.non auarus.
ἀφίσταμαι.μ.σομαι.π.μαι. Diſcedo.
ἀφιστάμην.Diſcedebam.
ἀφιστάω.τ ἀφιστῶ.μ.σω.ω. κα.Aufero.adimo.
ἀφίστημι.μ.σω.ω.κα.Diſcedo. abduco.auerto.
ἀφίω.μ.σω.ω.κα.Sino.
ἄφνω.ſubito.repente.
ἄφοβος.η.ον. ītrepidꝰ. ſine metu.
ἀφόβως.ſine timore.aduerb.
ἀφομοιόομαι.τ ἀφομοιοῦμαι μ.ωσομαι.π.ωμαι. Aſſimilor. ſimilis fio.
ἀφομοιόω.τ ἀφομοιῶ.μ.σω, ω.κα.Aſſimilo.
ἀφοράω.τ ἀφόρῶ.μ.ασω.π.κα Aſpicio.video.
ἀφορίζω.μ.σω.ω.κα. determino
ἀφορμή.ης.ἡ.Occaſio.
ἀφρίζω.μ.σω.π.κα. Spumo.
ἀφρομέστατος.η.ον. Inſipientiſſimus.a.um.
ἀφρός.ου.ὁ.Spuma.
ἀφροσύμη.ης.ἡ.ſtultitia.inſipiẽtia.
ἄφρων.ονος.ὁ.ἡ.iſipiẽs.imodeſtꝰ a.um. ⌈κα.Dormio.
ἀφυπνόω.τ ἀφυπνῶ.μ.σω.π.
ἀφυστερέω.τ ἀφυστερῶ.μ. σω.π.κα.Defraudo. priuo.
ἀφῶ.dimiſero omiſero.omittam.
ἀφωμοιωμένος.η.ον. Aſſimulatus.ſimilis factus.
ἄφωνος.η.ον. Mutus ſine voce.
ἀφώρισα.Diſcreui.ſegregaui.
ἀφωρισμένος.η.ον. Segregatus diſtinctus.determinatus.ſcpoſitus electus.a. um.
ἀχαμής.εος.ὁ.ἡ.vaſtus.imẽſus.a.ũ
ἄχαρις.εως.inurbanꝰ.iſulſus.a.us.
ἀχάριστος.η.ον. Ingratus.a.us.
ἀχειροποίητος.η.ον. Non manu factus.a.um.
ἄχη.ης.ἡ.Thriditas.
ἀχθήσομαι.Ducar.
ἄχθος.εος.το.Dolor.
ἀχλύς.λος.ἡ. Caligo.
ἀχρειόομαι.τ ἀχρειοῦμαι.μ. σομαι.ω.μαι. Inutilis ſum.
ἀχρεῖος.α.ον. Inutilis.e.
ἄχρηστος.η.ον. Inutilis.e
ἄχρι. Vſq; ad.
ἄχριὃν.vſq; ad.
ἄχρις.vſq; ad.

ἄχρισόν.Vſq; ad.
ἄχυρον.ου.τό.Palea.
ἀψενδής.ὁ.ἡ.Verax.ἀψ̃ mẽtir.
ἀψιθος.ου.ὁ.abſinthium herba.
ἄψυχος.η.ον.inanimatus.a.um.
ἄωρος.α.ον.Intempeſtiuus,immaturus.acerbus.a.um.
βαθμός.οῦ.ὁ.Gradus.
βάθος.εος.τό.profunditas.
βαθύνω.υ.νῶ.π.κα. profũdo.as.
βαθύς.εῖα.ὑ.profundus.a.um.
βαῖον.ου.τό.Ramus.
βαλάντιον.ου.το.Sacculus.
βάλλω.υ.λῶ.ω.ηκα. Mitto,iacio.iaculor,cedo.
βαπτίζω.υ.σω.ω.κα.Baptizo.
βάπτισμα.ατος.το.Baptiſmus.
βαπτισμός.οῦ.ὁ.Baptiſmus.
βαπτιστής.οῦ.ὁ.Baptiſta,Qui baptizat.
βάπτω.υ.ψω.π.φα.Tingo.
βάρβαρος.α.ον.barbarus.a.um.
βαρέω.ῶ βαρῶ.υ.σω.π.κα.Grauio.onero.
βαρεως.Grauiter.
βάρος.εος.το.Pondus,grauitas.Onus.
βαρύνω.υ.νῶ.π.κα.grauo.
βαρύς.εῖα.ὑ.Grauis.e.
βαρύτερος.α.ον.Grauior.us.
βαρύτιμος.η.ον.preciosus.a.um.
βασανίζω.υ.σω.π.κα. torqueo.fatigo.incio.
βασανισμός.οῦ.ὁ.Cruciatus.tormentum.
βασανιστής.οῦ.ὁ.Tortor.
βάσανος.οῦ.ὁ.Tormentum.experientia.probatio.under.quo aurifices aurum explorant.
βασιλεία.ας.ἡ.Regnum.
βασίλειον.ου.το.Regnum.
βασίλειος.ου.ὁ.regia domus.
βασίλειος.α.ον.Regalis.regius.a.um.
βασιλεύς.εως.ὁ.Rex.
βασιλεύω.υ.σω.π.κα. regno.as.
βασιλικός.η.ον.Regulus.regalis.regius.a.um.
βασίλισσα.ης.ἡ.Regina.
βάσις.εως.ἡ.fatum.exitus.baſa.firmamentum.greſſus.
βασκαίνω.υ.νῶ.π.κα.Faſcino.as
Βασκανία.ας.ἡ.Faſcinatio.
βάσκανος.η.ον.Invidus.a.us.

Βαστάζω.υ.ξω.π.χα.Porto.bajulo.as.
Βάτος.ου.ὁ.Rubus.genus menſure.cadus.
Βάτραχος.ου.ὁ.Rana.
Βατταλογεω.ῶ βαττολογῶ.υ.σω.π.κα.Loquax ſum.multum loquor.
Βαφή.ης.ἡ.Tinctura.
βδελυγμα.τος.το.Abominatio.
βδελυκτός.η.ον.Abominandus.abominabilis.e.
βδελύσσομαι.υ.ξομαι.π.γμαι Abominor.aris.
βδελύττομαι.υ.ξομαι.π.γμαι. abominor.aris.
βέβαιος.α.ον.Firmus.a.um.
βεβαιόω.ῶ.βεβαιῶ.υ.σω.ω.κα. Confirmo,roboro.
βεβαιωσις.εως.ἡ.Confirmatio.
βεβαπτισμένος.η.ον.Tinctus.a.um.
βεβαπτισμένος.η.ον.baptizatus.a.um.
βεβαρημένος.η.ον.grauatus.a.um.oneratus.a.um.
βεβίηκεν.Jucram.proceſſeram.
βεβηκώς.οτος.ὁ.Poſtq̃ uat.proceſſit,poſitus eſt,vadit.
βέβηλος.η.ον.Contaminatus.profanus.a.um.
βεβηλόω.ῶ βεβηλῶ.υ.σω.ω.κα. Cholo.contamino.
βέβληκα.proieci.miſi.
βεβλήκως.οτος.ὁ.Poſtq̃ proiecit.miſit.iniecit.
βέβλημαι.Conjectus.ciectus ſum.Jacco.precipitatus ſum.
βεβλημένος.η.ον.Proiectus.iniectus.precipitatus.a.um.
βεβρωκώς.οτος.ὁ.poſtq̃ manducauit.
βέλος.εος.το.Sagitta.iaculum.
βελτίων.ονος.ὁ.ἡ. Melior.preſtãtior.us.
βῆμα.ατος.το.Tribunal.greſſus.paſſus.
βήρυλλος.ου.ὁ.Beryllus.genus lapidis precioſi.
βία.ας.ἡ.Vis.violentia.
βιάζομαι.υ.σομαι.ω.μαι. gratior.onero.r.vim patior.cũ difficultate facio.cogor.vim facio.
βιάζω.υ.σω.π.κα.Vim facio.
βίαιος.α.ον.violentus.fortis.e.
βιαστής.ου.ὁ.violentus.qui vim

facit.
βιβλιάριον.ου.το.Libellus.
βιβλίον.ου.το.Libellus,liber.
βίβλος.ου.ἡ.Liber.
βίος.ου.ὁ.Vita.victus.
βιῶ.ῶ.Vivo.
βιῶσαι.vixiſſe.
βίωσις.εως.ἡ. Vita.converſatio.
βιωτικός.η.ον.vitalis ad vitam pertinens.
βλοβερός.α.ον Vocivus.noxius.a.um.
βλαβέω.ῶ βλαβῶ.υ.σω.ω.κα. Vocimentũ accipio.mulctor.
βλάβη.ης.ἡ.Detrimentum.nocumẽtum.
βλάπτω.υ.ψω.π.φα.nocco.offendo.
βλαστάνω.υ.ησω.π.κα.germino.pullulo.creſco.
βλάστημα.ατος.το.germen.
βλαστήσω.germinabo.pullulabo.creſcam.
βλαστός.ου.ὁ.germen.
βλασφημέω.ῶ βλασφημῶ.υ.σω.π.κα.Blaſfemo.maledico.
βλασφημία.ας.ἡ.blaſfemia.
βλάσφημος.η.ον.blaſfemus.homo male fame.
βλέμμα.ατος.το.Aſpectus.
βλέπω.υ.ψω.π.φα.aſpicio.video.cauco.
βλεφαρον.ου.το.palpebra.
βληθείς.εντος.ὁ.mittus.piectꝰ.a.ũ
βληθῆναι.Mittum proiectũ fuiſſe.
βληθήσομαι.Mittar.proiciar.
βληθήσωμαι.Mittarer.mittus;proiectus fuero.
βλῆθηναι.Proijcere.mittere.imperatiuus paſſiuus.
βλῆθῶ.proiciar:mittar.
βλητέος.α.ον.mittendus,dignus miſſu,ꝰ proiectu.
βοάω.ῶ βοῶ.υ.ησω.π.κα.Vociferor.clamo.
βόες.ων.οἱ.αἱ.boues.vaccæ.
βοή.ης.ἡ.clamor.
βοήθεια.ας.ἡ.auxilium.adiutorium.
βοηθέω.ῶ βοηθῶ.υ.σω.π.κα.Adiuuo ꝰ opem fero.
βοήθημα.ατος.το.Auxilium.
βοηθός.ου.ὁ.Auxiliator.adiutor.
βόθρος.ου.ὁ.Fouea.ſepultura.
βόθυνος.ου.ὁ.Fouea.

βόλβιτομ.ου.το. Stercus boum.
βολή.ης.ἡ. Jactus.
βολίζω.μ.σω.π.κα.submitto bolidē
βολίς.ίδος.ἡ. Jactus. iaculatio.
βοοζύγιομ.ου.το. Jugum boum.
βόρβορος.ου.ὁ. Lutum.cenu3.
βορεας.ου.ὁ.borcas.aquilo vētus.
βορρᾶς.ᾶ.ὁ. Aquilo.boreas.
βοσκομαι. Pascor.
βόσκω. Pasco.
βοτάρη.ης.ἡ. Herba.
βότρυς.υος.ὁ. Botrus.racemus.
βούλευμα.ατος.το. Consilium. propositum.
βουλεύομαι. μ. σομαι. ω. μαι Delibero.consulto.
βουλευτής.οῦ.ὁ. Consiliarius.de curio.prudens ꝛ bon consily.
βουλή.ης.ἡ. Consilium. Volo.
βούλομαι. μ. ησομαι. ω. ημαι.
βουμός.ου.ὁ. Collis.
βοῦς.οός.ὁ.ἡ. Bos.vacca.
βοῶν. Boum.vaccarum.
βραβεῖον.ου.τό. Brauium.premi um certaminis.
βραβεύω.μ.ευσω.π. ευκα. Erul to. Nuncio.medio.propono certa= men.vinco in certamine.
βραλύω.μ.ῶ.π.κα. Tardo.tar= dus sum.
βραλυπλοόω. ꝛ βραλυπλοῶ μ.σω.π.κα. Tardo cursu nauigo
βραλύς.εος.ὁ. Tardus. a.um.
βραλυτης.ητος.ἡ. Tarditas.
βραχίων.ονος.ὁ. Brachium.
βραχύς.εος.ὁ.breuis. parus.mo dicus. Pui piturus.
βραχυτελής.εος.ὁ.ἡ. breuis.bre
βρέφος.εος.τό. Infans.
βρέχω.μ.ξω.ω.χα. Rigo.
βρίθω.μ.σω.π.κα. Deprimo.
βρόμος.ου.ὁ. Crepitus ignis. stre pitus.sonitus.
βρομτάω.ꝛ βρομτῶ.μ.σω.π.κα. Tono.as.
βρομτή.ης.ἡ. Tonitru.
βροχή.ης.ἡ. Pluuia.
βρόχος.ου.ὁ. Laqueus. Pūi.
βρύγμα.τος.το.rugitus.stridor dē
βρυγμός.ου.ὁ.rugit9.stridor dētiū
βρύχω.μ.ξω.π.χα. Dētes collido Rugio. Pnero.germino.
βρύω.μ.σω.ω.κα. Produco.ge=
βρῶμα.τος.το. Esca. Pducabilis
βρώσιμος.η.ον. comestibilis. man

βράσκω. Comedo.
βύβλος.ου.ἡ. Liber.
βυθίζω. μ. σω.π.κα. mergo.obruo.
βυθός.ου.ὁ. Abyssus.profundum.
βυρσεύς.εος.ὁ. Corsarius.
βύσσινος.η.ον. Byssinus. ex bysso.
βύσσος.οσ.ὁ.byssus.gen9 lini subti
βῶλος.ου.ὁ. Massa. Pūs.
βωμός.ου.ὁ. Ara.
γάγγραινα.ης. ἡ. Cancer.
γάζη.ης.ἡ. Gaza.thesaurus.
γαζοφυλάκιον.ου.το. Reposito rium.gaze.thesaurus.
γάλα.κτος.τό. Lac.
γαλαθηνός.η.ον. Lacte nutrit9.a.ū
γαλήνη.ης.ἡ. Tranquillitas.
γαμέω.ꝛ γαμῶ. μ.ησω.ω.κα. Duco vxorem.
γάμος.ου.ὁ. Nuptie.
γάρ. Nī. aliquādo etiā est particula adiectiua ꝛ nihil significat.
γαστήρ.ερος.ἡ. Venter.
γαυριαμα.τος.το. clatio.exultatio.
γαυριαω.ꝛ γαυριῶ.μ.σω.π.κα Exulto.letor.extollor.superbio.
γαυρόομαι.ꝛ γαυροῦμαι. μ. σομαι.π.μαι. Elevor.superbio. extollor.
γέ. Particula adiectiua in fine dictio nū ꝛ significat iterdū diminutionē.
γεγαμηκώς.οτος.ὁ. Postquā du xit vxorem.
γεγαυριωμένος.η.ον. Sublat9. elatus.superbus.a.um.
γεγαυρωμένος.η.ον. Elebatus. In superbiam elatus.inflatus.
γεγεμημένος.η.ον. Factus. a.um.
γεγεμῆσθαι. Factum fuisse.
γεγέμηκα. Venui.
γεγέμημαι. Ventus fui. Prat9.a.ū.
γεγεμημένος.η.ον. Natus.gene
γεγεμῆσθαι. gnatum genitū fuisse.
γέμομα. Factus sum.fui.
γεγομέναι. Fuisse. factum fuisse.
γεγομώς.ῶτος.ὁ. Postq̄ fact9 fuit
γέγραμμαι. script9 sum. Post q̄ fuit.
γεγραμμένος.η.ον. scriptus.a.um.
γέγραφα. Scripsi. Pa.um
γεγυμνασμένος.η.ον. exercitat9
γείτων.ονος.ὁ.ἡ. Vicinus.a.
γελάω.ꝛ γελῶ.μ.σω.π.κα. rideo
γελως.τος.ὁ. Risus.
γεμίζω.μ.σω.π.κα. Impleo.
γέμω.μ.σω.ω.κα. Plenus sum.
γενεά.ᾶς.ἡ. Generatio.

γενεαλογία.ας.ἡ. Genealogia.ser mo vel ratio generis.
γενεαλογέομαι.ꝛ γενεαλογοῦ μαι.μ.ησομαι.ω. ημαι. Gene rationem habeo.
γενέσται. Fuisse.factum fuisse.
γενέσια.ων.τα. Festū diei natalis.
γενεσιάρχης.ου.ὁ. Generator.
γενεσιουργός.ου.ὁ. Creator.
γένεσις.εως.ἡ. Generatio.
γενετή.ης.ἡ. Natiuitas.
γενέτις.λος.ἡ. Mater. Genitrix.
γεγηθήμαι. Factum fuisse.
γεγήθητι.fias.imperatiu9 passiuus.
γεγήσομαι. Fiam.
γεγράω.ꝛ γεγρῶ. μ. σω. ω. κα. Genero.gigno.
γέγραμμα.τος.το. generatio.fetus.
γεγρησις.εως.ἡ. Generatio.
γεγρητός.η.ον.gnat9.genit9.a.um.
γεγρήτωρ.ρος.ὁ. Genitor.
γεγοίμην. Fiam.fierem.
γεγόμερος.η. ον.factus.a.um.
γένος.εος.το.gen9.spēs.natio.for= γενοῦ.esto.sis. Pma.
γένωμαι. Fiam. sim.
γέρας.ατος.το.honor.donū.præmiū
γερουσία.ας.ἡ. Senatus.
γέρων.οντος.ὁ. Senex. Pto.as.
γεύομαι.μ.σομαι.π.ευμαι. Gu
γεῦσις.εως.ἡ. Sapor.gustus.
γεώδης.εος.ὁ.ἡ. Terrenus.a.um.
γεωργέω.ꝛ γεωργῶ.μ.ησω.ω. ηκα. Agricolo.as. terrā colo.tuēs agricola. Ptura.
γεωργία.ας.ἡ. agricolatio.agricul
γεώργιον.ου.το. Agricolatio a= gricultura.
γεωργός.ου.ὁ. Agricola.
γῆ.ης.ἡ. Terra.
γηγενής.εος.ὁ.ἡ. ex terra nat9.a.ū
γήμω. Ducam. duxero vxorem.
γηράσκω.μ.σω.π.κα. Senesco.
γῆρας.ατος.τό. Senectus.
γιγαντώδης.εος.ὁ.ἡ. Giganteus gigant9 similis vel cōgnis.c. Pū.fio.
γίγνομαι. μ. ησομαι. ω. ημαι.
γίνομαι.μ.ησομαι.π.ημαι.ū.fio
γινώσκω.μ.ωσομαι.π. ωκα. Co gnosco.
γλεῦκος.εος.τό. Mustum.vinū.
γλυκαίνω. μ. νω. π. κα. Dul= cis sum.
γλύκασμα.ατος.το. Dulcedo.
γλυκύς.εος.ὁ. Dulcis.

γλυκύτερος.α.ον.Dulcior. us.
γλυκύτης.ητος.ἡ.Dulcedo.
γλύμμα.ατος.τό. Sculptura.
γλυπτός.ἡ. ον .Sculptus.a.uz.
γλυφή.ης.ἡ.Sculptura.
γλύφω.μ.ψω.π.φα.sculpo.
γλῶσσα.ης.ἡ.Lingua.
γλωσσόκομον.ου.το.Arca. vel repositorium ligneum ad asseruandas pecunias que supererant. locul. Marsupium.
γλωσσώλης.εος.ὁ.ἡ. Loquax. verbosus.a.um.
γραφεύς.εσ.ὁ.Fullo.
γνήσιος.α.ον. germanus. legitimus.a.um.
γνησίως.Legitime. ⌈scientes.
γνόρτες.ορτων.οἱ.cognoscentes.
γνούς.ορτος.ὁ.cognoscēs.sciens.
γνόφος.ου.ὁ.Caligo
γνῶ.cognoscam.
γνῶθι.cognosco.
γνώμη.ης.ἡ.sententia. consilium.
γνωρίζω.μ.σω.π.κα.cognosco.notum facio.
γνώριμος.η. ον Notus. equalis.
γνωσθείς.εντος.ὁ. Cognitus.
γνωσθῆναι.Cognitum fuisse.
γνωσθήσομαι.cognoscar.sciar.
γνώσθητι.cognitus esto.
γνωσθῶ.cognoscar.
γνῶσις.εως.ἡ.cognitio.
γνώσομαι.cognoscam.
γνώστης.ου.ὁ.cognitor.conscius.
γνωστός.η.ον.cognitus.a.um.
γογγύζω.μ.σω.ϖ.κα.murmuro.as. ⌈murmuratio.
γογγυσμός. ου. ὁ. Murmur.
γογγυστής.ου. ὁ. murmurator.
γόης.ητος.ὁ.veneficus. incantator.
νόμος.ου.ὁ.Dirus. ⌊seductor.
γομφιάζω.μ.σω.π.κα.collido dentes.stridco dentibus.
γόματα.ων.τά.Genua.
γονεύς.εος.ὁ.pater.parens.
γόνυ.ος.τό.Genu.
γονυπετέω.τ γονυπετῶ.μ.σω π.κα.Genua flecto. ⌈pistola.
γράμμα.ατος.τό Ira. scriptura.e
γραμματεία. ας.ἡ. Litteratura. sapientia.
γραμματεύς.εος.ὁ.Scriba.
γραϖτός.η.ον. Scriptus. pictus. a.um.
γραφή.ης.ἡ.pictura.scriptura.

γράφω.μ.ψω.π.φα.scribo pingo
γραωλης.εος.ὁ.ἡ. Anilis.e.
γρηγορέω.τ γρηγορῶ.μ.σω.π κα.Vigilo.as.
γυμνάζω.μ.σω.π.κα.Exerceo.
γυμνασία.ας.ἡ.Exercitium.
γυμνιτεύω.μ.σω.ϖ.κα.Mud⁹ fũ
γυμνός.η.ον.Nudus.a.um.
γυμνότης.ητος.ἡ.Nuditas.
γυναῖκα. Mulierem.vxorem.
γυναικάριον.ου.το. muliercula.
γυναικεῖον.ου.το. Loc⁹ mulier.
γυναῖκες.ων.αἱ. mulieres.vxores.
γυνή.αικος.ἡ. Mulier.vxor.
γύρος.ου.ὁ.Gyrus.circuit⁹. ⌈circo.
γυρόω.τ γυρῶ.μ.σω.π.κα. circγωνία ας.ἡ.Angulus.
Δαιμονίζομαι. μ. σομαι. π. ισμαι.Vexor a demonio.demonũ hẽo.
Δαιμόνιον.ου.το. Demonium.
Δαιμονιώδης.εος.ὁ.ἡ. Demoniacus.diabolicus.a.um.
Δαίμων.ονος.ὁ.ἡ.demõ.dei⁹.dea.
Δαίρω.μ.ρῶ.π.κα.Percutio.
Δάκρω.μ.ήξω. π. ηχα. Mordeo.
Δάκρυον.ου.τό.Lachryma.
Δακρύω.μ.σω.π.κα. Lachrymo. ploro.
Δακτύλιον.ου.τό.Annulus.
Δάκτυλος.ου.ὁ.digitus.
Δαμάζω.μ.σω.π.κα.domo.as.
Δάμαλις.εως.ἡ.Vitula.
Δαμείζομαι. μ.σομαι.π.εισμαι. Mutuor.fenero.
Δαμείζω.μ.σω.π.κα. Mutuo.as.
Δάμειον.ου.τό.debitum.
Δαμεισμός.ου.ὁ. Mutuatio. mutuum.
Δαμειστής.ου.ὁ.Fenerator.
Δάμος.εος.το. Mutuum.fenus.
Δαπαμάω.τ Δαπαμῶ.μ.σω.ϖ. κα.Expendo.
Δαπανη.ης.ἡ. Sumptus. expensa.
Δαρησομαι.Vapulabo.
Δαψιλης.εος.ὁ.ἡ.Abundans.
Δε.connectio.autem.
Δεδάμασμαι.domatus sum.
Δεδαμεισμένος.η.ον.mutuat⁹.a.u
Δέδεγμαι.Acceptus.
Δεδεκάτωκα.decimaui.
Δεδεκάτωμαι.decimatus sum.
Δεδεκώς.οτος. ὁ. nostrũ ligauit.
Δέδεμαι.Alligatus sum.
Δεδεμένος.η.ον. Ligatus.a.um.
Δεδέσθαι.Ligatum fuisse.

Δεδικαίωμαι. Justificatus sum.
Δεδικαιωμένος.η.ον. Justificatus.a.um. ⌈nẽ patitur.
Δεδιωγμένος.η.ον. Qui persecutio
Δεδοκίμασμαι. Probatus sum.
Δεδοκιμασμένος.η.ον. Approbatus.a.um.
Δέδομαι. Datus traditus sum.
Δεδομένος.η.ον. datus. a.um.
Δεδοξάσθαι. Glorificatum fuisse.
Δεδόξασμαι. Glorificatus sum.
Δεδοξασμένος.η.ον. Glorificatus.a.um.
Δεδούλευκα. Seruiui.
Δεδούλωμαι. seruitum subiect⁹ sũ.
Δεδουλωμένος.η.ον. Seruus factus. seruiens.
Δέδωκα. dedi.
Δεδώκειν. dederam.
Δεδωκώς.οτος.ὁ. Postq̃ dedit.
Δεδώρημαι. donatus. datus sum.
Δεδωρημένος.η.ον. donatus. datus.a.um.
Δέη. oportuerit. oporteat.
Δεήθητι. Roga.
Δέησις. εως. ἡ. Oratio.
Δεήσω. Indigebo.
Δεθῆναι. Alligatum. vinctũ fuisse.
Δεῖ. Oportet. decet.
Δεῖγμα. ατος. το. demonstratio. signum. ⌈exẽplum facio.
Δειγματίζω. μ. σω. π. κα. παράδειγμα
Δείγνυμι. μ. ειξω. π. χα. Ostendo. demonstro.
Δειγνύω. μ. ειξω. π. χα. demonstro. ostendo.
Δείκτυον. ου. το. Rete.
Δειλία. ας. ἡ. Timiditas.
Δειλιάω. τ Δειλιῶ. μ. σω. ϖ. κα. Formido. metuo.
Δειλός. η. ον. Timidus. a. um.
Δεῖνα. Quendam.
Δεινός. η. ον. Grauis. obscurus. Vehemens. seuerus. horribilis.
Δεινῶς. Male grauiter.
Δεῖξαι. demonstrauisse.
Δεῖξον. Ostende.
Δείξω. demonstrabo. ⌈Leno. as.
Δειπνέω. τ Δειπνῶ. μ. σω. π. κα.
Δεῖπνον. ου. τό. cena. e.
Δεισιδαιμοναίστερος. α. ον. Curiosior. circa deorũ cultũ. superstitiosior.
Δεισιδαιμονία. ας. ἡ. Cultus erga deos. superstitio.
Δειχθείς. εντος. ὁ. demonstratus.

Δέκα.Decem.
Δεκαλύο.Duodecim. [lis.
Δεκαμηιαῖος.α.ον.Res decē mē
Δεκαπεμτε.Quindeci. [rubis
Δεκάπολις.εως.ἡ.provicia decem
Δεκατέσσαρες.ωρ.quattuordeci.
Δεκάτη.ης.ἡ.Decima.
Δέκατος.η.ον.Decim⁹.a.um.
Δεκατόω.τ Δεκατῶ.ω.σω.π.κα.
Decimo.as.
Δεκτός.η.ον.Acceptus.a.um.
Δελεάζω.ω.σω.τ.κα.: ꝙlicio. at
Δεμβρον.ου.τό.Arbor. [trabo.
Δεξια.ας.ἡ.Dextra.
Δεξιολάβος.ου. ὁ.Lanceārius.
Δεξιός.α.ον.Dexter.a.um.
Δέξομαι.Accipiam.
Δεομαι.ω.ησομαι.Rogo.indigeo.
Δέον.Decens.licitum.
Δερμα.ατος.τό.Pellis.corium.
Δερμάτινος.η.ον.pelliceus.a.um.
Δερω.ω.ρῶ.π.κα.Excorio.as.
Δεσμά.ων.τα.Vincula.
Δεσμέυω.ω.σω.π.κα.Alligo.
Δεσμέω.τ Δεσμῶ.ω. σω. τ. κα.
Δέσμη.ης.ἡ.Fasciculus. [Ligo.
Δεσμιος.α.ον.Vinctus.a.um.
Δεσμός.ου ὁ.Vinculum.
Δεσμοφύλαξ.κος.ὁ.Carceris cu
stos.prepositus carceris.
Δεσμωτήριον.ου.Το.Carcer.
Δεσμώτης.ου. ὁ.Vict⁹.q̄ ē i vinculis
Δεσπόζω.ω.σω.π.κα.Dominor.
Δεσπότης.ου.ὁ. Dominus.
Δεῦρο.Huc.ades.veni. accede.
Δεῦτε.Agite. venite.
Δευτεραῖος.α.ον. Qui aliquid fe
cit secunda die.
Δεύτερον.Secundo.secundum.
Δευτεροπρῶτος.η.ον.Secundi.
primus.a.um.
Δεύτερος.α.ον.secundus.a.um.
Δευτερόω.τ Δευτερῶ.ω.σω. π.
κα.Secundo.as.itero.as.
Δευτέρωσις.εως.ἡ.Secūdatio.re
petitio.iteratio. [scipio.accipio.
Δέχομαι.ω.ξομαι.π.εγμαι.Su
Δέω.ω.σω.π.κα.Ligo.alligo.abſū,
opus habeo.
Δή.particula cōpletiua τ nihil signifi
Δῆγμα.ατος.το.Morsus. [cat.
Δηλομότι.Videlicet. manifestū est.
Δῆλος.η.ον. Manifestus. a.um.
Δηλόω.τ Δηλῶ.ω.σω.π.κα.Ma
nifesto.significo.ostendo.

Δημηγορέω.τ Δημηγορῶ. ω.
σω.π.κα.Contionor.Oratione pu
blice habeo.
Δημιουργέω.τ Δημιουργῶ.ω.
σω.ω.κα.Condo.fabrico.facio.
Δημιουργός.ου.ὁ. Conditor.
Δῆμος.ου.ὁ . Populus. plebs.
Δημοσία.Publice.
Δημόσιος.α.ον . Publicus.a.um.
Δημότης.ου.ὁ.Popularis.huat⁹.
Δημάριον.ου.τό.Denarium. ij.
Δήποτε.Tandem.
Δήρας.αντος.ὁ . postq̄ percussit.
Δῆσαι. Ligauisse.
Δήσας.αντος.ὁ.Postq̄ ligauit.
Δῆσον.Alliga.
Δήσω.Ligauero.
Διά.Per.propter.
Δία.Jouem.
Διαβαίνω.ω.ησομαι.π.ηκα. Trā
seo.perambulo.gradior.
Διαβάλλω.ω.λῶ. π.ηκα . Calū
nior.crimīor.
Διαβάς.αντος.ὁ.postq̄ ptransiuit.
Διαβεβαιόω.τ Διαβεβαιῶ.ω.σω.
.ω.κα.Affirmo.confirmo.
Διαβῆναι.Transiuisse. [facio.
Διαβιβάζω.ω.σω.π.κα . ptransire
Διαβλέπω.ω.ψω.ω.φα.Video.
aspicio.
Διαβολή.ης.ἡ. Calūnia.accusatio.
Διάβολος.ου.ὁ.calūniator. diabo
Διαβούλιον.ου.το.cōsiliū. [lus.
Διαγγέλλω.ω.λῶ.π.ελκα.Nun
Διάγε.Saltem.propter. [cio.as.
Διαγερόμενος.η.ον. Postq̄ tran
siunt τ preterut. [trāseo.perficio.
Διαγίνομαι. ω.ησομαι.π.ημαι
Διαγιγνώσκω.ω.σομαι. ω.ωκα.
Cognosco. dijudico. [sco.
Διαγμορίζω.ω.σω.ω.κα. cogno
Διάγνωσις.εως.ἡ. cognitio. dijudi
catio. iudicium. [bo.
Διαγράσομαι.cognoscaꝫ.dijudica
Διαγογγύζω.ω.σω.ω.κα. Mur
muro.
Διαγρηγορέω.τ Διαγρηγορῶ.
ω.σω.ω.κα.Vigilo.
Διάγω.ω.ξω.π.χα.Duco.trāsigo.
transuecho.
Διαλέχομαι.ω.ξομαι. π. γμαι.
Suscipio.per successionem capio.
Διάδημα.τος.τό.diadema.ligamē
Διαδίδωμι. ω.σω.π.ωκα. Di
stribuo.do.trado.

Διάδος.Da.distribue.
Διάδοχος.ου.ὁ.successor . Qui in
officio succedit.
Διαδραμοῦμαι.Discurram.
Διαδρας.αρτος.ὁ.Postq̄ pcurrit.
discurrit.
Διαδώσω.tradam.dabo.distribuaꝫ.
Διαζωννύω.ω . σω.π.κα . Pre
cingo.cingo.
Διαθεμενος.η.ον.Postq̄ disposuit
vel dispositus est.
Διαθήκη.ης.ἡ.Testamētū.status ho
minis τ conditio.
Διαθήσομαι.Disponam.
Διαθρύπτω. ω. ψω.π.φα. Con
fringo.in minutas partes seco.
Διαίρεσις.εως.ἡ.Diuisio.
Διαιρεω.τ Διαιρῶ.ω.σω.ω.κα.
Diuido.
Διαιτάομαι.τ Διαιτῶμαι. ω.σο
μαι.π.μαι.Viuo.vitaꝫ transigo.
Διακαθαρίζω.ω.σω.π.κα.Mun
do.as.purgo.
Διακατελέγχω.ω.ξω.π.χα.Re
uinco.reprehendo. redarguo.
Διακατηλεγχόμην.Reuincebaꝫ.
inuehebar.reprehendebam.
Διακατήλεγχον . Reuincebam .
Reprehendebam.ant. reuinci. rep
hendi.runt.
Διακενῆς.Inuanum.frustra.
Διακομέω.τ Διακομῶ . ω . σω.π.
κα.ministro.as.
Διακομία.ας.ἡ . Ministerium.
Διακομιάω.τ Διακομῶ.ω.σω.π.
κα.Dispenso.operor.
Διάκορος.ου.ὁ. Minister.i.
Διακόσιος.α.ον.Ducenti.
Διακούω.ω.σω.π.κα.Audio.
Διακριβόομαι.τ Διακριβοῦμαι
ω.σομαι.π.μαι. Diligens fuit.
Διακρίνομαι.ω. ονμαι. π. ιμαι.
Hesito.disputo.
Διακρίνω.ω.μῶ.π. κα . Discerno.
diiudico.
Διάκρισις.εως.ἡ.discertatio.
Διακυβερνάω.τ Διακυβερνῶ.ω.
σω.π.κα.Guberno.
Διακωλύω.ω.σω.π. κα . phibeo.
Διαλάλέω.τ Διαλαλῶ. ω. σω.
π.κα.Colloquor.diuulgo.
Διαλέγομαι.ω.ξομαι.ω.γμαι.
Disputo. [cesso.
Διαλείπω.ω.ψω.ω.φα . deſino.
Διάλεκτος.ὁν.ἡ . Idioma.Lingua.

fermo proprius cuiusq̄ nationis.
Διαλλαγή.ης.ἡ.reconciliatio.
Διαλλάττω.ω.ξω.ω.χα.reconci
lio.commuto.variego.
Διαλογίζομαι. ω.σομαι.π.ισ
μαι.cogito.
Διαλογισμός.ου.ὁ.cogitatio.
Διαλοιδόρησις.εως.ἡ.conuitiuꝫ.
Διαλύω.ω.σω.π.κα . dissoluo.dif
fundo. [sano.
Διαμαίρομαι.ω.ουμαι.π.μα.In
Διαμαρτύρομαι.ω . ουμαι.ω.
μαι.Testor.testeꝫ facio.
Διαμασάομαι.τ Διαμασῶμαι.
ω.σομαι.π.μαι.manduco . Inte
perate mando.deuoro.
Διαμάχομαι.ω.εσομαι.π.μαι.
Pugno.as.
Διαμεμάχημαι.Pugnaui.
Διαμεμερικώς.οτος.ὁ.Postquā
mansit.postquam perseueraut.
Διαμεμερισμένος.η.ον . diuisus.
a.um. [perseuero.remaneo.
Διαμένω.ω.μῶ.π.κα.Permaneo.
Διαμερίζω.ω.σω.π.κα . diuido.
Διαμερισμός.ου.ὁ.sepatio.diuiso
Διαμέσου.Per medium. [blico.as
Διαμένω.ω.μῶ.π.κα.diuulgo.pu
Διαμεύω.ω.σω.π.κα . Innuo . fi
gnis loquor. [cogito.meditor.
Διαμοέω.τ Διαμοῶ.ω.σω.π. κα.
Διαμόνια.ατος.τό.cogitatio.
Διάμοια.ας.ἡ.sapiētia.mēs.intellect⁹.
Διαμοίγω.ω.ξω.π. χα. Aperio.
Διαμυκτερεύω.ω.σω.ω.κα.per
nocto.noctem traduco τ consumo.
Διαμύω.ω.σω.π.κα. expedio. fa
Διαπαρτός.Semper. [cio.conficio.
Διαπαρατριβή.ης.ἡ.conflictatio.
Διαπεράω.τ Διαπερῶ.ω.σω.ω.
κα.Transeo.transfreto.
Διαπλέω.ω.σω.ω.κα. pernauigo
nauigando relinquo.
Διαπομέομαι.τ Διαπομοῦμαι.
ω.σομαι.π.μαι.Dolco.
Διαπορεύομαι . ω . σομαι. ω .
μαι.Transeo.
Διαπορέω.τ Διαπορῶ. ω.ησω.
π.κα.Hesito.dubito.
Διαπραγματεύομαι.ω.σομαι.
ω.μαι.Negocior.mercaturā exerceo
Διαπρίω.ω.σω.π.κα.disseco.scido
Διαπτάς.αρτος.ὁ.postquam trā
uolauit. [Articulo.ar.
Διαρθόω.τ Διαρθῶ.ω.σω.π.κα.

Διαρθρόομαι.τ Διαρθροῦμαι .
ω.σομαι.π.ωμαι.confirmor in
membris.
Διαρθρόω.τ Διαρθρῶ.ω.σω.π.
κα. per membra cōpono. [scerpo.
Διαρπαζω.ω.ξω.π.χα. diripio.di
Διαρραγήσομαι. disrūpar. dissipa
bor. [disrumpo.
Διαρρηγνύω.ξω.ω.χα.Scindo.
Διαρρήσσω.ω.ξω.π.χα.Rūpo.
Διασαφέω.τ Διασαφῶ.ω.σω.π.
κα. Narro.refero.renūcio.manifesto.
Διασείω.ω.σω.π.κα. Concutio.
Διασκεδαμύω.ω.σω.π.κα. dis
soluo.
Διασκιρτάω.τ Διασκιρτῶ.ω.σω.
π.κα. Erudio.erudio pre letuta.
Διασκορπίζω.ω.σω.π.κα. Spar
go.dispergo.
Διασπάω.τ Διασπῶ. ω. σω.ω.
κα.disrumpo τ discerpo.
Διασπαρείς.ερτος.ὁ.dissemmat⁹
dispersus.a.um. [dispergo.
Διασπειρω.ω.ρῶ.ω.κα.dissemio.
Διασπορα.ας.ἡ.dispersio .dissemi
natio.
Διαστάς.αντος.ὁ.postquā distant
Διαστελλόμαι.ω.ουμαι.π.μαι.
precipio. [distinguo.
Διαστέλλω.ω.λῶ.π.κα.diuido.
Διαστημα.ατος.το. distātia.spatiū
Διαστήσας.αρτος.ὁ.Postq̄ fecit
distare.separauit.
Διαστολή.ης.ἡ.distinctio. [guro
Διαστράπτω.ω.ψω.π.φα. Ful
Διαστρεφομαι . ω . ψομαι . ω.
μαι.peruertor. [uerto.
Διαστρεφω.ω.ψω.π.φα.per
Διασχίζω.ω.σω.π.κα. Scindo.
Διασωζω.ω.σω.π.κα . saluo libero
as. [ceptum.
Διαταγή.ης.ἡ.ordinatio. cōstitutio
Διάταγμα.τος.το.precepti.institutio
Διαταράττω.ω.ξω.π.χα.Turbo.
tumultum facio.
Διατάσσομαι.ω.ξομαι.π.γμαι.
Ordino.constituo.dispono. [beo.
Διατάσσω.ω.ξω.π.χα. pario.iu
Διατάττομαι.ω. ξομαι. π. γμαι.
dispono.ordino. [di no. cōstituo.
Διατάτω.ω.ξω.π.χα.precipio or
Διατάχους. cito.velociter.
Διατείνω.ω.νῶ.ω.κα . assequor.at
tingo. [κα.perseuero.perficio.
Διατελέω.τ Διατελῶ. ω. σω.ω.

Διατεταγμένος.η.ον. preceptus.
ordinatus.a.um.
Διατεταχέναι.precepisse. iussisse.
Διατηρέω.τ Διατηρῶ.ω. σω.ω.
κα.conseruo.retineo.
Διατί.Quare.cur.
Διατίθημι.ω.ησω.π.ηκα.dispono.
Διατοῦτο . propter hoc.ideo.
Διατρέχω.ω.ουμαι.ω.ηκα. dis
curro.percurro. [Maneo.
Διατρίβω.ω.ψω.π.φα . cōtoror.
Διατροφή.ης.ἡ. Alimentum.
Διαυγάζω.ω.σω.π.κα.Elucesco.
Διαυγής.εος.ὁ.ἡ.plucidus.a.um.
Διαφαίρομαι.ω.ουμαι.π.ωμαι
Apparco.
Διαφέρω.ω.οισω.ω.οχα. Diffe
ro. Excello.supero .transfero . disse
mino.per diuersas ptes fero. [gio
Διαφεύγω.ω.ξουμαι.π. γα. Fu
Διαφημίζω.ω.σω.π.κα. diffamo.
Διαφθειρω.ω.ρῶ.π.κα. corrūpo.
Διαφθορά.ας.ἡ . corrupio.
Διαφορά.ας.ἡ.differentia.
Διαφορος.α.ον.diuers⁹.differēs.
Διαφορώτερος.α.ον.differentior
Magis diuersus.a.um.
Διαφύγω.fugiam.fugerem.
Διαφυλάττω.ω.ξω.π.χα.ſerio.
custodio.
Διαχειρεομαι.τ Διαχειροῦμαι
ω.σομαι.π.ημαι.Occido.interficio.
Διαχειρίζομαι. ω.σομαι.ω.ισ
μαι.Occido.interficio.
Διαχεω.ω.ευσω.π.κα. diffundo.
Διαχωρίζω.ω.σω.ω.κα.ſcido .ſe
paro. [furro. murmuro.
Διαψιθυρίζω.ω.σω.ω.κα. Su
Δίγλωσσος.η. ον. Bilinguis.du
plici lingua. [docere alios.
Διδακτικός.η.ον.doctor. qui amat
Διδακτός.η.ον.docꝫ.a.ū.docibil'e.
Διδασκαλία.ας.ἡ.doctrina.
Διδάσκαλος.ου.ο.Magister.
Διδάσκω.ω.ξω.ω.χα. doceo.
Διδαχή.ης.ἡ.doctrina.
Διδόμαι.dare.
Διδόω.τ Διδῶ.ω.σω.π.κα.do.as.
Δίδραχμα.τος . το. didrachma.
genus pecunie.
Δίδυμος.η.ον.Gemīnus.a.um.
Δίδωμι.ω.σω.ω.κα.do.
Διέβην.Transiui.
Διεβίβασα.pertransire feci.
Διεβλήθην . diffamat⁹ accusat⁹ fuꝫ.

Διεγείρω.μ.ρω.π.κα.Excito, as.
Διεγμώρισα.cognoui.
Διεγόγγυζον. murmurabã.ant.
Διεγρηγορησάμην.Vigilaui.
Διελιδόμην.Diuidebar, distribue
Διέλωκα.diuisi.distribui. [bar.
Διεζωσα.precinxi.
Διεζωσάμην.precixi me.pcinctus sũ.
Διεζωσμένος.η.ον.precinctus.a.ũ.
Διεθέμην.disposui.
Διεθρύβην.Sectus in minutas partes sum.confractus sum.
Διεῖλον.diuisi.erunt. [tus sũz.
Διεκρίθην.hesitaui.discret9 diudica
Διεκριμόμην.Hesitabam, disiudicabam.discernebam.ar.
Διέκριμον.Diiudicaui.erunt.bã.ant
Διεκώλυον.prohibebã.vetabã.ant
Διελαλούμην.diuulgabar, colloquebar.
Διελάλουν.colloquebar.antur.
Διελεγόμην.disputabã.disserebaz.
Διελεγχω.μ.ξω.ω. Xarguo.reprehendo.corrigo.
Διελεύσομαι.Ambulabo, pertransibo.Veniam.
Διελέχθην.disputaui.
Διελήλυθώς.οτος.ό.postq̃ peruenit. ꝛ penetrauit.
Διελθεῖν.Intrauisse.transisse. venisse.perambulasse.
Διέλθω.trãseã.pambulẽ. Veniam.
Διελθών.ουτος.ό.Postq̃ transiuit pambulauit.
Διελιπον.desij.cessaui.rũt.
Διελογιζόμην.Logitabam.
Διελύθην.dissolutus. dispersus sũz.
Διεμαρτυράμην.Testificatus.testatus sum.
Διεμαρτυρόμην. Testificatus.testatus sum.
Διεμαχόμην.pugnabam.
Διέμειμα.permansi. perseueraui.
Διέμενον.permanebã.pseuerabã.ant
Διεμεριζον.Diuidebam.ant.
Διεμερισάμην.diuisi.diuisus sum.
Διεμερίσθην.diuisus fui.
Διενέγκω.Excellam.superem.transferam.transferrem.ro.
Διενεχθῆναι. Superatum. translatum.dilatum esse.
Διενθυμέομαι.ꝛ Διενθυμοῦμαι μ.ησομαι.π.ημαι.Logito.
Διενοήθην.Logitaui.
Διεξάγαγε.Perfice.

Διεξάγω.μ.ξω.ω.χα.Perficio.
Διεξελθών.ομτος.ό.Postquã processit.egressus est.
Διεξέρχομαι.μ.σομαι.π.ληλυθα.procedo.egredior. [sus.
Διέξοδος.ου.ἡ. exitꝰ.trãsitꝰ. decur
Διεπέρασα. Transfretaui.transiui.
Διεπορευόμην.Ibaz. iter faciebã.
Διεπραγματευσάμην. Negociatus sum.mercaturam feci.
Διεπριόμην.dissecabar.scindebar.
Διέπω.dispono.guberno.
Διερευνάω.ꝛ Διερευνῶ.μ.σω.ω.κα.Scrutor.
Διερμηνευτής.ου.ὁ.Interpres.
Διερμηνεύω.μ.σω.π.κα.iterptor.
Διερρηγνύμην.scidebar.rũpebar.
Διέρρηξα.Scidi.rupi.
Διέρχομαι.μ.ευσομαι.π.ηλυθα.Ambulo.trãsco.venio.ptrãsco.
Διεσάφησα.Narraui.
Διεσκίρτησα.exultaui.exilij plctitia
Διεσκόρπισα.Sparsi.dispersi.
Διεσκορπίσθην.dispersus sum.
Διεσκορπισμένος.η.ον.dispersus a.um.
Διεσπάρην.disseminatꝰ sũ.ꝛ dispsus
Διεσπᾶσθαι.disruptum fuisse.
Διέστειλα.distinxi.
Διεστειλάμην.Precepi.iussi.
Διεστελλόμην.precipiebã.iubebã.
Διέστην.discessi.distaui.
Διέστησα.distaui.distare feci.
Διεστραμμένος.η.ον.puersꝰ.a.uz.
Διεστραμμένως.puerse. iuerse. ad
Διέσχισα.Scidi. [uerb.
Διεσωζόμην.Saluabar.
Διεσώθην.Saluatus sum.
Διέταξα.Jussi.ordinaui.
Διεταξάμην.Jussi.ordiaui.dispdsui.
Διεταράχθην.turbatus sum.
Διετηρήθην.Seruatus sum.
Διετήρουν.Seruabam.ant.
Διετής.εος.ὁ.ἡ.Res duorũ annorũ.
Διετία.ας.ἡ.Biẽnium.duo anni.
Διετρίβον.Commorabar. antur.
Διέτριψα.Commoratus sum.
Διεφαινόμην.Apparebam.
Διεφερόμην.diffeminabar. ferebar per varias partes.
Διεφήμισα.diffamaui. diuulgaui.
Διεφημίσθην. diffamatꝰ diuulgatus sum.
Διεφθάρην.Corruptus sum. perij.
Διεφθαρμένος.η.ον.corruptꝰ.a.ũ

Διεφθάρμην.corruptꝰ fuerã.pierã.
Διέφθειρα.corrupi.
Διεφθειρόμην.corrũpebar. occide= [bar.
Διεφύλαξα.custodiui.
Διεφύλασσον. Seruabam.ant.
Διεχειρησάμην. Interfeci.
Διεχώρισα.diuisi.separaui.
Διεχωρίσθην. diuisus scissus sum.
Διήγαγον. Trãsuexi.runt.
Διήγειρα. Excitaui. [gebam.
Διηγειρόμην.Excitatus eram. sur
Διηγέομαι.ꝛ Διηγοῦμαι.μ.ησομαι.ω.ημαι. Narro.refero.
Διήγησις.εως.ἡ. Narratio.historia
Διηκόνησα. Ministraui.
Διηκόνουν. Ministrabam.ant.
Διηκριβωσάμην.diligens fui.
Διήκω.μ.ξω.π.χα.pnado.pueniõ.
Διῆλθον.pertransiꝰ. pertransierunt.
Διηλλαγμένος. η.ον. Commutatus.variegatus. varius. a.um.
Διημεκής.εος.ὁ.ἡ.cõtinuꝰ ppetuꝰ. a
Διήνοιγον. Aperui.erunt. [um.
Διήνοιξα. Aperui.
Διηνοίχθην. Apertus sum.
Διηπόρουν. Hesitabam.ant.
Διηρθρώθην. Per membra composita sum.formatus sum.
Διηρμήνευον. Interpretabar. ãtur.
Διηρχόμην. Perambulabaz.
Διθάλασσος.η.ον. Bimaris.bimarinꝰ.a.ũ.circũdatꝰ duplici mari.
Δικρέομαι.ꝛ Δικροῦμαι.μ.ιξομαι.ω.ιγμαι. pertingo.penetro.
Διίπταμαι. μ. σομαι. ω. μαι. Transuolo.
Διίστημι.μ.ησω.ω.ηκα. disto.distare facio.diuido.
Διισχυρίζομαι.μ.σομαι.ω.ισμαι. Affirmo.
Δικαιοκρισία.ας.ἡ. Justũ iudiciũ.
Δίκαιος.α.ον. Justus.a.um.
Δικαιοσύνη.ης.ἡ. Justitia.
Δικαιόω.ꝛ Δικαιῶ.μ. ωσω. ω. ωκα. Justifico.
Δικαίωμα. ατος.τό. Justificatio.
Δικαίως. Juste.
Δικαίωσις.εως.ἡ. Justificatio.
Δικαστής.οῦ.ὁ. Judex.
Δίκη.ης.ἡ. Ultio. supplciũ.pena.
Δίκην. Adinstar.
Δίκτυον.ου.το. Rete.
Δίλογος.η.ον. Bilinguis.homo duplici sermone.
Διό. Quamobrem. propter quod.

Διολεύω.υ.σω.π.κα. Iter facio. perambulo.
Δίολος.ου.ἡ.Transitus.
Διοικέω.τ Διοικῶ.υ. σω.π.κα. Dispono.guberno.
Διόλλυμι.υ.σω.π.κα. peo.pdo.
Δι'ὅλου.per totum.
Διοπετές.εος.τό.statua e celo lapsa
Διόρθωσις.εως.ἡ.Correctio. Γtor.
Διορθωτής.ου.ὁ. director. emẽda
Διορύσσω.υ.ξω.ττ.χα. Effodio.
Διορύττω.υ.ξω.ττ.χα. Effodio.
Διός.Jouis.
Διόσκουροι.ων.οἱ.castor τ pollux
Διότι.Quia.
Διπλάσιος.α.ον.Duplus.a.um.
Δίπλοος.ου.ὁ.Duplex.
Διπλότεροσ.α.ον.Induplo plus
Διπλόω.τ Διπλῶ.υ.σω.π.κα. Duplico.as.
Δίς.Bis.
Δισσός.ἡ.ὁν.Dupler.
Δισσῶς.Bifariam.dupliciter.
Διστάζω.υ.ξω.π.χα.Dubito.
Δίστομος.ἡ.ον.extraqz pte scidẽs
Δισχίλιοι.α.ον.Duo mille.
Διπλίζω.υ.σω.π.κα.Excolo.as.
Δίφρος.ου.ὁ.Sella.
Δίχα.Absqz.
Διχάζω.υ.σω.π.κα. sepo.diuido.
Διχομηνία.ας.ἡ. semiplena luna.
Διχοστασία.ας.ἡ.seditio.discordia
Διχοτομέω.τ Διχοτομῶ.υ.σω π.κα. Diuido. Γsitio.
Διψάω.τ Δίψῶ.υ. ησω.π. ηκα.
Δίψη.ης.ἡ.Sitis.
Δίψος.εος.τό.Sitis.
Δίψυχος.η.ον.Dupler animo.
Διωγμός.ου.ὁ. Persecutio.
Διώδενον.Iter faciebam.ant.
Διώδευσα.Ambulaui.perãbulaui.
Διωδεύθην.Trãsiolaui.pertrãsiui.
Διώκτης.ου.ὁ.persecutor.
Διώκω.υ.ξω.π.χα.Persequor.sequor.sector.
Διώλεσα.perdidi.perij.
Διωλλύμην.peribam.
Διωρθώθην.Directus sum.
Διώρυξ.οσ.ἡ.Fossa.fossio.
Δόγμα.ατος.τό.Edictum.statutũ. placitum.lex.sanctio.
Δογματίζομαι.υ.σομαι.π.μαι dogmata fãcio.statuta τ leges cõdo
Δοθείς.ἐντος.ὁ.Datus.
Δοθῆναι.datum fuisse.

Δοθήσομαι.dabor.
Δοθῶ.Tradar.der.
Δοκέω.τ Δοκῶ.υ.ξω.π.γμαι. videor.existimo.puto.
Δοκιμάζω.υ.σω.π.κα.pbo.expior
Δοκιμασία.ας.ἡ.probatio.
Δοκιμή.ης.ἡ.probatio.experimẽtuz.
Δοκίμιον.ου.τό.pbatio. exprimẽtũ
Δόκιμος.η.ον.probatus.a.um.
Δοκός.ου.ἡ.Trabes.
Δόλιος.α.ον. subdol9.dolosus.a.ũ
Δολιότης.ητος.ἡ.Dolositas
Δολιόω.τ Δολιῶ.υ.σω.π.κα.dolose ago.
Δόλος.ου.ὁ.Fraus.dolus.
Δολόω.τ Δολῶ.υ.σω.π.κα. Adultero.as.corrũpo. vitio aliquid.
Δόμα τος.το.datum.donum.
Δόντες.οντων.οἱ.postq̃ dederunt
Δόξα.ης.ἡ.Gloria.
Δοξάζω.υ.σω.π.κα.glorifico.
Δόξω.Videar.putem.existimem.
Δόρας.ατος.το.Lignum.
Δορκάς.άδος.ἡ.Dorcas animal.
Δόρυ.ος.το.Lancea.
Δός.Dederis.dato.
Δόσις.εως.ἡ.datio.donum.
Δότε.dederitis.datote.
Δότης.ου.ὁ.dator.qui aliquid dat
Δότω.dederit.dato.
Δοῦλα.ῶν.τα.gñe neutro serua.
Δουλαγωγέω.τ Δουλαγωγῶ.υ.σω.π.κα. In seruitutem redigo.
Δουλεία.ας.ἡ.Seruitus.
Δουλεύω.υ.σω.π.κα.Seruio.is.
Δούλη.ης.ἡ.Serua.
Δοῦλος.ου.ὁ.Seruus.
Δουλόω.τ Δουλῶ.υ. σω.π. κα Seruituti subijcio.
Δοῦναι.dedisse.
Δούς.ὁντος.ὁ. postquam dedit.
Δοχεῖον.ου.το. receptaculum.
Δοχή.ης.ἡ.acceptio.cõuiuiũ.prãdiũ
Δράκων.οντος.ὁ.draco.
Δραμών.όντος.ὁ.postq̃ cucurrit.
Δράσσομαι.υ.ξομαι.π.γμαι. Comprehendo.
Δράττομαι.υ.σομαι.ττ.γμαι. Apprehendo.comprehendo.
Δράω.τ Δρῶ.υ.σω.π.κα.facio.
Δρέπανον.ου.το.Falx.
Δρόμος.ου.ὁ. Cursus.
Δρόσος.ου.ὁ.Ros.
Δύω.υ.υσω.π.κα.occido.mergo.

Δύναμαι.υ.σομαι.π.γμαι. possũ.
Δύναμις.εως.ἡ.Potentia.virtus.
Δυνάστεια.ας.ἡ.potentia.
Δυναστεύω.υ.σω.π.κα.subijcio. opprimo.
Δυνάστης.ου.ὁ.Potens.
Δυνατός.ἡ.όν.potens. possibilis.
Δυνατῶς.potenter.
Δυνατώτεροσ.α.ον. potentior.
Δυνήσομαι.potero.
Δύο.duo.due.duo.
Δυσάλυκτος.η.ον. Ineuitabilis ineſugibilis.e.
Δυσβάστακτος.η.ον.Importabilis.difficilis portatu.
Δυσδιήγητος.η.ον. enarrabil.e.
Δυσγένεια.ας.ἡ.Ignobilitas.
Δυσεντερια.ας.ἡ.dyſenteria.morbus intestinorum.
Δυσερμήνευτος.η.ον.Ininterpretabilis.e.difficilis interpretatu.
Δυσί.duobus.
Δύσκολος.η.ον.difficilis.durus.a um.grauis.e.
Δυσκόλως.difficulter.grauiter.
Δυσμή.ης.ἡ.Occidens.
Δυσμόητος.η.ον.difficilis itellectu
Δυσφημία.ας.ἡ.Infamia.
Δύσχρηστος.η.ον.Inutilis.e.
Δύω.υ.σω.π.κα.occido.mergo.
Δῶ.dem.largiar.
Δώδεκα.duodecim.
Δωδέκατος.η.ον.duodecim9.a.ũ.
Δωδεκάφυλλον.ου. τό.duode Δώδηκ.dem. Γcim tribus.
Δῶμα.ατος.τό.domus.tectus.
Δωρέα.ας.ἡ.donum
Δωρεάν.gratis.
Δωρέομαι.τ Δωροῦμαι. υ.σομαι.π.ημαι.dono. largior.
Δώρημα.ατος.το.donum.munus
Δῶρον.ου.τό.donum.munus.
Δωροκοπέω.τ Δωροκοπῶ. υ. σω.π.κα. diminuo donum.
Δῶσω.dabo.
Ἔα.Sine.permitte.
Ἐάν.Si.cum.
Ἑαυτῆς.sui ipsius.fem.generis.
Ἑαυτοῖς.sibi ipsis.vobisipsis.m.g.
Ἑαυτούς.seipsos.vosipsos.
Ἐάω τ ἐῶ.υ.ασω.π.κα.sino.pmitto.
Ἐβάθυνον.Profundaui. profundabam.ant.erunt.
Ἔβαλλον.Cedebam.ant. proijciebam.ant.

ἔβαλομ. Misi.proiecí.erunt.
ἐβαπτιζόμην.baptizabar.
ἐβαπτιζομ.baptizabam.ant.
ἐβάπτισα.baptizaui.
ἐβαπτισάμην.baptizaui.baptizatꝰ
ἐβαπτιστην.baptizatus fuꝫ. [fuꝫ.
ἐβαρήθην.Grauatus fum.
ἐβασανιζόμην.cruciabar.torq̃bar.
ἐβασανιζομ.cruciabam.ant.
ἐβασάνισα.cruciaui.
ἐβασανίσθην.tortus.cruciatus fui.
ἐβασιλευσα.Regnaui.
ἐβάσκηνα.Fascinaui.
ἐβαστάζόμην.ferebar.baiulabar.
ἐβαστασα.portaui.baiulaui.
ἐβδελυγμένος.η.ομ. Abominatus.execratus.a.um.
ἐβδελυξάμην. abominatus fum.
ἐβδομήκοντα.Septuaginta.
ἐβδομηκονταέξ.Septuaginta ſex.
ἐβδομηκονταπέντε. ſeptuaginta quinq̃.
ἐβδομηκοντάκις. ſeptuagies.
ἔβδομος.η.ομ.ſeptimus.a.um.
ἐβεβαιώθην.confirmatus ſum.
ἐβεβήλωσα.Violaui.
ἐβεβλήμην.Jacuerã.pict? fueram.
ἐβιάσθην.grauatus ſũ.oneratus fui.
ἐβλάστησα.germinaui. pullulaui.
ἐβλασφήμησα.blaſſemaui.[ceui.
ἐβλασφήμουμ.blaſſemabã.ant.
ἐβλεπομ.vidi.erunt.videbam.ant.
ἐβλήθην.proiectus fui.
ἐβοήθησα.Auxiliatus ſum.
ἐβόησα.exclamaui.
ἐβουλευόμην. conſultabam. cogitabam.deliberabam.
ἐβουλευσάμην.cogitaui.deliberaui.conſultaui.
ἐβουλήθην.Volui.
ἐβουλόμην.Volebam.
ἐβοων.clamabam.ant.
ἑβραΐς.λος.ἡ. Idioma hebraicum
ἑβραϊστί.Hebraice.
ἐβρεξα.rigaui.plui.
ἐβρόντησα.intonui.tonitru feci.
ἔβρυχομ.ſtridebã dẽtib?.rugiebã.ãt
ἐγαμησα.duxi vxorẽ.
ἐγάμουν.Ducebã vxorẽ.ant. [a.ũ.
ἐγγεγραμμένος.η.ομ.Inſcript?.
ἐγγίζω.μ.σω.π.κα.appropiquo.as
ἐγγράφω.μ.ψω.π.φα.Inſcribo.
ἐγγύαω.τ ἐγγυῶ.μ.σω. ϖ.κα. Spondeo.fideiubeo.
ἐγγύζω.μ.σω.π.κα. Appropiquo

ἐγγύη.ης.ἡ.fideiuſſio.ſponſio.
ἔγγυος.α.ομ.pregnãs.grauida:ſpõ
ἐγγύς.prope. [ſor.
ἐγγύτερομ.propius.magis prope.
ἐγεγόνειμ.factus fueram.
ἐγειρω.μ.ρῶ.π.κα.excito.ſuſcito.
ἐγέμισα.Impleui.
ἐγεμίσθην.Impletus ſum.
ἐγενήθην.factus ſum.
ἐγεννήθην.generatus. natus ſum.
ἐγέννησα.genui.generaui.
ἐγερόμην.factus ſum.
ἐγερθείς.ερτος.ὁ.excitatꝰ.erpertꝰ
ἔγερσις.εως.ἡ.reſurrectio. [ctus.
ἐγευσάμην.Guſtaui.
ἐγήγερμαι.excitatus fui.ſurrexi.
ἐγηγερμένος.η.ομ. Excitatus. reſuſcitatus.a.um.
ἔγημα.Duxi vxorem.
ἐγιμόμην.fiebam.eram.
ἐγίνωσκομ.cognoſcebam.ant.
ἐγκάθετος.η.ομ. Inſidians.
ἐγκαθίζω.μ. σω.ϖ.κα. Inſideo.
ἐγκαίνια.ωμ.τά.encenia.feſtũ iudeorum. [nouo.
ἐγκαινιζω.μ.σω.π.κα. Innouo.re
ἐγκαλέω.τ ἐγκαλῶ.μ.σω.π.κα. Conqueror.accuſo.
ἐγκαμιζομαι.μ.σομαι.π.ισμαι. ducor vxor. [ngo.
ἐγκαμίζω.μ.σω.π.κα.matrimõio
ἐγκαμίσκομαι.ducor vxor.
ἔγκατα.ὡμ.τα.Interiora.
ἐγκαταλαμβάνω. μ. ηψομαι. π.ημμαι.Cõprehẽdo.indeprehẽdo.
ἐγκαταλείπω.μ.ψω.ϖ.φα. Relinquo.
ἐγκαταλίϖω. relinquaꝫ deſeram.
ἐγκατελείφθην. Relictus ſum.
ἐγκατέλιπομ. Reliqui.erunt.
ἐγκατοικέω.τ ἐγκατοικῶ.μ.σω π.κα. Inhabito.
ἐγκεκαίνισμαι.renouatꝰ innouatꝰſũ
ἐγκεντρίζω.μ.σω.ϖ.κα. Inſero.
ἔγκιος.α.ομ.pregnãs.grauidꝰ.a.ũ
ἔγκλημα.ᾶτος.το.crimẽ.accuſatio
ἐγκομβόω.τ ἐγκομβῶ.μ.σω.π. κα. Inſinuo.in ſinũ mittõ. ãplector.
ἐγκοπή.ης.ἡ.impedimẽtũ.offẽdiculũ.
ἐγκόπτω.μ.ψω.π.φα. Impedio obtundo.protrabo.
ἐγκράτεια.ας.ἡ.continentia.
ἐνκρατής.εος.ὁ.ἡ.cõtinẽs. cõpos.
ἐγκρατεύομαι.μ.σομαι.ϖ.ευμαι. Continens ſum.

ἐγκρίνω.μ.νῶ.ϖ.κα. Inſero. [to.
ἐγκυλίω.μ.σω.π.κα.inuolno.inuolo
ἐγλυκάνθην.dulcis factus fui.
ἔγλυψα.ſculpſi.
ἔγνωκα cognoui.
ἐγνώκειμ.cognoueram.
ἐγνωκώς.οτος.ὁ.poſtꝰ cognouꝰ.
ἔγνωμ.cognoui.
ἐγνώρισα.notum feci.
ἐγνώσθην.cognitus fui.
ἔγνωσμαι.notus fui.
ἐγόγγυζομ.murmurabam.ant.
ἐγόγγυσα.murmuraui.
ἐγράφην.ſcriptus ſum.pictus ſum.
ἔγραφομ.ſcribebã.ãt.ſcripſi. erunt.
ἔγραψα.Scripſi.
ἐγρηγόρησα. Vigilaui.
ἐγύρωσα.circuiui.
ἐγχρίω.μ.σω.π·κα. Inungo.
ἐγώ.Ego.
ἐδάκρυσα. Illachrymaui.
ἐδαφίζω.μ.σω.ϖ.κα, Deſolo.diruo a fundamentis. ſolo equo.
ἔδαφος.εος.το.pauimentũ.ſolum.
ἐδεδώκειμ.Dederam.
ἐδεήθην.Rogaui.
ἐδέθην.Ligatus fui.
ἔδει.Oportebat.
ἐδειγμάτισα.crẽplũ feci. traduxi.
ἔδειξα.oſtendi.demonſtraui.
ἐδεξάμην.Accepi.
ἐδεόμην.ſupplicabã.orabam.
ἔδεσμα.ατος.το.Cibus.eſca.
ἐδεσμούμην.Ligabar.
ἐδευτέρωσα.Iteraui.repetiui.
ἐδεχόμην.Accipiebam.
ἐδήλουμ.ſignificabã.ꝺmoſtrabã.ãt
ἐδηλώθην.declaratus. oſtẽſus ſum
ἐδήλωσα.declaraui.manifeſtaui.
ἐδημηγόρουμ. Orationez publice habebã.ant.
ἔδηρα.percuſſi.Excouaui.
ἔδησα.Ligaui.
ἐδίδαξα.Docui.
ἐδιδασκομ.docebam.ant.
ἐδιδάχθην.Doctus ſum.
ἐδίδουμ.dabam.ant.
ἐδικαιώθην.Juſtificatus ſum.
ἐδικαίωσα.Juſtificaui.
ἐδίστασα.Dubitaui.
ἐδίψησα.Sitiui.
ἐδίωκομ. Perſequebar.antur.
ἐδίωξα.perſecutus ſum.
ἐδόθην.Datus ſum.
ἐδοκίμασα.probaui.

ἐλόκουμ.cristimabā.āt.videbar.ant
ἐλολίουμ.Dolose agebam.ant.
ἔλομαι.μ.σομαι.π.μαι.māduco
ἔλοξα.Visus sum mihi.putaui.
ἐλοξαζομ.Glorificabam.ant.
ἐλόξασα.Glorificaui.
ἐλοξάσθημ.glorificatus fui.
ἐλούλευσα.Seruiui.
ἐλουλούμημ.Captiuabar.in seruitutem redigebar.
ἐλουλώθημ.seruus factus sum.
ἐλούλωσα.captiuaui.seruum feci.
ἑλραῖος.α.ομ.Firmus.stabilis.
ἑλραίωμα.ατος.το.Firmamētum
ἔλραμομ.Lucurri.erunt.
ἔλυμ.occidi.mersus sum.
ἐλυμάμημ.Poteram.
ἔλωκα.Vedi.
ἐλωρησάμημ.donaui.
ἐζηλωσα.Emulatus sum.inuidi.imitatus sum.zelaui.
ἐζημιώθημ.Mulctatus sum.detrimentum accepi.
ἔζησα.Viri.
ἐζῆτε.Viuebatis.viueretis.
ἐζήτησα.quesiui.
ἐζητησάμημ.quesiui.ąsitus sum.
ἐζητούμημ.querebar.
ἐζήτουμ.querebam.ant.
ἐζυμώθημ.fermentatus sum.
ἐζωγρημένος.η.ομ.captus.a.um.
ἔζωμ.Viuebam.ant.
ἐζώμμυομ.cingebam.ant.
ἐθαμβήθημ.Miratus sum.
ἐθαμβούμημ.Stupebam.mirabar.
ἐθανατώθημ.Mortificatus sum.
ἐθαύμαζομ.Mirabar.antur.
ἐθαύμασα.Miratus sum.
ἐθαύμαστωσα.Admirari feci.
ἔθαψα.Sepeliui.
ἐθεάθημ.Visus sum.
ἐθεασάμημ.Vidi.
ἐθελοθρησκεία.ας.ἡ.supstitio.
ἐθελοκωφόω.τ ἐθελοκωφῶ.μ.σω.τ.κα.Fingo me surdum esse.
ἐθέλω.μ.σω.π.κα.Volo.
ἐθεμελιώθημ.Fundatus fui.
ἐθεμελίωσα.Fundaui.
ἐθέμημ.posui.positus fui.
ἐθεραπεύθημ.curatꝰ.sanatus.cultus sum.
ἐθεραπευόμημ.curabar.sanabar.
ἐθεράπευσα.Curaui.colui.seruiui.Letificaui.
ἐθερίσθημ.Messus sum.
ἐθερμαιρόμημ.calefiebam.
ἐθεωρήθημ.Visus fui.
ἐθεώρησα.Vidi.
ἐθεώρουμ.Videbam.ant.
ἔθηκα.posui.
ἐθήλασα.Suxi.
ἐθηριομάχησα.cū bestijs pugnaui
ἐθησαύρησα.Thesaurizaui.
ἐθίζω.μ.σω.π.κα.Consuesco.Assuefacio actiue.
ἐθισμός.ου.ὁ.Consuetudo.
ἐθμάρχης.ου.ὁ.princeps gentis.prepositus.
ἔθμησκομ.Moriebar.antur.
ἐθμικός.η.ομ.Ethnicus.gentilis.e.
ἐθμικῶς.Gentiliter.more gentilium.
ἔθος.εος.το.Mens.
ἐθορύβουμ.cōcitabā.turbabā.ant.
ἔθος.εος.τό.consuetudo.mos.
ἔθρεψα.paui.alui.
ἐθρήνησα.Lamentatus sum.
ἐθρήνουμ.Lamentabar.antur.
ἐθρησκευόμημ.colebar.adorabar.
ἐθρήσκευομ.colebā.adorabam.ant.
ἐθύμώθημ.Iratus sum.
ἔθυομ.Immolabam.ant.
ἔθυσα.Immolaui.sacrificaui.
ἐθυσίαζομ.Sacrificabam.ant.
ἔθω.μ.σω.π.ωθα.Consuesco.
ἐι.Si.
ἦι.Es.secunda.persona a sum.
ἔιασα.Siui.permisi.
ἔιγε.Si tamen.
ἐιλεμή.Allioquin.
ἐιλεμήγε.Allioquin.
ἐιλέχθεια.ας.ἡ.deformitas.turpitudo.
ἐιλέω.τ ἐιλῶ.μ.σω.τ.κα.Video.scio.
ἔιλησις.εως.ἡ.Scientia.cognitio.
ἔιλος.εος.το.Species.pulchritudo forma.Vultus.
ἔιλω.μ.σω.π.κα.Video.scio.
ἐιλωλεῖομ.ου.το.Domus idolis consecrata.
ἐιλωλόθυτος.η.ομ.Quod idolis immolatur.
ἐιλωλολατρεία.ας.ἡ.idolorum seruitus.
ἐιλολολάτρης.ου.ὁ.Idolatra.Idolorum cultor.
ἔιλωλομ.ου.τό.Idolum.simulachrum.phantasma.
ἐιλώς.οτος.ὁ.Postꝫ sciunt.
ἔιημ.Essem.
ἐιθισμένος.η.ομ.consuetus.assuefactus.a.um.
ἐικάζω.μ.σω.τ.κα.coniecto.as.
ἐικαί.Et si.quamuis.
ἐικῆ.Frustra.sine causa.temere.
ἔικοσι.Viginti.
ἐικοσιπεμπτε.Vigintiquinq;
ἐικοσιτέσσαρες.ων.οι.viginti=quattuor.
ἐικοσιτρεῖς.ων.Viginti tres.
ἔικω.μ.ξω.π.χα.obedio.cedo.pareo
ἐικών.ονος.ὁ.imago.figura.efigies
ἔιληφα.Accepi.
ἐιληφώς.οτος.ὁ.Postquā accepit
ἐιλικρινής.εος.ὁ.ἡ.sicer⁹.pur⁹.a.ū
ἐιλικρινεία.ας.ἡ.Sinceritas.veritas.puritas.iafectata manifestatio
ἔιλκομ.Abduxi.traxi.ebā.āt.
ἔιλκυσα.Eduxi.extraxi.
ἐιλόμημ.Elegi.
ἐιμή.Nisi.
ἐιμήτι.Nisi.
ἐιμί.μ.σομαι.π.μημ.Sum.
ἕιμεκεμ.Eo quod.ob id quod.
ἔιπα.Dixi.
ἐιπέ.Dic.
ἐιπεῖμ.Dicere.dixisse.
ἔιπομ.Dixi.erunt.
ἔιπομ.Dic.
ἐιπω.Dicam.dixero.
ἐιπών.ομτος.ὁ.postꝫ dixit.
ἐιργαζόμημ.operabar.faciebam.
ἐιργασάμημ.operatus sum.feci.
ἐιργασμένος.η.ομ.Factus.a.um.
ἔιρηκα.Dixi.
ἐιρήκειμ.Dixeram.
ἔιρημαι.Dictus sum.
ἐιρημένος.η.ομ.Dictus.a.um.
ἐιρηνεύω.μ.σω.π.κα.paccm habeo.pacem agito.
ἐιρήνη.ης.ἡ.pax.
ἐιρηνικός.η.ομ.Pacatus.a.um.pacificus.a.um.
ἐιρηνοποιέω.τ ἐιρηνοποιῶ.μ.σω.τ.κα.pacifico.paccm ago.
ἐιρηνοποιός.ου ὁ.pacificator.pacificus.
ἐιρκτή.ης.ἡ.carcer.
ἔιρω.μ.ρω.π.κα.dico.necto.
ἐις.In.prepositio ad locum.
ἕις.εμος.ὁ.Vnus.
ἐισάγαγε.introduc.introdureris.
ἐισαγαγεῖμ.inducere.introduxisse.
ἐισαγάγω.Inducam.introducam
ἐισαγορέω.τ ἐισαγορῶ.μ.σω.π.κα.Innoco.
ἐισάγω.μ.ξω.π.χα.iduco.itrodu

εἰσακούω.υ.σω.ῶ.κα.Exaudio.
εἰσλέχομαι.υ.ξομαι.π.γμαι.recipio Γcurrit.
εἰσλαμῴρ.ομτος.ὁ.posticꝫ intro
εἰσειμι.intro.ingredior.
εἰσελεύσομαι.intrabo.
εἰσελήλυθα.intraui.
εἰσελθε:intra.ingredere.
εἰσελθεῖν. intrauisse.
εἰσελθω.ingrediar.intrem.
εἰσελθών.ομτος.ὁ.posticꝫ ígreſſꝰ ẽ
εἰσεμεγκαι.infer.immite.
εἰσεμεγκεῖν.introduxiſſe.immiſiſſe.
εἰσεμένκω.inducam.inferam.
εἰσεπήλησα.Exulij.
εἰσεωρενόμην.Introibam
εἰσέρχομαι.υ.εύσομαι.π.ηλυθα.intro.ingredior.
εἰσήγαγον.induxi. introduxi.erũt.
εἰσηνορῆσθαι.inuocatum fuiſſe.
εἰσήειν.intraui.intraueram.
εἰσηκούσθην.exauditus fui.
εἰσῆλθομ.intraui.erunt.
εἰσήνεγκα.intuli introduxi.
εἰσί.Sunt.
εἰσίασιν.introeunt. ingrediuntur.
εἰσιεραι.ingredi.intrare.
εἰσικαθείς.ſinguli.ſingulatim.
εἰσκαλεομαι.τ εἰσκαλοῦμαι.υ σομαι.ω.μαι. Voco. inuoco.
εἰσολος.ου.ἡ. introitus.ingreſſus.
εἰσωηλᾶ..τ εἰσωηλῶ.υ.ησω.π.κα.miſilio.exilio
εἰσωορεύομαι.υ.ευσομαι.ω.ευμαι. Introco. ingredior.
εἰστήκειν.Steteram.
εἰστοπαντελές.omnino. Γcurro.
εἰστρέχω.υ.οῦμαι.π.ηκα.itro=
εἰστροωή.ης.ἡ. Aggreſſio.
εἰσφέρω.υ.οισω.π.χα. Intro=
ξι τα.poſtea. Γmitto.induco.
εἶτε.Siue.
ἔιχον.habui.habuerũt. habebã.ant.
ἐιωθα.conſuetn.
ἐιώθειν.conſueueram.
ἐιωθώς.οτος.ὁ. poſticꝫ aſſueuit.
ἔιων.ſinebam permittebam. ant.
ἐκ.ex prepoſitio.
ἐκαθάρισα. Mundaui.purgaui.
ἐκαθαρίσθην.mundatus fui.
ἐκαθεζόμην.Sedebam. Γerunt.
ἐκάθευδον.dormiebã. ãt.dormiui.
ἐκαθήμην.Sedebam.
ἐκάθισα.ſedi.ſedere feci.
ἐκαιόμην.ardebam. comburebar.

ἐκάκωσα.male tractaui.ad malũ in
ἐκάλεσα.vocaui. Γcitaui.
ἐκάλουν.Vocãbam.ant.
ἐκάλυψα.cooperui,
ἐκάμμυσα.clauſi oculos.
ἐκάμυσα.clauſi . compreſſi oculos.
ἔκαμψα.curuaui . flexi.
ἐκαρτέρησα.ſuſtinui.
ἕκαστος.η.ον.vnuſquiſq;.
ἐκάστοτε.frequenter.
ἑκατόν.Centum.
ἑκατονταέτης.ου.ὁ . Centenarius.homo centum annorum.
ἑκατονταπλάσιον.ου.το. centuplum . Γdux cẽtũ hoſtium.centurio.
ἑκατονταρχης.ου.ὁ.princeps vel
ἑκατόνταρχος.ου.ὁ. Centurio.
ἐκαυματισθην.eſtuaui.cõburtus.toſtus ſum.
ἐκβαίνω.υ.ησομαι.π.κα.Euado egredior. contingo .
ἐκβάλλω.υ.λῶ.π.κα.Eijcio.educo.profero.immito.
ἔκβασις.εως.ἡ.egreſſus.exitꝰ.finis
ἐκβεβλήκειν.eieceram. expuleram.
ἐκβιάζομαι.υ.σομαι.ω.μαι . diligenter facio.elaboro.
ἐκβληθείς.εντος.ὁ.eiectus.
ἐκβληθήσομαι.ejciar.
ἐκβολή.ης.ἡ.iactus.emiſſio.ejectio
ἐκγαμίζω.υ.σω . π . κα . Nuptui trado.
ἐκγελάω.τ.ἐκγελῶ.υ.σω.ω.κα Irrideo.
ἔκγονον.ου.το.nepos .poſterus.
ἔκγονος.η.ον.nepos.neptis. poſterus.a.um.
ἐκλαωαμάω.τ ἐκλαωαμῶ.υ ησω.ω.κα.ſuprinſumo . ſuprimpẽdo.
ἐκλειματόω.τ ἐκλειματῶ.υ.σω.ω.κα.Terreo.
ἐκλέχομαι.υ.ξομαι.ω.γμαι. Suſcipio.erpecto.
ἔκληλος.η.ον . manifeſtus.a.um.
ἐκλημέω.τ ἐκλημῶ.υ.σω .π.κα. Abſens a patria ſum . peregrinor.
ἐκλιλάσκω.υ.ξω.π.χα. doceo.
ἐκλίλομαι.υ.σομαι.ω.μαι.Loco.as.colloco filiam marito. Γcio.
ἐκλίλωμι.υ.σω.π.κα.verſo.as.fa
ἐκλινγέομαι.τ ἐκλινγοῦμαι.υ σομαι.π . μαι.enarro.erpono.
ἐκλικέω.τ ἐκλικῶ.υ. σω. ω . κα. Vindico.vlſacio.vleiſcor.
ἐκλίκησις.εως.ἡ. Vindicta.

ἔκλητος.η.ον. appellatꝰ.vocatus a.um. Γdeclinare facio.
ἐκκλίνω.υ.νῶ. π. κα . Declino.et
ἐκκολυμβάω.τ ἐκκολυμβῶ.υ ησω.π.κα.enato.as.
ἐκκομίζω.υ.σω.π.κα.educo.effero
ἐκκοωήσομαι.Exſcindar. erradicabor.euellar.
ἐκκόπτω.υ.ψω.π.φα.Abſcindo. euello.
ἐκκρέμαμαι.Suſpenſus fui.
ἐκκτείνω.υ.νῶ.π.κα.extendo.
ἐκκτίζω.υ.σω.π.κα. condo. creo.
ἐκκτίσθην.creatus ſum.
ἔκλαιον.plorabam.ant.
ἐκλαλέω.τ ἐκλαλῶ. υ.ησω. ω κα . Loquor.dico.
ἐκλαμπρος.α.ον . Corruſcus. fulgidus.a.um.
ἐκλάμπω.υ.ψω.π.φα. Fulgeo. fulgere facio.
ἐκλαμθάμομαι.υ.ησομαι.π.μαι obliniſcor.
ἔκλασα.fregi.
ἔκλαυσα.plorauí.fleui. Γgo.
ἐκλέγομαι.υ.ξομαι.π.γμαι. eli
ἐκλείπω.υ.ψω.ω.φα.deficio.
ἔκλεισα.clauſi.
ἐκλείσθην.clauſus fui.
ἐκλεκτός.η.ον.electus.a.um.
ἐκλέλησμαι. oblitus ſum.
ἔκλεψα.furatus ſum.
ἐκλήθην.vocatus ſum.
ἐκληρολότησα.tribui.dedi.
ἐκληρώθην.ſorte vocatus ſum.
ἐκλικμάω.τ ἐκλικμῶ. υ. σω.ω. κα.contero.comminuo.diuido.
ἔκλιμα.declinaui.verti in fugam.
ἐκλογή.ης.ἡ.electio.
ἐκλύομαι.υ.σομαι.π.μαι.deficio laſſor. Γſtergo.
ἐκμάσσω.υ.ξω.π.χα.emundo ab
ἐκμάττω.υ.ξω.π. χα.abſtergo.
ἐκμεμαχώς.οτος.ὁ. Poſticꝫ emũdauit.abſterſit.
ἐκμυκτηρίζω.υ.σω.π.κα.derideo
ἐκνεύω.υ.ευσω.π.κα. declino.
ἐκνήφω.υ.ψω.π.φα.Sobrius fuj cuſtodio.reſipiſco.excito.
ἐκοιμήθην.dormiui.
ἐκοιμώρησα.cõicaui . participaui.
ἐκόλασα.puniui.
ἐκολάσθην.punitus fui.
ἐκολάφισα.colaphis.percuſſi.
ἐκολλήθην.cõglutinatꝰ ſũ. adheſi,

ἐκολοβώθην.abbreuiatus ſum.
ἐκολόβωσα.abbreuiaui.
ἐκομισάμην.tuli.recepi.
ἐκόπασα.ceſſaui.
ἐκοπίασα.laboraui.
ἐκοπτόμην.Planxi.fecui.bat
ἔκοπτον.cedebã.ant.ſcindebaȝ.ãt.
ἐκόσμησα.ornaui.
ἐκόσμουν.ornabam.ant.
ἐκούσιος.α.ον.Voluntarius.a.um
ἐκουσίως.Voluntarie.
ἐκούφιζον.alleuiabam.ant.
ἐκοψάμην.ſcidi.planxi.
ἔκωαλαι.quõdã.olim.a multo tẽpore
ἐκωειράζω.υ.σω.π.κα. Tento.
ἐκωέμωω.υ.ψω.π.φα.mitto.
ἐκωεωλήρωκα.cõpleui.adimpleui
ἐκωέωτωκα.excidi.decidi.
ἐκωεσεῖν.decidiſſe.
ἐκωεσω.decidam.incidam.
ἐκωετάμνω.υ.σω.π.κα . expando.extendo. Γextendo.
ἐκπεταμνύω.υ.σω.π.κα . expãdo.
ἐκπέφευγα.effugi.
ἐκωεφευγέμαι.effugiſſe.
ἐκωίπτω.υ.ουμαι.π.ωκα.decido
ἐκπλέω.υ.ευσω.π.κα. Manigo.
ἐκωληρόω.τ ἐκωληρῶ. υ. σω. π.κα. Adimpleo.compleo Γpletio.
ἐκπλήρωσις.εως.ἡ.adipletio.cõ=
ἐκωλησσομαι.υ.ξομαι.π.ηγμαι admiror.ſtupefio.
ἐκωλήσσω.υ.ξω.π.χα. Stupefacio.admirari facio.
ἐκωλήΠομαι.υ ξομαι.π.γμαι. Stupefio.admiror.
ἐκωλήΠω.υ.ξω.π.χα.ſtupefacio
ἐκωνέω.υ.ευσω.π.κα.Spiro.
ἐκποιέω.τ ἐκωοιῶ.υ.σω.ω.κα. Copiam.facio. Γexco.procedo.
ἐκπορεύομαι.υ. σομαι.ω.μαι.
ἐκωορμεύω.υ.σω.π. κα . formico.
ἐκωρακτος.η.ον.venalis.e.
ἐκωρίζω.υ.σω.π.κα . ſeco.ſcindo.
ἐκωρίω.υ.σω.π.κα.ſeco. ſcindo.
ἐκωτύω.υ.σω.π.κα . deſpuo. con
ἔκραζον.clamabam.bant. Γtemno.
ἔκραξα.clamaui.
ἐκραταιούμην.confortabar.
ἐκράτησα.tenui.apprehendi.
ἐκρατούμην.tenebar.appẽdebar.
ἐκραύγασα.clamaui.
ἐκριζόω.τ ἐκριζῶ.υ.σω.π.κα . Erradico.euello a radice.
ἐκρίθην.iudicatus fui.

ἔκριμα.iudicaui.propoſui.
ἐκριμώμην.iudicatus eram. vel fui.
ἐκρύβην.abſconditus fui.
ἔκρυψα.abſcondi.
ἐκσεσοβημένος.η.ον.Expulſus.abactus.a.um.
ἐκσοβέω.τ ἐκσοβῶ.υ. σω.ω.κα. abigo.expello.
ἔκστασις.εως.ἡ.ſtupor.admiratio.
ἐκστέφω.υ.ψω.π.φα.corono.
ἐκστήσομαι . Admirabor.ſtupebo. extra me fiam.
ἐκσυρίζω.υ.σω.π. κα.exſibilo.
ἐκταράσσω.υ.ξω.π.χα.cõturbo concito. Γconcito.
ἐκταράΠω.υ.ξω.π.χα.conturbo.
ἐκτησάμην.poſſedi.acq̃ſiui. cõpaui.
ἐκτεθείς.εντος.ὁ.expoſitus. a .um.
ἐκτείνω.υ.νῶ.π.κα.extendo.
ἐκτελέω.τ ἐκτελῶ.υ.σω. ω. κα. Perficio.conſumo.
ἐκτεμεια.ας.ἡ.pfeuerãtia.conſtãtia.
ἐκτεμέστερος.α.ον.plurior.cõſtãtior
ἐκτενής.εος.ὁ.ἡ.Continuus.aſſiduus.a.um. Γduc.
ἐκτερῶς.ſollicite.attẽte. cõtinue. aſſi
ἐκτεταμένος.η.ον.extenſus.a.um.
ἐκτήκω.υ.σω.π . κα . Liquefcere τ tabeſcere facio.liquefacio.conſumo.
ἐκτίθημι.υ.σω.π.κα.expono.enarro
ἐκτιλέω.τ ἐκτιλῶ.υ. σω.ω. κα. euello.
ἐκτιμάσσω.υ.ξω.π.χα . excutio.
ἔκτισα.condidi.creaui.feci.
ἐκτίσθην.cõditꝰ.factus.creatus ſuj.
ἔκτισμαι.conditus.creatus ſum.
ἐκτισμένος.η.ον.cõditꝰ.creatꝰ.a.ũ
ἕκτος.η.ον.Sextus.a.um.
ἐκτός.extra deforis.
ἐκτραπήσομαι. Aberrabo. auertar.diſcedam.
ἐκτραωῶ.Aberrem . Auertar. diſcedam.
ἐκτρέωομαι.υ.ψομαι. π. μαι. Euito.fugio.declino . ab vna re ad aliam conuertor.
ἐκτρέωω.υ.ψω.π.φα. Conuerto
ἐκτρέφω.υ.ψω.π.φα.educo.nutrio.
ἐκτρίβω.υ.ψω.π.φα. Tero.cõminuo.diſperdo.exterminio.
ἔκτρωμα.Το.Το.abortus.abortiuꝰ
ἐκτύωμα.ατος.Το.figura.
ἐκύκλευσα.circumdedi.circuui.
ἐκύκλωσα.circumdedi.circuui.

ἐκυλιόμην.volutabar.
ἐκυλίσθην.Deuolutus. inuolutus. volutatus fui.
ἐκφαίνω.υ.ῶ.ω.κα.manifesto.as
ἐκφέρω.υ.σω.ω.χα.educo.effero.
ἐκφεύγω.υ.ξω.ω.χα.effugio.
ἐκφοβέω τ ἐκφοβῶ.υ.σω.π.κα. exterreo.deterreo.
ἔκφοβος.η.ον.exterritus.a.um.
ἐκφυγεῖν.effugisse.
ἐκφύγω.fugiam.fugerem.
ἐκφυσάω τ ἐκφυσῶ.υ.σω.π.κα exsufflo.
ἐκφύω.υ.σω.π.κα. nascor.
ἐκχέω.υ.ευσω.π.κα.effundo. diffundo.
ἐκχεῶ.effundam.
ἐκχυθήσομαι.effundar. effluam.
ἐκχυθῶ.effundar.
ἐκχύνομαι.υ.οῦμαι.π.νυμαι effundor.
ἔκχυσις.εως.ἡ.effusio.
ἐκχωρέω.τ ἐκχωρῶ.υ.σω.π.κα discedo.
ἐκψύχω.υ.ξω.π.χα. Spiro. emitto animam.
ἐκωλύθην.vetitus prohibitus sum.
ἐκώλυσα.vetui.prohibui.
ἑκών.ουσα.όν.libens. voluntarius.
ἔλαβον.accepi.erunt.
ἔλαθον.latui. runt.
ἐλαῖα.ας.ἡ.oliua.
ἔλαιον.ου.το.oleum.
ἐλαιών.ωνος.ὁ.oliuetū.locꝰ oliua
ἐλάκησα.crepui.strepui.
ἐλαλήθην.dictus sum.
ἐλάλησα.locutus sum.
ἐλάλουν.loquebar.antur.
ἐλάμβανον.accipiebam.ant.
ἔλαμψα.splenduí.
ἐλάσσων.ονος.ὁ. ἡ.minor.deterior
ἐλατόμησα.Lapidem expoliui .in lapide excussi.ex lapide feci.
ἐλατός.η.ον.ductilis.e.
ἐλάτρευσα.seruiui.
ἐλαττονέω.τ ἐλαττονῶ.υ.σω.π κα. Minus sum.
ἐλαττόω.τ ἐλαττῶ.υ.σω.π.κα. minuo.diminuo.
ἐλάττωμα.ατος.το.imbecillitas. diminutio.
ἐλάττων.ονος.ὁ.ἡ.minor.deterior.
ἐλάττωσις.εως.ἡ.diminutio.
ἐλαύνω.Impello.remigo . duco vt prefectus.agito. cudo . insequor .fabrico.extendo.duco.imitto.inequito.

ἐλαφρία.ας.ἡ.agilitas . festinatio.
ἐλαφρός.ά.όν.Leuis.velox.
ἐλάχιστος.η.ον.minimus . a.um.
ἐλαχιστότερος.α.ον .minus.a.ũ
ἔλαχον.sortitus fui.erunt.
ἐλάω.τ ἐλῶ.υ.σω.π.κα. Impello.remigo. censio
ἐλεγμός.ου.ὁ.Correptio . reprehensio
ἔλεγξις.εως.ἡ.correptio.
ἔλεγον.dicebam.ant.dixi.erunt.
ἔλεγχος.ου.ὁ.Redargutio. correptio.testis. stigo.
ἐλέγχω.υ.ξω.π.χα. corripio.ca
ἐλεεινός.η.ον.miserabilis. miserandus.a.um.
ἐλεεινότερος.α.ον.miserabilior.us
ἐλεέω.τ ἐλεῶ.υ.σω.ω.κα.misereor
ἐλεημοσύνη.ης.ἡ.elemosyna.
ἐλεήμων.ονος.ὁ.ἡ. misericors.
ἐλειτούργησα.ministraui.
ἔλεος.εος.το.misericordia.
ἐλευθερία.ας.ἡ.Libertas.
ἐλεύθερος.α.ον.liber.a.um.
ἐλευθερόω.τ ἐλευθερῶ.υ.σω. π.κα.libertate dono.liberum facio.
ἐλεύκαρα.albefeci.dealbaui.
ἔλευσις.εως.ἡ.aduentus.
ἐλεύσομαι.veniam.
ἐλεφάντινος.η.ον.elephantinus. eburneus.a.um.
ἐληλακώς.οτος.ὁ. postquam.impulit et remigauit.
ἐλήλυθα.veni.
ἐληλύθειν.veneram.
ἐληλυθώς.οτος.ὁ.postquã venit.
ἐλίφθην.acceptus fui.
ἐλθέ.veni.
ἐλθεῖν.venisse.
ἔλθω.veniam.venero.
ἐλθών.ὁντος.ὁ.postq̃ venit.
ἐλιθάσθην.lapidatus sum.
ἐλιθοβόλησα.lapidaui.
ἐλιθοβόλουν.lapidabam.ant.
ἐλίσσω.υ.ξω.π.χα.Muto.voluo.
ἕλκος.εος.τό.vlcus.
ἑλκόω.τ ἑλκῶ.υ.σω .π.κα. Ulcero.as.vlcus facio.
ἑλκύω.υ.σω.ω.κα. Traho. extrabo.educo.
ἕλκω.υ.ξω.π.χα.trabo.duco.
ἐλλείπος.η.ον.defectuosus.a.um.
ἐλλείπω.υ.ψω.ω.φα.deficio.
ἕλλην.ηνος.ὁ.grecus.
ἑλληνικός.η.ον.grecus.a.um.
ἑλληνίς.ίδος.ἡ.greca.

ἑλληνιστής.ου.ὁ.grecus.
ἑλληνιστί.grece.
ἐλλιπῶς.εος.ὁ.ἡ.defectuosus.a.ũ
ἐλλογέω.τ ἐλλογῶ.υ.σω.ω. κα.computo.imputo.
ἐλογιζόμην.cõputabã:cogitabam
ἐλογισάμην.cogitaui.
ἐλογίσθην.cõputerꝰ. reputꝰ fui.
ἐλοιδόρησα.maledixi.conuitiatꝰ sũ
ἐλόμερος.η.ον.postquã elegit.
ἐλπίζω.υ.σω.ω.κα.spero.
ἐλπίς.ίδος.ἡ.spes.
ἐλύθην.solutus sum.
ἐλυμαινόμην. vastabã. destruebã.
ἐλυόμην.soluebar.
ἔλυον.soluebam.ant.
ἐλυπήθην.contristatus sum.
ἐλύπησα.tristitia affeci.contristaui.
ἔλυσα. Solui.
ἐλυτρώθην.redemptus sum.
ἐλυτρωσάμην . redemi. liberaui.
ἐμαθήτευσα.discipulus fui.
ἔμαθον.didici.erunt.
ἐμακάριζον.Beatificabam.beatuz. ducebam.ant.
ἐμακάρισα . beatificaui.btũz duxi.
ἐμάραμα.marcidũ feci.corrupi.
ἐμαρτυρήθην.testimoniũ adeptꝰsũ
ἐμαρτύρησα.testimonium perhibui.testificatus sum.
ἐμαρτύρουν.testimoniũ dabã. ãt.
ἐμασσώμην.mãdebã. mãducabaz.
ἐμαστιγώθην.flagellatus fui.
ἐμαστίγωσα.flagellaui.
ἐματαιώθην.euanui.vanꝰ factus fui.
ἐμαυτοῦ. mei ipsius.
ἐμαχόμην.pugnabam . litigabam.
ἐμβαίνω.υ.σομαι.π.κα . ascendo.
ἐμβάλλω.υ.λῶ . π.ηκα. Injicio. immitto.
ἐμβάπτω.υ.ψω.ω.φα.intingo
ἐμβάς.άντος.ὁ . postq̃ ascendit.
ἐμβατεύω.υ.σω.π.κα. Ingreo.itro.
ἐμβῆναι.ascendisse.
ἐμβιβάζω. υ.σω.ω.κα. Impono. ascendere cogo.
ἐμβίωσις.εως.ἡ.Consuetudo.familiaritas.conuersatio.
ἐμβλέπω.υ.ψω.π.φα . Aspicio. attendo.
ἐμβριμάομαι . τ ἐμβριμῶμαι. υ.σομαι.π.ημαι.cõminor.fremo.
ἐμβρώσιος.α.ον.aptus ad comedẽdum .comestibilis.e.

ἐμέ. Me ipsum.
ἐμεγαλαύχησα.Superbiui. gloriatus sum.
ἐμεγάλυνα. Magnificaui.
ἐμεγαλυμόμην.magnificarꝰ sũ.bar
ἐμεθυσα.inebriaui.ipleui. saturaui.
ἐμεθύσθην.ebrius factus sum.
ἔμειμα. Manſi.
ἐμελέτησα.meditatꝰ sũ.exercui.
ἔμελλον.futurus erã.futuri erant.
ἐμεμνήμην.memineram.
ἐμεμψάμην.vituperaui . accusaui.
ἔμενον.manebam. ant .
ἐμέρισα.diuisi.
ἐμερίσθην.diuisus sum.
ἐμεσίτευσα.interposui.
ἐμέτρησα.mẽsuraui . mensus fui.
ἐμέω.τ ἐμῶ.υ.σω.ω.κα.vomo. euomo.
ἐμήνυσα.significaui.nũciaui.
ἔμηξα. Abiscui.
ἐμίσησα.odi.odio habui.
ἐμισθωσάμην.conduxi.
ἐμίσουν.oderam.ant.
ἐμμαίνομαι.υ.ουμαι . ῶ . μαι . Insanio.
ἐμμανής.εος.ὁ.ἡ . Insanus . furiosus.a.um.
ἐμμελέτημά.τος.το . exercitatio.
ἐμμένω.υ.μῶ.π . κα . Immaneo. permaneo.
ἔμμορος.η.ον. pseuerãs:imanens.
ἐμνημόμευον.recordabar. antur.
ἐμνημόμευσα. memini.
ἐμνήσθην. Recordatus sum.memoria habitus sum.
ἐμοί.mihi.
ἐμοίχευσα.mechatꝰ sũ.adulterauí.
ἐμόλυνα.maculaui.
ἐμολύνθην.inquinatꝰ cõtaminatꝰ sũ.
ἐμός.η.ον.meus.a.um.
ἐμοσχοποίησα.vitulum feci.
ἐμπαιγμα.ατος.το.illusio.ludibrium.
ἐμπαίζω.υ.ξω.π.χα.irrideo.illudo
ἐμπαίκτης.ου.ὁ.illusor.derisor.
ἐμπειρία.ας.ἡ.experientia.
ἐμπεπλησμένος.η.ον . Saturatus.repletus.a.um.
ἐμπεριπατέω.τ ἐμπεριπατῶ . υ.σω.ω.κα.Inambulo.
ἐμπεσεῖν. Incidisse.
ἐμπέσοιμι.incidam.inciderem.
ἐμπεσοῦμαι.cadam.lucidam.

ἐμπέσω.ccidero.incidero.incidam.
ἐμπεσῶμαι.ομαι.ὁ. possꝰ incidi.
ἐμπιμπλάω.τ ἐμπιμπλῶ.υ. σω. ω. κα. Impleo. cido.
ἐμπίπτω.υ.σοῦμαι. ω. ώκα.in
ἐμπιστεύω.υ.σω. ω.κα . credo.
ἐμπλακείς.εμτος.ὁ.iplicitꝰ.a.um
ἐμπλέκω.υ.ξω.ω. χα. Implico . innecto.
ἐμπλήθω.υ.σω.ω.κα. Impleo.
ἐμπλοκή.ης.ἡ. Implicatio.innodatio.innexio.colligatio.
ἐμπρέω.τ ἐμπρῶ.υ.ευσω.π.κα. Inspiro.spiro.
ἐμποδίζω.υ.σω.π.κα. Prohibeo abstineo.
ἐμποιέω.τ ἐμποιῶ. υ.σω.π. κα. Induco.innasci facio.
ἐμπορεύομαι.υ.σομαι.ω . μαι. facio mercaturam . in aliena nauí mercaturam exerceo.
ἐμπορία.ας.ἡ . Negociatio. mercatura. ciatio.
ἐμπόριον.ου.το. Mercatura nego
ἔμπορος.ου.ὁ. negociatoꝛ . mercatoꝛ.
ἐμπρήθω.υ.σω.ω.κα.ico. cido.
ἔμπροσθεν.coram.a parte ante.
ἐμπτύω.υ.σω.ω.κα.despuo.
ἐμπυρίζω.υ.σω.π.κα. cremo.
ἐμφανής.εος.ὁ.ἡ .manifestꝰ.a.ũ.
ἐμφανίζομαι. υ . σομαι. ω. ισμαι. Apparco.
ἐμφανίζω.υ.σω.π.κα . manifesto . demonstro.signifíco.
ἔμφοβος.η.ον.conterritus.a.um.
ἐμφραγμός.ου.ὁ.obturatio.
ἔμφυτος.η.ον. Implantatus.insitus.a.um.
ἐμφυσάω.τ ἐμφυσῶ.υ.σω.ω. κα.insufflo.
ἐμώραμα. Stultum feci.
ἐμωράνθην. Stultus factus sum.
ἐν.in.prepositio in loco.
ἑν. Unum. ne.g.
ἕνα . Unum. accusatiuus singularis. mas.gene.
ἐναγκαλίζομαι.υ.σομαι.π.μαι complector:in vlnis accipio.
ἐνάλιος.α.ον. Marinus.a.um.
ἐναλλαγή.ης.ἡ.commutatio.
ἔναντι. Ante.coram.e regione.
ἐναντίον.coram.contra.e regione.
ἐναντιόομαι.τ ἐναντιοῦμαι. υ. σομαι.π.μαι. Aduersor.contradico.
ἐναντίος.ά.ον.contrarius.a.um.

ἐναργής.εος.ὁ.ἡ.manifestus.a.uz.
ἐναρίθμιος.α.ον . Annumeratus. cõmunerabilis.e.
ἐναρχομαι.υ.ξομαι . ῶ.γμαι. cipio.
ἔναρχος.η.ον. Monus.a.um.
ἐναυάγησα.naufragiũ passus sum.
ἐνελελεμένος.η.ον.colligatus.alligatus.a.um.
ἐνελυμένος.η.ον. Uestitus.indutus.a.um.
ἐνεής.εος.ὁ.ἡ.egens.
ἔνδεια.αδ.ἡ. Defectus. inopia.necessitas.indigentia.
ἔνδειγμα.ατος.το. Exemplum.
ἐνδείκνυμι.υ.ξω.π.χα. Demonstro.ostendo. stro.ostẽdo.
ἐνδεικνύω. υ.ξω.π.χα. Demonstro.
ἔνδειξις.εως.ἡ.demõstratio.ostẽsio.
ἐνδείξωμαι.demonstrem.
ἑνδεκα. Undecim.
ἑνδέκατος.η.ον. undecimus.a.um.
ἐνδελεχίζω.υ.σω.π.κα. assiduus sum.
ἐνδελεχῶς. Assidue.
ἐνδελεχισμός.ου.ὁ. Assiduitas.
ἔνδεσις.εως.ὁ.ἡ . Ligatura.
ἐνδέχεται.ὶ.possibile ẽ. facultas est.
ἐνδέω.υ.σω.π.κα. alligo.colligo.
ἐνδημέω.τ ἐνδημῶ.υ.σω.π.κα. In patria sum.in populo sum.
ἐνδιαύσκομαι. Induor.
ἔνδικος.η.ον. Justus.a.um.
ἔνδοθεν.abintus.
ἐνδόμησις.εως.ἡ. Structura.
ἐνδοξάζω.υ.σω.ω.κα. glorifico.
ἔνδοξος.η.ον.gloriosus.a.um.
ἔνδυμα.τος.το.vestimẽtũ.
ἐνδυναμόω.τ ἐνδυναμῶ.υ.σω ω.κα.confoꝛto. fubintro.
ἐνδύνω . υ.σω.π.κα.penetro.subeo
ἐνδύομαι.υ.σομαι.π.μαι. vestior.induor.
ἔνδυσις.εως.ἡ.vestitio . indutura.
ἐνδύω.υ.σω.ω. κα. induo.vestio.
ἐνέβαλον.immiſi.immiserunt.
ἐνέβην.ascendi.
ἐνεβίβασα.imposui.ascendere feci.
ἐνέβλεπον.videbã.ãt.vidi.erunt.
ἐνέβλεψα.inspexi. mui
ἐνεβριμησάμην.cõminatꝰ sũ.ifremebã.
ἐνεβριμώμην.cõminabar.fremebã.
ἐνέγκας.αντος.ὁ.postquã tulit.
ἔνεγκον. Affer.adduc.
ἐνεδείξάμην.ostendi.
ἐνεδιδύσκόμην.induebar.

ἔμελαρα.ας.ἡ.Insidiæ.
ἐμελαρεύω.μ.σω.ῶ.κα. insidior.
ἔμελαρομ.ου.το.insidiæ ⌈lescebã.
ἐμελυμαμούμην.cõfortabar.cõua
ἐμελυμαμώθην.cõfortat9 ſũ.cõualui
ἐμελυμάωσα.confortaui.
ἐμέλυσα.induí.
ἐμελυσάμην.indutus ſum. induí.
ἐμείλισα.inuolui.
ἐμεῖχομ.inſidiabar.antur.
ἕμεκα.propter.eo quod.
ἐμεκαίρισα.innouaui.
ἐμεκάλουμ.accuſabam.ant.
ἐμεκάλεσα.accuſaui.
ἔμεκεμ.propter.eo quod.
ἐμεκεμτριζόμην.inſerebar.
ἐμεκεμτρίσθην.inſertus ſum.
ἐμεκοωτόμην.impediebar.
ἐμέκοψα.impediui.
ἐμελίσσω.μ.ξω.π.χα.inuoluo.
ἐμέμειμα.permanſi.
ἐμεμήθην.paſtus ſum.
ἐμέμενομ.annuebã. Innuebã.ant.
ἐμεμήκομτα.Nonaginta.
ἐμεμηκομταεμμέα.nonaginta nouẽ.
ἐμεξουσιάζομαι.μ.σομαι.π.μαι poteſtatem habeo.
ἐμεξουσιάζω.μ.σῶ.π.κα. Poteſtatem do.in poteſtate colloco.
ἐμέπαιζομ.illudebam.ant.
ἐμέπαιξα.illuſi.
ἐμεπαίχθην.illuſus ſui.
ἐμεπίστευσα.credidi.
ἐμέπλησα.impleui.
ἐμεπλήσθην.impletus.repletus ſuꝫ.
ἐμεποίησα.induxi.innaſci feci.
ἐμέπρησα.combuſi.incendi.
ἐμέπτυομ.inſpuebam.ant.
ἐμέπτυσα.ſpui.deſpui.
ἐμέργεια.ας.ἡ.actus.opatio.virtus
ἐμεργέω.τ ἐμεργῶ.μ.σω.π.κα. operor.facio.
ἐμέργημα.ατος.το.operatio.
ἐμεργής.εος.ὁ.ἡ.Efficax. aptus ad laborandum.potens.
ἐμέστηκα.inſtiti.inſtaui. ⌈iſtitit.
ἐμεστηκώς.οτος.ὁ.poſtq̃ inſtauit.
ἐμεστώς.τος. ὁ.preſens.
ἐμετειλάμην.precepi.
ἐμετρεπόμην.reuerebar.
ἐμετύλιξα.inuolui.
ἐμέτυχομ.Interceſſi.rogaui. interpellaui.erunt.
ἐμευλογέω.τ ἐμευλογῶ.μ.ησω.ῶ.κα.inbenedico.i. in alio benedico alium.
ἐμεφαριζόμην.oſtẽdebar. appebaz.
ἐμεφάριζομ.Declarabam. oſtendebam.ant. ⌈ficaui.
ἐμεφάρισα.notũ feci.declaraui.ſigni
ἐμεφαρίσθην.apparui.
ἐμεφύσησα.inſufflaui.
ἐμέχομαι.μ.ξομαι.π.ημαι. contineor.comprehendor. ⌈deportat9.
ἐμεχθείς.ερτος.ὁ.Latus.delatus.
ἐμεχθῆναι.allatũ. portatum fuiſſe.
ἐμέχω.μ.ξω.π.κα.Inſidiõr.
ἐμήργησα.operatus ſum.
ἐμηργούμην.operabar.
ἐμήργουμ.operabar.antur.
ἐμθαλε.Hic.
ἔμθεμ.Hinc.
ἐμθυμέομαι.τ ἐμθυμοῦμαι.μ.σομαι.ῶ.μαι.Cogito.
ἐμθύμημα.ατος.το. cogitatio.
ἐμθύμησις.εως.ἡ.cogitatio.
ἔμι.eſt.
ἐμιαυτός.ου.ὁ.annus.
ἐμίκησα. Elici.
ἐμίοτε.interdũ.aliquando. ⌈ſurgo.
ἐμίσταμαι.μ.ησομαι.ῶ.μαι.in
ἐμίστημι.μ.ησω.π.ηκα. inſto.as.
ἔμιψα.Laui.
ἐμιψάμην.Lotus ſum.ſui.laui.
ἐμμέα.Mouem.
ἐμμές.α.ομ.ſtupefactus.a.um
ἐμμεύω.μ.ευσω.ῶ.κα.Innuo.
ἐμμοέω.τ ἐμμοῶ.μ.σω.π.κα.Intelligo.
ἐμμόημα.ατος.το. ſenſus.itellect9.
ἔμμοια.ας.ἡ.cogitatio.itẽno.ppoſitũ.
ἐμμομος.η.ον.Legitimus.a.um.
ἔμμυχος.η.ον.Nocturnus.a.ũ
ἐμοικέω.τ ἐμοικῶ.μ.ησω.ῶ.κα. Inhabito. ⌈cio.
ἐμοικίζω.μ.σω.ῶ.κα. ihabitare fa
ἐμομιζόμην.putabã.leges condebã.
ἐμόμιζομ.putabã.ãt.leges cõdebã.ãt
ἐμόμισα.Leges condidi.putaui.
ἐμόντα.ωμ.τα. exiſtentia.que inſunt.
ἐμός.Meus.
ἐμόσευσα.egrotaui.
ἐμόσευμ.egrotabam.ant.
ἐμοσφισάμην.fraudaui.ẽfraudaui.
ἐμότης.ητος.ἡ.Vnitas. vnio.
ἐμοχλέω.τ ἐμοχλῶ.μ.ησω.ῶ.κα.Impedio.turbo.
ἔμοχος.η.ον.Reus.a.uꝫ.
ἐμστήσομαι.Inſtabo inſurgam.
ἔνταλμα.ατος.το.Mandatum.
ἐνταφιάζω.μ.σω.ῶ.κα.Sepelio.
ἐνταφιασμός.ου.ὁ.Sepultura.
ἐντελέω.τ ἐντελῶ.μ.σω.ῶ.κα. Perficio.conſummo.
ἐντέλλομαι.μ.οῦμαι.π.αλμαι iubeo.precipio.
ἔντερομ.ου.το.inteſtinum.
ἐντέταλμαι.iuſſus ſum. ⌈tus.a.um.
ἐντετυλιγμένος.η.ομ.Inuolu=
ἐντετυπωμένος.η.ομ.Impreſſus. inſcriptus.ſculptus.a.um.
ἐντεῦθεν.Hinc.
ἔντευξις.εως.ἡ.interceſſio.
ἐντηεῆς.die ſequenti.
ἔντιμος.η.ομ.Honorabilis.preciosus.a.um.
ἐντιμότερος.α.ομ.honoratior. Venerabilior.
ἐντιμαγμός.ου.ὁ.cõcuſſio.excuſſio
ἐντολή.ης.ἡ.mandatũ. preceptum.
ἐντόωιος.α.ομ. incola. indigena.
ἐντός.intus.
ἐντόσθιος.α.ομ. intrinſecus.a.um.
ἐντραπήσομαι.vereboz.reuereboz.
ἐντραπῶ.confundar.
ἐνθρέωμαι.μ.ψωμαι.ῶ. μμαι.Vereor.reuereor.
ἐντρέπω.μ.ψω.π.φα. confundo.
ἐντρεχής.εος.ὁ.ἡ.Velox.
ἔντρομος.η.ομ.Tremens. tremebũdus.a.um.
ἐντροπή.ης.ἡ.reuerẽtia.verecũdia
ἐντρυφάω.τ ἐντρυφῶ.μ.σω.π κα.Delitior.laſciuio.
ἐντυγχάνω.μ.ευξομαι.ῶ.κα. intercedo.interpello. rogo.forte ſuꝫ
ἐντυλίσσω.μ.ξω.π.χα. inuoluo.
ἐντυπόω.τ ἐντυπῶ.μ.σω.ῶ. κα.imprimo.inſcribo.inſculpo.
ἐνυβρίζω.μ.σω.π.κα. Contumeli
ἔνυλος.α.ομ.aqtic9.a.ũ ⌊aꝫ facio.
ἐνυξα.pupugi.percuſſi.
ἐνυπνιάζω.μ.σω.π.κα. Somnio.
ἐνύπνιομ.ου.το. Somnium.
ἐνύσταξα.dormitaui.
ἐνώκησα.inhabitaui.
ἐνώπιομ.coram.in preſentia.
ἐνωτίζομαι.μ.σομαι.π.μαι. auꝫ.
ἐξ.ex.prepoſitio. ⌊ribus percipio.
ἕξ.Sex.
ἐξάγαγε.Educ.profer.
ἐξαγαγεῖν.educere.eduxiſſe.
ἐξαγαγών.ορτος.ὁ.poſtq̃ eduxit
ἐξαγγέλλω.μ.λω.π. κα. nũcio.
ἐξαγοράζω.μ.σω.π.κα.redio ⌊gꝫ.

ἐξάγω.μ.ξω.π.χα.Educo.
ἐξαιρέομαι.τ ἐξαιροῦμαι.μ.ησομαι.ῶ.μαι.eripio.libero.eligo.
ἐξαιρέω.τ ἐξαιρῶ.μ.ησω.π.κα. Eruo.ejcio.
ἐξαίρω.μ.ρω.π.κα. tollo.aufero.
ἐξαιτέω.τ ἐξαιτῶ.μ.ησω.ῶ.κα. Exquiro.
ἐξαίφνης.Repente.ſubito.
ἐξακολουθέω.τ ἐξακολουθῶ.μ.ησω.π.κα.Sequor.
ἐξακόσιος.α.ομ.ſexcentus.a.um.
ἐξαλείφω.μ.ψω.π.φα.deleo.
ἐξαλλάττω.μ.ξω.ῶ.χα.immuto commuto. ⌈Exilio.
ἐξάλλομαι.μ.ουμαι.ῶ.λμαι.
ἐξαμαρτάνω.μ.σομαι.π.κα.pecco. ⌈rectio.
ἐξαμάστασις.εως.ἡ.exſurrectio.ſur
ἐξαναστήσομαι.Exſurgam.
ἐξαναστήσω.excitem.excitabo.
ἐξαναστῶ.reſuſcitẽ. excitẽ.ſurgam.
ἐξανατέλλω.μ.λω.ῶ.κα.Exorior.oriot.
ἐξανέστην.ſurrexi.
ἐξανέτειλα.exortus ſum.
ἐξανίστημι.μ.ησω.π.κα.excito.ſuſcito. ⌈π.κα.ſeduco.decipio.
ἐξαπατάω.τ ἐξαπατῶ.μ.σω.
ἐξάπινα.ſtatim.confeſtim.
ἐξαπίνης.confeſtim.
ἐξαπορέομαι.τ ἐξαποροῦμαι.μ.ησομαι.ῶ.μαι. tediuꝫ habeo. tedet me.
ἐξαποστέλλω.μ.λῶ. ῶ.κα.Dimitto. Mitto.
ἐξάπτω.μ.ψω.ῶ.φα. Accendo.
ἐξαρθῶ.Tollar.auferar.
ἐξαριθμέω.τ ἐξαριθμῶ.μ.σω.π.κα.dinumero.numero.as.
ἐξαρτίζω.μ.σω.π.κα.pficio cõſumo
ἐξαρτύω.μ.σω.π.κα.cõdio.inſtruo
ἐξάρχομαι.μ.ξομαι.ῶ.γμαι. Incipio.
ἐξάρω.Tollam.auferam.
ἐξαστράπτω.μ.ψω.ῶ.φα.Fulguro.fulgeo.luceo.
ἐξάυτῆς.protinus.
ἐξέβαλομ.cieci.runt. ⌈ui.
ἐξεβιασάμην.diligẽter feci.elabora
ἐξεβλήθην.Electus ſum.
ἐξεγαμιζόμην. nuptui tradebar.
ἐξεγείρω.μ.ερω.ῶ. κα. Excito.
ἐξελεχόμην.Exſpectabam.
ἐξελίκησα.Vindicaui.
ἐξελόμην.Locaui.
ἐξέλυσα.Exui.
ἐξεζήτησα.Exquiſiui.
ἐξεθαμβήθην. Stupefactus ſum.
ἐξεθέμην.expoſui.declaraui.
ἐξέθελιψα.afflixi.oppreſſi.
ἐξειλάμην.liberaui. eripui.abſtuli.
ἐξειλόμην.Liberaui. eduxi.
ἐξεῖλομ.eduxi.abſtuli. runt.
ἔξειμι.egrediot.proficiſcor.
ἐξεκαύθην.exarſi.
ἐξέκαυσα. Exſi.combuſi.
ἐξεκέρτησα.pupugi.percuſſi.
ἐξεκινήθην.motus ſuꝫ.cõmotus fui.
ἐξεκλάσθην. Fractus ſum.
ἐξεκλείσθην.excluſ9.ciectus ſum.
ἐξέκλιμα.declinaui τ decliare feci.
ἐξεκομιζόμην. educebar. efferebar.
ἐξεκόσθην.excitus ſum.
ἐξεκρεμάμην. Suſpenſus eram.
ἔξελε.erue.ejce.
ἐξελεγόμην.eligebam.elegi.
ἐξέλειπομ.deficiebam.ant.
ἐξελεξάμην.elegi.electus ſum.
ἐξελέσθαι.liberauiſſe.liberatũ fuiſſe.
ἐξελεύσομαι. egrediar. exibo.
ἐξελήλυθα.egreſſus ſum.exiui.
ἐξεληλύθειμ.exieram.
ἐξεληλυθώς.οτος.ὁ.poſtq̃ exiuit
ἔξελθε.exi.egredere.exieris.
ἐξελθεῖν.exiſſe.
ἐξελθω.exiero.exeam.
ἐξελθών.ορτος.ὁ.poſtq̃ exiuit.
ἐξέλιπομ.defeci.defui.runt.
ἐξελκω.abſtrabo.abduco. trabo.
ἐξελοῦ.libera.eripe. auſer. ⌈bam
ἐξελοῦμαι.liberabo.eripiã.ſubtra=
ἐξέλωμαι.eripiam.eriperem.
ἐξέμαξα.abſterſi.
ἐξέμασσομ.abſtergebam.ant.
ἐξεμυκτήριζομ.Deridebã. ſubſanabam.ant.
ἐξεμαρτίας.e regione.exaduerſo.
ἐξεμέγκας.αρτος.ὁ. Poſtquam e duxit.extulit.
ἐξεμεγκεῖν.eduxiſſe.extuliſſe.
ἐξεμεγκομ.profer.educ.
ἐξέμενσα.declinaui.
ἐξέμισα.hoſpitio ſuſcepi.hoſpitat9 ſũ
ἐξεμολόχησα.hoſpites recepi. hoſ
ἐξέωσα.ψα.Dimiſi. ⌊pitalis fui.
ἐξέωσεσα.excidi.decidi.
ἐξέπεσομ.excidi.decidi.cecidi. erunt
ἐξεωσέστειλα.dimiſi.miſi.
ἐξεωσέτασα.expandi.
ἐξεωιστέλλω.μ.λω. ῶ.κα. emitto.mitto.ſcribo epiſtolam.
ἐξεωλάγην.Admiratus ſum.
ἐξεωλεομ.abnauigabam.ant.
ἐξεωλευσα.abnauigaui.
ἐξεωλησσόμην.admirabar. ſtupe
ἐξέπνευσα.Spiraui. ⌊bam.
ἐξεωοίησα.copiam feci.
ἐξεωορευόμην.exibam.
ἐξεωορμευσα.Fornicatus ſum.
ἐξέωτην.euolaui.
ἐξέωτυσα.deſpui.reſpui.
ἐξέραμα.ατος.το.vomitus.
ἐξερευνάω.τ ἐξερευνῶ.μ.σω.ῶ.κα.ſcrutor. exquiro.
ἐξερεύομαι.μ.σομαι.π.μαι. eſſi do.eructo.
ἐξέρχομαι.μ.λευσομαι.π.ηλυθα.exeo.egrediot.
ἐξεστακέμαι.ſecuriſſe. demẽtauiſſe.
ἔξέστην.obſtupui.extrame τ in exta
ἔξεστι.Licet. ⌊ſi fui.
ἐξέστραμμαι.ſubuerſus ſum.
ἐξετάζω.μ.σω.ῶ.κα.Interrogo exquiro.
ἐξεταραξα.pturbaui.commoui.
ἐξέτασις.εως.ἡ.interrogatio.inqſitio
ἐξετασμός.ου.ὁ.Interrogatio.
ἐξέτειμα.extendi. ⌊Inquiſitio.
ἐξέτειμομ.extendi.erunt. extende=
ἐξετιθέμην.expoſui.enarraui. ⌊bã.ãt
ἐξετράπην.conuerſus ſum.
ἐξέτριψα.contriui.afflixi.
ἐξευρίσκω.μ.σω.π.κα. inuenio.
ἐξέφυγομ.effugi. runt.
ἐξέχεα.effudi.
ἐξεχούμην.effundebar.
ἐξεχύθην.diffuſus.effuſus ſum.
ἐξέψυξα.ſpiraui.emiſi animã.
ἐξήγαγομ.eduxi.erunt.
ἐξήγειρα.excitaui.
ἐξηγέομαι.τ ἐξηγοῦμαι.μ.σομαι.ῶ.μαι.enarro.expono.
ἐξήγέρθην.exſurrexi.ſuſcitatus ſuꝫ.
ἐξήγησις.εως.ἡ.enarratio.expoſitõ
ἐξηγόρασα.Redemi.
ἐξήειμ.exiuerã. profectus fueram.
ἐξήκομτα. ſexaginta.
ἐξῆλθομ.exiui.erunt.
ἐξηλλαγμένος.η.ομ. imutat9. cõmutat9.a.um.
ἐξήμαρτομ.peccaui.runt.
ἐξηπάτησα.ſeduxi.decepi.
ἐξῆρα.abſtuli.amoui.
ἐξηράνθην.arui.exſiccatus ſum.

ἐξήραμαι. Arefeci. erunt.
ἐξήραμμαι. arui.
ἐξηραμμένος. η.ον. Aridus. arefactus. a. um.
ἐξηρεύνησα. ſcrutatus ſum.
ἐξηρευσάμην. effudi. eructaui.
ἐξηρίθμησα. Dinumeraui.
ἐξηρτυμένος. η.ον. Inſtructus. ꝯditus. a. um.
ἐξηρχόμην. exibam
ἐξῆς. Statim. poſtpaulo. immediate.
ἐξήτασα. examinaui. iterrogaui. exq
ἐξητησάμην. exquiſiui. petij. ſiui.
ἐξηχέω. τ ἐξηχῶ. ū. σω. π. κα. Sono. as. ſonitum facio.
ἐξιέναι. proficiſci. exire.
ἐξικαροῦ. a multo tempore.
ἐξιλάσκομαι. ū. σομαι. ῶ. μαι. Impetro veniam.
ἐξιλασμός. ου. ὁ. propiciatio.
ἐξισάζομαι. ū. σομαι. π. μαι. Adequor. ſpeo admiror extra me ſuz
ἐξίσταμαι. ū. σομαι. π. μαι. Stupeo
ἐξιστάμην. Stupebam.
ἐξιστάω. τ ἐξιστῶ. ū. σω. ῶ. κα. Demento. ſeduco.
ἐξίστημι. ū. σω. π. κα. Extra me ſū. mēte excido. in furorē verto. recedo
ἐξισχύω. ū. σω. π. κα. poſſum.
ἐξιχριάζω. ū. σω. π. κα. inueſtigo. inquiro.
ἐξιών. ουτος. ὁ. Eriens. egrediens.
ἔξοδος. ου. ἡ. Exitus.
ἐξοίσω. Efferam. ſpereo.
ἐξόλλυμαι. ū. ουμαι. π. λωλα.
ἐξολοθρεύω. ū. σω. π. κα. Exterꝯmino. ejicio.
ἐξολοῦμαι. Peribo.
ἐξομβρίζω. ū. σω. π. κα. Diſtillo. demitto ab alto quaſi pluuiam.
ἐξομολογέομαι. τ ἐξομολογοῦμαι. ū. ησομαι. π. ημαι. cōfiteor.
ἐξομολογέω. τ ἐξομολογῶ. ū. ησω. ῶ. κα. confiteor. ſpondeo.
ἐξομολόγησις. εως. ἡ. confeſſio.
ἐξόν. Licitum. cum liceret.
ἐξορκίζω. ū. σω. ῶ. κα. Adiuro.
ἐξορκιστής. ου. ὁ. exorciſta. ꝯiurator
ἐξορύττω. ū. ξω. π. χα. Effodio.
ἐξουλεμόω. τ ἐξουλεμῶ. ū. σω. ῶ. κα. Nihil facio.
ἐξουθενέω. τ ἐξουθενῶ. ū. σω. π. κα. contemno. nihili facio.
ἐξουσία. ας. ἡ. poteſtas.
ἐξουσιάζω. ū. σω. π. κα. ptātē hēo.
ἐξοχή. ης. ἡ. principatus. eminentia.
ἐξυπνίζω. ū. σω. π. κα. Excito a ſomno. expergefacio. ſa ſōno.
ἔξυπνος. η. ον. expgefact9. excitat9
ἐξυψόω. τ ἐξυψῶ. ū. σω. π. κα. Exalto. eleuo.
ἔξω. Foras. extra.
ἔξω. Habebo.
ἔξωθεν. Extrinſecus. deforis.
ἐξωθέω. τ ἐξωθῶ. ū. σω. π. κα. expello. impello. ſalto tāquā pluuiaz.
ἐξώμβρισα. Diſtillaui. Demiſi ab
ἐξωμολόγησα. cōfeſſ9 ſū. ſpopōdi.
ἐξῶσα. Expuli. impuli.
ἐξώτερος. α. ον. Exterioꝛ. us.
ἔοικα. Videoꝛ. ſimilis ſum. ſuoꝛ.
ἑορτάζω. ū. σω. π. κα. feſtū ago. feſti
ἑόρτασμα. ατος. ſo. gaudiū. feſtiui
ἑορτή. ης. ἡ. feſtuz. dies feſtus. ſtas.
ἐπαγαγεῖν. induxiſſe. contraduxiſſe
ἐπαγάγω. Inducam. induxero.
ἐπαγγελία. ας. ἡ. Repromiſſio.
ἐπαγγέλλομαι. ū. λουμαι. ῶ. μαι. promitto.
ἐπαγγέλλω. ū. λω. π. κα. Renſꝯcio. nuncio. ſpollicitatio.
ἐπάγγελμα. ατος. το. promiſſum
ἐπάγω. ū. ξω. π. χα. Induco. ſuperduco. affligo. percutio.
ἐπαγωγή. ης. ἡ. Inductio. ſuperinductio. afflictio. conuentus.
ἐπαγωρίζομαι. ū. σομαι. π. μαι. propugno. ſupercerto. defendo.
ἔπαθον. paſſus ſum. erunt.
ἐπαθροίζω. ū. σω. π. κα. congrego
ἐπαλεύθην. eruditus. doctus ſum.
ἐπαΐδευον. Erudiebam. ant.
ἐπαιμέω. τ ἐπαιμῶ. ū. σω. π. κα. ἔπαιμος. ου. ὁ. Laus. ſLaudo.
ἐπαίρω. ū. ρῶ. π. κα. Extollo. eleuo.
ἐπαισα. percuſſi.
ἐπαισχύνομαι. ū. οῦμαι. π. μαι Erubeſco. ſmendico. as.
ἐπαιτέω. τ. ἐπαιτῶ. ū. σω. π. κα.
ἐπαίτησις. εως. ἡ. mēdicatio. mendicitas.
ἐπακολουθέω. τ ἐπακολουθῶ. ū. σω. ῶ. κα. ſequoꝛ. ſubſequoꝛ.
ἐπακούω. ū. σω. π. κα. exaudio.
ἐπακροάομαι. τ ἐπακροῶμαι. ū. σομαι. ῶ. μαι. Audio.
ἐπάλξις. εως. ἡ. propugnaculum. pinna. pinnaculum.
ἐπάν. poſtquam.
ἐπαράγαγε. abduc. ꝺduc. reuertere
ἐπαναγαγεῖν. abduxiſſe. ꝺeduxiſſe reuerſum eſſe.
ἐπάναγκες. Ex neceſſitate.
ἐπανάγω. ū. ξω. π. χα. Tranſgrediꝛ. reuertoꝛ. reduco. abduco.
ἐπαναμιμνήσκω. ū. σω. π. κα. reduco in memoriam.
ἐπαναπαύομαι. ū. σομαι. ῶ. μαι. Requieſco.
ἐπαναστήσομαι. Inſurgam.
ἐπανίσταμαι. ū. σομαι. π. μαι. Inſurgo.
ἐπανελθεῖν. redijſſe. reuerſuz fuiſſe.
ἐπανέρχομαι. ū. λευσομαι. π. λυθα. redeo. reuertoꝛ.
ἐπανήκω. ū. ξω. π. χα. reuertoꝛ. redeo. ſſio.
ἐπάνοδος. ου. ἡ. Reditus. Reuer
ἐπανόρθωσις. εως. ἡ. Correctio.
ἐπάνω. Supra. ſuper. ſCaſtigatio.
ἐπαοιδός. ου. ὁ. Incantatoꝛ.
ἐπαπόστειλα. cōtramiſi. immiſi.
ἐπαποστελῆσομαι. Immittar. cō tramittar.
ἐπαποστάλλω. ū. λω. ῶ. κα. Immiſſus. contramiſſus. a. um.
ἐπαποστέλλω. ū. λω. ῶ. κα. immitto. contramitto.
ἐπάρας. αντος. ὁ. poſtꝯ eleuauit extulit. ſauxiliꝛ. opem fero.
ἐπαρκέω. τ ἐπαρκῶ. ū. σω. π. κα.
ἔπαρον. Eleua. extolle.
ἐπαρρησιάζόμην. Loquebar cuz fiducia τ audacter. fidebam.
ἐπαρρησιασάμην. Fiſus ſum. fiꝺuciam habui. audacter locutus ſū
ἐπαρχία. ας. ἡ. prouincia.
ἔπασχον. patiebar. antur.
ἐπάταξα. percuſſi.
ἐπατήθην. calcatus ſum.
ἔπαυλις. εως. ἡ. cōmoratio. ſuburbiū
ἐπαύριον. craſtinus. dies. ꝺies ſeqns
ἐπαυσάμην. ceſſaui. quieui.
ἐπαυτοφόρω. In ipſo crimine.
ἐπαφρίζω. ū. σω. π. κα. Deſpumo.
ἐπαχύνθην. incraſſatus ſum.
ἐπέβαλον. inieci. runt. immiſi. rūt.
ἐπέβην. ambulaui. ingreſſus ſum.
ἐπεβίβασα. impoſui. aſcendere feci.
ἐπέβλεψα. Reſperi.
ἐπεγεγράμμην. inſcriptus fueram
ἐπεγείρω. ū. ερω. π. κα. excito. contra excito.
ἐπεγίνωσκον. cognoſcebam. ant.

ἐπεγνωκέναι. cognouiſſe. ſuit
ἐπεγνωκώς. οτος. ὁ. poſtꝯ cogno
ἐπέγνων. cognoui.
ἐπεγνώσθην. cognitus fui.
ἐπέδειξα. oſtendi. demonſtraui
ἐπεδίδουν. Dabam. porrigebam. creſcebam. ant.
ἐπεδόθην. traditus. datus ſum
ἐπέδωκα. tradidi. dedi.
ἐπεζήτησα. Exquiſiui.
ἐπεθέμην. Impoſui. impoſitus fui.
ἐπεθύμησα. Cupiui.
ἐπεθύμουν. cupiebam. ant.
ἐπεί. poſtquam. quoniam.
ἐπειδή. poſtquam. quoniam.
ἐπειδήπερ. quoniam. poſtquam.
ἐπεῖδον. reſperi. runt.
ἐπείδω. ū. σω. ῶ. κα. reſpicio.
ἐπειθόμην. Perſuadebar. perſuaſus fui. obediebam.
ἐπείθον. Perſuaſi. ſerunt. Obediui. runt. obediebam. ant.
ἔπειμι. peꝛro. vado. adueuio. aggre ſdioꝛ.
ἐπείμασα. Eſuriui.
ἐπειπερ. quoniam. poſtꝯ.
ἐπείραζον. Tentabam. ant.
ἐπείρασα. Tentaui.
ἐπειράσθην. tētat9 ſuz. exptus ſum.
ἐπειρώμην. tentabam. experiebar.
ἔπεισα. perſuaſi.
ἐπεισαγωγή. ης. ἡ. introductio.
ἐπείσθην. perſuaſus ſum.
ἔπειτα. Deinde. poſt.
ἐπεῖχον. Intendebam. ant.
ἐπεκάθισα. Impoſui. ſedere feci.
ἐπεκαλεσάμην. Inuocaui.
ἐπεκαλύφθην. Tectus ſum.
ἐπεκάλυψα. Cooperui.
ἐπεκείμην. Inſtabam.
ἐπέκεινα. Vltra. Supra. trans.
ἐπεκλήθην. Vocatus inuocatus fui. cognominatus fui.
ἐπέκρινα. iudicaui. ſententiam tuli.
ἐπελαβόμην Apprehendi.
ἐπέλαβον. apprehēdi. runt.
ἐπελαθόμην. Oblitus fui.
ἐπελαμβανόμην. obliniſcebar.
ἐπελθεῖν. Superuenire.
ἐπέλθω. ſupueniā. ſuperuenero.
ἐπελθών. ὁντος. ὁ. poſtꝯ ſupuenit
ἐπελεύσομαι. ſuperueniam.
ἐπελήσθην. obliuioni traditus ſum.
ἐπέλυον. Enarrabam. exponebam. ant. dimittebam. ant.
ἐπέλυσα. dimiſi. expoſui. declaraui.
ἐπεμαρτυράμην. Teſtificatus. teſtatus ſum.
ἐπέμεινα. Manſi.
ἐπεμελήθην. curaui. curam habui.
ἐπεμέλουν. Dabam. porrigebam. creſcebam. ant.
ἐπεμέμφθην. Diſſus fui.
ἔπεμψα. Miſi.
ἐπενδύτης. ου. ὁ. Tunica.
ἐπενδύω. ū. σω. ῶ. κα. ſupinduo.
ἐπενεγκεῖν. Intuliſſe.
ἐπένευσα. annui. conceſſi.
ἐπένθησα. luxi. planxi. ploraui.
ἐπευρόην. Inuentus fui. ſtaui
ἐπεμόησα. Intelleꝛi. inueni. excogi
ἐπεξέμωσα. Hoſpitio ſuſcepi. Hoſpes fui. Hoſpitaliter cōuerſatus ſū.
ἐπεξέρχομαι. ū. σομαι. ῶ. θα. Inuehoꝛ. caſtigo. punio.
ἐπέπεσον. Incidi. irrui. runt.
ἐπέπλησα. Implei. adimpleui.
ἐπεπόιθειν. Fiſus fueram.
ἐπεπόρθειν. paſſus fueram.
ἐπερίσσευον. abundabam. ant.
ἐπερίσσευσα. abundaui.
ἐπερχομαι. ū. λευσομαι. ῶ. λη λυθα. Superuenio.
ἐπερωτάω. τ ἐπερωτῶ. ū. σω. π. κα. Rogo. interrogo.
ἐπερώτημα. ατος. το. iterrogatio
ἔπεσα. cecidi.
ἐπεσκέφθην. Viſitatus fui.
ἐπεσκεψάμην. Viſitaui.
ἐπεσκίασα. obumbraui.
ἔπεσον. Cecidi. runt.
ἐπεσπασάμην. aſſumpſi. attraxi.
ἐπέστειλα. miſi. ſcripſi epiſtolam.
ἐπέστην. abſtiti. ſuperſtiti. apparui.
ἐπεστήριξα. confirmaui. firmaui.
ἐπέστησα. conſtitui. prepoſui. iſtiti.
ἐπεστράφην. converſatus ſum.
ἐπέστρεψα. cōuerſus. reuerſus fui.
ἐπέσχον. permanſi. runt.
ἔπεσχε. Attende.
ἐπέταξα. precepi.
ἐπέτειος. α. ον. annuꝰ. a. um. ad annum tantum.
ἐπετετάμην. ſuperextenſus fuerā.
ἐπετήδευσα. exercui. colui.
ἐπετίθουν. imponebam. ant.
ἐπέτιμησα. Improperaui.
ἐπετίμων. improperabam. ant.
ἐπετράφην. pmiſſus. cōmiſſus ſuz.
ἐπέτρεψα. permiſi.
ἐπέτυχον. aſſecutus ſum. runt.
ἐπεφάνην. Apparui.
ἐπέφερον. deferebā. iferebā. ant.
ἐπεφώνουν. Acclamabam. contra clamabam. magis clamabā. ant.
ἐπέφωσκον. illuceſcebam. ant.
ἐπεχείρησα. conatus ſū. dedi operaz
ἐπεχείρισα. conatus ſum. tentaui. in manus tradidi.
ἐπεχείρουν. conabar. antur.
ἐπέχρισα. Vnxi.
ἐπέχω. ū. ξω. π. κα. Intendo. alludo. remaneo.
ἐπήγαγον. Induxi. contraduxi. pcuſſi. afflixi. runt.
ἐπηγγειλάμην. pmiſi. pmiſſ9 ſuz
ἐπήγγελμαι. pmiſſi. pmiſſus ſuz.
ἐπήγειρα. excitaui.
ἐπηκολούθησα. ſubſecutus ſum.
ἐπήκουσα. audiui.
ἐπηκροώμην. Audiebam.
ἐπῆλθον. Superueni. runt.
ἐπήρεσα. Laudaui.
ἔπηξα. Fixi. affixi.
ἐπῆρα. Leuaui. ſuſtuli.
ἐπηρεάζω. ū. σω. ῶ. κα. Calumnioꝛ. accuſo.
ἐπήρθην. Sublatus ſum.
ἐπήρκεσα. auxiliaꝛ ſum. opem tuli.
ἐπηρώτησα. Rogaui. interrogaui.
ἐπηρώτων. Interrogabam. ant.
ἐπί. Sub. in. contra.
ἐπίασα. Apprehendi.
ἐπιάσθην. captus. apprehēſus ſum.
ἐπιβαίνω. ū. σομαι. π. ηκα. Ingrediꝛ. aſcendo.
ἐπιβάλλω. ū. λῶ. π. κα. Immitto adijcio. repeto. ꝺtigo. attineo. injicio
ἐπιβαρύνω. ū. νω. π. ηκα. Aggrauo. onero.
ἐπιβαρῶ. aggraue. oneroſus ſum.
ἐπιβάς. αντος. ὁ. Poſtꝯ ingreſſus eſt. aſcendit.
ἐπίβασις. εως. ἡ. greſſus. inceſſus.
ἐπιβεβηκώς. οτος. ὁ. Poſtquam. aſcendit. ingreſſus eſt.
ἐπιβῆναι. aſcendiſſe.
ἐπιβιβάζω. ū. σω. π. κα. impono.
ἐπιβλέπω. ū. ψω. ῶ. φα. reſpicio.
ἐπίβλημα. ατος. το. immiſſio. adiectio.
ἐπιβοάω. τ ἐπιβοῶ. ū. ησω. ῶ. κα. acclamo. vociferoꝛ. inuoco.
ἐπιβουλή. ης. ἡ. inſidie
ἐπίβουλος. ου. ὁ. inſidiatoꝛ.
ἐπιγαμβρεύω. ū. σω. π. κα. Deſponſo. as.

ἐπιγεγραμμένος.ἡ.ον. Inscriptus superscriptus.a.um.
ἐπιγειος.α.ον. terrenus .a.um.
ἐπιγίνομαι.μ. σομαι.ν.ημαι. aduenio.contingo.euenio.supuenio
ἐπιγιμώσκω.μ. σομαι .ν. κα. Cognosco.
ἐπιγερόμερος.ἡ.ον. Postꝫ aduenit.superuenit.contigit. Γuit.
ἐπιγρούς.ορτος.ὁ.postꝫ cognouerim.cognouerō.
ἐπίγνωθι.Scito.
ἐπιγνῶναι.cognouisse. cognoscere.
ἐπίγνως.cognosce.
ἐπιγνωσθήσομαι.cognoscar.
ἐπιγνωσθῶ.cognitus fuero.
ἐπίγνωσις.εως.ἡ.notitia.
ἐπιγνώσομαι.cognoscam.ar.
ἐπιγραφή.ης.ἡ.inscriptio.
ἐπιγράφω.μ.ψω.π.φα.Iscribo.
ἐπιδε.aspice.respice.
ἐπιδείς.εος.ὁ.ἡ.indigens. inops.
ἐπιδεικνύω.μ.ξω.π. χα. Ostendo. demonstro.
ἐπιδεῖξαι.ostendisse.demōstrauisse.
ἐπιδέομαι.μ.σομαι.ν.μαι. rogo.indigeo.
ἐπιδημέω.τ ἐπιδημῶ.μ. σω.ν. κα.in patria.in populo sum.
ἐπιδιατάσσομαι.μ.ξομαι .ν. γμαι.superordino.
ἐπιδιατάττομαι.μ. ξομαι .ν. γμαι.superordino.
ἐπιδίδωμι.μ.σω.ν.κα. Do.porrigo.cresco.
ἐπιδιορθόω.τ ἐπιδιορθῶ.μ.σω π.κα.corrigo.dirigo.
ἐπίδοξος.ἡ.ον. gloriosus .a.um.
ἐπιδύω. μ.σω.π.κα. Mergor. occido.subruor.induo.
ἐπιδῶ.creuero.profectum fecero .
ἐπιδώσω.dabo.porrigā . augebor.
ἐπιεικεια.ας.ἡ. Modestia . pbitas. Officiositas.
ἐπιεικής.εος.ὁ.ἡ. Modestus.moderatus.a.um.
ἐπιζητέω.τ ἐπιζητῶ.μ.σω .π.κα inquiro.quero.
ἐπιθαράτιος .α.ον . Destinatus morti.a.um.
ἐπιθεῖναι.Imposuisse. superposuisse.apposuisse.
ἐπιθεις.εντος.ὁ. Postquam impo suit.superposuit.apposuit.
ἐπίθες.impone.superpone .appone.

ἐπίθεσις.εως.ἡ. Impositio. superpositio.appositio.
ἐπιθήσαιμι. Imponam superponam.apponam.
ἐπιθήσομαι. Apponam .apponar. imponam.superponam.ar.
ἐπιθήσω.ἱponā.supponā. apponaz.
ἐπιθυμέω.τ ἐπιθυμῶ.μ.σω.ν. κα.opto.desidero.
ἐπιθύμημα.ατος.το.desideriuz.
ἐπιθύμησις.εως.ἡ. cōcupiscentia. desiderium.
ἐπιθυμητής.ου.ὁ. Concupitor. desiderator.
ἐπιθυμητός.ἡ.ον. desiderabilis.e.
ἐπιθυμία.ας.ἡ. cōcupiscētia.desiderium. Γsuperposuero.
ἐπιθῶ.imponā.ἱposuero. apposuero.
ἐπικάθημαι.insideo.
ἐπικαθίζω.μ.σω.ν.κα. Sedere facio.ad sedendum pono.
ἐπικαλέομαι.τ ἐπικαλοῦμαι. μ.σομαι.ν.μαι.ἱnuoco .appello.
ἐπικαλέω.τ ἐπικαλῶ.μ.σω. ν. κα.ἱnuoco.cognomino.
ἐπικάλυμμα.τος.το. Cooperimentum.vestimentum.
ἐπικαλύπτω.μ.ψω.ν.φα. Cooperio.vestio.
ἐπικατάρᾶτος.ἡ.ον.maledict9.a.ū
ἐπικείμαι.μ.σομαι.ν.μαι.irruo. incumbo.imponor.
ἐπικέκλημαι.ἱnuocaui . Appellaui. ἱnuocatus appellatus sum.
ἐπικεκλήμην.ἱnuocaueram. appellaueram . appellatus τ ἱnuocatus fueram.
ἐπικερδής.εος.ὁ.ἡ. Lucrosus.questuosus.a.um.
ἐπικλητεῖς.ερτος.ὁ . Cognominatus.ἱnuocatus.a.um.
ἐπικοινωμόω.τ ἐπικοινωμῶ . μ. σω.π.κα. Communico.
ἐπικούρειος.α.ον.epicure9.a.um.
ἐπικουρία.ας.ἡ.auxiliū.adiumētū.
ἐπικράθην.exacerbatus fui.
ἐπικρίνω.μ.νω.π.κα . Iudico. sententiam fero.
ἐπικροάω.τ ἐπικροῶ.μ.σω.π.κα Audio.
ἐπικροτέω.τ ἐπικροτῶ.μ.σω.π. κα. collido.complodo. cōpulso.
ἐπικρυφαῖος.α.ον. obscur9. latēs.
ἐπιλαβέσθαι.apphēdisse.adhesisse.
ἐπιλαβόμερος.ἡ.ον. Postquꝫ apprehendit.adhesit.
ἐπιλαβοῦ.apprehende.adhere.
ἐπιλάβωμαι.apphēdero.adhesero
ἐπιλαθέσθαι.oblitum fuisse.
ἐπιλάθωμαι.obliuiscar.
ἐπιλαμβάρομαι.μ.ψομαι.ν. μμαι.apprehendo.adhereo.
ἐπιλαμβάνω.μ.ψομαι.π.μμαι. apprehendo.accipio.
ἐπιλαμθάρομαι.μ.λησομαι.ν. ησμαι.obliuiscor.
ἐπιλέγομαι.μ. ξομαι. ν. γμαι. Eligo.cognomīnor.
ἐπιλείπω.μ.ψω.π.φα. Desero. relinquo.
ἐπιλέλησμαι. Oblitus fui.
ἐπιλελησμέρος.ἡ.ον. oblitus.a.ū
ἐπιλησθήσομαι. Obliuiom tradar obliuionem accipiam.
ἐπιλησθῶ.obliuioni tradar .
ἐπιλησμορή.ης.ἡ.obliuio.
ἐπίλοιπος.ἡ.ον.reliquus.a.um.
ἐπίλυσις.εως.ἡ.solutio.iterptatio.
ἐπιλύω.μ.σω.ν.κα. Expono. declaro.dimitto.
ἐπιμαρτυρέω.τ ἐπιμαρτυρῶ. μ.σω.ν.κα.testor. contestor.
ἐπιμαρτύρομαι. μ.ομαι .ν. μαι.testificor.testor.
ἐπιμέλεια.ας.ἡ.diligentia.cura.
ἐπιμελέομαι.τ ἐπιμελοῦμαι. μ.σομαι.π.μαι.curo.curam habeo.
ἐπιμελῶς.diligenter. Γro
ἐπιμένω.μ.νω.π.κα.pmaneo.pleneἐπιμίξ. Mixtim.
ἐπιμονή.ης.ἡ.assiduitas.idustria.
ἐπίμοχθος.ἡ.ον.laboriosus.a.um.
ἐπιμένω.μ.σω.π.κα.annuo.ἱnuo
ἐπινοέω.τ ἐπινοῶ.μ.σω.π.κα. Excogito.comminiscor.
ἐπίνοια.ας.ἡ. Cogitatio. prouidentia.exquisitio.excogitatio.
ἔπινον.bibebam.ant.
ἐπιξενόω.τ ἐπιξενῶ. μ.σω.π.κα. Hospitio suscipio. Hospes sum.hospitaliter conuersor.
ἔπιον.bibi.biberunt.
ἐπιορκέω.τ ἐπιορκῶ. μ.σω.ν. κα.peiero.iuro falso.
ἐπιορκία.ας.ἡ.periurium.
ἐπίορκος.ον.ὁ.periurus .
ἐπιοῦσα ης.ἡ. Sequēs. veniēs.f.g.
ἐπιούσιος.α.ον. Quottidianus. supersubstantialis.e.
ἐπιπέπτωκα.μ.ψω.π.φα . Contra

mitto.immitto.
ἐπιπεπτωκώς.οτος.ὁ. Postꝫ superuenit.irruit.incidit.
ἐπιπέσοιμι.incidam.
ἐπιπεσών.ορτος.ὁ.postꝫ procubuit.recubuit. Γirruo.incido.
ἐπιπίπτω.μ.σοῦμαι.ν. ωκα. ἐπιπλεῖον.multum . admultum.
ἐπιπλεῖστον. Ultra diu.
ἐπιπλήθω.μ.σω.ν.κα. Impleo.
ἐπιπλήττω.μ.ξω.ν.χα.increpo.
ἐπιποθεῖα.ας.ἡ.cupiditas. accuso.
ἐπιποθέω.τ ἐπιποθῶ.μ.σω.ν κα. Cupio.opto.
ἐπιπόθησις. εως.ἡ . desiderium.
ἐπιπόθητος.ἡ.ον.desiderat9. a.ū.
ἐπιπολύ.diu.
ἐπίπορος.ἡ. ον . Laboriosus.a.uz.
ἐπιπορεύομαι.μ.σομαι.π.μαι. aduenio.
ἐπίπρασκον.vendebam.ant.
ἐπιρράπτω.μ.ψω.π.φα. Assuo. vnum cum alio suo.
ἐπιρρίπτω.μ.ψω.π.φα . Supertacio.superimpono.
ἐπίσημος.ἡ.ον.insignis.e.
ἐπίσης.equalis.e.aduerb.
ἐπισῖτισμός.ου.ὁ.cibatio.saginatio frumentatio.cibarium.
ἐπισκέπτομαι. μ. ψομαι. ν. μμαι. Visito.considero. Γparo.
ἐπισκευάζω.μ.σω.π.κα. paro. prę
ἐπισκηνόω.τ ἐπισκηνῶ.μ. σω. ν.κα. Inhabito.
ἐπισκιάζω.μ.σω.ν.κα.obumbro.
ἐπισκοπέω.τ ἐπισκοπῶ.μ.σω. ν.κα. Visito. considero. speculor.
ἐπισκοπή.ης.ἡ.animaduersio. Visitatio.consideratio.
ἐπίσκοπος.ου.ὁ.cps. speculator.
ἐπίσομ . ου . τό . Additamentum. quod additur ad equādum pōdus.
ἐπισπάομαι.τ ἐπισπῶμαι.μ. σομαι.π. μαι. Attrabo er pelle .extendo pellem.preputium adduco.
ἐπισπάω.τ ἐπισπῶ. μ.σω.ν. κα.attrabo.
ἐπίσταμαι.μ.σομαι.π.μαι.scio. intelligo.acquiro. Γstuit.
ἐπιστάς.αντος.ὁ.postꝫ astitit.sup
ἐπιστάτης.ου.ὁ.pceptor. preses.
ἐπιστέλλω.μ.λω.π.κα . epistolaz mitto.scribo.
ἐπιστεύθην.creditus sum.
ἐπίστευον.credebam.ant.

ἐπίστευσα.credidi.
ἐπίστηθι.insta.
ἐπιστήμη.ης.ἡ.scientia. disciplina.
ἐπιστήμων.ομος.ὁ.ἡ.docꝰ.erudit9 sciens. Γroboro.
ἐπιστηρίζω.μ.ξω.ν.χα.cōfirmo.
ἐπίστησφρ. Superista.
ἐπιστήσω. Ingebo.addabꝫ.preficeo.instabo.statuā.constituaz.firmabo.preficiam.astabo.stem.
ἐπιστοιβάζω.μ.σω. π. κα. Accumulo.struo.
ἐπιστολή.ης.ἡ.epistola.
ἐπιστομίζω.μ.σω.π.κα.reprimo arguo. Γtor.
ἐπιστρέφω.μ.ψω.π.φα. Reuer
ἐπιστροφή.ης.ἡ.reuersio.cōuersio.
ἐπιστῶ.superuenam.instem.
ἐπιστώθην.creditus.confisus sum.
ἐπισυμαγαγεῖν. congregauisse.
ἐπισυμάγω.μ.ξω.π.χα.cōgrego.
ἐπισυμαγωγή.ης.ἡ.collectio
ἐπισυμέσην.contrastem . contra insurrexi . Γa.ū.
ἐπισυμήγμένος.ἡ.ον. cōgregatus
ἐπισυρίστημι.μ.σω.ν.κα. Contra sto.contra insurgo. Γcōcurro
ἐπισυντρέχω.μ.ουμαι.ν.κα.
ἐπισύστασις.εως.ἡ. Instantia. cōcursus.conuentus.
ἐπισφαλής.εος.ὁ.ἡ. periculosus. non tutus.incertus.a.um.
ἐπισφαλῶς.periculose . non tuto. infirmiter .
ἐπισχύω.μ.σω. π.κα.inualesco.
ἐπισωρεύω.μ.σω.π.κα . coacernio . accumulo.
ἐπιταγή.ης.ἡ.preceptum.
ἐπίτασις.εως.ἡ. extentio.ampliatio
ἐπιτάσσω.μ.ξω.π.χα.Impero.
ἐπιτάττω.μ.ξω.π.χα . impero.
ἐπιτεθῶ.imponar.
ἐπιτείνω.μ.νω.π.κα. extendo.
ἐπιτελέω.τ ἐπιτελῶ.μ.σω. ν. κα. Perficio.facio.
ἐπιτέτραμμαι . Permissus.commissus sum.commissum est mihi.
ἐπιτήδειος.α.ον.necessarius . aptus.a.um. Γcitū.
ἐπιτήδευμα.ατος.το.studiū.exer
ἐπιτηδεύω.μ.σω.π.κα.Exerceo. colo.
ἐπιτίθεασιν.imponunt.
ἐπιτίθημι.μ.σω.ν.κα.impono.
ἐπιτιμάω.τ ἐπιτιμῶ. μ.σω.ν. κα.Improbo. Γreprobatio.
ἐπιτίμησις.εως.ἡ.Improperium.
ἐπιτίμιον.ου.το. Improperium.
ἐπιτοαυτό.simul.in idipsum.
ἐπιτοπρωί. Mane.
ἐπιτρέπω.μ.ψω.ν. φα.pmitto.
ἐπιτρέφω.μ.ψω.π.φα.alo.nutrio
ἐπιτρις. Ter.
ἐπιτροπή.ης.ἡ. Permissio.
ἐπίτροπος.ου.ὁ.procurator.
ἐπιτυγχάμω. μ. ξομαι. ν. κα. assequor.adipiscor.
ἐπιτυχεῖν. Assecutū.adeptū fuisse.
ἐπιτυχία.ας.ἡ.adeptio .assecutio.
ἐπιφαίνομαι.μ.ουμαι.π.μαι Apparco. Γapparco.
ἐπιφαίνω.μ.νω.ν.κα. Illumino.
ἐπιφανής.εος.ὁ.ἡ.manifestus.a.ū
ἐπιφάνεια.ας.ἡ. Illustratio.aduentus.apparitio.
ἐπιφαύω.μ.σω.ν.κα. Illumino.
ἐπιφέρω.μ.σω.π.κα.defero.ifero
ἐπιφημίζω.μ.σω.π.κα . diffamo . pmulgo.
ἐπιφωνέω.τ ἐπιφωνῶ.μ.σω.π. κα fuclamo.acclamo.magif claino.
ἐπιφώσκω. Illucco.lucesco.
ἐπιχαίρω.μ.ησομαι.π.μαι.gaudeo ob alterius bonum vel malum.
ἐπιχάρμα.ατος.τό. Irrisio. ludibrium. Γka.conor.
ἐπιχειρέω.τ ἐπιχειρῶ. μ. σω. ν. ἐπιχειρίζω. μ.σω.ν. κα . Conor. tento.in manus trado.
ἐπιχέω.μ.ευσω.π.κα . Infundo.
ἐπιχορηγέω τ ἐπιχορηγῶ. μ. σω.ν.κα. Suppedito.submistro.
ἐπιχρίω.μ.σω.ν.κα. Vngo.
ἐπιών.ορτος.ὁ.proceděs.sequens.
ἐπλαμήθην.deceptus sum.errani.
ἐπλάγησα.decepi.
ἔπλασα.formaui.feci.plasmaui.
ἐπλάσθην.formatus sum.
ἔπλεον.nauigabam.am.
ἐπλεόνασα.abundaui.
ἐπλεονέκτησα.circumuem.
ἐπλήγην.percussus sum.
ἐπλίθυμα. Multiplicaui.
ἐπληθύνθην. Multiplicatus sum.
ἐπληθυνόμην.multiplicabar.
ἐπλήθυνον. Multiplicaui . runt . Multiplicabam.ant.
ἐπλημμέλησα .peccaui.
ἐπληρούμην.complēbar. iplebár.
ἐπλήρουν.cōplebā.iplebā.ant.

ἐπλησθην.Adimpletus sum.
ἐπλησα.Impleui. compleui.
ἐπλησα.Impleui.
ἐπλησθην.impletus sum.
ἐπλούτησα.Diues factus sum.Di|tatus fui.
ἐπλούτισα.diuitem feci.
ἐπλουτισθην.diues factus sum.
ἔπλυνα.Laui.
ἔπνευσα.Flaui.
ἐπνιγόμην.suffocatus sum.bar.
ἔπνιγον.Suffocabam.ant. suffoca|ui.strangulaui.runt.
ἐποίησα.feci.
ἐποιησάμην.Feci.factus fui.
ἐποικολομέω.ϖ ἐποικολομῶ. μ.σω.π.κα.superedifico.
ἐποιούμην.fiebam.
ἐποίουν.Faciebam.ant.
ἐποκέλλω.μ.λω.π.κα.Impin=go nauem. ⌈mino.
ἐπομομάζω.μ.σω.ϖ.κα.Cogno
ἐποπτεύω.μ.σω.π.κα.Conside ro.speculor.
ἐπόπτης.ου.ὁ.Speculator.visor qui videt aliquid. ⌈Inspicio.
ἐποπτομαι.μ.ψομαι.π.μαι.
ἐπορεύθην.abiui.iui.
ἐπορευόμην.ibam.
ἐπόρθουν.Expugnabam.ant. pre|dabar.antur.
ἐπόρνευσα.fornicatus sum.
ἔπος.εος.το.carmen.versus.
ἐποτίζον.oabam bibere.ant.
ἐπότισα.Dedi potum.
ἐποτίσθην.potatus sum.
ἐπουραίος.α.ον.celestis.e.
ἐπράθην.Venditus sum.
ἔπραξα.Feci.exegi.
ἐπρεπε.oportebat.decebat.
ἐπρίσθην.Sectus:scisus fui.
ἑπτα.Septem.
ἔπταισα.errani.offendi.
ἑπτάκις.Septies.
ἑπτακισχίλιοι.α.ον.septē mille.
ἑπταπλάσιος.α.ον.septupl⁹.a.ū
ἑπταπλασίων.ονος.ὁ.ἡ.septu=plus.a.um.
ἔπτυσα.Spui.
ἐπτώχευσα.paup:ϖ mēdicus fui.
ἐπυθόμην.interrogaui.sciui.
ἐπυνθανόμην.scisciabar.interro=gabam.sciebam.
ἐπώκειλα.impegi nauem.
ἐπωκολόμησα.superedificaui.

ἐπώλησα.Vendidi.
ἐπώλουν.Vendebam.ant.
ἐπωμίς.ιλος.ἡ.hūerale.vestis gen⁹
ἐπωρώθην.excecatus sū.idurat⁹ sū.
ἐραστής.ου.ὁ.Amator. ⌈opor.
ἐργάζομαι.μ.σομαι.ϖ.μαι.
ἐργασία.ασ.ἡ.Operatio.labor o=perarij.opera.industria.
ἐργατεία.ας.ἡ.officiū.artificiū.
ἐργάτης.ου.ὁ.operarius.
ἐργολαβία.ας.ἡ.Manualis ope ratio.merces ex labore.
ἔργον.ου.το.opus.
ἐρεθίζω.μ.σω.π.κα.Irrito.prouo co.incito.
ἐρεθισμός.ου.ὁ.incitatio.
ἐρείδω.μ.σω.π.κα.hereo.innitor.
ἐρετίζω.μ.σω.π.κα.eligo.amo.ex opto. ⌈erupto.
ἐρεύγομαι.μ.ξομαι.ϖ.γμαι.
ἔρευνα.ης.ἡ.scrutatio.examinatio.
ἐρευνάω.ϖ ἐρευνῶ.μ.σω.π.κα. Scrutor.
ἐρημία.ας.ἡ.Locꝰ desertꝰ.solitudo.
ἔρημος.η.ον.desertꝰ.a.ū.solus.a.ū.
ἐρημόω.ϖ.ἐρημῶ.μ.σω.ϖ.κα. Vasto.desolo.solitarium facio.
ἐρήμωσις.εως.ἡ.vastitas.desolatio
ἐρίζω.μ.σω.π.κα.contendo.certo.
ἐριθεια.ας.ἡ.contentio.lis.
ἔριον.ου.το.Lana.
ἔρις.ιδος.ἡ.contentio.dissidium.
ἐρίφιον.ου.το.hedus.hedulus.
ἔριφος.ου.ὁ.hedus.
ἑρμηνία.ας.ἡ.Interpretatio.stilus dicēdi.character.
ἑρμηνεύω.μ.σω.π.κα.Interpre tor.declaro.enarro.
ἑρμῆς.ου.ὁ.Mercurius.
ἑρπετός.ἡ.ον.reptilis.e.
ἐρραβδίσθην.virgis cesus sum.
ἐρράμτισα.aspersi.
ἐρραμτισμένος.η.ον.aspsus.a.uz.
ἐρράπισα.alapis percussi.
ἐρρέθην.dictus sum.
ἔρριξα.scidi.tozsi.
ἐρριζωσα.radicaui.radices iecī.
ἔρριμμαι.prostratus.precipitatus sum.
ἐρριμμένος.η.ον.prostrꝰ.iacens:
ἔρριψα.proiecī.
ἐρρυσάμην.liberaui.
ἐρρωμένος.η.ον.Validus.a.um. Fortis.e.
ἔρρωσο.vale.cōfirmatꝰ:valēs esto.
ἐρυθραίνω.μ.μῶ.π.κα.rubefacio.

ἐρυθρός.ά.όν.ruber.a.um.
ἔρχομαι.μ.σομαι.π.λυθα.venio
ἐρῶ.dicam.
ἐρωτάω.ϖ ἐρωτῶ.μ.σω.ϖ.κα. rogo.interrogo.
ἐρώτημα.ατος.το.interrogatio.
ἐσάλευσα.moui.agitaui.concussi.
ἐσαλεύθην.commotus.cōcussus sū.
ἐσάλπισα.tuba cecini.
ἔσβεσα.extinxi.
ἐσεβάσθην.colui.
ἐσείσθην.cōmotꝰ sū.cōcussus fui.
ἐσήμαμα.significaui.
ἐσθής.ητος.ἡ.vestis.
ἐσθίω.μ.σω.π.κα.manduco.
ἐσίγησα.tacui.
ἐσιώπων.tacebam.ant.
ἐσκαμβαλιζόμην.scandalizabar.
ἐσκαμβαλίσθην.scādalizatus suz.
ἔσκαψα.effodi.
ἐσκεπάσθην.coopertus sum.
ἐσκευασμένος.η.ον.Preparatus. paratus.a.um.
ἐσκήνωσα.habitaui.
ἐσκίρτησα.exultaui.
ἐσκλύρυμα.induraui.
ἐσκληρυόμην.Indurabar.indu ratus sum.
ἐσκόρπισα.dispersi.
ἐσκορπίσθην.dispersus fui.
ἐσκοτίσθην.obscuratus.obtenebra tus sum.⌈tenebris obscuratꝰ.a.um.
ἐσκοτισμένος.η.ον.obtenebratus
ἐσκοτωμένος.η.ον.tenebrosus.a.ū
ἐσκυλμένος.η.ον.vexatus.a.um.
ἐσκύλευσα.spoliaui.
ἐσμέν.sumus. ⌈a.um.
ἐσμυρρισμένος.η.ον.myrrhatus
ἔσομαι.ero.
ἐσόμενος.η.ον.futurus.a.um
ἔσοπτρον.ου.το.speculum.
ἐσοφισάμην.Sapienter egi vel sa piens fui.
ἐσοφίσθην.eruditus.sapiens fui.
ἐσπάραξα.conturbaui.laceraui.
ἐσπαργάνωσα.inuolui.
ἐσπαργανωσμένος.η.ον.Inuo lutus.a.um.
ἐσπαρμένος.η.ον.seminatus.a.um
ἔσπασα.eduxi.
ἐσπαταλησα.libidini operam de di.libidinosus:luxuriosus fui.
ἔσπειρα.seminaui.
ἔσπεισα.libaui.
ἑσπέρα.ας.ἡ.vespera.

ἔσπευδον.festinabam.ant.
ἔσπευσα.festinaui.
ἐσπιλωμένος.η.ον.maculatꝰ.pol lutus.a.um.
ἐσπλαγχνίσθην.misertus sum.
ἐσπούδασα.Sollicitꝰ fui.Dedi o peram.laboraui.
ἐστάθην.steti.confirmatus sum.
ἔσται.erit.
ἑστάναι.stare.
ἐσταυρώθην.crucifixus sum.
ἐσταύρωμαι.crucifixus sum.
ἐσταυρωμένος.η.ον.crucifixꝰ.a.ū
ἐσταύρωσα.crucifixi.
ἐστέ.estis.
ἐστειλάμην.Secessi.profectus fui. possedi.particeps factus fui.
ἐστέναξα.gemui.
ἐστερεώθην.firmatus.cōsolidatꝰsū
ἐστερέωσα.firmaui.solidaui.
ἐστερήθην.priuatus fui.
ἐστέρησα.priuaui.
ἐστερούμην.firmabar.solidabar.
ἐστεφανωμένος.η.ον.Coronatus
ἐστεφάνωσα.coronaui. ⌈a.um.
ἕστηκα.steti.stare feci.constitui.
ἑστηκώς.οτος.ὁ.postquam stetit. constitit.stare fecit.
ἔστην.steti.
ἐστήριγμαι.firmatꝰ solidatꝰ sum.
ἐστηριγμένος.η.ον.cōfirmatꝰ.a.ū
ἐστήριξα.firmaui.
ἐστηρίχθην.firmatus.stabilitꝰ suz.
ἔστησα.steti.statui.stare feci.
ἐστί.est.
ἐστράφην.conuersus fui.
ἔστρεψα.cōuersus sū.cōuerti.redij.
ἐστρηνίασα.delinatus.luxuriatꝰ sū
ἐστρωμένος.η.ον.stratus.a.um.
ἐστρώμνυον.sternebam.ant.
ἔστρωσα.straui.
ἔστω.Sit.esto.
ἐσυκοφάντησα.Male ϖ fraudu leter questui.
ἐσύλησα.predatus sum.
ἔσυρα.traxi.vi compuli.
ἐσφάγην.occisus.iugulatus sum.
ἐσφαγίσθην.occisus.iugulatus suz.
ἐσφαγισμένος.η.ον.occisus.iugu latus.a.um.
ἐσφαγμένος.η.ον.occisus.iugula tus.a.um.
ἐσφάλην.errani.
ἔσφαλον.errani.
ἐσφράγισα.signaui.sigillū sposui.
ἐσφραγισμένος.η.ον.Signatus sigillo.a.um.
ἐσχάρα.ας.ἡ.focus.craticula.
ἐσχατόγηρος.α.ον.Senex.vlti=me senectutis.decrepitus.a.um.
ἔσχατος.η.ον.vltimus.a.um.
ἐσχάτως.extreme.nouissime.
ἔσχε.habe.
ἔσχηκα.habui.
ἐσχηκώς.οτος.ὁ.postquā habuit.
ἐσχίσθην.Scisus.diuisus sum
ἔσχον.habui.habuerūt.potui.runt.
ἔσχω.habeam.possim.
ἔσω.intra.
ἐσωζόμην.saluabar.
ἔσωθεν.intrinsecus.
ἐσώθην.saluatus sum.
ἔσωσα.saluaui.
ἐσώτερος.α.ον.interior.us.
ἐτάζω.μ.σω.π.κα.Exquiro.scru=tor.examino.
ἑταίριζομαι.μ.σομαι.π.μαι.me retrix fum.
ἑταῖρος.amicus.equalis.
ἑτάκην.delicui.liq̄factus fui.defluxi.
ἐτάρυσα.extendi.
ἔταξα.ordinaui.
ἐταξάμην.constituī.
ἐταπείνωσα.Humiliaui.
ἐτάραξα.perturbaui.commoui.
ἐταρασσόμην.perturbabar.com=mouebar.
ἐτάρασσον.turbabam.ant.
ἐταράχθην.Turbatus sum.
ἐτάφην.sepultus sum.
ἐτέθην.positus fui.
ἐτεθμήκειν.Mortuus fueram.
ἐτεκμοτρόφησα.filios educaui.
ἔτεκον.peperi.runt.
ἐτελειώθην.perfectus.cōsumatꝰ sū
ἐτελείωσα.consumaui.perfeci.
ἐτέλεσα.perfeci.finiui.
ἐτελέσθην.perfectus.finitus fui.
ἐτελεύτησα.mortuus sum:finiui.
ἑτερόγλωσσος.η.ον.Res aliene linguc.
ἑτερολιδασκαλέω.ϖ ἑτερολι=δασκαλῶ.μ.σω.π.κα.aliꝰ doceo.
ἑτεροζυγόω.ϖ ἑτεροζυγῶ.μ. σω.ϖ.κα.iugum duco.
ἕτερος.α.ον.alter.alius.a.ud.
ἑτέρως.aliter.
ἐτέχθην.natus sum.
ἐτηκόμην.liquefiebam.
ἐτήρησα.seruaui.

ἐτηρούμην.seruabar.
ἐτήρουν.seruabam.ant.
ἔτι.vltra.amplius.item.preterea.
ἐτίθουν.ponebam.ant.
ἔτιλλον.vellebā.cuellebā.ant.
ἐτίμησα.honoraui.
ἐτιμησάμην.appreciaui.
ἐτιμωρησάμην.cruciaui.tozsi.
ἑτοιμάζω.μ.σω.ϖ.κα.paro.
ἑτοιμασία.ας.ἡ.preparatio.
ἕτοιμος.η.ον.paratus.a.um.
ἑτοίμως.prompte.
ἐτόλμησα.ausus fui.
ἐτόλμων.audebam.ant.
ἔτος.εος.το.annus.
ἔτρεχον.currebā.ātcucurri.runt.
ἐτροωφόρησα.mores alicuiꝰ su
ἐτρύγησα.vindemiaui. ⌈stinui.
ἐτρύφησα.delitiatus sum.
ἐτρυχόμην.torquebar.
ἐτύθην.immolatus sum.
ἐτυμπαρίσθην.Suspensus.excoria tus.lignis cesus.interfectus sum.
ἔτυπτον.percutiebam.ant.
ἐτύωσα.figuraui.formaui.ipressi.
ἐτύφλωσα.excecaui.
εὖ.bene.
εὐαγγελίζομαι.μ.σομαι.ϖ. μαι.Euangelizo.annuncio.bona annuncio.
εὐαγγελίζω.μ.σω.ϖ.κα.euange lizo.annuncio.bona annuncio.
εὐαγγέλιον.ου.το.Nuncius.bo nus nuncius.euangelium.
εὐαγγελιστής.ου.ὁ.Euangeli=sta.nunciator.boni nunciator.
εὐαρεστέω.ϖ εὐαρεστῶ.μ.σω. π.κα.placeo.
εὐάρεστος.η.ον.placitus.a.um.
εὐαρέστως.placenter.
εὐγένεια.ας.ἡ.nobilitas generis.
εὐγενέστερος.α.ον.nobiliꝰ.us.
εὐγενής.ές.ὁ.ἡ.nobilis.generosꝰ
εὔγεος.α.ον.fertilis.e.
εὐλία.ας.ἡ.serenitas.
εὐλοκέω.ϖ εὐλοκῶ.μ.σω.π.κα. volo.letor.cōplaceo mihi i aliq̄ re.
εὐλοκία.ας.ἡ.Beneplacitum.com placitum.voluntas.letitia.
εὐλοκιμέω.ϖ εὐλοκιμῶ.μ.σω. π.κα.Approbo.
εὐλράρεια.ας.ἡ.bonus ϖ pſper re=rum euentus.
εὐέλπις.ιδος.ὁ.ἡ.homo bone spei.
εὐεξία.ας.ἡ.bona habitudo.sanitas

ἐυεργεσία.ας.ἡ.beneficium.
ἐυεργετέω.τ ἐυεργετῶ.ῆ.σω.π κα.benefacio alij.prosum.
ἐυεργέτης.ου.ὁ.benefactor.
ἐυεργετικός.ἡ.ὁμ.benefactiu⁹.a.ũ
ἔυζωμος.ἡ.ὁμ. Strenuus.leuis.succinctus.a.um.
ἐυηγγελιζόμην.Euangelizabam. bonam nunciabã.nunciabam.
ἐυηγγελισάμην. Euangelizaui. bona nunciaui.nũciaui.nũciat⁹fui.
ἐυηγγελίσθην. Euangelizatus.p dicatus sum.
ἐυηγγελισμένος.ἡ.ὁμ.Nuncia tus.euangelizatus.predicatus.a.ũ
ἐυηργέτησα.bñfeci. bñficio affeci.
ἐυηρεστηκέναι.placuisse.
ἐυηρέστησα.placui.
ἐυθαρσής.ες.ὁ.ἡ. Confidẽs.audax.qui est bono animo.
ἐυθεῖα.recta.
ἔυθετος.ἡ.ὁμ.Aptus.dispositus. cõmodus.opportunus.placitus. Approbatus.a.um.
ἐυθέως.statim. [ctu.
ἔυθραυστος.ἡ.ὁμ.fragilis.facilis fra
ἐυθυδρομέω.τ ἐυθυδρομῶ.ῆ. σω.π.κα.recto cursu perueniõ.
ἐυθυμέω.τ ἐυθυμῶ.ῆ.σω.π.κα. letor.bono animo sum.
ἔυθυμος.ἡ.ὁμ.letus.a.um.
ἐυθυμότερος.α.ὁμ.Letior. melio ri animo.
ἐυθύμω.ῆ.μω.π.κα.dirigo.
ἐυθύς.α.υ.recta⁹.a.ũ.confestim.
ἐυθύτης.ητος.ἡ.directio.
ἐυκαιρέω.τ ἐυκαιρῶ. ῆ. σω. ῶ. κα.habeo tẽpus vel oportunitatez. vaco.do operam.
ἐυκαιρία.ας.ἡ.opportunitas.
ἔυκαιρος.α.ὁμ.opportunus.a .um.
ἐυκαίρως.opportune.
ἐυκλεής.ες.ὁ.ἡ.gloriosus.a.um.
ἔυκλεια.ας.ἡ.claritas.gloria.
ἐυκοσώτερος.α.ὁμ.facilior. us.
ἐυκοσμία.ας.ἡ.Honestas morum: probitas.lenitas.
ἔυκυκλος.ἡ.ὁμ.bene curuatus.perfecte circulatus.a.um.
ἐυλάβεια.ας.ἡ.Reuerentia.timiditas.formido.
ἐυλαβέομαι.τ ἐυλαβοῦμαι.ῆ. σομαι.π.μαι. Metuo.reuereor. cuito.
ἐυλαβής.ες.ὁ.ἡ. Timoratus.cau tus.religiosus.a.um.
ἔυλαλος.ἡ.ὁμ.bene loquens.
ἐυλογέω.τ ἐυλογῶ.ῆ.σω.π.κα Benedico.
ἐυλογητός.ἡ.ὁμ.benedictus.a.ũ.
ἐυλογία.ας.ἡ.benedictio.
ἐυμαθῶς.docte.sapienter.
ἐυμαρῶς.facilter.sine querela.
ἐυμελής.ες.ὁ.ἡ.suauis.e.
ἐυμερῶς.bilarter.lete.benuole
ἐυμετάλοτος.ἡ.ὁμ.liberalis.e.
ἐυμορφία.ας.ἡ.pulchritudo.
ἔυμορφος.ἡ.ὁμ.pulcher.a.um.
ἐυμοέω.τ ἐυμοῶ.ῆ.σω.π.κα. benuolus sum.
ἔυμοια.ας.ἡ.benuolentia.
ἔυμους.ου.ὁ.benuolus.amicus.
ἐυμουχίζω.ῆ.σω.π.κα. cunuchũ facio.
ἐυμουχίσθην.cunuchus factus sũ
ἐυμοῦχος.ου.ὁ. Eunuchus.i.custos cubilis.spado.
ἐυολία.ας.ἡ.prosperitas.bõa fortũa.
ἐυολόομαι.τ ἐυολοῦμαι.ῆ.σομαι.π.μαι.prosperum ter habeo. bene placeo.
ἐυολόω.τ ἐυολῶ.ῆ.σω.ῶ.κα. prosperor.τ prosperũ alium facio.
ἐυάρελρος.α.ὁμ.ꝙ bñ assistit τ astat
ἐυπειθής.ες.ὁ.ἡ. Suadibilis.subditus.a.um.obediens.
ἐυσπερίστατος.ἡ.ὁμ.circumstans
ἐυσπερίστημι.ῆ.σω.π. κα.circumsto.asto.
ἐυσποιέω.τ ἐυσποιῶ.ῆ.σω.π.κα. Benefacio alij.
ἐυσποία.ας.ἡ. bñficẽtia in alĩuz.
ἐυπορέω.τ ἐυπορῶ.ῆ.σω.ῶ.κα. Abundo.abundantem alĩuz facio.
ἐυπορία.ας.ἡ. Abundantia.victus acquisitio.
ἐυπράττω.ῆ.ξω.ῶ.χα. Benegago. bono statu sum.
ἐυσπρέπεια.ας.ἡ. decor.honestas.
ἐυσπρεπέστερος.α.ὁμ. pulchrior. spectosior.us.
ἐυσπρεπής.ες.ὁ.ἡ.pulcher.specio sus.decens.
ἐυσπρεπῶς. Diligenter. decenter. pulchre.
ἐυσπρόσλεκτος.ἡ.ὁμ.acceptus. gratus.a.um.
ἐυπροσήγορος.α.ὁμ. Qui bene loquitur.vel bonum habet nomen.
ἐυσπροσωπέω.τ ἐυσπροσωπῶ. ῆ.σω.ῶ.κα.placeo.
ἐυρέθην.inuentus fum.
ἐυρεῖν.inuenisse.
ἔυρεμα.ατος.το.Inuentio.
ἐυρεσις.εως.ἡ.inuentio.
ἔυρημα.ατος.το. inuentio.
ἐυρήσω.inueniam.
ἐυρίσκω.ῆ.σω.π.κα.inuenio.
ἐυροκλύδων.ωνος.ὁ.euroclydõ.
ἔυρον.inueni.
ἔυρρωστος.ἡ.ὁμ. Benevalens.sanus.prosper.a.um.
ἐυρρώστως.fortiter.valenter.
ἐυρύχωρος.α.ὁμ.spacios⁹.lat⁹.a.ũ
ἔυρω.inuenero.
ἐυρών.ὁντος.ὁ. postquam inuenit
ἐυσέβεια.ας.ἡ.pietas.
ἐυσεβέω.τ ἐυσεβῶ.ῆ.σω. π.κα. pius τ religiosus sum.
ἐυσεβής.ες.ὁ.ἡ.pi⁹ τ religios⁹.a.ũ
ἐυσεβῶς.pie.religiose.
ἔυσημος.ἡ.ὁμ. Manifestus.notus. insignis.honestus.a.um.
ἔυσπλαγχνος.ἡ.ὁμ. misericors.
ἐυστάθεια.ας.ἡ. firmamentum.stabilimentum. [a.uz
ἐυσταθής.ες.ὁ.ἡ.stabilis.firmus.
ἔυστοχος.ἡ.ὁμ.directus. directe emissus.
ἐυσχημόνως. Verecunde. Honeste.graniter.prudenter.
ἐυσχυμοσύνη.ης.ἡ. Honestas. grauitas.prudentia.
ἐυσχύμων.ονος.ὁ. Mobilis.prudens. grauis.cautus.honestus.
ἐυτελέστερος.α.ὁμ.Tenuior. crassior.contemptibilior.us.
ἐυτελής.ες.ὁ.ἡ. Exilis. tenuis. parui precij contemptibilis.e.
ἔυτηκτος.ἡ.ὁμ.facilis liquefactu.e.
ἐυτόνως.constanter. assidue.
ἐυτραπελία.ας.ἡ.Scurrilitas.ridicula narratio.
ἐυφημία.ας.ἡ.bona fama.
ἔυφημος.ἡ.ὁμ. Qui habet bonam famam vel bona verba.
ἔυφθαρτος.ἡ.ὁμ.corruptibilis.e.
ἐυφορέω.τ ἐυφορῶ.ῆ.σω.π.κα Vberes fructus fero. multiplico.in fructibus.
ἐυφραίνομαι.ῆ.νουμαι.π. μαι. Letor.epulor.
ἐυφραίνω.ῆ.μω.ῶ.π.κα. Letari facio.letifico.
ἐυφροσύνη.ης.ἡ.exultatio.letitia.
ἐυφυής.ος.ὁ.ἡ.ingeniosus.a. uz.
ἔυχαρις.εως.ὁ.ἡ.grosꝰ. venustꝰ.a.ũ
ἐυχαριστέω τ ἐυχαριστῶ.ῆ. σω.π.κα.gratias ago.
ἐυχαριστία.ας.ἡ. gratiarũ actio.
ἐυχάριστος.ἡ.ὁμ. gratus.a.um.
ἐυχερῶς. Faciliter.
ἐυχή.ης.ἡ.oratio.preces.
ἔυχομαι.ῆ.ξομαι.π.μαι.Oro p cor.preces fundo.
ἐύχρηστος.ἡ.ὁμ.vtilis.e.
ἐυψυχέω.τ ἐυψυχῶ.ῆ.σω.ῶ κα.Bono animo sum.
ἐυωλία.ας.ἡ.bonus odor.
ἐυώνυμος.ἡ.ὁμ.Sinister.a.um
ἔφαγον.comedi.runt.
ἐφάλλομαι.ῆ.ουμαι.π.λμαι. Insilio.impetum facio.
ἐφαμερώθην.ostensus sum.apparui
ἐφαμερωσα.manifestaui.
ἐφάρην. Apparui.
ἐφάπαξ.semel.
ἔφασκον.affirmabam.ant.
ἐφεισάμην.peperci.
ἐφέλκω.ῆ.ξω.π.χα.attrabo.
ἐφεξω. Intendam.
ἐφερόμην.Ferebar.
ἔφερον.ferebam.portabam.ant.
ἐφέστηκα.institi.prœs fui.astiti.
ἐφεστώς.ῶτος.ὁ. Postꝙ astitit. institit.præses fuit.
ἐφευρετής.ου.ὁ. Inuentor.
ἐφημερία.ας.ἡ. Regio.tribus. ministerium dici.
ἐφήμερος.α.ὁμ.quottidianus.a.uz
ἔφην.dixi.
ἐφθασα.preueni.
ἐφθεγξάμην.locutus sum.
ἔφθειρα.corrupi.
ἐφικέσθαι.puenisse.consecutũ fuisse.
ἐφικρέομαι τ ἐφικροῦμαι.ῆ.ξομαι.ῶ.γμαι. Peruenio. Consequor.adipiscor. [ui.
ἐφίλησα.amaui.osculatꝰ fui.consue
ἐφίλισσα.amicꝰ fui.amicitiã habui
ἐφίλουν. Amabam.ant.osculabar. antur.assuetus eram.ant.
ἐφιμώθην.obmutui.
ἐφίμωσα.obmutescere feci.
ἐφίσταμαι.ῆ.σομαι.π.μαι.insto
ἐφίστημι.ῆ.σω.ῶ.κα. Asto.supsto.apparco.insto.
ἐφοβήθην.Timui.
ἐφοβούμην.Timebam.
ἐφόβουν.Terrebam.ant.
ἐφόμευσα.occidi.
ἐφόρεσα.portaui.
ἐφόσον.Quandiu.
ἔφραξα.Obturaui.sepiui.
ἐφρόνησα.Sapiens fui.
ἐφρόνουν.Sapiebam.ant.
ἐφρουρούμην.Custodiebar.
ἐφρούρουν.custodiebam.ant.
ἐφρύαξα.fremui.
ἐφύβριστος.ἡ.ὁμ.cõtumeliosꝰ.a.ũ
ἔφυγον.fugi.runt.
ἐφύλαξα.custodiui.
ἐφυλαξάμην.Custodiui. custoditus sum.seruaui.seruatus sum.
ἐφυλάχθην.seruatus fui.
ἐφυσιώθην.inflatus sum.
ἐφύτευον.plantabam.ant.
ἐφύτευσα.plantaui.
ἐφωνησα.vocaui.clamaui.
ἐφωνήσάμην.clamaui.vocaui.
ἐφώρουν.clamabã. vocabam. ant.
ἐφώτισα.illuminaui.
ἐφωτίσθην.illuminatus sum.
ἔχαιρον.gaudebam.ant.
ἐχαλάσθην. Demissus submissus
ἐχάραξα.Sculpsi. [decens fui.
ἐχάρην.gauisus fui.
ἐχαρισάμην.donaui.gratificatꝰ sũ.
ἐχαρίσθην. gratia impletus sum.
ἐχαρίτωσα.gratia implcui.
ἔχθιστος.ἡ.ὁμ.inimicissimus.a.uz.
ἐχθρα.ας.ἡ.inimicitie.arum.
ἐχθραίνω.ῆ.μω.π.κα. Inimicitias exercco.inimicus sum.
ἐχθρός.α.ὁμ.inimicus.a.um.
ἐχθρότατος.ἡ.ὁμ.inimicissimꝰ.a.ũ
ἔχιδνα.ης.ἡ. Vipera.
ἔχις.εως.ἡ. Vipera.
ἐχλεύαζον.irridebã.subsãnabã.ãt.
ἔχομαι.ῆ.ξομαι.ῶ.ημαι. Teneor ab aliqua re.adhereo illi.
ἐχόμενος.ἡ.ὁμ. Consequens. proximus.vicinus.a.um.
ἐχορήγησα.prebui. suppeditaui.
ἐχορτάσθην. Saturatus fui.
ἐχρηματίσθην.oraculo monitꝰ fui.
ἐχρησάμην. Vsus sum.
ἔχρισα.vnxi.
ἐχρισάμην. vnctus fui.vnxi.
ἐχρώμην.vtebar.
ἔχω.ῆ.ξω.ῶ.κα. Habeo.possum.
ἐχωρίσθην.diuisꝰ scisus fui.discessi.
ἐψευδομαρτύρουν. falsũ testimoniũ dicebã.ãt
ἐψευσάμην.mentitus sum.
ἐψηλάφησα.cõtrectaui.palpaui.
ἐψώμισα.alui.paui.
ἑωθινός.ἡ.ὁμ.matutinus.a.um.
ἑώρακα.Vidi.
ἑωράκειν.Videram.
ἑωρακέναι.Vidisse.
ἑωρακώς.οτος.ὁ.postquam vidit.
ἑώρων. Videbam. ant.
ἕως.vsqz.
ἕωσκάτω.vsqz deorsum.
ἕωσπότε.vsqz quo.
ἕωσότου. Dum.quoad.
ἕως οὗ.dõnec.
ἕως τοῦ νῦν. Vsqz nunc.
ζάω τ ζῶ.ῆ.σω.π.κα. Viuo.
ζεστός.ἡ.ὁμ.calidꝰ. feruidꝰ.a.um.
ζεῦγος.εος. Το. Jugum.par.
ζευκτηρία.ας.ἡ.iunctura.
ζέω τ ζώ.ῆ.σω.π.κα.ferueo.
ζῆν. Viuere.
ζῆλος.ου.ὁ.zelus.emulatio.
ζηλόω τ ζηλῶ.ῆ.σω.π.κα. zelo.emulor.imitor.
ζήλωσις.εως.ἡ zelus
ζηλωτής.ου.ὁ.zelotes.emulator.imitator.
ζημία.ας.ἡ.detrimentum.damnum.
ζημιόω τ ζημιῶ.ῆ.σω. π. κα. punio. mulcto.damnifico.
ζήσας.αμτος.ὁ.postꝙ vixit.
ζητέω τ ζητῶ.ῆ.σω.π.κα. Quero.
ζήτημα.ατος. To.questio. inquisitio
ζητησις.εως.ἡ.questio.
ζιζάνια.ας.ἡ.zizania.
ζόφος.ου.ὁ.tenebre.arum.
ζυγός.οῦ.ὁ. Jugum.
ζυγόσταθμος.ἡ.ὁμ. Quod appẽdit̃ ad statera.
ζυμόω τ ζυμῶ.ῆ.σω.π.κα.fermẽto
ζῶ. Viuo. viuam. [to.as.
ζωγραφία.ας.ἡ.pictura.
ζωγρέω.τ ζωγρῶ.ῆ. σω.ῶ.κα. Venor.capio. capio viuum.
ζωή.ης.ἡ. Vita.
ζῶρ.ῶρτος.ὁ. Vmens.
ζώρη.ης.ἡ.zona.
ζώμνυμι.ῆ.σω.ῶ.κα. Cingo.
ζωμνύω.ῆ.σω.π.κα.cingo.
ζωογονέω τ ζωογονῶ.ῆ.σω.π. κα. Viuifico.
ζωοποιέω τ ζωοποιῶ. ῆ.σω.ῶ. κα. Viuifico.
ζῶσα.ης.ἡ.Que viuit.
ζώσω. Cingam.
ζωτικός.ἡ.ὁμ. Vitalis.e.

ἦ.aut.vel.quam.nisi.an. potiusꝯ.magisꝯ. ⌈dum ꝙ.qua.
ἦ.Cui.femini.gener. quatenus.secun=
ἦ.profecto.sit.fuerit.
ἤγαγον.duxi.runt.
ἠγαλίασα.letatus fui.
ἠγαλλιασάμην.exultaui.
ἠγαμάκτησα.indignatus sum. conquestus sum. ⌈rebā.ãt.
ἠγαμάκτουν.Querebar.moleste fe
ἠγαπήθην.Amatus fui.
ἠγαπηκώς.οτος.ὁ.postꝯ amauit.
ἠγαπημένος.η.ον . amatꝰ.dilectꝰ.
ἠγάωησα.amaui. ⌊a.um.
ἠγάπων.amabam.ant.
ἠγγάρευσα.coegi tanꝯ prefectus. vim feci.
ἤγγιζον.appropinquabam.ant.
ἤγγικα.appropinquaui.
ἤγγισα.appropinquaui.
ἤγειρα.Suscitaui.
ἡγεμονεύω.υ.σω.π.κα. Sũ preses vel princeps.
ἡγεμονία.ας.ἡ.principatus.impiũ
ἡγεμών.ονος.ὁ.princeps.dux.
ἡγέομαι ↄ ἡγοῦμαι.υ.σομαι. ω.ημαι.Dux sum.puto.
ἠγέρθην.excitatꝰ sũ.surrexi.
ἡγίασα.Sanctificaui.
ἡγιάσθην.sanctificatus sum.
ἡγίασμαι.sanctificatus sum.
ἡγιασμένος.η.ον.sctificatus.a.um.
ἡγμικώς.οτος.ὁ. postquam sanctificauit.purgauit.casstificauit.
ἡγνισμένος.η.ον.sctificatꝰ.purifica
ἠγνόησα.ignoraui. ⌊tus.a.um
ἠγνόουν.ignorabam.ant.
ἤγομην.ducebar.
ἠγόραζον.emebam.ant.
ἠγόρασα.Emi.
ἠγοράσθην.Emptus sum.
ἠγορασμένος.η.ον.Emptus.a.ũ.
ἡγούμενος.η.ον.dux. ꝓpositus.
ἠγρύπνησα.Vigilaui.
ἠγωνιζόμην.decertabã.decertarez.
ἠγώνισμαι.pugnaui.certaui.cõtẽdi
ἥδε.Illa autem.
ἥδε.Hec.
ἤδειν.sciueram.scissem.
ἡδέως.iucunde libenter.
ἤδη.Jam. ⌈grauatus.a.ũ.
ἠδικημένος.η.ον.iniurią passꝰ. lesus
ἠδίκησα.lesi.offẽdi.iniuriam feci.
ἥδιστος.η.ον . Dulcissimus iucundissimus.a.um.

ἥδομαι.υ.σομαι.π.μαι . letor.delector.
ἡδονή.ης.ἡ.voluptas.vitium.
ἠδυμάμην.potui.
ἠδυνήθην.potui.
ἡδύνω.υ.νω.ω.κα . Dulcoro.as. Dulce aliquid facio.
ἡδύοσμον.ου.Το . menta herba.
ἡδύς.εως.ὁ.dulcis.e.
ἠθέλησα.Volui.
ἦθος.εος.Το.Mos.
ἦκα.Misi.
ἠκαιρούμην.occupatus eram.
ἤκμασα.floui.vigui.maturui.
ἠκολούθησα.Secutus sum.
ἠκολούθουν.sequebar.sequebãtur
ἤκουσα.audiui.
ἤκουον.audiebam.ant.
ἠκούσθην.auditus fui.
ἠκούτισα.audire feci.
ἠκριβάσθην.Diligenter examinatꝰ fui.approbatus fui.
ἠκρίβωσα.diligenter didici.
ἠκύρωσα.irritum feci. anibilaui.
ἤκω.υ.ξω.π.χα.Venio.
ἡλάμην.desilij.insilij.
ἠλαττώθην.diminutus fui.
ἠλαττωμένος.η.ον . Minoratus. diminutus.a.um.
ἠλάττωσα.minui . inferiorem feci.
ἠλαττόρησα.defui.minus fui.
ἠλαυρόμην.agebar. impellebar.
ἠλεήθην.receptꝰ sũ in misericordiaz
ἠλεημένος.η.ον.Qui misericordiã adeptus est.a.um.
ἠλέησα.Misertus fui.
ἤλειφον.vngebã.ant.vnxi. runt.
ἤλειψα.vnxi.
ἠλευθέρωσα.libertatem dedi.libertate donaui.
ἦλθον.veni.runt.
ἡλικία.ας.ἡ.Statura.etas.
ἡλίκος.η.ον.quantus.a.um.
ἥλιος.ου.ὁ.Sol.
ἡλκωμένος.η.ον.vlcerosus.a.um.
ἤλλαξα.mutaui.commutaui.
ἠλλοίωσα.mutaui.alienaui.
ἠλλόμην.exiliebam.
ἧλος.ου.ὁ.clauus.
ἤλπιζον.Sperabam.ant.
ἤλπικα.Speraui.
ἠλπικέναι.sperauisse.
ἠλπικώς.οτος.ὁ.postꝯ sperauit
ἤλπισα.Speraui.
ἡμάρταμον.peccabam.ant.

ἡμάρτηκα.peccaui.
ἥμαρτον.peccaui.runt.
ἡμᾶς.nos.accusat.
ἡμεῖς.nos.nomina.
ἠμέλησα.neglexi.
ἤμελλον.Futurus eram.ant.
ἦμεν.fuimus.
ἡμέρα.ας.ἡ.dies.
ἡμερόω ↄ ἡμεροῶ.υ.σω.ω.κα. mansuefacio.
ἡμέτερος.α.ον.noster.a.um.
ἤμην.Fui.fueram.eram.
ἡμιθανής.εος.ὁ.ἡ.semimortuꝰ.a.ũ
ἡμίθνητος.η.ον.Semimortuꝰ.a.ũ.
ἡμῖν.nobis.
ἥμισυ.εος.το.Dimidium.
ἡμιώριον.ου.Το.semihora.dimidium horę. ⌈auxilio tuli.
ἠμυνάμην.Vltionem feci.vindicaui.
ἡμφιεσμένος.η.ον.vestitus.a.um.
ἡμῶν.nostrũ.geni.plu.ꝓnois ἐγώ.
ἦν.eram.fui.erat fuit.
ἣν.quam.accu.sing.femini . generis.
ἠνάγκαζον.cogebam.ant.
ἠνάγκασα.compuli.coegi.
ἠναγκάσθην.coactus sum.
ἤνεγκα.tuli.
ἤνεγκον.attuli.runt.
ἤνεσα.laudaui.
ἠνεσχόμην.sustinui.toleraui.
ἠνέχθην.allatus fui.
ἠνεῴχθην.apertus fui.
ἠνοίγην.apertus fui.
ἤνοιξα.Aperui.
ἠνοίχθην.apertus fui.
ἠντληκώς.οτος.ὁ.postꝯ hausit.
ἠξίουν.rogabã . dignũ putabã . ant.
ἠξίωσα.rogaui.dignum reputaui.
ἠξίωμαι.rogatus fui.dignus, reputatus fui.
ἠπατήθην.deceptus fui.
ἠπείθησα.non credidi.
ἠπείθουν.non credebam.ant.
ἠπείλουν.minabar.antur.
ἤπιος.α.ον.Mansuetus. mitis.contrarius bellicoso.
ἠπίστησα.non credidi.
ἠπίστουν.non credebam.ant.
ἠπόρουν . Dubitabam . impotens inops eram.ant.
ἥπτομην.Tangebam.
ἦρα.Tuli.accepi.abstuli.
ἠρλαλωμένος.η.ον.Pollutus.leprosus.fuligine repletus.a . um.
ἠρέθισα.puocaui.irritaui.incitaui.

ἥρεμος.η.ον.quietus.tacitus. a.um
ἥρεσα.placui.
ἤρεσκον.placebam.ant.
ἠρέτισα.amaui.eroptaui.elegi.
ἠρημώθην.defolatus.ſolus factus ſũ.
ἠρημωμένος.η.ον.Deſolatus. ſolitarius factus. a.um.
ἠρήμωσα.ſolitarium aliquid feci.
ἤρθην.ſublatus fui.
ἠρίθμημαι.numeratus fui.
ἠριθμημένος.η.ον.numerat9.a.um
ἠρίστησα.prædiſſus fui.
ἤρκησα.Satiſfeci.ſatiſfui.
ἠρμένος.η.ον.ſublatus.a.um.
ἠρμοσάμην.aptaui.Conglutinaui.
ἤρνημαι.negaui.
ἠρνημένος.η.ον.poſtq̃ negauit.
ἠρνησάμην.negaui.
ἠρνούμην.negabam.
ἠρξάμην.cepi.incepi.
ἡρπάγην.raptus fui.
ἥρπασα.rapui.
ἠρτυμένος.η.ον.conditus.a.um.
ἠρχόμην.veniebam.
ἠρώτησα.rogaui.interrogaui.
ἠρώτων.rõgabam.ant.
ἧς.Cuius.articulus poſtpoſitiu9.f.g.
ἦς.fuiſti.eraſ.fueris.
ἧσα.cuiũ.
ἦσαν.fuerunt.erant.
ἠσέβησα.impie egi.impius fui.
ἦσθα.eras.fuiſti.
ἠσθένησα.egrotaui. infirmus. impotens fui.
ἠσθένουν.Egrotabam. infirmus. impotens eram.ant.
ἤσθιον.manducabam.ant.
ἠσθόμην.Senſi.
ἠσπαζόμην.ſalutabam.
ἠσπασάμην.ſalutaui.
ἠστόχησα.erraui.aberraui.
ἡσυχάζω.μ.σω.π.κα.taceo.
ἡσυχία.ας.ἡ.Silentium.
ἡσύχιος.α.ον.Tacitus.a.um.
ἀσφαλίσάμην.muniui. cuſtodiui.
ἡτακτησα.Inquietus fui.prauè. & iniquè egi.
ἤτησα.petiui.
ἤτησα.petiui.
ἠτησάμην.petiui.petitus fui.
ἠτιμάθην.inhonoratus fui.
ἠτιμωμένος.η.ον.inhonorat9.a.um.
ἥτις.que.ſingul.num.
ἡτοίμασα.paraui.
ἡτοιμασμαι.paratus fui.
ἡτοιμασμένος.η.ον.paratus.a.um.
ἠτούμην.petebar
ἡττάομαι.& ἡττῶμαι.μ.σομαι. π.μαι.vincor.profligor.
ἥττημα.ατος.το.deiectio.pfligatio
ἥττων.ονος.ὁ.ἡ. Minor.us.
ἧτω. Sit. [cũ.letatus ſum.
ἡυλόκησα. Volui. bene compla=
ἡυλιζόμην.Diuertebam.habitabã. morabar. degebam.
ἤυλισα.tibia cecini.
ἠυλίσθην.manſi.habitaui.
ἠυλόγουν.benedicebam.ant.
ἠυξάμην.optaui.precatus ſum.
ἤυξανον.Creſcebam.ant. creui. creſcere feci.runt.
ἤυξησα.creui.
ἠυφράνθην.Letatus fui.
ἠυχαριστουν.gratias agebam.ant
ἠυχόμην.optabam.precabar.
ἡφαιρεμένος.η.ον. Deletus.euerſus.e medio ſublatus.a.um.
ἤφιον.Sinebam.ant.
ἠχέω.& ἠχῶ.μ.σω.π.κα. ſono.as.
ἤχθην.ductus fui.
ἠχμαλώτευσα.captiuaui .captiſ=
ἠχμαλώτισα.captiuaui.[uũ duxi.
ἦχος.εος.το.ſonus.fama.
ἠχρειώθην.inutilis factus ſum.
ἠψάμην.Tetigi.
θάλασσα.ης.ἡ.mare.pontus. [Lo
θάλπω.μ.ψω.π.φα.foueo.refocil
θαμβέω.& θαμβῶ.μ.σω.ω. κα. Deum timeo.admiror.
θάμβος.εος.το.pauor. ſtupiditas. admiratio magna.
θανάσιμος.η.ον.mortifer. letalis.e
θανατηφόρος.α.ον. Letifer.mortifer. letalis. e.
θάνατος.ου.ὁ. Mors.
θανατόω.& θανατῶ.μ.σω.π.κα. Interficio.interimo.
θάπτω.μ.ψω.π.φα. Sepelio.
θαρρέω.& θαρρῶ.μ.σω.ω.κα. cõfido.fido.fiduciã habeo.bono aio ſũ
θαρσέω.& θαρσῶ. μ.σω.ω.κα. confido.fido.bono animo ſum.
θάρσος.εος.το.fiducia.audacia.
θαυμάζω.μ.σω.ω.κα.admiror.
θαυμάσιος.α.ον.mirabilis.e.
θαυμαστός.η.ον.mirabilis.e.
θαυμαστόω.& θαυμαστῶ.μ. σω.π.κα. In admirationẽ verto.admirari facio.
θεά.ας.ἡ.dea.
θεαθῆναι.viſum fuiſſe.
θεάομαι.& θεῶμαι.μ.σομαι.π. μαι.Video. [Spectaculum fio.
θεατρίζομαι.μ.σομαι.ω.μαι.
θέατρον.ου.το.ſpectaculum.
θεία.ας.ἡ.diuinitas.
θεία.ας.ἡ.amita.
θεῖναι.poſuiſſe.
θειόδης.εος.ὁ.ἡ. ſulphureus. a.um.
θεῖον.ου.το.ſulfur.diuinitas.
θεῖος.α.ον.diuinus.a.um.
θεῖος.ου.ὁ. Auunculus.
θειότης.τος.ἡ.diuinitas.
θείς.εντος.ὁ.poſtq̃ poſuit.
θέλημα.ατος.το. Voluntas.
θέλησις.εως.ἡ.Voluntas.
θελω.μ.σω.ω.κα. Volo.
θέμα.τος.το.poſitio.
θεμελιον.ου.το.fundamentum.
θεμελιόω.& θεμελιῶ. μ.σω.ω. κα.fundo.as.
θέμενος.η.ον.poſtq̃ poſuit.
θεολέκτος.η.ον.docta9 a deo.a.ũ
θεομαχέω.& θεομαχῶ.μ.σω.π. κα.pugno contra deum. reſiſto voluntati diuine.
θεομάχος.η. ον. repugnans deo.
θεόπνευστος.η.ον. Edeo inſpira
θεός.ου.ὁ.ἡ.deus.dea. [tus.a.um.
θεοσέβεια.ας.ἡ. pietas. cultus erga deum. [a.um
θεοσεβής.εος.ὁ.ἡ.pius religioſus.
θεοστυγής.εος.ὁ.ἡ.odibilis deo.e
θεότης.ητος.ἡ.diuinitas.
θεραπεία.ας.ἡ.ſaltas. cultꝰ.familia.
θεραπεύω.μ.σω.π.κα. Obedeo. colo.veneror.ſeruio.lętifico.
θερίζω.μ.σω.π.κα. Meto.
θερισμός.ου.ὁ. Meſſis.
θεριστής.ου.ὁ. Meſſor.
θερμαίνω.μ.νω.π.κα. calefacio.
θέρμη.ης.ἡ.calor.
θερμότης.τος.ἡ.calor.
θέρος.εος.το. Eſtus.calor.
θές.pone.
θέσθε.ponite.
θέσις.εως.ἡ.poſitio.
θεσμός.ου.ὁ.poſitio.lex.
θέσο.pone. [ſpicio.
θεωρέω.& θεωρῶ.μ.σω.ω.κα.
θεωρία.ας.ἡ.ſpectaculũ.cõſideratio ſpeculatio. [tuiz.
θήκη.ης.ἡ. Theca. Vagina. repoſi=
θηλάζω.μ.σω.π.κα. lacto. fugo.
θήλεια.ας.ἡ.femina.

θῆλυ.εος.το. Femininum.
θημωρία.ας.ἡ. Tumulus.
θήρ.ρος.ὁ. Fera.
θήρα.ας.ἡ. Venatio.
θηρεύω.μ.σω. π. κα. venor.
θηρευτής.ου.ὁ. venatori⁹. venator.
θηριομαχέω.τ θηριομαχῶ. μ. σω.ω.κα. Cum bestijs pugno.
θηρίον.ου.τό. Bestia. fera.
θησαυρίζω.μ.σω.π.κα. Thesauri zo. repono. [rizo.
θησαυρός.ου.ὁ. thesaur⁹. repositorium.
θήσω. ponam.
θίγω.μ.ξω.π. χα. Tango.
θλάω.τ θλῶ.μ.σω.ω.κα. frango
θλίβω.μ.ψω.π.φα. premo.
θλῖψις.εως.ἡ. tribulatio. pressura.
θνήσκω.μ.ουμαι.ω. κα. morior.
θνητός.η.ον. Mortalis.e.
θοίμας.ου.ὁ. denorator.
θορυβέω.τ θορυβῶ.μ.σω.ω.κα. Turbo. tumultuor.
θόρυβος.ου.ὁ. Tumultus.
θρασύς.εος.ὁ. Audax.
θραῦσις.εως.ἡ. commotio. fractio.
θραύω.μ.σω.π.κα. Frango.
θρέμμα.τος.το. pecus.
θρηνέω.τ θρηνῶ.μ.σω.ω.κα. Lamentor. lugeo.
θρῆνος.ου.ὁ. luctus. eiulatus.
θρησκεία.ας.ἡ. religio.
θρησκεύω.μ.σω.π.κα. colo. adoro
θρῆσκος.η.ον. religiosus.a.um.
θριαμβεύω.μ.σω.π.κα. triúpho. in triumphum duco.
θρίξ.χός.ἡ. pilus. capillus.
θροέβομαι.τ θροοῦμαι. μ.σομαι ω.μαι. turbor. moueor.
θρόμβος.ου.ὁ. Gutta.
θρόνος.ου.ὁ. thronus. sedes.
θροῦς.ου ὁ. tumultus.
θυγάτηρ.ος.ἡ. filia.
θυγάτριον.ου.το. filiola.
θύϊνος.η.ον. Thynus.a. um. hoc è. ex thya arbore.
θυμηρέστερος.α.ον. Gratior. acceptior. us. [ratio. aromatizatio.
θυμίαμα. ἄτος.το. suffimẽtũ. euapo
θυμιατήριον.ου.το. turibulum.
θυμιάω.τ θυμιῶ.μ.σω.π.κα. suffio. aromatizo.
θυμομαχέω. τ θυμομαχῶ. μ. σω.π.κα. iratus sum. indignor.
θυμόομαι. τ θυμοῦμαι. μ. σομαι.ω. μαι. irascor.
θυμός.ου.ὁ. ira. furor. animus.
θυμώδης.εος.ὁ.ἡ. Furiosus. pronus ad iram. iracundus.a.um.
θύρα.ας.ἡ. ostium.
θυρεός.οῦ.ὁ. Scutum.
θυρίς.ίδος.ἡ. Foxes.
θύρωμα.ατος.το. ianua. [trix.
θυρωρός.ου.ὁ.ἡ. Janitor. vel iani
θυσία.ας.ἡ. Sacrificium. victima.
θυσιάζω.μ.σω.π.κα. Sacrifico.
θυσιαστήριον.ου.το. Altare. sacrificatorium.
θύω.μ.σω.π.κα. sacrifico. immolo. occ
θῶ. ponam. ponerem. [cido.
θώραξ.κος.ὁ. lorica. pect⁹. thorax.
ἴαμα.ατος.το. Curatio. sanatio. remedium. requies. [Medeor. sano.
ἰάομαι.τ ἰῶμαι.μ.σομαι.π.μαι.
ἴασις.εως.ἡ. Sanitas.
ἴασπις.ίδος.ἡ. iaspis. lapis pciosus
ἰατρός.οῦ.ὁ. Medicus.
ἴδε. Ecce.
ἰδέα.ας.ἡ. Aspectus.
ἰδεῖν. Vidisse.
ἴδετε. Videte.
ἴδιος.α.ον. proprius.a.um.
ἰδιώτης.ου.ὁ. Indoctus. priuatus. plebeius. idiota.
ἰδού. Ecce.
ἰδρώς.ῶτος.ὁ. Sudor.
ἴδω. Videam. videro.
ἰδών.ὀντος.ὁ. postquam vidit.
ἱερατεία.ας.ἡ. Sacerdotium.
ἱεράτευμα.ατος.το. Sacerdotiũ
ἱερατεύω.μ.σω.π.κα. sacerdotio fungor.
ἱερεύς.εος.ὁ. sacerdos.
ἱερόν.ου.το. Templum.
ἱεροπρεπής.εος.ὁ.ἡ. Sanctus. sanctus. decens.
ἱερός.α.ον. Sacer.a.um.
ἱεροσυλέω.τ ἱεροσυλῶ. μ. σω. π.κα. Sacra furor. sacrilegiũ cõmitto.
ἱερόσυλος.η.ον. Sacrilegus. a.um
ἱερωσύνη.ης.ἡ. Sacerdotium.
ἵημι.μ.σω.π.κα. Mitto.
ἱκανός.η.ον. Dignus. sufficiens. multus.a.um.
ἱκανότης.τος.ἡ. Sufficientia. abundantia.
ἱκανόω.τ ἱκανῶ.μ.σω.π.κα. Idoneum τ sufficientem facio.
ἱκετεία.ας.ἡ. Supplicatio.
ἱκετεύω.μ.σω.ω.κα. Supplico.
ἱκετηρία.ας.ἡ. Supplicatio,
ἱκέτης.ου.ὁ. Suppler.
ἱκμάς.άδος.ἡ. Humor.
ἱλαράω.μ.ρω.π.κα. Exhilaro. letifico.as.
ἱλαρός.ά.όν. Letus.a.um. hilaris.e
ἱλαρότης.τος.ἡ. hilaritas. lentia.
ἱλαρόω.τ ἱλαρῶ.μ.σω.π.κα. Exhilaro. letifico.
ἱλαρύνω.μ.σω.ω.κα. Exhilaro. letifico.
ἱλάσκομαι.μ.σομαι.π.μάι. propitius fum. ozno.
ἱλασμός.ου.ὁ. propitiatio.
ἱλαστήριον.ου.το. Propitiatio. purgamentum.
ἵλεως.ω.ὁ.ἡ. propitius.a.
ἱμάρτωσις.εως.ἡ. Contextus. inserio. colligatio.
ἱμάς.αρτος.ὁ. Lorum. corrigia.
ἱματίζομαι.μ.σομαι.π.μαι. Induor. vestior.
ἱμάτιον.ου.το. vestis.
ἱματισμός.ου.ὁ. vestimẽtũ. vestit⁹
ἱμείρομαι.μ.ουμαι.π.μαι. Desi ῥμα.νt. [dero.
ἱνατί. Ut quid. cur.
ἴνδαλμα.τος.το. simulachrum.
ἰοβόλος.η.ον. Venenosus. qui venenum emittit.
ἰόομαι.τ ἰοῦμαι.μ.σομαι.π.μαι Eruginẽ cõtrabo. erugine cõsumor.
ἰός.οῦ.ὁ. venenũ. erugo metallorũ.
ἱππεύς.έος.ὁ. Eques.
ἵππος.ου.ὁ. equus.
ἶρις.ίδος.ἡ. Arcus celestis tempore pluuie.
ἰσάγγελος.ου.ὁ. equalis angelis
ἴσημι. cognosco. scio.
ἴσθι. esto. mane.
ἴσος.η.ον. equalis. par.
ἰσότης.τος.ἡ. Equalitas.
ἰσότιμος.η.ον. Equalis honoris.e.
ἰσόψυχος.η.ον. Vnanimis. e.
ἱστάω.τ ἱστῶ.μ.σω.π.κα. Consti tuo. statuo.
ἵστημι.μ.σω.π.κα. Statuo. stare facio. consisto. sto.
ἵστησα. statui.
ἱστορέω.τ ἱστορῶ.μ.σω. π. κα. Video. narro.
ἰσχυρός.ά.όν. Fortis.e.
ἰσχυρότερος.α.ον. Fortior.us.
ἰσχύς.υος.ἡ. Fortitudo. vis.
ἰσχύω.μ.σω.π.κα. Possum. valeo
ἴσως. Forte.

ἰχεύλιον.ου. To. piscículus.
ἰχθύον.ου. το. piscis.
ἰχθύς.υος.ὁ. piscis.
ἰχνευτής.ου.ὁ. Qui per aliena vestigia vadit.
ἰχνεύω.μ.σω.π.κα. inuestigo.
ἴχνος.εος.το. vestigium.
ἰῶτα. Iota littera greca.
καγώ. τ ego.
κάζω.μ.σω.π.κα. Pulcher τ ornatus sum. ozno.
καθά. licut. quẽadmodũ.
καθαίρεσις.εως.ἡ. destructio.
καθαιρέω.τ καθαιρῶ.μ. σω. ω. κα. destruo. depono. demitto.
καθαίρω.μ.ρω.π.κα. purgo.
καθάπερ. quemadmodum.
καθάπτω.μ.ψω.π.φα. inuado.
καθαρίζω.μ. σω. ω. κα. Mundo. purgo. [tudo. mundtitia.
καθαριότης.τος.ἡ. puritas. pulchri
καθαρισμός.ου.ὁ. emundatio. purgatio.
καθαρός.ά.όν. Mundus.a.um.
καθαρότης. Τος.ἡ. emundatio. purgatio. [Sedes.
καθέδρα.ας.ἡ. Cathedra. Sella.
καθέζομαι.μ.ουμαι.π.μαι. sedeo.
καθεῖλον. depositi. destrui. runt.
καθεις.μος.ὁ. singulus. vnusquisq;
καθεκάστα. singillatim.
καθελεῖν. Depositisse. deduxisse. demisisse. destruxisse.
καθελω. deposuero. demisero.
καθελών.όντος.ὁ. Postq̃ depositi. destruxit.
καθεμ.μος.το. singula.
καθεξῆς. ex ordine. deinceps.
καθεύδω. dormio.
καθεύρεμα. Τος. Το. inuẽtio. inuẽtũ.
καθηγητής.ου.ὁ. Ductor. dux. magister. princeps.
καθῆκα. demisi. submisi.
καθήκει. decet. conuenit.
καθῆκεν. decet. oportet.
καθήκον.οντος. Το. Conueniens. consentaneum. quod decet.
κάθημαι. sedeo.
καθήμερος.η.ον. sedens.
καθημεραν. quotidie
καθημερινός.η.ον. quottidian⁹. a.ũ
καθῆψα. inuasi.
καθιέμενος.η.ον. demissus. a.um.
καθίζω.μ.σω.π.κα. sedeo. sedere facio.
καθείμην. μ.σω.π.κα. demitto. submitto. [ortum volo.
καθίστημι.μ.σω.π.κα. constituo.
καθιστάω.τ καθιστῶ.μ.σω.π.κα
καθόλου. olno. gñaliter. [deduco.
καθοπλίζω. μ.σω.π.κα. armo. armis munio. [conspicio. video.
καθοράω.τ καθορῶ.μ.σω.π.κα.
καθόσον. quatenꝰ. in quãtũ. quanto.
καθότι. quia. eo quod.
κάθου. sede.
καθυστερίζω.μ. σω. ω.κα. Defraudor.
καθωπλισμένος.η.ον. armatꝰ. a.ũ
καθώς. Vt. sicut.
καί. Et.
καίγε. Et. etiã. quamuis.
καιρίζω.μ.σω.π.κα. inouo. renouo
καιρός.η.ον. Mouus. a.um.
καιρότερος.α.ον. recentior. iunior.
καιρότης.ητος.ἡ. nouitas.
καίπερ. quamuis. quanquam.
καιρός.ου.ὁ. Tempus.
καίτοι. atqui. etquidem.
καίτοιγε. quamuis. quanquam.
καίω.μ.σω.π.κα. cõburo. accendo.
κακεῖ. et illic.
κακεῖθεν. et illinc.
κακεῖνος.η.ον.τ ille. a.ud.
κακία.ας.ἡ. malignitas. malitia. crũna
κακοξία.ας.ἡ. infortunũ. malus stat⁹
κακοήθεια.ας.ἡ. malꝰ mos. malignitas. [Π.κα. male loquor. maledico.
κακολογέω.τ κακολογῶ.μ.σω
κακόμοχθος.η.ον. Qui vanũ τ malum laborem perpetitur.
κακοπαθεια.ας.ἡ. crũna. infelicitas
κακοπαθέω.τ κακοπαθῶ.μ.σω. π.κα. laboro. crumnas tolero.
κακοπάθητος.η.ον. q̃ mala passꝰ è.
κακοποιεω.τ κακοποιῶ. μ. σω. ω.κα. malefacio.
κακοποιός.ου.ὁ. malefactor.
κακοπραγια.ας.ἡ. Infelicitas. aduersitas. malignitas.
κακότεχνος.η.ον. fraudulẽtus. a.ũ.
κακοῦργος.ου.ὁ. malefactor. nocẽs
κακουχέομαι.τ κακουχοῦμαι. μ.σομαι.ω.μαι. laboro. trifor.
κακόω.τ κακῶ.μ.σω.ω.κα. male tracto. afligo. ad malũ prouoco.
κακῶς. male.
κάκωσις.εως.ἡ. afflictio.
καλαμάομαι.τ καλαμῶμαι.μ. σομαι.π.μαι. colligo spicas post messores.
καλάμη.ης.ἡ. stipula.
κάλαμος.ου.ὁ. arundo.
καλέω.τ καλῶ.μ. σω.ω.κα. voco.
καλλιέλαιον.ου.το. Oliua legitima. ad differentiam siluestris.
καλλιεργέω.τ καλλιεργῶ. μ. σω.π.κα. bene operor. iusta facio.
καλλίων.ονος.ὁ.ἡ. melior. pulchrior. [cies.
καλλογή.ης.ἡ. Pulchritudo spe-
κάλλος.εος. το. pulchritudo.
καλολιάσκαλος.ου.ὁ. Doctor bone doctrine.
καλοποιεω.τ καλοποιῶ. μ. σω ω.κα. Bonum facio. [honest⁹. a.ũ
καλός.η.ον. bonus. a.um. pulcher.
καλύπτω.μ.ψω.π.φα. cooperio.
καλυμμα.ατος.το. velamen.
καλῶς. Bene.
καμηλος.ου.ὁ. camelus.
καμινος.ου.ὁ. fornax. caminus.
καμμύω.μ.σω.π.κα. claudo oculos.
κἄμοι.τ mihi.
κάμπω.μ.ψω.π.φα. flecto. curuo.
κάμω. laborem. fatiger.
καπ. Et ñ. quamus.
καπωλ.ονος.ὁ. Regula.
καπηλεύω.μ.σω.π.κα. Caupor. diuendo. negocior.
κάπηλος.ου.ὁ. caupo. diuenditor. negociator. [migo.
καπνίζομαι.μ.σομαι.π. μαι. fu-
καπνός.ου.ὁ. Fumus.
καρδία.ας.ἡ. cor. [gnitor.
καρδιογνώστης.ου.ὁ. cordiũ cognitor.
καρπόομαι.τ καρποῦμαι. μ.σομαι.π. μαι. colligo fructus.
καρπός.ου.ὁ. fructus.
καρποφορέω.τ καρποφορῶ. μ σω.ω.κα. fructifico. fructum fero.
καρποφόρος.α.ον. fructifer.a.um.
καρπωσις.εως.ἡ. Libatio. oblatio fructuum. sacrificium.
καρτάλλος.ου.ὁ. cophinus acutus a parte inferiori.
καρτερέω.τ καρτερῶ. μ. σω. ω. κα. Sustineo.
κάρφος.εος.το. festuca.
κασσίτηρος.ου.ὁ. Stannum.
κατά. Secundum. contra. iuxta. ab. super. ante. ex. per. coram.
κατάβα. descẽde. [do.
καταβαίνω.μ.σομαι.π.ηκα. descẽ-

καταβάλλω.μ.λω.π.κα. Deijcio.decido.allido.deprimo.derelinquo.immitto.

καταβαρύνω.μ.νω.π.κα. aggravo.onero. Γdit.

καταβάς. αντος.ὁ. posteᷣ descendens.

καταβάσιος.α.ον. Descensorius.a.um.qui descendit.

κατάβασις.εως.ἡ.descensus.

καταβάτω.descendat.

καταβέβηκα.descendi. Γscendit.

καταβεβηκώς. οτος.ὁ.posteᷣ descendens.

κατάβηθι.descende.

καταβῆναι.descendisse.

καταβήσομαι.descendam.

καταβιβάζω.μ.σω.π. κα. Deduco.deprimo. Γciferatio.

καταβόησις.εως.ἡ. Clamor vociferatio.

καταβολή.ης.ἡ.constitutio.

καταβραβεύω.μ.σω.π.κα.seduco

καταβραχύ.paulatim.

καταβρώσκω.μ.σω.π.κα. Comedo.depasco.

καταβῶ. descendam. descendero.

κατάγαγε.deduc.effunde.

καταγαγεῖν. Deduxisse. detulisse ab alto deorsum.

καταγάγω.pduca.deducã.educaz.

καταγαγών.οντος.ὁ. Posteᷣ produxit.detulit.deduxit.eduxit.

καταγάλλομαι.gaudeo.

καταγγελεύς.εος.ὁ. nunciator.

καταγγέλλω.μ.λω.π. κα. Nuncio.as.

καταγέλαστος.η.ον. Ridiculus. ridendus.risu dignus.a.um.

καταγελάω.τ καταγελῶ.μ.σω π.κα.derideo.

καταγιμώσκω. μ.σομαι.ω. κα. Accuso.reprehendo.

καταγνώμην.ex sententia.aduer.

καταγνωσθήσομαι.reprehendar. condẽnabor.

κατάγνωσις.εως.ἡ. Reprehensio. condemnatio.

καταγράφω. μ. ψω.π.φα. describo.

κατάγω.μ.ξω.π.χα.Subduco.deduco.frango.produco.

καταγωνίζομαι. μ.σομαι.π.μαι Debello.vinco.

καταδαπανάω.τ καταδαπανῶ μ.σω.ω.κα.Consumo.expendo.

καταδεσμεύω.μ.σω.ω.κα. Ligo.alligo.vicio.

καταδέω.μ.σω.π.κα.Ligo.

κατάδηλος.η.ον.manifestus.a.um

καταδικάζω.μ.σω.π.κα. cõdẽno.

καταδίκη.ης.ἡ.condemnatio.

καταδιώκω.μ.ξω.π. χα. Persequor.sector.

καταδουλόω.τ καταδουλῶ. μ.σω.π.κα. Subijcio. in seruitutem redigo.

καταδυναστεύω.μ.σω.π.κα.potentia abutor.opprimo.

κατάθεμα.ατος.το. maledictum.

καταθεματίζω.μ.σω.π. κα. Detestor.

καταθέσθαι.Depositum fuisse. Deposuisse.prestitisse.

καταθλίβω.μ.ψω.π.φα. Opprimo.affligo.comprimo.

καταιγίς.λος.ἡ.procella.

καταισχύνομαι.μ.ουμαι. ω. μαι.Erubesco.

καταισχύνω.μ.νω.π.κα.Confundo.erubescere facio.deturpo.

κατακαήσομαι.ardebo.vrar.Γvro

κατακαίω.μ.σω . π . κα. Ardeo.

κατακαλύπτω.μ.ψω.π.φα.Operio.velo.

κατακαυθήσομαι.Comburar.

κατκαῦσαι.combussisse.

κατακαύσω.comburam.

κατακαυχάομαι.τ καταακαυχῶμαι.μ.σομαι.π.μαι Glorior cõtra aliquem.

κατάκειμαι.μ.σομαι.π . μαι.Jaceo.discumbo.accumbo.

κατακέκριμαι.Damnatus. condẽnatus sum.

κατακλάω.τ κατακλῶ.μ.σω.π. κα.Frango.

κατάκλειστος.η.ον. Clausus.inclusus. a.um.

κατακλείω.μ.σω.π.κα. Claudo. includo.incarcero.

κατακληροδοτέω.τ κατακληροδοτῶ.μ.σω.ω.κα. sorte distribuo.

κατακληρομοέω.τ κατακληρομῶ.μ.σω.π.κα. Heres alicuius rei sum.hereditate acquiro. heredem facio. Γrecumbo.

κατακλίνομαι.μ.νουμαι.π.μαι

κατακλύζω.μ.σω.π.κα.inũdo.

κατακλυσμός.ου.ὁ.cataclysmus mundatio.

κατακολουθέω.τ κατακολουθῶ.μ.σω.ω.κα.Sequor.

κατακόπτω.μ.ψω.π.φα. Scindo. Γcipito

κατακρημνίζω.μ.σω.ω.κα.Precipito.

κατάκριμα.ατος.το.condẽnatio.

κατακρίνω.μ.νω.π.κα . condẽno.

κατάκρισις.εως.ἡ . condemnatio. damnatio.

κατακρύπτω.μ.ψω.π.φα . Loperio.occulto.

κατακυριεύω.μ.σω.π.κα . dñor.

καταλαβόμενος.η.ον. Postquam comprehendit.sciuit.

καταλάβω.cõprehẽdã.scia. sciuero

καταλαλέω.τ καταλαλῶ. μ. σω.π.κα.Detraho. maledico.

καταλαλιά.ας.ἡ. detractio.

καταλάλος.ου.ὁ . detractor. murmurator.

καταλαμβάνω.μ.ψομαι.ω. μαι.deprehendo.comprehendo. comperio.scio.

καταλάμπω.μ.ψω.π.φα . fulgeo.luceo.

καταλανθάνομαι.μ. σομαι. ω. ησμαι.obliuiscor. Γnũero,

καταλέγω.μ.ξω.π.χα. recenseo.

κατάλειμμα.ατος.το. Reliquie. quod reliquum est.

καταλείπω.μ.ψω.π.φα.reliquo.

καταλελειμμένος.η.ον.relict9.a.ũ

καταλήσομαι.obliuiscar.

καταληφθήσομαι.comprehendar

καταλήψομαι.cõprehẽdã. itelligã

καταλιθάζω.μ.σω.π.κα.lapido.as

καταλιμπάνω.relinquo.

καταλιπών.οντος.ὁ.posteᷣ relict.

καταλλαγή.ης.ἡ . reconciliatio.

καταλλάττω.μ.ξω.π.χα.reconcilio. ΓReputo.connumero.

καταλογίζομαι.μ.σομαι.π.μαι

κατάλοιπος.η.ον.reliquus.a.um.

κατάλυμα. ατος.το.Diuersorium.

κατάλυτος.η.ον.Hospes.

καταλύω.μ.σω.π.κα. Soluo.destruo.diuerto.

κατάμαθε.discе considera.

καταμανθάνω. μ. σομαι.π. κα. Considero.disco.inspicio.

καταμαρτυρέω.τ καταμαρτυρῶ.μ.σω.π.κα . contrateſtificor.

καταμένω.μ.νω.π.κα. maneo.

κατάμονος.solus.aduerb.

καταμώκομαι . τ καταμωκῶμαι.μ.σομαι.ω.ημαι . illudo irrideo.

καταναλίσκω.μ.ωσω. ω . ωκα. Consumo.expendo.

καταναλῶσαι.cõsũpsisse.expẽdisse

καταναλώσω . consumã.expendã.

καταναρκέω.τ καταναρκῶ . μ . σω.π.κα.Grauis . onerosus sum .

καταπεύω.μ.σω.π.κα.annuo.

καταπονέω.τ καταπονῶ.μ.σω. π. κα.Considero.

καταπόνησις.εως.ἡ . Consideratio. cogitatio. Γka.peruento.

καταρτάω.τ καταρτῶ.μ.σω.π.

καταρυγήσομαι.compungar.

κατάρυξις.εως.ἡ. compunctio.

καταρύττω.μ.ξω.π.χα.Compungo.pungo.

καταξιόω.τ καταξιῶ. μ. σω. ω. κα.Dignum reputo.dignor.rogo.

καταπατέω.τ καταπατῶ.μ.σω π.κα. Conculco. Γlatio.

κατάπαυσις.εως.ἡ.reqes . refocil

καταπαύω.μ.σω.π. κα . Lesso . quiesco . cessare facio . comprimo. coherceo.

καταπεσών.οντος.ὁ.posteᷣ procidit.deorsum cecidit.

καταπέτασμα.ατος.το.Velum.

καταπίνω.μ.σω.π.κα. Absorbeo. bibo.deglutio.

καταπίπτω.μ.σουμαι.π.κα. procido.deorsum cado.

καταπλήσσω.μ.ξω.π.γα. Contrascindo.effundo.immitto.

καταρρίπτω.μ. ψω .π.φα. Demitto.dejcio. precipito.

καταρτάω.τ καταρτῶ. μ.σω.π. κα. Apto.adapto.

κατάρτησις.εως.ἡ.adaptatio.

καταρτίζω.μ.σω.π. κα . Reficio. perficio.

καταρτισμός.ου . ὁ . Consumatio.perfectio.

κατασείω.μ.σω.π.κα. Signũ manufacio.concutio.innuo.

κατασκάπτω.μ.ψω.π.φα . suffodio.diruo.

κατασκευάζω.μ.σω.π.κα . prepparo.paro.facio.fabrico.

κατασκευασμα.τος.το.fabricatio. preparatio.

κατασκηνόω.τ κατασκηνῶ. μ . σω.π.κα.habito.manco.

κατασκήνωσις.εως . ἡ. Mãsio. habitatio. mantio.

κατασκιάζω.μ.σω.π.κα. obũbro.

κατασκοπεω.τ κατασκοπῶ.μ. σω.π.κα.considero.explo.o.

κατάσκοπος.ου.ὁ.cõsiderator.explorator. Γcircũmeno.insidior.

κατασοφίζομαι.μ.σομαι.π.μαι

κατασπεύδω.μ.σω.π.κα.festino

κατασταθήσομαι.constituar.

κατάστασις.εως.ἡ. cõtradictio.resistentia. Γsedõ.

καταστέλλω.μ.λω.π.κα.cõprio

κατάστημα.τος.το.hit9.cõstitutio

καταστῆσαι.constituisse.

κατάστησον.constitue.

καταστήσω.constituam.

καταστολή.ης.ἡ . habitus. vestis.

καταστρέφω.μ.ψω.π . φα. euerto . destruo .

καταστρηνιάω.τ καταστρηνιῶ. μ.σω.π.κα. Inordinate τ luxurioseviuo.

καταστροφή.ης.ἡ.subuersio.

καταστρωμνύω. μ. σω. ω. κα . Substerno.sterno.

κατασύρω.μ.ρω.π.κα. trabo.

κατασφάττω.μ.ξω.π.χα. obtrunco interficio. Γgno.as.figillo.as.

κατάσχεσις.εως.ἡ. possessio. apprehensio.detentio.

κατάσχω.habeam.possideam.

κατατάυτα.eodem modo.

κατατί.in quo.in qua re.

κατατίθημι.μ.σω.π.κα . Presto. depono.

κατατομή.ης.ἡ.concisio.

κατατρέχω.μ.ουμαι.π.κα. Decurro.

κατατρίβω.μ.ψω.π. φα. cõtero.

κατατρώγω . μ . ουμαι.comedo devoro.

καταυγάζω.μ.σω .π.κα.illumio.

κατάφαγε.comede.

καταφάγομαι.comedam.

καταφάγω.comedam. comedero.

καταφαγών.οντος.ὁ .postquam comedit.

καταφέρομαι.μ.σομαι.ω.μαι. Deprimor.mergor.

καταφέρω.μ.σω.ω.κα.deprimo Contrafero. Γfugio.

καταφεύγω. μ.ουμαι . ω. γα.

καταφθείρω.μ.ρω.π.κα.cõrũpo.

καταφθορά.ας.ἡ.corruptio.

καταφιλέω.τ καταφιλῶ.μ.σω ω.κα.osculor. amo . conſuſco.

καταφλέγω.μ.ξω.ω.χα.cõburo

καταφρονέω.τ καταφρονῶ. μ . σω.π.κα.contemno.

καταφρόνησις.εως.ἡ.cõtemptus

καταφρονητέος.α.ον. Despicendus.contemnendus.a.um.

καταφρονητής.ου.ὁ.contemptor

καταφρων.μος.ὁ.ἡ.insẽsatus.a.ũ

καταφυγών.οντος.ὁ. postquam confugit. Γio.as.

καταφυτεύω.μ.ψω.π.φα. pũto

καταχέω.μ.σω.ω . κα.effundo.

καταχθόνιος.α.ον . Terrestris.infernus.subterraneus.a.um.

καταχράομαι.τ καταχρῶμαι. μ.σομαι.ω.μαι.abutor.male utor.

κατάχρεος.α.ον. Subditus.subjectus.a.um.

καταχρίω.μ.σω.π.κα. ungo.linio

καταψεύδομαι . μ . σομαι . ω. σμαι.mentior.

καταψευσμός.ου.ὁ . falsum testimonium.calumnia falsa.

καταψύχω.μ.ξω.π.χα.refrigero

κατεάγῶ.frangerer.

κατεάξα.Fregi.

κατεάξω.confringam . frangam.

κατέβαινον.descendebam.ant.

κατεβάρησα.grauatu.molest9 sui .

κατέβην. Descendi.

κατεγέλων.deridebam.ant.

κατέγνων. reprehẽdi.condẽnaui.

κατεγνωσμένος.η.ον.reprehensus. reprehensibilis.e.

κατελαωαρήθην. consumptus. expensus fui.
κατέλησα. alligaui.
κατελίκασα. condemnaui.
κατελίωξα. pſecutus. pſecutus ſum.
κατέλραμον. decurri. runt.
κατελυμάστευσα. Oppreſſi. ſubiugaui. potentia abuſus ſum.
κατέθηκα. depoſui.
κατείλωλος. η. ον. idolis ſeruiens.
κατειλημμένος. η. ον. Comprehẽſus. a. um.
κατειληφέναι. comprehendiſſe.
καθείργάσθαι. factum. opatum eſſe.
καθειργασάμην. effeci. opatus ſũ.
κατειχόμην. detinebar.
κατεῖχον. detinebã. itendebam. ant.
κατεκάην. arſi. combuſtus fui.
κατεκαιον. comburebam. ant.
κατεκάλυψα. cooperui. teri.
κατεκείμην. iacebam. appoſitus fueram. ant.
κατέκλασα. fregi.
κατέκλεισα. incluſi. incarceraui.
κατεκληροδότησα. Sorte dimiſi ⁊ diſtribui.
κατεκληρομόνησα. Heredez feci. hereditate aliquid habui.
κατέκλυσα. inundaui. ſubmerſi.
κατεκρίθην. condemnatus fui.
κατέκριμα. condẽnaui. damnaui.
κατέλαβον. comprehendi. runt.
κατελαμπόμην. fulgebam. lucebã
κατελείφθην. relictus ſum.
κατελήφθην. comprehenſus fui.
κατελθεῖν. deuenire. deſcendiſſe.
κατελθών. ορτος. ὁ. poſtq̃ deuenit. deſcendit.
κατέλιπον. reliqui. reliquerunt.
κατελογίσθην. connumeratus. reputatus fui.
κατέλυσα. deſtruxi.
κατεναντι. contra e regione.
κατεναρκησα. grauis. oneroſus fui.
κατεπευσα. annui. innui.
κατεπεχθείς. εντος. ὁ. Depreſſus. deorſum latus.
κατεπόησα. intelleri. conſideraui.
κατεπόουν. cõſiderabã. itelligebã. ãt
κατεπύγην. compunctus fui.
κατεπώπιον. Coram. Γhabeo.
κατεξουσιάζω. ω. σω. π. κα. ptãtẽ
κατεωατήθην. conculcatus fui.
κατέωαυσα. ceſſaui. quieui. quieſcere ⁊ ceſſare feci. cohercui. vetui.
κατέωεσα. decidi. ccidi.
κατεωέστην. iſurrexi. cõtra ſurrexi.
κατέωιον. abſorbi. ebibi. runt.
κατέωλευσα. naufragaui.
κατεωόθην. abſortus fui. Γoperor.
κατεργάζομαι. ομαι. σομαι. π. σμαι
κατέρραξα. cõtra ſcidi. effudi. imiſi.
κατερχομαι. ομαι. σομαι. π. λυθα. Deſcendo.
κατέσεισα. Signum manu feci. Annui. concuſſi. Γuoco.
κατεσθίω. ω. σω. π. κα. deglutio. de
κατεσκαμμένος. η. ον. diruitus. euer
κατέσκαψα. ſuffodi. cuerti. Γſus. a. ũ
κατεσκεύασα. feci. fabricaui. ῤpaui
κατεσκευάσθην. Factus. preparatus. fabricatus ſum.
κατεσκευασμένος. η. ον. Factus preparatus. fabricatus. a. um.
κατεσκηνωσα. habitaui.
κατέσπευσα. feſtinaui.
κατεστάθην. conſtitutus ſum.
κατεσταλμένος. η. ον. compreſſus ſedatus. a. um.
κατέστησα. conſtitui.
κατέστρεψα. cuerti. dirui.
κατεστρώθην. ſtratus. ſubſtrat⁹ fui
κατεσφραγίσθην. Signatus fui. ſigillatus fui.
κατεσφραγισμένος. η. ον. Signatus. ſigillatus. a. um.
κατέσχον. obtinui. comprehendi. rũt
κατετος. ſingulis annis. quotannis.
κατευθύνω. υμω. ω. κα. Profice re facio. diuitem facio. ⁊ in melius promouco.
κατευθύμω. υμω. ω. κα. Diues fũ proſperor. feliciter ago. dirigo.
κατέφαγον. comedi. runt. Γuz.
κατεφθαρμένος. η. ον. corrupt⁹. a
κατέφθειρα. cõrupi.
κατεφίλησα. oſculatus fui. Amaui. conſueui.
κατεφίλουν. oſculabar. antur. amabam. conſueueram. ant.
κατεφίστημι. μ. σω. ω. κα. Inſurgo. contraſurgo.
κατέφυγον. aufugi. runt.
κατέχεα. effudi.
κατέχω. μ. ξω. ω. χα. Habeo. detineo. poſſideo.
κατήγαγον. deduxi. runt.
κατήγγειλα. pronunciaui.
κατηγγέλην. ῤdicat⁹ nũciatus fui.
κατήγγελλον. ῤdicabã. nũciabã. ãt
κατηγορέω. ⁊ κατηγορῶ. μ. σω. π. κα. accuſo. denomino. predico.
κατηγορία. ας. ἡ. Accuſatio. predicatio. predicamentum.
κατήγορος. ου. ὁ. accuſator.
κατηγόρουν. Accuſabam. denominabam. predicabam. ant.
κατηγωνισάμην. vici. debellaui.
κατῆλθον. deueni. deſcendi. runt.
κατηλλάγην. reconciliatus fui.
κατήρεγκα. detuli.
κατήντησα. perueni.
κατηξιώθην. dignus habitus fui.
κατηραμένος. η. ον. maledict⁹. a. ũ.
κατηρασάμην. maledixi. deteſtatus fui.
κατηργήθην. ſolutus. euacuatus fui
κατήργηκα. euacuaui. ſolui.
κυτήργημαι. ſolutus. Euacuatus. abolitus fui.
κατηρτισμένος. η. ον. Commẽſuratus. a. um.
κατηρτισάμην. Adaptaui. perfeci. preparaui. adaptatus. perfectus. preparatus fui.
κατηρτίσθαι. perfectum. conſummatum. adaptatum fuiſſe.
κατηρτισμένος. η. ον. Adaptatus. perfectus. conſummatus. a. um.
κατησχύνθην. erubui. confuſus fui.
κατησχυμόνην. erubeſcebam.
κατήφεια. ας. ἡ. Meror.
κατηφής. εος. ὁ. ἡ. triſtis. meſt⁹. a. ũ.
κατηχέω. ⁊ κατηχῶ. μ. σω. π. κα. inſtruo. eruditio.
κατηχήθην. edoctus fui. audiui.
κατήχημαι. edoctus fui. audiui.
κατηχημένος. η. ον. edoctus. inſtructus. a. um.
κατήχθην. deductus. delatus fui.
κατιλίαμ. feorſum.
κατιόω. ⁊ κατιῶ. μ. σω. ω. κα. tanq̃ crugo vel rubigo conſumo. vel depono rubiginem. emundor a rubigine.
κατισχύω. μ σω. π. κα. Inualeſco. contra preualco.
κατοικέω. ⁊ κατοικῶ. μ. σω. π. κα. Habito. migro.
κατοίκησις. εως. ἡ. habitatio.
κατοικητήριον. ου. τὸ. Habitaculum. tabernaculum. manſio.
κατολίγον. paucis. parum.
κάτομαρ. in ſomnis.

κά.κε.ca.cc. κε.cc. κέ.κη.κι.κλ.ce.ci.cl.

κάτοπτρίζω. μ. σω. π. κὰ. In ſpeculo video.
κάτοπτρον. ου. το. Speculum.
κατορθόω. ⁊ κατορθῶ. μ. σω. π. κα. Dirigo. corrigo
κατωρθωμα. ατος. το. Correctio proſperitas.
κάτω. Infra. deorſum.
κατώκησα. Habitaui.
κατώρθωσα. Correxi. direxi.
κατώτατος. η. ον. Infimus. a. um.
κατώτερος. α. ον. inferior. us.
κατωτερω. Magis infra.
καυθήσωμαι. comburar. ardeam.
καῦμα. τος. το. Æſtus. calor magn⁹
καυματίζω. μ. σω. π. κα. Torreo. comburo.
καῦσις. εως. ἡ. combuſtio.
καυσούμενος. η. ον. cõburẽd⁹. a. ũ
καύσων. ωνος. ὁ. calor. eſtus.
καυτηριάζω. μ. σω. π. κα. Cauſterizo. comburo. vro.
καυχάομαι. ⁊ καύχῶμαι. μ. σομαι. ω. μαι. Gloꝛior.
καύχημα. ατος. τὸ. gloriatio.
καύχησις. εως. ἡ. gloriatio.
κέδρος. ου. ὁ. Cedrus arbor.
κεῖμαι. μ. σομαι. Poſitus ſum. pono. iacco.
κειρία. ας. ἡ. vitta. faſcia. tenia.
κειρω. μ. ρω. π. κα. tondeo.
κεκαθαρμένος. η. ον. purgatus. emundatus. a. um.
κεκαθικα. Sedere feci. ſedi.
κεκαλυμμένος. η. ον. Celatus. occultus. coopertus. a. um. Γuz.
κεκατηραμένος. η. ον. maledict⁹. a
κεκαυμένος. η. ον. cõbuſtus. ardens
κεκαυτηριασμένος. η. ον. cauterizatus. combuſtus. a. um.
κεκαύχημαι. Gloriatus fui.
κεκένωμαι. euacuat⁹. van⁹ factus ſũ.
κεκερασμένος. η. ον. mixtus. a. um. Temperatus. a. um.
κέκλεισμαι. clauſus fui.
κεκλεισμένος. η. ον. clauſus. a. um.
κέκληκα. Vocaui.
κεκληκώς. οτος. ὁ. poſtquã vocauit
κεκλημένος. η. ον. vocatus. a. um.
κεκληρονόμηκα. Heres fui. hereditatem habui.
κέκλικα. inclinaui.
κεκλωσμένος. η. ον. Textus. intolutus. deſtructus. a. um.
κεκοίμημαι. Dormiui.
κεκοιμημένος. η. ον. poſtquam dormiunt.
κεκοίρωκα. pollui. contaminaui.
κεκοιρωμένος. η. ον. pollutus. contaminatus. a. um.
κεκοίνωκα. communicaui.
κεκολαμμένος. η. ον. ſculptus. excuſſus. a. um.
κεκομιαμένος. η. ον. Decalbatus. incruſtatus ⁊ ornatus deſuper. a. um.
κεκοπίακά. laboraui.
κεκοπιακώς. οτος. ὁ. poſtq̃ laboraui. poſtq̃ fatigatus fuit.
κεκορεσμένος. η. ον. Saturatus. ſaciatus. a. um.
κεκόσμημαι. ornatus fui.
κεκοσμημένος. η. ον. ornatus. a. us.
κέκραγα. exclamaui.
κεκράξομαι. clamabo. Γappẽdiſſe
κεκραϊηκέναι. Cõſecutũ fuiſſe. tenuiſſe
κεκράτημαι. retẽtus. appẽſus fui.
κέκρικα. Iudicaui.
κεκρίμαι. Iudicatus fui.
κεκριμένος. η. ον. iudicatus. a. um.
κέκρυμμαι. Abſconditus fui.
κεκρυμμένος. η. ον. abſcõdit⁹. a. us
κελεύω. μ. σω. π. κα. iubeo. pcipio.
κέλευσμα. ατος. το. iuſſio. pceptũ.
κενολοξιά. ας. ἡ. Inanis gloria.
κενόλοξος. η. ον. Inanis glorie cupidus. a. um.
κενός. η. ον. inanis. Vanus. a. um.
καινοφωνία. ας. ἡ. vocum nouitas.
κενόω. ⁊ κενῶ. μ. σω. π. κα. Irritũ facio. euacuo.
κέντρον. ου. τὸ. ſtimulus.
κεντυρίων. ωνος. ὁ. Centurio. dux centum militum.
κενῶς. Fruſtra. in vanum.
κεραία. ας. ἡ. aper.
κεραμικός. η. ον. Figulinus. a. um. Luteus. a. um.
κεράμιον. ου. το. vas. luteũ. lagena.
κεραμεύς. εος. ὁ. Figulus.
κέραμος. ου. ὁ. Tegula.
κεράμμυμι. μ. σω. π. κα. Miſceo. Tempero. Γpero.
κεραμμύω. μ. σω. π. κα. miſceo. tẽ
κέρας. ατος. το. cornu.
κέρασον. Tempera.
κεράτιον. ου. το. Siliqua.
κεραυνός. ου. ὁ. Fulmen.
κερδαίνω. μ. σω. ω. κα. lucrifacio.
κερδηθήσομαι. Lucrifiam.
κερδήσω. lucrifaciã. lucrer.

κέρδος. εος. το. Lucrum.
κέρμα. ατος. το. Moneta. pecunia.
κερματιστής. ου. ὁ. nummularius
κεφάλαιον. Capitulum. ſumma. cõpendium.
κεφαλαιόω. ⁊ κεφαλαιῶ. μ. σω. π. κα. Vulnero. in capite. abbreuio. In vnum cogo. congrego.
κεφαλή. ης. ἡ. caput.
κεφαλίς. ιδος. ἡ. caput. capitulum.
κεχάρισμαι. donaui. gratificat⁹ fui
κεχαριτωμένος. η. ον. repleto gra. a. um. Γtatus. ſubminiſtratus. a. um
κεχορηγημένος. η. ον. Suppedi=
κεχρημάτισμαι. reſponſum accepi.
κεχρηματισμένος. η. ον. reuelatus. Reſponſo declaratus. a. um.
κεχρυσωμένος. η. ον. deaurat⁹. a. ũ.
κεχωρισμένος. η. ον. Segregatus. Sciſſus. a. um.
κήδαρις. εως. ἡ. ornamẽtũ capitis. Mitra.
κηλίς. ἀος. ἡ. macula.
κῆνσος. ου. ὁ. cenſus.
κῆωσ. ου. ὁ. Mortus.
κηωυρός. ου. ὁ. Mortualnus.
κηρίον. ου. το. Fauus.
κήρυγμα. ατος. το. predicatio.
κηρύσσω. μ. ξω. π. κα. predico.
κῆτος. εος. το. Cetus. balena.
κίβδηλος. η. ον. Rugax. falſus. a. ũ.
κιβωτός. ου. ἡ. Arca.
κιθάρα. ας. ἡ. citbara.
κιθαρίζω. μ. σω. π. κα. citharizo.
κιθαρῳδός. οῦ. ὁ. citharedus.
κιμανεύω. μ. σω. π. κα. Periclitor. video. colligo. ex ſuppoſitis.
κινέω. ⁊ κινῶ. μ. σω. π. κα. moueo.
κίνησις. εως. ἡ. Motus. Γus.
κινητικώτερος. α. ον. Mobilior.
κιννάμωμον. ου. το. cinnamomũ.
κιννύρα. ας. ἡ. Inſtrumentum muſicũ. citbara.
κλάδος. ου. ὁ. ramus.
κλαίω. μ. σω. ω. κα. ploro.
κλάσις. εως. ἡ. fractio.
κλάσμα. ατος. το. Fragmentum. fruſtum.
κλαυθμός. ου. ὁ. fletus. vlulatus.
κλαυθμῶν. ῶνος. ὁ. fletus et eiulatus locus. lachrymetum.
κλαύσω. ploraba.
κλάω. ⁊ κλῶ. μ. σω. ω. κα. frango
κλεῖς. ἀος. ἡ. clauis.
κλείω. μ. σω. ω. κα. claudo.

κλέμμα.ατος.το.Furtum.
κλέος.εος.το.gloria.nobilitas.
κλέπτης.ου.ὁ.fur.
κλέπτω.μ.ψω.π.φα.Furor.
κλέψις.εως.ἡ.furtum.
κληθείς.εντος.ὁ. vocatus.
κληθῆναι.vocatum fuisse.
κληθήσομαι.vocabor.
κληθῶ.vocer.vocatus fuero.
κλῆμα.ατος.το.palmes.
κλήρης.ης.ἡ.Lectus.
κληρολοτέω.τ κληρολοτῶ.μ. σω.π.κα.Do.distribuo.
κληρομοιέω.τ κληρομοιῶ.μ. σω.π.κα.hereditate acquiro.possideo.
κληρομοσία.ας.ἡ. Hereditas.
κληρομόμος.ου.ὁ.Heres.
κλῆρος.ου.ὁ.Sors.
κληρόω.τ κληρῶ.μ. σω.ω.κα. Sorte voco.
κλῆσις.εως.ἡ.vocatio.
κλητός.η.όν.vocatus.a.um.
κλίβανος.ου.ὁ.Clibanus.fornax. caminus.
κλίμα.ατος.το.regio.
κλίνη.ης.η.lectus.
κλινίδιον.ου.το. lectulus.
κλίνω.μ.νω.ω.κα.reclino.inclino.
κλισία.ας.ἡ.Tentorium.taberna culum.cortina.paro caule vbi pecora dormiunt.conuiuium.cathedra. sedes.
κλοιός.οῦ.ὁ. Lignum quo vinctorũ colla premũtur in carcere
κλοπή.ης.ἡ.furtus.
κλύδων.ωνος.ὁ.tempestas.
κλυδωνίζομαι.μ.σομαι.π.μαι. fluctuo.
κλώθω.μ.σω.π.κα. Neo.inuoluo. destruo.
κλάδ.ωνός.ὁ.Ramus.
κλῶσμα.τος.το.Innexio.circumuolutio.alligatura.nexus.
κναφεύς.εος.ὁ.fullo.
κνήθομαι.μ.σομαι.π.μαι.prurio
κνήθω.μ. σω.ω.κα. scalpo.
κνώδαλον.ου.το.fera incommunitas aerea.quã aquatica.τ terrestris
κοδράντης.ου.ὁ. quadrans. genus pecunie.
κοιλία.ας.ἡ.venter.
κοιμάομαι.τ κοιμῶμαι.μ. σομαι.π.μαι.dormio.
κοίμησις.εως.ἡ.dormitio. finis.
κοινός.ή.όν.Immundus.a.um.com

κο.co.

munis.e.
κοινόω.τ κοινῶ.μ.σω.π. κα. coinquino.polluo.
κοινωνέω.τ κοινωνῶ.μ.σω.π.κα Communico.
κοινωνικός.ή.όν. Communicabilis.conuersabilis.e.
κοινωνία.ας.ἡ.cõicatio.collatio.
κοινωνός.οῦ.ὁ. socius. particeps.
κοιτή.ης.ἡ.Lectus.
κοιτών.ωνος.ὁ.cubiculum.
κόκκινος.η.ον.coccineus.a.uz.
κόκκος.ου.ὁ.Granum.
κολάζω.μ.σω.π.κα.punio.crucio
κολακεία.ας.ἡ.adulatio.
κολακεύω.μ.σω.π.κα. adulor.
κολάπτω.μ.ψω.π.φα.cudo. sculpo.
κόλασις.εως.ἡ. Supplicium.Γdo
κολαφίζω.μ.σω.π.κα.colaphis ce
κολλάομαι.τ κολλῶμαι.μ.σομαι.π.μαι.adhereo.
κόλλησις.εως.ἡ.cõglutinatio.colligatio.
κολλυβιστής.οῦ.ὁ. nũmularius
κολυμβάω.τ κολυμβῶ.μ.σω. π.κα. Nato.
κολυμβήθρα.ας.ἡ. natatoria. piscina. Γebrieto.
κολοβόω.τ κολοβῶ.μ.σω.π.κα
κολούριον.ου.το.colyrium.
κόλπος.ου.ὁ.Sinus.
κομάω.τ κομῶ.μ.σω.π.κα. nutrio comam.
κόμη.ης.ἡ.coma.cesaries.
κομίζω.μ.σῶ.π.κα. Recipio.
κομψότερος.α.ον.melior. studiosior.probior.cloquẽtior. improbior magis deceptiuus. qui magis persuadet.qui pluribus artibus instructus ẽ.
κονιάω.τ κονιῶ.μ.σω.π.κα. De albo.incrusto.puluerizo.
κονιορτός.οῦ.ὁ. Puluis. Γfacio.
κοπάζω.μ.σω. π.κα.cesso. cessare
κοπετός.οῦ.ὁ.planctus.
κοπή.ης.ἡ.cedes.
κοπιάω.τ κοπιῶ. μ. σω. π. κα. Laboro.
κοπιάζω.μ.σω.π.κα.laboro.
κόπος.ου.ὁ.labor.molestia.
κόπρια.ων.τα.Stercora.
κοπρία.ας.ἡ.sterquilinũ. stercus.
κόπτομαι. μ.ψομαι. π.μαι. lamentor.

κο.κρ.co.cr.

κόπτω.μ.ψω.π.φα.scindo.
κόραξ.κος.ὁ.corvus.
κοράσιον.ου.το.puella. Γcio.
κορέμμυσι.μ.σω.π.κα. faturo. sa=
κορεμμύω.μ.σω.π.κα.faturo.facio
κορεσθείς.εντος.ὁ.saciatus.
κόρη.ης.ἡ.Virgo.puella. pupilla o culi.proserpina.
κόρος.ου.ὁ.Venus mensure.
κόρυς.υθος.ἡ.Galea.
κόσκινος.ου.ὁ.Cribrum.
κοσμέω.τ κοσμῶ.μ.σω.π.κα.orno
κοσμικός.η.όν.secularis.e. mundanus.a.um.
κόσμιος.α.ον.ornatus.a.um.
κοσμοκράτωρ.ορος.ὁ Mũdi princeps et rector.
κόσμος.ου. ὁ. Mundus.ornatus muliebris.honor.obsequiũ. Γdes.
κουστωλία.ας.ἡ.custodia.custo=
κουφίζω.μ.σω.π.κα. Allevio. leuem facio.
κοῦφος.η.ον. Levis.e.
κόφινος.ου.ὁ.cophinus.
κραββατος.ου.ὁ.grabbat?.i.lect?
κράζω.μ.ξω.π.γα.clamo.
κραιπάλη.ης.ἡ.crapula.
κραμίον.ου.το.caluaria.
κράσπεδον.ου.το.fimbria. libus.
κραταιός.ά.όν.potens. fortis.e.
κραταιόω.τ κραταιῶ. μ.σω.ω. κα. Conforto.
κρατέω.τ κρατῶ.μ. σω. ω. κα. teneo. apprehendo.
κράτησις.εως.ἡ.potestas.
κράτιστος.η.ον. optimus.a.uz.
κράτος.εος.το.potentia.
κρατύνομαι.μ.νουμαι.π.μαι. conualesco.roboror.
κραυγάζω.μ.σω.ω.κα.clamo.
κραυγή.ης.ἡ.clamor.
κρέας.ατος.το.caro.
κρείσσων.ονος.ὁ.ἡ.melior.potẽtior
κρείττων.ονος.ὁ.ἡ.melior.potẽtior
κρέμαμαι.suspendor.pendeo.
κρεμάω.τ κρεμῶ.μ.σω.π.κα. sus
κρεμασθῶ.suspendar. Γpẽdo.
κρημνός.οῦ.ὁ.precipitium.
κρήνη.ης.ἡ.Fons.
κριθή.ης.ἡ.Hordeum.
κριθῆναι.iudicatum fuisse.
κριθήσομαι. iudicabor.
κρίθινος.η.ον.hordeaceus.a.um.
κριθῶ.iudicer.iudicatus fuero.
κρίμα.ατος.το.iudicũ.damnatio

κρῖμον.ου.Το.Lilium.
κρίνω.υ.μω.π.κα.iudico.propono.
κρίσις.εως.ἡ.iudicium.
κριτήριον.ου.το.Locus iudicum. Locus vbi dantur iudicia.
κριτής.ου.ὁ.Iudex.
κριτικός.ἡ.ον.iudex.cognitor. criti
κρούω.υ.σω.π.κα.pulso. [cus.
κρυβῆναι.abscónditum fuisse.
κρυπτός.ἡ.ον.absconditus.a.um.
κρύπτω.υ.ψω.φα.absconde.
κρυπτῶς.occulte.
κρύσταλλος.ου.ὁ. crystallus.
κρυσταλλίζω.υ.σω.π.κα. Similis sum crystallo.
κρυστάλλοειδής.εος.ὁ.ἡ. crystallo similis.e.
κρυφῆ.in abscondito.occulte.
κρύφιος.α.ον.coopertus.occultus. a.um. [μαι. possideo. acquiro.
κτάομαι ϛ κτῶμαι.υ.σομαι.ω.
κτῆμα.τος.Το.ager.possessio.
κτῆνος.εος.Το.iumentum.
κτῆσις.εως.ἡ.possessio.acquisitio.
κτήσωμαι.possideam.acquiram.
κτήτωρ.ορος.ὁ.possessor.
κτίζω.υ.σω.π. κα.condo. creo.
κτισις. σεως.ἡ.creatio.creatura.
κτίσμα.ατος.Το.creatio.creatura.
κτίστης.ου.ὁ.conditor.creator.
κτύπος.ου.ὁ.sonitus. strepitus.
κυβεία.ας.ἡ.nequitia.
κυβερναω ϛ κυβερνῶ. υ. σω.π. κα.guberno.
κυβερνησις.εως.ἡ. gubernatio.
κυβερνήτης.ου.ὁ.gubernator.
κυκλεύω.υ.σω.π. κα. circumeo. circundo.
κυκλόθεν. in circuitu.
κύκλος.ου.ὁ.circulus. [cúdo
κυκλόω ϛ κυκλῶ.υ.σω.π.κα.cir
κύκλωσις.εως.ἡ.Circulatio.circuitus.circundatio.
κύλισμα.ατος.Το.volutatio.volu
κυλίω.υ.σω.π. κα.voluto. [tabrũ
κυλλός.ου.ὁ.debilis.
κῦμα.ατος.Το.vnda.
κυμαίρομαι.υ.μουμαι.ω.ωμαι Fluctuo.as.
κύμβαλον.ου.Το.Cymbalum.
κύμινον.ου.Το.cyminum.
κυμάριον.ου.Το.canis.catellus.
κύνες.ων.οἱ.canes.
κυνηγία.ας.ἡ.venatio.

κυνίλιον.ου.Το.catellus.
κυπάρισσος.ου.ἡ.cupressus.arbor
κύπτω.υ.ψω.π.φα.pcúbo.ichno.
κυρία.ας.ἡ.domina.
κυριακός.ἡ. ον. dominicus.a.um.
κυριεύω.υ.σω.ω.κα. dominor.
κύριος.ου.ὁ.dominus.
κυριότης.ητος.ἡ.dominatio.
κυρόω ϛ κυρῶ.υ.σω.ω.κα. cõfir
κυσί.canibus. [mo.
κύων.μος.ὁ.ἡ.canis.
κώλων.ωνος.ὁ . tintinabulum.
κῶλον.ου.Το.cadauer.
κωλύω.υ.σω.π.κα.veto . phibeo.
κώμη.ης.ἡ.comessatio. castellum.
κωμόπολις.εως.ἡ.Oppidum.Vico ciuitas.vicus burn.
κῶμος.ου.ὁ.Symposium.conuiuium.sodalitas.ϛ proprie quãdo itur ad amicam cũ tripudijs ϛ musica.
κώπωψ.ωπος.ὁ.auter.
κωφος.ου.ὁ.mut9.surd9.stupefactus.
λαβεῖν.accepisse.
λαβοιμι.accipiam.rem.
λάβω.Accipiam. ro.
λαγχάνω.υ. σομαι.π. ογχα. Sorteor.
λάθρα.occulte.clam.
λαθραῖος.α.ον. occultus. a.um.
λαίλαψ.απος.ἡ.Procella. turbo venti.nimbus.
λακέω ϛ λακῶ.υ.σω. π. κα. Crepo.strepo.
λάκκος.ου.ὁ.fouea.
λακτίζω.υ. σω. ω.κα.calcitro.as.
λαλεω ϛ λαλῶ. υ. σω.π.κα. Loquor. [dignus.a.um.
λαλητός.ἡ.ον. Dicibilis.e.Dictu
λαλιά.ας.ἡ.loquela.
λαμπαω.υ. ψομαι.ω.υμαι. Clarisco.
λαμπάς.άδος.ἡ.Lampas.
λαμπρός.α.ον.Splẽdidus.micãs fumptuosus.nobis.a.um.
λαμπρότης.τος.ἡ.splẽdor.fulgor.
λαμπρῶς.splendide. fumptuose.
λάμπω.υ.ψω.ῶ,φα.splẽdeo. fulgeo. [obliuiscor.
λαν θάνομαι . υ . σομαι. π. μαι.
λανθανω.υ.σω.π.θα.latco.
λαξευτός.ἡ.ον.Ex lapide excisus ϛ fabrefactus.a.um.
λαός.ου.ὁ.populus.plebs.
λαπιστής.ου.ὁ.Lasciuus.mẽdax. procax.temerarius.

λάρυγξ.γος.ὁ.guttur.
λατομέω ϛ λατομῶ . υ . σω.π. κα.lapidẽ polio.i lapide fabrico.
λατρεία.ας.ἡ.Seruitus.obsequiũ.
λατρεύω.υ.σω.π.κα.Seruio.
λαχαμον.ου.Το.olus.
λάχω.sortiar.
λέβης.Τος.ὁ.lebes.cacabus.
λεγεὼν.ωνος.ὁ.legio.
λέγω.υ.ξω.π.χα.dico. colligo.
λεῖμμα.ατος.Το . reliquũ.reliquie
λεῖος.α.ον.leuigatus.planus.a.um.
λείπω.υ.ψω.π.φα.relinquo.
λειτουργέω ϛ λειτουργῶ . υ. σω.π.κα.ministro.
λειτουργία.ας.ἡ . ministerium.
λειτουργικός.ἡ.ον.ministratori.a.um
λειτουργός.ου.ὁ.minister.
λελαληκα.dixi.locutus sum.
λελάλημαι.dictus fui.
λελαλημένος.η.ον. dictus.a.um.
λελατομημένος.η.ον . ex petra elaboratus ϛ fabrefactus.a.um.
λελόγισμαι . computatus fui.
λελουμένος.η.ον.lotus.a.um.
λελυμαι.solutus fui.
λελυμένος.η.ον.solutus.a.um.
λελύπηκα.cõtristaui.dolore affeci.
λελύπημαι.contristatus fui.
λέντιον.ου.Το.Linteum.
λεπίς.λος.ἡ.Squama.
λεπρα.ας.ἡ.lepra.
λεπρός.α.ον.leprosus.a.um.
λεπτός.ἡ.ον. Minutus.exilis.subtilis.e.
λεπτότατος.α.ον.subtilissim9.a.um
λευκαίνω.υ.νω . π.κα.albefacio
λευκός.ἡ.ον.albus.a.um.
λευκότης.τος.ἡ.albedo.
λέων.οντος.ὁ.Leo.
λήθη.ης.ἡ.obliuio.
λημός.ου.ἡ.torcular.
λῆξις.εως.ἡ.finis.quies.loco.
Λῆρος.ου.ὁ.deliramentum . nuge.
λῃστής.ου.ὁ.latro.
λῆψις.εως.ἡ.acceptio. acceptum.
λήψομαι.accipiam.
λίαν.valde.
λίβανος.ου.ὁ.thus.
λιβανωτός.ου.ὁ.thus.thuribulũ.
λιβερτῖνος.ου.ὁ.libertinus.
λιθάζω.υ.σω.π.κα.lapido.
λίθινος.η.ον.lapideus.a.um.
λιθοβολέω ϛ λιθοβολῶ. υ.σω. ω.κα.lapido.

λίθος.ου.ὁ.lapis.
λιθόστρωτος.η.ον.Locus lapidibus stratus.a.um.
λιθουργός.ου.ὁ.Lapidarius.artifex lapidum.
λιθώλης.εος.ὁ.ἡ.petrosus.a.um.
λικμάω τ λικμῶ.μ.σω.π.κα.contero.comminuo.
λιμήν.ενος.ὁ.portus.
λίμνη.ης.ἡ.Stagnum.palus.
λιμός.οῦ.ὁ.fames.
λῖνος.ου.ὁ.linum.
λιπαίνω.μ.νω.ω.κα.piguefacio
λιπαρός.ά.όν.nitidus.
λίτρα.ας.ἡ.Libra.
λίψ.βος.ὁ.libs.ventus.
λόγειος.α.ον.sapiens.elegans.
λογία.ας.ἡ.Collectio.collecta.fructificatio.
λογίζομαι.μ.σομαι.ω.σμαι.cogito.reputo.delibero.computo.
λογίζω.μ.σω.π.κα.Computo.cõnumero. ⌈conueniens.
λογικός.η.όν.Rationalis.decens.
λόγιον.ου.το.eloquium.
λόγιος.α.ον.eloquens.sciens.
λογισμός.ου.ὁ.cogitatio.
λογομαχέω τ λογομαχῶ.μ.σω.ω. κα.verbis contendo.
λογομαχία.ας.ἡ.verborũ pugna
λόγος.ου.ὁ.Verbum.oratio.liber.sermo.causa.respectus.rõ.ppositio.
λόγχη.ης.ἡ.lancea.
λοιδορέω τ λοιδορῶ.μ.σω.π.κα.Conuitior.maledico.
λοιδορία.ας.ἡ.cõuitiũ.maledictũ.
λοίδορος.ου.ὁ.maledicꝰ.quinator
λοιμός.οῦ.ὁ.pestis.pestilentia.
λοιπός.η.όν.reliquus.a.um.
λουτρόν.ου.το.Lauacrum.
λούω.μ.σω.π.κα.Lauo.
λοχάω vel λοχεύω τ λοχῶ.μ.σω.π.κα.insidior.
λυθρώλης.εος.ὁ.ἡ.cruẽtatus.a.ũ
λυκαοιστί.lycaonice.lingua lycaonis regionis
λυμαίνομαι.μ.υνοῦμαι.ω.μαι.Vasto.destruo.
λυπέομαι τ λυποῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι.tristitia afficior.tristor.
λυπέω τ λυπῶ.μ.σω.ω.κα.tristitia afficio.tristifico.
λύπη.ης.ἡ.tristitia.meror.
λυπηρός.ά.όν.tediosꝰ.molestꝰ.a.ũ
λύσις.εως.ἡ.Solutio.

λυσιτελέω τ λυσιτελῶ.μ.σω.π.κα.prosum.vtilis sum.
λυσιτελής.εος.ὁ.ἡ.Vtilis.e.
λύτρον.ου.το.Redemptio.
λυτρόομαι τ λυτροῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.Redimo.
λύτρωσις.εως.ἡ.Redemptio.
λυτρωτής.οῦ.ὁ.redemptor.
λυχνία.ας.ἡ.candelabrum.
λύχνος.ου.ὁ.lucerna.
λύω.μ.σω.π.κα.soluo.expono.
μαγεία.ας.ἡ.magia.magica ars.
μαγεύω.μ.σω.π.κα.Magicã exerceo.magus sum.
μαγικός.η.όν.magicus.a.um.
μάγος.ου.ὁ.magus.
μαζός.οῦ.ὁ.mamilla.
μάθε.disce.
μαθεῖν.didicisse.
μαθήσομαι.discam.
μαθητεύω.μ.σω.ω.κα.Erudior.doceor.discipulus sum.
μαθητής.οῦ.ὁ.Discipulus.
μαθήτρια.ας.ἡ.discipula.
μάθω.discam.didicero.
μαθών.ὀντος.ὁ.postquam didicit
μαίνομαι.μ.νουμαι.ω.μα.Insanio.
μακαρίζω.μ.σω.ω.κα.Beatifico.beatum facio.beatum duco.
μακάριος.α.ον.beatus.felix. ⌈tio.
μακαρισμός.οῦ.ὁ.bitudo.btifica
μακαριώτερος.α.ον.beatior.felicior.
μάκελλον.ου.το.macellum.Locus publicus vbi vẽdũtur cibaria.
μακράν.longe.a longe.
μακρόβιος.α.ον.qui diu vixit.longeuus.a.um.
μακροημέρευσις.εως.ἡ.Longitudo dierum.
μακρόθεν.a longe.
μακροθυμέω τ μακροθυμῶ.μ.σω.π.κα.patiẽtiã hẽo.patiẽs sum.
μακροθυμία.ας.ἡ.Longanimitas.patientia.
μακρόθυμος.η.ον.Fortis.patiens longanimis.
μακροθύμως.patienter.
μακρός.ά.όν.longus.magnus.a.ũ.
μακρότερος.α.ον.longior.us.
μακρότης.τητος.ἡ.longitudo.
μακροχρόνιος.α.ον.Res multi temporis.longe vite.
μάλαγμα.τος.το.Fomentũ.mollificatio.
μαλακία.ας.ἡ.ifirmitas.blãditice.
μαλακός.η.όν.mollis.e.
μάλιστα.maxime.
μᾶλλον.magis.potius.ecotrario
μάμμα.ης.ἡ.auia.
μανθάνω.μ.σομαι.π.κα.Disco.
μαντεία.ας.ἡ.diuinatio.ars diuinãdi
μαντεύομαι.μ.σομαι.ω.μαι.Vaticinor.oraculum peto.
μαραίνω.μ.νω.π.κα.Marcidum facio.
μαργαρίτης.ου.ὁ.margarita.
μάρμαρον.ου.το.marmor.
μαρσίππιον.ου.το.Marsuppium crumena.
μαρτυρέω τ μαρτυρῶ.μ.σω.ω.κα.testificor.testor.testimõiũ do.
μαρτυρία.ας.ἡ.testimonium.
μαρτύριον.ου.το.testimonium.
μάρτυς.ρος.ὁ.testis
μασσάομαι τ μασσῶμαι.μ.σομαι.π.μαι.Manduco.mando.
μαστιγόω τ μαστιγῶ.μ.σω.π.κα.flagello. ⌈lo.
μαστίζω.μ.σω.π.κα.Vbero.flagel
μάστιξ.γος.ὁ.plaga.
μαστός.οῦ.ὁ.Vber.mamma.
ματαιολογία.ας.ἡ.Vaniloquiũ
ματαιολόγος.η.ον.vaniloquus.
ματαιόομαι τ ματαιοῦμαι.μ.σομαι.ω.μαι.euanesco.stulꝰ fuꝫ.
μάταιος.α.ον.Stultus.vanus.a.ũ
ματαιότης.ητος.ἡ.stultitia.vãitas
μάτην.frustra.
μάχαιρα.ας.ἡ.gladius.
μάχη.ης.ἡ.pugna.
μάχομαι.μ.σομαι.π.μαι.Pugno.as.
μεγαλαυχέω τ μεγαλαυχῶ.μ.σω.π.κα.glorior.iupbio. iacto.
μεγαλεῖον.ου.το.Res alta τ magna.magnale.
μεγαλειότης.ητος.ἡ.Magnificentia.magnitudo.
μεγάλη.ης.ἡ.magna.nomi. singul.
μεγάλοι.ων.οἱ.magni.nomi.plur.
μεγαλοπρεπής.εος.ὁ.ἡ.Magnificus.a.um.
μεγαλόφρων.ος.η.ον.Presumptuosꝰ.clarꝰ.magnifice de se lequẽs
μεγαλύνω.μ.νω.π.κα.Magnifico.as.extollo in alium.
μεγάλως.vehementer. ⌈gnitudo.
μεγαλωσύνη.ης.ἡ.maiestas.ma

μέγας.λου.ὁ.Magnus.
μέγεθος.εος.Το.magnitudo.
μεγιστάν.ανος.ὁ.vir in regno primarius & qui a rege primũ locũ hz.
μέγιστος.η.ον.maximus.a.um.
μεθαρμόζω.μ.σω.ττω.κα.cõuerto.
μεθερμηνεύω.μ.σω.π. κα.interp
μέθη.ης.ἡ.ebrietas. [tor.
μεθιστάω.transfero.
μεθίστημι.μ.σω.π.κα.Transmuto amouco.arceo. [ars.dolus.
μεθολεία.ας.ἡ.circumuẽtio.insidie.
μεθόριον.ου.Το.Finis.confiniũ.
μεθύσκομαι.Inebrior.
μεθύσκω.inebrio.ebriũ aliũ facio.
μέθυσος.η.ον.Ebriosus.a. um.
μεθύω.μ.σω.π.κα.inebrior. ebrius sum.inebrio alium. [Subrideo.
μειλιάω & μειλιῶ.μ. σω. π. κα.
μείζων.ονος.ὁ.ἡ. Maior.us.
μεῖμον.Mane.esto.consiste.
μείνω.Manebam.mansero. [nuo.
μειόω & μειῶ.μ.σω.ττω.κα. diminέλαινα.ης.ἡ.nigra.numeri.sing.
μέλαν.ανος.Το.nigrũ.atramentũ.
μελανία.ας.ἡ.Nigredo.
μέλας.ανος.ὁ.Niger.
μέλει.Cure est.
μελήσω.Futurus.fum.
μέλι.Τος.Το.Mel.
μέλισσα.ης.ἡ.Apes.
μελιττεῖος.α.ον.apeus.res apis.
μέλλω.Futurus fum.
μέλος.εός.Το.Membrum.modulatio.cantus.Musica: [cit.
μεμαθηκώς.οτος.ὁ. postquã didi
μεμβράνα.ης.ἡ. membrana.
μεμαρτύρηκα.testimoniũ peribui.
μεμαρτύρημαι.Testimoniũ adeptus fum. [tus.a.ũ
μεμαστιγωμένος.η.ον.flagella
μεμερήκειν.Manseram.
μεμέρισμαι.diuisus fui. [tus.a.ũ
μεμεστωμένος.η.ον.repletus.ple
μεμέτρημαι.mẽsurat9.cõputat9 fui
μέμηνα.insanui.
μεμίαμμαι.pollut9.coinquinat9 fui.
μεμιαμμένος.η.ον.Pollutus.coinquinatus.a.um. [t9.a.ũ.
μεμιασμένος.η.ον.inquinat9.pollu
μεμιγμένος.η.ον. mixtus.a. um.
μεμίσηκα.odi.odio habui.
μεμισημένος.η.ον.odio habit9.a.ũ.
μέμνημαι.recordat9 fui.recordor.
μεμνημένος.η.ον. Memor.

μέμψησο.mẽmineris.memento.
μεμνηστευμένος.η.ον.Desponsatus.a.um. [solus relictus.a.um.
μεμονωμένος.η.ον. Solitarius.
μεμύημαι.initiatus.institutus. fui.
μέμφομαι.μ.ψομαι.accuso.vitu
μεμψίμοιρος.α.ον.q̃rul9.a.ũ. [po
μέμψις.εως.ἡ.querela.accusatio.
μεμωκημένος.η.ον.Reprehensus
μέν.Quidem. [subsannatus.a.um.
μενοῦνγε.quinimmo. immo.
μέντοι.Profecto.tamen.
μένω.μ.ησω.ττω.κα. Maneo.
μερίζω.μ.σω.ττω.κα.diuido.scindo.
μέριμνα.ης.ἡ.cura. sollicitudo.
μεριμνάω & μεριμνῶ.μ. σω.ττω. κα.curo.curã habeo.sollicitus sũ.
μερίς.λος.ἡ.Cura.sollicitudo.
μερισμός.ου.ὁ.partitio.distributio
μεριστής.ου.ὁ.Diuisor.
μέρος.εος.Το.pars.
μεσάζω.μ.σω.π.κα.in medio sum. medium locum teneo.
μεσέω & μεσῶ.μ.σω.ττω.κα.medio as.in media parte sũ.dimidia pars mei transijt.
μεσημβρία.ας.ἡ.Meridies.
μεσιτεύω.μ.σω.ττ. κα. medium pono.interpono.
μεσίτης.ου.ὁ.mediator.
μεσοπορέω & μεσοπορῶ.μ.σω π.κα.permedium procedo & vado
μεσότης.Τος.ἡ.mediocritas.
μεσομύκτιον.ου.Το. media nox.
μέσος.η.ον.medius.a.um.
μεσότοιχον.ου.Το.medi9 paries.
μεσουράνημα.ατος.Το. mediuz
μεστός.ἡ.ον.plen9.a.ũ. [cli.
μεστόω & μεστῶ.μ.σω.π.κα. im
μετά.post.cum. [pleo.
μεταβαίνω.μ.σομαι.ττω.κα.trãsco
μεταβάλλω.μ.λω.ττω.κα.muto. transmuto.transmutor.
μεταβάς.αρτος.ὁ.postquã trãsiuit
μεταβέβηκα.transiui.
μετάβηθι.transi.
μεταβήσομαι.transibo.
μεταβολή.ης.ἡ.mutatio.
μεταβουλία.ας.ἡ.cõmutõ.negocia
μεταβραχύ.paulopost. [tio.traiectio
μεταβῶ.transiero . transeam.
μετάγω.μ.ξω.ττω.χα . circumfero. verso.traduco.
μεταδίδωμι.μ.σω.ττω.κα.do partem.trado.communico.

μεταδός.da partẽ.trade.cõmunica.
μεταδοῦναι. tradidisse partem.cõmunicauisse.
μεταδῶ.tradã.partem dẽ.cõmunicẽ
μετάθεσις.εως.ἡ.Translatio.transpositio. [cor.abeo.
μεταίρω.μ.ρω.ττω.κα . Proficiscor
μετακαλέομαι & μετακαλοῦμαι.μ.σομαι.ττω.μαι.accerso.voco
μετακιμέω & μετακιμῶ.μ.σω.ττω. κα. Moueo.
μετακιρράω & μεθακιρρῶ.μ.σω π.κα.Comerto.
μεταλαμβάνω.μ . ηψομαι .ττω. μαι.partem capio .particeps fum.
μεταλήψεσθαι.participaturũ esse.
μετάληψις.εως.ἡ.perceptio.participatio. [to.commuto.
μεταλλάττω.μ.ξω.π.χα.permu
μεταλλεύω.μ.σω.ττω.κα.Transmuto.transuerto.
μεταμελέομαι & μεταμελοῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.pẽitco.pẽitet me
μεταμέλομαι.μ.ουμαι.ττω. μαι pẽitet me. pẽitẽtiã ago
μεταμικρόν.paulo post.
μεταμορφόω & μεταμορφῶ . μ.σω.π.κα.transformo.
μεταμοέω & μεταμοῶ.μ.σω. ττω. κα.penitentiam ago.
μετάμοια.ας.ἡ.penitentia.
μεταξύ.inter.in medio loco.
μεταπέμπομαι.μ.ψομαι.Accerso.voco. [fuero.
μετασταθῶ.trãsmutatus.amotus
μεταστήσας.αρτος.ὁ.postquam amouit.
μεταστρέφω.μ.ψω.π.φα.conμετάσχε.participa. [uerto.
μετασχηματίζω.μ.σω.π.κα.trãsfiguro.transformo.
μετάσχω.participẽ.participauero.
μεταταῦτα.post hec.
μετατίθημι.μ.σω.ττω.κα. trãsfero.
μετατοῦτο.post hoc. [transpono.
μετέβαινον.transibã.ant.
μετεβαλλόμην. transmutabar.
μετέβην.Transij.
μετέθηκα.transposui.transtuli.
μετεκαλεσάμην.vocaui.accersiui.
μετεκιρρώμην.conuertebar.
μετελάμβανον.particeps erã.ant.
μετελεύσομαι.exercebo aliq̃ arte.
tentabo.puniã.preteribo.appetã.narrabo.appetã magistratũ.accersiã.accedã.

μετεμελήθην.Penitui.
μετεμελόμην.penituit me.penitui.
μετεμορφώθην.transfiguratus fui.
μετενόησα.penitui.penitẽtiã egi.
μετέπειτα.Postea.
μετεπεμψάμην.accersiui. vocaui.
μετέρχομαι.μ. ενσομαι.π.θα. tento.exerceo aliquam artẽ.punio. prætereo.appeto.narro.appeto magistratum.accersio.accedo.
μετέστησα.trãstuli.amoui. arcui.
μετέστρεψα.Conuerti.
μετέσχηκα.Participaui. ⌈cipauit
μετεσχηκώς.τος.ὁ.postquã partici
μετεσχημάτισα.trãsfiguraui. trãs
μετέσχον.participaui.rũt⌊formaui.
μετετέθην.trãslat⁹.trãsposit⁹ fui.
μετέχω.μ.ξω.π.κα.particeps suz.
μετεωρίζομαι.μ.σομαι.ω.μαι. Insublime tollor.⌈blimitas.eleuatio.
μετεωρισμός.ου.ὁ.Sublatio.sus
μετέωρος.α.ον.sublimis.e.
μετήλλαξα.cõmutaui.pmutaui.
μετῆρα.profectus sum. transij.
μετοικεσία.ας.ἡ.transmigratio.
μετοικέω τ μετοικῶ.μ.σω.π.κα trãsmigro.habitationẽ mutare cogo.
μετοικίζω.μ.σω.π.κα.⌊habitatio. nem trãffero.
μετοχή.ης.ἡ.participiũ.pticipatio.
μέτοχος.ου.ὁ.particeps.socius.
μετρέω τ μετρῶ.μ.σω.π.κα. metior.mensuro.
μετρητής.ἡ.metreta.i.mensura.
μετριάζω.μ.σω.π.κα.modẽst⁹ sũ.
μετριοπαθέω τ μετριοπαθῶ. μ.σω.ω.κα.Condoleo. begnignus.τ officiosus sũ.parco.do veniã
μέτριος.α.ον.tẽpat⁹.modest⁹.a.um
μετρίως.modeste. benigne.
μέτρον.ου.Το.Metrum.mensura.
μετῴκησα.transtuli habitationem. mutare feci habitationem.
μέτωπον.ου.Το.Frons.tis.
μέχρι.Dum.vsq; ad.
μεχρισοῦ.Quoad.donec.
μή.Non.ne.nunquid.
μήγε.Ne.
μηδαμῶς.θεμ.nulla ex pte.nulla rõne
μηδαμῶς.nequaquã.nullo modo.
μή δέ.Neq;.
μηδείς.εμος.ἡ.nullus. nemo.
μηδεμία.ας.ἡ.nulla.nũeri sing.f.g.
μηθέν.ρος.Το.nihil.nullum.
μηκέτι.non amplius.

μῆκος.εός.Το.lõgitudo.⌈sco.lõg⁹ tio.
μηκύνομαι.μ.ουμαι.ω.μαι. crelωτή.ης.ἡ.melota.pellis ouina.
μήν.Tamen.quidem.
μήν.ος.ὁ.Mensis.
μηρίζω.μ.σω.π.κα.succẽseo.īascor
μῆρις.ιος.ἡ.Jra.
μηρύω.μ.σω.π.κα.nuncio.as.
μήποτε.nẽ forte.ne vnquam.
μήπως.ne forte.
μηρός.ου.ὁ.Femur.
μήτε.Neq;.
μήτηρ.ρος.ἡ.Mater
μήτι.nũnquid.
μήτις.ne aliquis. num aliquis.
μήτρα.ας.ἡ.Vulua
μητρολώας.ου.ὁ.Matricida.
μία.ας.ἡ.Vna.f.g. ⌈lo.
μιαίνω.μ.νω.π.κα.coinq̃no.macumιασμα.ατος.Το.Conquinatio.
μιασμός.ου.ὁ.immunditia. coiquiμίγμα.τος.Το.Mixtura. ⌊natio.
μίγνυμι.μ.ξω.ω.χα.misceo.
μιγνύω.μ.ξω.ω.χα.misceo.
μικρολόγος.η.ον.sordidus.auarus.nimis parcus.a.um.
μικρός.α.ον.parnus.a.um.
μικρότερος.α.ον.minor.
μίλιον.ου.Το.miliare.
μίλτος.ου.ὁ.rubrica.coloris species
μίμημα.τος.Το.imitatio. similitudo.
μιμητής.ου.ὁ.imitator.⌊emulatio.
μιμνήσκομαι.μ.σομαι.ω.μαι. Recordor.memor sum. ⌈beo.
μισέω τ μισῶ.μ.σω.π.κα.odio habisητός.η.ον.odibilis.odio dign⁹. odiosus.a.ũ.⌈tributio.remũeratio.
μισθαποδοσία.ας.ἡ. mercedis remisθαποδότης.ου.ὁ.remunerator.compensator.satisfactor.
μίσθιος.α.ον. mercenarius.a.um.
μισθόομαι τ μισθοῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.mercede conduco.
μισθός.ου.ὁ.merces. ⌈ctio.
μίσθωμα.ατος.Το.merces.cõdumisθωτός.ου.ὁ.mercenarius.
μισοξενία.ας.ἡ. Inhospitalitas. odium hospitalitatis.
μνᾶ.gen⁹ nũmi.mina.mna.
μνάομαι τ μνῶμαι.μ.σομαι.π.μαι.indago.despõso.comẽdo.spõdeo.appeto magistratũ.reminiscor.
μνεία.ας.ἡ.memoria. ⌊peto vxorẽ.
μνῆμα.ατος.Το.monumentum.
μνημεῖον.ου.Το.monumentum.

μνήμη.ης.ἡ.memoria.
μνημονεύω.μ.σομαι.π.μαι.Recordor.reminiscor. ⌈memoria.
μνημόσυνον.ου.Το. recordatio.
μνησθείς.εντος.ὁ.memor.recordans
μνησθῆναι.recordatũ esse. ⌊tus.
μνησθήσομαι.recordabor.⌈fuero.
μνησθήσωμαι.recorder.recordar⁹
μνήσθητι.recordare.
μνησθῶ.recorder. reminiscar. actiue τ passiue.
μνηστεύω.μ.σω.π.κα.despõdeo.
μογγιλάλος.η.ον.Mutus.a.us.
μόγις.Vix.
μόλιος.ου.ὁ.Modius.
μοι.Mihi.
μοιχάομαι τ μοιχῶμαι.μ.σομαι.ω.μαι.adultero. mechor.
μοιχαλίς.ιος.ἡ.Adultera.
μοιχεία.ας.ἡ.adulterium.
μοιχεύω.μ.σω.ω.κα.adultero.as
μοιχός.ου.ὁ.adulter.
μόλις.Vix.
μόλυβος.ου.ὁ.plumbum.
μολύνω.μ.νω.π.κα.polluo.
μολυσμός.ου.ὁ. pollutio. immũditia.
μομφή.ης.ἡ.querela.accusatio.
μονή.ης.ἡ.mansio.
μονογενής.εος.ὁ.ἡ.vnigenit⁹.a.ũ.
μονοήμερος.α.ον.res vnius diei.
μόνον.solum.aduer.
μονόομαι τ μονοῦμαι.μ.σομαι π.μαι.Solus fum.
μόνος.η.ον.Solus.a.um.
μονόφθαλμος.η.ον.Vnum solũz oculum habens.
μορφή.ης.ἡ.Figura.effigies.
μορφόω τ μορφῶ.μ.σω.ω.κα. figuro. formo
μόρφωσις.εως.ἡ.figura.formatio
μόσχευμα.ατος.το. planta tenella. tam arborũ: quam olerum.
μοσχοποιέω τ μοσχοποιῶ.μ.σω.ω.κα.vitulum facio.
μόσχος.ου.ὁ.Vitulus.
μου.mei.genti.singul.
μουσικός.η.ον. musicus.a.um.
μοχθηρός.α.ον.laboriosus.a.um.
μόχθος.ου.ὁ.erumna. labor.
μοχλός.ου.ὁ.instrumentũ quo ianue claudunt. siue ferreũ siue ligneũ
μυελός.ου.ὁ.medulla. cerebrum.
μυέομαι τ μυοῦμαι.μ.σομαι.π μαι.sacris initior.instruor.instituor.

μῦθος.ου.ὁ.Fabula.
μυῖα.ασ.ἡ.Musca.
μυκάομαι τ μυκῶμαι.μ. σομαι.π.μαι.Rugio.mugio.balo.
μυκτηρίζω.μ.σω.ω.κα. Irrideo.
μυλικός.η.ον.Molaris.e.
μύλος.ου.ὁ.Mola.
μύλωμ.ωμος.ὁ.pistrinũ.mola.
μυρεψός.ου.ὁ.pigmentarius.myropola. ⌈decem milia.
μυριάς.άδος.ἡ.numerus continens
μυρίζω.μ.σω.π.κα.Vngo.
μυριοπλασίως.in infinitus plus.
μύριος.α.ον.Multus.a.um.
μυρίος.α.ον.Decẽ mille.
μυριότης.τος.ἡ.multitudo. multiplicitas. ⌊plicitas.
μυστήριον.ου.Το.Mysterium.
μύστης.ου.ὁ.Mystes.i.sacerdos.
μύστις.ιος.ἡ.doctrix.mulier sacer
μυχός.ου.ὁ.spelũca.penetrale ⌊dos
μυωπάζω.μ.σω.π.κα.Lecẽ palpo τ apprehendo.
μῶκος.ου.ὁ. subsannator. derisor
μώλωψ.ωπος.ὁ.Liuor.
μωμάομαι τ μωμῶμαι.μ.σομαι.ω.μαι. Euanesco.Stultus fio.
μωραίνω.μ.νω.π.κα. stultũ facio.
μωρία.ας.ἡ.Stultitia.
μωρολογία.ας.ἡ. Stultiloquiũ.
μωρός.α.ον.stultus.a.ũ.fatuus.a.ũ.
ναί.Profecto.certe.
ναός.ου.ὁ.Templum.
νάρδος.ου.ὁ.Nardus.
ναυαγέω τ ναυαγῶ.μ.σω.π. κα.Naufragium patior.
ναύκληρος.ου.ὁ.Nauclerus.nauis gubernator.
ναύτης.ου.ὁ.Nauta.
νεανίας.ου.ὁ.iuuenis. adolescens.
νεᾶνις.ιδος.ἡ.iuuẽcula.mulier iuuenis
νεανίσκος.ου.ὁ.adolescens. ⌈nis
νεκρός.α.ον.Mortuus.a.ũ. ⌈tifico
νεκρόω τ νεκρῶ.μ.σω.π. κα.mortifico
νέκρωσις.εως.ἡ. mortificatio.
νεμεκρωμένος.η.ον.mortuus.a.ũ.
νεμῖκηκα.Vici.
νεμομοθέτημαι.lege sancitus fui.
νεμομοθετήμην.legem acceperam.
νεόκτιστος.η.ον.nouiter creat⁹.a.ũ.
νέος.α.ον.Nouus.a.um.
νεοσσός.ου.ὁ.pullus.

νεότης.ητος.ἡ.Iuuentus.
νεόφυτος.η.ον.nouꝰ.nup plãtat⁹.
νεύω.μ.σω.π.κα.Nuntio.
νεφέλη.ης.ἡ.Nubes.
νέφος.εος.Το.Nubes.
νεφρός.ου.ὁ.Lumbus.renes.
νεωκόρος.ου.ὁ .edituus. qui tractat res sacras.
νεωτερικός.η.ον.Iuuenilis.e.
νεώτερος.α.ον.adolescẽtior.iunior.
νή.Per.aduerbium iurantis.
νήθω.μ.σω.π. κα.Neo.
νηκτός.η.ον.Natatuus.a.um.
νηπιάζω.μ.σω.π.κα.parnulus sum vt parnulum me gero. ⌈cisor
νηποκτόνος.η.ον.parnulorũ oc=
νήπιος.α.ον.Parnulus.a.um.
νησίον.ου.Το.Insula parnula.
νῆσος.ου.ἡ.Insula.
νηστεία.ας.ἡ.Jeiunium.
νηστεύω.μ.σω.π.κα.Jeiuno.as.
νήστης.εος.ὁ.ἡ.Jeiunus.a.um.
νῆστις.Jeiunus.
νηφάλιος.α.ον.Sobrius.a.um.
νήφω.μ.ψω.ω.φα.Castus dego.vigilo.sobrius τ modestus sum.
νικάω τ νικῶ.μ.σω.π.κα.Vinco.
νῖκος.εος.Το.Victoria.
νιπτήρ.ηρος.ὁ.Peluis.
νίπτω.μ.ψω.ω.φα.Lauo.
νοερός.α.ον.intelligens. sciens.
νοέω τ νοῶ.μ.σω.π.κα.Intelligo.
νόημα.ατος.Το.Cogitatio.sensus
νοήμων.ονος.ὁ.ἡ Sapiẽs.intelligẽs sensatus.a.um.
νοθεύω.μ.σω.π.κα.Decipio.corrumpo.adultero.Zbalicno.
νόθος.ου.ὁ.spurius.illegitimus
νομή.ης.ἡ.Pascuum.
νομίζω.μ.σω.ω.κα.puto.leges cõdo.leges sancio.
νομικός.η.ον.Legis peritus.legalis. ad leges pertinens
νόμισμα.τος.Το.decretũ.lex.statutũ.
νομίμως.Legitime.
νόμισμα.ατος.Το.numisma.nũm⁹
νομολιδάσκαλος.ου.ὁ.Legis. Doctor. ⌈latio.
νομοθεσία.ας.ἡ.legispositio.legisνομοθετέω τ νομοθετῶ. μ.σω. ω.κα.leges condo.legem pono.
νομοθέτης.ου.ὁ.Legislator.
νόμος.ου.ὁ.Lex.
νοῒ.Menti.
νοός.Mentis.

νοσεύω.μ.σω.π.κα.Egroto.as.
νοσέω τ νοσῶ.μ.σω.π.κα.lãgueo. infirmus sum.
νόσημα.ατος.Το.egritudo.morbꝰ.
νοσσιά.ας.ἡ.nidus.manſiuncula.
νοσσίον.ου.Το.Pullus
νόσος.ου.ἡ.egritudo.morbꝰ.lãguor
νοσφίζω.μ.σω.π.κα.fraudo.
νότος.ου.ὁ. Notus.auster
νουθεσία.ας.ἡ.correptio. istructio.
νουθετέω τ νουθετῶ.μ.σω.ω. κα.Moneo.corrigo.
νουμηνία.ας.ἡ. Neomenia.primꝰ
νουμεχῶς.sapiẽter. ⌊dies mensis.
νοῦς.ου.ὁ.Mens. ⌈es naturalis.
νυκθήμερον.ου.Το.dies τ nox.di
νύκτες.ων.αί.noctes.nomina.plura
νύκτων.Noctu. ⌈sa.virgo.
νύμφη.ης.ἡ.nurus.nympha. spon=
νυμφίος.ου.ὁ.Sponsus.
νυμφών.ωνος.ὁ.Sponsus.
νύν.nunc.
νυνί.nunc.
νύξ.κτος.ἡ.Nox.
νυσταγμός.ου.ὁ. Dormitatio.
νυστάζω.μ.ξω.ω.χα. Dormito.
νύσσω.μ.ξω.ω.χα. Pungo.
νύττω.μ.ξω.π.χα. Pungo.
νωθρός.η.ον.imbecillus.piger.languidus.a.um.
νῶτος.ου.ὁ.Dorsum.
ξένια.ων.Τα.xenia.i. munuscula hospitalia.
ξενία.ας.ἡ.hospitiũ. ⌊pitalia.
ξενίζομαι.μ.σομαι.π.μαι. hospitor.hospes sum.
ξενίζω.μ.σω.π.κα.pegrinor. hospitio suscipio.
ξενιτεία.ας.ἡ.hospitiũ.
ξενολοχέω τ ξενολοχῶ.μ.σω. π.κα.hospitalis sũ.hospites recipio
ξένος.η.ον.Hospes.aduenã.extraneus.a.um.
ξεστός.η.ον.equalis.politꝰ.leuigatus.rasus.a.um.
ξηρά.ας.ἡ.Arida.i.terra.
ξηραίνω.μ.νω.π.κα.ficco.arefacio
ξηρός.α.ον.Siccus.aridus.a.um.
ξίφος.εος.Το.Gladius.Ensis.
ξύλινος.η.ον.Ligneus.a.um.
ξύλον.ου.Το.Lignum.fustis
ξυρέω τ ξυρῶ.μ.σω.π.κα.Rado.
ξυστός.η.ον.Leuigatus.a.um.
ὁ.articls ppositiuꝰ.mas.gene.nu.sing.
ὁ.articls postpositiuꝰ.ne.g.nu.s.Qđ.
ὀγδοήκοντα.Octoginta.

ὁ γλόος.η.ον.Octauus.a.um.
ὄγκος.ου.ὁ.Supbia.magnitudo.cla
ὀλε.ουδε.ὁ.Dic.ute. [tio.
ὁλεύω.υ.σω.π.κα.Iter facio.
ὁληγέω τ ὀληγῶ.υ.σω.ω.κα.
ducatum presto.Duco.Algo.
ὁληγός.ου.ὁ.Dur.
ὁλοιτωρέω τ ὀλοιτορῶ.υ.σω
π.κα.Iter facio.
ὁλοιτορία.ας.ἡ.Iter.itineratio.
ὁλοιτόρος.ου.ὁ, Viator.
ὀλόντες.οντων.οἱ.Dentes.
ὁλος.ου.ἡ.Tha.
ὁλούσ.οντος.ὁ.Dens.
ὀλυπᾶσαι.Cruciatus.
ὀλυπάομαι τ ὀλυπῶμαι.υ.σο
μαι.π.μαι.Laboro.tristor.cruciot.
ὀλυπάω τ ὀλυπῶ.υ.σω.ω.κα.
Tristitia afficio.tristifico.
ὀλύπη.ης.ἡ.Dolor.
ὀλυρμός.ου.ὁ.Fletus.
ὄζος.ου.ὁ.Ramus.
ὄζω.υ.σω.π.κα.Olco.
ὁθεν.Vnde.
ὁθενδή.Vndecunq;.
ὀθόνη.ης.ἡ.Vbera ex lino.linteum.
ὀθόνιον.ου.Το.Linteum.
ὀι.Ζρῖ.Ei.
ὁι.Articul⁹ prepositiuus.masculi.ge
numeri pluralis.
ὁι.Articulus postpositiuus.masculi.
gene.numeri plur.Qui.
ὀιακίζω.υ.σω.ω.κα.Guberno.as.
ὁιδα.Scio.noui.
ὀικειακός.η.ον.Domesticus.a.ũ.
ὀικεῖος.α.ον.familiaris.e.domesti
ὀικέτης.ου.ὁ.Seruus. [cus.a.ũ.
ὄικημα.ατος.Το.habitatio.domici
ὄικησις.εως.ἡ.domicilĩũ. [lium.
ὀικητηριον.ου.Το.mansio.habita
culum.habitatio.
ὀικήτωρ.ορος.ὁ, habitator.
ὀικία.ας.ἡ.Domus.
ὀικολεσωτέω τ ὀικολεσωτῶ.υ.σω.ω.κα.familiã guberno.
ὀικολεσώτης.ου.ὁ.pr̃ familias.
ὀικολομέω τ ὀικολομῶ.υ.σω
ω.κα.Edifico.
ὀικολομή.ης.ἡ.edificatio.
ὀικομομέω τ ὀικομομῶ.υ.σω.π
κα.villico.villicus.fuz.
ὀικομομία.ας.ἡ.Villicatio.dispen
satio.
ὀικομόμος.ου.ὁ.Villicus.
ὀικόσελον.ου.Το.Solum vbi pri

us erat domus.
ὄικος.ου.ὁ.Domus.
ὀικουμέμη.ης.ἡ.Habitabilis.orbis
pars que habitatur.
ὀικτειρέω τ ὀικτειρῶ.υ.σω.ω.
κα.Miſereor.
ὀικτείρω.υ.ρω.ω.κα.Miſereor.
ὀικτιρμός.οῦ.ὁ, misericordia.
ὀικτίρμων.ρμονος.ὁ.ἡ. misericors.
ὀικτρός.α.ον.miserabilis.e.
ὄιμαι.υ.σομαι.π.μαι.Puto.
ὀιμοπότης.ου.ὁ.Vini potator.
ὄιμος.ου.ὁ.Vinum.
ὀιμοφλυγία.ας.ἡ.vinolentia.
ὄιομαι.υ.σομαι.π.μαι.puto.
ὄιομ Δέ.non solum non. [tatio
ὀιωνισμός.ου.ὁ.augurioꝝ obser
ὄιος.α.ον.qualis.e.potẽs.solus.a.ũ.
ὅις.Quibus.masculi.gener.
ὄισω.Feram
ὁιτπρες.ωρ.οἱ.Qui.
ὀκδοηκομτατέσσαρες.ωρ.οἱ.
αἱ.Octoginta quattuor.
ὀκμέω τ ὀκμῶ.υ.σω.ω.κα.pigri
tor.pigritã habeo.
ὀκμηρός.α.ον.piger.a.um.
ὀκταήμερος.α.ον.res octo dierũ.
ὀκτώ.Octo.
ὄλβος.ου.ὁ.Diuitie. [tiosus.a.uz.
ὀλέθριος.α.ον.pernitiosus dam
ὄλεθρος.ου.ὁ.interit⁹.pnicies.
ὀλιγόπιστος.η.ον.ὁ.pusillæ fidei.
ὀλιγοπιστέω τ ὀλιγοπιστῶ.υ.
σω.ω.κα.ad parũ numerũ redigo.
ὀλίγος.η.ον.Parnus.a.um.
ὀλιγοστός.η.ον.paucus.a.um.
ὀλιγοχρόνιος.α.ον.Res que du
rat parum temporis.
ὀλιγοψυχέω τ ὀλιγοψυχῶ.
υ.σω.π.κα.Pusillanimẽ me ge
ro.pusillanimis sum.
ὀλιγόψυχος.η.ον.pusillanimis.e.
ὀλιγωρέω τ ὀλιγωρῶ.υ.σω.
π.κα.Contemno [cillo.
ὀλισθαίνω.υ.σω.π.κα.labor.va
ὀλίσθημα.τος.Το.lapsꝰ.vacillatio
ὀλκή.ης.ἡ.Attractio.pondus truz
scrupulorum.lis. [destructor.
ὀλοθρευτός.ου.ὁ.Exterminator.
ὀλοθρεύω.υ.σω.π.κα.destruo.
ὁλοκάρπωμα.τος.Το.holocaustũ
ὁλοκληρία.ας.ἡ.integra sanitas.
incolumitas. [perfectꝰ.a.ũ.
ὁλόκληρος.α.ον.iteger.cõsumatꝰ
ὁλοκαρτόω τ ὁλοκαρτῶ.υ.

σω.π.κα.Holocaustum sacrifico.
ὁλοκαύτωμα.ατος.Το.holocau
ὁλολύζω.υ.ξω.π.κα.Vlulo.as [stũ
ὅλος.η.ον.Totus.a.um.
ὁλοσφύρατος.η.ον.Solidꝰ.a.ũ.
ὁλοτελής.εος.ὁ.ἡ.Totus.perfe
ctus.integer.a.uz.
ὄλυμπος.ου.ὁ.Groſſꝰ.fic⁹ capfici.
ὅλως.Omnino.
ὁμαλίζω.υ.σω.π.κα. Planum τ
equale aliquid facio.complano as.
ὄμβρος.ου.ὁ.pluuia.nimbus.
ὁμιλέω τ ὁμιλῶ.υ.σω.π.κα.cõ
uersor.alloquor. [confabulatio.
ὁμιλία.ας.ἡ.Cõuersatio.colloquiũ.
ὁμίχλη.ης.ἡ.Nebula.
ὄμμα.ατος.Το.Oculus.
ὄμνυμι.υ.σω.π.κα.Juro.
ὀμύω.υ.σω.ω.κα.Juro.
ὁμοθυμαλόν.Vnanimiter.simul.
concorditer.
ὁμοιάζω.υ.σω.π.κα.Similis sũ.
ὁμοιοπαθής.εος.ὁ.ἡ.similis.e.ſi
milium passionũ.
ὅμοιος.α.ον.Similis.e.
ὁμοιότης.ητος.ἡ.Similitudo.
ὁμοιότροπος.η.ον.Simulis.e.ſi
milium morum.
ὁμοιόω τ ὁμοιῶ.υ.σω.ω.κα.
Assimilo.comparo.
ὁμοίωμα.τος.Το.similitudo.figu
ὁμοίως.similiter. [ra.statua.
ὁμοίωσις.εως.ἡ.Similitudo.
ὁμολογέω τ ὁμολογῶ.υ.σω.
π.κα.Confiteor.polliceor.
ὁμολογία.ας.ἡ.confessio.
ὁμολογονμέρως.manifeste.
ὁμόμοια.ασ.ἡ.pax.concordia.cõfœd.
ὀμόσαι.iuratum fuisse.
ὀμόσας.αρτος.ὁ.postẽ̃ iurauit.
ὀμόσω.Jurabo. [cio.
ὁμότεχμος.η.ον.filis in artẽ τ offi
ὁμοῦ.Simul pariter.
ὅμως.Tamen.
ὁμωσμέρτοι.veritatẽ.tñ. [rcors.
ὁμόφρων.ονος.ὁ.ἡ.Vnanimis.
ὄμ.ορτος.Το.exitẽs,qꝺ est. neutri.
ὅμ.Quem. [gener.
ὄναγρος.ου.ὁ.Asinus siluester.
ὀναίμην.Juuer.fruar.
ὄναρ.ος.Το.Insomnium.
ὀνάριον.ου.Το.asellꝰ. [tior.cr.pbo
ὀνειδίζω.υ.σω.π.κα.maledico.pui
ὀνειδισμός.ου.ὁ.quitũ.iproprũ.
ὄνειδος.εος.Το.cõuitũ.im.pperũ.

ὄμειρος.ου.ὁ.Sonimus.
ὄμνυμι.υ.σω.π.κα.Juno.
ὀμικός.η.ον.asinarius.a.um.
ὄμομα.ατος.Το.Nomen.
ὀμομάζω.υ.σω.π.κα.noio.
ὀμομασία.ας.ἡ.noiatio.appellatio.
ὀμομαστός.η.ον.Memorabilis.ili
ὄμος.ου.ὁ.ἡ.asin⁹.asina. [gnis.e
ὄμτες.ωμ.οἱ.existẽtes.masculi.gen.
ὀμτρόπον.quemadmodum.sicut.
ὄμτως.Vere.
ὄνυξ.χος.ὁ.Vnguis.vngula.gen⁹
aromatis.lapis onyx
ὀξέως.cito.velociter.
ὄξος.εος.Το.acetum.
ὀξύμω.υ.μω.π.κα.Acuo.
ὀξύς.εος.ὁ.Acutus.a.um.velox.
ὀπή.ης.ἡ.cauerna.
ὄπισθεν.atergo.retro.
ὀπίσω.post.
ὅπλα.ων.Τα.arma.
ὁπλοποιέω τ ὁπλοποιῶ.υ.
σω.ω.κα.Armo.as.
ὁποῖος.α.ον.qualis.e.
ὁπότε.quando.
ὅπου.Vbi.
ὀπτάομαι.Videor.
ὀπτασία.ας.ἡ.Visio.reuelatio.
ὄπτομαι.υ.ψομαι.π.μαι.Vi
deor.apparco.
ὁπτος.η.ον.Assus.a.um.
ὁπτώρα.ας.ἡ.potũ.poma autũmalia
ὅπως.Vt.
ὅραμα.τος.Το.Visio.
ὅρασις.εως.ἡ.Visio.
ὁρατός.η.ον.Visibilis.e.
ὁράω τ ὁρῶ.υ.σω.π.κα. video.as
ὀργή.ης.ἡ.Ira. [picio
ὀργίζομαι.υ.σομαι.π.μαι.ira
ὀργίλος.η.ον.iracũdus.a.ũ. [scor
ὀργυά.ας.ἡ.Vlna. [pio.orto.
ὀρέγομαι.υ.ξομαι.π.γμαι.Cu
ὀρεινός.η.ον. montanus. a.um.
ὄρεξις.εως.ἡ.appetitus. desiderĩ.
ὀρθοπολέω τ ὀρθοπολῶ. υ.
σω.π.κα.recta via pergo.
ὀρθός.η.ον.Rectus.a.um.
ὀρθοτομέω τ ὀρθοτομῶ.υ.σω
ω.κα.Recte tracto.recte diuido.re
cte scindo.
ὀρθρίζω.υ.σω.π.κα. Mane surgo.
ὀρθρινός.η.ον. Matutinus.a.um
ὄρθριος.α.ον. Matutinus.a.um.
ὄρθρος.ου.ὁ.Diluculum.
ὀρίζω.υ.σω.π. κα. Determino.de

finio.predestino.
ὅριον.ου.το.Terminus.finis.
ὀρκίζω.υ.σω.π.κα.adiuro.cõiuro.
ὅρκος.ου.ὁ.iuramentum.
ὁρκωμοσία.ας.ἡ.iuiurandum.
ὁρμαίνω.υ.νω.ω.κα. Concito.
ὁρμάω τ ὁρμῶ.υ.σω.π.κα. Im
petum facio.cum impetu eo.
ὁρμή.ης.ἡ. Impetus. propositum.
ὅρμημα.τος.το.Impetus.
ὀρνεόν.ου.το.auis.volucris.
ὄρνις.θος.ἡ.auis. gallina.
ὀροθεσία.ας.ἡ.Terminorũ positio
ὄρος.εος.Το.Mons.
ὀροφή.ης.ἡ.Tectum.
ὀρτυγομήτρα.ας.ἡ.coturnix ma
rima.coturnix matricia.
ὀρύσσω.υ.ξω.ω.χα.fodio.
ὀρύττω.υ.ξω.ω.χα.fodio.
ὀρφανός.η.ον.orphanus.a.um.
ὀρχέομαι τ ὀρχοῦμαι.υ.σο
μαι.ω.μαι.Salto.
ὀρχίζομαι.υ.σομαι.π.μαι.saltõ
ὅσ.ου.ὁ.Qui.numeri sing.
ὁσάκις.Quotiescunq;.
ὁσδηποτοῦν.quicunq;.
ὅσιος.α.ον.Sanctus.a.um.
ὁσιότης.Τος.ἡ.Sanctitas.
ὁσιόω τ ὁσιῶ.υ.σω.π.κα.sctifico.
ὁσίως.Sancte.
ὀσμή.ης.ἡ.odor.
ὅσος.η.ον.quãtus.a. um.quicunq;.
ὀστέον.ου.Το.os.ossis.
ὄστις.ητος.ὁ.qui.quicunq;.n.s.
ὀστράκινος.η.ον. Testaceus. Lu
teus.a.um. [olfacio.
ὀσφραίνομαι.υ.σονμαι.π.μαι.
ὀσφρησις.εως.ἡ.odoratus.
ὀσφύς.νος.ὁ.Lumbi.
ὁσῶ.quanto.aduer.
ὅταν.quando.
ὁτε.quando.
ὅτι.Quia.quod.qui.
οὐ.non.
οὗ.Vbi.quo.cuius.generis.masculi.
οὐά.Vah.
οὐαί.ve.interiectio dolentis.
οὐδαμῶς.nequaquam.
οὐδέ.neq;.
οὐδεέν.Nullum.nihil.
οὐδείς.εμος.ὁ.nullus.nemo.
οὐδεμία.ας.ἡ.Nulla.
οὐδέν.μος.Το.Nullum.nihil.
οὐδέποτε.Nunquam.
οὐδέπω.nondum.

οὐθείς.μος.ὁ.nemo.nullus.
οὐθεν.μος.το.Nullum.nihil.
οὐκ.non.
οὐκετι.non amplius.
οὐκοῦν.Igitur.
οὔκουν.non igitur.nequaquam.
οὐμή.non.
οὖν.ergo.igitur.itaq;.
οὔπω.Nondum.
οὐρά.ας.ἡ.Cauda.
οὐράνιος.α.ον.Celestis.e.
οὐραμόθεν.Ex celo.
οὐρανός.ου.ὁ.Celum.
οὐρραγέω τ οὐρραγῶ.υ. σω.
ω.κα.Duco extremam partem. co
οὖς.Quos. [n extrema parte.
οὖς.Τος.Το.auris.
οὔσα.ης.ἡ.existens.femini generis.
οὐσία.ασ.ἡ.substantia.existentia.
οὔσιμ.existentibus.masculi.generis.
οὔτε.neq;.
οὗτος.ου.ὁ.Hic.iste.
οὕτω.Sic.
οὔτως.Sic.
οὐχ.non.
οὐχί.Non.nonne.
ὀφειλέτης.ου.ὁ.Debitor.
ὀφειλή.ης.ἡ.Debitum.
ὀφείλημα.ατος.Το.Debitum.
ὀφείλω.υ.λω.ω.κα.Debeo
ὄφελον.Vtinam.
ὄφελος.εος.το.vtilitas.
ὀφθαλμός.ου.ὁ.Oculus.
ὀφθαλμολουλεία.ας.ἡ. Scru
tus ad oculum. [tus.a um.
ὀφιόδηκτος.η.ον.A serpente mor
ὄφις.εως.ὁ.Serpens.
ὀφρύς.υος.ὁ.ἡ.Superciliũm.
ὀχεία.ας.ἡ.Coitus. [ro.turbo.
ὀχλέω τ ὀχλῶ.υ.σω.ω.κα.ve
ὀχλοποιέω τ ὀχλοποιῶ.υ.σω
π.κα.seditionẽ facio.turbaz cõcito
ὄχλος.ου.ὁ.turba.turbatio.tumlt⁹
ὀχυρός.α.ον.munit⁹.a.ũ.
ὀχυρόω τ ὀχυρῶ.υ.σω.π.κα.
fortifico.munio. [lum munitũ.
ὀχύρωμα.τος.το.munitio. castel
ὀψάριον.ου.Το.piscicul⁹.
ὀψέ.Vespere.sero.
ὀψία.ασ.ἡ. vesper. [nocte.
ὀψίζω.υ.σω.ω.κα. cõprehẽdor a
ὄψιμος.η.ον.Serotinus.a.um
ὄψιος.α.ον.serotinus.a.um
ὄψις.εως.ἡ.facies.cõspectus.cõpa
ὄψομαι.videbo. [tio.presentia.

ὀψώμιον.ου.Το.Lucrum.gratificatio.ſtipẽdiũ.cibꝰ ſtatuꝰ ꝛ decretꝰ
παγείς.εντος.ὁ.Compactus.coagulatus.conglutinatus.
παγετός.οῦ.ὁ.glacies.
ωαγήσομαι.congelabor.figar.premar.comprimar.
ωαγιλεύω.μ.σω.π.κα. Arte capio.illaqueo.venor.
παγίς.ίδος.ἡ.Laqueus.
ωάγος.ου.ὁ.Sarum.glacies.locus eminens.
ωαθεῖν.paſſum eſſe.
ωάθημα.Τος.Το.paſſio.
παθητός.ἡ.ὁν.paſſibilis.q̃ põt pati.
ωάθος.εος.Το.paſſio.
ωάθω.patiar.
παθών.ουτος.ὁ.poſtq̃ paſſus eſt.
ωαίγνιον.ου.Το.Ludibrium.
ωαιδαγωγός.οῦ.ὁ.puerorũ doctor vel ductor.
ωαιδάριον.ου.Το.puerulus.
ωαιδεία.ας.ἡ.diſciplina.
παιδευτής.οῦ.ὁ.inſtructor.ꝓceptor
ωαιδεύω.μ.σω.π.κα.Corripio
ωαιδόθεν.a puero. ſcaſtigo.
ωαιδίον.ου.Το.puer.puella.
ωαιδίσκη.ης.ἡ.ancilla.
ωαίς.δος.ὁ.ἡ.puer.famulꝰ.la.
ωαίω.μ.σω.π.κα.percutio.
ωάλαθος.ου.ὁ.Maſſa.ꝛ ωάλαθοσ ἀρωμάτων.vulgo poma.
ωάλαι.Olim.quondã.iãdu.iãpridẽ.
ωαλαιός.ά.όν.antiquus.a.ũ.vetus
παλαιότης.Τος.ἡ.ãtiq̃tas.vetuſtas
ωαλαιόω ꝛ ωαλαιῶ.μ.σω.ω.κα.Antiquo.antiquus facio.
ωάλη.ης.ἡ.lucta.certamen.
παλιγγενεσία.ας.ἡ.Regeneratio
ωάλιν.Rurſus.iterum.
ωαμβασιλεύς.εως.ὁ.Rex potentiſſimus ꝛ qui omnia poteſt.
παμπληθεί.Vniverſaliter.
πάμπολυς.λλου.ὁ.multus.
ωᾶν.Τος.Το.totum.
ωανδοχεῖον.ου.Το.Stabulum.diuerſorium publicum.
ωανδοχεύς.εος.ὁ.Stabularius.
ωανεπίσκοπος.ου.ὁ.Qui omnia proſpicit et prouidet.
ωανήγυρις.εως.ἡ.Frequentia.conuentus.
ωανηγυρισμός.ου.ὁ.congregatio.conuerſatio.
ωανοικί.cum tota domo.

ωαποπλία.ας.ἡ.armatura.tota armatura.
ωαμούργευμα.Τος.Το.aſtutia.
ωαμουργία.ας.ἡ.fraus.Dolꝰ.ſcientia.multa experientia.
ωαμοῦργος.η.ον.Fraudulentus.doloſus.multiſcius.ſapiens.
ωαμταχῆ.vbiq̃.
ωαμταχόθεν.vndiq̃.
ωαμταχοῦ.vbiq̃. Ga.uiz
παντελής.εος.ὁ.ἡ.pfectꝰ.ppetuus.
ωάντες.ων.οἱ.Omnes.m.g.
ωάντη.Semper.
ωαντοδύναμος.η.ον.Oipotẽs.qui bz ꝓ̃ virtutem ꝛ potentiam.
πάντοθεν.vndiq̃.ex omni parte.
παντοκρατορία.ας.ἡ.oipotẽtia.
παντοκράτωρ.ρος.ὁ.imperator.omnipotẽs.
ωαντός.Omnis.genitiuus ſingul. gene.maſ.ꝛ neut.
ωάντοτε.Semper.
ωαντοτρόφος.ου.ὁ.qui oĩa alit.
ωάντως.omnino.vtiq̃.
ωαρά.A.ab.iuxta.potius quaꝫ.preter. Ad. Transgredior
ωαραβαίνω.μ.σομαι.ω.ηκα.
ωαραβάλλω.μ.λω.π.κα.Comparo.appello nauem.
ωαράβασις.εως.ἡ.Tranſgreſſio.preuaricatio.
παραβάτης.ου.ὁ.Tranſgreſſor.
ωαραβῆναι.tranſgreſſum fuiſſe.
ωαραβήσομαι.tranſgrediar.
ωαραβιάζομαι.μ.σομαι.π.μαι Logo.
ωαραβιβάζομαι.μ.σομαι.ω.σμαι.impono.aſcendere cogo.
ωαραβλέπω.μ.ψω.ω.φα.Deſpicio.contemno.
παραβολή.ης.ἡ.parabola.exẽpluz.
ωαραβουλεύομαι.μ.σομαι.π.μαι.trado.
παραβῶ.tranſgrediar.tranſiero.
παραγαγών.ουτος.ὁ.poſtquaꝫ deduxit.detulit. ſtio.
παραγγελία.ας.ἡ.ꝓceptũ.admõi=
παραγγέλλω.μ.λω.ω.κα.precipio.
παραγεμέσθαι.Aduenisſe.aſtitiſſe.
παραγενόμενος.η.ον.Poſtquaꝫ aduenit.aſtitit.
παραγέρωμαι.adueniam.aſſiſtaꝫ.
παραγίνομαι.μ.σομαι.π.μαι.Venio.aduenio.aſto.

παράγω.μ.ξω.ω.Κα.Defero.deduco.tranſeo.preterco.
παραδέδομαι.tradiꝰ ſũ.pditꝰ fui.
παραδεδωκέναι.traditꝰ.pditꝰ fuiſſe.
παραδεδωκώς.η.ὸς.ἡ.Traditus proditus.a.um.
παραδεδώκειμ.tradiderã.pdiderã
παραδεδωκώς.οτος.ὁ.poſtquã tradidit.prodidit.
παραδειγματίζω.μ.σω.π.κα. traduco.diffamo.publico iudicio expono.
παραδειγματισμός.οῦ.ὁ.Traductio.diffamatio.exemplum.
παράδεισος.ου.ὁ.paradiſꝰ.hortꝰ
παραδέχομαι.μ.ξομαι.π.γμαι Suſcipio Prodo.do.
παραδίδωμι.μ.σω.ω.κα.trado
παραδοθείς.εντος.ὁ.Traditus. datus.proditus. ſtatũ fuiſſe
παραδοθῆναι.Traditũ.proditum
παραδοθήσομαι.Tradar.prodar.dabor.
παραδοθῶ.tradar.prodar.der.
παραδοξάζω.μ.σω.π.κα.Inhonoro.as.
παράδοξος.η.ον.Mirabilis.preter opinionem.
παραδοξότατος.η.ον.Admirabiliſſimus.maxime ꝓter opinionez.
παράδοσις.εως.ἡ.traditio.doctrina
παραδοῦναι.tradidiſſe.prodidiſſe.
παραδούς.ουτος.ὁ.Poſtquam tradidit.prodidit.
παραδῶ.tradam.prodam.
παραδώσω.tradam.prodam.
παραζηλόω ꝛ παραζηλῶ.Irrito.zelotypus fuz.ad zelus prouoco in emulationem ꝛ zelum mitto.
παραθαλάσσιος.α.ον.Maritimus.a.um.prope mare.
παραθεωρέω ꝛ παραθεωρῶ.μ.σω.π.κα.deſpicio.contemno.
παραθῆναι.Apposuiſſe.addidiſſe. tradidiſſe. ſtradam.addam.
παραθήσω.Apponam.Deponaz.
παράθου.Commenda.
παραθῶ.apponam.apponerem.
παραίρεσις.εως.ἡ.Admonitio.ad hortatio ad virtutem.
παραιρέω ꝛ παραιρῶ.μ.σω.π.κα.admoneo.hortor ad virtutes.
παραιτέομαι ꝛ παραιτοῦμαι.μ.σομαι.ω.ημαι. Excuſo.deuito.cuito.
παρακαθίζω.μ.σω.π.κα.Aſſideo

prope ſedeo.
παρακαλέομαι ꝛ παρακαλοῦμαι.μ.σομαι.ω.ημαι. Hortor.conſolor.
παρακαλέω ꝛ παρακαλῶ.μ.σω.π.κα.Rogo.
παρακάλυμμα.Τος.Το.velamẽtũ.
παρακαλύπτω.μ.ψω.ω.φα. Velo.occulto.
παρακαταθήκη.ης.ἡ.Depoſitum.
παράκειμαι.Adiacco.apponor.
παρακεκαλυμμένος.η.ον.Coopertus.Velatus.a.um.
παρακέκλημαι.conſolatus fui.
παρακεχειμακώς.οτος.ὁ. Poſt quam hyemauit.
παρακληθῆναι.Exhortatum.conſolatum eſſe.
παρακληθήσομαι.conſolabor.
παρακληθῶ.cõſoler.cõſolaꝰ fuero
παράκλησις.εως.ἡ.Conſolatio. exhortatio. ſtator.
παράκλητος.η.ον.cõſolator.exhor
παρακμάζω.μ.σω.π.κα.Senesco.tranſgredior florem etatis.
παρακοή.ης.ἡ.Inobedientia.
παρακολουθέω ꝛ παρακολουθῶ.μ.σω.π.κα.Sequor.
παρακούω.μ.σω.π.κα.Non audio.non obedio.
παρακύπτω.μ.ψω.ω.φα.procumbo.inclino.incuruor.
παραλαβε.accipe.
παραλαβεῖν.accepiſſe.
παραλαμβάνω.μ.ηψομαι.ω.φα.accipio.aſſumo.
παραλέγομαι.μ.ξομαι.ω.μαι preteruehor.iuxta nauigo.
παραλελυμένος.η.ον.Reſolutꝰ a.um.ſolutus.paralyticus.a.um.
παραληφθείς.εντος.ὁ.Acceptus.aſſumptus.
παραληφθήσομαι.aſſumar.
παραλήψομαι.accipiam.
παράλιος.α.ον.maritimus.a.um.
παραλλαγή.ης.ἡ.Commutatio. tranſmutatio.
παραλογίζομαι.μ.σομαι.ω.σμαι.decipio.fallo.
παραλυτικός.η.ον.Paralyticꝰ. reſolutus.a.um. ſſoluo.
παραλύω.μ.σω.ω.κα.ſoluo.reſoluo.
παραμένω.μ.μω.ω.κα.maneo. patienter expecto.tolero.
παραμίαν.ꝓter vnam.vna excepta.

παραμυθέομαι ꝛ παραμυθοῦμαι.μ.σομαι.ω.ημαι.cõſolor.
παραμυθία.ας.ἡ.ſolatiũ.cõſolatio
παραμύθιον.ου.Το.ſolatiũ.ſolamẽ
παραμοιέω ꝛ παραμοιῶ.μ.σω.π.κα.Legem tranſgredior.ꝓter legem facio.
παράνομία.ας.ἡ.iniquitas.veſãia
παράνομος.η.ον. Iniuſtus.iniquus.a.um.
παραπεσών.οντος.ὁ.poſtq̃ prolapſus eſt.
παραπικραίνω.μ.νω.π.κα.Exacerbo. ſbatio.
παραπικρασμός.οῦ.ὁ.exacerparapαπίπτω.μ.σουμαι.π.ωκα. Decido.prolabor.
παραπλέω.μ.ευσω.ω.κα.pernauigo.preternauigo.
παραπλήσιος.α.ον.ſimilis.e.
παραπλησίως.Similiter.
παραπορεύομαι.μ.σομαι.π.μαι.pretereo.ambulo. ſſus.
παράπτωμα.ατος.Το.ꝛtũ.
παραρρέω.μ.σω.π.κα.Lado.ꝓfluo.cfluo.labor.cris.
παραρρυῶ.Pereffluam.cfluaz.cadam.laber.
παράσημος.η.ον.Inſignis.e.inſignitus.a.um.
παρασκευάζω.μ.σω.π.κα.ꝓparo
παρασκευή.ης.ἡ.Paraſceue.ideſt preparatio.
παραστῆναι.Aſtitiſſe. ſciſſe.
παραστῆσαι.exhibuiſſe.ſiſtere fe
παράστησον.Exhibe.preſta.aſtare fac.ſiſtere fac.
παραστήσω.exhibebo.ſiſtere faciã
παραστῶ.aſtem.cõmẽdẽ.exhibeã.
παρασχεῖν.exhibuiſſe.prebuiſſe.
παρατείνω.μ.νω.π.κα.extendo. dilato. ſω.κα.obſeruo.
παρατηρέω ꝛ παρατηρῶ.μ.σω
παρατίθημι.μ.σω.π.κα. Propono.appono.commendo.
παρατρέχω.μ.ουμαι.ω.κα. Percurro.
παρατυγχάνω.μ.ξομαι.ω.κα. Obuiã caſũ fio.forte accido ꝛ occurro.
παρατυχών.ουτος.ὁ.Poſtquã caſu obuiã fuit.forte accidit ꝛ occurrit.
παραυτίκα.Statim.confeſtim.
παραφέρω.μ.σω.π.κα. Tranſfero.hac ꝛ illac fero.
παραφρομέω ꝛ παραφρομῶ.μ

σω.π.κα.Deſipio.inſanio.
παραφροσύνη.ας.ἡ.ſtipiditas.inſania.
παραχειμάζω.μ.σω.ω.κα.hyemez ago.
παραχειμασία.ας.ἡ.hyematio.
παραχρῆμα.confeſtim.continuo.
παράλαλις.εως.ὁ.Paraſito.paradus animal.
παρέβαλον.applicui nauem.
παρέβην.tranſgreſſꝰ.ꝓuaricatus fui.
παρεβιασάμην.coegi.coactus ſũ.
παρεβιβασάμην.Adductus.coactus.impoſitus fui.
παρεγενόμην.veni.
παρεγκλίνω.μ.νω.π.κα.inclino.
παρελιδόμην.Tradebar.
παρελίδουν.tradebã.ãt.pdebã.ãt
παρελόθην.traditus.pditus fui.
παρελόξασα.inhoneraui.
παρέλοσαν.tradiderũt.prodiderũt
παρέλωκα.tradidi.prodidi.
πάρεδρος.α.ον.qui aſſidet.aſſeſſor
παρεθέμην.cõmẽdaui.apoſui.
παρεθεώρουν.contemnebar.
παρέθηκα.propoſui.apoſui.
παρείλω.μ.σω.π.κα.Deſpicio. contemno. ſſtutus.a.us
παρειμένος.η.ον.Remiſſus.diſſo
πάρειμι.adſum.veno.
παρεισάγω.μ.ξω.ω.Κα.Induco.Introduco.
παρεισάκτος.η.ον.ſubintroductꝰ.a.ũ
παρεισλύω.μ.σω.ω.κα. Subintro latenter.ſurrepo.
παρεισέλυσα.Subintraui.latenter ſurrepſi.
παρεισεμέγκας.αντος.ὁ.poſtq̃ ſubintulit.induxit.
παρεισέρχομαι.μ.σομαι.π.λυθα.intro.ſubintro.
παρεισῆλθον.ſubintraui.runt.
παρεισθήκειμ.aſſitẽã.
παρεισφέρω.μ.οισω.ω.κα.ſubifero.affero.induco.
παρειχόμην.prebebar. exhibebar.
παρεῖχον.prebebã.ant.
παρεκάλεσα.rogaui.hortatus ſui.
παρεκάλουν.Rogabam.ant.hortabar.antur.
παρεκλήθην.exhortatꝰ.cõſolatꝰ ſũ.
παρεκτός.extra.preter.
παρέλαβον.acceperunt.
παρελεγόμην.Legebam.preteruehebar.iuxta nauigabam.
παρελεύσομαι.Tranſibo.preteri

bo.supervenιam.occupabo.
παρεληλυθέμαι.preterisse
παρεληλυθώς.οτος,ὁ.preterit⁹
πάρελθε.Transi.
παρελθεῖν.transisse.
παρέλθω.trāseaz.transiuero.
παρελθών.ομτος.ὁ.postq̃ preterijt
παρελκύω.υ.σω.π.κα.protraho procrastino.dilato.extēdo.remoror.
παρέλυον.resoluebā.dissoluebā.āt.
παρεμβάλλω.υ.λω.πω.κα. Interfero.immito.interjcio.
παρεμβολή.ης.ἡ.castra orū.
παρεμπίπτω,υ.σοῦμαι.π.κα. incido.cado.
παρέμεγκαι.transser.
παρενεγκεῖν.transtulisse.
παρεμέκλιμα.inclinaui.
παρεμοχλέω τ παρεμοχλῶ.υ. σω.π.κα.inquieto.
πάρεξ.preter.excepto.
παρεξω.prebebo.exhibebo.
παρεπίδημος.ου.ὁ.ξενος.hospes.
παρεπίκραμα.exacerbaui.
παρεπορευόμην.pretergrediebar
παρέρχομαι.υ. λευσομαι.πω. λυθα.transeo. pretereo.negligo. supervenio.occupo. Fratus fui
παρεσκεύασμαι.Paratus.prepa
παρεσκευασμένος.η.ον.parat⁹. preparatus.a. um.
παρέσομαι.Adero.
παρέστηκα.affui.circunstiti.
παρεστηκώς.οτος.ὁ.postq̃ astitit circunstitit.
παρέστην.affui.astiti.
παρέστησα.exhibui.astiti.
πάρεστι.adest.licet.
παρεστώς.τος.ὁ.postquā astitit.
παρέσχον.exhibui.prebui.runt
παρετείνον.extendebā.differebā āt.
παρετήρουν.obseruabam. ant.
παρέχω.υ.ξω.π.χα.exhibeo.prbeo
παρήγγειλα.precepi denunciaui.
παρήγγελον.denunciabam. precipiebam.ant.cpi.runt.
παρῆγον.transtui.preterij.runt
παρηγορία.ας.ἡ.cōsolatio.solatiū
παρηκολούθηκα.assecutus fui.
παρηκολουθηκώς.οτος.ὁ.postquam assecutus est.
παρῆλθον.preterij.runt.
παρῆν.aderam.affui.
παρήνουν.adhonebaz.consulebā adhortabar.bantur.

παρῆσαν.venerunt.affuerunt.
παρητημένος.η.ον.excusat⁹.a.ū.
παρητησάμην.excusaui me.refugi cuitaui.
παρθενία.ας.ἡ.virginitas
παρθένος.ου.ἡ.virgo.
πάριδε.despice.contemne.
παρίλω.despiciam contemnā.ro.
παρίημι.υ.σω.π.κα.remitto.
παριστάω.exhibeo.prebeo.
παριστάω τ παριστῶ.υ. σω.π. κα.constituo.statuo.
παρίστημι.υ.σω.π. κα.exhibeo. asto.circunsto.sisto.
παρολεύω.υ.σω.π.κα. pretergredior.pretereo.
πάρολος.ου.ἡ.transitus
παροικέω τ παροικῶ.υ.σω.π.κα propebabito.habito.migro malitā terram ad habitandum.
παροικία.ας.ἡ.icolat⁹.pegrinatio
πάροικος.ου.ὁ.aduena.peregrin⁹.
παροιμία.ας.ἡ.paremia.exēplum. parabola prouerbium.
πάροιμος.η,ον.Vinolētus.a.um.
παροίχεμαι τ παροιχοῦμαι. υ.σομαῖ.π.μαι.pretereo. Fūi.
παρομοιάζω.υ.σω.π. κα.simlis
παρόμοιος.α.ον.simlis.e.
παροξύνω.υ.μω.π.κα.Irrito.
παροξυσμός.ου.ὁ.prouocatio.irritatio.
παροράω τ παρορῶ.υ.σω.π.κα contemno.dissimulo.Jrā prouoco.
παροργίζω.υ.σω.π.κα.irrito.ad
παροργισμός.ου.ὁ. iracundia.
παροτρύνω.υ.νω.πω.κα.cōcito.
παρουσία.ας.ἡ.aductus. presētia.
παροψίς.ίδος.ἡ.parapsis.catin⁹.
παρρησία.ας.ἡ.audacia i loq̃ndo.
παρρησία.audacter.
παρρησιάζομαι.υ.σοῦμαι.πω. σωμαι.audacter τ manifeste loquor.
παρῶ.pretereā. remittam.ro.
παρώλεσα.pterijt.pterijt.pergress⁹ sū.
παρώκησα.prope habitaui.migraui in alienā terram.
παρών.ομτος.ὁ. presens.
παρωξύνομην.incitabar. irafla grabam. Fcitatus.iratus.a.um.
παρωργισμένος.η.ον.irritat⁹.in
παρώτρυνα.concitaui.
παρωχημένος.η.ον.preterit⁹.a.ū.
πᾶς.αρτος.ὁ.omnis.masculi.ge.
π ᾶσα.ης.ἡ.omnis.femini.gener.

πάσσαλος.ου.ὁ.pal⁹.lignū.fustis
πάσσω.υ.σω.π.κα. spargo.varto. tinguo.
πάσχα.ατος.Το.pasca.
πάσχω.υ.σομαι.π.θα patior.
πατάσσω.υ.ξω.πω.χα. percutio.
πατέω τ πατῶ.υ. σω.πω.κα.calco.conculco.
πατήρ.ρος.ὁ.pater.
πατριά.ας.ἡ.familia.
πατριάρχης.ου.ὁ.patriarcha.patrum princeps.
πατρικός.η.ον.paternus.a.um.
πατρίς.λος.ἡ.patria
πατρολώας.ου.ὁ.parricida.
πατροπαράλοτος.η.ον.a patribus traditus.a.um
πατρῶος.α.ον.paternus.a.um.
παύομαι.υ.σομαι.πω.μαι.cesso. quiesco.
παύω.υ. σω.π.κα.cessare facio.
πάχνη.ης.ἡ.pruina
παχύνω.υ.νω.π.κα.incrasso
πέδαι.ων.αἱ. pedice. compēdes.τ omnes genus vinculi pedum.
πεδήτης.ου.ὁ.ὁ cōpedit⁹ ligat⁹ ē
πεδιάς.ή.ον.campestris.e.
πεδίον.ου.Το.cāpus.planicies.
πεζῇ.pedestri itinere. Facio.
πεζεύω.υ.σω.π. κα. pedibus iter
πεζός.η.ον.pedestris.e.
πειθαρχία.ας.ἡ. persuasibilitas sermonum
πειθαρχέω τ πειθαρχῶ.υ.σω. π.κα.pareo.obtēpo. obedio principi
πείθομαι.υ.σομαι.πω.σμαι.obedio.persuadeor.credo
πείθω.υ.σω.π.κα.pluadeo.cōfido.
πειθώ.οος.ἡ.suadela. persuasio.
πειράω τ πειρῶ.υ.σω.π.κα.curio
πεῖρα.ας.ἡ.experientia.tentatio.
πειράζω.υ.σω.πω.κα.exprior.tento
πειράομαι τ πειρῶμαι.υ.σομαι π.μαι.tento.procuro.do operam.
πειρασμός.ου.ὁ.tentatio.
πειράω τ πειρῶ.υ.σω.πω.κα.exprior.tento
πεισμονή.ης.ἡ.persuasio.
πέλαγος.εος.Το.pelagus.profunditas aquarum.
πελεκίζω.υ.σω.π.κα. decapito. obtrunco.securi percuto.
πέμπτος.η.ον.Quintus.a.um.
πέμπω.υ.ψω.πω.φα. Mitto.
πένης.Τος.ὁ.Pauper.

πενθερά.ας.ἡ.socrus.
πενθερός.ου.ὁ.socer.
πενθέω τ πενθῶ. υ. σω .π. κα. Lugeo.
πένθος.εος.Το.luctus.
πενιχρός.α.ον. pauperculus . a.ū.
πεντάκης.Quinquies.
πεντάκισχίλιος.α.ον.quinq; millia
πεντακόσιος.α.ον.quingēti.a.ū.
πέντε.Quinq;.
πεντεκαιδέκατος.η. ον. quintus decimus.a.um
πεντήκοντα.quinquaginta.
πεντηκοντατρία.ων.Τα. quinquaginta tria.neutri generis. Γ.a.ū.
πεντηκοστός.η.ον.quiq̃gessimus.
πεπαιδευμένος.η.ον.doctus.eruditus.a.um.
πεπαλαίωκα.ātiquaui.ātiquū feci
πέπαυμαι.cessaui.desij.
πεπειραμένος.η.ον . exprt⁹.a. um.
πέπεισμαι.pluasus fui.credidi.
πεπεισμένος.η.ον.persuasus.a.ū.
πεπελεκισμένος.η.ον.decapitat⁹ decollatus.securi percussus.a.um.
πεπηγώς.οτος.ὁ . infirus . conglutinatus . congelatus .
πεπιεσμένος.η.ον.pressus.oppress⁹. aggrauatus .a.um
πεπίστευκα.credidi.
πεπιστεύκειν.crediderā.
πεπίστευκως.οτος.ὁ.postq̃ credidit.
πεπλάρημαι.errauī. deceptus fui.
πεπλαρημένος.η.ον . deceptus . Aberrans.
πεπλάτυμαι.ertēd⁹ . dilatatus sū.
πεπλήρωκα.implcui.
πεπλησωκέναι.iplcuisse.cōpleuisse
πεπλήρωμαι.implet⁹.cōplet⁹ fui.
πεπληρωμένος.η.ον.Implet⁹.repletus .a.um. Fplenus.a.um.
πεπληροφορημένος.η.ον. imπεπλούτηκα.ditatus fui.diues factus fui.
πεποίηκα.Feci.
πεποιήκειν.Feceram.
πεπονηκέναι.fecisse.
πεποιηκώς.οτος.ὁ.postquā fecit.
πεπονημένος.η.ον.factus.a.um.
πέποιθα.cōfido . confisus fui.
πεποιθέναι.cōfidere.confisū esse.
πεποίθησις.εως.ἡ.fiducia.pfidētia
πεπονθώς.οτος.ὁ.postquam confisus est.confidens.

πεπολίτευμαι.conuersatus fui.
πέπομθα.passus fui.
πεπότικα.potaui.dedi bibere.
πεπορευμένος.η . ον . postquam ambulauit.
πεπραγμένος.η.ον.act⁹.fact⁹.a.ū.
πεπρακα.vendidi.
πεπραμένος.η.ον. vēditus.a.um.
πέπραχα.feci.
πεπραχέναι.fecisse.
πεπτωκώς. οτος. ὁ.postq̃ cecidit.
πεπυρωμένος.η.ον.cōbustus.a.ū
πεπωρωκα.indurauī.
πεπωρωμένος.η.ον.excecat⁹.a.ū sine sensu.
πέραμ.trans . ultra.
πέρας.ατος.Το.finis.
περάω τ περῶ.υ.σω.π.κα. trāseo
περιδιξ.κος.ἡ.perdit⁹ auis.
περί.de.circum. Fcirconduco.
περιάγω.υ.ξω.π.χα. circumeo.
περιαιρέω τ περιαιρῶ.υ.σω.π κα.aufero.
περιαστράπτω.υ . ψω.πω.φα circunfulgeo.
περιβάλλομαι . υ . ουμαι . π. βλημαι.cooperior . induor.
περιβαλλω.υ.λω.πω.κα. cooperio.circundo.induo.
περιβεβλημένος.η.ον.indut⁹.a.ū.
περιβλέπω.υ.ψω.πω.φα.circumspicio.
περιβληθείς.εντος.ὁ. circumdatus.cooperius.vestitus . Fmictus.
περιβόλαιον.ου.Το.velamen.a=
περιβολή.ης.ἡ. amictus.cooperimētum.indumentum.
περίβολον.ου.Το.mur⁹. circuit⁹.
περιγραφή.ης.ἡ.consumptio.circumscriptio.lineamentum
περιδέω.υ. σω.πω.κα. circumligo.
περιδραμών.ομτος.ὁ.postquaz circumcurrit.circuiuit. Ftus fui.
περιεβαλόμην.indutus fui.coop
περιεβαλον.cooperui.vestiui.
περιεβλεπόμην. circumspiciebar. circumspectus fui.
περιεδεδέμην.circunligatus fuerā
περιεζωσα.precinxi.
περιεζωσμένος.η.ον.precinct⁹.a.ū.
περιέθηκα.circumposui.circumdedi. imposui.
περιεκόμπουν. Circunsonabam. Circumstrepebam.ant.
περιέκρυβον. occultabaz.ant.

περιελαμψα.circunfulsi.
περιελεῖν.Abstulisse.
περιελθών.ομτος.ὁ.postquā circuiuit.Circumambulauit.. Flit.
περιελών.ομτος.ὁ.postquā fustu
περιέξεσα.circūrasi.polui.lengaui.
περιεπάτησα.Ambulaui.
περιεπάτουν.Ambulabam. ant
περίεπειρα.Transfixi.transfodi.
περιέπεσον.Incidi.runt.
περιεποιησάμην.Acquisiui.
περιεργάζομαι.υ.σομαι.π.μαι Curiose ago. Fras nimia.
περιεργία.ας.ἡ.curiositas. sedulitas.
περίεργος.η.ον.curiosus.a . um.
περιέρχομαι.υ.σομαι.πω.λυθα.Circumeo.circuambulo.
περιεσπώμην.Duelichar. fatigabam.Occupabar.
περιέστην.Circunstiti. Flit.
περιεστώς.τος.ὁ. postq̃ circunsti
περιέσχον.Circundedi.runt.
περιέτεμον.Circumcidi.runt.
περιετμήθην.Circumcisus fui.
περιέχω.υ.ξω.πω.χα.Circūdo.cocupo.contineo.
περιζήτησις.εως.ἡ.Questio.
περιζώμνυμι.υ.σω.π.κα.cingo.
περιζωμνύω.υ.σω.π.κα.cingo.
περιζωσάμενος.η.ον.Precinctus. Accinctus.a.um.
περιζώσω.Precingam.
περιειμι.circūeo. circundo.abo.
περιήγον.circumbā.āt.circuiui runt.
περιήειμ.Circumeram. Frunt.
περιήλθον.circuiui.circūambulaui
περινρούμην.Submouebar . auferebar.
περιήστραψα.Circunfulsi.
περιθείς.εντος.ὁ.Postquam.circumposuit.imposuit.
περίθεσις.εως.ἡ. circundatio.circumpositio.
περιθήσομαι.Circumponar.summā
περιθήσω.circumponam.
περιίσταμαι.υ. σομαι. π.μαι. Emito. declino.
περικάθαρμα.Τος.το.purgamentum.Stercquilinium.
περικαλύπτω.υ. ψω.πω.φα. Velo.Cooperio. Fcuntegor
περίκειμαι.Circūponor.circūdor.circ
περικεκαλυμμένος.η.ον.cooperius.velatus.a.um.
περικεφαλαία.ας.ἡ. Galea.

πορνεῖον.ου.Το.Lupanar.locus vbi sunt meretrices.
πορνεύω.υ.σω.ω.κα.fornicor.
πόρνη.ης ἡ.Meretrix.
πορνος.ου.ὁ.fornicator.fornicarī?
πόρρω.Longe.
πόρρωθεν.Alonge.
πορρωτέρω.Longius.
πορφύρα.ας.ἡ.purpura.
πορφυρόπωλις.λος.ἡ.purpuraria.Que vendit purpuram.
πορφυροῦς.α.ουν.purpureꝰ.a.ū.
ποσακις.Quotiens.
ποσαχῶς.Quotiens.
ποσὶν.pedibus.
ποσις.εως.ἡ.porꝰ.poculum.potior
πόσος.η.ον.Quantus.a.um.
πόσω.Quanto.
ποταμός.ου.ὁ.fluuius.
ποταμοφόρητος.η.ον.Quod defertur a flumine.
ποταπός.η.ον.Qualis.e.
ποτε.Quando.
ποτέ.Aliquando.
πότερον.Vtrum.an.
πότερος.α ον.Vter.a.um.
ποτήριον.ου.Το.calix.poculum.
ποτίζω.υ.σω.π.κα.potū do.poto.
ποῦ.Vbi.
πούς.ολος.ὁ.Pes.
πρᾶγμα.ατος.Το.Res.
πραγματεία.ας.ἡ.Negocium.
πραγματεύω.υ.σω.ω.κα.negotiū.
πραθῆναι.vēditum fuisse. Ieior.
πραιτώριον.ου.Το.Pretorium. domus presidis.
πράκτωρ.ρος.ὁ.Exactor. interfector. Qui exigit tributa.
πρᾶξις.εως.ἡ.Opus.
πρᾶος.α.ον.mitis.benignus.a.us.
πραότης.Τητος.ἡ.Mansuetudo. benignitas.
πρασιά.ας.ἡ.Sulcus.pars.
πράσις.εως.ἡ.Venditio.
πράσσω.υ.ξω.π.χα.Algo.facio.
πράττω.υ.ξω.ω.χα.Algo.facio.
πραύς.εῖος.ὁ.ἡ.mitis.benignus.
πραύτης.Τος.ἡ.mansuetudo.benignitas.
πρέπει.decet.honestū est. Ignitas.
πρέσβυμ.ουτος.Το.decēs.honestū.
πρεσβεία.ας.ἡ.Legatio.
πρεσβεύω.υ.σω.ω.κα.Legatꝰ sum.intercedo.melior sum. Ius.
πρεσβύτερος.α.ον.senior.antiqor
πρεσβυτέριον.ου.Το.Senatus.

πρεσβύτης.ου.ὁ.Senex.
πρεσβύτις.ἴδος.ἡ.anus.vetula.
πρηνής.εος.ὁ.ἡ.Pronus.in facie laplus.in partē anteriorē inclinatus.
πρίζω.υ.σω.π.κα.seco.scindo.
πρίν.priusquam.
πριν̄.priusquam.
πρό.ante.priusquā.
προαγαγεῖν.produxisse.precessisse.
προαγαγών.ουτος.ὁ.postquaꝫ produxit.precessit. Ieo.
προάγω.υ.ξω.ω.χα.Proceđo.pdu
προαλικέω.ι προαλικῶ.υ.σω. π.κα.prior iniuriam infero.
προαιρέομαι.ι προαιροῦμαι. υ.σομαι.ω.μαι.Eligo.prepono.destino.
προαιτιάομαι.ι προαιτιῶμαι. υ.σομαι.ω.μαι.Causā do.causor. accuso.
προακούω.υ.σω.π.κα.Ante audio.
προαλής.εος.ὁ.ἡ.Procax.petulans.preceps.
προαμαρτάνω.υ.σω.π.κα.Ante pecco.
προαμαυέλπω.υ.ψω.ω.φα. decanto.ante canto.
προάρχομαι.υ.ξομαι.ω.μαι. Precedo.
προαύλιον.ου.Το.Premium sonandi vel cantandi ad tibiaꝫ.
προαύλον.ου.Το.vestibulum.
προβαίνω.υ.σομαι.π.ηκα.procedo.
προβάλλω.υ.λω.ω.κα.produco.germino.impello.
προβας.ᾶσα.ὁ.postq̄ processit.
προβατικός.η.ον.ouinus.ouarī?
πρόβατον.ου.Το.ouis. Ga.ū.
προβεβηκως.οτος.ὁ.postq̄ processit.
προβιβάζω.υ.σω.ω.κα.produco detrabo.premoneo.
προβλέπω.υ.ψω.π.φα.prospicio.prouideo.
προγεγονώς.οτος.ὁ.Postquā processit.vel ante factus est.
προγεγραμμένος.η.ον.Prescriptus.antescriptus.a.us.
προγίνομαι.υ.σομαι.ω.μαι.p̄cristo.ante fum.
προγινώσκω.υ.σομαι.ω.κα.p̄cognosco.prescio.
προγνωσθῆναι.p̄cognitum fuisse.
πρόγνωσις.εως.ἡ.Prescientia. precognitio.
πρόγονος.ου.ὁ.Predecessor.parēs.

progenitor.prīuignus.
προγράφω.υ.ψω.ω.φα.prescribo.Antescribo.
προλαβαμάω.ι προλαπαμῶ. υ.σω.ω.κα.expēdo.ante expendo.
πρόληλος.η.ον.manifestus.a.ū.
προλίλωμι.υ.σω.π.κα.Prodo.do.prodo.
προλοσία.ας.ἡ.proditio.
προλότης.ου.ὁ.proditor.
πρόλραμών.ουτος.ὁ.Postquā. ante cucurrit.
πρόλρομος.ου.ὁ.precursor.
προεβίβασα.produxi.detraxi.
προέγνωμ.precognōui.prescīui.
προεγνώσθην.Precognitus.ante cognitus fui.
προεγνωσμένος.η.ον.Precognitus.a.um.
προεγράφην.ante scriptus fui.
προέγραψα.Ante scripsi.
προέδραμον.ante cucurri.
προέδωκα.prius dedi.prodidi.
προεθέμην.proposui.propositꝰ fui.
προείλω.υ.σω.ω.κα.prendeo.
προείληφα.preaccepi.preoccupaui.
προειλόμην.Preposui.pluris feci. proposui.
προείπον.predixi.rūt.
προείρηκα.predixi.
προειρηκέναι.predixisse.
προειρημένος.η.ον.predictꝰ.a.ū.
προειρω.υ.ρω.ω.κα.antedico.
προέκοπτον.proficiebam.ant.
προεκοψα.profeci.
προέκριμα.preposui.anteposui.
προέλαβον.preueni.antecepi.rūt
προέλεγον.p̄dixi.rūt.predicebā.āt
προελεύσομαι.precedā.
προέλθω.preueniā.preuenero.
προελθών.ουτος.ὁ.postquam progressus est.processit.precessit.
προελπίζω.υ.σω.π.κα. prespero.
προεμάχησα.Antepugnaui.inter primos pugnaui.
προεμήνυσα.prenunciaui.
προεμάρχομαι.υ.ξομαι.π.μαι Incipio.
προεμήρξάμην.Incepi.
προεμόνσα.prosperi.prouidi.
προεμολεύθην.capīꝰ.captiuatꝰ fui
προεπαγγέλλομαι.υ.λουμαι.π.μαι.ante promitto.
προεπηγγειλάμην.Ante promisi.
προέρχομαι.υ.σομαι.ω.λυθα

procedo.progredior.
προέστώς.οτος.ὁ.Qui preest. prefectus. Iposui.porexi.
προετειμα.extendi.protendi.protēdo.
προετιμήθην.magis honoratꝰ fui ι pluris factus. Ifro.
προετοιμάζω.υ.σω.ω.κα.Pparo
προετρεψάμην.erhortatus sum.
προευαγγελίζομαι.υ.σομαι. π.μαι.prenuncio.antenuncio.as.
προευηγγελισάμην.Prenunciaui.
προεφήτευσα.prophetaui.
προέφθασα.preuenī.
προεχειρισάμην.preordinaui.
προήγαγον.produxi.pduxi.rūt.
προήγέομαι.ι προηγοῦμαι. υ.σομαι.ω.μαι.precedo.preuenio.primus sum.
προήγον.Antecedebam.praecedebam.ant.predurerunt.
προήδειν.presciueram.
προηδικημένος.η.ον.Prior iniuria affectus.a.um.
προήκουσα.preaudiui.
προῆλθον.precessi.rūt. Irauit.
προηλπικώς.ὸτος.ὁ.postq̄ pspe
προημαρτηκώς.οτος.ὁ.postquā ante peccauit.
προηρχόμην.precedebam.
προητιασάμην.causatꝰ sū.accusaui
προητοίμασα.preparaui.
πρόθεσις.εως.ἡ.propositum.propositio.electio.
προθεσμία.ας.ἡ.prefinitū tēpus.
προθυμία.ας.ἡ.promptitudo.
πρόθυμος.η.ον.promptus.a.um.
προθύμως.voluntarie. lubenter.
προϊλών.ουτος.ὁ.postq̄ prenidit
προίσταμαι.υ.σομαι.ω.μαι. presum.
προίστημι.υ.σω.ω.κα. prefacio. presum.antesto.
προκαταγγέλλω.υ.λω.ω.κα. repromitto.prenuncio.antepromitto.
προκαταρτίζω.υ.σω.π.κα.pparo
προκατήγγειλα.prenunciaui.ante promisi.
προκατηγγελμένος.η.ον.repromissus.antepromissus.a.um.
πρόκειμαι.propositus sum.
προκεχειρισμένος.η.ον. Predicatus.prenunciatus.a.um.
προκεχειροτονημένος.η.ον.preordinatus.preelectus.a.um. Ico.
προκηρύττω.υ.ξω.ω.χα.afpdi

προκοπή.ης.ἡ. pfectus.augmētū.
προκόπτω.υ.ψω.ω.φα.pficio.
πρόκριμα.Ιος.το.piudicū. Ipcedo
προκρίνω.υ.μω.ω.κα. ppono.antepono. Ienit.antecepit.pūctus ē
προλαβόμενος.η.ον. postq̄ preprolαμβάνω.υ. ψομαι. ω. μαι.ante capio.preuenio. Iātedico
προλέγω.υ.ξω.ω.χα.predico.
προληφθείς.ἐντος.ὁ.Occupatꝰ. preassūptus Γ.υ.σω.π.κα.pnūcio
προμαρτυρέω.ι προμαρτυρῶ
προμαχέω.ι προμαχῶ.υ.σω. π.κα.Antepugno.iter primos pugno.
προμελετάω.ι προμελετῶ. υ.σω.ω.κα.premeditor.
προμεριμνάω.ι προμεριμνῶ. υ.σω.π.κα.Securo.prꝰ curā habeo
προμηνύω.υ.σω.π.κα. pnūcio. antenūcio.as. Ipudeo.curā habeo.
προμοέω.ι προμοῶ.υ.σω.π.κα.
προμοια.ας.ἡ.prouidentia.
προμοιεύω.υ.σω.π.κα. populor.captiuo.as. Gκα.puideo.puideo.
προοράω.ι προορῶ.υ.σω.ω.
προορίζω.υ.σω.ω.κα.predestino.
προπαθών.ουτος.ὁ.postq̄ passus est.prius perpessus ē.I te patior
προπάτωρ.ορος.ὁ.pgēitor.pauī?
προπέμπω.υ.ψω.π.φα.deduco.
προπεσών.ουτος.ὁ.postq̄ pcidit
προπετής.εος.ὁ.ἡ.pteruī?. temerarius.a.um. Ido.antecado.
προπίπτω.υ.ουμαι.π.κα.procidit
προπορεύομαι.υ.σομαι.π.μαι
πρός.Ad. Ipreo.
προσάββατον.ου.το.ante sabbatum.
προσάγαγε.adduc.offer.affer.
προσαγάγω.Offeram.offerrem. afferam.afferrem.attulero.
προσαγαγών.ουτος.ὁ.postquā attulit.addurit.obtulit Ipello.voco
προσαγορεύω.υ.σω.ω.κα.Alp
προσάγω.υ.ξω.ω.χα. Adduco.offero.appropinquo.
προσαγωγή.ης.ἡ.accessus.
προσαιτέω.ι προσαιτῶ.υ.σω. ω.κα.Mendico.as.
προσαναβαίνω.υ.σομαι.π.κα. Ascendo.
προσαναβήθι.ascende.
προσαναλίσκω.υ.σω.π.κα.ergo.expendo.

προσαναλώσας.αντος.ὁ.postquā erogauit erpendit.
προσαναπαύομαι.υ.σομαι.ω. μαι.cōquiescā.cum alio requiescā.
προσαναπληρόω.ι προσαναπληρῶ.υ.σω.ω.κα. Superadđo.accumulo.adimpleo.
προσανατίθεμαι.υ.σομαι.ω. μαι.Acquiesco.addicor.
προσαναπρέπω.υ.ψω.π.φα.in super subuerto.
προσαπεθέμην.acqeui.addictꝰ sū.
προσαπεπλήρωσα.Accumulau. adimpleui.
προσαπειλέω.ι προσαπειλῶ υ.σω.π.κα.Comminor.aris.
προσαπωθέω.ι προσαπωθῶ. υ.σω.ω.κα. Adcrpello.insuper crpello.magis crpello.
προσβιβάζω.υ.σω.π.κα. Apponeo.inpono.suprapono.
προσγελάω.ι προσγελῶ.υ. σω.ω.κα. arrideo.cum alio rideo.
προσλαπαράω.ι προσλαπαρῶ.υ.σω.π.κα.superpēdo.superogo
προσλεκτός.η.ον. acceptus.a.us
προσλέομαι.υ.σομαι.π.μαι.rogo.indigeo.
προσλέχομαι.υ.ξομαι.π.μαι. Erpecto.recipio.amplector.
προσλοκάω.ι προσλοκῶ.υ. σω.ω.κα.erpecto.
προσλοκία.ας.ἡ.Erpectatio.
προσλραμών.ουτος.ὁ.postquā accurrit.
προσεάω.ι προσεῶ.υ.σω.π.κα simo.permitto. Ipropinquo.
προσεγγίζω.υ.σω.π.κα. Alp
προσελεήθην.equi.indigni.orauī.
προσελεξάμην.accepi.āpleruꝰ fui
προσελεχόμην.erpectabā.acci
προσελόκων.erpectabā.āt Ipiebā.
προσελρεύω.υ.σω.ω.κα.assisto.deseruio.
προσεθέμην.adieci.addidi.apposui.appositus adiectus addituꝰ sum.
προσεθηκα.adieci.addidi.apposui.
προσείδω.video.aspicio.intueor.
προσειργασάμην.adnegociatꝰ sū. i.negociando acquisiui ι auri rem.
προσεῖχον.attendebam.ant.
προσεκαλεσάμην.accersiui.
προσεκάλουν.prouocabam.ant.
προσεκλίθην.consensi.
προσεκληρώθην.adiunctus fui.

πορνεῖον.ου.Το. Lupanar. locus vbi sunt meretrices.
πορνεύω.υ.σω.ω.κα.fornicor.
πόρνη.ης ἡ. Meretrix.
πορνος.ου.ὁ.fornicator.fornicarij
πόρρω.Longe.
πόρρωθεν.Alonge.
πορρωτέρω.Longius.
πορφύρα.ας.ἡ.purpura.
πορφυρόπωλις.λος.ἡ.purpura ria. Que vendit purpuram.
πορφυροῦς.α.ουν.purpureꝰ.a.ũ.
ποσάκις.Quotiens.
ποσαχῶς.Quotiens.
ποσίν.pedibus.
πόσις.εως.ἡ.potꝰ.poculum.potior
πόσος.η.ον.Quantus.a.um.
πόσω.Quanto.
ποταμός.ου.ὁ.fluuius.
ποταμοφόρητος.η.ον. Quod defertur a flumine.
ποταπός.η.ον.Qualis.e.
πότε.Quando.
ποτέ.Aliquando.
πότερον.Vtrum.an.
πότερος.α ον.Vter.a.um.
ποτήριον.ου.Το.calix.poculum.
ποτίζω.υ.σω.π.κα.potũ do.poto.
ποῦ.Vbi.
πούς.οδος.ὁ.Pes.
πρᾶγμα.ατος.Το.Res.
πραγματεία.ας.ἡ. Negocium.
πραγματεύω.υ.σω.ω.κα.nego
πραθῆναι.vẽditum fuisse. [cior.
πραιτώριον.ου.Το. Pretorium. domus presidis.
πράκτωρ.ρος.ὁ.Exactor. interfector. Qui exigit tributa.
πρᾶξις.εως.ἡ.Opus.
πρᾶος.α.ον.mitis.benignus. a.us.
πραότης.Τητος.ἡ. Mansuetudo. benignitas.
πρασιά.ας.ἡ.Sulcus. pars.
πράσις.εως.ἡ.Venditio.
πράσσω.υ.ξω.π.χα.Algo.facio.
πράττω.υ.ξω.ω.χα.Algo.facio.
πραύς.εῖος.ὁ.ἡ.mitis.benignus.
πραύτης.Τος.ἡ.manſuetudo.benignitas.
πρέπει.decet.honestũ est. [gnitas.
πρέσβυ.ον.Το.dignitas.
πρεσβεία.ας.ἡ.Legatio.
πρεσβεύω.υ.σω.ω.κα. Legatꝰ sum.intercedo.melior sum. [tus.
πρεσβύτερος.α.ον.senior.antiqor
πρεσβυτέριον.ου.Το. Senatus.

πρεσβύτης.ου.ὁ.Senex.
πρεσβύτις.λος.ἡ.anus. vetula.
πρηνής.εος.ὁ.ἡ.Pronus.in facie laplus.in partẽ anteriorẽ inclinatus.
πρίζω.υ.σω.π.κα.seco.scindo.
πρίν.priusquam.
πριν.priusquam.
πρό.ante.priusquã.
προαγαγεῖν.produxisse, precessisse.
προαγαγών.οντος.ὁ. postquaꝫ produxit.precessit. [co.
προάγω.υ.ξω.ω.χα.præcedo.pdu
προαδικέω.τ προαδικῶ.υ.σω. π.κα.prior iniuriam infero.
προαιρέομαι.τ προαιροῦμαι. υ.σομαι.ω.μαι.Eligo. prepono. destino.
προαιτιάομαι.τ προαιτιῶμαι. υ.σομαι.ω.μαι.Causã do.causor. accuso.
προακούω.υ.σω.π.κα.ante audio.
προαλής.εος.ὁ.ἡ.Procax. petulans.preceps.
προαμαρτάνω.υ.σω.π.κα. Ante pecco.
προαμπέλπω.υ.ψω.ω.φα. decanto.ante canto.
προάρχομαι.υ.ξομαι.ω.μαι. Præcedo.
προαύλιον.ου.Το. Vestibulum.
προβαίνω.υ.σομαι.π.ηκα.præcedo.
προβάλλω.υ.λω.ω.κα. produco.germino.impello.
προβας.ᾶρτος.ὁ. postꝫ processit.
προβατικός.η.ον.ouinus.ouarꝰ
πρόβατον.ου.Το.ouis. [a.ũ.
προβεβηκως.οτος.ὁ.postꝫ præsit.
προβιβάζω.υ.σω.ω.κα. produco detrabo.præmoneo.
προβλέπω.υ.ψω.π.φα.prospicio.prouideo.
προγεγονώς.οτος.ὁ. Postquã processit.vel ante factus est.
προγεγραμμένος.η.ον.Prescriptus.antescriptus.a.us.
προγίνομαι.υ.σομαι.ω.μαι.præsto.ante fum.
προγιμώσκω.υ.σομαι.ω.κα.præcognosco.prescio.
προγιμωσθῆναι.præcognitum fuisse.
πρόγνωσις.εως.ἡ. Prescientia. præcognitio.
πρόγονος.ου.ὁ.Predecessor.parẽs.

progenitor.priuignus.
προγράφω.υ.ψω.ω.φα.prescribo. Ante scribo.
προδαπαναω τ προδαπανῶ. υ.σω.ω.κα.expẽdo. ante expendo.
πρόδηλος.η.ον.manifestus.a.ũ.
προδίδωμι.υ.σω.π.κα. Prius do.prodo.
προδοσία.ας.ἡ.proditio.
πρόδοτης.ου.ὁ.proditor.
προδραμών.οντος.ὁ. Postquã. ante cucurrit.
πρόδρομος.ου.ὁ.precursor.
προεβίβασα.produxi. detraxi.
προεγνωκώς.οτος.ὁ. Præcognouí. prescíui.
προεγνώσθην.Præcognitus.ante cognitus fui.
προεγνωσμένος.η.ον. Præcognitus.a.um.
προεγράφην. ante scriptus fui.
προέγραψα.Ante scripsi.
προέδραμον.ante cucurri.
προέδωκα.prius dedi.prodidi.
προεθέμην.proposui. propositꝰ fui.
προείδω.υ.σω.ω.κα. præmdeo.
προειληφα.præaccepi.preoccupaui.
προειλόμην.Preposui.pluris feci. proposui.
προειπον.predixi.runt.
προείρηκα.predixi.
προειρηκέναι.predixisse.
προειρημένος.η.ον.predictꝰ.a.ũ.
προειρω.υ.ρω.ω.κα. antedico.
προέκοπτον.proficiebam.ant.
προέκοψα.profeci.
προέκριμα.preposui. anteposui.
προέλαβον.preueni.antecepi.runt
προέλεγον.pdixi.rũt.predicebã.ãt
προελεύσομαι.precedã.
προέλθω.preueniã.preuenero.
προελθών.οντος.ὁ.postquam progressus est.processit. precessit.
προελπίζω.υ.σω.π.κα. prespero.
προεμάχησα.Antepugnaui. inter primos pugnaui.
προεμήνυσα.præmunciaui.
προεμάρχομαι.υ.ξομαι.π.μαι Incipio.
προεμήρξάμην.Incepi.
προεμόησα.prosperi.prouidi.
προεμομεύθην.capiꝰ.captiuatꝰ fui
προεπαγγέλλομαι.υ.λουμαι.π.μαι.ante promitto.
προεπηγγειλάμην.Ante promisi.
προέρχομαι.υ.σομαι.ω.λυθα

procedo.progredior.
προέστώς.οτος.ὁ.Qui preest. prefectus. [posui.preexi.
προέτειμα.extendi.protendi. pro=
προετιμήθην.magis honoratꝰ fuj τ pluris factus. [ro.
προετοιμάζω.υ.σω.ω.κα.ꝑpa
προετρεψάμην.exhortatus sum.
προευαγγελίζομαι.υ.σομαι. π.μαι.prenuncio.antenuncio.as.
προευηγγελισάμην.præmunciaui.
προεφήτευσα.prophetaui.
προέφθασα.preuem.
προεχειρισάμην. preordinaui.
προήγαγον.produxi. ꝓduxi.runt.
προήγέομαι τ προηγοῦμαι. υ.σομαι.ω.μαι. precedo. preuenio.primus sum.
προῆγον.Antecedebam.preducebam.ant.predurerunt.
προήδειν.prescieram.
προηδίκημένος.η.ον. Prior iniuria affectus.a.um.
προήκουσα.preaudiui.
προῆλθον.precessi.runt. [rauit.
προήλωκως.οτος.ὁ.postꝫ ꝑspe
προημαρτηκώς.οτος.ὁ.postquã ante peccauit.
προηρχόμην.precedebam.
προητιασάμην.causatꝰ fũ.accusaui
προητοίμασα.preparaui.
πρόθεσις.εως.ἡ.propositum. propositio.electio.
προθεσμία.ας.ἡ. prefinitũ tẽpus.
προθυμία.ας.ἡ.promptitudo.
πρόθυμος.η.ον.promptus.a.um.
προθύμως.voluntarie. libenter.
προιλών.οντος.ὁ.postꝫ præsidit
προίσταμαι.υ.σομαι.ω.μαι. præsum.
προιστημι.υ.σω.ω.κα. præficio. præsum.antesto.
προκαταγγέλλω.υ.λω.ω.κα. repromitto.præmuncio. antepromitto.
προκαταρτίζω.υ.σω.π.κα.ꝑparo
προκατήγγειλα.præmunciaui.ante promisi.
προκατηγγελμένος.η.ον.repromissus.antepromissus.a.um.
πρόκειμαι.propositus sum.
προκεχειρισμένος.η.ον. Predicatus.præmunciatus.a.um.
προκεχειροτονημένος.η.ον.preordinatus.preelectus.a.um. [co.
προκηρύττω.υ.ξω.ω.χα.afꝰpdi

προκοπή.ης.ἡ. ꝓfectus.augmẽtũ.
προκόπτω.υ.ψω.ω.φα.ꝓficio.
πρόκριμα.τος.το.ꝓiudiciũ.[ꝓcedo
προκρίνω.υ.μω.ω.κα. ꝓpono.antepono. [cenit.antecepit.ꝓuẽtus ẽ
προλαβόμενος.η.ον. postꝫ ꝓ
προλαμβάνω.υ. ψομαι. ω. μαι.ante capio.preuenio. [tedico
προλέγω.υξω.ω.χα.predico.
προληφθείς.ερτος.ὁ.ꝓoccupatꝰ. preassũptus [.υ.σω.π.κα.ꝓnũcio
προμαρτύρέω.τ προμαρτύρῶ
προμαχέω.τ προμαχῶ.υ.σω. π.κα. Antepugno.iter primos pugno.
προμελετάω. τ προμελετῶ. υ.σω.ω.κα.premeditor.
προμεριμνάω.τ προμεριμνῶ. υ.σω.π.κα.ãteuro.prꝰ curã habeo
προμηνύω.υ.σω.π.κα. ꝓnũcio. antenũcio.as. [pudeo.curã habeo.
προμοέω.τ προμοῶ.υ.σω.π.κα.
προμοια.ας.ἡ.prouidentia.
προμοιεύω.υ.σω.π.κα.populor.captiuo.as. [ka.ꝓuideo.puideo.
προοράω.τ προορῶ.υ. σω.ω.
προορίζω.υ.σω.ω.κα.predestino.
προπαθών.οντος.ὁ.postꝫ ante=passus est.prius perpessus é. [re patior
προπάτωρ.ορος.ὁ.ꝓgẽitor.pauꝰ.
προπέμπω.υ.ψω.π.φα.deduco.
προπεσών.οντος.ὁ.postꝫ.pcidit
προπετής.εος.ὁ.ἡ.pteruꝰ. temerarius.a.um. [do.antecado.
προπίπτω.υ.ουμαι.π.κα.proci
προπορεύομαι.υ.σομαι.π.μαι
πρός.Ad. [preco.
προσάββατον.ου.το.ante sabbatum.
προσάγαγε.adduc.offer.affer.
προσαγάγω. Offeram.offerrem. afferam.afferrem.attulero.
προσαγαγών.οντος.ὁ.postquã attulit.addurit.obtulit [pello.voco
προσαγορεύω.υ.σω.ω.κα.Alp
προσάγω.υ.ξω.ω.χα. Adduco.offero.appropinquo.
προσαγωγή.ης.ἡ.accessus.
προσαιτέω.τ προσαιτῶ. υ.σω. ω.κα. Mendico.as.
προσαναβαίνω.υ.σομαι.π.κα. Ascendo.
προσαναβήθι.ascende.
προσαναλίσκω.υ.σω.π.κα. ero go.expendo.

προσαναλώσας.αρτος.ὁ.postquam erogauit expendit.
προσαναπαύομαι.υ.σομαι.ω. μαι.cõquiescã.cum alio requiescã.
προσαναπληρόω.τ προσαναπληρῶ.υ.σω.ῶ.κα. Superadco.accumulo.adimpleo.
προσανατίθεμαι.υ. σομαι. ω. μαι. Acquiesco.addicor.
προσαπατρέπω.υ.ψω.π.φα.in super subuerto.
προσαπεθέμην.acceui.addictꝰ fũ.
προσαπεπληρωσα. Accumulaui. adimpleui.
προσαπειλέω.τ προσαπειλῶ υ.σω.π.κα.Comminor.aris.
προσαπωθέω. τ προσαπωθῶ. υ.σω.ω.κα. Adexpello. insuper expello. magis expello.
προσβιβάζω.υ.σω.π.κα. Apponeo.impono.suppono.
προσγελάω.τ προσγελῶ. υ. σω.ω.κα. arrideo.cum alio rideo.
προσλαπαράω.τ προσλαπαρῶ.υ.σω.π.κα.superpẽdo.superogo
προσλεκτός.η.ον. acceptus.a.us
προσλέομαι.υ.σομαι.π.μαι.rogo.indigeo.
προσλέχομαι.υ.ξομαι.π.μαι. Expecto.recipio.amplector.
προσλοκάω.τ προσλοκῶ. υ. σω.ω.κα.expecto.
προσλοκία.ας.ἡ.Expectatio.
προσλραμών.οντος.ὁ. postquã accurrit.
προσεάω.τ προσεῶ.υ.σω.π.κα sino. permitto. [propinquo.
προσεγγίζω.υ.σω.π. κα. Alp
προσελεήθην.eguj.indigui.orauí.
προσελεξάμην.accepi. ãplexus fui
προσελεχόμην.expectabã. accí=
προσελόκων.expectabã.ãt [piebã.
προσεαρεύω.υ. σω. ω. κα.assisto.deseruio.
προσεθέμην.adieci.addidi. appo=sui.appositus adiectus addituꝰ fui.
προσεθηκα.adieci.addidi.apposui.
προσείδω.video.aspicio. intueor.
προσειργασάμην.adnegociatꝰ fũ. ꝺ.negociando acquisiui τ auri rem.
προσεῖχον.attendebam.ant.
προσεκαλεσάμην.accersiui.
προσεκάλουν. prouocabam.ant.
προσεκλίθην.consensi.
προσεκληρώθην.adiunctus fui.

ωροσέκοψα. Irrui. offendi.
ωροσεκύλισα. Aduolui.
ωροσεκύνησα. adorauí,
προσεκύνουν. adorabam. ant.
ωροσελαβόμην. Assumpsi. parti ceps fui. partem cepi. assúptus fui.
ωροσελεύσομαι. Accedam.
ωροσελήλυθα. accessi.
πρόσελθε. accede.
ωροσελθεῖν. accessisse.
ωροσέλθω. accedam. accessero.
προσελθών. ομτος. postꝯ accessit
ωροσένεγκαι. Offer.
ωροσενέγκαι. obtulisse. adduxisse.
ωροσενέγκας. αμτος. ὁ. postꝯ obtulit.
ωροσενέγκω. offeram. obtulero.
ωοσενεχθείς. ομτος. ὁ. oblatus.
ωροσενήνοχα. obtuli.
ωροσέπεσον. procidi. runt.
ωροσέωιωτον. procadebam. ant.
ωροσεωιτιμάω. τ ωροσεωιτιμῶ. μ. σω. ω. κα. Insuper arguo τ reprehendo.
ωροσεωιτίμησις. εως. ἡ. Insuper vituperatio τ reprehensio.
ωρὸς ἐωὶ Τούτοις. Ad hec. preterea. vltra hec.
προσεωοιούμην. Fingebam. vendicabam. acquirebam.
προσεργάζομαι. μ. σομαι. ω. μαι. negocíádo augeo. denuo addro.
προσέρρηξα. Incidi. cum impetu illíus fui.
προσερρωμένος. η. ον. Confirmatus. corroboratus. a. um. Γaccedo.
ωροσερχομαι. μ. σομαι. ω. θα.
ωροσέσχηκα. presto fui. attendi.
προσετάγην. Jussus. preceptus fui
ωροσέταξα. precepi. iussi.
ωροσετέθην. additus. appositꝰ fui.
ωροσετιθέμην. augebar. additꝰ erá
προσετίθουν. augebam. ant.
προσευχή. ης. ἡ. oratio.
προσεύχομαι. μ. ξομαι. π. μαι. oro. preces fundo.
ωροσέφερον. offerebam. ant. obtuli. runt. Γfui.
ωροσεφώνησα. vocaui. allocutus
προσεφώνουν. Vocabam. ant. allocutus fui. runt.
προσῆλθον. accessi. rũt. Γna.
προσήλυθος. η. ον. pfelytꝰ. adue
προσηλόω. τ πκοσηλῶ. μ. σω. π κα. affligo clauis.
ωροσήνεγκα. obtuli.

ωρόσηνέχθην. oblatus fui.
προσηρχόμην. accedebam.
ωροσηυξάμην. orauí. pces fudí.
προσηυχόμην. orabá. pces fúdebã
προσθεῖναι. adiecisse. Γauxit.
ωροσθείς. εμτος. ὁ. postꝯ adiecit.
πρόσθες. adauge. appone. Γadijcias
ωροσθήσω. Addam. Apponam.
προσθῶ. Addam. addidero.
ωροσιδεῖν. aspexisse. vidisse.
ωρόσκαιρος. α. ον. ad tps. tpalis. e
πρόσκαλέομαι. τ προσκαλοῦ= μαι. μ. σομαι. π. μαι. aduoco. pfétio.
προσκαλέω. τ προσκαλῶ. μ. σω. π. κα. prouoco.
ωροσκαρτερέω τ προσκαρτερῶ. μ. σω. ω. κα. insto. assiduus fũ.
ωροσκαρτέρησις. εως. ἡ. instãtia.
ωροσκέκλημαι. aduocatus. assũpti.
προσκεφάλαιον. ου. To. ceruical
προσκληρόομαι τ ωροσκληροῦμαι. μ. σομαι. π. μαι. adiũgor
ωρόσκλησις. εως. ἡ. gratia. compassibilitas. detrimẽtũ alteriꝰ ptis.
προσκολλάομαι. τ ωροσκολλῶμαι. μ. σομαι. π. μαι. adhereo.
πρόσκομμα. ατος. το. offensio.
προσκοπή. ης. ἡ. offẽsio. offẽdiculũ.
ωροσκόπτω. μ. ψω. π. φα. offẽdo irruo. Γin lapide.
προσκρούω. μ. σω. ω. κα. offẽdo
ωροσκυλίω. μ. σω. ω. κα. Aduoluo. voluẽdo applico τ appono.
ωροσκυνέω. τ ωροσκυνῶ. μ. σω. ω. κα. Adoro.
ωροσκύνησις. εως. ἡ. adoratio.
προσκυνητής. ου. ὁ. adoratoꝛ.
προσλαβεῖν. assumpsisse.
ωροσλαβόμενος. η. ον. postquaꝫ assumpsit. assumptus. a. um.
προσλαβοῦ. accipe. suscipe. susceptus esto. Γσω. ω. κα. alloquor.
ωροσλαλέω. τ προσλαλῶ. μ.
προσλαμβάνω. μ. ψομαι. ω. μαι. assumo. presumo. deprehendo.
ωροσληφθῆναι. assumptum fuisse.
ωροσληφθῶ. assumptus. deprehẽsus fuero.
πρόσληψις. εως. ἡ. assumptio.
ωροσλογίζομαι. μ. σομαι. ω. σμαι. computo. adnumero.
προσμένω. μ. μω. π. κα. admaneo. i. prope aliquẽ maneo. immaneo. insto. acquiesco. Γadlugeo. suplugeo.
προσολύρομαι. μ. ουμαι. π. μαι
προσορμίζομαι. μ. σομαι. π. μαι

ad portum perueníó.
ωροσοφείλω. μ. σω. ω. κα. debeo
προσοχή. ης. ἡ. observatio. custodia. attẽtio. diligẽtia. Γmolestus sum.
προσοχθίζω. μ. σω. π. κα. grauis.
προσόχθισμα. τος. το. grauitas. tedium. onerositas. Γcũ alio ludo.
ωροσωαίζω. μ. ξω. ω. χα. alludo
πρόσπεινος. η. ον. esurtẽs. famescẽs
ωροσπέσω. irruam. incadam.
προσπήγνυμι. μ. ξω. π. χα. affigo
προσπηγνύω. μ. ξω. π. χα. affigo
προσπήξας. αμτος. ὁ. postꝯ affixit
προσωίπτω. μ. σοῦμαι. ω. κε ir ruo. procido.
προσωοιέομαι. τ ωροσωοιοῦμαι. μ. σομαι. ω. μαι. Fingo. formo. figuro. familiarem facio.
ωροσωοιέω. τ προσποιῶ. μ. σω ω. κα. vendico. acquiro. Γμαι. accedo
ωροσπορεύομαι. μ. σομαι. ω.
ωροσρηγνύω. μ. ξω. ω. χα. Incido. cum impetu illído. Γroboro.
προσρωννύω. μ. σω. π. κα. firmo
ωρόσταγμα. τος. το. preceptũ.
ωροσταράττω. μ. ξω. π. χα. perturbo. commoueo. affligo. Γiubeo.
προστάσσω. μ. ξω. χα. precipio.
ωροστάτις. δος. ἡ. Assestrix. que preest τ astat. Γioꝛ. prefectus.
προστάτης. ου. ὁ. princeps. assesprostατῶ. μ. ξω. π. χα. precipio. iubeo. Γtum fuisse.
ωροστεθῆναι. appositum esse. addi
ωροστεθήσομαι. adijciar. addar.
ωρόστεταγμένος. η. ον. iussꝰ. sta
ωροστῆναι. prefuisse. Γtutus. a. um.
προστίθημι. μ. σω. π. κα. addo adjício. Γcurro.
ωροστρέχω. μ. οῦμαι. π. κα. Ac
ωροσφάγιον. ου. To. cibus. esca.
ωρόσφατος. η. ον. nouus. a. um.
προσφάτως. nuper. Γduco.
προσφέρω. μ. σω. π. κα. offero. ad
ωροσφιλής. εος. ὁ. ἡ. amabilis. desiderabilis. e.
προσφορά. ας. ἡ. oblatio.
ωροσφωνέω. τ προσφωνῶ. μ. σω. ω. κα. alloquor. voco.
πρόσχες. attende. intende.
ωρόσχυσις. εως. ἡ. effusio.
ωροσψαύω. μ. σω. ω. κα. tango.
προσωωολημπτέω. τ ωροσωπολημπτῶ. μ. σω. ω. κα. pſoná. accepto
ωροσωωολήωτης. ου. ὁ. Personarum acceptoꝛ.

προσωπολημψία.ας.ἡ.personarum acceptio.
πρόσωπον.ου.το.facies.pſona.
προσωρμίσθην.ad portũ peruenī
προσώχθισα.grauis ↄ onerosꝰ fui
προτείνω.μ.νω.πω.κα.Do.propono.protendo.
πρότερον.Prius.
πρότερος.α.ον.prior.ius.
προτίθημι.μ.σω.πω.κα.Propono.prepono.anteponō.
προτιμάω.ↄ προτῖμῶ.μ.σω.πκα.Prehonoro.magis honoro.pluris facio.
προτοστάτης.ου.ὁ.pfectꝰ.preſes
προτρέπω.μ.ψω.π.φα.exhortor
πρόῤῥέχω.μ.ουμαι.π.κα.p̃curro
προυπάρχω.μ.ξω.πω.χα.Prius exiſto.prius ſum.
προυπῆρχον.Prius.eram.ant. prius fui.runt.
προυφεστώς.ωτος.ὁ.Qui prius exiſtit. Γexiſto.
προυφίστημι.μ.σω.πω.κα.prius
προφανῶς.palam.manifeſte.
πρόφασις.εως.ἡ.Oratio.pretextus.excuſatio.occaſio.
προφέρω.μ.σω.π.κα.pfero.obijcio
προφητεία.ας.ἡ.prophetia.
προφητεύω.μ.σω.πω.κα.Prophetizo.lego ſcripturas diuinas.
προφήτης.ου.ὁ.Propheta.
προφητικός.ἡ.ον.propheticus.a.ũ
προφῆτις.ιδος.ἡ.prophetiſſa.
προφθάνω.μ.σω.πω.κα.p̃uenio.
προφυτεύω.μ.σωπω.κα.Prius planto.ante planto.
προχειρίζω.μ.σω.πω.κα.Conſtituo.preordino.predico.
προχειροτονέω.ↄ προχειροτονῶ.μ.σω.πω.κα.p̃ordino ↄ p̃ligo.
προώρισα.predeſtinaui.p̃cõſtitui.
προωρώμην.preuidebam. bar.
πρύμνα.ης.ἡ.Puppis.
πρύταμις.εως.ὁ.gubernator.rector
πρωΐ.Mane.prima luce.
πρωΐα.ας.ἡ.mane.prima lux.
πρωΐθεν.A mane.a tpe matutino.
πρωϊνός.ἡ.ον.Matutinus.a.um.
πρώρα.ας.ἡ.Prora.
πρωτεύω.μ.σω.πω.κα.Primatũ teneo.princeps ſum.
πρωτογένημα.τος.το.Primogenitum.quod primo generatur. Γa.ũ.
πρωτόγονος.ἡ.ον.primogenitus

πρόκαθεδρία.ας.ἡ.Primus locus in ſedendo.prima cathedra.
πρωτοκλισία.ας.ἡ.primꝰ recubitꝰ
πρωτόπλαστος.ἡ.ον.Primum formatus ↄ factus.a.um.
πρωτότοκος.ἡ.ον.primogenitꝰ.a.ũ.
πρωτομάρτυς.υρος.ὁ.Primus martyr.i.primus teſtis.
πρῶτος.ἡ.ον.primus.a.um.
πρωτοστάτης.ου.ὁ.pſes.author
πταίω.μ.σω.πω.κα.erro.offendo.
πτέρνα.ης.ἡ.calcaneus.
πτερύγιον.ου.το.pinnaculum.
πτέρυξ.γος.ἡ.ala.
πτηνός.ἡ.ον.Volatilis.volucris.e.
πτοέομαι.ↄ πτοοῦμαι.μ.σομαι πω.μαι.Terreor.
πτόησις.εως.ἡ.Perturbatio.
πτύον.ου.το.Ventilabrum.
πτύρομαι.μ.ροῦμαι.π.μαι.conturbor.terreor.
πτύσσω.μ.ξω.πω.χα.plico.as.
πτύσμα.τος.το.Sputum.
πτύω.μ.σω.πω.κα.Spuo.
πτῶμα.τος.το.Cadauer.casus.ruina.corpus.
πτῶσις.εως.ἡ.Ruina.casus.
πτωχεία.ας.ἡ.medicitas.pauptas
πτωχεύω.μ.σω.πω.κα.Mẽdico.
πτωχός.ἡ.ον.mendicus.a.um.
πυγμῆ.crebro.ſepe.
πυθέσθαι.ſciſſe.interrogauiſſe.
πυθόμενος.ἡ.ον.Poſtquam ſciuit.interrogauit.
πύθων.ωνος.το.Python.nomen demonis.
πυκνά.Frequenter.ſepe.
πυκνός.ἡ.ον.Denſus.creber.multus.a.um.
πυκνότερος.α.ον.Denſior.crebrior.frequentior.ius.
πυκτεύω.μ.σω.π.κα.Pugilatu certo.pugnis contendo.
πύλη.ης.ἡ.porta.
πυλών.ωνος.ὁ.ianua.
πυνθάνομαι.μ.ενσομαι.π.σμαι Sciſcitor.interrogo.ſcio.
πῦρ.ρος.το.ignis.
πυρά.ας ἡ.cumulus lignoꝝ.pyra.
πύργος.ου.ὁ.Turris.
πυρεῖον.ου.το.Thymiamateriũ. focus.vaſculum in quo odoramenta comburuntur.
πυρέσσω.μ.ξω.πω.χα.febricito.

πυρετός.ου.ὁ.febris.
πυρέττω.μ.ξω.πω.χα.febricito.
πύριμος.ἡ.ον.ignitus.a.um.
πυριφλεγής.εος.ὁ.ἡ.Ardens.
πυροομαι.ↄ πυροῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.Ureor.
πυρός.ου.ὁ.Triticum.
πυρπόος.α.ον.Ignem ſpirans.
πυρράζω.μ.σω.πω.κα.Rubeo.rubicundus ſum.
πυρρός.α.ον.ruffus.a.um.
πυρώλης.εος.ὁ.ἡ.ignitus.a.um.
πύρωσις.εως.ἡ.Inflammatio.feruor.incendium.
πωλέω.ↄ πωλῶ.μ.σω.πω.κα. Vendo.
πῶλος.ου.ὁ.Pullus equinus. vel aſininus.
πώποτε.Vnquam.
πωρόω.ↄ πωρῶ.μ.σω.πω.κα.excæco.as.ſenſu priuo.
πώρωσις.εως.ἡ.Cecitas.vel defectus ſenſus.
πῶς.quo pacto.quomodo.
ῥαβδίζω.μ.σω.π.κα.Virga.cedo.
ῥάβδος.ου.ἡ.Virga.
ῥαβδοῦχος.ου.ὁ.virgas gerens. lictor. Γnus.
ῥαδιούργημα.τος.το.ſcelꝰ.facinus.
ῥαδιουργία.ας.ἡ.Fallacia.
ῥαθυμέω.ↄ ῥαθυμῶ.μ.σω.πω.κα.pigreſco.
ῥαῖλος.ου.ὁ.genus ferc ſic vocate.
ῥάκος.εος.το.pannus.
ῥαμίς.λος.ἡ.gutta.
ῥαντίζω.μ.σω.πω.κα.aſpergo.
ῥαντισμός.ου.ὁ.aſperſio.
ῥαπίζω.μ.σω.π.κα.alapis cedo.
ῥάπισμα.τος.το.alapa.
ῥαφίς.λος.ἡ.Acus.
ῥεμβάς.λος.ἡ.Mulier que mente alienatur.
ῥεμβασμός.ου.ὁ.Alienatio.occupatio mentis.
ῥεῦμα.τος.το.fluxus.
ῥεύσω.Fluam.
ῥέω.μ.ευσω.πω.κα.fluo.
ῥῆγμα.τος.το.ſciſſura.ruina.
ῥήγνυμι.μ.ξω.πω.χα.Scindo.rumpo.diſrumpo.
ῥηγμύω.μ.ξω.πω.χα. ſcindo.rumpo.diſrumpo.
ῥηθείς.ειτος.ὁ.dictus.
ῥηθήσομαι.Dicar.
ῥῆμα.τος.το.Verbum.

ρῆξομ.Scinde.rumpe.diſrumpe.
ρήξω.ſcindã.rumpam.diſrumpã.
ρήσσω.μ.ξω.ττ.χα.ſcindo.rũpo.
ρήτωρ.ορος.ὁ.Rhetor.oratoꝛ.qui agit cauſas.
ρητῶς.Manifeſte.
ρίζα.ης.ἡ.Radix.
ριζόω ϛ ριζῶ.μ.σω.ττ.κα.radico. radices iacio.
ρίμ.μος.ἡ.naris.naſus.
ριπή.ης.ἡ.ictus.
ριπίζω.μ.σω.ττ.κα.iacio.iacto.
ριπτέω ϛ ριπτῶ.μ.σω.ττ.κα.cũ impetu iacio.proijcio.
ρίπτω.μ.ψω.π.φα.iacio.ꝓcipito.
ρόδον.ου.Το.Roſa.
ροιζηδόν.cũ magno impetu.
ροῖζος.ου.ὁ.ſtridoꝛ ſybili.impetus.
ροῖσκος.ου.ὁ. malũ punicũ auro intertextũ in veſte ſacer dotali adꝺ natum.
ρομφαία.ας.ἡ.Gladꝰ.rompbea.
ροπή.ης.ἡ.ictus.momentum.
ροῦς.ου.ὁ.Fluxus.
ρυθμός.οῦ.ὁ.muſica.cõcẽtꝰ.melos.
ρύμη.ης.ἡ.Vicus.
ρύομαι.μ.σομαι.π.μαι.libero.
ρυπαρεύω.μ.σω.ττ.κα.ſordeſco.immundus ſum.
ρυπαρία.ας.ἡ.immunditia.
ρύσις.εως.ἡ.fluxus.profluuium.
ρυτίς.ἰδος.ἡ.Ruga.
ρωμαϊκός.ἡ.ον.romanꝰ.latinꝰ.a.ũ.
ρωμαῖος.α.ον.romanus.a.um.
ρωμαϊστί.Romane.latine.
ρωννυμι.μ.σω.ττ.κα.Roboro.cõfirmo.valido.fortifico.
ρώννυω.μ.σω.ττ.κα.Roboro.firmo.validõ.fortifico.
σάββας.ου.Το.Sabbatum.
σαββατισμός.ου.ὁ.ſabbatiſmꝰ.
σάββατον.ου.Το.Sabbatum.
σαγήνη.ης.ἡ.Sagena.rete.
σαθρός.α.ον.debilis.maraidꝰ.a.ũ.
σαίνω.μ.νω.ττ.κα.Adulor.mouco. perturbo.commouco.
σάκκος.ου.Το.ſaccus.cilicium.
σαλεύω.μ.σω.ττ.κα.agito.cõcutio
σάλος.ου.ὁ.fluctus.tempeſtas.cõmotio maris.
σάλπιγξ.γος.ἡ.Tuba.
σαλπίζω.μ.σω.ττ.κα.Tuba cano
σαλπιστής.οῦ.ὁ.qui tuba canit.
σαμαρείτης.ου.ὁ.ſamaritanus.
σαμαρεῖτις.ἰδος.ἡ.ſamaritana.
σαρδάλιον.ου.Το.Calciamentũ mulebre.ſandalium.calige.
σαρίς.ἰδος.ἡ.Tabula.
σαπρός.α.ον.malus.rancidus.a.ũ.
σαργάνη.ης.ἡ.Sporta.
σάρδιος.ου.ὁ.Sardius lapis preciosus. ꝓciosus.
σαρδώνυξ.κος.ἡ.ſardonyx lapis
σαρκικός.ἡ.ον.Carnalis.e.
σάρκινος.ἡ.ον.carneus.a.um.
σάρξ.κος.ἡ.Caro.
σαρόω ϛ σαρῶ.μ.σω.ττ.κα.verro
σάτα.ων.Τα.ſeminata.ſata oꝝ.
σάφειρος.ου.ὁ.Saphirus genus lapidis preciosi.
σαφής.εος.ὁ.ἡ.Manifeſtus.a.um.
σβέννυμι.μ.σω.ττ.κα.Extinguo.
σβεννύω.μ.σω.ττ.κα.Extinguo.
σβέσαι.Extinxiſſe.
σβέσθαι.Extinctum eſſe.
σβεστικός.ἡ.ον.Extinctiuus.a.um. Quod habet vim ad extinguendũ.
σβέσω.Extinguam.
σέ.Te.
σεαυτόν.Te ipſum.
σεβάζομαι.μ.σομαι.ττ.σμαι. Colo.veneroꝛ. ꝓadoꝛatur.
σέβασμα.ατος.Το.quod colituꝛ ϛ
σεβαστός.ἡ.ον.auguſtꝰ.colẽdꝰ.a.ũ.
σέβομαι.colo.veneroꝛ.
σειρά.ας.ἡ.Rudens.
σεῖσμα.τος.Το.concuſſio.
σεισμός.οῦ.ὁ.Motus.concuſſio. tempeſtas.procella.terremotus.
σείω.μ.σω.π.κα.concutio.quatio.
σελήνη.ης.ἡ.Luna.
σεληνιάζομαι.μ.σομαι.ττ.μαι. Lunaticus ſum.
σεμίδαλις.εως.ἡ.Simila.
σεμνός.ἡ.ον.Grauis.ſeuerus.venerandus.a.um.
σεμνότης.ητος.ἡ.ſeueritas.reuerentia
σεσαλευμένος.ἡ.ον.Agitatus.a. um.concuſſus.a.um.
σεσαρωμένος.ἡ.ον.ſcopis mundatus.a.um
σέσηπα.putrefactus ſum.
σεσιγημένος.ἡ.ον.Tacitus.a.um.
σεσοφισμένος.ἡ.ον.Eruditus.doctus.a.um.
σεπτός.ἡ.ον.Venerandus.a.um.
σεσωκα.ſaluum.
σεσωρευμένος.ἡ.ον.Oneratus. cumulatus.grauatus.a.um
σέσωσμαι.ſaluatus ſui.
σεσωσμένος.ἡ.ον.ſaluatus.ſaluus.a.um. ꝓclaro
σημαίνω.μ.νω.ττ.κα.ſignifico.de
σημεῖον.ου.Το.ſignum.
σημειόομαι ϛ σημειοῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.Noto.as.
σήμερον.Hodie.
σήπομαι.μ.ψομαι.ττ.πα.Putreſio.putreſco.
σηρικός.ἡ.ον.ſericus.a.um.
σής.τος.ἡ.Erugo.tinea.
σητόβρωτος.ἡ.ον.Atinea vel erugine comeſus.a.um.
σθεμόω ϛ σθεμῶ.μ.σω.ττ.κα.cõfirmo.roboro.
σιαγών.όνος.ἡ.Maxilla.
σίαλος.ου.ὁ.porcus pinguis.
σιγάω ϛ σιγῶ.μ.σω.ττ.κα.taceo
σιγή.ης.ἡ.ſilentium
σιγηρός.α.ον.taciturnus.a.um.
σιδηροῦς.α.ουν.ferreus.a.um.
σίδηρος.ου.ὁ.Ferrum.
σικάριος.ου.ὁ.Sicarius.homicida
σίκερα.ας.ἡ.Sicera.
σικιμβρίον.Semicinctbium.
σίναπις.εως.ἡ.ſinapis.
σινδών.όνος.ἡ.Sindon.linteum.
σινιᾶσαι.cribrare.Cribrauiſſe.
σιτευτός.ἡ.ον.ſaginatus.a.um
σιτιστός.ἡ.ον.Altilis.e.
σιτομέτριον.ου.Το.Tritici menſura.
σῖτος.ου.ὁ.Triticum.
σιωπάω ϛ σιωπῶ.π.σω.ττ.κα. Taceo.ſileo.
σιωπή.ης.ἡ.ſilentium.
σκανδαλίζω.μ.σω.ττ.κα.ſcandalizo.
σκάνδαλον.ου.Το.ſcandalum.
σκάπτω.μ.ψω.π.φα.Fodio.
σκάφη.ης.ἡ.ſcarpha.nauis.
σκέλος.εος.Το.Crus.
σκεπάζω.μ.σω.ττ.κα.protego. Tego.
σκέπασμα.Τος.Το.Indumentum
σκεπαστής.οῦ.ὁ.Viſitatoꝛ.
σκέπη.ης.ἡ.Tegumentum.velamentum.
σκευάζω.μ.σω.ττ.κα.ꝓparo. paro.
σκευή.ης.ἡ.Armamenta cuiuſcunqꝫ rei.
σκεῦος.εος.Το.ſuppellex.Sarcina.vas.

σκηνή.ης.ἡ.scena.tabernaculum.
σκηνοπηγία.ωρ.Τα.scenopegia. festum tabernaculorũ
σκηνοποιός.ου.ὁ.opifex tabernaculorũ
σκῆνος.εος.Το.tabernaculum.
σκηνόω ϛ σκηνῶ.υ.σω.ῶ. κα.habito.contubernor.castrametor.pono tentorium. habitatio
σκήνωμα.Τος.το.Tabernaculum.
σκῆπτρον.ου.Το.sceptrũ.
σκιά.ας.ἡ.Umbra.
σκιάζω.υ.σω.ῶ.κα. obumbro.
σκιρτάω ϛ σκιρτῶ. υ.σω.π.κα. Exulto.
σκληροκαρδία.ας.ἡ.duritiacordis
σκληρός.ά.όν.durus.a.um.
σκληρότης.Τος.ἡ. Duritia.
σκληροτράχηλος.η.ον.Durus ceruice.a.um.
σκληρύνω.υ.νω.ῶ.κα.Induro.
σκληρυσμός.ου. ὁ. Induratio. obduratio.
σκῦφον.ου. Το. Genus animalis paruuli volatilis.
σκολιός.ά.όν.Tortuosus.obliquus. prauus.a.um.
σκόλοψ.οπος.ὁ.stimulus.
σκοπέω ϛ σκοπῶ. υ.σω. ῶ.κα. considero.speculor.animaduerto.
σκοπιά.ας.ἡ.speculatio.specula.
σκοπός.οῦ.ὁ.signum ad quod dirigitur sagitta. propositũ aliquod ad quod pergimus.speculator.
σκορακισμός.οῦ. ὁ. flocci factio. vilipensio.contemptus
σκορπίζω.υ.σω.π.κα.spargo.
σκορπίος.ου.ὁ.scorpius.
σκοτεινός.ή.όν.tenebrosus.a.um.
σκοτία.ας.ἡ.Tenebre. rum.
σκοτίζω.υ.σω.π.κα.obscuro.obtenebro.
σκότος.εος.Το.tenebre.rũ. nebro.
σκοτόω ϛ σκοτῶ.υ.σω.π. κα.obtenebro.obscuro.
σκυβαλίζομαι.υ.σομαι.π.μαι. reprobor.floccipendor.
σκύβαλον.ου. Το. Stercus.
σκυθρωπός.ή.όν.tristis.seuer9.a.ũ.
σκύλλω.υ.λω.ῶ.κα.vexo.molesto.as.
σκύλα.ων.Τα.spolia. sto.as.
σκυλεύω.υ.σω.ῶ.κα. spolio.as.
σκωληκόβρωτος.η.ον.Consumptus.a vermibus.a.um.
σκώληξ.κος.ὁ.Vermis. simarado
σμαράγδιτος.η.ον.res ex lapide
σμάραγδος.ου.ὁ.smaragdus la pis.preciosus.
σμικρύνω.υ.νω.π.κα.Diminuo.
σμύρνα.ης.ἡ.Myrrha.
σμυρνίζω.υ.σω.ῶ.κα.myrrho.as. myrrha condio.
σοί.Tibi.
σορός.οῦ.ἡ. loculi mortuorum.
σός.ή.όν.Tuus.a.um.
σοῦ.tui.genitiuus a prono.tu.
σουδάριον.ου.Το.linteũ.sudariũ
σοφία.ας.ἡ.sapientia.
σοφίζομαι.υ.σομαι.ῶ.μαι. Sapiens videri volo.
σοφιζω.υ.σω.ῶ.κα.instruo. informo.Doceo.
σοφός.ή.όν.sapiens.
σπαράττω.υ.ξω.ῶ.χα.conturbo.Lacero.
σπάργαμον.ου.Το. inuolucrum. fascia qua infans inuoluitur.
σπαργανόω ϛ σπαργανῶ. υ. σω.ῶ.κα.Inuoluo.
σπαρείς.εντος.ὁ.seminatus.
σπαρῶ.seminatus fuero.
σπαταλάω ϛ σπαταλῶ.υ.σω. ῶ.κα.delitiose.voluptuose viuo.
σπατάλη.ης.ἡ.Libus.esca.
σπάω ϛ σπῶ.υ.σω.ῶ.κα.educo.
σπεῖρα.ας.ἡ. Cohors militum.
σπειρω.υ.ρω.ῶ.κα.semino.
σπεκουλάτωρ.ορος.ὁ.satelles.
σπένδομαι.υ.σομαι.π.μαι. sacrificor.consecror. indutias facio.
σπένδω.υ.σω.ῶ.κα.sacrifico.libo
σπονδεῖον.ου.Το.calix.vas ad libandũ.
σπέρμα.Τος.Το.semẽ.
σπερμολογος.η.ον.seminiuerbi9 loquax.qui uerba disseminat.
σπεύδω.υ.σω.ῶ.κα. Festino. accelero.
σπήλαιον.ου.Το.spelũca.
σπιθαμή.ης.ἡ.palmus.
σπιλάς.άδος.ἡ.scopulus.
σπιλόω ϛ σπιλῶ.υ. σω. π.κα. Polluo. Maculo.
σπῖλος.ου.ὁ. Macula.
σπιλόω ϛ σπιλῶ.υ.σω. ῶ.κα. Polluo. Maculo.
σπιμθήρ.ρος.ὁ.scintilla.
σπλάγχνα.ων.Τα. Viscera.
σπλαγχνίζομαι.υ. σομαι. ῶ. σμαι. Misereor.
σπλαγχνοφάγος.ου.ὁ. Qui comedit viscera.
σπόγγος.ου.ὁ.spongia.
σπολος.ου.ὁ.Limis.
σπόριμος.η.ον.satus.a. um.
σπόρος.ου.ὁ.semen.
σπουδάζω.υ.σω.ῶ.κα.sollicitus sum.do operã.
σπουδαῖος.α.ον.sollicitus.virtuosus.a.um. Ius.
σπουδαιότερος.α.ον. sollicitior.
σπουδαιοτέρως.sollicitius.
σπουδαίως.sollicite.
σπουδή.ης.ἡ.sollicitudo.diligẽtia.
σπυρίς.ίδος.ἡ.sporta.
σταγών.όνος.ὁ.Gutta.
στάδιος.ου.ὁ.stadium.
σταθείς.έντος.ὁ.stans.postq̃ stetit
σταθήναι.stetisse
σταθήσομαι.stabo.perdurabo. põderabor.
σταθμός.οῦ.ὁ.Pondus. libra.statera.statua.stabulũ. residentia.
σταθῶ.stem.stetero.
στάκτη.ης.ἡ.Genus.odoramenti.
στάμνος.ου.ὁ.Urna.
στάς.άντος.ὁ. postquam stetit.
στάσιμος.η.ον.stataritus.a. um.stabilis.e.
στάσις.εως.ἡ.seditio.quies.status. permansio.
στατήρ.ρος.ὁ.stater.genus nummi
σταυρός.οῦ.ὁ.crux.
σταυρόω ϛ σταυρῶ.υ.σῶ.π.κα crucifigo.
σταφυλή.ης.ἡ.Uua.
στάχυς.υος.ὁ.spica.
στέαρ.Τος.Το.Adeps.
στέγη.ης.ἡ.Domus.tectum.
στένω.υ.ξω.π.χα. sustingo. celo. cooperio.
στεῖρα.ας.ἡ.sterilis.fe.ge.
στειρόομαι ϛ στειροῦμαι.υ.σομαι.ῶ.μαι.sterilis efficior vel fum.
στέλεχος.εος.Το.stipes. truncus.
στέλλομαι.υ.ουμαι.ῶ.μαι. Deuito.recedo.fecedo ab aliqua re.interfacio.nauigo.particeps fũ.possideo
στέμμα.ατος.Το.corona. coronatio.stemma.
στεμαγμός.ου.ὁ. Gemitus.
στεμάζω.υ.ξω.ῶ.χα.Gemo.
στερός.ή.όν.Angustus.a.um.
στερροχωρέομαι ϛ στερροχῶρουμαι.υ.σομαι.π.ημαι. Angustior.fatigor.arto.
στερροχωρία.ας.ἡ. Angustia.

στέμωσις.εως.ἡ.angustia. tribulatio.aduersitas.
στέργω.μ.ξω.ττ.χα.amo.tolero. contentus sum.
στερεός.ά.όμ.Solidus.firmꝰ.a.um.
στερέοω τ στερεῶ.μ.σω.ττ.κα. Confirmo.roboro.
στερέωμα.τος.Το.firmamẽtum
στερέωσις.εως.ἡ.robur.fortitudo.
στέρμα.ωμ.Τα.planicies late τ plane ipsius terre
στεφανηφορέω τ στεφανηφορῶ.μ.σω.ττ.κα.Coronor.coronas gero.
στεφανόω τ στεφανῶ.μ.σω.ττ.κα.Corono.as.
στέφω.μ.ψω.ττ.φα.Corono.
στῆθι.Sta.erigere.surge.
στῆθος.εος.Το.Pectus.
στῆκομ.Sta.
στήκω.μ.ξω.ττ.χα.Sto.
στήλη.ης.ἡ.Columna.
στῆμαι.Stetisse.
στῆσομ.Statue.sta.
στήριγμα.Τος.Το. Firmamentus. Stabilimentum [tio
στηριγμός.ού.ὁ.firmitas.roboratio
στηρίζω.μ.ξω.π.χα.firmo.roboro.
στῆσαι.stetisse.excitauisse [as.
στήσας.αρτος.ὁ.Postquam statuit.stetit.stare fecit
στήσω.Stem.cõstituã.statuam
στιβάδες.ωμ.αι.Stramenta. stragula. Arborum summitates. virgarum fragmenta.mẽse.lecti.mense in humo.accubitus ex virgis.
στίγμα.ατος.Το.Stigma.pũctus.
στιγμή.ης.ἡ.pũctus. [signum.
στίλβω.Splendeo.fulgeo.
στιππύομ.ού.Το. Stuppa.
στοά.ας.ἡ.porticus.
στοιβάδες.ωμ.αἱ. Idem quod στιβάδες.
στοιχεῖομ.ού.Το.Elementuꝫ.principium.littera.
στοιχέω τ στοιχῶ.μ.σω.ττ.κα. Vado.procedo.ambulo.
στολή.ης.ἡ.stola.genus vestis.
στολισμός.ού.ὁ.vestitus.
στόμα.Τος.το.os.oris
στόμαχος.ού.ὁ.stomachus.
στόμωμα.ατος.Το.Cõsolidatio. ferruminatio ferri.
στοχάζομαι.μ.σομαι.ττ.μαι. Estimo.conecto.aspicio.vado.peruenio ad certitudinẽ.
στρατεία.ας.ἡ.militie dignitas.hoc est prefectura vt tribunatus.centurionatus.vel huiusmodi.
στράτευμα.Τος.Το.Exercitus
στρατεύομαι.μ.σομαι.ττ.μαι. Milito.as.
στρατηγός.ού.ὁ.Dux.
στρατιά.ας.ἡ.Exercitus.
στρατιώτης.ού.ὁ. Miles.
στρατολογέω τ στρατολογῶ.μ.σω.ττ.κα.Exercitum duco. imperator sum.
στρατοπεδάρχης.ού.ὁ. Tribunus militum.preses militie.
στρατόπεδομ.ού.Το. Exercitus
στραφείς.ἐντος.ὁ.conuersus
στραφήσομαι.conuertar.
στραφῶ.cõuersꝰ fuero.cõuertar.
στρέβλη.ης.ἡ.contorsio.tortura.cruciatus illa que fit cũ aliquis torquetur
στρεβλός.ή.όμ.tortuosus.depra uatus.a.um.
στρεβλόω τ στρεβλῶ.μ.σω.ττ.κα.Deprauo.torqueo.ligo.flagello.
στρέφω.μ.ψω.ττ.φα. conuerto.
στρηνιάω τ στρηνιῶ.μ.σω.π.κα. Luxurior.vitiosus sum.
στρῆνος.Luxus.Delitie.
στρουθίομ.ού.Το.passer.
στροφή.ης.ἡ.Versutia.
στρόφος.ού.ὁ.Dolor intestinorum. Tormines.
στρώμνυμι.μ.σω.ττ.κα. Sterno.
στρωμνύω.μ.σω.π.κα. Sterno.
σῠγητός.ή.όμ.Odibilis.e.odio dignus.a.um.
στυγνάζω.μ.σω.π.κα. Tristis sũ.
στυγνός.ή.όμ.horrendus.a. um.
στύλος.ού.ὁ.Colũna.basis super columnã.
στῶ.Stem.stetero.
στωικός.ή.όμ.Stoicus.a. um.secta fuit philosophorum.
σύ.Tu.
συγγελάω τ συγγελῶ.μ.σω.ττ.κα.corrideo.simul rideo.
συγγένεια.ας.ἡ. Cognatio.
συγγενής.ες.ὁ.ἡ. Cognatus.propinquus.a.um.
συγγενίς.λος.ἡ.Cognata.
συγγηράω τ συγγηρῶ.μ.σω.ττ.κα.Consenesco.
συγγνώμη.ης.ἡ.Venia.
συγγνωστός.ή.όμ. Ignoscendus venia dignus.a.um.
συγγυμνασία.ας.ἡ.Coexercitatio.conuersatio.
συγκάθημαι.Simul sedeo.
συγκατίζω.μ.σῶ.ττ.κα. Simul sedeo.simul sedere facio.
συγκακοπαθέω τ συγκακοπαθῶ.μ.σω.ττ.κα. Simul laboro. erumnas tolero.
συγκακουχέομαι τ συγκακουχοῦμαι.μ.σομαι.ττ.μαι.affligor.
συγκαλέω τ συγκαλῶ.μ.σω.ττ.κα.Conuoco.
συγκαλύπτω.μ.ψω.ττ.φα.cooperio.Velo.as. [as.
συγκάπτω.μ.ψω.ττ.φα.incurruo
συγκαταβαίνω.μ.σομαι.π.κα. Simul descendo.
συγκατέβας.αρτος.ὁ. Postquã simul descendit. [positio
συγκατάθεσις.εως.ἡ.consẽsus.cõ
συγκατατίθεμαι.μ.σομαι.ττ.μαι.Assentior.consentio.
συγκαταψηφίζω.μ.σω.ττ.κα. Simul.numero.as. connumero.
συγκατέβην. simul descendi. [tui.
συγκατεψηφίσθην. cõnumeratꝰ
σύγκειμαι.componor. [ta
συγκεκαλυμμένος.ή.όμ. cooptꝰ velatus.a.um. [a.um.
συγκεκλεισμένος.ή.όμ.concluſꝰ.
συγκεκραμένος.ή.όμ.commixtus admixtus.temperatus.a.um.
συγκεκυφώς.οτος.ὁ. postq̃ icurauit τ inclinauit se.
συγκεράννυμι.μ.σω.ττ.κα. tempero.misceo. [pero.misceo.
συγκεραννύω.μ.σω.ττ.κα.tem-
συγκέχυμαι.cõfusꝰ. turbatꝰ fuz.
συγκεχυμένος.ή.όμ. Confusus. perturbatus.a.um.
συγκινέω τ συγκινῶ.μ.σω.ττ.κα.Simul moueo. commoueo.
συγκλείω.μ.σω.ττ.κα. Simul claudo.concludo.
συγκληρονόμος.ου.ὁ. Coheres.simul heres. [rundo.
συγκλύζω.μ.σω.ττ.κα. simul in-
συγκοιμωμένη τ συγκοιμωμῶ.μ.σω.ττ.κα. Particeps sum.
συγκοιμωμός.ού.ὁ.focꝰ.particeps
συγκολλάω τ συγκολλῶ.μ.σω.ττ.κα.Conglutino.
συγγνωστός.ή.όμ. Ignoscendus

mul fero.
σύγκριμα.τος.Το.cõparatio.
συγκρίνω.μ.νω.ττ.κα. comparo.
σύγκρισις.εως.ἡ. comparatio.
συγκυρία.ας.ἡ.Occasio.sors.
συγκύπτω.μ.ψω.ττ.φα. Inclinor.vel inclino aliud.
συγκύφω.μ.ψω.ττ.φα.Inclinor inclino aliud.
συγχαίρω.μ.σομαι.ττ.κα. Congratulor.congaudeo.
συγχέω.μ.ενσω.π.κα.Confundo
συγχράομαι τ συγχρῶμαι. μ.σομαι.π.μαι.cõmunico.coutor.
σύγχυσις.εως.ἡ. Confusio.
συζάω τ συζῶ.μ.σω.ττ.κα. simul viuo.
συζεύγνυμι.μ.ξω.ττ.χα.cõiũgo.
συζευγνύω.μ.ξω.π.χα.cõiũgo.
συζήσω.Simul viuam.
συζητέω τ συζητῶ.μ.σω.ττ.κα. Conquiro.disputo.
συζήτησις.εως.ἡ.cõquisitio.questio
συζητητής.ού.ὁ.Conquisitor. exq̃sitor.scrutator.
σύζυγος.ή.όμ.cõpar.sub eodẽ iugo
συζωοποιέω τ συζωοποιῶ.μ.σω.π.κα.conuiuifico.
συκάμινομ.ου.Το.genus arboris sic vocate.
συκῆ.ης.ἡ.ficus arbor.
συκομοραία.ας.ἡ.arbor sic vocata
συκομωρεά.ας.ἡ.arbor sic vocata
σύκομ.ου.Το.ficus fructus.
συκοφαντέω τ συκοφαντῶ.μ.σω.π.κα.calumnior.falsã litẽ intẽdo. fraudulenter aliquid quero.
συλαγωγέω τ συλαγωγῶ.μ.σω.ττ.κα.Decipio.
συλέω τ συλῶ.μ.σω.ττ.κα. predor.Rapio.
συλλαβεῖν.cõprehendisse.
συλλαβέσθαι.Adiuuisse. comprehensum fuisse.
συλλαβόμενος.ή.όμ. Postquam comprehendit.comprehensus est.
συλλαβών.ορτος.ὁ.Postquam adiunit.comprehendit.
συλλαλέω τ συλλαλῶ.μ.σω.ττ.κα.colloquor.[μαι.Adiuuo.
συλλαμβάνομαι.μ.ψομαι.ττ.
συλλαμβάνω.μ.ψομαι.π.μαι Adiuuo.comprehendo.concipio.
συλλέγω.μ.ξω.ττ.χα. colligo.
συλληφθείς.ἐντος.ὁ.comprehensus.conceptus.
συλληφθῆναι. Comprehensum. conceptum fuisse.
συλλήψομαι.cõprehẽdã.cõcipiaz
συλλογίζομαι.μ.σομαι.π.μαι colligo.
συλλογισμός.ού.ὁ. Ratiocinatio.collectio.cogitatio.
συλλυπέομαι τ συλλυποῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.cõtristor.simul tristor.
συμβαίνω.μ.σομαι.π.κα. cõtingo.accido.
συμβάλλω.μ.λω.π.κα.confero. simul iacio.concurro. simul venio.
συμβάς.αρτος.ὁ.postquã accidit
συμβασιλεύω.μ.σω.ττ.κα.simul regno.as.
συμβέβηκα.contigi.accidi.
συμβεβηκός.οτος.ὁ.Postquam contigit.accidit.
συμβέβλημαι.contuli.prosui.
συμβησόμενος.ή.όμ. Qui contiget.eueniet.
συμβιβάζομαι.μ.σομαι.π.μαι. Iu societatem venio.
συμβιβάζω.μ.σω.ττ.κα.certior fũ certior fio.cõnecto.instruo.docco.
συμβίωσις.εως.ἡ.communicatio vite.contubernium.sodalitas.
συμβιώσομαι.simul viuã.
συμβολοκοπέω τ συμβολοκοπῶ.μ.σω.ττ.κα.pticeps fũ.pueror
σύμβολομ.ου.Το.Signum. similitudo.accidens quod proprie declarat rem aliquã.
συμβουλεύομαι.μ.σομαι.ττ.μαι.consulto.delibero.
συμβουλεύω.μ.σω.ττ.κα.cõsulo.
συμβουλία.ας.ἡ.cõsilium.
συμβούλιομ.ου.Το.pcliũ.cõsiliũ
σύμβουλος.ου.ὁ.consiliarius.
συμμαθητής.ού.ὁ. cõdiscipulus.
συμμαρτυρέω τ συμμαρτυρῶ.μ.σω.ττ.κα.testimoniũ reddo.
συμμερίζομαι.μ.σομαι.π.μαι. comparticipo. [particeps.
συμμέτοχος.ου.ὁ. consocius.cõ
συμμιμητής.ού.ὁ.coimitator.
συμμορφόομαι τ συμμορφοῦμαι.μ.σομαι.π.μαι.figuror
σύμμορφος.ή.όμ.conformis. eiusdem forme
συμπαθέω τ συμπαθῶ.μ.σω.π.κα.compatior.condoleo. misereor.
συμπαθής.εος.ὁ.ἡ. compatiens. qui cõdolet.
συμπαίζω.μ.σω.ττ.κα. colludo.
συμπαραγενόμενος.ή.όμ.Post quam simul venit.
συμπαραγίνομαι.μ.σομαι.π.ημαι.Simul venio.ad fum.fauco
συμπαρακαλέω τ συμπαρακαλῶ.μ.σω.ττ.κα.Simul aduoco exhortor.consolor.
συμπαρακληθῆναι.Simul consolatum esse.
συμπαραλαβεῖν. Simul assumpsisse. coassumpsisse.
συμπαραλαβών.ορτος.ὁ. post quam coaccepit. simul sumpsit.
συμπαραλαμβάνω.μ.ψομαι ττ.μαι. Simul accipio. Imanco
συμπαραμένω.μ.νω.ττ.κα.simul
συμπαρεγενόμην.simꝰ affui.fui.
συμπαρειμι.simul sũ. simul adsũ.
συμπαρών.ορτος.ὁ.Postquam simul affuit.
συμπάσχω.μ.σομαι.ττ.θα.compatior.condoleo. [mitto.
συμπέμπω.μ.ψω.ττ.φα. simul
συμπεριλαβών.ορτος.ὁ. Post quam simul accepit.
συμπεριλαμβάνω.μ.ψομαι. ττ.μαι. coaccipio.simul accipio.
συμπεριφέρομαι.μ.σομαι.ττ.γμαι.Simꝰ feror.pſētio. idē ſētio.
συμπεφυκώς.οτος.ὁ.Simul natus.inuolutus.innexus.a.um
συμπίνω.μ.σω.π.κα.simul bibo.
συμπληρόω τ συμπληρῶ.μ.σω.ττ.κα.compleo. [strangulo.
συμπνίγω.μ.ξω.ττ.χα. suffoco.
συμπολίτης.ού.ὁ.conciuis.
συμπομπέω τ συμπομπῶ.μ.σω.ττ.κα.Simul laboro.
συμπορεύομαι.μ.σομαι.π.μαι conuenio.concurro. confluo.
συμπόσιομ.ου.Το.conuiuiũ.
συμπρεσβύτερος.ά.όμ.cõsenior.
συμφέρω.μ.σω.ττ.κα.Confero. prosum.in vtium confero.
σύμφημι.μ.σω.π.κα.consentio.cõsono.concordo. [tas.
συμφορά.ας.ἡ. calamitas.aduersi
συμφυλέτης.ού.ὁ. contribulis. Ex eadem tribu.
συμφύρομαι.μ.σομαι.ττ.μαι. conglutinor. coagmentor. subigor vt massa τ commiscear.

συμφύω.μ.σω.ϖ.κα.ſimĺ nascor.
συμφωνέω ϛ συμφωμῶ.μ.σω ϖ.κα.cōſentio.conuenio.
συμφώνησις.εως.ἡ.Conſonātia. concordia.conformitas.conuentio.
συμφωνία.ας ἡ.concordia vocum. melodia.ſymphonia.
σύμφωνος.η.ον.concors.cōſentiēs
συμψηφίζω.μ.σω.ϖ.κα. computo.connumero.
σύμ.cū.ſimul.
συμάγαγε.congrega.
συμαγαγεῖν.congregauiſſe.
συμαγάγω.cōgregē.cōgregauero.
συμαγαγών.ουτος.ὁ. poſtquam congregauit.
συμάγω.μ.ξω.ϖ.χα. congrego
συμαγωγή.ης.ἡ.Synagoga.congregatio.
συμαγωρίζομαι.μ.σομαι.ϖ. σμαι.cooperor.ſimĺ laboro.adiuuo
συμαθλέω ϛ συμαθλώ.μ.σω.π κα.collaboro.ſimul laboro.
συμαθροίζω.μ.σω.ϖ.κα.cōgrego
συμαίρω.μ.ρω.ϖ.κα.ſumo.pono confero. Suus.a.um
συμαιγμάλωτος.η.ον. concapti
συμακολουθέω ϛ συμακολουθῶ.μ.σω.ϖ.κα.ſimul ſequor.
συμαλγέω ϛ συμαλγῶ.μ. σω. ϖ.κα.cōdoleo.ſimul doleo.
συμαλίζομαι.μ.σομαι.π.σμαι. Simul comedo.
συμαραβαίνω.μ.σομαι.ϖ. κα. coaſcendo.ſimul aſcendo. Sdit
συμαραβάς.αντος.ὁ.poſtq̄ coaſcē
συμαράκειμαι.ſimul diſcumbo.
συμαραμίγνυμι.μ.ξω.ϖ.χα. cōmiſceo.ſimul miſceo.
συμαραμιγνύω.μ.ξω.ϖ.χα. cō miſceo.ſimul miſceo.
συμαραπαύομαι.μ.σομαι.π. μαι.ſimul quieſco.refrigeror.
συμαραστροφή.ης.ἡ.conuerſatio
συμαρεκείμην.ſimul diſcumbebam
συμαρτάω ϛ συμαρτῶ.μ.σω.π κα.Obuiā eo.obuio.contingo.Sro.
συμαρτιλάβωμαι.adiuuē.adiuue
συμαρτιλαμβάνομαι.μ.ψο μαι.ϖ.μμαι.adiuuo.ſimĺ ꝑualeo
συμαρτλέω ϛ συμαρτλῶ.μ.σω π.κα.ſimul haurio.
συμαπάγομαι.μ.ξομαι.π.μαι. conſentio.idem ſentio.
συμαϖάγω.μ.ξω.π.χα.ſimĺ duco

συμαϖέθανομ.ſimul perij.occubui. runt.
συμαϖέστειλα.ſimul miſi.
συμαπήχθην.ſimul ductus ſum.
συμαπόθανε.ſimul morere.
συμαϖοθανεῖν.ſimul mortuū fuiſſe
συμαϖοθνήσκω.μ.ουμαι.π.κα ſimul morior.commorior.
συμαπόλλυμι.μ.σομαι.π.κα.Simul pereo.
συμαϖολλύω.μ.σομαι.π. κα. ſimul pereo.
συμαπολοῦμαι. ſimul peribo.
συμαποστέλλω.μ.λω.ϖ. κα.ſimul mitto.
συμαϖολώμην. ſimul perij.
συμάπτω.μ.ψω.ϖ.φα.coniungo.contingo.pertingo.
συμάραι.ponere.poſtuiſſe.ſūpſiſſe.
συμαρμολογέω ϛ συμαρμολογῶ.μ.σω.ϖ.κα. conſtruo.
συμαρϖάζω.μ.ξω.ϖ.χα. corripio.rapio.arripio.
συμανξάνομαι.μ.σομαι.π.μαι ſimul creſco.
συμαχθείς.εντος.ὁ.cōgregatus.
σύμλειϖος.η.ον.qui ſimul cum alio cenat.
σύμλεσμος.ου.ὁ.vinculū.cōſtrictio
συμλέω.μ.σω.π.κα.colligo.
συμλιαιτάω ϛ συμλιαιτῶ.μ. σω.ϖ.κα.conuiuo.conuerſor
συμλοξάζω.μ.σω.π.κα. conglorificō
σύμλουλος.η.ον.cōſeruꝰ.a.ū.[fico
σύμλρομή.ης.ἡ.concurſus.us.
συμέβαινον.contingebam.ant.
συμέβαλλον.Diſputabam. conferebam.ſimul iaciebaz. ant.
συμεβαλόμην.cōtuli.profui.
συμέβην.contigi.accidi.
συμεβλήθην.ſimul iactus fui.comparatus fui. Liberaui.
συμεβουλευσάμην.cōſultaui.de
συμεγγίζω.μ.σω.ϖ.κα. appropinquo.
σύμεγγυς.prope. Conreſuſcito
συμεγείρω.μ.ρω.ϖ.κα.coercito.
συμέδραμον.concurri.runt.
συμεδρεύω.μ.σω.ϖ.κα. ſimul ſedeo.conſilio.
συμέδριον.ου.το.cōſeſſus.cōcilij
συμέζευξα.coniunxi.
συμεζήτουν.diſputabā.inquirebā.āt
συμεζωοποίησα.conuiuificaui.
συμεθέμην.compoſui.pactus ſum.

συμεθίζω.μ.σω.ϖ.κα.conſuefacio
συμέθλιβον.comprimebam.ant.cōpreſſi.runt.
συμείδησις.εως.ἡ.conſcientia.
συμείδω.μ.σω.π.κα.conſcius ſuꝫ. conſidero.
συμειλώς.οτος.ὁ.Poſtq̄ conſideraui.conſcius fui.
συμειληφώς.οτος.ὁ.poſtq̄ concē
σύμειμι.Simul ſum. conuerſor. pit
συμειπόμην.ſequebar. comitabar. ſecutus.comitatus fui.
συμεισελεύσομαι. ſimul ingrediar.ſimul intrabo.
συμεισέρχομαι.μ.σομαι.ϖ.θα. ſimul intro.
συμεισῆλθον.ſimul intraui.runt.
συμειχόμην.tenebar.ꝓhibēdebar
συμεκάθισα.ſimul ſedi.ſimul ſedere feci.
συμεκάλεσα.conuocaui.
συμέκλημος.η.ον.comes peregrinationis.peregrinus.a.um.
συμεκέρασα.Temperaui.
συμεκίνησα.commoui.
συμέκλεισα.concluſi.
συμεκόμισα.curaui.ſuſtuli.ſimĺ tuli
συμεκπολεμέω ϛ συμεκπολεμῶ.μ.σω.π.κα.ſimul pugno.
συμεκτίσθην.ſimul creatus fui.
συμέκτισμαι.ſimul creatus fui.
συμέλαβον.concepi.comprehendi. auxilium tuli.runt.
συμελάλησα.collocutus fui.
συμελάλουν.colloquebar. antur.
συμελάω ϛ συμελῶ.μ.σω.π.κα compello.reconcilio.
συμέλεξα.collegi.
συμελήλυθειν.conuenerā. in eundem locum cum aliis veneram.
συμελήλυθώς.οτος.ὁ. Poſtq̄ ſimul venit.
συμελθεῖν.conueniſſe.ſimul veniſſe
συμέλθω. conueniam. conuenero. ſimul venero.
συμελθών.ουτος.ὁ. poſtquam cōuenit.ſimul venit.
συμελογισάμην.cogitaui. collegi
συμεμέγκας.αντος.ὁ. Poſtquaz contulit.coaceruauit. ſimul tulit.
συμέξω.continebo.
συμεπάθησα.compaſſus fui.
συμεϖεθέμην.cōſenſi.ſimul adieci.
συμέπεμψα.ſimul miſi.
συμεϖέστην.ſimul inſurrexi.

συμεπιμαρτύρέω τ συμεπιμαρτυρῶ.μ.σω.π.κα. Simul teſtor. conteſtificor.
συμέπιομ.ſimul bibi.runt.
συμεπιτίθημι.μ.σω.ῶ. κα. Simul adjcio.conſentio. Appono.
συμεπληρούμην.ſimul cõplebar.
συμέπνιγομ.Suffocabã.ant.ui.rũt
συμέπνιξα.ſuffocaui.
συμέπομαι.μ.ψομαι. π.μμαι. conſequor.comitor.
συμεπορευόμην.ſimul ibam .
συμεργέω τ συμεργῶ.μ.σω.π κα.cooperor.
συμεργός.ου.ὁ.coopator. adiutor
συμέρχομαι.μ.σομαι.π. θα.cõuenio.confluo.ſimul venio.
σύνες.intellige. Γduco.
συνεσθίω.μ.σω.π.κα.Simul mã
σύνεσις.εως.ἡ. Intellectus.
συνεσπάραξα.diſſipaui.dilaceraui
συνεσταλμένος.η.ον. Abbreuiatus.breuis.c.
συνεσταυρώθην.concrucifix⁹ fui.
συνεσταύρωμαι.Cõcrucifix⁹ fui.
συνεσταυρωμένος.η.ον. Cõcrucifixus.a.um.ſimul crucifixus.a.ũ.
συνέστειλα.Corripui. Amoui.
συνέστηκα.Conſtiti.
συνέστησα.Exhibui.
συνεστώς.ῶτος.ὁ . poſtquam ſimul ſtetit.conſtitit.
συνέσχον.continui. runt.
συνέταξα.conſtitui . ordinaui.
συνετάφην.Conſepultus fui.
συνετεθείμην.conuraueram . conſpiraueram. Simul poſitus fuerã.
συνετέθην.Simul poſitus fui.conjurraui.conſpiraui.
συνετέλεσα.Conſumaui.finiui.
συνετελέσθην.fuit⁹. conſũpt⁹ fui.
συνετήρησα.Conſeruaui.
συνετήρουν.conſeruabam, ant.
συνετός.η.ον.prudens.intelligens.
συνέτριψα.Contriui.
συνετῶς.Prudenter.
συνεύλοκέω τ συνευλοκῶ.μ.σω.π. κα . Conſentio. applaudo particeps ſum.
συνευωχέομαι τ συνευωχοῦμαι.μ.σομαι.π.ημαι . Simul epulor.
συνέφαγον.Simul comedi. rũt.
συνεφίστημι.μ.σω.π.κα.Simul inſurgo.

συνεφωνήθην.conueni. cõcordaui.
συνεφώνησα.conueni.concordaui.
συνέχαιρον.congratulabar . antur.
συνέχεα.Confudi.
συνέχεον.Confundebam .concitabaz.ant.
συνέχομαι.μ.ξομαι.π.μαι . Detineor.coartor.
συνέχύθην.Confuſus fui.
συνέχω.μ.ξω.π.κα.Comprimo. coãgulo.coarto. circundo.cõtineo
συνεψήφισα.ꝑputaui, ꝑnumeraui
συνήγαγον.cõgregaui.collegi.rũt.
συνήγειρα.ꝑreſuſcitaui.coexcitaui.
συνηγέρθην.Conſurrexi.conreſuſcitatus fui.
συνηγμένος.η.ον.congregat⁹.a.ũ.
συνήδομαι.μ.σομαι.π.μαι.con delector.
συνήθεια.ας.ἡ.conſuetudo. mos.
συνήθλησα.Simul laborauí.
συνηθροισμένος.η.ον.congregatus.a.um.
συνῆκα.Intellexi.
συνήλασα.compuli. Reconciliaui.
συνῆλθον.conueni.runt.
συνηλικιώτης.ου.ὁ . coetaneus.
συνῆν.converſatus ſum.fui cum aliquo.ſimul fui vel eram.
συνήντησα.Obuiaui.
συνήργουν.cooperabar.antur.
συνηρπάκειν.corripuerã.arripuerã.
συνήρπασα.corripui.rapui.arripui
συνηρχόμην . conueniebam .
συνῆσαν . ſimul erant . converſati erant fuerunt.
συνήσω.Intelligam.
συνήχθην.cõgregatus ſum.cõueni.
συνθάπτω.μ.ψω.π.φα. Conſepelio.
συνθήκη.ης.ἡ.ſpõſio.pactũ. pactio.
συνθλάω τ συνθλῶ.μ.σω.π.κα Confringo.
συνθλίβω.μ.ψω.π.φα. cõprimo
συνθρύπτω.μ.ψω.π.φα.affligo
συνιλάσμ.ορτος.ὁ.Poſtquam cõſideraunt.aſperit.
συνιείς.εντος.ὁ.Intelligens.
συνιέναι.Intelligere.
συνίημι.μ.σω.π.κα.Intelligo.
συνιστάμω.commendo.
συνιστάω τ συνιστῶ.μ.σω.π. κα.cõmendo. Γcõſtituo.cõmẽdo
συνίστημι.μ.σω.π.κα. ſimul ſuz.
συνιῶ.intelligã.

συνιῶν.ωντος.ὁ.intelligens.
συνιών.ουντος.ὁ.conueniens.ſimul veniens.
συνκτίζω.μ.σω.π.κα. ſimul creo.
συνολεύω.μ.σω.π.κα.ſimul iter facio.
συνοδία.ας.ἡ.coitineratio. comitatus τ ſocietas in itinere.
σύνοιδα.conſcius fui.conſcius ſum
συνοικέω τ συνοικῶ.μ.σω.π.κα cohabito.
συνολκή.ης.ἡ.cõtractio.attractio.
συνομιλέω τ συνομιλῶ.μ.σω. π.κα.converſor.colloquor.
συνομορέω τ συνομορῶ.μ.σω ω.κα.cõtermin⁹ τ finitim⁹ habito
συνόντες.ων. οἱ . conuenientes.coexiſtentes.
συνουσιασμός.ου. ὁ . coitus.
συνοχή.ης.ἡ.preſſura.coarctatio.
συντάσσω.μ.ξω.π. χα . ordino. conſtituo.ig. Γſtitue.
συντάττω.μ.ξω.π.χα.ordino.con
συνταφείς.εντος.ὁ.ſepult⁹.a.ũ.
συντέλεια.ας.ἡ.conſumatio.finis. Adiumentum.vtilitas.
συντελέω τ συντελῶ.μ.σω.π. κα.conſumo.finio.
συντέμνω.μ.τμήσω.π.κα. Abbreuio.conſcindo.
συντετμημένος.η.ον.Abbreuiatus.conciſus.a.um.
συντετριμμένος.η.ον.concuſſus. contritus.confractus.quaſſat⁹.a.ũ
συντετρίφθαι.confractũ. cõtritũ cẽ
συντηρέω τ συντηρῶ.μ.σω.π. κα.conſeruo.cuſtodio.
συντίθεμαι.μ.σομαι.π.μαι.conſpiro.coniuro. Γpaciſcor.
συντίθημι.μ.σω.π.κα. Compono
σύντομος.η.ον.breuis.c.
συντόμως.Breuiter. Γcurro.
συντρέχω.μ.ουμαι.π.κα.con=
συντριβή.ης.ἡ.contritio.Afflictio.
συντρίβω.μ.ψω.π.φα.conflicto. concutio.Quaſſo.frango.
σύντριμμα.τος.τὸ.contritio. afflictio.
σύντροφος.η.ον.collactane⁹.a.ũ.
συντρώγω.μ.ουμαι.ſimul, comedo.
συντυγχάνω.μ. ξομαι . π.κα. Aldeo.conuenio.
συντυχεῖν.aduniſſe .conuenisſe.
συντύχω.Aldiero.conuenero.

συμπεκρίθην. Una simulauí. Alicui simulationi consensi.
συμποκρίνομαι. μ. ουμαι. ω. μαι. Simul simulo. Alicui simulationi consentio.
συμπονουργέω. τ συμπωουργῶ. μ. σω. π. κα. Adiuuo.
συμῶ. Intelligam.
συμωλίνω. μ. νω. π. κα. Parturio. dolores partus sentio.
συμωκηκώς. οτος. ὁ. Postq̃ simul habitauit.
συμωμοσία. ας. ἡ. coniuratio.
συμώμ. ομτος. ὁ. simul existens. cõuersans.
συριζω. μ. σω. ω. κα. sibilo. as.
συρισμός. ο υ. ὁ. sibilus.
σύρος. α. ον. Syrus. a. um.
σύρτις. εως. ἡ. Syrtis. locus in mari periculosus.
σύρω. μ. ρω. π. κα. traho. vi cõpello
συσπαράττω. μ. ξω. ω. χα. Dissipo. dilanio. dilacero.
σύσσεισμός. ου. ὁ. concussio. terremotus.
συσσείω. μ. σω. ω. κα. concutio.
σύσσημον. ου. το. signum.
σύσσωμος. η. ον. concorporalis. e.
συσταθείς. εμτος. ὁ. cõmendatus.
συστασιαστής. ου. ὁ. Qui simul cum alijs fecit seditionem.
σύστασις. εως. ἡ. cõstitutio. dispõ.
συστατικός. η. ον. Qui simul cum alijs fecit seditionem.
συσταυρόω. τ συστανρῶ. μ. σω. ω. κα. concrucifigo.
συστέλλω. μ. λω. π. κα. Abbreuio. corripio. Lco.
συστεμάζω. μ. σω. ω. κα. Ingemi
συστιασις. εως. ἡ. coepulatio. conuiuium.
συστοιχέω. τ συστοιχῶ. μ. σω ω. κα. connectus sum. ppe sum.
συστρατιώτης. ου. ὁ. commilito
συστρέφω. μ. ψω. π. φα. cõuerto. congrego. voluo.
συστροφή. ης. ἡ. conuersio.
συσχηματίζω. μ. σω. π. κα. conformo.
σφαγή. ης. ἡ. occisio. Clo.
σφαγίζω. μ. σω. π. κά. occido. iugu
σφάγιον. ου. το. Victima.
σφάζω. μ. ξω. π. κα. iugulo. occido
σφάλλομαι. μ. ουμαι. ω. μαι. Erro. pedem percutio. offendo.

σφάλλω. μ. λω. ω. κα. Erro. offendo. pedem ad lapidem percutio.
σφεμβόλη. ης. ἡ. fũda. τ locus in annulo vbi figitur lapis.
σφήξ. κος. ὁ. Vespa.
σφιγγία. ας. ἡ. parsimonia. tenuitas. victus.
σφόδρα. vehementer. valde.
σφοδρός. α. ον. validus. vehemens
σφοδρῶς. vehementer.
σφραγίς. ίδος. ἡ. sigillũ. signaculũ.
σφύρα. ας. ἡ. malleus.
σφυρόν. ου. το. planta pedis
σχεδία. ας. ἡ. nauis.
σχεδόν. circiter. ferme. quasi.
σχῆμα. ατος. το. figura. forma.
σχίζω. μ. σω. π. κα. scindo. diuido.
σχίσμα. ατος. το. scissura. scissura.
σχοινίον. ου. το. funiculus. funis. rudens. Cfus sum.
σχολάζω. μ. σω. ω. κα. vaco. ocio
σχολή. ης. ἡ. schola. ocium.
σχῶ. habeam. ro.
σώζω. μ. σω. π. κα. saluo. as.
σῶμα. τος. το. corpus.
σωματικός. η. ον. corporalis. e.
σωματικῶς. corporaliter.
σωρεύω. μ. σω. ω. κα. congero. accumulo.
σωρηδόν. aceruatim. cumulatim.
σωτήρ. ηρος. ὁ. saluator.
σωτηρία. ας. ἡ. saluatio.
σωτήριον. ου. το. salutare. saluatio
σωτήριος. α. ον. sanabil'. saluabil'. e.
σωφρονέω. τ σωφρονῶ. μ. σω. π κα. sapio. sapiens τ prudens sum.
σωφρονίζω. μ. σω. ω. κα. Prudẽtiam doceo.
σωφρονισμός. ου. ὁ. sobrietas.
σωφρόνως. prudenter. sobrie.
σωφροσύνη. ης. ἡ. sobrietas.
σώφρων. ονος. ὁ. ἡ. prudens.
Τά. Articulus prepositiuus numeri pluralis generis neutri.
Τάγμα. τος. το. ordo.
Τὰ δέ. partim autem.
Ταῖς. Articulus prepositiuus datiui pluralis generis feminini.
Τακήσομαι. liquescam.
Τακτός. η. ον. ordinatus. statutus. a. u
ταλαιπωρέω. τ Ταλαιπωρῶ. μ σω. ω. κα. Miser sum. in erumna positus sum.
Ταλαιωωρια. ας. ἡ. Infelicitas. miseria. erumna.

Ταλαίωωρος. α. ον. miser. a. um.
Ταλαντιαῖος. α. ον. Res tãti ponderis vt est talentum.
Τάλαντον. ου. το. talentum.
Τάλας. μος. ὁ. miser.
Ταμεῖον. ου. το. Cubiculum. repositorium. penetrale.
Τὰ μέν. partim quidem.
ταμίειον. ου. το. cubiculum. repositorium. penetrale.
Ταμῦν. nunc.
Ταμύω. μ. σω. π. κα. extendo.
Ταξάμενος. η. ον. postq̃ ordinauit. constituit. vel ordinatus τ constitutus fuit.
Τάξις. εως. ἡ. ordo. officium.
Ταπεινός. η. ον. humilis. e.
Ταπεινοφροσύνη. ης. ἡ. humilitas
Ταπεινόω. τ Ταπεινῶ. μ. σω. π. κα Humilio. as.
Ταπείνωσις. εως. ἡ. Humilitas. Humiliatio. Cturbo.
Ταράσσω. μ. ξω. ω. χα. turbo. per
Ταράττω. μ. ξω. ω. χα. turbo. pturbo. Cmultus.
Ταραχή. ης. ἡ. turbatio. cõmotio. tu
Ταραχθῶ. turbatus fuero.
Τάραχος. εος. το. tumult9. turbatio
Ταραχώδης. εως. ὁ. ἡ. Turbatiuus. tumultum faciens.
Ταρσός. ου. ὁ. Ala. penna. ordo remigantium. summa pars pedis iuxta digitos. vas in quo cõditur caseꝰ.
Ταρταρόω. τ Ταρταρῶ. μ. σω. π κα. In tartarum trudo τ mitto.
Τάς. Articulus prepositiuus. semi. g. numeri plura.
Τάσσω. μ. ξω. π. χα. ordino τ imagistratum colloco. constituo.
Τάττω. μ. ξω. ω. χα. Ordino τ imagistratum colloco. constituo.
Ταῦρος. ου. ὁ. taurus.
Ταῦτα. ων. τα. Hec. pluralis numeri. gene. neu.
Ταύτη. hac. aduerb. huic. fe. ge.
Ταφή. ης. ἡ. sepultura.
Τάφος. ου. ὁ. sepultura.
Τάχα. forte. aduerb.
Ταχέως. velociter. cito.
Ταχινός. η. ον. velox. celer.
Τάχιον. citius. velocius.
Ταχίων. ονος. ὁ. ἡ. velocior.
Τάχιστα. Velocissima. citissima. pluralis nu. τ aduerbialiter velocissime. citissime.

Τάχος.εος.το.velocitas.festinatio.
Ταχύνω.υμω.ω.κα. Accelero.festino.maturo.as.
Ταχύς.εος.ὁ. velox.celer.
Τέ.Et.
Τεθέαμαι. vidi.
Τεθεικα.posui.
Τεθεικώς.τος.ὁ.postq̃ posuit.
Τεθεμελιωμένος.η.ον. fundatus.a.um.
Τεθεμελιώμην. fundatus fueram.
Τεθεραπευμένος.η. ον. Sanatus. cultus.curatus.letari factus.a.um.
Τεθῆναι.positum fuisse.
Τεθησαυρισμένος.η.ον. Thesaurizatus.seruatus.a.um.
Τεθλιμμένος.η.ον. Pressus.compressus.arctatus.a.um.
Τεθνάναι. Mortuum fuisse.
Τέθνηκα. Mortuus fui.
Τεθνηκώς.οτος.ὁ.postq̃ mortuꝰ ẽ.
Τεθορυβημένος.η.ον. turbatus.q̃ tumultu aliquo consternatus est.
Τεθραμμένος.η.ον. Educatus.enutritus.a.um.
Τεθρανσμένος.η.ον.cõfractꝰ.a.ũ.
Τεθυμένος.η. ον. Occisus.immolatus.a.um.
Τεθῶ.ponar.positus fuero.
Τεῖχος.εος.το. Murus.
Τεκεῖν.peperisse.
Τεκμήριον.ου. To.cõiectura. Argumentum.
Τεκμίον.ον.το.filiolus.
Τεκμογορέω.τ Τεκμογωρῶ. μ. σω.ω.κα.filios procuro.τ gigno.
Τεκμογονία.ας.ἡ. Filiorũ creatio
Τέκμον.ου.το.filius.
Τεκμοτροφέω.τ Τεκμοτροφῶ.μ σω.ω.κα.filios educo.
Τεκμοφόνος.η.ον.filiorum occisor.
Τεκταίνω. μ.μω. ω.κα. Fabrico. molior.edifico.
Τέκτων.μος.ὁ.faber.
Τέκω.pariam.peperero.
Τέλειος.α.ον.perfectus.a.um.
Τελειότερος.α.ον. perfectior. us.
Τελειότης.τος.ἡ.perfectio. cõsummatio.completio.
Τελειόω.τ Τελειῶ.μ.σω.π.κα. cõsumo. perficio.
Τελείως.perfecte.
Τελείωσις. εως.ἡ. perfectio. consummatio.adimpletio.
Τελειωτὴς.ον.ὁ.pfector.cõsummator

Τε.τε.

Τελεσφορέω.τ Τελεσφορῶ. μ. σω.ω. κα. Fructum fero.
Τελετή.ης.ἡ.Sacrificium.
Τελευτάω.τ Τελευτῶ. μ.σω.ω. κα.finio.morior.
Τελευτή.ης.ἡ.obitus.mors.
Τελέω.τ Τελῶ.μ.σω.ω.κα. Consumo.perficio.soluo.
Τέλος.εος. το.finis.vectigal.
Τελώνης.ου.ὁ.publicanus.
Τελώνιον.ου.το.Teloneum.locus vbi sunt publicani.
Τέξομαι.pariam.
Τέρας.τος.το.monstrum.prodigiũ.
Τερέβινθος.ου.ὁ.terebinthꝰ arbor
Τέρμα.τος.το. Finis.
Τέρπω.μ.ψω.π.φα. delecto.
Τέρψις.εως.ἡ.delectatio.iucũditas
Τεσσαρα.ων.τα.quattuor.neu.ge.
Τεσσαράκοντα.quadraginta.
Τεσσαρακονταλύο .quadraginta duo .
Τεσσαρακονταέτης.εος.ὁ.ἡ.res quadraginta annorum.
Τεσσαρακοντατέσσαρες.ων.οἱ αἱ.quadraginta quattuor.
Τέσσαρες.ων.οἱ.αἱ. quattuor.
Τεσσαρεσκαιδέκατος.η.ον.quattuordecimus.a.um.
Τέταγμαι . Constitutus . ordinatus sui .
Τεταγμένος.η.ον. Constitutus.ordinatus.a.um.
Τεταμένος.η.ον . extensus.a. um.
Τεταπεινωμένος.η.ον. Humiliatus.a.um.
Τετάραγμαι.turbatꝰ.cõmotus fui.
Τεταραγμένος.η.ον.Commotus turbatus.a.um.
Τεταρταῖος.α.ον.quatriduanꝰ.a.ũ
Τέταρτος.η.ον.quartus.a . um.
Τετάχθαι. Ordinatum.constitutum fuisse.
Τετελείωκα.perfeci.consumaui.
Τετελείωμαι.perfectus sum.
Τετελειωμένος.η.ον. Perfectus. consummatus.a.um.
Τετέλεκα.perfeci.consumaui.
Τετελεκώς.τος.ὁ.postquam perfecit .finiuit.
Τετέλεσμαι.cõsumatus .pfectꝰ sui.
Τετηκώς.οτος.ὁ . postq̃ liquefactꝰ est.delicuit.
Τετήρηκα.seruaui.
Τετήρημαι.seruatus sum.

Τε.Τη.τε.τι.

Τετηρημένος.η.ον.seruatus.a.um.
Τετιμημένος.η.ον . Appreciatus. honoratus.a.um.
Τετράγωνος.η.ον.res quattuor angulorum.
Τετράδιον.ου. το. Res constans ex bis quattuor.i.ex octo.
Τετρακόσιος.α.ον.quadrigẽtꝰ.a.ũ
Τετρακισχίλιος. α. ον. quattuor mille.
Τετρακόσιος.α.ον.quadrigẽtꝰ.a.ũ
Τετράμηνος.η.ον.res q̃ttuor mẽsiũ
Τετραπλοῦς.η . ουν. Quadruplus.a.um.
Τετράπους.ους.ὁ. quadrupes.
Τετραρχέω.τ Τετραρχῶ.μ.σω ω.κα.Sum tetrarcha.
Τετράρχης.ου.ὁ . Princeps quattuor rerum.
Τετράστιχος.η.ον. Res quattuor ordinum τ versuum.
Τετραυματισμένος.η.ον. Vulneratus.a.um.
Τετραχηλισμένος.η.ον . Apertus.manifestus.a.um.
Τετύφλωκα.excecaui.
Τετύφωμαι.Inflatus fui τ superbia. elatus.
Τετυφωμένος.η.ον.Superbus.inflatus.a.um.
Τετύχηκα.Adeptus fui . Extiti.forte occurri.
Τεχμάομαι.τ Τεχμῶμαι. μ.σομαι.π.μαι.Fabrili arte vtor.fabrico
Τέχμη.ης.ἡ.ars.
Τεχμίτης.ου.ὁ.artifex.opifex.
Τεχμῖτις.ιος.ἡ. Mulier artifex et magistra .
Τεχθείς.εντος.ὁ. genitus . natus.
Τέφρα.ας.ἡ.cinis.
Τεφρόω. τ Τεφρῶ.μ.σω.ω. κα. In cinerem redigo.
Τῆ.Articulus prepositiuus:feminini generis:numeri singularis:dat.ca.
Τῆλε.Hinc.feminini generis . hac.
Τηκτός.η.ον.liquefactiuus. a.um.
Τήκω.μ.ξω.π.χα.liquefacio.
Τηλαυγῶς . Clare . dilucide . luculenter.
Τηλικοῦτος.η.ον. tantus.a.um.
Τήμ. Articulus prepositiuus: femini. generis: numeri singularis . Accusatiui casus.
Τηρέω.τ Τηρῶ.μ.σω.π.κα.seruo.
Τήρησις.εως.ἡ.Seruatio.custodia.

observatio.
Τῆς. Articulus prepositiuus. femini. generis: numeri singu. geni. casus.
Τί.μος.το. quid. aliquid.
Τιθέασιν. ponunt.
Τιθείς.εντος.ὁ. ponens.
Τιθημι.μ.σω.π.κα. Pono. facio. depono. exuo.
Τιθυμέω.τ Τιθυμῶ.μ. σω.ῶ. κα. nutrio vt nutrix.
Τίκτω.μ. ξομαι.ῶ.οκα. pario.
Τίλλω.μ. λω.π.κα. vello.
Τιμάομαι.τ Τιμῶμαι.μ.σομαι. ῶ.μαι. appretio.
Τιμάω.τ Τιμῶ.μ.σω.π.κα. honoro
Τιμή.ης.ἡ. Honor. precium.
Τίμιος.α.ον. pretiosus. honorabilis. e
Τιμιότης.τος.ἡ. pretiositas. Honoratio. precium.
Τιμιώτατος.η.ον. pretiosissim⁹.a.ũ
Τιμιώτερος.α.ον. pretiosior.
Τιμωρέω.τ Τιμωρῶ.μ.σω.π.κα. punio. castigo.
Τιμωρέωμαι. τ Τιμωροῦμαι. μ.σομαι.π.μαι. crucio. vlciscor.
Τιμωρία.ας.ἡ. Supplicium. vltio. punitio.
Τίμες.ων.οι.αι. Qui.q̃. iterrogatiue.
Τιμές.ων.ὁι.ἁι. quidã. quedã. pl.nu.
Τίσ.ιμος.ὁ.ἡ. quis que. quidã. q̃dam.
Τίτλος.ου.ὁ. Titulus.
Τίω.μ.σω.ῶ.κα. sustineo. patior. honoro. soluo.
Τιθείς.εμτος.ὁ. sectus. scissus. a.ũ.
Τό.ου.το. Articulus prepositiu⁹. nu. sing. neu. ge. nom. accu. τ voca. casus.
Τοιγαροῦν. itaq;. igitur.
Τοίνυν. igitur.
Τοιοῦτος.η.ον. talis. e.
Τοῖς. Articulus prepositiuus. generis masc. τ neu. num. plu. datiui casus.
Τοῖχος.ου.ὁ. paries.
Τοκαθημέραν. quottidie.
Τοκετός.ου.ὁ. partus.
Τόκος.ου.ὁ. vsura. partus.
Τολοιπόν. post hac. deinceps. iam.
Τολμάω.τ Τολμῶ.μ. σω.ῶ.κα Audeo.
Τολμηρός.α.ον. audax.
Τολμηρότερος.α.ον. confidentior. audentior.
Τολμητής.ου.ὁ. audax.
Τομώτερος.α.ον. penetrantior. potentior. efficatior.
Τόν. Articulus prepositiuus. masculi. gener. numeri singu. accus. cas.
Τόξον.ου.το. Arcus.
Τοπάζιον.ου.το. topazium. lapis pretiosus.
Τόπος.ου.ὁ. locus.
Τοπρότερον. prius.
Τοσαύτη. tanta. femini. generis.
Τοσοῦτος.η.ον. tãtus. tã multꝰ.a.ũ
Τοσούτω. tanto. aduer.
Τοσύμολον. omnino.
Τότε. Tunc.
Τοῦ. vt.
Τοῦ. Articulꝰ ꝓpositi. masculi. τ neu. gener. nume. singularis. geni. casus.
Τουναντίον. contrarium.
Τούς. Articulus prepositiuus. masc. gene. nume. plu. accusatiui casus.
Τουτέστιν. hoc est. idest.
Τοῦτο.ου.το. Hoc.
Τράγος.ου.ὁ. Caper.
Τραχύς. Asperus. expeditus in loquẽdo. manifestus. clarus. certus a.um.
Τράπεζα.ης.ἡ. mensa.
Τραπεζίτης.ου.ὁ. nummularius.
Τραῦμα.τος.το. vulnus.
Τραυματίζω.μ.σω.π.κα. vulnero
Τραχηλίζω.μ.σω.π.κα. per scapulam τ tergum scindo.
Τράχηλος.ου.ὁ. collum.
τραχύς.εῖσ.ἡ. asper.
Τρεῖς.ων.οἱ.αἱ. tres.
Τρέμω.μ.σω.ῶ.κα. tremo. trepido
Τρέφω.μ.ψω. ῶ. φα. alo. pasco. nutrio.
Τρέχω.μ.ουμαι.π.κά. Curro.
Τρία.ων.τα. tria.
Τριάκοντα. triginta.
Τριακόσιος.α.ον. trigessimus.
Τρίβολος.ου.ὁ. tribulus.
Τρίβος.ου.ἡ. semita.
Τριετία.ας.ἡ. triennium. spacium trium annorum.
Τρίζω.μ.σω.ῶ. κα. Illido. concutio. stridco.
Τρίμηνος.η.ον. res trium mensium
Τριπλάσιος.α.ον. triplus. a.um.
Τρίς. ter.
Τρισίν. tribus.
Τριστέγον.ου.το. tertiũ cenaculũ
Τρισχίλιος.α.ον. tria millia.
Τρίτος.η.ον. tertius. a.um.
Τρίχες.ων.αἱ. pilli. capilli.
Τρίχινος.η.ον. res facta ex pillis.
Τρόμος.ου.ὁ. Tremor. formido.
Τροπή.ης.ἡ. Conuersio. vicissitudo. reuersio.
Τρόπος.ου.ὁ. mos.
Τροποφορέω. τ Τροποφορῶ. μ.σω.π.κα. mores alicuius sustineo.
Τροφή.ης.ἡ. esca. cibus.
Τροφός.ου.ἡ. nutrix.
Τροχηλάτης.ου.ὁ. auriga.
Τροχία.ας.ἡ. Gressus. iter. itio. ambulatio. orbita. cursus. vestigium
Τροχός.ου.ὁ. rota. revolutio
Τρυβλίον.ου.το. catinus.
Τρυγάω.τ Τρυγῶ.μ.σω.ῶ.κα. Vindemio.
Τρυγέω.τ τρυγῶ.μ.σω.ῶ.κα. Vindemio.
Τρυγητής.ου.ὁ. Videmiator. messor. τ generaliter ꝺ omnem fructus colligit.
Τρυγών.ῶνος.ἡ. Turtur.
Τρύζω.μ.σω.π.κα. Stridco. inconditum sonum facio.
Τρυμαλιά.ας.ἡ. foramen.
Τρύπημα.τος.το. foramen.
Τρυφάω.τ Τρυφῶ.μ.σω.π.κα. Luxurior. delitior.
Τρυφή.ης.ἡ. voluptas. delitie. luxus
Τρύφημα.ατος.το. delitie. voluptas. luxus.
Τρύχω.μ.ξω.ῶ.χα. torqueo.
τράγω.μ. φαγοῦμαι. ῶ. κα. Comedo.
Τυγχάνω.μ.ξομαι. π.κα. Sum. forte sum. adipiscor.
Τυμπανίζω.μ.σω.π. κα. Ligno percutio. excutio. interficio.
Τύπος.ου.ὁ. figura. exemplar.
Τυπόω.τ τυπῶ.μ.σω.ῶ.κα. figuro. formo.
Τύπτω.μ.ψω. ῶ. φα. percutio. verbero.
Τυραννέω.τ Τυραννῶ.μ.σω. ῶ. κα. Domino: tanq̃ tyrannus.
Τυραννίς.ίδος.ἡ. Tyrannis. imperium violentum.
Τύραννος.ου.ὁ. tyrannus. rex.
Τυρβάζομαι.μ.σομαι. ῶ. μαι. Turbor.
Τυφλός.ου.ὁ. cecus.
Τυφλόω.τ Τυφλῶ.μ.σω.π. κα. exceco. as.
Τύφομαι.μ.ψομαι.ῶ.μμαι. fumum emitto. fumigo.
Τυφόομαι.τ Τυφοῦμαι. μ. σο-

μαι.π.μαι. inflor.
Τυφωνικός.η.ον. typhonicus. a.ũ.
Τυχεῖν. adeptum esse.
Τυχόν.ορτος.το. Quod euenit sortasse.
Τύχω. Eueniam. contingam. forte obtigero. adipiscar.
Τυχών.ῶν.ῶσα.ὸν. Qualiscunq;. vulgaris. ignobilis. forte obuẽiẽs. post ꝙ occurrit vel adeptus est.
Τῶ. Articulus prepositi masculi. τ neu. gene. numeri singularis. datiui ca.
Τῶν. Articulus prepositiuus. numeri pluralis. geniti. casus. oīs generis.
ὕαινα.ης.ἡ. hyena. animal sicvocatũ
ὑακίνθινος.η.ον. hyacinthinus. a.ũ
ὑάκινθος.ου.ὁ. hyacinthus.
ὑβρίζω.μ.σω.π.κα. contumelijs et injurijs afficio.
ὕβρις.εως.ἡ. iniuria. contumelia.
ὑβριστής.ου.ὁ. Contumeliosus. conuitiator.
ὑγεία.ας.ἡ. sanitas.
ὑγιαίνω.μ.νω.π.κα. Beneualeo. sanus sum.
ὑγίεια.ας.ἡ. sanitas.
ὑγιής.εος.ὁ.ἡ. sanus. a.um.
ὑγρός.α.ον. humidus. a.um.
ὕδατα.ων.τα. aque.
ὑδραγωγός.ου.ὁ. Aquator. aquatator. qui ad aquam ducit.
ὑδρία.ας.ἡ. hydria. vas aque.
ὑδροποτέω. τ ὑδροποτῶ. μ. σω.ῶ.κα. aquam bibo.
ὑδρωπικός.η.ον. hydropicus. a.ũ.
ὕδωρ.τος.το. aqua.
ὑέλινος.η.ον. Vitreus. a.um.
ὕελος.ου.ὁ. Vitrum.
ὑετός.ου.ὁ. pluuia.
ὑιοθεσία.ας.ἡ. adoptio.
ὑιός.ου.ὁ. Filius.
ὕλη.ης.ἡ. Silua. materia.
ὑλοτόμος.ου.ὁ. Ligna cedens. lignator.
ὑμᾶς. vos. accusatiui casus.
ὑμεῖς. Vos. nominatiui casus.
ὑμέτερος.α.ον. vester. a.um.
ὑμῖν. vobis. datiuus pluralis.
ὑμνέω τ ὑμνῶ.μ.σω.π.κα. laudo
ὑμνόω.τ ὑμνῶ.μ.σω.π.κα. laudo
ὑμῶν. vestrũ vel vestri. genit. plural.
ὕπαγε. vade.
ὑπάγω.μ.ξω.π.χα. vado.
ὑπακοή.ης.ἡ. obedientia.
ὑπακούω.μ.σω.ῶ.κα. obedio.
ὑπαμβαρος.η.ον. Sub viro. coniugatus. a.um.
ὑπαντάω.τ ὑπαντῶ. μ. σω. ῶ. κα. occurro. obuiam eo.
ὕπαρξις.εως.ἡ. Substantia. existentia. diuitie.
ὑπάρχοντα. ων. τα. Res familiaris. substantia. subsistentia.
ὑπάρχω.μ. ξω.ῶ.χα. sum. existo.
ὑπερβαλον. submisi. runt.
ὑπέδειξα. ostendi. demonstraui.
ὑπεδείχθην. ostensus fui.
ὑπεδεξάμην. suscepi. excepi.
ὑπέθηκα. supposui.
ὑπείκω.μ.ξω.ῶ.χα. obedio. pareo.
ὑπειληφώς.τος.ὁ. posteꝙ putauit. suspicatus est. supposuit.
ὑπέλαβον. suscepi. runt.
ὑπελάμβανον. Suspicabar. putabam. presupponebam. ant.
ὑπελείφθην. relictus sum.
ὑπέμεινα. Mansi. sustinui. perpessus sum.
ὑπέμενον. Mansi. remansi. remanebam. ant. runt.
ὑπεμνήσθην. recordatus fui.
ὑπεναντίον. contra. e regione.
ὑπεναντίος. α.ον. contrarius. a.ũ.
ὑπενεγκεῖν. sustinuisse.
ὑπενόησα. Putaui. cogitaui. suspicatus fui.
ὑπενόουν. suspicabar. antur.
ὑπέπλευσα. subnauigaui.
ὑπέρ. super. pro. supra. vltra.
ὑπεράγω.μ.ξω.π.χα. supero. superinduco. adulte etatis sum.
ὑπεραιρόω. τ ὑπεραιρῶ. μ.σω .π.κα. extollo.
ὑπέρακμος.η.ον. supadult⁹. a.us.
ὑπεράλλομαι.μ.οῦμαι.π.μαι. Transilio.
ὑπεράνω. Super. supra.
ὑπερασπίζω.μ.σω.π.κα. Defendo. protego.
ὑπερασπισμός.ου.ὁ. protectio. defensio.
ὑπεραυξάνω.μ.σω.ῶ.κα. Supercresco.
ὑπερβαίνω.μ.σομαι.π.κα. transgredior.
ὑπερβάλλομαι. μ. ουμαι. ῶ. μαι. dilato. procrastino.
ὑπερβαλλόντως. Eminenter. excellenter.
ὑπερβάλλω. emineo. excello.
ὑπερβήσομαι. transgrediar.
ὑπερβολή.ης.ἡ. eminẽtia. excellẽtia
ὑπερέβαλον. excellui. eminui. runt.
ὑπερείλω.μ.σω.ῶ.κα. Despicio. contemno.
ὑπερεκτείνω.μ.νω.π.κα. Superextendo.
ὑπερεκχύνομαι.μ.ουμαι.π.μαι superefluo.
ὑπερεμπίγχάνω.μ.ξομαι.π.κα Intercedo.
ὑπερεπέκεινα. Ultra.
ὑπερεπερίσσευσα. superabũdaui
ὑπερεπλεόνασα. superabundaui.
ὑπερέχω.μ.ξω.ῶ.κα. Emineo. superexisto. potestatem habeo. superfui. supero.
ὑπερῆρα. extuli. sublimaui.
ὑπερηφανεύομαι.μ.σομαι. ῶ. μαι. Superbio.
ὑπερηφανία.ας.ἡ. superbia.
ὑπερήφανος.η.ον. superbus. a.us.
ὑπεριλόμην. tos.ὁ. posteꝙ desperat. animaduertit.
ὑπερίλω. contemnaꝝ. contempsero.
ὑπέρμαχος.ου.ὁ. victor. vindex.
ὑπερνικάω.τ ὑπερνικῶ. μ. σω. ῶ. κα. Supero. vinco.
ὑπέρογκος.η.ον. Superbus. inflatus. a.um.
ὑπεροράω.τ ὑπερορῶ. μ.σω. ῶ κα. Despicio. contemno.
ὑπεροχή.ης.ἡ. Sublimitas.
ὑπερπερισσεύω. μ.σω. ῶ. κα. superabundo.
ὑπερπερισσῶς. Multo amplius. superabundanter.
ὑπερπλεονάζω. μ.σω. ῶ. κα. superabundo.
ὑπέρραψα. suffulsi. sui.
ὑπερυψόω. τ ὑπερυψῶ. μ. σω. π. κα. Supercresco.
ὑπερφρονέω. τ ὑπερφρονῶ. μ. σω. ῶ. κα. supersapio. plus sapio.
ὑπερῶον. ου. το. cenaculum.
ὑπεστειλάμην. Suppressi. dissimulaui. veritus sum. fugi.
ὑπέστελλον. subtrahebam. ant.
ὑπέστρεφον. reuertebar. antur.
ὑπέστρεψα. reuersus sum.
ὑπετάγην. subiectus fui.
ὑπέταξα. subiici. supposui.
ὑπέχω. μ. ξω. π. κα. sustineo. patior
ὑπεχώρησα. secessi.
ὑπῆγον. Ibam. ant. ui. rũt.

ὑπηκοος.α.ον. Obediens. subditus.a.um.
ὑπήκουον.obediebam.ant.
ὑπήκουσα.obedíui.
ὑπήρεγκα.sustinui.toleraui.
ὑπήρτησα.occurri.obuiam ui.
ὑπηρεσία.ας.ἡ. Ministerium.
ὑπηρετέω.τ ὑπηρετῶ. ω.σω.π. κα.seruio.ministro.
ὑπηρέτης.ου.ὁ. seruus. minister.
ὑπῆρχον.eram.ant.fui.runt.
ὑπισχνέομαι.τ ὑπισχνοῦμαι ω.σομαι.π.μαι. Pollicéor.
ὑπνος.ου.ὁ.somnus. [mio.
ὑπνόω.τ ὑπνῶ.ω.σω.π.κα. Dor
ὑπό. Ab. sub.
ὑποβάλλω.μ.λω.π.κα.submitto
ὑποβλέπω.ω.ψω.π.φα. Suspícor.admiror.veneror.
ὑπόγραμμον.ου.το. Exemplus.
ὑποδέδεγμαι. Suscepi.accepi.
ὑποδεδεμένος.η.ον.calciatꝰ.a.ũ.
ὑπόδειγμα.τος.το. Exemplum.
ὑποδείκνυμι.ω.ξω.π.χα. Ostendo.demonstro. [do.demonstro.
ὑποδειγνύω.ω.ξω.χα. Ostendo
ὑποδεῖξαι.ostẽdisse.demõstrauisse.
ὑποδείξω.ostẽdam.demonstrabo.
ὑποδέχομαι.ω.ξομαι.π.γμαι. Excipio.suscípio. [cio.
ὑποδέω.ω.σω.κα.subligo.calὑπόδημα.τος.το.calceus. [uit.
ὑποδήσας.αντος.ὁ.postꝫ calcia
ὑπόδικος.η.ον.Subditus. vltioni subiectus.a.um.
ὑποδραμών.οντος.ὁ.postꝫ decurrit.subcurrit.
ὑπολύω.ω.σω. κ. Subeo. succúbo.ingrediór.cõdo.subiduor.
ὑποζύγιος.α.ον.subiugalis.e.
ὑποζώννυμι.ω.σω.κα.Subcíngo. précingo.accingo.
ὑποζωννύω.ω.σω.κα.subcíngo.
ὑποθές.suppone.submitte.
ὑποκάτω. Sub.
ὑποκρίνομαι.ω.ουμαι.π.μαι. Simulo.
ὑπόκρισις.εως.ἡ. Hypocrisis.versutia.subiudicium.
ὑποκριτής.ου.ὁ. Hypocrita. Actor tragediarum.
ὑποκτείνω.νω.κα.occído.
ὑπολαβών.οντος.ὁ.postꝫ suscepit.respõdit.putauit.pſupposuit
ὑπολαμβάνω.ω. ψομαι. ω. μαι. Suscipio.præsuppono.puto. existimo
ὑπολείπω.ω.ψω.π.φα.relínquo
ὑπολήνιον.ου. To. Lacus.
ὑπόληψις.εως.ἡ. Suspitio.opínio.cogitatio.
ὑπολιπάνω.ω.νω.π.κα.relíquo
ὑπομείρας.αντος.ὁ.postꝫ tolerauit.pérpessus est.perstitit.
ὑπομεμενηκώς.οτος.ὁ.postꝫ toleráuit.sustínuit.passus est.perstitit.
ὑπομένω.ω.νω.π.κα.tolero.patentiaz habeo.permaneo.pseuero.
ὑπομιμνήσκω.ω.σω.κα. In memoriam reuoco.
ὑπομνῆσαι.in memoriã redúrisse.
ὑπομνημονεύω. ω. σω. κα. Recordor.
ὑπομνήσας.αντος.ὁ.postꝫ reuocáuit in memoriam.
ὑπόμνησις.εως.ἡ.recordatio.
ὑπομνήσω.Suggeram. In memoriam reuocabo.
ὑπομονή.ης.ἡ.patientia.
ὑπομοάω.τ ὑπομοῶ. ω. σω.κα. Arbitror.suspícor.
ὑπομόνημα.τος.το. Suspitio.opínio.tententia.
ὑπόμοια.ας.ἡ. Suspitio. Opinio. sententia.
ὑποσταλέω.ω.σω.π.κα.subnauigo
ὑποσπεω.ω.ενσω.κα. Suspíro.spiro.sufflo.
ὑποσπόλιον.ου.το. Scabellum.
ὑποστεύω.ω.σω.κα. Suspícor.suspectum habeo.
ὑποῤῥάπτω.ω.ψω.φα. subsuo.suffulcio.
ὑπόστασις.εως.ἡ.substantia.
ὑποστέλλομαι.ω.ουμαι.π.μαι Supprimo.detrabo.fugio.vereor.
ὑποστέλλω.ω.λω.κα. subtrabo. [bo.
ὑποστήσομαι. sustínebo. toleraὑποστολή.ης.ἡ.suppressio. fuga.
ὑποστρέφω.ω.ψω.π.φα. regrédior.reuertor.
ὑποστρώννυμι.ω.σω.π.κα. subiício.substerno.
ὑποσῤῥωννύω.σω.π.κα. subiício. substerno.
ὑποστρώσω. subiíciaz. substernã.
ὑποσχάζω.ω.σω.κα. claudico.
ὑπόσχεσις.εως.ἡ.pollicitatio.promissum.
ὑποταγή.ης.ἡ.obediẽtia.subiectio
ὑποταγῶ.subijciar.subiectꝰ fuero.
ὑποτάσσω.ω.ξω.π.χα. Subordino.subdo.subijcio.
ὑποτάττω.ω.ξω.ττω.χα. Subordino. subdo.subijcio.suppono.
ὑποτεταγμαι.subiectus sum.
ὑποτεταγμένος.η.ον. Subiectus.suppositus.a.um.
ὑποτίθεμαι.ω.σομαι. π. μαι. admoneo.consulo.
ὑποτίθημι.ω.σω.π.κα. suppono.
ὑποτρέχω.ω.ουμαι.ω.κα. subcurro.decurro.
ὑποτύπωσις.εως.ἡ. Informatio.figuratio.
ὑποφέρω.ω.σω.ω.κα.sustínco.
ὑποχείριος.α.ον. subditus. subiectus.a.um.
ὑποχωρέω. τ ὑποχωρῶ. ω. σω.π.κα.secedo.
ὑπωπιάζω.ω.σω.π.κα. Sugillo calumnior.
ὗς.ος.ὁ.ἡ.porcus.sus.
ὕσσωπος.ου.ἡ. hyssopus herba.
ὑστερέομαι.τ ὑστεροῦμαι. ω. σομαι.π.μαι.excido.abrelinquor.
ὑστερέω.τ ὑστερῶ.ω.σω.ω.κα Retrabo.τ auerto me. indigeo. defectuosus sum. desum.
ὑστέρημα.ατος.το.penuria. defectus.
ὑστέρησις.εως.ἡ.penuria.defectꝰ.
ὕστερον.postea.
ὕστερος.α.ον.posterior.us.
ὑφαντός.ἡ. ον.contextus.a.um.
ὑφίστημι.ω.σω.π.κα. Sustíneo.
ὑψηλός.η.ον.excelsus.a.um.
ὑψηλότερος.α.ον. Excelsior.us.
ὑψηλοφρονέω.τ ὑψηλοφρονῶ.ω.σω.π.κα.supbio.alta sapio
ὕψιστος.η.ον.altissimus. a.um.
ὕψος.εος. το.altitudo.
ὑψόω.τ ὑψῶ.ω.σω.π.κα.exalto eleuo.
ὕψωμα.ατος.το. Altitudo.celuz. vel ea que sunt in eo.
φάγε.comede.
φαγεῖν.comedere.comedisse.
φάγεσαι.comedes.
φάγος.ου.ὁ.vorax.
φάγω.comedã.comedero.
φαγών.τος.ὁ.postꝫ comedit.
φαίνομαι.ω.ουμαι. ω.μαι. apparéo.

φαίνω.ω.νω.κα.luceo.
φανερός.α.ον.manifestus.a.um.
φανερόω.τ φανερῶ.ω.σω.π. κα ostendo.declaro.manifesto.
φανερῶς.manifeste.palam.
φανέρωσις.εως.ἡ. manifestatio.
φανήσομαι. Apparebo.
φανός.ου.ὁ.laterna.clarus.
φανοῦμαι.Videbor.
φανόω.τ φανῶ.ω.σω.π.κα. Manifesto.τ propalo.
φαντάζομαι.σομαι.ω.μαι. figuro ea que vidi.vel fingo τ imaginor ea que non vidi. video in somnijs.
φαντασία.ας.ἡ.visio.visus.
φαντασιοκοπέω.τ φαντασιοκοπῶ.ω.σω.π.κα. Sine causa τ pro libito percutio.
φάντασμα.ατος.το. phãtasma.
φανῶ.apparcam.videar.
φάραγξ.γος.ἡ. Vallis. conuallis.
φαρετρα.ας.ἡ.pharetra.
φάρυγξ.γος.ὁ.Guttur.
φαρμακεία.ας.ἡ. Incantatio.venefícium.medicamen.
φαρμακία.ας.ἡ. Veneficium.
φαρμακός.ου.ὁ. Veneficus.
φάρμακον.ου. To. Veneficium.me
φασί.dicunt.affirmant. [dicamentũ
φᾶσις.εως.ἡ.fama rumor.
φάσκω.dico.affirmo.
φάσμα.τος.το.simulacrum.Visio.
φάτνη.ης.ἡ.præsepium. [phãtasma.
φαῦλος.η.ον.malus.inutilis.e.
φαυλότης.τος.ἡ.nugacitas.inutilitas
φέγγος.εος.το. Lumen.lux.
φείδομαι.μ.σομαι.ω.μαι.parco
φειδομένως.parce.
φειδώ.οος.ἡ.parcitas.parsimonia.
φελόνης.ου.ὁ. Penula. volumẽ ex pergameno habens legem scriptã. loculi pecuniarum. [co.
φέρω.μ.οισω.π.χα.fero.porto.ducit
φεύγω.μ.ξω.ω.χα.fugio.
φευκτός.η.ον. Fugiendus. dignus qui fugiatur.a.um.
φήμη.ης.ἡ.fama.
φημί.μ.σω.ω.κα.dico. affirmo.
φθάνω.μ.όσω.ω.κα. Præuénio.corrúpo.
φθαρτός.η.ον.corruptibilis.e.
φθαρῶ.corrúpar. [loquor.
φθέγγομαι. μ. ξομαι. ω. γμαι.
φθέγμα.ατος.το.sermo.
φθείρω.μ.ρω.π.κα.corrumpo
φθινοπώριος.η.ον.autumnalis. quando autumnus ipse desinit.
φθόγγος.ου.ὁ.sonus.
φθονερός.α.ον.inuidus.a.uz.
φθονέω.τ φθονῶ.μ.σω.ω.κα. inuideo. [uideo.
φθόνος.ου.ὁ.inuidia.
φθορά.ας.ἡ.corruptio.
φιάλη.ης.ἡ.phiala genus vasis.
φιλάγαθος.η.ον. Amator boni. vel bonorum.
φιλαδελφία.ας.ἡ.caritas fratris.
φιλάδελφος.η.ον. Amator fratrũ vel fraternitatis.
φίλανδρος.α.ον.amator viri.
φιλανθρωπία.ας.ἡ.Humanitas. humanitas.
φιλάνθρωπος. η.ον.benignꝰ.a.ũ.
φιλανθρώπως.benigniter.hũane
φιλάργυρος.α.ον.auarus. a.um.
φίλαυτος.η.ον.sepsum amans.
φιλέω.τ φιλῶ.ω.σω.π.κα. Amo. consuesco.osculor.
φιλήδονος.η.ον. Voluptatis amator.voluptuosus.a.um.
φίλημα.τος.το.osculum.
φιλία.ας.ἡ.amor.
φιλιάζω.ω.σω.ω. κα.amicus fũ.
φιλόθεος.α.ον.amator dei.
φιλομεικία.ας.ἡ.contentio.
φιλόμεικος.η.ον. contentiosus.a.ũ.
φιλοξενία.ας.ἡ. Hospitalitas.
φιλόξενος.η.ον. Hospitalis τ amator hospitalitatis.
φιλοπρωτεύω.ω.σω.π.κα. Volo primus cẽ.τ principatum gerere.
φίλος.η.ον.amicus.a.um.
φιλόσοφος.η.ον.amator sapiẽtie.
φιλόστοργος. η.ον. qui diligit. qui habet caritatem.
φιλότεκνος.η.ον. amator filiorum.
φιλοτιμέομαι. τ φιλοτιμοῦμαι.ω.σομαι.ω.μαι.Amo. diligenter aliquid ago.studeo.insolens sum.lautus τ liberalis sum. do operam.procuro. [diligentia.
φιλοτιμία.ας.ἡ.Ambitio. studium.
φιλότιμος.η.ον.bonus. honorificus.sponte exhibitus.a.um.
φιλοφρόνως.benigne τ humane.
φιλόφρων.ονος.ὁ.ἡ. Benignus. humanus.
φιλόψυχος.η.ον.amator animarum.
φιμόομαι.τ φιμοῦμαι.ω.σόμαι π.μαι.obmutesco.
φίμος.ου.ὁ. Mutus.
φιμόω.τ φιμῶ.ω.σω. ω.κα.obmutescere facio.os alligo.
φλέγω.ω.ξω.π.χα.ardeo.cõburo.
φλογίζω.ω.σω.ω.κα.inflamo.
φλοιος.ου.ὁ.cortex.
φλόξ.γος.ἡ.flamma.
φλυαρέω.τ φλυαρῶ.ω.σω.ω. κα.garrio.nugas loquor. [vanilocus.
φλύαρος.α.ον.nugarum locutor.
φοβέομαι.τ φοβοῦμαι.μ.σομαι.π.μαι. Timeo. [faciens.
φοβερός.α.ον.terribilis.terrorem
φόβητρον.ου. To.terror.terricula
φόβος.ου.ὁ.timor. [mentum.
φοινικίσσα.ης.ἡ.phenissa mulier.i. erpbenicia. [regione. phenr.
φοῖνιξ.κος.ἡ.palma.bõ erpbenicia
φονεύς.εως.ὁ.Homicida.
φονεύω.ω.σω.π.κα. occido.primo.
φόνος.ου.ὁ.homicidiũ.
φορέω.τ φορῶ.ω.σω.π.κα. fero.
φόρος.ου.ὁ.tributum.
φορτίζω.ω.σω.π.κα.onero.
φορτίον.ου.το.onus.
φραγέλιον.ου.το.flagellum
φραγελλόω.τ φραγελλῶ. ω. σω.ω.κα.flagello.as.
φραγήσομαι.obturabor. fcpiar.
φραγμός.ου.ὁ.sepes.macerta.
φραγῶ.obturer.fcpiar. [dico.
φράζω.ω.σω.π.κα.dissero.loquor.
φράττω.ω.ξω.π.χα.obturo. fcpio.
φρέαρ.ατος.το.puteus.
φρεναπατάω.τ φρεναπατῶ.ω. ήσω.ω.κα.seduco.decipio.
φρεναπάτης.ου.ὁ.seductor.
φρενες.ῶν.αι.mentes.
φρήν.ενος.ἡ.mens.animus.
φρικτός.η.ον.horrendus.a.um.
φρικτῶς.horrende. [tremisco.
φρίσσω.ω.ξω.ω.χα.horreo. contremisco. [rio.
φρονέω.τ φρονῶ.ω.σω.ω.κα. fa
φρόνημα.ατος.το.desideriũ.votũ.
φρόνησις.εως.ἡ.sapia. [volũtas.
φρόνιμος. η.ον.sapiens.prudens.
φρονίμως.sapienter.
φρονιώτερος.α.ον.sapiẽtior.us
φρόντησις.εως.ἡ.cura.
φροντίζω.ω.σω.π.κα.curo.cogito
φροντίς.ίδος.ἡ.cura.
φρυάττω.ω.ξω.π.χα.fremo.
φρουρέω.τ φρουρῶ.ω.σω.π.κα custodio.seruo. [ridum.
φρύγανον.ου. To.sarmẽtũ.lignũ a
φυγάς.άδος.ὁ.profugus.exul.

φυγεῖν.fugisse.
φυγή,ησ·ἡ.fuga.
φύγω.fugiam.fugero.
φυγών.οντος.ὁ.postꝫ fugit
φύκος.fucus. ⌈lia noctis
φυλακή,ης,ἡ·carcer.custodia. vigi
φυλακίζω.ιω.σω.π. κα,in carcerẽ includo.
φυλακτήριον.ου.το.phylacteriũ loc⁹ vbi sũt custodes,repositoriũ.vestis.
φύλαξ.κος.ὁ.custos.
φυλάσσω.ιξω.ττ. χα.custodio
φυλάττω.ι.ξω.ττ. χα .custodio.
φυλή.ης.ἡ.tribus.
φύλλον.ου.το.folium.
φῦλον.ου.το.genus.natio .
φύραμα.τος.το.massa.
φυσάω.τ φυσῶ.ω.σω.π.κα.spiro
φυσικός.ή.ον.naturalis,e.
φυσικῶς.naturaliter.
φυσιόω.τ φυσιῶ.ω.σω.π.κα.iflo
φύσις.εως.ἡ.natura.
φυσίωσις.εως.ἡ.iflatio.superbia
φυτεία.ας.ἡ.plantatio.
φύτευμα.τος.το.plantatio.
φυτεύω.ω.σω.π.κα.planto.
φύω.ω.σω.π.κα.nascor . produco.
φωλεός.ου.ὁ.fouea.cubile.
φωμέω.τ φωμῶ .ω,σω.ττ.κα.can
φωνή.ης.ἡ.vox. ⌈to.loquor.voco.
φῶς.τος.το.Lux.lumen.
φωστήρ.ρος.ὁ.luminare. ⌈rus
φωσφόρος.ου.ὁ.lucifer. phosphoro
φωτεινός.ή.ον.lucidus.a.um.
φωτίζω.ω.σω.π.κα.illumino.
φωτισμός.ου.ὁ.illuminatio.
χαῖρε.falue . Vale. ⌈letor
χαίρω.ω.σομαι.π.μαι . gaudeo.
χάλαζα.ης.ἡ.grando.
χαλάω.τ χαλῶ.ω.σω.π.κα.fubmitto.laxo.
χαλβάνη.ης.ἡ.galbanum.
χαλεπός,ή.όν.Difficilis.feu⁹.dur⁹
χαλεπώτερος.α.ον.difficilior.us
χαλιναγωγέω.τ χαλιναγωγῶ.ω.σω.π.κα.Refreno.freno.cõ
χαλινός.ου.ὁ.frenum. ⌊peſco.
Χάλκεος.α.ον . Ereus.a.um.
χαλκεύς.εως.ὁ . Erarius faber.
χαλκεῖον.ου.Το.vas ereum.
χαλκηδών.μος.ὁ. Chalcedon.genus lapidis preciosi. ⌈thus.
χαλκολίβανος.ου.ὁ . masculum
χαλκοπλάστης.ου.ὁ.faber era
χαλκός.ου.ὁ.Es.ris. ⌊rius.

χαλκοῦς,ἡ.οῦν.Ereus,a.um.
χαμαί.in terra.humi.
χαρά.ας.ἡ.gaudium.
χάραγμα.τος.το.Impreſſio . ſcultura.figura.
χάραξ.κος.ὁ . Vallum . palus cui plante nouelle adherent.
χαρακτήρ.ηρος.ὁ.character. figura.forma. ⌈bo.figuro.
χαράττω.ι.ξω.ττ.χα.ſculpo. ſcri
χαρῆναι.gauiſum fuiſſe.
χαρήσομαι.gaudebo.
χαρίζομαι.ιζομαι.ττ.μαι . Dono,gratificor.
χάρις.τος.ἡ .gratia.
χάρισμα.ατος.το.gratia.donum
χαριτόομαι.τ χαριτοῦμαι .ιζομαι.π.μαι.Gratia plenus ſum.
χάρτης.ου.ὁ.charta.papyr⁹.mem
χάρω.gaudeam. ⌊brana.
χαρῶ.gaudeam.
χάσμα.ατος.το. Chaſma.chaos. confuſio,ſciſma.
χαῦμος.ή.ον. Mollis.e.
χεῖλος.εος.το.Labium.
χειμάζομαι.ιζομαι. ττ.σμαι. tempeſtate iactor.tempeſtatẽ patior.
χείμαρρος.ου.ὁ.torrens.
χειμέριος.α.ον. Hybernus.a.um.
χειμών.ωνος.ὁ.tempeſtas.hyẽps
χείρ.ρος.ἡ.manus.
χειραγωγέω.τ χειραγωγῶ.ιζω.ττ.κα.mãuduco.ad manũ trabo.
χειραγωγός.ου.ὁ . qui manu alium ducit. ⌈phũ
χειρόγραφον.ου .το . chirogra=
χειροπέλαι.ωμ.άι.vicula manũ.
χειροποίητος.ή.ον.manufact⁹.a.ũ
χειροτονέω . τ χειροτονῶ . ιζω.σω.π.κα.ordino.eligo.
χείρων.ρος.ὁ.ἡ.peior.
χερσαῖος.α.ον.terreſtris.e.
χερσί.manibus.
χέρσος.ου.ὁ.terra deſuaſtata τ ſolitaria que nullus fructum producit.
χερσόω.τ χερσῶ.ιζω.ττ.κα. Deuaſto.deſolo.
χήρα.ας.ἡ.Vidua.
χθές.heri.die preterito.
χιλίαρχος.ου.ὁ.dux mille militũ
χιλιάς.άος.ἡ.miliare.
χίλιος.α.ον.Mille.
χιτών.ωνος.ὁ.tunica.
χιών.όνος.ἡ.nix.
χλαμύς.ύδος.ἡ.chlamys.

χλεύαζω.ιζω.σω.ττ.κα. ſubſãno.
χλιαρός.ά.όν.tepidus.a.um.
χλιδών.μος.ὁ. Ornamentum brachiorum.delitie.
χλόη.ης.ἡ.viriditas.herba.
χλοηφόρος.η.ον. Viridem herbã ferens.germinans.
χλωρός.ά.όν.viridis.e.
χμοῦς.ου.ὁ.puluis.
χοϊκός.ή.όν.terrenus.a.um.
χοῖνιξ.κος.ἡ. chenix . gen⁹ mẽſure.
χοῖρος.ου.ὁ.porcus.
χολάω.τ χολῶ.ιζω.ττ.κα.Indigno.iraſcor.
χολέρα.ας.ἡ.cholera.
χολή.ης.ἡ. Fel.ira.
χορηγέω.τ χορηγῶ . ιζω.ττ.κα.erubeo.pretio.ſuppedito.
χορός.ου.ὁ.chorea.chorus.cetus.
χορτάζω.ιζω.σω.π.κα.ſaturo.facio
χορτασμα.τος.το.cibus.eſca. pabulum feni.
χόρτος.ου.ὁ.fenum.herba.
χοῦς.ου.ὁ.puluis.
χράομαι.τ χρῶμαι.ιζομαι.π.μαι. Vtor.
χρεία.ας.ἡ.neceſſitas.
χρεωστίζω.ιζω.σω.ττ.κα. Hinnio.
χρεωφειλέτης.ου.ὁ.debitor.
χρήζω.ιζω.σω.π.κα. Indigeo. volo.mutuo.
χρῆμα.τος.το.pecũie.res.preciuz.
χρήματα.ων.τα. pecunie.arum.
χρηματίζομαι.ιζομαι.π.μαι. pecunias colligo.
χρηματίζω.ιζω.σω.π.κα. Do reſpõſa.ſum.vocor.
χρηματισμός.ου.ὁ.oraculũ.rñſũ.
χρησάμενος.η.ον.poſtꝫ vſus eſt.
χρησιμεύω.ιζω.σω.ττ.κα.vtilis ſũ
χρήσιμος.η.ον.Vtilis.e.
χρησιμώτερος.α.ον.vtilior.us
χρῆσις.εως.ἡ.Vſus.
χρηστεύομαι.ιζομαι. ττ. μαι. ſum benignus.
χρηστοήθεια.ας.ἡ.bonitas morũ.
χρηστολογία.ας.ἡ.vtilis vel dulcis ſermo. ⌈ricors.
χρηστός.ή.όν.vtilis.benign⁹. miſe
χρηστότερος.α.ον.vtilior.melior.
χρηστότης.τος.ἡ.bõitas.vtilitas.
χρηστῶς.Vtiliter.
χρίσμα.τος.το. Vnctio.
χριστός.ή.όν.Chriſtus.i.vnct⁹.a.ũ
χρίω.ιω.σω.π. κα.Vngo.

χροά.ας.ἡ.color.
χρομίζω.ιζω.σω.π.κα.moror .moraꝫ
χρόμος.ου.ὁ.tempus. ⌈facio.
χρομοτριβέω . τ χρομοτριβῶ . ιζω.σω.π.κα.moram facio. moror.
χρυσίον.ου.το.aurum.
χρυσολακτύλιος.α.ον. Habẽs anulum aureum.
χρυσόλιθος.ου.ὁ . chryſolithus lapis preciosus.
χρυσόπρασος.ου.ὁ . chryſoprasus lapis preciosus.
χρυσός.ου.ὁ.Aurum.
χρυσουργός.ου.ὁ.aurifex.
χρυσοῦς.ῆ.ουν.aureus . a.um.
χρυσόω.τ χρυσῶ.ιζω.σω.π.κα. Deauro.inauro.
χρῶμα.τος.το.color.
χύτρα.ας.ἡ.olla.
χωλός.ον.ὁ.claudus.
χῶμα.ατος.το.agger.cumulus.
χωνευτήριον.ου.το. Fornax vbi aurum exploratur τ liquefit.
χώρα.ας.ἡ.regio.
χωρέω.τ χωρῶ.ιζω. ττ. κα.vado.capio.
χωρίζομαι.ιζομαι.π. σμαι.diſcedo.proficiſcor.
χωρίζω.ιζω.σω.ττ.κα.ſeparo.ſcindo
χωρίον.ου.το.villa.ager.
χωρίς.ſine.abſq;.
χῶρος.ου.ὁ.chorus ventus.
ψάλλω.ιλῶ.π.κα . cano.canto.
ψαλμός.ου.ὁ.pſalmus. cantus.
ψαλμῳδός.ου.ὁ . Pſalmorum cantator.cantor. ⌈ſtrumẽtũ muſicũ
ψαλτήριον.ου.το.pſalterium in
ψάμμος.ου.ἡ. Arena.
ψαμμοτός.ή.όν. Arenoſus.a.um.
ψευδάδελφος.ου.ὁ.falſ⁹ frater.
ψευδαποστολος.ου.ὁ.falſus apoſtolus. ⌈ſus preceptor.
ψευδοδιδάσκαλος.ου.ὁ.Falſ
ψευδολόγος.ου.ὁ.mẽdax.⌈tior
ψεύδομαι.ιζομαι.π.μαι.Mẽ
ψευδομαρτυρέω . τ ψευδομαρτυρῶ.ιζω.σω.ττ.κα.Falſo teſtificor.falſum teſtimonium perhibeo. ⌈teſtimonium.
ψευδομαρτυρία.ας.ἡ . Falſum
ψευδομάρτυς.ρος.ὁ.falſ⁹ teſtis
ψευδώνυμος.η.ον.Quihabet falſum nomen. ⌈pheta.
ψευδοωροφήτης.ου.ὁ.falſ⁹ pro
ψεῦδος.εος.το.mendacium.

ψευδόχριστος.ου.ὁ . Qui falſo facit ſe chriſtum.
ψεῦσμα.τος.το . Mendacium.
ψεύστης.ου.ὁ.Mendax.
ψηλαφέω.τ ψηλαφῶ.ιζω.σω.ττ.κα.palpo. ⌈patio.
ψηλάφησις.εως.ἡ . Tactus . palpψηφίζω.ιζω.σω.ττ.κα.cõputo.
ψῆφος.ου.ὁ.Sententia.ſuffragiuz calculus ſuffragiorum.
ψιθυρισμός.ου.ὁ.ſuſurratio.
ψιθυριστής.ου.ὁ.ſuſurro.ſuſurrator. ⌈muratoꝛ.
ψιθυρος.ου.ὁ. Suſurrator . murψιλίον.ου.Το.mica.
ψυγήσομαι.refrigeſcam.
ψυχή.ης.ἡ.Anima.vita.
ψυχικός.ή.όν.animalis.e.
ψύχος.εος.το.frigus.
ψυχρός.ά.όν.frigidus.a.um.
ψύχω.ιξω.π.χα.refrigero.as.
ψωμίζω.ιζω.σω.ττ.κα.Allo.do cibum.diſtribuo.
ψωμίον.ου.το.fruſtum panis.
ψωμός.ου.ὁ.panis.
ψῶχω.ιξω.ττ.χα . confrico.
ὦ.ὁ.aduerbũ vocandi.ſim fucro.
ὧ.Cui.maſculi.gen.Quo.
ὧδε.Sic.Huc.
ὠδή.Cantus.
ὠδήγησα.Deduxi.duxi.ducatum p
ὠδίν.μος.ἡ.dolor. ⌊ſtiti.
ὠδίνω.τ ὠδινῶ.ιζω.σω . ττ . κα. Doleo.contriſto,dolere facio.
ὠδίνω.ιν.σω.ττ.κα.partus dolores ſentio.parturio.concipio,genero.
ὠκοδομήθην.edificatus fui.
ὠκοδομήμην.edificatus fueram.
ὠκοδόμησα.edificaui.
ὠκοδόμουν.edificabam.ant.
ὠλιγοψοίησα.Ad paruum numerum redegi.
ὠλίσθησα. Lapſus ſum . labi feci. cauſa erroris.fui.
ὠμαλισμένος.η.ον.Equatus.leuigatus.complanatus.a.um.
ὠμίλουν . conuerſabar . colloquebar.antur. ⌈tus fui.
ὡμοιώθην.ſimilis factꝰ ſũ . aſſimila
ὡμοίωσα.aſſimilaui.comparaui.
ὡμολόγουν.cõfitebar.pollicebarantur. ⌈fui.
ὡμολόγησα.confeſſus . pollicitus
ὠμόλιμον.ου.το.Sudarium lineum quod circumponebatur humeris.crudum linum.
ὦμος.ου.ὁ.Humerus.
ὤμοσα.iuraui.
ὦν.quorum.
ὤν.Τος.ὁ.exiſtens.maſcul.gener.
ὠφειλιζον. Improperabam . conuitiabar.antur. ⌈fui.
ὠφείλισα.improperaui.conuitiatus
ὠφέομαι.τ ὠφοῦμαι.ιω.σομαι.ωμαι.Emo.
ὠφησάμην.Emi.
ὠφόμασα.nominaui.appellaui.
ὠφομάσθην.nominatus.appellatꝰ fui.
ὡόν.ου.το.ouum.
ὥρα.ας.ἡ.Hora.tempus aliquod ex quattuor anni temporibus. pulchritudo.tempus idoneum rei faciẽde.
ὥρα.ας.ἡ.cura. ⌈cher ſum.
ὠρίζομαι.ιζομαι.π.μαι . pul=
ὡραῖος.α.ον.pulcher.maturus. opportunus.a.um.
ὠργίσθην. Iratus ſum.
ὠρθριζον .mane ſurgebam.ant.
ὥρισα.propoſui.determinaui.finiui. diffiniui. ⌈natꝰ.propoſitus.a.um.
ὡρισμένος.η.ον. definitꝰ.determ
ὥρμησα.cũ impetu uel impetũ feci.
ὤρυξα.effodi.
ὠρύομαι.ιω.σομαι.π.μαι . rugio.
ὠρχησάμην.Saltaui.
ὡς.ſicut.a quo tempore.ſic.vt.quãdo. quoad.dum.
ὡσαύτως.ſimiliter.eodem modo.
ὡσεί.tanꝺ.quaſi.circiter.
ὦσι.ſint.fuerint.
ὡσίν.Auribus.
ὥσπερ.Sicut.quemadmodum .
ὥστε.Itaqꝫ.ita vt.vt.adeo quod.
ὦτα.ων.τᾶ.Aures
ὠτίον.ου.το.auris.auricula.
ὤφειλον.debebam.ant.
ὠφελεια.ας.ἡ.vtilitas.
ὠφελέω.τ ὠφελῶ.ιω.σω.π.κα. Iuuo.proſum.
ὠφέλιμος.η.ον.Vtilis.
ὤφθην.Viſus fui.apparui.
ὠχύρωσα.muniui.fortificaui.

Τέλος σὺν θεῶ.

Incipiunt interpretationes hebreorum chaldeorum grecorumq; nominum noui testamẽti. Et primo in euangelium secundum Matheum.

Capitulum primum.

Interp.
Jesus.
Christus

David.
Abraam
Isaac.
Jacob.

Judas.

Phares.
zara.

Thamar.
Efrom.

Aram.
Amina.
Naason

Salmon
Booz.
Raab.
Obed.
Ruth.
Jesse.
Salomon
Arias.
Roboam.
Abias.
Asa.
Josaphat.
Joram.
Ozias.
Jothan.
Achaz.
Ezechias.
Manasses
Amon.
Josias.
Jechonias
Babylon.
Salathiel
Zorobabel

Abiud.
Eliachim.

Azor.
Sadoch
Achim.
Eliud.
Eleazar.
Mathan.

Joseph
Maria.
Emanuel.

Interp.
Jesus.
Bethleem
Juda.
Herodes.
Magi.
Hierosoly.

Iber generatiõis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecũ est. ¶ Dauid.) Dilectus. ¶ Abraã.) Pater multitudinis. ¶ Isaac.) Risus. ¶ Jacob.) Supplãtator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigiũ. ¶ Judas.) Laudatio: siue cõfessio. ¶ Phares.) Diuisio. ¶ Zara.) Oriens: vel orientalis: aut claritas. ¶ Thamar.) Palma: vel datylus: siue commutatio: vel permutatio: aut amaritudo. ¶ Efrom.) Sagitta exultationis: siue diuisio cantici: aut atrium: vel fenũ. Heb. Efron. ¶ Aram.) Excelsus: vel sublimis: aut pulciens. ¶ Amminadab.) Populus spontaneus: siue populus volens: aut populi princeps. ¶ Naason.) Coluber: vel serpens: aut augurans: vel diuinans: siue eneus. ¶ Salmon) Pacificus: siue perfectus: aut retribuens. ¶ Booz.) In fortitudine: aut in hyreo. ¶ Raab.) Lata: siue dilatata: aut platea. ¶ Obed.) Seruus: aut operari⁹. ¶ Ruth.) Saturata: siue inebriata. ¶ Jesse.) Ens: siue erãs: aut munus: vel oblatio. ¶ Salomõ.) Pacificus. ¶ Arias) Ignis domini: siue lumen domini: aut lux domini. ¶ Roboã.) Dilatans populum: aut latitudo vel platea populi: siue odor vel odorans cum populo. ¶ Abias.) Pater domini: vel patris domin⁹: aut voluntas domini. ¶ Asa.) Medicus: aut sanans. syrum est. ¶ Josaphat.) Dominus iudet: vel domini iudicium. ¶ Joram.) Domini celsitudo: aut domini sublimitas: siue domini protectio. ¶ Ozias.) Fortitudo domini: siue hyreus domini. ¶ Jothan.) Consummatus: siue perfectus. Heb. Jotham. ¶ Achaz.) Apprehẽdẽs: siue possidens: aut videns. ¶ Ezechias.) Fortitudo domini: siue apprehensio domini. ¶ Manasses) Obliuiscens: aut obliuio. ¶ Amon.) Fidelis: aut verax: seu artifex: vel nutritius: aut pedagogus. ¶ Josias.) Ignis domini: siue vrẽs dominus. ¶ Jechonias) Preparatio domini: aut firmitas domini. ¶ Babylon. Confusio: vel commixtio. ¶ Salathiel.) Postulatus dei: siue cõmodatus dei. ¶ Zorobabel.) Alienus a confusione: aut aliena vel extranea confusio: siue extranea commixtio: aut dispersio confusionis vel commixtionis: seu circuitus commixtionis: vel confusionis. ¶ Abiud.) Pater laudis vel confessionis. ¶ Eliachim.) Dei resurrectio vel affirmatio: siue deus resurrectionis vel firmitatis: aut deus vindicans. ¶ Azor.) Aduitor: vel accinctus: aut syriace conversus. ¶ Sadoch) Justus: siue iustificatus. ¶ Achim.) Resurgens: vel confirmans: aut vindicans: vel frater eorum. ¶ Eliud.) Deus laudis: siue deus confessionis: aut dei laus vel confessio. ¶ Eleazar) Dei adiutor: siue dei auxilium. ¶ Mathan) Donum: aut lumbus: siue mors eorum: vel syriace expectatio vel spes. ¶ Joseph.) Augmentum: vel profectus. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vl magistra maris: aut ex syro z hebraico domina maris. ¶ Emanuel.) Nobiscum deus. 2.

Um ergo. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Bethleem.) Domus panis: siue domus belli. ¶ Juda) Laudatio: siue confessio. ¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pelibus glorians: siue mons gloriæ vel arrogantiæ: aut syriace draco ignitus. ¶ Magi.) Sapientes vel philosophi: aut qui præsunt sacris hoc est sacerdotes. persicum est. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vl consummata: siue timor perfectus vel consummatus. ¶ Judei.) Laudantes: siue cõfitentes. ¶ Christus.) Unct⁹. grecũ est. ¶ Israel.) Prevalens siue dominãs cũ deo. ¶ Joseph) Augmentũ: vel profectus. ¶ Egyptus.) Angustiæ: siue tribulationes. ¶ Hieremia.) Celsitudo domini: vel sublimitas domini: aut exaltans dominus. ¶ Rama.) Excelsa: vel sublimis: aut protecta. ¶ Rachel) Ouis. ¶ Archelaus.) Princeps populi. grecum est. ¶ Judea.) Laudatio: siue cõfessio. ¶ Galilea) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata: si autem per sade litteram scribatur: interpretatur custodita: vel florida: aut virgultum. ¶ Nazarcus.) Separatus: siue coronatus: aut sanctificatus: vel per sade litteram custodiens: siue floridus: aut virgultum. 3.

¶ In diebus autem. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Esaias) Salus domini. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vl consummata: siue timor perfectus vel cõsummatus. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel protectio iudicij: seu descensio: aut ex syro z hebreo lebes iudicij. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Saducei.) Justi: vel iustificati: aut syriace festi vel fesimattei. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. 4.

¶ Unc Iesus. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Diabolus) Criminator: siue calumniator: aut accusator. grecum est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donus: aut domini misericordia. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis aut rota. ¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata: si autem per sade litteram scribatur: interpretatur custodita: vel florida: aut virgultum. ¶ Capharnaum.) Ager pœnitentiæ: vel villa consolationis: aut propiciatio pœnitentis. ¶ Zabulon.) Habitaculum: vl habitans. ¶ Neptalim.) Comparatio: vel equiparatio: aut retorsio: vel tortuositas. ¶ Esaias.) Salus domini. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel protectio iudicij: seu descensio: aut ex syro z hebreo lebes iudicij. ¶ Symon.) Audiens vel obediẽs. ¶ Petr⁹.) Saxum: vel petra. grecum est. ¶ Andreas.) Virilis vl fortissimus. grecum est. ¶ Jacobus.) Supplantator: vl calcaneum: aut planta id est vestigium. ¶ Zebedeus.) Dos: siue dotatus: aut flurus vehemens. ¶ Syria.) Hebraice dicitur aram: z interpretatur excelsa: vel sublimis aut decipiens: siue maledictio eorum. ¶ Decapolis) Decem ciuitatum scilicet regio. grecum est. ¶ Hierosolyme) Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor perfectus vel consummatus. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. 5.

¶ Idens autem. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Racha) Vacuus: vel vanus. ¶ Gehenna.) Vallis decepționis vel tristitiæ aut diuitiarum: vel syriace infernus. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor perfectus vel consummatus. 6.

Ntendite. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Mamona.) Pecunia vel diuitiæ: aut cupiditas. syrum est. ¶ Salomon) Pacificus. 7.

Olite iudicare. ¶ Pharisei.) Diuisi. 8.

Ælm autem. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Capharnaum.) Ager pœnitentiæ: vel villa consolationis: aut propiciatio pœnitentis. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cũ deo. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Isaac.) Risus. ¶ Jacob.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta id est vestigium. ¶ Petrus.) Saxum vel petra. grecũ est. ¶ Esaias.) Salus domini. ¶ Jerusalem.) In greco gergesenit: z hebraice interpretatur peregrinationi aut conflictui vel ruminationi appropinquantes. 9.

Ascendens. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Matheꝰ) Donatus. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Johannes.) Dist gra: siue dist donũ: aut domini mia. ¶ Dauid) Dilectus. ¶ Israel) Prevalens siue dominãs cũ deo. 10.

Judei.
Christus
Israel.
Joseph.
Egyptus
Hieremia
Rama.
Rachel.
Archelaꝰ.
Judea
Galilea
Nazareth.
nazarcus.

Interp.
Johannes
Judea.
Esaias.
Hierosoly.
Jordanis.
Pharisei.
Saducei.
Abraam.
Jesus.
Galilea.

Interp.
Jesus.
Diabolus
Sathanas
Johannes
Galilea
Nazareth

Caphar.
Zabulon.
Neptalim.
Esaias.
Jordanis.
Symon.
Petrus.
Andreas.
Jacobus
zebedeus
Syria
Decapolis
Hierosoly.
Judea.

Interp.
Jesus.
Amen.
Pharisei.
Racha.
Gehenna.
Hierosoly.

Interp.
Amen.
Mammo.

Interp.
Jesus.
Moyses
Caphar.
Amen.
Israel.
Abraam.
Isaac.
Jacob.
Petrus
Esaias.
Jerusalem

Interp.
Jesus
Matheus
Johannes
Israel.

Interp̃.
Symon.
Petrus.
Andreas
Philipp⁹
Bartholo.
Jacobus.
Tebedeus
Johannes
Thomas
Matheus
Alpheus.
Thadeus.
Chananeꝰ

Judas.
Schari.
Jesus
Samarita.
Israel.
Amen.
Sodoma.
Homorrei.

beelzebub
Hebenna.
Interp̃.
Jesus.
Johannes
Christus
Amen.
Elias.
Lozozaim
bethsaida.
Tyrus.

Sydon.
Sodoma.
Interp̃.
Jesus.
Pharisei.
Dauid.
beelzebub
Jonas.
Niniuite.
Jona.
Salomon
Interp̃.
Jesus
Esaias.
Amen.
Diabolus
Maria.
Jacobus.
Joseph
Symon.
Judas.
Interp̃.
Herodes.
Jesus.
Johannes
Herodias.
Petrus.
Henesar.

Interp̃.
Hierosoly.
Pharisei.
Esaias.
Petrus.
Jesus.
Tyrus.

ET conuocatis.(¶ Symon.) Audiens vel obediens.(¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. (¶ Andreas.) Etritus vel fortissimus. greciz ē.(¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator: equorum. greciz est. (¶ Bartholomeus.) Filius suspendētis aquas. (¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigium. (¶ Tebedeus) Dos: siue dotatus: aut fluxus ve hemens. (¶ Johannes.) Domini gratia: vel domini donum: aut domini misericordia. (¶ Thomas.) Abyssus: vel geminus: z grece didymus appellatur: quod interp̃tatur gemellus idest ille qui cum alio vno z eodem partu nascitur. (¶ Mattheus.) Donat⁹. (¶ Alpheus.) Mollissimus: vel doctus: aut dux. (¶ Thaddeus.) Laudās: vel confitens. (¶ Chananeus.) Zelotes: vel emulator. vt habetur luce. 6. Non enim erat ex chanaan: ꝫ ex chana vico galilee que in zelum vel emulationem conuertitur. (¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. (¶ Schariotis.) In greco scribitur iscbarriotis: z hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminatiōis vel mortis. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Samaritan.) Custodes: vel adamātes: siue spinosi: aut feces: vel feculenti. (¶ Israel.) Prevalens siue dominans cum deo. (¶ Amen.) Vere: siue fideliter. (¶ Sodoma.) Secretum eorum: siue calx aut cementum eorum. (¶ Homorrei.) Populus rebelis: siue populus timens: aut manipulus: vel seruitus: aut syriace lana. (¶ Beelzebub.) Idolum muscarū: aut possessor muscarum. (¶ Hebenna.) Vallis deceptionis vel tristitie siue diuitiarum: aut syriace infernus. 11.

ET factum est. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. (¶ Christus.) Unctus. grecum est. (¶ Amē.) Vere: siue fideliter. (¶ Elias.) Deus dominus: aut fortis dominus. (¶ Lozozaim.) Hoc secretum meum: vel hic est mysterium. (¶ Bethsaida.) Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel insidiantium. (¶ Tyrus.) Hebraice dicitur sor: z interpretatur tribulatio: vel obsidio: siue angustia: aut vinculum vel colligatio: seu plasmatio vel figuratio: aut fortitudo: vel petra. (¶ Sydon.) Venatio: aut insidiatio: siue viaticum vel cibarium: aut nauis iudicij. (¶ Sodoma.) Secretū eorum: siue calx aut cementum eorum. 12.

IN illo tēpore. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Sabbatū.) Requies: siue cessatio. (¶ Pharisei.) Diuisi. (¶ Dauid.) Dilectus. (¶ Beelzebub.) Idolum muscaruz: aut possessor muscarum. (¶ Sathanas.) Cōtrarius: siue aduersarius. (¶ Jonas.) Columba: siue depopulans: vel deuastans. (¶ Niniuite.) Pulchri: siue speciosi: aut habitacula. (¶ Jona.) Idem quod ionas. (¶ Salomon.) Pacificus. 13.

IN illo die. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Esaias.) Salus domini. (¶ Amen.) Vere: siue fideliter. (¶ Diabolus.) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. (¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut syro z hebraico domina maris. (¶ Jacobus.) Supplātator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigiū. (¶ Joseph.) In greco tofes: qđ hebraice potest interpretari parcēs: vel eleuatus: aut crescens. (¶ Symon.) Audiens: vel obediens. (¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. 14.

IN illo tempore. (¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pellibus glorians: siue mons gloriē vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Johānes.) Domini gratia: siue domini donum: aut diuina misericordia. (¶ Herodias.) Pellis gloria: vel pellibus gloriāns: siue mons gloriē vel arrogantie: aut syriace dracona ignita. (¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. (¶ Henesar.) In greco genesareth: z hebraice interpretatur hortus: aut protectio principis: siue hortus vel protectio ministrantis. 15.

TUnc accesserunt. (¶ Hierosolyme.) Ultio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel cōsumatus. (¶ Pharisei.) Diuisi. (¶ Esaias.) Salus domini. (¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Tyrus.) Hebraice dicitur sor: z interpretatur tribulatio vel obsidio: siue angustia: aut vinculum: vel colligatio: siue plasmatio: aut figura: tio: vel fortitudo: aut petra. (¶ Sydon.) Venatio: aut insidiatio: siue viaticum vel cibarium: aut nauis iudicij. (¶ Chananea.) Mercatrix: vel negociatrix: siue contracta vel confracta: aut recte respōdens: vel recte affligēs. (¶ Dauid.) Dilectus. (¶ Israel.) Prevalens siue dominans cum deo. (¶ Galilea.) Volubilis siue volutabilis: aut rota. (¶ Magedan.) In greco magdala: z hebraice interpretatur turris: vel magnitudo. 16.

ET accesserūt. (¶ Pharisei.) Diuisi. (¶ Saduccei.) Justi siue iustificati: aut syriace scisi vel scissuratici. (¶ Jonas.) Columba: siue depopulans: vel deuastans. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Cesarea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cui quia ortus est: vel qđ oculos idest glaucos habuerit oculos vt quidam volūt. Iatinum est. (¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. (¶ Johānes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. (¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. (¶ Hieremias.) Celsitudo domini: siue sublimitas domini: aut exaltās dominum. (¶ Symon.) Audiens vel obediens. (¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. (¶ Christus.) Unctus. grecum est. (¶ Bartona.) Filius columbe. ex syro z hebraico. (¶ Hierosolyma.) Ultio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. (¶ Sathanas.) Contrarius siue aduersarius. (¶ Amen.) Vere: siue fideliter. 17.

ET post dies sex. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Petrꝰ.) Sarum: vel petra. grecum est. (¶ Jacobꝰ.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. (¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. (¶ Moyses.) Attractus: vel assumptus: subaudi de aqs. (¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. (¶ Amen.) Vere: siue fideliter. (¶ Galilea.) Volubilis siue volutabilis: aut rota. (¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vel villa consolationis: aut propriatio penitentis. (¶ Symon.) Audiens vel obediens. 18.

IN illa hora. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Amen.) Vere siue fideliter. (¶ Hebenna.) Vallis deceptionis vel tristitie siue diuitiarum: aut syriace infernus. (¶ Petrꝰ.) Sarum: vel petra. grecum est. 19.

ET factum est. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. (¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. (¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel protectio iudicij: seu descensio: aut ex syro z hebraico lebes iudicij. (¶ Pharisei.) Diuisi. (¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aqs. (¶ Amen.) Vere: siue fideliter. (¶ Petrus.) Sarū: vel petra. grecū est. (¶ Israel.) Prevalens siue dominans cum deo. 20.

SImile est. (¶ Hierosolyma.) Ultio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus: vel consummatus. (¶ Zebedeus.) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemens. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Hiericho.) Luna: vel mensis: aut odor eius. (¶ Dauid.) Dilectus. 21.

ET cum appropinquasset. (¶ Hierosolyme.) Ultio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consummatus. (¶ Bethphage.) Domus olus vallum vel domus bucce vallis: aut domus ficuū scilicet precoquarum. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Syon.) Acervus: vel tumulus: aut specula: vel siccitas. (¶ Osanna.) Salua obsecro: vel salus nunc. (¶ David.) Dilectus. (¶ Hierosolyma.) Ultio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. (¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata si autem per sade litteram scribatur: interpretatur custodita: vel flouida: aut virgultus. (¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. (¶ Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cantici: siue domus gratie domini. (¶ Amen.) Vere: siue fideliter. (¶ Johānes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. (¶ Pharisei.) Diuisi. 22.

SImile factum est. (¶ Pharisei.) Diuisi. (¶ Herodiani.) Pellium gloria: vel pellibus gloriantes: si-

Sydon
Chananea
Dauid.
Israel.
Galilea
Magedan
Interp̃.
Pharisei.
Saduccei.
Jonas.
Jesus
Cesarea.
Philippꝰ
Johannes
Helias
Hieremias
Symon.
Petrus.
Christus
Bariona.
Hierosoly.
Sathanas
Amen.
Interp̃.
Jesus.
Petrus.
Jacobus.
Johannes
Moyses
Helias
Amen.
galilea.
Caphar.
Symon.
Interp̃.
Jesus.
Amen.
gehenna.
Petrus.
Interp̃.
Jesus.
galilea.
Judea.
Jordanis.
Pharisei.
Moyses.
Amen.
Petrus.
Israel.
Interp̃.
Hierosoly.
zebedeus.
Jesus.
Hiericho.
dauid.
Interp̃.
Hierosoly.
Bethphe.
Jesus
Syon.
Osanna.
dauid.
Hierosoly.
Nazareth.

Galilea.
bethania.
Amen
Johannes
Pharisei.
Interp̃.
Pharisei
Herodiani

Cesar
Jesus
Saducei
Moyses
Abraam .
Isaac.
Jacob
Christus .
Dauid

Interp.
Jesus
Moyses
Pharisei.
Rabbi
Christus
Gehenna.
Pharise⁹
Abel
zacharias
Barachi .
Amen.
hierusalez

Interp.
Jesus
christus.
daniel.
Judea.
Sabbatus
Hoc

Interp.
Jesus
Pascha
cayphas.
Bethania
Symon.
Amen.
Judas.
Scarioth.
Rabbi
galilea.
Petrus.
Gethsema.
zebedeus.
christus.
galileus
Nazaren?

Interp.
Jesus
Pontius.
pilatus
Judas
Achelde.
Hieremiaſ
Israel
Judei.
Christus
Lyceneus
Symon
Golgotha.
Eli.
Lamazs.
Helias
galilea.
Maria.
Magdale.
Jacobus
Joseph
zebedeus
Arimath.
Parasce.
pharisei

ue montes glorie vel arrogantie: aut syriace dracones ignitꝰ. ¶ Cesar.) A ceso matris vtero dictus ē: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cuꝰ qua ortus est: vel qꝫ cesos idest glaucos habuerit oculos vt quidam volunt. latinum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Saducei.) Justi vl iustificati: aut syriace sciti vel scitimatici. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Abiaā) Pater multitudinis. ¶ Isaac.) Risus. ¶ Jacob.) Supplantator: vel calcaneū: aut plāta idest vestigiū. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Dauid.) Dilectus. 23.

Unc iesus. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Rabbi) Magister. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Gehenna.) Uallis deceptionis siue tristitie vel dumtarum: aut syriace infernus. ¶ Pharisęus.) Diuisus. ¶ Abel.) Uanitas: siue anhelitꝰ: aut syriace vapor. ¶ Zacharias) Memoria domini: aut masculus domini. ¶ Barachias.) Benedicens dominū: aut genuflectens domino. ¶ Amen.) Vere siue fideliter. ¶ hierusalem.) Ulsio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. 24.

Egressus. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Christus.) Unctus. grecū est. ¶ Daniel.) Judicuꝫ dei. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Sabbatus.) Requies: siue cessatio. ¶ Hoc.) Consolatio: vel requies. 25.

Unc simile. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Diabolus.) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. 26.

Et factum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Pascha) Transitus: vel claudicatio. ¶ Cayphas) Inuestigator: vel sagax: seu vomēs oze: aut vomitꝰ oris. ¶ Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis: aut domꝰ cantici: siue domus gratie domini. ¶ Symon.) Audiēs vel obediēs. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. ¶ Scarioth.) In greco scribitur ischarioth: & hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Galilea.) Uolubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. ¶ Gethsemani.) Uallis pinguissima: siue vallis olei: scribi debet gesemani. ¶ Zebedeus.) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemens. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Galileus.) Uolubilis siue volutabilis: aut rotans. ¶ Nazarenus.) Separatus: siue coronatus: aut sanctificatus: si vero per sade literam scribatur: interpretatur custodiēs: vel floridus: aut virgultum. 27.

Ane autem facto. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Potēs) Marimus. grecum est. ¶ Pilatus) Constringens vel constrictus. grecum est. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. ¶ Corbona.) Donum vel oblatio. ¶ Acheldemach.) Ager sanguinis. Syrum est: scribi debet achelдema. ¶ Hieremias.) Celsitudo domini: siue sublimitas domini: aut exaltans dominum. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Barrabas.) Filius patris: vel filius magistri: aut filius confusionis vel ignominie. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Lyceneus.) Paries: vel trabes: aut frigidus: vel occurrens. grece vero dominans. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Golgotha.) Caluaria: scilicet vbi sunt capita mortuorum. ¶ Eli.) Deus meus. ¶ Lamazabathani.) Et quid dereliquisti me. ¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. ¶ Galilea.) Uolubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro & hebreo domina maris. ¶ Magdalene.) Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel turris. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. ¶ Joseph.) In greco ioses: & hebraice potest interpretari parcens: vel elevatus: aut existens. ¶ Zebedeus.) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemens. ¶ Arimathia.) Leo mortuus domino: vel lux mortis domini. ¶ Parasceue.) Preparatio. grecuꝫ est. ¶ Pharisei.) Diuisi. 28.

Uespere autem. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro & hebreo domina maris. ¶ Magdalena.) Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel turris. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Galilea.) Uolubilis: siue volubilis: aut rota. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitētes.

¶ Explicit euangelium secundum matthеum.

Incipit euangelium secundum Marcum.

¶ Capitulum primum.

Itium euangelij. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Esaias.) Salus domini. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Hierosolymite.) De hierusalem quod interpretatur visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel projectio iudicij: seu descensio: aut ex syro & hebreo lebes iudicij. ¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata: si aūt per sade literam scribatur interpretatur custodita: vel florida: aut virgultum. ¶ Galilea.) Uolubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Symon) Audiens: vel obediens. ¶ Andreas.) Uirilis vel fortissimus. grecum est. ¶ Jacobꝰ) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigiū. ¶ Zebedeus) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemēs. ¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vel villa cōsolationis: aut propiciatio penitentis. ¶ Sabbatum) Requies: siue cessatio. ¶ Nazarenus.) Separatis: siue coronatus: aut sanctificatus: si vero per sade literaꝫ scribatur: interpretatur custos: siue floridus: aut virgultū. ¶ Moyses.) Attractus vel assūptus: subaudi de aquis. 2.

Iterum. ¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vl villa cōsolationis: aut propitiatio penitētis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Leui.) Copulatus. ¶ Alpheꝰ) Uillesſim⁹: vel doctꝰ: aut dux. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Sabbatū) Requiet: siue cessatio. ¶ Dauid.) Dilectus. ¶ Abiathar.) Pater excellens: aut pater residui vel remanentis: siue pater exploratiōnis vel cōtemplationis: aut pater funiculi. 3.

Introiuit. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Herodiani.) Pelliū gloria: vel pellibus gloriantes: seu mōtes glorie vel arrogantie: aut syriace dracones ignitꝰ. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Galilea.) Uolubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Hierosolyme.) Ulsio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Idumea) Ruffa: siue terrena: aut sanguinea. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel projectio iudicij: seu descensio: aut ex syro & hebreo lebes iudicij. ¶ Tyrus.) Hebraice dicitur: & interpretatur tribulatio vel obsidio: siue angustia: aut vinculum vel colligatio: seu plasmatio: aut figuratio: vel fortitudo: aut petra. ¶ Sydon.) Uenatio: aut insidiatio: siue viaticum vel cibarium: aut nauis iudicij. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Petrus) Sarum: vel petra. grecum est. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. ¶ Zebedeus.) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemens. ¶ Johānes) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Boanerges.) Beatus hieronymus dicit quod debet scribi bane reem quod interpretatur filij tonitrui. ¶ Andreas.) Uirilis vel fortissimus. grecuꝫ est. ¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. ¶ Bartholomeus) Filius suspendentis aqꝫ. ¶ Matheus.) Donatus. ¶ Thomas.) Abyssus: vel gemimus: & grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus. i. ille qui cum alio vno & eodem partu nascitur. ¶ Alpheꝰ.) Uillesimus: vel doctꝰ: aut dux.

Interp.
Sabbatus
Maria.
Magdale.
Jesus
galilea.
Judei.

Interp.
Jesus.
Christus
Esaias.
Johannes
Judea
Hierosolym.
Jordanis.
nazareth.
galilea.
Sathanas
Symon
Andreas.
Jacobus.
zebedeus.
Caphar.
Sabbatus
nazarenus
Moyses.

Interp.
Caphar.
Jesus.
Leui.
Alpheus.
pharisei.
Johannes
Sabbatus
David.
Abiathar.

Interp.
Sabbatus
pharisei.
Herodiani
Jesus
Galilea
iudea.
Hierosolym.
idumea.
iordanis
Tyrus
Sydon
Symon
Petrus
iacobus
zebedeus.
iohannes.
Boaner.
Andreas
Philipp⁹
Bartholo.
Mathe⁹.
Thomas
Alpheus
Taddeus

Laddeus: Chananeꝰ

Judas. Scarioth.

beelzebub Sathanas Amen.

Interp. Sathanas

Interp. Gerasení. Decapolis Jayrus. Petrus. Jacobus. Johannes thabita.

Interp. Sabbatus Maria.

Jacobus.

Joseph.

Judas. Symon Jesus Herodes Iohannes. Helias. Herodias.

Philippꝰ galilea. Bethsaida

Genesare

Interp. Pharisei. Hierosoly. Judei Esaias. Moyses Cotban tyrus. sydon.

Syrophe. Galilea Decapolis Effeta.

Interp. Jesus. dalmanu Pharisei. Amen. Herodes Bethsaida

Cesarea.

Philippꝰ Johannes Helias. Christus Petrus Sathanas

¶ Laddeus.) Laudans vel confitẽs. ¶ Chananeus) Zelotes vel emulator interpretatur vt habeatur luce. 6 Non enim erat ex chanaan: sed ex chana vico galilee q̃ in zelum vel emulationez conuertitur. ¶ Judas.) Laudatio: siue cõfessio. ¶ Scarioth.) In greco scribitur iscarioth: z hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. ¶ Beelzebub.) Idolum muscarum: vel possessor muscarum. ¶ Sathanas.) Cõtrarius: siue aduersarius. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. 4.

¶ Iterum. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. 5.

¶ Venerunt. ¶ Gerasení.) In greco gadarent: et hebraice interpretatur septi vel murati. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Decapolis.) Decem ciuitatum. i. regio. grecum est. ¶ Jayrus.) Illuminans vel illuminatus. ¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. ¶ Jacobꝰ) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigiũ. ¶ Johannes) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Thabitacumi) In greco scribitur talitha cumi: z ex syro z hebreo interpretatur puella surge. 6.

¶ Egressus inde. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro z hebreo domina maris. ¶ Jacobus.) Supplãtator: vel calcaneum: aut planta idest vestigiuz. ¶ Joseph.) Ubi dicitur frater iacobi z ioseph: in greco est ioses: z hebraice potest interpretari parces: vel eleuatus: aut existens. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. ¶ Symon.) Audiens: vel obediẽs. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Herodes.) Pellis gloria: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro z hebreo domina maris. ¶ Jacobus.) Supplãtator: vel calcaneum: aut planta idest vestigiuz. ¶ Joseph.) Ubi dicitur frater iacobi z ioseph: in greco est ioses: z hebraice potest interpretari parces: vel eleuatus: aut existens. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. ¶ Symon.) Audiens: vel obediẽs. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pellibus gloriãs: siue mõs gloríe vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. ¶ Bethsaida.) Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel in siduantium. ¶ Genesareth.) Hortus vel protectio principis: siue hortus vel protectio ministrantis. 7.

¶ Conuenerunt. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor perfectus vel consummatus. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Esaias) Salus domini. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Cotban) Donum vel oblatio. ¶ Tyrus.) Angustia: aut vinculum vel colligatio: seu plasmatio: aut figuratio: vel fortitudo: aut petra. ¶ Sydon.) Venatio aut insidiatio: siue viaticũ vel cibariũ: aut nauis iudicij. ¶ Syrophenissa.) Attracta rubedo: vel attractio purpurea. grecum est. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volubilitas: aut rota. ¶ Decapolis.) Decem ciuitatum scilicet regio. grecum est. ¶ Effeta.) Aperire: imperanti modi passiue vocis. 8.

In diebus illis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Dalmanutha.) Situla preparata: vel exhaustio numerata: aut macies vel ramus preparatus aut numeratus. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Amen.) Vere siue fideliter. ¶ Herodes) Pellis gloria: vel pellibus gloriãs: siue mõs gloríe vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. ¶ Bethsaida.) Domus frugum vel cibariorum: aut domꝰ venatorũ vel insidiantiũ. ¶ Cesarea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris utero dictus est: vel a cesarie idest coma vel capillatura cum qua ortus est: vel a cesis. i. glaucos habuerit oculos vt quidam volũt. latinũ est. ¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecũ est. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. ¶ Christus.) Unctus. grecũ est. ¶ Petrus.) Saxum: vel petra. grecum est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. 9.

Et dicebat illis. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Petrus) Sarum: siue petra. grecum est. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominꝰ. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Galilea) Volubilis: siue volubilitas: aut rota. ¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vel villa consolationis: aut propitiatio penitentis. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Gehenna.) Vallis deceptionis vel tristitie siue diuturnitatis: aut syriace infernus. 10.

Et inde exurgens. ¶ Judea) Laudatio: siue confessio. ¶ Jordanis) Fluuius iudicij: aut demõstratio vel prosectio iudicij: seu descensio: aut ex syro z hebreo lebes iudicij. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Petrus. Sarum: vel petra. grecũ est. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Jacobꝰ.) Supplantator: vel calcaneũ aut plãta. i. vestigiũ. ¶ Johannes.) Dñi gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Zebedeus) Dos: siue dotatus: aut flurus abundans. ¶ Dives richo.) Luna vel mensis: aut odor eius. ¶ Thimeus.) Cecus vel cecitas. ¶ Barthimeus) Beatus hieronymꝰ dicit q̃ corrupte legitur: z debet scribi barsemeus: qđ syriace interpretatur filius cecus: vel filius cecitatis. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatꝰ vel coronatus: si autem per sade litteram scribatur: interpretatur custos: siue floridus: aut virgultum. ¶ Dauid.) Dilectus. ¶ Rabboni.) Magister. hyrum est. 11.

Et cum appropinquaret. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Bethania) Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cantici: siue domus gratie domini. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Osanna.) Salua obsecro: vel salua nũc. ¶ Dauid.) Dilectꝰ. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Amẽ.) Vere: siue fideliter. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donũ: vel dominꝰ mia. 12.

Et cepit. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Herodiani.) Pellium gloria: vel pellibus gloriantes: aut mõtes gloríe vel arrogantie: aut syriace dracones ignitꝰ. ¶ Cesar.) A ceso matris utero dictus est: vel a cesarie idest coma vel capillatura cum qua ortus est: vel quod cesios idest glaucos habuerit oculos vt quidam volunt. latinum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Saducei) Justi vel iustificati: aut syriace sciti vel scismatici. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Isaac.) Risus. ¶ Jacob.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. ¶ Israel.) Prevalens siue dominꝰ cum deo. ¶ Christus.) Unctus. grecuz est. ¶ Dauid.) Dilectus. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. 15.

Et cum egrederetur. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Petrus.) Sarum: siue petra. grecum est. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. ¶ Johannes.) Domini gratia: aut domini donum: siue domini misericordia. ¶ Andreas.) Virilis. vel fortissimus. grecum est. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. 14.

Erat autem. ¶ Pascha.) Transitus: vel claudicatio. ¶ Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cantici: siue domus gratie domini. ¶ Symon) Audiens vel obediens. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Amen) Vere siue fideliter. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. ¶ Scarioth) In greco scribitur iscarioth: z hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volubilis: aut rota. ¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. ¶ Bethsemani.) Mallis pinguissima: seu vallis olei: scribi debet gesemani. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigiũ. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini mia. ¶ Abba) Pater. hyrum est. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Christus) Unctus. grecũ est. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronatus: si autem per sade litterã scribatur: interpretatur custos: siue floridus: aut virgultũ. ¶ Galileus.) Volubilis: siue volubilitas: aut rotans. 15.

Et confestim. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Pilatꝰ.) Cõstringẽs vel constrictus. grecũ est. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Barrabas.) Filius patris vel magistri: aut filius cõfusionis vel ignominie. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Cyrenenses.) Partes vel trabes: aut frigidus: vel occurrens: grece vero dominans interpretatur. ¶ Alexander.) Admiro: vel auxiliator: virilis vel fortissimus. grecum est. ¶ Ruffus.) Latinum est. ¶ Golgotha.) Caluaria. i. vbi sunt capita mortuorum. ¶ Christus.) Unctus. grecũ ẽ. ¶ Israel.) Prevalẽs siue dominans cum deo. ¶ Eloy.) Deus meus. ¶ Lamazabathani.) Quare dereliquisti me. ¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro z hebreo domina maris. ¶ Magdalene.) Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel turris. ¶ Jacobus) Supplãtator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. ¶ Joseph.) Ubi dicitur z ioseph mater. z infra in fine huius ca. vbi dicitur z maria ioseph: in istis duobus locis in greco ẽ ioses: z hebraice potest interpretari parces: vel eleuatus: aut erigens. ¶ Salome) Pacifica: siue perfecta: aut retribuẽs. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volubilis: aut rota. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel cõsumatus. ¶ Sabbatũ.) Requies: siue cessatio. ¶ Joseph) Augmentũ vel profectus. ¶ Arimathia.) Ex eo mortuus domino: vel lux mortis domini. 16.

Et cum transisset. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro z hebreo domia maris. ¶ Magdalene) Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel turris. ¶ Jacobus.) Supplãtator: vel calcaneum: aut planta idest vestigiũ. ¶ Salome.) Pacifica: siue perfecta: aut retribuens. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronatus: si autem per sade litteram scribatur: interpretatur custos: siue floridus: aut virgultum. ¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volubilitas: aut rota.

¶ Explicit euangelium secundum marcum.

Johannes Abba Rabbi. Christus Nazarenꝰ Galileus

Interp. Jesus. Pilatus. Judei. Barrabas Symon Cyreneus Alexander Ruffus Golgotha. Christus Jsrael. Eloy Lamasa. thelias Maria. Magdale. Jacobus. Joseph z

Salome. Galilea. Hierosoly. Sabbatus Joseph ab Arimath.

Interp. Sabbatus Maria.

Magdale. Jacobus Salome. Jesus. nazarenꝰ

Petrus. Galilea

Ta. i. vestigiũ. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini mia. ¶ Abba) Pater. hyrum est. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Christus) Unctus. grecũ est. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronatus: si autem per sade litterã scribatur: interpretatur custos: siue floridus: aut virgultũ. ¶ Galileus.) Volubilis: siue volubilitas: aut rotans. 15.

Et confestim. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Pilatꝰ.) Cõstringẽs vel constrictus. grecũ est. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Barrabas.) Filius patris vel magistri: aut filius cõfusionis vel ignominie. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Cyrenenses.) Partes vel trabes: aut frigidus: vel occurrens: grece vero dominans interpretatur. ¶ Alexander.) Admiro: vel auxiliator: virilis vel fortissimus. grecum est. ¶ Ruffus.) Latinum est. ¶ Golgotha.) Caluaria. i. vbi sunt capita mortuorum. ¶ Christus.) Unctus. grecũ ẽ. ¶ Israel.) Prevalẽs siue dominans cum deo. ¶ Eloy.) Deus meus. ¶ Lamazabathani.) Quare dereliquisti me. ¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro z hebreo domina maris. ¶ Magdalene.) Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel turris. ¶ Jacobus.) Supplãtator: vel calcaneum: aut planta idest vestigiũ. ¶ Salome.) Pacifica: siue perfecta: aut retribuens. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronatus: si autem per sade litteram scribatur: interpretatur custoditus: vel floridus: aut virgultũ. ¶ Joseph.) Augmentũ: vel profectus. ¶ Dauid.) Dilectus. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro z hebreo domina maris. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigiũ. ¶ Juda.) Laudatio: siue confessio. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. 2.

Factum est autem. ¶ Cesar.) A cesio matris utero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cum qua ortus est: vel quod cesios idest glaucos habuerit oculos vt quidam volunt: latinum est. ¶ Augustus.) Latinum est: vel ab augurio dictus: vel vt aly volũt ab augendo. ¶ Syria.) Hebraice dicitur aram: z interpretatur excelsa vel sublimis: aut decipiens: siue maledicto eorum. ¶ Cyrinus.) In greco cyrinus: z interpretatur dominans. ¶ Joseph) Augmentum: vel profectus. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volubilis: aut rota. ¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata: si vero sade litteram scribatur: interpretatur custoditꝰ: vel floridus: aut virgultum. ¶ Judea. Laudatio: siue cõfessio. ¶ Dauid) Dilectus. ¶ Bethleem) Domus panis: siue domus belli. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro z hebreo domina maris. ¶ Christus.) Unctus. grecuz est. ¶ Jesus. ¶ Saluator. 4 Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Hierusalem. Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor: perfectus vel consumatus. ¶ Symeon.) Audiens: vel obediens. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Anna.) Gratiosa: aut misericors: siue requiescens: vel donans. ¶ Phanuel.) Videns deus: siue facies dei. ¶ Aser.) Beatitudo: siue felicitas. ¶ Pascha.) Transitus: vel claudicatio. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor: perfectus vel consumatus. 3.

Hic autem. ¶ Tiberiadis.) Bona visio: vel vinbilicus: aut confractio. ¶ Cesar.) A cesio matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cum qua ortus est: vel quod cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidam volunt. latinum est. ¶ Pontius.) Marinus. grecum est. ¶ Pilatus.) Constringens: vel cõstrictus. grecum est. ¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volubilis: aut rota. ¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pellibus glorians: siue mõs gloríe vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. ¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. ¶ Jturea.) Cultochita: vel syriace montana: aut mõtuosa. ¶ Traconitidis.) Saros: vel aspera. grecum est. ¶ Lysania.) Dissoluens tristitiam. grecum est. ¶ Abilina) Lugens: vel ploranꝰ: siue pater mansionis murmurationis. ¶ Annas.) Affligens: vel humilians: aut respondens. ¶ Cayphas.) Investigator: vel sagax: seu vomens ore: vel vomitus eius. ¶ Johannes) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Zacharias.) Memoria domini: aut masculus domini. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel prosectio iudicij: seu descensio: aut ex syro z hebreo lebes iudicij. ¶ Esaias.) Salus domini. ¶ Abrã.) Pater multitudinis. ¶ Christus.) Unctus. grecũ ẽ. ¶ Herodias.) Pellis gloria: vel pellibus glorians: siue mõs gloríe vel arrogantie: aut syriace draccna tignita. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Joseph.) Augmentum: vel profectꝰ. ¶ Heli.) Eleuatio: siue oblatio: aut eleuans: vel offerens: siue pia vel mortartolum. ¶ Mathat.) Donum vel donans. ¶ Leui.) Copulatus. ¶ Melchi.) Rex meus: siue consilium meum. ¶ Janne.) In greco scribitur tanne cum duplici. n. z interpretatur respondens: vel incipiẽs loqui: aut afflictus: vel humiliatꝰ: siue pauper. ¶ Mathathias.) Donum domini. ¶ Amos.) Fortis vel robustus. ¶ Naum.) Consolator: siue pœnitens: aut doctor eorum. ¶ Hesli.) Prope me: vel iurta me: siue auferens vel separans. ¶ Nagge.) Claritas vel splendor. ¶ Maath.) Abstergens: aut delens: siue confrigens: aut formidans: vel syriace percussio. ¶ Semei.) Audiens vel obediens: aut nomen acerui: vel detruens acervum. ¶ Juda.) Laudatio: siue confessio. ¶ Johanna.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Resa.) Caput: vel voluntas:

Jesus. Jacobus. Juda. Abraam.

Interp. Cesar

Augustus

Syria

Cyrinus Joseph Galilea Nazareth.

Judea. Dauid. Bethleem Maria. Christus Jesus Moyses Hierusalẽ. Symeon. Jsrael. Anna. Phanuel. Aser. Pascha. Hierosoly.

Interp. Tiberiadis Cesar.

Pontius. Pilatus Judea. Galilea. Herodes Philipp? Jturea. Traconiti. Lysania Abilina.

Annas Cayphas. Johannes

Zacharias Jordanis.

Esaias. Abraam Christus Herodias Jesus. Joseph Heli Mathat. Leui Melchi. Janne. Mathathi. Amos Naum. Hesli Maath Semei Juda. Johanna. Resa

Zorobá. aut cursus.(¶ Zorobabel.) Alienus a confusione: aut
aliena vel extranea cófusio:siue extranea cómixtio: aut
dispersio confusionis vel cómixtionis:seu circulus cō-
mixtionis vel confusionis.(¶ Salathiel.) Postulatus
Galathiel. dei:siue commodatus dei.(¶ Heri.) Lucerna vel nou-
Heri. le.(¶ Addi.) Testis vel testimonium:siue ornatus: vel
Eladi. trāsitus:aut preda.(¶ Thosan.) In greco scribitur cho
Thosan. sam:z hebraice interpretatur diuinans.(¶ Helmadā.)
Helmadan Deus mēsure eorū:vel deus indumenti eorū.(¶ Her.)
Her. Vigil:aut denudans:vel effundens:seu emulus:vel ci-
uitas.(¶ Jesu.) In greco iose:z hebraice potest interp=
Jesu rari parcens vel elenatus:aut cristēs.(¶ Eliezer.) Dei
Eliezer. adiutor:um:siue dei atrium.(¶ Jotim.) Dominus exal=
Jotim. tans:vel domus exaltatio.(¶ Symeon.) Audiens:vel
Symeon exauditio.(¶ Jona.) Columba:siue depopulans vel de
Jona. uastans.(¶ Melachim.) Dei resurrectio aut affirma-
Melachim. tio:siue deus resurrectionis vel firmitatis: aut deus vi
dicans.(¶ Melcha.) Regina vel consiliatrix:sed in gre
Melcha. co scribitur melca:z hebraice interpretatur adimplens
vel adimpletus.(¶ Menna.) In greco manam:z hebrai
Menna. ce interpretatur numerans vel remunerans:aut pre-
parans.(¶ Mathata.) Donus eius.(¶ Mathan.) Dās
Mathata. vel donatus.(¶ Dauid.) Dilectus.(¶ Jesse.) Ens: siue
Mathan. crastens:aut munus vel oblatio.(¶ Obed.) Seruꝰ: aut
Dauid. oparius.(¶ Booz.) In fortitudine:aut in hyrco.(¶ Sal
Jesse. mon.) Pactificus:siue perfectus:aut retribuēs.(¶ Naa
Obed. son.) Coluber vel serpens:aut augurans:vel diuinans:
Booz. siue ceneus.(¶ Aminadab.) Populus spontaneus: siue
Salmon. populus vouens:aut populi princeps.(¶ Aram.) Ex-
Naason. celsus:vel sublimis:aut proiiciens.(¶ Efrom.) Sagit-
Amina. ta exultationis:siue diuisio cantici:aut atrium vel fenū
Aram. il.(¶ Eb. Efron.(¶ Phares.) Diuisio.(¶ Jacob.) Sup-
Efrom. plantator:vel calcaneum:aut planta idest vestigiū.(¶ Z-
Phares. saac.) Risus.(¶ Abraaz.) Pater multitudinis.(¶ Tha
Jacob. re.) Odorans:vel spirans: aut abigens.(¶ Nachor.)
Isaac. Raucus:vel aridus:seu tratus:vel incensus:aut syriace
Abraam. suffocatus.(¶ Saruch.) Psalmus: vel tarmentum: seu
Thare. ramus:aut conuolutio.(¶ Heb. Sarug.(¶ Ragau.) So-
Nachor. cius aut pastor eius:siue malum vel confractio eius.
Saruch. (¶ Phalech.) Diuisio.(¶ Heb. Phaleg.(¶ Heber.)
Ragau. Transiens:vel transitus:aut tra:seu pregnans:aut syria
Phalech. ce frumentum.(¶ Sale.) Missio:vel muttens:siue ram⁹:
Heber. aut propagines:vel telum:aut arma scilicet missilia:vel
Sale. syriace spolians vel spoliatus.(¶ Caynan.) Possessor:
Cainan. vel emptor:aut lamētator:vel iudus.(¶ Arphaxat.) Sa
Arphaxat. nans vel lauans quasi depredationem aut quasi mam-
millam:vel sanans aut lauans sicut demon.(¶ Sem.)
Sem Nomē vel fama:siue ponēs vl posit⁹:aut tbi.(¶ Noe.)
Noe. Consolatio:vel requies.(¶ Lamech.) Pauper:vel hu
Lamech. miliatus:aut percussus.(¶ Mathusalem.) Mortem su
Mathusa. am misit:aut mortis sue arma: vel ex hebraico z syro mor
tem suam spolians:vel mortis spoliuꝫ.(¶ Enoch.) De
Enoch. dicatus:vl disciplinatus:aut mortigeratus.(¶ Jareth.)
Jareth. Imperās:vel descendēs.(¶ Heb. Jared.(¶ Malalehel.)
Malalehel. Laudans deum:vel illuminatio dei.(¶ Enos.) Homo
Enos. vel vir:seu oblitus:aut desperatus.(¶ Seth.) Positus
Seth vel positū.(¶ Adam.) Homo:siue terrenus:aut ruffus:
Adam vel languineus. 4.

Interp. ¶ Esus autem.(¶ Jesus.) Saluator.(¶ Jordanis.)
Jesus. Fluuius iudicij:aut demonstratio vel protectio iu-
Jordanis. dicij:seu descensio:aut ex syro z hebreo lebes iudicij.
(¶ Diabolus.) Criminator:siue calūpniator:aut accusa
Diabolus tor.grecum est.(¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio
Hierusalez perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel consu-
matus.(¶ Galilea.) Volubilis:siue volutabilis: aut ro
Galilea. ta.(¶ Nazareth.) Sanctificata:vel separata:aut corona
nazareth. ta.si autem per sade litteram scribatur:interpretatur cu
Sabbatus stodita:vel flouida:aut virgultum.(¶ Sabbatum.) Re-
Esaias. quies:siue cessatio.(¶ Esaias.) Salus domini.(¶ Jo-
Joseph. seph.) Augmentum: vel profectus.(¶ Caphar naum)
Caphar. Ager penitentie:vel villa consolationis:aut propiciatio
Amen. penitentis.(¶ Amen.) Vere:siue fideliter.(¶ Helias.)
Helias. Deus dominus:aut fortis dominus.(¶ Sarepta.) An-
Sarepta. gustia bucelle vel panis:siue conflatio:vel conflatoriū:
aut angustie dilatatio vel persuasio.(¶ Sydonia.) Ele-

Israel natio:aut insidiatio:siue viaticum vel cibarium: aut na
Heliseus tus iudicij.(¶ Israel.) Prevalens:siue dominans cum
naaman deo.(¶ Heliseus.) Dei salus:vel deus saluans.(¶ Naa
Syrus man.) Pulcher:siue decorus: aut motum preparans.
nazarenꝰ (¶ Syrus.) De syria que hebraice dicitur aram:z inter
pretatur excelsa vel sublimis:aut decipiens: siue male
dictus eorum.(¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut sepa
Symon ratus:vel coronatus.si autem per sade litteram scriba-
Christus tur:interpretatur custos:siue floridus:aut virgultum.
(¶ Symon.) Audiens:vel obediens.(¶ Christus.) Un-
ctus.grecum est. 5.

Interp. ¶ Actum est autem.(¶ Genesareth.) Hortus vel p=
Genesare rectio principis:siue hortus vel protectio ministrā
Symon. tis.(¶ Symon.) Audiens:vel obediens.(¶ Petrus.)
Petrus, Sarum:vel petra.grecum est.(¶ Jesus.) Saluator.
Jesus, (¶ Jacobus.) Supplantator:vel calcaneum: aut plan
Jacobus, ta idest vestigius.(¶ Johannes.) Domini gratia:aut do
Johannes mini domum:siue domini misericordia.(¶ Zebedeus.)
Zebedeus Dos:siue dotatus:aut fluxus vehemens.(¶ Moyses.)
Moyses, Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.(¶ Phari-
Pharisei. sei.) Diuisi.(¶ Galilea.) Volubilis siue volutabilis: aut
Galilea. rota.(¶ Judea.) Laudatio:siue cōfessio.(¶ Hierusalē.)
Judea. Visio pacis:aut visio perfecta vel cōsumata:siue timor
Hierusalē perfectus vel consumatus.(¶ Levi.) Copulatus. 6.
Levi.

Interp. ¶ Actum est autem.(¶ Sabbatum.) Requies: siue
Sabbatus cessatio.(¶ Pharisei.) Diuisi.(¶ Jesus.) Salua
Pharisei. tor.(¶ Symon.) Audiens:vel obediens.(¶ Petrus.)
Jesus. Sarum:siue petra.grecum est.(¶ Andreas.) Virilis:
Symon. vel fortissimus.grecum est.(¶ Jacobus.) Supplanta
Petrus tor:vel calcaneum:aut planta.i.vestigiuꝫ.(¶ Johānes.)
Andreas. Domini gratia:aut domini donum:siue domini miseri-
Jacobus cordia.(¶ Philippus.) Bellicosus: siue amato: equo-
Johannes rum.grecum est.(¶ Bartholomeus.) Filius suspendē
Philippꝰ tis aquas.(¶ Matthaeus.) Donatus.(¶ Thomas.) Ab
Bartholo. yssus:vel gemina:z grece didymus appellatur: quod
Matthaeus interpretatur gemellus.i.ille qui cum alio vno z eodez
Thomas. partu nascitur.(¶ Alpheus.) Millesimus:vel doctus:
Alpheus aut dux.(¶ Zelotes.) Emulator.grecuꝫ est.(¶ Judas.)
Zelotes. Laudans:siue confitens.(¶ Scarioth.) In greco scrib
Judas. tur iscar:oth:z hebraice interpretatur vir occisiōis: aut
Scarioth. vir exterminationis vel mortis.(¶ Judea.) Laudatio:
Judea. siue confessio.(¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio p=
Hierusalez fecta vel consumata:siue timor perfectus vel consuma-
Tyrus tus.(¶ Tyrus.) Hebraice dicitur sor:z interpretatur tri-
bulatio vel obsidio:siue angustia:aut vinculum vel col-
ligatio:seu plasmatio:aut figuratio vel fortitudo:aut pe
tra.(¶ Sydon.) Venatio:aut insidiatio: siue viaticuꝫ vel
Sydon. cibarium:aut nauis iudicij. 7.

Interp. ¶ Um aut.(¶ Capharnaum.) Ager penitentie:vel
Capharna villa consolationis:aut propiciatio penitentis.
Jesus (¶ Jesus.) Saluator.(¶ Judei.) Laudantes: siue confi
Judei tentes.(¶ Amen.) Vere:siue fideliter.(¶ Israel.) Pre
Amen valens siue dominans cum deo.(¶ Naym.) Jocūditas:
Israel aut pulchritudo:vel commotio aut motus eorū.(¶ Ju
Naym dea.) Laudatio:siue confessio.(¶ Johannes.) Domini
Judea gratia:siue domini donum: aut domini misericordia.
Johannes (¶ Pharisei.) Diuisus.(¶ Symon.) Audiens:vel o=
Pharisēi bediens. 8.

Interp. ¶ Actum est.(¶ Maria.) Exaltata:vel amaritudi
Maria nis mare:aut myrrha maris:siue doctrix vel magi
Magdale- stra maris:aut ex syro z hebreo domina maris.(¶ Mag
dalena. dalena.) Magnifica:vel magnificata :aut exaltata : vel
turris.(¶ Johanna.) Domini gratia:siue domini donū:
Johanna. aut domini misericordia.(¶ Chusa.) In greco scribitur
Chusa chuza:z hebraice interpretatur videns:vel prophetās.
(¶ Herodes.) Pellis gloria:vel pellibus glorians:siue
Herodes mons glorie vel arrogantie:aut syriace draco ignitus.
Susanna (¶ Susanna.) Lilium vel rosa:aut letitia.(¶ Diabolus.)
Diabolus Criminator:siue calumpniator: aut accusator. grecum
Herasēi est.(¶ Herasēi.) In greco gadarent : et hebraice inter=
Galilea pretatur septi vel murati.(¶ Galilea.) Volubilis:siue
Jesus volutabilis aut rota.(¶ Jesus.) Saluator.(¶ Jayrus.)
Jayrus Illuminans vel illuminatus.(¶ Petrus.) Sarus: vel
Petrus petra.grecum est.(¶ Jacobus.) Supplantator: vel cal-
Jacobus cancum:aut planta idest vestigium.(¶ Johannes.) Do-
Johannes

Interp. mini gratia:siue dñi donū:aut domini misericordia. 9.
Jesus. ¶ Omo catis autem.(¶ Jesus.) Saluator.(¶ Hero
Herodes. des.) Pellis gloria:vl pellibus gloriās:siue mōs
Johannes glorie vel arrogantie:aut syriace draco ignitus.(¶ Jo-
Helias. hannes.) Domini gratia:aut domini donum : siue do-
Bethsaida mini misericordia.(¶ Helias.) Deus dominus: aut for
Symon. tis dominus.(¶ Bethsaida.) Domus frugum vel cibā
Petrus. riorum:aut domus venatorum vel insidiantium.(¶ Sy
Christus mon.) Audiens:vel obediens.(¶ Petrus.) Saxus:vel
Jacobus. petra.grecum est.(¶ Christus.) Unctus.grecum est.
Moyses. (¶ Jacobus.) Supplantator:vel calcaneum:aut planta
Hierusalez idest vestigium.(¶ Moyses.) Attractus vel assumptus:
Samarita subaudi de aquis.(¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut vi-
Interp. sio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel cō
Sodoma. sumatus.(¶ Samaritani.) Custodes : vel adamantini :
Lotozaim siue spinosi:aut feces vel feculenti. 10.
Bethsaida
Efrus. ¶ Ost hec autem.(¶ Sodoma.) Secretum eorū:si-
Sydon. ue calx aut cementum eorum.(¶ Lotozaim.) Se-
Lapharna cretum meum:vel hic est mysterium.(¶ Bethsaida.)
Sathanas Domus frugum:vel cibatorium:aut domus venatoriꝫ
Jesus vel insidiantium.(¶ Tyrus.) Hebraice dicitur sor:z in-
Hierusalez terpretatur tribulatio vel obsidio:siue angustia:aut vin
Hiericho culuꝫ:vel colligatio:seu plasmatio:aut figuratio: vel for
Leuita. titudo:aut petra.(¶ Sydon.) Venatio:aut insidiatio:si
Samarita ue viaticum:vel cibatorium:aut nauis iudicij.(¶ Laphar
Martha. naum.) Ager penitentie:vel villa consolationis:aut p
Maria. pitiatio penitentis.(¶ Sathanas.) Contrarius:siue ad
Interp. uersarius.(¶ Jesus.) Saluator.(¶ Hierusalem.) Visio
Joannes pacis:aut visio perfecta vel consumata:siue timor per
Beelze. fectus vel consumatus.(¶ Hiericho.) Luna vel mēsis:
Gathanas aut odor eius.(¶ Leuita.) Copulatꝰ.(¶ Samaritanꝰ.)
Jonas. Custos:vel adamantinus:siue spinosus:aut fer:vel fe-
Rimmite culentus.(¶ Martha.) Prouocans:aut amaricans:vel
Pharisēi. syriace domina:vel doctrix.(¶ Maria.) Exaltata:vel a-
Salomon mariludinis mare:aut myrrha maris : siue doctrix vel
Pharisēi magistra maris:aut ex syro z hebreo domina maris. 11.
Abel.
Zacharias ¶ Factum est.(¶ Johannes.) Domini gratia:aut
Interp. domini donus:siue domini misericordia.(¶ Beel
Pharisei. zebub.) Idolum muscarum:vel possessor muscarum.
Gehenna. (¶ Sathanas.) Cōtrarius:siue aduersarⁱ⁹.(¶ Jonas.)
Salomon. Columba:siue depopulans vel deuastās.(¶ Rimmite)
Amen. Pulchri:siue spectoſi:aut habitacula.(¶ Salomō) Pa
Petrus. cificus.(¶ Pharisēus.) Diuisus.(¶ Pharisei) Diuisi.
Interp. (¶ Abel.) Vanitas:siue anhelitus:aut syriace vapor.
Pharisei. (¶ Zacharias.) Memoria domini:aut masculus domi=
Galilei. ni. 12.
Pilatus.
Syloe. ¶ Ltis autem.(¶ Pharisei.) Diuisi.(¶ Gehenna)
Hierusalez Vallis deceptionis vel tristitie siue diuitiarū : aut
Sabbatus syriace infernus.(¶ Salomon.) Pacificus.(¶ Amen)
Abraam. Vere:siue fideliter.(¶ Petrus.) Saxus siue petra. gre
Sathanas cum est. 13.
Jsaac.
Jacob. ¶ Erant autem.(¶ Galilei.) Volubiles:siue volu-
Pharisei. tabiles:aut rotantes.(¶ Pilatus) Constringens:
Herodes. vel constrictus.grecum est.(¶ Syloe.) Missus vel mit-
Interp. tens:aut ramus: siue telum aut arma scilicet missilia:vl
Jesus. syriace spolians vel spoliatus.(¶ Hierusalem.) Visio
Pharisei. pacis:aut visio perfecta vel cōsumata : siue timor perfe
Sabbatus ctus vel consumatus.(¶ Sabbatus.) Requies: siue ces
Interp. satio.(¶ Abraaz.) Pater multitudinis.(¶ Sathanas.)
Pharisei. Contrarius:siue aduersarius.(¶ Isaac) Risus.(¶ Ja-
Mammon. cob.) Supplantator:vel calcaneum:aut planta:idest ve
Pharisei. stigium.(¶ Phariseꝰ.) Diuisi.(¶ Herodes.) Pellis
Johannes gloria:vl pellibus gloriās:aut syriace draco ignitⁿ⁹. 14.
Lazarus.
Abraam. ¶ Factum est.(¶ Jesus.) Saluator.(¶ Phari-
Moyses. sei.) Diuisi.(¶ Sabbatum.) Requies: siue cessa-
Interp. tio. 15.
Hierusalez
Samaria. ¶ Rant autem.(¶ Pharisei.) Diuisi. 16.

¶ Icebat autem.(¶ Mamona.) Pecunia:vel diui-
tie:aut cupiditas.syrum est.(¶ Phariseꝰ) Diuisi.
(¶ Johannes.) Domini gratia:aut domini donum: siue
domini misericordia.(¶ Lazarus.) Dei adiutorium:si-
ue dei atriuꝫ.(¶ Abraā.) Pater multitudinis.(¶ Moy
ses.) Attractus:vel assumptus:subaudi de aquis. 17.

¶ Ait.(¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio per
fecta vel consumata:siue timor perfectus vel con-
sumatus.(¶ Samaria.) Custodia:vl adamas: aut veps
vel spina:seu fer etus.(¶ Galilea.) Volubilis: siue volu
tabilis:aut rota.(¶ Jesus.) Saluator.(¶ Samaritanꝰ.)
Custos:vel adamantinus:siue spinosus:aut fer vel fe-
culentus.(¶ Phariseꝰ.) Diuisi.(¶ Noe.) Consolatio:vl
requies.(¶ Loth.) Inuolutus:siue colligatus: aut coo
pertus:vel resina preciosa que dicitur stacte.(¶ Sodo
ma.) Secretū eorū:siue calx aut cemētū eorum. 18.

¶ Zebata autem.(¶ Phariseus.) Diuisus.(¶ Sab
batum.) Requies:siue cessatio.(¶ Jesus.) Salua
tor.(¶ Amen.) Vere:siue fideliter.(¶ Petrus.) Saxū:
siue petra.grecū est.(¶ Hierosolyma.) Visio pacis:aut
visio perfecta vel consumata: siue timor: perfectus vel
consumatus.(¶ Hiericho.) Luna:vel mensis:aut odor
eius.(¶ Nazarenus) Sanctificatus:aut separatus: vel
coronatus.si autem per sade litteram scribatur interpre
tatur custos:aut floridus:siue virgultuꝫ.(¶ Dauid.) Di
lectus. 19.

¶ Ingressus.(¶ Hiericho.) Luna:vel mensis:aut
odor eius.(¶ Zacheus.) Purus:aut nitidus : vel
syriace ustus:aut iustificatus.(¶ Jesus.) Saluator.(¶ A
braam.) Pater multitudinis.(¶ Hierusalem.) Visio
pacis:aut visio perfecta vel consumata : siue timor per-
fectus vel cōsumatus.(¶ Hierosolyma.) Idē.(¶ Beth
phage.) Domus ozis vallium:vel domus bucce vallis:
aut domus ficuum.f.precoquarum.(¶ Bethania.) Do
mus obedientie vel afflictionis:siue domus cantici:vel
domus gratie domini.(¶ Phariseꝰ.) Diuisi. 20.

¶ Factū est.(¶ Jesus.) Saluator.(¶ Johānes.) Do
mini gratia:aut domini donus:siue domini miseri
cordia.(¶ Cesar.) A cesomatris vtero dictus est:vel a
cesarie.i.coma vel capillatura cum qua ortus est: vl qō
cesus.i.glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.la
tinum est.(¶ Saducei.) Justi vel iustificati : aut syriace
scisi vel scismatici.(¶ Moyses) Attractus vel assūpt⁹:
subaudi de aquis.(¶ Abraam.) Pater multitudinis.
(¶ Isaac.) Risus.(¶ Jacob.) Supplantator vel calcane
um:aut planta.i.vestigium.(¶ Christus.) Unctus. gre-
cuꝫ est.(¶ Dauid.) Dilectus. 21.

¶ Species aūt.(¶ Gazophylacium) Ubi gaze.i.the
sauri templi seruabātur:ex persico z greco.(¶ Hie
rusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel consuma-
ta:siue timor perfectus vel cōsumatus.(¶ Judea.) Lau
datio:siue cōfessio.(¶ Amen.) Vere:siue fideliter. 22.

¶ Propinquabat autem.(¶ Pascha.) Transitus:
vel clauditatio.(¶ Sathanas.) Cōtrarius:siue ad
uersarius.(¶ Judas.) Laudatio:siue cōfessio.(¶ Scha
rioth.) In greco scribitur ischarioth:z hebraice inter-
pretatur vir occisionis:aut vir exterminationis vl mor-
tis.(¶ Petrus.) Sarum:vel petra.grecum est.(¶ Joha
nes.) Dñi gratia:siue domini donū:aut dñi misericor-
dia.(¶ Israel.) Prevalens siue dñans cum deo.(¶ Sy
mon.) Audiens:vel obediens.(¶ Jesus.) Saluator.
(¶ Galileus.) Volubilis : siue volutabilis: aut rotans.
(¶ Christus.) Unctus.grecum est. 23.

¶ Surgens.(¶ Pilatus.) Constringens: vel con-
strictus.grecum est.(¶ Cesar.) A cesomatris vte-
ro dictus est:vel a cesarie.i.coma vel capillatura cum q̄
ortus est:vel quod cesios.i.glaucos habuerit oculos vt
quidam volunt.latinum est.(¶ Christus.) Unctus.gre-
cum est.(¶ Judei.) Laudantes:siue confitentes.(¶ Ju
dea.) Laudatio:siue cōfessio.(¶ Galilea.) Volubilis:si
ue volutabilis:aut rota.(¶ Galileus.) Volubilis : siue
volutabilis:aut rotans.(¶ Herodes.) Pellis gloria:
vel pellibus glorians:siue mons glorie vel arrogantie:
aut syriace draco ignitⁿ⁹.(¶ Hierosolyme.) Visio pacis:
aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus
vl cōsumatus.(¶ Jesus.) Saluator.(¶ Barrabas.) Fi
lius patris vel magistri:aut filius confusionis vel ignō
minie.(¶ Symon.) Audiens:vel obediens.(¶ Cyrenen
sis.) Partes:siue trabes:aut frigiditas : vel occursus.
(¶ Hierusalem) Visio pacis:aut visio perfecta vel con
sumata:siue timor perfectus vel cōsumatus.(¶ Amē.)
Vere:siue fideliter.(¶ Joseph.) Augmentum vel profe
ctus.(¶ Arimathia.) Leo mortuus domino:vl lux mor
tis domini.(¶ Parasceue.) Preparatio.grecum est.
(¶ Sabbatum.) Requies:siue cessatio. 24.

Galilea. Samarita Pharisei. Noe. Loth. Sodoma.

Interp. Pharisei. Sabbatus Jesus. Amen. Petrus. Hierosoly. Hiericho. Nazarenꝰ Dauid.

Interp. Hiericho. Zacheus. Jesus. Abraam Hierusalez Bethpha. Bethania. Pharisei.

Interp. Jesus. Johannes Cesar. Sadducei. Moyses. Abraam. Isaac. Jacob. Christus Dauid.

Interp. Pharisei. Sabbatus Judas. Scharioth. Petrus. Johannes Israel. Symon. Jesus. Galileus Christus

Interp. Pilatus. Cesar. Christus Judei. Judea. Galilea. Galileus. Herodes. Hierosoly. Jesus Barrabas Symon. Cyrenensis Hierusalez Amen. Joseph. Arimath. Parasce. Sabbatus

Interp.
Sabbatus
Jesus
Galilea.
Maria.
Magdale.
Joanna.
Jacobus.
Petrus.
Hierusalez
Emaus
Cleophas
Nazarenꝰ
Jsrael.
Christus
Moyses.
Symon.
Hierosoly.
Bethania.

Ma autem.(¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Galilea.) Volubilis: siue voluntabilis; aut rota. (¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro z hebreo domina maris. (¶ Magdalene.) Magnifica: vel magnificata: aut exaltata: vel turris. (¶ Johanna.) Domini gratia: siue dñi donū: aut domini misericordia. (¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum aut planta: idest vestigium. (¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecum est. (¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. (¶ Emaus.) Timens consilii: vel matris aut genitis consultum: seu populus abiectus (¶ Cleophas.) In greco cleopas: et interpretatur gloria omnis: vel omnimoda gloria. grecum est. (¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronatus: si autem per sade litteram scribatur interpretatur custos siue, floridus: aut virgultum. (¶ Jsrael.) Prevalens siue dominans cū deo. (¶ Christus.) Unctus. grecum est. (¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aqs (¶ Symō.) Audiens: vel obediens. (¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vl' consumatus. (¶ Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis: siue domus cantici: vel domus gratie domini.

¶ Explicit euangelium secundum Lucam.

Incipit euangelium secundum Johannem.

¶ Capitulum primum.

Interp.
Joannes
Moyses.
Jesus,
Christus
Judei.
Hierosoly.
Leuite.
Helias.
Esaias.
Pharisei.
Bethania.
Jordanis.
Jsrael.
Rabbi.
Andreas
Symon.
Petrus.
Messias
Johanna.
Cephas.
Galilea.
Philippꝰ
Bethsaida
Nathana.
Joseph
Nazaret.
Jsraelita.
Amen.

In principio. (¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donū: aut domini misericordia. (¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Christus.) Unctus. grecū est. (¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. (¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel cōsumatus. (¶ Leuite.) Copulati. (¶ Helias.) Deus dominus: aut fortis dominus. (¶ Esaias) Salus domini. (¶ Pharisei.) Diuisi. (¶ Bethania) Domus obedientie vel afflictionis: siue domus cantici: vel domus gratie domini. (¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demōstratio vel protectio iudicij: seu descēsio: aut ex syro z hebreo lebes iudicij. (¶ Jsrael.) Prevalēs: siue dominās cum deo. (¶ Rabbi.) Magister. (¶ Andreas.) Virilis vel fortissimus. grecum est. (¶ Symon.) Audiens: vel obediens. (¶ Petrus.) Sarum: siue petra. grecum est. (¶ Messias.) Unctus. grece aūt dicitur christus. (¶ Johanna.) Ubi dicitur tu es symon filius iohanna in greco scribitur iona: z sic est i biblijs nostris antiquis: z hebraice interpretatur columba. (¶ Cephas.) Petrus. s. a petra. syrum est. (¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. (¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. (¶ Bethsaida.) Domus frugū. vel cibariorum: aut domus venatorum vel insidiantium.

(¶ Nathanael.) Donum dei. (¶ Joseph.) Augmentus: vel profectus. (¶ Nazareth.) Sanctificata: aut separata: siue coronata. Si autem per sade litteram scribatur interpretatur custodita: aut florida: siue virgultum. (¶ Jsraelita.) De israel quod interpretatur prevalens siue dominans cum deo. (¶ Amen.) Vere: siue fideliter. 2.

Interp.
Chana.
Galilea.
Jesus.
Judei.
Archytri.
Capharna
Pascha.
Hierosoly.
Hierosoly.

Et die tertia. (¶ Chana.) Zelus: vl' emulatio: siue possessio: aut lamentatio: vel nidus eius: aut cāna idest arundo. (¶ Galilea) Volubilis: siue voluntabilis: aut rota. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. (¶ Archytriclinus.) Princeps triclinij idest trium mensarum. grecum est. (¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vel villa consolationis: aut propitiatio penitentis. (¶ Pascha.) Trāsit⁹: vel claudicatio. (¶ Hierosolyma) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. (¶ Hierosolyme.) Idem. 3.

Interp.
Pharisei.
Nicodemꝰ

Erat autē. (¶ Pharisei.) Diuisi. (¶ Nicodemus.) Hebraice interpretatur innocens sanguis: grece vero victoria populi. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Rabbi.) Magister. (¶ Amen.) Vere: siue fideliter. (¶ Jsrael.) Prevalens siue dominans cum deo. (¶ Moyses.) Attractus vl' assūptus: subaudi de aquis. (¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. (¶ Johānes.) Domini gratia: siue domini donū: aut domini misericordia. (¶ Enon.) Nubes vel obnubilatio: siue fons aut oculus eius: vel augurium. (¶ Salim) Vulpes. p.n. aut pugilli siue pugni: vel semite. (¶ Judei.) Laudantes: siue cōfitētes. (¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel protectio iudicij: seu descensio: aut ex syro z hebreo lebes iudicij. (¶ Christus.) Unctus. grecum est. 4.

Interp.
Jesus,
Pharisei
Johannes
Judea.
Galilea
Samaria.
Siehar.
Jacob.
Joseph.
Samarita
Judeus.
Judei.
Samarita
Hierosoly.
Messias.
Christus
Rabbi,
Galilei.
Chana.
Caphar.

Ergo. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Pharisei.) Diuisi. (¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donus: aut domini misericordia. (¶ Judea) Laudatio: siue confessio. (¶ Galilea) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. (¶ Samaria.) Custodita: vel adamas: aut vepres vel spina: seu fer eius. (¶ Siehar.) Conclusio: vel clausura: aut inebriatio: vel merces. Dicit autem beat⁹ Hieronym⁹ qō corrupte ponitur pro siehem: quod interpretatur humerus: siue potio: aut manicatio: vel matutinatio. sed in greco siehar inuenitur. (¶ Jacob.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta idest vestigium. (¶ Joseph.) Augmentus vel profectus. (¶ Samaritana.) Custos: vel adamantina: siue spinosa: aut fer: vel feculēta. (¶ Judeus.) Laudans: siue confitens. (¶ Judei.) Idez p.n. (¶ Samaritani.) Custodes: vl' adamantum: siue spinosi: aut feces: vel feculēti. (¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. (¶ Messias.) Unctus. grece autē dicitur christus. (¶ Christus.) Unct⁹. grecū est. (¶ Rabbi.) Magister. (¶ Galilei) Volubiles: siue volutabiles: aut rotantes. (¶ Chana.) Zelus: vel emulatio: siue possessio: aut lamentatio: vel nidus eius: aut canna idest arundo. (¶ Capharnaum.) Ager penitentie: vel villa cōsolationis: aut propitiatio penitentis. 5.

Interp.
Judei.
Jesus.
Hierosoly.
Probati.
Bethsaida
Sabbatus
Amen.
Johannes
Moyses.

Post hec. (¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. (¶ Jesus) Saluator. (¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. (¶ Probatica.) Ouina: idest locus vbi pecora sacrificanda tenebantur. grecū est. (¶ Bethsaida.) Domus effusionis: idest locus vbi aque pluuiales confluebant. in greco scribitur bethesda. (¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. (¶ Amen) Vere: siue fideliter. (¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donū: aut domini misericordia. (¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. 6.

Interp.
Jesus
Galilea.
Libertadis
Pascha.
Judei
Philippꝰ
Andreas
Symon.
Petrus.
Caphar.
Rabbi.
Amen.
Manna.
Moyses.
Joseph.
Christus.
Diabolus.
Judas.
Scharioth.

Post hec. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. (¶ Libertadis.) Bona visio: vel umbilicus: aut cōfractio. (¶ Pascha.) Transitus: vel claudicatio. (¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. (¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. (¶ Andreas.) Virilis: vel fortissimus. grecum est. (¶ Symon.) Audiens: vel obediens. (¶ Petrus.) Sarum vel petra. grecum est. (¶ Caphar naum.) Ager penitentie: vel villa consolationis: aut propitiatio penitētis. (¶ Rabbi.) Magister. (¶ Amē.) Vere: siue fideliter. (¶ Manna.) Preparatio: aut quid. (¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aqs. (¶ Joseph) Augmentum: vel profectus. (¶ Christus.) Unctus grecum est. (¶ Diabolus) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. (¶ Judas) Laudatio siue cōfessio. (¶ Scharioth.) In greco scribitur iscariotes: z hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. 7.

Interp.
Jesus.
Galilea.
Judea.
Judei.
Scenophe
Moyses.
Sabbatus
Hierosoly.
Dauid.
Bethlees.

Post hec. (¶ Jesus.) Saluator. (¶ Galilea.) Volubilis: siue voluntabilis: aut rota. (¶ Judea.) Laudatio: siue confessio. (¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. (¶ Scenophegia.) Festum tabernaculoꝝ. grecum est. (¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. (¶ Sabbatū.) Reques: siue cessatio. (¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. (¶ Christus) Unctus. grecū est. (¶ Pharisei.) Diuisi. (¶ Dauid.) De lectus. (¶ Bethleem.) Domus panis: siue dom⁹ belli.

Nicodem⁹ Galileus.

Interp.
Jesus
Moyses.
Hasophi.
Judei
Abraam
Amen.
Diabolus.
Samarita

Interp.
Jesus.
Rabbi.
Syloe.
Pharisei.
Sabbatuz
Judei.
Christus
Moyses.

Interp.
Amen.
Judei
Encenia.
Hierosoly.
Salomon.

Interp.
Lazarus.
Bethania.

Maria.
Martha.
Jesus.
Judea.
Rabbi.
Judei.
Didymus.

Didymus.

Hierosoly.
Christus
Pharisei
Romani.
Cayphas.
Ephrem.
Pascha.

Interp.
Jesus
Pascha.
Bethania.
Lazarus
Martha.
Maria.
Festiciem.
Judas.
Escariotis
Judei.
Hierosoly.
Osanna.
Israel.
Syon.
Philipp⁹
Bethsaida
Galilea.
Andreas
Amen.
Christus
Esaias.

Interp.
Pascha.
Jesus
Diabolus.

¶ Nicodemus.) Hebraice interpretatur innocens sanguis: grece vero victoria populi. ¶ Galileus). Volubilis: siue volutabilis: aut rotans. 8.

¶ Eius autem. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Hasophylacium.) Vbi gaze idest thesauri templi seruabātur: ex persico et greco. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Amē.) Vere: siue fideliter. ¶ Diabolus) Criminator: siue calumpniator: aut accusator, grecū est. ¶ Samaritanus.) Custos: vel adamas: unus: siue spinosus: aut fex vel feculentus. 9.

¶ Preteritēs. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Rabbi) Magister. ¶ Syloe.) Missus. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Christus) Unctus grecum est. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. 10.

¶ Veramen. ¶ Amen.) Vere siue fideliter. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Encenia.) Renouatio: vel dedicatio: idest festum pro renouatione vel dedicatione templi. grecum est. ¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor perfectus vel cōsummatus. ¶ Salomon.) Pacificus. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Jordanis.) Fluuius iudicij: aut demonstratio vel perfecto iudicij: seu descensio: aut ex syro et hebreo lebes iudicij. ¶ Johannes.) Domini gratia: aut domini donum: siue domini misericordia. 11.

¶ Erat autem. ¶ Lazarus.) Dei adiutorium: siue dei auxilium. ¶ Bethania.) Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cantici: siue domus gratie domini. ¶ Marta.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro et hebreo domina maris. ¶ Maria.) Prouocans: aut amaricans: vel syrtace domina: vel doctrix. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Judea) Laudatio: siue confessio. ¶ Rabbi.) Magister. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Thomas.) Abyssus: vel geminus: et grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus. i. ille qui cuz alio vno et eodem partu nascitur. ¶ Didymus.) Geminus: vel gemellus: ille. s. qui cum alio vno et eodē partu nascitur. grecum est. ¶ Hierosolyma) Visio pacis: aut visio perfecta vel consummata: siue timor perfectus vel consummatus. ¶ Christus) Unctus. grecū est. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Romani) Elatentes: aut robusti: vl potētes. grecum est. ¶ Cayphas.) Inuestigator: vel sagax: seu vomens oze: vel vomitus ouis. ¶ Ephrem) Fructifer: aut crescens. ¶ Pascha.) Transitus: vel claudicatio. 12.

¶ Ius ergo. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Pascha.) Trānsitus: vel claudicatio. ¶ Bethania) Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cantici: siue domus gratie domini. ¶ Lazarus) Dei adiutorium: siue dei auxilium. ¶ Martha.) Prouocans: aut amaricans: vel syrtace domina vel doctrix. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro et hebreo domina maris. ¶ Discumbentium) Fidele. grecum est. ¶ Judas.) Laudatio: siue confessio. ¶ Escariotes) Ju greco scribitur iscariotes: et hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Hierosolyma) Visio pacis: aut visio pfecta vel consummata: siue timor perfectus vel cōsummatus. ¶ Osanna) Salua obsecro: vel salua nūc. ¶ Israel) Pidens siue dīans cū deo: ¶ Syon.) Aceruus aut tumulus: vel specula: aut siccitas. ¶ Pharisei) Diuisi. ¶ Philippus) Bellicosus: siue amator equorum. grecum est. ¶ Bethsaida) Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel insidiantium. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Andreas.) Virilis vel fortissimus. grecum est. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Christus.) Unctus. grecus est. ¶ Esaias) Salus domini. 13.

Ste diem. ¶ Pascha.) Transitus: vel claudicatio. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Diabolus) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. ¶ Judas) Laudatio: siue confessio. ¶ Symon.) Audiēs: vel obediēs. ¶ Schariotis.) Ju greco scribitur iscariotis: et hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. ¶ Petrus) Saxus: siue petra, grecū est. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Sathanas) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Judei) Laudantes: siue cōfitentes. 14.

Erat. ¶ Thomas.) Abyssus: vel geminus: et grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus. ille qui cuz alio vno et eodem partu nascitur. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Philippus.) Bellicosus: siue amator equorum. grecus est. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Paracletus) Consolator: siue aduocatus. grecum ē. ¶ Judas) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Schariotes.) Ju greco scribitur iscariotes: et hebraice interpretatur vir occisionis: aut vir exterminationis vel mortis. 15.

Go sum. ¶ Paracletus.) Consolator: siue aduocatus. grecum est. 16.

Eloquutus sum. ¶ Paraclitus.) Consolator: siue aduocatus. grecū ē. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Amē) Vere: siue fideliter. 17.

Eloquutus. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 18.

Ec cuz dixisset. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Cedron) Tristis: vel demigratus. ¶ Judas) Laudatio: siue confessio. ¶ Pharisei.) Diuisi. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus: vel coronatus: si autem per sade litteraz scribatur interpretatur custos: siue floridus aut virgultū. ¶ Symon.) Audiēs: vel obediēs. ¶ Petrus) Saxum: vel petra. grecus est. ¶ Malchus) Rex vel regnuz: aut consiliarius. ¶ Judei) Laudantes: siue confitētes. ¶ Annas.) Affligens: vel humilians: aut respondens. ¶ Cayphas) Inuestigator: vel sagax: seu vomens oze: vel vomitus ouis. ¶ Pilatus) Construgens vel constrictus. grecum est. ¶ Judeus) Laudās: siue cōfitens. ¶ Pascha) Transitus: vel claudicatio. ¶ Barrabas.) Filius patris vel magistri: aut filius confusionis vel ignominie. 19.

Unc ergo. ¶ Pilatus) Constringens: vel constrictus. grecuz ē. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Cesar.) A cesio matris vtero dictus est: vel a cesarie idest comis vel capillatura cum qua ortus est: vel quod cesios. s. glaucos habuerit oculos vt quidam volunt. latinū est. ¶ Gabatha) Eminens vel excelsum: grece vero dicitur lithostratos quod interpretatur lapidibus stratus: et erat locus vel stratum lapideum eminens. ¶ Parasceue) Preparatio. grecū est. ¶ Pascha.) Transitus: vel claudicatio. ¶ Golgotha.) Caluaria scilicet vbi sunt capita mortuoū. ¶ Nazarenus) Sanctificatus: aut separatus: vel coronat⁹: si autem per sade litteram scribatur interpretatur custos siue floridus: aut virgultuz. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro et hebreo dña maris. ¶ Cleophas) Ju greco cleopas: et interpretatur gloria omnis vel omnimoda gloria. grecum est. ¶ Magdalene.) Magnifica: vel magnificata: aut exaltata: vel turris. ¶ Sabbatum) Requies: siue cessatio. ¶ Joseph.) Augmentum vel profectus. ¶ Arimathia) Leo mortuus domino: aut lux mortis domini. ¶ Nicodemus) Hebraice interpretatur inocens sanguis. grece vero victoria populi. 20.

Ulla autem. ¶ Sabbatum) Requies: siue cessatio. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro et hebreo domina maris. ¶ Magdalene) Magnifica: aut magnificata: vel exaltata: aut turris. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Petrus) Saxum vel petra. grecus est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Rabbon) Magister. syrum est. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Thomas) Abyssus: vel geminus: et grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus idest ille qui cum alio vno et eodem partu nascitur. ¶ Didymus) Gemin⁹ vl gemellus: ille scilicet qui cū alio vno et eodem partu nascitur. grecum est. 21.

Judas.
Symon.
Scharioth.
Petrus.
Amen.
Sathanas
Judei.

Interp.
Thomas.
Jesus.
Philipp⁹
Amen.
Paraclit⁹
Judas.
Scariot.

Interp.
Paraclit⁹

Interp.
Paraclit⁹
Jesus.
Amen.

Interp.
Jesus.
Christus.

Interp.
Jesus.
Cedron
Judas.
Pharisei.
Nazaren⁹
Symon
Petrus.
Malchus.
Judei.
Annas.
Cayphas.
Pilatus.
Judeus.
Pascha.
Barrabas

Interp.
Pilatus
Jesus
Judei.
Cesar.
Gabatha
Parasce.
Pascha.
Golgotha.
Nazaren⁹
Maria.

Cleophas

Magdale.
Gabbatus
Joseph
Arimat.
Nicodem⁹

Interp.
Gabbatus
Maria.

Magdale.
Symon⁹
Petrus.
Jesus.
Rabboni
Judei.
Thomas.
Didymus.

Interp. Jesus. Tiberiadis Symon. Petrus. Thomas. Didymus. Barthana. Chana. Galilea. Zebedeus Johannes Amen.

Interp. Paulus. Jesus. Christus. David. Roma. Grece. Judeus. Amen.

Interp. Judeus. Grecus. Jesus. Christus.

Interp. Jesus. Christus. Moyses. Jesus. Judeus. Grecus.

Interp. Israelita. Abraam. Benjamin Elias. Israel.

POstea. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Tiberiadis.) Bona visio: vel umbilicus: aut confractio. ¶ Symō) Audiens: vel obediens. ¶ Petrus) Saxus: vel petra. grecum est. ¶ Thomas) Abyssus: vel geminus: z grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus. i. ille qui cum alio vno z eodem partu nascitur. ¶ Didymus.) Geminus: vel gemellus: ille. i. qui cus alio vno z eodem partu nascitur. grecum est. ¶ Nathanael.) Donus dei. ¶ Chana.) Zelus vel emulatio: siue possessio: aut lamentatio: vel nidus eius: aut cāna. i. arūdo. ¶ Galilea) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Zebedeus) Dos: siue dotatus: aut fluxus vehemens. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut dūt misericordia. ¶ Amen) Vere: siue fideliter.

¶ Explicit euangelium secundum Johannem.

Incipit epistola beati Pauli apostoli ad romanos.

¶ Capi. primum.

Paulus (¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. i. apostolorum: z ideo maximus q; minimus. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecū est. ¶ Apostolus) Missus. grecum est. ¶ David) Dilect⁹. ¶ Roma) Valēs: vel valentia: aut potens vel robusta. grecum est. ¶ Grecis) Robusti vel fortes. grecum est. ¶ Judeus) Laudans: siue confitens. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. 2.

Propter quod. ¶ Judeus.) Laudans: siue confitens. ¶ Grecus) Robustus: vel fortis. grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 3.

Quid ergo. ¶ Judeus) Laudans: siue confitens. ¶ Judei.) Laudantes: siue cōfitentes. ¶ Greci.) Robusti vel fortes. grecum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 4.

Quid ergo. ¶ Abraas) Pater multitudinis. ¶ David) Dilectus. ¶ Sara) Dña vel princeps. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecus est. 5.

Glorificat ergo. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Adam.) Homo: siue terrenus: aut ruffus: vel sanguineus. ¶ Moyses.) Attractꝰ: vel assumptus: subaudi de aquis. 6.

Quid ergo. ¶ Christus.) Unctus. grecus est. ¶ Jesus) Saluator. 7.

Benignitatis. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Jesus.) Saluator. 8.

Nihil ergo. ¶ Christus.) Unctus. grecus est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Abba) Pater. hyrum est. 9.

Veritatem dico. ¶ Christus') Unctus. grecum est. ¶ Israelite.) De israel: quod interpretatur: prevalens siue dominans cum deo. ¶ Amen) Vere siue fideliter. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Abrāā) Pater multitudinis. ¶ Isaac) Risus. ¶ Sara) Domina vel princeps. ¶ Rebecca) Sagittata: siue impugnata: aut contentio obtusa: vel contentio impedita. ¶ Jacob) Supplantator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigium. ¶ Esau) Factens: vel operās: aut tinea eius. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Pharao) Diffipans: siue discooperiens: aut nudans: vel syriace vindicans. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Osee) Saluator: aut salus. ¶ Esaias) Salus domini. ¶ Sabbaoth) Exercitus. p.n. siue multe: aut fortitudines. ¶ Sodoma) Secretum eorum: siue calx aut cementum eorum. ¶ Homorra.) Populus rebellis: aut populus timens: siue manipulus: vel seruitus: aut syriace lana. ¶ Syon) Acerrus: aut tumulus: vel specula: aut siccitas. 10.

Fratres. ¶ Christus.) Unctus. grecū est. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Judeus.) Laudans: siue confitens. ¶ Grecus) Robustus: vel fortis. grecuz est. ¶ Esaias) Salus domini. ¶ Israel) Prevalens siue dominans cum deo. 11.

Jacob ergo. ¶ Israelita) De israel: quod interpretatur prevalens siue dominans cum deo. ¶ Abrāā) Pater multitudinis. ¶ Benjamin.) Filius dextere. ¶ Elias) Deus dominus: aut fortis dominus. ¶ Israel.) Prevalens siue dominans cuz deo. ¶ Baal.) Idolum: aut dominans: vel subijciens: aut possidens. ¶ David) Dilectus. ¶ Syon) Acerrus aut tumulus: vel specula: aut siccitas. ¶ Jacob) Supplantator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigium. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. 12.

Obsecro itaq;. ¶ Christus.) Unctus. grecū est. 13.

Anima. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 14.

Utrimum autem. ¶ Christus) Unctus. grecum ē. ¶ Jesus.) Saluator. 15.

Debemus autem. ¶ Christus.) Unctus. grecum ē. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Esaias) Salus dñi. ¶ Jesse) Ens: siue existens: aut munus vel oblatio. ¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor: perfectus vel consumatus. ¶ Illyricus) Exhilaratio: siue letificatio. grecum est. ¶ Hispania.) Rara: idest preciosa. grecum est. ¶ Macedonia.) Excelsa vel eminens. grecum est. ¶ Achata.) Dolor: siue tristitia. grecum est. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. 16.

Ommendo autez. ¶ Phebeu.) Lucida vel pura. grecum est. ¶ Lenchris.) Milium: genus legumin⁹. grecuz est. ¶ Pulsca.) In greco pulcella: z interpretatur: antiqua: est enim diminutium de pulsca. latinū ē. ¶ Aquila.) Latinum est. ¶ Christus.) Unctus. grecuz est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Ephenetus.) Laudabilis. grecum est. ¶ Asia.) Limosa vel cenosa. grecum est. ta-men pro asia in hoc loco in greco ponitur achata: quod interpretatur dolor: siue tristitia. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut ex syro z hebreo domina maris. ¶ Andronicus.) Vir victorios⁹. grecuz est. ¶ Julia) In greco iunia a iunone idest diuatrice. ¶ Apostoli.) Missi. grecum est. ¶ Amplyatus.) Latinuz est: a verbo amplio amplias. ¶ Urbanus) Latinum est. ¶ Stachius) Spica. grecum est. ¶ Appelles) Expellens: vel abigens. grecum est. ¶ Aristobolus.) Optimus consultor: vel optimum consilium: grecuz est. ¶ Herodion.) Junonis vel dommatricis cantilena. grecuz est. ¶ Narcisius.) Stupefactus: vel negligens. grecum est. ¶ Triphena) Deliciosa vel delicata. grecum est. ¶ Tryphosa.) Idem. grecum est. ¶ Perfida.) Frangens: siue diuidens: aut vngula: vel griphus. ¶ Ruffus) Latinū ē. ¶ Asyncretus.) In greco asyncritus: z interpretatur incomparabilis. grecum est. ¶ Phlegon.) Comburens vel ardens. grecum est. ¶ Hermes) Mercurius: aut lucrum: vel refugium. grecum est. ¶ Patroba) Paternalis. grecum est. ¶ Herman) Sustentaculum: vel inauris. grecum est. ¶ Philologus) Amator litterarum: vl amator: verbi. grecum est. ¶ Julia.) Languinosa. grecū est. ¶ Nereus.) Lucerna: vl inoualc: grece vero magn⁹ interpretatur. ¶ Olimpiadem.) In greco olimpan: z interpretatur celestis. grecum est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Timotheus) Honor dei: vel honorans deum: aut pretosus deo. grecum est. ¶ Lucius.) A luce. latinum est. ¶ Jason) Sanans vel medicans. grecum est. ¶ Sosipater) Saluans patrem: vel salus patris. grecum est. ¶ Tertius) Tertius est. ¶ Latinus (Latinum est: z interpretatur dominus ex lingua latina pulsca. ¶ Erastus.) Amabilis. grecum est. ¶ Quartus.) Latinum est. ¶ Amen) Vere: siue fideliter.

¶ Explicit Epistola ad Romanos.

Incipit epistola prima ad corinthios.

¶ Capitulum primum.

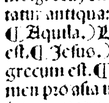

Paulus vocatus. ¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minim⁹. i. apostolorū: z ideo maxim⁹ quia minim⁹. ¶ Apostol⁹) Miss⁹. grecū ē. ¶ Jesꝰ) Saluator. ¶ Christ⁹) Unct⁹ grecū ē. ¶ Sosthenes) Saluator potēs vel robustus. grecuz est. ¶ Cloes) Viridis: aut graminea. grecuz est. ¶ Apollo) Perdens vel destruens. grecum est. ¶ Cephas.) Petrus. i. a petra. hyruz ē. ¶ Crispus) Latinum est. ¶ Gaꝰ) Latinum est: z interpretatur domin⁹ ex lingua latina pulsca. grece vero ter-

Stephana Greci

Interp. Christus Jesus

Interp. Paulus Apollo Cephas.

Interp. Christus. Apollo Apostoli Timothe.

Interp. Jesus Christus Judei Apostoluſ

Interp. Jesus Christus Judei Christus Jesus

Interp. Jesus Christus Israel Judei Christus Jesus

Interp. Paulus Apostoluſ Christus Jesus Timothe⁹

renum aut gloriantem significat. ¶ Stephana.) Corona vel coronata. grecum est. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Greci) Robusti: vel fortes. grecum ē. 1.

Ego. ¶ Christus) Unctus. grecuz est. ¶ Jesus) Saluator. 3

Ego. ¶ Christus) Unctus. grecuz est. ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. i. apostoloruz: z ideo maximus quia minimus. ¶ Apollo.) Perdens vel destruens. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Cephas) Petrus. i. a petra. hyrū ē. 4.

Jesus. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Apollo) Perdens vel destruens. grecum est. ¶ Apostoli) Missi. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Timotheus) Honor dei: vel honorans deum: aut pretosus deo. grecum est. 5.

Omino. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unct⁹. grecum est. ¶ Sathanas) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Pascha) Transitus: vel claudicatio. 6.

Videt aliquis. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unct⁹. grecum est. 7.

Equibus. ¶ Sathanas) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 8.

Eliis autem. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 9

Dixi enim liber. ¶ Apostolus) Missus. grecuz est. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Pascha) Pctus. i. a petra. hyrum est. ¶ Barnabas) Filꝰ prophete: vel filius cōsolationis. ¶ Moyses) Attractus vel assūptus: subaudi de aquis. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Judeus) Laudās siue cōfitens. 10.

Dolo. n. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Christus.) Unctus. grecum est ¶ Israel) Prevalens: siue dominans cū deo. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. 11.

Ministratores. ¶ Christus) Unctus. grecuz est. ¶ Jesus) Saluator. 12.

Spiritalibus. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Apostolus) Missus. grecum est 14.

Ectamini. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Apocalypsis) Reuelatio. grecum est. 15.

Otum autem. ¶ Christus.) Unctus. grecum est ¶ Cephas) Petrus. i. a petra. hyrum est. ¶ Jacobus) Supplantator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigium. ¶ Apostolus) Missus. grecum est. ¶ Adaz) Homo: siue terrenus: aut ruffus. vel sāguineus. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Ephesius.) Desiderabilis. grecū ē. 16

Collectis. ¶ Galatia.) Lactans: vel lactea. grecum est. ¶ Sabbatum.) Requies: siue cessatio. ¶ Hierusalem) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor: perfectus vel consumatus. ¶ Macedonia.) Excelsa. vel eminens. grecum est. ¶ Ephesius.) Desiderabilis. grecum est. ¶ Pentecoste) Quinquagesima. grecuz est. ¶ Timotheus) Honor: dei: vel honorans deum: aut pretosus deo. grecum est. ¶ Apollo.) Perdens: vel destruens. grecuz est. ¶ Stephana.) Corona vel coronata. grecum est. ¶ Fortunatus) Latinum est. ¶ Achaicus) Dolens vel tristis. grecum est. ¶ Achata) Dolor: vel tristitia. grecum est. ¶ Asia.) Limosa: vel cenosa. grecuz est. ¶ Aquila.) Latinū est. ¶ Pulsca.) Latinum est. i. antiqua. ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. i. apostoloruz: z ideo maximus q; minim⁹. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecuz ē. ¶ Maranatha.) Dominus noster venit. syruz ē. ¶ Amen) Vere siue fideliter.

¶ Explicit epistola prima ad Corinthios.

Incipit epistola secunda ad corinthios.

¶ Capitulum primum.

Paulus apostolus. ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus scilicet apostoloruz: z ideo maxim⁹ quia minimus. ¶ Apostolus.) Missus. grecum est ¶ Christ⁹) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Timotheus.) Honor dei: vel honorans deū: aut pretosus deo. grecū est. ¶ Corinthus.) Saturitas: vel sacietas: aut ornamentum. grecuz est. ¶ Achata) Dolor: vel tristitia. grecū est. ¶ Asia.) Limosa vel cenosa. grecuz ē. ¶ Macedonia.) Excelsa vl eminēs. grecū ē. ¶ Judea.) Laudatio siue cōfessio. ¶ Syluanus) Latinū est. a sylua. ¶ Amen) Vere siue fideliter. 2.

Tatui autē. ¶ Christus.) Unctus. grecū est. ¶ Sathanas.) Contrarius siue aduersarius. ¶ Troade) Perforata. grecum est. ¶ Titus.) Honorabilis. grecū est. ¶ Macedonia.) Excelsa vl eminens. grecuz ē. ¶ Jesus) Saluator. 3.

Ecipimus. ¶ Christus.) Unct⁹. grecū est. ¶ Israel) Prevalens siue dominans cum deo. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. 4.

Deo habentes. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. 5.

Unus enim. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. 6.

Diuantes. ¶ Corinthij) Saturati: vel sacłati: aut ornati. grecum est. ¶ Christus.) Unctus. grecuz est. ¶ Belial) Peruersus: vel absq; iugo: siue non ascēdens. 7.

Deo ergo. ¶ Macedonia) Excelsa vel eminēs. grecum est. ¶ Titus) Honorabilis. grecum est. 8

Dolam autez. ¶ Macedonia.) Excelsa vel eminēs. grecum est. ¶ Titus) Honorabilis. grecuz ē. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecuz ē. ¶ Apostoli) Missi. grecum est. 9.

Am de ministerio. ¶ Macedones.) Excelsi vel eminentes. grecuz est. ¶ Achaia) Dolor vel tristitia. grecum est. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 10.

Ipse autem. ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. i. apostoloruz: z ideo maximus qz minimus. ¶ Christus) Unctus. grecum est. 11.

Etnam. ¶ Christus.) Unctus. grecuz est. ¶ Eua) Viua: vel viuens. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Apostoli) Missi. grecum est. ¶ Macedonia) Excelsa vel eminens. grecum est. ¶ Achata) Dolor: vel tristitia. grecuz est. ¶ Apostolus) Missus. grecum est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Debrei) Transeūtes: siue trans: aut pregnantes: vel syriace frumenta. ¶ Israelite) De israel quod interpretatur prevalens siue dominans cum deo. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Judei) Laudantes siue confitentes. ¶ Damascus.) Sanguinis sacus: vel sanguinis poculus: siue sanguis femoris vel incendij aut procuratoris. ¶ Aretha) Virtuosus: aut placidus. grecum est. ¶ Damasceni) Sāguinis sacci: vel sanguinis pocula: aut sanguis femoruz vel incendioruz aut procuratorum. 12.

Si gloriari. ¶ Christus.) Unctus. grecuz est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Apostoli) Missi. grecum est. ¶ Titus.) Honorabilis. grecum est. 13.

Ece tertio. ¶ Christus) Unctus. grecuz est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter.

¶ Explicat epistola secunda ad Corinthios.

Incipit epistola ad galatas. ca. primū.

Paulus apostolus. ¶ Paulus) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. i. apostoloruz: z ideo maximus qz minimus. ¶ Apostolus) Missus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecuz ē. ¶ Galatia) Lactans vel lactea. grecum est. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Judaismus.) Laudatio: siue confessio. ¶ Hierosolyma) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor: perfectus vel consumatus. ¶ Apostoli) Missi. grecuz est. ¶ Arabia) Vespera: aut vespertina: vel fiducialis: siue fiuuitas: aut coitus vel coitus: seu desertus: aut salir: vel commixta. ¶ Damascus) Sanguinis saccus: vel sanguinis poculum: seu sanguis femoris vel incendij aut procuratoris. ¶ Petr⁹) Saxum: siue petra. grecum est. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneum: aut planta. i. vestigium. ¶ Syria.) Hebraice dicitur araz: z interpretatur excelsa vel subli-

Corinthus Achaia. Asia Macedo. Judea. Syluanus Amen.

Interp. Titus. Macedo. Christus. Moyses. Christus Jesus

Interp. Christus Jesus

Interp. Paulus Christus Apostoli Jesus Christus Galatia. Amen. Judaismꝰ Hierosolym. Apostoli Arabia Damascus

Interp. Christus Jesus

Interp. Paulus. Petrus. Jacobus. Syria.

Cilicia.
Judea.
Interp.
Hierosoly.
Barnabas
Linus.
Jesus.
Petrus.
Jacobus.
Cephas.
Joannes.
Antiochia
Judei.
Judeus.
Interp.
Galate.
Christus.
Jesus
Abraam.
Judeus
Grecus.
Interp.
Abba.
Christus
Jesus
Abraam.
Syna.
Arabia.
Agar.
Hierusalē.
Isaac.
Interp.
Christus
Jesus
Israel.
Amen.
Interp.
Paulus
Apostolus
Jesus
Christus
Ephesius
Interp.
Christus
Jesus.
Israel.
Apostoli.
Interp.
Paulus.
Christus
Jesus.
Amen.
Interp.
Christus
Apostoli.
Jesus.
Diabolus
Interp.
Christus
Diabolus.
Christichus
Jesus.
Amen.
Interp.
Paulus.

Timothe⁹
Jesus.
Christus
Philippis

mus:aut declpicō:sine maledictio eorū. ¶ Licicia) Gloluens:vel reuoluta,grecum est. ¶ Judea.) Laudatio:sue confessio. 2.

Unde post. ¶ Hierosolyma) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata:sue timo: perfectus vl consumatus. ¶ Barnabas) Filius prophete:vel filius consolationis. ¶ Ut⁹.) Honorabilis .grecū ē. ¶ Christus) Unctus.grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Petr⁹) Saxum vel petra,grecum est. ¶ Jacobus) Supplantator:vel calcaneū: aut planta idest vestigiū. ¶ Cephas) Petrus scilicet a petra,syrum est. ¶ Johannes) Domini gratia:sue domini donum:aut domini misericordia ¶ Anthiochia) Pro vehiculo vl curru.s.loco currus: sue contra vehiculus vel currum,grecus est. ¶ Judei) Laudantes:sue confitentes. ¶ Judeus) Laudans: sue confitens. 3.

Infantati. ¶ Galate) Lactantes:vel lactei,grecus est. ¶ Christus) Unctus,grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Judeus.) Laudans:sue confitens. ¶ Grecus.) Robustus:vl fortis,grecum est. 4.

Jco autem. ¶ Abba) Pater,syrum est. ¶ Christus) Unct⁹,grecū ē. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Abraam) Pater multitudinis. ¶ Syna.) Rubus: vel syrace mutacia. ¶ Arabia.) Vespera: aut vespertina:vl fidetussio:sue suauitas:aut coruus vel corutna:seu desertum:aut saltr:vel commixta. ¶ Agar.) Aduena:sue peregrina:aut ruminans:vel timens. ¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel cōsumata: sue timor perfectus vel consummatus. ¶ Isaac) Risus. 5.

Tate. ¶ Paulus) Os tube:sue mirabilis:aut latine minimus scilicet apposto|lorum:z ideo maxim⁹ quia minimus. ¶ Christus.) Unctus.grecum est. ¶ Jesus) Saluator. 6.

Spiritu. ¶ Christus) Unctus.grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Israel) Prevalens:sue dominans cū deo. ¶ Amen) Vere:sue fideliter.

¶ Explicit epistola ad galatas.

Incipit epistola ad Ephesios. ca.j.

Aulus apostolus. ¶ Paulus.) Os tube: sue mirabilis:aut latine minimus scilicet apostolorum:z ideo maximus quia minim⁹. ¶ Apostolus.) Missus.grecum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Ephesus.) Desiderabilis.grecum est. 1.

Et vos. ¶ Christus) Unctus.grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Israel) Prevalens sue dominans cum deo. ¶ Apostoli) Missi.grecum est. 3.

Dei⁹ rei gratia. ¶ Paulus.) Os tube:sue mirabilis:aut latine minimus scilicet apostolorum:et ideo maximus quia minim⁹. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Apostoli) Missi.grecū est. ¶ Amen) Vere:sue fideliter. 4.

Obsecro itaq; ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Apostoli) Missi.grecum est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Diabolus.) Criminator: sive calumpniator:vel accusator.grecum est. 5.

Stote ergo. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. 6.

Hij obedite. ¶ Christus) Unctus.grecū ē. ¶ Diabolus) Criminator:sive calumpniator: aut accusator.grecum est. ¶ Tithicus.) In greco tichychus:z interpretatur casualis vel contingēs.grecū est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Amen.) Vere:sue fideliter.

¶ Explicit epistola ad Ephesios.

Incipit epistola ad Philippenses.

¶ Capitulum primum.

Aulus et. ¶ Paulus) Os tube:sue mirabilis:aut latine minimus.s.apostolorum: z ideo maximus quia minimus. ¶ Timotheus.) Honor dei: vel honorans deus:aut preciosus deo. grecus est ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus.grecum est. ¶ Philippis.) Bellicosa: sive amatrix equorum.grecum est. 1.

Si qua ergo. ¶ Christus) Unctus.grecus est. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Timotheus.) Honor dei: sue honorans deum:aut preciosus deo.grecum est. ¶ Epaphroditus) Clemustus:sive jocundus:grecū est. ¶ Apostolus) Missus.grecum est. 3.

Cetero. ¶ Christus.) Unctus.grecus est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Israel.) Prevalens sive dominans cum deo. ¶ Beniamin) Filius dextre. ¶ Hebreus.) Trāsiēs:sive iratus:aut pregnās:vl syriace frumētū. ¶ Hebrei) Idē.p.n. ¶ Pharisēus) Divisⁿ. 4.

Laqs fratres. ¶ Euchodia.) In greco Euodia:et interpretatur bonus odor:vel bene olens.grecum est. ¶ Syntycen.) Colloquēs:vel confabulās.grecum est. ¶ Clemens.) Latinum est: significatq; mitem vel modestum. ¶ Christus) Unctus.grecus est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Philippenses.) Bellicosi:sive amatores equorum.grecum est. ¶ Macedonia) Excelsa: vel eminens.grecus est. ¶ Thessalonica) Dei victoria: aut situs sive positio altertus victorie.grecū ē. ¶ Epaphroditus) Clemustus:sive jocūdus,grecū est. ¶ Amē) Vere:sue fideliter. ¶ Cesar) A cesō matris vtero dictus est:vel a cesarie idest coma vel capillatura cū qua ortus est:vel quod cesios idest glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.latinum est.

¶ Explicit epistola ad Philippenses.

Incipit epistola ad Colossenses. ca.j.

Aulus apostolus. ¶ Paulus) Os tube:sive mirabilis:aut latine minimus.s.apostolorum:z ideo maxim⁹ qz minimus. ¶ Apostolus) Missus.grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Timotheus.) Honor dei:sive honorans deū:aut preciosus deo.grecum est. ¶ Colossis) Nuntio: vel supplicū.grecū ē. ¶ Epaphras) Spumans.grecū ē. 1.

Uos. n. ¶ Laodicia) Populus tustus, grecus ē. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus) Unctus. grecū est. ¶ Meomenia.) Noulunium.grecū est. ¶ Sabbatum) Requies:sive cessatio. 3.

Itur. ¶ Christus) Unctus.grecum est. ¶ Judei) Laudātes:sive cōfitētes. ¶ Jesus) Saluator. 4.

Omni. ¶ Christus) Unct⁹.grecū ē. ¶ Titich⁹) In greco tychychus:z interpretatur casualis vl cōtingens.grecum est. ¶ Onesimus.) Utilis.grecum est. ¶ Aristarchus) Optimus princeps.grecū est. ¶ Marcus.) Limatus:vel fricatus:aut expolitus idest a rubigine absterſus. ¶ Barnabas) Filius prophete :vel filius consolationis. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Justus) Latinum est. ¶ Epaphras) Spumans.grecū est. ¶ Laodicia) Populus tustus.grecum est ¶ Jerapolis.) Sacra ciuitas. grecum est. ¶ Lucas) Hebraice ipsi resurrectio:vel latine a luce. ¶ Demas) Popularis vel plebeius:aut pinguis.grecū est ¶ Nimpha.) Sponsa.grecum est. ¶ Laodicenses) Populi iusti.grecū est. ¶ Archippus) Princeps sive prefectus equorum. grecus ē ¶ Paulus) Os tube:sive mirabilis:aut latine minimus scilicet apostolorum:z ideo maximus quia minimus. ¶ Amen) Vere:sive:fidelter.

¶ Explicit epistola ad Colossenses.

Incipit epistola prima ad thessalonicenses.

¶ Capitulum primum.

Aulus. ¶ Paulus.) Os tube:sive mirabilis:aut latine minimus.s.apostolorum:z ideo maximus quia minimus. ¶ Sylvanus) Latinum est a sylva. ¶ Timotheus.) Honor: vel vel honorās deū: aut preciosus deo. grecū est. ¶ Thessalonicenses) Vel altera victoria:aut situs sive positio alterius victorie. grecū ē. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus.grecum est. ¶ Macedonia) Excelsa: vel eminens.grecum est. ¶ Achaia) Dolor: vel tristitia.grecum est. 2.

Am et ipsi. ¶ Philippis) Bellicosa: sive amatrix equorum.grecum est. ¶ Christus.) Unctus.grecū

Interp.
Christus
Jesus.
Timothe⁹
Epaphro.
Apostolus
Interp.
Christus.
Jesus.
Israel.
Beniamin
Hebreus
Interp.
Eucodia.
Syntycen.
Clemens.
Christus.
Jesus.
Philippē
Macedo.
Thessalo.
Epaphro.
Amen.
Cesar.
Interp.
Paulus.
Apostolus
Jesus.
Christus
Timothe⁹
Colossis.
Epaphras
Interp.
Laodicia.
Jesus.
Christus
Meomenia
Sabbatus
Interp.
Christus
Titichus.
Onesim⁹.
Aristar.
Marcus
Barnabas
Jesus.
Justus.
Epaphras
Laodicia.
Jerapolis
Lucas.
Demas
Nimpha.
Laodicen.
Archipp⁹.
Paulus
Amen.
Interp.
Paulus.

Sylvanus
Timothe⁹
Thessalo
Jesus.
Christus
Macedo
Achaia
Interp.
Philippis
Christus

Apostoli.
Jesus.
Judei.
Paulus.
Sathanas
Interp.
Athene.
Timothe⁹
Christus
Jesus.
Amen.

Interp.
Jesus.
Christus
Amen.
Interp.
Paulus.

Syluanus
Timothe⁹
Thessalo.
Jesus
Christus
Interp.
Jesus
Christus
Sathanas
Interp.
Christus
Jesus.
Paulus
Amen.

Interp.
Paulus.
Apostolus
Jesus.
Christus
Timothe⁹
Ephesus.
Macedo.
Amen.
Hymeneꝰ.
Alexander
Sathanas
Interp.
Christus.
Apostoluſ
Adam.
Eua.
Interp.
Diabolus.
Christus
Jesus.
Timothe⁹
Interp.
Christus
Sathanas
Pesus
Interp.
Jesus.
Christus
Diabolus.
Pontius.
Pilatus.
Amen.
Timothe⁹

est ¶ Apostoli.) Missi.grecum est.¶ Judea) Laudatio:siue confessio.¶ Jesus) Saluator. ¶ Judei) Laudantes:siue confitentes.¶ Paulus.) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus .i.apostolorum : z ideo maximus quia minimus.¶ Sathanas) Contrarius:siue aduersarius. 3.

Propter quod.¶ Athene) Sine cumulo:vel ab athena (deſt minerua mineruales.grecū est. ¶ Timotheus.) Honor dei:vel honorans deum: aut preciosus deo.grecum est.¶ Christus) Unctus . grecum est. ¶ Jesus) Saluator.¶ Amen) Vere:siue fideliter. 4.

Oe cetero.¶ Jesus.) Saluator.¶ Macedónia) Excelsa:vel eminens.grecuz est.¶ Christus) Unctº. grecum est. 5.

Oe tpibus.¶ Jesus) Saluator . ¶ Christus) Unctus.grecum est.¶ Amen) Vere:siue fideliter.

¶ Explicit epistola prima ad Thessalonicenses.

Incipit epistola secūda ad Thessalonicenses

¶ Capitulum primum.

Aulus.¶ Paulus) Os tube :siue mirabilis:aut latine minimꝰ .i.apostolorū : z ideo maximus quia minimus . ¶ Syluanus .) Latinum est a sylua.¶ Timotheus.) Honor dei:vel honorans deum : aut preciosus deo.grecum est. ¶ Thessalonicenses) Dei altera victoria:aut situs siue positio alterius victorie . grecum est. ¶ Jesus) Saluator.¶ Christus.) Unctus.grecū ē. 2.

Bgamus. ¶ Jesus) Saluator.¶ Christus.) Unctus. grecum est.¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. 3.

Oe cetero.¶ Christus.) Unctus.grecum est.¶ Jesus) Saluator.¶ Paulus.) Os tube.siue mirabilis:aut latine minimus.i.apostolorum: z ideo maximꝰ quia minimus.¶ Amen) Vere:siue fideliter.

¶ Explicit epistola secunda ad Thessalonicēses.

Incipit epistola prima ad Timotheum.

¶ Capitulum primum.

Aulus apostolus.¶ Paulus) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus scilicet apostolorum:z ideo maximus quia minimꝰ. ¶ Apostolus.) Missus.grecum est. ¶ Jesus) Saluator.¶ Christus) Unctus . grecum est.¶ Timotheus) Honor dei : vel honorans deum:aut preciosus deo.grecum est.¶ Ephesius) Desiderabilis.grecum est.¶ Macedonia.) Excelsa : vel eminens.grecum est.¶ Amen) Vere: siue fideliter.¶ Hymeneus) Carmen nuptiale.grecuz est . ¶ Alexander.) Adiutor siue auxiliator virilis vel fortissimus . grecum est.¶ Sathanas) Contrarius:siue aduersarius. 2.

Oscero.¶ Christus) Unctus:grecum est . ¶ Jesus) Saluator.¶ Apostolus) Missus.grecum est. ¶ Adam) Homo:siue terrenus:aut rubeus: vel sanguineus.¶ Eua) Uiua:vel uiuens. 3.

Hdelis sermo.¶ Diabolus.) Criminator:siue calumpniator:aut accusator.grecum est. ¶ Christº) Unctus.grecuz est.¶ Jesus) Saluator.¶ Timothe⁹) Honor dei:siue honorans deum:aut preciosus deo.grecum est. 4.

Spiritus autem.¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Jesus) Saluator. 5.

Simon.¶ Christus.) Unctus.grecuz est. ¶ Sathanas.) Contrarius:siue aduersarius .¶ Jesus) Saluator. 6.

Oelicinqz.¶ Jesus) Saluator .¶ Christus) Unctus.grecuz est.¶ Diabolus) Criminator:siue calumpniator:aut accusator.grecuz est.¶ Pontius) Warnus.grecum est.¶ Pilatus) Constringens : vel constrictus.grecum est.¶ Amē) Vere:siue fideliter.¶ Timotheus) Honor dei:vel honorans deum:aut preciosus deo.grecum est.

¶ Explicit epistola prima ad Timotheum.

Incipit epistola secunda ad Timotheuz.

¶ Capitulum primum.

Aulus apostolus.¶ Paulus) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus.i.apostolorum:z ideo maximus quia minimus.¶ Apostolus) Missus.grecuz est.¶ Jesus) Saluator.¶ Christus) Unctus . grecum est.¶ Timotheus) Honor dei: vel honorans deum:aut preciosus deo.grecum est.¶ Loide.) Melior.grecuz est.¶ Eunice) Bona victoria.grecum est.¶ Asia) Limosa vel cenosa.grecum est.¶ Philetus) In greco frygellus:z interpretatur fugitiuus.grecum est.¶ Hermogenes) Mercurio genitus:aut lucri generatio:vel refugium generatiōis. grecum est.¶ Onesiphorus.) Utilitatem afferens.grecum est.¶ Roma.) Valens vel valentia : aut potens: vel robusta.grecum est . ¶ Ephesius) Desiderabilis . grecum est. 2.

Tu ergo.¶ Christus) Unctus.grecum est . ¶ Jesus) Saluator.¶ Dauid.) Dilectus . ¶ Hymeneus) Carmen nuptiale.grecum est.¶ Philetus.) Amabilis.grecum est.¶ Diabolus.) Criminator: siue calumniator:aut accusator.grecum est. 3.

Hoc autem.¶ Jannes) In greco iannes cum duplici.n.z hebraice interpretatur respondens:vel incipiēs loqui:aut afflictus:vel humiliatus : aut pauper. ¶ Mambres) Rebellis:aut amarus:vel commutans: aut permutans:ꝫ in greco scribitur tambres: z hebraice potest interpretari mare cum egestate:vel paupertate.¶ Moyses) Attractus vel assumptus: subaudi de aqs.¶ Antiochia.) Pro vehiculo vel curru . i.loco currus:siue contra vehiculum vel currum.grecum ē.¶ Jconium) Clemens.grecum est.¶ Lystris) Dissoluentes.grecum est.¶ Christus) Unctus.grecum est.¶ Jesus) Saluator.

Estificor. ¶ Jesus.) Saluator.¶ Christus.) Unctus. grecum est.¶ Demas) Popularis:vel plebeius:aut pinguis.grecum est . ¶ Thessalonica) Dei altera victoria:aut situs siue positio alterius victorie. grecum est.¶ Crescens.) Latinū est a crescēdo . ¶ Galatia) Lactans vel lactea.grecum est.¶ Titus) Honorabilis.grecuz est.¶ Dalmatia) Lampas frustratoria: aut fulgur vanitatis.grecum est. ¶ Lucas) Hebraice ipsi resurrectio:vel latine a luce.¶ Marcus) Limatus: vel fricatus:aut expolitus ideſt a rubigine absterſus. ¶ Tittichus.) In greco tychicus:z interpretatur casualis:vel contingens.grecum est.¶ Ephesius) Desiderabilis.grecum est.¶ Troade) Perforata .grecum est. ¶ Carpum) Fructus vel fructuosus. grecum est.¶ Alexander) Adiutor siue auxiliator virilis vel fortissimꝰ. grecum est.¶ Amen.) Vere:siue fideliter.¶ Prisca.) In greco pudella:z est diminutiuuz huius nominis pudes:quod interpretatur antiqua.latinuz est. ¶ Aquila) Latinum est.¶ Onesiphorus) Utilitatem afferēs.grecum est.¶ Erastus.) Amabilis.grecum est . ¶ Corinthus) Saturitas:vel sacietas:aut ornamentum. grecuz est.¶ Trophimus) Nutritus:siue educatus.grecum ē. ¶ Miletum.) Rubra:vel coccinea.grecum est. ¶ Eubolus.) Prudens:aut beneconsulens.grecuz ē.¶ Prudens.) Latinum est . ¶ Linus) Rete vel retiaculum. grecum est.¶ Claudia) Latinum est.¶ Amen) Vere: siue fideliter.

¶ Explicit epistola secunda ad Timotheū.

Incipit epistola ad titum.ca.j.

Aulꝰ seruꝰ.¶ Paulꝰ) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus.i.apostolorum : z ideo maximus quia minimus. ¶ Apostolus.) Missus.grecuz ē. ¶ Jesus.) Saluator.¶ Christus.) Unctus. grecū est.¶ Titus.) Honorabilis.grecuz est.¶ Creta.) Carnea:vel carnalis.grecū ē. ¶ Cretenses) carnei:vel carnales.grecum est. 2.

Tu autem.¶ Jesus) Saluator.. ¶ Christus) Unctº.grecū ē. 3.

Hmone illos.¶ Jesus.) Saluator . ¶ Christus) Unctus grecum est.¶ Artheman.) Integer: vel i

Interp.
Paulus.
Apostolus
Jesus.
Christus
Timotheꝰ
Loide.
Eunice.
Asia.
Philetus.
Hermoge.
Onesipho
Roma.
Ephesius.
Interp.
Christus
Jesus.
Dauid.
Hymeneꝰ.
Philetus
Interp.
Jannes.
Mambres
Moyses.
Antiochia
Iconium.
Lystris.
Christus.
Jesus.
Interp.
Jesus.
Christus.
Demas
Thessalo.
Crescens.
Galatia.
Titus.
Dalmatia.
Lucas.
Marcus
Titichus.
Ephesus.
Troade
Carpum.
Alexander
Amen.
Prisca.
Aquila.
Onesipho
Erastus.
Corinthus
Trophim?
Miletum.
Eubolus.
Prudens
Linus.
Claudia.
Amen.
Interp.
Paulus
Apostoluſ
Jesus.
Christus
Titus.
Creta.
Cretenses.
Interp.
Jesus
Christus
Interp.
Jesus.
Christus
Artheman

Litichus. Licopolis Tena. Apollo Amen.

columis:aut venustus.grecuz est.¶ Litichus.) In greco tychicus:t interpretatur casualis:vel contingẽs.grecum est.¶ Micopolis.) Victorie ciuitas:vel victoriosa ciuitas.grecum est.¶ Tena.) Viuens.grecuz est. ¶ Apollo.) Perdens:vel destruens.grecuz est. ¶ Amen.) Vere:siue fideliter.

¶ Explicit epistola ad Timum.

Interp. Paulus

Incipit epistola ad Philemonem. ca.j.

Aulus vinctus.¶ Paulus) Os tube:siue mirabilis:aut latine minim⁹ ꝯ.apostolorũ:t ideo maximus quia minimus.¶ Christus.) Unct⁹. grecum est.¶ Jesus.) Saluator. ¶ Timotheus) Honor dei: vel honorãs deum:aut preciosus deo.grecum ẽ. ¶ Philemon.) Deosculans. grecũ est.¶ Appia.) Producens vel pullulans. grecum est. ¶ Archippus) Princeps siue prefectus equorũ.grecum est.¶ Onesimus.) Utilis.grecũ est.¶ Epaphras.) Spumans.grecum est.¶ Marcus.) Limatus:vel fricatus:aut expolitus idest a rubigine absterſus.¶ Aristarchus) Optimus princeps.grecuz est.¶ Demas.) Popularis vel plebeius:aut pinguis.grecum est. ¶ Lucas) Hebraice ipsi resurrectio:vel latine a luce. ¶ Amẽ) Vere:siue fideliter.

Christus Jesus. Timothe⁹ Philem. Appia. Archipp⁹ Onesimus Epaphras Marcus Aristar. Demas Lucas. Amen.

¶ Explicit epistola ad philemonem.

Incipit epistola ad Hebreos. ca.j.

Interp. Jesus. Diabolus. Abraam.

Ultifarie multisq; modis. 2.

Interp. Apostoluſ Jesus. Moyses. Christus. Egyptus

Propterea.¶ Jesus) Saluator.¶ Diabolus) Criminator siue calumpniator:aut accusator.grecũ est.¶ Abraam) Pater multitudinis. 3.

Interp. Aaron. Christus Melchisc. Melchisc. Jesus. Aaron. Melchisc. Abraam. Jesus. Melchisc. Salem. Abraam. Leui. Aaron. Juda. Moyses.

Unde fratres.¶ Apostolus) Missus.grecum est.¶ Jesus) Saluator.¶ Moyses.) Attract⁹ vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Christus.) Unctus.grecum est.¶ Egyptus.) Angustie:siue tribulationes. 4.

Imeamus ergo.¶ Dauid) Dilectus.¶ Jesus) Saluator.¶ Sabbatismus) Requies:siue cessatio. 5.

Omnis nãq.¶ Aarõ.) Mons:siue montanus: aut docens siue concipiens.¶ Christus.) Unctus.grecum est.¶ Melchisedech.) Rex iustitie. 6.

Interp. Christus. Abraam. Jesus. Melchisc. Melchisc. Salem. Abraam. Leui. Aaron. Juda. Moyses.

Propter.¶ Christus.) Unctus.grecum ẽ.¶ Abraas.) Pater multitudinis.¶ Jesus) Saluator.¶ Melchisedech.) Rex iustitie.

Interp. Aaron. Christus Melchisc. Jesus. Melchisc.

Je enim.¶ Melchisedech.) Rex iustitie.¶ Salem) Pax.¶ Abraas) Pater multitudinis.¶ Leui.) Copulatus.¶ Aaron.) Mons:siue montanus:aut docens:siue concipiens.¶ Juda.) Laudatio:siue confessio.¶ Moyses.) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis. 8.

Apitulum autem.¶ Moyses.) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Jsrael.) Prevalẽs siue dñans cuz deo.¶ Juda.) Laudatio:siue confessio.¶ Egyptus) Angustie:siue tribulationes. 9.

Interp. Manna. Aaron. Cherubim Christus Moyses. Jesus

Abuit quidem.¶ Manna.) Preparatio:aut ꝺd.¶ Aaron.) Mons:siue montanus:aut docẽs siue concipiens.¶ Cherubim.) Quasi magistri: vel quasi multiplicantes:aut quasi pugnantes: vel cognitionem aut scientiam multiplicantes.¶ Christus) Unctus.grecum est.¶ Moyses.) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Jesus) Saluator.

Interp. Abel. Cayn. Enoch. Noe. Abraam. Jsaac. Jacob. Sara. Esau. Joseph.

Wam.¶ Christus.) Unctus.grecum est.¶ Jesus.) Saluator.¶ Moyses.) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis. 11.

St autem.¶ Abel.) Uanitas: vel anhelitus:aut syriace vapor.¶ Cayn.) Possessio: vel possessus.¶ Enoch) Dedicatus:vel discipulinatus:aut mongeratus.¶ Noe.) Consolatio:vel requies.¶ Abraã.) Pater multitudinis.¶ Jsaac) Risus.¶ Jacob.) Supplãtator.vel calcaneũ:aut planta idest vestigiuz. ¶ Sara.) Domina:vel punceps.¶ Esau.) Factens vel operãs: aut tinea eius.¶ Joseph.) Augmentum:vel ꝓfectus.

¶ Jsrael) Prevalens siue dominans cuz deo.¶ Moyses.) Attractus vel assũptus:subaudi ꝺ aquis.¶ Pharao.) Dissipans:siue discooperiens:aut nudans: vel syriace vindicans.¶ Egyptij.) Angustiantes: siue tribulantes.¶ Christus.) Unctus.grecum est.¶ Egypt⁹.) Angustie:siue tribulationes.¶ Pascha.) Transitus: vel claudicatio.¶ Hiericho.) Luna vel mentis:aut odor eius.¶ Raab) Lata:siue dilatata:aut platea.¶ Gedeon) Conterẽs vel confringens:aut ex syro t hebreo absciſio iniquitatis.¶ Barach.) Fulgur: siue in vanuz aut in vacuum.¶ Samson) Sol eius:aut nominis iteratio vel secundatio aut mutatio : vel nomen dormientis:aut ibi dormiens:vel syriace seruitiũ aut ministeriũ eius.¶ Jepte.) Aperiens.¶ Dauid.) Dilectus.¶ Samuel) Postulatus a deo:aut nomen eius a deo. 12.

Israel. Moyses. Pharao. Egyptij. Christus. Egyptus. Pascha. Hiericho. Raab. Gedeon. Barach. Samson. Jepte. Dauid. Samuel.

Interp. Jesus Esau. Moyses. Syon. Hierusalẽ. Abel.

Eoqꝫ t nos.¶ Jesus.) Saluator.¶ Esau.) Factens vel operans:aut tinea eius.¶ Moyses.) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Syon.) Acerutus:aut tumulus vel specula:aut siccitas.¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel consummata:siue timor perfectus vel consumatus.¶ Abel) Ellantas: siue anhelitus:aut syriace vapor. 13.

Interp Jesus. Christus Hierusalẽ. Abel.

Aritas.¶ Jesus) Saluator.¶ Christus) Unctus.grecum est.¶ Amen) Vere: siue fideliter.

¶ Timotheus) Honor dei: vel honorans deum: aut ꝓciosus deo.grecum est.¶ Italia) Ab italo rege dicta ẽ: vel ab italis idest vitulis:eo quod illa regio vitulis abũdat.latinum est.

Interp Jesus. Christus Unctus. Timothe⁹ Italia.

¶ Explicit epistola ad hebreos.

Incipit liber actuum Apostolorum. ca.j.

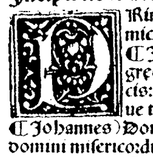

Rimum quidem.¶ Theophilus.) Amicus dei:vel deo dilectus.grecum est. ¶ Jesus) Saluator.¶ Apostoli) Missi grecum est.¶ Hierosolyme) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata : siue timor perfectus vel consumatus.

Interp. Theophi. Jesus. Apostoli. Hierosoly.

¶ Johannes) Domini gratia:siue domini domum :aut domum misericordia.¶ Jsrael) Prevalens siue dominans cum deo.¶ Hierusalem) Visio pacis : aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel consumatus.¶ Judea) Laudatio:siue confessio . ¶ Samaria) Custodia:vel adamas:aut vepres vel spina: seu fer etc.

Johannes Jsrael. Hierusalẽ. Judea. Samaria. Galilei. Hierosoly.

¶ Galilei) Volubules : siue volutabiles: aut rotantes. ¶ Hierosolyma.) Idẽ qꝺ hierusalem supra. ¶ Sabbatum) Requies:siue cessatio.¶ Petrus) Saxum: siue petra.grecum est.¶ Jacobus) Supplantator:vel calcaneum:aut planta idest vestigium.¶ Andreas) Utilis vel fortissimus.grecũ est.¶ Philippus) Bellicosus: siue amator equorum.grecũ est.¶ Thomas) Abyssus: vel geminus:t grece didymus appellatur:qꝺ interpretatur gemellus.i.ille qui cum alio vno t eodem partu nascitur.¶ Bartholomeus.) Filius suspendentis aq̃l.¶ Matthеus.) Donatus.¶ Alpheus.) Milleſſimus: vel doctus:aut dux.¶ Symon.) Audiẽs : vel obediẽs.

Sabbatus Petrus. Jacobus. Andreas Philipp⁹ Thomas. Bartholo. Matthеus Alpheus. Symon. Zelotes.

¶ Zelotes.) Emulator.grecum est.¶ Judas .) Laudatio:siue confessio.¶ Maria.) Exaltata:vel amarturbatis mare : aut myrrha maris : siue doctrix vel magistra maris:aut ex syro t hebreo domina maris. ¶ Dauid.) Dilectus.¶ Achelde mach) Ager sanguinis . fyrum ẽ. scribi debet achelde ma.¶ Joseph.) Augmentum:vel profectus.¶ Barsabas.) Filius reuertionis vel cõuersionis:aut filius quietis:seu filius iuramenti.¶ Just⁹.) Latinum est.¶ Matthias.) Donum dñi.

Judas. Maria. Dauid. Achelde. Joseph Barsabas. Justus. Matthias.

Interp. Hierusalẽ. Judei. Galilei. Parthi.

Et cum.¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata:siue timor perfectus vel consumatus.¶ Judei) Laudantes:siue confitentes.¶ Galilei) Volubiles:siue volutabiles:aut rotãtes. ¶ Parthi.) Lingua scythica dicuntur fugaces: vel exules.

¶ Medi.) Mensurantes:siue abundantes:aut inducti. ¶ Elamite) Adolescẽtes:siue occulti:aut secta.¶ Mesopotamia.) Regio est sic appellata eo qꝺ duob⁹ fluuiis eufrate.i.ambiat t tygri: meſos.i.medius:potamos ꝺo fluuius interpretat.grecũ ẽ.¶ Judea) Laudatio:siue confessio.¶ Cappadocia) In hebreo ꝺ captor:t interpretatur spherula:siue pomũ:aut vola vel palma turturis vel exploratorꝭ.¶ Pontus.) Mare.grecũ est. ¶ Asia)

Medi. Elamite. Mesopo. Judea. Cappado. Pontus. Asia.

Phrigia. Pamphi. Egyptus. Lybia. Cirene. Romani. Proselyti. Cretes. Arabes. Petrus. Johel. Jhesu. Nazaren⁹ David. Christus. Jsrael. Apostoli.

Limosa vel cenosa.grecũ est.¶ Phrigia) Siccа:vl'arcẽs.grecũ est.¶ Pamphilia.) Lora dilecta vel amabilis.grecũ est.¶ Egyptus) Angustie:siue tribulationes . ¶ Lybia.) Debrance of phut:t interpraf aphrica:aut syriace casta:vel pinguis.¶ Cirene.) Partes : siue trabes:aut frigiditas:vel occursus.¶ Romani.) Valentes:aut potentes:vel robusti. grecũ est . ¶ Proselyti) Aduene:siue peregrini.grecũ est.¶ Cretes .)¶ Carnes: siue carnales.grecũ est.¶ Arabes) Uespertini: aut fidentissores:siue suaues:aut campestres:vel coeli: aut salices:vel murriones.¶ Petrus.) Sarus:vel petra. grecũ est.¶ Johel.) Eloẽs:siue iepiẽs:aut rurãs. ¶ Jhesu.) De israel qꝺ interpretaf prevalẽs siue dñans cũ deo.¶ Jesus.) Saluator.¶ Nazarenus .) Sanctificatus:aut separatus:vel coronat⁹:ſi aũt per fade lfam ferbaf interpraf custos:siue floridus:aut virgultũ. ¶ David Dilect⁹.¶ Xpc) Unct⁹. grecũ ẽ.¶ Jsrael.) Prevalẽs siue dñans cũ deo.¶ Apostoli.) Miſſi. grecũ ẽ. ¶.

Interp. Petrus. Johannes Jesus. Christus Nazaren? Salomon Abraam. Jsaac. Jacob. Polatus. Moyses. Samuel.

Etrus aũt.¶ Petrus.) Sarũ:vel petra.grecũ ẽ. ¶ Johannes.) Dñi gra:siue dñi domũ:aut dñi mia. ¶ Jesus.) Saluator.¶ Christus.) Unctus . grecum ẽ. ¶ Nazarenus.) Sanctificatus:aut separatus:vel coronatus:ſi aũt per fade lfas ferbaf interpraf custos: ſiue floridus:aut virgultũ.¶ Salomõ.) Pacificus.¶ Abraã.) Pf multitudinis.¶ Jsaac.) Risus.¶ Jacob.) Supplãtator:vel calcaneũ:aut plãta.i.vestigium . ¶ Josephꝫ .) Augmentum:vel profectus.¶ Egyptus.) Angustie : siue tribulationes.¶ Pharao.) Dissipans : siue discooperiens:aut nudans:vel syriace vindicãs. ¶ Egyptij.) Angustiantes:siue tribulantes.¶ Chanaan.) Mercator vel negociator.siue cõritus aut confractus:vl recte respõdens:aut recte affligens.¶ Siechem) Humerus: siue pars:aut mamicatio vel matutinatio.¶ Emor.) Asinus:siue lutum:aut vinosus:vel syriace granus: aut põderosus.¶ Moyses.) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Jsrael.) Prevalens siue dominãs cum deo.¶ Madian.) Judicii: vel iudicãs:siue litigãs: aut oburgans.¶ Syna .) Rubus : vel syriace mimictica. ¶ Aaron.) Mons:siue montanus:aut docens:siue concipiens.¶ Moloch.) Regnãs:aut consiliarius.¶ Rẽpha.) Pro hoc in hebreo est chum:qꝺ interpretatur placenta.i.torta adipe conſperſa:siue preparatus: aut compositus:hebrei vero dicũt chum lingua arabica vel punica saturnum significare.¶ Babylon) Cõfusio vl cõmixtio.¶ Jesus) Saluator.¶ David) Dilectus.¶ Salomon) Pacificus.¶ Saulus.) Postulatus:siue commodatus:aut sepultus.¶ Stephanus) Corona vel coronatus.grecum est.

Interp. Petrus. Johannes Jesus. Christus Nazaren? Salomon Jsrael. Hierusalẽ Saduceꝭ Hamaliel. Phariſe. Theodas. Judas. Galileus.

Interp. Greci. Hebrei. Stephan? Philipp⁹ procorus. Nicanor. Thimon. parmena . nicolaus .

Ulus aũt.¶ Saulus.) Postulatus:siue cõmodatus:aut sepultus.¶ Hierosolyme) Visio pacis : aut visio pfecta vel cõsumata:siue timor pfect⁹ vel cõsumatus.¶ Jesus.) Saluator.¶ Ananias.) Gra domum: siue mia domum:aut donũ domini.¶ Judas.) Laudatio: siue confessio.¶ Pharisenis.) Alat⁹:vel pennatus . grecũ ẽ.¶ Jsrael.) Prevalẽs ꝺ ie domnãs cũ deo.¶ Judei.) Laudãtes:siue cõfitentes.¶ Barnabas.) Filius ꝓphete: vel filius cõsolationis.¶ Apli.) Miſſi.grecũ ẽ.¶ Cesa

Antiochenus) Pro vehiculo vel curru.ſ. loco currus:aut cõtra vehiculũ vel currũ.grecũ est. ¶ Hierusalem.) Ultio pacis:aut visio perfecta vel consumata:ſiue timor perfectus vel consumatus.¶ Libertini. Libertum est.i.filij mãumiſſorum.¶ Cyrenenſes.) Partes:vel trabes:aut frigida:vel occurrentes. ¶ Alexandrini). Adiutores siue auxiliatores virtus vel fortiſſimi.grecũ est.¶ Licia) Gloriens vel revoluta. grecuz est.¶ Asia) Limosa vel cenosa.grecũ est. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Jesus.) Saluator.¶ Nazarenus.) Sanctificatus: aut separatus:vel coronatus:ſi aũt per fade lutteram ſcribatur interpretatur custos:siue floridus:aut virgultum. 7.

Antiochia. Hierusalẽs Libertini. Cyrenẽſes Alexandri Licia. Asia. Moyses. Jesus Nazarẽ?

Jr tr̃es.¶ Abraam.) Pater multitudinis . ¶ Mesopotamia.) Regio ſic appellata:eo quod duobus fluuiis eufrate ambitur.t tygri : meſos enim medius potamos vero fluuius interpretatur.grecũ est. ¶ Charran.) Ira : vel syriace libertas . ¶ Chaldei.) Quaſi demones:aut quaſi despdatores:vel quaſi in ámile:aut quaſi agri.¶ Jsaac.) Rifus.¶ Jacob.) Supplãtator:vel calcaneũ:aut plãta.i.vestigium . ¶ Joseph.) Augmentum:vel profectus.¶ Egyptus.) Angustie : ſiue tribulationes.¶ Pharao.) Dissipans : siue discooperiens:aut nudans:vel syriace vindicãs. ¶ Egyptij.) Angustiantes:siue tribulantes.¶ Chanaan.) Mercator vel negociator.siue cõritus aut confractus:vl recte respõdens:aut recte affligens.¶ Siechem) Humerus: siue pars:aut mamicatio vel matutinatio.¶ Emor.) Asinus:siue lutum:aut vinosus:vel syriace granus: aut põderosus.¶ Moyses.) Attractus vel assumptus:subaudi de aquis.¶ Jsrael.) Prevalens siue dominãs cum deo.¶ Madian.) Judicii: vel iudicãs:siue litigãs: aut oburgans.¶ Syna .) Rubus : vel syriace mimictica. ¶ Aaron.) Mons:siue montanus:aut docens:siue concipiens.¶ Moloch.) Regnãs:aut consiliarius.¶ Rẽpha.) Pro hoc in hebreo est chum:qꝺ interpretatur placenta.i.torta adipe conſperſa:siue preparatus: aut compositus:hebrei vero dicũt chum lingua arabica vel punica saturnum significare.¶ Babylon) Cõfusio vl cõmixtio.¶ Jesus) Saluator.¶ David) Dilectus.¶ Salomon) Pacificus.¶ Saulus.) Postulatus:siue commodatus:aut sepultus.¶ Stephanus) Corona vel coronatus.grecum est.

Interp. Abraam. Melopo . Damran . Chaldei. Jsaac. Jacob. Joseph. Egyptus . Pharao . Egyptij. Chanaan. Siechem. Emor. Moyses Jsrael. Madian. Syna Aaron Moloch Rempha Babylon Jesus. David Saulus Stephanus

Ulus aũt.¶ Saulus.) Postulatus:siue cõmoda tus: aut sepultus.¶ Damascus.) Sanguinis siccus: vel sanguinis poculũ:siue sanguis femoris vel incendij aut ,peuratoris.¶ Dierlz.) Visio pacis : aut visio pfecta vel cõsumata:siue timor pfect⁹ vel cõsumatus.¶ Jesus.) Saluator.¶ Ananias.) Gra domum: siue mia domum:aut donũ domini.¶ Judas.) Laudatio: siue confessio.¶ Pharisenis.) Alat⁹:vel pennatus . grecũ ẽ.¶ Jsrael.) Prevalẽs ꝺ ie domnãs cũ deo.¶ Judei.) Laudãtes:siue cõfitentes.¶ Barnabas.) Filius ꝓphete: vel filius cõsolationis.¶ Apli.) Miſſi.grecũ ẽ.¶ Cesa

Saulus Damascus Hierusalẽs Jesus. Ananias Judas. Pharisei Judei. Barnabas Apostoli Cesarea.

Interp. Saulus. Damascus Hierusalẽs Jesus. Ananias Judas. Pharisei Judei. Barnabas Apostoli Cesarea.

Tharsum. Judea. Galilea. Samaria. Petrus. Lydda. Eneas. Christus Sarona. Joppe. Thabita Dorcas. Symon

Interp. Cesarea. Cornelius Italica Joppe. Symon. Petrus Judei Judeus Israel. Pesus. Christus Judea Galilea Johannes nazareth. Diabolus. Hierusalez

Interp. Apostoli. Judea. Petrus. Joppe. Cesarea. Symon. Johannes Jesus. Christus. Stephan⁹. Phenicis Cipr⁹ Antiochia Judei. Cypri Cyrenei. Hierosoly. Barnabas Tharsum. Saulus Agabus Claudius.

Interp. Herodes Jacobus Johannes Judei. Petrus Pascha. Maria

Marcus Rhode Cesarea.

Cyrii

Sydonii. Blastus

rea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris utero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus est: vel qđ cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidā volunt. latinum est. ¶ Tharsum.) Alata: vl pēnata. grecū est. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Galilea) Volubilis: siue volutabil: aut rota. ¶ Samaria) Custodia: vel adamas: aut vepres vel spina: seu fex eī⁹. ¶ Petrus.) Sarum: vel petra. grecū est. ¶ Lydda) Stagnum. i. aquarū. grecū est. ¶ Eneas.) Laudatus. grecū est. ¶ Christus) Unctus. grecū est. ¶ Saron⁹.) Planicies: aut canticū eius. ¶ Joppe.) Pulchritudo: aut decor. ¶ Thabita.) Dorcas. i. dāmula vel caprea. lyzum est. ¶ Dorcas.) Caprea vel dammula. grecū est. ¶ Symon.) Audiens: vel obēdiens.

10. Ubi aūt. ¶ Cesarea.) A cesare cognominata est. cesar vero a ceso matris vtero dictus ē: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus est: vel qđ cesios. i. glaucos habuerit oculos vt qđā volūt. latinū ē. ¶ Cornelius) Latinū est a comu. ¶ Italica cohors.) Ab Italia dicta est. ¶ Joppe.) Pulchritudo: aut decor. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Petrus.) Sarus: siue petra. grecū est. ¶ Judei.) Laudātes: siue cōfitētes. ¶ Judeus) Laudans: siue cōfitens. ¶ Israel.) Principāles siue dominās cū deo. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christus) Unctus. grecū est. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Galilea) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini mia. ¶ Nazareth.) Sanctificata: vel separata: aut coronata: si aūt per fadē litteram scribatur interpretatur custodita: vel florida: aut virgultū. ¶ Diabolus.) Crimnator: siue calūpniator: aut accusator. grecū est. ¶ Hierusalem) Visio pacis aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.

11. Heldierūt aūt. ¶ Apostoli.) Missi. grecū est. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Petrus.) Saxū: vel petra. grecū est. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vl cōsumatus. ¶ Joppe.) Pulchritudo. aut decor. ¶ Lesarea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus est: vel quod cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidā volunt. latinum est. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini mia. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Stephanus.) Corona vel coronatus. grecus est. ¶ Phenicis.) Rubea: vel purpurea: aut palma. i. arbor. grecus est. ¶ Cypr⁹.) Pulchra vel pulchritudo. grecū ē. ¶ Antiochia.) Pro vehiculo vel curru. i. loco currus: siue contra vehiculū vel currū. grecum est. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Cypri.) Pulchri. grecum est. ¶ Cyrenei) Partictes: vel trabes: aut frigidi: vl occurrētes. ¶ Hierosolyme.) Jdē qđ hierosolyma supra. ¶ Barnabas.) Filius prophete: vel filius cōsolationis. ¶ Tharsus.) Alata: vel pennata. grecum est. ¶ Saulus) Postulat⁹ siue cōmodatus: aut sepultus. ¶ Agabus.) Locusta: vel festinans patris. ¶ Claudius.) Latinum est.

12. Odē aūt. ¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pellibus glorians: siue mons glorie vel arrogantie: aut lyrnace draco ignitus. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneū: aut planta. i. vestigiū. ¶ Johānes.) Dñi gra: siue dñi donū: aut dñi mia. ¶ Judei.) Laudātes: siue cōfitētes. ¶ Petr⁹.) Sarū: vel petra. grecū est. ¶ Pascha.) Trāsitus: vel claudicatio. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut er fyto z hebreo domia maris. ¶ Marcus.) Limatus: vel fricatus aut expolitus. ta rubigine abstersus. ¶ Rhode.) Rosa. grecū ē. ¶ Cesarea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus est: vel qđ cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidā volūt. latinum est. ¶ Cyrii) Hebraice dr sonat: z interpretatur tribulātes vel obsidētes: aut angustiantes: vel ligātes: siue vinculati: vel figurantes: aut plasmātes: siue fontes: vel petre. ¶ Sydonij.) Venatores: aut insidiatores: siue nauis iudicātū. ¶ Blastus.) Germinās vel producēs. grecū est. ¶ Barnabas.) Filius pphete: vel filius consolationis. ¶ Saulus.) Postulat⁹ siue cōmodatus: aut sepultus. ¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consumatus.

13. Rant aūt. ¶ Antiochia.) Pro vehiculo: vel curru. s. loco currus: siue contra vehiculū vel currus. grecū est. ¶ Barnabas.) Filius prophete: vel filius consolationis. ¶ Symon) Audiēs: vl obediēs. ¶ Niger.) Latinū est. ¶ Lucius.) A luce. latinū est. ¶ Cyrenēsis) Partes: vel trabes: aut frigidus: vel occurrens. ¶ Manahē.) Cōsolator: aut ductor eorū: siue preparatio calorus: aut munus mcēsum: vel numer ās calefactionē. ¶ Herodes) Pellis gla: vel pellibus gloriās: siue mōs glie vel arrogātie: aut syriace draco ignit⁹. ¶ Saulus.) Postulat⁹: siue cōmodat⁹: aut sepult⁹. ¶ Seleucia) Cōmota: vl cōquassata: aut fluctuās. grecū ē. ¶ Cypr⁹.) Pulchra: vel pulchritudo. grecū est. ¶ Salamina.) Cōmota: vl cōquassata: aut fluctuās. grecū ē. ¶ Judei.) Laudātes: siue cōfitētes. ¶ Johānes.) Dñi gra: siue dñi donū: aut dñi mia. ¶ Paphū.) Pullitēs vel exultans. grecū est. ¶ Judeus.) Laudans: siue cōfitens. ¶ Barieu) Maleficus: siue māgus: aut in nequitia. ¶ Sergius.) Rete vel reticulū. grecū est. ¶ Paul⁹.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minim⁹. Laplōū: et ideo martin⁹ qz minimus. ¶ Elymas.) Magus: aut corruptor: vel pernitiosus. grecū est. ¶ Diabolus.) Crimnator: siue calūpniator: aut accusator. grecū est. ¶ Pergen.) Valde terrestris. grecū est. ¶ Pamphylia) Tota dilecta vel amabilis. grecū ē. ¶ Hierosolyma.) Visio. pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consumatus.

14. Hldierūt aūt. ¶ Apostoli.) Missi. grecū est. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Petrus.) Saxū: vel petra. grecū est. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vl cōsumatus. ¶ Joppe.) Pulchritudo. aut decor. ¶ Lesarea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus est: vel quod cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidā volunt. latinum est. ¶ Symon.) Audiens: vel obediens. ¶ Johannes.) Domini gratia: siue domini donum: aut domini mia. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Stephanus.) Corona vel coronatus. grecus est. ¶ Phenicis.) Rubea: vel purpurea: aut palma. i. arbor. grecus est. ¶ Cypr⁹.) Pulchra vel pulchritudo. grecū ē. ¶ Antiochia.) Pro vehiculo vel curru. i. loco currus: siue contra vehiculū vel currū. grecum est. ¶ Judei.) Laudantes: siue confitentes. ¶ Cypri.) Pulchri. grecum est. ¶ Cyrenei) Partictes: vel trabes: aut frigidi: vl occurrētes. ¶ Hierosolyme.) Jdē qđ hierosolyma supra. ¶ Barnabas.) Filius prophete: vel filius cōsolationis. ¶ Tharsus.) Alata: vel pennata. grecum est. ¶ Saulus) Postulat⁹ siue cōmodatus: aut sepultus. ¶ Agabus.) Locusta: vel festinans patris. ¶ Claudius.) Latinum est.

12. Odē aūt. ¶ Herodes.) Pellis gloria: vel pellibus glorians: siue mons glorie vel arrogantie: aut lyrnace draco ignitus. ¶ Jacobus.) Supplantator: vel calcaneū: aut planta. i. vestigiū. ¶ Johānes.) Dñi gra: siue dñi donū: aut dñi mia. ¶ Judei.) Laudātes: siue cōfitētes. ¶ Petr⁹.) Sarū: vel petra. grecū est. ¶ Pascha.) Trāsitus: vel claudicatio. ¶ Maria.) Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris: siue doctrix vel magistra maris: aut er fyto z hebreo domia maris. ¶ Marcus.) Limatus: vel fricatus aut expolitus. ta rubigine abstersus. ¶ Rhode.) Rosa. grecū ē. ¶ Cesarea.) A cesare cognominata est: cesar vero a ceso matris vtero dictus est: vel a cesarie. i. coma vel capillatura cū qua ortus est: vel qđ cesios. i. glaucos habuerit oculos vt quidā volunt. latinum est. ¶ Cyrii) Hebraice dr sonat: z interpretatur tribulātes vel obsidētes: aut angustiantes: vel ligātes: siue vinculati: vel figurantes: aut plasmātes: siue fontes: vel petre. ¶ Sydonij.) Venatores: aut insidiatores: siue nauis iudicātū. ¶ Blastus.) Germinās vel producēs. grecū est. ¶ Barnabas.) Filius pphete: vel filius cōsolationis. ¶ Saulus.) Postulat⁹ siue cōmodatus: aut sepultus. ¶ Hierosolyme.) Visio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consumatus.

13. Rant aūt. ¶ Antiochia.) Pro vehiculo: vel curru. s. loco currus: siue contra vehiculū vel currus. grecū est. ¶ Barnabas.) Filius prophete: vel filius cōsolationis. ¶ Symon) Audiēs: vl obediēs. ¶ Niger.) Latinū est. ¶ Lucius.) A luce. latinū est. ¶ Cyrenēsis) Partes: vel trabes: aut frigidus: vel occurrens. ¶ Manahē.) Cōsolator: aut ductor eorū: siue preparatio calorus: aut munus mcēsum: vel numer ās calefactionē. ¶ Herodes) Pellis gla: vel pellibus gloriās: siue mōs glie vel arrogātie: aut syriace draco ignit⁹. ¶ Saulus.) Postulat⁹: siue cōmodat⁹: aut sepult⁹. ¶ Seleucia) Cōmota: vl cōquassata: aut fluctuās. grecū ē. ¶ Cypr⁹.) Pulchra: vel pulchritudo. grecū est. ¶ Salamina.) Cōmota: vl cōquassata: aut fluctuās. grecū ē. ¶ Judei.) Laudātes: siue cōfitētes. ¶ Johānes.) Dñi gra: siue dñi donū: aut dñi mia. ¶ Paphū.) Pullitēs vel exultans. grecū est. ¶ Judeus.) Laudans: siue cōfitens. ¶ Barieu) Maleficus: siue māgus: aut in nequitia. ¶ Sergius.) Rete vel reticulū. grecū est. ¶ Paul⁹.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minim⁹. Laplōū: et ideo martin⁹ qz minimus. ¶ Elymas.) Magus: aut corruptor: vel pernitiosus. grecū est. ¶ Diabolus.) Crimnator: siue calūpniator: aut accusator. grecū est. ¶ Pergen.) Valde terrestris. grecū est. ¶ Pamphylia) Tota dilecta vel amabilis. grecū ē. ¶ Hierosolyma.) Visio. pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consumatus. ¶ Pisidia.) Pisca. i. pice denigrata. grecū est. ¶ Sabbatū.) Requies: siue cessatio. ¶ Israelite.) De israel: qđ interptatur pugnātes siue dūans cū deo. ¶ Israel.) Jdē. ¶ Egyptus) Angustie: siue tribulatiōes. ¶ Chanaan) Mercator: vel negociator: siue cōtritus aut cōfractus: vel recte respōdens: aut recte affligens. ¶ Samuel) Postulatus a deo: aut nomē eius a deo. ¶ Saul.) Postulatus: siue cōmodat⁹: aut fouea: siue sepulchū: vel infernus. ¶ Lis.) Durus: aut stipula: vel cucumerarium. ¶ Benjamin) Filius dextere. ¶ Dauid) Dilectus. ¶ Jesse) Ens: siue cristens: aut munus: vel oblatio. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Abraam.) Pater multitudinis. ¶ Hierusalem.) Visio pacis: aut visio pfecta vel cōsumata: siue timor: pfectus vel cōsumatus. ¶ Pilatus.) Constringēs vel cōstrictus. grecū est. ¶ Galilea.) Volubilis: siue volutabilis: aut rota. ¶ Moyses.) Attractus vel assumptus: subaudi de aquis. ¶ Jconium.) Veniens. grecū est.

14. Acti⁹ est aūt. ¶ Jconij.) Venientes. grecū ē. ¶ Judei.) Laudātes: siue cōfitentes. ¶ Apostoli.) Missi. grecū ē. ¶ Lycaonia.) Lupina. grecū ē. ¶ Lystra.) Dissoluēs. grecū est. ¶ Derben.) Circūcepta: vel vallata. grecū est. ¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. Laplonū: z ideo martimus qz minim⁹. ¶ Barnabas.) Filius pphete: vel filius cōsolationis. ¶ Lystris.) Dissolutes. grecū est. ¶ Jouis.) Quasi tunās pater. latinū est. ¶ Mercurius.) A mercibus dict⁹ est: qz mercature deus putabatur a gētilibus. latinū est. ¶ Anthiochia.) Pro vehiculo vel curru. s. loco currus: siue cōtra vehiculū vel currū. grecū est. ¶ Pisidia.) Pisca. i. pice denigrata. grecū est. ¶ Pamphylia) Tota dilecta vel amabilis. grecū ē. ¶ Pergē.) Valde terrestris. grecū est. ¶ Attalia) In greco attalia: z interpretat augens: vel nutriēs. grecum est.

15. Gladū. ¶ Judea.) Laudatio: siue cōfessio. ¶ Moyses.) Attractus vel assūptus: subaudi de aquis. ¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minim⁹. Laplonum: z ideo martimus qz minimus. ¶ Barnabas) Filius prophete: vel filius consolationis. ¶ Apostoli.) Missi. grecū est. ¶ Hierusalez.) Visio pacis: aut visio pfecta vel cōsumata: siue timor: pfectus vel cōsumatus. ¶ Phenicis.) Rubea: vel purpurea: aut palma. i. arbor. grecū est. ¶ Samarita) Custodia: vel adamas: seu vepres vel spina: aut fex eī⁹. ¶ Hierosolyme.) Jdē qđ hierusalē. ¶ Pharisei) Divisi. ¶ Petr⁹.) Sa-

Barnabas Saulus. Hierosoly.

Interp. Antiochia Barnabas Symon. Niger. Lucius Cyrenēsis Manahes Herodes. Saulus Seleucia. Cyprus Salamina Judei. Johannes Paphum Judeus Barieu Sergius Paulus Elymas Diabolus Pergen. Pamphi. Hierosoly. Pisidia Sabbatum Israelite. Egyptus. Chanaan Samuel Saul. Lis. Beniamin Dauid. Jesse Jesus. Abraam Hierusalez Pilatus. Galilea Moyses. Jconium

Interp. Jconium. Judei Apostoli. Lycaonia. Lystra. Derben Paulus Barnabas Lystris Jouis Mercurii Anthiochia Pamphi. pergen. Attalia.

Interp. Judea. Moyses. Paulus. Barnabas Apostoli. Hierusalez Phenicis Samaria. Hierosoly. Pharisei. Petrus.

Jacobus. Symon. Dauid. Sabbatus Antiochia Judas. Barsabas Sylas. Syria. Cilicia. Johannes Marcus Pamphi. Cypr⁹.

Interp. Derben Lystra. Timothe⁹ Lystris Jconium. Paulus Judei Apostoli. Hierosoly. Phrygia Galatia Misia. Bithinia. Jesus. Troade. Macedo. Samothr. neapolis Philippi Colonia. Sabbatum. Lydia thiatirenī. Christus. Sylas Romani.

Interp. Emphipo Apollo. thessalo. Judei Paulus Sabbatum Christus Jesus Sylas. Jason. Cesar. Beroea⁹ Timothe⁹ Athene. Epicurei. Stoici. Areopag⁹ Dionysius Areopagi damaris.

Interp. Athene Corinthus Judeus. Aquila Italia. Priscilla. Claudius. Judei. Roma. Sabbatus Macedo. Sylas.

tens. grecum est. ¶ Timotheus.) Honor dei siue honorans deum: aut preciosus deo. grecū est. ¶ Paul⁹.) Os: tube: siue mirabilis: aut latine minimus: scilicet apostolorum: z ideo maximus quia minimus. ¶ Christus.) Unctus. grecus est. ¶ Titus.) Honorabilis. grecum est. ¶ Crispus.) Latinum est. ¶ Corinthij.) Saturati: vel saciati: aut ornamētū. grecū est. ¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minim⁹. s. aplonum: z ideo maximus qz minim⁹. ¶ Ephesius) Desiderabilis. grecū est. ¶ Johānes.) Dñi gra: siue dñi donum: aut dñi mia. ¶ Jesus.) Salvator. ¶ Tyrannus.) Imperās: vel princeps. grecū est. ¶ Asia.) Limosa: vl ceno'a. grecū ē. ¶ Judei) Laudantes: siue cōfitētes. ¶ Judeus.) Laudās: siue confitens. ¶ Scena.) In greco sceua: z interpretatur dispositus vel preparatus. grecū ē. ¶ Macedonia.) Excelsa vl eminēs. grecū ē. ¶ Achaia) Dolor vel tristitia. grecum est. ¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vl cōsumata: siue timor: pfectus vel ꝓsumatus. ¶ Roma) Valēs: vel valentia: aut potens vel robusta. grecū est. ¶ Timotheus) Honor: dei: vel honorās deū: aut pciosus deo. grecū est. ¶ Erastus) Amabilis. grecū ē. ¶ Demetrius.) Cereālis a cerere quā gentiles deā frumenti putabant. grecū est. ¶ Diana.) Latinū est: z dicta est a die: eo qđ habeat lucē emulā diei. Haz luna hoc noie appellat. ¶ Ephesij.) Desiderabiles. grecū est. ¶ Gaius.) Latinū est: z interptat domin⁹ ex lingua latina pūsca: grece vero terrenū aut glorātē: significat. ¶ Aristarchus) Optimus. princeps. grecū est. ¶ Macedones) Excelsi vel eminētes. grecū est. ¶ Alexander.) Adiutor: siue auxiliator: virilis vel fortissimus. grecū ē. ¶ Jouis) Quasi iuuans pater: latinum est.

20. Osq; aūt. ¶ Paulus.) Os tube: siue mirabilis: aut latine minimus. s. aplonum: z ideo martim⁹ qz minimus. ¶ Macedonia.) Excelsa vel eminens. grecū est. ¶ Grecia) Robusta: vel fortis. grecū est. ¶ Sospater.) Saluās patrē: vel salus pfis. grecū ē. ¶ Pyrrh⁹.) Flauus: vel rubeus. grecū est. ¶ Beroensis.) Grauis vel pōderosus. grecū est. ¶ Thessalonicenses.) Dei altera victoria: aut situs siue positio altertus victorie. grecū est. ¶ Aristarchus) Optimus princeps. grecū ē. ¶ Secundus.) Latinū est. ¶ Gaius) Latinū ē: z interpatur dñs er ligua latina pūsca: grece vero terrenum aut gloriantem significat. ¶ Derbeus) Circunceptus: vel vallatus. grecum est. ¶ Timotheus.) Honor dei vel honorās deum: aut preciosus deo. grecū est. ¶ Asiani.) Limosi vel cenosi. grecū est. ¶ Titicus.) In greco tychicus: z interpretatur casualis: vel cōtingens. grecum est. ¶ Trophimus.) Nutrit⁹: s: siue educatus. grecum est. ¶ Troade.) Perforata. grecū ē. ¶ Philippis.) Belicosa: siue amatrix equorum. grecū est. ¶ Sabbatus.) Requies: siue cessatio. ¶ Eutychus.) Felix: aut bene fortunatus. grecum est. ¶ Assos.) Appropinquatio: vel approximatio. grecum est. ¶ Mytilene) Munditia vel absersio tocularis. grecū est. ¶ Chium.) Apta vel apertura. grecum est. ¶ Samum.) Arenosa. grecum est. ¶ Miletum.) Rubea: vel coccinea. grecum est. ¶ E-

Timothe⁹ Paulus christus. Titus. Crispus Corinthij. Sallion. Achaia. Sosthenes Syria. Ephesius. Cesarea

Antiochia Galatia Phrygia. Appollo. Alexandri Johannes

Interp. Appollo Corinthus Paulus. Ephesius. Johannes Jesus Tyrannus Asia. Judei. Judeus Scena. Macedo. Achaia. Hierosoly. Roma Timothe⁹ Erastus. Demetri⁹ Diana. Ephesii Gaius. Aristar. Macedo. Alexander Jouis

Interp. Paulus Macedo. Grecia. Sospater Pyrrhus beroensis thessalo. Aristar. Secundus Gaius.

derbeus. timotheus Asiani. titichus. trophim⁹. troade. Philippi Sabbatus Eutichus. Assos. Mytilene. Chium samum. Miletum.

Ephesus.
Asia.
Penteco.
Hierosoly.
Jesus.
Christus
Hierusalē
Interp.
Choum.
Rhodum.
Pathara.
Phenicis
Cyprus.
Syria
Tyrus.
Paulus
Hierosoly.

Ptoloma
Cesarea.

Philippi
Judea.
Agabus
Hierusalē.
Judei.
Jesus
Jason.
Cyprius.
Jacobus.
Moyses.
Asia.
Israelite
Trophimū
Ephesus
Egyptius.
Judeus.
Tharsum.
Cilicia
Interp.
Judeus.
Tharsum.
Cilicia.
Gamaliel.
Damasc⁹.
Hierusalē
Saulus.
Jesus.
Nazaren⁹
Ananias.
Judei.
Stephan⁹
Paulus
romanus.
Interp.
Paulus.
Ananias.
Saduce.
Pharisei.
hierusalē
Roma.
Judei.
Cesarea.
Felix.
Claudius
Lysias.
romanus.
Antipatri
Cilicia
Herodes
Interp.
Ananias.

phesius.) Desiderabilis.grecum est.(¶ Asia.) Limosa vel cenosa.grecum est.(¶ Pētecoste.) Quinquagesima.grecū est.(¶ Hierosolyme.) Visio pacis:aut visio perfecta vel cōsumata:siue timor pfectus vel consumatus. (¶ Jesus.) Saluator.(¶ Christus.) Unctus.grecū est. (¶ Hierusalem.) Idem quod hierosolyme. 11.

Olim aūt.(¶ Choū.) Uertex:vel sūmitas.grecum est.(¶ Rhodum.) Rosa.grecus est.(¶ Pathara.) Calcata:vel conculcata.grecum est.(¶ Phenicis.) Rubea:vel purpurea:aut palma arbor.grecum est.(¶ Lypius.) Pulchra:vel pulchritudo.grecus est.(¶ Syria) Hebraice dicitur aram:z interpretatur excelsa vel sublimis:aut decipiēs:siue maledictio eorū.(¶ Tyrus.) Hebraice dicitur sor:z interpretatur tribulatio: vel obsidio: siue angustia:aut vinculū vel colligatio: seu plasmatio: aut figuratio:vel fortitudo:aut petra.(¶ Paulus.) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus .i. apostolorū: z ideo maximus quia minimus.(¶ Hierosolyma.) Visio pacis:aut visio perfecta vel consumata:siue timor pfectus vel consumatus.(¶ Ptolomaida.) Bellicosa. grecum est.(¶ Cesarea) A cesare nolata est:cesar vero a cesō matris utero dictus est:vel a cesarie idest coma vl capillatura cum qua ortus est:vel qō cesios .i. glaucos habuerit oculos vt quidā volūt.latinū est. (¶ Philippus.) Bellicosus:siue amator equorum. grecum est. (¶ Judea) Laudatio:siue confessio.(¶ Agabus.) Locusta:vel festinitas patris.(¶ Hierusalem.) Idem qō hierosolyma.supra.(¶ Judei.) Laudantes:siue confitētes. (¶ Jesus) Saluator.(¶ Jason.) In greco ymason:z interpretatur indagator:aut spōdens:vel remittēs. grecum est.(¶ Cyprius.) Pulcher.grecū est.(¶ Jacobus.) Supplātator:vl calcaneū:aut plāta.i.vestigiū.(¶ Moyses.) Attractus vel assūptus:subaudi de aquis.(¶ Asia.) Limosa vel cenosa.grecū est.(¶ Israelite.) De israel: qō interpretatur prevalens: siue dominans cum deo. (¶ Trophimus.) Nutritus:siue educatus. grecum est. (¶ Ephesius.Desiderabilis.grecū est.(¶ Egypti⁹) Angustians:siue tribulans.(¶ Judeus.) Laudans: siue cōfitens.(¶ Tharsum.) Alata vel pennata.grecū ē. (¶ Licia.) Voluens:vel revoluta.grecum est. 12.

Urit frēs.(¶ Judeꝰ.) Laudās:siue pfitēs.(¶ Tharsus.) Alata:vel pennata.grecū est.(¶ Cilicia.) Volues:vel revoluta.grecū est.(¶ Gamaliel.) Retributio dei:aut camelus dei:siue ablactatus dei.(¶ Damascꝰ.) Sanguinis saccus:vel sanguinis poculū:seu sāguis feminis vel incendij aut procuratoris.(¶ Hierusalēs.) Visio pacis:aut visio pfecta vel cōsumata: siue timor perfectꝰ vel cōsumatus.(¶ Saulus.) Postulatus:siue cōmodatus:aut sepultus.(¶ Jesus) Saluator. (¶ Nazarenus) Sanctificatus:aut separatꝰ:vl coronatꝰ:si aūt p fide scribat interpretatur custos:siue floridus: aut virgultū.(¶ Ananias.) Gra dñi:siue mia dñi:aut donū dñi. (¶ Judei.) Laudātes:siue pfitētes.(¶ Stephanꝰ.) Coronā vl coronatꝰ.grecū ē.(¶ Paulꝰ) Os tube: siue mirabilis:aut latine minimus scilicet apostolorum: z ideo maximus quia minimus.(¶ Romanus.) Valens: siue robustus:aut potens.grecum est. 23.

Medēs aūt.(¶ Paulus.) Os tube:siue mirabilis: aut latine minimꝰ.f.apostolū: z tō maximus qr minimus.(¶ Ananias.) Gra dñi:siue mia domini: aut donū domini.(¶ Saducei) Justi:siue iustificati:aut syriace sciti vel festinati.(¶ Pharisei.) Divisi.(¶ Hierusalem.) Visio pacis:aut visio perfecta vel cōsumata: siue timor perfectus vel consumatus.(¶ Roma.) Valēs: vel valētia:aut potēs vel robusta.grecū ē.(¶ Judei.) Laudātes siue pfitētes.(¶ Cesarea) A cesare nolata ē: cesar vo a cesō matris utero dictꝰ ē:vel a cesarie.i.coma vel capillatura cū qua ortꝰ ē:vl qō cesios.i.glaucos habuerit oculos vt qdā volūt.latinū ē.(¶ Felix) Latinū ē.(¶ Claudius) Latinū ē.(¶ Lysias.) Dissolues.grecū ē.(¶ Romanus) Valēs siue robustus:aut potens.grecū est. (¶ Antipatridē.) Pro patre:vel contra patrem.grecum est. (¶ Cilicia.) Voluens:vel revoluta.grecus est. (¶ Herodes.) Pellis gloria:vel pellis gloriās: siue mōs gliscens vel arrogantie:aut syriace draco ignitus. 24.

Ost quinqꝫ.(¶ Ananias.) Gratia domini: siue misericordia dominī:aut donū domini.(¶ Tertullus.) Falsa annūciās:vel mendax:aut monstruosus. grecum est. (¶ Paulus) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus.f.apostoꝝ:z tō maximus qr minimus.(¶ Felix.) Latinū est.(¶ Nazarent.) Sanctificant:aut separati: vel coronati:si aūt persāde litterā scribatur interpretatur custodientes:vel floridi:aut virgulta.(¶ Lysias.) Dissolucō. grecū est. (¶ Judei.) Laudātes:siue cōfitentes. (¶ Hierusalē.) Visio pacis:aut visio pfecta vel cōsūmata:siue timor perfectus vel cōsumatus.(¶ Asia.) Limosa vl cenosa.grecum est.(¶ Drusilla.) Rore conspersa.grecum est.(¶ Judea.) Laudatio:siue confessio. (¶ Christus.) Unctus.grecū est.(¶ Jesus) Saluator.(¶ Portꝰ) Elitulus:aut vitulinꝰ.grecū est.(¶ Festus) Latinū ē. 25.

Helius ergo.(¶ Festus.) Latinū est. (¶ Hierosolyma.) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata:siue timor pfectus vel consumatꝰ.(¶ Cesarea.) A cesare nolata est:cesar vero a cesō matris utero dictus ē: vel a cesarie.i.coma vel capillatura cū qua ortus ē: vel qō cesios.i.glaucos habuerit oculos vt quidā volunt. latinum est.(¶ Judei.) Laudātes:siue pfitētes. (¶ Hierusalē.) Visio pacis: aut visio pfecta vel cōsumata: siue timor pfectus vel cōsumatus.(¶ Paulus.) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimus.f.apostoloꝝ: z tō maximus qr minimus.(¶ Cesar.) A cesō matris utero dictꝰ est:vel a cesarie.i.coma vel capillatura cū qua ortus ē: vel qō cesios.i.glaucos habuerit oculos vt quidā volunt. latinū est.(¶ Agrippa.) Latinū est: dictū ab eo qō egros.i.difficiles partus faciat:vl dicit ille qui in nascēdo prꝰ emittit pedes.grecū ē. (¶ Bernice.) Gratio victoria:vel pōdus victorie.grecū est. (¶ Hierosolyme.) Idem qō hierosolyma supra.(¶ Romani.) Valentes: siue robusti:aut potētes.grecū est. (¶ Jesus.) Salutor.(¶ Augustus.) Latinum est:vel ab augurio dictus: vel vt alij volunt ab augendo. 26.

Agrippa.(¶ Agrippa.) Latinū est:dictū est ab eo quod egros idest difficiles partus faciat: vel dicit ille qui in nascēdo prꝰ emittit pedes.grecū ē. (¶ Paulus.) Os tube:siue mirabilis:aut latine minimusꝰ.f.apostoloꝝ:z tō maximus qr minimus. (¶ Julius.) Lanugo vel lanuginosus. grecū est. (¶ Adrumetina.) In greco adramyteno:z interpret solidus mūdus vel tersus.grecū est.(¶ Asia. Limosa vl cenosa.grecū ē.(¶ Aristarchꝰ.) Optimꝰ princeps.grecū est.(¶ Macedo.) Excelsus:vel eminēs.grecū est.(¶ Thessalonicēsis.) Dei altera victoria:aut situs siue positio alterius victorie. grecū est.(¶ Sydon.) Venatio:aut insidiatio: siue viatici:vl cibarij:aut nauis iudicij.(¶ Cyprus.) Pulchra: vel pulchritudo.grecum est.(¶ Cilicia.) Voluens:vel revoluta.grecū est.(¶ Pamphilia.) Tota dilecta vel amabilis.grecū est.(¶ Lystra.) In greco myra: z interpretatur virgultū:siue virguētū odoriferū.grecū est. (¶ Lycia.) Iuptma.grecus est.(¶ Guidum.) Attripler: genus herbe purgatiue vel laxatiue.grecū est.(¶ Creta.) Carnea:siue carnalis.grecum est.(¶ Salmonem.) Fluctua

Tertullus
Dantus
Felix
Nazareni
Lysias.
Judei.
hierusalēs
Asia
Drusilla.
Judea.
Jesus.
Festus.
Interp.
festus.
Hierosoly.
Cesarea

Judei.
hierusalēs
Paulus.

Cesar.

Agrippa.

Bernice.
Hierosoly.
Romani
Jesus
Augustus
Interp.
Agrippa.
Paulus.

Judei.
Hierosoly.

Pharisēi
Jesus.
Nazarenꝰ
Damascus

Saulus.
Sathanas
Judea.
Moyses
Christus.
Festus
Bernice.
Cesar.
Interp.
Italia.

Paulus
Julius
Adrume.

Asia.
Aristar.
Macedo.
Thessalo.
Sydon
Cyprus
Cilicia.
Pamphi.
Lystra.
Grecia.
Guidum
Creta
Salmo.

Chalaſſa
Phenicie
Aſſon
Landa.
Syrtum.
Cefar
Hadria
Barhalaſ.

Interp.
Mytilene.
Paulus
Publius.
Syracuſa.
Regium.
Puteoli.
Roma.
Aptuſorus
Taberne
Judei.
Hierosoly.
romam
Cefar.
Iſrael.
Judea.
Jeſus.
Moyſes.
Elyas.
Chriſtus
Interp.
Jacobus.
Jesus.
Chriſtus
Interp.
Jeſus.
Chriſtus
Abraam
Ysaac.
raab.
Interp.
Hebenna.
Diabolus.
Interp.
Sabbaoth
Job.
Helias.
Interp.
Petrus.
Apoſtolus
Jeſus
Chriſtus
Pontus.
Galatia.
Cappado.
Aſia
Bithynia.
Interp.
Jesus.
Chriſtus.
Syon.
Interp.
Sara.
Abraam.
Chriſtus.
Hoc.
Jeſus.

ſto:vel commotio:aut congnallatio:gr ecunq; ¶ Chalaſſa. ¶ In greco laſſea:z interpretatur ipſa: vel paudēs, grecum eſt. ¶ Phenicis. ¶ Rubea vel purpurea: aut palma arbor,grecum eſt. ¶ Aſſon. ¶ Appropinquanto vel approximatio,grecuz eſt. ¶ Landa. ¶ In greco clauda:z interpretatur vbi fracta:ſiue vox flebilis,grecum eſt. ¶ Syrtum. ¶ Attrahēs:vel attractus,grecū ē. ¶ Cefar. ¶ A cefo marrio vtero dictus eſt,vel a cefaries.i.coma vel capillatura cum qua ortus eſt;vel quod cefios idest glaucos habuerit oculos vt quidam volunt,latinū eſt. ¶ Hadria. ¶ In greco andria:z interpretatur virilitas: ſiue fortitudo,grecum eſt. ¶ Barhalaſſum. ¶ In greco barhalaſſum:qđ interpretatur duo maria: ſiue diuerſa maria:qđ in nauigatiōe vix ſine periculo euenire ſolet, grecum eſt. 18.

GEcum.¶ Mytilene. ¶ In greco Mehua:z interpretatur meliſſa,grecū eſt. ¶ Paulus. ¶ De tube :ſi ue mirabilis:aut latine minimus.¶ apoſtolorum:z ideo martinus qz minimus.¶ Publius. ¶ Latinū ē. ¶ Syracuſa ¶ Attrahēs violenter,grecum eſt. ¶ Regium ¶ Ruptura vel fractura:quoniam illuc terra rupta eſt inter regnū neapolitanum z ſiciliam,grecū eſt. ¶ Puteoli ¶ Latinum eſt. ¶ Roma ¶ Elatens: vel valentia: aut potens vel robuſta,grecum eſt. ¶ Aptuſorum ¶ Et greco z latino longinquū vel remotū ſoū : ſiue longinqua vel remota vta. ¶ Taberne ¶ Latinum eſt. ¶ Judei ¶ Laudantes:ſiue confitentes. ¶ Hierosoly,me ¶ Viſio pacis:aut viſio perfectaz vel conſummata:ſiue tuto: perfectus vel conſummatus. ¶ Rothani ¶ Elatentes: tue potētes:aut robuſti,grecuz eſt. ¶ Cefar ¶ A cefo matris vtero dictus eſt:vel a cefarie.i. coma vel capillatura cum qua ortus eſt:vel quod cefios idest glaucos habuerit oculos vt quidam volunt,latinum eſt. ¶ Iſrael. ¶ Preualens:ſiue dominans cum deo. ¶ Judea. ¶ Laudatio:ſiue confeſſio. ¶ Jeſus. ¶ Saluator. ¶ Moyſes. ¶ Attractus vel aſſumptus:ſubaudi de aquis. ¶ Elyas. ¶ Salus domni. ¶ Chriſtus. ¶ Unctus,grecum eſt.

¶ Explicit liber Actuum apoſtolorum.

Incipit epiſtola beati Jacobi. ca.j.

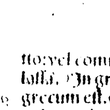

IAcobus dei. ¶ Jacobus. ¶ Supplantator: vel calcaneum:aut planta idest veſtigium. ¶ Jeſus. ¶ Saluator. ¶ Chriſtus ¶ Unctus grecum eſt. 1.

RAtres mei. ¶ Jeſus ¶ Saluator. ¶ Chriſtⁱ ¶ Unctⁱ grecū ē. ¶ Abraā ¶ Pater multitudinis. ¶ Isaac ¶ Risus. ¶ Raab ¶ Lata: vel dilatata: aut placa. 5.

DOlite plures. ¶ Gehenna ¶ Vallis deceptionis ſiue triſtitie vel diuitiarum:aut ſyriace infernus. 4.

QUde bella. ¶ Diabolus ¶ Criminator:ſiue calūniator:aut accuſator,grecum eſt. 5.

HEite nunc. ¶ Sabbaoth ¶ Exercitus.p.n. ſiue militie:aut fortitudines. ¶ Job. ¶ Dolens vel gemēs ſiue vlulans:aut exoſus:vel patiens inimicitias. ¶ Helias ¶ Deus dominus:aut fortis dominus.

¶ Explicit epiſtola beati Jacobi.

Incipit epiſtola prima beati Petri. ca.j.

PEtrus aplus. ¶ Petrus ¶ Sarū:vel petra. grecū ē. ¶ Apls. ¶ Missus,grecū eſt. ¶ Jesus ¶ Saluator. ¶ Chriſtus. ¶ Unctⁱ. grecū eſt. ¶ Pōtus ¶ Mare grecū ē. ¶ Galatia ¶ Lactis vel lactea,grecū ē. ¶ Cappadocia ¶ In hebreo dr captor:z interptat ipherula:ſiue pomum: aut vola vel palma turturis vel exploratoris . ¶ Aſia ¶ Limoſa vel cenoſa,grecum eſt. ¶ Bithynia ¶ Electa preparatio,grecum eſt. 1.

QUi electis. ¶ Jesus ¶ Saluator. ¶ Chriſtus ¶ Unctus,grecum eſt. ¶ Syon ¶ Acervus aut tumulus: vel ſpecula:aut ficetus. 3.

SImilr. ¶ Sara. ¶ Dña vel princeps . ¶ Abraā ¶ Pr multitudinis. ¶ Chriſtⁱ. ¶ Unctⁱ,grecū ē. ¶ Hoc. ¶ Cōſolatio:vl reqes. ¶ Jesus ¶ Saluator. 4.

QUisto igitur. ¶ Chriſtus ¶ Unctⁱ,grecū ē. ¶ Jesus. ¶ Saluator. ¶ Amen. ¶ Vere:ſiue fideliter. 5.

SEniores. ¶ Chriſtus ¶ Unctus,grecū ē. ¶ Diabolus ¶ Criminator:ſiue calūniator:aut accuſator,grecum eſt. ¶ Jesus ¶ Saluator. ¶ Amen ¶ Vere:ſiue fideliter. ¶ Syluanus. ¶ Latinum eſt a ſylua. ¶ Babylō. ¶ Confuſio:vel commixtio. ¶ Marcus. ¶ Limatus: vel fricatus:aut expolitus.i.a rubigine abſterſus.

¶ Explicit epiſtola prima beati Petri.

Incipit epiſtola ſecunda beati Petri. ca.j.

SImon petrus. ¶ Symon. ¶ Audiens: vel obediēs. ¶ Petrus Sarū:vel petra,grecū eſt. ¶ Apoſtolus Miſſus,grecum eſt. ¶ Jeſus. ¶ Saluator. ¶ Chriſtus ¶ Unctⁱ. grecum eſt. 1.

CLerū ſuo. ¶ Hoc ¶ Cōſolatio:vel requies. ¶ Sodoma ¶ Secretū eoū:ſiue calx aut cementū eoū. ¶ Gomorra. ¶ Populus rebellis: aut populi tumens:ſiue manipulus:vel ſeruitus : aut ſyriace lana. ¶ Loth ¶ Inuolutus:ſiue colligatus:aut cooptus:vl refina preciosa que dicitur ſtacte. ¶ Balaam. ¶ Uetuſtas populi:vel abſqz populo:ſiue deuoratio aut deſtructio eoum. ¶ Bosor ¶ Mutatio:aut vindicta:ſiue ablatio: aut in auguſtia:vel in tribulatiōe. ¶ Jesus. ¶ Saluator. ¶ Chriſtus ¶ Unctus,grecum eſt. 3.

DIlecte. ¶ Apoſtoli ¶ Miſſi . grecū ē. ¶ Jesus ¶ Saluator. ¶ Chriſtus ¶ Unctⁱ. grecū ē. ¶ Paulⁱ ¶ De tube:ſiue mirabilis:aut latine minimⁱ. ¶ apoſtolorū: z ō martinus qz minimus. ¶ Amen ¶ Vere:ſiue fideliter.

¶ Explicit epiſtola ſecunda beati Petri.

Incipit epiſtola prima beati Johānis. ca.j.

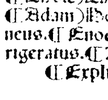

QUod fuit ab initio. ¶ Jesus ¶ Saluator. ¶ Chriſtus ¶ Unctus,grecum eſt. 2.

HIeſu chriſti. ¶ Jesus ¶ Saluator. ¶ Chriſtus ¶ Unctus,grecum eſt. 3.

QUi dicit. ¶ Diabolus . ¶ Criminator:ſiue calumpniator: vel accuſator. grecum eſt. ¶ Layn. ¶ Poſſeſſio:vel poſſeſſus . ¶ Jesus. ¶ Saluator. ¶ Chriſtⁱ ¶ Unctⁱ. grecū ē. 4.

QUarumlibet. ¶ Jesus. ¶ Saluator. ¶ Chriſtⁱ. ¶ Unctus.grecum eſt. 5.

OMnis qui credit. ¶ Jesus. ¶ Saluator. ¶ Chriſtⁱ ¶ Unctus,grecum eſt.

¶ Explicit epiſtola prima beati Joannis.

Incipit epiſtola ſecunda beati Joannis. ca.j.

SEnior. ¶ Electa. ¶ Latinum eſt:z grece idē ſignificat. ¶ Jesus. ¶ Saluator. ¶ Chriſtⁱ. ¶ Unctus.grecum eſt.

¶ Explicit epiſtola ſcōa bti Joānis.

Incipit epiſtola tertia bean Joānis. ca.j.

SEnior. ¶ Gaius ¶ Latinum eſt:z interpretatur dominus ex lingua latina pulca . grece vero terrenum aut gloriantem ſignificat. ¶ Diotrepes. ¶ A ioue nutritus.grecum ē. ¶ Demetrius ¶ Cerealis a cerere quā gentiles deam frumenti putabant.grecum eſt.

¶ Explicit epiſtola tertia beati Johannis.

Incipit epiſtola beati Jude apoſtoli.

IUdas ieſu chriſti ſeruus. ¶ Judas. ¶ Laudatio: ſiue confeſſio. ¶ Jesus. ¶ Saluator. ¶ Chriſtⁱ ¶ Unctⁱ. grecū eſt. ¶ Jacobus. ¶ Supplantator: vel calcaneum:aut planta.i.veſtigium. ¶ Egyptus ¶ Angustie:ſiue tribulatiōes. ¶ Sodoma ¶ Secretum eorum ſiue calx vel cementum eorum. ¶ Gomorra ¶ Populus rebellis:aut populus tumens. ſiue manipulus:vel ſeruitus:aut ſyriace lana. ¶ Michael. ¶ Quis ſicut deus:aut humilitas ſiue paupertas dei: vel peruſio dei:ſiue percutiēs deus. ¶ Diabolus ¶ Criminator: ſiue calūpniator:aut accuſator,grecuz eſt. ¶ Moyſes. ¶ Attractus vel aſſumptus:ſubaudi de aquis . ¶ Layn ¶ Poſſeſſio vel poſſeſſus. ¶ Balaam ¶ Uetuſtas populi: vel abſqz populo:ſiue deuorato aut deſtructio eorum. ¶ Chore ¶ Caluus vel caluicum:ſiue glacies vel gelu. ¶ Adam ¶ Homo:ſiue terrenus:aut ruffus:vel ſanguineus. ¶ Enoch. ¶ Dedicatus: vel diſciplinatus: aut nitiger.atus. ¶ Amen. ¶ Vere:ſiue fideliter.

¶ Explicit epiſtola beati Jude apoſtoli.

Interp.
Chriſtus
Diabolus
Jesus
Amen.
Syluanus
Babylon.
Marcus.
Interp.
Symon.
Petrus
Apoſtolus
Jesus.
Chriſtus.
Interp.
Hoc.
Sodoma.
Gomorra.
Loth.
Balaam.
Bosor.
Jesus.
Chriſtus.
Interp.
Apoſtoli.
Jesus.
Chriſtus.
Paulus.
Amen.
Interp.
Jesus
Chriſtus.
Interp.
Diabolus.
Layn.
Jesus
Chriſtus.
Interp.
Jesus.
Chriſtus
Interp.
Electa.
Jesus.
Chriſtus
Interp.
Gaius.
Diotrepes
Demetrⁱ.
Interp.
Judas.
Jesus.
Chriſtus.
Jacobus.
Egyptus
Sodoma.
Gomorra.
Michael.
Diabolus
Moyſes.
Layn.
Balaam.
Chore.
Adam.
Enoch.
Amen.

Interp. Apocaly. Jesus Christus Johannes Asia Amen. Pathmos Ephesus Smyrna Pergam' Thyatira. Sardis. Philadel. Laodicia.

Incipit liber Apocalypsis. ca.j.

Apocalypsis ihesu christi. ¶ Apocalypsis.) Reuelatio.grecum est. ¶ Jesus) Saluator. ¶ Christus.) Unctus. grecum est. ¶ Johannes) Domini gratia:siue domini donum: aut domini mia. ¶ Asia) Limosa vel cenosa.grecum est. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. ¶ Pathmos) Letalis:vel mortifera.grecum est. ¶ Ephesus.) Desiderabilis.grecum est. ¶ Smyrna) Myrrha.grecum est. ¶ Pergamus) Altitudo vel sublimitas.grecum est. ¶ Thyatira) Odor siue sacrificium laboris vel contritionis. grecum est. ¶ Sardis) Princeps iocunditatis: aut cantcum lentie: vel id quod remanet aut relinquitur: vel syriace corona. ¶ Philadelphia) Amor fratris vel fraternitatis.grecum est. ¶ Laodicia) Populus iustus. grecum est. 2.

Interp. Ephesus. Apostoli. Nicolaite. Smyrna. Judei Sathanas Diabolus. Pergam' Antiphas Balaam. Balach. Jsrael. Manna. Thyatira. Jezabel.

¶ Angelo. ¶ Ephesus) Desiderabilis. grecum e. ¶ Apostoli.) Missi.grecum est. ¶ Nicolaite) Eiectorie plebis.grecum est. ¶ Smyrna) Myrrha. grecū est. ¶ Judei.) Laudantes:siue confitentes. ¶ Sathanas) Contrarius:siue aduersarius. ¶ Diabolus) Criminator: siue calumpniator: aut accusator. grecum est. ¶ Pergamus) Altitudo vel sublimitas. grecum est. ¶ Antiphas) Pro oibus:vel contra oēs. grecum est. ¶ Balaam) Eleuitas populi: vel absq; populo: siue deuoratio aut destructio comz. ¶ Balach) Inuolues: aut destruens:vel cum labente:aut syriace cum percutiente. ¶ Jsrael) Prevalens siue dominans cū deo. ¶ Manna) Preparatio:aut quid. ¶ Tyathira.) Odor siue sacrificium laboris vel contritionis. grecum est. ¶ Jezabel) Insula habitaculi:vel ve habitaculo:aut ebreo z syro insula sterquilinij:vel ve sterquilinio. 3.

Interp. Sardis. Philadel. David Sathanas Judei. Hierusalē Laodicia. Amen.

¶ Angelo. ¶ Sardis) Princeps iocunditatis: aut cantcum lentie: vel id quod remanet aut relinquitur: vel syriace corona. ¶ Philadelphia) Amor fratris vel fraternitatis.grecuz est. ¶ Dauid) Dilectus. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Judei) Laudantes: siue confitentes. ¶ Hierusalem) Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata siue tumor perfectus vel consumatus. ¶ Laodicia) Populus iustus.grecū est. ¶ Amen) Vere:siue fideliter. 5.

Interp. Judas. Dauid. Amen.

¶ vidi. ¶ Juda.) Laudatio:siue confessio. ¶ Dauid) Dilectus. ¶ Amen.) Vere: siue fideliter. 7.

Interp. Jsrael. Juda. ruben Gad. Aser neptalim Manasse Symeon Leui Jsachar zabulon. Joseph Beniamin

Post hec. ¶ Jsrael) Prevalens.siue dominans cū deo. ¶ Juda) Laudatio: siue confessio. ¶ Ruben) Videns filium: vel visio filij: aut visionis filij. ¶ Gad) Felix: vel accinctus. ¶ Aser) Beatitudo: siue felicitas. ¶ Neptalim) Comparatio: vel equiparatio: aut retortio: vel tortuositas. ¶ Manasse) Oblitus: aut oblatio. ¶ Symeon) Audiens: vel exauditio. ¶ Leui) Copulatus. ¶ Jsachar.) Est merces. ¶ Zabulon) Habitaculum: vel habitans. ¶ Joseph) Augmentum: vel profectus. ¶ Beniamin) Filius dextere. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. 9.

Interp. Abadon apollion

¶ quintus. ¶ Abadon) Exterminans: vel perditio. ¶ Apollion.) Exterminans: vel perdens aut destruens.grecum est. ¶ Eufrates.) Frugifer: siue fructificans: aut crescens. 11.

Interp. Sodoma Egyptus Christus Amen.

¶ doctus est. ¶ Sodoma) Secretum eorum: siue calx aut cementum eoruz. ¶ Egyptus) Angustie: siue tribulationes. ¶ Christus) Unctus. grecum est. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. 12.

Interp. Michael. Diabolus sathanas.

¶ signum. ¶ Michael) Quis sicut deus: aut humilitas siue paupertas dei: vel percussio dei: siue percutiens deus. ¶ Diabolus) Criminator: siue calūpniator: aut accusator. grecuz est. ¶ Sathanas.) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Christus) Unctus. grecuz est. ¶ Jesus) Saluator. 14.

Interp. Moyses.

¶ vidi. ¶ Syon.) Acervus aut tumulus: vel speculatio: aut siccitas. ¶ Babylon.) Confusio: vel commixtio. 15.

¶ vidi. ¶ Moyses) Attractus vel assumptus sub aquis. 16.

¶ audiui. ¶ Eufrates) Frugifer: siue fructificans aut crescens. ¶ Hermagedon.) Mons evangelij vel evangelizationis: aut mons pomorum vel fructuum. ¶ electorū. ¶ Babylon) Cōfusio: vel cōmixtio. 17.

Interp. Eufrates Hermage babylon

¶ venit. ¶ Babylon) Confusio: vel commixtio. ¶ Jesus) Saluator. 18.

Interp. Babylon Apostoli.

¶ post hec. ¶ Babylon) Confusio: vel commixtio: ¶ Apostoli) Missi.grecum est. 19.

Interp. Alleluya Amen. Jesus Christus. Gog Magog

Post hec. ¶ Alleluya) Laudate dominū. ¶ Amē) Vere: siue fideliter. ¶ Jesus) Saluator. 20.

¶ vidi.angelum. ¶ Diabolus) Criminator: siue calumpniator: aut accusator: grecum est. ¶ Sathanas) Contrarius: siue aduersarius. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Christus) Unctus.grecum est. ¶ Gog) Tectus: vel solarium: siue tegulatum. ¶ Magog.) Tegens vel tegulans: aut rarefactus: vel liquefactus. 21.

Interp. Johannes Dauid. Amen. Christus

¶ vidi. ¶ Johannes) Domini gratia: siue domini donum aut domini misericordia. ¶ Hierusalē) Visio pacis: aut visio perfecta vel cōsumata: siue tumor perfectus vel consumatus. ¶ Jsrael) Prevalens: siue dominans cum deo. ¶ Apostoli) Missi grecū est. 22.

¶ splendit. ¶ Johannes) Domini gratia: siue domini donum: aut domini misericordia. ¶ Jesus.) Saluator. ¶ Dauid. Dilectus. ¶ Amen) Vere: siue fideliter. ¶ Christus.) Unctus.grecum est.

¶ Explicit Apocalypsis.
¶ Finis.

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ꝛ pauli ter quinqꝫ dierum.
Namqꝫ instrumentū vetus hebdoas innuit. octo
Lex noua signatur. ter quinqꝫ receptat vtrumqꝫ.

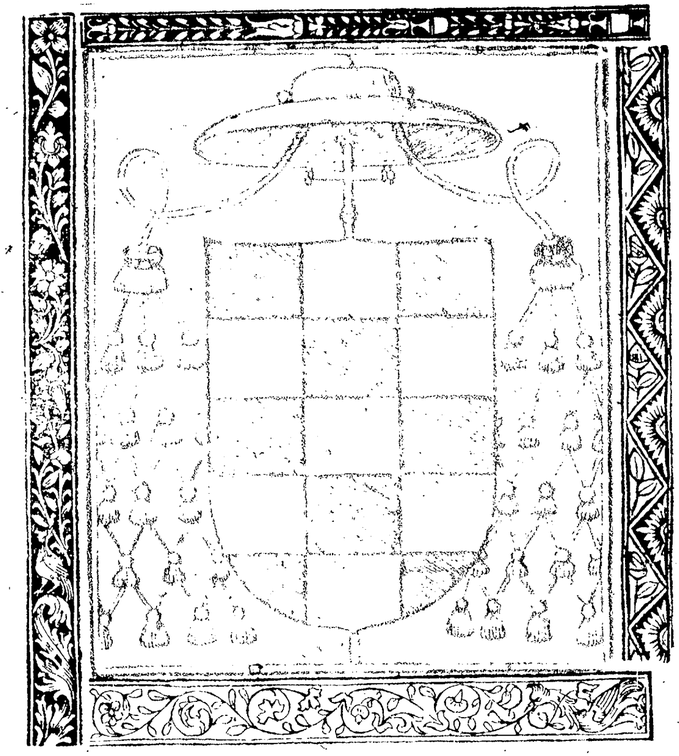

Vocabularium hebraicum atqꝫ chaldai-
cū totius veteris testamenti cū alijs tra
ctatibus prout infra in prefatio-
ne continetur in academia
complutensi nouiter
impressum.

BIBLIOTHEK DER CANTONALEN HOHEN SCHULE UND UNIVERSITÄT ZÜRICH

Ad lectorem.

Am his qui diuine legis integram cognitionē ac in ea christum qui vera sapientia est pio mentis affectu conquirūt: q̄ plurimum conferat earum linguarum peritia: quibus primaria origine sacra eloquia spiritu sancto dictante conscripta sunt: vt omnes ferme ecclesiastici tractatores in quāplurimis locis aperte testantur. Ideo postq̄ iubēte Illustrissimo ac Reuerēdissimo in xpo patre & dño Dño Fratre Francisco Ximenes de Cisnetos sacrosancte Romañ. ecclesie TT. Sancte Balbine Presbytero Cardinali Hispanie nūcupato sanctecq̄ Toletañ. ecclesie Archiepiscopo Hispaniarū primate ac regnorum Castelle Archicancellario in cōmunem christiane reipublice vtilitatem dedimus nouum testamentum Greco Latinoq̄ sermone impressum: adiecto insuper quam vtilissimo lexico grecarum omniū dictionū que in eo cōtinentur: daturi quā primū vetus instrumentū (quod iam nūc in prelo est) Hebraica chaldaica Grecaq̄ lingua cū singulis latinis interpretationibus excussum. En premittimus vobis veluti pro degustamento & preludio operis copiosissimū Hebreorū Chaldeorumq̄ vocabulorū dictionariuin. Opus profecto sacrarū litterarum studiosis supraq̄ dici possit vtilissimū summo labore elucubratum nec minori etiam studio & sedulitate correctum. In quo non modo simplices dictionum interpretationes tam primitiuarum quam derriuatiuarum totius veteris instrumēti seriatim continentur: sed (quod omniū operosissimū fuit) quot locis in eodem veteri testamento vna quecq̄ dictio ppter lingue illius fecunditatem multiplicet significata adiectis q̄plurimis concordantiis continuo subiungitur. Assignata cuiq̄ loco propria significatione qua ibidem vsus est latinus interpres. Ceterum cum magna pars reconditorum vtriusq̄ testamenti mysteriorum in etymologia propriorum nominū siue hominum siue rerum quarumuis abstrusa lateat: non paruamq̄ vim & adiutorium prebeat ad soluenda enigmata & figuratas locutiones scripturarum: adiectus est secundo loco tractatus de nominum propriorum interpretatione: que per vtrumq̄ testamētum tam Hebraico q̄ Chaldaico ac etiam Greco sermone passim dispersa legūtur: vt facile ex ipsa nominum ab eterno preuisa impositione oēs docibiles dei valeāt non occidentem litteram sed ipsum mystici abditiq̄ sensus nucleum quē spiritus sanctus intra littere vterum obumbrauit reuelata facie speculari: littere velamine ablato. Apposita deinde est legendorum Hebraicorum characterum ars & instructio: vna cum ipsa Hebree lingue grammatica ex summis ipsorum autoribus accuratissime collecta atq̄ eo ordine digesta: vt nullibi (aut certe in q̄ paucissimis) preceptoris opera desiderari posse videatur. Et quo nia in hebreo chaldeoq̄ idiomate difficiles cognitu sunt primitiue dictionum origines ad ipsorū deriuatiuorum notitiam perquam necessarie: opere precium etiam visum est precepta nonnulla hac de re adiungere: quibus nosse studiosus valeat quibus litteris demptis (quod litterarum genus accidentale ab ipsis appellatur) maneat thema ipsum siue pura dictionis origo in dictionario requirēda. Quāuis autem in ipsa veteris testamēti impressione (que nunc in manibus est) positiones he & nominum origines in margine hebraice & chaldaice littere notate sint: multum tamen tum ad lingue absolutam cognitionem tum ad studiosorum curiositatem facere visum est si ex arte id & non solo vsu cognosceretur. Postremum tandem voluminis locum obtinet aliud dictionarium latini abecedarii ordine digestum: quod omnia veteris testamenti latina vocabula ceteris prioris vocabularii paginis hebraice proferre docet: vt non tantum hebraica latine: sed versa vice latina hebraice possis enunciare. Que omnia lector studiose beniuolo gratoq̄ animo suscipito: & ad diuine sapientie cognitionem referto. Ita enim fiet; vt bonorum laborum gloriosus sit fructus: & tu tandem intelligere incipias quantum reliq̄ue humane sapientie lectiones a celestium literarum nectare superentur. vale.

Incipit vocabularium Hebraicum totius veteris testamenti cum aliis dictionibus chaldaicis ibi contentis. Et hoc secundum ordinē Alphabeti hebraici.

אָב Pater.

Ab. pater natura vel etate. honore. doctrina vt fide. Geñ. 17. Eriscq̄ pater multarum gentium Exo. 20. Honora patrem tuum & matrē tuam 2. Re. 7. Ego ero ei in patrem. Eze. 22. Patrem & matrem contumelia affecerunt in te. Mal. 1. Filius honorat patrē. Et in eodem. Si ergo pater ego sum vbi est honor meus.

Pa. p autore vt. inuētore. — Significat ēt autorē vel inuētorē alicuius ministerii vel officii. Geñ. 4. Qui fuit pat habitātium in tētoriis atq̄ pastorum Et in eodē. Ipse fuit pat canētium in cithara. Dicitur ēt pater doctrine & morum. quia quando aliquis sequitur doctrinam & mores alicuius: dicitur eius filius. 4. Reg. 2. Pater mi pater mi currus israel & auriga eius. Eze. 16. Pater tuus amorreus: & mater tua cethea. Et iohan. 8. Vos ex patre diabolo estis & desideria patris vestri vultis facere.

Pf doctrine t moris.

Pa. p principe vt dño — Po nitur etiā pro principe vel domino. 4. Reg. 4. Pater & si rem grandem dixisset tibi propheta facere debueras. Dicitur etiam pater fidei. Ad roma. 4. Sed & ei qui ex fide est Abrae qui est pater omnium nostrum. Et recipit aliquando in fine iod quando post se regit genitiuum & dicitur.

Pa. fidei.

אָבִי Abi. Geñ. 10. Pater omnium filiorum heber: Esa. 9. Pater futuri seculi. & in plurali declinatur sicut nomina femi

אֲבוֹת Patres. — nina & dicitur. אֲבוֹת. Aboth. idest patres. Exo. 20. Reddēs iniquitatem patrum in filios. 4. Reg. 14. Non morientur patres pro filiis. Hiere. 7. Patres succēdūt ignem. Et com

אָבִי Pf. meus — ponitur cum pronominibus hoc modo. אָבִי Abi. i. pater

אַבָּא Pater siue Pf meus. — meus. Geñ. 45. Adhuc pater meus viuit. & in lingua chaldaica dicitur. אַבָּא Abba siue. אֲבָהָתִי Abahathi. i. pater siue pater meus: Da. 2. Tibi deus patrū nostrorum confiteor. Pro quo hebrei legunt tibi deus patris mei: siue tibi deus

אֲבָהָתִי Pa. meus

אָבִיךָ Pf tuus. — pater mi confiteor. אָבִיךָ Abicha. i. pater tuus. Esa. 45. Pater tuus primus pecauit. אָבִיו Abiu. i. pater suus aut pater

אָבִיו Pf suus. — eius vel ipsius. Geñ. 37. Increpauit eum pater suus. אֲבִינוּ Abinu. i. pater noster. Nu. 27. Patet noster mortuus est in

אֲבִינוּ Pf noster — deserto. אֲבִיכֶם Abichem. i. pater vester. Geñ. 45. Et tollite inde patrem vestrū. אֲבִיהֶם Abihem. idest pater eorum.

אֲבִיכֶם Pf. vester

אֲבִיהֶם Pf eoꝝm. — Geñ. 43. Igitur israel pater eorum dixit ad eos. & quādo

אָבִיךְ Pf tuus. — refertur ad feminam hoc modo. אָבִיךְ Abich. idest pater tuus fe. ge. Ruth. 2. Et q̄ reliqueris parētes tuos. Pro quo in

אֲבִיהָ Pf suus. — hebreo habetur. Et reliqueris patrē tuū & matrem tuam.

אֲבִיהָ Pf. vester

אֲבִיכֶן Pf eārum — אֲבִיהָ Abiha. Pater suus vel eius aut ipsius. f. femine. Iudi. 1. Monuit vir suus vt peteret a patre suo agrū. אֲבִיכֶן Abichen idest pater vester fe. ge. Geñ. 31. Sed & pater vester circumuenit me. אֲבִיהֶן Abihen. i. pater earū. Exo. 2. Que cū reuertissent ad raguel patrē suū. & in nu. plu. hoc mō. אֲבוֹתַי

אֲבוֹתַי Pfes mei — Abothai. i. patres mei. Geñ. 48. Deus in cuius conspectu ambulauerūt patres mei. אֲבוֹתֶיךָ Abothēcha. i. patres tui. Pfal. 44. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii. אֲבוֹתֵיו Abothau. i. patres eius vel patres sui. 4. Reg. 15. Sicut fecerant

אֲבוֹתֶיךָ Pfes tui. אֲבוֹתָיו Pfes eius — patres eiꝰ. אֲבוֹתֵינוּ Abothēnu. i. patres nostri. Pfal. 43. patres nostri narrauerūt nobis. אֲבוֹתֵיכֶם Abothechem. i. patres vestri. Hiere. 2. Quid inuenerūt in me patres vestri iniquitatis. אֲבוֹתָם Abotham vel אֲבוֹתֵיהֶם Abothehem. i. patres corū vel patres sui. Iob. 15. Et non abscondunt patres

אֲבוֹתֵינוּ Pa. nostri

אֲבוֹתֵיכֶם Pa. vestri

אֲבוֹתָם Pa. eoꝝ — suos. & quando refertur ad femina vel ad feminas hoc mō

אֲבוֹתֶיהָ Patres fue — אֲבוֹתֶיהָ Abothaich. Patres tui. f. alicuius femine. אֲבוֹתֵיהֶן Abothehen idest patres vestri. fe. ge. אֲבוֹתָן Abothan vel אֲבוֹתֵיהֶן Abothehen. i. patres earū. vnde notandum q̄ pronomina primitiua

אֲבִיר Virens.

אֲבִיב Moue fruges.

Germū tpis

Flos. Virescens

אִבּוּר

Poma.

אֲבִיב

Spica vi.

אָבַד Perire.

Disperire Perdere.

אֲבַדּוֹן Res pdita

אֲבַדּוֹן Perditio.

אָבָה Velle.

Ecclesiastes

אֲבִיוֹנָה Desiderii Capparis

אֶבְיוֹן Pauper.

אִבָּה Poma Desideriū

אִבִּי Poma.

אַבּוֹי Heu.

personе. vt ego. meus. nos. noster. tam in numerō singulari q̄ in plurali sunt cōmunia masculo & femine modo sint in compositione vt. אֲבִי Abi vel אֲבִינוּ Abinu. i. pater meus vel pater noster: vel per se posita vt אֲנִי Ani vel אֲנוּ anu. i. ego vel nos. Et mō p̄dicto cōponuntur oia pro nomina cū noibus appellatiuis vt. אֲדֹנִי Adoni. i. dñs meus. אֲדֹנֶךָ Adonēcha. i. dñs tuus. &c. Et hoc debet etiā notari in noibus appellatiuis. de quibus dicetur in sequētibus.

Abab. virēs: aut virgultum: seu lignum virescēs: aut nouē fruges adhuc virescētes. Exo. 9. Eo quod linū esset virens. & inde mēsis nouarum frugum dicitur. אֲבִיב Abib. Exo. 13. Hodie egredimini in mense nouarum frugū. & in eodem. 23. Tempore messis nouorū. f. fructuū. Deu. 16. obserua mensem nouarū frugū: & verū primum tpis. vbi ponitur ēt pro verno tpe. & aliqñ deficit vltimū beth quod duplicatur: & scribitur p̄ simplicē beth: & loco beth quod deficit ponitur punctū dagues i ultima syllaba. Iob 8. Cum adhuc sit in flore. Pro quo hebrei legunt. Cum adhuc sit in viriditate sua. Pro quo i hebreo est. אִבּוּר Ibbo. Significat etiā amena virgulta seu ligna virentia atq̄ fructifera: pro quo btūs Hieronymus poma transtulit. vt Cāti. 6. Descendi in hortum nucum vt viderem poma cōuallium. Pro quo i hebreo est. אֲבִיב Ibbe. Et etiam spica cū nouis frugibus tritici seu hordei vocatur אֲבִיב Abib. Leui. 2. De spicis adhuc virentibus torrebis eas igni.

Abad. Perire. disperire: disperdere. perdere. Psal. 1. Et iter impiorum peribit. Hester. 4. Et domꝰ patris tui peribitis. Iob. 3. Pereat dies in qua natus sum. Et in eodem. & effugium peribit ab eis. Esa. 57. Iustus periit & nō est qui recogitet. Deut. 8. Predico tibi q̄ omnino disperibis. Nu. 24. Et perdat reliquias ciuitatū. Iob. 14. Et hoīes ergo similiter pdes? Psal. 5. perdes oēs qui loquuntur mendacium. vnde res perdita vocatur. אֲבַדָּה Abeda. Leui. 6. Siue rem perditā inueneris. Inde. אַבַדּוֹן Abadion. i. pditio siue exterminans vel exterminatio. Iob. 26. Non est operimentum perditioni. Et in eodem. 28. perditio & mors dixerunt auribus nostris audiuimus famā eius. Prouer. 15 Infernus & perditio corā dñō. Apo. 9. Et habebant super se regem angelum abyssi cui nomē hebraice abadon: grece autem apolion: & latine habens nomen exterminans.

Aba. vellē desiderare. acquiescere. Deut. 27. Et non voluit dominus deus tuus audire Balaam. Prouer. 1. אָבָה Fili mi si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. vbi in fine dictionis ponitur aleph loco he. & ab hac dictione deriuatur. אֲבִיוֹנָה Abiiona. i. desideriū. voluptas. Pro quo beatus hieronymus transtulit capparis. Eccl. 12. Et dissipabitur capparis. Et inde dicitur. אֶבְיוֹן Ebion. idest pauper inops. Psal. 70. Ego vero egenus & pauper sum. Et dicitur ebion eo quod sp desiderat res necessarias quibus caret. & inde dicitur. אִבָּה Ebe. Iob. 9. Sicut naues poma portantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut naues desiderii. i. desiderantes ire ad portum. Potest tamen deriuari a dictione suprapposita. אִבִּי Ibe. que significat poma. Cāti. 6. Vt videm poma conuallium.

Aboi. Miseria. heu. ve. Prou. 23. Cuius patri ve. pro quo hebrei legunt. Cui miseria vel cui ve: quod est interiectio dolentis. Tamen diuidendo hanc dictionem potest interpretari. patri ve: sicut est in littera nostra. אַבּ. Ab. enim patrē significat. & אוֹי oi. ve siue heu interpretatur. licet in cōpositiōe pdatur ibi vna littera. f. aleph. & in lingua chaldaica etiā sine illa littera significat ve vel heu.

אַבָּח Abach. cōturbatio. pauor. fremitꝰ stridor. districtio gladii vel mucronis. et recipit tau in fine et dicitur

אַבְחַת Cõturbatio.
אַבְחַת Ebchath. Ezech. 21. In omnibus portis eorũ dedi cõturbationem gladii. Et solum inuenitur in loco predicto. Hebrei tamen dicunt q̃ significat omnia alia supradicta.

אַבְטִּחַ Peponeo Cucumeres.
אַבְטִּחַ Abtiach. Pepo. Nume. 11. In mẽtem nobis venĩũt cucumeres & pepones. Et solũ inuenitur in numero plurali. f. אַבְטִּחִים Abatichim.

אָבַךְ Cõuoluere
אָבַךְ Abach. Implicare cõuoluere. Esa. 9. Et cõuoluentur in superbia fumi. Et solũ inuenitur in p̃dicto loco. Et dicunt aliqui hebrei quod significat eleuare: vnde in predicto loco ipsi legunt. Et eleuabuntur in superbia fumi.

אָבַל Lugere.
אָבַל Abal. Lugere. Exo. 33. Audiens ppls sermonẽ hunc pessimũ luxit. 1. Reg. 15. Lugebat samuel saul. Et in eo. 16. Vsq̃quo tu luges saul. Iob. 14. Et aia eius in semetipsa lugebit. Ose. 10. Quia luxit sup eũ populus eius. Et inde dicitur. אֵבֶל Abel. i. lugẽs. p̃s. 34. Quasi luges & cõtristatus sic humiliabar. Esa. 61. Et ponere cõsolationẽ lugentibus Sion. Et ide dicitur. אֲבֵל Ebel. i. luctus: Eccl. 7. Melius est ire ad domũ luctus q̃ ad domũ cõuiuii. Et Amos. 5. Vocabũt agricolã ad luctũ. Item. אָבֵל Abal. Sed. pfecto. vtiq̃. Geñ. 17. Sed etiã Sara vxor tua pariet tibi filium. Et in go. 42. Merito hec patimur quia peccauimus i fratrẽ nostrũ. pro quo hebrei legũt profecto siue vtiq̃ hoc patimur quia peccauimus in fratrẽ nostrũ. Itẽ. אוּבַל Vbal. Riuus seu fluuius. Sed beatus Hieronymus trãstulit portã. Dañ. 8. Vidi autem in visione esse me super portam vlai. pro quo Symmachus transtulit super paludem vlai. Et dicunt aliqui hebrei quod in loco predicto vbal est nomen proprium fluuii: et vlai nomen fontis vnde oritur.

אֶבֶן Lapis.
אֶבֶן Eben. lapis. & est generis femínini. vt Geñ. 29. Et os eius grãdi lapide claudebatur: vnde ibi illud adiectiuũ grãdi est gñis femínini quod denotat lapidem esse gñis femínini. Et i lingua chaldaica scribitur cum aleph in fine & dicitur. אַבְנָא Abna. Dañ. 2. Lapis autẽ qui percusserat statuam &c. Et in plurali. אֲבָנִים Abanim. i. lapides. Iosue. 10. Et dñs misit sup eos lapides magnos: vbi sub voce masculina est generis femínini: quia illud adiectiuũ magnos: in hebreo ẽst generis femínini: quod denotat lapides esse generis femínini: vt dictũ fuit in superiori tractatu: qui de grammatica hebraica tractat. Et aliq̃n in nũero plurali pdit vltimũ mem. f. q̃n iungitur cũ alia dictione vel q̃n regit post se genitiuũ: & dicitur. אַבְנֵי Abne. Exo. 28. Sumesq̃ duos lapides onychinos. Zach. 9. Et lapides sancti eleuabũtur sup terrã eius. Pro quo in hebreo est: & lapides sanctitatis &c. quia dictum fuit in supiori tractatu q̃ noia pluralis numeri in im desinẽtia in statu regiminis amittũt mem vltimũ. Et inde אַבְנֵי Obnáim. i. sedes seu sella vbi pariens sedet tempore partus: vel vbi figulus sedet laborando. Exo. 1. Et tps partus aduenerit pro quo he. le. & videbitis in sella. f. parĩctis. Hiere. 18. Et ipe faciebat opus sup rotã. vbi pro rota est dictio obnáim. & profertur in nũero plali: & caret singulari.

אַבְנֵי Lapides.
אַבְנֵי Lapides.

אַבְנֵי Sedes. Sella parientis. Rota
אַבְנַיִם Sedes. Sella parientis. Rota

אַבְנָט Balteus. Zona
אַבְנָט Abnet. baltheus sacerdotalis. zona. Exo. 29. Cingesq̃ baltheo Aarõ. Leuit. 16. Accingetur zona línea. Et in plurali. אַבְנָטִים Abnetím. i. balthei.

אָבַס Agmati. Altilia. Pingues.
אָבוּס Præsepe.
אָבַס Abas. ipinguare. icrassari. saginare. ide. אָבוּס Abus. i. saginatũ. Prquer. 15. Melius est vocari ad olera cũ charitate q̃ ad vitulũ saginatũ cũ odio: & in plurali. Abusim. i. saginati siue impinguati. 3. Reg. 4. Et auiũ altiliũ. pro quo hebrei legũt. Et auiũ pinguiũ. Et inde dicitur. אָבוּס Ebus. i. presepe: eo quod ibi impinguantur aialia. Esa. 1. Cognouit bos possessorẽ suum: & asinus presepe domini sui. & in plurali. אֲבוּסִים Ebusim. id est presepia.

אַבַעְבּוּעַ Vesice.
אַבַעְבּוּעַ Abaabua. vesica vel inflatio. Exo. 9. Erunt in hominibus & iumẽtis vlcera & vesice: & solũ inueniũtur in numero plurali. s. אֲבַעְבֹּעֹת Abaabuoth.

אֶבְעָת Pulus.
אֶבְקָת Puluis.
אֶבֶק Luctari.
אֶבֶק Abac. puluis. Naũ. 1. Et nebule puluis pedũ eius. Et q̃ regit post se genitiuũ recipit in fine thau: & dicitur. אֶבְקַת Abcath. Cãti. 3. Et vniuersi pulueris pigmentarii: et inde deriuatur verbũ. אָבַק Abac. i. luctatus est. Geñ. 32. Et ecce vir luctabatur cum eo vsq̃ mane: eo q̃ luctatores frequenti pedum motu pulueren excitent.

אֲבִיר Potens. Deus.
אַבִּירִים Potétes. Angeli. Laurt.
אֲבִיר Abar. ꝑualere. ide. אַבִּיר Abbir. i. valid9 vl̃ potẽs aut robust9 Geñ. 49. Per manꝰ potẽtis Iacob. 1. Reg. 22. Potẽtissimus pastorũ Saul: & aliq̃n accipitur pro deo. ps. 132. Votũ vouit deo Iacob: & in eodẽ. Tabernaculũ deo Iacob. Et i plali. אַבִּירִים Abbirim. i. potẽtes: & aliq̃n accipitur pro angelis. ps. 78. Panẽ angelorũ manducauit hõ. & etiã accipitur pro tauris: eo quod sunt fortissima aialia. ps. 21. Tauri pingues obsederũt me. Et. ps. 49. Nũquid mãducabo carnes taurorũ. Itẽ אֲבִיר Abar. plumescere. Iob. 39. Nũquid p sapiẽtiã tuã plumescit accipiter. Inde אֶבְרָה Eber. i. ala vel pẽna. ps. 54. Quis dabit mihi pẽnas sicut colũbe. Inde dicuatur אֶבְרָה Ebra. q̃ dictio partẽ significat circa posteriora volucrũ: vt. ps. 67. Et posteriora dorsi eius in pallore auri: et etiam significat alam vel pennã Iob. 39. Penna struthiõis similis est pennis erodii. Ponitur etiam pro membro: vt Ezech. 17. Longo membrorum ductu.

אַבְרָה Plumescere.
אֶבְרָה Penna. Posteriora. Ala. Penna. Mẽbrum.

אַגַּן Fasciculus
אֲגֻדָּה Fasciculi.
אַגָּן Aur.
אַגָּן Agad. fasciculus: manipulus: colligatio: & scribitur cũ he i fine: & dicitur. אֲגֻדָּה Agudda. i. fasciculus. Exo. 12 Accipietisq̃ fasciculũ hyssopi. Amos. 9. Et fasciculũ suũ super terrã fundauit. Et in plurali. אֲגֻדּוֹת Aguddóth. i. fasciculi. Esaie. 58. Solue fasciculos deprimentes.

אֲגוֹז Gille.
אֲגוֹזִים Nuces.
אֲגוֹז Egoz. nux. Canti. 6. Descendi in ortum nucum. & solum inuenitur in ꝑdicto loco.

אֲגַל Stagnum.
אֲגַמִּים Paludes. Stagna.
אֲגַמּוֹן Circulus.
אֲגַל Egel: gutta: stilla: & inuenitur tãtũ in numero plurali. Iob. 38. vel qs genuit stillas roris. Inde. אֲגָלִים Eglaim nomẽ proprium loci. Esa. 15. Vsq̃ ad agalim vlulatus eius.
אֲגַם Agã. Pelagus: palus: lacus: stagnũ. ps. 106. Posuit desertũ in stagnũ aquarũ: & Esa. 35. Et que erat arida in stagnũ. Et in plurali. אֲגַמִּים Agãmim. i. stagna vel paludes. Exo. 7. Et riuos & paludes. Esa. 42. Et stagna arefaciã. Inde. אַגְמוֹן Agmõ. i. hamus vel circulus. Iob. 40. Nũquid pones circulũ in naribus eius: & Esa. 58. Nũquid contorquere quasi circulũ caput suũ: & Esa. 9. Vbi dicitur incuruãtem & deprauantẽ: pro eo quod in trãslatione nostra est deprauatẽ: in hebreo est Agmõ. Sed hebrei dicũt q̃ significat iumẽtum cũ in supradicto loco. Significat etiã lebetẽ siue caldariam Iob. 41. Sicut ole succense atq̃ caldarie vel lebetis.

אַגָּן Deprauãs
אַגָּן Ferueus. Lebes vel chaldaria.
אַגָּן Agan. Crater. Cãti. 7. Vmbilicus tuus crater tornatilis & in plurali. אַגָּנוֹת Aganoth. i. Cratere. Exo. 24. Tulit itaq̃ moyses dimidiã partẽ sanguinis & misit in Crãteras.

אַגָּנוֹת Crateres.
אַגָּף Agmen.
אַגָּף Agaph. exercitus siue agmẽ Eze. 17. Cũ vniuerso agmine suo gladio cadent: & in eodem. 39. Et cades tu et omnia agmina tua.

אָגַר Colligere. Cõgrega.
אֹגֶרֶת Epistola.
אִגְּרָא Epistola.
אִגַּרְתָּא Epistola.
אִגְּרוֹת Epistole.
אֲגַרְתָּ Fimus.
אַגַּרְמַל Phiale. Peluis.
אָגַר Agar. cõgregare: colligere Deut. 28. Et vinũ nõ bibes nec colliges: & Prouer. 6. cõgregat i messe quod comedat. ide. אִגֶּרֶת Igeret. i. epla. eo quod i ea colligũtur mita verba Nee. 6. Et eplam hẽbat i mãu sua: & i ligua chaldaica dicitur. אִגְּרָא Igera: siue. אִגַּרְתָּא Igartha. Esd. 4. Scripserũt epistolã vnã. Et in eo. Hoc ẽ exẽplar eple. & in plali. אִגְּרוֹת Igeroth. i. eple. 2. Paralí. 30. Scripsitq̃ eplas ad ephraim & manassem: & inde. אֲגַרְתָּ Agorath. i. pecunia siue nũmus. vt. 1. Reg. 2. Et offerat nũmum argenteum & tortam panis.

אַגַּרְמַל Phiale. Peluis.
אַגַּרְמַל Agartal. phiala. & inuenitur tñi in numero plali. Esdre. 1. Phiale argẽtee triginta. Sed hebrei dicũt quod significat peluim in quo manus lauantur.

אָדַב Tabescere
אָדַב Adab. cõtristari. tabescere. merore cõsumi. 1. Re. 2. Et tabescat aia tua. & solũ inuenitur in loco predicto.

אֶדֶן Tunc.
אֶדַיִן Tunc.
אֶדַיִן Edáin. In ligua chaldaica est aduerbiũ tpis & significat tũc Dañ. 2. Tũc danieli mysteriũ p visionẽ noctis reuelatũ est: & in eo. Tũc arioch festinus introduxit danielẽ. scribitur etiã cũ beth in principio & dicitur. בְּאֵדַיִן Beda in. vt in eo. Tunc daniel requisiuit de lege atq̃ sententia.

אָדַם Flauescere Rubri esse Rubicundus.
אָדַם Addã. rubere siue rubicũdũ cẽ. aut flauescere. Proue. 23. Ne ituearis vinũ q̃n flauescit Esa. 1. Et si fuerit rubra quasi vermiculus. Thren. 4. Rubicundiores ebore anti quo. p quo hebrei legunt. Rubuerũt siue rubicũdiores fuerũt plusq̃ ebur ãtiquũ. & ide. אֹדֶם Adom. i. ruffus vel rubicũd9 Geñ. 25. Da mihi de coctiõe hac ruffa: & Nu. 19. vt ad ducãt ad te vaccã ruffam Cãti. 5. Dilectus meꝰ cãdidus & rubicũd9. & ide. מְאֻדָּם Meoddã. i. ruffus siue rubricat9 Naũ. 2. Clypeus fortiũ eiꝰ ignitus. pro quo heb. le. Clypeus fortiũ eiꝰ ruffꝰ siue rubricatꝰ: & i plu. מְאָדָמִים Meoddamim. Exo. 25. Et pelles arietum rubricatas. Et aliq̃n geminãtur due vltime littere: & dicitur. אַדַּמְדָּם Adãddã. i. ruffũ vel rubeũ Leui. 13. Si alba vel ruffa macula fuerit. & recipit i fine tau: quod denotat nomẽ esse femínũ: in eo. ca. vbi dicitur. Et in loco vlceris cicatrix alba apparuerit siue subruffa. Inde.

אֹדֶם Ruffus. Rubicundus.
מְאֻדָּם Ignitus. Ruffus vel rubricatus.
מְאָדָמִים Rubricati.
אַדַּמְדָּם Ruffum.
אֹדֶם Subruffa.
אֹדֶם Odẽ. quod ẽ lapis pciosus rubei coloris: quod nostra trãslatio sardiũ trãstulit Exo. 28. In primo versu erit lapis sardius. & Eze. 28. Ois lapis pciosus operimẽtũ tuum sardius topatius: & ide. אֲדָמָה Adama. i. terra ruffa aut humo. Geñ. 6. Cũq̃ cepissent homes multiplicari sup terrã & i eo. 2. Produxitq̃ dñs deus de humo oẽ lignũ. & inde dicitur.

אֹדֶם Sardius.
אֲדָמָה Terra. Humus.
אָדָם Homo. Humanus
אָדָם Adam. Adam. i. hõ aut hũanus. vel terrenus Geñ. 1. Faciamus hoiem ad imaginẽ & sititudinẽ nostrã. & in eo. 8. Sẽsus emꝰ et cogitatio hũani cordis: & aliq̃n accipitur p primo hoie: vt Geñ. 2. Erãt aũt vterq̃ nudus Adã & vxor eius. & aliq̃n ponitur pro hoie in vniuersali siue pro humana natura: vt Nu. 3. Ab homine vsq̃ ad pecus: & ps. 115. Omnis homo mendax: & caret numero plurali.

אָדוֹן Dñs. Dñator.
אֲדֹנִים Dñi.
אֲדֹנָי Dñs.
אֲדֹנָי Adon. dñs. dñator. Geñ. 18. Et dñs meꝰ vetust9 est. ps. 113. A facie dñi mota ẽ terra. Esa. 3. Ecce dñator dñs exercituũ: & in eo. Mittet dñator deus exercituũ in pinguibꝰ eius tenuitate: & in plũ. אֲדֹנִים Adonim. i. dñi vel dñatores. et q̃n regit post se genitiuũ amittit vltimã litterã. f. mem: & dicitur. אֲדֹנֵי Adone. i. dñi. & vtroq; modo dicitur de deo. f. in nu. plu. De primo Malac. 1. vbi dicitur Et si dñs ego sũ: vbi ẽ timor meꝰ. pro quo in hebreo est dñi noiatui casus plu. nu. f. & si dñi ego sum: vbi ẽ timor meus. De. 2. ps. 135. vbi dicitur. Cõfitemini dño dñorũ. pro quo in heb. est. Cõfitemini dñis dñorũ. In aliis vero locis pro dño ponitur.

אֲדֹנָי Adonai: quod interꝑtatur dñi mei i plu. & hoc q̃n scribitur eisdẽ litteris quibus ꝓnunciatur. f. aleph. daleth. nun. iod. Sed nomẽ dñi Tetragrãmaton. pro quo btus Hieronymus cõiter trãstulit dñm: i heb. scribitur cum quattuor litteris. f. iod. he. vau. he. & significat esse vel essentiã aut gñationẽ. Itẽ. אֶדֶן Aden. basis. fulcimẽtũ: & in plu. אֲדָנִים vel אַדְנֵי Adanim vel adaneí. bases Exo. 26. Bases argẽteas: & i eo. 36. Cũ quadragita basibus argẽteis. & Iob. 38. Super quo bases eius solidate sunt.

אֶדֶן Basis.
אֲדָנִים Bases.
אַדְנֵי Bases.
אָדַר Extollere.
נֶאְדָּר Magnificari.
אַדִּיר Admirabile. Fortis. Magna.
אָדַר Adar. magnificare. extollere, fortificare. Esa. 42. Et magnificaret legẽ & extolleret. Et inde verbũ passiuum. נֶאְדַּר vel נֶאְדָּרִי Needari. Exo. 15. Dextera tua dñe magnificata ẽ i fortitudie: & ide. אַדִּיר Addir. admirabilis. fortis. magnꝰ. magnificꝰ. excellẽs. ps. 8. Dñe dñs noster q̃ admirabile ẽ nomẽ tuũ. Iudicũ. 5. In phiala fortiũ obtulit butyrũ. Esa. 33. Nec trieris magna trãsgredietur: & Eze. 17. Et erit i cedrũ magnã. & aliq̃n scribitur sine Iod i medio. & cũ thau i fine. & dicitur. אַדֶּרֶת Addáreth. & significat grãdẽ in gñe femí. vt Eze. 17. Vt sit in vinea grãdem. Significat etiã magnificẽtia: vt Zach. 11. Quãvastata ẽ magnificẽtia eorũ. Inde. אַדֶּרֶת Addéreth. i. palliũ. Geñ. 25. In more pellis hispidus. pro quo he. le. in morem palli hispidi vel hirsuti. Et Iosue. 7. vidi inter spolia palliũ coccineũ. & 4. Reg. 2. Tulitq̃ helias palliũ suũ & inuoluit illud. Significat etiã genus vestimẽti quo reges vel magnifici viri vtebãtur. Ione. 3. Et surrexit de solio suo & abiecit vestimentũ suũ a se. Itẽ. אֶדֶר Adar. nomẽ duodecimi mẽsis: fecũdũ cõputationẽ hebreorũ. Ester. 9. Igitur duodecimi mẽsis quẽ adar vocari iã diximꝰ 9. Itẽ. אֶדֶר Idar siue. אֶדְרָא idera. i ligua chaldaica significat areã. Dañ. 2. Et reducta sunt quasi in fauillã estiue aree.

אַדַּרְגָּזְרַיָּא Duces. Dñi. Dilectus.
אַדַּרְגָּזְרַיָּא Adargazraia. in lingua chaldaica significat duces siue magistratus Dañ. 3. Duces & tyrannos & prefectos. et solum inuenitur in numero plurali.

אַדְרַזְדָּא Diligẽter.
אַדְרַזְדָּא Adrazda. in lingua chaldaica est aduerbium exhortandi. i. diligenter Esdre. 7. tribuantur diligenter in domo dei celi.

אַדַּרְכֹּן Solidus. Nummus. Solidi. Munit.
אַדַּרְכֹנִים Adarcõ. gen9 põderis vl̃ monete quod nostra trãslatio solidũ trãstulit. Esdre. 8. Crateras aureas viginti: q̃ habebãt solidos millẽos. & solũ inuenitur in nu. plu. scilicet. אַדַּרְכֹנִים Adarconim. i. solidi: vt in predicto loco.

אֲהָהּ Aha. Interiectio
אֲהָהּ Aha. Interiectio est dolẽtis. Hiere. 1. A. a. a. dñe deus ecce nescio loqui. Ioel. 1. A. a. a. dici. & i heb. est vna dictio tñi q̃ sonat aha: & ẽ cõposita ex tribus litteris. f. Aleph he. he. & aliq̃n ponitur pro heu. vt Ezech. 9. Heu, heu. heu. dñe deus. vbi similiter in heb. est vna dictio tñi. f. aha.

אָהַב Amare. Diligere. Diligens. Dilectus. Dilectio. Charitas. Dilecta. Amabilis
אָהַב Aha. amare. diligere. Geñ. 25. Isaac amabat esau eo quod de venatiõibus illius vescereture: & Rebeca diligebat Iacob. & in eo. 37. Israel aũt diligebat Ioseph. et ide. אֹהֵב Oheb. i. diligẽs siue amãs: Esa. 61. Quia ego dñs diligens iudiciũ. & in plu. אֹהֲבִים Ohabim. vel אוֹהֲבֵי Ohabe. i. diligẽtes siue amãtes vel amores. ps. 118. Pax multa diligẽtibus legẽ tuam. & Prouer. 8. Ego diligẽtes me diligo: & in eo. Et fruamur cupitis amplexibus. p quo heb. legũt. Et letemur siue exultemus amoribus siue dilectionibus. Inde. אָהוּב Ahub. i. dilectus siue amicus. & in gñe femi. אֲהוּבָה Ahuba. i. amica vel dilecta. Ose. 3. Dilige mulierẽ dilectã ab amico. & inde. אֲהֵבָה Ahaba. i. dilectio. amor. charitas. 2. Reg. 1. Et amabilis sup amorẽ mulierũ. Et Cãti. 8. Fortis vt mors dilectio. & in eo. Aquę multe nõ poterũt extinguere charitatẽ. Significat etiã dilectã. Cãti. 2. Ne suscitetis nec vigilare faciatis dilectam. Inde. נֶאֱהָב Nechab. i. dilectus siue amabilis. 2. Re. 1. Saul et Ionatas amabiles & decori valde.

אֲהִי Ubi. Ero.
אֲהִי Ehi. vbi. Ose. 13. Vbi est rex tuus. & solũ in hoc loco ponitur p vbi. in aliis vero locis est verbũ substãtiuũ futuri tpis & deriuatur ab hoc verbo הָיָה Haia. quod significat fuit. Interpretatur aũt ero. vt in capo prealleg. vbi dicitur. Ero mors tua o mors: morsus tuus ero inferne.

אָהַל Habitare. Tẽdere tẽtorium. Centorius ponere. Tabernaculum.
אָהַל Ahal. Tẽtoriũ siue tabernaculũ. tẽdere splendere. siue lucere. Geñ. 13. Et habitauit i tẽtoriis. p quo i hebreo ẽ: & tetẽdit tabernaculũ siue tẽtoriũ i sodomis. & i eo. Mouẽs igitur Abraam tabernaculũ suũ venit & habitauit iuxta cõuallẽ mãbre. pro quo in heb. est. Et tetendit Abraã tabernaculũ suũ & venit & habitauit iuxta cõuallẽ mãbre. Et vtrũq; est verũ. nã mouebat tabernaculũ suũ ab vno loco & tẽdebat illud in alio loco p suas mãsiones: donec venit ad habitãdũ in cõuallẽ mãbre. Et inuenitur etiã predicta dictio sine Aleph. Esa. 13: vbi dicitur. Nec ponet ibi tentoria arabs. vbi ponitur. יַהֵל Pro. יַאֲהֵל Iahel pro Iaahel. & ide. אֹהֶל hel. i. tabernaculũ vel tẽtoriũ. Geñ. 18. Apparuit dñs abrae sedẽti in hostio tabernaculi. & i eo. Festinauit Abraã

Centoriū. אהלים Tabernacula. Splēdere. Extēdere.

in tabernaculū ad sarā.& in eo.31. In mōte galaad fixit tentoriū suū. Et in plu. אהלים Ohalim.i.tabernacula vel tentoria.Geñ.25. Habitabat ī tabernaculis.& aliqñ ponitur pro splēdere. vt Iob.25. Ecce luna etiā nō splēdet,p quo aliqui heb.le.Ecce luna etiā nō extēdit siue expādit.ī. lumē suū in modū tētorii.iuxta illud Esa.15. Stelle celi & splendor earū nō expādent lumē suū. Et cōmuniter pro splēdere scribitur sine aleph.de quo vide infra in dictiōe. הלל Halal. Ităē

Aloe Gutta.

אהלות Ahaloth.aloe.vt Cāt.4. Myrrha & aloe cū oib9 primis vnguētis.ps.44. Myrrha & gutta & Casia.vbi pro gutta ponitur eadē dictio.f.ahaloth.i.aloe. Alii dicunt genus cē aromatis quod medici sandalū vocāt. & aliqñ scribitur cū Iod et mem in fine:& dicitur אהלים Ahalim ī eodē significato. Prouer.7. Aspsi cubile meū myrrha & aloe. Et nu.24. vt tabernacula q̄ fixit dñs. pro quo heb.le.vt aloe quā plantauit dñs. Sed ēt pōt significare tabernacla sicut ē ī nostra trāslatione.vt supra dictū est.& licet ibi ponatur verbū plātauit: pōt trī cōuenirē cū tabernaculis.quia est equiuocū & significat etiam figere.vt Dañ.11 vbi dicitur. Figet tabernaculū suum apedno inter duo maria.

Aloe. Gutta. Aloe. Taberna= cula.

Vel. Aut.

או O.vel.aut.siue.si.Exo.21. Qui percusserit seruū vel ancillā.& in eo. Si autē vna die vel duobus superuixerit. & in eo. Si percusserit quispiā oculum serui sui aut ancille. Et Leui.1. De turturibus & pullis colūbe,pro quo in hebreo legitur. De turturibus vel de pullis colūbe.& in eo.5. Offerat duos turtures vel duos pullos colūbarū.& in eo.12. Cūq̄ cōpleti fuerint dies purgationis sue pro filio siue pro filia. Ităē ponitur pro si. vt.1. Reg.20. Si quid forte responderit tibi pater tuus dure.ponitur etiam.pro &.vt Leui.4. Et postea intellexerit pctm̄ suū.& aliqui hebrei legūt si postea intellexerit. Et in eo. & cognouerit peccatum suum. Prouer.30. Gallus succinctus lumbos suos et aries.

Siue. Si. Et.

אוב Ob.Phyton.demō.vel ars phytonica.vt Leui.20. Vir siue mulier in quib9 phytonicus vel diuinatiōis fuerit spūs. & Esa.29. Et erit quasi phytonis de terra vox tua.& i pluli. אבת Oboth.i.phytones Deut.18 Nec phytōes cōsulatis.& Esa.8. Et cū dixerit ad vos q̄rite a phytonib9. Significat etiā in nūero plu. vtres siue lagūculas:Iob.32. En vter me9 q̄si mustū absq̄ spiraculo:quod lagūculas nouas dirūpit.

Phytonicus. Phyton. אבת ꝑ ytōes. Lagūcule.

אור Vd. Torris.Titio.vt Zach.3.,Nūquid nō iste torris est erutus de igne.cuius plurale אורים Vdim'ponitur Esa.7.vbi dicitur.Cor tuū ne formidet a duabus caudis titionū fumigātiū istorum. אורת Odoth , propter.causa.f.alicuius vel gratia alicuius:vt Nu.12. Propter vxorē eius.Ethiopissam.& Iosue.14. Nosti qd locut9 est dñs ad Moysen hoiem dei de me & te . Pro quo hebrei legunt ꝑpter me et te,vel causa mei & causa tui:aut gratia mei & gratia tui:siue super causa mea & sup causa tua.& hoc vltimū est magis proprium quia cōmuniter preponitur dictio על Al.i.sup. Sicut Geñ. 26. Annunciantes ei de puteo quē foderant.Pro quo in hebreo est.Annūciantes ei super causa putei quē foderant.

Torris. אורים Titiones. אורת ꝑpter De. Propter Causa.

אוה Lua. Desiderare. Cōcupiscere. Deu.5. Nō cōcupisces domū proximi tui.& Esa.26. Aia mea desiderauit te in nocte. Sed in hebreo illud desiderauit est prime psone. Et tūc illud aia mea erit ablatiui casus.i.in aia mea desiderauí te in nocte.& inde אוה Aua.i.desideriū. Deut.12. Si autē comederevoluerís & te esus carnium delectauerit occide et comede.pro quo in hebreo est verūtamen in omni desiderío aīe tue occides & comedes carnes. Sed trāslátor noster trāstulit sēsum.vbi ponitur אות Auath ꝑ אוה Aua.quia noīa in he desīnētia qñ post se regūt gtīm mutāt illud he in thau Et inde aliud nomen in quo additur thau in principio.f. תאוה Thaaua.i.desideriū.ps.112. Desiderium peccatorū peribit.& Prouer.13. Desiderium si cōpleatur delectat animā. & inde מאוי Maauaie ꝑ additionē mem ī principio.i.desideria.vt.ps.139. Ne tradas me dñe a desiderio meo peccatori.pro quo Beatus hieronymus in psal.iuxta hebraicam veritatē transtulit.ne des dñe desideria impii. Et inde ꝑ additionem littere mun in principio נאוה Naaua.i.desiderabilis vel placens:aut decens vel speciosum aut pulchrū. Cāt. 1. Nigra sum sed formosa filie ierusalem. & in eo. Pulchre sunt gene tue sicut turturis. et Prouer.17. Non decēt stultū verba cōposita.et in eo.19. Nō decent stultum delicie.et in eo.26. Sic indecens est stulto gloria.et Esa.52. Quā pulchri super mōtes pedes annunciātis et predicantis pacem.

Desideria. נאוה Formosa. Pulchrū. Decens.

אוח Och . Genꝰ bestie mōstruose vel serpētis.pro quo dracones trāstulit Beatus Hieronymus. Esa.13.et replebuntur domus eorum draconibus. et solum inuenitur in numero plurali in loco predicto.

וח Dracones.

אוי Oi.ve.heu. Nume.21. Ve tibi moab.et Esa.6. Ve mihi quia tacui.

אדי Ue.

אול siue אויל Euil.stultus. Iob.5.virū stultū interficit iracūdia. Osee.9. Scitote israel stultum prophetā,et in plurali. אוילים Euilim. Prouer.1. Sapientiam atq̄ doctrinam stulti despiciunt . Inde אולת Iueleth. i.stulta insipiens sine stultícia. Prouer.14. Sapiens mulier edificat domū suā. insipiens structam quoq̄ manibus destruit.& in eo. Impatiēs opābitur stultitiā. Itē אולי Vlai.si forte.forte.forsitan.si. Geñ.18. Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate. Iosue.9. Forte in terra que nobis sorte debetur habitatis. Significat etiam nisi.vt Nume.22. Et nisi asina declinasset de via. De verbo autem אלם vel אולם Vlam.vel vlam dicetur infra in dictione אלם Alam.

אול Stultus. אוילים Stulti. אולת Insipiēs. Stultitia. אולי Si. Forte. Nisi. אולם

און On.fortitudo.virtus.dolor.luctus.tristis.murmurans. Iob.18. Arctabuntur gressus virtutis ei9.& in eodē.4. Virtus illi9 i vmbilico vēris ei9.& Osee.12. Et i fortitudine sua directus est cū angelo. et Geñ.59. Et principium doloris mei. Pro quo hebrei legūt principiū fortitudinis mee. Iob.20. Et manus illius reddēt ei dolorē suum. et in eo.21. Deus seruabit filiis suis dolorē patris. Deut.26. Nō comedi ex eis in luctu meo. Threñ.3. Quid murmurauit hōmo viuens. Et quasi hec ona beatus Hieronymus voluit cōplecti in hoc verbo מתאננים Mithonenim. pro quo murmur dolentium pre labore traduxit Nu.11. vbi dicitur. Interea ortū est murmur ppli quasi dolentiū pre labore. Pro quo hebrei legūt. Et fuit ppls quasi murmurātes vel quasi dolētes pre labore.& in plu. אונים Onim.i.fortitudines.siue dolores. aut fortes vel dolētes. & beatus Hieronymus traduxit sollicitos. Prouer.11. Expectatio sollicitorū peribit.Inde און Auen.i.iniquitas.iniustitia.vanitas.dolor.idolū.vt.ps.35. Verba oris eius iniquitas & dolus.& in eo. Iniquitatem meditatus est in cubili suo.& ps.9. Sub lingua eius labor & dolor.& ps.89. Et amplius eorum labor & dolor. Nume.23. Non est idolum in Iacob.et Osee.12. Inueni idolum mihi.

Virtus. Fortitudo. Dolor. Fortitado. Dolor. Luctus. Murmurare. מתאננים Murmur. אונים Sollicíti. און Iniquitas Dolor. Idolum.

אזן Os.istāter hortari.cogere.festinare.āgustiari.siue turbari.Geñ.19. Cogebāt eum angeli dicētes: surge tolle vxorē tuā.et Exo.5. Prefecti quoq̄ operū instabāt.i.festinabāt cogebāt.vbi ponitur אצים Asim.Iosue.10. Et nō festinauit occūbere spatiū vnius diei. Prouer.19. Qui festinus est pedibus.offendet.iosue.17. Quia angusta est tibi possessio montis ephraim.Hiere.17. Et ego non sum turbatus te pastorem sequens.& Esa.22. vbi dicitur. Nolite incumbere.vt consolemini me. Pro eo quod in littera nostra est incumbere:in hebreo est similis dictio sicut supra.

Cogere. Instare. אצים Festinare. Angustare siue arcta re turbari. Incūbere.

אור Or.illūinare.lucere.Geñ.1. Et illūinēt terrā. Exo.14. Et illuminās noctē.ps.12. Illūina oculos meos.et. ps.

Illumiare

17. Qm̄ tu illuminas lucernā meā. et.ps.67. Illumínet vultum suū sup nos.et.ps.139. Et nox illuminatio mea in deliciis meis. Pro quo in psalterio beati Hieronymi quod imediate trāstulit de hebreo sic habetur. Nox quoq̄ luxerit cotā me Iob.41. Post eū lucebit semita.& ps.96. Alluxerunt fulgura eius orbi. Esa.60. Surge illuminare ierusalē. Inde nomē אור Or.i.lux.vel lumē aut illuminatio. Geñ.1. Dixitq̄ deus fiat lux:& facta est lux.& in eo. Appellauitq̄ lucem diē. Iob.22. Et in viis tuis splēdebit lumen.et.ps.35. In lumine tuo videbimus lumē. & ps.26. Dñs illuminatio mea et salus mea. Inuenitur etiā אורה Ora cū he in fine .Hester 8. Iudeis aūt noua lux oriri visa est.& i plu. אורים Orim.i. lumina seu luminaria.ps.139. Qui fecit luminaria magna. Ponitur etiā אור Or.ꝑ sole.vt Iob.31. Si vidi solē cū fulgeret et lunā incedentē clare . & aliqñ recipit mem in principio:et dicitur מאור Maor.i.luminare.Geñ.1. Luminare maius vt pesset diei:et luminare minus vt preesset nocti. & in plurali מאורת Meoroth.i. luminaria. In eodem. Fiant luminaria in firmamēto celi.et in eo. Fecitq̄ deus duo luminaria magna.inde מאיר Meir siue מאירת Meirath.i.illūinās ps.18. Preceptū dñi lucidū illuminās oculos.& Inde. נאור Naor.ꝑ additionē nun in principio.i.illuminans siue illuminatus.ps.75. Illuminās tu mirabiliter a mōtib9 eternis. et dicūt hebrei q̄ etiam supradicta dictio אור Or.significat pluuiā & fulgur.nā vbi legitur in trāslatiōe nostra. Iob.37 Frumentū desiderat inubēet: nubes spargit lumē suū. ipi le gūt. Et nubes spargit pluuiā suā. & i eo.37. Vbi dicitur. Et lumē illius sup terminos terre:ipi legūt.et fulgur illius sup terminos terre. Itē אורות Oroth.herbe virides:et forte visum aspectu cōfortātes & illuminātes. A superiori dictione deriuatū.4. Reg.4. Et egressus est vnus i agrū vt colligeret herbas. Itē אור Or siue אור Vr.i.ignis. Iob.41. Sternuta tiōe ei9 splēdet ignis.& Esa.31. Cui9 ignis est in sion. Vnde illud quod habetur. Geñ.15. Ego dñs q eduxi te de vr Chaldeorū. Aliqui hebrei dicūt ꝙ in eodē loco vr est:nomē cōe et ꝙ significat ignem. & legūt sic. Ego dñs qui eduxi te de igne chaldeorū. Dicūt etiā ꝙ Abraā nolens adorare ignem quē chaldei adorabāt iuit missus in ignē & inde virtute diuina liberatus. et in plu. אורים Vrim. pro quo beatus Hieronymus trāstulit doctrinā. Exo.28. Pones in rationale iudicii doctrinā & veritatē.& Leui.8. In quo erat doctrina et veritas. Deut.33. Perfectio tua & doctrina tua a viro sancto tuo. Esa.24. In doctrinis glorificate dñm. Sed qñ loquitur de vestibus sacerdotalibus:dicūt aliqui hebrei ꝙ ibi ꝑ vrim intelligitur nomē dñi tetragrāmato inclusum in rationali. Alii fatētur se nescire quid significet. Itē מאורת Meurath.ꝑ additionē mem in principio.i. foramē siue cauerna in qua sunt serpentes. Esa.11. Et in caverna reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet.

Lucere. אור Lux. Lumen. illumiatio. אורה Lux. אורים Lumiaria. אור Sol. מאור Luminare מאורת luminaria מאיר מאירת illumināo נאור illumināo אור Lumen. Pluuia. Fulgur. אורות Herbe. אור אור Ignis. Ur. אורים Doctrina. Doctrine. מאורת Cauerna .

אות Oth.signū.Geñ.4. Posuit dñs signū inca in.Exo.5. Hoc habebis signū ꝙ miserim te.& in eo.4. Si nō audierint sermonē signi prioris : credēt verbo signi sequētis. Et deut.13. Et predixerit signū atq̄ portentū.et in plurali. אותת Ototh.i.signa. Exo.4. Fecit signa corā ppło.et nu. 2. Singuli ꝑ turmas signa atq̄ vexilla castra metabūtur filii Israel.& ps.134. Misit signa.et ꝑdigia in medio egypti. Et i lingua chaldaica dicitur אתא Ath. siue אתה Atha.et i plu. אתיא Athaia.siue אתין Athin. Dañ.3. Signa & mirabilia fecit apud me deus. Et in eo.6. Faciens signa & mirabilia. Et etiam vtuntur hoc nomine אות Oth.pro littera.et in plurali. אתות Othioth.id est littere.

Signum . אותת Signa . את אתא Signum. אתיא אתין Signa. אות Littera. אתות Littere.

אז Az.tūc. Exo.15. Tūc cecinit moyses. Iosue.1. Tunc dirriges viā tuā. ps.92. Parata sedes tua ex tūc.& qñq̄ scribitur cū Iod in fine & dicitur אזי Azai. ps.124. Forte vīuos deglutissent nos:& in eo. Forsitan aqua absorbuisset nos. et in eo. Forsitā pertrāsiisset aia nostra. Pro quo hebrei legūt Tunc siue vtiq̄ vīuos deglutissent nos. Tūc siue vtiq̄ aqua absorbuisset nos. Tunc siue vtiq̄ pertransisset aia nostra.

Tunc. אז אזי Forte. Forsitan . Tunc.

אזב Ezob.hyssopus genus herbe. Exo.12. Fasciculūq̄ hyssopi tingite ī sanguine. et Leui.14. Et lignū cedrinū vermiculūq̄ & hyssopū.& 3.Reg.4. Vsq̄ ad hyssopū que egreditur de pariete. ps.50. Asperges me dñe hyssopo & mundabor . & scribitur cum littera vau in secunda syllaba.

Hyssopus.

אזדא Azda.in lingua chaldaica significat ābulare siue recedere. Dañ.2. Et sermo recessit a me.Et in eodem. Scitis ꝙ recesserit a me sermo.

Recedere.

אזל Azal.abire.ābulare.recedere. deficere. Iob.4. Quomō si recedāt aque de mari. Prouer.20. Et cū recesserit glatur.1. Reg.9. Panis deficit in sitarciis nostris. Deut. 32. Videbitq̄ ꝙ infirmata sit manus. quod hebrei sic exponūt. Videbit quod recessit siue defecit robur vel potestas.nā p manꝰ aliqñ intelligitur robur vel potestas.est etiā nomē lapidis siq̄nūcupati.i.Reg.20. Et fedebis iuxta lapidē cui nomē est Ezel.et dicūt hebrei quod vocabatur Ezel: eo quod erat signū eūtibus siue iter agentibus quā viam caperent.

Recedere. Deficere. Infirmari

Ezel.

אזן Ozen.auris. Exo.21. Perforabitq̄ aurē eius subula. & i eo.29. Et pones sup extremū auricule dextre. Iob.12. Auris verba diudicat.& ī plu. אזנים Oznaim.i.aures.ps. 113. Aures hñt & nō audiēt. & Deut.23. Ponitur ꝑ baltheo vbi dicitur.Gerēs paxillū ī baltheo.Hebrei tñ i hoc loco arma iterꝑtātur. In deverbū tertie cōiugatiōis האזין Heezin.i. audiuit.auscultauit.auribꝰ pepit. Deut.33. Audite celi q̄ loquor.& ps.5. Verba mea auribus pcipe dñe.& ps.16. Auribus pcipe orōnē meā. & Esa.1. Et auribꝰ pcipe terra.& ide verbū אזין Azin.i.audiui. Iob.32. Audiui prudētiā vestrā. et aliqñ scribitur sine aleph. Prouer.13. Malus obedit lingue iniq̄ vbi ponitur מזין ꝑ מאזין Mazin. ide Mozináim.i.statere in numero plu. Leui.19. Statera iusta & equa sint pōdera. Iob.31. Appēdat me i statera iusta.& ps. 61. In stateris vt decipiāt de vanitate i idipm.& solū inueniꝰ tur i ꝑsali nūero apud hebreos. Inde verbū אזן Izen.i.pōderauit siue exqsiuit. Eccl's.12. et enarrauit q̄ fecerat & iuesti gās cōposuit parabolas multas. Pro quo heb.le. Pōderauit siue exquisiuit:et inuestigauit cōposuitq̄ parabolas multas.

Auris. Auricula . אזנים Aures. Baltheus. Arma. האזין Audire. Auribus ꝑ cipere. אזן Auditui Obedire. מאזנים Statera. אזן Enarrare. Pōderare

אזק Azac.Catena siue compes.& solum inuenitur in nu plu.Hiere.40. Qñ tulit eū vinctū catenis in medio oīm. & in eo. Ecce solui te hodie de catenis q̄ sunt in manibus tuis.inuenitur etiā sine Aleph.ps.149. Ad alligādos reges eorū in cōpedibus.& Nau.3. optimates eius cōfixi sunt in cōpedibus. Vbi ponitur באזיקים ꝑ בזיקים Baaziquim.

Catena. Cōpedes. בזיקים באזיקים

אזר Azar.cingere.accingere.precingere.1.Reg.2. Et infirmi accincti sunt robore. Iob.28. Accinge sicut vir lumbos tuos.& Esa.8. Accingite vos & vincemini.& in eo. 45. Accinxi te & non cognouisti me.ps.17. Et precinxisti me virtute ad bellū. Et.ps.92. Indutus est dñs fortitudine & precinxit se. Inde אזור Ezor.i.cingulū vel cinctorium.vt Esa.5. Non soluetur cingulū lūborū eius.& in eo.11. Et erit iustitia cingulū lumborū eius & fides cinctoriū renū eius.

Accingere precingere. אזור Cingulum

אח Ach. Frater siue germanus. Geñ.24. Habebat aūt Rebeca fratrē noīe labai. & i eo.27. Venit germanus tuꝰ fraudulēter & accepit bñdictionē tuā.& in eo. Ecce esau frater tuus minatur vt occidat te.& in eo.42. Adducite fratrē vestrū.& qñ post se regit genitiuū vel qñ cōponitur eū pro noibus tūc recipit ī fine Ioth. & dicitur. אחי Achi.vt Geñ. 14. fratris eschol & fratris Aner.& i eo.42. Adducite fratrē vestrū.& in plu. אחים Achim.i.fratres. Geñ.13. Fratres eīm

Frater. אחי Frater. אחים Fratres.

sumus. & ps. 132. Ecce q̄ bonū & quā iucūdū habitare fratres in vnū. & q̄ post se regit genitiuū vel q̄ cōiugitur cū pronoibus tūc amittit mem. vt i precedēti tractatu grāmatice dictum est. & in gñe femininoאַחוֹת Achoth. i. soror. Geñ. 4. soror vero Tubalcain Noema. & in eo. 12. Dic ergo obsecro te quod soror mea sis. & i eo. Quā ob causam dixisti cē sororē tuā. & in plu.אֲחָיוֹת Achioth. i. sorores. 1. Paralip. 2. Quorū sorores fuerūt sarūia & abigail. inde.אֲחִי Achua. i. fraternitas vel germanitas. Zach. 11. Vt dissolueret germanitatē inter Iudā & Israel. Et etiā q̄ duo sūt sīles ponitur supradicta dictio. s.אַח Ach. pro altero ipōrū. & i gñe femininoאַחוֹת Achoth. p altera. Exo. 26. Quib⁹ tabula alteri tabule cōnectatur. & in eo. 25. vbi dicitur. Respiciātq̄ se mutuo. pro q̄ i hebreo est respiciantq̄ alter ad alterū. Item אַח Ach. Pyra. focus. beatus hieronymus trāstulit arulā. Hiere. 36. Et posita erat arula corā eo plena prunis. & in eo. & pro iecit in ignē qui erat sup arulā. Itē אַח Ach. heu. Interiectio dolētis. Eze. 6. Et dic heu ad oēs abominatiōes malorū domus israel. & recipit he i principio. & dicitur.הֵאָח Heach. i. Euge. ps. 39. q dicūt mihi euge. euge. & ps. 34. Euge euge vidit oculus noster. Ponitur etiā supra dicta dictio אַח Ach. pro אָחַד Echad. i. vnum. Eze. 18. Et fecerit vnum de istis.

אָחַד Echad. vnus siue vnū. vt Geñ. 1. Et factū est vespere & mane dies vn⁹. Deut. 6. Dñs de⁹ tu⁹ de⁹ vn⁹ est. Proū. 1. Marsupiū vnū sit oim nīm. Eccl's. 9. Qui i vno peccauerit multa bona perdet. Et in genere femininoאַחַת Achath. i. vna. Altera. Quedā. Semel. Deut. 21. Si habuerit hō vxores duas: vnam dilectam & alterā odiosam. 4. Regū. 4. Mulier aūt quedā de vxoribꝰ pphetarū. Et aliq̄n ponitur pro vno i gñe neutro. vt Geñ. 11. Erat aūt terra labii vnius. Iob. 39. Vnū locut⁹ sum quod vtinā nō dixissem. Significat etiā semel. Leuit. 16. Et oretis pro filiis israel & pro cūctis pctis eorū semel in anno. 3. Reg. 10. Semel p tres annos ibat in thar sis. & 4. Reg. 4. Deambulābat in domo semel huc atq̄ illuc. & in eo. 6. Et obseruauit se ibi nō semel neq̄ bis. ps. 61. Semel locutus est deus. Et aliq̄n preponitur ei beth. & dicitur.בְּאַחַת Beachath. i. semel vel in vno. Nu. 10. Si semel clāgueris. Iob. 33. semel loquitur de⁹. Prouer. 28. Qui puersis graditur viis cōcidet semel. Tū cōiter significat i vna siue in vno in gñe neutro. & in plu.אֲחָדִים Achadim. i. vni. Eze. 37. & erunt in vnione in manu tua. pro quo He. le. Et erūt vni siue vnici in manu tua. Accipitur etiam pro paucis. vt Geñ. 29. Et videbātur illi pauci dies pre amoris magnitudine. & inde verbū.הִתְאַחֵר Hithachadi. p quo Beatus hieronymus transtulit Exacuere. Eze. 21. Exacuere valde ad dextrā & ad sinistrā. de quo vide infra in dictione.חָדַד chadad.

אַחָה Achu. Pratū locus virens siue carectū. Et scribitur cū vau in fine loco he. Geñ. 41. Et pascebat in locis paluꝰtribus. Iob. 8. Aut crescere carectum sine aqua. & dicūt alīq̄ hebrei q̄ ide deriuatur.אָח Ach. i. frater de quo vide supra.

אָחַז Achaz. Apprehēdere. tenere. obtinere. Possidere. Ad herere. Exo. 4. Et apphēdes caudā eius. ps. 47. Tremor apprehēdit eos. Geñ. 25. Plantā fratris tenebat manu. Exo. 15. Dolores obtinuēt habitatores philistiim. Iob. 26. Qui tenet vultū foliī sui. ps. 76. Anticipauerūt vigilias oculi mei. p quo he. le. Apphēdisti siue tenuisti vigilias oculorū meorū. 3. Re. 6. Vt nō hererēt muris tēpli. & i eo. ponitur p opire: vbi dicitur. Et oppuit domū lignis cedrinis. Significat etiā capere vel possidere. vt Cāt. 2. capite nobis vulpes paruas. Geñ. 34. Negociamini & possidete cā. Inde.אֲחֻזָּה Achuza. i. possessio vel apphensio. Geñ. 23. Date mihi ius sepulchri. p quo he. le. Date mihi possessionē siue apprehēsionē sepulchri. & Leui. 25. reuertetur hō ad possessionē suā

אָחַל Achale vel.אֲחַלַי Achalai. i. vtinā aduerbiū deprecādi. 4. Re. 5. vtinā fuisset dns me⁹ ad pphetā. ps. 118. vtinā dirigātur vie mee ad custodiēdas iustificatiōes tuas.

אַחְלָמָה Achlama. amethist⁹ lapis pciosꝰ. exo. 28. ligurius achates & amethist⁹. & alii dicūt q̄ sign̄t chrystallū

אָחַר Achar. Differre. Tardare. Morā facere. Geñ. 34. Nec distulit adolescēs quin statim quod petebatur expleret. Deut. 23. Cū votū voueris dño deo tuo nō tardabis reddere. ps. 69. Dñe ne moreris. Eccl's. 5. Si qd vouisti deo: ne moreris reddere. Et aliq̄n scribitur cū Iod loco aleph. vt. 2. Reg. 20. Et morat⁹ ē extra placitū. inde.אַחֵר Achar vel.אַחֲרֵי Achare. i. post. postea. postq̄. Geñ. 22. Que postq̄ gesta sūt & in eo. 30. Noli respicere post tergū. & in eo. 35. Et femini tuo post te. Nu. 12. Postea reuocabitur. Osee. 11. post deum ambulabūt. & inde.אָחוֹר Achor. i. posteriora siue retro aut retrosum vel tergū. ps. 77. Percusit inimicos suos i posteriora. Geñ. 49. Cadat ascēsor. ei⁹ retro. ps. 9. In cōuertēdo inimicos meos retrorsū. ps. 34. Cōuertātur retrorsū & reuereātur ps. 43. Nō recessit retro cor nr̄m. ps. 138. Nouissia & ātiq̄ tu formasti me. p q̄ he. le. Retro & añ formasti me. Eze. 2. Qui erat script⁹ intus & foris. p quo he. le. Qui erat scriptus intus & retro. i. in pte posteriori. quod est idē cū līa nr̄a. & inde.אָחוֹר Achore. i. posteriora. Exo. 33. Videbis posteriora mea. & inde.אַחֲרֹן Acharon. i. nouissim⁹ vel posterior aut postrem⁹. Prouer. 31. Et ridebit i die nouissimo. Esa. 9. Nouissimo aggrauata est via maris. & in plu.אַחֲרֹנִים Acharonim. i. nouissimi postremi vel vltimi. Geñ. 33. Lia vero & filios ei⁹ i secūdo loco. p quo he. le. Lia vero & filios ei⁹ postremos siue posteriores. & in eo. Rachel aūt & ioseph i nouissimo. p q̄ i hebreo ē nouissimi vel vltimi. Iob. 18. in die ei⁹ stupebūt nouissimi. et inde.אַחֲרֹנָה Acharona. i. nouissime aduerbiū. Nu. 2. Et nouissimi pficiscētur. p q̄ in hebreo hētur. Et nouissime pficiscētur. inde.אַחֲרִנִית Achoranith. i. retrorsū vel posteri⁹. vt Geñ. 9. Et incedētes retrorsū opuerūt vestēda pris sui. 3. Reg. 18. Et tu cōuertisti cor eorū iterū p quo he. le. Et tu cōuertisti cor eorū retrorsū. i. in tpe pterito. Quod est idē sensus cū līa nr̄a. Inde.אַחֲרִית Acharith. i. nouissimū vltimū siue posterius aut postremū vel finis. vt Geñ. 49. Vt annūcīē q̄ vēntura sunt vobis i nouissimis diebus. Deut. 32. Vtinā saperēt & itelligerēt ac nouissima pui derēt. Eccl's. 7. Melio⁹ est finis oīonis: q̄ principiū. Et quia pmiū seqtur laborē. ideo etiā ponitur p pmio vl' mercede. Prouer. 24. Quam cum inueneris habebis in nouissimis spē. p quo he. le. Q̄uā cū inueneris habebis premiū vel mercedē. & Hiere. 29. vt dem vobis finē et patiētiā. p quo he. le. Vt dem vobis pmiū siue mercedē vl' spē. Itē.אַחֵר Acher. Alius vel alter. Nu. 14. Qui plenus alio spū secutus est me Iob. 31. Serā et alius comedet. et. ps. 108. Et episcopatū eius accipiat alter. et Esa. 28. In loq̄la ern̄i. labii et lingua altera loq̄tur ad populū istū. Et i lingua chaldaica scribitur cū nū in fine et dicitur.אַחֲרָן Acharan. Dañ. 2. Nec repietur quisq̄ qui indicet illum. pro quo hebrei legunt. Et alius nō est qui indicet illū. et in plu.אַחֵרִים Acherim. i. alii vel alteri. Exo. 20. Non habebis deos alienos coram me. i. alios.

אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים Achasdarpenim. principes vel satrape qui vident faciē regis. Ester. 3. Ad oēs satrapas regis. et in eo. 8. Ad principes. p curatores q̄ et iudices. Esd. 8. Satrapis qui erat in cōspectu regis et ducib⁹. Et i lingua chaldaica dicitur.אֲחַשְׁדַּרְפְּנָיָא Achasdarpenaia. Dañ. 3. Misit ad congregandos satrapas. Et solū inuenitur in nu. plu. אֲחַשְׁתְּרָנִים Achasteranim veredarii. vt Ester. 8. egressi q̄ sūt veredarii celeres. et solū inuenitur i nu. plu. i loco p̄dicto. et dicūt hebrei q̄ sign̄at mulas. ex equa et

אֶתְלִי Achali. Ethnam.

אַחְלָמָה Amethistus. Chrystallus

אָחַר Differre. Tardare. Morari.

אַחַר Posteq̄. Post. Postea.

אַחֲרֵי Posteri⁹. Retro. Retrorsus. Nouissima

אָחוֹר Foris.

אַחֲרֹן Posteriora.

אַחֲרוֹן Nouissim⁹

אַחֲרִים Postremi

אַחֲרִית Nouissimi

אַחֲרֹנָה Nouissime

אַחֲרִית Extremum Iterum.

אַחֲרִית Nouissimū

אַחֲרִית Finis.

אַחֲרִית Spes. Premium

אַחֵר Alius.

אַחֵר Alter.

אַחֵר Alius.

אַחֲרִים Alii.

אַחַשְׁדַּרְפְּנִים Satrapes. Potestates.

אַחַשְׁתְּרָנִים Veredarii.

onagris mansuefactis genitas: que sunt velocissime cursu.

אַחַת Vna.

אַחַת Ponere Reponere. אט

אָט Demisso capite. Paulatis

אָט At. lenitē. paulatim. 3. Re. 21. Et ambulauit demisso capite. Pro quo hebrei legūt. Et ambulauit paulati siue pedetētim. Et illud quod hētur Osee. 11. Et declinaui ad eū vt vesceretur. vbi p eo quod in līa nr̄a est declinaui mi hebreo hētur sup dicta dictio. s. אט At. vt dicetur infra i verbo. נטה Nata. a quo deriuatur. et recipit i pricipio lamed & dicitur.לאט Leat. i. paulati. leniter. suauiter. 2. Re. 18. Serua te mihi puerū absalō. pro quo hebi. legūt. lenit mihi de puero absalō. sed translator trāstulit sensū. et Iob. 15. Sed verba tua praua hoc phibēt. Pro quo hebrei legūt. & loqtur suauiter tecū. et ēt recipit i fine iod et dicitur.לאטי Leiti. Geñ. 33 Et sequar paulati vestigia eius. Itē.אטים Itim. malefici. vel diuini: & solū inuenitur in numero plurali. Esa. 19. Interrogabunt simulachra sua & diuinos suos.

אָטָד Rhamn⁹. Atad.

אָטָד Atad. Tribulus. vel spina. Pro q̄ in nostra trāslatiōe hētur rhamnū. Ps. 58. Priusq̄ intelligerēt spine vre rhamnū. est etiā nomē ppriū. Geñ. 50. Et venerūt ad areā atad. quod male in aliqbus codicibus hētur acad pro atad.

אָטַם Obturare.

אָטוּם Obturatū. אטומים אטומות Oblique Claudere vl' obturare.

אָטָן Lapeteo Funes.

אָטַר Vrgere. Claudere. Coronare.

אָטָר Etun. Tapetes. Proue. 7. Lectulū meū strauī tapetib⁹ pictis ex egypto. & solū inuenitur i loco p̄dicto. et scribitur cū vau & pūcto furec in secūda syllaba. & dicūt hebrei q̄d sign̄at funes qa in lingua syra cōiter ponitur p funib⁹.

אָטַר Atar. claudere. siue obturare. ps. 69. Et ne vrgeat supme puteus os suū. i. Ne obturet vl' claudat supme puteus os suū. Et btūs hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatē trāstulit. Et ne coronet sup me puteꝰ os suū. quod etiā pōt stare: mutādo litterā aleph in ain. & fortasse etiā cū littera aleph pōt significare corōare: sicut multe alie dictiones hebraice. q̄ quāuis scribātur diuersis lr̄is: idē significāt: et maxime q̄n habēt aliquā similitudinē in platione. sicut sunt aleph & ain: que ambe pronūciātur in gutture secūdū hebreos. Inde.אִטֵּר Iter. siniſter. qvtitur manu siniſtra pro dextra. & secūdum beatū hieronymū dicitur ille qui vtraq̄ manu pro dextera vtitur. vt Iudi. 3. Qui vtraq̄ manu pro dextera vtebatur. & i eo. 20. Ita siniſtra vt dextera pliātes.

אֵי Vbi. Quid. Quis. Nullum.

אֵי E. Vbi. quis. vel quid. aut vnde. & est dictio interrogatiua vel dubitatiua. Geñ. 4. Vbi est abel frater tuus. Eccl's. 11 Nescis qd magis oriatur. & Esa. 50. Quis est hic liber repudii matris vr̄e. 1. Reg. 30. Cuius es tu vl' vnde. & ponitur etiā p nō vel nullū. Prouer. 31. Quia nullū secretū ē vbi regnat ebrietas. Inde deriuatur nomē ppriū.אִיכָבוֹד Iccabod q̄d interptatur: vbi gloria vl' nō est gl'ia. 1. Reg. 4. Et vocauit puerū ichabod dicēs: trāslata est gloria dñi de israel. Et in hebreo nō est illud dñi. debet tñ subintelligi. & recipit in fine he. & dr.אֵיהָ Aie. i. vbi. de quo infra in suo loco dicetur. Itē.אִי I. i. ve. interiectio dolētis. vt Eccl's. 10. Ve tibi terra cui⁹ rex est puer. & in eodē. 4. Ve soli: qui cū ceciderit non

אִי Vbi. Ac.

habet subleuantē se. vbi pōtur.אִילִי Ilo. cōpositū ab.אי I. i. ve. &לו Lo. i. ei. Itē.אִי I. insula. Esa. 20. Et dicet habitator insule huiꝰ. et Iob. 22. Saluabitur innocēs. Pro q̄ he. legūt Saluabit insulā inocēs. & alii dicūt q̄d pōtur ibi.אִי I. pro אִישׁ Is. per appositionē lr̄e sin. & sic legūt. saluabitur vir innocēns. q̄d est idē cū līa nr̄a. & in plurali.אִיִּים Iim. i. insule. Ps. 71. Reges tarsis & insule munera offerent. et Ps. 96. Letentur insule multe. Ezech. 26. Et turbabūtur insule in mare. & q̄n post se regit gtiū scribitur sine mē. vt Geñ. 10. Ab his diuise sunt insule gentiū. & Hiere. 2. Transite ad insulas cetim. inde nomē quorūdā aīalium mōstroſorū cōiter in desertis vel insulis repertorū: q̄ dicūtur.אִיִּים Iim. pro quo btūs hieronymus transtulit vlulas. Esa. 13. Et rūdebūt vlule in edibus eius. & etiā trāstulit alibi onocētauros. Esa. 34. Et occurrent demonia onocentauris

אֵיב Inimici. inimicī. inimicū esse. Exo. 23. Inimicꝰ ero inimicis tuis. Inde.אוֹיֵב Oieb. i. inimicus. 1. Reg. 18. Et factus ē saul inimicus dauid. et Ps. 8. Vt destruas inimicum & vltorē. et i gñe. fe. scribitur cū tau i fine. vt Mich. 7. Ne leteris inimica mea. Et in plāli.אוֹיְבַיִם óibim. vel.אוֹרְבַי óibe. Leuit. 26. Cadent inimici vr̄i gladio. & Ps. 17. Et inimicos meos dedisti mihi dorsū. Treñ. 1. Et facti sunt ei inimici. Inde.אֵיבָה Eba. i. inimicitia. Geñ. 3. Inimicitias ponā iter te & mulierē. et Eze. 25. Et iplētes inimicitias veteres.

אִיד Ed. Afflictio. interitus. pernicies. calamitas. Ps. 17. Preuenerunt me in die afflictionis mee. & Prouer. 1. Ego quoq̄ in interitu vestro ridebo. & in eodē. Et interit⁹ quasi tēpestas ingruerit. Itē.אֵד Ed vapor. siue nubes. pro quo translatio nostra fontē trāstulit. Geñ. 2. Sed fons ascēdebat de terra. Sed hebrei vaporē vel nubē inter pūtantur. et Iob. 36. Vbi dicitur: & infundit imbres ad istar gurgitū: pro eo quod in līa nr̄a ē gurgitū. in hebreo est cadē dictio.

אֵיכָה Aieh. Vbi. aut q̄lis. siue q̄les. Geñ. 18. Vbi ē sara vxor tua. Iudi. 8. Quales fuerunt viri q̄s occidistis Itē.אֵיךְ Aich. vultur. Leui. 11. Miluū ac vulturem iuxta genus suū. Ech. quomodo. vt Geñ. 39. Quō ergo possū hoc malū facere. Exo. 6. Quō audiet me pharaō. & Osee. 11. Quomodo dabo te ephraim. & recipit i fine he. Et dicitur.אֵיכָה Echa. i. quomodo. vt Exo. 2. Quō palā factū est verbum hoc. et Esa. 1. Quō facta est meretrix ciuitas fidelis. Threñ. 1. Quō sedet sola ciuitas plēa ppl'o. Et aliq̄n pōtur pro vbi. vt Cant. 1. Vbi pascas vbi cubes in meridie. & aliq̄n scribitur per caph duplicatū. Et dicitur.אֵיכָכָה Echacha. vt Cant. 5. Spoliauī me tunica mea: quō induar illa. lauī pedes meos: quō inquinabo illos. et Ester. 8. Quomodo enim potero sustinere necē et interfectionē populi mei.

אֵיל Eial. fortitudo. robur. siue valitudo. vel potestas. Ps. 21. Tu aūt dñe ne elōgaueris auxiliū tuū a me: ad defensionē meā conspice. pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Tu aūt dñe ne longe fias fortitudo mea in auxiliū meū festina. et Ps. 87. Factus sum sicut hō sine adiutorio. Pro q̄ btūs hieronym⁹ in eodē psalterio trāstulit. Factus sum sicut hō inualidus. i. sine fortitudine vl' valitudine. & aliq̄n scribitur sine iod: et pōtur lamed i pricipio & dicitur.לְאֵל Leel. i. valitudo siue fortitudo. vt Geñ. 31. Et tmunc quidem valet manus mea. Deut. 28. Et nō sit fortitudo in manu tua. Et inde.אֵל El. i. fortis. potēs. robustꝰ. Ezech. 17. Sed & fortes terre tollet. & in eo. 31. Tradidi eū in manꝰ fortissimi gētiū. & ēt scribitur sine iod: et sign̄at deū siue fortissimū. vt Geñ. 14. Erat enī sacerdos dei altissimi. & in eo. 33. Inuocauit sup illud fortissimū deū israel. vbi pōtur p fortissimo. Et de hoc dicetur infra in dictiōe.אֵל El. Item.אֵיל A'il siue.אַיִל El. aries. Geñ. 22. Viditq̄ post ter

אֵילוֹן Ilo. et

אֵי Insula.

אִיִּים Insule.

אִיִּים Vlule.

Onocentauri.

אוֹיֵב Inimici cē

אוֹרֵב Inimicus. Inimica.

אוֹרְבַי Inimici.

אֵיבָה Inimicitia

אִיד Afflictio. Interitus.

Fons.

Vapor vel nubes. Gurges.

אֵיהָ Vbi.

Qualis.

אֵיכָה Vultur.

אֵיךְ Quomō.

אֵיכָה Quō.

Vbi.

אֵיכָכָה Quō.

אֵיל Fortitudo.

Fortitudo.

אֵל Valere.

Fortitudo.

אֵל Fortis.

Fortissim⁹

אֵיל אֵל

Aries.
אֵלִים

Arietes.
אֵיל

Cāpestria. Frons edificij.
אֵלִים

Frontes.
אֵלָל

Ceruus.
אַיָּלָה
אַיֶּלֶת

Cerua.
אַיָּלוֹת

Cerui.
אַיָּלִים

Ceruę.
אַיָּלוֹת

gum arietē. Exo. 29. Arietem aūt cōsecrationis tolles. Et in
אֵלִים pfali. אֵלִים Elim. i. arietes. Exo. 25. Et pelles arietū rubrica
tas. Et in eodē. 29. Et arietes duos imaculatos. Ps. 115. Mon
tes exultauerūt sicut arietes. Itē. אֵיל El. cāpestria. siue vallis
Gen̄. 14. Vsq ad cāpestria pharan. Accipitur etiā pro li
mine siue frōte edificij. Ezech. 40. Et ad frontē atrij porte
vndiq; per circuitū. Et in plurali. אֵלִים Elim. i: frontes edi
ficij. vt in eodē. Et mēsura vna frontiū ex vtraq; parte. & in
eodē. Et fecit frontes p sexaginta cubitos. Et aliq̄n in supra
dicto loco scribitur sine iod in medio: tam in singulari q̄; in
plurali. Itē. אַיָּל Aial. ceruus. Ps. 41. Sicut ceruus desiderat
ad fontes aquarū. Esa. 35. Tunc saliet sicut ceruus claudus.
Et in gnē fe. dicitur. אַיָּלָה Aiala. vel. אַיֶּלֶת Aieleth. i. cerua.
Gen̄. 49. Neptalim ceruꝰ emissus. qđ in hebreo legitur in
gnē fe. scilicet cerua emissa. Prouer. 5. Cerua charissima &
gratissimꝰ hinnulus. Et in plurali. אַיָּלִים Aialim. i. cerui.
Canti. 2. Similis est dilectus meus caprę hinnuloq; ceruo
rum. Et in plurali femio. אַיָּלוֹת Aialoth. i. cerue. Iob. 39.
Et parturiētes ceruas obseruasti. & sub gnē masculino intel
ligitur femininū: et ecōtrario: tā in singulari q̄; in plurali.

Horribilis
אֵים

Terribilis
אֵימָה

Horror. Formido. Timor. Indignatio
אֵימָה

Horribiles
אֵימִים

Terrores.
אֵימִים

Furor. Pontes.
אֵימִים

אֵים Aiom. horribilis: vel terribilis. Abach. 1. Horribilis
et terribilis est. cuius femininū est. אֵימָה Aiūma. Cā
ti. 6. Terribilis vt castrorū acies ordinata. Inde אֵימָה Ema.
ideſt terror. siue horror. aut timor. vel formido. aut indi
gnatio. Genē. 15. Et horror magnus & tenebrosus inuasit eū.
Exo. 15. Irruat sup eos formido. Ps. 54. Et timor mortis ce
cidit sup me. Prouer. 16. Indignatio regis nuncii mortis. Et
in plurali. אֵימִים Emim. i. terribiles. siue horribiles. vel for
midabiles. siue furores. aut portēta. Iob. 20. Vadet & veniēt
sup eum horribiles. Ps. 87. Exaltatus aūt humiliatꝰ sum &
cōturbatus. Pro quo hebrei legunt. Portaui terrores tuos &
cōturbatus sum. Vnde beatus hieronymus ī psalterio iuxta
hebraicā veritatē trāstulit. Portaui furorē tuū & cōturbatus
sum. et Hiere. 50. Terra sculptiliū est & in portētis glorian
tur: et inde quidā populi qui erant q̄si gigantes appellātur
אֵימִים Emim. Deut. 2. Emim primi fuerūt habitatores eiꝰ
populus magnus & validus vt de enachim stirpe quasi gi
gantes crederētur: & essent similes filiorū enachim: deniq;
moabite appellabāt eos emim. et dicūtur sica trore: qm̄ fūt
timendi & horribiles visu. Et inde. אֶמְתַי Emthani. quod

Mirabilis
אֶמְתַי

in ligua chaldaica significat terribilē vel admirabilē. Dañ.
7. Et ecce bestia quarta terribilis atq; mirabilis.

Bon.
אין

Nihil.
אַיִן

Nihil. Non.
אַיִן

Nec.
מֵאַיִן

Vnde.
מֵאַיִן

Pone. Tanq̄ nihilum.
כְּאַיִן

Ephi.
אֵיפָה

Modius
אֵיפָה

אַיִן En. Non. siue nihil. Gen̄. 28. Non est hic aliud nisi do
mus dei. Leui. 26. Et nō erit qui exterreat. 1. Reg. 2.
Non est sanctus vt est dñs: et nō est fortis sicut deus noster.
2. Paral. 2. Nihil erat in arca nisi duc tabule. Dicitur etiā אַיִן
aiu. i. nihil. vel nihilū. siue non. Esa. 40. Ecce vos estis ex
nihilo. et Osee. 13. Et saluator nō est p̄ter me. et recipit mē
in principio. Et dicitur. מֵאַיִן Meain. i. non nec. Hiere. 30.
Ve quia magna dies illa: nec est similis eius. et ē hec dictio
מֵאַיִן Meain est aduerbiū interrogatiuū loci: & significat
vnde. vt Gen̄. 29. Fratres vñ estis. et Ps. 120. Vnde veniet
auxiliū mihi. et etiā cōponitur cū littera chaph in principio
et dicitur. כְּאַיִן Cheain. i. quasi. pene. tanq̄ nihilū. vel qua
si non. Ps. 73. Pene effusi sunt gressus mei. et. Ps. 38. Et
substātia mea tanq̄ nihilū ante te.

אֵיפָה Epha. genus mensure. quod in nostra trāslatione
dicitur. ephi. Exo. 16. Gomor aūt decima pars est
ephi. Ruth. 2. Inuenit ordei quasi ephi mensuram. & aliq̄n
ponitur pro modio. Leui. 19. Iustus modius equusq; sexta
rius. & scribitur aliq̄n sine iod. Leui. 5. Offeret pro pctō suo
simile partē ephi decimā. Et q̄n post se regit genitiuū tunc
mutat he vltimū in tau: sicut alia noīa feminina in he desi

Vbi.
אַיֵּה

Quādo.
אֵימָתַי

Nunc.
אֵיפֹא

Igitur. Nunc.
אֵיפוֹא

Vbi.
אַיֵּה

Post hec.
אֵיךְ

Vir.
אִישׁ

Maritus
אִישׁ

Nō q̄libet.
אִישׁ

Nō q̄libet. Vnusquisq;
אִישׁ

Alter.
אַחֵר

Vir scilicꝫ nobilis.
אִישׁ

Vir fortis.
אִישׁ

Homo.
אִישׁ

masculus.
אִישׁ

Viri.
אֲנָשִׁים

Mulier. Virago.
אִשָּׁה

Vxor. Femina.
אִשָּׁה

vnusquisq.
אִישׁ

Sed trāslator transtulit sensum. Scribitur etiā cū tau in fi
ne loco he. & dicitur. אֶשֶׁת Eseth. ideſt mulier. siue vxor.
vt Prouer. vltimo. Mulierē fortē quis inueniet. et Exo. 18.
Tulit sephoram vxorem moysi. Et in plurari. אֲשֹׁת Isoth.
ideſt mulieres. vt Ezechi. 23. Sic ingrediebantur ad oola
& oolība. mulieres nefarias. & pōitur cōmuniter pro mu
lieribus. אֲנָשִׁים Nasim quod nomē deriuatur ab. אֱנוֹשׁ Enos
de quo infra in suo loco dicetur. Item אִישׁוֹן Ison. obscurū
vel tenebrosum. siue pupilla. f. oculi. Prouer. 7. in noctis te
nebris & caligine. et in eodē. 20. Extinguetur lumen eius
in mediis tenebris. & accipitur etiam pro pupilla oculi: eo
quod cōmuniter est nigri coloris. Prouer. 7. Legemq; me
am vt pupillā oculi tui. ps. 17. Custodi me vt pupillā oculi.
איתי Ith. siue אִיתִי ithai. in ligua chaldaica signat eē. Dañ.
2. Non est homo super terrā qui sermonē tuū rex pos
sit implere. Et i eodē. Quorū nō ē cū hominibꝰ cōuersatio
איתן Ethan. Fortis. robustus. durus. siue asperū. & saxosū
Gen̄. 49. Sedit in forti arcus eius. & Nu. 24. Robu
stū quidē habitaculū tuū. Exo. 14. Cūq; extēdisset Moy
ses manū suā contra mare: reuersū est primo diluculo ad
priorē locū. pro quo hebrei legūt. reuersū est primo dilu
culo ad fortitudinē suam siue ad vigorē suū. & ps. 73. Tu
siccasti fluuios ethan. Pro quo beatus Hieronymus inter
pretationē nominis sequens in psalterio iuxtā hebraicam
veritatē trāstulit. Tu siccasti flumia fortia. & Deut. 21. poni
tur pro aspero & saxoso. vbi dicitur & ducent eam ad val
lem asperā atq; saxosam. et Iob. 33. Vbi dicitur. & oia ossa
illius marcescere facit: pro eo quod i littera nostra est mar
cescere dicit: in hebreo habetur supradicta. dictio. f. ethan
pro quo hebrei legūt fortiter siue fortis scilicet dolor. & in
plurali אֵיתָנִים Ethanim ideſt fortes vel robusti. vt Mich.
6. Audiant montes iudicium domini: & fortia fundamen
ta terre. Ponitur etiam pro optimatibus vel principibus. vt
Iob. 12. Et optimates supplātat. ponitur quoq; pro nomi
ne proprio. 3. Reg. 8. cōuenitq; ad Regem salomonem vni
uersus israel mēse ethanim. Vbi vitio scriptorū ponitur in
translatione nostra. Bethanim. p ethanim.

Mulier. Vxor.
אִשָּׁה

mulieres.
אֲשֹׁת

mulieres.
נָשִׁים

Tenebre.
אִישׁוֹן

pupilla. f. oculi.
אִישׁוֹן

Esse.
אִיתַי

Fortis. Robustus
אִיתָן

Fortitudo.
אֵיתָן

Fortia.
אֵיתָנִים

Aspa atq; saxosa. Marcescere re.
אֵיתָנִים

Fortia. optimates
אֵיתָנִים

Ethanim.
אֵיתָנִים

אך Ach. Tantūmodo. solūmō. Duntaxat. sed. saltē. verū
tñ. et. quidē. vere. certe. aut̄. adhuc. forsitā. Nu. 12. Nū
tñmodo per moysem locutus ē dñs. Leuit. 21. ita dūtaxat
vt intra velum nō ingrediatur. Esa. 43. Verūtamen seruī
re me fecisti in peccatis tuis. Exo. 10. Sed nūc dimitte pecca
tum mihi etiā hac vice. Gen̄. 29. Os quidē meū es & caro
mea. 1. Reg. 25. Vere frustra seruaui omīa: que huius erant
in deserto. Exo. 21. si autem vño die vel duobus superuixe
rit. Gen̄. 18. Si loquar adhuc semel. ps. 138. Et dixi forsitā
tenebre conculcabūt me. significat etiā. qlā. vt. ps. 72. quā
bonus israel deus. & aliquando ponitur causa ornatus ora
tionis sicut apud latinos alique dictiones enclitice. & ideo
aliquando omittitur a translatore. vt Leuit. 23. Vbi dicitur
decimo die mensis huius septimi: dies expiationis erit. vbi
premittitur supradicta dictio scilicet. אַךְ Ach. que omitti
tur a translatore. et similiter in aliis locis.

Tantūmodo. Dūtaxat. Verūtamē Etiam.
אַךְ

Quidem. Vere. Autem. Delhuc. Forsitan. Quam.
אַךְ

אכל Achal. Comedere. deuorare. consumere. comburere.
Comedere
אָכַל

Deuorare.
אָכַל

Cōsumere.
אָכַל

Gen̄. 37. Fera pessima comedit eum. Exo. 34. Panē
non comedit & aquā nō bibit. Leui. 26. Et comedetis panē
vestrū in saturitate. Et in eodē. Et comedetis vetustissima
veterum. Ps. 68. Zelus domus tue comedit me. et Ps. 78.
Quia comederūt iacob. Exo. 15. Deuorauit eos sicut stipu
lam. & Leuit. 9. Et ecce egressus ignis a dño deuorauit ho
locaustū. & Ps. 13. Qui deuorāt plebem meā sicut escam pa
nis. Significat ēt cōsumere. vt Deu. 4. Dñs deus tuus ignis
cōsumēs est. & Iudi. 6. Ascenditq; ignis de petra: & carnes
azymosq; panes cōsumpsit. 2. Reg. 11. Et nunc hunc & nūc
illum cōsumit gladius. Item significat cōburere. vt Exo. 3.
Et vidēbat q; rubus arderet: et nō cōbureretur. Et ide.
אֹכֶל ochel. i. victus. siue cibus. vel esca. Gen̄. 42. Vt emamus vi
ctui necessaria. Et in eodē. Sed seruī tui venerūt vt emerēt
cibos. Et in eodē. 43. Reuertimini & emite nobis pauxillū
escarū. Et inde. אֲכִילָה Achila. i. comestio. vel cibus. 3. Reg.
19. Et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta die
bus & q̄draginta noctibus. Et recipit in principio mem. Et
dicitur. מַאֲכָל Maachal. i. cibus. vt Iudi. 14. De comedēte
exiit cibus. Et etiā scribitur cū tau in fine. & dicitur. מַאֲכֶלֶת
Maacholeth. i. cibus. Esa. 9. Et erit in cōbustionem & cibū
ignis. Et inde. מַאֲכֶלֶת Maacheleth. i. gladius. vel culter.
Gen̄. 22. Et arripuit gladiū vt imolaret filiū suū. & in plu.
מַאֲכָלוֹת Maachaloth. Prouer. 30. Generatio que pro den
tibus gladios habēt: & cōmandit molaribus suis. Pro quo
hebrei legūt. Generatio que pro dentibus gladios habent:
et cultros pro molaribus.

Esca.
אֲכִילָה

Cibus.
אֲכִילָה

Cibus.
מַאֲכָל

Cibus.
מַאֲכֶלֶת

Gladius.
מַאֲכֶלֶת

Cultri.
מַאֲכָלוֹת

אכן Achen. Siquidē. certe. vere. ergo. itaq;. Exo. 2. Quō
quomodo. Siquidē. Autem. Ergo.
אָכֵן palā factū est verbū istud. p quo hebrei legūt: siquidē
siue certe palā factū est verbū. Ps. 82. Vos aute sicut hoies
moriemini. Esa. 49. Ergo iudiciū meū cum dño.

אכף Achaph. curuare. flectere. cōpellere. Prouer. 16. Aní
Cōpellere.
אָכַף

Eloquētia
אֲכָפָיו

ma laborantis laborat sibi: quia cōpulit ad illud os
suū. Et solū inuenitur in loco predicto. & Iob. 31. Et eloquē
tia mea non sit tibi grauis. vbi pro eo q; in littera nostra est
eloquētia mea in hebreo habetur אֲכָפָיו Achpi. Et dicunt
hebrei q; ibi ponitur per additionē aleph in principio pro
כַּפִּי Chapi. i. manus mea. Et legūt sic. Et manus mea non
sit tibi grauis. Sed si dictio supradicta diuidatur in. אַךְ ach.
quod significat certe. aut quidē. sicut supradictū est: & פִּי
pi. quod significat os meū: tunc erit talis littera. f. et quidē
os meū nō sit tibi graue. quod ē idē sensus cū littera nostra.

Agricola.
אִכָּר

Agricole.
אִכָּרִים

אכר Icar. Agricola. vt Hiere. 51. Et collidā in te agrico
lam: & iugalē eius. et Amos. 5. Et vocabūt agricolā
אִכָּר ad luctū. & i plurali. אִכָּרִים Icarim. i. agricole. Hiere. 14.
Cōfusi sūt agricole. et in eo. 31. Agricole & minātes greges

Non
אַל

Noli.
אַל

Nolite. Ne
אַל

אל Al. Non. neq;. ne. nequaquā. noli. siue nolite. Exo. 12.
Non comedetis ex eo crudū. & Ps. 120. Non det in cō
motionē pedē tuū: neq; dormiet qui custodit te. Prouer. 3.
Noli prohibere benefacere eum qui potest. Et in eodē. 23.
Noli laborare vt diteris. & in eodē. 30. Neq; est rex qui resi
stat ei. Canti. 1. Nolite me cōsiderare q; fusca sim. Hiere. 51.
Non tendat qui tendit arcum suū. Osee. 4. Ne delinquat
saltē iuda: & nolite ingredi in galgala & ne ascenderitis in
bethauē: neq; iurauerītis viuit dñs. Vbi pro eo q; in littera
nostra ē ne. & neq;. & nolite. in hebreo ponitur supradicta
dictio. Ponitur etiā pro. in. vel cōtra. vt. 1. Reg. 17. Vbi dici
tur in quē irruisti hodie. i. cōtra quē irruisti hodie. subdi
tur cōtra meridiē ceni. Itē. אֵל El. deus. siue fortis. vt Gen̄.
14. Erat enī sacerdos dei altissimi. et in eodē. Benedictus
abram deo excelso: qui creauit celum & terrā. et benedictus
deus excelsus. Et in eodē. 17. Ego sum deus oipotens. & in
eodē. 35. Inuocauit sup illud fortissimū deū israel. Vbi po
nitur. אֵל El. pro fortissimo. & Iosue. 22. Fortissime deus is
rael ipse nouit. Ps. 42. Sitiuit aia mea ad deū fortem viuū.
Pro quo in hebreo habetur. Sitiuit aia mea ad deū fortem
viuū. et etiā. lxx. traduxerūt ischyron. i. fortem. vnde vitio
scriptorū fuit positum ibi fontē pro fortem. et in plurali.

In. Contra.
אֵל

Deus.
אֵל

Fortissimꝰ
אֵל

Fortis.
אֵל

Fortes. Idola. Dij.
אֵלִים

אֵלִים Elim. i. fortes vel dii. vt. Exo. 15. Quis similis tui in for
tibus dñe. Accipitur etiā pro diis gentiū siue pro idolis. vt
Esa. 1. Cōfundātur ab idolis qbꝰ sacrificauerūt. et in eo. 57.
Qui cōsolamini in diis. Vide ēt supra ī dictōe. אֵל El. cū iod

אל in medio dictiõis. Item. אל El. cum apice segol significat. ad. apud. in. sup. cũm. per. cõtra. de. a. vl' ab. Genũ. 2. Et addu
Ad. xit eam ad adam. Et in eodẽ. 4. Dixit caim ad abel fratrem
Apud. suum. Et in eodẽ. Respexit dñs ad abel & ad munera eius.
Exo. 6. Locutusq; ẽ dñs ad moysen. Itẽ ponitur pro apud
Genũ. 12. Et laudauerunt illã apud pharaonẽ. Et in eod. 37.
In. Accusauitq; fratres suos apud patrem. Ponitur etiã pro. in.
vt. Genũ. 23. Sepelíuit Abraam vxorẽ suam in spelũca agri
duplici. & in eodẽ. 27. Madianite vẽdiderũt eũ in egypto.
Exo. 29. In qua pones testimonium quod dabo tibi. Signi
Super. ficat etiã. sup. vt. 2. Re. 2. regẽq; cõstituit sup galaad & sup
Cum. gesuri & super iezrael. Itẽ significat. cũ. vt. Genũ. 49. Sepe
lite me cũ patrib9 meis. Itẽ signãt. per. vel. contra. 3. Reg.
18. Siquidẽ cherubim expãdebãt alas super locum arce.
Per. Eccl. 1. Et gyrat p meridiẽ. 1. Reg. 27. Cõtra meridiẽ iude
Contra. & cõtra meridiẽ ieramiel & cõtra meridiẽ ceni. 2. Re. 5. Si
ascendã cõtra philisteos. Itẽ põitur p. de. siue p. a. vel. ab. vt
Genũ. 20. Dixitq; abraã de sara vxore sua soror mea ẽ. Et in
De. codẽ. 41. Et oẽs prouincie veniebãt in egyptũ: vt emerent
A. escas. Pro quo in hebreo habetur. vt emerẽt escas a ioseph.
Ezech. 1. Et facies leonis a dextris ipsorũ quattuor. et aliq̃n
ponitur pro articulo: ad denotandũ q̃ dictio sequẽs est dati
Articulus dti casus. ui casus vl' accusatiui. Genũ. 3. Mulieri quoq; dixit. vbi p̃mit
titur supradicta dictio. el. Et in eo. Vocauit dñs deus adam.
Accusatiui casus. vbi ẽt ponitur in hebreo. el. ad denotandũ q̃ adã est accusa
tiui casus. et aliq̃n scribitur cũ iod i fine: & dicitur. אלי Ele.
Jn. idest. in. aut secus. Iob. 3. Gaudẽtq; vehemẽter cũ inuenerit
Secus. sepulchrũ. Pro quo hebrei legũt. Qui letabãtur i exultatio
ne: gaudẽt cũ inuenerint sepulchrũ. Et in eodẽ. 29. Radix
mea apta ẽ secus aq̃s. Ponitur ẽt aliq̃n. אל El. pro. אלה ele.
Jsti. He. .i. isti vel ii. aut hec. Genũ. 19. Dũmodo viris istis nihil mali
faciatis. et in eodẽ. 16. Daboq; posteris tuis vniuersas regio
nes has. & est oĩs generis & cuiuscũq; casus: qa noĩa hebrai
ca sunt indeclinabilia. Cõponitur ẽt cũ pnoibus hoc modo
Ad me. אלי Elai. i. ad me. אליך Elẽcha. i. ad te. אלינו Elẽnu. i. ad nos. אלכם Alechem. i. ad vos. אליכם Ale
hem. i. ad eos. & q̃n refertur ad feminam hoc modo. אליך
Elaĩch. i. ad te. אליכי Elẽcha. i. ad eã. אליהן Alechen. i. ad vos.
אליהן Alchen. i. ad eas. prima pſona tam in singulari q̃m in
plurali est sicut in masculino.

Lamẽtari. אלל Alal. in lingua chaldaica significat lamẽtari. eiulare.
Le. plangere. vlulare. Et inde. אללי Alelai. i. ve. interiectio
dolẽtis vel eiulãtis. Iob. 10. Si ipius fuero ve mihi. Michee.
Plãgere. 7. Ve mihi qa factus sum sicut qui colligit in autũno. & ali
quãdo scribitur cũ simplici lamed. Ioel. 1. Plange q̃si virgo
accincta sacco. vbi põitur. אלי Eli. quod ẽ verbũ secũde pso
Idolum. ne iperatiui modi gñis femini. Itẽ. אליל Elil. i. idolũ, nihil
Peruersũ dogma. siue inane aut vanũ. Esa. 10. Quõ inuenit man9 mea regna
Idola siue inane vel mihi. idoli. Iob. 13. Et cultores peruersorũ dogmatũ. Pro quo he
brei legũt: medici idoli omnes vos: siue medicinel cultores
inanitatis vel nihilitatis oẽs vos. nã põt deriuari a supradi
Idola. Demonia. cta dictiõe. אל Al. que significat nõ siue nihil. & in plurali
אלילים Elilim. i. idola vel demões. Leui. 19. Nolite cõuerti
ad idola. ps. 95. Oẽs dii gentiũ demonia. Esa. 2. Et idola pe
nit9 cõterẽtur. Ponitur etiã. אליל Elil. pro fraudulẽtia. Hie
Fraudulẽtia. re. 14. Et diuinationẽ fraudulentam & seductionẽ cordis
suí prophetant vobis.

Grandes Brando. אלגביש Elgabis. grãdo. Ezech. 13. Et dabo lapides pgrã
des. pro quo hebrei legũt. Et dabo lapides grãdi
nis. Et in eo. Et iber inundans in furore meo erit & lapides
grãdes. Et in eo. 38. Et imbre vehemẽti & lapidibus immẽ
Jmmẽsus. sis. vbi ponitur pro immẽsis elgabis. nã significat grãdinẽ
q̃n lapides grandinis sunt magni & in magna quãtitate. Et
de hoc vide infra in dictione. גבש Gabas.

Jste. אלה E le. isti. iste. ista. siue hi. he. hec. Genũ. 2. Iste sunt ge
Jsti. nerationes celi & terre. Et in eo. 9. Isti sunt filii noe
Jste. et ab iis dissẽminatũ est omne genus hoim sup vniuersam
Hec. terrã. Et in eodẽ. 36. He aũt sunt gñationes esau: & hec noĩa
filiorũ eius. Et in eo. Hi duces filiorũ esau. Exo. 1. Hec sunt
noĩa filiorũ israel. Et est oĩs gñis & oĩs casus. vt supra dictũ
ẽ. & in ligua chaldaica dicitur. אלין Ilen vl' אלך ilech. Dañ.
Jsti. 2. Et cõteret oĩa hec. Et in eo. 3. Viri isti contẽpserũt te rex.
Jurare. אלה Ala. Iurare. maledicẽ. ĩprecari. vt Iudi. 7. Et sup qb9
Maledicẽ. me audiẽte juraueras. Iob. 31. Vt expeterẽ maledicẽs
Juramẽtũ maledictio Execratio. aĩam eius. Inde. אלה Ala. i. iuramẽtũ aut maledictio siue ex
ecratio. Genũ. 26. Sit iuramentũ inter nos. Eze. 16. Sicut de
spexisti iuramẽtũ. Ps. 9. Cuius maledictione os plenũ est.
Maledicti ones. Ps. 78. Et de execratione & mendacio annũciabũtur. Esa.
24. A facie maledictionis luxit terra. Et in plurali. אלות
Aloth. Deut. 29. Iuxta maledictiõ es q̃ in libro legis huius
ac federis cõtinẽtur. Et in eodẽ. 30. Oẽs aũt maledictiones
has cõuertet super inimicos tuos. Et inde. תאלה Thaala. i.
Labor. labor. fatigatio. Threñ. 3. Dabis eis scutũ cordis laborẽ tuũ.
Deus. Item. אלוה Eloha. deus. Iob. 3. Non reqrat eũ deus desup.
Et in eo. 4. Nũquid homo dei cõparatione iustificabitur.
Abac. 3. Deus ab austro veniet. Et in lingua chaldaica dici
tur. אלה Ela vel אלהא elaha. Dañ. 2. Vt q̃rerent miscordiã
Deus. a facie dei celi. Et i eodẽ. Tibi deo patrũ meorũ cõfiteor. Et
scribitur plurali'r. אלהים Elohim. i. deus. Genũ. 1. In pricipio
Deus. creauit deus celũ & terrã. ps. 7. Deus iudex iust9. et q̃tidie post
se regit gtm̃ amittit mẽ: sicut ceĩa noĩa pl'alia i im desinẽtia
Deus. & dicit' אלהי Elohe. Exo. 3. De9 hebreorũ misit me ad vos.
Deut. 10. Ipse ẽ deus deorũ. Et vt ait bẽs hieronym9 i epl'a
ad marcellã: est cõis numeri: quod et vnus deus vocatur &
plures. Deut. 4. Neq; est alia natio tã grãdis: q̃ habeat deos
Dij apropinquãtes sibi. 1. Reg. 28. Deos vidi ascendẽtes de ter
ra. Et in eo. 4. Quis nos saluabit de manu deorũ sublimiũ
istorũ. Et in lingua chaldaica dicitur. אלהיא Elahaia siue
Dij gentiũ אלהין Elahin. i. dii. Hiere. 10: Dii quĩ celos & terrã nõ fece
runt. Dañ. 2. Exceptis diis quorũ nõ est cum hoibus cõuer
satio. Accipitur ẽt pro diis gentiũ: qui dicũtur dii secundũ
opinionẽ corũ a qbus colũtur. Genũ. 25. Abiicite deos alie
nos qui in medio vestri sunt. Ps. 95. Oẽs dii gentiũ demo
nia. Osee. 3. Et ipi respiciũt ad deos alienos. Accipitur etiã
pro angelis siue pro hoibus sanctis vel potẽtibus seu prin
cipibus vel iudicibus: qui dicũtur dii participatiue. Genũ. 6.
Vidẽtes filii dei filias hominũ q̃ essent pulchre: acceperũt
sibi vxores ex oĩbus quas elegerãt. Quod exponũt hebrei
Potentes vel ẽncipes Angeli. de filiis potentiũ & principũ. 2. Regũ. 7. A facie populi tui
quẽ redemisti tibi ex egypto gentẽ & deũ eius. i. principẽ
eius. Ps. 8. Minuisti eũ paulomin9 ab angelis. Ps. 96. Ado
rate cũ oẽs angeli eius. Ps. 137. In cõspectu angelorũ psal
Dij pro iudicibus אלה lam tibi. Ps. 81. Ego dixi dii estis. Exo. 21. offerat eum dñs
diis. Et in eo. 22. Diis nõ detrahes. Item. אלה Ela. terebin
Terebinth9 thus vel quercus. Genũ. 35. At ille infodit eos subter terebin
thũ que est post vrbẽ sichẽ. Ioſ. 24. Et tulit lapidẽ pergrã
dem: posuitq; eum subter quercum que erat in sanctuario
Quercus. dñi. Iudi. 6. Venit angelus dei & sedit sub quercum. Esa. 1.
Cum fueritis velut quercus defluẽtibus foliis.

Atinam. Si. אלו Ilu. Si. quãuis. Ester. 7. Atq; vtinã in seruos & famu
las venderemur esset tolerabile malũ & gemẽs tace
rem. Pro quo hebrei legũt. Atq; si in seruos et famulas vẽ
deremur tacerẽ. Eccl. 6. Etiã si duobus millibus annis vixe
Etiã si. אלו rit. Itẽ. אלו Alu. in lingua chaldaica ẽ aduerbiũ demõstra
Ecce tiuũ. i. ecce siue. en. Dañ. 2. Et ecce q̃si statua vna.
Fetere. אלח Alach. fetere. corruptũ siue inutilem esse. Et inde

verbũ passiuũ prime cõiugationis quod recipit nũ in pri
cipio & dicitur. נאלח Neelach. Iob. 15. quanto magis. abo
minabilis & inutilis hõ. & ps. 13. oĩes declinauerũt simul
inutiles facti sũt. ps. 52. vbi eadẽ Verba habentur.

Jnutilis. אלח vlay. si forte. forte. forsitam. De quo vide supra in di
ctione. אולי vlay cũ littera vau i pria syllaba. itẽ.
Fors. אלי Eli. i. plãge. de quo vide supra. in dictõe. אלל Alal.
Cauda. alya. cauda. vt leuit. 3. adipẽ & caudã totã cũ renib9
Idolum. אלל elil. idolũ. siue demõ. de q̃ vide supra. idictõe אלל alal
Manipulos ligare. אלם Alã. facere mãipulos vl' manipl'os ligare. vt Ge. 37.
Manipulus. אלמה Putabã nos manipl'os ligar e i agro. Inde אלמה Alũ
Manipulus. manipulus. Genũ. 37. & Quasi consurgere manipulũ
Mutis esse Obmutescere. אלם meũ & stare. & in plurali. אלמים Alũmim. Secundũ termi
nationẽ masculinorũ vl' אלמות Alumoth. secundũ termina
tionẽ femininorũ: eodẽ libro et cap. vbi supr. Itẽ. אלם alam
Mutus. obmutescere mutũ eẽ. ps. 30. muta fiant labia dolosa. & ps
38. Obmutui & humiliat9 sũ. & i eodẽ. obmutui et nõ ape
rui os meũ. Esa. 53. Et quasi agn9 coram tõdente se. obmute
scit. & inde. אלם Ilem. siue. אלם Elem. i. mutus. siue muta. vt
Muta. Genũ. 4. Quis fabricat9 ẽ mutũ. ps. 37. Sicut mut9 nõ ape
riẽs os suũ. & i titulo psalmi. 55. vbi dicitur In finẽ p populo. qui a factis lõge factus ẽ: in tituli inscriptiõe ipi dauid. p
Muti. quo beatus Hieronimus in psalterio iuxta hebraicã veri
tatẽ trãstulit. victori p colũba muta: eo quod pcul abierit
dauid humilis & simplex. & in plurali. אלמים Hemim. i.
Atiq; Sed. muti. Esa. 56. canes muti nõ valẽtes latrare vidẽtes vana.
Aliquin. Itẽ אלם vlam. siue אולם vlam. vere. vtiq;. sed. alioquĩ verũta
Utinam. mẽ. Numeri. 14. viuo ego & implebitur gl'ia dñi vniuersa
terra. vbi premittitur in hebreo dictio vlã. f. vere siue vtiq;
viuo ego. Iob. 1. sed extẽde manũ tuã: & tãge cũcta q̃ possi
det. et i eodẽ. 2. alioquĩ mitte manũ tuã et tãge os eius & car
nẽ. et in eodẽ. 11. Atq; vtinã deus loqueretur tecũ. et in eo
dem. 13. Prius vos ostẽdẽs fabricatores mẽdacii. p quo he
Atiq; Sed. אלם le. Et vere siue vtiq; vos fabricatores mẽdacii. ps. 58. Si ve
re vtiq; iustitiã loqmini. vbi põitur. אלם Elem pro. אלם V
Porticus. Vestibulũ. lam: Sigñat ẽt אלם Vlam. siue אולם Vlam porticũ siue vesti
bulum. 3. Reg. 6. Et porticus erat ante templũ vigínti cubi
torũ. &. ps. 52. Et firmamentũ in plagis corũ. pro quo bea
tus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ trans
tulit. & firma sint vestibula corũ. Ezech. 40. & mẽsus ẽ ve
stibulũ porte octo cubitorũ. & in eodẽ vestibulũ aũt porte
erat intrinseco. et in plurali אלמים clamim. secũdũ termina
Vestibula. tionẽ masculinorũ. siue אלמות clamoth. Secundũ termina
tionẽ femininorũ vt in eo. 40. sil' aũt erãt & i vestibulis fe
nestre p gyrum. et in eo. & vestibula in circuitu Item. אלמן
Viduatus. Alman. viduus siue viduatus vt. Hiere. 51. Non fuit vidua
tus israel & iuda a dño deo suo. & in gene. feme. אלמנה Al
Vidua. mana. i. vidua. vt Genũ. 38. esto vidua in domo patris tui. &
Viduus. Esa. i. Defendite viduã. et in plurali. אלמנות Almanoth. ps.
Vidue. אלמת 65. patris orphanorũ et iudicis viduarũ. Thren. 5. matres
Viduitas. nostre q̃si vidue. et ide. אלמן Almon. i. viduitas vt. Esa. 47.
Et venient tibi hec duo subito in die vna sterilitas et vidui
Viduitas. אלמנות tas. et hoc idẽ sigñt. אלמנות Almenuth. vt Genũ. 38. que de
positis viduitatis vestibus assũpsit theristrum. Esa. 54. Et
opprobrii viduitatis tue nõ recordaberis amplius. & inde
Edes scilz destructe. אלמנות domus siue palatia iam destructa dicuntur metaphorice
Almanoth. vt Esa. 13. & respõdebũt vlule i edibus
Ille. corum. Itẽ. אלמני Almoni. i. ille cuius nomen tacetur in scri
ptura: et deriuatur a supradicta dictiõe אלם Alam q̃ signifi
cat obmutescere. Ruth. 4. declina paulisp. et sede hic vocãs
cũ noĩe suo. &. 4. Reg. 6. in loco illo et illo ponam9 iĩidias
Elon. siue. אלין Alon quercus. Gene. 35. Et sepul
אלן אלון ta ẽ ad radices bethel subter quercũ & appellauit no
men loci illius quercus fletus. & in plurali. אלנים Alonim
אלני siue. אלני Alone. vt Amos. 2. et fortis ipse quasi quercus. &
Quercus. zacha. 11. Vlulate quercus basan. significat etiã cõuallẽ siue
Cõuallis. locũ in quo sunt multe quercus & alie arbores. vt Genũ. 12.
Et vsq; ad cõuallẽ illustrẽ. & in eodẽ. 18. Appuit aũt ei dñs
אלן in cõualle mãbre. Itẽ. אילנא Ilan. siue אילנא ilana. in lingua
chaldaica significat arborẽ. Dañ. 4. Et ecce arbor i medio
terre. Et in eodem. Succidite arborem.

Mille. אלף Elef. mille. vt Genũ. 20. Ecce dedi mille argẽteos fratri
tuo. Nu. 31. Mille viri de singulis tribubus eligantur.
Canti. 4. Mille clypei pendẽt ex ea. Et in eo. 8. Mille tui
pacifici. & i plurali. אלפים Alaphim. siue אלפי Alphe. i. mil
אלפים lia siue milleni. vt Exo. 34. Qui custodis misericordiã in
אלפי millia. & Dan. 7. Millia milliũ ministrabãt ei: et cum regit
Millia. post se gtm̃. dicitur. אלפי Alphe. vt Iob. 1. Fuit possessio
eius septẽ millia ouiũ: & tria millia camelorũ. ponitur etiã
singulare pro plurali: videlicet qñ precedit alius numerus
minor. dũmodo excedat numerũ denariũ. vt Exo. 12. fexcẽ
ta fere millia peditũ. & Nu. 25. Et occisi sunt viginti q̃ttuor
millia. vbi in hebreo ponitur mille in singulari p millia in
plurali. Accipitur etiã pro familia in q̃ est hoim multitudo
Familia. אלפה vt Iudi. 6. Ecce familia mea minima est in manasse. & pro
Duo millia duob9 millibus tm̃ dicitur אלפים Alphaim. vt Esdrẽ. 2. Filii
feros duo millia. et in eodẽ. Fili beguay duo millia qnq̃gin
מאליות ta sex. & inde. מאליות Maliphoth. i. ea q̃ in millibus multi
Fetose. plicata sunt. vt. ps. 143. Oues eorũ fetose. pro quo btus Hie
ronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ transtulit. pe
In millib9. אלף cora nostra in millib9. Itẽ. אלף Alaph. docere siue discere
Docere. Discere. Iob. 18. docuit iniquitatẽ tuã os tuũ. Et in eodẽ. 35. Tace &
docebo te sapientiã. Proue. 22. Ne forte discas semitas eius.
et aliq̃n scribitur sine aleph. vt Iob. 35. Qui docet nos sup
מלפנו iumẽta terre. vbi põitur. מלפנו Malephẽnu. pro מאלפנו ma
Dic. alephẽnu. & inde. אלוף Alluf. i. dux: siue doctus. aut doctor
מאלפנו vl' magister. Genũ. 36. Dux themã. Dux omar. Dux sephua.
Dux. Magister. אלוף Ps. 54. Dux meus & notus meus. pro quo hebrei legũt: do
ctor vel magister meus & notus me9. Prouer. 2. Que reliqt
Princeps Federati. ducẽ pubertatis fue. et in eodẽ. 16. Et verbosus separat prin
cipes. i. duces. Ponitur ẽt pro federatis. vt in eodẽ. 17. Qui
אלוף aũt altero sermõe repetit separat federatos. Et inde agnus
Mãsuetus qui precedit gregẽ: & est dux aliorũ. dicitur. אלוף Aluph.
pro quo btus Hieronymus traduxit mãsuetũ. Hiere. 11. Et
ego quasi agnus mãsuetus qui portatur ad victimã. significi
cat ẽt bouẽ vel taurũ aut armentũ. et inuenitur tm̃ in nũero
אלופי plurali. f. אלופי Aluphe. siue. אלפים Alaphim. vt Ps. 143.
אלפים Boues corũ crasse. & Esa. 30. Et tauri tui & pulli asinorũ q
Boues. operãtur terrã. Deu. 7. Oleo & armẽtis gregib9 ouiũ tuarũ
Tauri. Hirmẽta. et in eodẽ. 28. Greges armẽtorũ tuorũ & caule ouiũ tuarũ.
אלץ Alas. molestare siue angustiare. vt Iudicũ. 16. Cumq;
Molestare moleſta esset ei: & per multos dies iugiter adhereret
spaciũ ad quietẽ nõ tribuẽs. pro quo hebrei legũt: cũq; mo
lesta esset ei verbis suis per singulos dies; & angustiasset eũ.
et solum inuenitur in predicto loco.

אלקום Alcũ. verbũ cõpositũ ẽst. ab. אל Al. quod significa
nõ resistẽs cat neq; siue nõ. & קום Cũ. quod significat cõsur
gere siue resistere. Prouer. 30. Neq; ẽ rex qui resistat ei. pro
quo heb. legũt: et rex nõ cõsurget cũ eo: siue nõ resistet ei.
q̃ ẽ idẽ cũ litta nostra. põt ẽt legi sic. f. & rex cui nẽo resistet:
אם Im. si: siue. nũ: nũquid. cum: vl' quãdo. Genũ. 4. Si bene
Si. egeris recipies. & Exo. 1. Si masculus fuerit interficite
eum: si femina reseruate. Threñ. 3. Quia si abiecit & misse
rebitur. ponitur etiam pro siue vt Exo. 19. Siue iumentum
Siue. fuerit siue homo non viuet. Eccl. 12. Siue bonũ siue malum
sit. Item ponitur pro. an. vt Genũ. 24. Vtrum prosperum

Bn. iter suum feciſſet deus an non. Exo. 17. Eſt ne deus in nobis an non. & quando cõponitur cum iſta littera. ה ha et dicitur. הַאִם. Haim tũc ſignificat num ſiue nũquid. vt Nume. 17. Num vſq; ad internicionẽ delendi ſum⁹. & Iob. 6. Ecce non eſt auxiliũ mihi in me. pro quo hebrei legunt nũquid non eſt auxilium meũ in me. ponitur etiã pro cum vel quãdo. vt Nu. 36. Cum iubileus. i. quinquageſimus ann⁹ adueneritֽ. & qñ iungitur cũ iuramẽto tũc ponitur pro negatiõe vt. p̃s. 88. Semel iurauí in ſcõ meo ſi dauid mentiar. i. q nõ mẽtiar. &. p̃s. 95. Vt iurauí in ira mea: ſi introibũt in requiẽ meam. et p̃s. 131. Sicut iurauit dñio votũ vouit deo iacob: ſi introiero in tabernaculũ domus mee. Et cum cõponitur cũ hac ſyllaba ו ve. & dicitur. וְאִם Veim. tunc ſignificat et ſi. quod ſi. ſin autẽ. ſi aũt. Exo. 20. quod ſi dixerit ſeruus dñio meo. & in eodẽ. Si autẽ filio ſuo deſponderit eã. Nu. 16. Sin autem nouã rem fecerit dñs. et cum preponitur ei dictio. כִּי אִם Ci im tunc ambe dictiões aliquando ſignificãt niſi vel ſed. vt. Geñ. 32. Non dimittam te niſi benedixeris mihi. & p̃s. 1. Sed in lege dñi volũtas eius. et quando premittitur ei dictio. עַד Ad. que ſignificat vſq; tũc ambe dictiones ſignificãt quoadu ſq; ſiue donec. vt Gene. 24. Non comedã: donec loquar ſermones meos. habet etiã alios modos ſignificandi qui poſſunt reduci ad ſupradictos. Item. אֵם Em. Mater. vt Geñ. 3. Mater cunctorũ viuentiũ. &. Exo. 20. honora patrem tuũ & matrem tuã. ponitur etiã pro biuio vel capite viarum. vt Eze. 21. Stetit enim rex babylonis in biuio in capite duarũ viarũ. accipitur etiã pro familia vel populo. vt. 2. Regũ. 20. Et tu vis ſubuertere ciuitatem: & euertere matrem in iſrael. & in plurali. אִמּוֹת imoth. i. matres. vt Thren. 2. Matribus ſuis dixerũt. Dicitur etiã. אִמּוֹת Vmmoth. Secundũ terminationẽ femĩnorũ. ſiue. אִמִּים Vmmim. ſecũdũ terminationẽ maſculinorũ & ſignificat tribus aut gentes vel populos. vt Geñ. 25. Duodecim principes tribuũ ſuarũ. &. Ps. 116. Laudate eũ oẽs populi. Et in ligua chaldaica dicitur. אִמְּתָא Vmma. Dañ. 3. Et oĩs populus & trib⁹ et lingua. & in plurali. אִמְּיָא Vmmaia. vt in eodẽ. vobis dicitur populis tribub⁹ & linguis. et inde dicũt aliqui q deriuatur. אַמָּה Amma. i. cubitus de quo vide in dictione ſequenti.

אֵם Mater.

אִמּוֹת Matres

אִמִּים Tribus. Populi

אַמָּה Tribus

אַמְּיָא Tribus

אַמָּה Cubitus.

אַמָּה Ancilla Famula

אַמָּהוֹת Ancille.

Cubitus.

אַמָּה Ama. famula: vel ancilla: aut cubitus. Geñ. 21. ciice ancillã hanc & filiũ eius. non enim heres erit filius ancille. Exo. 2. Miſit vnam e famulabus ſuis. & in plurali. אַמָּהוֹת Amahoth. vt Gen. 20. Sanauit deus abimelech et vxorem ancillaſq; eius. Et Naũ. 3. Et ancille eius gementes. ſignificat etiã predicta dictio cubitũ. Geñ. 6. Et in cubito cõſumabis ſũmitatẽ eius. Exo. 26. Et cubitus ex vna parte pẽdebit. Hiere. 51. pedalis preciſiõis tue. pro quo hebrei legunt. cubitus. i. mẽſura auaricie tue ſiue preciſionis tue. Et in plurali. אַמּוֹת Ammoth. Deu. 3. Nouẽ cubitos habens longitudinis. et in numero duali. אַמָּתַיִם Amathaim. i. duo cubiti. Exo. 25. Longitudo habebat duos & ſemis cubitos. et in lingua chaldaica in plurali dicitur. אַמִּין Ammin. i. cubiti. Dañ. 3. Latitudine cubitorũ ſex.

אַמּוֹת Cubiti.

אַמָּתַיִם duo cubiti

אַמִּין Cubiti.

אָמַל Imbecille ſeu infirmũ eſſe.

אֻמְלַל Infirmari

Imbecill.

אָמַל Amal. Deficere. infirmũ ſiue imbecillem eſſe. Eze. 16. In quo mũdabo cor tuũ. pro quo hebrei legũt. q̃ imbecille ſiue infirmũ factũ eſt cor tuum. Tamen ſi illa littera aleph: que ponitur in principio illius dictiõis eſt prime perſone futuri tẽporis & non eſt de ſubſtantia dictionis Tunc poteſt eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. Inde. אֻמְלַל vmlal. per duplicẽ lamed. i. infirmus ſiue imbecillis factus eſt: aut defecit: vel defertum eſt. vt. 1. Regũ. 2. Et que multos habebat filios infirmata eſt. et Neemie. 4. quid iudei faciũt imbecilles. Et. Pſ. 6. Miſerere mei domine quoniam infirmus ſum. Eſa. 24. Infirmata eſt vitis. Et in eodem. Et infirmata eſt altitudo populi terre. Hiere. 15. infirmata ẽ: que peperit ſeptem. Eſa. 16. Quonĩa ſuburbana eſebon deſerta ſunt. Et ſcribitur aliq̃n cũ vau. in prima ſyllaba.

Deſertũ eſt

אָמַן Credere.

תַּאֲמִין Credere.

אָמַן Aman. Credere. fidelem eſſe. ſtabilẽ eſſe. permanere. Geneſis. 15. Credidit Abraam deo. vbi ponitur הָאֶמִין Heemin. quod eſt verbum tertie cõiugationis. Et Exo. 4. Non credent mihi. Et in eo. Vt credãt inquit quod apparuerit tibi dñs. Et in eo. Si non crediderint inquit tibi Et in eo. Credent verba ſigni ſequẽtis. et in eodem. 14. Et crediderũt dño. p̃s. 26. Credo videre bona dñi. Et. p̃s. 115. Credidi propter qd locutus ſum. p̃s. 77. Nec fideles habiti ſunt in teſtamẽto eius. Significat etiã ſtabilem eſſe. aut permanere. vt Iob. 4. Ecce qui ſeruiunt ei non ſunt ſtabiles. et Eſa. 7. Si nõ crediderit̃is non permanebit̃is. vbi ſiis dictio ponitur pro pmanebitis ſicut pro crediderit̃is. inde. אֱמוּנָה Emuna. i. fides. credulitas. veritas. ſtabilitas. Indeficiens. 4. Reg. 12. Sed in fide tractabant cam. p̃s. 32. Et omnia opera eius in fide. Eſa. 11. Et fides cinctorii renum eius. Et oſee. 2 Sponſabo te mihi in fide. Item ponitur pro veritate. vt p̃s. 35. Et veritas tua vſq; ad nubes. p̃s. 118. Et in veritate tua humiliaſti me. Et in eodẽ. omnia mãdata tua veritas. Significat etiã ſtabilitatẽ vel firmitatẽ. vt. Exo. 17. Et factũ eſt vt manus illius non laſſarẽtur. i. non deficerẽt: ſed eſſent ſtabiles pro quo in hebreo eſt. Et fuerũt manus eius veritas ſiue ſtabilitas. Et idẽ ſignificat. אֳמָנִים Omen. et in plurali. אֳמָנִים Emunim. i. veritates. ſiue fideles aut veraces. p̃s. 11. Quoniam diminute ſunt veritates a filiis hominum. & inde. נֶאֱמָן neeman. i. fidelis. verax. ſtabilis; indeficiens. Nu. 12. Qui in omni domo mea fidelis ẽ. 1. Reg. 2. Et ſuſcitabo mihi ſacer dotem fidelẽ. 2. Reg. 7. Et fidelis erit dom⁹ tua et regnum tuũ vſq; in eternũ. 3. Reg. 11. Et ſuſcitabo tibi domũ fidelẽ. Iob. 12. Mutans labiũ veracũ. Eſa. 33. Aque eius fideles. i. ſtabiles ſiue indeficiẽtes. Hiere. 15. Facta eſt mihi quaſi mẽdacium aquarũ infideliũ. pro quo in hebreo eſt. Aquarum que nõ ſunt fideles. i. que nõ ſunt ſtabiles. Et in lingua chaldaica dicitur. מְהֵמָן Meheman. i. fidelis. Daniel. 2. Et fidelis interpretatio eius. Et inde. אָמָן Emun. i. fides ſiue credulitas. Deut. 32. Et infideles filii. pro quo in hebreo eſt filii in quibus non eſt fides: ſiue credulitas: aut veritas. Et inde. אָמֵן Amen. quod eſt aduerbium affirmandi. vt Deut. 27. Et reſpõdebit omnis populus amen. & in eodẽ. & dicet oĩs populus amen. et Eſa. 65. Benedicetur in deo amen. Et in hebreo in hoc loco amen eſt genitiui caſus. interptatur aũt amen. vere ſiue fideliter. aut fides. ſiue veritas. vnde Apocalypſis. 3. dicitur. Hec dicit amẽ teſtis fidelis & ver⁹. et inde. אָמְנָם Omnam. Siue. אָמְנָם Vmnam. i. vere. vtiq;. Gen. 18. Num vere paritura ſum anus. Et idem ſignificat. אָמְנָה omna. vt Geñ. 20. Alias autem & vere ſoror mea eſt. Item. אֹמֵן Omen. i. Alumnus. nutrici⁹ vel nutrix. vt Nu. 11. Sicut portare ſolet nutrix infantulũ. Eſter. 2. Qui fuit nutricius filie fratris ſui ediſſe. Eſa. 49. Et erunt reges nutricii tui. Item. אָמָן Amman. Artifex. ſiue opifex. Canti. 6. Que fabricata ſunt manu artificis. Item. אָמוֹן Amon. i. multitudo quaſi. הָמוֹן Hamon. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine trãſtulit nabuzardan prĩceps militie.

Fidelis.

Verax. Stabilis indeficiẽs.

מְהֵמָן Fidelis.

אָמָן Fides.

אָמֵן Amen.

אָמְנָם Vere

אָמְנָה Vere

אֹמֵן Nutrix. Nutricius

אָמָן Artifex.

אָמוֹן Multitudo.

אָמַץ Superare Affirmare Cõfortare

אָמַץ Amas. Prevalere. ſuperare. firmare. vel roborare. confortare. Roboratũ vel robuſtum eſſe. ſiue viriliter agere. Geñ. 25. Populuſq; populũ ſuperabit. Deut. 2. Et offirmauerat cor illi⁹. i. cõfortauerat ſiue roborauerat cor illius. Iob. 4. Et genua trementia confortaſti. p̃s. 26. Et confortetur cor tuũ & ſuſtine dñm. Et. p̃s. 141. Quia cõfortati ſunt ſup me. Ruth. 2. videns ergo noemi q̃ obſtinato

ruit animo decreuiſſet ſecum pergere. pro quo hebrei legunt. Et vidit q̃ ipſa confortabatur ad eundum ſecum. 3. Reg. 12. Porro rex roboam feſtinus aſcendit currum. Pro quo hebrei legunt. porro rex roboam confortatus eſt vt aſcenderet currum. Sed beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum in locis predictis. Prouer. 8. Quando ethera firmabat ſurſum. & Zach. 12. Confortentur mihi habitatores ieruſalem in domino deo ſuo. Iob. 16. Roborarẽ vos in ore meo Iof. 1. Et eſto robuſtus valde. & in eodem. & virtiliter age. in de

Firmare.

Roborare. Robuſtum eſſe.

אַמִּיץ Fortis. Robuſtus.

מְאֻמָּץ מְאֻמָּצִי Robuſti.

אָמוּץ Fortis.

אַמִּיץ Amis. ideſt fortis vel robuſtus. Iob. 9. Sapiens corde & fortis robore. Amos. 2. Robuſtus corde inter fortes nudus fugiet in die illa. Et aliquando ſcribitur cum littera mem in principio & dicitur. מְאַמִּיץ Meames. vt Prou. 24 Et vir doctus robuſtus & validus. cuius plurale מְאֻמָּצִי Maamaſſe. ponitur. Iob. 36. vbi dicitur. Et omnes robuſtos fortitudine. & inde אָמוּץ Amus. ideſt fortis. vt Zach. 6. In quadriga quarta equi varii & fortes. & dicunt hebrei q̃ in hoc loco ſignificat ſubruſſos vel rubeũdos. Alii vero dicunt q̃ in predicto loco accipitur pro equis qui ſunt coloris cineris.

אֲמַר Dicere.

לֵאמֹר Dicens.

Ad dicẽdũ

אֲמַר Amar. dicere. loqui. precipere. cogitare. eligere; ſiue exaltare. Geñ. 1. Dixitq; deus fiat lux. Et in eo. Dixit quoq; fiat firmamentum. Et in eo. 4. Dixitq; cayn ad abel fratrẽ ſuum. Ps. 148. Quia ipſe dixit & facta ſunt. Exo. 5. Hec dicit dominus deus. & inde. לֵאמֹר Lemor. ideſt ad dicendum: pro quo in tranſlatione noſtra communiter ponitur dicens. vt Exo. 40. Locutuſq; eſt dominus ad moyſen dicens. pro quo hebrei legunt. Locutuſq; eſt dominus ad moyſen ad dicendum ſcilicet: filiis iſrael vel aliis. Nam illud lamed quod ponitur in principio dictionis communiter ponitur pro ad: quando preponitur gerundio vel infinitiuo vt לַעֲשׂוֹת Laaſoth. ad faciendum. לֶאֱסֹר Leeſor. ad alligandum. vt. Ps. 149. Ad faciẽdam vindictam in nationibus. & in eodem alligandos reges eorum in compedibus. ponitur etiam לֵאמֹר Lemor pro verbo inperſonali ideſt dicitur. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit vulgo dicitur. Hiere. 3. Vulgo dicitur. ſi dimiſerit vir vxorem ſuam. Et aliquãdo ſcribitur ſine aleph. vt. 2. Reg. 19. Et amaſe dicite. vbi ponitur. תֹּמְרוּ Thomru. pro תֹּאמְרוּ Thomru. Et. p̃s. 136. Quia dicitis in cogitatione. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Quia contradicent tibi ſcelerate: quod magis conſonat cum hebreo. vbi ponitur יֹמְרוּכִי iomrucha pro יֹאמְרוּכִי iomrucha. & inde

לֵאמֹר Dicitur.

Contradicere.

אֹמֶר אִמְרָת Verbum. Eloquium

אֲמָרִים אֲמָרוֹת Verba. Eloquia.

אֲמַר Precipere.

אֹמֶר ómer ſiue אִמְרָת Imrath. ideſt verbum vel eloquiũ. vt Ps. 18. Non ſunt verba neq; ſermones. & Ps. 147. Qui emittit eloquium ſuum terre. & in plurali. אֲמָרִים Amarim ſiue אִמְרֵי imrẽ. aut אֲמָרוֹת Amaroth. ideſt verba ſiue eloqua. Iob. 6. Et in ventum verba profertis. Et p̃s. 11. Eloqa domini eloquia caſta. Prouer. 1. Ad intelligendum verba prudentie. Et ẽt ſupradicta dictio אֲמַר Amar. ponitur pro pcipere. vt Geñ. 3. Cur precepit vobis deus vt non comederetis ex oĩ ligno paradiſi. & Eſter. 6. Iuſſitq; ſibi afferri hiſtorias. & Iob. 9. Qui pcipit ſoli & nõ oritur. Et in eo. 37.

מַאֲמָר Precipit. Verbum.

מַאֲמָר Precipit niui vt deſcendat in terrã. & inde מַאֲמָר Maamar. ideſt verbũ ſiue preceptũ. vt Eſter. 2. Quidquid eni ille pcipiebat obſeruabat eſter. Pro quo in hebreo habetur. verbũ ſiue pceptũ mardochei faciebat Eſter. Itẽ אֲמַר Amar. ſignificat cogitare vel putare: q̃ eſt dicere in corde. vt. Iudi. 15. putaui q̃ odiſſes eã. Et i eo. 20. putauerũt ſolito more cedere. 4. Reg. 5. Putabã q̃ egrederetur ad me. 2. Reg. 21. nt ſus eſt pcutere dauid. pro quo he. le. dixit. ſ. in corde ſuo ſiue cogitauit percutere dauid. & Eccl's. 2. Dixi ergo in corde meo. Itẽ ponitur pro exaltare ſiue eligere. vt Deut. 26.

אֲמַר Putare.

Cogitare. Eligere.

Dñm elegiſti hodie. Et in eo. en dominus elegit te hodie: vbi ponitur הֶאֱמִיר Heemir: quod eſt verbum tertie coniugationis. Et dicunt hebrei q̃ ſignificat exaltare. Et inde ille ramus qui eſt in ſummitate arboris dicitur אֲמִיר Amir vt Eſa. 17. Et ſicut excuſſio olee duarum vel trium oliuarũ in ſummitate arboris. pro quo hebrei legunt. ſicut ramus. ſ. illius qui eſt in ſũmitate arboris. Et in eo. ponitur pro ſegete. vbi dicitur: ſicut aratra & ſegetes que derelicta ſunt a facie filiorum iſrael. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. ramum ſiue virgultum. de quo vide etiam infra in dictione חָרַשׁ Charas. Item ponitur pro ſuperbire. vt Eſa. 61. Et in gloria eorum ſuperbietis vbi ponitur תִּתְיַמְּרוּ thithiamarũ ſine aleph: ſicut in aliquibus locis ſupradictis. Itẽ אֲמַר Imar in lingua chaldaica ſignificat arietem ſiue hedũ Eſdre. 6. Et hedos in holocauſta.

אֲמִיר Arbor.

Ramus. Seges.

תִּתְיַמְּרוּ

אֲמַר Aries.

אֶמֶשׁ Heri.

אֶמֶשׁ Emes. heri. nocte preterita. Geñ. 19. Ecce dormiui heri cum patre meo. Et in eodem. 31. Sed deus patris tui heri dixit mihi. Et in eo. Reſpexit dominus & arguit te heri. Et accipitur ibi heri pro nocte preterita. nã premittitur in textu, Viditq; in ſomnis dicentem ſibi dominum. Pro quo in hebreo habetur: & venit de⁹ ad labaſyrum in ſomno noctis.

אֱמֶת Veritas. Verus.

אֱמֶת Emeth. veritas. verus. Geñ. 47. Et facias mihi miſericordiam & veritatem. 3. Reg. 10. Verus eſt ſermo quem audiui in terra mea. Iof. 2. Detis mihi verum ſignũ. 4. Reg. 20. Fiat tantum pax & veritas in diebus meis. Ps. 18. Iudicia domini vera. Ps. 84. Veritas de terra orta eſt.

אַמְתַּח Saccus.

אַמְתַּח Amthach. ſaccus. vt Geñ. 44. Imple ſaccos eorum frumẽto quantum poſſunt capere: & pone pecuniam ſingulorum in ſummitate ſacci.

אָן Quo.

אָן An. quo. aduerbium iterrogandi loci vel temporis. vt. 1. Reg. 10. Quo abiſti. & Iob. 8. Vſq; quo loqueris talia.

אָנָא Obſecro. O

אָנָא Anna. Aduerbium obſecrandi vel rogandi. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit obſecro. vt Geñ. 50. Obſecro vt obliniſcaris ſcelerum fratrũ tuorum. & Ps. 117. O domine ſaluum me fac: o domine bene proſperare. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. O domine ſalua obſecro. obſecro domine proſperare obſecro. & aliquãdo ſcribitur. אָנָּה Anna cum he in fine loco aleph. vt. Ps. 115. O domine libera animam meam. & in eo. O domine quia ego ſeruus tuus. vbi beatus Hieronymus etiam tranſtulit obſecro: ſicut in ſupradicta dictione. & Exo. 32. Obſecro peccauit populus iſte petrñ maximũ.

אָנָּא O

Obſecro.

אָנָּא Ana. in lingua chaldaica eſt pronomen prime perſone & ſignificat ego. Dañ. 4. Ego Nabuchodonoſor quietus eram in domo mea.

אָנָּא Ego.

אָנְבָא Fructus.

אָנְבָא Inba. In lingua chaldaica ſignat fructũ. Dañ. 4. Et fructus eius nimis. Et in eo. Et diſpgite fruct⁹ eius.

אָנָה Quo.

אָנָה Ana. quo. aduerbium interrogandi loci vel tpis. huc & illuc. quoq̃. vt Ps. 12. Vſq; quo domine obliuiſceris mei in finẽ: vſq; quo auertis faciẽ tuam a me. Et in eo. Vſq; quo exaltabitur inimicus meus ſuper me. & Ps. 138. Quo ibo a ſpiritu tuo: & quo a facie tua fugiã. & Canti. 5. Quo abiit dilectus tuus. & qñ duplicatur ſupradicta dictio: ſignificat. huc. & illuc. ſiue quoq̃. vt. 3. Reg. 2. Et nõ egredieris inde huc atq; illuc. Et in eo. Quacunq; die egreſſus fueris huc & illuc ſcito te eſſe moriturũ. &. 4. Reg. 5. Nõ abiit ſervus tuus quoq̃. eſt ẽt aduerbium obſecrandi vel rogandi vt ſupra dictũ eſt. Item אָנָה Ana. lugere. contriſtari ſiue meſtũ eſſe. vt Eſa. 3. Et merebunt atq; lugebunt porte eius. Et in eodem. 19. Et merebunt peccatores. Et inde. תַּאֲנִיָּה Thaaniia & אֲנִיָּה. Aniia. ideſt luctus & meror: ſiue triſtitia. vt Thren. 2. Et repleuit in filia Iuda humiliatum & hu-

Huc illuc.

Quoq̃.

אָנָה Lugere. Merere.

תַּאֲנִיָּה אֲנִיָּה Humiliatũ

Luctus meror.

אֲבָה Casu accidere. Occasionẽ quærere.

תַּאֲנָה Occasio.

אֲנִי Ego.

אֲנִי Ego Nos

אֲנִי Nauis.

אֳנִיָּה Classis. Nauis.

אֳנִיּוֹת Naues.

אֲנָךְ Litum.

Crulla cementarij.

Stannum

אֲנִי Ego.

miliatam. Pro quo he.le. & repleuit siue multiplicauit in filia iuda luctum & merorem vel tristitiã. Item אֲבָה ina. fortuitu vel casualiter accidit: siue occasionem quesiuit. vt Exo. 21. Qui autem non est insidiatus: sed deus illum tradidit in manus eius. 4. Reg. 5. Animaduertite & videte q̃ occasiões querit aduersum me. Et inde תְּאֲנָה thoana. idest occasio. vt Iudi. 14. Et quereret occasiones cõtra philistiim. Hiere. 2. in desiderio anime sue glutiuit ventũ amoris sui: nullus auertet eam. pro quo hebrei legunt in desiderio aie sue glutiuit ventum occasionis sue: quis auertet eam: siue occasiõem eius quis auertet. Nomina enim hebraica sunt indeclinabilia: vt supra dictum est. Item אֲנָה Ana in lingua chaldaica significat. ego. vt Dañ. 5. Porro ego audiui de te q̃ possis obscura interpretari.

אֲנִי Ego.

אֲנִי Nauis.

אֳנִיָּה Classis.

אֳנִיּוֹת Naues.

אֲנָךְ Litum.

Crulla cementarij.

Stannum

אֲנִי Ego.

אֲנַחְנוּ Nos.

נַחְנוּ Nos.

אֲנִי Nauis.

אֳנִיָּה Classis.

אֳנִיּוֹת Naues.

אֲנָךְ Litum.

Crulla cementarij.

Stannum

אֲנָכִי Ego.

אֲנַחְנוּ Nos.

נַחְנוּ Nos.

אֲנִי Ego.

אֲנַחְנוּ Nos

אֲנִי Nauis.

אֳנִיָּה Classis.

אֳנִיּוֹת Naues.

אֲנָךְ Litum.

Crulla cementarij.

Stannum

אֲנָכִי Ego.

אֲנָן Illi.

אֲנָן Illi.

אֲנָנָה Ingemiscere.

Hemere.

אֲנָחָה Suspirũ.

Hemitus. אֲנָחוֹת Hemitus.

אֲנַחְנוּ Nos.

נַחְנוּ Nos.

אֲנִי Ego.

אֲנַחְנוּ Nos

אֲנִי Nauis.

אֳנִיָּה Classis.

אֳנִיּוֹת Naues.

אֲנָךְ Litum.

Crulla cementarij.

Stannum

אֲנָכִי Ego.

אֲנָן Illi.

אֲנָנָה Ingemiscere.

Hemere.

אֲנָחָה Suspirũ.

Hemitus. אֲנָחוֹת Hemitus.

Tamen. Etenim. Quãto magis.

eodem. Attamen etiã cum essent in terra hostili nõ penitꝰ abieci eos. Ps. 96. Etenim correxit orbẽ terre: qui nõ cõmouebitur. Iob. 4. Quantomagis hi qui habitant domos luteas. Et qñ preponitur ei lĩa he & dicitur. הַאַף Haaph. tunc est aduerbiũ interrogandi: vel dubitandi. pro quo in translatione nr̃a ponitur nunquid. vt Geñ. 18. Nũquid perdes iustũ cũ impio. Sed hebrei legunt: nunquid ẽt perdes iustũ cũ impio: & qñ iũgitur ei hec dictio. יְ chi. & dicitur אַף כִּי Aph chi. tunc significat. itaqꝫ. siue quantomagis. vt Geñ. 3.

Aduerbium interrogandi. Cur. Itaqꝫ.

Cur precepit vobis deus vt nõ comederetis ex oĩ ligno paradisi. Pro quo aliqui hebrei legũt. Itaqꝫ precepit vobis deus vt non comederetis ex omni ligno paradisi. Translatio chaldaica trãstulit vere. & quesitiue. q.d. Es ne verũ quod precepit vobis deus vt nõ comederetis ex omni ligno paradisi. Sed cõmuniter significat quãtomagis. vt. 3. Reg. 8. Quãtomagis dom⁹ hec quã edificaui tibi. & Iob. 25. Quã tomagis homo putredo & filius hominis vermis. Et in eo. 9. Quantus ergo sum ego vt respondeam ei. Pro quo hebrei legunt. Quantomagis vt ego respondeam ei. Prouer. 11. Si iustus in terra recipit: quantomagis impius & peccator. Item אַף Aph. idest ira vel furor. Iob. 36. Simulatores & callidi prouocant iram dei. Ps. 6. Domine ne in furore tuo arguas me. & Ps. 77. Et ira dei ascendit super eos. Ps. 94. Quia iurauí in ira mea sĩ introibũt in requiem meã. & Ps. 137. Et super iram inimicorum meorum extendisti manum tuã. Significat etiã faciem siue vultum: vt Geñ. 2. Et inspirauit in faciem eius spiraculum vite. Et in eo. 3. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. & in lingua chaldaica scribitur aliqñ cũ littera nũ in medio. Dañ. 2. Et cecidit in faciem suam. Significat etiam nares: vel nasum. vt Ps. 114. Nares habent & non odorabunt. Canti. 7. Nasus tuus sicut turris libani. Esa. 2. Quiescite vos ab homine cuius spirit⁹ in naribus eius est. & in plurali. אַפַּיִם Apaim. i. furores: vel nares: aut facies. Et cũ premittitur ei dictio אֶרֶךְ erech. idest longus: & dicitur אֶרֶךְ אַפַּיִם erech apaym. interpretatur longanimis. i. tardus ad iram. vt Ps. 102. Longanimis & multũ misericors. Et aliqñ interpretatur patiẽs: vt Exo. 34. Patiens & multe miserationis ac verax. Et econtrario qñ premittitur ei קָצַר cesar. i. curtus: vel breuis: & dicitur קְצַר אַפַּיִם Cesar apaim. tunc significat iracundũ. i. breuis vel facilis ad iram. Prouer. 14. Impatiens operabitur stultitiam. & etiam dictꝰ אַפַּיִם Apaim ponitur pro tristi vel tristitia. vt. 1. Reg. 1. Anne aũt dedit vnam partem tristis. Aphaph. circũdare. vt Ps. 17. circũdederũt me funes mortis. & Ps. 39. Qm̃ circumdederunt me mala: quorum non est numerus.

Furor. Furor. Facies. Vultus. Nares. Nasus. Furores. Longanimis Patiens. Impatiẽs Tristis. Circũdare

אַפַּר Aphad. cõstringere. astrigere. cingere. Exo. 29. Qd̃ cõstringes baltheo. & Leuit. 8. Quod astringens cingulo aptauit rationali. & inde dicitur אֵפֹד Ephod. i. superhumerale. eo quod cõstringebatur cũ rationali. vt Exo. 28. facies aũt superhumerale. Et in eo. Et stringatur rationale a nulis suis cũ anulis suphumeralis vita hyacithina vt mane at iunctura fabricata: & a se inuicem rationale & suphumerale nequeant separari. Et aliqñ ponitur in translatione nr̃a. pro baltheo: vel cingulo. vt Leuit. 8. In locis supradictis. Significat ẽt vestimentũ siue ornamentũ quoddã sic nominatũ. vt. 2. Reg. 6. Porro dauid erat accinctus ephod lineo Et recipit in fine. he vel thau. & dicitur אַפְדָּה aphuda. siue אַפֻדָּת aphudath. vt Exo. 28. Ipsa quoqꝫ textura & cũcta operis varietas erat ex auro. & Esa. 30. Et vestimẽtũ cõflatilis auri tui. vbi ponitur ꝑ vestimẽto. & ide deriuatur אַפְדֶּנוּ Apadno. Dañ. 11. Et figet tabernaculũ suũ apedno iter duo maria. pro quo in hebreo est. Et figet tabernacula apedno

cõstringere astringere. Super humerale. Baltheus. Cingulum Ephod. Lectura. Vestimẽtũ Apedno.

inter duo maria. Et dicunt hebrei quod apedno significat ornamentum suum. & sic ipsi legunt: & figet tabernacula ornamenti sui inter duo maria.

ornamẽtũ.

אָפָה Apha. coqre. vt Geñ. 19. Et coxit azyma: & comederunt. Exo. 12. Coxerunt ꝙ farinã quã dudũ de egypto cõspersam tulerant. Exo. 16. Coquite que coquẽda sunt. & cõitet accipitur pro coctione panis. Et inde אֹפֶה ophe. i. panificus siue pistor. vt Geñ. 40. Pincerna regis egypti & pistor. & in plurali. אֹפִים ophim. In eodem. Videns pistorum magister ꝙ prudenter somniũ disoluisset. Hiere. 37. Et daretur ei torta quottidie panis excepto pulmẽto. Pro q̃ he. le. Et daretur ei torta quottidie panis de vico pistorũ. & in ge. fe. אֹפוֹת ophoth. 1. Re. 8. Filias quoqꝫ vestras faciet fibi vnguentarias & focarias & panificas. Et inde מַאֲפֶה Maaphe. i. coctura: siue coctũ. vt Leuit. 2. Cum aũt obtuleris sacrificiũ coctũ in clibano. & aliqñ scribitur sine aleph & cũ tau in principio & nũ in fine. vt Leuit. 6. Offeret aũt eã calidam. & sequitur in hebreo. Coctã oblationẽ minutatim diuisam. vbi ponitur. תֻּפִינִי thũphine. in numero. plu. quia secundum hebreos duplici coctione coquebatur. Itẽ אֹפֶה Epho siue אֹפָא Epho. i. vbi. de quo vide supra in dictiõe. אֵיפֹה Epho cum iod in medio dictionis.

Apha. coquere. Coxerunt. Coquite. Pistor. Pistores. Panificꝰ. Coctum. Vbi.

אָפֵל Ophel. tenebrosũ: siue caliginosum. caligo. tenebre: aut ferotinũ. Iob. 3. Nocte illã tenebrosus turbo possideat. Et i eo. 23. Nec faciẽ meã opuit caligo. et Amos. 5. Et caligo & nõ splendor in ea. & qa caligo est cã timoris vel horroris ideo ponitur pro horrore: vt Iob. 10. vbi dicitur. Sed sempiternꝰ horror habitat. & recipit in fine. he. & dicitur. אֲפֵלָה Aphela. Prouer. 7. In noctis tenebris & caligine. & Ioelis. 2. Dies tenebrarũ & caliginis. Et quandoqꝫ recipit mem in principio. & dicitur. מָאפֵל Maaphel. vt Iosue. 24. Et posuit eo quod diu ocultatur sub terra & ẽ in tenebris. Exo. 9. Triticum & far non sunt lesa: quia serotina erant. vbi ponitur אֲפִילֹת Aphiloth. & Hiere. 2. Nunquid solitudo factus sum israeli aut terra serotina. vbi ponitur מָאפֵלָיה Maaphelia. tamen hebrei primam significationem sequentes legunt. aut terra tenebrosa vel caliginosa.

Tenebrosꝰ turbo. Caligo. Horror. Caligo. Tenebre. Serotinꝰ. Serotina. Caligo.

אֹפָן Ophan. siue אוֹפָן ophan. rota. Exo. 14. Et subuertit rotas curruũ. Et in hebreo est in numero singulari. s. subuertit rotã curruũ. Sed in hebreo aliqñ põitur singulare ꝑ plurali & ecõuerso. Esa. 28. nec rota plaustri sup cyminũ circumducetur cubit. Ezech. 1. Apparuit rota vna sup terrã. Et in eo. quasi sit rota i medio rote. Et in eo. 10. Et rotas istas vocauit volubiles audiẽte me. pro q̃ in hebreo ẽ rotã vocauit volubilẽ in auribꝰ meis. i. audiẽte me. & in plu. אוֹפַנִּים ophanim. i. rote. vt in eo. 1. Et aspectus rotarũ et opus earũ. Et in eo. Spus emi vite erat in rotis. Signat ẽt tps opportunũ vel congruum ad aliqd loquẽdũ vel operãdũ. vt Prou. 25. Mala aurea in lectis argenteis: q loqtur verbũ in tpe suo. vbi ꝑ eo quod in lĩa nr̃a est in tpe suo in hebreo ponitur. אוֹפַנָּיו Ophnau. Et in ista significatione solum inuenitur in loco predicto.

Rota. Rotæ. Opportunum. Ophnau.

אָפֵס Aphes. deficere. finiri: comsumari. complere. Geñ. 47. Quare morimur corã te deficiente pecunia. Et in eo. Si preciũ nõ habetis. Pro quo in hebreo est. Si defecit argentũ vel pecunia. Esa. 16. Finitus est pulvis. Psal. 76. aut in finẽ misericordiã suã abscindet. Pro q̃ btus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit. ergo ne compleuit vsq̃ in finem misericordiam eius. & inde. אֶפֶס ephes. idest defectus. terminus. finis. nihilum. non. sed. veruntamen. Prouer. 26. Cum defecerint ligna extinguetur ignis. Esa. 5. Agruin agro copulatis vsq̃ ad terminum loci. Amos. 6. Et respondebit finis est. Et in plurali.

Deficere. Finiri. Cõplere. Defectus. Terminus Finis.

Termini. Fines. Nihilum. Non. Absq; vlla causa. Sed. Cauc ne. Verũtamẽ

אֶפֶס Aphse. idest termini vel fines. vt. Ps. 2. Et possessionẽ tuam terminos terre. Et ps. 66. Et metuant eum omnes fines terre. Item אֶפֶס ephes. idest non siue nihilum. vt Esa. 40. Quasi nihilum & inane reputate sunt ei. Et in eodẽ. 45. Quoniam absq̃ me non est deus. & in eo. & nõ est deus absq̃ me. & in eo. 47. Et non est preter me alius. Et in eo. 52. Ecce accola veniet qui non erat mecum. et in eo. Et assur absq̃ vlla causa calũniatus est eum. pro quo hebrei legunt. Et assur pro nihilo calũniatus est eum: quod est idem sensus. Item significat. sed. verũtamen. cauc ne. vt Nu. 13. Sed cultores fortissimos habet. Et in eo. 22. Cauc ne aliud quam precepero tibi loquaris. 3. Reg. 12. Verũtamẽ quia blasphemare fecisti inimicos nomen domini. Et quia vt sit pra dictum est: significat terminum vel finem alicuius rei: Et talus est terminus vel finis corporis humani: inde dicitur. אַפְסַיִם Aphsaim. idest tali. vt Ezech. 47. Et traduxit me per aquam vsq̃ ad talos.

Finis. Nihil. Non. Absq; vlla causa. Sed. Cauc ne. Verũtamẽ

אֶפֶע Apaa. Nihil siue id quod nõ est. vt Esa. 41. Ecce vos estis ex nihilo: & opus vestrum ex eo quod non est. et solum inuenitur in predicto loco. Et cum scribitur cum littera he in fine & dicitur. אֶפְעֶה Epheh. tunc significat viperam. vt Iob. 20. Et occidet eum vipere lingua. et Esa. 30. Vipera & regulus volans.

Nihil. Non est. Vipera.

אָפַק Aphac. continere se. vel cohibere. Confortari. Geñ. 45. Rursumq̃ lota facie egressus continuit se. Et in eo. 45. Nõ se poterat vltra cohibere ioseph. & Esa. 63. Multitudo viscerum tuorum & miserationum tuarũ super me continuerunt se. Et in eodẽ. 64. Nunquid super iis continebis te domine. 1. Reg. 13. Necessitate compulsus obtuli holocaustum domino. pro quo hebrei legunt. Et confortatus sum & obtuli holocaustum domino. Ester. 5. Et dissimulata ira reuersus in domum suam. Inde. אֲפִיק Aphic. i. fortis decursus. fluctus. torrens. riuus. fons. Iob. 6. sicut torrens qui raptim transit in conuallibus. & in plura. אֲפִיקִים Aphicim. Ps. 125. Sicut torrens in austro. quod in hebreo legitur in plurali scilicet sicut torrẽtes vel riuuli in austro. et Esa. 8. Et ascendet super omnes riuos eius. & Ezech. 35. Atq̃ in torrentibus interfecti gladio cadent. Ioel. 3. Et sup omnes riuos iuda ibunt aque. Item ponitur pro fontibus. Ps. 17. Et apparuerũt fontes aquarum. Et ps. 41. Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum. Item ponitur pro rupibus. ut Ezech. 6. Hec dicit dominus deus montibus & collibus rupibus & vallibus. Et in eo. 31. Et in vniuersis rupib⁹ terre. Tamẽ hebrei in hiis duobus locis pro rupibus legũt rupturis terre: vbi torrentes vel riui decurrunt. Accipitur etiam pro fortibus. vt Iob. 12. vbi nos habemus & eos qui oppressi sunt releuat: ibi hebrei legũt: & cingulũ fortiũ dissoluit. Item ponitur pro fistulis eris vel ferri: eo quod sunt fortissime. Iob. 4. Ossa eius velut fistule eris.

necessitate compelli. Cõfortari. Dissimulare. Torrens. Torrẽtes. Riui. Fontes. Rupes. Fortes. Fistule. Eris.

אֵפֶר Epher. cinis. faulla. vt Geñ. 18. Cũ sim pulvis & cinis Ps. 101. Quia cinerem tanq̃ panem manducabã. Iob 42. Et ago penitentiã in faulla & cinere. Ponitur ẽt pro pulvere. vt. 3ª Re. 20. Et mutauit aspersione pulveris os & oculos suos. & in eo. At ille statim abstersit pulverem de facie sua. Sed in istis duobus locis predictis pro pulvere in hebreo habetur. אֵפֶר Apher. & dicũt hebrei quod signat velamen siue tegumẽtũ. Et sic legunt. Et mutauit se velamine siue tegumẽto sup oculos suos. Et i eo. At ille abstulit velamen siue tegumentum ab oculis suis. Et secundum hebreos inde deriuatur. אַפְרִיוֹן Apirion. i. tabernaculum vel lecti ca cortinis velata. Pro quo in nr̃a trãslatione ponitur ferculũ. Canti. 3. Ferculũ fecit sibi rex Salomon de lignis libani. Item. אוֹפִיר Ophir. filius fuit Iectan. vt habetur Geñ.

Cinis. Pulvis. Velamen. Feculum

אֹפִיר Ophir. vt. 3. Reg. 9. Qui cũ venissent in ophir sumptum inde aurum quadringentorũ viginti talẽtorũ detulerũt ad regẽ salomonẽ. Iob. 28. Nõ comparabitur tinctis in die coloribus. ubi pro india ponitur ophir. Et ẽt ponitur ꝑ auro obrizo. vt Esa. 13. Preciosior erit vir auro & homo mundo obrizo. Et Iob. 22. Et pro filice torrentes aureos.

Ophir. Iudie. Obrizũ. Aurum.

אַפְתֻּס Apethos. in lingua chaldaica significat preceptũ siue statutũ. Esd. 4. Et vsq̃ ad reges hec noxa perueniet. pro quo he. le. Et precepto vel statutis regũ nocet. & solum inuenitur in predicto loco.

Preceptũ Statutum

אָץ As. instanter hortari. cogere. festinare. De quo vide supra in dictione אוץ Os.

Cogere.

אֶצְבַּע Esbaa. digitus. de quo vide infra in dictione צבע Scbaa.

Digitus.

אָצַל Asal. Reseruare. vl̃ separare. auferre. dimittere. Geñ. 27. Nunquid nõ reseruasti & mihi bñdictionẽ. Nu. 11. Et auferam de spiritu tuo tradãq̃ eis. Et in eo. Auferẽs de spiritu qui erat in moyse: & dans septuagita viris. Eccl's. 2. Et oĩa que desiderauerũt oculi mei nõ negaui eis. Pro q̃ hebrei legunt. Et oĩa que desiderauerũt oculi mei non separaui vel nõ abstuli ab eis. Ezech. 42. Propterea eminebant de inferioribus & de mediis a terra. vbi pro eo quod in lĩa nr̃a est eminebant in hebreo habetur. נֶאֱצָל Neesal. quod est verbũ passiuũ prime cõiugatiõis. Pro quo he. le. ꝓptereaseparabatur vel separatũ erat de inferioribus. Et inde אֲצִילָה Asila. i. distantia siue spatiũ. vt Ezech. 41. Sex cubitorũ spacio. Et inde. אֲצִילִי Asile. i. separati. vel lõginqui: aut qui. vel qui recesserũt. Exo. 24. Nec sup eos q procul recesserãt de filiis israel misit manũ suã. et Esa. 41. Et a longinquis eius vocaui te. Tamen hebrei dicũt q̃ in istis duobus locis predictis ponitur pro principibus vel magnatib⁹: eo qd sunt diuisi & separati a reliquo vulgo. Itẽ אָצַל esel. i. Prope. iuxta. apud. Geñ. 39. Et ille recusabat stuprũ. Pro q̃ in hebreo sic habetur. Et non exaudiebat eã: vt concũberet iuxta eã vel apud eã: et vt esset cũ ea. sed beatus Hieronymus transtulit sensũ. & Leuit. 6. Et pones iuxta altare. et Ezech. 40. Et limẽ porte iuxta vestibulũ porte intrinsece cus calamo. vno inde אֲצִילוֹת Asiloth. i. cubiti. Hiere. 38. Sub cubito manũ tuarum. Pro quo in hebreo est sub cubitis manuum tuarũ. Ezech. 13. Ve qui cõsuunt pulvillos sub omni cubito manus. Et etiam in hoc loco in hebreo est in nu. plu. s. sub oĩbus cubitis manus. Nam hec dictiõ אֲצִילוֹת Asiloth non inuenitur in hebreo in numero singulari in isto significato. Et dicũt hebrei q̃ signãt partẽ brachii ab humero vsq̃ ad cubitũ. Nã alias cubit⁹ אַמָּה Amma dicitur.

Reseruare Auferre. Separare. Spacium. qui procul recesserunt Lõginqui. Iuxta. Cubiti.

אָצַר Asar. recondere. reponere. thesaurizare. vt. 4. Reg. 20. Auferẽtur oĩa que sunt in domo tua: & qte condiderũt pres tui. et Esa. 23. Nõ condentur neq̃ reponẽtur. & Amos. 3. Thesaurizãtes iniquitates & rapinas in edib⁹ suis. Et inde. אוֹצָר Osar. i. thesaurus vel cellariũ. vt Deuc. 28. Aperiet tibi dominus thesaurum suum optimũ cellũ. & Nec. 10. ad gazophylaciũ in domo thesauri. & Hiere. 38 Ingressus est domũ regis que erat sub cellario. & in plurali אוֹצָרוֹת Ofroth. secundũ terminationẽ femininorũ. i. thesauri: vel cellaria: aut celle. vt Ps. 134. Qui producit vẽtos de thesauris suis. et. 1. Paralip. 27. Super cellis autem vinariis zabdias Aphonites.

Condere. Thesaurizare. Thesaurus Celarium. Thesauri. Celle.

אַקּוֹ Aco. Genus ajalis siluestris. Pro quo beatus hieronymus transtulit tragelaphum. vt Deuc. 14. Bubalũ. tragelaphum. pygargum. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt hebrei q̃ significat hircum siluestrem.

Tragelaphus.

maledicere אָרַר Arar.maledicere.execrare.Geñ.5.In terra cui male dixit dñs.&in eo.27 Qui maledixerit tibi sit ille maledict⁹.Iob.5.Qui maledicūt diei.Et aliqñ scribitur cū simplici res.vt Nu.22. Veni igitur & maledic pp̄lo.et in eodē. Et maledictus in quē maledicta cōgesseris.et Iudi.5.Male dicite terre meroz.Malach.2. Et maledicā benedictionib⁹ vestris:et maledicā illis. Et índe אָרוּר Arur.i. maledictus. Maledict⁹ vt Geñ.3.Maledictus eris ínter oīa animātia. Et in eo.49. Maledictus furor corū quia pertinax.Hiere.17. Maledict⁹ homo qui cōfidit in hoīe.et in plurali אֲרוּרִים Arurim.siue מְאֹרָרִים Mearerim.i.maledicti siue maledicētes. vt Nu.5. Ingredietur aque maledicte in ventrem tuū. et.1.Reg.26. Maledicti sunt in cōspectu dñi.Et índe מְאֵרָה Meera.i.maledictio.pro q̄ trāslatio nīa egestatē siue penuriā traduxit. vt Prouer.3.Egestas a dño in domo ipii.et Malach.3.Et in penuria vos maledicti estis. Significat ēt supradicta dictio cū simplici res Collígere.vel.decerpere fructus.de quo vide infra in dictione אָרָה Ara.

אֲרוּרִים Maledicti. מְאֹרָרִים Maledicti

Egestas Penuria. Colligere

אֲרָה

אֲרָאֵלִם Videtes. אֲרָאֵלִם Erelam.videntes.Esa.33.Ecce vidētes clamabūt foras.hebrei tamē dicūt q̄d אֲרָאֵלִם Erelam est nomen cuiusdam hierarchie angelorum, et sic legunt. Ecce angeli eorum clamabunt foras. Beatus vero hieronymus in suis explanationibus sup hoc loco sic ait. Verbū hebraicū arelā p quo aquila symmachus & theodotio interpretati sunt apparebo eis:extremā syllabam diuidētes & legētes Are lam: hebrei significare āgelos arbitrātur: & esse prophetiā:post vocationē gentiū & diuitias ecclesie de subuersiōe templi quod flebāt angeli nequaq̄ intus habitātes sed exeuntes foras.hec hieronymus.

אָרַב Insidiari. אָרַב Arab.insidiari.Deut.19.Siquis aūt odio habens proximū insidiatus fuerit vite eius. Ps.10. Insidiatur in abscōdito quasi leo in spelūca sua.Prouer.1. Si dixerint veni nobiscū insidiemur sanguini.Et in eodē.12. Verba ipiorum insidiātur sanguini.Et scribitur aliquādo sine aleph. vt.1.Reg.15.Vbi dicitur. Et tetendit insidias in torrente. Vbi ponitur וַיֵּרֶב Vaiareb.pro וַיֶּאֱרֹב Vaiaareb. índe אֹרֵב Oreb.i.insidians.siue insidie.Ioſ.8. Pone insidias vrbi.Et in eodē.Consurgetis de insidiis & vastabitis ciuitatē.& recipit in fine mem.& dicitur מַאְרָב Maarab. Ps.10.Sedet in insidiis cū diuitibus.& índe אֹרֶב areb.i.latibulū vnde prospicientes insidiātur.Iob.37. Ingredietur bestia latibulum suū. et índe אֲרֻבּוֹת Aruboth.i.cataracte siue fenestre ex quibus aliqñ insidiatur.Geñ.7.Et cataracte celi apte sunt. Esa. 60. Et quasi colūbe ad fenestras suas. Accipitur etiā profusione marii quod est foramē siue fenestra quedā.vt Osee.13. Et índe אֲרֻבָּה Arubba in nūero singulari.Ité אֲרֻבוֹת Arubboth.ponitur pro allisione.Esa. 25.Et humiliabit gloriā eius cū allisione manuū eius. Tamen hebrei primā significationē sequētes legūt.Et hūiliabit gloriā eius cū insidiis manuū eius. Ité אֲרֻבָּה Arbbe.locusta.Exo.10. Ecce ego inducā cras locustam in fines tuos. Et in eodē. Ventus vrens leuauit locustas.

מַאְרָב Insidie. אֹרֵב Insidie אֲרֻבּוֹת Cataracte. Fenestre. Fumariū. אֲרֻבָּה Allisio. Insidie אֲרֻבָּה Locusta

אַרְבַּע Quattuor. אַרְבָּעָה Arbaa.siue אַרְבָּעָה Arbaa.quattuor.vt Geñ.2.Qui índe diuiditur in q̄ttuor capita. Prouer.30. Quatuor sunt minima terre.Esa.11.A quattuor plagis terre.

אָרַג Texere. Plectere. אֶרֶג אָרֹג Tela. אֹרֵג Textus אֹרְגִים Textus אָרַג Si iquit septem crines capitis cū licio plexueris.Esa. 59. Et telas aranee texuerunt.& índe אֶרֶג E'reg.siue אָרֹג areg.i.tela.siue textura.Iudi.16.Extraxit clauū cū crinibus et licio.pro quo hebrei legūt.Extraxit clauū cū tela & licio. Iob.7.Dies mei velocius transierūt q̄m a texente tela succiditur.Et índe. אֹרֵג Oreg.i.textor siue texens. Esa.38.Precisa est velut a texēte vita mea.Et in plali אֹרְגִים órguim.

1.Reg.17.Hastile aūt haste eius erat quasi liciatorii texentium. Esa.19.Et texentes subtilia. & in genere femínino. אֹרְגוֹת Orgoth .4. Reg.23. Pro quibus mulieres texebant quasi domūculas luci.

Texentes אֹרְגוֹת

אַרְגָּן Purpura. אַרְגָּז Arca vel capsella. אַרְגְּמָן Purpura. purpureū. אָרָה Metere. Decerpere Colligere. videmiare. maledicere.

אַרְגָּן Argueuan in lingua chaldaica significat purpurā. Dañ.5.Purpura vestietur.

אַרְגָּז Argaz.Arcula.i.arca paruula.vel capsella.1. Reg.6. Ponetis capsellam ad latus eius.

אַרְגְּמָן Argaman.purpura siue purpureū. Exo.25. Hyacinthum & purpuram cocūq̄ bis tinctum. Canti. 3.Accensum purpureum.

אָרָה Ara.Colligere.decerpere.metere.maledicere.vt Cāti.5. Messui myrrhā meā cum aromatibus meis. Pro quo hebrei legūt.Decerpsi vel collegi myrrhā meā.Ps.79. Vindemiāt eam omnes qui pretergrediūtur viam.pro quo hebrei legūt.colligūt vel decerpunt.ponitur etiā pro maledicere.vt Nu.22.Veni igitur & maledic pop̄lo qui fortior me est. Et de hoc vide supra in dictione אָרַר Arar.& índe אֲרִי Ari siue אֲרִיָּה Aric.i.leo.de q̄ vide infra post dictionē אֲרִיאֵל Ariel.et índe אֲרִאֵל Arach.vide ēt ibi de dictiōe אֲרוּבוֹת Aruboth.i.pspepia.3.Reg.4.Et hēbat salomō q̄draginta milia presepia equorū.2.Paral.32.Et presepia oīm iumētorū.

אֲרִי Leo. אֲרִיָּה Leo. אֲרִיאֵל Leones. אֲרוּבוֹת Pesepia. אָרוּ Ecce.

אֲרִי Aru.in lingua chaldaica significat ecce: siue en. Dañ. 7.Et ecce quattuor venti celi pugnabant in mari magno.Et in eodē.Et ecce bestia quarta terribilis.

אֶרֶז Cedrus. אַרְזִים Cedri. אַרְזָה Attenuare cōgnatio

אֶרֶז E'rez.cedrus.vt.3.Reg.4. Et disputauit sup lignis a cedro que est in líbano vsq̄ ad hyssopū que egreditur de pariete. Ps.91. Sicut cedrus líbani multiplicabitur. Et in plurali אַרְזִים Arazim.vt Ps.148. Lingua fructifera et oēs cedri.Scribitur etiā cū puncto furech in secūda syllaba:et dicitur אַרְזִים Aruzim.Ezech.27.Cedros quoq̄ habebant in negociationibus tuis.Et índe אַרְזָה Arza.quod secundū hebreos significat cōtignationē domōrū ex lignis cedrinis factā.Soph.2. Vbi nos habemus qm̄ attenuabo robur eius.hebrei legūt.Quoniā cōtignatio nudata est: siue dissipata est.potest etiā deriuari a verbo רָזָה Raza.quod significat attenuare sicut est in littera nostra.Et tūc illa littera aleph que ponitur in principio dictionis erit prime persone futuri indicatiui.

אָרַח Gradiri. אֹרַח Semita אֹרַח Iter. אֹרַח Via. אֹרְחוֹת Cōsuetudo אֹרְחוֹת Semite. אֹרַח Calles. אֹרְחִים Viatores אֹרְחוֹת Viatores אֹרְחָה Annona. Cibaria.

אָרַח Arach.itinerare.ire.gradiri.vt Iob.34. Qui gradítur cū operātib⁹ iniquitatē.índe אֹרַח órach.i.semita via.iter.cōsuetudo.Geñ.49.Ceraſtes in semita.Iob.16. Et semitā p quā nō reuertar.Ps.26 Et dirige me i semitā rectā. Ps.138.Semitā meā & funiculū meū inuestigasti.Prouc.2. Qui derelinquūt iter rectū.Et in eodē.15. Doctrina mala deserentiū viam Et in eodē.Via iustorū absq̄ offendiculo. Acipitur etiā pro cōsuetudine. Geñ.18. Desierant fare ficri muliebria.pro quo in hebreo est. desierat fare fieri cōsuetudo mulierum.Et in plurali אָרְחוֹת Orchoth.i.semite. vie.calles.Iudi.5.Quieuerūt semite & qui ingrediebantur per eas ambulauerūt per calles deuios.& índe אֹרֵחַ Orach.ideſt viator.vt Hiere.15.Et quasi viator declinās ad manēdum.Et in plurali אֹרְחִים orchim.vtín eo.9. Quis dabit me in solitudine diuersorium viatorum. Et índe אֹרְחָת Orchath.i.comitatus viatorū. Geñ.37. Viderunt ismaelitas viatores venire de galaad.Et índe אֹרְחָה Arucha.ideſt annona siue viaticum vel cibarium quod datur per singulos dies.vt.4.Reg.vltimo. Annonam quoq̄ constituit ei sine íntermissione: que dabatur ei a rege per singulos dies.Hiere.vltimo. Et cibaria eius cibaria perpetua dabātur ei a rege babylonis statuta p singulos dies.Prouer.15.Melius est vocari ad olera cum charitate: q̄ ad vitulum sagina tum cum odio.Pro quo hebrei legūt.melius est cibariū si-

ue viaticum oleris cum charitate:q̄ vitulum saginatum cū odio.Sed idem est sensus cum littera nostra.

אֲרִי Leo. אֲרִיָּה Leo. אֲרִיוֹת Leones. אֲרָאֵלִים Lemculi. אֲרִיאֵל Leo. אֲרִיאֲתָא Leones. אֲרִיאֵל Leones. אֲרִיאֵל pro altari. אֲרִיאֵל אֲרִיאֵל Ariel.leo.Nu.23. Et quasi leo erigetur.1.Reg.17. Et veniebat leo & vrsus & tollebat arietē.Et in eo. Leonem & vrsum interfeci ego seruus tuus. & aliquando scribitur cum littera he ín fine & dicitur אֲרִיָּה Arieh.ideſt leo Geñ.1. Accubuisti vt leo.Ps.7. Nequando rapiat vt leo animam meam.Ps.21.Salua me ex ore leonis.Amos.3. Numquid rugiet leo in saltu.Est etiam nomen propriū loci. 4. Reg.15. Iuxta argob & iuxta ariph.debet legi.iuxta argōb & iuxta arieh.& in plurali אֲרִיוֹת Araioth.secundum terminationem femininorum.vt.3.Reg.10.Et duo leones iuxta manus singulas. Inuenitur etiā אֲרָאֵלִים Araiim secundum terminationem masculinorum.vt in eo.10. Vbi dicitur leū culi stantes.& in lingua chaldaica dicitur אֲרִיָא Aria. ideſt leo & in plurali אֲרִיָתָא Ariaṵatha.i. leones. Dañ.6.Mittetur in lacum leonum.índe אֲרִיאֵל Ariel.ideſt fortis.magn⁹ aut robustus quasi leo. 2. Reg.23. Ipse percussit duos leones moab .quod hebrei exponunt duos fortissimos moab. vel secundum translationem chaldaicam:duos magnos & pr̄cipes moab.& componitur ab אֲרִי Ari . ideſt leo:& אֵל El quod significat fortem.accipitur etiam אֲרִיאֵל Ariel pro altari holocausti.vt Ezech.43.Et ab ariel vsq̄ ad sursum cornua quattuor:& ariel duodecim cubitorum in lōgitudine. Scribitur etiam sine iod & cum he ín principio & dicitur הָאַרְאֵל Haarel.vt in eo.cap̄.43.vbi dicitur, Ipse autem ariel quattuor cubitorum.accipitur etiam ariel pro ciuitate ierusalem in qua erat altare holocausti. Esa.29. Ve ariel ariel ciuitas quam expugnauit dauid . De dictione autē אֲרָאֵלִם Erelam vide supra post dictionem אָרַר Arar.

אֲרִי Leo. אֲרִיָּה Leo. אֲרִיוֹת Leones. אֲרָאֵלִים Lemculi. אֲרִיאֵל Leo. אֲרִיאֲתָא Leones. אֲרִיאֵל Leones. אֲרִיאֵל pro altari. אֲרִיאֵל

אָרַךְ Prolōgare Longiores esse. Lōgi facē In longus differre. אֹרֶךְ Lōgitudo. אֹרֶךְ Dilatatio. אֲרוּךְ Longus. אֲרֻכָּה Longa. אֲרֻכָּה Lepus lōgum. אֲרוּכָה Sanitas. Cicatrix. אֲרוּכָה Venum. אֲרֻכָּה

אָרַךְ Arach.prolongare.in longum differre. longū facere.siue longum esse. Geñ.26. Cūq̄ pertransissent dies plurimi.pro quo hebrei legunt . Cūq̄ prolongarentur sibi ibi dies. Deut.6.vt prolongentur dies tui. Et in eo. 22.Et longo vinas tempore. 2. Paralipo. 5. Quia paululū longiores erant. Prouer.28.Qui autem oderit auariciam longi fient dies eius. Esa.54 . Longos fac funiculos tuos. Ezech.12.In longum differentur dies.Et in eo.31. Et eleuati sunt rami eius.Pro quo hebrei legunt. Et prolongati sunt rami eius.& índe אֹרֶךְ orech.ideſt longitudo dilatatio. Geñ.6.Trecentorum cubitorū erit longitudo arce. & Exo. 25.Duos cubitos & dimidiū tenebit longitudo eius. Deut. 30.Ipse est enim vita tua &longitudo dierū tuorū. Ezech. 17.Longo membrorum ductu.Et in eo.31. In dilatatione arbustorum suorum.& índe אֲרוּךְ Aruch . ideſt lōgus.& in genere femínino אֲרוּכָה Arucha . ideſt longa siue longior. vt Iob.11.Longior terra mēsura eius.& índe אֲרֻכָּה Archa. Quod in lingua chaldaica significat temporis longitudinem. Dañ. 7. Et tempora vite constituta essent eis. Accipitur etiam אֲרוּכָה Arucha pro medicina.vel sanitate post longum tempus acquisita.vt Esa.58.Et sanitas tua citius oriet⁹.Dañ.4. Forsitan ignoscet deus delictis tuis,pro quo hebrei legunt.forsitan erit sanitas seu medicina delicto tuo. In aliis vero locis beatus Hieronymus transtulit cicatricē. 2.Paralipo.24.Et obducebatur parietum cicatrix.Nec.4. Quod obducta esset cicatrix muri ierusalē. Hiere.8. Quare igitur non est obducta cicatrix filie populi mei.Et in eo. 30. Obducam enim cicatricem tibi. Et índe אֲרִיךְ Arich. quod in lingua chaldaica significat sanum vel conueniens Esdre.4.Et lesionē regis videre nefas ducimus . Pro quo hebrei legunt.Et damnum siue lesionem regis non est sanū nobis videre:siue nō ē cōueniēs nobis videre. אֲרֻכָּה Arcubba . in lingua chaldaica significat genu. Dañ.5.Et genua eius ad se iuicem collidebantur.

Genua. אֲרֻכָּה

אֲרָם Syria. Syrus. אֲרַמִּי Syrus. אֲרָמִית Syriace. אַרְמֹן Palatius Arbs. Domus. אַרְמוֹת Domus. Venia. Palatia. Edes. הַרְמֹנָה Palatius. אֲרֹן Arca. Loculus. אֹרֶן Pinus. אַרְנֶבֶת Lepus. אַרְעָא Terra. Inferi? אַרְעִית Pauimentum. אֶרֶץ Terra. Patria. Regio. אַרְעוֹת Regiones Terre. אַרְקָא Terra. אֲרַשׂ Desponsare. אֵרוּסָה Desponsata

אֲרָם Aram.syria.vel syrus.2.Reg.8. Facta ē syria seruiens dauid.Et in eo.10.Conduxerunt mercede syrū roob.Scribitur etiam cum iod in fine & dicitur אֲרַמִּי Arami.ideſt syrus. Deut.26 . Syrus persequebatur patrem meum.& in genere femenino אֲרַמָּיָה Aramia.ideſt mulier de siria.& índe אֲרַמִּית Aramith.ideſt siriace. Dañ.2. Responderunt chaldei regi siriace. Esdre.4. Epistola autem accusationis scripta erat siriace & legebatur sermone siro. Item אַרְמֹן Armon.palatium.domus magna .3.Reg.16. Ingressus est palacium & succendit se cum domo regia. Prou.28. Et iudicia quasi vectes vrbium.pro quo hebrei legunt. Et iudicia quasi vectis palatii.Esa.25. Domum alienorum vt non sit.& in plurali אַרְמוֹת Armenoth.i. palatia. domus. edes. Esa.23.Suffoderunt domos eius. Hiere.49. Et deuorabit menia benadab.pro quo hebrei legunt.Et deuorabit palatia benadab. Amos.1.Et deuorabit edes eius . Et in eo dē .2.Et deuorabit edes ierusalē Scribitur ēt cū littera he ín principio & in fine.& dicitur הַרְמֹנָה Harmóna. Amos.4. Et proiiciemini in armon. & dicunt hebrei q̄ est nomē appellatiuum et q̄ significat palatium siue domum magnam sicut supra armon cum aleph in principio.

אֲרֹן Arca. אֹרֶן Pinus. Aron.arca.Exo.25. Arcam de lignis setim compingite. Deut.10.Faciesq̄ arcam lignea . accipitur etiā pro loculo ín quo mortuus reponitur.vt Geñ.50.Repositus est in loculo in egypto.Item אֹרֶן oren.genus arboris quod translatio nostra pínum nominat. Esa.44. Plantauit pínum quam pluuia nutriuit.

אַרְנֶבֶת Lepus. Arnebeth.lepus. vt Leui. 40.Lepus quoq̄:nā & ipse ruminat.

אַרְעָא Terra. Inferi? אַרְעִית Pauimentum. Araa.siue אַרְעָא araa. In ligua chaldaica significat terram.Hiere.10 . Percant de terra & ab iis que sub celo sunt . Significat etiam inferius seu minus . Dañ. 2.et minus te argenteum . ideſt inferius te.& índe אַרְעִית arith.ideſt pauimentum.Dañ.6. Et nō peruenerunt vsq̄ ad pauimentum laci.

אֶרֶץ Terra. eres . Terra.patria.regio. Geñ.1. In principio creauit deus celum & terram. Et in eo.Terra autem erat inanis & vacua. Et in eo.12. Et veni in terram quam monstrauero tibi. Iob.28.Terra de qua oriebatur panis. Ps.26. Credo videre bona domini in terra viuentium. Hiere.22. Terra terra terra:audi verbum domini . Accipitur etiam p patria vel regione. Geñ.30. Dimittite me: vt reuertar in patriam meam. Leuit.18. Iuxta morem regionis chanaan ad quam ego índucturus sum vos non agetis . Et in plurali אַרְצוֹת araoth.ideſt terre vel regiones.vt Geñ.26.Tibi eni & semini tuo dabo vniuersas regiones has. Ps.104. Et dedit illis regiones gentium. Ps.114 . Placebo domino in regione viuorum.pro quo in hebreo habetur .Deambulabo coram domino in terris viuentium siue in regionibus viuorum.& sic transtulit beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem .scilicet deambulabo coram domino ín terris viuorum.

אַרְקָא Terra. Arca.in lingua chaldaica significat terrā. Hiere. 10. Dii qui celum & terram non fecerunt.& solum inuenitur ín predicto loco.

אָרַשׂ Desponsare. אֵרוּסָה Desponsata araſ.despondere.desponsare . Deut.20. Quis est homo qui desponsauit vxorem & non accepit eā. Osee.2.Et desponsabo te mihi in sempiternum.& despō sabo te mihi ín iustitia & iudicio & ín misericordia & ín miseratiōibus & despōsabo te mihi in fide . & índe אֵרוּסָה Orasa.siue מְאֹרָשָׂה Meorasa.ideſt desponsata.vt Exo. 22. Si seduxerit quis virginem nondum desponsatā. Deut.22.

אֲלֶשֶׁת Voluntas.

Si puellam virginem desponderit vir. pro quo hebrei legunt. Si puella virgo fuerit desponsata viro. Item אֲלֶשֶׁת Areseth. eloquii. sermo. pro quo translatio nostra volūtatem transtulit. Ps. 20. Et volūtate labiorū eius nō fraudasti eum. Et solum inuenitur in predicto loco.

אֵשׁ Ignis.

אֵשׁ Es. ignis. Genē. 22. Ecce inqt ignis & ligna. Exo. 12. Edent carnes nocte illa assas igni. Et in eodē. 19. Eo quod descendit sup eum dñs in igne. Nu. 11. Et absorptus est ignis. Deut. 4. Quia dñs deus tuus ignis cōsumens est. Ps. 17. Et ignis a facie eius exarsit. Ps. 38. In meditatione mea exardescit ignis. Ps. 65. Trasiuimus per ignē & aquā. Michee. 6. Adhuc ignis in domo impii. Et licet in supradicto loco quidā legūt. אִשׁ Is. i. vir. Tamē ad hoc quod significaret virū debebat scribi cū iod in medio dictionis. & in lingua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine. Dañ. 7.

אִישׁ Vir.

אִשָּׁה Oblatio.

Et traditū esset ad cōburendū igni. & inde. אִשֶּׁה Ise. i. oblatio vel sacrificiū quod in igne offerebatur. Leuit. 1. Adolebitq; ea sacerdos sup altare in holocaustū & suauē odorem dño. Pro quo he. legūt. Adolebitq; sacerdos oīa sup altare in holocaustū & oblationē vel sacrificiū odoris suauissimi dño. et sic infra vbi similia verba habētur. Et eodē. 3. Et offerent de hostiā pacificorum in oblationē dño. Et in eodē. Adolebūtq; ea sup altare i holocaustū lignis igne suppositō in oblationē suauissimi odoris domino.

אָשַׁשׁ Cōfundere Cōfortare. Fundare

Asas. Confundere. erubescere. Esa. 46. Memētote istud & cōfundemini. Tamē hebrei dicūt q̄d significat cōfortare siue fundare. vnde in supradicto loco ipsi legunt. Memētote hoc & cōfortamini siue fundamini. & ide

אֲשַׁשׁ׳ ר Letantur.

Asise. i. fundamēta. Esa. 16. His qui letātur sup ruinum cocti lateris loquimini plagas suas. Pro quo hebrei legunt. Fundamētis muri cocti lateris. Et dicūt hebrei q̄ per fundamēta intelligūtur viri fortes atq; primarii sup quibꝰ fundabatur illa ciuitas: que habebat muros cocti lateris: q̄ hebraice dicitur chareseth. i. murus fictilis. & sic transtulit beatus hieronymus Hiere. 48. vbi dicitur. Et cor meū ad

אֲשִׁישׁ Fūdamēta

viros muri fictilis dabit sonitū tibiarū. & inde Vsaia quod in lingua chaldaica significat parietes siue fundamēta. Esd. 4. Et parietes cōponentes. Et in eodē. 6. Et ponant fundamēta supportātia. Ite אֲשִׁישׁ Asise. i. vinacia. Osee. 3. Et diligūt vinacia vuarū. Sed hebrei dicunt q̄ significat

אֲשִׁישׁי Vinacia.

dolia siue lagenas aut cyphos. & sic legunt. Et diligūt dolia siue lagenas vuarū. i. vini. & inuenitur in femininā terminatione. אֲשִׁישׁוֹת Asisoth. Pro quo beatus hieronymus transtulit flores. Canti. 2. Fulcite me floribus. & in nūero singulari אֲשִׁישָׁה Asisa. Pro quo translatio nostra traduxit

Lagene.

אֲשִׁישׁוֹת Flores.

Similā frixa oleo.

Similā frixā oleo. 2. Reg. 6. Et similā frixam oleo. 1. Paral. 16. Et frixam oleo similā. Sed etiā in his locis hebrei legūt: et lagenam siue cypum. s. plenum vini.

אֲשׁוּר Scopulus

אֲשֻׁרָה Effusio. Dūctus

E sed. Effusio. siue decursus. s. aquarū. aut radix mōtis: vbi aque pluuiales cōfluūt. Nu. 21. Scopuliq; torrentiū inclinati sunt: vt requiescerent in arnō. Pro quo hebrei legunt. Effusio siue decursus torrētium inclinatus est vt requiesceret in arnon. et in plurali אֲשֻׁרוֹת Asdoth. Deut. 4. vsq; ad radices montis phasga.

אִשָּׁה Mulier.

Isa. Mulier. virago. vxor. vnaque. De quo vide supra in dictione אִישׁ Is. i. vir. a quo deriuatur. Item

אִשָּׁה Oblatio.

Ise. i. oblatio siue sacrificiū quod offerebatur in igne super altare. De quo vide supra in dictione אֵשׁ Es.

אֲשֵׁרָה Fūdamēta

Asiia. fundamētum & solū inuenitur in nūero plurali. vt Hiere. 50. vbi dicitur. Cecidērūt fundamēta eius. vbi pro fundamentis ponitur אֲשׁוֹת Asioth. secundum terminationē pluralem femininorum.

אֲשׁוּר Testiculus

Asech. Testiculus. Leuit. 21. Vbi ponitur in nra trāslatione hernios⁹. Pro quo hebrei legunt. Compressus vel attritus testiculo. & solū inuenitur in predicto loco.

אֶשְׁכָּר Munus.

Escar. Munus. siue donum. De quo vide infra in dictione שָׁכַר Sacar.

אֶשֶׁל Nemus.

Esel. Arbor. & est nomē generale ad omnē arborē. Pro quo beatus hieronymus nemus transtulit. Genē. 21. Abraā vero plantauit nemus. 1. Reg. 31. Et tulerūt ossa eorum & sepelierunt in nemore iabes.

אָשַׁם Delinq̄re. Peccare

Asam. delinquere. peccare. errare. perire. disperire. Leuit. 4. vt faciat quicq̄ de iis quē lege dñi prohibētur: atq; delinquat. Et in eodē. 5. Subiacebit delicto. Et in eodē. Quia per errorem deliquit in dñm. Et in eodem. 6. Pro singulis que facīdo peccauit. Hiere. 2. Omnes qui deuorant eum delinquēt. Et in eodē. 50. Et hostes eorū dixerunt non peccauimus. Significat etiā quādo aliquis cōuincitur delicto: & quando cognoscit peccatū suum & agit penitentiā. Leuit. 5. Oblitaq; postea intellexerit delictū suū: agat penitentiā pro peccato. Et in eodē. 6. Conuicta delicto reddet omnia que per fraudē voluit obtinere. Zach. 11. Occidebant & non dolebāt. i. non penitebat eos: quia non reputabāt hoc peccatū. Significat etiā perire vel disperire. aut interire. vt Ezech. 6. Et dissipabūtur & interibunt are vestre. Osee. 14. Pereat samaria: qm̄ ad iracūdiam prouocauit deū suū. Ioel. 1. Sed & greges pecorum disperierūt. Ps. 5. Iudica illos deus. Pro quo hebrei legūt. Disperde illos deus. & inde אֲשָׁמָה Asma. siue אֲשָׁמָה Asma. i. peccatū. delictum. error. vt Leuit. 6. Iuxta estimationē mensurāq; delicti. Et in eodē. 4. Si sacerdos qui vnctus est peccauerit de linquere faciens populū. Pro quo in hebreo habetur. Si sacerdos qui vnctus est peccauerit pro delicto populi siue pro peccato populi. Et in eodē. 5. Quia per errorem deliquit in dñm. Et in eodē. 6. Pro peccato aūt suo offeret arietem immaculatū. Esa. 53. Si posuerit pro peccato animam suam. Accipitur etiā pro victima siue hostia que offerebatur pro delicto vel peccato. Leuit. 7. Hec est lex hostie pro delicto. Et in eodē. Mactabitur & victima pro delicto. Accipitur etiam pro mulcta vel pena que imponitur alicui pro aliquo delicto vel peccato.

אֶשְׁמָן Caliginosum.

Asman. Locus immundus. vel desolatus. Pro quo translatio nostra habet caliginosum. Esa. 59. Impegimus meridie quasi in tenebris: in caliginosis quasi mortui. & solū inuenitur in numero plurali in predicto loco.

אָשָׁף Magus. Magi.

Asaph. magus. Dañ. 2. Verbum hiuscemodi scisci tur ab omni hariolo & mago & chaldeo. & in plāli. אֲשָׁפִים Asapim. vt in eodē. Precepit aūt rex vt cōuocarentur hariolī & magi & malefici & chaldei. Item

אַשְׁפָּה Pharetra

Aspa. pharetra. Iob. 39. Super ipsum sonabit pharetra. Esa. 49. In pharetra sua abscondit me. Threñ. 3. Misit in renibus meis filios pharetre sue. Item

אַשְׁפּוֹת Stercus. sterquilinū. Dūg. Stercora.

Aspoth. stercus siue sterquilinū. Ps. 112. De stercore erigens pauperem. Nec. 3. vsq; ad portā sterquilinii edificauit melchias. & scribitur in plu. אַשְׁפָּתוֹת Aspathoth. Threñ. 4 Amplexati sūt stercora.

אָשַׁר Bītificare. Beatificare. Beatificare. Beat

tus hieronym⁹ transtulit vomeres siue aratra. Esa. 2. Et cõflabunt gladios suos in vomeres. Ioel. 3. Concidite aratra vestra in gladios.

Vomeres. Aratra.

אָתָה Venire.

אֲתָה Atha. Venire. accedere. Iob. 37. Ab aquilone aurum venit. Esa. 21. Venit mane & nox. Deut. 33. Et cũ eo sanctorũ millia. Pro quo hebrei legũt. Et venit de millibus sanctorũ. Hiere. 3. Ecce nos vénímus ad te. Mich. 7. In die illa vsq; ad te veniet. Et aliq̃ndo scribitur sine he in fine. vt Esa. 41. Et veniet ab ortu solis. Et quãdoq; mutatur he finalis in iod. vt Iob. 3. Quia timor quẽ tímebã venit mihi. et Esa. 21. Conuertímini & veníte. Et in eodẽ. 41. Appropínquauerũt & accesserũt. Et in eo. 56. Omnes bestie agri venite ad deuorandũ. & in eodẽ. Venite sumamus vinum. Inuenitur etiã sine aleph in príncipio: & ponitur in fine loco he finalis. Deut. 33. Qui venit cum principíbus populi. Et aliq̃n ponitur he in prícipio loco aleph. Esa. 21. Occurrentes sitienti afferte aquã. Hiere. 12. Properate ad deuorãdum. pro quo hebrei legũt. Venite ad deuorãdum siue ad comedendũ. & inde אֹתִיּוֹת Othiioth. i. ea que vetura sunt. Esa. 41. Annũciate que ventura sunt in futurũ. Et in eodẽ. 45. Ventura interrogate me.

Accedere. Afferre אֹתִיּוֹת Venture.

אָתוֹן Athon. Asina. vt Nu. 22. Et strata asina profectus est. Et in eodẽ. Cũq; vidísset asina stantẽ angelũ. Et in eo. Et aperuit dñs os asine. scribitur etiã cum littera vau in secunda syllaba in eodẽ capíto. & in plurali אֲתֹנוֹת Athonoth. idest asine. vt Genẽ. 32. Asinas vigínti & pullos earũ. Iudi. 5. Qui ascenditis sup nitentes asinos. Pro quo in hebreo habetur. Qui ascenditis sup nítẽtes asinas. 1. Reg. 9. Perierant autẽ asine cis patris saul. Item אֶתָן Ethan. fortis vel robust⁹ aut asperũ vel saxosum. De quo vide supra in dictiõe אִית Eth. quia cõiter scribitur cum littera iod in medio dictionis. Itẽ אֶתוּן Athun siue אֲתוּנָא Athuna. In lingua chaldaica significat fornacẽ siue furnũ. Dañ. 3. Eadẽ hora mittetur in fornace ignis ardentis. Et in eo. Missi sunt in medíũ fornacis ignis ardentis. Et in eodẽ. Fornax autem succensa erat nimis. .

Asina. Fortis. אִית אֶתוּן אֲתוּנָא Fornax

אָתַר Athar. In lingua chaldaica significat excutere. Dañ. 4. Excutite folia eius. Significat etiã locũ. vt supra in eodẽ. 2. Nullusq; locus inuẽtus est eis. Esd. 6. Et referatur in templũ ierusalẽ in locum suum.

Excutere Locus.

De incipiẽtibus a littera. ב. Beth.

בְּ Be. In. cum. quãdo. ad. per. contra. Sed hec littera be nũq; reperitur sola per se sicut nec vlla alía littera hebraica reperitur sola sed in cõpositione cum noíe vel pronomine aut cum verbo siue partícipio vel gerũdiis. & ponitur pro in. aut cum vel cõtra. vt Genẽ. 1. In príncipio creauit deus celum & terrã. Et in eodẽ. 33. Et prosequerer te cum gaudio et cum canticis & cũ tympanis & cum citharis. Ps. 125. In cõuertendo dñs captiuitatẽ sion. Osee. 6. Cum cõuertero captiuitatẽ populi mei. Item ponitur pro quando. Genẽ. 2. Quãdo creati sunt. Et in eodẽ. 16. Cñ peperit ei Agar ísmaelem. Et in eodẽ. 25. Quãdo nati sunt paruuli. & in eo. 41. Quãdo stetít in conspectu regis. Item ponitur pro ad. Genẽ. 1. Faciamus hoíem ad ímaginẽ & símilitudinẽ nr̃am. Et in eodẽ. Et creauit deus hominẽ ad ímaginẽ & símilitudinem suã: ad ímaginẽ dei creauit illum. Et in eodẽ. 5. Ad símilitudinẽ dei fecit illum. Item ponitur pro per. Genẽ. 21. Iura ergo per dñm ne noceas mihi. Et in eodẽ. 22. Per me metipsum iurauí dicit dñs. Et in eodẽ. 28. Angelos quoq; dei ascendẽtes & descendẽtes per eam. Ps. 65. Transíuim⁹ per ígnem & aquã. Ponitur etiã pro cõtra. Genẽ. 16 manus eius contra oẽs & manus omniũ cõtra eum. Exo. 14. Dñs enim pugnat pro eis cõtra nos. Nu. 12. Locutaq; est maria et aaron contra moysen. Deut. 2. Ne moueamíni cõtra eos. Et in eodẽ. 5. Ne loquaris contra proximũ tuũ falsum testimoníũ. Iob. 22. Et erit oípotens contra hostes tuos. & cõponitur cum pronoíbus sic. בִּי Bi. i. in me. בָּךְ Becha siue בָּךְ Bach. i. in te. בּוֹ Bo. ín illo aut in eo vel in ipso. בָּהּ Ba. in illa vl íñ ea aut in ípã. בָּנוּ Bánu. in nobis. בָּכֶם Bachem. i vobis בָּכֶן Bachen. in vobis. fe. ge. בָּם Bam siue בָּהֶם Bahem. in illis aut in eis vel in ipsis. בָּהֶן Bahen in eis vel in ipsis: aut in illis. femínini generis.

In me. בִּי Tu. בָּךְ Illa. בָּהּ Nos. בָּנוּ Vos. בָּכֶם בָּכֶן Illi. בָּם בָּהֶם Ille. בָּהֶן

בַּבָּת Babath. Pupilla. f. oculi. Zach. 2. Qui autem tetigerít vos tangit pupillam oculi sui. Inuenítur etiã cum símplici beth. et dicítur בַּת Bath. i. pupilla. Threñ. 2. Ne taceat pupilla oculi tui.

Pupilla בַּת Pupilla.

בָּא Ba. venire. ingredi. De quo vídẽ infra in dictione בּוֹא Bo cum vau in medio: quía ab eo derivatur.

Venire. בָּא

בָּאַר Baar. Explanare. declarare. elucídare. Deut. 1. cepit moyses explanare legẽ. Et in eodẽ. 27. Et scribes sup lapides oía verba legis huius plane & lucide. Abac. 2. Scribe vísum & explana eũ sup tabulas. Item בְּאֵר Beer. Puteus Genẽ. 21. Quoniã ego fodi puteũ ístum. Et in eodẽ. 26. Et reperíerũt aquã víuam. Pro quo in hebreo habetur. Et reperíerunt puteũ aquarũ víuentiũ. Et in eo. Fodit aliũ puteum. Et in plurali בְּאֵרוֹת Beeroth. i. putei. Genẽ. 14. Vallis aũt siluestris habebat puteos multos bitumínis. et in eodẽ. 26. Omnes puteos quos foderãt serui Abraam.

Explanare בְּאֵר Puteus. בְּאֵרוֹת Putei.

בָּאַשׁ Baas. Fetere. computrescere. fedare. confundere. odiosum esse. tristari. displicere. Exo. 5. Quoniã fetere fecístis odorem nostrũ corã pharaone. Et in eodẽ. 7. Et putresset aqua. Et in eodẽ. Cõputruitq; fluuius. & in eo. 16. Et scatere cepit vermibus atq; cõputruit. Ps. 37. Putruerunt & corrupte sunt cicatrices mee. Eccl's. 10. Musce morientes perdunt suauitatẽ vnguenti. Pro quo hebrei legunt. Musce morientes fetere faciũt. Significat etiã odiosum esse siue fedare vel confundere. Genẽ. 34. Odiosum fecístis me chananeis. 1. Reg. 27. Multa mala operatus est cõtra populum suũ ísrael. Pro quo hebrei legũt. Odíosus factus est cũ populo suo ísrael. 2. Reg. 10. Vídentes aũt filii Amon q̃ ínsiuiam fecíssent dauid. pro quo hebrei legũt. Vídentes aũt filii amon q̃ odiosi siue fetidi essent dauid. Et in eode. 16. Vt cũm audierit oís ísrael q̃ fedaueris patrẽ tuũ. & Prouer. 13. Impius autẽ cõfundit. Et in lingua chadaica significat cõtristari siue displicere. Dañ. 6. Satis cõtristat⁹ est. & inde. בְּאֵשׁ Beos. i. fetor vel putredo. Esa. 34. Et de cadaueribus eorũ ascendet fetor. Ioel'. 2. Et ascendet fetor ei⁹. Amos. 4. Et ascendere feci putredínẽ castrorũ vr̃orũ. Et inde בְּאֻשָּׁה Basa. i. vua fetida & peffimi saporis: que vocatur labrusca. Iob. 31. Et pro ordeo spina. pro quo hebrei legunt. Et pro ordeo labrusca. cuius plurale בְּאֻשִׁים Beusim habetur Esa. 5. An quod expectaui vt faceret vuas & fecit labruscas.

Odiosũ esse Fedare Cõfundere Cõtristari בְּאֵשׁ Fetor. בְּאֻשָּׁה Vua fetida Spina. בְּאֻשִׁים Labrusce.

בַּג Bag. Cibus. esca. Ezech. 25. Et tradam te in direptionẽ gentiũ. Pro quo hebrei legunt. Et tradam te in cibũ vel in escam gentibus. Nam supra dixerat ipsi comedẽt fruges tuas: & ipsi bibent lac tuũ. & preponitur ei פַּת Path. Quod significat panẽ vel cibũ. & dicitur פַּתְבַּג Pathbag. Pro quo beatus hieronym⁹ aliq̃n transtulit cibos. vt Dañ. 1. Et cõstituit eis rex annonã per síngulos dies de cibis suis. Et in eo. Ne polluerẽtur de mensa regis. i. de cíbis regis. Et in eodẽ. Qui vescuntur cibo regio. & aliq̃n transtulit panẽ. vt in eodem. 11. Et comedẽtes panẽ cum eo cõterent cum.

Direptio Cibus. פַּתְבַּג Cibi.

בָּגַד Bagad. Preuaricari. aspernere. contẽnere. spernere. despicere. Esa. 24. Preuaricantes preuaricati sunt.

Panis. Preuaricari.

Hiere. 12. Bene est oíbus qui preuaricantur & iníq; agunt. Osee. 5. In dño preuaricati sunt. Significat etiã spernere aut contẽnere vel despicere. Exo. 21. Si spreuerít eam. Esa. 53. Et qui spernis: nõne tu sperneris. & in eodẽ. Cum fatigatus desíeris contẽnere cõtemneris. Hiere. 5. Quomodo si contẽnat mulier amatorẽ suũ: sic contẽpsit me dom⁹ ísrael. Threñ. 1. Oẽs amici eius spreuerũt eam. Malach. 2. Quare ergo despícit vnusquísq; vestrũ fratrem suũ. et in eodẽ. Et vxorem adolescentie tue noli despícere. & inde בֶּגֶד Béged siue בָּגֵד Báged. i. preuaricatio vel contemptio. Esa. 24. Et preuaricationẽ trãsgressorũ. & in plurali בְּגֹדוֹת Bógdoth. ideſt preuaricatiões. & inde בּוֹגֵד Boged. i. preuaricator. vel qui spernit. Esa. 21. Qui íncredulus est in fideliter ágit. pro quo hebrei legũt. Qui spernit p̃uaricator est: siue qui preuaricator est spernit. & in eodẽ. 33. Et qui spernis: nõne tu sperneris. et in plurali בּוֹגְדִים Bógdim. i. preuaricatores vel transgressores. Esa. 24. Et preuaricationẽ transgressorum preuaricati sunt. Hiere. 9. Quía oẽs adulteri sunt & cetus preuaricatorũ. & in gñe fe. בְּגָדָה Bagoda siue בִּגְדָה Bógeda vt Hiere. 3. Et vidit preuaricatrix soror eius iuda. et in eo. Et non tímuit preuaricatrix iuda soror eius. Itẽ בֶּגֶד Béged Pãnus. vestis. siue vestimentũ. vt Genẽ. 28. Et dederít mihi panem ad vescendũ et vestimentũ ad índuendũ. Exo. 28. Faciesq; vestem sanctã aaron fratri tuo. Ps. 101. Et oẽs sicut vestimentũ veterascent. Esa. 64. Et quasi pãnus mẽstruate vniuerse iustitie nostre. Et in plurali בְּגָדִים Begadim. i. pãni vel vestímenta. Leui. 12. Lauabit vestimẽta sua. Itẽ בָּגֵד In felicitate aut venit felicitas. De quo vide ífra in dictione בַּד gad: quía est dictio composita.

Despicere. בָּגַד Contẽnere בָּגַד Preuaricatio בְּגֹדוֹת בּוֹגֵד Incredul⁹ Infidelis. Preuaricator qui spernit בּוֹגְדִים Trangressores. Preuaricatores. בְּגָדָה בִּגְדָה preuaricatrix. בֶּגֶד Vestimẽti. Pãnus. Vestimẽta. בְּגָדִים בָּגֵד Felicitate. בַּד

בִּגְלַל Biglal. Propter. ob gratiã. Genẽ. 12. Et viuet aía mea ob gratiam tui. Deut. 15. Vt benedicat tibi dñs deus tuus in omni tẽpore. Pro quo hebrei legũt. Quía propter hanc rem benedicet tíbi dñs deus tuus in ómni ope tuo.

Ob gram. Vt. Propter. בִּגְלַל

בַּד Bad. línũ. vel líneus. diuínus vel diuinator: aut mẽdax. vectis. ramus. pondus. Leui. 16. Tunica línea vestietur feminalib⁹ lineis verenda celabit: accígetur zona línea cidarim lineã ímponat capiti. Significat etiã diuínũ vel diuinatorem. & solũ ínuenitur בַּדִּים Badim in nũero plurali. Esa. 44. Signa diuinorũ írrita facit. Hiere. 50. Gladius ad díuinos eius qui stulti erunt: et quía ísti cõmuníter mentiũtur ídeo secundũ hebreos etiã significat mẽdaces siue mendacia. Iob. 11. Vbi nos habemus: tibi soli tacebũt homines? hebrei legũt. Mendacia tua tacebũt hoíes? Et in eodẽ. 41. Non parcã ei verbis potentibus. pro quo ípsi legũt. Non tacebo mendacia eius. Vide etiã de hoc ífra in dictione בָּרַח badia. Significat etiã vectes siue fortitudinẽ. Exo. 25. Faciẽs q̃ vectes de lignis setim. Esa. 16. Et indignatio ei⁹ plusq̃ fortitudo eius. Accípitur etiã pro membris vel brachiis eo quod sunt quasi vectes & in illis est fortitudo. Iob. 18. Deuoret pulchritudinẽ eius: & cõsumat brachía ei⁹ primogẽita mors. & etiã pro pulchritudine habetur ibi eadẽ dictio. Ponitur etiã pro profundo. vt in eodẽ. 17. In profundíssimũ infernũ descendant oía mea. Sed etiã in hoc loco hebrei legunt. Membra siue brachía. s. mea in ífernũ descendãt. Itẽ accípitur pro ramis arboris eo q̃d sunt sicut mẽbra in hoíne. vt Ezech. 19. Et egressus ignis de virga ramorũ ei⁹: et in eodẽ. 17. Et fructificauit in palmites. significat etiã בַּד Bad. equalitatẽ ponderũ vel mensurarũ. s. qñ de diuersis rebus tantũ accípitur de vno q̃tum de alio. vt Exo. 30. Equalis ponderis erunt oía. Pro quo in hebreo habetur. Bad cũ bad erunt. i. tantũ cum tanto erunt: quasi dícat tantum de vno quantum de alio.

Linum. בַּד בַּדִּים Diuini. Soli. Mẽdacia. Potentes Electes. Fortitudo Brachia. Pulchritudo. Profũdissimum. Rami. בַּד Exile põd⁹ בַּד

בָּדַד Badad. Solus. solitarius. Et est oñis generis & vtriusq; numeri. Leui. 13. Solus habitabit extra castra. Deut. 32. Dominus solus dux eius fuit. et in eodẽ. 33. Habitabit ísrael cõfidenter & solus. Esa. 27. Ciuitas enĩ munita desolata erit, ideſt sola vel solitaria. Hiere. 49. Soli habitabũt. Threñ. 1. Quomodo sedet sola ciuitas. Et in eo. 3. Sedebit solitarius et tacebit. & aliq̃ndo scribitur cum vau in prima syllaba. et dicitur בּוֹדֵד Boded. i. solitarius. Ps. 101. Sicut paser solitarius in tecto. Osee. 8. Onager solitarius sibi ephraim. & recipit articulum lamed in principio. & dr̃ לְבָדָד Lebadad. i. solus. solitarie. síngulariter. et est oís generis & vtriusq; numeri. vt Nu. 23. Populus solus habitabit. Ps. 4. Quoniã tu domine síngulariter. Mich. 7. Habitantes solos in saltu. Et aliq̃n scribitur cum símplici daled. & dícitur לְבַד Lebad ideſt sol⁹. seorsum. síngulariter. Zach. 12. Et plangẽt terre: familie & familie seorsum: familie domus dauid seorsum: et mulieres eorũ seorsum. Et cõponitur cum ꝑnominibus hoc modo. לְבַדִּי Lebadi. solus ego. Deut. 1. Non possum solus sustínere vos. לְבָדֵךְ Lebadécha. solus tu. Exo. 18. Solus illud non poteris sustínere. לְבָדּוֹ Lebado. solus ille. Genẽ. 32. Mansit solus. & in nostra trãslatione amittũtur íste persone. s. ego. tu. ille. quia subintelligũtur ex verbis appositis לְבַדָּהּ Lebada: sola illa. לְבָדֵנוּ Lebadénu. soli nos לְבַדְּכֶם Lebadechem. soli vos. לְבָדְכֶן Lebadechen. sole vos. fẽme. ge. לְבָדָם Lebadam. soli illi. לְבָדָן Lebadan. sole ille. Item לְבַד Lebad. i. preter. excepto. abs q̃. Deut. 18. Excepto eo q̃d in vrbe sua ex paterna eis succesione debetur. 3. Re. 5. Abs q̃ prepositis qui ꝑant síngulis operibus. & etiã preponitur ei lr̃a mem. & dicitur מִלְּבַד Milebad. i. abs q̃. excepto. preter. Genẽ. 46. Abs q̃ vxoríb⁹ filiorũ ei⁹. Leui. 23. Exceptis sabbatis dñi. Deut. 4. Non est alius preter eum.

Solus. Desolata Soli. Sola. Solitari⁹. בּוֹדֵד Solitari⁹. לְבָדָד Solus. Singulr. Soli. לְבַד Seorsum. לְבַדִּי Solus ego. לְבָדֵךְ לְבָדּוֹ לְבָדָהּ לְבָדֵנוּ לְבָדְכֶם לְבָדְכֶן לְבָדָם לְבָדָן לְבַד Excepto. Abs q̃. מִלְּבַד Abs q̃. Excepto. Preter.

בָּדָא Bada. Fingere. mẽtiri. 3. Reg. 12. Quíntadecíma die mensis octaui quem finxerat de corde suo. Nec. 6. De corde enim tuo tu cõponis hec. i. tu fingis hec mendacia. Et dicunt aliqui q̃ ab hac dictione deríuatur. בָּדִים Badim. quod in supradicta dictione díxim⁹ significare diuinatores seu mendaces.

Fingere. בָּדָא Diuinatores

בָּדַל Badal. Diuidere. separare. Genẽ. 1. Diuísit lucem a tenebris. & in eodem. Et diuidat aquas ab aquís. Exo. 26. Quo & sanctuariũ & sanctuaria sanctuarii diuidẽtur. Nu. 16. Nunquid parũ vobis est q̃ separauit vos deus. & in eo. Separamíni de medio cõgregationis huius. Deut. 10. Eo tẽpore separauit dñs tribum leui. Esd. 6. Et oñes qui se separauerant a coinquinatione gentiũ terre. Et in eodẽ. 9. Non est separat⁹ populus ísrael. Et in eodẽ. 10. Separamíni a populis terre. Esa. 56. Et non dicat filius aduene qui adheret domino dicens: separatione diuidet me dñs a populo suo. Item בַּדֹּל Bedal. cartilago. siue extremum auris. Amos. 5. Quomodo si eruat pastor duo crura aut extremũ auricule Item בְּדִיל Bedíl. stannũ. Nu. 31. Et stannũ & plumbũ. Esa. 1. Auferam omne stannũ tuũ. Ezech. 27. Argento ferro stãno plumboq; repleuerũt nundinas tuas. Zach. 4. Et vídebunt lapídẽ stãneũ in manu zorobãbel.

Separe בָּדַל Extremũ auricule. בַּדֹּל Stannũ. בְּדִיל

בְּדֹלַח Bedolach. bdelíũ. quod secundũ alíquos est genus lapidis precíosi. Genẽ. 2. Ibi ínuenitur bdelíũ & lapis onychinus. et Nu. 11. Erat autẽ man quasi semen coriandri coloris bdelii.

Bdelíũ. בְּדֹלַח

בָּדַק Badach. ínstaurare. vel reparare ruinam vel fissuras domorum. 2. Paral. 34. Vt ínstaurarent templũ & infirma queq; sarcirent. In lingua vero chaldaica significat scrutari vel rimari: aut quẽstigare. Inde בְּדֶק Bédec. i. rima vel scíssura: siue illud quod venit ad restaurandũ: vel indiget restauratiõe. vt. 4. Reg. 12. Et ínstaurarẽt sartatecta domus si quid necessariũ viderint ínstauratione. Ezech. 27.

Ínstaurare. בָּדַק Scrutari. Rimari. בְּדֶק Sartatecta Instauratio.

Senes bibliī & prudentes eius habuerūt nautas ad ministeriū varie supellectilis tue. pro quo hebrei legūt. Senes gibliī & prudētes eius fuerūt in te: cōfortantes vel reparātes

scissura vel rima. rimam vel scissuram tuā.i.restaurātes quicquid indiget restauratione.

בָּדַר Badar. In lingua chaldaica significat dispergere vel

Dispgere בָּדַר dissēminare.vt Dañ.4. Dispergite fructus eius.

בָּהּ Ba.in illa.vel in ea.aut in ipsa.siue in qua. Et est dictio

In ea. בָּהּ composita cuius partes non inueniūtur per se.vt dictū est supra in principio huius littere Beth.

בֹּהוּ Bohu.vacuum.siue vacuitas.aut nihil. Geñ.1. Terra

Vacuū. בֹּהוּ autē erat inanis & vacua. Vbi pro inanis ponitur תֹּהוּ

בֹּהוּ Thohu.et pro vacua ponitur בֹּהוּ Bohu.cum vau in fine loco he.& habetur eodē dictōes.Hiere.4 vbi dicitur. Aspexi

Nihil. terram & ecce vacua erat & nihil.vbi pro vacua ponitur תֹּהוּ Thohu.& pro nihil ponitur בֹּהוּ Bohu.et Esa.34. Vbi

Desolatio. nos habemus & extendetur sup eam mensura vt redigatur ad nihilū & perpendiculū in desolatione:in hebreo habetur & extendetur sup eam mensura thohu & lapides bohu. vbi translatio nra pro thohu transtulit nihilū.& pro bohu desolationē.Et aliqui hebrei dicunt q thohu sit res omni forma carens.vt est materia prima. Et bohu aptitudo habendi: siue desiderium quod mouet materiam primam ad omnem formam naturalem.

בָּהַט Bahat.genus lapidis.pro quo btūs hieronymus smá

Smaragd? ragdum transtulit.Ester.1. Super pauimentū smaragdino et pario stratū lapide.& solū inuenitur in p̄dicto loco.

בָּהַל Bahal.Turbare.conturbare.festinare. accelerare.ter-

Cōturbari rere.timere.temere loquí.vel temere festinare. Exo. 15. Tunc cōturbati sunt principes edom.1.Reg.28. Cōturbatus enī erat valde. Iob.4. Tetigit te & cōturbatus es.

Cōturbare Turbare. Et in eodē.23. Et omnipotens cōturbauit me.et Ps.2. Et in furore suo cōturbabit eos.et Ps.6. Et aīa mea turbata est valde. & in eodē. Erubescant & cōturbētur vehemēter oēs inimici mei.et. Ps.29. Et factus sum cōturbatus.et Ps.82. Et in ira tua turbabis eos. Significat etiā festinare vel accelerare.vt.2.Paralip.25 Ad quā me deus festinato ire precepit. Ester.6. Et cito eum ad conuiuiū quod regina parauerat pergere cōpulerūt. Et in eodē.8. Egressi sunt veredarii celeres. Prouer.20. Hereditas ad quā festinatur in principio Et in eodē.28. Qui festinat ditari & aliis inuidet. Eccls.7. Ne sis velox ad irascendū. & in eodē.8. Ne festines recedere a facie eius. Item significat terrere.vel pertimescere.aut temere loquí. Geñ.45. Et non poterāt respondere fratres

Festinare. Cito pgere Accelerar. Festinari

pterrere. ptimescere Temere loqui.

nimio terrore perterriti. Iob.21. Et ego quādo recordatus fuero pertimesco. Eccls.5. Ne temere quid loquaris.et ide

בֶּהָלָה Behala siue נִבְהָלָה Nibhala.i.festinatio.velociter.con-

Velociter. Festinatio cōturbatio turbatio.terror. Leui.26. Visitabo vos velociter.& Ps.77. Et anni eorū in festinatione. Soph.1. Quia cōsummationē cum festinatione faciet cunctis habitantibus terrā. Esa.65. Nec generabūt in conturbatione. et in lingua chaldaica dī

Festinatio הִתְבַּהֲלָה Hithbehala.i. festinatio siue festinanter. Dañ. 2. Tunc arioth festinus introduxit danielē. Pro quo hebrei legunt. Tunc arioth cum festinatione introduxit danielem. Et in eodē.3. Surrexit prope.i.festināter. Esd.4. Et abierunt festini. pro quo hebrei legūt. Et abierūt cū festinatiōe.

בָּהֵם Bahem.in illis. vel in eis.aut in ipsis.et est dictio cō-

In illis posita vt dictum est supra.

בְּהֵמָה Behema.animal. bestia.iumentū.pecus. Deut.14.

Animal Bestia. Iumentū Pecus. Hoc est animal quod comedere debetis. Nec.2. Nisi aīal cui sedebam. Prouer.30. Leo fortissimus bestiarum. Exo.19. Siue iumentū fuerit siue homo nō viuet. Nu.3. Ab homine vsq; ad pecus mei sunt. Et quādo post se regit genī tiuū: vel quādo cōponitur cum pronominib? : tunc mutat he in tau.sicut & alia noīa hebraica in he desinētia.vt Nu. 3. Et pecora leuitarū pro pecoribus eorū.quod in hebreo legitur singulariter.s. Et pecus leuitarū pro pecore eorū. Et in plurali בְּהֵמוֹת Behemoth. Deut.32. Dentes bestiarū immittā in eos. Iob.12. Interroga iumēta & docebūt te. Et in eodē. Qui docet nos super iumēta terre. Esa.30. Onus iumentorū austri. Ps.8. Insuper & pecora campi. Ioel.2. Nolite timere aialia regionis. Abac.2. Et vastitas animaliū deterrebit eos. Accipitur etiā pro noīe proprio quod ponitur pro demone.vt Iob.40. Ecce behemoth quē feci tecū

Bestie. Iumēta Pecora Aialia. behemoth

fenum quasi bos comedet. Tamē hebrei qui occidentē litteram sequūtur dicunt: q̄ in hoc loco accipitur pro quodā animali ignoto incredibilis magnitudinis quod vocatur behemoth in plurali terminatione.

בֹּהֶן Bohen.pollex. Leuit.14. Et super pollicē manus eius

Poller בֹּהֶן ac pedis dexteri.& in plurali בְּהֹנוֹת Behonoth.i.polli-

Summitates ces. Iudi.1. Quē persecuti cōprehederūt cesis sūmitatibus manuū eius ac pedum. Pro quo hebrei legūt. Quem persecuti cōprehenderūt:et abscidērunt pollices manuū eius ac pedum.et in eodē. Septuaginta reges cesis manuū ac pedū summitatib?.pro quo hebrei legūt. cesis pollicibus manuū ac pedum.sed idem est sensus.

Pollices.

בֹּהַק Bohac.macula incute coloris candidi. Leui.13. Sciat

Macula cutis coloris candidi. non esse lepram:sed maculam coloris candidi & hominem mundum.

בָּהָר Bahar.candor.albedo.inde בְּהֶרֶת Behereth.i.macula

Candor בְּהֶרֶת candida vel quasi lucens. Leuit.13. Aut quasi lucens quippiā.i.plaga lepre.& in eodē. Sin autē lucis candor fuerit in cute.& in eodē. Sin aūt in suo loco candor steterit. et in eodē. Vir siue mulier in cuius cute candor apparuerit. & in eodem. Si deprehenderit subobscurū alborem lucere in cute. Et inde בָּהִיר Bahir.i.lucidū vel candidū sicut est nix. Iob.37. Subito aer cogetur in nubes . p quo hebrei legūt Lucidū vel candidū est in nubibus.

Ast̄ lucens. lucis cādor Candor

בָּהִיר Lucidū.

בּוֹ Bo. In illo.vel in eo.aut in ipso.et est dictio cōposita cu-

In illo. jus partes nō inueniūtur per se.vt supradictū est.

בּוֹא Bo.venire.ingredi.intrare. introducere. ītromittere

Venire. בּוֹא afferre. adducere. Geñ.6. Finis vniuerse carnis venit ad me.et in eodē.19. Venerūt duo angeli sodomā.& in eo. 24. Veni ergo hodie ad fontem aque.& in eodē.27. Venit germanꝰ tuus fraudulēter.et Exo.22. Maxime si cōductū venerat pro mercede operis sui.et in eodē.20. Veniā ad te et benedicā tibi.1.Reg.4. Venit deus in castra. Ps.35. Non veniet mihi pes superbie. Abac.2. Quia veniens veniet & non tardabit. Significat etiā ingredi: vel introire. Geñ.6. Et ingrediēris arcam tu & filii tui. et in eodē.7. Ingredere tu & oīs domus tua in arcam. Et in eodē.34. Ingressi sunt vrbem cōfidenter.& in eo.38. Et accepta vxore ingressus est ad eam.et Ps.5. Introibo in domū tuam.et Ps.17. Et clamor meus in cōspectu eius introibit in aures eiꝰ. Ps.62. In troibūt in inferiora terre. Ps.78. Introcat in cōspectu tuo gemitus cōpeditorū. Ps.99. Introite portas eius in confessione.et Esa.2. Introibūt in spelūcas petrarū.et sepe scribitur sine vau in medio:vt in aliquibus locis predictis.& aliquādo loco vau ponitur iod.s. quādo est verbū tertie coniugationis:et tunc significat afferre: vel introducere.aut adducere :vel offerre. Geñ.27. Affer mihi de venatione tua. Et in eodē.33. Suscipe benedictionē quā attuli tibi.& in eo. 42. Adducite fratrē vestrū.et in eodē. Obtulerūt ei munera et in eodē. Et deferte viro munera. & in eo. Introduc viros domū.& in eodē. Introducti sumus vt deuoluat in nos calūniā. Exo.35. Omnis multitudo filiorū israel obtulit mente

Ingredi. Introire Afferre Adducere. Offerre. Deferre. Introducē

promptissima. Et in eodem.36. Plus offert populus q̄ necessarium est. Leui.2.ac deferet ad filios aaron sacerdotis.

Inferre. Et in eo.4. Et adducet illū ad hostiū tabernaculi: & i eo.in feret sacerdos qui vnctus est de sanguine eius. Deut.12. Et offeretis in loco illo holocausta. Esa.1. Nō offeratis vltra sacrificiū frustra. Ezech.37. Ecce ego intromittā in vos spiritū Esa.41. Et adducet magistratus quasi lutū. Et in eodē.49. Et afferent filios tuos in vlnis . & Hiere.39. Vt adducerentur in babyloně. Ezech.8. Et adduxit me in hierusalē. Accipitur etiā pro introitu solis sub orizonte qđ in nra translatione dicitur occidere vel occūbere. Geñ.15. Cūq; sol occūberet. Eccls.1. Et oritur sol & occidit. Esa.60. Nō occidet vltra sol tuus. Et inde בּוֹא Bo.siue בֹּא Bo.sine vau in medio dictiōis.i. Ingressus siue introitus.1.Reg.16. Pacificus ne est ingressus tuus. Et sic.3.Reg.2. Vbi eadē verba habentur. Ps.120. Dñs custodiat introitū tuum & exitum tuum. Pro quo in hebreo habetur. Dñs custodiat exitū tuum & introitū tuum. Et aliqñ prepōitur ei littera lamed: & dicitur לְבֹא Lebo. vt Iudi.3. vsq; ad introitum emath. Amos. 6. Ab introitu emath vsq; ad torrentem deserti. Q̄nq; etiā preponitur ei littera mem.& dicitur מְבוֹא Mebo.i.ingressus vel introitus: aut occasus.s.solis. vt Iudi.1. Ostende nobis introitū ciuitatis. Ezech. 26. Quasi per introitum vrbis dissipate. Ps.103. Sol cognouit occasum suum. Ps.112. A solis ortu vsq ad occasum. Et aliqñ scribitur cum he in fine: et dicitur בִּיאָה Bia.i. Introitꝰ. Ezech.8. Et ecce ab aquilōe porte altaris idolum zeli in ipso introitu. & etiā scribitur cum caph & he in fine & dicitur בֹּאכָה Boacha.i.ingressus vel introitus . aut veniens. vel ingrediens. siue pergēs. Geñ.10. Facti sunt termini Chanaan venientibus a sidone gerarā vsq; gazā donec ingrediaris sodomā. & in eodem. Et facta est habitatio corū de metsa pergētibus vsq; sephar. & in eodem.25. Que respicit egyptum introeuntibus assyrios. Et inde תְּבוּאָה Thebua.i. fructus. fruges. prouentus vel reditus: eo q̄ veniūt per singulos annos. Leuit.25. Colligesq; fructus eius. Et in eodem tps emī frugum vēdet tibi. Nu.18. Et reputabitur vobis quasi de area & de torculari dederitis primitias. Pro quo hebrei legunt. Et reputabitur leuitis q̄si fructus aree & quasi fructus torcularis. sed beatus hieronymus transtulit sensum. Deut.22. Et que nascuntur ex vinea pariter sanctificentur. i. fructꝰ vinee. & Eccls.5. Et qui amat diuitias fructum nō capiet ex eis. 4. Reg.8. Restitue ei oīa que sua sunt: & vniuersos reditus agrorum.

Introitꝰ Occasꝰ Ingressꝰ Introitꝰ Introitus Occasꝰ Introitꝰ Fructꝰ. Fruges. Introitꝰ Reditꝰ.

בּוּב Bub. Cōcauū. vacuū . inane. vanum. Et scribitur per additionem nun in principio. & dicitur נְבוּב Nebub. vt Ezo. 27. Non solidum sed inane & cōcauum intrinsecꝰ facies illud. Hiere. 52. Et intrinsecꝰ caua erat. i. cōcaua. Iob. 11. Vir vanus in superbiam erigitur.

Inane. Cōcauum Vanus.

בּוּז Buz. siue בּזז Boz. Contemnere. despicere. depredari. dirípere. Prouer. 23. Quia despicient doctrinā eloquií tui. Et in eodē. Ne contēnas cū senuerit mater tua. Gāti. 8. Quasi nihilum despicient eū. Pro quo in hebreo habetur. Despectione despicient eum. Esa. 24: Et depredatione predabitur. & in eodem. 10. Vt auferat spolia & dirípiat predā Item בּוּז Buz. pōitur pro nomine. & significat contēptum siue despectum. Iob. 12. Lampas cōtempta apud cogitationes diuitum. & in eodē. 31. Et despectio propinquorum terruit me. Ps. 30. In superbia & in abusione. Pro quo heb. legunt. In superbia & in despectione. & aliqñ scribitur sine vau in medio: & etiam q̄nq; duplicatur vltima littera zain & multa alia deriuantur ab eo: de quo vide infra in dictiōe.

Cōtēnere. Despicere Predari. Dirípere. Cōtemptꝰ Despectio

בּוּץ Bazaz. & in dictione בָּזַז Baza.

Buch. Cōfusum siue deum esse. oberrare. Coarctari. fle-

re. Ingemere. & scribitur per additionem nun in principio. & dicitur נְבוּךְ Nabuch. Exo. 14. Coarctati sunt in terra.i. confusi vel oberrantes sunt in terra. Hester. 3. Et cum ētis iudeis qui in vrbe erant flentib?. Pro quo hebrei legūt. Et ciuitas susa flebat siue confusa erat. & Ioel. 1. Mugierūt greges armenti. Et aliqñ scribitur sine vau in medio dictionis. & inde מְבוּכָה Mebucha. Pro quo trāslatio nostra habet fletum. Esa. 22. Dies enim interfectionis & conculcationis & fletus dño deo exercituum in valle visionis.

Coarctare Flere. Mugire. Fletus.

בּוּל Bul. Germē. Herba. Truncus. s. ligneus. Iob. 40. Huic montes herbas ferunt. Esa. 44. Ante truncū ligni p̄cidam. significat enim quidquid terra producit: modo sint herbe: modo arbores vel ligna. vnde proprie interpretatur germē. & scribitur aliquando cum Iod in principio & dicitur יְבוּל Iebul.i. Germē. siue fructus. Leuit. 26. Et terra gignet germē suum. Ps. 66. Terra dedit fructum suum. Abac. 2. Et non erit germen in vineis. Et etiā de hoc vide infra in dictiōe יְבַל Iabal. Et qñ scribitur cum littera mem in principio & dicitur מָבוּל Mabul: tunc significat diluuium. Geñ. 6. Ecce ego adducam aquas diluuii super terram. Et in eodem. 7. Propter aquas diluuii. Et quia mensis octobris abūdat imbribus: ideo appellatur in hebreo. בּוּל Bul. 3. Reg. 6. Et in anno vndecimo mensis bul ipse est mensis octauus p̄fecta est domus.

Herba. Truncus. Germen. Iebul. Germen. Fructus. Diluuium Bul.

בִּין Bun. Intelligere. Docere. de quo vide infra in dictione. בִּין Bin.

בּוּס Bus. cōculcare. calcare. dirípere. Ps. 59. Et ipse ad nihilū deducet tribulātes nos. Pro quo btūs Hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et ipse conculcabit hostes nostros. Prouer. 27. Anima saturata calcabit fauum. Et esa. 14. Et in montibus meis conculcem eū. Zach. 10. Et erunt quasi conculcantes lutum . Et aliquādo duplicatur vltima littera samach. Esa. 63. Hostes nostri cōculcauerunt sanctificationem tuam. & Hiere. 12 . Conculcauerunt partem meam. Ezech. 16. & vidi te conculcatam in sanguine tuo. & inde מְבוּסָה Mebusa. i. est conculcatio. siue conculcata. Esa. 18. Ad gentem expectantem & conculcatam. Et in eodem. 22. Dies enim interfectionis & conculcationis & fletus domino deo exercituum in valle visiōis. Et inde מִיבָס Mubas. i. est conculcatum. Pro quo trāslatio nostra habet putridum. Esa. 14 . Assi cadauer putridum non habebit consortium cum eis in sepultura. Et aliquādo scribitur cum thau in principio & dicitur תְּבוּסָה Thebusa. i. Conculcatio vel cōtemptio. 2. Paralip. 22. voluntatis quippe fuit dei aduersus ochoziā. Pro quo hebrei legunt. A deo eni fuit cōculcatio vel comtemptio ochozie. Nā Iehu cōptē fit cum & iussit iis qui sequebantur eum vt perquirerent etiam ipsum ochoziam: quamuis erat rex Iuda. vt habetur. 4. Regum. 9. Et aliquando scribitur cum littera sin loco samach & significat dirípere. Amos. 5 . Idcirco pro eo quod dirípiebatis pauperem & predam electam tollebatis ab eo. vbi ponitur בּוֹסַסְכֶם Bosaschē pro בּוֹסַכְכֶם Bosaschē: Secundum aliquos hebreos. Alii vero dicunt quod ei? primitiuum est בָּשַׂס Basas. de quo infra in suo loco dicetur.

Cōculcare Calcare. Cōculcatio Cōculcatio Cōtēptio Dirípere. Dirípere. Putridus

בּוּץ Bus. linum vel byssus. aut sericum. Hester. 1. sustentata funibus byssinis atq; purpureis. Et in eodem. 8. Et amictus serico pallio. In lingua vero syra communiter ponitur pro lino.

Byssus. Sericum.

בּוֹק Boc. dissipare. deuastare. euacuare . dissrumpere . Esa. 24. Dissipatione dissipabitur terra. Hiere. 9 . Et dissipabo cōsiliū Iuda & Hierusalem. Nañ. 2. Dissipata est & scissa & dilacerata. Vbi p dissipata pōitur בּוּקָה Buca . & p scissa pōitur מְבוּקָה Mebuca: qđ a supradicta dictione deriuatur

Dissipari. Dissipare.

per additionem mem in principio. et aliquando gemi-
natur vltima littera coph. et dicitur. בּוֹקֵק Bochec. vt Esa.
Dissipare. 24. ecce dominus dissipabit terram. et de hoc vide infra
in dictione בָּקַק Bacac. et aliquando scribitur sine vau in
medio et cum littera nun in principio que denotat ver-
Disrũpere bum passiuum prime coniugationis. Esa. 19. et disrumpe-
tur spiritus egypti in visceribus eius.

בּוֹר Bor. cisterna. lacus. carcer. Geñ. 37. Miserunt eum in
Cisterna. cisternam veterem. Et in eodem. Extrahẽtes eum de ci
sterna vendiderunt eum ismaelitis. Exo. 21. Si quis aperue
rit & foderit cisternam. & Ps. 27. assimilabor descendenti
Lacus. bus in lacum. Ps. 39. Et eduxit me de lacu miserie. Esa. 38.
Non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tu-
am. Et in eodem. 51. Et ad cauernam laci de qua precisi e-
stis. Thren. 2. Inuocaui nomen tuum domine de lacu no-
uissimo. Item ponitur pro carcere eo q̃ est similis ciste-
rne vel lacui. Geñ. 41. Protinus ad regis imperium eductum
Carcer. de carcere ioseph totonderunt. & in plurali בֹּרוֹת Boroth.
בּוֹרוֹת vt Deut. 6. Cisternas quas non fodisti. & Hiere. 2. Et fode
Cisterne. runt sibi cisternas dissipatas.

בּוֹשׁ Bos. Erubescere. confundere. tardare siue moram fa
Erubescere cere. Iudi. 3. Expectantes diu donec erubesceret. &
4. Reg. 2. Coegerunt eum donec acquiesceret. Pro quo he
Moram fa cere. brei legunt. Coegerunt eum donec erubesceret. siue do-
nec moram faceret. Ps. 22. In te sperauerunt & non sunt
Cõfũdere. confusi. Ps. 30. Erubescant impii & deducantur in infer-
num. Ps. 69. Confundantur & reuereantur qui querunt a-
nimam meam. Ps. 70. Cum cõfusi fuerint & reueriti qui
querunt animam meam. Esa. 25. Erubesce sidon. Et ali-
quando scribitur sine vau in medio dictionis: vel loco ei⁹
ponitur iod scilicet quando est verbum tertie coniugatio-
nis. 2. Reg. 19. Confudisti hodie vultum omnium seruo-
rum tuorum. Esdre. 8. Erubui enim petere a rege pedites
& equites. Et in eodem. 9. Confundor & erubesco leuare
faciem meam ad te. Ps. 13. Cõfusum inopis cõfudistis.
Ps. 43. Et odientes nos confudisti. Ps. 52. Cõfusi sunt quo
niam deus spreuit eos. pro quo hebrei legunt. Confudisti.
siue confundere fecisti. scilicet illos. Hiere. 48. Quoniam
vastata est & confusa. & in eodem. confusa est fortis & tre-
muit. & inde מֵבִישׁ Mebis. idest confusionem faciens: siue
Ignominiosus. ignominiosus. Prouer. 19. Qui affligit patrem & fugat ma
trem ignominiosus erit & infelix. Et in genere femínino.
Cõfusionẽ facies. מֵבִישָׁה Mebisa. Prouer. 10. Et putredo in ossibus eius que
confusione res dignas gerit. idest que confusionem facit.
בּוּשָׁה Et inde בּוּשָׁה Busa. idest confusio. verecundia. obprobriũ.
Confusio. vt Ps. 88. Perfudisti eum confusione. Et idem significat
בֹּשֶׁת Bóseth. 1. Reg. 20. In confusionem tuam & in confu-
Confusio. sionem ignominiose matris tue. & Ps. 130. Inimicos eius
induam confusione. Hiere. 3. Confusio comedit laborem
patrum nostrorum ab adolescentia nostra. vbi secundum
hebreos confusio accipitur pro idolo. Et quandoq; recipit
nun in secunda syllaba. & dicitur בֹּשֶׁנָה Bósna. idest confu
Confusio. sio. verecundia. Osee. 10. Confusio ephraim capiet. Inde
Verecunda. מְבוּשִׁי Mebuse: quod significat membra verenda. Deut. 25
Et aprehenderit verenda eius. Et quandoq; duplicatur lit
tera sin: & significat erubescere siue morari aut moram fa
cere. Geñ. 2. Erat autem vterq; nudus scilicet & vxor
Erubescer. Moram fa cere. eius: et non erubescebant. Exo. 32. Videns populus q̃ mo
ram faceret moyses. Iudic. 5. Cur moratur regredi cur-
rus eius.

Wozari. בָּזַז Baz. contemnere. despicere. depredari. De quo vide in
dictione sequenti & infra in dictione בָּזָה baza.

בָּזַז Bazaz. depredari. siue depopulari. predari. diripere.

Nume. 31. Quidquid habere potuerunt depopulati sunt
Despopulari Deut. 2. Abq; iumentis que in partem venere predantium
Predari. Iosue. 8. Iumenta autem & predam ciuitatis diuiserunt
sibi filii israel. Pro quo hebrei legunt. Iumenta autem &
Depredari predam ciuitatis depredati sunt sibi filii israel. Hiere. 30.
Diripere. Cunctosq; predatores tuos dabo in predam. Et in eodem.
50. Gladius ad thesauros eius qui diripientur. Ezech. 39.
Predari. Et depredabuntur eos quibus prede fuerunt. Et aliquando
scribitur cum simplici zain. Esa. 8. Festina predari. Et in
eodem. 10. Et pupillos diripient. & in eodem. 11. Simul
predabuntur filios orientis Soph. 2. Reliquie populi mei
diripient eos. Et de hoc vide supra in dictione בּז Boz. &
בַּז inde בַּז Baz. siue בִּזָּה Biza. idest preda. depredatio. direp-
tio. Nu. 14. Parulos vestros de quibus dixistis quod pre
Preda. Spolia de hostibus forent. Hester. 9. Predas de substantiis eorum
agere noluerunt Esa. 10. Vt auferat spolia & diripiat predã.

בָּזָא Baza. Diripere siue dissipare. Esa. 18. Diripuerũt flu
Diripere. mina terram eius.

בָּזָה Baza. contemnerè. despicere. spernere. paruipendere.
Cõtẽpuere detrahere. Vilipendere. diripere siue depredari. Nu.
15. Verbum enim domini contempsit. 1. Reg. 2. Qui au-
tem contemnunt me erunt ignobiles. 2. Reg. 12. Quare
cõtempsisti verbũ domini. Ps. 16. Ad nihilum deductus ẽ
in conspectu eius malignus. Pro quo beatus Hieronymus
Despicere in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Despici
tur oculis eius improbus. Prouer. 1. Sapientiam atq; doctri
nam stulti despiciũt. Esa. 37. Despexit te & subsannauit vir
go filia sion. Ps. 21. Quoniam non spreuit nec despexit de
Spernere. Paruipẽ dere. precationem pauperum. Ester. 1. Paruipendent imperia
maritorum. Scribitur etiam aliquando בַּז Baz. sine he in
Detrahere. fine. Prouer. 13. Qui detrahit alicui rei ipse se in futurum
Despicere. obligat. & Zach. 4. Quis enim despexit dies paruos. & in
Cõtẽptus. de. נִבְזֶה Nibze. idest contemptus siue despectus. ps. 118. A
Despectꝰ. dolescentulus sum ego & contemptus. Esa. 53. Desideraui
נִבְזִים mus eum despectum & nouissimum virorum. & in plura
Contẽptibiles li נִבְזִים Nibzim. Malach. 2. Propter quod & ego dedi vos
contemptibiles. Et aliquando recipit nun & mem in prin
Vile. cipio. Et dicitur. נִמְבָּזָה Nembza. idest despectum aut vile
Diripere. 1. Reg. 15. Quidquid autem vile fuit & reprobum demoli
Predari. ti sunt. Et inde בָּזוּר Bazui. idest contemptus vel direptus.
Direptus. Esa. 42. Ipse autem populus direptus & vastatus. & in ge-
בְּזוּרָה nere femínino בְּזוּרָה Bezuia. Eccl's. 9. Sapientia pauperis
Contẽpta. contempta est. & inde בּוּז Buz. idest contemptio vel despe
Despectio. ctio. vt Iob. 31. Et despectio propinquorum terruit me. &
בִּזָּיוֹן de hoc vide supra in dictione בּז Buz. & inde בִּזָּיוֹן Bizaion
Cõtẽptio. idest contemptio siue despectio. Ester. 1. Vnde regis iusta
Despectio. est indignatio. Pro quo in hebreo est. & iuxta abundanti-
am contemptionis vel despectionis: et indignatio. scilicet
est. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. e sensu non
verbum ex verbo: sicut et in pluribus aliis locis facre scrip
ture: et maxime in libro Hester.

בָּזָק Bazac. Fulgur. coruscatio. Ezech. 1. et animalia ibant
Fulgur. et retrotrahebantur in similitudinem fulguris coruscan
tis. est etiam nomen proprium loci. Iudic. 1. et inuenerunt A
doni bezech. in bezech. 1. Reg. 2. et recensuit eos in bezech
בָּזַר Bazar. Diuidere. dispergere. dissipare. Ps. 67. Dissipa
Dissipare. Dispgere. gentes que bella volunt. pro quo hebrei legunt. dispers
ge siue diuide gentes que bella volunt. Dañ. 11. et diuitias
eorum dissipabit.

בָּחַל Bachal. variare. instabilem esse. Zach. 11. Siquidem
Variare. et anima eorum variauit in me. et solum inuenitur in
predicto loco. et dicunt hebrei q̃ significat abominari vel
abhorrere.

בָּחַן Bachan. Probare. tentare. Iob. 7. Et subito probas il-
Probare. lum. Et in eodem. 23. Probauit me quasi aurum. Et in
eodem. 34. Auris enim verba probat. & in eodem. Pater
mi probetur iob vsq; in finem. Ps. 16. Probasti cor meum
& visitasti nocte. & Ps. 25. Proba me domine & tenta me.
Ps. 80. Probaui te apud aquam contradictionis. Hiere. 20
Tu autem domine exercituum probator iusti. Ezech. 21.
Plaude super femur quia probatum est. & Zach. 13. Et pro
Tentare. babo eos sicut probatur aurum. Malach. 3. Et tentauerunt
בָּחַן deum: & salui facti sunt. & inde בָּחַן Bochan. idest proba
probatum tus: siue probatio. aut probamentum. Esa. 28. Ecce ego po
בָּחוֹן nam in sion lapidem preciosum probatum. Et inde בָּחוֹן
Probator Bachon. idest fortis. siue robustus: aut probatus: vel proba
Fortis. tor. Hiere. 6. Probatorem dedi te in populo meo. Pro quo
hebrei legunt fortem vel robustũ dedi te in populo meo.
Et vtrumq; potest significare: nam eius plurale ponitur
Robusti. בְּחֻנִים pro robustis. Esa. 23. Vbi dicitur in captiuitatẽ traduxerũt
בָּחֻן robustos eius. & inde בָּחֻן Bachan: quod secundum hebre
Arx. os significat etiam arcem siue turrim fortissimam & excel
sam. Esa. 32. tenebre & palpatio facte sunt super speluncas
Pro quo hebrei legunt. Munitio & arx facte sunt in spelũ
cas: siue per speluncas. de quo beatus Hieronymus super
hoc loco sic ait. Pro tenebris & palpatione in hebraico di
citur ofel & bachan: quas hebrei duas turres esse in ieruſa
lem arbitrantur excelsas atq; firmissimas: que his appel
lantur nominibus. Quarum prior interpretatur tenebre
siue nubilum: eo quod vsq; ad nubes erigeret caput: alte
ra probamentum & firmitas: siue vt symmachus vertit in
quisitio: eo quod in contemplando culmine eiꝰ oculi falle
rentur. Hec hieronymus.

בָּחַר Bachar. Eligere. Geñ. 13. Elegit sibi loth omnem re-
Eligere. gionem circa iordanem. Exo. 17. Elige viros: & pu
gna contra amalech. Deut. 30. Elige ergo vitam vt & tu
vivas. Iudi. 5. Noua bella elegit deus. 1. Reg. 16. Non ele
git dominus ex istis. Et in eodem. 20. Numquid ignoro q̃
diligis filium isai. Pro quo hebrei legunt. Nũquid ignoro
q̃ eligis filium isai. & 3. Reg. 18. Eligite vobis bouem vnũ
Iob. 34. Iudicium eligatur nobis. Ps. 64. Beatus quem e-
legisti & assumpsisti. Ps. 118. Viam veritatis elegi. Esa. 7.
vt sciat reprobare malum & eligere bonum. Et in eodem.
48. Elegi te in camino paupertatis. Hiere. 8. Et eligẽt ma
gis mortem quam vitam. Zach. 2. Et eliget adhuc ieruſa
lem. Et in eodem. 3. Qui eligit ieruſalem. & inde בָּחוּר Ba
Electus. Iuuenis. chur. idest electus. siue iuuenis. 1. Reg. 9. Erat autem ei filiꝰ
us vocabulo saul electus & bonus. Eccl's. 11. Letare ergo iu
uenis in adolescentia tua & in diebus iuuentutis tue. Et in
בָּחוּרִים Iuuenes. plurali בָּחוּרִים Bachurim. idest electi. vel iuuenes. Iudi. 14
Sic enim iuuenes facere consueuerant. Ps. 77. Et electos
Electi. israel impediuit. Et in eodem. Iuuenes eorum comedit i-
gnis. Esa. 23. Non emutriui iuuenes. scribitur etiam cum
hoc in secunda syllaba tam in singulari quam in plurali &
בָּחִיר Electus. dicitur בָּחִיר Bechir. idest electus. 2. Reg. 21. In gabaa saul
בְּחִירִים quondam electi domini. Et in plurali בְּחִירִים Bechirim. si
Electi. ue בְּחִירֵי Bechire. idest electi. Ps. 88. Disposui testamen-
בְּחִירַי tum electis meis. Ps. 104. Filii Iacob electi eius. vnde ibi e
Electi. lecti est nominatiui casus pluralis numeri. Et refertur ad fi
נִבְחָר lios. scribitur etiam cum nun in principio & dicitur נִבְחָר
Electus. Nibchar. idest electus. prouer. 10. Argentum electum lin
gua iusti. & quandoq; ponitur mem in principio & dici
מִבְחָר tur מִבְחָר Mibchar. i. electio. & ponitur pro electis. Geñ.
Electi. 23. In electis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum. pro
quo hebrei legunt. in electione sepulchrorum nostrorum.
Exo. 15. Et electi principes eius submersi sunt in mari ru-
bro. Ezech. 22. Et succident electas cedros tuas. & inde
בָּחֻרוֹת Bachruth. idest tempus iuuẽtutis quod est electum
Dies iuuẽ tutis. tempus. Eccl's. 11. Et in bono sit cor tuum in diebus iu-
uentutis tue.

בָּטָא Bata. proferre. pronunciare. promittere. Leuit. 5. A
Proferre. nima que iurauerit & protulerit labiis suis. Et in eo-
dem. Et idipsum iuramento & sermone firmauerit. Pro
pronũciaꝫ. quo hebrei legunt, Ad omne quod pronunciauerit vel pꝛ
tulerit homo cum iuramento. & inde מִבְטָא Mibta. idest.
מִבְטָא prolatio: vel pronunciatio. Nu. 30. Et semel de ore eius ver
Prolatio. Pronũcia tio. bum egrediens. Pro quo hebrei legunt. & prolationem si-
ue pronunciationem labiorum eius.

בְּטָה Bata. proferre. pronunciare. promittere. sicut in dic-
Promittere. tione suprадicta: que etiam scribitur cum littera he
Proferre. in fine. Prouer. 12. Est qui promittit & quasi Gladio pungi
Pũsciare. tur. Quod etiam potest legi sic scilicet Est qui profert vel
בְּטַח qui pronunciat & quasi gladio pungit.

בָּטַח Batach. sperare. confidere. fiduciam vel confidenti-
Confidere Sperare. am habere. fiducialiter agere. securum esse. 4. Reg.
18. In quo confisus es vt audeas rebellare. & in eodem. An
Confidẽ tiã habere sperās in baculo arundineo. Iob. 6. Confusi sunt quia spe-
rauit. Et in eodem. 4. Et habet confidentiam q̃ influat ior
danis in os eius. Ps. 21. In te sperauerunt patres nostri: spe
rauerunt & liberasti eos. Ps. 24. Deus meus in te confido
non erubescam. Ps. 25. In ipso sperauit cor meum. & Ps.
31. Sperantem autem in domino misericordia circũdabit.
Ps. 48. Qui confidunt in virtute sua. ps. 117. Quam confi
dere in homine. & in eodem. Quam sperare in principi
bus. Esa. 12. Fiducialiter agam & non timebo. Et in eodem
Fiducialiꝫ ter agere. 26. Quia in te speraulmus. Et in eodem. Sperastis in do-
mino in seculis eternis. Hiere. 12. Cum autem in terra pa-
cis securus fueris. Et in eodem. 17. Maledictus vir qui con
fidit in homine. Et in eodem. 28. Et tu confidere fecisti po
pulum istum in mendacio. vbi ponitur verbum tertie cõ
iugationis. & sic Esa. 36. Vbi dicitur. nec conturbet vos e-
zechias dicens dominus liberabit nos. pro quo hebrei le-
gunt. Nec confidere faciat vos ezechias dicens. & inde.
בִּטָּחָה Betach. siue בִּטָּחָה Bitcha. idest spes. confidentia. fidu-
cia. securitas. ps. 4. In spe constituisti me. ps. 15. Insuper &
caro mea requiescet in spe. Esa. 30. In silentio & in spe erit
Spes. fortitudo vestra. & in eodem. 32. & cultus iustitie silentium
Securitas & securitas vsq; in sempiternum. Soph. 2. Hec est ciuitas
Cõfidẽtia. gloriosa habitans in confidentia. ponitur etiam aduerbia-
Cõfidẽter. liter. vt Geñ. 34. In ingressi sunt vrbem confidenter. & ali-
לָבֶטַח quando recipit lamed in principio & dicitur לָבֶטַח Labe-
tach. idest fiducialiter. confidenter. secure. prouer. 3. Tunc
Fiduciaꝫr. ambulabis fiducialiter in via tua. Ezech. 38. Habitantesq;
secure. & aliquando scribitur cum littera nun in fine. & di-
בִּטָּחוֹן citur. בִּטָּחוֹן Bitachon. 4. Reg. 18. Que est ista fiducia qua
Fiducia. niteris. & aliquando recipit mem in principio & dicitur
מִבְטָח Mibtach. idest fiducia. spes. confidentia. Iob. 8. Et si
Fiducia. cut telam aranearum fiducia eius. ps. 21. Spes mea ab vberi
Spes. bus matris mee. prouer. 21. Detraxitq; robur fiducie eius.
בָּטְחוֹת & inde בָּטְחוֹת Batuchoth. pro quo beatus hieronymus trã
Audacter. stulit audacter. Iob. 12. & audacter prouocant deum. pro
Confidẽtie quo hebrei legunt. & securitates vel confidentie prouocan
tibus deum. scilicet abundant.

בָּטַל Batal. vacare. siue cessare. otiosum esse. prohibere.
Otiosum esse. Eccl's. 12. Et otiose erũt molentes in minuto numero
Prohibere. Esdre. 4. prohibeatis viros illos: vt vltra non edificent. &
in eodem. & prohibuerunt eos in brachio & robore. & in
eodem. Tunc intermissum est opus domus domini. idest
tunc cessauit.

Uterus. בֶּטֶן Beten vterus. venter. Geñ. 25. Due gentes sunt in vtero tuo. 3. Reg. 7. Iuxta mensuram columne contra retiacula. Pro quo hebrei legunt. Iuxta ventrem contra retiacula. dicitur autem venter columne pars media siue pars crassior ipsius colūne. Ps. 21. In te pectus sum ex utero. Prouer. 13. Venter autem impiorum insaturabilis. cuius

בטנים plurale בְּטָנִים Botnin. nō inuenitur in hoc significato sed pro fructu arboris pini: secūdum hebreos. Sed brūs Hieronymus traduxit terebinthi fructus. Geñ. 43. Stactes & terebinthi & amigdalarum.

בִּיב בּוּב בֹּהּ בֵּיהּ בִּיָּה Bib. concauum. vanum. inane. vacuum. De quo vide supra in dictione בּוּב Bub.

In ea. Be. in lingua chaldaica significat in eo. vel ipso. Dañ. 4. Et esca vniuersorum in ea. et in hebreo est masculini generis.

Intelligeſ בִּין Bin. intelligere. cogitare. aspicere. intuerí. Iob. 25. Et intelligam quid loquatur mihi. Ps. 5. Intellige clamorem meū. Ps. 49. Intelligite hec qui obliuiscimini deum. Ps. 81. Nescierunt nec intellexerunt. Ps. 93. Intelligite insipientes in populo. Prouer. 2. Tunc intelleges timorē domini. Et in eodem. 8. Intelligite paruuli astutiam. & in eodem. 14. Sapientia callidi est intelligere viam suam. Et in eodem. 24. Qui inspector est cordis ipse intelligit. Esa. 28. Et quem intelligere faciet auditum. Dañ. 9. Ego danicl intellexi in libris. Et in eodem. 11. Et docti in populo docebunt plurimos. i. intelligere facient plurimos. Et in eodem. 12. Et ego audiui & non intellexi. Et aliquando scribitur sine iod in medio dictionis. vt Ps. 138. intellexisti cogitationem meā delonge. Iob. 13. Audiuit auris mea & intellexit singula. Dañ. 8. Fac intellígere istam visionem. Et in eodem. 11. Et cogitabit aduersus eos qui dereliquerunt testamentum sanctum. Et quando est verbum tertie coniugationis recipit. he. in principio. scilicet in preterito et in imperatiuo & in infinitiuo. & dicitur. הָבִין Hebin. et in presenti vel participio recipit litteram mem in principio & dicitur מֵבִין Mebin. et aliquando mutat iod. in vau. scilicet quādo est verbum quarte cōiugationis vel in voce passiua prime coniugationis. Et tunc significat intelligere: siue docere: considerare: respicere. Esa. 10. Et in sapiēntia mea intellexi. Hiere. 30. In nouissimo dierū intelligetis ea. Deut. 32. Circunduxit eum & docuit. 3. Reg. 3. Quem diligentius intuens clara luce. Iob. 11. Et videns iniquitatem nonne considerat. Et in eodem. 37. Sta & considera mirabilia dei. & inde בִּינָה Bina. i. intelligētia siue intellectus. prudentia. sapientia. Deut. 4. Hec est vestra sapientia et intellectus coram populis. Iob. 20. Et spiritus intelligentie mee respondebit mihi. Et in eodem. 38. Aut quis dedit gallo intelligētiam. Esa. 11. Spiritus sapientie & intellectus. Prouer. 4. Et attendite vt sciatis prudentiam. & inde נָבוֹן Nabon. siue מָבִין Mebin. idest intelligens siue prudens. Deut. 4. En populus sapiens & intelligens gens magna hec. Prouer. 1. Et intelligens gubernacula possidebit. Et in eodem. 8. Recti sunt intelligentibus. Et in eodem. 14. In corde prudentis requiescit sapientia. Et inde תְּבוּנָה Thebuna. i. intelligentia. siue intellectus. aut prudentia. Iob. 12. Ipse habet consilium & intelligētiam. Ps. 135. Qui fecit celos in intellectu. Iob. 12. Et in multo tempore prudentia. Prouer. 2. Prudentia saluabit te. Et in eodem. 24. Et in prudentia roborabitur. ponitur etiam pro sapientia. vt. Ps. 146. Et sapientie eius non est numerus. Item בִּין Ben. inter. intra. intermedium. Geñ. 1. Diuisitq; aquas que erāt sub firmamento ab iis que erant super firmamentum. Pro quo hebrei legunt. Diuisitq; inter aquas que erant sub firmamento & inter aquas que erant super firmamentum. & in eodem. 13. Facta est nixa iter pastores Abraā & Loth. Exo. 14. Qui ē inter magdalum et mare. Leuit. 10. vt habeatis scientiam discernēdi inter sanctum et profanum & inter pollutum & mundum. Ps. 103. Inter medium montium pertransibunt aque. inuenitur etiam בֵּינוֹת Benoth. i. inter. Ezech. 10. Et imple manum tuā prunis ignis que sunt inter cherubim. Inde בֵּינַיִם Benaim. idest Intermedius Pro quo translatio nostra habet Spurii. 1. Reg. 17. Et egressus est vir spurius de castris philistinorum. pro quo hebrei legunt. Et egressus est vir intermedius de castris philistinorum. eo q̄ stabat inter duas acies. Item בֵּן Ben. sine iod in medio significat filium. de quo vide infra in dictione בָּנָה Bana.

Intelligere. Docere. Intueri.

Cōsiderat. בִּינָה Sapiētia. Intellect? Intelligētia.

Prudētia. נָבוֹן מָבִין Intelligēs Prudēs תְּבוּנָה Intelligentia Intellect? Prudētia

Sapiētia. בֵּין

Vocere

Cogitare.

Inter. Ister medii בֵּינוֹת Inter. בֵּינַיִם Spurius.

Intermedius. בֵּן

בֵּינַיִם בֵּיצִי Oua. בֵּיצָה

בֵּיר Cisterna. בִּירָה Habitatio. Ciuitas. בִּרְתָּא Castrum. בִּירָנִיּוֹת

Domus. Castella. בַּיִת בֵּית Domus.

Domus ꝛuium. Intus. Intrinſecus Inter. Carcer.

Spacium.

בָּתִּים בָּתֵּי Domꝰ. Edes. Edicule. domicule. olfactoria.

בְּיצִים Besim. siue בֵּיצֵי Besc. oua. Deu. 22. Et matrem pullis vel ouis desuper incumbantem. Iob. 39. Dereliqt in terra oua sua. Esa. 10. Sicut colligūtur oua q̄ derelicta sunt. & in eodem. 59. Oua aspidum ruperunt. & eius singulare בֵּיצָה Besa. non inuenitur in sacra scriptura: sed in aliis libris hebraicis inuenitur p ouo.

בֵּיר Bair. cisterna. Hiere. 6. Sicut frigidam facit cisterna aquā suā. Item בִּירָה Bira. habitatio. palatiū. 1. Paralip. 29. Neq; enim homini preparatur habitatio sed deo. significat etiā ciuitatem vel vrbē. scilicet regiam. Ester. 1. Susa ciuitas regni eius exordiū fuit. Et in eodē. 2. Erat vir Iudeus in susis ciuitate. Et in lingua chaldaica dicitur בִּרְתָּא Birtha. i. castrum. Esdre. 6. Et inuentum est in echbathanis q̄ est castrum in medena prouicia. & in plurali בִּירָנִיּוֹת Biranioth. idest palatia siue domus magna. siue castella. Pro quo beatus Hieronymus transtulit domos ad instar turrium. 2. Paralip. 17. Et edificauit in iuda domos ad instar turrium. Et in eodem. 27. In saltibus castella & turres.

בַּיִת Baith. siue בֵּית Beth. Domus. Geñ. 19. Declinate in domum pueri vestri. Et in eodem. viri ciuitatis vallaue runt domum illius. Exo. 13. in manu forti eduxit nos dominus de terra egypti de domo seruitutis. Nu. 22. Si dederit mihi balach plenam domum suam argenti & auri. Deut. 6. Et meditaberis sedens in domo tua. Et in eodem. 25. Et vocabitur nomē eius in israel domus discalciati. Significat ēt gentem vel familiam. vt domus israel. domus iuda. domus dauid. Accipitur etiam pro nido auium vel pro habitaculo animalium. Ps. 83. Etenim passer inuenit sibi domum. Ps. 103. E rodii domus dux est eorum. Item significat intrinsecus. inter. Exo. 25. Et deaurabis eam auro mundissimo intus & foris. 3 Reg. 7. Quorum posteriora vniuersa intrinsecus latitabāt. Iob. 8. Et inter lapides cōmorabitur. Itē accipitur p carcere. Esa. 14. vinctis eius nō aperuit carcerem. Accipitur etiam pro loco vel pro spacio quod continet aliquā rē: vel appropriato alicui rei: quod dicitur domus eius. 3. Reg. 18. Fecitq; aqueductum quasi per duas aratiunculas in circuitu altaris. Pro quo in hebreo habetur. fecitq; aqueductum quasi domus duorum satorum sementis in circuitu. i. quasi spacium vel locum in quo poterant seminari duo sata sementis. et sic dicitur Bethacarem quod interpretatur domus vinee. idest locus vinearum. & sic de reliquis. et in plurali בָּתִּים Bathim. siue בָּתֵּי Bathe. i. edes. domus. Exo. 1. Et edificauit illis domos. Leuit. 25. Edes leuitarum que in vrbibus sunt semper possunt redimi. Pro uer. i. replebimus domos nostras spoliis. Inuenitur etiam pro ediculis siue domunculis. 4. Reg. 23. Destruxit quoq; ediculas efeminatorū que erant in domo domini pro quibus mulieres texebant quasi domunculas luci. Significat etiā ornamentū quoddā muliebre. pro quo beat? Hieronymus trāstulit olfactoria. Esa. 3. Et olfactoria & ānulos et in-

aures vbi pro olfactoriis in hebreo habetur בָּתֵּי הַנֶּפֶשׁ Bathe hanéphes quod interpretatur domus anime. Et dicunt hebrei quod sunt quedam ornamenta que pendebant in pectore vel supra cor sicut sunt olfactoria & similia. Item

Nemus. בִּיתָן בִּיתָן Bithan. Nemus. vel silua. Ester. 1. In vestibulo horti & nemoris. Et in eodem. 7. Qui cum reuersus esset de horto nemoribus consito. Hebrei tamen dicunt q̄ significat palatium vel domus facta in horto uel nemore ad solatium. uel

Dormire. בַּיִת refrigerium. Item בַּיִת Bith. in lingua chaldaica significat dormire. siue manere. Dañ. 6. Et dormiuit incenatus.

בְּךָ בָּךְ Becha. in te. et est dictio composita cuius partes non inueniuntur per se. sicut supra dictum est.

Fletus. בָּכָא Bacha. fletus. planctus. Ps. 83. Disposuit in valle lachrymarum in loco quē posuit. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Transeuntes in vallem fletus fontem ponent eam. Hebrei vero dicunt q̄ significat quoddam genꝰ arboris cuius plurale est בָּכְאִים Bechaim. Pro quo piros trāstulit Beatus Hieronymus. 2. Reg. 5. Et venies ad eos ex aduerso pirorū Et in eodē. Et cum audieris sonitum gradientis in cacumine pirorum. 1. Paralip. 14. Vbi eadem verba habentur.

Pirꝰ. בְּכָאִים

Flere. Plorare. בָּכָה Bacha. flere. plorare. plāgere. 2. Reg. 1. Filie israel super saul flete. Ps. 125. Euntes ibant et flebant mittentes semina sua. Hiere. 13. In abscōdito plorabit anima mea. Et in eodē. 31. Rachel plorans filios suos. Thren. 1. Plorans plorabit in nocte. Ose. 12. Fleuit & rogauit eum. et q̄q; scribitur sine he in fine. Geñ. 21. Leuauit vocem suam & fleuit. Et in eodem. Cumq; ciulatu magno fleret. Et in eodē. 50. Ruit super faciē patris flens. Ps. 136. Illic sedimus et fleuimus. Hiere. 22. Plangite eum qui egredietur. Ezech. 8. Plangentes adonidem. Et inde בְּכִי Béchi. i. fletus. ploratus planctus. profundū. Geñ. 45. Eleuauitq; vocem suam cum fletu. Esa. 15. Ascendit domus dibon ad excelsa in planctū. Hier. 31. Quiescat vox tua a ploratu. significat etiam fluctꝰ siue profundum. f. aquarum ad similitudinem lachrymarū abundantium. Iob. 28. Profunda quoq; fluuiorum scrutatus est. Et aliquando scribitur cum littera nun in principio et dicitur נִבְכֵי Nibche. ut in eodē. 38. Nunquid ingressus es profundum maris. Inde בּוֹכִיָה Bochia. i. flebilis. siue plorans. Thren. 1. Idcirco ego plorans. Et inde בָּכוּת Bachuth. i fletus. Geñ. 35. Vocatūq; est nomē loci illius quercus fletꝰ.

Plangere בְּכִי Fletus. Planctus Profundū נִבְכֵי Profundū בּוֹכִיָה Plorans. בָּכוּת Fletus.

בָּכֶם Bachem. in vobis. siue in vos. et est dictio composita cuius partes non inueniuntur per se: vt dictum est supra. et quando refertur ad feminas scribitur cum littera nū in fine et dicitur בָּכֶן Bachen. i. in vos vel in vobis. fe. ge.

בָּכַר Primogenitum cōstituere. בְּכוֹר Primogenitus. בְּכוֹר Maior. בְּכִירָה primitiuꝰ. בְּכִירוֹת Maior. בְּכֹרוֹת

בָּכַר Bachar. primogenitum facere. siue primogenitū cōstituere: aut primitias offerre vel primitiua afferre. vt Leuit. 27. Primogenita que ad deum pertinent nemo sanctificare poterit. pro quo hebrei legunt. Omne primogenitum quod domino cōstitutū est nemo sanctificet. Deut. 21. Non poterit filium dilecte facere primogenitū. Ezech. 27 Per singulos mēses afferet primitiua. et inde בְּכוֹר Bechor. i. Primogenitus. vel maior. aut primitiuum. Geñ. 25. Primogenitus ismahel nabaioth. Et in eodē. 38. Fuitq; her primogenitus iude. Et in eodem. 43. Sederunt coram eo primogenitus iuxta primogenita sua. Et in eodem. 48. Qui maior natu erat. Exo. 4. Filius meus primogenitus israel. Et in eodē. 13. Sanctifica mihi omne primogenitū. Ps. 88. Et ego primogenitum ponam illum. Hiere. 31. Et efrain primogenitus me? est. 3. Reg. 16. In ahyram primitiuo suo fundauit eam. et in ge. fe. בְּכִירָה Bechira. i. primogenita vel maior. Geñ. 19. Dixitq; maior ad minorem. Et in plurali בְּכֹרוֹת Bechoroth. i. primogenita. vel primogeniti. Geñ. 4

Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis sui. & quando post se regit genitiuum dicitur בְּכוֹרִי Bechore. Esa. 14. Et pascentur primogenita pauperum. Et inde בְּכוֹרָה Bechora. i. primogenitura vel primogenita. f. ius primogeniture Geñ. 25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodē. Quid mihi proderunt primogenita. Deut. 21. Et huic debentur primogenita. Et in omnibus locis predictis in hebreo legitur in singulari. f. primogenitura vel ius primogeniture. & inde בְּכוּרִים Bichurim. siue בִּכּוּרֵי Bichure. primitie vel primitiua. Exo. 23. Primitias frugum terre tue defferes in domum domini dei tui. Leuit. 2. Si obtuleris munus primitiarum frugum tuarum domino. Nu. 28. Dies etiam primitiuorum quando offeretis nouas fruges domino. Et inde בִּכּוּרָה Bicura. i. ficus que primum venit ad maturitatem. Ose. 9. Quasi prima poma ficulnee. Mich. 7. Precoces ficus desiderauit anima mea. Et eadem dictio ponitur pro temporaneo. Esa. 28. Quasi temporaneum ante maturitatem autumni. cuius plurale בִּכּוּרִים Bichurim. ponitur pro grossis. Naū. 3. Sicut ficus cū grossis suis. Inde מַכְבִּירָה Mabchira. i. Mulier qñ prīo parit. pro q̄ puerperā transtulit beatus Hieronymus. Hiere. 4. Angustie sicut puerpere. Et inde בִּכְרָה Bichra. Significat quoddā genꝰ animalis magni & velocissimi cursu. pro quo beatus Hieronymus transtulit cursorem. Hiere. 2. Cursor leuis explicans vias suas. cuius plurale בִּכְרֵי Bichre Dromedarios transtulit. Esa. 60. Dromedarii madian et epha.

Primogenita. בְּכוֹרִי Primogenita. בְּכוֹרָה Primogenita. בְּכוּרִים בִּכּוּרֵי Primitie primitiua. בִּכּוּרָה Primum pomum ficulnee. Precoc. ficus. Expanium בִּכּוּרִים Grossi. מַכְבִּירָה Puerpera בִּכְרָה Cursor. בִּכְרֵי Dromedarii.

בַּל Bal. ne. non. neq; Ps. 15. Quoniam bonorum meorum non eges. et in eodem. Quoniam adextris est mihi ne commouear. Ps. 103 Terminū posuisti quem non trāgredientur: neq; conuertentur operire terram. Prouer. 23. Et mens eius non est tecum. Et in eodem. Vulnerauerunt me sed nō doluí. Traxērūt me & ego nō sensi. & recipit in fine. iod. & dicitur בִּלִי Beli. i. non. absq; sine. 2. Reg. 1. Clipeus saul quasi non esset vnctus oleo. Ps. 71. Donec auferatur luna. pro quo hebrei legunt. Donec nō sit luna. Ps. 58. Sine iniquitate cucurri. Esa. 14. Subiiciētem in furore gentes crudeliter. Pro quo hebrei legunt. Subiiciētem in furore gentes persecutione absq; cessatione. i. incessabili. Et in eodē. 38. Tu autem eruisti animam meam vt non periret. Et etiam recipit mem in principio & dicitur מִבְּלִי Mibeli. i. non. sine. absq;. eo q̄ non. Exo. 14. Forsitan non erant sepulchra in egypto. Iob. 4. Tigris periit eo q̄ non haberet predam. Thren. 1. Eo q̄ non sunt qui veniant ad solemnitatem. Et etiam recipit in principio beth. & dicitur בְּבִלְעֲדִי Bibli. i. ne. non. absq;. Deut. 19. Qui percusserit proximū suum nesciens. Et aliquādo scribitur cū lamed in principio. et dicitur לְבִלְעֲדִי Liblí. Esa. 5. Et aperuit os suum absq; vllo termino. Et componitur predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictione עַל Al. que significat ascensionem et dicitur בְּלִיַּעַל Beli al. i. non. ascendens. potest etiam componi cum dictione עֹל Ol. quod significat iugū: & interpretari absq; iugo. Et sic interpretatur aliquando in translatione nostra. Judí. 19. Venerunt viri ciuitatis illius filii belial. i. absq; iugo. Et aliquando translator pro belial posuit iniquum. Ps. 40. Verbum iniquum cōstituerunt aduersum me. Quandoq; etiā interpretatus est diabolum siue diabolicum. 3. Reg. 21. Et adductis duobus viris filiis diaboli. Et in eodem. At illi vt viri diabolici dixerunt contra eum testimonium. Ponitur ēt בְּלִיַּעַל Belial. pro preuaricatiōe Naū. 1. Mente ptractans p̄uaricationē. cōponitur ēt predicta dictio בְּלִי Beli. cū dictione לוֹ Lo. que significat ei. vel eius. aut sibi. vel sui & dr בְּלִילוֹ Belilo. i. nō eius. vel nō sui. aut nō illi? Iob. 18. Habitent in tabernaculo illi? socii ei? qui nō est. & in eo.

Sine. בְּלִי absq; בְּלִי Mon. בְּלִי Eo quod non. בְּבִלְעֲדִי Mon. לְבִלְעֲדִי absq;. בְּלִיַּעַל absq; iugo Iniquum. Diabolus. diabolicꝰ. Preuaricatio. בְּלִילוֹ

Mō suum. בְּלִימָה Agrum non suum demetūt. Componitur ēt cū dictiōe מָה Ma que signāt quid: siue aliqd. & dicitur בְּלִימָה belima: qđ significat nō aliquid. i. nihil. Iob. 26, Et appendit terrā sup nihilo. Item בָּל bal in lingua chaldaica signāt cor. Dañ. 6. Et pro daniele posuit cor vt liberaret eum.

Nihil. בָּל

Cor.

בָּלַל Balal. confundere. miscere. cōmiscere. Geñ. 11. Quia ibi confusum est labium vniuerse terre. Pro quo heb. le. qa ibi confudit dñs siue cōmiscuit dñs labiū vniuerse terre. Osee. 7. Ephraim in populis ipse cōmiscebatur. Et a liqñ scribitur cum simplici lamed. Geñ. 11. Et cōfundamus ibi linguā eorū. vbi ponitur נָבְלָה Nábla. & inde. בְּלִיל Belil. i. pabulū iumentorum ex diuersis mixtū. Esa. 30. Commixtum migma comedent: sicut in area ventilatū est. Iob. 6. Aut mugiet bos cum ante presepe plenū steterit. pro qñ he. le. Aut mugiet bos super pabulū suū. i. existens sup pabulum suum. & inde verbum יָבַל Iabal. i. pabulū prebuit. Iudi. 19. Et pabulū asinis prebuit. inde בְּלוּלָה Belula. i. cōmixtū vel cōmixta. pro quo Beatus hieronymus transtulit cōsperſam. Leuit. 2. Simile cōsperſe oleo & absq; fermēto. & in plu. בְּלוּלוֹת Beluloth. Nu. 6. Qui cōsperſi sūt oleo. & inde תִּבְלוּל Thebalul. quod significat maculā in pupilla oculi: quā albuginē nominat trāslatio nostra. Leuit. 21. Si albuginem hñs in oculo. a confusione pupille dictū. & ide.

Cōfundere. Cōmiscere.

נָבְלָה בְּלִיל

Pabulum iumentorū.

יָבַל

Pabulum prebere.

בְּלוּלָה

Cōsperſa.

בְּלוּלוֹת

Consperſe

תִּבְלוּל

Albugo.

תֵּבֶל Thébel. i. confusio. scelus. Leuit. 20. Vterq; moriatur quia scelus operati sunt. Esa. 10. Et furor meus super scelus eorū. & scribitur cum accentu in prima syllaba. nā si accentus ponatur in secunda syllaba tūc signāt mundū vel orbē 1. Reg. 2. Et posuit super eos orbē. Iob. 18. Et de orbe trāsferet eū. Ps. 23. Orbis terrarū & qui habitant in eo. Et de hoc vide infra in littera thau.

Scelus

Orbis.

תֵּבֵל

בָּלַג Balag. confortari. refrigerari. subridere. Ps. 38. Remitte mihi vt refrigerer. Iob. 11. Commuto faciem meam & dolore torqueor. pro quo hebrei legunt. Commutabo faciem meam & refrigerabor siue confortabor. Et quia lachryme sunt refrigerium dolorem patiēti: ideo ponitur etiam pro plangere. Iob. 10. Dimitte me vt plangam paululum dolorem meum. sed ēt in hoc loco hebrei legūt. dimitte me vt cōforter vel refrigerer paululum. Amos. 5. Qui subridet vastitatem sup robustum. & inde מַבְלִיגִיתִי Mabligithi. Pro quo in nostra translatione ponitur dolor meus. Hiere. 8. Dolor meus super dolorem. Hebrei tamē dicunt qđ significat refrigerium meum siue confortationem meam.

Refrigerar. Dolore torqueri.

בָּלַג

Plangere

Cōfortari. Subridēr.

מַבְלִינִיתִי.

dolor meꝰ

בָּלָה Bala senescere. inueterare. vetustate cōsumi. atterere siue conterere. vetustum facere Geñ. 18. Postq; conseui & dominus meus vetulus est: voluptati operam dabo. Nec. 9. Vestimenta corū non inueterauerunt. Ps. 31. Quoniam tacui inueteraūerūt ossa mea. Ps. 48. Et auxilium eorum inueterascet. Ps. 101. Et omnes sicut vestimentum veterascent. Esa. 65. Et opera manuum eorum inueterabunt electi mei. Deut. 8. Vestimentum tuum quo operiebaris nunquam vetustate defecit. Et in eodem. 29. Non sunt attrita vestimenta vestra neq; calciamenta pedum vestrorum vetustate consumpta sunt. Ios. 9. Trita sunt & pene cōsumpta. 1. Paralip. 17. Neq; filii iniquitatis atterent eum. Dañ. 7. Et sanctos excelsos conteret. Thren. 3. vetustam fecit carnem meam & pellem meam. Ezech. 23. Et dixi ei que attrita est in adulteriis. & ide בָּלֹת Baloth. i. vetustas. siue senectꝰ. Ps. 91. Et senectus mea in misericordia vberi. & inde בָּלִים Balim. idest veteres. Iosue. 9. saccos veteres asinis imponentes. Et in genere femínino בָּלוֹת Baloth. vt in eodem. Et inde בְּלוּיֵי Beloie. idest vetera siue antiqua. Hiere. 38. Tulit inde veteres pānos & antiqua que putrue

Senescere Inueterasc

Vetustate deficere. Atterere. Vetustate consumi. Cōterere. Vetustum facere.

בָּלֹת

Senectus.

בָּלִים

Veteres.

בָּלוֹת בְּלוּיֵי

rant. Et in eodem. Pone veteres pannos & hec scissa & putrida sub cubito manuum tuarum. & inde בַּלָּהָה Balaha. i. terror. turbatio. Esa. 17. In tempore vespere & ecce turbatio. & in plurali. בַּלָּהוֹת Balahoth. idest conturbationes vel formidines. Iob. 10. Vndiq; terrebunt eum formidines. Ponitur etiam pro interitu. vt in eodem. & calcet super cū quasi rex interitus. Item ponitur pro nihilo. Ezech. 26. In nihilum redigam te. Et in eodem. 28. Nihil factus es & non eris in perpetuum.

Antiquus. Veteres.

בַּלָּהָה

Turbatio.

formidies.

Interitus. Nihilum.

בָּלוֹ Belo. in lingua chaldaica significat vectigal quod datur pro vnoquoq; capite. Esdre. 4. Tributum quoq; & vectigal & annuos redditus non dabunt.

בָּלוֹ

Vectigal.

בְּלִיַּעַל Belial. interpretatur non ascendens: siue absq; iugo. aut iniquus: vel diabolicus. De quo vide supra in dictione בַּל Bal. quia est dictio composita vt ibi dem dictum est.

בְּלִיַּעַל

בָּלַט Balat. paulatim. Abscondite. clam. ruth. 3. Et venit abscondite. 1. Reg. 18. loquimini ad dauid clam.

בָּלַט

Abscōdite Clam.

בָּלַם Balam, constringere. coarctare. refrenare. Ps. 31. In camo & freno maxillas eorum constringe. Pro quo hebrei legunt in camo & freno maxillas eius siue os eius ad constringendum siue ad refrenādū. vbi ponitur לִבְלוֹם Liblom. Et solum inuenitur in predicto loco. De dictione autem בְּלִימָה Belima. idest nihil. vide supra in dictiōe. בַּל Bal vnde deriuatur.

בָּלַם

cōstringere

לִבְלוֹם

בְּלִימָה

Nihil.

בָּלַס Balas cum samach in fine. idest vellicare. siue excutere Amos. 7. Sed armentarius ego sum vellicans sycomoros. & solum inuenitur in hoc loco.

בָּלַס

Vellicare

בָּלַע Balaa. deuorare. absorbere. glutire. destruere. precipitare. Geñ. 41. Deuorantes omnem priorum pulchritudinem. Exo. 7. Sed deuorauit virga Aaron virgas eorū. Et in eodem. 15. Deuorauit eos terra. Nu. 16. Et aperiens terra os suū deglutiat eos. Et in eo. Deuorauit eos cum tabernaculis suis. Deut. 11. Quos aperto ore suo terra absorbuit. 2. Reg. 17. Ne forte absorbeatur rex. Iob. 7. nec dimittis me vt glutiam saliuam meam. Et in eodem. 8. Si absorbuerit eum de loco suo. & in eo. 20. Diuitias quas deuorauit euomet. Et in eodem. 37. Etiam si locutus fuerit homo deuorabitur. Ps. 34. Ne dicant deuorauimus eum. & Ps. 68. Ne absorbeat me profundum. & Ps. 106. Et omnis sapientia eorum deuorata est. & Ps. 123. Forte viuos deglutissent nos. Prouer. 1. Deglutiamus eum sicut infernus viuentem. Et in eodem. 19. Et os impiorum deuorat iniquitatem. Esa. 28. Absorpti sunt a vino. Et in eodē. 49. Fuga buntur qui absorbebant te. Hiere. 51. Absorbuit me quasi draco. Et in eodem. Et eiciam quod absorbuerat de ore eius. Abac. 1. Et taces deuorante impio iustiorem se. Significat etiā precipitare siue dissipare vel diruere. 2. Reg. 20. Quare precipitas hereditatem domini. Et in eodem. Non precipito nec demolior. Iob. 10. Et sic repente precipitas me. Ps. 54. Precipita domine diuide linguas eorum Eccl's. 10. Et labia insipientis precipitabunt eum. Esa. 9. Et qui beatificantur precipitati. Et in eodem. 19. Et consilium eius precipitabo. Et in eodem. 25. Precipitabit mortem in sempiternum. Thren. 2. Precipitauit dominus & non pepercit. Esa. 13. Et viam gressuum tuorum dissipant. Significat etiam diruere. Nu. 4. Alii nulla curiositate videant que sunt in sanctuario priusquam inuoluantur. pro quo hebrei legunt. Et non ingrediantur ad videndum quando diruitur sanctuarium. i. quando ea que sunt in sanctuario auferūtur de loco suo vbi sunt sita & inuoluūtur ad portandū ea quādo castra mouebāt. vnde idem est sensus cum littera nostra. Inde בַּלַּע Bálaa. i. Precipitatio. siue deuora-

בָּלַע

deuorare.

Deglutire. Absorbere.

Glutire.

Precipitare.

Dissipare.

Diruere.

Excipitatio. בִּלְעָדַי tio vel dissipatio. Ps. 51. Dilexisti oia verba pcipitationis. Biladai. Excepto. absq; preter. nisi. Geñ. 14. Excepti's his que comederunt iuuenes. Et aliqñ vltimū iod nō est de substantia dictionis sed denotat pronomē prime persone. vt in eodē. 41 Absq; me deus respōdebit pro spera pharaoni. Et cōponitur cū pronominibus sic. בִּלְעָדַי Biladai. i. Absq; me: vt supra. בִּלְעָדֶיךָ Biladécha. i. absq; te. Geñ. 41. Et absq; tuo imperio non mouebit quisq; manū aut pedem. Et recipit in principio mē. & dicitur מִבַּלְעָדַי Mibalade. i. absq;. preter. Ios. 22. Preter altare dñi dei nri. Ps. 17. Quis deus preter dominum.

Excepto. Absq;

בִּלְעָדַי

מִבַּלְעָדַי

Preter.

בָּלַק Balac. Nudare. siue dilacerare. Destruere. Esa. 24. Ecce dñs dissipabit terrā & nudabit eam. Naū. 2. Dissipata est & scissa & dilacerata. vbi ponitur מְבוּלָקָה Mebulaca pro dilacerata.

Nudare. dilacerare.

בָּלַק

מְבוּלָקָה

dilacerata

בִּלְתִּי Bilthi. Nisi. preter. ne. non. Nu. 12. Nihil aliud respiciunt oculi nri nisi man. et in eodē. 32. Preter caleb filiū iephone. Et aliqñ vltimū iod non est de substantia dictionis sed denotat pronomē prime persone. Osee. 13. Et saluator non est preter me. Et aliqñ significat ne vel nō. 1. Reg. 20. Cogitabat enī quod nō esset mūdus. Iob. 14. Do nec atterātur celi non euigilabunt. pro quo hebrei legūt. Donec nō celi. i. donec non sint celi nō euigilabūt. Potest etiā deriuari a dictione supra posita. בָּלָה Bala: que significat atterere sicut est in nostra translatione. Esa. 10. Ne incurremini sub vinculo. & in eodē. 14. Cedentem populos in indignatione plaga insanabili. pro quo hebrei legūt. Plaga nō cessante. Et recipit in principio mē. & dicitur מִבִּלְתִּי Mibilthi. i. non: siue eo quod nō. Nu. 14. Et dicāt non poterat introducere populū in terrā. & qñq; recipit in principio lamed. Et dicitur לִבְלְתִּי Lebilthi. i. vt non. nec. ne. Deut. 4. Et iurauit vt nō transirē iordanē nec in regrederer terrā optimā. et in eodē. 17. Nec eleuetur cor eiꝰ in supbia sup fratres suos neq; declinet in partē dexterā vel sinistrā.

Nisi. Preter.

בִּלְתִּי

Non.

מִבִּלְתִּי

Non.

לִבְלְתִּי

Vt non. Nec.

בָּם Bam. in eis. vel in illis. aut in ipsis. Et ē dictio cōposita cuius partes non inueniūtur per se: vt dictū est supra in principio huius littere beth. Et quādo refertur ad feminas scribitur cum nun in fine loco mem.

In eis.

בָּם

בָּמָה Bama. excelsum. altitudo. 1. Reg. 9. Sacrificiū est hodie populo in excelso. 3. Reg. 3. Illud quippe erat excelsum maximum. Esa. 2. Quia excelsus reputatus est ipse Et in psali בָּמוֹת Bamoth. i. excelsa. siue altitudines. Deut. 32. Et cōstituit eum super excelsa terre. 3. Reg. 15. Excelsa autē non abstulit. Ps. 17. Et super excelsa statuēs me. Esa. 14. Ascendā super altitudines nubiū. ponitur etiā pro collo eo qđ est pars excelsa in homine. Deut. 33. Et tu eorum colla calcabis.

Excelsum.

בָּמָה

בָּמוֹת

Excelsa.

Altitudines Colla.

בְּמוֹ Bemo. in. per. Iob. 37. Ingredietur bestia latibulum suū. pro quo hebrei legūt. Et ingredietur bestia in latibulū vel in insidiis. Esa. 43. Cum ambulaueris in ignem non combureris.

In.

בְּמוֹ

בֶּן Ban. in eis. et refertur ad femínas. vt dictū est supra. Itē בֵּן Ben. filius. de quo vide infra in dictione sequēti.

בֵּן

בָּנָה Bana. edificare. extruere. construere. Geñ. 4. Et efficauit ciuitatem. Nu. 23. Edifica mihi septē aras. Deut. 20. Quis est homo qui edificauit domū nouam: & non dedicauit eam. Ios. 8. Tunc edificauit iosue altare dño deo. 3. Reg. 8. Edificans edificaui domū habitaculū tuū. Ps. 101. Quia edificauit dñs sion. Eccl's. 9. Extruxitq; munitiones per girū. Hiere. 30. Et edificabitur ciuitas in excelso suo. Et aliquando scribitur sine he finali. Geñ. 2. Edificauit dominus deus costam quā tulerat de adam in mulierē. Et in eodē. Edificauit autē noe altare dño. Exo. 1. Edificauerūt

Edificare.

בָּנָה

Extruere.

ciuitates tabernaculorū pharaoni. Iob. 3. Et qui edificant sibi solitudines. Nu. 33. Imponētes vocabula vrbibus quas extruxerat. Deut. 20. Et extrue machinas donec capias ciuitatem. Ezech. 27. Abietibus de sanir extruxerunt te. Et inde בִּנְיָן Binian. i. edificiū. structura. Ezech. 40. Et mēsus est latitudinē edificii calamo vno. Et idē significat בִּנְיָה Binia. cum he in fine loco nū. vt in eodē. 41. Et quod sepa ratum erat edificium & parietes eius longitudinis centum cubitorum. Significat etiam supradicta dictio בָּנָה Bana. filios habere vel filios suscipere. Geñ. 16. Si forte saltē ex illa suscipiam filios. inde dicitur בֵּן Ben. i. filius quia est qua si edificium parentū eius. Potest etiā deriuari a dictione supradicta. בִּין Bin. quod significat itelligere. vt supra dictum est. et ideo Hiere. 49. vbi nos hēmus. Periit cōsiliū a filiis. Aliqui hebrei legūt. Periit cōsiliū ab intelligētib9: et sic trā stulerūt. lxx. qa ē equiuocū ad vtrūq;. & accipitur multipliciter. f. p filio naturali. Geñ. 5. Et genuit filios & filias. et in eodem. 18. Et habebit filium sara vxor tua. & in eodē. 45. Ioseph filius tuus viuit. Accipitur etiā pro filiis filiorū vel pro quocūq; descendēte ab alio: qui dicitur filius eius. vt filii israel. filii Iuda. filii Leui. Nu. 16. Audite filii leui. Et nō solum pro filiis filiorū sed etiā pro filiis filiarum. Geñ. 31. Filie mee & filii. Pro quo hebrei legūt. Filie filie mee: & filii filii mei. f. sunt: qui vtiq; erant filii filiarū suarū. Accipicipitur etiā pro filio adoptiuo. Exo. 4. Filius meus primo genitus israel. et supra in eodē. 2. Quem illa adoptauit in locum filii. Pro quo in hebreo habetur. Et fuit illi in filiū. Accipitur etiā pro discipulo vel pro quocūq; qui sequitur doctrinā alterius: qui dicitur filius eius. 4. Reg. 2. Vidētes autē filii prophetarū qui erant in hiericho. vnde magister vel dñs aut princeps pater appellatur in scriptura. vt dictū est supra in principio huius voluminis. Et etiā cuiuscunq; opera facit eius filius dicitur. Deut. 3. Omnes viri robusti. pro quo hebrei legunt. Omnes filii fortitudinis. 1. Reg. 2. Porro filii heli filii belial. 3. Reg. 21. Et eductis duobus viris filiis diaboli fecerunt eos sedere cōtra eum. Ps. 88. Et filius iniquitatis non apponet nocere ei. Vnde saluator in euāgelio ioānis. 8. ait. Si filii abrae estis: opera abrae facite. Et etiā quando aliquis est dignus aliqua re vel aliqua pena dicitur filius illius rei. Deut. 25. Si autē cum qui peccauit dignum viderint plagis. Pro quo in hebreo habetur. Si autē qui peccauit filius fuerit flagellationis. i. dignus plagis sicut est in littera nostra. 2. Reg. 13. Viuit dñs quia filius mortis est vir qui fecit hoc. Et etiā q̄ndo aliquis habet aptitudinem ad aliquā rem aut ex ea producitur dicitur filius eius. Iob. 41. Non fugabit eum vir sagittarius. Pro quo in hebreo habetur. Non fugabit eū filius arcus. Esa. 5. Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei. i. in angulo terre pinguissime apto oliuis. sicut exponūt hebrei. Et in eodē. 21. Tritura mea & filia aree mee. Pro quo in hebreo habetur. Et filius aree mee. & dicitur filius aree granū frumenti: eo quod producitur in ea. Threñ. 3. Misit in renibus meis filios pharetre sue. vbi per filios pharetre itelligūtur sagitte Et etiā viri alicuius ciuitatis vel loci aut regionis siue populi dicūtur filii eius. vt Geñ. 21. Presentibus filiis populi mei. Esa. 11. Simul predabūtur filios orientis. Hiere. 2. Filii memphis & taphnis. Threñ. 4. Filii sion inclyti. significat etiā etatē vel durationē. Exo. 12. Agnus absq; macula masculus anniculus. Pro quo hebrei legūt. Agnus absq; macula masculus filius vnius anni. i. etatis vnius anni. Et. 1. Reg. 13. Filius vnius anni erat saul cum regnare cepisset. Accipitur etiā pro paruo animali cuiuscūq; speciei qui adhuc sequitur matrē. Geñ. 18. Et tulit inde vitulū. pro quo in he-

Edificium

בִּנְיָן

Edificium

בִּנְיָה

Filios suscipere.

בֵּן

Filius.

Filius pro nepote.

Filius pro successore.

Filii pro filiis filiarū.

Filii adoptiuus.

Filius pro discipulo

Dignus.

Etas.

Filius.

breo habetur filius vacce .& similiter vbicunq; nos habemus vitulū de armento:in hebreo habetur vitul⁹ filius vacce.Et sic pullus colūbe in hebreo dicitur filius colūbe. & in

בָּנִים בְּנֵי plurali בָּנִים Banim siue בְּנֵי Bene. vt in aliquibus locis supradictis.Et in genere femino scribitur irregulariter.

Filij בַּת

Nam cū deberet dici בְּנַת Benath :dicitur תַּת-Bath: & deficit littera nun que est littera substantialis.& significat filiā.

Filia בַּת

Geñ.30.Peperit filiā nomine dinam.Exo.2. Descendebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine.Ps.136.Filia babylonis misera.Threñ.2.In tabernaculo filie sion.et in eodē. Et cōsolabor te virgo filia sion. Et accipitur quasi eisdem modis quibus. בֵּן ben: vt supra. Itē significat pupillā vt dictum est supra in dictione בָּבַת Babath. Et eius plurale בָּנוֹת Banoth scribitur regulariter cum littera nun.Et significat filias.Geñ.5.Et genuit filios & filias. & in eodē.49. Filie discurrētes sup murū.Canti.1. Nigra sum sed formosa filie ierusalē.Et etiā accipitur pro villis vel viculis aut suburbanis quia sunt quasi filie ciuitatis. Iudi.1. Manasses quoq; non deleuit bethsan & chanath cū viculis suis. Inde תַּבְנִית Thabnith.i.similitudo. exemplar.descriptio.Exo.25.Iuxta similitudinē tabernaculi quod ostendā tibi.Et in eodē. Inspice & fac secundū exemplar quod tibi in monte monstratū est.4.Reg.16.Et similitudinē iuxta omne opus eius 1.Paral.28. Dedit autē dauid salomoni filio suo descriptionem porticus templi.Et in eodē. Vt ex ipso fieret similitudo quadrige cherubin. & in eodē. Vt intelligerē vniuersa opera exēplaris.de dictione אַבְנִים obnáim vide supra in dictione אֶבֶן eben .

Filie.

Viculus

similitudo. Exemplar.

Descriptio

בָּנוֹ Bánu.in nobis.& est dictio cōposita cuius partes non inueniūtur per se vt dictum est supra.

In nobis.

בָּסַס Bāsas.conculcare.calcare. De quo vide supra in dictione בּוּס Bus.

Cōculcare

בֹּסֶר Bōser.vua acerba. siue botrus immaturus. Iob. 15. Ledetur quasi vinea in flore botrus eius.Hiere.31.Patres comederūt vuam acerbam:& dentes filiorū obstupuerunt.et in eodē. Omnis homo qui comederit vuā acerbam obstupescēt dentes eius. Accipitur etiā pro quolibet fructu immaturo.Esa.18.Et immatura perfectio germinabit.

Botr⁹ immaturus vua acerba

immaturū.

בָּעָה Baa.Querere.requirere.inuestigare.petere.feruere. Esa. 21. Si queritis querite cōuertimini venite. & in eodē.30.Et requisita in muro excelso.Dañ.6.Vt oīs qui petierit aliquā petitionē.Et aliqñ scribitur cum aleph in fine. vt in eo. Qui rogaret quicq; de diis.et in eo. Orat obsecratione sua.i.rogat vl̄ petit petionē suā.Significat ēt feruere. Esa.64.Sicut exustio ignis tabescerēt:aque arderēt igni. Pro quo hebrei legūt.Sicut exustio ignis tabescerent:aque feruerent igni.& ide deriuatur. אַבַעְבֻעֹת Abaabuoth.q̄d significat pustulas siue vesicas que fiunt ex feruore vel calefactione sanguinis.Exo.9.Erunt enim in hominibus & in mentis vlcera & vesice.

Querere

Petere.

Rogare

Feruere.

אַבַּ עֲבֻעֹת Vesice.

בָּעַט Baat.recalcitrare.calce abiicere. Deut.32.Incrassatus est dilectus & recalcitrauit.1.Reg.2. Quare calce abiecistis victimam meam. Et translatiue ponitur pro cōtemnere aut vilipendere.

recalcitrat Calce abi icere.

בָּעַל Baal.possidere.dominari.in potestatē habere.subiugare.maritū esse.l.habere vxorē.siue rem cū muliere habere.Esa.26. Dñe deus noster possederūt nos dñi absq; te.et in eo.54. Quia dominabitur tui qui fecit te. Hiere. 31.Et ego dominat⁹ sum eorū. Significat etiā maritū ēē siue vxorē habere : eo q̄ vir est quasi dñs vxoris & possidet eam.Deut.24. Si acceperit homo vxorē & habuerit eam. et Malach.2.Et habuit filiam dei alieni.Accipitur etiā pro dormire cū vxore.Deut.21.Et postea intrabis ad eam: dormieq; cum illa.Ponitur etiā pro inhabitare terrā que erat deserta. eo q̄ redigitur in potestatē habitantiū:& possidetur ab illis sicut vxor a viro.Esa.62.Et terra tua inhabitata Et in eodē. Et terra tua inhabitabitur. Et inde בַּעַל Baal.i. dominus.posse ssor.siue possidens. vel habens.aut vir.siue marītus.Exo.21.Dñs quoq; bouis innocēs erit.& in eodē. Bos lapidibus obruetur : & dominū eius occidēt.& in eo. Reddet dñs cisterne preciū iumentorū.Esa.16.Dñi gentiū excidērūt flagella eius. Ponitur ēt .p habēte vxore vel pro marito.Exo.21.Si habens vxorē & vxor egredietur simul. Et in eodē.Subiacebit damno quantū maritus mulieris expetierit.Geñ.20.Habet enim virū. Pro quo hebrei legūt. Et ipsa est maritata marito.vbi ponitur בְּעוּלַת Beulath.pro maritata.Deut.22.Si dormierit vir cū vxore alterius. Pro quo hebrei legūt.Si dormierit vir cū vxore maritata marito. Ponitur etiā pro habente vel possidēte quancūq; rem. Geñ.37.Ecce somniator venit.pro quo hebrei legūt.Ecce habens somnia venit.Et in eodem.49. Inuiderunt ei habentes iacula.Esa.41. Habens rostra ferrantia. Significat etiā principem vel magistrū:eo q̄ habet dominiū vel scientiam.Leuit.21.Sed nec in principe populi sui cōtaminabitur.Eccl's.12.Que per magistrorū concilīū data sunt a pastore vno.est etiā בַּעַל Baal.nomen idoli qui erat quasi dominus eis a quibus collebatur.

Possidere Vsiari.

Vxorē hbe.

Nomine cum vxore.

Inhabitare terram.

בְּעָל

Dñs.

Vxorē hās Maritus

Vir.

בַּעַל maritū hñs

Habens.

Princeps Magister

בַּעַל

בַּעֲלִיל

בְּעָלִיל Baalil. Separatū. Ps.11. Argentū igne examinatū probatū terre.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Argentū probatum separatū a terra.Et dicunt aliqui hebrei quod deriuatur a supradicta dictōe בְּעַל Baal.que significat dominiū:eo quod argentum purissimū habet dñium sup alias res terre stres.Iuxta illud Eccl's.10.Pecunie obediunt omnia.vbi in hebreo argentum ponitur pro pecunia.

Separatū.

Argentū

בְּעֵר Baar. Ardere.comburere.succendere.ledere.depasci. auferre.ferre.separare.insipientē fieri Exo.3.Et videbat q̄ rubus arderet. & in eodē. Quare non cōburatur rubus.et in eodē.35.Non succendetis ignē.Leui.6.Quē nutriet sacerdos subiiciens ligna.Pro quo hebrei legūt. Et succendet sup illud sacerdos ligna.Nu.11. Vocauitq; nomē loci illius incensio:eo q̄ succensus fuisset contra eos ignis domini.Deut.4.Qui ardebat vsq; ad celum.Et in eodem.5. Et montē ardere vidistis.Iudi.15.Sicut solent ad ardorem ignis ligna consumi.pro quo hebrei legūt.Sicut ligna que succensa sunt igni.Et in eodē. Quibus succensis & cōportate iam fruges & adhuc stantes in stipula concremate sunt. Ps.17.Carbones succensi sunt ab eo.Ps.82.Sicut ignis qui cōburit siluam.Esa.1.Et succendetur vtrūq; simul.et in eo. 10.Et succēdetur & deuorabitur spina eius & vepres in die vna.& in eodē.40. Et libanⁿ nō sufficiet ad succendendū. Et in eodē.43.Et flamma non ardebit in te. Hiere.4.Et succēdatur & nō sit q extinguat.& in eo.7. Patres succēdūt ignem.et in eodē.30.Et factus est in corde meo quasi ignis estuans. & in eodē.36. Et posita erat arula coram eo plena prunis.pro quo hebrei legūt. Et arula erat coram eo succēsa.i.plena prunis:sicut est in littera nostra.Threñ.2.Succēdit in iacob quasi ignis. Ezech.39. Et succendēt & comburent arma. Naū.2. Et succendam vsq; ad fumū quadrigas tuas.Malach.4.Ecce enim dies veniet succensa. Inde בְּעֵרָה Beera siue תַּבְעֵרָה Thabeera.i.incendiū.siue incensio.Exo. 22.Reddet damnū qui ignē succenderit.pro quo hebrei legunt.Reddet.l.dānum qui incendit incendiū.Nu.11.Vocauitq; nomen loci illius incensio.Et inde בַּעַר Baer.i. Ardor succensio .focus.Esa.4.In spiritu iudicii & spiritu ardoris Et in eodē.44. Et facta est hominibus in focū. Significat

Estuare

Ardere Cōburere. Succēdere

בְּעֵרָה תַּבְעֵרָה

Incendiū. Incensio Ardor

בַּעַר

Ledere.

etiam ledere.vel depasci.aut demetere. Exo.22. Si leserit quispiā agrū vel vineā.Et in eo. Et dimiserit iumentū suū vt depascatur aliena. Esa.5.Vos autē depasti estis vineā.5.

Depasci

Demetere.

Reg. 16. Ecce ego demetam posteriora baasa & posteriora domus eius. et in eodē.21. Et demetā posteriora tua. Item significat auferre: vel separare. Deut.13.Auferes malū de medio tui.& in eodē.17. Auferes malū de israel. et in eodē 22.Et auferes malum de medio tui. & in eodē.26. Attuli quod sanctificatū est de domo mea. Pro quo hebrei legūt.

Auferre.

Separare.

Abstuli vel separaui.l.a cōmunibus vsibus. et in eodē.Nec separauī ea in qualibet immūditia. Iudi.20. Vt auferatur malū. Et qa qñ aliquis eligitur separatur de medio aliorū ideo pōitur בָּעֵר Baer.pro electione vel .p electo. Nu.24.Et fueris electus de stirpe cain.Ponitur etiam pro ostensione. Esa.6.Et cōuertetur & erit in ostensionē. Tamē aliqui hebrei legūt in hoc loco.Et erit in separationē vel in ablatione.m. Alii sic.Et erit in pastum : sequētes predictas significationes.Significat etiā insanire : siue insipientē vel stultū esse. Hiere.10. Pariter insipientes & stulti probātur.& in eodē. Stultus factus est omnis homo a scientia sua. Et inde נִבְעֲרָה Nibara.i.insipiens.Esa.19. Dederunt consiliū insipiens.Et idē significat בַּעַר Baar.Ps.91.Vir insipiens non cognoscet.Et in plurali בְּעָרִים Boarim.i.insipientes.Ps.93. Intelligite insipientes in populo.Ezech.21. Dabo te in manus hominū insipientiū.et inde בְּעִיר Beir.i.Iumentū.Geñ. 45.Onerantes iumēta vestra ite in terrā chanaā.Exo.22. Et dimiserit iumentū suū.Nu.20.Vt et nos & nostra iumēta moriamur.& in eodē.Ita vt pplus biberet & iumēta.

Electus. Ostensio

בָּעֵר

Insipiēte cē Stultus.

נִבְעֲרָה

Insipiens.

בַּעַר

Insipiens.

בְּעָרִים

Insipientes

בְּעִיר

Iumentum.

בְּעַת Baath. Conturbare vel exagitare.obstupescere.terrere.1.Reg.16.Et exagitabat eum spiritus neq̄ . Et in eodē.Ecce spiritus dñi malus exagitat te.Hester.7.Quod ille audiēs illico obstupuit.Esa.21.Emarcuit cor meū tenebre stupefecerūt me.Et ide בְּעָתָה Beatha.i. Terror.siue formido.Hiere.8. Tēpus medele & ecce formido.Et in psalī. בִּעוּתַי Biuthe.Iob.6. Terrores dei militant contra me.Ps. 78.Terrores tui conturbauerunt me.

Exagitare.

obstupescē stupefacer.

בְּעָתָה Formido

בִּעוּתַי Terrores

בִּין Bos.cenum.vel lutū.Hiere.38. Demerserūt te in ceno et in lubrico pedes tuos.vbi ponitur lubricū pro luto. Et aliquādo scribitur cum he in fine vt in sequēti dictione.

Cenum.

בִּצָּה Bisa.Humor.cenū.Iob.8.Nunquid virere potest scirpus absq; humore. et ita׳ eodē.40 In locis humētib⁹. pro quo hebrei legūt. In ceno vel in loco cenoso.cuius plurale scribitur cū aleph loco he:et significat loca cenosa vel humida. Pro quo beatus Hieronymus transtulit littora:eo q̄ plerūq; sunt cenosa vel humida.Ezech.47. In littoribus autē eius et in palustribus non sanabūtur.

Humor Cenum

Cōcremat.

Littora.

בָּצַל Basel.cepe.Nu.11. Porriq; & cepe & alia. Et solū inuenitur in numero plurali in predicto loco.

Cepe.

בָּצַע Basaa.prodesse.siue lucrari.auaricia sequi.auare rape re.auaricie studere.cōcupiscere. succindere.complere perficere.Geñ.37.Quid prodest si occiderimus fratrē nostrum.Iob.22.Aut qd ei prodest si imaculata fuerit via tua. et in eodē.27. Que est enim spes hypocrite si auare rapiat. Prouer.1.Sic semite oīs auari. Pro quo in hebreo habetur. Sic semite oīs sectantis auaricia. vel omnis cōcupiscentis cupiditatem.Prouer.15.Conturbat domū suā qui sectatur auariciam.Hiere.6.Omnes sectantur auaricia. Ezech.22. Et auare proximos tuos calūniabaris. Et in eodē. Ad perdendas alias auare sectando lucra.Significat etiā succindere aut vulnerare. Iob.6. Soluat manū suam & succīdat me. Esa.38.Dum adhuc ordirer succidit me.Ioel.2. Sed & per fenestras cadent : & non demolīētur.i.non scindentur vel non vulnerabītur.Amos.9. Auaricia enim in capite oīm.

Prodesse.

auare rape

Auaricias sequi.

Succidere

Vulnerare

Basac. Basar.

Pro quo hebrei legūt. Et vulnerabit eos in capite oēs siue in capite omniū.Potest etiā legi sic.l. et auaricia eorum in capite omniū.quod est idē sensus cum littera nostra. Item significat cōplere vl̄ implere aut pficere.Esa.10.Et erit cū impleuerit dñs cuncta opera sua in monte sion.Threñ. 2.Cōpleuit sermonē suū.Zach. 4.Et manus eius pficient eam.

Implere.

Cōplere

Perficere

Inde בְּצַע Bésaa siue בָּצַע Bāsaa.i. Auaricia.lucrum.cupiditas.rapina.precisiō.Exo.18. Et qui oderint auariciā. Iudi. 5.Et tamē nihil tulere predantes.Pro quo in hebreo habetur.Rapinám argenti siue lucrum argenti non acceperūt. Ps.118. Inclina cor meū deus in testimonia tua & non in auariciā.Prouer.28. Qui odit auariciā longe fiēt dies eius. Esa.56. Vnusquisq; ad auariciā suam.& in eodem.57.Propter iniquitatē auaricie eius iratus fui.Mich.4. Et interficies dño rapinas eorum. Hiere. 51. Venit finis tuus pedalis precisionis tue.

בְּצַע Basac. Subtritū esse: siue attritū esse. Deut.8. Et pes tuus non est subtritus. Nec.9. Pedesq; eorū non sunt attriti. Et inde בָּצַק Basec.i.massa vel pasta eo q̄ fit terendo manibus vel pedibus.Exo.12.Tulit igitur populus conspersam farinā.i.massam ex aqua & farina confectā. & in eodem. Coxerūtq; farinam quā dudū de egypto cōspersam tulerant. Osee.7.Quieuit paululum ciuitas a cōmixtione fermenti.

Rapina Precisio.

בְּצַק subtritū cē

Massa.

Fermentū

בָּצַר Basar.deesse siue desistere. phibere.auferre videmiare.munire. Geñ.11. Nec desistēt a cogitationib⁹ suis donec eas ope cōpleāt. Iob. 42. Et nulla te latet cogitatio. Pro quo hebrei legūt. Et non prohibetur vel non auferetur a te cogitatio. Ps.75. Qui auferet spiritū principum. Et inde בְּצֹרֶת Basoreth.i.Tempus prohibitionis pluie. pro quo beatus Hieronymus transtulit siccitatē. Here.17. Et in tpe siccitatis nō erit solicitū. Et idē signāt בְּצָרוֹת Basaroth in plurali.vt in eodē.14. Quod factū est verbū dñi ad hieremiā de sermonibus siccitatis. Significat etiā vindemiare vel vuas colligere. Leuit. 25. Et vuas primitiarū tuarū non colliges quasi vindemiā. Deut. 24. Si vindemiaueris vineā tuam. Iudi. 9. Vastantes vineas vuasq; calcantes. Pro quo hebrei legunt. Et vindemiauerūt vineas suas:& calcauerūt scilicet vuas. Et inde בֹּצֵר Bosēr.i. vindemiator. Hiere. 6. Conuerte manū tuam quasi vindemiator ad cartallū. Et in plurali בֹּצְרִים Bósrim. vt in eodem. 49. Si vindemiatores venissent super te:non reliquissent tibi racemū.& inde בָּצִיר Basir.i.vindemia. Leuī. 26. Apprehēdet messium tritura vindemiam : & vindemia occupabit sementē. Iudi. 8. Melior est racemus ephraim vindemia abiezer. Itē significat munire. Esa.22. Et destruxistis domos ad muniēdum murū. Hiere. 51. Si firmauerit in excelso robur suū.i.munierit.et inde בָּצִיר Basir.i.munitio vel munitus. Zach. 11. Succissus est saltus munitus.et aliquādo scribitur cū mem in principio & dicitur מִבְצַר Mibsar.i.munitio vl̄ munita. Hiere. 8. Cōuenite & igrediamur ciuitatē munitā. Abach. 1. Ipse super oēm munitionē ridebit. Et in plurali מִבְצָרִים Mibsārim siue מִבְצָרוֹת Mibsāroth.i.munitiones. Threñ. 2. Destruxit in furore suo munitiones virginis iuda. Dañ. 11. Et capiet vrbes munitissimas. Et aliqñ scribitur cum he in fine.& dicitur בְּצָרִיח Bisaron. Zach. 11. Cōuertimini ad munitionē vincti spei. Et inde בְּצוּרָה Besura.i.munita vel murata. Esa. 27. Ciuitas enī munita desolata erit. Et in plurali בְּצָרוֹת Besuroth. Nu. 13. Et vrbes fortes atq; muratas. 2. Reg. 20. Ne forte inueniat ciuitates munitas & effugiat nos. Significat ēt ea que sunt difficilia intellectu. Pro quo beatus hieronym⁹ transtulit firma. Hiere. 33. Et annūciabo tibi grandia & firma que nescis. Et inde בָּצַר Baser.i.

Videmiare. Cōplere Perficere

בָּצַע Auaricia. Lucrum.

Desistere

Auferre.

בְּצֹרֶת Siccitas.

Vuas colli gere.

Vindemiare.

בֹּצֵר vindemiator

Vindemia tores

בָּצִיר Vindemia

Munire.

בָּצַר Munitus.

מִבְצַר Munita.

Munitio

מִבְצָרִים Munitiones

בְּצָרִיח Munitio

בְּצוּרָה Munita.

בְּצָרוֹת Muratas.

Firma.

בָּצַר

Silex: quasi lapis durꝰ & firmissimus. Iob. 22. Dabit pro terra silicem: & pro silice torrentes auri. Hebrei tamẽ dicũt quod in predicto loco signiat aurũ: eo ꝙ difficile habetur.

Dissipare. Euacuare. בָּקַק Bacac. vastare. dissipare. demoliri. disrũpere. euacuare. re. Esa. 24. Ecce dñs dissipabit terram. Osee. 10. Vitis frodosa israel. Pro quo hebrei legũt. Vitis euacuata. i. infructuosa israel. & idẽ signat frodosa. i. ifructuosa: qa humorem quẽ debuerat in vuas transmutare: mutauit in foliorũ

Vastare Demoliri. et frondiũ multitudinẽ. Nau. 2. Quia vastatores dissipauerunt eum. Et aliꝫndo scribitur cum simplici coph. Esa. 19.

Disrũpere Et disrũpetur spiritus egypti in viscerib⁹ eius. et in eo. 14. Dissipatione dissipabitur terra. Hiere. 9. Et dissipabo cõsilium iuda & ierusalem. & in eodẽ. 51. Et demolientur terrã eius. Et de hoc vide supra in dictione בּוּק Buc.

Lagũcula. בַּקְבּוּק Bacbuc. vas testeũ cuius os est angustũ. Et a sono nomen accepit: quia cum mergitur in aqua: vel cũ ex eo aqua effunditur facit talem sonũ. Pro quo beatus hieronymus lagunculã traduxit. Hiere. 19. Vade & accipe lagunculã figuli testeam. & in eodẽ. Et conteres lagũculã.

Rumpere. Irrũpere Erũpere. בָּקַע Bacaa. rumperẽ. irrũpere. erũpere. interrũpere. disrũpere. diuidere: vl scindere. dissecare. aperire. euellere. Geñ. 7. Rupti sunt oẽs fontes abyssi magne. Ios. 9. Vtresvini nouos ipleuimus: nunc aũt rupti sunt. Esa. 34. Et circũfodit & fouit ī vmbra eiꝰ. Pro quo hebrei legũt. Et rumpit & fouit in vmbra eiꝰ. et in eodẽ. 59. Oua aspidũ ruperunt. 2. Reg. 23. Irruperũt ergo tres fortes castra philistinorum. 4. Reg. 3. Tulit secũ septingentos viros educentes gladios vt irrũperent ad regem edon. Iob. 26. Vt non erũpat pariter deorsum. Prouer. 3. Sapientia illius eruperunt abyssi. Esa. 58. Tunc erũpet quasi mane lumẽ tuũ. & in eodẽ. 59. Et quod confotũ est erũpet in regulũ. Ezech. 13. Et erũpere faciam spiritũ tempestatũ. 4. Reg. 25. Et interrupta est ciuitas. 2. Paral. 32. Et obsedit ciuitates munitas volens eas capere. Pro quo hebrei legũt. Et obsedit ciuitates munitas vt interrũperet eas sibi. i. vt vi armorũ caperet eas sibi. Ps. 77. Interrupit mare & perduxit eos. Et in eo. Interrupit petrã in heremo. Nu. 16. Dirupta est terra sub pedibus eorum. 3. Reg. 1. Et insonuit terra a clamore eorũ. pro quo hebrei legũt. Et disrupta est terra a clamore eorũ. i. tam fortiter clamabãt ꝙ videbatur ac si terra disrũperetur. Iob. 32. Quod lagũculas nouas disrumpit. Ps. 73. Tu dirupisti fontes & torrentes. Esa. 64. Vtinam disrumperes celos. Item ponitur pro scindere vel dilacerare aut dissipare. Ps. 140. Sicut crassitudo terre erupta est super terrã. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ trãstulit Sicut agricola cũ scindit terrã. Esa. 35. Quia scisse sunt in deserto aque. et in eo. 63. Qui scindit aquas ante eos. Osee 13. Bestia agri scidet eos. Mich. 1. Et valles scidẽtur. Abach. 3. Fluuios scindes terre. Zach. 14. Et scindetur mons oliuarum ex media parte sui. Item significat aperire vel dissecare. Iudi. 15. Aperuit itaqꝫ dñs molarẽ dentem in maxilla asini. Hiere. 39. Aperta est ciuitas. Amos. 1. Eo ꝙ dissecuerint pregnãtes galaad. Item põitur pro auellere. Esa. 7. Et auellamus eũ ad nos. Itẽ ponitur pro dilacerare vel dissipare. Hiere. 29. Et dilacerabis oẽm humerũ eorũ. Ezech. 30. Et alexandria erit dissipata. Et ide מְבוּקָעָה Mebucaa. i. scissa vel interrupta aut dissipata. Ezech. 26. Quasi per introitũ vrbis dissipate. Et in pl̃i מְבוּקָעִים Mebucaim. i. scissi. Ios. 9. Et vtres vinarios scissos atqꝫ consutos. & inde בְּקָעִים Bechiim. i. Scissure vl scissiões. Esa. 22. Et scissuras ciuitatis dauid videbitis. Amos. 6. Et percutiet domũ maiorẽ ruinis et domũ minorẽ scissionibus. Et inde נְקִעָה Bicaa. i. cãpus vel planicies aut vallis que est inter duos montes & diuidit inter eos. Geñ. 11. Inuenerunt campum in terra senaar. et Deut. 8. In cuius campis & montibus erũpunt fluuiorum abyssi. Esa. 4. Erunt praua in directa & aspera in vias planas. Pro quo hebrei legũt. Erunt praua in directa & aspera in campũ siue in planicie aut in vallẽ. Et inde בָּקְעָא Bechaa. ideſt dimidiũ siue particula cuiusdã ponderis secundũ hebreos. Pro quo in nostra translatione habetur duos sicli. Geñ. 24. Protulit vir inaures aureas appendẽtes siclos duos. pro quo hebrei legũt. Protulit vir inaurem aureã appẽdens dimidiũ ponderis. Exo. 38. Oblatũ est autẽ ab iis qui transierunt ad numerũ. pro quo hebrei legunt. Dimidius siclus per singula capita.

Campus. Planicies בָּקְעָא Vuo sicli Dimidium

Querere Visitare בָּכַר Bicher. querere. visitare. recensere. Leuit. 15. Sin aũt post emundationẽ rursus creuerit macula in cute: nõ queret amplius. Ps. 26. Et visitem templũ eius. 4. Reg. 16. Altare vero ereũ erit paratũ ad voluntatẽ meam. pro quo hebrei legũt. Altare vero ereũ erit mihi ad visitandũ siue ad querendũ. Esd. 4. Vt recẽseas ī libris historiarũ. Ezech. 34. Et visitabo eos sicut visitat pastor gregẽ suũ. ponitur etiã pro eligere. vt Leuit. 27. Non eligetur nec bonum nec malũ. Inde בֹּכֶר Bocher. i. mane siue matutinũ. dictũ fortasse a querendo. nam mane incipimus res querere aut visitare. Geñ. 1. Et factum est vespere & mane dies vn⁹. Exo. 14. Iamqꝫ aduenerat vigilia matutina. Iob. 38. Cum me lauda rẽt simul astra matutina. Et in pl̃i בְּכָרִים Becharim. Esa. 33. Esto brachiũ nostrũ in mane. Threñ. 3. Noui diluculo. Et inde בִּכּוֹרֶת Bicoreth. i. vapulatio: vel vapulata. Leui. 19. Vapulabũt ambo. pro q̃ hebrei legũt. Verberata erit: siue vapulatio erit. i. vapulauit ipsa: siue vapulabũt ambo sicut est in littera nr̃a. Et deriuatur a p̃dicta dictiõe בָּכַר Bicher ideſt visitauit: eo ꝙ punitio delicti est visitatio. Iuxta illud psalmi. 88. Visitabo in virga iniquitates eorũ & in verberibus peccata eorũ. Itẽ בָּכָר Bacar. i. vacca siue bos. Geñ. 12. Fuerũtqꝫ ei oues & boues. & in eodẽ. 21. Tulit itaqꝫ abraam oues & boues & dedit abimelech. Et ponitur in hebreo singulare pro plurali: quia est nomẽ speciei. et in eodẽ. 18. Et tulit inde vitulũ tenerrimũ. p quo in hebreo legitur. Et tulit inde filium vacce tenerrimũ. i. vitulũ paruũ qui adhuc sequitur matrẽ. et est idem sensus cũ littera nr̃a. & similiter in aliis locis vbi in hebreo habetur filius vacce: in translatione nostra ponitur vitulus: siue vitulus de armẽto. nam ponitur etiã pro armento. Geñ. 18. Ipse vero ad armentũ cucurrit. Exo. 10. Cum ouibus & armentis. Deut. 32. Butyrum de armento. Osee. 5. In gregibus suis & in armentis suis vadẽt ad querendũ dñm. Et plurali declinatur בְּקָרִים Becarim. secundꝫ terminationẽ masculinorũ. pro quo beatus hieronymus transtulit bubalos. Amos. 6. Aut arari potest in bubalis. Et inde בֹּקֵר Bocher. i. armẽtarius. Amos. 7. Sed armentarius ego sum.

Bos. Armentũ. בְּקָרִים Bubali בָּקָר armẽtarij.

Querere Requirere בָּקַשׁ Biches. Querere. requirere. petere. deprecari. rogare. Geñ. 37. Fratres meos quero. Exo. 2. Et querebat occidere moysen. & in eodẽ. 4. Mortui enim sunt oẽs qui querebãt animã tuam. 1. Reg. 10. Quesierũt ergo eum. et in eodẽ. 13. Quesiuit sibi dñs virum iuxta cor suũ. & in eodẽ. 20. Et requirat dñs de manu inimicorũ dauid. & in eodẽ. 23. Si quis quesierit animã meã: queret & animã tuã. Ester. 2. Quesitũqꝫ est & inuentũ. Ps. 4. Et queritis mendacium. Ps. 26. Vnam petii a dño hanc requirã. Cant. 5. Quesiui et non inueni illum. Ezech. 3. Sanguinẽ eius de manu tua requirã. Malach. 2. Et legem requirent ex ore eius. Significat etiã petere vel deprecari. Esd. 8. Et peteremus ab eo viã rectam. Ester. 4. Et deprecaretur eum pro populo suo. Et in eodẽ. 7. Vt rogaret hester reginã pro anima sua. Dañ. 2.

Petere. Deprecari Rogare.

Petitio בַּקָּשָׁה Et rogauit eunuchorũ prepositũ ne contaminarẽtur. Et in de בַּקָּשָׁה Bacasa. i. petitio siue depcatio. vt Hester. 5. Que est petitio tua hester regina.

Filius. בַּר Bar. Filius. frumẽtum. electus. purus. vel mũdus. Dañ. 7. Et ecce cum nubibus celi quasi filius hominis veniebat Et inde Bariona interpretatur filius colũbe: & bartolomeus filius ptolomei. significat etiã frumentũ vel triticũ

Frumentũ Triticum. Geñ. 41. Et ossa frumẽtum sub pharaonis potestate cõdantur. & in eodẽ. Tantaqꝫ fuit abũdantia tritici vt arene maris coequaretur. et in eodẽ. 45. Et totidẽ asinas triticũ in itinere panesqꝫ portantes. Ps. 71. Erit firmamentũ in terra in summis montiũ. Pro quo in hebreo habetur. Erit fragmẽtum siue particula frumẽti vel tritici in terra in capite mõtium. Et aliquãdo additur littera iod in fine: & dicitur בָּרִי Beri. Iob. 37. Frumentũ desiderat nubes. Ponitur etiã pro pabulo vel pastu. Iob. 39. Et pergũt ad pastum. Item significat electum. Prouer. 31. Quid electe mi: quid electe vteri mei: quid electe votorũ meorũ. Canti. 6. Pulchra vt luna electa vt sol. Significat etiã purum vel mundũ siue lucidũ.

Frumentũ Pastus Electum. Mundus. Pure. Lucidum. Job. 11. Et mundus sum in cõspectu tuo. Ps. 2. Apprehendi te disciplinã. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ transtulit: adorate pure. Ps. 18. Preceptũ domini lucidũ. Ps. 23. Innocens manibus & mũdo corde. Ps. 72. Quã bonus israel deus iis qui recto sunt corde. pro quo hebrei legũt. Quam bonus israel deus iis qui mundo sunt corde. Prouer. 14. Vbi non sunt boues presepe vacuũ est. pro quo hebrei legũt. Vbi non sunt boues presepe mũdum est. sed ponitur ibi mundũ pro vacuo sicut est in littera nostra. Et inde בַּר Bor. i. puritas siue purũ. Ps. 17. Et secundũ puritatẽ manuũ mearũ. Esa. 1. Et excoquã ad purũ scoriã tuã. Vide etiã de hoc in sequẽti dictione בָּרַר Barar. et in dictione בָּרָה Bara. quia secundũ he. ab eis deriuatur.

Puritas Purum. Eligere. בָּרַר Barar. Eligere. mũdare. probare. vel examinare. Ps. 17. Et cum electo electus eris. Dañ. 11. Vt conflẽtur & eligantur & dealbẽtur. & in eo. 12. Eligentur & dealbabuntur & quasi ignis probabũtur multi. Et aliquãdo scribitur cum simplici res. 1. Reg. 17. Eligite ex vobis virũ. Ezech. 20. Eligam ex vobis trãsgressores & ipsos. Significat etiã mũdare vel purgare. Esa. 52. Mũdamini q fertis vasa dñi. Hiere. 4. Non ad vẽtilandũ & nõ ad purgãdũ. Et in eo. 51. Acuite sagittas. pro quo hebrei legũt. mũdate sagittas. & est idem sensus. nam cũ sagitta acuitur mũdatur a rubigine. Item significat probare vel examinare. Eccl̃s. 3. Vt probaret eos deus & ostenderet similes esse bestiis. & in eodẽ. 8. Omnia hec tractaui in corde meo vt curiose intelligerem. pro quo hebrei legũt. Omnia hec tractaui in corde meo & vt probarẽ vel examinarẽ oĩa hec. Inde בָּרוּר Barur ideſt purus siue electus. Iob. 33. Scientiã labia mea puram loquetur. Esa. 41. Posuit me quasi sagittam electã. Et in plurali בְּרוּרִים Berurim. i. electi vel mũdi. 1. Paral. 16. Et post cum heman & idithum & reliquos electos. Et inde בַּר Bar ideſt electus. purus. mundus. & in ge. fc. בָּרָה Bara. de quo vide supra in dictione precedenti. Et inde בְּרִית Borith. i. herba qua panni mundãtur. Hiere. 2. Si laueris te nitro & multiplicaueris tibi herbã borith. Et dicũt aliqui hebrei ꝙ significat saponẽ quo panni dealbãtur. nam in hebreo nõ est illud herbam: sed sic: & multiplicaueris tibi borith.

Mundare. Purgare. Probare Examinare. Purus. Electi. Electus Herba bo.

Creare. בָּרָא Bara. Creare. fingere. succindere. excidere. eligere. impinguare. Geñ. 1. In principio creauit deus celum et terram. Et in eodẽ. 2. Iste sunt generatiões celi & terre quando creati sunt. et in eodẽ. 5. In die qua creauit deus hominem. Ps. 50. Cor mundũ crea in me deus. Ps. 101. Populus qui creabitur laudabit dñm. Ps. 148. Ipse mandauit & creata sunt. Esa. 4. Et creabit dñs super omnẽ locũ montis sion. & in eodẽ. 54. Ecce ego creaui fabrũ sufflantẽ in igne Et in eodẽ. 57. Creaui fructũ labiorũ. Et inde בּוֹרֵא Bore ideſt creans vel creator. Esa. 43. Creans celos & extendens eos. & in eodem. 43. Creans te iacob. et in eodem. 45. Et creans tenebras: faciens pacem & creans malum. Eccl̃s. 12. Memento creatoris tui. Et inde בְּרִיאָה Beria. ideſt creatura vel res nouiter creata. Nu. 16. Sin autẽ nouam rem fecerit dominus. Significat etiã eligere sicut precedens dictio. Ezech. 21. Et manu capiens cõfecturam in capite vie ciuitatis conficiet. pro quo hebrei legũt. Et manu eligens siue & locum eligens in capite vie ciuitatis eliget. nam pro eo quod in littera nr̃a est manu: in hebreo habetur יָד Iad. que dictio licet cõmuniter significet manũ tamẽ in hebreo aliquãdo ponitur pro loco: vt infra dicetur. Item בָּרָא Bara ideſt succindere vel excindere. Ios. 17. Ascende in siluã & succide tibi spatia. Et in eodẽ. Succides tibi atqꝫ purgabis ad habitandũ spatia. Ezech. 23. Et cõfodiantur gladiis eorum. i. succidãtur gladiis eorum. Significat etiã impinguare. vel incrassari. aut comedere. vel cibũ capere. 1. Reg. 2. Vt comederent primitias oĩs sacrificii israel populi mei. Pro quo hebrei legũt. Vt impinguaremini primitiis oĩs israel populi mei. 2. Reg. 2. Et nec comedit cum eis cibum. vide etiã de hoc infra in dictione בָּרָה Bara. Et inde בָּרִיא Bari. i. pinguis vel crassus. Iudi. 3. Erat aũt eglon crassus nimis. Et aliꝫndo scribitur cum he in fine & dicitur בְּרִיאָה Beria. i. crassum. vel pingue. aut electum. Ezech. 34. Et q̃d crassum erat occidebatis. Abach. 1. Et cibus eiꝰ electus. Scribitur etiã cum he loco aleph. Et dicitur בְּרִיָה Biria. Ezech. 34. Ecce ego ipse iudicabo inter pecus pingue & macilentum. Et in plurali בְּרִיאִים Beriim. i. crassi. vel pingues. 3. Reg. 4. Et decem boues pingues. Et in ge. fc. בְּרִיאוֹת Berioth. i. crasse vel plene. Geñ. 41. De quo ascendebãt septẽ boues pulchre & crasse nimis. et in eodẽ. Septẽ spice pullulabant in calamo vno plene ac formose. Itẽ בַּרְנָא Barrana lingua chaldaica significat agrũ siue foris aut foras. Dañ. 2. Filii hominũ & bestie agri.

Creans Creator בּוֹרֵא בְּרִיאָה Bestia res. Eligere Succidere Impinguare Comedere בָּרָא Crassus בְּרִיאָה Crassum. Electus בְּרִיָה Pinguis. בְּרִיאִים Pingues. בְּרִיאוֹת Crasse. בַּרְנָא Ager.

Vacues. בַּרְבָּרִים Barburim. quodã genus auium. 3. Reg. 4. Exceptis de genatione ceruorũ caprearũ atqꝫ bubalorum: et auium altiliũ. vbi ponitur barburim abusiue. i. auiũ pinguiũ vel saginatarũ. Et solum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

Grando בָּרָד Barad. grãdo. Exo. 9. Ecce pluam cras hac ipsa hora grandinẽ multam nimis. & in eodẽ. Vt fiat grando in vniuersa terra egypti. Esa. 32. Grando autẽ in defectione saltus: supple erit. Inde בְּרוּדִים Berudim. i. respersi punctis seu maculis variis ad similitudinẽ grandinis. Geñ. 31. Varios & maculosos & diuersorũ colorum. & in eodẽ. Varios maculosos atqꝫ respersos. vbi ponitur pro respersis. Zach. 6. Et in quadriga quarta equi varii & fortes. vbi ponitur pro variis.

Maculosi. Respersi. Varij.

Cibũ capere Vesci בָּרָה Bara. cibare. vel cibũ capere. aut comedere. vesci. prãdere. eligere. 2. Reg. 3. Cumqꝫ venisset vniuersa multitudo cibum capere cum dauid. & in eodẽ. 13. Veniat oro thamar soror mea: vt det mihi cibum. & in eodẽ. Et cibum paratum capiam de manu eius. Et in eodẽ. Vt vescar de manu tua. Et aliqñ scribitur cum aleph in fine loco he. De quo vide supra in dictione בָּרָא Bara. Significat etiã eligere. 1. Reg. 17. Eligite ex vobis virũ. De quo vide supra in dictione בָּרַר Barar. Inde בְּרִיָה Biria. i. cibus vel pulmentum. 2. Reg. 13. Vt faciat pulmentũ. & in eodẽ. Et fac ei pulmentũ. Et in eodẽ. Infer cibum in conclaui. & inde בָּרִי Beri. i. frumentũ. vt supra in dictione בַּר bar dictum est. Et inde בָּרוֹת

Eligere בְּרִיָה Pulmentũ. Cibum. בָּרִי בָּרוֹת

בָּרוּת Esca. Baroth.siue בְּרוּת Baruth.i.esca vel cibus. Ps.67. Et dederunt in escam meā fel.Threñ.4. Facti sunt cibus earum. Et a supradicta dictiōe בָּרָה bara.potest deriuari illud quod habetur Geñ.35.ſ. כִּבְרַת אֶרֶץ Chibrath.eres.i.cum dat cibū terra:siue quādo gignit terra: hoc est in vere. Et ideo beat? hieronymus optime traduxit vernum tempus.vbi dicitur. Venit verno tpe ad terrā que ducit ephratā. & in eodē.38. Eratq; vernum tempus.et.4.Reg.5. Traduxit electum tēpus. vbi dicitur abiit ergo ab eo electo tempore. quod est idē quod vernū tēpus. Vide etiā de hoc ifra in dictione כַּבִּיר Cabir. Quia secūdū aliquos hebreos illa littera caph que ponitur in principio: est littera subſtātialis huiꝰ dictionis.

כִּבְרַת ſpaciū tre. כִּבְרַת Chibrath.et dicit̄ quod significat certū ſpaciū terre vt puta vnum milliare.et sic legunt. Eratq; ſpaciū terre ad introitum ephrata.et ſimiliter.4. Reg.5. Abiit ergo ab eo ſpaciū terre. Sed prima opinio est magis propria: quia nō habet ſimile vnde כִּבְרַת Chibrath significet ſpaciū.de dictione aūt בְּרִית Berith.que significat pactū vel fedus.vide infra in dictione בְּרֹת Beroth.

בַּרְזֶל Ferrum. Ferreus. בַּרְזֶל Barzel.ferrum siue ferreus.Geñ.4. In cuncta opera eris ac ferri. Deut.3.Mōſtratatur lectus eiꝰ ferreus.2. Reg.23. Armabitur ferro & ligno.4. Reg.6. Accidit autē vt cum vnꝰ materiam succidiſſet caderet ferrum ſecuris in aquam.Ps.104. Ferrum pertranſiit animam eius.Ps.106. Vincti in mendicitate & ferro.

בָּרַח Fugere בָּרַח Barach. Fugere.effugere.fugare. Geñ.31. Noluitq; ia cob cōfiteri ſocero ſuo quod fugeret.1.Reg.19. Et aufugit atq; ſaluatus est.& in eodē.20. Fugit autem dauid de naioth.Ps.138. Et quo a facie tua fugiam. Dañ.10. Et fugerunt in abſconditum. Oſee.12. Et fugit iacob in regionē ſyrie. Ione.1. Surrexit ionas vt fugeret in tharſis. Et q̄ndo est verbum tertie cōiugationis significat fugare.1.Paral'.8.

Fugare. Hi fugauerūt habitatores geth. & in eodē.12. Et omnes fugauerūt qui morabātur in vallibus. Nec.13. Quem fugaui a me. Iob.41. Non fugauit eum vir ſagittarius. Prouer.19 Qui affligit patrē & fugat matrē. Et inde מִבְרָח Mibrach. ideſt profugus. Ezech.17. Et oēs profugi eius cum vniuerſo agmine suo. Significat etiam moueri ſiue peruenire de vno loco in alium.ſ.quādo ille motus est feſtinus & violentus. Exo.36. Fecit quoq; vectem alium: qui per medias tabulas ab angulo vſq; ad angulū peruenirēt. Nu.24. Reuertere in locū tuū.pro quo hebrei legūt. Fuge ſiue feſtināter abi in locū tuū. Inde בְּרִיחַ Beriach.i.vectis eoq; mittebatur per medias tabulas et mouebatur de vno extremo in aliū. Exo.36. Fecit q̄q; vectē aliū. Iob.38. Et poſui vectē & oſtia Prou.18. Et iudicia quaſi vectis vrbiū. Et in plu. בְּרִיחִם Berichim.siue בְּרִיחֵי Beriche. Ex...25. Facies quoq; vectes de lignis ſetim. Ps.106. Quia contriuit portas ereas & vectes ferreos confregit. Eſa.15. Vectes eius vſq; ad ſegor.et in eodem.43. Et detraxi vectes vniuerſos. Tamē hebrei in his duobus locis precedentibus pro vectibus legūt profugos aut fugitiuos siue mobiles. Eſt enim equiuocū vt dictū est: et potest etiā ſignificare profugos siue mobiles. & eodem modo. Eſa.37. vbi dicitur. In die illa viſitabit dñs in gladio ſuo duro & grandi & forti ſuper leuiathan ſerpentem vectē: potest etiā legi. Sup leuiathan ſerpentē profugū siue mobilē. & hebrei legūt. Sup leuiathan ſerpentē claudentē siue clauſum: eo q̄ vectis ē inſtrumētū quo oſtia claudūtur.

Vectis. בְּרִיחַ Vectes. Profugus

בָּרַךְ Benedicere. בָּרַךְ Barach.benedicere: ſalutare.gratias agere.genuflectere. Geñ.1. Benedixitq; illis deus. Et in eodem.12. Benedicam benedicentibus tibi. Et in eo. atq; in te benedicētur vniuerſe cognationes terre. et in eo.14. Et dominus in cunctis benedixerat ei. Et in eo.22. Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terre. Et in eo.27. Vt benedicat tibi anima mea. Et in eo.49. Benedixitq; ſingulis benedictionibus propriis. Exo.12. Et abeuntes benedicite mihi. Nu.23. Et tu econtrario benedicis ei. Et in eo. Ad benedicendum adductus ſum. Deut.33. Benedic domine fortitudini eius. Ioſ.24. Sed econtrario per illum benedixit vobis. 1.Reg.9. Quia ipſe benedicet hoſtie. Iob.1. Operibus manuum eius benedixiſti. Ps.102. Benedic anima mea dño. Et in eo. Benedicite domino omnes angeli eiꝰ. Ps.117 Benediximus vobis de domo dñi. Ps.131. Viduam eiꝰ benedicens benedicam. Eſa.65. Qui benedictus est ſuper terram: benedicetur in deo Amen. Et in eo.66. Qui recordatur thuris: quaſi qui benedicit idolo. Et aliquando ponitur per antiphraſim pro maledicere vel blaſphemare. 3. Reg.21. Benedixit naboth deum et regem. Iob.1. Nē forte peccauerint filii mei et benedixerint deo in corde ſuo. Ponitur etiā pro ſalutare vel gratias agere.1.Reg.13. Et egreſſus est ſaul vt ſalutaret eum.2. Reg.8. Et gratias ageret eo q̄ expugnaſſet adadezer.4.Reg.4. Si occurrerit tibi vir non ſalutes eum. Item ſignificat genu flectere. Geñ.24. cū feciſſet camelos accumbere.ideſt genu flectere. Et in eo.41 Vt omnes coram eo genu flecterent.vbi ponitur אַבְרֵךְ Abrech per additionem aleph in principio.2. Paralip.6. Flexis genibus corā vniuerſa multitudine iſrael. Ps.94. Ploremus ante dominum qui fecit nos. Pro quo in hebreo habetur. Flectamus genua ante dominum qui fecit nos. Et ſic tranſtulit beatus Hieronymus iuxta he.ve. Inde בָּרוּךְ Baruch.ideſt benedictus. Geñ.24. Ingredere benedicte dñi. Et in genere femininо. בְּרוּכָה Berucha. ſiue מְבוֹרֶכֶת Meborecheth.ideſt benedicta.1.Reg.25. Et benedicta tu q̄ prohibuiſti me hodie ne irem in ſanguinem. Deut.33. De benedictione domini terra eius. Pro quo hebrei legunt. Benedicta domini terra eius. Et in plurali בְּרוּכִים Beruchim.2. Reg.2. Benedicti vos a domino. Et inde בְּרָכָה Beracha.i. benedictio. Geñ.27. Et accepit benedictionem tuam. Et in eodem. Nunquid non reſeruaſti ait et mihi benedictionē. Et in plurali בְּרָכוֹת Berachoth.vt Geñ.49. Benedictionibus celi deſuper: benedictionibus abyſſi iacentis deorſum: benedictionibus vberū et vulue: benedictiones patris tui confortate ſunt benedictionibus patrum eius. Accipitur ēt benedictio pro munere vel dono. Geñ.33. Suſcipe benedictionem quam attuli tibi. 4. Reg.5. Obſecro itaq; vt accipias benedictionem a ſeruo tuo. Ponitur etiam pro conuentione vel pacto. Eſa.36. Facite mecum benedictionem & egrēdimini ad me. Inde בָּרֵךְ Berech. ideſt. genu. Eſa.45. Mihi curuabitur oꝰne genu. Et in plurali. בִּרְכַּיִם Bircaim ſiue בִּרְכֵּי birche.ideſt genua. Geñ.50. Filii quoq; machir filii manaſſe nati ſunt in genibus ioſeph. Deut.28. In genibus & in ſuris. Iob.4. Et genua trementia confortaſti. Itē. בְּרֵכָה Berecha.ſignificat piſcinā ſiue ſtagnum.3.Reg.22. Lauerūt currum eius in piſcina ſamarie. 4.Reg.18. Et ſteterunt iuxta aqueductum piſcine ſuperioris. Eſa.22. Congregaſtis aquas piſcine inferioris. Et in plurali. בְּרֵכוֹת Berechoth. Eccl's.2. Et extruxi mihi piſcinas aquarum. Cant.7. Oculi tui ſicut piſcine in eſebon.

Benedicere. Benedicti. Benedictio. Benedictiones Maledicere. Saluare. Hebraſ agere Genu flectere. Genua. Piſcina. Piſcine.

בָּרָם Preciosus Berom.preciosum. Ezech.27. Gazarūq; p̄ciosarū. et ſolū inuenitur in numero plurali in predicto loco. Et dicunt hebrei q̄ ſignificat quoddā genus veſtimēti pre

cioſiſſimi. Item בָּרָם Beram in lingua chaldaica ſignificat ſed ſiue verūtamen.vt Dañ.2. Sed est deus in celo. & in eodem.4. Veruntamē germen radicū eius in terra finite.

Veruntamē Sed. בָּרָק Fulgurare בָּרָק Barac. Fulgurare.coruſcare.ſplendere. Ps.143. Fulgura coruſcationē & diſſipabis eos. Iob.20. Et fulgurans in amaritudine ſua. Abach.3. In ſplendore fulgurātis haſte tue. Inde בָּרָק Barac.i.fulgur.coruſcatio.2. Reg.22. Fulgur & conſumpſit eos. Et in plurali בְּרָקִים Beracim.i. fulgura. Ps.96. Alluxerunt fulgura eius orbi terre. Ps.134 Fulgura in pluuiam fecit. Et inde בָּרֶקֶת Bareceth: quod ſignificat quendā lapidem preciosum ſplendidum. Pro quo beatus hieronym? tranſtulit ſmaragdū. Exo.28. In primo verſu erit lapis ſardius & topazius & ſmaragdus. Exo.28. Saphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

Fulgur בָּרָק Fulgura בְּרָקִים בָּרֶקֶת ſmaragd⁹.

בַּרְקָן Tribulus. בַּרְקָן Barcon.tribulus.genus ſpine. Iudi.8. Et cōterā carnes veſtras cum ſpinis tribuliſq; deſerti. & in eodē. Tulit ergo ſeniores ciuitatis & ſpinas deſerti ac tribulos. Et ſolū inuenitur in numero plurali in predicto loco.

בָּרוֹשׁ Abies. בְּרוֹשִׁים Abietes. בָּרַשׁ Beros. genus arboris.pro quo beatus hieronymus abietē tranſtulit. Eſa.55. Pro ſaliūcula aſcēdet abies. Et in eodē.6. Abies & buxus & pinus ſimul. Zach.11. Vlula abies quia cecidit cedrus. Et in plurali בְּרוֹשִׁים Berosim.i. Abietes. Eſa.14. Abietes quoq; letati ſunt ſup te. Ponitur etiā pro agitatoribus currū: eo q̄ talibus lignis vtebātur in curribus. Naū.2. Et agitatores cōſopiti ſunt. Potest etiā per abietes que ſunt arbores magne & excelſe intelligi principes & magnates. Et ita tranſtulit chaldaicus interpres in loco predicto. Alii vero dicūt q̄ in eo loco per abietes intelligūtur lancee ſiue alia arma miſſilia: eo q̄ plerūq; fiebant ex tali ligno.

agitatores

בְּרֹת Cupreſſus בְּרֹת Beroth.cupreſſus.genus arboris. Canti.1. Ligna domorum noſtrarū cedrina: laquearia noſtra cupreſſina. Et ſolum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

בְּרִית Pactum Fedus. בְּרִית Berith.i.pactū vel fedus. Geñ.9. Et ſtatuam pactum meū vobiſcū. & in eodē.17. Ponā pactum meū tecū. Ezo.23. Non inibis cum eis fedus. Deut.29. Hec ſunt verba federis. Eſa.28. Percuſſimus fedus cum morte. Et dicūt aliqui hebrei q̄ deriuatur a dictione ſupradicta בָּרָה Bara: que ſignificat ſuccindere: eo q̄ antiquitus illi qui faciebant pactum vel fedus occidebant aliquod animal & diuidebant illud in duas partes & tranſibant inter eius diuiſiones. Hiere.34. vbi dicitur. Et non obſeruauerūt verba federis quibus aſſenſi ſunt in conſpectu meo: vitulū quē conciderunt in duas partes & tranſierūt inter diuiſiones eius principes iuda & principes ieruſalem eunuchi & ſacerdotes & omnis populus terre qui tranſierunt inter diuiſiones vituli. Et ideo in ſacra ſcriptura plerūq; fedus vel pactū iungitur cum verbo percutere vel ferire. Ioſ.24. Percuſſit ioſue in die illa fedus.1.Reg.11. In hoc feriā vobiſcū fedus. et Hiere.31. Ecce dies veniēt dicit dñs? & feriam domui iſrael & domui iuda fedus nouum.

בָּשׁ Bos.confundi.erubeſcere. De quo vide ſupra in dictione בּוּשׁ Bos.cum vau in medio dictionis.

בָּשַׁשׁ Baſas. Morā facere.tardare.erubeſcere. de quo vide ſupra in dictione בּוּשׁ Bos.

בָּשַׁל maturescere Baſal. Maturare.coquere. dequoquere.aſſare. Geñ.40. Et poſt flores vuas matureſcere. Ioſ.5. Mittite falces quoniā maturuit meſſis. Significat etiam coquere. Exo.12. Non comedetis ex eo crudum quid: nec coctum aqua. & in eodē.16. Et que coquenda ſunt coquite. Leui.6. Vas autē fictile in quo cocta eſt confringetur. Nu.6. Et arietis. Deut.16. Et coques & comedes in loco quē elegerit dñs.3.Reg.19. Et in aratro boū coxit carnes. Ezech.24. Et diſcocta ſunt oſſa illius. Et in eodē.46. Iſte est locus vbi coquēt ſacerdotes pro peccato & pro delicto et vbi coquēt ſacrificiū. Ponitur etiā pro aſſare.vt.2. Paral. 35. Et aſſauerūt phaſe ſuper ignem. & inde מְבַשָּׁלוֹת Mebaſeloth.i.coquine. pro quo in tranſlatione nſa habetur culine. Ezech.46. Et culine fabricate erant ſubter porticus.

Coquere Culine. מְבַשָּׁלוֹת

בֹּשֶׂם Aromatū. fuauisodor בֹּשֶׂם cinamomū בְּשָׂמִים Aromata בֹּשֶׂם Diripere בָּשַׂר Bſciare. Bonus nūciū portare euāgelizare. מְבַשֵּׂר Mebaſer. ideſt Annuncians: vel euangelizans: ſiue qui annunciat vel qui euangelizat. Eſa.52. Quam pulchri ſuper mōtes pedes annunciantis & predicantis pacem annunciantis bonū. Et in ge.fe. מְבַשֶּׂרֶת Mebaſereth.i.que annunciat vel que euāgelizat. Eſa.40. Super montem excelſum aſcende tu qui euāgelizas ſion.quod in hebreo legitur in ge.fe.ſcilicet tu que euangelizas ſion. Et in eodem qui euangelizas ieruſalem.pro quo hebrei legunt que euangelizas ieruſalem. cuius plurale מְבַשְּׂרוֹת Mebaſeroth habetur Ps.67. Domin? dabit verbum euangelizantibus virtute multa. Et inde בְּשׂוֹרָה Beſora.i.nuncius ſiue annūciatio: vel euangelizatio. 2.Reg.18. Non eris boni nuncii baiulus. Accipitur etiam pro premio vel mercede quod datur pro bono nūcio relato. 2.Reg.4. Cui oportebat me mercedem dare pro nuncio. Item בָּשָׂר Baſar.caro.ſiue carneus. Geñ.2. Et caro de carne mea. Et in eodem.6. Nō permanebit ſpīritus meus in homine in eternū quia caro eſt. Et in eodem. Excepto q̄ carnē cū ſanguine non comedetis. Exo.30. Caro hominis non vngetur ex eo. Iob.10. Nunquid oculi carnei tibi ſunt. Ps.15. Inſuper & caro mea requieſcet in ſpe. Eſa.17. Et ponit carnē brachium ſuū. Et accipitur caro aliquando pro cōſanguinitate. Geñ.29. Os meum es & caro mea. Et in eodem.37. Frater enim & caro noſtra eſt. Eſa.58. Et carnem tuā ne deſpexeris. 2. Reg.5. Os tuum & caro tua ſumus. Accipitur ēt pro omni animato. Geñ.6. Finis vniuerſe carnis venit ad me. Et in eodem vt interficiam omnē carnē in qua eſt ſpiritus vite. Ps.135. Qui dat eſcam omni carni. Et aliq̄n accipitur pro ſolo homīe. Ps.64. Ad te omnis caro veniet. Eſa.40. & videbit omnis caro pariter qđ os dñi locutum eſt. & in eodem.66. Veniet omnis caro vt adoret coram facie mea dicit dñs. & in lingua chaldaica ſcribitur aliq̄n cū aleph in fine & dicitur בְּשְׂרָא Biſra. Dañ. 2. Quorum non eſt cum hominibus conuerſatio. vbi ponitur caro pro hominibus. & inde בְּשׂוֹר Beſur. ideſt incarnatio. Oſee.9. Vbi nos habemus ſed & ve eis cum receſſero ab eis. in hebreo habetur: ſed & ve eis incarnatio mea ex eis. vbi ponitur בְּשׂוּרִי Beſuri cū littera ſin. Ad hoc enim q̄ ſignificaret cum receſſero debebat ſcribi cū littera ſamach.

Aromatū. fuauisodor בֹּשֶׂם cinamomū בְּשָׂמִים Aromata בֹּשֶׂם Diripere בָּשַׂר Bſciare. Bonus nūciū portare euāgelizare. מְבַשֵּׂר Annuncians Merces. בָּשָׂר Caro. Caro eius Caro Caro pro hoibus. בְּשׂוֹר incarnatio בְּשׂוּרִי euāgelizāt מְבַשְּׂרוֹת Euangelizantes. בְּשׂוֹרָה Bſcius

Vnde.lxx.Interpretes ita transtulerunt .Sed & ve eis caro mea ex eis.vt refert beatus Hieronymus super hoc loco. Et dicit ve eis: quia ex hoc quod iudei pro maiori parte remanserunt in infidelitate secuta fuit eis miseria & infelicitas. Et hoc idem dicit Nicolaus de lyra in tractatu de differentiis nostre translationis ab hebreo.

בַּת Bathus. בַּת Bath.bathus.genus mensure liquidorū.3.Reg.7. Duo milia bathos capiebat. Ezech. 45. Statera iusta: & ephi iustum: & bathus iustus erit vobis.& in eodem.vt capiat de cimam partem chori bathus: & decimam partē chori ephi

בָּתִּים Bathi. & in plurali בָּתִּים Bathim.vt in eodem.quia decē bathi implent chorum. Item בַּת Bath.idest filia. & in plurali בָּנוֹת Banoth.i.filie.de quo vide supra in dictione בְּנָה Bana.

בָּת בָּטוֹת בָּתָה Valles. בָּתָה Batha.vastitas vel desertum.Esa.5.Et ponam eam de sertam.& in plurali.בָּתוֹת Bathoth. Pro quo beat? Hieronymus trāstulit valles. Esa.7. Et veniēt & requiescēt oēs in torrentibus vallium.

בְּתוּלָה Virgo. בְּתוּל Bethul.virgo. incorruptus. tamē nō inuenitur in scriptura nisi בְּתוּלָה Bethula in.ge.fe.i. virgo incorrupta Geñ. 24. virgoq; pulcherrima incognita viro. Deut. 32. Iuuenem simul ac virginem. Esa.37. Virgo filia syon. Here. 31. Reuertere virgo israel.& in plurali.בְּתוּלוֹת Bethuloth. idest virgines. Esa.23. Nec ad incrementum perduxi virgines.& Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre. Et inde בְּתוּלִים Bethulim siue בְּתוּלֵי Bethule.i.virginitas. vel signa virginitatis. Deut.22. Non inueni filiam tuam virginem. Pro quo hebrei legunt non inueni filie tue virginitatem.& in codē. Et ecce hec sunt signa uirginitatis filie mee Iudi.11. Et plāgam virginitatem meam cū sodalibus meis. & sem per inuenitur in numero plurali secundum terminationem masculinorum.& caret singulari.

בָּתוּלִים בְּתוּלֵי virginitas

בָּתַק Crucidare בָּתַק Bathac. Perfodere.trucidare. Ezech. 16. et trucidabūte gladiis suis.& solum inuenitur in predicto loco.

בָּתַר Diuidere. בָּתַר Bathar. diuidere. partiri. Geñ. 15. Qui tollēs vniuersa hec diuisit ea per mediū.& in eodem. Aues aūt non diuisit. Inde בָּתַר Báther.siue בֶּתֶר Béther.i.diuisio siue portio aut pars. vt Geñ. 15. Et vtraq; partes contra se altrinsecus posuit.& in eodem. Transiēs inter diuisiones illas. Vbi ponitur בְּתָרִים Betharim in numero plurali. et Here. 34. Et transierunt inter diuisiones eius. Et in codē qui transierunt inter diuisiones vituli.pōitur etiā בָּתֶר Báther pro nomine proprio. Canti. 2. Similis esto dilecte mi capree hinnuloq; ceruorum super montes bether. Vbi vicio scriptorū ponitur ibi in nostra translatione Bethel pro Bether. Nā debet scribi cum littera.t.& non cum.l. Et interpretatur diuisio siue partitio. Item בַּתַּר Bathar in lingua chaldaica significat post vel postea. Dañ. 2. Et post te cōsurget regnum aliud.

בָּתָר Paro. בָּתָר Diuisio. בְּתָרִים Bether. בֶּתֶר בַּתַּר Post.

De incipiētibus a littera. ג Gimal.

גַּג Tectum. גַּג Gag.tectū vel solarium. Deut. 22. Facies murum tecti p circuitū. Ios. 2. Ipsa vero fecit ascendere viros in solariū

גָּגוֹת Solarium Tecta. domus sue. 1. Reg. 9. Et locut? est cū saule in solario. Ps. 101. Sicut passer solitarius in tecto. Et in plurali גַּגוֹת Gagoth.i. tecta vel solaria. Ps. 128. Fiant sicut fenum tectorū. Esa. 22. Quia ascendisti & tu omnis in tecta.

גָּאָה Magnificari. גָּאָה Gaa.magnificari.exaltari vel eleuari. crescere. superbire. Aut in superbiā eleuari. Exo. 15. Cantem? dño: glorioseq; enim magnificatus est. Pro quo hebrei legūt. Magnifice enim magnificatus est: siue magnificatione magnificatus est: aut exaltatione exaltat? est. vbi ponitur גָּאֹה גָּאָה Gao. Gaa. significat etiā crescere Iob. 8. Nunquid potest virere scirpus sine humore. Ezech. 47. Qm̄ intumuerant aque profundi torrentis.i. creuerant aque profundi torrētis. Item significat superbire vel in superbiā eleuari. Iob. 8 Et propter superbiam quasi leena capies me. Et inde גֵּאֶה Gee.i.superb?. elatus.arrogans. Iob. 40. Et respice cūctos oēm arrogantem humilia eum.& in eodem. Respice cunctos superbos & humilia eos. Esa. 2. Quia dies domini exercituū super omnem arrogantem & excelsum.& aliquando scribitur sine he in fine. Esa. 16. Superbus est valde.& in plurali. גְּאִים Geim. Prouer. 15. Domum superborū demolietur dominus.& idem significat גְּאוֹנִים Geeonim. Ps. 122. Opprobrium abundantibus & despectio superbis.& inde גְּאוֹן Gaon.i. Superbia. arrogantia. altitudo. Prouer. 16. Contritionem precedet superbia. Esa. 13. Et quiescere faciam superbiam infidelium.& in eodem. 16. Et arrogantia eius & indignatio ei? plusquā fortitudo eius. Here. 12. Quid facies in supbia iordanis. et Ose. 7. Et humiliabitur supbia isr̄l in facie eius. Amos. 6. Detestor ego supbiā iacob. Zach. 11. Vox rugitus leonum: quia vastata est superbia iordanis.i. altitudo iordanis. Et sic est in chaldaica translatione.s. altitudo iordanis. Ponitur etiam pro glia vel maiestate. Exo. 15. Et in multitudine glorie tue deposuisti oēs aduersarios tuos. Esa. 2. A facie timoris domini & a gloria maiestatis eius. Inde גַּאֲוָה Gaaua.i. superbia. arrogantia. elatio. Ps. In superbia & abusione. Ps. 35. Non veniat mihi pes superbie. Esa. 30. Et arrogantiam fortium humiliabo. ponitur etiam pro corpore. Iob. 41. Corpus illius quasi scuta fusilia. De quo vide infra in dictione גֵּו Geu. Et aliquando scribitur sine vau. Et dicitur גַּאֶה Gea. Prouer. 8. Arrogantiam & superbiam & viam prauam & os bilingue detestor. & inde גְּאוּת Geuth.i. superbia. Ps. 6. Os eorum locutū est superbiam. Accipitur etiā pro excellentia vel gloria. Ps. 92. Dominus regnauit decorem indutus est. pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Dominus regnauit: gloria indutus est.

גָּאֶה Crescere. גָּאָה Supbire גֵּאֶה Arrogans Superb?. גְּאִים Superbi. גְּאוֹנִים גְּאוֹן Superbia Arrogātia Altitudo. Gloria. Maiestas. גַּאֲוָה Superbia Arrogātia Corpus. גַּאֶה Arrogātia גְּאוּת Superbia Superbia Gloria.

גָּאַל Redimere גָּאַל Gaal. Redimere. emere. inquinare. Exo. 6. Ac redimā in brachio excelso. Et in eodem. 15. Dux fuisti in misericordia tua pplo quem redemisti. Ps. 71. Ex vsuris & iniquitate redimet animas eorum. Esa. 43. Noli timere quia redemi te.& in eodem. 48. Dicite redemit dominus seruū suum iacob. & in eodem. 63. Ipse redemit eos. Ose. 13. De morte redimā eos. Significat etiam emere vel redimere iure propinquitatis rem propinqui venditam vel alienatam vel si ipsemet redimat quod vendiderat. Leuit. 25. Pōt redimere quod ille vendiderat. Et in eodem. Si non redemerit. Et in eodem. Qui voluerit ex fratribus ei? redimet eū. & in eodem. Sin aūt ipse potuerit redimet se. Ruth. 3. Si te voluerit propinquitatis iure retinere: bene res acta est: si aūt noluerit ego te absq; vlla dubitatione suscipiā. pro quo hebrei legunt. Si redemerit te: bene: redimat: & si non redemerit: ego te redimā. Sed btūs Hieronym? trāstulit sensum Et in eodem. 4. At ille respondit ego agrum emā. Et in eodem. Cedo iurī propinquitatis. Pro quo hebrei legunt. Nō possum redimere siue non possum emere. Et in eodem. tu vero vtere priuilegio quo me libēter carere profiteor. Pro quo hebrei legunt. Tu vero redime tibi redemptiōe mea: quia non possum redimere. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum in locis predictis. Et inde גְּאוּלָה Geula. i. redēptio aut facultas vel licentia redimendi. Leuit. 25. Sub redemptionis conditione vendetur. & in eodem. Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus. & inde גֹּאֵל Goel idest redemptor. Iob. 19. Scio enim q redemptor meus viuit. Ps. 18. Domine adiutor meus & redēptor meus.

גְּאוּלָה Redēptio. Licētia redimendi. גֹּאֵל

Esa. 41. Et redemptor tuus sanctus israel. Et in eodem. 59. Et venerit siō redemptor. Accipitur etiam pro propinquo vel proximo: eo q̄ iure propinquitatis habebat licentiā redimendi vt supradictum est. Leuit. 25. Propinquus ei? pōt redimere.& in eodem. Si aūt nō habuerit proximū. Ruth. 4. Cūq; vidisset propinquū preterire. Ponitur etiam predicta dictio גָּאַל Gaal. p antiphrasin pro inquinare vel coinquinare. aut cōtaminare. vel polluere. aut fedare. siue obscurare. Esa. 63. Et oīa vestimenta mea inquinaui. Thren. 4. Polluti sūt sanguine. Dañ. 1. Proposuit aūt daniel in corde suo vt non polluereturde mensa regis. & in eodem. Et rogauit eunuchorum prepositum ne contamināretur. Malach. 1. Offertis super mensam meam panem pollutum: & dicitis in quo polluim? te. Soph. 3. Ve prouocatrix & redēpta. pro quo hebrei legunt. Ve prouocatrix & contaminata siue fedata vel deturpata. Potest etiam significare redēptā sicut est in littera nostra. Significat etiam obscurare vel deturpare. Iob. 3. Obscurent eum tenebre & vmbra mortis. Item ponitur pro eiicere vel separare aliquem tanquā pollutum & immundum. Esdre. 2. Et eiecti sunt a sacerdotio. & similiter. Nec. 8. vbi eadem verba habentur.

Propiqu? Proxim?. inquinare Polluere. Cōtamiare obscurare. Eiicere.

גַּב Dorsum supercilii. Statura. גַּב Gab.altitudo.eminentia.dorsum.supercilium. statura. Ps. 128. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores Leuit. 14. Radet capillos capitis barbamq; & supercilia. Ezech. 1. Statura quoq; erat rotis.& in eodem. Et totū corpus oculis plenum. pro quo hebrei legunt. Et dorsa eorū oculis plena. Quod est idem sensus cum littera nostra. Et in eodem. 43. Hec quoq; erat fossa altaris. pro quo hebrei legunt. Et hec erat altitudo siue statura altaris. Potest etiā deriuari a sequenti dictione גֵּבֶא Gēbe. quod significat cisternam vel fossam: sicut est in littera nostra. Item ponitur pro lupanari. eo quod meretrices stabant in loco eminēti: vt viderentur a transeuntibus. Ezech. 16. Edificasti tibi lupanar.& in eodem. Et destruent lupanar tuum. ponitur et גְּבִים Gebim in plurali pro cisternis vel fossis. de quo vide infra in dictione גּוֹב Iob.& inde גֶּבֶן Giben. p̄ additionē nun in fine. quod secūdum hebreos significat excelsum vel eminentem. Ps. 67. Mons coagulatus: mons pinguis. pro quo btūs Hieronym? in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Mons excelsus &c. de quo vide infra in dictione גִּבְן Giben. quia secundum aliquos hebreos illa littera nun est de substantia dictionis.

Lupanar. גְּבִים גֶּבֶן Excelsus.

גֵּבֶא cisterna vt puluis. Palustres גֵּבָה Excelsior esse. Exaltari. Eleuari. Sublimē esse. גֵּבֶא Gebe. cisterna. vel palus. Esa. 30. Aut hauriatur parū aque de fouea. Pro quo hebrei legunt. Aut hauriatur parum aque de cisterna siue de palude. Cuius plurale ponitur pro palustribus. Ezech. 47. In littoribus aūt eius & in palustribus non sanabuntur.

גָּבָה Gaba. exaltari. sublimē esse. eleuatū esse siue eleuari. superbire. Iob. 11. Excelsior celo est: & quid facies. Ps. 112. Qui in altis habitat. Ps. 130. Domine non est exaltatū cor meum nec elati sunt oculi mei. Prouer. 16. Et ante ruinam exaltabitur spirit? & in eodem. 17. Qui exaltat ostiū suum querit ruinam. Esa. 3. Pro eo quod eleuate sunt filie sion. & in eodem. 5. Et exaltabitur dominus exercituū in iudicio. & in eodē. 52. Et sublimis erit valde. & in eodē. 55 Sicut exaltantur celi a terra: sic exaltate sūt vie mee a viis vestris. Ezech. 16. Et eleuate sunt & fecerunt abominatiōes & in eodem. 19. Et exaltata est statura eius. & in eodem. 31. Propterea eleuata est altitudo eius. vbi ponitur גָּבָא Gaba. cum aleph in fine loco he. Abdie. 1. Si exaltatus fueris vt aquila. & inde גָּבָה Góba. siue גַּבְהוּת Gabhuth.i. altitudo. sublimitas. exaltatio. eleuatio siue elatio. 1. Reg. 16. Non respicias vultum eius: neq; altitudinem stature eius. Ps. 102. Secundum altitudinem celi a terra. Esa. 2. Incuruabitur omīs sublimitas hominū. & in eodē. 7. Siue in excelsum supra. vbi ponitur הַגְּבָהָה Hagbeha. & inde גְּבֹהָה Gaboha. vel גְּבֹהָה Geboha.i. excelsus. sublimis. eleuatus. i. Reg. 2. Nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes. pro quo hebrei legunt. Nolite multiplicare loqui sublime sublime. Eccl?. 5. Quia excelso excelsior est alius. & Esa. 2. Et super omnem turrē excelsam. & in plurali גְּבוֹהִים Gebohim. Eccl?. 5. Et super hos quoq; eminentiores sunt alii. Item גְּבָהּ Geba.i. elatus. superbus. arrogās. Ps. 100. Superbo oculo & insaciabili corde. Prouer. 16. Abominatio domini omnis arrogans.

Altitudo. sublimitas הַגְּבָהָה גְּבֹהָה Sublime. Excelsus. Excelsior Excelsa גְּבוֹהִים Eminentiores. גְּבָהּ Superb?. Arrogans

גִּבְעָה Recaluaster. גִּבַּת Gibeah. recaluaster. depilatus. Leuit. 13. Et si a fronte ceciderint pili recaluaster & mundus est. & inde גַּבַּחַת Gabachath.i. recaluatio. depilatio. vt in eodem. Si autem in calutio siue in recaluatiōe albus vel ruffus color fuerit. Accipitur etiam pro depilatione panni aut vestimenti. vt in eodem. Eo quod infusa sit in superficie vestimenti vel per totum lepra. pro quo hebrei legunt. Corrosio enim est in calutio suo vel in recaluatione sua. & dicunt hebrei quod calutium quod in hebreo dicitur קָרַחַת Caráchath est a parte posteriori. & גַּבַּחַת Gabáchath. i. recaluatio est a pte anteriori. & idem videtur inuere textus cum dicit. & si a fronte ceciderint pili: recaluaster & mundus est.

גִּבַּת Recalua-ster. גַּבַּחַת recaluatio

גְּבָל Terminos constituere Terminos ponere. גְּבָל Gabal. terminare. limitare. i. terminum vel limitē ponere. Exo. 19. Cōstitueq; terminos populo per circuitum. & in eodem. Tu enim testificatus es & iussisti dicēs. Pone terminos circa montem. Deut. 19. Non assumes & transferes terminos proximi tui quos fixerunt priores. Ios. 18. Qui est terminus illius ab oriente. Pro quo hebrei legunt. Et iordanis terminabit illum ab oriente. Zacha. 9. Emath quoq; in terminis eius. f. erit vel cōputabitur. pro quo hebrei legunt. Emath quoq; terminabitur siue limitabitur in ea. & inde גְּבוּל Gebul. i. termin? vel confinium. Nu. 21. Arnon terminus est Moab. & Ios. 1. Erit terminus vester. Ps. 103. Terminum posuisti: quem non transgredientur. Et in plurali. גְּבוּלוֹת Gebuloth. siue גְּבוּלֵי Gebule. Iob. 24. Alii terminos transferūt. Ps. 73. Tu fecisti omnes terminos terre. Esa. 60. Vastitas & contritio in terminis tuis. Accipitur etiam aliquando pro fine vel definitiōe. Ps. 147. Qui posuit fines tuos pacem. Esa. 28. Et milium & viciam in finibus suis. ubi ponitur in hebreo singulare p plurali. Ezech. 43. In summitate montis omnes fines eius. & in codē. Et definitio eius vsq; ad labium eius. & in eodem. ca. ponitur in translatione nostra pro corona que fit ad decorem in summitate alicuius vasis & est definitio vel terminus ipius vasis. vbi dicitur. Et corona in circuitu eius dimidii cubiti. & in eodem. Et super coronam in circuitu. Significat etiā qm̄ terminus vel finis alicuius rei iungitur cum termino vel fine alterius: & maxime quando ambe sunt similes. Exo. 28 Facies in rationali catenas sibi inuicem cohe-rentes. vbi ponitur גַּבְלוֹת Gabluth. pro eo quod in littera nostra est sibi inuicem coherentes.

Finis. Definitio. Corona. Sibi inuicem cohe-rentes. גְּבוּל Terminus גְּבוּלוֹת גְּבוּלֵי Terminare. גְּבַל

גִּבְן Gibbus גִּבְנוּנִים Coagulat? eleuatio. Excelsus. גִּבְן Giben. Eleuatus. excelsus. Et significat etiam Gibbositas: eo quod gibbus est eleuatio vel tumor in dorso. Leuit. 21. Si fracto pede: si manu: si gibbus: si lippus. & scribitur in plurali cum duplici nun. & dicitur גִּבְנוּנִים Gabnunim. Ps. 67. Mons coagulatus: mons pinguis. pro quo hebrei legunt. Mons eleuationū: mons basan. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē sic traduxit. Mons excelsus: mons basan. Alii vero interpretantur. Mons gibbosus a predicta dictione גִּבְן Giben: que significat gibbosum. Potest etiam significare coagulatum Sicut. lxx. transtulerunt: a dictione גְּבִינָה Gebina. i. caseus

quil. t coagulatione lactis. Iob. 10. Et ſicut caſeum me coagulaſti.

גִּבְעַ Collis.

גִּבְעָה Collis.

גִּבְעָת Colles.

גִּבְעוֹת Colles.

Gebaa. collis. Zach. 14. De colle remon ad auſtrũ ſeru ſalem. & aliquando ſcribitur cum he in fine: & dicitur גִּבְעָה Gibaa. Hiere. 2. In omni enim colle ſublimi. Et in eodem. 16. Et venabuntur eos de omni monte & de omni colle. & in eodem. 50. De monte in collem tranſierunt. & quãdo poſt ſe regit genitiuum ſcribitur cũ tau in fine loco he. & dicitur גִּבְעַת Gibaath. Ioſ. 5. Et circuncidit filios iſrael in colle preputiorum. & in plurali גִּבְעוֹת Gebaoth. ſiue גִּבְעוֹת Giboth. i. colles: Geñ. 49. Donec veniret deſiderium collium eternorum. Nu. 23. De collibus cõſiderabo eũ. Deut. 33. Et de pomis collium eternorum. Ps. 64. Et exultatiõe colles accingentur. eſt etiam nomen proprium loci: eo qd erat ſitus in colle. Iudi. 19. Sed tranſibo vſq; gabaa. Eſa. 10.

גִּבְעַ Scyphus.

גְּבָעִים Scyphi

כִּיגְבַּעַת Tiara

גִּבְעֹל Folliculus

גָּבַר prealere. Cõfortari.

fortiore eẽ.

Roborari. Violẽti eẽ

Gabaa ſedes noſtra. Inde גִּבְעַ Gabiaa. i. calix. vel ſcyphus. Geñ. 44. Scyphum aũt meum argenteum & preciũ quod dedit tritici pone ore ſacci iunioris. & in plurali גְּבָעִים Gebiim. Exo. 25. Tres ſcyphi quaſi in nucis modum per calamos ſingulos. & inde מִגְבַּעַת Migbaath. i. pileus vel tiara. Exo. 29. Et baltheos ac tiaras in gloriam & decorem. & ſolum inuenitur in numero plurali.

Gibood. Folliculus lini. Exo. 9. Et linum iam folliculos germinaret. Et ſolum nuenitur in predicto loco.

Gabar. prealere. cõfortari: vel confirmare. roborare vel roborari. fortem vel violentum eſſe. Confirmare Geñ. 7. Et aque prealuerunt nimis ſuper terrã. & in eodẽ. 49. Benedictiones pris tui confortate ſunt. 1. Reg. 2. Quia non in fortitudine ſua roborabitur vir. 2. Reg. 1. Aquilis velociores leonibus fortiores. ſ. ſunt. Iob. 15. Et contra omnipotentem roboratus eſt. Et in eodem. 21. Subleuati ſunt confortatiq; diuitiis. & in eodem. 36. Quia violẽti fuerũt. Ps. 11. Linguam noſtram magnificauimus. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtulit. Linguam noſtram roboremus. Ps. 64. Verba iniquorum preualuerunt ſuper nos. Ps. 102. Corroborauit miſericordiam ſuã ſuper timentes ſe. Eccl's. 10. Multo labore exacuetur. Pro quo hebrei legunt. Et exercitus ſuperabitur. Poteſt etiam legi ſic. ſ. & viribus prealebit. quod eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Dañ. 9. Cõfirmabit autem pactũ multis. Zach. 10. Et confortabo domum Iuda & domũ Ioſeph. & in eodem. Cõfortabo eos in domino. & inde

Corroborari.

Superare.

Cõfirmare Cõfortare.

גְּבוּרָה Robur. Potentia.

גְּבוּרְתָּא Fortitudo.

גְּבֻרוֹת Potẽtat⁹. Potentie.

גִּבּוֹר Virtutes

גִּבּוֹר Potens Robuſtus Fortis.

גִּבּוֹרִים Fortes.

Potentes

גִּבּוֹר Dominus

גְּבוּרָה Gebura. i. robur. potentia. virtus. Iudi. 8. Iuxta etatem robur eſt viri. 2. Paralip. 10. In manu tua eſt fortitudo & potẽtia. Ps. 64. Accinctus potentia. Ps. 79. Excita potentiam tuam & veni. & in lingua chaldaica dicitur גְּבוּרְתָּא Geburtha. Dañ. 2. Quia ſapientia & fortitudo eius ſunt. & in plurali גְּבֻרוֹת Geburoth. i. potentie. vel potentatus. aut virtutes. vel fortitudines. Ps. 19. In potentatibus ſalus dextere eius. Ps. 70. Introibo in potentias domini. Ps. 88. Si aũt in potentatibus octoginta anni. Ps. 105. Quis loquetur potẽtias domini. Ps. 150. Laudate eum in virtutibus eius. Et inde גִּבּוֹר Gibor. i. potens. robuſtus. fortis. Geñ. 10. Ipſe cepit eſſe potens in terra. & in eodem. Et erat robuſtus venator coram domino. Ruth. 2. Homo potens & magnarum opũ Ps. 23. Dominus fortis & potens: dominus potẽs in prelio. Eſa. 3. Fortem & virum bellatorem. & in eodem. 49. Nunquid tolletur a forti preda. & in pſali גִּבּוֹרִים Gibborim. i. potentes: vel fortes: aut robuſti. Canti. 3. En lectulum ſalomonis ſexaginta fortes ambiunt ex fortibus iſrael. & in eodem Omnis armatura fortium. Eſa. 5. Ve qui potentes eſtis ad bibendum vinum. & inde גִּבִּיר Gebir. i. Dñs vel dominator aut ſuperior. Geñ. 27. Et dñm tuũ illum conſtitui. & in genere femininoגְּבִירָה Gebira ſiue גְּבֶרֶת Gebereth. Geñ. 16. De ſpexit dominam ſuam. & Eſa. 47. In ſempiternũ ero dña. Hiere. 13. Dic regi & dominatrici. & inde גֶּבֶר Geber. ſiue גֶּבֶר Gebar. i. vir. ſiue homo. eo quod habet poteſtatem vel dominium ſupra mulierem. Deut. 22. Nõ induetur mulier veſte virili: nec vir vtetur veſte feminea. Iob. 3. Viro cuius abſcondita eſt via. & in eodem. 34. Quis eſt vir vt eſt Iob. & in eodem. 38. Accinge ſicut vir lumbos tuos. Ps. 17. Et cum viro innocente innocens eris. Ps. 88. Quis eſt homo qui viuet: & non videbit mortem. Prouer. 30. Viam viri in adoleſcentia. Hiere. 17. Maledictus homo qui cõfidit in homine. & in eodem. Benedictus vir qui confidit in domino. & in eodem. 22. Virum qui in diebus ſuis non proſperabitur. & in eodem. 31. Femina circundabit virum. Threñ. 3. Ego vir videns paupertatem meam. & in eodem. Bonum eſt viro cum portauerit iugum ab adoleſcentia ſua. Dañ. 8. Ecce ſtetit in conſpectu meo quaſi ſpecies viri. & in plurali גְּבָרִים Gebarim. Exo. 10. Ite tantum viri. & in eodem. 12. ſexcenta fere millia peditum virorum. & in ligua chaldaica dicitur גּוּבְרִין Gubrin ſiue גּוּבְרָא Gubraia. Dañ. 3. Sũt ergo viri iudei. & in eodem viri iſti contempſerunt te. Ponitur etiã גֶּבֶר Gẽber. pro ſingulis. Ioel. 2. Singuli in calle ſuo ambulabunt. Item גָּבֵר Gãber. i. gallus gallinaceus. Eſa. 22. Sicut aſportatur gallus gallinaceus.

Domina. Dñatrix.

Vir.

Homo.

גְּבָרִים Viri.

גּוּבְרִין Viri.

גֶּבֶר Singuli

גָּבֵר Gallus. gallinace⁹

גָּבִישׁ Eminens

Gabis. eminens: ſiue grande. Iob. 28. Excelſa & eminentia non cõmemorabũtur. vbi pro excelſa & eminentia in hebreo habetur רָמוֹת Ramoth & גָּבִישׁ Gabis. Et dicunt hebrei quod ſunt lapides precioſi: ſic dicti propter ſuam excellentiam. Nam dictio ramoth excelſa ſiue alta interpretatur. Prouer. 24. Excelſa ſtulto ſapiẽtia. Vbi pro excelſa põitur ibi ramoth ſcriptũ eiſdem litteris ſicut in ſupra dicto loco. Põitur etiam pro ſerico. Ezech. 27. Vbi dicitur. Et ſericum & chodchod propoſuerunt in mercato tuo. Sed dictio גָּבִישׁ Gabis ſolum inuẽitur in ſupradicto loco: & ab eo componitur אֶלְגָּבִישׁ Elgabis. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Pergrandes. ſiue grandes. Ezech. 13. Et dabo lapides pergrandes. Et in eodem. 38. Et imbre vehemẽti & lapidibus immenſis. vbi pro immenſis põitur elgabis. Et dicunt hebrei q̃ ſignificat granditem q̃n. ſ. lapides grãdinis ſunt magni & in magna quantitate. Nã dictio אֵל El cum qua compõitur fortem ſiue fortiſſimum ſignificat vt ſupra in dictione אֵל El dictum eſt.

Sericum.

pgrandes. Immenſe.

גַּד Felicitas

Gad. felicitas. fortuna. coriandrum. Geñ. 30. Dixit felíciter. & idcirco vocauit nomẽ eius gad. pro q̃ in hebreo habetur. In felicitate: ſiue venit felicitas: & vocauit nomen eius gad. Et. lxx. tranſtulerunt: in fortuna. Poteſt etiam deriuari a ſequenti dictione גְּדַד Gadad que ſignificat expeditionem ſiue accinctum vel procinctum. vnde beat⁹ Hieronymus in libro de hebraicis queſtionibus ſuper hoc loco ſcait. vbi nos poſuimus in fortuna: & grece dr̃ εὐτυχικα quod poteſt euent⁹ dici. in hebreo habetur בַּגָּד Bagad. Quã aquila interpretatur venit accinctio. Nos autem dicere poſſumus in procinctu. Ba. enim poteſt prepoſitionem ſonare in: & venit. Gad euentus: ergo ſiue procinctus quod gad dicitur Zelphe filius gad vocatus eſt. hec Hieronymus. ponitur etiam גָּד Gad. ꝙ fortuna. Eſa. 65. Qui ponitis fortune menſam: & libatis ſuper eam. Et dicunt aliqui hebrei. quod in predicto loco accipitur גָּד Gad pro ſtella iouis: eo quod iupiter in lingua arabica ſic vocetur. Alii vero dicunt quod ſignificat certam cõſtellationem ſtellarum. De quo vide infra in ſequenti dictione גְּדִי Gadad. Item גַּד Gad. ſignificat coriandrũ. Nu. 11. Erat aũt man quaſi ſemen coriãdri. גְּדַד Gadad. accingere ſe ad prelium. Expedire ſe: copulare

Procinct⁹

Fortuna.

גַּד coriandri

Accingere ſad preliũ luxuriari

Colligere vl copulare

Vaſtare

Concidere

vel colligere exercitum. Incidere vel concidere. aut dilacerare. Geñ. 49. Gad accinctus preliabitur ante eum. & ipſe accingetur retrorſum. Hiere. 5. Et in domum meretricis luxuriabantur. pro quo hebrei legunt. Et in domo meretricis colligebantur ſiue copulabantur. ſ. tanquam exercitus. Michee. 5. Nunc vaſtaberis filia latronis. Pro quo hebrei legunt. Nunc accingeris. ſ. ad prelium filia latronis vel filia accincti. Poteſt etiam interpretari Nunc concideris ſiue inciderís. & aliquando ſcribitur cũ ſimplici daleth. Abac. 2. Vt aſcẽdam ad populum accinctum noſtrum. Ps. 93. Captabunt in animam iuſti. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veri. tranſtulit copulabuntur aduerſus animam iuſti. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ab hac dictione deriuatur גַּד Gad. quod ſupra dixim⁹ ſignificare certam copulationẽ vel conſtellationem ſtellarum. Inde

Copulare.

גְּדוּד Accinctus

Gedud. i. accinctus vel expeditus. ſ. ad prelium: vel latro ſiue latrũculus: aut turma vel exercitus. 2. Reg. 22. In te eñ curram accinctus. Ps. 17. Qm̃ in te eripiar a tentatiõe. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. In te enim curram accinctus. Nam eadẽ verba ponuntur in hebreo in hoc loco ſicut ſupra. 2. Reg. Hiere. 18. Adduces enim ſuper eos latronẽ repente. Oſee. 7. Spolians latrũculus foris. Significat etiam turmam vel exercitum. 1. Paralip. 12. Suſcepit ergo eos dauid & conſtituit principes turme. Iob. 29. Cũq; federem quaſi rex circũdãte exercitu. & in plurali גְּדוּדִים Gedudim ſiue גְּדוּדִי Gedude. i. latrones vel latrunculi. aut turme vel exercitus. 2. Reg. 4. Duo viri principes latronum erant filio ſaul. 4. Reg. 4. Immiſitq; ei dominus latrunculos chaldeorum & latrunculos ſyrie & latrunculos moab & latrunculos filiorum amon. & in eodem. 6. Et vltra non venerunt latrones ſyrie in terram iſrael. Iob. 19. Simul venerunt latrones eí⁹

Accinctus

Latro. Latrũcul⁹

Turma. Exercitus.

Latrones. Latrũculi.

Item גָּדַד Gadad. ſignificat ſcindere vel incidere. aut concidere ſiue dilacerare. Deut. 14. Non vos incidetis nec faciẽtis caluitium. 3. Reg. 18. Incidebant ſe cultris & lanceolis. Hiere. 16. Non ſe incident. & in eodem. 41. Raſi barba & ſciſſis veſtibus & ſquallentes. pro quo hebrei legunt. Raſi barba & ſciſſis veſtibus & inciſi. ſ. vngulis quod fiebat in ſignum luctus & triſtitie. & in eodem. 47. Vſquequo concideris. & in eodem. 48. Et in cunctis manibus colligatio. Pro quo hebrei legunt. In cunctis manibus inciſiones. Poteſt etiam ſignificare colligationes. ſicut dictum eſt ſupra. põitur etiam pro geniminibus vel pro frugibus. Ps. 64. Riuos eius inebria multiplica genimina eius. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Sulcos eius inebria multiplica fruges eius. Tamen hebrei dicunt quod ſignificat riuulos qui fiunt quando agricola ſcindit terrã cum aratro: & ex vtraq; parte ſulci fiunt.

Incidere

Genimina

Fruges.

גְּדַבְרִיא Tyranni.

Gedabraia. in lingua chaldaica ſignificat tyrannos ſiue magnates. Dañ. 3. Duces & tyrannos.

גָּדָה Ripa.

Gad ripa. littus. & ſolum inuẽitur גְּדוֹת Gedoth in numero plurali. Ioſ. 3. Iordanis autem ripas aluei ſui tẽpore meſſis impleuerat. Eſa. 8. Et fluet ſuper vniuerſas ripas eius.

גְּדִי Hedus.

גְּדָיִים Hedi.

Gedi. hedus. Geñ. 38. Et miſit hedum de capris. Exo. 24. Non coques hedum in lacte matris ſue. Eſa. 11. Parvulus cum hedo accubabunt. & in plurali גְּדָיִים Gedaiim. ſiue גְּדָיֵי Gedaie. Geñ. 27. Affer mihi duos hedos. Cãti. 1. Et paſce hedos tuos.

גְּדַל Magnitudo.

גָּדוֹל magnus. magnum

Gadal. ſiue גְּדֵל Gidel. Magnificare ſiue magnificari. grandem vel magnũ fieri. creſcere. exaltare. enutrire. Geñ. 41. Vno tantum regni ſolio precedam te. pro quo in hebreo habetur. Tantũmodo ſolium magnificabo ſiue exaltabo ſupra te. Nu. 14. Magnificetur ergo fortitudo domini. Ioſ. 4. In die illo magnificauit dñs Iohſue. 1. Reg. 26. Sicut magnificata eſt anima tua hodie in oculis meis: ſic magnificetur aĩa mea in oculis domini. 2. Reg. 7. Idcirco magnificatus es domine deus. & in eodem. Et magnificetur nomen tuum in ſempiternum. 3. Reg. 10. Magnificatus eſt rex ſalomon ſuper omnes reges terre. Iob. 7. Quid eſt homo quia magnificas eum. Ps. 17. Magnificans ſalutes regis eius. Ps. 33. Magnificate dominum mecũ. Ps. 40. Magnificauit ſuper me ſupplantationem. Ps. 105. Domine deus meus magnificatũs es vehementer. Ps. 137. Quoniã magnificaſti ſuper omne nomen ſanctum tuum. Eccl's. 2. Magnificaui opera mea. Eſa. 42. Et magnificaret legem & extolleret. Ezech. 16. Et grandis effecta es. & in eodẽ. 38 Et magnificabor & ſanctificabor. Dañ. 11. Et eleuabitur & magnificabitur aduerſus omnẽ deum. & in eodem. Quia aduerſus vniuerſa conſurget. pro quo hebrei legũt. Quia aduerſus vniuerſa magnificabitur. Abdic. 1. Et non magnificabis os tuum in die anguſtie. Ponitur etiam pro exaltare. Ioſ. 3. Hodie incipiam exaltare tẽ. Heſter. 3. Poſt hec rex aſuerus exaltauit amã. Eſa. 10. Aut exaltabitur ſerra contra eum a quo trahitur. Item ſignificat creſcere. Geñ. 21. Creuit puer & ablactatus eſt. & in eodem. 25. Quibus adultis. pro quo in hebreo habetur. Creuerũt pueri. & in eodẽ. 26. Ibat proficiens atq; ſuccreſcens donec magnus vehementer effectus eſt. 1. Reg. 2. Puer aũt ſamuel ꝓficiebat atq; creſcebat. 2. Reg. 5. Et ingrediebatur proficiẽs atq; ſuccreſcẽs Eſdre. 9. Delicta noſtra creuerũt vſq; ad celũ. Iob. 31. Quia ab infantia creuit mecum miſeratio. Ione. 4. Neq; feciſti vt creſceret. Item ſignificat nutrire ſiue enutrire. Eſa. 1. Filios enutrii & exaltaui. & in eodem. 23. Non enutriui iuuenes. & in eodem. 49. Plantauit pinum: quã pluuia nutriuit. Et in eodem. 40. Et iſtos quis enutriuit. Ezech. 31. Aque nutrierunt eũ. & in eodẽ. 44. Neq; comã nutrient. Dañ. 1. Vt enutriti tribus annis poſtea ſtarent in conſpectu regis. & in de

Magnificare.

Magnificari.

Grandẽ fieri.

Exaltare.

Creſcere.

Magnus fieri.

Enutrire

Nutrire

גְּדֹלָה Magnitudo.

גְּדוֹל magnus.

גְּדוֹלָה magna.

גְּדוֹלִים magni.

גְּדֻלּוֹת magne.

magna.

גְּדֹלָה Turris.

גִּדֵּל Gódel. i. magnitudo. ſiue magnificẽtia. Exo. 15. In magnitudine brachii tui fiant immobiles quaſi lapis. Eſa. 9. In ſuperbia & magnitudine cordis. Ezech. 31. Eratq; pulcherrimus in magnitudine ſua. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur גְּדֹלָה Gedula. Ps. 144. Et magnitudinis eí⁹ non eſt finis. & in eodem. Et magnitudinẽ tuam narrabũt. & inde גָּדוֹל Gadol. i. magnus. ſiue magnificus: qualitate ſiue quantitate. Exo. 11. Fuitq; moyſes vir magnus valde. 1. Reg. 25. Et homo ille magnus nimis. 4. Reg. 20. Fleuitq; ezechias fletu magno. Ps. 75. In iſrael magnũ nomen ei⁹. Eſa. 12. Quia magnus in medio tui ſanctus iſrael. Hiere. 10. Magnus tu & magnum nomen tuum. Thren. 2. Magna eſt velut mare contritio tua. Malach. 4. Anteq; veniat dies dñi magn⁹. Et in. g. f. גְּדוֹלָה Gedola. 4. Reg. 4. Erat ibi mulier magna. Et in plurali גְּדוֹלִים Gedolim. i. Magni. 2. Re. 7. Iuxta nomen magnorum qui ſũt ſuper terram. Ps. 135. Qui fecit lumĩaria magna. & in eodem. Qui percuſſit reges magnos. & in. g. f. גְּדֻלּוֹת Gedolod. i. magne: ſiue magna in. g. n. Hebrei enim non habent genus. n. Sed pro eo aliquando vtuntur maſculino vt ſupra: & aliquando ſe. vt Iob. 5. Fecit magna & inſcrutabilia. Ps. 130. Neq; ambulaui in magnis neq; in mirabilib⁹ ſuper me. Ps. 135. Qui fecit mirabilia magna ſolus. & inde מִגְדָּל Migdal. ſiue מַגְדָּל Migdol. i. turris. Geñ. 11. Faciam⁹ nobis ciuitatem & turrẽ. & in eodem. Fixit tabernaculum trans turrim gregis. Prouer. 17. Turris fortiſſima nomen domini. Canti. 4. Sicut

turris dauid collũ tuũ. Esa. 5. Et edificauit turrim in medio eius. Hiere. 31. Et edificabitur ciuitas domini a turre ananehel. Ezech. 29. A turre syene vsq; ad terminos ethiopie

מִגְדָּלִים & in plurali מִגְדָּלִים Migdalim. secũdum terminationem masculinorum. siue מִגְדָּלוֹת Migdaloth. secundum terminationem femininorum. 2. Paralip. 26. Et edificauit ozias turres in ierusalem. Cant. 8. Et vbera mea sicut turris. pro quo in hebreo habetur. Et vbera mea sicut turres. Esa. 30. Cum ceciderit turres. Ezech. 27. Et pigmei qui erãt in turribus tuis. Inde גְּדִילִים Gedilim. i. fimbrie vestium aut funiculi in fimbriis vestiũ. Deut. 22. Funiculos in fimbriis facies per quattuor angulos pallii tui.

Turres

Funiculi

נָגַע Gadaa. succindere. proscindere. abscindere. confringere. Deut. 7. Lucos succidite: & sculptilia comburite. 1. Reg. 2. Et precidam brachium tuum. Esa. 9. Sycomoros succiderunt. Et in eodem. 10. Et excelsi statura succidentur. Hiere. 48. Abscissum est cornu moab. Significat etiã confringere. Ps. 74. Et omnia cornua peccatorum cõfringam. Esa. 14. Corruisti in terra. pro quo hebrei legunt. Cõfractus es in terra. & in eodem. 22. Et frangetur & cadet. Threñ. 2. Confregit in die furoris sui omne cornu israel.

Succidere

abscindere

cõfringere

נָדַף Gideph. blasphemare. opprobrare. vilipendere. cõtemnere. 4. Reg. 19. Quibus blasphemauerũt pueri regis assyriorum me. & in eodem. Cui exprobrasti & quem blasphemasti. Nu. 15. Quoniam aduersus dominum rebellis fuit. Pro quo hebrei legunt. Quoniam dominum ipse contempsit vel blasphemauit. Et inde נְדוּף Giduph. i. blasphemia vl opprobrium. Et in plurali גְּדוּפִים Giduphim. siue גִּדּוּפֶי Giduphe. Esa. 43. Dedi ad internicionẽ iacob & israel in blasphemias. & in eodem. 51. Et blasphemias eorum ne metuatis. Sopho. 2. Audiui opprobrium moab & blasphemias filiorum amon.

Blasphemare.

Blasphemie.

גָּדַר Gadar. sepire. circunsepire. sepem edificare. circũdedificare. concludere. Iob. 19. Semitam meam circunsepsit. Osee. 2. Et sepiam eam maceria. Esa. 58. Et vocaberis edificator sepium. Threñ. 3. Circũedificauit aduersum me: & in eodem. Concluſit vias meas lapidibus quadris. & inde גֶּדֶר Geder. siue גָּדֵר Gader. i. sepes. maceria. murus. peribolus. Nu. 22. Stetit angelus domini in angustiis duarum maceriarum quibus vinee cingebantur. pro quo hebrei legunt. Stetit angelus domini in semita vinearum Sepes hinc & sepes inde. & beatus Hieronymus transtulit sensum. Eccls. 10. Qui diſſipat sepem: mordebit eum coluber. Prouer. 14. Et maceria lapidum destructa erat. Esa. 5. Auferam sepem eius. Ezech. 13. Neq; opposuiſtis vos murum pro domo israel. & in eodem. 42. Et peribolus exterior. & in eodem. In latitudine periboli atrii. Ponitur etiã in eodẽ capitulo גְּדֵרֶת Gedereth. p vestibulo. vbi dicitur. Que via erat ante vestibulum separatum per viam orientalem ingredientibus. & etiam in hoc loco hebrei legunt. גְּדֵרָה Murum siue peribolum. Inuenitur etiam גְּדֵרָה Gedera. cũ he in fine. i. sepes. 1. Paralip. 4. Habitantes in plantationibus & in sepibus apud regem. & ponitur ibi in hebreo singulare pro plurali. Et in plurali גְּדֵרוֹת Gederoth. secundũ terminationem femininorum. siue גְּדֵרִים Gederim. secundum terminationem masculinorũ. Ps. 79. Vt quid destruxiſti macerias eius. Ps. 88. Destruxiſti oẽs sepes ei⁹. Mich. 7. Dies vt edificentur macerie tue. Naũ. 3. que consident in sepibus in die frigoris. & inde גִּדְרוֹת Gidroth. i. caule ouiũ eo q̃ sunt circunsepte. Nu. 32. Caulas ouiũ fabricabimus.

Circunsepire. Sepire. Circũedificare. Cõcludere

Sepes.

Maceria

Murus

Peribol⁹

Vestibuli.

Sepes.

Macerie Sepes.

Caule.

גֶּדֶשׁ Gadis. aceruus. aut fruges coacernate: siue cõgeries. Exo. 22. Si egressus ignis inuenerit spicas & cõprehenderit aceruos frugum. Iudi. 15. Et comportate iam fruges & adhuc stantes in stipula concremate sunt. Iob. 21. Et super congeries mortuorum vigilabit. & in hebreo non habetur illud mortuorum. debet tamen subintelligi.

Aceruus

Fruges

Cõgeries.

גֵּהַ Ge. hic. Ezech. 47. Hic est terminus in quo possidebitis terram. & solum inuenitur in hoc loco. Nam in aliis locis scribitur זֶה Ze cum littera Zaim.

Hic.

גָּהָה Gaha. soluere. cessare. Osee. 5. Nec soluere poterit a vobis vinculum. hebrei vero dicunt quod significat medicari vel sanare. vnde in predicto loco ipsi legũt. Et nõ sanabit a vobis infirmitatem vel dolorem. In translatione chaldaica habetur. Nec cessare facietis a vobis flagellũ. Et solum inuenitur in predicto loco. & Prouer. 17. vbi dicitur. Animus gaudens etatem floridam facit. pro quo hebrei legũt. Cor gaudẽs bñfacit sanitatẽ. i. sanitatẽ bonã facit. vbi pro sanitate ponitur גֵּהָה Gehaia predicta dictiõe deriuatũ.

Soluere.

Sanare Cessare.

Etas floꝛida. Sanitas

גָּהַר Gahar. prosterni pronus in terra. Incumbere. 3. Reg. 18. Et pronus in terra posuit faciem suam inter genua sua. 4. Reg. 4. Et incubuit super eum. & solum inuenitur in locis predictis.

Prosterni Incũbere.

גַּו Geu. corpus. tergum siue dorsum. Esa. 50. Corpus meũ dedi percutientibus. & in eodem. 51. Et posuiſti vt terra corpus tuum. Ponitur etiam pro tergo vl dorso. 3. Reg. 14. Me autem proiecisti post tergum tuum. Nec. 9. Et proiecerunt legem tuam post terga sua. Prouer. 10. Et virga in dorso eius qui indiget corde. Esa. 38. Quia proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea. Ezech. 23. Et proiecisti me post tergum tuum. & scribitur aliquando cum aleph in medio. vt Iob. 41. Corpus illius quasi scuta fusilia. & aliquando scribitur cum Iod & he in fine. & dicitur גְּוִיָּה Geuia. siue גְּוִיָּת Geuiath. i. corpus. & in plurali גְּוִיּוֹת Geuioth. De quo vide infra in dictione גְּוָה Geua. Item גַּו Geu. significat intꝰ seu medium. pro quo beatus Hieronymus transtulit cõualem: eo quod est in medio duorum montium. Iob. 30. Qui de conuallibus ista rapientes. pro quo hebrei legunt. De intus vel de medio expellebantur vel eiiciebantur. In lingua vero chaldaica גַּו Go. significat intus vel medium. Dañ. 3. Eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis. pro quo hebrei legunt. Eadem hora mittetur in medium fornacis ignis ardentis. & in eodem. Ceciderunt in medio camini ignis ardentis. & aliquando scribitur cum aleph in fine. vt in eodem. Nõne tres viros misimus in medio ignis. Item גְּוָה Geua. cum he in fine. ponitur pro vagina. Iob. 30. Eductus & egrediens de vagina sua. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt eductus & egrediens de interiori siue de intus aut de medio scilicet vagine.

Corpus

Tergum

Dorsum.

Conuallis

Intus. Mediũ

Vagina

גֹּב Gob siue גָּבִי Gobai. locusta. Amos. 7. Et ecce fictor locuste. Naũ. 3. Et paruuli tui quasi locuste locustarum. & in lingua chaldaica locusta dicitur גָּבָא Goba cum aleph in fine. Itẽ גֹּב Gob. fouea. siue fossa. & in plurali גֻּבִּים Gebim. 4. Reg. 3. Facite alueum torrentis huius fossas: Esa. 33. Velut cum fosse plene fuerint de eo. Hiere. 14. Venerunt ad hauriendum non inuenerũt aquam. pro quo hebrei legũt. Venerunt ad foueas siue ad cisternas: non inuenerunt aquã Nam in lingua chaldaica cisterna vel lacus dicitur גֻּבָּא Guba. vt Dañ. 6. mittetur in lacum leonũ. vide etiam de hoc supra in dictione גַּב Gab. Ponitur etiam גֻּבִּים Gebim. pro laquearibus que fiunt in tectis domorum: in quibus fiunt fosse parue. 3. Reg. 6. Texit quoq; domũ laquearib⁹ cedrinis.

Locusta

Fosse.

Fouee.

Lacus.

Laquearia

גָּדַד God. accingere se ad prelium. expedire se. scindere. aut dilacerare. De quo vide supra in dictione גָּדַר Gadad.

גְּוָה Geua. Altitudo. Exaltatio. elatio. superbia. Iob. 22. Qui enim humiliatus fuerit: erit in gloria. Vbi ponitur exaltatio vel altitudo pro gloria. Et in eodem. 33. Et liberet eum de superbia. Hiere. 13. In abscondito plorabit anima mea a facie superbie. Ponitur etiam pro vagina. De quo vide supra in dictione גַּו Geu. & inde גְּוִיָּה Geuia. ideſt corpus. siue statura. aut cadauer. Naum. 3. Neq; est finis cadauerum. Et quando post seregit genitiuum vel quando componitur cum pronominibus. Tunc mutat he vltimũ in thau. Geñ. 47. Quod absq; corporibus & terra nihil habeamus. Pro quo in hebreo habetur. Quod absq; corpore nostro & terra nostra. Iudi. 14. Et ecce examen apum in ore leonis erat. Pro quo in hebreo habetur. Et ecce examen apum in corpore leonis erat. Et in eodem. Noluit indicare quod mel de corpore leonis assumpserat. 1. Reg. 31. Et tulerunt cadauer saul & cadauer filiorum eius de muro beth san. Dañ. 10. Et corpus eius quasi chrysolithus. vide etiã de hoc supra in dictione גַּו Geu. & in plurali. גְּוִיּוֹת Geuioth. Ps. 109. Iudicabit in nationibus: implebit ruinas. Pro quo hebrei legunt. Iudicabit in nationibus implebit corpora siue cadauera: aut implebit corporibus vel cadaueribus. Potest etiam deriuari a dictione גְּיָא Ge: que significat vallem. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatem transtulit. Iudicabit in gentibus implebit valles

Gloria.

Superbia

Cadauer.

Corpus.

Ruine. Corpora vel cadaueꝛa.

Valles.

Item גְּוָה Geua. ideſt vagina. de quo vide supra in dictione גַּו Geu.

Vagina.

גּוֹז Goz. volare. tondere. extrahere. transire. Nu. 11. Ventus autem egrediens a domino arreptas trans mare coturnices detulit. Pro quo hebrei legunt. Et ventus egressus est a domino: & fecit volare coturnices de mari. Iob. 1. Et tonso capite corruit in terra. Et de hoc vide infra in dictione גָּזַז Gazaz. Ps. 70 De ventre matris mee tu es protector meus. Pro quo hebrei legunt. De ventre matris mee tu es extractor siue eductor meus. Ps. 89. Quoniam superuenit mansuetudo & corripiemur. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Quoniam transiuimus cito & aduolauimus. Et in aliquibus locis supradictis scribitur sine vau in medio dictiõis. De quo vide infra in dictione. גָּזַז Gazaz.

Volare. Tondere.

Extrahere

Transire.

גּוּחַ Goach. educere. extrahere. erumpere. ingemiscere. Ps. 21. Quoniam tu es qui extraxiſti me de ventre. Iob. 38 Quando erumpebat quasi de vulua procedens. Et in eodem. 40. Quod influat iordanis in os eius. Vbi ponitur יַגִּיחַ Iagiach. Quod est verbum tertie coniugationis. Pro quo hebrei legunt: quod faciat extrahi iordanem in os ei⁹. Ezech. 32 Et vẽtilabas cornu in fluminibus tuis. Pro quo hebrei legunt. Extrahebas siue erumpebas in fluminibus tuis. Potest etiam deriuari a dictione נָגַח Nagach. que significat cornu percutere siue cornu ventilare. De quo infra in suo loco dicetur. Ponitur etiam pro ingemiscere. Michee. 4. Dole & fatage filia sion. Pro quo hebrei legunt. Dole & ingemisce filia sion: ab eo fortasse quod etiam educit lachrymas. Et dicunt aliqui quod ab eo accepit nomen fluuius paradisi qui dicitur גִּיחוֹן Gion. eo q̃ educitur ad irrigandum hortum & terram qua fluit. Et secundum hebreos ipse est nilus qui etiam educitur ad irrigandam terram egypti qua fluit.

Extrahere

Erumpere Influere.

Ventilare.

Ingemiscere.

גּוֹי Goi. Gens. natio. Geñ. 15. Veruntamen gentem cui seruituri sunt ego iudicabo. Et in eodem. 12. Faciamq; te in gentem magnam. Et in eodem. 20. Nun gentem ignorantem & iustam interficies. Exo. 19. Eritis mihi regnum sacerdotale & gens sancta. Deut. 4. Que est alia gens sic inclyta. Et in eodem. Nec est alia natio tã grãdis. Ps. 104. Et transierunt de gente in gentem. Ps. 105. Ad letandum in letitia gentis tue. Ioelis. 1. Gens enim ascendit in terra mea. Soph. 2. Et residui gentis mee possidebunt illos. Et in plurali. גּוֹיִם Goim. ideſt gentes vel nationes. Geñ. 17. Et isq; pater multarum gentium. Et in eodem. 25. Due gentes sunt in vtero tuo. Deut. 15. Et dominaberis nationibus plurimis. Esa. 5. Et eleuabit signum in nationibus procul. Osee. 8. Nunc factus est in nationibus quasi vas immundum. Et in eodem. Sed & cum mercede conduxerunt nationes nunc congregabo eos. Iohel. 1. Vt dominentur eis nationes.

Gens.

Natio.

Gentes.

Nationes

גּוֹל Gol. Exultare. letari. De quo vide infra in dictione גִּיל Gilil. quia communiter scribitur cum iod in medio dictionis.

Exultare.

גָּוַע Gauaa. consumi. aut etate consumi. deficere. obire. morire. interire. Geñ. 6. Et vniuersa que sub terra sunt consumentur. Et in eodem. 7. Consumptaq; est omnis caro. Et in eodem. 25. Et deficiens mortuus est in senectute bona. Et in eodem. Deficiensq; mortuus est. Et in eo. 35. Consumptusq; etate mortuus est. Et in eodem. 49. Collegit pedes suos super lectum & obiit. Nume. 27. Ecce consumpti sumus omnes. Et in eodem. Num vsq; ad internicionem cuncti delendi sumus. pro quo hebrei legunt. num vsq; ad internicionem consumendi sumus. Et in eodem. 20. Vtinam periissemus iter fratres nostros. Ios. 22. Atq; vtinam solus periisset in scelere suo. Iob. 34. deficiet oĩs caro simul. Et inde גְּוַע Gouéa. ideſt deficiens vel laborans in extremis. Ps. 87. Pauper sum ego & in laboribus a iuuentute mea. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et erumnosus sum a iuuentute mea.

Consumi.

Deficere.

Etate consumi. Obire. Delere.

Perire

Laborans

Erũnosus.

גֻּף Guph. Corpus: siue cadauer. Et additur ei littera tau in fine. & dicitur גֻּפָּת guphath. 1. Paralipo. 10. Et tulerunt cadauera saul & filiorum eius. Et aliquando scribitur sine littera vau in medio. Pro quo beatus hieronymus transtulit vestem. Exo. 21. Cum quali veste intrauerit: cum tali exeat. Et aliqui hebrei dicunt q̃ etiam in hoc loco significat corpus. Et legunt sic. Si cum corpore suo intrauerit: cum corpore suo exeat. ideſt si solus absq; vxore & liberis intrauerit: solus exeat. Iuxta illud Geñ. 47. Absq; corporibus & terra nihil habeamus. In translatiõe autem chaldaica sic habetur. Si solus intrauerit: solus exeat. Vnde sequitur si habens vxorem: & vxor egredietur simul. scilicet cum eo.

Cadauer.

Vestis.

Corpus.

גּוּר Gur. Peregrinari. habitare. aduenam esse. Incolere siue incolam esse. timere. expauescere. vereri. congregare. colligere. Geñ. 12. Descenditq; Abram in egyptum vt peregrinaretur ibi. Et in eodem. 19. Ingressus est inquiunt vt aduena. Pro quo hebrei legunt. Ingressus est ad peregrinandum. Et in eodem. 26. Et peregrinare in ea Geñ. 47. Ad peregrinandum in terram tuam venimus. Exo. 12. Quod si quis peregrinorum in vestram voluerit transire coloniam. Pro quo in hebreo habetur. Et si peregrinatus fuerit apud vos peregrinus. Iudic. 17. Peregrinari voluit vbicunq; sibi cõmodum reperisset. Ruth. 1. vt peregrinaretur in regione moabitide. 4. Reg. 8. Et peregrinare vbicunq; repereris. Iob. 28. Diuisit torrentem a populo peregrinante. Ps. 5. Nec habitabit iuxta te malignus Ps. 14. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. Esa. 15. Habitabunt in te profugi mei. Et in eodem. 33. Quis poterit habitare de nobis cum igne deuorante: quis poterit

Peregrinari.

Habitare.

habitare de nobis cum ardoribus sempiternis. Et in eodē. 54. Ecce accola veniet qui non erat mecum. Pro quo hebrei legunt: ecce habitans habitabit siue ecce peregrinans peregrinabitur vel accola erit absq; me. ideſt qui erat absq; me: & beatus Hieronymus transtulit sensum: potest etiam legi sic: ecce congregans congregabitur absq; me. ideſt absq; imperio meo. Hiere. 40. Non incolet eam filius hominis. Et aliquando scribitur sine vau in medio dictionis. Incolere.

Geſi. 21. Et terre in qua versatus es aduena. Et in eodem. 32. Apud laban peregrinatus sum. Exo. 12. Eadem lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit. 17. Et de aduenis qui peregrinantur apud vos. Ps. 104. accola fuit in terra cham. Ps. 119. Heu mihi quia ĩcolatus meus prolongatus est. Pro quo hebrei legunt. Heu mihi quia peregrinatus sum in mosoch. Et secundum hebreos mosoch est nomen cuiusdam prouincie. Vt habetur. Ezech. 38. vbi dicitur. Pone faciem tuam contra gog & terrā magog principem capitis mosoch & tubal. Tamen potest significare protrahere vel prolongare sicut est in littera nostra: vt infra in suo loco dicetur. Esa. 11. Et habitabit lupus cum agno. Et in eodem. 54. Aduena quondam tuus adiugetur tibi. Pro quo hebrei legunt qui peregrinabatur siue qui habitabat tecum adiungetur tibi. Potest etiam legi sic: qui congregatur aduersum te: irruet vel cadet in te. Et aliquando duplicatur littera res. 3. Reg. 17. Etiam ne viduam apud quam ego vt cumq; sustētor afflixitti. Pro quo hebrei legunt. Etiam ne viduam apud quam ego peregrinor vel habito afflixisti. Potest etiam deriuari a dictione גָּרָה Gara. que significat ruminare: vt infra dicetur. & sic erit idem sensus cum littera nostra. Scribitur etiam sine vau & cum duplici res. Pro quo beatus hieronymus transtulit ruere. Hiere. 30. Procella ruens in capite impiorum quiescet. & de hoc vide infra in dictione גָּרַר Garar. inde גֵּר ger ideſt peregrinus. Aduena. incola. inquilinus. proselytus. Geñ. 15. Scito prenoscens q; peregrinum futurum sit semen tuum. Et in eodem. 23. Aduena sum & peregrinus apud vos. Exo. 2. Aduena fui in terra aliena. Et in eodem. 22. Aduenam non contristabis. Et in eodem. 23. Peregrino molestus non eris. Iob. 31. Peregrinus foris non mansit Ps. 38. Quoniam aduena ego sum apud te. Ps. 118. Incola ego sum in terra. Significat etiam proselytum. 1. Paralipo. 22. Et precepit vt cōgregarentur omnes proselyti. Ezech. 14. Quia hō hō de domo israel & de proselytis. Et in plurali גֵּרִים Gerim. Leuit. 19. Fuistis enim & vos aduene in terra egypti. Et in eodem. 25. Et vos aduene & coloni mei estis. Iob. 19. Inquilini domus mee & ancille mee sicut alienum habuerunt me. Ps. 145. Dominus custodit aduenas. & Esa. 5. Et deserta in vbertatem versa aduene comedent. Et in genere femininо גֵּרֶת Garath. Pro quo beatus Hieronymus hospitam transtulit. Exo. 3. Sed postulabit mulier a vicina sua & ab hospita sua. Et inde מְגוּר Megur: siue. מְגוּרֵי Megure. ideſt peregrinatio vel peregrinationes. siue habitatio: aut habitacula. Geñ. 47. Dies peregrinationis vite mee centum triginta annorum sunt parui & mali & non peruenerunt vsq; ad dies patrum meorum: quibus peregrinati sunt. Ps. 54. Quoniam nequitie in habitaculis eorum. Item גּוּר Gur. ideſt timere. pauere. vereri. Deut. 1. Nec accipietis cuiusquam personam. Pro quo in hebreo habetur. Nec timeatis quenquam. Et in eodem. 32. Sed propter iram inimicorum distuli. Pro quo hebrei legunt. Nisi iram inimicorum timerem. Alii vero dicunt q; dictio אָגוּר Agur que ponitur in predicto loco deriuatur a dictio ne suprapositā אָגַר Agar. que significat colligere. Et legūt sic. Nisi ira inimicorum collecta vel aucta: scilicet fuisset. Iob. 3. Et quod verebar accidit mihi. Et in eodem. 19. Fugi te ergo a facie gladii. Pro quo hebrei legūt. Timete vobis a facie gladii. Oſee. 10. Vaccas bethauen coluerunt habitatores samarie. Pro quo hebrei legunt. Vaccas bethauen timuerunt habitatores samarie: potest etiam legi sic. Vaccas bethauen incoluerunt habitatores samarie. Et aliquando scribitur sine vau in medio. Deu. 28. Et conuertet in te omnes afflictiones egypti quas timuisti. Iob. 9. Verebar omnia opera mea. & inde מָגוֹר Magor. ideſt timor. pauor. terror. Hiere. 6. Quoniam gladius inimici pauor in circuitu. Et in eodem. 20. Non phassur vocauit dominus nomen tuum: sed pauorem vndiq; Et in eodem. Ecce ego dabo te in pauorem. Et in eodem. 46. Terror vndiq; ait dominus Et aliquando scribitur cum littera he in fine vel tau. & dicitur מְגוֹרָה Megora. siue מְגוֹרַת Megorath. ideſt timor siue illud quod timetur. Prouer. 10. Quod timet impius veniet super eum. Esa. 66. Et que timebant adducam eis. Et inde מְגוֹרֵי Megure. i. timores vel terrores. aut terrentes. thren. 2. Qui terrerent me de circuitu. Ezech. 21. Gladio traditi sunt cum populo meo. Pro quo hebrei legunt. Terrores sue timores gladii fuerunt cum populo meo. Potest etiam deriuari a dictione מָגֵר Mager. quod in lingua chaldaica significat tradere sicut est in littera nostra. Item גּוֹר Gur. i. cōgregare. Ps. 55. Inhabitabunt & abscondent. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Congregabuntur abscondite. Ps. 58. Irruerūt in me fortes. Pro quo beatus hieronymus in eodem psalterio trā stulit. Congregantur aduersus me fortissimi. Ps. 139. Tota die constituebant prelia. Pro quo hebrei legunt. Tota die congregabant prelia: siue congregati sunt in prelijs. vnde beatus Hieronymus in eodem psalterio transtulit. Tota die versati sunt in prelijs. Abach. 1. Traxit illud in sagena sua. Pro quo hebrei legunt. congregauit vel collegit illud in sagena sua. Et aliquādo scribitur cum duplici res. Oſee. 7. Super triticum & vinum ruminabant. Pro quo hebrei legunt. Super triticum & vinum congregabantur vel colligebantur. potest etiam deriuari a dictione גָּרָה Gara: que significat ruminare: sicut est in littera nostra. Inde מְגוּרָה Megura. ideſt Horreum vbi fruges congregantur vel recolliguntur. Aggei. 2. Nunquid iam semen in germine est Pro quo hebrei legunt. Nunquid iam semen in horreo est Et in plurali מְמְגוּרוֹת Mamegurоth: cum duplici mem in principio. Ioel. 1. Demolita sunt horrea. Item גּוּר Gur. ideſt catulus. Geñ. 49. Catulus leonis iuda. Deut. 33. Dan catulus leonis. Et in plurali גּוּרִים Gurim: siue גּוּרֵי Gure. thrē. 4. Lactauerunt catulos suos. Naum. 2. Leo cepit sufficienter catulis suis.

Aduenam esse. Peregrinari. Accolā ee. Habitare. Ruere. Peregrinus. Aduena. Incola. Proselyt⁹ גֵּרִים Aduene. Inquilini גֶּרֶת Hospita. מְגוּר מְגוּרֵי Peregrinatio. Habitacula גּוּר Timere. Lolligere. Vereri. Colere. יָגוֹר Pauor. Terror. מְגוֹרָה Quod timetur. מְגוּרֵי Terrores. גּוּר Cōgregare Trahere. מְגוּרָה Horreum. מְמְגוּרוֹת Horrea. גּוּר Catulus. גּוּרִים Catuli.

גּוּשׁ Gus. glēba vel luti portiuncula. Pro quo beatus hieronymus fordes transtulit. Iob. 7. Induta est caro mea putredine & sordibus puluueris. Et solum inuenitur in predicto loco. Sordes.

גָּז Gaz. transire. volare. tondere. De quo vide supra in dictione. גֵּז Goz. & etiam in dictione sequenti. Transire.

גָּזַז Gazaz. Tondere. Geñ. 31. Eo tempore ierat laban ad tondendas oues suas. 1. Reg. 25. Et accidit vt tonderetur grex eius. Et in eodem. Audiui q; tonderent pastores tui greges tuos. 2. Reg. 13. Factum est autem post tempus vt tonderentur oues absalon. Et in eodem. Ecce tondentur oues serui tui. Et aliquando scribitur cum simplici zain. Geñ. 38. Nunciatumq; est thamar q; socer illius ascenderet in thamna ad tondendas oues. Iob. 1. Et tonso capite. Pro quo in hebreo habetur. Et totondit caput suum. Hiere. 7. Tonde capillum tuum & proiice. & Mich. 1. Decaluare & tondere super filios delitiarum tuarum. Naum. 1. Si perfecti fuerint & ita plures: sic quoq; attondentur. Et inde גֵּז Gozez. ideſt tondens: vel tonsor. Geñ. 38. Ascendebat ad tonsores ouium suarum. 1. Reg. 25. Carnes pecorum que occidi tonsoribus meis. Esa. 53. Et quasi agnus coram tondente se. & inde גִּזֵּי Gize. i. tonsiones. Amos 7. Et ecce serotinus post tonsionem regis. Et dicuntur ibi tonsiones blada que incipiunt tuelari que tondebantur pro animalibus regis nutriendis. Sicut exponit Nicolaus de lyra super hoc loco. Et inde גִּזָּה Guiza. siue גִּז Guez. ideſt vellus. Iudi. 6. Si ros in solo vellere fuerit. Et in eodem. Expresso vellere concham rore impleuit. Et in eodem. Oro vt solum vellus siccum sit. Ps. 71. Ascendet sicut pluuia in vellus. Et quando regit post se genitiuū scribitur cum tau in fine. & dicitur. גִּזַּת Guizath. Iudi. 6. Ponam hoc vellus lane in area. & inde גִּזִּית Gazith. ideſt rasum: aut leuigatum, vel politum. 1. Paralipo. 22. Ad cedendos lapides & poliendos. Thren. 3. Conclusit vias meas lapidibus quadratis. vbi pro lapidibus quadratis in hebreo est גִּזִּית Gazith; eo q; lapides quadrati ceduntur & poliuntur.

Tondere. Tonsor. Tondens. Tonsio. Vellus. Polltum. Lapides q̄drati. גָּזַר Gizbar. thesaurarius: vel custos arce publice. 1. Esdre. 7. Omnibus custodibus arce publice. Et supra in eodem ponitur in nostra translatione pro nomine proprio. Vbi dicitur p manum mithridatis filii gazabar. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt quod est nomen appellatiuum: et quod significat thesaurarium vel custodem arce publice. Et in hebreo non habetur illud filii. Sed: sic p manum mithridatis gazabar: ideſt thesaurarii. גָּזַל Gazal. predari. vi auferre. aut vi extorquere. Rapere violenter aliquid subtrahere. depredari. Geñ. 21. Et increpauit abimelech propter puteum aque quem vi abstulerant serui eius. Et in eodem. 31. Timui ne violenter auferres filias tuas a me. Leuit. 6. Vel vi aliquid extorserit. 2. Reg. 23. vi extorsit hastam de manu egyptii. Deut. 28. Asinus tuus rapiatur coram te. Ps. 68. Que non rapui tūc exsoluebam. Prouer. 4. Et non capitur somnus ab eis nisi supplantauerint. Pro quo hebrei legunt. Et rapitur somnus ab eis nisi supplantauerint. Et in eodem. 28. Qui subtrahit aliquid a patre & a matre. ideſt qui violenter subtrahit. Ezech. 18. Per vim nihil rapuerit. & inde גְּזֵל Gezel. siue גְּזֵלָה Gezela. ideſt rapina vel preda. vt Leuit. 6. Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere. Pro quo hebrei legunt. Reddet rapinam quam rapuit. aut calumniam quam calumniatus est: aut depositum quod fidei eius creditum fuerat: vel rem perditam quam inuenit. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum: & paucis verbis comprehendit omnia supradicta. Ps. 61. Et rapinam nolite concupiscere. Et quando regit post se genitiuum: tunc scribitur cum tau in fine. & dicitur. גְּזֵלַת Gezelath. Esa. 3. Et rapina pauperis in domo vestra. Et in plurali גְּזֵלוֹת Gezeloth. Ezech. 28. Rapientem rapinas. Item גּוֹזָל Gozal. pullus. Et accipitur pro pullo columbe. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit columbam. Geñ. 15. Turturem quoq; & columbam. Inuenitur etiam in numero plurali pro pullis. Deut. 32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos super eos volitans.

Auferre. Violentor⁹ re. Rapere. Subtrahere. Perviz rapere. Rapina. Pullus columbe. Columba. Pulli. גָּזָם Gazam. Eruca. Ioel. 1. Residuum eruce comedit locusta. Et solum inuenitur in predicto loco. Eruca. גָּזַע Gezaa. Truncus. radix. Iob. 14. Et in puluere emortuus fuerit truncus illius. Esaie. 11. Egredietur virga de radice ieſſe. Et in eodem. 40. Nec radicato in terra trūco eorum. vbi ponitur pro trunco. Radix. Truncus.

גָּזַר Gazar. diuidere. scindere. abscindere. decernere. disponere. statuere. ordinare. 3. Reg. 3. Diuidite inquit infantem viuum in duas partes. Ps. 135. Qui diuisit mare rubrum in diuisiones. 4. Reg. 6. Cumq; venissent ad iordanem cedebant ligna. Ps. 87. Et ipsi de manu tua repulsi sunt. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et ipsi de manu tua abscissi sunt. & Esa. 53. Quia abscissus est de terra viuentium. Abach. 3. Abscindetur de ouili pecus. Thren. 3. dixi perii. Pro quo hebrei legunt. dixi abscissus sum. Et inde גְּזֵרָה Gezera. siue גְּזֵרָה Gizra. i. diuisum vel separatum. aut diuisio: vel separatio. Leuit. 16. Cumq; portauerit hircus omnes iniquitates eorum in terram solitariam. ideſt in terram separatam vel diuisam extra hominum habitationem. Ezech. 41. Et quod separatum erat edificium & parietes eius longitudinis centum cubitorum. & in plurali גְּזָרִים Gezarim. Geñ. 15. Et lampas ignis transiens inter diuisiones. Et inde מַגְזְרוֹת Magzeroth. Pro quo beatus hieronymus transtulit cultros. 2. Reg. 12. diuisitq; cultris. Hebrei tamen dicūt q; significat serras quibus ligni scinduntur. Item גָּזַר Gazar. Significat decernere vel statuere: siue disponere. Iob. 22. Et decernes rem & veniet tibi. Hester. 2. Et que passura esset. Pro quo hebrei legunt. Et quod decretum siue ordinatū fuerat super eā. Aut & quod statutum fuerat super eam. Ponitur etiam pro declinare. Esa. 9. Et declinabit ad dexteram & esuriet. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Et decernet siue ordinabit ad dexteram & esuriet. ideſt decernet vel determinabit declinare ad dexteram & esuriet Et inde גְּזָרִין Gazrin siue. גְּזָרְיָא Gazraia: quod in lingua chaldaica significat aruspices siue hariolos. Dañ. 2. Arioli magi & aruspices. Et in eodem. 4. Tunc ingrediebātur harioli magi chaldei & aruspices. Et inde. גְּזָרָה Gizra. ideſt dispositio. sententia: pro q̄ nostra translatio pulchritudinē transtulit. Thren. 4. Vbi dicitur. Saphyro pulchriores Quod potest interpretari sic. Saphyrus dispositio eorum. Potest etiam significare abscissionem: vt supra dictum est. Vnde hebrei in hoc loco legunt. Saphyrus abscisio eorū. ideſt nitidi & lucidi ac si essent abscissi ex saphyro. Et in lingua chaldaica significat sententiam. Dañ. 4. in sententia vigilum decretum est.

Diuidere. Scindere. Abſcidere גְּזֵרָה Separatū גְּזָרִים Diuiſiones מַגְזְרוֹת Cultri. Serre. גָּזַר decernere. גְּזָרִין Aruſpices גְּזָרָה Pulchritudo. Abſciſſio. Sentētia.

גָּחַל Gachal. carbo. prunа. 2. Reg. 22. Grando & carbones ignis. Et in eodem. Carbones succensi sunt abeo. Ps. 119. Cum carbonibus desolatorum. Ps. 139. Cadent super eos carbones. Prouer. 25. Prunas enim congregabis super caput eius. Et in eodem. 26. Sicut carbones ad prunas. Esa. 44. Et coxi super carbones eius panes. Et in numero singulari scribitur cum tau in fine et dicitur. גַּחֶלֶת Gacheleth. Esa. 47. Non sunt carbones quibus calefiant. Quod in hebreo legitur in numero singulari. scilicet non est pruna. Ponitur etiam pro scintilla. 2. Reg. 14. Et querunt extinguere scintillam meam.

Carbo. Pruna. גַּחֶלֶת Carbo. Scintilla. גָּחוֹן Gachon. Pectus. Genesis. 3. Super pectus tuum gradieris. Leuit. 11. Quidquid super pectus graditur. Pectus. גַּיְא Gai. siue גֵּיא Ge. vallis. Nu. 21. Ramoth vallis est in regione moab. Deut. 3. Manimusq; in valle. Esa. 28. Qui erant super verticem vallis pinguissime. Et in eodem. 40. Omnis vallis exaltabitur. Inuenitur etiam in genere feminino. Zach. 14. Prerupto grandi valle. pro quo hebrei legunt. vallis magna valde. Et aliqñ scribitur sine aleph. vt Ioſ. 8. Ad septētrionalē vrbis plagā. Inter quā Vallis.

Gallis. & eos vallis erat media. Et in plurali. גְּאָיוֹת Gueaioth. siue גְּאוֹת Gueoth. Ezech. 6. Hec dicit dominus deus montibus & collibus rupibus & vallibus. Vbi littera iod ponitur pro littera aleph. Et in eodem. 35. In vallibus tuis atq; in torrentibus tuis interfecti gladio cadent. Vbi littera iod anteponitur littere aleph.

Valles.

גִּיד Guid. neruus. Gen. 32. Quam ob causam nō comedūt גִּיד neruum filii israel: quia emarcuit in femore iacob vsq; in presentem diem: eo q tetigerit neruum femoris ejus. E

Neruus.

גִּידִים sa. 48. Et neruꝰ ferreus ceruix tua. Et in plurali. גִּידִים Guidim. Siue גִּידֵי guide. Iob. 10. Ossibus & neruis cōpegisti me. Et in eodem. 40. Neruí testiculorum eius perplexi sunt. Ezech. 37. Et dabo super vos neruos.

Nerui.

גִּיל Guil. exultare. letari. coetaneus: siue cocuus. Ps. 2. Et exגִּיל xultate ei cum tremore. Ps. 12. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero. Ps. 14 9. Et filii sion exultent in rege suo. Prouer. 23. Exultat gaudio pater iusti. Esa. 9. Sicut exultant victores capta preda. Osee. 10. Et edituí eius super cum exultauerūt. Abac. 3. Exultabo ī deo iesu meo. Zach. 9. Exulta satis filia sion. Et aliquando scribitur sine iod in medio. vt Ps. 12. Exultabit cor meum in salutari tuo. & ps. 15. Et exultabit lingua mea. Pro quo in hebreo est. & exultabit gloria mea. Esa. 65. Et exultabo in ierusalem. & inde גִּילָה Guila. idest exultatio. Esa. 65. Ecce ego creo ierusalē exultatione. Et aliquando scribitur sine he: & dicitur. גִּיל Guil. idest exultatio. Iob. 3. Gaudentq; vehementer cum inuenerint sepulchrum. Pro quo hebrei legunt. Qui letabantur in exultatione gaudent cum inuenerint sepulchrū Osee. 9. Noli letari israel: noli exultare sicut populi. Pro quo hebrei legunt. Noli letari israel ad exultationem sicut populi. Et aliquando scribitur cum tau in fine. Et dicitur גִּילַת Guilath. Pro quo beatus hieronymus transtulit letabunda. Esa. 35. Et exultabit letabunda & laudans. Item גִּיל Guil. coetaneus. cocuus. eo quod isti letantur ad inuicem. Dan. 1. Pre ceteris adolescentibus cocuis vestris.

Exultare. Exultatio. Letabūda. Cocuus.

גִּיף Guiph. Claudere. oppilare. Nec. 7. Cumq; adhuc assisterent clause porte sunt & oppilate. Et solum inuenitur in predicto loco. Et in lingua chaldaica plerunq; significat claudere scilicet portas.

Claudere. Oppilare.

גִּיר Guir. Cinis. Esa. 27. Cum posuerit omnes lapides altaris sicut lapides cineris. & solum inuenitur in predicto loco. & Dan. 5. Vbi dicitur in superficie parietis aule regie. vbi pro superficie ponitur גִּירָא Guira cum aleph in fine. Et dicunt hebrei q̄ significat calcem siue gypsum quo parietes leuigantur.

Cinis. Superficies גִּירָא Gypsum.

גַּל Gal. Acceruus. tumulus. vt Gen. 31. Fecerunt tumulum comederuntq; super eum. Et in eodem. Quem vocauit labam tumulum testis & iacob acceruum testimonii. Et in eodem. Tumulus iste testis erit. 2. Reg. 18. Et comportauerunt super eum acceruum lapidum. & in plurali גַּלִּים Galim. idest acerui. Osee. 12. Nam & altaria eorū quasi acerui Ponitur etiam גַּל Gal. pro horto. vt Canti. 4. Hortus conclusus fons signatus. Tamen hebrei dicunt q̄ in predicto loco significat fontem. Et in plurali: גְּלוֹת Guloth. idest fontes. Pro quo beatus hieronymus transtulit irriguum. Ios. 15. Dedit itaq; ei caleb irriguum superius & irriguum inferius. Iudi. 1. Vbi eadem verba habentur. Vide etiam de hoc in dictione sequenti.

Tumulus. Acceruus. Acerui. Hortus. Irriguum

גָּלַל Galal. deuoluere. voluere. inuoluere. amouere. rotare. Auferre. Gen. 29. Quibus congregatis deuolueſent lapidem. & in eodem. Et amoueamus lapidem de ore putei. Et in eodem. 43. Vt deuolutā in nos calunniam. 2. Re. 20. Amassa autem conspersus sanguine iacebat in media via. Pro quo hebrei legunt. Amassa autem inuoluebatur sanguine. Esa. 9. Et vestimentum mixtum sanguine. idest inuolutum sanguine. Et aliquando scribitur cum simplici lamed. Gen. 29. Et amouit lapidem quo puteus claudebatur. Ios. 15. Hodie abstuli opprobrium egypti a vobis. Et in eodem. 10. Voluite saxa ingentia ad os spelunce. Ps. 21. Speraui in domino eripiat eum. pro quo hebrei legunt. Deuoluit ad dominum eripiat eum: & potest subintelligi spem suam. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam varitatem transtulit. Confugit ad dominum saluet eum. Ps. 36. Reuela domino viam tuā. Pro quo hebrei legunt. Volue super dominum viam tuam. Potest etiam deriuari a dictione גָּלָה Gala. que significat reuelare vel detegere: vt infra in suo loco dicetur. Esa. 34. Complicabūtur sicut liber celi. Pro quo hebrei legunt. Voluentur siue inuoluentur sicut liber celi. Nam antiquitus libri voluebātur sicut rotuli: vt infra dicetur. Et aliquando duplicantur due prime littere. Iob. 30. Et ad meas miserias deoluti sunt. Hiere. 51. Et euellam te de petris. Pro quo hebrei legunt. Et deuoluam te de petris. siue rotare te faciam de petris vt de rupibus. Et inde גַּלְגַּל Galgal. i. rota. siue volubilis. Ps. 76. Vox tonitrui tui in rota. Ps. 82. Deus meus pone illos vt rota. Eccl's. 12. Et confringatur rota super cisterna. Esa. 5. Et rote eius quasi impetus tempestatis. Et in eodem. 28. Nec rota plaustri super cyminum circumibit. Ezech. 1. Rotas vocauit volubiles. Quod in hebreo legitur in numero singulari: scilicet rotam vocauit volubilem. Est etiam גִּלְגַּל Guilgal nomen proprium loci. Ios. 5. Vocatumq; est nomen loci illius galgala. Et in eodem manserunt filii israel in galgalis. Inde גֻּלְגֹּלֶת Gulgōleth. idest caput aut caluaria: eo q est rotundum. Exo. 16. Gomor per singula capita. 1. Paralipo. 10. Et corpus eius affixerunt in templo dagon. Pro quo hebrei legunt. Caput siue caluariam eius affixerunt in templo dagon. Nam. 1. Reg. 31. Dicitur q̄ corpus eius suspenderunt in muro Bethsan: Philistiim enim amputauerunt caput saul. vt habetur. 1. Paralip. 10. et corpus affixerunt in muro Bethsam: & caput siue caluariam in templo dagon. Et inde caluarie locus dicitur golgotha. Matthei. 27. Et venerunt in locum qui dicitur golgotha: q̄d est caluarie loco. Et ide גְּלִילִים Gueliliim siue. גְּלִילִי Guelile. idest circuli. eo q̄ sunt rotundi. Ester. 1. Qui eburneis circulis inserti erant. In alio vero loco beatus Hieronymus transtulit tornatiles. Canti. 5. Manus eius tornatiles. Et inde מְגִלָּה Meguila. idest volumen. libellus. Quia antiquitus solebāt libros voluere & nō cōpaginare. Zach. 5. Et ecce volumen volans. Et in eodem. Ego video volumen volans. & inde גֵּלָל Gelal. idest fimus. stercus. vt Ezech. 4. Et stercore quod egreditur de homine opperies illud. Et in eodem. Ecce dedi tibi fimum boum pro stercoribus humanis. Soph. 1. Et corpora eorum sicut stercora. vbi ponitur גִּלֻּלִים Gelalim in numero plurali. accipitur etiam גַּלָּל Guelal: pro marmore. eo q̄ est rotundum. vt Esdre. 1. Qui edificatur lapide inpolito. Pro quo hebrei legunt. Qui edificatur lapide marmoreo. Et inde גִּלּוּל Guillul. idest abominatio vel sordes. & accipitur pro idolo: sic dictum a stercore & fetore: vt Deut. 29. Vidistis abominationes & sordes. idest idola eorum. Ezech. 16. Et super idola abominationum tuarum. Et in eodem. 18. Et oculos suos non leuauerit ad idola domus israel. Ponitur etiam pro inmunditiis. Vt in eodem. 14. Posuerunt inmunditias suas in cordibus suis. Et in eo. Qui posuerit inmunditias suas in corde suo. & inde גַּל Gal. i. acerꝰ. Iob. 8. Sup acerū petrarū radices eiꝰ dēsabūtur. & de hoc vide ī dictiōe pcedēti. Accipitur

Deuoluere. Voluere. Inuoluere. Auferre. Amouere. Rotare. Rota. Volubilis. Galgala. Caput. Caluaria. Golgotha Circuli. Tornatiles Volumen. Stercus. Fimus. Marmor Abominatio. Idolum. Immunditie. Acerius.

Fons. גְּלוֹת etiam pro fonte. Et in plurali. גְּלוֹת Guloth. idest fontes vel irriguum. De quo vide supra in dictione precedenti. Inde גַּלֵּי Gale. idest fluctus. dictū a circulis qui in aqua fiūt

Fluctus. Ps. 64. Sonum fluctuum eius. Ps. 88. Motum autem fluגַּלָּה ctuum eius tu mitigas. Ione. 2. Omnes gurgites tui & fluctus tui super me transierūt. Et inde גֻּלָּה Gula: quod significat vas rotundum. Pro quo beatus hieronymus transtulit

Lampas. lampadem. Zach. 4. Et lampas eius super caput eius. Et in eodem. Vna a dextris lampadis & vna a sinistris eius. Scriגֻּלַת bitur etiam cum thau in fine & dicitur גֻּלַת Gulath. Pro q̄ beatus hieronymus transtulit vittam: eo q̄ circumuoluitur

Vitta. capiti vel alii membro. Eccl's. 12. Et recurrat vitta aurea. Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a supradicta dictione גַּל Gal que significat fontē. & in plurali גְּלוֹת Guloth. Pro

Funiculi. quo beatus hieronymus transtulit funiculos. 1. Paralip. 7. Et funiculos capitellorum super capitella columnarum. Et in eodem. Vt opperirent duos funiculos qui erant super capita columnarum. Erant enim funiculi erei circumuoluti

גְּלִילִי capitibus columnarum. Et inde גְּלִיל Galil. idest terminus. vel confinium. Et in plurali גְּלִילוֹת Gueliloth. idest termiגְּלִילוֹת ni vel confinia secundum hebreos. Pro quo beatus hieronymus transtulit tumulos: eo q̄ in terminis vel confinibus

Tumuli. fiunt acerui vel tumuli rotundi ad terminos diuidendos. vt Ios. 22. Cumq; venissent ad tumulos iordanis. Et in eodem. Super iordanis tumulos contra filios israel. Ezech. 47. Aque iste que egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis: vbi ponitur גְּלִילָה Gelila cum littera he in fine. Potest e

גְּלִיל ram deriuari a dictione גַּל Gal que significat acerum vel גְּלִיל tumulum. Ponitur etiam גְּלִיל Galil siue גְּלִילוֹת Gueliloth

גְּלִילוֹת Galilea. pro galilea. vt Ios. 13. Omnis videlicet galilea philistiim. vbi pro galilea ponitur גְּלִילוֹת Gueliloth. Esa. 9. Viam maris trans iordanem galilea gentium. vbi ponitur גְּלִיל Galil. Sed in locis supradictis hebrei legunt terminos vel terגְּבוּל minum: aut confinium vel confinia. Inde גְּבַל Biglal. i.

Ob gratiā propter. ob gratiam. Gen. 12. Et viuet anima mea ob gratiam tui. Deut. 15. Vt benedicat tibi dominus deus tuus in

Propter. omni tempore. Pro quo hebrei legunt. Quia propter hāc rem benedicet tibi dominus deus tuus in omni opere tuo.

גְּלָב Galab. tonsor. Et solum inuenitur in numero plurali. vt Ezech. 5. Sume tibi gladium acutum radentem pilגְּלָבִים los. Pro quo hebrei legunt. Sume tibi gladium acutum no-

Tonsores. uaculum tonsorum: idest acutum sicut nouacula tonsorum.

Cutis. גֶּלֶד Geled. cutis. Iob. 16. Saccum cōsui super cutem meam Et solum inuenitur in predicto loco.

גָּלָה Gala. reuelare. discooperire. nudare. detegere. Transmigrare. migrare. captiuare. transferre. Exo. 20. Non ascendes per gradus ad altare meum: ne reueletur turpitu-

Reuelare. do tua. Deuit. 18. Omnis homo ad proximam sanguinis sui non accedet vt reuelet turpitudinem eius. Et in eodem. Turpitudinem patris tui & turpitudinem matris tue non

Discooperire. discooperies. Et in eodem. Turpitudinem vxoris patris tui non discooperies. Ruth. 3. Discooperies pallium quo operitur. Et in eodem. & discooperto a pedibus eius pallio se proiecit. Et in eodem. Quod audire te volui. Pro quo hebrei legunt. Et ego dixi reuelabo aurem tuam. 1. Reg. 9. dominus autem reuelauerat auriculam samuelis. 2. Reg. 6. discooperiens se ante ancillas seruorum suorum. Iob. 12. qui reuelat profunda de tenebris. Et in eodem. 20. Reuelabūt celi iniquitatem eius. Ps. 118. Reuela oculos meos. Prouer. 11. Qui ambulat fraudulenter reuelat arcana. Et in eodem. 16. Reuela domino opera tua. Et in eodem. 19. Nisi cadixeris que versantur in corde tuo. Pro quo hebrei legunt. Nisi cum reuelatur vel detegitur cor suum. Et est idem sensus

Detegere. cum littera nostra. Et in eodem. 25. Secretum extraneo nō reueles. Esa. 22. Et reuelabitur operimentum iude. Et in eodem. Et reuelata est in auribus meis vox domini exercituum. Et in eodem. 40. Et reuelabitur gloria domini. Et in eodem. 37. Reuela crura transi flumina. Et in eodem. Et reuelabitur ignominia tua. Et in eodem. 57. Quia iuxta me discooperuisti. Hiere. 11. Tibi enim reuelaui causam meam. Et in eodem. 49. Reuelaui abscondita eius. Ezech. 13. Et reuelabo fundamentum eius. Amos. 3. Nisi reuelauerit secretum suum ad seruos suos prophetas. Et in eodem. 5. Et reuelabitur quasi aqua iudicium. Ponitur etiam pro aperire: quod est discooperire. vt Leuit. 22. Ipsaq; aperuerit fontem sanguinis sui. Nu. 22. Protinus aperuit dominꝰ oculos balaam. Et in eodem. 24. Et sic aperiuntur oculi eius. Iob. 20. Apertum erit germen domus illius. Et in eodem. 33. Tunc aperuit aures virorum. Prouer. 27. Aperta sunt prata. Item ponitur pro nudare: quod est detegere. vt Gen. 9. Et nudatus iacuit in tabernaculo suo. 2. Reg. 6. Et nudatus est quasi nudetur vnus de scurris. Ezech. 16. Et nudabo ignominiam tuam coram eis. Ponitur etiam pro apparere. 1. Reg. 14. Cumq; apparuerimus eis. sed hebrei in hoc loco legunt. Cumq; discooperti vel detecti fuerimus eis. Et inde גָּלוּי Galui. i. discoopertum: vel apertū: aut notum. vt Ester. 3. Vt omnes prouicie scirent. Pro quo hebrei legunt. Vt in omni prouincia daretur edictum discoopertum vel notum omnibus populis. Hiere. 32. Et signa forin secus. idest discooperta & nota. Et aliquando scribitur sine he. vt in aliquibus locis supradictis. & inde גִּלְיוֹן Gilaion. idest volumen. liber. Eo quod in eo reuelantur ea que ignoramus & nescimus. Esa. 8. Sume tibi librum grandem. Et inde. גִּלְיוֹנִים Gilionim. idest specula: eo q̄ in eis apparent seu reuelantur ea que eis opponuntur. Esa. 3. Et specula & sindones & vittas & theristra. Et solum inuenitur in numero plurali & in predicto loco. Item. גָּלָה Gala. significat transmigrare. migrare. captiuare. transferre. Esa. 5. Propterea captiuus ductus est populus meus. Et in eodem. 49. Ego sterilis & non pariens transmigrata & captiua. Hiere. 13. Transtata est omnis iuda transmigratione perfecta. Thren. 1. Migrauit iuda propter afflictionem. Et in eodem. 4. Non addet vltra vt transmigret te. Ezech. 12. Et transmigrabis per diem coram eis: transmigrabis autem de loco tuo. Osee. 10. In gloria eius quia migrauit ab eo. Amos. 6. Nunc migrabunt in capite transmigrantium. Et in eodem. 7. Et israel captiuus migrabit de terra sua. Et supra in eodem. 5. Et galgala captiua ducetur. Naum. 2. Et miles captiuus adductus est. Item ponitur pro transferre. 1. Reg. 4. Translata est gloria domini de israel. 2. Reg. 15. Et egressus es de loco tuo. Pro quo hebrei legunt. Et translatus siue transmigratus es de loco tuo. 4. Reg. 16. Et transtulit habitatores eius. Et in eodem. 17. Et transtulit Israel in assyrios. 1. Paralipo. 5. Et transtulit ruben & Gad & dimidiam tribum Manasse. Ester. 2. Qui translatus fuerat de ierusalem. Et in eodem. Nabuchodonosor rex Babylonis transtulerat. Esa. 38. Generatio mea ablata est & conuoluta est a me. Pro quo hebrei legunt. Generatio mea ablata est & translata est a me. Hiere. 29. Et ad omnem populum quem traduxerat Nabuchodonosor de ierusalē. Et in eodem. 39. Et superfluos vulgi qui remanserant trāstulit Nabuzardan magister militum. Amos. Et transferetur populus Syrie. Et in eodem. Eo q̄ transtulerit captiuitatem perfectam. Item ponitur pro auferre. Ios. 5. Hodie abstuli opprobrium egypti a vobis. Ps. 118. Aufer a me opprobrium & contemptum. Et inde. גֹּלָה Gola

Transmigrare. Captiuare Transmigrare. Migrare. Aperire. Nudare. Apparere Discooperire. Liber. Specula. Captiuare Transmigrare. Trāsferre. Auferre

captiuitas

גָּלוּת siue גְּלוּת Galuth.i.Transmigratio.Captiuitas. Esa.45. Et captiuitatem meam dimittet. Hiere.28. Et omnem trāsmigrationē iude. Et in eodē.29. Et ad reliquias seniorū transmigrationis. Abdie.1. Et transmigratio exercitus huius filiorū israel. & in eodē. Et transmigratio hierusalem que in bosphoro est. Et in lingua chaldaica scribitur cū aleph in fine. & dicitur גָּלוּתָא Galutha. Dañ.2. Inuenī hominē de filiis transmigrationis Iudee.

Transmigratio.

גָּלוּתָא

Radere.

גָּלַח Galach. Radere. Tondere. Leuit.13. Radetur hō absq; loco macule. Nu.6. Quod radet ilico in eadē die. & in eodem. Tunc radetur Nazareus ad ostiū tabernaculi. Et in eodē. Postq; Rasum fuerit caput eius. Deut.21. Que radet cesariē. Iudi.16. Si rasum fuerit caput meū. Et in eodem. rasit septem crines eius. Esa.7. In die illa radet dñs in nouacula conducta. Hiere.41. Rasi Rarba & scissis vestibus. Ezech.44. Et caput suum non radent.

Inuolucre.

גָּלַם Galam. Inuoluere.4.Reg.2. Tulitq; Helias pallium suum: & inuoluit illud. Et inde גְּלוֹמֵי Gelome.i. inuolutiones: aut panni siue vestes inuolute. Ezech.27. Inuolueris hyacinthi & polymitorū. Póitur etiā גֹּלֶם Golem pro re imperfecta vel informi. Ps.138. Imperfectum meum viderunt oculi tui. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Informē adhuc me viderunt oculi tui.

Inuolucris

גְּלוֹמֵי

Imperfectū.

גֹּלֶם

Solitaria. Sterilis.

גַּלְמוּד Galmud. Solitarius. Solus. Sterilis. vt Iob.3. Sit nox illa solitaria. Et in eodē.15. Congregatio eñ hypocrite sterilis. Et in eodem.30. Egestate & fame steriles. Esa.49. Ego sterilis & non pariens. vbi pro eo quod in littera nostra est. Non pariens. in hebreo ponitur. גַּלְמוּדָה Galmuda in genere femininō.

Solitaria. Sterilis.

גַּלְמוּד

Nō pariēs

גַּלְמוּדָה

Cōmiscere

גָּלַע Galaa. cōmiscere. Miscere. Prouer.20. Omnes aūt stulti cōmiscentur cōtumeliis. Pro quo Hebrei legūt. Ois aūt stultus cōmiscet se siue cōmiscetur. s. Cōtumeliis vel cōtentionibus. Nā supra immediate dixerat. Honor est homini qui separat se a cōtētionib⁹. Et ponitur ibi גָּלַע ithgalaa: quod est verbum quarte cōiugationis. Ponitur etiā idē verbum supra in eodē.17. vbi dicitur. Et anteq; calūniam patiatur iudiciū deserit. Pro quo hebrei legunt. Et anteq; cōmisceatur iurgium siue iudicium desiste vel desere. Et in eodē.18. In omni tēpore erit exprobrabilis. Pro quo hebrei legunt. In omni tempore siue in omni re cōmiscetur. scilicet contentionibus. s. Contumeliis. Et solum inuenitur in predictis locis.

Cōmiscere

גָּלַע

Ascēdere. Apparere

גָּלַשׁ Galas. Ascendere. Apparere. Canti.4. Capilli tui sicut greges caprarum: que ascenderunt de monte Galaad. Et in eodē.6. Capilli tui sicut greges caprarum: que apparuerunt de Galaad. Et solum inuenitur in his duobus locis. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat Manicare. i. Mane surgere. Quia idem significat in lingua Arabica vel Punica. In lingua vero chaldaica significat Tondere vel Depilare. Vnde aliqui hebrei in predictis locis legunt. Que attonse sunt de monte galaad.

Ascēdere. Apparere

גָּלַשׁ

Tondere.

Etiam Quoq;

גַּם Gam. etiā. quoq;. et. q;. Etenim. equidem. namq;. sed. Sed et. Geñ.27. Benedic etiam & mihi pater mi. Et in eodem. Mihi quoq; obsecro vt benedicas. Et in eo.29. Dedit etiam istum mihi. & in eodem.30. Vt prouideam aliquando etiam domui mee. Exo.7. Et fecerunt etiam ipsi per incantatiōes egyptiacas. Nu.4. Tole sūmam etiam filiorum gerson. Et in eodem.16. Vt vobis etiam sacerdotiū vendicetis. Deut.1. Mihi quoq; iratus deus propter vos. Et in eodem.3. Tradidit dominus deus noster in manibus nostris etiam og regem basan. Et in eodem.23. Etiam post decimam generationem. Ruth.2. Etiam si possem hac no-

Etiam Quoq;

גַּם

cte concipere. Et in eodem.2. De vestris quoq; manipulis proicite de industria.1.Reg.8. Sic faciūt etiam tibi. Et.2. Reg.11. Mane hic etiam hodie. Et in eodem. & mortuus est etiam vrias Etheus.4.Reg.2. Vbi est deus helie etiā nūc. Ester.5. Etiam cras cum rege pransurus sum. Prouer.14. Etiam proximo suo pauper odiosus est. Esa.14. Abietes quoq; letate sunt super te. Et in eodem.23. Ibi quoq; non erit requies tibi. Et in eodē.28. Hi quoq; pre vino nescierunt. Thren.4. Ad te quoq; perueniet calix. Hiere.48. Et erit in derisum etiam ipse. Osee.5. Ruet etiam iudas cum eo. Zach.9. & relinquetur etiam ipse deo nostro. Ponitur etiam. Pro. et. vel q;. vt Geñ.27. Et erit benedictus. & in eodem. Comeditq; precium nostrum. & in eodē.44. Et nos & apud quē iuuentus est cyphus. & in eodem.50. Habuitq; in comitatu currus & equites. & in eodē. Veneruntq; ad eū fratres sui. Exo.12. Et vos & filii israel. Hiere.22. Et in domo mea inueni malum eorum. Et in eodem.33. Et pactū meū irritū esse poterit &c. Item pōitur pro etenim vel pro equidem. Ps.18: Etenim seruus tuus custodit ea. ps.24. Etenim vniuersi qui sustinent te non confundentur. ps.82. Etenim assur venit cū eis. Ps.83. Etenim passer inuenit sibi domū. & in eodem. Etenim benedictionem dabit legislator. Ps.118. Etenim sederunt principes aduersum me loquebātur. Ps.138. Etenim illuc mān⁹ tua deducet me. Esa.49. Equidem & captiuitas a forti tolletur. Hiere.33. Equidem & semen iacob & dauid serui mei. Ponitur etiam גַּם pro Nam et: siue pro nāq; vt.1.Reg.17. Nam & leonem & vrsum interfeci ego seruus tuus. Ps.22. Nam & si ambulauero in medio vmbre mortis. Ps.118. Nam & testimonia tua meditatio mea est. Hiere.23. Prophēta namq; & sacerdos polluti sunt. Item ponitur pro sed. Geñ.13. Sed & loth qui erat cū Abraam. Exo.12. Sed & vulgus promiscuum. Threñ.3. Sed & cum clamauero. Habet etiam alios modos loquendi: qui possunt reduci ad supradictos. Et aliquando ponitur causa ornatus orationis. Sicut apud latinos alique dictiones enclitice. Et ideo aliquando omittitur in nostra translatione. Geñ.27. Cur vtroq; orbabor filio. Pro quo hebrei legunt. Cur et vtroq; orbabor filio. Exo.12. Surgite: egredimini a populo meo vos & filii israel. Pro quo hebrei legunt. Surgite: egredimini a populo meo etiam vos etiam filii israel. Et in eodem. Oues vestras & armēta assumite. Pro quo hebrei legunt. Etiā oues vras & armenta assumite. & in eodē. Et abeuntes benedicite mihi. Pro quo hebrei legunt. Et abeuntes benedicite etiam mihi. Prouer.14. Risus dolore miscetur. Pro quo hebrei legunt. Etiam in risu dolet cor. Et similiter in aliis locis omittitur p̄dicta dictio in nostra trāslatione. Scribitur etiam cum sin in principio. Geñ.6. Quia caro est. Pro quo hebrei legunt. In eo quod etiam caro est. vbi etiam preponitur beth prepositio. Potest etiam deriuari a dictione שְׁגָה saga que significat errare siue ignorare. & tunc erit talis littera. s. in errore suo siue in ignorātia sua caro est. i. quia carnalis est ideo ignorat vel errat.

Et. q;.

Etenim.

Equidem

גַּם

Nam.et

Etiam. q;.

גָּמָא Gama. Bibere. Ingurgitare. sorbere. vt Geñ.24. Pauxillum aque mihi ad bibendū prebe. Pro quo hebrei legūt. Da mihi bibere obsecro pauxillum aque: siue fac me ingurgitare vel sorbere pauxillum aque. Et Iob.36. Ferues & fremens sorbet terram. Item גֹּמֶא Gome. Scirpus. Papyrus. Iuncus. Exo.2. Sumpsit fiscelam scirpeam. Iob.8. Nūquid virere potest scirp⁹ absq; humore. Esa.18. Et in vasis papyri super aquas. & in eodē.35. viror calami & Iuncī.

Bibere.

גָּמָא

Ingurgitare.

Sorbere.

גֹּמֶא

Scirpus. Papyrus Iuncus.

גֹּמֶד Gomed. Mensura palme manus. Iudi.3. Qui fecit sibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudinis palme manus. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat cubitum. Et inde גַּמָּדִים Gamadim. Pro quo beat⁹ hieronymus transtulit pygmeos: qui sunt homines breuissime statute. Ezech.27. Sed & pygmei q̄ erāt in turrib⁹ tuis

Mensura. Palme.

גֹּמֶד

Pygmei.

גַּמָּה Gama. aspectus. similitudo. & scribitur cū mē in principio & mutatur he vltimum in tau ratione adiuncti. & dicitur מְגַמַּת Megamath. Abach.1. facies eorum ventus vrens. Pro quo hebrei legunt. Aspectus vel similitudo facierum eorum ventus vrens: siue ventus orientalis. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicūt aliqui hebrei q̄ significat aduersum vel contra. Et legunt sic. Ex aduerso faciērum eorum ventus vrens. In translatione chaldaica sic habetur. Ex aduerso facierum eorum similes sunt vento orientali: Qui est ventus calidus & vrens.

גַּמָּה

Facies. Aspectus.

מְגַמַּת

Aduersum

גָּמַל Gamal. retribuere. reddere. largiri. ablactare. Geñ.50. Et reddat nobis omne malum quod fecimus. pro quo hebrei legunt. Et reddat nobis omne malum quod retribuimus ei: vel quod reddidimus ei. Ps.12. Cātabo domino qui bona retribuit mihi. Ps.17. Retribuet mihi dominus sc̄dm iustitiam meā. Ps.102. Neq; secūdū iniquitates nostras retribuit nobis. Ps.114. Quia dominus benefecit tibi. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Quia dñs reddidit tibi. Ps.136 Retributiōem tuā quam retribuisti nobis. Esa.3. Q̄m redita sunt eis mala. Et in eo.63. Sup omnibus que reddidit nobis dñs. Et in eo. Et super multitudinem bonorū dom⁹ israel: que largitus est eis. & ide גְּמוּל Guemul.1. retributio vicissitudo. vicē. vltio. vt. Ps.130. Ita retributio in anima mea. Esa.3. Retributio enim manuum suarum fiet ei. Et in eodem.59. Et vicissitudinē inimicis suis. Et in eodem. In sulis vicem reddet. Ioel.3. Nunquid vltionem vos reddetis mihi. Et aliquando scribitur cum he in fine: & dicitur גְּמוּלָה Gemula. vt.2.Reg.19. Non indigeo hac vicissitudine. Scribitur etiam aliquando cum tau in principio: & dicitur תַּגְמוּל Tagmul. idest retributio. Ps.115. Pro omnibus que retribuit mihi. Pro quo hebrei legunt. Omnes retributiones eius super me. Significat etiam ablactare. Geñ.21. Creuit igitur puer & ablactatus est: fecitq; abraam grande conuiuium in die ablactationis eius. 1. Reg.1. Non vadam donec ablactetur infans. Et in eodem. Et mane donec ablactes eum. Et in eodem. Et adduxit eum secum postq; ablactauerat. Et inde גָּמוּל Gamul. idest ablactatus. Ps.130. sicut ablactatus est super matrem suam. Esa.11. Et in cauerna reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet. Et in eodem.28. ablactatos a lacte. auulsos ab vberibus. significat etiam quando fructus qui sunt quasi lac incipiunt indurari & recipere propriam formam. Nume.27. In amygdalas deformati sunt. Pro quo hebrei legunt. Et ablactauit amygdalas. Esa.18. Et immatura perfectio germinabit Pro quo hebrei legunt. Et vua acerba ablactata. idest perfecte deformata erit germinatio eius. Item גָּמָל Gamal. i. camelus: & est promiscui generis. vt Leuit.11. Sicut camelus. Deut.14. Camelum leporem & chirogrillum. Esa.21. Ascensorem asini & ascensorem cameli. & in plurali גְּמַלִּים Gemalim. siue גְּמַלֵּי Gemale. idest cameli. Geñ.12. Et asine & cameli. Et in eodē. Tulitq; decem camelos de grege domini sui. Et in eodem.32. Camelos fetas cum paruulis suis trigīta. Et in eodem.37. Et camelos eorum portantes aromata.

largiri

גְּמוֹל

retributio. Vicissitudo. Vltio.

גְּמוּלָה

vicissitudo

תַּגְמוּל

retributio.

Ablactare

גָּמַל

Ablactatus

גָּמוּל

deformari

Perfectio

גָּמַל

Camelus.

גְּמַלִּים

Cameli

גֹּמֶץ Gumas. fouea. Eccl's.10. Qui fodit foueam: incidet in eam. Et scām inuenitur in predicto loco. Et scribitur cum vau in prima syllaba loco vocalis.

Fouea.

גֹּמֶץ

גָּמַר Gamar. deficere. finire. perficere. consumari. siue consumare. Ps.7. Consumetur nequitia peccatorum. Ps.11.

Cōsumari.

גָּמַר

Saluum me fac domine quoniam defecit sanctus. Ps.76. A generatione in generationem. Pro quo in hebreo habetur. Consumauit siue consumatum est verbum a generatione in generationem. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. consumabitur verbum de generatione in generationem. Ps.56. Deum qui benefecit mihi. pro quo hebrei legunt. Deum perficientem super me. Ps.137. Dominus retribuet pro me. Pro quo hebrei legunt. Dominus consumabit siue perficiet pro me. scilicet opera que non possum facere. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem sic transtulit: dñs operabitur pro me. Et inde גְּמִיר guemir. quod in lingua chaldaica significat doctissimum siue perfectissimū Esdre.7. vbi dicitur. Esdre scribe doctissimo salutem.

Deficere.

Perficere

גְּמִיר

doctissim⁹

גַּן Gan. hortus. paradisus. Geñ.2. Plantauerat autem dominus deus paradisum voluptatis. Et in eodem. Lignum etiam vite in medio paradisi. Canti.4. Hortus conclusus soror mea sponsa. Et in eodem.5. Veni in hortū meū. Et in eo.6. Dilectus meus descendit in hortum suum. & scribitur aliqñ cū he in fine in. ge. fe. Et dicitur גָּנָה Gāna: vt Esa.61. Et sicut hortus germen suum germinat. Et qñ regit post se genitiuum mutat he vltimum in tau: & dicitur גַּנַּת Guinnath. Canti.6. Descendi in hortum nucum. & in plu. גַּנִּים Gannim secundum formam masculinorum siue גַּנּוֹת Gannoth secundum formam femininorum. Nu.24. vt horti iuxta fluuios irrigui. Canti.4. fons hortorū. Esa.1. Erubescetis sup hortos quos elegeratis. Hiere.29. plātare hortos

para disus. Hortus

גַּן

Hortus.

גָּנָה

Hortus.

גַּנַּת

גַּנִּים

Gainan. protegere. Esa.31. Protegens & liberans. Et aliqñ scribitur cū simplici nū. Vt in eo. Sic proteget dñs. exercitum ierusalē. Et in eo.37. Et protegam ciuitatē istā vt saluem eam. Osee.11. Protegam te israel. & inde מָגֵן Magen. idest protector siue protegens. aut scutum vel clypeus. Geñ.15. Ego dīs protector tuus. Ps.17. Protector ē omnium sperantium in se. Osee.4. Dilexerunt afferre ignominiam protectores eius. Significat etiam scutum vel clypeum aut peltam: eo quod protegit. vt deut.33. Scutum auxilii tui. 2. Reg.1. Quia ibi abiectus est clypeus fortium. Et in eodem. Clypeus saul quasi non esset vnctus oleo. Et in eo 22. Scutū meū & cornu salutis mee. 3. Reg.10. trecēteq; mine auri vnā peltā vestiebāt. Esa.21. Surgite principes arripite clypeū. Naū.2. Clypeus fortiū eius ignit⁹. Et aliqñ scribitur cū thau in fine. & dī מְגִנַּת Meginath. vt Threñ.3. dabis eis scutū cordis. & in plu. מָגִנִּים Maguinim: sc̄dm formam masculinorū. siue מָגִנּוֹת maguinoth. sc̄dm formā femininorū. vt.3. Reg.10. Et trecētas peltas ex auro p̄bato. 2. Paralī. 12. & clypeos aureos q̄s fecerat salomō. Et in eo.26. Preparauit quoq; eis Ozias. i. cuncto exercitui clypeos & hastas Et in eodem.23. Dedit q; ioiada sacerdos centurionibus lanceas clypeosq; & peltas.

protegere.

גָּנַן

protector.

מָגֵן

Scutus.

Clypeus.

Pelta.

מְגִנַּת

Scutum.

מָגִנִּים

Pelte.

Clypei.

גָּנַב Ganab. furari. Geñ.32. Et rachel furata ē idola pīs sui. Et in eo. Noluitq; iacob cōfiteri socero suo q̄ fugeret. Pro quo he. le. Et furatus est iacob cor laban syri: eo qd nō nūciauit ei qa fugiēs ipse. Et in eo. Nec indicare mihi. Pro quo he. le. Et furatus es cor meū & nō indicasti mihi. i. occultasti vel absc̄disti a me. Et sic est in translatione chaldaica. Et in eo. Cur furatus es deos meos. Et in eo. Quidquid furtim peribat: a me exigebas. Et in eo.40. Quia furti subiustus sum de terra hebreorū. Exo.20. Nō furtū facies. Et in eo. 21. Qui furatus fuerit hoiem: & vendiderit eū. Et in eo.22. Et ab eo qui susceperat furto ablata fuerint. Et in eo. qd̄ si furto ablatū fuerit: restituet damnū. 2. Re.15. & sollicitabat corda virorū israel. pro quo he. le. Et furabatur absalon corda virorum israel. Et in eodem.19. Et declinauit populus in

Furari.

גָּנַב

die illa ingredi ciuitatem: quomodo declinare solet populus versus efugiens de prelio. Pro quo hebrei legunt. Et furatus est se populus in die illa ad ingrediendum in ciuitatem. idest abscondite vel furtiue ingressus est populus ciuitatem. Iob. 4. Porro ad me dictum est verbum absconditum & quasi furtiue. Hiere. 23. Qui furantur verba mea & inde. גנב Ganab. idest fur. Exo. 22. Si inuenitur fur duplum reddet. Iob. 24. Per noctem vero erit quasi fur. Ps. 49. Si videbas furem currebas cum eo. Et in plurali. גנבים Ganabim. idest fures. Abdie. 1. Si fures introissent ad te. & inde גנבה Geneba. idest furtum. Exo. 22. Si non habuerit quod pro furto reddat: ipse venundabitur. Et in eodem. Si inuentum fuerit apud eum quod furatum est. Pro quo hebrei legunt. Si inuentum fuerit in manu eius furtum. גנה Gana. hortus. de quo vide supra in dictione גן Gan.

גנב Fur.
גנבים Fures.
גנבה Furtum.
גנה Hortus.

גנז Ganaz. thesaurus. siue gaza: vel locus vbi reponitur aurum vel argentum seu vestes preciose. Ester. 3. Et decē millia talentorum appendam arcariis gaze tue. Ezech. 27. Gazarumq preciosarum. Vbi pro gaza siue gazis ponitur in hebreo. גנזי Ginze in numero plurali: nam caret numero singulari.

גנזי Gaza.

גנזך Ganzach. cellarium. repositorium. vt. 1. Paralip. 28. Descriptionem templi & porticus & cellariorum. Et solum inuenitur in numero plurali & in predicto loco.

גנזך Cellarium

געה Gaa. Mugire. Iob. 6. Aut mugiet bos cum ante presepe plenum steterit.

געה Mugire.

געל Gaal. abiicere. abominari. respuere. aborrere. Leuit. 26. Et nō abiiciet vos anima mea. Et in eodem. Abominabitur vos anima mea. 2. Reg. 1. Quia ibi abiectus est clypeus fortium. Iob. 21. Bos eorum concepit & non abortiuit. & inde. גועל Goal. idest abiectio. Ezech. 16. In abiectione anime tue.

געל Abicere. abominari
גועל Aborsus.
געל Abiectio.

גער Gaar. Increpare. Genē. 37. Et increpauit eum pater suus. Ps. 9. Increpasti gentes: periit impius. Ps. 67. Increpa feras arundinis. Ps. 105. Et increpuit mare rubrum: & exsiccatum est. Ps. 118. Increpasti superbos. Esa. 17. Et increpabit eum & fugiet procul. Et in eodem. 54. Vt non irascar tibi & non increpem te. Naum. 1. Increpans mare: & exsiccans illud. Zach. 3. Increpet dominus in te sathan. Malach. 2. Ecce ego proiiciam vobis brachium. Pro quo hebrei legūt. Ecce ego increpabo vobis siue p vobis semētem siue brachium. Et in eodem. 3. Et increpabo pro vobis deuorantem. Et inde. גערה Geara. idest increpatio siue redargutio. Ps. 103. Ab increpatione tua fugient. Prouer. 13. Qui autem illusor est non audit cum arguitur. pro quo hebrei legunt. Et illusor non audit increpationem siue redargutionem. Et aliquando scribitur cum mem in principio & tau in fine. & dicitur. מגערת Migeereth. Deut. 28. Et increpationem in omnia opera tua.

גער Increpare.
גערה Increpatio
מגערת Redargutio. increpatio

געש Gaas. commouere. turbare. intumescere. impetum facere. 2. Reg. 22. Commota est & contremuit terra. & in eodem. Et conquassata quoniam iratus est eis. Pro quo hebrei legunt, Et commota sunt. Et sic habetur. Ps. 17. vbi eadem verba ponuntur in hebreo. Iob. 34. Et in media nocte turbabuntur. Hiere. 25. Et bibent & turbabuntur. Et in eodem. 46. Et veluti fluuiorum intumescunt gurgites eius. Et in eodem. Et velut flumina mouebuntur fluctus eius.

געש Cōmouere cōquassare.
Turbare.
Intumescere.

גף Gaph. arx. pinnaculum. ala siue penna. vt Prouer. 9. Vt vocaret ad arcem. Ponitur etiam pro veste. vt Exo. 21. Cum quali veste intrauerit: cum tali exeat. de quo vide supra in dictiōe גף Guph. Scribitur etiam cum aleph in principio. Et significat exercitum siue agmen. De quo vide supra in dictione אגף Agaph. Item. גף gaph. in lingua chaldaica signat alam siue pennam. Dañ. 7. Et alas hēbat aqle.

גף Ala.

גפן Géphen. vitis. vt Genē. 40. Videbam coram me vitem

גפן Vitis.

Iudi. 9. Et locuta sunt ligna ad vitem. 4. Reg. 4. Et inuenit quasi vitem siluestrem. Ps. 127. Vxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tue. Osee. 10. Vitis frondosa israel. Et aliquando ponitur in nostra translatione pro vinea. vt Genē. 49. Ligans ad vineam pullum suum. Nu. 6. Quidquid ex vinea esse potest. Deut. 32. De vinea sodomorum vinea eorum. Iob. 15. Ledetur quasi vinea in primo flore. Ps. 79. Vineam de egypto transtulisti. Et in plurali גפנים Gephanim. Canti. 2. Vinee florentes dederunt odorem suum. Abach. 2. Et non erit germen in vineis. Et in omnibus locis predictis hebrei legunt vitem siue vites. Et aliquando ponitur in hebreo singulare pro plurali. vt Esa. 7. Omnis locus vbi fuerint mille vites. & Hiere. 8. nō est vua in vitibus. Pro quo in hebreo habetur. Non sunt vue in vite.

גפנים Vinee.

גפר Gofer. Leuigatum: seu bituminatum. Genē. 6. Fac tibi arcam de lignis leuigatis. Et solum inuenitur in predicto loco: & dicunt hebrei q̄ significat quodam genus ligni leuissimi sic nominati. vnde ipsi legunt. Fac tibi arcā de lignis gopher. & sunt qui dicunt q̄ signiat quadratū. Alii vero dicūt q̄ signiat quodam genus cedri. btūs vero hieronymus in libro de hebraicis questionibus super hoc loco sic ait: q̄ quadratis lignis: bitumiatis legim⁹ in hebreo.

גפר Leuigatū.
Gopher.

גפרית Gophrith. sulphur. Genē. 19. Igitur dominus pluit super sodomam & gomoram sulphur & ignem. Deut. 29. Sulphure & salis ardore comburens.

גפרית Sulphur.

גרר Garar. ferrare. dissecare. ruere. & inde מגרה Megera.

מגרה Serrare. Ruere.

גרר i. serra. 3. Reg. 7. Tam intrinsecus quam extrinsecꝰ serrati erant. Pro quo he. le. Serrati erant serra intrinsecus & extrinsecus. Hiere. 30. Procella ruens in capite impiorum quiescet. Hebrei tñ dicunt q̄ etiam in hoc loco signiat ferrare vel dissecare. Et legūt sic: procella dissecans vel detrūcans in capite impiorū quiescet. Alii vero dicunt q̄ deriuatur a supradicta dictione גר Gur. Que signiat habitare vel peregrinari. Ponitur etiam in nostra translatione pro sustentari. 3. Reg. 17. Etiam ne viduam apud quam ego vt cūq̄ sustentor afflixisti. de quo vide supra in dictione גור Gur. & aliqñ scribitur cū simplici res. Prouer. 21. Rapine impiorum detrahent eos. Pro quo he. le. Rapina impiorum dissecabit eos. Potest etiam deriuari a dictione נגר Nagar. que significat detrahere vel defluere. vt infra dicetur.

Dissecare.
Sustētari.
Detrahere Dissecare.

גרב Garab. scabies. Deut. 28. scabie quoq̄ & prurigine: ita vt curari nequeas. & in lingua chaldaica significat vitrem vel lagenam.

גרב Scabies.

גרגר Gargar. granum. Pro quo beatus hieronymus transtulit oliuam. Esa. 17. Duarum vel trium oliuarum in sūmitate rami. Et solū inuenitur in p̄dicto loco: & i mu. plu. Itē גרגרה Garguera. guttur. collū. Prou. 1. Et torques collo tuo. Et i eo. 3. Circūda eas gutturi tuo. & scribitur in hebreo plr: qa caret singlari. Et aliqñ scribitur cū simplici gimel & simplici res & additur littera nun in fine. & dicitur גרון Garon. i. guttur. Ps. 13. Sepulchrū patēs guttur eorū. Ps. 113. Non clamabūt in gutture suo. Ps. 149. Exaltatiōes dei in gutture eorum. Esa. 58. Clama ne cesses. Pro q̄ he. le. Clama in gutture siue cum gutture ne cesses.

גרגר Granum. Oliua.
גרגרה Collum.
גרון Guttur.

גרד Garad. radere. scalpere. Iob. 2. Qui testa saniem radebat. Et solum inuenitur in predicto loco.

גרד Radere

גרה Gara. incitare. irritare. puocare. inire bellū. litē mouere. Deut. 2. videte ergo diligēter ne moueami cōtra eos. i. ne irritetis siue ne puocetis eos ad bellū. et i eo. ne ie

גרה Irritare. Inire prelium.

moueri ad prelium. Prouocare

תגרת

as aduersus eos prelium. Et in eodem. Neq̄ mouearis ad prelium. 4. Reg. 14. Quare prouocas malum vt cadas tu & iudas tecum. Hiere. 50. Quoniam dominum prouocasti: Et inde. תגרת Thigrath. idest prouocatio siue irritatio vel contentio. Ps. 58. a fortitudine manus tue ego defeci. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit a contentione manus tue consumatus sum. Item גרה Guera. idest ruminare. Leuit. 11. Omne quod habet diuisam vngulam & ruminat. Et in eodem Et sus qui cum vngulam diuidat non ruminat. Item. גרה Guera. obolus. genus ponderis seu genus monete. Exo. 30. Siclus viginti obolos habet. Et secundum aliquos hebreos ab hac dictione deriuatur גרון Garon. idest guttur. de quo vide supra in dictione גר גר Gargar.

Contentio
Ruminare.
גרה
Obolus.

גרז Garaz. excidere. Ps. 30. Proiectus sum a facie oculorū tuorum. Pro quo hebrei legunt. Excisus sum a facie oculorum tuorum. & inde גרזן Garzen. idest securis. Deut. 19. Et in succisione lignorum securis fugerit manū. Esa. 10. Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea

גרזן Excidere. Securis.

גורל Goral. fors. Nu. 33. Singuli vt fors ceciderit: ita tribuetur hereditas. Ios. 15. Sors filiorum iude. Ps. 21. Et super vestem meam miserunt sortem. Prouer. 1. Sortem mitte nobiscum. Et in plurali. גורלות Goraloth. idest sortes. Leuit. 16. Mittensq̄ super vtrunq̄ sortem. Pro quo hebrei legunt. Et mittat sacerdos super duos hircos sortes. Ione. 1. Et miserunt sortes.

גורל Fors.
גורלות Sortes.

גרם Garem. cartilago. os: aut fortis: vel durus: siue osseus vt Iob. 40. Cartilago illius quasi lamine ferree. Prouer. 17. Spiritus tristis exsiccat ossa. Et in eodem. 25. Et lingua mollis confringet duritiam vbi ponitur in hebreo os pro duritia. Dañ. 6. Et omnia ossa eorum comminuerunt. Ponitur etiam pro forti. Genē. 49. Isacar asinus fortis. Itē. גרם Garam. cōfrigere. Nu. 24. Ossaq̄ eorum confringet. Ezech. 23. Et fragmenta eius deuorabis. Pro quo hebrei legunt. & testas eius confringes. scilicet dentibus. Soph. 3. Iudices eius lupi vespere non relinquebant in mane. pro quo hebrei legunt. Iudices eius lupi vespere non confringebāt scilicet ossa in mane. Quasi dicat: in vespere confringebāt ossa & deuorabant ea: & nihil in mane relinquebant. Item גרם Gerem. idest gradus quo ascenditur: aut tribunal. 4. Reg. 9. Posuerunt sub pedibus eius in sil'itudinē tribunalis

גרם Ossa. Duritie. Fortis. Cōfrigere.
גרם Tribunal.

גרן Góren. area. Genē. 50. Venerunt ad aream achad. Deut. 16. Quando collegeris de area & de torculari. Esa. 21. Et filia aree mee. Et in plurali גרנות Goranoth. vt Osee. 9. Super omnes areas tritici. Ioel. 2. Implebuntur aree frumēto. Item גרון Daron. idest guttur. De quo vide supra in dictione גר גר gargar.

גרן Area.
גרנות Aree.
גרון Guttur.

גרס Garas. confringere. frangere. Thren. 3. Et confregit ad numerum dentes meos. Ps. 118. Concupiuit anima mea desiderare. Pro quo hebrei legunt. Confracta sine contrita est anima mea desiderio. Et aliquando scribitur cum sin littera in fine loco samach. & dicitur גרש Géres idest confractum vel contusum. Leui. 2. Et confringes in modum farris. Et in eodem. Partem farris fracti & olei.

גרס Cōfrigere Cōcupiscere.
גרש Cōfrigere Fractum.

גרע Garaa. diminuere. auferre. prohibere. confringere. Exo. 5. Nec minuetur quicquam ex operevestro. Nu. 11. Quare fraudamur vt non valeamus oblationem offerre. Pro quo hebrei legunt. Quare minuimur. idest inferiores sumus: vt non valeamus oblationem offerre. Et in eodem. 3. De nostra hereditate minuetur. Et in eodem. Confundatur fortium distributio: & aliorum possessio ad alios transeat. Pro quo hebrei legunt. Addatur hereditas earum hereditati tribus quibus fuerint vxores: & de nostra hereditate minuetur. Deut. 4. Non addetis ad verbum: nec auferetis ex eo. Iob. 15. Et tulisti preces coram deo. i. dest abstulisti vel diminuisti. Et in eodem. Et inferior tenebit eius sapientia. Pro quo hebrei legunt. Et diminuta est apud te sapientia: siue ablata est a te sapientia. Et in eodem. 36. Non auferet a iusto oculos suos. Et in eodem. qui aufert stillas pluuie. Ezech. 16. Et auferam iustificationem tuam. Significat etiam cōfringere vel cōcidere. vt Ezech. 5. Ego quoq̄ confringam: & non parcet oculus meus. Esa. 15. Omnis barba radetur: idest concidetur. Hiere. 48. Omnis barba rasa erit. & inde מגרעות Migraoth. Pro quo Beatus hieronymus transtulit trabes: eo quod excidantur vt. 3. Reg. 6. Trabes autem posuit in domo per circuitum

גרע Garaa. Minuere.

Garaph. trahere. vt Iudi. 5. Torrens cisson traxit cadauera eorum. Item. אגרוף Egroph per additionem aleph in principio significat pugnum. vt Exo. 21. Et percusserit alter proximum suum lapide vel pugno. Esa. 58. Et percutitis pugno impie. Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מגרפות Megrephoth: et significat stercus siue glebas. Ioel. 1. Computruerunt iumēta sub stercore suo. Pro quo aliqui hebrei legunt sic. Computruerunt. disseminata sub glebis suis: scilicet ne pullularent. Nam vtroq̄ modo potest legi vt infra dicetur in dictione. פרר Parad.

גרף Trahere.
אגרוף Pugnus.
מגרפות Stercus. Glebe.

גרש Garas. eiicere. abiicere. expellere. cōmouere. vt Genē. 3. Eiecitq̄ adam. Et in eodem. 4. Ecce eicis me hodie a facie terre. Et in eodem. 21. Eiice ancillam hanc et filium eius. Exo. 2. Et eiecerunt eas. Et in eodem. 6. Et in manu robusta eiiciet eos de terra sua. Et in eodem. 11. Post hec dimittet vos et exire compellet. Et in eodem. 12. Cogentibus exire egyptiis. Pro quo hebrei legunt. Quia eiecti siue expulsi sunt de egypto. Et in eodem. 23. Qui fugabū eueum et cananeum. idest qui expellent vel eiicient eueum et cananeum. Et in eodem. Non eiiciam eos a facie tua anno vno. Et in eodem. Paulatim expellam eos de conspectu tuo. Et in eodem. 34. Ego ipse eiiciam ante faciem tuam amorreum & cananeum. Nu. 22. Si quomodo possim percutere & eiicere eum de terra mea. 1. Reg. 26. Qui eiecerunt me hodie vt non habitem in hereditate domini. Ps. 77. Et eiecit a facie eorum gentes. Ezech. 31. Iuxta impietatem eius eieci eum. Ioñ. 2. Et ego dixi abiectus sum a cōspectu oculorum tuorum. Ponitur etiam pro commouere vel fluctuare. vt Esa. 57. Impii autem quasi mare feruens. idest commotum vel fluctuans. Et in eodem. Et redundant fluctus eius in conculcationem & lutum. Pro quo hebrei legunt. Et commouent aque eius cenum & lutum: siue conculcationem et lutum. Et inde mulier repudiata que eiecta esta viro suo dicitur גרושה Gueruſa. vt Leuit. 21. Neq̄ eam que repudiata est a marito. Ezech. 44. Viduam et repudiatam non accipiant vxores. Et ide גרשות Gueruſoth Pro quo beatus Hieronymus transtulit cōfinia. Ezech. 45 Separate confinia vestra a populo meo. Hebrei tamen dicunt q̄ in hoc loco significat tributa que principes eiiciebāt seu imponebant super populum. & inde מגרשי Migreſe siue מגרשות Migreſoth. i. suburbana. Leuit. 25. Suburbana

Auferre.
Cōfrigere Concidere
Trabes.
Abiscere.
Fluctuare
cōmouere.
גרושה repudiata. גרשות confinia.
מגרשי Suburbana.

autem eorum non veneant. Nu. 35. Et suburbana sint pecoribus ac iumentis. Ios. 14. Et suburbana sint ad alenda pecora. Et in eodem. 21. & suburbana eius per circuitum. Et aliquando ponitur pro classibus. Ezech. 27. A sonitu clamoris gubernatorum tuorum conturbabuntur classes. Item.

Fructus. גְּרֵשׁ Guéres. i. maturitas seu fructificatio: sic dictū ab excidēdo seu expellendo fructum ex arboribus. Deut. 33. De pomis fructuū solis ac lune. Item גְּרֵשׁ Guéres cum ceboleth in littera sin significat confractum siue contussum. De quo vide supra in dictione גָּרַס Garas.

Palpare. Attrectare. נָשַׁשׁ Gasas. palpare. attrectare. vt Esa. 59. Paluauim? quasi ceci parietem: & quasi absq; oculis attrectauimus. Et solum inuenitur in predicto loco.

Pluere. Imber. נָשַׁם Gasam. pluere. vt Hiere. 14. Nunquid sunt in sculptilib? gentium qui pluant. Vbi ponitur מַגְשִׁימִים magsimim. Quod est participium plurale tertie coniugatiōis. ideſt facientes pluere. Inde גֶּשֶׁם Gésem. ideſt pluuia. imber Leuit. 26. Dabo vobis pluuias temporibus suis. Iob. 37. & Imbri fortitudinis sue. Ps. 67. Pluuiam voluntariam segregabis deus. Prou. 25. Ventus aquilo dissipat pluuiā. Eccls. 12. Et reuertantur nubes post pluuiam. Esa. 44. Plantauit pinum quam pluuia nutriuit. Et in eodem. 55. Quomodo descendit imber & nix de celo. & aliquando ponitur in nostra translatione pro hyeme: eo quod in eo abundant pluuie. Iob. 37. Qui precipit niui vt descēdat in terram & hiemis pluuiis. In lingua vero chaldaica significat corpus. vt Dañ. 3. Et nihil potestatis habuisset ignis in corpibus eorū

Hyeme. Corpus. גֶּת Gath. torcular. Iudi. 6. Cumq; gedeon filius eius excuteret atq; purgaret frumenta in torculari. Esa. 63. Et vestimenta tua sicut calcantium in torculari. & in plurali גִּתּוֹת Guithoth. Nec. 13. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in sabbato. Et aliquando scribitur cum iod in secunda syllaba. Et dicitur גִּתִּית Guithith. vt in titulo psalmi octaui. vbi dicitur in finem pro torcularibus psalmus dauid. hebrei tamen dicunt q̄ ille psalmus & similiter alii habent talem titulum eo quod dauid composuerit illos cum esset in geth ciuitate philistinorum: que interpretatur torcular. Alii vero dicunt q̄ גִּתִּית Guithith. est nomen cuiusdam musici instrumenti quod fuit inuentum in geth: in quo cantabatur ille psalmus.

torcularia גִּתִּית torcularia.

De incipientibus a littera. ד Daled.

Vbera. Mamme. דַּד דַּדִּי Dad. Mammilla. mamma. vber. Et solum inuenitur in numero plurali. f. דַּדִּים Dade. Prouer. 5. Vbera eius inebrient te omni tempore. Ezech. 23. Et fracte sunt mamme pubertatis earum. Et in eodem. Et ibi confregerunt vbera pubertatis eius. Canti. 1. Quia meliora sūt vbera tua vino. Potest etiam significare dilectiones siue amores: vt infra dicetur in dictione דוֹד Dod.

Hec. דָּא Da. in lingua chaldaica significat hec siue hoc. Dañ. 4 Nonne hec est babylon ciuitas magna. Et in eodē. 7. diuerse inter se. pro quo hebrei legūt. diuerse hec ab hac.

Languere. Infirmari. Dolere. דָּאַב Daab. dolere. languere. Infirmari. esurire. Ps. 87. O culi mei languerunt pre inopia. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Oculus meus infirmatus est ab afflictione. Hiere. 31. Et vltra non esurient. pro quo hebrei legunt. Et vltra non dolebunt. Et aliquando scribitur sine aleph. Leui. 26. Et consumat animas vestras. vbi ponitur מַדִּיבוֹת Madiboth. pro מַאֲדִיבוֹת Maadiboth: quod est verbum tertie coniugationis. Pro quo hebrei legunt. Dolere facientes. siue infirmare facientes animam. Et inde דְּאָבָה Deaba. ideſt dolor. infirmitas. Pro quo beatus hieronymus transtulit egestatem sitiue esurientem. Iob. 41. Et faciem eius precedet egestas. Hiere. 31. Et animam esurientem saturaui. Et aliquando scribitur cum nun in fine & dicitur דָּאֲבוֹן Daabon. Deut. 28. Et animam consumptam merore. Pro quo hebrei legunt. Et infirmitatem siue langorem vel merorem anime.

דְּאָבָה Egestas. Esuriens. דָּאֵן Meror.

Solicitum esse. דָּאַג Daag. solicitū esse. formidare. timere. 1. Reg. 9. Et solicitus sit pro nobis. Ps. 37. Et cogitabo pro peccato meo. Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et solicitus ero pro peccato meo. Esa. 57. Pro quo solicita timuisti. Hiere. 17. Et in tempore siccitatis non erit solicitum. Et in eodem. 38. Solicit? sum propter iudeos qui transfugerunt ad chaldeos. Et in eodem. 43. Et fames pro qua soliciti estis adherebit vobis. Et inde דְּאָגָה Deaga. ideſt solicitudo vel timor. Pro quo in translatione nostra ponitur cogitatio. Ios. 22. Et non magis ea cogitatione & tractatu diceremus. Item

Timere. דְּאָגָה solicitudo. Cogitatio. דָּג Dag. i. piscis. vt Nec. 13. Inferentes pisces & omnia venalia. De quo vide infra in dictione דָּגָה Daga.

Piscis. דָּאָה Daa. volare. deut. 28. In similitudine aquile volātis. Pro quo hebrei legunt. Sicut volat aquila. Et aliquādo scribitur cum aleph in fine loco he. Ps. 17. Et volauit super pennas ventorum. & inde דַּאָה Daa: quod est nomen auis immunde: sic dicta a magnitudine volatus, Quam nostra translatio yxon nominauit. Deut. 14. yxon & vulturē ac Miluum.

Volare. דַּאָה Yxon. דִּיב Dib. fimus. stercus. & componitur cum dictione ionim que significat columbas. & dicitur דִּבְיוֹנִים Dibionim. ideſt stercus columbarum. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi stercoris columbarum quinq; argenteis. & solum inuenitur in predicto loco.

Stercus. colūbarū דִּבְיוֹנִים

דָּבַב Dabab. denunciare. facere loquī. diffamare. Cant. 7. Labiisq; & dentibus illius ad ruminandum. Pro quo hebrei legunt: faciens loqui labia vetera siue antiqua. & in de דִּבָּה Dibba. ideſt fama vel infamia. aut detractio seu vituperatio. Genē. 37. Accusauerūt fratres apud patrem crimine pessimo. Pro quo hebrei legunt. Et adduxit ioseph famam eorum malam ad patrem suum. Nu. 13. Detraxeruntq; terre quam aspexerant. Pro quo hebrei legunt. Et exire fecerunt infamiam vel detractionem terre quam aspexerant. Prouer. 25. Et exprobare non cesses. Pro quo hebrei legunt. Et infamia tua non reuertetur: ideſt non cessabit. Ponitur etiam in nostra translatione pro vituperatione vel pro contumelia. Ps. 30. Quoniam audiui vituperationem multorum. Prouer. 10. Qui profert contumeliam insipiēs est. Hiere. 20. Audiui enim contumeliam multorum & terrorem in circuitu.

Facies loqui. דָּבָב Ruminare. דִּבָּה Fama. Infamia. Elingatio Cōtumelia.

דָּבָא Daba. senectus. Deut. 33. Sicut dies iuuentutis tue: ita & senectus tua. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat fortitudinem.

Senectus. דָּבַח Dabach. in lingua chaldaica significat immolare vel sacrificare. 1. Esdre. 6. In loco vbi immolant hostias. & inde דִּבְחָא Debach siue דִּבְחָא Dibcha. ideſt hostia vel sacrificium: vt in predicto loco. & inde מַדְבְּחָא Madbecha ideſt altare. vt. 1. Esd. 7. & offerte ea super altare templi dei vestri.

Immolare. דָּבַח Hostia. מַדְבְּחָא Altare. דְּבֵלָה Debela. carica. siue palatha. ideſt massa deficis. 1. Regum. 30. Dederuntq; ei panem vt comederet & biberet aquam sed & fragmen masse caricarum. Esa. 38. Et iussit esaias vt tollerent massam deficis. Et in plurali dicitur דְּבֵלִים Debelim. 1. Regum. 25. Et ducentas massas caricarum. Et. 1. Paralipo. 12. Afferebant panes in

Masa deficis. דְּבֵלִים Masse caricarum.

asinis & camelis & mulis & bobus ad vescendum & farinā & palathas.

Palatha. דֶּבֶק Dabac. adherere. conglutinare. agglutinare. compingere. attingere. apprehēdere. comprehendere. sequi

Adherere. Sociare. Gen. 2. Et adherebit vxori sue. Et in eodem. 34. Sichem filii mei adhesit anima filie vestre. Deut. 4. Vos autem qui adheretis domino deo vestro. Et in eodem. 10. Ipsi adherebis. Et in eodem. 13. Et non adherebit de illo anathemate quicquam in manu tua. Et in eodem. 30. Et illi adhereas. Ios. 22. Adhereatisq; ei & seruiatis. 2. Reg. 20. viri autem iuda adheserunt regi suo. 4. Reg. 3. Veruntamē in peccatis Hieroboā filii nabath qui peccare fecit israel adhesit. Iob. 29. Et lingua eorum gutturi suo adherebat. & in eodem. 41. Vna alteri adherebit. Et in eodem. Membra carnium eius coherentia sibi. Ps. 21. Et lingua mea adhesit faucibus meis. Ps. 118. Adhesit pauimēto anima mea. Et in eodem. Adhesi testimoniis tuis domine. Prouer. 18. Magis amicus erit quam frater. Pro quo hebrei legunt. Magis adheret quam frater. Hiere. 13. Sicut adheret lumbare ad lumbos viri. Et in eodem. 42. & fames qua soliciti estis adherebit vobis. Ezech. 3. Et linguam tuam adherere faciam palato tuo. Et in eodem. 29. Et pisces tui squamis tuis adherebunt. Item ponitur pro conglutinare vel agglutinare Genē. 34. & conglutinata est anima eius cum ea. Ps. 43. cōglutinatus est in terra venter noster. Hiere. 13. Sic agglutinaui mihi omnem domum israel. Ezech. 29. & agglutinabo pisces fluminum tuorum squamis tuis. Ponitur etiam pro compingere. Iob. 34. & glebe compingebantur. Significat etiam attingere vel contingere aut apprehendere vel comprehendere. Genē. 19. Ne forte apprehēdat me malum. Et in eodem. 31. & comprehendit eum in monte galaad. 2. Parali. 3. Alam cherub alterius contingebat. Significat etiam sequi vel persequi. Iudi. 20. & cum vltra tenderent persecuti sunt eos. 1. Reg. 31. Irrueruntq; philistiim in saul & in filios eius. ideſt persecuti sunt eos. 1. Paralipo. 10. Cumq; appropinquassent philistei persequentes saul & filios eius. Inde לְבַק dēbec. ideſt glutinum siue coniunctio aut iunctura. Esa. 41. Dicens glutino bonum est. & in plurali דְּבֵקִים debacim. 3. Reg. 22. & percussit regem israel inter pulmonem & stomachum. Pro quo hebrei legunt. & percussit regem israel inter iuncturas & loricam. Et per iunctu ras intelligitur torax qui fit ex laminis ferreis sibi inuicem iunctis.

Coherere. Coniungere Persequi. לְבַק Glutinum דְּבֵקִים Iuncture.

דִּבֵּר Diber. loqui. dicere. sermocinari. interficere. subiicere Gen. 17. Cumq; finitus esset sermo loquētis cum eo. Et in eodem. 18. Quia semel cepi loqui ad dominum meū. Et in eodem. Ne quesо indigneris domine mi si loquar. & in eodem. 24. Qui locutus est mihi & iurauit mihi dicēs. Et in eodem. 31. Caue ne quicquam aspere loquaris cōtra iacob. Et in eodem. 37. Nec poterant ei quicquam pacifice loqui. Et in eodem. 42. Locutus est nobis dominus terre. Exo. 4. Et ipse loquetur pro te. Et in eodem. 15. Locutusq; est dominus ad moysen. Et in eodem. 19. Moyses loquebatur. Et in eodem. 20. Loquere tu nobis & audiemus. Nu. 7. Audiebat vocem loquentis ad se. Et in eodem. 12. Locuta est maria & Aaron contra Moysen. Et in eodem. Vel per somnium loquar ad illum. Et in eodem. Ore enim ad os aloquor ei. Et in eodem. 21. Locutusq; contra dominum & Moysen ait. Et in eodem. 27. Iustam rem postulant filie salphaad. Pro quo hebrei legunt. Iuste siue recte loquuntur filie salphaad. Deut. 31. Et loquar audientibus eis. 1. Reg. 1. Porro anna loquebatur in corde suo. Et in eodem. 19. Locutus est ergo ionathas de dauid bona. 2. Reg. 23. Spiritus domini locutus est per me. & 4. Reg. 2. Cumq; pergerent & incendentes sermocinarentur. Nec. 13. Ex media parte loquebantur azotice. & nesciebant loqui iudaice. Iob. 7. loquar in tribulatione spiritus mei. Et in eodem. 33. Loquatur lingua mea in faucibus meis. Ps. 2. Tunc loquetur ad eos in ira sua. Ps. 14. Qui loquitur veritatem in corde suo. Ps. 27. Qui loquuntur pacem cum proximo suo. Ps. 30. Que loquuntur aduersus iustum iniquitatem. Ps. 49. Sedens aduersus fratrem tuum loquebaris. Ps. 86. Gloriosa dicta sunt de te. Ps. 88. Tunc locutus es in visione sanctis tuis. Prouer. 23. Et cor tuum loquetur peruersa. Et in eodem 25. Qui loquitur verbum in tempore suo. Eccls. 1. Locutus sum in corde meo. Et in eodem. 7. Sed & cunctis seruonibus que dicuntur ne accommodes cor tuum. Canti. 8 In die quando alloquenda est. Esa. 8. Loquimini verbum & non fiet. Hiere. 9. Docuerunt linguas suas loqui mendacia. Ezech. 2. Et loqueris verba mea ad eos. Dañ. 10. Cumq; loqueretur mecum conualui. Ose. 2. Et loquar ad cor eius. Et in eodem. 10. Loquimini verba visionis inutilis. Et in eodem. 12. & locutus sum super prophetas. Zach. 2. Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur. Malach. 3. Quid locuti sumus contra te. Vbi ponitur verbum passiuū prime coniugationis: quod scribitur cum littera nun in principio. Et in eodem. Tunc locuti sunt timentes dominum vnusquisq; cum proximo suo. & inde דָּבָר Dabar. siue דְּבַר Debar. i. verbum. sermo. eloquium. Res vel aliquid. causa. negocium. tractatus. ordo. responsum. Iudi. 3. Verbum secretum habeo ad te. o rex. 1. Reg. 17. Nūquid non verbum est. 2. Reg. 1. Quod est verbum quod factum est. 3. Reg. 17. Et verbum dei in ore tuo verum est. Iob. 4. Porro ad me dictum est verbum absconditum. Ps. 52. Quia rectum est verbum domini. Ps. 44. Eructauit cor meum verbum bonum. Ps. 106. Misit verbum suum & sanauit eos. Ps. 118. Verbum tuum permanet in celo. Prouer. 14. innocens credit omni verbo. Esa. 2. Verbum quod vidit esaias filius Amos. Hiere. 29. Et suscitabo super vos verbum meum bonum. Ezech. 1. Factum est verbum domini ad ezechielem. Item ponitur pro sermone. Genē. 24. A deo egressus est sermo. Exo. 33. Audiens populus sermonē hūc pessimum. Deut. 30. Sed iuxta te est sermo valde in ore tuo & in corde tuo. 1. Reg. 3. Et sermo domini erat pretiosus. 3. Reg. 10. Non fuit sermo qui regem posset latere. 2. Paralipo. 9. Firmetur sermo tuus quem locutus es. Iob. 26. Et cum vix paruam stillam sermōis eius audierimus. Ps. 147 Velociter currit sermo eius. Prouer. 12. Et sermone bono letificabitur. Et in eodem. 25. Gloria dei est zelare verbū: & gloria regum inuestigare sermonem. Hiere. 18. Nec sermo a propheta. Et in eodem. 44. Cuius sermo complebitur. Item ponitur pro re: vel pro aliquo. Genē. 37. Pater vero rem tacitus considerabat. Exo. 9. vt nil omnino pereat ex his que pertinent ad filios israel. Pro quo hebrei legunt Et non morietur siue nō peribit ex oibus que pertinet ad filios israel quicquam siue aliquid aut res. Nu. 23. Et quod cumq; imperauerit loquar tibi. Pro quo hebrei legunt. & quodcunq; siue rem quam ostenderit mihi loquar tibi. Deute. 23. & nihil in eis appareat fetditatis. Pro quo hebrei legunt. & non appareat in te turpis res aut fetditatis aliquid. Iudi. 18. Nullo eis penitus resistente. Pro quo hebrei legūt Et non resistente re siue aliquo in terra. Et in eodem. In quo nullius rei est penuria. 2. Reg. 11. Non te frangat ista res. Et in eodem. 17. Et sic res latuit. 4. Regum. 5. & si rem grādē dixisset tibi ꝓpheta facere debueras. Ps. 63. Intenderūt arcum suum rem amaram. Ecclesiastes. 8. Nec q̄

Sermocinare. Dicere. Verbum. Sermo. Res. Quicquid. Quodcunq; Aliquod. Res. Opus.

permaneas in opere malo. Pro quo hebrei legũt. Neq; permaneas in re mala siue in aliquo malo. & in codẽ. Qui custodit preceptum: non experietur quicquã mali. i. aliquid mali. Esa. 39. Nõ fuit res quam nõ ostenderim eis in thesauris meis. Et in plurali דְּבָרִים Debarim. i. verba. Sermões res. Gen. 11. Erat aũt terra labii vnius & sermonum eorũdẽ Deut. 4. Ne obliuiscaris verborum que viderunt oculi tui. Et in eodem vocem verborum eius audistis. 3. Reg. 8. Et sint sermones mei isti &c. Ps. 18. Non sunt loquele neq; sermones. Ps. 118. Cõfirma me in verbis tuis. Ezech. 1. Cunctę res difficiles. Et qñ post se regit genitiuũ dicitur דִּבְרֵי Dibre. Ps. 35. Verba oris eius iniquitas & dolꝰ. Põitur etiã דָּבָר Dabar pro causa. Ios. 5. Hec aũt causa est secunde circũcisionis. 3. Reg. 11. Et hec est causa rebellionis aduersus eũ. Item ponitur pro negocio vel tractatu. Exo. 18. Vltra vires tuas est negocium. Ios. 22. Et non magis ea cogitatiõe atq; tractatu. Item ponitur pro ordine. Esa. 5. Et pascẽtur agni iuxta ordinem suum. Ps. 109. Secundũ ordinem melchisedech. Vbi põitur דִּבְרָתִי Dibrathi cũ Tau & Iod in fine: ratione genitiui sequentis. Significat etiam eloquiũ siue responsum vel sponsionem. Exo. 8. Pro sponsione ranarum quam condixerat pharaoni. Hiere. 5. Et responsum nõ est in eis. Osee. 1. Principium loquendi dño in osee. Pro quo hebrei legunt. Principiũ eloquii siue sermonis dñi in osee. Et aliquando additur littera mem in principio & dicitur מִדְבַּר Midbar. i. eloquium. Canti. 4. Et eloquium tuũ dulce. Et aliquãdo huic dictiõi דָּבָר Debar siue דִּבְרַת Dibrath preponitur dictio עַל Al. & dicitur עַל דָּבָר Al debar siue עַל דִּבְרַת Al dibrath. Et tunc ambe dictiones significãt propter: quia: vel gratia alicuius rei: aut super aliquod: vt ꝑ aliquo. vt Gen. 43. Propter pecuniam quam retulimus prius in saccis nostris. Deut. 24. Quia noluerunt vobis occurrere in pane & aqua. Eccl's. 3. Dixi in corde meo de filiis hominum. i. propter filiõs hominum. Et in eodem. 8. Et precepta iuramenti dei. Pro quo hebrei legunt. Et propter iuramentum dei: siue & super verbum iuramenti dei. Dañ. 2. Sed vt interpretatio regi manifesta fieret. Inde דְּבִיר Debir. i. Oraculum: siue domus interior que dicebatur Sancta sanctorum: eo quod ex eo dabantur responsa & verba diuina. 3. Reg. 6. Per circuitum templi & oraculi. & in codẽ. Oraculum aũt in medio domus in interiori parte fecerat. Et in eodem. 8. Et intulerunt sacerdotes arcam federis domini in locum suum in oraculum templi. Beatus hieronymus super epistolam ad Ephesios sic ait. Interiora corporis nostri in nouum vocabulum transeant: dicanturq; debir: quod nos oraculum siue responsum possumus appellare. & vt contẽtiosius verbum exprimamus ex verbo locutorium dicere possumus. Item דָּבַר Daber. i. interfecit siue subiecit. 2. Paralip. 22. Surrexit & interfecit oẽm stirpem regiam domꝰ Ioram. Ps. 46. Subiecit populos nobis. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veri. transtulit in hoc loco. Congregauit populos subtus nos. & inde דֶּבֶר Déber siue לֶדֶבֶר Dáber. i. mors pestis siue pestilẽtia. vt Exo. 5. Ne forte occurrat nobis pestis aut gladius. Et in eodem. 9. Pestis valde grauis. & in eodem. Et percutiam te & populũ tuum peste. Ps. 90. A negocio perambulãte in tenebris. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatem trãstulit. A peste in tenebris ambulãte. Osee. 13. Ero mors tua o mors. Et inde מִדְבָּר Mydbar. i. desertum. Solitudo: eo quod est locus contrarius vite humane. Gen. 21. Habitauit in deserto Pharã. Exo. 4. Vt seruiat mihi in deserto. Et in eodẽ. 14. Cõclusit eos desertũ. & in eodẽ. 19. In die hac venerunt in solitudinem Sin. Deut. 1. In solitudine campestri. Ps. 54. Et mansi in solitudine. Ps. 101. Similis factus sum pelicano solitudis. Inde דְּבוֹרָה Debora. i. apis. Esa. 7. Et api que est in terra assur. Et in plurali דְּבוֹרִים Deborim idest apes. Deut. 1. Sicut solent apes persequi. Iudi. 14. Et ecce examen apũ in ore leonis erat. Ps. 117. Circundederũt me sicut apes. Item דֶּבֶר Dabar. i. caula. f. ouium. Mich. 2. Quasi pecus in medio caularum. Vbi ponitur הַדְּבָרוֹ Hadabro cum he in principio & cum vau in fine. Et dicũt hebrei ꝙ significat cõsuetudinem siue ductum, eo quod in lingua chaldaica. דֶּבֶר Dabar significat ducere vel minare. Inde דִּבְרוֹת Dobroth id est ducte: in gñe femininto. Pro quo btũs Hieronymus transtulit rates. 3. Reg. 5. Et ego componam eas in ratibus.

דְּבַשׁ Debas. Mel. Gen. 43. Modicũ resine & mellis. Exo. 13. Vt daret tibi terrã fluentẽ lacte & melle. Iudi. 14. Quid dulcius melle. 1. Reg. 14. Omnis quippe terre vulgꝰ venit in saltum in quo erat mel. 2. Paralip. 39. Mellisquoq; & omnium que gignit humus decimas obtulerũt. Et dicũt hebrei ꝙ etiam accipitur ꝑ melle dactylorum: qui in terra illa sunt valde melliflui. Item דַּבֶּשֶׁת Dabeseth. Gibbus. f. camellorum. Esa. 30. Et super gibbum camellorum thesauros suos.

דָּג Dag. Piscis. De quo vide in dictione sequenti.

דָּגָה Daga. crescere. multiplicari. piscari. Gen. 48. Et crescant in multitudinem super terrã. Hiere. 16. Ecce ego mittã piscatores multos dicit dñs & piscabuntur eos. Inde דָּגָה Daga. i. piscis. Exo. 7. Pisces quoq; q̃ sunt in fluuio morientur. & in eodem. Et pisces qui erant in fluuiue mortui sunt. Nu. 11. Recordamur pisciũ quos comedebamus inegypto. Et quando post se regit genitiuum mutat he vltimum in Tau. Gen. 1. Et presit piscibus maris. & in eodem. Et dominamini piscibꝰ maris. Ezech. 29. Et agglutinabo pisces fluminum tuorum. Et in predictis locis in hebreo ponitur singulare pro plurali. dicitur etiam דָּג Dag. sine he in fine. vt Ione. 2. Et preparauit dñs piscem grandẽ. Scribitur etiã דָּאג Dag. cum aleph in medio dictionis. Nec. 13. Afferentes pisces & omnia venalia. Et in plurali דָּגִים Dagim. i. pisces. Eccl's. 9. Sed sicut pisces capiuntur hamo. Et qñ post se regit genitiuũ amittit mem & dicitur דְּגֵי Degc. Gen, 9. Oẽs pisces maris manui vestre traditi sunt. Ps. 8. Volucres celi & pisces maris. & inde דָּיָג Dayag siue דָּיָן Dauag per appositionẽ Iod vel Vau in medio dictionis. i. piscator. Esa. 19. Et merebunt piscatores. Ezech. 47. Et stabunt super illa piscatores.

דֶּגֶל Dégel. Vexillum. aut signum exercitus: siue quodlibet insigne. Nu. 2. Singuli per turmas signa atq; vexilla & domos cognationum suarum castrametabuntur. Et in eo. In castris filiorum ruben ad meridianam plagam erit princeps elisur filius sedeur. pro quo hebrei legunt. Vexillum vel signum: castrorum ruben ad meridianam plagam per turmas suas & princeps filiorum ruben elisur filius sedeur. Et inde דְּגוּל Dagul idest insigne vel signatum. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit electum. Canti. 5. Dilectus meus candidus & rubicundus: electus ex millibus. Et inde verbum. נִדְגַּל Nidgol. Pro quo in nostra translatione habetur magnificabimur. Ps. 19. Et in nomine dei nostri magnificabimur. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit: & in nomine dei nostri ducemus choros. Potest etiam legi sic. Et in nomĩe dei nostri ducemus vexilla vel signa: aut signati vel insignes erimus. Et inde נִדְגָּלוֹת Nidgaloth. pro quo beatus hieronymus trãstulit castrorũ acies ordinate. f. p signa atq; vexilla. Canti. 6. Terribilis vt castrorum acies ordinata.

דְּבוֹרָה Apis. דְּבוֹרִים Apes. דֶּבֶר Caula. הַדְּבָרוֹ Hadabro דָּבַר Ducere. דִּבְרוֹת Rates. דָּבַשׁ Mel. דַּבֶּשֶׁת Gibbus. דָּג Piscis. דָּגָה Crescere. Piscari. דָּגָה Pisces. דָּאג Piscis. דָּגִים Pisces. דְּגֵי Pisces. דָּיָג Piscator. דָּיָן דֶּגֶל Signum. דְּגוּל Vexillum. דָּגוּל Electus. נִדְגַּל Magnificari. נִדְגָּלוֹת Acies ordinate.

דָּגָן Dagan. Frumentum. Gen. 27. frumento & vino stabilíui eum. Deut. 11. Vt colligatis frumẽtum & vinum & oleũ. 2. Paralip. 32. Apothecas quoq; frumẽti vini & olei.

דָּגַר Dagar. fouere. incumbare sicut aues solent superoua incubare. Esa. 34. Et circumfodit & fouit in vmbra eius. Hiere. 17. Perdix fouit que non peperit.

דָּדָה Dada. tacere. recogitare. Ps. 41. Quoniam transfibo in locum tabernaculi admirabilis vsq; ad domũ dei. Pro quo btũs hieronymus in psalterio iuxta he ve. transtulit. Quia veniam ad vmbraculum tacebo vsq; ad domum dei. Esa. 38. Recogitabo tibi omnes annos meos. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat ambulare paulatim siue moueri. Sicut infra dictio נָדַד Nadad. que significat mouere aut migrare. vt Esa. 10. Migrauit mademena. Et in eodem. Et nõ fuit qui moueret pennam. Et sic exponũt illud psalmi. 41. scilicet mouebor siue ambulabo cum eis vsq; ad domum dei. Et illud Esa. 38. Exponunt sic scilicet cõmouebo oẽs annos meos. idest reuoluam eos in cogitatiõe mea in amaritudine anime mee.

דָּהָב Dahaꝑ. In lingua chaldaica significat aurum vt Dañ. 2. Caput ex auro optimo. Et in eodem. Es argentũ & aurum. Et inde מַדְהֵבָה Madheba per additionem mem in principio. idest aurum tributarium. Pro quo beatus hieronymus transtulit tributum. Esa. 14. Quomodo cessauit exactor: quieuit tributum.

דָּהַם Daham. stupefacere. conturbare. Et inde participiũ passiuum נִדְהָם Nidham. Hiere. 14. Quare futurus es sicut vir vagus. pro quo he. le. sicut vir stupefactus siue conturbatus. Et solum inuenitur in predicto loco.

דָּהַר Dahar. fremere. Naum. 3. Vox impetus rote & equifrementis. Et inde הַדְהָרוֹת Daharoth. idest fremitus. vel impetus. Iudi. 5. Fugientibus impetu & per preceps ruentibus fortissimis hostium. Pro quo hebrei legunt. Ab impetu siue a fremitu fortium eius. Item הִדְהֵר Thidhar. p additionẽ tau in principio: significat quoddam genus arboris. Pro quo beatus hieronymus transtulit vlmum. Esa. 41. Ponam in deserto abietem & vlmum & buxum simul. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ significat quandam speciẽ cedri.

דֹּב Dob. vrsus. 1. Reg. 17. Et veniebat leo vel vrsus & tollebat arietem. Prouer. 28. Leo rugiens & vrsus esuriens. Et aliquãdo scribitur sine vau in medio. vt. 1. Reg. 17. Leonem & vrsum interfeci ego seruus tuus. Esa. 11. Vitulus & vrsus pascentur. Threñ. 3. Vrsus insidians factus est mihi. Et in plurali דֻּבִּים Dubim. i. vrsi. 4. Reg. 2. Et egressi sunt duo vrsi de saltu.

דָּוָג דּוּגָה Dauag. piscator. De quo vide supra in dictione דָּג Daga. Et inde דּוּגָה Duga. i. instrumẽtum piscatoriũ secundum hebreos quo pisces coquũtur. Amos. 4. Et reliquas vestras in ollis piscatoriis. Et aquila in lebetibus pisciculorum transtulit. vt ait beatus hieronymꝰ in suis explanatio bus super predicto loco.

דּוֹד Dod. Dilectus. patruus. aut patruelis. vber. mãma. seu mamilla. caldariũ. cophinus. calathus. Canti. 1. Faciscu lus myrrhe dilectus meus mihi. Et in codẽ. 2. Dilectus meo mihi & ego illi. & in eodẽ. 5. Qualis est dilectus tuus ex dilecto. Et in eodẽ. 8. Innixa super dilectum suũ. Itẽ ponitur pro patruo. Hiere. 32. Et venit ad me ananehel filius sellũ patrui mei. Et aliquãdo scribitur sine vau in medio. Leui. 10. Vocatis aũt moyses misahele & elisaphan filiis oziel patrui aaron. Et in eodẽ. 25. Qui noluerit ex fratribus suis redimet eum aut patruus. Ponitur etiã pro patruelí. Esa. 4. Canticum patruelis mei vince sic. Hiere. 32. Ecce ananehel filius sellũ patruelis tuus veniet ad te. Et in eodem.

דָּגָן Frumentũ דָּגַר Fouere דָּדָה Tacere. Cogitare דָּהָב Aurum דַּהֲבָה Tributũ. דָּהַם Cõturbari נִדְהָם דָּהַר Fremere הַדְהָרוֹת Impetus. Fremitus. הִדְהֵר Vlmus. דֹּב Vrsus. דֻּבִּים Vrsi. דָּוָג דּוּגָה Piscatorius דּוֹד Dilectus. Patruus. Patruelis

In oculis ananchel patruelis mei. Ponitur etiã pro vbere. vel mãma. Prouer. 7. Veni inebriemur vberibus. Scribitur etiam pro vberibus vel pro mãmis sine vau in medio dictionis. vt Cãti. 1. Quia meliora sunt vbera tua vino. & in codem. Memores vberũ tuorum super vinũ. et in codẽ. 4. Quã pulchre sunt mãme tue soror mea sponsa. et in codẽ. Pulchriora sunt vbera tua vino. Et in codẽ. 7. Ibi dabo tibi vbera mea. hebrei tamẽ in predictis locis ꝑ vberibꝰ vel mamis legunt dilectiones siue amores: quia eisdẽ litteris vtrũq; scribitur. vt Ezech. 16. Et tẽpus tuũ tempus amantium. vbi pro eo quod in littera nostra est amantiũ: in hebreo est דּוֹדִים Dodim sine vau: sicut in locis supradictis. vide etiã de hoc supra in dictione דַּד Dad. Item דּוּד Dud. i. caldarium. 1. Reg. 2. Et mittebat eam in lebetem vel in caldariũ. Ponitur etiã pro cophino. Ps. 80. Manus eius in cophino seruierunt. Item ponitur pro calatho. Hiere. 24. Calathus vnus ficus bonas habebat nimis. & in codẽ. Et calathus vnus ficus habebat malas nimis. Et in plurali דּוּדִים Dudim. 4. Reg. 10. Et posuerũt capita eorũ in cophinis. Et aliquando scribitur cum littera aleph in fine: de quo vide in dictione sequenti.

דּוּדָאִים Dudaim. mandragore. Gen. 30. Reperit mãdragoras quas matri lie dedit. et. Cant. 7. Mandragore dederunt odorem suũ. et solum inuenitur in numero plurali. et qñ post se regit genitiuũ amittit mẽ: & dicitur דּוּדָאֵי Dudae. vt Gen. 30. Da mihi partem de mandragoris filii tui. Ponitur etiã pro cophinis vel calathis. vt Hiere. 24. Et ecce duo calathi pleni ficis.

דְּוֶה Dáua. merens. dolẽs. mẽstruata. Threñ. 1. Tota die me rore confectam. Et in codẽ. 5. Propterea mestum factũ est in dolore cor nostrũ. Et aliquãdo scribitur cum Iod in fine loco he. Et dicitur דָּוִי Dauai. i. dolor. Infirmitas. meror. aut merens Ps. 40. Dñs opem ferat illi super lectũ doloris eius. Thren. i. Et cor meum merens. Ponitur etiã דָּוִי Deue pro angustia. Iob. 6. Nunc pre angustia cibi mei sunt Et aliquãdo scribitur cũ mem in principio. Et dicitur מַדְוֶה Madue. Deut. 7. Auferet dñs a te omnẽ languorem & infirmitates egypti pessimas. Ponitur etiã מַדְוֶה Madue pro vestimẽtis. vt. 2. Reg. 10. Et precidit vestes eorum medias. de quo vide infra in dictione מַד mad. Item דָּוָה Daua. i. menstruũ siue menstruata. Leui. 12. Iuxta dies separationis mẽstrui. Et in codẽ. 15. Et que menstruis tẽporibus separatur. Esa. 30. Et disperges ea sicut immũditiam menstruate.

דָּוַח Dóach. ꝑpellere. expellere. euertere. eiicere. lauare. Ps. 34. Et angelus dñi coarctãs eos. Pro q̃ beatꝰ hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ transtulit. Et angelus dñi ꝑpellat. Ps. 35. Expulsi sũt nec potuerũt stare. Hiere. 27. Vt eiiciã vos & pereatis.. Et aliquãdo scribitur sine vau in medio. de quo vide infra in dictione דַּחָה Dacha. Itẽ significat lauare. f. quãdo est verbũ tertie coniugationis: et tunc mutatur littera vau in iod. vt Esa. 4. Et sanguinẽ ieru salem lauerit de medio eius. 2, Paral. 4. Vt lauarent in eis omnia que in holocaustis oblaturi erant. Pro quo hebrei legunt Ad lauandũ in eis: omnia que in holocaustũ oblaturi erant lauabant in eis. Ezech. 40. Ibi lauabãt holocaustũ.

דּוֹךְ Doch. terere. Et inde מְדוֹכָה Medocha. i. Mortariũ: eo quod in eo teritur. vt Nu. 11. Frangebat mola siue tere bat in mortario. Et inde דַּךְ Dach. i. pauper. egenus. humilis. contritus. Ps. 9. Et factus est dominus refugiũ pauperi Ps. 73. Ne auertatur humilis factus confusus. Vide etiam de hoc ifra in dictione דַּךְ Dach. & in dictione דָּכָה Dacha.

דּוֹם Dom. Tacere. silere. quiescere. expectare. vt Ps. 61. Verumtamẽ deo subiecta esto anima mea. Pro quo beatꝰ

דּוּד Caldariũ. דּוּדִים Cophinus Calathus. דּוּדָאִים Mãdragoꝛ. דּוּדָאֵי Cophini. דְּוֶה Merore cõfecta. Mestũ esse in dolore. דָּוַי Dolor Merens. Angustia מַדְוֶה Infirmitates דָּוָה Vestes. דָּוָה Menstruũ Mẽstruata דָּוַח Impellere Expellere. Eiicere. Lauare דּוֹךְ מְדוֹכָה Mortariũ. דַּךְ Pauper Humilis דּוֹם

Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Veritamẽ deo tacet anima mea. Amos. 5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Et aliquando scribitur sine vau. vt Leuit. 10. Quia audiẽs tacuit aarõ. Hiere. 47. Et refrigerare & sile. Threñ. 2. Nec taceat pupilla oculi tui. & in eodem. 3. Sedebit solitarius & tacebit. significat ẽt quiescere. siue expectare. Ios. 10. Sol cõtra gabaon ne moueaꝛis. pro quo hebrei legunt. Sol contra gabaon quiesce vel expecta. i. sta ne moueaꝛis. Et in eodem. Et stetit sol & luna. i. quieuit. 1. Reg. 14. Manete donec veniamus ad vos. i. quiescite vel expectate. Vide ẽt infra in dictione דָּמַם Damam. & in dictiõe דָּמָה Dama. Item de דּוֹמָה Duma. i. silentium. Pro quo in nostra translatione ponitur infernus. Ps. 93. Paulominus habitasset in inferno anima mea. Et inde דּוּמִיָּה Dumia. i. silẽtium. Ps. 61. Nõne deo subiecta erit anima mea. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Attamen ad deum silebit anima mea. Ps. 64. Te decet hymnus deꝰ in syon. Pro quo beatus Hieronymus trãstulit. Tibi silentium laus deus in syon.

דּוּן Dun. iudicare. iudicium esse. iudicio contẽdere. certare. litigare. Geñ. 6. Non permanebit spũs meus in homine in eternum. Pro quo hebrei legunt. Non certabit siue non litigabit spiritus meus in homine in eternum. Alii vero legunt sic. Non iudicabit spũs meus in hoie in eternum. Vñ beatus Hieronymus in libro de hebraicis questionibus sup̃ predicto loco sic ait. In hebreo scriptum est: Non iudicabit spiritus meus homines istos in sempiternum: qm̃ caro sũt. hoc est: quia fragilis est in homine conditio nõ eos ad eternos seruabo cruciatus: sed hic illis restituam quod merentur. Ergo non feueritatem vt in nostris codicibus legitur: sed clementiam dꝰ onat: dum peccator hic pro suo scelere visitatur. hec Hieronymus. Alii vero dicunt q̃ potest deriuari a dictione נָדָן Méden que significat vaginã: quasi esset spiritus in homine sicut gladius in vagina. & legũt sic. Nõ vaginabitur spiritus meꝰ in homine. i. non manebit vel pmanebit. Concordat cum hoc burgensis in additionibus super hoc loco. Iob. 19. Et scitote esse iudicium. & aliquãdo scribitur sine vau in medio. Geñ. 15. Veruntamen gentem cui seruituri sunt ego iudicabo. Et in eodem. 30. Iudicauit mihi dominus. Hiere. 5. Causam vidue non iudicauerunt Et in eodem. 22. Iudicauit causam pauperis & egeni in bonum suum. Et aliquando scribitur cum Ioꝺ in medio loco vau. Geñ. 49. Dan iudicabit populum suum, Deut. 32. Iudicabit dominus populum suum. Iob. 35. Iudicare coram illõ. Ps. 71. Iudicabit populum tuum in iustitia. Ps. 109. Iudicabit in nationibus. Eccl's. 6. Et non possit contra iustiorem se iudicio contendere. Esa. 3. Stat ad iudicandos populos. & aliquando scribitur cum nun in principio & dicitur נָדָן Madon: & significat certare vel litigare. vt. 2. Reg. 19. Omnisq̃ populus certabat in cunctis tribubus israel. Inde דִּין Din. i. iudicium siue causa. f. que agitur in iudicio. Iudi. 5. Et sedetis supra in iudicio. Iob. 36. Causa tua quasi impii iudicata est: causam iudiciumq̃ recipies. Hiere. 5. Causam vidue non iudicauerunt. & in eodẽ. 22. Iudicauit causam pauperis & inde דַּיָּן Daiam. i. iudex. Ps. 67. Patris orphanorum & iudicis viduarum. & inde מָדוֹן Madon. i. contentio. Lis. Rixa. Iurgium. Discordia. vt Prouer. 15. Vir iracundus prouocat rixam. Et in eodem. 16. Homo peruersus suscitat litem. Et in eodem. 17. Qui dimittit aquam caput est iurgiorum. Quod in hebreo legitur in numero singulari scilicet caput est iurgii. Et in eodem. 22. Eisce deriso rem & exibit cum eo iurgium. 2. Reg. 21. Quartum bellũ fuit in geth: in quo vir fuit excelsus. & ponitur ibi מָדוֹן Madon pro excelso. Pro quo aliqui hebrei legũt. litigiosus vel rixosus. i. bellicosus. Potest etiam deriuari a dictione מִדָּה Midda que significat mẽsuram. vt sit sensus. In quo vir fuit mensure siue mensuratus. i. excelsus. Et in plurali scribitur sine vau & dicitur מְדָנִים Medanim. vt prouer. 6. Qui seminat inter fratres discordias. & in eodem. 10. Odium suscitat rixas. & aliquando scribitur cum Iod loco vau & dicitur מִדְיָנִים Midianim. vt prouer. 18. Contradictiones cõprimit sors. Et in eodem. 21. Melius est sedere in angulo domatis q̃ cum muliere litigiosa. pro quo hebrei legũt quã cum muliere litigiorum vel litium. Et in eodem. Quam cũ muliere rixosa. Pro quo hebrei legunt. Quam cum muliere rixarum vel litium. Et in eodem. 27. Tecta perstillãtia in die frigoris & litigiosa mulier comparantur. Ponitur ẽt pro iudiciis. vt prouer. 18. Et iudicia quasi vectes vrbium. Sed etiam in hoc loco hebrei legũt. Et iurgia siue lites. Itẽ מְדִינָה Medina. i. prouincia. de quo vide infra in dictione מָדַן Medín.

דּוּץ Dus. Precedere. vt Iob. 41. Et faciẽ eius precessit egestas. & solum inuenitur in predicto loco. & dicunt hebrei q̃ significat letari siue gaudere: quia in lingua chaldaica significat gaudium vel letitiam. & legunt sic. Et corã eo letabitur meror: siue ante ipsum gaudebit dolor. Tamẽ si littera daleth mutetur in littera res: que est quasi eiusdem figure: tunc significat precurrere siue precedere. Sicut est in littera nostra.

דּוֹק Doc. Nihil. vt Esa. 40. Qui extẽdit velut nihili celos. De quo vide infra in dictione דַּמֶּק Dacac.

דּוּר Dur. Habitare. durare. vt. Ps. 83. Magis q̃ habitare in tabernaculis peccatorum. & in lingua chaldaica aliqñ scribitur cum aleph in medio loco vau. vt Dañ. 2. Et omia in quibus habitant filii hominũ. & inde מָדוֹר Mador. i. habitatio. Dañ. 2. Quorum non est cum hominibus conuersatio. idest habitatio. & in eodem. 4. Et cum bestiis feris erit habitatio tua. & inde דּוֹר Dor. i. generatio. Etas. i. temp?ha bitationis vel durationis hominis. vt Geñ. 15. Generatiõe aũt quarta reuertentur huc. Deut. 23. Tertia aũt generatiõe intrabunt in ecclesiam domini. & in eodem. 32. Generatio eñ pẽuersa est. Ps. 13. Qm̃ dominus in generatione iusta est. Eccl's. 1. Generatio preterit & generatio aduenit. Esa. 38. Generatio mea ablata est. & in eodem. 53. Generationẽ eius quis enarrabit. & in plurali דּוֹרִים Dorim. Secundum formam masculinorum siue דְּרוֹת Doroth secũdum formã femininorum. vt Ps. 71. Et ante lunam in generatiõe & generationem. Pro quo hebrei legunt. Et ante lunam in generatione generationum. Esa. 41. Vocans generatiões ab exordio. Item דּוּר Dur. i. strues. f. lignorum. vt Ezech. 24. Compone quoq̃ struem ossium sub ea. & inde מְדוּרָה Medura. i. pyra. focus. vt in eodem. Ve ciuitati sanguinum: cuius ego grandem faciam pyram. Esa. 30. Nutrimenta eius ignis & ligna multa. pro quo hebrei legunt. focus siue Pyra eius ignis & lingua multa.

דּוּשׁ Dus. triturare. terere. cõterere Iob. 39. Aut bestia agri conterat. Esa. 25. Et triturabitur moab sub eo sicut teruntur palee in plaustro. Et in eodem. 28. Non enim in seris triturabitur gith. Et in eodem. Verum nõ in perpetuũ triturans triturabit illum. Et in eodem. 41. Triturabis mõtes & cõminues. & osee. 10. Ephraim vitula docta diligere triturã. Pro quo hebrei legunt. Ephraim vitula docta diligens triturare. Amos. 2. Eo quod triturauerunt plaustris ferreis galaad. Mich. 4. Surge tritura filia sion. Et aliqñ scribitur sine vau. vt Iudi. 8. Cõteram carnes vestras cum spinis tribuliscq̃ deserti. Et aliquando scribitur cum littera

Esse iudicium. Iudicare.

Iudicio cõtendere.

Certare.

Iudicium Causa.

Iudex.

Rixa. Litis. Iurgium.

Excelsus.

Tacere. Silere.

Quiesce.

Expectare.

Infernus.

Silentium.

Certare.

Iudicare.

Mensura.

Discordie. Rixe.

Contradictiones. Lites.

Iudicia.

Prouincia.

Precedere.

Letari.

Nihil.

Habitare.

Habitatio.

Generatio

Thatiões

Strues. Pyra.

Conterere Triturare. Terere.

Iod in medio loco vau. vt Deut. 25. Non ligabis os bouis triturantis. & inde דִּישׁ Dáis. i. tritura. vt Leuit. 26. Et apprehendet messium tritura vindemiam. & aliquando scribitur cum mem in principio. vt Esa. 21. Tritura mea & filia aree mee. Item דִּישׁוֹן Dison. nomen est cuiusdam animalis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Pygargum. Deut. 14. Bubalum. tragelaphum. pygargum.

דָּחָה Dacha. Impellere. expellere. eiicere. euertere. supplãtare. decipere. preuaricari facere. Ps. 117. Qui cogitauerunt supplantare gressus meos. Prouer. 14. In malitia sua expelletur impius. Hiere. 23. Impellẽtur & corruẽt in ea. & in eodem. 29. De cunctis locis ad que expuli vos. Et in eodem. Cunctis gentibus ad quas ego eieci eos. Et aliqñ scribitur cum vau in medio. de quo vide supra in dictione דּוֹחַ Dóach. Item significat abstrahere vel auertere. siue facere alios preuaricari. vt Deut. 13. Quia voluit te abstrahere a domino deo tuo. & in eodem. Et auerterunt habitatores vrbis sue atq̃ dixerunt. & ponitur ibi verbum tertie cõiugationis quod scribitur cum he in principio & Iod in secunda syllaba. 2. Paralip. 21. Et preuaricari fecit iudam. i. auertit a cultura deꝰ. Vide etiam de hoc infra in dictiõe נָדַח Nadach. & inde הֶדַּח Déchi. i. lapsus. Ps. 55. Et pedes meos a lapsu. & similiter. Ps. 104. Vbi eadem verba habentur. & inde דְּחִיָּה Dechuia. i. delapsa. siue depulsa. Ps. 61. Tãq̃ parieti inclinato & macerie depulse. & inde נִדָּחִים Nidachim. i. electi siue profugi. vt Ps. 146. Dispsiones israel cõgregabit. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. electos israel congregabit. Esa. 11 Et congregabit profugos israel. & in eodẽ. 16. Habitabunt in te profugi mei moab. & etiam de hoc vide infra in dictione נָדַח Nadach. & inde מַדָּחָה Midche per additionẽ mem in principio. pro quo beatus Hieronymus transtulit ruinã vt prouer. 26. Os lubricum operabitur ruinam.

דַּחַל Dachal. in lingua chaldaica significat terrere siue timere. Dañ. 4. Somnium vidi & perterruit me. Et inde דְּחִיל Dechil. i. terribilis. Dañ. 2. Intuit?ei? erat terribilis

דַּחֲנוֹן Dachauan cibus siue cena. Dañ. 6. Gibiq̃ non sunt allati coram eo. hebrei tamen dicunt quod significat instrumentum musicum: seu tibiam.

דֹּחַן Dóchan. milium. vt Ezech. 4. Et tu sume tibi frumentum & hordeum & fabam & lentem & milium. & solũ inuenitur in predicto loco.

דָּחַף Dachaph. festinare. perterritum accelerare. vt. 2. Paralip. 26. Sed & ipse perterritus accelerauit egredi. Hester. 3. Festinabant cursores qui missi erant. & in eodem. 6. Et aman festinauit ire in domum suam.

דָּחַק Dachac. Coarctare. Angustiare. Opprimere. Ioel. 2. Vnusquisq̃ fratrem suum non coarctabit. & Iudi. 2. Et liberabat eos de cede vastantium. pro quo hebrei legũt. A facie tribulantium & angustiantium vel coarctantiũ eos

דַּי Ddai. siue דֵּי De. Sufficientia. abundantia. satis. vt Exo. 26. Plus offert populus q̃ necessarium est. Pro quo hebrei legunt. Plus offert populus q̃ sufficientia vel abundãtia est operis. i. plus q̃ sufficit operi. & in eodem. Eo quod oblata sufficerent & abundarent. Leuit. 5. Sin aũt non potuerit offerre pecus. pro quo hebrei legunt. Si non inuenerit manus eius sufficientiam pecudis. i. si non potuerit habere precium sufficiens pro emptione pecudis. & in eodẽ. 25. Et ipse precium ad redimẽdum potuerit inuenire. pro quo hebrei legunt. Et inuenerit quantum sufficit pro redẽptione sua. & in eodem. Quod si non inuenerit manus eiꝰ vt reddat precium. pro quo hebrei legunt. Quod si non inuenerit manus eius sufficientiam vt reddat ei. Deut. 15. Et dabis mutuum quo eũ indigere prospexeris. Pro quo hebrei legunt. Mutuans mutuabis ei iuxta sufficientiam que ei deficit. 2. Paralip. 30. Quia sacerdotes qui possent sufficere sanctificati non fuerũt. vbi preponitur lamed & mem & dicitur לְמַדַּי Lemiddái. i. ad sufficientiam. Hester. 1. Vñ regis iusta est indignatio. Pro quo hebrei legunt. Et iuxta sufficientiam vel abundantiam contemptionis vel despectionis: & indignatio. f. est. sed beatus Hieronymus in locis predictis transtulit sensum. & prouer. 25. Mel inueniſti comede quod sufficit tibi. & in eodẽ. 27. Sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos. Esa. 40. Et libanus non sufficiet ad succendendum: & animalia eius non sufficient ad holocaustum. i. non erunt satis. Hiere. 29. Rapuissent quod sufficeret sibi. Naũ. 2. Leo cepit sufficienter catulis suis. significat ẽt דַּי Dde. Transitus vel transmigratio ex vno tẽpore in aliud vel ex vno loco in alium. Et tũc cõiter scribitur cum littera mem in principio. & dicitur מִדַּי Midde. Esa. 66. Et erit mẽsis ex mense & sabbatum ex sabbato. i. per singulos mẽses & per singula sabbata. ponitur etiã pro a principio. 1. Reg. 18. A principio aũt egressionis eorum. Ponitur etiam pro frequenter. 4. Reg. 4. Cũq̃ frequenter inde transiret. i. statutis temporibus. & aliquando hec dictio דַּי Dde. est syllabica adiectio que ponitur causa ornatus oratiõis. vel ad denotandum multitudinem vel magnitudinem rei cui preponitur. & scribitur aliquando cum beth vl'caph aut mem in principio & dicitur בְּדַי Bede. siue כְּדַי Chede. aut מִדַּי Midde. & aliquando omittitur in nostra translatione. vt. 3 Reg. 14. Cũq̃ ingrederetur rex in domum domini portabant ea. vbi huic verbo ingrederetur premittitur מִדַּי Midde. Iob. 39. Vbi audierit buccinam dicit vah. pro quo in hebreo habetur בְּדַי Bede buccinę dicit vah. i. in abũdantiam vel multitudinem buccinarum dicit vah. & Hiere. 51. Et labores populorum ad nihilum & gentium in ignem erunt. Pro quo in hebreo habetur. Et laborabunt populi in דַּי De nihilum: & gentes in דַּי De ignis labora būt. Itẽ כְּדַי Chede. ponitur pro instar. vt Iudi. 6. Et in instar locustarũ venerũt. Item מִדַּי Midde ponitur pro dum siue pro ex quo. vt Hiere. 31. Quia ex quo locutus sum de eo adhuc recordabor eius. Itẽ דִּי Di. in lingua chaldaica est pnomen relatiuum & est omnis generis & vtriusq̃ numeri. Hiere. 10. Dii qui celum & terram non fecerũt. Dañ. 4. Nõne hec est babylon ciuitas magna quam ego edificaui & in eodem 5. Quos volebat interficiebat: & quos volebat percutiebat quos volebat exaltabat: & quos volebat humiliabat. & aliquando significat q̃ coniunctionem. Dañ. 2. Certe nouit q̃ tempus redimitis scientes q̃ recesserit a me sermo. & aliqñ preponitur ei littera caph & dicitur כְּדִי Cede. & tũc in eadẽ lingua chaldaica significat quãdo. Dañ. 5. Quando autem eleuatum est cor eius. Et aliquando preponitur ei dictio הָא He: & tunc ambe dictiones significant sicut vel quẽadmodum. vt Dañ. 2. Sicuti ferrum misceri teste non potest. Est etiam דִּי Di. articulus genitiui casus. Dañ. 2. Ab arioch principe militie regis. & in eodem. Sit nomen domini benedictum. Et quando preponitur dictio עַד Ad. tunc ambe dictiones significant donec: siue quoadusq̃. Dañ. 2. Donec tempus transeat. & in eodem. 4. Donec scias q̃ dominatur excelsus.

דָּיָג Daiag. piscator. De q̃ vide supra in dictione דָּג Dog.

דָּיָה Daia. miluus. Deut. 14. Vulturem ac miluum iuxta genus suum. & in plurali דָּיוֹת Daioth. vt Esa. 34. illic cõgregati sunt milui alter ad alterum. & habet terminationẽ femininam in hebreo tam in singulari q̃ in plurali. Et est promiscui generis.

Sufficientia Habundantia.

Lapsus

Depulsa.

Electi.

Profugi

Ruina.

Pauere. Terrere.

Terribilis

Cibus

Milium.

Perterrit? accelerare. Festinare.

Coarctare Vastare Tribulare Angustiare

Instar

Ex quo

Qui Quã Quos

Quãdo

Sicut.

Donec.

Miluus.

Milui.

Atramentū דְּיוֹ Deio. Atramentum. Hier. 36. Et ego scribebã in volumine atramento.

Hic. דִּין Den in lingua chaldaica est pronomen demonstratiuũ idest hic siue iste: & in genere femínino vel neutro scribitur cum aleph vel he in fine: vt infra dicetur in dictione דְּנָא Dena.

Munitio. דַּיִק Daiec. propugnaculum siue munitio. vt. 4. Reg. 25. Et extruxerunt in circuitu eius munitiões. Ezech. 4. Et edificabis munitionem & comportabis aggerem.

Illa ille דָּךְ Dach. in lingua chaldaica est pronomen demõstratiuũ tertie persone: & est omnis generis. Esdre. 4. Quia si ciuitas illa edificata fuerit. & in eodem. qñ vrbs illa vrbs rebellis. & in eodem. 6. Sinite templum illud fieri.

consumere Conterere Atterere cõminuere cõfringere Humiliare דַּכָּא Dacha. consumere. conterere. confringere. humiliare. vt Iob. 4. Consumentur velut a tinea. & in eodẽ. 5. Et conterẽtur in porta: & non erit qui eruat. Et in eodẽ. 6. Et qui cepit ipse me conterat. Et in eodem. 19. Et atteristis me sermonibus: Et in eodem. 22. Et lacertos pupillorũ cõminuisti. pro quo hebrei legunt. Et brachia pupillorum conterebantur vel cõfringebantur. Et in eodem. 34. Et introducet noctem & conterentur. Ps. 71. Et humiliabit calũniatorem. Ps. 142. Humiliauit in terra vitam meam. Esa. 53. Attritus est propter scelera nostra. Et in eodem. Et dñs voluit conterere eum in infirmitate. Threñ. 3. vt contereret sub pedibus eius omnes vinctos terre. Ponitur etiã pro mundare. vt Hiere. 44. Non sunt mundati vsq; ad diem hanc. & inde דַּכָּא Dacha. i. contritio siue contritus vel attritus aut humilitas vel humilis. Deut. 23. Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis. Ps. 89. Ne auertas hominem in humilitatem. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit conuertẽs homines vsq; ad cõtritionem. Esa. 57. In excelso & in sancto habitans & cum contrito & humili spiritu. & in plurali דַּכָּאֵי Dachee. i. cõtriti vel humiles. Ps. 33. Et humiles spiritu saluabit. & scribitur aliquãdo cum vau in fine. ut Prouer. 26. Lingua fallax odit veritatẽ. Pro quo hebrei legũt. Lingua fallax siue lingua mendacii odit humilitatem: siue conterentem se. i. corripientem se. Scribitur etiam cum he in fine vt in dictione sequenti.

Mundare. דַּכָּא

Attritus

Contritio. Humilis. דַּכָּאִי Humiles

Humiliare דָּכָה Dacha. conterere. humiliare. sicut dictio supradicta. Ps. 9. In laqueo suo humiliabit eum. Ps. 43. Qm̃ humiliasti nos in loco afflictionis. Ps. 50. Et exultabũt ossa humiliata. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Vt exultent ossa que confregisti. & in eodem. Cor contritum & humiliatum deus nõ despicies. Ps. 88. Tu humiliasti sicut vulneratum superbũ & inde דָּךְ Dach. i. pauper egenus. De quo vide supra in dictione דּוֹךְ Doch. & inde דּוֹכִי Dochi. i. fluctus. eo quod conterunt vel confringunt se inuicem. Ps. 92. Eleuauerunt flumina fluctus suos.

cõfringere Conterere

דָּךְ

Fluctus דּוֹכִי

Illa. Ille. דֵּין Dicen. In lingua chaldaica est pronomen demonstratiuum. i. illa siue ille. Dañ. 2. Statua illa magna. & in eodem. 7. Et de cornu illo quod habebat oculos.

Upupa דּוּכִיפַת Duchiphath nomen auis inmũde. Pro quo beatus Hieronymus traduxit Vpupã. vt Leuit. 11. Ypupã quoq; & vespertilionem.

Memoria. דּוּכְרָן Dechar. in lingua chaldaica significat recordari siue mẽorari. & inde דּוּכְרָן Duchran. siue דּוּכְרָנָא Duchrana. i. memoria siue commemoratio aut memoriale. Esdre. 6. Talisq; scriptus erat in ea cõmentarius. Pro quo hebrei legunt. Et sic erat scriptum in ea memoria siue memoriale & in plurali דּוּכְרָנַיָּא Duchranaia. & põitur pro historiis vt cõmentariis que sunt memorie priscorũ tẽporũ. Esdre. 4.

Historie דּוּכְרָנַיָּא

vt recenseas in libris historiarum. Et in eodem. Et inuenies scriptum in commẽtariis. Item דְּכַר Dechar. in lingua chaldaica significat masculũ siue agnũ. Esdre. 7. Et agnos & hedos in holocaustum.

cõmentarius דְּכַר

Agnus. דַּל

Pauper. דַּל Dal. Pauper. egen⁹. De quo vide infra in dictiõe sequẽti

דָּלָל Dalal. attenuare. pauperẽ esse. Esa. 29. Attenuabũtur & siccabuntur riui fluminum. & aliquando scribitur cum simplici lamed. vt. 2. Reg. 13. Quare sic attenuaris macie filí regis. Iob. 28. Quos oblitus est pes egẽtis hominis & inuisos. pro quo hebrei legunt. Quos oblitus est pes: attenuati sunt ab homine. i. diminuti & cõmoti sunt. Ps. 114. Humiliatus sum & liberauit me. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxtã hebraicam veritatem transtulit. Attenuatus sum & me saluauit. Esa. 17. Attenuabitur gloria iacob. & in eodem. 38. Attenuati sunt oculi mei suspicientes inexcelsum. Sed dicunt aliqui hebrei q̃ in predicto loco de riuatur a dictione דַּלָּה Dala Que significat eleuare. & legunt eleuati sunt oculi mei &c. Inde דַּל Dal. i. attenuatus. macilentus. pauper. egenus. vt Leuit. 14. Quod si paup est & non poterit manus eius inuenire que dicta sunt. Ps. 40. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Ps. 140: Et ostium circunstantie labiis meis. pro quo hebrei legũt. Serua super pauperem labia mea. & beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trãstulit. Serua pauperatẽ labiorum meorum. poterit etiam deriuari a dictiõe דֶּלֶת Deleth que significat ostium vt infra dicetur. & in plurali דַּלִּים Dalũm. 2. Reg. 3. Domꝰ autẽ saul decrescens quotidiẽ. Pro quo hebrei legunt. Domus autem saul eunites & attenuati. i. quottidie attenuabãtur. i. decrescebant. Hiere. 39. Et de plebe pauperum qui nihil penitus habebãt dimisit nabuzardã. & in plurali femínino דַּלּוֹת Daloth. vt Gen̄. 41. In tantum deformes & macilente vt nunq̃ tales in terra egypti viderim. & inde דַּלָּה Dala. i. macies. tenuitas. paupertas: Esa. 38. Dũ adhuc ordirer succidit me. Pro quo hebrei legunt. De macie vel de tenuitate succidit me. i. infirmitate succidit me. Et quando post se regit genitiuum mutat he in tau. & dicitur דַּלַּת Dalath. i. paupertas vt. 4. Reg. 25 Et de pauperib⁹ terre reliquit vinitores & agricolas. quod in hebreo legitur collectiue. s. de paupertate terre. i. de congregatione pauperũ. & in plurali dicitur דַּלּוֹת Daloth. Hiere. 62. De pauperibus autem populi & de reliquo vulgo. & in eodem. De pauperibus vero terre reliquit nabuzardan. vbi ponitur paupertas pro pauperibus. Ponitur etiã דַּלַּת Dalath. pro cesarie vel coma. vt Canti. 7. Et come capitis tui sicut purpura regis. vide ẽt infra in dictiõe דַּלָּה Dala.

Egenus. דַּלָּה

Attenuati pauperes דַּלּוֹת

Macilente דַּלָּה

Macies. דַּלַּת

Paupas. דַּלּוֹת

pauperes. דַּלַּת

Coma. דַּלַג Dalag. transilire. saltare. vt Canti. 2. Ecce iste venit saliens in montibus. Esa. 35. Tũc saliet sicut ceruus claudus. Soph. 1. Et visitabo super omnem qui arrogãter ingreditur super limen. Pro quo hebrei legunt. Et visitabo sup omnem transilientem vel salientem super limen. In trãslatione chaldaica sic habetur. Et visitabo sup oẽm qui ambulat in ritu philistinorũ. Nã sacerdotes philistinorũ nõ calcabãt limẽ tẽpli Dagon: sed trãsiliebãt illꝫ. vt hẽtur. 1. Reg. 5.

Saltere. דַּלָּג

Transilire

Haurire. דָּלָה Dala. Haurire. Exhaurire. Sufferre. Eleuare. Exo. 2. Que venerant ad hauriendam aquam. & in eodẽ. In super & hausit aquam nobiscum. Prouer. 20. Sed homo sapiens exhauriet illud. Inde דְּלִי Dali. siue דְּלִי Deli. i. situla qua aqua exhauritur. Nu. 24. Fluet aqua de situla eius. & Esa. 40. Ecce gentes quasi stilla situle. Item דָּלָה Dala. i. eleuare. sufferre. Ps. 29. Exaltabo te domine quoniam suscepisti me. Pro quo hebrei legunt. Exaltabo te domine quoniam eleuasti me vel sustulisti me. Prouer. 26. Quomõ pulchras frustra habet claudus tibias: sic indecẽs est in ore stul-

Porte. Ostiola. Ostia. דֶּלֶת Dleth. ostium. ianua. Gen̄. 19. Ac post tergũ accludens ostiũ. Exo. 21. Et applicabitur ad ostiũ. 3. Reg. 6. Et vtrũq; ostium duplex erat. 4. Reg. 12. Aperuitq; foramẽ desuper. pro quo hebrei legunt. Aperuitq; foramẽ in ostio eius siue in ianua eius. Prouer. 16. Sicut ostium vertitur in cardine suo. Esa. 57. Et post ostium & retro postem posuisti memoriale tuum. Et aliquando scribitur sine tau. & dicitur דַּל Dal. vt. Ps. 140. Et ostium circunstantie labiis meis. & de hoc vide supra in dictione דַּל Dalal. & in plurali דַּלְתוֹת Dalthoth. siue דַּלְתֵי Dalthe. aut דַּלְתַּיִם Delatha im. i. ostia. porte. value. ianue. Iof. 6. Et in nouissimo liberorum ponat portas eius. 3. Reg. 6. Et in ingressu oraculi fecit duo ostiola de lignis oliuarum. & in eodẽ. Et duo ostia de lignis abiegnis. & in eodem. 7. Per cardines ostiorũ domus interioris sancti sanctorum & ostiorum domus tẽpli ex auro erant. 2. Paralip. 3. Et postes & parietes & ostia. Nec. 6. Valuas non posueram in portis. & in eodem. 7. Et posui valuas. & in eodem: Cũq; adhuc assisterẽt clause por-

Value.

eleuare sufferre.

torum. Potest etiam legi sic. Eleuate. i. tollite crura a claudo: quia nihil prosũt quãuis sint pulchra: & sic exponunt aliqui hebrei. Vnde idem est sensuscum littera nostra. Esa. 38. Attenuati sunt oculi mei suspicientes in excelsum. pro quo hebrei legunt. Eleuati sunt oculi mei in excelsum siue ad excelsum. Potest etiã interpretari. Attenuati sunt: sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione דַּלָּה Dalal. & inde דָּלִיּוֹת Dalioth. i. rami siue propagines. Eo qꝺ sunt excelse vel eleuate. Hiere. 11. Et combusta sunt fruteta eius. pro qꝺ hebrei legunt. Et cõfracti sunt rami ei⁹. Ezech. 17. Respicientibus ramis eius ad eam. & in eodem. Et palmites suos extendit ad eam. Et in eodem. Sub vmbra frondium eius nidificabunt. pro quo hebrei legunt. In vmbra ramorum eius habitabunt.

Eleuare

דָּלִיּוֹת

Rami. Palmites

Cõturbare Turbare דָּלַח Dalach. turbare. conturbare. s. aquas pedibus cõculcãdo. vt Ezech. 32. Et conturbabas aquas pedibus tuis. Et in eodem. Et non turbabit eas pes hominis vltra: neq; vngula iumentorum turbabit eas.

Stillare. דָּלַף Daleph. stillare. vt Iob. 16. Ad deum stillat oculꝰ meꝰ. Eccl⁹. 10. Et in infirmitate manuũ perstillabit domꝰ. Ps. 118. Dormitauit aĩa mea pre tedio. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trãstulit. Distillauit anima mea pre stultitia. & secũdũ hebreos ponitur ibi distillare. p lacrimare vel plorare: iuxta illud Hiere. 13. In abscondito plorabit anima mea a facie superbie. & in de דָּלֶף Deleph. i. stilla pluuie siue stillicidium. Prouer. 27. Tecta perstillantia in die frigoris. Pro quo hebrei legunt. Stilla siue stillicidiũ continuum vel assiduũ in die frigoris.

Plorare.

Stilla stillicidiũ. דֶּלֶף

Ardere Incendere Tumere, Estuare succendere דָּלַק Dalac. incendere. succendere. ardere. persequi. vt. Ps. 7. Sagittas suas ardẽtibus effecit. Ps. 9. Dum superbit impius: incenditur pauper. Prouer. 26. Sic labia tumentia cum pessimo corde sociata. Pro quo hebrei legũt. Sic labia ardentia siue persequentia & cor pessimum. Esa. 5. Vt vino estuetis. pro quo hebrei legunt. Vinũ incendit eos. Ezech. 24. Congere ossa: que igne succendam. Abdie. 1. Et succẽdentur in eis & deuorabunt eos. Inde דַּלֶקֶת Dalecheth. i. incendium siue ardor. Deut. 28. Percutiet te dominus egestate: febre: frigore: & ardore. Significat etiam persequi. vt Gen̄. 31. Et ob quod peccatum meum sic exarsisti post me. pro quo hebrei legunt. Et quod est peccatum meum: quia persecutus es post me. Potest etiã legi sicut est in littera nostra: quia est equinocum vt supra dictum est. 1. Reg. 17. Et reuertẽtes filii israel posteq̃ persecuti sunt philistheos inuaserunt castra eorum. Threñ. 4. Super montes persecuti sunt nos.

Persequi.

ardor. דַּלֶקֶת

Dleth. ostium. ianua. Gen̄. 19. Ac post tergũ accludens ostiũ. Exo. 21. Et applicabitur ad ostiũ. 3. Reg. 6. Et vtrũq; ostium duplex erat. 4. Reg. 12. Aperuitq; foramen desuper. pro quo hebrei legunt. Aperuitq; foramẽ in ostio eius siue in ianua eius. Prouer. 16. Sicut ostium vertitur in cardine suo. Esa. 57. Et post ostium & retro postem posuisti memoriale tuum. Et aliquando scribitur sine tau. & dicitur דַּל Dal. vt. Ps. 140. Et ostium circunstantie labiis meis. & de hoc vide supra in dictione דַּל Dalal. & in plurali דַּלְתוֹת Dalthoth. siue דַּלְתֵי Dalthe. aut דַּלְתַּיִם Delatha im. i. ostia. porte. value. ianue. Iof. 6. Et in nouissimo liberorum ponat portas eius. 3. Reg. 6. Et in ingressu oraculi fecit duo ostiola de lignis oliuarum. & in eodẽ. Et duo ostia de lignis abiegnis. & in eodem. 7. Per cardines ostiorũ domus interioris sancti sanctorum & ostiorum domus tẽpli ex auro erant. 2. Paralip. 3. Et postes & parietes & ostia. Nec. 6. Valuas non posueram in portis. & in eodem. 7. Et posui valuas. & in eodem: Cũq; adhuc assisterẽt clause por-

Ianua.

דֶּל

ostium דַּלְתוֹת

Porte. Ostiola. Ostia.

Value.

Ianue. דָּם Dam. sanguis. cruor. homicidiũ. vt Gen̄. 9. Excepto q carnem cũ sanguine non comedetis: sanguinẽ enim animarũ vestrarum requiram. & in eodem. Quicunq; effuderit humanum sanguinem: fundetur sanguis illius. Exo. 7. Et sit cruor in omni terra egypti. & in eodem. 12. Et sument de sanguine: ac ponent super vtrũq; postem. Leuit. 17. Sãguinis reus erit: quasi si sanguinem fuderit. Deut. 32. De cruore occisorum & de captiuitate. Ios. 2. Reus sibi erit: sanguis ipsius erit in caput eius. & in eodem. Cunctorum autẽ sanguis qui tecum in domo fuerint redundabit in caput nostrum. 2. Reg. 1. sanguis tuus sit super caput tuum. & in eodem. 23. Nun sanguinem hominum istorum qui profecti sunt & animarum periculum bibam. Iob. 16. Terra ne operias sanguinem meum. Ps. 57. Manus suas lauabit in sanguine peccatoris. Ps. 71. Et honorabile nomen eorum coram illo. pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et preciosus erit sanguis eorum coram oculis eius. Ezech. 19. Mater tua quasi vinea in sanguine tuo. Sed in hoc loco dicunt hebrei q deriuatur a dictione דָּמָה Dama infra posita que significat assimilare. Et sic ipsi legunt. Mater tua quasi vitis in similitudine tua. Accipitur etiam pro pena vel noxa effusionis sanguinis. Nu. 35. Absq; noxa erit qui eũ occiderit. & in plurali דָּמִים Damim. siue דְּמֵי Deme. i. sanguines. vt Gen̄. 4. Vox sãguinis fratris tui clamat ad me de terra. pro quo hebrei legũt. Vox sanguinum fratris tui clamantiũ ad me de terra. Sed chaldaicus interpres transtulit etiam singulariter: sicut est in littera nostra. 2. Reg. 3. Mundus ego sum & regnũ meũ vsq; in sempiternum a sanguine abner. quod etiam in hebreo legitur pluraliter. s. a sanguinibus abner. Esa. 1. Manus enim vestre sanguine plene sunt. Pro quo hebrei legũt Manus enim vestre sanguinibus plene sunt. Osee. 1. Et sanguis sanguinem tetigit. Pro quo hebrei legunt. Et sanguines in sanguines tetigerunt. & in eodem. 12. Et sanguis ei⁹ super eum veniet. quod etiam in hebreo legitur in plurali. Zach. 9. Et auferam sanguinem eius de ore eius. Pro quo hebrei legunt. Et auferam sanguines eius de ore eius. Et sic communiter vbi apud hebreos legitur in plurali. in nostra translatione transfertur singulariter: exceptis aliquib⁹ locis: aut quando significat penam capitalem vel penã effusiõis sanguinis. Ps. 50. Libera me de sanguinibus de⁹. Ps. 54. Viri sanguinũ & dolosi non dimidiabũt dies suos. Ps. 105. Et interfecta est terra in sanguinibus. & aliquando ponitur pro homicidio vel pro reatu sanguinis. vt Exo. 22 Non erit reus sanguinis. pro quo hebrei legunt. Nõ erunt ei sanguines. i. non imputabitur ei pena effusionis sanguinis. & in eodem homicidium perpetrauit. pro quo hebrei legunt. Sanguines ei. idest pena homicidii imputabitur ei Deut. 19. Ne sis sanguinis reus. Accipitur etiam pro periculo mortis: vel sanguinis effusione. vt Deut. 22. Facies murum tecti per circuitũ: ne effundatur sanguis in domo tua. Pro qꝺ he. le. Facies murum tecti: & nõ ponas sanguines in domo tua. i. non ponas periculũ effusiõis sanguinis in domo tua. Ponitur etiam דָּם Dam p vino rubro sanguinei coloris. vt Deut. 32. Et sanguinẽ vue vt biberet meracissimũ.

Ianue.

דָּם

Sanguis.

Cruor.

Mora.

דָּמִים

Sãguines

Reus sanguinis.

homicidiũ

דָּמֵם Damam. silere. tacere. conterere. quiescere. immobilẽ esse. expectare. vt Esa. 47. Sede tacens & intra in tenebras filia chaldeorum. & Threñ. 3. Bonum est prestolari cum silentio salutare domini. pro quo hebrei legunt. Bonũ est prestolari & silere ad salutare domini. Abach. 2. Ve qui dicit ligno expergiscere: surge lapidi tacenti. & aliqñ

Sãguis. s. vue.

דָּמֵם

Tacere.

Silere.

scribitur cum simplici mem. vt. 1. Reg. 2. Et impii in tenebris conticescent. Iob. 29. Et intenti tacebant ad consilium meum. Ps. 30. Erubescant impii & deducantur in infernū. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Confundantur impii taceant in inferno. Esa. 15. Quia nocte vastata est Ar moab conticuit. Hiere. 8. Et sileamus ibi quia dominus deus noster silere nos fecit. & in eodem. 25. Et conticuerunt arua pacis. & in eodem. 51. Nolite tacere super iniquitatem eius Threñ. 2. Cōticuerunt senes filie sion. & in eodem. 3. Sedebit solitarius & tacebit. Amos. 5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Significat etiam quiescere vel immobilem esse aut. expectare. vt Exo. 15. Fiāt immobiles quasi lapis. Ios. 10. Sol contra gabaon ne mouearis. Pro quo hebrei legunt. Sol contra gabaon quiesce vel expecta. i. esto immobilis. Et in eodem. Et stetit sol & luna. i. quieuit. 1. Reg. 14. Manete do nec veniamus ad vos. i. quiescite vel expectate. Iob. 30. Interiora mea efferbuerunt absq; vlla requie. Pro quo hebrei legunt. Interiora mea efferbuerunt & non quieuerunt. vide etiam de hoc supra in dictione דום Dom. & infra in dictione sequenti. & inde דְּמָמָה Demama. i. silentium. trāquilitas. quies. vt. Ps. 106. Et statuit procellam eius in auram. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Statuet turbinem in tranquillitatem. idest in silentium vel quietem. Ponitur etiam pro aura. vt 3. Reg. 19. Et post ignem sybilus aure tenuis.

Silere. — Immobilē esse. — Quiescere Stare. Manere. — Trāquilitas. Aura.

דָּמָה Dama. assimilare. similē. cē. adeq̄re. tacere. existimare cogitare. putare. opprimere. excidere. vastare. consumere. Ps. 48. Et similis factus est illis. Ps. 101. Similis factꝰ sum pellicano solitudinis. Ps. 143. Homo vanitati similis factus est. Canti. 2. Similis est dilectus meus capree hinnuloq; ceruorum. & in eodem. 5. Assimilaui te amica mea. & in eodem. 7. Statura tua assimilata est palme. Esa. 14 Similis ero altissimi. & in eodem. 40. Cui ergo similem fecistis deum. & in eodem. Et cui assimilastis me. Hiere. 6. Speciose & delicate assimilaui te filia sion. Threñ. 2. Vel cui assimilabo te filia ierusalem. Ezech. 31. Cui similis factus es in magnitudine tua. & in eodem. Abietes non adequauerunt summitatem eius. & in eodem. Omne lignum in paradiso dei non est assimilatum illi. & in eodem. 32. Leoni gētium assimilatus es. Osee. 12. Et in manu prophetarum assimilatus sum. & inde דְּמוּת Demuth. i. similitudo. exemplar imago. Geñ. 1. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostrā. Ezech. 1. Et in medio eius similitudo quatuor animalium. & in eodem. Similitudo aūt vultus corū. & in eodem. Et similitudo animalium & aspectus eorum. Pōitur etiam pro exēplari. vt. 4. Reg. 16. Misit rex achaz ad vriam exemplar eius. Itē ponitur pro imagine. vt Esa. 40. Et quam imaginem ponitis ei. & aliquando scribitur sine tau. vt Ezech. 19. Mater tua q̄si vinea in sanguine tuo. Pro quo aliqui hebrei legunt. Mater tua quasi vitis in similitudine tua. Sed magis proprie significat sanguinem sicut est in littera nostra: vt dictum est supra in dictiōe דָּם Dam. & inde דְּמִין Dimion. i. similitudo. vt. Ps. 16. Suscepeñ mē sicut leo paratus ad predam. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Similitudo eius quasi leonis desiderantis predam. Significat etiam supradicta dictio דָּמָה Dama. tacere. aut silere. vt Esa. 6. Ve mihi quia tacui. Threñ. 3. Oculus meus afflictus est: nec tacuit. Item significat estimare siue existimare aut cogitare vel putare: aut arbitrari. vt. Ps. 47. Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Estimauimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Ps. 49. Existimasti iniquē q̄ ero tui similis. Ester. 4. Ne putes q̄ animam tuam tantum liberes. Esa. 10. Ipse autem non sic arbitrabitur. i. cogitabit. & in eodem. 14. Iurauit dominus exercituū dicēs: si non vt putaui ita erit. Significat etiam opprimere aut excidere siue deuastare aut consumere. 2. Reg. 21. Virum qui attriuit nos & oppressit iniq̄. Osee. 4. Nocte tacere feci matrem tuam. Pro quo hebrei legunt. Nocte oppressi siue deuastaui aut excidi matrē tuam. Potest etiam significare tacere feci: sicut supra dictū est. & hoc sequētes primum significatum transtulerūt. Nocti assimilaui matrem tuam. & in eodem. 10. Transire fecit samaria regem suum. pro quo hebrei legūt. Deuastauit vel consumpsit aut excidit samaria regem suum. & in eodē. 11. Sicut mane transiit: pertranſit rex israel. Pro quo hebrei legunt. Mane excissus siue consumptus est rex israel. Abdie. 1. Quomodo conticuisses. Pro quo hebrei legūt. Quomō excissus vel consūptus es. Soph. 1. Conticuit omnis populus chanaā. Hiere. ii. Cōticuit ascalon. Quod hebrei exponunt. Excissus est siue consumptus vel deuastatus est. Pōt etiam significare conticescere: vt supra dictum est. & inde דְּמִי Demi. i. excissio. siue consumptio. vt Esa. 38. Ego dixi in dimidio dierum meorum. pro quo hebrei legūt. Ego dixi in excissione vel in consumptione dierum meorum. Et secundum hoc significatum exponunt aliqui hebrei aliqua que supra in dictione דָּמַם Damam dixim? significare tacere vel silere. vt. Ps. 30. Erubescant impii & deducantur in infernum. Hiere. 9. Et silencium ibi quia dominus deus noster silere nos fecit. & in eodem. 25. Et conticuerūt arua pacis. vbi in predictis locis aliqui hebrei dicunt q̄ significat excidere vel opprimere: aut consumere. Sed potest significare tacere aut silere vel conticiscere: sicut supra dictum est quia possunt deriuari a dictione supradicta דּוֹם Dom. siue a dictione damam. De quo vide in predictis dictionib? In de דְּמִי Domi. i. silentium. vt Esa. 62. Et ne detis silentiū ei. Ps. 82. Deus quis similis erit tibi. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. De? non silentium tibi. Et propter predictam equiuocationem potest etiam interpretari. Deus non similis tibi. i. nullus est similis tibi. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur דּוּמָה Dumia. vt. Ps. 21. Et nocte non ad insipientiam mihi. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Et nocte nec est silentiū mihi. Ps. 38. Obmutui & humiliatus sum: & silui a bonis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Obmutui & silētio tacui de bono. Et de hoc vide supra in dictione דּוֹם Dom.

Putare. Arbitrari. — opprimere — Deuastare — Transire — Cōsumere. — Excidere — Excissio — Silere. Conticere — Silencium — Silentium — Silentium

דֹּמֶן Domen. stercus siue sterquilinium. vt. Ps. 82. Facti sūt stercus terre. Hiere. 9. In sterquilinium super faciē terre erūt. & in eodem. Et cadet morticinium hominis quasi stercus super faciem regiōis. & inde מַדְמֵנָה Madmena per additionem mem in principio & he in fine. i. sterquiliniū secundum hebreos. Sed beatus Hieronymus trāstulit plaustrum. Esa. 25. Sicut teruntur palee in plaustro. Ponitur etiam מַדְמֵן Madmen pro silentio vel silente sicut dictio supradicta. Hiere. 48. Ergo silens conticesces. vbi pro eo quod in littera nostra est silens: in hebreo ponitur מַדְמֵן Madmen. & dicunt aliqui hebrei q̄ est nomen proprium cuiusdam loci regionis moab. Et interpretatur stercus siue sterquilinium.

Stercus sterquilinii. — מַדְמֵנָה — Plaustrū. מַדְמֵן Silens

דָּמַע Damaa. lachrimare siue lachrimas fundere. plorare. vt Hiere. 13. Plorans plorabit & deducet oculus meus lachrimā. & inde דִּמְעָה Dimaa. i. lachrima. vt in loco predicto. & 4. Reg. 20. Vidi lachrimam tuam. Esa. 25. Auferet dominus deus lachrimā. & Threñ. 1. Et lachrime eius

Plorare. תִּמְעָה Lachrime

in maxillis eius. Quod in hebreo legitur in singulari. s. & lachrima eius in maxillis eius. & sic in aliquibus aliis locis vbi in translatione nostra legitur pluraliter. in hebreo legitur singulariter. & in plurali dicitur דִּמָּעוֹת Demaoth. i. lachrime. vt Threñ. 2. Defecerūt pre lachrimis oculi mei. Significat etiam דִּמְעָה Dimaa Liquorem. s. vini vel olei. secūdū hebreos. vt Exo. 22. Pro eo quod nos habemus decimas & primitias tuas nō tardabis offerre. Hebrei legūt. Plēnitudinem tuam. s. frugum: & liquorem tuū. s. vini vel olei: non tardabis. s. offerre. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum.

Lachryme — Liquor.

דַּמֶּשֶׂק Damesec. nomē proprium viri vel loci. vt Geñ. 15. Et filius procuratoris domus mee iste damasc? eliezer. 4. Reg. 8. Venit quoq; eliseus in damascū. Esa. 7. Caput syrie damascus. Amos. 5. In plaga lectuli & in damasci grabato. Sed in predicto loco dicunt aliqui hebrei q̄ est nomen cōmune: & q̄ significat angulum. & sic ipsi legunt. In plaga lectuli & in angulo grabati. Alii vero dicunt q̄ deriuatur a dictione מֶשֶׁךְ Mesech. que significat gubernare: siue sustentare. vt sit sensus. In plaga lectuli & in sustentaculo grabati.

Damascus — Angulus. — Sustētaculum.

דֵּנָא Dena. siue דֵּנָה in lingua chaldaica est pnomē demōstratiuum generis feminini vel neutri. Dañ. 2. Vt que rerent miam a facie dei celi super sacramento isto. & in eodem. sacramentum hoc reuelatum est mihi. & in eodem. hoc est somniū. Et quandoq; preponitur ei littera caph. & dicitur כְּדֵנָה. i. sic aut huiusce modi. Hiere. 10. Sic ergo dicetis eis. Dañ. 2. Verbum huiusce modi non scisc?tatur.

Iste. Hoc. — Sic. Huiusce modi.

דְּנַג Donag. cera. vt. Ps. 67. Sicut fluit cera a facie ignis. Ps. 96. Mōtes sicut cera fluxerunt a facie domini. Michee. 1. Sicut cera a facie ignis.

Cera

דָּעַר Daach. extinguere. conterere. consumere. vt Iob. 21. Quotiēs lucerna impiorū extinguetur. Ps. 117. Exarserunt sicut ignis in spinis. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Extincti sunt quasi ignis spinarum. Prouer. 20. Extinguetur lumen eius in tenebris. Significat etiam conterere vel cōsume re. Iob. 6. Et vt incaluerint soluentur de loco suo. i. consumentur vel consumētur. Esa. 43. & cōtriti sunt quasi linū.

Extiguere. — Cōterere Cōsumere.

דֹּפִי Dophi. opprobrium. Scandalū vt. Ps. 49. Et aduersus filium matris tue ponebas scandalum. & solum inuenitur in predicto loco. Beatus vero Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit opprobrium.

Scandalū opprobrii

דָּפַק Daphac. pulsare. impellere. vt Iudi. 19. Et circūdātes domū senis fores pulsare ceperūt. Cāti. 5. Vox dilecti mei pulsantis. Geñ. 37. Quas si plus in ambulando fecero laborare morientur vno die. Pro quo hebrei legunt. Et si impellerent eas vno die morientur omnes oues. i. si eas fecero ambulare plus solito: morientur omnes oues. Vnde beatus Hieronymus transtulit sensum.

Pulsare — Impellere

דַּק Dac. siue דַּכָּא. cōminuere. cōterere. attenuare. Et semper scribitur cum simplici coph. vt Exo. 30. Cūq; in tenuissimum puluerem vniuersa cōtuderis. Pro quo hebrei legunt. Et contūdes ea & cōminues. & in eodem. 32. Et cōtriuit vsq; ad puluerem. pro quo hebrei legunt. Et contriuit donec cōminutum est. Deut. 9. Omnino quoq; in puluerem redigens. i. in puluerē cōminuens. 2. Reg. 22. Quasi lutum platearum cōminuam eos. & illud quod habetur psalmō. 17. Et quasi lutum platearum delebo eos. Ibi etiā scribitur אֲדִיקֵם Aricem per res & non per daleth. 4. Reg. 23. Combussit & cōminuit in puluerem. 2. Paralip. 34. Lucos etiam & sculptilia succidit atq; cōminuit. Et in eodem Lucos & sculptilia contriuit in frusta. Pro quo hebrei legunt. Lucos & sculptilia contriuit ad comminuēdum. i. in minutissimas partes. Esa. 28. Neq; in vngulis suis comminuet eum. & in eodem. 41. Triturabis gentes & cōminues Michee. 4. Et cōminues populos multos. & inde דַּק Dac. idest minutum siue cōminutum aut tenue vt Exo. 6. Apparuit in solitudine minutum & quasi pilo tussum. Accipitur etiam pro minutissimo vel tenuissimo puluere. vt Esa. 29. Et erit puluis tenuis multitudo ventilantiū te. & in eodem. 40. Ecce insule quasi puluis exiguus. & scribitur aliquādo cum he in fine & dicitur דַּקָּה Daca. vt Leuit. 16. Et hauriens manu compositum thymiama in incensum. Pro quo hebrei legūt. Et plenis pugnis siue pugilis suis thimiamatis aromatum comminuti aut tenuis. 3. Reg. 19. Et post ignē sybilus aure tenuis. & in plurali דַּקּוֹת Dacoth. vt Geñ. 41. Confecteq; macie. Pro quo hebrei legūt. Et tenues carne. & in eodem. Alie quoq; totidem spice tenues. Item דַּק Dac. i. lippus secundum beatū Hieronymum. vt Leuit. 21. Si gibbus si lippus. Hebrei tamen dicunt q̄ in prēdicto loco significat eū qui habet tenuē pellē vel telā super pupillā oculi. & inde דּוֹק Doc. pro quo beatus Hieronym? transtulit nihilum. Esa. 40. Qui extendit velut nihili celos. & ēt in hoc loco hebrei dicūt q̄ significat cortinā vel telā tenuē. & legūt sic. Qui extēdit velut cortinā vel telam celos.

Minutum — Puluis tenuis. — Cōminutū — Tenues — Lippus — Nihilum

דָּקַר Dacar. perfodere. transfigere. cōfigere. vt Nu. 25. Et perfodit ambos simul: virum. s. & mulierem. Iudi. 10 Qui iussa perficiens interfecit eum. pro quo hebrei legūt. Et transfixit eum & mortu? est. 1. Reg. 31. Euagina gladiū tuū & percute me. pro quo hēbr. Euagina gladiū tuum & transfige me vel confige me. Esa. 13. Omnis qui inuentus fuerit occidetur. pro quo hebrei legūt Transfigetur vel perfodietur. s. gladiis. Zach. 12. Aspicient ad me quem cōfixerunt. & in eodē. 13. Et cōfigent eū pater eius & mater eius & inde מְדַקְּרִים Meducarim. i. transfixi vel cōfixi. s. gladiis pro quo btūs Hieronymus trāstulit vulneratos. Hiere. 37 Et relicti fuerint ex eis aliq vulnerati. & inde מַדְקְרוֹת Madceroth. i. confixiones vel cōpunctiones. Prouer. 12. Est qui promittit & quasi gladio pungitur. pro quo hebrei legunt Est qui promittit vel qui profert quasi compunctiōes vel perfossiones gladii.

Perfodere. — Trāsfigere percutere. — Occidere. — מְדַקְּרִים Transfixi Vulnerati מַדְקְרוֹת Pungere Compunctiones.

דַּר Dar. nomen cuiusdam lapidis precios. vt Ester. 1. Super pauimentum smaragdino & pario stratū lapide dispositi erant. & dicunt hebrei q̄ significat lapidem lucidum & quod deriuatur a דָּרוֹם Darom quod significat meridiem.

Lapis pārius.

דְּרוֹר Deror. libertas. remissio. electio. turtur. vt Leuit. 25. Et vocabis remissionem cunctis habitatoribus terre tue. i. libertatem. Hiere. 34. Predicans vt dimitteret vnusquisq; seruum suum. pro quo hebrei legunt. Predicans eis remissionem vel libertatem: vt dimitteret vnusquisq; seruum suum. & in eodē. Vt predicaretis libertatē vnusquisq; ad amicū suū. & in eodē. Ecce ego predico libertatē ait dominus. & scribitur cum vau in secūda syllaba. Significat ēt דְּרוֹר Deror purum vel electū. vt Exo. 30. Sume tibi aromata prima myrrhe electe. i. eius que libere transit per manus mercatorū. Est etiā nomē cuiusdā auis. pro quo in nra trāslatione ponitur turtur. vt. Ps. 83. Etenī passer inuenit sibi domum & turtur nidum. & beatus Hieronym? in psalterio iuxta he. ve. posuit genus pro specie & transtulit auem. Et similiter Prouer. 26. Sicut auis ad alta transitolans & passer quolibet vadens. vbi ponitur pro passere. Et dicūt aliqui q̄ significat hirundinē: eo quod libere nidificat apud homines in quacūq; domo absq; vllo timore.

Remissio — Libertas — Electum. — Turtur. — Passer

דְּרָאוֹן Deraon. abominatio. opprobriū. vt Esa. 66. Et erūt vsq; ad satietatem visiōis oīs carni. Pro quo hebrei legūt

oppobrijj

Et ponunt in opprobriū: siue in abominationem omnibus gentibus. Potest etiā significare sicut est in littera nostra. vt sit dictio composita a דַּי De. quod significat abūdantiam vel sacietatē aut satis: & רָאוֹן Raon quod deriuatur a verbo רָאָה Raa. quod significat videre. & licet dictio דַּי De. scribatur cum littera Iod ad hoc quod significet abundantiā vel sacietatem: tamen in cōpositione potest omitti illa littera: sicut in aliis dictionibus compositis in quibus deficiunt vel superfluunt alique littere & maxime quando sunt litterevocales: sicut est Iod. & translatio chaldaica concordat cum littera nostra. in qua sic habetur. Donec dicant iusti satis vidimus. ponitur etiam predicta dictio דַּיְאוֹן Deraon. Dañ. 12 vbi dicitur. Alii in opprobrium vt videant semper. i. vt satis videant. Pro quo hebrei legunt. Alii in opprobrium in abominationem semper. potest etiam legi sic. In sacietatē vel in abundantiam visionis semper. Quod est idem sensus cum littera nostra.

דַּיְאוֹן
satis videt.
abominatio

דַּרְבָּן
Darban. stimulus. vt. 1. Reg. 13. vsq; ad stimulum cor rigendum. & in plurali דַּרְבָּנוֹת Darbonoth. vt eccl's. 12. Verba sapientium sicut stimuli.

Stimulus
דַּרְבָּנוֹת
Stimuli

דָּרָג
Darag. maceria. sepes. & scribitur cum mem in principio & cū he in fine & dicitur מַדְרֵגָה Madrega. vt Cāti. 2. In cauernis macerie. & in psalī מַדְרֵגוֹת Madregoth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit sepes. Ezech. 38. Et cadent sepes & omnis murus. Sed in suis explanationibus super loco predicto dicit q̄ significat munitiōes. & in lingua chaldaica דַּרְגָּא Darag significat gradum vel locū eminentē.

דָּרָג
Macería
מַדְרֵגוֹת
Sepes.

דַּרְגָּא
Gradus

דַּרְדַּר
Dardar. tribulus. vt Geñ. 3. Et spinas & tribulos germinabit tibi. Et solum inuenitur in predicto loco. Et ponitur ibi in hebreo singulare pro plurali.

דַּרְדַּר
Tribulus.

דָּרַךְ
Darach. calcare. conculcare. ambulare. incedere. ire. viam facere. dirigere. tēdere. extendere. s. arcum. vt Deut. 1. Et ipsi dabo terrā quam calcauit. & in eodē. 11. Ois locus quē calcauerit pes vester: vester erit. & in eodē. 33. Et tu eorū colla calcabis. Ioſ. 1. Oēm locū quē calcauerit vestigiū pedis vestri. Iudi. 5. Cōculca aīa mea robustos. & in eodem. 20. Ceciderunt atq; prostrati sunt ad orientalē plagā vrbis gabaa. pro quo hebrei legūt. Calcauerūt siue conculcauerunt eū vsq; cōtra gabaa. Iob. 22. Nūquid semitam seculorū custodire cupis: quā calcauerunt viri iniqui. i. p quā ambulauerunt viri iniqui. & in eodē. 28. Non calcauerunt eā filii insti tutorum. Ps. 90. Sup aspidem & basiliscū ambulabis. Esa. 11. Ita vt transeant per eū calciati. i. vt ambulent vel incedant per eū. & in eo. 59. Ois qui calcat in eis ignorat pacem. i. ois qui ambulat vel incedit in eis. Michee. 1. Et calcabit super excelsa terre. Significat etiā calcare vuas vel oliuas in torculari. vt Iudi. 9. Vastātes vineas vuasq; calcantes. Nee. 13. Calcantes torcularia in sabbato. Esa. 63. Et vestimenta tua sicut calcantis in torculari. & in eodem. Torcular calcaui solus. Hiere. 25. Celeuma quasi calcantiū cōcinetur. Threñ. 1. Torcular calcauit domin⁹. Michee. 6. Tu calcabis oliuas. Item significat viam facere siue viam preparare. vt Abach. 3. Viam fecisti equis tuis in mari. Potest etiam legi sic. Calcasti in mari equis tuis. Pónitur etiam p̄ triturare. vt Hiere. 51. Filia babylonis tempus triture ejus. Significat ēt dirigere vel incedere. Ps. 24. Diriget mānsuetos in iudicio & in eodem. Dirige me in veritate tua. Ponitur etiam pro oriri. vt Nu. 24. Orietur stella ex iacob. Sed etiā in hoc loco hebrei legunt. Incedet siue ambulauit stella ex iacob. Inde דֶּרֶךְ Dārech. siue לֶדֶךְ Dérech. i. via. Iter. consuetudo. Mos. vt Geñ. 6. Omnis quippe caro corrupserat viam suam. Et in eodem. 19. Et mane proficiscemini in viam vestram. & in eodem. Et custodierit me in via p̄ qua ambulo. Exo. 4. Cūq; essent in itinere in diuersorio. & in eodem. 18. Viam per quam ingredi debeant. Nu. 21. Et tedere cepit populus itineris ac laboris. & in eodem. Via regia gradiemur. Ioſ. 23. En ego hodie ingredior per viam vniuerse terre. Iudi. 17. Cūq; venisset in mōtem ephraim iter faciens. 1. Reg. 12. Et docebo vos viam rectam & bonā 3. Reg. 13. Nec reuerteris per viam qua veniſti. & in eodē.. Abiit ergo ad aliam viam & non est reuersus per iter quo venerat. Iob. 17. Et tenebit iustus viam suā. Ps. 1. Quīa nouit dominus viam iustorum & iter impiorum peribit. Ps. 2. Neq; irascatur dñs & pereatis de via iusta. Esa. 10. Et baculum suum leuabit super te in via egypti. & in eodē. 40. Parate via dño. Ponitur ēt pro more vel consuetudine: vt Geñ. 19. Et nullus virorum remansit qui possit ingredi ad nos iuxta morē vniuerse terre. & in eodem. 31. Quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi. & etiam ponitur aliq̄n in nra translatiōe via: pro more vel cōsuetudie Et in plurali דְּרָכִים Derachim. i. vie. vt Hiere. 6. State sup vias & videte. & q̄n post se regit genitiuum vel q̄n cōponitur cū pronominibꝰ āmittit litterā mem. vt Leuit. 26. Deferetq; fiēt vie vestre. 2. Paral. 13. Reliq aūt sermonū abie viarūq; & operū eius. Ps. 24. Vias tuas dñe demonstra mihi. Ps. 118. Vias meas annunciaui. Ps. 137. Et cantēt in viis dñi. Prouer. 10. Qui aūt depravat vias suas manifestus erit & in eodem. 28. Qui peruersis graditur viis concidet semel. & in eodē. 31. Et diuitias tuas ad delēdos reges. Pro q̄ hebrei legūt. Et vias tuas ad delēdos reges. Esa. 58. Et glorificaueris eū dū non facis vias tuas. vbi ponitur ibi vias p negociis vel operibus. Inde מִדְרָךְ Midrach. i. quātum pōt calcare vnius pedis vestigiū: vt Deut. 2. Neq; ēm dabo vobis de terra eorum quātū pōt vnius pedis calcare vestigiū Item דָּרַךְ Darach. tendere. s. arcū vel sagittas. vt Ps. 7. Arcum tum tetendit. Ps. 10. Qm̄ ecce peccatores intenderūt arcū. Ps. 36. Et intenderunt arcum suum. Ps. 63. Intēderūt arcū rem amarā. pro q̄to beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Intenderūt sagittam suā verbū amarissimum. Esa. 5. Omnes arcus eius extenti. & in eodē. 21. A facie arcus extenti. Hiere. 9. Et extenderunt linguā suā quasi arcum mendacii. & in eo. 51. Nō tēdat qui tēdit arcū suum. Thren. 2. Tetendit arcum suum quasi inimicus.

Iter.
Consuetudo.
Mos.
Quātū potest calcare vnius pedis vestigium.
Tendere.
Extendere.

דַּרְכְּמֹן
Darchemon. drachma. solidus. vt Esdre. 2. Auri solidos q̄draginta millia & mille. Nec. 7. Auri drachmas viginti millia. & solum inuenitur in numero plurali.

Solidus. drachma.

דָּרוֹם
Darom. meridies. siue austrū. vt Deut. 33. Mare & meridiem possidebit.

Meridies.

דְּרָע
Daraa. in lingua chaldaica significat brachiū. Dañ. 2. Pectus & brachia de argento. & scribitur etiam cum aleph in principio. & dicitur אְדְרָע Edraa. Esdre. 4. Et prohibuerunt eos in brachio & robore.

דְּרָע
Brachium
אְדְרָע
Brachium

דָּרַשׁ
Daras. querere. cōsulere. exquirere. reqrere. vt Geñ. 9. Sanguinem enī animarū vestrarū requirā. & in eodem. Et de manu fratris eius requirā animā hois. & in eo. 42. Sanguis eius exquiritur. Leuit. 10. Cū q̄reret moyses exustū reperit. Deut. 4. Si tñ toto corde q̄sieris eū. & in eo. 13. Quere solicite & diligēter rei veritate perspecta. Esdre. 10. Vt quererent rē. vbi ponitur דָּרְיוֹשׁ Darios p דָּרַשׁ Deros. & Ps. 9. Queretur peccatū illi⁹ & non inuenietur. Ps. 13. Aut requirens deū. Ps. 21. Laudate dñm qui requirunt eum. Ps. 33. Exquisiui dñm & exaudiuit me. Ps. 108. Et ciciantur de habitationibus suis. pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Et querātur in parietinis suis. Ps. 110. Exquisita in omnes voluntates ei⁹ Ps. 118. In toto corde meo exquisiui te. Esa. 31. Et dñm nō

Requirere
Exquirere
Querere

exquisierūt. & in eo. 55. Querite dñm dū inueniri pōt. & in eodē. 58. Mē etenim de die in diem querunt. & in eodē. 62 Tu aūt vocaberis quesita ciuitas. & in eodem. 65. Quesierunt me qui antea non interrogabant. Ponitur ēt pro consulere vel interrogare. vt Geñ. 25. Perrexitq; rebeca vt cōsuleret dominū. Ezech. 14. Et venerit ad prophetam vt interroget per eum me. & in eodem. 20. Venerunt de senioribus israel vt interrogarent dñm. & in eo. Nunquid ad interrogandū me vos venistis. & in voce passiua significat respōdere ad interrogata. vt in eodē. 14. Nunquid interrogatus respōdebo ei⁹. & in eo. 20. Viuo ego quia non respondebo vobis. & inde מִדְרָשׁ Midras. i. liber in quo scribuntur res geste: eo quod in eo requiruntur res geste seu preterita. vt 2. Paralip. 13. Reliqua aūt sermonū abie viarūq; & operum eius scripta sunt diligentissime in libro addo prophete.

Consulere interrogare
Respōdere
מִדְרָשׁ
Liber.

דָּשָׂא
Dasa. germinare. pululare. Herbā facere. vt Geñ. 1. Germinet terra herbam virētem. Ioel. 2. Quia germinauerunt speciosa deserti. Inde לְשָׁא Dése. i. herba. dū est tenera & recēs orta. Geñ. 1. vt supra. & in eodem. Et protulit terra herbam virentem. Deut. 32. Quasi imber super herbam. Hiere. 50. Qm̄ effusi estis sicut vituli super herbā.

Germinare.
לְשָׁא
Herba

דָּשַׁן
Dasan. impinguare. incrassari. Pinguē esse. cinerem colligere. vel a cinere mundare. Deut. 31. Cūq; comederint & saturati crassiq; fuerint. Ps. 19. Et holocaustū tuū pingue fiat. Ps. 22. Impinguasti in oleo caput meū. Prouer. 11. Anima que benedicit impinguabitur. & in eodē. 15. Aīa aūt operantiū impinguabitur. & in eo. 15. Fama bona impinguat ossa. & in eo. 28. Qui vero sperat in dño saluabitur. pro quo hebrei legunt. Qui vero sperat in domio impinguabitur. Esa. 34. Incrassatus est adipe. & in eo. Et humus eorum adipe pinguium. Pro quo hebrei legunt. Et humus eorum adipe impinguabitur. & inde דָּשֶׁן Dasen. i. pinguis vel crassus. vt Esa. 30. Eritq; vberrimus & pinguis. & in plurali דְּשָׁנִים Desenim siue לְשָׁנַי Disne. Ps. 21. Manducaverunt & adorauerunt omnes pingues terre. Ps. 91. Vbe res & bene patiētes erunt. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Pingues & frondētes erūt. & inde לֶשֶׁן Desen. vel דָּשֶׁן Dasen. cū accentu in prima syllaba. i. pinguedo. crassitudo. vt Iudi. 9. Nūquid possum deserere pinguedinem meā. Ps. 66. Sicut adipe & pinguedie repleatur anima mea. Esa. 55. Et delectabitur in crassitudine aīa vestra. Hiere. 31. Et inebriabo aīam sacerdotum pinguedine. Item לֶשֶׁן Desen siue דָּשֶׁן Dasen. i. cinis. vt Leuit. 1. In quo cineres effundi solent. pro quo hebrei legūt. In locum cineris. & in hebreo caret nūero plurali. & in eodē. 6. Folletq; cineres quos vorans ignis exussit. 3. Reg. 13. Et effūdetur cinis q̄ in eo est. & inde verbū דָּשַׁן Dasen. i. cineres colligere. vel a cinere mundare. vt Exo. 27. Faciesq; in vsus eius lebetes ad suscipiendos cineres. Nu. 4. Sed & altare mundabūt cinere. & inde illud psalmi. 20. Et holocaustum tuū pinguefiat: exponūt aliqui hebrei. Et holocaustū tuū incineretur. i. in cinerē redigetur sup altare holocausti.

Pinguis. דָּשֵׁן
Pingues. דְּשָׁנִים
Pinguedo.
Crassitudo
לֶשֶׁן
Cinis.
דָּשַׁן
Cinerē suscipere.
A cinere mundare

דָּת
Dath. edictū. lex. ritus. constitutio. sniа. Esdre. 8. Dederūtq; edicta regis satrapis qui erant de cōspectu regis. Ester. 1. Scientium leges ac iura maiorum. & in eodē. & scribantur iuxta legem perfarum atq; medorū. & in eodem. 3. Nouis vtens legibus. & in eodem. Insuper & regis scita cōtemnens. Pro quo hebrei legunt. Et leges siue edicta regis non ipsi faciunt. i. cōtemnūt. & in eodē. Statimq; edictū pependit in suis. & in eodē. 4. Et tunc ingrediar ad regē contra legem faciens. Dañ. 2. Vna est de vobis snia. & aliqñ scribitur cum aleph in fine. vt in eodem. Et egressa snia sapientes interficiebantur. Ponitur ēt pro tributo quod datur regibus vt principibus per singulos annos. vt Esdre. 6. vt de arca regis. 1. de tributis que dantur de regiōe trās flumen.

Edictum Lex.
Tributum

דִּתְאָה
Ditha in lingua chaldaica significat herbā siue fenum. Dañ. 4. Et cum feris pars ei⁹ in herba terre.

Herba.
דְּתַבְרֵיא
Dethabraia. in lingua chaldaica significat optimates siue magnates. & solum inuenitur in nūero plurali. Dañ. 3. Duces & tyrāni & optimates.

optimates

De incipientibus a littera. ה. He.

הַ Ha. Ista particula הַ Ha. Nunq̄ reperitur sola per se sicut neq; vlla alia littera hebraica. Sed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis. Et q̄n preponitur: tunc cōmuniter est quasi articulus demōstrativus sicut in greco. ὁ. ἡ. τό. qui sunt articuli masculini & feminini & neutrius sicut in nostro vulgari dicitur. El. la. los. las. Et sic in hebreo dicitur הָאִישׁ Hais. i. vir cū predicto articulo El. s. vir specialis de quo habemus aliquam cognitionem: vel de quo facta est aliqua mentio. & ideo nunq̄ apponitur nomini proprio quia est notus per se & non indiget tali articulo. nec etiam predictus articulus apponitur nomini qñ illud no mē iungitur cū pnomine deriuatiuo. s. Meus. tuus suus. noster. vester. Nisi in paucis admodū locis: vt Ioſ. 7. Et absconditus in terra contra medium tabernaculi mei. vbi huic nomini tabernaculi mei in hebreo preponitur predictus articulus & dicitur הָאֹהֶלִי Haaholi. Et quātum memoria teneo solum inuenitur in predicto loco. In aliis vero locis semper apponitur nomini quod non habet post se pnomen adiunctum. vt Geñ. 42. Locutus est nobis dñs terre dura. pro quo in hebreo habetur. Locutus est nobis vir dominus terre dura. vbi preponitur predicta particula הַ Ha huic dictioni vir. Exo. 11. Fuitq; moyses vir magnus valde. Pro quo in hebreo habetur. Etem̄ vir moyses magnus valde. s. fuit הָאִשָּׁה Haisa. i. mulier cum predicto articulo. la. vt Geñ. 3. Mulier quā dedisti mihi socia. הָאֲנָשִׁים Haanasim. ideſt viri. cum predicto articulo los. vt Geñ. 34. Irati sunt valde. pro quo in hebreo habetur. Irati sūt viri valde. Exo. 35. Viri cum mulieribus prebuerūt. הַנָּשִׁים Hanasim. i. mulieres cum predicto articulo. las. vt in eodem. 15. Egressēq; sunt oēs mulieres post eam. & predictus articul⁹ הַ Ha preponitur omnibus casib⁹ & generib⁹ & nūeris. Nomīatiuo vt הָאָרֶץ הַיְתָה Haares haitha. i. terra erat. vt Geñ. 1. Terra aūt erat inanis & vacua. genitiuo vt מִקְוֵה הַמַּיִם Micue hamaim. i. cōgregationem aquarum. vt in eodem. Cōgregationesq; aquarū vocauit maria: Datiuo vt עַל הָאָדָם Al haadam. i. homini. vt in eodē. 2. Precepitq; ei dicens. Pro quo in hebreo habetur. Precepitq; dñs de⁹ homini siue ipi adicens. Accusatiuo ut אֵת הַשָּׁמַיִם Eth hasamaim. i. celos. vt in eodem. 1. In principio creauit deus celum & terrā. Vocatiuo vt הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם Haazinu hasamaim. i. audite celi. vt Deut. 32. Audite celi que loquor. Ablatiuo vt בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי Baiom hasemini. i. in die octauo. vt Leuit. 9. Facto aūt octauo die. & aliqñ ponitur pro hoc articulo vocādi. o. vt הַמֶּלֶךְ Hamélech. i. o rex. vt Iudi. 3. Verbū secretū habeo ad te. o rex הַשַּׂר Hasar. i. o princeps. vt. 4 Reg. 9. Verbum mihi ad te o princeps. & in eo. At ille dixit ad te o princeps. הַנַּעַר Hanáar. i. o adolescens. vt. 1. Reg. 17. De qua progenie es. o adolescēs הָרֹאֶה Haroe. i. o videns. vt. 2. Reg. 15. O videns reuertere in ciuitatem הַכֹּהֲנִים Hacohanim. i. o sacerdotes. vt Malach. 1. O sacerdotes qui despicitis nomen meum. Et secūdū hebreos nunq̄ preponitur nomini proprio predictus articulus: nisi tñ nominibus appellatiuis. Et licet preponatur huic nomini ade tamē preponitur ei prout est no

Articulus nomiatiui
Articulus genitiui.
Articulus datiui.
Articulus accusatiui.
Articulus vocatiui.
Articulus ablatiui.
Articulus vocandi.

Ille.

mẽ appellatiuum & significat hominem. Significat ẽt q̃si pnomẽ demõstratiuũ.vt הָאִישׁ Hais.i.ille vir.vt.2.Reg.12 Tu es ille vir qui fecisti hãc rem.vbi pro eo quod in lẽa nostra est ille vir in hebreo habetur Hais. הָאִשָּׁה Haisa.i.illa mulier.vt.1.Reg.1.Ego sum illa mulier que steti coram te hic הָרֵחָבָה Archaba.i.illa latissima.Hiere.51.Murus babylonis ille altissimus. debet legi latissimus.& in hebreo murus est generis feminini.& aliqñ significat emphasim.i. niam quandã expressionem vel excellentiam.Sicut apud latinos.Alexander ille magnus.Sic apud hebreos.dicitur. הָאֱלֹהִים Haelohim siue הָאֵל Hael.i.ille de9 qui est sup oẽs deos. הַגָּדוֹל Hagadol.i.ille magn9 הַגִּבּוֹר Hagibor.i.ille potens. הַנּוֹרָא Hanora.i.ille terribilis.vt Deut.10.De9 magn9 & potens & terribilis.vbi omnibus his dictionibus preponitur predictus articulus ה Ha.vt הָעַלְמָה Haalma.i. virgo cũ predicto articulo.vt Esa.7.Ecce uirgo cõcipiet & pariet filium.Apponitur etiam hec littera ה cum apice patha nomini uel pronomini aut uerbo.Et est articul9 interrogãdi uel dubitandi:& significat nunquid uel nun.vt Genẽ.4.Nũ quid custos fratris mei ego sum.& in eodem.18. Nun vere paritura sum.& in eodem.20.Nun gentem ignorantem & iustam interficies.& in eodem.27.Nun vnã tm benedictionem habes.& in eodẽ.34.Nunquid vt scorto abuti debuere sorore nostra.& in eodẽ.37.Nunquid rex noster eris.Et in eodem.41.Nun inuenire poterim9 talem uirũ.& Exo. 2.Nun occidere me uis.Nu.11.Nunquid ego concepi oẽm hanc multitudinem.& in eodem.16.Nun parum uobis est. Iob.4.Nunquid homo dei cõparatione iustificabitur. Et sic in aliis q̃ plurimis locis. Item ponitur pro forsitan. vt Exo.14.Forsitã non erãt sepulchra in egypto.Iob.11.Forsitan vestigia dei cõprehendes. Item significat vtrũ. Genẽ. 24.Vtrum prosperum iter suum feciſſet deus.& in eodem 27.Vtrum tu sis filius meus esau.& in eo.37.Vide vtrũ tunica filii tui sit.& in eodem.42.Vtrum falsa an vera sint. Exo.16.Vt tentem eũ vtrum ambulet in lege mea.Nu.11. Iam nunc videbis vtrum meus sermo opere compleatur. & in eo.13.Vtrũ fortis sit an infirmus.ponitur etiam in predicto loco pro An. & in eodẽ.16.An & oculos nostros visueruere. &.1.Reg.21.An desũt nobis furiosi.Iob.40.An extrahere poteris leuiatan hamo.Item ponitur pro hac particula.Si.interrogatiue vel dubitatiue.vt Genẽ.8.Vt videret si iam cessassent aque.& in eo.43.Si pater viueret:si haberemus fratrem.& Exo.4.Vt videam si adhuc viuãt.Ps. 13.Vt videat si est intelligens.Ps.57.Si vere vtiq̃ iustitiam loquimini. Item ponitur pro.Ne. Interrogatiue uel dubitatiue aut admiratiue.vt.3.Reg.15.Tu ne es vir dei qui venisti de iuda.& in eo.17.Etiam ne viduã apud quam ego vtcũq̃ sustentor afflixisti.& in eodem.18.Tu ne es ille qui cõturbas israel.Item ponitur pro ecce.vt Iob.26.Ecce gigantes gemũt sub aquis.Et qñ apponitur verbo vel participio aliquãdo ponitur pro noũe relatiuo.s.qui.que.quod. vt Genẽ.2.Ipse est qui circuit oẽm terrã euilæ.& in eodẽ. 24.Quis est ille homo qui venit per agrum.Ioſ.10.Et ait ad principes qui secũ ierant.vbi ponitur הַהֲלְכוּ Hehalchu. ideſt qui ierant vel qui ambulauerant.& Esdre.10.Omnes viri qui duxerũt vxores alienigenas. Esther.1. Qui regnauit ab india vsq̃ ad ethiopiam. Habet fortasse & alios modos significãdi:qui possunt reduci ad supradictos. De quo vide in superiori tractatu grãmatice.

Nunquid. Nun.

Forsitan.

Utrum.

An.

Si.

Ne.

Ecce.

Qui.

He. הֵ Hah.interiectio est dolentis.pro quo beatus Hieronymus transtulit. Ve.vt Ezech.30.Vlulate ve diei. & aliqñ do scribitur cũ aleph in pricipio.& dicitur אֲהָהּ Ahah. De quo vide supra in littera aleph.

Ecce. הֵא He.ecce.vt Genſi.47.Accipite semina & serite agros. Pro quo hebrei legunt.Ecce vobis semen & serite terrã.& Ezech.16.Quapropter & ego vias tuas in capite tuo dedi.pro quo hebrei legunt.Et etiam ego ecce viam tuam in capite.i.tuo dedi.

Offerre הַבְהֵב Habhab..offerre.vt Osee.8.Hostias offerent. & solum inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei q̃ deriuatur a dictione יָהַב Iahab.que significat addu cere vel afferre siue offerre. Alii vero dicũt q̃ significat cõ cremare siue assare.quia idem significat in lingua chaldaica & arabica.

Uenite. הָבָה Haba.aduerbium est exhortandi vel inuitandi.s.eia. age. agite. beat9 Hieronym9 transtulit venite.Genẽ.11 Venite faciam9 lateres.De q̃ vide ifra in dictiõe יָהַב Iahab.

Uane ageſ Habal.euanescere.siue vanũ esse. Aut vane agere: vel vane loqui.vt.4.Reg.17.Secutiq̃ sũt vanitates & vane egerũt.Iob.27.Et quid sine causa vana loquimini.Hiere.2.Et ambulauerunt post vanitatem & vani facti sunt. & inde הֶבֶל Hebel siue הֶבֶל Hãbel.i.vanitas aut vanum.& in plurali הֲבָלִים Habalim.i.vanitates aut vana.vt Eccls.1.Vanitas vanitatum dicit eccls: vanitas vanitatũ & oia vanitas. & in eo.Vidi cũcta que fiunt sub sole & ecce vniuersa vanitas.& in eodẽ.2.Et est quicq̃ tam vanũ. & in eo.Adolescẽtia & voluptas vana sunt.Deut.32.Irritauerũt me in vanitatibus suis.Hiere.10.Vana sunt & opus risu dignũ.Põitur etiam pro idolis vel pro sculptilibus.vt in eodem.14.Nũquid sunt in sculptilibus gentium qui pluat.

Uanus. Uanitas. Uanitates Uanum Sculptilia

Hebenini הַבְנִים Haben.gen9 eboris.Sed quia est dictio obscura & infusitata.ideo btũs Hieronym9 posuit in trãslatiõe ipsum hebraicũ.vt Ezech.27.Dẽtes eburneos & hebeninos. vbi ponitur in hebreo הַבְנִים Habnim.in nũero plurali.& solũ inuenitur in predicto loco.Et dicunt aliqui hebrei q̃ significat quoddã genus ligni pulcherrimi.

הִגָּה Augures. Astrologi. הֹבֵר Hober.augur.astrologus.vt Esa.47.Stent & saluent te augures celi qui contemplantur sydera.lxx. vero sic transtulerunt. Stent & saluam te faciant astrologi celi.& solum inuenitur in nũero plurali & in predicto loco.

Meditari. הָגָה Haga.meditari.loqui.clamare.sonos seu verba proferre.rugire.gemere.amouere.auferre.vt Iob.27.Neq̃ lingua mea meditabitur mendacium. Ps.1. Et in lege eius meditabitur die ac nocte.Ps.2.Et populi meditati sunt inania.Ps.62.In matutinis meditabor in te.Ps.70.Sed & lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam.i. loquetur. Ps.76.Et meditabor in oĩbus operib9 tuis.Esa.33.Cor tuũ meditabitur timore.& in eo.37.Meditat9 est in spiritu suo duro per diẽ estus.Sed dicunt hebrei q̃ in predicto loco significat amouere vel auferre.& sic legunt.Amouit siue abstulit in spiritu suo duro.& in eodẽ.59.Concepim9 & locuti sumus de corde verba mendacii.ponitur ẽt pro clamare. vt.Ps.113.Nõ clamabũt in gutture suo.& btũs Hieronym9 in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Nõ sonabunt in gutture suo.Esa.8.Qui stridẽt in incantationibus suis.pro quo hebrei legunt.Qui garriũt & clamãt vel sonant aut loquũtur Item significat rugire vel gemere.vt Esa.31. Quomõ si rugiat leo & catulus leonis sup predam suã.& in eo.59.Et q̃si columbe meditantes gememus.& supra in eodẽ. 38. Meditabor vt colũba.i.gemã vel rugiam vt colũba.Inde הֲגִיָּה Hegabor vt colũba.i.gemã vel rugiam vt colũba.Inde הֲגִיָּה Hegi.fonus.sermo.locutio.gemit9.vt Iob.37.Et sonum de ore eius procedẽtẽ.& Ps.59.Sicut aranea meditabuntur. Pro quo beat9 Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trãstulit.Quasi sermonẽ loquẽs.ponitur etiã pro gemitu.pro q̃ beat9 Hieronymus transtulit carmẽ.s.lugubre vel triste. vt Ezech.2, Et, scripte erant in eo lamentationes & carmen

Rugitus. Meditatio הֲגוּת Meditatio הֲגִיוֹן Meditatio

Cantare. הַלֵּל Hed.laus.siue gloria.vt Ezech.7. Prope est dies occisionis & non glorie montium.& dicunt hebrei q̃ significat sonitum siue clamorem aut resonantiam.Et q̃ deriuatur a sequenti dictione que significat sonitum vel clamorẽ Alii vero dicunt q̃ deriuatur a dictione הוֹד Hod.que significat laudem vel gloriam.sicut est in littera nostra. De quo infra dicetur.

Gloria

Cantare. הָלַל Hedad.fonitus.strepitus.clamor.pro quo beatus Hieronymus transtulit vocem calcãtium.Esa.16.Vox calcantium irruit.& in eodem. Vocem calcantium abstuli.i. clamorem vel strepitum quem calcantes in torculari faciũt Quod etiam dicitur celeuma.vt Hiere.25. Celeuma quasi calcantium concinetur.& in eodem. 48. Nequaq̃ calcator vue solitum celeuma cantabit.& in eodem.51. Et super te celeuma cantabitur.in quibus locis ponitur predicta dictio pro celeuma.Et scribitur cum iod in prima syllaba.

Clor calcãtium. Clamor Celeuma.

Optimates הַדַּבְּרִי Hadabre siue הַדַּבְּרָא Hadabraia in lingua chaldaica significat optimates siue principes. & solum inuenitur in numero plurali. Dañ.3.& ait optimatib9 suis.

Mitere. הָדָה Hada.extendere.mitere.s.manũ.vt Esa.11.Et in cauernam reguli qui ablactatus fuerit manũ suam mittet. Et solum inuenitur in predicto loco.

Conterere הָדַךְ Hadach.conculcare.conterere.vt Iob.40. Et contere impios in loco suo.& solũ inuenitur in predicto loco.

Scabellũ. הֲדֹם Hadom.scabellum.vt Ps.109. Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Esa.66. Terra autem scabellum pedum meorum. Item הָדַם Hadem.in lingua chaldaica significat scidere:aut in frusta secare & inde הַדָּמִין Hadamin.i.frustra seu fragmenta. Dañ.1. Peribitis vos.pro quo hebrei legunt.in frusta concidemini.& in eodem.3. Dispereat:& domus eius vastetur.pro quo hebrei legunt. In frusta concidatur.

Scindere. Frusta.

Myrtus הֲדַס Hadas.myrtus.vt Nec.8.Frõdes myrti & ramos palmarum.Esa.41. Dabo in solitudine cedrum & spinã & myrtum.& in eodem.55. Et pro vrtica crescet myrtus. & in plurali הֲדַסִּים Hadassim. pro quo beatus Hieronymus transtulit.Myrteta.Zach.1.Et ipse stabat inter myrteta que erant in profundo.

Myrteta הֲדַסִּים

Impellere הָדַף Hadaph.impellere.expellere. subuertere. vt Nu. 35. Si per odium quis hominem impulerit.Deut.6.vt deleret omnes inimicos tuos coram te.pro quo hebrei legũt. Vt expellat omnes inimicos tuos coram te. Prouer.10. Et insidias impiorũ subuertet.Esa.22. Et expellam te de statione.Hiere.46.Non stetit:quoniam dominus subuertit eum Ezech.34.Pro eo quod lateribus & humeris impingebatis.i.expellebatis vel impellebatis.

Expellere. subuertere Impingere

Honorare. Gloriari. הָדַר Hadar.decorare.honorare.gloriare.glorificare.vt Leuit.19.Et honora personã senis. Prouer. 25. Ne gloriosus appareas coram rege.i.ne glorieris coram rege seu ne glorificeris.Threñ.4.Facies senum non erubuerunt. Pro quo hebrei legunt. Facies senum non sunt honorate. vel non sunt decorate. Dañ.5. Deum qui habet flatum tuũ in manu sua non glorificasti.Exo.23.Et pauperis non miserearis in iudicio.pro quo hebrei legunt.Et pauperẽ non honorabis siue non decorabis in iudicio. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum.& inde הֲדַר Hadar siue הֵדֶר He der.i.pulcher siue decorus:aut pulchritudo vl decor.vt Leuit.23. Sumetisq̃ vobis die prio fructũ arboris pulcherrime.Ps.95.Confessio & pulchritudo in conspectu eius.Ps. 103.Cõfessionem & decorem induisti. Dañ.11. Et indign9 decore regio.Ps.144. Magnificentia glorie sanctitatis tue loquetur.pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatẽ transtulit decorẽ glorie magnitudis tue &verba mirabilium tuorum loquar. Dañ.4. Et in gloria decoris mei.& aliqñ scribitur cũ tau in fine.vt.Ps.95. Adorate dñm in atrio sancto eius.pro quo beat9 Hieronym9 in psalterio iuxta hebraicam veritatem trãstulit. Adorate dominium in decore sanctuarii.2.Paralip.20. Vt laudarent eũ in turmis suis. pro quo hebrei legunt. Et laudarent decorẽ sanctuarii siue decorem sanctum aut in decore sanctuarii. Ponitur etiam pro dignitate. vt Prouer.14. In multitudie populi dignitas regis.i.gloria siue decor regis.& in plurali הֲדָרִי Hadre.pro quo in nostra translatione habetur splẽdores.Ps.109. In splendoribus sanctorum.Sed beat9 Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem pro הֲדָרִי Hadre.legit הֲרָרֵי Harere cum duplici res.i.montes.vbi sic transtulit.In montibus sanctis.Et hec varietas cõtigit propter similitudinem res & daleth: que sunt quasi vnius figure.& fortasse in libris antiquis erat scriptũ הֲרָרֵי Harere cũ duplici res. Inde הָדוּר Hadur.i.decorus gloriosus siue formosus.vt Esa.63.Iste formos9 in stola sua.& in plali הֲדוּרִים Hadurim.vt in eodem.45.Et gloriosos terre humiliabo. Hebrei tamen dicunt q̃ in predicto loco significat anfractus:siue abrupta:vel circuitus viarum:aut vias non rectas. & sic legunt. Et distorta.i.ea que non sunt recta rectificabo siue anfractus vel abrupta.s. viarum equabo. Item הֲדַר Hadar in lingua chaldaica significat reuertere. Dañ.4. Et ad honorem regni mei decoremq̃ peruenĩ.pro quo hebrei legunt. Et ad honorem regni reuersus sum siue reduct9 sum.

Dignitas. הֲדַרִּי splẽdores. Montes. הָדוּר Formosus הֲדוּרִים Gloriosi Honorare. Gloriari. הֲדַר Pulcher Pulchritudo. Decor. הֲדַר Reuertere

Ho,ve. Interiectio dolentis.vt Amos.5.Et in cũctis que foris sunt dicetur ve.ve.& solũ inuenitur in pdicto loco. הוֹ

Ipse. הוּא Hu.pronomen est tertie persone aut verbum substantiuum.s.ipse vel ipsum.ille vel illud.iste vel istud.is vl id. est vel fuit.Gsñi.1.Ipse est qui circuit omnem terram eui

Ipsum. Ille. Iste. lath. & in eodem. Ipsum est nomen eius. Et in eodē. 18. Ipse vero stabat iuxta eos. & in eo. 27. Quis igitur ille est qui dudū captam venationem attulit mihi. Exo. 6. Iste est aarō & moyses. & in eo. Iste est moyses & aaron. Ester. 7. Quis est iste & cuius potentie. Et accipitur etiam in genere neutro: quia hebrei non habent genꝰ neutrum: sed pro eo vtū tur cōiter genere masculino & aliquando femininu. Scribi tur etiam הוּא Hi cum vau in medio dictionis. & cum puncto hiric in genere femininu. s. ipsa. illa. ista. vt Geñ. 3. Mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno. pro quo in hebreo habetur. Ipsa dedit mihi de ligno. & in eodem. Ipsa conteret caput tuum. Sed in predicto loco in codicibꝰ hebreorum scribitur הוּא Hu cum puncto surec: quod interpretatur ipse vel ipsum & refertur ad semen: De quo supra dixerat: inimicitias ponam inter te & mulierem & semen tuum & semen illius. Vtroq; tñ mō legi potest: quia eisdē litteris vtrūq; scribitur in hebreo scilicet ipsum & ipsa. Et in eodem. 17. Delebitur anima illa de populo suo. & in eodem. 24. Ipsa est mulier quam preparauit dominꝰ filio domini mei. & sic in aliis locis ponitur הוּא Hi. cum vau in medio dictionis in genere femininu. Item ponitur הוּא Hu. p hoc nomine relatiuo quis vel qui. vt Geñ. 14. Qui habitabat in sodomis. & in eodē. Qui habitabat in conualle mābre. Ponitur etiam pro hoc verbo substantiuo Sum es fui. vt Geñ. 20. Quia propheta est. & in eodem. In omni loco ad quem ingrediemur dices q̄ frater tuꝰ sim. Deut. 32. Videte q̄ ego sim solus. Vide etiam de hoc infra in dictione הָוָה Haua.

Ipsa

הוּא

Illa.

הוּא

Qui.

הוֹד Hod. gloria. laus. confessio. honor. decor siue species. Nu. 17. Et dabis ei precepta cunctis videntibus & partē glorie tue. 2. Paralip. 29. Et tibi laus. s. est. & Iob. 39. Gloria narium eius terror. Ps. 103. Confessionem & decorē induisti. Ps. 148. Confessio eius super celum & terrā. Hiere. 22. Ve domine: ve inclyte. Pro quo hebrei legunt. Ve domine siue ve domino & ve glorie eius. Dañ. 11. Et non tribuetur ei honor regius. Osee. 14. Et erit quasi oliua gloria eius. Zach. 10. Quasi equum gloria eius in bello. Significat etiam decorem siue speciē. 1. Paralip. 7. Soror autem eius regina peperit virum decorū. Dañ. 10. Et species mea immutata est in me.

Gloria.

Confessio.

Honor.

Decorus. Species

הָוָה Haua. verbum est substantiuū. s. sum es fui. vt Geñ. 27. Esto dominus fratrum tuorū. Esdre. 4. Nam & reges fortissimi fuerunt in ierusalem. Nec. 8. Et leuare te velis super eos in regē. Pro quo hebrei legunt. Et tu es sup eos rex siue & tu velis esse super eos rex. Eccls. 2. Quid enim poterit homini de vniuerso labore suo. pro q̄ he. le. quid erit est homini de vniuerso labore suo. Et aliquando scribitur cum aleph in fine. vt in eodem. 11. In quocūq; loco ceciderit ibi erit. & Iob. 37. Qui precipit niui vt descendat in terrā. Pro quo hebrei legunt. Qui precipit niui esse in terra. i. vt descendat in terram sicut est in littera nostra. Dañ. 2. Tu rex videbas. Pro quo hebrei legunt. Tu rex videns eras. & aliquando scribitur cum lamed in principio & aleph in fine loco he. Dañ. 2. Sit nomen domini benedictum in secula. vide etiam de hoc infra in dictione הָיָה Haia. Item הָוָה Houa siue הָוָא Haua aut הָוָת Hauath. i. calamitas. vanitas. insidie. iniquitas. peruersitas. vt Iob. 6. Et calamitas quam patior. Esa. 47. Irruet super te calamitas quam non poteris expiare. Ponitur etiam pro vanitate. Ps. 51. Et prevaluit in vanitate sua. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Confortatus est in insidiis suis. Prouer. 10. Insidias impiorum subuertet. Michee. 7. Et magnꝰ

Esse.

Calamitas

הָוָה

Vanitas.

locutus est desiderium anime sue. Pro quo hebrei legūt. Et magnus locutus est iniquitatem vel peruersitatem anime sue. Sed mutando he primum in aleph: tunc potest significare desiderium. & in plurali. הַוּוֹת Hauoth. Ps. 37. Et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates. sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit insidias. Ponitur etiam pro iniustitia. vt. Ps. 51. Iniustitiā cogitauit lingua tua. Pro quo beatus Hieronymus transtulit in predicto psalterio. Insidias cogitat lingua tua. Ps. 54. Et labor in medio eius & iniustitia. Pro quo beatus Hieronymus in predicto psalterio transtulit. Insidie in vitalibus eius. Ponitur etiā pro iniquitate. vt. Ps. 56. Donec transeat iniquitas. Sed etiam in hoc loco beatus Hieronymꝰ in predicto psalterio transtulit. Donec transeant insidie. Et dicūt aliqui hebrei q̄ ab hac dictione deriuatur verbum תְּהוֹתְתוּ Thehothethu. Pro quo. lxx. trāstulerunt irruitis. vt. Ps. 61. Quousq; irruitis in hominem. Pro quo beatus Hieronymus in predicto psalterio transtulit. Vsquequo insidiamini contra virum.

Iniquitas

הַוּוֹת

Vanitates

Iniustitia.

Irruere

הוֹי Hoi. ve. interiectio dolentis. siue o. quod est aduerbium vocatiui casus. vt Esa. 1. Ve genti peccatrici. & in eodem 5. Ve qui coniungitis domum domui. & in eodem. Ve qui trahitis peccatum in funiculis vanitatis. & in eodē. Ve qui dicunt malum bonum & bonum malum. & in eodem. Ve qui sapientes estis in oculis vestris. & in eodem. Ve qui potentes estis ad bibendum vinum. & in eodem. 10. Ve qui cōdunt leges iniquas. & in eodem. Ve assur virga furoris mei & Hiere. 22. Non plangent eum ve frater & ve soror: non concrepabunt ei ve domine & ve inclyte. & in eodem. 47. O mucro domini vsquequo non quiesces. & Zach. 2. O. O fugite de terra aquilonis. & in eodē. 2. O sion fuge. Esa. 55. Omnes sitientes venite ad aquas. Pro quo hebrei legunt. O omnes sitientes venite ad aquas. & aliquando scribitur sine Iod. & dicitur הֹ Ho de quo supra dictum est.

Ve.

הוֹן Hon. diuitie: siue multitudo aut abundātia diuitiarum. substantia. sufficientia. satis. vt. Ps. 118. Sicut in omnibꝰ diuitiis. Prouer. 11. Non proderunt diuitie in die vltionis. Et in eodem. 13. Et quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Et in eodem. 19. Diuitie addunt amicos plurimos. Ponitur etiam pro substantia. vt Prouer. 1. Omnem preciosam substantiam reperiemus. & in eodem. 3. Honora dominum de tua substantia. Et in eodem. 6. Omnem substantiam domꝰ sue tradet. Et in eodem. 10. Substantia diuitis vrbs fortitudinis eius. Et in eodem. 13. Substantia festinata minuetur. Et in eodem. 24. Vniuersa substantia preciosa & pulcherrima. Significat etiam satis vel sufficientia. vt Prouer. 30. Et quartum q̄ nunquam dicit sufficit. Et in eodem. Ignis vero nunq̄ dicit sufficit. Ponitur etiam pro precio. vt. Ps. 43 Vendidisti populum tuum sine precio. idest sine substantia vel sine diuitiis.

Diuitie

Substātia

sufficientia.

Precium

הַזָּה Haza. dormitare secundum hebreos. & inde הַזִּים Hozim. idest dormitantes. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. videntes vana. quasi חוֹזִים Chozim cum littera cheth. Esa. 56. Videntes vana dormientes & amantes somnia. & solum inuenitur in predicto loco.

הַזָּה

הַזִּים

Vana.

הֵי Hi. ve. Interiectio dolentis. vt Ezech. 2. Et scripte erant in eo lamentationes & carmen & ve. & solū inuenitur in predicto loco.

הֵי

Ve.

הִיא Hi. pronomen est tertie persone generis feminini. i. ipsa. illa. ista. ea. eadē. vt Geñ. 20. Et ipsa ait frater meus est. Iudi. 4. Que iudicabat populum. Et in eo. Et sedebat sub palma que nomine illius vocabatur. Pro quo he-

הִיא

Ipsa.

הִיא breī legunt. Et ipsa sedebat sub palma debbora. Thren. 1. Habitauit inter gentes pro q̄ in he. hī ipsa habitauit inter gētes. Et aliquando scribitur cū vau in medio dictiōis sicut supra dictum est in dictione הוּא Hu. Ponitur etiam pro hoc verbo substantiuo sum es fui. vt Geñ. 12. Quare non indicasti mihi q̄ vxor tua esset. Et in eodem. 20. Dixitq; de sara vxore sua soror mea est. Ps. 118. Quia in eternum mihi est.

Ipsa.

Esse.

הָיָה Haia esse. verbum substantiuum. egrotare. euanescere. vt Geñ. 6. Noe vir iustus atq; perfectus fuit in' generationibus suis. Et in eodem. 10. Ipse cepit esse potens in terra: & erat robustus venator coram domino. Et in eodē. Fuit autem principium regni eius babylon. Et in eodem. 21. Et fuit cum eo. Et in eodem. 26. Sit iuramentum inter nos. Exo. 3. Ego sum qui sum. & in eodem. Qui est misit me ad vos. Et in eodem. 9. Ecce manus domini erit super agros. Iudi. 16. Infirmus ero vt ceteri hominum. 1. Reg. 1. Fuit vir vnus de ramathaim. 2. Reg. 4. Duo viri principes latronum erant filio saul. Et i. 20. 7. Ego ero ei in patrē & ipse erit mihi in filium. Dañ. 1. Fuit autem daniel vsq; ad annum primum cyri regis. Et aliquando scribitur sine he finali. vt in aliquibus locis supradictis. Scribitur etiam aliquando cum duplici iod. vt Geñ. 24. Soror nostra crescas in mille millium. Pro quo in hebreo habetur: Soror nostra tu sis in mille millium. 2. Reg. 15. Si veneris mecum eris mihi oneri. & a predicta dictiōe: & a supradicto verbo הָוָה Haua. derivatur nomen domini tetragrammaton quod scribitur quattuor litteris. scilicet. Iod. he. vau. he. & significat esse vel essentiam. pro quo beatus hieronymus & alii interpretes traduxerint dominum. & etiam hebrei pro hoc nomine legunt אֲדֹנָי Adonai. idest dominus. de quo vide supra in dictione אָדוֹן Adon. Et aliquando predicta dictio הָיָה Haia. pōitur p hoc verbo. fio. fis. fit. vt Geñ. 1. Fiat lux & facta est lux. Et in eodem. Fiat firmamentū in medio aquarum. Et in eodem. Et factum est ita. Et in eodem. Fiant luminaria. & Ruth. 1. Et factum est in diebus vnius iudicis. Thren. 3. quis est iste qui dixit vt fieret. Ezech. 1. Factum est verbum domini ad ezechielem filium buzi. Et in eodem. 6. Et factus est sermo domini ad me dicens. Et in voce passiua aliquando recipit nun in principio. vt Deut. 4. Si facta est aliquando huiusce modi res. Iudi. 19. Nunquam res talis facta est. Prouer. 13. Desiderium si compleatur delectat animam. Pro quo hebrei legunt. Desiderium factum. idest completum delectat animam. Significat etiam infirmari siue languere: quando scribitur cum nun in principio. vt Dañ. 8. Et ego daniel langui & egrotaui per dies. Item significat euanescere siue perire. pro quo beatus hieronymus transtulit fugit. vt Dañ. 2. Et somnus eius fugit ab eo.

fieri.

Esse.

Languere Euanescere

הֵיךְ Hech. Quomodo. vt. 1. Paralipo. 13. Quomodo possum ad me introducere Arcam dei. Dañ. 10. Et quomodo poterit seruus domini mei loqui cum domino meo.

quomodo.

הִים Him. Turbare. tumultuari. perdere. interficere. Ps. 54. Contristatus sum in exercitatione mea & cōturbatus sum. Michee. 2. Tumultuabuntur a multitudine hominum. Et aliquando scribitur sine iod. vt Deut. 7. Et interficiet illos donec penitus deleantur. Vbi vltimum mem non est de substantia dictionis: sed est pronomen relatiuum numeri pluralis. & Ruth. 1. Velox apud cunctos fama percrebuit. Pro quo hebrei legunt. Et conturbata

Cōturbare Tumultuari.

Interficere

est omnis ciuitas super eis. Siue tumultuata est omnis ciuitas super eis. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Vide etiam de hoc infra in dictione הָמָם Hamam. & in dictione הָמָה Hama. Et inde מְהוּמָה Mehuma. idest perturbatio. pauor. interfectio. vt Deut. 7. Donec penitus deleantur. Pro quo hebrei legunt. Perturbatione siue interfectione magna nimis. Et. 1. Reg. 5. Fiebat enim pauor mortis in singulis vrbibus.

Perturbatio.

Pauor

הִין Hin. Velle. paratum esse. vt Deut. 1. Cumq; instructi armis pergeretis in montem. Pro quo hebrei legunt. Et voluistis ascendere in montem: siue parati fuistis ascendere in montem. Et dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur a dictione הֵן Hen: que significat ecce. Item. הִין Hin. Mensura erat liquidorum. vt Exo. 29. Et quartam partem Hin. Et Nume. 28. Et quartam partem Hin vini.

Velle. paratū cē.

הִין genus mensure.

הֵיכָל Hechal. Templum: palatium. & communiter scribitur cum iod in prima syllaba. vt. 3. Reg. 6. Et porticus erat ante templum. Ps. 5. Adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. Ps. 10. Dominus in templo sancto suo. Ps. 143. Circum ornate vt similitudo templi. & Esa. 6. Et ea que sub ipso erant replebant templum. Et in eodem. 39. Et erunt eunuchi in palatio regis babylonis. Hiere. 7. Nolite confidere in verbis mendacii dicentes: templum domini: templum domini: templum domini est. Et secundum hebreos ponitur ibi templum ter eo quod in tres partes erat diuisum. scilicet in domum exteriorem que dicebatur porticus. Et in domum mediam in qua erat mensa & candelabrum. Et in domum interiorem in qua erat arca & cherubin que dicebatur oraculum siue sanctum sanctorum. Dañ. 1. Et qui possent stare in palatio regis. Amos. 8. Et stridebunt cardines templi. Et in plurali. הֵיכָלִים Hechalim: siue הֵיכְלִי Hechle. secundum terminationem nominum masculinorum siue. הֵיכָלוֹת Hechaloth. Secundum terminationem femininorum. vt. Ps. 44. A domibus eburneis ex quibus delectauerunt te. idest a templis vel a palatiis eburneis. Prouer. 30. Stellio manibus nititur & moratur in edibus regis. idest in palatiis regis. Ponitur etiam pro delubris. Esa. 13. Et syrene in delubris voluptatis. Osee. 8. Et oblitus est israel factoris sui & edificauit delubra.

Templum

Palatium

הֵיכָלִים

Domus. Templa. Palatia. Ædes.

Delubra.

הַכַּר Hacar. Opprimere. Iob. 19. Et non erubescitis opprimentes me. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat impudenter agere. siue ingratum esse. Quia in lingua Arabica significat impudentiam. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et non erubescitis impudenter agitis contra me: siue ingrati estis mihi. Et inde הַכָּרַת Hacarath. idest impudentia siue ingratitudo. Esa. 3. Agnitio vultus eorum respondebit eis. Pro quo hebrei legunt: Impudentia vultus eorum respondebit eis. Vnde subditur. Et peccatum suum quasi fodoma predicauerunt: & non absconderunt. Potest etiam deriuari a verbo נָכַר Nacar. Quod significat cognoscere vel agnoscere. sicut est in littera nostra.

opprimere.

Impudenter agere. ingrati cē.

הַכָּרַת

Agnitio Impudentia.

הָלַל Halal. Laudare. gloriari. letari. splendescere. fulgere Infanire. conturbare. iniq; agere. Iudi. 16. Quod etiam populus videns laudabat deum suum. 1. Paralipo. 16. Laudate nomen sanctum eius. Pro quo hebrei legunt. Laudamini siue gloriamini in nomine sancto eius. Et in eodem. 29. Confitebimur tibi & laudabimus nomen tuum inclytum. 2. Paralipo. 20. Laudabant dominum

Laudare.

deum israel voce magna. ps. 9. Quoniam laudatur peccator in desideriis anime sue. ps. 21. In medio Ecclesie laudabo te. Ps. 62. Et labiis exultationis laudabit os meum. Et in eodem. Laudabuntur omnes qui iurant in eo. Ps. 101. Et qui laudabant me aduersum me iurabant. Sed beatus hieronymus aliam significationem sequens in psalterio iuxta hebraicam ve. transtulit. Exultantes per me iurabant. Ps. 118. Septies in die laudem dixi tibi. pro laudaui te. Et in eodē. Viuet anima mea: & laudabit te. Ps. 134. Laudate nomen domini laudate serui dominī. Ps. 145. Lauda anima mea dominum. Ps. 148. Laudate dominum de celis. Ps. 150. Omnis spiritus laudet dominū. Prouer. 27. Laudet te alienus & non os tuum. Et in eodem. 31. Mulier timens deum ipsa laudabitur. Et in eodem. Laudent eam in portis opera eius. Canti. 6. Regine & concubine & laudauerunt eam. Esa. 38. Neq; mors laudabit te. Et in eodem. 45. In domino iustificabitur & laudabitur omne semen israel. Et inde מְהֻלָּל Mehulal. siue מַהֲלָל Mahalal. Laudabilis idest laudabilis: siue laus: vel laudatio. vt. 1. Reg. 22. Laudabilem inuocabo dominum. Prouer. 27. Sic probatur homo ore laudantis. Pro quo hebrei legunt. Et homo iuxta laudem suam siue iuxta laudationem suam. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Et inde תְּהִלָּה Thehila. siue תְּהִלָּת Thehilath. idest laus. siue laudatio aut laudabilis. vt in titulo psalmi. 44. Vbi dicitur laudatio ipsi dauid. & in eodem Ps. Laudationem domini loquetur os meum. Hiere. 49. Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabilem. Et in plurali. תְּהִלּוֹת Thehiloth. vt. Ps. 21. Tu autem in sancto habitas laus israel. Pro quo hebrei legunt. Et tu sanctus habitator siue habitās laudes israel siue laudatiões israel. Beatus vero hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et tu habitator sancte laus israel. Et ponitur ibi singulare pro plurali. & Esa. 60. Et laudes domini annunciantes. Scribitur etiam pluraliter. הִלּוּלִים Hilulim. idest laudationes. Pro quo beatus hieronymus transtulit laudabiles. vt Leuit. 19. Quarto autem anno omnis fructus eorum sanctificabitur laudabilis domino. & in de הַלְלוּיָהּ Aleluia. idest laudate dominum. & est dictio composita ab הַלְלוּ Halelu. q̄ significat laudate vt supra. & יָהּ Ia: quod̄ est vnum de nominibus dei: & ponitur pro domino. vt Ps. 146. Laudate dominum quoniam bonus est psalmus. Vbi pro eo quod in littera nostra est Laudate dñm: in hebreo habetur הַלְלוּיָהּ Haleluia. Ité הָלַל Halal significat gloriari vel letari. scilicet quando est verbum quarte coniugationis. vt. Ps. 48. Et in multitudine diuitiarum suarum gloriantur. Ps. 51. Quid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate? Ps. 96. Et qui gloriantur in simulachris suis. Ps. 105. Et gloriemur in laude tua. Prouer. 20. Et cum recesserit gloriabitur. Et in eodem. 27. Ne glorieris in crastinum. Hiere. 9. Non glorietur sapiens in sapientia sua: & non glorietur fortis in fortitudine sua: & non glorietur diues in diuitiis suis: sed in hoc glorietur qui gloriatur. Ponitur etiam pro letari. vt Esa. 41. Et in sancto israel letaberis. Et inde הִלּוּלִים Hilulim. Pro quo beatus Hieronymus transtulit choros cātantium. vt Iudi. 9. Et factis cantantium choris ingressi sunt fanum dei sui. Item הָלַל Halal. idest splendere. fulgere. lucere. Iob. 29. Quando splendebat lucerna eius super caput meum. Et in eodem. 31. Si vidi solem cum fulgeret. Et in eodem. 41. Ister nutatio eius splendor ignis. Esa. 13. Quoniam stelle celi & splendor earum non expandent lumen suum. vide etiam de hoc supra in dictione אָהַל Ahal. & inde הֵילֵל Helel.

Laudabili — מְהֻלָּל
Laus. — תְּהִלָּה
Laudatio. — תְּהִלָּת
Laudabili — תְּהִלּוֹת
Laudes. — הִלּוּלִים
laudab sitel — הַלְלוּיָהּ
Aleluia.
laudate do minum. — הָלַל
Gloriari.
Letari. — הִלּוּלִים
Chori cantantium.
Splendef Fulgere. — הֵילֵל

idest lucifer. vt Esa. 14. Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. Significat etiam הָלַל Halal Insanire: vt. 1. Reg. 21. Et collabebatur inter manus eorum. Pro quo hebrei legunt. Et insaniebat inter manus eorum. Hiere. 25. Et bibent & turbabuntur & insanient. Ponitur etiam pro conturbare. vt Eccl's. 7. Calumnia conturbat sapientem. Et Naū. 2. In itineribus conturbati sunt. Item ponitur pro iniq̄ agere. Ps. 74. Dixi iniquis nolite iniq̄ agere. Et inde הַלְלִים Holelim. idest stulti siue iniqui. Ps. 5. nec permanebunt iniusti ante oculos tuos. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Non stabunt iniqui in conspectu oculorum tuorum. Ps. 72. Quia zelaui super iniquos. Et inde מְהֹלָל Meholal. idest stultus. siue iniquus. pro quo beatus hieronymus transtulit. Errorem. Eccl's. 2. Risum reputaui errorem. & inde הוֹלֵלוּת Holeluth. idest insania vel stultitia secundum hebreos. Sed beatus hieronymus transtulit. errorem. Eccl's. 1. Erroresq̄ & stultitiam. Et in eodem. 7. Et vt cognoscerem impietatem & errorem imprudentium. & in eodem. 10. Et nouissimum oris illius error pessimus. Et supra in eodem. 9. transtulit contemptum. vbi dicitur. Vnde & corda filiorum hominum implentur malicia & contemptu in vita sua. Et inde תַּהֲלָה Tahola. Pro quo beatus hieronymus transtulit prauitatem. vt Iob. 4. Et in angelis suis reperit prauitatem.

Lucifer — הֵילֵל
Insanire. — הָלַל
Cōturbare
Iniq̄s agere. — הָלַל
Stulti. — הֹלֵל
Iniqui
Error. — הוֹלֵלוּת
stultitia.
Error.
Contēpt⁹. — תְּהִלָּה
Prauitas
Nonne. — הֲלֹא

הֲלֹא Halo. Nonne. nunquid non: vtiq̄. eccc. Genī. 20. Nōne ipse dixit mihi soror mea est. Et in eodem. Nōne pro rachel scruiui tibi. Exo. 4. Nonne ego dominus. Iudi. 9. Nunquid non est ipse filius ierobaal. Prouer. 8. Nunquid non sapientia clamitat. Et aliquando scribitur cum vau & aleph in fine. vt Genī. 4. Nonne si bene egeris recipies. Et in eodem. 31. Nonne quasi alienas reputauit nos. Et in eodem. 42. Nunquid non dixi vobis nolite peccare in puerum. Et aliquando ponitur pro vtiq̄ siue pro eccc. vt Exo. 4. Aaron frater tuus leuites scio q̄ eloquens sit. Pro quo hebrei legunt. Vtiq̄: siue eccc Aaron frater tuus leuites. Deut. 4. Qui est in rabath filiorum amon. pro quo hebrei legunt. Vtiq̄ est siue ecce est in rabath filiorum Amon. Ioſ. 1. Ecce precipio tibi confortare & esto robustus. Et. 1. Reg. 10. Ecce vnxit te dominus super reditatem suam in principem. Et in eodem. 23. Nonne ecce dauid latitat apud nos. Vbi ponitur ecco nonne & ecce. Ruth. 2. Audi filia ne vadas in alterum agrum ad colligendum. Vbi in hebreo premittitur supradicta dictio. scilicet vtiq̄ siue ecce audi filia. 1. Reg. 13. Ego enim sum qui precipio vobis. Vbi similiter in hebreo premittitur supra dicta dictio הֲלֹא Halo. Vide etiam de hoc infra in dictione לוֹא Lo.

Vtiq̄. — Ecce.

הֲלְאָה Halā. Vltra. trans. illuc. Deinceps. vt. 1. Reg. 10. Cumq̄ abieris inde & vltra transieris. Et in eodem. 20. Ecce sagitte vltra te sunt. Et in eodem. Ecce sagitta ibi est: porro vltra te. Amos. 5. Et migrare vos faciam trans damascum. Ponitur etiam pro illuc. vt Genī. 19. Recede illuc. Nu. 16. Et ignem hucilliucq̄ dispergat. Vbi ponitur pro huc & illuc. Item significat deinceps. vt Leuit. 22. Die autem octauo et deinceps offerri poterunt. 1. Reg. 18. A die illa et deinceps. Et inde deriuatur נַהֲלָאָה Nahalaa. idest remota vel electa aut repulsa. Et est participium passiuum in hebreo. Pro quo Beatus hieronymus transtulit. Eam que laborauerat. vt Mich. 4. Et eam que laborauerat in gentem robustam. Lxx. vero transtulerunt. Et repulsam. Potest etiam deriuari a dictione. לָאָה Laa. Que significat laborare. sicut beatus hieronymus transtulit.

הֲלְאָה — Vltra. — Trans.
Illuc. — Deinceps.
נַהֲלָאָה — Ea que laborauerat. Repulsa.

הָלָה Hala. Iniq̄ sive prave agere. & inde תָּהֳלָה Tahola. i. Prauitas. Iob. 4. Et in angelis suis reperit prauitatē. De quo vide supra in dictione הָלַל Halal.

Iniquē agere. — תָּהֳלָה
Prauitas — הָלָה
Decurrere. Ambulaf.

הָלַךְ Halach. Ambulare. gradiri. ire. incedere. procedere. Discurrere. transire. Genī. 3. Et cum audissent vocem domini dei deambulantis in paradiso. Et in eodem. 5. Et ambulauit enoch cum deo. Et in eodem. cum deo ambulauit noe. Et in eodem. 17. Ambula coram me. Et in eodem. 32. Ecce properat in occursum tuum. Pro quo hebrei legunt. Et ecce ipse ambulat in occursum tuum Et in eodem. 48. Deus in cuius conspectu ambulauerunt patres mei. Leuit. 26. Et ambulabo inter vos. Deut. 22. Dominus enim deus tuus ambulat in medio castrorum tuorū Ioſ. 10. Et ait ad principes exercitus qui secum ierant. Et ponitur ibi הָלְכוּא Halchu cum aleph addita in fine. 3. Re. 21. Et ambulauit demisso capite. Iob. 23. Si ad orientem iero nō apparet. Et in eodem. 24. Nudos dimittunt homines indumenta tollentes. pro quo hebrei legunt. Nudum faciunt ambulare absq̄ indumento. Et in eodem. 30. Merens incedebam sine furore. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in cōsilio impiorum. Ps. 14. Qui ingreditur sine macula. idest qui graditur vel ambulat sine macula. Ps. 25. Et complacui in veritate tua. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et ambulabo in veritate tua. Ps. 37. Tota die contristatus ingrediebar. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Tota die merens ambulabam. Ps. 42. Quare contristatus incedo. Ps. 54. In domo dei ambulauimus in consensu. Ps. 84. Iustitia ante eum ambulabit. Ps. 118. Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini. Ps. 130. Neq; ambulaui in magnis neq; in mirabilibus super me. Prouer. 6. Aut ambulare super prunas. Et in eodem. 7. Abiit via longissima. Et in eodem. 8. In viis iustitie ambulabo. Et in eo. 13. qui cum sapientibus gradi tur. Abach. 2. In luce sagittarum tuarum ibunt. Ponitur etiam pro discurrere vel procedereant transire. vt Exo. 9. Ac discurrentia fulgura super terram. Iob. 41. De ore eius lampades procedunt. Ps. 72. Et lingua eorum transiuit in terra: sed beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit & ligua eorum deambulauit in terra. Item ponitur pro venire. quod est etiam ambulare. vt Nu. 22. Cur non statim venisti ad me. Hiere. 51. qui fugitis gladium venite & nolite stare. Et in voce passiua prime coniugationis ponitur pro adduci. Ps. 108. Sicut vmbra cum declinat ablatus sum. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. quasi vmbra cum declinatur adductus sum. Et inde הֲלִיכָה Halicha. idest deambulatio. vel locus super quo ambulant. Pro quo beatus hieronymꝰ transtulit. Iter. vt Naum. 2. Ruent in itineribus suis. quod in hebreo legitur singulariter. scilicet in deambulatione sua sive in itinere suo. Et in plurali. הֲלִיכוֹת Halichoth. vt Iob 6. Considerate semitas theman itinera saba. Prouer. 31. Considerauit semitas domus sue. Abach. 3. Ab itineribus eternitatis eius. Accipitur etiam הֲלִיכִי Haliche pro pedibus. Iob. 29. Quando lauabam pedes meos butyro. & inde הֶלֶךְ Helech. idest viator sive peregrinus. vt. 2. Reg. 12. Cum autem peregrinus quidam venisset ad diuitem. Et inde מַהֲלָךְ Mahalach. idest iter. vt Nee. 2. Vsq̄ ad quod tēpus erit iter tuum. Ione. 3. Et ninive erat ciuitas magna itinere trium dierum. Et in eodem. Et cepit ionas introire ciuitatem itinere diei vnius. & pluraliter. מַהֲלָכִים Mahalechim. idest itinera. siue deambulatoria. vel ambulantes. vt Zach. 3. Et dabo tibi ambulantes de istis qui nunc hic assistunt. Quod etiam potest legi sic. Et dabo tibi deambula-

Incedere. Ibire. Gradiri — הָלַךְ
Ire. — הָלְכוּא
Incedere. — הֲלִיכָה
Iter. — הֲלִיכוֹת
Itinera. Semite
Pedes — הֲלִיכִי
peregrinꝰ. — הֶלֶךְ
Iter. — מַהֲלָךְ
ambulātes Deambulatoria. — מַהֲלָכִים

toria inter assistentes hos. Scribitur etiam aliquando cum thau in principio & in genere femininо: et dicitur תַּהֲלֻכוֹת Thahaluchoth. Nee. 12. Et ierunt ad dexteram super murum. Pro quo hebrei legunt. Et deambulatoria siue deambulantes ad dexteram super murum. & inde הֲלַךְ Halach. quod significat reditum siue tributum q̄ accipitur a viatoribus. Esdre. 4. Tributum & vectigal & annuos reditus non dabūt. Et in eodem. Tributum quoq̄ & vectigal & reditus accipiebant.

deambulatoria. — תַּהֲלֻכוֹת
Percutef. — הֲלַךְ

הָלַם Halam. percutere. q̄ssare. concutere. excidere. vt Iudi. 5. Vngule equorum ceciderunt. idest percussērūt Potest etiam legi sic. Vngule equorum percusse siue q̄ssate sunt. & subditur ratio fugientibus impetu & per precipites ruentibus. Et in eodem. Et percussit sisaram: Ps. 73. In securi & ascia deiecerunt eam. idest exciderunt eam. Esa. 16. Domini gentium exciderunt flagella eius. id est propagines eius vel ramos eius. Esa. 28. Errantes a vino. Pro quo hebrei legunt. Percussi siue conq̄ssati a vino. Ponitur etiam pro cudere quod est idem quod percutere vel q̄ssare. vt Esa. 41. Confortauit faber erarius percutiens malleo. cum qui cudebat tunc temporis. Et inde הַלְמוּת Halmuth. idest malleus. vt Iudi. 5, Sinistram suam misit ad clauum: & dexteram suam ad fabrorum malleum. Et in plurali scribitur cum mem in principio. & dicitur מַהֲלֻמוֹת Mahalumoth. vt Prouer. 19. Et mallei percutientes stultorum corporibus. Et inde יַהֲלֹם Iahalom per additionem iod in principio: quod significat quendam lapidem preciosum. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit hyaspidem. Exo. 28. In secundo carbūculus: sapphyrus & hyaspis. & Ezech. 28. Sardius topazius & hyaspis. Hebrei tamen dicunt q̄ significat lapidem adamantem: eo quod frangit & diuidit alias gēmas durissimas. Item הֲלֹם Halom. idest huc: illuc. vt Iudi. 18. Quis te huc adduxit. & in eo. 10. Vtrum nam venturus esset illuc. 1. Reg. 14. Et huc illucq̄ disugiens. Et in eodem. Accedamus huc ad deum. 2. Reg. 7. quia adduxisti me hucusq̄. Ps. 72. Ideo conuertetur populus meus hic Pro quo Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Propterea conuertetur populus eius huc.

Excidere. — הָלַם
Cudere — הַלְמוּת
Malleus. — מַהֲלֻמוֹת
Mallei. — יַהֲלֹם
Hyaspis
adamas. — הֲלֹם
Huc. Illuc. Hic.

הֵם Hem. Pronomen est tertie persone pluralis numeri, scilicet ipsi. isti. illi. hi. vt Genī. 14. Isti accipient partes suas. Exo. 6. Hi sunt qui loquūtur ad Pharaonem. Ps. 94. Semper hi errant corde: & isti non cognouerunt vias meas. Et in genere femininо scribitur cum littera nun in fine. De quo infra dicetur. Inuenitur etiam nun in fine in genere masculino. vt Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec crescant. Et recipit in fine he. & dicitur הֵמָּה Hēma. vt Genī. 6. Isti sunt potentes a seculo. ponitur etiam pro verbo substantiuo. vt Genī. 48. Et respondit: filii mei sunt. Cāti. 6. Sexaginta sunt regine. Et aliquando duplicatur he & mem. vt Ezech. 7. Non ex eis nec ex populo nec ex sonitu eorum. Vbi pro eo quod in littera nostra est ex populo: in hebreo habetur מֵהֵמָּה Mehemhemi. Quod potest interpretari. Ex eis. & dicunt hebrei q̄ ponitur ibi pro filiis filiorum. Cui concordat translatio chaldaica. Potest etiam deriuari a dictione חֲמָה Hama. Que significat tumultum aut multitudinem. idest populum. vt sit sensus. Non ex eis nec ex tumultu eorum: nec ex sonitu eorum. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum vau in medio & dicitur הוֹם Hom. idest hi siue illi aut ipsi. Hiere. 10. Sic ergo dicetis eis. dicitur etiam הֲמוֹן Himo. siue הֵמוֹן Himon. Dani. 2. Et comminuit eos. Esdre. 4. Et habitare eos fecit in ciuitatibus samarie.

Ipsi. Isti. — הֵם
Esse. — הֵמָּה
הוֹם
הֵמוֹן
hi.

חָמַם Hamam.conterere.consumere.interficere, occidere pterrere.cõturbare. tumultuari, personari. Esa. 28 Nec vexabit eum rota plaustri. Pro quo hebrei legunt. Nec conteret Rota plaustri. Et licet in predicto loco pro eo quod in littera nostra est neque: in hebreo non ponatur negatio: sed vau littera cum puncto seua: quod est coniunctio: tamen cum precedenti negatione valet pro neque. vt infra dicetur in principio littere vau. Et Hiere. 51. Deuorauit me nabuchodonosor Rex Babylonis. Pro quo hebrei legunt: contriuit siue consumpsit me nabuchodonosor rex babylonis. Et aliquando scribitur cũ simplici mem. vt Exo. 14. Et interfecit exercitum eorum. Et in eodem. 23. Et occidam omnem populum ad quẽ ingredieris. Ester. 9. Vt occideret illos atq; deleret. Ios. 10. & conturbauit eos dominus a facie israel. Iudi. 4. Perterruit q; dominus sisaram. 1. Reg. 7. Et exterruit eos. 2. Reg. 22. Fulgura & consumpsit eos. Ps. 17. Fulgura multiplicauit. & conturbauit eos. vide etiam de hoc supra in dictione הִים Him: & infra in dictione sequenti.

conterere. Deuorare. Cõsumere. Interficere Occidere. Perterrere. Cõsumere. Cõturbare

הָמָה Hama. tumultuari. sonare. conturbare. rugire. 1. Reg. 4. Et personuit terra. 3. Reg. 1. Quid sibi vult clamor ciuitatis tumultuantis. Et in eodem. Et insonuit ciuitas. Prouer. 20. Luxuriosa res vinum & tumultuosa ebrietas. Ps. 45. fonuerũt & turbate sunt aque eorum. Ps. 82. Quoniam ecce inimici tui fonuerunt. Esa. 16. Super hoc venter meus ad moab quasi cithara sonabit. Et in eodem. 17. Et multitudo maris sonantis. Pro quo hebrei legunt. Vt soni tus maris sonabunt. Hiere. 6. Vox eius quasi mare sonabit Et in eodem. 31. Qui conturbat mare & sonant fluctus ei9. Et in eodem. 48. Cor meum ad moab quasi tibia eris sonabit. Et in eodem. 51. & sonabunt fluctus eorum quasi aque multe. Ponitur etiam pro conturbare. vt Ps. 45. Conturbate sunt gentes. Ps. 54. Contristatus sum in exercitatione mea: & conturbatus sum. Ps. 76. Memor fui dei & delectatus sum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Recordans dei conturbabar. Hiere. 31. Idcirco conturbata sunt viscera mea super eum. Ezech. 7. Quasi columbe in conuallibus omnes trepidi. idest conturbati. Ponitur etiam pro latrare. Ps. 58. Et famem patientur vt canes. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et latrẽt vt canes. Ponitur etiam pro rugire. vt Esa. 51. Et rugiemus q̃ si vrsi omnes. vide etiam supra in dictione הִים Him. & in

Frequens Sonitus. Tumultus Sonitus. multitudo

de הָמְיָה Homia. idest tumultuosa vel sonans: aut conturbata. Pro quo beatus hieronymus transtulit frequens. vt Esa. 22. Vrbs frequens ciuitas exultans. & inde הֲמִיָּה Hemia. i. sonitus. Esa. 17. Conclidit cadauer tuũ. Pro quo hebrei legunt. Sonitus organorum tuorum. scilicet detractus est ad inferos. sed propter equiuocationem dictionum potest etiam legi sicut beatus hieronymus transtulit. Inde הָמוֹן Hamon. idest tumultus. sonit9, multitudo. populus. diuitie. 1. Reg. 4. Quis est hic sonitus tumultus huius. Et in eodem 14. Tumultus magnus exortus est. Hiere. 46. Ecce ego visitabo super tumultum alexandrie. Amos. 5. Aufer a me tumultum carminum tuorum. Ezech. 17. Nec ex sonitu eorum. significat etiam multitudinem siue populum. vt Gen 17. Quia pater multarum gentium constitui te. 3. Reg. 18. Quia sonus multe pluuie est. Et 4. Reg. 7. Quia ipsi tantum sunt in vniuersa multitudine israel. 2. Paralip. 20. Venit contra te multitudo magna. Et in eodem. Nolite timere neq; pauescatis hanc multitudinem. Esa. 13. Vox multitudinis in montibus. Et in eodem. 16. Et auferetur gloria moab super omni populo multo. Et in eodem. 17. Ve multitudini populorum multorum. Hiere. 3. Vere mendaces erãt colles & multitudo montium. Ezech. 32. Fili hominis cane carmen lugubre super multitudinem egypti. Et in eodem. Deiiciam multitudinem tuam. Et in eodem. Et attrahent eam & omnes populos eius. Et in eodem. 39. Et vocabitur vallis multitudinis gog. & scribitur in plurali הֲמוֹנִים Hamonim. idest populi. Ioel. 3. Populi populi in valle concissionis. Et inde dicitur הֲמוֹנָה Hamona. nomen proprium ciuitatis in qua sepelienda erat multitudo Gog vt Ezech. 39. Nomen autem ciuitatis Hamona & mundabunt terrã. Ponitur ẽt חָמוֹן Hamon. pro diuitiis: vel pro multitudine diuitiarum. Ps. 36. Melius est modicum iusto super diuitias peccatorum multas. Eccl9. 5. Qui amat diuitias. Ponitur etiam pro angelo. Esa. 33. A voce angeli fugerunt populi. Sed beatus hieronymus in explanationibus Esaie super predicto loco sic ait. A voce enim angeli quem symmachus ita vt in hebreo scriptum est transtulit Hamon quem hebrei gabrielem autumant & habere etymologiam populi. Inuenitur etiam אָמוֹן Amon cum aleph in principio loco he: & significat populum vel multitudinẽ. Hiere. 52. Et ceteros de multitudine transtulit Nabuzardan princeps militie.

Populi. Populi. Hamona. Diuitie. Angelus. multitudo

הַמְלָה Hamula. loquela. vociferatio. sonitus. Hiere. 11. Ad vocem loquele grandis exarsit ignis in ea. Ezech. 1. Quasi sonus erat multitudinis vt sonus castrorum. Pro quo hebrei legunt. sonus siue vox vociferationis vel loquele vt sonus castrorum. scilicet erat. Et dicunt aliqui hebrei q̃ littera he que ponitur in principio non est de substantia dictionis: sed est littera articularis: vt supra in principio huius littere dictum est. & dicunt q̃ idem significat quod מִלָּה Milla. idest verbum vel sermo aut loquela. sicut infra dicetur.

Loquela. sonus.

הָמַן Haman. multiplicari. aut superare: scilicet multitudine. Ezech. 5. Quia superastis gentes que in circuitu vestri sunt. Et inde dicunt aliqui q̃ deriuatur הָמוֹן Hamon idest multitudo. Populus. tumultus. sonitus. de quo vide supra in dictione הָמָה Hama.

superare. multitudo

הָמַס Hamas. Tabescere. contabescere. Esa. 64. Sicut exustio ignis tabescerent. Hebrei tamen dicunt q̃ significat arefacere. Vnde in predicto loco ipsi legunt. sicut exustio ignis arefacti. scilicet sunt: vel essent. Nam ponitur ibi הֲמַסִּים Hamasim in numero plurali. Alii vero dicunt q̃ deriuatur a dictione מָמַס Masas. que significat tabescere. vt Ps. 67. Sicut fluit cera a facie ignis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem. transtulit. Sicut tabescit cera a facie ignis.

Tabescere Arefacere

הָמַר Hamar. fouea. Et scribitur cum mem in principio: & in numero plurali. scilicet מַהֲמֻרוֹת Mahamoroth. vt Ps. 139. In miseriis non subsistent. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit in foueas vt non resurgant. & solum inuenitur in predicto loco.

מַהֲמֻרוֹת Miseric. Fouee.

הֵן Hen. Ecce. en. Aduerbium demonstratiuum. vt Gen. 5. Ecce adam quasi vnus ex nobis factus est. Et in eodem. 4. Ecce eiicies me hodie a facie terre. Et in eodem. 11. Ecce vnus est populus. Et in eodem. 30. Gratum habeo quod petis. Pro quo hebrei legunt. Ecce siue en iam esset secundum verbum tuum. Deut. 10. En domini dei tui celum est. Iob. 33. Ecce & me sicut & te fecit deus. Et in eodem. quia querelas in me reperit. Pro quo hebrei legunt. Ecce querelas siue occasiones in me reperit. Et in eodem. Hoc est ergo in q̃ non es iustificat9. Et in eo. Ecce hec oĩa operatus est deus. Ps. 50. Ecce .n. in iniquitatib9 cõcept9 sũ. et i eo.

Ecce. En.

הֵן Ecce enim veritatem dilexisti. Ponitur etiam הֵן Hen. pro si vt Exo. 8. quod si mactauerimus ea que colũt egyptii corã eis lapidibus nos obruent. Iob. 15. Etiã si occiderit me in ipso sperabo. Hiere. 2. Et videte si factũ est huiuscemodi. Itẽ. הֵן Hen. pronomen est tertie persone pluralis numeri femi nini generis. Nu. 27. Et ei in hereditatem succedant. Pro quo hebrei legunt. Et transire facies hereditatẽ patris earũ ad eas vel ad illas. Et aliquando accipitur in genere masculino. Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec crescant. De q̃ vide supra in dictione הֵם Hem.

Si Ipse.

הִנֵּה Hine. ecce, eadem dictio precedens. vt Gen. 1. Ecce dedi vobis omnem herbam. Et in eodem. 12. Ecce cõfixa tua. Et in eo. 18. Ecce in tabernaculo est. & in eo. 22. Ecce inquit ignis & ligna. Et in eo. 24. En rebeca coram te est. Et in eo. 28. Et ero custos tuus quocunq; perrexeris. Pro quo he. le. Ecce ego tecum & custodiam te vbicunq; perrexeris. Et cõponitur cũ pronominibus hoc modo. s. הִנֶּנִי Hinẽni. i. ecce ego. Gen. 6. Ecce ego adducã diluuii aquas super terram. Esa. 65. Dixi ecce ego ecce ego. הִנְּךָ Hinecha siue הִנַּךְ Hinach. idest ecce tu. vt Gen. 16. Ecce ait concepisti. Pro quo he. le. Ecce ait tu concepisti. Deut. 31. Ecce tu dormies cum patribus tuis. הִנּוֹ Hino. i. ecce ille: siue ecce ipse. vt Iob. 2. Ecce in manu tua est. Pro quo he. le. Ecce ille in manu tua. s. est. הִנֵּנוּ Hinẽnu. idest ecce nos. vt Gen. 14. En omnes nos serui sumus domini mei. Ios. 9. Nunc autem in manu tua sumus. Pro quo hebrei legunt. Nunc autem ecce nos in manu tua. s. sumus. 2. Reg. 5. Ecce nos os tuum & caro tua sumus. Hiere. 3. Ecce nos venimus ad te. הִנָּכֶם Hinem chem. idest ecce vos. הִנָּם Hinam idest ecce illi. Et quando componitur cum pronomine prime persone vel tertie aut per se positum ponitur aliquando pro hoc verbo adsum siue paratus sum. aut presto sum. vt Gen. 22. At ille respondit adsum. Et in eodem. Quid vis fili. Pro quo hebrei legunt. Ecce ego fili mi siue adsum fili mi. Et in eodẽ. 27. Audio: quis es tu fili mi. Pro quo hebrei legunt. Ecce ego siue adsum: quis es tu fili mi. Et in eodem. 37. Quo respondente presto sum ait. Nu. 14. Parati sumus ascendere ad locum. 1. Reg. 12. Presto est rex vester quem elegistis. 3. Reg. 1. Adest nathan propheta. Esa. 58. Primus ad sion dicet ecce adsum. Pro quo hebrei legunt. Primus ad sion ecce adsunt. idest dicet ad sion: ecce adsunt filii tui. Item הֵנָה Hena idest huc. modo. aduerbium loci vel presentis temporis. & vtroq; modo ponitur. Gen. 15. Vbi dicitur generatione autem quarta reuertentur huc: necdum enim complete sunt iniquitates amorreorum vsq; ad presens tempus. Et in eodem. 44. Et huc vsq; non comparet. Et in eodem. 45. Et adducite eum ad me. Pro quo hebrei legunt. Et adducite patrem meum huc. 2. Reg. 5. Non ingredieris huc. Hiere. 50. Huc facies eorum veniẽt. Item הֵנָּה Hena. Pronomen ẽ tertie persone pluralis numeri femini generis. vt Exo. 1. Ipse enim obstetricandi habent scientiam. Nu. 31. Nonne iste sunt que deceperunt filios israel. Accipitur etiã in genere masculino. 2. Reg. 4. Ingressi sunt autem domũ. Pro quo hebrei legunt. Et ipsi ingressi sunt domũ. Accipitur etiam pro verbo substantiuo. Gen. 6. Videntes autem filii dei filias hominum q̃ essent pulchre.

Adsum. Presto sũs Paratisumus. Presto est Adsunt. Huc. pcẽs tẽp9 Ipse. Iste. Ipsi. Esse.

הָס Has. silere. tacere. Amos. 6. tace & nõ recorderis nominis dñi. Soph. 1. Silete a facie dñi dei. Zach. 2. Sileat omnis caro a facie dñi. Nu. 13. Inter hec caleb compescẽs murmur populi qui oriebatur contra moysen ait. Pro quo hebrei legunt. Et silere fecit caleb populum ad Moysen vel pro moyse. idest propter murmur qui oriebatur contra eũ

Tacere. Silere.

הָפַךְ Hapach. vertere: siue verti. reuerti. conuertere. conuerti. Euertere vel euerti. Subuertere: aut aduersari. Peruertere. mutare. Deut. 23. Vertitq; maledictionem eius in benedictionem. 3. Reg. 22. Verte manum tuam & eiice me de exercitu. Prouer. 12. Verte impios & non erunt. Iudi. 20. Quod cum cernerẽt filii israel in ipso certamine posse sibi. Pro quo hebrei legunt. Et versus est vir israel in certamine. & in eodem. Versa facie fortissime resistebant. 1. Re. 4. Irruerant enim in ea dolores subiti. Pro quo hebrei legunt. Versi enim fuerant dolores eius in eam. Siue euerse vel dissolute sunt compages eius in ea. Nam eadem verba ponuntur. Dan. 10. vbi dicitur. Dñe mi in visione tua dissolute sunt compages mee. Ester. 9. Versa vice superiores in dei esse ceperunt. Iob. 30. redactus sum in nihilũ. i. versus sum in nihilum. Et in eodem. 41. in stipulam versi sunt ei lapides funde. Prouer. 12. verte impios et non erunt. Thrẽ. 5. hereditas nostra versa est ad alienos. Itẽ significat reuerti. vt. i. Reg. 25. reuersi sunt ita q̃ pueri dauid per viam suã. 4. Reg. 5. Quando reuersus est homo de curru suo. 2. Paralip. 9. que reuersa abiit in terrã suã. Ios. 8. presertim cum ii qui simulauerunt fugã et tendebãt ad solitudinẽ contra persequentes fortissime restitissent. Pro quo hebrei legunt Et populus qui fugerat ad desertum reuersus est contra persequentem. idest contra populum persequentem. Osee. 7. Ephraim factus est subcinericius panis qui non reuersatur. Item significat conuertere siue conuerti. Ps. 77. Conuertit in sanguinem flumina eorum. Et in eodem. Conuersi sunt in die belli. Ps. 104. Conuertit cor eorum vt odirẽt populum eius. Iob. 38. Restituetur quasi lutum signaculum. Pro quo hebrei legunt: conuertetur siue vertetur vt lutum signaculum. Esa. 34. Et conuertentur torrentes eius in picem. Threñ. 5. Et conuertit manum suam tota die. Osee. 11. Conuersum est in me cor meum. Ioel. 2. Sol conuertetur in tenebras. Item significat euertere vel aduersari. 2. Reg. 10. Et exploraret ciuitatem & euerteret eam. 1. Paralipo. 19. vt explorent & inuestigent & scrutentur terram. pro quo hebrei legunt. Vt scrutentur & euertant & explorent terram. Iob. 19. Et quem maxime diligebam aduersatus est mihi. Item significat subuertere. Genñ. 19. Vt non subuertam vrbem pro qua locutus es. Et in eodem. Et subuertit ciuitates has. Iob. 9. Quos subuertit in furore suo. & in eodem. 28. Subuertit a radicibus montes. Thren. 4. Que subuersa est in momento. & inde הַפֵּכָה Haphecha. idest subuersio. Genñ. 19. Et liberauit lot de subuersione vrbium. & aliquãdo scribitur cum mem in principio. vt Deut. 29. In exemplũ subuersionis sodome & gomorre. Itẽ ponitur pro peruertere Hiere. 23. Et peruertistis verba dei viuentis. Et inde הֵפֶךְ Haphech. idest peruersio siue peruersum. Esa. 29. Peruersa est hec vestra cogitatio. Et aliquando scribitur pluraliter. & cum tau in principio & dicitur תַּהְפֻּכוֹת Thahpuchoth. Deut. 32. Generatio enim peruersa est. Pro quo hebrei legunt. Generatio enim peruersionum vel auersionũ est. Prouer. 2. Ab homine qui peruersa loquitur. Et in eodem. Et exultant in rebus pessimis. Pro quo hebrei legunt. Et exultant in subuersionibus pessimis. Et in eodem. 23. Et cor tuum loquetur peruersa. Et aliquando duplicantur littera pe & littera caf. & dicitur הַפְכְפַךְ Haphachpach. Prouer. 21. Peruersa viri via aliena est a deo. & inde מַהְפֵּכֶת Mahapécheth. Quod ponitur pro neruo carceris quo malefactores vel qui peruerse agunt vinciuntur. Hiere. 29. Vt mittas eum in neruum & in carcerem. Significat etiam predicta dictio voluere. Iudi. 7. Videbatur mihi quasi subcinerĩtius panis ex ordeo volui & in castra madian descendere. Iob. 37. Et nubes spagũt lumẽ suũ: que lustrãt circuita per circui

Euertere. Conuerti. Euertere. Aduersari. Subuertere Subuersio Peruertere Peruersi. Peruersa. Peruersa. Peruersio. Peruersa. Peruersa. Peruersa

tum Pro quo hebrei legunt. Et ipse siue & ipsum in circuitu voluitur. Et in eodem. 38. Restituetur vt lutum signaculum. Pro quo hebrei legunt: voluetur siue reuoluetur vt lutum signaculum. Item significat mutari. idest ab alio in aliud verti vel conuerti. vt Exo. 14. Mutatumq; est cor pharaonis & seruorum ejus super populum. Leuit. 15. Et pilos in album mutatos. Iob. 30. Mutatus es mihi in crudelem. Hiere. 13. Si mutare poterit ethiops pellem suã. Dañ. 10. Et species mea immutata est in me. & ide הֵפֶךְ hephech. i. econuerso, econtrario, contrarium. vel contra consuetudinem. vt Ezech. 16. Et factum est in te contrà consuetudinẽ mulierum. Et in eodem. Et factum est in te contrarium. in de מִתְהַפֶּכֶת Mithapécheth. idest versatilis. Geñ. 3. Et flameum gladium atq; versatilem.

Mutari.

הֵפֶךְ contra.

contrariũ.

מִתְהַפֶּכֶת Versatilis.

הֹצֵן Instruct⁹.

הֹצֵן Hósen, instructio. scilicet belli vel exercitus. Ezech. 23. Et venient superbe instructi curru et rota. et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q̃ significat quoddam instrumentum bellicum: vel quoddam genus vehiculi quo in bellis vtebantur.

הַר Mons.

הַר Har. mons. Geñ. 10. Vsq; sephar montem orientalem. Exo. 3. Et venit ad montem dei. Et in eodem. 25. Secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est. Ps. 3. Et exaudiuit me de monte sancto suo. Ps. 10. Transmigra in montem sicut passer. Ps. 14. Quis requiescet in monte sancto tuo. Ps. 23. Quis ascendet in montem domini. Et aliquando scribitur cũ he in fine. vt Geñ. 14. Et qui remanserant fugerunt ad montem. Et in eodem. 19. In montem saluum te fac. Et in eodem. Nec possum in monte saluari. & in predictis locis ponitur he finalis loco ad vt in. sicut מִצְרַיְמָה Misraima. idest ad egyptum: vel in egyptum. & in plurali הָרִים Harim. idest montes. Geñ. 7. Operti q; sunt omnes montes excelsi. Iob. 28. Subuertit a radice montes. Ps. 71. Suscipiant montes pacem populo. Et aliquando duplicatur littera res. vt in sequenti dictione.

הָרִים Montes.

הָרָר Wons.

הָרָר Harar, mons. Geñ. 14. In montibus seir vsq; ad campestria. Pro quo hebrei legunt. In monte suo seir vsq; ad campestria. Ps. 28. Prestitisti decori meo virtutem. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Prestitisti monti meo fortitudinem. Et in plurali הָרְרֵי Harere. Deut. 8. Et de montibus eris metalla fodiuntur. Ps. 35. Iustitia tua sicut montes dei. Ps. 49 Iumenta in montibus & boues. Ps. 85. Fundamenta eius in montibus sanctis. Et inde הָרָרִי Harari. idest montanus. Hiere. 17. Sacrificantes in agro. Pro quo hebrei legunt. Montanus in agro, Nam dicitur montanus ex multa consuetudine sacrificandi in monte vel in agro.

הָרְרֵי Montes.

הָרְרִי mõtanus.

הָרַג Interficere

הָרַג Harag. occidere. interficere. Geñ. 4. consurrexit cain aduersus fratrem suum abel & interfecit eum: & in eodem. Omnis igitur qui inuenerit me occidet me. Et in eodem. Omnis qui occiderit cain. Et in eodem. Quoniam occidi virum in vulnus meum. Exo. 2. Nũ occidere me vis sicut occidisti heri egyptium. Et in eodem. 4. Ecce ego interficiam filium tuum primogenitũ. Et in eodem. 11. Obsecro vt interficias me. Et in eodem. 25. Occidat vnusquisq; proximos suos: qui initiati sunt beelphegor. 2. Reg. 5. Igitur ioab & abisai frater eius interfecerunt abner. Iob. 5. Virum stultum interficit iracundia. Et in eodem. 20. Occidet eum lingua vipere. Ps. 44. Quoniam propter te mortificamur tota die. idest occidimur. Ps. 77. Et occidit pingues eorum. Et in eodem. Cum occideret eos querebant eum. Et in eodem. Occidit in grandine vineas eorum. Prouer. 1. Auersio paruulorum interficit eos. Eccls. 3. tempus occidendi & tempus sanandi. Esa. 22. Et ecce gaudium & letitia occidere vitulos & iugulare arietes. Ezech. 26. Filie quoq; eius que sunt in agro gladio interficientur. & in de הֲרוּגֶיהָ Harugin. siue הֲרֻגֶיהָ Haruge. idest interfecti vel occisi Prouer. 7. Et fortissimi quiq; interfecti sunt ab ea. Hiere. 18. Et viri earum interficientur morte. pro quo in hebreo habetur. Et viri earum erũt interfecti morte. Ezech. 37. Et insufla super interfectos istos. Et inde הֲרֵגָה Harega. idest occisio vel interfectio. Hiere. 12. Sanctifica eos in die occisionis. Et in eodem. 19. Non vocabitur amplius locus iste thophet & vallis filii ennon: sed vallis occisiõis. Zach. 11. Pasce pecora occisionis. Et aliquando scribitur sine he in fine: & dicitur הֲרֵג Hereg. vt Ester. 9. Percusserunt iudei inimicos suos plaga magna & occiderunt eos. Pro quo hebrei legunt. Percusserunt iudei inimicos suos percussione gladii & occisione & perditione. Esa. 27. Aut sicut occidit interfectos eius sic occisus est. pro quo hebrei legũt: aut sicut occisio interfectorum eius sic occisus est. Et in eodem. 30. In die interfectionis multorum cum ceciderint turres. Ezech. 26. Cũ occisi fuerint in medio tui. Pro quo hebrei legunt. In occidendo occisionem in medio tui. Sed beat? hieronymus transtulit sensum.

הֲרוּגֶיהָ Interfecti

הֲרֵגָה Occisio.

הֲרֵג Occisio

הֲרֵג Interfectio

הָרָה Concipere.

הָרָה Hara. concipere. vt Geñ. 4. Que concepit & peperit caín. Et in eodem. 16. At illa concepisse se videns despexit dominam suam. Et in eodem. 38. Ad vnum igitur coitum mulier concepit. Nume. 11. Nunquid ego concepi omnem hanc multitudinem. Iudi. 13. Sed concipies & paries filium. Iob. 3. Et nox in qua dictum est conceptus ẽ homo. Esa. 8. Ecce virgo concipiet. Et in eodem. 33. Concipietis ardorem. Et in eodem. 26. Concepimus & quasi parturiuimus. Et in eodem. 59. Conceperũt dolorem & pepe runt iniquitatem. Et in eodem. Concepimus & locuti sumus de corde verba mendacii. Osee. 1. Et concepit. & peperit filium. Significat etiam gignere. vt. 1. Paralip. 4. Genuitq; mariam & samai & iesba. inde הָרָה Hara. idest p̃gnãs. vel concipiens aut conceptus. vt Geñ. 16. Ecce concepisti. Pro quo hebrei legunt. Ecce tu pregnãs. Et in eodem. 38. Et videtur vterus illius intumescere. Pro quo hebrei legunt. Et ecce illa pregnãs. Et in eodem. De viro cuius hec sunt concepi. Pro quo hebrei legunt. De viro cuius hec sũt ego pregnans. Exo. 21. Et percusserit quis mulierem pregnantem. Hiere. 30. Et vulua eius conceptus eternus. Et in plurali הָרוֹת Haroth. idest pregnantes. 4. Reg. 8. Et paruulos eorum ellides: & pregnantes diuides. & in eodem. 15. Et interfecit omnes pregnantes eius. Amos. 5. Eo quod diffecuerunt pregnantes galaad. & inde הֵרִיון Heron. idest conceptio vel cõceptus. vt Geñ. 3. Multiplicabo erumnas tuas & conceptus tuos. & aliquando scribitur cum iod & dicitur הֵרָיון Heraion. idest conceptus. Ruth. 4. Et dedit illi dominus vt conciperet. Pro quo hebrei legunt. Et dedit illi dominus conceptum. Osee. 9. Gloria eorum a partu & ab vtero & a conceptu. & inde הֹרַיִם Horim. siue הֹרֵי Hore idest progenitores vel patres. vt Geñ. 49. Confortate sũt benedictionibus patrum eius.

הָרָה Pregnãs.

הָרוֹת conceptus

הֵרָיון conceptus

הֹרַיִם Patres.

הָרַהַר cogitatiõs

הָרַס Destruere

הָרַהַר Harhar. in lingua chaldaica significat cogitationẽ & solum inuenitur in nũero plurali. scilicet הַרְהֹרִין Harhorin. Dan. 4. Et cogitationes mee in stratu meo.

הָרַס Haras. destruere. dissipare. conterere. deponere. terminos transcendere. Exo. 23. Sed destrues eos. Iudi. 6. Et destrues aram baal. Iob. 12. Si destruxerit: nemo est qui edificet. Ps. 10. Quoniam quem perfecisti destruxerũt Prouer. 14. Insipiens structam quoq; manibus destruet. & in eo. 24. & macerias lapidum eius destructa erat. Esa. 49 Destruẽtes te & dissipantes a te exibunt. Thren. 2. Destruxit in furore suo munitiones virginis iuda. Ponitur etiam pro dissipare. Hiere. 1. Et dissipes & edifices & plantes. Et in eodem. 31. Et dissiparem & disperderem & affligerem. Ezech. 36. Quia ego dominus edificaui dissipata. Et supra in eodem ponitur pro suffodis: vbi dicitur Et destruite atq; suffose munite sederunt. Ioel. Dissipate sunt apothece quoniam confusum est triticum. Item ponitur pro deponere vel conterere. Exo. 15. Deposuisti aduersarios tuos Ps. 67. Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum. significat etiam transcendere terminum. Exo. 19. Ne forte velit transcendere terminos ad videndum dominum. Et in eodem. Sacerdotes autem & populus non transeant terminos. Inde. הֶרֶס Heres. idest destructio vel dissipatio. Esa. 19 Ciuitas solis vocabitur vna. Pro quo hebrei legunt. Ciuitas destructionis vel dissipationis vocabitur vna. Sed si p̃dicta dictio. הֶרֶס Heres scribatur cum cheth: que est quasi eiusdem figure cum littera he: tunc significat solem vel testam aut testeum. Et fortasse in bibliis hebraicis antiquis erat scriptum חֶרֶס cheres cum littera cheth: sicut beat? hieronymus transtulit. Nam in suis explanationibus sup hoc loco sic ait. חֶרֶס cheres enim verbum ambiguum est: & testa dicitur & sol: eo q̃ vtriusq; careat & siccum sit. Hec hieronymus. in translatione autem chaldaica sic habetur. Ciuitas solis que destruenda est vocabitur vna. Et inde הֲרִיסוּת Harisuth. idest destructio siue ea que corruerant: aut ruina. vt Esa. 49. Et terra ruine tue. Amos. 9. Et ea que corruerant restaurabo.

הָרַס Destructio

הֶרֶס Cõsta.

הֲרִיסוּת Ruina.

הָתַת Irruere.

הָתַת Hathath. insidiari. irruere. Ps. 61. Quousq; irruitis in hominem. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q̃ deriuatur a supradicta dictione הָוָה hawa. De quo vide in predicta dictione.

הָתַל circũuenisse Fallere, Mentiri. Illudere. Decipere.

הָתַל Hathal. circunuenire. fallere. mentiri. illudere. Geñ. 31. Sed & pater vester circunuenit me. Exo. 8. Verumtamen noli vltra fallere. Iudi. 16. Per tres vices mentitus es mihi. 3. Reg. 18. Illudebat eis helias. Iob. 13. Aut decipietur vt homo vestris fraudulentiis. pro quo hebrei legunt. Aut sicut illuditur homini illudetis ei. vel sic: aut sicut mentimini homini mentiti estis ei. Hiere. 9. Et vir in fratrem suum deridebit. idest illudet. Et inde הוּתַל Huthal. idest deceptum siue illusum. pro quo beatus hieronymus transtulit. insipientem. vt Esa. 44. cor insipiens adorabit illud. Et in de הַתֻּלִים Hathulim. idest mendaces: siue illudentes aut illusores. Iob. 17: Non peccaui. pro quo hebrei legunt. Si nõ mendaces mecum. Et idem dicit Burgeñ. in suis additionibus super predicto loco. Et inde מַהֲתַלֹת Mahathaloth. pro quo beatus hieronymus transtulit errores. vt Esa. 30. Vide te nobis errores.

הוּתַל Insipiens

הַתֻּלִים Mẽdaces.

מַהֲתַלֹת Errores.

De incipientibus a littera. ו Vau.

Vau littera nunquam reperitur sola per se: sicut nec vlla alia littera hebraica: vt dictum est in precedentibus. Sed apponitur nomini & verbo & aliis partibus orationis: et tunc communiter ponitur pro coniunctione scilicet. &. q̃. quoq̃. autem. at. atq̃. vero. ac. igitur. sed. cumq̃. aut. vt Geñ. 1. In principio creauit deus celum & terram. & in eodẽ. Terra autem erat inanis & vacua. & in eodem. Et tenebre erãt super faciẽ abyssi: & spiritus domini ferebatur super aquas. Et in eodem. Et fecit deus firmamentum. Et in eodem. 4. Fuit autem Abel pastor ouium & cain agricola. Et in eodem. Iratusq; est cain vehementer. Et in eodem. Dixitq; dominus ad eum. Et in eodem. 5. Vixit quoq; seth. Et in eodem. 6. Ostium autem arce pones in latere. Et in eodem 9. Vixit autem noe. Et in eodem. 15. Turturem quoq; & columbam. Et in eodem. 24. At illa cito tollens pallium. Exo. 2. At ille vbi est inquit. Et in eodem. 14. In curribus atq; equitibus. Et in eodem. 16. Atq; computruit. Iob. 1. Simplex & rectus ac recedens a malo. Ps. 1. Et in lege eius meditabitur die ac nocte. Ponitur etiã in nostra translatione aliis modis quãplurimis. Nam aliquando ponitur pro vero. vt Prouer. 2. Impii vero de terra pdentur. Et in eodẽ. 10. filius vero stultus mestitia est matri sue. Eccls. 1. terra vero in eternũ stat. Ponitur etiã pro igitur: siue pro ergo. vt Geñ. 2. formauit igitur dominus hominem. Et in eodẽ. Tulit ergo dominus deus hominẽ. Et in eodẽ. Igitur perfecti sunt celi & terra. Et in eodem. 3. Vidit igitur mulier. Et in eodem. 12. Nunc igitur ecce coniux tua. Et in eodem. 16. Igitur sarai vxor abraam nõ genuerat. Exo. 1. Bene ergo fecit deus obstetricibus. Et in eodem. Precepit ergo pharao omni populo. Item ponitur pro sed. vt Geñ. 2. Sed fons ascendebat de terra. & in eodem. 31. Sed deus patris tui dixit mihi. Exo. 3. Sed postulabit mulier a vicina sua. Ps. 6. Sed tu domine vsquequo. Cantí. 1. Nigra sum sed formosa. Itẽ ponitur pro cumq̃. vt Geñ. 3. cumq̃ agnouissent se esse nudos. Et in eodem. 4. cumq̃ essent in agro. Exo. 2. cumq̃ iã celare non posset. Deut. 4. cumq̃ quesieris ibi dominum deum tuum. Iob. 2. cumq̃ eleuassent procul oculos. Et in eodem. 29. cumq̃ sederem quasi rex circũdante exercitu. Item ponitur pro aut. siue pro vel. vt Geñ. 31. Aut si tu preterieris malum mihi cogitans. Et in eodem. 41. Absq; tuo imperio non mouebit quisq̃ manum aut pedem. Ezo. 21. Qui percusserit patrem suum aut matrem. Et in eodem. Qui maledixerit patri suo aut matri. Leuit. 17. Quod si nõ lauerit vestimenta sua vel corpus. Et in eodem. 22. Sin autẽ vidua vel repudiata. Et in eodẽ. 25. vel qui ex his nati fuerint. Iob. 38. Aut thesauros grandinis aspexisti. Ps. 8. Aut filius hominis quoniam visitas eũ. Ps. 14. Aut quis requiescet in monte sancto tuo. Item ponitur pro etiam. Geñ. 1. Dixit etiam deus producant aque. Et in eodẽ. 2. Lignum etiam vite in medio paradisi. Et in eodem. 28. Vouit etiam votum dicens. Hiere. 5. Si etiam viuit dominus dixerint. Item ponitur pro enim: vel nam: aut nanq̃. vt. Geñ. 20. Habet enim virum. Et in eodẽ. 24. Habitabat enim in terra australi. Exo. 19. Nam profecti de raphidim. 1. Reg. 4. Egressus est nãq̃ israel. Cantí. 2. Nam vinea nostra floruit. Abach. 1. Equites nãq̃ eius de longe venient. Ponitur etiã pro itaq̃. Geñ. 11. Tulit itaq̃ thare abrã filium suum. Exo. 1. Posuit itaq; eis magistros operum. Et in eodem. 14. Timuit itaq; populus dominum. Deut. 11. Ama itaq; dominum deum tuum. Item ponitur pro siquidẽ. vt. 1. Reg. 28. Siquidem philistiim pugnant aduersum me. 4. Reg. 7. Si quidem dominus audiri fecerat. Item ponitur pro interea aut interim vel preterea. vt. Geñ. 35. Interea locutus est dominus ad iacob. Et in eodem. 43. Interim fames omnem terrã premebat. Exo. 1. Surrexit interea rex nouus super Egyptum. Et in eodem. 38. Fuerũt preterea centum talenta argenti. 2. Paralip. 34. Ossa preterea sacerdotum combusit. Ponitur etiam pro quãdo vel pro vnde. vt. Geñ. 11. Sem erat centum annorum quando genuit Arphaxath. Et in eodem. 13. Vnde facta rixa inter pastores gregum. Et in eodẽ. 26. Vnde appellauit eum abundantiam. Et cum preceden ti negatione ponitur pro Neq; vt. Exo. 20. Non facies tibi sculptile neq; omnem similitudinem. Et in eodem. Nec eorum que sunt in aquis sub terra. Deut. 18. Neq; incantor: neq; phythones consulat. Nume. 23. Neq; filius

Et

Vau. q̃.

Quoq.

Etiam.

Enim. Nam. Nanq;

Siquidem

Interea

Interim.

Preterea.

Quando. Vnde.

Neq;.

hominis vt mutetur. Esa. 28. Neq; vexabit eum rota plaustri. Thren. 3. Non enī humiliauit ex corde suo & abiecit filios hominum. ideſt neq; abiecit filios hominum. Ezech. 13. Neq; opposuistis murum pro domo israel. Habet fortasse in nostra translatione alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta. Hebrei tamen in omnibus locis supradictis dicunt quod ponitur pro coniunctione. Et aliquando ponitur vau littera vbi nihil videtur copulare vel coniungere. vt Genē. 22. Die autem tertio eleuatis oculis vidit locum procul. Pro quo in hebreo habetur. In die tertio & leuauit abraam oculos suos & vidit locum procul. Et in eodem. 36. Et hi filii sebeon Aya & anna. Pro quo in hebreo habetur. Et hi filii sebeon & aya & anna. Et similiter ponitur in principio librorum: vbi nihil videtur copulare vel coniungere. vt Exo. 1. Hec sunt nomina filiorum israel. Pro quo in hebreo habetur. Et hec sunt nomina filiorum israel. Iudi. 1. post mortem iosue consuluerunt filii israel dominum. Pro quo hebrei legunt. Et factum est post mortem iosue & consuluerunt filii israel dominum. Ruth. 1. In diebus vnius iudicis quando iudices preerant. pro q̄ hebrei legunt. Et factum est in diebus quando iudicabant iudices. 1. Reg. 1. Fuit vir vnus de ramathaim. pro quo hebrei legunt. Et fuit vir vnus de ramathaim. Esdre. 1. In anno primo cyri regis persarum. Pro quo hebrei legunt. Et in anno primo cyri regis persarum. Ester. 1. In diebus asueri. Pro quo in hebreo habetur. Et factum est in diebus asueri. Et aliquando ponitur in nostra translatione in principiis librorum. vt Leuit. 1. Vocauit autem moysen. Nu. 1. Locutusq; est dominus ad Moysen. Ezech. 1. Et factum est in tricesimo anno. Item littera vau preposita verbo preteriti temporis facit ipsum temporis futuri: & econuerso. vt Genē. 27. Tempusq; veniet cum excutias & soluas iugum eius de ceruicibus tuis. Et in eodem. Eritq; semen tuum q̄si puluis terre & dilataberis ad orientem & occidentem. Et in eodem. Et benedicentur in te & in semine tuo. Item facit de preterito futurum. vt in eodem. Cumq; venisset ad quendam locum. Et in eodem. Tulitq; de lapidibus que iacebant. Pro quo hebrei legunt. Et tulit de lapidibus loci. Et in eo. Viditq; in somnis scalam. Et de hoc plenius in arte grāmatica dictum est.

Sequuntur dictiones quarum prima littera substantialis est vau. & sunt due tantum & aliqua nomina propria: sunt autem que sequuntur.

וָו Vau. Paxillus. siue clauus: cuius caput est curuum instar littere vau. Et solum inuenitur in numero plurali. Pro q̄ beatus hieronymus transtulit capita. Exo. 26. Quarum capita aurea & bases enee. Et in eodem. 27. Et capita earum cum celaturis suis argentea. Et dicunt hebrei q̄ erant quidam paxilli vel claui affixi in capitibus colūnarum ex quibus pendebant cortine et velamina.

capita.

וְהַב Vaheb. facere. vt Nu. 21. Sicut fecit in mari rubro sic faciet in torrentibus Arnon. Vbi pro eo quod in littera nostra est fecit: in hebreo ponitur supradicta dictio. scilicet וְהַב Vaheb. Et solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt hebrei q̄ est nomen proprium loci sic dicti propter aliquā causam ignotam apud illos. Vnde in hebreo de verbo ad verbum sic legitur. scilicet: ad vaheb in rubrum et ad torrētes Arnon. ideſt venerunt ad locum qui dicitur vaheb. et inde in mare rubrum et ad torrentes Arnon. scilicet venerunt. vnde in sequentibus dicitur profectiq; sunt de solitudine in mathana: de mathana in nahaliel: de nahaliel in bamoth. scilicet venerunt. Et in hebreo non habetur illud profectiq; sunt. Sed subintelligitur. Et licet in aliis locis sacre scripture vbi ponuntur mansiones filiorum israel nō inueniatur locus dictus וָהֵב Vaheb. non repugnat supradictis: sicut nec inuenitur locus dictus mathana neq; nahaliel nisi tantum in predicto loco: vbi dicitur quod profecti sunt de solitudine in mathana: et de mathana in nahaliel. Alliuero dicunt q̄ predicta dictio וָהֵב Vaheb deriuatur a dictione יָהַב Iehab. Que significat molem vel onus. vt. ps. 54. Iacta super dominum curam tuam. Pro quo ipsi legunt. Iacta super dominum onus tuum siue mollem tuam. Vnde in predicto loco legunt sic. A mole in mare rubrū vsq; ad torrentes arnon. Et secundum beatum Hieronymum supradicta dictio יָהַב Iehab significat charitatem. Nam in supradicto psalmo iuxta he. ve. sic transtulit. scilicet. Proiice super dominum charitatem tuam. Et in lingua chaldaica significat dare vel tradere aut afferre. De quo vide infra in dictione יָהַב Iahab. sunt etiam alīqua nomina propria a littera vau incipientia. Sicut est וַפְסִי vapsi. vt Nu. 13. De tribu nephthalim naabi filium vapsi. Et similiter וַשְׁתִּי Vasthi. Ester 1. Vasthi quoq; regina fecit conuiuium feminarum.

De incipientibus a littera. ז zain.

זְאֵב Zeeb. Lupus. vt genē. 49. Beniamin lupus rapax. Esa. 11. Et habitabit lupus cum agno. Et in plu. זְאֵבִים Zeebim siue זְאֵבִי Zeebe. ideſt lupi. Ezech. 22. Quasi lupi capientes predā. Abach. 1. Et velociores lupis vespertinis. זְאֵב Lupus. זְאֵבִים Lupi.

זֹאת Zoth. Ista. vel hec. De quo vide infra in dictione זֶה Ze. זֹאת Ista.

זְבוּב zebub. musca. vt Esa. 7. sybilabit dñs muscę q̄ ē i extremo fluminū egypti. & i plu. זְבוּבִים zebubi. siue זְבוּבֵי zebube. Eccl's. 10. muscę morientes pdūt suauitatē vnguēti זְבוּב Musca. זְבוּבִים Muscę.

זָבַר Zabad. dotare. vt Genē. 30. Dotauit me deꝰ dote bona. et ide זָבַד Zebēd. i. dos. siue dotatio. vt in p̄dicto loco. זָבַר Dotare. זָבַד Dotauit.

זָבַח Zabach. immolare. sacrificare. occidere. mactare vt Genē. 31. Immolatisq; victimis in mōte. pro quo in hebreo habetur. Et immolauit iacob victimā in mōte. Exo. 5. Et sacrificemus dño deo nr̄o. Et i eo. Ite et sacrificate deo vr̄o in terra hac. Et in eo. 8. et dimittā pp̄lm vt sacrificent dño. Et in eodem. abominationes enim egyptiorū immolabimꝰ Et in eo. Q̄d si mactauerimus ea q̄ colūt egyptii. Et in eo. 22. Qui immolat diis occidetur. Et in eo. 23. Nō immolabis sup fermēto sanguinē victime mee. Leuit. 17. Et nequaq; vltra immolabūt hostias suas demonibus. Nu. 22. Cumq; occidisset balac boues & oues misit ad balaā. Deut. 16. Immolabisq; phase dño deo tuo. Et in eo. q̄d immolatū ē vespe. pro quo. he. le. q̄d immolabis vespe. Et in eo. 33. Ibi immolabunt victimas iustitie. 1. Reg. 1. vt adoraret & sacrificaret dño. Et in eo. Et immolauit elcana. Et i eo. 15. vt immolet dño deo tuo in galgalis. 3. Reg. 8. mactauitq; salomon hostias pacificas q̄s immolauit dño. Et in eo. 13. Et immolabit sup te sacerdotes excelsorū. & in eo. 19. Tulit par boū & mactauit illud. 1. Paralip. 29. Immolauerūtq; victimas dño. 2. Paralip. 7. Rex autē & oīs pp̄s immolabāt victimas. Et in eo. Mactauit igitur rex salomō hostias boū. Et in eo. 28. quos ego placabo hostiis. pro quo he. le. Eis sacrificabo siue immolabo. & in eo. 33 Cūctis idolis quos manasses fuerat fabricatus immolauit. ps. 4. Sacrificate sacrificiū iustitie. Ps. 26. Et immolabo in tabernaculo eius hostiā vociferationis. p̄s. 49. Immola deo sacrificiū laudis. Ps. 115. tibi sacrificabo hostiā laudis. Esa. 65. qui immolāt i hortis. & in eo, 66. qui mactat pecꝰ q̄si q̄ excerebret canē. Osee. 4. Sup capita mōtiū sacrificabāt. & ide זֶבַח zebach. i. victima. hostia. sacrificiū. Exo. 12. dicetis eis victima trāsitus dñi est. Leuit. 3. Si hostia pacificorū fuerit eius oblatio. Ps. 39. sacrificiū & oblationē noluisti. & in plurali. זְבָחִים Zebachim. siue זִבְחֵי Zibche. Exo. 24. Immolauerūntq; victimas pacificas dño. Deut. 33. Ibi īmolabūt victimas iustitie. 1. Reg. 15. Nūquid vult deus holocausta & victimas. Et aliq̄n scribitur in plu. זְבָחוֹת Zebachoth secūdū formā noīm femininorū. vt Osee. 4. Et cōfundētur a sacrificiis suis. & inde מִזְבֵּחַ Mizbeach. siue מִזְבַּח Mizbach. i. Altare vbi sacrificia vel hostia offerūtur. Genē. 8. Edificauit aūt noe altare dño. Exo. 20. Altare de terra facietis mihi. & in eo. 21. Ab altari meo euelles eū vt moriatur. Accipitur ēt pro altari inceñsi. vt Exo. 30. Facies quoq; altare ad adolendū thymiama. & in plu. מִזְבְּחוֹת Mizbechoth. vt Ps. 83. Altaria tua dñe virtutū. Osee. 10. secūdū multitudinem fructus sui multiplicauit altaria. זְבָחִים Immolare. Sacrificare. מִזְבֵּחַ Altare. מִזְבְּחוֹת Altaria.

זָבַל Zabal. cohabitare. vt Genē. 30. Etiā hac vice mecū erit vir meus. Pro quo hebrei legunt. Hac vice cohabitabit mihi vir meus. Et inde זְבֻל Zebul. i. habitaculum. vt. 3. Reg. 8. Edificans edificaui domū et habitaculū tuū. Abach 3. Sol & luna steterunt in habitaculo suo. זָבַל Cohabitare. זְבֻל Habitaculum.

זָבַן Zabā. in lingua chaldaica significat. Emere. seu vēdere Dañ. 2. Quod tempus redimitis. ideſt emitis. זָבַן Emere.

זָג Zag. Folliculus vuarū. Nu. 6. Ab vua passa vsq; ad acinū nō comedet. Pro quo he. le. Ab acinis vsq; ad folliculum. s. vue nō comedet. Et solum inuenitur in predicto loco. זָג Acinus. Folliculus.

זֶה Ze. Pronomen est demonstratiuū vel relatiuū. i. iste. hic ipse. ille. qui vel quod. iā. Et est oīs casus & vtriusq; numeri & generis masculini vel neutri. vt Genē. 5. Iste consolabitur nos. Et in eo. 11. Ceperuntq; hoc facere. Et in eo. 31. Sicq; per viginti annos in domo tua seruiui. p quo he. le. Isti mihi viginti anni in domo tua. s. trāsacti sunt. siue iste mihi vigesimus annus in domo tua. s. transactus est. Et in eo. 41. Nun inuenire poterimus talē virū qui spū dei plenus sit. Pro quo he. le. Nun inuenire poterimus sicut hic. s. est: virū qui spiritu dei plenus sit. Exo. 32. Moysi ci huic viro qui nos eduxit de terra egypti ignoramus quid acciderit. Et in eo. Egressusq; est hic vitulus. Et in eo. 33. Et verbū istud quod locutus es faciā. Deut. 5. Montem istū egregiū & libanum. Ios. 2. Innoxii erimus a iuramento hoc. 1. Reg. 14. Et occidite super istud. 2. Reg. 11. Et nunc hūc & nunc illū consumit gladius. vbi ponitur etiā pro illo. 3. Reg. 19. Et ecce angelus dñi tetigit eū. pro quo he. le. Et ecce angelus dñi iste tetigit eū: siue qui tetigit eū. Ps. 23. quis est iste rex glorie. Ps. 47. Q̄m hic est deus deus noster in eternū. Ps. 55. Ecce cognoui quia deus meus es. p quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Hoc scio quia deus meus es. Ps. 67. Sinai a facie dei israel. pro quo he. le. Iste siue ille sinai a facie dei israel. s. motus est vel distillauit Beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et sinai a facie dei israel. Eccl's. 7. Bonum est te sustētare istū: sed ab illo ne subtrahas manū tuā: vbi ponitur pro isto & pro illo. Et in eo. 8. Oia hec tractaui in corde meo. Cantī. 2 Ecce iste venit saliens in mōtibus. Et i eo. Ēn ipse stat post parietē nr̄m. Esa. 25. Iste dñs sustinuimus eū. Zach. 1. Iste iā septuagesimus annus est. ponitur ēt pro iam. 2. Reg. 14. Quasi mulier iam plurimo tpe lugens mortuū. zach. 7. Sicut feci iā multis annis. Et aliq̄n ponitur relatiue. Iob. 19. Et quē maxime diligebā aduersatus est mihi. Ps. 73. moris sion in quo habitasti. Ps. 103. In locū quē fundasti eis. Et in eo. Draco iste quē formasti ad illudendū ei. Vbi ponitur p demōstratiuo & relatiuo simul. Prouer. 23. Audi patrem tuum qui genuit te. Ponitur etiam pro aduerbio hac. vt Nu. 13. Ascendite per meridianam plagam. pro quo hebrei legunt. Ascendite hac in meridiem siue per meridiem. Scrī-

זֶה Iste. Hic. זֹאת Ista. Hec. זֶה Iste. Hic. זֶה Iste. Hic.

bitur ēt cum beth in principio & dicitur בְּזֶה Baze & significat. hic. ideſt in hoc loco. vt Exo. 24. Expectate hic donec reuertamur ad vos. Apponitur etiā ei mem in principio et dicitur מִזֶּה Mize. i. ab hoc vel ab isto aut ab ipso. Et aliquādo ponitur aduerbialiter & signat hinc vel istinc. i. ab hac vel ab ista parte vel de isto loco. Genē. 42. Non egrediemini hinc. Exo. 17. Sustentabant manus eius ex vtraq; parte. Pro quo he. le. Sustentabant manus eius hinc vnus & hinc vnus. i. vnus ex vtraq; parte. Exo. 33. Vade ascende de loco isto. Scribitur etiā זֶהּ zo cum puncto holē & tunc est generis femini vel neutri. Eccl's. 2. Et gaudio dixi quid frustra deciperis. Pro quo he. le. Et letitie. s. dixi quid ipsa frustra deciperis. Et in eo. 5. Hoc est donū dei. Et in eo. 7. Cuncta tētaui in sapiētia. Pro quo he. le. Omnia hec tētaui in sapientia. Et aliq̄n scribitur cum vau loco he & puncto holem & dicitur זוֹ Zo. vt Eccl's. 5. Miserabilis prorsus infirmitas. Pro quo hebrei legunt. Etiam hec mala infirmitas. s. est. Osee. 7. Ista subsannatio eorum in terra egypti. Et aliq̄n scribitur cum pūcto surech & dicitur זוּ Zu. Ps. 11. Custodies nos a generatiōe hac in eternū. Ps. 61. Duo hec audiui. Esa. 42. nōne dñs ipse cui peccauimus. & in eo. 43. Populum istū formaui mihi. Abach. 1. Hec est fortitudo eius deo suo. Et aliquando ponitur relatiue. vt Exo. 15. Populo quem redemisti. Ps. 9. In consiliis quibus cogitant. Ps. 16. A facie impiorum qui me afflixerunt. Et aliquando scribitur pro relatiuo & demonstratiuo simul. Ps. 9. In laqueo isto quem absconderunt. Ps. 31. Intellectum tibi dabo et instruam te in via hac qua gradieris. Ps. 67. Cōfirma hoc deus quod operatus es in nobis. Ps. 131. Et testimonia mea hec que docebo eos. Ps. 141. In via hac qua ambulabam. Scribitur etiam cum littera aleph & tau in fine & dicitur זֹאת Zoth. & communiter est generis femini. Leuit. 6. Hec est lex holocausti. Deut. 33. Hec est benedictio. 4. Reg. 8. Domine mi rex hec est mulier & hic est filius eius. Ps. 131. Hec est requies mea in seculum seculi. Et aliquando ponitur in nostra translatione in genere neutro: quia hebrei non habēt genus neutrum: sed pro eo aliquādo vtuntur masculino & aliquando femininō. Genē. 42. Iam nunc experimentum vestri capiam. Pro quo hebrei legunt. In hoc probabimini. ideſt experimentum vestri capiam. 4. Reg. 5. Sic & sic locuta est puella. Pro quo hebrei legunt. vt hoc & vt hoc locuta est puella. ideſt taliter & taliter: vel sic et sic. sicut est i littera nostra. Iob. 22. Hoc scio a principio. Et in eo. 33. Hoc ē ergo in quo nō est iustificatus. Et in eo. 34. Audi quod dicitur. Et in eo. 35. Nunquid equa videtur tibi tua cogitatio Pro quo hebrei legunt. Nunquid hoc cogitasti in iudicio. Ps. 26. In hoc ego sperabo. זֹאת Hec. זוֹ Ipse. זוּ Iste. זֹאת Hec. זוּ Iste. זוּ Qui. זֹאת Hec.

זָהָב Zahab. aurū. Genē. 2. vbi nascitur aurum: & aurum terre illius optimum. Exo. 25. Et deaurabis eā auro mūdissimo. Iob. 23. Probauit me quasi aurum quod per ignē transit. Et in eodem. 37. Ab aquilone aurum venit. Sed in predicto loco dicunt hebrei q̄ accipitur aurū p puritate vel serenitate aeris ad similitudinem auri purissimi. & etiā dicunt q̄ accipitur translatiue pro oleo mundissimo & purissimo. vt Zach. 4. In quibus sunt suffusoria ex auro. pro q̄ ipsi legunt. Infundentia ex se aurum. ideſt oleum purum & mundissimum & aurei coloris. זָהָב aurum. זֵיתָא Oleum.

זָהַם Zahā. Inquare. abominabile facere. Iob. 33. abominabilis ei sit in vita panis. & solū inuenitur in p̄dicto loco. זָהַר Zahar. ofidere: monere. admōere. p̄uidere. p̄stēdere. anūciare. cauere. obseruare. Exo. 18. ofidasq; pp̄lo ceremonias & ritus colendi. 4. Reg. 6. Et preoccupauit eū. Pro q̄ he. le. Et admouit eū siue obseruauit eū. Eccl's. 4. q nes זָהַם abominabile fieri. זָהַר Ostendere Admonere

Preuidere — scit preuidere in posterū. Et in eo. 12. His amplio fili mi ne requiras, pro quo he.le. His amplius fili mi caue: siue admonitus sis: aut preuide. Ezech. 3. Et annunciabis eis ex me. ideſt admonebis. Et in eo. Si dicēte me ad impiū morte morieris nō ānūciaberis. & in eo. Vt auertatur a via sua mala. Pro quo he.le. vt caueat impius a via sua mala. Et in eo. qa nō annūciasti ei. Et in eo. Si aūt tu ānunciaberis iusto. Et i eo. Viuēs viuet quia annunciasti ei. Pro quo he.le. Viuēs viuet qa admonitus est: vel quia obseruauit se. & in eo, 33. Et cecinerit buccina: & annūciauerit populo. Et in eo. Et non obseruauerit se. Et in eo. Sonū buccine audiuit & nō se obseruauit. Et in eo. vt se custodiat ipius a via sua mala, signāt ēt fulgere. ſ. splēdere. vt Dañ. 12. Et qui docti fuerint fulgebunt sicut splēdor firmamēti. & inde זֹהַר Zohar. ideſt splēdor. vt in p̄dicto loco. & Ezech. 8. Quasi aſpect⁹ splēdoris & visio electi.

Obseruare. — Fulgere. זֹהַר Splendor

זוֹ Zo. siue זו Zu. Pronomen est demonstratiuum vel relatiuū aut vtrūq; simul. De quo vide supra in dictiōe זֶה Ze.

זוֹב Zob. fluere. Mānare. fluxum sanguinis vel seminis pati. vt Leuit. 15. Mulier que patitur multis diebus fluxū sanguinis. Et in eo. Vel que post mēstruū sanguinē fluere non cessat. Ps. 77. qm̄ percussit petrā & fluxerunt aque. Esa. 48. Et scidit petrā & fluxerunt aque. Accipitur etiā זוֹב Zob. pro ipso fluxu. & aliq̄n scribitur sine vau. vt Hiere. 49. Fluxit vallis tua. ſ. sanguine iterfectorū. sicut exponūt hebrei. & inde זָב Zab. i. fluēs vel manās: siue ille qui patitur fluxū. vt Leui. 15. Vir q patitur fluxū seminis. & i ge. fe. זְבָה zaba siue זָבַת zabath. vt in eo. & Exo. 3. In terrā q̄ fluit lacte & melle. & in eo. 13. Vt daret tibi terrā fluētem lacte & melle. Nu. 16. que lacte & melle manabat. Deut. 6. Terrā lacte & melle manātē. Ponitur ēt זוֹב zob pro extabescere. vt Threñ. 4. qm̄ isti extabuerūt consumpti a sterilitate terre. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt q̄ significat fluere. & legūt sic. qm̄ ex istis fluebant confossi vel perfossi.

Fluxū pati. — Fluere. — Fluxus. — Aut patiē fluxum. — Que fluit. Finens. Manans. — Extabescere

זוּד Zud. superbire. superbe agere. temere operari. & scribitur sine vau. Exo. 18. Eo quod superbe egerint contra eos. Hiere. 50. Quia cōtra dñm erecta est. pro quo he.le. Quia cōtra dñm superbiuit vel supbe egit. & aliq̄n scribitur cū iod in medio loco vau. vt Exo. 25. Si quis p idustriā occiderit fratrē suū vel p insidias. pro quo he.le. & cū supbierit vel cū temere egerit vir cōtra fratrē suū vt occidat cū p insidias. Nec. 9. Cognouisti eni quia supbe egerāt cōtra eos. Et in eo. Ipsi vero & pres nri supbe egerūt. Et inde זֵד Zed. i. supbus. vt Prouer. 21. Supbus & arrogās vocatur in doctus. & in plu. זֵדִים Zedim. Ps. 18. Et ab alienis parce seruo tuo. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trāstulit. A supbis quoq; libera seruū tuū. Ps. 118. Increpasti supbos. & in eo. Superbi iniq̄ agebant vsquequaq̄. Ps. 139. Absc̄derūt supbi laqueū mihi. & inde זָדוֹן zadon i. supbia siue supbus. Prouer. 11. Vbi fuerit supbia: ibi erit contumelia. Et in eo. 21. Qui in ira operatur superbiā. Here. 50. Ecce ego ad te superbe. Et in eo. Et cadet supbus & corruet. & in plu. זֵדִים Zedonim. Ps. 125. Forsitā ptrāsisset aia nra aquā itolerabilē. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. forsitan transissent super animam nostram aque superbe.

Temere agere. — Supbus. — Superbi — Supbia. — Supbus. — Superbe.

זָוָה Zaua. angulus. & inuenitur tm̄ in numero plu. ſ. זָוִיוֹת Zauioth. i. anguli. vt Ps. 143. Filie nostre cōpositę. pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. filie nre quasi anguli ornati. Zach. 9. Et quasi cornua altaris. i. quasi anguli altaris. ide מְזוּזִים Mezauim. pro quo beatus hieronymus transtulit. Promptuaria. Ps. 145. Prōptuaria eorū plena. & etiam in hoc loco he.le. anguli nri pleni.

Anguli — Prōptuaria.

זוּז Zuz. limen. postis. ſ. porte. & scribitur cū mē in principio & he i fine & dicitur מְזוּזָה Mezuza. vt Exo. 12. Ac ponēt sup vtrūq; postē. Et in eo. 21. Et applicabitur ad ostium & postes. Deut. 6. Scribesq; ea in limine & ostiis dom⁹ tue. Ezech. 43. Fabricati sunt limen eorū iuxta limē meū.

Postis. Limen.

זוּל Zul. vilipendere. spnere. & scribitur sine vau. Esa. 46 qui confertis aurū de sacco. pro quo he.le. qui paruipēdītis siue vilipenditis aurū de sacco. ſ. ad fabricandū idola producebant aurum de sacco paruipendentes illud ac si esset alia res parui valoris. Et aliq̄n scribitur cū iod loco vau vt threñ. 2. Oēs qui glorificabant eam spreuerunt eam. Et inde זלל Zolel cū duplici lamed. i. vile: Hiere. 15. Et si separaueris pciosū a vili. & de hoc vide infra in dictiōe זלל Zolel

Vilipendere. — Spernere. — Vile

זוּן zun. in lingua chaldaica signāt vesci vel nutriri. Dañ. 4 Et ex ea vescebatur ois caro. & inde מְזוֹן Mazon. i. esca siue nutrimentū. Geñ. 45. Et totidem asinas triticū in itinere panesq; portantes. Pro quo he.le. Et totidem asinas portantes triticū & panes & pulmentū siue escā. Dañ. 4. & esca vniuersorum in ea. Et aliq̄n scribitur sine vau & dē זֻן Zan. Ps. 143. Eructantia ex hoc in illud. Pro quo hebrei legunt. Eructantia de nutrimēto in nutrimentū: siue de pulmento in pulmentum. & in lingua chaldaica significat genus vel speciem. vt Dañ. 3. Et vniuersi generis muscorū. Vnde in supradicto loco aliqui hebrei legunt. Eructantia siue educentes de genere in genus. et similiter. 2. Paralipo. 16. Vbi dicitur posuerunt q̄ cum in lectulum suū plenum aromatibus et vnguentis meretriciis: vbi pro meretriciis ponitur in hebreo זְנִים Zenim. pro quo aliqui hebrei legunt. Plenum aromatibus et vnguentorum speciebus vel generibus. i. plenum diuersis generibus vnguentorum. potest etiam significare sicut est in lra nra. De quo vide infra in dictione זָנָה zaua. Dicunt etiam hebrei q̄ a predicta dictione potest deriuari זָנָה zona: quod ponitur pro meretrice. vt Ios. 2. Vbi dicitur ingressi sunt domum mulieris meretricis. et q̄ potest etiam significare hospitatricē vel cauponā: que solet escas vendere. Cui cōcordat translatio chaldaica. et similr Ioel. 3. Vbi dicitur. Et posuerunt puerum in prostibulo. vbi pro prostibulo ponitur predicta dictio. scilicet זָנָה zona. Alii interpretantur sic. ſ. Et posuerunt siue tradiderunt puerum in cauponam. ideſt vendiderunt eum p nutrimēto vel esca vñ sequitur. et puellā vēdiderūt p uino ut biberēt. vide ēt de hoc infra in dictiōe זָנָה zana. Itē זֵן Zen. i. arma siue baltheū. et scribitur cū aleph i pricipio et dē אֵזֶן Azen. Deut. 23. Gerēs paxillū in baltheo. inde זֵנוֹת zonoth. pro quo beatus hieronymus transtulit Habenas. ut. 3. Reg. 22. Et habenas lauerunt iuxta uerbum domini.

Nutrimentum. — Esca — Escā. — Esca — Genus. — Genera — Postibulum — Caupona. — Baltheum — Habene.

זוּעַ zua. mouere. cōmouere. cōtremiscere. Eccl's. 12. qñ cō mouebūtur custodes dom⁹. Ester. 5. et nō solū nō assur rexisse sibi sed neq; motū quidē de loco. p q̄ he. le. Et non surrexit et nō mouit se p eo. Dañ. 6. cōtremiscāt et paueāt deū danielis: et aliq̄n duplicātur pria et ultia lra. ut Abach. 2. Et suscitabuntur cōmouentes te. ſ. uexātes te. et ide זְוָעָה zeuaa. pro quo beatus hieronymus transtulit uexationē. ut Esa. 28. sola uexatio intellectum dabit auditui.

Cōmouere. cōtremiscere. — Uexatio.

זוּר zur. exprimere. p̄mere. cōculcare. circūligare. exhorrescere. alienare. extraneū fieri. Iudi. 6. expīsso uellere cōcham rore ipleuit. Iob. 39. Pcs cōculcet ea. Esa. 59. Et q̄d cōfotū ē crūpet i regulū. p quo he.le. Et q̄d cōculcatū uel fractū fuerit crūpet in regulū. pōitur ēt p circūligare. Esa. 1. nō ē circūligata nec curata medicamine. Sed ēt in hoc loco hebrei legūt. nō ē expīsa. ſ. a sanie uł putredie q̄ medici solēt exprimere ut ulter mūdificetur. et ide מָזוֹר mazor. i. cōculcatio siue cōfractio: aut ifirmitas scđm hebros. p q̄ bēs

Exprimere conculcare. — circūligare.

Alligādū. Vinculus. — hieronymus transtulit vinculum: siue alligandū. Hiere. 30 Ad alligandum curationem tuā vtilitas nō est tibi. Osee. 5 Et vidit ephraim languorē suū: & iudas vinculū suū. Et in eo. Nec soluere poterit a vobis vinculum. Ponitur etiā in nostra translatione pro insidiis. vt Abdie. 1. Ponent insidias subter te. Ponitur etiam pro exhorrescere aut alienare vt Iob. 19. Halitum meū exhorruit vxor mea. Ps. 57. alienati sunt pctores a vulua. p̄s. 68. Extraneus fact⁹ sū fratribus meis. Ps. 67. Non sunt fraudati a desiderio suo. Pro q̄ he.le. Nō sunt alienati. i. nō recesserūt a desiderio suo. Esa. 1. Abalienati sunt retrorsum. Ezech. 14. Quia recesserūt a me in cūctis idolis suis. i. quia alienati sunt a me. Et i eo. Si alienatus fuerit a me. & inde זְרָא Zara cū aleph in fine. i. alienatio: & ponitur p nausea. vt Nu. 11. Donec exeat per nares vras & vertatur in nauseā. & inde זָר Zar. i. alien⁹ vł extraneus. Leuit. 10. Offerētes corā dño ignē alienū. Nu. 3. Quisquis alienus accesserit morietur. Prouer. 11. qui fidē facit pro extraneo. & in plu. זָרִים Zarim. i. extranei vel alieni. Prouer. 5. Ne forte impleantur extranei viribus tuis. Esa. 1. Regionē vestrā corā vobis alieni comedūt. Et in eo. Sicut in vastitate hostili. pro quo he.le. Sicut subuersio alienorū. ponitur ēt זָרִים Zarim pro erūpētibus vel p vēlatoribus. Hiere. 18. Aut euelli possunt aque erūpētes frigide. Et in eo. 51. Et mittā in babylonē ventilatores & ventilabūt eū: & de hoc vide infra in dictione זָרָה Zara. Item

Infidie. exhorrescere. Alienare. Extraneus fieri. — Recedere. — Nausea — Alienus. Extraneus — Extranei. Alieni. — Erūpētes. vētilatores

זוֹרֵר Zorer cū duplici res signāt oscitare. vt. 4. Reg. 4. Et oscitauit puer septies. Hebrei tm̄ legūt. & sternutauit puer septies. quia in lingua chaldaica significat sternutare.

Oscitare. sternutare.

זָחַח Zachach. separare. leuare. & scribitur cum simplici cheth. Exo. 28. Et a se iuicē rōnale & suphumerale ne queant separari. & solū inuenitur in predicto loco.

Separare

זָחַל Zachal. incuruari. expauescere. serpere. reptare. Iob. 25. Iccirco demisso capite veritus sum vobis indicare meam sentētiam. Pro quo he.le. Iccirco incuruatus sum sic expauit & timui indicare meam scientiam vobis. Signāt ēt reptare vel serpere. Deut. 32. Cū furore trahentiū super terrā atq; serpētiū. i mich. 7. velut reptilia terre. & ide זְחֲלֶת Zocheleth. Nomen propriū cuiusdam lapidis. 3. Reg. 1. Iuxta lapidem zoeleth.

Demisso capite. Incuruari expauescere — Serpere. Reptile — Zoeleth

זִיו Ziu. Nomē mēsis: qui apud nos dicitur aprilis. 3. Reg. 6. In anno quarto mense zio ipse est mensis secundus regni salomōis. & i lingua chaldaica signāt splēdorē vel amenitatē. vnde scđm hebreos sic dē ab apparitione florum. Item זִיו ziu. in lingua chaldaica signāt staturā siue aspectū. Dañ. 2. Statura sublimis. Et in eo. 3. Et aspectus facici eius mutatus est.

Zio. — Statura. Aſpectus.

זִיז Ziz Omnimodū: siue vniuersitas. Esa. 66. Et delitiis affluatis ab oīmoda gloria eius. Ps. 49. Et pulchritudo agri mecum est. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Et vniuersitas agri mecū est. Ps. 79. Et singularis ferus depastus est eam. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Et oēs bestie agri depaste sunt. & dicūt aliqui hebrei q̄ predicta dictio זִיז Ziz est genus ad omnia animalia fera & agrestia. Alii vero dicunt q̄ est nomen bestie fere ignote sic dicte. & solum inuenitur in locis p̄dictis

oīmodum Vniuersitas. — Omnes.

זִיק Zic. flama. & solum inuenitur in numero plurali. ſ. זִיקוֹת Zicoth scđm formā femininorū. Esa. 50. Ecce oēs vos accendentes ignem accincti flamis: ambulate in lumine ignis vestri & in flamis quas succendistis. Inuenitur etiam זִיקִים Zicim scđm formā pluralē masculinorū & ponitur pro compedibus. Ps. 149. Ad alligandos reges eorū in cōpedibus. Naū. 3. Optimates eius cōfixi sunt in compedibus. Ponitur ēt p lanceis. vt Prouer. 26. Qui mittit sa

Flama. — Vincula. Compedes.

gittas & lanceas in mortem.

זַיִת Zaith. siue זֵת Zeth: oliua siue oliuetum. Geñ. 8. Portans ramū olive virentibus foliis. Exo. 23. Ita facies in vinea & in olīueto tuo. Hiere. 11. Oliuam vberē pulchrā. & in plu. זֵתִים Zethim. Ps. 127. Filii tui sicut nouelle oliuarū

Oliua. Oliuetum — Oliue.

זָכַךְ Zachach. Purificare. Mūdare. Siue mūdū vel cādidū fieri. & scribitur cū simplici chaph. Iob. 9. Et fulserint velut mundissime manus mee. Pro quo he. le. Et mundauerim siue purificauerim in mūditia manus meas. Et i eo. 15. Et celi non sunt mūdi in conspectu eius. Thren. 4. candidiores nazarei eius niue. & inde זַךְ Zach. i. purus seu mūdus aut lucidus. Leuit. 24. Vt afferant tibi oleum de oliuis purissimū. Iob. 8. Si mundus & rectus incesseris. Et in eo. 33. Mundus sum ego & absq; delicto. & in genere feminino זַכָּה Zaca. i. mūda. Exo. 30. Galbanū boni odoris & thus lucidissimū. Pro quo in hebreo habetur lucidissima: quia thus apud hebreos est generis feminini. Iob. 16. Cum haberem mundas ad deum preces. Pro quo hebrei legunt. & oratio mea munda. ſ. est. Vide etiā de hoc in dictione sequenti. & inde. זַכּוּכִית. Zechochith. i. vitrum: eo quod est mundum & lucidum. Iob. 28. Non adequabitur ei aurum vel vitrum. & dicunt hebrei q̄ ponitur ibi pro vitro crystallino. quod est purissimum et preciosissimum.

purissimus. Mundus. — Lucidissimum. — Munda. — Elitrum

זָכָה Zaca. immaculatū esse. mundare. seu mūdū apparere iustificare. corrigere. Iob. 15. Quid est homo vt immaculatus sit. Pro quo he.le. Quid est homo vt mundus sit siue vt mundus appareat. Et in eo. 25. Aut apparere mūdus natus de muliere. Ps. 72. Ergo sine causa iustificaui cor meum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Ergo frustra mūdaui cor meum. Esa. 1. Lauamini: mūdi estote. Ps. 118. In quo corrigit adolescentior viam suam. Ponitur etiam pro vincere. Ps. 50. Et vincas cum iudicaris. Potest etiam legi sic. scilicet: et mundes vł corrigas cū iudicaueris. Vide ēt de hoc in dictiōe precedenti. Et inde זְכוּ zachu. siue זְכוּת zechuth. quod in lingua chaldaica signāt iustitiā. vel mūditiā. Dañ. 6. quia corā eo iustitia inuēta est in me.

Immaculatum esse. Mundum apparere. Iuſtificare. — Mūdū eſſe. corrigere. Vincere. — Iuſtitia.

זָכַר zachar. recordari. meminisse. memorari. Geñ. 8. recordatus aūt est dñs noe. Et in eo. 9. Et recordabor federis mei. Et in eo. 40. Memento mei cū bñ tibi fuerit. Et in eo. Vt suggeras pharaōi. p q̄. he.le. & memieris mei apud pharaonē. & in eo. Et tū succedētibus psperis p̄positū pincernarū oblitus est interptis sui. pro q̄ in hebreo hē. & nō ē recordat⁹ p̄positus pincernarū ip̄ius ioseph & oblitus ē eius. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Exo. 20. Memēto vt diē sabbati sctifices. Et in eo. In oī loco in quo memoria fuerit nois mei. p q̄. he.le. i oī loco i q̄ recordari vel memorari fecero nomē meū. & in eo. 23. Et p nomē exterorū deorū nō iurabitis. p q̄. he.le. & nois exterorū deorū nō recordabimini. Siue nomē exterorū deorū nō noiabitis. Nu. 10. Et erit recordatio vr̄i corā dño deo vr̄o. Et i eo. 11. Recordamur piscū q̄s comedebam⁹ in egypto gratis. Deut. 16. vt memineris diei egressiōis tue de egypto. Et in eo. Et recordaberis qm̄ seru⁹ fueris in egypto. & i eo. 25. Memēto qd fecerit tibi amalech. 1. Re. 25. Et recordaberis ancille tue. 4. Re. 9. memini qñ ego & tu sedētes in curru sedebamur achab. Et in eo. 20. Memēto queso quō ambulauerim corā te. Ester. 9. Isti sunt dies quos nulla vnq̄ delebit obliuio. p q̄. he.le. Et isti dies mēorati. ſ. erūt. Iob. 4. recordare qs vnq̄ innocēs piit. p̄s. 18. Memor sit oīs sacrificii tui. p̄s. 41. Hec recordatus sum. Ps. 77. Et recordatus ē qa caro sunt. Ps. 115. Dominus memor fuit nostri. Ps. 136. Si non meminero tui. Et in titulo Ps. 137. Vbi dicitur. Psal-

memorari.

mus dauid in rememorationem sabbati. Pro quo hebrei legunt. Psalmus dauid ad commemorandum siue ad recordandum. Cantl. 1. Memores vberum tuorum super vinum. Esa. 43. Ne memineritis priorum. Et in eodē. 62. Qui reminiscimini domini: ne taceatis. Et in eodem. 66. Qui recordatur thuris quasi qui benedicat idolo. Hiere. 13. cum recordati fuerint filii sui ararum suarum. Thren. 3. Memoria memor ero. Et in eodem. 5. Recordare domine quid acciderit nobis. Ezech. 3. Et non erunt in memoria iustitie eius quas fecit. Et in eodem. 18. Et omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor. Et in eodem. Omnes iustitie eius quas fecerat non recordabuntur. Et in eodem. 21. Ipse autem recordabitur iniquitatis ad capiendū. Et in eodem. Pro eo quod recordati estis manu capiemini Ione. 2. Domini recordatus sum. Ponitur etiam pro memorare. 1. Reg. 4. Cumq; ille nominasset arcam dei. & inde

Reminiſci

זָכַר Zecher. ideſt memoria. recordatio. commemoratio. Exo. 17. Delebo enim memoriam amalech. Ps. 9. Periit memoria eorum. Ps. 29. Et confitemini memorie sanctitatis eius. Ps. 110. Memoriam fecit mirabilium suorum. Osee. 14. Memorabile eius sicut vinum libani. & aliquando scribitur cum nun in fine & dicitur זָכָרן zicharon siue זִכְרוֹן zichron. i. memoria. recordatio. monumentum. memoriale. Exo. 39. In monumentum filiorum israel. Nu. 10. Vt sint vobis in recordationem dei vestri. Eccl's. 1. Non est priorum memoria. Esa. 57. Et post ostium & retro posuisti memoriale tuum. & in plurali. זִכְרוֹנוֹת zichronoth. & ponitur pro historiis vel annalibus: eo quod in eis commorantur preterita. Ester. 6. Iussitq; sibi afferri historias & annales priorum temporum. inuenitur etiam מַזְכֶּרֶת mazchereth. cum mem in principio. ideſt commemorans vel commonefaciens. Pro quo beatus hieronymus transtulit inuestigans. Nu. 5. Et oblatio iuestigans adulterium. inde אַזְכָּרָה Azchara. ideſt commemoratio vel memoriale aut monumentum. Leuit. 2. Et ponet memoriale super altare Et in eodem. Qui cum obtulerit ea: tollet memoriale de sacrificio. Et in eodem. De qua adolebit sacerdos in memoriam muneris. Et in eodem. 24. Vt sit panis in monumentum oblationis domini. & dicunt hebrei q̄ significat suffumigationem vel odorationem. & dicunt quod predicta dictio זָכַר Zachar est equiuoca & q̄ etiam significat suffumigare vel odorari. nam Esa. 66. vbi nos legimus: qui recordatur thuris. Ipsi legunt. Qui odoratur vel qui suffumigat thus. & similiter in aliquibus locis predictis. Item זָכָר Zachar. masculus. Geñ. 1. Masculum & feminam fecit eos. Exo. 12. Agnus absq; macula masculus anniculus. Leuit. 12. Mulier si suscepto semine peperit masculum. & in plurali זְכָרִים Zecharim. ideſt masculi. Exo. 13. Quidquid habueris masculini sexus. Pro q̄ in hebreo habetur. Quoscū q̄ habueris masculos. & inde זָכוּר Zechur. ideſt masculinū Exo. 23. Ter in anno apparebit omne masculinum tuum coram domio. & inde verbum. תִּזָּכֶר Thizachar. ideſt si fuerit masculus: vel si fuerit generis masculini. Exo. 34. omne quod aperit viluam generis masculini meum erit. ideſt si fuerit masculus.

Rolare

Memoria

monumẽtū recordatio

Memoria memoriale

Annales.

Inuestigãs

memoriale

Memoria Monumẽtum.

Suffumigare.

Masculus

masculi

masculinū

Si fuerit masculus.

זָכַר Zel. Vilipendere. contemnere. De quo vide supra in dictione זוּל Zul.

Vilipẽdet.

זְלַל Zolel. vorator: siue commessationibus vacans. vilis. despectus. Deut. 21. comessationibus vacat & luxurie atq; conuiuiis. Ponitur etiam pro vili. Hiere. 15. Si separaueris preciosum a vili. Thren. 1. Vide domine & considera quoniam facta sum vilis. & inde זְלוּת Zuluth. ideſt vilissimum: aut contẽptus. Ps. 11. Cum exaltati fuerint nouissimi filiorum hominum. Pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. cum exaltati fuerint vilissimi filiorum homium. & in hebreo ponitur ibi singulare pro plu.

Comeſſationibus vacans. Vile.

זְלֶג Zaleg. fuscinula. tridens. & scribitur cum mem in principio & dicitur מַזְלֵג Mazleg. vt. 1. Reg. 2. Et habebat fuscinulam tridentem. & in plu. מִזְלָגוֹת Mizlagoth. Exò. 27. Et forcipes atq; fuscinulas. 1. Paralī. 28. Ad fuscinulas quoq; & phialas.

Vilissimi. זְלֶג

Fuscinula

מִזְלָגוֹת

Fuscinule.

זַלְזַל Zalzal. propago. ramusculus. Esa. 18. Prescindētur ramusculi. & solū inuenitur in nu. plu. & ī ꝑdicto loco.

זַלְזַל

ramuscul'

זַלַעַף Zalaaph. horror. procella. tempestas. Ps. 118. Defectio tenuit me pro peccatoribus. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Horror tenuit me ab impiis. & i plurali. זַלַעֲפוֹת Zilaaphoth. Ps. 10. Spiritus procellarum pars calicis eorum.

זַלַעַף

Horror. Procelle.

זָלַת Zulath. absq; preter. Excepto. 4. Reg. 24. Exceptis pauperibus populi terre. Scribitur etiam cum iod in fine: & dicitur זוּלָתִי Zulathi. Deut. 1. Preter caleph filium iephone. & aliquando illa littera iod ponitur pro pronomine prime persone. Osee. 13. Deum absq; me nescies.

זָלַת

Excepto. זוּלָתִי

Preter Absq;

זָמַם Zamam. cogitare. Deut. 19. Sicut fratri suo facere cogitauit. Ps. 30. Vt acciperent animā meā consiliati sūt ideſt cogitauerunt. Thren. 3. Fecit dñs que cogitauit. Ps. 139. Cogitauerūt cōtra me: ne derelinquas me. Sed hebrei in predicto loco dicunt q̄ est nomen & legunt sic. Cogitationem eius ne educas. ideſt ne educas eam in actu. vñ beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Scelera eius ne effundantur. Hiere. 51. Quia cogitauit dominus & fecit. & aliqñ scribitur cū simplici mē. vt Geñ. 11. Ne desistēt a cogitationibus suis: donec eas opere compleant. pro quo hebrei le. Et nunc nō ꝓhibebitur ab eis quodcunq; cogitauerint ad faciendū. Ps. 16. Et non est inuenta in me iniquitas: vt nō loquatur os meū opera hoīum. Pro quo he. le. nō inueniſti: quod cogitaui non transisset os meum vel nō trāsire os meum. & hic est finis versus in hebreo. & sequitur alius versus. in opera hoīum. Beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit sic. Et nō inueniſti cogitationes meas non transire os meum. Hiere. 4. Cogitaui & non penitebit me. & inde זִמָּה Zima siue זִמַּת Zimath. i. cogitatio. Prouer. 24. Cogitatio stulti peccatum. significat etiā malā cogitationem vel peccatum ex proposito: aut piaculum siue scelus vel nefas. Leuit. 19. Ne contaminetur terra: & impleatur piaculo. Et in eodem. 20. Qui supra vxorem filiā duxerit matrem eius: scelus operatus est. & in eodem. Nec permanebit tantum nefas in medio vestri. Ezech. 16. Et nō fecit iuxta scelera tua in omnibus abominationibus tuis. Et in eodem. Scelus tuum & ignominiā tuā tu portasti. Et in eodem. 22. Scelus operati sunt in medio tui. Et in eo. 23. Sic ingrediebantur ad oolam & oolibam mulieres nefarias. Et in eodem. Et auferam scelus de terra. Osee. 6. Quia scelus operati sunt. & in plurali. זִמּוֹת Zimoth. ideſt cogitationes vel scelera. Iob. 17. Cogitationes mee dissipate sunt. Esa. 32. Ipse vero cogitationes concinnabit ad perdēdos mites. & aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מְזִמָּה Mezima. ideſt cogitatio vel consilium. vt ps. 138. Quia dicitis in cogitatione. Prouer. 2. Consilium custodiet te. & in eo. 5. Custodi legem meā atq; consiliū. Et in eo. 5. Vt custodias cogitationes. Hiere. 11. Quid est q̄ dilectus meus in domo mea facit scelera multa. Vbi ponitur מְזִמָּתָה Mezimatha cum tau & he in fine. & pōtur ibi in hebreo singulare ꝓ plurī: nā plurī dicitur מְזִמּוֹת Mezimoth. Prouer. 14. Et vir versutus odiosus est. Pro quo he. le. & vir cogitationum vel scelerum odiosus est.

Cogitare.

זְמָם

Cogitatio

מְזִמָּה

Piaculū. Scelus.

Nefas.

זִמּוֹת

Cogitationes.

מְזִמָּה

Cogitatio Consilium

Scelus.

מְזִמָּתָה

מְזִמּוֹת

Scelera.

זְמַן

Tempus

זְמַן Zeman. tempus. Nec. 2. Et constitui ei tēpus. & Eccl's. 3. Omnia tempus habent. & Dañ. 2. vt tempus daretur ei. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum aleph in fine. vt in eodem. 3. Statim vt audierūt. pro quo hebrei legunt. Eodē tempore vt audierūt. &c. & in plu. זִמְנִין Zimnin. siue זִמְנַיָּא Zimnaia. i. tempora. Dañ. 2. Et ipse mutat tempora. & in eodē. 6. Et tribus temporibus in die flectebat genua. Item זָמַן Zamen. in lingua chaldaica significat componere vel preparare. Dañ. 2. q̄ interpretationem quoq; fallacem & deceptiōe plenam composueritis. & inde זְמַנִּים Mezumanim secūdum terminationem pluralem masculinorum. siue מְזֻמָּנוֹת Mezumanoth secūdum terminationem femininorum. i. tempora statuta aut constituta vel determinata. Nec. 10. Per tempora a temporibus anni ad annum. pro quo hebrei legunt. Per tempora ſtatuta vel determinata de anno in annum. & in eodem. 13. In temporibus constitutis & in primitiis.

זְמַנִּים

Tempora. זָמַן

Cōponere

מְזֻמָּנִים

מְזֻמָּנוֹת

tpa statuta

זָמַר

Psallere

זָמַר Zamar. psallere. cantare. secare. putare. f. vites. Iudi. 5 Psallam domio deo israel. Ps. 46. Psallite regi nostro psallite. & in eodem. Psallite sapienter. Ps. 137. In conspectu angelorū psallā tibi. Ps. 146. Quoniam bonū est psalmus deo nostro. Pro quo hebrei legunt. Quoniam bonū est psallere vel cantare deo nostro. & inde מִזְמוֹר Mizmor. i. psalmus vel canticū. vt in titulis psalmorū. Ps. 3. Psalmus dauid cū fugeret a facie absalom. & sic de reliquis. & inde זָמִיר Zamir. i. cantus. f. auium circa ver. vel putatio. f. arborum. Cantī. 2. Tempus putatiōis aduenit. Quod alii interpretantur. Tempus cantus aduenit. & in plurali. זְמִירוֹת Zemiroth. i. cantica vel carmina. Iob. 35. Qui dedit carmina in nocte. Ps. 118. Cantabiles mihi erant iustificationes tue. & inde. זִמְרָה Zimra siue זִמְרַת Zimrath. i. laus siue canticum. Exo. 15. Fortitudo mea & laus mea dominus. Ps. 117. Vbi eadem verba habentur. & in vtroq; loco deficit iod littera in fine: que ponitur pro hoc pronoīe mea: tamē sub intelligitur. Esa. 51. Gratiarum actio & vox laudis. Pōtur etiam pro canticis. Amos. 5. Et cantica lyre tue non audiā. & inde זְמָרָא Zemara. qd̄ in linga chaldaica signāt musicam siue canticū. Dañ. 3. Et vniuersi genīs musicorum. & inde זַמְרָיָא Zemaraia. i. cantores. Esdre. 7. Cantoribus & ianitoribus. Significat etiam זִמְרָה Zimra optimum: eo qd̄ est laudabile. Geñ. 43. Sumite de optimis terre frugib?. & inde מִזְמָרוֹת Mezameroth. Quod significat quedā instrumenta musica secūdum hebreos. pro quo beatus Hieronymus trāstulit psalteria. Hier. 52. Psalteria & phialas & mortariola. in alio vero loco traduxit Fuscinulas. vt. 3. Reg. 7. Et forcipes aureos & hydrias & fuscinulas. 4. Reg. 12. Et fuscinule & turibula. Item זָמַר Zamar. i. secare vel putare. Leuit. 25. Sex annis putabis vineam tuam. & in eodem. Et vineam tuam non putabis. Esa. 5. Non putabitur & nō fodietur. & inde זָמִיר Zamir. i. putatio. Cantī. 2. Tempus putationis aduenit. Potest etiam interpretari tempus cantici aduenit. Signāt ēt palmitē vel ꝓpaginē: eo q̄ putatur & scidit ex arbore. Esa. 25. Propaginem fortium marcescere faciet. & inde זְמוֹרָה Zemora. i. palmes. propago. ramꝰ. germē. vitis. Nu. 13. Abscīderunt palmitē cū vua sua. Eze. 8. Et ecce applicant ramū ad nares suas. & in p̄dicto loco dicunt hebrei q̄ significat fetorem vel malum odorem. ponitur ēt pro vite vel germine. Ezc. 15. Quomodo fiet de lignovitis Esa. 17. Et germen alienum seminabis. & in plurali זְמוֹרִים Zemorim. i. propagines. Naū. 2. Et propagines eius corruperunt & inde מִזְמֹרוֹת Mazmoroth. i. falces siue ligones. Esa. 2. Et cōflabūt gladios suos in vomeres: & lanceas suas in falces. & in eodem. 18. Et prescindentur ramusculi eius

Cantare. מְזַמֵּר

Psalmus.

זְמִיר

Putatio

זְמִירוֹת

Carmina Cāubilis.

זְמֹרָה

Laus.

זְמִירָא

Musica

זַמְרָיָא

Cantores.

זִמְרָה

Optimum Cantica.

מִזְמָרוֹת

Psalteria

Fuscinule. זָמַר

Putare

זְמִיר

Putatio

זְמוֹרָה

Palmes Ramus

זְמוֹרִים

Propagines

מִזְמֹרוֹת

Falces.

זָנַב Zanab. cauda. Exo. 4. Et apprehēde caudam eius. Deut. 28. Constituet te dominus in caput & non in caudam. Esa. 9. Et dispersdet dominus ab israel caput & caudā & in eodem. Et propheta docens mendacium ipse est cauda. & in plurali זְנָבוֹת Zenaboth. Iudi. 15. Et falces ligauit in medio. pro quo hebrei legūt. Et posuit falcem in medio duarum caudarum. Esa. 7. Et cor tuum ne formidet a duabus caudis titionum fumigantium istorum. & inde זְנַב Zineb. i. caudam abscidit vel extremos percussit aut cecidit. Deut. 25. Et extremos agminis tui qui lassi residebant cecidit. Ios. 10. Et extremos quoq; fugientium cedite.

זָנַב

Cauda.

זְנָבוֹת

Caude.

זְנַב

Cedere extremos

זָן

זָן Zan. siue זִן Zen. esca. nutrimentum. species siue genus De quo vide supra in dictione זִן Zun.

זָנָה

Fornicari.

זָנָה Zana. fornicari. luxuriari. Geñ. 38. Fornicata est tamar nurus tua. Leuit. 19. Ne prostituas filiā tuam. Pro quo hebrei legunt. Non contaminabis siue non violabis filiam tuam: vt facias eam fornicari. i. ne exponas eam fornicationi. & in eodem. 20. Vt fornicaretur cum moloch. & in eodē Et fornicata fuerit cum eis. & in eodem. Sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro. i. si fornicata fuerit. Deut. 31. Populus iste consurgens fornicabitur post deos alienos. Iudi. 19. Que reliquit eū. pro q̄ hebrei legunt. Et fornicata est ab eo concubina eius. 2. Paralip. 21. Et fornicari fecit habitatores ierusalem. Ps. 72. Perdidisti omnem qui fornicatur abs te. Esa. 23. Et fornicabitur cum vniuersis regnis terre. Hiere. 3. Tu autem fornicata es cum amatoribus multis Ezech. 6. Quia contriui cor eorum fornicans & oculos eorum fornicantes. Osee. 1. Quia fornicans fornicabitur terra a domino. & in eodem. 2. Quia fornicata est mater eorū & in eodem. 3. Non fornicaberis & non eris viro. & in eodē 4. Fornicati sunt & non cessauerunt. & in eodem. Fornicatione fornicati sunt. & in eodem. 5. Quia nunc fornicatus est ephraym & ide זוֹנָה Zona. i. meretrix. fornicaria. Geñ. 38. Suspicatus est esse meretricem. Leuit. 21. Sordidā & meretricem non accipiant. Ios. 2. Ingressi sunt domum mulieris meretricis. & dicunt aliqui hebrei q̄ in predicto loco significat hospitatricem vel cauponam. De quo vide supra in dictione זוּן Zun. Iudi. 11. Filiꝰ mulieris meretricis. Prouer. 7. Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretricio. 2. Paralip. 16. Posuerunt eum super lectulum plenum aromatibus & vnguentis meretriciis. vbi ponitur זֵנִים Zenim. De quo vide supra in dictione זוּן Zun. Esa. 1. Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis. & in plurali זוֹנוֹת Zonoth. i. meretrices. 3. Reg. 3. Tunc venerunt due mulieres meretrices. ponitur etiam זוֹנֹת Zonoth pro habenis. De quo vide supra in dictione זוּן Zun. & inde זְנוּת Zenuth. i. fornicatio. Nu. 14. Et portabunt fornicationem vestram. Osee. 4. Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor. & aliquando scribitur cū littera tau in principio & dicitur תְּזְנוּת Thaznuth. Ezech. 16. Et exposuisti fornicationem tuam omni transeunti. & in eodem. Et multiplicasti fornicationem tuam in terra chanaā. & in eodem. 23. Insuper & fornicationes tuas quas habuerat in egypto non dereliquit. Et aliquando duplicatur littera nun in nūero plurali & dicitur זְנוּנִים Zenunim siue זְנוּנֵי Zenune. Osee. 1. Sume tibi vxorē fornicationū & fac filios fornicationum. & in eodem. 2. Auferat fornicationes suas a facie sua. Naū. 3. Propter multitudinē fornicationū meretricis.

Zigones

זְמַר Camelopardalus

זְנַב Cauda.

זְנָבוֹת Caude.

זְנַב Cedere extremos

זָן

זָנָה Fornicari.

זוֹנָה Meretrix.

זוֹנוֹת meretrices זְנוֹת

זְנוּת fornicatio.

תְּזְנוּת fornicatio.

זְנוּנִים fornicationes.

זָנַח Abiicere Repelere. Poluere.

זָנַח Zanach.abiicere.repellere.deficere.1.parali.11.Eoqđ abiecisset eos ieroboā & posteri eiꝰ.& in eodē.29. Cū etamq; tēpli supellectilē quā polluerat rex achaz.pro quo hebrei legunt.quā abiecerat rex achaz.Threñ.2.Repulit altare suum.& in eodem.3.Et repulsa est anima mea.& in eodem.Quia non repellet in ſempiternum dñs.ponitur etiā pro deficere.Esa.19.Et deficient flumina vbi additur littera aleph ante litterā Zain.

זָנַק Fluere.

זָנַק Zanac.fluere.Deut.33.Dan catulus leonis fluet largiter de basan.& solum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei q̄ significat saltare:quia in lingua syra idem significat.& in hebreo non habetur largiter:sed sic.Fluet de basan siue saltabit de basan.

זִיז Saltare. Sudor.

זִיז Ziaa.sudor. De quo vide infra in dictione יָזַע Iazaa.

זְעוָה Dispersio. Cōmotio. Breuiare Amputare

זְעוָה Zaaua.dispersio siue cōmotio.Deut.28.Vt dispergaris per omnia regna terre.pro quo hebrei legunt. Et eris in dispersionem vel in cōmotionē p omnia regna terre

זָעַר Zaach.breuiare.Iob.17.Dies mei breuiabuntur.& solum inuenitur in predicto loco.& dicunt hebrei q̄ significat scindere siue amputare.vnde ipsi legūt.Dies mei conscissi sunt siue amputati sunt.

זָעַם Detestari Irasci Indignari

זָעַם Zaam.detestari.irasci. indignari. Nu.23. Propera & detestare israel.& in eodem. Quā ratiōe detester quē dominus non detestatur.Ps.7.Nunquid irascetur per singulos dies.& Prouer.24. Et detestabūtur eos tribꝰ. Dañ. 11.Et indignabitur contra testamentum sanctuarii.Zach.1 Vsq; quo tu non miserēberis ierusalem & vrbiū iuda quibꝰ iratus es.& inde זַעַם Zaam.i.ira.furor.indignatio. detestatio.Ps.68.Effunde super eos iram tuam.Osee.7.Cadēt in gladio principes eorū a furore ligue sue.& inde זַעַם Zeum idest detestandus siue ille cui aliquis irascitur. Prouer. 22. Cui iratus est dominus incidet in eam.& in genere feminino זַעֲמָה Zeuma.pro quo beatus Hieronymus transtulit plenam ire.Michee.6.Et mensura minor ire plena.& inde נִזְעָמִים Nizaamim.i.irati vel detestabiles. Pro quo beatus Hieronymus transtulit tristem. Prouer.25. Et facies tristis linguam detrahentem.& in hebreo scribitur pluraliter Quia facies est in hebreo pluralis nūeri & gnis masculini.

זָעַף Irasci Minari Feruere.

זָעַף Zaaph. irasci. ira feruere. Minari.2. Paralip. 26. Iratusq; ozias tenens manu thuribulum.& in eodem.Minabatur sacerdotibus.Prouer.19.Et contra dominum feruet animo suo.& inde זַעַף Zaaph.i.ira feruor. Michee.7. Iram domini portabo. Ione.1.Et stetit mare a feruore suo. & inde זַעַף Zaeph.i.furibundus.3.Reg.20.Furibundus venit in samariam.& in plurali זֹעֲפִים Zoaphim.i. furibundi vel tristes.Genē.40.Ad quos cum introisset ioseph mane& vidisset eos tristes.Ponitur etiā pro maciētis. Dañ.1. Qui si viderit vultus vīos maciētiores pre ceteris adolescētibꝰ.

זָעַק Clamare

זָעַק Zaac.Clamare.vociferari.vocare.conuocare. congregare.accersere.1.Reg.15.Et clamauit ad dominū tota nocte.2.Reg.3.Ibat ingrediens & clamans.2.Paralip.18. At ille clamauit ad dominum.Nec.9.Cōuersiq; sunt & clamauerunt ad te. Iob.35.Propter multitudinem calūniatorum clamabunt.Ps.21.Ad te clamauerunt & salui facti sūt. Esa.15.Clamauit esebon & eleale. & in eodem.57. Cumq; clamaueris liberent te.Ezech.17.Clama & vlula fili hominis.Osee.7.Et non clamauerunt ad me in corde suo.Ponitur etiam pro vociferari.Exo.2.Et ingemiscētes filii israel propter opera vociferati sunt. Ioſ.8.At illi vociferantes pariter & se mutuo cohortantes. Abach.1. Vociferabor ad te vim patiens. Item ponitur pro vocare siue inuocare. Osee 8. Me inuocabunt deus meus. Zach.6.Et vocauit me & locutus est ad me. Significat etiam accersere vel congregare aut conuocare siue conclamare. Iudi. 4. Qui accersitis zabulon & neptalim ascendit.& in eodem.18.Cōclamātes secuti sunt. pro quo hebrei legunt. Congregati siue collecti sunt,& in eodem. Quid tibi vis cur clamas.pro quo hebrei legunt. Cur congregatus vel collectus es.ſ.cum viris domꝰ tue.2.Reg.20.Conuoca mihi oēs viros iuda.& in eodem. Abiit ergo amasa vt conuocaret iudam.& inde זַעֲקָה Zaaca siue זְעָקָה Zaacath.i.clamor vociferatio. vt Genē.18.Clamor sodomorum & gomorreorū multiplicatus est. Nec.9 Clamorēq; eorum audisti.Iob.16.Neq; inueniat in te locū latendi clamor meus.Esa.15.Qm̄ circūdedit clamor termini Moab.Hiere.50.Et clamor inter gētes auditus est.

זְעִיר Paululū. Modicum זְעֵר Paucus

זְעִיר Zeer.paululū.parū.modicū.Iob.36.Sustine me paululum & indicabo tibi.Esa.28.Modicum ibi: modicū ibi.& scribitur cū mem in principio & dicitur מְזְעָר Mizaar. Esa.24.Et relinquentur homines pauci.Quod in hebreo legitur singulariter.ſ.& relinquetur homo paucus.& ponitur ibi singulare pro plurali.& in eodem.29. Nōne adhuc in modico & in breui conuertetur libanus in chermel.

זֶפֶת Pix.

זֶפֶת Zepheth.siue זֵפֶת Zapheth.Pix. Exo.2. Et liniuit eā bitumine & pice.Esa.34. Et cōuertentur torrētes eiꝰ in picēm & erit terra eius in picem ardentem.

זָקַק Purgare. Colare.

זָקַק Zacac.purgare.cōflare.colare.distillare.Ps.11.Purgatum septuplum.Esa.25. Vindemie defecate.pro quo hebrei legunt. Feces colate seu purificate. Malach.3.Et colabit eos quasi aurum & quasi argentum.& aliquando scribitur cum simplici coph.Iob.28. Et auro locus est in quo conflatur.& in eodem.36.Et effundit imbres instar gurgitum.pro quo hebrei legunt. Et distillabunt imbres. Item זְקִיִם Zicim.i.compedes.Pa.149.Ad alligandos reges eorum in cōpedibus.De quo vide supra in dictione זִיק Zic.

זָקַן Senescere. Senex. Senior

זָקַן Zacan.senescere.Genē.18.Nū vere paritura sum cum ego senuerim.& in eodē.27. Senuit aūt isaac. Ioſ.13. Senuisti & longeuus es.1.Reg.12.Ego autem senui & incanui.Iob. 14.Si senuerit in terra radix eius.Prouer.22. Etiam cum senuerit nō recedet ab ea.& inde זָקֵן Zachen.siue זְקֵן Zecā idest senex aut senior.Genē.19.A puero vsq; ad senem. & in eodem.24.Erat aūt abraā senex.& in eodē.Dixitq; ad seruum seniorem domus sue. Leuit.19. Et honora personam senis.& in plurali זְקֵנִים Zechenim siue זְקֵנֵי Zicne. Genē. 18.Erant autē ambo senes.Exo.24. Et septuaginta senes ex israel.& inde זָקְנוֹ Zochen.i.senectus.vt Genē.48. Oculi enim israel caligabant pre nimia senectute. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur זְקֻנָה Zicna.i.senecta vel senectus. Ps.70.Ne proicias me in tempore senectutis.& in eodem Et vsq; ad senectam & senium deꝰ ne derelinquas me. Esa. 46.Et vsq; ad senectam ego ipse.Declinatur etiam pluraliter.& dicitur זְקֻנִים Zecunim.i.senectus. Genē.21. Et peperit filium in senectute sua.& in eodem.38.Eo quod in senectute genuisset eum.pro quo hebrei legunt.Quia filius senectutis fuit sibi.Itē זָקָן Zacan siue זְקָן Zecan.idest barba siue mentū. Leuit.13. Vir siue mulier in cuius capite vel barba germinauerit lepra.1.Reg.17.Et appehendebā mentū eorum & suffocabam interficiebāq; eos.2. Reg.10. Rasitq; dimidiam partem barbe eorum.& in eodē.Manete in hierico donec crescat barba vestra.& in eodē.20. Et tenuit manu dextera mentum amasse.Ps.132.Quod descēdit in barbam barbam Aaron.Esa.7.Et pilos pedum & barbā vniversam.Hiere.41.Rasi barba & scissis vestibus.

זָקַף Erigere

זָקַף Zacaph.leuare.erigere.Ps.144. Et erigit omnes elisos.& solum inuenitur in predicto loco.

זָר Extraneus

זָר Zar.extraneus.alienus. De quo vide supra in dictione.

זֹר Circulus.

זֹר Zur.Item זֵר Zer.circulus siue corona. De quo vide infra in dictione זָרָה Zara.

זָרַר Sciscitare

זָרַר Zarar.sciscitare.4.Reg.4. Et sciscitauit puer septies. Hebrei tamen dicūt q̄ significat sternutare. De quo vide supra in dictione זוֹר Zur.

זָרַב Dissipare.

זָרַב Zarab. Dissipare.Iob.6.Tempore quo fuerint dissipati perdunt.& solum inuenitur in predicto loco.

זָרָה Spargere dispergere Ventilare Circundare Alligare exhorrere

זָרָה Zara.spargere.dispergere.ventilare.circundare. alligare.exhorrere.Exo.32.Quem sparsit in aquā. Nu: 16. Ignem huc illuc q̄ dispergat. Iob.18. Aspergatur in tabernaculo eius sulfur. Prouer. 1. Frustra em̄ iacitur rete ante oculos pēnatorum.i.frustra spargitur vel extenditur. Hiere.31.Qui dispersit israel cōgregabit eum.& in eodem 49. Dispergam eos in omnem ventū.Ezech.5.Tertiā vero aliam dispergam in ventum.& in eodem. Tertiam vero partem tuam in omnem ventum dispergam. & in eodē.6. Et dispergā ossa vestra circa aras vestras.Malach.2.Et dispergam super vultum vestrū stercus solēnitatum vestrarū. Significat etiam ventilare.Ruth.3.Et hac nocte areā hordei ventilat.Hiere.4. Non ad ventilandū & non ad purgandū & in eodē.49.Et ventilabo eos in oīs vētos istos.& in eodem.51.Et mittā in babylonem ventilatores & ventilabūt eam.vbi ponitur etiā זָרִים Zarim p vētilatoribꝰ.Ezech.5 Et ventilabo vniuersas reliquias tuas.& in eodē.22.Et.vētilabo te in terras.& in eodē.29.Et ventilabo eos in terras. Zach.1.Hec sunt cornua que ventilauerunt iudam per singulos viros.& inde מִזְרֶה Mizre.i.ventilabrum.Esa.30. Sicut in area vētilatum est.Pro quo hebrei legunt. Quod vētilatū est cū pala & cū ventilabro. Hiere. 15. Et dispergam eos vētilabro in portis terre.& inde מְזָרִים Mezarim.qđ ie cūdū hebreos significat ventos ventilātes a parte septētrionali qui sūt frigidissimi.pro quo beatus Hieronymꝰ trāstulit arcturū. Iob.37. Ab interioribus egredietur tēpestas & ab arcturo frigus. Item זָרָה Zara.i.circunligare.circundare.2. Reg.22. Accinxisti me fortitudine ad prelia. Ps. 138. Semitā meā & funiculum meum inuestigasti.pro quo hebrei legunt. Semitā meā & accubationem meam circundedisti vel circunligasti. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē primā significationem sequens ita trāstulit. Semitam meā & accubationē meā cuentilasti.

זֹר Corona Labium.

זֹר Inde זֵר Zer.pro quo btūs Hieronymus transtulit coronā siue labium quod fiebat per circuitū arce vel mense aut altaris thymiamatis. Exo.25. Faciesq; supra coronam aureā per circuitū.& in eodē. Faciesq; illi labium aureum per circuitum.& in eodem.Et super illam alteram coronā aureolam.& in eodem.30. Faciesq; ei coronā aureolam per gyrū & duos anulos aureos sub corona.Item זָרָה Zara.i. alienare siue alienatū ee. exhorrere. De quo vide supra in dictione זוּר Zur.& inde זָרָא Zara cū aleph in fine loco he.idest alienatio vel horror.pro quo beatus Hieronymus transtulit nauseam.vt Nu.11. Donec exeat per nares vestras & vertatur in nauseā.& inde dicūt aliqui q̄ deriuatur מַמְזֵר Mamzer.quod significat adulterinū.i.natus de adulterio vel de scorto natus. De quo vide infra in dictione מָזַר Mazar.

זָרַז Stillare.

זָרַז Zarziph.stillare.irrorare.Ps.71.Sicut stillicidia stillātia super terram.vbi pro eo quod in littera nostra est stillantia in hebreo ponitur זַרְזִיף Zarziph. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē sic transtulit.vt stille irrorantes terram.& solum inuenitur in predicto loco.

זַרְזִיר Gallus succinctus.

זַרְזִיר Zarzir.nomen est cuiusdā animalis.pro quo beatꝰ Hieronymus transtulit Gallus succinctus. Prouer. 30. Gallus succinctus lumbos suos & aries.& solum inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei q̄ significat camem leporarium qui est precinctus lumbos & velocissimꝰ ac fortis. Alii vero dicunt q̄ significat leopardum qui etiā est gracilis circa lumbos.& fortissimus. & pōt deriuari a dictione זָרַז Zaraz.que in lingua chaldaica significat accingere vel precingere.

זָרַז Accingere

זָרַז

זָרַח Oriri. Exoriri

זָרַח Zarach.oriri.vt Genē.19. Sol egressus est super terrā. pro quo hebrei legunt. Sol ortus est super terrā. Iob. 9. Qui precipit soli & non oritur. Ps.111. Exortum est in tenebris lumē rectis corde. Eccls.1. Et oritur sol & occidit. 2. Paralip.26. Statimq; orta est lepra in fronte eius. Esa. 58. Et orietur in tenebris lux tua.& in eodem. 60. Et gloria domini super te orta est.& in eodem. Super te autem orietur dominus.& in eodem. Et reges in splendore ortus tui. Malach. 4. Et orietur vobis timentibus nomen meū sol iustitie.& inde locus vbi oritur sol dicitur מִזְרָח Mizrach.i.ortꝰ siue oriēs. Ps. 102. Quantum distat ortus ab occasu. Ps. 112. A solis ortu vsq; ad occasum. Esa. 45. Ab oriente addycam semen tuum.& in eodem. 46. Vocans ab oriente iustū & inde אֶזְרָח Ezrach.i.indigena quasi inde ortus. Exo.15. Tam de aduenis q̄ de indigenis terre.& in eodem. Eadem lex erit indigene & colono qui peregrinatur apud vos. Leuit.19. Sed sit quasi indigena inter vos aduena qui habitat uerit in vobis. Significat etiam אֶזְרָח Ezrach quoddam genus arboris:quam cedrū nominat translatio nostra. Ps.36 Vidi impium super exaltatum & eleuatum sicut cedrus libani.& dicunt aliqui hebrei q̄ significat quandā arborem que semper est viridis & recens quasi sit in ortu suo:quam aliqui putant esse laurum.vnde legunt sic. Vidi impium robustum & fortem quasi laurum virentem. Sed beatus Hieronymus primā significationem sequēs in psalterio iuxta hebraicā veritatē sic transtulit. Vidi impium robustū & fortissimū sicut indigenam virentem. Est etiam אֶזְרָחִי Ezrachi cognomē cuiusdā viri: fortasse eo quod erat orientalis. vt in titulo psalmi. 88. vbi dicitur. Intellectꝰ ethā ezraites.

מִזְרָח Ortus. Oriens

אֶזְרָח Indigena.

אֶזְרָחִי Ezraites

זֶרֶם Impetus. Turbo. Tēpestas. Imber. Flurus Impetuose fluere. percutere.

זֶרֶם Zerem.impetus.tempestas.turbo.ſ.aquarum.imber gurges.fluxus. Esa.28. Sicut impetus grādinis turbo consurgens:sicut impetus aquarum multarum.& in eodem 25. Quasi turbo impellens parietem.& in eodem.32. Erit vir sicut qui absconditur a vento & celat se a tempestate.ponitur etiam pro imbre. Iob.24. Quos imbres mōtium rigant. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat rivos vel fluctus qui impetuose descendunt de montibus.& legunt sic:a fluctibus montium siue a riuis montium hume ctabuntur. Itē ponitur pro gurgite. Abach.3. Gurges aquarum transiit. Scribitur etiam cū tau in fine & dicitur זִרְמָה Zirma in genere femininо. pro quo beatus Hieronymus transtulit fluxum. vt Ezech. 25. Sicut fluxus equorū fluxus eorum.& inde verbum זָרַם Zarom.i.impetuose fluere : siue impetuose percutere. Ps. 76. Multitudo sonitus aquarū vocem dederūt nubes. Pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Excusserūt aq̄s nubila.i.impetuose fluxerūt aque de nubibꝰ. Ps. 87. Que pro nihilo habentur eorum anni erunt. pro quo beatꝰ Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Percutiente te eos vt somnium erunt.

זָרַע Serere Seminare

זָרַע Zaraa. seminare. serere. Genē. 26. Seuit autem isaac in terra illa. Exo. 23. Sex annis seminabis terram tuā. Leuit. 19. Agrum tuum non seres diuerso semine. & in eo. 25. Non seretis neq; metetis sponte in agro nascētia. & in eodem. Seretisq; anno octauo. Deut. 22. Non seres vineam tuam altero semine. & in eodē. 29. Ita ut non seratur. Iudi. 6. Cūq; seuissent israel. Iob. 4. Seminant dolores & metunt

eos.& in eodē.31.Seram & alij comedat.Ps.106.Et semi
nauerunt agros & plantauerunt vineas.Ps.125.Qui semi
nant in lachrimis in exultatione metent.Eccls.11.Mane se
mina semen tuum.Esa.17.Et germen alienū seminabis.&
in eodē.32.Beati qui semiatis super oēs aquas.& in eo. 40
Et quidem neq; plantato neq; fato: quod in hebreo legitur
pluraliter.s.neq; plantati sunt neq; fati sunt..& in eodē.55
Et dat semē serenti.Hiere.4.Et nolite sererē inter spinas.
& in eodem.12.Seminauerunt triticū & spinas messuerūt.
Ezech.36.Et arabimini & accipietis semētem.pro quo in
hebreo habetur.& seminabimini.Osee.2.Et seminabo eā
mihi in terra.Accipitur etiam pro generare.Leuit.12.Mu
lier si suscepto semie peperit masculum.pro quo hebrei le
gunt.Mulier si seminificauerit.i.si fecit semē & genera uit
& peperit masculum.Nu.15.Erit innoxia & faciet liberos.
Pro quo in hebreo habetur.& erit innoxia & seminabitur
semine.i.faciet liberos.sicut est in littera nostra.& inde
זֹרֵעַ Zoreáa siue מַזְרִיעַ Mazriaa.i.seminificans: vel semē facies
aut semen afferens.Geñ.1.Germinet terra herbā virentē
& facientē semen.vbi ponitur מַזְרִיעַ זֶרַע Mazriaa zéraa.
Pro quo hebrei legunt.Seminificantem semen.& in eodē
Et protulit terra herbam virentem & facientem semen. &
in eodem.Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem se
men.& inde. זָרוּעַ Zarúaa.i.seminabile vel seminatum.
Leuit.11.Si ceciderit super sementem.pro quo hebrei le
gunt Si ceciderit super omnē sementem seminabilem vel
seminatā. Ps.96.Lux orta est iusto.pro quo in hebreo ha
betur.Lux seminata est iusto.Sed si scribatur cum lra cheth
in fine.tunc interpretatur orta est. Sed in bibliis hebraicis
reperitur זָרוּעַ Zaruaa cū ain in fine.quod interpretatur se
minata est. et inde זֶרַע Zéraa siue זָרַע Záraa.i.semen vl se
mentis.Geñ.1.Cuius semen in semetipso sit. & in eodem.
3.Inimicitias ponam inter te & mulierem & semen tuū &
semen illius.Et in eodem.8.Cunctis diebus terre sementis
et messis.Et in eodē.13.Semini tuo dabo terrā hanc. Et in
eodem.15.Scito prenoscēs q̄ peregrinū futurum sit semē
tuū.Leuit.11.Si ceciderit super sementē non polluet eam.
Nu.11.Erat aūt man quasi semen coriandri.Et in eodē.24
Et semen illius erit super aquas multas. Deut.4. Et elegit
semen eorum post eos.1.Reg.1.Dederisq; serue tue sexum
virilem.pro quo hebrei legunt. Dederisq; serue tue semen
virorum.i.semen viríle.Esa.17.Et mane semen tuum flore
bit.Dicitur enim semen tā de frumento q̄ de herbis vel plā
tis & etiā de hominib⁹.sicut dicitur fructus arboris & fru
ctus ventris.Et aliquando scribitur cum mem in principio
& dicitur מִזְרַע Mízraa.Esa.19.Et omnis semētis irrigua
ficabitur.& in plurali זַרְעִים Zeraim.1.Reg.8. Sed et sege
tes vestras et vineari reddit⁹ addecimabit.pro quo hebrei
legunt.Semina vestra et vineas vestras addecimabit. Esa.
61.Et sicut hortus germen suum germinat.pro quo hebrei
legunt. Et sicut hortus semina sua germinat.& inde זְרָעִים
Zeroim.i.legumina.Dañ.1.Et dentur nobis legumina ad
uescendum . Scribitur etiam cum littera nun & dicitur
זְרוֹנִים Zeronim.i. legumina.Itē זְרוֹעַ Zeroa.i. brachiū
siue armus.Exo.6.Ac redimā vos in brachio extēto. & in
eodē.15.In magnitudine brachii tui fiant immobiles q̄si
lapis.Iob.26.Et sustentas brachium eius qui nō est fortis.
Et in eodē.40.Et si habes brachium sicut deus.Ps.135. In
manu potenti & brachio extento. Esa.33.Esto brachiū no
strum in mane.Et in eodem.52.Parauit dominus brachiū
sanctum suum.& in eodem.53.Et brachium domini cui re
uelatum est.Malach.2.Ecce ego proticiam vobis brachiū.
Sed in predicto loco hebrei habent זְרַע Zéraa.i.semen. vt
supra.Vnde ipsi legunt sic.s.Ecce ego increpabo vobis se
men vel sementem.Et aliquādo additur aleph in principio
& dicitur אְזְרוֹעַ Ezróaa.i.brachium. Iob.31. Et brachium
meū cū suis ossibus confringatur. Hiere.32.Et in manu ro
busta & in brachio extento .Significat etiam זְרוֹעַ Zeróaa.
Armū.Nu.6.Et armum coctum arietis.Deut.18.Dabūt sa
cerdoti armū ac ventriculum.& in plurali זְרוֹעִים Zeroim
siue זְרֹעֵי Zeroe secūdum terminationem masculinorum
aut זְרוֹעוֹת Zerooth secundū termiationē femininorū. Geñ.
49.Et dissoluta sunt vincula brachiorū eius. Deut.33.Sub
ter brachia sempiterna.Ps.17.Et posuisti vt arcum ereum
brachia mea.Ps.36.Cui brachia pctōrū cōterētur.Esa.51.
Et brachia mea populos iudicabunt.Dañ.11.Et brachia au
stri non sustinebunt.& in eodem.Et brachia pugnantis ex
pugnabuntur a facie eius.& in eo.Et brachia ex eo stabūt.

זָרַק Zarac.spargere.aspergere.dispergere.fundere.effun
dere.Exo.9.Et spargat illud moyses in celum.Nu.19.
Quia aqua expiationis non est aspersus.& in eodē.Et non
est aqua lustrationis aspersus.2.Paralip.34.Et super cumu
los corū qui eis immolare consueuerant fragmenta dispersit.ponitur etiā pro fundere vel effundere. Exo. 24. Partē
aūt residuā fudit super altare.Leuit.1.Fundentes per altaris
circuitum.& in eodem.Sanguinem vero illius fundent sup
altare.Ezech.36.Et effundam super vos aquam mundam.
Osee.7.Sed & cani effusi sunt in eo.& inde מִזְרָק Mizrac.i.
phiala vel peluis aut vas in quo recipiebant sanguinem vel
aquam ad aspergendum.Nu.7.Phiala argentea habens se
ptuaginta siclos.& in eodem.Phialā argenteā habentem se
ptuaginta siclos.& in plurali מִזְרָקִים Mizrac im siue מִזְרְקֵי
Mizrece secūm terminationē masculinorū aut מִזְרָקוֹת .Miz
racoth .secūdum terminationem femininorū .Nu.7.Phia
le argentee duodecim.3.Reg.7.Et phialas & mortariola &
thuribula ex auro purissimo.1.Paralip.28. Fuscinulas q̄q̄
& phialas.Hiere.52. Et psalteria & phialas & mortariola.
Amos.6.Bibentes in phialis vinū.Zach.14.Quasi phiale
coram altari. In alio vero loco beatus Hieronymus inter
pretatus est Amulas.3. Reg.7.Fecit ergo hiram lebetes &
scutras. & amulas.& similiter infra I eodē. Ponitur etiā pro
thuribulis.4.Reg.12.Fuscinule & thuribula & tube.

זֶרֶת Zéreth.palmus: aut mensura palmi.vt Exo,28, Men
suram palmi habebit tam in longitudine q̄ in latitu
dine.Esa.40.Et celos palmo ponderauit.

De incipientibus a littera.ת.Cheth.

חֹחַ Chach siue חֹחַ choach.armillea.circulus.spina.compes.
siue catena.Exo.35.Viri cum mulieribus prebuerūt ar
millas & inaures. Quod in hebreo legitur singulariter.s.
prebuerunt armillam & inaurem.& ponitur ibi singulare
pro plurali.Iob.40.Aut armilla perforabis maxillam ei⁹.
Ponitur etiam pro circulo.4.Reg.19.Ponam itaq; circulū
in naribus tuis.Esa.37.Vbi eadē verba habentur.Et in duo
bus locis predictis scribitur cum iod in fine.i. circulū meū.
Et dicunt hebrei q̄ in trib⁹ locis predictis signficat hamū
Ponitur etiā pro Carduo vel spina.2.Paralip.25. Carduus
qui est in libano.Prouer.26.Quō si spina nascatur in ma
nu temulenti.vbi ponitur pro spina חֹחַ Choach cū vau in
medio dictionis.Potest etiā legi sic.Quomō si armilla ascē
dat in manu temulenti.& in plurali חֹחִים Chochim.Cāt.2
Sicut lilium inter spinas.ponitur etiam pro catenis vel cō
pedibus: eo q̄ sunt in figura rotunda sicut circuli. vt.2.Pa
ralip.33.Et vinctum catenis atq; cōpedibus duxerunt eum
in babylonem.Ezech.19.Et adduxerunt eum in catenis in
terram egypti.vbi pro catenis ponitur חֹחִים Chachim. &

חֹחַ Armilla.

Circulus.

Carduus Spina

חֹחִים Spine.

Catene

חֹחִים

renum. in eodem. 29.Beatus Hieronymus transtulit frenum.vbi
dicitur & ponam frenum in maxillis tuis.vbi pro freno po
nitur in hebreo חַחִים Chachim.in plurali.

חָבַב Chabab.diligere. Deut.32. Dilexit populos. & inde
Diligere חֹב Chub.pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit sinū.
Sinus. Iob.31.Et zelaui in sinu meo iniquitatem meam. Potest ēt
deriuari a dictione sequenti.

חָבָא Chaba.abscondere.celare.latere.Geñ.3. Et abscōdit
Abscōdere se adam & vxor eius.& in eodem. Et timui eo quod
nudus essem & abscondi me.& in eodem.31.Cur ignoran
te me fugere voluisti.Pro quo hebrei legunt.Cur absconditus es vt fugeres.Ioſ.6.Abscondit eā nuncios quos dire
xeramus.& in eodem.Eo quod absconderit nuncios quos
miserat.Et in eodē.10.Fugerant enim quinq; reges & se ab
Latere. scōderant in spelunca.& in eodē.Latentes in spelūca vrbis
maceda.1.Reg.10.Ecce absconditus est domi.& in eodem
13.Abscōderunt se in speluncis.& in eodē.14. En hebrei
egrediuntur de cauernis in quibus absconditi fuerant.& in
eodem.Qui se abscōderant in monte ephrain.3. Reg.18.
Tulit ille centū prophetas & abscondit eos.4.Reg.6.Que
abscondit filium suum.2.Paralip.18.Quādo ingressus fue
ris cubiculum de cubilo vt abscōdaris.Iob.5.A flagello lin
gue absconderis. & in eodē.24.Et oppresserūt pariter mā
suetos terre.pro quo hebrei legunt. Pariter abscōditi sunt
mansueti terre.Esa.42.Et in domibus carcerum abscōdi
ti sunt.Ponitur etiam pro indurari. Iob.38.vbi dicitur.In
Indurari similitudinem lapidis aque durantur.i.indurantur. Et etiā
in predicto loco hebrei legunt absconduntur: quia quando
aque indurantur in lapidem: iam non ibi apparent aque:
Protegere sed absconduntur & latent. Ponitur etiam pro protegere.
Esa.49.In vmbra manus sue protexit me.i.abscondit me
vel celauit me. Scribitur etiam sine aleph vel cum he in fi
ne loco aleph.De quo vide infra in dictione sequenti.& in
מַחֲבָא de מַחֲבָא Machabe.i.latibulum.Esa.32.Et erit vir sicut qui
Latibuli abscōditur a vento.Pro quo hebrei legunt. Et erit vir si
cut latibulum venti.i.locus vbi abscōditur a vento. & in
מַחֲבָאִים plurali מַחֲבָאִים Machaboim.i.latibula.1.Reg.23. Conside
Latibula rate & videte omnia latibula in quibus abscōditur. Vide ēt
de hoc in dictione sequenti.

חֲבָה Chaba.abscōdere.celare.latere: sicut dictio precedēs.
Latere, Ioſ.2,Ibiq; latitate tribus diebus.3.Reg.22.Quando
ingredieris cubiculum intra cubiculū vt abscondaris.Esa.
26.Abscondere modicum ad momentum. Hiere. 49. Et
Abscōdere celare. celari nō poterit.& inde חֲבִיוֹן Chebion.i.abscōsio.Abach.
3.Ibi abscondita est fortitudo eius.pro quo hebrei legunt.
Abscōsio Et ibi abscōsio fortitudinis eius.s.est.& inde מַחֲבַת Macha
Craticula, bath.i.cratícula siue sartago.Leuit.2.Si autem de craticu
la fuerit sacrificium.Ponitur etiam pro sartagine. vt in eo
Sartago dem.6.Que in sartagine oleo conspersa frigetur.Ezech.4
Et tu sume tibi sartaginem ferream.

חָבַט Chabath.excutere.purgare.Deut.24.Si fruges colle
geris oliuarum.pro quo hebrei legunt. Quando ex
Excutere. cusseris oliuas tuas. quod est idem sensus cū littera nostra.
Nam oliue virga excutiuntur & postea fructus colligūtur.
Iudi.6.Cūq; gedeon filius eius excuteret atq; purgaret fru
menta. Ruth.2.Virga cedens & excutiens. Esa.28. Sed in
virga excutietur git.& in eodem.27.Excutiet dominus ab
alueo fluminis.

חָבַל Chabal. pignorare vel pignus accipere.aut pign⁹ au
ferre.corrūpere.cōputrescere.fedare.dissipare.demo
liri.disperdere.parturire.dolere.nocere.obligare.Exo.22
Pign⁹ ac cipere. Si pignus a proximo tuo acceperis. Deut.24. Nō accipies
loco pignoris inferiorem & superiorem molam: quia ani

mam suam apposuit tibi.pro quo hebrei legunt. Null⁹ pi
gnorabit.i.nullus accipiet loco pignoris inferiorem & su
periorem molam: quia animam ipse pignorat. Quod ex
ponens translatio chaldaica ita transtulit.Quia cum eis fit
nutrimentum ad sustentationem anime.& in eodem.Neq;
auferes pignoris loco vidue vestimentum. Iob.22.Abstu
listi enim pignus fratrum tuorum.& in eodem.24. Abstu
lerunt pro pignore boue vidue.& in eodem.Et vulgus pau
perum spoliauerunt.Pro quo hebrei legunt. Et super pau
perem acceperunt pignus siue abstulerunt pign⁹. Prouer.
20.Et pro extranea aufer pignus a beo. Ezech.18. Pignus
non retinuerit. pro quo hebrei legunt.Pignus non pigno
rabit.& inde חֲבָל Chabol siue חֲבוֹלָה Chabola.i.pignus vel
res pignorata.vt in eodem.18. Pignus debitori reddiderit
& in eodem.Pignus non reddentem.& in eodem.33. Et pi
gnus restituerit ille impius. Amos.2.Et super vestimentis
pignoratis accubuerunt. Item חָבַל Chabal.i. corrumpere
vel computrescere fedare.Nee.1.Peccauimus: vanitate sedu
cti sumus.Pro quo hebrei legunt. Peccauimus: corruptiõe
corrupti sumus tibi.siue fedidate fedati sumus tibi. Esa.10.
Et computrescet iugum a facie olei. Mich.2.Propter īmū
ditiam eius corrumpetur putredine pessima. vbi ponitur
verbum & nomen ab eo deriuatum. Item significat dissipa
re vel demoliri aut disperdere. Eccls.4. Et dissipet cuncta
opera manuum tuarum.Cant. 2.Capite nobis vulpes: que
demoliuntur vineas.Esa.13. Vt disperdat omnem terram.
& in eodem.54.Ego creaui interfectorem ad disperdēdū.
Iob.34.Quia ergo ego locutus sum ad deum: te quoq; nō
prohibebo.Pro quo hebrei legunt. Quia ad deum dicitur
peperci non dissipabo vel non disperdam.i.solus deus pōt
dicere peperci non dissipabo. vel ad deū pertinet dicere pe
perci non dissipabo vel non disperdam.Item ponitur pro
parturire.Ps.7. Ecce parturit iniustitiam & concepit dolo
rem.Cant.8.ibi corrupta est mater tua: ibi violata est ge
nitrix tua.pro quo hebrei legunt. Ibi parturiuit te mater
tua. Ibi pturiuit gēitrix tua.Sed in hoc loco trāslator noster
secutus est aliā significationem supra positam.& inde חֶבֶל
Chebel.i.partus siue dolor.Esa.66.Anteq; veniret partus
eius.& in plurali חֲבָלִים Chabalim siue חֲבָלִי Cheble.i.do
lores.Iob.21. Dolores diuidet furoris sui. & in eodem.39.
Et rugitus emittunt.vbi ponitur rugitus pro doloribus.s.
parturientium. Ps.17. Dolores inferi circundederunt me
Esa.13.Torsiões & dolores tenebūt.Osee.13. Dolores par
turientis venient ei.& inde חֶבֶל Chabal siue חֲבוֹלָה Chabu
la.i.corruptio vel delictum. Dañ.3. Et nihil corruptionis
in eis est.& in eodem.6.Et coram te rex delictum non feci.
Significat etiam predicta dictio in lingua chaldaica nocere
Dañ.6.Et non nocuerūt mihi.Item חָבַל Chabal.i.obliga
re.irretire.Prouer.13.Qui detrahit alicui reipse se in fu
turū obligat & inde חֶבֶל Chebel.i.funis vl funiculꝰ. Deut.
32.Iacob funiculꝰ hereditatis eius.Ioſ.2.Demisit ergo eos
per funem de fenestra.Zach.2.Et in manu eius funiculus
messorum.& in plurali חֲבָלִים Chabalim siue חֲבָלֵי Cheble
idest funes.2.Reg.22.Funes inferni circundederunt me.3.
Reg.20.Ponamus itaq; saccos in lumbis nostris & funicu
los in capitibus nostris.Iob.36.Et vinciantur funibus pau
pertatis.Ps.15.Funes ceciderunt mihi in preclaris.Ps.118.
Funes peccatorum circūplexi sunt me.Esa.33.Et omnes fu
niculi eius non rumpentur. Ezech.27.Que obuolute &
astricte erant funibus. Osee.11.In funiculis adā trahā eos.
Zach.11.Et alteram vocaui funiculos.vbi pro funiculis po
nitur חֲבָלִים Choblim.& potest etiam legi. corrumpentes
siue dissipantes. Et quia terra siue possessio metitur cū fu

Pignorat

Auferre pignus.

Pign⁹ retinere.

חֲבָל Pignus

חָבַל Corrūpere

Computrescere.

Dissipare. Demoliri.

Dispdere.

parturiuit

חֶבֶל Partus.

חֲבָלִים Dolores.

חָבַל Corruptio Delictum.

חָבַל Obligare.

חֶבֶל Funiculus Funis.

חֲבָלִים Funes.

חֲבָלִים

niculo sicut dicitur Amos.7. Et humus tua funiculo metietur. Ideo pōitur etiam חֶבֶל Chébel. pro hereditate vel possessione aut regione. Deut.3. Tradidi medie tribui manasse omnem regionem argob vsq; ad terminos gesuri. Ios.17. Cur dedisti mihi terram in possessionem & sortis & funiculi vnius. Ezech.47. Quia ioseph duplicem funiculum habet.i.duplicem possessionem vel hereditatem. Accipitur etiam חֶבֶל Chébel. pro pedica vel laqueo: eo quod fit ex fune. Iob.18. Abscondita est in terra pedica eius. & inde חֶבֶל Chibel.i.malus nauis. eo quod in eo ligantur omnes funiculi nauis. Prouer.23. Et quasi sopitus gubernator amisso clauo. pro quo hebrei legunt. Et quasi dormiens in capite mali.s.nauis. & inde חֶבֶל Chobel.i.nauta vl' gubernatòr nauis. Ione.1. Et accessit ad eū gubernator & dixit ei. Ezech.27. Sapientes tui tyre facti sunt gubernatores tui. & in eodem. Et vniuersi gubernatores maris in terra stabunt. & in de חַחְבֻּלוֹת Thachbuloth.i.gubernacula. Prouer.1. Et intelligens gubernacula possidebit. Et in eodem, 20. Et gubernaculis tractanda sunt bella. & in eodem. 24. ponitur pro dispositione. vbi dicitur. Quia cum dispositione initur bellum. Hebrei tamen dicūt q̄ in predictis locis accipitur pro consiliis uel astutiis aut versutiis. Sicut supra in eodem.12. Vbi dicitur & consilia impiorum fraudulētia: vbi ponitur pro consiliis. & eadem dictio ponitur in nostra translatiōe pro gubernante. vt Iob.37. Vbicūq; eas voluntas gubernātis duxerit. Pro quo hebrei legunt. In consiliis suis.i.in voluntate sua. Item חֶבֶל Chébel.i.cūneus. congregatio. grex. vt.1.Reg.10. Obuium habebis gregem prophetarū. Et in eodem. Et ecce cuneus prophetarum. & ab hoc significato dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur dictio חֲבָלִים Chabalim. quam supra diximus significare funiculos. Ps. 108. Funes peccatorum circūplexi sunt me. pro quo ipsi legunt. Cateruę siue cunei peccatorum. Et similiter Zach.11. Vbi dicitur & alteram vocaui funiculos.

חֲבַצֶּלֶת Chabaſc̄leth. flos vel lilium. Cantí.2. Ego flos cāpi. Esa.35. Et florebit quasi lilium. & solum inuenitur in predictis locis.

חָבַק Chabac. amplexari. complecti. Genī.29. Cōplexusq; & in oscula ruens. & in eodem.33. Amplexatus est eū 4.Reg.4. Habebis in vtero filium. Pro quo hebrei legunt Tu amplexaberis filium. Iob.24. Et non habētes velamē amplexantur lapides. Prouer.24. Glorificaberis cum eam fueris amplexatus. Eccl's.3. Tempus amplexandi & tempo longe fieri ab amplexibus. ubi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & in eodem. 4. ponitur pro complicare vbi dicitur. Stultus complicat manus suas. Cantí.2. Et dextera illius amplexabitur me. Threñ. 4. Amplexati sūt stercora. & inde חִבֻּק Chibuc.i.amplexus siue amplexatio vel complicatio. Prouer.24. Pauxillū manus conseres vt quiescas. Pro quo hebrei legunt. Pauxillum amplexationis vl' complicationis manuum. f.erit tibi vt quiescas.

חָבַר Chabar. iungere. coniungere. congregare. colligere. sociare. copulare. amicitiā vl' fedus inire. participare. incantare.i.incantationes facere. Genī.14. Omnes hi cōuenerunt in vallem siluestrem.i.coniūcti vel cōgregati sunt. Exo.26. Quinq; cortine sibi iūgētur mutuo: & alie quinq; nexu simili coherebunt.i. coniungentur. & in eodem. Ex quibus quinq; iunges seorsum. & in eodem, 28. Duas oras iunctas habebit in vtroq; latere. & in eodem. Et in vnū redent. Pro quo hebrei legunt. Et iungatur.s.in vnum. & in eodem.36. Coniunxitq; cortinas quinq; alteram alteri. Et in eodem. Quorum quinq; iunxit seorsum. Et inde dicitur חֲבֻרֹת Machbéreth siue חַבָּרֹת Chobáreth.i.illa ora cortine in qua ponebātur circuli vel anse ad cōiungēdas cortinas. vt in p̄dicto loco. Iob.16. Cōsolarer & ego vos sermonib9. Pro quo hebrei legunt. Coniungerē siue copularem super vos sermones.i.cōponerē sermones consolatorios ad consolandum vos. Ps.93. Nunquid adheret tibi sedes iniquitatis. ideſt nunquid iungetur tibi sedes iniquitatis. Ezech.1. Iunctęq; erant penne eorum alterius ad alterum. & in eo. Due penne singulorum iungebantur. Significat etiā amicitias vel fedus inire aut confederari vel participare. 1. Paralip.20. Post hec iniuit amicitias iosaphath rex iuda cum ochozia rege israel. & in eodem. Et particeps fuit vt faceret naues. & in eodem. Quia habuisti fedus cum ochozia. Dañ.11. Et post finem annorum federabuntur. & in eodem Et post amicitias cum eo faciet dolum. ideſt postq̄ iniuit amicitias cum eo faciet dolum. Ps.121. Vt ciuitas cuius participatio eius in idipsum. & inde חָבֵר Chaber.i. particeps. socius. sodalis. Ps.118. Particeps ego sum omnium timentium te. Prouer.28. Particeps homicide est. & in plurali. חֲבֵרִים Chaberim siue חַבְרֵי Chabre.i.participes vl' socii aut sodales. Iudi.20. Quasi homo vnus eadem mente vnoq; cōsilio. pro quo hebrei legunt. Quasi homo vnus participes siue socii.i.conformes in vnum. Iob.40. Cōcidant eū amici.i.socii vel participes. Cantí.1. Ne vagari incipiā post greges sodalium tuorum. Esa.1. Principes tui infideles: socii furum. Ezech.37. Et scribe sup illud iude & filiis israel socios eius. & in eodem. Et cuncte domus israel sociorūq; eius. Ponitur etiam חָבוּר Chabur pro participe. vt Osee.4. Particeps idolorum ephraim. Pōitur etiam in genere femínino Malach.2. Et hec particeps tua. & inde חֲבֶרָה Chebra siue חֶבֶר Cheber.i.societas. congregatio. participatio. Iob.34. Qui graditur cum operantibus iniquitatem. Pro quo hebrei legunt. Qui graditur in participationem vel societatē cum operantibus iniquitatem. Osee.6. Participes sacerdotum. pro quo hebrei legunt. Participatio vel congregatio sacerdotū. & inde מְחַבְּרוֹת Mechaberoth.i.iuncture siue comissure.1.Paralip.22. Ferrum quoq; plurimum ad clauos ianuarum & ad cōmissuras atq; iuncturas.2. Paralip.24. Et ligna ad cōmissuras edificii & ad cōtignationem domorum. Item חֲבַר Chabar significat incantare siue incantationes facere. Eo quod fit cum amicitia & pacto vl' participatione demonum. vel cum congregatione serpentum. Deut.18 Ne sit maleficus neq; incantator. Pro q̄ hebrei legūt. Neq; maleficus neq; incantans incantationem. siue neq; qui incantat incantationem. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Ps.57. Et venefici incantātis sapienter. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Neq; incantatoris incantationes callidas Esa.47. Et propter duriciam incantatorum tuorum. Prouer.21. Quam cum muliere litigiosa & in domo communi Pro quo hebrei legunt. Quam cum muliere litigiosa & in domo incantationis. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: nam potest significare participationem vel societatem aut congregationem: sicut supra dictū est. Inde חֲבוּרָה Chabura.i.liuor. tumor carnis. eo quod in tali percussione congregatur & congelatur sanguis. Exo.21. Liuorem pro liuore. Esa.1. Vulnus & liuor & plaga tumens. & in eodem. 53. Et liuore eius sanati sumus. & in plurali חֲבוּרֹת Chaburoth Prouer.20. Liuor vulneris abstergit mala. quod in hebreo legitur pluraliter. s. liuores vulneris. Ponitur etiam pro cicatricibus. Ps.37. Putruerūt & corrupte sunt cicatrices mee Et q̄ñq; geminantur beth & res. & dicitur חַבַרְבֻּרָה Chabarbura. ideſt macula siue varietas. vt Hiere.13. Aut pardus varietates suas.

חָבַשׁ Chabas. vincire. ligare. alligare. circunligare. circunuoluere. sanare. curare. sternere. s. iumētum. Exo.29 Et impones ei mitras. pro quo hebrei legunt. Et alligabis vel circunligabis eis mitras. Nam mitra circūligabatur capiti cum vitta byssina. Ps.146. Et alligat cōtritiones eorū Esa.30. In die qua alligauerit dominus vulnus populi sui. Ezech.24. Corona tua circunligata sit tibi. & in eodē. 30. Et ecce non est obuolutum vt restitueretur ei sanitas. Et in eodem. Et fasciretur linteolis.i.obuolueretur. Et in eodem 34. Quod cōfractum est non alligastis. & in eodē. & quod confractum fuerat alligabo. Ione.2. Pelagus operuit caput meum. pro quo hebrei legunt. Pelagus circūligatū est vel obuolutū est capiti meo. Ponitur etiam in nostra trāslatione pro scrutari. vt iob.28. Profunda quoq; fluuiorum scrutatus est. Item ponitur pro demergere. vt in eodem. 40. Et facies eorum demerge in foueam. Sed etiam in predictis locis hebrei dicunt q̄ significat ligare vel comprimere. Item significat mederi. vel sanare. aut curare. eo quod medici ligant & circunuoluūt vulnera. Iob.5. Quia ipe vulnerat & medetur. & in eodem.34. Nunquid qui non amat iudiciū sanari potest. Esa.1. Neq; curata medicamine. & in eodem. 61. Vt mederer contritis corde. & inde חֹבֵשׁ Chobes. pro q̄ beatus Hieronymus transtulit medicum. Esa.3. Respondebit in die illa dicens nō sum medicus. Hebrei tamen in pręd̄icto loco interpretantur vinculatorem. i. ille qui comprehendit malefactores & mittit eos in vincula. Item significat sternere. s. iumentum. quod est idem quod ligare. Genī. 22. Et strauit asinum suum. Nu. 22. Et strata asina profect9 est. 2. Reg. 16. Et cum duobus asinis qui onerati erant ducētis panibus. pro quo hebrei legunt. Et cum duobus asinis stratis & oneratis ducentis panibus. & in eodem. 19. Dixitq; ei ego famulus tuus vt sterneret mihi asinū. 3. Reg. 13. Sternite mihi asinum.

חַבַּת Chabath. fartago. craticula. 1. Paralip. 9. Prefectus erat eorū q̄ in sartagine frigebantur. Scribitur ēt cū mem in principio & dicitur מַחֲבַת Machabath. De quo vide supra in dictione חֲבַת Chpba.

חָג Chag. Festum. solemnitas. De quo vide infra in dictione sequenti.

חָגַג Chagag. festum celebrare. sacrificare. circundare. girare. cōmouere. turbare. Ps. 41. In voce exultatiōis & cōfessionis sonus epulantis. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. In voce laudis & confessionis multitudinis festa celebrantis. & cōmuniter scribitur cum simplici guimal. Leuit. 23. Celebrabitis ferias domini septem dieb9. & in eodem. Celebrabitisq; solēnitatem eius. & in eodem. Et mense septimo festa celebrabitis. Naum. 1. Celebra iuda festiuitates tuas. Zach. 14. Celebrent festiuitatem tabernaculorum. ponitur etiam pro sacrificare. s. sacrificia que in solēnitatibus solebant offerri. Exo. 5. Dimitte populum meum vt sacrificet mihi in deserto. & inde חַג Chag. i. festum. festiuitas. solēnitas. ferie. Exo. 10. Est enim solēnitas dei nostri. & in eodem. 32. Cras solēnitas domini est. Leuit. 23. Solēnitas azymorū domini est. & in eodem: Erunt ferie tabernaculorum septem diebus. Deut. 16. Et celebrabitis diem festū hebdomadarum. & in plurali חַגִּים Chagim siue חַגֵּי Chage. vt Esa. 29. Solēnitates euolute sunt. Ezech. 45. In solemnitatibus & in calendis. Amos. 5. Odi proieci festiuitates vestras. Accipitur etiam חַג Chag. pro sacrificio aut pecude vel animali quod offerebatur in solēnitate. Exo. 23. Neq; remanebit adeps solēnitatis mee vsq; mane. i. adeps animalis quod offertur in solēnitate. Ps. 117. Constituite diem solemnem in condensis.

Pro quo hebrei legūt. Ligate sacrificium. f. solēne vel pecq̄ quod offertur in solēnitate in condensis. Malach. 2. Et dispergam super vultū vestrū stercus solēnitatū vestrarū. ideſt stercus aliū que offerebatur in solemnitatib9; sicut exponūt hebrei. Significat etiā p̄dicta dictio חַג Chag girare vel circūdare. Iob. 26. Terminū circundedit aquis. & de hoc vide infra in dictione חוּג Chug. Et quia in solēnitate fit commotio & tumultus ppli: ideo ponitur etiā pro turbare. Ps. 106. Turbati sunt & moti sunt sicut ebri9. & inde deriuatur sequens dictio.

חָגָא Chaga. turbatio. pauor. Esa. 19. Et erit terra iuda egypto in pauorem.

חָגָב Chagab. quoddā genus locuste. vt Leuit. 11. Atq; locusta: singula secūdū genus suū. Eccl's. 12. Et impinguabitur locusta. & in plurali חֲגָבִים Chagabim. Nu. 13. Quib9 comparati quasi locuste videbamur.

חָגָה Chaga. foramen. scissura. & scribitur cum vau loco he & inuenitur trīs in nūero plurali. f. חֲגָוֵי Chague. vt Cāti. 2. Colūba mea in foraminibus petre. Abdie. 1. Habitātē in scissuris petrarum.

חָגַר Chagar. cingere. accingere. circunligare. contrahere. Exo. 12. Renes vestros accingetis. & in eodem. 29. Accingesq; eos baltheo. Leuit. 16. Accingetur zona linea. 3. Reg. 20. Accingerunt saccis lumbos suos. Ps. 44. Accingere gladio tuo super femur tuum. Ps. 64. Et exultatione colles accingentur. Ps. 75. Et reliquie cogitationis diē festum agent tibi. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Reliquiis ire accingeris. Prouer. 31. Accinxit fortitudine lumbos suos. Ezech. 7. Accingent se ciliciis Ponitur ēt pro cōtrahere. 2. Reg. 22. Et cōtrahentur in angustiis suis. & inde חֲגוֹר Chagur siue חָגַר Choger. i. accinct9 siue accingens. 2. Reg. 6. Porro dauid erat accinctus ephod lineo. & in eodem. 21. Et accinct9 erat ense nouo. 3. Reg. 20 Ne glorietur accinctus eq̄ vt discinct9. & in gñe femínino חֲגֹרֶת Chagarath. i. accincta. vt Ioel'. 1. Quasi virgo accincta sacco. & inde חָגוֹר Chagor. i. cingulū vel cinctoriū. baltheo. zona. Prouer. 31. Et cingulum tradidit cananeo. Scribitur etiā in genere femínino. & dicitur חֲגוֹרָה Chagora. 3. Reg. 2 Et posuit cruorem belli in baltheo suo. 4. Reg. 3. Conuocauerunt oēs qui accincti erāt baltheo. Esa. 3. Et pro zona funiculus. & aliq̄n additur mem in principio. vt in eodem loco. Et pro fascia pectorali cilicium. pro quo hebrei legunt. Et pro fascia cinctoriū vel cingulum facci. & in p'lali חֲגֹרֹת Chagoroth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit perizomata. vt Genī. 3. Et fecerunt sibi perizomata.

חַד Chad. in lingua chaldaica significat vnū. Dañ. 2. Et ecce quasi statuā vnā. & in sermone chaldaico est gñis masculíni. & in gñe femínino scribitur cū aleph vel he in fine. & dicitur חֲדָא Chada siue חֲדָה Chada. Dañ. 2. Vna est de vobis sententia. Esdre. 4. Scripserunt epistolam vnam.

חָדַד Chadad. acuere. velocē esse. & cōiter scribitur cū simplici daleth. Prouer. 27. Ferrū ferro acuitur: & homo acuit faciē amici sui. Ezech. 21. Gladius exacutus est & limatus. & in eodem. Vt cedat victimas exacut9 est. Scribitur ēt cum littera aleph ante cheth. vt Ezech. 21. Exacuere valde ad dexteram & ad sinistram. Significat etiam velocem esse. Abach. 1. Et velociores lupis vespertinis. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. & acutiores sunt lupis vespertinis. i. habent dentes acutiores ad deuorandū: q̄m lupi in vespere. & inde חַדָּה Chadda. i. acuta. vt Esa. 49. Et posuit os meū q̄si gladium acutum. & in hebreo ponitur in genere femínino quia gladi9 in hebreo ē femínini gñis. & inde חַדּוּדִי Chaddude. Pro quo beatus Hieronym9 transtulit. Radios: eō q̄d

tendunt ad acultatem. Iob. 41. Sub ipso erunt radii solis.

Letari. Letificare.

חָדָה Chada. letari. gaudere. letificare. vnire. Exo. 18. Letatus q̄ est iethro super omnibus bonis. Ps. 20. Letificabis eum in gaudio. Significat etiam vnire vel conuenire. vt Geñ. 49. Et in cetu illorū nō sit gloria mea. pro quo he. le. Et in cetu illorum nō vniatur vel nō cōueniat gloria mea. Iob. 3. Non computetur in diebus anni.. pro quo hebrei legunt. Non vniatur in diebus anni vel non sit vnus ex diebus anni. Nam in lingua chaldaica significat vnitatem. vide etiam de hoc infra in dictione יָחַד Iachad. & inde

Vnire. Gaudium.

חֶדְוָה Chedua. i. gaudiū. vt. 1. Paralip. 16. Fortitudo & gaudiū in loco ei⁹. Nec. 8. Gaudiū eñ dñi erit fortitudo vr̄a. Itē

Pectus.

חַדְּה Chadda. in lingua chaldaica significat pectus. Dañ. 2. Pect⁹ autem & brachia de argento.

Cessare Desinere

חָדַל Chadal. cessare. desinere. derelīquere. deserere. dimittere. recedere. quiescere. Geñ. 2. Et cessauerunt edificare ciuitatem. & in eodem. 41. Et copia mensuram excederet. pro quo hebrei legunt. Vsquequo desiit numerari: q̄ñ non erat nūerus. Sed btūs Hieronym⁹ transtulit. sensū Exo. 9. Et cessauerunt tonitrua. & in eodē. Et cessabunt tonitrua. & in eodē. 14. Recedē a nobis vt seruiam⁹ egyptiis Deut. 15. Non deerunt pauperes in terra. Iudi. 5. Cessauerunt fortes in israel & quieuerunt. & in eo. Nunquid possū deserere pinguedinem meam. & in eodē. Nūquid possum deserere dulcedinē meā. 1. Reg. 12. Absit autē a me hoc peccatum in dño vt cessem orare pro vobis. Iob. 3. Ibi impii cessauerūt a tumultu. Ps. 38. Vt sciam quid desit mihi. Prouer. 19. Non cesses audire fili doctrinā. significat etiam quiescere q̄ñ ponitur pro cessare vel desinere. Iudi. 15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē: & tunc quiescam. Iob. 14

Recedere Deesse. Deserere

Quiescere

Vt quiescat donec optata veniant. Esa. 1. Quiescite agere peruerse. & in eodem. 2. Quiescite ergo ab homine. & in eodem. 24. Quieuit sonitus letantium. Ezech. 2. Si forte audiant & quiescāt. & in eo. 3. Qui audit audiat: & qui quiescit quiescat. Amos. 7. Dñe deus quiesce obsecro. Zach. 11. Et si non quiescite. & inde

Quies.

חָדֶל Chadel. Pro quo beatus Hieronymus transtulit quietem. Esa. 38. Non aspiciam hominē vltra & habitatorem quietis. & inde

Nouissim⁹

חָדֵל Chadal. pro q̄ beatus Hieronymus transtulit nouissimum. i. despectum vel derelictum. Esa. 53. Despectum & nouissimum virorum.

Spina. Paliurus

חָדָק Chadech. spine genus. vt Prouer. 15. Iter pigrorū q̄si sepes spinarum. In alio vero loco beat⁹ Hieronymus transtulit. Paliurum. Mich. 7. Qui optimus in eis est quasi paliurus.

Cubiculū.

חֶדֶר Cheder. cubiculum siue locus interior: aut penetrale. Exo. 8. Et ingredientur domū tuā & in cubiculum lectuli tui. 3. Reg. 20. Ingressus est ciuitatem in cubiculū q̄ erat intra cubiculum. & in eodem. 22. Quando ingrederis in cubiculum intra cubiculum vt abscondaris Cantī. 3. Et in cubiculum genitricis mee. & aliquādo scribitur cum he in fine. vt Geñ. 43. Et introīes cubiculum fleuit. Iudi. 15. Cū cubiculū eius solito vellet intrare. & in plurali חֲדָרִים Chadarim siue חַדְרֵי Chedre. i. cubicula vel cellaria. Esa. 26. Vade populе me⁹ intra in cubicula tua. Prouer. 24. In doctrina replebuntur cellaria. Ponitur etiā pro partibus interioribus vel pro penetralibus. vt Deut. 32. Et intus pauor. pro q̄ hebrei legunt. Et de interioribus pauor. s. erit. Iob. 9. Et interiora austri. & dicūt aliqui q̄ sunt stelle in parte meridionali iuxta polum antarcticum. & quia non videntur ab hominibus existentibus in parte septentrionali dicuntur interiora austri. & in eodem. 37. Ab interioribus egredietur tempestas. Prouer. 7. Penetrantes interiora mortis. & in eodem. 18. Et ipsa perueniunt vsq̄ ad interiora mortis. Poni

Cubicula. Cellaria.

Interiora.

Abscondit

תֹּלֶדֶת

Obstupescere facit

חָדַשׁ

Innouare Renouare

Instaurat

חָדַשׁ

Nouus Nouum.

Nona

חֳדָשִׁים Nouī.

חֹדֶשׁ

Mensis

חֳדָשִׁים Menses.

חֹדֶשׁ

kalende

חֳדָשִׁים menstruus

חֹדֶת Nouum.

חוֹב Debitor.

חָיַב Cōdēnare.

חוג Circūdare

חוּג Gyrus. Circinus. Cardo

מְחוּגָה

Circinus

חוד

problema proponere

חִידָה

חִידוֹת Enigmata

tur etiam pro abscondito. vt Ezech. 8. Et vnusquisq̄ in abscondito cubilis sui. & inde verbum חָלְדָה Chodereth. idest in cubiculum vel in absconditum ingredi faciēs. s. propter timorem vel terrorē. Pro quo beatus Hieronymus transtulit obstupescere faciet. vt Ezech. 21. Hic est gladius occisionis magne qui obstupescere eos faciet.

חִדַּשׁ Chadas. innouare. renouare. instaurare. 1. Reg. 11. Et innouemus ibi regnū. Ps. 50. Et spīm rectū innoua in visceribus meis. Ps. 103. Et renouabis faciem terre. Iob. 10. Instauras testes tuos contra me. Esa. 61. Et instaurabunt ciuitates desertas. & inde חֲדָשָׁה siue חֲדָשָׁה Chadasa. idest nouus: noua: nouum. vt Exo. 1. Surrexit iterea rex nouus super egyptū. Leuit. 23. Et sic offeretis sacrificiū nouū dño. & in eo. 26. Et vetera nouis supuenientib⁹ proicietis. Deut. 20. Quis est hō qui edificauit domū nouā. & in eodē 24. Cū acceperit hō nuper vxorē. pro quo he. le. Cum acceperit hō vxorē nouā. 2. Reg. 21. Et accinctus erat ense nouo & in hebreo non habetur ense: sed subintelligitur. Eccls. 1. Nihil nouū sub sole. & in plurali חֲדָשִׁים Chadasim. i. nouī siue noua. Deut. 32. Nouī recentesq̄ venerunt. Iudi. 5. Noua bella elegit deus. Cantī. 7. Noua & vetera dilecte mi seruauī tibi. Threñ. 3. Nouī diluculo mīta est fides tua. & inde חֹדֶשׁ Chodes. i. mensis. & dicitur sic propter nouā lunam que fit in principio cuiuslibet mēsis apud hebreos: quia hebrei cōputant annum per menses lunares. Geñ. 8. Requieuitq̄ arca mense septimo decima septima die mēsis super montes armenie. Exo. 12. Mensis iste vobis principiū mēsium. Leuit. 16. Mense aūt septimo decima die mensis. Nu. 11. Sed vsq̄ ad mensem dierū. Esa. 66. Et erit mensis ex mēse. Osee. 5. Nunc deuorabit eos mensis cum partibus suis. & in plurali חֳדָשִׁים Chodasim. i. menses. Geñ. 38. Post tres menses nunciauerunt iude. Iob. 14. Numerus mensiū eius apud te est. Esa. 47. Et supputabāt menses. Accipitur etiā חֹדֶשׁ Chodes. pro prima die mensis. i. pro calendis. 1. Reg. 20. Ecce calende sunt crastino. & in eo. Cras calēde sunt. & in eodē. Et venerunt calende. 4. Reg. 4. Hodie nō sunt calende. Ezech. 45. In solēnitatibus & in calēdis. vbi pōitur חֳדָשִׁים Chodasim in plurali. Et in eo. 46. Et adorabit populus terre ad ostiū porte illius in sabbatis & in calendis coram dño. Ponitur ēt in nostra translatiōe pro menstruo: eo q̄d accidit mulieribus in quolibet mense. Hiere. 2. In mense suo inuenient eam. Sed etiā in hoc loco hebrei legūt. In mense suo inuenient eam.

חֲדַת Chadath. in lingua chaldaica significat innouare siue nouum. Esdre. 6. Et ordines de lignis nouis.

חוֹב Chob. Debitum siue debitor. vt Ezech. 18. Pignus debitori reddiderit. & inde verbū. חָיַב Chiieb. i. cōdēnare. Dañ. 1. Condemnabitis caput meū regi.

חוג Chog. circūdare. gyrare. vt Iob. 26. Terminū circumdedit aquis. & inde חוּג Chug. i. circulus. gyrus. circinus. Prouer. 8. Quādo certa lege & gyro vallabat abyssos. Esa. 40. Et sedet super gyrū terre. Ponitur etiam pro cardine. vt Iob. 22. Et circa cardines celi perambulat. & aliq̄n additur mem in principio: & dicitur מְחוּגָה Mechuga. pro q̄ beatus Hieronym⁹ trāstulit circinū. vt Esa. 44. Et in circino tornabit illud.

חוד Chud. enigma vel problema proponere. vel si latine posset dici enigmatizare vel problematizare. Iudi. 18. Proponam vobis problema. & in eo. Propone problema tuum Ezech. 17. Fili hominis propone enigma. & inde חִידָה Chida. i. problema vel enigma. vt in locis predictis. & in plurali חִידוֹת Chidoth. Nu. 12. Palā & nō per enigmata deum videt. 3. Reg. 10. Venit tentare eū in enigmatibus. Prouer. i.

Verba sapientum & enigmata eorum. Abach. 2. Nunquid non omnes isti super eum parabolam sument & loquelam enigmatū eius. & inde אֲחִידָן Achidan: q̄d in lingua chaldaica significat secreta enigmata. Dañ. 5. Interp̄tatio somniorum & ostensio secretorum.

Ostendere Indicare

חָוָה Chaua. annunciare. ostendere. indicare. Iob. 15. Ostēdam tibi audi me. & in eodem. 32. Ostendā vobis etiā ego meā sapientiā. & in eo. Et ostendā scientiā meā. & in eodē. 36. Sustine me paululū & indicabo tibi. & in lingua chaldaica scribitur aliq̄n cum aleph in fine loco he. Dañ. 2. Et interp̄tationē eius indicabimus. & inde אֲחַוָה Achaua: p addition̄em aleph in principio. i. indicatio siue annunciatio. Pro quo beatus Hieronymus transtulit enigmata. Iob. 15. Et enigmata mea percipite aurib⁹ vestris. Pro quo hebrei legunt. Et annunciationem meā vel indicationem meam in auribus vestris. s. percipite. Inde חַוֹת Chauoth. i. oppida aut ville siue vici. Nu. 32. Et occupauit vicos eius. & in eodem. Quos appellauit auothiair. i. villas iair.

Enigmata

חַוֹת

Vici. Ville.

Portus.

חוֹז מָחוֹז Choz. prouincia. regio. portus. & additur mem in principio. & dicitur מָחוֹז Machoz. Ps. 106. Et deduxit eos in portū voluntatis eorū. & solū inuenitur in p̄dicto loco.

Abdita

חוּח

חוּחַ Chauach. locus abditus subterraneus. & solum inuenitur in numero plurali. 1. Reg. 13. Et absconderunt se in speluncis & in abditis. Item חֹחַ Choach. i. spina. De quo vide supra in dictione חַח Chach.

Filum Funiculꝰ. Vitta.

חוּט Chut. filū. funiculus. Geñ. 14. A filo subtegminis vsq̄ ad corrigiam calige non accipiam. Eccls. 4. Et funiculus triplex difficile rumpitur. Ponitur etiā pro vitta. Cāti. 4. Sicut vitta coccinea labia tua. Item חוּט Chut in lingua chaldaica significat parietes componere vel inuicem coniungere sicut vnus pannus cum alio coniungitur filo. Esdre. 4. Et parietes componentes. & inde in lingua chaldaica farcinator dicitur חָטַט Chaiat.

Parietes componere

חוּל Chul. dolere. parturire. cruciari. contremiscere. obstetricare. Infirmare siue infirmatum esse. vulnerare. Expectare. cōquiescere. residere. morari. venire. formare. creare. tripudiare siue choros ducere. & aliq̄n scribitur sine vau in medio. & q̄nq̄ mutat vau in iod. s. q̄n est verbū tertie cōiugationis. Q̄nq̄ etiam scribitur cū duplici lamed in fine. scilicet q̄n est verbū quarte cōiugationis: vt patebit in locis sequentibus. Deut. 2. Et in morē parturientiū cōtremiscāt. Iob. 9. Cūctis diebus suis impius superbit. pro quo hebrei legunt. Cunctis diebus suis impi⁹ dolet siue infirmatur aut cruciatur. & in eo. 26. Ecce gigantes gemūt subaquis. i. dolent vel cruciantur. Ponitur etiā in eodem pro obstetricare vbi dicitur. Obstetricāte manu ei⁹ eductus est coluber tortuosus. & in eo. 39. Parturientes ceruas obseruasti. Ps. 9. In quinate sunt vie illius in omni tempore. Pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Parturiunt vie eius in omī tpe. i. doloribus vel cruciatibus plene sunt. Ps. 29. Vox dñi preparantis ceruas. pro quo beat⁹ Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Vox dñi obstetricans ceruas. Esa. 13. Quasi parturientes dolebunt. & in eo. 23. Non parturiui & non peperi. & in eo. Dolebūt cum audierint de tyro. & in eo. 26. Dolens clamat in doloribus suis. & in eo. Et quasi parturiuim⁹. & in eo. 45. Et matri quid parturis. & in eo. 51. Et ad saram que peperit vos. i. dolores partus sustinuit. & in eo. 54. Hinni que non paries bas. & in eo. 66. Anteq̄ parturiret peperit. & in eo. Nūquid parturiet terra in die vna. & in eo. Quia parturiuit & peperit sion filios suos. Hiere. 4. Vocem eñ quasi parturientis audiui. & in eo. Vētrē meū doleo. & in eo. 5. Percussisti eos & non doluerunt. & in eodē. Et a facie mea non dolebitis.

Contremiscere. Infirmari Dolere. obstetricari Parturire obstetricari Dolere. Parere Dolere.

Ezech. 30. Quasi parturiens dolebit. Mich. 4. Dole & satage filia sion. Ponitur etiam pro cruciari. vt Ioel. 2. A facie eius cruciabuntur populi. Item ponitur pro cōmouere siue contremiscere vel cōturbare. Ps. 28. Vox dñi cōcutientis desertū: & cōmouebit dñs desertum cades. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Vox dñi parturire faciens desertum: parturire faciens dñs desertum cades. Potest etiam legi sic. Vox dñi cōtremiscere faciens desertū: cōtremiscere faciens dñs desertum cades. Ps. 96. Vidit & commota est terra. Sed btūs Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. vidit & cōtremuit terra. Ps. 113. A facie dñi mota est terra. Et etiā in hoc loco beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. A facie dñi contremiscit terra. Hiere. 51. Cōmouebitur terra & conturbabitur. Item ponitur pro infirmari. vt Mich. 1. Quia infirmata est in bonum Eccls. 5. Est & alia infirmitas pessima. De quo vide infra in dictione חָלָה Chala. Ponitur etiā pro vulnerare. 1. Reg. 21. Et vulneratus est vehementer a sagittariis. Esa. 51. Vulnerasti draconem. & in eo. 53. Ipse aūt vulnerat⁹ est propter iniquitates nr̄as. Inde חִיל Chil. i. dolor. Ps. 47. Ibi dolor vt parturientis. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur חִילָה Chila. i. dolor. vt Iob. 6. Et affligens me dolore. & aliquando duplicatur lr̄a Cheth & lr̄a Lamed & dicitur חִלְחַל Chalchal. i. doluit siue consternatus est dolore. vt Ester. 4. Q̄d audiens cōsternata est. & inde חַלְחָלָה Chalchala. i. dolor. angustia. ut Esa. 21. Propterea impleti sunt lumbi mei dolore. Ezech. 30. Et erit pauor in ethiopia. & in eo. Et erit pauor in eis. vbi ponitur pro pauore. Ponitur etiā pro defectione. Naum. 2. Et defectio in cunctis renibus. Sed in predictis locis hebrei interpretantur dolorem. Ponitur etiam predicta dictio חוּל Chul. pro dissipare. Prouer. 25. Ventꝰ aquilo dissipat pluuias. vide etiā infra in dictione חָלַל Chalal. & in dictione חָלָה Chala. Significat etiā expectare vel prestolari. vt Geñ. 8. Expectatis aūt vltra septem diebus. Iudi. 5. Expectantes diu donec erubescerēt. Iob. 35. Iudicare coram illo & expecta eum. Ps. 36. Subditus esto dño & ora eum. pro q̄ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Tace dño & expecta eum. Threñ. 3. Bonū est prestolari cū silētio salutare dñi. Vide etiā de hoc infra in dictione יָחַל Iachal. Ponitur etiā pro permanere. Iob. 20. Et propterea nihil permanebit de bonis eius. Item significat conquiescere siue morari aut venire vel residere. vt. 2. Reg. 3. Et veniat super caput Ioab. Hiere. 23. Et tempestas erūpens super capita impiorum veniet. vbi etiā ponitur pro erumpēs. & in eodem. 30. In capite impiorum cōquiescet. Osee. 8. Et quiescent paulisper ab onere regis & principum. Ponitur etiā in nostra translatione pro incipere. vt Threñ. 4. Et non ceperunt in ea manus. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. & non metate sunt siue non quieuerūt aut non morate sūt in ea manus vel loca: quia in momento & absq̄ mora subuersa fuit sodoma. Osee. 11. Cepit gladius in ciuitatibus ei⁹ vbi etiā hebrei legunt. Resedit siue moratus est aut quieuit gladius in ciuitatibus eius. Significat etiam creare vel formare. vt Deut. 32. Et oblitus es dei creatoris tui. Ps. 89. Et formaretur terra & orbis. Prouer. 8. Ante oñes colles ego parturiabar. Pro quo hebrei legunt. Ante oēs colles formata vel creata sum. Pōt etiā significare sicut est in littera nr̄a: vt supra dictum est. Ponitur etiā pro cōcipere. Ps. 50. Ecce eñ in iniquitatibus conceptus sum. Prouer. 8. Adhuc non erant abyssi & ego concepta eram. Ponitur etiam pro determinare. vt Prouer. 26. Iudicium determinat causas. Sed ēt in hoc loco hebrei dicūt q̄ significat formare vel creare. & legunt sic. Magnus siue princeps creat vel format oia: aut

Cruciari. Cōmouere Infirmari Vulnerare Dolor. Dolor. Cōsternari Dolor. Pauor Defectio Dissipare. Expectare. prestolari. permanere. Venire. Cōdescere. Incipere. Residere Creare. Formare Cōcipere determinat.

sustentat omnia. Nam pro eo qđ in predicto loco est iudiciū in hebreo habetur רִיב Rab: qđ si scribatur cū pūcto hiric & legatur רִיב Rib: tūc significat iudicium: sicut est in littera nostra. significat etiam חוּל Chol. tripudiare siue Choros ducere. Iudi. 21. Cūqꝫ videritis filias silo adducendos choros ex more ꝓcedere. & in eo. De his que ducebāt choros. & inde מָחוֹל Machol siue מְחוֹלָה Mechola. i. chorus. vt Ps. 149. Laudent nomen eius in choro. Canti. 7. Quid videbitis in sunamite nisi choros castrorū. Quod in hebreo legitur in numero singulari. s. quid videbitis in sunamite quasi chorum castrorum. Hiere. 51. Tūc letabitur virgo in choro. & in plurali מְחוֹלוֹת Mecholoth. Exo. 50. Egressēqꝫ sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris. & in eodem. 32. Vidit vitulū & choros. Item חוּל Chol. i. arena. Deut. 33. Et thesauros absconditos arenarum. Ps. 138. Et super arenā multiplicabuntur. Osee. 1. Et erit numerus filiorum israel quasi arena maris. Pōitur etiam pro palma arbore. Iob. 29. Et sicut palma multiplicabo dies. Sed etiā in hoc loco hebrei legunt. Et sicut arena multiplicabo dies. Alii vero dicūt qꝫ in predicto loco est nomen cuiusdam auis sic nominate: que est longissime vite. Item חוּל Chol. idest profanū. laicū. pollutum. contaminatum. De quo vide infra in dictione חָלַל Chalal.

חוּל Ducere choros. מָחוֹל Chorus

חוּל Choli Arena. מְחִילוֹת

חוּל Palma

חוּל Profanū.

חוֹם Chum. fuluum. ruffum. fuscum. Gen̄. 30. Et quodcūqꝫ fuluum & maculosum variumqꝫ fuerit. & in eodē. Et omnia que non fuerit varia & maculosa & fulua. Ponitur ēt pro nigro. vt in eo. Cūctum aūt gregem vnicolorem. i. albi & nigri velleris tradidit in manu filiorū suorū. pro quo hebrei legunt. Omnē in quo erat album: & oēm nigrum in arietibus tradidit in manibus filiorū suorū. & etiā in locis predictis pro fuluo hebrei legūt nigrum. Item חוֹם Chom. i. calor siue calid⁹. De qꝰ vide infra in dictiōe חָמַם Chamā.

חוֹם Fuluum. חוֹם Caloꝛ.

חוּס Chus. parcere. misereri. vt Gen̄. 45. Neqꝫ dimittatis quicqꝫ de supellectili vestra. pro quo he. le. Et oculus vester non parcat siue non misereatur super supellectilia vestra: siue super vasa vestra. Deut. 13. Neqꝫ parcat ei oculꝰ tuus. 1. Reg. 24. Sed pepercit tibi oculus meus. Ps. 71. Parcet pauperi & inopi. Esa. 13. Super filios non parcet oculis eorum. Hiere. 13. Non parcam & nō cōcedam. Vbi ponitur pro concedere. pro quo he. le. Non parcā neqꝫ misertus ero siue non misertus ero & non parcā. & in eo. 21. Et nō flectetur neqꝫ parcet neqꝫ miserebitur. Vbi ponitur pro flecti. scilicet misericordia. pro quo he. le. Non parcet super eos neqꝫ parcet neqꝫ misertus erit. Ezech. 7. Et non parcet oculus meus super te. & in eo. 16. Nō pepercit super te oculꝰ. & in eodē. 20. Et pepercit oculus meus super eos vt non interficerem eos. & in eo. 24. Neqꝫ parcā neqꝫ placabor. Ioel. 2 Parce dñe populo tuo. Ione. 4. Tu doles super hederā. i. tu misertus es siue pepercisti super hederam. & in eo. Et ego non parcam super niniue. & aliquando scribitur sine vau. vt in aliquibus locis predictis.

חוּס Parcere חוּס Miſereri flecti.

חוֹף Choph. portus. littus maris. De quo vide infra in dictione חָפַף Chaphah.

חוֹף Portus

חוּץ Chus. foris. foras. forinsecus. extra. extrinsecus. preter excepto. vicus: siue callis: aut platea. & quandoqꝫ apponitur ei littera beth: siue littera mem: aut lamet: & dicitur בָּחוּץ Bachus siue מֵחוּץ Michus. aut לַחוּץ lachus. Gen̄. 6. Et bitumine linies eam tam intrinsecus qꝫ extrinsecꝰ. & in eodem. 19. Eduxerunt eum & posuerūt extra ciuitatē. & in eodem. 24. Cur foris stas. Exo. 25. Et deaurabis eā auro purissimo intꝰ & foris. Deut. 24. Sed stabis foris. & in eo. 32. Foris vastabit eos gladius. Prouer. 1. Sapientia foris predicat. Ezech. 41. Et vsqꝫ ad domū interiorem & forinsecus. & ali

חוּץ Extrinſecꝰ Extra Foris.

quando scribitur cū he in fine. & dē חוּצָה Chūsa. vt Gen̄. 15 Eduxitqꝫ eum foras. & in eo. 24. Qui festinus egressus est ad hominē vbi erat fons. pro quo he. le. Et cucurrit labā ad hominē foras ad fontē. Prouer. 5. Deriuentur fontes tui foras. Ezech. 40. Et ad latus exteri⁹ quod ascendit ad ostium porte. Significat etiā preter. siue excepto. vt Eccl's. 2. Quis ita deuorabit & deliciis affluet vt ego. Pro quo he. le. Quis deuorabit siue quis māducabit: & quis deliciis affluet preter me. i. plusqꝫ ego. Vide etiā de hoc in dictione חוּשׁ Chus cum sin in fine. Hiere. 37. Et daretur ei torta quottidie panis excepto pulmēto. Hebrei tñ in predicto loco legūt sic. vt daretur ei torta quottidie panis de vico siue de calle panis sicū vl' pistorū. Nā ponitur ēt pro calle vel platea. vt. 3. Reg. 20. Fac tibi plateas in damasco. Iob. 5. Et irrigat aquis vniuersa. pro quo he. le. Et mittit aquas super faciē platearum vel calliū. Esa. 51. Et quasi via transeuntib⁹. pro quo he. le. Et quasi callis transeuntib⁹. Hiere. 5. Circuite vias ierusalē. Pro quo he. le. Circuite calles siue plateas ierusalem. & in eodem. 7. Et in plateis ierusalē. & inde חִיצוֹן Chison. i. extrinsecus. forinsecus. exterior vl' exterius. 3. Reg. 6. Quasi prominentes de pariete & egredientes. & sequitur in hebreo. Intrinsecus & extrinsecus. & in eo. Sed & pauimentum domꝰ texit auro intrinsecus & extrinsecus. Ezech. 41. Intrinsecꝰ & forinsecus ad mensuram. Scribitur etiā cum he in fine & dicitur חִיצוֹנָה Chisona. vt in eodem. 42. Et eduxit me ad atrium exterius. & in eodem. Et contra pauimentum stratū lapide atrii exterioris. & in eodem. 44. Cūqꝫ egredientur ad atrium exterius.

חוּץ Foras. Exterius Preter Excepto. Plateꝛ Callis Extrinſecꝰ Forinſecꝰ. חִיצוֹנָה Exterius

חוֹק Choc. preceptum. legitimū. institutio. statutū. consuetudo. De quo vide infra in dictione חָקַק Chacac.

חוֹר Chauar. erubescere. Esa. 29. Neqꝫ modo vultus ei⁹ erubescent. Item חור Chur. significat colorem aereum. vt Ester. 1. Et pendebāt ex oīi parte tentoria aerei coloris & carbasini. & in eo. 8. Fulgebat vestib⁹ regiis hyacinthinis⁹ vi delicet & aereis. hebrei tñ dicunt qꝫ significat album. Nā in lingua chaldaica חִוָּרָא Chiuar significat album vel candidū Dañ. 7. Vestimentum eius cādidum quasi nix. & inde חוֹרִי Chori. pro quo beatus Hieronymus transtulit farinam. eo quod est alba. Gen̄. 40. Quod tria canistra farine haberem super caput meū. Item חור Chur. foramen. spelunca. cauerna. 4. Reg. 12. Aperuitqꝫ foramen de tup. Canti. 5. Dilectus meus misit manū suam per foramē. Esa. 11. Et delectabitur infans ab vbere super foramen aspidis. & in plurali חוֹרִים Chorim siue חוֹרֵי Chore. pro quo beatus Hieronym⁹ trāstulit cauernas siue spelunc as. 1. Reg. 13. En hebrei egrediuntur de cauernis. Iob. 30. Et in cauernis terre vel sup glarcā. Naū. 2. Et impleuit preda speluncas suas. Esa. 19. Et texentes subtilia. Pro quo hebrei legunt texentes retia. eo quod sunt plena foraminibus. pōitur ēt pro stercore. vt Esa. 36. Vt comedant stercora sua. & inde מָחֳרָאוֹת Mochraoth. i. latrine. 4. Reg. 10. Et fecerunt pro ea latrinas. Sed in margie habetur מוֹצָאוֹת Mosaoth. quod interpretatur egressiones Item חור Chor. i. optimus seu nobilis aut liber vel ingenuus & inuenitur tñ in nūero pl'ali. s. חוֹרִים Chorim siue חוֹרֵי Chore. vt Nee. 5. Et increpaui optimates & magistratus. & in eo. 13. Et obiurgaui optimates iuda. Esa. 34. Nobiles ei⁹ non erunt ibi. Hiere. 27. Et oēs optimates iuda & ierusalē. & inde חוֹרִין Chorin. i. nobilitas siue libertas. Eccl's. 10. Beata terra cuius rex nobilis est. pro quo he. le. Beata terra cuiꝰ rex filius nobilitatis vel libertatis. s. est & est modꝰ loquēdi hebraici idiomatis vt pro nobili dicatur filius nobilitatis.

חוּשׁ Chus. festinare. delectari siue deliciis affluere. Ps. 37. Intende in adiutorium meum. Pro quo beatus Hiero

חוּצָה Foras. חוּץ Exterius Preter Excepto. חוֹק Plateꝛ חוֹר Erubeſcere. חוֹר Aereus color. חוֹרִי Candidꝰ חוֹרִי Album. חוֹר Farina חוֹר Foramen. חוֹרִים Cauerne Spelunce חוֹרִים Stercora. מָחֳרָאוֹת Latrine חוֹרִים optimates Nobiles. חוֹרִין Nobilitas חוּשׁ

Feſtinare. nymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Festina in auxliū meū. Ps. 69. Dñe ad adiuuādū me festina. & aliqñ scribitur sine vau. vt Deut. 32. Et adesse festināt tpa. Iob. 31. Et festinauit in dolo pes meus. Esa. 8. Festina predari. Abach. 1. Quasi aquila festinans ad comedendū. & aliqñ scribitur cū iod loco vau. s. qñ est verbū tertie cōiugatiōis. Ps. 54. Expectabā eū qui saluū me fecit. pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Festinābo vt saluer. Esa. 5. Et cito veniat opus eius. & in eo. 28. Qui crediderit nō festinet. & in eo. 60. Subito faciā illud. pro quo he. le. Festinare faciā illud. i. festināter vel cito faciam illud. & inde חוּשִׁים Chusim. i. festini uel festinātes. pro quo beatus Hieronym⁹ trāstulit accinctos. vt Nu. 32. Nos aūt ipi armati & accincti pergemus ad preliū. & inde חִישׁ Chis. i. cito siue festināter Ps. 89. Qñ supuenit māsuetudo. pro qꝺ btūs Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Qñ transiuim⁹ cito. Ponitur etiā supradicta dictio חוּשׁ Chus pro delectari vel deliciis affluere. vt Eccl's. 2. Quis ita deuorabit & deliciis affluet vt ego. Hebrei vero sensum vocāt חוּשׁ Chus. videlicet sensū vis⁹ siue auditus aut odorat⁹ vel gust⁹ seu tactus. & sic in predicto loco aliqui hebrei legunt. Quis deuorabit: aut qs sentiet. i. quis sensibus fruetur vt ego. i. plusqꝫ ego.

Cito veſtre. חוּשִׁים Accincti. חִישׁ Cito חוּשׁ Delicijs affluere. Senſus.

חזז Fulgur חֲזָזִים Nubes. חזה Videre.

חָזִיז Chaziz. fulgur. Iob. 38. Et viam sonantis tonitrui. pro quo hebrei legūt. Et uiam fulguris sonantis: nam post fulgur sequitur tonitruū sonans. & dicunt aliqui hebrei qꝫ etiā significat nubem. & in plurali חֲזָזִים Chazizim. pro qꝺ beatus Hieronymus transtulit nubes. Zach. 10. Et domin⁹ faciet nubes & pluuiam imbris dabit eis. Alii dicunt qꝫ deriuatur a sequenti dictione que significat videre. vnde. lxx. in predicto loco ꝓ nubib⁹ iterptati sūt fātasias. i. appitiōes.

חָזָה Chaza. videre. aspicere. respicere. speculari. cōtēplari Exo. 24. Viderūtqꝫ deū & comederūt & biberūt. Iob. 15. Quod vidi narrabo tibi. & in eo. 19. Et in carne mea videbo deū saluatorem meū. quē visurus sum ego ipe. & in eodem. 27. Ecce vos oēs nostis. pro quo he. le. Ecce vos oēs vidistis. & est idem sensus cum lra nostra. Nam ponitur ibi videre pro intelligere vel nosse. Sicut in aliis locis. & in eo. 36. Oēs hoies vident eū. Ps. 26. Vt videā voluntatem dñi. Ps. 45. Vacate & videte opera dñi. Ps. 57. Letabitur iustus cum viderit vindictam. Esa. 1. Quam vidit super iudam & ierusalē. & in eo. 2. Verbum quod vidit esaias filiꝰ amos. & in eo. 26. Dñe exaltetur manꝰ tua vt nō videāt: videāt & cōfundantur. & in eo. 29. Et principes vestros qui vident visiones operiet. & in eo. 47. Qui cōtemplabātur sydera & supputabant menses. Mich. 4. Et aspiciat in sion oculꝰ noster. & inde חֹזֶה Choze. i. videns. vt. 1. Paralip. 25. Oēs isti filii heman videntis regis in sermonibus dei. & in eodē. 29 Atqꝫ in volumine gath vidētis. 2. Paralip. 12. Scripta sunt in libris semeie prophete & addo videntis. & accipitur pro propheta. vt. 1. Reg. 9. Qui ꝓpheta dicitur hodie olim vocabatur videns. Ponitur etiā חֹזֶה Choze. pro pacto. vt Esa. 28 Et cum inferno fecimꝰ pactum. & in eo. Et pactum vestrum cum inferno nō stabit. Sed hebrei etiā in predicto loco interpretantur videntem siue speculā aut speculatorē. & inde חָזוֹן Chazon siue חִזָּיוֹן Chezion. cū iod in medio aut חִזָּיוֹן Chizaiō. i. visio. vt. 1. Re. 3. Nō erat visio manifesta. Iob. 20 Et transiet sicut visio nocturna. Esa. 1. Visio esaie filii amos. & in eo. 22. Onus vallis visionis. & in eo. 29. Et erit sicut sōnium visionis nocturne. & in plurali חִזָּיוֹנוֹת Chezionoth. i. visiones. vt Iob. 4. In horrore visionis nocturne. Qđ in hebreo legitur in plurali. s. in horroribus visionū nōctis. & in eo. 7. Et ꝑ uisiones horrore cōcuties. & inde מַחֲזֶה Machaze. per additionē mem in principio. i. visio. vt Geñ. 15. Fa-

חָזִיז Fulgur חֲזָזִים Nubes. חָזָה Videre. חָזוֹן חִזָּיוֹן Viſio חִזָּיוֹנוֹת Viſiones מַחֲזֶה

cius est sermo dñi ad abram ꝑ visionē dicēs. Nu. 22. Qui visionē oīpotētis videt. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. 2. Reg. 7. Et e regione se respiciētes. pro quo in hebreo haberur. visio ad visionē vel cōtra visionē. Et beatus Hieronymus transtulit sensum. & aliqñ scribitur cum tau in fine. & dicitur חֲזוּת Chazuth. i. visio. vt. 2. Paralip. 9. In vjsione quoqꝫ addo videntis. Esa. 21. Visio dura monstrata est mihi. & in eo. 29. Et erit uobis visio omniū. & in lingua chaldaica dicitur חֲזוָא Chezua. Dañ. 2. Tunc danieli mysterium per visionē noctis reuelatū est. Ponitur etiā חֲזוּת Chazuth pro insigni. Dañ. 8. Porro hircus habebat cornu insigne inter oculos suos. & in eo. Et orta sunt quattuor cornua subter illud. pro qꝺ he. le. & orta sunt insignia quattuor subter illud. i. quattuor cornua grādia que poterant videri a lōge. Significat etiā aspectū. Dañ. 4. Et aspectꝰ illi⁹ erat vsqꝫ ad terminos vniuerse terre. Pōitur etiā predicta dictio חֲזָה Chaza pro cōmorari vel apprehendere. vt Iob. 8. Et inter lapides cōmorantur. & in eo. 23. Nō apprehendā eū. & lra aleph que ponitur in predicto loco in principio dictiōis est prime psone futuri tpis. & in fine deficit lra he sicut in aliis locis predictis. Itē חֲזֵה Chaze. i. pectꝰ. vt Exo. 29. Sumesqꝫ pectuscula cū ariete. & in eo. Sanctificabisqꝫ pectuscula cū consecratum. & in plurali חֲזוֹת Chazoth. i. pectora. vt Leuit. 9. Posuerūt sup pectora. & in eo. Pectora eorum & armos dexteros separauit.

חָזָה Videre. חָזוֹן Viſio חֲזוּת Inſigne חָזָה Aſpectus. חָזָה Cōmorari. Apphēdere חֲזֵה Pectus. חֲזוֹת Pectora

חזק Chasac. confortare siue confortari. corroborare. invalescere. prevalere. vim inferre. instaurare. consolidare. indurare siue indurari. apprehendere. tenere. retinere. obtinere. continere. Geñ. 41. Nā & illos oppresserat fames. pro quo hebrei legūt. & cōfortata est siue inualuit fames in terra egypti. & in eo. Et malū inopie temperarēt. pro quo he. le. Et cōfortata est siue inualuit fames in vniuersa terra. & in eo. 48. Qui confortatus sedit in lectulo. pro quo he. le. & cōfortatus est israel & sedit in lectulo. Exo. 12. Vrgebatqꝫ egyptii populū israel de terra exire velociter. pro quo hebrei legunt. Et inuaescebat. i. vim faciebat egyptus super populū ut velociter emitterent eos de terra. Exo. 19. Et sōnitus buccine paulatim crescebat in maius & prolixius tendebatur. pro quo he. le. Et sonitus tube ibat & confortabatur siue inualescebat nimis. Nu. 13. Confortamini & afferte nobis de fructibus terre. Deut. 3. Precipe iosue & corrobora eum. & in eo. 31. Viriliter agite & cōfortamini. & in eo. Confortare & esto robustus. Iudi. 1. Postqꝫ aūt confortatus est israel fecit eos tributarios. 1. Reg. 4. Confortamini. & 2. Reg. 3. Dauid proficiens & semp se ipo robustior. & in eo. 10. Si prevaluerīt aduersum me syri. & in eo. Si autem filii amon prevaluerint aduersum te. & in eo. Esto vir fortis & pugnemus pro populo nō. pro quo he. le. Cōfortare & cōfortemur pro populo nō. & in eo. 11. Conforta bellatores tuos. & in eo. 24. Obtinuit sermo regis verba ioab. i. magis prevaluit sermo regis. & similis dictio ponitur. 1. Paralip. 21. vbi dicitur. Sed sermo regis magis ꝑualuit. 4. Reg. 14. Cūqꝫ obtinuisset regnū. pro quo he. le. Cūqꝫ corroboratum esset regnū in manu eius. & in eodē. Et prevaluit fames in ciuitate. 2. Paralip. 21. Cumqꝫ se confirmasset. i. corroborasset vel confortasset. & in eo. 26. Propter crebras victorias. pro quo he. le. Qñ cōfortatus vel corroboratus est vsqꝫ ad summum. & in eo. Eo qđ auxiliaretur ei dñs & corroborasset illum. & in eo. 28. Et nullo resistēte vastauit. pro quo he. le. Et non confortauit vl' nō corroborauit eū. Nee. 6. Quā ob causam magis cōfortaui manus meas. Ps. 31. Viriliter agite. Ps. 146. Qñ cōfortauit seras portarū tuarum Esa. 28. Ne forte constringantur vincula vestra. pro quo he

Chaſac. Cōfortare. Inualeſcere. Cōfortari. Corroborare. Prevalere Cōfirmare Corroborari. Viriliter agere.

Cõfortare. brei legunt. Ne forte confortentur vel corroborentur vincula vestra. & in eo. 35. Confortate manus dissolutas. & in eodē. 41. Et fratri suo dicet confortare. & in eo. Confortauit faber erarius percutiens malleo. & in eodē. Et confortauit eum clauis. Hiere. 20. Fortior me fuisti. Ezech. 3. Manꝰ etiã dñi erat mecũ confortans me. & in eo. 30. Et recepto robore possit tenere gladium. pro quo he.le. Vt roboraretur siue vt inualesceret: vt possit tenere gladiũ. Osee. 7. Cõfortaui brachia eorũ. Malach. 3. Inualuerunt sup me verba vestra. Significat etiã instaurare. siue consolidare. vt. 4. Reg.

Instaurare. 12. Et instaurarent sartatecta domꝰ. & in eo. Non instaurauerunt sacerdotes sartatecta templi. & in eo. Quare sartatecta nõ instauratis. & in eodē. Ita ut impleretur instauratio domꝰ dñi. & in eo. Admuniendã domũ. i. ad instaurandã domũ. Ponitur etiã pro edificare. vt Nec. 3. Et iuxta eũ edificauit marimuth filius vrie. & in eo. Et iuxta eum edificauerunt tecuni. & in eo. Et portam veterem edificauerunt.

Edificare. Cõsolidare. Ponitur etiã pro consolidare. Esa. 54. Et clauos tuos consolida. Item significat indurare. vt Exo. 4. Ego indurabo cor eius. & in eo. 7. Induratũq; est cor pharaonis. & in eo. 9. Induratúq; dñs cor pharaonis. & in eo. 14. Et indurabo cor eiꝰ & persequetur vos. & in eo. Et ego indurabo cor egyptiorũ. Hiere. 5. Indurauerunt facies suas supra petrã.

Indurare. Apprehendere. Tenere. Retinere. Significat etiam apprehendere siue tenere vel retinere. vt Genꝰ. 19. Apprehenderũt manus eiꝰ. & in eo. 21. Et tene manum illius. Exo. 4. Extendit & tenuit. & in eo. 9. Quod si adhuc renuis & retines eos. 2. Reg. 3. Abner regebat domũ saul. pro quo hebrei legũt. Abner tenebat domũ saul. i. sustentabat eam. Quod est idẽ cũ littera nostra. 5. Reg. 2. Et apprehendit cornua altaris. Iob. 2. Adhuc tu permanes in simplicitate tua. pro quo he.le. Adhuc tu apprehendis siue retines simplicitatem tuã. Ps. 34. Apprehende arma & scutum. Iob. 26. Qui apprehẽdit aures canis. Esa. 41. In quo apprehendi te ab extremis terre. Ponitur etiã pro capere vel continere. vt. 2. Paralip. 4. Capiebat tria millia metretas. & inde

Capere. חזק Chozec. i. fortitudo. robur. vis. Esa. 8. Sicut in manu forti erudituit me. pro qꝫ he.le. In fortitudine manus erudituit me. Amos. 6. In fortitudine nostra assumpsimus nobis cornua. Scribitur etiã cum he in fine. vt. 1. Reg. 2. Alioquin tollam vi. 2. Paralip. 26. Sed cum roboratꝰ esset eleuatum est cor eius. Pro quo hebrei. le. Et in fortitudine sua siue in robore suo eleuatum est cor eius. Ps. 17. Diligam te dñe fortitudo mea. & inde

Fortitudo. Als. Robur. חזק Chazac. i. fortis vel robustus. vt Nu. 13. Vtrũ fortis sit an infirmus. & in eo. Quia fortior nobis est. 3. Reg. 19. Et spũs grandis & fortis. Prouer. 23. Propiquꝰ eñ illorũ fortis. Esa. 28. Ecce fortis & validꝰ. Amos. 2. Et fortis non obtinebit virtutẽ suã. Ponitur et p fortitudine. vt Esa. 40. Ecce dñs deus in fortitudie veniet. & in gñe femínino חזקה Chazaca. i. fortis. vel robusta seu valida. Exo. 3. Non dimittet vos rex egypti vt eatis nisi p manũ validã. Exo. 6. Per manũ eñ fortẽ dimittet eos & in manu robusta eiciet eos de terra sua.

Fortitudo. Validus. Robustus. חזר Chazir. sus. porcus. Aper. vt Leuit. 11. Et sus qui cum vngulam diuidat non ruminat. Ps. 79. Exterminauit eam aper de silua. Prouer. 11. Circulus aureus in naribus suis. idest in naribus porci. Esa. 65. Qui comedunt carnem suillam.

Sus. Aper. חטא Chata. peccare. errare. expiare. aspergere. mundare siue purgare. vt Genꝰ. 20. Et ideo custodiui te ne peccares in me. & in eo. 39. Quõ ergo possum hoc malum facere & peccare in deũ meũ. & in eo. 40. Accidit vt peccarẽt duo eunuchi. & in eo. 43. Ero peccati reus in te omni tpe. Pro qꝫ in hebreo habetur. Peccabo tibi omni tpe. Exo. 5. Et iniuste agitur cõtra populũ tuũ. Pro quo he.le. Et peccat ppls tuꝰ. siue & peccatũ populi tui. s. est: iniuste nos affligendo. Et in eodē. 9. Peccaui etiam nunc. & in eo. 25. Ne forte peccare te faciant. & Leuit. 4. Anima que peccauerit per ignorantiã. & in eo. Si peccauerit princeps. Nu. 21. Peccauimus quia locuti sumus cõtra dñm & te. Ios. 7. Peccauit israel. 1. Reg. 14. Quod populus peccasset dño. & in eo. Et nõ peccabitis domino comedentes cum sanguine. 3. Reg. 14. Qui peccauit & peccare fecit israel. & in eo. In peccatis suis que peccauerunt. & in eo. 16. Et peccare fecisti populũ meũ. & in eodē. Et peccatũ eius quo fecit peccare israel. & in eo. 21. Et peccare fecisti israel. 4. Reg. 17. Et peccare eos fecit peccatũ maximũ. & in eo. 21. Et peccare fecit etiã iudã. Iob. 1. In omníbꝰ his non peccauit Iob labiis suis. & in eo. 7. Peccaui quid faciam tibi. & in eo. 24. Vsqꝫ ad inferos peccatum illius. pro quo hebrei legunt. Vsqꝫ ad inferos peccauerunt. Potest etiã legi sicut est in littera nostra. Nã eisdẽ litteris vtrũqꝫ scribitur. Ps. 4. Irascimini & nolite peccare. Ps. 105. Peccauimus cum patribus nostris. Prouer. 8. Qui aũt in me peccauerit ledet animã suã. Eccls. 5. Ne dederis os tuum vt peccare facias animã tuã. Esa. 29. Qui peccare facitis homies in verbo. Threñ. 5. Patres nostri peccauerunt. Abach. 2. Et peccauit anima tua. aliqñ scribitur sine aleph. vt. 4. Reg. 13. Veruntã nõ recesserunt a peccatis ieroboã qui peccare fecit israẽ. Significat etiã deuiare. vel errare. vt Iudi. 20. Et sic fundis lapides ad certum iaciẽtes vt capillum quoꝫ possent percutere. pro quo he.le. Fundis lapides iaciẽtes ad capillũ & nõ errabant. i. non deuiabant in alteram partem. Itẽ significat dãnũ soluere siue dãnũ reddere. vt Genꝰ. 31. Ego dãnũ omne reddebã. s. quasi sim peccati reus. Inde חטאה Chote. idest peccans siue peccator. vt Prouer. 11. Quãto magis impius & peccator. & Eccls. 9. Et qui in vno peccauerit multa bona perdet. pro quo he.le. Et peccator vnus facit perdere bona multa. potest etiã legi sic. & peccãs in uno perdet bona multa. & in plali חטאים Chataim. i. peccatores. vt Genꝰ. 13. Et viri sodomite erant pessimi & peccatores corã dño. 3. Reg. 1. Erimus ego & filius meus peccatores. i. quasi peccatrei. & inde חטא. i. peccatũ. vt Esa. 53. Et ipse peccata multorum tulit. pro quo in hebreo habetur. & ipse peccatũ multorum tulit. s. in nũero singulari. & Threñ. 1. peccatũ peccauit ierusalem. Osee. 12. Nõ inuenient mihi iniquitatẽ quã peccaui. & cõiter scribitur cũ he vel tau in fine. & dicitur חטאה Chataa siue חטאת Chatath. i. peccatũ. vt Genꝰ. 4. Statim in foribus peccatũ tuũ aderit. & in eo. 18. Et peccatum eorum aggrauatum est nimis. & in eodem. 20. Quia induxisti super me & super regnum meũ peccatũ grande. Exo. 32. Vt induceres super eũ peccatũ maximũ. & in eo. Vos peccastis peccatũ maximũ. & in eo. Aut dimitte eis hanc noxam. i. hoc peccatũ. & in eo. 34. Qui aufers iniquitatem & scelera atqꝫ peccata. & in hebreo legitur singulariter. s. & scelꝰ atqꝫ peccatũ. Leuit. 4. Et postea intellexerit peccatum suũ. Esa. 5. Et quasi vinculũ plaustri pctm̃. & in plurali חטאות Chataoth secũdũ terminationẽ femininorũ siue חטאים Chataim. secundum terminationem masculinorum. vt Iob. 13. Respõde mihi quantas habeo iniquitates & peccata. Eccls. 10. Quia curatio cessare faciet peccata maxima. Significat etiã predicta dictio חטא Chata. expiare. s. a peccato vel immũditia: siue mundare vel purgare aut lustrare. vt Leuit. 8. Quo expiato & sanctificato. pro quo hebrei legunt. Et expiauit altare & sanctificauit eum. & in eodem. 9. Et expiato altari fecit holocaustum. Nu. 9. Expiatusqꝫ die septimo lauauit se & vestimẽta sua. & in eo. Si quis hoc ritu nõ fuerit expiatꝰ. & in eo. 31. Et aliquid in vtẽsilia p̃paratũ de capra-

Deuiare. Dãnũ reddere. חטאה Peccator. Peccare. חטאים Peccatores. חטאת Peccati. חטאה Peccatus. Mora. חטאות חטאים Peccata. חטה Expiare.

rum pellibus & pillis et ligno expiabitur. Ponitur ẽt in eo. pro lustrare vel sanctificare. vbi dr. Lustrabitur die tertio & septimo. & in eo. Aqua expiatiõis sanctificabitur. Ponitur ẽt pro aspergere. vt Nu. 19. Aspergetur ex hac aqua die tertio & septimo. Et in eo. Si die tertio asperſus nõ fuerit. Et i eo. Et aspersus hac cõmixione nõ fuerit. Ps. 50. Asperges me dñe hyssopo & mũdabor. Põitur ẽt p purgare vt Iob. 41. Et territi purgabũtur. & inde חטאת Chatath. i. lustratio siue expiatio. vt. Nu. 8. Aspergãtur aqua lustratiõis. signãt ẽt חטאת Chatath hostiã vel sacrificiũ quod offertur ad expiandũ peccatũ. vt Exo. 29. Eo quod p peccato fit. Leuit. 6. Ista est lex hostie pro peccato. Et in eo. In loco vbi offertur holocaustũ ĩmolabitur. Pro quo he.le. In loco vbi ĩmolatur holocaustũ ĩmolabitur hostia pro peccato. Et in eodẽ Hostia enim que offertur p peccato cuius sanguis infertur in tabernaculum. & inde מחטא Mechate. idest, ille qui offert hostiam pro peccato, vt in eo. Sacerdos qui offert comedet eam.

Lustrare. Sanctificare. Aspergere. Purgare. חטאת Lustratio. חטאת Hostia pro peccato. מחטא offerẽs hostiã p peccãte חטב Chatab. secare. scindere. succindere. excidere. Deut. 29. Exceptis lignorũ scissoribꝰ. Ezech. 39. Et nõ portabunt ligna de regionibus nec succident de saltibus. Inde חטבות Chatuboth. Pro quo beatus hieronymus trãstulit. Tapetes. vt Prouer. 7. Straui tapetibus pictis ex egypto. & inde מחטבות Mechutaboth. i. ornate. vt ps. 145. Filie eorũ composite circũornate vt similitudo templi. Pro quo btus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. filie nostre quasi anguli ornati ad similitudinem templi.

Scindere. Succidere Tapetes מחטבות Ornati. חטה Chita. triticum. frumentũ. vt Exo. 9. Triticum autem & far nõ sunt lesa. Ps. 80. Cibauit eos ex adipe frumẽti. Esa. 28. Et ponet triticũ per ordinẽ. Ioel. 1. Vlulauerũt vinitores super frumẽto. declinatur ẽt plr & dicitur חטים chitim. i. frumentũ. siue triticũ. Iudi. 6. Cumqꝫ gedeõ filius eius excuteret atqꝫ purgaret frumẽtũ. Ps. 147. Adipe frumenti satiat te. Canti. 7. Venter tuus sicut aceruus tritici. Hiere. 12. Seminauerunt triticum.

Triticum. Frumẽti. חטים Chataim. obturare. Pro quo beatus hieronymus trãstulit. Infrenare. Esa. 48. Et laude mea infrenabo te. & solum inuenitur in pdicto loco. Et dicunt aliqui hebrei qꝫ deriuatur a חטם Chotem. quod in lingua chaldaica significat nasũ vel nares. Et quia in hebreo ira & nares vna eadẽ dictione significantur. s. אף aph: vt supra dictũ est. sitr in predicto loco dicunt qꝫ significat cõtinere furorẽ & legũt sic: & laude mea. i. ppter laudẽ meam cõtinebo siue refrenabo furorem meum tibi.

Infrenare חטם Nasus. חטף Chataph. rapere. vt Iudi. 21. Et rapite ex eis singuli vxores singulas. Ps. 9. Insidiatur vt rapiat pauperem: rapere pauperem dum attrahit eum.

Rapere. חטר Chotер. virga. vt Prouer. 14. In ore stulti virga superbie. Esa. 11. Egredietur virga de radice iesse.

Virga. חי Chai. viuere. vt Genꝰ. 5. Et factũ est omne tẽpus quod vixit adã. Et in eo. 11. Porro arphaxath trigĩta quinqꝫ annos vixit. & de hoc vide infra in dictione חיה Chaia.

Viuere. חיים Chaiim siue חיי chaie. vite. & caret numero singli. De quo vide infra in dictione חיה Chaia.

Vite חיב Chieb. condẽnare. Dañ. 1. Condẽnabitis caput meum regi. De quo vide supra in dictione חוב Chob.

Condẽnare. חיה Chaia. viuere. viuificare. suscitare. ad vitã reseruare. vitam concedere. sanare. edificare. extruere: siue instaurare. & aliqñ scribitur sine he in fine vt in aliquibus locis sequentibus. Genꝰ. 5. vixit aũt adã centũ trigínta annis. Et in eo. Vixit quoqꝫ seth. Et in eo. 6. Vt possint viuere. Et in eo. 12. Et viuet aĩa mea ob gratiã tui. Et in eo. 17. Vtinã ismael viuat corã te. Et i eo. 19. Et viuet anima mea.

Viuere. Et in eo. 20. Et orabit pro te & viues. Et in eo. 27. Viues in gladio. Et in eo. 47. Et vixit in ea decẽ & septem annis. Exo. 1. Si femina reseruate. Pro quo he.le. Et si femina fuerit & viuat. Leuit. 18. Que faciens hõ viuet in eis. Nu. 14. Iosue autem filius nun & chaleb filius iephõe vixerũt. Deut. 5. vt viuatis & bene sit vobis. Et in eo. 8. Non in solo pane viuit homo. Et in eo. 30. Et viuas atqꝫ multiplicet te. 1. Re. 10. Viuat rex. 4. Reg. 1. vtrũ viuere queam de infirmitate mea hac. Et in eo. 4. Tu aũt & filii tui viuite de reliquo. i. vitam sustentate. Iob. 14. Putas ne mortuus homo rursum viuat. Et in eo. 21. Quare impii viuunt. Ps. 17. Viuit dñs & benedictus deus meus. Ps. 21. Et viuent corda eorũ in seculũ. Et in eo. Et anima mea illi viuet. Ps. 117. Nõ moriar sed viuam. Eccls. 6. Et vixerit multos annos. Esa. 26. Viuent mortui tui. Et in eo. 38. Dñe si sic viuitur. Hiere. 27. Et seruite ei & populo eius & viuetis. Threñ. 4. In vmbra sua viuemus in gentibus. Ezech. 13. Et viuificarẽt aĩas que non viuũt. & qñ est verbũ tertie cõiugatiõis: tũc significat viuificare siue viuere facere. suscitare: siue ad vitã reseruare. aut vitã concedere: vel viuere pmittere. vt Genꝰ. 47 Salus nra i manu tua est. Pro quo he.le. viuificasti nos. Exo. 2. Maleficos nõ patiaris viuere. pro quo he.le. Maleficam non viuificabis. i. nõ permittas eã viuere. Nu. 22. Et illa viueret. pro quo he.le. Et illã viuificarẽ. i. viuere permitterẽ. Et in eodẽ 31. Cur feminas reseruastis. pro quo he.le. Cur feminas viuificastis. i. ad vitã reseruastis. Ios. 2. Vt saluetis patrẽ meũ ac matrẽ. Pro quo he.le. vt viuificetis. idest ad vitã reseruetis: siue viuere permittatis. Et in eodem. 14. Concessit autem dominus mihi vitam. Iudi. 21. Et date sunt eis vxores de filiabus iabes galaad. Pro quo in hebreo habetur. & date sunt eis vxores quas viuificauerant. idest ad vitam reseruauerant. 1. Reg. 2. Dominus mortificat & viuificat. 4. Reg. 8. Cumqꝫ ille narrasset regi quomodo mortuũ suscitasset. Et in eo. Hic est filius meus quẽ suscitauit heliseus. Nec. 9. Et tu viuificans omnia hec. Ps. 40. Dominus conseruet eũ & viuificet eum. Ps. 84. Deus tu conuersus viuificabis nos Esa. 57. Vt viuificet spiritum humiliũ. Ezech. 13. Viuificabant animas earum. Abach. 3. In medio annorum viuifica illud. Ponitur etiam pro saluare. idest ad vitam reseruare. vt Genꝰ. 7. Vt saluetur semen super faciem viuiuerse terre. Item ponitur pro alere. vt Ps. 32. Et alat eos in fame. itẽ significat sanare. vt Ios. 5. Donec sanarentur. Esa. 38. Et cataplasmaretur super vulnus & sanaretur. Item ponitur pro extruere vel edificare. vt. 1. paralipo. 11. Ioab autem reliqua vrbis extruxit. Nec. 4. Nunquid edificare poterunt lapides de acerũs pulueris. & inde חי chai. idest viuus siue viuens. Iob. 12: In cuius manu anima omnis viuentis. ps. 83. Cor meum & caro mea exultauerunt in deo viuo. Esa. 38. viuens viuens ipse confitebitur tibi. Leuit. 15. Quando vero caro viuens in eo apparuerit. ps. 57. Sicut viuentes ire in ira absorbet eos. Et aliqui hebrei dicunt qꝫ in predicto loco significat crudum. vt. 1. Reg. 2. vbi dicitur. Non accipiã carnem coctam sed crudam. vbi pro cruda ponitur חי chai. ponitur etiam pro forti vel fortissimo. vt. 2. Reg. 28. Banaias filius ioiade viri fortissimi. 1. Reg. 25. Et sic dicetis: sit fratribus meis & tibi pax. pro quo hebrei legunt. Et sic dicetis viuo. idest magno vel forti viro & tibi pax & domui tue pax. & pro viuo in hebreo est לחי Lechai: quod si legatur לאחי Leechai. tunc significat fratribus meis. Sicut est i littera nostra. Est etiam חי Chai aduerbium iurandi. vt Nunc. 14. viuo ego & implebitur gloria domini vniuersa terra. Ruth. 3. Ego te suscipiam viuit dñs. 1. Reg. 25. viuit dñs & viuit aĩa tua. & aliqñ scribitur cum puncto cere

Viuificare. Viuificare. Ad vitam reseruare. Viuere p̃mittere. concedere vitam. Suscitare. Viuificare. Saluare. Alere. Sanare. Extruere Edificare. חי Viuens. Viuus. crudum. חי Fortissimꝰ Aduerbiũ iurandi.

in prima syllaba & dicitur חֵי Che.vt Geñ.42. Per salutem pharaonis nō egrediemini hīc.i.p vītā pharaonis.4.Reg.4. Et viuit anima tua nō dimittā te.& in plu.חַיִּים Chaiim .i.viui siue viuentes.vt Ps.114. Placebo dño in regione viuorū.Ps.123. Forte viuos deglutissent nos.Ps.55. Descendant in infernum viuētes.Prouer.1. Deglutiamus eū sicut infernus viuētē & integrū. Quod in hebreo legitur pfr.s. deglutiamus eos sicut infernus viuētes & integros. Cantí.4. Puteus aquarū viuentiū.Ezech.32. Qui dederunt formidinē suā in terra viuentiū.& in lingua chaldaica dicitur חַיְיָא Chaiaia. Dañ.2.nō in sapiētia q̄ est in me pluſq̄in cūctis viuētibus. Ité חַיִּים Chaiim: siue חַי Chaie .i. vita.& in hebreo declinatur pfr.vt Geñ.2. Lignū ēt vite in medio paradisi. Et in eo.25. Vixit aūt sara centū viginti septem annis.pro quo he.le. Et fuerunt vite sare centū viginti septē annī. Deut.30.ipse enim est vita tua. Iob.10. Vitā & misericordiā tribuisti mihi.ps.7. Et cōculcet i terra vitā meā. ps.33. Quis est homo qui vult vitā. Eccl's.6. Vt pgat illuc vbi est vita: & in ge.fe.חַיָּה Chaia.i.viua siue viuens. Geñ.1. Et oēm aiam viuentē. Et in eo.2. Et factus ē homo in aiam viuentem. Et in plu.חַיּוֹת Chaioth.idest viue siue viuentes. Ponitur ēt חַיָּה Chaia pro vita.vt Geñ.18. Veniam ad te tē pore isto vita comite. Et.4.Reg.4. Si vita comes fuerit. Sed hebrei in predictis locis legūt. Quasi hora viua.i.sicut in ista hora vel in isto tempore quo viuitis. Sed beatus hieronymus trāstulit sensū. Iob.33. Abominabilis ei fit in vita panis. Hebrei tñ dicunt q̄ in predicto loco accipitur pro anima viuēte. Et legunt sic. Et abominatur anima eius panem. Et in eo. Appropinquauit corruptioni anima eius & vita illius mortiferis. Et in eo. Sed viuens lucem videret. Pro quo he.le. Et vita eius siue anima eius in luce videret. Esa.57. Vitā manus tue inueniſti. Ezech.7. Et adhuc in viuentibus vita eorū. & inde מִחְיָה Michia.i. viuificatio siue id quod ad vitā pertinet: aut id quod ad victū est necessarium. Geñ.45. Pro salute enim vīa misit me dñs .p quo he.le. Pro viuificatione.i.pro sustentatione vite misit me dñs. Leuit.13. Ipsa quoq̄ caro viua apparuerit. Pro quo he.le. & viuificatio carnis viue apparuerit. Iudi.6. Nihil oīno ad vitam pertinēs relinquebant. Et in eo.17. Et que ad victū sunt necessaria. Inde nomen proprīū חָוָה Chaua dicitur. eo quod sit mater oīum viuentiū. Geñ.3. Et vocauit Adam nomē vxoris sue cuā: eo qđ esset mater cunctorū viuētiū .i. qua dictione mutatur iod in vau sicut in aliis locis. Ité חַיָּה Chaia.i.animal.bestia.siue fera.vt Geñ.1. Et bestias terre secundū speciēs suas. Et in eo. Et fecit deus bestias terre. Et i eo. Vt sint nobis in escam & cunctis animantibus terre. Et in hebreo in predictis locis ponitur singulare pro plurali. Et in eo.7. Ipsi & omne animal secūdū genus suum. Et in eo.37. Fera pessima comedit eū. Leuit.11. Hec sunt animalia que comedere debetis.& in hebreo legitur singlr.s. hoc est aīal. Et in eo.17. Siue venatiōe aut aucupio ceperit ferā vel auē. Deut.14. Hoc est aīal qđ comedere debetis. Ps.73. Ne tradas bestiis aīas confitentes tibi. Quod in hebreo legitur singlr.s. ne tradas bestie. Ezech.10. Ipsum est animal quod videra iuxta fluuiū Chobar.in lingua chaldaica dicitur חֵיוָה Cheua. Dañ.2. Et bestias agri. Et i eo.4. Subter eā habitabant animalia & bestie.& in plu.חַיּוֹת Chaioth.vt ps 13. Adalia pusilla cū magnis. Ezech.1. Et in medio eius similitudo quattuor aialiū. Et in eo. Et aialia ibāt & reuertebantur. Accipitur ēt pro obstetricibus.vt Exo.1. Ipse enim obstetricādi habēt scientiā. Pro quo he.le. Obstetrices eni sunt. Alii vero legunt. Q̄n bestie sunt i.nō indigēt obstetrice sicut bestie. Ité חַיָּה Chaia.ponitur pro ceruo vel cōgregatione populi. Pro quo btūs hieronymus trāstulit stationē siue castra.vt.2.Reg.23. Cōgregati sūt philistīim in statione. Et in eo. Castra aūt philistinorū erāt posita invalle gigantū. & sc̄m hoc significatū.ps.67. vbi nos leginus animalia tua habitabūt in ea: aliqui hebrei legūt. Cetus siue castra tua habitabūt in ea. Et in eo. increpa feras arundinis Pro quo ipsi legunt increpa cetum siue castra arundinis.

חַיִל Chel. siue חֵיל chāil. exercitus. fortitudo. robur. virtus. subſtātia. diuitie. ātemurale. 3.Re.20. cōgregauit oēm exercitū suū. Et in eo. Et instaura numerū militū qui ceciderūt de tuis. pro quo he.le. & tu cōstitue tibi exercitū sicut exercitū qui cecidit de te. 4.Reg.18. Misit aūt rex assyriorum Tartan cū manu valida. pro q̄ he.le. Cū exercitu grauī. & in eo.25. Venit nabuchodonosor rex babylonis ipse & oīs exercitus eius in hierlm. Et in eo. Et persecutus est exercitus chaldeorū regē. 2.Paralip.14. Habuit āt in exercitu suo portantiū scuta. Et in eo. Egressus est cōtra eos zara ethiops cū exercitu suo decies cētena millia. Esr.1. Fortissimis persarū & medorū. Pro quo he.le. Exercitui persarū & medorū. Esa.36. cū manu valida. pro quo he.le. cū exercitu grauī. Hiere.32. & tūc exercitus regis babylonis obsidebat hierlm. Et in eo.37. Igitur exercitus pharaonis egressus ē de egypto. Ezech.37. Exercitus grandis nimis valde. & in eo.38. cetus magnus & exercitus vehemens. Significat ēt virtutē siue fortitudinē vel robur. Geñ.37. Q̄d si nosti in eis esse viros industrios. pro quo he.le. viros fortitudinis vel virtutis. Exo.18. prouide aūt de oī plebe viros sapiētes & timētes deū. pro quo he.le. prouide aūt de omni plebe viros fortitudinis vel virtutis & timētes deū. Et in eo. Et electis viris strenuis. i. viris fortitudinis vel virtutis. Nu.24. Israel vero fortiter aget. Ruth.4. Vt sit exemplū virtutis in ephrata. 1.Reg.2. Et infirmi accincti sunt robore. ps.17. Et precinxisti me virtute ad bellū. ps.32. in abūdantia aūt virtutis sue nō saluabitur. ps.47. ponite corda vestra in virtute eius. ps.58. Dispergе illos i virtute tua. ps.59. In deo faciemus virtutē. ps.83. ibunt de virtute in virtutē. ps.117. Dextera dñi fecit virtutē. ps.121. fiat pax in virtute tua. pro uer.31. Mulierē fortē quis inueniet. Esa.8. Auferetur fortitudo damasci. Et in eo.60. Fortitudo gentium veniet tibi. Hiere.17. Fortitudinē tuā & thesauros tuos in direptionē dabo. Ioel.2. Ficus & vinea dederunt virtutē suā. Mich.4. Et fortitudinem eorum dño vniuerse terre. Soph.1. Et erit fortitudo eorū in direptionē. & aliqñ scribitur sine iod in medio. vt Abdie.1. Et transmigratio exercitus huius filiorum israel. Ps.9. Et cadet cum dominatus fuerit pauperū. vbi pro eo qđ in lēa nīa est pauperū: in hebreo est חַלָּאִים chelcaim. & secūdum hebreos est dictio composita & significat exercitū oppressorū vel cōgregationē humiliū. De q̄ vide infra in dictione חָלַךְ chelech. & i plu. חֵילִים chaialim idest exercitus pluralis numeri. vt Eccl's.10. Multo labore exacuetur. pro quo he.le. Et exercitus superabitur. quasi dicat nō. pōt etiā legi sic. & fortitudinibus siue viribus superabit. Hiere.40. Iohannā aūt filius caree. & oēs principes exercitus. Quod in hebreo legitur pfr.s. Et oēs principes exercitūs. Et in eo.41. Et oēs pricipes bellatorū. i. exercituū. Ité חֵיל chail. i. substātia vel diuitie. vt Geñ.34. Paruulos quoq̄ eorū & vxores duxerūt captiuas. pro quo he.le. Et omnem substantiam eorum & omnes paruulos eorū & vxores eorū captiuauerūt & depredati sunt. Deut.8. Ne dixeris in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee hec mihi omnia prestiterunt. Pro quo hebrei legunt: Ne dixeris in corde tuo fortitudo mea & robur manus mee fecerūt mihi substantiam hanc siue diuitias has. Et in eodem. Sed

recorderis dñi dei tui q̄ ipse tibi vires p̄buerit. & sequitur in hebreo vt faceres. i. vt adquireres substātiā siue diuitias Iob.20. Diuitias quas deuorauit euomet. Et in eo.21. Subleuati sunt confortatiq̄ diuitiis. Ps.48. Et relinquent alienis diuitias suas. Ps.61. Diuitie si affluerint nolite cor apponere. Prouer.31. Ne dederis mulieribus substantiā tuam Et in eo. Multe filie cōgregauerūt diuitias. Esa.30. Portantes sup humeros iumētorū diuitias suas. Signāt ēt חֵיל chel antemurale. Treñ.2. Luxitq̄ antemurale. ponitur etiam חֵיל chel p agro. vt.3.Reg.21. Canes comedent iezabel in agro iezrael. Hebrei tñ dicūt q̄ in predicto loco signāt fossā tū quod fit in circuitu muri ciuitatis: siue locū vel spaciū quod est inter murū & antemurale. Ponitur ēt pro obsidione. 2.Reg.20. Et obsessa est vrbs. p quo he.le. & stetit in obsidiōe. Ité חֵיל Chil. i. dolor. De q̄ vide sup i dictiōe חוֹל chol.

חִין Chin. deprecatio. vt Iob.41. Et ad deprecādū cōpositis. & dicūt aliqui hebrei q̄ signāt firmitatē siue validitatē. & legūt sic. & firmitate seu validitate cōpositiōis sue. Alii vero dicūt q̄ deriuatur a dictiōe חָנַן Chanan. per interpositionē iod sicut in aliis locis solet fieri: & q̄ significat gratiam. vt infra dicetur. & legunt sic. & gr̄a compositionis sue.

חֵיץ Chis. paries siue murus. vt Ezech.13. Et ipe edificabat parietē. & solum inuenitur in predicto loco.

חֵיק Chec. Sinus. vt Exo.4. Mitte manū tuā in sinū tuum. Et in eo. Retrahe ait manū tuā in sinū tuū. Nu.11. Porta eos in sinu tuo. Deut.28. Et vxori que cubat in sinu suo. 2.Reg.12. In sinu illius dormiens. Iob.19. Reposita ē spes mea in sinu meo. Ps.34. Et oratio mea in sinu meo conuertebatur. Prouer.5. Et foueris in sinu alterius. Et in eo.16 Sortes mittūtur in sinu. Et in eo.21. Et donū in sinu indignationē maximā. Eccl's.7. Quia ira in sinu stulti requiescit. Esa.40. Et i sinu suo leuabit. Et i eo.65. Et remetiar opus eorū primū in sinu eorū. Mich.7. Ab ea que dormit i sinu tuo. Ponitur ēt pro medietate alicuius rei: sicut sinus ē in medio hoīs. vt.3.Reg.22. Fluebat aūt sanguis plage in sinu currus. Quod hebrei exponūt i medīū currus. Ezech.43. Et de sinu terre vsq̄ ad crepidinē nouissimū. Et in eo. Et sinus eius vnius cubiti per circuitum. vbi secundum hebreos sinus accipitur pro medietate seu concauitate.

חִיךְ Chech. palatū. guttur. vt Iob.34. Et guttur escas gustu diiudicat. Canti.2. Et fructus eius dulcis gutturi meo. Et in eo.5. Guttur illius suauissimū. & in eo.7. Guttur tuū sicut vinū optimū. Threñ.4. Adhesit lingua lactentis ad palatū suū. & Ezech.3. Et linguā tuā adherere faciā palato tuo. Osee.8. In gutture tuo sit tuba. & inde חֵכָּה Chaca. per additionē he in fine. i. hamus. De q̄ vide i dictiōe sequēti.

חָכָה Chaca. expectare. prestolari. vt Iob.3. Qui expectant mortē & nō venit. & in eo.32. Igitur helihu expectauit iob loquētē. Esa.8. Expectabo dñm qui abscōdit faciē suā a domo iacob. Et in eo.30. Propterea expectat dñs vt miserеatur vestri. Et in eo. Beati oēs q̄ expectāt eū. Dañ.12. beatus qui expectat & perueniet vsq̄ ad dies mille trecētos triginta quinq̄. Abach.2. Si morā fecerit expecta eū. Ité חֵכָּה Chaca. i. hamus. vt Iob.40. An extrahere poteris leuiatan hamo. Esa.19. Et lugebunt omnes mittentes in flumē hamum. Abach.1. Totum in hamo subleuauit.

חָכְלִל Chachlil. pulchrum. vt Geñ.49. Pulchriores sunt oculi eius vino. i. colore illustriores vt exponunt aliq. & solum inuenitur in predicto loco. Et dicūt aliqui hebrei q̄ significat rubicundum siue rubeum. Vnde ipsi legunt. Rubuerūt oculi ei? a vino. siue rubicūdiores oculi ei? vino.

חָכָם Chacham. sapere. sapientem esse. Sapiētiam siue prudentiā docere. Sapiētie operā dare. Sapienter agere. vt Deut.32. Vtinam saperent & intelligerent.3.Reg.4. Et erat sapientior cunctis hominibus. Ps.104. Et senes eius prudentiam docuit. Prouer.8. Audite disciplinam & estote sapientes. Et in eodem.9. Si sapiens fueris tibimetipsi eris. Pro quo hebrei legunt. Si sapiens fueris tibi met sapiens eris. vel sic. Si sapias sapias tibi ipsi. Et i eo.19. Vt sis sapiens in nouissimis tuis. Et in eo.23. Fili mi si sapiens fuerit animus tuus. Et in eodem.27. Stude sapientie fili mi & letifica cor meum. Pro quo hebrei legunt. Sapuit siue sapiens fuit filius meus & letificatum est cor meum. Eccl's.2. Quid mihi prodest q̄ maiorē sapientie dedi operam. pro quo hebrei legunt. Et ad quid saputi ego amplius. Et in eodem.7. Neq̄ plus sapias quam necesse est. Zach.9. Assumpserunt sibi quippe sapientiam valde. p quo hebrei legūt. Quia saputi siue sapiens fuit valde. Significat etiam sapiēter vel callide agere. vt Exo.1. Venite sapienter opprimamus eum. Psal.57. Et venefici incantantis sapienter. & inde חָכְמָה Chochma. idest sapientia. vt Exo.31. Et impleui eum spiritu dei sapientia & intelligentia. Deut.4. Hec est enim sapientia vestra & intellectus.3.Reg.2. facies ergo iuxta sapientiam tuam. Et in eo.3. Videntes sapientiam dei esse in eo. Et in eo.4. Dedit quoq̄ deus sapiētiam salomoni. Iob.11. Vt ostenderet tibi secreta sapientie. Prouer.1. Sapientiā atq̄ doctrinam stulti despiciunt. Et in eo.8. Ego sapientia habito in consilio. & in lingua chaldaica dr. חָכְמְתָא Chochmetha. Dañ.2. quia sapientia & fortitudo eius sunt. & i plurali חָכְמוֹת Chochmoth. Ps.49. Os meum loquetur sapientiam. Pro quo hebrei legunt. Os meum loquetur sapiētias Et sic transtulit beatus hieronymus in psalterio iuxta hebreos. Prouer.24. Excelsa aūt stulto sapientia. Q̄d in hebreo legitur pluraliter. s. excelse stulto sapientie. tamē in hebreo aliquando ponitur plurale pro singulari. vt supra in eo.1. Sapientia foris predicat. Et in eo.9. Sapientia edificauit sibi domum. Quod in hebreo legitur sic. Sapientie edificauit sibi domum. Quod exponunt hebrei sic. idest vnaquaq̄ sapientia edificauit sibi domum. & inde חָכָם Chacham. idest sapiens. vt Geñ.41. Prouideat rex virum sapientem & industrium. Iob.15. Nunquid sapiens respondebit quasi inventum loquēs. Ps.106. Quis sapiens & custodiet hec. Prouer.1. Audiens sapiens sapientior erit. Eccl's.2. Sapientis oculi in capite eius. Esa.3. Et sapientem de architectis. & in eo.31. Ipse autem sapiens adduxit malum. & in plurali. חֲכָמִים Chachamim siue חַכְמֵי Chachme. i. sapiētes. vt Deut.1. Date e vobis viros sapientes. Iob.5. Qui apprehendit sapientes in astutia eorum. Ps.48. Cum viderit sapiētes morientes. Prouer.3. Gloriam sapientes possidebunt. Eccl's.7 Cor sapientiū vbi est tristitia. Esa.5. Ve qui sapientes estis in oculis vestris. & i ligua chaldaica dicitur חַכִּים Chachim i. sapiēs. Et i plu. חַכִּימַיָּא Chachimaia siue חַכִּימִין Chachimin. Dañ.2. Sapientes interficiebantur. Et in eo. Dat sapiētiam sapiētibus. & in genere femīno חַכְמָה Chachama. vt 2.Reg.14. Et tulit inde mulierē sapientē. Et in plu. חָכְמוֹת Chachmoth. vt Iudi.5. Vna sapiētior ceteris vxorib? eius hec socrui verba rñdit. pro quo he.le. Sapientes dñe vel dominatores eius rñdebāt ei: & ēt ipsa rñdebat sibi. Tñ aliqñ in heb. pōtur pfe p singulari. vt Prouer.14. sapiēs mulier edificat domū suā. Pro q̄ in hebreo hr. Sapiētes mulieres edificat domū suā. Quod heb. exponūt. i. vnaquaq̄ mulier sapiēs edificat domū suā. ide חַכְמוֹנִי Thachchemōi. i. sapiens. vt.2.Reg.23. Dauid sedens in cathedra sapientissimꝰ.

חַל Chal. placenta. torta. collirida: & scribitur cū he vel tau in fine & dr חַלָּה siue חַלַּת chalath. vt Nu.15. sepabitis primitias dño de cibis vestris. Pro quo he.le. Separabitis pri-

Sapere. Sapientē esse.

Sapiēter agere.

חָכְמָה Sapiētia.

חָכְמְתָא Sapiētia.

חָכְמוֹת Sapientie

חָכָם Sapiens.

חַכְמוֹנִי sapientissimus.

חַל
חַלָּה

Placenta collirida. חַלּוֹת

mitias domino de pasta vel massa vestra tortam vel placẽtam separabitis. 2. Reg. 6. Singulis collyridam panis vnam & in plurali חַלּוֹת Chaloth. Pro quo beatus hieronymus trãstulit panes siue collyridas. vt Leuit. 7. Si pro gratiarum actione oblatio fuerit offeret panes absq; fermento. Et in eodem. Et collyridas oleo admixtione conspersas.

Panes. collyride.

חָלַל Chalal. Vulnerare. Interficere. occidere. infirmari. dissipare. irritum facere. Profanare. contaminare. polluere. violare. communem facere. incipere. tibia canere. Ps. 108. Et cor meum conturbatum est intra me. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Cor meum vulneratum est intrinsecus. Esa. 14. Et tu vulneratus es sicut & nos. Et in eodem. 51. Vulnerasti draconem. Et in eodem. 53. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. Ezech. 28. Cum sis homo & non deus in manu occidentium. te. vide etiam de hoc supra in dictione חוּל Chul & inde חָלָל Chalal. idest occisus. vulneratus. Interfectus. vt Nu. 19. Si quis in agro tetigerit cadauer occisi hominis. Et in eodem. 31. Omnis qui occiderit hominem vel occisum tetigerit. Deut. 21. Hominis cadauer occisi. Et in eodẽ 32. De cruore occisorum & de captiuitate. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet de cruore occisi. Ps. 88. Tu humiliasti sicut vulneratum superbum. Hiere. 51. Et in omni terra eius mugiet vulneratus. Threñ. 2. Cum deficerẽt quasi vulneratus in plateis ciuitatis. Ezech. 26. A sonitu ruine tue & gemitu interfectorum tuorum. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet a gemitu interfecti. Et in eo. 28. Et morieris in interitu occisorum. Pro quo hebrei legunt. & morieris in interitu siue in morte occisi. Et in eodem. Et corruent interfecti in medio eius. Pro quo hebrei legunt. & corruet interfectus siue vulneratus in medio eius. Sed in hebreo aliquando ponitur singulare pro plurali: & econuerso: sicut supra dictum est. & in plurali חֲלָלִים Chalalim siue חֲלָלֵי Chalele. vt. 1. Reg. 17. Ceciderunt vulnerati de philistiim in via sarim. Et in eodem. 31. Et ceciderunt interfecti in monte gelboe. 1. Paralip. 5. Vulnerati multi corruerunt. Iob, 24. Et anima vulneratorum clamat. Ps. 87. Sicut vulnerati dormientes in sepulchro. Prouer. 7. Multos enim vulneratos eiecit. Hiere. 9. Et plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei. Et in eo. 14. Si egressus fuero ad agros ecce occisi gladio. Threñ. 4. Melior fuit occisis gladio q̃ interfectis fame. Ezech. 21. Super colla vulneratorũ. & inde חָלוֹת Chaloth. idest vulneratio siue infirmitas. vt ps 76. Et dixi nunc cepi. pro quo hebrei legunt. Et dixi infirmitas mea est. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et dixi imbecillitas mea ẽ Ponitur etiã חָלַל Chalal pro dissipare. Prouer. 25. Vẽtus aquilo dissipat pluuias. Item ponitur pro irritum facere. vt Nu. 30. Non faciet irritum verbum suum. Significat etiam profanare siue violare aut contaminare vel polluere. 1. Paralipo. 5. Sed cum violasset torum patris sui. Nec. 13. Et profanastis diem sabbati. Ps. 54. Contaminauerunt testamentum eius. Ps. 88. Si iustitias meas profanauerint. Et in eodem. Profanasti in terra sanctuarium eius. Esa. 23. Vt detraheret superbiam omnis glorie. Pro quo he. le. vt violaret vel contaminaret superbiam omnis glorie. Et in eo. 43 Et contaminaui principes sanctos. & in eo. 48. Propter me propter me faciam vt nõ blasphemer. vbi ponitur pro blasphemare. Ezech. 7. Et violabũt arcanũ meũ. Et in eo. Et cõtaminabunt illud. Et in eo. Et possidebũt sanctuaria eorũ. pro quo he. le. & violabũtur sanctuaria eorũ. & in eo. 22. Et possidebo te in cõspectu gẽtiũ. pro quo he. le. & violaꝝ fueram in te in cõspectu gentiũ. põt etiã deriuari a dictione נָחַל Nachal que signat possidere sicut est in lra nra. & in eo. 15. Et violabãt me ad populũ meũ. Et in eo. 20. Et feci pp nomẽ meũ vt nõ violaretur corã gẽtibus. Et in eo. Ne violaretur corã gentibus quibus eieci eos. Et in eo. 25. Super sanctuariũ meũ quia pollutũ est. & in eo. 28. Et polluent decorem tuũ. Et in eo. Et eieci te de mõte sctõ dei. Pro quo he. le. & profanaui siue cõtaminaui te de mõte sancto dei. i. tanq̃ profanũ & cõtaminatũ eieci. Et in eo. Polluisti sanctificationẽ tuã. Et in eo. 36. Et polluerũt nomẽ sanctũ meũ. Et in eo. Et sanctificabo nomẽ meũ magnũ quod pollutũ est inter gentes. Et in eo. 39. Et nõ polluã nomẽ sanctũ meũ amplius. Amos. 2. Vt violarent nomẽ sanctũ meũ. Malach. 1. Et vos polluistis illud. Et in eo. Quia cõtaminauit iudas Item significat communem facere. vt Deut. 20. Quis ẽ homo qui plantauit vineã & necdũ fecit eã esse cõem: & quod sequitur de qua vesci omnibus liceat: non est in hebreo: sed ẽst expositio translatoris. Et in eo. Et alius homo eius fungatur officio. Pro quo he. le. Et alius hõ faciat eã esse cõem. Et inde חַלָל Chalal. i. profanus vel cõtaminatus. vt Ezech. 21. Tu aũt profane impie dux israel. & in gñe femininо חֲלָלָה Chalala. i. cõtaminata vel polluta. Pro quo beatus hieronymus transtulit vile pstibulũ. vt Leuit. 21. Scortũ & vile prostibulũ nõ ducẽt vxorẽ. & in eo. viduã aũt & repudiatã & sordidã. Vbi ponitur pro sordida. & inde חוֹל Chol. i. laicus. cõe. pollutũ: vl pfanũ. vt. 1. Reg. 21. Nõ habeo laicos panes ad manũ sed tm̃ panẽ sanctũ. Et i eo. Porro via hec polluta ẽ. Ezech. 22. Inter sanctũ & pfanũ nõ habuerũt distãtiam. & in eo. 44. Et populũ meũ docebũt quid sit inter sãctũ & pollutũ. & inde חֲלִילָה Chalila. i. absit. f. tanq̃ pollutũ & pfanũ. Geñ. 18. Absit a te vt rẽ hãc facias. & in eo. 45. absit a me vt sic agã. Ios. 22. absit a nobis hoc scelus. 1. Reg. 12 Absit aũt a me hoc pctũm in dño. Iob. 27. Absit a me vt iustos vos esse iudicẽ. Itẽ supradicta dictio חָלַל Chalal ponitur pro expectare. vt Iob. 35. Iudicare corã illo: & expecta eũ. De quo vide supra in dictiõe חוּל Chul. significat etiam incipere. & tũc est verbũ tertie cõiugatiõis qd̃ scribitur cũ he in prĩcipio & cũ simplici lamed. vt in aliquibus locis predictis. vt Geñ. 4. Iste cepit iuocare nomẽ dñi. p quo he. le. Tũc ceptũ est siue inceptũ est ad inuocãdũ nomẽ dñi. Aliqui vero hebrei primã signationẽ sequẽtes legũt sic. Tunc profanatũ est ad inuocãdũ nomẽ dñi. i. attribuere nomen dei idolis. qa tũc ceperũt idolatrare. & in eo. 9. Cepitq; noe vir agricola exercere terrã. Nu. 16. Et plaga desciit. Pro q̃ he. le. Et plaga incepit. Et in eo. Quã iã vastabat incendiũ. pro quo he. le. Et ecce inceperat plaga in pplo. Deut. 2. Incipe possidere. Et in eo. Hodie incipiã mittere terrorẽ atq; formidinẽ tuã. Ios. 3. Hodie incipiã exaltare te. Iudi. 20. & instãtius persequebãtur cesis de exercitu eorũ triginta viris: vt viderũt quasi colũnã fumi de ciuitate cõscẽdere. pro quo he. le. Et beniamin cepit peutere vulneratos de viris israel quasi triginta viros quia dixerũt vtiq; pcussus est ante nos sicut i bello prio: & eleuatio. f. ignis vel fumi incepit cõscẽdere de ciuitate colũna fumi. f. ascẽdebat. sed btũs hie. trãstulit sensũ. 1. Reg. 3. & oculi ei⁹ caligauerãt. p q̃ he. le. & oculi eius ceperũt caligare. & in eo. Incipiã & cõplebo. Et in eo. 22. Nũ hodie icepi p eo cõsulere dñm. Hiere. 25. Ego icipio affligere. & ide תְּחִלָּה Thechila. i. principiũ siue initiũ. vt Geñ. 43. Iã ante desc̃edimus vt emeremus escas. Pro q̃ he. le. Desc̃edẽtes desc̃edimus in principio vt emerem⁹ escas Prou. 9. principiũ sapie timor dñi. Itẽ חָלִיל chalil. signat qd dã ĩstrũ musicũ: vt. 1. Reg. 10. Et añ eos psalteriũ & tympanũ & tibiã. Esa. 30. Et letitia cordis sicut qui pgit cũ tibia. & in pl. חֲלִילִים Chalilim. 3. Reg. 1. canẽtiũ tibiis & letãtiũ. vbi

Polluere

חַלָל Profanus חֲלָלָה Vile prostibulum. Sordida. חוֹל Laicus. Pollutus profanus

חֲלִילָה Absit.

Expectare

Incipere.

חֲלִילִים Vulnerati Interfecti

Occisi.

חָלַת infirmitas

ibecillitas חֲלָל Dissipare. Irritũ facere

Violare. Profanare

cõtaminare Blasphemare.

ponitur nomẽ & verbũ ab eo deriuatũ. Hiere. 48. Cor meum ad moab quasi tibia eris resonabit. qd̃ in hebreo legitur plr. f. cor mẽũ ad moab quasi tibie resonabit. Et in eo.

חוֹלִלִים Canentes tibiis. Dabit sonitũ tibiarũ. Et inde חוֹלְלִים Cholelim. i. canentes tibiis vel choris. Ps. 86. Sicut letantiũ oĩum nrĩm habitatio est in te. Pro quo he. le. Et cantores quasi canentes tibiis vl choris oẽs fontes mei in te. vñ beatus hieronymus in psalterio iuxta heve. transtulit. Et cantores quasi in choris omnes fontes mei in te. Scribitur etiã cũ mem in principio & dr̃ מְחוֹלְלִים Mecholelim. vt. 3. Reg. 1. Canẽtiũ tibiis & letãtiũ: vt dictũ est supra. & in gñe femininо מְחוֹלֹלוֹת Mechoseloth. i. canentes choris vel tibiis siue ducentes choros. vt Iudi. 21. De iis que ducebãt choros. & inde מָחוֹל Machol. i. chorus. De quo vide supra in dictiõe חוֹל Chol. & quia tibia est instrumentũ cõcauũ. Inde dicitur מְחִלּוֹת Mechiloth quod signat cõcauitates. f. terre. pro quo btũs hieronymus trãstulit voragines. Esa. 2. Et introibunt in speluncas petrarum & in voragines terre. Et inde חָלוֹן Chalon. i. fenestra. vt Geñ. 8. Aperiens noe fenestram arce quam fecerat. Et in eo. 26. prospiciẽs abimelech rex palestinorũ p fenestrã. Iudi. 5. Per fenestrã respiciens. Et in pl. חַלּוֹנִים Chalonim siue חַלּוֹנֵי Chalone. secũdũ terminationẽ masculinorũ: aut חַלּוֹנוֹת Chalonoth scdm terminationẽ femininorũ. vt. 3. Reg. 6. Fecitq; in tẽplo fenestras obliquas. Cant. 2. Respiciens p fenestras. Hiere. 9. Quia ascendit mors p fenestras nras. Ezech. 40. Et fenestras obliquas in thalamis. Reperitur ẽt חַלּוֹנֵי Chalonai in numero plu. pro חַלּוֹנִים Chalonim. vt Hiere. 22. Et aperit sibi fenestras.

חַלּוֹן Fenestra. חַלּוֹנִים חַלּוֹנֵי חַלּוֹנוֹת Fenestre.

חֲלָא Rubigo. Chala. rubigo. Ezech. 24. Olle cuius rubigo in ea ẽ & rubigo eius nõ exiuit ex ea. Et i eo. & cõsumatur rubigo eius. & in eo. Et nõ exiuit ex ea nimia rubigo eius neq; per ignem.

חֶלֶב Lac. Chalab. siue חֵלֶב Cheleb. lac. adeps. vt Geñ. 18. Tulitquoq; butyrum & lac. Et in eo. 49. Et dentes eius lacte cãdidiores. Exo. 13. Vt daret tibi terrã fluentem lacte & melle. Et in eo. 23. Non coques hedum in lacte matris sue Deut. 32. & lac de ouibus. Esa. 55. Emite absq; argento & absq; vlla cõmutatione vinũ & lac. Ezech. 25. Ipsi bibẽt lac tuũ. Itẽ חֵלֶב cheleb. i. adeps. vt Exo, 29. Sumes & adipem totũ. Leuit. 3. Nec sanguinẽ nec adipem oĩno comedetis. Et in eo. 7. Adipẽ ouis & bouis & capre nõ comedetis. Et in eo. Adipẽ cadaueris morticini. ps. 16. Adipẽ suum cõcluserũt. Ps. 118. coagulatũ est sicut lac cor eorũ. pro quo btũs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Incrassatũ est velut adeps cor eorũ. Tamẽ eisdẽ lris vtrũq; scribitur. f. lac & adeps. & in plu. חֲלָבִים chalabim siue חֶלְבֵי Chelbe. i. adipes. vt Leuit. 8. Posuit sup adipes. 3. Reg. 8. Et adipem pacificorũ. quod in he. legitur plr. f. Et adipes pacificorũ. ponitur ẽt pro pingui vel p pinguedine. vt Geñ. 4. Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis sui & de adipibus eorũ. i. de pinguibus. Leuit. 3. Et qdqd pinguedinis est intrinsecus. Et in eo. Et pinguedinẽ que operit vẽtrẽ. Itẽ signat optimũ vl electũ siue medullã cuiuscũq; rei. vt Geñ. 45. vt comedatis medullã terre. Nu. 18. Oẽm medullã olei & vini & frumẽti. Et in eo. Optima & electa erunt cũcta. & in eo. Si preclara & meliora queq; obtuleritis ex decimis. Deut. 32. Et hircos cũ medulla tritici. & inde חֶלְבּוֹן Chelbõ i. pingue. vt Ezech. 27. In vino pingui in lanis coloris optimi. Itẽ חֶלְבְּנָה Chelbena. i. galbanũ. vt Exo. 30. Sume tibi aromata staçten & onychem & galbanum boni odoris.

חֶלֶב Adeps. חֲלָבִים Adipes. חֶלְבִּי

חֶלְבּוֹן Pinguedo.

חֶלְבְּנָה Galbanũ.

חֶלֶד Vita. Cheled. orbis: siue vita: vel tẽpus vite. Ps. 38. Et substãtia mea tanq̃ nihilũ ante te. Pro quo btũs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Et vita mea quasi non sit

in cõspectu tuo. Ps. 48. Auribus pcipite oẽs qui habitatis orbẽ. In aliis vero locis varie trãstulit btũs hieronym⁹. nã aliqñ trãstulit pfundũ. vt. Ps. 16. A paucis de terra. pro quo btũs hieronymus in pdicto psalterio trãstulit. Qui mortui sunt in pfũdo. Ps. 58. Memorare que mea substãtia est. pro quo in pdicto psalterio traduxit. Memẽto mei de profũdo. Itẽ traduxit vesperã. vt Iob. 11. Et quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperã. Hebrei tñ in oĩbus locis pdictis dicunt q̃ signat orbẽ siue tẽpus determinatum vite humane. Item חֵלֶד Choled. idest mustela. vt Leuit. 11. De iis que mouentur in terra mustela & mus.

Orbis.

Profũdũ.

Vespera. Temp⁹ vite humane

Mustela.

חָלָה Chala. egrotare. languere. infirmari. dolere. orare. rogare. vt Geñ. 48. Nunciatũ est ioseph q̃ egrotaret pater suus. Iudi. 16. Infirmus ero vt ceteri hoies. 1. Reg. 22. nõ est qui doleat vicẽ meã. 2. Reg. 13. Ita vt ppter amorẽ illius egrotaret. & in eo. cuba super lectũ & langorẽ simula. Pro quo he. le. Et egrotare. i. langorẽ simula. sicut est in lra nra. Et in eo. Et quasi egrotare cepit. 3. Reg. 14. In tpe illo egrotauit Abia. Et in eo. Vt cõsulat te pro filio suo qui egrotat. Et in eo. In tẽpore senectutis sue doluit pedes. 4. Reg. 1. cecidit q̃ ochozias per cancellos cenaculi sui quod habebat in samaria & egrotauit. 2. Paralip. 16. Egrotauit autem Asa ãno tricessimo nono regni sui. & in pdicto loco scribitur cũ aleph in fine loco he. Prouer. 23. Verberauerunt me sed nõ doluí. Cant. 2. Quia amore lãgueo. Esa. 14. Et tu vulneratus es sicut & nos. Pro quo he. le. Et tu infirmatus es sicut & nos. potest ẽt signare sicut est in lra nra. De quo vide supra in dictione חוּל Chul. & in dictiõe חָלַל Chalal. & in eo. 39. Audierat ei q̃ egrotasset & conualuisset. Et in eo. 53. Et dñs voluit conterere eũ in infirmitate. vbi ponitur חֶחֱלִי Hecheli: qd̃ est verbũ tertie cõiugatiõis. i. infirmare fecit. et Hiere. 5. Percussisti eos & nõ doluerũt. Et in eo. 12. Hereditatẽ acceperũt & non eis profuit. pro quo he. le. Infirmati sunt & nõ eis profuit. & ponitur ibi verbũ passiuũ prime cõiugatiõis: qd̃ scribitur cũ littera nun in principio. & potest etiam significare sicut est in littera nostra. De quo vide ifra in dictiõe נָחַל Nachal. Dañ. 8. & ego daniel lãgui & egrotaui p dies. vbi sic scribitur cũ nun in principio Amos. 6. Et nihil patiebãtur sup cõtritionẽ ioseph. vbi ẽt ponitur ibi verbũ passiuũ prime cõiugatiõis. i. nõ sunt infirmati vl nõ doluerũt sup cõtritionẽ ioseph. Mich. 1. qa infirmata est in bonũ q̃ hitat in amaritudinibus. & in eo. 6. & ego ergo cepi pcutere te. pro q̃ he. le. Et ego quoq; feci te ĩ firmari pcutiẽs te. Potest ẽt legi sicut est in lra nra. De quo vide supra in dictiõe חָלַל Chalal. & inde חֹלֶה Chole. siue חֹלָה Chola. i. egrotꝰ siue infirmus aut infirma: vel infirmitas. Nec. 2. cũ te egrotũ nõ videam. Eccls. 5. Est & alia infirmitas pessima. Ezech. 34. Et q̃d egrotũ ẽ nõ sanastis. Et in eo. & q̃d ifirmũ erat cõsolidabo. Et aliqñ scribitur cũ nun in prĩcipio & dr̃ נָחֳלָה nachla. vt Esa. 17. ablata ẽt messis in die hereditatis. p q̃. he. le. In die ifirmitatis. põt ẽt signare sicut est in lra nra. Nã eisdẽ lris vtrũq; scribitur in he. Ezech. 34. Quod infirmũ est nõ cõsolidastis. & i eo. Et cornibus vris vẽtilabatis oĩa ifirma. In aliis vero locis p נָחֳלָה nachla btũs Hie. trãstulit pessimã. vt Hiere. 10. pessima plaga mea. Et in eo. 14. cõtrita ẽ virgo filia ppli mei plaga pessima ve hemẽter. & inde חֳלִי choli. i. ifirmitas: siue lãgor. vt Deut. 7 Auferet dñs a te oẽm lãgorẽ. 3. Reg. 17. Et erat lãgor fortissimus. 4. Reg. 1. Vtrũ viuere queã de infirmitate mea hac. 2. Paralip. 16. Et neq; in infirmitate sua q̃siuit dñm. Esa. 1. Oẽ caput lãguidũ. & in eo. 53. vere lãgores nr̃os ipse tulit. Scribitur ẽt חֳלָאִים cholaim in pl̃. cũ lra aleph loco iod. vt Deut. 28. infirmitates pessimas & pseuerates. scribitur etiã

Infirmari

חֹלֶה Egrotus. infirmitas

נָחֳלָה infirmitas

Pessima.

חֳלִי Langor. infirmitas

חֳלָאִים Infirmitates.

מַחֲלָה Langor. cim mem in principio & cū he in fine. & dr מַחֲלָה Macha la. siue מַחֲלֶה machale. i. infirmitas siue langor. vt Exo. 15. cunctū langorē quem posui in egypto nō inducam sup te. 2. Paralip. 21. Tu aūt egrotabis pessimo langore vteri. Pro uer. 18. Spūs viri sustentat imbecillitatē suā. Pro quo he. le. Spūs viri sustentat infirmitatē suā vel lāgorē suū. & in plu. מַחֲלוּיִם Infirmitates Langores Machaluim. vt. 2. Paralip. 24. Et abeuntes dimiserunt eū in langoribus magnis. Scribitur etiā cū tau in principio & cū littera aleph loco iod. & dr תַּחֲלוּאִים Thachaluim siue תַּחֲלוּאִי Thachaluc. vt Deut. 29. Videntes plagas terre illius & infirmitates quibus eam afflixerit dns. Et etiā pro eo qđ in lra nra est afflixerit in hebreo ē supra dicta dictio. scilicet חָלָה Chila. i. infirmare fecit. 2. Paralip. 21. Mortuus qȝ est in infirmitate pessima. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. in infirmitatibus pessimis: vbi ponitur תַּחֲלוּאִים Thachaluim. Ps. 102. Qui sanat oēs infirmitates tuas. Hiere. 14. Si itroiero in ciuitatē: ecce attenuati fame. Pro quo he. le. Ecce infirmi vel lāguidi fame. Et in eodem. 16. Mortibus egrotationum morientur. Itē חָלָה Chala. i. orare. rogare. Deprecari. vt Exo. 32. Moyses aūt orabat dñm deum suū. 1. Reg. 13. Et faciē dñi nō placaui. i. nō orauí siue nō rogaui. 3. Reg. 13. Deprecare faciē dñi dei tui. Et in eo. Oravit vir dei faciē dñi. Esa. 57. Propterea non rogasti. Item. חָלָה chala. s. torta vel placenta aut collirida. De quo vide supra in dictione חוּל chul. Item חֹלִי choli. i. monile: seu margarita. Prouer. 25. Inauris aurea & margarita fulgens. & recipit in fine he vel tau. vt Osee. 2. Et ornabatur inaure sua & monili suo. Et in plurali mutat iod in aleph vt canti. 7. Iuncture femorum tuorum sicut monilia.

Egrotationes. Orare. Deprecari Rogare. Torta. Placenta. margarita Monile.

חַלְחַל חַלְחָלָה Sfirmari. חִלְחַל Chalchal. Dolere. infirmari. cōtristari. & ide חַלְחָלָה Chalchala. i. dolor siue angustia. De quo vide supra in dictione חוּל chul.

חָלַט Rapere. חָלַךְ Chalat. rapere. vt. 3. Reg. 20. Rapuerunt verbū ex ore eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

חֶלְכָּה Pauper. חֶלְכָּאִים Paupes. חֶלֶךְ Chelech. Paup. & scribitur cū he ī fine & dr חֶלְכָּה chelcha. vt Ps. 9. Oculi eius in pauperē respiciūt. Et in eo. Tibi derelictus est pauper. & in plu. scribitur cū aleph loco he & dr חֶלְכָּאִים chelchaim. vt ī eo. Et cadet cū dñatus fuerit pauperū. Hebrei tñ dicūt q in predicto loco est dictio composita & q significat cetum vel congregationē dolentiū vel oppressorū. De quo vide supra in dictiōe חַיִל chail.

חָלַם Sōniare. חָלַם Chalam. somniare. sanare. confortare. roborare. vt Geñ. 28. Vidit ȝ in somnis scalam stantem super terra. Pro quo he. le. & somniauit & ecce scala stabat in terra. & sic in sequentibus vbi translatio nra habet vidit somnium siue vidit in somnis: Hebrei legunt. somniauit somniū. Et in eo. Accidit quoq vt visū somniū referret fratribus suis. Pro quo he. le. & sōniauit ioseph somniū & narrauit eū fratribus suis. Et in eo. Audite somniū quod vidi. Et in eo. Aliud quoq vidi somniū. Et i eo. Quid sibi vult hoc somniū quod vidisti. Et in eo. 40. Viderunt ȝ ambo somniū. Et in eo. 41. Post duos annos vidit pharao somnium. Et in eodem. vna nocte vterq vidimus somniū. Et in eodē. vidi somnia: nec est qui ediserat. Et in eodem. 42. Recordatus ȝ somniorum que aliquando viderat. Deut. 13. Aut qui sōniū vidisse se dicat. Et in eo. Propheta autem ille aut fictor somniorum interficietur. pro quo he. le. Propheta aūt ille aut somnians somniū illud. Esa. 29. Sicut somniat esuries & comedit. Hiere. 23. Dicentes somniaui somniaui. Et in eodem. 29. Neq; attendatis ad somnia vestra que vos sōniatis. Ioel. 2. Senes vestri somnia somniabunt. & inde חֲלוֹם Chalom. i. somniū. vt Geñ. 31. Dixit ȝ angelus dñi ad me in somnis. Quod in hebreo legitur singulariter. s. in somnio. Et in eo. vidit ȝ in somnis dicentem sibi dominū Pro quo in hebreo habetur. Et venit deus ad labam syrum in somno noctis. Et in eodem. 37. Audite somnium meū. Nu. 10. vel per somnium loquar ad illum. Et in plu. חֲלֹמוֹת Chalomoth. vt Geñ. 37. Ecce somniator venit. Pro quo he brei legunt. Ecce vir somniorum venit. Et in eodē. Et tūc apparebit quid illi prōsint somnia sua. Eccl's. 5. Vbi sunt multa somnia pluríme sunt vanitates. Et in lingua chaldaica dicitur חֶלֶם Chelem. siue חֶלְמָא Chelma. Dañ. 2. Dic sōniū seruis tuis. Et in eo. 4. Somniū vidi & perterruit me. Et in plu. חַלְמִין Chelmin. siue חֶלְמַיָּא Chelmaia. Vt in eo. 5. Et interptatio somniorum: & ostensio secretorum. Itē חָלַם Chalam. ideſt sanare siue cōfortare aut roborare. augmentare. vt Iob. 39. Separantur filii earum & pergunt in pascua. Pro quo hebrei legunt. Roborantur siue confortantur filii earum & pergunt in pascua. ideſt crescunt & augentur. Et est idem sensus cum littera nostra. Nam postq̄ roborantur & crescunt separantur a matribus & pergunt in pascua. Esa. 38. Corripies me & viuificabis me. pro quo hebrei legunt. Sanabis me siue confortabis me & viuificabis me. Item חַלְמוּת Chalamuth. ideſt vitellum oui: secundum hebreos. Iob. 6. Aut potest aliquis gustare quod gustatum affert mortem. Pro quo hebrei legunt. Aut est sapor vel gustus in albugine vitelli. Et solum inuenitur in predicto loco. & si diuidatur predicta dictio potest interpretari sicut ē in littera nostra. Nam חַלָה Chala potest significare venire siue afferre. Vt dictum est supra in dictiōe חוּל Chul. & מוּת Muth mortem significat. vt infra dicetur. Item אַחְלָמָה Achlama. Lapis preciosus quem translatio nostra amethistū vocat. De quo vide supra in littera aleph. Quia secundum aliquos hebreos littera aleph est littera substantialis huius dictionis. secundum alios vero est addita & ideo deriuatur a supradicta dictione חֲלָם Chalam.

Somnia. חַלְמוּת Somnia. חֲלֹם Somnia. חַלְמִין somnia. חָלַם Separare Roborare Corripere Sanare. חַלְמוּת Vitellū אַחְלָמָה Amethist

חַלְמִישׁ Durissima s. petra. saxum. silex. Chalamis. silex. saxum. Petra durissima. vt Deut. 8 Qui eduxit riuos de petra durissima. vbi ponitur pro durissima: quasi diceret de petra silice. Siue de petra saxo. ideſt de petra silicea vel saxosa. Et ī eodem. 32. Oleum q̄ de saxo durissimo: vbi ponitur pro saxo. Iob. 28. Ad silicem extendit manum suam. Esa. 50. Ideo posui faciē meam vt petram durissimā. vbi ponitur pro petra durissima.

חַלּוֹן Fenestra. Challon. fenestra. vt Hiere. 22. Qui apit sibi fenestras. De quo vide supra in dictione חָלַל Chalal.

חָלַף Transire. Abire. Pertransire. Chalaph. Transire. pertransire. abīicere. mutare. pertransire. Secare. conterere. 1. Reg. 10. Cumq̄ abieris inde & vltra transieris. Iob. 9. Si abierit non intelligam eū. Et in eo. Pertransierunt quasi naues poma portantes. Ps. 89. Mane sicut herba transeat. Et in eo. Mane floreat & trāseat. Canti. 2. Imber abiit & recessit. Esa. 21. Sicut turbines ab austro veniunt. Pro quo hebrei legūt. Sicut turbines ab austro pertranseunt. siue ad transeundum. Et inde חָלַף chaloph. ideſt transitus. Prouer. 31. Et causis omnium filiorum qui pertransierunt. pro quo hebrei legunt. Omnium filiorū transitus. Et dicunt hebrei q̄ accipitur pro presenti seculo qui transit & est in continua mutatiōe. Item חָלַף Chalaph ideſt mutare: siue permutare: aut immutare. vt Geñ. 31. Et mutauit mercedem meam decem vicibus. Et in eo. Immutasti quoq; mercedem meam decem vicibus. Et in eo. 35. Ac mutate vestimenta vestra. Et in eodē. 41. Ac veste mutata obtulerunt ei. pro quo hebrei legunt. Et mutauit vestimenta sua & venit ad pharaonem. Leuit. 27. Sanctum erit & mutari nō poterit. Ps. 101. Et sicut opertorium mutabis eos & mutabuntur. Esa. 9. Sed cedros immutabimus. Et in eodem. 24. Quia transgressi sunt leges mutauerunt ius.

Transire Pertransire Abire Mutare. Immutare

Innouare. Instaurare חֲלִיפָה Immutatio חֲלִיפוֹת cōmutatio Vestes mutatorie. חֲלִיפוֹת Pro. חָלַף Perforat. Conterere Sustinere Conterere חָלַף חֲלָפוֹת Cultri. Crines. חֲלָפוֹת

Et in eo. 40. Qui sperāt in dño mutabūt fortitudinē. Ponitur ēt pro instaurare vel renouare. vt Iob. 14. Si precisū fuerit & rursum virescet. Pro quo he. le. Si precisū fuerit rursum innouabitur siue instaurabitur. Et in eo. 29. Et arcus meus in manu mea instaurabitur. & inde חֲלִיפָה Chaliphа. i. immutatio siue innouatio: aut instauratio. vt Iob. 14. Donec veniat immutatio mea. Et in plu. חֲלִיפוֹת Chaliphoth Iob. 10. Et pene militant in me. Pro quo he. le. Mutatiōes & militia mecū. ps. 54. Nō enim est illis cōmutatio. Quod in hebreo legitur plr. s. Nō enim sunt illis cōmutationes siue immutatiōes. ponitur ēt חֲלִיפוֹת caliphoth pro vestibus mutatoriis vel optimis. vt Iudi. 14. Dabo vobis trigīta sindones & totidē tunicas. pro quo he. le. Dabo vobis triginta sindones & totidem mutatorias vestes. Et in eo. vos dabitis mihi trigínta sindones & eiusdē numeri tunicas. Et ī eo. & ablatas vestes dedit iis qui problema soluerant. pro q̄ he. le. Et abstulit vestimenta eorū & dedit mutatoria. s. vestimenta iis qui problema soluerant. 4. Reg. 5. Et decē mutatoria vestimētorū. Et in eo. Da eis talentū argenti & vestes mutatorias duplices. Accípitur ēt חֲלִיפוֹת chaliphoth pro virís qui vicíssim mutabantur per singula tempora. vt. 3. Reg. 5. Mittebatq; eos in libanū decē millia per menses singulos vicíssim. i. qui per singulos menses mutabantur. Et inde חָלַף chéleph. i. pro. sic dictum a cōmutatione vnius p altero vt Nu. 18. Quia preciū est pro ministerio quo seruitis. signāt ēt predicta dictio חָלַף chalaph. perforare. siue cōterere: aut percutere: vel incidere. vt Iudi. 5. Et tempus valide perforans. Iob. 20. Et irruet in arcū ereū. pro quo he. le. perforabit eum siue cōteret eū arcus ereus. Esa. 2. Et ido la penitus conterentur. ponitur etiam pro sustinere. vt Iob 11. Si sustinuerit omnia & in vnū coaceruauerit. Sed etiam in hoc loco hebrei dicunt q̄ signāt conterere vel incidere. Et legunt sic. Si cōtriuerit & concluserit & coaceruauerit. potest etiā legi sic. Si immutauerit. Et inde מַחֲלָף Machalaph i. culter: ab incidēdo vel perforando dictus. & solum inuenitur in numero plu. s. מַחֲלָפוֹת Machalaphoth. vt Esdre. 1. cultri viginti nouē. & inde מַחְלֵפוֹת Machlephoth. i. cincinni siue crines capitis. fortasse a mutatione dicti eo quod mutantur in tempore senectutis. vt Iudi. 16. Si septē crines capitis mei licio plexueris.

חָלַץ Eruere. Auferre. Nudare. Eripere. Liberare. חָלַץ Chalas. Eruere. extrahere. auferre: tollere. deponere. nudare. eripere. liberare. armare. expedire. vt Leuit. 14. iubebit erui lapides in quibus lepra est. Deut. 25. Tolet calciamentū de pede eius. Osee. 5. Ablatus est ab eis. ītē ponitur pro nudare. Threñ. 4. Sed & lamie nudauerūt mā mam. itē significat eripere siue liberare. vt ps. 6. Conuertere dñe eripe aīmā meā. ps. 7. Decidam merito ab ínimícis meis ínanis. pro quo he. le. Et liberaui ínimicos meos in vanū siue in vacuū. Beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et dimísi hostes meos vacuos. ps. 17. salū me fecit qm voluit me. i. eripuit vel liberauit me. ps. 107 vt liberentur dilecti tui. ps. 139. Eripe me dñe ab homine malo. Prouer. 2. Iustus de angustía liberatus est. Esa. 58. & ossa tua liberabit. Hebrei tñ dicunt q̄ in predicto loco significat impínguare siue quietum esse. Vnde in p̄dicto loco ipsi legunt. Et ossa tua impinguabit siue quiescere faciet. Itē חָלַץ Chalas. Armare siue expedíre. vt Nu. 31. Armate ínquit ex vobis viros ad pugnā. Et in eo. 32. Nos autem ipsi armati & accincti pgemus ad prelīū. Et in eo. Expediti pgite corā dño ad pugnā. & inde חָלוּץ Chalus. i. expeditus siue armatus. vt ín eo. Et ois vir bellator armatus iordanē transeat. Et in eo. oēs expediti pgamus ad bellū. & ī hebreo legitur singr. s. ois expeditus corā dño ad bellū. s.

Impinguare. חֶלֶץ Armare. Expedire חָלוּץ Armatus. Expeditus

חֲלוּצִים Expediti armati. חֲלִיצָה armatura חֲלִיצוֹת mutatoria חֲלָצַיִם Lumbi. חָלַק Diuidere. חֵלֶק Pars. חֶלְקָה Portio. חֶלְקַת Ager Spoliare.

pget. & in plu. חֲלוּצִים chalusim. siue חֲלוּצֵי chalusi. i. armati siue expediti. Nu. 31. Duodecim millia expeditorū. & in eo. Ipsi armati pgemus corā dño ī terrā canaā. & ide חֲלִיצָה chalisa. i. armatura. vt. 2. Reg. 2. Et tolle tibi spolia eius. p quo he. le. Et tolle tibi armaturā eius. Potest ēt significare sicut est in lra nra. Nā supra diximus q̄ predicta dictio significat nudare siue auferre. Potest etiam legi sic. Et tolle tibi vestimēta eius. Nā in plr ponitur pro vestimentis siue p vestibus mutatoriis. vt Iudi. 14. Quorū ablatas vestes dedit his qui problema soluerāt. scribitur etiā cū mē in principio & dr מַחֲלָצוֹת Machalasoth. vt Esa. 3. Et mutatoria & palliola & línteamína. Zach. 3. Et induite mutatoriis. i. vestibus mutatoriis. Item חֲלָצַיִם Chalas. i. lūbus. & solū inuenitur in numero plu. s. חֲלָצַיִם Chalasaim. vt Geñ. 35. Et reges de lumbis tuis egredientur. Et Iob. 38. Accinge sicut vir lumbos tuos. Esa. 32. Accingite lumbos vestros.

חָלַק Chalac. diuidere. distribuere. partiri. mollificare. lenire. dilabi. blandiri. adulari. dolose agere. Geñ. 14. Et diuisis sociis irruit super eos nocte. & in eo. 49. Diuidā eos in iacob. & in eo. Et vespere diuidet spolia. Exo. 15. persequar & cōprehendā: diuidā spolia. Deut. 4. Que creauit dñs deus tuus in ministeriū cūctis gentibus. pro quo he. le. Que diuisit siue distribuit dñs deus tuus cunctis gentibus. Ios. 13. Et nūc diuide terrā in possessionē nouē tribubus. Et in eo. 18. Qui necdū acceperāt possessiones suas. Pro quo he. le. Qui necdū diuiserant possessiones suas. & in eo. Diuidite vobis terrā in septem partes. Et in eo. 19. Partitiq; sunt terram. Et in eo. 22. Diuidite hostiū predā. 2. Reg. 6. Et partitus est vniuerse multitudini israel. Et in eo. 19. Tu & siba diuidite possessionē. 1. Paralip. 16. Et diuisit vniuersis per singulos viros. Et in eo. 23. Et distribuit eos dauid. Et in eo. 24. Et diuisit eos dauid & sadoch. Et in eo. Diuisit aūt eis: hoc est filiis eleazar. Iob. 38. Per quam viam spargitur lux. Pro quo hebrei legunt. Per quam viam diuiditur siue distribuitur lux. Ps. 59. Partibor sichimam. Prouer. 17. Et inter fratres hereditatem diuidet. Esa. 33. Tunc diuidentur spolia predarū multarū. Hiere. 37. vt diuideret ibi possessionem in conspectu ciuium. Hebrei tamen in predicto loco aliam significationem sequentes legunt sic. Vt dilaberetur inde in medio populi. siue per medium populi. Et in hebreo non habetur hereditatem: sed potest subintelligi: sicut est in littera nostra. Osee. 10. Diuisum est cor eorum. Amos. 7. Et humus tua funiculo metietur. Pro quo hebrei legunt. Funiculo diuidetur vel distribuetur: scilicet inimícis tuis. & est idem sensus. Nam p mēsuram funiculi diuidenda erat. Mich. 5. Qui regiones nostras diuidat. Item ponitur pro spoliari. eo quod spolia diuidūtur inter bellatores. vt. 2. Paralip. 28. Igitur achaz spoliata domo domini & domo regum ac principum dedit regi assyriorum. & inde חֵלֶק Chelec. siue חֶלְקָה Chelca. aut חֶלּוּקָה Chaluca. i. diuisio. pars. portio. partitio. vt Geñ. 14 Et ptibus virorū q venerūt mecū. Quod in he. legitur singulariter. s. & parte virorū qui venerūt mecū. Nu. 18. Nec habebitis partē ter eos: ego pars & hereditas tua. Deut. 33 Q̄d in parte sua doctor eēt repositus. Ps. 118. Portio mea dñe dixi. Threñ. 3. Pars mea dñs. Amos. 4. Pars vna compluta est: & pars altera super quā nō pluit: aruit. Et in eo. Et comedit simul ptē. Accípitur ēt חֶלְקָה chelec. siue חֶלְקַת chelca pro agro vel possessione. eo q̄d diuiditur inter heredes. vt Ruth. 2. accidit aūt vt ager ille hēret dñm noie booz. 2. Reg. 14. Scitis agrū ioab iuxta agrū meū. Et in eo. Succenderūt ergo seruí absalom segetem igni. Pro quo he. le. Succēderūt ergo seruí absalom agrū siue possessionē. & in eo. Qua

re succenderunt seruꝰ tui segetem meā ignī.i.partē agri in quo erat seges. 4. Reg. 11. Iezabel quoq; comedēt canes i agro Iezrael. & in plu. חֲלָקִים Chalacim. i. partes siue diuisiões. vt Ios. 18. Lustrātes eā in septē partes diuiserūt. Scribitur ēt cū mem in principio & cū tau in fine & dr מַחֲלֶקֶת Machalocceth. i. diuisio siue pars. & in plu. מַחְלְקוֹת Machlecoth. vt Ios. 12. Singulis partes suas tam in mōtanis q̄ in planis atq; campestribus. 2. Paralip. 26. Diuisiões aūt iam torū. & in eo. 35. In diuisionibus singulorū sicut p̄cepit dauid. Accipitur ēt pro vice siue pro turma: que erat ps hominū deputata in ministeriū regis vel tēpli. vt. 1. Paralipo. 23. Et distribuit eos dauid per vices filiorū leui. Et i eo. 27 Qui ministrabant Regi iuxta turmas suas. Et in eo. Prime turme in primo mense iesboam preerat. Et in eo. Secundi mensis habebat turmā dudi ahoites. 2. Paralip. 23. Nō dimiserat abire turmas que sibi per singulas hebdomadas succedere consueuerant. Et in eo. 35. Per familias turmasq; leuiticas. Itē חָלַק Chalac. i. Mollificare. lenire. blandiri. adulari. blande vel ficte loqui. dolose agere. ps. 54. Diuisi sunt ab ira vultus eius. Pro quo he.le. Lenificauerūt magis q̄ butyrū os suū. Vnde btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Nitidius butyro os eius. Prouerb. 2. Et ab extranea que mollit sermones suos. Et in eo. 5. Et nitidius oleo guttur eius. i. lenius siue blandius oleo guttur eius. s. est. Et in eo. 28. Magis q̄ ille qui per lingue blandimēta decipit. Pro quo he.le. Magis q̄ ille qui blanditur siue adulatur lingua. Et in eo. 29. Qui blādis fictisq; sermonibus loquitur amico suo. Ps. 5. Linguis suis dolose agebant. Ps. 35. Qm̄ dolose egit in cōspectu eius. Et i nde חֵלֶק Chalac. i. lenis siue blādus. vt Geñ. 27. Et ego lenis. Ios. 11. Et partē montis que ascēdit seir. Pro quo he.le. A monte leni qui ascendit seir. & scd̄m hebreos dicitur lenis: eo qd̄ in eo nō erāt arbores neq; aliquid asperū. Potest ēt legi sic. A monte diuiso. & sic est in translatione chaldaica. Ezech. 12. Neq; diuinatio ambigua in medio filiorū israel. p quo he.le. Neq; diuinatio lenis siue mollis. i. adulatoria & deceptoria. & inde חֶלֶק Chelec. siue חֶלְקָה Chelcath. i. blāditie siue lenitas. vt Geñ. 27. Et colli nuda ptexit. Pro quo he.le. Et super lenitatē colli sui. Et secundū primā significationem pōt ēt legi sic. s. & sup partē colli sui. i. sup illā partē que est nuda. & est idem sensus cū līra nostra. Prouer. 6. A blanda lingua extrance. Et in eo. 7. In blanditiis labiorum protraxit illū. & in plu. חַלָּקוֹת Chalacoth. vt Esa. 30. Loquimini nobis placentia. i. blanditias vel adulatiões. Ponitur ēt חֲלָקוֹת Chalacoth. pro dolosis vel pro dolis vel fraudulēter. vt. ps. 11. Labia dolosa in corde & corde locuti sunt. Et in eo. Disperdat dñs vniuersa labia dolosa. Ps. 72. Verūtn̄ ꝓpter dolos posuisti eos. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Verūtamē in lubrico posuisti eos. Dañ. 11. Et impii in testamentū simulabūt fraudulenter. ponitur ēt חֶלֶק Chalac. pro lubrico. Prouer. 26. Et os lubricū opatur ruinas. Et aliq̄n duplicatur littera lamed & līa coph. & dicitur. חֲלַקְלַק Chalaclac. Et reperitur tm̄ plr. s. חֲלַקְלַקוֹת Chalaclacoth. vt Ps. 34. Fiant vie illorū tenebre & lubricū. Hiere. 23. Via eorū erit quasi lubricū in tenebris. Itē חָלוּק Chaluc. accipitur p lapide leni. Pro quo btūs hieronymus trā stulit limpidissimum: sicut sunt lapides torrentis. vt. 1. Re. 17. Et elegit sibi quīq; limpidissimos lapides. & scd̄m hāc significationem. Esa. 57. Vbi nos legimus in partibus torrētis pars tua. hebrei legūt. in lapidibus torrētis pars tua. חָלַשׁ Chalas. debilitare. infirmari. vulnerare. Exo. 17. Fugauitq; iosue amalech. pro quo he.le. Et debilitauit siue vulnerauit iosue amalech. Iob. 14. Homo vero cum mortuus fuerit & vulneratus. Esa. 14. Corruisti in terrā q̄ vulnerabas gentes. & inde חָלָשׁ Chalas. i. debilis vel infirmus. vt Ioel. 3. Infirmus dicet quia ego fortis sum. & inde חֲלוּשָׁה Chalusa. i. debilitas. Pro q̄ btūs hieronym9 trāstulit fugā. vt Exo. 32. Neq; vociferatio cōpellētiū ad fugā. חַם Cham. calefieri. De quo vide in dictione sequenti.

חַמַּם Chamā. calefieri. calefacere. incalescere. & aliq̄n scribitur cū simplici mē. vt Exo. 16. Cūq; incaluisset sol liq̄fiebat. 1. Re. 11. Cras erit vobis salus cum icaluerit sol. 3. Re. 1. Cumq; operiretur vestibus nō calefiebat. Et in eo. Et calefaciat dñm nostrū regē. 4. Reg. 4. Et calefacta ē caro pueri. Iob. 6. Cū incaluerint soluētur de loco suo. Et in eo. 31. Et de velleribus ouīū mearū calefactus est. Et in eo. 39. Tu forsitā in puluere calefacies ea. Ps. 38. Cōcaluit cor meū intra me. Eccl̄s. 4. Si dormierint duo foucebūtur mutuo. i. calefient mutuo. Et in eo. Vnus quō calefiet. Esa. 44. Sūpsit ex eis & calefactus est. Et in eo. Et calefactus est & dixitvah: calefactus sum: vidi focū. Et in eo. 47. Nō sunt prune qui bus calefiant. & p eo qd̄ in littera nostra ē qbus calefiāt in hebreo est לְחֻמָּם lachmā. i. ad calefaciēdū se. & eadem dictio pōitur Iob. 30. Vbi dr̄ & radix iuniperorū erat cibus eorū. vbi p eo qd̄ in littera nīa est erat cibus eorū in hebreo ponitur p̄dicta dictio. vnde hebrei legūt. Et radix iuniperorū ad calefaciēdū se. potest ēt deriuari a dictiõe לֶחֶם Lechem. quē signāt panē vel cibū sicut est in littera nostra. Esa. 57. Qui cōsolamini in diis. Pro quo he.le. Qui calefacti estis i diis siue in idolis. i. in lignis exqbus idola fiunt. Et ponitur ibi verbū passiuū prime cōiugationis: quod scribitur cū littera nū in principio. Potest etiā deriuari a dictione נַחַם Nacham que signāt cōsolari sicut est in līa nīa. Osee. 7. Oēs calefacti sunt quasi clibanū. Aggei. i. operuistis vos & nō estis calefacti. Vide ēt de hoc infra in dictiõe יָחַם Iachā. Et inde חֹרֶם Chom. idest calor. estus. feruor. vt Geñ. 8. Frigus. & estus. Et in eodem. 18. In ipso feruore diei. Nec. 7. Vsq; ad calorem solis. Iob. 24. Ad nimium calorem transiet ab aquis niuium. Hiere. 51. In calore eorum ponam potus eorum. Et inde חַם Cham. i. calidus. vt Ios. 9. Calidos assumpsimus panes. 1. Reg. 21. Vt ponerentur panes calidi. Iob. 37. Nonne vestimenta tua calida sunt. Et inde חַמָּה chāma. idest sol. eo quod calefacit. Cantī. 6. Electa vt sol. Esa. 24. Et confundetur sol. Et in eodem. 30. Et erit lux lune sicut lux solis. Ponitur etiam חַמָּה Chāma pro calore. vt Ps. 18. Nec est qui se abscondat a calore eius. Et dicunt aliqui hebrei q̄ inde deriuatur חוֹם Chum: de quo supra ꝺíximus significare nigrum siue ruffum.

חֶמְאָה Chema. Butyrum. & scribitur in singulari cum he vel tau in fine & dicitur חֶמְאַת Chema siue חֶמְאַת Chemath. vt Geñ. 18. Tulit quoq; butyrum & lac. Deut. 32. Butyrum de armento & lac de ouibus. Iudi. 5. In phiala fortium obtulit butyrum. Esa. 7. Butyrum & mel comedet. Scribitur etiam aliquando sine aleph. vt Iob. 29. Quando lauabam pedes meos butyro. vbi ponitur חֶמָה Chema pro חֶמְאָה Chema. & pluraliter declinatur sicut nomina femina. vt Ps. 54. Diuisi sunt ab ira vultus eius. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Nitidius butyro os eius. Hebrei vero legunt pluraliter. scilicet lenificauerunt plusquam butyrū os eius. De quo dictum est supra in dictione חָלָק chalac.

חָמַד Chamad. Concupiscere. Desiderare. vt Exo. 20. Non concupisces domum proximi tui. Et in eodem Nec desiderabis vxorem eius. Et in eodem. 34. Nullus insidiabitur terre tue. Pro quo hebrei legunt. Nullus concupiscet vel desiderabit terram tuam. Deutero. 7. Nō cōcupisces argentū & aurū de quibus facta sunt. Ios. 7. Et cōcupiscēs abstuli & abscōdi. Prouer. 12. Desideriū impi monumentū est pessimorū. Pro quo he.le. Desiderat si ue cōcupiscit impius venari pessimos. Potest ēt legi sicut ē in lra nra: sicut infra dicetur in dictiõe מָצַד Masad. Cantī. 2 In umbra illius quē desideraueră sedi. & inde חֶמֶד Chemed siue חֶמְדָּה Chemda. i. cōcupiscētia. cupido. desiderium siue desiderabile. Ps. 105. Pro nihilo habuerūt terrā desiderabilem. Esa. 32. Plangite super regione desiderabili. Hiere. 12 Dederūt portionē meā desiderabilē in desertū. Dañ. 11. Et erit in cōcupiscētia feminarū. Ezech. 23. Iuuenes cupidinis vniuersos. Osee. 13. Ipse deripiet thesaurum omnis vasis desiderabilis. Zach. 7. Et posuerūt terrā desiderabilē in desertum. Ponitur ēt pro desiderato. vt Aggei. 2. Et veniet desideratus cunctis gentibus. & inde חֲמוּד Chamud. i. desiderabile. & in plu. חֲמוּדִים Chamudim: siue חֲמֻדוֹת Chamudoth. i. desiderabiles vel desiderabilia. vt Ps. 38. Et tabescere fecisti sicut aranea animā eius. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Et posuisti quasi tineā desiderabilia eius. & in hebreo scribitur in predicto loco singulariter. s. desiderabile eius. Esa. 44. Et amantissima corū nō ꝓderūt eis. i. desiderabilia corū. Dañ. 9. Quia vir desideriorū es. Et in eo. 10. Et panē desiderabilē nō comedi. Ponitur ēt p optimo vel valde bono. vt Geñ. 27. Et vestibus esau valde bonis quas apud se habebat domi. 1. Reg. 9. Et cuius erunt optima queq; israel. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַחְמַד Machmad. & in plurali מַחֲמַדִּים Machmadim siue מַחֲמַדֵּי Machamade Cantī. 5. Et totus desiderabilis. et Ezech. 24. Ecce ego tollo a te desiderabile oculorū tuorū. & Osee. 9. Desiderabile argentū eorū. Threñ. 1. Omnium desiderabilium suorum que habuerat. Et in eo. Manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia sua. Et in eo. Dederunt precipsa queq; pro cibo. i. desiderabilia queq;. Ioel. 3. Et desiderabilia mea pulcherrima intulistis in delubra vestra. scribitur ēt cum nū in principio & dicitur נֶחְמָד Nechmad. i. desiderabile. Geñ. 3. Aspectuq; delectabile. Pro quo he.le. Et desiderabile ad intelligendū siue intellectui. Prouer. 21. Thesaurus desiderabilis & oleum in tabernaculo iusti. Et in plu. נֶחְמָדִּים Nechemadim. ps. 18. Desiderabilia super aurum & lapidem preciosum multum.

חֲמָה Chama. focer. focrus. murus. vt Geñ. 38. Nunciatū est thamar q̄ socer illius ascenderet in thānath. Et in eo. Misit ad socerū suū. Reperitur ēt fe. ge. pro socru. vt Ruth. 1. Orpha osculata est socrum suā. Mich. 7. Nurus cōtra socrum suam. Item חוֹמָה Choma. i. murus. Ios. 2. Dom9 enim eius herebat muro. 1. Reg. 25. Pro muro erant nobis. 2. Re. 11. Quare accessistis ad murū. Cantī. 8. Si murus est edificemus super eum propugnacula argentea. Et in eo. Ego murus. Et in plu. חוֹמוֹת Chomoth. i. muri. vt Deut. 28. Et destruantur muri tui firmi atq; sublimes. & Cantī. 5. tulerūt pallium meū custodes murorū. Esa. 49. Muri tui coram oculis meis semper. Et in eo. 60. Et edificabūt filii peregrinorum muros tuos. Et in eo. Et occupabit salus muros tuos. Inuenitur ēt חוֹמְתַיִם Chomothaim. p duobus muris: sicut & alia nomina in aim desinētia que cōiter significāt dualē numerū. vt Esa. 22. Et lacū fecistis inter duos muros. Itē חֲמָה chama. i. sol siue calor. De quo vide supra in dictione חַמָּם Chamā. i. sol siue calor. De quo vide infra in dictione יָחַם Iacham. Item חֶמָה chema. i. butyrum. vt Iob. 29 Quando lauabam pedes meos butyro. De quo vide supra in dictione חֶמְאָה Chema cum aleph. Quia cōmuniter scribitur cū littera aleph excepto in loco predicto.

חֹמֶט Chómet. Genus serpentis vel animalis imundi. pro quo beatus hieronymus transtulit lacertam, vt Leuit. 11. Lacerta & talpa omnia hec immunda sunt.

חָמַל Chamal. misereri. parcere. indulgere. Exo. 2. Cernēs q̄ paruulū vagientē miserta eius ait. Deut. 13. Vt miserearis & occultes eū. 2. Reg. 12. parcens ille sumere de ouibus & bobus suis. Et in eo. Eo quod fecerit verbum istud & nō pepercit. Et in eo. 21. pepercitq; rex miphiboseth filio saul. Hiere. 13. Nō parcā & nō concedā. Et in eo. 15. Quis enim miserebitur tui hierlm. Et in eo. 21. Nō parcet neq; miserebitur. Et in eo. 50. Nō parcatis iaculis. Et in eo. 51. Nolite parcere iuuenibus eius. Ezech. 16. Vt faceret tibi vnum ex his misertus tui. Malach. 3. Et parcam eis sicut parcit vir filio suo. Et inde חֶמְלָה Chemla. i. miseratio siue mīa. vt Geñ. 19. Eo qd̄ parceret dñs illi. p quo he.le. In miseratiõe dñi sup eū. Ponitur ēt p indulgētia. vt Esa. 63. In dilectiõe sua & indulgentia sua ipse redemit eos. Scribitur etiā cū mem in principio & dicitur מַחְמַל Machmal. vt Ezech. 24. Et super quo pauet aīa vestra. pro quo he.le. Et super miserationem siue indulgentiam anime vestre. idest super illud cui anima vestra misereтur & indulget.

חֲמִין Chaman. Simulachrū. & solū inuenitur i numero plurali. vt Leuit. 26. Et simulachra vestra confringam. 2. Paralip. 34. Et simulachra que supposita fuerant demoliti sunt. Et dicūt aliqui hebrei q̄ deriuatur a supradicta dictione חַמָּה Chama. que significat solem & q̄ erant simulachra siue imagines solis. Ponitur etiam pro delubris. vt Ezech. 6. Et conterentur delubra vestra.

חָמַס Chamas. Iniq; vel iniuste agere. Iniq; opprimere. le dere. Dissīpare. contēnere. polluere. Geñ. 16. Iniqa agis cōtra me. Iob. 21. Et sententias cōtra me iniquas. p quo he.le. Et cogitationibus contra me iniq; vel iniuste agitis. s. cogitādo de me mala. Ezech. 22. Neq; opprimatis iniq; Itē ponitur pro ledere vel dissipare. vt Iob. 15. Ledetur q̄si vinea in primo flore. Prouer. 8. Qui aūt in me peccauerit ledet aniмā suā. Threñ. 2. Et dissipauit quasi hortū tētoriū suū. Ponitur ēt p contēnere. vt Ezech. 22. Sacerdotes eius cōtempserūt legē meā. Itē ponitur pro polluere. Hiere. 13. Pollute sunt plante tue. Et inde חָמָס Chamas. i. Iniquitas. iniustitia. iniuria. oppressio. Geñ. 6. Et repleta est iniquitate. 2. Reg. 22. De iniquitate liberabis me. Ps. 71. Ex vsuris & iniquitate redimet animas eorum. Ponitur etiam p mendaci. vt Deut. 19. si steterit testis mendax contra hominem. idest testis iniquitatis. & in plurali. חֲמָסִים Chamasim Ps. 139. Ab hominibus iniquis eripe me. Et inde חֲתַחְמַס thachmas. Quod significat quodam genus auis imunde: quā translatio nostra noctuam vocat. vt Leuit. 11. Struthionem & noctuam & larum.

חָמֵץ Chames. fermentare. vt Exo. 12. Tulit igitur populus conspersum farinā anteq; fermentaretur. Et in eodē. Neq; enim poterat fermentari. Leuit. 6. ideo nō fermētabitur. Osee. 7. Donec fermentaretur totum. & inde חָמֵץ Chames. i. fermentū. siue fermētatū. vt Exo. 12. Quicūq; comederit fermentum peribit anima illa ex israel. Et in eo. 23. Non immolabis super fermento sanguinem victime mee. Leuit. 2. Omnis oblatio que offertur domino absq; fermento fiet. Leuit. 7. Panes quoq; fermentatos. Amos. 4. Et sacrificare de fermentato laudem. idest sacrificiū laudis. Scribitur etiā cū littera mem in principio & cū tau in fine & dicitur מַחְמֶצֶת Machmeseth. vt Exo. 12. Qui comederit fermentatum peribit anima eius. Et in eodem. Omne fermentatū nō comedetis. Et inde חֹמֶץ Chómes. i. acetum. vt Numē. 6. Acetum ex vino & ex qualibet alia potione.

חָמִין Contrahi.

Ps.68.Et in siti mea potauerūt me aceto.& ide verbū Chames.i.exacerbari siue cōtrahi.vt Ps.72. Quia inflammatū est cor meū.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit quia contractū est cor meū. Item חָמִין Chomes.i.nocens siue iniquus.vt Ps.70. De manu contra legem agentis & iniqui.pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.De manu iniqui & nocentis.& inde חָמוּר Chamos.i.oppressus. Esa.1.Subuenite oppresso.Itē חָמִיץ Chamis.i.pabulū.Pro q̄ btūs hieronymus trāstulit.Migma.vt Esa.30.Cōmixtum migma comedent.hebrei tamen dicunt q̄ in p̄dicto loco signāt granū frumēti purum & mundū. Itē חָמוּץ Chamus.i.tinctus.Esa.63.quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra.

חָמִין Iniquus. Nocens.

חָמוּר Oppressꝰ.

חָמִיץ Migma.

חָמוּץ Tinctus.

חָמַק Declinare

חָמַק Chamac. Diuertere.declinare.vt Canti.5. At ille declinauerat.Hiere.31. Vsquequo deliciis dissolueris filia vaga. Pro quo he.le. Vsquequo diuertes siue declinabis .s.a via recta filia vaga:siue filia aduersatrix. & inde חָמוּקִי Chamuce . Pro quo beatus hieronymus transtulit iuncturas.vt Canti.7. Iuncture femorum tuorum sicut monilia.

חָמוּקִי Iuncture.

חָמַר Turbare . intumescere.

חָמַר Chamar. Turbare.intumescere.vt Ps.45. Sonuerūt & turbate sunt aque eorū.pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve.transtulit.Sonantibus & intumescentibus gurgitibus eius.Et aliqñ duplicatur lr̄a mem & lr̄a res & dicitur חַמְרְמַר Chomarmar.vt Iob.16.Facies mea intumuit a fletu .Threñ.1.Conturbatus est venter meus. Item חָמַר Chemar.bitumē.vt Geñ.11. Habuerunt lateres pro saxis & bitumen pro cemento.Et in eo.14. valles aūt siluestris habebat puteos multos bituminis. Inde verbum bituminare . Exo.2.Et liniuit eā bitumine ac pice.vbi ponitur nomen & verbū ab eo deriuatum.s.bitumi nauit eam bitumine ac pice. Item חֹמֶר Chomer.i. lutum siue cementū ex calce & arena cōmixtū: siue aceruus : aut corus.vt Exo.1. Operibus duris luti & lateris. Iob.10. Memēto quesꝙ sicut lutū feceris me. Et in eo.38. Restituetur vt lutū signaculū. Esa.64. Nos vero lutū: & fictor noster tu. Abach.3. In luto aquarū multarū. Potest etiam legi . Coaceruationē siue cōgregationē aquarū multarū . Iuxta illud Ps.32. Cōgregans quasi in vtre aquas maris . Ponitur etiā pro cemento.vt Geñ.11. Et bitumen pro cemento . Signāt etiā aggerē siue acceruū.vt Exo.8. Congregauerūt eas in in mēsos aggeres. Item חֹמֶר Chomer.corus genus mensure. vt Esa.5. Et triginta modii sementis facient modios tres. Pro quo he.le. Corus sementis faciet ephi. Et est idem sensus. Nam corus cōtinet trīginta modios: & ephi est decima pars cori.vt Ezech.45. Vt capiat decimā partē cori batus & decimā partē cori ephi. Osee.3. Quindecim argenteis & coro hordei. Item חֲמוֹר Chamor.i.asinus.vt Geñ.22. Strauit asinū suū. Et in eo.49. Isachar asinus fortis . Deut.28. Asinus tuus rapiatur coram te. Iudi.15. In maxilla asini in mādibula pulli asinarū deleui eos: & percussi mille viros . Pro quo aliqui hebrei legūt sic. in maxilla asini coaceruatio aceruorū.s.percussa est de philisteis.sequitur. In maxilla asini percussi mille viros. Quia vt dictū est asinus & aceruus eisdem litteris scribitur in hebreo . De quo vide Burgeñ .in additionibus super predicto loco .1. Reg.16 .Tulit itaq̄ Isai asinū plenū panibus. Et i hebreo nō habetur plenum sed sic. Tulit itaq̄ isai asinū panū.s.onustū siue plenū panibus sicut est in littera nr̄a. 4. Reg.6. Caput asini octoginta argenteis venderetur.& in plur חֲמֹרִים Chamorim . i.asini.vt Geñ.12. Fuerūtq̄ ei oues & boues & asini .Et inde dicunt hebrei q̄ deriuatur יַחְמוּר Iachmur. Pro quo beatus hieronymus trāstulit bubalū. Deut.14. Ceruū & capream & bubalum. Hebrei dicunt q̄ significat quoddā genus ceruorū. Item חֹמֶר Chémer.vel חַמַר Chamar.i.vinum siue merū.vt Deut.32. Et sanguinem vue biberent meracissimum. Ps.74. Quia calix in manu dñi vini meri.i.optimi plenū. Esa.27. In die illa vinea meri cantabitur ei. Et in lingua chaldaica scribitur aliqñ cum aleph in fine & dī חֲמַרָא Chamra. Dañ.5. precepit ergo iam temulentus.p q̄ he.le. Precepit in gustu vel sapore vini.& in eo . Bibebant vinū. חֲמֵשׁ Chames.quinq̄.vt Esa.43, Ita vt quinq̄ partibus excederet. Et in eodē.45. Adhuc enim quinq̄ anni residui sunt.1.Reg.25. Et quinq̄ arietes coctos. Esa.19. Erūt quinq̄ ciuitates in terra egypti. Et in genere masculio scribitur cū he in fine & dicitur חֲמִשָּׁה Chamissa . contra morem aliorū nominū. Geñ.14. Quattuor reges contra quinq̄. Et in eo.47. Extremos quoq̄ fr̄atrum suorū quinq̄ viros constituit. Et similiter alia nomina numeralia a tribus vsq̄ ad decem seruant predictū ordinem: q̄ in genere masculino assumunt he in fine.vt infra in suis locis dicetur.in de verbum חָמַשׁ Chimes.i.quintam partem tulit. Siue quintam partem imposuit.ac si diceremus quintauit :sicut a decem dicitur decimauit.vt Geñ.41. Et quintā partē fructuū cōgreget in horrea. Pro quo he.le. Et quintet terrā egypti. Et est sensus sicut in lr̄a nr̄a. Inde חֲמִישִׁי Chamisi .i.quītus. vt Geñ.1. Et factū est vespere & mane dies quintus . & inde חֻמֶשׁ Chómes siue חֲמִשִׁית Chamisith.i.quinta .s. pars . vt Geñ.47. Quintam partem regi dabitis. Et in eo . In vniuersa terra egypti regibus quinta pars soluitur. Leuit.5.& quintā partē ponet. Et in eo. Et quintā desuper partē dño cui damnū intulerat. Nu.5. Quintāq̄ desuper ei in quem peccauerit . Accipitur etiam חֲמִשִׁית Chamisith .p quīquāgulato.i.pro re quinq̄ angulorū. 3. Reg.6. Postesq̄ angulorū quinq̄.i.quin quāgulati. Sicut in eo.dicitur quadrangulati. Et inde חֲמִשִּׁים Chamissim. idest quīquaginta. Geñ. 18. Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate . Et inde quinquagenarius dicitur שַׂר חֲמִשִּׁים Sar chamissim . idest princeps quinquaginta. vt Exo.18. Et cōstitue ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos . Pro quo in hebreo legitur. Principes milliū & principes cētum & prīcipes quinquaginta & principes decem : scilicet virorum. Et inde חֻמְשׁ Chómes. Pro quo beatus hieronymus transtulit inguen. 2. Reg. 2. Percussit ergo eum abner auersa hasta in inguine. Et in eo.3. Et percussit eum ibi in inguine & mortuus est. Et in eo. 4 . Et percusserunt eum in inguine. Et vt dicit nicolaus de lyra eū locus in corpore humano post quintum costam vbi pendent membra vitalia. Et quia arma bellica sunt fabricata cum costis & iuncturis ferreis ad similitudinem humani corporis & protegunt hominē vsq̄ post inguen: inde dicitur חֲמֻשִׁים Chamusim .i .armati. vel quia homines armati procedebant ordinatim quinquenj ad bellum. Exo.13. Et armati ascenderunt filii israel de terra egypti. Et Ioſ.1. Vos aūt trāsite armati añ fres uros. חֲמַת Chemath. siue חֵמָת Chémeth. Lagena . hydria . vter. Geñ.21. Et tollēs panem & vtrem aque imposuit scapule eius. & in eo. Cūq̄ cōsumpta eēt aqua in vtre. Osee.7 Ceperūt principes furere a vino. Pro q̄ he.le. Ceperūt prīci pes lagenā siue vtrē vini: vel de vino. pōt ēt signāre irā sīue furorē sicut est in lr̄a nr̄a. vt Iob.21. Et de furore oipotētis bibet. De quo vide infra in dictiōe יַיִן Iacham . Ponitur ēt pro felle. Deut.32. fel draconū vinū eorū. Abach . 2. Ve qui potū dat amico suo mittēs fel suū. Sed ēt in predicto loco hebrei dicūt q̄d signāt hydriam siue vtrem.

חֵמֶת Vinum.

חֵמָה Merum .

חֲמָרָא Vinum

חֲמֵשׁ Quinq̄.

חֲמִשָּׁה Quinq̄.

חָמַשׁ Quintare. Quintam partem tollere.

חֲמִישִׁי Quintus.

חֻמֶשׁ quinta ps

חֲמִשִׁית Quinquagulati.

חֲמִשִּׁים Quinquaginta.

חֻמְשׁ Inguen.

חֲמֻשִׁים Armati.

חֵמָת Vter

Lagena.

חֵמָה Furor.

Fel.

חֵן Chen. Gratia. De quo vide in dictione sequenti.

חָנַן Miserari.

חָנַן Chanan. misereri. gratificari. donare. s. per gratiā . deprecari. orare. Geñ.43. Deus inquit misereatur tui fili mi .

חֵן Gratia.

Exo.33. Et miserebor cui voluero . Pro quo in hebreo habetur . & miserebor cui miserebor: siue cui misertus sum. Vnde in epistola beati pauli ad Romanos.cap̄.9. Sic habetur. Moyst enim dicit miserebor cui misertus sum. & scribitur in predictis locis p simplicē mun: sicut & in aliqbus aliis sequētibus. Iudi.21. Miseremini eorū. Iob.19. miserimini mei miseremī mei saltē vos amici mei. Ps.6. Miserere mei dē? qñ infirm? sum. Ps.25. Audiuit dñs & misertus ē mei. Ps.30. miserere mei dñe qñ tribulor. p̄s.36. Iustus aūt misereтur & tribuit. Ps.66. Deus misereatur nr̄i. Ps.76 . Aut obliuiscetur misereri deus. Ps.101. Quia tempus miserendi eius. Prouer.14. Qui aūt miseretur pauperi beatus . Et in eo.19. Feneratur aūt dño qui miseretur paupis . Esa.26. Misereatur impio & nō discet iustitiā. Et in eo.30. Propterea expectat dñs vt misereatur tui. Et in eo. Miserans misserebitur tui. Et in eo.33. Dñe miserere mei. Amos.5. Si forte misereatur dñs deus exercituū. Malach.1. Et nunc deprecamini vultum dei vt misereatur nostri . Signāt ēt donare vt Geñ.33. Quos donauit deus seruo tuo. Et in eo. Et quā donauit mihi deus tribuens oīa. Ps.118. Et de lege tua miserere mei. Pro quo btūs hieronymus ī psalterio iuxta. he.ve.transtulit. Et legem tuā dona mihi. Et quādo est verbū quarte coniugationis tunc signāt deprecari siue orare. aut quasi per gratiā vel misericordiam petere. vt Geñ.42. Cūq̄ deprecaretur nos. Deut.3. Deprecatusq̄ sum dñm. Iob. 19. Ore proprio deprecabar illū. Et in eo . Et orabam filios vteri mei. Et qa ille qui orat vl deprecatur submisse loquitur: ideo ponitur in nr̄a translatione p submisse loqui. Prouer. 26. Quādo submiserit vocem suā nec crederis ei. Itē ponitur p ingemiscere. vt Hiere.23. Quomodo cōgemuisti cū venissent tibi dolores . Sed etiā in predicto loco hebrei legunt. Quō deprecata es cū venissent tibi dolores. vl sic. Quā gratiā siue quā misericordiā habuisti cū venissent tibi dolores. Inde חֵן Chen.i.gra Geñ.18. Si inueni gratiā in oculis tuis ne transeas seruū tuum. Et in eo.39 . Et dedit ei gratiā in conspectu principis carceris. Exo.3. Daboq̄ gratiam populo huic. Et in eo.12. Dñs autem dedit gratiā populo corā egyptiis. Et aliqñ scribitur cū littera iod i medio & dī חִין Chin. De quo supra dictū est in suo loco . & inde חֲנִינָה Chanina.i.misericordia siue gratia . Pro quo beatus hieronymus transtulit requiē. Hiere.16. Qui nō dabūt vobis requiē. & inde תְּחִנָּה Thechina.i.clementia. mia. gratia. deprecatio siue obsecratio. aut preces. vt Ioſ.11. Et non mererentur vllam clementiam. 3. Reg.8. Respice ad orationē serui tui et ad preces eius. Et in eodem. Et exaudies in celo orationes eorum & preces eorum. Et in eodem. Sint oculi tui aperti ad deprecationem serui tui & populi tui. Hiere. 38. Prostrabam ego preces meas coram Rege. Declinatur etiam pluraliter תַּחֲנוּנִים Thachanunim siue תַּחֲנוּנֵי Thachanune. secundum formam nominum masculinorum. vt Ps.27. Quoniam exaudiuit vocē deprecationis mee. Ps. 129. Fiant aures tue intendentes in vocē deprecatiōis mee. Prouer.18. Cum obsecrationibus loquitur pauper . Hiere. 31. Et in misericordia reducam eos. Zach.12 . Spiritum gratie & precum. Reperitur etiam תַּחֲנוּנוֹת Thachanunoth . secundū formā noīum femininorū. vt Ps.85 . Et intende voci deprecationis mee. Inde חֲנָם Chinam.i.gratis siue gratuito aut fruſtra: supuacue. Geñ.29. Num quia frater meus es gratis seruies mihi. Exo.21. Egredietur gratis absq̄ pecunia. Nu.11. Recordamur piscīū quos comedebamus in egypto gratis. Ps.34. Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui. Et in eo. Superuacue exprobrauerūt a nimam meam. Prouer.i. Fruſtra ei iacitur rete ante oculos

חֲנִינָה Requies.

תְּחִנָּה Clemētia. Preces.

deprecatio

תַּחֲנוּנִים deprecatio

Obsecrationes. Mia. Preces.

תַּחֲנוּנוֹת

חֲנָם Gratis.

Supuacue

Fruſtra.

pēnatorū. Malach.1. Et nō incēdat altare meum gratuito.

חֲנָה Gratuito .

חָנָה Chana. castrametari. castra ponere. manere. expugnare. obsidere. circūdare. scilicet castris obsidentiū. Exo. 13. Castrametati sunt in etham. Et in eo.14. Reuersi castra metentur e regione phiairoth. Et in eo.in conspectu eius castra ponetis super mare. Et in eo.15 . Et castrametati sūt iuxta aquas. Et in eo. 9. Castrametati sunt in eodem loco. Et in eo. Ibiq̄ israel fixit tentoria. Pro quo hebrei legunt. Et mansit ibi israel. Iudi.11. Et castrametatus est trans Arnon. Et in eo.19. Mane apud me etiam hodie. Pro quo he.le. Manete obsecro: ecce dies manendi vel quiescēdi . s. est. eo quod iam tendebat ad occasum. vt supra in eodem dicitur. 1. Reg. 4. Et castrametatus est iuxta lapidem adiutorii. Et in eo. Porro philistiim venerūt in aphec. Pro quo he.le. Et philistiim manserūt siue castrametati sunt in aphec. Et in eo.13. Et ascendentes castrametati sunt in machmas. Et in eo.17. Castrametati sunt inter fochoth & azecha. Ponitur etiam pro obsidere vel expugnare aut circūdare . s. castris obsidentium. 2. Reg.12. Et obside ciuitatem & cape eā 3. Reg.16. Porro exercitus obsidebat gebbeton. 2. Paralip. 32. Et obsedit ciuitates munitas volens eas capere . Iob.26. Si consistant aduersum me castra. idest si obsederint vel castrametati fuerint aduersum me Esa.29. Ve ariel ariel ciuitas quā expugnauit dauid. & potest etiā legi. Ciuitas in qua mansit vel in qua habitauit dauid. Et in eodē. Et circunda bo te quasi spheram Zach.8 . Et circundabo domum meam ex iis que militant mihi . Et inde תַּחֲנוֹת Thachanoth . idest mansio siue castrametatio. 4. Reg.6 . In loco illo & illo ponamus insidias. Pro quo hebrei legunt. In loco illo & illo mansio mea: scilicet erit ad insidiandum . Et inde מַחֲנֶה Machane. idest castrametatio. Siue castra. aut turma. circumuallatio. Et est vtriusq̄ generis tam in singulari quā in plurali .vt Geñ.32. Castra dei sunt hec. Et in eodem. Si venerit esau ad vnam turmam & percusserit eam: alia turma que reliqua est saluabitur. Et in eodem. Ipse vero mansit nocte illa in castris . Nu.2 . In castris filiorum ruben ad meridianam plagam. Deut.23. Dominus enim deus tuus ambulat in medio castrorum tuorum . Et in plurali מַחֲנִים Machanim: siue מַחֲנָיִם Machanaim secundum formam masculinorum: aut מַחָנוֹת Machanoth secundum formā femininorum. idest turme. castra. agmina. vt Geñ.32 . Et appellauit nomen loci illius Mahanaim. idest castra. Et in eodem. Et diuisit populum in duas turmas. Et in eodem. Et nunc cum duabus turmis regrediar. Nu.10 . Quando mouenda sunt castra. Et in eodem. 13. Vrbes quales: murate an absq̄ muris. pro quo hebrei legunt. Vrbes quales in quibus habitant: si in castris an in munitionibus . & est sensus sicut in littera nostra. 1. Reg. 17 . Congregantes autem philistiim agmina sua. Et in eodem. 29. Congregata sunt ergo philistiim vniuersa agmina. Canti. 6. Quid videbitis in sunamite nisi choros castrorū. Et inde חֲנִיּוֹת Chanuioth . idest mansiones paruc. siue habitacula ad pernoctandum secundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymus transtulit ergastulum. Hiere. 37. Itaq̄ ingressus est Hieremias in domū laci. & in ergastulum . Et inde חֲנִית Chanith. idest lancea siue hasta. vt. 1. Reg. 17. Hastile autem haste eius erat quasi liciatorium texentium. Et in eodem . Ipsum autem ferrum haste eius . Et in eodem. 18. Tenebat autem saul lanceam . Et in eodem . 19 . Nisusq̄ est saul configere dauid lancea. 1. Reg. 22 . Hastam manu tenens . Et in eodem. 26. Ecce hasta regis . 2 . Reg. 23 . Ipse est qui leuauit hastam suam . Et in plurali . חֲנִיתִים Chanithim secundum formam masculinorum : siue חֲנִיתוֹת Chanithoth

חֲנָה Gratuito .

castrametari.

Castra ponere.

Manere.

Obsidere.

Expugnare

circundare.

חֲנִיּוֹת castrametatio .

Ergastulū

חֲנִית Hasta.

Lancea.

חֲנִיתִים חֲנִיתוֹת

Lancee.

secundum formam femininorum. vt. 2. Paralipo. 23. Dedit ꝙ ioiada sacerdos centurionibus lanceas clipeosq; . Esa. 2. Et lanceas suas in falces.

חָנַט

Condire.

חנט Chanat. condire. s. aromatibus : sicut in corporibus mortuorū fieri solet vt seruentur a putrefactione. producere. proferre. vt Geñ. 50. Precepitq; seruis suis medicis vt aromatibus condirent patrem suum . Et in eo. Quibus iussa complentibus. Pro quo hebrei legunt. Et condierunt medici israelem. Et in eodem . Iste quippe mos erat cadauerum conditorum. Et in eo. Et conditus aromatibus repositus est in loculo. Itē חָנַט Chanat. i. producere. proferre. s. quando arbor profert primos fructus: vel qñ ficus profert grossos suos. Cantī . 2 . Ficus protulit grossos suos. Et inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur חִטָּה Chita. i. triticum vel frumentum: eo qđ in lingua chaldaica dicitur חִנְטִין Chintin. vt Et dre . 6 . Frumentum sal vinum & oleum. Et de hoc vide supra in dictione חִטָּה Chita.

Proferre.

חִטָּה

Triticum.

חִנְטִין

Frumētū.

חָנַךְ

Dedicare.

חנוכה Chanach. Initiare. dedicare. erudire. ibuere. s. primis rudimentis. Deut. 20 . Quis est homo qui edificauit domum & non dedicauit eam. Et in eo. Et alius dicet eā. 3. Reg. 8. Dedicauerunt templū dñi rex & filii israel. Inde חֲנוּכָּה Chanucha. i. dedicatio. vt Nu. 7 . Hec in dedicatione altaris oblata sunt. Et in titulo. p̄s . 30. Psalmus cantici in dedicatione domus. Item חָנַךְ Chanach. erudire. siue imbuere. scilicet primis elementis vel a primis moribus . vt Prouer. 22. Prouerbium est: adolescens iuxta viā suā: etiam si senuerit nō recedet ab ea. pro quo hebrei legunt . Erudi siue imbue adolescentem iuxta viam suam : etiam si senuerit non recedet ab ea. Et inde חֲנִיכִים Chanichim. idest eruditi siue imbuti legibus domus . Pro quo beatus Hieronymus transtulit expeditos. vt Geñ. 14. Numerauit expeditos vernaculos suos.

חֲנוּכָּה

Dedicatio

חָנָךְ

Erudire.

Imbuere.

חֲנִיכִים

Expediti.

חִנָּם

Gratis.

חנם Chinam. Gratis siue gratuito. superuacue. frustra . De quo vide supra in dictione חָנָן Chanan.

חִנָּם

חֲנַמְל

Pruina

חנמל Chanamal. pruina. Ps. 77. Et moros eorū in pruina sed btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit frigus. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat speciē grādinis. Et solum inuenitur in predicto loco.

חָנֵף

Polluere.

חנף Chanaph. polluere. maculare . simulare. hypocritā esse. seducere. Accipere personam. Nu. 35. Ne polluatis terram habitationis vestre. Et in eo . Que insontium cruore maculatur. Ps. 105. Et interfecta est terra in sanguinibus . p quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve . trāstulit. Et polluta est terra in sanguinibus. Et ēt in trāslatione nēa fortasse debet legi infecta p iterfecta. Esa. 24. Et terra iterfecta ē ab hitatoribus suis. vbi sil' p interfecta debet legi infecta. i. polluta siue vitiata aut cōtaminata. Hiere. 3. Nunqd nō polluta & cōtaminata erit terra illa. & in eo. Et polluisti terrā in fornicatiōibus tuis. Et in eo. 23 . Propheta nāq; & sacerdos polluti sunt. Dañ. 11. & ipii in testñ simulabūt fraudulēter. & inde חֲנוּפָה Chanupha. i. pollutio vel cōtamiatio Hiere. 23. A pphetis hīm egressa est pollutio sup oēm terrā. Et inde חָנֵף Chaneph. i. hypocrita. simulator . fallax . vt Iob. 8. Spes hypocrite peribit. & in eo. 15 . Non ei veniet in cōspectu eius oīs hypocrita. Et in eo. 15. Cōgregatio ei hypocrite sterilis. Et in eo. 20. & gaudiū hypocrite ad instar pūcti. Et in eo. 34. qui regnare facit hoiem hypocritam pp pctā populi. Et in eo. 36. Simulatores & callidi puocāt iram dei. Ps. 34. tētauerūt me subsānauerūt me. Pro ꝙ btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. In simulatione verborū fictorū. & in he. legitur in pl'. s. in simulatoribꝰ vl' simulatiōibus. Esa. 9. Quia oīs hypocrita est & nequā . Et in eo. 10. Ad gentē fallacē mittā eum. Et in eo. 33. Possedit timor hypocritas. Et inde חֹנֶף Chōneph . i. hypocrisis vel simulatio. vt Esa. 32. Vt perficiat simulationem.

חָנֵף

Simulare.

חֲנוּפָה

Pollutio.

חָנֵף

Hypocrita

חָנֵף

Simulator.

חֹנֶף

Simulatio.

חָנַק

חנק Chanac. strangulare. necare. laqueo suffocare. 2. Reg. 17. Dispositā domo sua suspēdio iteriit. i. laqueo se suffocauit. Iob. 7 . Quam ob rem elegit suspendium anima mea. Naum. 2. Et necauit leonibus suis.

laqueo suffocare vel suspendere

חָסַד

Misericordia.

חסד Chesed. misericordia. beneficiū. gratia. Geñ. 21. Hāc mihi facies mecū. & in eo. Iuxta mīam quā feci tibi facies mihi. Et in eo. 47. Et facies mihi mīam & veritatē. Exo. 15. Dux fuisti in misericordia populo quē redemisti. Et in eo. 34. Faciens misericordiā in millia. Deut. 7. Custodiens pactū & mīam. 2. Reg. 16. Hec est inquit gratia tua ad amicū tuum. Iob. 6. Qui tollit ab amico mīam. Ps. 25 . qm̄ mīa tua ante oculos meos est. Ps. 88. Misericordias dñi in eternū cantabo. & in eo. qm̄ dixisti in eternū mīa edificabitur. Prouer. 3. Misericordia & veritas non te deserant . Esa. 16. Et preparabitur in mīa solium. Et in eo. 57 . Et viri mīe colliguntur. Ione. 2. Misericordiam suā derelinquūt . i. nō recordātur beneficiorum tanq̄ ingrati. Et inde חָסִיד Chasid. i. misericors. sanctus. benignus. benefaciens. siue q est in statu gratie. Ps. 4. Qñ mirificauit dñs sanctū suum. Ps. 11. quoniā defecit sanctus. Ps. 15 . Non dabis sanctū tuū videre corruptionē. Et inde verbū חָסַד Chasad. i. sanctum vel misericordem esse. Ps. 17. Cum sancto sanctus eris. vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum. Item חָסַד chasad. ponitur per antiphrasin pro improperare siue insultare. vt Prouer. 25. Ne forte insultet te qui audierit . Et inde חֶסֶד Chesed. idest improperium siue nefas. vel res nefaria vt. Leuit. 20. Nefariam rem operati sunt. Item חֲסִידָה Chasida. Nomen auis est immunde . Pro quo beatus hieronymus transtulit porphyrionem. Leuit. 11 . Onocrotalum & porphyrionem. Hebrei tamen dicunt ꝙ signāt ciconiam.

Beneficiū.

חָסִיד

sanctus.

חָסַד

sanctū esse.

חֶסֶד

Insultare.

חֶסֶד

nefarias res

חֲסִידָה

Porphyrion.

חָסָה

Fiduciam habere.

sperare confidere.

הָכָה

חכה Chasa. confidere. fiduciam habere. sperare . protegere. Tutari. Deut. 32 . Vbi sunt dii eorum: in quib? habebant fiduciam. Ps. 5. Et letentur omnes qui sperant in te Ps. 16. Qui saluos facis sperantes in te. Ps. 30. In te dñe speraui. Ps. 35. In tegmine alarum tuarum sperabunt. Ps. 56. Quoniam in te confidit anima mea. Et in eodem. Et i vmbra alarum tuarum sperabo. Ps. 63. Letabitur iustus in domino: & sperabit in eo. Prouer. 14. Sperat autem iustus in morte sua. Esa. 14. Et in ipso sperabunt pauperes populi eius. Naum. 1. Et sciens sperantes in se. Soph. 3 . Et spera bunt in nomine domini. Item significat protegere vel tutari. vt Iudi. 9. Venite & sub vmbra mea requiescite. i. ptecti & securi estote. Ps. 60. Protegar in velamento alarū tuarū. p̄s. 90. Et sub pennis eius spabis. i. ptegeris. & ide חַסוּת Chasuth. i. fiducia. Protectio. vt Esa . 30 . Et fiducia vmbre egypti in ignominiā. Et inde מַחְסֶה Machse. i. spes. fiducia. Protectio. p̄s. 45. Deus nr̄ refugiū & virtus. pro quo beatꝰ hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit . Deus nr̄a spes & fortitudo. Ps. 61. Deus adiutor noster in eternū. pro quo beatus Hieronymus transtulit. Deus spes nostra semper. p̄s. 70. Et tu adiutor fortis . pro quo beatus Hieronymus transtulit. Et tu spes mea fortissime. p̄s. 90. Dicet domino susceptor meus es tu. pro quo beatus hierōymus trāstulit. Dicēs dño spes mea. Et in eo. qm̄ tu dñe spes mea . ps 103. Petra refugium herinaciis. i. ptectio siue tutamen herinaciis. Esa. 25. Spes a turbie : vmbraculum ab estu. Et in eo. 28. quia posuimus mendacium spes nostra.

Protegere

חָסוּת

Fiducia.

מַחְסֶה

spes.

חָסַל

Deuorare

חִסֵּל

Bruchus.

Chasal. deuorare deuastare. Deu. 28. qm̄ locuste deuorabūt oīa. & ide חָסִיל Chasil. i. bruch? gen? locuste. siue rubigo a deuorādo vl' deuastādo dictū. vt Esa . 33. sic colligitur bruch? Iohel. 1. residuum bruchi comedet rubigo.

חָסַם

Ligare

חסם Chasam. claudere siue ligare. s. os. vt Deut. 25. Non ligabis os bouis terentis. Ezech. 39. Que obstupescere faciet pretereuntes. Pro quo hebrei legunt. Que claudere faciet pretereuntes. s. ora vel nares propter magnitudinem fetoris cadauerum mortuorum. Sicut exponunt hebrei. & inde מַחְסוֹם Machsom. i. illud quo aialiū ora claudūtur. Pro quo translatio nostra habet custodiā. vt. Ps. 38. Posui ori meo custodiā. Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit silentium.

מַחְסוֹם

Custodia

חֹסֶן

Fortitudo

חִיסְנָא

Diuitie

Substātia

Opes.

חָסַן

Reponere

חָסַן

Fortis

Potens.

חָסִין

Potens.

חָסַן

Obtinere.

חֶסֶף

Fictilis

Testa.

חֹסֶן Chosen. fortitudo. potentia. diuitie. opes. vt Prouer. 15 Domus iusti plurima est fortitudo. Dañ. 4. In robore fortitudinis mee. & aliquando scribitur cum aleph in fine. & dicitur חִיסְנָא Chisna. Dañ. 2. Et regnum & fortitudinē & imperium & gloriam dedit tibi. Accipitur etiam pro diuitiis vel substantia aut opibus. Esa. 33. Diuitie salutis sapiētia & scientia. Hiere. 20. Et dabo vniuersam substantiam ciuitatis huius. Ezech. 22. Opes & precium acceperunt. & in de verbū. חָסַן Chasan. i. thesaurizare. reponere. Esa. 23. Nō condentur nec reponētur. & inde חָסֹן Chason. i. fortis siue potēs. Esa. 1. Et erit fortitudo vestra vt fauilla stuppe & opvrīm qñ scintilla. pro quo hebrei le. Et erit fortis in stuppā & opus suum qñ scintilla. Amos. 2. Et fortis ipse quasi quercus. & aliqñ scribitur cum iod in secunda syllaba. & dicitur חָסִין Chasin. vt. Ps. 88. Quis similis tui potens es dñe. Item חָסַן Chasan in lingua chaldaica significat obtinere vel possidere aut hereditare. Dañ. 7. Et obtinebit regnum vsq; in seculum. Et in eo. Et regnū obtinebūt sancti. i. possidebūt.

חֶסֶף Chasaph siue חַסְפָּא Chaspa. in ligua chaldaica significat fictile siue testam. Dañ. 2. Quedā aūt fictilis. & in eodē. Tunc contrita sunt pariter ferrum: testa.

חִסַּף

מְחַסְּפַס

pilo cōtusum.

חִסַּף Chasphas. minutum siue contussum. & additur īra mem in pricipio & dicitur מְחַסְּפַס Mechuspas. Pro q̄ btūs Hieronym? transtulit. Quasi pilo contussū. Exo. 16 Apparuit in solitudine minutum & quasi pilo cōtussum. & solum inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei ꝙ significat rotundū. In translatione chaldaica habetur quasi decorticatum.

חָסַר

Minui.

Deficere

חסר Chasar. deesse. deficere. indigere. diminui. vt Geñ. 8. Et ceperunt minui post centum quinquaginta dies. Et in eodem. At vero aque ibant & decrescebant. i. deficiebant vel minuebantur. & in eodem. 18. Quod si min? quin quaginta iustis quinq; fuerint. Pro quo hebrei legūt. Si forte deficiāt de quinquaginta iustis quinq; . Exo. 16. Nec qui minus parauerat reperit minus. Pro quo hebrei legūt. Nec qui minus parauerat diminuit. s. mensurā gomor. & est sensus sicut in littera nostra. Deut. 2. Et nihil tibi defuit. & in eodem. 8. Et rerum omniū abundantia perfrueris. Pro ꝙ hebraice. Nihil indigebis in ea. Et in eodem. 15. Et dabis mutuum quo eum indigere perspexeris. 1. Reg. 21. An desūt nobis fulciosi. 3. Reg. 17. Nec lecyth? olei minuetur. & in eodē. Et lecyth? olei non est imminut?. Nec. 9. Nihil eis defuit. Ps. 8 Et minuisti eum paulomin? ab angelis. Ps. 22. Et nihil mihi deerit. Prouer. 10. Et virga in dorso eius qui indiget corde. & in eodem. 12. Quam gloriosus & indigens pane. & in eodem. 28. Dux indigens prudentia multos opprimit. & in eodem. 31. Et spoliis non indigebit. Eccl's. 4. Et fraudo animam meam a bonis. i. diminuo bona anime mee. & in eodem. 6. Et nihil deest anime sue. Cantī. 7. Nunq̄ indigens poculis. Esa. 23. Et potum sitienti auferat. Pro quo hebrei legunt. Potum sitīēti diminuat siue indigere faciat. Hiere. 44. Indiguimus omnibus. & inde חֶסֶר Chaser siue חֹסֶר Chōser. i. defectus. egestas. indigentia. vt Prouer. 10. Indocti autem in cordis egestate morientur.. & in eodem. 28. Et

Deesse.

Indigere

חֶסֶר

Egestas

חָפָה

חפה Chaph. mundus siue immaculatus. De quo vide in dictione sequenti. Quia inde deriuatur secūdū hebreos.

חָפַף

In thalamo morari

protegere.

חֻפָּה

Thalam?.

חוֹף

Litus.

Statio nauium.

Maritima

Portus

חָף

Immaculatus.

חָפַף Chaphaph. occultare. velare. protegere. btūs Hieronym? trāstulit: qñ in thalamo morari. Deut. 33. Quasi in thalamo tota die morabitur. Pro quo he. le. Protegens super eum tota die. Inde חֻפָּה Chupa. i. thalamus. eo quod est coopertus & velatus. Ps. 18. Et ipse tanq̄ sponsus procedēs de thalamo suo. Ioel'. 2. Egrediatur spōsus de cubiculo suo. & sponsa de thalamo suo. & inde חוֹף Choph. i. portus vel litus. aut statio nauium: eo quod occultat & protegit naues. Geñ. 49. Zabulon in littore maris habitabit. & in eodem Et in statione nauium. Hiere. 47. Et aduersus maritimas eius regiões. Pro quo he. le. Et aduersus portum maris. Et inde חָף Chaph. i. mundus siue immaculatus. vt Iob. 33. Immaculatus & non est iniquitas in me.

חָפָא

Irritare.

חפא Chapha. irritare. De quo vide in dictione sequenti.

חָפָה

Tegere

Operire

Cooperire

חפה Chapha. operire. tegere. velare. vt. 2. paralip. 3. Domū quoq; maiorē texit tabulis ligneis abiegnis. & in eodem. Texit domum & trabes eius & postes. & in eodem. Cenacula quoq; texit auro. Ester. 6. Lugens & operto capite. & in eodem. 7. Et statim operuerūt faciem eius. Ps. 67. Pēne columbe deargentate. Pro quo in hebreo legitur. Coopte argento. Hiere. 14. Operuerunt capita sua. Itē חָפָא Chapha. cum aleph in fine. i. irritare siue detrahere. s. occulte. vt 4. Reg. 17. Et irritauerunt filii israel verbis non rectis dominum deum suum.

חָפַז

Festinare.

Festināter fugere.

Formida?

חפז Chaphaz. festinare siue festinātēr abire. formidare. expauescere. mirari. admirari. stupescere. strīgere. 2. Reg. 4. Cūq; festinaret vt fugeret cecidit. 4. Reg. 8. Que proierant syri dum turbarentur. i. dum festinarent vt fugerēt. 1. Reg. 23. Porro dauid despabat se posse euadere. pro q̄ he. le. Et dauid festinabat ire a facie saul. Potest etiam legi sic. & dauid formidabat ad eūdum a facie saul. i. formidabat posse abire a facie saul. quod est idē sensus cū littera nostra. Itē significat formidare siue expauescere. Deut. 20. Nolite cedere neq; formidetis. Ps. 103. A voce tonitrui tui formidabunt. Itē significat mirari. siue admirari. aut stupescere: vel excessum mentis. vt Iob. 40. Ecce absorbebit flumē & nō mirabitur. Ps. 30. Ego dixi in excessu mentis mee. Ps. 34. Cōturbati sunt cōmoti sunt. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Cōturbati sunt admirati sunt. Ps. 115. Ego dixi in excessu meo. & beatus Hieronymus in predicto psalterio trāstulit. Ego dixi in stupore meo & inde חִפָּזוֹן Chiphazon. i. festinatio aut pauor. vel admiratio siue excessus. s. mentis. vt Exo. 12. Et comedetis eum fe-

Mirari

Excess? mētis.

חִפָּזוֹן

Festinatio Pauor

Tumultus

Manus

Pugillus

Voluntatē habere.

Velle.

Stringere

Voluntas.

festinanter. Pro quo hebrei legunt. Comedetis eum in festinatione. Deut. 16. In pauore egressus est de egypto. Pōitur etiā pro tumultu. vt Esa. 52. Qm̄ nō in tumultu exibitis

חֹפֶן Chophen. Interior pars manus: que vola dicitur siue pugnus vel pugillus. & solum inuenitur in nūero plurali. Exo. 9. Tollite plenas manus cineris de camīo. Leuit. 16. Et hauriens manu cōpositum thymiama. Pro quo hebrei legunt. Et plenis manibus siue pugillis thymiamate. Eccls. 4. Melior est pugillus cū requie: q̄ plena vtraq; manus cum labore.

חָפֵץ Chaphes. velle. placere. voluntatem aut complacētiā habere. siue dilectionē vel amorem habere. Genē. 34. Amabat enim puellam valde. pro quo he. le. Quia volebat aut voluntatem siue cōplacentiā habebat in filia iacob. Nu. 14. Si propicius fuerit dñs. pro quo he. le. Si voluntatē habuerit dñs. aut si vult dñs. Deut. 21. Si aūt postea nō fuerit animo tuo. pro quo he. le. Et si non habueris voluntatē vel cōplacentiā in ea. & in eo. 25. Sin aūt noluerit accipere vxorem fratris tui. i. si non voluerit. Iudi. 13. Si dñs nos vellet occidere. 1. Reg. 15. Nunquid vult dñs holocausta & victimas. Ps. 146. Non in fortitudine equi volūtatem habebit. Canti. 8. Donec ipsa velit. Ezech. 18. Nunquid voluntatis mee est mors impii. i. nunquid voluntatem habeo in morte impii. & in eo. Quia nolo mortē morientis. pro quo he. le. Quia non habeo voluntatē in morte moriētis: siue quia non volo mortem morientis. & in eodem. 33. Viuo ego dicit dominus nolo mortem impii. i. non volo. Ponitur etiā pro stringere. vt Iob. 40. Strinxit caudam suam quasi cedrus. & inde חֵפֶץ Chephes. i. voluntas. complacentia. a. beneplacitum. Ps. 1. Sed in lege domini volūtas eius. Ps. 110. Ex quibus in omnes voluntates eius. Esa. 58. In die ieiunii vestri inuenītur voluntas vestra. & in eo. Facere voluntatē tuā in die sancto meo. & in eo. Et non inuentur voluntas tua. Ponitur etiam in nūero plurali. pro reb̄ preciosis. i. pro iis que desiderantur. vt Prouer. 3. Et omnia que desiderantur huic non valent comparari.

Fodere

חָפַר Chaphar. fodere. explorare. contemplari. considerare. scrutari. confundere siue cōfundi. erubescere. Genē. 21. Qm̄ ego fodi puteū istum. & in eo. 26. Oīs puteos q̄s foderant serui patri illius. & in eo. Fodit alios puteos: quos foderant serui patris sui abrā. & in eo. Foderūtq; in torrētem. & in eo. Profectus inde fodit alium puteū. Nu. 21. Puteus quem foderunt principes. Iob. 12. Et defossus securus dormies. Quod sic exponitur ab hebreis. s. dormies securꝰ quasi terra esset defossa in circuitu tuo. Sicut fit in arce vel fortalicio ne inimici possint accedere ad murum. Eccl's. 10 Qui fodit foueam incidet in eam. Hiere. 13. Et fodi & tuli lumbare. Item significat explorare vel cōsiderare aut contemplari seu scrutari. Ios. 2. Vt explorarent terram. & in eodem. Et omnē terram considerare venerunt. Iob. 5. Quasi effodientes thesaurum. pro quo he. le. Et scrutantur eam. s. mortem magis q̄ thesauros. & in eodē. 39. Inde contēplatur escam. Significat etiam confundere vel erubescere. Ps. 33. Et facies vestre non cōfundentur. Prouer. 13. Impius autem confudit & cōfudetur. & in eodē. 19. Ignominiosus erit & infelix. pro quo he. le. Confundere faciens & erubescere faciens. Esa. 1. Erubescetis super hortis quos elegeratis. & in eo. 24. Erubescet luna & confundetur sol. & in eodem. 33. Confusus est libanus. & in eo. 54. Non eris te pudebit. i. non erubesces. Hiere. 15. Confusa est & erubuit.

Explorare. Cōsiderare. Scrutari Cōtemplari.

Cōfundere

Erubescere.

Pudere.

חָפַשׁ Chaphas. liberum eē. liberare. i. libertate donare. Leuit. 19. Nec libertate donata. & in eodē. Quia nō fuit libera. & inde חָפְשִׁי Chopsi. i. liber vel liberatus. Exo. 21. In septimo egredietur liber gratis. Deut. 15. In septimo anno dimittes eum liberum. & in eo. Et quem libertate donaueris: nequaq; vacuum abire patieris. Iob. 3. Et seruus liber a domino suo. & in eo. 39. Quis dimisit onagrū liberum. Ps. 87. Inter mortuos liber. & in pſali חָפְשִׁים Chopsim. Hiere. 34. Vt dimitteret vnusquisq; seruum suum & ancillam suam liberos. & inde חָפְשִׁי Chophes. i. libertas. Ezech. 27. In tapetibus ad sedendum. pro quo hebrei legunt. In pannis siue in vestibus libertatis ad sedendū siue ad equitandū ideſt pannis siue tapetibus quibus liberi vtuntur. sicut exponunt hebrei. & inde חָפְשִׁית Chopsith. pro q̄ beatus Hieronymus transtulit separatam. vt. 2. Paralip. 26. Et habitauit in domo separata plenus lepra. i. libera ab aliorum hominum habitatione.

Libertas donare.

Liber

Liberi

Libertas

Separata.

חָפַשׂ Chaphas cū apice ceboleth. scrutari. inuestigare. mutare. Genē. 44. Quos scrutaꝰ incipiens a maiori vsq; ad minimū. 1. Reg. 25. Scrutabor eū i cūctis millibus iuda. Ps. 63. Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinium. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Ps. 76. Et scopebā spm̄ meū. pro quo hebrei legunt. Et scrutabatur spiritus meus siue inuestigabat vel inuestigabatur. Prouer. 2. Et sicut thesauros effoderis illam. i. scrutatus fueris vel inuestigaueris illam. & in eodē. 20. Que inuestigat omnia secreta ventris. Threñ. 3. Scrutemur vias nostras. Amos. 9. Inde scrutans auferam eos. Soph. 1. In tēpore illo scrutabor ierusalem in lucernis. Abdie. 1. Quomodo scrutati sunt esau. vbi pōitur in hebreo verbū passiuum prime coniugationis quod scribitur cū nun in principio. Item significat mutare. s. habitum vel vultū. vt. 1. Reg. 28. Mutauit ergo saul habitum suum. 3. Reg. 20. Et mutauit aspersione pulueris os & oculos suos. & in eodem. 22. Sume arma tua & ingredere prelium. pro quo he. le. Muta. s. habitum & ingredere prelium. & in eodem. Porro rex israel mutauit habitum suum. Iob. 30. In multitudine eorum cōsumitur uestimentum meū. pro quo hebrei legunt. In multitudine fortitudinis. s. dolorum mutatur vestimentum meum. Et est sensus sicut in littera nostra. Prouer. 28. Regnantibus impiis ruine hominū. pro quo hebrei legunt. Cum surrexerint impii mutatur homo. vel secūdum aliam significationem scrutatur siue inuestigatur homo.

Scrutari

Inuestigare

Mutare.

חֵן Ches. Sagitta. De quo vide in dictione sequenti. quia inde deriuatur.

חֵן

חֵצִי Dimidium.

חֵצִי

חֵץ Sagitta. Jaculum

חֵצִי

חִצִּים Sagitte

חֵצִין

ballistarij. Turma

חֵצִין Calculus Numerus.

חֲצַב Chasab. fodere. scindere. secare. percutere. excidere. sculpere. dolare. Deut. 6. Cisternas quas non fodisti. Pro quo in hebreo habetur. Cisternas defossas siue excisas quas non fodisti siue nō excidisti. & in eodem. 8. Et de mōtibus eius eris metalla fodiuntur. 2. Paralip. 2. Et octoginta millia qui cederent lapides de mōtibus. Ps. 28. Vox domini intercidentis flamā ignis. i. excidentis. Et beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Vox domini diuidens flāmā ignis. Prouer. 9. Excidit colūnas eius septem. Esa. 5. Torcular extruxit in ea. pro quo he. le. Torcular excidit siue effodit in ea. & in eodē. 10. Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea. & in eodem. 15. Attendite ad petram vnde excisi estis. & in eodem. 22. Quia excidisti tibi hic sepulchrū: excidisti in excelso memoriale. Pōitur etiam pro percutere. Esa. 51. Nunquid non tu percussisti superbum. Item significat sculpere siue dolare. vt Iob. 19 Vel certe sculpātur in silice. Osee. 6. Propter hoc dolui in prophetis. & inde מַחֲצֵב Machseb. i. lapicidium. s. locus vnde lapides excīduntur. vt. 4. Reg. 22. Vt emantur ligna & lapides de lapicidinis.

Fodere

Scindere.

Excidere

Secare

Percutere. Sculpere.

Dolare

Lapidicina

חָצָה Chasa. diuidere. Partiri. dimidiare. separare. Genē. 35. Diuisitq; filios lie & rachel. Exo. 21. Vendent bouem viuum & diuidēt precium. & in eo. Cadauer aūt mortui inter se dispartient. i. diuident. Nu. 31. Diuidesq; ex equo predam. & in eodem. Ex media parte filiorū israel quā separauerat. Iudi. 7. Diuisitq; trecētos viros in tres ptes. 4. Reg. 2. Et diuise sunt huc atq; illuc. Iob. 40. Diuident illum negociatores. Ps. 54. Non dimidiabunt dies suos. Esa. 30. Vel ut torrens inundans usq; ad mediū colli. Pro quo hebrei legunt. Vsq; ad collum dimidiabit. & est sensus sicut in littera nostra. Dañ. 11. Et diuidetur in quattuor vētos celi. Et inde חֲצִי Chasi siue חֲצִי Chesi. i. dimidium. semis. siue media pars. vt Exo. 12. Factum est autem in noctis medio. Et in eodē. 25. Cuius longitudo habebat duos & semis cubitos. & in eodem. Latitudo cubitum & dimidium. & in eodē Altitudo cubitum similiter ac semissem. 3. Reg. 3. Et date dimidiam partem vni & dimidiam partem alteri. & inde חֲצוֹת Chasoth. i. dimidium. Exo. 11. Media nocte egrediar in egyptum. Ps. 118. Media nocte surgebam ad confitendū tibi. Scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מֶחֱצָה Mechasith siue מְחֵצָה Mechesa. i. dimidiū siue dimidia ps. vt Exo. 30. Dimidium sicli iuxta mensuram templi. & in eodem. Media pars sicli offeretur dño. Leuit. 6. Medium eiꝰ mane & medium eius vespere. Nu. 31. Ex media quoq; parte filiorum israel accipies. & in eodem. Dataq; est media pars his qui in prelio fuerant.

Diuidere

Separare

Dimidiare

חֲצִי Medium

Semis. Dimidium

חֲצוֹת Media.

מֶחֱצִית Dimidium Media pa

חֵצִין Sinus. Vlna.

חֵצִין Chosen siue חֹצֶן Chosen. sinus. vlna. Nec. 5. Insup excussi sinum meū. Ps. 128. Et sinum suum qui manipulos colliget. Esa. 49. Et afferent filios tuos in vlnis. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat brachium.

חָצַף Chasaph. in lingua chaldaica significat vrgere siue temere agere seu ipudēter agere. & inde מְחֻצְפָּא Machsepha. i. vrgens siue temeraria vel impudens. Dañ. 3. Eius sio regis vrgebat. Ponitur etiā pro crudeli. vt in eodē. 2. Et tam crudelis sentētia a facie regis esset egressa. Et etiam in predicto loco hebrei legunt. Impudēs siue temeraria sniā.

Vrgere

Crudelis

חָצַר Chasar. clangere. vel canere. s. tuba. & scribitur cū duplici sade. vt. 1. Paralip. 15. Sacerdotes clangebant tubis. 2. Paralip. 5. Et cū eis cētumviginti canētes tubis. & in eodem. 7. Porro sacerdotes canebāt tubis ante eos. & in eodem. 29. Hi qui tenebant tubas erāt in officio suo. pro quo hebrei legunt. Et tube clangebant: siue vt ita dicā: tibicinabant. vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum. & in de חֲצֹצְרָה Chasosra. i. tuba. vt Osee. 5. Clangite buccina in gabaa tuba in rama. & in plurali חֲצֹצְרוֹת Chasosroth. i. tube vt Nu. 10. Fac tibi duas tubas argenteas. & in eodem. 31. Et tubas ad clangendum tradidit ei. Ps. 97. In tubis ductilib⁹. Item חָצֵר Chaser. Atrium. vestibulū. villa. & reperitur generis cōis tam in singulari q̄ in plurali. Exo. 27. Facies & atrium tabernaculi. & in eodē. In latitudine uero atrii. & in eodem. 40. Circundabisq; atrium tētoris. 2. Reg. 17. Qui habebat puteum in vestibulo suo. 3. Reg. 6. Edificauit atriū interius. & in eodem. 7. Et atrium maius rotundū. 2. Paralip. 7. Sanctificans quoq; salomon mediū atrii. Ester. 1. In vestibulo horti & nemoris. & in eodem. 6. Amā quoq; exterius atrium domus regie intrauerat. Hiere. 26. Sta in atrio domus domini. & in eodem. 36. In vestibulo superiori in introitu porte noue. & in eodem. 37. Et manſit ieremias in vestibulo carceris. Ezech. 10. Et atrium repletum est splendore glorie domini. & in eodem. 40. Vsq; ad frontem atrii interioris. & in eodem. Et porta atrii interioris. & in eodē. Et introduxit me in atrium interius. & in eodem. Et vestibulum eius ad atrium exteri⁹. Et in eodem. 46. Porta atrii interioris que respicit ad orientem. & aliquādo scribitur cū he in fine. Hiere. 36. Et ingressi sunt ad regem in atriū. & in plurali חֲצֵרוֹת Chaserot siue חֲצֵרִים Chaserim. i. atria. vt. Ps. 85. Concupiscit & deficit anima mea in atria dñi. & in eodem. Quia melior est dies vna in atriis tuis. Ps. 99. Et atria eius in hymnis. Esa. 1. Vt ambuletis in atriis meis. Ponitur etiam pro villa vel oppido tam in singulari q̄ in plurali. Genē. 25. Per castella & oppida eorum. Exo. 8. Et mortue sunt rane de domibus & de villis. Leuit. 25. Sin autem in villa fuerit domus q̄ue muros non habet. Nu. 34. Vnde egredientur confiniaq; villam nomine Addar. Ios. 15. Ciuitates & ville earum. Esa. 24. In domib⁹ habitabit cedar. pro quo hebrei legūt. In villis siue in oppidis habitabit cedar. & inde חֲצִיר Chasir. i. herba. fenum. 3. Reg. 18. Si forte possimus inuenire herbam. Iob. 8. Et ante omnes herbas arescit. & in eodem. 40. Fenum quasi bos comedet. ps. 105. Producens fenum iumentis. Ps. 129. Fiāt sicut fenum tecto rum. Esa. 15. Quia aruit herba. & in eodem. 37. Et herba tectorum que exaruit. Et in eodem. 40. Omnis caro fenū. & in eodem. 54. Et germinabunt inter herbas. Ponitur ēt pro pascuis. siue pro virore. vt Esa. 34. Et erit cubile draconū & pascua struthionū. & in eodē. 35. Viror calami & iunci. Significat etiam porrū. vt Nu. 11. Porriq; & cepe & allia.

Tuba

Tube

Atrium.

Vestibulū.

Villa.

Pascua. Viror. Porrum

חֹק Choc. lex. legitimum. preceptum. ritus. De quo vide in dictione sequenti.

Lex

חָקַק Chacac. decernere. statuere. precipere. leges condere. describere. depingere. exprimere. exarare. Prouer. 8. Et legum conditores iusta decernunt. Esa. 10. Ve qui cōdūt leges iniquas. vbi etiam pro legibus pōitur חֻקֵּי Chicece. ac si diceret. ve qui decernunt decreta iniqua siue ve qui statuunt statuta iniqua. Esa. 22. Diligenter in petra tabernaculum tibi. Pro quo hebrei legunt. Describens vel exarans in petra tabernaculum suum. Ezech. 23. Imagines chaldeorū expressas coloribus. & aliq̄n scribitur cum simplici coph. vt Iob. 4. Vt exarentur in libro stiloferreo. Prouer. 8. Qñ certa lege & gyro vallabat abyssos. & in eodem. Quādo appendebat fundamenta terre. pro quo hebrei legunt. Quando statuebat vel decernebat siue describebat aut certa lege vallabat fundamenta terre. Esa. 30. Et in libro diligēter exara illud. Ezech. 4. Et describes in eo ciuitatem ierusalem. Et inde מְחֻקָּק Mechucac. i. illud quod decernitur vel statuitur. pro quo btūs Hieronymus transtulit iudicia. vt Prouer. 31.

Leges cōdere.

Exprimere Exarare.

Describere.

מְחֹקֵק Dator legis. Legislator Legifer Doctor. Dux. Princeps

Ne forte bibant & obliuiſcãtur iudiciorũ. & inde מְחֹקֵק Mechochec.i.legiſlator aut legifer. doctor. dux. princeps. vt Nu. 21. In datore legis & in baculis ſuis. Eſa. 33. Domin⁹ legifer noſter. Ponitur etiã pro doctore. vt Deut. 33. Qđ in parte ſua doctor eſſet repoſitus. Item ponitur pro duce vel principe. vt Geñ. 49. Mõ auferetur ſceptrũ de iuda & dux de femore eius. Iudi. 5. De machir principes deſcenderũt. Scribitur etiam ſine mem in principio. vt in eodẽ. Cor meũ diligit principes iſrael. & inde חֻקֵּי Chicheche.i.leges ſiue ſtatuta. vt Eſa. 10. Ve qui condunt leges iniquas. Et ſecũdũ hebreos ſignificat etiã cogitationes. vt Iudi. 5. Vbi nos legimus magnanimorũ reperta eſt cõtẽtio. Pro quo ipſi legũt. Magne cogitationes cordis uel exarationes cordis. & inde חֹק Choc ſiue חֻקָּה Chuca vl חֻקַּת Chucath.i.lex.legitimũ. preceptũ. rit⁹.cultus.ius.cerimonia. ſtatutum. cõſuetudo. terminus. & eſt cõmunis generis tam in ſingulari q̃ in plurali. Geñ. 47. Et factum eſt quaſi in legem. Exo. 12. Et celebrabitis eam domino in generationibus veſtris cultu ſempiterno. i.lege vl ritu ſempiterno. & in eodem. Et cuſtodietis diem iſtum in generationes veſtras ritu perpetuo. & in eodẽ. Cuſtodi verbum iſtud legitimũ tibi & filiis tuis. & in eodem. Hec eſt religio phaſe. i. lex ſiue ritus phaſe. & in eodem. 13. Cuſtodies huiuſcemõi cultum ſtatuto tẽpore. & in eodẽ. 28. Legitimũ ſempiternũ erit Aaron & filiis eius. & in eodẽ. 29. Sedẽtq; in partẽ Aaron & filiorũ eius iure perpetuo. & in eo. 30. Legitimũ ſempiternũ erit ipſi & ſemini eius. Leuit. 6. Legitimum ſempiternũ erit in generationibus veſtris. & in eodẽ. 7. Et dedi aaron & filiis eius lege perpetua. & in eodẽ. 10. Quod datũ eſt tibi & filiis tuis de oblationibus dñi. Pro quo hebrei leguit. Quia legitimum ſiue ſtatutum eſt tibi & filiis tuis. & in eodẽ. 16 Eritq; hoc vobis legitimum ſempiternũ. & in eodẽ. 18. Nec in legitimis eorum ambuletis. & in eodẽ. Et precepta mea ſeruabitis. & in eo. 26. Si in preceptis meis ambulaueritis. Nu. 9. Preceptũ idem erit apud vos tam aduene q̃ indigene. & in eodẽ. 19. Hec eſt religio victime. pro quo hebrei legunt. Hoc eſt legitimum legis ſiue hec eſt cerimonia legis. 1. Reg. 30. Et factũ eſt hoc ex die illa & deinceps cõſtitutũ & prefinitum. Ps. 2. Predicans preceptum eius. Ps. 93. Qui fingis laborẽ in precepto. Ps. 118. Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Ad cuſtodienda precepta tua. & in eodẽ. Iuſtificationes tuas cuſtodiam. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. Precepta tua cuſtodiã. Ps. 148. Preceptũ poſuit & nõ preteribit. Eſa. 24. Mutauerunt ius. Hiere. 32. Et accepi librum poſſeſſionis ſignatũ & ſtipulationes & rata. vbi ponitur pro rata. i. ſtatuta vel determinata. & in eo. 33. Et leges celo & terre nõ poſui. Ezech. 20. Ergo & ego dedi eis precepta nõ bona: & in eodem. 36. Sacrificium dño legitimum iuge atq; perpetuum. & ponitur ibi plurale pro ſingulari. Mich. 7. Longe fiet lex. Soph. 2. Priuſq; pariat viſio. pro quo in hebreo habetur. Priuſq; pariat lex ſiue preceptum aut ius. & in littera noſtra debet legi. Priuſq; pariat iuſſio. Quia ſic eſt in bibliis noſtris antiquis. vnde beatus Hieronymus exponens predictũ locũ ſic ait. Anteq; preceptũ ſequatur effectus. Significat etiã illud quod datur alicui ex ſtatuto legis vel a natura aut ex conſuetudine. vt in aliquibus locis predictis & Geñ. 47. Quibus & ſtatuta cibaria ex horreis publicis prebebantur. Prouer. 30. Tantũmodo victui meo tribue neceſſaria. i. cibaria ſtatuta ex natura. & in eodẽ. 31. Deditq; predam domeſticeis ſuis & cibaria ancillis ſuis. i. ſtatuta cibaria Ponitur etiã pro termino. vt Iob. 14. Cõſtituiſti terminos eius qui preteriri non poterunt. & in eodẽ. 26. Terminum circundedit aquis. & in eodem. 38. Circundedi illud terminis meis. Eſa. 5. Et aperuit abſq; vllo termino. Item ponitur pro tempore. i. pro tempore ſtatuto. vt Iob. 14. Et cõſti tuas mihi tempus in quo recorderis mei. Ponitur etiã p voluntate. vt Job. 23. Cum expleuerit in me voluntatem ſuam Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. Cum expleuerit terminum meum ſiue ius vel legem meam. Item ponitur pro ſinu. vt in eodem. 23. Et in ſinu meo abſcondi verba oris ei⁹. Vbi p ſinu põitur in hebreo חִק Chuc p חֵיק Chec.

Cerimonia. Constitutũ Preceptũ.

Jus. Rata

Terminus

חֻקָּה Chaca. depingere. deſcribere. ſculpere. conſiderare. vt Ezech. 23. Cũq; vidiſſet viros depictos in pariete. & inde מְחֻקֶּה Mechuche.i.ſculptũ ſiue depictũ. pro quo btũs Hieronymus tranſtulit. Regulam. vt. 3. Reg. 6. Opere quadro ad regulam. Ponitur etiam pro conſiderare. vt Iob. 13. Et veſtigia pedum meorum conſideraſti. Sed etiã in predicto loco hebrei legunt. Deſcripſiſti vel ſculpſiſti. Vide etiã de hoc in dictione precedenti.

Voluntas. Sinus. חֹק חֻקָּה Depingere. מְחֻקֶּה Sculptum Regula. Cõſiderare

חָקַר Chacar. querere. inueſtigare. ſcrutari. explorare. conſiderare. ſupputare. probare. Deut. 13. Quere ſollicite & diligenter. Iudi. 18. Vt explorarent terram & diligenter inſpicerent. i. diligenter inueſtigarent vel conſiderarent. & in eodem. Dixerũtq; eis ite & cõſiderate terram. 1. Reg. 20. Si inueſtigauero ſententiam patris mei. 1. Paralip. 19. Vt inueſtigent & ſcrutẽtur terram tuã. 2. Paralip. 4. Ita vt ignorarent pondus eris. Pro quo hebrei legunt. Non poterat inueſtigari põdus eris. Et eſt ſenſus ſicut in littera nã. Iob. 5. Vt inueſtigauim⁹ ita eſt. & in eo. 28. Et enarrauit & preparauit & inueſtigauit. & in eodem. 29. Et cauſam quam neſciebam diligẽtiſſime inueſtigabam. Ps. 43. Nõne deus requiret iſta. Prouer. 18. Et venit amicus eius & inueſtigauit eum & in eoẽ. 25. Gloria regũ inueſtigare ſermonẽ. & in eo. 28 Et pauper prudens ſcrutabitur eũ. Eccl⁹. 12. Et inueſtigans compoſuit parabolas multas. Threñ. 3. Et queramus & reuertamur ad dominũ. Ponitur etiam pro ſupputare. vt Hiere. 46. Succiderũt ſaltum eius ait dominus quia ſupputari non poteſt. Significat etiam probare. vt. Ps. 138. Dñe probaſti me. Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Dñe inueſtigaſti me. & in eodem. Proba me deꝰ & ſcito cor meũ. & etiã beatus Hieronym⁹ in hoc loco trãſtulit. Scrutare me deus & cognoſce cor meum. & inde חֵקֶר Checher.i.inueſtigatio vl ſcrutatio. vt. Ps. 144. Et magnitudinis eius non eſt finis. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. trãſtulit. Et magnitudinis eius nõ eſt inuentio. i. non eſt inueſtigatio vl ſcrutatio. Prouer. 25. Celum ſurſum & terra deorſum & cor regum inſcrutabile. pro quo hebrei legunt. Et cordis regum non eſt ſcrutatio. i. nõ eſt eius ſcrutari ſupradicta. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. & in eodem. Sicut qui mel multum comedit non eſt ei bonum: ſic qui ſcrutator eſt maieſtatis opprimetur a gloria. Eſa. 40. Nec eſt inueſtigatio ſapientie eius. Ponitur etiam pro veſtigiis. vt Iob. 11. Forſitan veſtigia dei comprehendes. Pro quo hebrei legunt. Forſitan inueſtigationem vel ſcrutationem dei comprehendes.

Supputat Probare. חֵקֶר Inueſtigatio. Veſtigia. Exſiccare. Exaſperare.

חָרָה Charar. arere. exſiccari. ſuccẽdi. eſtuare. iraſci: ſiue ira ſuccendi. Et cõmuniter ſcribitur per ſimplicem res. vt Iob. 30. Et oſſa mea aruerunt pre caumate. Scribitur in predicto loco cũ he in fine. & aliq̃n ſcribitur cũ nun in principio. ſ. quando eſt verbum paſſiuum prime coniugatiõis. vt. Ps. 68. Rauce facte ſunt fauces mee. pro quo he.le. Aruit ſiue exiccatum eſt guttur meũ. Vnde beat⁹ Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trãſtulit. Exaſperatũ eſt guttur meũ. Ps. 101. Et oſſa mea ſicut cremium aruerunt. i. exſiccata ſũt. Hiere. 6. Defecit ſufflatorium in igne. i. combuſtũ vel ſuccenſum eſt. Ezech. 15. Et medietas eius redacta eſt in fauillam. pro quo hebrei legunt. Et medietas eius exſiccata eſt ſiue exaruit vl ſuccẽſa eſt. & in eo. Quãto magis cum illud ignis deuorauerit & conſumpſerit. i. ſuccenderit. Põitur ẽt pro tabeſcere vel liquefieri. vt Ezech. 24. Et oſſa tabeſcent & in eodẽ. Vt incaleſcat & liquefiat es eius. Sed etiã in predictis locis hebrei dicũt q̃ ſignificat exſiccare vel ſuccẽdere. Irẽ ponitur p̃ inſanire. vt Eſa. 24. Ideoq; inſaniẽt cultores eius. Et etiã in predicto loco hebrei legunt. Areſcent vl ſuccendentur habitatores eius. Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra. Nã ſignificat etiã furere vel iraſci quod eſt idẽ qđ inſanire. De quo vide inf in dictione חֲרָה Chara. & inde חֲרָרִים Charerim. i. ſiccitas. vt Hiere. 17. Sed habitabit in ſiccitate in deſerto. & ſcribitur pluraliter in hebreo in predicto loco: & nunq̃ reperitur in numero ſingulari. duplicatur ẽt aliq̃n littera cheth & dr חַרְחַר Charchar. i. incẽdit vel ſuccendit. vt Prouer. 26. Sic homo iracundus ſuſcitat rixas ideſt ſuccendit vel incendit rixas. & inde חַרְחֻר Charchur. ideſt morbus ardens ſiue ardor. Deut. 28. Ardore & eſtu & aere corrupto.

Succẽdere Ceſſum eſt. Labeſcere Liquefieri Inſanire חֲרָרִים Siccitas חַרְחַר Succẽdere. חַרְחֻר Ardor.

חָרַב Charab. arere. exſiccare. vaſtare. deſolare. deſtruere. diſſipare. deſertum facere. ſiue deſertum eſſe. Geñ. 8. Primo menſe prima die mẽſis imminute ſunt aque. Pro quo hebrei legunt. Exſiccate ſunt aque. & in eo. Vidit q̃ exſiccata eſſet ſuperficies terre. Iudi. 16. Si ſeptem neruiceis funibus necdũ ſiccis. Iob. 14. Et fluui⁹ vacuefactus areſcat. Pro quo hebrei legunt. Et fluui⁹ exſiccetur & areſcat. Eſa. 19. Et fluuius deſolabitur. i. areſcet atq; ſiccabitur. & in eo. 37. Et ſiccaui veſtigio pedis mei omnes riuos aggerum. & in eo. 44. Qui dico profundo deſolare. Pro quo hebrei legunt. Qui dico pfunditati. ſ. maris vel fluminis areſcere vel exſiccare. Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra: quia eſt equi uocũ ad vtrũq;. & in eodẽ. 51. Numquid nõ tu ſiccaſti mare. Hiere. 51. Et deſertum faciam mare eius. i. exſiccabo mare eius. Oſee. 13. Et deſolabit fontẽ eius. i. exſiccabit. Naũ. 1. Et oĩa flumina ad deſertum deducens. Pro quo hebrei legunt. Et oĩa flumina exſiccans ſiue arefaciens. & inde חָרְבָה Charaba. i. ſiccũ aridũ ſiue arida. vt Geñ. 7. Et cũcta in quibus ſpiraculũ vite eſt in terra mortua ſunt. Pro quo hebrei legunt. Et cuncta in quibus ſpiraculũ vite eſt in arida mortua ſunt. Exo. 14. Et vertit mare in ſiccum. Leuit. 7. Siue oleo conſperſa ſiue arida fuerit. Prouer. 17. Melior eſt buccella ſicca cum gaudio. Eze. 30. Et faciã alueos fluminũ aridos. & inde חֹרֶב Choreb. i. ſiccitas. calor. eſtus. vt Iudi. 6. Et in omni terra ſiccitas. & in eodem. Oro vt ſolum vellus ſic cum ſit. & in eodem. Et fuit ſiccitas in ſolo vellere. Eſa. 25. Vmbraculũ ab eſtu. & in eo. Sicut eſtus in ſiti. & in eodẽ. Et quaſi calore ſub nube torrente. Hiere. 5. Siccitas ſuper agꝝs eius. Aggei. 1. Et vocaui ſiccitatẽ ſuper terram. Scribitur et cum puncto cegol in prima ſyllaba & dicitur חֶרֶב Chereb. ideſt eſtus. vt Deut. 28. Ardore & eſtu. Scribitur etiam cũ nun & dicitur חַרְבֹּן Charbon. i. ſiccitas vel eſtas. Ps. 31. Dñ confringitur ſpina. pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Cum exarſerit eſtas. Itẽ חָרַב Charab. Deuaſtare. deſolare. deſtruere. diſſipare. deſertum eſſe. Iudi. 16. Qui deleuit terram noſtrã. i. deuaſtauit vel deſolauit. Nec. 2. Ciuitas domus ſepulchrorũ patrũ meorum deſerta eſt. Eſa. 34. A generatione in generationem deſolabitur. & in eodẽ. 37. Deſertas fecerunt reges aſſyriorũ terras & regiones earum. & in eodem. 49. Deſtruentes te & diſſipantes a te exibunt. & in eodem. 60. Et gẽtes ſolitudine vaſtabũntur. Hiere. 2. Et porte eius deſolamini vehementer. & in eodẽ. 26. Et vrbs iſta deſolabitur. & in eodem. 33. In loco iſto quem vos dicitis eſſe deſertum. & in eodẽ. 50. Diſſipa & interfice quos poſt eos ſunt. & in eo. Diſſipate vniuerſos fortes eius. Ezech. 6. Vrbes deſerte erunt. & in eodẽ Et diſſipabuntur & interibunt are veſtre. & in eodem. 26. Implebor: deſerta eſt. & in eodem. Cum dedero te vrbẽ deſolatã. Soph. 3. Deſertas feci vias veſtras. Aggei. i. quia domus mea deſerta eſt. & inde חָרֵב Choreb. i. deſtructio ſiue deſtructum vel deſertũ. ſolitudo. vt Eſa. 61. Et inſtaurabũt ciuitates deſertas. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. ciuitates deſtructionis. i. ciuitates deſtructas vel deſertas ſicut eſt in littera noſtra. Eze. 29. Et erit terra egypti in deſertum & in ſolitudinem. Soph. 2. Et coruus in ſuperliminari. Pro quo hebrei legunt. Et deſtructio in ſuperliminari. Sed ſi ſcribatur cum aym in prima tũc ſignificat coruũ. & in plurali חָרְבוֹת Charboth ſiue חֳרָבוֹת Charaboth. i. deſtructiones aut deſtructa vel deſerta. vt Eſa. 48. Non ſitient in deſerto. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. in deſertis. vel ſecundũ primã ſignificationem in ſiccitatibus. & in eodẽ. 61. Et edificabunt deſerta a ſeculo. Ezech. 13. Quaſi vulpes in deſerto. pro quo he.le. In deſertis. & in eo. 36. Torrentibus vallibuſq; & deſertis parietinis. & in eo. Et in ſtaurauero ruinoſa. pro quo he.le. Et edificabuntur deſerta & in eo. Et ciuitates deſerte & deſtitute. Ps. 108. Et eiiciãtur de habitationibus ſuis. pro quo beat⁹ Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatẽ trãſtulit. Et exquirãtur in parietinis ſuis. Scribitur etiam cum mem vel nun & dicitur מְחֻרְבוֹת Machoraboth ſiue נְחֻרְבוֹת Necheraboth. vt Ezech. 29. Et ciuitates eius in medio vrbium ſubuerſarum. vbi ponitur pro ſubuerſis. & in eodem. 30. Et vrbes eius in medio ciuitatum deſertarum erunt. & inde חָרֵב Chareb ſiue חֶרֶב Chereb. i. gladius. enſis. culter. mucro. & ſecundũ hebreos eſt genus ad omnia ferramenta acuta quibus ſcindimus. Geñ. 3. Et flãmeum gladium atq; verſatilem. & in eo. 27. Viues in gladio. & in eo. 48. Quam tuli de manu amorrei in gladio & arcu meo. Exo. 5. Ne accidat nobis peſtis aut gladius. & in eodem. 20. Si enim leuaueris cultrũ tuum ſuper eum polluetur. Leuit. 26. Et gladius non tranſibit terminos veſtros. Nu. 22. Cernens aſina angelum ſtantem in via eua ginato gladio. Deut. 33. Scutum auxilii tui & gladius glorie tue. Iudi. 3. Qui fecit ſibi gladium ancipitem. & in eo. Et tulit ſicam de dextero femore ſuo. ideſt & tulit gladium. & in eodem. 7. Gladius domini & gedeonis. 1. Reg. 13. Non eſt in uentus enſis & lancea in manu totius populi. 2. Reg. 2. Nũ vſq; ad internitionem tuus mucro deſeuiet. Iob. 41. Cum apprehenderit eum gladius non ſubſiſtet. Ps. 36. Gladium eorum intret in cor ipſorum. Ps. 43. Neq; enĩ in gladio ſuo poſſederunt terram. Eſa. 27. In die illa viſitauit dominus in gladio ſuo. Hiere. 4. Et ecce peruenit gladius vſq; ad animam. & in eodem. 33. Et ad munitiones & ad gladium. & in eodem. 47. Vſquequo cõcideris o mucro dñi. Ezech. 5. Sume tibi gladium acutum radentẽ pilos. & in eo. 21. Mucro euagina te. & in plurali חָרְבוֹת Charboth ſiue חֲרָבוֹת Charaboth. vt Ioſ. 5. Fac tibi cultros lapideos. 3. Reg. 18. Incidebant ſe iuxta ritum ſuum in cultris & lanceolis. Eſa. 2. Et cõflabunt gladios ſuos in vomeres. Ponitur etiam pro inſtrumentis ferreis acutis quibus muri deſtruuntur. Pro q̃ btũs Hieronymus tranſtulit Armaturã. vt Ezech. 26. Et turres tuas deſtruet in armatura ſua. & inde verbum חָרַב Charab. Quod ſignificat pugnare. ſiue trucidare. vt. 4. Reg. 3. Pugnauerunt reges contra ſe & ceſi ſunt mutuo.

Diſſipare. Deſtructio Solitudo. חָרְבוֹת Deſerta Ruinoſa. Parietine מְחֻרְבוֹת Subuerſe. Deſerte. חָרֵב Gladius. Sica. Enſis. Mucro חָרְבוֹת Cultri. Gladij. Armaturæ חָרַב Pugnare.

חָרַג Charag. contrahere. conſtringere. vt. 2. Reg. 22. Et cõtrahentur in angustiis ſuis. & ſolum inuenitur in predicto loco. & in lingua chaldaica ſignificat timorem.

Cõtrahere Timor.

חַרְגֹּל Chargol.species volatilis quattuor habẽs pedes.pro quo beatus Hieronymus transtulit. ophimachũ. vt Leuit.11. Atactus atq; ophimachus.& solũ inuenitur in predicto loco.& dicunt aliqui hebrei q; est genus locuste.

Ophimachus.

חָרַד Charad.pauere.formidare. timere. expauescere. obstupescer.admirari.terrere. tremer.cõmoueri.vt Gen. 17.Expauit isaac stupore vehementi.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Iudi.7. Qui formidolosus & timidus est.& in eodẽ. Turbato omni exercitu. pro quo hebrei legũt. Et omnẽ exercitum pauere fecit: siue exterruit. 1.Reg.4. Erat aũt cor eius pauens p arca domini.& in eo. 13. Et omis populus perterritus est qui sequebatur eum.& in eodẽ.14. Sed & omis populus stationis qui erat ad preliandũ obstupuit.& in eodem.16. Et admirati sũt seniores ciuitatis.2.Reg.17. Percutiam eũ: cũq; fugerit omnis populus qui ~~cum eo est percutiam~~ regem desolatum.pro quo hebrei legunt. Terrebo eum & omnem populũ qui cum eo est: & percutiam regem solũ.3.Reg.1. Territi sunt ergo & surrexerunt. Iob.11. Et non erit qui exterreat. & in eo. 37. Super hoc expauit cor meũ. Esa.29. Et stupebunt & timebunt a facie cõmotionis manus dñi.& in eodem.66. Audite verbum domini qui tremitis ad verbum eius. Ezech. 30 Egredientur nuncii a facie mea ad conterendã ethiopiam. Pro quo hebrei legunt. Ad terrendam siue ad exterrendã ethiopiam: vel vt contremiscere faciant ethiopiam: siue vt expauescere faciant ethiopiam.& in eo.32. Et obstupescẽt reges singuli pro anima sua. Osee.11. Et formidabunt filii maris. & in eodẽ põitur pro auolare. vbi dicitur. Auolabũt quasi auis ex egypto. Pro quo hebrei legunt. Mouebuntur siue cõmouebũtur q̃si auis ex egypto.i.velociter cõmouebuntur pre timore vel terrore. Ponitur etiã pro laborare vel ministrare: quod est motus quidam. vt. 4. Reg. 4. Ecce sedule in omnibus ministrasti nobis. pro quo hebrei legunt. Ecce laborasti pro nobis omnẽ laborem istũ. Siue ecce ministrasti pro nobis omne ministerium istud. vbi põitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & inde חֲרָדָה Charada.i. stupor.tremor.terror.timor.vt Gen.27. Stupore vehemẽti & vltra q̃ credi potest admirans ait. Ezech.26. Et induẽtur stupore. vbi ponitur in hebreo חֲרָדוֹת Charadoth in numero plurali. Ponitur etiam in nostra translatione pro miraculo quod est res stupenda. 1.Reg.14. Et factum est miraculum in castris.& in eodem. Et factum est quasi miraculũ a deo. Prouer.29. Qui timet hominem cito corruet. pro q̃ hebrei legunt. Timor siue tremor hominis dabit ruinam. & est sensus sicut in littera nostra.

Expauescere. Pauere. Terrere Obstupescere. Admirari. Timere Tremere. Formidare. Cõmoueri Ministrare Stupor חֲרָדָה Miraculũ Timor

חָרָה Chara.irasci.indignari.furore succẽdi.emulari.Gen. 4. Quare iratus es. Exo.32. Cur domine irascitur furor tuus contra populũ tuum. Deut.11. Iratusq; dñs claudat celum. & in eodẽ. 31. Et irascetur furor meus contra eum. 2.Reg.22. Quñ iratus est eis.& in eodem.24. Et addidit furor dñi irasci contra israel. 4.Reg.22. Iratus est furor eius contra iudam. Iob.32. Porro aduersum amicos ei⁹ indignatus est. Ps.123. Cum irascceretur furor eorum in nos. Ione.4. Putas ne bene irasceris tu. Zach. 10. Super pastores iratus est furor meus. Scribitur etiã sine he. vt Gen. 4. Iratus est cain vehementer. Exo.32. Iratusq; valde proiecit de manu tabulas. Nu.12. Iratusq; contra eos abiit. Scribitur etiam cum nun in principio. s. q̃ est verbum passiuũ prime coniugationis. Pro quo beatus Hieronymus trãstulit pugnare. vt Canti.1. Filii matris mee pugnauerunt contra me. Esa.41. Omnes qui pugnant aduersum te. Vide ẽt de hoc supra in dictiõe חֲרִי Charar. Inde חֲרִי Chori.i. ira. vt Exo.11. Et exiuit a pharaone iratus nimis. pro quo hebrei legunt. Et exiuit a pharaone cum ira furoris. Deut.30 Que est hec ira furoris ei⁹ imensa.& inde חֲרוֹן Charon.ira. furor. vt Exo.15. Misisti iram tuam. & in eo.32. Quiescat ira tua & esto placabilis. 4.Reg.22. Verũtamen nõ est auersus domin⁹ ab ira furoris sui magni. Ps.2. Et in furore suo conturbabit eos. Ps.84. Auertisti ab ira indignationis tue Ponitur etiam חֲרָה Chara pro emulari. vt Ps.36. Noli emulari in malignãtibus.& in eo. Noli emulari in eo qui pspe ratur in via sua. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicã veritatem transtulit Contendere. & inde verbũ tertie coniugationis. s. חֲחֲרָה Hechera. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. In monte. Nec.3. Post eũ in monte edificauit Baruch filius Zachai. Quod potest legi sic. s. post cum emulatus. idest imitatus edificauit Baruch filius Zachai. vel secũdũ primã significationẽ irat⁹. quia fortasse inuitus edificauit: tamen si pro littera cheth scribatur cũ litera he: que est quasi eiusdẽ figure: vt dicatur הַהָרָה Haha ra tunc significat in monte sicut est in littera nostra.

Ira. Furor Emulari. In monte.

חָרוּז Charuz. monile. torques.& solum inuenitur in nũero plurali. s. חֲרוּזִים Charuzim vt Canti.1. Collum tuum sicut monilia.& secundum aliquos hebreos scribitur etiam cum aleph in principio loco cheth. Ezech.27. Vbi nos legimus cedros quoq; habebãt in negociationibus tuis. pro quo ipsi legunt. Monilia siue torques habebãt in negociationibus tuis. Sed melius in translatione nostra. De quo vide supra in dictione אֲרֵז cérez.

Monile חֲרוּזִים

חָרְחַר Charchar. succendere. siue incitare. s. rixas v⁹ iurgia De quo vide supra in dictione חָבַר Charar.

חָרַט Cheret. stilus: siue opus fusorium. Esa.8. Et scribe in eo stilo hominis. Exo.32. Formauitq; opere fusorio. Sed etiam in hoc loco hebrei legunt. & formauit cum stilo. scilicet ferreo.& inde חֲרִיטִים Charitim. Pro quo beat⁹ Hieronymus transtulit Acus. s. ornamẽtũ muliebre. Esa.3. Limina & acus. Ponitur etiam pro marsupiis vel saccis. vt 4.Reg.5. Ligauitq; duo talenta argenti in duobus saccis.

Stilus. חֲרִיטִים Acus. Sacci

חַרְטֹם Chartom. hariolus. incantator. maleficus. vt Dañ. 2. Abomni hariolo & mago.& in plurali חַרְטֻמִּים Chartumim .i. incantatores siue harioli aut malefici. Exo. 7. Fecerunt etiam ipi per incantatiões egyptiacas.& in eodem. Fecerunt q; similiter malefici egyptiorum.& in eodẽ. 8. Fecerunt aũt & malefici per incantationes suas similiter. & in eodem. Et dixerunt malefici ad pharaonem digit⁹ dei est. Dañ. 2. Precepit aũt rex vt conuocarentur harioli. Ponitur etiam pro coniectoribus. vt Gen. 41. Misit ad omnes cõiectores egypti.

Hariolus. Incantationes Maleficus Harioli Cõiectores

חָבַר Charach. inuenire. Prouer.12. Non inueniet fraudulẽtus lucrũ.& solũ inuenitur in predicto loco.& dicũt hebrei q; significat inurere vl adurere siue assare. vnde in predicto loco ipsi legunt. Non inuret siue non assabit fraudulẽ tus venationem suam. Quod sic exponitur ab hebreis: quasi dicat. Quidquid dolo vel fraude acquiritur velociter peribit nec fraudulentus fruetur eo. Alii vero dicunt q; significat stigmatizare siue signare. i. signa vel stigmata in rebus propriis ponere: vt inter alienas possint cognosci vel inueniri. & in lingua chaldaica significat adurere. Dañ. 3. Et capillus capitis eorum non esset adustus. Item חַרְכִּים Charachim. cancelli. Canti. 2. Prospiciens per cancellos. & solum inuenitur in numero plurali in predicto loco.

Inuenire. Inurere Adurere חַרְכִּים Cancelli.

חָרֵל Charul. sentis. vrtica. spina. Iob, 30. Et esse sub sentibus delicias computabant. Prouer. 14. Et ecce totum repleuerant vrtice. Soph. 2. Siccitas spinarũ & acerũ salis.

חָרָם Charam. delere. destruere. desolare. occidere. anathematizare. deuouere. cõsecrare. Nu. 21. Delebo vrbes eius. Esdre. 10. Auferetur vniuersa substantia eius. Pro q̃ hebrei legunt. Destruetur vniuersa substantia eius: siue occidentur vniuersa pecora eius. Esa. 11. Et desolabit dñs linguam maris egypti. Item significat occidere siue interfice re. vt Exo. 22. Qui immolat diis occidetur. Nu. 21. Quem ille interfecit subuersis vrbibus eius. Ios. 6. Et interfecerũt omnia que erant in ea. & in eodẽ. 10. Regem q; illius interfecit. & in eodẽ. Sed omne quod spirare poterat interfecit. Hiere. 50. Dissipa & interfice. & in eodẽ. Et interficite eã. Item significat anathematizare. vt Ios. 6. Vos aũt cauete ne de his que precepta sũt quippiam cõtingatis & sitis preuaricationis rei: & omnia castra israel sub peccato sint. pro quo hebrei legunt. Vos aũt cauete ab anathemate ne anathematizemini: & accipiatis de anathemate: & ponatis castra israel in anathemate. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Ponitur etiã pro consecrare vel deuouere aliqd dño: ne quis eo fruatur q̃si sit anathema. Leuit. 27. Et possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum. & in eo. Omne quod domino consecratur siue homo fuerit siue animal. & in eo. Quidquid semel fuerit consecratum sanctum sanctorum est domino. & inde חֵרֶם Cherem.i. cõsecratio. anathema: occisio. interfectio. rete. siue sagena. vt Leuit. 27. Et omnis consecratio que offertur ab homine nõ redimetur. pro quo he. le. Et omnis consecratio que cõsecratur vt deuouetur ab homine. vbi ponitur verbum & nomẽ ab eo deriuatum. Nu. 15. Omne quod ex voto reddiderint filii israel tuum erit. Pro quo he. le. Omnis consecratio. i. omne quod deuouetur in israel. s. domino: tuum erit. & cõmuniter ponitur pro anathemate. Deut. 7. Ne fias anathema sicut & illud est. & in eodem. Quia anathema est. & in eo. 13. Et non adherebit de illo anathemate quicq; in manu tua. & Ios. 6. Sitq; ciuitas hec anathema. & in eo. Tulerũtq; de anathemate. & in eo. Quia pollut⁹ est anathemate. Zach. 14. Et anathema non erit amplius. Malach. 4. Et percutiã terram anathemate. scribitur etiã cum he in fine. vt Nu. 21 Et vouauit nomen loci illius horma. i. anathema. Item ponitur pro morte vel interfectione. vt. 3. Reg. 20. Quia dimisisti virum dignum morte de manu tua. Esa. 14. Et sup populum interfectionis mee ad iudicium. Mich. 7. Vir fratrẽ suum ad mortem venatur. Significat etiam rete vel sagena quibus aues vel pisces capiuntur. vt Eccl's. 7. Que laqueus venatorũ est & sagena cor eius. Ezech. 26. Siccatio sagenarum erit in medio maris. Abach. 1. Traxit illud in sagena sua. & in eodem. Propterea immolabit sagene sue. Item חֲרוֹם Charum. i. ille qui habet maculam in naribus. s. qui habet nasum grandiorem vel minorem quam homines communiter hñt. vt Leuit. 21. Si vel puo vel grãdi vel torto naso.

Deuouere. Desolare Occidere. Interficere. Anathematizare Cõsecrare. חֵרֶם Cõsecratio Deuouere Anathema. Mors Interfectio. Sagena חֲרוֹם Fur חֶרֶס Sol. חַרְסָה Sol Orientalis חַרְסִית

חָרַם Chermes. falx. Deut. 23. Falce autem non metes. & solum inuenitur in predicto loco.

חֶרֶס Cheres. sol. vt Iob. 9. Qui precipit soli & nõ oritur. Scribitur etiam cum he in fine. & dicitur חַרְסָה Charsa. vt Iudi. 14. Die septimo ante solis occubitum. & inde חַרְסִית Charsith. i. orientalis secundũ hebreos. vt Hiere. 19 Iuxta introitũ porte fictilis. Pro quo hebrei legunt. Iuxta introitum porte orientalis. Potest etiam deriuari a dictione חָרַשׁ Chares. Que significat testam siue fictile: quia secũdũ hebreos frequenter ponitur littera sin cum apice cibboleth pro littera samach. vnde beatus Hieronymus in explanationibus super Esaiam capo. 19. sic ait. Cheres em̃ verbũ ambiguum est & testa dicitur & sol. eo q̃ vtrũq; areat & siccum sit. hec Hieronymus. Item חֶרֶס Cahres. i. prurigo. Deut. 28. Scabie quoq; & prurigine.

Sol. Testa. חֶרֶס Prurigo חֶרֶף

חָרַף Charaph. exprobrare. improperare. blasphemare. cõuiciari. ignominiam facere. reprehendere. morti uel differri mini se offerre. hyemare. Iudi. 8. Super quibus exprobrastis mihi dicentes. 1. Reg. 17. Ego exprobraui agminibus israel hodie.& in eo. ad exprobrãdũ em̃ israel ascẽdit. & in eodem. Quis est enim hic philisteus incircuncisus qui exprobrauit aciem dei viuentis? 2. Reg. 22. Et blasphemauit israel. & in eo. 23. Quando exprobrauerunt philistiim. 4. Reg. 19. Cui exprobrasti & quem blasphemasti. Ps. 41. Exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei. Ps. 54. Quñ si inimicus me⁹ maledixisset mihi. pro quo btus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Non em̃ inimicus exprobrauit mihi. Ps. 68. Et opprobria exprobrãtium tibi ceciderunt super me. Ps. 73. Vsq; quo deus improperabit inimicus. Ps. 118. Et rñdebo exprobrãtib⁹ mihi verbũ. Prover. 27. Vt possim exprobrãti respõdere sermonem. & inde חֶרְפָּה Cherpa. i. opprobrium. improperiũ. ignominia vt Gen. 30. Abstulit de⁹ opprobrium meũ. 1. Reg. 17. Et tulerit opprobriũ de israel. 2. Reg. 13. Ego em̃ ferre non potero opprobriũ meũ. Ps. 21. Opprobriũ hoim̃ & abiectio plebis. Ps. 68. Improperium expectauit cor meũ. Esa. 4. Aufer opprobrium nostrũ. & in eo. 20. Ad ignominiam egypti. & in plurali חֶרְפּוֹת Cherphoth siue חֲרָפוֹת Charaphoth Ps. 68. Et opprobria exprobrantiũ tibi. Dañ. 12. Alii in opprobriũ vt videant semp. Q̃d in hebreo legitur pluraliter scilicet in opprobria. Significat ẽt reprehẽdere. vt Iob. 27 Neq; em̃ reprehẽdit me cor meũ. Et secũdũ hebreos significat etiã desponsare. vt Leuit. 19. Pro eo q̃d nos habemus Que sit ancilla etiã nobilis. hebrei legunt. Que sit ancilla desponsata viro. Sed nõ habet simile vnde significet despõsare. Significat ẽt offerre se discrimini vel morti. vt Iudi. 5. Zabulon vero & Neptalim obtulerunt animas suas morti. Item חָרַף Charaph. i. hyemare. vt Esa. 18. Et oẽs bestie terre super illũ hyemabunt. & inde חֹרֶף Choreph. i. hyems. vt Gen. 8. Estas & hyems. Amos. 3. Et percutiã domũ hyemalem cũ domo estiua. Zach. 14. In estate & hyeme erũt. Item ponitur pro frigore. vt Prouer. 20. Propter frig⁹ piger arare noluit. Ponitur etiã pro iuuẽtute vel adolescẽtia. vt Iob. 29. Sicut fui in diebus adolescentie mee.

Exprobrare Blasphemare Improperare חֶרְפָּה Opprobrium. Improperiũ Ignominia. חֲרָפוֹת Reprehendere. Despõsare Offerre se morti. חָרַף Hyemare חֹרֶף Hyems Frigus Adolescentia.

חָרַץ Charas. mutire. latrare. inire prelium. decernere. precidere. scindere. decidere. Exo. 11. Apud qẽs aũt filios israel non mutiet canis. Ios. 10. Nullus contra filios israel mutire ausus est. & aliqui hebrei exponũt pro mutire. s. mouere linguam & exacuere. Itẽ significat inire preliũ. vel secũdũ hebreos exacuere se ad preliũ. vt. 2. Reg. 5. Tũc inibis preliũ. Itẽ ponitur pro decernere. vt. 3. Reg. 20. Hoc est iudicium tuũ quod ipse decreuisti. & inde נֶחֱרָצָה Necherasa. i. concisa vel decisa. pro quo beatus Hieronymus transtulit Abbreuiationẽ. Esa. 10. Consumationẽ enim & abbreuiationem dñs deus exercituũ faciet. & in eo. 28. Consumationẽ enim & abbreuiationem audiui. Quod hebrei exponunt consumationẽ decisam uel definitam. & inde חָרוּץ Charus. i. precisio vel concisio aut abbreuiatio. Iob. 14. Breues dies hominis sunt. Esa. 10. Consumatio abbreuiata. i. decisa vel definita. Ioel. 3. Populi in valle cõcisiõis. & in eo. Quia iuxta est dies dñi in valle cõcisionis. Significat etiã חָרוּץ Charus secũdũ hebreos hominẽ rectũ & iustum vel diligentẽ cui⁹ opera sunt decisa & definita ratiõe & intellectu. Pro q̃ btus Hieronymus trãstulit fortẽ vel robustũ. vt Prouer. 10. Manus aũt fortium diuitias parat. & in eo. 12. Manus fortium dominabitur. & in eo. 21. Cogitatiões robusti semp in abũdantiã. Ponitur etiã prodiligente vel sollicito. Itẽ חָרַץ Charus. significat instrumentũ quo frumentum triturat̃ siue excutitur: eo quod est acutum & scindit fruges. vt Esa. 28.

Mutire חָרַץ Inire prelium. Decernere נֶחֱרָצָה Abbreuiatio. Decisa. חָרוּץ Abbreuiatio. Concisio חָרוּץ Fortis. Robustus Sollicitus

Serra. Non cm̃ in serris triturabitur git. vbi ponitur pro serris. & in eo. 41. Ego posui te quasi plaustrum triturans. vbi ponitur pro triturãte. & in plurali חֲרָצוֹת Charusoth. i. plaustra quibus triturantur. vt Amos. 1. Eo qđ triturauerunt in plaustris ferreis galaad. & inde חֲרִיצֵי Chariſe. Pro quo beatus Hieronymus transtulit Carpẽta. vt. 2. Reg. 13. Et circũegit super eos ferrata carpenta. f. ſcindẽtia. & 1. Paralip. 20. Et fecit super eos tribula & trahas & ferrata carpẽta transire. Ponitur etiam חֲרִיצֵי Chariſe pro caseis vł pro formellis caſei. vt. 1. Reg. 17. Et decem formelas caſei has deferes. pro quo brei legunt. Decẽ caseos lactis hos deferes. ponitur ẽt חֲרִיטִין Charus pro habẽte cicatricẽ. vt Leuit. 22. Si cicatricem habens ſi papulas. Item חֲרוּץ Charus. i. menia ſiue murus: eo quod in parte ſuperiori tendunt ad acuitatẽ. Dañ. 9. Edificabitur platea & murꝰ. Item חָרוּץ Charus. i. aurũ. vt Iob. 41. Sternet ſibi aurũ quaſi lutum. Ps. 76. Et poſteriora dorſi eius in pallore auri. Prouer. 3. Melior eſt acquiſitiõ eius negociatione auri. & in eo. 8. Doctrinã magis ꝯ aurum eligite. & in eo. Melior eſt fructus eius auro & lapide precioſo. & in eo. 12. Et ſubſtantia hominis erit auri preciũ. Zach. 9 Et aurũ vt lutũ platearũ. Itẽ חָרָץ Charas in lingua chaldaica ſignificat lumbũ vel renes. Dañ. 15. Et compages renum eius ſoluebantur.

Renes. חָרָץ

Colligationes חֲרָצִים חֲרָצוֹת חֲרָצ Charſub. nodus ſiue colligatio. & ſolum inuenitur in nũero plurali. f. חֲרָצוֹת Charſuboth. vt Eſa. 58. Diſſolue colligationes impietatis. Ps. 72. Quia non eſt reſpectus morti eorũ. pro quo he. le. Quia nõ ſũt colligationes ſiue vincula morti eorũ. Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Quia nõ cogitauerũt de morte ſua. i. nõ ſunt eis colligantia & innodatiões morti eorũ.

Acinus חַרְצַן חַרְצָן Charſan. acinus. i. granulũ vue. & ſolũ inuenitur in nũmero plurali. vt Nu. 6. Ab vua paſſa vſq; ad acinum. pro quo hebrei. le. Ab acinis vſq; ad folliculũ. ſ. vue.

Fremere Frendere. Stridere חָרַק Charac. fremere. frendere. ſtridere. f. dentib⁹. vt Iob. 16. Infremuit cõtra me dentibus ſuis. Ps. 34. Frẽdue runt ſuper me dentibus ſuis. Ps. 36. Et ſtridebit ſup eũ dentibus ſuis. Ps. 111. Dentibus ſuis fremet & tabeſcet. Threñ. 2 Et fremuerunt dentibus.

Silere חָרַשׁ Charas. ſilere. tacere. diſſimulare ſe audire. obſurdeſcere. tacitũ cogitare. arare. Geñ. 34. Siluiſt donec venirent. Nu. 30. Et tacuerit voti rea erit. & in eo. Qua die audierit vir & nõ cõtradixerit: voti rea erit. Pro qđ he. le. Qua die audierit vir & tacuerit: voti rea erit. & eſt idẽ ſenſus cũ littera noſtra. & in eo. Si audierit vir & tacuerit. & in eodẽ. Qđ ſi audiens vir tacuerit. Iudi. 16. Et ibi tota nocte cũ ſilentio preſtolabantur. pro quo. he. le. Et ſiluerũt ibi tota nocte. 1. Reg. 7. Ne ceſſes ꝓ nobis clamare ad dñm deũ nr̃m. ideſt ne ſileas a clamore. Nec. 5. Et ſiluerunt nec inuenerũt quid reſponderent. Iob. 11. Tibi ſoli tacebũt hoies. & in eo. 41. Non parcam ei. Pro quo he. le. Non tacebo mendacia eius. Ps. 27. Deꝰ meꝰ ne ſilcas a me. Ps. 34. Vidiſti dñe: ne ſileas. Ps. 38. Ne ſileas qm̃ aduena ego ſum apud te. Ps. 49 Deꝰ noſter nõ ſilebit. Eſa. 41. Taceant ad me inſule. & in eo. 42. Siluí patiens fui. Soph. 3. Silebit in dilectiõe ſua. Item

Diſſimulare ſe audiſſe חֵרֵשׁ significat diſſimulare ſe audire: vel obſurdeſcere. vt. 1. Reg. 10. Ille aũt diſſimulauit ſe audire. Mich. 7. Et aures eorum ſurde crũt. & inde חֵרֵשׁ Cheres. i. ſurdus. Exo. 4. Aut quis fabricatus eſt mutũ & ſurdũ. Leuit. 19. Non maledices ſurdo. Ps. 37. Ego aũt tanq̃ ſurdus non audiebã. Ps. 57. Sicut aſpidis ſurde. Eſa. 29. Et audient in die illa ſurdi verba legis. & in eo. 35. Et aures ſurdorum patebunt. & in eo. 42.

Surdus חֵרֵשׁ Surdi audite. & inde חֵרֵשׁ Cheres. i. tacite ſiue clam. pro qđ beatus Hieronymus tranſtulit in abſcondito. Ioſ. 7 Miſit igitur Ioſue filiꝰ nun de ſethim duos viros exploratores in abſcondito. Item חָרַשׁ Charas. i. tacite cogitare: vel tacite cõtemplari. vt Geñ. 24. Ipſe aũt cõtemplabatur eam tacite. 1. Reg. 23. Quia prepararet ei ſaul clã malũ. i. tacite cogitaret. Iob. 4. Quin potius vidi eos qui operantur iniquitatem. pro quo he. le. Quin potius vidi cogitantes iniquitatem. Prouer. 3. Ne moliaris amico tuo malũ. pro quo he. le. Ne cogites cõtra amicũ tuũ malũ. & in eo. 6. Cor machinãs cogitationes peſſimas. i. cogitans. & in eo. 12. Dolꝰ in corde cogitantiũ mala. & inde חָרָשׁ Charas ſiue חֹרֵשׁ Chores. i. faber. artifex. opifex. ſiue induſtrius. vt Geñ. 4. Qui fuit malleator & faber. 1. Reg. 13. Porro faber ferrarius nõ inueniebatur in omi terra iſrael. 2. Reg. 5. Artifices lignorũ artificeſq; lapidum. 3. Reg. 7. Artificem erarium & plenũ ſapientie. 4. Reg. 24. Et omnẽ artificẽ & incluſorem. 1. Paralip. 4. Genuit ioab patrẽ vallis artificũ: ibi quippe artifices erant. Eſa. 44. Fabri emm̃ ſunt ex hoibus. & in eo. Faber ferrarius lima operatus eſt. & in eo. Artifex lignarius extẽdit normã. Hiere. 29. Et faber & incluſor. Ezech. 21. Fabricantiũ interitũ. Ponitur ẽt pro ſculptore. Exo. 28. Opere ſculptoris & celatura gẽmarii. Item põitur pro architecto. Eſa. 3. Et ſapientem de architectis & prudẽtẽ eloquii myſtici. & inde חָרָשֶׁת Charoſeth. i. artificium ſiue fabrefactio. vt Exo. 31. Marmore & gẽmis & diuerſitate lignorũ. pro quo hebrei legũt. Et in artificio lapidis & in artificio ſiue fabricatione lignorũ. Eſt etiã חָרָשֶׁת Charoſeth nomẽ proprium loci. vt Iudi. 4. Ipſe aũt habitabat in charoſeth gentiũ. Itẽ חֲרָשׁ Charas. i. arare. vt Deut. 22. Nõ arabis in boue ſimul & aſino. Iudi. 14. Si non araſſetis in vitula mea. Ps. 128. Super dorſum meũ fabricauerũt pctores. pro quo beat? Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Super cruicem meã arauerũt arantes. Hiere. 26. Sion quaſi ager arabitur: Ezech. 17. Exaratũ ſuper latitudinẽ cordis eorũ. Amos. 6. Aut arari poteſt bubalis. & inde חָרִישׁ Charis. i. aratio ſiue tẽpus arandi. Geñ. 45. Quibus nec arari poterit nec meti. Pro quo he. le. In quib⁹ nec erit aratio nec meſſis. Exo. 34 Die ſeptimo ceſſabis arare & metere. pro quo he. le. Die ſeptimo ceſſabis ſiue quieſces: in aratiõe & in meſſe quieſces. 1. Reg. 8. Et aratores agrorũ ſuorũ. pro quo he. le. Et ad arãdũ aratione ſuã. & inde מַחֲרֵשֶׁת Macharaſeth. i. vomer ſiue aratrũ. vt. 1. Reg. 13. Vt acueret vnuſquiſq; vomerẽ ſuum & ligonẽ & ſecurim & tridentẽ & farculũ. vbi ponitur etiam pro farculo. & in eodẽ. Retuſe erant acies vomerũ. & inde חֲרִישִׁית Chariſith. i. vehemẽs aut validus ventus: ſecũdum hebreos: qualis ſolet accidere in tẽpore arandi. Pro qđ beatꝰ Hieronymus tranſtulit vrentẽ. Ione. 4. Vẽto calido & vrẽti. Item חֹרֶשׁ Chores: virgultũ denſis frondibus. Ezech. 31 Et frondibus nemoroſis. Ponitur etiã in tranſlatiõe noſtra pro aratro ſecundũ aliam ſignificationẽ ſupradictam. Eſa. 17. Sicut aratra & ſegetes que derelicta ſunt a facie filiorum iſrael. Sed etiam in predicto loco hebrei legũt. Virgultũ & ramũ. vt dictũ eſt ſupra in dictiõe אֲמַר Amar: Inde הַחֲרָשָׁה Chorſa. i. ſiluane. mus. ſalt⁹. vt. 1. Reg. 23. Porro dauid erat in deſerto ziph in ſilua. & in eo. Et abiit ad dauid in ſiluã. & in eodẽ. Manſitq; dauid in ſilua. & in eo. Ecce dauid latitat apd̃ nos i locis tutiſſimis ſilue. & in plurali חֲרָשִׁים Charaſim. 2. Paralip. 27. Et i ſaltibus caſtella & turres. Itẽ חֹרֵשׁ Cheres. cum apice ceboleth in littera ſin. i. teſta. teſteus. fictilis. vt Leuit. 6. Vas aũt fictile in quo cocta eſt confringetur. Iob. 2. Qui teſta ſaniem radebat. Ps. 21. Aruit tanq̃ teſta virtus mea. Eſa. 16. Ad murũ cocti lateris. vbi ponitur ꝓ cocto latere. & in eo. 30. Et non inuenietur de fragmentis eiꝰ teſta. & in eo. 45. Teſta de ſamis terre. Pro quo he. le. Teſta

In abſcondito. חָרַשׁ

Tacite cõtemplari Tacite cogitare

Molirí. Machinari

Cogitare. חָרַשׁ

Faber Artifex

Fabricator.

Sculptor. Architectus. חָרָשֶׁת

Artificiũ

Charoſeth חָרָשׁ

Arare

Exarare. חָרִישׁ

Aratio.

Vomer. מַחֲרֵשֶׁת

Sarculus

Eſtimare

Vent⁹ vrẽs. חֲרִישִׁית

Virgultus cũ frõdib⁹ Aratrum.

חֹרֶשׁ

Situs חַרְשָׁה

Computare Supputare Numerare

חֲרָשִׁים

Saltus. חָרָשׁ

Fictile Teſta.

Cocꝰ later

Imputare מַחֲשָׁבָה Beatus vir cui non imputauit dñs peccatũ. & inde מַחֲשָׁבָה

de teſtis terre. & eſt idẽ ſenſus. Nã de inſula ſamo afferebantur vaſa teſtea que vaſa ſamia appellabantur. Threñ. 4. Quomõ reputati ſunt in vaſa teſtea. Ezech. 23. Et fragmẽta eius deuorabis. pro quo he. le. Et teſtas eius. i. fragmenta teſte eius confringes. ſ. dẽtibus. Item חָרֵשׁ Chares. i. ſol. vt Iob. 41. Sub ipſo erunt radii ſolis. De quo vide ſupra in dictione חָרַס Chares cum ſamach in fine. & ſolum in predicto loco ſcribitur cũ ſin in fine loco ſamach.

Sol. חָרֵשׁ

Sculpere. חָרַת Charuth. ſculpere. vt Exo. 32. Scriptura ſcꝛ dei erat ſculpta in tabulis.

חָשׁ Chas. feſtinare. De quo vide ſupra in dictione חוּשׁ Chus.

Calor. Ardor חָשַׁשׁ Chaſas. calor ſiue ardor. Eſa. 5. Et calor flãmẽ exurit. & in eo. 33. Concipietis ardorem & parietis ſtipulã. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat quiſquilias.

Cogitare. חָשַׁב Chaſab. cogitare. exiſtimare. putare. reputare. eſtimare. in precio habere. numerare. vel cõputare. aut ſupputare. Geñ. 50. Vos cogitaſtis de me malum. & in eodem. Sed deus vertit illud in bonum. Pro quo hebrei legũt. Sed deus cogitauit illud in bonum. 2. Reg. 41. Quare cogitaſti huiuſcemodi rem. Ps. 34. Cogitantes mihi mala. & in eodem. Loquentes dolos cogitabant. Ps. 39. Domiꝰ ſolicitus eſt mei. i. cogitauit pro me. Ps. 40. Aduerſum me cogitabant mala mihi. Ps. 72. Exiſtimabã vt cognoſcerẽ hoc. Ps. 76. Cogitaui dies antiq̃s. Ps. 118. Cogitaui vias meas. Prouer. 16. Qui attõitis ocꝰ cogitat mala. & i eo. 24. Qui cogitat mala facere. Ezech. 11. Hi ſunt viri qui cogitant iniquitatẽ. Threñ. 2. Cogitauit dñs diſſipare murũ filie ſion. Oſee. 7. Et in me cogitauerunt malitiam. Amos. 6. Sicut dauid putauerunt ſe habere vaſa cantici. Mich. 2. Ve qui cogitatis inutile. & in eodẽ. Ecce ego cogito ſuper familiam iſtã. Naum. 1. Quid cogitatis contra dominũ. & in eodem. Exte emm̃ exiuit cogitans cõtra dñm. Ione. 1. Et nauis periclitabatur conteri. pro quo he. le. Et nauis putabatur conteri ſiue cogitabat conteri. i. viri nauis cogitabant nauem cõteri. Malach. 3. Timentib⁹ dñm & cogitantibus nomẽ eius. Itẽ ſignificat reputare ſiue extimare. aut in precio habere. Geñ. 15. Et reputatum eſt ei ad iuſtitiã. & in eodẽ. 31. Nõne quaſi alienas reputauit nos. Nu. 18. Vt reputetur vobis in oblationem primitiuorũ. & in eo. Et reputabitur vobis ſicut de area & de torculari. & in eo. 23. Et inter gentes nõ reputabitur. Deut. 2. Terra gigantũ reputata eſt. 1. Reg. 1. Eſtimauit ergo eã heli temulentã. 3. Reg. 10. Non erat argẽtũ neq; alicuius precii putabatur in diebus ſalomonis. 2. Paralip. 9 Argentum in diebus illis pro nihilo reputabatur. Iob. 18. Quare reputati ſumus vt iumenta. & in eo. 41. Eſtimauit abyſſum quaſi ſenescentem. Ps. 43. Eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis. Prouer. 17. Stultus ſi tacuerit ſapiens reputabitur. Eſa. 2. Qm̃ excelſus reputatus eſt ipſe. & in eo. 13. Qui argentum non querant. i. non eſtiment: vł pro nihilo reputent illud. & in eo. 29. Et chermel in ſaltum reputabitur. & in eo. 33. Non reputabit homines. & in eo. 53. Vnde nec reputauimus eum. & in eodẽ. Et nos putauimus eum quaſi leproſum. Threñ. 4. Quomõ reputati ſunt in vaſa teſtea. Item ſignificat numerare ſiue ſupputare vel computare. vt Leuit. 25. Cõputabuntur fructus ex eo tpe quo vendidit. & in eo. Supputatis dũtaxat annis a tpe veditionis ſue. & in eo. Ponet rationẽ cũ eo iuxta annorũ numerum. i. numerabit vel ſupputabit cũ eo. 4. Reg. 12. Et nõ fiebat ratio iis hominibus qui accipiebãt pecuniã. i. non numerabatur vel ſtion ſupputabatur eis. & ſequitur ſed in fide tractabant eam. & in eo. 22. Verũtñ nõ ſupputetur eis argentũ. Ps. 31. Beatus vir cui non imputauit dñs peccatũ. & inde מַחֲשָׁבָה

Machaſaba ſiue מַחֲשֶׁבֶת Machaſebeth. i. cogitatio: ſiue exiſtimatio. Geñ. 6. Et cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malũ. Hiere. 18. Et cogito contra vos cogitationẽ. Ezech. 38. Et cogitabis cogitationẽ peſſimã. & in plurali מַחֲשָׁבוֹת Machaſaboth. i. cogitationes. vt Exo. 31. Ad excogitandũ quidquid fabre fieri poteſt. Pro quo he. le. Ad excogitandum cogitationes ad faciendum. & in eo. 35. Ad excogitandum cogitationes & faciendum. Iob. 5. Qui diſſipat cogitationes malignorũ. Ps. 39. Et cogitationibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi. Ps. 55. Aduerſum me oẽs cogitatiões eorũ. Eſa. 55. Non emm̃ cogitationes mee cogitationes veſtre. Hiere. 11. Quia cogitauerunt ſuper me cogitatiões. & in eo. 18. Venite & cogitemus cõtra ieremiã cogitationes. & ide חֹשֵׁב Choſeb. i. polymitari⁹ ſiue opꝰ polymitariũ vł plumariũ. eo qđ fit multa cogitatiõe & induſtria. Exo. 26. Opere plumario facies. & in eo. 28. Opere polymito. & in eo. 35. Vt faciat opera abietarii & polymitarii & plumarii. & inde חֵשְׁבּוֹן Ceſeb. i. ipſa cõtextura ingenioſa & ſubtilis. vt in eo. 28. Ipſa quoq; textura & cũcta operis varietas. Scribitur etiam cũ mem in principio. & dicitur מַחֲשֶׁבֶת Machaſabeth. i. illud quod ſubtiliter excogitatur vel adinuenitur. vt in eodẽ. 35. Quidquid fabre adinueniri põt. Inde חֶשְׁבּוֹן Cheſbon. i. cogitatio. ratio. numeratio. cõputatio. Eccł's. 7. Et quererem ſapientiã & rationẽ. & in eo. 9. Quia nec opꝰ nec ratio nec ſapientia nec ſcientia erunt apud inferos. & in plurali חֶשְׁבֹּנוֹת Chiſebonoth. Pro quo beatus Hieronymꝰ tranſtulit machinas ſiue queſtiones. vt. 2. Paralip. 26. Et fecit in ieruſalẽ generis machinas. Eccł's. 7. Et ipſe ſe infinitis miſcuerit queſtionibus.

Cogitatio מַחֲשָׁבָה

Cogitationes. מַחֲשָׁבוֹת

Opus plumarium. Opus polymiti arii. חֹשֵׁב

Quidquid adinuenitur חֶשְׁבּוֹן

Ratio.

Machine. Queſtiones חֶשְׁבֹּנוֹת

Silere. חָשָׁה Chaſa. tacere. ſilere. negligere. 4. Reg. 2. Et ego noui: ſilete. Nec. 8. Leuite ſilentiũ faciebant in omni populo. i. ſilere faciebant omnẽ populũ. Ps. 27. Ne qñ taceas a me. Ps. 106. Et ſiluerunt fluctus eius. Eccł's. 3. Tempus tacendi & tempus loquendi. Eſa. 42. Tacui ſemp. & in eodẽ. 58. Nec cogitaſti in corde tuo quia ego tacens. & in eo. 62. Propter ſion non tacebo. Ponitur etiam pro negligere. vt Iudi. 18. Nolite negligere nolite ceſſare. 3. Reg. 22. Et negligimus tollere eam de manu regis ſyrie.

Tacere.

Negligere

Oportere. Neceſſe eſt Opus eſſe חָשַׁשׁ Chaſach. in lingua chaldaica ſignificat oportere vel opus eſſe aut neceſſe eſſe. Dañ. 3. Non oportet nos de hac re reſpõdere tibi. Eſdre. 4. Qđ ſi neceſſe fuerit vitulos & agnos. & in eo. 7. Sed & cetera quibus opus fuerit.

Obſcurare. חָשַׁךְ Chaſach. obſcurare. cõtenebrare. denigrare. Geñ. 10 Operuerũtq; vniuerſam ſupficiẽ terre vaſtates oia. Pro quo he. le. Operuerũtq; vniuerſam ſupficiẽ terre & obſcurata vel contenebrata eſt terra. Iob. 38. Quis eſt iſte inuoluens ſentẽtias ſermõibus impitis. pro quo he. le. Quis eſt iſte obſcurans cõſiliũ ſermonibus abſq; ſciẽtia. & eſt idẽ ſenſus cum lra noſtra. Ps. 68. Obſcurẽtur oculi eorum ne videant. Ps. 73. Quoniã repleti ſunt qui obſcurati ſunt terre domibus iniquitatum. Ps. 104. Miſit tenebras & obſcurauit. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & ſimiliter. Ps. 138. Quia tenebre non obſcurabuntur a te. Eccł's. 12. Anteq̃ tenebreſcãt ſol & luna & ſtelle. Eſa. 5. Et lux obtenebrata eſt in caligine eius. & in eo. 13. Obtenebratus eſt ſol in ortu ſuo. Hiere. 13. Date domino deo veſtro gloriã anteq̃ contenebreſcat. Threñ. 5. Ideo cõtenebrati ſũt oculi noſtri. Amos. 8. Tenebreſcere faciam terram in die lumini. Significat etiam denigrare. vt in eodẽ. 4. Denigrata eſt ſup carbones facies eorum. Ezech. 30. Et in taphnis nigreſcet dies. Sed in predicto loco in hebreo ſcribitur חָשַׁךְ Chaſach cum ceboleth in littera ſin. Quod ſignificat vitare ſiue prohibere aut ceſſare vt infra dicetur: vnde in predi-

Tenebreſcere. Obtenebrare.

Denigrare. Nigreſcere. חָשַׁךְ

חשך Cto loco hebrei legũt. & in taphnis ceſſabit dies. inde חשך Chośech. i. obſcuritas ſiue tenebre. & in hebreo legitur ſin gulariter. ſ. tenebra. vt Geñ. 1. Et tenebre erant ſuper faciẽ abyſſi. & in eo. Et diuiſit lucem a tenebris. Iob. 3. Dies illa vertatur in tenebras. Ps. 17. Dñe deus meus illumina tene bras meas. Ps. 27. Poſuit tenebras latibulum ſuum. Eſa. 5. Ponentes tenebras lucem: & lucem tenebras. Ioel. 2. Dies tenebrarum & caliginis. & aliqñ ſcribitur cum he vel aleph in fine & dicitur חשכה Chaſecha ſiue חשוכא Chaſocha. vt Geñ. 15. Et horror magnus & tenebroſus inuaſit eum. Ps. 17. Tenebroſa aqua in nubibus aeris. Ps. 138. Sicut tenebre eius ita & lumen eius. Dañ. 2. Nouit in tenebris conſtituta. & aliqñ ſcribitur cũ mem in principio & dicitur מחשך Ma chſach. vt Eſa. 29. Quorũ ſunt in tenebris opa. Ps. 87. Et notos meos a miſeria. Pro quo he. le. Noti mei contenebra tio. i. non video eos ac ſi eſſent in tenebris. Et beatus Hiero nymus in pſalterio iuxta hebraicã veritatem trãſtulit. Nos tos meos abſtuliſti. Qđ etiã poteſt legi: ſi ſcribatur cũ pũ cto ceboleth in littera ſin: vt infra dicetur. & pluraliter decli natur חשכים Chaſechim ſiue מחשכים Machaſachim. i. ob ſcuritates ſiue tenebre. vt Eſa. 50. Qui ambulat in tenebris & non eſt lumen ei. Threñ. 3. In tenebris collocauit me.

Tenebre

Tenebre.

Contenebratio

חשכים מחשכים Tenebre.

חשך Chaſach. cum apice ceboleth in littera ſin. vitare. cuſtare. prohibere. retinere. reſeruare. cuſtodire. ſ. a peccato vel a malo. ceſſare facere. ſiue ceſſare. Geñ. 20. Et ideo cuſtodiui te ne peccares in me. i. prohibui ſiue retinui te ne peccares in me. Et in eo. 22. Et non peperciſti filio tuo vni gẽnito propter me. Pro quo hebrei legunt. Non prohibui ſti ſiue non vitaſti filium tuum vnigenitum a me. & in eo. 39. Neq; quicq̃ eſt quod non in mea ſit poteſtate. pro quo hebrei legunt. Et non prohibuit ſiue non vitauit vel nõ re tinuit a me quicq̃. 1. Reg. 25. Et ſeruum ſuum cuſtodiuit a malo. i. phibuit. vel retinuit a malo. Eſdre. 9. Liberaſti nos de iniquitate noſtra. Pro quo he. le. prohibuiſti nos. Iob. 30 Et faciem meã cõſpuere non verentur. pro quo he. le. Et a facie mea non cuit auerunt conſpuere. & eſt idem ſenſus cũ littera noſtra. & in eo. 38. Que preparaui in temp⁹ hoſtis. Pro quo he. le. Que reſeruaui vel retinui ad tempus hoſtis ſiue ad tempus tribulationis. Ps. 18. Et ab alienis parce ſer uo tuo. Pro quo hebrei legunt. A ſuperbis quoq; prohibe ſeruum tuum. Vnde beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit. A ſuperbis quoq; libera ſer uum tuum. Prouer. 10. Qui aũt moderatur labia ſua prudẽ tiſſimus eſt. i. qui prohibet vel retinet labia ſua. Item ſigni ficat ceſſare. vt Iob. 16. Non quieſcet dolor meus. i. non ceſ ſabit. & ſupra in eodem. Et mouerem labia mea quaſi par cens vobis. pro quo hebrei legunt. Et motus labiorũ meo rum ceſſaret ſiue quieſceret. Prouer. 21. Qui aũt iuſtus eſt tribuet & non ceſſabit. Eſa. 14. Subiicientem in furore gẽ tes crudeliter. Pro quo hebrei legunt. Subiicientem in fu rore gentes perſecutione inceſſante ſiue abſq; ceſſatione. & in eodem. 58. Clama ne ceſſes.

Cuſtodire. Prohibere

Reſeruare

Ceſſare

חָשַׁל Chaſal. debilitare. laſſare. domare. Deut. 25. Et extre mos agminis tui. qui laſſi reſidebãt. Et in ligua chal daica ponitur pro domare. vt Dañ. 2. Quomodo ferrũ cõminuit & domat oia. Sed etiã in predicto loco hebrei dicũt q̃ ſignificat debilitare vel conterere.

Laſſare Domare

חַשְׁמַל Chaſmal. electrũ. Ezech. 1. Et de medio eius quaſi ſpecies electri. & in eo. Et vidi quaſi ſpeciem electri Scribitur ẽt cũ he in fine & dicitur חַשְׁמַלָה Chaſmala. vt in eo. 8. Quaſi aſpect⁹ ſplẽdoris & viſio electri. Et dicũt aliqui hebrei q̃ ſignificat angelum ſic nominatum. Sed beatus Hieronymus in ſuis explanationibus dicit q̃ ſignificat ele

Electrum. חַשְׁמַלָה

ctrum: & quod eſt argento auroq; pretioſius.

חַשְׁמָן Chaſman. legatus. vt. Ps. 67. Venient legati ex egy pto. & ſolum inuenitur in numero plurali in predi cto loco.

Legatus.

חֹשֶׁן Chośen. pectorale ſiue rationale. i. ornamentũ ſacer dotale: quod ſũmus ſacerdos gerebat ſupra pectus & cor ſuum. Exo. 25. Ad ornandum ephod & rationale. & in eo. 28. Rationale quoq; iudicii facies. & in eodẽ. Portabitq; Aaron noĩa filiorũ iſrael in rationali iudicii ſup pect⁹ ſuũ.

Rationale

חָשַׂף Chaſaph. diſcoopire. nudare. reuelaꝛ. haurire. exhau rire. Ps. 28. Et reuelauit cõdenſa. Eſa. 20. Diſcoope tis natib⁹ ad ignominiam egypti. & in eo. 47. Diſcooperi humerum tuum. & in eo. 52. Parauit dñs brachium ſanctũ ſuum. pro quo he. le. Reuelauit ſiue diſcooperuit dñs bra chium ſanctum ſuũ. Hiere. 13. Vnde & ego nudaui femora tua. Ezech. 4. Et brachium tuum erit extentũ. pro quo he. le. Et brachium tuum diſcoopertum ſiue nudatum. & inde מחשף Machſoph. i. nudatio ſiue diſcoopertio. pro quo be tus Hieronymus tranſtulit ſpoliatum. Geñ. 30. In his que ſpoliata. i. nudata fuerãt candor apparuit. Significat etiam haurire. vt Eſa. 30. Aut hauriatur parum aque de fouea. Ag gei. 2. Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquagi ta lagenas. pro quo he. le. Et itraretis ad torcular ad exhau riendũ quinquaginta lagenas. Inde חַשִׂיפֵי Chaſiphe. i. par ui greges. vt. 3. Reg. 20. Quaſi duo parui greges caprarũ.

Reuelare Diſcoopir Parare.

Nudare

Spoliatus

Haurire.

Parui greges.

חָשַׁק Chaſuc. adherere. concupiſcere. diligere. Amore iũ ctumeſſe. vt Geñ. 34. Sichem filii met adheſit anima filie veſtre. Deut. 7. Non quia cunctas gentes numero vin cebatis iunctus eſt vobis dñs. i. adheſit vobis. Eſa. 38. Tu au tem eruiſti animam meam vt nõ periret. pro quo. he. le. Tu autem dilexiſti ſiue deſideraſti aniniã meam. i. tu autem ad heſiſti anime mee vt non periret. & inde חֶשֶׁק Cheſec. i. il lud quod optatur vel deſideratur. vt. 3. Reg. 9. Et oñe quod optauerat & voluerat facere. Itẽ ſignificat veſtire ſiue coope rire aliquid laminis ſiue celaturis aureis vel argenteis: eo quod adheret & iungitur illud aurum vel argentum ei rei cui apponitur. vt Exo. 27. Omnes colũne atrii veſtite erant argenteis laminis. & in eodem. 38. Sed & ipas colũnas atrii veſtiuit argento. Et inde חָשׁוּק Chaſuc. i. illa celatura argẽ tea: qua columna veſtiebatur. vt in eodem. 27. Capita cum celaturis ſuis habebunt argentea. & in eodẽ. 38. Capita co lumnarum & tecta operis celatura argẽtea. Item חָשׁוּק Cha ſuc. i. radius rotarum. eo quod eſt infixus & iunctus rote. 3. Reg. 16. Et axes & radii earum.

Adherere. Iunctꝫ eſt Diligere חשק

Oẽ optat.

Veſtire.

חשוק Celatura. חשוק

Radius

חָשַׂר Chaſar. cribrare. 2. Reg. 22. Cribrans aquas de nubi bus. Hebrei tñ dicunt q̃ ſignificat dẽſitatem ſiue col ligantiam. Vnde ipſi legunt. Denſitas aquarum. vbi po nitur חֲשָׂרַת Cheſrath cum tau in fine. Significat etiam ex tremã circũferẽtiam rotarum: quã tranſlatio noſtra canthũ vocat. vt. 3. Reg. 7. Et axes earũ & radii & canthi.

Cribrare Denſitas חשרת

Canthus

אַחַשְׁתְּרָנִים Achaſtheranim. veredarii. De q̃ vide ſupra i littera aleph.

אחשתרנים Veredarii. חתת

חָתַת Chathath. pauere. expaueſcere. timere. formidare. perterrere: ſiue perterritum eſſe. Superare: vel ſupa tum eſſe. deficere. confringere: ſiue confractum eſſe. Et cõ muniter ſcribitur cum ſimplici tau. vt Deut. 31. Noli time re: neq; paueas. Ioſ. 1. Noli metuere & noli timere. 2. Para lip. 20. Nolite timere nec paueatis. Iob. 7. Terrebis me per ſomnia. & ſcribitur in predicto loco cum duplici tau. & in eo. 31. Et deſpectio propinquorum terruit me. & in eo. 32. Extimuerunt nec reſponderunt. & in eo. 41. Qui fact⁹ eſt vt nullum timeat. Ps. 17. Et cõponens quaſi arcum ereum brachia mea. pro quo he. le. Et cõfract⁹ eſt vel ſuperatus eſt

Pauere. Timere Terrere

Extimeſcere. Timere Cõfringere.

arcus ereus brachiis meis. Et ſimiliter. 2. Reg. 22. Vbi eadẽ verba habentur. Poteſt etiã deriuari a dictiõe נָחַת Nachath & eſſe ſenſus ſicut in littera noſtra. De quo infra in ſuo loco dicetur. Prouer. 17. Plus proficit correctio apud prudentẽ quã centum plage apud ſtultum. Pro quo he. le. Frangit vel conterit correctio vel increpatio apud prudentẽ. Eſa. 7. De ſinet ephraim eſſe populus. pro quo he. le. Cõfractus erit ephraim a pplo: ſiue deficiet ephraim a populo. i. ne ſit po pulus. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. & i eo. 9. Et ſceptrũ exactoris ei⁹ ſupaſti ſicut in die madian. & in eo. 30. A voꝛ ce dñi pauebit Aſur. & in eo. 31. Et pauebunt fugiẽtes prin cipes eius. & in eo. 51. Et iuſtitia mea non deficiet. Hiere. 1. Ne formides a facie eorũ: ne forte timere te faciam vultum eorũ. & in eo. 17. Paucant ipſi & nõ paueã ego. & in eo. 30. Ne paueas iſrael. & in eo. 46. Vidi ipſos pauidos & terga verrentes. & in eo. 49. Et pauere faciam eam coram inimicis ſuis. Vbi ſcribitur cũ duplici tau. & in eo. 50. Victus eſt Marodach. i. confractus vel ſuperat⁹ eſt. & in eo. Supera ta ſunt idola eorum. & in eo. Gladius ad fortes ei⁹ qui time bunt. i. ſuperabuntur. & in eo. 51. Et emarcuit arcus eorum ideſt confractus vel ſuperatus eſt arcus eorum. Abdie. 1. Et timebunt fortes tui a meridie. Abach. 2. Et vaſtitas anima lium deterrebit eos. Malach. 2. Et a facie nominis mei pa uebat. Ponitur etiam pro deſcendere. vt Iob. 21. Et in pun cto ad infernum deſcendũt. De quo vide infra in dictione נָחַת Nachath. & inde חַתַּת Chathath ſiue חִתִּית Chithith. i. timor. pauor. terror. formido. vt Geñ. 35. Terror dei inua ſit oẽs per circuitũ ciuitates. Ezech. 32. Qui dederant quó dam formidine ſuã in terra viuentium. & in eo. Qui poſue runt terrorẽ ſuũ in terra viuentiũ. & in eo. Qui deducti ſũt cum interfectis pauentes. pro quo he. le. In pauore ſuo. Po nitur etiã חַתָּה Chathath. pro plaga. vt Iob. 6. Et modo vi dentes plagam meã timetis. & inde מְחִתָּה Mechitha. i. pauor ſiue contritio vel cõfractio. vt Prouer. 10. Pauor pau perum egeſtas eorum. & in eo. Et pauor his qui operantur iniquitatẽ. & in eo. 18 O ſtulti cõtritio eius. & inde חֲתַתְּתִים Chathchathim. per geminationẽ cheth & tau. i. formidan tes. vt Eccl's. 12. Excelſa q̃ timebũt & formidabũt in via.

frangere. Cõfringere. Superare Pauere. Deficere. Formidare

Superari. Emarceſcere. Timere. Deterrere

Deſcendere חַתַּת Terror. Formido. Pauor. חַתָּה Plaga. מְחִתָּה Pauor. Contritio. חֲתַתְּתִים Formidantes.

חָתָה Chatha. fouere. ſ. ignẽ: ſiue cõgregare aut portare. vt Prouer. 6. Nunquid põt hõ abſcondere ignẽ in ſinu ſuo. i. fouere vel portare ignẽ in ſinu ſuo. & in eo. 25. Pru nas eñ congregabis ſuper caput eius. Eſa. 30. Et non inue nietur de fragmentis ei⁹ teſta in qua portetur ignicul⁹ de incendio. Ponitur etiam pro pficere. vt Prouer. 17. Plꝰ pro ficit correctio apud prudentẽ. Item ponitur pro euellere. vt Ps. 51. Euellet te & emigrabit te de tabernaculo tuo. Sed in his duobus locis predictis ſcribitur ſine he in fine & põt de riuari a dictione חתה Chathath. quę ſignificat cõfringere. vt ſupra dictũ eſt. veꝛa dictione מחתה Macha. De quo infra di cetur. & inde מַחְתָּה Machtha. i. vas in quo ſubſtentatur vel portatur ignis. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit thu ribulũ. vt Exo. 10. Arreptiſq; nadab & Abiu thuribulis im poſuerũt ignem. & in eo. 16. Aſſumptoq; thuribulo quod de prunis altaris ipleuerat. Nu. 16. Tollite vnuſquiſq; thu ribula ſua. & in eo. Tolle thuribulũ & hauſto igni de altari. Significat ẽt vas vbi ea que emuncta erant extinguebãtur. Exo. 25. Et vbi ea que emuncta ſunt extinguntur.

Fouere i. ignem. Portare. Proficere. Euellere. מַחְתָּה Thuribulum.

חָתַךְ Chathach. incidere. precidere. determinare. ſtatue re. beatus Hieronymus tranſtulit abbreuiare. vt Dañ. 9. Septuaginta hebdomade abbreuiate ſunt ſuper populũ tuũ & ſuper vrbẽ ſanctã tuã. Hebrei tñ legũt. Preciſe vel de terminate ſunt. & ſolum inuenitur in predicto loco. Hebrei tñ cõmuniter vtuntur hoc verbo p incidere. vel precide

Abbreuiare. Incidere.

re: aut ſecare.

Secare.

חֲתַל Chathal. inuoluere. circunligare. faſciare. ſ. pannis vel linteolis. vt Iob. 38. Et caligine illud quaſi pannis in fantie obuoluerẽ. Ezech. 16. Nec inuoluta pannis. & in eo. 30. Vt ligaretur pannis & faſciaretur linteolis.

חתל Obuoluere. Inuoluere. Faſciare.

חָתַם Chatham. ſignare. ſigillare. ligare. ſub ſignaculo clau dere. ratificare. obfirmare. Deut. 32. Et ſignata in the ſauris meis. 3. Reg. 21. Et ſignauit eas anulo eius. Nec. 9. Et Et ſignant principes noſtri. & in eo. 10. Signatores aũt fue runt. Eſter. 3. Et littere ſignate ipius anulo miſſe ſunt. Iob. 9. Et ſtellas claudit quaſi ſub ſignaculo. & in eo. 14. Signa ſti quaſi in ſacculo delicta mea. & in eo. 24. Perfodit in te nebris domos: ſicut in die cõdixerat ſibi. i. ſicut in die ſigna uerat. Nã fures in die conſiderant & ſignãt locum per quẽ in noſte perfodiãt domũ. & in eo. 37. In manu oĩm hoĩn ſignat. Canti. 4. Hortus cõcluſus fons ſignatus. Eſa. 8. Si gna legem in diſcipulis meis. Hiere. 32. Scripſi in libro & ſignaui. & in eo. Et accepi librũ poſſeſſionis ſignatũ. Dañ. 12. Et ſigna librũ. Item ponitur pro inſtruere vel erudire. vt Iob. 33. Et eruditus eos inſtruit diſciplina. Pro quo he. le. Et in diſciplia eorũ ſignat: ſiue & in vinculis eorũ ſignat vel claudit. Ponitur ẽt pro creſcere. i. qñ humor creſcit & coagulatur: in tantum q̃ claudit meat⁹ p quos fluit. Leuit. 50. Cũq; per ſingula momẽta adheſerit carni eius atq; cre uerit fedus humor. Inde חֹתָם Chotham. i. ſigillũ vel ſigna culũ: aut anulus. vt Iob. 38. Reſtituetur vt lutũ ſignaculum. Canti. 8. Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuũ. Ezech. 28. Tu ſignaculum ſimilitudinis. Ponitur ẽt pro anulo in quo eſt ſigillum. vt Geñ. 38. Anulum tuũ & armillã & baculum quẽ manu tenes. 3. Reg. 21. Et ſignauit eas anulo ei⁹. & Hie re. 22. Si fuerit iechonias filius Ioachin regis iuda anulus in manu dextera mea. Ponitur etiam pro ſquamis que ſunt cõpacte & coniuncte inuicem. vt Iob. 41. Cõpacturn ſqua miſ ſe prementib⁹. Pro quo he. le. Clauſum ſignaculo ſtri cto. Et beatus Hieronymus tranſtulit ſenſum.

Signare. Obuoluere Inuoluere. Faſciare. Sub ſigna culo claudere. Inſtruere Claudere. Signaculum. Anulus.

חָתַן Chathan. nubere. conubia iungere. coniugio aſſocia ri. affinitatem contrahere. generum fieri. Deut. 7. Nec ſociabis cum eis coniugia. Ioſ. 23. Et cũ eis miſcere cõnubia atq; amicitias copulare. 1. Reg. 18. In duobus gener meus eris hodie. et in eo. Nũc ergo eſto gener regis. & in eo. Nũ parum videtur vobis generum eſſe regis. & in eo. Vt fieret gener regis. i. vt cõtraheret affinitatẽ cum rege. & inde חתן Chothen. i. ſocer. affinis: cognatus. vt Exo. 3. Moyſes autẽ paſcebat oues iethro ſoceri ſui. & in eo. 18. Venit ergo ie thro cognat⁹ moyſi. & in eo. Qui egreſſus in occurſum co gnati ſui. Nu. 10. Dixitq; moyſes ohab filio Raguel madia nite cognato ſuo. Iudi. 19. Cui rurſum locutus eſt ſocer. Re perit ur ẽt in gñe femininõ pro ſocru. De. 27. Maledictus qui dormit cum ſocru ſua. Inde חָתָן Chathan. i. gener. ſpõ ſus, Geñ. 19. Habes hic quẽpiã tuorum generum. & in eo. Locutus eſt ad generos ſuos. Iudi. 15. Samſon gener than natei. 1. Reg. 18. Vt fiam gener regis. Ponitur ẽt pro ſpõſo. Exo. 4. Spõſus ſanguinum tu mihi es, Ps. 18. Et ipe tanq̃ ſponſus pcedens de thalamo ſuo. Eſa. 61. Tanq̃ ſponſum decoratum corona. & in eo. 62. Et gaudebit ſponſus ſuper ſponſam. Hiere. 6. Vocem ſponſi & vocem ſponſe. Ioel. 2. Egrediatur ſponſus de cubiculo ſuo. & inde חתן Chathuñ. i. miptie ſiue deſponſatio. Cãt. 3. In die deſpõſatiõis illi⁹.

Coniugio ſociare. Connubia copulare Generum fieri. Affinitatẽ cõtrahere. Socer. Cognatus

חָתָן Gener. Sponſus. Deſponſatio. Repentẽ gere. Latro

חָתַף Chathoph. rapere. feſtinare. ſiue aliquid repente age re. Iob. 9. Si repente interroget quis reſpondebit ei. & inde חֹתֵף Chętheph. i. raptor. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit latronem. vt Prouer. 23. Inſidiatur in via quaſi latro.

חָתַר Perfodere Fodere. — חָתַר Chathar. fodere. perfodere. remigare. vt Iob. 24. Perfodit in tenebris domos. Ezech. 8. Et dixit ad me fili hominis fode parietem. & in eo. 12. Perfode tibi parietē & in eodē. Et vespere perfodi mihi parietē. & inde מַחְתֶּרֶת Machthéreth .i. fossio siue fossa quā fures faciunt in pariete ad furandū. Exo. 22. Si effringens fur domū siue suffodiens fuerit inuent⁹. pro quo he.le. Si in fossiōe aut in fossa inuentus fuerit fur. Hiere. 2. Non in fossis inueni eos. Ponitur etiā predicta dictio חָתַר Chathar .p descēdere. Amos. 9. Si descenderint vsq; ad infernum. Sed etiam in predicto loco hebr⁹ legunt. Si effoderint in inferno siue in fouea. s. vt abscondant se. Item ponitur translatiue pro remigare vt Ione. 1. Et remigabant viri vt reuerterentur ad aridā.

מַחְתֶּרֶת Fossio. Fossa.

חָתַר Descēdere

חָתַר Remigare

De incipientibus a littera. ט Tet.

טָאטָא Scopare. — טָאטָא Tata. scopare. vt Esa. 14. Et scopabo eam in scopa. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. & solum inuenitur in predicto loco.

טָאַב Placere. — טָאַב Taab. in lingua chaldaica significat placere: siue bonum videri. Dañ. 6. Tunc vehementer gauisus est super eo. pro quo hebrei legunt. Tunc regi multū placuit super eo.

טָבַח Occidere. Immolare — טָבַח Tabach. occidere. mactare. immolare. Geñ. 43. Occide victimas & instrue cōuiuiū. Exo. 22. Si quis furatus fuerit bouem aut ouem & occiderit. Deut. 28. Bos tuus immoletur coram te. i. occidatur. 1. Reg. 25. Et carnes pecorum que occidi tonsoribus meis. Prouer. 9. Immolauit victimas suas. Hiere. 11. Et ego q̄si agnus māsuetus qui portatur ad victimā. i. q portatur ad occidēdū. Threñ. 2. Percussisti nec miser⁹ es. i. occidisti. Inde טֶבַח Tébach siue טִבְחָה Tibcha. i. occisio. aut victima. vt Geñ. 37. Occide victimas. Vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatum. sicut etiā in aliquib⁹ locis supradictis. Ps. 43. Estimati sum⁹ sicut oues occisionis. Esa. 53. Sicut ouis ad occisionem ducetur. & alibi quādo scribitur cū mem in principio & dicitur מִטְבָּחָה Matbéach. vt Esa. 14. Preparate filios ei⁹ occisioni. & inde טַבָּח Tabach. occisor carnifex. coquus. eo quod occidit animalia & aues ad coquendū. vt. 1. Reg. 9. Dixitq; samuel coquo. & ut⁹ dō. Leuauit q̄t coquus armum & posuit ante saul. & in plurali טַבָּחִים Tabachim. pro quo beatus Hieronymus transtulit milites siue exercitum aut militiam. eo quod occidunt homines in bello. Geñ. 38. Putiphari eunucho pharaonī magistro militum. & in eodem. 39. Princeps exercitus sui. Hiere. 52. Venit nabuzardan princeps militie. & vt beatus Hieronymus ait in libro de hebraicis questionibus super Genesim. lxx. interpretes principem coquorum trāstulerunt pro magistro vel principe exercitus. & in lingua chaldaica dicitur טַבָּחָיָא Tabachaia. Dañ. 2. Abariocho principe militie regis. & in genere feminino טַבָּחוֹת Tabachoth Pro quo beatus Hieronymus transtulit focarias. i. coquas vt. 1. Reg. 8. Filias quoq; vestras faciet sibi vnguentarias & focarias.

טֶבַח Occisio.

מִטְבָּחַ Occisio.

טַבָּח Coquus.

טַבָּחִים Milites Exercitus. Militia.

טַבָּחוֹת Focarie.

טָבַל Tingere. Intingere Baptizare — טָבַל Tabal. tingere. intigere. baptizare. Geñ. 37. Et in sanguine hedi quem occiderant tinxerunt. Exo. 12. Tingite in sanguine qui est in limine. Leuit. 4. Cūq; intinxerit digitum in sanguine. & in eo. 14. Tinget in sanguine passeris. Deut. 33. Et tingit in oleo pedē suum. Ios. 5. Et pedibus eorum in parte aque tinctis. vbi ponitur verbum passiuum: quod scribitur cum nun in principio. Ruth. 2. Et intinge bucellam tuam in aceto. 1. Reg. 14. Et intinxit in fauum mellis. 4. Reg. 5. Descendit & lauit septies in iordane ideſt baptizatus est septies. Iob. 9. Tamen sordibus intinges me. Ezech. 23. Et tiaras tinctas in capitibus eorum.

טָבַע Submergere. Infigere. Demergi Defigere — טָבַע Tabaa. Submergere. demergere. immergere. defigere. infigere. Exo. 15. Submersi sunt in mari rubro. Iob. 28. Sup quo bases eius solidate sunt. i. infixe sunt. Ps. 9. Infixe sunt gentes in interitu quē fecerūt. Ps. 68. Infixus sum in limo profundi. Et in eo. Eripe me de luto vt nō infigar. Hiere. 38. Descenditq; hieremias in cenū. i. infixus vel demersus est in cenū. Et in eo. Demerserūt in ceno & in lubrico pedes tuos. Treñ. 2. Defixe sunt in terra porte eius. & inde טַבַּעַת Tabaath. i. anul⁹: eo qđ infigitur digito. Geñ. 41. Tulitq; anulū de manu sua. Exo. 28. Facies & duos anulos aureos. Num. 31. Anulos & dextralia ac murenulas. ponitur etiā pro circulo qui est q̄si anulus. Exo. 25. Et quatuor circulos aureos quos pones p quattuor arce angulos. Et in eo. Duo circuli sint in latere vno & duo in altero. vtūtur etiā hebrei hac dictiōe טְבַע Tébaa pro natura: cū de natura loquūtur. sed nō reperitur in veteri testāmēto.

טַבַּעַת Anulus. Circulus טָבַע Natura

טַבּוּר Umbilicus — טַבּוּר Tabur. vmbilicus. & trāslatiue dicitur de medio terre: sicut vmbilicus est in medio ventris. Iudi. 9. Ecce populus de vmbilico terre descendit. Ezech. 38. Habitator vmbilici terre. Quod btūs hieronym⁹ in suis explanatiōnib⁹ exponit. in medio terre.

טֵבֵת Tebeth טָהֵר Mundare.

טֵבֵת Tebeth. Nomen proprium mensis: quem nos decembrē vocam⁹. Ester. 2. Mēse decio q vocatur tebeth.

טָהֵר Mundare. Mundum esse. Mundi et Purificari — טָהֵר Tihar. mundare. purificare siue purificari. purgare. mundum esse. Geñ. 35. Et mundamini ac mutate vestimenta vestra. Leuit. 12. Et mūdabitur pro fluuio sanguinis sui. & in eodē. Et sic mundabitur. & in eodem. 13. Mundabit eam quia scabies est. & in eodem. Lauabitq; homo vestimenta sua & mundus erit. & in eodē. Quomodo mundari debeat vel contaminari. & in eo. 14. Precipiet ei qui purificatur vt offerat duos passeres. & in eo. Asperget illum qui mundandus est vt iure purgetur. & in eo. Ponet super extremum auricule dextere eius qui mundatur. & in eodē. 15. Lotis vestibus & toto corpore in aquis viuentibus erit mūd⁹. & in eo. 16. In hac enim die expiatio erit vestri atq; mūdatio: corā dño mūdabimini. Et in eo. 22. Et occubuerit sol tunc mūdatus vescetur. Nu. 8. Purificabis eos iuxta hūc ritū. & in eo. Cūq; lauerit vestimēta sua & mūdati fuerit. Ios. 22. Et vsq; in p̄sentē diē huiⁱ sceleris in vobis pmanet. Pro quo he.le. De quo nō sumus mūdati vsq; in diem hanc. 4. Reg. 5. Recipiet lepra Naamitē caro tua atq; mūdaberis. Et in eo. Lauer in eis & mūder. Nec. 12. Et mūdati sunt sacerdotes & leuite & mūdauerūt populū. Iob. 4. Aut factori suo purior erit vir. Et in eo. 37. Et vētus transiens fugauit eas. i. mūdauit & purificauit aerē a nubibus. Ps. 50. Et a peccato meo munda me. Esa. 66. Qui sanctificātur & mūdos se putant in hortis. Hiere. 13. Non mūdaberis post me. Ezech. 22. Tu es terra immunda. Pro quo hebrei legunt. Tu es terra non munda: siue non purificata. & in eodē. 39. Vt mundent terram. Malach. 3. Et sedebit conflans & emūdans argentum. & in eodem. Et purgabit filios leui. & inde טָהוֹר Tahor in genere masculino: siue טְהֹרָה theora in gñe feminino. i. mundus siue munda: aut purus vel pura. Geñ. 7. Ex omnibus animantibus mūdis tolles septem & septē. Exo. 25. Deaurabis eam auro mundissimo. Leuit. 13. Caluus & mundus est. & in eo. 24. Super candelabrum mundissimum. & in eodem. Super mensam purissimam. Nu. 9. Si quis aūt mundus est. & in eodē. 19. In loco purissimo. 1. Reg. 20. Ne forte non esset mundus nec purificatus. Ps. 50 Cor mundum crea in me deus. & inde טְהָרָה Tahora. siue tahorath. i. purificatio siue purgatiō⁹ mundatio. Leuit. 12 Trigīta trib⁹ diēb⁹ manebit in sanguine purificatiōis suę.

טָהוֹר Purificari Purgare. טָהֵר Mundus Mundissimus. Purissimus טָהֳרָה Purificatio.

טוּב Mundicia Emūdatio — טוּב Et in eo. 13. Et redditus mūditie iterū lepra creuerit. Et in eo. 14. Offeretq; ea die octauo purificationis sue. Et in eo. qui habere nō poterit oīa in emūdatiōne sua. ps. 88. Destruxisti eum ab emūdatiōe. Ezech. 44. Et postq̄ fuerit emūdatus. pro quo he.le. Et post emūdationē suā. Inde טֹהַר tóhar. i. puritas vel mūditia. beatus hieronymus trāstulit serenitatem vel serenū. Exo. 24. Et quasi celū cum serenū est.

טֹהַר Serenum.

טוֹב Pulchrum esse. Bñfacere. — טוֹב Tob. bonū vel pulchrū esse. bene agere. Nu. 24. quam pulchra sunt tabernacula tua. Canti. 4. Pulchriora sūt vbera tua vino. & q̄si est verbū tertie cōiugatiōis tūc scribitur cū iod in medio loco vau & significat benefacere. vt. 2. Paralip. 6. Bene equidem fecisti huiuscemodi habere voluntatem. De quo vide ēt infra in dictiōe יָטַב Iatab. & ide

טוֹב Bonus. — טוֹב Tob. i. bonus. optimus. pulcher. decorus. beneplacens. bonū: siue bonitas. vt Geñ. 1. Et vidit lucem q̄ esset bona. & in he. est gñis masculini. & in eo. & vidit deus q̄ esset bonū. & in eo. Vidit deus cūcta que fecerat & erāt valde bona. & in eo. 2. Et lignū scientie boni & mali. & in eo. 3. Qđ bonū esset lignū ad vescēdū. & in eo. Vidit requiē q̄ ēt bona Nu. 10. Quidquid optimū fuerit ex opibus. Ps. 37. Q̄m̄ sequebar bonitatē. p̄s. 72. Quā bonus deus israel. Ps. 110. Intellectus bonus oībus facientibus eū. Eccl's. 7. Qui placet deo effugiet illā. i. qui bonus est corā deo. & in eo. 8. Erit bonum timentibus deum. Et in eo. Nō sit bonum impio. Mich. 7. Qui optimus est in eis quasi paliurus. Et aliq̄n scribitur cū furec: & dr̄ טוּב Tub. vt Geñ. 24. Ex oībus bonis eius portans fecū. Et i eo. 45. & ego dabo vobis oīa bona egypti. Et in eo. quia oēs opes egypti vestre erunt. pro quo he.le. quia oē bonū egypti vobis erit. Exo. 33. Ego oñ dam oē bonū tibi. Ps. 30. quā magna multitudo dulcedinis tue dñe. pro quo btūs Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. quā multa est bonitas tua. Ps. 144. Memoriam abūdantie suauitatis tue eructabūt. pro quo btūs Hieronymus transtulit. memoriā multe bonitatis tue loquentur. Esa. 55. Et super multitudinē bonorū domus israel. potest ētiā טוֹב Tob. pro pulchro vel decoro aut elegāte vel hilari. vt Exo. 2. Et vidēs eū elegātē absc̄ōdit eū. 1. Reg. 9. Electus & bonus. i. elēctus & decorus vel elegās. vnde seq̄tur ab humero & sursum eminebat super oēm populū. ponitur ēt pro hilari. Ester. 1. Cū rex esset hilarior. & in plura

טוֹבִים Bonum. Bonitas. — טוֹבִים Tobim. i. boni. 3. Reg. 2. Quia interfecit duos viros iustos meliores sc. Ps. 124. Benefac dñe bonis. Eccl's. 4. Melius est duos esse simul. i. meliores sunt duo simul. Et in eo. 11. Et si vtrūq; simul melius erit. pro quo he.le. & si ambo simul bona erūt. Hiere. 44. & saturati sumus panibus & bene nobis erit. pro quo he.le. & erimus boni. i. felices & diutes: sicut ipsi exponunt. & in lingua chaldaica scribitur sine vau & dr̄ טָב Tab. Dañ. 2. & caput ex auro optimo. & in ge. fe. scribitur cum he in fine & dr̄ טוֹבָה Toba. Exo. 18. Letatusq; est iethro sup oībus bonis: quod in hebreo legitur singulariter. s. super omne bonū. Et ponitur ibi in hebreo femininū pro neutro: quia hebrei nō habēt genus neutrū: sed pro eo aliq̄n vtuntur gñe masculino: & aliquando femi nino. Nu. 13. Ipsa terra bona aut mala. & in eo. Valde bona est. Ps. 15. Quoniam bonorum meorum non eges. p quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit: bonū mihi non est sine te. Eccl's. 7. In die bona fruere bonis. Et in plu. femininō טוֹבוֹת Thobot. i. bōe vel pulchre. vt Geñ. 6. Videntes filii dei filias hominū q̄ essent pulchre. Et in eodem. 44. Septem spice pullulabant in culmine vno plene ac formose. Et in eodem. Septem boues pulchre & septem spice plene.

טָב Optimum טוֹבָה Bonum. Bona טוֹב Elegans. Decorus. Hilaris טוֹבִים Boni.

טָוָה Nere — טָוָה Taua. nere. filare. Exo. 35. Sed & mulieres docte que venerant. Debet legi que neuerant. ideſt filauerant. Et in eodem. Et pilos caprarum. pro quo hebrei legunt. Et omnes mulieres quibus elenatum est cor in sapientia filauerūt seu neuerūt capras. ideſt pilos caprarum. Et inde מְטַוָּה Matue ideſt filatum. vt supra in eodem. Dederunt hyacinthum & purpurā. pro quo he.le. obtulerūt filatum hyacinthum & purpuram.

טוּחַ Linire. — טוּחַ Toach. linire. oblinire. complanare. Exo. 15. Puluis elatus & alia terra lita. Et communiter scribitur sine vau vt supra in eodem. Et luto alio liui domū. Et in eodē. Post q̄ denuo lita fuerit. Esa. 44. Obliti enim sunt ne videant oculi eorum. s. luto vel cemēto vt nō videāt. Ezech. 13. Illi autem liniebant eum luto absq; paleis. Et i eodem. Dicad eos qui linunt absq; temperamēto. Et in eo. Et destruā parietem quem liniſtis. Et in eo. Et nō sunt qui liniunt eum. Et inde טִיחַ Tiach. ideſt litura. vt in eo. Vbi est litura quā liniſtis. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Ponitur etiam pro deaurare quod est quasi linire. vt. 1. Paralip. 29. Ad deaurandos parietes templi. Et inde טְוּחוֹת Tuchoth. i. occulta vel abscōdita: ac si esset lita ne quis ea posſit videre. Ps. 50. Incerta & occulta sapientie tue manifestaſti mihi. pro quo hebrei legunt. In absconditis & in occulto sapientiam manifestaſti mihi. Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Abscondita & arcanum sapientie tue manifestaſti mihi. Ponitur etiam pro visceribus hominis. eo quod sunt occulta. Iob. 38 Quis posuit in visceribus hominis sapientiam.

טִיחַ Litura. Deaurare. טְוּחוֹת Abscōdita

טוּר Ordo. Versus. Pariet. טִירָה propugnacula. Mons. טוּשׁ Volare. טוֹת Ieiunus. Incensū. טָוָה Linire. טָחָה Facere arcu. מְטָחֲוֵי Molere. טָחַן Conterere Frangere. Cōminuere Scortū et

טוּר — Tur. Ordo. versus. progressio. s. linearis. Paries. mōs. Exo. 28. ponesq; in eo quattuor ordines lapidum. Et i eodem. In primo versu erit lapis sardius. Et in eodem. In secundo. s. versu carbunculus & sapphyrus. 3. Reg. 6. Edificauit atrium interius tribus ordinibus lapidum politorum et vno ordine lignorum cedri. Et in eodem. 7. Et quattor deambulatoria inter columnas cedrinas. pro quo hebrei legunt. Super qnattuor ordines colūnarū cedrinarum. Et in eodem. Vnus autem ordo habebat colūnas qui decim. Significat etiam parietem. vt Ezech. 46. Et paries per circuitū ambiens. Et inde טִירָה Tira. Pro quo beatus hieronymus transtulit propugnacula. Canti. 8. Si murus est edificemus super eum propugnacula argentea. De quo vide infra in dictione טִיר Tir. Item טוּר Thur. siue טוּרָא Thura: in lingua chaldaica significat montem. Dañ. 2. donec abcissus est de monte lapis. Et i eodem factus est mōs magn⁹.

טוּשׁ Volare. — טוּשׁ Tus. Properare. festinare. Beatus hieronymus trāstulit. Volare. Iob. 9. Sicut aquila volans.

טוֹת Ieiunus. Incensū. טָוָה Linire. — טוֹת Teuath. in lingua chaldaica significat incensatum siue ieiunū. Dañ. 6. Et dormiuit incensatus.

טָוָה Linire. — טָוָה Tach. linere. De quo vide supra in dictione טוֹחַ Thoach.

טָחָה Facere arcu. — טָחָה Tacha. facere. s. arcu. Geñ. 21. Quantū potest arcus iacere. Et solum inuenitur in predicto loco: vbi pōtur מְטָחֲוֵי Metachaue. cū mē in principio & vau loco he. Et secūdū aliquos hebreos est participium secunde coniugationis. sc̄dm alios vero ē nomē ple pro iactibus siue ictibus.

מְטָחֲוֵי Molere

טָחַן Conterere Frangere. Cōminuere Molere. Scortū et — טָחַן Tachan. molere. frangere. s. mola. cōminuere. conterere. abuti. Exo. 32. & cōtriuit vsq; ad puluerē. Nu. 11. frāgebat mola. Deut. 9. Et i frustra cōminuēs. Iudi. 16. & claudū i carcere molere fecerūt. Esa. 3. & facies pauperū cōmoliſtis. Et in eo. 47. Tolle molam & mole farinā. Accipitur ēt translatiue p actu coitus. vt Iob. 31. Scortū alterius sit vxor mea. pro quo in hebreo habetur. Molat siue tundat alteri vxor mea. Quod exponunt aliqui hebrei sic. quasi dicat seruiat alteri vxor mea: sicut olim seruos & ancillas

Abuti.

molere faciebant.sicut ēt modo faciūt sarraceni . Threñ.5. adolescentibus impudice abusi sunt.Quod in hebreo legi tur sic.f.adolescēres ad molendū deducebāt.i. molere facie bant. Inde טַחֲנָה Tachana.i.mola.vt Eccls.12. In humilita te vocis molētis.¶Et in plurali טְחֹנֹת Tochanoth . vt in eo. Et ociose erunt molentes.

Mola.

טַחֲנָה

Molentes

טְחֹנֹת

טָחֹר Tachor.morbus ani qui ficus vocatur : quā infirmi tatē translatio nr̄a circūloquēdo exprimit . Deut.28. Percutiat te dñs vlcere egypti & partē corpis per quā ster cora digerūtur.1.Reg.5.Et cōputrescebāt pmīnētes exta les corū.Et in eo.Et percutiebantur in secretiori parte na tiū.Et in eo.6.Quīq; anos aureos facietis.Vbi ponitur p anis.Et in eo.Facietisq; similitudinē anorū vr̄orū . Etsolū inuenitur in numero plu.f. טְחֹרִים Techorim siue עֹפָלִים Apolim pro טְחֹרִים Techorim.& in margine ponitur techorim:qđ hebrei legūt.Reperitur etiā in textu techorim.vt.1. Reg.6. Hi sunt aūt ani aurei q̄s rediderūt philistiim p delicto suo.

Ficus ifirmitas ani.

טָחֹר

Anus.

טָטָף Totaph.scđm hebreos est ornamētū quod frōtib⁹ su is imponūt:vt recordentur preceptorū dei.& solū in uenitur in numero plu.f.טוֹטָפוֹת Totaphoth.pro quo trāsla tio nr̄a transtulit moucbuntur. Deut.6.Et ūtq; & mouebun tur inter oculos tuos.Et solū inuenitur in pdicto loco. Sed in lingua chaldaica signāt ornamentum frōtis vel brachii Nam.2.Reg.1. Vbi dicitur & tuli diadema quod erat in ca pite eius & armillam de brachio illius : ibi in translatione chaldaica ponitur טוֹטָפֹת Totepheth.pro armilla.

טָטָף

טוֹטָפוֹת

Mouebūt.

Armilla.

טִיט Tit.lutum.cenū.vtPs.17. Vt lutū plateaꝝ delebo eos Ps.39.Eduxit me de lacumiserie & de luto fecis . Ps. 68.Eripe me de luto vt nō infigar.Esa.57.Et redūdāt fluctus eius in cōculcationē & lutū.Abach.2. Vsq; quo aggra uat cōtra se densū lutū. Vbi ponitur עִבְטִיט Abtit:que ē dictio composita a עַב Ab quod significat densum & טִיט Tit quod significat lutum.

טִיט

Lutum.

טִיל Til.mittere.immittere.proiicere . eiicere . abiicere. vt Ione.1.Dñs misit ventū magnū in mari . Et in eo . Et miserūt vasa que erant in naui in mare.Et in eo.Tollite me & mittite in mare.Et in eo.Et tulerūt Ionā & miserunt in mare.Scribitur ēt sine iod in medio.vt.1.Reg.20.Et arripu it saul lanceā vt percuteret eū.pro quo he.le.Et proiecit sa ul lanceā. Iob.40. Et videntibus cūctis precipitabitur.i.p iicietur. Prouer.16. Sortes mittuntur in sinu.Hiere.16. Et eiiciam vos de terra hac.Et in eo.22.Quare abiecti sūt ipse & semē eius.& aliqñ duplicatur lr̄a tet & lr̄a lamed: & dr̄

טִיל

Mittere.

Proiicere ꝓcipitare .

Eiicere. Abiicere.

טַלְטֵל Taltel.i.proiicere siue asportare.Esa.22. Ecce dñs asportari te faciet sicut asportatur gallus galinaceus.

טַלְטֵל

Asportare

טִינָא Tina. in lingua chaldaica significat lutum . Dañ. 2. & ferrum mixtum teste & luto.

טִינָא

Lutum.

טִיר Tir.habitatio.commoratio. palatium . Et scribitur in fine cum he vel tau.vt Ps.68. Fiat habitatio eorū deserta.Ponitur etiam pro propugnaculis.vt Canti.8. Edificemus super eū ꝓpugnacula argentea.Pro quo he.le. Habitationē siue palatiū argenteū.Et in plu.טִירוֹת Tiroth.ꝓ quo btūs hieronymus transtulit oppida.Gen.25 . Per castella & oppida eorū. Ponitur ēt ꝓ porticu.vt Ezech. 46. Et colūne fabricate erāt subter porticus per gyrū. Itē ponitur ꝓ caulis.f.ouiū.vt Ezech. 25.Et collocabūt caulas suas in te.Et aliqui hebrei dicunt ꝙ predicta dictio deriuatur a supradicta dictione טוּר Tur.Que signāt parietem siue ordinē lapidū vel lignorū:quibus domus vel habitatio fit.

טִיר

Habitatio Propugnacula.

טִירוֹת

Oppida. Porticus Caule.

טַל Tal.ros.vt Gen.27. Det tibi deus de rore celi. Et in eo . In pinguedine terre & i rore celi desup. Exo.16. Manē ꝙ ros iacuit p circuitū castrorū. Deut.32. Fluat vt ros elo quium meum. Iob.38. Quis genuit stillas roris. Ps.132. Sicut ros hermon qui descendit super montē sion . Canti.5. Quia caput meum plenum est rore. Esa.26 . quia ros lucis ros tuus. Zach.8. Et celi dabunt rorē suum.

טַל

Bos.

טָלַל Talal.tegere.operire vt.Nee.3. Ipse edificauit eā & texit. In lingua chaldaica significat vmbrā siue obumbrare.vel operire.vt Geñ.19.quia ingressi sunt sub vmbra culminis mei. Vbi pro vmbra que hebraice dr̄ צֵל Sel.in trā slatione chaldaica ponitur טְלַל Telal. Dañ. 4. Subter eam habitantes bestie agri.i.obūbrate vel tecte erāt subea. Et se cundum hebreos inde deriuatur טַל Tal.i.ros.de quo supra dictum est in dictione precedenti.

טָלַל

Tegere. Umbra.

טְלַל

Habitare.

טַל

Ros.

טָלָא Talu.maculosū.i.diuersi & varii coloris : aut cōsutū ex fragmētis diuersorū colorū :vt qñ vetera nouis re sarciuntur.vt Geñ.30. Et separa cunctas oues varias & spar sso vellere.i.maculoso vellere. Et in eo.quodcūq; ruffum & maculosum variūq; fuerit tam in ouibus q̄ in capris erit merces mea. Et in eo. Et oīa que nō fuerint varia & macu losa & fulua. Et in eo. Et separauit in die illa capras & oues & hircos & arietes varios & maculosos.significat ēt consutū ex variis fragmētis vel pitaciis siue expannis diuersorū colorū.vt Ios.9. Calciamēta q; perantiqua :que ad indicīū vetustatis pitaciis consuta erant. Ezech. 16. Fecisti tibi excelsa hinc inde cōsuta.i.cooperta ex pannis diuersorum colorum consutis.

טָלָא

Maculosū

טְלָאִים

Pitaciis. consuta. Consutum

טֶלֶה Tale.agnus.vt.1.Reg.7. Tulit aūt samuel agnū lactātem vnum. Esa.65. Lupus & agnus pascentur simul. & in plurali mutat he in aleph.& dicitur טְלָאִים Telaim.i. agni.vt.1.Reg.15. Et recensuit eos quasi agnos. Esa.40. In brachio suo congregabit agnos.

טֶלֶה

Agnus.

טְלָאִים

Agni.

טַלְטֵל Taltal.asportare.proiicere. De quo vide supra in dictione טִיל Til.

טַלְטֵל

Asportare

טָמֵא Tama.siue טְמֵא Time.polluere.contamināre. Inquinare. Immundum vel pollutum esse.fordescere.profanare. Geñ.34. Quod cum audisset iacob. Pro quo he.le. Et iacob audiuit quod contaminauit siue profanauit dinā filiam suā. Et in eo. Seuientes ob stuprum fororis.Pro quo he.le.quia contaminauit vel poluit aut profanauit dinam fororem suā.f.sichem profanauit eam. Leuit.11. Et erit immundus vsq; ad vesperam. Et in eodem. Et super quod ceciderit quicq̄ de morticinis eorū polluetur. Et in eodem. Et oē liquens quod bibitur de vniuerso vase īmundū erit. Et in eo. Ne polluatis animas vr̄as in oī reptili. Et in eo.12 Et immūda erit septē diebꝰ. Et in eo. Sin aūt feminā pepe rit:immūda erit duabus hebdomadis. Et in eodē.13. Et ad arbitriū eius separabitur.pro quo he.le. Et videbit eum sacerdos & contaminabit eum.ideſt pollutū iudicabit: siue in munditie cōdemnabit eū.& est idem sensus cū lr̄a nr̄a . Et in eo. Et immūditie cōdēnabitur . & in eo. Contaminabit itaq; eum sacerdos. Et in eo . Tunc sacerdotis iudicio polluetur & inter immūdos reputabitur. Et in eo.13. Condemnabit eū haud dubie lepre:que orta ē in calutio.ꝓ quo he. le. Contaminās cōtaminabit eū sacerdos:quia i capite suo lepra sua.f.est. Et in eo. Quomodo mūdari debeat vel cōtaminari. Et in eo.14. Omne stratū in quo dormierit īmūdū erit. Et in eo. Et ipse lotus aqua īmūdus erit vsq; ad vesperā. Et in eo.18. Ne polluamini in oībus his qbus cōtaminate sunt vniuerse gentes. Et in eo. Et qbus polluta ē terra Et in eo.21. Ne cōtaminetur sacerdos in morte ciuium suorum. Et in eodem. Sed nec in principe populi sui contaminabitur. Nu.5. Ne contaminent ea cum habitauerim vobiscum. Et in eodem. Que vel polluta est vel falsa suspicione appetitur. Et in eodem. Sin autem declinasti a viro tuo at

טָמֵא

Immūdus Cōtaminatus. Sordidus Pollutus.

טְמֵאִים

Immūdi.

טָמְאָה

Immūda.

טֻמְאָה

Immūditia

טְמֵאוֹת

Immūditie Sordes.

טָמֵא

Immūdū ēe Sordescere

טָמֵן

Abscōdere.

Celare.

טְמוֹן

Fouea. Thesaur⁹.

טָנָא Tena.cartallum.canistrū. Deut.26. Et pones in cartallo.& in eo. Suscipiēsq; sacerdos cartallū de manu tua Ponitur etiam pro horreo.vt in eodem.28. Benedicta horrea tua & benedicte reliquie tue.

טָנָא

Cartall⁹. Horreum.

טָנַף Tanaph.inquinare.Cantí.5. Lauí pedes meos quō inquinabo illos.& solum inuenitur in predicto loco.

טָנַף

Inquinare.

טָעָה Taaa.errare.vt Hiere.13. Errare fecerūt populū meū. Et est idē cū verbo תָּעָה Thaa.cū tau in principio. De

ꝙ polluta os.Et in eo.Si polluta est & cōtempto viro adulterii rea.Et in eo.6.Qñ polluta ē sanctificatio eius. Deut. 24.quia polluta est.4.Reg.23. Contaminauit quoq; thopheth.Et in eo.polluit rex & cōtriuit statuas Ezech.4.Ecce anima mea nō est polluta.Et in eo. 23 . Polluerunt sanctuariū meū.Osee.5.Contaminatus est israel. Et aliquādo scribitur sine aleph.De quo vide in dictione sequenti . Et inde טָמֵא Tame.i.pollutus.cōtaminatus. immūdus.sordidus.Leuit.11.Chirogryllus qui ruminat vngulamq; nō diuidit immūdus est.Et in eo.vt differentias noueritis mūdi & immūdi.& in eo.13.Contaminatū ac sordidū se clamabit.Esa.6.Quia vir pollutus labiis ego sum & in medio populi polluta labia habentis ego habito.Ezech.4.Sic comedēt filii israel panem suū pollutū inter gentes.& in plurali. טְמֵאִים Temeim.Leuit.11.Et omnia hec immūda sunt vobis.Nu.9.Ecce aūt quidā immūdi super anima hois. Et in eo. Immūdi sumus sup anima hominis. & in gñe femininō טְמֵאָה Temea.i.polluta aut contaminata vel sordida.vt Leuit.15. Immūda erit quasi sit in tpe mēstruo. Et in eodē. 27. Animal immūdū quod immolari dño nō potest. Et in eo. Qđ si immūdū est animal. Et ponitur ibi in hebreo in genere femininō:quia aīal in hebreo est generis femininī. Ios.22. Qđ si putatis immūdā esse terrā possessionis vestre. Ezech.22. Sordida nobilis. Pro quo he.le. Sordida nominis. Et inde טָמְאָה Tuma.i.immūditia. pollutio . Leuit. 5. Et si tetigerit quicq̄ de immūditia hominis iuxta omnem impuritatē qua pollui solet. Et in eo.15. Quādiu sub iacet huic passioni.i.huic immūditie. Iudi.15 . Nullocq; vestatur immūdo. Et ponitur ibi in hebreo immūditia ꝓ immūdo. Ezech.22. Immūditiā menstruate humiliauerunt in te. Et in plu. טֻמְאוֹת Tumoth.i.immūditie vel sordes. Leuit.16. Et expiet sanctuariū ab immūditiis filiorū israel.& in eo. In medio sortiū habitatiōis eorū. Debet legi sordiū.

טָמֵא

Immūdus. Cōtaminatus. Sordidus Pollutus.

טְמֵאִים

Immūdi.

טָמְאָה

Immūda.

טֻמְאָה

Immūditia

טְמֵאוֹת

Immūditie Sordes.

טָמֵן Taman.abscōdere.celare.cooperire.vt Geñ.35. At ille infodit eas sub terebinthū.i. abscōdit eas sub terebinthū. Exo.2. Percussūq; egyptiū abscōdit in sabulo. 4 Reg.7. Et abierūt & abscōderūt. Iob.18 . Abscōdita est in terra pedica eius. Et in eo.31. Et celaui in sinu meo iniquitatē meā. Et in eo.40. Abscōde eos in puluere simul. Ps. 139. Abscōderunt superbi laqueū mihi. Prouer.19 . Abscōdit piger manū sūā sub ascela. Hiere.13.& abscōde ibi illud in foramine petre. Et in eo. Et abii & abscondi illud in euphratem. Et in eo. Et tuli lumbare de loco vbi abscōderā illud. Et in eo.43. Et abscōdes eos in crypta. & inde טְמוֹן Tamun.i.abscōsio siue locus abscōditus aut latibulū. Pro quo beatus hieronymus transtulit foueā. Iob.40. Et facies eorū demerge in foueā. & inde טִמְטוּן Matmon.i. abscōsio vel abscōditū.pro quo btūs hieronymus trāstulit thesaurum : eo qđ abscōditur.vt Geñ.43. Deus patris vestri dedit vobis thesauros in saccis vestris. Iob.3. quasi effodiētes thesaurum. Hiere.41. Habemus thesauros in agro.

טָמַן

Abscōdere.

Celare.

טְמוֹן

Fouea. Thesaur⁹.

טָנָא Tena.cartallum.canistrū. Deut.26. Et pones in cartallo.& in eo. Suscipiēsq; sacerdos cartallū de manu tua Ponitur etiam pro horreo.vt in eodem.28. Benedicta horrea tua & benedicte reliquie tue.

טֶנֶא

Cartall⁹. Horreum.

טָנַף Tanaph.inquinare.Cantí.5. Lauí pedes meos quō inquinabo illos.& solum inuenitur in predicto loco.

טָנַף

Inquinare.

טָעָה Taaa.errare.vt Hiere.13. Errare fecerūt populū meū. Et est idē cū verbo תָּעָה Thaa.cū tau in principio. De quo ifra dicetur in littera tau.

טָעָה

Errare.

טַעַם Taā.gustare.gustu diiudicare.māducare .i. Reg.14. Gustās gustauī i sūmitate virge que erat i manu mea paululū mellis.2.Reg.3.si añ occasū fo is gustauero panē. Iob.6. Aut pót aliquis gustare qđ gustatū affert mortem . Et in eo.12. Et fauces comedētis saporē. Pro q̄ he.le.& fauces siue guttur esca gustat sibi.i. gustu diiudicat. Et i eo. 34 Et guttur escas gustu diiudicat. Ps.33. Gustate & videte qñ suauis est dñs. Prouer.31. Gustauit & vidit qñ bona est negociatio eius. Ione.3. Boies & iumenta & boues & pecora nō gustent quicq̄. Ponitur ēt ꝓ comedere vel manducare. vt.1.Reg.14. Et nō māducauit vniuersus populus panē. & inde טַעַם Taam.i.gustus.sapor. Exo.16. Gustusq; eius quasi simile cū melle. Nu.11. Saporis quasi panis oleati. Dañ.5. Precepit ergo iam temulētus.pro quo he.le. precepit i gustu vel sapore vini. Et ē sensus sicut i lr̄a nr̄a. & ide Mataamim.i.fercula.cibi.esce.pulmētū.& solū inuenitur i nu.plu.vt Geñ.27. Fac mihi inde pulmentū . Et in eo . Et fac cibos vt comedā. Et in eo. Vt faciā ex eis escas patri tuo. Et in eo. Coctosq; de venatione cibos intulit pri.preterb. 23. Et ne desideres cibos eius. Item טַעַם Taam. i. eloquiū. doctrina.disciplina.ratio.sententia.statutum . 1.Reg.25.& benedictū eloquiū tuū. Iob.12. Et doctrinā senū auferens. Ps.118. Bonitatē & disciplinā & scientia docē me. Et in titulo psalmi.33. vbi dr̄.psalmus dauid cū mutauit vultum suū corā abimelech.pro quo he.le.cū mutauit eloquiū suū siue rationē suā corā abimelech. Prouer.26. Sapientior sibi stultus videtur septē viris loquētibus sententias. Ione.3. Et dixit in niniue ex ore regis & principū.i.ex sententia vel statuto aut decreto regis. Et in lingua chaldaica dr̄ טְעֵם Teem Dañ.2. Et a me preceptū est . Et in eo. Nunc aūt audite sententiam. Pro quo he.le. Nūc aūt ponite decretū siue sententiā. Et in eo.5. Quis dedit vobis cōsiliū vt domū hanc edificaretis.i. quis dedit vobis preceptū vel decretū aut edictū vt domū hanc edificaretis. Et in eo . Cyrus. rex babylonis posuit edictū vt domus dei edificaretur. Et in eo. Vtrū nā a cyro rege iussum fuerit. Et in eo.6. Tunc darius rex ꝓcepit. i. posuit edictum vel decretum. & in eo . cyrus rex decreuit vt domus dei edificaretur. Et in eo.a me ergo positum est decretū. Et in eo.7. Ego artaxerxes rex statui atq; decreui. Et in eo. ponitur pro ritu: vbi dicitur omne qđ ad ritū dei celi pertinet. Dañ.2. Tunc daniel requisiuit de lege atq; sententia: vbi pōitur ꝓ sentētia. scribitur ēt chaldaice cū aleph in fine.& dr̄ טַעֲמָא Taama.vt Dañ.6. vt satrape illi redderēt rationē. Esdre.4. Donec si forte a me iussum fuerit . Et in eo.5. Donec res ad darii referretur.i.donec ratio huius rei ad darium referretur.

טָעַם

Gustare.

Gustu diiudicare.

Māducare

טַעַם

Gustus. Sapor.

טְעָמִים

Pulmēti. Esce. Cibi

טַעַם

Eloquium

Doctrina. Disciplina

Sententia

טְעֵם

Preceptū Sententia.

Consilium

Edictum. Iussum

Decretum

Ritus.

טַעֲמָא

Ratio. Iussum.

טָעַן Zaan.onerare. interficere vulnerare. vt Geñ. 45.onerantes iumenta ite in terrā chanaam . Esa . 14 . cum his qui interfecti sunt gladio.

טָעַן

Onerare.

טַף Taph. puerorū vel familiū cōgregatio aut familia.& ponitur cōiter ꝓ puulis vel liberis. vt Geñ .34 . parvulos q̄q̄ eorū & vxores duxerūt captiuas. & in eo.43.ne moriamur nos & puulī nr̄i. Et in eo.45.ad subuectionē puulorū suorū ac cōiugū. & i eo.47. p̄bens cibaria singulis. ꝓ quo he.le.iuxta puulos vel iuxta familiā singulorū. & in eo . Et in cibū familiis & liberis vestris. & i eo.50. absq; puulis & gregib⁹. Nu.31. quidqd est gñis masculini ēt in paruulis. & in eo. Puellas aūt & oēs feminas virgines reseruate.

טַף

Parvuli.

Familia.

טָפַף Taphaph.Garrire.plaudere.applaudere. Esa.3. Et nutibus oculorum ibant & plaudebant. & secundum hebreos inde deriuatur טַף Taph .i. familia vel paruuli. De q̄ dictum est in dictione precedenti.

טָפַף

Plaudere

טַף

Familia.

טֹפַח Tophach.siue טְפַח Téphach.Mensura quattuor digitorū.siue palmus.Exo.25.Altā quattuor digitis .& i eo.37.Coronā aureā interrasilem quattuor digitorum.3. Reg.7.Crassitudo aūt luteris trīū vnciarū erat. pro q̄ he. le. Et crassitudo eius mensure quattuor digitorū siue mensure palmi erat.Et eadem verba habentur in hebreo.2.pa ralip.4.Vbi dr̄:porro vastitas eius hēbat mēsurā palmi.& fortasse eadē est mensura.s.trīū vnciarū & palmi . Ezech. 40.Calamus mēsure sex cubitorū & palmo. Et, in eo. Et labia eorū palmi vnius.Et in eo.43. Qui hēbat cubitū & palmū.Et sc̄dm hebreos in locis p̄dictis palmus accipitur pro mensura maius nō digitis expansis sed iunctis.& in- de טֹפַח Tipūach.i.ad mēsurā palme.& solū inuenitur i nu. plu.vt Threñ.2.Paruulos ad mēsurā palme. & inde טְפָחוֹת Tephachoth sc̄dm terminationē femininorū.i.mēsurabi les.vt Ps.38.Ecce. mēsurabiles posuisti dies meos.i.ad mē surā palme :que est breuis mēsura : quasi dicat breues.po nitur etiam טְפָחוֹת Tepachoth p sūmitate parietis, eo q̄d erat in sūmitate quasi mēsura palmi in crassitudie vel spis situdine.vt.5.Reg.7.Serrati erant a fundamēto vsq̄ ad sū mitatē parietū.Et inde verbū טפח Tipach.i.mēsurare aug mentare, educare.vt Esa.48.Et dextera mea mēsa est ce los.Threñ.2.Quos educaui & nutriui.Et inde מְטַפַּחַה Mit pa̅cha.i.palliū.Ruth.3.Expāde inquit pallū tuū quo ope riris.& in plu. מִטְפָּחוֹת Mitpachoth .Pro quo btūs hierō. trāstulit.Linteamia.vt Esa.3.& linteamia & acus & specta.

Mensura ōttuor di gitorum. Mensura palmi. Palmus. Mensura palme. Mēsurabi les. Sūmitas. Mēsurare Educare. Pallium. Linteamina. Multipli care. Applicaſ. Curare.

טָפַל Taphal.applicare.fungere .cōponere.curare.ps.118. Multiplicata est super me iniquitas supborū . pro q̄ btūs hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.Appli cauerūt mihi mendaciū superbi.Iob.13. Prius vos osten dens fabricatores mendacii.i.cōpositores vel applicato res mēdacii.Ponitur ēt pro sanare vel curare . eo q̄d fit ap plicādo frigida calidis & ecōtrario.Iob.14.Sed curasti ini quitatē meā.

טִפְסַר Tipsar.nomē propriū sc̄dm nr̄am trāslationē.Hie re.51.Numerate cōtra eā tapsar.Hebrei tñ dicūt q̄ sīgnat ducē vel principē.& sic ipsi legūt . Numerate siue cōstituite cōtra eā ducē vel principē.s.exercitus.in alio ve ro loco btūs hieronymus trāstulit paruulos.Naū.3.Et p'ar uuli tui quasi locuste locustarū . Sed etiā i p̄dicto loco he brei legunt.Et principes vel duces tui quasi locuste locu stārum.Et solum inuenitur in locis predictis.

טַפְסַר Tapsar. Dux.

טַפְרָא Taphra i ligua chaldaica sīgnāt vngulā. Et solū inuē tur i nu.plu.Dañ.4.Et vngues eius vt vngues auiū.

טָפַשׁ Taphas.Incrassare.hebetare.Ps.118.Coagulatū ē si cut lac cor eorū.pro quo btūs hieronymus in psalte rio iuxta he.ve.trāstulit incrassatum.est velut adeps cor eo rum.& solū inuenitur in predicto loco.& in lingua chaldai ca significat insanire vel insipientem esse.

טפרא Ungula. טפש Incrassari . Insanire . טרד Perstillaſ

טָרַד Tarad.stillare.perstillare.eiicere siue exulare.Proue. 27.tecta perstillātia in die frigoris.& solū inuenitur in p̄dicto loco.Hebrei tñ dicūt q̄ sīgnāt cōtinuare siue cō tinuo laborare.vnde in predicto loco ipsi legunt . Stillici dium cōtinuū vel assiduū in die frigoris.vnde hoiem qua si cōtinuo laborantē ipsi vocāt טָרִד Tarud.& laborem assi duū vocāt טִרְדָה Tirda.& in lingua chaldaica sīgnāt p̄dicta dictio eiicere siue abiicere vel exulare.Dañ.4. Eiicient te ab hominibus.Et in eodem.Et ex hominibus abiectus ē.

טָרַד Eiicere . Abiicere . טָרָה Tabescere טָרֵיהּ Tumens.

טָרָה Tara. contabescere.putrescere. Inde טָרְיָה Ieriia.i. putridū.tabefactū.Iudi.15.Mandibulā asini que iace bat arripiēs.i.que tabescebat humiditate terre. Esa.1.vul nus & liuor & plaga tumens.i.plaga tabescens.& solum in uenitur in predictis locis.

טָרַח Tarach.desiderare.Sc̄dm nr̄am trāslationē. vt Iob. 37.Frumētū desiderat nubes. Hebrei tñ dicūt q̄ si gnificat laborare. vñ in p̄dicto loco ipsi legunt.frumētum facit laborare nubē.& ide טֹרַח Torach.labor.fatigatio.bea tus hieronymus trāstulit negociū siue molestiā. Deut.1.ne gocia vīa & pōdus & iurgia.Esa.1.fctā sunt mihi molesta. טֶרֶם Terem.anteq̄.priusq̄.necdū.nondū. Gen.2.anteq̄ oriretur in terra.Et in eo.19.prius aūt q̄ irēt cubitū Et in eo.24.Nec dū intra se verba cōpleuerat. Exo.9.No uí aūt q̄ & tu & serui tui necdū timeatis deū.Et in eodē.10. Nōne vides q̄ perierit egyptus.i.nōdū vides q̄ perierit e gyptus.1.Reg.3.Anteq̄ extingueretur.& in eo . Porro sa muel nec dū sciebat dñm.Ps.118. Priusq̄ humiliarer ego deliqui.Esa.65.Eritq̄ anteq̄ clamēt ego exaudiā . Et ali q̄ scribitur cū beth in principio & dr̄ בְּטֶרֶם Beterem.i.an teq̄.priusq̄.Iudi.14 . Die septimo ante solis occubitū.i. anteq̄ sol occūberet.1.Reg.2. Etiā anteq̄ adolerēt adipē. Ps.57:priusq̄ intelligerēt spine vr̄e.Esa.66 . Anteq̄ par turiret peperit.Et aliquando scribitur cum mem in prin cipio & dicitur מִטֶּרֶם Mitérem.vt aggei.2.Anteq̄ ponere tur lapis super lapidem in templo domini.

Desiderare Laborare, טֹרַח Negocii. Molestia. טֶרֶם Anteq̄ Priusq̄. Necdum. Nondum. בְּטֶרֶם anteq̄. Prius q̄. מִטֶּרֶם anteq̄.

טָרַף Taraph.rapere.laniare.capere.cnutrire.siue victum tribuere. Gen.49.Beniamin lupus rapax . pro q̄ he. le.Beniamin lupus rapiet.i.quasi lupus rapiet.Et supra in eo.37.Bestia deuorauit ioseph.pro quo he.le. Rapina rap tus est ioseph.Exo.22.Si comestū a bestia.i. si captū vel ra ptū fuerit a bestia.Deut.33.Cepitq̄ brachiū & verticem. Ps.8.Ne forte rapiat vt leo aiam meā.p̄s.21.Sicut leo rapi ens & rugiens.Ps.103.Catuli leonū rugientes vt rapiant. Hiere.5.Qui egressus fuerit ex eis capietur.Ezech.19. Et didicit p̄dā capere.Et in eo.22.quasi lupi rapientes predā: vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum.Osee.5.Ego capiā & vadā.& i eo.6.quia ipse cepit & sanauit nos.Amos 1.Et tenuerit vltra fiforē suū.p̄ quo he.le.Et ceperit vel ra puerit vltra furore suo.& ide טֹרְפָה Terepha.i.captū vel oc cisū.aut laniatū.s.a bestia:aut rapina:vel p̄da . vt Gen . 31. Nec captū a bestia ostendi tibi.Exo.22. Deferat ad eū q̄d occisum est. Leuit.22. Morticiniū & captū a bestia nō co medēt.Ezech.44.Omne morticinū & captū a bestiis de auibus & de pecoribꝰ nō comedēt sacerdotes. Scribitur ēt sine he & dr̄ טֶרֶף Téreph.siue טָרֶף Tareph . vt Gen . 49. Ad predā fili mi ascendisti.Nu.23.Donec deuōret predā. p̄s.75.Illuminās tu mirabiliter a mōtibus eternis . p̄ quo he.le.A mōtibus predevel rapine.vnde btūs hiero.in psal terio iuxta he.ve.trāstulit.a mōtibus captiuitatis .Ezech. 19. Et didicit predā capere.Itē טָרַף Taraph .i.enutrire.ví ctū tribuere.vt Prouer.30.tribue tñ victui meo necessaria &inde טֶרֶף Tereph.i.victū.cibus.esca.vt.ps.110 . Escā de dit timētibꝰ sc.Malach.3.Et sit cibꝰ in domo mea.Prouer. 31.Deditq̄ predā domesticis suis.p̄ quo he.le . Deditq̄ ci bū siue victū domesticis suis.vñ sequtur.& cibaria ācillis su is.Pōt ēt legi sicut est in lr̄a nr̄a.Quia ē equiuocū vt dictū ē.Itē טָרָף Taraph.Palmes siue ramꝰ.aut foliū .s. raptū ex arbore a prio sīgnato deriuatū.Gen.7.portās ramū oliue virētibus foliis in ore suo.Ezech.17.Et siccabit oēs palmi tes germinis eius.Et ēt in lingua chaldaica sīgnāt folium.

Capere. טֹרְפָה Captum . Occisum. Rapere. Rapina. Cibus. Victus. טָרָף Ramus. Palmes. Folium.

De incipientibus a littera, ' Jod.

יָאַב Iaab.Desiderare.Ps.118.Quia mandata tua desidera ui.& solum inuenitur in predicto loco.

יָאַל Iaal.velle.acquiescere.incipere.capere. iurare . adiu rare.Stulte agere:siue stultum esse. Iudi.17 .Acquie uit & mansit apud hominem.Et in eodem.19.Queso te vt

יָאַב Desiderari יָאַל Velle. Incipere . Iurare. Adiu rare. Stulte a gere. Stultū fie ri. Stulti cē. יָאֹר Fluuius. Amnis. Flumen. יָבֵשׁ Desperare Renūciare יָגַע Desperare יָגֹן Cessare. יָדַע Federari . Cōuenire, Acquiesce re. יָבַב Vlulare. יָבֵל Ecclesce

hodie hic maneas.pro quo hebrei legunt . Acquiesce obse cro & mane.4.Reg.5.Melius est vt accipias duo talenta . pro quo hebrei legūt.Si vis accipe duo talenta. siue acquie sce & accipe duo talenta.Et in eodem.6. Veni ergo & tu cū seruis tuis.pro quo hebrei legunt. Volle siue acquiesce ob secro & vade cum seruis tuis.Ponitur etiam pro incipere. vt Genē.18. Quia semel cepi: loquar ad dominum meum. Deut.1.Cepitq̄ moyses explanare legem.1.Reg.17. Cepit tentare si armatus posset incedere. Iob.6 . Et qui cepit ipse me conterat.Et in eodem.Veruntamen quod cepistis ex plete.Osee.5.Quoniā cepit abire post sordes. Hebrei ta men in omnibus locis predictis interpretantur velle, siue acquiescere.Et aliquando scribitur sine iod in principio. vt in aliquibus locis predictis. Item ponitur pro iurare siue adiurare.vt Exo.2.Iurauit ergo moyses q̄ habitaret cū eo.1.Reg.14 . Adiurauit autem saul populum dicens.Itē significat stulte agere siue stultū esse. & tunc est verbū pas siuum prime coniugationis:quod scribitur cum וּ in pri cipio.vt Nu.12.Ne imponas nobis hoc peccatū quod stul te comisimus .Esa.19 . Stulti facti sunt principes taneos . Hiere.50. Gladius ad diuinos eius qui stulti erunt.

יְאֹר Ieor.riuus.fluuius.flumen. Amnis . Genē. 41.Puta bat se stare super fluuium.Et in eodem . Et pascebantur in ipsa amnis ripa.Exo.2.In careto ripe fluminis . & in eodem.7.Et stabis in occursum eius super ripam flumi nis.Et in eodem.Et super fluuios eorum & riuos & palu des.Et in eo.Et pisces qui erant in flumine mortui sunt: computruitq̄ fluuius.Et in eo.8.Et ebuliet fluuius ranas. Esa.19. Attenuabuntur & siccabuntur riui aggerum.Et in eodem.Nudabitur alueus riui a fonte suo. Et in eodem.Et omnis sementis irrigua siccabitur . Vbi ponitur pro irri gua.Ezech.29.Et dicis meus est fluuius.Amos.8 . Et eiī cietur & defluet quasi riuus egypti.Scribitur etiā sine iod. vt in eo.Et ascendet quasi fluuius vniuersus, & solum in p̄ dicto loco scribitur sine iod.& communiter accipitur pro nilo fluuio egypti . Ponitur ēt pro flumine tigri. vt Dañ. 12.Vnus hinc super ripam fluminis & alius inde ex altera ripa fluminis.

יָאַשׁ Iaas. Desperare.renunciare. Spem vel curam alicu ius rei a corde amouere.cessare.vt.1.Reg.27 .Et de speret saul de me querere. Eccl's.2.Renūciauitq̄ cor meum vltra laborare sub sole.Et q̄ est verbū passiuū pri me coniugationis tunc scribitur sine iod & cū nun in prin cipio & dicitur נוֹאַשׁ Noas :& est cuiuscunq̄ persone & ve triusq̄ numeri:& profertur in voce actiua. vt Hiere. 2. Et dixisti desperaui.Et in eo.18.Qui dixerunt desperauimus Iob.6.Et in ventū verba profertis.vbi pro eo quod in lit tera nostra est profertis in hebreo habetur supra dicta dic tio נוֹאַשׁ Noas. idest amouetis ea verba a corde vestro: & sine cogitatione & meditationeprofertis ea ī ventum. Esa. 57.nec dixisti quiescam.idest cessabo.

יָאַת Iaath.conuenire.acquiescere.federari . vt Genē . 34. Sed in hoc valebimus federari. Et in eo. Vnum ē q̄d differt tantum bonum . pro quo hebrei legunt . Sed in hoc acquiescent siue conuenient nobiscum viri : vt habitēt nobiscum vt simus vnus populus . Sed beatus hieronymꝰ transtulit sensum.Et in eo.Tantū in hoc acquiescamus & habitantes simul.4.Reg.12 . Prohibitiq̄ sunt sacerdotes vltra accipere pecuniā a populo. Pro quo he.le. Et acquie uerūt sacerdotes vt nō acciperēt pecuniā a populo .Hiere. 16.Tuū est enim decus.i.tibi cōuenit decus siue regnum .

יָבַב Iabab.eiulare. vlulare.vt Iudi.5. Per fenestrā respici ens vlulabat mater eius.& solum inuenitur in predicto

Jabal.Jabam.Jabas. Fo.lt.

loco.& in lingua chaldaica communiter significat vllulare vel clangere.s. tuba. Clangere.

יָבַל Iabal.deducere. Adducere.afferre.asportare.Ps.59.qs deducet me in ciuitatem munitam.Ps.75 . Qui in cir cuitu eius affertis munera.Esa.18. Deferetur munus domi no exercituum.Et in eodem.23. Ducent eam pedes illius. Esd.5.& asportare fecit ea in templum babylonis. Et inde יוּבַל Iubal.idest riuus siue deductio aquarum:aut humor. s.aquarū.Hiere.17.Quod ad humorē mittit radices suas.p quo he.le.qd iuxta riuū mittit radices suas.Et in plu. יְבָלִים Ible.Esa.30.Riui currentiū aquarū. Et inde יובל Iu bal.idest germen.vt Leuit.26.Et terra gignet germē suū Iob.20.Apertū erit germen domus illius.Abach.3.Et nō erit germen in vineis. Et de hoc vide supra in dictiōe בול Bul.Item יובל Iobel.i.buccina siue fonitus buccine. s.cor nee:qua vtebātur in iubileo. vt Exo.19. Cum ceperit clā gere buccina tunc ascendāt in montem.Ios.6.Tollent sep tem buccinas quarum vsus est in iubileo . Pro quo in he breo habetur.Tollent septem buccinas iubileas.i. quarum vsus est in iubileo:sicut est in littera nostra. Et in eo. Cum q̄ insonuerit vox tube longior atq̄ concisior . Et in eodē. Et septem alii sacerdotes tollant septem iubileorum buc cinas.Et inde quinquagessimus annus vocatur יובל Iobel. Quia in eo personabant buccinis. vt habetur Leuit. 25. v bi dicitur. & clanges buccina.Et in eo. Ipse est enim iubile us.Et in eo. Anno iubilei redient oēs ad possessiones suas. Et in eo.Et redimi non poterit etiam in iubileo . Itē יְבָלֹת Iabeleth.Macula animalis . pro quo beatus hieronymus trāstulit papulas.Leuit.22.Si cicatricem habēs si papulas.

יָבַל Deducere. afferre. Deferre. asportare. יוּבַל Humor. Riuus יְבָלִים Riui. יְבוּל Germen. יוֹבֵל Buccina . יְבָלֹת Papule .

יָבַם Iabam. Vxore fris defuncti in cōiugē accipere.siue il li associari. Genē.38.Et fociare illi vt suscites semē fra tri tuo. Deut.25.Sed accipiet eā frater eius & suscitabit se mē fris sui.Et in eo.Nō vult frater viri mei suscitare semē fratris sui in israel:nec me in cōiugiū sumere . Et inde fra ter mariti dicitur יָבָם Iabam.vt in eo.Sed accipiet eā frater eius.Et in eo.Nō vult frater viri mei suscitare semē fratris sui.Et vxor fratris dr̄ יְבָמָה Iebama.siue יַבְמֹת Iabémeth.vt in eo.Perget mulier ad portam ciuitatis.i.perget vxor fris ad portā ciuitatis.Et ī eo. Accedet mulier ad eū coram sen io ribus.Et ēt vxor fris mariti dr̄ יְבָמָה Iebama.vt Ruth.1. Et reuersa est cognata tua ad populum suum . vbi ponitur p cognata : que erat vxor fratris mariti sui.

יָבָם Fráter mariti. יְבָמָה Vxor fris . יְבָמוֹת Vxor fris .

יָבֵשׁ Iabas. siccare.exsiccare.arere. exarescere.cōfūdere.si ue cōfundi.vt Genē.8. Donec siccarentur aque sup ter rā.& in eo.Et vigesima die mēsis arefacta ē terra. Ios.2. Au diuimꝰ ei q̄ siccauerit dñs aquas: maris.& in eo.5.Qd sic cassset dñs fluēta iordānis.5.Reg.17. Post dies aūt aliquātos siccatus est torrēs. Iob.12. Si cōtinuerit aquas oia siccabun tur.ps.21. Aruit tanq̄ testa virtꝰ mea. Prouer.17. Spūs tri stis exsiccat ossa. Esa.19. Et fluuius desolabitur atq̄ siccabi tur. Ezech.17. Cum q̄ tetigerit eam ventus vrens siccabi tur:& i areis germinis sui arescet. Et in eo. Et siccaui lignū viride.& in eo.37. Aruerūt ossa nr̄a. Osee.13. Et siccauit ve nas eius. Ioel'.1. Oia ligna agri aruerūt. Et in eo. Qm̄ exsic cati sunt fontes aquarū. Amos.4. Et ps altera sup qua non pluit aruit. Naū.1.increpās mare & exsiccās illd. & ide יַבֵּשׁ Iabes.i.aridus.siccus.vt Ios.9. Panes quoq̄ quos portabāt ad viaticū duri erāt.p q̄ he.le. Et ois panis sui viaticī aridꝰ siue siccus erat. & in eodem. Nunc autem sicci facti sunt. & ī plu. יְבֵשִׁים Iebesim. Nu.6. uas recētes siccaq̄ nō come dēt. Et in genere femino scribitur יְבֵשָׁה Iebesa. vt in eo. 11.aia nr̄a arida ē. & plu. יְבֵשׁוֹת Iebesoth. vt Ezech.37. Sic caq̄ vehemēter. & inde יַבָּשָׁה Iabasa . siue יַבֶּשֶׁת Iabéseth.

יָבֵשׁ Siccare . Arescere. Arescere. Exsiccare. יַבֵּשׁ Aridus. Siccus. יְבֵשִׁים Sicci. יְבֵשָׁה Arida. יַבֶּשֶׁת יַבָּשָׁה

arida. Siccus.

idest arida.vel terra habitabilis.vt Geñ.1. Et appareat arida.Ps.65.Qui conuertit mare in aridã.Ps.94. Et ſiccam manus eius firmauerunt.Eſa.44. Et fluenta ſuper aridã.

יְבַשְׁתָּא

& in lingua chaldaica dicitur יְבַשְׁתָּא Iabestha. Dañ.2.non eſt homo ſuper terra qui ſermonẽ tuũ poſſit implere. pro quo hebrei legunt.Non eſt homo ſuper aridã. Itẽ

arida. יָבֵשׁ Confũdere

יָבֵשׁ Iabas.ideſt cõfundere.ſiue cõfundi.aut erubeſcere.vt.2.Reg.19.Confudiſti hodie vultũ omniũ ſeruorũ tuorũ. Eſa.29. Nõ modo confundetur iacob.Et in eodem.30.Oẽs cõfuſi ſunt.& ſolum in predicto loco ſcribitur cum aleph & iod ĩ medio dictionis.Hiere.8.Confuſi ſunt ſapientes. Ioel.1. Confuſum eſt vinum & elanguit oleũ.Et in eo. Cõfuſi ſũt agricole.Et in eo.Quia confuſum eſt gaudium a filiis hominũ.Zach.10.Et confundentur omnia profunda fluminis.Hebrei tamen in predicto loco ſecundum primam ſignificationẽ legũt.Et exſiccabuntur oĩa ꝓfunda fluminũ.

יַעַב

יַעַב Iageb.ager.vt Hier.39.Et dedit eis vineas & ciſternas in die illa.Pro quo hebrei legunt. Et dedit eis vineas & agros in die illa.Et ſolum inuenitur in numero plurali. Poteſt etiam deriuari a dictione גֶּבֶא Gébe.Inde יַעַב Iogeb ideſt agricola.vt.4.Reg.25.Et de pauperibus terre reliqt vinitores & agricolas.Hier.52.Reliquit princeps militie vinitores & agricolas.

ager

יַעַב

agricola.

יָגָה

יָגָה Iaga.affligere.humiliare.contriſtare.abiicere. Iob.19 Vſq; quo affligitis animam meam.Eſa.51. Et ponam illum in manu eorum qui te humiliauerunt. ideſt qui te afflixerunt.Threñ.3.Et abiecit filios hoĩum. Et in eo.Quia ſi abiecit & miſerebitur:vbi ponitur הָגָה Hoga.cũ he ĩ principio.Et ſupra in eo.1.Quia dñs locutus eſt ſuper eã. Pro quo hebrei legunt.Quia dñs afflixit ſiue contriſtare fecit eam.Poteſt etiam deriuari a dictione הָגָה Haga que ſignificat loqui ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſupra in littera he.Et in eodem.vt locutus eſt dominus. pro quo hebrei legunt.Quoniam afflixit vel contriſtare fecit dñs.Et inde יָגוֹן Iagon.ideſt dolor.triſtitia. vt Ps.30.Quoniam defecit in dolore vita mea.Eſa.35. Fugiet dolor & gemit9. Hiere.45.Quoniã addidit domin9 dolorem dolori meo Et inde תּוּגָה Thuga. ideſt triſtitia ſiue meſtitia.Prouer.10. Filius autem ſtultus meſtitia eſt matri ſue. Et in eo ; 14.Et extrema gaudii luctus occupat.ideſt triſtitia ; & inde נוּגוֹת Nugoth ſecundum terminationem pluralem femininorũ ideſt contriſtate ſiue dolentes.Pro quo beatus hieronym9 tranſtulit.ſquallide. Threñ.1.Virgines eius ſquallidę. Et inde נוּגַי Nuge. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit nugas.Soph.3.Nugas que a lege receſſerant congregabo.De quo bt9 hieronymus in ſuis explanationibus ſuper predicto loco ſic ait.Id quod dixim9 nugas ſciamus in hebreo ipſum latinum eſſe ſermonem:& propterea a nobis ita vt in hebreo erat poſitum :vt noſſe poſſimus linguam hebraicam omnium linguarum eſſe matricẽ. hec Hieronymus.

יגון Dolor.

תוגה Meſtitia.

נוגות Luctus.

ſquallide.

נוגי Nuge.

יָגַע

יָגַע Iagaa.laborare.deficere.ſcilicet pre labore. Ioſ.7. quare omnis populus fruſtra vexabitur.pro quo hebrei legunt.Non facias laborare ibi omnem populum. Ps.6.Laboraui in gemitu meo.Ps.68.Laboraui clamans. Iob.20. Luet que fecit omnia .ꝓ quo hebrei legunt.Reddet quod laborauit.ideſt in quibus laborauerat.Prouer.23. Noli laborare vt diteris.Eſa.40.Non deficiet nec laborabit.Et in eo.43.Nec laborauiſti in me iſrael.Et in eo. Nec laborem tibi prebui in thure.ideſt nec laborare te feci. Et in eo. Prebuiſti mihi laborem in iniquitatibus tuis. Et in eo.63. Nõ laborabunt fruſtra.Hiere.51.Et labores populorum ad nihilum.Pro quo hebrei legunt.Et laborabunt populi in nihilũ.Malach.2.Laborare feciſtis dominum in ſermonibus veſtris.Et in eodem. In quo cum fecimus laborare .ponitur etiam pro deficere.ſcilicet pre labore.vt.2. Reg.23. Donec deficeret manus eius. Et inde יְגִיעַ Iegiaa . ideſt labor.fatigatio. Geñ.31. Afflictionem meam & laborem manuum mearum. Deut.28.Et omnes labores tuos comedet populus quem ignoras.Ps.127.Labores manuum tuarũ quia manducabis.Eſa.45.Labor egypti & negociatio ethiopie.Et in eodem.55.Et laborem veſtrum non in ſaturitate.Oſee.12.Omnes labores mei non inuenient mihi iniquitatem.& inde יְגִיעַ Iageaa:ideſt laborioſus ſiue laborconfectus.aut feſſus labore. Deut.25 Quando tu eras fame & labore confectus.& in plurali יְגִיעִים Iegeim ſiue יְגִיעֵי Iegie.Iob.3.Et ibi requieuerunt feſſi robore. Eccls.1. Cuncte res difficiles.ideſt laborioſe.

Deficere. יָגַע Labor. יְגִיעַ Labore. confectus יְגִיעִים Feſſi Difficiles.

יָגֹר

יָגֹר Iagar.timere.formidare.vereri. Deut.28. Afflictiões egypti quas timuiſti.Iob.3.Et quod verebar accidit mihi.Et in eodem.9. Verebar omnia opera mea.Ps.118. Amputa opprobrium meum quod ſuſpicat9 ſum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ trãſtulit. Auerte opprobrium meum quod reueritus ſum.Hiere.22.Et in manu quorum tu formidas faciem. Item

יָגֹר Iegar. Aceruus.tumulus.Geñ.31.Quem vocauit laban tumulum teſtis.

יָד

יָד Iad.Manus.poteſtas.fortitudo.virtus . conſilium . Percuſſio ſiue plaga.locus.Geñ.8:Extenditq; manum ſuã. Et in eodem.16.Manus eius contra omnes & manus omnium contra eum.Et in eodem.19 . Apprehenderunt manum eius & manum vxoris.Et in eodem.24 . Pone manũ tuam ſuper femur meum.Et in eodem. 38 . Vnus protulit manum.Et in eodem.33.De manu mea require illum . Exo.4.Mitte manum tuam in ſinu tuo.Et in eodem.9 .Ecce manus dñi erit ſuper agros.Et in eodem.13.ĩ manu forti eduxit te dominus de egypto.Et in eodem.14 .Et manũ magnam quam exercuerat dominus contra eos . ideſt virtutem ſeu potentiam.Et in eodem.23 . Non iunges manũ tuam vt pro impio dicas falſum teſtimonium . Et in eodẽ. 29.Poſtq; initiaueris manus eorum.Nu.11.Numquid manus domini inualida eſt. Deut.3.Magnitudinem tuam manum fortiſſimam.iudi. 2.Manus domini ſuper eos erat. Et in eodem.3.Qui vtraq; manu pro dextera vtebatur . ĩ. Reg.5.Aggrauata eſt manus domini ſuper azotios .Et in eodem.Fiebat manus domini per ſingulas ciuitates . Et in eodem.Grauiſſima valde manus domini dei.Ps.20. inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis.Ps.31 . Grauata ẽ ſuper me manus tua.Canti.5.Dilectus meus miſit manum ſuam per foramen.Eſa.5.Et extendit manum ſuam ſuper eum.Et in eodem.8.in fortĩ manu erudiuit me.Et in eodẽ 25.in alliſione manuum eius.& eſt communis generis.vt Ezech.2.Et ecce manus miſſa ad me in qua erat inuolutus liber.pro quo ĩ hebreo habetur & ecce manus miſſa ad me in quo erat volumen libri.Nam iungitur cũ adiectiuo miſſa ꝙ eſt generis feminini & cum relatiuo quo ꝙ eſt generis maſculini.& ſimiliter in aliis locis . Ponitur etiam pro poteſtate vel fortitudine ſicut in aliquibus locis predictis. & Geñ.41.& omne frumentum ſub pharaonis poteſtate condatur.Nam illud quod eſt in poteſtate alicuius dicitur eſſe in manu eius.Geñ.24.Ex omnibus bonis eius portans ſecum.Pro quo hebrei legunt . Omnia bona domini ſui in manu ſua.ideſt portans ſecum in poteſtate ſua . Nu. 21.Et tulit omnem terram que dictionis illius fuerat . Pro quo hebrei legunt.Et tulit omnem terram de manu illius. ideſt de poteſtate illius.Et in eodem.31.Et tubas ad clangẽdum tradidit ei.pro quo hebrei legunt. Et tubas ad clangẽ

Plaga. Locus. Ager. Manus. Potestas.

dũ in manu ei9.i.in poteſtate ei9.Et in eo.Numerũ pugnatorũ quos habuim9 ſub manu nra.i. poteſtate noſtra . Ioſ. 8.Et nõ potuerũt vltra huc illuc9 fugere. Pro quo hebrei legunt Et non fuerunt in eis manus ad fugiendum. i. non fuit in eis poteſtas ſeu virtus. 2. Regũ.8.vt dominaretur ſuper fluuium euphratem . Pro quo hebrei legũt . vt conuerteret manum ſuam.i.poteſtatem ſuam ſuper fluuiũ euphratem . Ps. 88. ponam in mari manum eius.i. poteſtatem eius.ps.94. In manu eius ſunt omnes fines terre.prouer. 18 . Mors & vita in manibus lingue,i.in poteſtate lingue. Et ẽt qñ aliquis ſubditur alteri:dicitur in ſcriptura dare ei manum.i.eſſe ſub eius poteſtate.vt Leuit.25 . Si attenuatus fuerit frater tuus & infirmus manu.Pro quo hebrei legũt. Si attenuatus fuerit frater tuus & declinauerit manum ſuam tecum.1.Paralip.29.Cuncti filii regis dauid dederunt manum ſuam & ſubiecti fuerunt regi ſalomoni.4.Reg.10 Si eſt inquit da mihi manum : qui dedit ei manum ſuam . Threñ.5.Egypto dedimus manũ . Ponitur etiam pro ſuo filio vel diſpoſitione.ĩ.Reg.14.Nunquid manus ioab tecum eſt.i.conſiliũ vel diſpoſitio ioab.Eſdre.3.Vt laudarẽt dñm per manus dauid regis iſrael.i.ex diſpoſitione vel ꝑcepto dauid.Ponitur etiam pro plaga vel percuſſione . vt in aliquibus locis predictis.& Iob.23.Et manꝰ plage mee aggrauata eſt ſuper gemitũ meum.1.Paralip.21. vertatur obſecro manus tua in me.Ps.76.Manibus meis nocte contra cum.pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit . Manus mea nocte extenditur.ideſt plaga mea nocte extẽditur.Hiere .15. A facie manus tue ſolus ſedebam.ideſt a facie plage vel percuſſionis tue.ponitur etiã pro loco.vt Nu.2.Singuli per loca & ordines ſuos [illegible]atur. Deut.23.Habebis locũ extra caſtra. Iudi.11.velim egredi de ciuitatibus ſupra iordanem.pro quo hebrei legunt.terra ſpacioſa manibus eſt coram vobis i.ſpacioſa locis.Ps.103 . Hoc mare magnum & ſpacioſum manibus.ideſt ſpacioſum locis. Iob.1. Et aſine paſcebãtur iuxta eos.pro quo hebrei legũt.Iuxta loca eorum. Hiere. 6.Et paſcet vnuſquiſq; eos qui ſub manu ſua ſunt.pro quo hebrei legunt.Et paſcet vnuſquiſq; locũ ſuum. Poteſt etiã intelligi ſicut eſt in littera noſtra.Et ĩ eo.47. Dilexiſti ſtratũ eorum manu aperta.Pro quo hebrei legũt.Dilexiſti ſtratum eorum: locum vidiſti.Poteſt etiam legi manum vidiſti.& tunc erit ſenſus ſicut in littera noſtra .Ponitur etiam pro cauſa.vt Hiere.41. Quos percuſſit propter godoliã, pro quo in hebreo legitur Quos percuſſit in manu godolie.i.cauſa godolie ſiue propter godoliam : ſicut eſt in littera noſtra.ponitur etiam pro fornice.i.pro loco vel arcu triumphali.1.Reg.15.Et erexiſſet ſibi fornicem triũphalem. Ponitur etiam pro prophetia.vt Ezech.1 . Et facta ẽ ſuper eũ ibi manus dñi.i.prophetia dñi.Et in eo.37 . Facta eſt ſuper me manus dñi.Ponitur ẽt pro parte.vt Geñ.43. Ita vt quinq; partibus excederet . Et in eo. 47 . Quattuor reliquas.ſ.partes permitto vobis in ſementẽ.2.Reg.19 . Decẽ partibus maior ego ſum apud regẽ.vbi pro partibus ponitur יָדוֹת Iadoth.ſecundũ terminationẽ pluralẽ femininorũ.Et cõtinetur in plu.ſecũ terminationẽ maſculinorũ.ſ. יָדַיִם Iadaim.ſiue יָדֵי Iede.vt Geñ.27.Et manus ſũt eſau.Exo.17.Manus moyſi erãt graues.& ĩ eo.32. cõſecraſtis manꝰ vras hodie dño.Eſa.45.Et opus tuũ abſq; mani

Causa. Fornix. prophetia Pars. Potestas. Manus.

bus eſt.i.abſq; firmitate & duratiõe.& in lingua chaldaica ſcribitur aliq̃ cũ aleph in fine & dicit יְדָא Ieda.i. manꝰ Dañ.5.Et rex aſpiciebat articulos manus ſcribentis . & in plurali יְדַיִן Iadain. Dañ.2. Donec abſciſſus eſt lapis de mõte ſine manibus.Ponitur ẽt יְדֵי Iadai pro יְדַיִם Iadaim. vt Ezech.13.ve qui conſuunt pulvillos ſub oĩ cubitu manũ. Item ponitur יְדוֹת Iadoth pro manibus ſedis que erant ad ſimilitudinẽ manus hominis.vt.3.Reg.10.Duo manus hincatq; inde tenentes ſedile: & duo leones ſtabant iuxta manus. Item ponitur pro axibus curruũ.vt in eodem.Et axes earum & radii & canthi.Et in eodem ponitur pro celaturis vel ſculpturis in quibus erant figure manus.vbi dicitur habens celaturas variaſq; ſculpturas ex ſemetipſa.Ponitur etiam pro incaſtraturis tabularũ . vel pro angulis.Exo. 26.In lateribus tabule duc incaſtrature.Et i eo.vt hinc bases ſingulis tabulis per duos angulos ſubiiciantur.

יָדַד

יָדַד Iadad:Proiicere.deiicere.mittere . & ſcribitur cũ ſimplici daleth.vt threñ.3.Et poſuerũt lapidẽ ſuper me. pro quo hebrei le.& proiecerũt lapidem in me.Hiere.50. Omnes qui tenditis arcũ debellate eã.pro quo he.le. Oẽs qui tenditis arcũ iacite ad eã.ſ.iacula vel ſagittas.vnde ſub ditur.nõ parcatis iaculis.& Abdie.1.& ſuper ieruſalẽ mittebãt ſortẽ.Zach.1.vt deiiciãt cornua gentiũ. Itẽ יְדִיד Iedid i.dilectus . amantiſſimus.Deut.33. Amantiſſimus domini habitabit confidenter.Ps .85. Quam dilecta tabernacula tua.Hiere.11.Quid eſt ꝙ dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa.& inde יְדִידוּת Iediduth.i.dilectio. Vt in eo. 12. Dedi dilectam animam meam in manu inimicorum eius.Pro quo hebrei legunt. Dedi dilectionem anime mẽe. ideſt dilectam anime mee.

Monere. Proiicere Mittere. Deiicere. יְדִידִי amãtiſſim9 Dilecta. Dilectus. יְדִידוּת Dilectio.

יָדָה

יָדָה Iada.laudare.confiteri.facere.deiicere.vt Geñ.49.Iuda te laudabũt frẽs tui. Leuit.5. Agat penitentiã ꝑ peccato ſuo.pro quo he.le. Et cõfiteatur illud in q̃ peccauit.& in eo.16.Confiteatur oẽs iniquitates filiorũ iſrael. & in eo. 26.Donec confiteãtur iniqtates ſuas & maiorũ ſuorũ. Nu. 5.Et cõfitebuntur peccatũ ſuũ.3.Reg.8.Cõfitẽtes nomini tuo.Nec.1.Et cõfiteor ꝑ peccatis filiorũ iſrael.Iob.4. Et ego cõfitebor ꝙ ſaluare te poſſit dextera tua. ps.6.In inferno aũt qs cõfitebitur tibi.Ps.9.Confitebor tibi dñe in toto corde meo.ps.27.Et ex volũtate mea cõfitebor ei.ps.44. ꝓpterea populi cõfitebũtur tibi.ps.48.cõfitebitur tibi cũ bñfeceris ei.ps.53.& cõfitebor noĩ tuo qñ bonũ eſt.ps.66 Cõfitẽãtur tibi populi deus:cõfiteãtur tibi populi omnes. Et in aliqbus locis ꝑdictis cõfiteri accipitur pro laudare vel gras agere.vt infra dicetur in fine huiꝰ dictiõis. Prouer.28. qui aũt cõfeſſus fuerit & relinq̃rit ea miam cõſequetur . Eſa. 38.quia nõ infernus cõfitebitur tibi. & inde הוֹדוּת Huiedoth ſiue יְהוּדָה Iehuda.i.laus vel confeſſio.pro quo beatus hieronymus trãſtulit ad laudãdũ: vel hymnos. Nec.11.ad laudãdũ &ad cõfitendũ in orõne.& in eo.12.& ſup hymnos ipſi & frẽs eorũ.& inde תּוֹדָה thoda.i.cõfeſſio.laus . ſiue gratiarũ actio. Ioſ.7.Da gloriã dño deo iſrael & cõfitere . pro q̃ he. le.& da ei cõfeſſionẽ. Eſdre.10.& nũc date cõfeſſionẽ dño deo.Ps.94.preoccupemus faciẽ eius in cõfeſſiõe.ps.99.Introite portas eius in confeſſione.ponitur etiam pro laude. ps.49. Immola deo ſacrificiũ laudis. Amos.4.ſacrificare de fermẽto laudem. Item ponitur pro gratiarum actione . Leuit.22.Si immolauerĩtis hoſtiã pro gratiarũ actiõe dño Eſa. 51. Gratiarum actio & vox laudis.ponitur etiam תּוֹדָה thoda .pro choro laudãtium ſiue gratias referẽtiũ. vt Nec. 12.Et ſtatui duos choros laudantium. Et in eodem.Et chorus ſecundus gratias referentium . Inde deriuatur יְהוּדָה Iuda.q̃d interpretatur laudatio ſiue confeſſio.vt Geñ.29.

Laudare. Confiteri. Hymni. Confessio. Laus. Gratiarum actio. Chor9 laudantium.

Et ait modo cõfitebor dño. & ob hoc vocauit eũ iudam. vñ beatus hieronymus in hebraicis quẽstionibus sup̃ dicto loco sic ait. Iuda cõfessio dr̃a cõfessione: ita cõfessoris nomen est dictũ. verũtamẽ hic cõfessio p̃ gratiarũ actiõe aut pro laude accipitur. vt frequẽter in psalmis & in euangelio: confiteor tibi dñe celi & terre. i. gratias ago tibi siue glorifico te. hec Hieronym⁹. Accipitur ẽt pro iudea siue p̃ terra iudee. Ps. 75. Notus in iudea deus. Hiere. 14. Luxit iudea & porte eius. Et in lingua chaldaica dicitur יהוד Iehud. Dañ. 2. Inueni hominẽ de filiis transmigrationis iudee. Et inde יהודי Iehudi. i. iudeus. vt Zach. 8. Et apprehẽdent fimbriã viri iudei. & in plu. יהודים Iehudim. Nec. 4. Quid iudei faciũt imbecilles. Ester. 3. Iudeis noua lux oriri visa est. & inde יהודית Iehudith. i. iudaica lingua siue iudaice. 2. Paralipo. 32. Insuper & clamore magno lingua iudaica cõtra populũ qui sedebat in muris ierusalẽ personabat. Nec. 13. Nesciebãt loqui iudaice. Esa. 36. Non loquaris nobis iudaice. Et quia principalis tribus & regalis erat tribus iuda: ideo gens & terra & etiã lingua ab eo nomẽ accepit. & inde מתיהד Mithiahet. i. ille qui imitatur ritũ & religionẽ iudeorũ. vt Ester. 8. Vt plures alterius gentis & secte coꝛũ religioni & cerimoniis iungerentur. Itẽ ידה Iada. i. Proficere. siue deficere. aut mittere. De quo vide supra in dictione ידד Iadad.

Judea. יהוד
Judea. יְהוּדִי
Judeus. יְהוּדִים
Judei.
Lingua iudaica.
Judaice.
מִתְיַהֵד
Qui imitatur ritum iudeorum.
יָדָה
Proficere
יָדַע
Scire. Cognoscere

יָדַע Iadaa. scire. nosse. cognoscere. mãifestare. sentire. miserari. conterere. siue confringere. Geñ. 3. Scientes bonũ & malũ. Et in eo. Cunq; cognouissent se esse nudos. Et in eo. 22. Nunc cognoui q̃ timeas deũ. Et in eo. 31. Ignorabat q̃ rachel furata esset idola. Pro quo hẽ. le. Et nõ sciebat iacob q̃ rachel furata esset ea. s. idola. Et sic in sequentibꝰ vbicũq; ponitur ignorare vel nescire in hebreo sunt due dictiones. s. nõ scire. Et in eo. 48. Scio fili mi scio. Exo. 2. Stante procul sorore eius & considerante aduentũ rei. pro quo hebrei legunt. Et steterit soror eius procul: vt sciret quid fieret de eo. Et est idem sensus cũ littera nostra. Et in eo. 5. nescio dñm. Et in eo. 7. Et scient egyptii quia ego sum dominus. Et in eo. 33. nouite ex nomine. Et in eo. vt sciam ꝙ. Et in eo. In quo enim scire poterimus ego & populus tuus. Deut. 4. Vt scires qñ dñs ipse est deus. Et in eo. Scito ergo hodie & cogitato in corde tuo. Et in eo. Scio cõtritionẽ tuã. 1. Reg. 3. Porro samuel necdũ sciebat dñm. Et in eo. 17. nouí superbiã tuã. Et in eo. 21. nã & pueris meis condixi in illũ & illũ locũ. Pro quo he. le. Et pueros scire feci illũ & illũ locũ. Et in eo. 22. Donec sciam quid faciat mihi deus. 2. Reg. 5. Et cognouit dauid qm̃ confirmasset eũ dñs regem. Iob. 9. Qui transfert montes & nescierunt. Et in eo. 19. Scio q̃ redemptor meus viuit. & in eo. Scitote esse iudiciũ. & in eo. 38. Et ostendisti aurore locũ suũ. Pro quo he. le. Scire fecisti aurorã locũ suũ. Et in eo. 42. Scio quia omnia potes. Ps. 9. vt sciãt gẽtes qm̃ hoies sunt. Ps. 34. Veniat ei laqueus quẽ ignorat. Ps. 50. Et occulta sapiẽtie tue manifestati mihi. Ps. 40. In hoc cognoui qm̃ voluisti me. Ps. 73 Et nõ cognouerũt sicut in exitu super sumũ. pro quo btus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Manifesta. s. erant in introitu desuper. ps. 157. Et alta a lõge cognoscit. Et in eo. 138 Tu cognouisti sessionẽ meã & resurrectionẽ meam. ps. 143. Quid est homo quia inotuisti ei. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Quid est homo quia agnoscis eum. prouer. 12. nouit iustus iumẽtorum suorum animas. Canti. 6. nescíui: anima mea cõturbauit me. Esa. 7. vt sciat reprobare malum & eligere bonũ. Et in eodem. 19. Et cognoscent egyptii dñm. Et in eo. 50. vt sciam substẽtare eum qui lassus est verbo. Et in eodem. 53. Et scientem infirmitatem. Et in eodem. 58. Et scire vias meas volũt. Hiere. 2. Scito & vide. & in eo. 9. In hoc glorietur qui gloriatur: scire & nosse me. Et in eo. 31. Postq̃ ostendisti mihi percussi femur meum. pro quo hebrei legunt. Et postquam notus factus sum. scilicet mihi: percussi femur meum. Ezech. 2. et scient quia prophetа fuerit in medio eorum. Osee. 2. & scies quia ego dñs. & in eodem. 13. ego cognouite in deserto. Zach. 14. & erit dies vna que nota est domino. & aliquando scribitur sine iod. vt in aliquibus locis predictis. Et quando est verbum passiuum prime coniugationis: tunc in preterito indicatiui scribitur cũ nũn & vau in principio loco iod: & dicitur נוֹדַע nodaaa. vt Exo. 6. & nomen meum adonai non indicaui eis. pro quo hebrei legunt. & nomine meo adonai non sum factus notus eis: siue non sum cognitus eis. Deut. 21. & ignorabitur cedis reus. ideſt non est cognitus. Iudi. 16. & non est cognitum in quo esset fortitudo eius. 1. Reg. 22. & audiuit saul q̃ apparuisset dauid. ideſt q̃ esset notus vel manifestus. Ps. 75. Notus in iudea deus. Esa. 19. Et cognoscetur dominus ab egypto. Et quando est verbum tertie coniugationis tũc scribitur cum he & vau in principio. vt Exo. 33. Et non indicas mihi quem missurus sis mecum. pro quo hebrei legunt. Et nõ facis me scire quem missurus sis mecum. ideſt non manifestasti mihi vel non indicasti mihi: sicut est in littera nostra. Leuit. 4. Et postea intellexerit peccatum suum. pro quo hebrei legunt. Et notum factum fuerit peccatum suũ. Et in eo. Et cognouerit peccatum suum. pro quo hebrei legunt. Et cognitum fuerit siue notum fuerit peccatum. Et est idem sensus cum littera nostra. ps. 24. Et testamentum ipsius vt manifestetur illis. pro quo hebrei legũt. vt scire faceret illos. ps. 89. Sic notum fac. ps. 97. notum fecit dominus salutare suum. ps. 104. Annunciate inter gentes opera eius. ideſt nota facite inter gentes opera eius. Ezech. 16. notas faciet ierusalem abominationes suas. Et quando est verbum quarte coniugationis scribitur cum he & tau in principio. vt Geñ. 45. Et nullus interesset alienus agnitioni mutue. ideſt quando agnitus siue notus factus est a fratribus. Nu. 12. In visione apparebo ei. pro quo hebrei legunt. In visione notus fiam ero ei. Significat etiam supradicta dictio יָדַע Iadaa. cognoscere carnaliter. vt Geñ. 4. Adam vero cognouit vxorem suam. Et in eodem. Et cognouit cain vxorem suam. Et in eodem. 38. Attamen vltra non cognouit eam. Nu. 31. Et mulieres que nouerũt viros in coitu. Et in eodem. Et omnes femínas virgines reseruate. Pro quo hebrei legunt. Et omnes paruulas feminas que non nouerunt virum in coitu: reseruate. 3. Regum. 1. Et rex non cognouit eam. Ponitur etiam pro sentire. vt Geñ. 19. Et ille non sensit. & in eodem. & nec quidem tunc sensit. Prouer. 23. Traxerunt me & ego non sensi. ponitur etiam pro liberare. vt Exo. 2. Et respexit dominus filios israel & liberauit eos. potest etiam reduci ad primum significatum. Nam scire dei est misereri vel liberare. Ponitur etiam pro conterere vel comminuere. vt Iudi. 8. Et contriuit cum eis atq̃ comminuit viros fochoth. Et secundum hanc significationem exponunt aliqui hebrei illud quod habetur. Prouerb. 10. Qui autem deprauat vias suas manifestus erit. Pro quo ipsi legunt. Qui autem deprauat vias suas conteretur vel comminuetur. Et in eodẽ. 14. Et indoctos quoq̃ erudiet. pro quo ipsi legunt. Et inter stultos siue indoctos conteretur. Potest etiam legi sic. Et inter indoctos notus siue manifestus erit. Et tunc erit idem sensus cum littera nostra. Ezech. 19. Didicit vidua facere. Pro quo ipsi legunt. Et confregit vel contriuit vias

Judea.
Judeus.
Judei.
Lingua iudaica.
Judaice.
Qui imitatur ritum iudeorum.
Proficere
Scire.
Cognoscere
Mãifestat
Inotescere.
Agnoscere.
Nosse.
Notus fac re.
cognoscere carnaliter
Sentire.
Liberare.
Conterere Cõminuere

duas eius. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Inde

דֵּעָה Deaa. ideſt scientia vel cognitio. Et est communis generis. vt Ps. 72. Et si est scientia in excelso. Esaie. 11. Quia repleta est terra scientia domini. Hiere. 3. Et pascent vos scientia & doctrina. Et aliqñ scribitur sine he. vt Iob. 36. Repetam scientiam meam a principio. & cõmuniter scribitur cũ tau in fine & dr̃ דֵּעַת Daath. vt Geñ. 2. Lignũq; scientie boni & mali. Exo. 31. Et impleui eũ spiritu dei: sapientia & intelligentia & scientia. Iob. 33. Scientiam labia mea purã loquentur. & in eo. 38. Quis est iste inuolues sententias sermonibus imperitis. pro quo hebrei legũt Quis est iste qui obscurat. i. celat consilium sermõibus absq̃ scientia. & in eo. 42. Quis est iste qui celat consiliũ absq̃ scientia. Ps. 18. Et nox nocti indicat scientiam. Ps. 138. Mirabilis facta est scientia tua ex me. Prouer. 1. Adolescenti scientia & intellectus. Et in eo. 2. Et scientia anime tue placuerit. Et in eo. 8. Doctrinam magis q̃ aurum eligite. Vbi ponitur pro doctrina. Dañ. 12. Et multiplex erit scientia. & in plu. דֵּעוֹת Deooth secundum terminationem feminorum siue דֵּעִים Deim secm terminationem masculinorum. vt. 1. Reg. 2. Quia deus scientiarũ dñs est. Iob. 36. Et perfecta scientia probabitur tibi. pro quo hebrei legunt. Et perfecte scientie tecũ. f. sunt. Et in eo. Magnas & perfectas scientias. Inde מַדָּע Madaa. ideſt scientia vel disciplia. vt Dañ. 1. Et doctos disciplina. & in eo. pueris autem his dedit deus scientiam. Ponitur etiam pro cogitatione. vt Eccls. 10. In cogitatione tua regi nõ detrahas. & inde מַדְּעָא Madaa: q̃ in lingua chaldaica significat scientiam. Dañ. 2. Et scientiam intelligentibus disciplinam. & indẽ מוֹדַע Modaa ideſt notus siue cõsanguineus. propinquus. vt Ruth. 2. erat autem viro abimelech consanguineus. Et in eo. 3. Propinquus noster est. Ponitur etiam p amico. vt puer. 7. Et prudentiam voca amicam tuam. & inde מְיֻדָּע Meiudaa. ideſt notus. vt. 4. Reg. 10. Et notos & fac̃ores. Iob. 19. Et qui me nouerant obliti sunt mei. Ps. 54. Dux meus & notus meus. Et secundum aliquos inde deriuatur מְדֹעַ Madõaa. Que est dictio interrogatiua. ideſt. quare. cur. vt Num. 16. Cur eleuamini super populum domini. De quo vide infra in littera mem. Inde יִדְּעֹנִי Ideoni. i. diuinus siue hariolus. aut magus. vt Leuit. 19. Neq; ab hariolis aliquid scisciteminí. Deut. 18. Neq; phytones consulat neq; diuinos. Esa. 8. Quẽ ritea phytonibus & diuinis: qui stridunt incantationibus suis.

Scientia. דֵּעָה
Scientia. דַּעַת
Scientes. דֵּעִים
Disciplina scientia. מַדָּע
Cogitatiõ. מַדְּעָא
Scientia.
Consanguineus. propinquus. Amica. מוֹדַע
Notus. מְיֻדָּע
Cur. מְדֹעַ
Hariolus. Diuinus. יִדְּעֹנִי

יָהַב Iahab. dare. afferre. tradere. Esdre. 5. Tradidit eos in manus nabuchodonosor regis assyriorum. Dañ. 2. Dat sapientiam sapientibus. Et in eo. Imperium & gloriã dedit tibi. Et in eodem. Et munera multa & magna dedit ei. Et in predictis locis scribitur in lingua chaldaica cum iod in principio. In hebreo vero scribitur sine iod Geñ. 30: Da mihi liberos. Ruth. 3. Expande inquit pallium tuum. pro quo hebrei legunt. Da siue affer pallium tuum. Ps. 28. Afferte domino filii dei: afferte domino filios arietum: afferte domino gloriam & honorem. Prouer. 30. Dicentes affer affer Osee. 4. Dilexerunt afferre ignominiam protectores eius. & inde הָבָה Haba. Quod est aduerbiũ exhortandi vel inuitandi ad aliquid operandum. ideſt eia. age. agite. Beatus hieronymus transtulit. venite. Geñ. 11. Venite faciamus lateres. Et in eo. Venite igitur descendamus & confundamus ibi linguã eorũ. Exo. 1. venite sapienter opprimamus eum. Scribitur etiam singulariter: pro quo btus hieronymus trãstulit. Dimitte. vt Geñ. 38. Ingredienſq; ad eã ait: dimitte me. Item יְהַב Iehab. i. cura. vt Ps. 54. Iacta super dominũ curam tuam. Et aliqui hebrei legunt onus vel pondus tuum. Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Proice super dominum curam tuã. Et secundum hanc significationem deriuatur a dictione אֲהַבָה Ahaba: que significat charitatem vel dilectionem.

Afferre. Tradere. Dare. יָהַב
Venite. הָבָה
Dimittere יְהַב
Cura. Onus.
Charitas.

יָהַךְ Iehach. in lingua chaldaica significat referre. siue ire. aut ambulare. Esd. 5. vt res ad dariũ referatur. & in eo. 6. Et referantur in templũ in hierusalẽ. & in eo. 7. Cuicunq; placuerit in regno meo de populo israel & de sacerdotibus eius & leuitis ire in ierusalem tecum: vadat.

Referre. יָהַךְ
Ire.

יָהֲלֹם Iahalom. hyaspis lapis preciosus. vt Exo. 28. In secundo carbunculus saphyrus & hyaspis. hebrei tñ dicũt q̃ signãt adamãtẽ. De quo vide supra i dictiõe הֲלָם halõ

Hyaspis. יָהֲלֹם

יָהִיר Iahir. Arrogans. temerarius. superbus. Prouer. 21. superbus & arrogans vocatur indoctus. Abacuc. 2. Sic et vir superbus: & non decorabitur.

Superbus. יָהִיר

יוֹם Iom. Dies. tempus. & accipitur aliquando pro die artificiali. i. pro tempore quo sol lucet super nostrũ horizontem. vt Geñ. 1. & appellauit lucem diem: & tenebras noctẽ. & in eo. 8. & nox & dies non requiescent. i. non cessabunt. Et in eodem. 31. Die noctuq; estu vrgebar & gelu. Nu. 11. Surgens ergo populus tota die illa & nocte ac die altero cõgregauit coturnicũ multitudinẽ. & similiter in pluribus aliis locis. Accipitur ẽt aliquando pro die naturali viginti quattuor horarũ. vt Geñ. 1. & factum est vespere & mane dies vnus. & similiter in sequentibus in eo. capi. Exo. 2. Memento vt diem sabbati sanctifices. Leuit. 23. Dies primus celeberrimus. 4. Reg. 7. Hec cñm dies boni nũcii est. Ps. 60 vt reddã vota mea de die in diem. & aliqñ duplicatur littera mem & dicitur יוֹמָם Iomam. vt Exo. 13. Per diem in colũna nubis: & per noctẽ in colũna ignis. Et in eo. Nunq̃ defuit colũna nubis per diẽ. Iob. 5. Per diem incurrunt tenebras. Ps. 1. & in lege eius meditabitur die ac nocte. Ps. 12. dolorem in corde meo per diẽ. Ps. 21. Clamabo per diẽ & nõ exaudies. ps. 41. in die mandauit dominus miam suam. & in plu. יָמִים Iamim siue יְמֵי Ieme. vt Geñ. 29. Et videbantur illi pauci dies. & in eo. 41. post duos ãnos vidit pharao somniũ. pro quo he. le. post duos annos dierũ. i. post duos annos cõpletos: sicut exponũt hebrei. & i eo. 47. quot sũt dies annorũ vite tue. Et in eo. dies peregrinatiõis vite mee Leuit. 15. Et immũdus erit septẽ diebus. Et in eo. Mulier q̃ patitur multis diebus. Nu. 11. Sed vsq; ad mensem diem. Deut. 6. Vt prolõgentur dies tui. Iob. 38. Nunquid post ortũ tuũ precepisti diluculo. pro quo heb. legunt. Nunquid a diebus tuis precepisti diluculo. ideſt a die qua ortus es. ſcribitur etiam in plurali יוֹמִים Iomaim. trisyllabum. & accipitur pro duobus diebus tantum siue pro biduo. vt Exo. 21. Si autem vno die vel duobus superuixerit. Num. 9. Si vero biduo aut vno mense. Et in eodem. 11. Non vno die vel duobus. Scribitur etiam יְמוֹת Iemoth. secundum terminationem pluralem femininorum. vt Deut. 32. Memento dierum antiquorum. Ps. 89. Pro diebus quibus nos humiliasti. Et aliquando scribitur cum nun in fine loco mem. vt Dañ. 12. Et stabis in sorte tua in fine dierum. ponitur etiã יָמִים Iamim pro anno: secundum hebreos. scilicet quando ponitur absolute sine determinatione numeri. Leuit. 25. Habebit licentiam redimendi donec vnus impleatur annus. Et subditur in hebreo. Diebus erit redemptio eius. ideſt vno anno erit redemptio eius. Geñ. 24. Maneat puella saltem decem dies apud nos, pro quo hebrei legunt. Maneat puella apud nos dies aut decem. Et dicunt hebrei q̃ per dies intelligitur annus: & per decem intelliguntur decem menses. vt sit sensus. Maneat puella apud nos annum aut decem menses. Potest etiam intelligi sicut est in littera

Dies. יוֹם
Dies. יָמִים
Dies duo biduũ
Dies יְמוֹת
Annus יָמִים

noſtra.& eſt magis cõgruum.Exo.13.Cuſtodies huiuſce-modi cultũ ſtatuto tẽpore a diebus in dies.i. ab anno in annum.Nu.9.Aut vno menſe vel longiori tempore.vbi pro longiori tempore ponitur יָמִים Iamím.& dicunt hebrei quod accipitur pro vno anno.1.Reg.1.Et aſcẽdebat vir ille de ciuitate ſua ſtatutis diebus.pro quo in hebreo habetur. Et aſcendebat vir ille de ciuitate ſua a diebus in dies. Quẽ hebrei exponunt de anno in annũ:et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.Et in eo.27.Fuit aũt numerus dierũ quibus habitauit dauid in regione philiſtinorũ quattuor menſiũ. Pro quo he.le.Fuit aũt numerus dierũ quibus habitauit dauid in regione philiſtinorum dies & quattuor menſes.& p dies intelligitur annus ſecundũ hebreos. Poteſt etiam intelligi q̃ habitauit ibi aliquot diebus vltra quattuor menſes.Tamen infra:capitulo.29.Dixit rex achis de dauid:& eſt apud me multis diebus vel annis. Et poteſt exponi ſic. Quod in ipſis diebus quibus habitauit apud eũ probauit eũ eſſe fidelisſimũ ac ſi habitaſſet apud eũ multis annis.ponitur etiam pro tempore:tam in ſingulari q̃m in plu. Genẽ. 30.Egreſſus aũt ruben tempore meſſis triticee. Exo.32. In die vltionis viſitabo & hoc peccatũ eorũ.i. tpe vltionis. Leuit.15.Quaſi ſit in tpe menſtruo.Nu.3.Ex quo percuſſi primogenitos in terra egypti. Pro quo hebrei legunt. In die.i.in tempore quo percuſſi primogenitos in terra egypti.Deut.31.Et iraſcetur furor meus cõtra eos in die illo.i.in tempore illo.1.Paralip.11.Et interfecit leonẽ in media ciſterna in tpe niuis.Scribitur ẽt cũ he vel caph in principio & dicitur הַיּוֹם Haiom ſiue כַּיּוֹם Chaiom.i. hodie ſiue tẽpus preſens.vt Genẽ.21.Et ego nõ audiui p̃ter hodie. Et in eo.22.Vnde vſq̃ hodie dicitur.Et in eo.25. Vende mihi primogenita tua.Pro quo he.le. Vende mihi hodie primogenita tua.Et in eo.Iura ergo mihi.Pro quo hebrei legunt. Iura mihi hodie.Exo.13.Hodie egredimini.1.Reg.9.Hodie enim venit in ciuitatẽ.ps.2. Ego hodie genui te. Ps.94.Hodie ſi vocem eius audieritis. Et aliq̃n ſcribitur cũ caph & he in principio.& dr כַּהַיּוֹם Chehaiom.i. hodie ſiue quadam die.vt Genẽ.39. Accidit aũt quadã die vt itraret ioſeph domũ.1.Reg.2. Incẽdatur primũ iuxta morem hodie adeps.Et in eo.9.Hodie enim inuenietis eũ. Et q̃n predicta dictio duplicatur & dicitur יוֹם יוֹם Iom ioni tunc ſignãt per ſingulos dies.ſiue de die in diẽ.aut quottidie.vt Genẽ.39.Huiuſcemodi verbis per ſingulos dies loquebatur.Eſa.58.Me etenim de die in diem querunt.Et in lingua chaldaica dr יוֹמָא Ioma.i.dies.& i pl. יוֹמַיָּא Iomaia ſiue יוֹמִין Iomin.i.dies uel tempora. Dañ.2.que ventura ſunt in nouiſſimis temporibus. Et in eodem.4. igitur poſt finem dierum.

יָמִים Annus.

יוֹם Tempus.

כַּהַיּוֹם Quadam die.

הַיּוֹם Hodie.

יוֹם יוֹם יוֹם p ſingulos dies.

יוֹמָא יוֹמַיָּא יוֹמִין Tempora. Dies.

יוֹן Ion. colũba. Et declinatur in ſingulari cũ he in fine ſicut noña feminina:& accipitur tam pro maſculo q̃m pro femina:& in plu. יוֹנִים Ionim.ſecundũ terminationẽ maſculinorũ.vt Genẽ.8.Emiſit quoq̃ colũbam.4.Reg.6.Et quarta pars cabi.ſtercoris columbarum.Ps.67. Penne columbe deargentate.Cant.1. Oculi tui colũbarum. Et in eodem, 2.Colũba mea in foraminibus petre.Et in eo.5. Oculi ei ſicut colũbe ſuper riuulos aquarũ.Et in eo.6. Vna eſt colũba mea.Eſa.59.Quaſi colũbe meditates gememus. Et in eo.60.Et quaſi colũbe ad feneſtras ſuas. Hierẽ.25. A facie ire colũbe.Et in eo.50.A facie gladii colũbe.Et in duobus locis predictis poteſt legi pro colũba deuaſtantis vel de populantis. De quo vide infra in dictione יָנָה Iana.Ezech.7. Quaſi columbe conualliũ.Item יָן Iauan:a cenum ſiue limus.Ps.40.Et de luto fecis.Pro quo btũs hieronymus ĩ pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.& de luto ceni.Ps.68. Infixus ſum in limo profundi. Item יָוָן Iauan.i.grecia.Eſa.66. In italiam & græciã ad inſulas longe. Zach.9.Et ſuſcitabo filios tuos ſion ſup filios tuos Grecia. Et vt refert beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſup Geneſim. Iauã Significat populos grecos qui iones appellantur: vnde & mare ionium dicitur.hec Hieronymus.

יוֹן Columba. Columbe.

יָן Cenum. Limus.

יָוָן Grecia.

יָזַם Iazam.cogitare.vt Genẽ.11.Nec deſiſtent a cogitationibus ſuis.Pro quo hebrei legunt. Et nunc non vitabitur ſiue non prohibebitur ab eis omne quod cogitauerunt facere.Et de hoc vide ſupra in dictione זָמַם Zamam:

יָזַם Cogitare.

יָזַן Iazan.armare.& inde מְיַזְּנִים Meiuzanim. ideſt armati ſecundum hebreos.Beatus Hieronymus tranſtulit Amatores.Hiere.5.Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſunt.& dicunt aliqui q̃ derĩuatur a זָן Zon quod ſignificat nutrire quaſi diceret: equi ſaginati.

יָזַן מְיַזְּנִים Amatores

יָזַע Iazaa.Sudor.Ezech.44.Et non accingetur in ſudore.Scribitur etiam ſine iod in principio & dicitur זִיעָה Ziaa cum he in fine.& quando poſt ſe regit genitiuum mutat he in tau & dicitur זֵעַת Zéaath.Genẽ.3.In ſudore vultus tui veſceris pane tuo.

יָזַע זִיעָה זֵעַת Sudor.

יָחַד Jachad.vnire.vnicum facere,vt Ps.85. Letetur cor meum vt timeat nomen tuum.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Vnicum fac cor meum vt timeat nomen tuum. & aliquando ſcribitur ſinẽ iod.vt Genẽ.49.Et in cetu eorum non ſit gloria mea.Pro quo hebrei legunt.Et in cetu eorum non vniatur.ideſt non coniucniat gloria mea. Et de hoc vide ſupra in dictione חָדָה Chada.& inde יָחִיד Iachid. ideſt vnicus.vnigenitus.vt Genẽ.22.Tolle filium tuum vnigenitũ. Ps.24.Quia vnicus & pauper ſum ego.Prouer.4.Tenellus & vnigenitus coram matre mea.Hiere.6.Luctum vnigeniti fac tibi.Et in genere feminino יְחִידָה Iechida. vt Iudi.11.Occurrit ciui vnigẽita filia ſua.Ps.21.Et de manu canis vnicam meam.ps.34.A leonibus vnicam meam. Et inde יַחַד Iachad.ideſt ſimul.in vnum.pariter.Iob.19.Simul venerunt latrones eius.Et in eodem.38.Cum me laudarent ſimul aſtra matutina.Ps.2.Et principes conuenerunt in vnum.Ps.48.Simul in vnum diues & pauper. Et aliquando ſcribitur cũ vau in fine & dicitur יַחְדָּו Iachdau.vt Genẽ. 13.Vt habitarent ſimul.Et in eodem.Et nequibant habitare communiter,ideſt pariter.Et in eodem.22.Cumq̃ duo pergerent ſimul.Deut.22.Non arabis in boue ſimul & aſino.Et in eodem.25.Quando habitauerint fratres ſimul. Ps.47.Conuenerunt in vnum.Ps.54. Qui ſimul mecũ dulces capiebas cibos.Hiere.31.Iuuenes & ſenes ſimul.& aliquando ſcribitur cum iod & vau in fine.vt Hiere.46.Et ambo pariter conciderunt.Et in eodem.Verſi ſunt & fugerunt ſimul.Et in eodem.49.Sacerdotes eius & principes eius ſimul.

יָחַד Vnicus.

יְחִידָה Vnigenita. Unica.

יַחַד Simul.

יַחְדָּו Simul. Pariter.

יָחַל Iachal.Expectare.ſperare.preſtolari.Genẽ.8.Expectauit nihilominus ſeptem diebus aliis.Iob.14.Cunctis diebus quibus nunc milito:expecto.Et in eo.29.Expectabant me ſicut pluuiam. ps.32. Quemadmodum ſperauimus in te.Ps.118.In quo mihi ſpem dediſti. Pro quo btũs hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit.Quem me ſperare feciſti.Ps.130.Speret iſrael in domino.Ezech.13.Et perſeuerauerunt confirmare ſermonẽ. Pro quo hebrei legunt.Et ſperauerunt confirmare ſermonem.& Michee.5.Et non preſtolabitur filios hominum. Et in voce paſſiua prime coniugationis ſcribitur cum nun & vau in principio loco iod.Ezech.19. Que cum vidiſſet quoniam infirmata eſt & periit expectatio eius. Pro quo hebrei legunt. Et vidit quod cum expectaretur:

יָחַל Expectare. Sperare. preſtolari.

periit expectatio eius.ideſt cum eſſet in expectatione: periit expectatio eius.Poteſt etiam deriuari a dictione ſupra dicta חַלָּה Chala.que ſignãt infirmari:ſicut eſt in lia nra.& q̃ eſt verbũ tertie cõiugatiõis:tunc ſcribitur cũ he & vau i principio loco iod.vt Iob.32.Expectaui enim ſermões veſtros.Et in eo.Quã igitur expectaui & non ſunt locuti. Ps. 129. Suſtinuit anima mea in verbo eius:ſperauit aia mea i dño.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. trãſtulit.Suſtinuit anima mea & verbũ eius expectaui.& in prima perſona futuri temporis dicitur אֶחִילָה Ochila.pro quo btũs hieronymus tranſtulit Aggrediar.vt.2.Reg.18. Non ſicut tu vis:ſed aggrediar eũ coram te.Hebrei tamen legunt.Nõ ſic expectabo corã te.i.nõ expectabo vt tu percutias eũ.ſed ego ipſe aggrediar eũ corã te. in alio vero loco beatus hieronymus tranſtulit Doleo. Hiere.4. Vẽtrẽ ineũ doleo.De quo vide ſupra in dictione חוּל Chul.Quia poteſt etiam deriuari ab eadẽ dictione.& inde תּוֹחֶלֶת Thocheleth.i.expectatio ſiue ſpes.vt Iob.40.Ecce ſpes eius fruſtrabitur.Prouer.13.Spes que differtur affligit animam.

אָחִילָה aggrediar

תּוֹחֶלֶת Spes.

יָחַם Iacham.calefacere.calefieri.cõcipere.vt Eccl's.2. vnquõ calefiet.& ponitur tranſlatiue p concipere. Genẽ. 30.Et in cõſpectu earũ conciperent.Et in eo. Factumq̃ eſt vt in ipſo calore coitus oues intuerentur virgas.Et in eodẽ Igitur q̃n primo tpe aſcendebantur oues.i. concipiebãtur. Et in eo.Vt in earũ cõtemplatione cõciperẽt. beatus hieronymus in hebraicis queſtionibus ſic ait. In eo aũt loco vbi ſcriptũ eſt: vt cõciperent in virgis:in hebreo habetur. Lechahamena.vim verbi hebraici niſi circuitu exprimere non poſſum. Leiachamena enim p prie dicitur extremus in coitu calor quo corpus oẽ cõcutitur & patranti voluptati vicinus eſt finis.Hec hieronymus.Ps.50.Et in peccatis concepit me mater mea.Eſa.57.Qui cõſolamini in diis.p quo he.le.Qui calefacti eſtis in diis ſiue in idolis.Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra.Nam poteſt deriuari a dictione נָחַם Nacham.que ſignificat conſolari:ſicut infra dicetur.vide ẽt de hoc ſupra in dictione חֵמָה Chamam. Inde חֲמָת Chamath.i.ira.furor.indignatio.vt Deut.29 Et eiecit eos de terra ſua in ira & in furore.Eſter.7. Et regis ira quieuit.Iob.6.Quarũ indignatio ebibit ſpũm meum.Et in eo.21.Et de furore oĩpotẽtis bibet. Ps.6.Neq̃s in ira tua corripias me.Ps.36.Et derelinque furorem.ps.57. furor illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis.ps.75.Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi & reliquie cogitationis diem feſtum agent tibi.Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Quia ira hominis confitebitur tibi:reliquiis ire accingeris.ps.89. Et in furore tuo turbati ſunt.Prouer.16.Indignatio regis.nũ.ii mortis.Eſa.27.Indignatio nõ eſt mihi.Et in lingua chaldaica ſcribitur cum aleph in fine loco he.Dañ.3. tunc nabuchodonoſor ĩ furore & ira. Ponitur ẽt חֵמָת Chamath pro felle vel pro veneno.vt Deut.32.Fel draconum vinum eorum. Ps.139.Venenum aſpidum ſub labiis eorũ.Abach.2.Mitens fel ſuũ.De quo vide etiã ſupra in dictione חֵמָת Chamath.Ponitur ẽt חֶמָה Chema pro butyro vt Iob.2.9 quando lauabam pedes meos butyro. De quo vide ſupra in dictione הִמְאָ Chema cum aleph in fine.

יָחַם Calefacere. Concipere.

חֵמָה Furor. Fel. Venenum

חֶמְאָה Butyrum.

יַחְמוּר Iachmur.bubalus.Deut.14.Cervum & capream & bubalum.Hebrei tamen dicunt q̃ ſignificat quoddã genus ceruorum.

יַחְמוּר Bubalus.

יַחַס Iachas.Genealogia.proſapia.cognatio.aut dinumerare.vel deſcribere.ſ.per cognationes & genealogias vt.1.Paralipo.4. Hec habitatio eorum & ſedium diſtributio.Pro quo hebrei legunt.Hec eſt habitatio eorum & cognationes vel genealogie eorum.Et in eo.5.Et non eſt ille reputatus in primogenitum.ideſt non eſt deſcriptus in primogenitum ſecundum genealogiam ſuam.Et in eodẽ. 9.Vniuerſus ergo iſrael dinumeratus eſt.Et in eodem.Et deſcripti in villis propriis.2.Paralip.12. Et diligenter expoſita. ideſt deſcripta vel dinumerata. Eſdre.2. Hi que fierunt ſcripturam genealogie ſue.Et in eodem.8.Hi ſunt ergo principes familiarum & genealogia eorum. Nec.7. Vt recenſerem eos.ideſt deſcriberem ſecundum ſuas genealogias.Et in eodem.Et inueni librum cenſus eorum.i. deſcriptionis genealogie eorum.

יַחַס Describere per genealogias. Dinumerare.ſ. per cognationes. Genealogia.

יַחַף Iacheph.Diſcalciatus.vt Eſa.20.Vadens nudus & diſcalciatus.Et in eodem.Nudam & diſcalciatam.Hiere.2.Prohibe pedem tuum a nuditate.ideſt ne ſit diſcalciatus.

יַחַף Diſcalciatus.

יָחַר Iachar.morari.moram facere.2.Reg.20. Et moratus eſt extra placitum quod eiconſtituerat rex. De quo vide ſupra in dictione אָחַר Achar

יָחַר Morari.

יָטַב Iatab.bonũ eſſe.benefacere.placere.exhilarare.perfuerare.cõponere.ornare.& iungitur cũ quacũq; actione que bene vel perfecte fit acta.Genẽ.12, Vt bene ſit mihi pro te.Et in eodem.Abraam vero bene vſi ſunt propter illam.Exo.1.Bene ergo fecit deus obſtetricibus. Leuit.5.vt vel male quid faceret vel bene.Deut.5. Bene omnia ſunt locuti.Et in eodem.8. Et ad extremum miſertus eſt tui.i. bene fecit tibi.Et in eodem.12. Vt ſit bene tibi & filiis tuis poſt te.Iob.24. Et vidue bene non fecit.Ps.32.Beneplacite ei in vociferatione.ps.35.Noluit intelligere vt bene ageret.Ps.48.Confitebitur tibi cum benefeceris ei. Ps.124. Bene fac domine bonis.Prouer.30. Tria ſũt que bene gradiuntur & quartum incedit feliciter.Pro quo hebrei legũt. Et quattuor bene incedentes.Eſa.1, Diſcite benefacere. & in eodem.23.Bene cane:frequenta canticum.Et in eodem 41.Bene quoq̃ an male ſi poteſtis facite.Hiere.1.Bene vidiſti.Et in eodem.2.Quid niteris bonam oſtendere viam tuam.Et in eodem.4.Bene autem facere neſciebant.Et in eodem.7. Bonas facite vias veſtras.Et in eodẽ. Quoniã ſi bene direxeritis vias veſtras.Et in eodem.vt bene ſit vobis. Et in eodem.10.Quia nec male poſſunt facere nec bene.Et in eodem.13.Et vos poteſtis bene facere.Et in eodẽ. 32.Non deſinam eis bene facere.Ezech.36. Boniſq̃ donabo maioribus quam habuiſtis ab initio. Mich.2. Nonne verba mea bona ſunt. Item ſignificat placere.vt Genẽ.34. Placuit oblatio eorum.Et in eodem.41.Placuit pharaoni conſilium.Leuit.10. Aut placere domino ĩ cerimoniis mẽte lugubri.Et in eodem.Quod cum audiſſet moyſes recepit ſatiſfactionẽ. Pro quo hebrei legunt. Et audiuit moyſes & placuit in oculis eius.Ioſ.22. Placuitq̃ ſermo cũctis audientibus.1.Reg.29.Sed ſatrapis non places. 2. Reg.3. Et placuerunt eis cũcta que fecit rex.Nec.2.Et ſi placet ſeruus tuus ante faciem tuam.Eſter.2.Placuit ſermo regi. Et in eodem.Que placuit ei & inuenit gratiam in conſpectu illius.Ps.68. Et placebit domĩo ſuper vitulum nouellum. Item ſignificat exhilarare ſiue letari.vt Iudi.19. Pariterq̃ letemur.Et in eodem.Et ducletum diem.pro quo hebrei legunt.Et exhilara cor tuum.Et in eodem. Illis epulantibus & poſt laborem itineris reficientibus corpora.pro quo hebrei legunt. Illis exhilarantibus corda ſua. 2. Regũ. 15. Cum temulentus fuerit amnon vino. Pro quo hebrei legunt.Cum hilaris fuerit amnon vino.Eſter.1.Itaq̃ die ſeptimo cum rex eſſet hilarior: & poſt nimiam potationem incaluiſſet mero. Item ponitur pro perſeuerare.1.Reg.20 Si autem perſeuerauerit patris mei malitia. Mich.7.

יָטַב Bene eſſe. Bene vti. Bñ facere. Bñ placẽ. Bñ ẽ ſere. Letari. Exhilarare. Bene viri gere. Bonificẽ. Placere.

Malum manuum suarum dicunt bonũ. Pro quo he. le. Super malũ manuũ suarũ ad perseuerandũ. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Item ponitur pro componere vel ornare. vt Exo. 30. Quando componet lucernas incendet illud. 4. Reg. 9. Et ornauit caput suum. vide etiam supra in dictione טוֹב Tob. & inde הֵיטֵב Hetheb. i. bene, perfecte: aut beneplacitum, omnino, valide. Deut. 9, omnino quoq; in puluerem redigens. Et in eodem. 13. Quere solicite & diligenter. idest bene & perfecte. 4. Reg. 11. Et imagines contriuerunt valide. Ione. 4. Bene irascéris tu. Et in eo. Bene irascor ego vsq; ad mortem. idest omnino siue multũ irascor vsq; ad mortem. Et inde מֵיטָב Metab. i. optimũ. Exo. 22. Quidquid optimũ habuerit in agro suo vel in vinea.

Cõponere. Ornare. היטב Omnino.

Valide. Bene. מיטב Optimum

יַיִן Iain: siue יֵין Ien. vinum. vt Geñ. 9. Bibensq; vinum inebriatus est. Et in eodem. 49. Lauabit in vino stolã suã. Leuit. 10. Vinum & omne quod inebriare potest non bibetis Nu. 15. Et vinum ad libamentum. Et in eodem. Et vinũ ad liba fundenda. Deut. 32. Fel draconum vinũ eorum. Et in eo. Et bibebãt vinũ libaminũ. Ps. 59. Potasti nos vino cõpunctionis. Ps. 74. Et vini meri plenus mixto. Cantí. 1. Quia meliora sunt vbera tua vino. Et i eo. 8. Dabo tibi poculũ ex vino cõdito. Hiere. 13. Omnis laguncula implebitur vino. Et in eodem 25. Sume calicẽ vini furoris. Threñ. 2. Vbi est triticum & vinum. Osee. 14. Memoriale eius sicut vinum libani.

Omnium

יכח Increpare Arguere.

יָכַח Iachach. Increpare, arguere, corripere, reprehendere. prẽpãrare. Geñ. 21. Et increpauit abimelech ꝓpter puteum aque. Et in eodem. 31. Respexit dominus & arguit te heri. Leuit. 19. Sed publice argue eum. 1. Paralip. 16. Et increpauit pro eis reges. Iob. 5. Beatus homo qui corripitur a deo. Et in eo. 6. Cum e vobis nullus sit qui possit arguere Et in eodem. Ad increpandum tantum eloquia concinnatis. Et in eodem. 9. Non est qui vtrunq; valeat arguere. & in eo. 13. Verũtamen vias meas in conspectu eius arguam. Et in eodem. 15. Arguis verbis cum qui non est equalis tibi. Et in eo. 22. Nunquid timẽs arguet te. & in eo. 33. Increpat quoq; per dolorem in lectulo. Ps. 6. Domine ne in furore tuo arguas me. Ps. 49. Non in sacrificiis tuis arguam te. Et in eo. 6. Et increpabit me. Prouer. 3. Quẽ diligit dñs corripit. Et in eo. 9. Noli arguere derisorem ne oderit te: argue sapientem & diliget te. Et in eo. 15. Non amat pestilens eũ qui se corripit. Et in eo. 19. Sí aũt corripueris sapientẽ intelliget sapientiam. Et in eo. 28 Qui corripit hominẽ gratiam postea inueniet. Hiere. 2. Et auersio tua increpabit te Mich. 6. Et cum ſrael diiudicabitur. i. arguet eũ. Signãt ẽt preparare. vt Geñ. 24. Ipsa est quam preparasti seruo tuo isaac. & in eo. Ipsa est mulier quam preparauit dñs filio dñi mei. Scribitur etiam cum nun in principio. s. qñ est verbũ passiuũ prime coniugationis. vt Geñ. 20. Memento te deprehensã. Pro quo he. le. Et corripiaris siue esto increpata vel reprehensa. vnde i littera nostra fortasse debet legi. memento te esse reprehensam. Esa. 1. venite & arguite me dicit dñs. Pro quo hebrei legunt. Venite & arguamur dicit dñs. i. ad inuicem arguamus vel disputemus. & secundũ hebreos inde deriuatur נֹכַח Nochach. idest contra. e regione Iob. 23. Proponat equitatem contra me. & inde תּוֹכָחָה Tochecha siue תּוֹכַחַת Tochachath. i. Increpatio. correptio. aut correctio. vt Ps. 38. In increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem. ps. 149. Increpationes in populis. Prouer. 1. Et increpationes meas neglexistis. Et in eodem. & via vite increpatio disciplíne. Et in eodem. 10. Qui autem increpationes relinquit: errat. & in eodem. 27. Melior est manifesta correptio: qꝫ amor absconditus, Osee. 5.

Diiudicare preparare.

Arguere.

נֹכַח contra.

תּוֹכַחַת Increpatio

correptio.

In die correptionis in tribubus ſrael.

יָכַל Iachol. posse. valere. ꝓualere. Geñ. 19. Nec possum in monte saluari. & in eo. Quia non potero facere quicquã. & in eodem. 32. Qui cum videret ꝙ eum superare non posset. & in eodem. Quantomagis contra homines preualebis. & in eodem. 44. Imple saccos eorum frumento quãtum possunt capere. & in eodem. 45. Non se poterat vltra cohibere ioseph. Exo. 2. Cumq; iam celare nõ posset. Et in eodem. 8. vt educerent cyniphes & non potuerunt. Et in eodem. 18. Et precepta eius poteris sustentare. Et in eodem. 46. Nec poterat moyses ingredí tectum federis. Nu. 9. qui non poterant facere phase. Iob. 4. Sed conceptum sermonem tenere quis poterit. Et in eodem. 42. Scio quia omnia potes. ps. 12. ne quando dicat inimicus meus preualui aduersus eum. Ps. 39. Et non potui vt viderem. Ps. 128. Et enim non potuerunt mihi. Esa. 47. Quam nõ poteris expiare. Hiere. 3. Et fecisti mala & potuisti. Ezech. 7. Argentum eorum & aurum eorum non valebit liberare eos

Posse. Preualere. Valere.

Inde מִיכַל Michal. pro quo beatus hieronymus transtulit. Gustatum. 2. Reg. 17. Transierunt festinanter gustata paululum aqua. ac si diceret מַאֲכָל Maachal. cum aleph loco iod quod significat cibum vel degustationem. vt supra dictũ est in dictione אָכַל Achal. Hebrẽi tamen dicunt ꝙ significat riuum siue vadũ aque. vnde in predicto loco ipsi legũt. Transierunt riuũ siue vadum aque. In translatione chaldaica habetur. Transierunt iordanem.

Gustatum.

Riu? vadũ

יָכַת Iacath. concidere. comminuere. Nu. 14. percutiens eos atq; concidens. Deut. 9. Et in frustra comminues. & de hoc vide infra in dictione כַּתַּת Chathath.

יָלַל Ialal. ululare. exclamare. f. pre dolore vel angustia. Esa. 13. Vlulate quia prope est dies domini. Et in eodem 14. Vlula porta: clama ciuitas, & in eodem. 15. Moab vlulabit. Et in eodem. Et in plateis eius omnis vlulatus descendet in fletum. & in eodem. 52. Dominatores eius iniq; agunt. Pro quo hebrei legunt. Dominatores eius vlulare faciunt. scilicet illos quos iniq; opprimunt. Et in eodẽ. 65. & pre contritione spiritus vlulabitis. Hiere. 47. & vlulabũt omnes habitatores terre. Osee. 7. Sed vlulabant in cubilibus suis. Soph. 1. Vlulate habitatores pile. Zach. 11. Vlula abies. & in eodem. Vlulate quercus basan. Reperitur etiam quandoq; sine iod & per defectum vnius lamed. vt. 1. Reg. 4. Pregnans erat vicinaq; partui. Pro quo aliqui hebrei legunt. Pregnans erat ad eiulãdum. idest imminentibus doloribus partus. vbi ponitur לֵלַת Lalath pro לְיַלֶּדֶת Leielalath. Alii vero dicunt ꝙ deriuatur a dictione sequẽti que significat parere. & ꝙ ibi deficit littera daleth: ac si diceret לַלֶּדֶת Laledeth. i. vicina partui. Sicut est in littera nra. In de יְלָלָה Ielala. idest vlulatus siue clamor. vt. Esa. 15. Vsq; ad gallim vlulatus eius. Et in eodem. Et vsq; ad puteum helim vlulatus eius. Hiere. 25. Et vlulatus optimatum gregis. Soph. 1. Vox clamoris a porta piscium: & vlulatus a secunda. Zach. 11. Vox vlulatus pastorum. Scribitur etiam sine he & dicitur יְלֵל Ielel. & ponitur pro vastitate solitudínis. vbi auditur ventus quasi vlulatus & clamor. Deut. 32. In loco horroris & vaste solitudínis.

Iniq; agere.

יְלָלָה Vlulatus.

יָלַל Vasta solitudo.

יָלַד Ialad. parere. pturire. nasci. gignere. generare. vt Geñ. 3. In dolore paries filios. Et in eo. 4. Que concepit & peperit cain. Et in eodem. 16. Ecce concepisti & paries filium. & in eodem. 26. Iamq; tempus pariendi aduenerat. Et in eodem. 30. Post quem peperit filiam. Et in eodem. 35. Cum parturiret Rachel. Exo. primo. Quando obstetricabitis hebreas. idest quando feceritis parere hebreas. Et in eodem. 21. Et peperit filios & filias. Leuit.

Parcere. Parturire

12. Mulier si suscepto semine peperit masculum, & in eodem. Si feminã peperit. 1. Reg. 2. Donec sterilis peperit septẽ. Iob. 15. Et cõcepit dolorem & peperit iniquitatem. Esa. 23. Non parturiui & non peperi. & in eodem. 26. Et peperimus spiritũ salutis, & in eo. 54. Lauda sterilis que non paris. & in eodem. 59. Conceperunt laborem & peperunt iniquitatem, & in eo. 66. Anteq; parturiret peperit. & in eodem. Aut parietur gens simul. & in eodem. Quia parturiuit & peperit ſson filios suos, Hiere. 15. Infirmata est que peperit septẽ. Soph. 2. Priusq; pariat visio. Item significat nasci. f. quando est verbum passiuum, Geñ. 40. Dies tertius natalicius pharaonis erat. i. dies in quo natus est. & in eo. 46. Filii aũt ioseph qui nati sũt in terra egypti. & in eo. 48. Duo ergo filiitui qui nati sunt tibi. & in eodem. 50 Filii manasse nati sunt in genibus ioseph. Exo. 1. Quidqd masculini sexus natum fuerit. Ios. 5. Populus aũt qui natus est in deserto. Iudi. 13. Quid debemus facere de puerõ qui nasciturus est. 2. Reg. 5. Natiq; sunt dauid & alii filii & filie & in eodẽ. Et hec nomina eorum qui nati sunt in ierusalem & in eodẽ. 21. Et erat de origíe harapha. Pro quo he. le. qui natus erat de harapha. & in eodẽ. Hi quatuor nati sunt de harapha. 1. Paralip. 3. Porro in ierusalem nati sunt et filii. Iob. 3. Pereat dies in qua natus sum. & in eo. 5. Homo nascítur ad laborem. & in eo. 11. Se liberum natum putat. & in eodem. 15. Nunquid primus homo tu natus es. Ps. 21. Populo qui nascetur. Ps. 89. Priusq; montes fierent. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit. Anteq; mõtes nascerẽtur. Eccl's. 3. Tempus nascẽdi & tẽpus moriẽdi. Esa. 9. Paruulus natꝰ est nobis. Ezech. 16. Et quãdo nata es in die ortus tui. Item significat gignere siue generare. f. quando est verbum tertie coniugatiõis. vt Geñ. 5. Et genuit filiũ ad imaginẽ & similitudinẽ suã. & in eodẽ. Posthꝫ genuit seth. & in eo. Et genuit enos. & in eodem. Genuitq; filios & filias. & in eo. 10. Porro chus genuit nẽbrod. & in eodem. 48. Reliquos autem quos genueris post eos tui erunt. Leuit. 18. Que domi vel foris genita est. & Deut. 32. Deum qui te genuit derelinquisti. Iob. 28. Quis genuit ſtillas roris. & in eo. Et gelu de celo quis genuit. Ps. 2. Ego hodíe genui te. Prouer. 23. Audi patrem tuum qui genuit te. & in eodem. Qui sapiẽtem genuit. Esa. 45. Ve qui dicit patrí quid generas. & in eo. 66. Nunquid ego qui alios parere facio ipse non pariã. i. nõ generabo. & in eo. Sí ego qui generationem ceteris tribuo. i. qui alios generare facio. Hiere. 16. Sup filios & filias q genierantur in loco isto. Ezech. 18. Quod si genuerit filium. Osee. 5. Filios alienos genuerunt. & in eo. 9. Quod si genuerint: interficiam amãtissima uteri eorum. Ponitur etiã pro numerare uel recensere per generationes vel cognationes. Nu. 1. Recensentes eos per cognationes & domos & familias. Inde יוֹלֶדֶת Ioleda siue יוֹלֵדֶת Iolédeth. i. pariens siue parturiens. vt Leuit. 12. Hec est lex parturientis. Ps. 47. Ibi dolores vt parturientis. Hiere. 31. Pregnans & pariens simul. Osee. 13. Dolores parturientis venient ei. & inde יֶלֶד Ielud. i. natus vt genitus. vt Iob. 14. Homo natus de muliere. & in eodẽ. 25. Aut apparere mundus natus de muliere. Ponitur etiam ꝓ paruulo vel infante. vt. 3. Reg. 3. Date illi infantem viuum. & inde לֵדָה Leda. i. partus. vt. 4. Reg. 19. Et vires non habet parturiens. pro quo hebrei legunt. Et vis siue virtus nõ est ad partum. Et est idem sensus cum littera nostra. Osee. 9. A partu & ab vtero & a cõceptu. & inde מְיַלֶּדֶת Meialedeth. i. obstetrix, vt Geñ. 38. In qua obstetrix ligauit coccinum. Exo. 1. Dixit aũt rex egyptiobstetricibus hebreorum. & inde תּוֹלָדָה Tholada. i. generatio, & solum reperitur in

Nasci.

Generare.

Recensere ꝙ fiat iões יוֹלֶדֶת Parturiẽs

Pariens. יֶלֶד Natus.

Infans לֵדָה

Partus.

מְיַלֶּדֶת Obstetrix.

תּוֹלָדָה Generatio

numero plurali. f. תּוֹלְדֹת Tholdoth. i. generatiões. vt Geñ. 2. Iste sunt generationes celi & terre. & in eodem. Hic est liber generationis Adã. & in eodẽ. 6. He sunt generationes Nõe. & in eo. 25. He sunt generationes Ismael. & in eo. 36. Et he sunt generationes eius. Et quia in predicto loco non numerantur generationes ipsius Iacob: sed ea que ei acciderunt: ideo dicunt hebrei ꝙ aliquando ponitur predicta dictio pro rebus que accidunt. Quasi ea tẽpus pariat iuxta illud Prouer. 27. Ne glorieris in crastinum ignorans quid superuentura pariet dies. Scribitur etiã cum mem in principio loco tau. & dicitur מוֹלְדֹת Moldoth. vt Ezech. 16. Radix tua & generatio tua de terra chanaã. & inde מוֹלָדָה Molada siue מוֹלֶדֶת Moladath. i. natiuitas. vt Geñ. 24. Et de terra natiuitatis mee. & in eodẽ. 32. Reuertere in terrã natiuitatis tue. Ponitur etiã prõ cognatione. vt in eo. 12. Egredere de terra tua & de cognatione tua. & inde וָלָד Valad. i. generatio. ut Geñ. 11. Erat aũt sarai sterilis nec habebat filios. Pro quo hebrei legunt. Non erat ei generatio. & inde יֶלִיד Ielid. i. natus vel genitus. & iungitur cum dictione בַּיִת Baith: que significat domũ. i. natus vel genitus domi. Pro quo beatus Hieronymus transtulit vernaculũ. vt Geñ. 14. Numerauit expeditos vernaculos suos. & in eodẽ. 17. Tam vernaculis ꝙs emptitiis ci circumcidetur. & in eodẽ. Tulitq; Abraam israel filium suum & vernaculos domus sue. & in eodẽ. Tam vernaculi ꝙs emptitii & alienigene. & inde יֶלֶד Ieled. i. puer. infans. paruus. Geñ. 21. Abiecit puerũ subter vnã arborẽ. & in eo. Non videbo moriẽtẽ puerum. & in eo. 37. Puer non cõparet. Exo. 2. Cernẽsq; in ea paruulũ. & in eo. Que nutrire possit infantulũ. & in eodẽ. Et nutriuit puerum. 2. Reg. 6. Igitur Michol filie saul non est natus filius. 3. Reg. 3. Diuidite infantem viuum. Esa. 9. Paruulus natus est nobis. & in plurali יְלָדִים Ieladim siue יְלָדִי Ialde. Geñ. 33. Diuisitq; filios Lie & rachel. & in eodẽ. Et posuit vtrasq; ancillã & liberos earum in principio: Liã vero & filios eius in secũdo loco. & in eodẽ. Paruuli sunt quos donauit mihi deus. Exo. 21. Et abortiuum quidẽ fecerit. Pro quo hebrei legunt. Et egressi fuerint paruuli eius. i. fetus eius. & est sensus sicut in littera nostra. Esa. 2. Et pueris alienis adhesserũt & in eodẽ. 8. Ego & pueri mei quos dedit mihi deus. Ponitur etiam pro fetibus. vt Iob. 39. Incuruantur ad fetum. Itẽ ponitur pro pullis. vt in eo. 38. Quando pulli eius clamant ad deũ. & in genere femínino יַלְדָּה Ialda. vt Geñ. 34. Accipe inquit mihi puellã hanc. & inde יַלְדוּת Ialduth. i. adolescentia siue pueritia. vt Eccl's. 11. Letare iuuenis in adolescentia tua. & in eodẽ. 12. Adolescentia enim & voluptas vana sunt.

Filius. Generatio יֶלִיד Vernacul? יֶלֶד Puer Paruulus Infantul? Filius. Infans יְלָדִים Filii Liberi Páruuli Pueri. Fetus. Pulli. יַלְדָּה Puella יַלְדוּת Adolescentia.

יָלַךְ Ialach: ire. abire. vadere. ambulare. recedere. pergere. gradi. egredi. venire. deducere. decurrere. vt Geñ. 12. Egressꝰ est itaq; abraam sicut preceperat ei dominꝰ. i. abiit & in eodẽ. Et iuit cũ eo loth. & in eo. 30. Egressus autem rubẽ tpe messis triticee. & in eo. 36. Et abiit in alteram regionem. Exo. 2. Egressꝰ est post hec vir de domo leui. & in eodem. 4. Abiit moyses & reuersus est ad iethro socerũ suũ. & in eodem. Vadam & reuertar ad fratres meos. & in eodẽ. Qui perrexit obuiam ei. & in eodem. 15. Ambulauerũtq; tribus diebus per solitudinẽ. & in eo. 34. Obsecro vt gradiaris nobiscum. Nu. 10. Veni nobiscum vt benefaciamus tibi. & in eodem. Non vadam tecum. & in eodẽ. 16. Pergẽs cito ad populum. Deut. 31. Abiit itaq; moyses. 1. Reg. 2. Et abiit Elcana in ramatha. Esa. 57. Et abiit vagus in vias cordis sui. Hiere. 7. Et abierunt in voluptatibus. Threñ. 1. Et abierunt absq; fortitudine. Osee. 11. Post dominum ambulabunt. Mich. 1. Vadam spoliatus & nudus. & aliquãdo seri

Ire. Abire Egredi. Venire. Vadere Pergere. Ambulare Gradi.

Egredi. Vadere Venire.

bitur sine Iod. vt Geñ. 12. Egredere de terra tua. Exo. 4. Vade in pace. & in eodem. Vade & reuertere in egyptum, & in eodem. Vade in occursum moysi. Nu. 23. Veni mecũ in alterum locum. Iudi. 19. Veni obsecro & declinemus ad vrbem iebuseorum. & in eod. Et cum illuc peruenero ma-

Peruenire

nebimus in ea. 2. Paralip. 25. Veni videamus nos mutuo.

Ambulare

Eccl's 2. Vadam & affluã deliciis. Esa. 2. Et ambulabum? in semitis eius. Est etiã verbũ exhortandi. vt Geñ. 37. Melius

Venite.

est vt venundetur ismaelitis. pro quo hebrei legunt. Venite & venũdemus eũ ismaelitis. Esa. 1. Venite & arguite me dicit dñs. & in eodem. 2. Venite & ambulem? in lumine dei nostri. Hiere. 18. Venite & cogitemus cõtra hieremiã. & in eodem. Venite & percutiamus eũ in lingua, & qñ est verbũ tertie coniugationis: tũc ponitur pro adducere vel deducere aut portare. Exo. 1. Accipe puerum istũ. i. porta vel duc puerum istum. & in eodem. 14. Et abstulit illud dominus flante vento vehementi. pro quo hebrei. le. Et duxit dominus mare. Esa. 42. Et deducã cecos in viam. Threñ. 3. Me

Ducere

minuit & adduxit. P ponitur etiã pro decurrere vel fluere. vt Ezech. 21. Et per cuncta genua fluent aque. Ioel. 3. Et colles fluent lacte: & per oẽs riuos iudã ibunt aque. i. fluent.

Deducere. Adducere Fluere.

נֶלֶף נִלְפַּת Scabies

נלף, Ialaph. scabies siue impetigo. & additur tau in fine. & dicitur נלפת Ialepeth. vt Leuit. 21. Si iugẽ scabiẽ si impetiginem in corpore.

נלק Bruchus.

לק, Ielec. bruchus. gen? locuste. vt Hiere. 51. Qm̃ replebo te hominibus qñ brucho. & in eodem. Adducite equũ quasi bruchũ aculeatum. Naum. 3. Bruchus expansus est & aduc. lauit.

ים Mare

ים, Iam. mare. vt Geñ. 1. Et dominamini piscibus maris. & in eodem. 14. Que nũc est mare salis. Exo. 14. Ingressi sunt filii israel per mediũ maris. Deut. 11. Vsq; ad mare occidentale. Iob. 7. Nunquid mare sum ego. & in eodem. 28 Et mare loquitur non est mecum. Ps. 113. Mare vidit & fugit. Esa. 11. Sicut aque maris operientes. Hiere. 5. Qui posui arenam terminũ mari. & in eo. 51. Et desertum faciã mare eius. Accipitur etiã pro quacunq; cõgregatione aquarum: & etiam pro vase grandi in quo aque congregabantur. vt. 3. Reg. 7. Fecit quoq; mare fusile. & in eo. Mare autẽ posuit ad dexterã partem templi. 4. Reg. 16. Et mare depo

ימים Maria.

suit de bobus erẽis. & in eo. 25. Et mare eneũ. & in plurali ימים Iamim. i. maria. vt Geñ. 1. Congregationesq; aquarũ vocauit maria. Ps. 23. Quia ipe super maria fundauit eum. Et quia mare nostrum mediterraneum est in parte occidẽtali respectu terre promissionis vl' respectu ierusalem: ideo

ים Occidens

ponitur ים Iam pro occidente vel parte occidẽtali. vt Geñ. 13. Ad aquilonem & meridiem' ad orientẽ & occidentem. & in eo. 28. Et dilataberis ad orientem & occidẽtem. Exo. 26. Ad occidentalẽ vero plagam tabernaculi facies sex tabulas. Nũ. 3. Hi post tabernaculum metabuntur ad occidẽtem. Deut. 33. Mare & meridiem possidebit. i. occidentẽ & meridiem. Ps. 106. A solis ortu & occasu ab aquilone & mari. Beatus hieronymus super predicto psalmo sic ait. Videtur quidem quattuor dixisse climata: orientem & occidentẽ meridiẽ & boreã. hoc est quattuor climata mundi. Sed non ita psalm? cõtinet. Hic em̃ habet A solis ortu & occasu: ecce duo climata: ab aquilone; hoc est a septẽtrione: ecce tria climata: & mari: mare vtiq; in occidente est. Ergo videte qm̃ occidẽtem bis nominauit: & meridiem nec semel. Et infra vbicunq; mare auditis secundũ climata semp intelligitur occidens. a situ em̃ ierusalem mare hoc magnũ quod dicitur in occidente est. hec Hieronymus. Inde ימים Iemim. pro quo beatus Hieronymus transtulit aquas calidas. Geñ. 36. Iste est ana qui inuenit aquas calidas in solitudine. He-

ימים Aque calide.

Mare.

brei tamen dicunt q̃ in predicto loco ponitur pro mulis

Mules.

ex equa & asino generatis. Vnde beat? Hieronymus in hebraicis questionibus super predicto loco sic ait. Multa & varia apud hebreos de hoc capitulo disputãtur: apud grecos quippe & nostros super hoc silentiũ est. Alii putant iamim maria appellata. Iisdem em̃ litteris scribitur maria quibus & nunc hic sermo descriptus est. Et volunt illum dum pascit asinos patris sui in deserto aquarum cõgregationes reperisse. Que iuxta idioma lingue hebraice maria nuncupentur. quod. s. stagnum reperierit: cuius rei inuẽtio in ere mo difficilis est. Nõnulli putant aquas calidas iuxta punice lingue vicinitatem que hebree cõterminis est hoc vocabulo signari. Sunt qui arbitrentur onagros ad hoc admissos esse ad asinas: & ipsum per istiusmodi reperisse concubitum vt velocissimi ex his asini nascerentur qui vocantur iemim. Plerique putant q̃ equarum greges ab asinis in deserto ipse fecerit primus ascendi: vt mulorum inde noua contra naturam animalia nascerentur. hec Hieronymus.

ימין Dextera.

ימין, Iamin. dextera. aut dexter. Auster siue austral': aut meridies. & scribitur cum iod in secunda syllaba. Geñ. 13. Si tu dexteram elegeris. & in eodem. 24. Vt vadam ad dexteram siue ad sinistram. & in eodẽ. 48. Et posuit ephraim ad dexteram suam. & in eo. Qui extendes manũ dexteram posuit super caput ephraim. & in eodem. Videṡ aũt ioseph q̃ posuisset dexteram manũ super caput ephraim. Exo. 15. Dextera tua dñe magnificata est. & in eo. 29. Armũq; dex-

Dexter.

teram. Nu. 20. Neq; ad dexterã neq; ad sinistram declinabimus. Iudi. 13. In dextro femore. 1. Reg. 11. Vt eruam omniũ vestrũ oculos dextros. Iob. 40. Q d' saluare te possit dextera tua. Ps. 15. Qm̃ a dextris est mihi. Pro q̃ hebrei. le. Qm̃ in dextera mea est. & in eo. Delectatiões in dextera tua. Ps. 25. Et dextera corũ repleta est muneribus. Ps. 44. Astitit regina a dextris tuis. Pro quo he. le. Astitit regina ad dexteram tuam. Ps. 145. Et dextera eorum dextera iniquitatis. Prouer. 27. Et oleũ dextere sue unguat. Esa. 41. Suscepi te dextera iusti mei. Hiere. 22. Si fuerit iechonias filius Ioachin regis iuda anulus in manu dextera mea. Ezech. 1. Et facies leonis a dextris ipsorum quattuor. Abach. 2. Circumdabit te calix dextere dñi. Zach. 2. Oculus eius dexter tenebrescẽs obscurabitur. & est in hebreo cõmunis generis. Scribitur et

ימני Dexter.

ימנית Dextera.

ימני Iemani cum iod in fine. i. dexter in genere masculio. vt. 3. Reg. 7. Cũq; statueret colũnã dexteram. Et in hebreo scribitur ibi in genere masculino: quia colũna in hebreo est generis masculini. & in genere femenino dicitur ימנית Iemanith cum tau in fine. vt Exo. 29. Sup extremũ dextere auricule Aarõn. Leuit. 14. Super extremũ dextere auricule qui mundãdus est. Et inde verbũ dexterare. si latine posset dici. i. declinare ad dexterã siue tenere dexteram aut vti dextera. Geñ. 13. Si ad sinistrã ieris ego dexteram tenebo. 1. Paralip. 12. Et vtraq; manu fundis saxa iaciẽtes. Pro quo hebrei legũt. Vtentes dextera & sinistra in lapidibus. & est sensus sicut in littera nostra. Ezech. 21. Exacuere valde ad dexteram siue ad sinistram. Scribitur etiam cum aleph loco iod. vt Esa. 30. Et nõ declietis neq; ad dexteram neq; ad sinistrã. Et inde beniamin interpretatur filius dextere. Geñ. 35. Pater uero appellauit eũ beniamin. i. filius dextere. & inde ימני Iemini. i. vir de tribu beniamin. Ester. 2. De stirpe iemini. & debet scribi cum littera. i. & non cum lra. g. sicut cõmuniter scribitur in nostris codicibus. Ponitur etiã

Ad dexterã declinare Dexteram tenere Dextera vti.

Ad dexterã declinare

Beniamin filius dextere.

ימני Vir de stirpe beniamin.

ימין Mare. Meridies

ימין Iamin. pro austro: eo quod quando homo respicit ad orientem habet ad dexterã austrum siue meridiem. vt. Ps. 88. Aquilonem & mare tu creasti. pro quo he. le. Aquilonẽ & meridiẽ siue austrum tu creasti. Et beatus Hieronymus

Dextra. i. auster.

תימן Meridies. Auster.

ימין Dies.

ימר Superbire

Exaltare Deliciis affluere.

ענה Cõtristare Decipere. Affligere.

Depopulari.

Hostes

יונה Columba. Affligens vel depopulans.

Dimittere Derelinquere.

Recedere

נוח Requies

siue australem aut meridiem. Et scribitur cum tau in principio & dicitur תימן Themã. Auster siue meridies. Exo. 26. Quarum viginti erunt in latere meridiano quod vergit ad Austrum. Iob. 9. Et interiora austri. & in eodem. 39. Expãdet alas suas ad austrum. Abach. 3. Deus ab austro veniet. Ponitur etiam ימין Iamin. pro die? sicut ימים Iamim cũ mem in fine. vt Dañ. 12. Et stabis in sorte tua in fine dierum.

ימר, Iamar. superbire. Esa. 61. Et in gloria eorum superbietis. Tamen aliqui hebrei dicunt q̃ deriuatur a dictiõe אמר Amir. De qua supra dictum est in littera aleph: & q d' significat exaltare. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et in gloria eorum exaltabimini. in translatione chaldaica habetur. & in gloria eorum deliciabimini. i. deliciis affluetis.

ענה, Iana. contristare, affligere, decipere, depopulari, spoliare. Exo. 22. Aduenam non contristabis. Leuit. 25. Qñ vendes quippiam ciui tuo vel emes ab eo ne cõtristes fratrem tuum. i. ne decipias eum. & in eodem. Nolite affligere cõtribules vestros. Hiere. 22. & pupillũ & viduã nolite cõtristare. Ezech. 18. Et hominem non contristauerit. & in eodem: Egenum & pauperem contristantem rapientem rapinas. & in eodem. 22. Pupillum & viduam contristauerunt apud te. Ponitur ẽt pro depopulari vel deuastare. vt Ezech. 45. Et non depopulabuntur vltra principes populũ meũ. & in eodem. 46. Et nõ accipiet princeps de hereditate populi per violentiam & de possessione corũ. pro quo hebrei legunt. Et nõ accipiet princeps de hereditate p populi vt de populetur vel spoliet eos de possessione sua. & est idem sensus q̃m littera nostra. Esa. 49. Et cibabo hostes tuos carnibus suis. Pro quo hebrei legunt. Et cibabo spoliantes te vel decipientes te carnibus suis. Et inde potest deriuari dictio יונה Iona. i. affligens vel deuastans aut depopulans. Hiere. 25. A facie ire columbe. Pro quo hebrei legunt. A facie ire affligentis vel depopulantis. Potest etiam significare colũbam sicut est in littera nostra. vt dictum est supra in dictiõe יון Ion. Et similiter in eodem. 50. A facie gladii columbe. Soph. 3. Ve prouocatrix & redempta ciuitas columba. vbi pro columba hebrei legunt decipientem vel affligentem aut depopulantem. Sed magis communiter significat colũbam sicut est in littera nostra.

נוח, Iamach. ponere, reponere, dimittere, relinquere, requiescere facere. Geñ. 2. Et posuit eum in paradisum voluptatis. & in eodem. 39. In uestigium ergo fidei sue retẽtum pallium ostendit marito reuertenti domum. Pro quo hebrei legũt. Et reposuit pallium eius iuxta se donec reuertertur maritus eius siue dñs eius in domũ suam. Exo. 16. Quidquid aũt reliquum fuerit reponite vsq; in mane. & in eodem. Et repone coram dño. & in eodem. Posuitq; illud Aaron in tabernaculo reseruandum. Nu. 17. Quas cum posuisset Moyses coram domino. Deut. 14. Et repones intra ianuas tuas. Ezech. 44. Et reponet eã in gazophylacio. & in eodem. Vt reponat benedictionem domui tue. Zach. 5. Et ponetur ibi super basim suam. Significat etiam dimittere vel derelinquere. vt Exo. 32. Dimitte me vt iracatur furor meus contra eos. Nu. 32. In solitudine populum derelinquat. 1. Paralip. 16. Non dimisit quẽq; calũniari eos. Item significat requiescere. vt Prouer. 29. Erudi filiũ tuũ & refrigerabit te. i. requiescere te faciet. Esa. 14. Et requiescere eos faciet. & in eodem. Cum requiem dederit tibi dominus de labore tuo. Threñ. 5. Lassis nondãbatur requies. Ezech. 37. Et requiescere vos faciam. & de hoc vide etiam infra in dictione נוח Noach. & inde נחת Nachath. i. requies vt Iob. 17. Saltem ibi erit requies mihi. & in eodem. 36. Re-

quies autem mense tue erit plena pinguedine. Eccl's. 4. Melius est pugillus cum requie. & in eodem. 9. Verba sapientiũ audiuntur in silentio. i. in requie. & inde מנח Munach. idest locus dimissus uel separatus. Ezech. 41. Et erat interior domus in lateribus domus. Pro quo hebrei legunt. Et loc? dimissus vl' separat? in lateribus dom?. & in eo. Et ostiũ lateris ad orationẽ. Pro quo hebrei legunt. Et ostium lateris ad locum dimissum. & in eodem. Et latitudinem loci ad orationem quinq; cubitorum.

Silentiũ מנח Interior domus. Locus dimissus. Oratio.

ינק Lactare Nutrire. Suggere.

ינק, Ianac. suggere. lactare. nutrire. f. lacte. Geñ. 21. Q d' sara lactaret ei filium. Exo. 2. Que nutrire possit infantulum. i. lactare. & in eodem. Et nutriuit puerum. Deut. 32. Vt suggeret mel de petra. & in eodem. Inuirdationem maris quasi lac suggent. 1. Reg. 1. Et lactauit filium suũ. 3. Reg. 3. Vt darem lac filio meo. Iob. 20. Caput aspidum sugget. Esa. 60. Et sugges lac gentium. & in eo. Et mamilla regum lactaberis. & inde מנקת Meneceth. i. nutrix. vt Geñ. 24. Dimiserunt ergo eam & nutricem illius. & in eodem. 35. Mortua est debbora nutrix rebecce. Inde יונק Ionec. i. suggẽs siue lactans aut infans ab vbere. vt Nu. 11. Sicut portare solet nutrix infantulum. Deut. 32. Lactantem cum homine sene Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudẽ. Cant. 8. Suggentem vbera matris mee. Esa. 11. Et delectabitur infans ab vbere Significat etiam יונק Ionec ramum: siue virgultum. eo quod suggit humorem a radice arboris: sicut infans ab vbere. Iob. 15. Ramus eius arefaciet flãma. Esa. 53 Et ascendet sicut virgultum coram eo. Osee. 14. Ibunt rami eius.

מנקת Nutrix.

יונק Infans vel Lactans

Suggens. Infans ab vbere.

יונקי Ramus. Virgultũ.

יסד, Iasad. fundare. fundamentum iacere. Statuere. Constituere. Exo. 9. A die qua fundata est. Ios. 6. In primogenito suo fundamenta illius iaciat. 3. Reg. 16. In abiram primitiuo suo fundauit eam. 2. Paralip. 3. Et hec sunt fũdamẽta que iecit salomon vt edificaret domũ dei. 2. Paralip. 31. Mense tertio ceperunt accruorũ iacere fundamenta. Eldre. 3. Porro templum dei nondum fundatum erat. & in eo. Fũdato igitur a cementariis templo domini. & in eodem. Eo quod fundatum esset templum domini. & in eodem. Qui viderant templum prius cum fundatum esset. Ps. 25. Quia ipse super maria fundauit eũ. Ps. 101. Initio tu domine terram fundasti. Ps. 103. Fũdauit terram super stabilitatẽ suã. & in eodem. In locum quem fundasti eis. Esa. 28. Ecce ego, mittam in fundamẽtis sion lapidem. pro quo hebrei legũt. Ecce ego fundatus in sion lapis. & in eo. 44. Et tẽplo fundaberis. & in eodem. 54. Et fundabo te saphyris. Abach. 1. Vt corriperes fundasti eũ. Zach. 4. Manus zorobabel fundauerunt domum istam. & in eodem. 8. In die qua fundata est domus domini. Ponitur etiam pro statuere vel cõstituere. vt. 1. Paralip. 9. Quos constituerunt dauid & samuel. Ester. 1. Sed sicut rex statuerat, Item ponitur pro perficere. vt. Ps. 8. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Ex ore infantium & lactentium fundasti fortitudinem. Item significat conuenire. vt. Ps. 2. Et principes conuenerunt in vnum. Ps. 30. Dñ conuenirent simul aduersum me. & inde יסוד Iesod siue יסוד Iesud. i. fundamẽtum. vt Iob. 4. Qui terrenum habẽt fundamentum. & in eodem. 22. Fluuius subuertit fundamentum eorum. Ps. 86. Fundamenta eius in montibus sanctis. quod in hebreo legitur singulariter. s. fundamentũ eius in mõtibus sanctitatis. & btus Hieronym? in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit fundamentum eius in montibus sanctuarii. Ps. 136. Exinanite vsq; ad fundamentum. Prouer. 10. Iustus autem quasi fundamentum sempiternũ. Ponitur etiam pro basi vel fundo alicuius rei. vt Leuit. 4.

יסד Statuere. Cõstituere Perficere Cõuenire

יסוד Fundamẽti

Basis

Principiū

Omnem autem reliquum sanguinem fundet in basim altaris.& in eodem. Iuxta basim altaris holocaustorum. Ponitur etiam pro principio qđ est quasi fundamētum. Esdre. 7. Quia in primo die mēsis primi cepit ascendere de babylonia. Pro quo he.le. Fuit fundamentum siue principiū ascensionis de babylonia. Scribitur etiam aliqñ cum mem in principio & dicitur מוּסָד Musad.i.fundamentū: siue fundatum.vt.3.Reg.7. Serrati erant a fundamento vsq; ad fimitatem. Esa.28. In fundamento fundatum .vbi duplicatur predicta dictio.& in eodem.30. Et erit transitus virge

מוּסַד Fūdamētū

מוֹסְדֵי מוֹסְדוֹת Fūdamēta

מוֹסְדֵי Mósde siue מוֹסְדוֹת Mósdoth ideſt fundamenta.vt Deut.32. Et montiū fundamenta cōburet. Ps.17. Et fundamenta montiū conturbata sunt. Prouer.8. Quando appendebat fundamenta terre. Hiere. 51. Et lapidem in fundamentis. Ezech. 41. Per circuitum fundata latera.

יָסַךְ Ungere

יָסַף Addere

Iasach.vngere.linire. Exo.30. Caro hominis non vngetur ex eo. Vide ēt de hoc infra in dictione סוּךְ Such. Iasaph.addere.adiicere. augere. cessare. Geñ.8. Que non est reuersa vltra.pro quo he.le. Et non addidit reuerti vltra ad eum.& in eode.30. Et vocauit nomen illi? ioseph dicens. Addat mihi dominus filium alterum. Vnde ioseph additamentum vel augmētum interpretatur. & in eo. 38. Attamen vltra non cognouit eā. Pro quo hebrei legūt. Et nō addidit vltra cognoscere eam. Exo.1. Et si ingruerit contra nos bellum addatur inimicis nostris. Leuit.27. Ad det quintam partem earum. Nu.36. Sequetur possessio sua & trāslata ad aliam tribum de nostra hereditate minuetur. Pro quo he.le. Et minuetur possessio earum de possessione patrum nostrorum & addetur ad possessionem tribus cui fuerint.f.nupte. & in eodem. Confundatur fortium distributio: & aliorum possessio ad alios transeat. Pro quo he.le. Et addatur possessio earum ad possessionem tribus cui fuerint: & de possessione tribus patrum nostrorum minuetur possessio earum. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Deut.4. Non addetis ad verbum quod ego precipio vobis.& in eo.5. Nihil addēs amplius. Sed in predicto loco aliqui hebrei legunt. Et non cessabit.f.vox. Sed magis communiter significat addere sicut est in littera nostra. & in eo. Si eñ audierimus vltra vocem domini.pro quo hebrei legunt. Si addiderim? audire vocem domini. 2. Reg. 24. Et addidit furor domini irasci contra israel. 3. Reg. 10. Maior est sapientia & opera tua qꝫ rumor quem audiui. Pro q̃ he.le. Addidisti super rumorem vel super famā. & est sensus sicut in littera nostra. Iob. 29. Addidit quoq; iob. & in eo. 39 Vltra non addam. & in eo. 40. Nec vltra addas loqui. Prouer. 11. Alii diuidunt propria & ditiores sunt .i. adduntur eis diuitie. Eccl's.3. Non possumus eis quicq; addere. Esa. 7. Et adiecit dominꝰ loqui ad Achaz. & in eo. 8. Et adiecit dominus loqui ad me. & in eodem. 26. Indulsisti gēti domie: indulsisti genti.pro quo he.legunt. Addidisti genti dñe: addidisti genti. & in eodem. 29. Ecce ego addam ut admirationem faciam populo huic. & in eo. 38. Ecce ego adiiciam super dies tuos quindecim annos. & in eo. 47. Quia vltra non vocaberis mollis & tenera. Pro quo he.le. Quia nō addes vt vocent te mollem & teneram. & in eo. Quia non vocaberis vltra dña regnorum. Osee. 1. Quia non addam vltra misereri domui israel. & in eo. Non addam vt diligam eos. Significat etiā cessare. vt Nu. 11. Prophetauerūt nec vltra cessauerunt. Et aliquando scribitur cum aleph loco iod. vt Exo. 5. Nequaq̃ dabitis vltra paleas populo. Pro quo hebrei legūt. Nequaq̃ addatis dare paleas populo. 1. Reg. 18 Et saul magis cepit timere dauid. Pro quo he.le. Et adiecit

Cessare

Addiscere

Indulgeſ.

Cessare

saul timere a facie dauid. & inde מוּסָפוֹת Nosapoth.i. additamenta. Esa.15. Ponā enim super dibon additamenta.

יָסַר Corripere.

יָסַר Iasar.erudire.castigare.corripere.ligare. vincire. Leuit. 26. Addam correptiōes vestras septuplum. Pro q̃ hebrei legūt. Addam corripere siue castigare vos septuplū & in eodē. Quod si nec sic volueritis recipere disciplinam. ideſt si eruditi vel castigati non fueritis. & in eodem. Et corripiam vos septem plagis. Deut. 4. De celo te fecit audire uocem suam vt doceret te.i.erudiret te. & in eodē. 8. Quia sicut erudit filium suum homo: sic dominus deus tuus erudit te. Iob. 39. Nunquid qui contendit cū deo tam facile cōquiescet. pro quo he.le. Nunquid qui contendit cū deo eruditet siue corripiet aut corripietur. Ps. 2. Erudimini qui iudicatis terram. Ps. 93. Beatus homo quem tu erudieris dñe. Ps. 117. Castigans castigauit me dominus. Prouer. 9. Qui erudit derisorem. & in eo. Erudi filium tuum. & in eo. 29. Seruus verbis eruditi nō potest. Esa. 8. In forti manu eruditi uit me. & in eodem. 28. Et eruditet illum in iudicio. Hiere. 6. Erudire ierusalem. & in eo. 30. Et castigabo te in iudicio. & in eo. 31. Castigasti me domine & eruditus sum. Hiere. 23 Et discēt oēs mulieres. i. eruditi vel castigabūtur. Osee. 7. Et ego eruditui. & in eo. Cedam eos secundum auditionē ceteus eorum. i. erudiam siue castigabo vel corripiam eos. & in eo. 10. Iuxta desiderium meū corripiā eos. & inde מוּסָר Musar.i.eruditio. correptio siue increpatio. disciplina. doctrina. Iob. 5. Increpationē domini ne reprobres. & in eo. 20. Doctrinam qua me arguis audiam. & in eo. 33. Et erudiens eos instruit disciplina. Prouer. 1. Ad sciendam sapiētiam & disciplinā. & in eo. Ad suscipiendam eruditionem & in eo. 3. Disciplinā domini fili mi ne abicias. Esa. 53. Disciplina pacis nostre super eum. Hiere. 10. Doctrina vanitatis eorum lignum est. Significat etiam vinculum vel colligationem. vt Iob. 36. Et vincula eius absoluit. Ps. 2. Dirūpamus vincula eorum. Ps. 115. Dirupisti vincula mea. Hiere. 5. Et vincula eius rupērūt. & in eo. 30. Et vincula tua dirūpam. Ponitur etiam pro baltheo. ut Iob. 12. Baltheum regum dissoluit.

Additamēta,

Corripere.

Increpatio.

Doctrina

Disciplīa.

Eruditio

Vinculum

Baltheus.

יָעַד Despōsare

יָעַד Iaad .cōuenire. statuere. constituere. despondere. despōsare. testificari. pactum vel fedus facere. sustinere. Exo. 21. Cui nō reddita fuerit. pro quo hebrei legunt. Quā nō desponsauit siue cui non despondit. & in eo. Si autem filio suo despōderit eam. & in eo. 25. Inde precipiam & loquar ad te. Pro quo hebrei legunt. Et cōueniam tecū illic & loquar tecum: siue & constitutus ero tibi illic & loquar tecum & in eo. In quo loco apparebo tibi. i. conueniam ad loquendum tecum. Amos. 3. Nunquid ambulabūt duo pariter: nisi conuenerint eis. Pro quo hebrei legunt. Nisi cōuenerint. Item ponitur pro congregari: qđ est in vnum conuenire. vt. Ps. 47. Qñ ecce reges terre congregati sunt. Item ponitur pro constituere. Ios. 20. He ciuitates cōstitute sunt cūctis filiis israel. 2. Reg. 20. Et moratus est extra placitū qđ ei cōstituerat rex. Hiere. 24. Positi ante templum dñi. i. cōstituti. Ezech. 21. Quocunq; facies tue est appetit? pro quo hebrei legunt. Quocunq; facies tua constituta est. & est sensus sicut in littera nostra. Item significat federari siue fedus vel pactum percutere. vt Nec. 6. Et percutiamus fedus pariter. & in eo. Tractem? nobiscum in domo dei. i. federemur siue conueniamus in vnum in domo dei. Ponitur etiam p testificari. vt Iob. 9. Nemo audet pro me testimonium dicere. Item pōitur pro sustinere. vt Hiere. 49. Et quis sustinebit me. Inde מוֹעֵד Moeed.i.tempus statutum vel constitutum: siue placitum aut terminus. testimonium. fedus. pactum. solemnitas. festum. Et. i. Et sint in signa & tempora

Despōdere

Cōuenire

Cōgregare

Cōstituere.

Percutere fedus. Federari

Testificari

Sustinere

מוֹעֵד Tempus

Statutum tempus

Placitum

Tēpus cōstitutum.

Testionīū. Testamētū

Fedus.

Exo. 15. Custodiet famulus modi cultum statuto tempore. Nu. 9. Et faciant filii israel phase in tempore suo. & in eodē 16. Qui temporē cōtemnit pōt nomina vocabūtur. Deut. 31. Post septē annos anni remissionis. Pro quo hebrei legūt. Statuto temporē anni remissionis. 2. Reg. 20. Et moratus est extra placitū quod ei cōstituerat rex: Et licet in bibliis nostris modernis habeatur. Et morat? est extra palaciū. Tñ in bibliis nostris antiquis habetur. Et moratus est extra placitum. i. extra tempus vel terminū quod ei cōstituerat rex. & in eodem. 24. A mane vsq; ad temp? constitutum. Iob. 30. Vbi constituta est domus omni viuenti. Ps. 74. Cum accepero tempus: ego iustitias iudicabo. Hiere. 8. Miluus in celo cognouit tempus suum. Item ponitur pro testimonio vel testamento. vt Exo. 40. Eriges tabernaculum testimonii. Leuit. 1. Et locutus est ei dñs de tabernaculo testimonii. Esa. 14. Et sedebo in monte testamēti. Ponitur etiam pro federe. Exo. 40. Nec poterat moyses ingredi tectum federis. & in eodem. Ingressusq; moyses & Aaron dimissa multitudine in tabernaculum federis. Ponitur etiam p tēplo vel tabernaculo vbi multitudo hominū conueniebat. vt Threñ. 2. Demolit? est tabernaculum suū. Ps. 73. Et gloriati sunt qui oderunt te in medio solēnitatis tue. Pro quo hebrei legunt. In medio templi tui. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. In medio pacti tui. & in eodem. Quiescere faciamus oñes dies festos dei in terra. Pro quo hebrei legunt. Incenderunt oia tabernacula dei in terra. Sed btūs Hieronym? in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Incenderunt omnes solēnitates dei in terra. Significat etiā solēnitatem siue festum: in quo multitudo hominum conueniebat ad templum siue ad tabernaculum. vt Leuit. 25. He sunt ferie dñi. i. solēnitates dñi. Nu. 10. Dies festos & Kalendas. 2. Paralip. 30. Et comederunt septem diebus solēnitatis. Esa. 1. Et solēnitates vestras oduit anima mea. Threñ. 1. Eo quod non sint qui veniant ad solēnitatem. & in eodem. 2. Obliuioni tradidit dominus in syon solēnitatem & sabbatum. Ezech. 45. In vniuersis solēnitatibus israel. & in eodem. 46. Et in nūdinis & in solēnitatibus. vbi ponitur מוֹעֲדִים Moadim. secundum terminationem pluralem masculinorum. & sic in aliquibus locis predictis. Reperitur etiā מוֹעָדוֹת Moaadoth. secundum terminationem pluralem femininorum. 2. Paralip. 8. In Kalēdis & in festis diebus. Pōitur ēt מוֹעֵד Moeed pro agmine: in q̃ multi homines conueniunt. vt Esa. 14. Et non est qui effugiat agmen eius. Inde עֵדָה Eeda siue עֲדַת Aadath. i. cetus. siue congregatio. Multitudo. f. hominū. Ecclesia. Exodi. 12 Loquimini ad vniuersum cetum filiorum israel. Leuit. 8. Et congregabis omnem cetum israel. & in eodem. 19. Loquere ad omnem cetum filiorum israel. Nu. 1. Cū oñi multitudine. & in eodem. 10. Quibus conuocare possis multitudinem. & in eodem. 16. Sufficiat vobis q̃ omnis multitudo sanctorum est. Iob. 15. Congregatio enim hypocrite sterilis. Ps. 67. Congregatio taurorum in vaccis populorū. Ps. 73. Memor esto congregationis tue. Ps. 110. In consilio iustorum & congregatione. Accipitur etiam pro cōgregatione vel multitudine mēbrorum. pro quo beat? Hieronym? transtulit Artus. Iob. 16. Et in nihilū redacti sunt omnes artus mei. Accipitur etiam pro congregatione vel multitudine apum. Iudi. 14. Et ecce examē apum in ore leonis erat. vbi ponitur pro examine.

Solēnitas Dies festi?

מוֹעֵד Dies festi. מוֹעֵד Agmen

עֵדָה Cetus.

Multitudo.

Congregatio.

Artus Examen.

יָעָה Subuertere.

יָעָה Iaa. afferre. amouere. subuertere. Esa. 38. Et subuertet grando spem mendacii. & inde יְעִים Iaim. i. instrumēta quibus accipiebant prunas seu carbones de altari holocausti. vel quibus voluebantur carnes que crema bantur super altare. Et tolum inuenitur in numero plurali. Pro quo beatus Hieronymus transtulit forcipes. Exo. 27. Et forcipes atq; fuscinulas. & in eo. 38. Et in vsus eius preparauit ex ere vasa diuersa lebetes & forcipes. Pōitur etiam pro tridentibus. Nu. 4. Fuscinulas ac tridentes uncinos & hastilia. Ité ponitur p scutris. 3. Reg. 7. Fecit ergo hyram lebetes & scutra. Ponitur ēt pro creagris. 2. Paralip. 4. Fecit hyram lebetes & creagras. & in eo. Et lebetes] & creagras. & phialas. & aliqui hebrei dicunt q̃ significat cochlearia.

Forcipes.

Scutra

Creagre.

יָעַז Impudēs.

יָעַז Iaaz. impudens. & scribitur cum nun & vau in principio & dicitur נְעַז Noaaz. Esa. 33. Populū imprudētem non videbis. pro quo in bibliis nostris antiquis habetur. Populum impudentem non videbis. i. procacē & absq; verecundia. & aliquādo scribitur sine nun. & dicitur יַז Aaz. Deut. 28. Gentem procacissimam. Dañ. 8. Consurget rex impudens facie. & de hoc vide infra in dictione יַז Aazaz. & alii hebrei dicunt q̃ predicta dictio נְעַז Noaaz significat barbarum: per mutationem nun in lamed sicut לְעַז Loeez quod significat barbarum. vt. Ps. 113. Domus iacob de populo barbaro.

Procacissima.

Impudēs. נְעַז

Barbarus

יָעַט Operire. Inuoluere

יָעַט Iaat. inuoluere. induere. operire. Esa. 59. Opertus est quasi pallio zeli. & in eodem. 61. Et indumento iustitie circundedit me. i. induit siue inuoluit me. & de hoc vide infra in dictione עָטָה Aata. Item יָעַט Iaat in lingua chaldaica significat consiliū inire siue consulere. Dañ. 6. Consilium inierunt omnes principes. & inde עֵיטָא Etha. i. consilium siue decretum. pro quo beatus Hieronymus transtulit legem. Dañ. 2. Requisiuit de lege atq; sententia. & inde יַעַט Iaat. i. cōsiliarius. Esdre. 7. A facie enim regis & septē consiliariorum eius missus es.

Consilium inire

עֵיטָא Lex.

Cōsiliari?.

יָעַל Prodeſſe.

יָעַל Iaal. prodesse. 1. Reg. 12. Que non prosunt vobis. Iob. 21. Et quid nobis prodest si orauerimus eum. & in eo. 35. Quid tibi proderit si ego peccauero. Esa. 30. Qui eis p desse non potuit. Hiere. 2. Populus vero meus mutauit gloriam suam in idolum. pro quo hebrei legunt. Populꝰ vero meus mutauit gloriam suam in id quod non prodest. & est idem sensus. Nam idolum nihil prodest: immo multum nocet. & in eodem. 16. Que eis non profuit. & in eo. 23. Qui nihil profuerūt populo huic. Abach. 2. Quid prodest sculptile quia sculpsit illud sculptor suus. Ponitur etiā pro prevalere. vt Iob. 30. Insidiati sunt mihi & prevaluerunt. Item יַעַל Iaal. i. caprea. genꝰ cerui: secundū hebreos. Beatus Hieronymus trāstulit ibicem. 1. Reg. 24 Etiā super abruptissimas petras q̃ solis ibicibus peruie sunt. Iob. 39. Nunquid nosti tempꝰ partꝰ ibicum in petris. & scribitur in gñe femino cū he vl' tau in fine. & dē יַעֲלָה Iaala. Pro quo btūs Hieronymus trāstulit Himnulum. Prouer. 5. Cerua charissima & gratissimus hinnulus.

Prevalere

יְעֵלִים Ibices.

יְעֵלָה Hinnulus

יַעַן Quia Quod.

יַעַן Iaan. quia. eo quod. propterea. vt Geñ. 22. Quia fecisti hanc rem. Leuit. 26. Eo quod abiecerint iudicia mea. vbi in hebreo ponitur predicta dictio bis: propter vehemētiam cōminationis quasi diceret. Eo quod & eo qđ abiecerint: siue propterea & propterea. Esa. 61. Eo quod vnxerit me dominus. Ezech. 5. Quia superastis gentes que in circuitu vestro sunt. & in eodem. 12. Vt non videat oculo terram. Item יַעֲנָה Iaana. i. struthio: auis immunda. Leuit. 11. Struthionem & noctuam. & prepōitur ei in hebreo dictio בַּת Bath. que significat filiam. i. filia struthionis. vt in predicto loco. & Iob. 30. Et socius struthionū. pro quo hebrei legunt. Et socius filiarum struthionis. Esa. 13. Et habitabunt ibi struthiones. pro quo hebrei legunt. Et habitabunt ibi filie struthiōis. Declinatur etiam pluraliter יְעֵנִים Ieenim vt Threñ. 4. Quasi struthiones in deserto.

יַעֲנָה Struthio.

יְעֵנִים Strutheones.

יָעַף Defficere

יָעַף Iaaph. Deficere. lassari. lassatū esse: vel defatigatum esse. Esa. 40. Non deficiet nec laborabit. Et in eodē. Deficient pueri & laborabunt. Et in eo. Ibunt & non deficient. Hiere. 51. Et labores populorū ad nihilū & gentium in ignem erunt. Pro quo hebrei legunt. Et laborabūt populi in nihilū: & gentes in ignem deficiēt siue fatigabuntur. Abach. 2. Et gentes in vacuum deficient. Et inde יָעֵף Iaeph. i. lassus siue fatigatus aut defessus. 2. Reg. 16. Vinū autē vt bibat si quis defecerit in via. Pro quo hebrei legūt. Et vinū vt bibat defessus siue fatigatus in deserto. Esa. 40 Qui dat lasso virtutē. Et aliqui hebrei dicunt q̄ a predicta dictiōe יָעַף Iaaph deriuatur illud Dañ. 9. Ecce vir gabriel quem videram in visione a principio cito volans tetigit me. Vbi pro eo quod in hēa nā est cito volans: in hebreo habetur מוּעָף Muaaph. Pro quo ipsi legūt fatigatus fatigatione. sed melius deriuatur a dictiōe עָף oph: que signat volare. et tūc erit littera volās volatu. i. cito volans sicut est in littera nā. & inde הרעפה Toaapha. i. fortitudo. coaceruatio altitudo. & solum inuenitur in numero plurali. s. הרעפות Toaaphoth. Nu. 23. Cui? fortitudo similiset rhinocerotis. Iob. 22. Et argentū coaceruabitur tibi. Pro quo hebrei legūt. Et argenti coaceruationes vel fortitudines tibi. s. erūt Ps. 94. Et altitudines montiū ipsius sunt.

יָעַף Defessus Lassus.

יָעַץ Iaas. Consiliari. consiliū inire. cōsilium dare. cogitare. excogitare. decernere. statuere. Nu. 24. Verūtū pgēs ad pplm meū dabo tibi cōsiliū. 3. Reg. 12. Iniit cōsiliū rex roboā cū senioribꝰ. Et in eo. Quod datis cōsiliū. 1. Paralī. 13. Iniit autē consilium dauid cum tribunis. 2. Paralip. 30. Iniito ergo consilio regis & principū. Nec. 6. Et ineamus consilium pariter. Iob. 26. Cui dedistī consiliū. Ps. 16. Benedicam dominū qui tribuit mihi intellectū. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Benedicam dominū qui dedit mihi consiliū. Esa. 7. Eo quod consiliū inierit contra te syria. Et in eodē. 8. Inite cōsilium & dissipabitur. Et in eodē. 40. Cum quo iniit consiliū. Et in eo. 45. Consiliamini simul. Naū. 1. Mente pertractans preuaricationē. Pro quo hebrei legūt. Consiliās preuaricationē: siue consiliarius belial. i. peruersus vel absq; iugo. Ponitur etiā pro cogitare. vt Ps. 31. firmabo super se oculum meū. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Cogitabo de te oculo meo. Ps. 82. Et cogitauerunt aduersus sanctos tuos. Esa. 14. Hoc consilium quod cogitaui super omnē terrā. Et in eodē. 23. Quis cogitauit super tyrum. Et in eo. Dñs exercituū cogitauit hoc Et inde יוֹעֵץ Ioces. i. consiliarius. 2. Reg. 15. Achitophel cōsiliarium regis. 2. Paralip. 25. Nunquid consiliarius regis es. Iob. 12. Adducit consiliarios in stultū finem. Esa. 3. Et sapientem consiliarū de architectis. Et in eodē. 9. Admirabilis consiliarius deus fortis. Et inde עֵצָה Esa siue עֲצָת Aasath. i. Cōsilium siue cogitatio. vt Iob. 12. Ipse habet cōsilium & intelligentiā. Et in eodē. 21. Consilium impiorū longe sit a me. Ps. 1. Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. Et in eodē. 19. Et omne consilium tuū confirmet. Et in plurali עצות Esoth. Deut. 32. Gens absq; cōsilio est. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. absq; cōsiliis. Esa. 25. Cogitationes antiquas fideles. Scribitur etiā cum mem in principio. & dicitur. מעצות Moaasoth. i. consilia siue cogitationes: aut adinuentiones. Ps. 5. Decidant a cogitationibus suis. Ps. 80. Ibūt in adinuētionibꝰ suis. Prouer. 1. suisq; consiliis saturabūtur. Ponitur etiam pro voluptatibus. vt Hiere. 7. Sed abierunt in voluptatibus suis.

יָעַץ Cōsiliū dare. Consilium inire.

יָעַר Iaar. silua. saltus. nemus. fauus. s. mellis. Deut. 19. In siluam ad ligna cedenda. 1. Reg. 14. Omne vulgus venit ad saltum in quo erat mel. Ps. 79. Exterminauit eam aper de silua. Ps. 131. Inuenimus eam in campis silue. Canti. 2. Sicut malus inter ligna silue. Esa. 29. Et chermel in saltum reputabitur. Ezech. 15. Quomō lignum vitis inter ligna siluarum: quod in hebreo legitur singulariter. s. inter ligna silue. & in plurali יְעָרִים Ieaarim. secundum terminationē masculinorum: siue יערות Ieaaroth. secundū terminationē femininorum. vt. Ps. 28. Et reuelauit condensa. Pro q̄ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et reuelans saltus. Ezech. 34. Et securi dormiēt in saltibus. Significat etiā fauum. s. mellis. 1. Reg. 14. Extenditq; summitatē virge quā habebat in manu & intinxit in fauum mellis. Cāti. 5. Comedi fauum meum cum melle meo.

יָעַר Saltus.

יָפֶה Iapha. decorare. pulchrum vel decorum esse. Canti. 7 Quā pulchri sunt gressus tui. & in eodem. Quam pulchra est & decora. Ezech. 16. Et decora facta est vehementer nimis. & in eo. 31. Erat pulcherrimus in magnitudine sua. & aliquādo duplicatur littera iod & littera pe: propter excellentiam pulchritudinis. Ps. 44. Speciosus forma pre filiis hominum. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Decore pulchrior est filiis hominum. Hiere. 10. Argento & auro decorauit illud. Inde יֹפִי Iophi. i. pulchritudo. species. decor. vt Ps. 49. Ex ion species decoris eius. Prouer. 31. Et vana est pulchritudo. Zach. 9. Quid est pulchrum eius. i. quid est pulchritudo eius. & inde יָפֶה Iaphe siue יֹפֶה Iapha aut יֹפַת Iephath. idest pulcher: siue pulchra. aut decorus vel decora. Geñ. 12. Noui q̄ pulchra fis mulier. & in eo. 39. Erat aūt ioseph pulchra facie & decorus aspectū. Canti. 1. Pulcher es dilecte mi & decor⁹. & in eodē. Ecce tu pulchra es amica mea. Ezech. 31. Pulcher ramis & frōdibus nemorosus. & in eo. Quū speciosum feci eum. Duplicatur etiam littera iod & littera pe. & dicitur יפיפיה Iephephiia. Pro quo beatus Hieronymus transtulit elegantem atq; formosam. Hiere. 46. Vitula elegans atq; formosa egyptus.

יָפֶה Decorare. יֹפִי Decor. Pulchritudo יָפֶה יֹפֶה Pulchra Pulcher Decorus, Speciosus יְפֵיפִיָּה Elegans. Formosa יָפַח Iaphach. loqui. apparere. Ps. 26. Quoniam insurrexerūt in me testes iniqui: & mentita est iniquitas sibi. pro quo hebrei legunt. Quoniam insurrexerunt in me testes iniqui & loquens mendacium. Beatus Hierōnym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit Et apertum mēdacium. Prouer. 14. Profert aūt mendacium testis dolosus. & in eodem. 19. Qui loquitur mendacium non effugiet. Hiere. 4. Vox filie syon inter morientes. Pro quo hebrei legunt. Vox filie syon conquerītur. i. conquerendo loquitur. Abach. 2. Et apparebit in fine & non mentietur. Ponitur etiam pro fiducialiter agere. Ps. 12. Fiducialiter agā in eo. Item ponitur pro dominari. Ps. 9. Omnīū inimicorū suorum dominabitur. Hebrei tamen dicūt q̄ in predicto loco significat illaqueare: siue ir tretire. De quo vide infra in dictione פוּחַ Púach.

יָפַח Loqui. Conqueri. Apparere. Fiducialiter agere. Dominari

יָפַע Iaphaa. apparere. illustrare. clarificare. Deut. 33. Apparuit de monte pharan. Iob. 1. Et non illustretur lumie. Ponitur etiam pro adiuuare. vt in eodem. 10. Et consilium impiorum adiuues. Item ponitur per antiphrasim pro obscurare vel contenebrescere. vt in eodem. Sed sempiterna horror inhabitat. Pro quo hebrei legūt. Et obscuratur vel contenebrescit sicut tenebre. Potest etiam legi sic. Et apparet sicut tenebre vel sicut obscuritas. Inde יִפְעַת Iphaath. i. illustratio aut decor. Ezech. 28. Et polluent decorem tuum.

יָפַע Apparere. Illustrare. Adiuuare. Obscurare יִפְעַת Decor. יֶפֶת מוֹפֵת Prodigiū

יֶפֶת Iapheth. portentum: siue ostentum. signū. prodigium & scribitur cum mem & vau in principio loco iod. & dicitur מוֹפֵת Mopheth. Exo. 7. Cum dixerit vobis pharao ostendite nobis signum. Ps. 7. Tanq̄ prodigium fact⁹ sum

multis. Esa. 8. Ecce ego & pueri mei quos dedit mihi dominus in signum & in portentum. & in eodē. 20. Signū & portentum erit super egyptum. Ezech. 12. Quia in portentū dedite. & in eodē. Ego portentū vestrū. & in plurali מוֹפְתִים Mopthim. Exo. 4. Vide oia ostēta que posui in manu tua. & in eodem. Et multiplicem signa & ostenta mea. Deut. 6. Feciq̄ signa & prodigia. & in eo. 29. Signa illa portētaq; ingentia.

יָצָא Egredi. Exire. Procedere Producere Impēdere Distribuere מוֹצָא Exitus.

יָצָא Iasa. egredi. exire. procedere. educere. pducere. Geñ. 2. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis. & in eodem. 15. Qui egredietur de vtero tuo. & in eo. 27. Et egressus iacob foras. Exo. 11. Media nocte egrediar in egyptum. & in eodē. Post hec egrediemur: & exiuit a pharaone. Nu. 1. Omnīū virorū fortiū ex israel. Pro quo he. le. Oium egredientiū in exercitu. i. ōmīū qui sunt talis etatis qui possint ad bella procedere. & in eo. Oms qui poterant ad bella egredi. & in eo. 11. Donec exeat per nares vestras. Deut. 14. Qui nascūtur in terra. i. qui egrediūtur de terra. & in eo. 20. Si exieris ad bellum contra hostes tuos. & in eo. 24. Nō procedet ad bellū. Iudi. 21. Ad ducēdos choros ex more procedere. Ruth. 2. Vt cum puellis suis exeas ad metendū. 1. Reg. 8. Et egredietur ante nos. & in eo. 22. Mancat oro pater meus & mater mea vobiscum. Pro quo he. le. Egrediatur siue exeat pater meus & mater mea vobiscū. i. egrediatur de loco suo & maneat vobiscū. 2. Reg. 11. Eo tempore quo solent reges ad bella procedere. Ps. 18. Tanq̄ sponsus procedens de thalamo suo. Esa. 11. Egredietur virga de radice ie[illegible]. Hiere. 2. Nam & abista egredieris. & in eo. 48. Quia florens egredietur. Ezech. 46. Per eandem viam exeat. Osee. 6. Et iudicia tua quasi lux egredientur. Amos. 5. Vrbs de qua egrediebantur mille. Abach. 3. Egredietur diabolus ante pedes eius. & in eo. Egressus es in salutem populi tui. & aliqñ scribitur sine aleph. vt Deut. 28. Que egrediuntur de medio femīnū eius. Iob. 1. Nud⁹ egressus sum de vtero matris mee. Scribitur etiā aliqñ sine iod. vt Geñ. 8. Egredere de arca. & in eo. 27. Et egredere foras. Nu. 12. Egredimini a populo meo. Esa. 30. Egredere dices ei. Et qñ est verbum tertie cōiugationis tunc significat educere. vt Geñ. 8. Et educ tecū. & in eo. 15. Et eduxit eū foras. & in eodē. 19. Educā eas ad vos. & in eo. 38. Que cū duceretur ad penā. i. cū educeretur. Exo. 3. Vt educas populum meum filios israel de terra egypti. & in eo. Ego dñs qui educā vos de ergastulo egyptiorū & in eo. 18. Et q̄ eduxisset dñs israel de egypto. Deut. 4. Et eduxit de fornace ferrea. Et in eo. 8. Qui eduxit riuos de petra durissima. Iob. 10. Quare de vulua eduxisti me. Ps. 17. Et eduxit me in latitudinem. Ps. 103. Vt educas panem de terra. Ps. 141. Educ de custodia aīam meā. Esa. 40. Qui educit in numero militiā corū. & in eodem. 42. In veritate educet iudiciū. Item significat producere. vt Geñ. 1. Producat terram animā viuentē. & in eo. 38. Producite eam vt cōburatur. Iob. 12. Et abscōdita pduxit in lucē. Ps. 134. Qui producit ventos de thesauris suis. Ponitur etiā pro impēdere vel distribuere. vt. 4. Reg. 12. Qui impēdebant eam in fabris lignorū. & in eo. 15. In dixitq; manahen argentū sup israel. i. distribuit vt vnusquisq; solueret certam quantitatē. Inde מוֹצָא Mosa. i. exitus siue egressus aut progressus vel processus. Nu. 33. Quas descripsit moyses iuxta castrorum loca que dñi iussione mutabant. pro quo he. le. Et descripsit moyses exitus siue progressus corū. et. 3. Reg. 4. Et educebantur equi salomoni de egypto. Pro quo hebrei legūt. Et egressus siue exitus equorum salomonis de egypto. s. erat. Ps. 64. Exitus matutini & vespere delectabis. i. delectare fa

.cies. Ps. 106. Et exitus aquarum in siti. Esa. 58. Et sicut fons aquarum. i. sicut exitus aquarū. Mich. 5. Et egressus eius ab initio. Ponitur etiā מוֹצָא Mosa. pro oriēte. i. pro loco exitꝰ solis. vt. Ps. 74. Quia neq; ab oriēte nec ab occidēte. Scribitur et cū tau in principio loco mem. & in nūero plurali dicitur תוֹצָאוֹת Thosaoth. vt Nu. 34. Et peruenietꝰ ad meridiē vsq; ad cadesbarne. pro quo he. le. Et erunt exitus ei⁹ a meridie vsq; ad cadesbarne. & in eodē. Et ad vltimū salsissimo claudentur mari. pro quo hebrei legunt. Et erunt exitꝰ ei⁹ mare salis. Ps. 67. Et dñi dñi exitus mortis. & inde צֵאצָאִי Seesae: siue צֵאצָאִים Seesaim. i. germē. eo quod producitur vel egreditur a terra. Esa. 44. Orbis & omne germen eius. Significat etiam progeniem aut stirpem vel filios. vt 2. Paralip. 32. Filii qui egressi fuerāt de vtero ei⁹. Iob. 5. Et progenies tua quasi herba terre. Et in eodē. 35. Et progenies mea erradicetur. Esa. 8. Et stirps vteri tui vt lapilli ei⁹. Et in eodem. 22. Et vasorū diuersa genera. Pro quo hebrei legunt. Filios & filias. in translatiōe chaldaica habetur filios & filiorum filios. Et inde צוֹאָה Soah siue צֹאָה Seath. i. fimus siue stercus. aut sordes. eo quod educitur foras. Deut. 23. Et egesta humo operies. i. stercus humo operies. pro uer. 30. Et tamen non est lota a sordibus. Esa. 4. Si abluerit dñs sordes filiarum sion. Et in eodem. 28. Omnes enim mense replete sunt vomitu sordiūq; Ezech. 4. Et stercore quod egreditur de homīe operies illud. Et inde צוֹאִים Soim. Sordidi. vt Zach. 3. Erat indutus vestibus sordidis. Et in eo. Auferte vestimēta sordida ab eo. & inde צַאֲנָן Saanan. i. exitus. vt Mich. 1. Non est egressa que habitat in exitu. Hebrei tamen dicunt q̄ est nomen proprium loci. Sed non reperitur nisi tantum in hoc loco.

Fons. Egressus. Oriens Exitus. Filii Pronies. Stirps. Egesta. Sordes. Stercus. Sordidi. Exitus.

יָצַב Iasab. stare. statuere. Constituere. Erigere. verificare. Exo. 2. Stante procul sorore eius. Pro quo hebrei. le. Et stetit soror eius procul. & in eodē. 14. State & videte magnalia domini. & in eodē. 15. Stetit vnda fluens. & in eo. 19 Et steterunt ad radices montis. Nu. 22. Stetitq; angelus domini in via. & in eodē. Cernens asina angelum stantem in via. Deut. 32. Constituit terminos populorum. Ps. 2. Astiterunt reges terre. Ps. 73. Tu fecisti oēs termios terre. Pro q̄ hebrei legunt. Tu statuisti siue constituisti omnes termios terre. Esa. 3. Stat ad iudiciū dñs. Threñ. 2. Firmauit dexteram suam quasi hostis. pro quo hebrei legunt. Stat dextera eius quasi hostis. & in eodē. Et posuit me quasi signū ad sagittam. i. statuit me. Zach. 11. Et id quod stat non enutriet. Ponitur etiā pro erigere. vt Geñ. 35. Erexitq; iacob titulū super sepulchrū eius. 1. Reg. 15. Et erexisset sibi fornicē triū phalem. Item ponitur pro corrigere. 1. Reg. 12. Vsq; ad stimulum corrigendum. Inde מַצָּב Masab siue מוּצָב Mutab. i. statio. 1. Reg. 14. Veni & transeamus ad stationem philistinorum. & in eodem. Per quos nitebatur ionathas transire ad stationem philistinorum. & in eodem. Sed & omnis populus stationis eorum. Esa. 22. Et expellā te de statione tua. & in eodē. 29. Et faciam cōtra te aggerem. pro quo hebrei legunt. Et obsidebo contra te statione. s. militantiū. vbi ponitur מוּצָב Musab cum pūcto furech in prima syllaba. Scribitur etiā cum he in fine & dicitur מַצֵּבָה Maseba. vt Zach. 9 Et circundabo domū meam ex his qui militant mihi. Pro quo hebrei legunt. Et circundabo domū meam siue castra metabor circa domum meam statione. s. militantiū mihi. & inde הוּצָב Husab. Pro q̄ btūs Hieronymus trāstulit militē. Naū. 2. Et miles captiuus adductus est. Hebrei tamē dicunt q̄ in predicto loco ponitur pro regina vel domina. Nā sequitur in eodem. Et ancille eius minabantur. Ponitur etiā מַצֵּבָה Maseba pro titulo vel statua. Geñ. 28. Et erexit in titu

Stare. Cōstituere. Erigere. Statuere. Statio. Agger. Statio. מַצֵּבָה

Titulus

lum.& in eodem.Et lapis iste quem erexi in titulū.& in eo. 35.Erexitq; iacob titulum super sepulchrum eius.hic est titulus mōumenti Rachel.Exo.23.Et cōfringes statuas eorum.Deut.7.Et confringite statuas.& in eo.16.Neq; facies tibi atq; constitues statuam.4.Reg.13. Tulit enim statuas baal:quas fecerat pater eius.& in eo.10.Et protulerunt statuam de fano Baal.Ezech.26.Et statue tue nobiles in terrā corruent.Scribitur etiam cum nun in principio.& dicitur

Status.

נְצִיב Nesib.i.statua siue statio.vt Geñ.19. Que versa est in statuam salis. De quo vide infra in dictione נָצַב Nasab. Itē

Statua.

יָצַב Iasab in ligua chaldaica significat verificare.i.veritatē inquirere aut veritatē discere.Dañ.7.Post hec volui diligēter discere de bestia q̄rta.Proq; he.le.post hec volui verificare.i.veritatē discere de bestia quarta,& inde יְצִיב Iasib.

Verificare

יְצִיבָא Iasiba.i.veritas siue verum aut vere vel certe. Dañ.2. Certe noui q; tempus redimitis.Pro quo hebrei legunt.In veritate noui.& in eodem. Et verum est somniū. & in eo.5.Qui respondentes regi dixerunt vere rex.

Certe.

Verum. Vere.

יָצַן Iasag.ponere.reponere.remanere.retinere.detinere. =statuere.Geñ.30.Posuitq; eas in canalibus.& in eodē. 33.Oro te vt de populo qui mecum est saltem socii remaneāt vie tue.Pro quo hebrei legūt. Oro vt retinere faciam tecum de populo qui mecum est.Et est sensus sicut in littera nostra.Exo.10.Oues tū vestre & armenta remaneant.i. retineantur vel reponātur.Iudi.6.Ponā hoc vellus lane in area.Iob.17.Posuit me quasi in prouerbium vulgi.Hiere. 51.Reddidit me quasi vas ianc.i.posuit vl statuit me.Osee. 2.Et statuam eā secundū diē natiuitatis sue.Amos.5.Et cōstituite in porta iudiciū.& aliqui hebrei dicunt q̄ predicta dictio deriuatur a dictione נָצַב Nasaq.cū n un in principio.

Ponere.

Retinere.

Remanere

Statuere.

Constituer

יָצַע Iasaa.sternere.extēdere.Ester.4.Sacco & cinere mul= =tis pro stratu vtentibus.Iob.17. Et in tenebris strauī lectulum meum.Ps.138 Si descendero in infernū:ades.pro quo hebrei legunt.Si strauero in infernum.s. lectulum vel stratum meum.Esa.14.Subter te sternetur tinea.& in eodē 58.Et faccum & cinerē sternere.& inde יְצוּעַ Iesuiaa.i. stratum.Geñ.49.Et maculasti stratum meum.Ps.62.Sic memor fui tui super stratum meum.Ps.131.Si ascendero in lectum strati mei.Scribitur etiā cum mem in principio.& dicitur מַצַּע Masaa.Esa.28.Goangustatum est enim stratum. Inde יְצִיעַ Iasiaa.Pro quo beatus Hieronymus trāstulit tabulatum.i.stratum tabularum in circuitu templi.3.Reg.6. Et edificauit super parietem templi tabulata per gyrum.& in eodem. Tabulatum quod subter erat quinq; cubitos habebat latitudinis.& in eodem.Et edificauit tabulatū super omnem domum.

Sternere.

Stratum.

Stratum

Tabulatū.

יָצַק Iasac.fundere.effundere.infundere. conflare. fluere= =stringere.Geñ.28.Fundens oleum desuper.Exo.25. Et quattuor circulos aureos.Pro quo hebrei legunt.Et fundes ei quattuor circulos aureos.i.opere fusorio facies.& in eodem.37.Fudit & quattuor circulos aureos.Leuit.2.Fundetq; super eam oleum.3.Reg.7.Erant fusiles & stabant super duodecim boues.& in eodem. In campestri regiōe iordanis fudit ea rex.& in eodem.18.Et fundite super holocaustum.4.Reg.3.Qui fundebat aquam super manus helie.& in eodem.4.Et mitte inde in omnia vasa.i.infunde inde in omnia vasa.& in eodem.Et illa infundebat.& in eodem. In fuderunt ergo sociis vt comederent.& in eodem. Infunde turbe vt comedant. & Iob.22. Et fluuius subuertit fundamentum eorum.Pro quo hebrei legunt.Et fluuius effusus est in fundamentum eorum.& in eodem.28.Et lapis solutus calore in es vertitur.Pro quo hebrei legunt. Et lapis funditur siue infunditur in es.Et est sensus sicut in lra nostra.& in eodem.29. Et petra fundebat mihi riuos olei.& in eodem.38.Quādo fundabatur puluis in terra. Pro quo hebrei legunt.Quando fundebatur puluis in terra.Ps.44 Diffusa est gratia in labiis tuis. Esa.44. Effundam enim aquā sup sitientē .& in eo. Effundam spiritum meum sup semē tuum.Zach.4.Et septem infusoria lucernis que erāt super caput eius.Item pōitur pro cōflare vel fluere.vt Exo. 37.Conflans quattuor anulos aureos.& in eodē.38. Quibus conflate sunt bases sanctuarii.3.Reg.22. Fluebat autē sanguis plage in sinu currus.Itē ponitur pro stringere vel indurari.Iob.14.Cor eius indurabitur quasi lapis.& in eo. Et stringetur quasi malleatoris incus.Pōitur etiam pro deponere vel proicere.vt Ios.7.Proieceruntq; ante dominū 2.Reg.15.Et deposuerunt aqam dei.& inde מוּצָק Musac.i. fusile vel fusus.2.Paralip.4.Mare aūt fusile.Iob.37.Quasi ere fusi sunt.Potest etiam legi quasi ere indurati vel cōstricti.i.solidi sunt siue stabiles sunt.Nam pōitur etiam pro stabili.vt in eodem.11.Et eris stabilis & non timebis.Ponitur etiam pro terra que est stabilis.vt in eodem.38.Quādo fundabatur puluis in terra.& inde מְצוּקֵי Mesuce.Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit cardines.vt.1.Reg.2.Domini enī sunt cardines terre.& inde צַקִּין Sacun.Pro quo beatus Hieronymus transtulit tribulatio.Esa.26.In tribulatione murmuris doctrina tua eis.Potest etiā deriuari a dictione צוּק Soc.De quo vide infra in littera ṣadic.

Infundere.

Effundere.

Conflare.

Fluere.

Indurari.

Stringere.

Proficere

Deponere.

Fusile.

Stabilis.

Terra.

Cardines.

Tribulatio

יָצַר Iasar.formare.fingere.plasmare. creare . coangustare.arctare.Geñ.2.Formauit igitur dominus deus homīnem.& in eodem. Formatis igitur dominus deus de humo cunctis animantibus terre.pro quo hebrei legūt.Et formauit dominus deus de humo oīa animalia terre.Exo.32. Et formauit opere fusorio.Ps.32.Qui finxit sigillatim corda eorū. Ps.75.Et statem &ver tu plasmasti.Ps.95.Aut qui finxit oculum non cōsiderat.& in eodem.Qui fingis laborem in precepto.Ps.94.Et siccam manus eiꝰ formauerūt. Ps.103. Draco iste quem formasti.Ps.138. Tu formasti me. & in eodem. Dies formabuntur & nemo in eis. Esa.27. Et qui formauit eum non parcet ei.& in eodem.37. Ex diebꝰ antiquis plasmaui illud.& in eodem.47.. Formaui eum & feci eum.& in eodem.45. Ante me non est formatus deus. & in eodem. Populum istum formaui mihi.& in eodē.44 Et formans te ab vtero.& in eodem. Quis formauit deum. & in eodem. Et in malleis formauit illud.& in eodem. Formaui te: seruus meus es tu.& in eodem.45. Vt habitaretur formauit eū. Hiere.1. Priusq; te formarē in vtero noui te.& in eodē.18. Ecce ego fingo contra vos malum. Zach.12. Et fingens spūm hominis.& inde יוֹצֵר Iosef.i.formator siue plasmator aut plastes.vel figulus seu fictor. Ps.2. Et tāq; vas figuli confringes eos. Esa.29. Et figmentū dicat fictori suo non intelligis.& in eodem.41. Et velut plastes conculcans humum.& in eodem.44. Plastes idoli nihil sunt. & in eo. 45. Nunquid dicit lutum figulo suo quid facis.& in eodē. Hec dicit dominus sanctus israel & plastes eius. Hiere.18. Descende in domum figuli.& in eodem. Sicut lutum in manu figuli.& in eodem.19. Accipe lagunculam figuli testeā. Amos.7. Et ecce fictor locuste. Abach.2. Quia sculpsit illd fictor suus.& in eodem. Quia sperauit in figmēto fictor ei. Ponitur etiam pro statuario. Zach.11. Proiice illud ad statuarium.& in eodem. Et proieci illos in domo domini ad statuarium. Potest etiam in predicto loco legi figulum. Scribitur etiam sine iod.& dicitur צוֹר Sur. Esa.44. Et formator quem ego non nouerim. Hebrei tamen in predicto loco legunt fortem. De quo vide infra in dictione צוּר Sur. Inde יְצוּרָה Iesure.i.membra. Iob.17. Et membra mea in

Formare.

Fingere.

Plasmare

יֵצֶר Iesar.i.figmentū. Plasmatio.formatio. Ps.102. Quia ipse cognouit figmentum nostrum. Esa.29. Et figmentum dicat fictori suo. Ponitur etiā pro sensu vel cogitatione.vt Geñ.6. Et cūcta cogitatio cordis intenta esset ad malum.& in eodem.8. Sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt.1.Paralip. 28. Et vniuersas mentium cogitationes intelligit. Esa.26. Vetus error abiit. Pro quo hebrei le.Cogitatio.s.bona firmata est siue confirmata est.& secundū hebreos predicta dictio יֵצֶר Iesser.significat appetitum vel desiderium hominis ad bonum vel ad malum.vnde in predicto loco poterit esse sensus sicut in littera nostra. Item יָצַר Iasar.i.arctare siue coangustare.Iudi.2.Et vehementer afflicti sunt. pro quo hebrei legunt. Et arctati siue anguistati sunt valde. & Iob. 18. Arctabuntur gressus virtutis eius.& in eodem. 29. Cū saciatus fuerit arctabitur. Prouer.4. Non arctabuntur gressus tui. Esa.49. Nunc angusta erunt pre habitatoribus. Itē significat perterritū esse siue angustiari vel cōtristari. Geñ. 32. Timuit iacob valde & perterritus diuisit populū.1.Reg. 30. Et cōtristatus est dauid valde. Pro quo hebrei legūt. Et coarctatus siue angustiatus est dauid valde.2.Reg.13. Et de perīret in eam valde. pro quo hebrei legunt. Et angustiatus est amnon valde .& inde מְצַר Mesar.i.angustia vl tribulatio. Ps.117. De tribulatione inuocaui dominum.& in plurali מְצָרִים Mesarim. Threñ.1. Apprehēderūt eam inter angustias. vide etiam de hoc infra in dictione צָרָה Sara.

Figmētū

Sensus et cōgitatio

Deꝰ error

Appetitus

Arctare.

Angustari

Perterritum esse Cōtristari.

Cōtristatio.

Angustie

יָצַת Iasath.succendere.comburere.incendere. exurere.2. =Reg.14. Et succendite eum igni.& in eodem. Succenderunt ergo serui Absalon segetem igni.& in eodē. Quare succenderunt serui tui segetem meam.4.Reg.22. Magna enim ira dei succensa est contra nos.& in eodem. Et incendetur indignatio mea in hoc loco. Esa.9. Et succendetur in densitate saltus.& in eodem.27. Succendam eam pariter.& in eodem.33. Spine congregate igni comburētur. Hiere.2. Ciuitates eius exuste sunt. & in eodem.10. Qm̄ in censa sunt eo quod non sit vir pertrāsiens. & in eodem. Et exusta sit quasi desertum.& in eodem.51. Incēsa sunt tabernacula eius. Threñ.4. Et succendit ignem in sion. Ezech. 20. Ecce ego succendam in te ignem.

Succēdere.

Incēdere

Ardere

יְקַב Ieceb.torcular. Deut.16. Quando collegeris de area & =de torculari.4.Reg.6. Vnde te possū saluare: de area vel de torculari. Esa.5. Et torcular extruxit in ea. Osee. 9. Area & torcular non pascet eos.

Torcular

יָקַד Iacad.ardere.exardere. incendere. Leuit.6. Ignis in =eodem altari erit. Pro quo hebrei legunt. Et ignis altaris incendetur siue ardebit in eo vel in ipso. & in eo. Ignis autem in altari semper ardebit. Deut.32. Et ardebit vsq; ad inferni nouissima. Esa.10. Succēsa ardebit quasi combustio ignis.& in eodem.65. Ignis ardens tota die. & inde יְקוֹד Iecod.i.incendiū siue combustio. Esa.30. In qua portetur ignis de incendio.& inde מוֹקֵד Moced.i.incendiū siue cremiū. Leuit.6. Cremabitur in altari tota nocte. Pro quo hebrei legunt. Super incendium vel cremium eius super altari tota nocte. Ps.101. Et ossa mea sicut cremium aruerunt.

Incēdere\ Ardere

יְקוֹד Iecod.i.incendiū siue combustio. Esa.30. In qua portetur ignis de incendio.& inde מוֹקֵד Moced.i.incendiū siue cremiū. Leuit.6. Cremabitur in altari tota nocte. Pro quo hebrei legunt. Super incendium vel cremium eius super altari tota nocte. Ps.101. Et ossa mea sicut cremium aruerunt.

Incēdium Cremium.

יְקֹוָה יִקָּוֶה Iecha.expectatio. Et scribitur cum tau in fine ratione =genitiui sequētis.& dicitur יִקְוַת Iicehath.vt Geñ.49 Et ipse erit expectatio gentium. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat auscultationem vel obedientiam. Vnde in predicto locō ipsi legunt. Et ipsi erit auscultatio vel obedientia populorum.ideſt ipsi obedient populi. Et sic est in translatione chaldaica. Alii vero dicunt q̄ significat congregationem. Scribitur etiam sine iod. Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit partum. Prouer.30. Et qui despicit partum matris. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et qui despicit obedientiam matris.

Expectatio

Auscultatio.

Partus

יָקַע Iacaa. affigere.suspendere.s.in patibulo. crucifigere. =Nu.25. Et suspende eos contra solem in patibulis.1. Reg.21. Vt crucifigamus eos domino.& in eodē. Qui crucifixerunt eos in monte coram domino.& in eodē. Et collegentes ossa eorum qui affixi fuerant. Vide etiam de hoc infra in dictione תִּקְוָע Thacaa. Et secundum aliquos hebreos a supradicta dictiōe deriuatur dictio תִּקְוָע Thecaa. Pro quo beatus Hieronymus transtulit.emarcuit. Geñ.32. Et statim emarcuit. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat separare vel dislocare. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Et separata est siue dislocata est coxa femoris iacob.i.recessit de loco coherentie eius. Et eadem dictio ponitur pro recedere. Hiere.6. vbi dicitur. Ne forte recedat anima mea a te. Sed de hoc vide infra in dictione נָעַע Caaa cum duplici aym. Quia inde deriuatur secundum aliquos hebreos.

Suspendere.

Crucifigere.

Affigere.

Emarcescere.

Separare

Recedere.

יָקַף Iacaph. circundare. circuire.in rotundum tōdere. in =orbem transire. Ios.6. Circuite vrbem cuncti bellatores semel per diem. Pro quo hebrei legunt. Et circuibitis vrbem cuncti bellatores: circuire vrbem semel per diem. Ps 16. Inimici mei animam meam circundederunt. Ps.21. Cōcilium malignantium obsedit me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Concilium pessimorum valauit me.i.circundedit me. Esa. 15. Quia circundedit clamor terminum moab. Threñ.3. Et circundedit me felle & labore. Leuit.19. Ne in rotundum attondebitis comam. Iob.1. Cūq; in orbem transissent dies conuiuii. Vide etiam de hoc infra in dictione נָקַף Nacaph.

Circuire.

Circūdare

Vallare.

In rotundum attondere.

In orbem transire.

יָקַץ Iacas. euigilare. expergiscere. suscitari. Geñ. 9. Euigi =lans autem Noe de somno.& in eodem. 28. Cūq; euigilasset iacob de somno.& in eodem. 41. Expergefactꝰ pharao rursum dormiuit.& in eodem. Euigilans pharao post quietem. Ioel.1. Expergiscimini ebrii & flete. Abach.2. Et suscitabuntur lacerantes te.& in eodem. Ve qui dicit ligno expergiscere.

Euigilare.

Expergiscere.

Suscitare.

יָקַר Iacar. honoratum vel honorabilem esse. preciosum =esse. siue in precio esse. Appreciari.1.Reg.18. Et celebre factum est nomen eius nimis. Pro quo hebrei legunt. Et honoratum est nomen eius nimis. & in eodem. 26. Eo quod preciosa fuerit anima mea in oculis tuis hodie. 4. Reg. 5. Noli despicere animam meam & animam seruorum tuorū qui mecum sunt. Pro quo hebrei legunt. Honorabilis vel preciosa sit anima mea & anima seruorum tuorum qui mecum sunt in oculis tuis. Et est sensus sicut in littera nostra. Ps.35. Quemadmodum multiplicasti misericordiam tuā deus. Pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Quā preciosa est misericordia tua deus. Ps.36. Vt honorificati fuerīt & exaltati. Ps.71. Et honorabile nomen eorum coram illo. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et preciosus erit sanguis eorum coram oculis eius. Ps.138. Mihi autem nimis honorati sunt amici tui deus. Esa.13. Preciosior erit vir auro.& in eodem.43. Ex quo honorabilis factus es in oculis meis. Ponitur et pro appreciari. vt Zach. 11. Decorum precium quo appreciatus sum ab eis. Item ponitur pro subtrahere. Prouer.25. Subtrahe pedē tuū de domo proximi tui. Hebrei tamen in predicto loco legūt. Preciosum. idest rarum fac pedem tuū de domo proximi tui: quia omne rarum preciosum. Et est idem sensus cum littera nostra. Et inde nomē adiectiuum יָקָר Iacar. siue יְקָר Iecar. idest preciosus honorabilis.1. Reg.3. Et sermo dñi erat preciosus in diebus illis. Iob.28. Omne preciosum vi=

Honoratū esse.

Preciosus esse.

Honorificare.

Honorabilem esse.

Appreciari. subtrahere

Preciosꝰ.

dit oculus eius. Ps.15. Preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Eccl's.10. Preciosior est sapientia paruaq; gloria ad tempus stultitia. Ponitur etiam pro honore aut magnitudine vel gloria. Ester.1. Ac magnitudinem atq; ia ctātiā potētie sue. & in eo. Et cuncte vxores tam maiorū q̄ minorum deferant maritis suis honorem. Ps.44. Filie regum in honore tuo. Ps.48. Et hō cum in honore esset nō intellexit. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum aleph i fine & dicitur יְקָרָא Iecara. Dañ.2. Et gloriā dedit tibi. & aliquādo scribitur sine iod. vt Prouer.17. Et preciosi spiritus vir eruditus. & aliquando scribitur cum duplici iod. scilicet in principio & in medio & dicitur יָקִיר Iacir. i. honorabilis. Hiere.31. Si filius honorabilis mihi ephraim. Significat etiam difficilem vel grauem. Dañ.2. Sermo eñ quem tu queris rex grauis est. idest difficilis est. Ponitur ēt יָקַר Yacar. pro claro vel lucido. vt Iob.31. Et lunam incedētem clare. Item ponitur pro precio. vt. Ps.48. Et precium redemptionis anime eorum. Zach.11. Decorum precium quo appreciatus sum. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. & in plurali יְקָרִים Iecarim. vt Threñ.4. Filii sió inclyti. i. honorabiles vel preciosi. Et in genere femininо scribitur cum he vel tau in fine & dicitur יְקָרָה Iecara siue יְקָרַת Iecarath. Prouer.3. Preciosior est cunctis opib?. Esa. 28. Lapidem probatum angularem preciosum. Et in hebreo scribitur in genere femininо scilicet preciosam: quia lapis in hebreo est generis feminini. & in plurali femininо יְקָרוֹת Iecaroth. 3. Reg.5. Vt tollerent lapides grandes: lapides preciosos. Pōitur etiam iecaroth pro frigore. vt Zach. 14. Non erit lux: sed frigus & gelu. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat claritatem sicut supra dictum est Vnde in predicto loco ipsi legunt. Non erit lux clara & dena. idest obscura: quasi dicat. Nō erit lux multum clara neq; multum obscura sed media. sicut in eodem sequitur. Et erit dies vna que nota est domino: non dies neq; nox. Potest etiam deriuari a dictione קָרַר Carar que significat frigiditatem: sicut est in littera nostra.

Magnitudo. Honor. Gloria. Honorabilis. Grauis. Clare. Precium. Honorabiles. Preciosa. Preciose. Frigus. Clara.

יָקֹשׁ Iacas. offendere. illaqueare. irretire. scandalizare. offendiculum siue scandalum ponere. aut laqueum siue retia ponere: scilicet more venatorum aut aucupum. Deut. 7. Neq; assumes ex eis quicq̄ ne offendas. & in eodem.12. Caue ne imiteris eas. Pro quo hebrei legunt. Caue ne illaqueatus sis vel ne irretitus sis post eas. siue ne offendas post eas. Ps.123. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. Ps.140. Custodi me de laqueo quem statuerūt mihi. idest quem more venatorum posuerunt mihi. Prouer.6. Illaqueatus es verbis oris tui. Esa.8. Et cadent & cōterentur & irretientur. Hiere.59. Illaqueati te & capta es. Inde מוֹקֵשׁ Moces i. scandalum offendiculum. Laqueus. Ruina. Exo.10. Vsq; quo patiemur hoc scandalum. & in eo. 23. Certe erit in scandalum tibi. Leuit.19. Nec coram ceco pones offendiculum. Ponitur etiam pro ruina. Esa.8. Et in laqueum & in ruinam habitantibus hierusalem. & in plurali מוֹקְשׁוֹת Mocsoth. secundum terminationem femininorum. Ps.140. Et a scandalis operantium iniquitatem. Scribitur etiam מוֹקְשִׁים Mocsim secūdum terminationem plu ralem masculinorum. Ps.139. Scandalum posuerunt mihi. Quod in hebreo legitur pluraliter scilicet scandala posuerunt mihi. Ponitur etiam pro fudibus. vt Iob.40. Et in fudibus perforabis nares eius. & inde יָקוּשׁ Iacus. Pro quo beatus Hieronymus transtulit Aucupem. Prouer.5. Et quasi auis de insidiis aucupis. Hiere.5. Insidiantes quasi aucupes laqueos. Ponitur etiam pro ruina. Osee.9. Laqueus ruine factus est. & inde יוֹקְשִׁים Iucasim. i. capti laqueo vel retia. Eccl's.9. Et aues laqueo comprehenduntur: sic capiūtur homines in tempore malo.

Offendere Illaqueare. Mocs. Scanda Offendiculum. Ruina. Mocsoth Scādala. Mocsim Scādala. Iacus Sudes. Aucups. Ruina. Iucasim

Capti.

יָרֵא Iare. timere. extimescere. Geñ.3. Timui eo q̄ nudus essem. & in eodem.18. Negauit sara dicens non risi: timore perterrita. Pro quo hebrei legunt. Quia timui. & in eodem.19. Timuerat enim manere in segor. & in eodē.32. Quia valde eum timeo. Exo.1. Timuerunt autem obstetrices deum. & in eodem.2. Timuit moyses & dixit. & in eodem.34. Timuerūt prope accedere. Leuit.19. Vnusquisq; patrem & matrem timeat. Nu.14. Neq; timeatis populum terre. Deut.4. Et discant timere me omni tempore. & in eodem.20. Non timebis eos. & in eodem.25. Et non timueris deum. Ios.9. Timuimus igitur valde. & in eodem.24. Timete dominum. 1. Reg.18. Et saul magis cepit timere dauid. Iob.6. Et videntes plagam meam timetis. Ps.21. Qui timetis dominum laudate eum: Ps.33. Timete dominum omnes sancti eius. Ps.111. Beatus vir qui timet dominum. & in eodem. Confirmatum est cor eius non commouebitur. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Firmatum est cor eius non timebit. Ps.127. Beati omnes qui timēt dominum. Prouer.24 Time dominum fili mi & regem. & in eodem.31. Mulier timens deum ipsa laudabitur. Esa.59. Et timebunt qui ab occidente sunt nomen domini. Osee.10. Non eñ timem? dominum. Et quando est verbum tertie coniugationis tunc significat terrere. idest timere facere. vt Nec.6. Omnes eñ hi terrebant nos. & in eo. Et tobias mittebat epistolas vt terreret me. 2. Reg.14. Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meum regem presente populo. pro quo hebrei legūt. Nunc igitur veni vt loquar ad dominum meū regem verbum hoc quia terruit me populus. Potest etiam deriuari a dictione רָאָה Raa: que significat videre. & tunc erit talis littera scilicet videbit enim me populus. idest videnti populo: quod est idem cum lra nostra. Et inde verbū passiuū תֵּרָא thiuare: qd̄ pōitur Ps.129. vbi dicitur. Quia apd̄ te propiciatio est & propter legem tuam. pro quo hebrei legunt. Quia apud te propiciatio est vt timearis. vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē trāstulit. Quia tecum propiciatio: cum terribilis sis. Sed si pro תֵּרָא Thiuare. legatur תּוֹרָה Thora. mutata aleph vltima in he. tunc significat legem. Sicut. Lxx. transtulerunt. Inde יִרְאָה Ira siue יִרְאַת Irath. idest timor. vt Iob.28. Timor domini ipsa est sapientia. Ps.2. Seruite domino in timore. Ps.18. Timor domini sanctus permanet in seculum seculi. Ps.54. Timor & tremor venerunt super me. Ps.110. Initiū sapientie timor domini. Prouer.1. Timor domini principium sapientie. & inde מוֹרָא Mora. idest timor. terror. pauor. terribilis. Geñ.9. Et terror vester ac tremor sit super cuncta animalia. Deut.34. Magnaq; mirabilia que fecit moyses coram vniuerso israel. quod in hebreo legitur singulariter: scilicet magnūq; mirabile siue terribile quod fecit moyses. tamen in hebreo aliquando ponitur singulare pro plurali & econuerso. Ps.75. Terribili & ei qui aufert spīm principum. Esa.8. Et timorem eius ne timeatis. & in eodē. Ipse est pauor vester. Malach.1. vbi est timor meus. Et in plurali מוֹרָאִים Moraim. idest terribilia siue horribilia: vel horribiles. Deut.4. Per pugnam & robustam manum extenūq; brachium: & horribiles visiones. Pro quo he. le. Per pugnā siue in pugna & in manu robusta. & i brachio extento & in terribilibus vel horribilibus magnis. Scribitur ēt cum he in fine loco aleph. Ps.9. Pone domine legislatorē super eos. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam ve. trāstulit. Pone domine tefrorē eis. Tū si pro

Timere. Terrere. Timor. Terror. Terribilis Timor. Pauor. מוֹרָאִים Horribiles visiones. Terribilis

מוֹרָא Mora legatur מוֹרֵה More: tunc significat preceptorē vel legislatorem sicut Lxx. transtulerunt. Inde נוֹרָא Nora idest timendus siue terribilis. Geñ.28. Quā terribilis est in quit loc? iste. Exo.15. Terribilis atq; laudabilis. Ps.75. Terribilis apud reges terre. Ps.110. Sanctum & terribile nomē eius. Esa.18. Ad populum terribilem post quem nō est alius & in gñe femininо נוֹרָאָה Noraa. vt Esa.21. De terra horribili. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco accipitur p longinqua. Eo quod solent homines in terra peregrina & longinqua timere: cum nesciant eorum mores & consuetudines. & in plurali נוֹרָאוֹת Noraoth. i. terribilia. Ps.64. Mirabile in equitate. Pro quo hebrei legunt. Terribilia in iustitia. Et beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Terribilis in iustitia. Ps.105. Terribilia in mari rubro. Ps.144. Et virtutem terribilium tuorū dicent. Pōitur etiam aduerbialiter pro terribiliter. vt. Ps. 138. Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es.

Horribilis Terribilis Terribilia

יָרַד Iarad. descēdere. hūiliari. deducere. detrahere. defluere. deponere. Geñ.11. Descendit autem dominus vt videret ciuitatem. & in eodem.12. Descenditq; Abrā in egyptum. & in eodem.18. Descendam & videbo. & in eodem. 43. Iam ante descendimus vt emeremus escas. & in eodē. 45. Descende ad me ne moreris. Exo.15. Descenderūt in profundum quasi lapis. & in eodem.19. Eo quod descendisset dominus super eum. Nu.11. Vt descendam & loquar tibi. Iudi.15. Dimitte me vt duobus mensibus circūeā montes. pro quo hebrei legunt. Dimitte me duobus mensibus vt vadam & descendam super montes. & dicunt aliqui hebrei q̄ in predicto loco ponitur per antiphrasim descendā pro ascendam. Alii vero dicunt q̄ ideo dicitur descendam: eo quod domus eius erat in maspha qui est locus eminentior aliis montibus circunstantibus. & in eodem.19. Et dies mutabatur in noctem. pro quo hebrei legunt. Et dies descēderat valde. i. descenderat vel declinauerat ad vesperam. & est sensus sicut in littera nostra. 1. Reg.23. Ephod secum habens descenderat. & in eodem. Descendit ad petram & versabatur in deserto maon. & in eodem.26. Aut in prelium descendens perierit. & in eodē.29. Non descendat nobiscū in prelium. Ps.29. Saluasti me a descendentibus in lacum. & in eodem. Dum descendo in corruptionem. &. Ps.45. Descendant in infernum viuentes. Prouer.30. Quis ascendit in celum atq; descendit. Esa.50. Qui descenditis in egyptum. & in eodem.50. Descendet in fletum. & in eodem.63 Quasi animal in campo descendens. & in eodem.64. Vti nam dirumperes celos & descenderes. Significat etiam humiliare vel subiicere. vt Deut.20. Donec capias ciuitatem que contra te dimicat. pro quo hebrei legunt. Donec descēdat. i. subiiciatur. s. ciuitas. & in eodem. 28. Et destruantur muri tui firmissimi atq; sublimes. i. subiiciantur vel humilientur. Item significat deducere. i. deorsum ducere. vt Hiere.9. Et deducant oculi nostri lachrimas. Threñ.1. Et oculi? meus deducens aquas. & aliquando scribitur sine iod vt in aliquibus locis predictis. & quando est verbum tertie coniugationis tunc significat. Deponere vel defluere aut detrahere seu deducere. Descendere facere: siue deorsum ponere aut deorsum fluere: seu deorsum trahere. vt Geñ.24. Que festinans deposuit hydriā de humero. & in eodē. 43. Sed et aliud attulimus argentum. i. deduxim?. & in eodem. 45. Et adducite eum ad me. Exo.33. Iam nūc depone ornamētum tuum. Nu.1. Deponent leuite tabernaculum. & in eo. 4. Deponent velum quod pendet ante fores. & in eodem. 10. Depositumq; est tabernaculum. 1. Reg.21. Defluebant saliue eius in barbam. Ps.54. Deduces eos in puteum interi

Subiicere Deducere. Deponere. Adducere. Defluere.

tus. Ps.77. Et deduxit tāq; fumina aquas. Esa.10. Et detraxi quasi potens in sublime residentes. & in eodem.14. Verumtamen ad infernum detraheris. Threñ.2. Deduc quasi torrentem lachrimas. Ezech.32. Et detrahe eam ipsam & filias gentium. Ponitur etiam pro cōtristari. vt. Ps.54. Cō tristatus sum in exercitatione mea. Et aliqui hebrei dicunt q̄ in predicto loco significat cōqueri. Ponitur ēt pro operire. vt.3. Reg.6. Et operuit tā cherubim q̄ palmas auro. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat expandere vel extendere. Quia idē significat in lingua chaldaica. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Et extendit super cherubim & super palmas aurum. Inde מוֹרָד Morad. i. descensus. vt Ios.10. Et essent in descensu bethoron. Hiere.48. In descēsu horonaim. Item מוֹרָד Morad. i. dependens vel declinās vt.3. Reg.7. Quasi lora ex ore dependentia.

Detrahere Cōtristari Operire. Extēdere מוֹרָד Decensus. מוֹרָד Dependēs

יָרָה Iara. iacere. proiicere. iaculari. sagittare. mittere. immittere. docere. ostendere. Exo.15. Currus pharaonis & exercitum eius proiecit in mare. & in eodem.19. Aut cōfo? dictur ia culis. Pro quo hebrei legunt. Aut iaculatione iacit labitur. i. proiicientur in eum iacula. & est idem sensus cum littera nostra. Ios.18. Vt coram domino deo vestro mittam vobis sortem. 1. Reg.20. Et ego tres sagittas mittam iuxta eum. & in eodem. Iecit aliam sagittam trans puerum. & in eodem. Venit itaq; puer ad locum iaculi quod miserat ionathas. & in eodem.21. Et confecuti sunt eum viri sagittarii. i. mittētes sagittas. z. Reg.11. Ex muro tela mittātur. 4. Reg. 13. Iace sagittam: & iecit. z. Paralip.35. Ibiq; vulneratus a sagittariis. pro quo hebrei legunt. Et iecerunt mittentes. s. iacula in regem Iosiam. Ps.63. Et exaltabitur deus: sagitte parvulorum facte sunt plage eorum. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Sagittabit ergo eos deus iaculo repentino inferētur plage eorum. Potest etiam legi sicut Lxx. transtulerūt: quia eisdē literis vtrūq; potest scribi in hebreo: mutatis tamē punctis. Esa.37. Non iaciet ibi sagittam. & aliquando scribitur cum aleph loco he. vt. 2. Reg.11. Et direxerunt iacula sagittarii. idest iecerunt siue miserunt iacula. 2. Paralip.26. Vt mitterent sagittas & saxa grandia. Scribitur etiam aliquādo sine he & sine aleph. vt Nu.21. Iugum ipsorū dispersit ab esebon. Pro quo hebrei legunt. Proiiciem? eos: periit esebon. idest proiiciemus eos & pugnabimus contra esebon. Potest etiam deriuari a dictione נִיר Nir: que in lingua chaldaica significat iugum. sicut est in littera nostra. Item יָרָה Iara. i. ostendere siue docere. vt Exo.15. Qui ostendit ei lignum. & in eodem.35. Dedit in corde eius. Pro quo hebrei legūt. Et ad ostendendum vel ad docendum dedit in corde eius. idest vt possint alios docere. 4. Reg.12. Quibus docuit eū ioiada sacerdos. Iob.6. Docete me & ego tacebo. & in eodē 27. Docebo vos per manum dei. Ps.118. Legem pone mihi domine viam iustificationum tuarum. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Ostende mihi domine viam preceptorum tuorum. Prouer.4. Et docebat me atq; dicebat. Esa.2. Et docebit nos vias suas. & in eodem.28. Quem docebit scientiam. & in eodem. Deus suus docebit illum. Ponitur etiam pro erigere. vt Geñ.31. En tumulus hic & lapis quem erexi. Item ponitur pro comparare. vt Iob.30. Comparatus sum luto. idest ostēdit me eē lutū: sicut exponūt hebrei. & inde מוֹרֶה More. i. docēs siue ostēdēs vel legislator. Iob.36. Null? similis est in legislatoribus. Ps.83. Etenī bñdictionē dabit legislator. Pro q̄ bñs hieronym? in psalterio iuxta he. ve. trāstulit Bñdictiōe quoq; amicietur doctor. Prouer.5. Neq; audiui vocem docentium me. Esa.30. Et erunt oculi tui videntes

Ostendere Docere. Erigere. Comparare מוֹרֶה Legislator Doctor. Docens.

preceptorem tuū. Ioel. 2. Qui dedit vobis doctorem iustitie. Ponitur ēt מוֹרֶה More pro illustri. vt Geñ. 11. Vsq; ad cōuallem illustrē. Hebrei tñ dicūt q̄ in predicto loco est nomē ꝓpriū loci. & simil'r. Deut. 11. Vbi dicitur. que est iuxta vallē tēdentē & intrātē ꝓcul. pro q̄ he. le. Que est iuxta vallem

Illustris

מוֹרֶה More. i. ostendens. Ponitur etiā pro excelso. Iudi. 7. Ad septentrionalē plagam collis excelsi. & inde תּוֹרָה Thora. i. lex. doctrina. vt Exo. 12. Eadem lex erit indigene & colono. & in eodē. 24. Daboq̄ tibi tabulas lapideas & legem atq̄ mandata. Deut. 27. Et scribes super lapides omia verba legis. Esa. 2. De sion exibit lex. & q̄ñ post se regit genitiuum mutat he vltimū in tau. vt Exo. 13. Vt lex eius semp sit in ore tuo. Leuit. 6. Hec est lex hostie pro peccato. 2. Reg. 7 Ista eñ est lex Adam dñe deus. Ps. 1. Sed in lege dñi voluntas eius: & in lege eius meditabitur. & in plurali תּוֹרוֹת Thoroth. i. leges. vt Geñ. 26. Legesq̄ seruauerit. Leuit. 26. Hec sunt mandata atq̄ precepta & leges. Item יוֹרֶה Iore. i. pluuia tēporanea siue matutina. Deut. 11. Dabit pluuiam terre tue temporaneā. Hiere. 5. Metuam⁹ deū qui dat nobis pluuiam tēporaneam. Ioel. 2. Et descendere faciet ad nos imbrem matutinū & serotinum. Ponitur etiā יוֹרֶה Iore ꝓ inebriare vel irrigare. Prouer. 11. Et qui inebriat ipe quoq; inebriabitur. Vide etiā de hoc infra in dictionē רָוָה Raua. & ēt dictio מוֹרֶה More de qua supra dictum est q̄ significat doctorem vel preceptorem: in aliquib⁹ locis predictis hebrei interpretantur imbrem vel pluuiam. i. temporaneam.

Excelsum.

Lex.

Leges.

Tpanea

Imber matutinus

Inebriare

יָרֵחַ Iareach. Luna. Mensis. Iob. 25. Ecce luna etiam non splēdet. Ps. 8. Lunā & stellas que tu fundasti. Ps. 71. Et ante lunā in gēneratione & generationem. Ps. 103. Fecit lunam in tempore. Esa. 13. Et luna non splendebit in lumine suo. & in eodē. 66. Et luna tua non minuetur. Declinatur ēt pluraliter יְרָחִים Ierachim: quasi sint plures. eo q̄d in quolibet mense luna innouatur. Deut. 33. De pomis fructuum solis ac lune. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. lunarum. & in lingua chaldaica scribitur cum nun in fine loco mem. Dan. 4. Post finem mēsium duodecim. Ponitur etiam pro mense tam in singulari q̄m in plurali. eo quod apud hebreos cōputabantur menses lunares. Exo. 2. Abscondit eum tribus mensibus. 3. Reg. 6. Anno quarto fundata est dom⁹ domini in mense Zio. & in eo. in mēse Bul. Iob. 29. Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos.

Luna

Lune.

Mensis Menses.

יָרַם Iarat. peruertere. declinare. Nu. 22. Quia peruersa est via tua: mihiq̄ cōtraria. Iob. 16. Et manibus impiorū me tradidit. i. me declinauit siue vertit.

Peruertere Declinare

יֶרֶךְ Ierech sine יֶרֶךְ Iarech. femur. hastile. Iat⁹. Geñ. 24. Pone manū tuā subter femur meū. & in eo. 32. Tetigit nervum femoris eius. & in eodem. Qui emarcuit in femore iacob. Ezech. 24. Et omnē partem bonā & femur & armū. & in plurali יְרֵכַיִם Ierechaim. Exo. 28. A renibus vsq; ad femora. Pōitur etiā pro pede vel hastili cādelabri vnde procedunt calami. vt Exo. 25. Hastile eius & calamos. Item ponitur pro latere vel plaga aut regione. vt Leuit. 1. Ad latus altaris quod respicit ad aquilonem. Scribitur etiā cum tau in fine: quod denotat genus femininū. vt Geñ. 49. Pertingens usq; ad sidonē. Pro quo hebrei legunt. Et latus eius sit ue regio vel plaga eius vsq; ad sidonem. Exo. 26. Ad occidentalem vero plagam tabernaculi facies sex tabulas. Esa. 14. Et sedebo in mōte testamenti in lateribus aquilonis. Ponitur etiam pro angulo. vt Exo. 26. Et rursum alias duas q̄ in angulis erigantur.

Femur. Femora. Hastile. Latus.

Plaga.

Angulus.

יָרַע Iaraa. displicere. dure vel aspere accipere. callide agere. malignari. affligere. vexare. inuidere. 1. Reg. 8. Displicuitq; sermo in oculis samuelis. & in eo. 18. Et displicuit

Displicere

su oculis ei⁹ iste sermo. 1. Paralip. 21. Displicuit aūt deo q̄d iussum erat. Geñ. 21. Dure accepit hoc Abraā. Pro quo hebreus. Et displicuit verbum siue res nimis in oculis Abraam. & in eodē. Non tibi videatur asperū. pro quo hebrei legūt. Non displiceat in oculis tuis. & est sensus sicut in littera nostra. & in eodē. 38. Eo quod rem detestabilē fecerat. Deut. 15 Neq; ages quippiam callide in eius necessitatibus subleuandis. Pro quo hebrei legunt. Neq; displiceat in oculis tuis cū dederis ei. i. nec durum vel asperum tibi videatur. Ponitur etiam pro affligere siue vexare. 2. Reg. 20. Nunc magis afflicturus est nos siba filius Bocri. Iob. 20. Affligetur qui relictus est in tabernaculo suo. Ps. 105. Et vexatus est moyses propter eos. Item ponitur pro inuidere. Deut. 28. Inuidebit fratri suo. & in eodem. Inuidebit viro suo. i. callide vt maligne aget contra eum. Ponitur etiā pro vlulare. vt Esa. 15. Super hoc expediti Moab vlulabunt: anima eius vlulabit sibi. Vide etiā de hoc infra in dictiōe רוּעַ Roa. Itē יְרִיעָה Ieriaa. cortina. sagum. Exo. 26. Decem cortinas de bysso retorta. & in eodem. Longitudo cortine vnius habebit viginti octo cubitos. & in eodem. Facies & saga cilicina vndecim & in eodem. Longitudo sagi vnius habebit triginta cubitos. Et quia cortine solebant fieri quandoq; ex pellibus: ideo nostra translatio aliquando traduxit pellem pro cortina. vt 2. Reg. 7. Et arca dei posita sit in medio pellū. i. in medio cortinarum ex pellibus. Ps. 103. Extendens celum sicut pellem. Cant. 1. Sicut pelles salomonis.

Dure accipere. Asperum videri

Affligere

Vexari. Inuidere

Vlulare

Cortina

Sagum

Pellis.

יָרַק Iarac. expuere. cōspuere. Leuit. 15. Si saliuā hui⁹ fuerit homo in quo iecerit super eum qui mundus est. Nu. 12. Si pater eius expuisset in faciem ei⁹. Deut. 25. Expueq; in faciem eius. & aliquando scribitur sine iod. vt Iob. 30. Et faciem meam conspuere non verentur. Esa. 50. Faciem meā non abscondi ab increpantib⁹ & cōspuentibus in me. & inde רוֹק Roc. i. saliua. sputum. Iob. 7. Nec dimittis me vt glutiam saliuam meam. Item יֶרֶק Ierec aut יָרָק Iaroc. i. herba fenum. virens. olus. Geñ. 1. Vt habeant ad vescendum. Pro quo hebrei legunt. Ois viridis herba siue omne olus herbe ad vescendum. s. sit. & in eodem. 9. Quasi olera virentia tradidi vobis omnia. Deut. 11. Vbi iacto semine in hortorum morē aque ducuntur irrigue. Pro quo hebrei legūt. Vbi seminabis semen tuum & irrigabis pede tuo sicut hortū oleris. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. 4. Reg. 19. Et virens herba tectorum. Iob. 39. Et virentia queq; pquirit. & inde יֶרְקָרַק Ieracrac. i. viride siue pallidum. aut virorum vel pallor. vt Leuit. 13. Si alba vel russa macula fuerit infecta. Pro quo hebrei legunt. Si pallida vel russa macula fuerit. & in eodem. 14. Quasi valliculas palloré siue rubore deformes. Ps. 67. Et posteriora dorsi eius in pallore auri. Beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et posteriora eius in virore auri. & inde יְרַקּוֹן Ieracon. i. pallor. & ponitur pro rubigine vel aurugine. vt Deut. 28. Ardore & estu & aere corrupto ac rubigine Hiere. 30. Et conuerse sunt vniuerse facies in auruginem. Amos. 4. Percussi vos vento vrente & aurugine. & similiter aggei. 2. vbi eadem verba habentur.

Saliuā iacere. Expuere.

Conspuere

רוק Saliua

יָרַק Virides Olus.

יְרַקְרַק Virens

Pallidum

Pallor

Viror. יְרַקּוֹן Rubigo Aurugo.

יָרַשׁ Iaras. possidere. hereditare. acquirere. heredem esse. exterminare. disperdere. expellere. delere. cōsumere. vastare. depauperare. Geñ. 15. Et ecce vernaculus meus heres me⁹ erit. idest hereditabit me. & in eodem. Nō erit hic heres tuus: sed qui egredietur de vtero tuo ipsum habebis heredem. Pro quo hebrei legunt. Ipse hereditabit te. & in eodē. 21. Non eñ erit heres filius ancille. Nu. 13. Ascendamus & possideamus terram. & in eo. 14. Et semen ei⁹ possidebit eā. Deut. 4. Et ingrediēs possideas terrā. & in eo. 12.

יָרַשׁ Hereditat Hereditari. Hereditas

Gentes ad quas ingredieris possidendas. Et in eo. Et possederis eas atq; habitaueris in terra earū. & in eo. 18. Gentes iste quarū tu possidebis terrā. Et in eo. 19. Et possederis eam habitaueriscq; in vrbibus eius. & in eo. Quam dñs deus tuus daturus est tibi in possessionē. Et in eo. 26. Quam dñs deus tuus tibi daturus est possidendam & obtineueris eam. i. possederis. Et in eo. 33. Mare & meridiem possidebit. Ios. 1. Ad possidendam terram quam dñs deus noster daturus est nobis. Et in eo. 13. Que necdum forte diuisa est. pro quo he. le. Que necdū possessa ē. Iudi. 11. Et tu vis possidere terrā eius. Et i eo. Nōne ea que possedit chamos deus tuus tibi iure debentur: que aūt dñs deus noster victor obtinuit in nostrā cedēt possessionē. pro quo he. le. nō ne quod possidere te fecit chamos deus tuus illud possidebis: & oē quod possidere fecit siue oēs quos eiecit vel expulit dominus deus noster a facie nostra illud possidebimus Esdre. 9. Et heredes habeatis filios vestros. 1. Paralip. 28. Vt possideatis terram bonam. Ps. 36. Iulti autem hereditabūt terrā. Et in eo. Mansueti autem hereditabunt terram. Esa. 65. Et hereditabūt eā electi mei. Hiere. 49. Cur igitur hereditate possedit Melchom gad. Et i eo. Et possidebit israel possessores suos. Osee. 9. vrtica hereditabit eos. Abdie. 1. Et hereditabunt hi qui ad austrum sunt mōtē Esau. Et in eo. Et possidebit domus iacob eos qui se possederāt. i. possessores suos. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Et in eodem. Et possidebunt regionem ephraim. Zach. 9. Ecce dñs possidebit eā. Et aliqū scribitur sine iod vt in aliquibus locis predictis. Deut. 2. Incipe possidere. 5. Reg. 21. Surge posside vineā Naboth. Inde יוֹרֵשׁ Iores. i. heres. possessor. vt Hiere. 49. An heres non est ei. Mich. 1 Adhuc heredē adducā tibi. & inde יְרֻשָּׁה Iereusa. siue יְרֻשָּׁה Ieruſa. i. hereditas. possessio. Nu. 24. Et erit idumea possessio eius. Et i eo. Hereditas seir cedet inimicis suis. Deut. 2. Quia in possessionē eius dedi mōtē seir. & in eo. Quia filiis loth tradidi eam in possessionem. Ps. 60. Dedisti hereditatem timentibus nomen tuum. & aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מוֹרָשׁ Moras. idest possessio. vt Esa. 14. Ponam eam in possessionem ericii. Et inde מוֹרָשָׁה Morasa. siue מוֹרֹשֶׁת morest'h. i. hereditas. possessio Deut. 33. Hereditatem multitudinis Iacob. Mich. 1. Propterea dabit emissarios super hereditatem geth. significat etiam predicta dictio יָרַשׁ Iaras. exterminare. siue disperdere vel delere. aut expellere. vel consumere. siue vastare. Et tunc communiter est verbum tertie coniugatiōis. Exo. 15. Interficiet eos manus mea. i. dispdet vel exterminabit eos manus mea. & in eo. 34. Cum enim tulero gentes a facie tua. i. cū exterminauero vel expulero gētes a facie tua. Nu. 14. Feriam igitur eos pestilentia atq; consumā. Et in eo. 33. Disperdite cunctos habitatores terre illius. Et in eodē. Sin autem nolueritis interficere habitatores terre. i. exterminare vel consumere. Deut. 2. quibus expulsis atq; delētis. & in eo. Et fecit illos habitare prō eis. pro quo hebrei legunt. Et expulerunt eos & habitauerunt pro eis. Et in eo. 7. quomodo potero delere eas. Et in eo. 9. qui cōterat eos & deleat atq; disperdat velociter. Et in eodem. Sed quia ille egerunt impie introeunte te delete sunt. Et in eodē. 28. Et fruges terre tue rubigo consumet. Ios. 8. Et vastabitis ciuitatem. Iudi. 1. Nec potuit delere habitatores vallis benamin. Et in eo. qui deleuit ex ea tres filios enach. Iob. 15. & consumere me vis peccatis adolescentie mee. Ponitur ēt pro extrahere. vt in eo. 20. De vētre eius extrahet eas deus. Ponitur etiam pro torquere. vt in eodem. 17. Torquentes cor meum. Item significat depauperare vel pauperē facere. Geñ. 45. Ne & tu pereas & omnis domus tua. Pro quo he. le. Ne depaupereris tu et omnis dom⁹ tua. i. ne paupertate vel inopia pereas. 1. Reg. 2. Dominus pauperē facit & ditat. Iudi. 14. An idcirco vocastis nos ad nuptias vt expoliaretis nos. pro quo hebrei legunt. vt depauperaretis nos. idest vt faceretis nos pauperes. Alii vero secundū priam significationem legūt sic scilicet vt hereditaretis nos idest vt quasi iure hereditario expoliaretis nos. Prouer. 30 Aut paupertate compulsus furer. pro quo hebrei legūt. ne depauperer & furer. Inde רָשׁ Ras. i. pauper. ps. 81. & humilem & pauperem iustificate. De quo vide infra in dictione רוּשׁ Ros. Inde תִּירוֹשׁ Thiros. idest vinum. Geñ. 27. Frumēto & vino stabiliui eum. Deut. 7. Frumento tuo atq; vindemie. Pro quo hebrei legunt. frumento tuo & vino tuo. & i eodem. 11. vt colligatis frumentum & vinum & oleū. Osee. 2. & hec nescivit quia egō dedi ei frumentum & vinū. Ponitur etiam pro grano vue de quo vinū exprimitur. Esa. 65. Quomodo si inueniatur granum in botro.

Dereditas

Depauperare. Expoliare.

Pauper. רָשׁ

Vinum תִּירוֹשׁ

Granum. יֶשׁ Ies est. verbū substantiuum tertie persone. De quo vide infra in dictione יֵשׁ Iasa.

יָשִׁישׁ Iases. siue יָשִׁישׁ Iasis. senex. antiquus. longeuus. decrepitus. 2. Paralip. 36. Non est misertus adolescentis & virginis & senis nec decrepiti quidem. vbi ponitur p decrepito. Iob. 11. Et senes & antiqui sunt in nobis. Quod in hebreo legitur in numero singulari. Et in plu. יְשִׁישִׁים vt in eo. 12. In antiquis est sapientia. Et in eo. 32. Iunior sū tempore: vos autem antiquiores. Et potest deriuari a predicta dictione יֵשׁ Ies que significat est. eo quod diu est: & longe durat.

Decrepit? Antiquus יְשִׁישִׁים Antiqui.

יָשַׁב Iasab. Habitare. sedere. manere. stare. expectare. morari. collocare. ducere. Geñ. 4. Et habitauit profugus in terra. Et in eodem. 13. Et nequibant habitare communiter. Et in eo. Abram habitauit in terra canaam: loth vero moratus est in oppidis que erant circa iordanē. Et in eodē 19. Timuerat enim habitare in segor. Et in eo. 25. Iacob aūt vir simplex habitabat in tabernaculis. Et in eo. 35. Et ascende bethel & habita ibi. Et in eo. 45. Et habitabis iterra gesen. Leuit. 23. Et habitabis in vmbraculis septem diebus. Nu. 13. Amalech habitat in meridie. Et in eo. Cananeus vero moratur iuxta mare. Deut. 12. Et habitabitis in terra. Et in eo. 25. Quando habitauerit fratres simul. 2. Reg. 5. Reuertere & habita cū rege. ps. 21. Tu autem in sancto habitas. Ps. 83. Beati qui habitant in domo tua domine. Ps. 122. qui habitas in celis. Ps. 131. Hic habitabo quoniam elegi eam. Ps. 139. Habitabunt recti cum vultu tuo. Esa. 5. Numquid habitabitis vos soli in medio terre. Et in eo. 13. Non habitabitur vsq; in finem. Et in eo. 44. Qui dicit ierusalem habitaberis. Hiere. 17. In terra salsuginis & inhabitabili. pro quo he. le. in terra salsuginis que non habitatur. Et in eo. 22. vrbes inhabitabuntur. Et in eo. 42. Non habitabimus in terra ista. Thren. 1. Habitauit inter gētes. Ezech. 26. Quomodo periisti que habitas in mari. Et i eo. Sicut ciuitates que non habitantur. Et aliquando scribitur sine iod vt in aliquibus locis predictis. Significat etiam sedere. vt Geñ. 21. Sedit q̄ e regione procul. Et in eo. 31. Abscondit idola subter stramenta cameli & sedit desuper. Et in eodem. 43. Sederunt coram eo. Et in eo. 49. Sedit in forti arcus eius. Exo. 2. Et sedit iuxta puteum. Exo. 16. quādo sedebamus super ollas carnium. Leuit. 15. Et vbicunq; sederit. Nu. 32. Et vos hic sedebitis. Deut. 1. Sedistis ergo in cadesbarne multo tempore. 1. Reg. 4. Heli sedebat super sellam. Et in eo. 20. Et ego ex more sedere soleo iuxta regem. Et in eodem. & sedebis iuxta lapidem cui nomen est

Habitare. יָשַׁב

Morari.

Inhabitat

Delere.

Azel. Et in eo. Et sedit rex ad comedendū panem. ps.1.& in cathedra pestilentie nō sedit. ps.28. Et sedebit dñs rex ineternū. ps.109. Sede a dextris meis. ps.131. Sedebunt super sedem tuā. Esa.14. Et sedebo in mōte testamēti. Itē significat manere. vel quiescere. vt Geñ.19. Et mansit i mōte. Et in eo. Et mansit in spelunca. Leuit.12. Sed manebit triginta tribus diebus. Et in eo.23. Omnis qui de genere est israel manebit in tabernaculis. Nu.20. Et mansit populus in cades. Ios.5. Manserunt in eodem castrorū loco. 1. Reg.1. Et maneat ibi iugiter. Ruth.2. Et nec ad momentū quidē domū reuersa est. Pro quo he.le. Modicum quidem manet vel quiescit in domo. vel sic. Hec habitatio eius in domo modica est. Esa.30. Supbia tantū est quiesce. Hiere. 42. Si quiescētes manseritis in terra hac. Itē significat expectare vel prestolari aut morari. Exo.24. Expectate hic donec reuertamur ad vos. Iudi.6. Ego prestolabor aduentū tuum. 2. Reg.19. Cum moraretur i castris. Ester.2. mardocheus morabatur ad ianuā regis. Et inde verbū tertie cōiugationis הוֹשִׁיב Hosib: quod significat Habitare facere. sedere facere: aut collocare. Geñ.47. In optimo loco fac eos habitare. Et in eo. Ioseph vero patri & fratribus dedit possessionem in egy pto. pro quo he.le. Et habitare fecit ioseph patrē suū & fratres suos & dedit eis possessionem in terra egypti. 3. Reg.21. Et sedere facite nabot inter primos populi. Et in eo. Et submittite duos viros filios Belial pro quo he.le. Et sedere facite duos viros filios Belial. Et i eo. Et sedere fecerūt Nabot inter primos populi. Ps.67. Deus qui inhabitare facit vnius moris in domo. Ps.112. vt collocet eū cū principibus. Et in eo. Qui habitare facit sterilem in domo. Hiere.32. Et reducam eos ad locum istum & habitare eos faciam confidenter. Ezech.25. Et collocabunt caulas suas in te. Item ponitur pro ducere. s. vxorem. Esdre.10. Qui duxerunt vxores alienigenas. i. habitare eas fecerunt secum. Et in eodem. Omnes viri qui duxerunt vxores alienigenas. Nec.13. Sed & in diebus illis vidi iudeos ducentes vxores. Ponitur etiam pro reducere. 2. Reg.15 Si reduxerit me dominus. Pro quo hebrei legunt. si reducens reduxerit me dominus. Inde יוֹשֵׁב Ioseb. idest habitator siue habitans. vel sedens. Geñ.25. Iacob autem vir simplex habitans in tabernaculis. Exo.15. Dolores obtinuerunt habitatores philistiim. Et in eo. obriguerunt omnes habitatores canaan. Ps.16. Sicut catulus leonis habitans in abditis. ps.106. sedentes in tenebris & in vmbra mortis. Esa.6. Vidi dominū sedentem super soliū. Et in eo.10. Noli timere popule meus habitator sion. & inde שֵׁבֶת sebeth. i. habitatio vel sessio: aut sedes: vel cathedra. vt. 2. Reg.23. dauid sedens in cathedra sapientissimus. Et supra in eo. Comburentur vsq; ad nihilum. pro quo hebrei legunt. Comburentur in habitatione vel in sessione. idest in loco vbi sunt. Potest etiam deriuari a dictione שַׁבָּת sabath que significat cessare vel desinere. quasi dicat. vsquequo cessent vel desinant esse. & erit sensus sicut in littera nostra. ps.138. Tu cognouisti sessionem meam. Hiere.5. Habitatio tua in medio idoli. Threñ.3. Sessionem eorū & resurrectionē eorū vide. Amos.6. Et appropiquatis solio iniquitatis. Inde מוֹשָׁב Mosab. i. habitatio. sessio. cathedra. sedes. Leuit.25. Qui vēdiderit domum intra vrbis muros. pro quo he.le. Qui vēdiderit domum habitationis intra vrbem muratam. 4. Regū. 2. Ecce habitatio vrbis huius optima est. ps.131. Elegit eā in habitationē sibi. Ponitur ēt p sede vel cathedra aut sessiōe. 1. Reg.20. Requiretur enī sessio tua. & in eo. Cumq; sedisset rex sup cathedrā suā. ps.1. Et in cathedra pestilētie nō sedit. ponitur ēt p cognatioe. 1. Reg.9. ois vero cognatio dom⁹ sibe seruiebat mephiboseth. pro quo he.le. oīs habitatio dom⁹ sibe. i. oēs qui habitabāt in domo eius. Et in bitatio dom⁹ sibe. i. oēs qui habitabāt in domo eius. Et in מוֹשָׁבוֹת plu. מוֹשָׁבֹתֵיכֶם Mosboth. Exo.12. In cūctis habitaculis ve edetis azyma. Et inde מוֹשָׁבֶת Nosebeth. i. habitabilis in genere femino. vt Exo.16. Donec venirent in terrā habitabilem. & inde תּוֹשָׁב Thosab. i. inquilinus siue colonus. vt Leuit.22. Inquilinus sacerdotis & mercenarius nō vescetur ex eis. Et in eo.25. sed quasi mercenarius & colon⁹ erit tecū. Ponitur ēt pro peregrino vel aduena. vt Geñ.23. Aduena & mercenarius non comedet ex eo. Et in eo.25. Et susceperis eū quasi aduenam & peregrinum.

Habitare facere.

Sedere facere.

Collocare

Ducere.

Habitans. Habitator.

Sedens.

Habitatio.

Cessare.

Sessio. Solium.

Habitatio.

Sessio. Cathedra. Cognatio.

Habitacla. habitabilis Inquilin⁹ Colonus. peregrin⁹ Aduena.

יְשָׁה יָשׁ Est. Erat. Fuisset. Esset.

יְשׁוּהּ Iasa. Est. erat. esset. fuisset. siue illud quod est. est enim verbū substantiuum tertie psone. & scribitur sine he & dicitur יֵשׁ Ies. Exo.17. Est ne deus in nobis an non: Nu. 9. Quotquot diebus fuisset nubes sup tabernaculū. p quo he.le. Et erat. i. euenjebat qđ erat diebus numeri sup tabernaculū. Et in eo. Et si fuisset nubes a vespere vsq; mane. 4. Reg.10. Nūquid est cor tuū rectū. Et in eo. Et ait Ionadab est. Iob.16. vtinā esset aīa vestra pro aīa mea. ps.7. si est iniquitas in manibus meis. Prouer.11. Alii diuidunt propria & ditiores fiunt. pro quo he.le. Est qui dispersit vel qui diuidit & additur amplius. & est sensus sicut in littera nostra. Et in eo.14. Est vīa que videtur hoi recta. & qñ cōponitur cū pronominibus tūc est secūde vel tertie persone. vt Gesi. 24. si direxisti viā meā. pro quo hebrei legunt. si es tu diri gens viam meam. Et in eo. si facitis misericordiam & veritatem cum domino meo. pro quo he.le. si estis vos facientes misericordiam & veritatem cū dño meo. Deut.29. sed cunctis presentibus & absentibus. pro quo he.le. sed cum eo qui est hic nobiscum stāte hodie corā dño deo nostro & cū eo qui non est nobiscum hodie. sed beatus hieronymus trāstulit sensum. significat ēt יֵשׁ Ies illud quod est siue aliquid. vt Prouer.8. Vt ditem diligētes me. pro quo he.le. vt hereditare faciam vel possidere faciam diligentes me est. i. illud quod est siue aliquid. & inde תּוּשִׁיָּה Thusiia. i. illud quod est. Et dicunt hebrei ף significat sapientiam vel legē aut fortitudinē. Eo qūod ꝑprie dicūtur esse & exīstere. Beatus vero hieronymus varie transtulit. Nā aliq̄n traduxit sapientiā vel prudētiā. vt Iob.12. Apud ipsum est fortitudo & sapientia. Et in eo.26. Et prudentiā tuā ostēdisti plurimam. In alio vero loco traduxit salutem. Prouer.2. Custodiet rectorum salutem. Mich.6. Et salus erit omnibus timētibus nomen eius. item transtulit equitatem vel iustitiam. Prouer.8. Meum est consilium & equitas. Esa.28. Et magnificaret iustitiam. Item transtulit legem. vt Iob.11. Et qđ multiplex sit lex eius. Prouer.3. Custodi legem meam atq; consilium. Item ponitur pro necessariis. idest cognatis vel amicis. vt Iob.6. Necessarii quoq; mei recesserunt a me. Sed in hebreo in predicto loco ponitur verbum singularis numeri scilicet recessit a me. vnde hebrei legunt. Et sapientia vel prudentia recessit a me. significat etiam illā qđ sapienter vel prudenter excogitatur. Iob.5. Ne possint implere manus eius quod ceperant. pro quo in hebreo habetur. Et non facient manus eius תּוּשִׁיָּתָם Thusiia. idest illud qđ excogitauerant. Alii vero legunt. Et non facient manus ei efficaciam. Item ponitur pro tempore. Prouer.18. In omni tempore erit exprobrabilis. Item pōitur pro valide. Iob 30. Et quasi super ventum ponēs elisisti me valide.

Illud qđ ē תּוּשִׁיָּה

Sapientia Prudētia. salus. Equitas. Iustitia. Lex. Necessarii. qđ ceperāt Efficacis. Tempus. Valide. תַּעְתֻּעִים Icuruare. Humiliare

יְשַׁח Iasach. humiliare. incuruare. Esa.2. Et incuruauit se homo. Et in eodem. Et humiliabitur altitudo virorū. Esa.51. Qui dixerunt anime tue incuruare vt transeamus. Et inde nomen יְשַׁח iasach. idest incuruatio. humiliatio.

Mich ee.6. Et humiliatio tua in medio tui. & inde שַׁחַת Sachath. idest fouea. Ps.93. Donec fodiatur peccatori fouea. Et de hoc vide infra in dictione שׁוּחַ Sóach. & in dictione שַׁחַת Sachath.

Pusillatio. Fouea.

יְשַׁע Iasat. Extendere. tendere. porrigere. Ester.4. Nisi forte rex auream virgam ad eum tetenderit. Et in eodem.5. Et extendit contra eam virgam auream.

Lédere. Extendere

יְשַׁם Iasam. desolare. In solitudinē redigere. dissipare. demoliri. vt Geñ.47. Ne pereunte cultore redigatur terra in solitudinem. Nu.21. Lassi peruenerunt in iophe. Pro quo hebrei legunt. Et desolauimus eos vsq; nophe. Potest etiam legi sic. Et femine siue mulieres vsq; nophe. idest lassi quasi mulieres venerunt vsq; nophe. Et est idem cum littera nostra. Nam dictio hebraica נָשִׁים Nasim que ibi ponitur potest esse verbum prime persone pluralis numeri a supradicta dictione deriuatum. & potest etiam esse nomen quod communiter significat mulieres. Hiere. 49. Et nisi dissipauerint cum eis habitacula eorum. Ezech.6. Et excelsa demolientur & dissipabuntur. & in eo.12. vt desoletur terra a multitudine sua. & in eo.19. Et desolata est terra & plenitudo eius. & de hoc vide infra in dictione שַׁמָּם famam. Inde יְשִׁימוֹן Iesimon. i. solitudo. desertum. Deut. 32. In loco horroris & vaste solitudinis. ps.67. Cum pertransieris in deserto. Ps.106. Errauerunt in solitudine in deserta vía.

In solitudinē redigere. Desolare. Dissipare. Demoliri. Solitudo. Desertum.

יָשַׁן Iasan. dormire. dormitare. soporatum esse. quiescere. requiescere. Inueterare. vetus esse. Gen.41. Rursū dormiuit & vidit alterū somniū. Iudi.16. Dormire eū fecit super genua sua. Iob.13. Et somno meo requiescerem. ps.3. Ego dormiui & soporatus sum. ps.43. Quare obdormis Ps.77. Et excitatus est tanq̄ dormiens dñs. Ps.120. Ecce non dormitabit neq; dormiet qui custodit israel. Prouer. 4. Non enim dormient nisi cum malefecerint. Eccl's.5. Saturitas diuitis non sinit eum dormire. Cantī.5. Ego dormio & cor meū vigilat. Hiere.51. Et dormiēt somniū sempiternū. Ezech.34. Securi dormient in saltibus. Ponitur ēt p quiescere vel requiescere. vt. Ps.4. In pace in idipsum dormiam & requiescam. Inde שְׁנָה Sena. siue שֵׁנָת Senath. idest somnus. dormitio. sopor. vt Geñ.28. Cumq; euigilasset iacob de somno. Ps.75. Dormierunt somnum suum. Ps 131. Si dedero somnū oculis meis. Prouer.20. Noli diligere somnum. Eccl's.5. Dulcis est somnus operātis. Hiere.51. Et dormient somnum sempiternum. Dañ.2. Et somnus eius fugit ab eo. Et aliq̄n scribitur cū ה ꝑ in fine loco he. vt ps.126. Cum dederit dilectis suis somnum. Item

Dormire. Soporatū esse. Requiescere Somnus.

יָשָׁן Iasan. i. vetus siue vetustum. Leuit.25. Et comedetis vetera fruges. Et in eodem. Donec noua nascantur edetis vetera. Et in eo.26. Et vetera nouis supuenientibus proficietis. Scribitur ēt cū nū in principio & dicitur נָשָׁן Nosan. vt in eo. Comedetis vetustissima veterum. Et in genere femenino נְשָׁנָה Nosēneth cum tau in fine. vt Leuit.13. Lepra vetustissima iudicabitur. & inde verbum passiuum נִשַּׁן Nosan. idest inueteratum esse siue antiquū cē. Deut.4. Et morati fueritis in terra. pro quo hebrei legunt. Et inueterati fueritis siue antiqui facti fueritis in terra.

Actus. Vetustissimum. Vetustissima. Inueterare. Inueteratum esse.

יָשַׁע Iasaa. saluare. saluum facere. liberare. eruere. Exo.14 Liberauitq; dominus in die illo israel. Nu.10. Vt eruamini de manibus inimicorum vestrorum. Deut.33. Populus qui saluabitur in domino. 1. Reg.10. Qui solus saluauit vos de vniuersis malis. Et in eodem. 14. Quia non est domino difficile saluare vel in multis vel in paucis. Et in eo. 25. Et saluauit manū tuā tibi. 4. Re.6. salua me dñe mi rex qui ait nō te saluet dñs: vnde te possū saluare. ps.17. Qui

Liberare. Eruere. Saluare.

saluū fecit dñs xp̄m suū. ps.21. Salua me exore leonis. Ps. 27. Saluū fac populū tuū. Ps.32. Non saluatur rex per multam virtutem. Ps.67. Deus noster deus saluos faciendi. Ps. 79. Et ostēde faciē tuā & salui erimus. Ps.105. Saluos fac nos dñe deus noster. Ps.117. o dñe saluum me fac. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Obsecro dñe: salua obsecro. & ponitur ibi in hebreo הוֹשִׁיעָה נָּא Hosiaana. Pro quo osana canit Ecclia. & sūt in hebreo due dictiones. s. הוֹשִׁיעָה Hosiaa. Quod ē verbū imperatiui modi. i. salua vel saluū fac. & נָּא Na. Quod est dictio deprecatiua. i. obsecro. Ps.137. Et saluū me fecit dextera tua. Esa.45 Israel saluatus est in dño salute eterna. Et in eo.49. Et filios tuos ego saluabo. Hiere.23. In diebus illis saluabitur Iuda. Et i eo.31. salua dñe populū tuū. Osee.1. Et saluabo eos in dño deo suo: & non saluabo eos in arcu & gladio. & inde יְשׁוּעָה Ieſaa. i. Salus. saluatio. saluare. 2. Reg.23. Cuncta enī salus mea & omnis voluntas. ps.17. Et cornu salutis mee. ps.26. Dñs illuminatio mea & salus mea. ps.50. Redde mihi letitiam salutaris tui. ps.84. Et salutare tuum da nobis. Esa.61. Quia induit me vestimētis salutis. Abach.3. Egressus es in salutem populi tui: in salutē cū xp̄o tuo. Scribitur ēt cū vau in medio & he in fine & dicitur יְשׁוּעָה Iesuaa. vt ps.3. Dñi est salus. ps.32. Fallax equus ad salutē. ps.117. Et factus es mihi in salutē. Abach.3. Quadrige tue saluatio. Scribitur ēt cū tau in fine loco he. vt Geñ.49. Salutare tuum expecto dñe. Ps.34. Dic anime mee salus tua ego sū. Esa.52. Et vidēbūt oēs fines terre salutare dei nr̄i. & in plurali. יְשׁוּעוֹת Iesuooth. vt. ps.27. Et ꝓtector saluationū xp̄i sui est. Et aliq̄n scribitur cū tau in principio loco iod & dicitur תְּשׁוּעָה Thesuaa. vt. 2. Reg.23. Fecitq; dñs salutē magnā. ps.36. Salus aūt iustorū a dño. ps.59. Et vana salus hominis. ps.143. Qui das salutem regibus. prouer.11. Salus aūt vbi multa cōsilia. & in eo.21. dñs aūr salutē tribuit. Et aliq̄n scribitur cum mem in principio. vt Ezech.16. & aqua non es lota in salutem. & inde מוֹשִׁיעַ Mosiaa. idest saluator: vel saluās. vt Iudi.3. Qui suscitauit eis saluatorem. Esa.19. Et mittet eis saluatorē & ꝓpugnatorē. Et in eo.43. & saluator nō est absq; me. Et in eo.63. & factus est eis saluator. Et in plurali. מוֹשִׁיעִים Mosiim. Nec.9. dedisti eis saluatores. Et inde deriuatur facratissimum nomen ihesus. Quod hebraice dicitur יְהוֹשׁוּעַ Iehosuaa. Zach.3. Et ostendit mihi dominus iesum sacerdotem magnum. Et in eodem. Quia ecce lapis quem dedi coram iesu. & interpretatur saluator. Matthei.1. Et vocabis nomen eius iesū: ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum.

Saluū facere. Saluare. Saluatio. Saluatrix. Saluatores Iesus saluator.

יַשְׁפֵּה Iaspe. hyaspis. lapis preciosus secundum hebreos. Vnde ab hebreo habuit originem. Sed Beatus hieronymus transtulit Beryllus. Exo.28. In quarto chrysolithus onychinus beryllus. Ezech.28. Chrysolithus & onix & beryllus.

Jaspis. Beryllus.

יָשָׁר Iasar. placere. Rectum esse. dirigere. in directum ire. Nume.23. Si forte placeat deo: vt inde maledicas eis. Iudi.14. Quia placuit oculis meis. Et in eodem. Descenditq; & locutus est mulieri que placerat oculis eius. 1. Regum.18. Placuit sermo in oculis Dauid. 3. Regum.9. Et non placuerunt ei. 1. Paralipo.12. placerat enim sermo omni populo. 2. Paralipo.32. Et auertit eas subter ad occidentem vrbis Dauid. Pro quo hebrei legunt. Et direxit eas. Hiere.18. Sicut placuerat in oculis eius vt faceret. & in eodem. 27. Et dedi eam ei qui placuit in oculis meis. Item significat rectum esse vel in directum ire. vt. 1. Regum. 6. Ibant autem in directum vacce. Ps. 32. Quia rectum est verbum domini. Item significat

Placere. Idirectum ire.

Dirigere.

דִּרִיגֵם. Ps. 5. Dirige in conspectu tuo viam meã. ps. 118. Propterea ad oĩa mandata tua dirigebar. Prouer. 3. Et ipse dirigẽt gressus tuos. Et in eo. Et palpebre tue precedãt gressus tuos. pro quo he. le. Et palpebre tue dirigant cõtra te vt ante te aut corã te. Et in eo. 9. Et pergentes in itinere suo: p quo he. le. Et dirigentes itinera sua. Esa. 40. Rectas facite in solitudine semitas dei nostri. Ponitur ẽt pro humiliare.

Recti facere. Humiliare

יָשָׁר Rectum. Rectus Equitas. Recta. יְשָׁרִים Recti. Recte.

Iasar. i. rectus: siue rectitudo. aut equitas. Iudi. 21. Vnusquisq; quod sibi rectum videbatur hoc faciebat. Iob. 1. erat vir ille simplex & rectus. Et in eo. 23. Proponat equitatem contra me. ps. 10. Equitatem vidit vultus eius. Ps. 24. Dulcis & rectus dñs. Prouer. 29. Abominatur eos qui in via recta sunt. & in plu. יְשָׁרִים Iesarim. vt. ps. 18. Iustitie dñi recte. ps. 32. Rectos decet collaudatio. Ps. 48. Et dominabũtur eorum iusti in matutino. i. dñabuntur eorũ recti. Osee. 14. Quia recte vie dñi. Inde

יֹשֶׁר Equitas.

Iosser. i. rectitudo siue equitas. Deut. 9. Neq; enim propter iustitias tuas & equitatem cordis tui. Iob. 32. Simplici corde meo sermones mei. pro quo he. le. Rectitudine siue equitate cordis mei sermones mei. Prouer. 2. Qui relinquunt iter rectũ. pro quo he. le. Qui relinquunt itinera rectitudinis. Et in eo. 4. Ducã te per semitam equitatis. Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur

מִישׁוֹר Rectitudo Equitas. Directum מֵישָׁרִים Equitates Recti.

Misor. ps. 44. Virga equitatis virga regni tui. Esa. 40. & erũt prava in directa. Malach. 2. In pace & equitate ambulauit. & in plu. מֵישָׁרִים Mesarim. Ps. 16. Oculi tui videant equitates. Prouer. 1. Iustitiam & iudiciũ & equitates. Ponitur ẽt p rectis. Canti. 1. Recti diligunt te. Ponitur ẽt מֵישָׁרִים Mesarim in nostra translatione pro blando. Prouer. 23. In gredítur blande. Quod hebrei exponunt suaue vel cõplacens. Et ponitur ibi in hebreo plurale pro singulari. potest ẽt legi sic. vadit siue ingreditur recte vel directe. Canti. 7. Sicut vinũ optimũ dignũ dilecto meo ad potandum. pro quo he. le. Sicut vinũ optimũ vadit siue ingreditur ad dilectũ meum suauitater vel in cõplacentiã. vel sic. vadit siue ingreditur dilecto meo recte vel directe. vbi similiter põitur Mesarim. in plurali pro singulari. Inde

Blande. Suauiter.

יְשֻׁרוּן Directus. Rectissim⁹

יְשָׁרִים Iesurun. i. rectus vt directus: aut rectissimus. Deut. 32. Incrassatus est dilectus. Debet legi directus. Et in eodem. 33. Erit apud rectissimũ rex. Et in eodem. Non est alius vt deus rectissimi. & inde מְיֻשָּׁר Meiusar. pro quo bũs hieronymus trãstulit opere quadro. 3. Reg. 6. Opere quadro ad regulã. Hebrei dicũt q̃ signãt extensum vel cõplanatũ.

מְיֻשָּׁר Opere ãdro Extensum.

יָת Articulus accusatiui casus.

Iath. in lingua chaldaica est articulus accusatiui casus. sicut in hebreo hec dictio אֵת Eth. de qua supra dictum ẽ in littera aleph. Et eodem modo componitur cum pronominibus sicut dictum est in predicta dictione אֵת Eth.

יָתַב Sedere Habitare.

Iatheb. in lingua chaldaica significat sedere vel habitare. Dañ. 7. Et antiquus dierum sedit. Esdre. 4. Et habitare eos fecit in ciuitatibus samarie.

יָתֵד Paxillus. Clauus.

Iathed. paxillus. clauus. Deut. 23. Gerens paxillum in baltheo. Iudi. 4. Tulit itaq; iael vxor Aber clauũ tabernaculi. Et in eo. 5. Manũ suam misit ad clauum. Et in eodẽ. 16. Et clauum his circumligatum terre fixeris. Et in eodẽ. Extraxit clauum cum crinibus & licio. Esa. 22. Et figam illum paxillum in loco fideli. Et in eodem. Auferetur paxillus qui fixus fuerat. Zach. 10. Ex ipso angulus & ex ipso paxillus. Et in plurali. יְתֵדוֹת Iethedoth. Exo. 27. Tam paxillos eius quam atrii.

יְתֵדוֹת Paxilli.

יָתוֹם Pupillus Orphan⁹.

Iathom. Pupillus. orphanus. Exo. 22. Vidue & pupillo non nocebitis. ps. 9. Orphano tu eris adiutor. Et in plu. יְתוֹמִים Iethomim. ps. 67. Patris orphanorũ & iudicis viduarũ. Threñ. 5. Pupilli facti sumus absq; patribus.

יְתוֹמִים Orphani.

יָתַר Iathar. remanere. relinqui. relinquere. supereſſe. excellere. excellens esse. Exuperare. Geñ. 32. Traduciq; omnibus que ad se pertinebant remansit solus. Exo. 10. Et quidquid pomorum in arboribus fuit que grando dimidi serat. idest reliquerat. Et in eodem. Nihilq; omninovirens relictum est in lignis. Et in eodem. 16. Nullus relinquat ex eo in mane. Et in eodem. Sed dimiserunt quidam ex eis vsq; mane. Et in eodem. 29. Quod si remanserit de carnibus consecratis. Et in eodem. Combures reliquias igni. idest quod remansit vel relictum est. Leuit. 2. Quod autem reliquum fuerit. Et in eodem. 7. Si quid in crastinum remanserit. Iof. 11. Et non reliquit vllum de stirpe Enachim. 3. Reg. 18. Ego remansi propheta domini solus. ps. 78. Possidefi lios mortificatorum. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Relinque filios interitus. Prouer. 2. Et simplices permanebunt in ea. idest remanebunt in ea. Esa. 1. Relinquetur filia sion vt vmbraculum in vinea. Et in eodem. Nisi dominus exercituum reliquisset nobis semen. significat etiam excellere. vel superare. vt Geñ. 49. Effusus es sicut aqua: non crescas. idest non excelles vel non habebis excellentiam que tibi debebatur vt primogenito super fratres tuos. Prouer. 12. Qui negligit damnum propter amicum iustus est. Pro quo hebrei legũt. Excellit siue exuperat proximũ suũ siue amicũ suũ iustus. idest excellentior est iustus alio quocũq;. & inde

יֹתֶר Nothar. siue מוֹתָר Mothar. idest illud quod relinquitur vt remanet. vt. 4. Reg. 4. Tu autem & filii tui viuite de reliquo. Inde יֶתֶר Iether. siue יֹתֶר Iother. Plus. magis. amplius. reliquum. residuum. Geñ. 49. Prior in donis & maior in imperio. idest plus in donis & magis in imperio. Ps. 30. Et retribuet abundanter facientibus superbiam. idest retribuet magis vel amplius. Eccls. 7. Et magis prodest videntibus solem. Et i eo. 12. His ãplius fili mi ne requiras. Esa. 56. Et erit sicut hodie sic & cras & multo amplius. Ponitur etiam pro reliquo vel reliquiis aut residuo. Leuit. 14. qđ autem reliquum est olei. 1. Reg. 15. reliqua vero occidimus Ps. 16. Et dimiserunt reliquias suas paruulis suis. Ioel. 1. Residuum eruce comedit locusta & residuum locuste comedit Bruchus. & inde יִתְרָה Ithra. i. Excellẽtia. plus: siue magnitudo. vt Esa. 15. Secundum magnitudinẽ operis & visitatio eorum. Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur יִתְרַת Ithrath. Hiere. 48. Quia plus fecit quam potuit: id circo perierũt. Et in hebreo nõ est quã potuit. debet tamen subintelligi. & inde יוֹתֵר Iother. idest amplius. magis. excellentia. Eccls. 1. Quid habet amplius homo de vniuerso labore suo. Et in eodem. 2. Et nihil permanet sub sole. idest nihil est amplius sub sole. Et in eodem. Et vidi q̃ tantum precederet sapientia stultitiam quantum differt luxa tenebris. pro quo hebrei legunt. Et vidi quod est excellentia sapientie ab stultitia: sicut est excellentia lucis a tenebris. Et in eodem. 3. Quid habet amplius hõmo. Ponitur etiã pro insuper. Vt in eodem. 5. Et insuper vniuerse terre rex imperat seruienti. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מוֹתָר Mothar. vt in eodem. Et nihil habet homo iumento amplius. Item יֶתֶר Iether. funiculus. Nerus. idest corda arcus. ps. 11. Parauerunt sagittam suam in pharetra. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Posuerunt sagittã suã sup neruũ. Iob. 4. Qui aũt reliqui fuerint auferẽtur ex eis. pro quo he. le. Vtiq; auferetur siue mouebitur funiculus eorũ in eis vel cũ eis. Et secundum hebreos per funiculũ intelligitur hic liga

יְתֵרִים Pharetra Corda. Funes.

מֵיתָרִים Funes.

יִתְרָת Reticuli.

Aruina. Adeps.

tura vel firmitas. potest deriuari a primo significato & legi sic. f. Auferentur siue mouebũtur reliquie eorũ in eis vt cum eis. Quod est idem sensus cum littera nostra. vel secundum aliud significatum sic. Auferetur excellentia eorum cum eis. Et in eo. 30. Pharetram enim suam aperuit. Pro quo hebrei legunt. funiculum meum siue cordam meã dissoluit vel aperuit. & in plurali יִתָּרִים Ietharim. vt Iudi. 16. Si septem neruicẽis funibus. Et in eodem. Attulerũtq; ad eam satrape philistinorum septem funes. Scribitur etiam cum mem in pricipio & dicitur מֵיתָרִים Metharim. vt Nu. 3. Funes tabernaculi & omnia vtensilia eius. & in eo. & paxilli cum funibus. Item יִתְרֹת Iothereth. idest tela vel reticulum quod pendet ex iecore. Leuit. 3. & reticulum iecoris cum renunculis. & in eodem. & vtrumq; renunculum cũ adipe qui est iuxta ilia reticulumq; iecoris. Ponitur etiam pro aruina. vt in eodem. & aruinam iecoris cum renunculis. Item ponitur pro adipe. vt in eodem. 4. & adipem iecoris cum renunculis.

De incipientibus a littera. כ. Caph.

Ista littera. כ. Caph in unq; reperitur sola per se sicut neq; vlla alia littera hebraica: sed apponitur nomini vel verbo & aliquibus aliis partibus orationis & tunc significat. quasi. sicut. tanq; . quemadmodum. cum. quando. iuxta. secundum. Geñ. 3. ecce adam quasi vnus ex nobis. & i eo. 10. quasi nẽbrod robustus venator coram domio. & in eo. 19. vi sus est eis quasi ludens loqui. & in eo. 33. Quasi videre vultum dei. & i eodem. 38. Ne ipse moreretur sicut fratres ei⁹. & in eodem. 48. Sicut ruben & symeon. Exo. 15. Que deuorauit eos sicut stipulam. Deut. 1. Sicut stellas celi. Ps. 1. & erit tanq; lignũ. & in eo. Tanquam puluis quem proiicit ventus. ps. 2. Tanq; vas figuli. Ps. 17. qui pfecit pedes meos tanquam cerui orum. ps. 18. & ipse tanquam sponsus. Ps. 36. quemadmodum fumus deficiant. ps. 41. quemadmodum desiderat cerus ad fõtes aquarum. ps. 77. quem admodum patres eorum. Item significat cum vel quando. vt Exo. 9. Cum egressus fuero de vrbe. Deut. 17. Postquã autem sederit in solio regni sui. Pro quo he. le. Et erit qñ sederit in solio regni sui. Ester. 1. Qñ sedit in solio regni sui. Osee. 7. Cum sanare vellem israel. Item ponitur pro iuxta vel secundum. vt Geñ. 21. Iuxta misericordiam quã feci tibi. Et in eo. 43. Primogenitus iuxta primogenita sua: & minimus iuxta etatem suam. Exo. 25. Secundum exẽplar quod tibi in mõte monstratũ est. ps. 7. Iudica me dñe secũ dũ iustitiã meã & secũm innocentiã meã. Ps. 61. Quoniam tu reddes vnicuiq; iuxta opa sua. Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta.

Sequuntur dictiones quarum prima littera substantialis est. כ. Caph.

כְּאַב Dolere. כָּאֵב Dolens. כְּאֵבִים Dolentes. Dolorem inferre. Vulnerare Contristar

כָּאַב Caab. Dolere. Iob. 14. Attamen caro eius dum viuet dolebit. Inde כְּאֵב Coeb. idest dolens. Ps. 68. Ego sum pauper & dolens. Et in plurali כְּאֵבִים Coabim. Geñ. 34. Quando grauissimus vulnerum dolor est. Pro quo hebrei legunt. Cum essent dolentes. Et inde verbum tertie conjugationis quod significat dolere facere vel dolorem inferre. Hiere. 28. Et spina dolorem inferens. Ponitur ẽt pro vulnerare vel contristare. vt Iob. 5. Quia ipse vulnerat & medetur. Ezech. 13. Quem ego non contristaui. Item ponitur translatiue pro lapidare vel lapidibus percutere. p quo bũs hieronymus trãstulit operire. f. lapidibus. 4. Reg. 3. Et oẽm agrũ egregiũ operietis lapidib⁹. & inde כְּאֵב Coeb. i. dolor. Iob. 2. Videbant enim dolorem eẽ vehemẽtẽ. Esa. 65. Et vos clamabitis pre dolore cordis. scri

Lapidare. כְּאֵב Dolor.

bitur ẽt cũ mẽ in principio & dẽ מַכְאוֹב Machob. Exo. 3. Et scies dolorem eius. Eccls. 1. Qui addit scientiam addit dolorem. Et in eo. 2. Cuncti dies eius doloribus & erumnis pleni sunt. Esa. 53. Virum dolorum. Et i eo. Et dolores nostros ipse portauit. Threñ. 1. Si est dolor sicut dolor meus. Ponitur etiam כְּאֵב Ceeb. pro compassione vel miseratione. vt Iob. 31. Quoniã ab infantia creuit mecũ miseratio.

מַכְאוֹב Dolor. כְּאֵב Miseratio

כָּאָה Caa. conterere. merere facere. percutere. Ps. 108. Et cõpunctum corde mortificare. idest contritum corde Prouer. 18. Spiritum vero ad irascendum facilẽ quis poterit sustinere. pro quo hebrei legunt. Et spiritum merentẽ vel tristem aut cõtritũ quis poterit sustinere. Ezech. 13. pro eo quod merere fecistis cor iusti. Dañ. 11. Et venient super eum trieres romane & percutietur. idest conteretur. Et dicunt aliqui hebrei q̃ a predicta dictione deriuatur

כְּאֵב Conterere. Merere. Percutere

חֶלְכְּאִים Chelcaim. & q̃ est dictio composita & significat exercitũ vel cõgregationẽ oppressorũ vel merentiũ. pro quo translatio nostra pauperes traduxit. ps. 9. Et cadet cum dñatus fuerit pauperũ. De quo vide supra in dictiõe חֶלֶךְ Chelech.

חֶלְכְּאִים Pauperes

כּוֹכָב Cochab. Stella. fidus. Nu. 24. Orietur stella ex iacob Amos. 5. Sidus dei vestri. Et in plu. כּוֹכָבִים Cochabim. Geñ. 1. & stellas. Et in eo. 15. Et numera stellas si potes. ps. 8. Lunam & stellas que tu fundasti. Esa. 47. Augures celi qui contemplantur sidera. Abdie. 1. Si inter sidera posueris nidum tuum. Et quando post se regit genitiuum scribitur sine mem & dẽ כּוֹכְבֵי Cochbe. Geñ. 26. sicut stellas celi.

כּוֹכָב Stella. Sidus. כּוֹכָבִים Sidera. כּוֹכְבֵי

כָּכָה Cacha. sic. ita. Exo. 12. Siq; autẽ comedetis illum. De q̃ vide infra in dictione כֹּה Co.

כָּכָה Sic.

כָּבַד Cabad. Grauare. aggrauare. premere. opprimere. multiplicare. Grauẽ vel ponderosum esse. Honorare. glorificare. honoratũ siue gloriosum esse. Geñ. 18. Et peccatũ eorum aggrauatũ est nimis. Et in eo. 43. Fames omnẽ terram vehementer premebat. Pro quo hebrei legunt. Et fames grauescebat in terra. Et in eodem. 48. Oculi enim israel caligabant pre nimia senectute. Pro quo hebrei legunt. Oculi enim israel grauati erant pre senectute. Exo. 5. Opprimantur operibus. idest aggrauentur. Et in eodem. 7. Ingrauatum est cor pharaonis. Et in eodem. 8. Ingrauuit cor suum: & non audiuit eos. Et in eodem. Et ingrauatum est cor pharaonis. Et in eodem. 10. Ego enim in duraui cor eius. idest aggrauaui. 1. Regũ. 5. Aggrauata est autem manus domini super azotios. Et in eodem. Et grauissima valde manus domini dei. pro quo hebrei legunt. Et grauabatur valde manus dei ibi. Et in eodem. 6. Quare aggrauatis corda vestra sicut aggrauauit egyptus & pharao. Et in eodem. 31. Totũ pondus prelii versum est in saul. pro quo hebrei legunt. & ingrauatum est prelium in saul siue contra saul. 2. Reg. 13. Et grauemus te. Et in eodem. 14. quia grauabat eũ cesaries. 3. Reg. 12. Pater tuus aggrauauit iugũ nostrum. 2. Paralip. 25. Et idcirco erigitur cor tuum in superbiam. pro quo hebrei legunt. Et erexit te cor tuum ad aggrauandum: scilicet prelium. Ps. 37. sicut onus graue grauate sunt super me. Esa. 6. Et aures eius aggraua. Ponitur etiam pro multiplicare. vt Naum. 3. Congregare ergo vt bruchus: multiplicare vt locusta. & inde

כָּבֵד Cabed siue כֹּבֶד Cobed. aut כָּבֵד Cebed. idest grauis ponderosus. multus siue multiplicat⁹. magn⁹ siue vehemẽs. vel pmines Geñ. 12. preualuerat enim fames in terra. pro quo he. le. Grauis enĩ erat fames in terra. Exo. 4. impeditioris & tardioris lingue sum. pro quo he. le. quia grauis oris & grauis ligue ego sũ. & est sẽsus sicut in lra nostra. & in eo. 9. pestis valde grauis. Et in eodem. 17. Manus autem moysi erant graues. Ps. 37. Sicut onus graue. prouer. 27. Graue est

כָּבַד Grauare. Oppmere. Ingrauar. Aggrauar Premere. Multiplicar. כָּבֵד כָּבֶד Grauis.

saxum & onerosa arena. Esa. 1. Populo grauí iniquitate. & in eodem. 21. A facie grauis prelii. Naum. 3. Et grauis ruine. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et multitudo cadaueris. Nam ponitur etiam כָּבֵד Cabed. pro multo vel magno aut vehementi vel prominenti. vt Geñ. 49. Plāctu magno atq; vehementi. Et in eodem. Planctus magnus est iste egyptiis. Exo. 10. Et fecerunt in cūctis finibus egyptiorum innumerabiles. idest multe. Et in eodem. 18. Vltra vires tuas est negocium. idest multo magis quam vires tue. Nu. 20. Statimq; egressus est obuius cum infinita multitudine. 3. Reg. 3. Populum tuum hunc multum. Esa. 32. Et vmbra petre prominenti. Ponitur etiā pro diuite. vt Geñ. 13. Erat autem Abraam diues valde. idest auctus & multiplicatus in bonis. Sed beatus hieronymus in hebraicis questionibus super predicto loco sic ait. Quomodo potuerit exire de egypto esse diues valde. Quod soluitur hebraica veritate in qua scribitur. Abraam grauis vehementer: hoc est כָּבֵד מְאֹד Cabed meod: egypti pondere grauabatur: & licet videantur esse diuitie pecoris auri & argenti: tamen si egyptie sunt viro sancto graues sūt. Hec hieronymus. & in de כִּבְדוּת Cebeduth. idest grauitas siue ponderositas. Beatus hieronymus transtulit Profundum. Exo. 14. Ferebant turq; in profundum. Pro quo hebrei legūt. & deduxit eos in grauitate. i. grauiter & ponderose. Significat etiam supradicta dictio כָּבֵד Cabad. honorare siue glorificare. Exo. 14. Et glorificabor in pharaonem. Et in eodem. 20. Honora patrem tuum & matrem. Leuit. 10. Et in conspectu omnis populi glorificabor. Nu. 22. Paratum habeo honorare te. Et in eodem. An quia mercedem aduentui tuo reddere nequeo. Pro quo hebrei legunt. An quia non possum honorare te. Et in eodem. 24. Decreueram quidem magnifice honorare te. Iudi. 13. Vt si sermo tuus fuerit expletus honoremus te. 1. Reg. 2. Quicunque honorauerit me glorificabo eum. Et in eodem. 15. Honora me coram senioribus. Iob. 14. Siue nobiles fuerint filii eius. idest siue honorati vel glorificati fuerint. Ps. 14. Timentes autem dominum glorificat. Ps. 49. Sacrificiū laudis honorificabit me. Prouer. 12. Quam glorios⁹ & indigens pane. pro quo hebrei legunt. Quam glorificans vel honorans se & indigens pane. Et in eodem. 13. Qui autem aquiescit arguenti glorificabitur. Et in eodem. 27. Et custos domini sui glorificabitur. Esa. 24. In doctrinis glorificate dominum. Et in eodē 26. Nunquid glorificatus es. Et in eodem. 58. Et sanctum domini gloriosum & glorificaueris eum. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Et in eodem. 66. propter nomē meum glorificetur dominus. Hiere. 30. Et glorificabo eos & non attenuabuntur. Hebrei tamen in predicto loco secundum aliam significationem legunt. Et multiplicabo eos & non minuentur. Ezech. 27. Et glorificata es nimis in corde maris. Inde כָּבוֹד Cabod. idest gloria. honor. Geñ. 45. Et nunciate patri meo vniuersam gloriam meā. Exo. 16. Et ecce gloria domini apparuit in nube. Nu. 24. Sed dominus priuauit te honore. Ios. 7. Et da gloriam domino deo israel. 1. Reg. 4. Translata est gloria de israel. ps. 4. Filii hominum vsquequo grauí corde: vt quid diligitis vanitatē. pro quo hebrei legunt. Filii viri vsquequo gloria mea pro ignominia diligitis vanitatem. vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam ueritatem sic trāstulit. Filii viri vsquequo inclyti mei ignominiose diligitis vanitatem. ps. 7. Et gloriam meam in pulucrem deducat. ps 15. Et exultauit lingua mea: pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et exultauit gloria mea. ps. 28. Et in templo eius omnes dicent gloriam. ps. 29. vt cantet tibi gloria mea. ps. 72. Et cum gloria suscepisti me. Prouer. 20. Honor est homini qui separat se a contentionibus. Et in eodem. 25. Gloria dei celare verbū & gloria regum inuestigare sermonem. Esa. 14. vniuersi dormierunt in gloria. Et in eo. 16. Auferetur gloria moab. Et in eodem. 40. Et reuelabitur gloria domini. Malach. 1. vbi est honor meus. & inde כְּבוּדָה Cebuda. idest gloriosa vel honorabilis. preciosum. ps. 44. Omnis gloria eius filie regis. Ezech. 23. Et sedisti in lecto pulcherrimo. i. honorabili. Et in hebreo est generis femininí. ponitur etiam pro pretioso. Iudi. 18. Et omne quod erat preciosum. Et inde נִכְבָּד Nicbad. idest honorabilis. inclyt⁹. nobilis. gloriosus Geñ. 34. Et erat inclytus in omni domo patris sui. 2. Reg. 6. Quam gloriosus fuit hodie rex israel. & in plu. נִכְבָּדִים Nichbadim. Nu. 22. plures & nobiliores quā ante miserat ps. 149. Et nobiles eorum in manicis ferreis. Et in genere femínino נִכְבָּדוֹת Nicbadoth. ps. 86. Gloriosa dicta sunt de te. Et in hebreo est generis femininí pluralis numeri. idest res gloriose dicte sunt de te. Item כָּבֵד Cabed. idest iecur. Leuit. 1. Et omnia que adherent iecori. Et in eodem. 3. Et reticulum iecoris. Prouer. 7. Donec transfigat sagitta iecur eius. Ezech. 21. Exta consuluit. pro quo hebrei legunt. vidit in iecore. Threñ. 2. Effusum est in terra iecur meum.

כָּבָה Caba. extinguere. vt Leuit. 6. Ignis autem in altari sē per ardebit. pro quo hebrei legunt. & ignis in altari ardebit & non extinguetur. & in eodem. Et nunquam deficiet in altari. idest nunquam extinguetur. 1. Reg. 3. Nec poterat videre lucernam dei antequam extingueretur. 2. Reg. 14. Et querunt extinguere scintillam meam. Et in eodem 21. Ne extinguas lucernam israel. 2. paralip. 29. Et extinxerunt lucernas. Cant. 8. Aque multe non poterunt extinguere charitatem. Esa. 42. Et lignum fumigans non extinguet. Et in eodem. 44. Contriti sunt sicut linum & extincti sunt.

כֶּבֶל Chebel. compes. vinculum. ps. 104. Humiliauerūt in compedibus pedem eius. ps. 149. Et nobiles eorum in manicis ferreis. idest in vinculis vel compedibus ferreis & inde כָּבוֹל Cabul. pro quo translatio nostra posuit ipsū hebraicum. 3. Reg. 9. Et appellauit eas terram cabul. idest sterilem & inculatam: sicut exponunt hebrei. Alii vero dicunt q̄ significat arenosam siue lutosam in qua pedes ambulantium comprehendantur & figātur quasi essent in cōpedibus & uinculis.

כָּבַס Cabas. Lauare. abluere. Geñ. 49. Lauit in vino stolā suam. Exo. 19. Lauentque vestimenta sua. Leuit. 11. lauabitq; vestimenta sua. Et in eodem. 13. Lauabitq; hō vestimenta sua & mundus erit. & in eodem. Et lauabunt id in q̄ lepra est. Et in eodem. postquam vestis est lota. Nu. 8. & lauerint vestimenta sua. & in eodem. 31. Et lauabitis vestimēta vestra. ps. 50. Amplius lauame ab iniquitate mea. Hiere. 2. Si laueris te nitro. & in eodem. 4. Lauaa malicia cor tuum. & inde כּוֹבֵס Cobes. idest lauans aut fullo. Esa. 7. In via agri fullonis. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְכַבֵּס Mechabes. vt Malach. 3. Quasi ignis cōflans & quasi herba fullonum.

כַּבַּע Cobaa. Galea. armatura capitis. 1. Regū. 17. Et posuit galeam eream super caput eius. Esa. 59. Et galea salutis in capite eius. Ezech. 27. Clypeum & galeam suspenderunt in te. & in plurali כּוֹבָעִים Cobaim. Hiere. 46. Et state in galeis.

כַּבִּיר Cabir. Multiplex. magnus. multus. grandis. fortis. potens. Iob. 8. Et spiritus multiplex sermones oris tui. Et in eodem. 15. Multo vetustiores quam patres tui. Et in

Magnus

Multum. multitudo

prominēs. Diues.

Grauis

כְּבֵדוּת Profūdū. Grauitas.

כָּבַד Glorificaſ Honorare

כָּבוֹד Gloria.

Honor.

Honorificare.

כְּבוֹדָה Gloria. Honorabilis. Preciosū

נִכְבָּד Inclytus. Gloriosus

נִכְבָּדִים Nobiles. נִכְבָּדוֹת Gloriosa.

כָּבֵד Iecur.

כָּבָה Extiguere.

כֶּבֶל Compes. Vinculum

כָּבוֹל Sterilis Inculta.

כָּבַס Lauare

כּוֹבֵס Fullo.

מְכַבֵּס

כַּבַּע Galea.

כּוֹבָעִים Galee.

כַּבִּיר Multipler multus.

Potens. eodem. Deus potentes non abiicit: cū & ipse sit potens. Esa. 16. Paruus & modicus nequaq̄ multus. Scribitur etiam aliquando cū aleph in medio. Esa. 10. Et detraxi quasi potens in sublime residentes. Pro quo hebrei le. Et detraxi multitudinē habitātiū. Potest ēt legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione אֲבִיר Abir. & in plurali כַּבִּירִים Cabirim. Iob. 34. Cōteret multos & innūerabiles. Esa. 17. Sicut fontis aquarū multarū sonabunt. & aliqū scribitur cum mem. & dicitur מַכְבִּיר Machbir. i. multitudo siue multi. Iob. 30. Et dat escas multis mortaliū. & inde verbum tertie coniugationis qđ significat magnificare seu multiplicare. vt Iob. 36. Et absq; sciētia verba multiplicat. Item כַּבִּיר Cabir. i. pellis. 1. Reg. 19. Et pellem pilosam caprarū posuit ad caput eius. & inde כְּבָרָה Cebara. i. cribrum. eo quod cōmuniter fit ex pelle. Amos. 9. Sicut concutitur triticum in cribro. & inde מִכְבָּר Michbar. Pro quo beat⁹ Hieronym⁹ trāstulit craticulā. Exo. 27. Craticulāq; in modū retis eneam. & in eo. 38. Craticulāq; eius in modū retis fecit eneam. & inde מִכְבָּר Machber. i. stragulū: seu vestis densa: aut tegmē 4. Reg. 8. Et tulit stragulum & infudit aquā. & inde כִּבְרַת Chibrath. Pro quo beatus Hieronymus transtulit vermum tempus siue electum temp⁹. Geñ. 35. Veniq; verno tpe ad terram que ducit ephratam. 4. Reg. 5. Abiit ergo ab eo electo tpe. Et de hoc vide supra in dictione בְּרַת Bara. Itē כְּבָר Cebar. i. iam. Eccl's. 1. Iam precessit in seculis. & in eodē. 2. Vt sequi possit regem factorem suū. Pro quo hebrei le. Vt sequi possit regem qui iam fecerunt eū. & in eodē. Et futura tpa oblivione cuncta pariter operiēt. Pro quo hebrei le. Eo quod iam diebus vēturis siue futuris oīa obliterabūtur & in eo. 3. Quod factū est ipm permanet. Pro quo hebrei legunt. Quod fuit iam est. & in eo. 4. Et laudaui magis mortuos quam viuentes. Pro quo hebrei legūt. Et laudaui mortuos qui iam mortui sunt magis q̄ viuentes. & in eodem. 6. Iam vocatum est nomen eius. & in eo. 9. Simul perierūt. i. iam perierunt. & in eodē. Quia deo placent opera tua. pro quo hebrei legunt. Quia iam deo placent opera tua.

כָּבַשׁ Cabas. Subiicere. Subigere. in seruitutem redigere. Subiugare. Opprimere. Geñ. 1. Et replete terram & subiicite eā. Nu. 22. Cū fuerit terra vobis subiecta. 2. Reg. 8. De vniuersis gentib⁹ quas subegerat. Nec. 5. Et ecce nos subiugamus filios nostros & filias in seruitutem. & in eodē. Et de filiabus nostris sunt famule. i. sunt subiecte. Ester. 7. Etiam reginam vult opprimere me presente. Hiere. 34. Et subiugauerunt in famulos & in famulas. Zach. 9. Et subiicient lapidibus funde. Ponitur ēt pro deponere. vt Mich. 7. Deponet iniquitates nostras.

כֶּבֶשׂ Cebes cū pūcto cebolet in littera sim. i. agnus. Leuit. 4. Si aūt de pecoribus obtulerit. Pro quo hebrei legunt. Si aūt agnū obtulerit. Nu. 7. Agnum vnū anniculū in holocaustū. Esa. 11. Et habitabit lup⁹ cum agno. & in plurali כְּבָשִׂים Cebasim. i. agni. Exo. 29. Agnos anniculos per singulos dies iugiter. Nu. 7. Agnos anniculos per singulos quiq̄. & in genere femínino כְּבָשָׂה Cabsa. i. agna siue ouis. Nu. 6. Et ouem anniculā immaculatā pro peccato. 2. Reg. 12. Pauper aūt nihil habebat omnino preter ouē vnā parvulā. & in plurali כְּבָשׂוֹת Chibsoth siue כְּבָשׂוֹת Chebasoth. Geñ. 21. Et statuit abraā septem agnas gregis. & in eodem Quid sibi volunt septem agne iste.

כַּד Cad. hydria. lagena. Geñ. 24. Habens hydriam in scapula sua. 3. Reg. 17. Hydria farine non deficiet. Eccl's. 12. Et conteratur hydria super fontem. & in plurali כַּדִּים Cadim. Iudi. 7. Et dedit tubas in manibus eorum lagenasq; vacuas ac lāpades i medio lagenarū. & i eo. Et hydrias cōfregerūt.

כִּדּוֹד Cidod. scintilla. teda. Iob. 41. Sicut tede ignis accense. & secundum hebreos inde deriuatur כַּד Cad. i. hydria vel lagena. De quo dictum est supra in dictione precedenti.

כָּזַב Chadab in lingua chaldaica significat mentiri seu fallere. & inde כִּדְבָּא Chidba. i. mendaciū seu mēdax aut fallax. Dañ. 2. Quod interpretationem quoq; fallacem & deceptione plenam composuerit⁹.

כַּדְכֹּד Cadchod lapis preciosꝰ. Quē trāslatio nra hyaspidē vocat. Esa. 54. Et ponā hyaspidē propugnacula tua. In alio vero loco trāslator posuit ipsum nomen hebraicū. Ezech. 27. Et sericū & codchód ꝓposuerūt in mercato tuo.

כַּדּוּר Cadur. pila. sphera. Esa. 22. Quasi pilā mittet te in terram. vbi deficit littera caph similitudinis que ponitur pro quasi: propter euphoniam ne littera caph geminetur. & in eodē. 29. Et circūdabo te quasi sphera in circuitu tuo. Ponitur etiam כִּידוֹר Chidor pro prelio. vt Iob. 15. Sicut regem qui paratur ad prelū: eo quod in prelio globus militū circundabat regem quasi sphera.

כֹּה Co. sic. ita. hic. illic. huc. illuc. hinc. illinc. Geñ. 15. Sic erit semen tuū. & in eo. 32. Sic loquimini domino meo esau. & in eodem. Hec dicit frater tuus iacob. Pro quo hebrei legunt. Sic dicit frater tuus iacob. Exo. 3. Sic dices filiis israel. Nu. 16. Sic benedicetis filiis israel. & in eodē. 32. Nōne ita fecerunt patres vestri. 1. Reg. 3. Hec faciat tibi deus & hec addat. pro quo hebrei legūt. Sic faciat tibi deus & sic addat. Et vbicūq; in prophetis legimus: hec dicit dñs. Hebrei legūt. sic dicit dominus. & aliquando duplicatur littera caph. & dicitur כֹּכָה Cācha. vt Exo. 12. Sic aūt comedetis illū. & in eo. 29. Omnia que precepi tibi facies super Aarō & filiis ei⁹. Pro quo hebrei legūt. Et facies Aaron & filiis eius sic: iuxta omia que precepi tibi. Nu. 11. Sin aūt aliter tibi videtur. Pro quo. hc. le. Et si sic tu facies mihi. Ester. 6. Sic honorabitur quēcūq; rex voluerit honorare. Eccl's. 11. Sic nescis opa dei. Cantī. 5. Quia sic adiurasti nos. Est etiam predicta dictio כֹּה Co. aduerbium loci. i. hic. huc. illuc. hinc. illinc. vel temporis. vt Geñ. 22. Ego & puer illuc vsq; properantes. & in eodem. 31. Pone hic coram fratribus meis. Exo. 2. Cūq; circunspexisset huc atq; illuc. Nu. 11. Quantum vno die confici potest ex omni parte castrorū. pro quo hebrei le. Quasi via vnius diei hinc: & quasi via vnius diei illinc in circuitu castrorū. & est sensus sicut in littera nostra. 3. Reg. 18. Cūq; se verteret huc atq; illuc. Significat etiam tempus presens. vt Exo. 7. Et vsq; ad presens audire noluisti.

כָּהָה Caha. caligare. obscurare. obscurari. corripere. contristare. debilitari: aut infirmari. Geñ. 27. Et caligauerūt oculi eius. Deut. 34. Non caligauit oculus eius. 1. Reg. 3. Et oculi eius caligauerant. Iob. 17. Caligauit ab indignatione oculus meus. Naū. 3. Non est obscura cōtritio tua. Zach. 11. Et oculus eius dexter tenebrescens obscurabitur. Significat etiam corripere vel cōtristare aut infirmari. 1. Reg. 3. Et non corripuerit eos. Esa. 42. Non erit tristis nec turbulentus. i. non cōtristabitur. Ezech. 21. Et infirmabitur omis spiritus. & inde כֵּהָה Cheha. i. obscurum vl' tenebrosum. vt Leuit. 13. Si obscurior fuerit lepra & non creuerit. & in eodem Et cicatrix subobscura. & in eo. Et ipsa lepre species fuerit subobscura. & in eodē. Si deprehenderit subobscurum albo rem lucere in cute. Ponitur ēt pro fumigante. Esa. 42. Et līnū fumigans nō extinguet. Quod alii obscurū & tenebrosum trāstulerūt. vt ait btūs Hieronym⁹ in explanationibus sup predicto loco. Pōitur etiam ꝓ merore vel tristitia. Esa. 61. Pallium laudis pro spiritu meroris.

כָּהַל Cahel. in lingua chaldaica significat posse siue valere. Dañ. 2. Vere potes mihi indicare somnium. & in eo. 5

Subiicere. Subigere. Subiugaſ

Opprimere

Deponere

כֶּבֶשׂ Agnus.

כְּבָשִׂים Agni.

כִּבְשָׂה Ouis.

כִּבְשׂוֹת כְּבָשׂוֹת Agne.

כַּד Hydria.

כַּדִּים Lagene. Hydrie.

כִּדּוֹד Illuc. Illic. Huc. Illuc. Hinc.

כֹּה Presens tempus.

כָּהָה Caligare.

Obscurari

Corripere. Cōtristare. Infirmari

כֵּהָה Obscurus.

Subobscura. Fumigās.

Meror.

כָּהַל Posse.

Non poterunt nec scripturam legere.

כָּהַן Cahan:ministrare.s.in sacris. sacerdotio fungi. sacerdotē ordinari. Exo. 28. vt sacerdotio fungatur mihi.& in eodē. In quibus sanctificatus ministret mihi.& in eo. Sāctificabisq illos vt sacerdotio fungantur mihi. & in eo.35. Vt fungātur officiō suo in sacris. Nu.13. Cōsecratis manib⁹ vt sacerdotio fungerētur.& in eo. Functiq sunt sacerdotio eleazar & ithamar. Pōitur ēt pro decorare. vt Esa.61. Tāq sponsum decoratū corona.i.tanq spōsus qui more sacerdotis decoratur corona atq aliis vestibus pciosis atq pulcherrimis: sicut exponūt hebrei.& inde כֹּהֵן Cohen.i.sacerdos. minister.vel ille qui preest sacris. Geñ.14. Erat autē sacerdos dei altissimi.& in eo.41. Deditq ei vxorē Asenez filiā putipharis sacerdotis heliopoleos. Exo.2. Erāt aūt sacerdoti madian septē filie. Leuit.4. Si sacerdos peccauerit. Et in eo.6. Vestictur tunica sacerdos.& in eo.13. Adducetur ad Aron sacerdotē. Deut.17. Nolens obedire sacerdotis imperio. Ps.109. Tu es sacerdos in eternū. Hiere.52. Saraiam sacerdotē primū & sophoniā sacerdotē secūdū. & in plurali כֹּהֲנִים Cohanim. Geñ.47. Preter terrā sacerdotum que a rege tradita fuerat eis. Leuit.21. Loquere ad sacerdotes filios Aaron.2. Reg.8. Sadoc & abiathar erant sacerdotes. 4.Reg.10. Et notos & sacerdotes. Iob.12. Qui ducit sacerdotes inglorios. Osee.6. Particeps sacerdotū. Accipitur ēt pro magno vl principali.vt.2.Reg.8. Filii aūt dauid sacerdotes erant.i.primi & principales ad manū regis. vt habetur 1.Paralip.18.vbi dē. Porro filii dauid primi ad manum regis.2.Reg.20. Hira aūt hiraites erat sacerdos dauid.i.primus & principalis in domo regia.sicut exponūt hebrei. Quia nō erat de gñe sacerdotali.& inde כֹּהֲנָה Cehuna.i.sacerdotiū. Nu.16. Vt vobis etiā sacerdotiū vendicetis. & in eo.25. Et erit tā ipi & semini eius sacerdotii sēpiternū.

כַּהַן Sacerdos. Sacerdotio fungi. Ministrare. כֹּהֵן Sacerdos כֹּהֲנִים Sacerdotes. כֹּהֲנָה Principales. Primus. כְּהֻנָּה Sacerdotium.

כַּוָּא Chaua.in ligua chaldaica signāt fenestrā.& in psali כְּוִין Chauin. Dañ.6. Et fenestris apertis in cenaculo suo.

כַּוָּא Fenestre. כְּוִין Fenestre.

כָּוָה Caua.cōburere.exurere. Prouer.6. Vt nō plāte comburantur eius. Esa.43. Cū ambulaueris in igne nō cōbureris.& inde כְּוִיָּה Ceuiia.i.cōbustio vel adustio. vt Exo.21 Pedē pro pede adustionē pro adustione. Scribitur etiam cū mem in prīcipio.& dicitur מִכְוָה Michua.i.cōbustio. Leuit. 13. Caro aūt & cutis quā ignis exusserit. Pro quo he.le. Caro aūt in cuius cute fuerit exustio ignis.& in eo. Plaga combustionis est.& in eo. Quia cicatrix est combusture.

כָּוָה Cōburere. exurere. כְּוִיָּה Exustio. Cōbustio. מִכְוָה Exustio. Cōbustio.

כֹּחַ Coach.fortitudo.virtus.robur. & cōiter scribitur sine vau. Geñ.49. Tu fortitudo mea & principium doloris mei. Exo.15. Dextera tua dñe magnificata est in fortitudie. Deut.8. Fortitudo mea & robur manus mee. Iob.3. Ibi requieuerūt fessi robore.& in eo.9. Sapiēs corde est & fortis robore.& in eo.26. In fortitudine ei repēte maria cōgregata sunt.& in eo.30. Quorū virt⁹ manuū mihi erat p nihilo. Ps.22. Aruit tāq testa virtus mea. Ps.28. Vox dñi in virtute. Ps.37. Dereliquit me virt⁹ mea. Ponitur ēt p fructu vl fructu: qui dicitur virtus & fortitudo terre. Iob.31 Si fruct⁹ eius comedi absq pecunia. Itē כַּח Coach.i.aial immundum. Pro quo beatus Hieronymus transtulit Chameleon. Leuit.11. Chameleon & stellio & lacerta.

כֹּחַ Fortitudo. Robur. Virtus. Fructus. כַּח Chameleō

כּוּל Col.capere.cōtinere.posse.ferre.sustiere.sustētare.nutrire.pascere. & cōmuniter scribitur cū iod in medio loco vau.3.Reg.7. Duo millia batos capiebat.& in eo.8. Qñ altare eneū qd erat corā dño min⁹ erat & capere nō poterat holocaustum. 2.Paralip.4. Capiebatq tria millia metretas. Hiere.2. Et foderūt sibi cisternas dissipatas q̄ cōtinere non valēt aquas. Ezech.21. Vt interficias & fulgeas. Pro quo he le. Vt capias siue cōtineas.i.vt sis capacissim⁹ interfectiōis & fulgeas: sic enim exponitur ab hebreis. Et simílis dictio habetur infra in eodē.23,vbi dicitur. Que est capacissima ebrietate. Significat ēt sustinere vel sustentare. vt Hiere.6. Laboraui sustinēs. Ioel.2. Quis sustinebit eū. Itē ponitur pro appēdere. vt Esa.40. Quis appēdit trib⁹ digitis molē terre. Pōt ēt legi sustinuit trib⁹ digitis. Alii vero legunt & mēsus est.& scribitur in predicto loco cū caph & lamed trñ. Et aliq̄ duplicātur predicte due lre & dr כִּלְכֵּל Chilchel.i. cape.sustinere.sustētare.dispēsare. pascere. alere. enutrire. 2.Paralip.6. Si celū & celi celorū te nō capiunt. Prouer.18. Spūs viri sustentat imbecillitatē suam. Hiere.20. Ferre nō sustinēs. Malach.3. Et quis poterit cogitare diē aduēt⁹ ei⁹. Pro quo he.le. Et quis sustinebit diem aduentus ei⁹. Significat etiā pascere vel alere aut enutrire. Geñ.45. Ibiq te pascā.& in eo.47. Et alebat eos omnēq domū patris sui. 2.Reg.19. Prebuit alimenta regi cū moraretur in castris.3. Reg.18. Et pauit eos pane & aqua.& in eo.20. Et filii israel recensiti sunt & acceptis cibariis pfecti. Zach.11. Et qd stat nō enutriet. Significat etiā disponere vel dispensare. Ps.111 Disponet sermones suos in iudicio.. Et bñs Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit. Dispensabit verba sua in iudicio.& secūdū aliquos hebreos inde derivatur כִּילַי Chilai. Pro quo beatus Hieronymus transtulit fraudulentum. De quo vide infra in dictione כִּיל Chil.

כּוּל Capere. Continere כִּלְכֵּל Sustinere. Appēdere כִּלְכֵּל Capere Sustētare. Sustinere Pascere Alere. Accipere cibaria Enutrire Disponere. Dispēsare. כִּילַי Fraudulētus.

כּוּן Chun. parare.prepare.dirigere.formare.firmare. cōfirmare.stabilire. Geñ.43. Et instrue conuiuiū.i. para vel prepara conuiuiū.& in eo. Illi vero parabāt munera. Exo. 23. In locū quem preparaui tibi. Nu.23. Et para totidē vitulos. 1.Reg.7. Preparate corda vestra dño.& in eo.15. Jam nūc preparasset dñs regnū tuū. 2.Paralip.12. Nō prepauit cor suū.& in eo.27. Eo quod direxisset vias suas.& in eo. 29. Et ecce expolita sunt oia corā altari dñi.pro quo he.le. Et preparauimus: & ecce oia corā altari dñi.& in eo.31. Vt prepararent oia horrea in domo dñi.& in eo.35. Et prepārate vos p domos & cognatiōes vestras.& in eo. Preparatiq est ministeriū.& in eo. Sibi aūt & sacerdotibus postea parauerūt. Esdre.7. Parauit cor suū vt inuestigaret legem. Iob.39. Quis preparauit coruo escā. Ps.7. Et in eo parauit vasa mortis. Ps.67. Parasti in dulcedie tua paupi deus. Ps.101. Et semen eorū in seculū dirigetur. Ps.102. Dñs in celo parauit sedē suā. Ps.118. Ytinā dirigantur vie mee.& in eo. Gressus meos dirige secūdū eloquiū tuū. Ps.140. Dirigatur oratio mea sicut incēsum in conspectu tuo. Ps.146. Et parat terre pluuiā. Prouer.19. Parata sunt derisoribus iudicia. Esa.14. Preparate filios eius occisiōi.& in eo.16. Et prēparabitur in mia solio.& in eo.30. A rege preparata.prōq he.le. Etiā regi preparatur. Hiere.24. Posito ante templum dñi.i.parati vel preparati. Ezech.28. In die qua cōditus es preparata sunt.& in eo.38. Prepara & instruc te & oēm multitudinē tuā.vbi ponitur ēt pro instruere. Itē pōitur pro valere. vt Iudi.12. Eādem lram spicā exprimere nō vales.pro quo he.le. Et nō valebat loqui sic.i.nō poterat dicere sebolet.vel sic. Et nō dirigebatur vel nō instruebatur ad loquendum.i.nō recte loquebatur sicut ei dicebatur. Significat ēt formare. vt Iob.31. Et formauit me in vulua vnus. Sed etiā in predicto loco hebrei legūt. Et parauit nos in vulua vn⁹. Significat etiā firmare vel cōfirmare. aut stabilire vel robo rare. vt.1.Reg.20. Nō stabilieris tu neq regnū tuū.2. Reg. 5. Qñ confirmasset eū dñs regem.& in eo.7. Et firmabo regnū eius.3.Reg.2. Et firmatū est regnum eius nimis. Et in eo.3. Cōfirmatū est igitur regnū in manu salomōis. Pro uer.4. Et oēs vie tue stabilientur. Ezech.4. Et obfirmabis faciē tuā ad eā. Scribitur etiā aliq̄ cū duplici nun.s. quādo

כּוּן Parare. Prepare Dirigere. Valere. Formare. Stabilire. Cōfirmare Firmare. Obfirmare

est verbum quarte cōiugationis. vt Exo.15. Sanctuariū tuū dñe firmauerūt manus tue. Iob.8. Et diligenter inuestiga patrū memoriā. Pro quo he.le. Et prepara siue dirige.s.te ad inuestigationē patrū. Ps.7. Et dirigens iustum. Ps.9. Parauit in iudicio thronū suū. Ps.10. Parauerunt sagittas suas in pharetra. Ps.25. Et sup flumina prepauit eū. Ps.36. A domino gressus hominis dirigentur. Ps.89. Et opa manuum nostrarum dirige. Prouer.24. Et prudētia roborābitur.i. stabilietur vel cōfirmabitur. Esa.51. Et parauerat ad perdēdum.& in eodem.62. Donec stabiliat & donec ponat ierusalē laudem in terra.& inde נָכוֹן Nachō.i.rectū siue certum aut preparatum vel firmum. Geñ.41. Firmitatis indicium est. Pro quo he.le. Quia firmū vel certū est verbum. Exo. 8. Non potest ita fieri. Pro quo hebrei legunt. Non est rectū ita fieri. Et in eodem.34. Esto paratus mane. Deut.17. Et verum esse reperies. Pro quo hebrei legūt. Et ecce veritas: paratum vel certum verbū.s.est.i. Reg.23. Et reuertimini ad me ad rem certam. Et in eodem.26. Et didicit quod illuc venisset certissime. Nec.8. Mittite partes eis qui non preparauerant.i.qui non habēt paratum vel preparatū. Ps.50. Et spiritum rectum innoua in visceribus meis. Ps.56. Paratum cor meum deus paratum cor meum. Ps.92. Parata sedes tua ex tūc. Osee.6. Quasi diluculū preparatus est egressus ei⁹. Scribitur etiā cū he in fine & dicitur נְכוֹנָה Nechona. Ps.5. Quoniam non est in ore eorum veritas. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Nō est em in ore eorū rectū. Inde כֵּן Cen aduerbium.i. recte. Sic. Ita.similiter.pariter. Nu.27. Iustam rem postulant filie Salphaad. Pro quo he.le. Recte siue rectum filie Salphaad loquuntur.& in eo.36. Recte trib⁹ filiorū Ioseph locuta est. 4.Reg.7. Non recte facimus. Eccl's.8. Et laudantur in ciuitate quasi iustorū operū. pro quo he.le. Et laudantur in ciuitate quasi recte operentur. Hiere.8. Nemo quod bonum est loquitur.i.quod rectū est.& in plurali כֵּנִים Cenim.i.recti. Beatus hieronymus transtulit. Pacifici. Geñ.42. Pacifici venimus.& in eo. si pacifici estis. Est etiā כֵּן Chen aduerbium similitudinis.i. ita. sic. similiter. sicut. Geñ.1. Et factum est ita.& in eo.25. Si sic mihi futurū erat.& in eodem. 43. Si sic necesse est. Exo.1. Tanto magis multiplicabantur & crescebant. Pro quo he.le. Sic multiplicabantur & sic crescebant.& in eo.7. Fecerunt q moyses & Aaron sicut preceperat dñs.& in eo. Fecerunt q similiter malefici.& in eo. 10. Sic dñs fit vobiscum. Iudi.21. Alias aūt non repererunt quas simili modo traderent. pro quo he.le. Et non inuenerunt eis sic vel similiter.i. non inuenerūt certum numerum mulierū secūdū numerū virorū. 2.Reg.18. Non sicut tu vis. 3.Reg.7. Et in fūcturis similiter desuper.& in eo. Pariterq habebat vnū cubitū & dimidiū. Ester.7. Vt hec auderet facere.i.vt sic auderet facere. Ps.i. Nō sic impii. Esa.33. Sic erit malus tuus. vt dilatare signū non queas.& in eo.51. Et habitatores eius sicut hec interibūt. pro quo he.le. Sic interibūt vel similiter interibunt. Hiere.23. Et fortitudo eorum dissimilis. Pro quo he.le. Et fortitudo eorū nō sic: vel nō similiter. Osee.11. Sic abierunt a facie eorū. Et aliq̄ preponitur ei littera lamed & dicitur לָכֵן Lachē.i. Propterea siue ideo. Idcirco.vt Geñ.4. Nequaq ita fiet sed omis qui occiderit cain septuplū punietur. Pro quo he.le. Ideo siue propterea omnis qui occiderit cain. Et in eo.30. Dormiat tecum hac nocte. Pro quo he.le. Propterea siue ideo dormiat tecū hac nocte. Iob.20. Idcirco cogitationes mee varie succedunt sibi.& in eodem.32. Ideo dicam audite me. & in eodem.37. Ideo timebunt eum viri. Esa.5. Propterea captiuus duct⁹ est populus meus.& in eodem. Propterea dilatauit infern⁹ aīmam suam.& in eodem.29. Propterea hec dicit dominus ad domum iacob. Soph.2. Propterea viuo ego dicit dominus. Preponitur etiam ei littera Beth & dicitur בֵּכֵן Bechen. Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit Tunc. vt Ester. 4. Et tunc ingrediar ad regem. Eccl's.8. Vidi impios sepultos. pro quo hebrei legunt. Et tūc siue & interdum vidi impios sepultos. Et aliq̄ prepōitur ei dictio עַל Al.& inde עַלכֵּן Alcen.i. propterea. ideo. idcirco. quā ob rem. Geñ.2. Quia obrē relinquat homo patrē suū & matrē.& in eo.11. Idcirco vocatum est nomen loci illius babel.& in eodem.16. Propterea appellauit puteum illum puteum viuentis. & in eodem.18. Idcirco enim declinastis ad seruum vestrum. & in eodem. 29. Et idcirco appellauit nomen eius leui. & in eodē.38. Quia nō tradidi eam sela filio meo. Pro quo he.le. Quia propterea nō tradidi eā sela filio meo.i. propterea fecit hoc scel⁹ quia nō tradidi eā sella filio meo. Ps.1. Ideo nō resurgūt impii in iudicio. Ps.41. Propterea mēor ero tui de terra iordanis. Eccl's.8. Absq timore vllo filii hoim perpetrant mala. Pro quo he.hebrei legunt Propterea cor filiorum hominum impletur in eis ad faciendum mala.i. impletur malicia & nequitia. Cāti.1. Ideo adolescētule dilexerūt te. Abach.1. Propter hoc lacerata ē lex.& i eo. Propterea egreditur iudiciū puerſū. Et a pdicta dictiōe derivatur כִּכָּר Machon.i. firmitas. basis. habitatio. sedes. Exo.15. Firmissimo habitaculo tuo quod operatus es domine. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מְכוֹנָה Mechona. 3. Reg.7. Et fecit decem bases eneas quattuor cubitorum longitudinis bases singulas.& in eodem. Et ipsum opus basiū interrasile erat & in eodem. In summitate autem basis erat quedam rotunditas. Zach.5. Et ponatur ibi super basim suam. Dicitur ēt כֵּן Can.i. basis. Exo.30. Facies & labium eneum cū basi sua. & in eodem.31. Et omnia vasa eorum labium cum basi sua. Ponitur etiam pro sede vel gradu. vt Geñ.40. Et restituet te in gradum pristinum. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur כְּנָה Cana. Ps.79. Et perfice eam quā plantauit dextera tua. Pro quo hebrei legunt. Et basim vel sedem quam plantauit dextera tua. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Et radicem quam plātauit dextera tua.& inde תְּכוּנָה Thechuna.i. sedes siue habitatio. Pro quo beatus Hieronymus transtulit solium. Iob. 23. Et veniam vsq ad solū eius. Item בָּנָה Cauan.i. torta siue placenta.& solum inuenitur in numero plurali.s. כַּוָּנִים Cauanim. Hiere.7. Vt faciant placentas regine celi.& in eodem.44. Nunquid sine viris nostris fecimus ei placentas. Item צֵלֶם Chium.i. imago. Amos.5. Et imaginem idolorum vestrorum. Et aliqui hebrei dicunt q significat idolum saturni. Eo quod saturnus in lingua arabica sic nominatur.

כֵּן Firmitas Firmum Rectum Paratus. כֵּן Certum כֵּן Paratum כֵּן Preparatus כֵּן Veritas כֵּן Rectum כֵּן Recte. כֵּנִים Recti. Pacifici כֵּן Ita. Sic. כֵּן Sicut Similiter. כֵּן Pariter. לָכֵן Ideo. לָכֵן Propterea. Idcirco בֵּכֵן Tunc. עַלכֵּן Quāobrē. Idcirco Propterea כִּכָּר Firmissimū כְּנָה Basis. כֵּן Basis. כְּנָה Gradus. תְּכוּנָה Radix. כֵּן Solium. כַּוָּנִים Placente כֵּן Imago

כּוֹס Cos.calix.scyph⁹. Geñ.40. Tuli ergo vuas & expressi in calicem.& in eodem. Et tradidi poculum pharaoni. Pro quo hebrei legunt. Et tradidi calicem in manu pharaonis. Ps.10. Pars calicis eorū. Ps.22. Et calix meus inebrias. Ps.74. Quia calix in manu domini. Ps.115. Calicem salutaris accipiā. Hiere.25. Sume calicē vini furoris. Threñ. 4. Ad te quoq perueniet calix.& in plurali כּוֹסוֹת Cosoth. Hiere.35. Scyphos plenos vino & calices. Item כּוֹס Cos.nomen est auis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit bubonem. Leuit.11. Et accipitrem iuxta genus suum: bubonem & mergulum. Ps.101. Factus sum sicut nycticorax in domicilio. Pro quo beatus Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Factus sum quasi bubo solitudinum.

כּוֹס Calix. כּוֹסוֹת Scyphi. כּוֹס Bubo. Nicticorax

כּוּר Cur.fornax.caminus. Deut.4. Vos autem tulit dominus & eduxit de fornace ferrea egypti: vt hēret pp'm. Prouer.27. Quomodo probatur in conflatorio argentū.

כּוּר Fornax

Caminus. & in fornace aurum. Esa. 48. Elegi te in camino paupertatis. Ezech. 22. Et ferrum & plumbū in medio fornacis. Et in eo. Vt cōflatur argentū in medio fornacis. Item כּוֹר Cor ideſt Corus. Genus menſure. 3. Reg. 5. Viginti millia coros tritici in cibum domui eius. Inde מְכוֹרָה Mechora. Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit Radicem vel natiuitatem. Ezech. 16. Radix tua & generatio tua de terra canaā. & in eodem. 21. In terra natiuitatis tue iudicabo te. Hebrei vero dicunt q̄ ſignificat habitationē siuē coloniam.

C.orus. כּוֹר

Radix כּוּשׁ Cus. proprīū nomē eſt filii Cham. Geñ. 10. Filii autem cham cus & meſraim. Et ab eo dicta eſt ethiopia que hebraice dicitur. Cus. vt Geñ. 2. Circuit oēm terram ethiopie. Ps. 67. Ethiopia preueniet manus eius deo. & inde כּוּשִׁי Cuſi. i. ethiops. vt. 2. Paralip. 14. Et egreſſus eſt contra eos zara ethiops. & in titulo. Ps. 7. vbi dicitur. Sup verba ethiopis filii gemini. & ſecūdū hebreos vocatur ibi ſaul ethiops: eo quod nō potuit mutare cor ſuum ne odiret dauid: ſicut nec ethiops poteſt mutare pellē ſuā. Hiere. 13. Sī mutare poteſt ethiops pellē ſuam. & in plurali כּוּשִׁים Cuſim. 2. Paralip. 14. Exterruitq; dñs ethiopes. & in eo. Fugeruntq; ethiopes. Scribitur etiā cū duplici iod. & dicitur כֻּשִּׁיִּים Cuſiim. vt Amos. 9. Nunqd non vt filii ethiopū vos eſtis mihi. & in genere feminino כּוּשִׁית Chuſith. i. ethiopiſſa. Nu. 12. Propter vxorem eius ethiopiſſam. Et dicūt hebrei q̄ ethiopes & madianite & iſmaelite idē ſunt. & ideo vxor moyſi dicitur in predicto loco ethiopiſſa quāuis eſſet madianitis.

Ethiops. כּוּשִׁים

Ethiopes. כֻּשִּׁיִּים

Ethiopiſſa כּוּשִׁית

כָּזַב Cazab. mentiri. fruſtrari. fallere. deficere. Nu. 23. Non eſt deus quaſi homo vt mētiatur. 4. Reg. 4. Noli mentiri ancille tue. Iob. 24. Quis me pōt arguere eſſe mētitū. & in eo. 40. Ecce ſpes eius fruſtrabitur eū. Ps. 77. Et in lingua ſua mēntiti ſunt ei. Ps. 88. Si dauid mētiar. Ps. 115. Oīs homo mendax. Prouer. 14. Teſtis fidelis nō mentietur. Et in eo. 30. Et arguat te & inueniaris mendax. Significat etiā deficere vel ceſſare. Eſa. 58. Et ſicut fons aquarū cuius non deficiūt aque. Geñ. 38. Quo nato parere vltra ceſſauit. Hebrei tñ dicunt q̄ in predicto loco eſt nomē proprium loci. & legunt ſic. Et erat in chezib qñ peperit eū. Beat⁹ Hieronymus in libro de hebraicis queſtiōib⁹ ſuper predicto loco ſic ait. Verbū hebraicū hic p loci vocabulo poſitū eſt: qd̄ aquila pro re tranſtulit dicēs. Et vocauit nomē eius ſela: & factū eſt vt mentiretur in partu poſtq̄ genuit eū. Poſtq̄ em̄ genuit ſela ſteriſ partus eius: chezib ergo non nomen loci ſed mendaciū dicitur. vñ & in alio loco ſcriptum eſt. mentietur opus oliue. i. fructū oliua nō faciet. hec Hieronym⁹. & inde כָּזָב Cazab. i. mendaciū. Ps. 4. Et queritis mendaciū. Prouer. 30. Vanitatem & verbū mendacii longe fac a me. & in plurali כְּזָבִים Cezabim. Iudi. 16. Et falſum locutus es. pro q̄ hebrei legunt. Et locutus es mihi mendacia. Prouer. 14. Et profert mendacia verſipellis. Oſee. 7. Et ipſi locuti ſunt cōtra me mēdacia. Scribitur ēt aliq̄n cū aleph in prīcipio. & dicitur אַכְזָב Achzab ſiue אַכְזִיב Achzib. Hiere. 15. Facta es mihi quaſi mendaciū aquarū infidelīū. Mich. 1. Dom⁹ mēdacii in deceptionē regibus iſrael. Hebrei tamen in predicto loco legūt. Domos Achzib in deceptionē ſiue in mēdacio regib⁹ iſrael. Eſt em̄ achzib nomē proprium loci. De q̄ habetur. Ioſ. 15. vbi dicitur & ceila & achzib & marela. Sed tranſlatio noſtra poſuit interpretationem pro nomine.

Deficere. כָּזַב

Mentiri כָּזָב

Fruſtrari. כְּזָבִים

Mendacia כְּזִבִים

Mendacij כַּזִּיב

Mendatia אַכְזָב אַכְזִיב

כָּזַר Chazar. crudelis. Et additur ei littera aleph i prīcipio. & dicitur אַכְזָר Achzar. Iob. 30. Mutat⁹ eſt mihi in crudelē. & in eo. 41. Non quaſi crudelis ſuſcitabo eū. Et aliq̄n ſcribitur cum iod in fine & dicitur אַכְזָרִי Achzari. Prouer. 12. Viſcera aūt impiorum crudelia. Hiere. 6. Crudelis eſt & non miſerebitur. & in eodem. 30. Percuſſī, te caſtigatione crudeli. & in eodem. 50. Crudeles ſūt & immiſericordes & ide אַכְזְרִיּוּת Achzariuth. i. crudelitas. vt Prouer. 17. Ira non habet miſericordiam. Pro quo hebrei legunt. Crudelitas ire. Poteſt etiam legi ſic. Crudelitatem ira. ſ. habet. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.

Crudelis אַכְזָר

Crudelitas אַכְזְרִיּוּת

כַּח Coach. fortitudo. virtus. robur. potētia. poteſtas. De q̄ vide ſupra in dictiōe כַּחַ Choaa cū vau in medio dictiōis.

כָּחַד Cachad. celare. abſcondere. occultare. latere. negare. delere. deſtruere. deſolare. percutere. Geñ. 47. Non celamus domino noſtro. 1. Reg. 3. Oro te ne celaueris a me. Et in eo. Hec faciat tibi deus: & hec addat ſi abſconderis a me. & in eo. Et nō abſcōdit ab eo. 2. Reg. 18. Nequaq̄ hoc rege latere potuiſſet. Iob. 15. Sapiētes cōfitentur & nō abſcōdūt a p̄ſpⁿ eorū. & in eo. 20. Abſcōdit illud ſub lingua ſua. Ps. 138. Nō ē occultatū oſmeū a te. Signat ēt negare. Iob. 6 Nec cōtradicā ſermonib⁹ ſancti. i. nō negabo ſermōes ſācti. Significat ēt deſtruere vl̄ delere. aut deſolare ſeu ſuccidere vel percutere. Exo. 23. Quos ego cōteram. i. deſtruam vel diſperdam. Iob. 4. Aut quādo recti deleti ſunt. & in eo. 15. Habitabit in ciuitatib⁹ deſolatis. & in eo. 22. Nōne ſucciſſa eſt erectio eorū. 2. Paralip. 32. Et percuſſit omnem virum robuſtum & bellatorem.

כָּחַל Cachal. Linire. Circunlinire. Ezech. 23. Circunliniſti ſtibio oculos tuos.

כָּחַשׁ Cachas. negare. mentiri. deficere. Geñ. 18. Negauit ſara. Leuit. 6. Negauerit p̄ximo ſuo depoſitū. Deut. 33. Negabunt te inimici tui. Ioſ. 24. Ne forte negare velitis & mentiri domino deo veſtro. 2. Reg. 22. Filii alieni reſtent mihi. Pro quo hebrei legunt. Filii alieni mentientur mihi ſiue negabunt mihi. Ps. 17. Filii alieni mētiti ſunt mihi. Ps. 65. Mentietur tibi inimici tui. Eſa. 59. Peccare & mētiri contra dominū. Oſee. 4. Maledictū & mendaciū & homicidium. Pro quo hebrei legunt. Maledicere & mentiri ſiue negare: & interficere. & in eodem. 9. Et vinū mentietur eis. i. deficiet. Abach. 3. Mentietur opus oliue. Zach. 13. Et nec operientur pallio faccino vt metiantur. Ponitur etiam pro immutari. Ps. 108. Et caro mea mutata eſt propter oleū Hebrei tñ dicūt q̄ in p̄dicto loco ſignificat marceſcere vel extenuari. Vnde ipſi legūt. Et caro mea marceſcit ſiue extenuatur a pinguedine ſiue ab oleo. Iob. 16. Vbi nos legim⁹. Et ſuſcitatur falſiloquus aduerſus facie mea cōtradicēs mihi. Ipſi legūt. Et ſuſcitatur in me macies meas ſiue tenuitas mea in facie mea teſtificatur. Vnde premittitur. ruge mee teſtimonium dicūt contra me. Poteſt etiā intelligi ſicut eſt in littera noſtra. Inde כַּחַשׁ Cachas. i. negatio mendaciū ſiue mendax. Ps. 58. Et de execratione & mendacio annūcia būtur. Eſa. 30. Filii mēdaces filii nolētes audire legem dei. Oſee. 7. In malicia ſua letificauerunt regē & mēdaciis ſuis principes. & in eo. 10. Comediſtis fructū mendacii. & in eodem. 11. Circūdedit me ephraim in negociatione. Debet legi in negatione vel in mendacio.

Deficere. כָּחַשׁ

Mutari כָּחַשׁ

Marceſcere כָּחַשׁ

Mendacij כַּחַשׁ

Negatio. כַּי

כִּי Chi. Quia. qm̄. q. enim. quidē. cū. qñ. ſi. Geñ. 2. Quia in ipſo ceſſauerat ab oīi opere ſuo. & in eo. 4. Qm̄ occidi virū in vulnⁿ meū. & in eo. 5. Quia tulit eū dñs. & in eo. 11. Quia ibi cōfuſū eſt labiū vniuerſe terre. & in eo. 20. Quia propheta eſt. & in eo. 21. Quia in iſaac vocabitur tibi ſemē. & in eo. 26. Qm̄ potētior nobis factⁿ es. & in eo. 32. Qm̄ ſi cōtra deū fortis fuiſti. Exo. 8. Qm̄ nō eſt ſicut dñs deⁿ nr̄. & in eo. 23. Quia nō dimittet cū peccaueris. Ps. 1. Qm̄ nouit dñs viā iuſtorū. p̄s. 17. Quia cuſtodiui vias dñi. p̄s. 23. Quia ipſe ſup maria fundauit eū. Dañ. 9. Quia receſſimus a te. & aliq̄n ſignat qd̄ vl̄ quidē. Geñ. 1. Et vidit deus lucē q̄ eēt q̄ bona. & in eo. 12. Quare nō indicaſti mihi q̄ vox tua eſſet.

Quia. כִּי

Quoniam כִּי

Enim. Et in eo. 15. Qd̄ poſſeſſurus ſum eā. Exo. 23. Quod ſi audieris vocē eius. & in eo. Quod tibi certe erit in ſcādalum. Iob. 9. Vere ſcio q̄ ita ſit. & in eo. 40. Quod influat iordanis in os eius. Itē ponitur pro enim vel quidē. Geñ. 2. Non enim pluerat dñs deus. & in eo. 8. Aque enim erāt ſup vniuerſam terrā. & in eo. 16. Dixit em̄ p̄fecto hic vidi. Exo. 10. Eſt em̄ ſolēnitas dñi dei noſtri. & in eo. 14. Dñs em̄ pugnat pro eis. Et in eo. 16. Ignorabāt enim quid ēet. & in eo. 34. Populus em̄ dure ceruicis eſt. Nu. 15. Verbū em̄ dñi cōtemſit. 1. Reg. 21. Et quidem ſi de mulieribus agitur. Iob. 14. Tu quidē greſſus meos dinumeraſti. Threñ. 3. Nō em̄ humiliauit ex corde ſuo. Itē ſignificat cū vel qñ. Geñ. 4. Cū operatus fueris eam. & in eo. 30. Qñ placiti tp̄s aduenerit. Exo. 7. Cū dixerit vobis pharao oñdite ſigna. Deut. 6. Cū interrogauerit te filius tuus. & in eo. 7. Cū vero introduxerit te dñs deus tuus in terrā. & in eo. 12. Qñ dilataūerit dñs deus tuus terminos tuos. & in eodē. 13. Qñ audieris vocem dñi dei tui. Ioſ. 17. Cū ſubuerteris cananeū. Prouer. 23 Qñ ſederis vt comedas cū principe. & in eo. 26. Qñ ſubmiſerit vocem ſuā. Ponitur ēt pro ſi. Exo. 1. Si ingruerit cōtra nos bellū. & in eo. 23. Si ſeruieris diis eorū. Deut. 4. Si genueris filios ac nepotes. Ps. 12. Qui tribulāt me exultabunt ſi motus fuero. Ps. 22. Nā & ſi ambulauero in medio vmbre mortis. Prouer. 23. Si em̄ percuſſeris eū virga non morietur. Item ponitur pro vt. Geñ. 38. Quid dabis mihi vt fruaris cōcubitu meo. Iudi. 8. Vt dem⁹ exercitui tuo panes. Ponitur ēt aliq̄n relatiue. vt. Geñ. 48. Qui maior natu erat. Iob. 41. Nō quaſi crudelis ſuſcitabo eū. pro quo hebrei le. Nō ē crudelis qui ſuſcitet eū. Pōitur ēt pro ſed. Ioſ. 17. Sed tranſibis ad mōtē. Ponitur ēt pro quāuis. vt in eo. Quē dicis ferreos habere curr⁹ & eſſe fortiſſimū. Pro quo he. le. Quāuis curr⁹ ferreos habeat & quāuis ſit fortiſſim⁹. Et qñ p̄ponitur dictiōi אִם Im. & dicitur כִּי אִם Ci im. tūc ambe dictiones ſignificāt niſi. Sed. quia ſi. Qd̄ ſi. Geñ. 32. Niſi benedixeris mihi. Deut. 16. Sed in loco quem elegerit domin⁹. Ps. 1. Sed tanq̄ ventus quē proiicit vētus. Eſa. 59. Sed iniquitates veſtre diuiſerunt inter vos & deū veſtrum. Hiere. 37. Sed & ſi percuſſeritis omnē exercitū chaldeorū. 1. Reg. 14. Quia ſi ſuper ionathā filium meū factū eſt. Hiere. Sī laueris te nitro. pro quo he. le. Quia ſi laueris te nitro. i. quāuis laueris te nitro. Threñ. 3. Quia ſi abiecit: & miſerebitur. & aliquādo preponitur ei lr̄a he. & dicitur הֲכִי Hachi. & eſt dictio dubitatiua. i. num quia. nūquid. vt Geñ. 29 Num quia frater meus es gratis ſeruies mihi. 2. Reg. 9. Putasne eſt aliquis q remāſerit de nomo ſaul. i. nūquid eſt aliquis. Iob. 6. Nunquid dixi afferte mihi. Reperitur ēt affirmatiue p̄o iuſte ſiue vtiq̄. Geñ. 27. Iuſte vocatū eſt nomē eius iacob. 2. Reg. 23. Et inter tres nobilior. Pro quo he. le. Et de tribus vtiq̄ nobilior.

Sī. כִּי

Num הֲכִי

Nunquid. הֲכִי

Iuſte. כִּי

Vtiq̄. כִּי

כִּיד Chid. interitus. interfectio. Iob. 21. Videbunt oculi ei⁹ interfectionē ſuā. & inde כִּידוֹן Chidō. i. clype⁹. ſcutū. haſta ſiue lancea: 1. Reg. 7. Et clypeus ereus tegebat humeros eius. Iob. 39. Vibrabit haſta & clypeus. Hiere. 50. Arcū & ſcutū apprehēdāt. Significat ēt lāceā ſiue haſtā. vt Iob. 41. Et deridebit vibrātē haſtā. Ioſ. 8. Leua clypeū qui in manu tua eſt. Pro quo he. le. Extende lanceā ſiue haſtā que in manu tua eſt. Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica. ſ. haſtam. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.

Inſtectio. Clypeus Scutum. Haſta. Lancea. כִּידוֹן

כִּיל Chil. fraudulentus. & additur in fine lr̄a iod. & dē כִּילַי Chilai. Eſa. 32. Nec fraudulētus vocabitur maior. & in eodem. Fraudulenti vaſa peſſima. Hebrei vero dicunt q̄ ſignificat auarum ſiue parcum.

Fraudulentus. כִּיל

כִּים Cim. nomē ſtelle vel cōſtellationis ſtellarum. & additur he in fine. & dicitur כִּימָה Cima. pro quo beat⁹ Hieronymus tranſtulit Hyadas: ſiue pliadas. Iob. 9. Qui fecit arcturū & oriona & hyadas & interiora auſtri. & in eo. 38. Nūquid cōiungere valebis micātes ſtellas pliadas. In alio vero loco traduxit arcturū. Amos. 5. Facientē arcturū & orionē & cōuertētem in mane tenebras. & aliqui hebrei dicunt q̄ ſunt ſeptem ſtelle in fine ſigni arietis.

Hyades כִּימָה

Pliades כִּימָה

Arcturus כִּימָה

כִּיס Cis. marſupiū. ſaculꝰ. Deut. 25. Nō habebis in ſaculo tuo diuerſa pondera. Et pro pōdere ponitur in hebreo lapis, Prouer. 1. Marſupiū vnū ſit oīum noſtrū. & in eo. 16. Et opera eius lapides ſeculi. Debet legi ſaculi. t. oia pōdera ſaculi. Nā vt ſupra dictū eſt in hebreo aliq̄n ponitur lapis pro pondere. Eſa. 46. Qui confertis aurum de ſacculo.

Sacculus כִּיס

Marſupiū כִּיס

כֵּיף Ceph. petra. ſaxū. rupes. Iob. 30. In cauernis terre. vel ſup glareā. pro quo he. le. In cauernis terre & petrarū. Hiere. 4. Et aſcenderunt rupes. & inde in euāgelio cephas interpretatur petra. Iohānis. 1. Tu vocaberis cephas qd̄ interpretatur petrus. vnde petrus dicitur a petra.

Petra. כֵּיף

Rupes. כֵּיף

Cephas כֵּיף

כִּיר Cifor. cōcha. ſiue labrū. ſ. vas in quo erat aqua ad lauādum. Exo. 30. Facies & labrū eneū cum baſi ſua. Et in eo. 38. Fecit & labrū eneū cum baſi ſua. 2. Paralip. 4. Fecit quoq; cōchas decem. Pōitur ēt pro lebete. 1. Reg. 2. Et mittebat eam in lebetem. Significat ēt כִּיר Cifor fornacē vel caminū. Zach. 12. Sicut caminū ignis in lignis. & inde כִּירַיִם Ciraim. i. inſtrumētū in quo ſuſtentātur olle ad ignem poſite. Pro quo beat⁹ Hieronym⁹ trāſtulit. Chytropodes. Leuit. 11. Siue clibani ſiue Chytropodes deſtruentur.

Labrum. כִּיר

Cōcha. כִּיר

Lebes כִּיר

Caminus. כִּירַיִם

Chytropodes. כִּירַיִם

כָּכָה Cacha. Sic. Ita. De quo vide ſupra in dictiōe כֹּה Co.

כִּכָּר Cicar. torta. maſſa. talentū. De q̄ vide infra poſt dictionem כַּר Char.

Talentum כִּכָּר

כֹּל Col. omnis. totus. vniuerſus. & eſt communis generis & vtriuſq; numeri. De quo vide in dictione ſequenti.

כָּלַל Calal. cōplere. cōſumare. perficere. Ezech. 27. Ipſi cōpleuerūt pulchritudinē tuam. & inde כָּלִיל Celil. ſiue כָּלִיל Calil. i. totū. cōſumatū. pfectū. itegrū. Exo. 28. Facies & tunicā ſuper humeralis totā hyacithinā. 1. Reg. 7. Holocauſtū integrū dño. Threñ. 2. Heccine eſt vrbs quā dicūt p̄fecti decoris. Ezech. 15. Quia perfecta erat in decore meo. & in eo. 18. Perfectus decore. Ponitur ēt pro totali combuſtiōe aut pro holocauſto. Leuit. 6. Et tota cremabitur in altari. & in eo. Oīne em̄ ſacrificiū ſacerdotum igne conſumetur. Deut. 13. Et cum ipſa ciuitate ſuccēdes: itavt vniuerſa cōſumas. Iudi. 20. Et flāmas in ſublime ferri. Pro quo he. le. Et eccē aſcēdit totalis exuſtio ciuitatis vſq; ad celū. Pōitur etiā pro holocauſto. Ps. 50. Tūc acceptabis ſacrificiū iuſtitie oblationē & holocauſtū. Itē כָּלִיל Calil. i. penitus. totaliter. Eſa. 2. Et idola penitus cōterentur. & inde מְכֻלָּל Michlol. i. veſtis varia ſeu multifariā. Ezech. 23. Indutis veſte varia. & in eo. 27. Ipſi negociatores tui multifariā. & ide מִכְלָל Michlal. i. ſpecies pulchritudo oīmoda. Ps. 49. Ex ſion ſpecies decoris ei⁹. Sed beatus Hieronym⁹ in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. De ſiō pfecto decore. & inde כְּלוּל Chelul. pro quo btūs Hieronymus trāſtulit. Deſponſationem. Hiere. 2. Et charitatē deſpōſationis tue. & inde כַּלָּה Cala. i. ſponſa ſiue nurus. Cāti. 4. Quā pulchre ſunt māme tue ſoror mea ſpōſa. Eſa. 49. Et circūdabis tibi eos ſicut ſpōſa. Significat ēt nurū. vt Geñ. 38. Neſciebat em̄ q̄ nurus ſua ēet. 1. Reg. 4. Nur⁹ aūt ei⁹ vxor phinees. Ezech. 22. Socer nurū ſuā polluit. Mich. 7. Nurus cōtra ſocrū ſuā. & ide כֹּל Col. i. oīs. totus. cūctus. vniuerſus. & eſt cōmunis gñis & vtriuſq; nūeri. Geñ. 1. Vidit q̄ deus cūcta que fecerat. & in eo. 2. Ex omni ligno paradiſi comede. & in eodem. 3. Et terram comedes, cunctis diebus vite tue. & in eodem. 4. Omnis qui

Complere כָּלַל

Totum כָּלִיל

Integrū. Perfectū. כָּלִיל

Totalis cōbuſtio. כָּלִיל

Holocauſtum. כָּלִיל

Penitus מְכֻלָּל

Veſtis varia. מְכֻלָּל

Species מִכְלָל

Deſpōſatio כְּלוּלָה

Sponſa Nurus. כַּלָּה

Cuncta Omnis כֹּל

Omnes. occiderit cain. & in eodem. 24. Ex omnibus bonis eius portans secum. & in eodem. 41. Omnesq; prouincie venient in egyptum. Exo. 24. Omnia que locutus est dominus faciemus. & in eodem. 33. Ego ostendam tibi omne bonum meum. Leuit. 2. Ac totum thus. Deut. 6. Diliges dominum deū tuum ex toto corde tuo. 4. Reg. 8. Et omnia bona damasci. i. ex oīb⁹ bonis damasci. Ester. 5. Cum hec oīa habeam. Ps. 1, Et oīa quecūq; faciet prosperabūtur. Ps. 15. Oēs declinauerūt. Ps. 118. Quoniā oīa seruiūt tibi. & in eo. Clamaui in toto corde meo. Ps. 150. Ois spūs laudet dñm. prouer. 4. Et vniuerse carnis sanitas. & i eo. 10. Et vniuersa delicta operit charitas. & in eo. Vniuersa propter semetipm operatus est dñs. Hiere. 1. Et vniuersa que mandauero tibi loqueris. Itē pōtur pro quicquam vel pro aliquid. Leuit. 3. Nec sāguinem nec adipem oīno comedetis. i. nec quicq̄ sanguinis vel adipis comedetis. 4. Reg. 4. Non habeo aticilla tua quicq̄ in domo. Et aliquando significat nullum ū ue nihil. s. cum precedenti negatione vel sequenti. Exo. 20 Non facies omne opus in eo. i. nullū opus facies in eo. Nu. 10. Nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi man. 2. Reg. 12. Pauper autem nihil habebat omnino. & in lingua chaldaica scribitur cū aleph in fine & dicitur כֹּלָא Chollа. Dañ. 2.

Omnia. Quomodo ferrum cōminuit & domat omnia. & componitur cum pronomīnibus hoc modo כֻּלִּי Culli. i. totus ego כֻּלְּךָ Cullech. i. totus tu. כֻּלּוֹ Cullo. i. totus ille siue omnis ille. כֻּלָּנוּ Cullanu. i. omēs nos. כֻּלְּכֶם Cullechē. i. omnes vos כֻּלָּם Cullam. i. omnes illi siue vniuersi illi. Et aliquādo scribitur cum he & dicitur כֻּלָּהֶם Culaham. i. omēs ipsi aut vniuersi illi. 2. Reg. 23. Quasi spine euellentur vniuersi. i. vniuersi illi. & in genere femininо mutat mem in nun. & dicitur כֻּלָּן Cullan. i. omnes ille. Scribitur etiam aliquādo cum he in fine. & dr כֻּלָּנָה Cullana. Geñ. 42. In me hec omīa mala receiderunt. & aliquando scribitur cum duplici he. Et dicitur כֻּלַּהֲנָה Cullahana. 3. Reg. 7. Fusura vna & mensura sculpturaq; consimili. pro quo hebrei legunt. Fusura vna & mensura vna & sculptura vna omnibus illis. & Inde מְכֻלֹּת Mechloth. Pro quo beatus Hieronym⁹ transtulit omia. 2. Paralip. 4. Omnia de auro purissimo facta sunt. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat vasa. De quo vide infra in dictione כלה Cala.

Prohibere. כָּלָא Cala. prohibere. vetare. cessare. claudere. Geñ. 8. Et p hibite sunt pluuie de celo. Exo. 36. Sicq; cessatum est a muneribus offerendis. Pro quo hebrei legunt. Et prohibit⁹ est popul⁹ ab oblatione. i. a muneribus offerendis. Nu. 11. Domine mi moyses prohibe eos. Ps. 39. Ecce labia mea non prohibebo. & in eodem. Tu autem domine ne lōge facias miserationes tuas a me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Tu domine non prohibebis misericordias tuas a me. ps. 87. Traditus sum & nō egrediebar. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit. Clausum & non prodeuntem. Ps. 118. Ab omni via mala prohibui pedes meos. Hiere. 32. Et hieremias propheta erat clausus in atrio carceris qui erat in domo regis iuda. Et sequitur in hebreo. Clauserat enim eum sedechias rex iuda. Aggei. 1. propter hoc super vos prohibiti sunt celi ne darēt rorem: & terra prohibita est ne daret germen suū. & inde כְּלָא Cēle siue בֵּלָא Calu. i. clausura siue carcer. Esa. 42. De domo carceris sedentes in tenebris. & in eodem. Et in domibus carcerum absconditi sunt. Hiere. 37. Ipse enim preposuit erat sup carcerē. & in eo. Quia missistis me in domū carceris. & in eo. 52. Et eduxit eū de domo carceris. & in eo. Et mutauit vestimēta carceris eius. & inde מִכְלָא Michla. i. ouile siue caula vbi pecora claudunt. Ps. 77. Et sustulit eum

Claudere. Carcer. Cauta.

de gregibus ouiū. Pro quo hebrei, le. Et tulit cū de caulis siue de ouilibus ouium. Scribitur ēt cū he in fine loco aleph. vt Abach. 3. Abscindetur de ouili pecus. & inde כְּלְאַיִם Cilaim. i. mixtim: siue mixtio duarū specierū vel diuersarum rerū. Leuit. 19. Iumenta tua nō facies coire cū alterius generis animantib⁹: agrum tuū non seres diuerso semine: veste q̄ ex duob⁹ texta est non induēris. Pro quo he. le. Iumēta tuū nō facies coire mixtione: agrū tuū non seres mixtione. & vestis mixtim. s. de lana & lino contexta nō ascendat sup te. Vbi in hebreo tet ponitur predicta dictio. Et beatus Hieronymus transtulit sensum.

Ouile. Wixtio.

Canis. Canes. Canistrū. Uncinus.

כֶּלֶב Cheleb. canis. Exo. 11. Apud oēs aūt filios israel non mutiet canis. Deut. 23. Nec precium canis. 1. Reg. 17. Nunquid ego canis sum. & in plurali כְּלָבִים Chelabim. Ps. 21. Quoniā circūdederūt me canes. Esa. 56. Et canes muti nō valētes latrare. Item כֶּלוֹב Chelub. i. canistrū. Beatus Hieronymus trāstulit uncinū. Amos. 8. Et ecce uncinus pomorū. Significat etiā locū ex virgultis cōtextū in quo aues seruantur vel capiuntur. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit decipulā. Hiere. 5. Sicut decipula plena auib⁹. Est ēt כָּלֵב Caleb nomē proprīū viri. Nu. 13. De tribu iuda caleb filiū Iephone. & inde כָּלִבִּי Calibi. i. vir de gñe caleb. 1. Reg. 25. Erat aūt de gñe caleb.

Decipula. Caleb. Uir de genere caleb.

כָּלָה Cala. perficere. cōplere. cōsumare. finire. cessare. cōsummere. delere. dispergere. deficere. expectare: seu desiderare. prohibere. Geñ. 2. Igitur perfecti sunt celi & terra. & in eo. Cōpleuitq; deus die septimo opus suū. & in eo. 28 Vtrū clamorē qui venit ad me ope cōpleuerint. & in eo. 24. Cūq; ille bibisset. pro quo he. le. Et cōpleuit dare ei potum & in eo. Donec cūcti bibant. Pro quo he. le. Donec cōpleāt vel perficiāt bibere. & in eo. 41. Igitur trāsactis septē vbertatis annis. Pro quo he. le. Et cōpleti siue finiti sunt septem vbertatis anni. Exo. 5. Cōplete opus vestrū. & in eo. 39. Perfectū est igitur omne op⁹ tabernaculi. Nu. 7. In die quo cōpleuit moyses tabernaculū. Deut. 26. Q̄n cōpleueris decimā cūctarū frugū. 1. Reg. 20. Scito quia cōpleta est malitia eius. 3. Reg. 8. Cūq; cōplesset salomō orās. 2. Paralip. 7. Cō pleuitq; salomon domū dñi. Iob. 36. Cōplebunt dies suos in bono. Ps. 71. Defecerūt hymni dauid filii iese. pro q̄ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Cōplete sunt orationes dauid filii iese. Hiere. 8. Finita est estas. & in eo. 43. Factū est aūt cū cōplesset hieremias loquens ad populū. & in eo: 44. Donec penit⁹ cōsūmātur. Ezech. 43 Eo q̄ cōsumpsi eos in ira mea. Itē significat cessare. Nu. 27 Vt quiescāt q̄rele eorū a me. i. vt cessēt vt finiātur. 2. Reg. 14. Cessauitq; rex dauid psequi absalō. Itē significat dispdere aut delere vel cōsumere. Exo. 33. Ne forte dispdā te in via. Nu. 16. Vt eos repēte dispdā. & in eo. 25. Vt nō ipe delerem filios isr̄. Iob. 7. Et cōsūpti sūt absq; vlla spe. Ps. 73. De medio sinu tuo in finē. Pro q̄ btūs Hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Ad medīū sinū tuū cōsumēs. Ps. 118. Paulomin⁹ cōsumauerūt me in terra. Esa. 10. Et consumabitur indignatio. & in eo. 49. Fortitudinē meā cōsumpsi. Hiere. 14. Et ego cōsumā eos. & in eo. 16. Et gladio & fame consumētur. & in eo. 49. Donec cōsumā eos. Malach. 3. Et vos filii iacob nō estis cōsumpti. & aliq̄n scribitur cū aleph in fine loco he. Dañ. 9. Vt cōsumatur preuaricatio. Itē significat deficere. Deut. 28. Et deficientib⁹ ad cōspectū eorum tota die. 3. Reg. 17. Hydria farine nō deficiet. Ps. 68. Defecerunt oculi mei dum spero in deum meū. Ps. 70. Cum defecerit virtus mea ne derelinquas me. Ps. 118. Defecit in salutarī tuo anima mea. & in eodem. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum. Hiere. 14. Defecerūt oculi eorū. Threñ. 3.

Finire. Cessare. Dispdere. Delere. Cōsumere. Deficere.

Quia non defecerunt miserationes eius. Item significat

Expectare. Desiderare. expectare vel desiderare. Iob. 31. Et oculos vidue expectare feci. Ps. 83. Concupiscit & deficit aia mea in atria dñi. p quo he. le. Concupiscit & desiderat anima mea ad atria dñi. z. Reg. 14. Cessauitq; rex dauid per sequi absalom. pro quo he. le. Et desiderauit dauid egredi ad Absalom. Potest ēt intelligi sicut est in littera nostra. vt supra dictū est. Item significat prohibere siue claudere. vt

Prohibere. Cōcludere. Geñ. 23. Nullusq; te phibere poterit. 1. Reg. 6. Vitulosq; earum concluserunt domi. i. phibuerunt exire. Et in eo. 25. Que phibuisti me hodie ne irē ad sanguinē. Et aliq̄n scribitur cū aleph loco he. vt. ps. 118. Ab omni via mala phibui pedes meos. & de hoc vide supra in dictione כָּלָא cala. cum aleph in fine. & inde כָּלָה cala. i. consumatio. Esa. 10. Cōsumationem enim & abbreuiationē dñs deus exercitum faciet. Ezech. 11. Consumationē tu facis. Soph. 1. Quia cōsumationē cū abbreuiatione facet. Ponitur ēt aduerbialiter. i. cōsumate siue perfecte. vt Exo. 11. Post hec dimittet vos & exire compellet. pro quo he. le. Post hec dimittet vos & cū dimiserit cōsumate siue perfecte eiciet vos hinc. & ē sensus sicut in lra nostra. & aliq̄n scribitur cum tau in principio & dicitur תְּכָלָה Thichla. i. cōsumatio. ps. 118. Omnis cōsumatiōis vidi finem. scribitur ēt cū tau i fine & dicitur. תַּכְלִית Thachlith. i. finis siue cōsumatio. vt Iob. 28. Et vniuersorū finē ipe cōsiderat. Ps. 138. pfecto odio oderā illos i. fine vel cōsumatiōe odii oderam illos. & inde כִּלָּיוֹן Cilaion. i. consumatio. Esa. 10. Consumatio abbreuiata inundabit iustitiā. & inde כְּלִי Cheli. i. vas siue instrumētū. Arma. ornamentū. vestis. Geñ. 24. Prolatisq; vasis argenteis & aureis: ac vestibus dedit ea rebece. Exo. 22. Si quis comē dauerit alicui pecuniā aut vasa. Et in eo. 25. Omne pōdus candelabri cū vniuersis vasis suis habebit talentum auri. Leuit. 6. Vas fictile in quo cocta est confringetur: q̄ si vas eneū fuerit. Et in eo. 15. Et vbicūq; sederit. pro quo he. le. Et oē vas in quo sederit. i. ois sedis vel sella aut instrumentum in quo sederit. & in eo. vas fictile cōfringetur. & i eo. Vas aūt ligneū lauabitur aqua. Nu. 19. Et mittet aquas vias sup eos in vas. & in eo. 35. Si quis ferro percusserit. q̄ q̄ he. le. Si quis vase ferreo. i. instrumento ferreo percusserit. Et in eo. Si ligno percusserit. Pro quo hebrei legunt. aut si vase ligneo. i. instrumento ligneo percusserit. Deut. 23. Fortas autem ne feras tecum. pro quo hebrei legunt. Et in vase tuo ne reponas. sed beatus hieronymus transtulit sensū. Ester. 1. Et aliis atq; aliis vasis cibi inferebantur. Ps. 2. Et tanq̄ vas figuli confringes eos. Esa. 22. Omne vas paruum a vasis crateranum vsq; ad omne vas musicorū. i. istrumentum musicum. Et in eo. 32. Fraudulenti vasa pessima sunt. & in eodem. 54. Omne vas quod fictum est cōtra te.

Sella. Instrm. Arma. Uestis, Wonile. Vasa. Reues.

Significat etiam arma. Geñ. 27. sume arma tua. & i eodē. 49. Vasa iniquitatis bellantia. i. arma iniquitatis. Pōtur etiam pro veste. vt Deut. 22. Non induetur mulier veste virili. Esa. 61. Et quasi sponsam ornatam monilibus suis. pro quo hebrei legunt. Et quasi sponsam ornatam vasis suis. i. vestimentis vel ornamentis suis. Et etiam instrumenta cuiuscūq; rei dicūtur in hebreo vasa eius. vt Ps. 70. confitebor tibi in vasis psalterii. Esa. 13. Dominus & vasa furoris eius. Zach. 11. sume tibi vasa pastoris stulti. & inde מִכְלוֹת Michloth. i. vasa secundum hebreos. z. Paralip. 4. Omnia de auro purissimo facta sunt. pro quo he. le. vasa de auro. potest etiam signare oīa sicut est in littera nostra. de quo vide supra in dictione כְּלָל Calal. & inde כְּלָיוֹת Celaioth. i. renes siue renūculi. Leuit. 3. Et duos renes. & in eo. Et reticulū fecoris cū renūculis. Iob. 10. reposita ē hec spes mea in si

nu meo. pro quo he. le. Cōsumati siue pfecti sunt renes mei i sinu meo. De quo vide Burgeñ. in additiōibus sup p̄ dicto loco. ps. 15. Increpuerūt me renes mei. Ps. 25. Vre renes meos & cor meū. ps. 138. Quia tu possedisti renes meos. Hiere. 11. Qui pbas renes & corda. & solū inuenitur in nu. plu. Ponitur ēt p medulla. Deut. 32. Cum medulla tritici. Et dicūt hebrei q̄ ponitur ibi pro granis tritici: eo quod in figura assimilantur renibus. Item כְּלָה Call. i. spōsa. siue nurus. De quo vide supra in dictione כַּלָּל Calal.

Medulla. Sponsa. Ebūdātia senecta. Fustinere. Rubore suffundi. Cōfundere Confundi. Reuereri. Erubescere

כָּלַח Calach. Senīū vel senecta. beatus hieronymus transtulit. abūdātiā. s. dierū: qd est idem qd senecta. Iob. 5. In gredieris i abūdātia sepulcrū. & i eo. 30. Et vita ipa putabatur idigni. i. lōgiori vita. p quo he. le. sup ipos pūt senecta.

כָּלְכַל Cilcal. fustinere. fustentare. Enutrire. De quo vide supra in dictione טל Chol.

כָּלַם Calā. erubescere. reuereri. cōfundi. siue cōfūdere. molestare. Nu. 12. Nōne debuerat saltē septē diebus rubore suffundi. 1. Reg. 20. Eo qd confudisset eū pater suus. z. Reg. 10. Erāt enī viri cōfusi turpiter. Iob. 11. A nullo cōfutaberis. i. cōfūderis. ps. 39. Et reuereātur qui volūt mihi mala. ps. 73. Ne auertatur humilis factus confusus. Hiere. 3 noluisti erubescere. Et in eo. 6. Et erubescere nescierunt. & in eo. 14. Cōfusi sunt & afflicti. pro quo he. le. Cōfusi sunt & erubuerūt. & in eo. 31. Cōfusus sū & erubui. Ezech. 36. Confundemini & erubescite. Itē significat molestare. 1. Reg. 25 Nunquā eis molesti fuimus. & in eo. bonī satis fuerunt nobis & nō molesti. Iudi. 18. Et nullo eis penitus resistente. i. nullo molestante. & ide כְּלִמָּה Celimma. i. verecūdia. cōfusio. opprobriū. ps. 68. Operuit cōfusio faciē meā. Prouer. 18. Stultū se esse demōstrat & cōfussione dignū. Hiere. 20. Opprobrium sempiternū. quod nulla oblitiōe delebitur. Esa. 50. Faciem meā non abscondi ab increpantibus. pro quo he. le. Faciem meā nō abscondi ab opprobriis vel cōfusiōibus. vbi ponitur כְּלִמּוֹת Celimmoth in nūero plurali.

Molestare. Confusio. Opprobrium. increpatio

כֶּלֶף Celaph. Instrumentum dolatorium. Et solum inuenitur in numero plurali. f. כַּלַּפּוֹת Celaphoth. Ps. 73. In fe curi & ascia deiecerūt eā. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit, bipenni et dolatoriis deraserunt.

Ascia. Dolatoria

כָּמַהּ Cama. Desiderare. Cōcupiscere. quādo. quod. siue quātum. Ps. 62. Quā multipliciter tibi caro mea. Pro quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta hebraicā veritatem transtulit. Desiderauit ad te caro mea. Significat ēt quādo. aut quot. Ps. 34. Dñe quādo respicies. Ps. 118. Quot sunt dies serui tui. Iob. 13. Respōde mihi quātas habeo iniquitates Zach. 2. Et videam quanta sit longitudo eius & quanta latitudo eius.

Quā multipliciter. Desiderare. Quando. Quot. Quāte. Quanta.

כְּמוֹ Cemo. sicut. tanq̄. Iob. 19. Quare psequimini me sicut deus. ps. 28. Et comminuet eas tanq̄ vitulū libani. ps. 57. sicut cera que fluit auferentur. Et in eo. Sicut viuentes sic in ira. ps. 62. Sicut adipe & pinguedine repleatur aia mea. & cōponitur cū pnominibus hoc modo כָּמוֹנִי Camóni. i. sicut ego. כָּמוֹךָ camocha. i. sicut tu. 3. Reg. 22. sicut ego sum ira & tu. pro quo he. le. sicut ego sicut tu. Esa. 38 sicut ego hodie. כָּמוֹהוּ Camóhu. sicut ille. Exo. 9. qualis nō fuit in egypto. p quo he. le. Sicut ille nō fuit in egypto. כָּמֹנוּ Camonu. i. sicut nos. Geñ. 34. Si volueritis esse similes nostri. i. sicut nos. כָּמוֹכֶם Cemochem. sicut vos. Iob. 12. Et mihi est cor sicut & vobis. כָּמוֹהֶם Cimohem sicut illi.

sicut. Tanq̄. sicut ego.

כֶּמֶז Cumaz. Ornamentū muliebre. Beatus hieronymus transtulit Murenulas. Nu. 31. Dextralia ac murenulas.

murenule.

כָּמֹן Camon. cyminū. Esa. 28. Seret git & cyminū sparget Et i eo. Nec rota plaustri super cyminū circuibit. Item

Cyminum

Thesauru⁹ מַכְמָן Michmā.i.thesaurus absconditus. Dañ.11. Et domina bitur thesaurorum auri & argenti.

Conditum בָּמַס Camus.reconditum siue absconditū. Deut. 32. Nōne hec cōdita sūt apud me.& solū iuenitur ī p̄dicto loco.

Incalescere. כָּמַר Camar.incalescere.exurere.cōmotum siue cōturbatū esse.Geñ. 43.quia cōmota sunt viscera eius. Pro quo he.le.Quia incaluerūt miserationes eius: siue commote sunt miserationes eius.Threñ.5.Pellis nr̄a quasi clibanus exusta est.Osee.11.Pariter cōturbata est penitudo mea.i.cōmota ē penitudo mea.Item כָּמַר Camar.i.edituus siue minister templi vel altariū.Et solū inuenitur in nu. plu. f. כְּמָרִים Gemarim.Osee.10.Et edituí eius super eū exultauerūt.Soph.1.Et noīa edituorū cū sacerdotibus. Pōitur ēt pro aruspicibus.vt.4.Reg.23. Et deleuit aruspices quos posuerunt reges iuda. Item כַּמְכֹּר Michmar.i.rete aut retiaculū.siue illaqueatū.p̄s.140.Cadent in retiaculo eius peccatores. Esa. 51.Sicut orix illaqueatus.Abach.1.Et congregauit in rete suū.Scribitur ēt cū tau ī fine & dicitur מִכְמֹרֶת Michmóreth Esa.19.& expandentes rete super faciem aquarum.

Edituí. כְּמָרִים

Aruspices מְכַשֵּׁר

Retiaculū illaqueatus. מִכְמֹרֶת

Rete.

Cinises. כֵּן כֵּנִים Cen.sic.ita. De quo vide supra in dictione כֵּן Cun. Item Cinim.i. cinises. Exo.8.Et sint cinises in vniuersa terra egypti. Et solū inuenitur ī nu.plu.& in p̄dicto loco. Scribitur ēt sine iod & dr̄ כֵּנָם Cinam.vt in eo.Et facti sunt cinises in hominibus & in iumentis.

Equare. Assimilaſ. כָּנָה Chana.Equare.assimilare. Iob.32. Et deū homini nō equabo. Esa.44.Et ī noīe israel assimilabitur. hebrei tñ dicūt q̄ signāt cognominare.vnde in p̄dicto loco ipi legunt.Et in noīe israel cognominabitur.Et in eo.45. Assimilaui te & nō cognouisti me.pro quo he.le. Cognominaui te.& nō cognouisti me.Ponitur ēt p̄ subsistere. Iob.32. Nescio enī quādiu subsistā.& ēt in predicto loco he.le.quia nescio cognominare.potest ēt deruari a dictiōe כֵּן Cun: que signāt firmare vel subsistere sicut est in littera nr̄a. vel a dictiōe כָּנָה Cana que signāt sedē vel basim aut radicē

Subsistek. כָּנָה

Consilium Cōsiliator כְּנוֹת Cenauath.in lingua chaldaica signāt cōsiliū siue cōsiliatorē.Esdre.4.Et reliqui qui erant in consilio eorum. Et in eodem. Et reliqui cōsiliatores eorū. & dicūt hebrei q̄ significat cetum seu congregationem hominum.

huiuſcemodi, Taliter. כְּנִימָא Cenema.in lingua chaldaica significat huiuscemodi. siue taliter.aut hoc modo.Esdre.4.Scripserunt epistolam vnā de ierusalem huiuscemodi.Et in eodem. 5. Et ita diximus eis.i.taliter.& in eo.Huiuscemodi autē sermonem responderunt nobis.

Cōgregaſ כָּנַס Canas.congregare.colligere.coaceruare. 2. Paralip. 22.Et precepit vt cōgregarentur omnes proselyti. Esther.4. Vade & congrega omnes iudeos.Ps.32. Cōgregās sicut in vtre aquas maris. p̄s.146. Dispersiones israel congregabit.Eccl's.2.Coacerauī mihi argētū & aurū. Et in eo.3.Et tempus colligendi lapides.Esa.28.Et palliū breue vtrūq̄ operire non potest.pro quo hebrei legunt .Et pallium breue cum colligitur.idest cum colligitur ad operiendum vnum non potest alium operire. Vnde beatus hieronymus transtulit sensum. Inde מִכְנָסַי Michnese.idest femoralia seu feminalia.Exo.28.Facies & feminalia linea. Leuit.16.Feminalibus lineis verenda celauit.Ezech.44.Et feminalia linea erunt in lumbis eorum . Et solum inuenitur in numero plurali.

Coaceruaſ Colligereſ

Femſalia. מִכְנָסַי

Humiliare כָּנַע Canaa.Humiliare.conterere.erubescere.reuereri . vt Iudi.3.Humiliatusq̄ est moab in die illo sub manu israel.& in eo.4.Humiliauit ergo deus in die illo iabin regē Canaā. Iudi.8.Humiliatus est aūt madiā corā filiis israel. 3.Reg.21.Nōne vidisti humiliatū Achab corā me: quia igitur humiliatus est.2.Paralip.35.Et quia humiliati sunt a uersa est ab eis ira dñi. Et in eo. Et egit penitentiā valde corā deo.i.humiliatus est corā deo valde.Nec.9. Et humiliasti corā eis habitatores terre.p̄s.106.Et humiliatum est in laboribus cor eorū. Itē significat cōterere.Deut.9.Qui cōterat eos . signāt ēt erubescere vel reuereri.Leuit.26. Donec erubescat incircūcisa mens eorū.2.Paralip.33. Et non est reuersus facie dñi sicut reuersus est Manases pater eius Itē כְּנַעַן Cenaan.nomē propriū viri.f.filii Cham. Geñ.10. Filii aūt cham chus & Mesraim & phut & canaā.& ab eo dicta est terra canaā.Geñ.11. Vt irent in terrā canaā. p̄s.104. Tibi dabo terrā canaā. Et inde כְּנַעֲנִי Cenaani.i. cananeus. vt Geñ.13.cananeus & pherezeus habitabant in terra illa. Et in eo.38.Filiam hominis cananei. signāt ēt mercatorē vel negociatorē aut institorem.vt Iob.40.Et diuident illū negociatores.Esa.23.Institores eius iclyti terre. Zach. 14.Et nō erit mercator vltra in domo dñi . Vnde illud qd habetur Prouer.31.cingulum tradidit cananeo. hebrei legūt.Et cīgulū tradidit mercatori vl negociatori. & Ezech. 17.Et trāsportauit eā in terrā canaā. Quod hebrei exponunt in terra negociationis vel mercationis . vnde subditur in vrbe negociatorū posuit eū. Osee.12. Canaā in manu eius statera dolosa.pro quo he.le.Mercator seu negociator in manu eius statera dolosa. Vnde beatus hieronymus in suis explanatiōibus super .puerbia .capitulo vltimo sic ait.Bene etenim nomine canaā qui gentiliū populū perea uit & interpretatur cōmutator cōuersa ad fidem gentilitas designatur: que felicissima comutatiōe a vitiis ad virtutes: a diabolo transmigrauit ad xp̄m . Hec hieronymus . Inde כְּנַעַת Cinaa.i. mercatio seu negociatio.Hiere. 10 . congrega de terra confusionem tuam.pro quo he.le.congrega de terra.negociationē tuā.i.substantiā tuā. Vnde beatus hieronymus super p̄dicto loco sic ait.precipitur ierusalem vt qd quid habet foris substantie in vrbē munitissimā cōgreget: & lōge obsidioni paret alimēta:cōgrega inquit & de foris & de terra hoc est de agris substantiā tuā siue confusionem. Quidquid enim habes cōfusione dignū est.Hec hieronymus. Potest ēt significare cōfusionē vel erubescentiam: sicut supra dictum est.

Cōgregaſ כָּנַס

Cooceruaſ Colligereſ

Humiliare כָּנַע

Conterere, Erubeſcere Reuereri, כָּנַע

canaam. כְּנַעַן

Lyre. כְּנַעֲנִי

cananeus. כְּנַעֲנִי

Negocia⁹ tor. Inſtitor. Mercator כְּנַעֲנִי

Vle. כְּנָף Penne. כְּנָפַיִם

Vola כָּנַף

Angulus. כָּנַף

Ora veſtimenti. Extremus, Plaga. Finis. כָּנַף

Templum כָּנַר

Cithara. כִּנּוֹר

Canaph. Ala.penna. Angulus. ora. f. vestimenti . vt Exo.19.Quomodo portauerim vos super alas aquilarum .Et in eo.25.Expandētes alas & operientes oraculū. Deut.4.vel auiū sub celo volantiū.pro quo he.le. Omnis auis alate.i.habentis alas.Ruth.2.Sub cuius confugisti alas.Iob.39.Penna struthiōis similis est pennis erodii.Esa. 10.& non fuit qui moueret pennā.& in plu. כְּנָפַיִם chenaphaim.siue כַּנְפֵי chanphe.vt in aliquibus locis predictis:& Iob.39.Expandet alas suas ad austrū.Ps.77 . Penne colūbe deargētate.p̄s.138.Sī sumpsero pennas meas diluculo. Prouer.1.Frustra aūt iacitur rete ante oculos pennatorū. Zach.5.Et spūs in alis earū:& habebāt alas miluí.Malach. 4.Et sanitas in pennis eius.Et est in hebreo cōis generis . vt patet in locis predictis.Inde verbum כָּנַף Canaph.i. auolare. Esa.30.Et nō faciet auolare a te vltra doctorem tuum. Item כָּנַף canaph.i.angulus.aut ora vestimēti.Nu.15 .vt faciant sibi fimbrias per angulos quattuor palliorū.Deut.22 Per quattuor angulos pallii tui.Aggei.2. In ora vestimenti sui.Pōitur ēt pro angulo vel fine aut extremo terre. Iob 38.Et tenuisti concutiens extrema terre.Esa.11. A quattuor plagis terre.idest a quattuor angulis terre .Et in eodem 24. A finibus terre laudes audiuimus.Ponitur etiam pro templo.Dañ.9.Et erit in templo abominatio desolatiōis. כִּנּוֹר Cinor.cithara.Geñ.4.Ipse fuit pater canentium in cithara & organo.Iob.30.Versa est in luctum cithara

Cithare. כִּנֹּרוֹת כִּנֹּרוֹת Chinoroth.secūm terminationē masculinorū.siue כִּנֹּרוֹת Chinoroth.secūm terminationem femininorū.3.Reg.10.Et citharas lyratq̄ cantoribus.p̄s.136.Suspendimus organa nr̄a.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.suspendimus citharas nr̄as.Ezech.26.Et sonitus citharārū tuarū non audietur amplius.Ponitur etiam pro lyris.1. Paralip.15.Cantores in organis musicorum nablis videlicet & lyris & cymbalis.

Sedes. כִּסֵּא Ces.solium.sedes. De quo vide infra in dictione כִּסֵּא Cise.

Numerus. כְּסַח Casas .numerare.suppurare.Et scribitur cū simplici samech.Exo.12. Iuxta numerū aiarum que sufficere possunt ad esum agni.pro quo he.le. Iuxta numerum vel supputationē aiarū vniuscuiusq̄ iuxta esum suum numerabitis sup agnū.& inde מְכֻסָּם Méches.i.supputatio.vel numeratio.pro quo btūs hieronymus transtulit partem.f.numerata vel supputata.Nu.31.Et separabis partē dñō. Et in eo.Equibus in partē dñi supputate sunt oues sexcente. scribitur etiam cū tau ī fine & dicitur. מִכְסַת Michsath.vt Exo. 12.Iuxta numerū aiarū q̄ sufficere possunt. Leuit.27.supputabit sacerdos iuxta annorū numerū vsq̄ ad iubileum.

Solium. Throuus. כִּסֵּא Cise . Soliū.sedes.throuus.Geñ.41. vno titū regni solio p̄cedā te.Exo.11.A primogenito pharaonis qui sedet in solio eius.2.Reg.3.Et eleuetur throuus dauid.1.Paralip.29.Seditq̄ salomō in solio dñi . Iob.26 . Qui tenet vultum solii sui.Esa.66. Celum sedes mea est.Hiere.17.Soliū glorie altitudinis a principio.Et aliq̄n scribitur sine aleph & dr̄ כֵּס Ces.vt Exo.17.Quia manus solius dñi.debet legi solii dñi.pro quo he.le.Quia manus sup soliū dñi vel sup thronū dñi.suple est.Et secundū aliquos hebreos ī duobus locis scribitur cū he in fine loco aleph:3.Reg.10. Qui habebat sex gradus.pro quo he.le.Sex gradus erat throno.Et in eo.Et sūmitas throni rotūda erat.Sed in libris hebraicis reperitur ēt in predictis locis cū aleph in fine.sicut in supradictis.Et in plu. כִּסְאוֹת Chisoth.Ps.121. Quia illic sederūt sedes in iudicio:sedes sup domū dauid. Item כֶּסֶא Cese .i.terminus siue dies constitutus vel insignis. p̄s .80. In isignī die solēnitatis nr̄e. Scribitur ēt cū he in fine loco aleph.pro quo btūs hieronymus dic̄ plene lune trāstulit Prouer.7. In die plene lune reuersurus est.& est idem. Nā apud hebreos dies insignis phase & tabernaculorū erat in plenilunio.

Sedes. כִּסֵּא

Dies inſignis. כֶּסֶא

Dies plene lune כֵּסֶא

Operire, כָּסָה Cisa. operire.coopire.celare.abscōdere.tegere. Geñ. 7. Opertiq̄ sunt oēs montes excelsi.Et in eo.25 . At illa tollens cito palliū suū operuit se.Et in eo.38 . Operuerat enim vultū ne agnosceretur.Exo.15.Abyssi operuerūt eos.Et in eo.40.Operuit nubes tabernaculū testimonii. Nu.4.Inuoluentq̄ eo arcam testimonii.i. operient.Et in eo.Cumq̄ inuoluerint Aaron et filii eius sanctuarium.i. operuerint.Et in eo. 9.Operuit illud nubes. p̄s.31.Et iniustitiā meā nō abscondi.Ps.43.Cooperuit nos vmbra mortis.Ps.71.Operuit mōtes vmbra eius.p̄s.142. Ad te confugi.pro quo hebrei legunt. A te coopertus sum.vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem . transtulit. A te protectus sum.Prouer.10.Et vniuersa delicta operit charitas.Et in eo.12.Qui aūt dissimulat iniuriā callidus est.Pro quo hebrei legunt.Qui autem celat iniuriam callidus est.Et est sensus sicut in littera nr̄a.Et ī eo. Homo versutus celat scientiā.Et in eo.26. Qui operit odi

Operire. כָּסָה

Abſcōdere

Proteger

Celare.

nostra.p̄s.32.Confitemini dño in cithara.Ps.56. Exsurge in psalterio & cithara.& in plu. כִּנֹּרִים Chinorum secundū

Cithare. כִּנֹּרוֹת

terminationē masculinorū.siue כִּנֹּרוֹת Chinoroth.secūm terminationem femininorū.3.Reg.10.Et citharas lyratq̄ cantoribus.p̄s.136.Suspendimus organa nr̄a.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit.suspendimus citharas nr̄as.Ezech.26.Et sonitus citharārū tuarū non audietur amplius.Ponitur etiam pro lyris.1. Paralip.15.Cantores in organis musicorum nablis videlicet & lyris & cymbalis.

Lyre. כְּנַעֲנִי

Cōgregaſ כָּנַס Canas.in lingua chaldaica significat cōgregare .Dañ. 3.misit ad congregandos satrapas.

כֶּס Ces.solium.sedes. De quo vide infra in dictione כִּסֵּא Cise.

Numerare. כָּסַח Casas .numerare.suppurare.Et scribitur cū simplici samech.Exo.12. Iuxta numerū aiarum que sufficere possunt ad esum agni.pro quo he.le. Iuxta numerum vel supputationē aiarū vniuscuiusq̄ iuxta esum suum numerabitis sup agnū.& inde מְכֻסָּם Méches.i.supputatio.vel numeratio.pro quo btūs hieronymus transtulit partem.f.numerata vel supputata.Nu.31.Et separabis partē dñō. Et in eo.Equibus in partē dñi supputate sunt oues sexcente. scribitur etiam cū tau ī fine & dicitur. מִכְסַת Michsath.vt Exo. 12.Iuxta numerū aiarū q̄ sufficere possunt. Leuit.27.supputabit sacerdos iuxta annorū numerū vsq̄ ad iubileum.

Pars. מְכֻסָּה

Numerus. מִכְסַת

Solium. Throuus. כִּסֵּא Cise . Soliū.sedes.throuus.Geñ.41. vno titū regni solio p̄cedā te.Exo.11.A primogenito pharaonis qui sedet in solio eius.2.Reg.3.Et eleuetur throuus dauid.1.Paralip.29.Seditq̄ salomō in solio dñi . Iob.26 . Qui tenet vultum solii sui.Esa.66. Celum sedes mea est.Hiere.17.Soliū glorie altitudinis a principio.Et aliq̄n scribitur sine aleph & dr̄ כֵּס Ces.vt Exo.17.Quia manus solius dñi.debet legi solii dñi.pro quo he.le.Quia manus sup soliū dñi vel sup thronū dñi.suple est.Et secundū aliquos hebreos ī duobus locis scribitur cū he in fine loco aleph:3.Reg.10. Qui habebat sex gradus.pro quo he.le.Sex gradus erat throno.Et in eo.Et sūmitas throni rotūda erat.Sed in libris hebraicis reperitur ēt in predictis locis cū aleph in fine.sicut in supradictis.Et in plu. כִּסְאוֹת Chisoth.Ps.121. Quia illic sederūt sedes in iudicio:sedes sup domū dauid. Item כֶּסֶא Cese .i.terminus siue dies constitutus vel insignis. p̄s .80. In isignī die solēnitatis nr̄e. Scribitur ēt cū he in fine loco aleph.pro quo btūs hieronymus dic̄ plene lune trāstulit Prouer.7. In die plene lune reuersurus est.& est idem. Nā apud hebreos dies insignis phase & tabernaculorū erat in plenilunio.

Sedes. כִּסֵּא

Dies inſignis. כֶּסֶא

Dies plene lune כֵּסֶא

Operire, כָּסָה Cisa. operire.coopire.celare.abscōdere.tegere. Geñ. 7. Opertiq̄ sunt oēs montes excelsi.Et in eo.25 . At illa tollens cito palliū suū operuit se.Et in eo.38 . Operuerat enim vultū ne agnosceretur.Exo.15.Abyssi operuerūt eos.Et in eo.40.Operuit nubes tabernaculū testimonii. Nu.4.Inuoluentq̄ eo arcam testimonii.i. operient.Et in eo.Cumq̄ inuoluerint Aaron et filii eius sanctuarium.i. operuerint.Et in eo. 9.Operuit illud nubes. p̄s.31.Et iniustitiā meā nō abscondi.Ps.43.Cooperuit nos vmbra mortis.Ps.71.Operuit mōtes vmbra eius.p̄s.142. Ad te confugi.pro quo hebrei legunt. A te coopertus sum.vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem . transtulit. A te protectus sum.Prouer.10.Et vniuersa delicta operit charitas.Et in eo.12.Qui aūt dissimulat iniuriā callidus est.Pro quo hebrei legunt.Qui autem celat iniuriam callidus est.Et est sensus sicut in littera nr̄a.Et ī eo. Homo versutus celat scientiā.Et in eo.26. Qui operit odi

Operire. כָּסָה

Abſcōdere

Proteger

Celare.

um fraudulenter.Eccl's.6.Et oblitione delebitur nomen eius.Pro quo hebrei legunt.Et in tenebris nomen eius operietur.Esa.23.Et vestiantur vsq̄ ad vetustatem.i. cooperiantur.Et in eo.58.Cum videris nudū opi eum.Hiere.51 In multitudine fluctuū eius operta est.Ezech.16. Et opuisti illas.Et in eo.18.Et nudū opuit vestimēto.Et in eo.24 Vt possit operiri puluere.Et in eo.30. Et ipsam nubes operiet.Et in eo.31.Et operui eū abyssō.Et in eo.32. Et operiam cum extinctus fueris celos.Et in eo.solem nube tegam. Et inde כְּסוּי Cesui.i.operimentum.velamē. Nu.4.& operient rursum velamine hyacithinarū pelliū. Et in eo.Et extender desuper operimentū hyacithinarū pellū. scribitur etiam cum tau in fine & dicitur כְּסוּת Cesuth.Geñ.20. Hoc erit tibi in velamen oculorum.Exo.22.Ipsum est enim solum quo operitur.Pro quo he.le.Ipsum est enim operimētum eius solum.Deut. 22 . Per quattuor angulos pallii tui quo operiris.idest operimenti tui quo operiris . Iob. 24. Quibus non est operimentum in frigore. Et in eo.26.Et nullū est operimētū pditioni.Esa.50.Et saccum ponā operimentum eorum.scribitur ēt cum mem in principio & dicitur מִכְסֶה Michse.Exo.26.Facies & operimētum aliud tecto de pellibus arietum rubricatis.& super hoc rursus aliud operimentum.

Tegere כָּסָה

Velamen. כְּסוּי

Opimētū. כְּסוּת

Velamen. Opimētū. מִכְסֶה

Pallium. מַכְסֶה

Caſach.scindere . succidere . dirumpere.Ps . 79.succensa igni & suffosa.pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. succensa igni & dirupta.Esa.5.Et facta sunt morticinia eorum quasi sterc̄ora.pro quo he.le.Et facta sunt morticina eorum succisa vel dirupta.Et in eo.33.spine congregate igni cōburētur. Pro quo he.le.spine succisse vel scisse igne comburentur

Dirūpere. כָּסַח

Succidere כָּסַח

Caſal.insanire.stultum vel insipientem esse . stulte agere.Hiere.10.Pariter insipientes & fatui probabuntur.Et inde כְּסִיל Cesil.idest stultus.insipiens . p̄s. 48 . Simul insipiens & insultus peribunt.Ps.91.Et stultus non intelligit hec .p̄s.95.Et stulti aliquando sapite.Prouer.18.nō recipit stultus verba prudentie.Et in eo . Os stulti cōtritio eius.Eccl's.2.stultus in tenebris ambulat.Et in eo.4 . Stultus complicat manus suas.Et inde לְכֶסֶל Cesel.i . stultitia.insipientia.vecordia.fiducia.spes.robur.fortitudo . Latus siue ilia. Iob.8.Nō ei placebit vecordia sua. p̄s. 48. Hec via illorum scandalum ipsis . Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Hec via insipientie eorū.scribitur etiam cū he in fine & dicitur כִּסְלָה Chisla.p̄s.84.Et in eos qui conuertuntur ad cor. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē trāstulit.Vt nō conuertātur ad stultitiā.scribitur ēt cum tau in fine & dicitur. כִּסְלוּת Cesiluth. Prouer.29 . Mulier stulta & clamosa.Item כֶּסֶל Cesel.i.fiducia.spes. p̄s.77. Et ponant in deo spem suam.Ponitur etiam pro robore vel fortitudine.vt Iob.4. Vbi est timor tuus fortitudo & patientia tua.Et in eodem.31.si putaui aurum robur meum.sed ēt in predictis locis hebrei legunt spem vel fiduciam . Item כֶּסֶל Cesel.idest latus. Iob.15.Et de lateribus eius aruina dependet. Prouer.3. Dñs enim erit in latere tuo . & in plurali כְּסָלִים Cesalim.idest latera siue ilia . vt Leuit. 3.cum adipe quo teguntur ilia.Et in eo.Cum adipe qui est iuxta ilia. Item כְּסִיל Cesil.i.fydus celeste . pro quo beatus hieronimus transtulit oriona.vt Iob.9.Qui facit arcturum & orionā. Amos.5.Facientem arcturum & oriona. In alio vero loco pro כְּסִיל Cesil posuit arcturum.Iob.38.Aut gyrum arcturi poteris dissipare.significat.ēt splendorem.Esa.13. Stelle celi & splendor earum.

Inſipiēs Stultus. כְּסִיל

Inſipiēs eſſe. כָּסַל

Stultitia. כִּסְלוּת

Fortitudo כֶּסֶל

Robur. כֶּסֶל

Latus. כְּסָלִים

Ilia. כְּסָלִים

Oriona. כְּסִיל

Splendor. כְּסָלִים

Caſam.tondere.Ezech.44 . sed tondentes attondēt

Tondere כָּסַם

כְּסֻמֶת Far.
capita sua. Item כְּסֻמֶת Cusémeth.i.far.genus frumẽti. Exo 9. Triticũ aũt & far nõ sunt lesa. Declinatur etiã ptr. כְּסֻמִים Cusemim. pro quo beatus hieronymus transtulit viciam.

כְּסֻמִים Vicia.
Ezech. 4. Milium & viciam.

כָּסַף Desiderat
נִכְסַף Casaph. cõcupiscere. desiderare. Geñ. 31. Et desiderio erat tibi domus patris tui. pro quo he.le. Quia desiderio desiderasti ad domũ patris tui. ps. 16. Susceperunt me sicut leo paratus ad predã. p quo beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. similitudo eius quasi leonis desiderantis p̃dã. Ps. 83. Cõcupiscit & deficit anima mea in atria dñi. Iob. 14. operi manuũ tuarũ porriges dexteram. pro quo he.le. opi siue ad opus manuũ tuarũ concupisces vel desiderabis. Et ide נִכְסָף Nichsaph. i. desiderabilis siue amabilis. Soph. 2. Conuenite congregamini gens nõ amabilis.i.nõ desiderabilis. & ide כְּסֵף Céseph. i. argẽtũ. pecũia. Geñ. 13. Erat aũt abram diues valde in possessioe auri & argẽti. Iob. 5. Qui replent domos suas argẽto. ps. 11. Argẽtũ igne examinatũ. ponitur ẽt. p nomine adiectiuo. s. pro argẽteo. vt Geñ. 44. Gyphum meũ argẽteum. Exo. 3. Vasa argentea & aurea. Itẽ ponitur pro pecunia seu moneta: vt Geñ. 23. Pecunia digna tradat eã mihi. Exo. 22. Si quis cõmẽdauerit alicui pecuniã. Leuit. 25. Pecuniã tuã nõ dabis ei ad vsurã. Eccl's. 10. pecunie obediũt oĩa. Inuenitur ẽt i numero plurali. Geñ. 42. Et reponerẽt pecunias singulorum in sacculis. & in lingua chaldaica dicitur כְּסַף Cesaph. siue כַּסְפָּא Caspa. i. argentũ. Dañ. 2. pectus & brachia de argento. Et in eo. Et argentum & aurum.

כַּסְפָּא Argentus
כַּסְתּ Pusillus
כַּסָּת Casath. pusillus. Ezech. 13. Ve qui consuunt pulvillos sub omni cubitu manus. Et in eodem. Ecce ego ad pulvillos vestros.

כְּעַן Nunc.
כְּעַנַת Cean in lingua chaldaica signat nunc siue mõ. Dañ. 2. Et nunc ostende mihi que rogaui te. Item כְּעַנֵּת Ceeneth: aduerbiũ est salutandi quod in epistolis ponebatur apud chaldeos sicut apud latinos dicitur salutẽ aut pacẽ dicere. Esdre. 4. Et reliquis regionibus trans flumẽ in pace. Et in eo. Seruí tuí qui sunt trãs flumẽ salutẽ dicunt. & in eo. 7. Esdre sacerdoti & scribe legis dei celi doctissimo salutẽ. Et aliqñ scribitur sine nun & dicitur כְּעַת Ceeth. vt in eo. 4. salutem dicens & pacem.

In pace. Salutem dicunt:
salutẽ dicẽs
כְּעַס Irasci.
Caas. irasci. indignari. irritare. prouocare. s. ad iram. 2. Paralipo. 16. Iratusq; est Assa aduersus videntem. Ps. 111. Peccator videbit & irascetur. Et inde verbum secunde vel tertie cõiugatiõis. qđ signat irãtũ facere. siue irritare vel prouocare. s. ad irã. Deut. 31. Vt irritetis eũ in opa manuum vestrarũ. & in eo. 32. Et in abominatiõibus ad iracundiã cõcitauerũt. & in eo. Et irritauerũt in vanitatibus suis. Et in eo. Et in gẽte stulta irritabo eos. 1. Reg. 1. Affligebat quoq; eã emula eius. pro quo he.le. Et prouocabat siue irritabat eã emula eius. Et in eo. Et sic prouocabat eã. i. ad iracũdiam cõcitabat. 3. Reg. 16. Vt me irritares. Et in eo. prouocãtes dñm deũ israel in peccatis eorũ. 4. Reg. 16. Fecerunt q; verba pessima irritãtes dñm. Et in eo. 21. Et irritaret eũ. & in eo. 23. Ad irritãdũ dñm. Ezech. 32. Et irritabo cor populorũ multorũ. ponitur ẽt pro irridere. vt Nee. 4. quia irritauerũt ædificãtes. i. ad irã prouocauerũt. & inde כַּעַס Caas. i. ira. furor. indignatio. irritatio. meror. Deut. 31. sed propter irã inimicorũ distuli. Iob. 5. vbre stultũ interficit iracũdia Et in eo. 17. Caligauit ad indignationẽ oculus meus. ps. 6. Turbatus est a furore oculus meus. prouer. 17. Ira p̃fecti stultus. ponitur ẽt. p merore. vel tristitia. vt. 1. Reg. 1. Ex multitudine doloris & meroris mei locuta sũ vsq; in p̃sẽs. scribitur ẽt cũ sin & pũcto ceboleth in fine. vt Iob. 6. Vtinã appẽderẽtur pctã mea qb⁹ irã meruí. & i eo. 10. & multipli

Irritatiões
כַּף Palma.
כָּפַף Incuruat.
cas irã tuã aduersũ me. põitur ẽt. p cura. Eccl's. 5. & in curis multis. & i erũna atq; tristitia. & i plu. כְּעָסִים ceasim. 4. Re. 23. propter irritatiões quibus puocauerat eũ manasses.

Irritatiões
כַּף Palma.
כָּפַף Incuruat.
כָּפַף Caph. pugillus. palma. ideſt vola manus. vel planta pedis. aut phiala. De quo vide in dictione sequenti.

כָּפַף Incuruat.
Caphaph. curuare. incuruare. ps. 56. icuruauerũt aiam meã. ps. 144. Et erigit oẽs elisos. i. oẽs curuos vel incuruatos. Beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. & erigit oẽs iacẽtes. scribitur ẽt cũ simplici pe. Esa. 58. Nũquid cõtorquere vt circulũ caput suũ. i. incuruare q̃ si circulũ caput suũ. Mich. 6. Curuabo genu deo excelso. p quo he.le. Curuabor deo excelso. põ ẽt subintelligi genu: sicut est in lra nra. Et inde כֵּפָה Cipa. pro quo btũs hieronymus transtulit incuruantẽ. Esa. 9. Incuruãtẽ & deprauantẽ. Hebreí tñ dicũt q̃ signat ramũ vel virgultũ. eo qđ rami in curuantur versus terrã. vnde in p̃dicto loco ipi legũt. ramũ & iuncũ. & dicũt q̃ per ramũ & iũcũ significãtur fortes & imbecilles. Iob. 15. & manus eius arescet. pro quo he.le. Et ramus eius nõ viresces. põt ẽt signare manũ sicut est in lra nostra. vt infra dicetur. Et in plu. כַּפּוֹת Capoth. pro quo beatus hieronymus trãstulit spatulas. Leuit. 23. spatulasq; palmarũ & ramos ligni. & inde כַּף Caph. i. pugillus. palma. interior pars manus seu pedis. eo qđ est recurua a parte interiori. aut phiala. Exo. 9. Extẽdã palmas meas ad dñm. Leuit. 9. Addes in sacrificiũ libamẽta que pariter offeruntur. pro quo he.le. Et obtulit munus seu oblationem & impleuit pugillũ ex ea. Iudi. 8. Forsitan palme manuũ zebee & salmana in manu tua sunt. 3. Reg. 7. quãtum pugillus capet potest farine. 2. Paralipo. 6. Palmis in celum leuatis. Prouerb. 31. Palmas suas extendit ad pauperem. Ecclesiastes. 4. Melior est pugillus cum requie quam plena vtraq; manu. Ponitur etiam pro manu. vt Exo. 33. Et protegam dextera mea donec transeam. Pro quo hebreí legunt. Et protegam super te manu mea seu palma mea donec transeam. Et in eodem. Tollamq; manum meam. Leuit. 8. Tradensq; omnia Aaron & filiis eius. pro quo hebreí legunt. Et posuit omnia super manus Aaron & super manus filiorum eius. Et in eodem. Rursumq; susceptа de manibus eorum. 3. Reg. 8 Et manus expanderat ad celum. Iob. 16. Absq; iniquitate manus mee. Et in eo. 29. Et digitum supponebant ori suo. Pro quo hebreí legunt. Et manum seu palmam supponebant ori suo. Prouerb. 10. Egestatem operata est manus remissa. Esa. 28. Statim vt manu tenuerit deuorabit illud. & in eodem. 69. ecce in manibus meis descripsi te. & in plurali כַּפַּיִם Capaim. siue כַּפּוֹת Capoth. vt in aliquibus locis p̃dictis & ẽt in sequentibus. ponitur etiã pro planta pedis seu pro vestigio. Deut. 28. A planta pedis vsq; ad vertícem tum. & in eodem. Non valebat nec pedis vestigium figere. Esa. 1. A planta pedis vsq; ad vertícem. Et in eo. 60. Et adorabunt vestigia pedũ tuorũ. 3. Reg. 18. Ecce nubecula parua quasi vestigiũ hominis. Et ab eius similitudine ponitur ẽt. p nube sẽm he. Iob. 36. In manibus abscõdit lucẽ. pro quo he.le. nubibꝰ abscõdit lucẽ. Threñ. 3. leuemꝰ corda nra cum manibus. pro quo he.le. leuemus corda nostra ad nubes. ideſt sursum. Significat etiam os concauum in quo femur voluitur. Pro quo translatio nostra neruum transtulit. Geñ. 32. Tetigit neruum femoris eius. Et in eodem. Eo qđ tetigerit neruũ femoris eius. Itẽ signat phialã siue vas cõcauũ. pro q̃ btũs hiero. trãstulit mortariolũ. Nu. 7. mortariolũ aureũ appẽdẽs decẽ siclos. & in plu. כַּפּוֹת. capoth. Exo. 25. parabis & acetabula ac phialas. Nu. 7. Mortariola aurea duodecim. 2. paralip. 24. Phiale quoq; & cetera vasa. ponitur etiam כַּפּוֹת Capoth pro pesulo ostii. vt Canti. 5.

Cura.
כַּפַּיִם Palme
Planta.
Vestigiũ.
Nubes
Oslemoris
Nervus.
?
mortariola
כַּפּוֹת
phiale
mortariola
כַּפּוֹת

Pesulum.
כֻּפָּה Capha. cõprimere. extingnere. Prouer. 21. Munꝰ absconditum extinguit iram.

Extinguer
כִּפֵּל Caphal. duplicare. Exo. 26. vt textũ saxũ in fronte tecti duplices. Ezech. 21. Et duplicetur gladius ac triplicetur. Et ide כְּפוּל Caphul. i. duplicatum siue duplex. Exo. 28. Quadrangulum erit & duplex. Et inde כֶּפֶל Cephel. i. duplicatio. Iob. 41. Et in mediũ qris eius quis intrabit. p quo he.le. In duplicatiõe freni eiꝰ quis itrabit. & ide מַכְפֵּלָה Machpela. i. duplex siue duplicata. Geñ. 23. Vt det mihi spelunca duplicẽ. Et in eo. Sepeliuit Abraã vxorẽ suã i spelunca duplici. & inde כִּפְלַיִם Ciphlaim. i. duplicia. Esa. 40 Suscepit de manu dñi duplicia pro oĩbus peccatis suis.

Duplicare
כֶּפֶל Duplex.
כִּפֵּל Duplicatio
מַכְפֵּלָה Duplex.
כִּפְלַיִם Duplicia.

כָּפַן Colligere.
Caphã. colligere. recolligere. Ezech. 17. Et ecce vinea ista quasi mittẽs radices ad eã. pro q̃ he.le. Et ecce vitis ista collegit radices suas ad eã siue super eã. i. recollegit ab aliis locis & misit eas ad eam. Item כָּפָן Chapham. i. fames Sterilitas. Iob. 5. In vastitate & fame ridebis.

כָּפָן Fames.
כֶּפֶס Lignum.
Caphis. lignũ qđ est inter ĩũcturas edificiorũ. Abach. 2. Et lignũ quod inter ĩũcturas edificiorũ ẽ rñdebit.

כָּפַר Placare. Expiare.
Caphar. placare. Expiare. propiciare. orare. rogare. deprecari. auferre. delere. linire. bituminare. Geñ. 32. Dixit enim placabo illũ muneribus. Exo. 29. Per singulos dies ad expiãdũ. Et in eo. Et sit placabile sacrificiũ. pro quo he.le. Quibus expiabitur siue placabitur. & in eo. Septem diebus expiabis altare. & Leuit. 14. Vt placet p eo dñm. & in eo. 23. Et propicietur vobis dñs deus vester. Et in eo. 30 Et placabit super eo in generationibus vestris. & in eo. Et ppicietur aiabus eorum. Nu. 35. Nec aliter expiari potest. Deut. 21. Propicius esto populo tuo israel. 1. Reg. 3. Idcirco iurauí domui heli q̃ non expietur iniquitas domus eius. Prouer. 16. Vir sapiens placabit eam. Esa. 47. Quã nõ poteris expiare. Itẽ signat orare aut rogare vel deprecari. vt Exo. 30. Et deprecabitur Aaron sup cornua eius. Et in eo. 32. Si quomodo quiuero eũ deprecari pro peccato vestro. Leuit. 4. Rogabitq; pro eo & dimittetur ei. & in eo. 5. qui rogabit pro eo offerens arietem. Et in eo. qui orabit p eo quã nescies fecerit. Et in eo. 12. Orabitq; pro ea sacerdos. Item signat auferre vel delere. Deut. 21. Et auferetur ab eis reat⁹ sanguinis. Esa. 28. Et delebitur fedus vestrũ cũ morte. i. auferetur. Itẽ signat linire vel bituminare. Geñ. 6. & bitumine linies intrinsecus & extrinsecus. Vbi põitur verbum & nomen ab eo deriuatũ. Et inde כַּפֹּרֶת Capóreth. i. ppiatoriũ vel cooptoriũ. Exo. 25. facies & ppiciatorium de auro purissimo. & ide כֹּפֶר Cópher. i. illud qđ datur in ppiciationẽ vel p̃ciũ. Exo. 21. Quodsi preciũ fuerit ei impositũ. Et in eo. 30. Dabũt singuli preciũ pro aĩabus suis. Nu. 35. Non accipietis p̃ciũ ab eo qui reus est sanguinis. Iob. 33 Inueni in quo ei propicier. Esa. 43. Dedi ppiationẽ tuã Et inde כִּפֻּרִים Chipurim. i. propiciatiões vel expiatiões. Exo. 30. Susceptamq; pecuniã que collata est a filiis israel. Pro quo he.le. Et suscipies pecuniã ppiationũ a filiis israel. Leuit. 23. Decimo die mẽsis huius septimi dies expiationũ erit. Et in eo. Quia dies propiciatiõis est: quod in hebreo legitur in nu. plu. s. propiciationũ. Item כֹּפֶר Cephar. i. villa. 1. Reg. 6. Ab vrbe murata vsq; ad villã. Et in plurali כְּפָרִים Chepharim. Canti. 7. Cõmoremur i villis. Item כֹּפֶר Chephor. i. species aromatica. Beatus hieronymus transtulit cyprum: quasi ab hebreo deriuatum. Canti. 1. Botrus cypri dilectus meus mihi. & in plu. כְּפָרִים Chepharim. vt i eodem. 4. Cypri cum nardo. Et aliquí hebreí dicunt q̃ signíficat camphoram. Item כֹּפֶר Chephor. i. pruina. Exo. 16. In similitudinem pruine super terram. ps. 146. Nebulam si-

Propiciatio.
כַּפֹּרֶת Propiciatorium.
כֹּפֶר Precium.
Propiciatio.
כִּפֻּרִים Propiciationes.
Expiatões
כֹּפֶר Villa.
כְּפָרִים Ville.
כֹּפֶר Cyprus.
כְּפִירִים Cypri.
כֹּפֶר Pruina.

cut cinerem spargit. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Pruinã sicut cinerẽ spargit. Itẽ כֹּפֹר Chephor ideſt peluis siue crater. Esdre. 8. Et craterasaureas viginti. Item כְּפִיר Chephir. i. catulus leonis. Ps. 16. Et sicut catulus leonis habitans in abditis. Esa. 31. Quomodo si rugiat leo & catulus leonis. Amos. 3. Nunquid dabit catulus leõis vocem suam. Et in plu. כְּפִירִים Chephirim. Ps. 103. Catuli leonum rugientes vt rapiant. ponitur etiam p leone. ps. 33. Diuites eguerunt & esurierunt. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Leones indiguerunt & esurierũt. Ps. 34. A leonibus vnicã meam. Ps. 90. Et cõculcabis leonẽ & draconẽ. Prouer. 28. Et iustus quasi leo cõfidẽs. Ezech. 19. Et eduxit vnum de leunculis suis: leo factus est. Et in eo. 32. Leoni gentiũ assimilatus es. Et in eo. 38. Negociatores tharsis & oẽs leones eius. quod hebreí exponunt: omnes fortes vel príncipes eius. dicti a similitudine leõis. Ponitur ẽt כְּפִירִים Chephirim pro vitulis. Nec. 6. Veni & percutiamus fedus pariter in vitulis. nã antiquitus quando inibant fedus vel pactũ diuidebant vitulum aut vitulos seu aliud quodcunq; animal & transibãt inter diuisiones eius. vt infra dicetur in dictione עֶגְרָה Cazrath. Hebreí tamen dicunt q̃ in predicto loco כְּפִירִים Chephirim est nomen proprium loci.

Catulus. leonis.
כְּפִירִים Catuli.
Leones.
Leo.
כְּפִירִים Vituli.

כָּפַשׁ cibare.
Chapas. cibare. Threñ. 3. Cibauit me ciere. Et solũ in ueniturin p̃dicto loco. Hebreí tñ dicũt q̃ signat inuoluere. vnde in p̃dicto loco ipi legunt. Inuoluit me cinere.

Inuoluer.
כַּפְתּ Ligare. Cingere
Capheth. in lingua chaldaica significat ligare. vel vincire. Dañ. 3. vt ligatis pedibus sidrach misach & abdenago. Et in eo. Et statim viri isti vincti cũ brachis suis. & in eodem. Ceciderunt in medio ignis ardentis colligati.

כַּפְתּוֹר Spherula
Caphthor. Pomum. spherula. quodo scilicet ianue. aut limen. Exo. 25. Et spherulas ac lilia ex ipso p cedentia. Et in eodem. Spheruleq; simul & lilia. Et in eodem. Et spherule igitur & calami ex ipso erunt. Accipitur etiam pro cardine: eo quod est rotundus. Amos. 9. Percute cardinem. Item ponitur pro limine. Soph. 2. In liminibus eius morabuntur.

cardo.
Limen.

כַּר Agnus
כָּרִים Vgni.
Car. agnus. aries. miles. stramentum. Esa. 16. Emitte agnum domine dominatorem terre. Et in eodem. 30. pascetur in possessione tua in die illo agnus spacioſe. Et in plurali. כָּרִים Carim. Deut. 32. Cum adipe agnorum. Ps. 36. Inimici vero domini mox vt honorificati fuerint & exaltati deficient. Pro quo hebreí legunt. Et inimici domini quasi gloria arietum deficient. ideſt quasi adeps vel pinguedo arietum deficient: sicut ipsi exponunt. p̃s. 64. Induti sunt arietes ouium. Hiere. 5. Deducã eos quasi agnos ad victimam. Ponitur etiam pro arietibus ferreis quibus destruebantur muri ciuitatis. Ezech. 4. Et dabis contra eam castra & pones arietes in gyro. Et in eodem. 21. Vt ponat arietes contra portas. Ponitur etiam pro militibus vel pro legione militum. vt. 4. Regum. 11. Et assumens centuriones & milites. vbi pro militibus ponitur כָּרִי carí. cum iod in fine. & infra in eodem. Tulitq; centuriones & cereti & pheleti legiones. Pro quo hebreí legunt. Tulitq; centuriones & milites & cursores. Item כַּר Car. ideſt stramentũ. Geñ. 31. Abscondit idola subter stramenta cameli.

Arietes.
Milites.
כָּרִי
stramenta.
כַּר
chicar. torta. massa. talẽtũ. planicies. Exo. 29. tortãq; panis vnꝰ. 1. Reg. 2. & offerat nũmũ argẽteũ & tortã pãis. Hiere. 37. & vt daretur ei torta cottidie pãis. signãt ẽt talẽtũ. vt Exo. 25. habebit talẽtum auri purissimi. 4. Reg. 5. Melius est vt accipias duo talenta. 2. Paralip. 36. Et condẽnabit terrã cẽtũ talẽtis argẽti & talẽti auri. Zach. 5. Et ecce talẽtũ plũbi portabatur. signãt ẽt regionem campes-

Torta.
Talentum

Regio. Cāpestris. trem vel planiciem. Geñ. 13. Vidit omnem regionem iordanis. i. omnem planiciem iordanis. Et in eo. Elegitq; sibi loth regionem circa iordanem. Et in eo. 19. Nec stes in omni circa regione. 3. Reg. 7. In campestri regione iordanis fudit ea rex.

Stramētū כָּרַר Carar. stramentū. seu reclinatoriū iumentorū. & scribitur cum simplici res. De quo vide supra in dictione כַּר Car.

Cherub. כְּרוּב Cherub. Exo. 25. Cherub vnus sit in latere vno & alter in altero. ps. 17. Et ascendit super Cherubim & volauit. Quod in hebreo legitur singulariter. s. Et ascendit super cherub. Ezech. 10. Rota vna iuxta cherub vnum. Et in eodē. Facies vna facies cherub. & in plu. כְּרוּבִים Cherubim Geñ. 3. Collocauit ante paradisum voluptatis Cherubim. Exo. 25. Duos cherubim aureos & productiles facies. & i eo. Et erūt cherubim expandentes alas. & in eodem. 26. opere plumario & pulchra varietate cōtextū. pro quo hebrei legunt. opere plumario siue polymitario facies eum cherubim. i. figuris cherubim. Et i eo. 36. Coccoq; bis tincto opere vario. Pro quo hebrei legunt. Coccoq; bis tincto cherubim. 2. Reg. 6. Super quam inuocatum est nomen domini exercituum sedentis in cherubim. 3. Reg. 6. Et fecit in oraculo duos cherubim de lignis oliuarum. & in eo. 7. Leōes & boues & cherubim. 2. Paralipo. 3. Et celauit cherubim in parietibus. Ezech. 10. & intellexi quia cherubim essent. Et sedm a'iquos hebreos est genus ad oēm formam vel figuram. & dicunt q; cherubim qui erant in propiciatorio erant in figura humana: & qui ponūtur in Ezechiele erant in figura quattuor aialium que in eodem continentur. Ponitur etiam pro principe vel magno. Ezech. 28. Tu cherub extensus & protegens.

Induere. Calciamētum. כָּרְבַּל Carbal. Inuoluere. induere. vt. 1. Paralipo. 15. Porro dauid erat indut⁹ stola byssina. Item כַּרְבֵּל Carbal in lingua chaldaica significat calciamentum. Dañ. 3. Vincti cum brachis suis & thiaris & calciamētis & vestibus missi sūt in fornacē ignis. he. vero dicūt q; significat quoddam genus vestimenti.

Fodere. כָּרָה Cara. fodere. perfodere. scindere. incidere. emere. parare. seu preparare. Geñ. 50. In sepulchro meo quod fodi mihi. Exo. 21. Si quis aperuerit cisternam & foderit. ps. 7. Lacum aperuit & effodit eum. ps. 39. Aures autem perfecisti mihi. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Aures fodisti mihi. Ps. 93. Donec fodiatur peccatori fouea. Prouerb. 16. Vir insipiens fodit malum. Et in eodem. 26. Qui fodit foueam incidet in eam. Signāt et cōcidere. Iob. 4. Concident eū amici. & inde כָּרֹת Ceroth. idest loca que exciduntur vel circunfodiuntur pro ouibus vel pro pastoribus ad quiescendū. Soph. 2. & erit funiculus maris requies pastorum. & in de מִכְרֶה Michre. idest fossio. excisio. vt supra in eo. & acerui salis. pro quo hebrei legunt. & excisio vel fosio salis. idest aceruus vnde sal exciditur vel effoditur. significat etiā predicta dictio parare. siue preparare. 4. Reg. 6. Apposita est eis ciborum magna preparatio. pro quo hebrei legunt. & preparare fecit eis apparatū magnū. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Ponitur etiam pro subuertere. Iob. 6. Et subuertere nitimini amicum vestrum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. & preparatis contra amicū vestrum. idest paratis vosmetipsos contra amicum vestrū. Significat etiam emere siue conducere. Deut. 2. Aquā emptam haurietis & bibetis. pro quo hebrei legunt. Et etiam aquas emetis ab eis & bibetis. Osec. 3. Et fodi eā mihi quindecim argēt eis. pro quo he. le. & emi siue cōduxi eā mihi quindecim argenteis. potest etiā legi sicut est in littera nostra. Vnde beatus hieronymus in suis explanationibus sic ait. fodit itaq; eam sibi. idest adulteram siue conduxit quindecim argenteis. quando dicit fodi ostendit vineam que a domino plantata est: & in multis locis scripturarū ponitur significans populum iudeorum. Sin autem legerimus conduxi. adultere precium non vt cum propheta dormiat sed vt contenta mercede sua adulterare desistat. Hec hieronymus. vnde illud quod habetur. Geñ. 50. In sepulchro meo quod fodi mihi. Potest etiam legi. In sepulchro meo quod emi mihi. & inde מִכֶּרְיָ Mécher. i. emptio siue precium emptionis. Nu. 20. Dabimus quod iustum est. pro quo hebrei legunt. Dabo precium earum. Prouer. 31. procul & de vltimis finibus precium eius.

Cōducere. Precium. Predicat. Preco. כָּרַז Caraz in lingua chaldaica significat preconizare siue predicare. Dañ. 5. Et predicatum est de eo q; haberet potestatem tertius in regno. & inde כַּרְוָזָא Caroza. i. preco. vt in eodem. 3. & preco clamabat valenter.

Inuoluere. Pallium. כָּרַךְ Carach. inuoluere. induere. & inde תַּכְרִיךְ Thacrich. per additionem tau in principio. idest pallium quo inuoluitur. Ester. 8. & amictus serico pallio atq; purpureo.

Arula. Crocus. כַּרְכֹּב Carcob. arula. Exo. 27. Quos pones subter arulā altaris Et in eodem. 38. Et subter eam in altaris medio arulam. & dicunt hebrei q; significat circuitum siue ambitum.

כַּרְכֹּם Carcom. crocus. Canti. 4. Nardus & crocus. & solū inuenitur in predicto loco.

Saltare. Carruca. כָּרַר Charcar saltare. 2. Reg. 6. Dauid saltabat totis viribus ante dñm. inde כַּרְכָּרוֹת Chircaroth. pro quo beatus Hieronymus transtulit carrucas. Esa. 66. & in mulis & in carrucis.

Vinea. כֶּרֶם Cherem. vinea. Geñ. 9. Et plātauit vineam. Exo. 22. Si leserit quispiam agrum vel vineam. Iob. 24. Et vineam eius quem vi oppresserunt vindemiant. Canti. 1. Vineam meam non custodiui. Et in eo. 2. Nam vinea nostra floruit. Esa. 1. Vt vmbraculum in vinea. Et in eo. 5. Vos enim depasti estis vineam meam. & in plurali כְּרָמִים Cheramim. Nu. 22. Quibus vinee cingebantur. 1. Reg. 8. Et vineas & oliueta optima tollet. Canti. 1. Posuerunt me custodem in vineis. Ponitur etiam singulare pro plurali. Iudi. 15. Vt vineas quoq; & olueta flamma cōsumeret. & inde כַּרְמִים cormim. i. vinitores. Et solū inuenitur in numero plurali. 4. Reg. 25. Et de pauperibus terre relinquit vinitores & agricolas. Esa. 4. Agricole & vinitores vestri erunt.

Vinitores. Frumēti. nouum. כַּרְמֶל Carmel. frumentum nouum. seu spice adhuc viresce tes. 4. Reg. 4. Et frumētum nouum in pera sua. In alio vero loco btūs hieronymus transtulit pultes ex segete. Leuit. 24. Et pultes nō comedetis ex segete. est etiā כַּרְמֶל Carmel nomē montis in quo erant vinee & segetes & alie arbores fructuose. 1. Reg. 25. Et possessio eius in carmelo. 3. Reg. 18. Et congregauit prophetas in monte carmeli. Esa. 10. & gloria saltus eius & carmeli eius. Et in eo. 16. Et auferetur letitia & exultatio de carmelo. Et in eodem. 29. Conuertetur libanus in carmel & carmel in saltum reputabitur. Et in eodem. 35. Decor carmeli & saron. Hiere. 46. Et sicut carmelus in mare veniet. Item כַּרְמִיל Carmil significat colorem coccineum. 2. Paralip. 2. Purpura cōcino & hyacintho. Et i eo. In hyacintho & bysso & coccino. Et i eodem. 3. Fecit quoq; velū ex hyacitho purpura cocco & bysso. Et secundum hoc significatum exponunt hebrei illud Canti. 7. Caput tuū vt carmelū. i. vt coccinū. Nā sequitur i eodem. Et come capitis tui sicut purpura regis.

Pultes. Carmelus. כַּרְמֵל

Cocinus. כַּרְמִיל

Solium כַּרְסָא Cursa. in lingua chaldaica significat soliū siue thro

Thronus. Throni כִּסֵּא num. Dañ. 5. Depositus est de solio regni sui. & in eodē. 7. Thronus eius flāme ignis. & in plurali כִּסֵּא Carsauan. vt in eodem. Donec throni positi sunt.

Exterminat. כָּרַת Carsam. exterminare. Ps. 79. Exterminauit eā aperde silua. & solum inuenitur in predicto loco.

Accubare. Curuare כָּרַע Caraa. accubare. incuruari. curuare genua. genuflectere. Gen. 49. Accubuisti vt leo & quasi leena. Nu. 24. Accubās dormisti vt leo. Iudi. 7. Qui aūt curuatis genibus biberint. & in eodem. Reliqua multitudo flexo poplite biberat. pro quo he. le. Et reliquus populus curuauerunt genua ad bibendū. Iudi. 11. Decepisti me. Pro quo he. le. Incuruans incuruasti me. i. humilians humiliasti me. 2. Reg. 22. Incuruasti resistentes mihi subtus me. 3. Reg. 8. Ytrūq; enim genu in terrā fixerat. i. incurauerat. & in eo. 19. Quorum genua non sunt incuruata ante baal. 4. Reg. 1. Curuauit genua cōtra heliam. Iob. 4. Et genua tremētia cōfortasti. Pro quo he. le. Genua incurūātia siue curuata cōfortasti. & in eo. 31. Et super eam incuruentur alii. Ps. 17. Et supplantasti insurgentes in me subtus me. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. Incurua sti resistentes mihi sub me. Ps. 77. Et electos israel impediuit. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et electos israel incurauit. Esa. 10. Ne incurues mini sub viculo. & in eodē. 45. Quia mihi curuabitur omne genu. & in eodem. 65. Et oēs vos in cede corruetis. i. incurua bimini. & inde כְּרָעַיִם Ceraaim. i. genua vl crura. Leuit. 1. Intestinis & pedib⁹ lotis aqua. & in eo. Intestina vero & pedes lauabūt aqua. pro quo he. le. Intestina & genua siue crura. & in eodem. 11. Sed habet longiora retro crura. Amos. 2 Duo crura aut extremum auricule.

Crura.

Color carbasinus כַּרְפַּס Carpas. color carbasinus. Ester. 1. Tentoria aerei coloris & carbasini. & solum inuenitur in predicto loco.

Venter. כֶּרֶשׁ Céres. venter. Hiere. 51. Replenit ventrem suum tenebritudine mea. & solum inuenitur in predicto loco.

Succidere. Abscindere כָּרַת Carath. scindere. abscindere. erradicare. dispdere. perire. occidere. pacisci. siue inire pactū. pcutere siue ferire fedus. Leuit. 20. Succidāq; eū de medio populi sui. Et in eodē. Succidāq; ipm & omnes qui consenserint ei. Nu. 13. Abscinderunt palmitē cū vua sua. Deut. 19. Et in succisione lignorū securis effugerit manū. & in eo. 20. Succide & extrue machinas. & in eodē. 23. Amputatis testiculis & abscisso veretro. Iudi. 6. Et nem⁹ quod circa ara est succide. Et in eo. Super struē lignorū que de nemore succideris. & in eodē. Lucūq; succisum. & in eo. Et succidit nemus. 1. Reg. 20. Nō auferes misericordiam tuam. pro quo hebrei legūt. Nō abscindes misericordiā tuā. & in eo. Qñ erradicauerit dñs inimicos dauid. i. qñ succiderit. 4. Reg. 19. Et succidi sublimes cedros eius. 2. Paralip. 2. Operariis qui cesuri sunt ligna. Esa. 14. Non ascēdat qui succidat nos. Hiere. 46. Succiderunt saltum ei⁹. Ezech. 16. Non est precisius vmbilicus tuus. Itē significat disperdere siue delere vel perire. aut interire. Gen. 17. Delebitur anima illa de populo suo. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt. Abscidetur siue succidetur aia illa. Exo. 8. Vt abigantur rane a tē & a domo tua. i. vt intereant vel succidantur. & in eo. 12. Quicūq; comederit fermentatū peribit aia illa de israel. & in eo. 31. Peribit anima illius de populo suo. Leuit. 17. Et sic peribit de medio populi sui. & in eo. Interibit de populo suo. & in eodē. Et dispdam eum de populo suo. Nu. 15. Peribit de populo suo. Et in eodem. Idcirco delebitur & portabit iniquitatem suam. Deut. 19. Cū disperderit dominus deus tuus gentes. 3. Reg. 14. Et percutiam de ieroboam mingentem ad parietem. i. dispdā vel interficiam. & in eo. 18. Et non penitus iumenta

Precidere. Delere. Perire Interire. Dispdere

pereant. Ps. 36. Reliquie impiorum peribūt. Hiere. 51. Dñe tu locutus es contra locum istum vt disperderes eū. Joel. 1. Periit sacrificium & libamen de domo dñi. & in eodē. Alimenta perierunt. Amos. 1. Et disperdā homines a facie terre. & in eo. Et disperdā habitatores de campo idoli. Soph. 3 Disperdidi gentes. Ponitur etiā pro interficere vel occidere. Leuit. 20. Et interficiā ipsum de medio populi sui. & in eodem. Occidentur in cōspectu populi sui. & in eodem. Interficientur ambo de medio populi sui. 4. Reg. 9. Et percutiā de domo Achab mingentē ad parietem. i. interficiā vel occidā. Ezech. 25. Et interficiā interfectores. Dañ. 9. Et post hebdomadas sexaginta duas occidetur xp̄us. & inde כְּרִיתוּת Cerithuth. i. abscisio vel separatio. & accipitur pro libello repudii quo vir ab vxore separabatur. Deut. 24. Scribet libellum repudii. Esa. 50. Quis est hic libell⁹ repudii matris vestre. Hiere. 3. Et dedissem ei libellū repudii. & inde כְּרִיתוֹת Cerethim. pro quo beatus Hieronymus transtulit interfectores siue perditos. Ezech. 25. Et interficiam interfectores Amos. 2. Gens perditorum. & inde כְּרֵתִי Cerethi nomen legionis militum: eo quod occidebant & trucidabant homines in bello. 2. Reg. 8. Banaias aūt filius Ioiade super cerethi & phelethi. & in eodem. 15. Et legiones cerethi & phelethi. Significat etiam supradicta dictio כָּרַת Carath pangere vel inire aut percutere fedus vel pactum: eo quod antiquitq; qñ inibant fedus vel pactum occidebant vitulum siue aliud quodcunq; animal: & diuidebant illud & transibant inter diuisiones eius: vt habetur Hiere. 34. vbi dicitur. Et nō obseruauerunt verba federis quibus assensi sunt in conspectu meo: vitulum quem conciderunt in duas partes: & transierunt inter diuisiones eius. Geñ. 15. In illo die pepigit dominus fedus cum Abraam. & in eodem. 22. Percusseruntq; ambo fedus. & in eodem. Et inierunt fedus in puteo iurandi. Exo. 23. Non inibis cum eis fedus. & in eodem. 34. Ecce ego inibo pactū videntibus cunctis. Deut. 5. Deq; noster pepigit nobiscum fedus. 1. Reg. 11. Habeto nos federatos. Pro quo hebrei legunt. Percute nobiscum fedus seu ini nobiscum pactum. & in eodem. In hoc feriam vobiscū fedus. & in eodem. 20. Pepigit ergo ionathas fedus cum domo dauid. Et in hebreo in predicto loco non habetur fedus: sed subintelligitur. & in eodem. 22. Maxime cum filiq; meus iunxerit fedus cum filio isai. Pro quo hebrei legunt. Cum percusserit vel inierit filius meus cum filio isai. f. fedq; vel pactum. Esdre. 10. Percutiamus fedus cum deo nostro. Esa. 55. Feriam vobiscum pactum sempiternum. Osee. 10. Et feristis fedus cum mendacio. & in lingua chaldaica ponitur pro horrere. Dañ. 7. Horruit spiritus meus.

Interficere. Occidere. Repudiū. Interfectores. Perditi. Cerethi Pangere. f. fedus Percutere Inire. f. fedus. Ferire. f. fedus. Horrere.

Agnus. Agni. Agna Dilatare Corruere Offendere כֶּשֶׂב Chéseb. agnus. Leuit. 3. Si agnum obtulerit coram domino. & in eodem. 22. Bos ouis & capra cum genita fuerit. Pro quo hebrei legunt. Bos vel agnus & capra. & in plurali כְּשָׂבִים Cesabim. vt Geñ. 30. Diuisitq; gregē iacob. Pro quo he. le. Diuisitq; agnos iacob. Leuit. 1. Quod si de pecoribus oblatio fuerit & de ouibus. Pro quo he. le. Quod si de ouibus oblatio eius fuerit de agnis. & in genere femineo כִּשְׂבָּה Chisba. idest agna. Leuit. 5. Offerat de gregib⁹ agnam siue capram.

כָּשָׂה Casa. dilatare. Deut. 32. Incrassatus impinguatus dilatatus. Hebrei vero dicunt q; significat cooperire: sicut כֻּסָּה cū littera samech. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Incrassatus es: impinguatus es: cooperuisti. s. cor tuum pinguedine: ne possis intelligere.

כָּשַׁל Casal. ruere. corruere. impigere. offendere. scandalizare. Labi. debilitari. infirmari. Prouer. 4. Nescīt vbi corruāt. & in eodem. Et currens non habebis offendiculū.

Ruere

Impingere

Cadere.

Scãdali zare. Debilitari Debilitare Infirmari

Cadere in infirmitate Vacillare. מכשול offẽdiculũ. Scrupulũ Scãdalũ

Ruina מִכְשֹׁלָה

Ruine. מִכְשֹׁלִים

Ruina מִכְשֹׁלוֹת

Et in eodem.24. Et in ruina eius ne exultet cor tuũ.i.cum ceciderit ne exultet cor tuũ. Esa.3. Ruit enim ierusalem & iudas concidit.& in eodem.8. Et offendent ex eis plurimi. & in eodẽ.31. Et corruet auxiliator.& in eodẽ. 59. Impegimus meridie quasi in tenebris. Et in eodem. Quia corruit in platea veritas. Hiere.18. Impingentes in viis suis & in semitis seculi.& in eodem.20. Qui persequuntur me cadent. & in eodem.31. In via recta & non impingent in ea.& in eodem.46. Quia fortis impegit in fortem: & in eodem. Multiplicauit ruẽtes. Ezech.33. Et impietas impii non nocebit ei. Pro quo he.le. Non impinget siue non offendet in eam. Osee.4. Et corrues hodie & corruet etiam propheta tecum.& in eodem.5. Et israel & Ephraim ruent in iniquitate sua: ruet etiam iudas cũ eis.& in eodem.14. Quoniã corruisti in iniquitate tua. Naũ.3. Et corruẽt in corporibꝰ suis. Zach.12. Et erit qui offenderit in die illa sicut dauid. Malach.2. Et scandalizastis plurimos in lege. Item significat infirmari: vel ruere aut cadere in infirmitate. vt.1. Reg.2. Et infirmi accincti sunt robore. Nee.4. Debilitata est fortitudo portantiũ. Ps.30. Infirmata est in paupertate virtus mea. Ps.104. Et non erat in tribubus eorum infirmus. Ps.106. Infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret. Esa.40. Et iuuenes in infirmitate cadent. Threñ.1. Infirmata est virtꝰ mea Ponitur etiam pro vacillare. Iob.4. Vacillantem confirmauerunt sermões tui. Inde מִכְשׁוֹל Michsol.i. offendiculum. ruina.scãdalum. Leuit.19. Nec corã ceco pones offẽdiculũ. 1.Reg.25. Et in scrupulum cordis.idest in offendiculũ cordis.Esa.8. Et in petra scãdali.& in eodem.37. Auferte offẽdiculum de via populi mei. Ezech.3. Ponam offendiculum coram eo. Scribitur etiam cum he in fine in genere femininо & dr מַכְשֵׁלָה Machsela. Esa.3. Et ruina autem hec sub manu tua.& in plali מכשולים Michsoli siue מַכְשֹׁלוֹת Machseloth. Ezech.21. Et multiplicat ruinas. Soph.1. Et ruine impiorum erunt.& inde כִּשָּׁלוֹן Chisalon.i.ruina. vt Prouer. 16. Et ante ruinam exaltabitur spiritus. Item כַּשִּׁיל Chasil. idest securis. Ps.73. In securi & ascia deiecerunt eam.

Securis. כַּשִּׁיל

Maleficiis vti. כָּשַׁף

Maleficus מְכַשֵּׁף

מְכַשְּׁפִים

Malefici כְּשָׁפִים

Malefica מְכַשֵּׁפָה

כְּשָׁפִים

Veneficia.

Maleficia. כֶּשֶׁר

Cõuenit. כָּשְׁרוֹן

Solicitudo.

כָּשַׁף Casaph.incantare.maleficiis vti.maleficũ esse. 2. Paralip.33. Maleficis artibus inseruiebat.& inde nomẽ כִּשֵּׁף Ciseph.i.veneficꝰ seu maleficus. Hiere.27. Nolite audire prophetas vestros & diuinos & somniatores & augures & maleficos. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְכַשֵּׁף Mechaseph.i.maleficus. Deut.18. Ne sit maleficus.& i plurali מְכַשְּׁפִים Mechasephim. Dañ.2. Vt cõuocarẽtur harioli & magi & malefici.& in gñe femininо מְכַשֵּׁפָה Mechasepha. Exo.22. Maleficos nõ patiaris viuere. Quod in hebreo ponitur in genere femininо & in numero singulari.s.maleficam. Et dicunt hebrei q ideo ponitur in predicto loco in genere femininо quia illud genus maleficii crebrius reperitur in femina q in viro. & inde כְּשָׁפִים Chesafim.i.maleficia seu veneficia. vt.4. Reg.9. Adhuc fornicationes iezabel matris tue & veneficia eius multa adhuc vigent. Naũ.3. Propter multitudinẽ fornicationũ meretricis & speciose & grate & habẽtis maleficia.& in eo. Que vẽdidit gẽtes in fornicatiõibꝰ suis: & familias in maleficiis suis.

כֶּשֶׁר Caser.rectum.conueniens.cõgruum esse. Ester.8. Et deprecatio mea non est videtur eẽ cõtraria. Pro q hele. Et cõueniẽs seu cõgruẽs res erit corã rege: aut si rectũ erit corã rege. Sed btus Hieronymꝰ trãstulit sensum. Eccls.11. Nescis quid magis oriatur.i.nescis quid magis conueniat vel congruens sit.& inde כִּשָּׁרוֹן Chisron.i.rectitudo.seu cõuenientia. Beatus hieronymus transtulit solicitudinem seu industriam. Eccls.2. Nam cum alius laboret sapientia & doctrina & solicitudine.& in eodem.4. Rursum contemplatꝰ

Industria

Prodesse.

Industria.

Fortitudo

Fortia.

כַּתַּת Cathath.cõtũdere.cõterere,cõfringere.cõcidere. Leuit.22. Cõtritis vel tunsis vel sectis.4. Re.18. Et cõfregit serpentem eneũ. Esa.2. Et conflabũt gladios suos in vomeres.i.concident gladios suos.& in eodem.30. Sicut conteritur lagena contritione perualida. Zach.11. Et concident terram.& aliquando scribitur cum simplici tau.vt. Nu.14. Concidens eos vsq horma. Deut.9. Et in frustra cõminues idest conterẽs vel confringens. Ps.88. Et cõcidam a facie ipsius inimicos eius. Esa.24. Et calamitas opprimet portas.i.conteret vel confringet. Hiere.46. Et fortes eorũ cesos.pro quo hebrei legunt. Et fortes eorum cõcidentur seu conterentur. Ioel.3. Concidite aratra vra in gladios. Mich.1. Et omnia sculptilia eius concidentur.& inde מְכַתָּת Michthath.i.contritio seu cũfractio. Pro quo beatus Hieronymꝰ transtulit fragmenta. Esa.30. Et non inuenietur de fragmẽtis eiꝰ testa.& inde כִּתִּית Cathith.i.cõtussũ. Exo.27. Vt affe rant tibi oleum de arboribus oliuarum purissimum piloq contussum. Ponitur etiam pro lucido vel purissimo. vt Leuit.24. Vt offerant tibi oleum de oliuis purissimum ac lucidum. Nu.28. Que conspersa sit oleo purissimo. Inde מַכַּת Macoth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cibaria. 2. Paralip.2. Dabo in cibaria tritici choros viginti millia.

כָּתַב Gethab.scribere.describere. Exo.32. De libro tuo quẽ scripsisti. & in eo. Et scribã super eas verba que habuerunt tabule que fregisti. Deut.24. Scribet libellum repudii. Ios.8. Et scripsit super lapides Deuteronomium legis moysi.& in eodem.24. Scripsit quoq oia verba hec in volumine legis. Ester.3. Et scriptum est vt iusserat Aman.& in eodem.8. Scribite ergo iudeis sicut vobis placet. Iob.13. Scribis enim contra me amaritudines. Ps.86. Dominus narrabit in scripturis populorum. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Dominꝰ narrabit scribens populos. Ps.138. Et in libro tuo oẽs scribentur. Esa.4. Omnis qui scriptus est in vita.& in eodẽ.10 Et scribentes iniustitiam scripserunt.& in eodem. Et puer scribet eos. Hiere.17. Et recedentes a te in terra scribentur. & in eodem.31. Et in corde eorum scribam eam.& in eodẽ. 32. Et scripsi in libro & signaui.& in eodem.36. Tolle volumen libri & scribes in eo. Ezech.2. Et erat scriptus intus & foris.& ide כְּתָב Chethab.i.scriptura. Esdre.1. Et etiam per scripturam dicens.& in eodem.2. Hi quesierunt scripturã genealogie sue & non inuenerunt. Ester.8. Iuxtali n guam & litteras suas.idest iuxta linguam & scripturã suã. Ezech. 13. Et in scriptura domus israel nõ scribentur. Ponitur etiã pro epistola. Ester.3. Sũma epistolarum hec fuit.& in eodẽ Vt epistolis que regis nomine mittebantur. Scribitur etiã cũ mem in principio & dicitur מִכְתָּב Michthab. vt Exo.32 Scriptura quoq dei erat. Pro quo hebrei legũt. Et scriptura: scriptura dei erat. 2. Paralip. 21. Allate sũt autem ei lre ab

Cibaria

Scribere.

כְּתָב

Scriptura

כְּתָבָה

Epistola.

מִכְתָּב

Scriptura Littere

Figure.

Paries. כֹּתֶל

Paries. כְּתַלְיָא

Parietes. כֹּתֶם

Obrizum. Aurum

Diadema

Color נְקֹדִים

Maculari נְקַדְתֶּם

Tituli in scriptio.

Tunica.

כְּתֹנֶת

כְּתָנוֹת

Tunice.

Humerus. כָּתֵף

כָּתֵף

Ora.

Latus. Pars.

helia propheta .i.allata est ei scriptura seu epistola. & inde כְּתֹבֶת Chethobeth.i.descriptio. Pro quo beatꝰ Hieronymus transtulit figuras. Leuit.19. Nec figuras aliquas aut stigmata facietis vobis.

כֹּתֶל Cothel.paries.Cant.2. Ecce ipse stat post parietem nostrum. & in lingua chaldaica dr כְּתַל Chethal. Dañ.5. In superficie parietis aule regis.& in plali כְּתַלְיָא Cuthlaia Esdre.5. Ligna ponantur in parietibus.

כֶּתֶם Chethem.aurum.obrizũ.corona.diadema.color.macula. Iob.31. Et obrizo dixi fiducia mea. Prouer.35. Inauris aurea & margarita fulgens. Pro quo hebrei legũt. Inauris aurea & monile auri siue obrizi. Cãt.5. Caput eius aurum optimũ. Ponitur etiã pro corona vl diademate. Ps. 44. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circundata varietate. Pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Stetit cõsũx in dextera tua in diademate aureo. Ponitur etiam pro macula vel colore. Threñ.4. Mutatus est color optimus. Inde verbum passiuum נִכְתַּם Nichtham.i.signatum seu maculatum. Hiere.2. Maculata es in iniquitate tua corã me.& inde מְכֻתָּם Michtham.i. insignis seu notatus. Pro quo translatio nostra tituli inscriptionem traduxit. vt in titulo. Ps.15. vbi dicitur. Tituli iscriptio psalmus dauid. Potest etiã legi. coronatio seu deauratio ipsi dauid. Sed beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve. trãstulit. Humilis & simplicis dauid. q.si diuidatur pdicta dictio potest significare humilem & simplicem sicut beatus Hieronymus transtulit. Et similiter in titulis quinq psalmorũ. scilicet a quinquagesimo quinto inclusiue vsq ad sexagesimum exclusiue.

כְּתֹנֶת Chethon.tunica.& scribitur cum tau in fine: eo qd est generis feminini & dicitur כְּתֹנֶת Chethoneth. Geñ.37 Fecitq ei tunicã polymitam.& in eodem. Nudauerũt eum tunica talari.& in eodem. Tulerunt aũt tunicam eius & in sanguinem hedi quem occiderant intinxerũt. Exo.39. Fecerunt & tunicas byssinas. quod in hebreo legitur singulariter.s.tunicam byssinã. 2. Reg.13. Que induta erat tunica talari. Cãti.5. Spoliauí me tunica mea.& in plali כְּתָנוֹת Cothnoth siue כֻּתָּנוֹת Cuthonoth. Geñ.3. Fecit dominus Ade & vxori eius tunicas pellicias. Exo.28. Porro filiis Aaron tunicas lineas parabis.& in eodẽ.29. Et indues tunicis lineis. Leuit.10. Sicut iacebant vestitos lineis tunicis.

כָּתֵף Catheph: siue כֶּתֶף Chetheph.humerus.scapula.ora.s. vestimẽti.latus seu pars. Nu.7. Et onera propriis portant humeris. Deut.33. Et inter humeros illius requiescet. Iob.31. Humerus meus a iunctura sua cadat. Esa.11. Et volabunt in humeros philistiim. Ezech.12. In humeris portaberis.& in eodem.29. Omnis humerus depilatus. Zach.7 Auerterunt scapulam recedẽtes. Ponitur etiam pro humerulis alicuius basis. 3. Reg.7. Et per quattuor partes quasi humeruli.& in eodem. Nã & humeruli illi quattuor. Item ponitur pro ora vestimentorum circa humeros. Exo. 28. Duas oras iunctas habebit in vtroq latere summitatum.& in eodem. Et in oris que e regione sunt superhumeralis. Ponitur etiam pro latere vel parte. Exo. 27. Lateri vno deputabuntur.& in eodem. Et in latere altero erunt tentoria .et.3. Reg. 7. Quinq ad dexteram partem templi & quinq ad sinistram.& in eodẽ. Mare aũt posuit in dexterã partem. Ezech. 40. Et pauimentum in fronte portarum.i. in latere portarum.& in eodem. Et ad latꝰ exterius qd ascẽdit ad ostium porte.& in eodem. Per latera porte octo mense erant.& in eodem. 41. Et latera porte quinq cubitis.& in eodem. Et similitudo palmarum hinc atq inde in humeralis vestibuli.i.in lateribus vestibuli.

Circũdare

Vallare

Sustinere

Expectare

כֶּתֶר Diadema

Capitellũ.

Cõtũdere.

Pila.

Dẽs molaris.

Articulus

Articulus genitiui casus.

Articulus accusatiui

Articulus nominatiui

Jn.

כָּתַר Cathar.circundare.vallare.expectare.sustinere. Iudi. 19. Atq ita factũ est vt ex vtraq parte ab hostibus cederentur. Pro quo hebrei legunt. Circundederunt seu vallauerunt Beniamin. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Ps.21. Tauri pingues obsederunt me. Pro quo beatus Hieronymꝰ in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Vallauerũt me. Abach.1. Quia impius preualet aduersus iustum. Pro quo hebrei le. Quia impius circundat seu circũuenit iustũ. scilicet vt preualeat aduersus eũ. Significat etiam sustinere vel expectare. vt Iob.36. Sustine me paululum. Prouer.14 Et expectabunt astuti scientiam.& inde כֶּתֶר Cether.i.corona seu diadema. eo quod est rotunda. vt Ester.2. Et posuit diadema regni in capite eius.& inde כֹּתֶרֶת Cotbereth.i.coronula seu capitellũ. vt.3. Reg.7. Duo quoq capitella fecit que ponerentur super capita colũnarũ.& in eodẽ. Quinq cubitorũ altitudinis capitellũ vnũ: & quinq cubitorum altitudinis capitellum alterũ.& in eodem. Septena versuum retiacula in capitello vno.

כָּתַשׁ Cathas.contũdere.conterere. Prouer.17. Si contũderis stultũ in pila.& inde מַכָּתֹשׁ Machthes.i.pila in qua contũditur: vt in loco pdicto. et Soph.1. Vlulate habitatores pile. Et aliqui hebrei dicunt q in predicto loco est nomen proprium loci. Accipitur etiam pro dente molari. Iudi.16 Aperuit itaq dominus molarem dentem.

De incipientibus a littera ל lamed

Hec littera lamed quando preponitur nomini vel pronomini cõmuniter preponitur ad denotandũ datiuũ casũ. Geñ.1. Dediq viro suo. & in eo. Ade quoq dixit.& in eo. 4. Dixitq lamech vxoribꝰ suis.& sic לְדָוִד Ledauid.i.ipi dauid. לִשְׁלֹמֹה Lisiomo.i.salomoni. & de hoc plena est scriptura. Et cõponitur cum pronominibus hoc modo לִי.i.mihi לְךָ Lecha.i.tibi.& in genere femininо לָךְ Lach.i. tibi.s. femine לוֹ Lo.i.ei.illi.ipi.& i gñe femininо לָהּ.i.ei.illi.ipi. scilicet femine לָנוּ Lanu.i.nobis לָכֶם Lachem.i. vobis & in femininо לָכֶן Lachen.i.vobis.f.femis לָהֶם Lahem siue לָמוֹ Lamo.i.illis.eis.ipis: vel ipsi datiui casus: singularis nũeri. Et in gñe femininо לָהֶן Lahen.i.eis.illis.ipis.f.feminis. Ponitur etiam לָמוֹ Lamo. in singulari. Esa.44. Et curuatꝰ est ante illud. Pro quo hebrei legunt. Et adorauit illũ.& in eo. 53. Propter scelus populi mei percussi eum. Et aliquãdo littera lamed denotat genitiuum. vt Geñ. 9. Sanguinem eñ animarũ vestrarum requiram.& in eo.32. Cuius es: aut quo vadis: aut cuius sunt ista que sequeris. & in eo. Serui tui iacob. Vbi pro omnibus genitiuis predictis preponitur littera lamed. & in titulo. Ps. 9. vbi dicitur. In finem pro occultis filii psalmus dauid. Ps.67. Et dñi dei exitꝰ mortis. Cãt. 1. Cãticũ cantico rũ salomonis.& in eo.8. Mille tui pacifici. Abach.2. Et loquelã enigmatũ eius. Et aliqñ denotat accusatiuũ. vt Geñ.1. Appellauitq lucẽ diem & tenebras noctẽ. 2. Reg.3. Igitur Ioab & Abisai frater eius interfecerũt Abner. vbi huic nominի Abner preponitur littera lamed. Et aliquando ponitur pro noiatiuo. Ios.10. Nullus cõtra filios israel mutire ausus est. Pro quo hebrei legunt. Non mutiuit contra filios israel vir lingua sua. vbi huic dictioni vir preponitur littera lamed. 1. Paralip.3. Tertium Absalom filiũ Maacha. Pro quo he.le. Tertius absalom.s.fuit. Vbi huic dictiõi absalom preponitur littera lamed. Esa.63. Quare ergo rubrum est indumentum tuũ. vbi preponitur ẽt huic nominի indumentum. Ponitur etiam aliquando pro in vel ad. vt Geñ.1. Et sint in signa & tẽpora & dies & annos. & in eodem.2. Et factus est homo in animam viuentẽ. & in eo.5

Ad — Et dixit dñs deus ad mulierē. Ps.16. Sicut leo parat? ad predam. & in eo.17. Qui docet manus meas ad preliū. Hiere. 3. Ecce nos venim? ad te. Osee.3. Et ipi respicīūt ad deos alienos. & similiter qñ preponitur verbis gerundiis uel infinitiuis. vt. Ps.118. Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi. Ps.148. Ad faciendā vindictā in nationibus. & in eo. Ad alligandos reges corū in cōpedibus. Ităe ponitur pro aduersus. 2. Reg.13. Fecerunt ergo pueri absalom aduersus amnō sicut preceperat eis. Ponitur etiam pro de. vel ex. vt. 2. Reg. 15. Et egressus de loco tuo. Esa. 33. Quis poterit habitare de nobis cū igne deuorāte: quis poterit habitare de nobis cum ardoribus sempiternis. Ponitur etiā pro vt. Genē. 1. Luminare maius vt preesset diei: & lumiare minus vt preesset nocti. & in eo. Vt lucerent super terrā. Pōitur etiā pro iuxta vel secūdū. vt in eo. Faciens fructū iuxta genus suū. & in eo. Et faciētē semē iuxta gen? suū. & in eo. Et dñs vnūquodq; semētē secūdū speciē suā. & i eo. Et bestias terre secūdū species suas. Nu.1. Per cognatiōes & domos suas. i. fec?m cognationes & domos suas. Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta.

De

Et

Juxta.

Secūdum

Sequuntur dictiones quarum prima littera substantialis est ל Lamed.

Non. לֹא — לֹא Lo. non. nec. neq;. neq; uaq;. nihil. De quo vide infra in dictione לוא Lo: cum vau in medio dictionis.

Solitudo. Siccitas — לְאָב לְאַב Laab. solitudo. siccitas. & reperitur tantum in numero plurali & p additionem tau in principio dr֯ה תְּלְאֻבוֹת Thaluboth. pro quo beatus Hieronymus solitudinē trāstulit. Osee.13. Ego cognoui te in deserto in terra solitudis. & solum inuenitur in predicto loco. Et dicūt hebrei q̄ significat siccitatem vel sitim. Quia in lingua arabica vel punica terra sicca & arida hoc nomine appellatur.

Laborare. — לָאָה לאה Laa. laborare. fatigari siue fessum esse: affligi vel deficere, molestе accipe. molestare. opprimere. Genē. 19. Ita vt ostiū inuenire non possint. Pro quo he. le. Et laborauerunt siue fatigati vel fessi sunt ad inueniendū ostiū. Exo. 7. Et affligentur egyptii bibentes aquā fluminis. Iob. 4. Forsitā molestе accipies. i. fatigaberis vel deficies. & in eo. Nūc aūt venit ad te plaga & defecisti. & in eo. 16. Nunc aūt oppressit me dolor meus. i. fatigauit me: siue deficere me fecit. Esa. 1. Laboraui sustinens. & in eo. 7. Nunquid parum vobis est molestos esse hominibus: quia molesti estis & deo meo. & in eo. 47. Defecisti in multitudine cōsiliorum tuorum. Ezech. 24. Mlto labore sudatū est. Mich. 6. Aut quid molestus fui tibi. Quod beatus Hieronymus in explanationibus expōit. Et quo labore te pressi. & inde תְּלָאָה Thelaa. ideſt labor. fatigatio. Exo. 18. Vniuersūq; laborē qui acciderat eis in itinere. Nu. 20. Nostī oēm laborē qui apprehendit nos. Scribitur ēt cū mem in principio & dr מֵתְּלָאָה. Pro quo beatus Hieronymus transtulit de labore. ac si diceret מִתְּלָאָה Mithelaa. Malach. 1. Ecce de labore.

Afflixi. Molestе accipere. Deficere Oppressit Molestum esse. Deficere — תְּלָאָה Labor

Operire. Absconditе. — לָאַט לאט Laat. operire. velare. 2. Reg. 19. Porro rex operuit capūt suū. & inde בְּלָאט Balat. cū prepositione Beth in principio. i. occulte. Absconditе: siue in abscondito. Iudi. 4. Et ingressa absconditе. Scribitur ēt sine aleph. De quo vide infra in dictione לוט Lot. Item לְאַט. i. paulatim. leniter. De quo vide supra in dictione אַט At.

Angelus — לְאָךְ מַלְאָךְ לאך Laach. Angelus. nūcius. & semp̄ additur ei mem in principio & dr מַלְאָךְ Malach. vt Genē. 16. Cumq; inuenisset eā angel? dñi. & in eo. 22. Et ecce angel? dñi de celo clamauit. & in eo. 24. Ipse mittet angelū suū corā te. & in eo. 32. Fuerūtq; ei obuiā angeli dñi. & in eo. Misit aūt & nūcios ante se. & in eo. Reuersiq; sunt nūcii ad iacob. Exo. 32. Angelus meus p̄cedet te. Nu. 20. Misit interea nūcios moy

Nuncii.

ses. & in eo. Miseritq; angelū qui eduxerit nos de egypto. & in eo. 21. Misit aūt israel nūcios. & i eo. 22. Misit ergo nūcios ad Balaam. & in eo. Stetitq; angelus dñi in via. Iudi. 2. Ascendit angelus dñi de galgalis. & in eo. Cūq; loqueretur angelus dñi. & in eo. 13. Augelus dñi pariter in flāma altaris ascendit. Iob. 1. Nūcius venit ad Iob qui diceret. & in eo. 33. Si fuerit pro eo angelus loquēs. 2. Paralip. 26. At illi subsannabāt nuncios dei. Ps. 34. Et angelus dñi coarctās eos. Prouer. 13. Nūncius impii cadet in malū. Naū. 2. Et non audietur vltra vox nunciorū tuorū: vbi ponitur מַלְאַכְתָּךְ Malachēcha. מַלְאַכְתְּךָ Malachecha. & ide מַלְאָכוֹת Malachuth nunciatio siue legatio: Aggei. 1. Et dixit aggeus nunci? domini de nūciis dñi. Pro quo he. le. Et dixit aggeus nūci? domini de nunciatione siue in legatiōe dñi. & in pl'ali מַלְאָכוֹת Malachoth. i. nūciationes siue legationes. Trāslatio nostra traduxit predicationes. Ps. 75. Vt annūciē oēs predicatiōes tuas. & beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. vt enarrem oēs annūciationes tuas. Inde מְלָאכָה Melacha. i. opus. res. substātia. seu diuitie. Genē. 2. Cōpleuitq; deus die septimo opus suū. & in eo. Ab vniuerso opere qd̄ patrauerat. & in eo. 39. Et operis quippiā absq; arbitris faceret. Exo. 20. Oīe opus nō facietis in eo. & in eo. 36. Et qui spōte sua obtulerant se ad faciendū opus. & in eo. Nec vir nec mulier quicq; offerat vltra in opere sanctuarii. 2. Paralip. 13 Et leuite sint in ordine suo. pro quo he. le. in opere suo. Ponitur etiā pro re vel opulētia aut substātia. Exo. 22. Quod nō extenderit manū suā in rem proximi sui. & in eo. 36. Eo quod oblata sufficerent & superabūdarēt. Pro quo hebrei legunt. Et opus siue opulentia erat sufficiens ad omne opus vt fieret illud: & superabundans. Et secundum hebreos in predicto loco ponitur מְלָאכָה Melacha pro auro vel argento & reliquis que obtulerunt. 1. Reg. 16. Quidquid ergo vi le fuit & reprobum demolīti sunt. Vbi ponitur pro eo qd̄ in littera nostra est quidquid. Significat etiā iumenta ac pecudes. Genē. 33. Et ego sequar paulatim vestigia eius sicut videro paruulos meos posse. Pro quo hebrei legunt. Et ego sequar paulatim vestigia operis. ideſt armenti ac pecudis & vestigia parnulorū. Et in psali מְלָאכוֹת Melachoth. i. opera. vt. 1. Paralip. 28. vt intelligerem vniuersa opera exemplaris. Scribitur etiam מְלֶכֶת Melécheth sine aleph. Pro quo beatus hieronymus trāstulit reginam. quasi מַלְכַּת Malcath. a nomine מֶלֶךְ Melech. i. a rege deriuatum. Here. 7. Vt faciant placētas regine celi. & in eodem. 44. Qd̄ si nos sacrificamus regine celi. Pro quo hebrei legūt. operi celi. ideſt stellis seu sideribus militie celi. Beatus Hieronymus in suis explanationibus super predicto loco sic ait. Regine celi quām lunam debemus accipere: vel certe militie celi vt omnes stellas intelligamus.

Nunciatio מַלְאָכוֹת — Predicationes. Annunciationes. מְלָאכָה Opus.

Quidqd — Pecus מַלְאוֹת — Opera מְלֶכֶת — Regina Opus. — Militia

Populus Tribus Populi — לְאֻם לאם Leom. populus. gēs. vt Genē. 25. Populusq; populum superauit. Esa. 51. Et tribus mea me audite. & in plurali לְאֻמִּים Leumim. vt Genē. 25. Et duo populi de ventre tuo diuidentur. Ps. 149. Increpationes in populi. Esa. 34 Et populi attendite. & in eodem. 41. Et gentes mutent fortitudinem. & in eo. 49. Et attendite populi de longe.

Cor — לֵב לב Leb. cor. mens. De quo vide in dictione sequenti.

לֵבָב לבב Lebab. cor. mens. intellectus. Exo. 14. Immutatumq; est cor pharaonis & seruorū eius super populū. Deut. 1. Nunci terruerunt cor nostrum. & in eodem. 4. Et ne excidat de corde tuo. & in eodē. 6. Diliges dominū deum tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua. Et in eodē. Eruntq; verba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo. Iob. 9. Sapiens corde est. Et in eodem. 12. Et mihi est cor sicut & vobis. Ps. 77. Et pauit eos in innocentia cordis sui. Esa. 30.

לְבָבוֹת Et letitia cordis sicut qui pergit in tibia. & in plurali לְבָבוֹת Lebaboth. secūdū terminationē femininorū. 1. Paralip. 28 Oia eni corda scrutatur dñs. Repitur etiā in gñe masculino Naū. 2. Murmurantes in cordib? suis. Scribitur ēt cum simplici Beth tam in singulari q̄ in plurali. Exo. 7. Et ego indurabo cor ei?. Deut. 28. Dabit tibi dñs cor pauidū. Iob. 7. Aut quid appones erga eū cor tuū. Ps. 11. In corde & corde locuti sunt. i. duplici corde locuti sunt. cuius oppositum habetur. 1. Paralip. 12. vbi dicitur. Venerūt in auxiliū non corde duplici. Pro q̄ in hebreo hētur nō corde & corde. Ps. 16. Probasti cor meum. Eccl's. 10. Cor sapientis in dextera ei? & cor stulti in sinistra illius. Reperitur etiā in genere femino eū he vel tau in fine. Ezech. 16. In quo mundabo cor tuū. & in plurali לִבּוֹת Liboth. i. corda. Prouer. 21. Appendit aūt corda dñs. Ps. 124. Bene fac dñe bonis & rectis corde. Quod in hebreo legitur pluraliter. i. & rectis in cordib? suis. Ponitur etiam pro mente. Leuit. 26. Donec erubescat incircūcisa mens eorum. Deut. 5. Quis det talem eos habere mentem. 3. Reg. 8. Hoc ipsum mētē tractans. Prouer. 19. Qui possessor est mentis diligit animā suā. & in eo. 23. Et mens eius non est tecum. Eccl's. 2. Nec per noctem mēte requiescit. Et quia cor est in medio corporis: ideo ponitur aliquando pro medio alicuius rei. Deut. 4. Qui ardebat vsq; ad celum. pro quo in hebreo habetur. Et mōs ardebat igni vsq; ad cor celi. Quod hebrei exponūt vsq; ad mediū celi. 2. Reg. 18. Cūq; adhuc palpitaret herens in quercu. Pro q̄ hebrei legūt. Cūq; adhuc viueret in corde quercus. i. in medio quercus. Ps. 48. Et transferentur montes in cor maris. vnde in euāgelio. Matthei. 12. Sic erit filius h̄ominis in cor de terre trib? diebus. Inde verbū לִבֵּב Libeb. i. cordificare. si liceret latine dici. Iob. 12. Vir vanus in superbia erigitur. pro quo he. le. Vir vanus cordificatur. i. cor seu mentem recipit & Pōt esse sensus sicut littera nostra. Significat etiā vulnerare cor. Canti. 4. Vulnerasti cor meū. pro quo he. le. Cordificasti me. Item לביב Lebib. i. forbiciūcula. quod est cibus liquidus ex aqua & farina confectus. & solum inuenitur in numero plurali. f. לְבִיבוֹת Lebiboth. 2. Reg. 13. Et faciat in oculis meis duas forbiciunculas. & in eo. Coxit forbiciunculas. & inde verbū לִבֵּב Libeb. i. forbiciunculas facere siue liquefacere. vt in predicto loco vbi dicitur. Vt faciat in oculis meis forbiciunculas. & in eodē. Et liquefaciēs in oculis ei?. Vnde illud. Canti. 4. Vbi dicitur vulnerasti cor meū potest etiām legi liquefieri fecisti cor meū. Inde לַבַּת Laath. i. flāma. Exo. 3. Apparuitq; ei domin? in flāma ignis.

לְבִיא לבא Laby. Leo. Deut. 33. Quasi leo requieuit. & scribitur cū littera iod ante aleph. & in gñe femino לְבִיָּא Lebiia. Ezech. 19. Quare mater tua leena. Ponitur etiā לָרְיָא Labi pro leena. Genē. 49. Accubuisti vt leo & quasi leena. Nu. 24. Et quasi leena quā suscitare nullus audebit. & in plurali masculino לְבָאִים Lebaim. Ps. 56. Anima mea in medio catulorū leonum. & in gñe fe. לְבָאוֹת Lebaoth. Naū. 2. Et necauit leenis suis.

לָבַט Labat. verberare. cedere. seu cedi. vapulare. Prouer. 10. Stultus ceditur labiis. & in eodē. Stultus labiis verberabitur. Osee. 4. Et populus non intelligens vapulabit.

לְבָן Laban. dealbare. cādidare. albū siue cādidū esse. Ps. 50. Et super niuem dealbabor. Esa. 1. Quasi nix dealbabūtur. Dañ. 11. Vt conflentur & eligantur & dealbētur vsq; ad tempus prefinitum. & in eo. 12. Eligentur & dealbabuntur & quasi igni probabuntur. Ioel. 1. Albi facti sunt rami ei?. Inde לָבָן Laban. i. albus vel cādidus aut candor. vt Genē. 30. In his que spoliata fuerant candor apparuit. & in eodē. 49 Et dentes lacte eius candidiores. Exo. 16. Quasi semen co-

Lorda. — Mens. — Medium. — Cor. — Cor. — Cor

tudinē. Prouer. 31. Oēs domestici eius vestiti sunt duplicibus. Esa. 61. Quia induit me vestimento salutis. Ezech. 9. Vestitus erat lineis. & in eo. 25. Vestitos hyacitho. & in eo. Indutis veste varia. Soph. 1. Et super omnes qui induti sūt veste peregrina. Aggei. 1. Operuistis vos & non estis calefacti. Zach. 3. Erat indutus vestibus sordidis. & in eo. Et indui te mutatoriis & inde לְבוּשׁ Lebus. i. indumentum. vestis. vestimētum. stola. Ester. 6. Debet indui vestib⁹ regiis. & in eodem. Et sumpta stola & equo fac vt locutus es. Iob. 24. Nudos dimittūt homines indumēta tollentes. & in eodem. 41. Quis reuelabit faciem indumenti eius. Scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מַלְבּוּשׁ Malbus. Esa. 63. Et oīa indumenta mea inquinaui. Soph. 1. Qui induti sunt veste peregrina. Et aliqñ scribitur cum tau in principio & dicitur תַּלְבֻּשֶׁת Thilbōseth. Esa. 59. Indutus est vestimentis vltionis. Et sequitur in hebreo indumento siue vestimento.

Operire. Vestis Indumētū Indumētū Vestis. Vestimētū.

לְגַם Legom. prepositio aleph in principio dicitur אַלְגַּם Algum & significat genꝰ ligni precioſi & solum inueniſ tur in numero plurali. f. אַלְגֻּמִּים Algumim. Pro quo beatꝰ Hieronymus transtulit ligna thina. 2. Paralip. 9. Serui hiram & serui salomonis attulerunt aurum de ophir & ligna thina. Reperitur etiam אַלְגּוּמִּים Almugim per interpositionem mem. De quo vide infra in dictione לְמֻג Lemog.

Ligna thina.

לָה La. ei. ipsi. illi. datiui casus. Et aliqñ genitiui: singularis numeri: gñis femínini. Et qñ refertur ad masculum scribitur cum uau loco he vt infra dicetur. & in lingua chaldaica dicitur לֵהּ Le siue לֵיהּ Le. Dañ. 2. Quia sapientia & fortitudo eius sunt. & in eo. Vt tempus daret sibi. & in eodem. Vt sacrificarent ei.

Ei. ipsi. illi. Eius. Ei.

לָהָה Laha. deficere. opprimere seu opprimi vel fatigari. Geñ. 47. Et oppresserat fames terram maxime egypti. Pro quo he. le. Et deficiebat vel fatigabatur terra egypti & canaā. f. fame. & ide מִתְּהַלֶּה Mithlaleha per duplicationem lameth & he. pro quo beatus Hieronymus transtulit Noxius est. Prouer. 26. Sicut noxiꝰ est qui mittit sagittas & lāceas in mortē. Et dicunt aliq hebrei q̄ significat insanū siue stultū. vnde in predicto loco ipsi legunt sicut insaniēs qui mittit sagittas & lanceas in mortē.

Opprimere. Deficere. מְהוּלָל Noxius.

לַהַב Lahab. flāma. fulgur. f. gladii: seu ferrum lācee vel gladii micantis. Iudi. 15. Cūq; ascenderet flāma. Esa. 29. Et flāma ignis deuorantis. Reperitur etiā in genere femíno cum he vel tau in fine & dicitur לַהֶבֶת Lehaba siue לַהֶבֶתָ Lahebeth. Nu. 21. Flamma de oppido esebon. Ps. 105. Flāma combussit impios. Esa. 43. Et flāma non ardebit in te Ezech. 20. Et non extinguetur flamma succensionis eius. & in plurali לַהֲבוֹת Lahaboth. Ps. 28. Vox domini intercidentis flāmā ignis. quod in hebreo legitur pluraliter. f. flammas ignis. & Ps. 104. Ignem cōburentem in terra ipsorū. Pro quo hebrei legunt. Ignem flāmarum in terra ipsorū. Vnde beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Ignem flāmantem in terra ipsorum. Reperitur ēr לְהָבִים Lehabim secundum terminationem pluralem masculinorum. Esa. 13. Facies cōbuste vultus eorū. Significat etiā לַהַב Lahab. fulgorem gladii seu ferrum gladii vel lancee micantis ad modū flāmee pyramidis. Iudi. 3. Vt capulus sequeretur ferrum in vulnere. 1. Reg. 17. Ipsum autem ferrū hastę eius. Naū. 3. Et micantis gladii.

Flāma. Flā me. Ferrū gladij. Micans.

לַהַג Lahag. meditatio. Eccl's. 12. Frequēsq; meditatio carnis afflictio est. & solum inuenitur in predicto loco.

Meditatio

לָהַט Lahat. vrere. exurere. comburere. succendere. inflammare. Deut. 32. Et montium fundamenta comburet. Ps. 56. In medio catulorum leonum dormiui cōturbatus. Pro quo he. le. In medio catulorū leonū dormiui inflāmatium. vñ beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit. In medio leonū dormiui ferocientiū. Ps. 82. Et sicut flāma cōburens mōtes. Ps. 103. Et ministros suos ignē vrentem. Ps. 105. Flāma cōbussit impios. Esa. 42. Et cōbussit eū in circuitu. Ioel. 1. Et flāma succendit omnia ligna regiōis. & in eo. 2. Et post eū exurens flāma. Malach. 4. Et inflāma bit eos ignis veniens. Inde לְהָט Lahat. i. flāma seu acies gladii resplendentis. Geñ. 3. Et flāmeū gladiū atq; versatilem. vbi ponitur pro flāmeo. Significat etiam incātationes seu veneficia. Exo. 7. Et fecerunt etiā ipsi per incātationes egyptiacas & arcana quedā similiter. Scribitur etiā sine he. vt in eo. Fecerunt q; similiter malefici egyptiorū incantatiōibus suis. & in eo. 8. Fecerūt aūt & malefici per incātationes suas similiter. & secūdū aliquos hebreos deriuatur a supradicta dictione לָאַט Laat cū aleph in medio: que significat operire aut velare vel abscondere.

Inflāmare Ferocē. Vrere. Succēdere Inflāmare נְתָט Flameum. Incātationes.

לְהַם Laham. leniter loqui: aut simpliciter loqui. Prouer. 18 Verba biliguis quāsi simplicia. pro quo he. le. Quasi leniter vel simpliciter loquentia. & solū inuenitur in predicto loco. Itē לָהֶם Lahem. i. eis. illis. ipsis. & est gñis masculini. & qñ refertur ad femínas scribitur cum nun in fine. De quo vide supra in dictione hem.

Simpliciter loquī נְהַם Eis. לָהֶן

לָהַן Lahen. in lingua chaldaica significat. ideo. itaq; excepto. sed. Dañ. 2. Igitur somniū & interpretationem eius nūciate mihi. i. ideo somniū nūciate. & in eo. Somniū itaq; nūciate mihi. & in eo. Exceptis diis. & in eodem. Sed vt interpretatio regi manifesta fieret.

Mutuare. Mutuum accipere. Copulare. Adiūgere. adherere. apponere. applicari. Ideo. Itaq;. Sed. לָהֵן

לַהַק Lahac. cetus. Cuneus. cōgregatio. & scribitur cum tau in fine eo quod est generis femínini: & dicitur לַהֲקַת Lahacath. 1. Reg. 19. Qui cū vidisset cuneum prophetarū. ideſt cetū vel congregationē prophetarū. quasi קְהִלַּת Gehilath. per transpositionem litterarum.

Cuneus. לַהֲקַת

לוֹ Lu. vtinā. si. forte. ne forte. fortasse. Geñ. 17. Vtinā ismael viuat corā te. & in eo. 30. Gratū habeo qđ petis. Pro q̄ hebrei legūt. Vtinā cēt iuxta verbū tuū. & in eo. 50. Ne forte memor sit iniurie. Iudi. 8. Si seruassetis eos nō vos occiderē. Ezech. 14. Et si bestias pessimas induxero sup terrā. Et aliqñ scribitur cū aleph in fine. De quo vide in dictione sequēti. Itē לוֹ Lo. i. ei. illi. ipsi. datiui casus singularis nūeri vt dictum est in grāmatica in capitulo de pronomine.

Vtinam. Forte. Si. Ei. illi. ipsi. לוֹ

לוֹא Lo. dictio ē negatiua. i. nō. ne. neq;. nequaq;. vt Ezech. 16. Nō fuit aūt sodoma soror tua audita in ore tuo. & in eo. 24. Nec fluēt lachrime tue. In aliis vero locis scribitur לֹא Lo. sine vau. vt Geñ. 2. Nō emī pluerat dñs deus. & in eodem. De ligno aūt sciētie boni & mali ne comedas. & in eo. 3. Nequaq; morte moriemini. Exo. 4. Neq; audiēt vocem meā. & in eo. Nec audiuit eos. & in eo. 16. Neq; vermis inuētus est in eo. Exo. 23. Nō suscipies vocē mēdacii. Deut. 26. Nō preteriui mādata tua nec sum oblitus. 2. Reg. 13. Si non vis venire. 4. Reg. 5. Dixitq; Naamā vt vis. pro quo he. le. Dixitq; Naamā & nō. i. si nō vis accipere nō accipias. & est sensus sicut in īra nostra. Iob. 7. Nequaq; vltra iā vinā. Ps. 1. Beatus vir qui nō abiit in cōsilio impiorū & in via peccatorū nō stetit: & in cathedra pestilentie nō sedit. & in lingua chaldaica dicitur לָא La. Hiere. 10. Dii qui celos & terram nō fecerunt. Dañ. 2. Si ergo somnium non indicaueritis mihi Et quando preponitur ei littera vau que est coniunctio: tūc significat & non siue nec. aut neq;: vt in locis predictis. Et aliquando preponitur ei littera beth & dicitur בְּלֹא Belo. ideſt in non: siue absq; aut sine. Deut. 32. Ipsi prouocauerunt me in eo qui non est deus. & in eodem. Et ego prouocabo eos in eo qui non est populus. Iob. 8. Nunquid virē

Non. Nec. Nequaq;. Neq;. לָא Non. Ne. Nequaq;. Neq;. בְּלֹא Insnon.

re potest scirpus absq; humore. Ps. 43. Vendidisti populum tuum sine precio. Ponitur etiam lo. pro nihilo. Iob. 27. Nihil secum affert. Ps. 75. Et nihil inuenerunt viri diuitiarum. ponitur etiam in lingua chaldaica לָא La pro nihil. Dañ. 4. In nihilum reputati sunt. Et cōiter quādo iungitur cū dictione דָּבָר Dabar que significat rem aut verbum tunc ambe dictiones ponuntur pro nihilo. ideſt nōres aut non verbum. vt Deut. 2. Et nihil eis defuit. Amos. 6 Qui letamini in nihilum. Et aliquando scribitur cum he in principio & dicitur הַלֹּא Halo. ideſt nonne. siue nūquid nun. nunquid non. vtiq; ecce. De quo vide supra in littera he. in dictione הַלָּא Halo. Item לוּא Lu. ideſt vtinam. forte. si forte. Esa. 48. Vtinam attendisses mandata mea. & in eo. 64. Vtinam dirumperes celos. Et communiter scribitur sine aleph. De quo vide in dictione precedenti.

Nihil. Nihil. Bonne. vtinam. לוּא

לוֹן Log. Genus mensure. pro quo beatus hieronymus trāstulit sextarium. Leuit. 14. Et olei sextarium: duosq; turtures.

Sextarius? לוֹג

לָוָה Laua. commodare. mutuare. mutuo accipere. fenerari. copulare. adherere. adiungere. comitari. Deut. 28. Et fenerabis gentibus multis: & ipse a nullo fenus accipies ideſt mutuabis. Et in eodem. Ipse fenerabit tibi & tu nō fenerabis ei. ideſt mutuabit. Neē. 5. Mutuo sumāmus pecunias in tributa regis. Ps. 36. Mutuabitur peccator & nō soluet. Prouer. 19. Feneratur domino qui miſeretur pauperis Esa. 24. Sicut fenerator sic is qui mutuū accipit. significat etiam copulare vel adiungere. vt Geñ. 29. Nunc quoq; copulabitur mihi maritus meus. Eccl's. 8. Et hoc solum fecū afferet de labore suo. pro quo hebrei legunt: hoc solū copulabitur ei siue comitabitur eū. Esa. 14. Adiungetur aduena ad eos. Et in eodem. 56. Qui adheret domino. Hiere. 50. Venient & apponentur ad dominum. Dañ. 11. Et applicabuntur eis plurimi fraudulenter. Zach. 2. Et applicabuntur gentes multe domino. & inde לִוְיָת Liuiath. ideſt copulatio vel augmentum. Prouer. 1. Vt addatur gratia capiti tuo. pro quo hebrei legunt. Quia copulatio vel augmentum gratie sūt capiti tuo. Et in eo. 4. Dabit capiti tuo augmenta gratiarum. Et inde לְוָיוֹת Loioth. ideſt lora quibus animalia iunguntur. Et solum inuenitur in numero plurali. 3. Reg. 7. Et subter leones & boues quasi lora ex ere dependentia. Et in eodem. vt non celata sed appolita per circuitum viderentur. pro quo hebrei legunt. Et lora per circuitum. ideſt quasi foris adiuncta. & inde לִוְיָתָן Liuiathan. Nomen draconis sic nominati propter eius magnitudinē Ps. 73. Tu confregisti capita draconis. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Tu confregisti capita leuiathan. Ps. 103. Draco iste quem formasti. pro quo beatus hiero. trāstulit Leuiathan istū plasmasti. Iob. 3. Qui parati sunt suscitare Leuiathan. Et i eo. 40. An ex trahere poteris leuiathan hamo. Esa. 27. Super leuiathan serpentem vectem: & super leuiathan serpētē tortuosum.

Copulatio augmētū. Lora. Draco. Leuiatam לִוְיָתָן

לוּז Luz. recedere. discedere. Prouer. 3. Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis. Et in eodem. 4. Ne recedant ab oculis tuis. Et scribitur in predictis locis cum iod in medio: loco vau: quia est verbum tertie coniugationis. Inde לְזוּת Lezuth. ideſt discessio vel detractio. Prouer. 4. Et detrahētia labia sint procul a te. pro quo hebrei legunt. Et detractio vel discessio labiorum sit procul a te. siue peruersitatem labiorum longe fac a te. Et inde נָלַז Naloz. pro quo beatus hieronymus transtulit infamem siue illusorem. Prouerb. 2. Et infames gressus eorum. Et in eodem. 3. Quia abominatio est domini omnis illusor. ponitur etiam pro tumultu. Esa. 30. Et speratis in calumnia & in tumultu. Hebrei

Effluere. Recedere. לָזוּת Detractio נָלַז Infamis. Illusor Tumultus

vero dicunt q̄ significat recedentem. scilicet a via recta. Item לוּז Luz. Genus arboris. pro quo beatus hieronymus transtulit amygdalinum. Geñ. 30. Virgas populeas virides & amygdalinas. Et aliqui hebrei dicūt q̄ signāt auellanū. לוּז

am gdal? לוּז

לוּחַ Luach. Tabula. Exo. 32. Duas tabulas testimonii lapideas. Et in eodem. 34. Precide ait tibi duas tabulas lapideas. Prouer. 3. Et describe in tabulis cordis tui. Cant. 8 Compingamus illud tabulis cedrinis. Quod in hebreo legitur singulariter. f. tabula cedri. Esa. 30. Scribe ei super buxum. Pro quo hebrei legunt. Scribe ei super tabulam. Et potest intelligi super tabulam buxeam. Hiere. 17. Exaratum super latitudinem cordis eorum. pro quo hebrei legunt super tabulam cordis eorum. & ponitur ibi tabula p latitudine. & in plurali לְחוֹת Luchoth. vt in aliquibus locis predictis. & Abach. 2. Et explana cū super tabulas. reperitur etiam לְחוֹתַיִם Luchothaim: secundum terminationem dualem. Pro quo beatus hieronymus transtulit Tabulata maris. quasi diceret לְחוֹתַיִם Luchōth iam. Ezech. 27. Abietibus de sanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris. Inde לַח Lach. ideſt viride siue humidum. Geñ. 30. virgas populeas virides. Nu. 6. vuas recentes siccaq; non comedet. i. vuas viridis seu humidas. Ezech. 17. Et siccaui lignum viride. & inde לֵחָה Lecha: quod secundum hebreos significat virorem seu reflorentiam. vt Deut. 34. Nec dentes illius moti sunt. pro quo ipsi legunt. Nec fugerat. ideſt nec defecerat viror seu reflorentia eius. ideſt color viuidus vultus eius: seu humidum radicale illius. potest etiam deriuari a dictione. לֵחָה Lecha. que significat mandibulam seu maxillam: vt infra dicetur. & tunc erit sensus sicut beatus hieronymus transtulit.

Tabula לוּחַ Tabule. לְחוֹת Tabulata maris. לְחוֹתַיִם Humidum Viride. לַח Viror. Humidum לֵחָה

לוּט Lot. Inuoluere. operire. colligare. 1. Reg. 21. Est inuolutus pallio post Ephod. Esa. 25. Et precipitabit dominus in monte isto faciem vinculi colligati. vbi pro vinculi colligati hebrei legunt inuoluentis inuoluentis. nam i hebreo dictio lot bis replicatur in hoc loco. quasi diceret colligantis colligantis. Et aliquādo scribitur sine vau. 3. Reg. 19. Operuit vultum suum pallio. Scribitur etiam cū aleph in medio loco vau. De quo vide supra in dictione לָאַט laat Et inde בְּלָט Balat cum prepositione beth. ideſt in occulto siue clam aut absconditē vel occulte. vt Ruth. 3. venit absconditē & discooperto a pedibus eius pallio se proiecit. 1. Reg. 18. Loquimini ad dauid clam me dicentes. significat etiam incantationes: que nobis sunt absconditē. De quo vide supra in dictione לָאַט Laat. Item לוּט Lot. species aromatica pro quo beatus hieronymus transtulit stactem. Geñ. 37. Camelos eorum portantes aromata & resinam & stacten.

Inuoluere. Operire. בְּלָט Absconditē Clam. לוּט Stacte. לוֹט

לוּל Lul. Cochlea. ideſt ascensus graduum columnam amplexantium in modum cochlee. 3. Reg. 6. Et p cochleam ascendebant in medium cenaculi. Item לוּלִי Iule cum iod in fine. ideſt si non. nisi. vt Geñ. 31. Nisi deus patris mei Abraam & timor isaac affuisset mihi. Deut. 32. Sed propter iram inimicorum distuli. pro quo hebrei legunt. Nisi iram inimicorum timuissem. Et est sensus sicut i littera nostra. pś. 123. Nisi quia dominus erat in nobis dicat nunc israel: nisi quia dominus erat in nobis. Esa. 1. Nisi dominus exercituum reliquisset nobis semen. Et aliquādo scribitur cum aleph in fine loco iod. vt Geñ. 43. Si non intercessisset dilatio. Iudi. 14. Si non arassetis in vitula mea: non inuenisetis propositionem meam. 1. reg. 25. Nisi cito venisses in occursum meū. Et secundum aliquos est dictio composita a לוּ Lu. quod significat si & לִי le vel לֹא Lo quod significat non. Ponitur etiam aliquando in nostra translatione affirmatiue pro si vel vtiq; vt. 2. reg. 2. Si locutus fuisses mane

Cochlea. לוּל Nisi. Si non Si.

receſſiſſet populus.ſed ēt in predicto loco hebrei legunt. Niſi locūtus fuiſes.ideſt niſi dixiſſes mane:ſurgant pueri. Ps.26.Credo videre bona domini.vbi premittitur in hebreo predicta dictio לולי Lule.ideſt vtiq; credo. Pro quo hebrei legunt. Niſi credidiſſem.

לון לון Manere. — לון Lun.ſiue לון Lon. Manere.morari.commorari.pernoctare.murmurare.conqueri.Geñ.19.Et manete ibi. Et in eodem.Minime ſed in platea manebimus.Et in eodem 24.Eſt in domo patris tui locus ad manēdum. Et in eodem.32.Ipſe vero manſit nocte illa in caſtris. Nu.22. Manete hic nocte. Ioſ.6.Et reuerſa in caſtra manſit ibi. Iudi. 19.Queſo te vt hodie hic maneas.Et in eodem. & apud ſe fecit manere.Et in eo.ne in platea maneas. Ruth.1. Et vbi morata fueris & ego pariter moraber.Nec.13. quare manet moratur oculus meus.Et in eo.24.nudos dimittunt homines.Pro quo he.le.nudum faciunt manere.ſ.hoiem. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.Et in eo.41.In collo eius morabitur fortitudo.Ps.25.Anima eius in bōis demorabitur. Ps.48.Et homo cū in honore eſſet nō intellexit. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. tranſtulit. Et homo in honore non commorabitur.Sed in fine eiuſdem pſalmi ponitur non intellexit:nam ibi ponitur יָבִין Iabin hic autem יָלִין Ialim.Ps.9.In protectiōe dei celi cōmorabitur.proverb.19.Et in plenitudine commorabitur. Eſa. 1.Iuſtitia habitauit in ea.ſ.manſit vel morata eſt in ea. Hiere.4.Vſq; quo morabuntur in te cogitatiōes noxie.Zach. 5.Et commorabitur in medio domus & conſumet eam. & inde מָלוֹן Malon:ſiue מְלוֹן Melon.ideſt māſio: ſeu diuerſorium.Geñ.43.Cum veniſſemus ad diuerſorium. Exo. 4.Cumq; eſſet in itinere in diuerſorio.Hiere.9. Quis det me in ſolitudine diuerſorum viatorum. debet legi diuerſorium viatorum.& inde מְלוּנָה Meluna cum he in fine ideſt tugurium quod cuſtodes agrorum faciunt ad manendum in nocte.Eſa.1.Et tugurium in cucumerario. In alio vero loco Beatus hieronymus tranſtulit. Tabernaculū vnius noctis.Eſa.24.Et auferetur quaſi tabernaculū vnius noctis. Item לוּן Lon.ideſt murmurare.Exo.15. Et murmurauit populus cōtra moyſen. Et in eo.16.Et murmurauit omnis congregatio filiorum iſrael. Et in eo.Nos vero quid ſumus quia muſitaſtis contra nos.ideſt quia murmuraſtis. & in eo.quibus murmurati eſtis contra eum. nu.14. Vſque quo multitudo hec peſſima murmurat contra me. Et i eo. qui murmuraſtis contra me.Et in eo. qui reuerſi murmurare fecerūt cōtra eū oēm multitudinē.& inde תְּלוּנָה Thelunaſ.murmuratio ſeu murmur.querela.ſeu querimonia Exo.16.Audiuit enim murmur veſtrum.Et in eo.Eo quod audierit murmuratiōes veſtras.Et in eo.Nec contra nos eſt murmur veſtrū.Nu.14.querelas filiorū iſrael audiui. ideſt murmurationes.Et in eo.17.Et cohibebo a me querimonias filiorum iſrael.ideſt murmurationes.Et in eo. Et quieſcant querele eorum a me.

Manere. Morari Cōmorari. Habitare. Diuerſorium. Tugurium Taberna=culū vnius noctis. Murmurare. Muſitare. Murmur. Murmurationes. Querele. Querimonie.

לוּעַ Abſorbere Deuorare — לוּעַ Loaa.abſorbere.deglutire.deuorare.lambere. Abdic. 1.Et bibent & abſorbebunt.Prouer.20.Ruina eſt homini deuorare ſancta.Et licet in aliquibus bibliis noſtris legatur deuotare.tamen in bibliis antiquis habetur dēuorare. ſicut in hebreo. Iob.6. Vnde & verba mea dolore ſunt plena.Pro quo hebrei legunt. Ideoq; verba mea abſorta ſunt. Scribitur etiam cum littera ain in principio.vt Iob.39.pulli eius lambunt ſanguinē.vbi ponitur יַלְעוּ Iaalu.pro לוּעַ Ielau: propter euphoniā. Inde לוּעָה Loee.i.guttur. vt Pro uer.23.Et ſtatue cultrum in gutture tuo.

Lambere. Guttur. לוּעָה

לוּץ Lus.illudere.deludere.deridere.irridere.interpretari. Ps.118.Superbi inique agebant vſq; quaq;.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Superbi deridebant me nimis. Prouer.3.Ipſe deludit illuſores. Et in eo.14.Stultus illudet peccatū. Et in eo.19. Teſtis iniquus deridet iudiciū. Et in eo.29.Si autem illuſeris ſolus portabis.ſcribitur ēt cū duplici ſade.vt Eſa.28. Et nunc nolite illudere. Inde לֵץ Les.i.illuſor.deriſor.irriſor. Prouer. 9. Qui erudit deriſorem ipſe ſibi iniuriā facit. Et in eo .Noli arguere deriſorem.Et in eo.13.Qui aūt illuſor eſt non audit cum arguitur.Et in eo.19. Peſtilente flagellato ſtultus ſapientior erit.pro quo hebrei legunt. Illuſorem percutiēs:& inſipiens aſtutior erit.Et in eodem.20. Luxurioſa res vinū.pro quo he.le. Deriſoria res vinum.ideſt facit hominem illuſorem ſiue deriſorem.Et in eo. 21.Superbus & arrogans vocatur indoctus. Pro quo hebrei legunt. Supbus & arrogans vocatur deriſor.Et in eo.22. Eiice deriſorem & exibit cum eo iurgium.& in plu.לְצִים Leſim.Ps.1.Et in cathedra peſtilentie nō ſedit. pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit.Et in cathedra deriſorū non ſedit.Prouer.19.parata ſunt deriſoribus iudicia.Reperitur ēt לְלִצִּים Loſeſim cū duplici ſade.Oſee.7. Extēdit manū ſuā cū illuſoribus.Et inde לָצוֹן Laſon.i.deluſio ſiue irriſio.vt Eſa.28.Audite verbū dñi viri illuſores. pro viri irriſio.vt Eſa.28.Audite verbū dñi viri illuſores. pro viri illuſionis vel deriſionis.ſignificat etiam ſupradicta dictio. Interpretari vel exponere verba alterius:aut loqui pro aliquo.Et inde מְלִיץ Melis.i.interpres:vel ille qui loquitur pro alio.vt Geñ.42.Eo quod per interpretem loqueretur ad eos. Iob.16. Verboſi amici mei. pro quo hebrei legunt. Interpretes mei amici mei.& vocat eos interpretes:eo qđ interpretabantur eius verba in malā partē. Et in eo.33.Si fuerit pro eo angelus loquens.Eſa.43. Et interpretes tui preuaricati ſunt in me.ponitur etiam pro legatis qui exponunt verba eorū a quibus mittuntur.2.paralip.32.Attamē in legatione principum babylonis qui miſſi fuerant ad eū Et inde מְלִיצָה Meliſa.i.interpretatio.prouer.1. Animaduertet parabolam & interpretationē eius.vide ēt de hoc infra in dictione מָלִין Malas.

Deridere. Deludere. Illudere. — לֵץ Deriſor. — Illuſor Peſtilēs. — לְצִים Deriſores — לְלִצִּים Illuſores. לָצוֹן Illuſio. — מְלִיץ Interpres — Loquēs.p alio. — Legatus. מְלִיצָה Interpretatio.

לוּשׁ Lus.cōmiſcere.miſcere.ſ.farinam aqua:more piſtorum.conſpergere. Geñ.18.Tria ſata ſimile commiſce 1.Reg.28.Tollensq; farinam miſcuit eam.2.Reg.13. Que tollens farinam cōmiſcuit. Hiere.7. Et mulieres conſpergunt adipem.pro quo he.le. Et mulieres conſpergunt ſiue cōmiſcent maſſam. Oſee.7. A mixtione fermenti donec fermentaretur totum.

Cōmiſcere Miſcere. Cōſpergere

לוּת Leuath. In lingua chaldaica ſignificat. Ad.ſiue a. Eſdre.4. Iudei qui aſcenderunt a te.

Ad. A.

לָז Laz.ille.iſte. Et eſt communis generis:& recipit in principio litteram he:que ponitur quaſi pro articulo:& dicitur הַלָּז Halaz. Iudi.6. Pone ſupra petram illā.1. Reg.14. Que eſt trans locum illum. 4.Reg.4. Ecce ſunamitis illa. Zach.2. Loquere ad puerum iſtum dicens. Scribitur etiā cū he in fine &dicitur הַלָּזֶה Halaze. Geñ.24. quis eſt iſte homo qui venit per agrū. & aliqñ ſcribitur cū vau: & dicitur הַלָּזוֹ Halezu. Ezech.16. Terra illa inculta facta eſt velut hortus voluptatis.

לָז Ille. Illa. Iſte. הַלָּזֶה Iſte. הַלָּזוֹ Iſti. Illi. הַלָּזֶה Detrahere

לָזָה Laza.detrahere.diſcedere. Prou. 4. Et detrahētia labia ſint pcul a te. Et aliqui hebrei dicūt q̄ deriuatur a ſupradicta dictione לָז Loz. De quo vide ſupra in eadem dictione.

לֶחִי Lecha. Maxilla.mandibula.genna. & ſcribitur cum iod in fine loco he.vt Iudi.15. Inuentamq; maxillam aſini. ideſt mandibulam aſini.& in eodem. In maxilla aſini in mandibula pulli aſinarum.& in eodem. Proiecit mandibulam de manu. Ps.3. Quoniam tu percuſiſti omnes aduerſantes mihi ſine cauſa.pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Quia percuſiſti omnium inimicorum meorum maxillam. Threñ.1.& lachryme eius in maxilla eius. Mich.5. In virga percutient maxillam iudicis iſrael.& in plu.לְחָיַיִם Lechaiim ſiue לְחָיִי Lechaſe. Deut.18 Dabunt ſacerdoti armum & ventriculum. Pro quo hebrei legunt. Dabunt ſacerdoti armum & mandibulas ſeu maxillas & ventriculum. Cauti.1. Pulchre ſunt gene tue. Eſa.30. & frenum erroris quod erat in maxillis populorum. Et in eo.15. Corpus meum dedi percutientibus & genas meas ve lentibus. Ponitur ēt pro dentibus. Deut.34. Nec dentes illius moti ſunt. De quo vide ſupra in dictione לוּחַ Lūach.

לְחָיַיִם Maxille. Mandibule. Gene. Maxille. Dentes.

לָחַךְ Lachach. lingere.lābere.rodere.3.Reg. 18. Et aquā que erat in aqueductu lambens. Ps.71. Et inimici eius terram lingent. Nu. 22. Ita delebit hic populus oēs qui in noſtris finibus commorantur: quomodo ſolet bos herbas vſq; ad radices carpere.pro quo he.le. Nunc lambet ſeu rodet hic populus omnia que in circuitu noſtro ſunt ſicut lābit ſeu rodit bos herbas agri.ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum.

לָחַךְ Lambere. Lingere Delere. Rodere.

לָחַם Lacham.comedere.manducare.deuorare. debellare. pugnare. Deut.32. Et deuorabunt eos aues. ps.140. Et non communicabo cum electis eorum. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Nec comedere in delitiis eorum. Prouer.4. Comedūt panem impietatis.& in eo.9. Venite comedite panem meū. Et in eo.23. Quādo federis vt comedas cū principe.& in eo. Nec comedas cum homine inuido.& inde לֶחֶם Lechem.i.panis.cibus. eſca.pabulū.& eſt commune ad omnem cibum ſiue ad omne comeſtibile.ſed magis communiter ponitur in ſcriptura pro pane. Geñ.3. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Et in eo.14. Proferens panem & vinum.& in eo.18. Ponā q; bucellam panis.& i eo.47. In toto enim orbe panis deerat. Et in eo.49. Aſſer pinguis panis eius. Exo.25.& pones ſup menſam panes ppoſitionis. Leuit.20. Veſcetur tñ panibus qui offeruntur in ſanctuario. & ſecundū hebreos accipitur ibi pro carnibus que offerebantur in ſanctuario. & in eo.21. Non offerat panem deo ſuo. Nu.14. Quia ſicut panem ita eos poſſumus deuorare. Et in eo.28. Oblationē meā & panes.pro quo he.le. Oblationē meā panē meum. & accipitur ibi pro agnis qui offerebantur mane & veſpere. Deut.8. Nō in ſolo pane viuit homo. ps.105. Vt educas panē de terra. Prouer.9. Comedite panē meū. & in eo. 22. In quo eſt panis mendacii. Eccl.11. mitte panē tuū ſup tranſeūtes aquas. Eſa.3.& in domo mea nō eſt panis. Et in eo.58. Frange eſurienti panē tuū. Hiere.11. mittamus lignū in panē eius. Ezech.18. Panē ſuū eſurienti dederit. Ponitur ēt panis p mūna. Exo.16. Ecce ego pluā vobis panes de celo.& in eo. Iſte eſt panis quē dedit vobis dñs ad veſcēdum. Nec.9. Panē quoq; de celo dediſti eis. Ps.77. Panē angelo fū manducauit homo. Accipitur ēt pro quocūq; cibo vel eſca aut pabulo. Geñ. 47. Prebēs cibaria ſingulis. Leuit.3. in pabulū ignis & oblationis dñi. Et in eo. In alimoniā ignis & ſuauiſſimi odoris.& in eodem.22. Aletur cibis patris ſui Nu.21. ſuper cibo iſto leuiſſimo. 1. Reg. 4. maſtē victus vir qui comederit panem vſq; ad veſperam. Et accipitur ibi panis pro quocūq; cibo. Nam ionathas preuaricatus eſt: eo quod comedit modicū mellis. Ps.135. Qui dat eſcam omni carni. Ps.145. Dat eſcam eſurientibus. Ps.146. Qui dat iumentis eſcam ipſorum. Item ponitur pro conuiuio. Dañ.5. Fecit grande conuiuium. Ponitur etiam pro carne. Soph.1. Et corpora eorum ſicut ſtercora. Pro quo hebrei

Comedere

Panis

Panis.p carnibus.

legunt. Et carnes eorum ſicut ſtercora. Iob.20. vbi nos legimus.pluet ſuper illum bellum ſuum.hebrei legunt. pluet ſuper illum in carne ſua. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Item לֶחֶם Lacham.ideſt pugnare. expugnare.debellare.dimicare.a ſuperiori ſignificato deriuatum. Eo quod bellum eſt comeſtio & conſumptio gladii ex vtraq; parte. Exo.1. Expugnatiſq; nobis egrediatur. Et in eodem.14. Dominus enim pugnabit pro vobis. Et in eodem. Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Et in eodem.17. Venit autem amalech & pugnabat contra iſrael. Et in eodem. Et egreſſus pugna contra amalech. Deut.1. Aſcendamus & pugnabimus. Et in eodem. Nolite aſcendere nec pugnetis. Ioſ.10. Et pugnabat contra eam. Et in eodem. Et exercitu per gyrum diſpoſito oppugnabat eam Et in eodem. Et circumdedit atq; expugnauit eam. Iudi.5. Et portas hoſtium ipſe ſubuertit. Pro quo hebrei legunt. Tunc dimicauit ſiue expugnauit portas. ſcilicet inimicorum. Et in eodem. De celo dimicatum eſt contra eos. Et in eodem. Aduerſus ſyſaram pugnauerunt. Et in eodem. 9. Qui pugnauit pro vobis. Et in eodem. 11. Pugnabant filii Amon contra iſrael quibus acriter inſtantibus. Et in eodem. Aut docere poteſt q̄ ſurgatus ſit contra iſrael:& pugnauerit contra eum. Ps.34. Expugna impugnantes me. ps 55. Tota die impugnans tribulauit me. Et in eodem. Multi bellantes aduerſum me. Ps.108. Et expugnauerunt me gratis. Eſa.63. Ipſe debellauit eos.& inde מִלְחָמָה Milchama. ideſt bellum.pugna. Geñ. 14. Inirent bellum contra balla regem ſodomorum. Exo.1. Si ingruerit contra nos bellum. Et in eodem.15. Dominus vir pugnator. pro quo hebrei legunt. Dominus vir pugne. Et in eo.17. Et bellum dei erit contra Amalech. Deut.21. Si egreſſus fueris ad pugnam. Iob.39. Procul odoratur bellum.

Carō לֶחֶם Expugnare. Pugnare. Oppugnare. Dimicare. Impugnare. Bellare. Debellare מִלְחָמָה Bellum.

לְחָנָה Lechena.in lingua chaldaica ſignificat concubinam. Dañ.5. vxores & concubine illius. Et in eodē vxores tue & concubine tue vinum bibiſtis in eis. Concubina.

לָחַץ Lachas. Arctare.coarctare.opprimere.affligere.attenuare.tribulare. Exo.3. vidiq; afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur. Et in eodem. 22. Neq; affliges eum. Nume.22. Iungit ſe parieti:& attrita ſedentis pedē. Pro quo hebrei legunt. Et arctauit ſe parieti:& arctauit ille attriuit pedem Balaam ad parietem. ideſt cum pariete. Iudi.1. Arctauitq; Amorreus filios dan in monte. Et in eodem.4. Et per viginti annos vehementer oppreſſerat eos.1.Regum.10. Et de manu omnium regum qui affligebant vos.4. Regum.6. Claudite oſtium & non finatis eum introire. Pro quo hebrei legunt. Coarctate eum in oſtio. Ps.105. Et tribulauerunt eos inimici eorum. Eſa.10. Clamabunt enim ad dominum a facie tribulantis: quod in hebreo legitur in plurali: ſcilicet a facie tribulantium. Hiere. 30.& viſitabo ſuper omnes qui tribulant eos.& inde לַחַץ Lachas ideſt tribulatio: ſiue afflictio: aut oppreſſio: vel coarctatio. Exo.3. vidiq; afflictionem eorum qua ab egyptiis opprimuntur. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Eſa.30.& dabit tibi dominus panem arctum & aquam breuem. i. aquā afflictionis vel tribulationis.

Coarctare. Tribulare. לַחַץ Afflictio.

לָחַשׁ Lachas. muſitare.ſuſurrare.murmurare. incantare. 2.Reg.12. Cū ergo dauid vidiſſet ſeruos ſuos muſitantes. ps.55. Aduerſū me ſuſurrabāt oēs inimici mei. & inde לַחַשׁ Lachas. ideſt murmur. Eſa.26. In tribulatione murmuris doctrina tua eis. Quod hebrei exponunt ſic. Ideſt in tribulatione conuertunt ſe ad ſecretā orationē. in alio vero loco pro לַחַשׁ Lachas beatus hieronymꝰ trāſtulit. eloquii myſticum. Eſa.3. Et prudentem eloquii myſtici. ſignificat

Muſitare. לַחַשׁ Murmur. לַחַשׁ Eloquium myſticum.

Murmurare.

etiam incantare. Ps. 57. que nō audit vocem incantantiū. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. vocem murmurantium. Eccls. 10. Si mordeat serpens in silentio. Pro quo hebrei legunt. si mordeat serpens absq; incātatione. Potest etiam legi sic. si mordeat serpens absq; murmure vel susurratione. Quod est idem sensus cū littera nostra. Et inde dicūt hebrei q̄ deriuatur dictio הַלּוֹחֵשׁ Haloches. Nec. 3. Selum filius haloces. id est filius cuiusdam sapientis exorzistę siue incantatoris. sicut exponūt hebrei. quia ponitur ibi hē articularis in principio que non solet apponi nomini proprio nisi tantū appellatiuo: vt dictum est supra in principio littere he. Et in de הַלּוֹחֵשׁ Lechasim: Genus ornamenti muliebris. p quo beatus hieronymus transtulit inaures. Et solū inuenitur in nu. plu. Esa. 3. Inaures & annulos.

Inaures. לְחָשִׁים

Clam. לט

לט Lat. clam siue abscondite. De quo vide supra in dictione לָאַט Laat.

Stellio. לְטָאָה

לְטָאָה Letaa serpentis vel reptilis genus. Pro quo beatus hieronymus transtulit. stellio. & scribitur cum he in fine. Leuit. 11. Et stellio & lacerta & talpa.

Acuere. לְטַשׁ

לְטַשׁ Latas. Acuere. polire. scilicet metallum. 1. Reg. 13. vt acueret vnusquisq; vomerē suū. Iob. 16. Hostis meus terribilibus oculis me intuitus est. pro quo hebrei legūt Inimicus meus acuit oculos suos contra me. Et ē sensus sicut in littera nostra. ps. 51. sicut nouacula acuta fecisti dolum. & inde לוֹטֵשׁ Lotes. pro quo beatus hieronymus trāstulit malcatorem. Gen. 4. qui fuit malcator & faber in cūcta opera eris & ferri.

Malcator. לוֹטֵשׁ

Nox. לַיִל

לַיִל לַיְלָה Lail. siue לִיל lel. nox. Exo. 12. nox ē ista obseruabilis dñi. Esa. 16. Pone quasi noctem vmbram tuam. Et in eo. 21. Custos quid de nocte: custos quid de nocte. & cōiter scribitur cum he in fine & dicitur לַיְלָה laila. vt Gen. 1. Et tenebras appellauit noctem. Et in eo. Et luminare minus vt preesset nocti. Et in eo. 32. Ipse vero mansit nocte illa in castris. Ester. 6. Noctem illam rex duxit insomnem. Iob. 3. Et nox in qua dictū est conceptus est homo. ps. 16. Et visitasti nocte. & in plu. לֵילוֹת Leloth. id est noctes. Iob. 7. Et noctes laboriosas enumerauī mihi. Cant. 3. In lectulo meo per noctes. & inde לֵילִית Lilith. Nomen animalis clamantis siue vlulantis per noctes: secundum hebreos: pro quo beatus hieronymus transtulit lamiam. Esa. 34. Ibi cubauit lamia.

Noctes. לֵילוֹת

Lamia. לִילִית

לִישׁ Lais. leo. Iob. 4. Tigris periit eo quod non haberet predam. pro quo he. le. Leo periit. Esa. 30. Leena & leo ex eis vipera.

Tigris. Leo. לַיִשׁ

Capere לָכַד

לָכַד Lachad. capere. apprehendere. cōprehendere. cōstringere. Nu. 27. Cuius ceperunt viculos & possederunt habitatores. Deut. 2. Et spoliis vrbiū quas cepimus. Ios. 7. Et quācūq; tribū sors inuenerit. pro quo he. le. Et quācūq; tribū dñs apprehēderit. Et in eo. Quicūq; ille in hoc facinore fuerit apprehēsus. Et in eo. Et inuēta est tribus iuda. Et in eo. Inuēta est familia zare. i. deprehensa. Et in eo. Inuenit Achan filiū carmi. pro quo he. le. Et deprehensus est Achan filius carmi. & in eo. 10. macedā quoq; cepit Iosue. Et in eo. Et cepit eam de altero. 1. Reg. 14. Et saul confirmato regno super israel. pro quo he. le. Et saul cepit siue apprehendit regnū super israel. 2. Reg. 5. Cepit autem dauid arcē sion. Et in eo. 12. Et expugnabat vrbem regiam. i. nitebatur eā capere. Et in eo. Et capienda est vrbs aquarū. Et in eo. Obside ciuitatē & cape eā. Et in eo. Ne cūa me vastata fuerit vrbs. i. cū a me capta fuerit. Iob. 5. apprēdit sapientes in astutia eorū. Prouer. 5. Iniquitates sue capiūt impiū. & in eo. 6. & captus pprijs sermonibus. Esa. 44. Tenebitur laqueo. i. capietur. Hiere. 5. Laqueos ponētes & pedicas ad capiēdos viros. Et in eo. 6. Vir eni cū muliere capietur. Treñ. 4. Xps dñs captus est in peccatis nr̄is. Abach. 1. Et capiet eā. Zach. 14. & capietur ciuitas. Ponitur ēt pro stringere vel cōstringere. Iob. 38. Et facies abyssi constringitur. Et in eo. 41. Et tenentes se nequaquā separabūtur. pro quo he. le. Et constringuntur & nō separātur. Inde לֶכֶד Lached. i. captio. Prouer. 3. Et custodiet pedē tuū ne capiaris. Pro quo he. le. Et custodiet pedem tuū a captione. i. ne capiaris. sicut est in lra nra. & inde מַלְמֵד Malcud. i. laqueus siue decipula qua aues capiūtur. Iob. 18. Et decipula eis super semitam.

Constringere. לָכַד

nequaquā se. לֶכֶד

Captio. מַלְכּוֹד

Decipula. מַלְמֵד

לָכַם Lachem. vobis. Et in lingua chaldaica dicitur לְכוֹן Lecon. Dañ. 3. vobis dī populis tribubus & linguis.

Vobis. לָכַם

לָכַן Vobis. לָמוֹ

לְמֶךְ Lemog. Genus ligni precioſi. & scribitur cū aleph in principio & dicitur אַלְמֻג Almug. & solū inuēitur in numero plu. s. אַלְמֻגִּים almugim. Pro quo beatus hieronymus trāstulit ligna thina. 3. Reg. 10. Attulit ex ophir ligna thina multa nimis. & in eo. Fecitq; rex de lignis thinis fulcra domus dñi & domus regie & citharas lyrasq; cantoribus. Reperitur etiam אַלְגֻּם Algom. per transpositionē littera rū. De quo vide supra in dictione לְגֻם Legom.

Thina. אַלְמֻגִּים

לָמַד Lamad. Discere. docere. erudire. Deut. 4. vt discāt timere me oi tpe. Et in eo. 5. Discite ea & opere cōplete Et in eo. 17. vt discat timere dñm deū suum. Et in eo. 31. vt audientes discāt & timeāt dñm. Ps. 118. vt discā iustificationes tuas. Esa. 26. Et discet facere iustitiā. Hiere. 12. Si erudi ti didicerint vias populi mei. Et in eo. 13. Cū didiceritis malū. Ezech. 19. Et didicit predā capere. signāt ēt docere vel erudire. s. quādo est verbū secūde coniugationis. Deut. 4. Scitis q̄ docuerim vos. & in eo. que ego doceo te. Et in eo. 5. Que docebis eos vt faciāt ea in terra. Et i eo. 6. vt docerem vos. Et in eo. 11. Docere filios vr̄os. Et in eō. 20. Ne forte doceāt vos facere cūctas abominationes. 2. Reg. 22. Docens manus meas ad prelīū. ps. 33. Timorē dñi docebo vos. ps. 50. Docebo iniquos vias tuas. Ps. 93. qui docet homine scientiam. Et in eodem. Et de lege tua docueris eū. Ps. 118. Doce me iustificationes tuas. Et in eodem. sup omnes docentes me intellexi. Eccl. 12. Docuit populum. Canti. 3. & ad bella doctissimi. Hiere. 12. Sicut docuerunt populum meum iurare in baal. & in eo. 31. Quasi iuuenculus indomitus. pro quo he. le. Quasi vitulus nō doctus. i. indomitus iugo. Osee. 10. ephraim vitula docta. & inde לִימוּד limud. i. doctus siue discipulus. Esa. 8. Signa legem in discipulis meis. & in eo. 50. Dñs dedit mihi linguā eruditam Pro quo he. le. Dñs dedit mihi linguā doctorū. Et in eodē. 54. vniuersos filios tuos doctos a dño. signāt ēt assuetum vel consuetū. Iudi. 3. & haberēt consuetudinē prelīandi. Hiere. 2. Onager assuetus in solitudine. & secūdū hebreos ide dertuatur כִּלְמַד Chilmad. Ezech. 27. Asur & chelmad venditores tui. pro quo he. le. Asur quasi doctus vel assuetus venditor tuus siue negociator tuus. Potest etiam ē nomen propriū: sicut est in littera nostra. & inde מַלְמִיד Thalmid per additionem tau in principio. id est discipulus. 1. Paralipo. 25. Doctus pariter & indoctus. pro quo hebrei legunt. Doctor. & discipulus. & inde מַלְמָד Malmad. id est vomer. Iudi. 3. Qui percussit de philistiim sexcentos viros vomere. Hebrei vero dicunt q̄ significat stimulum bouis. id est virgā longā in cuius sūmitate est aculeus quo pungunt boues vt recte incedant: quasi a docendo dictum eo quod doceat ipsos boues.

Discere לָמַד

Docere לִימּוּד

Discipulus לִמּוּד

Doctus. Cōsuetudinē habere. assuetus כִּלְמַד

Doctus. מַלְמִיד

Discipulus מַלְמָד

Vomer.

לָמָה Lama. quare. cur. vt quid. quamobrem. De quo vide infra in dictione מָה Ma.

Iubo לָמוֹ

לָמוֹ Lamo. illis siue ipsis: aut illi datiui casus de quo vide in grammatica in capitulo de pronomine.

Subsānare לָעַב

לָעַב Laab. subsannare. irridere. 2. Paralip. 36. At illi subsannabant nuncios dei.

Irridere. Subsānare לָעַג

לָעַג Laag. subsannare. deridere. irridere. 2. Parali. 30. Illis irridentibus & subsannantibus. Nec. 2. Et subsannauerunt nos & despexerūt. Et in eo. 4. Et motus nimis subsannauit iudeos. Iob. 11. Et cum ceteros irriseris a nullo confutaberis. ps. 2. Dominus subsānabit eos. ps. 34. Tentauerūt me: subsannauerūt me. & inde nomē לַעַג Laag. i. subsannatio vel irrisio. Iob. 34. Qui bibit subsannationem quasi aquam. Ps. 43. subsannationē & derisum his qui sunt in circuitu nostro. Osee. 7. Hec est subsannatio eorum in terra egypti. Esa. 28. In loquella enī labii. Pro quo hebrei legūt. In subsannatiōe labii. Alii vero legūt sic: in balbutienti ei labio: quasi a לַעַג Ileg. quod significat balbū. vt Esa. 32. Et lingua balborū velociter loquetur. Et in eo. 33. populū alti sermonis: ita vt non possis intelligere disertitudinem linguę eius: in quo nulla est sapientia. pro quo hebrei legunt. Populum profundi sermonis ita vt non intelligatur balbutiens lingua eius: sine sapientia. & est sensus sicut in littera nostra.

Subsānatio. לַעַג

Balbus. לַעַג

לַעַז Loez. barbarus. ps. 113. De populo barbaro. & solum inuenitur in predicto loco.

Barbarus לַעַז

לָעַט Laat. comedere. deuorare. Gen. 25. Da mihi de coctione hac ruffa. vbi ponitur verbum tertie coniugationis. id est fac me comedere vel deuorare de coctione hac ruffa. Et beatus hieronymus transtulit sensum.

Comedere לָעַט

לַעֲנָה Laan. absinthium. amaritudo. Et scribitur cum he in fine & dicitur לַעֲנָה Laana. Deut. 29. Radix germinans fel & amaritudinem. Hiere. 9. Ecce ego cibabo populum istum absinthio. Threñ. 3. Inebriauit me absinthio. Et in eodem. Absinthii & fellis. Amos. 5. Qui conuertitis in absinthium iudicium.

Amaritudo Absinthiū לַעֲנָה

לַפִּיד Lapid. lampas. fax. Gen. 15. Et apparuit clibanus fumans & lampas ignis. Iudi. 15. Et faces ligauit in medio. Iob 12. Lampas contempta apud cogitationes diuitū Esa. 62. vt lampas accendatur. Zach. 12. Et sicut facē ignis in feno. Et in plu. לַפִּידִים Lapidim. Exo. 20. Cunctus autē populus videbat voces & lampades. Et inde deriuatur nomen לַפִּידוֹת Lapidoth. Iudi. 4. Erat autem debora pphetes yxor lapidoth.

Lampas. fax. לַפִּיד

Lampades לַפִּידִים

לָפַת Lapath. apprehēdere. complecti siue amplecti. cōtur. Iudi. 16. Et apprehendens ambas columnas. Ruth. 3. Expauit homo & conturbatus est: sed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt. Expauit homo & amplexatus ē: in voce passiua.

Apprehendere. Cōturbari לָפַת

לָצַר Lesar. Prepositā mem littera cum apice cegol significat dispensatorem: secūdum hebreos. Dañ. 1. Et dixit daniel ad malasar. pro qūo hebrei legūt. Et dixit daniel ad dispēsatorem siue ad prepositum. Et in eodem. Porro malasar tollebat cibaria & vinum potus eorum. Potest etiā ē nomen proprium. sicut est in littera nostra.

Malasar. לָצַר

Dispēsator לָצַר

לָקַח Lacac. lingere. lambere. Iudi. 7. Qui manu & lingua lambuerint aquas sicut solent canes lambere. Et in eodem. Qui manu ad os proiciente aquas lambuerint. Et in eodem. In trecentis viris qui lambuerunt aquas liberabo vos. 3. Reg. 21. In loco hoc in quo linxerunt canes sanguinem Naboth: lambent quoq; sanguinem tuum.

Lambere. לָקַח

לָקַח Lacach. accipere. sumere. assumere. tollere. emere. Gen. 2. Quoniam de viro sumpta est. Et in eodem. 5. Quia tulit eum deus. Et in eodem. 20. Propter mulierem quam tulisti. Et in eodem. 24. qui tulit me de domo pris mei. Et in eodem. 27. Primogenita mea ante tulit & nunc secundo surripuit benedictionē meam. id est tulit. Et in eodem. 31. Tulit iacob omnia que fuerunt patris nostri. Et in eodem. Abscondit idola subter stramenta cameli. Pro quo hebrei legunt. Tulit idola & posuit ea in stramenta cameli. Exo. 9. Et grando & ignis mixta pariter ferebantur. pro quo hebrei legunt. Et grādo & ignis assumpta in medio grandinis. Et est sensus sicut in littera nostra. Nu. 16. Nec assellum quidem vnquam acceperim ab eis. 1. Reg. 4. Et arca deicapta est. Et in eodem. Eo quod capta esset arca dei. 4. Reg. 2. Si videris me quando tollar a te. ps. 14. & munera super innocentem nō accepit. ps. 67. Accepisti dona in hoibus. Prouer. 24. Erue eos qui ducūtur ad mortē. Pro quo hebrei legunt. Erue assumptos ad mortem. Hiere. 23. qui assumunt linguas suas. Ezech. 35. Ille quidē in iniquitate sua captus est. & aliquando scribitur sine lamed scilicet in futuris & in imperatiuis & in infinitiuis vel gerūdiis. Gen. 6. Tolle igitur tecum ex omnibus escis. Et in eodem. 15. sume inquit mihi vaccam triennem. Et in eo. 18. Sed afferam pauxillum aque. Pro quo hebrei legunt. Accipiatur obsecro pauxillum aque. Et in eodem. Ponāq; buccellam panis. id est accipiam buccellam panis. Et in eo. 22. Tolle filium tuum. Et in eodem. 30. Parum ne tibi videtur q̄ perripueris maritū mihi: nisi etiam mandragoras filii mei tuleris. Et in eodem. 38. Habeat sibi. id est accipiat sibi pignus. Nu. 16. Tollat vnusquisq; thuribula sua. Ios. 9. Susceperunt igitur de cibariis eorum. Esa. 8. Sume tibi librum grandem. 4. Reg. 12. Nolite ergo amplius accipere pecuniam. Et in eodem. Prohibitiq; sunt amplius sacerdotes accipere pecuniam. Esa. 23. Sume citharam & circue ciuitatem. Hiere. 5. Remerunt accipere disciplinam. Ezech. 17. Vt figaret radicem super aquas multas. Pro quo hebrei legunt. Tulit super aquas multas. Osee. 11. Portabam eos i brachiis meis. Pro quo hebrei legūt. Accipere eos siue ferre eos in brachiis suis. Et etiam in imperatiuis inuenitur aliquando cum lamed. vt Exo. 29. Tolle vitulum de armento. Ezech. 37. Et tolle lignum alterum. significat etiam emere. Prouerb. 31. Considerauit agrum & emit eū. 2. Reg. 4. Assumentes spicas tritici. Pro quo hebrei legunt. Quasi emētes triticum. Esa. 52. Quoniam ablatus est populus meus gratis. pro quo hebrei legunt. Quoniam emptus est populus meus gratis. Item significat quando aliquis conatur ad aliquid agendum. Sicut in nostro vulgari dicitur Accepit petrus & fecit hoc vel illud. siue iuit ad illum locū. id est accepit seipsum vel socios secum. Et per talem modū loquendi dicitur in hebreo. Exo. 4. Posuit & testimoniū in arca. Pro quo in hebreo habetur. & accepit & posuit testimonium in arca. Nu. 18. Ecce autem chore. Pro quo hebrei legunt. Et accepit chore. & sequitur. & surrexerūt contra Moysen. Iudi. 14. Dederunt ei fodales triginta. p quo hebrei legunt. Et acceperunt fodales triginta & fuerunt cū eo. 2. Reg. 18. Porro Absalom erexerat sibi cum adhuc viueret titulum. Pro quo hebrei legūt. Et absalom accepit & erexit sibi in vita sua titulum. Iob. 15. Quid te eleuat cor tuum. Pro quo hebrei legunt. Quid te accipit cor tuum. & inde מַלְקוֹחַ Malcoach. id est preda. siue illud quod de spoliis capitur. Nu. 31. Predam & vniuersa que acceperant tam ex hominibus quam ex iumentis. Et in eodem. Tollite summam eorum que capta sunt. Et in eodem. Diuidesq; ex eo quo predam. Esa. 49. Numquid tolletur a robusto preda. Et in eodem. Et quod ablatum fuerit a robusto saluabitur. id est quod captum fuerit a robusto. Accipitur etiam מַלְקוֹחַ Malcoach pro faucibus. vt. Ps. 21. Et lingua mea adhesit fau

Assumere. Accipere. Capere.

Emere.

Suscipere

מַלְקוֹחַ Preda

Quod captū est. Captum. מַלְקוֹחַ

מַלְקָחַיִם Forcipes. emūctoria

cibus meis.& inde מַלְקָחַיִם Melcachaim.i.forcipes quibus accipimus prunas.& reperitur tantū in hebreo in numero duali: quia ex duabus constat.Esa.6.Quem forcipe tulerat de altari. Accipitur etiam pro emūctoriis lucernarū. Exo. 25.Emūctoria quoq; & vbi ea que emuncta sunt extingā tur. Inde מַקָּח Micach.i. cupido: siue acceptio munerū.2.paralip.19.Nec cupido munerū.& inde מְכֵרָה Mecacha.i.mercces.siue res venalis.Et solū inuenitur in nūero plu.s.מַכָּרוֹת Macachoth.Nec.10.Qui important venalia & omnia ad vsum.& inde לֶקַח Lécach.idest doctrina siue assumptio doctrine vel legis.Deut.32.Cōcrescat vt pluuia doctrina mea Prouer.1.Audiens sapiens sapientior erit.pro quo hebrei legunt. Audiet sapiens & addet doctrinam.Et est idem sensus cum littera nostra.Et in eo.4. Donum bonum tribuā vobis.pro quo hebrei legunt.Doctrinam seu legem bonā tribui vobis.Esa.29.Et murmuratores discent legem. Pōitur etiam pro sermonibus.Prouer.7.Irretiuit eum multis sermonibus.

מַכָּה Cupido. מְכֵרָה מַכָּרוֹת Venalia. לֶקַח Doctrina. Ler. Sermōes.

לָקַט Cōgregar. Colligere.

לָקַט Lacat.colligere.congregare.Geñ.47. E quibus omnē pecuniā cōgregauit.Exo.16. Colligat vnusquisq; ex eo quantū sufficit.& in eo.Et collegerūt alius plus: alius minus.Et in eo.Iuxta id quod edere poterant congregauerunt.& in eo. In die aūt sexta collegerūt cibos duplices. Et in eo.& egressi sunt de populo vt colligerent. Ruth.2. Vadam in agrū & colligā spicas.& in eo.& que collegerat virga cedens.4.Reg.4. Vt colligeret herbas agrestes.& in eo dē.& collegit ex ea coloquintidas agri. Iudi.11.Congregatiq; sunt ad eum viri inopes.Esa.27.Et vos congregabimini vnus & vnus filii israel.& inde לֶקֶט Léchet.i.collectio vl' congregatio.siue remanēces spice que a pueribus colligūtur. Leuit.9.Nec remanētes spicas colliges.& ide לֶקוּט Talcut.i.pera pastoralis in qua vasa pastoris colliguntur.1. Reg.17.Et misit eos in perā pastoralē.

לֶקֶט Remanentes spice. לֶקוּט Pera pastoralis.

לָקֵשׁ Serotinus מַלְקוֹשׁ

לָקַשׁ Lecches.Pluuia vel imber serotinus. Amos.7.In principio germinantiū serotini imbris.Et in eo.Et ecce serotinus post tonsionē regis.& aliq̄n scribitur cū mem in principio & dicitur מַלְקוֹשׁ malcos Deut.11.Dabit pluuiam terre vestre temporaneā & serotinā.Osee.6.Et veniet quasi imber nobis tēporaneus & serotinus. Zach.10. Petite a dño pluuiā i tempore serotino.& inde verbū לָקַשׁ Laches i.retardare.Beatus hieronymus transtulit videmiare.Iob. 24.Et vincā eius quem vi oppresserunt vindemiant. Pro quo he.le.Et vincā impii retardāt.quasi dicat.primo dēpandantur bonos & iustos:& postea ēt iniustos & impios: quia nemini parcūt.Potest ēt intelligi sicut est in littera nostra.

לָקַשׁ Ydemiaſ. Retardare

לֶשַׁד Panis.

לֶשַׁד Lesad.humidū.seu recens:secūdū hebreos:btūs hieronymus trāstulit panē.s.recētē vel humidū. Nu.11. Saporis quasi panis oleati.Ps.31.Conuersus sum in erūna mea dū confringitur spina.Pro quo he.le.Conuersa est humiditas mea i siccitate estatis.sed si illud lamed qā ponitur in principio dictionis nō est de substātia dictionis: sed est prepositio sicut & in aliis locis:tunc potest legi sicut est in littera nostra.s.in erūna mea.

Humiditas

לִשְׁכָּה Tricliniū. gazophylacium לִשְׁכוֹת gazophylacia.

לִשְׁכָּה Lesach.cenaculū.Gazophylaciū.camera.tricliniū.1. Reg.9.Introduxit eos in tricliniū.Nec.10.Gazophylacīū domus dei nostri.Ezechiel.40.Et per singula gazophylacia ostiū. Et in eo.Porro gazophylaciū qđ respicit vi am aquilonis.& i plu. לִשְׁכוֹת Lesachoth.vt in eo.& ecce gazophylacia & pauimētū.& in eo. triginta gazophylacia in circuitu pauimēti. Et in eo.Gazophylacia cantorum in atrio interiori.

לְשֶׁם Ligurius.

לְשֶׁם Lesem.lapis pretiosus.quem translatio nostra ligurium appellat.Exo.28.In tertio scilicet versu ligurius achates & amethistus.

לָשׁוֹן Lingua. Loquella.

לָשׁוֹן Lason.lingua.loquella.Exo.4. Imp̄editioris & tardioris lingue sum.Iudi.7.Qui manu & lingua lambuerint aquas.Iob.27.Nec lingua mea meditabitur mendaciū.ps.11.Et linguā magniloquā.Ps.44. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis.Ponitur ēt pro loqlla. vt Geñ.10.vnusquisq; sedm linguā suā. Deut.28.Gentē cuius linguā intelligere nō possis. Ester.1.Diuersis linguis & litteris. signat etiā lapidē terminalē vel sinū maris vel fluminis.eo qđ est ad similitudinē lingue.vt Iob.15.A lingua eius que respicit meridiē.Et in eo. A lingua maris.Esa.11. Et desolabit dñs linguā maris egypti.& in plu. לְשֹׁנוֹת Lesonoth.i.lingue.vt Zach.8.Ex omnibus linguis gentium: & in lingua chaldaica dē לִישָׁן Lisan. Dañ.3. Vt omnis populus & tribus & lingua.& in plu. לִישָׁנַיָּא lisanaia. vt in eo. vobis dē populis & tribubus & linguis.& inde verbū לָשַׁן Lasen Quod signat detrahere.seu murmurare.vl' accusare vt Ps.100. Detrahētem secreto proximo suo hunc persequebar.Prouer.30. Ne accuses seruum ad dñum suum.

לְשׁוֹנוֹת Lingue. לִישָׁן לִישָׁנַיָּא לָשַׁן Detrahere Accusare. לְתָת Dentes. מַלְתָּחָה Vestis.

לְתָךְ Dimidius cori. לְתָעָ מַלְתָּעָה mole נָתַע Conteri

לְתָךְ Léthech. Dimidia pars mensure cori.vt Osee.3.Et dimidio coro ordei.Et solū inuenitur in p̄dicto loco.

לְתָעָ Lethaa.p̄positō mem & addito he in fine vt dicatur מַלְתָּעָה Maltheaa: significat molā dentium.& solū inuenitur in numero plu.Ps.57. Molas leonū cōfriget dñs. Et inde verbū נָתַע Nithau.quasi נִלְתַּע Nilthau per defectum lamed.i.cōtriti seu cōcussi sunt.f.dentes.vt Iob.4. Et dentes catulorum leonum contriti sunt.

De incipientibus a littera ם Mem.

Ista littera mem qñ preponitur alicui dictioi signat. de.ex. e.a.vel ab.& aliqñ significat comparatiuum precedentis dictionis. De quo vide infra in dictione מִן Min.

מְאֹד Valde. Nimis. vehemēter

מְאֹד Meod.nimis.valde.vehemēter.Geñ.1. Et erāt valde bona.Et in eo.15.Merces tua multa nimis. Et in eo. 17.Et multiplicabo te vehementer nimis. vbi ponitur bis p̄dicta dictio.Exo.1. Acroborati nimis ipleuerūt terrā.ps. 118.Nō me derelinquas vsquequaq; pro quo beatus hieronimus in psalterio iuxta he.ve.trāstulit.vsq; nimis. Et i eo. Et ne auferas de ore meo verbū veritatis vsquequaq;.i.vsq; nimis.Esa.16.superbus est valde.& in eo.64. Ne irascaris dñe satis.i.valde.ponitur ēt p validitate seu fortitudine Deut.6. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua & ex tota fortitudine tua.vbi ponitur pro fortitudine.& pōt poni pro mēte q̄ est pars preciosa valde in homine.vnde in euāgelio pōitur p mēte.Mathei.22. Ait illi iesus: diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo & in tota anima tua & in tota mēte tua.& sil' Marci.12.ponitur pro mēte & virtute.& Luce.10.ponitur pro anima & viribus.

Satis. Fortitudo. mens. anima.

מֵאָה Centum. מֵאַת Centies. מֵאוֹת

מֵאָה Mea.Centum.Geñ.33.Centum agnis.2.Paralip.36. Et condemnauit terram centum talentis argenti.& aliquando mutat he vltimum in thau & dicitur מֵאַת Meath Geñ.21.Cum esset annorum centum.Ponitur etiam aduerbialiter pro cēties siue centuplum.vt Eccls.8. Peccator eo quod centies facit malum.& in plurali מֵאוֹת Meoth.Geñ. 5.Et facti sunt dies Adam postquam genuit seth octingenti anni.Quod in hebreo legitur octocenti anni.idest octocentena annorum.& in eo.Anni nongenti triginta.

מְאוּמָה Aliquid. Quicq̄. Aliq̄res

מְאוּמָה Meum.aliquid.quicq̄.quantūcūq;.Et cōmūiter.scribitur cum he in fine & dicitur מְאוּמָה Meuma.vt Nu. 22.Nunquid loqui potero aliquid.Deut.13. Et non adhe rebit de illo anathemate quicq̄ i manu tua.& in eodē.24. Cum repetes a proximo tuo rem aliquā.4.Reg.5.Et accipiam ab eo aliquid.Hiere.39.Nihilq; ei mali facies.i. non facies ei aliquid mali. Reperitur etiam מוּם Mum monosyllabum & sine he.Iob.31. Et si in manibus meis adhesit macula. Pro quo hebrei legunt.Et in manibus meis nō adhesit aliquid.s.mali.Potest etiā deriuari a dictiōe מוּם Mum sine aleph:que signat maculam.vt infra in suo loco dicetur.

מוּם Macula. Aliquid.

מָאַן Nolle. Resistere Renuere.

מָאַן Maen.nolle.renuere.Geñ.37. Nolluit consolationem accipere.Exo.10. Sin aūt resistis & non vis dimittere eum.& in eodē.22.Si pater virginis dare nolluerit.Nu.22 Nolluit Balaā venire nobiscū. Ps.76. Renuit consolari anima mea. Hiere.5. Renuerunt accipere disciplinam. & in eodem.Et noluerunt reuerti. Item מָאן Man.in lingua chaldaica significat vas.& in plurali מָאנָא Manaia siue מָאנִי Mane. Dañ.5. Vt afferrent vasa aurea & argentea. & in eo. Tunc allata sunt vasa aurea.

מָאן Vas. מָאנָא Vasa.

מָאַס Reprobare. Spernere. Abiicere Obtrectare. Proiicere Dissoluere Cōtrahere

מָאַס Maas.reprobare.abiicere.proiicere.repellere.sperne re.odire. aborrere. dissoluere. Iob.10. Et opprimas me opus manuum tuarum. Pro quo hebrei legūt.Et reprobes siue abiicias ōpus manuum tuarum. Ps.52. Quoniam deus spreuit eos. Ps.88. Tu vero repulisti & detraxisti. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Tu aūt repulisti & proiecisti. Ps.117. Lapidem quem reprobauerunt edificantes. Esa.7. Vt sciat reprobare malum & eligere bonum.& in eodem.30. Pro eo quod reprobastis verbum hoc.& in eodem.54. Et vxorem ab adolescentia abiectam. Hiere.2. Quoniam obtriuit dñs confidentiā tuā. Pro quo hebrei legunt. Quoniam abiecit siue odiuit dominus confidentiam tuam.& in eodem 6. Argentum reprobum vocāte eos.& in eodem.14. Nunquid proiiciens abiecisti iudam. Threñ.5. Sed proiiciens repulisti nos. Osee.4. Quia tu scientiam repulisti: repellam te. Amos.2. Eo quod abiecerunt legem domini.& in eodem.5. O diui: proiecī festiuitates vestras, Ponitur etiā pro dissoluere.vt. Ps.57. Ad nihilum deuenient tanq̄ aqua decurrens. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Dissoluantur sicut aque que fluunt.& de hoc vide infra in dictiōe מַסַּס Masas. Ite ponitur pro contrahere. Iob.7. Cutis mea aruit & contracta est.Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et abominabilis facta est.

מָאַר Infiicere Amaritudinē dñe Inferre

מָאַר Maar. infiicere. dolorem vel amaritudinem inferre. Leuit.13. Infecta lepra reputabitur. Ezech. 28. Et non erit vltra domui israel offendiculum amaritudinis. idest amaritudinem vel dolorem inferens.

מְאַת Centū

מְאַת Meath.centum.siue centies. De quo vide supra in dictione מֵאָה Mea.

מֵגֶד Poma Fruges. מִגְדָּן מִגְדָּנוֹת Dona Pēsationes

מֵגֶד Méged. fructꝰ seu pōa.s.optima & electa fruges. Deut. 33. De pomis celi & rore.& in eodē. De pomis fructuū solis ac lune.& in eo.De pomis colliū eterrorum. & in eo. Et de frugibus terre. Canti.4. Cū pomorū fructibus. & secundū hebreos significat optimū vel electū cuiuscunq; rei. Scribitur etiam cum nun in vltima syllaba & dicitur מִגְדָּן Migdan.& solum inuenitur in numero plu.s. מִגְדָּנוֹת Migdanoth. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. Dona seu munera aut pensationes.vt Geñ.24. Fratribus quoq; eius & matri dona obtulit.2.Paralip.21.Et pensationes cum ciuitatibus munitissimis.& in eodem.32. Et munera ezechie regi iuda.

מַגָּל Falx.

מַגָּל Magal.falx.Hiere.50. Et tenētem falcem in tempore messis.Ioel.3. Mittite falcem qñ maturauit messis.

מָגֵן Proteger Tradere.

מָגֵן Migen.protegere.claudere.tradere.Geñ.14. Quo protegente: hostes in manibus tuis sunt. Pro quo hebrei legunt. Qui tradidit hostes tuos in manibus tuis. Potest etiam intelligi sicut est in littera nostra. Prouer.4. Corona inclyta proteget te. Osee.11. Protegam te israel. Pro quo alii hebrei legunt. Tradam te israel.s.in manus inimicorū. Inde מָגֵן Magen.i.scutum.protectio. De quo vide supra in dictione גֵּן Ganan.

מָגַר Dissipare. Detrahere. Collidere. Tradere.

מָגַר Magar.deiicere.dissipare.collidere.tradere.detrahere Esdre.6. Dissipet oīa regna & populū. Ps.88. Et thronum eius in terra detraxisti. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Et fecisti eū in terrā collisisti. Ezech.21. Gladio traditi sūt cū populo meo.

מַד Tunica Vestimētū Vestis.

מַד Mad.tunica.vestis.seu vestimentum.& scribitur cū vau in fine. Leuit.6. Vestietur tunica sacerdos.2. Reg.20. Porro ioab vestitus erat tunica stricta ad mensuram habitu sui. Ps.108. Et induit maledictionem sicut vestimētum. Et pluraliter declinatur in gñe masculino & femininо.1.Reg. 4. Scissa veste & cōspersus puluere caput. Quod in hebreo legitur pluraliter.s.scissis vestibus. Ps.133. Quod descēdit in orā vestimēti eius. Pro quo hebrei legūt. In orā vestimētorū eius. Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione sequenti.

מָדַד Metiri. Expādere.

מָדַד Madad.mēsurare.metiri.expandere. Deut.21. Et metietur a loco cadaueris.2.Reg.8. Et mensus est eos funiculo.& in eodem. Mensus est autē duos funiculos.3.Reg. 17. Et expādit se atq; mensus est super puerum. Ps.59. Et conualle tabernaculorū metibor. Ezech.42. Et mensus est contra ventum aquilonis.& in eodem.43. Et metiantur fabricam.& aliquando scribitur cum simplici daleth. Exo.16 Et mensi sunt ad mensuram gomor. Nu.35. Contra orientem duo millia erunt cubiti. Pro quo hebrei legunt. Et mēsurabis extra ciuitatem plagam orientalem duo millia cubitorum. Esa.65. Et remetiar opus eorum. Hiere.31. Si mensurari poterunt celi sursum. & in eodem.33. Sicut numeri non possunt stelle celi & metiri arene maris. Ezech.40 Et mensus est limen porte.& in eodem.47. Et mensus est mille cubitos. Osee.1. Sicut arena maris que sine mensura est. Pro quo hebrei legunt. Que non mensurabitur. Zach. 2. Vt metiar ierusalem.& ide מִדָּה Midda.i. mēsura.vt Iob. 11. Longior terra mēsura eius.& in eodem.28. Et aquas appendit in mensura. Zach.2. Et ecce funiculꝰ mensure in manu eius. Scribitur etiā cum duplici mem. Iob.38. Quis posuit mensuram eius.& in plurali מִדּוֹת Middoth. vt Ezech. 43. Iste autem mensure altaris in cubito verissimo. Reperitur etiam מִדְּי Midde secundum terminationem masculinorum. vt Hiere.13. Hec est sors tua parsq; mensure tue. Quod in hebreo legitur pluraliter.s.mēsurarum tuarum. Dicitur etiam de homie procere statuere. Nu.13. Populus quē aspeximus procere stature est. Pro quo hebrei legunt. Et omnis populus quem aspeximus in ea homines mensurarum sunt.s.magnarum.1.Paralip.11. Et ipse percussit virū egyptium cuius statura erat quinq̄ cubitorum. Pro quo hebrei legunt. Et ipse percussit virum egyptium virum mensure Dicitur etiā de reb⁹ inanimatis.vt. Hiere.22. Et edificabo mihi domū latā. p q̄ he.le. Edificabo domū mēsurarū. Ponitur etiā מִדָּה Midda.p spatio vel dimēsione.vt Ios.3. Spacium cubitorum duo millia. Itē ponitur pro tributo. Esdre. 4. Tributum quoq; & uectigal & reditus accipiebāt. Nec. 5. Mutuam accepimus pecuniam in tributa regis. & in lingua chaldaica scribitur aliquando cum nun in medio & dī מִנְדָּה Minda.vt in eodem. Tributū & vectigal & ānuos red

מִדְּי Mensure. מִדּוֹת Mensura. Statura. מִדָּה Spacium. Tributum מִנְדָּה Tributum

מִדָּה ditus non dabant. Ponitur etiam מִדָּה Midda pro vestimento. De quo vide in dictione precedenti. Ponitur etiam predicta dictio מַדַּד Madad prō expectare. vt Iob. 7. Rursū expectabo vesperam. Et dicunt aliqui hebrei q in predicto loco significat motum vel cōmotionem. De quo vide infra in dictione נָדַד Nadad.

Expectare

מְדִין Medin. prouincia. regio. Et scribitur cum he in fine & dicitur מְדִינָה Medina. Ester. 1. Super centum viginti septem prouincias. & in eodem. Et misit epistolas ad vniuersas prouincias regni sui. & in eodem. 3. Vt omnes prouincie scirēt. Thren. 1. Princeps prouinciarum facta est sub tributo. Dañ. 8. Cum essem in suſis castro quod est in elam regione. Item מְדִין Middin. nomen proprium loci secundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymus transtulit. In iudicio Iudi. 5. Et sedetis supra in iudicio. Pro quo aliqui hebrei legunt. Et sedetis supra medin. Et dicunt q est nomen ꝓpriū loci. De quo habetur. Ioſ. 15. vbi dicitur. Betharaba medin & sacha. Potest etiam significare iudicium sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione דִּין Din.

Prouincia. In iudicio

מַדְוֵע Madúa. quare. cur. & cōmuniter scribitur cum vau in secunda syllaba. Gen. 26. Quid venistis ad me. i. quare venistis ad me. Et in eodem. 40. Cur triſtior est hodie solito facies vestra. Exo. 2. Cur velocius venistis solito. Et in eodē. 3. Quare nō comburatur rubus. Nu. 16. Cur eleuamini super populum domini. Esa. 5. An quod expectaui vt faceret vuas. Pro quo hebrei legunt. Cur expectaui vt faceret vuas.

Quare. Cur.

מַדְרֵגָה Madrega. macería. sepes. De quo vide supra in dictione דָּרַג Darag.

מָה Ma. dictio est interrogatiua vel dubitatiua. i. quid. quod. qualis. quam. quantum. quando. quomodo. quare. cur. Gen. 2. vt videret quid vocaret ea. Et in eodem. 20. Quid feciſti nobis & quid peccauimus in te. Et in eodem. 37. Et interrogauit quid quereret. Et ī eodem. 38. Quid dabis mihi Exo. 3. Quod est nomen eius: quid dicam eis. Et in eo. 16. Nos vero quid sumus. Nu. 16. quid est enim Aarom. Iudi. 18. Et qd egiſſent ciſcitātibus respōderūt. 2. Reg. 18. Quid impedit ſi etiā ego currero. Esa. 40. Aut quam imaginem ponitis ei. Zach. 9. Quid enim bonū eius & quid pulchrū eius. Ps. 58. Memorare que mea ſuſtantia est. Item ſignificat. qualis. vt Nu. 13. Conſiderate terram qualis ſit. 1. Reg. 28. Qualis est forma eius. Canti. 5. qualis est dilectus tuus ex dilecto. Item ſignificat. Quam ſiue quantum. vt Nu. 24. Quam pulchra tabernacula tua Iacob. Ps. 8. Quam admirabile est nomē tuum. Ps. 30. Quam magna multitudo dulcedinis tue. Ps. 35. Quemadmodum multiplicaſti miſericordiā tuā deus. Pro quo hebrei legūt. Quam preciosa miſericordia tua deus. Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua. Ps. 103. Quam magnificata sunt opera tua domine. Ps. 118. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua. Ps. 152. Ecce quam bonum & quam iocundum. Canti. 4. Quam pulchre sunt māme tue. Item ſignificat. quādo ſiue quo. vt Iob. 16. Si tacuero non recedet a me. Pro quo hebrei legūt. quādo recedet a me: quaſi dicat nūquam. Ps. 4. Vſquequo graui corde. Ps. 78. Vſquequo domine īraſceris in finem. Item ſignificat. quare ſiue quomodo. vt Gen. 27. quomō inquit tam cito inuenire potuiſti. Et in eodem. 38. quare diuiſa est propter te macería. Iob. 7. Cur non tollis peccatum meum. Significat etiam aliquod incertum vel indeterminatum: ſiue quodcunq. Iob. 15. Quodcunq mihi mēs ſuggerit. Pro quo hebrei legunt. Et transeat ſuper me aliquid ſine quodcunq. Sed beatus hieronymus transtulit ſenſum. & preponitur ei littera lamed: & dicitur לָמָּה La

Quid. Quare. Cur. Quando Quo. Quomō. Quare. Cur. quodcūq.

ma. ideſt ad quid vel vt quid aut propter quid. quare. cur. Gen. 4. Quare iratus es & cur concidit facies tua. & in eo 12. Quare nō idicaſti mihi q vxor tua eſſet. Et ī eo. 2. Quā ob cauſam dixiſti eſſe ſororem tuā. & in eo. 27. Cur vtroq orbabor filio. & in eodem. 47. Cur ergo morimur te vidente. Exo. 5. Quare miſiſti me. Ioſ. 7. Cur faces pron? in terra. 1. Reg. 1. Cur fles & quare non comedis & qnāobrem affligitur cor tuū. Ps. 10. Vt quid domine receſſiſti lōge. Ps. 21 Quare me dereliquiſti. Recipit etiā ſin in principio. Cāti. 1. Ne vagari incipiam. i. propter quid vagari incipiā. Et qñ ſcribitur cū caph in principio & dicitur כָּמָּה Cama. tunc est interrogatiuā quātitatis. Gen. 47. Quot ſunt dies annorū vite tue. Iob. 13. Reſpōde mihi: quātas habeo iniquitates. Ps. 118. Quot ſunt dies ſerui tui. Ponitur etiam pro multitudine. Zach. 7. Sicut feci iam multis annis. Significat etiā quotiēs. vt Iob. 21. Quotiēs lucerna impiorū extinguetur.

Quare. Quamob cauſam. quāobrem Et quid. Quot. Quante. Multi. Quotiens

מָהַל Mahal. miſcere. permiſcere. Esa. 1. Vinū tuū mixtū est aqua. Et ſolum inuenitur in predicto loco.

Miſcere.

מַהְמָה Mahmah. tardare. morā facere. negligere. turbari obſtupeſcere. Gen. 43. Si non interceſſiſſet dilatio. Pro quo hebrei legunt. Niſi tardaſſemus. Exo. 12. Et nullā facere ſinentibus moram. Pro quo hebrei legunt. Et nō potuerunt moram facere. 2. Reg. 15. Ego abſcondar in campestribus deſerti. Pro quo hebrei legunt. Ego moram faciam in campeſtribus deſerti. Ps. 118. Paratus ſum & nō ſum turbatus. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Feſtinaui & nō neglexi. i. nō tardaui. Abach. 2. Si moram fecerit expecta illum. Significat etiam turbari vel obſtupeſcere. vt Iudi. 3. Dum illi turbarentur effugit. Esa. 29. Obſtupeſcite & admiramini.

Tardare. morā facere Negligere Turbari. Obſtupeſcere

מָהַר Mahar. feſtinare. accelerare. cito facere. velociter operari. dotare. Gen. 18. Et feſtinauit Abraam in tabernaculum. & in eodem. Accelera tria ſata farine. & in eo. Qui feſtinauit & coxit illum. & in eodem. 19. Feſtina & ſaluare ibi. & in eodem. 27. Quomodo inquit tā cito inuenire potuiſti. & in eodem. 45. Feſtinate & adducite eum ad me. Exo. 12. Vrgebantq egyptii populum iſrael de terra exire velociter. 1. Reg. 13. Feſtina & veni. 2. Paralip. 28. Voca cito micheam. Pro quo hebrei legunt. Feſtina micheam. i. cito voca eum. Ester. 5. Vocate inquit Amā cito. & in eodem. 6. Feſtina: & ſumpta ſtola & equo fac vt locutus es. Ps. 15. Poſtea acceleraverunt. Esa. 8. Velociter expolia. & in eodem. 51. Cito veniet gradiens ad aperiendū. & inde מָהֵר Maher. ideſt cito. velociter. vt Exo. 32. Receſſerūt cito de via. Deut. 9. Qui conterat eos & deleat atq diſperdat velociter. & aliquando ſcribitur cū he in fine & dicitur מְהֵרָה Mehera. Nu. 16. Pergens cito ad populum. Esa. 5. Et ecce feſtinus velociter veniet. & inde מָהִיר Mahir. ideſt feſtinus, velox. Ps. 44 Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribētis. Pro quo hebrei legunt. Scribe velocis. Prouer. 22. Vidiſti virum velocem in opere. Esa. 16. Et velociter reddens quod iuſtum est ideſt velox. Soph. 1. Iuxta est & velox nimis. Scribitur etiā cū nun in principio & dicitur נִמְהָר Nimhar. Abach. 1. Gētem amaram & velocem. Ponitur etiam pro inſipiente. vel ſtulto. eo quod omnia precipitat. Iob. 7. Et conſilium prauorum diſſipat. Pro quo hebrei legunt. Et conſilium prauorum ſtultum ſiue inſipiens factum reſt. Esa. 32. Et cor ſtulforum intelliget ſcientiam. & in eodem. 35. Dicite puſillanimis cōfortamini. Pro quo hebrei legūt. Dicite inſipiētibus corde cōfortamini. Itē מָהַר Mahar. i. dotare. Exo. 22. dotabit eam. & inde מֹהַר Mohar. i. dos. ſiue dotatio. Gen 34. Augete dotem & munera poſtulate. Exo. 22. Iuxta modum dotis quem virgines accipere conſueuerant.

Accelerare. Feſtinare. Velox. Velociter. Cito. Feſtinus. Cito veniſ Dotare. Dos. Pauus. Inſipiens Stultus.

מוג Mog. fluere. defluere. tabeſcere. liquefieri. 1. Reg. 14. Et ecce multitudo proſtrata. Pro quo hebrei legūt. Et ecce multitudo liquefacta vel tabefacta est ſiue defluxerat. Ps. 64. In ſtillicidiis eius letabitur germinās. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Pluuiis irrigabis eā. i. liquefacies vt mollificabis eā pluuiis. Ps. 74 Liquefacta est terra & oēs qui habitant in ea. Ps. 106. Anima eorum in malis tabeſcit. Ezech. 21. Et corde tabeſcere. Amos. 9. Qui tāgit terram & tabeſcit. & in eodem. Et oēs colles cultī erunt. Pro quo hebrei legunt. Et omnes colles liqueſcent ſeu defluent. i. abundantia. Ponitur etiam pro allidere. Iob. 30. Et quaſi ſuper ventum ponēs alliſiſti me valide. Esa. 64. Et alliſiſti nos in manu iniquitatis noſtre.

Proſtrari. Defluere. Liquefacere Tabeſcere. Allidere.

מוֹחַ Moach. medula. Iob. 21. Et medulis oſſā illius irrigantur. Scribitur etiam ſine uau. vt. Ps. 65. Holocauſta medulata offeram tibi. Esa. 25. Pinguium medulatorum. Ponitur etiam pro pinguedine uel vbertate. Esa. 5. Et deſerta in vbertatem verſa aduene comedent.

Medula. Vbertas

מוּט Mot. moueri. cōmoueri. labi. ſeu nutare. infirmari. cadere. Leuit. 25. Si attenuatus fuerit frater tuus & infirmus manu. Pro quo he. le. Et cum depauperatus fuerit frater tuus & nutauerit ſeu deflexa fuerit manus eius tecum. Deut. 32. Vt labatur pes eorum. Ps. 16. Vt nō cōmoueantur veſtigia mea. Ps. 54. Et non dabit in eternum fluctuationē iuſto. i. cōmotionem ſeu lapſum. Ps. 65. Et non dedit in cōmotionem pedes meos. Ps. 93. Si dicebā mot? est pes meus. Ps. 120. Nō det in cōmotionem pedem tuum. Ps. 139. Cadent ſuper eos carbones. Prouer. 24. Et qui trahuntur ad interitum liberare ne ceſſes. Pro quo hebrei legūt. Et labētes ſeu cadentes ad occiſionem liberare ne ceſſes. & in eodē 25. Iuſtus cadens coram impio. Esa. 24. Cōmotione commouebitur terra. & in eodem. 40. Quomodo ſtatuat ſimulachrum quod non moueatur. & in eodem. 41. Et conforta uit eum clauis q non moueatur. & in eodem. 54. Et colles contremiſcent. Pro quo hebrei legunt. Et colles commouebuntur. & in eodem. Et fedus pacis mee non mouebitur.

Nutare Labi Cōmoueri Moueri. Cadere

מוּל Mol. circūcidere. ſecare. ſcīdere. cōcidere. Gen. 17. Circuncidetur ex vobis oñe maſculinū: & circūcidetis carnem preputii veſtri. & in eo. 21. Et circūcidit eū octauo die & in codē. 34. Si aūt circūcidi nolueritis. Leuit. 12. Et die octauo circuncidetur infantulus. Deut. 10. Circuncidite igitur preputiū cordis veſtri. & in eo. 30. Circūcidet dñs deus tuus cor tuū. Ioſ. 5. Et circūcide ſecūdo filios iſrael. & in eo. Qui oēs circūciſi erāt. Hiere. 9. Et viſitabo ſup oēm qui in circūciſum habet preputiū. Pro quo he. le. Et viſitabo ſup oēm circūciſum in preputio. Et aliqñ duplicatur lra lamed ſcilicet qñ est verbū quarte cōiugationis. Ps. 57. Intēdite cum ſuū donec infirmētur. i. donec cōcidātur. Ps. 89. Veſpe decidat & areſcat. Pro quo beat? Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Veſpe cōteretur. i. cōcidetur. Et qñ est verbū tertie cōiugatiōis ſcribitur cū iod in medio loco vau. Ps. 117. Et in noīe dñi quia vlt? ſum in eos. Pro quo he. le. Quia concidā ſiue excidā eos. Itē מוּל Mul. i. cōtra. e regiōe. ante. verſus. Exo. 18. Eſto tu populo in his que ad deū ptinent. Pro quo he. le. Eſto tu populo ante deū. Nu. 8. Cōtra eam partē quā cādelabrū rēſpicit. Deut. 1. Contra mare rubrū. 1. Reg. 18. Et declīauit paululū ad aliū. i. verſus aliū. 2. Reg. 5. Et venies ad eos ex aduerſo pitorū. vbi ponitur ꝓ aduerſo. Et aliqñ ſcribitur cū aleph poſt vau. Nec. 12. Et chorus ſecundus gratias referentiū ibat ex aduerſo. i. e regione & ſecūdū aliquos hebreos a predicta dictione deriuatur dictio הֲמוּלָה Hamula. i. loqlla. vociferatio. ſonitus. De quo vide ſupra in littera he.

Circūcidere. Ecce. Conterī. Vlciſci. מוּל Ante. Contra. Verſus. Vadverſus. הֲמוּלָה Loquella.

מוּם Mum. macula. ſordes. Leuit. 21. Qui habuerit maculam de ſemine Aaron. Nu. 19. In qua nulla ſit macula. Deut. 32. Et non filii eius in ſordib? Cāti. 4. Et macula nō est in te. & aliqñ ſcribitur cū aleph in medio & dicitur מאום Mum. vt Iob. 31. Et in manibus meis adheſit macula. Dañ. 1. In quibus nulla eſſet macula.

מום Macula. Sordes. מאום macula.

מִין Mum. ſimilitudo. imago. figura. Et recipit tau in principio & he in fine & de תְּמוּנָה Themuna. vt Exo. 20. Nec oēm ſimilitudinē que est in celo deſup & que in terra deorſum. Nu. 12. Palā & nō p enigmata & figuras deū videt. Pro quo he. le. In viſiōe & nō per enigmata. i. loquor ei. Sequitur & figurā vel ſimilitudidē dñi cōtemplatur ſeu videt. Poteſt etiā legi ſic. In viſiōe & nō p enigmata & figurā dominū videt. quod est idē ſenſus cū lra nra. Deut. 4. Nō vidiſtis aliquā ſimilitudinē in die qua locutus est vobis dñs. Ps. 16. Saciabor cū apparuerit gl'ia tua. Pro quo he. le. Saciabor cū euigilauerit ſimilitudo tua ſiue figura tua. vnde beat? Hieronym? in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Implebor cū vigilauero ſimilitudine tua. Quod etiam pōt legi ſecundum litteram hebraicam.

מִין Mum. ſimilitudo. imago. figura. תְּמוּנָה Sititudo. Figura.

מִיץ Mos. palea. ſeu ſtipula: vel ſūmitas ſpice. & ſcribitur ſine vau. Pro quo beat? Hieronym? trāſtulit puluerem. Ps. 1. Sed tanq̄ puluis quē proiicit vēt?. Oſee. 13. Sicut puluis turbine raptus. Soph. 2. Quaſi puluerē trāſeūtē dīc. Ponitur ēt ꝓ fauilla. Iob. 21. Et ſicut fauillā quā turbo diſpgit.

Puluis. Fauilla.

מוֹר Mor. myrrha. Exo. 20. Sume tibi aromata prime myrrhe & electe. Eſter. 2. Vt ſex mēſibus oleo vngerentur myrthino. pro q̄ he. le. Oleo myrrhe. vñ in nra trāſlatione debet legi. Oleo vngerentur myrrhino. Ps. 44. Myrrha & gutta & caſia. Cāti. 1. Faſciculꝰ myrrhe dilect? meꝰ mihi.

מוֹר Myrrha.

מוּשׁ Mus. recedere. deeſſe. auferre. cōmouere. palpare. tāgere. Exo. 15. Nūq̄ defuit colūna nubis p die. & i eo. 33. Miniſter ei? Ioſue fili? nun puer nō recedebat de tabernaculo. Nu. 14. Nō receſſerūt de caſtris. Iob. 23. A mādatis labioꝝ ei? nō receſſi. Prouer. 17. Nō recedet malū de domo ei?. Esa. 54. Mōtes erī cōmouebūtur. & in eo. Mia aūt mea nō recedet a te. Mich. 2. Vñ nō auferetis colla vra. Zach. 3. Et auferā iniqtatē terre illi?. Signat ēt palpare: ſiue tāgere vel

Deeſſe Recedere. Cōmouere Auferre

Attrectare Tangere — attrectare.Geñ.27.Si atrectauerit me pater meꝰ. & in eo. Accede huc vt tangã te.Exo.1.Tam denſe vt palpari queãt.

Palpare — Iudi.16.Dimitte me vt tangam colũnas.Ps.114.Manꝰ habent & non palpabunt. Vide etiam de hoc infra in dictione מָשַׁשׁ Maſas.

מוּת — Muth.mori.& aliquando ſcribitur ſine vau: vt in aliquibus locis ſequentibus.Geñ.2.In quacunqꝫ eñ die comederis ex eo morte morieris.& in eodẽ.3.Ne forte moriamur.& in eodem.Nequaqꝫ morte moriemini.& in eodẽ 11.Et mortuus eſt in aran.& in eodem.19.Ne forte apprehendat me malum & moriar. & in eodem. 47. Cur ergo morimur.Leuit.11.Si mortuũ fuerit animal.1.Reg.17.Videntes aũt philiſtium q mortuus eſſet. & in eodem.25. Et emortuum eſt cor eius intrinſecus.2. Reg.6. Vſq in diem mortis ſue.i.vſq in diem qua mortua eſt.& in eodẽ.12. Vt moreretur infans.& in eodem.Quod mortuus eſt paruul? Eſa.6.In anno quo mortuus eſt rex ozias. Ezech. 28. Et morieris in interitu occiſorum.& inde verbum tranſitiuũ tertie vel quarte cõiugatiõis. Quod ſignat facere mori.i. interficere vel occidere.vt Exo.22.Occideritꝫ virum aut mulierem.Deut.21.Et adiudicatus morti appenſus fuerit. Pro quo hebrei legunt.Et interfectus fuerit & appenderis eum in ligno.& in eodem.24. Non occidentur patres pro filiis.1.Reg.14.Alios armiger eius interficiebat. & in eo. 17.Et ſuffocabã interficiebãtꝫ eos.2. Reg.1. Ego interfect xp̃m dñi.Ps.35.Mors peccatorum peſſima.Pro quo beat? Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit. Interficiet impium malicia.Prouer.19.Ad interfectionem aũt anime eius ne ponas animam tuam.Hiere.20. Qua non me interfecit a vulua. & inde מֵת Meth.i. mortuus. Exo.12. Nec erat domus in qua non faceret mortuꝰ.Leuit.21. Et ad omnem mortuũ nõ ingredietur omnino.Ps.30. Obliuiõi datus ſum tanꝫ mortuus a corde.Eccl's.9.Melior eſt canis viuus leone mortuo.& in plurali מֵתִים Methim ſiue מֵתֵי Methe.i.mortui vel mortales.Exo.12.Omnes morimur.pro quo hebrei legunt. Omẽs nos mortui.ſ.erimus.Ps.87.Inter mortuos liber.& in eodem.Nunquid mortuis facies mirabilia.Ps.113.Non mortui laudabunt te dñe. Ps.142. Sicut mortuos ſeculi.Eſa.5.Et nobiles eius interierunt fame. Pro quo hebrei legunt.Et nobiles eius mortui fame. Et in eodem.22.Nec mortui in bello.& quando ſcribitur cũ pũcto ſeua in prima ſyllaba. Tunc ſignificat viros ſiue homines mortales.Iob.11.Tibi ſoli tacebũt homines. De quo vide infra in dictiõe מַתָּה Matha.& inde מָוֶת Mãueth.i.mors. Exõ.10.Et auferat a me mortẽ iſtã.Prouer.18.Mors & vita in manibus lingue.Eſa.58.Nec mors laudabit te.Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַוְתָה Mãutha. Ps.115. Pretioſa in conſpectu domini mors ſanctorum eius. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תְּמוּתָה Themutha.Ps 78.Poſſide filios mortificatorum.Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.trãſtulit.Relinque filios in teritus.& declinatur pluraliter מותי Mothe.Eſa.53. Et diuites pro morte ſua. Quod in hebreo legitur pluraliter.ſ. pro mortibꝰ ſuis.Et põitur ibi plurale p ſingulari.Ezech. 28. Morte incircunciſorum morieris. Pro quo hebrei legunt.Mortibus incircunciſorum morieris.Scribitur etiam cũ duplici mem & dicitur ממותי Memothe.Hiere.16.Mortibus egrotationũ morientur.Ecclˢ.28.Et morieris in interitu occiſorum.Pro quo hebrei legunt. Et morieris mortibus occiſorum.

מַזֵּג — Mazeg.poculum:ſeu commixtum poculum.Canti.7 Nunꝫ indigens poculo.

מַזָּה — Maza.aduſtio.ſ.famis.ſecundum hebreos.Sed beatus Hieronymus tranſtulit conſumptionem.Deut.32.Cõſumuntur fame.& in lingua chaldaica ſignificat incendere ſiue ſuccẽdere.Dañ.3. Et precepit vt ſuccenderetur fornax ſeptuplum quam ſuccendi conſueuerat. & in eodem. Fornax autem ſuccenſa erat nimis.

מֵזַח — Mézach.cigulum.zona.Ps.108.Et zona qua ſemper precingitur.Eſa.23.Nõ eſt cingulum vltra. Scribitur etiam cum iod in ſecunda ſyllaba.& dicitur מְזִיחַ Meziach. Iob.12.Et eos qui oppreſſi ſunt releuat.Pro quo hebrei legunt.Et cingulum fortium diſſoluit.

מַזָּל — Mazal.fidus.ſeu ſignum celeſte. De quo vide infra in dictione נָזַל Nazal.

מַזֵּר — Mazer.prepoſita alia littera mem vt dicatur מִמְזֵר Mãzer:ſignificat natum de adulterio vel de ſcorto. Deut. 23.Nõ ingredietur mãzer.hoc eſt de ſcortõ natus in eccleſiam domini.& in hebreo nõ habetur hoc eſt de ſcorto natus:ſed eſt expoſitio tranſlatoris. In alio vero loco beatus Hieronymus pro mamzer tranſtulit ſeparatór. Zach. 9. Et ſedebit ſeparator in azotho.& aliqui hebrei dicunt ꝙ deriuatur a dictione זָר Zar:que ſignificat alienũ ſiue extraneũ Itẽ מַזָּרוֹת Mazaroth.i.lucifer ſiue aliud ſidus.Iob.38.Nũ quid producis luciferum in tempore ſuo.Reperitur etiam מְזָרִים Mezarim ſecundum terminationem pluralẽ maſculinorum.Pro quo beatus Hieronymus tranſtulit arcturũ. Iob.37.Ab interioribus egredietur tempeſtas & ab arcturo frigus.& de hoc vide ſupra in dictione זְרָה Zara.

מָחָא — Macha.plaudere.ſ.manu. De quo vide in dictione ſequenti:& in lingua chaldaica ſignificat percutere ſeu reſiſtere vel cõfigere.Dañ.5.Quos volebat interficiebat & quos volebat percutiebat.Et in eodem.4.Et non eſt qui reſiſtat manui eius.Eſdre.6.Tollatur lignum de domo eiꝰ & erigatur & configatur in eaꝰ.

מָחָה — Macha.delere.radere.auferre.tergere. plaudere.pertingere ſeu peruenire.Geñ.7.Et delebo omnem ſubſtantiã.& in eodem.Et deleta ſunt de terra. Exo.17. Deles delebo memoriã amalec.Nu.5.Et delebit ea aquis amariſſimis.4.Reg.21.Et delebo ieruſalem ſicut deleri ſolẽt tabule:delens vertam & ducam crebrius ſtilum ſuper faciem eius.Nec.4.Et peccatum eorum coram facie tua non deleatur.& in eodem.13.Et ne deleas miſerationes meas. Ps. 68.Deleãtur de libro viuentiũ.Prouer.31. Et diuitias tuas ad deleſtos reges.Eſa.25.Et auferet dominus deus lachrimam.& in eodem.44.Deleui vt nubem iniquitates tuas. Ezech.6.Et delebuntur opera veſtra. Significat etiam tergere.Iob.30.Que comedit & tergens os ſuum.& aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he.& tũc ſignificat plaudere.Ps.97.Flumina plaudẽt manu.Eſa.55.Omnia ligna regionis plaudent manu.Ezech.25. Pro eo quod plauiſiſti manu. Item ſignificat pertingere. ſeu peruenire.Nu.34. Inde peruenient contra orientem ad mare cenereth. Et in lingua chaldaica ſignificat percutere. Dañ. 2. Et percutiebat ſtatuam in pedibus eius. Et in eodem. Lapis autem qui percuſſerat ſtatuam. & inde מְחִי Mehi.ideſt aries ferreus.ſeu tofmentum quo muri percutiũtur. Ezech. 26. Et arietes temperabit in muros tuos.

מָחַץ — Machas.percutere.confringere.cõquaſſare.vulnerare.intingere. Nu.24. Et perforabunt ſagittis. Pro q hebrei legunt. Et ſagitte ſue percutient ſeu vulnerabunt Et in eodem. Et percutiet duces moab. Deut.32. Percutiam & ſanabo.& in eodem.33.Percute dorſa inimicorũ eius.Iudi.5.Et tempus valide perforans.Pro quo he. le. Et

Mõſumptio — Succẽdere — Zona, Cingulum — Sidus, — Wãzer de ſcorto nat — Separator — Lucifer. — Arcturus — Plaudere — Percuti. Reſiſtere. — Configere. — Delere. — Auferre — Plaudere — Peruenire — Percutere — Aries — Percutere

Cõfringere — percuſſit & perforauit tempus eius.Ps.67. Veruntñ deꝰ cõfringet capita inimicorũ ſuorũ. Ps.109.Cõfregit in die ire ſue reges.& in eodem.Concuſſauit capita in terra multorũ & inde מָחַץ Machas.i. percuſſura. Eſa.30. Et percuſſuram plage eius ſanabit.Ponitur etiam pro intingere.Ps.67. Vt intingatur pes tuus in ſanguine. Sed beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicã ve.tranſtulit. Vt calcet pes tuus in ſanguine.

Cõcuſſare. — Percuſſura. — Intingere — Calcare

מַחַק — Machac:abſcindere.afferre. Iudi.5.Querens in capite vulneri locum.pro quo hebrei legunt. Et abſcidit ſiue abſtulit caput eius.& ſolũ inuenitur in predicto loco.

Abſcidere.

מָחָר — Machar.cras.Geñ.30.Reſpondebitꝫ mihi cras iuſtitia mea.Exo.9.Cras faciet dñs verbum iſtud.& in eodem.17.Cras ego ſtabo in vertice collis.& non ſolum accipitur pro craſtina die ſed etiã pro tẽpore lõge futuro. Exo. 8.Cumꝫ interrogauerit filius tuus cras. Ioſ.4. Et quando interrogauerint vos filii veſtri cras.& in eodem.22.Et nequaqꝫ dicãt cras filii veſtri filiis noſtris.Prouer.27.Ne gloſtrieris in craſtinũ.& recipit lamed loco prepoſitionis in principio & dicitur לְמָחָר Lemachar.i.in craſtinum. vt Exo.8. Qui reſpondit cras.Pro quo hebrei legunt. Qui reſpõdit in craſtinũ.& aliquando ſcribitur cum tau in fine.& dicitur מָחָרת Machorath.Exo.9. Fecit ergo dñs verbum hoc altera die.i.die craſtina.Nu.11.Toto die illo & nocte ac die altero.& in eodem.33.Altera die phaſe.i.die craſtino phaſe.1. Reg.30.Et percuſſit eos dauid a veſpera vſq ad veſperam alterius diei. Item מְחִיר Mechir.i.precium ſeu cõmutatio. Deut.23.Nec preciũ canis in domo domini dei tui.2.Reg. 24.Sed emam precio a te.4.Reg.21.Argenti precio quãtum digna eſt.Ps.43.Et non fuit multitudo in cõmutationibus eorum.

Cras. — In craſtinum. — Altera die — Precium. — Cõmutatio

מָטַט — Matat.moueri.mutare.labi.& ſcribitur cũ ſimplici tet Ps.16. Vt nõ moueantur veſtigia mea. Et ſecũdũ aliquos hebreos deriuatur a dictione מוֹט Mot. De qua ſupra dictum eſt.

Moueri.

מָטָא — Mata.in lingua chaldaica ſignificat pertingere ſeu attingere vel aduenire.Dañ.4.Proceritas eius contingens celum.& in eodem.Cuius altitudo pertingit ad celũ. & in eodem.7.Et terminus aduenit.i.attingit.

Contingere Pertigere Aduenire. Tringere

מִטָּה — Mita.lectus.lectul?.Geñ.48.Sedit in lectulo. & in eodem.49.Et collegit pedes ſuos ſuper lectulum.Cãt. 3.Et lectulum ſalomõis. & in plurali מִטּוֹת Mitoth.Eſter.1 Lectuli quoqꝫ aurei & argẽtei.& de hoc vide infra in dictione נָטָה Nata. Item מַטֶּה Mate.virga.baculus.tribus.familia vt Exo.4. Virgam quoqꝫ hanc ſume in manu tua. Eſa.10. Et baculus ipe eſt. Accipitur etiã pro tribu vel familia. Nu. 1.De tribu ruben.& in eodem.36. De tribu in tribum. Et in plurali מַטּוֹת Matoth.Exo.7.Sed deuorauit virga Aaron virgas eorum.Nu.30.Et locutus eſt ad principes tribuum filiorum iſrael. Item מַטָּה Mata.infra. inferius. De quo vide infra in dictione נָטָה Nata.

Lectulus — Lectuli — Virga. Baculus — Tribus — Virge Tribus

מֵטַל — Metil. fiſtula. Iob. 40. Oſſa eius velut fiſtule eris.Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat baculum. Vnde in predicto loco ipſi legunt. Oſſa eius velut baculus ferreus. & ſolũ inuenitur in prẽdicto loco.

Fiſtula

מָטָר — Matar.pluuia.imber. Exo. 9. Nec ultra ſtillãt pluuia ſuper terram. Deut.11. Dabit pluuiam terre veſtre. Et in eodem.28. Det dominus imbrem terre tue. & in eodem 32.Contreſcat vt pluuia doctrina mea. Zach.10. Dñs faciet niuem & pluuia imbris.& declinatur pluraliter מְטָרוֹת Mitroth. Iob.37. Et hyemis pluuiis & imbri fortitudinis ſue. Pro quo he.le. Et pluuia imbris & pluuia imbrium fortitudinis ſue. Et inde verbum tertie coniugationis.i.pluere fa-

Pluuia, Imber. — Pluuia

cere.Geñ.2.Non enim pluerat dominus deus ſuper terrã. ideſt non fecerat pluere. Exo.16. Ecce ego pluam vobis panẽ de celo:Ps.10.Pluet ſuper peccatores laqueos.Eſa.5.Et nubibus mandabo ne pluant ſuper eam imbrem. Amos.4 Et pluui ſuper vnam ciuitatem & ſuper alteram ciuitatẽ non plui.& in eodem.Pars vna compluta eſt.vbi ponitur verbũ paſſiuum prime coniugationis.

Pluere — Cõpluta.

מִי — Mi.quis.qui.que.quid.quod.& eſt dictio interrogatiua Geñ.3.Quis indicauit tibiꝫ nudus eſſes. & in eodẽ. 21. Quis auditurus crederet Abraam.& in eodem.33.Que nã ſunt iſte turme quas obuiam habui. Exo.2.Quis cõſtituit te principem.& in eodem.3.Quis ego ſum.& in eodem.4. Quis fecit os hominis aut quis fabricatus eſt mutum & ſurdũ.& in eo.10. Qui nã ſunt qui ituri ſunt. Iudi.9.Quis eſt iſte abimelech & que eſt ſichem.& in eodem.13. Quod eſt nomen tuũ.Ruth.3.Et ait illi que es.1.Reg.25.Quis eſt david & quis eſt filius iſai.Mich.1.Quod ſcelus iacob: nonne ſamaria.& que excelſa iude:nõne ieruſalem. Ponitur etiam מִי pro aliquo. Iob.5.Et ad aliquem ſanctorum conuertere.

Quis. — Quẽ. — Quod. — Aliquis.

מִי — Me.aque. De quo vide in dictione ſequenti

מַיִם — Maim.aque.& ſolum inuenitur in numero plurali: & caret ſingulari.Geñ.1.Et ſpiritus domini ferebatur ſuper aquas.& in eodẽ.Congregentur aque. Exo.15. Et nõ poterãt bibere aquas de marath. Iob.14. Lapides excauat aque. Ps.17. Affũpſit me de aquis multis.& in ep.28. Dñs ſuper aquas multas.& aliquãdo ponitur in hebreo plurale pro ſingulari. Ps.17. Tenebroſa aqua in nubibus aeris.& ſimiliter vbicunq; in noſtra tranſlatione legitur aqua in ſingulari: in hebreo ponitur in plurali.& qñ poſt ſe regit gentiũ: tunc ſcribitur ſine mem vltimo & dicitur מֵי Me. Geñ. 7. Quando diluuii aque inundauerunt ſuper terram. Nu. 20. Hec eſt aqua contradictionis. Et quãdoq; ſcribitur ſine [illegible] nõ regat gen poſt ſe. Nu. 5. Ipſe aũt tenebit aqs. [illegible]nas.& in eodem. Non te nocebunt aque iſte ania[illegible] Ps.72. Et dies pleni inueniẽtur in eis. pro quo he. le. Et aque plene decurrent eis ſiue exprimẽtur eis quod hebrei exponũt propter multitudinem lachrimarum que ab oculis eorum decurrent. Tamen ſi pro מֵי me legatur מִי mi tunc poteſt legi. Et quis plenus inueniẽtur in eis. Et ſic trãſtulit beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem. Vide etiam de hoc infra in dictione מָאַר Mari. Eſa. 48. Et de aquis iuda exiſtis. Reperitur quoq; מַיִם Maim. et ſi poſt ſe regat gentium. Eſa.30. Et dabit tibi dominꝰ panem arctum & aquam breuem. Pro quo hebrei legũt. Panẽ anguſtie & aquam tribulatiõis. Ezech. 47. Et traduxit me per aquam vſq ad genua. Pro quo hebrei legunt. Et traduxit me per aquas genuum. ideſt vſq ad genua. ſicut eſt in littera noſtra. Et aliquando ſcribitur cum duplici mem in principio. & dicitur מִימֵי Meme. vt Ioſ.4. Reſpondebitis eis defecerũt aque iordanis ante arcam federis domini. Et etiã quando componitur cũ pronominibus duplicatur ſemem in principio: hoc modo.vt מִימַי Memai.i.aque mee 1.Reg.25.Tollã ergo panes meos & aquas meas. מֵימֶיךָ Memecha.i.aque tue.vt Nu.20. Et ſi biberimꝰ aquas tuas nos & pecora noſtra. מֵימֵינוּ Memenu.i. aque eius ſiue aque ſue. vt in eodem. Et illa dabit aquas. Pro quo hebrei legunt. Et dabit aquas ſuas. מֵימֵינוּ Memenu.i.aque noſtre. Threñ.5. Aquam noſtrã pecunia bibimus. מֵימֵיכֶם Memechem.i.aque veſtre מֵימֵיהֶם Memehem.ideſt aque eorum.ſiue aque ſue. Exo.7. Et omnes lacus aquarum. Pro quo hebrei legunt. Et ſuper omnem congregationem aquarũ ſuarum. & quãuis hec dictio מַיִם Maim ſiue מִי Me. ſit pluralis numeri tamẽ frequenter iũgitur cũ verbo ſingularis nũeri. Leuit. 11.

Pluere — E que.

Si fu sa fuerit super eū aqua.& in eodē.Si aūt quispiā aqua sementem perfuderit.Pro quo hebrei legunt.Si data fuerit ideſt si fusa fuerit aqua super sementem. Nu.19. Et non est aqua lustrationis,asperſus. Pro quo hebrei legūt. Aqua lustrationis non est asperſa super eum.& in eodem.24. Fluet aqua de situla essus.

Genus. Species

מִין Min.genus,species.Geñ.1.Faciens fructū iuxta genus suum.& in eodem.Habens vnūquodq; semētē secūdū speciem suam.& in eo.Producat terra animā viuentem in genere suo.& in eo,Et bestias terre secundum species suas.

Chorde

מִנִּים Reperitur etiam מִנִּים Minim in numero plurali. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cordas.Ps.150. Laudate eū in chordis & organo.Pro quo hebrei legūt. In generibus vel speciebus.f.muſicorum vel hymnorum.

Premere. Emūgere Pronocaſ

מִין Mis.premere.exprimere.emungere.prouocare. Prouer.30.Qui aūt fortiter premit vbera ad eliciendum lac.& in eodem.Et qui vehementer emungit elicit sanguinem: & qui prouocat iras producit discordias. Vbi ter ponitur predicta dictio.& inde מִין Mes.Pro quo beatus Hieronymus transtulit puluerem.Esa.16. Finitus est puluis. Pro quo hebrei legūt. Defecit preſſio siue suxio.& si legatur מרן Mos;tunc significat puluerem sicut est in littera nostra. vt dictum est supra in dictione מרן Mos.

Puluis Suxio.

Diſſoluí.

מִיק Mic. diſſoluí. corrūpi.interire. Ps.72. Cogitauerunt & locuti sunt nequitiam. Pro quo hebrei legunt. Diſſoluti sunt seu corrupti sunt &locuti sunt nequitiam. Vide etiam de hoc infra in dictione מקק Macac.

Mutare. Permutatio. Quod mutatum est.

מִיר Mir.mutare.cōmutare. Leuit.27. Sanctum erit & mutari non poteſt. Hiere.2. Si mutauit gens deos suos. & in eodē.Et populus meus mutauit gloriam suam. & inde תְּמוּרָה Themurah.pmutatio vl'cōmutatio siue illud p quo aliquod mutatur.Leuit.27. Si quis mutauerit: & quod mutatum est & pro quo mutatum est sanctificabitur.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

Humiliare

מָכַךְ Machach.humiliare.deprimere.depauperare.&scribi tur cum simplici caph.Iob.24.Et humiliabuntur sicut oīa.Ps.105. Et humiliati sunt in iniquitatibus suis. Eccl's.10. In pigritiis humiliabitur cōtignatio. Significat etiā depauperare siue pauperē esse. Leuit. 25. Si attenuatus fuerit frater tuus.i.si pauper fuerit.& in eodē. Si paupertate cōpulsus vendiderit se tibi.& inde מָךְ Mach.i.pauper. Leuit. 27. Si pauper fuerit.

Attenuari Paupertate compelli. Pauper.

Plaga.

מַכָּה Maca.percuſſio seu plaga. De quo vide infra in dictione נכה Naca.

Vendere.

מָכַר Machar.vendere.venūdare.tradere. Geñ.25. Vende mihi primogenita tua. Et in eodem. Et vendidit ei primogenita. Et in eodem.47. Vendentibus singulis possessiones suas. Exo.21. Si quis vendiderit filiam suam in famulā. Leuit.25. Quando vendes quippiam ciui tuo. Et in eodē. Quod reliquū est reddet emptori. Pro quo hebrei legūt. Reddet ei cui vendidit.i.emptori.sicut est in lra nra. Deut.28. Ibi venderis inimicis tuis.& in eodem.32. Deus suus vendidit eos. Iudi.3. Tradidit eos in manus cusam resataim. Pro quo he.le. Et vendidit eos in manu cusam resataim.& in eo.4. Et tradidit illos dñs in manu iabin. Pro q he.le. Et vēdidit eos dñs in manu iabin. Et ide verbū passiuum prime vel quarte coniugationis.3. Reg.21. Eo quód venundatus sis vt faceres malū in conſpectu dñi.& in eodē. Qui venūdatus est vt faceret malum. Ester.6. Traditi enī sumus ego & populus meus. Pro quo hebrei legunt. Venditi enī sumus.& in eodem. Atq; vtinam in seruos & famulos venderemur. Esa.50. Ecce enī in iniquitatibus vestris venditi estis. Et inde מֶכֶר Mecher.i.vēditio siue res venalis. vt Nec.13. Inferentes pisces & omnia venalia. Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מֻמְכָּר Mimcar. vt in eodem. Et manserunt negociatores & vendentes vniuersa venalia foris ieruſalem. Leuit. 25. Quādo vendes quippiā ciui tuo.i. quando aliquod venale vēdideris. Ezech.17. Quia qui vē dit ad id quod vendidit nō reuerteretur. Ponitur etiā מֻמְכָּר Mimcar. pro eo quod ex paterna succeſſione debetur alicui: quaſi ei vēderetur. Nu.18. Excepto eo quod in vrbe sua ex paterna ei succeſſiōe debetur. Inde מְכֵרָה Mechera.i. habitatio secundū hebreos. Geñ.49. Symeon & leui fratres vaſa iniquitatis bellantia. Pro quo hebrei legūt, Symeon & leui fratres vaſa siue arma iniquitatis habitatio eorū. Qd exponens chaldaicus interpres ita transtulit.f.symeon & leui fratres viri fortes: in terra habitationis eorum opati sunt fortitudinem. Potest etiā significare arma vel gladiū. Nam in lingua greca machera idem est quod gladi?. Et vt ait beatus Hieronymus in suis explanationib? sup Soph. cap?o. 3 Ligua hebraica est matrix omniū linguarū. Vnde in predicto loco pōt esse talis littera. Vasa iniquitatis arma eorū siue gladii eorum. Potest etiā significare habitationem: sicut מְכוֹרָה Mechora. cum vau. vt dictum est supra in dictione כור Cur.

Bellantia. Gladius.

Concidere

מָלַל Malal.loquí.dicere.Geñ.21. Quis audituras crederet Abraā q̄ sarra lactaret filiū. Pro quo hebrei le. Quis dixiſſet Abrae q̄ sarra lactaret filiū. Iob.8. Vsq; quo loquerís talia.& in eodem.33. Scientiā labia mea puram loquentur. Ps.105. Quis loquetur potentias dominí. Ponitur etiā pro annuere.q̄ est idem quod loquí. Pro quo beatus Hieronymus transtulit terere. Prouer.6. Annuit oculis: terit pede. pro quo hebrei legunt. Annuit pede.& inde מְלָה Mila. ideſt verbum.sermo.dictio. Iob.21. Audite queſo sermones meos. Quod in hebreo legitur singulariter.scilicet sermonē meū. Ps.138. Quia non est sermo in lingua mea.& in lingua chaldaica dicitur מִלְתָּא Miletha. vt Dañ.2. Sermo recessit a me.& in plurali מִלִּין Milim.ideſt verba. sermones. eloquia. Iob.6. Ad increpandum tantum eloquia concinatis. Et in eodem.15. Arguis uerbis eum qui non est equalis tibi.& in eodem.16. Consolarer & ego vos sermonibus. Reperitur etiam מִלִּין Milin cum nun in fine loco mem. vt in eodem.18. Vsq; ad quem finem verba iactabis. & in eodem.19. Et atteritis me sermonibus.& in eodem.32. Plen? sum sermonibus. Et aliqui hebrei dicunt q̄ inde deriuatur dictio מַעֲלֵה Hamula. Pro quo beatus Hieronymus transtulit loquellam. Hiere.11. Ad vocem loquelle grandis exarsit ignis in ea. De quo vide supra in littera he. Inde מְלִילָה Melila. ideſt spica manibus fricata vel trita, Deut. 23. Franges spicas & manu conteres.

Dicere. Loquí. Annuere. מלה Sermo מִלְּתָא מִלִּים Sermōes. Eloquia. מִלִּין Verba. Sermōes. מַעֲלֵה Loquella מְלִילָה Spica

Plenū eſt. Complere.

מָלֵא Male.implere.replere.adimplere.complere.plenum esse.initiare.consecrare. Geñ.6. Repleta est terra iniquitate. Et in eodem. 25. Pecunia dignissima tradat eam mihi. Pro quo hebrei legunt. Pecunia plena siue plenissima aut completa tradat eam mihi. Et in eodem.24. Et implerat hydriam aqua. Et in eodem.29. Quia iam tempus impletum est. Pro quo hebrei legūt. Quia impleti sunt dies mei.& est sensus sicut in littera nostra. Et in eodē. Implebitur hebdomadam dierum. Exo.1. Ac roborati nimis implerunt terram. Et in eodē.15. Implebitur anima mea. Pro quo hebrei legunt. Implebitur ex eis anima mea. & in eodem.31. Et impleui cum spiritu dei. Et in eodem. 40. Et gloria domini implebit tabernaculum. Leuit.8. Vsq; ad diem quo implebitur tempus consecrationis vestre. Nu. 14. Qui plenus alio spiritu secutus est me. Pro quo hebrei legunt. Eo quod fuit alius spiritus in eo & impleuit siue

Replere Implere

Plena multitudo Melo.

מְלֹא Plenitudo. Melo. Pleo. Impleo. Consecrare.

complenit post me. ideſt impleuit voluntatem meam. & est idem sensus cū littera nostra. Et similis modus loquēdi habetur in eo.32. vbi dr. Isti impleuerūt volūtatē meā. pro quo he.le. Quia impleuerunt post me, Deut.1. Quia secut? est dominum. pro quo he.le. Quia implēuit post dominū. & in eo.33. Et plenus erit benedictionibus dñi. Iudi.6. concham rore impleuit. 1. Reg.19. Et ānumerauit ea regi. pro quo hebrei legunt.& compleuit ea regi. ideſt compleuit numerū eorū. 3. Reg.1. Complebo sermones tuos.& in eo.7. Et plenū sapientia & intelligētia. 4. Reg. 9. porro hieu tetēdit arcū manu. pro quo he.le. Et hieu impleuit manū suā arcu. Et est sensus sicut in lra nostra, Ester.1. Cūq; implerentur dies cōuiuii. Iob.15. Anteq̄ dies eius impleatur pibit. Vbi vnū verbū hebraicū ponitur in nra trāslatione p duobus verbis.f.,p implere & perire.& in eo.16. Saciati sūt penis meis.i.impleti sunt.& in eo. 40. Nūquid implebis sagenas pelle eius. Hebreivero in p̄dicto loco dicūt q̄ signat cō cidere. vnde ipsi legūt. Nūquid cōcides cultris pellē eius.& sitr. Naum.1. vbi dicitur. cōsumētur quasi stipula aridi tate plena. pro quo hebrei legunt. Consumentur quasi stipula arida concisa. ps.80. Dilata os tuū & implebo illud. Canti.5. Caput meū plenū errore.& in eo. Et residēt iuxta fluenta plenissima. vbi additur littera thau in fine dictionis. Esa.2. Quia repleti sunt vt olim.i. repleti sunt iniquitate & nequitia. Et in eo.6. Et ea que sub ipso erant replebant templum.& in eo.33. Implebit sion iudicio & iustitia. Et in eodem.65. Et libatis super eā. pro quo he.le. Et impletis numerū libamento. Cuius expositionē vide infra in dictione מנה Mana. Hiere.4. Clamate fortiter & dicite. Pro quo he.le. Clamate implete & dicite.i.clamate plena voce. Et in eodem.12. Et clamauerūt post te plena voce.& in hebreo non habetur voce: subintelligitur tū. Et in eo.23. Nūquid nō celū & terrā ego ipleo. & i eo. 51. Implete pharetras. Ezech. 9. & implete atria interfectis. Et in eo.25. Implebor: deserta est. Zach. 9. Repleui ephraim. Et in eo.& replebuntur vt phiala. & aliquando scribitur sine aleph. Iob.32. Plenus sū sermonibus. Ezech.28. Repleta sunt interiora tua iniquitate. Et aliqñ scribitur cum vau loco aleph. vt in eo.41. Ad mensuram calami sex cubitorū spacio. pro quo he.le. Plenū vel impletū calamū seu plenitudo calami. Scribitur ēt aliqñ cū he loco aleph. Iob.8. Donec impleatur risu os tuū. & inde מְלֹא Melo.i.plenitudo. Geñ.48. Et semē illius crescet in gētes. pro quo he.le. Et semen illius erit plenitudo gentiū. ps.23. Dñi est terra & plenitudo eius. Ps.97. Moueatur mare & plenitudo eius. 1. Reg.28. Statimq; saul cecidit porrectus in terra. pro quo he.le. Et cecidit plenitudo statute eius in terra. & est idem sensus cū littera nostra. Ponitur ēt pro plena. Eccl's.4. melior est pugillus cum requie q̄ plena vtraq; manus. Esa.6. Plena est omnis terra gloria eius. Ponitur ēt pro multitudine. Esa.31. Cum occurrerit ei multitudo pastorū. & inde מְלוֹא milo. nomen propriū loci vacui in ciuitate ieruſalē: quēm edificiis repleuit salomō. 3. Reg.11. Tunc edificauit melo. & inde lapides preciosi que ponebantur in rationali & superhumerali dicuntur lapides מִלְאִים miluim. eo quod implebant illum locum vacuum in quo includebantur. Exo.25. & lapides ad ornandum ephod & rationale. Et in eodem. Ponesq; in eo quattuor ordines lapidum. pro quo hebrei legunt. Et implebis in eo impletionem lapidis: quattuor ordines lapidis. Et in eodem. Inclusi auro erūt per ordines suos. pro quo he.le. Inclusi auro erunt in impletionibus suis. Ponitur etiam predicta dictio מְלֹא male. pro initiare vel consecrare. vt Exo. 28. Et cunctorum consecrabis manus.& in eo. Postq̄ initiueris manus eorum. Et in eodem. 29. Eo quod sit aries consecrationis.& in eodem. De ariete qui initiatus est. Et i eodem. Arietem autem consecrationis tolles. Et in eodem. Quod si remanserit de carnibus consecratis. Et in eodem. Septem diebus consecrabis manus eorū. Et in eo.32. Consecratis manus vestras hodie. Leuit.8. septem enim diebꝰ finitur consecratio. Iudi.17. Impleuitq; vnius filiorū suorum manum & factus est ei sacerdos. ideſt initiauit vel consecrauit manum. 3. Regum. 13. quicunq; volebat implebat manū suā & fiebat sacerdos. & inde מְלֵאָה melea. ideſt plēa. & accipitur etiam pro pregnante cuius venter plenus est. Eccl's.11. Et qua ratiōe compingantur ossa in ventre p̄gnātis. Accipitur ēt מְלֵאָה melea. pro spica frumento plena. secundū hebreos. pro quo beatus hieronymus transtulit Decimas. Exo.22. Decimas & primitias tuas non tardabis offerre. proquo he.le. plenitudinem tuam.f.frugum: & lachrimā tuā. i. liquorem vini & olei non tardabis. f. offerre. Nu. 18. Tam de area q̄ de torcularibus. pro quo hebrei legunt. Sicut frumentum de area & sicut plenitudo torcularis. sed beatus hieronymus transtulit sensum.

Initiare. Pregnās. Decime. Plēitudo.

Angelus.

מַלְאָךְ Malach. nuncius. angelus. De quo vide supra in dictione לאך Laach.

Sale condire. Sal. Salſugo.

מֶלַח Malach. salire. sale condire. liquefacere. Leuit. 2. quid quid obtuleris sacrificii sale condias. Ezech.16. Et aqua non es lota in salutem nec sale condita. & inde מֶלַח melach.i.sal. Geñ.14. Que est mare salis. & in eodem.19. Versa est in statuam salis. Deut.29. Sulphure & salis ardore cōburens. Debet legi & salis ardore. & inde מְלֵחָה Melecha. i. salsugo. Iob.39. Et tabernacula eius in terra salsuginis. Ps. 106. Terram fructiferam in salsuginem. Hiere. 17. In terra salsuginis & inhabitabili. & inde מְלוּחַ Maluach. ideſt herba quedam que in terra salsuginis nascitur: vel quia decliat ad saporem salis. pro quo beatus hieronymus generaliter transtulit herbas. Iob.30. & mandebant herbas. Item מָלַח Malach.i. liquefacere siue communere. vel deficere. Esa.51 Quia celi sicut fumus deficient. Et inde מְמֻלָּח Memulach. ideſt cōminutū. Exo.30. mixtū diligenter & purum. Pro quo hebrei legūt. Cōminutū & purū. sed in trāslatiōe chaldaica est sicut in littera nostra. & inde מְלֻחִים Melachim. i. panni cōminuti & triti ex nimia vetustate. Hiere. 38. & tulit inde veteres pannos & antiqua que computruerunt. Et in eo. Pone veteres pannos & hec sciſſa & putrida sub cubito manuum tuarum. Item מַלַּח Malach. i. nauta seu gubernator nauis. Ezech.27. Omnes naues maris & naute earum. Ione.1. Et timuerunt naute.

Herbe. Deficere. Cōminutū Panni veteres Nauta.

Saluare Euadere Eripere. Liberare.

מָלַט Malat. saluare. liberare, eripere. euadere. parere. Geñ. 19. salua animam tuam. Et in eodem. Sed in mōte saluum te fac. Et in eo. Nec possūm in mōte saluari. Et in eo. Et saluabor in ea. 1. Reg. 27. nōne melius est vt fugiā & saluer in terra philistinorū. Et in eo. Fugiā ergo manus eius. ideſt euadam manus eius. 2. Reg. 19. Qui saluā fecerunt animā tuā. 3. Reg. 19. Quicunq; fugerit gladium Azael occidet eum hieu; & quicūq; fugerit gladium hieu. i. qui euaserit gladium. Iob. 1. Et euasi ego solus. & in eodem. 19. Et derelicta sunt tantum modo labia circa dentes meos. pro quo hebrei legunt. Et euasi cum pelle dentium meorum. & beatus hieronymus transtulit sensum. Et in eodem. 22. Saluabitur inocēs. ps. 106. Et eripuit eos de interinitionibus eorū Eccl's. 9. Et liberauit vrbem per sapientiam suam. Ezech. 17. Nunquid prosperabitur vel consequetur salutem. Et in eodem. Nunquid effugiet. ideſt euadet. Et in eodem. 33. Animam suam saluabit. Amos. 2. Et robustus non saluabit animam suam. Et in eodem. Et velox pedibus non saluabi

מֹלֶט Crypta

tur.& inde מֹלֶט Melet.ideſt crypta vbi homines abſcõdun tur vt liberentur.Hiere.43.Et abſcondes eos in crypta. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat formacem calcis. Signifi cat etiam predicta dictio parere.vt Eſa.66.Anteꝙ veniret Parere. partus eius peperit maſculum.Et ſupra in eo.34.Ibi habu it foueam ericius: & enutriuit catulos.pro quo he.le. Ibi ni dificauit ericius: & peperit.Ponitur etiã pro incendere vel Accẽdere. accendere.vt Iob.41.ſicut tede ignis accenſe.ſed etiam in predicto loco hebrei legunt.ſicut ſcintille ignis euadunt ſi ue vadunt.

מָלַךְ Regnare.

מָלַךְ Malach.regnare.conſulere.ſeu cogitare.Exo.15. Do minus regnauit in eternum & vltra. Iudi. 9. Impera nobis.pro quo hebrei legunt.Regna ſuper nos.& in eodẽ. veni & impera ſuper nos.2.Reg.5. Et quadraginta annis regnauit:in Ebron regnauit ſuper iudam ſeptem annis & ſex menſibus:in ieruſalem autem regnauit triginta tribus annis.3.Reg.11.& regnabis ſuper omnia que deſiderat ani ma tua.4.Reg.8.Et octo annis regnauit in ieruſalem.Et i eodem.11.Porro athalia regnauit ſuper terram.Eſter.1.qui regnauit ab india vſqꝫ ad ethiopiam.Eſa.32. Ecce in iuſti tia regnabit rex.Hiere.22.Nunquid regnabis. Et in eodẽ. 33.Et regnabit rex. Dañ.9. Qui regnauit ſuper regnum chaldeorum.& inde verbum tertie coniugationis.i. regna re facere ſiue regem conſtituere.vt.1.Reg.8.Et conſtitue ſu per eos regem.& in eodem.11. Et fecerunt ibi regem ſaul coram domino.Et in eodem.12.Et conſtitui ſuper vos re gem.Hiere.37. Quẽ conſtituit regem nabuchodonoſor. Regẽ con ſtituere.

מֶלֶךְ Rex.

& ide מֶלֶךְ melech.i.rex.Geñ.26.Abiit iſaac ad abimelech regem paleſtinorum.Et in eodem.36. Antequam haberẽt regẽ filii iſrael.Exo.1.Et ſurrexit rex nouus ſuper egyptũ ps.20. Domine in virtute tua letabitur rex.& in ligua chal daica dicitur מַלְכָּא Malca. Dañ.2.rex in ſempiternum vi ue.& in plurali מַלְכִין melachim.i.reges.Geñ.14. & reges qui erant cum eo.Et in eo.quattuor reges aduerſus quinq; ps.2. Aſtiterunt reges terre.reperitur etiã מַלְכִין melachin cum nun in fine loco mem.Prouer.31.Et vias tuas ad delẽ dos reges.Et in chaldeo commũiter dicitur מַלְכִין malchin ſiue מַלְכַיָּא malchaia. Dañ.2.tranſfert regna atq; cõſtituit. pro quo hebrei legunt.auferẽs reges & conſtituens reges. Et in eo.Tu rex regũ es.ſcribitur etiam cum aleph in ſecun da ſyllaba quod alias nũcios ſiue ãgelos ſignificat.2.Reg. 11.eo tpe quo ſolent reges ad bella procedere.& in gene re feminino מַלְכָּה malca.i.regia. Eſter.1. vaſthi quoq; regi na fecit conuiuium.reperitur etiam cum aleph in ſecunda ſyllaba & cũ thau in fine: & dr מַלְאֶכֶת Melechet.Hiere.7. Vt faciant placentas regine celi. De quo vide ſupra in dic̃ióe לַאךְ Laach.& i plũ.מַלְכוֹת melachoth.i.regie canti.6. ſexaginta ſunt regine.Et inde מַלּוּכָה melucha. ideſt regnũ vt.3.Reg.10.De ſermone autem regni non indicauit ei.& in eo.11.Et innouemus ibi regnum.ſcribitur etiam cũ du plici mem in principio & dicitur מַמְלָכָה mamlacha. ſiue מַמְלֶכֶת mamlecheth.aut מַמְלְכוּת mamlechuth.i. regnum. vt Geñ.10.Fuit autem principiũ regni eius Babyló. Exo. 19.& vos eritis michi in regnum ſacerdotale. Nu. 32. Re gnũ ſeon regis amorreorum. Deut.3.ciuitates regni og in Baſan. Threñ.2. Polluit regnum & prĩcipes eius. Scribitur etiam cum ſimplici mem & dicitur מַלְכוּת malchuth. ideſt regnũ.vt Eſdre.4.& vſq; ad regnum darii regis perſarum Et in eodem. In regno autem aſueri ipſe eſt artaxerxes. ps.102. Et regnũ ipſius oĩbus dñabitur. Et in lingua chal daica dicitur מַלְכוּ Malchu.ſiue מַלְכוּתָא malchutha. Dañ.2. Regnum & fortitudo & imperium & gloriam dedit tibi. & in eodem.& poſt te conſurget regnum aliud.& in plurali. מַלְכָא Regcs. מַלְכִין Reges. מַלְכַיָּא Reges. מַלְכָּה Regina מַלְאֶכֶת Regine מַלּוּכָה Regnum. מַמְלָכָה מַמְלֶכֶת מַמְלְכוּת Regnum. מַלְכוּת Regnum. מַלְכוּ מַלְכוּתָא Regnum.

מַמְלָכוֹת Regna. מַלְכוּתָא Regna. מַלָּךְ Cogitare. מֹלֶךְ Cõſilium. מֹלֶךְ Idolũ moloch.

mamlachoth.i.regna.3.Reg.10.Non eſt factum ta le opus in vniuerſis regnis.ps.67.regna terre cantate do mino.& in lingua chaldaica dicitur מַלְכוּתָא malcheuatha. Dañ.2.Comminuet autem & cõſumet vniuerſa regna hec Item מַלָּךְ Malach.conſulere ſeu cogitare,Nec.5. Cogita uitq; cor meum.& inde מֹלֶךְ malach.quod in lingua chal daica ſignificat conſilium. Dañ.4. Conſilium meum pla ceat tibi. Item מֹלֶךְ molech.nomen idoli. Leuit.20. ſi quis dederit de ſemine ſuo idolo moloch. Amos.5. Et portaſtis tabernaculũ moloch deo veſtro. Et beatus hieronymus in explanationibus ſuper predicto loco dicit ꝙ ponitur pro lucifero.

מָלַץ Dulcẽ eſſe מֶלִיץ Interpres מָלַךְ Rumpere.

מָלַץ Malas.dulcorare.ſeu dulcem eſſe.ps.118. Quã dulcia faucibus meis eloquia tua. Et ſecundum aliquos inde poteſt deriuari מֶלִיץ melis: quod ſignificat interpretem ſeu eloquentem.de quo vide ſupra in dictione לוּץ Los.

מָלַק Decare, Retorquẽ

Malac.ſcindere.ſecare.rumpere.Leuit.1. Et retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco. Et dicunt he brei ꝙ ſignificat ſecare vel ſcindere cum vnguine. vnde in predicto loco ipſi legunt.& vnguine ſecabit caput eius. Et in eo.5.Retorquebit caput eius ad pẽnulas ita vt collo ad hereat & non penitus abrumpatur.pro quo he.le. Et ſcin det ſeu ſecabit caput eius verſus collum & non diuidat. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

מִן De. Ex. Ab.

Min.de. ex.e.a.vel ab.magis.plus.ſuper.ne.non. Geñ. 7.Sed fons aſcendebat de terra. Et in eodem. Formauit igitur dominus deus hominem de limo terre. Et in eodẽ. 3.Niſi ꝙ ex ligno de quo preceperam tibi vt non comedes res comediſti. Et in eodem. 29. Nam ex illo adaquabantur pecora. Ioſ.3. A fluuio turbido qui irrigat egyptum. Iudi. 13. Erit enim puer nazareus dei ab infantia ſua. Ezech.39 A die illa & deinceps. Et aliquando ſcribitur cum lameth in principio.vt Exo.9. A die qua fundata eſt. Iob.36. Re petam ſcientiam meam a principio. Hiere.7. A ſeculo vſq; in ſeculum.ſcribitur etiam cum iod in fine & dicitur מִנִּי ſiue לְמִנִּי Lemini. Iudi.5. Ex ephraim delebit eos. Et in eodem. De machir principes deſcenderunt. Iob.20. Hoc ſcio a principio ex quo poſitus eſt homo ſuper terram. Eſa. 46. Qui portamini a meo vtero :qui geſtamini a mea vul ua.pro quo hebrei legunt. Qui portamini ab vtero: qui geſtamini a vulua.poteſt etiam legi ſicut eſt i littera noſtra vt infra dicetur. Mich.7. Et vſq; ad te veniet aſur &vſq; ad ciuitates munitas.pro quo hebrei legunt. Et vſq; ad te ve niet ab aſur & ciuitates munitas: & a ciuitatibus munitis.& in compoſitione cũ aliis dictionibus ſcribitur ſine nun cũ ſola mem littera.vt Geñ.2.Quia in ipſo ceſſauerat ab om ni opere ſuo.& i eodem.Ex omni ligno paradiſi comede: de ligno autem ſcientie boni & mali ne comedas. Et in eo. Hoc nunc os ex oſſibus meis &caro de carne mea. Et in eo dem.quoniam de viro ſumpta eſt.& in eodem.5. Iſte con ſolabitur nos ab operibus noſtris.Exo.9. Ab homine vſq; ad iumentum. Et in eodem. Necdum timeatis dominum deum.pro quo hebrei legunt. Necdum timeatis a facie do mini dei. Leuit.19.Coram cano capite conſurges.pro quo hebrei legunt. A facie cani conſurges. Deut.17. De nume ro fratrum tuorum. Et in eo.33. Dominus de ſion veniet. ps.8. Ex ore infantium & lactentium.ps.16. Ab inimicis manus tue domine a paucis de terra.ps.112.Ex hoc nunc & vſq; in ſeculum.Prouer.8. Antequam quicq; faceret a principio.& in eodem. Ab eterno ordinata ſum & ex anti quis. Ezech.44. que fuerit vidua a ſacerdote accipiant. Et aliquando ſignificat plus vel magis: aut magiſquã: aut eſt notã comparationis & tunc iungitur cum nomine cui

מִנִּי לְמִנִּי Er. De. Zi.

Magiſquã Plusquã. Super. Pre. Comparationum. Quam. Pre. Non In. Syllabica adiectio.

ſuum prohibebit a te. Reperitur etiã מְנָהוּ ménhu. ſiue מִנְהוּ minéhu. Iob.4. Suſcepit auris mea venas ſuſurri eius.pro quo hebrei legunt. Et ſuſcepit auris mea parum ex eo. Ps. 67. Ex inimicis ab ipſo. Et in genere femĩino ſcribitur cum he i fine: & dicitur מִמֶּנָּה mimẽna. ideſt ab ea ſiue de ea aut ex illa.vt Geñ.30.& habeam ex illa filios. reperitur etiã מִמֶּנּוּ mimẽnu in genere femĩino. Iudi.11. Non enim ha bebat alios liberos.pro quo in hebreo legitur. non erat ei ex ea filius aut filia.ideſt preter eã. מִכֶּם michem:ſiue מִמֶּכֶם Mimechem.ideſt a vobis ſiue de vobis. מֵהֶם mehem. ideſt ab eis ſiue de eis. Et aliquando ſcribitur cum littera nun & dicitur מִנָּהֶם minhem. Iob.11. Et effugium peribit ab eis. Item מִן min.ſignificat quoddam genus inſtrumẽti muſici & reperitur in numero plurali.ſcilicet מִנִּים minim. ꝙ quo beatus hieronymus trãſtulit chordas. Ps.150. Laudate eũ in chordis & organo. Itẽ מָן man.in lingua chaldaica ſigni ficat quis ſiue quicunq;. Dañ.3. Si quis autem non proſtra tus adorauerit. Et in eodem.quis eſt deus qui eripiet vos de manu mea. Item מָן man.ideſt mana cibus quo aliti ſũt hebrei in deſerto. De quo vide in dictione ſequenti.

מִן Chorda. מָן Quis. man.

מָנָה Numerare

Mana.numerare.conſtituere.decernere.parare.ſeu pparare.Geñ.15. Sic erit ſemẽ tuum.pro quo hebrei le gunt. Sic ſemen tuum numerabitur.2.Reg.24. vade nu mera iſrael & iudã.3.Reg.20.Inſtaura numerum militum qui ceciderunt. Iob.7. Et noctes laboriosas enumerauit mi hi. ps.89. Dinumerare dexteram tuam ſic notum fac. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.tranſtulit vt numerentur dies noſtri ſic oſtende. Eſa.65. Numerabo vos in gladio.& inde מְנִי meni. ideſt numerus. vt ſupra in eodem. Et libatis ſuper ea.pro quo in hebreo habetur. Et impletis meni libamine.& dicunt aliqui hebrei ꝙ meni in predicto loco ſignificat certam cõſtellationem ſeu certũ nu merum ſtellarum quibus ſacrificabant. Alii vero dicunt ꝙ ſignificat ſeptem planetas; vnde. lxx. interpretes vt refert beatus hieronymus ſuper predicto loco ſic tranſtulerunt. Et impletis demoni pculum. Alii vero dicũt ꝙ ſignificat numerum. vnde ſequitur in textu numerabo vos gladio: vbi alludit ſcriptura ad p̃dictã dictionẽ meni: more ſuo. Et inde מָנָה mana: quod ſignificat genus ponderis quod cõti net certum numerum vnciarum.pro quo tranſlatio noſtra ipſum nomen hebraicũ poſuit. Ezech. 45. viginti ſicli & viginti quinq; ſicli & quindecim ſicli mnam faciunt. & in plurali מָנִים manim. Eſdre.2. Argenti mnas quinq; millia Nec.7. Et argenti minas duo millia.& inde מָנִים monim. Pro quo btũs hiero. tranſtulit vices. Geñ.31. mutauit merce dẽ meã decẽ vicibus. Item מָנָה mana. ideſt conſtituere ſiue preparare.1.Paralip.9. Et qui credita habebant vtenſilia ſanctuarii.pro quo hebrei legunt. qui erant conſtituti ſup vaſa ſanctuari. Dañ.1. Et conſtituit eis annonam.& in codẽ qui conſtituit vobis cibum & potum. Et in eodem. Et di xit daniel ad malaſar quem conſtituit princeps eunuchorũ Scribitur etiam ſine he. Ione.2. Et preparauit dominus pi ſcem grandem.& in eodem.4. Et preparauit dominus de us hederam.& in eodem. Et parauit deus vermem: & inde מָנָה mana. ideſt munus.pars.portio conſtituta ſeu debita. Leuit.8. In partem ſuam ſicut preceperat dominus. ps.15. Dominus pars hereditatis mee. Ps.62. pars vulpium erũt Et in plurali מָנוֹת manoth. Eſter.2. Et traderet ei partes ſuas.& in eodem. 9. Et mittent ſibi inuicem partes epularum & ciborum.& aliquando ſcribitur cum iod i fine & dicitur מָנָיוֹת menaioth. ideſt partes ſeu munera. Nec.12. Dabãt partes cantoribus & ianitoribus. Scribitur etiam cum a leph & dicitur מָנָאוֹת menaoth. vt ſupra in eodem. In deco

מָנִים Mine מָנִים Vices. מָנָה Cõſtituere מָנָה Preparat מָנָה Pars. מָנוֹת Partes. מָנָיוֹת Partes מָנָאוֹת

מְנִי Demon. מְנִי Mẽſ. Cõſtellatio

munera

מָן

re gratiarum actione sacerdotes & leuitas. pro quo hebrei legunt. Munera seu partes pro gratiarum actione sacerdotibus & leuitis. & inde מָן man. idest cibus quo hebrei in deserto aliti sunt: quasi munere eis dato desuper. Exo. 16. Appellauitq; domus israel nomen eius man. Nec. 9. Et manna tuum non prohibuisti ab ore eorum. Et secundum translationem nostram מָן interrogatis particula est: & significat quid siue quis. Exo. 16. Dixerunt ad inuicem מָן הוּא man hu. quod significat quid est hoc. tamen in hebreo nō habetur quod significat quid est hoc: sed ē expositio trāslatoris: quia sequitur in textu. Ignorabant enim quid esset. Ps. 60. misericordiam & veritatem eius quis requiret. vbi pro eo quod in littera nostra est quis in hebreo habetur מָן man. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco significat preparationem. Sed in lingua chaldaica communiter est dictio interrogatiua. vt dictum est in dictione precedenti.

man. mana.

מָן

Quid.

מִנְחָה

mincha. munus. oblatio. sacrificium. Gen. 43. Et deferte viro munera. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet munus. & in eo. Tulerunt ergo viri munera. & in eodem. Illi vero parabant munera. Iudi. 3. miseruntq; filii israel per illum munera. Ponitur etiam pro sacrificio vt oblatione. Leuit. 2. Anima cum obtulerit oblationem sacrificii dño. & in eo. Omnis oblatio que offertur domino absq; fermento fiet. & in eodem. 7. Et omne sacrificium simile quod coquitur in clibano. Nu. 16. Ne respicias sacrificia eorum. 3. Reg. 18. Cumq; iam tempus esset vt offerret holocaustum. idest sacrificium vespertinum. Esdre. 9. Et ego sedebam tristis vsq; ad sacrificium vespertinū. ps. 140 Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

munus.

מִנְחָה

Oblatio

Sacrificiū

מְנִיכָא

menicha. In lingua chaldaica significat torquē. Dañ. 5. Et torquem aureum habebit in collo.

Torques.

מָנַע

manaa. priuare. vetare. prohibere. desinere. absconde re. celare. Gen. 30. Qui priuauit te fructu ventris tui. Nu. 22. Ne cunctēris venire ad me. Pro quo hebrei legunt, Ne prohibearis siue ne desinas venire ad me. Et in eo. Deus priuauit te honore. 1. Reg. 25. Qui prohibuit te ne venires in sanguinem. 2. Reg. 13. Et non negabit me tibi. idest non prohibebit vel nonvetabit me tibi. Iob. 38. Auferetur ab impiis lux sua. Pro quo hebrei legunt. Et priuabitur seu prohibebitur ab impiis lux eorum: ps. 20. & voluntate labiorum eius non fraudasti eum. idest non priuasti vel prohibuisti. ps. 83. Non priuabit bonis eos qui ābulant in innocentia. Prouer. 1. Prohibe pedem tuum a semitis eorum. & in eodem. 3. Noli prohibere benefacere. Hiere. 2. Prohibe pedem tuum a nuditate. Et in eodem. 5. Et peccata vestra prohibuerunt bonum a vobis. Ezech. 31. Et prohibui flumina eorum. Ioel. 1. Quoniam interiit de domo dei vestri sacrificium & libatio. Pro quo hebrei legunt. Quoniam prohibitum est de domo dei vestri sacrificium. ponitur etiam pro celare vel absconde re. Iob. 20. & celabit in gutture suo. Prouer. 11. Qui abscondit frumentum maledicetur in populis. Hiere. 42. Nec celabo vos quicquam.

Auferre.

Prohibere.

Celare.

abscondere

מָנוֹר

Manor. Liciatorium. idest lignum quo tela circūuoluitur. 1. Reg. 17. Hastile autem eius erat quasi liciatorium texentium. Item מְנוֹרָה Menora. idest candelabrum. De quo vide infra in dictione נוּר Nur.

Liciatorij

מְנוֹרָה

מַס

Mas. Tributum. vectigal. De quo vide in dictione sequenti.

Tributum

מַסַּס

Masas. Dissoluere. liquefacere. tabefacere. terrere. Perterrere. ptimescere. seu terrore vel pauore dissoluī Exo. 16. Cumq; incaluisset sol: liquefiebat. Ios. 2. Et elanguit cor nostrum. Pro quo hebrei legunt. Et dissolutum est cor nostrum. scilicet pauore. Et in eodem. 7. Pertimuit cor populi. idest pauore dissolutum est. vel liquefactum est. vnde sequitur & ad instar aque liquefactum ē. vbi vtrū q̄ significatum ponitur in translatione nostra pro vnoverbo hebraico. Nam in hebreo sic legitur. Et dissolutum seu liquefactum est cor populi & fuit sicut aqua. Iudi. 15. Ita vincula quibus ligatus erat dissipata sunt & soluta. idest dissoluta. 2. Reg. 17. Et fortissimus quisq; cuius cor est quasi leonis pauore soluetur. Iob. 6. Qui tollit ab amico suo miseri cordiam. Pro quo hebrei legunt. Qui dissoluit ab amico suo misericordiam. ps. 57. Ad nihilum deuenient tanquā aqua decurrens. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Dissoluantur sicut aque que defluunt. Et in eodem. Sicut cera que fluit auferentur. idest que dissoluitur vel liquefit. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Sicut testudo que liquefit vel dissoluitur Vnde beatus hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Sicut vermis tabefactus pertranseant. Esa. 64 Sicut exustio ignis tabescerent. Michee. 1. Et consumentur montes subeo. Pro quo hebrei legunt. Et dissoluentur vl tabescent montes sub eo. vide etiam de hoc in dictione sequenti. Ponitur etiam pro terrere vel pertimescere. Deut. 1. Nuncii terruerunt cor nostrum. Esa. 10. Et erit terrore p fugus. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et erit quasi dissoluens significatum: Nam quando significat dissoluitur tunc totus exercitus dissoluitur & dissipatur. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide infra in dictione נָסַס Nasas. & inde מַס Mas. idest tributum. census. vectigal. inditio. Gen. 49. Et erit tributis seruiens. Exo. 1. Preposuit itaq; eis magistros operum. Pro quo hebrei legunt. Et prepositerunt eis principes censuum seu tributorum. 3. Reg. 5. Et erat inditio triginta millia virorum. Et in eodem. Et adoniram erat super huiuscemodi inditionem. Esa. 31. Et iuuenes eius vectigales erunt. Threñ. 1. Princeps prouinciarum facta est subtributio. & inde מַסָּה Missa. idest oblatio. Que fit deo propter debitum munus personale. & scribitur cum thau in fine loco hē ratione genitiui sequentis. Deut. 16. Oblationem spontaneam manus tue quam offeres iuxta benedictionem. Quod nomen vt quidam dicunt: nos christiani in sacrificio nostro impositum retinuimus vt a nobis appelletur missa: cum hoc nomen nec grecum nec latinum esse videatur: sed potius ab hebreis mutuatum.

Dissipare. Soluī.

Pauore. solui. Dissoluere

Liquefieri

Tabescere

Terrere.

Vectigal. מַסָּה Oblatio.

מַסָּה

Missa. dissoluere. Liquefacere. tabefacere. sicut dictio precedens. Ios. 14. Dissoluerunt cor populi. Ps. 6. lachrymis meis stratum meum rigabo. p quo hebrei legūt Lachrymis meis stratum meum liquefaciam seu dissoluā vel tabefaciam. Ps. 36. Et tabescere fecisti sicut aranea anima eius.

Dissoluere. Liquefacere. Tabescere

מָסַךְ

masach. miscere. libare. Ps. 101. Et poculum meum cum fletu miscebam. Prouer. 9. miscuit vinum suum. Et in eodem. Bibite vinum quod miscui. Esa. 5. Et viros fortes ad miscendam ebrietatem. Et in eodem. 19. Dominus miscuit in medio eius spiritum vertiginis. Et inde מֶסֶךְ mesech. idest mixtum seu libamen. ps. 74. Plenus mixto. Scribitur etiam cum duplici mem & dicitur מִמְסָךְ mimsach. prouer. 23. Et studentcalicibus epotandis. Pro quo hebrei legunt. Venientibus ad requirendam mixtionem. idest vinum mixtum. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Esa. 65. Qui ordinatis fortune mensam & libatis super eam. Pro quo hebrei legunt. Et impletis numerum mixtione siue libamine. Vide etiam de hoc infra in dictione נָסַךְ Nasach. Item מָסָךְ masach. idest coopertimentum seu tentorium. Exodi. 26. Facies & tentorium

miscere.

מֶסֶךְ

mixtum.

מָסָךְ

Libare

מָסָךְ

tentorium

in introitu tabernaculi. Esa. zz. & reuelabitur operimentum iude. Ezech. 28. Omnis lapis preciosus opimētu tuū.

מָסַר

Masar. tradere. delegare. Nu. 31. Dederūtq; millenos de singulis tribubus. pro quo hebrei legunt. & tradiderunt seu delegati sunt de millibus israel mille per singulos tribus. Et in eo. Et preuaricari vos fecerunt in dominum. pro quo hebrei legunt. vt traderent preuaricationē in dominum. & in lingua chaldaica communiter significat tradere.

Tradere.

מָעַד

maad. labi. vacillare. nutare. deficere. infirmari. 2. Reg. 22. Et non deficient tali mei. pro quo hebrei legunt. & non labantur tali mei. Ps. 17. Et non sunt infirmata vestigia mea. pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit & non deficient tali mei. ps. 25. Et in domino sperans non infirmabor. pro quo beatus hieronymus transtulit. & in domino sperans non deficiam. Ps. 36. non supplantabuntur gressus eius. pro quo beatus hieronymus transtulit. non deficient gressus eius. i. nō vacillabunt seu non labentur. ps. 68. Et dorsum eorum semper incurua. Pro quo hebrei legunt. & lumbos eorum semper fac nutare seu vacillare. Prouer. 25. & pes lapsus. & inde מוֹעֲדֵי Moade. i. lubrications seu lapsus. Iob. 12. Parata ad tempus statutum. pro quo hebrei legunt. parata ad lubrications seu lapsus pedis. potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione יַעַד Iaad.

Deficere. Infirmari

Vacillare

Lubricationes.

מְעֶה

Meaa. viscera. intestina. venter. vterus. Et solum inuenitur in numero plurali. scilicet מְעַיִם medim. siue מֵעַי Mee. Nu. 5. Ingrediantur aque maledicte iste in vētre tuum. ps. 39. Et legem tuam in medio cordis mei. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. In medio ventris mei. Ps. 70. De ventre matris mee tu es protector meus. Canti. 5. Venter eius eburneus. Esa. 16. Venter meus ad moab quasi cithara sonabit. & in eo. 38. & stirps vteri tui vt lapilli eius. pro quo hebrei legūt Et stirps vteri tui sicut vteri eius. idest sicut stirps vteri eius. Vbi bis ponitur eadem dictio. & dicunt hebrei q̄ per stirpē vteri eius. scilicet maris: significantur pisces. sed in translatiōe chaldaica est sicut in littera nra. & in eo. 36. Multitudo viscerū tuorū & miserationū tuarū super me continuerūt se. Hiere. 4. ventrē meū doleo. & in eo. 31. Idcirco cōturbata sunt viscera mea super eū. Threñ. 1. Venter meus cōturbatus est. Ione. 2. Et orauit ionas ad dominum deum suū de ventre piscis.

מְעֶה

מְעַיִם

מֵעַי

Venter.

Viscera.

מָעַט

Maat. minuere. dimínuere. minorare. seu minus facere. paruum seu minorem esse. decrescere. Gen. 32. minor sum cūctis miserationibus tuis. Exo. 16. nec qui minus paraverat reperit minus. & in eo. 30. pauper nil minuet Leuit. 25. quanto minus temporis numeraueris: tanto minoris et emptio constabit. pro quo hebrei legunt. secundū paucitatē annorū minues emptionē eius. & in eo. 26. & ad paucitatem cuncta redigent. idest cuncta minuent. ps. 106. Et iumenta eorum non minorabit. Prouer. 13. substantia festinata diminuetur. Eccl's. 12. Et ociose erunt molētes in minuto numero. pro quo hebrei legunt. & ociose erūt molentes: quia imminute sunt. Hiere. 10. Ne forte ad nihilū redigas me. pro quo hebrei legunt. ne forte minuas me. & in eodē. 30. Et multiplicabo eos & non minuentur. Ezech. 29. & imminuam eos ne imperent gentibus: & inde מְעַט Meaat. idest minus. parum. pauxillum. modicū. paucū. siue paucitas. Gen. 18. Sed afferam pauxillum aque. Et in eodem. 24. Pauxillum aque mihi ad bibendum prebe. Nu. 16. Numquid parum vobis est q̄ separauerit vos deus israel. Iob. 10. Nunquid nō paucitas dierum meorum finietur

Minorē. Minuere. Minuerę.

Ad paucitatem redigere. Minorare

מְעַט

Pauxillū Parum. Paucitas modica

מַעֲיָן

maan. prepositta littera lamed dicitur לְמַעַן lemaan: & significat propter. propterea. propterquod. vt. ideo. id circo. Gen. 18. Vt adducat dominus propter Abraam omnia que locutus est ad eum. Exo. 16. Vt tentem eum. Leuit. 17. Ideo facerdoti offerre debent filii israel. Iob. 18. Numquid propter te derelinquetur terra. Ps. 5. Propter inimicos meos. ps. 6. Et saluum me fac propter misericordiam tuam. Ps. 129. Et propter legem tuam sustinui te domine. Prouer. 16. vniuersa propter semetipsum operatus est dominus. Esa. 38. Propter me & propter dauid seruum meū. Ezech. 36. Non propter vos ego faciam.

Et. Ideo. Propter.

מַעַר

maar. spelunca. & recipit he in fine & dicitur מְעָרָה me aara. Gen. 19. Et manfit in spelunca. Et i eo. 23. vt det mihi speluncam duplicem. 2. Reg. 23. Et venerunt tempore messis ad dauid in speluncam odolam. Et in plurali מְעָרוֹת meaaroth. Iudi. 6. Fecerunt q̄ sibi antra & spelūcas. Esa. 32. Tenebre & palpatio facte sunt super speluncas. Itē מְעַר maar. idest incastratura siue sculptura. pro quo beatus hieronymus transtulit similitudinem. 3. Reg. 7. Quasi in similitudinem hominis stantis. vide etiam de hoc infra in dictione עֲרָה Ara.

מְעָרָה

Spelūca.

מְעָרוֹת

Spelūce.

מַעַר

Similudo.

מַצָּה

Mas. azymum. litis. iurgium. & recipit he in fine quod denotat genus femininum: & dicitur מַצָּה masa. Leuit. 2. Simile conspersum oleo & absq; fermento. idest azymum. Et in plu. מַצּוֹת Masoth. idest azyma. Gen. 19. Et coxit azyma & comederunt. Exo. 12. Septē diebus azyma comedetis. Et in eo. 29. Et lagana azyma. Itē מַצָּה masa

מַצָּה

Azymum

מַצּוֹת

Azyma

Cōtentio. מִץ

Puluis.

מָצַץ Mulgere.

מָצָא Inuenire. Reperire.

idest lis.seu contentio. Esa.58. Ecce ad lites & contentiões iciunatis. & de hoc vide infra in dictione נָצָה Nasa. Itē מִץ Mos. idest puluis seu stipula. De quo vide supra in dictiõe מִץ Mos. cum vau in medio dictionis.

מָצַץ Masas. fugere. mulgere. & scribitur cum simplici sadic. Esa.66. vt mulgeatis & delitiis affluatis. vide etiam de hoc supra in dictione מִץ Mis.

מָצָא Masa. inuenire. reperire. sufficere. seu sufficientiam prebere. accidere. Gen.19. Ita vt ostium inuenire nõ possent. Et in eodem.26. Et repererunt aquam viuam. Et in eodem.37. Inuenitq; eum vir. Et in eodem.38. Non inueni eam. Et in eodem.44. Deus inuenit iniquitatem seruorum tuorum. Exo.22. Si inuentũ fuerit apud eum. Et i eodem.33. Quia inueniſti gratiam coram me. Leuit.25. ſi nõ inuenerit manus eius vt reddat precium. Ios.2. Querẽtes per omnem viam non repererũt eos. Iudi.14. quod ſi ſoluẽritis mihi intra ſeptem dies conuiuii. pro quo hebrei legunt. Si annunciaueritis mihi in ſeptem diebus conuiuii & inueneritis. ſ. eius ſolutionem. 1.Reg.13. Et non eſt inuentus enſis & lancea in manu totius populi. Et in eodẽ 20. vade & affer mihi ſagittas. pro quo hebrei legunt. vade inueni ſagittas. 2.Reg.18. Non eris boni nuncii baiulus. p quo he.le. Et tibi non eſt annunciatio inuenta. i. non eſt ſufficiens vel conueniens tibi iſta annũciatio. 4.Reg.7. ſceleris arguemur. Pro quo hebrei legunt. Et inueniet nos ſceleus. Eſter.4. Congrega omnes iudeos quos in ſuſis reperis. Ps.31. Pro hac orabit ad te omnis ſanctus in tempore oportuno. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Pro hac orabit omnis miſericors ad te tempus inueniẽs. Prouer.3. Et inuenies gratiam & diſciplinã bonã. & in eo.4. vita enim ſunt inuenientibus ea. Et in eo.8. Et qui inuenient me inuenient vitã. Eccl.7. Et inueni amariorem morte mulierem. Esa.13. Omnis qui inuentus fuerit occidetur. Et in eo.55. Querite dominum dum inueniri poteſt. Hiere.5. Quia inuenti ſunt in populo meo impii. Et in eo.6. Et inuenietis requiẽ animabus veſtris. Et in eodem.10. Et tribulabo eos ita vt inueniantur. ſcilicet ad aduerſariis. Hiere.31. Inuenit gratiam in deſerto. Significat etiam ſufficere. Nu.11. Vt poſſit ſufficere ad cibum. Et i eo. Vt eos faciem. Pro quo hebrei legũt. Vt ſufficiat eis. Deut.32. Inuenit eum in terra deſerta. Pro quo hebrei legũt. ſuffecit ei in terra deſerta. idest ſufficientiam cibi & indumẽti ei prebuit. Et ſic eſt in tranſlatione chaldaica. Poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. Ioſ.17. Nõ poterimus ad mõtana conſcendere. pro quo hebrei legunt. Non ſufficiet nobis mons. Zach.10. Et non inuenietur eis locus. Pro quo hebrei legunt. Et non ſufficiet eis. Poteſt etiam legi ſicut ẽ in littera noſtra. Item ponitur pro accidere. Gen.42. Et narrauerunt ei omnia que acciderant ſibi. Pro quo hebrei legunt. Et narrauerunt ei omnia accidentia que acciderãt ſibi. Exo.19. Vniuerſiq; laborem qui acciderit eis in itinere. Deut.31. Et inuenient eum omnia mala. idest accident ei omnia mala. & inde verbum tertie coniugationis. idest inuenire facere. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. offerre ſiue tradere aut reddere. Leuit.9. Obtulerũt ei filii ſui ſanguinem eius. Et in eodem. Cum capite & membris ſinguli obtulerunt. 2.Reg.3. Et non tradidi te in manu dauid. Iob.34. & iuxta vias ſingulorum reſtituet eis. idest reddet Zach.11. Ecce ego tradam homines vnumquẽq; in manu proximi ſui.

Sufficere.

Accidere.

Offerre.

Tradere. Reddere.

מָצַד Obſidere. מָצַר

מָצַד Maſad. obſidere. Esa.29. Et omnes qui militauerunt & obſiderunt & vallauerunt eam. & inde מְצָד meſad idest fortalicium. arx. munitio. preſidium. locus tutiſſimus ſeu firmiſſimus: aut inexſibilis. refugiũ. 1.Paralip.11. Habitauit aũt dauid in arce. Et communiter ſcribitur cum he in fine & dicitur מְצָדָה meſuda. 1.Reg.22. Cunctis diebus quibus dauid fuit in preſidio. Et in eodem. nolli manere in preſidio. Et in eodem.24. Et dauid & viri eius aſcenderũt ad tutiora loca. 2.Reg.5. Cepit autem dauid arcem ſion. 1.Paralip.11. Porro dauid cepit arcem ſion. Iob.39. Atq; inacceſſis rupibus. pſ.17. Dominus firmamentum meum & refugium meum. pſ.30. Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Quia petra mea & munita hebraicam veritatem tranſtulit. Quia petra mea & munita hebraicam veritatem tranſtulit. Quia petra mea & munitio mea tu es. Et in plurali מְצָדוֹת meſudoth. ſiue מְצָדוֹת meſadoth. Iudi.6. Et munitiſſima ad repugnandum loca. 1.Reg.23. morabatur autem dauid in deſerto i locis firmiſſimis. Et in eodem. In locis tutiſſimis ſilue. Ps.31. Et in domum refugii. Quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet in domum munitionum. Eſa.33. monumenta ſaxorum ſublimitas eius. reperitur etiam מְצוּדִים meſodim. ſecundũ terminationem maſculinorum. vt Eccl.9. Struxitq; munitiones. Ponitur etiam pro laqueo venatorum ſeu hamo. Eccl.9. Que laqueus venatorum eſt. & in eo.9. Sicut piſces capiuntur hamo.

Arx. מְצוּדָה Preſidium Cur? locus Arx. Inacceſſibile. Refugium

Munitio. מְצָדוֹת מְצוּדוֹת Munitiſſima. Loca firmiſſima. Loca tutiſſima. Monumenta. מְצוּדִים munitiões Laqueus. Hamus.

מָצָה Exprimere.

מָצָה maſa. premere. exprimere. decurrere facere. Iudi.6. Expreſſo vellere cõcham rore impleuit. pſ.74. verũ tamen fex eius non eſt exinanita: bibẽt omnes peccatores terre. Pro quo he.le. veruntamen feces eius exprimẽt: bibent omnes peccatores terre. idest potabunt vſq; ad fundũ calicis. vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. veruntamen feces eius potabũt bibentes omnes impii terre. Eſa.51. Bibiſti & potaſti vſq; ad feces. vbi ponitur pro eo quod in littera noſtra eſt potaſti vſq; ad feces. Cuius paſſiuum habetur. Leuit.4. vbi dicitur. Decurrere faciet ſanguinem ſup crepidinem altaris. p quo hebrei legunt. Et exprimatur ſanguis eius ſuper partem altaris. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. & in eodem.5. quidquid autem reliquum fuerit faciet diſtillare ad fundamentum eius. idest faciet decurrere. Pro quo hebrei legunt. Exprimatur ad fundamentum altaris. Ps.72. Et dies pleni inuenientur in eis. pro quo hebrei legunt. & aque plene exprimentur eis. quod hebrei exponunt pro multitudine lachrymarum que diſtillabunt ſeu decurrent ab oculis eorum. Sed ſi ſcribatur cum littera aleph tunc ſignificat inuenire. ſicut eſt in littera noſtra. vt dictum eſt ſupra in dictione מָצָא maſa. cum aleph in fine. & in dictione מַיִם maim.

Bibere Potare. vt ad feces. Decurrere facere. Exprimere. Diſtillare.

מֵצַח Frons.

מֵצַח mesach. frons. Exo.28. Et erit ſuper thiaram imminens fronti pontificis Esa.48. Et frons tua erea. Ezech.3. Et frontem tuam duriorem frontibus eorum. Et in plurali מְצָחוֹת miſchoth. Ezech.9. Super frontes virorum gemẽtium. Item מְצָחָה miſcha. idest ocrea. genus armature 1.Reg.17. & ocreas creas habebat in cruribus.

Frontes. מְצָחָה Ocrea.

מָצַר tribulatio. מְצָרִים מְצָרַי Pericula. Aduerſitates. angustie.

מָצַר mesar. tribulatio. angustia. ſiue locus angustus. Ps.117. De tribulatione inuocaui dominum. Et in plurali מְצָרִים meſarim: ſiue מְצָרַי meſare. pſ.115. Et pericula inferni inuenerunt me. idest tribulationes inferni. Et beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et munitiones inferni inuenerunt me. Quod etiam poteſt legi vt infra dicetur in dictione צַר Sur. Threſ.1. Omnes perſecutores eius apprehenderunt eam inter angustias.

מָק mac. fetor. ſeu fauilla. De quo vide in dictione ſequenti.

מָקַק Labescere. Cōtabescere

מָק Fetor. Fauilla

מַקֵּל Virga. Baculus

מָקוֹם Locus

מֹר Stilla. מַר Dominus

מָרַר amari cẽ. Amaritudinẽ facere. Amaricare

מָקַק Macac. tabescere. cõtabescere. vel iterire facere. & scribitur cũ ſimplici. coph. Leuit.26. Tabescent in iniquitatibus ſuis. Esa.34. Et tabescet ois militia celorũ. Ezech.4. Et contabescat in iniquitatibus ſuis. & in eodem.33. Et ipſis nos tabescimꝰ. Zach.14. Tabescet caro vniuſcuiuſq; ſtantis ſuper pedes ſuos & oculi eius cõtabescẽt in foraminibus ſuis: & lingua eorum cõtabeſcet in ore eorũ. & inde מָק Mac. i. putredo. fetor. Esa.3. Pro ſuaui odore fetor. In alio vero loco beatus Hieronymus tranſtulit fauillã. vt in eodẽ 5. Sic radix eorum quaſi fauilla.

מַקֵּל Macel: ſiue מַקֵּל Macal. virga. baculus. Gen. 30. Tolles ergo iacob virgas populeas. & in eodem. Oues inuerentur virgas. & in eodem.32. In baculo meo tranſiui iordanem. Hiere.1. Virgam vigilantem ego video. & in eodem.48. Baculus gloriosus. Ezech.38. Arcum & ſagittam & baculos manuũ. Osee.4. Et baculus eius annunciauit ei.

מָקוֹם Macom. locus. Exo.20. In omni loco in quo memoria fuerit nominis mei. Et de hoc vide infra in dictione קוֹם Cum.

מֹר Mar. ſtilla. amaritudo. myrrha. Esa.40. Ecce gẽtes quaſi ſtilla ſitule. Significat etiam amaritudinem ſiue amarum. De quo vide in dictione ſequenti. Item מֹר mor. idest myrrha. De quo vide ſupra in dictione מֹר cum vau in medio dictionis. Item מַר ſiue מָרָא mare in lingua chaldaica ſignificat dominum ſeu dominantem. Dañ.2. Deus deorum eſt & dominus regum. Et in eodem.4. Domine mi ſomnium his qui te oderunt.

מָרַר Marar. amaricare. amarum eſſe. Ad amaritudinẽ perducere ſeu prouocare. exacerbare. rebellare. mutare ſeu immutare. Exo.1. Atq; ad amaritudinem perducebant vitam eorum. Et in eodem.15. Eo quod eſſent amare. 1.Regum.30. Quia amata erat anima vniuſcuiuſq; viri. Ruth.1. Quia amaritudine repleuit me valde omnipotens. Iob.27. Ad amaritudinem adduxit animam meam. Esa.22. recedite a me amare flebo. pro quo hebrei legunt. dimittite me amaricabor i fletu ſiue amara ero in fletu. Et in eo.24. Amara erit potio bibentibus. Zach.11. Et plangent eũ plãctu quaſi ſuper vnigenitum. Pro quo hebrei legunt. & amaricare ſuper eum quaſi amaricare ſuper vnigenitum. idest amare plangent ſuper eum: ſicut amare plangitur ſuper vnigenitum. & inde מַר Mar. ſiue מָרָה Mara. idest amaritudo ſiue amarus aut amara. Exo.15. Vocans eum mara. idest amaritudinẽ. Ruth.1. Quia vestra angustia magis me premit. Pro quo hebrei legunt. quia amaritudo eſt mihi valde magis quã vobis. Poteſt etiam legi ſic. Quia amaritudo ẽ mihi valde ex vobis. idest ex veſtra angustia. Ester.4. oſtẽdens amaritudinem ſuam. Prouer.5. Nouiſſima autem illius amara quaſi abſinthium. Esa.38. In amaritudine anime mee. Et in eodem. Ecce in pace amaritudo mea amariſſima. Hiere.2. quia malum & amarum eſt reliquiſſe te dominum deum tuum. Scribitur etiam מָרָא Mara cum aleph in fine loco he. Ruth.1. Sed vocate me mara. idest amaram. Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur מָרַת Morath. 1. Reg.1. Cum eſſet amaro animo. Prouer.14. Cor quod nouit amaritudinem anime ſue. Et in plurali. מְרוֹרִים Merorim. Threſ.3. Repleuit me amaritudine. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet repleuit me amaritudinibus. Ponitur etiam מְרוֹרִים Memorim p lactucis agreſtibus. Exo.12. & azymos panes cum lactucis agreſtibus. ſcribitur etiã מְרֹרוֹת Meroroth. ſecundum terminationem pluralẽ feminorum. Deut.32. & botrus amariſſimus. quod in hebreo legitur in plu. ſ. botri amariſſimi. & eſt in he.ge.ſe. Iob.13. Scribis enim contra me amaritudines. & inde מְרִירוֹת Me

Amaritudo מְרוֹרִים

Amaritudines. מְרִירוֹת

Amariſſimus. מֹר

Dolor. מְרוֹרִים

Amaritudines. מְרוֹרָה

Fel. Amaritudo. מַרְמַר

מָרַר Mutare.

מָרָא Brices. Pinguis. Ouis.

Exaltatio. מָרָן

Plaustrũ.

מָרַד Recedere. Rebellare.

מָרַד Preuaricatio trãſgreſſio מְרוֹדִים

Preuaricationes. מְרוֹדִים

Vagos.

Egestas.

מָרָה

riruth. idest amaritudo. Ezech.21. & in amaritudine ingemiſce. & inde מְרוֹרִים Thamarurim. idest amaritudines. Hiere.31. Vox in excelſo audita eſt lamentationis luctus & fletus. pro quo hebrei legunt. Vox in rama audita eſt lamẽtationis fletus amaritudinum. idest amariſſimi. Et in eo. Pone tibi amaritudines. Osee.12. Ad iracundiam prouocauit ephraim in amaritudinibus ſuis. Hebrei tamen dicunt q̃ in locis predictis ſignificat ſtatuas ſiue titulos. & inde מְרִירִי Meriri ſiue מְרִירִי merire. idest amarus ſiue amaritudinẽ. Deut.32. morſu amariſſimo. Iob.30. Et i uoluatur amaritudine. & inde מֹר memer. cum duplici mem. idest amaritudo. pro quo beatus hieronymus tranſtulit. dolorem. Prouer.17. Et dolor matris que genuit eũ. & in plu. מְמֹרוֹרִים mamerorim. Iob.9. & implet me amaritudinibus. & inde מְרֹרָה merora. idest fel ſeu amaritudo. Iob.20. Fel aſpidum interius. & in eodem. Et fulgurans in amaritudine ſua. & in eodem.36. & effudit in terra viſcera mea. pro quo hebrei legunt. & effudit in terra fel meum. & inde verbum מָרְמַר marmar cum duplici mem & res. pro quo beatus Hieronymus tranſtulit. eferatus eſt. Dañ.9. & eferatus eſt in eum. Item מָרַר Marar. idest rebellare. ſeu exacerbare: aut prouocare. Exo.23. Nec contẽnendum putes. Pro quo hebrei legunt. ne rebelles in eũ. Ps.106. Quia exacerbauerunt eloquia dei. Ezech.20. Et irritauerũt me domus iſrael. Et in eodem. Et exacerbauerunt me filii. Dañ.11. Et prouocatus rex auſtri egredietur & pugnabit aduerſus regem aquilonis. vide ẽt de hoc infra in dictione מָרָה mara. ſignificat ẽt mutare. vt Hiere.44. & odor eius non eſt mutatus. vide etiam de hoc infra in dictione מִיר mir.

מָרָא Meri. ouis ſeu aries pinguis vel ſaginatus. exaltatio ſeu eleuatio. 3.Reg.1. Arietibus & vitulis & vniuerſis pinguibus. Esa.1. Adipem piguium & ſanguinem vitulorũ Et in eo.11. Vitulus & leo & ouis ſimul morabũtur. Amos.5. & vota pinguium veſtrorum non reſpiciam. ſignificat ẽt exaltationẽ ſeu eleuationem. Iob.39. Cum tempus fuerit i altum alas erigit. pro quo hebrei legunt. Cum tempus fuerit in altum exaltatur ſeu eleuatur?

מָרָן Morag. plauſtrum quo fruges triturantur. 2.Reg.24 Et plauſtrum & iuga boum in vſum lignorũ. Esa.41. Ecce poſui te quaſi plauſtrum triturans nouum.

מָרַד Marad. rebellare. recedere: Gen.14. & terciodecimo anno receſſerunt ab eo. Nu.14. Nolite rebelles cẽ cõtra dominum. Ioſ.22. Tantum vt a domino & a nro cõſortio non recedatis. 4.Reg.18. rebellauit quoq; cõtra regem aſſyriorũ. Iob.24. Ipſi fuerunt rebelles lumini. Ezech.2 Ad gentes apoſtatrices que receſſerunt a me. & inde מֶרֶד Mered. i. receſſio. tranſgreſſio. preuaricatio. Ioſ.22. Si preuaricatiõis animo hoc altare conſtruximus. Threñ.3. Recordare paupertatis mee & tranſgreſſionis mee. & in plurali מְרוֹדִים merudim. Vt in eodem.1. Recordatus eſt ieruſalem dierum afflictionis ſue & preuaricationis ſue. quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet preuaricationũ ſuarũ ſeu rebellionum ſuarum. ſignificat etiam מְרוֹדִים Merudim Abiectos ſeu egenos hoies aut humiles. pro quo beatꝰ hieronymus tranſtulit vagos. Esa.58. Et egenos vagoſq; induc in domum tuam. & ſecũdum iſtud ſignificatum exponunt hebrei illud. Threñ.1. Dierum afflictionis ſue & puarationis. idest egeſtatis ſeu humilitatis. Et in eodem.3. Recordare paupertatis mee & tranſgreſſionis mee. quod poteſt etiam legi. & egeſtatis mee.

מָרָה Mara. rebellare. preuaricari. Inobedientem vel incredulum eſſe. exacerbare. ad iracundiam prouocare. Gen.26. Que ambe offenderant animum iſaac & rebecce.

inobedíēt esse. ideſt inobedientes & rebelles fuerunt. Nu. 20. Eo quod incredulus fuerit ori meo. Deut. 1. Sed incrédúli ad ſermonē

incredulū eē domini dei veſtri. & in eodē. Sed aduerſantes imperio dñi ideſt rebellaſtis ſiue inobediſtis imperio dñi. & in eodem.

Rebellare 9. Sed ſemp fuiſtis rebelles a die qua noſſe vos cepi. 3. Reg. 13. Quia non obediens fuit ori domini. Ps. 5. Quoniā irri-

Prouocaſ tauerūt te. Pro ꝙ btūs hieronym⁹ in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Quoniā prouocauerunt te. Ps. 77. In iram ex-

Exacerbaſ citauerunt excelſum in inaquoſo. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. vt prouocarent excelſum in inuio. & in eo-

dem. Quoties exacerbauerunt eum in deſerto. Ps. 104. Et non exacerbauit ſermones eius. Pro quo btūs hieronym⁹ in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Et non fuerūt incredulí verbis eius. Ps. 105. Quia exacerbauerunt ſpiritū eius. Iob 17. Et in amaritudinibus eorū moratur oculus meus. Pro quo hebrei legunt. Et in prouocatione ſeu irritatione eorū moratur oculus meus. Poteſt etiam ſignificare amaritudinem ſicut eſt in littera noſtra. de quo vide ſupra in dictiõe

ad iracundiā prouocare. מָרַר Marar. Hiere. 4. Quia me ad iracundiā prouocauit. Threñ. 1. Quia os eius ad iracundiam prouocaui. & in eodem. Quia amaritudine plena ſum. Pro quo hebrei legūt. Quia rebellans rebellaui ſiue prouocans prouocaui. ſ. ad iracundiam. Ezech. 5. Et contẽpſit iudicia mea vt plus eſſet impia. i. preuaricata eſt iudicia mea. Poteſt etiam deriuari a ſupradicta dictione מָרַר Marar: que ſignificat rebellare vel contẽnere ſicut eſt in lra nra. & in eodē. 3. Et ad iracundiam prouocauimus. Eſa. 3. Vt prouocarent oculos maieſtatis eius. & in eodem. 63. Ipſi autem ad iracundiā prouocauerunt & afflixerūt ſpiritū ſanctū eius. & in de מָרָה More ideſt rebellis. inobediens. prouocans. Beatus hieronymus tranſtulit proterui⁹ ſeu contumacem. Deut. 21. Si genuerit homo filium contumacẽ & proterunm. Vbi ponitur pro proteruo. & in eodē. Filius noſter iſte proterus eſt & contumax. vbi ponitur pro contumace. Ps. 77. Generatio prava & exaſperans. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit. Generatio declinans & prouocans. Ponitur etiā pro amaritudine. 4. Reg. 14. Vidit dominꝰ afflictionem iſrael amaram nimis. & inde מָרִי Méri. ideſt rebellio. contentio. prouocatio. Deut. 31. Ego enim ſcio contentionem tuam. Ezech. 2. Quia domus exaſperans eſt. Pro quo hebrei legunt. Quia domus rebellionis eſt. & in eodē. Et noli eſſe exaſperans: ſicut domus exaſperās eſt. Ponitur etiam pro iurgio. Prouer. 17. Semper iurgia querit malus. Item ponitur ꝓ amaritudine. Iob. 23. Nunc quoq; in amaritudine eſt ſermo meus. & inde מְרָתַיִם Merathaim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit dominātes. Hiere. 50. Super terram dominantiū aſcende. Hebrei tamen dicunt ꝙ ſignificat rebelliones ſeu rebellantes. Poteſt etiam deriuari a dictione מַר Mar. Que in lingua chaldaca ſignificat dominum ſeu dominātem: vt ſupra dictum eſt. Item מוֹרָה Mora. i. nouacula. Iudi. 13. Cuius non tanget caput nouacula. & in eodē. 16. Ferrum nunquā aſcendit ſuper caput meū ideſt nouacula ferrea.

מָרַח Marach. Cataplaſmare. hoc eſt emplaſtrum ponere. Eſa. 38. Et cataplaſmarent ſuper vulnus. & inde מְרוֹחַ Meróach. i. compreſſus vel cataplaſmatus in teſticulis. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit hernioſum. Leuit. 21. Si impetiginem in corpore vel hernioſus.

מָרַט Marat. Depilare. decaluare. decapilare. euellere. ſ. capillos. limare: ſeu polire. leuigare. Leuit. 13. Vir de cuius capite capilli fluunt. i. cum depilatum fuerit caput. Et in eodem. Et ſi a fronte ceciderint pili. Eſd. 9. Et euulſi capillos capitis mei. Nee. 13. Et cecidi ex eis viros & decalua

Inobedíēt esse. Rebellare Prouocaſ Exacerbaſ ad iracundiā prouocare. Proterutus. Cõtumax. Exaſperãs prouocãs. amaritudo Cõtentio. Rebellio. Exaſperãs Iurgium. Dſiantes. Mouacula. Cataplaſmare. Herniosus Depilare. Euellere. capillos. Decaluaſ

ui eos. Eſa. 18. Ad gentem conuulſam & dilaceratā. i. depilatam. Et in eodem. 50. Et genas meas vellentibus. Ezech. 29. Omnis humerus depilatus. Significat etiā limare vel polire aut leuigare. 3. Reg. 7. Omnia vaſa que fecit hiram regi ſalomoni de auricalco erāt. Pro quo he. le. De ere polito ſiue limato. ſ. aurei coloris. quod eſt idē quod auricalcus. Nam chalcos grece idem eſt quod es latine. Ezech. 21. Gladius exacutus eſt & limatus. & in eodē. Et dedi eum ad leuigandum. & in eodem. Et iſte limatus eſt.

מָרַן Maras. Detrahere. peruertere. ſ. verba alterius. molestare. Iob. 6. Quare detraxiſtis ſermonibus veritatis. Hebrei vero dicunt ꝙ ſignificat fortificare: ſeu violentare. Vnde in predicto loco ipſi legunt. quā fortes ſeu fortificati ſunt ſermones recti. & in codē. 16. Aut liquid tibi moleſtū eſt ſi loquaris. Pro quo ipſi legunt. Aut quid fortificabit vel violentabit te ſi reſponderis vel loq̃ris. & inde נִמְרָץ Nimras. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit peſſimā. 3. Reg. 2. Qui maledixit mihi maledictione peſſima. pro quo he. le. maledictione forti ſeu violenta. Mich. 2. Et corrumpetur putredine peſſima.

מָרַק Marac. abſtergere. defricare. purgare. polire. limare. Leuit. 6. Quod ſi vas eneū fuerit defricabitur. Hiere. 46. Polite lanceas. & inde מָרוּק Maruc. i. terſum: ſeu immundiſſimū. 2. Paralip. 4. Ex ere mundiſſimo. Significat etiā mundū muliebre ſiue id quod ad cultum vel ornatum mulierum pertinet. Eſter. 2. Expletis oībus que ad cultum muliebrē pertinebant. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תָּמְרוּק Tamruc. vt in eodē. Et accipiant mundum muliebrē. & in eodem. Quidquid poſtulaſſent ad ornatū pertinens accipiebant. Prouer. 20. Liuor vulneris abſtergit mala. & inde מָרַק Marac. i. ius. ſ. carnium: eo ꝙ in eo carnes abſtergũtur. Iudi. 6. Et ius carniū mittens in ollam. & in eodem. Et ius deſuper funde. Eſa. 65. Ius prophanum in vaſis eorum.

מָשַׁשׁ Maſas. Palpare. attrectare. tangere. Geñ. 27. Si attrectauerit me pater meus. & in eodē. Accede huc vt tangam te fili mi. & in eodē. 31. Scrutatuſq; omne tentorium &c. Pro quo hebrei legūt. Et attrectauit laban omne tentoriū. & in eodē. Et ſcrutatus es omnē ſupellectilē meā. Exo. 10. Tam denſe vt palpari queant. Iob. 12. Palpabunt quaſi in tenebris.

מָשָׁה Maſa. Extrahere. educere. tollere. ſ. de aquis. Exo. 2. Vocauitq; nomen eius moyſes dicens: quia de aqua tuli eum. vnde moyſes qui hebraice dicitur מֹשֶׁה Moſe. interpretatur extractus vel aſſumptus. ſ. de aquis. 3. Reg. 22. Extraxit me de aquis multis.

מָשִׁי Meſi. veſtis ſerica ſubtiliter contexta. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſubtile. Ezech. 16. Et induí te ſubtilibus.

מָשַׁח Maſach. vngere. linire. pingere. Geñ. 31. Ego ſum deus bethel vbi vnxiſti lapidē. Exo. 29. Lagana quo ꝙ azima oleo lita. & in eodē. Vt vngãtur in ea & cõſecrentur manus eorum. & in eodem. 30. Et vnges ex eo tabernaculum teſtimonii. & in eodē. Aaron & filios eius vnges. Leuí. 7. Et lagana azyma vncta oleo. Nu. 19. Tibi tradidi & filiis tuis pro officio ſacerdotali. Pro quo hebrei legunt. pro vnctiõe. 1. Reg. 15. Me miſit dñs vt vngerē te in regem. & in eodem. 16. Surge & vnge eum. 2. Reg. 1. Quaſi nõ eſſet vnctus oleo. & in eo. 5. Vnxeruntq; dauid in regem ſup iſrael. 3. Reg. 19. Vnges aſael regem ſuper ſyriam: & hieu filium namſi vnge regem ſuper iſrael. & in eodē. Eliſeū autē filiū ſaphat qui eſt de abel meula vnge prophetā pro te. Eſa. 21. Surgite principes arripite clypeū. Pro quo he. le. Surgite

Vellere. Leuigare. Detrahere. Fortificaſ moleſtū eē Violētare. fortis. Peſſima. Defricare Polire. mūdiſſimū Cultꝰ muliebris. Mūdꝰ muliebris. abſtergere. Ius carnium. attrectare Tangere. Palpare. ferre de aquis. Extrahere Subtile. Vngere. Linire.

Pingere Vnctus Xpus. Vnctio Oleum. Extrahere. Trahere. Attrahere Ducere. Adducere. Abſtrahere Tidē arch. protrahere. prolōgare. Elongare. Attractio Moſech. Emiſſarii.

principes vngite clypeum. ſignificat etiā pingere. Hiere. 22 Pingitq; ſinopide. Et inde מָשִׁיחַ Maſiach. i. vnctꝰ. & grece dicitur chriſtus. & accipitur pro rege vl ſacerdote. eo quod vngebãtur oleo ſancto. Leuit. 4. Si ſacerdos qui vnctus eſt peccauerit. 1. Reg. 24. Ne faciam hanc rem dño meo xpõ dñi. Et in eodē. Quia xpus dñi eſt. 2. Reg. 1. Quare non timuiſti mittere manū tuam vt occideres chriſtum dñi. Ps. 2. Aduerſus dñm & aduerſus chriſtū eius. Ps. 104. Nolite tangere chriſtos meos. Eſa. 45. Hec dicit dñs xpõ eiuscyro Scribitur etiā cum duplici mem. & dicitur מְמַשַּׁח Mimſach. Ezech. 28. Tu cherub extentus. Pro quo hebrei legunt. Tu cherub vnctꝰ. ſcilicet in regem. & inde מְשִׁיחַ Miſcha. ideſt vnctio. Leuit. 7. Hec eſt vnctio aaron & filiorū eiꝰ. Ité מִשְׁחָה Meſach. in lingua chaldaica ſignificat oleum. Eſdre. 6. Frumentum ſal vinum & oleum.

מָשַׁךְ Maſach. Trahere. attrahere. abſtrahere. extrahere. adducere. tendere. protrahere ſeu prolongare. Geñ. 37 Extrahentes eum de ciſterna vendiderunt eū. Exo. 12. Ite tollentes animal per familias veſtras. Pro quo hebrei legūt Trahite & tollite vobis pecus. Deut. 21. Que nõ traxit iugū Iudi. 20. Ingreſſi ſunt ciuitatē & percuſſerūt eam. pro quo hebrei legūt. Attraxit ſiue duxit inſidians & percuſſit eam ideſt populus inſidians attraxit ſiue duxit exercitū contra ciuitatē & percuſſit eam. Iudi. 4. Et duc exercitū in montē tabor. & in codē. Ego aūt adducam ad te in torrente ciſon Siſaram. & in eodē. 5. Qui exercitū ducerent ad preliandū. Iob. 21. Et poſt ſe omnes homies trahit. & in eo. 40. An extrahere poteris leuiatan hamo. Ps. 9. Dum attrahit eum in rete ſuo. Eccl's. 2. Abſtrahere a vino carnem meā. Canti. 1. Trahe me poſt te curremus. Eſa. 5. Ve qui trahitis iniquitatem. Hiere. 31. Ideo attraxi te miſerās. Ezech. 32. Et attraxerunt eam & oēs populos eius. Oſee. 11. In funiculis Adā trahā eos. Significat etiā tẽdere arcum: eo quod attrahitur chorda eius. 3. Reg. 1. Vir quidā tetẽdit arcum. Item ſignificat protrahere ſiue prolongare. Exo. 19. Cum ceperit clangere buccina. Pro quo hebrei legūt. Cū protraxerit buccinā. i. cum vox buccine fuerit lõgior atq; cõciſſior. Et ſimile verbum poſtur. Ioſ. 6. vbi dicitur. Cum inſonuerit vox tube longiõr atq; cõciſſior. Nee. 9. Et protraxiſti ſuper nos annos multos. Prouer. 13. Spes que differtur affligit animam expectãtis. i. que prolongatur. Eſa. 14. Et dies eius nõ elongabuntur. & in codē. 18. Ad gentē cõuulſam & dilaceratā. Pro quo hebrei legunt. Ad gentem prolongatam & depilatam aut conuulſam. Ezech. 12. Non prolongabitur vltra omnis ſermo meus. & inde מְשֹׁךְ Meſech. i. attractio ſiue prolongatio. Iob. 28. Trahitur autem ſapiẽtia de occultis. Pro quo hebrei legunt. Attractio aūt ſapientie de occultis. Ps. 125. Mittentes ſemina ſua. Pro quo hebrei legunt. Portãs attractionem ſiue prolongationem fementis. Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. trāſtulit portans florem fementis. Eſt etiā מֶשֶׁךְ Meſech. nomen prouincie vel gẽtis ꝙ latine dicitur moſoch. a moſoch filio iapheth dicta. Geñ. 10. Et moſoch & thiras. Ezech. 38. Principeꝫ capitis moſoch & tubal. & ſecũdum hoc legūt hebrei illud. Ps. 119. vbi nos habem⁹. Heu mihi quia incolatus meus plongatꝰ eſt. ipſi legunt. Heu mihi quia peregrinatus ſum in moſoch. & ſequitur Habitaui cum habitantibus cedar. & inde מְשֻׁכִים Moſchim. Pro quo btūs Hieronymus trāſtulit emiſſarios. Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſũt mihi. Quod aliqui hebrei exponunt equi de moſoch. qui ſũt equi robuſtiſſimi atq; laſciui.

מָשַׁל Maſal. Dominari. preeſſe. cõparare. parabolizare. i. parabolam vel prouerbium cõponere vel aſſumere.

Geñ. 1. Et preeſſent diei & nocti. & in eodē. 4. Et tu dñabe-

Preeſſe. Dominari ris illius. & in eodem. 37. Aut ſubiiciemur ditioni tue. Pro quo hebrei legunt. Aut dominãs dñaberis noſtri. & in eodē 45. Et ipſe dñatur in oꝛa terra egypti. Deut. 15. Dominaberis nationibus plurimis: & tui nemo dñabitur. Iudi. 8. Dominare tu noſtri. 1. Paralip. 29. Tu dñaris omnium. Ps. 65. Qui dñatur in virtute ſua. Ps. 105. Dominati ſunt eorũ qui oderunt eos. Eſa. 40. Et brachiũ eius dñabitur. & in eodē. 28. Qui dñamini ſuper populũ iſtum. Dañ. 11. Nec fecũ dum potentiã illi⁹ qua dñatus eſt. Zach. 6. Et dñabitur ſup folio. & in eo. 9. Et poteſtas eius a mari vſq; ad mare. & ide מֹשֵׁל Moſel. i. dominãs ſeu princeps. Ps. 104. Princeps populorũ & dimiſit eum. Eſa. 52. Dominatores eius inique agunt. & inde הַמְשֵׁל Hamſel. i. dñari. verbum infinitiuum tertie cõiugationis. Pro quo beatus Hieronymus trãſtulit poteſtatẽ. Iob. 25. Poteſtas & terror apud eũ. & inde מֶמְשָׁל Mimſal. i. dominatio. Dañ. 11. Et dñabitur ditioneꝫ. i. dominatione. Scribitur etiã cũ he vel tau in principio. & dicitur מְמֶשְׁלָה Menſala ſiue מִמְשָׁלֹת Memſeleth. i. dñatio ſeu dominium. poteſtas. Geñ. 1. Luminare maius vt preeſſet diei. Pro quo hebrei legunt. Lumiare maius in dominiũ ſeu in poteſtatẽ diei. & in eodē. Et luminare minus vt preeſſet nocti. i. in dominiũ noctis. Ps. 135. Solem in poteſtatẽ diei. Ps 144. Et dñatio tua in omni generatione & generatione. Dañ. 11. Multa eñ dñatio eius. & in plurali מֶמְשָׁלִים Mimſalim ſiue מִמְשָׁלוֹת Memſaloth. 1. Paralip. 26. Semeie filio eius nati ſunt filii prefecti familiarum ſuarum. Pro quo he. le. In dñationes familiarum ſuarum. & eſt ſenſus ſicut in littera nra. Ps. 113. Iſrael poteſtas eiꝰ. quod in hebreo legitur pluraliter. ſ. poteſtates vel dñationes eius. Ps. 135. Lunã & ſtellas in poteſtatem noctis. Pro quo hebrei legũt. Lunã & ſtellas in poteſtates noctis. Significat etiã predicta dictio cõparare ſiue aſſimilare vel parabolizare. i. parabolam vel prouerbiũ aſſumere vel dicere aut narrare. Nu. 21. Idcirco dicitur in prouerbio. Pro quo hebrei legũt. Idcirco dicebãt prouerbiãtes. i. parabolas vel prouerbia dicentes. Iob. 17. Poſuit me quaſi prouerbium vulgi. & in eodē. 30. Aſſimilatus ſum fauille & cineri. & in eodē. 41. Non eſt poteſtas ſup terram que ei cõparetur. Vbi vtrũq; ſignificatũ cõpletitur tranſlatio noſtra pro vna dictione hebraica. Ps. 26. Et aſſimilabor deſcendẽtibus in lacũ. Ps. 48. Comparatus eſt iumentis inſipiẽtibus. Ezech. 16. Omnis qui dicit vulgo parabolam: in te aſſumet iſtud dicens. & in eodē. 17. Et narrauerbium parabolam domui Iſrael. & in eodē. 18. Si erit vltra vobis parabola hec in prouerbium. & in eodē. Quid eſt ꝙ inter vos parabolã vertitis in prouerbiũ. & in eo. 20. Per parabolas loquitur iſte. & inde מָשָׁל Maſal. i. prouerbiũ ſeu parabola. cõparatio. aſſimilatio. Nu. 23. Et aſſumpta parabola ait. Deut. 28. Et eris perditus in prouerbiũ & in fabulã. 1. Reg. 9. Vnde & exiuit prouerbiũ num & ſaul inter prophetas. Et in eodē. 24. Sicut dicitur in prouerbio antiquo. 3. Reg. 4. Locutus eſt quoq; ſalomõ tria milia parabolas. ps. 48. Inclinabo in parabolã aurem meã. Prouer. 1. parabole ſalomonis filii dauid. Et in eodē. Animaduertet parabolã.

מְשִׁיחַ Meſec. Procuratio. gubernatio. ſiccitas. Geñ. 15. Et filius procuratoris domus mee iſte damaſcus eliezer. Ponitur etiã pro ſiccitate. & tunc ſcribitur cũ duplici mem: & dicitur מִמְשָׁק Mimſac. Soph. 2. Siccitas ſpinarũ & acervus ſalis. vide etiam de hoc infra in dictione שְׁמָךְ Sacac.

מֶתֶג Metheg. frenum. camus. 2. Reg. 8. Et tulit dauid frenum tributi de manu filiſtiim. Ps. 31. In camo & freno maxillas eorum conſtringe. Prouer. 26. Flagellum equo & camus aſino. Eſa. 37. Et frenum in labiis tuis.

Prouerbium dicef. Aſſimilaſ. Cõparare. Prouerbium ſumef Marraſ parabolam. Per parabolas loquí. prouerbiũ. Parabos Procuratio Siccitas. Frenum. Camus.

מָתָה מתים Viri. Homines.

מָתָה Matha. vir. homo. mortalis. & solum inuenitur in numero plurali. f. מְתִים Methim siue מְתֵי Methe. Deut. 2. Viris ac mulieribus ac paruulis. Iob. 11. Tibi soli tacebūt homines. Ps. 16. Ab inimicis manus tue domine a paucis de terra. Pro quo hebrei legunt. A viris manus tue domine a viris siue a mortalibus de mundo. vnde beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. transtulit. A viris manus tue dñe qui mortui sunt in profundo. Esa. 3. Viri tui gladio cadent. Et quādo iungitur cum dictione מִסְפָּר Mispar que significat numerum. tunc ambe dictiones significant paucos siue paucissimos. idest viri qui facile possint numerari. Genē. 31. Nos autem pauci sumus. Deut. 4. Et remanebitis pauci. & in eodem. 33. Et sit parvus in numero.

Pauci.

מָתַח Expãdere. אַמְתַּחַת Saccus.

מָתַח Mathach. extendere. expandere. Esa. 40. Et expãdit eos sicut tabernaculū ad inhabitandū. & inde אַמְתַּחַת Amthachath. i. saccus. Genē. 42. Apertoq; vnus sacco vt daret iumento pabulum in diuersorio. & in eodē. 44. Pone in ore sacci iunioris. & in plurali אַמְתָּחוֹת Amthachoth. vt in eodem. Imple saccos eorum frumento.

אַמְתָּחוֹת Sacci.

מָתַי Quando.

מָתַי Mathai. Quando. aduerbium interrogandi. Iob. 7: Quando cōsurgam. Ps. 40. Quādo morietur. Ps. 41: Quando veniam & apparebo ante faciem dei. Ps. 118. Quādo consolaberis me. & in eodē. Quando facies de persequētibus me iudicium. & recipit in principio littera lamed. & dicitur לְמָתַי Lemathai. Exo. 8. Constitue mihi quando de precer pro te. & quando preponitur ei dictio עַד Aad. que significat vsq; : tunc ambe dictiones significant vsquequo siue quousq;. Ps. 6. Et tu domine vsquequo. Ps. 79. Quousq; irascēris super orationē seruí tui.

לְמָתַי Quando. עַד Vsqequo. Quoq;

מֹתֶם Sanitas.

מֹתֶם Methom. sanitas. integritas. Ps. 37. Non est sanitas in carne mea. Esa. 1. A planta pedis vsq; ad verticem non est in eo sanitas.

מָתְנַיִם Lumbi.

מָתְנַיִם Methnaim siue מָתְנֵי Mothne. i. lumbi. 2. Reg. 20. Dependente vsq; ad ilia. Pro quo hebrei legunt vsq; ad lumbos. 3. Reg. 18. Accinctis lumbis currebat ante achab. Iob. 40. Fortitudo eius in lumbis eius. Prouer. 30. Gallus succinctus lūbos. & in eodē. 31. Accingit fortitudine lumbos suos. Hiere. 1. Tu ergo accinge lūbos tuos. Ezech. 9. Et atramentariū scriptoris habebat in lumbis suis. Ponitur etiam. pro renibus. Exo. 12. Renes vestros accingetis. & in eodē. 28. A renibus vsq; ad femora. 4. Reg. 1. Zona pelicea accinctus renibus.

מָתְנַיִם Renes.

מָתַק In dulce dinē verti. Dulcē esse

מָתַק Mathac. Dulcorare. i. dulcem facere: siue dulcem esse aut in dulcedinem verti. Exō. 15. In dulcedinē verse sunt. Iob. 20. Cum enim dulce fuerit in ore eius malū. & in eodem. 21. Dulce fuit glareis cocyti. Pro quo hebrei legunt. Dulces fuerunt ei lapides torrētis. & in eodē. 24. Dulcedo illius vermis. Pro quo he. le. Dulcis est illi vermis siue dulcis fuit vermi. vtroq; enim modo potest intelligi secundū litteram hebraicā. Ps. 55. Qui simul mecū dulces capiebas cibos. Pro quo hebrei legūt. Qui simul dulcorauim⁹ secretum. vnde beatus hieronym⁹ in psalterio iuxta he. ve. trā stulit. Qui simul habuimus dulce secretum. Prouer. 27. Et bonis amici cōsiliis anima dulcoratur. & inde מֶתֶק Methec idest dulcedo. Iudi. 9. Quomodo possum deserere dulcedinem meā. Prouer. 16. Et qui dulcis est eloquio: maiora reperiet. Pro quo hebrei legūt. Et dulcedo labiorū addit doctrinam siue eruditionē. & in numero plurali scribitur cum duplici mē & dicitur מַמְתַּקִּים Mamthachim. Cantí. 5. Guttur illius suauissimum. Pro quo hebrei legūt. Guttur illius dulcedines. Et inde מָתוֹק Mathoc. i. ducis. Iudí. 14. Quid dulcius melle. Eccl's. 11. Dulce est lumen. Cantí. 2. Et fructus eius dulcis gutturi meo. Esa. 5. Ponentes amarū pro dulci & dulce in amarum. Ezech. 3. Quasi mel dulce. Et in plurali מְתוּקִים Methuchim. Ps. 18. Et dulciora super mel & fauū. & מְתוּקִים in gñe femínino מְתוּקָה Methuca. Eccl's. 5. Dulcis est somnus operanti. Et in hebreo sōnus est generis femínini.

מְתוּקִים Dulcia. מְתוּקָה Dulcis.

מְתַקִּים Dulcedines.

מָתוֹק Dulcis.

De incipientibus a littera. Nun.

נָא Obsecro.

נָא Nā. Dictio est obsecrātis vel exhortātis. i. nunc. eia. obsecro. Genē. 50. Nos quoq; oramus vt seruo dei patris tui dimittas iniquitatē hanc. Pro quo hebrei legūt. Et nunc dimitte obsecro iniquitatē seruorū dei patris tui. Exo. 11. Dices ergo omni plebi. Pro quo hebrei legūt. Loquere nunc ad aures populi. Nu. 12. Obsecro dñe mi. & in eodē. Ne fiat quasi mortua. Pro quo hebrei legunt. Ne obsecrō fiat hec quasi mortua. & in eodem. Deus obsecro sana eam. Ps. 117. Saluū me fac. Pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Salua obsecro. vbi ponitur הוֹשִׁיעָה נָא Osiana. Pro q̄ osana canit ecclesia. i. salua obsecro: vel salua nūc. est etiam quasi syllabica adiectio: & ideo aliqñ ōmittitur in translatione nostra. Genē. 15. Suspice celū. Pro quo hebrei legunt. Suspice nunc celum. & in eodē. 18. Si inueni gratiā in oculis tuis. Pro quo hebrei legūt. Si nunc inueni gratiā in oculis tuis. & in eodē. Descendam & videbo. pro quo hebrei legūt descendam nunc. Et in eodē. 19. Educam eas ad vos. Pro quo he. le. Educam nunc eas ad vos. Cantí. 3. Surgam & circuibo ciuitatem. Pro quo hebrei legunt. Surgā nunc: vel eia surgam & circuibo ciuitatē. Scribitur etiā cum aleph in principio & dicitur אָנָּא ána. Genē. 50. Obsecro vt obliuiscaris sceleris fratrum tuorū. Psa. 117. O dñe saluū me fac. De quo vide supra in littera aleph in suo loco. Item נָא Na. i. crudum. Exo. 12. Non comedetis ex eo crudum quid. Item נֹ No. nomen propriū loci. Pro quo beatus hieronymus trāstulit Alexandriā. cui cōcordat translatio chaldaica. Ezech. 30. Et faciam iudicia mea in alexandria.

נָא Obsecro. אָנָּא Obsecro. נָא Crudum. נֹ Alexādria

נֹאד Vter. נֹאדוֹת Vtres.

נֹאד Nod. vter. lagena. Ps. 55. Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo. Pro quo hebrei legūt. Pone lachrymā meā in vtre tuo siue in lagena tua. Ps. 118. Quia factus sum sicut vter in pruina. Et aliquādo scribitur cum vau & aleph. Iudi. 4. Que aperuit vtrem lactis. Et in plurali נֹאדוֹת No doth. Ios. 9. Vtres vini scissos. & in eodē. Vtres vini nouos impleuimus.

נָאַם Dicere. Iúst.

נָאַם Naam siue נְאֻם Neum. dicere. loqui. Ps. 35. Dixit iustus vt dereliquat in semetipso. Ps. 109. Dixit dñs domino meo. Esa. 37. Et ciuitatē hanc non ingredietur dicit dñs. Hiere. 4, Erit in die illa dicit dñs. & in eodem. 23. Qui assumunt linguas suas & aiunt dicit. Vbi secundū beatū hieronymū subintellígitur dñs. Nam in hebreo nō habetur dñs. & secundū aliquos hebreos inde deriuatur נֶאֱמָנִים Neemanim. i. prudētes siue eloquētes. Pro quo btūs hieronymus transtulit veraces: deriuatū ab אָמֵן Amen qđ significat vere siue fideliter. Iob. 12. Cōmutans labium veraciū.

נֶאֱמָנִים Eloquētes Veraces.

נָאַף Mechari. adulterare

נָאַף Naaph. mechari. adulterare. Exo. 20. Nō mechaberis Leuit. 20. Si mechatus quís fuerit cū vxore alterius & adulteriū perpetrauerit cum cōiuge pximi sui morte moriatur & mechus & adultera. vbi pōitur verbū & noia ab eō deriuata. Iob. 24. Oculus adulteri obseruat caliginem. Hiere. 7. Adulterari. iurare mēdaciter. Et in eodem. Et mechati sunt in vxores amicorum suorum. Ezech. 16. Quasi mulier adultera que super virum suū inducit alienos. Et inde נִאוּפִים Niuphim. f. adulteria. Ezech. 23. Et dixi ei que attrita est in adulteriis. Reperitur etiā cū duplici pe. Osee. 2. Et adulteria sua de medio vberum suorum.

נִאוּפִים adulteria.

נָאַץ Detrahere Blasphemare. Irritare

נָאַץ Naas. Detrahere. blasphemare. opprobrare. exacerbare. irritare. ad iracūdiā pducere. florere: seu pullulare Nu. 14. Vsqueq; detrahet mihi ppls iste. & in eo. Ne quisq̄ ex illis qui detraxit mihi intuebitur eam. Et in eodem. 16. Scietis q̄ blasphemauerint dominū. 2. Reg. 12. Veruntamen quia blasphemare fecisti inimicos nomē domini. Ps. 106. Et consilium altissimi irritauerunt. Prouer. 1. Et detraxerunt vniuerse correctioni mee. Et in eodem. 5. Et increpationibus nō acquieuit cor meum. Pro quo hebrei legūt Et increpationem blasphemauit siue odiuit cor meum. Esa. 5. Et eloquium sancti israel blasphemauerūt. Et in eodem. 52. Tota die nomen meū blasphematur. Hiere. 14. Ne des nos in opprobrium propter nomen tuum. Threñ. 2. Et in opprobrio & in indignatione furoris sui. Pro quo hebrei legūt. Et opprobrauit in indignatione furoris sui.

Detrahere. Blasphemare. Irritare. Opprobrare.

נְאָצָה Blasphēia. נְאָצוֹת Blasphemie. נָאַן Florere.

נְאָצָה Et inde נְאָצָה Niasa. idest opprobrium seu blasphemia. 4. Reg. 19. Dies tribulationis & increpationis & blasphemie dies iste. Et in plurali נְאָצוֹת Niasoth. Nec. 9. Fecerunt blasphemias grādes. Ezech. 35. Audiui vniuersas blasphemias tuas. Item נָאַן Naas. i. florere seu pullulare. Eccl's. 12. Et florebit amygdalus. De quo vide infra in dictione עץ nos.

נָאַק Gemere.

נָאַק Naac. Gemere. exclamare. Iob. 24. De ciuitatibus fecerunt viros gemere. Ezech. 30. Et gement gemitib⁹ interfecti. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatū. Et inde נַאֲקָה Naaca. idest gemitus. Exo. 2. Et audiuit deus gemitum eorum. Et in plurali נַאֲקוֹת Naacoth. vt Ezech. 30. vbi supra.

נַאֲקָה Gemitus. נַאֲקוֹת

נָאַר Attenuare. Maledicere

נָאַר Nier. Attenuare. gloriam auferre. maledícere. Ps. 88 Auertisti testamentum serui tui. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Attenuasti pactum serui tui. Threñ. 2. Maledixit sanctificationi suc. Malach. 3. Et in penuria vos maledicti estis.

נְבָא Pphetare. נְבִיא Propheta. נְבִיאִים Pphete. נְבִיאָה pphetissa.

נְבָא Naba. Prophetare. vaticinari. Nu. 11. Prophetauerūt nec vltra cessauerunt. Et in eodem. Eldad & medad prophetant in castris. 1. Reg. 10. Ipsoq; prophetātes. Et in eodem. Et prophetabis cum eis. & in eodē. Quod esset cū prophetis & prophetaret. Et in eodem. 18. Et prophetabat in medio domus sue. Sed in translatione chaldaica in predicto loco habetur. Et insaniebat in medio domus. i. loquebatur seu garrulabatur sicut insanus. 3. Reg. 18. Et illis prophetantibus venerat tempus quo sacrificium offerrī solet. 1. Paralip. 25. Sub manu asaph prophetātis iuxta regem. Hiere. 33. Prophetant in baal. & in eodem. 28. Suscitet dominus verba tua que prophetasti. Et in eodem. 32. Quare vaticinaris dicens. Et in eodem. 37. Vbi sunt prophete vestri qui pphetabant vobis. Ezech. 3. Vaticinare ad prophetas israel. Et in eo. 13. Que prophetant de corde suo. Et in eodem. 37. Vaticinare de ossibus istis. Et in eodem Et prophetauí sicut preceperat mihi. Et in eodem. Vaticinare ad spiritum: vaticinare fili hois. Ioel'. 2. Et prophetabūt filii vestri. & inde נָבִיא Nabi. i. pphēta. Genē. 20. Quia pphēta. est. Exo. 7. Et aarō frater tuus erit propheta tuus. Deut. 13. Si surrexerit i medio tui pphetes. & i eo. 34. Et nō surrexit vltra ppheta. Et plali נְבִיאִים Nebiim. i. pphete. 1. Reg. 19. Qui cum vidissent cuneū prophetarū. & in eo. Num & saul inter prophetas. Et in genere femínino נְבִיאָה Nebia. idest prophetissa. Exo. 15. Sumpsit ergo maria pphetissa soror aaron. Esa 8. Et accessi ad prophetissam. Nec. 6. Sed & noa die prophete & ceterorum prophetarum qui terrebāt me. Quod in hebreo legitur in genere femínino. s. Sed & noa die prophetisse & ceterorum prophetarum.

נְבַזְבָּה Donum.

נְבַזְבָּה Nebizba. in lingua chaldaica significat donum vel munus. Dañ. 2. Premia & donum & honorem multum accipietis.

נָבַח Latrare.

נָבַח Nabach. Latrare. Esa. 56. Canes muti non valentes latrare. & solum inuenitur in predicto loco.

נָבַט Aspicere.

נָבַט Nabat. Aspicere. attēdere. videre. intueri. considerare. Esa. 5. Aspiciemus in terram & ecce tenebre. Pro quo hebrei legūt. Et aspiciet in terram & ecce tenebre. Vbi secundum hebreos littera nun est de substantia dictionis & non denotat primam personā pluralem. Et cōmuniter scribitur sine nun. Genē. 15. Suspice celum. Et in eodem. 19. Nolí respicere post tergum. Exo. 3. Non enim audebat respicere contra deum. Et in eodē. 33. Respiciebantq; tergū moysi. Nu. 23. Non est idolum in Iacob. Pro quo hebrei legūt. Non aspexit iniquitatem. i. idolum in iacob. 1. Reg. 2. Et ví debis emulum in templo. 2. Reg. 16. Ne respicias vultum eius. Iob. 6. Considerate semitas theman. Et in eodem. 36. Vnusquisq; intuetur procul. Ps. 9. Quoniā tu laborem & dolorem considéras. Ps. 90. Oculís tuís cōsiderabís. Ps. 101 Dominus de celo in terrā aspexit. Ps. 103. Qui respicit terram & facit eam tremere. Ps. 141. Considerabam ad dexteram. Esa. 42. Et ceci intuemini ad videndum. Et in eodē. 51. Attendíte ad petram vnde excisi estis. Abach. 1. Aspicite in gentibus & videte. Et in eode. Et respicere ad iniquitatem non poteris. Et inde מַבָּט Mabat. i. aspectus siue intuitus. Pro quo beatus hieronymus transtulit spem. Esa. 20. Et confundantur ab ethiopia spe sua. Et in eodem hec cinerat spes nostra. Zach. 9. Quoniā confusa est spes eius.

Aspicere. Respicere. Videre. Cōsiderare. Intueri. Spes.

נָבַל Decidere. Defluere. Stultū apparere. Stultū cē. Cōtumeliā facere. Vilipēdere. Stultus. Insipiens Insipiētes Stulte. Fatuitas. Feda res. Nefas. Stultitia.

נָבַל Nabal. Defluere. decidere. cadere. emarcescere. flultū esse. vilē esse. vilipendere: seu contumeliā facere. Exo. 18. Stulto labore consumeris. Pro quo hebrei legunt. Decidens decides: siue emarscescens emarcesces: vel defatigatus defatigaberis. 2. Reg. 22. Filíi alieni defluxerunt. Ps. 1. Et folium eius non defluet. Esa. 1. Velut quercus defluentibus foliis. Et in eodē. 24. Fluxit & defluxit terra. Et in eodē. Defluxit orbis. & in eodem. 28. Et flori decidenti. & in eodem. 34. Sicut defluit folium de vinea & de ficu. & in eodē. 64. Cecidimus quasi folium vniuersi. Hiere. 8. Et folium defluxit. Significat etiam stultum esse: siue stultum apparere. Prouer. 30. Et qui stultus apparuerit postq̄ eleuatus est in sublime. Pro quo hebrei legunt. Si stultus fueris siue si stultus apparueris in eleuando. idest postquā eleuatus es. Et sequitur. si enim intellexisses. Item significat vilipendere seu contumeliā facere. Deut. 32. Et recessit a deo salutarí suo. Pro quo hebrei legunt. Et vilipendit seu contempsit deum salutis sue. Hiere. 14. Neq; facias nobis contumeliā folií glorie tue recordare. Pro quo hebrei legunt. Ne vilipendas seu neq; despicias foliū glorie tue. Sequitur. recordare &c. Et inde נָבָל Nabal. idest vilis. stultus. insipiens. Deut. 32. Populc stulte & non sapiens. 1. Reg. 25. Super virum istum iniquū nabal: quoniā secundum nomen suum stultus est. Ps. 13. Dixit insipiens in corde suo non est deus. Esa. 32. Non vocabitur vltra is qui insipiens est princeps. Et in plurali נְבָלִים Nebalim. 2. Reg. 13. Et tu eris quasi vnus de insipientibus. Et in plurali femínino נְבָלוֹת Nebaloth. Iob. 2. Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Et in de נְבָלָה Nebala idest stultitía. fatuitas. nefas: siue feda res. Genē. 34. Eo quod fecíam rem operatus esset. Ios. 7. Et fecit nefas in israel. 1. Reg. 25. Et sit stultitia cum eo. 2. Reg. 13. Noli facere stultitiam hanc. Esa. 32. Stultus enim fatua loquetur. Osee. 2. Et nunc reuelabo stultitiam eius. Quod Beatus hieronymus exponit turpitūdinem idest feditatem. Et inde נְבָלָה Nebela. idest cadauer seu morticinium

נְבָלִים Insipiētes נְבָלוֹת Stulte. נְבָלָה fatuitas. Feda res. Nefas. Stultitia.

morticiniū
Cadauer. Interfect⁹
Leuit.7. Adipem cadaueris morticini.& in eodē.22. Morticiniū & captum a bestia. Deut.14. Quidquid morticiniū est ne vescamini ab eo.& in eo.21. Nō permanebit cadauer eius in ligno. Ponitur etiam pro interfectis. Esa.26. Interfecti mei consurgent. Pro q̄ in hebreo legitur. Cadauer meū consurgent. Item

נֵבֶל
Lagena. Uter.
Nebel.i.lagena seu uter. vel lagūcula.1.Reg.10. Alius portans lagenam vini.& in eodem.25. Et duos vtres vini. Esa.30. Sicut conterit lagenam figuli.

Nagfcula.
Hiere.13. Omnis laguncula implebitur vino.& in eodem.44. Et lagunculas eorū collident. Threñ.4. Quomō cōputati sunt in vasa testea.i.in lagunculas testeas. Item

נֵבֶל
Psalterīū
Nebel.seu Nabel.i. psalteriū instrumentum musicum seu lyra.1.Reg.10. Et ante eos psalterium & tympanum. Ps 32. In psalterio decem chordarū psallite ei. Ps.70. Nam & ego cōfitebor tibi in vasis psalterii. Ps.91. In decachordo psalterio. Ps.150. Laudate eū in psalterio & cithara.& inde

נִבְלִי
Concētus
Nibli. Pro quo beatus Hieronymus transtulit cōcētū. Iob.38. Et concentum celi quis dormire faciet.i. quis cessare faciet.& aliqui hebrei dicunt q̄ significat imbres seu inundationes.& inde

מַבּוּל
Diluuium
Mabul quasi מִנְּבוּל Manbul.i. diluuium. De quo vide supra in dictione בּוּל Bul.

נָבַע
Redūdare. Emanare. Eructare
Nabaa. effluere. redūdare. emanare. eructare. Prouer. 18. Torrens redundās fons sapientie. & inde

מִבּוּעַ
Fons.
Mabūaa.i. fons seu emanatio. Eccl's.12. Et cōteratur hydria super fontē. Esa.49. Et ad fontes aquarū portabit eos. Significat etiam eructare siue loqui aut ebūlire vel scaturire. Ps. 18. Dies diei eructat verbum. Ps.118. Eructabunt labia mea hymnū. Ps.58. Ecce loquuntur in ore suo. Ps.77. Loquar propositiones ab initio. Eccl's.10. Muste morientes perdūt suauitatē vnguēti. Pro quo hebrei legunt. Muste mortis fetere & ebulire siue scaturire faciunt oleū pigmentarii. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. Et secūdū aliquos hebreos ide derivatur

אַבַעְבֻעוֹת
Vesice.
Abaabuoth.i. vesice seu ampule. Exo.9. Erunt enim in hominibus & iumentis vlcera & vesice turgentes.

נִבְרַשְׁתָּא
cādelabrū.
Nebrastha. in lingua chaldaica significat candelabrum. Dañ.5. Manus hominis scribentis contra candelabrum.

נֶגֶב
Meridies.
Négeb. meridies. auster. Genñ.12. Et vltra progrediēs ad meridiē. & in eodem.13. Reuersusq̄ est per iter quo venerat a meridie. & in eodem.28. Et dilataberis ad orientem & occidentem & septentrionem & meridiem. Ios.17.

Auster.
Efrain sit ab austro.1.Reg.27. Contra meridiem iude & cōtra meridiē ieramel & cōtra meridiem ceni. Esa.30. Onus iumentorum austri.

נָגַד
Iudicare. Nunciare. Annūciare
Nagad. nunciare. annūciare. narrare. indicare. referre. explanare. & cōiter scribitur sine nun. Genñ.3. Quis ēm indicauit tibi q̄ nudus esses. & in eo.9. Nunciauit fratribus suis. & in eodem.24. Cucurrit puella & nūciauit in domo matris sue. & in eodem.49. Vt annunciem vobis que ventura sunt. Exo.19. Et annunciabis filiis israel. Deut.71. Et hoc tibi nunciatū fuerit. & in eo.26. Profiteor hodie corā dño.i.annūcio hodie corā dño. Ruth.2. Nunciata sunt mihi omia que feceris socrui tue. & in eodē. Indicauitq̄ ei apud quem esset operata. Iob.1. Et euasi ego solus vt nūciarē tibi Ester.2. Necdū proderat Ester patriā & populū suū. Pro q̄ hebrei legūt. Necdū idicauerat Ester populū suū & natiui tatem suam. Iob.26. Quē docere voluisti. Pro quo hebrei legūt. Cui annunciasti seu indicasti sermones. Eccl's.10. Et qui habent pennas annūciabūt sniam. Hiere.20. Persequimini & persequamur eum. Pro quo hebrei legunt. Annunciate & denunciemus eum. idest dicamus cōtra eum falsum testimonium. & in eodem.36. Nunciare debemus regi oēs sermones istos. & in eodem. Indica nobis quomodo scripsisti. & in lingua chaldaica significat trahere siue abstrahere seu prolongare. Dañ.3. Fluuius igneus egrediebatur a facie eius. Pro quo hebrei legunt. Fluuius igneus attrahebatur a facie eius. & in translatione chaldaica cōmuniter ponitur pro hoc verbo מְשַׁךְ Masaach. de quo supra dictum est in littera mem. Item

נֶגֶד
Coram. Contra.
Négeb. idest coram. ante. in conspectu. contra. e regione. ex aduerso. Genñ.31. Necetur corā fratribus meis. & in eodem. Pone hic coram fratribus meis. 1.Reg.19. Nunc corā dño est xp̄us eius. Ps.50. Et peccatum meum contra me est semper. Ps.108. Fiant cōtra dominū semper. Prouer.21. Non est cōsilium contra dominū. Esa. 40. Omnes gentes quasi non sint: sic sunt coram eo. Et recipit caph in principio & dicitur כֶּנֶגֶד
Egregiē. ex aduerso. Aduersus. Contra.
Cheneged. Genñ.2. Faciamus ei adiutorium simile sibi. Pro quo hebrei legunt Faciamus ei adiutorium quasi coram eo siue quasi ante eū. quod sic exponūt hebrei. quod stet corā eo vel quod sit sēp in conspectu eius ad obsequendū ei. Scribitur etiā cū lamed in principio & dicitur לְנֶגֶד
In cōspectu
Leneged. Nu.22. Quia puersa est via tua mihiq̄ cōtraria. idest cōtra me. Ps.5. Nec permanebunt iusti ante oculos tuos. Ps.13. Non est timor dei ante oculos eius. Ps.25. Quoniam misericordia tua ante oculos meos est. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִנֶּגֶד
Dux. Princeps
Mineged. Genñ.21. Sedituq̄ e regiōe procul. 2. Reg. 18. Et tu stares ex aduerso. Ps.37. Aduersum me appropin quauerunt & steterunt. Prouer.14. Vade cōtra virum stultum. & aliquando scribitur cum he in fine & dicitur נֶגְדָּה
Negda. Ps.115. In conspectu omnis populi eius. Item

נָגִיד
Dux. Princeps
Nagid. idest dux seu princeps.1.Reg.9. Et vnges eum ducem super populum meum israel. & in eodem.10. Ecce vnxit te dominus super hereditatem suam in principem.2. Paralip.32. Qui percussit omnem virum robustum & bellatorem & principem. Prouer.28. Dux indigens prudētia multos opprimet. Esa.58. Ducem & preceptorem gentibus. Et in plurali נְגִידִים
res magne
Negidim. & ponitur pro rebus magnis & preciosissimis. Prouer.8. Quoniam de rebus magnis locutā sum.

נָגַהּ
Splendet. Illuminat
Naga. splendere. fulgere. illuminare. Iob.18. Neq̄ splēdebit flāma ignis eius. & in eo.22. & in viis tuis splēdebit lumē. Ps.17. Dñs deꝰ meꝰ illumiāt tenebras meas. Esa. 13. Et luna nō splendebit in lumine suo. & inde נֹגַהּ
Splendor
Noga. idest splendor. Ezech.1. Et splēdor in circuitu eiꝰ. Abach. 3. Splendor eius vt lux erit. & in lingua chaldaica scribitur cum aleph in fine & dicitur נְהָא
Aurora
Nigha. Et ponitur pro aurora. Dañ.6. Tunc rex primo diluculo cōsurgens. Pro quo he. le. Tunc rex diluculo surrexit in aurora. & in pſali נְגֹהוֹת
splēdores.
Negohoth. Esa.59. Splendorē & in tenebris ambulamus. Pro quo hebrei legunt. In splēdoribꝰ quasi in tenebris ambulamus.

נָגַח
Cornu percutere. Ventilare
Nagach. cornu percutere. siue cornu petere. cornu impellere seu ventilare. Exo.21. Si bos cornu percusserit. & in eodem. Si bos cornupeta fuerit. Deut.33. In ipsis ventilabit gentes. Ps.43. In te inimicos nostros ventilabimus cornu. Ezech.34. In cornibus vestris ventilabatis omnia infirma. Dañ.8. Vidi arietem cornibus ventilantem. Poni tur etiam pro preliari vel pugnare. vt in eodem.7. Pugnabant in mari magno. & in eodem.11. Et in tempore prefini to preliabitur aduersus eum rex Austri.

Pugnare
Preliari.

נַגָּל
Fals.
Nagal mutato nun in mem. vt dicatur מַגָּל Magal. qñ מַנְגָּל Mangal. significat falcem. vt Ioel.3. Mittite falcē De quo vide supra in dictione מַגָּל Magal.

נָגַן
Nagan. psallere. canere.1.Reg.16. Querant hominem scientem psallere in cithara: vt qñ arripuerit te spiritus

dei malus psallat manu sua. Et in eodē. Et percutiebat manu sua. Pro quo hebrei legūt. Et psallebat manu sua. 4. Regum.3. Cumq̄ caneret psaltes. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. idest cum psalleret psalēs vel psaltes. Ps.67. Preuenerunt principes coniuncti psallentibus. Esa.38. Et psalmos nostros cantabimus. vbi ponitur etiam verbum & nomen ab eo deriuatum. idest psalmos nostros psallemus. Et inde

נְגִינָה
Negina. idest psalterium aut organum seu aliud instrumentum musicum. vt in titulo. Ps.60. Vbi dicitur in finem in hymnis psalmus dauid. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Victori super organum psalmus dauid. & in plurali נְגִינוֹת
Carmina. Psalmi.
Neginoth. vt in titulo. Ps.4. Vbi dicitur in finem in carminibus psalmus dauid. pro quo beatus hieronymus transtulit Victori in psalmis.

נָגַע
Tangere. Attingere. Impellere. Pertingere. Peruenire. Percutere. Flagellare
Nagaa. tangere. attingere. impellere. pertingere. peruenire. percutere. seu flagellare. Genñ.3. Ne comederemus & ne tangeremus illud. Et in eodem.20. Et non dimisit te vt tangeres eam. & in eodem. Qui tetigerit hominis huius vxorem. Et in eodem. Sicut & nos nihil tuorum attigimus. Exo.4. Tetigitq̄ pedes eius. Et in eodem.12. Et aspergite ex eo superliminare. Pro quo hebrei legunt. Et facite tangere superliminare ac duos postes de sanguine. Et in eodem.19. Ne tangatis fines eius. Et in eodem. Manus non tanget eum. Leuit.5. Sin autem non potuerit offerre pecus. Pro quo hebrei legunt. Sin autem non attigerit manus eius sufficientiam pecudis: & est sensus sicut in littera nostra. Ruth.2. Vt nemo molestus sit tibi. q̄ quo hebrei legunt. Vt nemo tangat te.1.Reg.10. Exercitus quorum tetigerat deus corda. Iob.5. non tanget te malum. Et in eo.6. Que priꝰ nolebat tangere anima mea. ps. 103. Qui tangit mōtes & fumigant. Esa.6. Et tetigit os meum. Significat etiam pertingere. seu peruenire.1. Paralip.28. Ita vt vsq̄ ad celum pertingeret vestra crudelitas. Cant.2 Tempus putationis aduenit. Esa.16. Vsq̄ ad iazer peruenerunt. Item significat flagellare seu plagare vel percutere. Genñ.12. flagellauit autem dominus pharaōem plagis magnis. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum: ac si diceret plagauit plagis magnis. Ios.8. Iosue vero & omnis israel cesserunt loco simulantes metum & fugientes. Pro quo hebrei legunt. Et percussi sunt iosue & omnis israel ante eos & fugerunt. idest ac si essent percussi fugerunt. 2. Paralipo.27. Eo quod illico sensisset plagam domini. pro quo hebrei legunt. Eo quod plagasset seu percussisset eum dominus. Ps.72. Et cum hominibus non flagellabuntur. Et in eodem. Et sui flagellatus tota die. Esa.53. Et nos putauimus eum quasi leprosum. pro quo hebrei legunt. Et nos putauimus eum plagatum. idest plagis percussum seu flagellatum. Et inde

נֶגַע
plaga.
négaa. idest plaga. seu percussio. Exo.11. Adhuc vna plaga tangam pharaonem. Leuit.13. Plaga lepre si fuerit in homie. ps.37. aduersum me appropinquauerunt & steterūt. pro quo hebrei legūt ex aduerso plage mee steterunt. vnde beatus Hiero. in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit quasi contra lepram meā steterunt. Et in plurali נְגָעִים
Lepra. plage.
Negaim. Genñ.12. Flagellauit autem dominus pharaonem plagis maximis.

נָגַף
percutere. Ledere. Vulnerare
Nagaph. Percutere. ledere. vulnerare. impellere. impingere. Exo.12. percutiens egyptios. Et in eodem. Ingredi domos vestras & ledere. idest percutere. Et in eodem.21 Et percusserit quis mulierem pregnantem. Et in eodem. Si bos alienus bouem alterius vulnerauerit. Deut.28. Tradatte dominus corruentem ante inimicos tuos. pro quo hebrei legunt. Det te dominus percussum ante inimicos tuos. Iudi.20. putauerunt enim solito eos more cedere. i. p cutere. pro quo hebrei legunt. Et dixerunt filii Beniamin percussi sunt ante nos. Et in eodem. Filii autem beniamin cum se inferiores esse vidissent. pro quo hebrei legunt. Et viderunt filii beniamin quoniam percussi essent. 1. Regū. 26. Quia nisi dominus percusserit eum. 2. Reg. 10. Et quoniam corruissent coram israel. idest percussi essent. Et in eodem.12. percussit q̄ dominus paruulum. 3. Reg. 8. Si fugerit populus tuus israel inimicos suos. pro quo hebrei legūt Si percussus fuerit populus tuus israel ante inimicos suos. 2. Paralip. 13. perterruit dominus hieroboam & omnem israel. pro quo hebrei legunt. Et percussit deus Ieroboam & omnem israel. Et in eodem.17. Exterruitq̄ dominus ethiopes. idest percussit. Esa.19. Et percutiet dominus egyptū plaga: & sanabit eam. ponitur etiam pro impingere seu offendere. ps. 90. ne forte offendas ad lapidem pedem tuum Prouer.3. Et pes tuus non impinget. Hiere.13. Antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos. & inde

נֶגֶף
plaga.
négeph. idest percussio seu plaga. Exo.30. Et non erit plaga in eis: cum fuerint recensiti. Nume.16. Et plaga desecuit. Et in eodem. quam iam vastabat incendium. pro quo hebrei legūt. Et ecce in cœperat plaga in populo. Scribitur etiam cum mem in principio loco nun & cum he in fine & dicitur מַגֵּפָה
plaga.
magepha. idest plaga seu mortalitas. vt in eodem. Et plaga cessauit. Et in eodem. postquam quieuit interitus. idest postquam quieuit plaga. Et in eodem.25. que percussa est in die plage. Et in eodem.26. postquam noxium sanguis effusus est. pro quo hebrei legunt. Et factum est post plagam. Et in plurali מַגֵּפוֹת
plage.
magephoth. Exo. 9. Mittam omnes plagas meas in cor tuum.

נָגַר
Defluere.
nagar. defluere. decurrere. detrahere. 2. Reg. 14. Quasi aque dilabimur super terram. pro quo hebrei legūt. Et quasi aque que defluunt seu decurrunt super terram. ps 74. Et inclinauit ex hoc in hoc. pro quo hebrei legunt. & decurrere seu defluere fecit ex eo. vnde beatus hieronymꝰ in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et propinauit ex eo. Threñ.3. Oculus meus afflictus est. pro quo hebrei legunt. Oculus meus defluxit. idest effudit lachrimas Mich.1. Sicut aque que decurrunt in preceps. significat et detrahere. vel tradere. Iob.20. Detrahentur in die furoris domini. ps.62. Tradentur in manus gladii. Prouer.21. Rapina impiorū detrahet eos. Hiere.18. Et deduc eos in manu gladii. idest trade seu detrahe eos i manu gladii. Ezech. 35. Et concluseris filios israel in manu gladii. Mich. 1. Et detraham in vallem lapides eius. Ponitur etiam pro extendere. ps.76. manibus meis nocte contra eum. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. manus mea nocte extenditur.

נָגַשׁ
Accedere.
nagas. accedere. appropinquare. Genñ.19. Recede illuc. pro quo hebrei legunt. Accede illuc. Et in eodem 27. Accede huc vt tangam te. Et in eodem. Accessit ille ad patrem. Et in eodem. Accede ad me & da mihi osculum. Et in eodem.33. Donec appropinquaret frater eius. Et in eodem. Et appropinquantes ancille & filii earum incuruati sunt: accessit quoq̄ lia cum pueris suis. Et in eodem.44 Accedens autem propius iudas. Et in eodem.45. Accedi te inquit ad me & cum accessissent. Exo.24. Soluscp̄ moyses accedet ad dominum & illi non appropinquabunt. Et in eodem.34. Timuerunt prope accedere. Et in eodem. venerunt ad eum etiam omnes filii israel. pro quo hebrei legunt. Accesserunt ad eum. Deut.25. Accedet mulier ad eū. Ruth.2. veni huc & comede panem. id est accede huc. 2. Regum.1. Accede irruc in eum. Esa.29. Eo quod appropin

quauſt populus iſte. Et in eo. 45. Accedite ſimul qui ſaluati eſtis de gentibus. Et in eo. 49. Fac ſpaciū mihi vt habitem. Pro quo hebrei legunt. Accede mihi vt habitem. ideſt accede illuc vt facias mihi ſpacium. Et in eo. 65. Non appropinques mihi. Amos. 9. Qui dicunt non appropinquabit Et inde verbū tertie coniugationis. ideſt appropiquare facere. applicare. ſiue afferre vel offerre. Geñ. 27. Affer mihi inquit cibos. Et in eo. Quos cum oblatos comediſſet. Pro quo hebrei legunt. Et obtulit ei & comedit. Exo. 20. Offerat eum dominus diis: & applicabitur ad oſtium. 1. Reg. 15 Adducite ad me Agag regem. ideſt afferte ſiue applicate ad me. 2. Reg. 3. Et pedes tui non ſunt compedibus aggrauati. ideſt non fuerunt applicati compedibus.

Afferre. Offerre.

Applicare Adducere.

נָגַשׂ Nagas. cum puncto cebolet in littera ſin. exigere. repetere. affligere. angustiare. Deut. 25. Repetere nō poteris quia annus remiſſionis eſt. Et in eodem. A peregrino & aduena exiges. 4. Reg. 23. Et vnūquēq; iuxta vires ſuas exegit tam argentū quam aurū. Eſa. 58. Et oēs debitores vros repetitis. Ponitur ēt pro affligere. 1. Reg. 13. Afflictus enim erat populus. Item ponitur p corruere. Eſa. 3. Et corruet populus vir ad virum. ſed ēt in predicto loco hebrei legunt. Et exiget populus ſiue angustiabit vel affliget. Ponitur etiam pro offerre. ſicut ſupra נָגַשׂ Nagas cū puncto cebolet vt. Eſa. 53. Oblatus eſt quia ipſe voluit. & inde נֹגֵשׂ noges. ideſt exactor. Exo. 5. Precepit ergo in die illa prefectis operum & exactoribus populi & in eo. Igitur egreſſi prefecti operū & exactores ad populū dixerūt. Eſa. 14. & ſubiiciēt exactores ſuos. Et in eo. Quomodo ceſſauit exactor.

Repetere. Exigere. Affligere. Corruere. Offerre. Exactor.

נַד Ned. accervus. moles. Exo. 15. Stetit vnda fluens. p quo hebrei legunt. Steterunt. quaſi aceruus ſeu quaſi moles fluēt; ſeu fluentes. ſ. aque. Ioſ. 3. In vna mole conſiſtent. Et in eo. Et ad inſtar mōtis intumeſcētes apparebant. pro quo he. le. Steterunt in acervo vno ſiue in vna mole.

Acervus. moles.

נָדַד Nadad. mouere. cōmouere. ammouere. recedere. fugere. נָדַד re. Geñ. 31. Fugiebatq; ſommus ab oculis meis. i. āmotus eſt vel receſſit. Eſter. 6. Noctem illam rex duxit inſomnem. p quo he. le. In nocte illa ammotus eſt vel receſſit ſōnus regis. Iob. 15. Cum ſe mouerit ad querendum panem Et in eo. 20. Et tranſiet ſicut viſio nocturna. ideſt mouebitur vel recedet ſicut viſio nocturna. Et in eo. 18. Et de orbe tranſferet eū. Pro q he. le. Et de orbe āmouebit eū. Et i eo. 42. Et mouerūt ſuper eū caput. ps. 30. Qui videbant me foras fugerunt a me. ps. 67. Rex virtutum dilecti dilecti. Pro quo he. le. Reges exercituū mouebūtur. Poteſt etiā deriuari a dictione דוד Dod. que ſignificat dilectū. vnde beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Reges exercituū federabuntur. Eſa. 10. & nō fuit qui moueret pēnā. Et i eo. Migrauit mādmena. i. mota eſt vel receſſit mad mena. Hiere. 50. Recedite de medio babylonis. Oſee. 7. ve eis qm̄ receſſerunt a mē. Naum. 3. Reſiliet a te. Et in eo. Sol ortus eſt & aduolauerunt. i. receſſerunt. Et inde נְדוּד nedud i. motus ſeu commotio. ps. 54. Ecce elongaui fugiens. p quo he. le. Ecce elongabō motum. ideſt longe mouebor. & in plu. נְדוּדִים Nedudim. pro quo beatus hieronymus tranſtulit dolores. Iob. 7. Et replebor doloribus vſq; ad tenebras. & inde מִדַּד Midath. quaſi מְנֻדָּה Mindath. i. motus ſeu cōmotio. Iob. 7. Et rurſum expectabo veſperam. Pro quo he. le. Et motus ſeu cōmotio veſpere. Vide etiā de hoc infra in dictione נוּד Nud. & inde נִדָּה Nida. i. menſtruata. ſeu mēſtruū aut immūda. eo quod ꝓpter ſui imūdiciā erat āmota vel ſeparata a viro & a templo. Leuit. 12. Iuxta dies ſeparatiōis mēſtruate. & in eo. iuxta ritū fluxus menſtrui. Et in eo. 15. Et que mēſtruis temporibus ſeparatur. Threñ.

Fugere. Recedere. Mouere. ammouere. Migrare. Recedere. Reſilire Motus Dolores. Motus. Meſtruata Meſtruus

1. facta eſt ieruſalem quaſi polluta menſtruis. Ezech. 18. Ad mulierem menſtruatā nō accedet. Ponitur ēt pro inmunda vel immūdicia. 2. Paralip. 29. Et auferte omnē immūdiciā de ſanctuario. Eſdre. 9. Terra immūda eſt iuxta immūdiciā populorum ceterarū terrarū. Ezech. 7. Et aurum eorū in ſterquiliniū erit. i. in immūdiciā erit. Ponitur ēt ꝓ aqua qua immundi aſpergebantur. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit aſperſionē vel expiationē aut luſtrationē. Nu. 19 vt ſit multitudini filiorum iſrael in cuſtodiā & in aquā aſperſionis. Et in eo. Qui aqua aſperſionis nō eſt aſperſus. Et in eo. Et non eſt aqua luſtrationis aſperſus. Et in eo. Omnis qui tetigerit aquas expiationis.

immūdicia. Immūdus. aſperſio. Luſtratio. Expiatio. נִדָּב

נָדַב Nadab. voluntarie ſeu ſponte offerre. vltroneū offerre. ſeu liberalē eſſe. indulgere. ſponte promittere ſeu polliceri. Exo. 25. Ab omni homine qui offert vltroneus ac cipietis eas. Et in eo. 35. obtulerūt mēte promptiſſima atq; deuota. Et in eo. Mente deuota obtulerūt. Iudi. 5. Qui ſponte obtuliſtis de iſrael animas veſtras. 1. Paralip. 29. Et ſi quis ſponte offert. & in eo. Polliciti ſunt itaq; principes. Et in eo. & letatus eſt populus cū vota ſponte promitterent Et i eo. In ſimplicitate cordis mei letus obtuli vniuerſa hec. i. ſponte obtuli. & inde נְדָבָה Nedaba. i. ſpōtaneū vel illud quod volūtarie datur vel offertur. Exo. 35. Voluntaria dño dedicauerūt. Et in eo. 36. Mane vota populus offerebat. i. vota voluntaria offerebat. Ezech. 46. Cum aūt fecerit princeps ſpontaneū. & in plu. נְדָבוֹת Nedaboth. ps. 67. Pluuiā volūtariā ſegregabis deus. Quod in hebreo legitur pluraliter. Ps. 109. Tecū principiū in die virtutis tue. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Populi tui ſpontanei in die fortitudinis tue. Poteſt ēt legi ſic. Populi tui principatus ſiue tecum principatus in die virtutis tue vt infra dicetur. Ps. 118. Volūtaria oris mei beneplacita fac dñe. & inde נָדִיב Nadib. i. voluntarius. vltroneus. liberalis Exo. 35. Omnis voluntarius & prono animo offerat. Ponitur etiā pro principe vel duce. eo qđ debet eſſe liberalis & vltroneus. Eſa. 32. Non vocabitur vltra is qui inſipiens eſt princeps. Et in eo. Princeps vero ea que digna ſunt pricipi cogitabit. & ipſe ſuper duces ſtabit. vbi pro ducibus pōtur נְדִיבוֹת Nediboth. i. ea que digna ſunt duci vel principi. & i plu. maſculino. נְדִיבִים Nedibim. Ps. 46. Principes populorū congregati ſunt. ps. 112. vt collocet eum dñs cū principibus cū principibus populi ſui. & in ge. ſe. נְדִיבָה Nediba. Ps. 50. Et ſpū principali confirma mē. & in hebreo eſt ge. ſe. quia ſpūs qui in hebreo dr רוּחַ Ruach aliqñ eſt gñis ſeminini aliqñ maſculini. Ponitur ēt נְדִיבָה Nediba pro deſiderio. Iob. 30. & abſtulit quaſi ventus deſiderium meū. & dicūt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco accipitur pro anima que ē pars principalior in homine.

Vltroneus offerre. Mente deuota offeri Sponte offerre. Polliceri. Sponte ꝙ mittere. נְדָבָה Volūtaria Spōtaneū נְדָבוֹת Volūtarie Spōtanei. Princeps Duces. נְדִיבוֹת נְדִיבִים Principes נְדִיבָה principalis Deſiderii

נָדָה Nada. abiicere. āmouere. ſeparare. Eſa. 66. Dixerūt fratres veſtri odientes vos & abiicientes. Amos. 6. qui ſeparati eſtis in die malo. Item נָדָה Nede. i. merces. ſ. meretricis. Ezech. 6. Omnibus meretricibus dātur mercedes. ſcribitur ēt cū alio nū in fine & dr נֵדֶן neden. De quo vide infra in ſuo loco. Item נִדָּה nida. ideſt menſtruata ſeu immunda. De quo vide ſupra in dictione נָדַד nadad.

abiicere. Separare נָדָה Merces. נֵדֶן

נִדְבָּךְ nidbach. in lingua chaldaica ſignat ordinē. Eſd. 6. or dies de lapidib? ipolitis tres: & ordō de lignis nouis.

Ordo. נִדְבָּךְ

נָדַח Nadach. aberrare. abiicere. eiicere. repellere. expellere. נָדַח re. impellere. Deut. 13. Vt errare te faceret de via. Et in eodē. Quia voluit te abſtrahere a dño deo tuo. pro quo hebrei legunt. Quia voluit te facere aberrare a domio deo tuo. & in eodem. Et auerterunt habitatores vrbis ſue. ideſt aberrare fecerunt. Et in eodem. 19. Et ſecuris fugerit manū

Errare. abſtrahere. aberrare.

Pro quo hebrei legunt. Et aberrauerit ſiue impulſa fuerit manus eius ſecuri. & in eo. 22. Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem. Et in eodem. 30. ſi ad cardines celi fueris diſſipatus. ideſt fueris expulſus ſiue eiectus. 2. Regū 14. Ne penitus pereat qui abiectus eſt. Et in eo. & nō reuocat eiectum ſuum. Et in eo. 15. Et impellat ſuper nos ruinā Iob. 6. Neceſſarii quoq; mei receſſerunt a me. pro quo hebrei legunt. Et prudētia ſeu ſapientia receſſit a me. De quo vide ſupra in dictione יֵשׁ Iaſa. Ps. 147. Diſperſiones iſrael cōgregabit. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Eiectos iſrael congregabit. Eſa. 8. Et caligo perſequens. i. implens ſiue eiiciens. Et in eo. 11. Et congregabit profugos iſrael. pro quo hebrei legunt. & congregabit eiectos ſiue expulſos iſrael. Et in eodem. 13. & erit quaſi damula fugiens. i. aberrans ſiue eiecta Hiere. 27. Vt eiiciam vos & pereatis. Threñ. 2. viderūt aūt tibi aſſumptiones falſas & eiectiones. vide etiam de hoc ſupra in dictione דָּחָה Dacha.

Errare Expellere. Abiicere. Impellere Recedere. Eiicere.

נֵדֶן Neden. vagina. 1. Paralip. 21. Et conuertit gladiū ſuum in vaginam. Dañ. 7. Ego daniel territus ſum in his. p quo hebrei legunt. Ego daniel in medio vagine. i. conſtrictus & afflictus ac ſi eſſē in medio vagine. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ inde deriuatur verbum יָדַן Iadon. pro quo beatus hieronym. tranſtulit perm anebit. Geñ. 6. Non permanebit ſpiritus meus in homine. Pro quo ipſi legūt. Non vaginabitur ſpiritus meus in homine. i. non permanebit ſicut gladius in vagina. De quo vide ſupra in dictiōe דִּין dun Item נֵדֶן Neden. i. donū meretricis. Ezech. 16. Tu autem dediſti mercedes cunctis āmatoribus tuis.

Vagina יָדַן Permāet Merces. נֵדֶן

נָדַף Nadaph. impellere. repellere. proiicere. Iob. 13. Cōtra folium quod vento rapitur. i. quod vēto impellitur vel proiicitur. & in eodem. 32. Deus proiecit eum: non homo Ps. 1. Sed tanquā puluis quē proiicit ventus. Ps. 67. Sicut deficit fumus deficiant. Pro quo hebrei legunt. ſicut impellitur fumus impelles. ſcilicet eos. Eſa. 41. ſicut ſtipulam vēto raptam. ideſt impulſam vel propulſatam.

Impellere Proiicere

נָדַר Nadar. vouere. polliceri. Geñ. 28. Vouit etiā iacob votū dicēs. Nu. 30. Si qs virorū votū dño vouerit. Deut. 23. Cū votū voueris dño deo tuo. Et in eo. Si nolueris polliceri abſq; peccato eris. 2. Reg. 15. Vouens enī vouit ſeruus tuus. Ione. 1. & vouerunt vota. & inde נֶדֶר Neder. i. votum Et in plu. נְדָרִים Nedarim. i. vota. vt in locis predictis.

Vouere Polliceri נֶדֶר Votum נְדָרִים

נָהָה Naha. Lamentari. plangere. canere. ſ. carmē lugubre. languere. Ezech. 32. Gane carmen lugubre ſuper multitudinem egypti. Mich. 2. Et cantabitur cantico cū ſuauitate dicentiū: depopulatione vaſtati ſumus. pro quo he. le. Et lamentabitur lamentū lamentabile ſeu lugubre dicentium: depopulatione vaſtati ſumus. Et eſt idem ſenſus cū littera noſtra. nam cum dicitur cantabitur canticum intelligitur lugubre: ſicut ſupra Ezech. 32. Significat etiam langure. Dañ. 8. Et ego daniel lāgui. De quo vide ſupra in dictione הָיָה Haia. Ponitur etiam pro requieſcere. 1. Reg. 7. & requieuit omnis domus iſrael poſt dominum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et planxerunt ſeu ingemuerunt omnis domus iſrael poſt dominum. ideſt cum plāctu & gemitu dominum queſierunt. Sed ſi ſcribatur cum littera cheth que eſt quaſi eiuſdem figure ſicut he. tunc ſignificat requieſcere. ſicut eſt in littera noſtra. & inde נְהִי Nehi. i. lamentum ſeu lamentatio aut planctus. Hiere. 9. Super montes aſſumam fletum ac lamentum. Et in eodem. Quia vox lamentationis audita eſt de ſion. Et in eo. Docete filias veſtras lamentum. Et in eodem. 30. vox in excelſo audita ē lamentationis. Ezech. 27. Et aſſument ſuper te carmen lugubre & plangent. Amos. 5. Eos qui ſciunt plangere. Pro quo hebrei legunt. Eos qui ſciunt planctum ſeu lamentū. Scribitur etiam ſine iod & dicitur נָהָה Noha. Ezech. 7. Et non erit requies in eis. Pro quo hebrei legunt. Et non erit lamentatio in eis. ideſt nullus remanebit ex eis qui lamentetur alios. ꝙ ſi ſcribatur cum littera cheth vt dicatur נָחָה noach. tunc ſignificat requiem ſicut eſt in littera noſtra.

Lanere carmē lugubre. Lantare. Lamētari. Languere Requieſcere נְהִי Lamentus Lamētatio Carmē lugubre. נְהִי Requies. Lamētatio

נָהַג Naha g. Minare. ducere. adducere. cōſueſcere. aſſuefacere. נָהַג re. Geñ. 31. Tulitq; omnem ſubſtātiam ſuam & greges Pro quo hebrei legunt. Et minauit omnem gregem ſuum & ſubſtantiam ſuam. Et in eodem. 31. Vt claim me abigeres filias meas. Pro quo hebrei legunt. Et furatus eſt cor meū & minaſti ſeu duxiſti filias meas. Exo. 3. Gumq; minaſſet gregem. Et in eodem. 10. Et dominus induxit ventū vrentem tota die illa. 1. Reg. 30. Tulit vniuerſos greges & armēta & minauit ātefaciem ſuam. 2. Reg. 6. Oza autem & Aio minabant plauſtrum. 4. Reg. 4. Mina & propera. Et in eodem. 9. Preceps enim graditur. Pro quo hebrei legūt. ſtulte enim minat. ſ. exercitū vel ſeipſum. Ps. 79. Qui deducis velut ouē Ioſeph. Eſa. 60. Et reges eorū adducūtur. Threñ. 3. Me minauit & adduxit. Naum. 2. Et ancille eius minabātur gementes. ſignificat etiam aſſuefacere. Eccl. 2. Et animum meum transferre ad ſapientiam. pro quo hebrei legunt: Et cor meum aſſuefacerem in ſapientia. & inde מִנְהָג Minhag. i. conſuetudo. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit inceſſum. 4. Reg. 9. Eſt autem inceſſus quaſi iceſſus ſe hu filii Namſi.

Ducere. Adducere. Minare. Aſſuefacere. מִנְהָג Inceſſus.

נָהַל Nahal. minare. ducere. portare. ſuſtētare. Geñ. 33. Et ego ſequar paulatim veſtigia eo?. Pro quo hebrei legūt. Et ego minabo paulatim veſtigia operis. ideſt veſtigia pecoris & paruulorum. Exo. 15. Portaſti cum in fortitudine tua. Eſa. 49. & ad fontes aquarum pōtabit eos. debet legi portabit. ſignificat etiam ſuſtentare. Geñ. 47. Suſtētauitq; eos illo anno. Eſaie. 51. Non eſt qui ſuſtentet eam. & inde נַהֲלִים Nahalolim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit foramina. Eſa. 7. Et in omnibus fructis & in vniuerſis foraminibus. Hebrei vero dicūt ꝙ ſignificat quoddam genus arboris humilis.

Minare. Portare. Suſtētare. נַהֲלִים Foramina

נָהַם Naham. fremere. frendere. gemere. rugire. נָהַם Prouer. 5. Et gemas in nouiſſimis tuis. Et in eodem. 19. Sicut fremitus leonis ira regis. ideſt fremit ſicut leo. Eſa. 5. & frēdet & tenebit predam. Et in eodem. Et ſonabit ſuper eum in die illa ſicut ſonitus maris. Pro quo hebrei legunt. & fremet ſuper eum in die illa ſicut fremitus maris. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. ſ. נַהֲמָה Nahama. ideſt fremitus ſiue gemitus. ps. 55. rugiebā a gemitu cordis mei.

Hemere. Fremere. Frendere. נַהֲמָה Hemitus. נָהַם Rugire

נָהַר Nahac. rugire. clamare. vociferari. Iob. 6. Nūquid rugiet onager cum habuerit herbam. Et in eo. 30. Quis inter huiuſcemodi letabantur. pro quo hebrei legunt. Inter arbuſta clamabant ſeu rugiebant.

נָהַר Nahar. fluere. confluere. affluere. illuminare. illuſtrare Eſa. 1. & fluent ad eum omnes gentes. Et in eodē. 60. Tunc videbis & affluues. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et illuminaberis. Hiere. 31. Et confluent ad bona domini. Et in eodem. 51. Et non confluent ad eum vltra gentes. & inde נָהָר nahar. ideſt fluuius ſeu flumen. Geñ. 2. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis. Iob. 22. Fluuius ſubuertit fundamentum eorum. ps. 45. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei. Ps. 79. Et vſq; ad flumen propagines eius. & in plurali. נְהָרִים neharim ſecūdum terminationem maſculinorum. Iob. 20. non videat riuulos fluminis torrentis melis & butyri. pro quo hebrei legunt. non videat riuulos fluuios torrentes. Eſa. 33. Locus fluuiorum ri

Fluere. Affluere. Confluere נָהָר Fluuius. Flumen. נְהָרִים Flumina. Fluuij.

ui latissimi. Abach.3. Nunquid in fluminibus iratus es domine. reperitur etiam נְהָרוֹת Neharoth .secūdū terminationem femininorum.ps.23. Et super flumina preparauit eā. Ps.88. Et in fluminibus dextera eius.Ps.136. Super flumina babylonis.Esa.19. Et deficient flumina. Item נַהֲר nahar ideſt illuminare . ps.33. Respicite ad eum & illuminamini. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem primam significationem sequens transtulit:Respicite ad eum & confluite.& inde נְהָרָה Nehara. ideſt lumē. Iob 3. Nec illustretur lumine. Dañ. 2. & lux cum eo habitat. Et inde נְהִירוּ Nehiru. ideſt scientia. Eo q̄ est lumen intellectus: vt in eodem.5. Scientia & sapientia inuente sunt in eo. Et inde מִנְהָרוֹת minharoth . ideſt subterranee spelunce vel antra. vbi sunt fenestre & fissure per quas lumen ingreditur. Iudi.6. fecerūtq̄ sibi antra & speluncas in montibus.

נְהָרוֹת Flumina.
נַהֲר Illuminaſ
נְהָרָה Lumen
נְהִירוּ Scientia.
מִנְהָרוֹת Antra.

נוא No. irritum facere. subuertere. infringere . seu contradicere verbis alicuius. prohibere. & scribitur cum iod in medio: loco vau. Eo quod est verbum tertie coniugationis. Nu.30. Si autem statim vt audierit contradixerit pater Et in eodem. Eo quod contradixerit pater. Et in eo.32. cur subuertitis mentes filiorum israel. Et aliq̄ scribitur sine aleph. vt ps.140. Oleum autem peccatoris nō impinguet caput meum. pro quo hebrei legunt. Oleum autem primū seu principale non prohibebit vel non deseret caput meū. & inde תְּנוּאָה Thenua. ideſt querela seu querimonia. Pro quo beatus hieronymus transtulit vltionem. Nu.14. & scietis vltionem meam. & in plurali תְּנוּאוֹת Thenuoth. Iob.33 Quia querelas in me repetit. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat occasiones. Alii vero dicunt q̄ significat desertiones seu discessiones.

נוא Cōtradicere
subuertere.
תְּנוּאָה Prohibet
תְּנוּאוֹת Querimonia.
Vltio.
Querele.

נוב Nub. germinare. fructificare. crescere. ps.61. Diuitie si affluant. ideſt si creuerint vel germinauerint. ps.91. adhuc multiplicabuntur in senecta vberi. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit. Adhuc fructificabunt in senectute. Prouer.10. Os iusti parturit sapientiam. pro quo hebrei legunt. Os iusti fructificat seu germinat sapientiam. s.ad modum arboris que germinat fructus suos. Zach.9. Et vinum germinans virgines. & inde נִיב nib ideſt fructus. Esa.57. Creans fructum labiorum. Malach.1 Et quod supponitur contemptibile est. pro quo hebrei legunt. Et fructus eius contemptibilis est. Vnde beatus hieronymus in explanationibus super hoc loco sic ait. fructus autem altaris ignis est: cibusq̄ ignis hostie vel holocausta. Et inde תְּנוּבָה Thenuba. ideſt fructus. & reperitur tantū in numero plurali. Threñ. 4. Quoniam isti extabuerunt cōsūpti a sterilitate terre. pro quo he.le. A fructibus terre. i. pp defectū fructuū terre. & est idē sensus cum littera nostra.

נוב Germinare.
Fructificare.
נִיב Fructus.
תְּנוּבָה Fructus.

נוד Nud. mouere. commouere. mobilē seu vagū ē . auferre. consolari. Gen. 4. Habitauit profugus in terra . ideſt habitauit mobilis seu instabilis in terra. 2. Reg.23. Preuaricatores autem quasi spine euellentur vniuersi. ideſt mouebuntur siue auferentur. pro quo hebrei legunt. Quasi spina mota vel commota. Esa.24. & auferetur quasi taberna culum vnius noctis. Hiere. 18. Et mouebit caput suū. Et in eo.50. Et moti sunt & abierunt. Et in eodem . Recedite de medio babylonis. Pro quo hebrei legunt . Mouemini de medio babylonis. Osee.7. Ephraim in populis ipse commiscebatur. pro quo hebrei legunt. mouebatur siue commouebatur. Naum.3. Quis commouebit super te caput.

Super hoc loco beatus hieronymus in explanationibus sic ait. In hebreo non habetur caput. Sed nos apposuimus vt sensus manifestior fieret. Ponitur etiam pro transmigrare vel transuolare. Ps.10. Transmigra in montē sicut passer .

נוד Mobilē ēt
Auferre.
Mouere
Cōmouere
Transmigrare.

Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Transuola in montem vt auis . Prouer.26. Sicut auis ad alta transuolans . pro quo hebrei legunt. sicut auis ad mouendum. vide etiam de hoc supra in dictione נָדַד Nadad. significat etiam consolari. eo quod ille qui consolabatur alium mouebat caput suum. significās compassionem. Iob.2 . Vt pariter venientes visitarent eū & consolarentur. Et in eodem. 43. Et mouerunt super eū caput. & in hebreo non habetur caput: sed sic: et mouerunt super eum. ideſt consolati sunt eum. Hiere.16 . Nec consoleris eos. Et in eodem.2. Nec lugeatis super eum fletu . pro quo hebrei legunt. Nec consolemini super eum . Et in eodem.48. Consolamini eum omnes qui estis in circuitu eius & inde נוד Nud. ideſt motus seu commotio. ps. 55 . Vitam meam annunciaui tibi. pro quo hebrei legunt . Motum meum numerasti. Et beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Secretiora mea numerasti. & additur ei littera mem in principio & dicitur מְנוֹד Menod. Ps.43. Commotionem capitis in populis. Scribitur etiam sine vau in medio. & dicitur נָד Nad siue נֹד Ned. pro quo beatus hieronymus transtulit profugum. ideſt instabilem. Gen. 4. Vagus & profugus eris in terra. Esa.17. Ablata est messis in die hereditatis. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. Aceruus seu cumulus messis in die infirmitatis . Quod etiam potest legi secundum litteram hebraicam. de quo vide supra in dictione נֹד Ned. scribitur etiam cum iod in medio loco vau. Iob.16. Et mouerē labia mea quasi parcens vobis. Pro quo hebrei legunt . Et motum labiorum meorum non prohiberem . Ps.35. Et manus peccatorum non mouerunt me. & inde נִידָה Nida. ideſt mota seu instabilis. vt Threñ.1. Propterea instabilis facta est. Item נֹאד Nod cum aleph in medio loco vau. ideſt vter siue lagena. de quo vide supra in suo loco.

Transuolare.
Consolari.
נוד Motus
Secretiora.
מְנוֹד Cōmotio.
נָד
נֹד Profugus
Ablata
Aceruus.
Instabilis
נִידָה
נֹאד Uter

נָוָה Naua. Glorificare . decorare . siue decorum vel pulchrum esse. Exo.15. Ipse est deus meus & glorificabo eum. Cant.1. Pulchre sunt gene tue sicut turtures. Et in eodem. 4. Quam pulchre sunt māme tue. Abach . 2. Sic erit vir superbus & non decorabitur. & inde נָוָה Naua. ideſt decora siue speciosa. vt Hiere.6. Speciose & delicate assimilaui filiam sion. & inde נָוָה Naue. ideſt habitaculum seu tabernaculum. pulchritudo. decus. species. Exo.15. Ad habitaculum sanctum tuum. Iob.8. Et pacatum reddet habitaculū iustitie tue. Et in eodem.18. Aspergatur in tabernaculo ei? sulphur. Esa.33. Oculi tui videbunt ierusalem habitationē opulentam. Hiere. 23. Et conuertam eos ad rura sua . ideſt ad habitacula sua. Ponitur etiam pro pulchritudine vel decore. Iob.5. Et maledixi pulchritudini eius statim. ps. 67. Et speciei domus diuidere spolia. Esa.27. Et speciosa relinquetur & dimittetur quasi desertum. Et in eodem.32. & sedebit populus meus in pulchritudine pacis . Hiere.31. Pulchritudo iustitię mons sanctus. Et in eodem . 49 . Quasi leo ascendet de superbia iordanis ad pulchritudinem robustam. Significat etiam caulam pastorum . Pro quo beatus hieronymus transtulit pascua. 2. Reg.7. Ego tuli te de pascuis. Soph.2. Et erit funiculus maris requies pastorū. ideſt caula seu pascua pastorum. Et in plurali quandoq̄ scribitur cum aleph & vau & dicitur נְאוֹת Neoth. Ps.22. In loco pascue ibi me collocauit . p q̄ he.le. in habitaculis siue in pascuis herbe. aut in caulis herbe me collocabit. Hiere . 9 . Et sup speciosa deserti plāctū. & in eo.25. Et cōticuerunt arua pacis. vbi pōitur p aruis. Iohel.1. Quia ignis comedit speciosa deserti . Et in eo. 2 . Quia germinauerunt speciosa deserti .

נָוָה Glorificat
Pulchrū esse.
Decorare
נָוָה Speciosa.
נָוָה habitaculū
habitatio.
Bus.
Pulchritudo.
Species.
Speciosa.
נְאוֹת Pascua.
Caula.
Pascua.
Speciosa.
Arua.

נוח Quiescere. Requiescere. requiescere. Geñ. 8. Requieuitq̄ arca mense septimo. Exo.20. Et requieuit die septio . Deut. 5. Vt requiescat seruus & ancilla tua. 1. Reg.25. Locuti sunt Abigail omnia verba hec ex nomine dauid & siluerunt . i. quieuerunt vel cessauerunt. s. loqui. 2. Reg.7. Et opperie mus eum. Pro quo hebrei legūt. Et requiescemus super eū .i. cāpabimur super eum. Et in eo. 21. Et nō dimisit aues lacerare eos per diem. Pro quo hebrei legunt. & non dimisit aues requiescere super eos per diem. s. ne eos lacerarent. Iob.3. nonne silui: nonne quieui. Esa. 10. Requiescit syria super ephraim. Et in eo.11. Et requiescet super eū spiritus domini. Et in eo.57. Requiescēt in cubili suo. Abach. 3. Et requiescam in die tribulationis . Et inde verbum tertie coniugationis. ideſt requiescere facere siue requiem dare aut refrigerare. seu reponere. Exo.30. Et requiē dabo tibi. Et in eodem. & requiescere faciam te. Deut.25. Cū ergo dñs deus tuus dederit tibi requiem. 2. Reg.7. Et dñs dedisset ei requiē vndiq̄ . Ioſ.21. Dataq̄ est ab eo pax in omnes per circuitum nationes. Pro quo hebrei legunt. Requiescere fecit eos dñs per circuitum. Prouer.29 . Erudi filium tuum & refrigerabit te. Ezech.5. Et requiescere faciam indignationem meam in eis. Et i eo.16. Et requiescet indignatio mea in te. Pro quo hebrei legunt. Et requiescere faciam indignationem meā in te. signāt etiam reponere. Exo.16. Quidquid reliquū fuerit reponite vsq̄ mane. Et in eo.17 Sin autem paululum remisisset superabat amalech. p quo hebrei legunt. & qū reponebat manus suas superabat Amalech. Ezech.37. Et dimisit me in medio campi. i. reposuit me. & in eo.44. Et reponā benedictionem domui tue . Et inde נַחַת Nachath. i. requies. Eccls. 4. Melior est pugillus cum requie. Et in eo. 9. Verba sapientum audiuntur in silentio. i. in requie vel in tranquillitate. & inde מְנוּחַ manoach. i. requies. Ruth. 3. Querā tibi requiem. ps. 114. Cōuertere anima mea in requiē tuā. scribitur etiam cū he in fine & dicitur מְנוּחָה Menucha. Geñ. 49. Vidit requiem q̄ esset bona. Iudi. 21. Nec erat vlla requies morientiū. Ps. 131. hec requies mea in seculum seculi. Pōitur etiam pro sepulchro q̄d est locus requietiōis . Esa. 11. Et erit sepulchrū eius gloriosum. Itē ponitur p prophetia. Hiere. 51. saraias aūt erat princeps pphetie. & in plu. מְנוּחוֹת Menuchoth. i . requietiones. Esa. 32. Et in requie opulenta. Quod in hebreo legitur pluraliter .s. in requietionibus opulentis. & inde הֲנָחָה Hanacha. i. requies. Ester. 2. Et dedit requiem vniuersis p uinciis. & inde נִיחוֹחַ Nichoach. i. suaue vel placens. Geñ. 8. Odoratusq̄ est dñs odorem suauitatis. Leuit. 3. In oblationem suauissimi odoris domini. & in eo. 26 . Nec recipiam vltra odorem suauissimi. Nu. 28. Holocaustum suauissimi odoris atq̄ incensi est dñi. & in plurali. נִיחוֹחִין Nichochin. Dañ. 2. Et hostias & incensum precepit vt sacrificarent ei. Quod in hebreo legitur in plu. s. incensa.

נוח Quiescere
Requiescere
Silentium
Requies .
מְנוּחָה Requies .
sepulchrū
prophetia.
מְנוּחוֹת Requietiones
הֲנָחָה Requies.
Suauitas
suauissimi
נִיחוֹחִין Incēsum.

נוט Nud. mouere. concutere. ps. 98. moueatur terra. & beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Concutiatur terra. Vide etiam de hoc supra in dictione מוט Mot.

נוט Mouere.
Concutere

נְוָלִי Neuali. In lingua chaldaica significat sterquilinium: secundum hebreos. Dañ. z. Et domus vestre publicabuntur. Pro quo hebrei legunt. Et domus vestre in sterquilinium ponentur. Et in eo.3. Et domus eius vastetur.

נְוָלִי Sterquilinius

נום Num. dormire. dormitare. Ps. 75. Dormierunt somnum suum. Ps. 120. Neq̄ dormiet qui custodit te. Et in eodem. Ecce non dormitabit. Naum. 3 . Dormitauerūt pastores tui. & inde נוּמָה . Numa. ideſt dormitio seu dormitatio. Prouer. 23. Et vestietur pannis dormitatio. Scribitur ēt

נום Dormire.
Dormitaſ.
נוּמָה Dormitatio.

cum thau in principio & dicitur תְּנוּמָה Thenuma. ps. 131. Et palpebris meis dormitationem. & in plurali תְּנוּמוֹת thenumoth. Iob. 33. Et dormient in lectulo. pro quo hebrei legunt. In dormitationibus in lectulo. Prouer. 24 . Paululū dormitabis. Pro quo hebrei legunt. Paululū dormitationū

תְּנוּמָה dormitatio
תְּנוּמוֹת dormitationes

נוס Nus. fugere . cōfugere. Geñ . 14 . Et qui remanserant fugerunt ad montem. Et in eodem. 39. Qui relicto in manu eius pallio fugit. Exo. 4. Ita vt fugeret moyses. Nu. 25. Exules & profugi ante mortem pontificis nullo modo in vrbes suas reuerti poterunt. pro quo hebrei legunt . Et non accipietis precium ad fugiendum ad ciuitatem refugii sui vsq̄ ad mortē pontificis. & beatus hieronymus trāstulit sensum. Deut. 34. Nec dentes illius moti sunt . Pro quo hebrei legunt. Et non fugerat humiditas illius. ideſt humidum radicale non recesserat: siue speciositas eius non mutabatur propter senectutem. Potest etiam legi sic, Nec efugerat. ideſt nec mota fuit maxilla seu mandibula illius . Et ponitur ibi maxilla pro dentibus : sicut est in litterā nostra vt dictum est supra in dictione לֶחִי Lecha. Ioſ. 8. Fugiemus & terga vertemus. Pro quo hebrei legunt. Et fugiemus ante eos. Et in eodem. 10. Cumq̄ fugerēt filios israel. 2. Reg. 18. Siue enim fugerimus non magno opere de nobis ad eos pertinebit. Esa. 30. Sed super equos fugiemus ideo fugietis. Zach. 11. Et fugietis ad vallem montium. Et in eo. sicut fugistis a facie terremotus. Vide etiam de hoc in dictione נָסַס Nasas. & inde verbū tertie coniugationis . ideſt cōfugere facere siue fugare. Exo. 9. fecit confugere seruos suos & iumenta in domos . Iudi. 6 . Vt fugeret madian. Pro quo hebrei legunt. Vt fugaret a facie Madian. & inde מָנוֹס Manos. ideſt fuga. effugium. siue refugium. Iob. 10 . Et effugium peribit ab eis. Ps. 141. Periit fuga a me . Hiere. 16. Et refugium meum in die tribulationis. Hiere . 46 . Fugerunt conciti. Pro quo hebrei legunt. fugam fugerūt . Scribitur etiam cum he vel thau in fine. Leuit. 26. Et ita fugiēt quasi gladiū. Pro quo he.le. Et fugient fugam gladii.

נוס Fugere.
Cōfugere facere.
Fugere
מָנוֹס Effugium.
Fuga.
Refugium

נוע Noaa. Mouere. commouere. concutere. Nu. 32 . Et circūduxit eum per desertum quadraginta annis. Pro quo hebrei legunt. Et moueri vel commoueri fecit eos per desertum quadraginta annis. Iob. 16. Mouerem & ego caput meum. Ps. 21. Locuti sunt labiis & mouerunt caput. ps. 58 Ipsi dispergentur ad manducandum . Pro quo hebrei legunt. Ipsi mouebuntur ad manducandum. Et beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Ipsi vagabuntur ad manducandum. Esa. 7. Et commotum est cor eius & cor populi eius sicut mouentur ligna silue arum. Et in eodem. 19. Et mouebūtur simulachra egypti a facie eius. Et in eodem. 24. Agitatione agitabitur terra sicut ebrius. ideſt commotione commouebitur terra. Dañ. 10. Et erexit me super genua mea. Pro quo hebrei legunt. Et commouit me super genua mea. ideſt commouendo siue agitando erexit. Amos. 4. Et venerunt due & tres ciuitates ad vnam. Pro quo hebrei legunt. Et mouebuntur due tres ciuitates ad vnam. Et in eodem. 9 . Et concutiam in omnibus gentibus domum israel: sicut concutitur triticum. Naum. 3. Si concusse fuerint cadent in os comedentis. Et inde נָע Naa. ideſt mobilis. Pro quo beatus hieronymus transtulit vagus. Geñ . 4 . Vagus & profugus eris in terra . Et in eodem . Et ero vagus & profugus in terra . Et inde מְנַעֲנְעִים Menaaneim . ideſt instrumenta musica ea a concutiendo vel mouendo dicta . Pro quo beatus hieronymus transtulit sistra . 2. Regum. 6. Et sistris & cymbalis. Et inde הֲנָע Henaa . Nomen proprium loci secundum translationem nostram . 4 . Regum . 18 . Vbi est deus

נוע Mouere .
agitare.
נָע Vagus.
מְנַעֲנְעִים Sistra.
הֲנָע

sepharuaim Ana & Aua. Hebrei tamen in predicto loco legunt sic. vbi est deus sepharuaim: mouit & dispegdidit. scilicet rex assyriorum omnes supradictos.

Eleuare. נוּף Nuph. leuare. eleuare. mouere. hinc inde agitare. aspergere. Exo. 29. Et sanctificabis eos eleuans coram domino. Et in eodem. Sanctificabisq; illud eleuans coram domino. Et in eodem. Et armum quem de ariete separasti. pro quo hebrei legunt. Et armum qui eleuatus est & separatus de ariete. Leuit. 8. Qui postquam leuauerunt ea coram domino. Et in eodem. Tulit ergo pectusculū eleuans illud coram domino. Nu. 6. Susceptaq; rursum ab eo eleuauit in conspectu domini. Et in eodem. 8. Cumq; leuati fuerint coram domino. Et in eodem. Et offeret Aaron leuitas munus in conspectu domini. pro quo hebrei legūt. Et leuabit Aaron leuitas eleuatione in conspectu domini. Et in eodem. Eleuabitq; eos Aaron in conspectu domini. 4. Reg. 5. Et tangeret manu sua locum lepre. pro quo hebrei legunt. Et eleuaret manum suam ad locum. scilicet lepre. Ps. 61. Pluuiam voluntariam segregabis deus. Pro quo Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Pluuiam voluntariam eleuasti deus. Hebrei tamen legunt. aspersisti deus. significat etiam aspergere. prouer. 7. Aspersi cubile meum myrrha & Aloe. pōitur etiam pro trahere. Quod est hinc & inde mouere. vel eleuare. Esa. 10. Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur. Et in eodem. Quomodo si eleuetur virga. Et in eodem. 13. Leuate manum. Ponitur etiā pro agitare vel cribrare. Esa. 10. Agitabit manum suam super montem filie sion. Et in eodem. 30. Ad perdendas gentes in nihilum. Pro quo hebrei legunt. Ad cribrandas gentes in cribro vanitatis. vbi ponitur verbum & nomen ab eo derivatum. Potest etiam legi sic. Ad agitandas gentes agitatione vanitatis. Et inde תְּנוּפָה Thenupha. idest eleuatio siue agitatio. Exo. 29. Sanctificabisq; pectusculum consecratum. pro quo hebrei legunt. Sanctificabisq; pectusculum eleuationis. Leuit. 7. Pectusculum eleuationis & armum separationis. Et in eodem. 10. Pectusculum quoq; quod oblatum est. Pro quo hebrei legunt. Pectusculum quoq; eleuationis seu agitationis. Esa. 19. A facie commotionis manus domini exercituum. Et in eodem. 30. Et in bellis precipuis expugnabit eos. pro quo hebrei legunt Et in bellis eleuationis seu agitationis vel commotionis expugnabit eos. Item נֹפֶת Nopheth. idest fauus. ps. 18. Et dulciora super mel & fauum. Prouer. 24. Et fauum dulcissimum gutturi meo. Canti. 4. Fauus distillans labia tua. Itē נָפַת Naphath. prouincia. regio. sed translatio nostra posuit pro nomie proprio. Ios. 17. Tertia ps vrbis nopheth. 3. Reg. 4. benadab cuius omnis nephador.

Eleuatio. תְּנוּפָה

agitatio. Cōmotio. תְּנוּפָה

Fauus. נֹפֶת

Nopheth. נָפַת

Florere נוּץ Nus. florere. Canti. 7. Floruerunt mala punica. Et aliquando scribitur cum iod in medio loco vau. Ps. 131. super ipsum autem efflorebit sanctificatio eius. Scribitur etiā cum aleph ī medio loco vau. Eccls. 12. Et florebit amygdalus. Et inde נִצָּה Nisa. idest flos. Geñ. 40. & post flores vuas matureſcere. Iob. 15. Et quasi oliua proiiciens florem suū. Ponitur etiam pro germinatione. Esa. 18. Et immatura perfectio germinabit. Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur נִצָּן Nisan. Canti. 2. Flores apparuerunt in terra. vbi ponitur נִצָּנִים Nisanim. Et inde נִצָּץ Noses cum duplici sade. idest scintilla. Ezech. 1. Et scintille quasi aspectus eris. & aliquando scribitur cum iod in prima syllaba. vt Esa. 1. Et opus eius quasi scintilla.

Efflorere. נִצָּה

Flos Germinat נִצָּן

Flores. נִצָּנִים

Scintilla. נִצָּץ

Lucerna. נֵר Nur. lucerna. Et communiter scribitur sine vau & dicitur נֵר Ner. Exo. 27. Vt ardeat lucerna semper. 1. Reg. 3. Et non poterat videre lucernam dei. Iob. 21. Quotiens lucerna impiorum extinguetur. Ps. 17. Quia tu illumināslucernam meam. ps. 118. Lucerna pedibus meis verbū tuū lucernam meam. ps. 131. Parauī lucernam christo meo. Scribitur etiam cum iod in medio & dicitur נִיר Nir. vt. 3. Reg. 11. Vt remaneat lucerna dauid seruo meo. Et i plu. נֵרוֹת Neroth. Exo. 25. facies & lucernas septem. Nu. 8. Cum posueris septem lucernas. Et inde מְנוֹרָה Menora idest candelabrum. Exo. 25. facies & candelabrum ductile de auro purissimo. Et in eodē. 40. Candelabrum stabit cum lucernis suis. Item נִיר Nir. idest nouale. Prouer. 13. Multi cibi i nouālibus patrū. Osee. 10. Innouate vobis nouale. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo derivatum. ac si diceret. Nouiter arate vobis nouale. Item נִיר Nir. in lingua chaldaica significat iugū. & sic transtulit beatus hieronymus. Nu. 21. Vbi dicitur iugum ipsorum dispersit. De quo vide supra in dictione יָרָה Iara. Itē נוּר Nur siue נוּרָא Nura. in lingua chaldaica significat ignē Dañ. 3. Mittetur in fornacem ignis. Et in eodem. 7. Fluuius igneus rapidus egrediebatur a facie eius.

Lucerne. נֵרוֹת

Candelabrum. מְנוֹרָה

Nouale. נִיר

Iugum. נִיר

Ignis. נוּרָא

נוּשׁ Nus. desperare. infirmari. ps. 68. Improperium expectauit cor meum & miseriam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. opprobrio cōtritum est cor meum & desperatus sum. Hebrei tamen legunt. Et infirmatus sum. De quo vide supra in dictione אֱנוֹשׁ Anas.

Desperare Infirmari נוּשׁ

Coquere. נָזַר Nazad. coquere. scilicet pulmentum. vt Geñ. 25. Coxit autem iacob pulmentum. & inde נָזִיד Nazid. idest pulmentū seu coctio. vt in loco predicto &. 4. Regū. 4. Et concidit in ollam pulmēti. Et in eodem. Cum gustasset de coctione. Aggei. 2. Panem aut pulmentum.

Pulmēti Coctio. נָזִיד

aspergere נָזָה Naza. aspergere. & scribitur sine nun. Leuit. 4. Tinc̄to digito asperget septies contra velum. Leuit. 6. Si de sanguine illius vestis fuerit aspersa. Et in eo. 8. Cumq; sanctificans aspersisset altare septem vicibus. Nu. 8. Asper gantur aqua lustrationis. Et in eodem. 19. Ipse quoq; qui aspergit aquas lauabit vestimenta sua. Esa. 53. Iste aspget gentes multas.

Fluere. נָזַל Nazal. fluere defluere. crumpere: pluere vel stillare. Nu. 24. Fluent aque de situla eius. Deut. 32. fluat vt ros eloquium meum. Iob. 36. Que de nubibus fluunt. ps. 147 flauit spiritus eius & fluēt aque. Canti. 4. que fluunt impetu de libano. Et in eodem. Et fluent aromata illius. Esa. 64 A facie tua montes defluerēt. Hiere. 9. Et palpebre nostre defluant aquis. Et in eodem. 18. Erumpentes aque frigide. idest defluentes. Ponitur etiam pro pluere. Esa. 45. Et nubes pluant iustum. Et in eodem. 46. Aquam de petra produxit eis. Pro quo hebrei legunt. Aquam de petra stillare fecit vel fluere fecit eis. & ide נוֹזְלִים Nozlim. idest riui seu fluenta. Ps. 77. Et eduxit aquam de petra. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et eduxit riuos de petra. Et in eodem. Et imbres eorum ne biberent. idest fluenta. Prouer. 5. Et fluenta putei tui. Esa. 44. Et fluenta super aridam. Et ide סַהַל Mazal. i. Sydus seu signum celeste. Et solum inuenitur in numero plurali. scilicet מַזָּלוֹת Mazaloth. 4. Regū. 23. soli & lune & duodecim signis. & secundum hebreos propter sui influētiam circa terrena appellantur hoc nomine.

Defluere. נָזַל

Erūpere. Pluere. נָזַל

Stillare. נְטִפִים

Riui Imbres. Fluenta. נוֹזְלִים

Sydus vel signum celeste. מַזָּלוֹת

Signa. אוֹת

נֶזֶם Nezem. Inauris ornamentum auris vel naris. Geñ. 24. Protulit vir inaures aureas. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet inaurem auream. Prouer. 11. Circulus aureus in naribus suis. idest in naribus porci. & in plurali נְזָמִים Nezamim. Geñ. 35. & inaures que erant in auribus eorum. Exo. 32. Tollite inaures aureas de vxorum filiorum & filiarum vestrarum auribus. Esa. 3. & gēmas ifrō

Inauris. Circulus. נֶזֶם

Inaures. נְזָמִים

te pendentes. Pro quo hebrei legunt. Et inaures naris.

Nocere. נָזַק Nazac. in lingua chaldaica significat nocere seu damnare: aut damnum inferre. Esdre. 4. Et vsq; ad hec noxia perueniet. & in eodem. Et nocens regibus & principiis. Dañ. 6. Et rex non sustinebit molestiam. i. nocumētū. & inde נָזֵק Nezec. i. Damnū. nocumentū. Ester. 7. Nūc aūt hostis noster est cuius crudelitas redundat in regem. Pro q̄ hebrei legunt. Quia nihil hostis prodest in damno vel cū damno regis.

Damnum נָזֵק

Separare Cōsecrare. Abstinere נָזַר Nazar. separare. abstinere. consecrare. sanctificare. Leuit. 22. Vt caueant ab his que consecrata sunt. Pro quo hebrei legunt. Et separentur vel abstineant ab his que consecrata sunt. Nu. 6. Et se voluerint domino consecrare. & in eodem. A vino & omni quod inebriare potest abstinebunt & in eodem. Cunctis diebus quibus ex voto domino consecrantur. & in eodem. Omni tempore consecrationis sue. Pro quo hebrei legunt. Cunctis diebus quibus consecratur vel separatur domino. & in eodem. Vsq; ad completum diē quo domino consecratur. & in eodem. Et consecrabit domino diem separationis illius. Zach. 6. Vel sanctificare me debeo. Pro quo hebrei legūt. vel abstinere aut separare me debeo. s. a cibo & potu. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Ponitur etiam pro abalienare. Esa. 1. Abalienati sūt retrorsum. Osee. 9. Et abalienati sunt in confusione. i. separati sunt. Et de hoc vide supra in dictione זוּר Zur. & inde נָזִיר Nazir. idest nazareus. consecratus: vel sanctificat9: aut separatus. s. a vino & omni quod inebriare potest. Geñ. 49 Et in vertice nazarei inter fratres suos. Nu. 6. Vir siue mulier cū fecerint votū vt sanctificentur. Pro q̄ he. le. Cū fecerit votū nazarei. & i eo. Ista est lex cōsecratiōis. p q̄ he. le. Ista est lex nazarei. i. consecrati vel sepati. & in eo. Tunc radetur nazareus ad ostium tabernaculi. & in eodē. Et tradet in manus nazarei. Iudi. 13. Erit enim nazareus dei ab infantia sua & inde נֵזֶר Nézer. i. separatio: vel sanctificatio: aut corona seu diadema. Nu. 6. Omni tempore separationis sue nouacula non ascendet super caput eius. & in eodem. Quia consecratio dei super caput eius. & in eodem. Omnibus diebꝰ separationis sue sanctus erit domino. & in eodē. Quoniam polluta est sanctificatio eius. Ps. 31. Super ipsum autem efflorebit sanctificatio eius. Ponitur etiam pro coma vel capillis eo quod nazareus nutriebat comā. vt Hiere. 7. Tonde capillum tuum & proiice. Ponitur etiam pro eo quod separatur a cōmuni vsu. Leuit. 25. Et vuas primitiarum tuarum non colliges. Pro quo hebrei legunt. Et vuas separationis tue. i. quas tibi vt proprias separaueras non vindemiabis: quia debebant esse omnibus cōmunes. Item נֵזֶר Nézer. i. corona seu diadema. Exo. 39. Fecerunt & laminam sancte venerationis. Pro quo hebrei legunt. Et fecerunt laminam coronam sanctitatis. Erat enī hec lamina circundata fronti pontificis in modum corone. 2. Reg. 1. Et tuli diadema q̄d erat in capite eius. 4. Reg. 11. Et posui super eū diadema. & inde מְנַזִּיר Minezir. i. coronatus seu princeps. Pro quo btūs Hieronymus transtulit custodem. Naū. 3. Custodes tui quasi locuste.

Cōsecratio נָזַר

Sāctificatio. נָזַר

Capillus. Primitie. נֵזֶר

Corona. Diadema. נֵזֶר

Custodes. מְנַזִּיר

Ducere. נָחָה Nacha. mīnare. ducere. deducere. dirigere. reponere. collocare. Exo. 15. Non eos duxit dominꝰ per viā terre philistiim. & in eodem. Vt dux esset itineris. & in eodē. 32. Vade & duc populum quo locutus sum tibi. Iob. 12. Et subuersas in integrum restituet. Pro quo hebrei legunt. Expādens vel dispergens gentes & deducit eas. Sed beatus Hieronymus transtulit sensum. 1. Reg. 22. Et reliquit eos ante faciem regis moab. Pro quo hebrei legūt. Et deduxit eos ante faciem regis moab. Iob. 38. Et vesperum super fines terre consurgere facis. Pro quo hebrei legunt. Et sydus seu vesperum super filios suos deduces: Ps. 22. Deduxit me super semitas iustitie. Ps. 26. Et dirige me in semitam rectam Ps. 76. Deduxisti sicut oues populum tuum. Ps. 77. Et in intellectibus manuum suarum deduxit eos. Ps. 107. Quis deducet me vsq; in idumeam. Prouer. 6. Cum ambulaueris gradiatur tecum. Pro quo hebrei legunt. Cum ambulaueris minabit te: Prouer. 18. Et tame principes spacium ei faciet. Pro quo hebrei legunt. Et ante principes deducet eū. Esa. 58. Et requiem tibi dabit dominus semper. Pro quo hebrei legūt. Et deducet seu minabit te dominus semp. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione נֹחַ Noach. Significat etiam reponere seu collocare. 4. Reg. 18. Et collocauit eos in Aila & in Abor. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et duxit seu deduxit eos. & secundum hebreos inde deriuatur מִנְחָה Mincha. i. munꝰ. vel donū. De quo vide supra in dictiōe מִנָּח Menach.

Dirigere. Mīnare. Collocare. מִנְחָה

נָחַל Nachal. hereditare. possidere. Exo. 32. Et possidebitis eam semper. & in eodem. 34. Nosq; possideas. Leuit. 25. Et hereditario iure transmittetis ad posteros. Pro quo hebrei legūt. Et hereditabitis eos filiis vestris post vos. Nu. 32. Vsq; dum possideant filii israel hereditatem suam. & in eodem. Nec quicq̄ queremus trans iordanem. Pro quo hebrei legunt. Quoniam non hereditabimus cū eis trās iordanē. Nu. 23. Quā diuidetis vobis sorte. Pro quo hebrei legunt. Et possidebitis terram sorte: & in eodem. Per tribꝰ & familias possessio diuidetur. i. possidebitis. & in eodē. Hec sunt nomina virorum qui cum Iosue terram vobis diuidēt Pro quo hebrei legunt. Hec sunt noīa virorum qui hereditare facient vos terram. i. diuidendo vnicuiq; hereditatem suam. & in eodem. Vt diuiderent filiis israel terram chanaā Deut. 21. Voluerit q̄ substātiam inter filios suos diuidere. Pro quo hebrei legunt. Et erit in die qua hereditare faciet filios suos. s. diuidendo eis hereditatem. & in eodē. 32. Qñ diuidebat altissimus gentes. Pro quo he. le. Qñ hereditare siue possidere faciebat altissimꝰ gētes. i. qñ diuidebat gētes p terras vt vnaquecq̄ gens possideret terram ei cōcessam a deo. Ios. 1. Tu enim sorte diuides populo huic terram. i. hereditare facies. & in eodē. 13. Hanc possessionē diuisit moyses in campestribus moab. & in eodem. 14. Hoc est q̄d possederunt filii israel in terra chanaā quam dederunt eis. idest possidere fecerunt eleazar sacerdos & iosue filius nun. Iob. 7. Sic & ego habui menses vacuos. Pro quo hebrei legunt. Sic possedi mihi menses vanitatis. i. vanos & vacuos. Ps. 81 Quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus. Ezech. 22 Et possidebo te in conspectu gentium. Zach. 2. Et possidebit dominus iudam partem suam. & inde נַחֲלָה Nachala. i. hereditas. possessio. Leuit. 25. Reuertetur homo ad possessionem suam. Nu. 18. Ego pars & hereditas tua. Deut. 18. Dominus enim ipse est hereditas eorum. & in eodem. 32. Iacob funiculus hereditatis eius. Ps. 93. Hereditatem tuam vexauerunt. Ps. 134. In possessionem sibi. & in ps. li נַחֲלוֹת Nachaloth. i. hereditates vel possessiones. Reperitur etiā נְחִילוֹת Nechiloth. vt in titulo. Ps. 5. vbi dicitur in finē pro ea que hereditatem consequitur. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Victori pro hereditatibus. Hebrei tamen dicunt q̄ in predicto loco est nomē cuiusdam instrumenti musici sic nominati. Item נָחַל Nachal. i. torrens. riuus. fluuius vallis. Leuit. 23. Et salices de torrēte. Nu. 13. Pergētes vsq; ad torrentē botri. Ios. 13. Ab aroer que sita est in ripa torrentis Arnon. 3. Reg. 7. Et ibi de torrente bibes. Iob. 28. Diuisit torrentem a populo peregrinante. Ps. 109. De torrente in via bibet.

Possidere Hereditas נַחֲלָה

Hereditates. Possessiones. נַחֲלוֹת

Torrens. נַחַל

Esa.57.In partibus torrentis pars tua. Et aliquādo scribitur cum he in fine & dicitur. נַחְלָה nachla.vt Nu.34. Vsq; ad torrentem egypti.Ps.123.Torrentem pertransiuit anima nostra.Significat etiam vallem . Geñ. 25.Foderuntq; in torrente.idest in valle qua torrens defluit tempore pluuiali.Deut.2.Oppido quod in valle situ est . Et in eodem. 21.Ducentq; eam ad vallem asperam atq; saxosam.Ioel.3. Et irrigabit torrentem spinarum. pro quo hebrei legunt . Et irrigabit vallem setim.idest spinarum . Et in plurali נְחָלִים nechalim.idest torrentes seu valles.Nu.21.Sic faciet in torretibus arnon.Et in eodem.24. Vt valles nemorose. 2.Reg.22.Torrentes Belial terruerunt me. Iob.20. Torrentes mellis & butyri.Eccls.1.Omnia flumina intrant in mare.Reperitur etiam נְחָלִים nachalim.Ezech.47. quo cunq; venerit torrens viuet. vbi ponitur נְחָלִים Nachalim pro נַחַל nachal.idest dualis numerus pro singulari.

נָחַם consolari. Nacham.consolari.consolationem accipere.penitere penitudinem habere.penitentiam agere.Geñ.5. Iste consolabitur nos ab operibus nostris.& in eodem.24. Vt dolorem qui ex morte matris acciderat temperaret . Pro quo hebrei legunt.& consolatus est isaac post mortem matris sue.sed beatus hieronymus transtulit sensum . & in eodem.27.Minatur vt occidat te.pro quo hebrei legunt. Cō solatur vt occidat te.& in eodem.37. Vt lenirent dolorem patris.pro quo hebrei legunt.vt consolarentur eum . & in eodem. Noluit consolationem accipere. Ruth.2.Quod cō solatus es me.2.Reg.13.eo quod consolatus esset super Amnon interitum.Iob.29 . eram tamen merentium consolator.Pro quo hebrei legunt.Sicut qui consolatur lugentes seu merentes.& in eodem.21.Quomodo consolamini me frustra.Ps.68.& qui consolarentur & non inueni. ps. 76. Renuit consolari anima mea.ps.118.& consolatus sum . & in eodem.fiat misericordia tua vt consoletur me.Esa.1.heu ego consolabor super hostibus meis.Et in eodem.40.consolamini cōsolamini populo meus.Et in eodem.49 . quia consolatus est dominus populum suum . & in eodem . 51. Consolabitur ergo dominus sion.Et in eodem . Ego ipse consolabor vos.Et in eodem.54.Tempestate conmusa absq; vlla consolatione.idest que non est consolata. Et in eodē 66.quomodo si cui mater blandiatur . pro quo hebrei legunt.sicut vir quem mater sua consolatur. Et sequitur . Ita ego consolabor vos:& in ierusalem consolabimini.Hiere. 31.Et nolentis consolari super eis. Ezech.5 . Et requiescere faciam indignationem meam & consolabor . & inde נֹחַם Nocham.idest consolatio.Osee.13.Consolatio absco dita est ab oculis meis.& in plurali . נֶחָמִים nichumim. idest consolationes.Esa.57.Et reddidi consolationes ei & lugentibus eius.Zach.1.Verba consolatoria . pro quo hebrei legunt . verba consolationum . & inde נֶחָמָה Necha ma.idest consolatio.Iob.6.Et hec mihi sit consolatio . ps. 118.Hec consolatio mea in humilitate mea . Scribitur etiam cum thau in principio & dicitur תַּנְחוּם Thanchum . & solum reperitur in numero plurali.scilicet תַּנְחוּמוֹת Thanchumoth.siue תַּנְחוּמִים Thanchumim. Iob . 15 . Nunquid grande tibi est vt consoletur te deus . pro quo hebrei legunt.Nunquid parum tibi consolationes dei. scilicet sunt. Et in eodem.21.Et agite penitentiam . pro quo hebrei legunt.Et sit hoc consolationes vestre . idest hoc reputetur vobis pro consolationibus.Potest etiam legi sicut est in littera nostra.vt infra dicetur.ps.93.Consolationes tue letificauerunt animam meam.Esa.66.& repleamini ab vbere consolationis eius.quod in hebreo legitur pluraliter: scilicet consolationum eius . Hiere.16 . & non dabunt eis potum calicis ad consolandum. pro quo hebrei legunt . Et non dabunt eis calicem consolationum . Item נָחַם Nicham.idest penitere.siue penitudinem habere . aut penitentiam agere . Geñ.6 . Penituit eum hominem fecisse in terra . Et in eodem . Penitet enim me fecisse eos .1. Regum . 15 . Penitet me quod constituerim Saul Regem Et in eodem. Et dominū penitebat q constituisset regem Saul.Et in eodem. Penitudine non flectetur neq; enim homo est vt agat penitentiam. Iob. 42. Et ago penitentiam in faulla & cinere.Ps.109.Iurauit dominus & non penitebit eum . Hiere .8. Nullus est qui agat penitentiam super peccato suo . Significat etiā placari seu misereri.i.penitere super malum.Exo.32. Et esto placabilis super nequitia populi tui.E in eodē. Placatusq; est dominus ne faceret malum. Deut.32. Et in seruis suis miserebitur.Ps.105. Et penituit eum secundū multitudinem misericordie sue.Ione. 3.Et misertus est super maliciam.Et inde נָחוּם Nechum.i. penitudo.Osee.11.Parcer conturbata est penitudo mea.

נַחְנוּ Nachnu.nos.pronomen est pluralis numeri prime persone.Threñ.3.Nos iniq; egimus & ad iracūdiam prouocauimus.

נָחַץ Nachas. festinare.vrgere.i. Reg.21. Sermo enī regis vrgebat.Pro quo hebrei legūt. Quoniam erat sermo regis festinatus vel acceleratus. Et solum inuenitur in predicto loco.

נְחִר Nechir.naris. Iob.39. Gloria naris eius terror. Et in eodem.41. De naribus eius procedit fumus. Et inde נַחֲרָה Nachara.i.hinnitus. Beatus hieronymus trāstulit fremitum. Hiere.8. A dan.i.a tribu dan auditus est fremitus equorum eius.

נָחַשׁ Nachas. experiri siue experimento discere.augurari . auguria obseruare . Geñ. 30. Experimento didici quia benedixerit mihi deus propter te. Et in eodem. 44. Ipse est in quo bibit dominus meus & in quo augurari solet. Et in eodem. An ignoratis q non sit similis mei in augurandi scientia. Pro quo hebrei legunt. An ignoratis q augurando auguratur vel diuinando diuinabit vir similis mei. Leuit.19. Nō augurabimini.nec obseruabitis somnia atq; auguria.3.Reg.20. Quod acceperūt viri pro omine.i. pro augurio.Pro quo hebrei legunt.Et augurati sunt viri. 4.Reg.21. Et ariolatus est & obseruauit auguria. Et inde נָחָשׁ Nachas.i.augurium. Nu.23. Non est augurium in Iacob. Et in eodem.24. Nequaq; abiit vt ante perrexerat:vt augurium quereret. Item נָחָשׁ Nachas.i.coluber aut serpēs Geñ.3.Sed & serpens erat callidior.Et in eodem.49. Dan coluber in via. Exo. 4. Que versa est in colubrum.Nu.21. fecit ergo moyses serpentem eneū. Sed illud quod premittur fac tibi serpentem eneum. Pro serpente eneo ponitur in hebreo שָׂרָף Saraph.i.vrens vel adurens.eo quod flatu oris adurit.Deut.8. In qua erat serpens flatu adurens. Vbi ponitur in hebreo נָחָשׁ Nachas שָׂרָף Saraph.i.serpens adurens.Iob.26. Obstreticāte manus eius eductus est coluber tortuosus.Esa.27. Super leuiathan serpētem vectem: & super leuiathan serpentem tortuosum.Amos.9. Ibi mādabo serpenti & mordebit eos. Et in plurali נְחָשִׁים Nachasim. Nu.21.Serpentes ignitos.Hiere.8.Ecce ego mittam vobis serpentes regulos. Item נְחוֹשֶׁת Nechoseth siue נְחוּשָׁה Nechusa.i.es siue ereum. aut eneum. Geñ.4. Faber in cuncta opera eris & ferri. Exo.25.Aurum & argentum & es.Et in eodē.27. Et operies illud ere.4. Reg.25. Et mare ereum quod erat in domo domini confregerunt chaldei & transtulerunt es omne in babylonem.i.Paralipo.18.Eris plurimum de quo fecit Salomon mare eneum & columnas &

נָחַם Penitere.

נְחוֹשֶׁת aurichalcū

Penitētia agere.

נְחָשִׁים Compes.

Placari.

Misereri.

נֹחַם penitudo.

נָחַן Ergere.

נַחַר Naris.

נַחֲרָה Fremitus.

נָחַשׁ Experimento discere Augurari.

נָחָשׁ Augurium

נָחָשׁ serpens. coluber.

נְחָשִׁים serpentes.

נְחוֹשֶׁת נְחוּשָׁה Es. Ereum.

Eneum.

vasa enea. Iob.16. Nec caro mea enea est. Ezech.1. Quasi aspectus eris candētis.& in eodē.16. Quia effusum est es tuū. Et in eodem.22. Omnes isti es & stagnum.ponitur etiam pro auricalco . quod est es fusile coloris aurei.3. Reg.7. Omnia vasa que fecit hiram regi Salomoni in domo domini de auricalco erāt. Et inde נְחוּשְׁתָן Nechusthan. Trāslatio nostra habet nohestam;idest eneum siue ereum.4. Reg.18.Confregitq; serpentem eneum quem fecerat moyses:vocauitq; nomen eius nohestam.& secundum hebreos nun finalis est diminutiua . quasi dicat . Enulus est . idest parum eris est & nihil numinis habet. Et inde נְחֻשָׁת Nechusath. idest compes. eo q sit ex ere. Threñ.3. Aggrauauit compedes meos . Quod in hebreo legitur singulariter scilicet compedem meum. Et in plurali נְחֻשְׁתַּיִם Nechustaim.2.Reg.4. Et pedes tui non sunt compedibus aggrauati.

נָחַת Descendere Nachath.descendere.opprimere.cōfringere.occumbere.siue occumbere facere.4. Reg.6 . Quia ibi syri in insidiis sunt.Pro quo hebrei legunt. Quia ibi syri descēdentes.idest castrametati sunt in insidiis in aliquo valle vel profundo. Iob.21. Et in puncto ad infernum descendunt. Ps.37.Quoniam sagitte tue infixe sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam. Pro quo hebrei legunt. Quoniam sagitte tue descenderunt in me:& descendit super me manus tua . Hiere.21. Qui dicitis quis percutiet nos . Pro quo hebrei legunt.Quis descendet super nos: vel quis opprimet nos. Dañ.4. Et ecce vigil & sanctus de celo descendit. Ioel.3. Ibi occumbere faciet dominus robustos tuos. Ponitur etiā pro multiplicare. Ps.64. Multiplica genimina eius. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Descendat in ripas vel in valles eius:scilicet pluuia. Ponitur etiam pro componere. ps.17. Et componens quasi arcum ereum brachia mea. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et confracto est arcus ereus brachiis meis. De quo vide supra in dictione חַתַת Cathath:quia inde potest deriuari . Et inde נַחַת Nachath.idest descensio. Iob.17. Putas ne saltem ibi erit requies mihi. Pro quo hebrei legunt. Si simul in puluerem descensio:scilicet mea erit. Potest etiam deriuari à dictione נוֹחַ Noach que significat requiescere. & tunc erit sensus sicut in littera nostra. Ponitur etiam pro terrore. Esa.30. Et terrorem brachii sui ostendet.

נָטָה Auertere . Declinare Nata. declinare.inclinare.auertere.tendere.extendere. Nu.22. Auertit se de itinere. idest declinauit de via. Iere. Et in eodem. Et nisi declinasset asina de via. Deut.16. Nec in alterum partem declinent. Iudi.19. Donec increscat dies. Pro quo hebrei legunt. Donec declinet dies.1. Reg.8. Sed declinauerūt post auaritiā.2. Reg.2. Et vade ad dexteram siue ad sinistram. Pro quo hebrei legunt. Et declina ad dexteram siue ad sinistram.3. Reg.2. Quod Ioab declinasset post adomiam & post Salomonem non declinasset. Edre.7. Et in me inclinauit misericordiam suam. Iob.21. Viam eius custodiui & non declinaui ex ea. Et in eodem.31. Si declinauit gressus meus de via. Ps.17. Et inclinauit celos & descendit. Ps.61. Tanq; parieti inclinato. Ps.72. Mei autem pene moti sunt pedes. Pro quo hebrei legunt . Mei autem pene inclinati vel declinati sunt pedes. Ps.85 . Inclina domine aurem tuam : et exaudi me . Ps . 101 . Dies mei sicut vmbra declinauerunt . Ps . 118 . Inclina cor meum in testimonia tua. Et in eo.inclinaui cor meū ad faciendas iustificatiōes tuas Ps.140. Ne declines cor meum in verba malicie. Prouer.4. Ad eloquia mea inclina aurem tuam. Et in eodem. Ne declines ad dexteram neq; ad sinistram. Esa.30. Declinate a me semitam. Et in eodem.66. Ecce ego declinabo super eam quasi fluuium pacem. Hiere.6. Quia longiores facte sunt vmbre vesperi. Pro quo hebrei legūt. Quia inclinate sunt vmbre vesperi. Et in eodē.15. Et quasi viator declinans ad manendum. Et frequenter scribitur sine nūn & etiam sine he. vt in aliquibus locis predictis & in sequentibus. Osee.11. Et declinaui ad eum vt vesceretur. Vbi ponitur אֶט At:& sola littera tet est essentialis illius verbi.nam littera aleph idicat primā personam futuri; & propter vau coniunctionem precedentem fit de futuro preteritum. vt dictum fuit in arte grāmatica . Significat etiam נָטַע Nata Tendere siue extendere. Geñ.26. Extendit tabernaculum suum.Et in eodem.33. Emitq; partem agri in qua fixerat tabernaculū.Pro quo hebrei legunt. In qua extenderat tabernaculum suum.Exo.6. Ac redimam vos in brachio excelso. debet legi in brachio extēto.Et in eodem. 14. Extende manum tuam super mare. Et in eodem. Cum q extendisset Moyses manum. Nu.24. Vt valles nemorose.Pro quo hebrei legunt. vt valles extente seu inclinate. 4.Reg.21. Et extendam super ierusalem funiculum samarie. Iob.9.Qui extendit celos solus.Ps.103. Extendens celos sicut pellem. Prouer.1. Extendi manum meam. Esa.3. Et ambulauerunt extento collo. Amos.2. Et super vestimētis pignoratis accubuerunt. Pro quo hebrei legunt. & super vestimentis pignoratis extenderunt se siue inclinauerunt se:idest accubuerunt: sicut est in littera nra. Zach.1. Et perpendiculum extendetur super Ierusalem. Et inde מִטָּה Mita.idest lect?, lectulus.reclinatorium. Geñ.47. Conuersus ad lectuli caput. Et in eodem.49. Collegit pedes suos super lectulum. Canti.3. En lectulum salomonis sexaginta fortes ambiunt. Ezech.23. Et sedisti in lecto pulcherrimo. Et in plurali מִטּוֹת Mitoth. Amos.6. Qui dormitis in lectis eburneis. Et inde מוּטָה Mute. idest declinatio seu auersio a via recta.Ezech. 9. Et ciuitas repleta est auersione. Et inde מַטֶּה Mate. idest virga seu baculus super quo homo aliquādo inclinatur:aut sceptrum seu tribus. Exo.4. Versaq; est in virgam. Et in eodem. virgam quoq; hanc sume in manu tua. Leuit.26. Postq; confregero baculum panis vestri. Nu.27. Germinabit virga eius. Ezech.7. Floruit virga. Et in eodem. Iniquitas surrexit in virgā impietatis. & in plurali מַטּוֹת Matoth. Nu.27 . Virgas duodecim. Et in eodem. Protulit ergo moyses omnes virgas. Reperitur etiā in genere masculino. Abac.3. Maledixisti sceptris ei?. Item מַטֶּה Mate. idest tribus seu familia. Nume.1. De tribu ruben Et in eodem.31. Mille viri de singulis tribubus eligantur. & in plurali מַטּוֹת matoth. Nu.1. Hi nobilissimi principes multitudinis per tribus & cognationes suas. et in eo.30.& locutus est ad principes tribuum filiorum israel.

נָטַל Natal.Portare.leuare.iacere.proiicere . 2 . Regum . 24.Trium tibi datur optio:elige vnum.Pro quo hebrei legunt.Tria ego proficio super te : siue ego leuo super te: elige vnum.Esa.40.Ecce insule quasi puluis exiguus. Pro quo hebrei legunt.Quasi puluis leuatur siue proiicitur.scilicet vento.Et in eodem.63.Et portauit eos & eleuauit cunctis diebus seculi. Threñ . 3 . Quia leuauit super se. Dañ.4 . Oculos meos ad celum leuaui. Vide etiam de hoc supra in dictione טוּל Til.Et inde נָטַל Netel . idest onus siue onerosum.Prouerb.27. Graue est saxum & onerosa arena. Et in plurali נְטִילֵי Netile.idest onerati.Soph. 1. Disperierunt omnes qui inuoluti sunt argento.pro quo hebrei legunt.Qui onerati sunt argento.idest qui portant argentum.

נָטָה Auertere , Declinare

Inclinare.

נָטַע Tendere

Extendere

מִטָּה Lectulus.

מִטּוֹת Lectuli.

מוּטָה Auersio.

מַטֶּה Virga. Baculus .

מַטּוֹת Virge.

Sceptri . Tribus:

מַטּוֹת Tribus.

נָטַל Proiicere

portare . Leuare.

נְטִל Onerosus

נְטִילֵי Onerati.

נָטַע Plantare

נָטַע Nataa. plātare. figere. defigere. ſtabilire. Geñ. 2. Plantauerat autē dominus deus paradiſum. Et in eodē. 9. Et plātauit vineā. Exo. 15. Et plantabis eos in monte hereditatis tue. Deut. 20. Quis eſt homo qui plātauit vineā. 2. Reg. 7. Et plantabo eū & habitabo cū eo. Pſ. 106. Et plantauerunt vineas. Eccl's. 2. Plantaui vineas; feci hortos & pomaria: & cōſeui ea cuncti generis arboribꝰ. Pro quo hebrei legūt. Et plātaui in eis lignū ois fructꝰ. Et in eodē. 5. Tēpus plātandi & tēpus euellendi quod plantatū eſt. Eſa. 40. Nec plātatus nec ſatus. Et in eodē. 41. Adhuc plātabis vineas. Et in eodem. 44. Plantauit pinum. Et in eodem. 65. Non plantabunt & alius comedet. Hiere. 1. Et edifices & plantes. Amos. 9. Et plātabo eos ſuper humū ſuam. Significat etiā figere. vel ſtabilire. Eccl's. 12. Et ſicut clauꝰ in altum defixi. Eſa. 51. Vt plantes celos & fundes terram. i. vt figas vel ſtabilias celos. Dañ. 11. Et figet tabernaculum ſuum Apedno inter duo maria. Et inde נְטַע Nétaa ſiue נְטַע Nátaa ideſt plantatio. Iob. 14. quaſi cum prius plantatum eſt. Pro quo hebrei legunt. quaſi plantatio. Eſa. 5. Et viri iuda germen eius delectabile. i. plantatio eius delectabilis. Et in plurali נְטִיעִים Netiim. Pſ. 143. Quorum filii ſicut nouelle plantationes. Eſa. 17. Propterea plantabis plantationem fidelē Pro quo hebrei legunt. Propterea plantabis plantationes pulchras ſiue iocundas. Scribitur etiam cum mem in principio loco nun & dicitur מַטַּע Nata. Eſa. 61. Plantatio domini ad glorificādum. Ezech. 34. Et ſuſcitabo eis germen nominatum. i. plantationem nominatam. Mich. 1. Et ponam Ieruſalem quaſi aceruum lapidum cum plantatur vinea. Pro quo hebrei legunt. In plantationes vinee. Et eſt idem ſenſus cum littera noſtra.

Defigere. Figere.

נְטַע Plātatio. Germen.

נְטִיעִים plātatiōes.

מַטַּע plantatio. Germen.

נָטַף Stillare. Diſtillare.

נָטַף Nataph. diſtillare. ſtillare. loqui. Iob. 29. Super illos ſtillabat eloquium meum. Ps. 67. Etenim celi diſtillauerunt. Canti. 4. Fauus diſtillans labia tua ſponſa. Et in eodem. 5. Manus mee ſtillauerūt myrrham. Ioel. 3. Stillabūt montes dulcedinem. Amos. 7. Et non ſtillabis ſuper domū idoli. Et in eodem. 9. Stillabunt mōtes dulcedinem. Mich. 2. Stillabo tibi in vinum. Et in eodem. Et erit ſuper quem ſtillatur populus iſte. Ponitur etiam pro loqui vel prophetare. vt Ezech. 20. Et ſtilla ad africū. i. loquere vel prophetа ad africum. Et in eodem. 21. Et ſtilla ad ſanctuaria. Mich. 2. Ne loquamini loquetes. & ſequitur. nō ſtillabit ſup iſtos vbi eadem dictio ponitur pro loqui & pro ſtillare. Et inde נֹטֶף Nēteph. i. gutta ſeu ſtilla. & ſolum inuenitur in numero plurali. Iob. 36. Qui aufert ſtillas pluuie. Et inde נָטָף Nataph. i. ſpecies aromatica q̄ ſtillat de ligno aromatico. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſtactem. Exo. 30. Sume tibi aromata & ſtactem. Et inde נְטִיפוֹת Netiphoth. i. monilia ſeu ornamenta colli. Iudi. 8. Abſq; ornamentis & monilibus. Eſa. 3. Et monilia & armillas & mitras. Hebrei tamen interpretantur olfactoria in quibus ponuntur aromata.

Prophetare

Loqui.

נָטַף Stille.

נָטָף Stacte.

נְטִיפוֹת Monilia.

נָטַר Cuſtodire.

נָטַר Natar. cuſtodire. ſeruare. Canti. 1. Poſuerūt me cuſtodem vineis. Et in eodem. vineam meam non cuſtodiui. Significat etiam ſeruare inimiciciā in corde. Leuit. 19. Non queras vltionem nec memoreris iniurie ciuium tuorum. Pro quo hebrei legunt. Non queras vltionem nec ſeruabis. i. inimiciciam filiis populi tui. i. ciuibus tuis. In aliis vero locis beatus Hieronimus tranſtulit iraſci. Hiere. 3. Nunquid iraſceris in perpetuum. Naū. 1. Et iraſcens ipſe inimicis ſuis. & in lingua chaldaica cōmuniter ſignificat ſeruare. vel conſeruare. Dañ. 7. Verba autem in corde meo conſeruaui. Et inde מַטָּרָא Matara. i. cuſtodia. Nec. 12. Et ſteterunt in porta cuſtodie. Ponitur etiam pro carcere in quo malefactores cuſtodiuntur. Hiere. 38. Manſit vero Hieremias in veſtibulo carceris. Ponitur etiam מַטָּרָא Matara. pro ligno ad quod ſagittarius dirigit ſagittam & illud obſeruat. Iob. 16. Et poſuit me ſibi in ſignum. Threñ. 3. Et poſuit me quaſi ſignum ad ſagittam. Et in predicto loco ſcribitur cum aleph in fine loco he.

Querere vltionem.

Iraſci.

conſeruare

מַטָּרָה cuſtodia.

carcer.

מַטָּרָא

ſignum.

נָטַשׁ

נָטַשׁ Natas. derelinquere. deſerere. dimittere. proiicere. Geñ. 31. Non eſt paſſus vt oſculare filios meos. Pro quo hebrei legunt. Et non reliquiſti ſeu dimiſiſti me vt oſculare filios meos. Exo. 23. Anno autem ſeptimo dimittes eam: & requieſcere facies. Pro quo hebrei legūt. Anno autem ſeptimo dimittes eam & derelinques eam. i. relinques eam quieſcere. Iudi. 6. Nunc autem derelinquit nos. i. Reg. 10. intermiſſis pater tuus aſinis ſolicitus eſt pro vobis. i. dimiſſis aſinis. Et in eodem. 17. Derelinquens ergo vaſa. Et in eodem. Quare dereliquiſti pauculas oues illas in deſerto. Ps. 23. Ne derelinquas me. Ps. 93. Quia non repellet dominus plebem ſuam. i. nō dimittet vel non derelinquet. Prouer. 17. Et anteq̄ calūniam patiatur: iudicium deſeret. Eſa. 2. Proieciſti enim populum tuum. Et in eodem. 32. Domus enim dimiſſa eſt. Et in eodem. 33. Laxati ſunt funiculi tui. Hiere. 12. Dimiſi hereditatem meam. & in eodem. 23. Et derelinquam vos & ciuitatem hanc. Ezech. 16. Propagines eius relicte ſunt. Et in eodem. 29. Et proiiciam te in deſerto. Oſee. 12. Et ſanguis eius ſuper eum veniet. Pro quo hebrei legunt. & ſanguis eius ſuper eum relinquetur vel dimittetur aut proiicietur. Amos. 5. Et proiecta eſt in terram ſuam. & ſcribitur aliquando cum thau loco tet. Hiere. 19. Et euulſa eſt in ira. Pro quo hebrei legunt. & dimiſſa eſt. poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra. De quo vide infra in dictione נָתַשׁ. Significat etiam extendere vel tendere: ſeu ſpargere: vel diffundere. Nu. 11. Et dimiſit in caſtra: itinere quantum vno die cōfici poteſt. Pro quo hebrei legunt. & expandit ſeu ſparſit. Iudi. 15. Caſtrametati ſunt in loco qui poſtea vocatus eſt lechī. i. diſperſi vel diffuſi ſunt. i. Reg. 30. Ecce illi diſcumbebant ſuper faciem vniuerſe terre. Pro quo hebrei legunt. Ecce illi diſperſi vel diffuſi erant ſuper faciem vniuerſe terre. 2. Reg. 5. Et diffuſi ſunt in valle Raphaim. Eſa. 21. A facie gladii imminentis. Pro quo hebrei legunt. A facie gladii extenti. Et inde נְטִישׁוֹת Netiſoth. i. rami ſeu propagines arboris. eo quod extē dūtur huc & illuc. Eſa. 18. Et que derelicta fuerint abſcindentur. Pro quo hebrei legunt. Et propagines ſeu ramos auferet abſcindetq̄. Hiere. 5. Auferet propagines eius. & in eodem. 48. Propagines tue tranſierunt mare.

Relinqre.

Dimittere

Repellere.

Deſerere. proiicere. Laxare.

נִיב Nib. fructus. Eſa. 57. Creans fructū labiorum. De quo vide ſupra in dictione נוּב Nub.

Fructus.

נִין Nin. filius. progenies. ſtirps. poſteri. Geñ. 21. Nec noceas mihi & poſteris meis ſtirpiq̄ mee. Vbi ponitur pro poſteris. Iob. 12. Nō erit ſemē eius neq̄ pgenies in populo ſuo. vbi ponitur pro ſemine. i. pro filio. Ps. 73. Dixerunt in corde ſuo cognatio eorum ſimul. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. Dixerunt in cordibus ſuis poſteri eorum ſimul. Eſa. 14. Et germen & propaginem. Hebrei tamen dicunt q̄ ſolum ſignificat filium. vnde in predicto loco ipſi legunt. filium & nepotem. & ſimiliter. Geñ. 21. & Iob. 12. De quibus ſupra dictum eſt. Et inde verbum paſſiuum יִנּוֹן Inon ideſt filiabitur vel filiabatur: ſi latine poſſet dici: tranſlatio noſtra traduxit pmanet. Ps. 71. ante ſolem pmanet nomē eius. pro quo in hebreo habetur. Ante ſolē filiabitur nomen eius. i. filiꝰ noiabitur vel vocabatur. Vide de hoc Burgenſi. In additionibꝰ ſuper predicto

Occidere. Interficere Eripere.

נִין poſteri. ſemen.

מַכָּה Plaga.

cognatio. Germen.

Filius.

יִנּוֹן permanet.

סִמָּן Cōſumar

נִיק Nutrire

נִיר Lucerna Nouale

נִיר Stirps Progenies Propago

נָכָה Percutere. cedere.

נָכָה Naca. percutere. cedere. ledere. Geñ. 19. Et eos q̄ erāt foris percuſſerunt cecitate. Exo. 3. Et percutiā egyptū in cūctis mirabilibus meis. & in eo. 5. En famuli tui flagellis cedimur. i. percutimur. & in eodem. 7. Ecce percutiam virga que in manu mea eſt aquas fluminis. Et in eodē. 8. & percute puluerem terre. Et in eodem. 9. Cūctamq̄ herbā agri percuſſit grando. Et in eo. linū ergo & ordeum leſum eſt. & in eo. Triticū autem & far nōn ſunt leſa. & communiter ſcribitur ſine nun vt in aliquibus locis p̄dictis. & Exo. 9. Et percutiam te & populū tuū. vbi ponitur אַךְ Ach. i. percutiam. & ſola littera caph eſt eſſentialis in predicto verbo percutiam & deficiunt nun & he. nam littera aleph denotat primam perſonā ſingularis numeri futuri temporis. Et ſupra in eo. Et percuſſit grando in omni terra egypti. Vbi ſimiliter deficiunt littera nun & littera he. In aliis vero locis communiter ſcribitur ſine nun. Nu. 17. percutieſq̄ petrā. Deut. 13. Statimq̄ percuties habitatores vrbis illius. Et in eodem. 27. Maledictus qui clam percuſſerit proximum ſuum. 1. Reg. 17. Et ſuffocabam interficiebamq̄ eos. p̄ quo hebrei legunt. Et percutiebam interficiebamq̄ eos. Et in eodem. 19. Percuſſit eos plaga magna. Et in eodem. Lācea aūtem caſſo vulnere perlata eſt in parietē. pro quo hebrei legunt. Et percuſſit lancea in parietem. Et in eodem. 30. & percuſſerant ſicelech. i. vaſtauerant. 2. Reg. 11. Relinquite eum vt percuſſus intereat. Et in eodem. 24. Percuſſit autē cor dauid eum. 3. Reg. 20. percute me: at ille noluit eū percutere. p̄s. 3. Quoniā tu percuſſiſti omnes aduerſantes mihi. p̄s. 101. Percuſſum eſt vt fenum & aruit cor meum. Eſa. 1. Super quo percutiam vos. pro quo hebrei legunt. Super quo percuſſi eſtis. Hiere. 18. percutiamus eū lingua. Ezech. 30. Et percutiam arcū tuū in manu ſiniſtra tua. Oſee. 6. percutiet & ſanabit. Zach. 9. Et percutiet in mari fortitudinē eius. Ponitur ēt p̄ occidere vel interficere. Nu. 25. qui occiſus eſt cū madianitide. Et in eodem. que pariter interfecta eſt. ponitur etiā pro erūpere. Oſee. 14. Et erumpet radix eius vt libani. Scribitur ēt cum aleph in fine loco he. Iob. 30. In terra penitus non parentes. pro quo hebrei legunt. percuſſi ſunt ſeu attriti ſunt de terra. & inde מַכָּה maca. i. percuſſio. plaga. vulnus. Deut. 28. Inſuper & vniuerſos langores & plagas. quod in hebreo legitur ſingulariter. ſ. vniuerſum langorem & plagam. Eſa. 1. Et plaga tumens. Hiere. 30. percuſſi te caſtigatione crudeli. ideſt percuſſione crudeli. & in plu. מַכּוֹת macoth. Deut. 28. Augebit dominus plagas tuas & plagas ſeminis tui. Zach. 13. que ſunt plage iſte. Reperitur etiam מַכִּים machim: ſecundum terminationem pluralem maſculinorum. 4. Reg. 9. propter vulnera quia percuſſerant eum ſyri. & inde נָכֶה neche. ideſt claudus. ſeu debilis pedibus. 2. Re. 9. Supereſt filius ionathe debilis pedibus. Et in plurali נְכִים nechim. ps. 35. Congregata ſunt ſuper me flagella. ideſt infirmitates pedum. proquo hebrei legunt. Congregati ſunt ſuper me claudi ſeu claudicantes. Scribitur etiam cum aleph loco he & dicitur נְכָאִים nechaim. pro quo beatus hieronymus tranſtulit plagas. Eſa. 16. His qui letantur ſuper murum cocti lateris loquimini plagas ſuas. & inde נָכֹה necho. ideſt claudus ſecundū hebreos. 4. Reg. 23. Aſcendit pharao nechao rex egypti. p̄ quo hebrei legunt. Aſcendit pharao claudus. poteſt etiam eſſe nomen proprium ſicut eſt in littera noſtra.

Cōſumare

Nutrire

Lucerna Nouale

Stirps Progenies Propago

Percutere. cedere.

Ledere.

אַךְ

Caſtigatio

מַכֹּת Plage.

נְכִים Vulnera.

נֶכֶה Debilis pedibus.

נָכַח

נָכַח Nóchach. Coram. in conſpectu. contra. ideſt e regiōe pro. propter. rectum vel directum. Exo. 14. In conſpectu eius caſtra ponetis. & in eodem. 26. & contra menſam candelabrum. & in eodem. 40. poſuit & candelabrum in tabernaculo teſtimonii e regione menſe. Ezech. 46. ſed e regione illius egredietur. ſignificat etiam pro ſiue propter. Geñ. 25. Deprecatuſq̄ eſt iſaac dominum pro vxore ſua. i. propter vxorem ſuam. & inde נְכָחָה nechocha. i. directio ſiue equitas aut rectum vel directum. Eſa. 57. Qui ambulat in directione ſua. & in eo. 59. & equitas non poteſt ingredi. Amos. 3. & neſcierunt facere rectum. & in plu. נְכָחִים nechochim ſiue נְכֹחוֹת nechochoth. Prouer. 8. Recti ſunt itelligentibus. Eſa. 30. nolite aſpicere nobis que recta ſunt.

In cōſpectu contra.

E regione.

נָכַל Dolose agere.

נֶכֶל Dolosus

נְכָסִים Diuitie Subſtātia

נָכַר cognoſcere.

נָכַר Nacal. machinari. cogitare. excogitare. ſcilicet. malū vel dolum. dolose agere. inſidiari. Geñ. 37. Antequā accederet ad eos cogitauerunt illum occidere. Nu. 25. quia & ipſi hoſtiliter egerunt contra vos & decepere inſidiis. p̄ quo hebrei legunt. quia ipſi hoſtiliter egerunt contra vos in dolis ſeu in cogitationibus doloſis: quibus dolose cogitauerunt contra vos: ſeu in machinationibus ſuis quibus machinati ſunt contra vos. vbi ponitur verbum & nomen ab eō deriuatum. Ps. 104. & dolum facerent in ſeruos ſuos. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Dolose agerent contra ſeruos ſuos. & inde נֹכֶל nochel. ideſt doloſus ſeu dolum excogitans. Malach. 1. Maledictus doloſus.

נֶכֶס Néches. Diuitie. ſubſtantia. ſupellex. & declinatur tantum in plurali & dicitur נְכָסִים nechaſim ſiue נְכָסִי nichſe. Ioſ. 22. In multa ſubſtantia atq̄ diuitiis reuertimini in ſedes veſtras. Eſdre. 4. & de arca regis ideſt de tributis que dantur de regione trans flumen. ideſt de ſubſtantia regis.

Machīari

Doloſe agere.

Doloſus

Diuitie Subſtātia

נָכַר Nacar. Cognoſcere. agnoſcere. alienare ſe. ſiue extraneum ſe facere. diſſimulare. ſcilicet ſe eſſe qui eſt. Iob. 24. Nec cognouit tyrannum. Prouer. 20. Ex ſtudiis ſuis intelligitur puer. ideſt cognoſcitur puer. Threñ. 4. Non ſūt cogniti in plateis. Et cōiter ſcribitur ſine nun. Geñ. 25. Et non cognouit eum. Et in eo. 31. ſcrutare quidquid tuorum apud me inueneris. Pro quo hebrei legunt. Cognoſce quidquid tuorum. Et in eodem. 38. Cognoſce cuius ſit anulus. Et in eodem. 42. Cum agnouiſſet eos. Deutero. 1. Nulla erit diſtantia perſonarum. pro quo hebrei legunt. Non cognoſcetis faciem in iudicio. ideſt non accipietis perſonam. vt Prouer. 18. Accipere perſonam in iudicio non eſt bonum. Pro quo in hebreo habetur. Cognoſcere faciē in iudicio non eſt bonum. Iudi. 18. & agnoſcentes vocem adoleſcentis leuite. Nec. 12. Et neſciebant loqui iudaice. Pro quo hebrei legunt. Et non cognoſcebant loqui iudaice. Iob. 4. Cuius non agnoſcebam vultum. Ps. 141. Et non erat qui cognoſceret me. Et inde מָכָּר Macar. i. cognitus ſeu notus. 4. Reg. 12. Accipiant illā ſacerdotes iuxta ordinem ſuū. Pro quo he. le. Accipiāt ſacerdotes vnuſquiſq̄ a cognito ſuo ſiue a noto ſuo. Et ideo. Nolite ergo amplius accipere

Cognoſcere.

מָכָּר cognitus.

pecuniam iuxta ordinem vestrum. Pro quo hebrei legũt.

Boans הַכָּרָה Agnitio. הַכָּר

A cognitis siue a notis vestris. & inde הַכָּרָה Hacara. i. agnitio. Esa. 3. Agnitio vultus eorum respondebit eis. De quo vide supra in dictione הַכָּר Hachar. Item נָכַר Hachar. i. alienare se, aut extraneum se facere: vl' dissimulare esse qui est. Genũ. 42. Cum agnouisset eos quasi ad alienos durius loquebatur. Pro quo hebrei legunt. Et cognouit eos & alienauit se ad eos. i. alienum se fecit eis. vel dissimulauit se esse qui erat. 3. Reg. 14. Cum ergo illa intraret & dissimularet se esse que erat. & in eodem. Quare aliam te esse simulas. Iob. 21. Et hec eadem illum intelligere cognoscetis. Pro quo hebrei legunt. Et signa eorum non ab alienetis. i. non sint vobis aliena vel non ignoretis. sicut exponit Burgen. in additionibus super p̃dicto loco. Prouer. 26. In labiis suis intelligitur inimicus. Pro quo hebrei legunt. In labiis suis alienatur inimicus. Potest etiam secundum primam significationẽ legi sic. f. in labiis suis cognoscitur inimicus. quod est idem sensus cũ littera nostra. Hiere. 19. Et alienum fecerunt locum istum.

Alienare

Dissimulare se esse q̃ est. Simulare

Alienũ facere. Supbire

Ponitur etiã pro tradere: vel concludere. vt. 1. Reg. 23. Et ait saul tradidit eũ dñs in manꝰ meas. & inde נָכַר Necher: siue נֵכַר Nechar. i. alienatio siue alienus vel alienigena: aut extraneus seu peregrinus. Genũ. 17. Et alienigene pariter circuncisi sunt. Exo. 12. Omnis alienigena non comedet ex eo. Deut. 31. Et fornicabit post deos alienos. Iob. 31. Et alienatio operantibus iniquitatem. Ps. 17. Filii alieni mentiti sunt mihi. Ps. 80. Neq; adorabis deum alienũ. & in abdia. In die peregrinationis eius. & inde נָכְרִי Nochri. i. alienus: siue extraneus aut peregrinus. Deut. 17. Non poteris alterius gentis hominem regem facere. Pro quo hebrei legũt. Non poteris cõstituere super te virum extraneum siue alienum. Ps. 68. Et peregrinus filiis matris mee. Soph. 1. Sup omnes qui induti sunt veste peregrina. & in plurali נָכְרִים Nochrim. Esa. 2. Et pueris alienis adheserũt. & in Abdia. Et extranei ingrediebantur portas eius. & in genere femi-nino נָכְרִיָּה Nochria. vt Prouer. 5. Et foueris in sinu alteri? Pro quo hebrei legunt. Et amplexaberis sinum extranee: siue aliene. & in eodem. 7. Et ab aliena que verba sua dulcia facit. Esa. 28. Peregrinum est opus eius ab eo. & in plurali. נָכְרִיוֹת Nochriioth. i. aliene siue extranee. Genũ. 31. Nõne quasi alienas reputauit nos.

Alienatio Alienus

Peregrinatio. נָכְרִי

Extraneus Peregrinus. נָכְרִים

Alieni. Extranei

Extranea נָכְרִיָּה

Aliene. peregrini נָכְרִיוֹת

נֵכֶת Aromata. Nechoth. aromata. Genũ. 37. Et camelos eorum portãtes aromata. Et in predicto loco scribitur cum aleph in medio. Esa. 39. Et ostendit eis cellam aromatum.

נָבֵלָה Decisse. סִבְלָה cõsumatio. Radix.

נָבַל Nala. consumare, deesse. Esa. 33. Cum fatigatus desieris cõtenere cõteneris. & inde סִבְלָה Minla. i. cõsumatio. secundum hebreos. Pro quo beatus Hieronymꝰ trãstulit radicem. Iob. 15. Nec mittet in terram radicem suam.

נָמַל circũcidere. Namal. excidere, scindere, circuncidere, cõterere, attere. Genũ. 17. Et circuncidetis carnem preputii vestri & in eodem. Et alienigene pariter circuncisi sunt. & in eo. 34. Ritum gentis imitantes. Pro quo hebrei legunt. Sicut ipsi circuncisi sunt. Et communiter scribitur sine nun. Iob. 14. Quasi flos egreditur & conteritur. & in eodẽ. 18. Et sursum atteratur messis eius. & in eodem. 24. Et sicut summitates spicarum conterentur. Vide etiam de hoc supra in dictione מוֹל Mol. Itẽ נְמָלָה Nemala. i. formica. Prouer. 6. Vade ad formicam o piger. & in plurali נְמָלִים Nemalim. secundum terminationem pluralem masculinorũ. vt in eodem. 30. Formice populus infirmus.

Conterere Atterere.

נְמָלָה Formica. נְמָלִים Formice.

נָמֵר Pardus. Namer. pardus. Hiere. 5. Pardus vigilans super ciuitates eorum. & in eodem. 13. Aut pardus varietates suas

Osee. 13. Et ego ero eis sicut leena & sicut pardꝰ in via Assyriorum. & in plurali נְמֵרִים Nemarim. Abach. 1. Leuiores pardis equi eorum.

נְמֵרִים Pardi.

נָס Furor. נַס Signum. Leuare.

נַס Nas. In lingua chaldaica significat iram vel furorem. Dañ. 2. Rex in furore & ira magna.

נֵס Signari. Leuare. Leuare signum. Eleuare. Fugere.

Nasas. leuare. exaltare. eleuare. signare. idest vexillũ aut signum leuare. fugere. confugere. Ps. 4. Signatũ est sup nos lumen vultus tui dñe. Pro quo beatꝰ Hieronymꝰ in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Leua sup nos lumẽ vultus tui dñe. Esa. 59. Quẽ spũs dñi cogit. Pro q̃ he. le. Spiritus dñi leuauit seu eleuauit signũ seu vexillum in eo. Zach. 9. Quia lapides sancti eleuabuntur super terram eius. Ponitur etiam pro fugere. Ps. 59. Dedisti metuentibus te significationem vt fugiant a facie arcus. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Dedisti metuentibus te signum seu vexillum vt signentur ante firmitatem seu veritatem. vel sic. vt eleuent signum seu vexillum coram veritate vel firmitate. Esa. 10. Et erit terrore profugus. vide etiam de hoc supra in dictione נֵס Masas. & in dictione נוֹס Nus. & inde נֵס Nes. idest exaltatio seu eleuatio. Exo. 17. Et vocauit nomẽ eius dominus exaltatio mea. Significat etiam signum seu vexillum eo quod eleuatur in bello & ad eum milites confugiunt. Nu. 21. Et pone eum pro signo. Esa. 11. Et ẽuabit dominus signum in nationibus. & in eodem. 30. Et quasi signum super collem. & in eodem. 33. Vt leuare signum non queas.

נֵס Exaltatio. Signum.

נָסַג Compehendere. Assumere. f. terminum. Trãsferre. f. terminos.

Nasag. comprehendere. assumere vel transferre. f. terminum. retrorsum conuerti. Mich. 2. Non comprehẽdet confusio. Deut. 19. Non assumes & transferes termios proximi tui. Vbi vtrũq; significatum comprehendit trãslatio nostra sub uno verbo hebraico. scilicet assumes & trãsferes. & in eodem. 27. Maledictus qui transfert terminos p̃ximi sui. idest comprehendi facit. sicut exponunt hebrei. Prouer. 22. Ne transferas terminos antiquos. & in eodem. 23. Ne attingas terminos parunlorum. Pro quo hebrei legunt. Ne attingas siue ne transferas terminos seculi. idest terminos antiquos: nam eadem verba ponũtur in hebreo sicut supra capꝰ. 22. Osee. 5. Quasi assumentes terminũ. Scribitur etiam cum sin & puncto ceboleth loco sãmech. Iob. 24. Alii terminos transtulerunt. Significat etiam auerti vel conuerti retrorsum. Deut. 39. Auertantur retrorsum & reuereantur. Ps. 69. Auertantur retrorsum & reuereantur qui volunt mihi mala. Esa. 42. Conuersi sunt retrorsum confundantur confusione. & in eodem. 59. Et auersi sumus ne iremus post tergum dei nostri. vide etiam de hoc infra in dictione סוג Sug.

Attingere terminos

auerti retrorsum. Conuerti. retrorsus

נָסָה Tentare. Probare. Consuetudinẽ habere. Vsum hre. Assuescere.

Nasa. Tentare. probare. assuescere vel consuetudinem habere. Genũ. 22. Tentauit deus Abraam. Exo. 16. Vt tentem eum vtrum ambulet in lege mea. & in eodem. 17. Quia tentauerunt dominum. & in eodem. 20. Vt enim probaret vos venit deus. Deut. 6. Non tentabis dominum deum tuum sicut tentasti in loco tentationis. Iob. 4. Si ceperimus loqui tibi forsitan moleste accipies. idest si tentauerimus vel probauerimus loqui. Ps. 94. Vbi tentauerunt me patres vestri. Significat etiam assuescere vel consuetudinem habere. 1. Reg. 17. Non enim habebat consuetudinem. Et in eodem. Non possum sic incedere quia non vsum habeo. Eccls. 2. Vadam & affluam deliciis. Pro quo hebrei legunt. Et assuefaciam te deliciis. Inde מַסָּה Masa. idest tentatio. Exo. 17. Et vocauit nomen loci illius tẽtatio. Et in plurali מַסּוֹת Masoth. vt Deut. 29. Tẽtationes magnas. Ponitur etiam מַסָּה Masa. pro pena. Iob. 9. Et non de penis innocentium ridcat. pro quo hebrei legunt. In tentationem innocentiũ irridebit.

Tentatio. מַסּוֹת מַסָּה Pena.

נָסַח Tentationes. Demoliri. Auferre. Euellere.

Nasach. Demoliri. auferre. siue euellere. vt Prouer. 15. Domum superborum demolietur dominus. Ponitur etiam prõ auferre vel euellere. vt Deut. 28. Vt auferamini de terra. Ps. 51. Et emigrabit te de tabernaculo tuo. p̃ quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Et euellet te de tabernaculo tuo. Prouer. 2. Et qui iniq; agunt auferentur ab ea. Esdre. 6. Tollatur lignum de domo eius. idest euellatur. & inde מַסָּח Masach. i. deuastatio vel demolitio: secundum hebreos. 4. Reg. 11. Et custodietis domus mesach. pro quo hebrei legunt. Et custodietis excubias domus a demolitione siue a deuastatione. vel sic. Et custodietis custodiam domus ruinose. Potest etiam esse nomẽ proprium sicut est in littera nostra.

מַסָּח deuastatio

נָסַךְ Libare. Miscere. Libamẽti Libamen. Libatio. Mirtum. Libatio. Conflare. Conflatile. Sumulacrum. Conflatile. Cõstituere Ordinare Principes. Ordiri. Ordiri. Pallium. Pergere. Progredi Proficisci Gradiri.

Nasach. libare. fundere. miscere. conflare. constituere ordinare. ordiri. Exo. 25. In quibus offerenda sunt libamina. Pro quo hebrei legunt. In quibus libandum est. Et in eodem. 30. Nec libabitis. pro quo he. le. Et libamẽ nõ libabitis super illud. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Nu. 28. Et libabitis vini quartam partem hyn. 2. Reg. 23. Sed magis eam libauit domino. Esa. 29. Quoniam miscuit vobis dominus spiritum soporis. Osee. 9. Non libabunt domino vinum. & inde נֶסֶךְ Nesech. idest libamẽ seu libatio. Nu. 28. Iuxta omnem ritum sacrificii matutini & libamentorum eius. Et in eodem. Et liba que rite fundũtur. Et in eo. Libamenta autem vini q̃e per singulas funduenda sunt victimas. Deut. 32. Bibebant vinum libaminũ suorum. Hiere. 32. Et libabant diis alienis libamina. Joel'. 1. Periit sacrificiũ & libatio de domo dñi. Et in eo. 2. Sacrificiũ & libamen domino deo nostro. & inde מֶסֶךְ Mesech. seu מִמְסָךְ Mimsach. idest mixtum: seu libamen vel libatio. Ps. 74. Quia calix in manu domini vini meri plenus mixto. Esa. 65. Et libatis super eam. pro quo hebrei legunt. Et impletis ipsum meni libatione seu mixtione. De quo vide supra in dictione מִנְחָה Mana. Item נָסַךְ Nasach. idest conflare. Esa. 40. Nunquid sculptile cõflabit faber. Et in eo. 44. Et sculptile conflauit ad nihil vtile. Hiere. 10. Quoniã falsum est quod conflauit. Et inde נֶסֶךְ nesech. idest conflatile Esa. 48. Et sculptilia mea & conflatilia mandauerunt ista. Ponitur etiam pro simulachro. Esa. 41. Et vẽtus & inane simulachra eorum. Dañ. 11. Insuper & deos eorum & sculptilia eorum. & inde מַסֵּכָה Masecha. idest conflatile: seu fusile. Exo. 32. Fecerũtq; sibi vitulum conflatilem. Et in eo. 34. Deos cõflatiles non facies tibi. Osee. 13. Fecerunt q̃ sibi cõflatile de argento suo. Item נָסַךְ Nasach. idest constituere. seu ordinare. Ps. 2. Ego aũt constitutus sum rex ab eo. Et beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Ego autem ordinaui regem meum. Prouer. 8. Ab eterno ordinata sum. & inde נְסִיכִים Nesichim. idest principes seu rectores. & solum inuenitur i nu. plu. Ps. 82. Et sicut zebee & salmana omnes principes eorum. Significat etiam predicta dictio ordiri. vt Esa. 30. vt ordiremini telã & nõ per spũm meum. & in eo. 25. Et telã quã orditus est sup oẽs natiões. & inde מַסֵּכָה Masecha. siue מַסְכֵּכֶת Masechet. i. tela seu licium vt in duobus locis predictis. & Iudi. 16. Si inquit septẽ crines capitis mei cum licio plexueris. Et in eodem. Extraxit clauum cũ crinibus & licio. Ponitur etiam pro pallio. Esa. 28. Et pallium breue vtrũq; operire non potest.

נָסַע Pergere. Proficisci. progredi. recedere. moueri

Nasaa. Pergere. proficisci. progredi. recedere. moueri Genũ. 12. Perrexitq; abraam vadens & vltra progrediens ad meridiẽ. Et in eo. 20. Profectus ide Abraã venit in terram australem. Et in eodem. 33. Gradiamur simul. Pro quo hebrei legunt. Proficiscamur & ambulemus. Et in eo-

dem. 46. Profectusq; israel cum omnibus que habebat. Exo. 12. Profectiq; sunt filii israel de ramases. Et in eodẽ. 13. Viderunt egyptios post se. pro quo he. le. Et viderunt & ecce egyptus proficiscebatur siue pergebat post se. & in eodẽ 14. Tollensq; se angelus domini. i. mouit se siue pfectus est angelus dñi. Nu. 10. Quando mouẽda sunt castra. Et in eo. Mouebũt castra primi qui sunt ad orientalẽ plagã. & in eo. Leuabunt tentoria qui sunt ad meridiẽ. pro quo he. le. Mouebunt castra. Et in eo. Mouerũtq; castra primi iuxta impetũ dñi. Et in eo. Profectiq; sunt de monte dñi. Et in eodẽ. Cumq; eleuaretur arca. idest cumq; moueretur arca. Et in eo. 11. Ventus aũt egrediens a dño. i. pergens. Et in eo. 33. Profecti igitur de rameses. Et in eodem. Inde egressi venerunt contra phiairoth. Esdre. 8. Promouimus ergo a fluminẽ Aua. 1. Profecti sumus. Ponitur etiam pro auferre. vt Iob. 4. Qui autem reliqui fuerint auferentur ex eis. Esa. 38. Generatio mea ablata est. Et inde verbũ tertie coniugationis. i. proficisci facere seu mouere facere. Beatus hieronymus transtulit Tollere seu extrahere aut transferre. Exo. 15. Tulit autem moyses israel de mari rubro. idest proficisci fecit. Iudi. 16. Et apprehẽdit ambas porte fores. idest tulit seu extraxit. Et in eo. Extraxit clauũ cũ crinibus. 3. Reg. 5. Precepitq; rex vt tollerent lapides grandes. 4. Reg. 4. Et cum plena fuerint tolles. Eccls. 10. Qui transfert lapides & inde מַסָּע Masaa. idest profectio. Genũ. 13. Reuersusq; est per iter quo venerat. idest per profectiones quibus venerat Deut. 10. Vade & precede populum. Pro quo hebrei legũt. Vade in profectione ante populum. idest perge ante populum. & in plurali. מַסָּעִי Masee. Pro quo beatus hieronymus transtulit Mansiones. nu. 33. He sunt mansiones filiorum israel. Et in eodem. Quas descripsit moyses iuxta castrorũ loca que domini iussione mutabant. Póitur etiam מַסָּע masaa pro armis bellicis. Iob. 41. nec hasta nec thorax. p̃ quo hebrei legunt. Hasta & arma & thorax.

Mouere. Egredi. Promouere. Tollere. Extrahere. Trãsferre. מַסָּע Profectio מַסָּעִי Mãsiones

נָסַק ascendere. Educere.

Nasac. Ascendere. scandere. Ps. 138. Si ascendero in celum tu illic es. Et inde verbum tertie coniugationis q̃ significat ascendere facere. siue eleuare vel educere de aliquo profundo. Dañ. 3. porro viros illos qui miserant sydrach misach & abdenago. Pro quo hebrei legunt. Qui a scẽdere fecerant. Et in eodem. 6. Et danielem precepit educi de lacu. & in eodem. Eductusq; est daniel de lacu.

נָעַל Offirmare Claudere. Cõcludere מַנְעוּל Vectis. Pessulum. נָעַל Calciare. נַעַל Calciamẽtum. נַעֲלַיִם calciamẽti נַעֲלַיִם calciamẽta

נָעַל naal. Claudere. offirmare. scilicet clausura vel sera. calciare. Iudi. 3. Clausis diligentissime ostiis cenaculi & offirmatis sera. Et in eodem. Viderunt clausas fores cenaculi. Canti. 4. Hortus conclusus soror mea sponsa hortus conclusus. idest clausus. & inde מַנְעוּל manul. idest sera seu vectis quo ostium clauditur. Nec. 3. Et statuerunt valuas eius & vectes. in alio vero loco. Beatus hieronymus transtulit Pessulum ostii. Canti. 5. Pessulum ostii mei aperui dilecto meo. Item נָעַל naal. idest calciare. 2. Paralipo. 28. Cumq; vestissẽt eos & calciassent. Ezech. 16. & calciaui te hyacintho. & inde נַעַל naal. cum accentu in prima. idest calciamentum. Exo. 3. Solue calciamentum de pedibus tuis. Deut. 25 Et tollet calciamentum de pede eius. Et in eodem. Et vocabitur nomen eius in israel domus discalciati. Pro quo hebrei legunt. Domus discalciati calciamenti. p̃s. 59. In idumeam extendam calciamentum meum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִנְעָל manal. Deut. 33. ferrum & es calciamentum tuum. & in plurali נְעָלִים nealim siue מִנְעָלִים maalaim. Exo. 12. Et calciamenta habebitis in pedibus. Esa. 5. nec rumpetur corrigia calciamenti eius. quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet calciamentorum eius. Et in eodem. 11. Ita vt transeant per eum calciati. pro quo

hebrei legunt. vt transeant per eum cũ calciamẽtis. Amos. 2. Et pauperem pro calciamentis. Reperitur etiam נְעָלוֹת Naaloth. secundum terminationem pluralem femininorũ Ioſ. 9. Calciamenta q̃ perantiqua que ad indicium vetuſtatis pitatiis conſuta erant.

Calciamẽta.

נְעָם Naam. ſuaue vel iocundum eſſe: ſeu dulce vel amenũ eſſe. placere, decorum eſſe. 2. Reg. 1. frater mi ionatha decore nimis. Pro quo hebrei legũt. frater mi ionatha iocũdus vel ſuauis fuiſti mihi nimis. ſiue placuiſti mihi nimis aut decor⁹ fuiſti mihi nimis. p̃s. 140. Et audiãt verba mea quoniam potuerunt. pro quo beatus hierõymus in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. Et audient verba mea quoniam decora ſunt. Prouer. 2. Et ſcientia animę tue placuerit. Et in eo. 9. Et panis abſconditus ſuauior eſt. Et in eodem. 24. Qui arguunt eum laudabuntur. Pro quo hebrei legunt. Et arguẽtibus ſuaue ſiue iocũdum eſt. & inde נְעִים naim. i. iocũdus. ſuauis. decorus. egregius. 2. Reg. 23. Egregius pſaltes iſrael. Ps. 80. Pſalterium iocundum cum cithara. Ps. 132. Ecce q̃ bonum & q̃ iocundum. p̃s. 134. Pſallite nomini ei⁹ quoniam ſuaue eſt. Ps. 146. Deo noſtro ſit iocunda decora q̃ laudatio. Prouer. 22. Que pulchra erit tibi cum ſeruaueris eam in ventre tuo. Et in eo. 24. Vniuerſa ſubſtantia preciosa atq; pulcherrima. & in plu. נְעִימִים Neimim. 2. Reg. 1. Saul & ionathas amabiles & decori valde. Iob. 31. Complebunt dies ſuos in bono & annos ſuos in gloria. pro quo hebrei legunt. Et annos ſuos in iocunditatibus vel in ſuauitatibus. Et inde נֹעַם Noam. ideſt iocunditas. vel ſuauitas. aut decor. p̃s. 90. Et ſit ſplendor domini dei noſtri ſuper nos. Pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et ſit decor dñi dei noſtri ſuper nos. Prouer. 16. Fauus melis compoſita verba. pro quo he. le. Fauus melis verba iocunditatis vel ſuauitatis. Et in plu. נְעִימוֹת Neimoth. p̃s. 16. Delectationes in dextera tua in eternum. pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio trãſtulit. Decores in dextera tua eternos. Et aliquando ſcribitur cum mem in principio. p̃s. 140. & non cõmunicabo cum electis eorum. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit. Nec comedere in deliciis eorum. ideſt in ſuauitatibus eorum. Scribitur etiam cũ nun in fine & dicitur נַעַמָן naaman. & in plu. נַעֲמָנִים naamanim. Eſa. 17. Propterea plantabis plantationem fidelem. Pro quo hebrei legunt. Propterea plantabis plantationes iocundas vel ſuaues.

Placere. Decorũ eſſe Iocũdũ eſſe Decor. Decores. Delicie Iocũde

נַעֲצוּץ Naas. Genus arboris humilis. & ſcribitur cum duplici ſadich & dicitur נְעָצוּר naafus. pro quo beatus hieronymus tranſtulit ſaliunculam. Eſa. 55. pro ſaliuncula aſcendet abies. Et in plu. נַעֲצוּצִים naafuſim. pro quo beatus hieronymus tranſtulit frutęta. Eſa. 7. Et vniuerſis frutetis & in vniuerſis foraminibus.

Saliſcula Fruteta.

נָעַר Naar. excutere. cõcutere. expergiſci. ſiue conſurgere. Exo. 14. Et inuoluit eos dominus in mediis fluctib⁹. pro quo hebrei legunt. & excuſſit dñs egyptios in medio maris. Ps. 135. Et excuſſit pharaonem & virtutem eius in mari rubro. Iudi. 16. Egrediar ſicut ante feci & me excutiã. Nec. 5. Inſuper excuſſi ſinum meum & dixi: ſic excutiet deus omnem virum. Iob. 38. Et excuſſiſti impios ex ea. Ps. 108. Et excuſſus ſum ſicut locuſta. Eſa. 33. Et concuſſa ẽ baſan & cármelus. Et in eo. Et excutit man⁹ ſuas ab omni munere. Et in eodem. 52. Excutere de puluere. Hiere. 51. Excutient comas veluti catuli leonum. Significat etiam expgiſci vel conſurgere. Zach. 2. Quia conſurrexit de habitaculo ſancto ſuo. & inde נָעַר nóar. ideſt excuſſio. p quo beatus hieronymus trãſtulit tempeſtatem. Iob. 36. Morietur in tempeſtate anima eorum. & inde נְעֹרֶת neoreth. i. ſtuppa.

Excutere. Concutere. Cõſurgere נָעַר Tempeſtas נְעֹרֶת

ſeu fauilla ſtuppe q̃ excutitur ex lino. Iudi. 16. Quomodo ſi rũpat quis filum de ſtuppa. Eſa. 1. Et erit fortitudo veſtra vt fauilla ſtuppe. Itẽ נַעַר indar. i. puer. iuuẽis. adoleſcẽs. Geñ. 37. Paſcebat gregem cum fratribus ſuis adhuc puer. Et in eo. Puer non comparet. Ruth. 2. Dixitq; booz iuueni qui preerat meſſoribus. 1. Reg. 1. puer autem erat adhuc infantulus. Prouer. 1. Et adoleſcenti ſciẽtia & intellectus. Hiere. 1. Quia puer ego ſum. Accipitur ẽt pro miniſtro vel famulo. eo quod communiter puer maiori & ſeniori miniſtrat. Iudi. 7. Deſcendat tecum phara puer tuus. ideſt miniſter vl famulus tuus. 4. Reg. 5. Dixitq; giezi puer viri dei. i. miniſter eius. Ponitur etiam pro ignaro vel rudi. 2. Paralip. 13. Porro roboan erat rudis & corde pauido. Accipitur etiam pro quocunq; animali dum eſt in tenera etate. Zach. 11. Di ſperſum non queret & contritum non ſanabit. pro quo hebrei legunt. puerum non queret. ideſt pecus tenerum non queret. Et in plurali נְעָרִים nearim. ideſt pueri. iuuenes. adoleſcentes. 2. Reg. 2. Surgant pueri. 3. Reg. 20. per pediſequos principum prouinciarum. pro quo hebrei legunt. p pueros principum prouinciarum. Et in eodem. Egreſſi ſũt autem pueri principũ prouinciarum. Iob. 29. Videbãt me iuuenes & abſcondebantur. Ponitur etiam pro miniſtris. Nec. 5. Sed & miniſtri eorum depreſſerant populum. Et in genere femĩno נַעֲרָה naara. Geñ. 24. puella decora nimis. Ruth. 2. Cuius eſt puella hec. 3. Reg. 1. Queramus domino noſtro regi adoleſcentulam virginem. Et in plurali. נַעֲרוֹת nearoth. Geñ. 24. Igitur rebecca & puelle illius aſcendentes camelis ſecute ſunt virum. Exo. 2. Et puelle eius gradiebãtur per crepidinẽ aluei. Eſter. 2. querãtur regi puelle virgines. & ide נְעָרִים neurim. puericia. iuuẽtus. & declinatur tantum pluraliter. p̃s. 128. Sepe expugnauerunt me a iuuẽtute mea. p̃s. 128. Ita filii excuſſorum. pro quo beatus hieronymus in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Ita filii iuuentutis. Poteſt etiam legi excuſſorum ſecundum primam ſignificationem. Reperitur etiam נְעֹרוֹת neuroth. ſecundum terminationem pluralem femininorum. Hiere. 32. Iugiter facientes malum in oculis meis ab adoleſcentia ſua.

Stuppa. Fauilla נַעַר Puer. Iuuenis. Adoleſcẽs Miniſter. Famulus. Rudis. Pecus tenerum. נְעָרִים Pueri. Iuuenes. Miniſtri. נַעֲרָה Puella. Adoleſcentula. נְעָרוֹת Puelle. נְעָרִים Iuuentus. נְעוּרוֹת adoleſcẽtia

נָפַח naphach. inſufflare. inſpirare. exſufflare. ſpirare. ſuccendere. affligere. Geñ. 2. Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculũ vite. Eſa. 54. Ecce ego creaui fabrum ſuflantem in igne prunas. Ezech. 22. Vt ſuccendã in ea ignẽ ad cõflandũ ideſt ad ſuflandum. Et in eodem. 37. Et inſufla ſuper interfectos iſtos. Aggei. 1. Et intuliſtis in domum. & exſuflaui illud. Malach. 1. & exſuflatis illud. Hiere. 15. Defecit anima eius. ideſt ſpirauit. ponitur etiam pro ſuccendere. Iob. 20. Deuorabit eum ignis qui non ſuccenditur. Et in eo. 41. Si cut olle ſuccenſe atq; feruentis. Hiere. 1. Ollam ſuccenſam ego video. & inde מַפּוּחַ mapuach. ideſt ſuflatorium quo ignis ſuccenditur. Hieremie. 6. Defecit ſuflatorium in igne. ponitur etiam predicta dictio pro affligere. Iob. 31. Et animam agricolarum eius afflixi. & ide מַפָּח mapach. ideſt dolor ſeu afflictio. pro quo beatus hieronymus tranſtulit abominationem. Iob. 11. Et ſpes illorum abominatio anime.

Inſpirare Suflare. Inſuflare. Exſuflare. Spirare. Succẽdere מַפּוּחַ Suflatorium Affligere. מַפָּח abomiatio

נֹפֶךְ Nopech. carbunculus lapis preciosus. Exo. 28. In ſecũdo. ſcilicet verſu carbũculus & ſapphyrus & hyaſpis. Ezech. 28. Sapphyrus & carbunculus & ſmaragdus.

Carbũcul⁹

נָפַל Naphal. cadere. concidere. ruere. corruere. iacere. irrue. inferiorem eſſe. tranſfugere. Geñ. 4. Et cõcidit vultus eius. & in eo. Cur concidit facies tua. Et in eodem. 15. Sopor irruit ſuper abraam & horror magnus & tenebroſus inuaſit eum. ideſt cecidit ſuper eum. Et in eodem. 17. cecidit Abraam in faciem ſuam. Et in eodem. 24. Deſcendit

Cadere. Concidere irruere. Cadere.

de camelo. pro quo hebrei legunt. Cecidit de camelo. Et in eodem. 25. Coram cunctis fratribus ſuis obiit. ideſt cecidit. Et aliqui hebrei exponunt ſic. ſcilicet cecidit ei poſſeſſio coram cunctis fratribus ſuis. Et in eodem. 50. Quod cernens ioſeph ruit ſuper faciem patris. Leuit. 26. Et corruent corã vobis. Et in eodem. Cadẽt inimici veſtri gladio. Nu. 6. Ita tamen vt dies priores irriti fiant. Pro quo hebrei legunt. Et dies priores cadant. ideſt cadant de numero vt nõ computentur. Deut. 22. Et ſis reus labẽte alio & in preceps ruẽte. Ioſ. 2. Et enim irruit in nos terror veſter. Iudi. 7. Et oẽs orientales populi iacebant in valle. 2. Regũ. 1. Sciebam enĩ q̃ viuere non poterat poſt ruinam. ideſt poſtq̃ cecidit. 3. Reg. 8. Non cecidit nec vnus quidem ſermo. 4. Reg. 10. vide ergo nunc quoniam non cecidit de ſermonibus domini in terram. Nec. 6. Et concideront intra ſemetipſos. pro quo hebrei legunt. Et ceciderunt valde in oculis ſuis. ideſt inferiores ſibi ipſis videbantur ex quo non preualuerant aduerſus hebreos. Et ſimile verbum habetur. Iob. 12. Vbi dicitur nec inferior veſtri ſum. p quo in hebreo legitur. Nec cadens ego a vobis. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. & in eodem. 14. Mons cadens defluit. pro quo hebrei legunt. Mons cadens cadet ſiue corruet. Ps. 19. Ipſi obligati ſunt & ceciderunt. Ps. 36. Cum ceciderit non collidetur. Ps. 144. Alleuat dominus omnes qui corruunt. Eſa. 9. Et cecidit in iſrael. Et in eodem. 14. Quomodo cecidiſti de celo lucifer Et in eodem. 21. Cecidit cecidit Babylon. Hiere. 51. Et cadent interfecti in terra chaldeorum. Et in eodem. Subito cecidit babylon. Ioel. 2. Sed & per feneſtras cadent. Amos 8. Et cadent & non reſurgent. Et aliquando ſcribitur cum duplici lamed. Ezech. 28. Et corruent interfecti in medio eorum. Significat etiam tranſfugere aut profugere. vel adiungere ſe aliis. 1. Reg. 29. Ex die qua tranſfugit ad me. 4. Reg. 7. Venite ergo & tranſfugiamus ad caſtra ſyrie. 1. Paralip. 12. Periculo capitis noſtri reuertetur ad dominum ſuum. ideſt tranſfugiet ad dominum ſuum. Et in eodem. trãſfugerunt ad eum de manaſe. Hiere. 21. Qui egreſſus fuerit & tranſfugerit ad chaldeos. Et in eodem. 37. Ad chaldeos profugis. Et in eodem. 52. Et de profugis qui tranſfugerant ad regem babylonis. Eſa. 54. Aduena quondam tuus adiungetur tibi. Inde verbum tertie coniugationis. ideſt cadere facere: ſeu proiicere: vel dimittere: ſiue ꝓſternere. Iudi. 2. nõ diuiſerũt adinuentiones ſuas. i. nõ piecerũt. 1. Reg. 3. Non cecidit ex omnibus verbis eius in terra. pro quo hebrei legũt. Nõ cadere fecit: ſiue nõ proiecit ex oĩbus verbis eius. Iob. 29. Et lux vultus mei non cadebat in terra. p quo he. le. Et lucẽ vultus mei non faciebant cadere. p̃s. 105. vt ꝓſterneret eos in deſerto. i. cadere faceret. ſignat etiã fortẽ. ꝓice re. i. ſorte mittere vel ſorte diuidere. Ioſ. 15. Veniat ergo in partẽ hereditatis iſrael. pro quo he. le. Proice eã in hereditatẽ iſraeli. i. ſorte diuide eã. & in eo. 23. Et nũc quia ſorte diuiſi. p̃s. 77. Et ſorte diuiſit eis terrã in funiculo. Prouer. 1. Sortẽ mitte nobiſcũ. Ione. 1. venite & mittamus ſortes. Et in eo. & miſerunt ſortes & cecidit ſors ſuper ionam. Et ide verbũ quarte cõiugatiõis. i. proſternere ſe ſiue iacere. Deut. 9. Et procidi añ dñm ſicut prius quadraginta diebus. i. iacui ſiue proſtratus ſum ante dñm. Et in eo. Et iacui corã domino quadraginta diebus & noctibus. Et in eo. Quib⁹ eũ ſupplicíter deprecabar. pro quo he. le. Quibus iacui ſiue q bus proſtratus fui. Põitur ẽt ꝓ ſubiicere. Geñ. 43. Et violẽter ſubiiciat ſeruituti & nos & aſinos noſtros. & inde מַפָּלָה Mapala. i. ruina. Eſa. 17. Et erit quaſi aceruus lapidum in ruina. Et in eo. 23. poſuerunt eã in ruinã. & in eo. 25. vrbẽ fortẽ in ruinã. Ezech. 3. Et in ruina eius habitabũt vniuer-

Profugere Adiungi. Dimittere Cadere facere. proſternere Sorte diuidere. Sortẽ mittere. Proicere. Subiicere. מַפָּלָה Ruina.

ſa volatilia celi. & inde מַפָּל Mapal. i. quiſquilie que cadũt de frumento. Amos. 8. Et quiſquilias frumenti vendamus & inde מַפֹּלֶת Mapoleth. ideſt cadauer. Iudi. 14. Declinauit vt videret cadauer leonis. & in numero plurali מַפָּלִי Mapale. & ponitur pro membris. Iob. 41. Membra carnũ eius coherentia ſibi. Et inde נֵפֶל nepel. ideſt abortiuus: eo quod cadit ex vtero. Iob. 3. Aut ſicut abortiuũ abſconditum non ſubſiſterẽ. Ps. 57. Supercecidit ignis: non viderunt ſolem. Pro quo bũs hiero. in pſalterio iuxta he. ve. tranſtulit. quaſi abortiuum mulieris quod non vidit ſolem. Eccl. 6. pro nuncio q̃ melior illo ſit abortiuus. & ide נְפִלִים nephilim. ideſt gigantes. eo quod propter ſui magnitudinem ceteri humiliores videntur cadere ante eos. vel quia irruit timor eorum ſuper alios. Geñ. 6. Gigantes autem erant ſuper terram in diebus illis. Nu. 13. Ibi vidimus monſtra quedam filiorum Enach. pro quo hebrei legunt. Ibi vidimus gigantes filios enach.

Quiſquilie. Cadauer. מַפָּלִי Membra. נֵפֶל Abortiuus Gigantes.

נָפַץ Napas. diſpergere. diſgregare. diſſemĩare. diuidere. allidere. collidere. conterere. confringere. Geñ. 9. Et ab his diſſeminatum eſt omne genus hoĩm ſuper vniuerſam terram. pro quo hebrei legunt. & ab his diſperſa ẽ omnis terra. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Et in eo. 11. Anteq̃ diuidamur in vniuerſas terras. & in eo. Inde diſperſit eos dominus ſuper faciem cunctarum regionum. Et in eo. 49. & diſpergam eos in iſrael. 1. Reg. 13. quia vidi q̃ populus diſlaberetur a me. ideſt diſpergeretur a me. 2. Reg. 18. fuit autem ibi prelium diſperſum ſuper faciẽ vniuerſe terre. 3. Reg. 22. Vidi cunctum iſrael diſperſum in montibus Hiere. 9. Diſpergã eos in gentibus & in eodem. & omnis grex eorum diſperſus eſt. Eſa. 33. Ab exaltatione tua diſperſe ſunt gentes. Hiere. 13. Et diſpergã eos virum a fratre ſuo. Ezech. 20. & cõgregabo vos de terris in quibus diſperſi eſtis Soph. 3. ſupplices mei filii diſperſorum meorũ. hebrei tñ i p̃dicto loco dicũt q̃ eſt nomẽ proprium & legunt ſic. Athara filia phaſai. & interpretatis his nominibus eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Significat etiam allidere. vel cõfringere. vt Iudi. 7. Et hydrias confregiſſent. p̃s. 2. Et tanq̃ vas figuli confringes eos. Ps. 136. & allidet paruulos tuos ad petrã. Eſa. 27. ſicut lapides cineris allidos. Hiere. 4. & lagũculas eorũ collident. & in eodem. 22. nunquid vas fictile atq; cõtritum vir iſte hieconias. & in eo. 51. Collidis tu mihi vaſa belli: & ego collidã in te gentes. & in eo. & collidam in te equum & equitẽ eius. & inde נְפִץ nephes. i. alliſio. Eſa. 30. Allidet in turbine. pro quo he. le. Alliſio turbinis. & inde מַפָּץ Mapas. i. inſtrumentum ſiue vas quo aliquid conteritur & diſſipatur. Ezech. 9. & vniuſcuiuſq; vas interitus in manu eius.

Diſſemĩare. Diuidere. Diſpgere. Cõfrigere. Allidere. Collidere. Conterere נְפִץ Alliſio. מַפָּץ Interitus.

נָפַק Naphac. in ligua chaldaica ſignificat egredi: ſiue educere. Dañ. 2. & egreſſa ſententia ſapientes interficiebãtur. & in eo. qui egreſſus fuerat ad interficiendos ſapientes babylonis. & i eo. 3. egredimini & venite: ſtatiq; egreſſi ſũt & inde נַפֶּקֶת napcath. ideſt ſumptus. expenſe. Eſdre. 6. Sũptus autem de domo regis dabuntur. & in eodem. Studio ſe ſumptus dentur viris illis.

Egredi. נַפֶּקֶת Sumptus

נֶפֶשׁ Nephes. Anima. Geñ. 1. Producat terra animam viuentem. & in eodem. 2. & factus eſt homo in animam viuentem. & in eodem. 19. Salua animam tuam. & in eodẽ. 35. egrediente autem anima eius pre dolore. Exo. 12. Perĩbit anima illa de iſrael. & in eodem. 21. Reddet animã pro anima. Leuit. 5. Si peccauerit anima. Nu. 15. Quod ſi anima vna neſciens peccauerit. Deut. 6. & ex tota anima tua. 1. Regum. 25. erit anima domini mei cuſtodita quaſi in faſciculo viuentium apud dominum deum tuum: porro ini

anima.

micorum tuorum anima rotabitur. 3. Reg. 17. Reuertatur obsecro anima pueri huius in viscera eius. Et in eodem. 19 Tolle animam meam. Iob. 1. Cuncta que habet homo dabit pro anima sua. Et in eodem. 21. Et anima eius quodcunq; voluit hoc fecit. Ps. 23. qui non accepit in vanum animā suam. Ps. 104. ferrum pertransiuit anima eius. Ps. 118. & anima mea cognoscet nimis. Prouer. 27. Anima saciata calcabit fauum. & communiter est generis feminini: vt patet i aliquibus locis predictis. & aliquando reperitur in genere masculino. vt Geñ. 46. Omnes anime quattuordecim. vbi in hebreo illud quattuordecim est generis masculini. & iungitur cū hoc nomīe aīe. & in eo. Anime duc. Vbi pro eo qđ in littera nostra est duc in hebreo est שְׁנַיִם Senaim. q̄ est generis masculini. Nume. 31. vnam animam ex quingētis tam ex hominibus quam ex iumentis. vbi pro eo quod in littera nostra est vnam in hebreo est אֶחַד Echad. quod est generis masculini. & aliquando accipitur pro toto homine seu pro corpore animato. vt in aliquibus locis predictis. & Geñ. 14. Da mihi animas. ideſt da mihi homines. Et in eodem. 46. Omnes anime domus iacob que ingresse sunt in egyptum. Ponitur etiam pro semetipso. Ps. 104. vt erudirent principes eius sicut semetipsum. Deut. 21. Dimittes eā liberam. pro quo hebrei legunt. Dimittes eam anime sue. ideſt sibiipsi: vt sit in sua libera potestate. Hiere. 51. Iurauit dominus exercituum per animam suam. ideſt per semetipsum. sicut exponunt hebrei. Amos. 6. Iurauit dominus deus in anima sua. ponitur etiam pro mortuo. ideſt pro mortuo. Nu. 6. super mortuum non ingredietur. pro quo hebrei legūt. & super omnes animas mortui seu morticini non ingredietur. & in eodem. quia peccauit super mortuum. pro quo hebrei legunt. Quia peccauit super animam. ideſt super morticinum anime humane. & in eo. 19. Omnis qui tetigerit humane anime morticinū. Ponitur etiam pro desiderio. Ps. 26. Ne tradideris me in animas tribulantium me. ideſt in desideria tribulantiū me. Ponitur etiam pro halitu. Iob. 41. Halitus eius prunas ardere facit. Et in plurali נְפָשׁוֹת nephasoth. secundum terminationem femininorum. Ps. 71. Et animas pauperum saluas faciet. Ezech. 13. Vt interficerent animas que non moriuntur. Reperitur etiam נְפָשִׁים nephasim secundum terminationem masculinorum. Vt in eodem. Et dimittam animas quas vos capitis animas ad volandum. & inde verbum נָפַשׁ naphes: qđ significat refrigerare. vel requiescere aut recreare. vel animari. ideſt animam sumere. Exodi. 23. Et refrigeretur filius ancille tue & aduena. Et in eodem. Septimo autem ab opere cessauit. pro quo hebrei legunt. Septimo autem quieuit & requieuit. siue refrigeratus est. Loquitur enim scriptura de deo more humano. sicut de homine dicitur q̄ refrigeratur & requiescit perfecto opere. Ponitur etiam pro refocillari. 2. Regum. 16. Et refocillati sunt ibi.

נֵץ Nes. Accipiter. Leuit. 11. Et accipitrem iuxta genus suum.

נָצַב Nasab. Constituere. statuere. erigere. stare. 3. Regum. 22. Nec erat tunc constitutus rex in edom. Esa. 3. Stat ad iudicium dominus. Threñ. 2. firmauit dexteram suam quasi hostis. ideſt statuit dexteram suam siue stetit dexteram sua. Zach. 11. Et quod stat nō enutriet. Et aliquando scribitur sine nun. De quo vide supra in dictione נָצַב Iasab. & inde נְצִיב Nesib. ideſt statua siue statio. Geñ. 19. Que versa est in statuam salis. 1. Paralipo. 11. Et statio philistinorum in bethleem. Significat etiam prepositum seu prefectum. 3. Regum. 4. Habebat autem salomon duodecim prefectos super omnem israel. Et in eodem. Nutriebantq; eos supradicti regis prefecti. Et inde מַצֵּבָה Maseba. ideſt statio siue statua. vt Esa. 22. Et expellam te de statione tua. ponitur etiam pro titulo vel statua. Geñ. 35. Erexitq; iacob titulum super sepulchrum eius: hic est titulus monumenti rachel. Exo. 23. & confringes statuas eorum. vide etiam de hoc supra in dictione נָצַב Iasab. Ponitur etiam נְצָב Nisab pro capulo gladii. Iudi. 3. Vt capulus sequeretur ferrum in vulnere. Item נָצַב nasab. in lingua chaldaica significat plātare. & inde נְצֶבֶת nisebeth. ideſt plantatio. Dañ. 2. De plantatione eris & ferri oriebatur.

נָצָה Nasa. Iurgari. rixari. litigare. litem concitare. vastare. florere. volare. Exo. 2. Conspexit duos hebreos rixantes. Et in eodem. 21. Si rixati fuerint viri. Leuit. 24. Iurgatus est in castris cum viro israelita. Nume. 26. qui surrexerunt contra moysem & Aaron. pro quo hebrei legunt. qui iurgati sunt. Et in eodem. Quando aduersus dominum rebellauerunt. Pro quo hebrei legunt. Quando iurgati sunt aduersus dominum. Et in titulo. Ps. 59. Vbi dicitur: cū succendit mesopotamiam syrie. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Cum pugnauit aduersus syriam mesopotamie. Et inde מָצָה Masa. ideſt rixa. contētio. iurgium. Prouer. 16. Qui meditatur discordias diligit rixas. Esa. 41. Viros rebelles tuos. Pro quo hebrei legunt. viri contentionis tue siue iurgii tui. ideſt iurgantes aduersum te. Et in eodem. 58. Ecce ad lites & ad contentiones ieiunatis. Significat etiam supradicta dictio: vastare. Hiere. 4. Ciuitates tue vastabuntur. Esa. 37. In erradicatione collium compugnantiū. Pro quo hebrei legunt. In erradicationem collium deuastatorum seu desertorum. & secundum primam significationem potest legi sicut est in littera nostra. significat etiam florere seu germinare. Canti. 6. Si germinassent mala punica. Et in eodem. 7. Si floruerūt mala punica. Vide etiam de hoc supra in dictione נֵץ nus. significat etiam volare. vt Threñ. 4. Iurgati quippe sunt & commoti. pro quo hebrei legunt. Volauerunt & commoti sunt. Potest etiam legi sicut est in lra nra. Et aliqñ scribitur cum aleph in fine loco he. vt Hiere. 48. Date florem moab quia florens egredietur. pro quo he. le. Date alam seu pennam moab. quia volans volabit. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et inde נֹצָה nosa. ideſt pluma. Leuit. 1. Vesiculam vero guttu ris & plumas proiiciet. Ezech. 17. Plena plumis & varietate. Et in eodem. Magnis alis multisq; plumis.

נָצַח Nasach. Triumphare. superare. vincere. seu victoriam obtinere. instare. solicitare. vrgere. Prefectum seu prepositum esse. 1. Reg. 15. Porro triumphator israel non parcet tibi. 1. Paralip. 15. In citharis pro octaua canebant epinicion. pro quo he. le. canebāt ad vincendum seu pro victoria. & est idem cum littera nostra: nam epinicion grece carmen triumphale significat. & in titulo. Ps. 4. vbi dicitur in finem in carminibus psalmus dauid. pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit victori in canticis psalmus dauid. & sic in aliis titulis psalmorum. Dañ. 6. Igitur daniel supabat oēs principes. Malach. 3. Victor in psalmis canentem. significat ēt instare. vel vrgere. seu prepositū vel prefectum esse. 2. Paralip. 2. Prepositosq; eorum tria millia. ideſt illos qui instabant operibus. Et in eodem. Tria autem millia sexcentos prepositos operum populi. Et dre. 3. Vt vrgerent opus domini. Et in eodem. Vt instarent sup eos q facie bāt opus. & inde נֵצַח nesach. i. fortitudo. virtus. Esa. 63. Et detraxi in terram virtutem eorum. Ponitur etiam pro sanguine in quo est fortitudo & vita. Et in eodem. Et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea.

significat etiam eternum seu perpetuum. vt. Ps. 12. Vsque quo domine obliuisceris mei in finem. ideſt in eternum. Ps. 48. Et viuet adhuc in finem. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Et viuet vltra in sempiternum. Esa. 13. Non habitabitur vsq; in finem. ideſt vsq; in eternum. Hiere. 15. Quare factus est dolor meus perpetuus. Threñ. 3. Periit finis meus. pro quo secundum primam significationem aliqui hebrei legunt. Periit victoria mea. potest etiam legi sic piit eternitas seu perpetuitas mea. Ponitur etiam pro seculo. Esa. 64. In seculum seculorum non erit transiens per eam. Et inde נְצָחַת nisachath. ideſt fortis seu perpetua. Beatus hieronymus trā stulit. contentiosam. Hiere. 8. Quare auersus est populus iste in ierusalem auersione contentiosa.

נָצַל Nasal. eripere. liberare. euadere. eruere. Auferre. abstrahere. spoliare. Geñ. 37. Volens eripere cū de manibus eorum. Exo. 5. Et non liberasti eos. Et in eodem. 18. Et eruit me de gladio pharaonis. Deut. 23. Non trades seruum domino suo qui ad te cōfugerit. ideſt qui ad te euaserit. Ios. 2. Et eruatis animas nostras a morte. 2. Reg. 22. in die qua liberauit eum dominus de manu omnium inimicorum suorum. 2. Reg. 20. Et effugiat nos. pro quo hebrei legunt. Et euadat oculos nostros. & est sensus sicut in littera nostra. 4. Reg. 18. Eruens liberabit nos dominus. Iob. 5. In sex tribulationibus liberabit te. Ps. 32. Vt eruat a morte animas eorum. ps. 33. Et de omnibus his liberauit eum dominus. Ps. 85. Et eruisti animam meam ex inferno inferiori. Esa. 20. Vt liberarent nos a facie regis assyriorum. Et in eo. 37. Et tu poteris liberari. Hiere. 7. Et dixistis liberati sumus. Ezech. 14. Ipsi iustitia sua liberabunt animas suas. Amos. 4. Quasi torris raptus ab incendio. ideſt liberatus vel erutus ab incendio. Zach. 3. Nunquid non iste torris est erutus de igni. Et inde הַצָּלָה Hasala. ideſt liberatio. Esther. 4. Per aliam occasionem liberabuntur iudei. pro quo hebrei legunt. Refrigerium & liberatio stabit iudeis de loco alio. Significat etiā aufferre vel spoliare. seu dirispere. Geñ. 31. Tulitq; deus substantiā patris vestri & dedit mihi. Et in eodem. Sed deus tulit opes patris nostri & eas tradidit nobis. Exo. 3. Et spoliabitis egyptum. Et in eo. et spoliauerūt egyptios. ideſt abstulerunt ab eis opes. Et in eodem. 33. Deposuerunt ergo filii israel ornamentum suum. 2. Paralip. 20. Et diripuerunt ita vt omnia portare non possent.

נָצַר Nasar. custodire. seruare. vastare. Deut. 32. Et custodiuit quasi pupillam oculi. Et in eodem. 33. Et pactū tuum seruauerunt. Ps. 24. Requirentibus testamentum eius. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. His qui custodiunt pactum eius. ps. 33. Prohibe linguam tuam a malo. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. Custodi linguam tuam a malo. Ps. 118. Quia iustificationes tuas exquisiui. pro quo beat⁹ hieronymus transtulit. Quia precepta tua custodiui. ps. 140. Et ostium circunstantie labiis meis. pro quo beatus hieronymus transtulit. Serua paupertatem labiorum meorum. Prouer. 4. Custodi illam quia illa est vita tua. Et in eo. 22. Oculi dñi custodiunt scientiam. Et in eo. 27. Qui seruat ficum comedet fructus eius. Esa. 27. Ego dominus qui seruo eam. Et in eodem. Nocte & die seruo eam. Naum. 2. Qui custodiat obsidionem. Et aliquando scribitur sine nun. vt Esa. 8. Liga testimonium. Pro quo hebrei legunt. Seruate stimonium. Potest etiam deriuari a dictione צָרַר sarar. q̄ significat ligare. sicut est in littera nostra. Et inde נֹצְרִים ideſt custos. & in plurali נְצָרִים Nosrim. 4. Reg. 18. A turre custodum. Hiere. 4. Auditum est in ierusalem custodes venire de terra longinqua. Et in eodem. 31. Clamabunt custodes in monte ephraim. Et inde נְצוּרוֹת Nesuroth. i. res obseruate & occulte. Hiere. 33. Et annunciabo tibi grandia & firma que nescis. pro quo hebrei legunt. Annunciabo tibi grādia & obseruata vel occulta que nescis. Et ide נְצוּרַת Nesurath. ideſt occulta. scilicet ad insidiandum vel decipiēdum. Prouer. 7. Et preparata ad decipiendas animas. Pro quo hebrei legunt. Et obseruata vel occulta corde. Potest ēt legi sic. Et vastata seu deserta corde. Nam predicta dictio etiam significat vastare vel desolare. Esa. 1. Sicut ciuitas q̄ vastatur. Et inde נְצוּרִים Nesurim. ideſt loca deserta: vel vastata. Beatus hieronymus transtulit delubra mortuorum. Esa. 65. Et in delubris mortuorum dormiant. Ponitur etiam pro fecibus. Esa. 49. Et feces israel conuertendas. vbi pro fecibus ponitur נְצוּרֵי Nesure. sicut alias שְׁמָרִים semarim significat feces & deriuatur a שָׁמַר Samar. quod significat custodire: vt infra dicetur. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et deserta seu deuastata israel ad conuertēdū. Item נֵצֶר nescr. flos. virgultū. stirps. germē. Esa. 11. Et flos de radice eius ascendet. Et in eodem. 14. Tu autem reiectus es de sepulchro quasi stirps inutilis. Et in eodem. 60. Germen plantationis mee.

נֶקֶב Nechic. cauerna. foramē. fissura. Esa. 7. Et in cauernis petrarum. Hiere. 13. Abscondeque illuc ibi in foramine petre.

נָקַב Nacab. perforare. explanare. declarare. nominare. maledicere. seu blasphemare. 4. Reg. 12. Et aperuit foramen desuper. pro quo hebrei legunt. Et perforauit foramen. Iob. 40. Et in sudibus perforabis nares eius. Esa. 36 Intrauit in manum eius & perforauit eam. Aggei. 1. In sacculum pertusum. i. perforatum. & ide מַקֶּבֶת machebeth. ideſt malleus. Iudi. 4. Assumens pariter & malleum. Ponitur etiam pro cauerna. Esa. 51. Et ad cauernam laci vnde effossi estis. & in plurali מַקֻּבוֹת macaboth. ideſt mallei. 3. Reg. 6. Et malleus & securis & omne ferramentum non sunt audita in domo. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet mallei & securis. Esa. 44. Et in malleis formauit illud. Et ide נְקֵבָה Necheba. ideſt femina. Geñ. 1. Masculum & feminam creauit eos. Leuit. 12. Si feminam peperit. Nu. 31. Cur feminas reseruastis. Item נָקַב nacab. ideſt explanare. seu declarare aut nominare. Geñ. 30. Constitue mercedem tuam. Pro quo hebrei legunt. Declara seu explana mercedem tuam. Nu. 1. Quos tulerunt moyses & Aaron. pro quo hebrei legunt. Et tulit moyses & Aaron viros istos qui declarati seu explanati sunt per nomina vel qui nominati sunt per nomina. Esa. 62. Quod os domini nominauit. Amos. 6. optimates capita populorum. ideſt nominati capita populorum. Significat etiam maledicere seu blasphemare. Leuit. 24. Cumq; blasphemasset nomen domini. Et in eodem. Et qui blasphemauerit nomen domini morte moriatur. Nume. 23. Quomodo maledicam cui non maledixit deus. Et in eodem. Inde maledicito ei. Iob. 3. Maledicant ei qui maledicunt diei. Et in eodem. 5. Et maledixi pulchritudini eius statim. Prouerb. 21. Qui absconditi frumentum maledicetur in populis. Abach. 3. Maledixisti sceptris eius.

נָקֹד Nycud. Punctum seu stigma: aut macula. scilicet diuersi coloris. Canti. 1. Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Pro quo hebrei legunt. Cum punctis vel stigmatibus argenti. Vbi ponitur נְקֻדוֹת Necudoth. in numero plurali. & inde נָקוֹד Nacud. ideſt animal album habens maculas nigras vt̄ econuerso. Geñ. 30. & separa cunctas oues varias. i. hñtes maculas varii coloris

Homo. Semetipz Mortuus mc rticinū Halitus. נְפָשׁוֹת anime. נְפָשִׁים Anime. נָפַשׁ refrigeraf. Redescere Refocillaf נֵץ accipiter. נָצַב Cōstituere Statuere. Stare. נְצִיב Statua Statio. prefectus

מַצֵּבָה Statio. Titulus. statua. נְצָב Capulus. נָצַב Plantare. נְצֶבֶת Plātatio. נָצָה Rixari. Iurgari. Cōtentiosa Eripere. Liberare. Eruere. Euadere. הַצָּלָה Liberatio. Tollere. Spoliare. auferre. Deponere Diripere. נָצַר Custodire. seruare. נֹצָה Pluma. נְצָחַת Triūphare. Vincere. superare. Prepositū esse. Ergere. Instare. נֵצַח Virtus. sanguis

נְצוּרוֹת obseruate. נְצוּרַת Occulta. נְצוּרִים Delubra mortuorū. Feces. נֵצֶר flos. Stirps. Germen. נֶקֶב cauerna. foramen. נָקַב Perforaf. מַקֶּבֶת Malleus Cauerna. מַקֻּבוֹת Malleī. נְקֵבָה femina. נָקַב Declarare Nominare Blaspheme. maledicef. נָקֹד Punctum דרות Puncta. נָקוֹד Varij.

Et in eodem. Et quodcunq; fuluum & maculosum varium q; fuerit. Et in eodē. Et omnia que non fuerint varia & maculosa. & fulua. Et a talibus pecoribus dictus est נֹקֵד noced idest pastor. siue ille qui alit pecora. 4. Reg. 3. Porro mesa Rex moab nutriebat pecora multa. Pro quo hebrei legunt נֹקְדִים Mocdim. Erat armentarius seu pastor. & in plurali. נֹקְדִים Amos. 1. verba amos qui fuit in pastoralibus thecue. & in de נְקוּדִים Necudim. i. panis mucidus seu putrefactus. Eo quod in eo sunt quasi macule vel puncta diuersi coloris. p quo beatus hieronymus transtulit comminuti. Ios. 9. Panes quoq; quos portabant ob viaticum duri erāt in fruſtra comminuti. Et in eo. Nūc sicci facti sunt & siccitate nimia cōminuti. ponitur etiam נְקוּדִים Necudim pro crustula panis. 3. Regū. 14. Tolle quoq; in manu tua decem panes & crustulam.

נָקָה Naca. mundum seu innocentem esse. mundare. parcere. desolare seu exterminare. Geñ. 24. Non tenebere iuramento. Pro quo hebrei legunt. Et mundus seu innocens eris a iuramento. Exo. 34. Nullusq; apud te per se innocens est. Pro quo hebrei legunt. Et innocens non faciet innocentem vel non erit innocens. vel sic. Et mundans non mundabit. Et est sensus sicut in littera nostra. Potest etiam legi sic. Nec quasi innocenti parcet. Et eadem verba habētur. Nu. 14. vbi dicitur. Nullūq; innoxiū derelinquens. & Hiere. 46. Nec quasi innocenti parcam tibi. Et supra in eodem. 30. vbi dicitur. Et non tibi videaris innoxius. Nu. 5. Non te nocebunt aque iste amariſſime. Pro quo hebrei legunt. Innocens seu innoxia eris ab aquis istis. Et in eodē. Erit innoxia & faciet liberos. Et in eodem. Maritus absq; culpa erit. idest innocens seu mundus erit a culpa. Ps. 18. ab occultis meis munda me. Et in eodem. Et emundabor a delicto maximo. Hiere. 49. Et tu quasi innocens relinqueris: non eris innocens. Ioel. 3. Et mundabo sanguinem eorum quos non mundaueram. & aliquando scribitur cum a leph loco he. Dañ. 7. Et capilli capitis eius quasi lana munda. & inde נְקִיּוֹן Nicaion. idest mundicia. innocentia. Ps. 25 Lauabo inter innocentes manus meas. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Lauabo in innocentia manus meas. Osee. 8. Vsq; quo non poteris emundari. pro quo hebrei legunt. Vsq; quo non poteris mundiciam. scilicet habere. Amos. 4. Dedi vobis stuporem dentium. Pro quo hebrei legunt. Dedi vobis mundiciam dentium. In quo significatur magnitudo famis. nam qui non comedunt mundos habent dentes. & in de נָקִי Nachi. i. mundus. innocens. innoxius. Geñ. 24. Innocens eris a maledictione mea. Exo. 21. Dominus quoq; bouis innocens erit. Iob. 4. Quis vnquā innocens pertit. Ps. 14. Et munera super innocentem non accepit. Ps. 23. Innocens manibus & mundo corde. p̄s. 105. Et effuderunt sanguinē innocentem. & aliquando scribitur cum aleph in fine. Ioel. 3. Et effuderint sanguinem innocentem in terra sua. Ione. 1. Et ne des super nos sanguinem innocentem. & in plurali. נְקִיִּים Nechiim. Geñ. 44. vos autem eritis innocentes. Ios. 2. Innocentes erimus a iuramento hoc quo adiurasti nos. Et inde מְנַקִּיּוֹת Menachioth. Pro quo beatus hieronymus transtulit cyathos. Exo. 25. Et cyathos in quibus offerenda sunt libamina. Item נָקָה Naca. i. Desolare. seu exterminare. Esa. 3. Et desolata in terra sedebit. Zach. 5. Quia omnis fur sicut ibi scriptum est iudicabitur. pro quo hebrei. Exterminabitur siue desolabitur. & in eo. Et omnis iuratus ex hoc similiter iudicabitur.

נָקַם Nacam. vindicare. vlcisci. Geñ. 4. Omnis qui occiderit cain septuplum punietur. pro quo hebrei legunt. Septuplum vindicabitur. Et in eodem. septuplum vltio da bitur de cain. Exo. 21. Criminis reus erit. pro quo hebrei legunt. vindicta vindicabitur. Et in eodem. non subiacebit pene. Pro quo hebrei legunt. non vindicabitur. Leuit. 19. non queras vltionem. idest non vindices te. Et in eo. 26. & inducā sup vos gladiū vltorē federis. Nu. 31. Vlciscere primus filios israel. Ios. 10. Donec vlciscerentur se gens de inimicis suis. Iudi. 15. Tamen adhuc ex vobis expetam vltionē. Et in eodem. 16. & vlciscar me de hostibus meis. 1. Reg. 24 & vlciscatur me dominus ex te. 4. Reg. 9. & vlciscar sanguinem seruorum meorum prophetarum. p̄s. 7. vt destruas inimicum & vltorem. Esa. 1. & vidicabor de inimicis meis. Hiere. 46. vt sumat vindictam. & in eodem. 50. Quoniam vltio domini est: vltionem accipite de eo. & in eodem. 51. & vlciscar vltionem tuam. Ezech. 25. & vindictam expetiuit de eis. pro quo hebrei legunt. & vlti sunt in eis. Naum. 1. de furorem. & inde נָקָם nacam. idest vindicta. vltio. vt in aliquibus locis predictis. & Deut. 32. & vindictam retribuet in hostes eorū. scribitur etiam cū he vel thau in fine. p̄s. 149. Ad faciendam vindictam in natiōib⁹. Hiere. 11. Videam vltionem tuam ex eis. & in plurali. נְקָמוֹת necamoth. p̄s. 93. Deus vltionum dominus.

נָקַף nacaph. scindere. excidere. excutere. circuire. Esa. 10. & subuertentur condensa saltus eius ferro. idest excidētur ferro. & in eodem. 17. sicut excussio olee. & in eo. 24. Quomodo si pauce olive que remanserint excutiantur ex olea. Significat etiam circuire siue euoluere. Iob. 1. Cumq; in orbēm transissent dies conuiuii. idest cum circuirent vel cum euoluerentur aut cum in circuitu transissent. & in eodem. 19. & flagellis suis me cinxerit. idest circundederit. & in eodem. & rursus circundabor pelle mea. Esa. 29. Solēni tates euolute sunt. & inde נִקְפָּה nicpa. pro quo beatus hieronimus trāstulit funiculum. Esa. 3. & pro zona funiculus. Hebrei tamen dicunt q; significat excissionem.

נָקַר nacar. euellere. eruere. perforare. effodere. Nu. 16. An & oculos nostros vis eruere. Iudi. 16. Statim eruerunt oculos eius. 1. Reg. 11. Vt eruam omnium vestrum oculos dexteros. Iob. 30. nocte os meū perforatur dolore. Prouer. 30. Suffodiant eum corui de torrente. Esa. 51. Et ad cauernam laci vnde excisi estis. idest vnde effossi estis. Et inde נִקְרַת nicrath. idest foramen vel scissura. Exo. 33. Ponā te in foramine petre. Esa. 2. & ingredientur scissuras petrarū.

נָקַשׁ nacas. offendere. scandalizare. illaqueare. insidiari. cōprehendere. capere. collidere. Deut. 7. nec sumas ex eis tibi quicquam ne offendas. Et in eodem. 12. Caue ne imiteris eos. pro quo hebrei legunt. ne offendas post eos 1. Reg. 28. Quare ergo insidiaris anime mee vt interficiar. p Ps. 37. Et vim faciebant qui querebant animam meam. p quo hebrei legunt. & insidiabantur vel scandalizabant seu offendebant querentes animam meam. idest scandala seu offendicula ponebant. Vide etiam de hoc supra in dictione יָקַשׁ Iacas. significat etiam comprehendere. p̄s. 9. In operibus manuum suarum comprehensus est peccator. potest etiam legi offendit peccator. ponitur etiam pro scrutari. p̄s. 108. Scrutetur fenerator omnem substantiam eius. Significat etiam collidere. Dañ. 5. Et genua eius ad se inuicē collidēbantur.

נֵרְד nérde. nardus. species aromatica, vnde ab hebreo traxit originem. Canti. 1. nardus mea dedit odorem suum. Et in eodem. 4. nardus & crocus. Et in plurali נְרָדִים neradim. vt in eodem. Ciperi cum nardo: quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet cum nardis.

נָשַׁשׁ Nasas. obliuisci. & scribitur cum simplici sin. Geñ. 41. Obliuisci me fecit deus omniū laborum meorum. & de hoc vide infra in dictione נָשָׂה Nasa.

נָשָׂא Nasa. cum sin & pūcto ceboleth. Leuare. eleuare. extollere. exaltare. portare. sustinere. sumere. ferre. iurare. nubere. parcere. dimittere. f. delictū vel peccatum. indulgere. Geñ. 18. Cumq; eleuasset oculos. Et in eodē. 21. Cumq; eiulatu magno fleret. Pro quo hebrei legūt. Et eleuauit esau vocem suam & fleuit. Et in eodem. 29. Profectus ergo iacob venit in terram orientalē. Pro quo hebrei legunt. Et eleuauit iacob pedes suos & abiit in terram orientalem. Et in eodem 40. Recordabitur pharao ministerii tui. Pro quo hebrei legunt. Leuabit siue extollet pharao caput tuū. Et in eodē. Recordatus est inter epulas magistri pincernarum & pistorum principis. Pro quo hebrei legunt. Et leuauit siue extulit caput principis pincernarum & caput principis pistorum in medio seruorum suorum. Sed beatus hieronymus trāstulit sensum. Exo. 35. obtulerunt mente prōptissima atq; deuota. Pro quo hebrei legunt. Et venit omnis vir quem eleuauit cor suū. Nu. 16. Cur eleuamini super populum dñi. Ruth. 1. Et eleuata voce flere ceperūt. 2. Reg. 5. Et quoniā exaltasset regnum eius super populum suum. Et in eodem. 20. Leuauit manū suam cōtra regem. 3. Reg. 1. Adonias autem filius agith eleuabatur dicens ego regnabo. 4. Reg. 14. & subleuauit te cor tuū. Iob. 41. Cum sublatus fuerit timebūt angeli. i. cum subleuatus fuerit. Pro quo hebrei legūt. Ab eleuatione eius timebūt dii siue angeli vel fortes. p̄s. 23. Et eleuamini porte eternales. p̄s. 27. Dum extollo manus meas ad tēplum sanctum tuū. p̄s. 88. Motū autem fluctuū eius tu mitigas. Pro quo hebrei legunt. Cū eleuantur fluctus eius tu mitigas eos. Vnde btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trāstulit eleuationes autem gurgitū eius tu mitigas. Ps. 138. Accipient in vanitate ciuitates tuas. Pro quo btūs hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trā stulit. Eleuati sunt frustra aduersarii tui. Esa. 2. Et super omnem arrogantem. Pro quo hebrei legunt. Et super omnem eleuatū. i. eleuantēse siue elatum. Et in eodē. Et super omnes cedros libani sublimes & erectas. i. exaltatas. & in eodē. 30. Et super omnē collem eleuatum riui currentiū aquarū. Et in eodem. 37. Leua ergo orationē pro reliquiis. & in eo dē. 40. Omnis vallis exaltabitur. & in eodē. 42. Letetur desertum & ciuitates eius. Pro quo hebrei legunt. Eleuent desertū & ciuitates eius. i. eleuēt vocē in exultatiōe. Ezech. 1. Et cū eleuarentur animalia de terra eleuabantur simul & rote. & in eodē. 10. Et cum eleuarent cherubim alas suas. & in eodē. 33. Et oculos vestros leuatis ad immūdicias vestras. Dañ. 11. Filii quoq; preuaricatorū populi tui extollētur. Significat etiā portare vel sustinere. aut sustētare. quod est idē qđ onus leuare. Geñ. 13. Nec poterat eos capere terra. i. portare vel sustinere. & in eodē. 37. Et camelos corū portantes aromata. Et in eodē. 44. Quantum possiunt capere. i. quātum possiunt ferre vel sustinere. Et in eodē. 45. Et tollite in de patrē meum. Exo. 19. Quomodo portauerim vos sup alas aquilarum. Et in eodem. 25. Ad subuehendam mensam. Pro quo hebrei legunt. Et portabitur in eis mensa. Et in eodem. 27. Erunt in vtroq; latere altaris ad portandum Leuit. 22. Ne forte sustineant iniquitatem delicti sui. Deut. 24. Et ex eo sustentat animam suam. 2. Reg. 17. Circundabit omnis israel ciuitati illi funes. Pro quo hebrei legunt. Portabunt seu tollent omnis israel ciuitatem illam funibus 3. Reg. 10. Deferens inde aurum & argentum. i. portans. 2. Paralipo. 20. Ista omnia portare nō possent. Esther. 2. Omnium oculis gratiosa & amabilis videbatur. Pro quo hebrei legunt. Et fuit ester portans gratiam. i. habens gratiam in oculis omnium videntium eam. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Iob. 21. Sustinete me vt loquar. Esa. 46. Qui gestamini a mea vulua. Hiere. 10. Portata tollentur quia incedere non valent. Et in eodem. 31. Quoniam sustinui opprobrium adolescentie mee. Ezech. 17. Et erumpet in germen & faciet fructum. Pro quo hebrei legunt. Et portabit ramos seu frondes & faciet fructum. Et similia verba habentur in eodem. 27. Vbi dicitur. vt portet frondes & faciat fructum. Et in eodem. 18. Filius non portabit iniquitatem patris. Et in eodem. 23. Et peccata idolorum vestrorū portabitis. Et in eodem. 36. Et fructum vestrum afferatis. i. portetis. Osee. 1. Sed obliuione obliuiscar eorum. Pro quo hebrei legunt. Sed portans portabo eis. scilicet inimicos ius os vt eos destruant. Sed si scribatur cum punicto seboleth in littera sin: tunc significat obliuisci sicut est in littera nostra. In translatione vero chaldaica sic habetur. Si conuersi fuerint parcēs parcam eis. Quod etiam potest intelligi secundum litteram hebraicam: sicut infra dicetur. Ioel. 2. Quia lignum attulit fructum suum. idest portauit. Et in eodem. Et portastis tabernaculum moloch deo vestro. Ponitur etiam pro adiuuare. Esd. i. Adiuuent eum viri de loco suo. idest prouideant ei de vehiculo ad portandum vxorem & liberos. Significat etiam sumere vl suscipere aut tollere siue atq; ferre. Geñ. 27. Sume arma tua. Et in eodē. 4. Auferet pharao caput tuum. i. tollet. Exo. 23. Non suscipies vocem mendacii. Et in eodem. 30. Quando tuleris summam filiorum israel. Nu. 1. Nec pones summam eorum cum filiis israel. idest nec tolles summam eorum. Et in eodem. 4. Tolle summam filiorum chaath. Et in eodem. 16. Nec aselū quidē vnquam acceperim ab eis. Et in eodem. 23. Assumptaq; parabola sua dixit. & in eodem. 24. Et auferetur regnum illius. Potest etiam legi. Et exaltabitur: secundum primam significationem. 2. Reg. 5. Que tulit Dauid & viri eius. Hebrei tamen dicunt q; in predicto loco significat comburere. vnde ipsi legunt. Que combusit Dauid & viri eius. & in eodem. 14. Nec vult deus perire animam. Pro quo hebrei legunt. Et non tollit seu non aufert deus animam. Et est sensus sicut in littera nostra. 4. Regum. 4. Tolle filium tuū. Iob. 21. Tenēt tympanum & citharam. i. tollūt vel sumūt. Et in eodem. 32. Et post modicum tollat me factor meus. Ps. 14. & opprobrium non accepit aduersus proximos suos. Ps. 23. Hic accipiet benedictionem a domino. Ps. 80. Sumite psalmum & date tympanum. Hiere. 7. nec assumas pro eis orationem. Ezech. 9. Et assumant super nos lamentum. Et in predicto loco scribitur sine aleph. & i codē. 17. Vt euelleret eam radicitus. Pro quo hebrei legunt. vt tolleret eam a radicibus suis. Mich. 2. Et rapuerunt domos. idest violenter acceperunt. Significat etiam acceptionem personarū quod in hebreo dicitur acceptio facierum. Geñ. 19. Ecce etiam in hoc suscepi preces tuas. p quo hebrei legūt. Suscepi faciem tuam. Et in eodem. 32. Forsitan propiciabitur mihi. Pro quo hebrei legunt. forsitan accipiet faciem meā. Deut. 10. Qui personam non accipit. & in eodem. 28. Gentem procacissimam que non deferat senī. pro quo hebrei legunt. Que non accipiat faciem senis. idest que nō reuereatur vultum senis. 4. Regum. 3. Si non vultum iosaphat Regis iude erubescerem. Pro quo hebrei legunt. Susciperem. 2. Paralipo. 19. Non est apud dominum deum nostrum iniquitas nec personarum acceptio. Iob. 34. Qui non accipit personam principum. Ps. 81. Et facies peccatorum sumitis. Prouer. 6. Nec acquiesceret cuiusq; precibus. pro quo hebrei legunt. Nec accipiet faciem cuiuscūq; precii siue pecu-

Et in eodem.18. Accipere personam impii in iudicio non est bonū. Malach.2. Et accepistis faciem in lege. Significat etiā iurare.i.nomen dñi in iuramēto sumere. Exo.20. Non assumes nomē dñi dei tui in vanū.i.nō iurabis. Deut.5. Nō vsurpabis nomen dñi dei tui frustra. Pro quo hebrei legūt. Non iurabis siue non assumes nomen dñi dei tui in vanū si ue frustra. Esa.3. Respondebit in die illa dicens nō sum medicus. Pro quo hebrei legunt. Iurabit in die illa. Significat etiam nubere.i.vxorem accipere. Ruth.1. Et acceperūt vxores moabitidas.1.Paralipo.23. Acceperuntq; eas filii eis fratres earū. Nec.13. Et non acciperent de filiabus earum. Itē significat parcere vel indulgere.i.peccatū tollere vel peccatū dimittere. Genē.4. Nōne si bene egeris recipies. Pro quo aliqui hebrei legūt. Nōne si bene egeris indulgere.i.indulgebitur tibi peccatum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et in eodē.18. Dimittam omni loco propter eos. & in eodem.50. Obsecro vt obliuiscaris sceleris fratrum tuorum. Pro quo hebrei legunt. Obsecro vt dimittas scelus fratrum tuorū. Et in eodem. Nos quoq; oramus vt seruis dei patris tui dimittas iniquitatem hanc. Exo.10. Sed nunc dimitte peccatum mihi. Et in eodem.34. Qui aufers iniquitatē & scelera. Iof.24. Nec ignoscet sceleribus vestris. Iob.7. Cur non tollis peccatum meū. Ps.31. Beati quorū remisse sunt iniquitates. Ponitur etiā pro contremiscere. Naū.1. Et contremuit terra a facie eius. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et arsit terra a facie eius. Sed secundū primā significationē potest legi. Et eleuata est terra a facie eius.i.eleuata est de loco suo. quod est idē quod contremuit. Et inde נָשִׂיא Nasi.i.princeps. eo quod eleuatur in populo. Gē. 23. Princeps dei es apud nos. Exo.22. Et principi populi tui nō maledicas. Leuit.4. Si peccauerit princeps. & in plurali נְשִׂיאִים Nesiim.i.principes. Genē.25. Duodecim principes tribuū earum. Exo.35. Principes obtulerunt lapides onychinos. Ponitur etiā נְשִׂיאִים Nesiim pro nubibus: eo qd eleuantur in aere. ps.134. Producēs nubes ab extremis terre. Prouer.25. Nubes & ventus: & pluuie non sequentes. Hiere.51. Qui leuat nubes ab extremis terre. Et inde שְׂאֵת Seeth.i.eleuatio. Iob.30. Vt se mouerit turbabit vos. Pro quo hebrei legunt. Eleuatio eius turbabit vos: i.cum se leuauerit turbabit vos. Ps.61. Verūtamen preciū meū cogitauerunt repellere. Pro quo hebrei legunt. Verūtamē de eleuatione eius cogitauerunt repellere. Potest etiā significare partē vel portionē vt infra dicetur. Vnde btūs hieronymus in psalterio iuxta hebraicā veritatē transtulit. Partem enim eius cogitauerunt repellere. Ponitur etiā שְׂאֵת Seeth pro tumore vel eleuatione in cute seu pustula: aut plaga vel diuersus color. Leuit.13. Homo in cuius cute ortus fuerit diuersus color seu pustula. Vbi ponitur pro diuerso colore. & in eodē. Plaga cōbustionis est & idcirco mūdabitur.i.eleuatio siue tumor. Et inde שְׂיָא Siia.i.eleuatio siue elatio. Pro quo beatus hieronymus transtulit superbiā. Iob.20. Si ascēderit vsq; ad celū superbia eius. Et inde מַשָּׂא Masa.i.eleuatio. Ezech.24. Et super quos requiescunt anime eorū. Pro quo hebrei legunt. Et eleuationē anime eorū.i.ad quos eleuāt animas suas: sicut dicitur Hiere.44. Ad quam ipsi eleuant animas suas: vt reuertantur & habitent ibi. Scribitur etiā cum he vel thau in fine. Ps.140. Eleuatio manuū mearum sacrificiū vespertinū. Iudi.20. Vt ascēdere in altū fumo. Pro quo hebrei legunt. Vt ascendere facerent eleuationem fumi.i.quasi colūnam fumi. Et in eodem. Quasi colūnam fumi de ciuitate conscendere. Ponitur etiam pro vexillo. eo quod eleuatur in altum. Hiere.6. Et super bethacarē leuate vexillum. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Significat etiam מַשָּׂא Masa onus. a leuando vel portando dictum. Exo.23. Si videris asinū odietis te facere sub onere. Nu.4. Ista sūt onera filiorū caath. Quod in hebreo legitur singulariter.s.onus. Et in eodem. Et sciēt singuli cui debeant oneri mancipari. Ps.37. Sicut onus graue grauate sunt sup me. Et aliquādo scribitur cū he in fine. Esa.30. Et grauī onere. Accipitur etiam onus pro prophetia. Pro quo vt ait beatus hieronymus.lxx. Assumptionem trāstulerūt. 4.Reg.9. Et dominus onus hoc leuauit super eum. Esa.13. Onus babylonis.i.prophetia contra babylonē. Et in eodē. 19. Onus egypti. & in eodē.22. Onus vallis visiōis. Hiere. 23. Qđ est onus dñi: & dices ad eos vos estis onus. Et quia iniqui interpretabātur onus in malā partem: ideo dñs in prophetam prohibet eos ne vltra prophetam vocēt onus. vt in eodem. Hec dicetis vnusquisq; ad proximū suū & ad fratrem suum: quid respōdit dñs: & quid locutus est dñs. & onus domini vltra nō memorabitur: quia onus erit vnicuiq; sermo suus: & peruertistis verba dei viuentis. Et secundū hebreos vbicūq; in prophetis ponitur מַשָּׂא Masa.i.onus. ibi non prospera sed aduersa prophetātur. Vnde beatus hieronymus in prologo super Naū prophetam sic ait. Assumptio quam.lxx. interpretes dicunt: apud hebreos Masa ponitur.i.graue onus. eo quod eum aduersus quem propheta tur premat: nec sinat leuare ceruicem. simulq; hoc attendēdum: quod hec ipsa vel assumptio vel onus vel pōdus prophete visio sit. Hec hieronymus. Ponitur etiam מַשָּׂא Masa. pro visione prophetica. Prouer.30. Visio quam locutus est vir cum quo est deus. Et in eodem.31. Visio qua erudiuit eū mater sua. Significat etiam eleuationem vocis in cantico. Pro quo btūs hieronymus trāstulit melodiam.1.Paralipo. 15. Et ad precinendam melodiam. Et in plurali נְשִׂיאוֹת Nesuoth siue מַשָּׂאוֹת Masaoth.i.onera vel assumptiones. Esa. 46. Onera vestra graui pōdere vsq; ad lassitudinē. Threñ. 2. Viderūt autē tibi assumptiones falsas & eiectiones. Significat etiam נָשָׂא Nasa. numera dare seu prebere. 2. Reg.19. Aut munera nobis data sūt. 3. Reg.19. Hiram rege tyri present salomoni ligna cedrina. Et inde מַשָּׂאת Masath.i.munus seu portio aut pars vel annona que datur alicui. Genē. 43. Sumptis partibus quas ab eo acceperant; maiorq; pars venit Beniamin. 2. Reg. 11. Secutusq; est eum cibus regius. ideſt portio seu annona regis. Hiere. 40. Dedit quoq; ei magister militum cibaria & munuscula. Ponitur etiā pro precio vel oblatione. 2. Paralip. 24. vt deferrent singuli precium.i. oblationē quod constituit moyses seruus dei. ponitur etiam pro decimis. Ezech.20. & ibi queram primitias vestras & initium decimarum vestrarum. Scribitur etiam sine mem. vt Ezech. 20. & in oblatione donorum vestrorum.

נָשָׂא Nasa. cum puncto seboleth in littera sin. decipere. seducere. destruere. desolare. Genē.3. Serpens decepit me. ps.88. Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Non decipiet inimicus eum. De quo vide etiam infra in dictione נָשָׂה Nasa. Esa.36. Nec conturbet vos Ezechias dicens dominus liberabit nos. Pro quo hebrei legunt. Nec decipiat siue nec seducat vos ezechias. Hiere.4. Heu heu domine deus ergo ne decepisti populū istum. Et in eodem.37. Nolite decipere animas vestras. Et i abdia. Superbia cordis tui extulit te. Pro quo hebrei legunt. decepit te. ideſt seduxit te. Sed si scribatur cum puncto cebolet in littera sin: tunc significat extollere sicut est in littera nostra. Et in eodem. Omnes viri federis tui illuserunt tibi. ideſt deceperunt te. Et inde מַשָּׂאן Masaon. ideſt

Assumere nomē dñi .s.iuramēto.
Iurare. Accipere.s. vxorem.
Indulgere
Dimittere.
Eluerre.s. iniquitates Ignoscere. Remittere Cōtremiscere.
נָשִׂיא Princeps
נְשִׂיאִים Principes.
נְשִׂיאִים Nubes.
שְׂאֵת Eleuatio.
Pars.
שְׂאֵת Diuersus color. Eleuatio. שְׂיָא Superbia מַשָּׂא
Eleuatio.
Columna
Vexillum.
Onus.
Prophetia.
Visio
Melodia
נְשִׂיאוֹת מַשָּׂאוֹת Onera. assūptiones
נָשָׂא Prebere munera. Munera dare.
מַשָּׂאת Pars. Annona. munuscula
Precium.
Decime. Dona.
נָשָׂא Decipere.
Cōturbare
Illudere. מַשָּׂאן

fraus vel deceptio. vt Prouer.26. Qui operit odium fraudulenter. Significat etiam destruere. siue desolare aut deuastare. 4. Reg.19. Eruntq; in ruinam collium pugnantiū. ideſt in destructionē vel in desolationem. Esa.10. Emarcuerunt principes mempheos. Pro quo hebrei legunt. destructi vel vastati sunt principes mēpheos. Hiere.23. Propterea ecce ego tollam vos portans. Pro quo hebrei legunt. Et destruam vos destruens siue vastabo vos vastās. Potest etiā legi sic obliuiscar vos obliuiscens. Sed si scribatur cum puncto ceboleth in littera sin tunc significat portare seu tollere. sicut est in littera nostra. Vt dictum est in dictione precedenti. Et inde שְׂאֵת Seeth.i.destructio seu vastatio. Threñ.3. Formido & laqueus facta est nobis vaticinatio & contritio. Pro quo hebrei legunt. Destructio & contritio seu vastatio & cōtritio. Et fortasse i littera nostra vicio scriptoris fuit posita vaticinatio pro vestatio. Et inde מַשְׂאוֹת Masuoth.i.vastationes seu destructiones. Beatus hieronymus trāstulit interitū seu dissipationem. ps.72. Deiecisti eos dum alleuarētur. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicā ve. transtulit. Deeciſti eos ad interitū. Ps.74. Leua manus tuas in superbiam eorum. Pro quo hebrei legunt. Leua uestigia tua seu plantas tuas. s. pedum ad destructiones siue ad dissipationes. Et beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. Sublimitas pedum tuorum dissipata est.

נָשַׁב Nasab. flare. sufflare. abigere. Genē.15. & abigebat eas abram. ps.146. Flauit spiritus eius & fluēt aque. Esa. 49. Quia spūs dñi sufflauit in eo.

נָשַׂג Nasag. apprehendere. comprehendere. assequi. attingere. applicare. Genē.44. Et persequere uiros & apprehensis dicito. Pro quo hebrei legunt. Persequere viros & apprehendes eos & dices ad eos. Et in eodem. Et apprehensis per ordinem locutus est. Et in eodem. 47. Et non peruenerūt vsq; ad dies patrum meorum. Pro quo hebrei legunt. Et non attigerunt siue non apprehenderunt aut nō sunt assecuti dies patrum meorum. Leuit.25. Et ipse precium ad redimendum potuerit inuenire. Pro quo hebrei legunt. Et attigerit siue assecuta fuerit manus eius & inuenerit quantū sufficit ad redemptionem illius. Sed beatus hieronymus transtulit sersum. & in eodem. Sin autem & ipse potuerit redimet se. Pro quo hebrei legūt: Aut attigerit manus eius. i. attigerit preciū ad redimendū se. Deut.19. Et apprehendat eum si longior via fuerit. 1. Reg.30. Persequar latrūculos hos & comprehēdā eos. Et in eodem. Persequere & absq; dubio comprehendes. 2. Reg.15. Ne forte veniens occupet nos. i. apprehēdat nos. Significat etiā applicare. 1. Reg.14. Nullusq; applicuit manū ad os suum. Et inde שִׂיג Sig. pro quo beatus hieronymus transtulit diuersorium. 3. Reg.18. Forsitan loquitur aut in diuersorio est. Hebrei vero dicunt q significat apprehēsionē. i. forsitan est occupatus in apprehensione inimicorū suorum.

נָשָׁה Nasa. obliuiscī. mutuare. fenerare. mutuo accipere. debere; siue debitorem esse. Gn̄. 41. Obliuiscī me fecit deus oīum laborum meorū. Deut.32. Deum qui te genuit dereliquisti. Pro quo hebrei legunt oblitus es. Iob.39. Priuauit enim eā deus sapientia. Pro quo he. le. Obliuiscī fecit eam deus sapientiā. Esa.47. Nō obliuiscaris me. Threñ.3. Oblitus sum bonorū. Et inde נְשִׁיָּה Nesiia.i.obliuio. ps.87. Et sustitia tua in terra obliuionis. Significat etiā mutuare. seu fenerare. vel debere. aut debitorē esse. vl exigere. Deut. 16. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre. Et in eodem.24. Cum repetes a proximo tuo rem aliquā quā debet tibi. Nec.5. Et ego & fratres mei & pueri mei cōmodauimus. & in eodem. Vsuras ne singuli a fratribus vestris exigitis. s. sicut feneratores. Et in eodem. Quam exigere solebatis abeis. Iob.11. Et intelligeres q multo maiora exigaris ab eo q̄ meretur iniquitas tua. Pro quo hebrei legunt: Et scires quoniā debitorē te faceret deus ab iniquitate tua. i. secundum iniquitates tuas multo maiores penas deberet exigere a te deus. Ps.54. veniet mors super illos. Pro quo hebrei legunt. Mutuet siue feneretur mors super illos. ps. 88. Nihil proficiet inimicus in eo. Pro quo hebrei legunt. Non fenerabitur inimicus ei. Vnde beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatē transtulit. Non decipiet inimicus eum. Potest etiam deriuari a supradicta dictione נָשָׂא Nasa cum aleph in fine que significat seducere. vel decipere. vt dictum est supra. Esa.24. Vt qui repetit: sic qui debet. Pro quo hebrei legunt. Vt qui mutuauit sic qui mutuo accepit. Hiere.15. Nō fenerauit mihi quisq̄. & aliquādo scribitur cum aleph in fine loco he. 2. Paralipo.6. Et iurare cōtra eum paratus venerit. Pro quo hebrei legunt. Et debuerit ei iuramentum. i. si fuerit obligatus iurare ei. vide etiam in dictione נָשָׂא Nasa cum aleph in fine. Et inde נוֹשֶׁה Nosse. i. fenerator. creditor. 4. Reg.4. Creditor venit vt tollat duos filios meos ad seruiendum sibi. Et in eodem. Vade vē de oleū & redde creditori tuo. Ps.108. Scrutetur fenerator omnē substantiam eius. Esa.50. Aut quis creditor meus cui vendidi vos. Et inde מַשָּׂא Masa siue מַשָּׂאת Masath. i. debitum siue illud quod debetur. Deut.24. Rem aliquam quā debes tibi. Nec.5. vsuras ne singuli a fratribus vestris exigitis. Pro quo hebrei legunt. Debitum ne vnusquisq; a fratre suo exigitis. & in eodem. Non repetamus in cōmune istud es alienū: concedam? quod debetur nobis. Pro quo hebrei legunt. Relinquamus nunc debitum istud. Et in plurali. מַשָּׂאוֹת Masaoth. Prouer.22. Et vades se offerunt pro debitis. significat etiam predicta dictio emarcescere vel debilitare. Genē.32. Quam ob causam non comedunt neruū filii Israel qui emarcuit in femore iacob. & in eodem. Eo quod tetigerit neruum femoris eius & obstupuerit. i. emarcuerit vel debilitatum fuerit. Hiere.51. Deuoratum est robur corū & facti sunt quasi mulieres. i. debilitatum est robur corū. Et inde נָשִׁים Nasim. ideſt mulieres siue vxores. vt i predicto loco. & Exo.1. Non sunt hebree sicut egyptie mulieres. Leuit.26. Ita vt decē mulieres in vno clibano coquāt panes. Deut.17. Non habebit vxores plurimas. 1. Reg.1. Qui habuit vxores duas. & in numero singulari dicitur אִשָּׁה Isa. de quo vide supra in dictione אִישׁ.

נָשַׁךְ Nasach. Mordere. fenerare: ad vsuram commodare. fenus seu vsuram accipere. Nu.21. Quam obrē misit dñs in populum ignitos serpentes ad quorū plagas & mortes plurimorū. Pro quo hebrei legunt. Et misit dominꝰ in populū serpentes ignitos & momorderūt populū: & mortuus est populus multus de israel. Et in eodem. Qui percussus aspexerit eum viuet. & in eo. Quē cū percussī aspicerēt sanabātur. Pro quo hebrei legunt. & erat quādo mordebat serpēs aliquē & aspiciebat serpentē eneū & sanabatur. Prouer.23. Et in nouissimo mordebit & coluber. Eccl's.10. q diffi pat sepem mordebit eū coluber. & in eodem. Si momorderit serpēs. Hiere.7. & mordebūt vos ait dñs. Amos.9. Ibi mādabo serpēti & mordebit eos. Mich.3. Qui mordēt dēti bus suis. Abach.2. nun quid nō repente cōsurgent qui mordeant te. Significat etiā fenerare siue vsurā vel fenus accipere. Deut.23. Nō fenerabis fratri tuo ad vsurā pecuniam nec fruges nec quālibet aliam rem. Et sequitur in hebreo: que fenerattur. ideſt que cōmodatur ad vsurā. Et in eo. fratri autem tuo absq; vsura. Et inde נֶשֶׁךְ Neseh. i. vsura. fenus. vt in predicto loco. & Exo.22. Nec vsuris opprimes. pro q̄

Exigere.
Debitores esse.
Fenerari.
Mutuare.
נוֹשֶׁה Creditor
Fenerator
מַשָּׂא מַשָּׂאת Debitum.
Debita.
emarcescere
obstupescere.
Debilitari נָשִׁים Mulieres.
Vxores.
Mordere.
Fenerare.
נֶשֶׁךְ Vsura.

hebrei legunt. Non pones super eum vsuram. Ps.14. Pecuniam suam non dedit ad vsuram. Item

נִשְׂגָּה Nisca.i.gazophylaciū.camera. Thesaurus. Nee.5. Post eos edificauit mosolam filius barachie contra gazophylaciū suū. Et in eodem.13. Vt faceret ei thesaurum.i. gazophylaciū seu camerā. Et cōmuniter scribitur cū littera lamed & dicitur

gazophylaciū. Thesaur⁹.

לִשְׁכָּה Liscba.de quo dictū est supra in littera lamed. Et in plurali

נִשְׂכוֹת Nezachoth. Nec.12. Recensuerūt quoq; in die illa viros super gazophylacia.

gazophylacia.

נָשַׁל Nasal.expellere.eiicere.elabi;sine euelli.defluere.discalciare. Deut.7. Et deleuerit gētes multas coram te i.expulerit vel eiecerit coram te. Et in eodem.19. Ferrūq; elapsum de manubrio amicū eius percusserit. Et in eodem 28. Quia defluent & deperibunt. Pro quo hebrei legunt. Quia euellētur.4. Reg.16. Et eiecit iudeos de hasla. Iob. 27. Et non liberet deus animā eius. Pro quo hebrei legūt. Quia euellet siue expellet vel eiiciet deus animam eius. Significat etiam discalciare vel soluere.s.calciamentum. Exo. 3. Solue calciamētum de pedibus tuis. Iosu.5. Solue inquit calciamentum tuum.

Expellere. Elabi. Defluere. Eiicere. Euellere. Soluere.

נְשָׁמִים

נִשְׁמָה Nasam.spiraculū.spiramētū.halitus.flatus.spiritus. & scribitur cum he vel thau in fine. Et dicitur נְשָׁמָה Nesama.siue נִשְׁמַת Nisimath. Gen.2. Et inspirauit i faciem eius spiraculum vite. Et in eodem.7. Et cūcta in quibus spiraculum vite est in terra. Iosu.10. Et omne quod spirare poterat interfecit. Pro quo he.le.omne spiraculū.i.omnē animā vel omne quod spirare poterat interfecit.3. Reg.17. Et erat langor fortissimus ita vt non remaneret in eo halitus. Iob.26. Quē docere voluisti: nōne eū qui fecit spiramentū Et in eodem.34. Spiritum illius & flatum ad se trahet. Et in eodem.37. Flante deo concrescit gelu. Pro quo hebrei legunt. A flatu dei. Et in eodem. Flante deo perisse. Pro quo hebrei legunt. A flatu dei peribunt. Ps.150. Omnis spiritus laudet dominū. & beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Omne quod spirat laudet dominum. Esa.2. Cuius spiritus in naribus eius est. Et in eodem.42. Dans flatum populo qui est super eam.

spiramēti. Flatus. Spiritus. Vō. spirat

תִּנְשֶׁמֶת Dañ.10. Sed & halitus meus intercludit̄. Et inde תִּנְשֶׁמֶת Thinsameth. genus auis immunde. Pro quo beatus hieronymus trāstulit cignum. vt Leuit.11. Et cignum & onocrotalum & porphyrionē. est etiā genus reptilis. Pro quo beatus hieronymus transtulit talpam. vt in eodem. Et stellio & lacerta & talpa.

cignus. Talpa.

נָשַׁף Nasaph.flare.sufflare. Exo.15. Flauit spiritus tuus & operuit eos mare. Esa.40. Repente flauit in eos & aruerunt. Item נָשַׁף Neseph.i.caligo.vesper.nox.obscurum tenebre.1.Reg.30. Et percussit eos Dauid a vespera vsq; ad vesperam alterius diei.4.Reg.7. Surrexerunt ergo vespere vt venirent ad castra syrie. Iob.3. Obtenebrentur stelle caligine eius. & in eodem.7. Et replebor doloribus vsq; ad tenebras. Et in eodem.24. Oculus adulteri obseruat caligi nem. ps.118. Preuenī i maturitate & clamaui. Pro quo beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.trāstulit. Surgebā ad huc in tenebris & clamabā. Prouer.7. Graditur in obscuro. Esa.5. Et potandum vsq; ad vesperam. Et in eodem.21. Babylō dilecta mea posita est mihi in miraculum. Pro quo hebrei legūt. Nox siue nocte desiderii mei vt dilectionis mee posuit me in terrorem siue in stuporem vel in miraculum Sed aliquando babylon appellatur hoc nomine נָשֵׁף Neseph. vt in eodem.13. Super montem caliginosum leuate signum. & premittitur onus babylonis. Hiere.13. Et antecq; offendant pedes vestri ad montes caliginosos. Et inde

Flare. Vesper. caligo. Tenebre. Obscurus.

יַנְשׁוּף Iansuph. nomen auis que nocte volitat: secundum

נָשַׁף caligiosus.

נָשַׁק Nasac.oscularī. deosculari.obedire.adorare.adhere re.armari. Gen.27. Et da mihi osculum filī mi. ideſt osculare me. Et in eo.31. Et non es passus vt osculare filios meos. & in eo.29. Et adaquato grege osculatus est eā. Et in eodē. Et in oscula ruens. Pro quo hebrei leguut. Et osculatus est eum. Et in eodem. 33. Et osculans fleuit. 2. Reg.19. Quasi osculās eum.3.Reg.18. Osculer oro patrem meum & matrem meam. Iob.31. Et osculatus sum manum meam ore meo. ps.88. Iustitia & pax osculate sunt. Prouer.7. Apprehensumq; deosculatur iuuenem. Et in eodem.24. Labia deosculabitur qui recta verba respondit. Canti.1. Osculetur me osculo oris sui. Et inde נְשִׁיקוֹת Nesicoth. i. oscula & solum inuenitur in numero plurali. Prouer.27. Meliora sunt vulnera diligentis q̄m fraudulenta oscula odientis. Canti.1. osculo oris sui. Quod in hebreo legitur pluraliter: scilicet osculis oris sui. Significat etiam adherere: more de osculātiū. Ezech.3. Et vocē alarū animaliū percutientiū alterā ad alteram. i. adherētiu. ps.2. Apprehēdite disciplinā. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Adorate pure. potest etiam legi sic. Adorate filium siue osculamini filium. De quo vide supra in dictione בַּר Bar. Osee.13. Vitulos adorant. Ponitur etiam pro obedire. Gen.41. Et ad tui oris imperium cunctus populus obediet. Hebrei tamen in predicto loco dicunt q̄ significat regere vel gubernare. Item נָשַׁק Nasac.i.armari.1. Paralipo.12. Tendentes arcum. Pro quo hebrei legunt. Armati arcu. ps.77. Filii ephraim intendētes & mittentes arcum. Pro quo hebrei legunt. filii ephraim armati & mittentes arcum. Et inde נֶשֶׁק Nesec.i. Arma siue armamentariū. Iob.20. Fugiet arma ferrea. Esa.22. Armamentarium domus saltus. Ezech.39. Et succendent & comburent arma. Ponitur etiam pro bello. ps.139. Obumbrasti caput meū in die belli.

Iter. Deuium. נְתִיבוֹת Semite. Osculari. deosculari נְשִׁיקוֹת Oscula Adherere Adorare Obedire נָשַׁק Armari נֶשֶׁק Arma Armamentarium Bellum

נָשַׁק Nasac.cum puncto cebolet.incendere.succendere.accendere. ps.77. Et ignis succensus est in iacob. Esa. 44. Et succendit & coxit panes. Ezech.39. Et succendent & comburent arma clypeum & hastam.

Succēdere

נֶשֶׁר Neser.aquila. Deut.14. Aquilā & halietum. Et in eodem.32. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos. Ps.102. Renouabitur vt aquile iuuentus tua. Prouer. 30. Viam aquile in celo. Ezech.17. Aquila grandis magnarum alarum. Et in plurali נְשָׁרִים Nesarim. Exo.19. Quomodo portauerim vos super alas aquilarum. Esa.40. Assument pēnas sicut aquile.

aquila נְשָׁרִים aquile

נָשַׂר Nasar. cum puncto ceboleth in littera sin. Serrare. & scribitur sine nun.1. Paralipo.20. Fecit super eos tribulos & trahas & ferrata carpenta transire. pro quo hebrei legunt. Et serrauit eos serra vel tribulis ferreis. Et inde מַשּׂוֹר Masor. ideſt serra. Esa.10. Aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur.

Serrare מַשּׂוֹר Serrā

נָשַׁת Nasath. Arescere. emarescere. Esa.19. & arescet aqua de mari. & in eo.41. lingua eorū siti aruit. Hiere.51. deuoratū est robur eorum .i. emarcuit robur eorum. Vide etiam de hoc in dictione נָשָׁה Nasa. Et inde נִשְׁתְּוָן Nisteuan Pro quo beatus hieronymus transtulit accusationē. Esd. 4. Epistola autē accusationis scripta erat syriace. E aliquādo scribitur cum he vel aleph in fine. vt in eo. Accusationē quam misistis ad nos.

arere emarcescere נִשְׁתְּוָן accusatio.

נָתִב Nethib. semita. via. iter. Iob.28. Semitam ignorabit auis. Ps.77. Viam fecit semite ire sue. Ps.118. Dirige

Semita Via

duc me in semitam mādatorum tuorum: quia ipsam volui. Scribitur etiam cum he vel thau in fine q̄ denotat genus femininū. Iob.30. Dissipauerunt itinera mea. Quod in hebreo legitur singulariter. s.iter meum. Prouer.12. Iter autem deuium ducit ad mortem. Vbi ponitur pro deuio. Esa. 43. Et in aquis torrentibus semitam. Et in plurali נְתִיבוֹת Nethiboth. Prouer.1. Prohibe pedem tuū a semitis eorum. Et in eodem.8. In mediis semitis stans. Esa..42. In semitis quas ignorauerunt ambulare eos faciam.

נָתַח Nathach. dimēbrare.i.concidere in mēbra vel in frusta aut in partes. siue secare. vel concidere. Exo.29. Ipsum quoq; arietem secabis in frusta. Leuit.1. Artus in frustā concidens. Pro quo hebrei legunt. & dimembrabit seu concidet eū per membra sua seu per artus suos. Iudi.19. Et cadauer vxoris cū ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens. Et in eodem.20. Quā arreptā in frusta concidi. Et inde נֵתַח Netach.i.membrū. frustum. particula. vt in locis predictis. & Leuit.i. Membra que sunt cesa de sup ordinabis. Ezech.24. Cōgere frusta eius in eam: omnem partem bonam.

Secare. Concidere Dimēbrare. Membrū. Frustum.

נָתַךְ Nathah. stillare. fluere. mulgere. fundere. cōflare. Exo. 9. Nec vltra stillauit pluuia super terrā. 2. Reg. 21. Donec stillaret aqua de celo. 2. Paralipo. 12. Et non stillabit furor meus super ierusalem. & in eodem.34. Magnus enim furor dominī stillauit super nos. & in eodem. Idcirco stillauit furor meus super locū istum. Iob.3. Et quasi inundantes aque sic rugitus mei. Pro quo hebrei legūt. Et fluxerūt quasi aque rugitus mei. Et in eodem.10. Nōne sicut lac mulsisti me. Pro quo hebrei legunt. Stillare vel fluere me fecisti Dañ. 9. Et stillauit super nos maledictio. Naū.1. Et indignatio ei⁹ effusa est vt ignis. Significat etiam conflāre. 4. Reg. 33. Conflauerūt seruī tui pecuniam. 2. Paralipo. 34. Argentum quod repertū est in domo dñi conflauerunt. Hiere. 7. Ecce furor meus & indignatio conflatur super locū istum. Et in codē. 42. Sicut cōflatus est furor meus & indignatio mea super habitatores ierusalem: sic cōflabitur indignatio mea sup vos. Ezech. 22. succendā in ea ignē ad cōflādū. & in codē. Et conflabo vos & congregabo vos. Et in eodem. Et conflabimini in medio ei⁹ vt conflatur argētū in medio fornacis. & in codē. Sic eritis in medio ei⁹. Pro quo hebrei legunt. Sic conflabimini in medio eius.

Fluere. Mulgere. Conflare. Stillare.

נָתַן Nathan. dare. donare. tribuere. largiri. tradere. ponere permittere: vel dimittere. Gen.3. Mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno. & in codē. 12. Semini tuo dabo terram hanc. & in eodem.15. Domine deus quid dabis mihi. Et in eodem.23. Agrum trado tibi. Et in eodem 24. Fratribus quoq; eius & matri dona obtulit. i. dedit. Et in eodem.25. Largit⁹ est abraham munera. & in codē.29. Et hāc quoq; dabo tibi. Et in codē.38. Nē liberi fratris nomine nascerentur. Pro quo hebrei legūt. vt non daret semē fratri suo. & in eodem. Et non cū accepisset maritum. Pro quo hebrei legunt. E ipsa non esset ei tradita in vxorem. & est idem sensus cū littera nūa. Et in codē. Vnus protulit manum. i. dedit manū. Exo.5. Non do vobis paleas. Et in eodem. Palee non dantur nobis. & in codē. 22 Si quis cōmendauerit amico suo pecuniā aut vas in custodiā. Pro quo hebrei legunt. Si quis dederit vel tradiderit. Leuit.11. Si autē quispiam aqua semētē perfuderit. Pro quo hebrei legūt. Et si data fuerit aqua super sementē. Et in codē. 26. Dabo vobis pluuias tēporibus suis. & in codē. Et trademini in manibus hostiū. Nu.13. Dabisq; dono leuitas Aarō & filiis eius quibus traditi sunt. Deut.10. Et dat ei victū & vestitū. Iudi. 8. Vt demus exercitui tuo panes. & in codē. Libētissime da

Dare. Tradere. Largiri. Proferre.

bimus.1.Reg.1. Anne autē dedit vnā partē tristis.3.Reg.3. Quid vis vt dem tibi. & in codē.4. Dedit quoq; deo sapiētiā salomoni.4.Reg.19. Da mihi manū: qui dedit ei manū suā.1.Paralipo.29. Et cūcti filii dauid dederūt manū & subiecti fuerunt salomoni. Iob.2. Oia q̄ habet homo dabit pro aia sua. ps.1. Quod fructū suū dabit in tēpore suo. Ps.80. Sumite psalmū & date tympanū. ps.135. Qui dat escā omni carni. Esa.35. Gloria libani data est ei. & i eodē.37. Et dederunt deos earū igni. Et in codē.41. Dabit quasi pulueremgladiū suū. & in eodem. Et ierusalē euāgelistā dabo. Hiere. 38. Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitus regis babylonis. Threñ.5. Egypto dedimus manū. Et aliquādo scribitur sine nū in principio: vt in aliquib⁹ locis predictis. & Gen.14. Da mihi animas. & in codē.24. & dedit ei oues & bones. & in eodem.30. Da mihi vxores & liberos meos. Et aliquādo scribitur sine nū finali. vt in aliquib⁹ locis predictis. & Ios.6. Ecce dedi in man⁹ tuas hiericho. Ps.60. Dedisti hereditatē timētibus nomen tuū. Esa.42. Dedi spūm meū super eum. Scribitur etiam aliquando sine nun tam in principio q̄ in fine. & tunc duplicatur littera thau. Gen. 29. vt minores ante tradamus ad nuptias. Deut.28. Ne det eis de carnibus filiorū suorū. Ios.2. Cūq; tradiderit nobis dñs terrā. Iudi.8. Cū ergo tradiderit dñs zebee & salmana in man⁹ meas. 2. Reg.22. Inimicos meos dedisti mihi dorsum. Significat etiā ponere aut cōstituere. vt Gen.41. & prepositum esse scirent vniuerse terre egypti. Exo.25. In qua pones testimoniū. Nu.14. Constituamus nobis ducem. 3. Reg.6. Vt poneret ibi arcam federis domini. 2. Paralip. 25 Nūquid consiliarius regis es. Pro quo hebrei legunt. Nunquid consiliarium regi posuerunt vel constituerunt te. Et in eo.35. ponite arcā in sanctuario tēpli. signāt et p̄mittere vel dimittere. vt Gen.20. Et non dimisi vt tangeres eam. i. non permisi. Et in eodem.31. & tamen non dimisit eum deus vt noceret mihi. Et inde מַתָּן Mathā. i. donū. munus. Gen. 34. Augete dotem & munera postulate. Prouerb.18. Donum hominis dilatat viā ei⁹. Scribitur etiā cū he vel thau in fine. vt Nu.18. Et tradidi donum domino vt seruiant in tabernaculo eius. Deut.16. Sed offeret vnusquisq; secundū quod habuerit. p̄o quo hebrei legunt. vnusquisq; secūdū donū manus sue. Ponitur etiā pro robore. Eccls.7. Et perdet robur cordis eius. scribitur etiam sine nun & cū duplici thau & dicitur מַתַּת mathath. i. donū. 3. Reg.13. & dabo tibi munera. Eccls.5. Hoc donū dei est. Et in plurali מַתָּנוֹת Mathanoth. Ps.67. Accepisti dona in hominibus. & in lingua chaldaica dicitur מַתְּנָן Mathenan. Dañ.2. munera & donū & honorem multum accipietis. Et inde נְתִינִים Nethinim ideſt nathinei qui erant traditi in ministerium templi. Esdre.2. Omnes nathinei & filii seruorum salomonis. & i eo. 8. Et de nathineis quos dederat dauid & principes ad ministeria leuitarum.

Ponere. Cōstituere. Dimittere Dimittere permittere Munus. Donum. Donum. Munus. Robur. Dona. Munera. Nathinei.

נָתַס Nathas. dissipare. euertere. Iob.30. Dissipauerūt itinera mea.

Dissipare.

נָתַע Nathaa. confringere. conterere. Iob.4. & dentes catulorum leonum contriti sunt.

נָתַץ Nathas. destruere. demoliri. dissipare. cōfrigere. Exo. 34. aras eorū destrue. Leuit.11. siue cliban⁹ siue chytropodes destruētur. Deut.7. Aras eorū subuertite. i. destruite. & in eo.12. dissipate aras eorū. Iudi.6. viderūt destructā arā baal. & in eodē. Quia destruxit arā baal. & in eo.8. Destruā turri hāc. 2. Paralip.33. istaurauit excelsa q̄ demolit⁹ fuerat ezechias p̄s ei⁹. Iob.19. destruxit me vndiq; ps.51. p̄terea de⁹ destruet te i finē. ps.57. molas leonū cōfriget dñs. Esa. 22. Et destruxistis domos. Hier.1. vt euellas & destruas. & i

Destruere subuertere Dissipare. Demoliri. Cōfringere.

eodem.4.Et omnes vrbes eius destructe sunt. Et in eo.33. Et ad domos regis iuda que destructe sunt.Ezech.16.Et de molientur prostibulum tuum.

נָתַק Nathaċ.euellere, abstrahere. rumpere.dissrūpere.dissoluere,dissipare.Leui.22.Omne animal quod vel cōtritis vel tunsis vel sectis ablatisq; testiculis est. Vbi ponitur pro sectis.Pro quo hebrei legunt.ruptis seu euulsis.Ios.4. Et siccam humum calcare cepissent.Pro quo hebrei legūt. Euulse sunt plante pedum sacerdotum ad aridam.i.ad siccam humū. Sed btūs hieronymus transtulit sensum. Et in eodem.8. Donec persequentes ab vrbe longius protrahantur. Pro quo hebrei legunt. Donec euellamus eos ab vrbe. Et in eodem. Cumq; recessissent a ciuitate.Pro quo hebrei legūt.Et euulserūt eos a ciuitate.Iudi.20.vt abstraheret eos de ciuitate.Et in eodem.16.Qui rupit vincula.& in eodem. Qui ita rupit vincula quasi fila telarum.& in eodē.20. Sed & filii Beniamin audacter eruperunt de ciuitate. Iob.17. Cogitationes mee dissipate sunt. Ps.2. Dirumpamus vincula eorum. Eccl's.4. Funiculus triplex difficile rumpitur. Esa.5.Nec rumpetur corrigia calciamenti eius.Hiere.2. A seculo confregisti iugū meū: rupisti vincula mea. Pro quo hebrei legūt Rupi vincula tua. Et in eodem.5.Et vincula eius ruperunt. Et in eodem.10. Et omnes funiculi mei dirupti sunt.& in eodem.12.Congrega eos quasi gregem ad victimam.Pro quo hebrei legūt. Euelle eos. scilicet de loco suo.Et in eodem.22. Inde euellam eum. Ezech.17. Nōne radices eius euellet. Naū.1.Et vincula tua dirumpam.Ponitur etiam pro consumere.Hiere.6. Malicie eorum nō sunt consumpte. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et mali seu malicie non sunt consumpte. Item נֶתֶק Nethec.i.tinea:seu plaga lepre corrosiue que nascitur in capite vel in barba. Leuit.13.Quia lepra capitis& barbe est.& in eodem. Sin autem viderit locum macule equalem vicine carni. Et in eodem. Si nō creuerit macula. Et inde אֲתִיק Athic.ideſt edificium quoddam in atrio tēpli fundatum: seu muro templi iunctum.Pro quo beatus hieronymus transtulit porticum.vt Ezech.42. Vbi erat porticus iuncta porticui tripli ci.Et in eodē. Quia supportabant porticus que ex illis eminebant.Et aliquando beatus hieronymus posuit ipsum hebraicum.s.Ecthecа. vt in eodē.41. Cōtra faciem eius quod erat separatū ad dorsum ecthecas ex vtraq; pte.Et in eodē. Ecthecas per circuitum per tres partes.

נָתַר Nathar. saltare. soluere. dissoluere. Leuit.11. Crura per que salit super terram. Ps.145. Dominus soluit compeditos. Esa.58. Solue fascículos deprimentes. Abach. 3. Aspexit & dissoluit gentes. Item נֶתֶר Nether.i. Nitrum quo pāni mundantur.Hiere.2.Si laueris te nitro.

נָתַשׁ Nathas.euellere.dissipare.destruere. Deut.29. Et eicit eos de terra sua.i.euulsit eos.3. Reg.14. Et euellet israel de terra bōa.Ps.9.Et ciuitates eorū destruxisti.Hiere 1. vt euellas & destruas.Et in eo.18. Aut euelli possunt aque erumpentes frigide.Et in eodem.31.Et sicut vigilaui super eos vt euellerem. Et in eodē. Non euelletur & non destruetur in perpetuum. Et in eodem.42. Plantabo & non euellam.Ezech.19. Et euulsa est in ira in terraq; iecta. Mich. 5. Et euellam lucos tuos de medio tui. Ponitur etiam pro derelinquere sicut נְעַשׁ Natas cum littera tet. De quo supra dictum est.Hiere.25. Et derelinquam vos & ciuitatem quā dedi vobis.

De incipiētibus a littera. ס .samach.

סַס Sas.tinea.Esa.51. Et sicut lanā sic deuorabit eos tinea.

סָם Et solum inuenitur in predicto loco.

סְאָה Sea.genus est mēsure aridorum.Pro quo beatus hieronymus trāstulit modium vel satum.4.Reg.7.Modius simile vno statere.& in eodem. Factusq; est modius similе vno statere vno. Et in plurali סְאִים Seim vel סָאתַיִם Sathaim.Geñ.18. Accelera tria sata simile.4. Reg.7. Et duo modii ordei statere vno. Duplicatur etiam aliquando littera samach & littera aleph & dicitur סְאסְאָה Sasea.i.duplex mensura, Pro quo beatus hieronymus transtulit mensura contra mensuram.Esa.27. In mensura contra mensuram cum abiecta fuerit iudicabit eam.

סָאן Saon.preliare.pugnare.predari. Esa.9. Quia omnis violenta predatio cū tumultu.Pro quo hebrei legunt. Quia omnis bellās vel pugnans pugnat cum tumultu: seu omnis predans predatur cū tumultu.quasi dicat. Alia bella fiunt cum tumultu: sed hoc bellum fiet sine tumultu & sine sanguine ab angelo percutiente. Vt habetur infra Cap'o. 37.Et predicta dictio solum inuenitur in predicto loco.

סָבַב Sabab.circuire.circundare. circunducere: vallare.gyrare.vertere.reuerti declinare.Geñ.2.Ipse est qui circuit omnem terram euilla.1.Reg.7.Et ibat per singulos annos circuiens Bethel & galgala.Deu.32. Circunduxit eū & docuit. p̄s.54. Die ac nocte circundabit eam super muros eius.p̄s.117. Omnes gentes circundederunt me. Et in eodem.Circundantes circundederunt me.Eccl's.1. Et flecti tur ad aquilonem. Pro quo hebrei legunt. & circuit seu gyrat ad aquilonem.Hiere.31.Femina circundabit virum.Et cōmuniter scribitur cū simplici beth.Geñ.19.Viri ciuitatis vallauerunt domū.& in eodem.37. Vestrosq; manipulos adorare.Pro quo hebrei legūt. Et ecce circundabāt eū vestri manipuli & adorabāt manipulū meū.Exo.13. Sed circūduxit per viā deserti. Nu.34. Qui circuibunt australē plagā. & in eodē. Ibitq; p gyrū termin? ab asemona.1.Reg.5.Circunducatur arca dei israel & circunduxerūt arcā. & in eo.11 lis autē circunducētibus eā.& in eodē. Adduxerūt ad nos arcā dei israel.i.circūduxerunt ad nos. Iob.16. Circūdedit me lāceis suis.Ps.47. Circūdate sion. Esa.23. Circue ciuitatē. & in eodē.28. Nec rota plaustri sup cyminū circuibit. Eze. 41. Et platea erat in rotūdū ascēdēs sursum p cochleā. Pro quo he.le. Et lata erat & circūdabatur sursū sursū. Sed btūs hieronym? trāstulit sensum.significat etiā declinare seu vertere vl' auertere aut reuertere siue cōuertere. Geñ.42. Auertitq; se parumper & fleuit.ideſt declinauit se ab eis. Nu.32. & nabo & baalmeō versisq; noibus .1.Reg.17. Declinauit paulisper ab eo.2.Regum.14. Vt verterem figuram sermonis huius.& in eodē. Reuertatur in domum suam & faciem meam non videat.3.Regum.2. Sed translatum est regnum & factum est fratris mei.ideſt conuersum est regnum. & in eo.18. & tu conuertisti cor eorum iterum.4. Reg.20.& cōuertit faciem suam ad parietem.Esdre.6.& conuerterat cor regis assyriorum ad eos.Eccl's.2. Vnde cessaui renunciauit cor meum.pro quo hebrei legunt. & conuersus sum vt renunciaret cor meum.Hiere.6.& transibunt domus eorum ad alteros.ideſt conuertentur ad alteros.& in eodem. 21.Ecce ego conuertam vasa belli que in manibus vestris sunt.Ezech.1. Non reuertebantur cum incederent.Et inde סָבִיב Sabib.ideſt circuitus.gyratio: siue in circuitu: vel in gyro.Exo.25.faciesq; illi labium aureum per circuitum.3. Regum.6.per circuitū sculpsit variis celaturis.p̄s.11. In circuitu impii ambulant.p̄s.33. Immittit angelus domini in circuitu timentium eum.Ezech.1. Et splendor eius in circuitu.& in eo.4.& pones arietes in gyro.& aliquando duplicatur & dicitur סְבִיב סָבִיב Sabib sabib. Eccl's.1.& i circuitu pergit spūs.pro quo hebrei legunt. In circuitu in circuitu pergit spūs. Et in plurali declinatur tam masculine q̄ femínine. Masculine.Ps.49. Et in circuitu eius tempestas valida. Quod in hebreo legitur pluraliter scilicet & in circuitis eius.Ps.75. Omnis qui in circuitu eius affertis mūera. Hiere.49. Qusa deuorauit gladius ea que per circuitum tuum sunt. Declinatur etiam femínine. Iob.22. Propterea circundatus est laqueis. Pro quo hebrei legunt. Propterea in circuitibus tuis laquei seu carbones.scilicet sūt. Et in eodem.29. Et in circuitu meo pueri mei. Et in eodem. 41. Per gyrum dentium eius formido.Ps.17. In circuitu eius tabernaculum eius.Eccl's.1. Et in circulos suos reuertitur. Scribitur etiam cum simplici beth & cum mem in principio & dicitur מְסַב Mesab.3.Reg.6. Et omnes parietes templi per circuitum.& in plurali מְסִבוֹת mesiboth. Iob.34. Lustrans cuncta per circuitum.& inde סְבָה Siba. ideſt circuitio.translatio nostra transtulit auersationem.3. Reg.12. Quoniam auersatus fuerat eum dominus. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat causam.& legunt.Quoniam a domino fuit causa. Potest etiam legi sic. Quia a domino fuit circuitio.ideſt dominus circunuenit eum vt sic responderet populo: vt susciteret verbum suum. scribitur etiam cum nun in principio & dicitur נְסִבָּה Nesiba.2.Paralipo.10.vbi dicitur. Et erat enim voluntas dei vt compleretur sermo ei? .prō quo he.le.a domino fuit circuitio vel causa.& inde מְסֵב Mesib.ideſt accubitus: vbi sedent ad comedendū in conuiuio. eo quod conuiue sedebāt per gyrum siue in circuitum. Cāt.1. Cum esset rex in accubitu suo.& inde מְסִיב mesib.ideſt conuiua. & solum inuenitur in numero plurali. Ps.139. caput circuit? eorum. pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he. ve.transtulit. Amaritudo conuiuarum meorum.

סָבָא Sabа. Inebriari.potare. scilicet excessiue.cōuiuiis vacare.Esa.56. Venite sumamus vinum & implearnur ebrietate.ideſt inebriemur ebrietate. Naum.1.sic conuiuiū eorū pariter potantium.pro quo hebrei legunt. Et in ebrietate vel in conuiuio eorum inebriati.& inde סַבָּא sobe.ideſt potator. ebrius. Deut.21. Comessationibus vacat & luxuriis atq; conuiuiis.pro quo hebrei legunt. Comessator ē at q; potator. Prouer.23. Noli esse in conuiuiis potatorum. Et in eodem. Quia vacantes potibus & dantes symbola cō sumentur. Accipitur etiam סֹבֶא sobe.pro vino vel conuiuio. Esa.1. Vinum tuum mixtum est aqua. Osee.4. separatum est conuiuium eorum. Item סְבָא saba. nomen est filii chus nepotis noe. Geñ.10. filii autem chus saba & euila & sabatha. Et ab eo nomen accepit terra saba. Que est prouincia in ethiopia. p̄s.71. Reges arabum & saba dona adducent. Esa.43. Dedi propiciationem tuā egyptū: ethiopiam & saba pro te.& inde dicuntur סְבָאִים sabaim.i.viri de saba. Esa.23. Adducebantur & veniebant de deserto. pro quo he.le. Adducebantur sabei de deserto.& in eo.45. Labor egypti & negociatio ethiopie & sabaim. & q̄s scribitur cū littera sin tunc deriuatur a שְׁבָא Saba filio rema. Geñ. 10. filii rema saba & dedan.& pōitur pro arabia. Ps.71. Reges arabum. Et in eodem.& viuet & dabitur ei de auro arabie. & de hoc vide infra in littera sin.

סָבַךְ Sabach. irretire. pplexū esse.cōplecti. Iob.8. Sup aceruum petrarum radices eius densabuntur. pro quo hebrei legunt. super acervum petrarum complectuntur sue irretiuntur. Naum.1. Quia sicut spine se inuicem complectuntur.& inde סֹבֶךְ sebach.ideſt vepres seu ramus condensus vel irretitus: aut arbusta. secundum translationem chaldaicam. Geñ.22. Viditq; post tergum arietem inter vepres herentem cornibus. Ponitur etiam pro silua vel saltu Ps.73. Quasi in silua lignorum securibus. & beatus Hiero nymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. In saltu lignorū secures. Et in plurali סְבָכִי sibache.pro quo beatus hieronymus transtulit Condensa. Esa.10. Et subuertentur condensa saltus ferro. Ponitur etiam pro cubili vel tugurio animalium: eo quod fit ex frondibus vel ramis arborum se inuicem complectētibus. Hiere.4. Ascēdit leo de cubili suo. & aliquando scribitur cum sin loco samach.2.Reg.18. Cūq; ingressus fuisset mulus subter condensam quercum. De quo vide infra in littera sin in dictione שְׁבָךְ sebach.

סָבַל Sabal. portare. supportare. sustinere. Nec.4. Debilitata est fortitudo portantis. Esdre.7. Et ponant fundamenta supportantia. Esa.46. Ego portabo. Et in eodem. 55. Et dolores nostros ipse portauit. Threñ.5. Et nos iniquitates eorum portauimus. Ponitur etiam pro impinguari vel incrassari. eo quod pinguedo ē homini quasi onus graue. Ps.143. Boues eorum crasse. Eccl's.12. Et impinguabitur locusta. Et aliqui hebrei legunt. Et onerabitur locusta. Et dicunt q̄ pro locusta intelligitur dorsum. & inde סִבֹּל sebel. siue סַבָּל Sabal. ideſt onus.3.Reg.5. Septuaginta millia eorum qui onera portabant. p̄s.80. Diuerti ab oneribus dorsum eius. Ponitur etiam pro tributo. 3. Reg.11. Constituerat eum super tributum domus ioseph. Et in plurali. סִבְלוֹת Sibloth. ideſt onera. Exo.1. vt affligerēt eum oneribus. Ponitur etiam pro ergastulo. Vt in eodem.6. Et educā vos de ergastulo egyptiorum. pro quo hebrei legunt. Educam vos de subter oneribus egyptiorum.

סָבַר Sabar. In lingua chaldaica significat putare. seu cogitare. Dañ.7. Et putabit q̄ possit mutare tempora & leges.

סָגַד Sagad. curuari. procidere. adorare. Esa.44. fecit sculptile & curuatus est ante illud. Et in eodem. Curuatur ante illud & adorat. Et in eodem. Ante truncum ligni procidam. Dañ.2. Et danielem adorauit.

סְגֻלָּה Segula. peculium. seu peculiare. aut thesaurus. Exo. 19. Eritis mihi in peculiū de cunctis populis. Deut. 14. Vt sis ei in populum peculiarem.1.Paralip.29. De peculio meo aurum & argentum do in templum dei mei. Ps. 134. Israel in possessionem sibi. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Israel in peculium sibi. Eccl's.2. Coaceruaui mihi argentum & aurum & substātias regum.1. Thesauros regum.

סְגָן Segan. princeps. seu magistratus. Et solum inuenitur in numero plurali. scilicet סְגָנִים Seganim. Nec.2. Magistratus autem nesciebant quo abissent. Et in eo.5. Et increpaui optimates & magistratus. & in eodem. Iudei quoq; & magistratus. Esa.42. Et adducet magistratus quasi lutum. Ezech.27. principes & magistratus iuuenes cupidinis. & in lingua chaldaica dicitur סְגַנְיָא Signaia. Dañ.3. Magistratus & iudices duces & tyrannos.

סָגַר Sagar. claudere. concludere. includere. tradere. Geñ. 5. Et inclusit eum dominus de foris. Et in eo.19. Clauseruntq; ostiū. Exo.14. Conclusit eos desertū. Leuit.13. Recludet eum sacerdos septem diebus. Et in eodem.14. Egredietur ostiū domus & statī claudet illā. Nu.12. Separetur septē diebus extra castra. p quo he.le. recludatur septē diebus extra castra. Nā extra castra erat quoddā tētoriū vbi leprosi recludebātur. & in eo. Exclusa est itaq; maria extra castra. Ios.2. Cumq; porta clauderetur in tenebris. Et in eo.6. hiricо aūt clausa erat atq; munita.1.Reg.1. Dominus autē cōcluserat vuluā eius. Et in eo.23. Conclusitq; est introgress? vrbē.3.Reg.11. & coequauit voraginē ciuitatis dauid patris sui. pro quo he.le. Et clausit rupturam seu diuisionem vel diruptionem ciuitatis dauid patris sui. Ps.34. Et conclude

eos qui persequũtur me.Esa.22.Et claudet & non eri t qui aperiat. Et in eodem .24. Clausa est omnis dom? nullo in troeunte.Et in eodem.26.Et claude ostia tua super te . Significat etiam tradere.ideſt concludere in manu vel in po-
Tradere. testate alterius.Deut.23. Non trades seruum domino suo qui ad te confugerit.1.Regum.23. Vt tradamus eum in ma nu regis.Et in eodem . Si tradent me viri ceile in manus eius.Et in eodem.Et dixit dominus tradent. Et in eo.24. Quod tradiderit te dominus in manu mea . Et in eodem. 26.Conclusit deus inimicum tuum in manu tua . & inde

מְסֵגֵר Masger.ideſt clausura:vel carcer.Esa.24.Et clauden
Carcer. Conclusio. Clausura. tur ibi in carcere.vbi ponitur verbum & nomen ab eo deri uatum.Et in eodem.42.Vt educeres de conclusione vinctum.ideſt de clausura siue de carcere.Et in plurali מְסִגְרוֹת
Angustie. Clausure. Misgeroth.z.Regum.22.& contrahentur in angustiis suis ideſt in clausuris. ps.17.Et claudicauerunt a semitis suis.p quo btūs hiero.in psalterio iuxta hebraicam veritatē tran stulit.Et contrahentur in angustiis suis.& inde סְגַר Sugar.

סְגַר ideſt carcer seu cauea: vbi vincti clauduntur.Ezech.19. Et
Cauea. miserunt eum in caueam.Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat lignū perforatum quo pedes seu colla victorū constrin-
מְסִגֶּרֶת gũtur.& inde מְסִגֶּרֶת Misgereth.ideſt illud quod constrin git aliquam rem & eam continet in circuitu.Exo.25. Et ip
Corona. si labio coronam interrasilem altam quattuor digitis & su per illam alterā coronam aureolam.pro quo hebrei legũt.
clausura . Et facies ei clausuram ad mensuram pugni.ideſt alta quat tuor digitis in circuitu.& facies circulum seu labium ipsi
מְסִגְרוֹת clausure in circuitu.& in plurali מְסִגְרוֹת Misgeroth . p quo beatus hieronymus transtulit Interasile seu coronulas vel sculpturas.3.Regum.7.Et ipsum opus basium interrasile erat.Et in eodem.Et sculpture inter iuncturas. Et in eodē.
Interrasile. Sculpture coronule. Variasq̄ sculpturas ex semetipso.& in eodem.et inter coro nulas et plectas.& in eodem.& media intercolūnia quadra ta non rot unda.Vbi pro eo quod in littera nostra est me-
anguli. dia intercolūnia in hebreo est מְסִגְרוֹת Misgeroth.Ponitur etiam pro angulis.Vt in eodem.& in angulis cherubim.& inde סְגַר Segor.ideſt illud quod est clausum vel est interi?.
Interiora. Osee.13.& dirumpam interiora cordis eorum. Ponitur ēt כְּגָר סְגוֹר Segor siue סְגוֹר Sagur pro auro purissimo.eo quod
purissimũ. .s. aurum. aurum. obrizum. clauditur & custoditur sub firma custodia.3.Reg. 6 . & ope ruit illud atq̄ vestiuit auro purissimo. Pro quo hebrei le gũt.Auro sagur.Et in eo.7.Et mortariola & thuribula de
מְסַגֵּר auro purissimo.Iob.28.Non dabitur aurum obrizum pro ea. Vbi ponitur pro auro obrizo.& inde מְסַגֵּר masger .i.in
Incluſor . clusor.4.Regum.24.Et omnem artificem & incluſorem. Et in eodem.Et artifices & incluſores mille.Hiere . 29. Et
מְגֻנְזָר principes iuda & ierusalem & faber & incluſor.Et dicunt a liqui hebrei q̄ significat thesaurarium qui includit & ser uat aurum & res preciosas.& inde סְגַר Sagrir.ideſt impe
Frigus tuosus imber:seu frigus excessiuum.eo quod recludithomi nes in domibus.Prouer.27.Tecta perstillantia in die frī goris.

סַד Sad.lignum perforatum quo pedes victorum conti
Nerus. nentur.pro quo translatio nostra neruũ transtulit.Iob. 13.Posuisti in neruo pedem meum.

סָדִין Sadin. sindon . linteum. Prouer . 31. Sindonem fecit
Sindon. & vendidit.Et in plurali סְדִינִים Sedinim.vt Iudi.14
סְדִינִים Triginta sindones & totidem tunicas.Esa.3.Et sindones &
sindones. vittas & teristra.

סֵדֶר Sedet.ordo.regula.Et solũ inuenitur in numero plu
Ordo. rali.Iob.10.Et nullus ordo.pro quo hebrei legunt.& non sũt ordines.& inde מִסְדְּרוֹנָה Misderona .pro quo bea
מִסְדְּרוֹנָה tus hieronymus transtulit posticum.Iudi.3. Per posticum
Posticus. egressus est.Et aliquando scribitur cum sin loco samech . De quo vide infrain littera sin.

סְהַר Sahar.Rotundum.pro quo beatus hieronymus trans
Tornatilis סְהַר stulit tornatilem.Canti.7.Vmbilicus tuus crater tor natilis. Item סְהַר Soar .i . carcer . seu lacus rotundus quo
Carcer. vincti clauduntur.Geñ.40.Misit eos in carcerem . pro quo hebrei legunt.Misit eos in domum carceris.

סוג Sug.Auertere.auerti.conuerti:scilicet retrorsum . rece
Retro rece dere. dere.s.retro.2.Regũ.1.Sagitta ionathe nunq̄ rediit re
Declinare Retrorsum conuerti. Auerti. trorsum.ps.43.Non recessit retro cor nostrum.ps.52.om nes declinauerunt.ps.128.Et conuertantur retrorsum om nes qui oderunt sion.Esa.59.Et conuersum est retrorsum
סוג cor nostrum.Soph.1.Et qui auertuntur de post tergũ do mini. Vide etiam de hoc supra in dictione נָסַג Nasag. & in de.סוג Sug.ideſt recedens.vel declinans.Prouer.14 . Viis
Recedens suis replebitur stultus . pro quo hebrei legunt. De viis suis replebitur recedens vel declinans corde.ideſt recedens vel
סוֹגָה declinans a via recta siue a recto iudicio rationis.& ide סוֹגָה
Vallatus. Suga.ideſt vallata vel circundata.Canti.7.Vallatus liliis.

סוד Sod.secretum.arcanum.consilium : seu conciliũ.Iob.
secretum. סוֹד 29.Quãdo secreto erat deus in tabernaculo meo. & se cundum litteram hebraicam potest etiam legi sic.Quando
secretum dei in tabernaculo meo.scilicet erat.ps.24.firma mentum est dominus timentibus eum.pro quo beat? hie ronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit.
Secretum domini timentibus eum.Prouer.25 . Et secretũ extraneo ne reueles.Amos.3.Nisi reuelauerit secretum su
consilium. um ad seruos suos prophetas.Ponitur etiam pro consilio vel consilio.scilicet secreto.Iob.15 . Nunquid consiliũ dei audisti.Ps.82.Super populum tuum malignauerunt con silium.ps.88.Deus qui glorificatur in consilio sanctorum.
concilium. Ps.110.In consilio iustorum & congregatione.Hiere.6.& super concilium iuuenum simul.& in eodem.15. Non sedi
יְסַד in concilio ludentium. Ezech .13.In concilio populi mei non erunt.& inde verbum יָסַד Husad.ideſt consiliatus est
consiliari. seu consilio decreuit.2.Paralip.3.Et hec sunt fundamenta que iecit salomon vt edificaret domũ dei . pro quo hebrei legunt.Et hec sunt que consiliatus est salomon siue que cõ
סַד silio decreuit vt edificaret domum dei.Potest etiam deriua ri a dictione יָסַד Iasad : que significat fundare: seu funda
Mare ru brum. menta iacere;sicut est in littera nostra.& inde deriuatur. סַד Sad.quod significat lignum perforatum quo pedes vincto rum continentur. Pro quo beatus hieronymus transtulit
Nerus. neruum.Iob.13.Posuisti in neruo pedem meum.

סְוָה Saue.velamen.& scribitur cum mem in principio & dicitur מַסְוֶה masue.Exo.34.Posuit velamen sup faci
Velamen. סוך em suam.

סוך Such. Vngere.purgare.scilicet ventrem . Deut.28.& non vngeris oleo.Ruth.3.Lauare igitur & vngere .z.
Vngere. Regum.12. Et lot? vnctus q̄ est.Ezech.16 . & vnxi te oleo. Dañ.10.Sed neq̄ vnguento vnctus sum.& inde אֲסוּךְ asuch
אָסוּךְ ideſt laguncula olei seu lecythus.4.Reg.4.Non habeo an cilla tua quicquã in domo mea nisi parum olei quovngar
Laguncula Pro quo hebrei legunt.Non habeo ancilla tua in domo ni si lagunculam seu lecythum olei.Potest etiam esse verbum prime persone futuri temporis.sicut est in littera nostra.si
Purgare ventrem. gnificat etiam predicta dictio purgare ventrem.Iudi.3.for siãt purgat aluum in estiuo cenaculo.1.Reg.24.Ingress? est saul vt purgaret ventrem.

סוס Sus.equus.hirũdo.Geñ.49.Mordens vngulas equi.
Equus. equitatus. Exo.14.Et omnis equitatus pharaonis.Et in eodem. 15.Ingressus est enim currus pharaonis cum curribus & equitibus eius.pro quo hebrei legunt.Ingressus est equus

pharaonis.Ps.31. Nolite fieri sicut equus & mulus. Ps.32. fallax equus ad salutem.Reperitur etiam in genere femini
סוּסָה no סוּסָה Susa.Canti.1.Equitatui meo in curribus pharao
Equitatus סוּסִים nis.Et in plurali סוּסִים Susim.Deut.17 . Non multiplica bit sibi equos.Ps.19.Hi in curribus & hi in equis . Abach.
Equi. 3. Qui ascendis super equos tuos.Et in eodem. Viam feci sti in mari equis tuis. significat etiam quoddã genus auis.
Pro quo beatus hieronymus transtulit pullum.s. hirundi
Hirundo. nis: siue hirundinẽ.Esa.38. Sicut pullus hirundinis sic cla mabo.Et aliquando mutat vau in iod.Hiere.8 . Turtur & hirundo & ciconia.& aliqui hebrei interpretantur grus .

סוף Soph.finire.consumere.consumi.deficere. deesse .cõ
Finire. Deficere. Cõsumere. plere.Ester.9.Dies phurim ideſt sortium obseruẽtur a iudeis & ab eorum progenie que his cerimoniis obliga ta est.Pro quo hebrei legunt.Et dies phurim ideſt sortium
Cõgregaſ. isti non transeant a iudeis & memoria eorum non finiatur siue non finiatur a semine eorum.Ps.72.Subito defecerũt Esa.66.Simul consumentur dicit dominus.Dañ.2 . Com minuet & consumet vniuersa regna.Hiere. 8 . Congregãs congregabo eos dicit dominus.pro quo hebrei legunt.cõ
Complere sumens consumam eos dicit dominus.potest etiam deriua ri a dictione אָסַף asaph:que significat congregare:sicut est in littera nostra.& similiter Soph.1.vbi dicitur.congrega
Finis. bo omnia a facie terre dicit dominus.congregans hominẽ & pecus:congregans volatilia cel̃i & pisces maris.pro quo hebrei legunt.Consumam seu finiam omnia dicit domin?
consumens hominem & pecus. De quo vide supra in dictio ne אָסַף Asaph.& infra in dictione סָפָה sapha. Ponitur etiã pro complere. Dañ.4.sermo completus ẽ super Nabucho
Finis. donosor.Et inde סוֹף Soph.ideſt finis .terminus summitas Eccl̃s.7.In illa enim finis cunctorum admonetur . Et i eo dem.12.finem loquendi pariter omnes audiamus. Põitur
Similitas. סוּף etiam pro sũmitate.2.Paralipo.20.Et inuenietis illos in sũ mitate torrentis.Item סוּף Suph.ideſt iuncus seu papirus
Carectus. Papirio. Iuncus. Pelagus. aut carectus.Exo.2.Et exposuit eum in carecto.Et in eodẽ Que cum vidisset fiscellam in papirione.Esa.19.Calamus & iuncus marcescent.Significat etiam pelagus. Ione.2.Pe
יַם סוּף lagus operuit caput meum. & ide dicitur. יַם סוּף Iamsuph ideſt mare pelagosum : quia est quasi pelagus ingrediens
Mare ru brum. a mari oceano & non habens exitum aliunde : vel quia in ripa eius oriuntur iunci siue papiri.Translatio nostra tra duxit mare rubrum.eo quod habet arenas rubeas. Exo.15
סוּפָה Tulit autem moyses israel de mari rubro.Ps.105.Et irrita
Turbo. Tẽpestas. uerunt ascendentes mare rubrum.Et in eodem.Et increpa uit mare rubrum.Et inde סוּפָה Supha.ideſt tempestas .tur bo.Iob.21.Et sicut faulla quam turbo dispergit. Esa.5.Et
סוּפוֹת rote eius quasi impetus tempestatis.Et in eodem.17. Et sic cut turbo coram tempestate.Osee.8. Ventum semĩauerũt
Turbines & turbinem metent.Naum.1.Dominus in tẽpestate & tur bine vie eius.Et in plurali סוּפוֹת suphoth.Esa.21. Sicut tur
סוּר bines ab Africo veniunt.

Declinare Diuertere סוּר Sur.Recedere.declinare.diuertere.amnouere.separa re.auferre.Geñ.19.Declinate in domum pueri vestri Et in eodem.Vt diuerterent ad eum.Exo.3 . Vadam & vi
Videre. debo visionem hanc.pro quo hebrei legunt. Recedam siue declinabo & videbo visionem hanc.ideſt recedam de loco in quo sto:& vadam ad videndam visionem hanc.Et in eo dem.Cernens autem dominus q̄ pergeret ad videndum.
Et in eodem.32. Recesserunt cito de via.Nu.12.nubes quo q̄ recessit que erat sup tabernaculo. & i eo.14.Recessit ab eis omne presidium.Et in eodem.16.Recedite a tabernacu lis impiorum.Ruth.4. Declina paulisper & sede hic. ps.13
Omnes declinauerunt.Ps.36.Declina a malo & fac bonũ.

Ps.118.Declinate a me maligni.Hiere.17. Recedentes a te
Separari. in terra scribentur.Osee.4.Separatum est conuiuium eo rum.Et in eodem.7.Et recesserunt a me.Hebrei tamen in
Preuari cari. predicto loco legunt.Preuaricati sunt in me .nã in hebreo non habetur a nie sed in me.Amos.6 . Et auferetur factio lasciuientium.ideſt recedet.& aliquando scribitur cum sin
Auferre. loco samach . Osee.9. Sed & ve eis cum recessero ab eis. Sed in predicto loco in hebreo magis proprie legitur incarnatio mea ex eis. De quo dictum est supra in dictione בָּשַׂר Basar.significat etiam auferre vel ammouere . Geñ. 38.Que depositis viduitatis vestibus . pro qto hebrei le gunt. Et abstulit vestes viduitatis sue . Et in eo . 49. Non
סוֹרֵר auferetur sceptrum de iuda.Deut.7. Auferet dominus a te omnem langorem. Vbi ponitur verbum tertie coniuga tionis.ideſt recedere faciet.2.Reg. 5 . Nisi abstuleris cecos
Captiua & claudos.3.Regum.15.Insuper & maacham matrem su am amouit ne esset princeps . Iob.27 . Viuit deus qui ab stulit iudicium meum.Esa.17 . Ecce damascus desinet esse
סָר ciuitas.ideſt auferetur ne sit ciuitas.Ezech.21.Aufer cyda rim:tolle coronam.Dañ.12.Cum ablatum fuerit iuge sacri
סוּרָה ficium.& inde סוּרָה Sura.pro quo beatus hieronymus trã stulit captiuam.ideſt recedens vel ablata de terra sua. Esa.
Indignũs סָר 59.Transmigrata & captiua.& inde סָר Sar.ideſt tristis vel indignans:eo quod recedit a consortio hominum.3. Regũ
Cõtristata סָרָה 21.Venit ergo Achab in domum suam indignans.& i ge nere femininо סָרָה Sara.vt in eodem.Vnde anima tua cõ
סָרַר tristata est.& aliquando scribitur supradictum verbum cũ duplici res & dicitur סָרַר Sarar.ideſt subuertere . peruer
Subuertere Declinare tere.declinare.scilicet a via recta . Threñ. 3 . Semitas meas subuertit. Osee.4. Sicut vacca lasciuiens declinauit israel .
סוֹרֵר Vbi ponitur verbum & nomen seu participium ab eo deri uatum.ac si diceret. Sicut vacca declinans declinauit israel.
contumax Et inde סוֹרֵר Sorer.ideſt peruersus.siue declinans a via re
proteruus cta:aut proteruus vel contumax.Deut.21. filium contuma cem & proterum.vbi ponitur pro contumace. Et in eodẽ
Incredul* recedẽtes. filius noster proterus & contumax est.vbi ponitur pro p teruo.Ponitur etiam pro incredulo.ideſt apostata.Esa.65.
סָרָה Ad populum incredulum.Osee.9. Omnes principes eius recedentes.ideſt declinantes a via recta.Zach.7.& auerte runt scapulam recedentes.& inde סָרָה Sara.ideſt discessio.
recessio. סוֹרִי preuaricatio.Deut.13.quia locutus est vt vos auerteret a do mino deo vestro.pro quo hebrei legunt. Quia locutus est
Prauum. recessionem vel preuaricationem contra dominum deum vestrum.Et inde סוֹרִי Sure . pro quo beatus hieronymus
Palmites סוֹר transtulit prauum.Hiere.2 . Quomodo ergo conuersa es mihi in prauum vinea aliena . Hebrei tamen dicunt q̄ si
Sur. gnificat palmites seu ramos.& legunt sic.Quomodo ergo conuersa est mihi in palmites vinee aliene siue extranee.
סוּת Item סוּר Sur.nomen est cuiusdam porte in templo salo monis existentis.4.Regum.11.Tertia pars sit in porta seir
Pallium. Debet legi i porta sur.

סָחַב Suth.Pallium seu coopertorium.Geñ.49.& in san guine vue pallium suum.Et solum inuenitur in pre
Trahere putrefacere Deiicere. dicto loco.

Sachab.Trahere.detrahere.deiicere . seu abiicere .pu trescere.lacerare.2.Regum.17.Et trahemus eam i tor
Lacerare. סְחָבוֹת rentem.Hiere.22. Putrefactus & profectus extra portas ie rusalem.Et in eodem.49 . Si non deiecerint eos paruuli
Panni ue teres. gregis.Ponitur etiam pro lacerare.Hiere . 15. Et canes ad lacerandum.& inde סְחָבוֹת Sechaboth.ideſt panni lacerati & abiecti pre nimia vetustate.Hiere.38. Tulit inde veteres pãnos.Et in eo.Pone veteres pannos & hec scissa & putri da sub cubito manuum tuarum.

סָחָה Radere. כָּהָה Sacha. Radere. abradere. Ezech. 26. Et radam pulue-rem eius de ea. Et inde סֵחִי Sechi. ideſt abrāſio. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit erradicationem. Threñ. 3. Eradicationem & abiectionem poſuiſti nos.

סָחַף Abradere. inundare סחף Sachaph. Abradere. inundare. computreſcere. Pro-uer. 28. Similis eſt imbri vehementi in quo paratur fames. Pro quo hebrei legunt. Imber abradens ſiue inun-dans & abſq; pane. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſū Ponitur etiam pro computreſcere. Hiere. 46. Quare com-putruit fortis tuus.

Computre-ſcere.

סָחַר Circuire. סחר Sachar. Circuire. circumuoluere. negociari. vt Hiere. 14. Propheta nāq; & ſacerdos abierunt in terram. Pro quo hebrei legūt. Propheta namq; & ſacerdos circuie-runt in terram. ideſt huc atq; illuc abierunt non inuenien-tes requiem. Et aliquando duplicatur littera cheth & litte-ra res & dicitur סְחַרְחַר Secharchar. ps. 37. Cor meum con-turbatum eſt. Pro quo hebrei legunt. Cor meum circūuol-uitur. ideſt fluctuat: & ſic tranſtulit beatus hieronymus in pſalterio iuxta he. ve. & inde dicitur סֹחֵר Socher. ideſt mer-cator ſeu negociator: eo quod circuit regiones & vadit huc atq; illuc. Geñ. 23. quadringentos ſiclos argēti probate mo-nete: pro quo hebrei legunt. Quadringentos ſiclos argen-ti tranſeuntis mercatori vel negociatori. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Et in eo. 37. Et pretereuntibus madiani-tis negociatoribus. Eſa. 23. Cuius negociatores principes Ezech. 27. Carthaginēſes negociatores tui. p quo hebrei legūt. Tharſis negociatrix tua. vbi pōitur tharſis p cartha-gine. Et in eodem. Venerunt ad te negociatores tui. Et in eodem. Negociatores populorum ſybilauerunt ſuper te. & inde סֹחֵר Sechar. ſiue סְחוֹרָה Sechora. ideſt negociatio ſiue mercimonium. Prouer. 3. Melior eſt acquiſitio eius nego-ciatione argenti. Pro quo hebrei legunt. Melior eſt nego-ciatio eius negociatione argenti. Et in eodem. 31. Quia bo-na eſt negociatio eius. Eſa. 23. Et facta eſt negociatio gentī-um. Et in eodem. & erit negociatio eius & merces eius ſan-ctificate domino. Et in eodem. 45. Labor egypti & negoci-atio ethiopie. Ezech. 27. Et negociatio manus tue. Scri-bitur etiam cum mem in principio & dicitur מֶכְחָר Miſ-char. 3. Regum. 10. & negociatores vniuerſiq; ſcruta vendē-tes. Pro quo hebrei legunt. Et negociatio negociatorū ſeu ſcruta vendentium. Sunt autem ſcruta res paruī valoris. & inde verbum סָחַר Sachar. ideſt negociari. Geñ. 34. Terra in poteſtate veſtra eſt: exercete negociamini & poſſidete eam. Et in eodem. Negociemini in terra & exerceant eam. Et inde סְחֹרָה Sochera. ideſt clypeus rotundus ſecundū he-breos. Ps. 90. ſcuto circūdabit te veritas eiº. p quo he. le. ſcu-tū & clypeus veritas eiº. & btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trā-ſtulit. Scutū & ptectio veritas eius. & inde סַחֲרֶת ſocharet i. lapis pciosus. p quo btūs hiero. trāſtulit. lapidē pariū. Eſ-ter. 1. Sup pauimētū ſmaragdino & pario ſtratum lapide.

סָחִישׁ Que ſponte naſcūtur כָּהִשׁ Sachis. Renaſcentia que ex radicibus ſeminis oriun-tur: ſeu que ſponte naſcuntur. 4. Reg. 19. In ſecūdo autem anno que ſponte naſcuntur.

סִיג Scoria. סִג Sig. Scoria. rubigo. Ezech. 22. Verſa eſt mihi domus iſrael in ſcoriā. & declinatur pluraliter סְיָגִים Sigim. Prouer. 25. Auſer rubiginem de argento. Et in eo. 26. quo modo ſi argēto ſordido ornare velis vas fictile. i. argēto ru-bigino ſo vel cū ſcoria. Eſa. 1. Argentū tuū verſum eſt i ſco-riā. Et in eodem. & excoquam ad purum ſcoriam tuam.

Rubigo. Scoria.

סִיר Olla. סִיר Sir. Lebes. olla. ſpina. Exo. 16. Quando ſedebāmus ſuper ollas carnium. Quod in hebreo legitur ſingula-riter. ſcilicet ſuper ollam carnium. 4. Regum. 4. Mors in olla. Eccl's. 7. Sicut ſonitus ſpinarum ardentium ſub olla. Hiere. 1. Ollam ſuccenſam ego video. Ezech. 24. Pone ol-lam. Et in plurali סִירוֹת Siroth. Exo. 27. faciesq; inuſus eiº lebetes. 2. Paralipo. 35. Pacificas vero hoſtias coxerunt in lebetibus. Amos. 4. Et reliquias veſtras in ollis ferenti-bus. Hebrei tamen in predicto loco legunt. Et reliquias ve-ſtras in ſagenis piſcium vel piſcatorum. De quo vide ſupra in dictione דָּג Dog. & in dictione דָּגָה Daga. Item סִיר Sir ideſt ſpina. tribulus. & ſolum inuenitur in numero plurali ſcilicet סִירִים Sirim. Eccl's. 7. Sicut ſonitº ſpinarum. Oſee. 2. Sepiam viam tuam ſpinis. Naum. 1. Sicut ſpine ſe inui-cem complectuntur. Reperitur etiam סִירוֹת Siroth. ſecun-dum terminationem pluralem feminorum. Ps. 57. Pri-uſq; intelligerent ſpine veſtre rhamnum. Hebrei tamē pri-mam ſignificationem ſequentes legunt ſic. Priuſq; intelli-gerent ideſt ſentirent olle veſtre rhamnum.

Spina. סִירִים Spine. סִירוֹת

סִית Sith. ſuadere. perſuadere. incitare. decipere. ſeducere. סית Sith. ſuadere. perſuadere. incitare. decipere. ſeducere. Deut. 13. Si tibi voluerit perſuadere frater tu-us. Ioſ. 15. Que ſuaſa eſt a viro ſuo. 1. Regum. 26. Si domi-nus incitauit te aduerſum me. 2. Regum. 24. Commouit-q; dauid in eis. ideſt perſuaſit. 3. Regum. 21. Concitauit enim eum iezabel vxor ſua. 4. Regum. 18. Nolite audire ezechiam qui decipit vos. 2. Paralipo. 32. Num ezechias decepit vos. Et in eodem. Nec vana perſuaſione deludat. Iob. 1. Tu autem commouiſti me aduerſus eum. ideſt per-ſuaſiſti vel incitaſti me. Et in eodem. 36. Igitur ſaluabit te de ore anguſto. Pro quo hebrei legunt. Et etiam ſuaſit te de ore anguſto vel de ore tribulantis vel hoſtis. ideſt ſuaſit te ne incideres in os eius. vel ſic. Auertit te de ore anguſto. & eſt idem ſenſus cum littera noſtra. Et in eodem. Non te er-go ſuperet ira. ideſt ne incitet te. Hiere. 38. Seduxerunt te & preualuerunt aduerſum te. Ponitur etiam pro auertere. 2. Paralipo. 18. Atq; auertit eos ab illo. ideſt ſuaſit vel inci-tauit eos vt diuerterent ab eo.

Perſuade-re. Suadere. Incitare. Concitare Decipere. deludere. Auertere. Seducere

סָכַךְ Tegere. Cōpingere. Protegere סכך Sachach. Cooperire. velare. tegere. protegere. vt Ex-xo. 25. Tegant expandentes alas. Iob. 10. Oſſibus & neruis compegiſti me. Pro quo hebrei legunt. texiſti me ſeu protexiſti me. Ezech. 28. Tu cherub extentus & prote-gens. Et in eodem. Et perdidi te o cherub protegens. & cō-muniter ſcribitur cum ſimplici caph. Exo. 40. Dimitteſq; ante illam velum. Pro quo hebrei legunt. Velabis ſeu pro-teges arcam cum velo. 3. Regum. 8. Et protegebant che-rubim arcam & vectes eius. Iob. 3. Et circumdedit eum de-us tenebris. Pro quo hebrei legunt. Et texit ſeu protexit deus pro eo. Et in eodem. 38. Quis concluſit oſtiis mare. i. qs velauit. & i eo. 40. ptegū vmbre vmbrā eiº. ps. 90. ſcapulis ſuis obūbrabit tibi. i. pteget te. Threñ. 3. opuiſti i furore. & i eo. oppoſuiſti nubē tibi. & aliqñ ſcribitur cū ſin loco ſamach. Exo. 33. & ptegā te dextera mea. & ide סוכ ſuch i. vmbraculū. ſeu tabernaculū vel tētoriū. ps. 26. Qm̄ abſcō-dit me in tabernaculo ſuo. Et aliqñ ſcribitur cū ſin loco ſa-mach. Threñ. 2. & diſſipauit qſi hortū tētoriū ſuū. dr̄ ēt סָךְ Sach. ps. 41. Qm̄ trāſibo vſq; ad locū tabernaculi admira-bilis. ſcribitur ēt cū he in fine & dr̄ סֻכָּה ſuca. Eſa. 4. Et ta-bernaculū erit in vmbraculū dieī. & in plu. סֻכּוֹת Sucoth. Le uit. 23. Erūt ferie tabernaculorū ſeptē diebus dñi. Et i eo. & habitabitis in vmbraculis ſeptē diebus. & i eo. manebit i ta-bernaculis. & ide מִסָּךְ maſach. i. tētoriū: ſeu velūraut ptectio Exo. 26. facies & tētoriū iitroitu tabernacli. Nu. 4. & depo nēt velū qd pēdet añ fores. ps. 104. ſpādit nubē i ptectiōe & inde סֹכֵךְ ſochech. i. tentoriū ſeu vmbraculū ex corio & tabulis fabrefactū quo expugnatores vrbiū vtūtur propter lapides & tela que de muro mittuntur. Naum. 2. Velocī ter aſcendet muros eius: & preparabitur vmbraculum. Et

Tegere. Cōpingere. Protegere Velare. Cōcludere Obūbrare. Operire. סוך Tabernaculum. Teſtorii. סך סֻכָּה Vmbraculum. סֻכּוֹת tabernacula. מִסָּךְ tentorium Velum. Protectio סֹכֵךְ Vmbraculum.

מוּסָךְ inde מוּסָךְ Muſach. 4. Reg. 16. Muſach quoq; ſabbati. & di-cunt hebrei q̄ erat tentor iū quoddam in atrio tēpli ſubter quod erant cuſtodes templi in ſabbatis.

סָכַל Stulte operari. Stulte agere. סכל Sachal. ſtulte agere. ſeu ſtulte operari. iſanire. infatua-re. fatuum ſeu ſtultum eſſe. Geñ. 31. Stulte operatus es. 1. Regum. 13. Stulte egiſti: nec cuſtodiſti mandata domi-ni. & in eo. 26. Apparet eni quod ſtulte egerim. 2. Reg. 15. Infatua queſo domine conſilium achitophel. Eſa. 44. Et ſcientiam eorum ſtultam faciens. & inde סֵכֶל Séchel. ideſt ſtultitia. fatuitas. vt Eccl's. 10. Poſitum ſtultum in dignitate ſublimi. pro quo hebrei legunt. Poſitam ſtultitiā. Et ſi ſcri-batur cum littera ſin loco ſamach poteſt legi ſic. Poſitū in-tellectū in dignitate ſublimi. & ſic legunt aliqui hebreī. nā aliquando ponitur ſin loco ſamach & econuerſo. vt dictum eſt in precedentibus: & vt infra dicetur. & inde סִכְלוּת Sich luth. ideſt ſtultitia. inſipientia. error. vt Eccl's. 2. Trāſiui ad contemplandam ſcientiā erroreſq; & ſtulticiam. Et in eo. Et vidi q̄ tantū precederet ſapientia ſtultitiā quātū differt lux a tenebris. & in eo. 7. Errorem imprudentiū. Et in eo. 10. precioſior eſt ſapientia paruaq; gloria ad tēpus ſtultitia Et aliquando ſcribitur cum ſin loco ſamach. vt ſupra in eo. 1. Vt ſcirem prudentiam atq; doctrinam erroreſq; atq; ſtul-ticiam. & inde סָכָל Sachal. ideſt ſtultus. fatuus. inſipiens. Eccl's. 10. Sed & in via ſtultus ambulans cum ipſe inſipiens ſit omnes ſtultos eſtimat. Hiere. 5. Audi popule ſtulte.

Stultus. סִכְלוּת Stulticia. Error. סִכְלוּת Stulticia.

סָכַן Equalē ee. Comparaſ Sachan. comparare. aſſimilare. aſſimilari. equalē ſeu cōparem eſſe. acquieſcere. intelligere. preuidere. con-ſuescere. Iob. 15. Arguis verbis eum qui non eſt equalis ti-bi. Et in eodem. 22. Nunquid deo poteſt comparari homo. Et in eodem. 34. Non placebit vir deo etiam ſi cucurrerit cum eo. ideſt non cōparabitur vir deo. Et aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat prodeſſe ſeu conferre. Vnde i predicto loco ipſi legunt. Quid prodeſt vel quid confert homo cum cucurrerit cum deo. ſiue cum complacuerit cum deo. Et in eodem. 35. Non tibi placet quod rectum eſt: vel quid tibi p-derit ſi ego peccauero. pro quo hebrei legunt. Quid tibi confert & quid tibi proderit ſi ego peccauero Significat etī am acquieſcere. Iob. 22. Acquieſce igitur ei & habeto pacē. Item ſignificat intelligere ſeu preuidere. Iob. 22. etiam cū perfecte fuerit ſcientie. pro quo hebrei legunt. etiam ſi in-telligat in eis: ſiue ſuper eos intelligens. ſed beatus Hiero nymus tranſtulit ſenſum. Ps. 138. Et omnes vias meas pre-uidiſti. Significat etiam conſueſcere. Nu. 22. Dic quid ſimi le vnquam fecerim tibi. pro quo hebrei legunt. Nunquid conſueſcens conſueui vt facerem tibi talia. Significat etiam periclitari. pro quo beatus hieronymus tranſtulit vulnerā re. Eccl's. 10. Qui ſcindit ligna vulnerabitur ab eis. p quo hebrei legūt. periclitabitur ab eis. Vnde periculum ipſi vo cant סַכָּנָה Secana. & inde מִסְכֵּן Miſchen. ideſt pauper. ege-nus. Eccl's. 4. Melior eſt puer pauper & ſapiens. Et in eodē 9. Inuchtuſq; eſt in ea vir pauper & ſapiens. Et in eodem. Sapientia pauperis contempta eſt. & inde מִסְכְּנוּת Miſche-nuth. ideſt paupertas. penuria. Deut. 8. vbi abſq; vlla penu-ria comedes panem tuum. Item סוכן Sochen. i. cellariū ſeu apotheci. Tabernaculum: ſiue cubicullarius: vel theſaurari us. Eſa. 22. Ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo Et in genere feminino סֹכֶנֶת Socheneth. 3. Regum. 1. Et foueat eum dormiatq; in ſinu ſuo. pro quo hebrei legunt. Et ſit ei cubicularia: dormiatq; in ſinu ſuo. & inde מִסְכְּנוֹת Miſchenoth. ideſt apothece: ſeu tabernacula vel cellaria. E xo. 1. Edificaverunt vrbes tabernaculorum pharaoni. 2. pa ralipo. 32. Apothecas quoq; frumenti vini & olei. Poni-tur etiam pro munitionibus. 2. Paralipo. 8. Et alias ciuita-

Stulte operari. Stulte agere. Infatuare Stultū fa cere. סָכָל Stulticia. Prodeſſe. Placere. Acquieſcere. Preuidē Cōſueſcere Vulnerare סַכָּנָה Periculū. מִסְכֵּן Pauper. מִסְכְּנוּת Penuria. סוכן Qui habitat in tabernaculo. סֹכֶנֶת Cubicularia. מִסְכְּנוֹת Taberna cula. Apothece

tes munitiſſimas edificauit in emath. Et in eodem. Et om-nes vrbes firmiſſimas que fuerunt ſalomonis. Et in eodem 16. Et vniuerſas vrbes neptalim muratas. Et in eodem. 17. Et edificauit in iuda domos ad inſtar turrium vrbeſq; mu-ratas. Et inde מְסוּכוֹ Meſucan. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit fortem. Eſa. 40. forte lignum & imputribile ele-git artifex ſapiens.

munitiōes Murate. מְסוּכָן Fortis.

סִכְסֵךְ Sichſach. Miſcere. concurrere facere. Eſa. 19. Et con-currere faciam egyptios aduerſus egyptios.

סָכַר Concurre re facere. סכר Sachar. claudere. obturare. concludere. tradere. Geñ. 8. Et clauſi ſunt fōtes abyſſi. ps. 62. Quia obſtructum eſt os loquentium iniqua. Eſa. 19. Et tradam egyptum in manu dominorum crudelium. pro quo hebrei legunt. Et concludam egyptum. Et inde שֵׂכֶר Secher. cum ſin in prin-cipio loco ſamach. ideſt lacuna ſeu ſtagnum vbi aque clau-duntur. Eſa. 19. Omnes qui faciebant lacunas ad capien-dos piſces.

Claudere. Obturare. Tradere. שֵׂכֶר lacuna.

סַכַּת Attendere סמת Sacath. Attendere. auſcultare. Deut. 27. Attēde & au-di iſrael. Item סְמוּת ſicuth. nomen idoli ſecūndum he breos. Amos. 5. Et portaſtis tabernaculum moloch deo ve ſtro. Pro quo hebrei legunt. Et portaſtis ſicuth regem ve ſtrum ſeu regis veſtri aut moloch veſtri. q̄ ſi pro סְמוּת ſi-cuth ponatur סוּכַּת ſuchath. tunc ſignificat tentorium ſeu ta bernaculum. ſicut eſt in littera noſtra: vt dictum eſt ſupra in dictione סֻכָּה ſachach.

Attendere סמות Laberna culum.

סַל Canīſtrum. סלים Canīſtra. Sal. Caniſtrum. cartallus. Geñ. 40. Et in vno caniſtro quod erat excelſius. Et in plurali סַלִּים Salim. Vt in eo-dem. Et ego vidi ſomnium q̄ tria caniſtra farine haberem ſuper caput meum. Et in eodem. Tria caniſtra tres adhuc dies ſunt. Reperitur etiam duplicatum. & dicitur סַלְסִיל Salſil. vt Hiere. 6. Quaſi vindemiator ad cartallum. vbi po nitur littera ſamach & littera lamed. & inde סַלְסִלּוֹת Salſiloth in numero plurali. ideſt cartalli ſeu caniſtra. Et aliqui hebrei dicunt quod a predicta dictio-ne deriuatur סֶלָה Sela: per additionem he in fine: & ſignifi cat ſemper. De quo vide in ſequenti dictione. quia ſecundū alios inde deriuatur.

Caniſtrum. סַלִּים Caniſtra. סַלְסִיל cartallus סַלְסִלּוֹת caniſtra סֶלָה

סָלַל Salal. Iter vel viam facere. viam preparare. Iter pre-bere. exaggerare. ideſt viā inequalem & aſperā ſterne re lapidibus & ligniſ & eleuare humiliora & deprimere al-tiora vt ſit via plana. calcare. terere ſeu opprimere. Iob. 19. Et fecerunt ſibi viam per me. Ps. 67. Iter facite ei qui aſcē-dit ſuper occaſum. Eſa. 57. viam facite prebete iter. vbi ea dem dictio bis ponitur. Et in eodem. 26. Planum facite iter Pro quo hebrei legunt. Exaggerate exaggerate iter. i. pla num facite iter. ſicut eſt in littera noſtra. Ponitur etiam pro terere vel calcare. Hiere. 18. vt ambulent per eas itinere nō trito. Et in eodem. 50. Tollite de via lapides & redigite in aceruos. Pro quo hebrei legunt. Calcate vel triturate eam ſicut aceruos. ſcilicet meſſis. poteſt etiam intelligi ſicut eſt in littera noſtra. ponitur etiam pro opprimere. Iob. 30. op preſſi quaſi fluctibus ſemitis ſuis. Sed etiam in predicto lo co hebrei legunt. Et iter fecerunt ſuper me ſemitis interi-tus ſui. Ponitur etiam pro retinere. Exo. 9. Adhuc retines populum meum. Pro quo hebrei legunt. Adhuc calcas po pulum meum. ideſt ſubiicis. Alii vero legunt ſic. Adhuc ele uaris contra populum meum. Nā ſecūdū hebreos ēt ſignificat eleuare. Prouer. 4. Arripe illam & exaltabit te. pro quo ip ſi legunt. Eleua illam & exaltabit te. & in predicto loco du-plicatur littera ſamach & littera lamed. & inde מְסִלָּה Meſi la ſiue מְסִלּוֹל maſlul. i. via trita ſeu ſtrata. aut ſemita. Nu. 20. Per tritam gradiemur viam. 2. Regum. 20. Iacebat in media via. Et in eodem. Amouit eum de via in agrum Eſa. 11. Et erit via reſiduo populi mei. Et in eodem. 35.

Facere iter. Exaggerare Terere. Calcare. Opprimere Retinere Eleuare. מְסִלָּה מְסִלּוֹל Trita via. Via.

Semita. מְסִלּוֹת Et erit ibi semita. Et in plurali מסלות mesiloth. Iudi. 20. in illa quoq; fuga palantes in diuersa tendentes occiderunt quinq; millia viros. Pro quo hebrei legunt. Et occiderunt in viis quinq; millia viros. ps. 83. Ascensiones in corde suo Pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Semite in corde suo. Esa. 33. Dissipate sunt vie. Et in eodē. 49. Et semite mee exaltabuntur. Ponitur etiam pro gradibus. 2. Paralip. 9. Ex quibus fecit salomon gradus in domo domini. Et inde סוֹלֵלָה Solela. idest agger seu munitio ex quib⁹ expugnantur ciuitates. 2. Reg. 20. Et circundederunt munitionibus ciuitatem. idest aggeribus ad expugnandam ciuitatem. Esa. 37. Et non mittet in circuitu eius aggerem. Hiere. 6. Et fundite contra ierusalem aggerem. & in plurali סוללות Soleloth. Vt in eo. 32. Ecce munitiones extructe sunt aduersum ciuitatem. Et in eodem. 33. Que dextructe sunt ad munitiones & ad gladium. & a predicta dictione derivatur סֶלַע Sela. pro quo btūs hiero. transtulit sp. Abach. 3. Deus ab austro veniet & sanctus de monte pharan semper. & licet in aliquibus bibliis nostris non habetur predictum aduerbium semper: tamen in bibliis nostris antiquis habetur sicut predictum est. Et in eodem. Iuramēta tribusq; locutus es. vbi in hebreo additur predicta dictio סֶלָה Séla. scilicet que locutus est semper. Et in eodem. Denudasti fundamentum eius vsq; ad collum. vbi similiter in hebreo additur predicta dictio סֶלָה séla. scilicet vsq; ad collum semper. Et frequenter reperitur in psalmis. vt. Ps. 4. Et queritis mendacium. pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Querentes mendacium semper. & in eo. Et compungimini. pro quo beatus hiero. transtulit. Et tacete semper. Ps. 7. & gloriam meam in puluerem deducat. p quo beatus hiero. transtulit. & gloriam meam in puluerem collocet semper. Ps. 9. In operibus manuum suarum comprehensus est peccator. pro quo beatus hiero. transtulit. In opere manuum suarum corruit impius: meditatio semper Et similiter in aliis psalmis ponitur predicta dictio. p quo lxx. interpretes Diapsalma posuerunt: vt ait beatus hieronymus in epistola ad marcellam. & nota q predicta dictio non ponitur nisi in psalmis & in cātico Abachuc supra allegato. Potest etiam significare eleuationem vt exaltationē. vt vbicunq; ponatur: ibi canens vel psallens debet eleuare vocem & mentem ad deum. Vide etiam de hoc beatū hieronymum in predicta epistola ad marcellam de diapsalmate. & in explanatione psalmi quarti. & Burgen. in additione tertia psalmi. 83.

Semite. Gradus. Munitio. Agger. Munitiones. Semper.

סָלָא Sala. estimare. equiparare. cōferre. Threñ. 3. & amicti auro primo. p quo he. le. Estimati siue equiparati auro. scribitur ēt cū he in fine loco aleph. Iob. 28. Nō cōferetur tinctis indie coloribus. idest non comparabitur.

Estimare. Conferre.

סָלַד Salad. Affligere. Iob. 6. Vt affligēs me dolore nō parcat. Et solum inuenitur in predicto loco. & dicunt hebrei q significat exurere.

Affligere.

סָלָה Sala. Deiicere. spernere. calcare. ps. 118. spreuisti omnes discedentes a iudiciis tuis. Threñ. 1. Abstulit oēs magnificos meos. pro quo hebrei legunt. Calcauit seu deiecit omnes magnificos meos. significat etiam conferre. Iob. 28. Non conferetur tinctis indie coloribus. De quo vide supra in dictione סָלָא sala cum aleph in fine. Item סָלָה scla. idest semper. De quo vide supra in dictione סָלַל salal.

Spernere Eluferre. Deiicere.

סָלָה Salach. parcere. propiciari. dimittere. scilicet peccatū. Leuit. 4. & dimittetur ei. Nu. 14. Dimitte obsecro peccatum populi huius. Et in eodem. Dimisi iuxta verbū tuū. Deut. 29. Et dominus non ignoscat ei. Ps. 24. Et propicieris peccato meo. Ps. 85. Quoniam tu domine suauis &

סָלַח Dimittere. Ignoscēre propiciari

mitis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Tu enim es domine bonus & propiciabilis. i. bonus & parcens. & inde סְלִיחָה selicha. idest propiciatio. ps. 129. Quia apud te propiciatio est.

סְלִיחָה ppiciatio.

סֶלֶם Sulam. scala. Geñ. 28. Vidit q; in somnis scalam stantem. & solum inuenitur in predicto loco.

סֶלֶם Scala.

סְלִין silon. spina. tribulus. beatus hieronymus transtulit offendiculum. Ezech. 28. Et non erit vltra domui israel offendiculum amaritudinis. pro quo hebrei legunt. & nō erit vltra domui israel in tribulum amaritudinis. & in plu. סְלוֹנִים salonim. Ezech. 2. Quoniam increduli & subuersores sunt tecum. pro quo hebrei legunt. Quoniam increduli & spine sunt tecum. idest pungentes sicut spine.

סְלִין offendiculū. סְלוֹנִים Tribulus. Subuersores. Spine.

סַלְסַל Salsal. Arripere. Prouer. 4. Arripe illam & exaltabit te. Hebrei tamen dicunt q significat exaltare. seu eleuare. vnde in predicto loco ipsi legunt. Exalta illam & exaltabit te. Item סַלְסַל Salsil. i. canistrum. seu cartalus. De quo vide supra in dictione sal.

סַלְסַל Arripere. Exaltare. סַלְסַל Cartalus.

סֶלַע Sélaa. petra. rupes. Nu. 20. Loquimini ad petram coram eis. Et in eodem. 24. Si in petra posueris nidum tuum. Et in plurali. סְלָעִים selaim. ps. 103. petra refugium erinaciis. pro quo beatus hieronymus in ps. iuxta he. ve. transtulit. Petre refugium erinaciis. Significat etiam arcem vel fortalicium supra firmam petram positum. ps. 17. Dominus firmamentum meum. 4. Regum. 14. & apprehendit petram in prelio. idest arcem supra petram positam. ponitur etiam pro fortitudine. Esa. 31. Et fortitudo eius a terrore transibit. 2. Regū. 22. Dominus petra mea. idest fortitudo mea.

סֶלַע Petra. סְלָעִים Petre. Firmamētum. Fortitudo.

סַלְעָם Salaam. Genus locuste. pro quo btūs hiero. trāstulit Attachum. Leuit. 11. Atthachus atq; ophimachus.

סַלְעָם attachus

סָלַף Salaph. mutare. peruertere. f. verba recta & iusta. supplantare. Deut. 16. Munera excecant oculos sapiētiū & mutant verba iustorum. Prouer. 21. vt detrahat impios a malo. idest mutet seu reflectat. Ponitur etiam pro supplātare. Iob. 12. Et optimates supplantat. Prouer. 13. Impietas autem peccatorum supplātat. Et in eodem. 19. Stultitia hominis supplantat gressus eius. & inde סָלָף scleph. i. supplātatio. peruersio. mutatio. Prouer. 11. Et supplantatio impiorum vastabit illos. Et in eodem. 15. Qui autem immoderata est conteret spiritum. pro quo hebrei legunt. & peruersitas vel supplantatio in ea: contritio in spiritu. f. est.

סָלַף Mutare. Supplātare סָלָף Supplātatio.

סָלַק Salac. In lingua chaldaica significat ascendere. Dañ. 2. Tu rex cogitare cepisti i stratu tuo. Pro quo hebrei legunt. Tu rex cogitationes tue super stratū tuū ascēderūt. Esdre. 4. Iudei qui ascenderunt a te ad nos.

סָלַק Ascendere.

סֹלֶת Soleth. simila. Geñ. 18. Accelera tria fata simile. Leuit. 2. Simila erit eius oblatio. & in eodem. Pugillum plenum simile.

סֹלֶת Simila.

סָם Sam. Aroma. seu aromaticum. & solum inuenitur in numero plurali. Exo. 30. Sume tibi aromata. Et in eodem. Galbanum boni odoris & thus. pro quo hebrei legūt Et galbanum aromatum. i. aromaticum & thus.

סָם aromata.

סְמָדַר Semadar. vue immature. & proprie significat quando vince sunt in flore vel quando flores fructum p ducunt. Cantī. 2. & vince florentes dederunt odorem suum & in eo. 7. Si flores fructum parturiunt. idest producunt.

סְמָדַר Florentes Flores fructū p ducere.

סָמַךְ Samach. Innīti. adiungere. imponere. f. manum super aliquem. stabilire. confirmare. sustentare. Exo. 29 Imponentq; Aaron & filii eius manus super caput illius. Leuit. 8. Super cuius caput cum imposuissent Aaron & filii eius manum. Nu. 8. Ponent filii israel manus suas super eos. Et in eodem. Leuite quoq; ponent manus suas super

סָמַךְ Imponere.

capita boum. Et in eo. 27. Et pone manū tuā sup eū. Et in eodem. Et impositis capiti eius manibus. Deut. 34. Quia moyses posuit super eū manus suas. Esa. 36. Cui si innixus fuerit homo intrabit manū eius. Amos. 5. Et innitatur manu sua super parietem. Significat etiā stabilire vel conforta re aut confirmare seu fulcire. Geñ. 27. frumento & vino stabiliui eum. 2. Paralipo. 32. Confortatusq; est populus hiusce modi verbis. ps. 36. Confirmat autem iustos dominus. ps. 50. Et spiritu principali confirma me. ps. 70. A te confirmatus sum ex vtero. ps. 87. Super me confirmatus est furor tuus. ps. 110. Cōfirmata in seculū seculi. ps. 111. Confirmatū est cor eius. ps. 144. Alleuat dñs omnes qui corruūt. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Sustentat dñs omnes corruentes. Canti. 2. fulcite me floribus. Esa. 26. Vetus error abiit. Pro quo hebrei legunt. Cogitatio. f. bona stabilita vel confirmata est. & beatus hieronym⁹ trāstulit sensū. De quo vide supra in dictiōe יָצַר Iasar. Esa. 59. Et iustitia ei⁹ ipsa confirmauit eū. Et in eodem. 63. Et indignatio mea auxiliata est mihi. Pro quo hebrei legunt. Confirmauit seu stabiliuit me. Ezech. 24. In qua confirmatus est rex babylonis aduersus ierusalem. Hebrei tamen in predicto loco legunt. In q̄a adiunctus est rex babylonis ad ierusalē. Et inde סְמִיכָה Semicha. i. palliū eo quod adheret vel adiungitur homini. Iudi. 4. Et opertus ab ea pallio.

Inuitl. Stabilire. Cōfirmare Sustētare fulcire. Auxiliari. סְמִיכָה Pallium.

סֶמֶל Semel. simulachrū. imago. idolū. Deut. 4. Ne forte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem. Pro quo hebrei legunt. Ne forte decepti faciatis vobis sculptile simi militudinē alicui⁹ simulachri vel idoli. Ezech. 8. Vbi erat statutum idolum zeli. Et in eodē. Et ecce ab aquilone porte altaris idolum zeli in ipso introitu.

סֶמֶל Similachrū Idolum.

סָמָן Saman. milū. secundū translationem nostram: & scribitur cū nū in principio & dicitur נִסְמָן Nisman. Esa. 28. Et hordeum & milū & vicia in finibus eius. Hebrei tamen dicunt q est verbum seu participiū. & q significat signatum vel notatum. & in predicto loco ipsi legunt & hordeum signatum vel notatum. Vnde signum seu notam ipsi vocant סִימָן Siman.

סָמָן Milium. נִסְמָן Signatus.

סָמַר Samar. horripilare. inhorrescere. Iob. 4. Inhorruerunt pilli carnis mee. ps. 118. Confige timore tuo carnes meas. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Horripilauit a timore tuo caro mea. Hiere. 51. Adducite equū quasi bruchū aculeatum. Pro quo hebrei legūt. Quasi bruchū horripillatum. i. crectis crinibus. Item סָמַר Samar. i. clauus Et additur ei mē in principio & dē מִסְמָר Masmer & solū in ueniturin numero plurali. f. מִסְמָרִים Masmerī vel מַסְמְרוֹת Masmeroth. 1. Paralipo. 22. Ferrū quoq; plurimū ad clauos iuuarū. 2. Paralipo. 3. Sed & clauos fecit aureos. Esa. 41. & confortauit eū clauis vt non moueretur. Hiere. 10. Clauis & malleis compegit. & aliquādo scribitur cū sin loco sāmach Vt Eccls. 12. Et quasi clauī in altum defixi.

סָמַר Horrescere. Horripilare סְמָרִים סַמְרִים Clauus.

סְנֶה Sene. rubus. Exo. 3. Apparuit ei dñs in flāma ignis de medio rubi. Et in eodem. Quare nō cōburatur rubus. Deut. 33. Benedictio illius qui apparuit in rubo. Et inde dicitur mōs סִינַי Sinai. i. mōs rubi: sic dictus a rubo ibi existē te in quo dominus apparuit.

סְנֶה Rubus. סִינַי

סַנְוֵר Sanuar. cecitas. & declinatur tantū pluraliter. scilicet סַנְוֵרִים Samerim. Geñ. 19. Et eos qui foris erāt percusserunt cecitate. 4. Reg. 6. Percute obsecro gentem hanc cecitate.

סַנְוֵר סַנְוֵרִים Cecitas.

סַמְפֹנְיָא Sumphonia. symphonia. instrumentum musicum. Dañ. 3. Psalterii & symphonie & vniuersi generis musicorum.

סַמְפֹנְיָא Symphonia

סַנְסִן Sansin. furculus seu ramus. Beatus hieronymus transtulit fructus. Canti. 7. Dixi ascendam in palmam & apprehendam fructus eius.

סַנְסִן Fructus.

סְנַפִּיר Senapir. penula. f. piscium. vt Leuit. 11. Omne quod habet penulas & squāmas. Et in eodē. Quidquid autem penulas & squāmas non habet.

סְנַפִּיר Penula.

סָעַד Saad. confortare. firmare. stabilire. fulcire. roborare. prandere. adiuuare. Geñ. 18. Et confortetur cor vestrum. Iudi. 19. Et conforta stomachum tuum. & in eodem. Obsecro iquit vt pauxillum cibi capias & assumptis viribus. Pro quo he. le. Conforta obsecro nunc cor tuū. ps. 17. & dextera tua suscepit me. Pro quo btūs hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et dextera tua confortauit me. Ps. 103. Et panis cor hominis confirmet. i. cōfortet. ps. 118. Adiuua me & saluus ero. Pro quo hebrei legunt. Conforta seu fulci me & saluus ero. Prouer. 20. Et roboratur clementia thronus eius. Esa. 10. Vt cōfirmet illud & corroboret. Ponitur etiā pro prādere. quod est stomachū cōfortare. 3. Reg. 13. Veni mecū domū vt prandeas. Et in lingua chaldaica significat adiuuare. Esd. 5. Prophete domini adiuuantes eos. Et inde מְסַעֲדָא Masaad. i. fulcimentū seu fulcrū. 3. Reg. 10. Fecit rex de lignis thinis fulcra domus dñi.

סָעַד confortare. Prandere. Adiuuare. מְסַעֲדָא Fulcrum.

סַעֲרָה Soaa. cōmotio. tēpestas. ps. 54. A pusillanimitate spiritus & tempestate. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. A spiritu tēpestatis & turbinis. Vide etiam de hoc supra in dictione נָסַע Nasaa.

סַעֲרָה Tēpestas

סָעָף Saiph. palmes. Ramus. cacumen. sūmitas. f. arboris. caduerna. cogitatio. Esa. 17. In cacuminibus eius fructus ei⁹. i. in ramis ei⁹. & in eodē. 27. Et cōsumet sūmitates eius. i. cacumina eius. Ezech. 31. Abietes non adequauerūt sūmitatē eius. i. cacumina ei⁹. & in eodē. Et in ramis eius fecerūt nidos omnia volatilia celi. Ponitur etiā pro cacumine mōtiū seu petrarū. in quibus sunt fissure cauernose: seu spelūce Iudi. 15. Et descendens habitauit in spelunca petre etham. Vbi ponitur pro spelunca. Esa. 2. Et ingredientur in scissuras petrarū & in cauernas saxorū. ubi ponitur pro cauernis. Et in eodē. 57. Subter eminentes petras. i. subter cacumina petrarū. Significat etiā cogitationes. Iob. 20. Idcirco cogitationes mee varie succedunt sibi. ps. 118. Iniquos odio habui. Pro quo hebrei legunt. cogitationes. f. malignas odiui. Et btūs hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Tumultuosos odiui. & aliq̄ scribitur cū sin loco sāmach. vt Iob. 4. In horrore visiōis nocturne. Pro quo hebrei legūt. In cogitationibus a visionibus nocturnis. Ponitur etiā pro parte. 3. Reg. 18. Vsq; quo claudicatis in duas partes. Et aliqui hebrei legunt in duas cogitationes. Alii vero dicunt q in predicto loco accipitur pro pedib⁹ qui sunt in homine quasi rami in arbore: quia homo est quasi arbor euersa. Item סָעַף Saaph. i. confringere. f. in partes minutas. Esa. 10. Cōfringet lagunculā in terrore.

סָעָף Cacumen. Sūmitas. Ramus. Spelunca cauerna. Eminens. cogitatiōes Pars. סָעַף confringere

סָעַר Saar. cōturbare. tempestare. turbine moueri siue turbine rapi. irruere vt tēpestas 4. Reg. 6. Corturbatū est cor regis syrie. Esa. 54. Paupercula tempestate conturbata. idest tempestate cōmota. Osee. 13. Sicut puluis turbine raptus ex area. i. turbine cōmotus. Ionc. 1. Mare ibat & intumescebat. Abach. 3. Venientibus vt turbo ad dispergendum me. Zach. 7. Et dispersi eos per omnes gentes. Pro quo hebrei legunt. Et cōmoui eos per omnes gentes. Et aliquando scribitur cum sin loco sāmach. Iob. 26. Et velut turbo rapiet eum de loco suo. ps. 49. In circuitu eius tempestas valida. ps. 57. Sic in ira absorbet eos. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Quasi ira tempestas rapiet eos. Hiere. 2. Et porte eius desolamini

סָעַר Cōturbare. Tēpestate. cōmoueri Turbine cōmouere intumescere Venire vt turbo Dispergere commouere Tēpestas. Tēpestate. rapere.

vehementer. Pro quo hebrei legunt. Et tempestemini.i. sicut tempestas mouemini: desolamini vehementer. Sed si pro שְׂעָרִי Saaru legatur שְׂעָרָה Searau.tūc significat portas eius: sicut est in littera nostra. Dañ. 9. Et quasi tempestas eius: sicut est in littera nostra. Dañ. 9. Et quasi tempestas veniet contra illum rex aquilonis. Et inde סַעַר Saar. סְעָרָה siue סַעֲרָה Seara.i. turbo. tempestas. 4. Reg. 2. Et ascendit helias per turbinē in celum. ps. 82. Ita persequeris illos in tempestate tua. Hiere. 22. Ecce turbo dominice indignationis egreditur & tempestas irrumpens. Ione. 1. Et facta est tempestas magna in mari. Et in eodem. Quoniā propter me tempestas hec. & aliquando scribitur cum sin loco sāmach. vt Iob. 18. Et primos inuadet tempestas. Naū. 1. Domin? in tempestate & turbine via eius. Et in plurali סְעָרוֹת Seaaroth. Ezech. 13. Et ventum procelle dissipantem. Quod in hebreo legitur pluraliter.s. ventus turbinum vl' procellarum. Zach. 9. Et vadet in turbine austri. Pro quo hebrei legunt in turbinibus austri.

סַף Saph.peluis.hydria.limen. De quo vide in dictione sequenti.

סַפָּה Saphaph.peluis.crater.scyph? .hydria.siue quodcūq; vas quo aqua vel vinum bibitur.limen. superliminare. Et scribitur cum simplici pe & dicitur סַף Saph. Exo. 12. Fasciculū myrrhe tingite ī sanguine qui est in limine. Pro quo hebrei legunt. Tingite in sanguine qui est in pelui seu in cratere. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: vt infra dicetur. 4. Reg. 25. Et tres ianitores. Pro quo hebrei legunt. & tres custodes vasorum. Potest etiā legi sic. & tres custodes liminis. Quod est idem quod ianitores. & similiter. Ester. 2. Duo eunuchi regis qui ianitores erāt. Pro quo hebrei legunt. Duo eunuchi regis de custodibus scyphi seu calicis. idest de custodibus vasorum in quibus rex bibebat. & sic faciliter poterant inficere poculum regis & interficere eum. Zach. 12. Ecce ego ponam ierusalem superliminare crapule. Pro quo hebrei legūt. Calicem seu hydriam crapule. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et in plurali סִפִּים Sipim. Hiere. 52. Et hydrias & thymiamateria & vrceos. Reperitur etiam סְפוֹת Sipoth. secundum terminationē femininorū. 3. Reg. 7. Et hydrias & fuscinulas & phialas. Ponitur etiam סַפּוֹת Sapoth pro tapetibus. 2. Reg. 17. Obtulerūt ei stratoria & tapetia & vasa fictilia. Sed etiā in p̄dicto loco p tapetibus hebrei legūt hydrias seu scyphos. Item סַף Saph. idest limē. siue superliminare. 3. Reg. 14. Cumq; illa ingrederetur limen domus. Ezech. 40. Et mensus est limen porte calamo vno. Et in eodem. Et limen porte iuxta vestibulum porte. Et in eodem. 43. Qui fabricati sunt limen suum iuxta limen meum. Et in plurali סִפִּים Sipim. Esa. 6. Et commota sunt superliminaria cardinum. Amos. 9. Percute cardinem & cōmouebuntur superliminaria. Et inde verbum סָפַף Saphath.i. in limine esse. siue in limine habitare. Pro quo trāslatio nostra abiectum esse traduxit. ps. 83. Elegi abiectum esse in dōmo dei mei.

סְפָא Sapha. pabulum iumentorum seu fenum. & scribitur cum mem in principio. & dicitur מִסְפָּא Misipho Geñ. 24. Palearum quoq; & feni plurimū est apud nos. Et in eodem. 43. Deditq; pabulum asinis. Iudi. 19. Habentes paleas & fenum in asinorum pabulum.

סָפַד Saphad.plangere.lamentari.3. Reg. 14. Et plangent eum omnis israel. Eccls. 3. Tempus plangendi & tempus saltandi. Hiere. 16. Neq; vadas ad plangendum. Et in eodem. Non plangēntur & non sepelientur. Et in eodem. 22. Non plangent eum ve frater. Ezech. 24. Non plāgeq; plorabis. Zach. 6. Cum icīunauerītis & planxeritis. Et in eodem. 12. Et plangent eum planctu quasi super vnigenitū. Et inde מִסְפֵּד Misped.i. planctus. vt in p̄dicto loco.

סָפָה Sapha. consumere. perdere. perire. addere. congregare. Geñ. 18. Nūquid perdes iustum cū impio. i. consumes. Et in eodem. Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate peribunt simul. Deut. 29. Vt absumat ebria sitientem. idest consumat. Potest etiam legi sic. vt addatur ebria sitienti vel cum sitiente. 1. Reg. 26. Aut in prelium descendens perierit. Et in eodem. 27. Aliquando incidam vno die in manu saul. Pro quo hebrei legunt. Nunc peribo vno die in manu saul. siue per manum saul. ps. 39. Qui querunt animā meam vt auferant eam. idest vt perdant vel consumant eam. Esa. 7. Et barbam vniuersam. Pro quo hebrei legūt. Et etiam barbam consumet. Hiere. 12. consumptum est animal. vide etiam de hoc supra in dictione סוף Soph. significat etiam addere. vel augere. aut congregare. Nume. 32. Vt augeretis furorem domini contra israel. Deut. 32. Congregabo super eos mala. Prouer. 13. Et aliis congregantur absq; iudicio. Hebrei tamen in predicto loco secundum primam significationem legunt sic. Et est qui consumitur vel perit absq; iudicio. Esa. 13. Et omnis qui superuenerit cadet gladio .i. omnis qui adiunctus fuerit. Et in eodem. 29. Additus est annus ad annū. Vide etiam de hoc supra in dictione יָסַף Iasaph.

סָפַח Sapach.iungere. adherere. recolligere. 1. Reg. 2. Dimitte me ad vnam partem sacerdotalem. i. iunge me siue recollige me. Et in eodem. 26. Quia ciecerunt me hodie vt non habitem in hereditāte domini .i. vt non adhæream hereditati domini. Iob. 30. Et esse sub sentibus delicias computabant. Pro quo hebrei legūt. Sub sentibus iungebātur. Esa. 14. Et adherebunt domui Iacob. Abach. 1. Mittens fel suum. i. iungens. Et inde סַפַּחַת Sapachath .i. pustula seu plaga lepre cuti adherēs. Leuit. 13. Homo in cuiꝰ cute ortus fuerit diuersus color seu pustula. Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מִסְפַּחַת Misp. Esa. 3. Et inde verbum שָׂפַח Sipach cum sin in pricipio loco sāmach. idest pustulis seu lepra aut scabie inficere. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Decaluare. Esa. 3. & decaluabit dominus verticem filiarū sion. Et inde מִשְׂפַּח Mispach. idest pustula seu scabies. secundum hebreos. Pro quo beatus hieronymus transtulit iniquitatē. Esa. 5. Spectauit vt faceret iudiciū & ecce iniquitas. Potest etiam legi secundum primam significationem sic. Et ecce līga siue ligatio. i. conuenticulum seu coniuratio. Et inde מִשְׂפְּחוֹת Mispachoth. idest ceruicalia. Ezech. 13. & faciunt ceruicalia sub capite vniuerse etatis. & in eodem. Et dirumpam ceruicalia vestra. Item סְפִיחַ Sephiach. i. illud quod nascitur de terra vel illud quod sponte terra gignit. Leuit. 25. Que sponte gignit humus nō metes. Et in eodem. Nō seretis atq; metetis sponte in agro nascentia. Iob. 14. Et a fluuione paulatim terra consumitur. pro quo hebrei legunt. Et inundat renascentia puluerīs terre.

סְפַל Sephel. Phiala. Concha. Iudi. 5. In phiala principū obtulit butyrum. Et in eo. 6. Concham rore implebit

סָפַן Saphan. Recondere. tegere. Deut. 33. Quod in parte sua doctor esset repositus. idest reconditus vel tectus in sepulchro. 3. Regum. 6. Texit quoq; domum laquearīs cedrinis. Et in eodem. 7. Et tabulis cedrinis vestiuit totam cameram. idest texit. & inde סְפַן saphun. idest laquearium quod fit in tecto domus. 3. Reg. 6. Vsq; ad fūmitatem parietum & vsq; ad laquearia. Hiere. 22. Et facit laquearia cedrina. Aggei. 1. vt habitetis in domibus laqueatis. Et alibi

Janitores. — Plancta — Perdere perire. Absumere — Consumere — Cōgregare — Adiungere. Addere. — Iungere. Inhabitare. adherere. — Mittere. — Pustula. — Decaluare — Pustula. — Iniquitas — Ceruicalia — Que sponte nascūtur. — Phiala. Concha. — Recondere Tegere — Laqueatus.

abscōditi סְפִינָה quando scribitur cum sin loco sāmach. Deut. 33. Et absconditos thesauros arenarū. i. tectos thesauros. Et inde סְפִינָה Sephina. idest nauis. Ione. 1. Et ionas descendit ad interiora nauis. Nauis.

סָפַק Saphac. plaudere. cōplodere. stringere. siue constringere. percutere. sufficere. vel sufficere facere. Nu. 24. Iratusq; balac contra balaam cōplosis manibus ait. Hiere. 31. Et postq; ostēdisti mihi percussi femur meum. Pro quo hebrei legunt. Plausi siue complosi super femur. s. manu. & in eodē. 48. Et allidet manu moab in vomitu suo. Threñ. 2. Plauserunt super te manibus. Ezech. 21. Idcirco plaudet super femur. Significat etiā percutere vel cōstringere. Iob. 34. Quasi impios pcusserit eos in loco videntiū. & in eodē Inter nos interim constringatur. Et aliquando scribitur cū sin loco sāmach. Vt in eodem. 27. Stringet super eū manus suas. i. plaudet manib? suis. Significat etiā sufficere. 3. Reg. 20. Si suffecerit puluis samarie pugillis omnis populi qui sequitur me. Esa. 2. Et pueris alienis adheserūt. Pro quo hebrei legunt. Et pueris alienis sufficere sibi fecerunt. vel secūdum primā significationem potest legi sic. & pueris alienis applauserunt. vide etiam de hoc infra in littera sin in dictione שָׁפַק Saphac. Et inde סֹפֵק Sephec. i. concussio seu percussio. Pro quo beatus hieronymus transtulit oppressionem. Iob. 36. Nō te ergo supet ira vt aliquē opprimas. Pro quo hebrei legūt. Quia ira ne forte superet te siue persuadat tibi in oppressione. & est sensus sicut in littera nostra. Plaudere Illidere. manu. — Percutere Cōstringere Stringere. — Sufficere. — Oppressio.

סָפַר Saphar. Numerare. supputare. censere. narrare. nūciare. referre. Geñ. 15. Et numera stellas si potes. Leuit. 15. Numerabit septem dies purificatiōis sue. & in eodem. 23. Numerabitis ergo ab altero die sabbati. & in eodē. 25. Numerabis quoq; tibi septē hebdomadas. Nu. 23. Et nosse numerum stirpis israel. Pro quo hebrei legunt. Et numerare stirpē israel. 2. Reg. 24. Postq; numeratus est populus. 3. Reg. 3. Qui enumerari & supputari non potest. 2. Paralipo. 2. Numerauit igitur salomon omnes viros proselythos p̄s. 21. Numerauerūt omnia ossa mea. p̄s. 47. Narrate in turribus eius. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Numerate turres eius. Significat etiam narrare. siue referre vel nunciare. vt Geñ. 40. Referte mihi quid videritis. Exo. 18. Narrauit moyses cognato suo cuncta que fecerat dñs pharaoni. Iudi. 7. Narrabat aliquis somniū proximo suo. Iob. 28. Tunc vidit illam & enarrauit. Et in eodem. 37. Quis narrabit ei que loquor. & in eodem. 38 Quis enarrabit celorū rationem. p̄s. 55. Vitam meā annūciaui tibi. Sed beatus hieronymus primā significationē sequens in psal. iuxta he. ve. transtulit. Secretiora mea numerasti. p̄s. 86. Dñs narrabit in scripturis populorum. p̄s. 118. In labiis meis pronūciaui omnia iudicia oris tui. Esa. 43. Laudem meā narrabit. & in eodem. Narra si quid habes vt iustificeris. & in eodem. 52. Quia quibus non est narratum de eo videbūt. Et inde סְפִירַת Sephirath. i. narratio. p̄s. 55. Sicut in narratione tua. Potest etiam legi sic. Sicut in libro tuo vel in scriptura tua. vt infra dicetur. Scribitur etiam cū mē in principio & dicitur מִסְפַּר Mispar. Iudi. 7. Cūq; audisset Gedeon somniū. Pro quo hebrei legunt. Cumq; audisset gedeon narrationem somnii. Significat etiam מִסְפָּר Mispar numerationem seu numerum. Exo. 33. Numerum dierum tuorum implebo. Deut. 33. Et sit parvus in numero. 2. Paralipo. 12. Nec erat numerus vulgi. Iob. 25. Nunquid est numerus militum eius. Esa. 40. Qui educit in numero militiam eorum. Scribitur etiam sine mem & dicitur סוֹפֵר Supar. 2. Paralipo. 12. Post dinumerationem quam dinumerauit dauid. Et inde סוֹפֵר Sopher. idest numerans seu scriba. Esa. 33. Vbi est litteratus: vbi verba legis ponderans: vbi doctor paruulorum. Pro quo hebrei legūt. Vbi est numerans. vbi ponderans: vbi numerans turres. Potest etiam intelligi sicut est in littera nostra. Nam סוֹפֵר Sopher etiam significat scribam seu litteratum vel legis doctorem. Vt. 2. Reg. 8. Saraias autem scriba. Esd. 6. Et ipse scriba velox in lege moysi. Hiere. 37. Vt comprehenderent Baruch scribam. Et in euangelio. Mathei. 13. Omnis scriba doctus in regno celorum. Vbi scriba accipitur pro litterato vel doctore. Et similiter pro eo quod in littera nostra est paruulorum in hebreo est מְגַדְּלִים Migdalim. Quod etiam potest significare paruulos: vt dictum fuit supra in dictione גָּדַל Gadal. Et in plurali סוֹפְרִים Sophrim. idest scribe. Ester. 3. Vocatiq; sunt scribe regis. Et inde סֵפֶר Sépher. idest liber seu libellus quem scriba scribit. Geñ. 5. Hic est liber generationis adam. Exo. 17. Scribe hoc monumentum in libro. Et in eodē. 32. Aut si non facies: dele me de libro tuo. Nume. 5. Scribetq; sacerdos in libello. Deut. 24. Scribet libellum repudii. Ios. 1. Non recedat volumen legis huius de ore tuo. Hiere. 32. Et scripsi in libro & signaui. Et in eodem. Et dedi librum possessionis Baruch filio nerie. Et in plurali סְפָרִים Sepharim. Dañ. 9. Intellexi in libris numerum dierum. Ponitur etiam pro litteris vel epistola. 4. Reg. 5. Vade & mittam litteras ad regem israel. Et in eodem. Cum acceperis epistolam hanc. Ester. 3. Et litterē signate ipsius annulo misse sūt. Esa. 29. Et dabitur liber nescienti litteras. Et in eodem. Et respondebit. non scio litteras. idest nescio scripturam legere. Et inde סְפוֹרוֹת Sephoroth. idest scripture seu litterature. p̄s. 70. Quoniam non cognoui litteraturas. Item סַפִּיר Saphir. idest sapphyrus lapis preciosus. Vnde sapphyrus ab hebreo traxit originē. Exo. 24. Quasi opus lapidis sapphyrini. Et in eodem. 28. In fecūdo carbūculus sapphyrus & hyaspis. Threñ. 4. Sapphyro pulchriores. Ezech. 10. Et ecce in firmamēto quod erat super caput cherubim quasi lapis sapphyrus. Et in plurali סַפִּירִים Saphyrim. Esa. 54. Et fundabo te sapphyris. סְפָרַד Sepharad. Nomen proprium loci vel Regionis. Pro quo Beatus Hieronymus transtulit Bosphorum. vt in Abdia. Et transmigratio iste ista que in bosphoro est. Hebrei tamen dicunt quod significat Hispaniam. Et sic ipsi appellant hispaniam sepharād. Et sic est in translatione chaldaica. scilicet hispania.

סָקַל Sacal. lapidare. Exo. 17. Adhuc modicum & lapidabunt me. Et in eodem. 19. Sed lapidibus opprimetur. pro quo hebrei legunt. Sed lapidando lapidabitur. Et in eodem. 21. Lapidibus obruetur. idest lapidando lapidabitur. Deut. 13. Lapidibus obrutus necabitur. z. Regum. 16. Et mittens lapides aduersus eum. idest lapidabat eum. 3. Regum. z 1. Et educite eum & lapidate. Et in eodem. Lapidatus est Nabal & mortuus est. Significat etiam lapides colligere. Esa. 5. & lapides collegit ex ea. & in eo. 62. planū facite iter & eligite lapides. i. colligite ne offendant in eos iter agentes.

סָרַר Sarar. subuertere. peruertere. preuaricari. declinare. scilicet a via recta. Threñ. 3. Semitas meas subuertit. Osee. 4. Sicut vacca lasciuiens declinauit israel. De quo vide supra in dictione סוּר Sur. & inde סוֹרֵר Sorer. i. Peruersus: p̄uaricator: aut declinans a via recta. Deut. 21. Filium contumacem & proterunum. idest filium peruersum vel preuaricatorem. Et in plurali סוֹרְרִים Sorerim. Osee. 9. Omnes principes eius recedentes. ponitur etiam pro incredulo vel infideli. Ps. 67. Similiter eos qui exasperant qui habitant in sepulchris. Pro quo Beatus Hiero-

Litteratus. Doctor Numerās — Scriba. — Scribe. liber. — Libellus. Volumen. — Epistola. — Litterature — Sapphyr⁹. — Sapphyri — Bosphor⁹ — Lapidare. Lapidibus opprimet — Lapidē colligere. — Subuertere — Cōtumax. peruersus — Recedētes. fauia recta.

incredulí. nymus in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Incredulí autem habitauerunt in siccitate. Et in eodem. Et enim non credentes inhabitare dominum deum. Esa.1. Príncipes tui infideles. & in eodem.65. Ad populum incredulū. Hiere.6. Omnes isti príncipes declinantes.

Infideles. declinātes a nia recta.

סַרְבַּל Sarbal. in lingua chaldaica significat quoddam genus vestimenti. Pro quo beatus hieronymus transtulit Brachas. ideſt femoralia. Dañ.3. Vinctos cum brachis suis. Sed infra in eodem ipſam dictionem chaldaicam posuit in translatione. vbi dicitur. Et sarbala eorum non fuissent immutata.

Brache.

Sarbala.

סַרָה סַרְיָן סרה & dicitur סרק Sirian. Hiere.51. Et nos ascendet lorica. Pro quo hebrei legunt. Et non ascendet in lorica sua. & cōmuniter scribitur cum sin loco sámach. De quo vide infra in littera sin.

Lorica.

סָרַח Sarach. superesse. superfluere. extendere. luxuriari. corrumpere. Exo.36. Quod aūt superfluerit in saxis que parantur tecto. Et in eodem. Id est vnum saxum quod amplius est: ex medietate eius cooperies tabernaculi posteriora. Pro quo hebrei legunt. Ex medietate saxi quod amplius est extendes siue facies superfluere super tabernaculi posteriora. & in eodem. Vtrūq; latus tabernaculi proteges. Pro quo hebrei legunt. Superfluere facies super vtrūq; latus. f. extendes super vtrūq; latus. Ezech. 17. Creuit in vineam latiorem. i. extensam. Amos.6. Et lasciuistis in stratis vestris. Et in eodem. Auferetur factio lasciuientium. Et in

Supfluer. Ertendere. Lasciuire.

סְרוּחִי de סרוחי Seruche. Pro quo beatus hieronymus transtulit thiaras. Ezech.23. Et thiaras tinctas in capitibus eorum. Item סָרַח Sarach. i. corrumpere. corruptum esse: seu inutilem esse: aut fetere. Hiere.49. Inutilis facta est sapientia eorum. Pro quo hebrei legunt. Corrupta est siue fetuit sapientia eorum.

Thiare. Inutile esse Corrūpef.

סַרְנָא סַרְנֵי־ Archa. in lingua chaldaica significat principem: & solū inuenitur in numero plurali. f. סַרְנֵי־א Sarchaia Dañ.6. Super eos príncipes tres. & in eodem. Igitur daniel superabat omnes príncipes.

Príncipes.

סָרָן Saran. princeps. satrapa. axis. Et solū inuenitur in numero plurali. Iudi.16. Veneruntq; ad eam príncipes philistinorum. Et in eodem. Et príncipes philistinorū conuenerunt in vnum. i. Reg.5. Congregauerunt omnes satrapas philistinorum. & in eodem.39. Sed satrapís nō places. Ponitur etiam pro axibus curruū. 3. Reg.7. Et axes erei.

príncepo. Satrape. Axis.

סָרִיס Saris. eunuch⁹. seu priuat⁹ testiculis. Ester.5. Submanu egerí eunuchi. Esa.56. Et nō dicat eunuchus ecce ego lignū aridū. Hiere.38. Audiuit aūt abdemelech ethiops vir eunuchus. Et i plurali סָרִיסִים Sarísim. Gēn. 40. Accidit vt peccarent duo eunuchi. Ester.1. Septē eunuchis qui in conspectu eius ministrabant. Et in eodem.6. Adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis. Esa.39. Et erūt eunuchi in palatio regis babylonis. Accipitur etiam pro ministro vel famulo quāuis nō sit priuatus testiculis. vt Genē.39. Emitq; eū putiphar eunuchus pharaonis. ideſt minister pharaonis: nam iſte habebat vxorē: vt patet in eodē capō.

Eunuchus Eunuchi. Minister.

סַרְעָף Saraaph. arbustum. ramus. Ezech.31. Et multiplicata sunt arbusta eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

Arbustum

סָרַף Saraph. comburere. Amos.6. Et tollet eum propinquus suus. & cōburet eum: vt efferat ossa de domo. & alíquí hebrei dicunt q̄ significat auūculum. i. fratrem matris. Vnde in predicto loco ipſi legūt. Et tollet eum patruus suus & auūculus suus vt efferat ossa de domo. Ad hoc enim q̄ significaret comburet eū debebat scribi cum littera sin loco sámach. Sed frequēter ponitur sámach pro sin & ecōuerso. vt in precedentibus dictum est.

Comburef auſculus.

סִרְפַּד Sirpad. vrtica seu spina. Esa.55. Pro vrtica crescet myrtus. & solum inuenitur in predicto loco.

Vrtica.

סְתָו Sethau. hyems. cāti. 2. Iam enim hyems trāsiit: imber abiit & recessit. & solū inuenitur in predicto loco.

hyems.

סָתַם Satham. obturare. obstruere. claudere. absconderé. Genē.26. Omnes puteos quos foderant seruí patris illíus abraam illo tempore obstruxerunt implentes humo. Et in eodem. Et quos illo mortuo olim obstruxerant philistiim. 4. Reg.3. Cūctosq; fōtes aquarum obturabitís. 2. Paralipo.32. Vt obturaret capita fontium qui erant extra vrbem. & in eodē. Et obturauerūt cunctos fontes. & in eodē. Ipse est ezechías qui obturauit superiorem fontem aquarū gion. Nee.4. Et quod cepíssent interrupta concludi. Et alí quādo scribitur cū sin loco sámach. Nū.24. Dixit homo cuius obturatus est oculus. Threſi.3. Exclusit orationē meā. Pro quo hebrei legunt. Clausit orationem meā. i. clausit ne ingrederetur in conspectu eius. Et inde סְתוּם Sathum. i. clausum seu absconditum vel occultum: aut secretum siue arcanum. p̄s.50. Incerta & occulta sapientie tue manifestasti mihi. Pro quo hebrei legunt. In abscōdito & in occulto vel arcano sapientiā vel sapientie manifestasti mihi. Vnde beatus hieronymus in psal. iuxta he.ve. transtulit. Abscondituū & arcanū sapiētie tue manifestasti mihi. Ezech.28. Omne secretum non est obscōdituū a te. Dañ.12. Quia clausi sunt signatiq; sermones vsq; ad prefinitum tempus.

Obſtruere. Obturare. Cōcludere claudere. Occultum arcanum. secretum clauſum

סָתַר Sathar. occultare. latere. abscondere. ptegere. vt Gñ. 4. Et a facie tua abscondar. Deut.7. Qui te fugerint & latere poterint. Deut.29. Abscondita dño deo nostro. i. peccata abscondita vel occulta diuino iudicio reseruātur puniēda. & in eodem.32. abscondam faciem meā ab eis. Iob 34. Ex quo absconderit vultū quis est qui cōpleturus eū. p̄s.18. Nec est qui se abscōdat a calore eius. p̄s.53. Nōne dauid absconditus est apud nos. Prouer.27. Melior est manifesta correctio q̄ amor abscōditus. Esa.16. Absconde fugītes. & in eodem.29. Et intellectus prudentium eius abscondetur. & in eodem. Vt a dño abscondatis cōsilium. & in eodem.40. Abscondita est via mea a dño. & in eodē.45. Tu es deus abscōditus. & in eodē.49. In pharetra sua abscōdit me. & in eodem.53. Et quasi abscōditus vultus eius. Et in eodē.59. Peccata vestra abscōderunt faciem eius a vobis. Hiere.36. Abscōdit aūt eos dñs. Significat etiā protegere. Vt. p̄s.16. Sub vmbra alarū tuarū protege me. p̄s.63. Protexisti me a cōuentu malignantium. Esa.28. Et mēdacio protecti sumus. Scribitur etiā cum sin loco sámach. vt. 1. Reg.5. Et computrescebant prominentes extales eorum. Pro quo hebrei legunt. Et occultabantur eis ficus. i. quos habebāt in ano. Et inde סֵתֶר Sether. i. locus abscōditus vel occultus. latibulū seu protēctio vel refugiū. p̄s.30. Abscōdes eos i abscōdito faciei tue. vbi pōitur verbū & nomē abeo deriuatum. p̄s.31 Tu es refugiū meū. p̄s.80. Audiui te in abscondito tē pestatis. p̄s.90. qui habitat i adiutorio altissimi. p quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Qui habitat in abscondito excelsi. Esa.16. Esto latibulū corū. & in eo.28. Et protectionē aque inundabūt. Scribitur etiā cū he in fine & dr̄ סִתְרָה sithra. Deut.32. & in necessitate vos ptegant. & alí qū scribitur cū mem in principio & dr̄ מִסְתַּר misthar. siue מִסְתּוֹר Misthor. vt. p̄s. 9. Insidiatur i abscōdito quasi leo in spelunca sua. Esa.4. Et securitatem & abscōsionem a turbine & a pluuia. & in plurali מִסְתָּרִים Mistharim. p̄s.9. sedet in insidiis cū diuitibus in occultis. Hiere.23. Si occultabitur vir in abscōditis & ego non videbo eū. & in lingua chaldaica

occultare סֵתֶר abſcōdituz protectio latibulum סִתְרָה מִסְתַּר מִסְתּוֹר abſconſio מִסְתָּרִים Occultus. abſconditus

dicitur מַסְתָּרְתָּא Mesatheratha. Dañ.2. Et ipse reuelat profunda & absconditas.

Abſcōdita.

De incipientibus a littera. ע Aim.

עָב Aab. spissum. grossum. densum. nubes. f. dēsa. seu caligi nosa. 3. Reg.7. Et epistylia super colūnas fecit. Pro quo hebrei legūt. Et grossitudo siue spissitudo super faciem earum. f. erat. Et in eodem. Grossitudo autem luteris triū vnciarum erat. Hiere.52. Porro grossitudo eius quattuor digi torū erat. Ezech. 41. Et erant grossiora ligna in vestibuli fronte. Et in eodem. Secundum latera domus latitudinēq; parietum. f. secundum spissitudinem vel grossitudinem parietum. Vide etiam de hoc infra in dictione עָבָא Aaba. significat etiam nubem. Esa.14. Ascēdam super altitudinem nubiū. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet nubis. Et in eodem.19. Ecce dñs ascēdet super nubē leuem. Ponitur etiam pro caligine. Exo.19. Iam nunc veniam ad te in caligine nubis. Item ponitur pro imbre. Prouer.16. Quasi imber serotinus. i. quasi nubes imbris serotini. Et in plurali עֲבִים Aabim. Iudi.5. Celiq; ac nubes stillauerūt aquis. Iob. 22. Nubes latibulum eius. Vide etiam de hoc infra in dictione עיב Iib.

Grossitudo Groſſius Nubes. Caligo. Imber. Nubes.

עָבַד Aabad. seruire. ministrare. operari. laborare. Genē.14. Duodecim enī annis seruierunt chodorlaomor. Et in eodem.15. Et subiicient eos seruituti. i. seruire facient eos. Et in eodem.29. Gratis seruies mihi. & in eodem. Seruiā tibi pro rachel filia tua. Exo.4. Dimitte filium meū vt seruiat mihi. Et in eodem.21. Sex annis seruiet tibi. Nu.18. Solis filiis leui mihi in tabernaculo seruientibus. Pro quo hebrei legunt, Et seruiet leui ipse in ministerio tabernaculi sederis. i. tribus leui. Deu.6. Deum tuū timebis & ipsi seruies. Iudi.4. Ne seruiatis hebreis. 2. Reg.21. Cui ego seruiturus sum. Et in eodem. Sicut parui patri tuo: ita parebo & tibi. Pro quo hebrei legunt. Sicut seruiui patri tuo: ita ero ante te. 3. Reg.16. Et seruiuit baal & adorauit eum. Iob.36. Si audierint & obseruauerint. Pro quo hebrei legunt. Si audierint & seruierint. Et in eodem.39. Nunquid volat rhinoceros seruire tibi. p̄s.2. Seruite domino i timore. Eccl's.5. Rex imperat seruienti. Esa.14. & a seruitute dura quā ante seruiisti. Et in eo.19. Et colent eum hostiis atq; muneribus. Hiere.27. Et seruient ei gentes multe. Et quādo in hebreo sequitur pronomen cum ista prepositione in: tunc ponitur p opprimere. Exo.1. Omniq; famulatu quo terre operib⁹ premebantur. Leuit.25. Non eum opprimes seruitute famulorum. Significat etiam operari vel laborare. aut facere. Genē.3. Vt operaretur terram de qua sumptus est. Et in eodem.4. Cum operatus fueris eam. Leuit. 25. Vsq; ad annum iubilei operabitur apud te. Deut. 21. Que non traxit iugum nec terrā scidit vomere. Pro quo hebrei legunt. Qua non fuerit operatum: que non traxerit iugum. i. que non arauerit terram nec traxerit iugum. 2. Reg. 9. Operare igitur ei terram. Esa.19. Et confundentur qui operabantur linum. Hiere.10. Dii qui celos & terram non fecerūt. Ponitur etiam pro arare: quod est idem quod terram operari. Ezech.36. Et arabimini & accipietis semētem. Et inde verbum tertie cōiugationis. i. seruire facere. laborare facere. opprimere. Exo.1. Et affligebant inuidentes & illudentes eis. Pro quo hebrei legunt. Et seruire fecerūt egyptii filios israel in violentia seu violenter. 2. Paralipo.34. Et fecit omnes qui residui fuerāt in israel seruire domino. Esa.43. Nō te seruire feci in oblatione. Hiere.7. Et seruire faciam te inimicis tuis. Et inde עֶבֶד Aabed. siue עֵבֶד Ebed. ideſt seruus. mininister. famulus. Genē.9. Seruus seruorum erit fratribus suis. Et in eo.44. Manebo itaq; seruꝰ tuus pro puero. Et in eo.41. Eiusdē ducis militum famulus. Exo.21. Si emeris seruum hebreum. Deut.15. Vt requiescat seruus tuus & ancilla tua. Iob.7. Sicut seruus desiderat vmbrā. debet legi. Sicut seruus. Et sic est in bibliis nostris antiquis. & in titulo. Ps.17. Vbi dicitur in finem puero domini Dauid. ideſt seruo vel famulo domini. Et in plurali עֲבָדִים Aabadim. ideſt seruí. Genē.20. Vocauit seruos suos. & in eodē. 47. Tui erimus eme nos in seruitutem regiam. Pro quo hebrei legunt. Eme nos & terram nostram pro frumento: & erimus nos & terra uostra seruí pharaonis. Deut.6. Seruí eramus pharaoni. p̄s.122. Sicut oculi seruorum in manibus dominorum suorum. Et inde עַבְדָּה Aaboda. siue עֲבֻדּוּת Aabduth. ideſt seruitus. opus. ministerium. Genē.21. Pro opere quo seruituruꝰ es mihi. Exo.1. Atq; adamaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris. Et in eodem. omniq; famulatu. Nume.4. Ingredientes ad ministerium tabernaculi & onera portanda. Pro quo hebrei legunt. Omnis qui ingreditur ad operandum opus ministerii & ad opus oneris. Et est sensus sicut in littera nostra. 2. Paralipo.12. Vt sciant distantiam seruitutis mee & seruitutis regni terrarum. Esd. 9. Et in seruitute nostra non dereliquit nos deus noster. Eccl's. 9. & opera eorum in manu dei. Esa.28. Et operaretur opus suum. & in eodem. 32. Et cultus iustitie silentium. i. opus vel seruitus iustitie. Et in lingua chaldaica dicitur עֲבִידְתָּא Abidtha. Dañ. 2. Et constituit super opera babylonis sidrach misach & abdenago. Scribitur etiam cum mem in principio. vt Iob.34. Nouit enim opera eorum. Et inde עֲבוּדָה Abuda. i. familia operātium. Iob.1. Et familia multa nimis.

Puer Seruí Opus Famulat⁹ miniſteriū Seruitus Cultus Opus Familia

עָבָה Aaba. impinguare. incrassari. grossum esse. dēsum siue spissum esse. Deut.32. Incrassatus impinguatus dilatatus. 3. Reg.12. Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei. Et ide עֳבִי Oobi. ideſt crassitudo seu crassum aut pīguę. 2. Paralipo.4. In regione iordanis fudit ea rex in argilosa terra. Pro quo hebrei legūt. In pīguedine terre siue in crassitudine terre: ideſt in pingui & dēsa terra sicut est terra argilosa. Iob.15. Et pinguí ceruice armatꝰ est. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מֵעֲבָה Naabe vt. 3. Reg.7. In campestri regione iordanis fudit ea rex in argilosa terra. exponatur sicut supra.

Craſſitudo Pínguis Argilosa. Impinguare Groſſū eſſe עֳבִי

עָבַט Aabat. pignorare. pignus auferre. mutuare. declinare. Deut.24. Non ingrediaris domū eius vt pignus auferas. Pro quo hebrei legunt. Vt pignores pignus eius. Et inde עָבֹט Aabot. ideſt pignus vt in predicto loco. Et in eodem. Et ille tibi proferet quod habuerit. Pro quo hebrei legunt. Et ille proferet tibi pignus foris. & quia super pignore mutuatur: ideo ponitur etiam predicta dictio pro mutuare. Deut.. 15. Et dabis mutuum quo eum indigere perspexeris. Pro quo hebrei legunt. mutuans mutuabis ei quo indiget. significat etiam declinare. Ioel. 2. Non declinabunt a semitis suis.

Pignus. auferre Pignorar עָבַט

עָבְטִיט Aabtit. dictio composita est: a עַב Aab. quod significat densum: & טִיט Tit. q̄ significat lutū. i. dēsum lutum. Abach. 2. Aggrauat contra se densum lutum.

Dēſus lutū עָבְטִיט

עָבַר Aabar. transire. preterire. progredi. transgredi. irasci. differre. concipere vel impregnare. Genē. 15. Et lampas ignis transiens inter diuisiones illas. Et in eodem. 32. In baculo meo transiui iordanem istum. Et in eodem. 33. Et ipse progrediens adorauit. Pro quo hebrei legunt. Et ipse transiuit ante eos siue progressus est ante eos & adorauit. Exo. 12. Et transibo per terram egypti nocte illa. Nume. 12. Obsecro vt liceat mihi transi-

Tranſire Progredi עָבַר

re per terram tuam. Deut. 28. Vt transeas in federe domini dei tui. Ioſ. 1. Tranſi iordanem iſtum. 2. Reg. 16. Cum tranſiſſet dauid paululũ montis verticem. & in eodem. 17. Tranſierunt feſtinanter. Iob. 13. Quodcunq; mihi mẽs ſuggerit. Pro quo hebrei legunt. Et tranſeat ſuper me quodcũq;. Sed beatus hieronymus trãſtulit ſenſũ. p̃s. 16. Et non eſt inuẽta in me iniquitas vt nõ loquatur os meũ. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatẽ tranſtulit. Et non inueniſti cogitationes meas non tranſire os meũ. p̃s. 36. Et tranſiui & ecce non erat. p̃s. 80. Manus eius in cophino ſeruierũt. Pro quo beatus hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. Manus eius a cophino receſſerũt i. tranſierunt. Prouer. 8. Ne tranſirent fines ſuos. Eſa. 40. Et a deo meo iudicium meum tranſibit. Hiere. 2. Et dixiſti non ſeruiam. Pro quo hebrei legunt. Et dixiſti non tranſibo. Sed ſi ſcribatur cum littera daled que eſt quaſi eiuſdem figure ſicut littera res: tunc ſignificat ſeruiã ſicut eſt in littera noſtra. & in eodem. 34. Et tranſierunt inter diuiſiones eius. ſignificat etiã tranſgredi. Nu. 14. Quare tranſgredimini verbum dñi. Deut. 17. Vt tranſgrediantur pactum illius. 2. Paralipo. 24. Quare vos trãſgredimini preceptũ domini. p̃s. 105. Terminũ poſuiſti quem non tranſgredientur. Hiere. 23. Et quaſi homo madidus a vino, pro quo hebrei legũt. Et quaſi homo quem trãſcendit vinũ. Et eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Dicitur etiã tranſlatiue de moneta currente. i. hinc inde trãſeunte per manus mercatorum. Geñ. 23. Quadringentos ſiclos argenti probate monete publice. Pro quo in hebreo legitur. Quadrigẽtos ſiclos argenti tranſeuntis mercatori. Et inde verbũ tertie coniugationis. i. tranſire facere: traducere. trãſferre. Geñ. 32. Traductis omnibus que ad ſe ptinebant. & in eodẽ. 47. Et cũctos populos ci⁹ a nouiſſimis terminis egypti. Pro quo hebrei legunt. Et cunctos populos trãſire fecit ſiue trãſtulit ad ciuitates: a nouiſſimis terminis egypti. i. habitatores vniuerſi⁹q; ciuitatis fecit tranſire ad aliam: vt nullus que ſua erant poſſideret. Exo. 36. Iuſſitq; moyſes preconis voce cantari. Pro quo hebrei legunt. Iuſſitq; moyſes & tranſire fecerunt vocem. i. preconem per caſtra. Leuit. 25. Et clãges buccina mẽ ſe ſeptimo. Pro quo hebrei legunt. Et tranſire facies buccinã mẽ ſe ſeptimo. Deut. 18. Ne inueniatur in te qui luſtret filiũ aut filiã ſuam ducens per ignẽ. Pro quo hebrei legunt. Non inueniatur in te tranſire faciens vel tranſferens filium aut filiam ſuã per ignẽ. Ioſ. 7. Quid voluiſti traducere populum iſtum iordanẽ. 1. Reg. 2. Vt trangredi faciatis populum dñi. & in eodẽ. 20. Iecit aliam ſagittã trans puerũ. Pro quo hebrei legunt. iecit ſagittã vt trãſire faceret eũ. 2. Reg. 12. Et traduxit in typo laterũ. i. tranſire fecit. & in eodem. 19. Et traduceret eum iordanem. Et in eodem. Trãſierunt vada vt traducerent domũ regis. 2. Paralipo. 15. Et abſtulit idola de omni terra iuda. Pro quo hebrei legunt. Et tranſire fecit ſiue tranſtulit idola de omni terra iuda. Et in eodem 33. Et trãſire fecit filios ſuos per ignem. Hiere. 15. Et adducam inimicos tuos de terra quã neſcis. i. tranſferã. Et inde עֵבֶר Eẽber. i. trãs. exaduerſo. ante. pars. Exo. 25. Vt luceat ex aduerſo. Eſa. 9. Trans iordanẽ galilee. Ezech. 9. Vnũqd̃q; ante faciem ſuam gradiebatur. & preponitur ei littera beth. Et dicitur בְּעֵבֶר Beeber. Deut. 1. Hec ſunt verba que locutus eſt moyſes trans iordanem. Ioſ. 1. Quam tradidit vobis moyſes trans iordanem. i. in altera parte iordanis. Et aliquando ſcribitur cum littera mem in principio & dicitur מֵעֵבֶר Meeber. Ioſ. 18. Que eſt trans flumen ethiopie. Ponitur etiam עֵבֶר Eẽber. pro parte. 1. Reg. 14. Separamini vos in partem vnam: & ego cũ ionatha filio meo ero in parte altera. Eſa. 43. vnuſquiſq; in via ſua errauerunt. ideſt in partem ſuam. Et in plurali עֲבָרִים Aabarim. Hiere. 49. Ex omni confinio eorum adducam interitum ſuper eos. Pro quo hebrei legunt. Ex omnibus partibus eorum. Et in de הָעֲבָרָה Haabara. i. tranſitus ſeu vadum fluminis. Vt. 2. Reg. 19. Et irrumpentes iordanem tranſierunt vada. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעְבָּר Maabar ſiue מַעֲבָרָה Maabara. Geñ. 32. Tranſiuit vadum iaboc. Eſa. 10. Tranſierunt curſim. Pro quo hebrei legunt. Tranſierũt vadum vel tranſitum aut tranſitu. Et in plurali מַעֲבָרוֹת Maabaroth. Ioſ. 2. Secuti ſunt eos per viã que ducit ad vada iordanis. Iudi. 3. Et occupauerunt vada iordanis. Hiere. 51. Et vada preoccupata ſunt. Et inde עִבְרִי Ibri. ideſt hebreus. Geñ. 14. Nunciauit Abram hebreo. Et in eodem. 41. Erat ibi puer hebreus. Et in plurali עִבְרִים Ibrim. ideſt hebrei. Exo. 2. Conſpexit duos hebreos rixantes. Et in eodem. 3. Dominus deus hebreorum vocauit nos. Ponitur etiã עֵבֶר Eẽber in ſingulari pro hebreis. Nu. 24. vaſtabunt aſſyrios vaſtabuntq; hebreos. & vocantur ſic eo quod patres eorum habitauerunt trans flumen eufratem: & inde venit Abraam qui fuit dictus hebreus. quod interpretatur tranſitor. Ioſ. 24. Trans flumen habitauerunt patres veſtri ab initio. Et infra in eodem. Tuli ergo patrem veſtrum Abraam de meſopotamie finibus. pro quo hebrei legunt. De trans flumen. Et inde בְּעֲבוּר Baabur. ideſt ideo. vt. pro. propter. propterea. Exo. 9. Idcirco autem poſui te. 2. Reg. 12. Propter infantem cum adhuc viueret ieiunaſti. p̃s. 104. Vt cuſtodiãt iuſtificatiões eius. p̃s. 131. Propter dauid ſeruũ tuum. Amos. 2. Et pauperem pro calciamentis. Mich. 2. Propter immũdiciam ſuam corrumpetur. Scribitur etiam aliquando cum lamed in principio & dicitur לְבַעֲבוּר Lebaabur. Exo. 20. Vt enim probaret vos venit deus. Item עָבַר Aabar. quando eſt verbum quarte coniugationis tunc ſignificat iraſci: ſiue differre. Deut. 3. Iratuſq; eſt dominus mihi. p̃s. 77. Audiuit dominus & ſpreuit. ideſt iratus eſt. Et in eodem. Et hereditatem ſuam ſpreuit. Pro quo hebrei legunt. Contra hereditatem ſuam iratus eſt: p̃s. 88. Diſtuliſti chriſtum tuum. Pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit iratus es ad uerſus chriſtum tuum. Prouer. 14. Stultus tranſuit & confidit. Pro quo hebrei legunt. Et ſtultus iraſcitur & cõfidit. Poteſt etiã legi ſicut eſt in littera noſtra ſecundũ primã ſignificationem. & in eodem. 26. Sic qui tranſit & impatiens. ideſt iraſcens commiſcetur rixe alterius. Et inde עֶבְרָה Ebra. ideſt ira. indignatio. p̃s. 77. Indignationem & iram & tribulationem. Prouer. 2. Et virga ire ſue conſumabitur. Eſa. 10. Et contra Populum furoris mei mandabo illi. Et in eodem. 16. Et indignatio eius pluſquam fortitudo eius. Hiere. 7. Reliquit generationem furoris ſui. Et in plurali עֲבָרוֹת Ebroth. Iob. 21. Ad diem furoris ducetur. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet ad diem furorum vel indignationum. Et in eodem. 40. Diſperge ſuperbos in furore tuo. Pro quo hebrei legunt. Diſperge indignationes furoris tui. p̃s. 7. Exaltare in finibus inimicorum meorum. Pro quo hebrei legunt. Exaltare in indignationibus ſiue in furoribus hoſtium meorum. Vnde Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Exaltare indignans ſuper hoſtes meos. Poteſt etiam legi ſic. Exaltare in partibus vel in finibus inimicorum. Nam עֵבֶר Eẽber ſignificat partem vel cõfinium. vt ſupra dictũ eſt. Item עִבַּר Ibbar. i. concipere. Iob. 21. Bos eorum concepit. Hebrei tamen legunt. Bos eorũ ipregnauit. Item עָבוּר Aabur. i. fructũ ſeu frumentum. aut fruges. Ioſ.

Trãſgredi.

Trãſcẽdere.

Trãſferre. Traducere.

Trãſgredi facere.

Auferre.

Adducere עֵבֶר ex aduerſo. Trans. Ante. בְּעֵבֶר

Trans.

מֵעֵבֶר Trans. Pars. עֵבֶר

עִבְרִים Confinia. Partes. הָעֲבָרָה Vadum. מַעְבָּר מַעֲבָרָה Transitus מַעֲבָרוֹת Vada. עִבְרִי Hebreus. עִבְרִים Hebrei. עֵבֶר Hebrei. בְּעֲבוּר Idcirco. Propter. Vt. בְּעֲבוּר לְבַעֲבוּר Vt עָבַר Iraſci. Differre. עֶבְרָה Indignatio Ira. Furor. עֲבָרוֹת Furores. עִבַּר עֵבֶר Concipere Impregnar. עָבוּר

Fruges. 5. Et comederunt de frugibus terre. Et in eodem. Defecit mana poſtquam comederunt de frugibus terre. Et dicunt hebrei ꝙ ſignificat frumẽtum anni tranſacti: a prima ſignificatiõe deriuatum. Item עָבַר Aabar. ideſt affigere. 3. Reg. 6. Et affixit laminas clauis aureis. Et aliqui hebrei ſecũdũ primam ſignificationem legunt. Et tranſire fecit laminas aureas. ideſt tranſire fecit eas in pariete ab vno angulo parietis in alterum.

Affigere.

עָבַשׁ Aabas. Computreſcere. Ioel. 1. Computruerunt iumenta in ſtercore ſuo. & ſolũ inuenitur in p̃dicto loco. עָבֹת Aaboth. Denſum. frondoſum. coherens. vinculum. Leuit. 23. Et ramos ligni denſarum frõdium. Ezech. 6. Subter omnem quercum frondoſam. & in eodem. 31. Et dedit ſummitatem ſuam virentem atq; condenſam. Et in plurali עֲרָתִים Aabothim. ſecundum terminationem pluralem maſculinorum ſiue עֲבֹתוֹת Aabothoth. ſecundum terminationem pluralem femininorum. Ps. 117. Conſtituite diem ſolennem in condẽſis. Ezech. 31. & inter condenſas frondes eleuatum eſt cacumen eius. Ponitur etiam pro funiculis vel laqueis ſeu vinculis ſibi inuicem coherentibus ad ſimilitudinem ramorum arboris condenſe ſe inuicem complectentium. Exo. 28. Duas catenulas auri puriſſimi ſibi inuicem coherentes. Judi. 16. Si ligatus fuero nouis funibus. p̃s. 2. Et proiiciamus a nobis iugum ipſorum. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Et proiiciamus a nobis laqueos eorum. Eſa. 2. Et quaſi vinculum plauſtri peccatum. Oſee. 11. In vinculis charitatis. & inde verbum עָבַת Aabath. ideſt intricare ſiue peruertere. ſecundũ hebreos. Beatus hieronymus tranſtulit conturbare. Mich. 7. Et conturbauerunt eam.

Computreſcere. Denſum. frondoſi. Condenſa. Condenſe. frondes. Coherentes Funes. laqueus. Vinculum Vincula. עֲבֹת Conturbare.

עָגַב Aagab. Amare. ſcilicet mulierẽ. inſanire. ſcilicet pre amore. Hiere. 4. Contẽpſerũt te amatores tui. Ezech. 23. Et in omnibus in quos inſaniuit in immundiciis ſuis. Et in eodem. Super quos inſaniuit libidine. & in eodem. Pluſq; illa inſaniuit libidine. Et in eodem. & inſaniuit in amatores ſuos. & in eodem. Et inſaniuit ſuper eos concupiſcentia oculorum. & inde עֲגָבִים Aagabim. ideſt canticũ dulce & ſuaue quod amatores inſani canunt. Ezech. 33. Quia i canticum oris ſui vertunt illos. Et in eodem. Et es eis quaſi carmen muſicum quod ſuaui dulciq; ſono canitur. & inde עוּגָב Ugab. ideſt organum. Geñ. 4. Ipſe fuit pater canentium in cithara & organo. Iob. 30. Et organum meũ in uocẽ flentiũ. Ps. 150. Laudate eum in chordis & organo.

Amare. Inſanire. Canticum muſicum ſuaue et dulce. עוּגָב Organum

עָגָה Aaga. Detinere. retinere. Ruth. 1. Si eos expectare velitis donec creſcant & annos pubertatis impleãt ante eritis vetule q̃ nubatis. Pro quo he. le. Num eos expectare vultis donec creſcant: num pro eis detente vel retente eritis vt non habeatis maritum. ideſt nunquid retẽte eritis in viduitate vt non habeatis maritos donec illi creſcant. Et beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. & ſolum inuenitur in p̃dicto loco. & dicũt aliqui ꝙ eius primitiuum eſt עָגַן Aagan cum nun in fine: loco he.

Detinere.

עָגֹל Aagul. Rotundum. vitulus. 3. Reg. 7. In tercolumnia quadrata non rotunda. 2. Paralip. 4. A labio vſq; ad labium rotundum per circuitum. & inde מַעְגָּל Maagal. i. tentorium rotundum: ſeu locus caſtrorum qui foſſato circundatur. 1. Reg. 26. Et ſaulem dormientem in tentorio. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעְגָּלָה maagala. vt in eodem. 17. Et venit ad locum magala. ideſt ad locum foſſato circundatum in quo erant caſtra. ſignificat etiam מַעְגָּל Maagal ſemitam ſiue iter. Ps. 139. Iuxta iter ſcandalum poſuerunt mihi Prouer. 2. Et omnem ſemitam bonam. & in eodem. 4. Dirige ſemitam pedibus tuis. Eſa. 26. rectꝰ callis iuſti ad ambulandum. & in plurali מַעְגְּלוֹת Maagaloth. ſiue מַעְגָּלִים Maagalim. Ps. 16. Perfice greſſus meos in ſemitis tuis. Ps. 22. Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitie. Prouer. 2. & infames greſſus eorum. ideſt ſemite eorum. Et in eo. Et ad inferos ſemite ipſius. & inde עָגִיל Aagil. ideſt ornamẽtum rotundum vel circulus ex aure pendens. Beatus hieronymus tranſtulit dextralia. Num. 31. annulus dextralia & murenule. & in plu. עֲגִילִים Aagilim. Ezech. 16. & circulos ſuos tuis. Item עֵגֶל Eẽgel. ideſt vitulus. Exo. 29. Tollevitulum de armento. Et in eodem. 32. Et fecit ex eis vitulũ conflatilem. Ps. 28. Et comminuet eas tanq̃ vitulum. & in plurali עֲגָלִים Aagalim. Oſee. 9. Vitulos adorant. & in genere femininо עֶגְלָה Eegla. ſiue עֲגָלַת Aagalath. i. vitula. Geñ. 15. Sume inquit tibi vaccam trienem. pro quo hebrei legunt. vitulam trienem. Iudi. 14. Si non araſſetis in vitula mea. Oſee. 10. Ephraim vitula docta. Et in plurali feminino עֲגָלוֹת Aagaloth. Oſee. 10. Vaccis bethauen coluerũt habitatores ſamarie. Et ide עֲגָלָה Aagala. ideſt currus ſeu plauſtrum. ſic dictum a rotũditate rotarum. 1. Reg. 6. facite plauſtrum nouum vnum. Eſa. 28. Nec rota plauſtri ſuper cyminum circuibit. & in plurali עֲגָלוֹת Aagaloth. Geñ. 45. Quibus dedit Ioſeph plauſtra ſecundum pharaonis imperiũ. Nu. 7. Sex plauſtra tecta cum duodecim bobus.

Rotundi. מַעְגָּל Tentorii. מַעְגָּלָה Magala. locus circundatus. מַעְגָּל Iter. Semita. Callis. עֲגִילִים Dextralia. Circuli. עֵגֶל Vitulus. עֲגָלִים Vituli. עֶגְלָה עֲגָלַת Vacca. Vitula. עֲגָלוֹת Vacce. עֲגָלָה Plauſtrũ. עֲגָלוֹת Plauſtra.

עָגָם Aagam. compati. cõtriſtari. Iob. 30. Compatiebatur anima mea pauperi. & ſolum inuenitur in p̃dicto loco

Compati.

עָגוּר Aagur. Nomẽ auis. Pro quo beatus Hieronymus trãſtulit hirundinem. Eſa. 38. Sicut pullus hirundinis ſic clamabo. In alio vero loco traduxit ciconiam. Hiere. 8. turtur hirundo & ciconia. & aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat gruem.

Hirundo. ciconia.

עַד Aad. Donec. vſq; vſq; ad. vſq; in. aduſq; vſquequo. ſiue vſq; quaq;. Dum. tanq̃. eternũ. ſiue in eternum. preda. Et quando preponitur verbo tunc ſignificat donec. ſeu in eternum. Sed quando preponitur nomini vel pronomini tunc ſignificat vſq;. Geñ. 3. Donec reuertaris in terram. Et in eodem. 19. Donec ingrediaris illuc. Exo. 15. Donec pertranſeat populus tuus domine. Leuit. 11. Donec implean̄tur dies purificationis ſue. Nu. 32. Donec introducamus eos ad loca ſua. Deut. 1. donec veniretis ad locũ iſtum. Et in eodem. 7. Donec deleas omnes atq; diſperdas. Ioſ. 2. Donec reuerterentur qui fuerant perſecuti. Iudi. 5. Donec erubeſcerent. 2. Regum. 10. Donec creſcat barba veſtra. Iob. 8. donec impleatur riſu os tuũ. Ps. 17. & nõ conuertar donec deficiant. Ps. 56. donec tranſeat iniquitas. Eſa. 22. donec moriamini. & in eodem. 36. donec veniam & tollam vos. & in eodem. 62. donec ſtabiliat & donec ponat ieruſalem laudem in terra. & additur ei aliquando dictio אֲשֶׁר Aſer. ſiue dictio עַד Chi. que eſt dictio relatiua, quaſi diceret. dõec ꝙ. Geñ. 50. donec veniat qui mittendus eſt. Nu. 20. donec tranſeamus terminos tuos. Ioſ. 1. donec det requiem dominus. Canti. 2. Donec aſpiret dies. Eſa. 6. Donec deſolentur ciuitates. Oſee. 5. Donec deficiatis & queratis faciem meã. Significat etiam vſq; ſiue vſq; ad. Geñ. 7. Ab homine vſq; ad pecus. & in eodem. 11. Veneruntq; vſq; aram. Et in eo. 12. Pertranſiuit Abram terram vſq; ad locum ſichem & vſq; ad conuallem illuſtrem. Exo. 10. Vſq; in preſentem diem. Et in eodem. 14. Vſq; in ſempiternum. Nume. 21. laſſi peruenerunt in iophe & vſq; medaba. pro quo hebrei legunt. Vſq; nophe & vſq; medaba. Deut. 1. Vſq; ad cadeſbarne. 1. Reg. 18. Vſq; ad gladium & arcum ſuum. 4. Reg. 9. venit vſq; ad eos. Iob. 18. Vſq; ad quẽ finẽ verba iactatis. Ps. 17. Dauid & ſemini eius vſq; in ſeculum. Eſa. 1. A plãta pedis vſq; ad verticem. Significat etiam dũ ſiue adhuc. Iudi.

Donec.

Vſq; ad. Vſq; in.

Dum.

Adhuc. 3. Dū illi turbarentur effugit. Iob. 1. Adhuc loquebatur ille & ecce alī intrauit. Ione. 4. Cū adhuc essem in terra mea. ideſt dū essem in terra mea. & quandoq; preponitur dictioni מְהֵרָה mehera. que ſignificat velociter: vel dictioni מְאֹד Meod: que ſignificat nimis. ideſt vſq; velociter. ſiue vſq; nimis: aut vſq; quaq; licet in trāſlatiõe noſtra aliquãdo omittitur dictio vſq;. 1. Reg. 25. Erat enim ebrius nimis, p quo he. le. vſq; nimis. 3. Reg. 1. Erat autē puella pulchra nimis. Ps. 147. Velociter currit ſermo eius. Ps. 118. Non auferes de ore meo verbū veritatis vſq; quaq;. Eſa. 64. Ne irascaris domine ſatis. pro quo he. le. Ne irascaris domine vſq; nimis. Significat etiam tam: ſiue quam. Geñ. 7. Ab homīe vſq; ad pecus tam reptile q̄; volucres celi. Significat etiã eternitatem ſeu in eternum vel in perpetuū aut iugiter. Exo. 15. Dominus regnabit in eternum & vltra. pro quo hebrei legunt. Dominus regnabit in ſeculum & in eternum. Iob. 20. Hoc ſcio a principio. pro quo hebrei legunt. Si hoc ſcis ab eterno. Ps. 110. Cōfirmata in ſeculum ſeculi. pro quo beatus hieronymus in pſ. iuxta he. ve. tranſtulit. firmata iugiter in ſempiternum. Ps. 111. Iuſtitia eius manet in ſeculum ſeculi. ideſt in eternum. p̄s. 148. Statuit ea in eternū. Eſa. 26. Speraſtis in domino in ſeculis eternis. & in eodem. 57 excelſus & ſublimis habitans eternitatem. Vide ēt de hoc infra in dictiõe עוֹד Ood. põitur etiã pro tpe futuro. Soph. 3. Qua pp expecta me dicit dñs in die reſurrectionis mee in futurum. De quo vide infra in dictione עוֹד ood. & aliq̄ ſcribitur cū ūõ in fine. Nu. 23. Audi fili ſephor. p quo he. le. Audi vſq; ad me. ideſt audi me fili ſephor. & in eo. 24. Et ad extremum etiã ipſi peribunt. pro quo hebrei legũt. Et etiam ipſi vſq; ad perditionem. ſcilicet erũt. Et ē ſenſus ſicut in littera noſtra. 4. Reg. 9. venit nuncius ad eos & nõ reuertitur. ideſt vſq; ad eos. Iob. 4. Tetigit te & conturbatus es. pro quo he. le. pertingit vſq; ad te & conturbatus es Et in eo. 32. Et donec putabam vos aliquid dicere conſidebam. Mich. 4. Vſq; ad te veniet. & quandoq; ſcribitur cū nū in fine & dicitur עֲדַן Aaden. & ſignificat adhuc ſiue vſq; adhuc. Eccl's. 4. Et feliciorem vtroq; iudicaui qui nec dum natus eſt. pro quo he. le. qui vſque adhuc non fuit. ſcribitur etiam cum he in fine & dicitur עֲדֶנָה Aadéna. 1. Para lip. 12. Magna enim pars eorū adhuc ſequebatur domū ſaul. Eccl's. 4. Et laudaui magis mortuos quã viuẽtes, p quo he. le. Et laudaui mortuos qui iam mortui ſunt magis q̄; viuentes qui viuunt adhuc. Et q̄; preponitur ei lĩa beth & dr בְּעַד Bead tũc ſignãt pro, ppter. per. ſup. Geñ. 7. & incluſit cum dñs de foris. pro quo he. le. Et clauſit dñs pro eo. Et in eodem. 26. Proſpiciens abimelech rex philiſtinorum per feneſtram. Exo. 8. Rogate pro me. Leuit. 16. Orabit p ſe & pro domo ſua. 4. Reg. 1. Ceciditq; ochozias per cancellos. 4. Reg. 4. Et claude oſtium tuum cum intrinſecus fueris tu & filii tui. Pro quo he. le. & claude oſtium tuum pro te & pro filiis tuis. ideſt ſuper te & ſuper filios tuos. Et ī eo. & clauſit oſtiũ ſuper ſe & ſuper filios ſuos. 2. Paralip. 20. Dominus bonus ꝓpiciabitur cunctis qui in toto corde regrũt dñm. Pro quo he. le. Dñs bonus ꝓpiciabitur pro cunctis ſiue per cunctos. p̄s. 137. Dñs retribuet p me. Prouer. 6. preciũ enim ſcorti vix eſt vnius panis. pro quo he. le. Quia p mulierem meretrice vſq; ad tortã panis. & eſt ſenſus ſicut in lĩa nra. Eſa. 32. Tenebre & palpatio facte ſunt ſuper ſpelũcas. Hiere. 11. In tpe afflictionis eorū. pro quo he. le. pro malo vel p afflictiõe eorū. Ioel. 2. Sed & per feneſtras cadent. & in eo. Per feneſtras intrabũt quaſi fur. Amos. 9. & nõ veniet ſuper nos malum. Scribitur ēt cū mem in principio & dicitur מִבַּעַד Mibaad. ideſt intrinſecus. Cantī. 4. Abſque eo quod intrinſecus latet. Item עַד Aad. ideſt preda ſeu ſpolium. Geñ. 49. mane comedet predam. Eſa. 33. Tunc diuidentur ſpolia predarum multarum. De quo vide infra ī dictione עוֹד Ood. Item עֵד Eed. ideſt teſtis de quo vide infra in dictione עוֹד Ood. & inde עֵדִים Iidim. ideſt macule. ſcilicet panni menſtruate. eo quod eſt teſtis ſue inmũdicie. Eſa. 64. & quaſi pannus menſtruate.

Intrinſecus. עַד

Preda. Spolium. עַד

עֵדִים menſtruata.

עָדַר Aadad. Erigere. ſubleuare. ſuſcipere. ſuſtentare. Ps. 19. Nos autem ſurreximus & erecti ſumus. Ps. 145. Pupillum & viduam ſuſcipiet. Ps. 146. Suſcipiens manſuetos dominus. ideſt ſuſtentans.

Erigere. Suſcipere Suſtẽtare

עָדָה Aada. ornare. tranſire. auferre. ſiue ammittere. Ezech. 16. & ornaui te ornamento. & in eodem. Et ornata es auro. Et in eõdē. 31. Adhuc ornaberis tympanis tuis. Oſee 2. Et ornabatur inaure ſua. & inde עֶדְיִי Eedi. ideſt ornamẽtum. ſiue ornatus. Exo. 33. Et nullus ex more inductus eſt cultu ſuo. Pro quo he. le. Et nullus poſuit ornamentū ſuum ſuper ſe. & in eodem. Iam nunc depone ornatum tuum. Et in eodem. Depoſuerunt ergo filii iſrael ornatum ſuum a monte oreb. Ezech. 7. Et ornamentum monilium ſuorū in ſuperbiam poſuerunt. vbi ponitur pro monili. & in eo. 16. Et peruenisti ad mundum muliebrem. pro quo hebrei legunt. Et veniſti cum ornamento ornamentorum. vbi ponitur tam in ſingulari q̄; in plurali. Ponitur etiam pro ore vel maxilla. p̄s. 31. In chamo & freno maxillas eorum cõſtringe. p̄s. 102. Qui replet in bonis deſiderium tuum. Pro quo hebrei legunt. Qui replet in bonis os tuum. ſed beatus hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem ſecundū primam ſignificationem tranſtulit. Qui replet in bonis ornamentum tuum. & inde עֶדוּת Eeduth. ideſt ornamentum. decus. ſecundum hebreos. 4. Regum. 11. Et poſuit ſuper eũ diadema & teſtimonium. pro quo hebrei legunt. Et poſuit ſuper eum diadema et ornamẽtum: ſcilicet regium. ſed magis proprie ſignificat teſtimonium. ſicut eſt in littera nra. De quo vide infra in dictione עוֹד ood. Et in titulo. Ps. 79. Vbi dicitur in finem pro his qui commutabuntur pſalmꝰ pro aſſyriis: teſtimonium Aſaph. vbi etiam hebrei pro teſtimonio legunt ornamentum ſeu decus. Item עָדָה Aada. ideſt tranſire vel aufferre. Iob. 28. nec pertranſuit per eã leena. & ſupra in eodem. 25. Et luna etiam non ſplendet. Pro quo hebrei legunt. Ecce aufert lunam & non ſplendebit. ideſt aufert lumen lune. Poteſt etiam legi ſic. Ecce adhuc luna non ſplendebit. de quo vide ſupra in dictione עַד Aad. Prouer. 25. & ãmittit pallium in die frigoris. ideſt aufert a ſe pallium. Dañ. 2. Tranſfert regna atque conſtituit. Et in eodem. 7. Aliarum quoq; beſtiarum ablata eſſet poteſtas. Et in eodem. Poteſtas eorum que non auferetur. Itē עֵדָה Eeda. ideſt cetus ſeu congregatio hominum. De quo vide ſupra in dictione עַד Iaad.

Ornare. עָדָה

Ornamẽtum ornatus. עֶדְיִי

Monile. Mundus muliebris. עֶדִי

Maxilla. עֶדִי

Teſtimõium ornamentum. עֵדוּת

Pertrãſire. עָדָה

Auferre. עָדָה

Ammittere Trãſferre. עָדָה

Cetus עֵדָה

עֲדַן Aadan. deliciare. deliciis abundare. deliciis affluere. delectari. voluptati operam dare. Nee. 9. & abundauerũt deliciis in bonitate tua magna. & inde עֵדֶן Eeden. ideſt voluptas delicie. Geñ. 2. Plantauerat autem dominus paradiſum voluptatis a principio. & in eodem. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis. Ezech. 31. & emulata ſunt eũ omnia ligna voluptatis. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עֲדָנָה Eedna. Geñ. 18. Poſtq̄; conſenui & dominus meus vetulus eſt voluptati operam dabo. & in plurali עֲדָנִים Aadanim. 2. Reg. 1. Qui veſtiebat vos coccineis in deliciis. Hiere. 51. Repleuit ventrem ſuum tenerit̃udine mea. ideſt deliciis meis. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מַעֲדַנִּים maadanim. Prouer. 29. & dabit delicias anime tue. Reperitur etiam מַעֲדָנוֹת maadanoth ſecundum ter

Abſtidere deliciis. עֲדַן

Voluptas. עֵדֶן

Voluptas עֲדָנָה

Delicie. עֲדָנִים

מַעֲדַנּוֹת

minationē pluralem femininorū. 1. Reg. 15. Et oblatus eſt ei Agag pinguiſſimus tremens. pro quo hebrei legunt. & abiit ad eum Agag deliciis. i. delicatus ſiue cū delectatione. quia non timuit mortem: ſed habuit ea pro deliciis. Sicut exponunt aliqui hebrei. alii vero dicunt q̄ ſignificat vincula: & q̄ deriuatur a dictione עֲנָד Aanad: & legunt ſic. & abiit ad eum. ideſt oblatus eſt ei Agag in vinculis. ideſt ligatus. Et ſimiliter. Iob. 38. Vbi nos legimus. Nunquid coniungere valebis micantes ſtellas pliadas. Pro quo ipſi legunt. Nũ quid colligabis colligationes ſeu applicationes chimꝰ. Et eſt chima nomen cuiuſdam conſtellationis ſtellarū: vt dictum eſt ſupra in littera chaph. & inde עֲדִינָה Aadina. ideſt delicata ſeu tenera. Eſa. 47. Audi hec delicata. Et in genere maſculino עֲדִינִי aadino. 1. Reg. 23. Ipſe eſt quaſi tenerrimus ligni vermiculus. Item עֵדֶן Iidan. In lingua chaldaica ſignificat tempus ſiue horã. Dañ. 2. Quod tempus redimitis. & in eo. Et ipſe mutat tempora & etates. & in eo. 7. Vſq; ad tempus & tempora & dimidium temporis.

Vincula.

Colligationes.

Delicata. Tenerrim⁹. עֵדֶן

Tempus.

עָדַף Aadaph. ſupereſſe. excedere. ſuperfluere. excedens vel excreſcens eſſe. Exo. 16. Nec qui plus collegit habuit amplius. Pro quo hebrei legunt. & non exceſſit ſiue nõ ſuperfluit illi qui plus collegit. Et in eo. 26. Quod autē ſupfuerit in ſaxis. ideſt vnum ſaxū quod amplius eſt. Nu. 3. qui excedunt numerū leuitarū. & in eo. Precium eorū qui ſuperſunt. & in eo. Pecuniam eorū qui fuerant amplius.

Exceſſere. Superẽt.

Eſſe ãpliꝰ

עָדַר Aadar. Deeſſe. deficere. priuare. auferre. Bellare. ſeu expedire. fodere. ſeu putare. ideſt abſcindere. 1. Regū. 30. Nec defuit quiſq̄; a paruo vſq; ad magnum. 3. Reg. 4. Cum ingenti cura prebebant in tempore ſuo. pro quo hebrei legunt. Non deficiebant in aliqua re. ſiue in aliquo verbo. ſed beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Eſa. 34. vnū ex eis nõ defuit. & in eo. 40. Neq; vnū reliquū fuit. i. neq; vnū defuit. Et in eo. 59. & facta eſt veritas in oblitõe. Pro quo hebrei legunt. Et facta eſt veritas priuata vel deficiens ideſt non inuenitur in eis veritas. Significat etiam bellare. ſiue aciem inſtruere vel expedire. 1. Paralipo. 12. Expediti ad pugnã corde perfecto. & ſupra in eo. In auxiliū non in corde duplici. pro quo he. le. Ad bellandum ſeu ad inſtruendam aciem non in corde & corde. ideſt non corde duplici: ſicut eſt i littera noſtra. Item עָדַר Aadar. i. fodere ſeu ſarrire. Eſa. 5. Non putabitur & non fodietur. Et in eo. Et omnes montes qui in farculo ſarrientur. & inde מְעֻדָּר maeder. ideſt farculus ſeu foſſoriū. vt in predicto loco. Item עָדַר Eeder. ideſt grex. Ps. 77. Et pduxit eos quaſi gregẽ in deſerto. Cantī. 6. Sicut grex caprarũ. & i plu. עֲדָרִים Aadarim ſiue עֶדְרֵי Eedre. Geñ. 29. Tres quoq; greges ouiũ. Et in eodem. moſq; erat vt cunctis ouibus cõgregatis denoluerent lapidem. Pro quo hebrei lẽgunt. & congregabantur illuc omnes greges & denoluebant lapidem. Ioel. 1. Sed & greges pecorum diſperierunt. Ponitur ēt pro caulis pecorũ. 2. Paralip. 32. Et preſepia iumentorū caulaſq; pecoribus.

Deeſſe.

Expedire.

Fodere. Sarrire.

Farculus

Grex Greges.

Caule.

עֲדָשִׁים Aadas. lens. & ſolum inuenitur in numero plurali. ſ. עֲדָשִׁים Aadaſim. ideſt lentes. Geñ. 25. Accepto pane & lentis edulio. Quod in hebreo legitur pluraliter. ſcilicet lentiũ. 2. Reg. 23. Erat quippe ibi ager plenus lẽte. Ezech. 4. Et tu ſume tibi frumẽtū & hordeū & fabam & lentem.

Lentes.

עוּן Vug. coquere. ſcilicet panes ſubter prunas. vel operire. Ezech. 4. & ſtercore quod egreditur de homine operies illud in oculis eorum. i. coques illud cooperiendo ſtercore ſicut cooperiendo prunis. & inde עֲוָגָה Vuga. ideſt torta ſeu panis ſub prunis vel cinere cocta. vt ſupra in eodem. Et quaſi ſubcinericium hordeaceum comedes illud. 3. Regum. 19. Et ecce ad caput ſuum ſubcinericius panis. Oſee. 7. Subcinericius panis qui non reuerſatur. Et in plurali עֻגוֹת Vugoth. Geñ. 18. Et fac ſubcinericios panes. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְעוּג maog. 3. Regum. 17. Viuit dominus deus tuus quia non habeo panem. Ponitur etiam מָעוֹג maog pro ſubſãnatione. Ps. 54. ſubſãnauerunt me ſubſãnatione. Et alii exponunt ſic. Subſãnauerunt me pane. quaſi dicat. pro cibo eis dato ab aduerſariis meis.

Operire. Coquere. עוּן

Subcinericius panis

מְעוּג

ſubſãnatio

עָוַד Aauad. Teſtificari. teſtimonium prebere. conteſtari. predari. ſpoliare. Geñ. 43. Denunciauit nobis vir ille ſub atteſtatione iuſiurandi dicens. pro quo hebrei legunt. Conteſtando conteſtatus eſt nos vir ille dicens. Exo. 19. deſcende & conteſtare populum. Et in eodem. 21. Et conteſtati ſunt dominum eius. Deut. 4. Teſtes inuoco hodie celum & terram. ideſt teſtificor ſeu conteſtor celum & terram contra vos. & in eodem. 30. Et inuocabo contra eos celum & terram. ideſt conteſtabor. 1. Regum. 18. Conteſtare eos & predic eis ius regis. 3. Regum. 21. Et falſum teſtimoniū dicant. Pro quo hebrei legunt. Et teſtificent eum dicentes. i. teſtimonium dicant contra eum: Nee. 9. Conteſtatus es eos vt reuerterentur. Et in eodem. Et conteſtatus es eos in ſpiritu tuo. Et in eodem. Que teſtificatus es eis. Ps. 80. Audi populе meus & conteſtabor te. Ps. 94. Iſrael & teſtificabor te. Eſa. 8. & adhibui mihi teſtes fideles. Pro quo hebrei legunt. Et teſtificatus ſum mihi. ideſt conteſtatus ſum mihi teſtes fideles. ideſt teſtes adhibui mihi ſicut eſt in littera noſtra. Hiere. 6. Cui loquar & ad quem conteſtabor. Et in eodem. 32. Et ſcripſi in libro & ſignaui & adhibui teſtes. Amos. 3. Audite & conteſtamini in domo iacob. Malach. 2. Dominus teſtificatus eſt inter te & vxorem tuam. Ponitur etiam pro comparare. vt Threñ. 3. Cui comparabo te. Poteſt etiam legi ſic. Quem teſtificabor in te. ideſt quos teſtes adducã vt teſtificẽtur ſi talia aliquando aliquis paſſus ſit ſicut tu. Vnde idem erit ſenſus cum littera noſtra. & inde עֵד Eed. ideſt teſtis Geñ. 31. Tumulus iſte teſtis erit. Leuit. 5. Teſtiſq; fuerit. Deut. 17. Nemo occidatur vno contra ſe dicente teſtimoniū. Pro quo hebrei legunt. Nemo occidatur in ore vnius teſtis. 1. Regum. 12. Teſtis eſt dominus aduerſus vos & teſtis xp̃us ei⁹. Ps. 88. Et teſtis in celo fidelis. Hiere. 29. Ego ſum teſtis & iudex. Poſſitur etiam pro teſtimõio. Geñ. 31. Quem vocauit labam tumulum teſtis: & iacob appellauit teſtimonii. Exo. 20. Non loquaris contra proximum tuum falſum teſtimonium. ſcribitur etiam cum he in fine & dicitur עֵדָה Eeda. Geñ. 21. Vt ſint mihi in teſtimonium. Et in eodem. 31. Tumulus inquam iſte & lapis erit in teſtimonium. & in plurali עֵדִים Eedim. ideſt teſtes. Deut. 17. In ore duorum vel trium teſtium. Iob. 10. Inſtauras teſtes tuos contra me. Eſa. 44. vos teſtes mei, & in de עֵדוּת Eeduth. ideſt teſtimonium ſiue teſtamentum. vel teſtificatio. Exo. 16. Poſuitq; illud Aaron in tabernaculo reſeruandum. Pro quo hebrei legunt. poſuitq; illud Aarõ coram teſtimonio. ideſt coram arca teſtamenti vel teſtimonii. Et in eodem. 25. In qua pones teſtimonium quod dabo tibi. Et in eodem. 38. Hec ſunt inſtrumenta tabernaculi teſtimonii. Et in eodem. 40. Poſuit & teſtimonium in arca. Ps. 77. Et ſuſcitauit teſtimonium in iacob. p̄s. 92. Teſtimonia tua credibilia facta ſũt nimis. p̄s. 118. Beati qui ſcrutantur teſtimonia tua. p̄s. 131. Et teſtimonia mea hec que docebo eos. Scribitur etiam cum tau in principio & dicitur תְּעוּדָה Theuda. Eſa. 8. Liga teſtimonium. & in eodem. Ad legẽ & ad teſtimoniū. Itẽ עָוַד Aauad. ideſt ſpoliare. ſeu predari. tranſlatio noſtra traduxit circumplecti. Ps. 118. Funes peccatorū circũplexi ſunt me. & beatus hieronymus in

Teſtis. עֵד

Teſtimõiū עֵדָה

Teſtimõia עֵדִים

Teſtes. עֵדוּת

Teſtimõiū

Teſtimõiū תְּעוּדָה

teſtimoniū עָוַד

circũplecti

Implicare
Depredari
עָיָר
Predæ. spolia.

psalterio iuxta he.ve.transtulit. Implicauerunt me. p quo hebrei legunt. Depredati sunt me. & inde עָיָר Aad. idest predа. seu spolium. Geñ. 49. Mane comedet predam. Esa. 33. Tunc diuidentur spolia predarum multarum. Soph. 3. qua propter expecta me dicit domin? in die resurrectiõis mee in futurum. pro quo hebrei legunt. In die resurrectionis mee ad predam seu ad spolium. potest etiã legi sic. f. in die resurrectionis mee in eternum. De quo vide supra in dictione עָיָר Aad. Item עוֹד ood. idest adhuc. vltra. rursus. amplius. Geñ. 7. Adhuc enim & post dies septem. Et in eo. 8. Cunctis diebus terre. pro quo hebrei legunt. Adhuc cunctis diebus terre. & in eo. 45. adhuc pater meus viuit. Exo. 9. adhuc retines populum meũ. 1. Reg. 20. & si vixero facies mihi misericordias domini. pro quo hebrei legunt. & non si adhuc ego vixero & non facies mecũ misericordias domini. Et est idem sensus cũ littera nostra. nam due negatiões valent pro vna affirmatione. Ester. 6. Adhuc illis loquentibus venerũt eunuchi regis. Iob. 1. Cumq; adhuc ille loqueretur venit alter. & in eo. 2. Adhuc tu permanes in simplicitate tua. Et in eo. 27. Quia donec supererest halitus i me. ps. 83. In secula seculorum laudabũt te. Pro quo beatus hieronymus in psal. iuxta he.ve. transtulit. Adhuc laudabunt te semper. ps. 140. Quoniam adhuc & oratio mea i beneplacitis eorum. Esa. 5. Sed adhuc manus eius extenta. Osee. 11. Iudas autem testis descendit cum deo. Pro quo hebrei legunt. Iudas autem adhuc descendit cum deo. Potest etiam legi sic. Adhuc dominatus est cum deo. Amos. 4. Cum adhuc tres mẽses superessent. Significat etiam vltra. siue rursus aut amplius. Geñ. 8. Nequaquam vltra maledicam terre propter hominem. & in eodem. Non igitur vltra percutiam omnem animam. Et in eodem. 9. & non erunt vltra a que diluuii. Et in eodem. 46. Et inter amplexus fleuit. pro quo hebrei legunt. Et fleuit super collum eius vltra siue amplius. Exo. 4. Dixitq; dominus rursum mitte manum tuam in sinum tuum. Et in eodem. 10. Caue ne vltra videas faciem meam. Ps. 87. Quorum non est memor amplius. & Prouer. 31. Et doloris sui nõ recordetur amplius. Esa. 62. Non vocaberis vltra derelicta. Et communiter significat tempus infinitum vel indeterminatũ. Quandoq; vero accipitur pro tempore finito vel determinato. vt in aliquib? locis predictis: & 4. Reg. 6. Et vltra non venerũt latrones syrie in terram israel. idest post certum tempus. scribitur et cum beth vel mem in principio & dicitur בְּעוֹד Beod. siue מֵעוֹד Meod. idest dum adhuc: siue cum adhuc. Geñ. 25. Dũ adhuc ipse viueret. & in eo. 40. Tres propagines tres adhuc dies sunt: post quos recordabitur pharao ministerii tui. Pro quo hebrei legunt. tres propagines tres dies sunt: dũ adhuc tres dies. idest in spacio trium dierum recordabitur pharao ministerii tui. Nu. 22. Cur semper sedere consueuisti vsq; in presentem diem. pro quo hebrei legunt. Cui sedere consueuisti dum adhuc tu: vsq; in presentem diem. i. ex eo tempore quo cepisti sedere super iumentum. Deut. 31. Adhuc viuente me. 2. Regum. 12. Ecce cum paruulus adhuc viueret. Et in eodem. Propter infantem cum adhuc viueret seiunaui. Amos. 4. Cum adhuc tres menses superesset. & inde עַד Aad. idest eternum siue eternitas. De quo vide supra in dictione עַד aad.

Amplius.

Vltra.

Rursum.

Adhuc.

Dũ adhuc

עַד
Eternitas.

עָוָה Aaua. Iniq; agere. infuste agere. peccare. curuum esse. 2. Reg. 19. Ne reputes mihi domine mi iniquitatem: ne memineris iniuriarum serui tui. pro quo hebrei legunt. ne memineris q iniq egerit seruus tuus. Ester. 1. Non solũ regẽ lesit regina vasthi. Pro quo hebrei legunt. nõ cõtra regem solũ peccauit seu iniq egit vasthi regina. Hiere. 9. Vt iniq agerent laborauerunt. Dañ. 9. Iniquitatem fecimus impie egimus. Et quia illud quod iniquũ est non est rectum & similiter quod curuũ est non est rectum. ideo ponitur etiã pro curuari. Ps. 38. Miser factus sum & curuatus sum vsq; in finem. Pro quo hebrei legunt. Curuatus sum & humiliatus sum vsq; quaq;. Et beatus hieronymus in psal. iuxta he.ve. transtulit. Afflictus sum & incuruatus sum. vide et de hoc infra in dictione עָוָה Aauath. Ponitur etiam pro affligere. Esa. 24. & affliget faciem eius. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. & incuruabit faciem eius. Et in de. עָוָה Aaua. idest iniquitas. Ezech. 21. Iniquitatem iniquitatem iniquitatem ponam eam. vbi ponitur ter predicta dictio. & inde עָוֹן aauon. idest iniquitas. peccatũ. Geñ. 4. maior est iniquitas mea quam vt veniam merear. Et in eodẽ. 15. Necdum enim complete sunt iniquitates amorreorũ. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet necdũ enĩ cõpletum est peccatũ seu iniquitas amorrei. Et in eodẽ. 44. Deus inuenit iniquitatem seruorum tuorum. Ps. 50. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco. ps. 68. appone iniquitatem super iniquitatem eorum. & in plurali עֲוֹנוֹת aauonoth. Iob. 13. Quantas habeo iniquitates. Et in eodem. Et consumere me vis peccatis adolescentie mee: Ps. 129. Si iniquitates obseruaueris domine. Prouer. 5. Iniquitates sue capiunt impium. Reperitur etiam עֲוֹנִים aauonim secũdum terminationem pluralem masculinorum. vt Esa. 64. Et iniquitates nostre quasi ventus abstulerunt nos. & in eodem. In manu iniquitatis nostre. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet iniquitatum nostrarum. Hiere. 14. Si iniquitates nostre responderunt nobis. & inde עֲוֹנִים Iiuim. Pro quo beatus hieronymus transtulit vertiginem. Esa. 19 Dominus miscuit in medio eius spiritũ vertiginis. Potest etiam legi. spiritum erroris vel iniquitatis.

Iniquitẽ facere.

Curuari.

Affligere.

עָוָה
Iniquitas
עָוֹן
Iniquitas

Peccatũ

עֲוֹנוֹת
Iniquitates
Peccata.

עֲוֹנִים

Iniquitates

Vertigo.

עָוַל aaual. Iniq; agere. Ps. 70. & de manu contra legem a gentis & iniqui. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. De manu iniqui idest iniq; agentis & nocentis. Esa. 26. In terra sanctorum iniq gessit. & inde עַוָל aaual. siue עַוְיל aauil. idest iniquus. Iob. 16. Conclusit me deus apud iniquum. & in eodem. 29. Conterebam molas iniqui. Soph. 3. Nescluit autem iniquus confusionem. idest erubescentiam. & inde עַוָל aauel. idest iniquitas. Leuit. 19. nolite facere iniquum aliquid in iudicio in regula in pondere & in mensura. Ezech. 28. In multitudine iniquitatum tuarum in iniquitate negociationis tue. Et in eodem. 33. Confisus in iustitia sua fecerit iniquitatem. & in eodem. In iniquitate sua quam operatus est: in ipsa morietur. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עַוְלָה aaula. 2. Reg. 7. nec addent filii iniquitatis vt affligãt eum. Iob. 6. Respondete obsecro absq; contentione. Pro quo hebrei legunt. absq; iniquitate. & in eodem. Et non inuenietis in lingua mea iniquitatem. Et in eodem. Nũquid deus indiget vestro mendacio. Pro quo hebrei legunt. nunquid pro deo loquemini iniquitatem. Et est sensus sicut in littera nostra. Et in eodem. 34. Qui bibit subsannationem quasi aquam. pro quo hebrei legunt. Qui bibit quasi aquam iniquitatem. ps. 106. Et omnis iniquitas oppilauit os suum. Ezech. 28. Donec inuenta est iniquitas in te. ponitur etiam pro infructuoso. Iob. 24. Et conteretur quasi lignum infructuosum. Dicitur etiam עַוְלָה oola. Iob. 5. Iniquitas autem contrahet os suum. & in plurali עוֹלוֹת ooloth. ps. 57. Etenim in corde iniquitates operamini. ps. 63. scrutati sunt iniquitates. anteponitur et littera lamed lie. vau & dicitur לְעַוְלָה aalua. idest iniquitas. Osee. 10. Super filios iniquitatis. Item עוֹל vul. infans paruulus. lactens. vt Esa. 49.

עָוַל
Iniq; agere
עָוֶל
עָוִל
Iniquus.
עַוָל
Iniquum.
Iniquitas
עַוְלָה
Iniquitas

עָוֹן
Infructuosum.
עַוְלָה
Iniquitas.
עוֹלוֹת
Iniquitates.
לְעַוְלָה
Iniquitas.
עוֹל

Infans.
עֲוִילִים
Iniqui
Paruuli. עֲלוֹת fœ.
Lactantes עוֹלֵל
Paruuli עוֹלָלִים
Lactentes Paruuli. עוֹל
Ingredi. Introducere.
עוֹן
מָעוֹן
Habitaculum. Templum
מְעוֹנָה
Habitatio. מְעוֹנוֹת
Habitatores. Antra.
מְעוֹנִים
Habitatores.
עוֹנָה
Tempus.
עוֹנֵן
Auiolari. Augurari.
Diuinare.
Obseruare somnia.

Nunquid obliuiscitur mulier infantem suum. Et in eodem 65. Non erit ibi amplius infans dierum. & in plurali עֲוִילִים Aauilim. Iob. 19. Stulti quoq; despiciebant me. pro quo hebrei legunt. Paruuli quoq; despiciebant me. Potest etiã legi sic secundum primam significationẽ. scilicet iniqui quoq; despiciebant me. Et in eodem. 21. Egredi situr quasi greges paruuli eorum. & in plurali feminino עֲלוֹת Aaloth. i. fete. seu lactantes. Geñ. 33. Oues & boues fetas mecũ. 1. Reg. 6. Et duas vaccas fetas quibus non est impositum iugum. Et in eodem. Et tollentes duas vaccas que lactabãt vitulos Esa. 40. fetas ipse portabit. & inde עוֹלֵל Oolel. cum duplici lamed. idest infans. paruulus. lactens. 1. Regum. 15. Interfice a viro vsq; ad mulierem & paruulum. & in plurali עוֹלָלִים oolelim. Ps. 8. Ex ore infantium & lactẽtiũ. Threñ. 1. Paruuli eius ducti sunt in captiuitatem. vide etiã de hoc infra in dictione עָלַל Aalal. Item עוֹל ool. idest iugum. De quo vide infra in dictione עָלַל Aalal. Item עוֹל Vul. in lingua chaldaica significat intrare seu ingredi vel introducere. Dañ. 2. Daniel ingressus rogauit regem. & in eodẽ. post hec daniel ingressus ad arioch. & in eodem. Introduc me in conspectu regis. & inde מָעֲלֵי Maale. idest occasus solis. s. quando ingreditur sub nostro hemisperio. Dañ. 26. & vsq; ad occasum solis laborabat.

Oon. Habitaculum siue habitatio. vel templum. & scribitur cum mem in principio & dicitur מָעוֹן maoon. siue מְעוֹן Meoon. Deut. 26. Respice de sanctuario tuo. pro quo hebrei legunt. De habitaculo sancto tuo. 1. Reg. 2. Que precepi vt offerrentur in templo. & in eodem. & videbis emulum in templo. 2. Paralip. 30. peruenit oratio in habitaculũ sanctum celi. Ps. 70. Esto mihi in deum protectorem. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he.ve. transtulit Esto mihi robustum habitaculum. Ps. 89. Domine refugium factus es nobis. pro quo beatus hieronymus transtulit Domine habitaculum factus es nobis. Ps. 90. Altissimum posuisti refugium tuum. pro quo beatus hieronymus transtulit. Excelsum posuisti habitaculum tuum. Hiere. 10. Habitacula draconum. Naum. 2. Vbi est habitaculum leonũ. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מְעוֹנָה meoona. Deut. 33. Habitaculum eius sursum. Soph. 3. Et non scribit habitaculum eius: & in plurali מְעוֹנוֹת Meonoth. Nahum. 2. Et cubile suum rapina. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet habitacula sua. siue cubilia sua. Ponitur etiã pro antris. Iob. 38. Quando cubant in antris. & inde מְעוֹנִים Meoonim. idest habitatores. 1. Paralip. 4. Et percusserunt tabernacula eorum & habitatores qui inuenti sunt ibi. Itẽ עוֹנָה oona. idest tempus statutum seu determinatum. Exo. 21. & vestimenta & precium pudicitie non negabit. p quo hebrei legunt. & vestimentum eius & horam eius non minuet. idest tempus determinatum vt reddat ei debitum qd vir debet reddere vxori sue. Item עוֹנֵן oonen. augurari. auiolari. veneficia exercere. somnia obseruare. Deut. 18. aut qui ariolos scisciteur. 4. Regum. 21. & hariolatus est & obseruauit auguria. Esa. 2. & augures habuerunt vt philistiim Et in eodẽ. 57. Vos autem accedite huc filii auguratricis. Hiere. 27. & augures & maleficos. Mich. 5. Et diuinatores non erunt in te. idest malefici siue harioli. Significat etiam obseruare somnia. Leuit. 19. Nec obseruabitis somnia. 2. Paralip. 33. & obseruauit somnia. & dicunt aliqui hebrei q deriuatur a predicta dictione עוֹנָה oona & quod significat obseruare tempora vel horas: sicut dicunt augures talis dies vel talis hora est bona ad tale opus incipiendum vel dimittendum. Alii vero dicunt q deriuatur a dictione עָנַן Aanan de qua infra dicetur.

Vuph. volare. aduolare. caligare. obscurare. deficere. lassare. Deut. 4. vel auium sub celo volantium. Iob. 20 Velut somnium aduolans non inuenietur. ps. 54. volabo & requiescam. Ps. 89. Quoniam superuenit mansuetudo & corripiemur. pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Quoniam transibimus cito & aduolabimus. Ps. 90. A sagitta volante in die. Prouer. 23. ne erigas oculos tuos ad opes quas nõ potes habere: quia faciẽt sibi pẽnas quasi aquile: & volabũt in celũ. vbi ponitur etiam pro erigere. Esa. 6. Et volauit ad me vn? de seraphim. & in eodem. 60. Qui vt nubes volant. Et aliquando scribitur cum duplici pe. vt Geñ. 1. Et volatile super terram. Pro quo hebrei legunt. Et volatile volitet super terram. Esa. 6. Et duabus volabat. Ezech. 32. Cum volare ceperit gladius meus super faciem eorũ. Osee. 9. Ephraim quasi auis aduolabit. & aliquando scribitur sine vau. Esa. 11 Et volabunt in humeros philistiim. Zach. 5. Volumen volans. & inde מְעוּף Muaph. i. volitatio seu volãs. Esa. 8. Et non poterit aduolare de angustia sua. pro quo hebrei legunt. Quia non est volans siue quia non est volitatio cui est angustia vel tribulatio. Et est sensus sicut in littera nostra. Dañ. 9. Cito volans tetigit me. & inde עוֹף ooph. idest auis. volucris. seu volatile. Geñ. 1. Et omne volatile secundum genus suum. Et in eodem. Aueśq; multiplicentur super terram. Et in eodem. 6. De volucribus iuxta genus suũ. Leuit. 1. Siue de auib? holocaustum obtulerit. Iob. 12. Et volatilia celi indicabunt tibi. Et in hebreo ponitur in predictis locis in numero singulari: & ponitur singulare pro plurali. Significat etiam predicta dictio עוף Vuph. caligare. vel obscurare: secundum hebreos. Beatus hieronym? transtulit oriri. Iob. 11. Orieris vt lucifer. pro quo hebrei legunt. Si obscuraberis: vt aurora eris. Quod exponunt sic. obscurum quod in te est: erit lucidum sicut lumen matutinum. & inde עֵיפָה Eepha. idest obscurum vel nebulosum Iob. 11. Terram miserie & tenebrarum. idest terram obscuram vel caliginosam sicut tenebre. Amos. 4. faciens matutinam nebulam. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מָעוּף mauph. Esa. 8. Et ecce tribulatio & tenebre. & inde עָפָף Aphaph. idest palpebra. & solum inuenitur in numero plurali. Iob. 16. Et palpebre mee caligauerunt. ps. 129. Et palpebris meis dormitationem. Hiere. 9. Et palpebre nostre defluant aquis. Ponitur etiam pro ortu. scilicet aurore. Iob. 3. Expectet lucem & non videat: nec ortum surgentis aurore. Significat etiam predicta dictio עוף Vuph deficere vel lassare aut sitire. & tunc scribitur sine vau vel cum iod in medio loco vau. Iudi. 4. Qui soporem morti socians defecit & mortuus est. 2. Reg. 21. Deficiente autem dauid. Ps. 63. In terra deserta inuia & inaquosa. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. In terra inuia & sitiente sine aqua. ps. 142. sicut terra sine aqua tibi. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Quasi terra sitiens ad te. Esa. 29. Lassus adhuc sitit. vbi vtrunq; significatum complectitur nostra translatio. scilicet lassare & sitire. & in eodem. 32. Et vmbra petre pro minentis in terra deserta. idest in terra sitiente. Hiere. 4. Quia defecit anima mea propter interfectos. vide et de hoc supra in dictione יָעַף Iaaph. & infra in dictione עָיֵף Aiaph.

עוּף
Volare.
Aduolare
Erigere.
מְעוּף
Volans.
Volitatio.
עוֹף
Volatile.
Auis.
Volucris.
oriri
obscurare
עֵיפָה
Tenebrosa
nebula.
Tenebre.
עָפָף
Palpebre
ortus
Deficere
Sitire
lassare

עוּר vur. Excitare. suscitare. vigilare. expergisci. surgere. exsurgere. cõsurgere. suffodere. nudare. vel spoliare. exceсarevt Iudi. 5. Surge surge debbora: surge surge & loquere canticũ. i. expgiscere expgiscere. Iob. 40. Nõ q̃si crudelis suscitabo eum. Ps. 7. Et exsurge ad me in precepto quod

עוּר
Expgisci
suscitare.
Exsurget.

Exſurgere. mandaſti.ps.43.Exſurge quare obdormis domie.ps.57. Exſurge gloria mea:exſurge pſalterium & cithara.Canti. 5.Ego dormio & cor meum vigilat. Hiere. 25. Et turbo magnus egredietur a ſũmitatibus terre.pro quo hebrei legunt.Et turbo magnus exſurget a ſũmitatibus terre. Et in eodem.50.& reges multi conſurgent a finibus terre. Ioel. 3.Conſurgant & aſcendant gentes.Abach.z.ve qui dicit ligno expergiſcere:ſurge lapidi tacenti.Zach.z. Quia conſurrexit de habitaculo ſancto ſuo.Et quando eſt verbũ terꝫ tie coniugatiõis tunc ſcribitur cum iod in medio loco vau.

Vigilare.

Suſcitare. z.Paralipo.36.Suſcitauit dominus ſpiritum cyri regis perſarum.ps.34.Exſurge intende in iudicio meo.ps. 77. & non accendit omnem iram ſuam.pro quo hebrei legunt. & non facit ſuſcitare vel non facit exſurgere omnem iram ſuam.Eſa.41.Suſcitaui ab aquilone.vnde in aliquibus locis vbi in hebreo habetur עיר Iir.quod ſignificat ciuitatẽ: vt infra dicetur:aliqui hebrei legunt.ſuſcitare vel exſurgeꝫre.ps.72.Domine in ciuitate tua imaginem eorum ad nihilum rediges.pro quo ipſi legunt.Dominus in excitãdo vel in conſurgendo imaginem ipſorum contemnes.vnde premittitur velut ſomniũ ſurgentis.Oſee.7.Quieuit paulum ciuitas.pro quo hebrei legunt.quieuit paululum excitans.Mich.6.Vox domini ad ciuitatem clamat.pro quo hebrei legunt.Vox domini ad excitandum vel ad conſurgendum clamat.Et aliquando ſcribitur cum duplici reſ.ſ. quando eſt verbum quarte coniugationis.& dr עוֹרֵר Oriter.ps.79.Excita potentiam tuam &veni.Iob.17.& inno cens cõtra hypocritam ſuſcitatur. Et ieodem.31.Et exulta ui cum inueniſſet eum malum.pro quo hebrei legunt. Et ſuſcitatus ſum cum inueniſſet eum malum.Canti. 2. Ne ſuſcitetis neq3 vigilare faciatis dilectam.Eſa.10. & ſuſcitabit ſuper illum dominus exercituum flagellum. Significat etiam vibrare ſeu leuare haſtam.1.Paralip.11. Ipſe leuauit haſtam ſuam contra trecentos vulneratos.Item ſignificat ſuffodere.Eſa.23.Suffoderunt muros eius. Et quando3 duplicatur littera aim. Eſa.15.Clamorem contritionis leuabunt.pro quo hebrei legunt.Clamorem contritionis ſuſcitabunt. & aliquando duplicatur littera res & littera ain & dicitur עֲרַעַר Aaraar.Hiere.51.Murus babylonis ille altiſſimus ſuffoſſione ſuffodietur.Significat etiam עֲרַעַר Aaraar Humilem ſeu vacuum.Ps.101.Reſpexit in orationem humilium.Pro quo beatus hieronymus in pſ.iuxta he.ve.trãſtulit.Reſpexit ad orationem vacui.Et aliqui hebrei ſecũdum primam ſignificationem legunt.Reſpexit ad oratioꝫnem excitati vel excitantis.& inde עֵר Eer.ideſt excitans.p quo beatus hieronymus transtulit magiſtrum.eo quod excitat mentem diſcipulorum.Malach.2.Magiſtrum & diſcipulum de tabernaculo Iacob.& ide עִיר Iir.ideſt vigil.Dañ. 4.Vigil & ſanctus de celo deſcẽdit.Et in plurali עִירִין Iirin Vt in eodem.In ſententia vigilum decretum eſt. Item עור vr.ideſt nudare.ſeu expoliare.Eſa.32.Exuite vos & conſũdemini.pro quo hebrei legunt.Et nudamini.Abach.3. Suſcitans ſuſcitabis arcum tuum.pro quo hebrei legunt. Nudatione nudabis arcum tuum.& inde מְעִיר Maor. ideſt nuditas.Abach.2.vt aſpiciat nuditatem eius.Et inde עֵר Aar. ſiue עִיר Iir.ideſt hoſtis ſiue aduerſarius:vel ille qui iſurgit contra aliũi.1.Regum.28.Et tranſierit ad emulum tuum pro quo hebrei legunt.& tranſierit ad hoſtem vel inimicũ tuum.Ps.138.Accipient in vanitate ciuitates tuas. p quo beatus hieronymus in pſal.iuxta he.ve. transtulit. Eleuati ſunt fruſtra aduerſarii tui.Eſa.14. Nec implebunt faciem orbis ciuitatum.pro quo hebrei legunt. Nec implebunt faciem orbis hoſtium vel inimicorum.Hiere.15. miſſi ſuper

Excitare. Suſcitare

leuare ſcilicet haſtã. Suffodere

Suffodere Damilis.

Elacus.

Magiſter.

Vigil.

Vigiles.

Nudare.

Nuditas.

Emulus. hoſtis.

Aduerſarius.

ciuitatem repente terrorem.pro quo hebrei legunt.miſſi ſuper eam repente hoſtem & terrores.poteſt etiam legi ſicut eſt in littera noſtra.nam communiter ſignificat ciuitatẽ:vt infra dicetur in dictione עיר Iir.& in lingua chaldaica cõmuniter ponitur pro hoſte.Dañ. 4. Et interpretatio eius hoſtib9 tuis ſit.Item עור Aaur.ideſt cecare.excecare.Exo. 23.non accipies munera que etiã excecant prudẽtes.Deut. 16.Quia munera excecant oculos ſapientum.2.Regũ.25. Et oculos eius effodit.pro quo hebrei legũt. Et oculos ezechie excecauit.& inde עור Iiuer.ideſt.cecus. Exo.4.videntem aut cecum.Leuit.21.Si cec9 ſi claudus.Et in plu.עִוְרִים Iiurim.2.Regũ.3.niſi abſtuleris cecos & claudos. Eſa.42. Et deducam cecos in viam.& in genere feminino עִוֶּרֶת Auéreth.vt Leuit.22.Si cecum fuerit ſi claudum. & in plurali feminino עִוְרוֹת Iiudroth.Eſa.42. vt aperiret oculos cecorum.Quod in hebreo legitur in genere feminino. & in de עִוְרוֹן Iiuaron.ideſt cecitas.Deut.28.Percutiat te dominus amentia & cecitate.Zach.12.Et omnem equum populorum percutiam cecitatẽ.Item עור Oor.ideſt pellis.cutis. Genã.3.Fecit quoq3 dominus ade & vxori eius tunicas pelliceas.pro quo hebrei legunt.Tunicas pellis.ideſt pelliceas Leuit.4.Pellem vero & omnes carnes.Iob.2.Pellem pro pelle & cuncta que habet homo dabit pro anima ſua. Et in eodem.7.Cutis mea aruit & contracta eſt.Et in plu. עוֹרוֹת Ooroth.Genã.27.Pelliculaſq3 hedorũ circũdedit manib9 Exo.26.fecit & opertorium tabernaculi de pellibus arietũ Reperitur etiam in genere maſculino.Threñ.1. Pelles noſtre quaſi clibanus exuſte ſunt.Item עור vur.in lingua chaldaica ſignificat falullã ſeu paleas minutiſſimas. Dañ.2.& redacta ſunt quaſi in fauillam ſtiue aree.

Excecare.

cecus.

ceci.

cecitas.

Pellis

cutis

Pelliſcule Pelles

Fauilla

עוּשׁ Vus.Congregare.cõuenire. Beatus hieronymus trãſtulit.erumpere. Ioel.3.Erumpite & venite.pro q̃ he.le.Congregamini & venite.& inde עֵדָה Aas.ideſt quedã collectio ſeu congregatio vel conſtellatio ſtellarum. pro quo beatus hieronymus transtulit arcturum.Iob. 9. Qui facit arcturum & oriona.& aliqui hebrei dicunt. q̃ ſignificat cõgregationem ſtellarum circa caudam arietis. Scribitur etiam cum iod in medio & dicitur עִישׁ áis.pro quo beatus hieronymus transtulit veſperum.Iob.28.Et veſperum ſuper fines terre conſurgere facis.Põitur etiam עֵשׁ Aas pro tinea Iob.4.Conſumẽtur velut a tinea.

congregat

Erecturus

Veſperus

Tinea

עֵת Aauath.iniq̃ agere.peccare. puertere . curuare . oblíquũ eſſe.tempus conſtituere.Eſter.1.non ſolũ rẽgẽ le ſit vaſthi ſed & omnes principes. pro quo hebrei legunt. non contra regem ſolum iniq̃ egit ſeu peccauit vaſthi regina.Ps.118.Confundantur ſuperbi quia iniuſte iniquitatem fẽcerunt in me Eccls.7.Quod nemo poſſit corrigere quem ille deſpexerit.pro quo hebrei legunt. Quis poteſt corrigere vel rectificare quod ille curuauit: vel obliquare fecit aut peruertit.& in eodem.12. Et nutabunt viri fortiſſimi.ideſt curuabuntur vel obliquabunt.Threñ.3.vt peruertat hominem in iudicio ſuo.& inde מְעַוֵּת meuuath. ideſt iniquum ſeu peruerſum vel curuum.Eccls.1.peruerſi difficile corriguntur. Pro quo hebrei legunt. Iniquum ſeu peruerſum vel curuum non poteſt corrigi vel non poteſt rectificari.ideſt difficile corrigitur vel rectificatur.& inde עַוָּת Auath.ideſt iniquitas.Threñ.3. vidiſti domine iniquitatem illorum aduerſum me.Et inde עַוָּת naauath. ideſt iniqua ſeu peruerſa.1.Regum.2.filius mulieris vltro virum rapẽtis.Pro quo hebrei legunt.filius mulieris iniq̃ vel peruerſe & rebellis.Item עוּת vuth.ideſt tempus cõſtituere:vel tempus cõgruum eligere ad aliquid agendum: vel vt multo tempore duret.pro quo btũs hieronymus transtulit ſu-

Iniqs agere Iniquitatem facere

curuare.

peruertere

peruerſus.

Iniquitas

Peruerſus.

Suſtinere Lipus cõſtituere.

ftentare. Eſa.50. Dominus dedit mihi linguam eruditam vt ſciam ſuſtentare cum qui laſſus eſt verbo. Pro quo hebrei legunt. Vt ſciam tempus conſtituere laſſo:verbo. ideſt vt ſciam quo tempore erudire debeam laſſum verbo. Et in de עת Eth.1.Tempus ſiue hora.Genã.24. Eo tempore quo ſolent mulieres egredi.Et in eodem.29. Nec eſt tempus vt reludantur ad caulas greges. Leuit.26. Dabo vobis pluuias in tempore ſuo. Ioſ.5. Eo tempore ait dominus ad ioſue.4.Reg.4. In hac eadem hora. Ruth.2. Quando hora veſcendi fuerit. ps.118.Tempus faciendi domine. Eccls.3. Omnia tempus habent. Et in eodem. Tempus naſcendi & tempus moriendi. Et in eodem.7. Ne moriaris in tempore non tuo.Et in eodem.8.Tempus & reſponſionem cor ſapientis intelligit.& in eodem.9. Neſcit homo finem ſuum. Pro quo hebrei legunt. Neſcit homo tempus ſuum.i.tempus determinatũ vite ſue.Eſa.14. Prope eſt vt veniat tempus eius.Ezech.7. Venit tẽpus appropinquauit dies.Et in plurali עִתִּים Iithim.i. Paralipo.12. De filiis quoq3 iſachar qui nouerãt ſingula tempora.& in eodem.29. Et temporũ que tranſierunt ſub eo. Nec.13. In temporibus conſtitutis & in primitiis.Eſter.1.Interrogauit ſapientes qui ex more regio ſemper eſſe aderant.Pro quo hebrei legunt. Interrogauit ſapiẽtes ſcientes horas vel tempora. Iob.24. Ab omnipotente non ſunt abſcondita tempora. Eſa.33. Et erit fides in temporibus ſuis.Ezech.12.Et in tempora lõga iſte prophetat. Reperitur etiam עתות Iithoth. ſecundum terminationem femininorum. ps. 9. Adiutor in opportunitatibus in tribulatiõe.& in eodem. Deſpicis in opportunitatib9 in tribulatione. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve.transtulit. Deſpicis in temporibus angustie.ps.30. In manu tua ſortes mee.Pro quo beatus hieronymus transtulit. In manu tua tẽpora mea.Et inde עת Iithi. Pro quo beatus hieronymus transtulit paratum. Leuit.16. Emittet illum per hominẽ paratum in deſerto.i.per hominẽ aſſuetum qui multis temporibus abſit in illum deſertũ: ſicut exponunt hebrei.Et inde עתה Aatha.aduerbium temporis.i. nunc.modo.Genã.3.Nunc ergo ne forte mittat manũ ſuam Et in eodem.22.Nunc cognoui q̃ timeas dominum. Et in eodem. 29. Nunc quoq3 copulabitur mihi maritus meus. Nu.24. Videbo eum ſed non modo.3. Reg.1. Ecce nunc Adonias regnat.ps.12. Nunc exurgam dicit dñs. Eſa.29. Non modo confundetur iacob. Dañ.10. Nihil enim in me remanſit virtũ. Pro quo hebrei legunt. Et ego a modo non remanſit in me virtus

Tempus.

Tempora.

Tempora.

Hanc.

Modo.

עֵז Eez.capra. Et eſt promiſcui generis. quia accipitur tam pro maſculo q̃ pro femina. Genã.15. Sume inquit mihi vaccam trienẽ & capram trinã. Leuit.3. Si capra fuerit eius oblatio. Et i plurali עִזִּים Iizim. Genã.30. Et ſeparauit in die illa capras & oues. & in eodem.32. Capras ducentas hircos viginti. Exo.26. Facies & ſaga ciilicina.ideſt ſaga de pilis caprarum.1. Reg.25. Ouium tria millia & mille capre. Et inde עֲזָאזֵל Aazazel. Pro quo beatus hieronymus transtulit caprum emiſſarium.vt Leuit.16. Et alterã capro emiſſario. Et eſt dictio cõpoſita ab עז Eez.i.caper. & אזל Aazal ideſt abiit. Et aliqui hebrei dicunt q̃ eſt nomen deſerti ad quod caper emittebatur & q̃ ab eo nomen acceperit. Alii vero dicunt q̃ deriuatur a dictione ſequenti:& q̃ ſignificat deſertum aſperum atq3 ſaxoſum.

Capra.

Capre.

caper emiſſarius.

עָזַז Aazaz. fortificare, roborare. confortare. preualere. impudentẽ ſeu procaciſſimũ eſſe.Et cõmuniter ſcribitur cum ſimplici zaim. Iudi. 6. Et oppreſſi ſunt valde abeis. Pro quo hebrei legunt. Et fortificata eſt ſiue inualuit manus Madian contra iſrael. Et beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. ps.51. Et preualuit in vanitate ſua. ps. 67. Confirma hoc deus quod operatus es in nobis. Eccls. 7. Sapientia confortauit ſapientem. Eſa.30. Expectantes auxilium in fortitudine pharaonis. Pro quo hebrei legũt. Ad fortificandum ſe in fortitudine pharaonis. Significat etiam librare. Prouer.8. Et librabat fontes aquarũ. Sed etiã in predicto loco hebrei legũt. Et fortificabat fontes abyſſi. Et inde עֵז Aaz.i.fortis. Eſa.19. Et rex fortis dñabitur eorũ. Et i plurali עֲזִים Aazim. ps.58. Irruerunt in me fortes. Et inde עזוז Iizuz. ideſt fortis ſeu fortitudo. aut virtus. ps.23. Dominus fortis & potens. ps.77. Et virtutes eius & mirabilia eius que fecit. ps.134. Et virtutem terribilium tuorum dicent. Eſa.42. Effudit ſuper eum indignationem furoris ſui & forte bellum. Et communiter ſcribitur cum ſimplici zain & dr עז Oz. ſiue עז Vuz:vt Exo.15. Fortitudo mea & laus mea dñs. ps.21. Dñs in virtute tua letabitur rex. ps. 27. Dominus diutor meus & protector meus. Pro quo beatus hieronymus in pſalterio iuxta he.ve. transtulit. Dominus fortitudo mea & ſcutum meum. Et in eodem. Dominus fortitudo plebis ſue. ps.28. Dominus virtutem populo ſuo dabit. ps.115. Laudate eum in firmamento virtutis eius. Ponitur etiam pro imperio. Genã.49. Maior i donis & maior in imperio.1. Reg.2. Et dabit imperium regi ſuo. Scribitur etiam cum mẽ in principio & dicitur מְעוֹז Maoz Eſa.17. Et erunt ciuitates fortitudinis eius derelicte. Et in eodem.23. Quia denaſtata eſt fortitudo veſtra.& in eodem 30. Et erit vobis fortitudo pharaonis in confuſionẽ. Hiere. 16. Dominus fortitudo mea & robur meum. Scribitur etiã cum nun poſt litteram zain. Eſa.23. Vt conteratur fortes eius. Ponitur etiam מָעוֹז Maaoz pro petra. Iudi. 6. Tolle carnes & azymos panes & pone ſupra petram illam. Et inde dicunt aliqui hebrei q̃ deriuatur עֲזָאזֵל Aazazel. & q̃ ſignificat deſertum:aſperum atq3 ſaxoſum. De quo dictum eſt in dictione ꝓcedenti. Item עז Aaz.ideſt impudens:ſeu procaciſſimus. Deut.28. Gentem procaciſſimam. Scribitur etiam cum nun in principio & dicitur נעז Noaz. Eſa.35. Populum imprudentem non videbis.debet legi impudentẽ. Prouer.7. Et procaci vultu blanditur dicens. Inde עזנה Oznia.nomen auis immunde. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Halietũ. Leuit.11. Gryphum & halietum.

Fortitudo

Imperiũ.

Fortitudo

Petra.

Procaciſſima

Impudes.

Halietus.

עָזַב Aazab.relinquere.derelinquere, dimittere.adiuuare. ſubleuare.fortificare. Genã.2. Quam ob rem relinquet homo patrem ſuum & matrem. & in eodem.28. Nec dimittam te niſi compleuero vniuerſa que dixi. Exo.9. Et dimiſit ſeruos ſuos & iumenta in agris. Nume.10. Noli inquit nos relinquere. Ruth.2. Quod reliqueris parentes tuos. 4. Reg.2. Viuit dominus & viuit anima tua quia non derelinquam te. & in eo.9. A die qua relinquit terram. Nec. 4. Nũ dimittent eos gentes. & in eodem.13. Quare derelíquimus domum dei. Iob.10. Dimittam aduerſum me eloquium meum. & in eodem.18. Nunquid propter te derelinquetur terra. ps.9. Tibi derelictus eſt pauper. ps.21. Quare me dereliquiſti. ps.36. Et non vidi iuſtum derelictum. Eſa. 6. & multiplicabitur que derelicta fuerat. & in eodem.7. Derelinquetur terra quam tu deteſtaris. & in eodem.17. Derelicte ciuitates Aroer:gregibus erunt. Et in eodem.32 Multitudo vrbis relicta eſt. & in eodem.62. Non vocaberis vltra derelicta. Significat etiam adiuuare vel ſubleuare. Exo.23. non pertranſibis:ſed ſubleuabis cum eo. Pro quo hebrei legunt. & deſieris adiuuare eum:adiutando adiuuabis cum eo:vel ſubleuando ſubleuabis cum eo. vel ſecundum primam ſignificationem poteſt legi ſic. Dimittens dimittes cum eo.ideſt dimittes odium quod habebas

derelinchre

Subleuat Adiuuare

in corde tuo cum eo. Et sic est in translatione chaldaica. Significat etiam secundum hebreos fortificare vel roborare. Nec. 3. Et dimiserunt ierusalem vsq; ad murum platee latioris. idest extenderunt murum eius. vt exponit Nicolaus de lyra. Pro quo hebrei legunt. Et fortificauerunt. idest munierunt ierusalem vsq; ad murum platee latioris. Hiere. 25. Dereliquit quasi leo tabernaculum suum. Et in eodem. 49. Quomodo dereliquerunt ciuitatem laudabilem. Pro quo hebrei legunt. Quomodo non fuit fortificata ciuitas laudabilis. Potest etiam legi sic. Quomodo non fuit derelicta ciuitas laudabilis. idest quomodo non fuit derelicta ab obsidione. Et inde עזוב Aazub. idest dimissus vel residuus. Deut. 32. Clausi quoq; defecerunt: residuiq; consumpti sunt. Vbi pro clausis ponitur עצור Aasur. quod significat retentum. vel seruatum aut clausum. & pro residuis ponitur עזוב Aazub. quod significat dimissum vel derelictum. Et dicunt aliqui hebrei q̄ per עצור Aasur intelligitur substantia argenti & auri quam homo retinet & claudit apud se. Et per עזוב Aazub intelligitur substantia pecoris & armenti. Et eadem verba habentur. 4. Reg. 14. Vbi dicitur & q̄ consumpti essent vsq; ad clausos carceris & extremos. Vbi pro clausis carceris ponitur עצור Aasur. & pro extremis ponitur עזוב Aazub. & inde עזבון Iizebon. idest mercatus siue nundine. Ezech. 27. Proposuerūt in mercato tuo. & in eodem. Argento: ferro: stanno: plūboq; repleuerunt nundinas tuas.

Fortificat. Derelinquit. Residuus. Extremus. Mercatus. Nundine.

עזק Aazac. sepire. Esa. 5. Et sepiuit eam & lapides collegit ex ea. Et solum inuenitur in predicto loco. Item עזקא Iizca. siue עזקתא Iizchetha. in lingua chaldaica significat annulum. Dañ. 6. Quē obsignauit rex annulo suo & annulo optimatum eius.

Sepire. עזקא עזקתא Annulus.

עזר Aazar. auxiliari. adiuuare. auxilium prebere. Genē. 49. Deus patris tui erit adiutor tuus. idest auxiliabitur tibi. 1. Reg. 7. Huc vsq; auxiliatus ē nobis dominus. 3. Reg. 1. Qui adiuuabant partes adonie. 2. Paralipo. 26. Adiuuit eū dominus contra philistiim. Et in eodem. Vt adiuuarent regi contrà inimicum. Et in eodem. Eo quod auxiliaretur ei dominus. Pro quo heberi legunt. Quia mirabiliter adiutus est. Et in eodem. 28. Dii regum syrie auxiliātur eis. Et in eodem. Et aderunt mihi. idest auxiliabuntur mihi. ps. 27. In ipso sperauit cor meum & adiutus sum. Ps. 45. Adiuuabit eam deus mane diluculo. Esa. 41. Vnusquisq; proximo suo auxiliabitur. Et in eodem. Confortaui te & auxiliatus sum tibi. Et in eodem. 50. Dominus deus auxiliator meus erit. idest auxiliabitur mihi. Dañ. 11. Cum q̄ corruerint subleuabuntur auxilio paruo. idest adiuuabuntur. Et inde עזר Oozer. idest auxiliator siue adiutor. Esa. 31. Et corruet auxiliator. Et inde עזור Aazur. idest adiutus siue ille cui prestatur auxilium. Esa. 31. Et cadet cui prestatur auxilium. Et inde עזר Eczer. idest adiutorium siue auxilium. Genē. 2. Faciamus ei adiutorium simile sibi. Deut. 33. Et adiutor illius contra aduersarios eius erit. Pro quo hebrei legunt. Et adiutorium eius. ps. 123. Adiutorium nostrum in nomine domini. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur עזרה Eezra. ps. 45. Adiutor in tribulationibus que inuenerunt nos nimis. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Auxilium in tribulationibus inuentus est valdum. Iob. 6. Ecce non est auxilium mihi in me. Et inde עזרה Aazara. idest atrium templi in quo implorabant auxilium diuinum. Sicut exponunt hebrei. Beatus hieronymus transtulit crepidinem. Ezech. 43. Et desinu terre vsq; ad crepidinē nouissimā. Et in eodem. Et a crepidine minori vsq; ad crepidinē maiorē. & in eodem. Et crepido quattuordecim cubitorum erat.

Auxiliari. Adiuuare. עזר עזרה Auxilium. Crepido.

עט Eet. stilus. calamus. Iob. 19. Stilo ferreo & plumbi lamina. Ps. 44. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis.

Stilus. Calamus. עטה

עטה Aata. inuoluere. induere. operire. contexere. amicire. diuertere. vagari. Leuit. 13. Os veste contectum Pro quo hebrei legunt. Et super labia inuoluat vel cooperiat: Et est sensus sicut in littera nostra. Ps. 83. Etenim benedictionem dabit legislator. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Benedictione quoq; amicietur doctor. ps. 103. Amictus lumine sicut vestimento. ps. 108. Fiat ei sicut vestimentum quo operitur. Et in eodem. Et operiantur sicut diploide confusione sua. Esa. 22. Et quasi amictum subleuabit te. Pro quo hebrei legunt. Et amicies amicietur te. siue inuoluens inuoluetur te. Hiere. 43. Et amicietur terra egypti: sicut amicitur pastor pallio suo. Ezech. 21. Amicti ad cedem. Et inde מעטה Maate. idest pallium siue amictum. Esa. 61. Pallium laudis pro spiritu meroris. Significat etiam predicta dictio diuertere seu vagari. 1. Reg. 15. Sed versus ad predam es. idest diuertisti ad predam. Canti. 1. Ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum. Et aliqui hebrei secundum primam significationem legunt. Ne sim sicut inuolutaue cooperta post greges vel super greges sodalium tuorum. Et Origenes super cantica legit sic. Ne quando fiam sicut coopertus super greges sodalium tuorum. Ponitur etiam pro auersari. 1. Reg. 25. Et auersatus est eos. & aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione עירי Aair. de quo infra dicetur in suo loco.

Inuoluet. amicire. Operire Amictus. Diuertere Vagari. Operire. Egredi. Palliola. Serotinus esse.

עטלף Aataleph. vespertilio. Leuit. 11. Vespertilionem & vpupam. Et in plurali עטלפים Aatalephim. Esa. 2. Vt adoret talpas & vespertiliones.

Vespertilio עטלפים vespertiliones

עטן Aatin. viscera. secundum translationem nostrā. Iob 21 Viscera eius plena sunt adipe. Hebrei tamen dicunt q̄ significat vas in quo lac mulgent. Et pro adipe hebrei legunt lacte: nam eisdem litteris vtrunq; scribitur in hebreo.

Viscera. עטף

עטף Aataph. deficere. anxiari. mestum esse: cooperire. in uoluere seu occultare. serotinum seu posteriorē esse. ps. 60. Anima eorum in ipsis defecit. ps. 141. In deficiendo ex me spiritum meum. ps. 142. Et anxiatus est super me spiritus meus. Et in titulo. ps. 101. Vbi dicitur oratio pauperis cum anxiaretur. Threñ. 2. Cum deficeret paruulus & lactens. Et in eodem. Cum deficerēt quasi vulnerati. Et in eodem. Qui fame pereunt in capite omnium compitorum idest qui fame deficiunt. Significat etiam cooperire vel inuoluere. vt Iob. 23. Si me vertam ad dexteram non videbo illum. Pro quo hebraice. Intoluetur siue coopietur ad dexterā & nō videbo. quasi dicat. si in pte dextera. i. in pte meridionali coopuerit vel occultauerit se non videbo eum. ps. 72. Operti sunt iniquitate & impietate sua. ps. 64. Et valles abundabunt frumento. Pro quo hebrei legunt. Operientur frumēto. Esa. 57. Quia spiritus a facie mea egrediētur. Pro quo hebrei le. quia spiritus a facie mea inuoluetur vel cooperietur. Alii vero secundum primam significationem legunt. Quia spiritus a facie mea anxiatur. idest orat cum anxia & gemitu. Inde מעטפות Moatiphoth. idest pallio la. Esa. 3. Mutatoria & palliola & linteamina. Item עטף Aataph. idest serotinū seu posteriorem esse. Genē. 30. Quādo vero serotina admissura erat & conceptus extremus

non ponebat eas. & in eodem factaq; sunt ea que erant serotina laban: & que primi temporis iacob.

עטר Iter. coronare. circuire. f. in modū corone. 1. Reg. 23. In modum corone cingebant Dauid & viros eius. ps. 5. vt scuto bone voluntatis tue coronasti eum. ps. 8. Gloria & honore coronasti eum. ps. 64. Benedices corone anni benignitatis tue. Pro quo hebrei legunt. Coronasti annum bonitate tua. Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Voluetur annus in bonitate tua. ps. 102. Qui coronat te misericordia & miserationibus. Cāti. 3. In diademate quo coronauit eum mater sua. Et inde עטרה Aatara. idest corona seu diadema. vt in p̄dicto loco. & Ps. 21. Posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. Prouer. 4. Corona inclyta proteget te. Esa. 28. Pedibus conculcabitur corona superbie. Ezech. 1. Auferēidarim: tolle coronam. Et in plurali עטרות Aataroth. Zach. 6. Et facies coronas & pones in capite iesu. Et inde מעטרה Maatira. idest coronata. Esa. 33. Quis cogitabit hoc super tyrum quō dam coronatam.

Lingere i modū corone. Coronare. עטר Coronas. עטרה עטרות Corone. מעטרה

עטש Aatas. sternutare. Iob. 41. Sternutatio eius splendor ignis. & solum inuenitur in predicto loco.

Sternutare עטש

עי Ii. acerus. f. lapidum. de quo vide infra in dictione עיה Aaia.

עיב Aaiab. obnubilare. obtenebrare. caligine obtegere. Threñ. 2. Quomodo obtexit caligine. Et inde עב Aab idest nubes. caligo. 3. Reg. 18. Et ecce nubecula parua quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Prouer. 6. Quasi imber serotinus. idest sicut nubes serotini imbris. Esa. 14. Ascēdam super altitudinem nubium. Quod in hebreo legitur singulariter. scilicet super altitudinem nubis. Et in eodem. 18. Sicut nubes roris in die messis. Et in eodem. 19. Ecce dominus ascendet super nubem lenem. Ponitur etiam pro caligine. Exo. 19. Iam nuc veniam ad te in caligine nubis. Et in plurali עבים Aabim. Iudi. 5. Celiq; ac nubes stillauerūt aquis. Reperitur etiam עבות Aaboth. secundum terminationem femininorum. 2. Reg. 23. Mane absq; nubibus rutilat. ps. 76. Multitudo sonitus aquarū. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Excusserunt aquas nubila. Significat etiam loca ardua & inaccessibilia ad similitudinem nubium. Hiere. 4. Ingressi sunt ardua ascenderunt rupes.

Obtegere caligine. עב Nubes. Caligo עבים Nubes עבות Nubes Nubila Ardua.

עיה Aaia. acerus. f. lapidum. siue deuastatio. Et scribitur sine he. & dicitur עי Ii. Michee. 1. Et ponam ierusalem quasi acervum lapidum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מעי Mei. vt Esa. 29. Et erit sicut a cerus lapidum in ruina. Ponitur etiam עי Ii. pro deuastatione. vel consumptione. Iob. 30. Verūtamen non ad consumptionem eorum emittit manum. Et in plurali עיים Iim. ps. 78. Posuerunt ierusalem in pomorum custodiam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Posuerunt ierusalem in acervos lapidum. Mich. 3. Et ierusalem quasi acervus lapidum erit. Quod in hebreo legitur pluraliter. f. quasi acervi lapidum.

Acerus, עי Acervus. עיה עי cōsumptio עיים acervi.

עיז Aaiaz. congregare. confugere. Exo. 19. Mitte ergo iā nunc & congrega iumenta tua. Significat etiam confugere: secundum hebreos. Esa. 10. Migrauit medemena: habitatores gabim confortamini. Pro quo hebrei legunt. Habitatores gabim confugite. Potest etiam legi congregamini: scilicet in arcem vel munitionem. Hiere. 4. Confortamini nolite stare. Pro quo hebrei legit. Congregamini vel confugite. scilicet in arcem vel in munitionem. Et in eodem. 6. Confortamini filii Beniamin in medio ierusalem. Pro quo hebrei legunt. Confugite filii Beniamin de medio ierusalem. Potest etiam deriuari a dictione עיז Aazaz que significat confortare. vt supra dictum est.

Congregare. confugere. עיז

עיט Aait. auis. volucris. & solum inuenitur in numero singulari. Et ponitur aliquando singulare pro plurali. Genē. 15. Descenderunt volucres super cadauera. Esa. 18. Et relinquentur simul auibus montium. Et in eodem. Et estate perpetua erunt super eum volucres. Et in eodem. 46. Vocans ab oriente iustum. Pro quo hebrei legunt. Vocans ab oriente auem. & sic est in bibliis nostris correctis. f. auem. & dicitur de cyro rege persarū: qui dictus est auis propter eius velocitatem. Hiere. 12. Nunquid auis discolor hereditas mea mihi: nunquid auis tincta per totum. Ezech. 39. Auibus omniq; volatili. Et inde dicunt aliqui q̄ deriuatur verbum עט Aat. i. abigere ad similitudinem auium. 1. Reg. 25. Et auersatus est eos. Pro quo ipsi legūt. & abegit eos. siue injectus est in eos.

Volucris. Auis. Abigere. עט

עים Aaiam. fortitudo. Esa. 11. In fortitudine spiritus sui. & solum inuenitur in predicto loco.

Fortitudo עים

עין Aain. siue עין Een. oculus. aspectus. color. fons. Exo. 21. Oculum pro oculo. Deut. 33. Habitabit israel confidenter & solus oculus iacob. Et in eodem. 34. Non caligauit oculus eius. Iob. 10. Ne oculus me videret. Prouer. 30. Oculum qui subsānat patrem. Esa. 52. Oculo ad oculum videbunt. Zach. 9. Quia dominus est oculus hominis. Ponitur etiam pro aspectu vel superficie. Exo. 10. Que operiet superficiem terre. Pro quo hebrei legunt. aspectum vel colorem terre. Et in eodem. Operueruntq; vniuersam superficiem terre. Leuit. 13. Et siquidem lepra vltra creuerit nec transierit in cute priores terminos. Pro quo hebrei legunt. Et ecce plaga in colore vel aspectu suo steterit: nec creuerit plaga in cute. Et in eodem. Et cum viderit faciem quidem pristinam non reuersam. idest colorem vel aspectum plage pristinum. Nume. 11. Erat autem manna quasi semen coriandri coloris bdelii. Pro quo hebrei legunt. Et manna quasi semen coriandri albū. f. erat: & color eius sicut color bdelii. Prouer. 23. Cū splenduerit in vitro color eius. Ezech. 1. Quasi species electri. idest quasi aspectus electri. & in eodē. Et scintille quasi aspectus eris candentis. Et in eodē. Quasi visio lapidis sapphyrini. idest q̄si aspectus lapidis sapphyrini. Et i plurali עינים Eenaim. siue עיני Eene. Genē. 3. q̄ bonum esset lignum ad vescendū & pulchrum oculis. & in eodem. Hoc erit tibi velamen oculorum. Nu. 10. Et eris ductor noster. Pro quo hebrei legunt Et eris nobis pro oculis. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Deut. 11. Et inter oculos vestros collocate. z. Paralipo. 16. Oculi enim domini contemplantur vniuersam terram. Iob. 21. Videbunt oculi eius interfectionem suam. Ps. 33. Oculi domini super iustos. Esa. 3. Vt prouocarent oculos maiestatis eius. Et in eodem. 33. Regem in decore suo videbunt oculi tui. Ezech. 6. Et oculi eorum formicantes. Zach. 3. Super lapidem vnum septem oculi sunt. & est tam generis masculini quam femininī vt patet in locis predictis. Et inde verbum עין Iien. idest intueri. aspicere. siue oculos in aliquem iniicere. 1. Reg. 28. Non rectis igitur oculis saul aspiciebat Dauid. Ponitur etiam עינים Eenaim pro biuio itineris. eo quod ibi viator apertis oculis aspicit quod iter capiat. Genē. 38. Sedit in biuio itineris. Pro quo hebrei legunt. Sedit in porta oculorum siue in apertura oculorum. Et in eodem. Vbi est meretrix que sedebat in biuio. vbi pro biuio ponitur עינים Eenaim. Item עין Aain. siue עין Een. idest fons. Genē. 14. Et venes

Oculus Facies Color Species Visio עינים עיני oculi aspicere עינים Biuium עין עין

runt vsq; ad fontem mesphat. Et in eodem. 24. Ecce ego
Fons. sto prope fontem aque. Iudi. 15. Fos inuocatis de maxilla.
עינות Et in plurali עינת Eenoth. Exo. 16. Duodecim fotes aqua
Fontes. rum & septuaginta palme. Deut. 8. Terra riuorum & fon
tium. Prouer. 8. Et librabat fontes aquarum. Scribitur etiã
מעין cum mem in principio & dicitur מעין Maian. Leuit. 11. Fo
tes vero & cisterne. Quod in hebreo legitur singulariter. s.
Fons. fontem & cisternam. ps. 113. Et rupem in fontem aquarum.
Prouer. 25. Fons turbatus pede. Canti. 4. Hortus conclu
sus fons signatus. & in eodem. Fons hortorũ puteus aqua
rum viuentiũ. Et in plurali מעינת Maianoth. Geñ. 7. Ru
מעינות pticq; sunt omnes fontes abyssi magne. Prouer. 8. Nec dum
Fontes. fontes aquarum eruperant. Reperitur etiam מעינים Maia
מעינים nim secundum terminationem pluralem masculinorum.
Fontes. ps. 103. Qui emittis fontes in cõuallibus. ps. 86. Sicut letan
tium omnium nostrum habitatio est in te. Pro quo beatus
hieronymus in psalterio iuxta he. ve. trãstulit. Et cantores
quasi in choris omnes fontes mei in te. Potest etiam legi se
cundum primam significationem sic. Omnes intuitus mei
in te. i. in te solum respiciunt oculi mẽtis mee. vel sic omnia
viscera mea in te. Nam in lingua chaldaica significat visce
ra. Esa. 12. Haurietis aquas in gaudio de fontib9 saluatoris.

עיף Aaiaph. deficere. lassum esse. Esa. 40. Nõ defieiet nec
Deficere. laborabit. & in eodem. Et deficient pueri & laborabũt.
Hiere. 4. Quia defecit anima mea propter interfectos. Et
inde עיף Aaieph. idest lassus seu deficiens. Deut. 25. Quan
עיף do tu eras fame & labore confectus. Pro quo hebrei legunt
Labore cõ fectus. Et tu eras lassus & laborans. Esa. 5. Non est deficiens nec la
Lassus. borans, & in eodem. 28. Hec est requies: reficite lassum. Vi
Deficiens de etiam de hoc supra in dictione יעף Iaaph. & in dictione
עיף Vuph.

עיק Aaiac. stridere. Amos. 2. Ecce ego stridebo subter vos
Stridere, sicut stridet plaustrum. Hebrei tamen dicunt q9 signi
עקה ficat arctare. sive coangustiare. Et inde עקה Aaca. i. angu
tribulatio stia vl tribulatio. Ps. 54. A voce inimici & a tribulatiõe pec
מועקה catoris. Scribitur etiam cũ mẽ in principio & dicitur מועקה
Muaca. Ps. 65. Posuisti tribulationem in dorso nostro.

עיר Iir. ciuitas. vrbs. oppidum. pullus. asini. Geñ. 4. Et
Ciuitas. edificauit ciuitatem. & in eodem. 11. Faciamus nobis
ciuitatem & turrem. Et in eodem. 33. Transiitq; in salem
Vrbs. vrbem sichimorum. Deut. 2. Oppidum quod in valle situm
Oppidus. est. Et in plurali cõmuniter scribitur sine iod in medio & di
ערים citur ערים Aarim. Geñ. 41. Omnis etiam frugum abun
Vrbes. dantia in singulis vrbibus recondita est. Exo. 1. Edificaue
runt vrbes tabernaculorũ pharaoni. Nume. 13. Vrbes qua
les murate an absq; muro. Deut. 3. Absq; oppidis innume
oppida. ris que non habebant murum. & in eodem. 4. Tunc separa
uit moyses tres ciuitates. & quandoq; retinet iod in plurali
& dicitur ערים Aaiarim. Iudi. 10. Principes triginta ciui
עירים tatum. Pro quo hebrei legunt. Et triginta ciuitates eis. s.
Ciuitates. erant. Ponitur etiam ערים Aarim. pro hostibus vel in imi
ערים cis. 1. Reg. 28. Et transierit ad emulũ tuum. i. ad hostem vel
Hostis. inimicum tuum. Mich. 5. Et conteram ciuitates tuas. Pro
quo hebrei legunt. Et cõteram hostes tuos. Potest etiam le
gi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione
עיר Vur. Item עיר Iir. siue עיר Aair. idest pullus. s. asini.
עיר Geñ. 49. Ligans ad vineam pullum suum. Iob. 11. Pullum
עיר onagri se liberum natum putat. Zach. 9. Et super pullum fi
Pullus. lium asine. Et in plurali עירים Aaiarim. Iudi. 10. Habens
עירים triginta filios sedentes super triginta pullos asinarum. & in
Pulli. hebreo in predicto loco non habetur asinarum: sed sic. Se
dentes super triginta pullos. Et dicunt aliqui hebrei q9 intel
ligitur de pullis equorum. Item עיר Iir. i. vigil. De quo vi
עיר de supra in dictione עור Vur.
Vigil.

עיש Aais. fidus. siue constelatio stellarũ. Pro quo beatus
עיש hieronymus trãstulit vesperum. Iob. 38. Et vesperũ
Vesperus. super fines terre consurgere facis. vide etiam de hoc supra
in dictione עוש Vus.

ערבר Aachbar. mus. Leuit. 11. Mustela & mus. 1. Reg. 6. &
quinq; mures aureos.
Mus.

עכבש Aacabis. aranea. Iob. 8. Aranearum tela fiducia
ius. Esa. 59. Telas arance texuerunt.
Aranea.

עכם Eeches. monile: seu calciamentum. i. ornatum. Esa. 3.
Auferet dominus ornamentum calciamentorum. Et
Et inde verbum עכס Aachas: quod significat cum tali cal
Calciamẽ tum. ciamento in pedibus incedere. vel composito gradu incẽ
עכס dere. Vt in eodem. & pedibus suis composito gradu incẽ
Cõposito gradu i cedere. debant. Ponitur etiam עכס Eeches pro compede: secun
עכס dum hebreos. Prouer. 7. Et quasi agnus lasciuiens & igno
rans & nescit q9 ad vincula stultus trahatur. Pro quo hebrei
legunt. Et sicut compes ad correctionem stulti: seu ad vinc
Compes. lum stulti.

ער Aachar. turbare. conturbare. Geñ. 33. Turbastis me.
Turbare Ios. 7. Quia turbasti nos exturbet te dominus in hac
die. Iudi. 11. Et ipsa decepta est. Pro quo hebrei legunt. Et
tu fuisti in conturbantibus me. 1. Reg. 14. Turbauit pater
meus terrã. 1. Paralipo. 2. Qui turbauit israel. ps. 38. Et do
lor meq renouatus est. Pro quo beatus hieronymus in psal.
iuxta he. ve. trãstulit. Et dolor meus cõturbatus est. Prouer.
Cõturbare 15. Et in fructibus impiorum conturbatio.

עכשב Aachsub. aspis. serpentis genus. ps. 139. Venenum
aspidum sub labiis eorum. Quod in hebreo legitur
aspis. singulariter. s. Venenum aspidis sub labiis eorum.

על Aal. super. supra. in. ad. apud. prope. iuxta. pro. propter
aduersus. aduersum. contra. De quo vide infra in dictio
Super. ne על aala. quia inde deriuatur.
על ool. iugum. De quo vide in dictione sequenti.

עלל Aalal. operari. facere. vindemiare. deuastare. depre
dari. spoliare. illudere. abuti. operire siue inuoluere.
Exo. 9. Quotiens contriuerim egyptios. Pro quo hebrei
Facere. legunt. Quid fecerim vel quid operatus sim in egypto.
Videmiar Threñ. i. quoniam vindemiauit me. Pro quo hebrei le
gunt. quem fecit mihi siue quem operatus est mihi. Et i eo
dẽ. Et vindemia eos sicut vindemiasti me. Pro quo hebrei
legunt. Et fac eis sicut fecisti mihi. idest destrue eos sicut
destruxisti me. Potest etiam significare vindemiare sicut est
in littera nostra. vt infra dicetur. & inde עלילה aalila. idest
actus. opus. studium. adinuentio. cogitatio. consiliũ. ps. 65.
Terribilis in consiliis super filios hominum. pro quo bea
tus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Terri
bile consilium super filios adam. idest opera eius sunt terri
bilia. Hiere. 32. Magnus consilio & incomprehensibilis co
gitatu. vbi ponitur pro cogitatu. Et inde עלילה Iila. Quod
in lingua chaldaica significat occasionem. Dañ. 6. Et quere
bant occasionem ex latere regis. Et in eodem. Nullamq;
causam & suspitionem reperire potuerunt. idest nullam oc
casionem. Et in plurali עלילות aaliloth. 1. Paralip. 16. No
tas facite in populis adinuentiones eius. i. opera eius. ps.
104. annunciate inter gentes studia eius. idest opera eius.
Ezech. 20. Nec secũdum scelera vestra pessima. Pro quo he
le. secundum opera vã corrupta. significat et עלילות aali
loth excusationes. scilicet falsas. siue occasiões verborũ. ps.
140. ad excusandum excusationes in peccatis. vbi ponitur ver
bum & nomen ab eo deriuatum. Sed Beatus Hiero
Cogitat. Occasio. Studia. Scelera opera Excusatio nes Violenti co gitatiões

nymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtu
lit. Voluere cogitationes impias. idest cogitare cogitatio
nes impias. Scribitur etiam cum mem in principio & dici
tur מעללי Maalele. idest opera seu adinuentiones: vel co
gitationes. aut studia. Ps. 27. Et secundum nequitiam adin
uentionum ipsorum. Ps. 76. Memor fui operum domini.
Hiere. 25. Et a pessimis cogitationibus vestris. & in eodẽ.
26. Bonas facite vias vestras & studia vestra. Significat
etiam predicta dictio עלל Aalal. vindemiare. seu reliquias
ex vindemia remanentes colligere. Deut. 24. Non colliges
remanentes racemos: sed cedent in vsus aduene populi ac
vidue. Hiere. 6. Vsq; ad racemum colliget quasi in vinea re
liquias israel. Pro quo hebrei legunt. Vindemiando vinde
miabũt vel colligendo colligẽt quasi in vinea reliquias isra
el. Threñ. 1. Qñ videmiauit me. Et ide עללות Ooleloth. i.
racemi remanentes post vindemiam. Iudi. 8. Nonne me
lior est racemus ephraim vindemia sabiezer. Esa. 17. Et re
linquetur in eo sicut racemus. & in eodem. 24. Et racemi:
cum fuerit finita vindemia. Hiere. 49. Si vindemiatores
venissent super te nonne reliquissent racemos. Mich. 7.
Velut qui colligit in autũno racemos vindemie. Item עלל
Aalal. idest spoliare. depdari. deuastare. seu occidere. Iudi.
20. In illa quoq; fuga palantes & in diuersa tendentes occi
derunt quinq; millia viros. Pro quo hebrei legunt. Et occi
derunt eos siue deuastauerunt in vijs vel in itineribus quin
q; millia viros. Esa. 3. Populum meum exactores sui spolia
uerunt eum. Threñ. 3. Oculus meus depredatus est animã
meam. Significat etiam illudere. Nume. 22. Quia illusisti
mihi. 1. Reg. 31. Et interficient me illudentes mihi. Hie
re. 38. Ne forte tradar in manus eorum & illudant me.
Significat etiam abuti. Iudi. 19. Qua, cum tota nocte abusi
essent. Itẽ significat operire vel inuoluere. Iob. 16. Et ope
ru cinere carnem meam. Pro quo hebrei legunt. Et inuo
lui siue operui cinere cornu meum. Et accipitur cornu pro
fortitudine vel imperio. Item עלל Oolel. idest paruulus
infans. Hiere. 6. Effunde super paruulum foris. Threñ. 2.
Cum deficeret paruulus & lactens in plateis oppidi. Et in
plurali עוללים Oolelim. Ps. 8. Ex ore infantium & lacten
tium perfeciste laudem. Threñ. 4. Paruuli petierũt panem.
vide etiam de hoc supra in dictione על Vul. scribitur etiã
cum thau in principio & dicitur תעלולים Thaalulim.
Esa. 3. Et effeminati dominabuntur eis. Pro quo hebrei le
gunt. Et infantes seu paruuli dominabuntur eis. Potest etiã
significare abutentes. vt dictum est supra. Ponitur etiam
תעלולים Thaalulim pro illusionibus. Esa. 66. Et ego eli
gam illusiones eorum. Item עלל Aalil. idest probatũ se
cundum translationem nostram. ps. 11. Argentum igne exa
minatum probatum terre. Hebrei tamen dicunt q9 signifi
cat vas paruũ fictile in quo argentum vel aurum purgatur
seu purificatur. De quo vide supra in dictione בעל Baal.
quia secundum aliquos hebreos illud beth quod preponi
tur predicte dictioni non est prepositio sed est de substan
tia dictionis. Item על Ol. i. iugum. Geñ. 27. Tempusq; ve
niet cum excutias & soluas iugum eius de ceruicibus tuis.
Nume. 19. Nec portauerit iugum. Deut. 28. Et ponet iugũ
ferreum super cernicem tuam. 1. Reg. 6. quibus non est im
positum iugum. 3. Reg. 12. Pater tuus durissimum iugum
imposuit nobis.

עלג Jileg. balbus. Esa. 32. Et lingua balborum velociter lo
quetur. & solum inuenitur in predicto loco.

עלה Aala. ascendere. leuare. eleuare. ducere. adducere. ob
ducere. crescere. pullulare. oriri. offerre. Geñ. 2. Sed
fons ascendebat de terra. Et in eodem. 17. Ascendit deus.
abrahaam. Et in eodem. 32. Iam enim ascendit aurora. Et
in eodem. 35. Surge ascende bethel. & in eodem. 46. Et
ego inde adducam te reuertentem. Pro quo hebrei legunt.
Et ego ascendere te faciam vtiq; ascendendo: eo quod ter
ra egypti erat humilior terra promissionis. Et in eodem.
49. Quia ascendisti cubile patris tui. Exo. 19. Moyses au
tem ascendit in montem ad deum. Et in eodem. 24. Ascen
de ad me in montẽ. Nume. 9. Cumq; ablata fuisset nubes
que tabernaculum protegebat. idest cum eleuata fuisset. Et
in eodem. Et statim diluculo tabernaculum reliquisset. Pro
quo hebrei legunt. Et eleuata esset nubes diluculo. & in eo
dem. Et si post diem & nocte recessisset. idest eleuata fuisset
& in eodem. 10. Vigessima die mensis eleuata est nubes de
tabernaculo federis. & in eodem. 16. Vt separentur a taber
culis chore. Pro quo hebrei legunt. Et ascendant vel eleuẽ
tur a tabernaculis chore. & in eodem. Cumq; recessissent a
tentoriis eorum. idest cum ascendissent vel eleuati essent.
Deut. 1. Et tumentes superbia ascendistis in montem. Ios.
15. Ascendetq; terminus in bethagla. Iudi. 8. Feuertentes
q; de bello ante solis ortum. Pro quo hebrei legunt. Ante
solis ascensum. idest antequam sol ascenderet super ter
ram. 1. Reg. 5. Ascendebat vlulatus in celum. & in eodem.
9. Et ascenderunt in ciuitatem. 4. Regum. 2. Cum leuare
vellet dominus heliam per turbinem in celum. 2. Paralipo.
16. Et facies cum a me recedere. Pro quo hebrei legunt.
Et ascendet q; me. Iob. 20. Si ascenderit vsq; ad celum su
perbia eius. Ps. 46. Ascendit deus in iubilo. Ps. 67. Ascen
disti in altum. Canti. 3. Que est ista que ascendit. Esa. 2. Ve
nite ascendamus in montem domini. Hiere. 4. Ascendit
leo de cubili suo. & in eodem. 46. Ascendens operiam ter
ram. Et in eodem. 47. Ecce aque ascendent ab Aquilone.
& in eodem. 49. Quasi leo ascendet de superbia iordanis.
Et in eodem. 51. Et non ascendet loricatus. Ezech. 19. Et
eduxit vnum de leunculis suis. pro quo hebrei legunt. Et
ascendit seu creuit vnus de lgunculis suis. Et in eodem. 36.
Et ascendistis super labium lingue. Osee. 1. Et ascendent de
terra. Et inde verbum tertie coniugationis. idest ascende
re facere. seu ducere: aut educere vel adducere. scilicet de
inferioribus ad superiora. siue eleuare. Exo. 32. Qui nos
eduxit de terra egypti. idest qui nos ascendere fecit. Et in
eodem. Isti sunt dii tui israel qui te eduxerunt de terra egy
pti. Ios. 7. Et duxerunt eos ad vallem achor. Et secundum
hebreos vallis Achor erat sublimior valle in quo ipsi erant
vel quia inter eos & vallem achor erat aliquis mons vel col
lis quo ascenderunt vt ducerent eos ad vallem Achor. 2.
Reg. 2. Sed & viros qui erant cum eo duxit Dauid. idest a
scendere fecit eos: quia terra promissionis ad quam duxit
eos erat sublimior. Et in eodem. 6. Vt adducerent arcam
dei. Et in eodem. Et adduxit arcam dei de domo obed edõ
Et in eodem. Dauid & omnis domus israel ducebant
arcam. Hiere. 10. Eleuat nebulas ab extremitatibus terre.
idest ascendere facit. Amos. 2. Ego sum qui ascendere vos
feci de terra egypti. Naum. 2. Et miles captiuis ductus est.
Significat etiam obducere. Hiere. 8. Quare non est obdu
cta cicatrix filie populi mei. Et in eodem. 33. Ecce obdu
cam eis cicatricem & sanitatem. Hebrei tamen dicunt q9
significat sanare vel curare. Et inde תעלה Theala. idest
sanitas seu medicamentum. vt in predicto loco. Et in eo
dem. 46. Frustra multiplicas medicamina: sanitas non
erit tibi. Significat etiam predicta dictio עלה Aala. cre
cere seu pullulare. quod est idem quod ascendere. 3. Reg.
Ascendere Eleuare. Educere. Ducere. Adducere Eleuare. Ascendere facere. Obducere Sanitas. medicamẽ Crescere

Crescere. 22. Cómissum est ergo preliũ in die illa. Pro quo hebrei legunt. Creuit seu augmẽtatum est prelium in die illa. Esa. 5. Et ascendent super eam vepres & spine. i. crescent seu pullulabunt. & in eodem. 32. Super humũ populi mei spine & vepres ascendent. i. crescent siue orientur. Et in eodem. 34. Orientur in domibus eius spine. Ezech. 34. Et succrescere faciam super vos carnes. Et in eodem. Et carnes ascenderũt idest creuerunt. Et in eodem: Et super torrentem orietur in ripis eius. Ponitur etiam pro operire. Exo. 16. Cumq; operuisset superficiem terre apparuit in solitudine quasi minutum. Pro quo aliqui hebrei secundum precedentem significationem legunt sic. & creuit ros qui iacuerat: & ecce super faciem solitudinis minutum. significat etiã predicta dictio עלה Aala offerre vel afferre sacrificium vel holocaustũ: eo quod eleuabatur corã domino. Geñ. 8. Obtulit holocausta super altare. Nume. 22. Imposuerunt simul vitulum & arietem super aram. idest obtulerunt. Deut. 12. Caue ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris. Et in eodem. Sed in loco quem elegerit dominꝰ in vna tribuum tuarum offeres hostias. Iudi. 6. Et taurum alterum impossitum super altere. idest oblatum. 1. Reg. 2. Quam afferebat statutis diebus. 3. Reg. 10. Et holocausta que offerebat in domo domini. Et in eo. Mille hostias in holocaustum obtulit salomon. 2. Paralipo. 24. Et offerebantur holocausta in domo domini. Et inde עולה Oola. idest holocaustum. hostia Geñ. 12. Et offeres eum in holocaustũ. Leuit. 1. In holocaustum & suauẽ odorem domini. Nume. 29. Absq; holocausto sempiterno. p̃s. 19. Et holocaustum tuum pinguc fiat. p̃s. 50. Sacrificium & holocaustum. Esa. 61. Odio habens rapinam in holocaustũ. Et in plurali עלת Ooloth. Geñ. 8. Obtulit holocausta super altare. 3. Reg. 3. Mille hostias in holocaustum. Et in lingua chaldaica dicitur עלתן Aalauã. Esd. 6. Et bedos in holocaustum. Et inde עלות Aaloth. i. vasa quedam que erant in ministerium holocaustorum. 2. Paralipo. 24. De qua facta sunt vasa templi in ministerium ad holocausta. Ponitur etiam עלה Oola pro cogitatione. Ezech. 20. Nec cogitatio mentis vestre fiet. i. illud qđ ascendit in mente vestra. Ponitur etiam עלה Aalia. pro holocausto. seu victima. 2. Paralipo. 9. Et victimas quas immolabat in domo domini. Hebrei tamen secundum primã significationem in predicto loco legunt. Et ascensum eius quo ascendebat in domo domini. Et inde על Aalia. i. cubile. cenaculum. Iudi. 3. Viderunt clausas fores cenaculi. Et in eodem. Forsitan purgat aluũ in estiuo cenaculo. 4. Reg. 4. Faciamus ergo ei cenaculum parum. Et in eodem. Et veniens diuertit in cenaculum. Dañ. 6. Et feneſtris apertis in cenaculo suo. Et in plurali עליות Aalioth. p̃s. 103. Qui tegis aquis cenacula eius. Et inde מעלה Maale. siue מעלה Maala. idest ascensus. seu gradus quo ascendunt. Nume. 34. Per ascensum scorpionum. Ios. 10. Et persecutus est eos per viam ascensus bethoron. 2. Paralip. 33. Et sepelierũt eum supra sepulchra filiorum dauid. Pro quo hebrei legunt. Et sepelierunt eum in ascensu sepulchrorum filiorum dauid. Esa. 15. Per ascensum enim luith flens ascendet. Et in plurali. מעלות Maaloth. Exo. 20. Non ascendes per gradus ad altare meum. Et in titulo. p̃s. 119. Canticum graduũ. Et similiter in psalmis sequentibus. Ezech. 40. Et ascendit per gradus eius. Et in eodem. Et septem graduũ erat ascensus eius. Et in eodem. 46. Gradus autem eius versi erant ad orientem. Amos. 9. Qui edificat in celo ascensiones suas. Significat ẽt illud quod ascendit in cor hominis. i. cogitatiões. vt Ezech. 11. Et cogitationes cordis vestri ego noui. Ponitur etiam מעלות Maaloth. pro horologio. vel lineis. eo quod ibi erant quidam gradus per quorum vmbram designabantur hore diei. Esa. 38. Ecce ego reuerti faciam vmbram linearũ per quas descenderat in horologio achaz in sole retrosum decem lineis. Et in eodem. Et reuersus est sol decem lineis per gradus quos descenderat. Et inde מעלה Maala. idest super gradus. sursum. vel deinceps. Exo. 30. A viginti annis & supra. Nume. 1. Ab vno mense & supra. Deut. 28. Et eris semper supra. Et in eodem. Ascendet super te eritq; sublimior. Pro quo he. le. Ascendet sup te supra supra. 1. Reg. 9. Ab humero & sursum eminebat supra omnem populum. Significat etiam deinceps. 1. Reg. 30. Et factũ est hoc ex illa die & deinceps. Aggei. i. & nũc ponite corda vestra a die hac & supra. i. a die hac & deinceps. Scribitur etiã cũ lamed in principio & dicitur למעלה Leumaala. Esa. 7. Siue in excelsum supra. Et i eodem. 37. Et faciet fructũ sursum. Ezech. 1. A lumbis eius & desuper. Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur ממעל Mumaal. siue ממעלה Mimaala. aut מלמעלה Milmaala. idest de super Geñ. 22. Potuit eum in altare superstruem lignorum. Et in eodem. 49. Benedictionibus celi desuper. Exo. 20. Que est in celo desuper. Ios. 3. Que autem desup venunt. 3. Reg. 7. Et mare super eos desuper erat. Iob. 3. Non requirat eum deus desuper. Esa. 6. Seraphim stabant super illud. Pro quo hebrei legũt. Seraphim stabant desuper ei. Ezech. 1. Et facies & pẽne eorum extente desuper. Et in eodem. Et super firmamentum quod erat imminens capiti eorum. Et inde מעל Moal. idest eleuatio. Nec. 8. Et respondit omnis populus amen eleuãtes manus suas. i. cum eleuatione manũ suarum. Et inde עליון Elion Esd. 9. Et hedos in holocaustum. Et inde עלות Aaloth. i. vasa quedam que erant in ministerium holocaustorum. 2. Paralipo. 24. De qua facta sunt vasa templi in ministerium ad holocausta. Ponitur etiam עלה Oola pro cogitatione. Ezech. 20. Nec cogitatio mentis vestre fiet. i. illud qđ ascendit in mente vestra. Ponitur etiam עלה Aalia. pro holocausto. seu victima. 2. Paralipo. 9. Et victimas quas immolabat in domo domini. Hebrei tamen secundum primã significationem in predicto loco legunt. Et ascensum eius quo ascendebat in domo domini. Et inde על Aalia. i. cubile. cenaculum. Iudi. 3. Viderunt clausas fores cenaculi. Et in eodem. Forsitan purgat aluũ in estiuo cenaculo. 4. Reg. 4. Faciamus ergo ei cenaculum parum. Et in eodem. Et veniens diuertit in cenaculum. Dañ. 6. Et feneſtris apertis in cenaculo suo. Et in plurali עליות Aalioth. p̃s. 103. Qui tegis aquis cenacula eius. Et inde מעלה Maale. siue מעלה Maala. idest ascensus. seu gradus quo ascendunt. Nume. 34. Per ascensum scorpionum. Ios. 10. Et persecutus est eos per viam ascensus bethoron. 2. Paralip. 33. Et sepelierũt eum supra sepulchra filiorum dauid. Pro quo hebrei legunt. Et sepelierunt eum in ascensu sepulchrorum filiorum dauid. Esa. 15. Per ascensum enim luith flens ascendet. Et in plurali. מעלות Maaloth. Exo. 20. Non ascendes per gradus ad altare meum. Et in titulo. p̃s. 119. Canticum graduũ. Et similiter in psalmis sequentibus. Ezech. 40. Et ascendit per gradus eius. Et in eodem. Et septem graduũ erat ascensus eius. Et in eodem. 46. Gradus autem eius versi erant ad orientem. Amos. 9. Qui edificat in celo ascensiones suas. Significat ẽt illud quod ascendit in cor hominis. i. cogitatiões. vt Ezech. 11. Et cogitationes cordis vestri ego noui. Ponitur etiam מעלות Maaloth. pro horologio. vel lineis. eo quod ibi

Crescere. Operire. Offerre. Afferre. עולה Holocaustum. עלת Holocausta. עלה Aala. Cogitatio עליה Victima. עליה Cenaculũ. עליות Cenacula. מעלה מעלה Ascensus. מעלות Gradus. Ascensiones cogitationes

Linee. Horologiũ. מעלה Supra. Sursum. Deinceps. למעלה Supra. Sursum & super. מעל מעלה מלמעלה Desuper. Super. Pro. Propter. supra. מעל Eleuatio. עליון Altissimꝰ Excelsus. עליא Excelsus. עליון Exemplus. Secus. Post. עליונה Superior. על De. Pro. Propter. Aduersus. Contra

In. Ad. Iuxta. Prope. Cum. eis simul quod non auferetur. Hebrei legunt. & ad supra. i. ad superiora vocabit eum simul non eleuabitur. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. Significat etiam in: siue ad Geñ. 19. Salua animam tuam. pro quo hebrei legunt. Saluare in anima tua: siue saluum te faciam tua. Et in eodem. 27. Viues in gladio. Exo. 28. Sculpes eos nominibus filiorum israel. idest in nominibus. Et in eodem. 29. Et posita in canistro offeres. Ios. 2. Et ecce mulier ascẽdit ad eos. Et in eodem. Per viam que ducit ad vada iordanis. 1. Reg. 1. Orauit ad dominũ flens largiter. & i eo. 2. Abiit elchana in ramatha in domum suam. 4. Regum. 22. Dixit autẽ elchias pontifex ad saphan scribam. Ps. 47. Ipse reget nos in secula. Pro quo hebrei legũt. Ipse reget nos vsq; ad mortem siue in morte: & beatus hieronymus in psalterio iuxta he. ve. transtulit. ipse dux noster super mortem. De quo vide infra in dictione עלם Alam. Esa. 29. Et dabitur liber nescienti litteras. Pro quo hebrei legunt. Et dabitur liber ad eum qui nescit librum siue litteras. Et in eodem. 38. cunctis diebus vite nostre in domo domini. Hiere. 23. Hec dicetis vnusquisq; ad proximum suum & ad fratrem suum. Osee. 12. & locutus sum super prophetas. idest ad prophetas. Significat etiam cum. iuxta. apud. secus. ante. Geñ. 16. Cumq; inuenisset eam angelus domini iuxta fontem. Et i eodem. 18. Apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. & in eodem. Ipse vero stabat iuxta eos. Et in eodem. 30. separatis inter se gregibus. Pro quo hebrei legunt. & posuit sibi greges seorsum & non posuit eas cum ouibus laban sue iuxta oues laban. Et in eodem. 41. Quod autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens somnium. Pro quo hebrei legunt. & iuxta secundationem vel iterationem somnii. & est sensus sicut in littera nostra. Exo. 14. repererunt eos in castris super mare. idest iuxta mare. & in eodem. 35. Viri cum mulieribus prebuerunt. & in eodem. 40. Dimitesq; ante illam velum. idest iuxta arcam. Nume. 2. & cum eis tribus filiorum manasse. 1. Regum. 20. fac ergo misericordiam cum seruo tuo. 2. Regum. 2. & occurrerunt eis iuxta piscinam gabaon. Nec. 3. & iuxta eum edificauerunt viri hiericho & iuxta eos edificauit zachur. Ps. 1. & erit tãquam lignum quod plantatũ est secus decursus aquarum. Canti. 1. Ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum. idest iuxta greges vel cum gregibus. Ezech. 1. iuxta fluuiũ chobar. & in eodem. In terra chaldeorum secus flumen chobar Significat etiam. de. z. Reg. 23. Dixit vir cui constitutũ est de christo dei iacob. Hebrei tamen secundum primam significationem legunt sic. Dixit vir qui constitutus est supra: christus dei iacob. idest qui constitutus est in statu sublimiori. significat etiam. pro. siue propter. Geñ. 26. Pro illo quoq; rixati sunt. Leuit. 4. Offeret pro peccato suo. & in eodem. Rogabitq; pro eo sacerdos. Nume. 15. & rogabit sacerdos pro omni multitudine israel. p̃s. 7. Et propter hanc in altum regredere. Ps. 9. Propter quid irritauit impius deum. Ps. 31. Pro hac orabit ad te omnis sanctus. Ps. 43. quia propter te mortificamur tota die. Ps. 44. Propter veritatem & mansuetudinem & iustitiam. Ps. 68. Quia propter te sustinui opprobrium. Threñ. 5. Propterea mestum factum est cor nostrum. Et in eodem. Propter montem sion quia disperiit. Ione. 4. Propter hoc preoccupaui. vt fugerẽ in tharsis. Significat etiam aduersus siue contra. Geñ. 4. Consurrexit cain aduersus fratrem suum Abel. Nu. 16. Cũq; stetissent aduersus moysen. p̃s. 2. Aduersus dominum & aduersus christum eius. Ps. 14. & opprobrium non accepit aduersus proximum suum. p̃s. 63. Et infirmate sunt contra eos lingue eorum. Esa. 7. Ad preliandum contra eam. Et

In. עלי cum. Super. לעל Sicut ad. Et super. מעל Super. מעל מעלה עלה Brunus. Femur. עלה Maculare Succidere Reuocare. succendere עלי Pilum. עלה ramus. Folium. עלים עלי Folia. Frondes. עלז Exultare. gaudere. gloriari. Sopiri. עלז gloriosus. Exultans. Letantes. תעלה Elducrus

in eodem. 9. simul ipsi contra iudam. & in eodem. 27. Ne forte visitetur contra eam. Habet fortasse & alios modos significandi qui possunt reduci ad supradicta. scribitur etiam cum iod in fine & dicitur עלי aale. Iob. 29. Quando secreto erat deus in tabernaculo meo. Ps. 91. In decachordo psalterio cum cantico in cithara. vbi ter ponitur predicta dictio. Hiere. 9. Dolor meus super dolorem. & aliquando preponitur ei littera chaph & dicitur כעל Cheal. idest quasi super: vel sicut ad. Esa. 59. sicut ad vindictam quasi retributionem. idest quasi super retributionem. Et in eodem. 63. Et super omnibus que reddidit nobis dominus. & aliquando preponitur ei littera mem & dicitur מעל meal. idest desuper. Geñ. 1. Diuisitq; aquas que erant sub firmamento ab aquisque erant super firmamentum Ezech. 1. nam cum fieret vox super firmamentum. scribitur etiam cum duplici mem in principio & dicitur ממעל Mimaal. siue מעלה mimaala. De quo supra. dictũ est. & inde עלה aaléha. i. armũ. seu femur. 1. Regum. 9. Leuauit autem coquus armum & posuit ante saul. Pro quo hebrei legunt. Leuauit autem coquus crus & femur eius. siue id quod erat super illud. Item עלה Aala. maculare vel profanare. succidere vel succendere. Geñ. 49. Et maculasti stratum eius. pro quo hebrei legunt. stratum meum maculatum seu profanatum est. Iob. 5. sicut infertur aceruꝰ tritici in tempore suo. pro quo hebrei legunt. Sicut succiditur aceruus: scilicet messis in tempore suo. Ps. 101. Ne reuoces me in dimidio dierum meorum. Pro quo hebrei legunt. Ne succidas me vel ne consumas me in dimidio dierum meorum. Hiere. 48. Ciuitates illius succenderunt. Et alii legunt succiderunt vel exterminauerunt. Zach. 14. Et apprehendet vir manum proximi sui. & sequitur in hebreo. & succidetur manus sua super manum proximi sui. Potest etiam legi sic. & ascendet siue eleuabitur manus eius super manum proximi sui. & ide תעלה Theala. idest aqueductus. 3. Regum. 18. Steterunt iuxta aqueductum piscine superioris. Et in eodem. 20. Et quomodo fecerit piscinam & aqueductum. Esa. 7. Ad extremum a queductus piscine superioris. & inde עלי Eeli. idest pilum. Prouer. 27. Si contuderis stultum in pila quasi ptisanas feriente desuper pilo. & dicũt aliqui hebrei q̃ significat mortarium. Item עלה aale. idest folium. frons. ramus. vt Geñ. 8. Portans ramum olive virentibus foliis in ore suo. Ps. 1. Et folium eius non defluet. & in plurali עלים aalim. siue עלי aale. Geñ. 3. Et consuerunt folia ficus. Nec. 8. Afferte frondes olive & frondes ligni pulcherrimi & frondes myrti & ramos palmarum. vbi ponitur pro frondibus & pro ramis. Et similiter. Esa. 17. Vbi dicitur. ne forte visitetur cõtra eam. potest etiam legi. ne forte deficiant folia eius. & sic legunt aliqui hebrei. & Hiere. 11. Vbi dicitur. Exarsit ignis in ea. Pro quo ipsi legunt. Exarsit ignis in folia eius.

עלז Aalaz. exultare. letari. gaudere. gloriari. sopiri. 2. Regum. 1 ne exultent filie incircumciſorũ. Ps. 67. exultate in conspectu eius. Ps. 95. Gaudebunt campi & omnia que in eis sunt. Ps. 149. Exultabunt sancti i gloria. Hiere. 11. nunquid carnes sancte auferent a te malitias tuas in quibus gloriatus es. & in eo. 15. non sedi in concilio ludentium & gloriatus sum. Soph. 3. Letare & exulta in omni corde. significat etiam sopiri vel consopiri. Hiere. 51. & inebriabo eos vt sopiantur. & inde עלז aalez. idest exultans. letus. glorians seu gloriosus. Esa. 5. Et populus eius & sublimes gloriosique eius. Et in eodem. 13. Exultantes in gloria mea. Et in eodem. 24. Quieuit sonitus letantium. Soph. 3. quia tũc auferam de medio tui magniloquos superbie tue. idest gloriantes siue exultantes in superbia tua. & in genere fe-

עֲלִיזָה mínio עֲלִיתָה Aaliza.Esa.22. Vrbs frequẽs:ciuitas exultãs. Et in eo.23. Nunquid non hec vestra est que gloriabaturin diebus pristinis.

Exultans. Glorians.

עָלַט Aalat. caligo tenebrosa.obscuritas.& scribitur cũ he in fine quod denotat genus femininum.Geñ.15.Cũ ergo occubuisset sol:facta est caligo tenebrosa. Ezech.12. In caligine egredietur.

Caligo. tenebrosa

עָלַם Aalam.Occultare.celare.absconderе.latere.despicere.negligere.Leuit.5.Et oblita fuerit.pro quo hebrei legunt.Et absconditum vel occultatum fuerit ab eo.siue latuerit eam immundicia sua.Deut.22.Non videbis bouem fratris tui aut ouem errantem & preteribis. Pro quo hebrei legunt. Et occultaberis vel absondes te ab eis.4. Reg.4.Dominus celauit a me & non indicauit mihi. Iob. 6.Qui timent pruinam : irruet super eos nix. Pro quo hebrei legunt. Denigrati gelu vel pruina:super eos ocultabit vel occultabitur aut absc̃detur nix.vel sic denigrata aut offuscata gelu:absc̃ondet siue celabit ea nix. & in eodem.28. Abscondita est ab oculis omnium viuentium.p̃s. 25.Et cũ iniq̃ gerentibus non intrpibo. pro quo hebrei legunt.& cum celatis vel absconditis non introibo.& est idem sensus Nam iniq̃ gerentes volunt esse in absc̃ondito & odiunt lucem.iuxta illud Ioannis.3.omnis enim qui male agit odit lucem: & non venit ad lucem vt non arguantur opera eius. Threñ.3.Ne auertas aurem tuam a singultu meo .pro quo hebrei legunt.Ne absc̃ondas aurem tuam. & quia quando aliquis despicit vel contemnit alium absc̃ondit & quertit faciem suam ab eo.ideo ponitur etiam pro despicere vel contemnere aut negligere.Leuit.20.Quod si negligẽs populus terre & quasi parũpendens dimiserint hominem.pro quo hebrei legunt. Quod si occultando occultauerit populus terre oculos suos ab homine illo.Deut.22.Non despicies:sed subleuabis cum eo.1.Regũ.12 & cõtemnã illud hodie:restituamq̃ vobis.Ps.9. Despicis in opportunitatibus in tribulatione.Esa.58.Et carnem tuam ne despexeris. Num.3.Eriq̃ despecta.& inde עֶלֶם Aalum , idest occultum vel absconditum.Ps.89.Seculum nostrum in illuminatione vultus tui.pro quo hebrei legunt.& occulta vel absc̃ondita nostra in luce vultus tui.& beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit . Negligentias nostras in luce vultus tui.Scribitur etiam cum tau in fine & dicitur עֶלְמוּת Aalmuth.vt in titulo p̃s. 9. Vbi dicitur in finem pro occultis filii.sed si predicta dictio diuidatur: tunc significat super mortem.& in aliquibus libris hebraicis fũt due dictiones.& sic transtulit beatus hiero.in psal. iuxta he. veritatem.scilicet victori super mortem filii. & eadem dictio habetur.Ps.47.vbi dicitur ipse reget nos in secula .p quo beatus hieronymus trãstulit. Ipse dux noster sup mortem. Potest etiam legi sic. Ipse reget nos in occultis . potest etiam significare iuuentutem.vt infra dicetur. Dẽ quo vide Nicolaum de lyra in postilla psalmi noni & Burgeñ. in additione.& inde תַּעֲלוּמָה thaaluma.idest absc̃onditum vel occultum.Iob.28.Absc̃ondita produxit ad lucem. Quod in hebreo legitur singulariter scilicet absc̃onditum . Et in plurali תַּעֲלוּמוֹת Thaalumoth.vt in eodem.11.Et ostenderet tibi secreta sapientie.Ps. 43 . Ipse enim nouit absc̃ondita cordis.Item עֶלֶם E elem.idest puer . adolescẽs . Iuuenis.1. Regum.17 . Interroga tu cuius filius sit iste puer.& idem עֶלֶם Aalom.i. adolescentia.iuuentus , & reperitur tantũ in plurali.Iob.20.Ossa eius implebuntur viciis adolescentie eius. Et in eodem.33.Reuertatur ad dies adolescentie eius . Ps. 88.Minorasti dies temporis eius. pro quo beatus Hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit.Abbreuiasti dies adolescentie eius.Esa.54.Quia confusionis adolescentie tue obliuiscẽris.Et inde עַלְמָה Aalma.idest virgo absc̃ondita . adolescentula.puella.Geñ.24.Et virgo que egredietur ad hauriendam aquam.Exo.2.Perrexit puella & vocauit matrem pueri.Esa.7.Ecce virgo concipiet & pariet filium.& proprie significat virginem adolescentulam & absc̃onditam & non in prouecta etate.vnde beatꝰ hieronymus in suis explanationibus super predicto loco sic ait.porro עַלְמָה Aalma apud hebreos verbum ambiguum est:dicitur enim & adolescentula & absc̃ondita.vnde & in titulo psalmi noni.vbi in hebreo positum est עַלְמִית Aalmuth: ceteri interpretes transtulerunt pro adolescentula:quod .lxx .interpretati sunt pro absc̃onditis.Et in genesi legimus vbi rebecca dicitur Alma:aquilam non adolescentulam nec puellã . sed absc̃onditam trãstulisse.Sunamitis quoq̃ mulier amisso filio cum elisei fuisset pedibus prouoluta & prohiberet eam giezi audita a propheta dimitte eam quia in dolore est & dominus absc̃ondit a me . vbi in hebreo scriptum est הֶעְלִים מִמֶּנִּי Heelim mimẽni .ergo עַלְמָה aalma non solum puella vel virgo:sed cum virgo absc̃ondita dicitur & secreta :que nunquam virorum paterit aspectibus sed magna parentum diligentia custodita sit:ligua quoq̃ punica que de hebreorum fontibus ducitur proprie virgo עַלְמָה Aalma appellatur.Et quantum cum mea pugno memoria mũquam me arbitror Alma in muliere nupta legisse sed in ea que virgo est:vt non solum virgo sed & virgo iunioris etatis & in annis adolescentie.hec hieronymus . Ponitur etiã עַלְמָה Aalma pro adolescentia.Prouer.30. Et via viri in adolescentia . Sed nicolaus in postilla dicit q̃ in hebreo habetur in adolescentula. Et vtrunq̃ potest legi secundum literam hebraicam.Et in plurali עֲלָמוֹת Aalamoth . Ps. 77. In medio iuuencularum tympanistriarũ . Canti.1 . Propterea adolescentule dilexerunt te.Ponitur etiam pro iuuentutibus.vt in titulo p̃s. 45 . Vbi dicitur in finem pro filiis chore pro arcanis.Pro quo beatus hiero.in psalte.iuxta he.ve. transtulit.victori filiorum chore pro iuuentutibus canticũ. Potest etiam significare absc̃ondita vel arcana secundum primam significationem. Item עוֹלָם oolam.idest seculum seu eternum :vel perpetuum.Geñ.6.Isti sunt potentes a seculo.Exo.21.Et erit ei seruus in seculum.idest vsq̃ ad quinquagesimum annum iubilei:sicut exponũt hebrei.p̃s.118 Memor fui iudiciorum tuorum a seculo domine . Prouer. 22.Ne transgrediaris terminos antiquos . pro quo hebrei legunt.Ne transgrediaris terminos seculi.Eccls.9 . Et non habent partem in hoc seculo.Esa.61.Et edificabunt deserta a seculo.Hiere.2.A seculo confregisti iugum meum . Significat etiam eternitatem.vt Exo.15 . Dominus regnauit in eternum & vltra.Ps.40.Benedictus dominus deus israel a seculo vsq̃ in seculum.idest vsq̃ in eternum . Ps.102. Misericordia autem domini ab eterno & vsq̃ in eternum. Ps.111.In memoria eterna erit iustus. Ps . 118.In eternum non obliuiscar iustificationes tuas.Esa.54 . In misericordia sempiterna miserꝰ fui tui.Et in eodem.61.Fedus perpetuum feriam eis.Hiere.31.In charitate perpetua dilexi te.Dañ.12 . Alii in vitam eternam.Et in eodem. Quasi stelle in perpetuas eternitates . & beatus Hieronymus super epistolam ad Galatas capitulo primo dicit q̃ quãdo scribitur cum littera vau tunc significat eternitatem , et quando scribitur sine vau tunc significat tempus finitum et determinatũ.cuius verba sunt hec.Querẽdũ quoq̃ est quid sit inter seculum & seculum seculi siue secula seculorum.& vbi pro breui temporis spacio vbi pro eternitate ponatur: quia in hebreo seculum seculi.idest עוֹלָם oolam:vbi vau litteram positam habuerit eternitatem significat :vbi vero sine vau scribitur : annum quinquagesimum quem illi iubileum vocãt.ob hanc causam & ille hebreꝰ qui ꝑpter vxorem & liberos amans dominũ suum : aure pertũsa seruitio subiugatur:seruire iubetur in seculum . hoc est vsq̃ ad annum quinquagesimum.Hec hieronymus.scribitur etiam cum iod in prima syllaba & cum vau in secunda.2.Paralí. 33.Et in ierusalem quam elegi de cunctis tribubus israel ponam nomen meum in eternum.Et solum in predicto loco ponitur עֵילוֹם Eelom.pro עוֹלָם oolam.& in lingua chaldaica dicitur עָלְמָא aalam.siue עָלְמָא aalma . Dañ.2. Sit nomen domini benedictum a seculo.& in eo.3.Regnũ eius regnum sempiternum.& in plu. עוֹלָמִים oolamim.Ps.60. Inhabitabo in tabernaculo tuo in secula.Eccls.1.Iam enim p̃ cesserũt in seculis que fuerũt ante nos.Esa.26. In dño deo forti in perpetuũ.pro quo he.le. In dño deo forti seculorũ. Et in eo.45.Israel saluatus est in dño salute eterna .p quo he.le.Salute seculorũ.& in lingua chaldaica dicitur עָלְמִין Aalmin.siue עָלְמָיָא Aalmaia.Dañ.7.& obtinebunt regnũ vsq̃ in seculum & vsq̃ in secula seculorum.

Eternum. עוֹלָם עָלְמָא Seculum. Sempiternũ עוֹלָמִים

Secula.

עָלַס Aalas.exultare.gaudere . sicut עָלַץ Aalaz cum zain . De quo supra dictũ est.Iob.20. Iuxta multitudinem admũtentionũ suarũ sic sustinebit.p quo he.le. Iuxta multitudinẽ cõmutationis vel permutatiõis sue nõ gaudebit. Prouer.7.Et fruamur cupitis amplexibus . pro quo he.le. Et letemur amoribus vel dilectiõibus.Sed btũs hiero.transtulit sensum.& inde נְעֲלָסָה neelasa.i.gaudẽs vel gloriosa. Iob.39.Penna struthiõis similis est pennis herodii. p quo he.le. Ala siue penna struthionum gaudẽs.i.gloriosa & pulchra est sicut penna herodii.

Gaudere . Letarí. נְעֲלָסָה Gaudens.

עָלַע Aalaa.lambere.deglutire.Iob.39 . Pulli eius lambũt sanguinẽ.& solum inuenitur in predicto loco. Item עִילָאָא Eilaa.in lingua chaldaica significat costam :secundũ hebreos.& solũ inuenitur in numero plu.f. עִלְעִין Eilin.p quo btũs hiero.trãstulit ordines.Dañ.7.Et tres ordines in ore eius.pro quo he.le.Et tres coste in ore eius.

Lambere. עִילָאָא Ordines . עִלְעִין

עָלַף Aalaph.deficere.defessum esse.inuoluere. tegere.cõcutere.Esa.51.filii tui proiecti sunt dormierunt in capite omnium viarũ.pro quo he.le.filii tui defecerunt & iacuerunt siue dormierũt in capite oĩm viarũ. Amos.8. In die illa deficient virgines pulchre & adolescentes in siti. Ione.4 Et peussit sol super caput Ione & estuabat.idest deficiebat. signat et inuoluere.vel tegere.seu velare. Geñ.38 . Assumpsit tristitiã & mutato habitu sedit in bitio . pro quo he.le. Et operuit se tristitia & inuoluit se vel texit se :& sedit in bitio.Canti.5. Venter eius eburneus distinctus sapphyris.p quo he.le.tectus seu coopertus sapphyris.Ponitur et p cõcutere.vt Ezech.31.& omnia ligna agri concussa sunt.

Deficere. Inuoluere Concutere

עָלַץ Aalas.exultare.letari.1.Reg.2.Exultauit cor meũ in dño.1.Paralipo.16.Exultent agri & omnia que in eis sunt.Et inde עֲלִיצוּת Aalisuth.idest exultatio.Abach.3. Exultatio eorũ sicut eius qui deuorat pauperem in absc̃dito

Exultare. עֲלִיצוּת Exultatio.

עֲלֻקָה Aaluca. Sanguisuga.& scribitur cum he in fine.i pro uer. 30 . Sanguisuge due sunt filie.& solum inueniꝰ tur in predicto loco.

Sanguisuga.

עִם Iim.Cum.iuxta.in.contra.aduersus . Geñ.24.Et fac misericordiam cum domino meo Abraam.Et in eodẽ 47.Sed dormiam cum patribus meis.2. Regum.6 . Cũq̃ tulissent eam de domo Abinadab qui erat in gabaa custodiẽtis arcam dei.pro quo hebrei legunt.Et tulerunt eam de domo abinadab qui erat in gabaa cum arca dei.idest qui erat custos eius.Ps.17.Cum sancto sanctus eris:& cum viro innocente innocẽs eris :& cum electo electus eris:& cũ peruerso peruerteris.p̃s.71.Et permanebit cum sole.idestquãdiu fuerit sol.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit.Et timebunt te quamdiu erit sol.Canti. 4.Cum pomorum fructibus:ciperi cum nardo:cum vniuersis lignis libani.Et componitur cum pronominibus cum puncto dages in littera mem hoc modo עִמִּי Iimi.idest mecum.Geñ. 39.Dormi mecum.Ponitur etiam pro mihi. Leuit.26.qd si ambulaueritis ex aduerso mihi.Et in eodem.Sed ambulaueritis ex aduerso mihi.עִמָּךְ Iimecha.siue עִמָּךְ Iimach.i. tecum.Exo.3.Ego ero tecum. Deut.23. Habitabit tecum in loco qui ei placuerit.Ios.1. Sit dominus deus tecum.עִמּוֹ Iimo.idest cum eo vel secum.Geñ.13 . Et lot cum eo ad australem plagam.2.Regum.16.Venit itaq̃ rex dauid & vniuersus populus qui erat cum eo.Ponitur etiam עִמָּךְ Iimach q̃ est secunde persone pro עִמּוֹ Iimo q̃ est tertie persone. Zach.14.Et veniet dominus deus omnes sancti cum eo. Vbi in hebreo ponitur tecum pro cum eo. עִמָּנוּ Iimanu.i. nobiscum.Exo.20.Loquere tu nobis & audiemus.pro quo hebrei legunt.Loquere tu nobiscum & audiemus. Et in eodem.Et non loquatur nobis deus.idest nõ loquatur nobis cum.Osec.12.Et ibi locutus est nobiscum. Et aliqui hebrei dicunt q̃ ponitur ibi עִמָּנוּ Iimánu.pro עִמּוֹ Iimo . idest cũ eo.עִמָּכֶם Iimachem.idest vobiscum . Nu.22. Quia prohibuit me dominus venire vobiscum עִמָּהֶם Iimahem.i. cum eis. vt in eodem . Noli ire cum eis . Et in genere femininomutat mem vltimũ in nun in prima & secũda persona plurali.Significat etiam iuxta.Geñ.25 . Qui habitabat iuxta pureum noie viuentis & videntis.Et in eo.35.Subter there bintũ que est post vrbẽ sichen.i.iuxta vrbẽ sichem. Ios.7. Contra ai que est iuxta bethauen.Iudi.16.Et agnoscentes vocem adolescentis leuite.pro quo he.le. Ipsi iuxta domũ miche:& ipsi agnouerunt vocẽ adolescẽtis leuite. 2.Regũ. 19.Sepeliar iuxta sepulchrũ patris mei.significat etiam in. Deut.8. Vt recogites in corde tuo.Et in eodem.15. Et dicas in corde tuo appropinquat septimus annus remissionis. Iob.31. Si ambulaui in vanitate. Põitur etiam pro contra. Leuit.26.Ego quoq̃ contra vos aduersus incedam . Et in eodem. Si autem nec per hec audieritis me sed ambulaueritis cõtra me: & ego incedam aduersus vos in furore contrario.& in eodem. Ambulabo igitur & ego cõtra vos. Ponitur etiam pro cõiunctione. Et.1.Reg.16.Erat autem rufus & pulcher aspectu. Et aliquando preponitur ei littera mem & dicitur מֵעִם meim.idest de iuxta: vel de prope. Sed in translatione nostra omittitur quandoq̃ illa prepositio iuxta vel prope.Geñ.48.Cũq̃ tulisset eos ioseph de gremio patris.pro quo he.le . De iuxta vel de ꝑpe genua eius Exo.9.Egressusq̃ moyses a pharaone iratus nimis. Itẽ עַם Aam.i. populus:a superiori dictione denuatũ:eo quod est coadunatio vel cõiũctio hoim.& est in hebreo vtrusq̃ sexus: licet magis cõiter reperiatur in gñe masculino.Exo.1. Ecce populus filiorũ israel multus & fortior nobis est.Et in eo.14.Timuitq̃ populus dñm.& in eo.15 .Donec pertranseat populus tuus dominie . Deut. 2 . Populus magnus & multus.Ps.17.Populus quem non cognoui seruiuit mihi. Ps.109.Tecum principium in die virtutis tue.Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatẽ transtulit.Populi tui spontanei in die fortitudinis tue. Potest etiam legi cum:sicut lxx.transtulerunt. nam eisdem litteris vtrunq̃ scribitur in hebreo.Esa. 43 . Populum istum for

Cum. Iuxta. In. Contra. Aduersus. עִמָּנוּ עִמָּכֶם עִמָּהֶם Mecum. Mihi. Et. מֵעִם עַם Populus

mani mihi. Reperitur etiam quãdoq; in genere femininoquia iungitur cum nomine adiectiuo aut participio vel verbo generis femininí. Exo. 5. Et iniq; agitur contra populum tuum. Iudi. 18. Videruntq; populum habitãtem in ea. Hiere. 8. Quare auersus est populus iste in ierusalem auersione contentiosa. & in plu. עַמִּים Aamím. i. populi. Geñ. 27. Seruient tibi populi. Deut. 33. Populos vocabũt ad mõtem. Ps. 44. Propterea populi confitebuntur tibi. Scribitur etiam aliquando cum duplici mem & dicitur עַמִּים aammemím. Iudi. 5. Post eum ex beniamin in populis tuis. Nec. 9. Et reges eorum & populus terre. Et in lingua chaldaica dicitur עַמְמַיָּא aammemaia siue עַמְמִין aammemín. Dañ. 3. Vobis dicitur populis. Ponitur et עַם Aam. pro cõgregatione animalium cuiuscunq; speciei. nam dicitur de formicis. Prouer. 30. formice populus infirmus. Dicitur etiam de locustis. Ioel. 2. populus multus & fortis.

עַמַם Aamam. obscurare. occultare. abscõdere. Threñ. 4. Quomodo obscuratum est aurum. Ezech. 28. omne secretũ non est absconditũ a te. Et in eo. 31. Cedri non fuerunt altiores illo in paradiso dei. pro quo he. le. Cedri non occultauerunt eum in paradiso dei. & btũs hieronymus trã stulit sensum. Et inde dicunt aliqui q; deriuatur עַם aam. i. populus. De quo vide in dictione precedenti.

עָמַד Aamad. stare. assistere. subsistere. sustentare. Statuere. cessare. Geñ. 19. Et non stes in omni loco circa regionem. Et in eo. 43. Et steterunt coram ioseph. Exo. 18. Et p cepta eius poteris sustentare. Pro quo hebrei legunt. Et preceperit tibi deus: & poteris stare vel sustinere. Et in eo. 20. Ac pauore concussi steterunt procul. Leuit. 16. Statuet eum vium corã domino. Et in eo. 19. Non stabis contra sanguinem proximi tui. Deut. 5. Tu vero sta hic mecũ. Ios. 4. Et stetit sol in medio celi. Iudi. 4. Sta ante ostiũ tabernaculi. 1. Reg. 9. Tu aũt subsiste paulisper. Et in eo. 30. Substiterãt enim ducenti: qui lassi transire nõ poterant. 2. Reg. 20. Vidit hoc quidã vir q; subsisteret omnis populus. Et in eo. Ne subsisterent transeuntes. 3. Regũ. 22. Et rex israel stabat in curru suo. 4. Reg. 23. Acquieuitq; populus pacto. pro quo hebrei legunt. Et stetit omnis populus in pacto. 1. Paralip. 20. Initum est bellum in gazer. pro quo hebrei legunt. Et stetit bellum in gazer. Et in eo. 21. Consurrexit aũt satan aduersus israel. idest stetit. ps. 25. Pes meus stetit in directo. Hiere. 15. Si steterint moyses & samuel corã me. Et in eode 23. Quis enim affuit in consilio dñi. i. quis stetit. Et in eo. si stetissent in consilio meo. Hiere. 32. vt permanere possint diebꝰ multis. i. vt subsistere vel stare possint. Ezech. 22. nũ quid sustinebit cor tuum. & in eo. 17. Sed custodiat pactum eius & seruet eum. pro quo hebrei legunt. vt stet in eo. i. ne recedat ab eo. Naum. 2. State: state. Zach. 3. Et dabo tibi ambulantes de his qui nunc hic assistunt. Significat et statuere vel constituere aut instaurare. scilicet qñ est verbũ tertie cõiugationis. Geñ. 47. Quinq; viros constituit coram rege Nu. 8. Statuesq; leuitas in conspectu Aaron. idest stare facies. 2. Paralip. 19. Porro rex israel stabat in curru suo. pro quo hebrei legunt. Stare faciebat. idest faciebat semetipsum stare quanuis esset vulneratus: ne sui deficerent in bello. Esdre. 9. Et extruxere solitudines eius. idest instaurauerunt. Ps. 30. Statuisti in loco spacioso pedes meos. Ps. 148. Statuit ea in eternum. ponitur etiam pro adiuuare. 2. Paralip. 34. Adiuuauit quoq; super hoc omnes qui reperti fuerant in ierusalem. Item ponitur pro dissoluere. Ezech. 29. Et dissoluisti omnes rectos eorum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Et statuisti siue stare fecisti omnes rectos eorum. scilicet ne vltra inuiterentur super te; sed subsisterent in semetipsis. Item עֲמַד aamad. idest cessare. Geñ. 29. Cessauitq; parere. 4. Reg. 4. Stetit oleum. idest cessauit. Et inde עֲמַד domed. idest statio vel status: siue loco vbi aliquis stat: aut gradus vel tribunal. 2. Paralip. 34. & stans in tribunali suo percussit fedus coram domino. Nec. 13. Et fecit stare in stationibus suis. Dañ. 8. Et stetit iuxta: vbi ego stabam. Pro quo hebrei legunt. Et stetit iuxta stationẽ meam. Et in eodem. Et statuit me in gradu meo. Et in eo. Et sta in gradu tuo. idest in loco vbi stas. Scribitur etiam cum he ī fine & dicitur עַמְדָה Eemda. Mich. 1. Accipiet ex vobis que stetit sibimet. pro quo hebrei legunt. Accipiet ex vobis statiõem suam. idest discet ex vobis stare: sicut exponũt hebrei. & inde מַעֲמָד Maamad. idest status. subsistentia. substantia. Ps. 68. & non est substantia. idest subsistentia. Pro quo beatus hieronymus transtulit. & non possum subsistere. Esa. 22. Et de ministerio tuo deponã te. pro quo hebrei legunt. de statione tua. & inde עֲמָדִי Iimadi. idest mecum. scilicet in eo loco vbi ego sto. Deut. 5. Tu vero hic sta mecum. Iob. 23. Nolo multa fortitudine contendat mecum. Et in eodem. Quando erat omnipotens mecum. Ps. 49. Et pulchritudo agri mecum est. Ponitur etiam pro mihi. Geñ. 29. Et hãc quoq; dabo tibi pro opere quo seruiturus es mihi. Et in eodem. 31. Et tamen non dimisit eum deus vt noceret mihi. Iob. 29. Et petra fundebat mihi riuos olei. Et solum reperitur in prima persona. & inde עַמּוּד Aamud. idest columña. Exo. 13. Per diem in columna nubis: & per noctem in columna ignis. Ps. 98. In columna nubis loquebatur ad eos. Hiere. 1. & in columnam ferream. Et in plu. עַמּוּדִים Aamudím. Iudi. 16. Vt tangã colũnas quibus oĩs ĩminet domus. Iob. 26. Columne celi cõtremiscũt.

עָמַל aamal. laborare. fatigari. ps. 126. In vanum laborauerunt qui edificant eam. Prouer. 16. anima laborãtis laborat sibi. Eccl's. 1. De vniuerso labore suo quo laborat sub sole. Et in eodem. Cui ego laboro & fraudo animam meã. Et in eodem. 5. Quid ergo prodest ei quod laborauit in ventum. Ione. 4. In qua non laborasti. & inde עָמֵל aamel. idest laborans seu laborator. Prouer. 16. anima laborantis laborat sibi. & in plurali עֲמֵלִים aamelim. & ponitur etiam pro fabris. Iudi. 5. Sinistram manũ misit ad clauum: & dextram ad fabrorum malleum. & inde עָמָל aamal. idest laboratio. Deut. 26. Et respexit humilitatem nostram & laborem. Iob. 5. Homo nascitur ad laborem. Ps. 9. Sub lingua eius labor & dolor. & in eodem. Vides quoniam tu laborẽ & dolorem consideras. ps. 89. Amplius eorum labor & dolor. Ps. 104. Et labores populorum possederunt. ps. 118. vide humilitatem meam & laborem meum. Eccl's. 10. Labor stultorum affligat eos. Ponitur etiam pro dolore. vt Iob. 4. Seminant dolores & metũt eos. & in eodem. 5. Et de humo non egredietur dolor. Hebrei tamen dicunt q; etiam significat iniquitatem vel maliciam.

עָמַס aamas. onerare. onus imponere. onus portare seu leuare. Geñ. 44. Oneratisq; rursus asinis. Pro quo hebrei legunt. Et onerauit vnusquisq; asinum suum. Nec. 13. Et onerãtes sup asinos. ps. 67. psperũ iter faciet nobis deus salutariũ nr̃orũ. p quo btũs hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. portabit nos deꝰ salutis nr̃e. Esa. 46. qui portamini a meo vtero. Zach. 12. oẽs q; leuabũt eũ. & aliqñ scribitur cũ lr̃a sin loco sam ach. Nec. 4. Edificãtiũ muros & onera portantiũ. & inde מַעֲמָסָה maamasa. i. onus: seu onerosa vel ponderosa. vt in eo. ponam ierusalem lapidem oneris.

עָמַק Aamac. profũdare. profundũ esse. profũde agere. Ps. 90. Nimis profunde facte sunt cogitationes tue. Esa. 8 Pete tibi signum a domino deo tuo in pfundũ inferni. pro

quo hebrei legunt. profundare in infernum. & est sensus sicut in littera nostra. & in eo. 29. Ve qui profundi estis corde. Et in eo. 31. Sicut in profundũ recesseratis filii israel. O see. 9. Profunde peccauerunt: sicut in diebus gabaa. & inde עֲמֹק Aamoc. idest profundus seu profundum: vel profunditas. vt Leuit. 13. Ipsamq; speciem lepre humiliorẽ cute. i. profundiorem. Eccl's. 7. Et alta profunditas: quis inuestigabit eã. vbi ponitur etiam pro alta. iuxta illud iohãnis. 4. & puteus altus est. idest profundus. & in plurali עֲמֻקִּים Aamuchím siue עֲמֻקֵּי Iímche. Prouer. 20. Sicut aque profũde sic consilium in corde viri. Esa. 33. Populũ alti sermonis. Pro quo hebrei legunt. populum profundorũ labio seu sermone. Ezech. 3. Non enim ad populum profundi sermonis & ignote lingue tu mitteris ad domum israel neq; ad populos multos profundi sermonis. Et in genere femininо.

עֲמֻקָּה aamuca. Ezech. 23. Calicem sororis tue bibes profundum & latum. Et in hebreo est generis femininí. Et in plu. femininо עֲמֻקוֹת Aamucoth. Iob. 12. Qui revelat profunda de tenebris. & in lingua chaldaica dicitur עַמִּיקְתָּא Aamicatha. Dañ. 2. Ipse revelat profũda. & inde עֹמֶק domec. idest profunditas seu profundum. Prouer. 25. Celum sursum & terra deorsum. Pro quo hebrei legunt. Celum ad altitudinem & terra ad profũditatem. Et in plurali scribitur cum mem in principio & dicitur מַעֲמַקִּים Maamachím. ps 129. De profundis clamaui ad te domine. & inde עֵמֶק emec. idest vallis a profunditate dicta. Geñ. 14. In valle silvestri. Et in eodem. vallis autem siluestris habebat puteos multos. Ps. 83. Dispositi in valle lachrimarum. Esa. 17. Sicut querens spicas in valle Raphaim. & in plurali עֲמָקִים aamachím. 3. Regum. 20. Deus montiũ est deus eorum & nõ deus vallium.

עָמַר Aamar. Opprimere. scilicet per potentiam. in seruitutem redigere. venundare. scilicet in seruum vel ancillã. Deut. 21. Nec vendere poteris pecunia nec opprimere p potẽtiã. & in eo. 24. & vendito eo accepit precũ. pro quo he. le. Et oppresserit eũ: vel in seruitutem redegerit & vendiderit eũ. Itẽ עֹמֶר omer. genus mẽsure capiẽs decimã ptẽ ephi. p q; btũs hic. ipsũ hebraicũ posuit. s. gomor. siue manipulũ. Exo. 16. Gomor per singula capita. & in eo. Et mẽsi sunt ad mẽsurã gomor. & ī eo. Gomor aũt decima pars est ephi. Signãt et mãipulũ. s. spicarũ. Leuit. 23. Feretis manipulos spicarũ primitias messis vr̃e. Quod in hebreo legitur singr̃. r. manipulũ. & in eo. In quo obtulistis manipulũ primitiarũ. Deut. 24. & oblitus manipulũ reliqueris. Iob. 24. Et esurientibus tulerũt spicas. pro quo he. le. & esurientibus tulerũt manipulum. s. spicarũ. Et in plu. עֳמָרִים ooma rim. Ruth. 2. Etiã si vobiscũ metere voluerit ne prohibeatis eã. pro quo he. le. Etiã si inter manipulos collegerit. Dicitur etiã עָמִיר Aamir. pro quo beatus hiero. transtulit fenum. Hiere. 9. Et quasi fenũ post tergũ metentis. Amos. 2. Plaustrum onustũ feno. Zach. 12. Et sicut facẽ ignis in feno. & inde verbum siue participium מְעַמֵּר Meamer. idest manipulos faciens vel manipulos colligens. Ps. 28. Et sinum suũ qui manipulos colligit. Item עָמַר Aamar. In lingua chaldaica significat lanam. Dañ. 7. Et capilli capitis eius quasi lana munda.

עָמִית Aamith. socius seu proximus. Leuit. 6. Et negauerit proximo suo depositũ. Et in eo. 19. Cum vxore proximi tui nõ coibis. Zach. 13. Et sup virũ coherẽtẽ mihi. i. proximũ meũ. Itẽ עִמָּת Vumath. cõtra. e regione. quomodo. & scribitur cũ lamed in principio & dicitur לְעֻמַּת Leumath. Leuit. 13. Et caudã totã cũ renibus. 1. Paralip. 26. Custodiã cõtra custodiam. Eccl's. 7. Sicut enim hãc sic & illã fecit deus. Pro quo he. le. Etiã hãc cõtra illam siue corã illa fecit deus. Ezech. 1. Et rote pariter eleuabantur. pro quo he. le. Et rote eleuabantur contra ea siue e regione eorum. Et in eo. Pariter eleuabantur & rote. Signãt et quomodo. Eccl's. 5 quomodo venit sic reuertetur. & in predicto loco scribitur sine lamed in principio & preponitur ei dictio כְּ Col. pro quo he. le. totũ ecõtra. vel totũ e regione quod venit sic vadit. sed btũs hiero. trãstulit sensũ. Ponitur et p subter. Exo. 25. Subter coronã erunt circuli aurei. i. contra coronã vel e regione eius in parte inferiori.

עָנַן Aanan. obnubilare. seu nubibꝰ obducere. augurari. hariolari. Geñ. 9. Cumq; obduxero nubibus celũ. p quo he. le. Cũq; obnubilauero nube sup terrã. & inde עָנָן aanan i. nubes. vt in predicto loco. & in eo. Apparebit arcus meus in nubibus. Quod in hebreo legitur singulariter. s. ī nube. Exo. 19. iam nũc veniã ad te in caligine nubis. Ezech. 1. nubes magna & ignis. Signãt et augurari vel hariolari. Deut. 18. Aut qui hariolos scisciscetur. 4. Reg. 21. Et hariolatꝰ ẽ & obseruauit auguria. Esa. 2. Et augures habuerunt vt philistiim. De quo vide supra in dictione עֲוֹן oon.

עֲנָב Aanab. vua. Deut. 32. Et sanguinẽ vue biberẽt meracissimũ. & in plu. עֲנָבִים Aanabím. Geñ. 40. post floresc vuas matuescere. Leuit. 25. & vuas primitiarũ tuarum nõ colliges. Osee. 9. Quasi vuas in deserto inueni israel.

עָנַג aanag. delectari. deliciari. vel deliciis affluere. Deut. 28 Propter molliciem & teneritudinẽ. pro quo he. le. propter delicias & teneritudinẽ. ps. 36. & delectare ī dño. & in eo. & delectabũtur in multitudine pacis. Esa. 55. & delectabitur in crassitudine aĩa vr̃a. & in eo. 66. vt mulgeatis & deliciis affluatis ab oĩmoda glia eius. & inde עֹנֶג aanog. i. deliciosus. seu delicatus. Deut. 28. Homo delicatus in te & luxuriosus. i. deliciosus & in ge. fe. עֲנֻגָּה aanuga siue מְעֻנָּג meunaga. Deut. 28. tenera & delicata que sup terrã ingredi nõ valebat. Hiere. 6. Speciose & delicate assimilaui filiã sion. & inde עֹנֶג oneg. i. delicie. delectatio. voluptas. Esa. 13. Et sirenes in delubris voluptatis. & ī eo. 58. Et vocaberis sabbatũ delicatũ. Scribitur et cũ thau in principio & dicitur תַּעֲנוּג thaanug. Prouer. 19. nõ decẽt stultũ delicie. & in plu. תַּעֲנוּגוֹת Thaanugoth. siue תַּעֲנוּגִים Thaanugím. Eccl's. 2. & delicias filiorum hominũ. Canti. 7. quã pulchra est & q̃ decora carissima in deliciis.

עָנַד aanad. ligare. circũdare. Iob. 31. Et circũdem illũ quasi coronam mihi. Prouer. 6. & circunda gutturi tuo.

עָנָה aana. respondere. exaudire. loqui. cantare. canere. testificari. humiliare. affligere. laborare. occupari. Geñ. 30. Respondebitq; mihi cras iustitia mea. & in eo. 41. absq; me deus respondebit prospera pharaoni. Exo. 19. Respondit omnis populus simul. & in eo. Et dñs respondebat ei. Iudi. 5. Hec socrui verba respondit. 1. Reg. 28. & nõ respondit ei dñs. 3. Reg. 18. & nõ erat vox nec qui respõderet. Iob. 4. Respondens autem eliphaz themanites dixit. Et ī eo. 5. voca ergo si est qui tibi respondeat. Et in eo. 11. Numquid qui multa loquitur nõ audiet. p quo he. le. nunqd cui multa loqtur nõ rñdebitur. vbi põitur verbũ passiuũ. Et in eo. zo. spũs itelligẽtie mee rñdebit mihi. ps. 118. & rñdebo exprobrãtibꝰ mihi verbũ. Prouer. 26. ne rñdeas stulto iuxta stultitiã suã ne efficaris ei similis: rñde stulto iuxta stultiã suã ne sibi sapiẽs esse videatur. Eccl's. 10. pecũie obediũt omnia. pro quo he. le. Et argentũ siue pecunia respondet omnibus. idest coresponded omnibus. Et est sensus sicut in littera nostra. Esa. 30. Statim vt audierit respondebit tibi. Ezech. 14. Ego dñs respondebo ei. Ioel. 2. & rñdit dñs. significat et exaudire. i. respõdere deprecãti. 3. Reg. 18. Baal.

Exaudire. exaudi nos. Et in eo. Exaudi me dñe: exaudi me. ps. 4. cū i uocarē exaudiuit me deus iustitie mee. Ps. 16. Ego clamaui qñ exaudisti me de⁹. Ps. 19. Exaudiet illū de celo sctō suo. Ps. 117. Et exaudiuit me in latitudine dñs. Esa. 49. In tpe placitō exaudiui te. Oſee. 2. Exaudiā celos: & illi exaudient terram: & terra exaudiet triticū. i. correspōdebūt necessaríis. & in eo. Et hec exaudient iezrael sigñat ēt loqui vel dicere: vbi nulla precessit interrogatio. Deut. 26. & loqueris in conſpectu dñi dei tui. 1. Reg. 9. Cūq aſpexisset samuel saulem dñs dixit ei. Iob. 3. & locutus est. Esa. 14. vniuersi respondebunt & dicēt tibi. i. loquētur. Et hic modus loquēdi habetur ēt in euāgelio vt ponatur respondere vbi nō precessit interrogatio. Mathei. 11. In illo tpe respondēs iesus

Loqui.

Dicere.

מַעֲנֶה dixit confiteor tibi pater dñe celi & terre. & inde מַעֲנֶה Mane. i. respōsum seu respōsio. Iob. 32. Eo quod nō iueniſſēt

responsum responsio. עֲנָה responsionem. Prouer. 15. Responsio mollis frangit iram. Mich. 3. Quia non est responsum dei. Itē עָנָה Aana. i. cātare. canere. Exo. 15. Quibus precinebat dicens. Et in eo. 32.

Cantare. Concinere Vocē cātātiū ego audio. Nu. 21. Ascēdat puteus cōcinebāt ei. 1. Reg. 21. Nōne huic cātabant per choros. & in titulo ps 87. Vbi dī in finē pro maalath ad respōdēdū. p quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. victori sup chorū ad precinendū. ps. 146. Precinite dño in confeſſione. Esa. 13. Et respondebunt vlule in edibus eorum. pro quo he. le. & cātabunt vlule in edibus eorū. vnde sequitur. & sirenes in delubris voluptatis. s. cātabūt. Et in eo. 27. Vinea meri cantabitur ei. Hiere. 25. Celeuma quasi calcātiū cōcinetur. Oſee. 2. Et canet ibi iuxta dies iuuētutis sue. Sigñat ēt quēcūq clamorē. Exo. 32. Non est clamor adhortantiū ad fugam: nec

clamor. Vociferatio. Testificari vociferatio cōpellentiū ad fugā. Sigñificat ēt testificarí vel testimoniū dicere. Geñ. 30. Respondebitq mihi cras iustitia mea. Pro quo he. le. & testificabitur mihi iustitia mea in die craſtina. Exo. 20. Non loquaris cōtra proximū tuū falſum testimoniū. i. ne testificeris. Deut. 19. Si steterit testis, mendax contra hominem accuſans eū. i. testificans contra eum. & in eo. Inuenerūt falſum testē dixisse cōtra frēm suū 1. Reg. 12. Loquimini de me corā dño. ideſt testificamini vt testimoniū dicite de me. Iob. 16. Aduersus faciem meā contradicēs mihi. pro quo he. le. In facie mea testificatur. s. contra me. Esa. 59. Et peccata nostra responderunt nobis. Pro quo he. le. Testificata sunt cōtra nos. Hiere. 14. Si iniquitates nre responderūt nobis. i. testificate sunt cōtra nos. Oſee 5. & rñdebit arrogātia israel in facie eius. i. testificabitur. Abach. 2. Et lignū quod inter iuncturas edificii est respondebit ei. Pro quo he. le. Testificabitur ei. Pōt ēt sigñare respondere: sicut est in littera nostra: vt supra dictum est. Item

עָנָה Iina. i. hūiliare vel affligere. siue opprimere. Geñ. 16. Affligere. Hūiliare. Affligente igitur eam sara fugam iniit. Et in eo. Et humiliare sub manu eius. & in eo. 31. Si afflixeris filias meas. Et

opprimere Subticere Tacere. in eo. 34. vi opprimens virginē. Exo. 10. Vsq quo nō vis subiici mihi. i. humiliari. & in eo. 22. Vidue & pupillo non nocebitis. ideſt non affligetis. & i eo. Si leſeritis eos. Leuit. 23. omnis anima que afflicta nō fuerit. & in eo. Et affligetis animas vestras. Deut. 8. Et afflixit te penuria. Ruth. 1. quā dominus humiliauit. 3. Reg. 2. & sustinuisti laborem in omnibus in quibus laborauit pater meus. pro quo he. le. Afflictus es in oībus quibus afflictus est pater meus. & in eo. 11. Et affligam semen dauid super hoc. Ps. 54. Humiliabā in ieiunio animā meā. Ps. 54. Exaudiet deus & humiliabit illos. Ps. 101. Respondit ei in via virtutis sue. pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Afflixit in via fortitudinem meā. ps. 115. Ego autē humiliatus sum nimis. ps. 118. Ante q̄ humiliarer ego deliqui. Potest etiā legi secūdū priā significationē sic. s. anteq̄ respondere sine anteq̄ exaudirem. Vnde btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Ante quam audirē ego ignoraui. Et in eo. Bonum mihi quia humiliasti me. Prouer. 15. Mens iusti meditatur obedientiā. pro quo he. le. meditatur ad humiliādū. i. meditatur ad humiliandū semetipsum. Potest etiā legi sic. mens iusti meditatur ad respondendū. Esa. 25. Propaginem fortium marcescere faciet. pro quo he. le. Propaginē fortiū humiliabit. Et in eo. 31. & a multitndine eorum non pauebit. pro quo he. le. Et a multitudine corū non humiliabitur. Et in eodē. 45. Humiliabimus aias nostras. & in eo. 53. oblatus ē quia ipse voluit. Pro quo he. le. oblatus est & ipse humiliatus est i. lest humiliauit se. vnde Apostolus ad philipēn. 2. cap. humiliauit semetipsum factus obediens vsq ad mortē. Esa. 58. Et animā afflictā repleueris. Zach. 10. Affligētur quia non est eis pastus. & inde עֳנִי ḋoni: siue עֲנוּת Eenuth. i. afflictio. humilitas. paupertas. Geñ. 16. Eo quod audierit dñs afflictionē tuā. Et in eo. 41. Creſcere me fecit deus in terra paupertatis mee. Exo. 3. Vidi afflictionē populi mei in egypto. Deut. 16. Septē diebus comedes absq fermēto afflictionis panē. Iob. 36. Eripiet de angustia sua pauperē. pro quo he. le. eripiet ab afflictiōe sua. vl de depauptate sua pauperē Et in eo. Hanc eni cepisti sequi post miseriā. i. post afflictionē vel paupertatē. Ps. 21. Et a cornibus vnicornīū humilitatem meā. & in eo. Qñ nō spreuit nec despexit deprecationē pauperis. pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trā stulit. modestiam pauperis. i. humilitatē pauperis. Ps. 131. Memento domine dauid & oīs mansuetudinis eius. p quo btūs Hiero. trāstulit. & oīs afflictionis eius. & inde עָנִי aani. i. paup. humilis. egenus. afflictus. Exo. 22. Si pecuniā mutuā dederis populo meo pauperi. Ps. 9. Dum superbit impius incenditur pauper. ps. 17. Qñ tu populū humilē saluū faciēs. ps. 69. Ego vero egenus & pauper. Ps. 87. pauper sum ego. Ezech. 16. Et manū egeno & pauperi nō porrigebat. Soph. 3. Et relinquā in medio tui populū pauperem & egenū. Zach. 9. Ipse pauper & ascendens super asinam. & i plu. עֲנִיִּים Aanim. Ps. 11. Propter miseriā inopū & gemitū pauperū. Esa. 41. Egeni & pauperes querunt aquas. Et in genere femínino עֲנִיָּה Ania. i. paupercula. Esa. 10. Pauper cula anathoth. & in eo. 51. Audi paupercula & ebria non a vino. & in eo. 54. Paupercula paupertate conuulsa. & inde עֲנָוָה Aanaua. i. humilitas. māsuetudo. modestia. ps. 17. & disciplina tua ipsa me docebit. pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et mansuetudo tua multiplicabit me. Ps. 44. Propter veritatem & mansuetudinē & iustitiam. Prouer. 22. finis modestie timor dñi. & inde עֲנָו Aanau. i. mitis. mansuetus. humilis. Nu. 12. Erat enim moyses vir mitissimus sup oēs hoies. & in plu. עֲנָוִים Aanauim. ps. 21. Edent paupes & saturabūtur. pro q̄ btūs hiero. i psal. iuxta he. ve. trāstulit. comedēt mites & saturabūtur. ps. 24. Dirget māsuctos in iudicio & docebit mites vias suas. Prouer. 16. Melius est humiliari cū mitibus. & ide תַּעֲנִית Thaanith ideſt afflictio vel ieiunium. Esdre. 9. & in sacrificio vespertino surrexi de afflictione mea. Significat ēt p dicta dictio עָנָה Aana. laborare. vel occupari aut negociari. Eccls. 1. Hāc occupationē peſſimā dedit deus filiis hoim vt occuparentur in ea. & in eo. 5. eo quod deus occupet delicijs cor illius. & inde עִנְיָן Iinian. i. labor. occupatio. negocium. cura. Eccls. 1. Hanc occupationē peſſimā dedit deus filiis hoim. & in eo. 2. Cūcti dies eius doloribus & erumnis pleni sunt. Pro quo he. le. Quia cuncti dies eius dolorosi: & ira seu indignatio negociū eius seu occupatio eius. & in eo. Peccatori autem dedit afflictionem & curam superfluam. vbi p eo

Affligere. עֳנִי Afflictio. Paupertas

Miseria. Humilitas.

Pauper. Humilis. Egenus.

עֲנִיִּים Pauperes egeni. עֲנִיָּה paupercula. עֲנָוָה Mansuetudo Modestia. עָנָו mitissimus עֲנָוִים Mites. mansueti.

תַּעֲנִית Afflictio.

עָנָה Occupare

עִנְיָן occupatio.

afflictio cura.

quod in littera nostra est afflictionē & curā superfluā in hebreo est vna sola dictio. s. עִנְיָן Iinian. & in eodē. 3. Vidi afflictionē quā dedit deus filiis hominū vt distendantur in ea. Pro quo hebrei legūt. Vidi occupationē seu negociū quod dedit de⁹ filiis hoim vt occupētur vel negociētur in ea. vbi ponitur verbū & nomen ab eo deriuatū. & in eo. 5. Multas curas sequītur sōnia. vbi ponitur p curis. & in eo. 8. Et itelligerem afflictionē que versatur in terra. Itē מַעֲנֶה Maane. i. Jugerū. s. agri: quod par boū i die potest arare. aut sulcus. s. qui fit eū aratro. 1. Reg. 14. In media parte iugeris quā par boū in die arare consueuit. ps. 128. Supra dorsum meū fabricauerunt peccatores: prolōgauerūt iniquitatē suam. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Supra dorsum meū arauerunt arantes: prolongauerunt sulcum suū. Item לְמַעַן Lemaan. i. propterea: ppter quod. vt. ideo. idcirco. Iob. 18. Nunquid propter te derelinquetur terra. ps. 51. Vt iustificeris in sermonibus tuis. Prouer. 16. Vniuersa propter semetipm operat⁹ est dñs. Vide etiam de hoc supra in dictione לְמַעַן Maan.

Jugerū. Sulcus. Propter. Ut.

עָנָף Aanaph. ramus. propago. frōdes. Leuit. 23. Et ramos ligni densarū frondiū. ps. 79. Et arbusta eius cedros dei. Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Et rami illius cedri dei. Ezech. 17. Vt faciat frondes & portet fructū. Et in eodē. 19. Fructus eius & frōdes eius creuerūt ex aquis. & in eodem. 36. vos autem montes israel ramos vestros germinetis. Malach. 4. Que non relinquet eis radicem & germē. Pro quo hebrei legunt. Radicem & ramum.

Ramus. arbusta. Frondes. Germen.

עָנַק Aanac. onerare. circūligare. s. collo. Deut. 15. Dabis viaticū. Pro quo hebrei legūt. Onerans onerabis eū s. muneribꝰ & viatico: vt portet secū. ps. 72. Ideo tenuit eos superbia. i. circūligauit eos superbia. Et inde עָנָק Aanac. i. torques seu monile quod collo circunligatur. Canti. 4. Et in vno crine colli tui. Pro quo hebrei legunt in vno torque vel in vno monili colli tui. Et in plurali עֲנָקִים Aanacim. Prouer. 1. Et torques collo tuo. Reperitur etiam עֲנָקוֹת Aanacoth: secundū terminationē femininorū. Iudi. 8. Et preter torques aureos circū colla camelorum. Est etiā עֲנָק Aanac nomen ꝓprium viri magne stature. Nu. 13. Vbi erāt achiman & sisai & tholmai filii enac. Et in eodem. Ibi vidimus monstra quedam filiorum enac de genere giganteo.

Onerare. circūligare. עָנָק Torques. עֲנָקִים עֲנָקוֹת Torques. עָנָק Enac. Gigas.

עָנַשׁ Aanas. mulctare, cōdēnare, dānare. Exo. 21. Subiacebit dāno quantum maritus mulieris expetierit. Pro quo hebrei legunt. Et mulctabunt eū siue condēnabūt eum quātum maritus mulieris expetierit. Deut. 22. Condēnates insuper centum siclis argenti. z. Paralipo. 36. Et condēnauit terram centum talentis. Prouer. 17. Non est bonum dānum inferre iusto. i. non est bonū condēnare vel dānare iustum: siue iusto. nā in hebreo est datiui casus. & in eodē. 22. Innocens ptrāsiit & afflictus est dāno. i. dānatus est. Amos 2. Vinum dānatorū bibebant. Et inde עֲנָשׁ Oones. i. dānū seu mulcta. 4. Reg. 23. Et iposuit mulctā terre centū talēta.

Mulctare. condēnare. Damnū in terre.

עָסַס Aasas. calcare. conculcare. comprimere. Et scribitur cum simplici sāmach. vt Malach. 4. Et calcabitis impios. Et inde עֲסִיס Aasis. i. mustum seu succus dulcis: eo qđ fit cōculcatione vel compressione. Canti. 8. Et mustum malorum granatorum meorū. Esa. 29. Et quasi musto sanguine suo inebriabūtur. Ioel. 1. Qui bibitis vinū in dulcedine. & in eodem. 3. Stillabunt montes dulcedinem.

Calcare. Mustum. Dulcedo

עָפָא Oopha. Ramus. seu frōdes. & solum inuenitur in numero plurali. s. עֳפָאִים Oophaim. ps. 103. De medio petrarum dabunt uoces. Pro quo hebrei legunt. De medio ramorum vel frondium dabunt voces. Vnde beatus hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. De medio nemorum

Rami. Ramus.

dabunt voces. Et aliquādo scribitur sine aleph. Dani. 4. Folia eius pulcherrima.

Folia.

עָפַל Aaphal. contenebrari. incredulum esse. Nu. 14. At illi cōtenebrati ascenderunt in verticem montis. Abach. 2. Ecce qui incredulus est non erit recta anima ei⁹ in semet ipso. Hebrei tamen dicunt q̄ significat repugnantiam vel contumaciam. Alii vero dicunt q̄ significat elationem vel superbiam. Et inde עֹפֶל Oophel. i. tenebrosum. Esa. 32. Tenebre & palpatio facte sunt super spelūcas. Hebrei vero dicunt q̄ significat turrem vel fortalicium. Vnde beatus hiero. in suis explanationibus super predicto loco sic ait. lxx. pro tenebris & palpatione que facte sunt super spelūcas in sempiternum: transtulerunt. Et erunt ille spelunce vsq in eternum. Quod in hebreo dicitur עֹפֶל Oophel: & בָּחַן Baan quas hebrei duas turres in ierusalem fuisse arbitrātur excelsas atq firmissimas: q̄ his appellantur nominibus. Quarū prior interp̄tatur tenebre siue nubilū: qđ vsq ad nubes erigeret caput: altera ꝓbamētū & firmitas. siue vt symmachus vertit inquisitio: eo quod in contēplando culmine eius oculi fallerētur. Hec hieronymus. Mich. 4. Et tu turris gregis nebulosa. Ponitur etiam pro vespera. 4. Reg. 5. Cūq venisset iam vesperi. Est etiam עֹפֶל Oophel. nomē proprium turris vel arcis. 2. Paralipo. 27. Et in muro ophel multa cōstruxit. & in eodē. 33. Vsq ad ophel exaltauit illum. Nec. 3. Nathinei autem habitabant in ophel. Ponitur etiam pro templo: eo quod erat altum & eminens ad instar turris & arcis. vt in eodem. A turre magna & eminenti vsq ad murum templi. Item עָפֵל Aapol. infirmitas anus; quam ficum vocāt. & solū inuenitur in numero plurali. s. עֳפָלִים Aapolim. quam infirmitatem translatio nostra circūloquendo exprimit. Deut. 28. Percutiat te dñs vlcere egypti & partem corporis per quā stercora digeruntur. i. Reg. 5. Et percussit in secretiori parte natium.

Cōtenebrari. Tenebre Nebulosa. Vesper. Ophel. Templum. Ficus infirmitas. Ficus.

עָפְעַף Aaphaph. palpebra. & solū inuenitur in numero plurali. ps. 131. Et palpebris meis dormitationē. De quo vide supra in dictione עַף Ooph.

Palpebra

עָפָר Aaphar. Puluis. terra. Geñ. 2. Formauit igitur dominus deus hominē de limo terre. Pro quo hebrei legūt Formauit igitur dñs deus hominē puluerem de terra. & in eodem. 3. Quia puluis es & in puluerē reuerteris. Nu. 23. Quis dinumerare possit puluerem Iacob. Deut. 9. Omnino q̄q in puluerē rediges. Iob. 28. Ferrū de terra tollitur. Ponitur etiā pro cinere. Nu. 19. Tolletisq de cineribꝰ combustionis atq peccati. Reperitur etiā in plurali עֲפָרוֹת Aaphroth. Iob. 28. Et glebe illius aurū. vbi ponitur p glebis. Prouer. 8. Et cardines orbis terrarū. Et inde verbū עָפַר Iiphar. qđ significat puluerizare. i. puluerē vel terrā spargere. 2. Reg. 16. Terrāq spargens. Pro quo hebrei legunt. Et puluerizabat puluere. Et inde עָפְרַת Oophereth. i. plubū: eo quod habet plurimā partē terrestris elemēti. Exo. 15. Submersi sūt quasi plūbum in aquis vehemētibus. Iob. 29. Stillo ferreo & plūbi lamina. Hiere. 6. Consumptū est plūbum. Zach. 5. Et ecce talentū plumbi portabatur. Itē עֹפֶר Oopher. i. hinulus. Canti. 6. Similis est dilectus meꝰ capree hinuloq ceruorū. Et in plurali עֲפָרִים Oopharim. vt in eodem. 4. Duo vbera tua sicut duo hinuli.

Limus. Pulvis. Terra Cinis. עֲפָרוֹת Glebe. Terre. עָפַר Terrā spargere עָפְרַת Plūbum. עֹפֶר Hinulus. עֲפָרִים Hinuli.

עֵץ Ees. lignum. arbor. Geñ. 1. & lignum pomiferū faciens fructum iuxta genus suum. & in eodē. 18. Et requiescite sub arbore. Leuit. 23. Frūctꝰ arboris pulcherrime. Deut. 28. Omnes arbores tuas & fruges terre tue rubigo cōsumet Scribitur etiā cum he in fine. Hiere. 5. Cedite lignum eius. Pro quo hebrei legūt. Cedite lignum. i. ligna. Vbi secundū hebreos he vltimū nō denotat ꝓnomē tertie persone: quia

Lignum. arbor.

עֲצִים Ligna.

scribitur sine puncto mapic. Osee. 4. Populus meus in ligno suo interrogat. Et in plurali עֲצִים Eesim. Geñ. 22. Cũq; concidisset ligna in holocaustum. & in eodẽ. Ecce inquit ignis & ligna. Ioſ. 9. Ligna cedant aquasq; comportẽt. ps. 105. Saturabuntur ligna campi. Significat etiam עץ Ees manubriũ securis: siue hastile lãceæ. Deut. 19. Ferrumq; lapsum de manubrio amicũ eius percusserit. 1. Reg. 17. Hastile autem lanceæ eius erat quasi liciatorium texentium.

עָצַב contristat.

Aasab. contristare. mestum esse. dolere. ad iracundiam prouocare. affligere. laborare. Geñ. 6. Et tactus dolore cordis. Pro quo hebrei legunt. Et contristatus est in corde suo. Et loquitur de deo more humano. & in eodem. 34. Irati sũt valde. Pro quo hebrei legũt. Cõtristari sunt viri & irati sunt valde. & in eodem. 45. Nolite pauere. Pro quo hebrei legunt. Et nunc nolite contristari. & in eodem. Contristatus est enim super dauid. 2. Reg. 19. Dolet rex super filio suo. 3. Reg. 1. Nec corripuit eum pater suus. i. nec cõtristauit 1. Paralipo. 4. & feceris me a malitia nõ oppримi. Pro quo hebrei legunt. non contristari. Esa. 54. Meremini spũ vocauit te dñs. signãt etiã affligere. ps. 53. Tota die verba mea execrabãtur. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Tota die sermonibus me affligebant. Eccl's. 10. Qui fundit lapides affligetur in eis. Esa. 63. Ipsi autem ad iracundiam puocauerunt & afflixerũt spũm sancti eius. Significat etiam laborare vel facere. Iob. 10. Manus tue fecerunt me & plasmauerũt me. Et inde עֹצֶב Eeseb. siue עֵיצָב Ooseb. i. dolor. afflictio. tristitia. labor. Geñ. 3. In dolore paries filios. 1. Paralipo. 4. Quia peperi eũ i dolore. Prouer. 10. Nec sociabitur cũ eo afflictio. & in eodẽ. 15. Et sermo durus suscitat furorẽ. Pro quo hebrei legunt. Et sermo tristis aut sermo afflictionis vel doloris suscitat furorem. Esa. 14. Cũ requiem dederit tibi dñs de labore tuo. Scribitur etiã cũ thau in principio & dicitur עָצַבְת Aasabeth. vt in eodem. 10. Qui ãnuit oculo dabit dolorẽ. & in eodẽ. 15. Et in merore animi deiicitur spũs. Scribitur etiã quãdoq; cũ mẽ in principio & he in fine & dicitur מַעֲצֵבָה Maaseba. Esa. 50. In doloribus dormietis. Quod i hebreo legitur singulariter. s. in dolore vel in tristitia aut in afflictiõe dormietis. Et i plurali עֲצֻבוֹת Aaseboth. Iob. 9. Verebar omia opera mea. Pro quo he. le. Verebar omes labores vel dolores meos. ps. 146. Et alligat contritiones corũ. ideſt dolores eorum. Et aliquãdo scribitur cũ nũ in fine & dicitur עֲצֻבִּין Iisabon. Geñ. 3. Multiplicabo erũnas tuas. p quo hebrei legũt. Labores vel dolores tuos. & in eodem. In laboribus comedes ex ea. & in eodem. 5. Iste cõsolabitur nos ab operibus nostris & laboribus manũ nostrarũ. Significat etiã עֶצֶב Eeseb. substãtiã vel pecuniã labore acquisitã. Prouer. 5. Et labores tui sint in domo alienа. i. substãtia tua. Esa. 58. Et omnes debitores vestros repentis. Pro quo hebrei legunt. Et omnes pecunias vras siue substantiã vestram repetitis. Ponitur etiam עֵיצָב Eeseb pro vase fictili. Hiere. 22. Nunquid vas fictile atq; contritũ iste ieconias. Significat etiã idolum vel simulachrũ. ps. 138. Et vide si via iniquitatis in me est. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et vide si via idoli in me est. Esa. 48. Ne forte diceres idola mea fecerunt hec. Quod in hebreo legitur singulariter. s. idolũ meũ fecit hec. Et in plurali עֲצֻבִּים Aaseboth. siue עֲצַבִּים Asabim. ps. 15. Multiplicate sunt infirmitates eorum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Multiplicabuntur idola eorum. Potest etiam legi multiplicabuntur dolores vel infirmitates corũ. ps. 105. Quas sacrificauerunt sculptilibus chanaam. ps. 115. Simulachra gentium argentum & aurum. Osee. 4. Particeps idolorum ephraim. Et inde verbum tertie coniugatio

manubriũ. Hastile. עֵץ

עֲצַב contristat. Dolere. מֵעֲצֵבָה Dolor. עֲצֻבוֹת opera. Dolores. cõtritiões. עֲצֻבִּין Dolores Labores. עֶצֶב Labores Pecunie. עֵיצָב vas fictile. Iniquitas Idolum. עֲצֻבוֹת עֲצַבִּים Idola sculptilia simulachra

nis: quod significat idolatrare siue idola colere. Hiere. 44. faciemus ei placentas ad colendum eam. Colere Idola

עֵצֶר Ascia עֲצַר Lima

Aasad. ascia instrumẽtum fabri. Et scribitur cum mẽ in principio & dicitur מֵעָצַר Maasad. Hiere. 10. Opus manũ artificis in ascia. In alio vero loco btũs hieronymus transtulit. limã. Esa. 44. Faber ferrarius lima operatus est.

עָצָה Claudere

Aasa. Claudere. s. oculos. Prouer. 16. qui attonitis oculis cogitat praua. Pro quo hebrei legunt. Qui claudit oculos suos ad cogitandũ praua. Item עֵיצָה Aase. i. spina dorsi. Leuit. 13. Et caudam totam cum renibus. Pro quo hebrei legunt. Et caudam totam iuxta spinam diuidat eam. Et est idem sensus cum littera nostra.

Spina

עֶצֶל Piger עֲצֵלָה Pigredo Pigritia עֲצַלְתַּיִם Pigritie

Aasel. piger. Prouer. 16. vade ad formicam o piger. & in eo. 16. Sic piger his qui miserũt eũ. Et inde עֲצֵלָה Eesla. siue עֲצַלְתַּיִם Aasluth. i. pigredo siue pigritia. Prouer. 19. Pigredo imittit soporem. & in eodem. 31. Et panẽ ociosa non comedit. Pro quo hebrei legunt. Et panem pigritie seu ociositatis nõ comedit. Et i plurali עֲצַלְתַּיִם Aasaltaim Ecclẽs. 10. In pigritiis humiliabitur cõtignatio. Et inde verbum pigritare seu pigrum esse. Iudi. 18. Nolite cessare: eamus & possideamus terram. i. nolite pigritare. siue nolite ociosi esse.

Pigritare

עָצַם Potẽtiorẽ esse Roborare Firmare

Aasam. fortificare. roborare. prealere. superare. potentiorem esse. Multiplicari. claudere. s. oculos. Geñ. 26. Quoniã potẽtior nobis factus es valde. Exo. 1. Ac robo rati nimis impleuerunt terram. ps. 37. Inimici autẽ mei viuunt & cõfirmati sũt. Pro quo btũs hiero i. psal. iuxta he. ve. transtulit. Inimici autẽ mei viuẽtes cõfortati sunt. ps. 104. Et firmauit eũ super inimicos eius. i. cõfortauit eum. Dañ. 11. Et superabit in modico populo. Significat etiã multiplicare. Hiere. 15. Multiplicate sunt mihi vidue eius super arenam maris. & in eodẽ. 30. Dura facta sunt peccata tua. Pro quo hebrei legunt. Multiplicata seu cõfortata sunt peccata tua. Et inde עָצוּם Aasum. i. fortis. robustus. multiplicatus. Exo. 1. Ecce populus israel multo & fortior nobis est. Nu. 32. Et erat illis i iumẽtis infinita substãtia. Pro quo he. le. Multa nimis. & in plurali עֲצוּמִים Aasumim. ps. 9. Et cadet cum dñatus fuerit pauperum. Pro quo beato hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et irruet viribus suis valẽter. Potest etiam legi. Et irruet siue cadet fortibus suis vt robustis suis. Prouer. 7. Et fortissimi quiq; interfecti sunt ab ea. & in eodẽ. 18. Et inter potentes quoq; diiudicat. Amos. 5. Et fortia peccata vestra. Zach. 8. Et venient populi multi & gentes robuste. Et inde עֹז Oosem. i. fortitudo. robur. Deut. 8. Fortitudo mea & robur mano mee. Iob. 21. Iste moritur robustus. Pro quo hebrei legũt. Iste moritur in fortitudine vel in robore. Scribitur etiam cũ he vel thau in fine. Esa. 40. Fortitudinẽ & roborẽ multiplicat. & i eodẽ. 41. Afferte si quid forte habetis dicit rex iacob.. Vbi illud forte nõ est aduerbium dubitandi: sed est nomen adiectiuũ quasi diceret. Afferte si quid validũ & forte habetis ad satisfaciẽdũ pro vobis. & in eodẽ. 47. Propter duritiam incantatorũ tuorũ vehementer. Pro quo hebrei legunt. Propter fortitudinem vel multitudinẽ incantatorum tuorum seu incantationũ tuarum. Nau. 3. In ethiopia fortitudo eius. Scribitur etiã cũ thau in principio & dicitur תַּעֲצוּמָה Thaasum. i. fortitudo. cuius plurale habetur. ps. 67. Vbi dicitur ipse dabit virtutẽ & fortitudinẽ plebi sue. Pro quo he. le. Ipse dabit virtutẽ & fortitudines plebi sue. Et inde עֶצֶם Eesem. i. os ab osse: eo quod est durũ & forte. Geñ. 2. Hoc nunc os ex ossibus meis. & in eodem. 29. Os meũ es & caro mea. 2. Reg. 5. Os tuũ & caro tua sumus ps. 101. Ahdesit os meũ carni mee. ps. 138. Nõ est occultatũ os meũ a te. Sed in predicto loco aliqui hebrei legunt. Nou

Fortis Multum עֲצוּמִים

vires Fortes Fortissimi Potentes עֲצוּמִים

Robuste עֹז Fortitudo

Robur Fortẽ

Duritia

תַּעֲצוּמָה Fortitudo

עֶצֶם Os

עֶצֶם Substãtia עַצְמוֹת Ossa

est occultata substantia mea a te. Nam apud hebreos עֶצֶם Eesem dicitur substantia. Et in plurali עַצְמוֹת Aasamoth. secundum terminationem pluralẽ femininorũ. Exo. 13. Tulit quoq; moyses ossa ioseph secum. ps. 21. Dinumerauerũt omnia ossa mea. Esa. 66. Et ossa vestra quasi herba germinabunt. Ezech. 37. Qui erat plenus ossibus. Reperitur etiã עַצְמִים Aasamim. in gñe masculino. Geñ. 2. Hoc nũc os ex ossibus meis. Eccl's. 11. Et qua ratione compingantur ossa in ventre pregnantis. Et inde verbum עָצַם Iisem. i. exossare. Hiere. 50. Iste nouissimus exossauit eum nabuchodonosor rex babylonis. Ponitur etiã עֶצֶם Eesem pro ebore: quod est os elephãtis. Threñ. 4. Rubicundiores ebore ãtiquo. Hebrei tamen dicunt q; in predicto loco significat totũ hominem seu totum corpus hominis. Vnde in predicto loco ipsi legunt. Rubescũt corpore magis quã gẽme. s. rubicũde. Itẽ

Ossa עֲצָמִים Exossare. עָצַם Ebur

עֶצֶם Idem. Ipsa Eadem.

Eesem. i. idem. ipsemet. Geñ. 7. In articulo diei illi in gressus est noe. i. in eodem die. siue in ipsomet die. & in eodem. 17. In ipsa die sicut pceperat ei deus. & in eodẽ. Eadẽ die circuncisus est abraam. Exo. 24. Et quasi celum cũ serenum est. Pro quo hebrei legunt. Et quasi ipsummet celũ. siue quasi substãtia celi. Item עֶצֶם Iisem. i. claudere. s. oculos. Esa. 29. Claudit oculos vestros. & in eodẽ. 33. & claudit oculos suos ne videat malum.

עָצַם Claudere?

עָצַר Cessare Quiescere Retinere detinere

Aasar. detinere. retinere. cõtinere. prohibere. cessare. claudere. concludere. obsidere. dñari. Nu. 16. Et plaga cessauit. i. retenta est. Et in eodem. Postq; quieuit interitus. i. postq; retenta est plaga. Iudi. 13. Obsecro te vt aquiescas pcibus meis. Pro quo hebrei legunt. Detineamus obsecro te. i. detinearis vt prandeas. & in eodem. Si me cogis nõ comedam panes tuos. i. si me detines. 1. Reg. 21. Et quidẽ si de mulieribus agitur continuimus nos ab heri & nudius tertio 4. Reg. 4. Nec mihi moram facias in eundo: & hoc age qd precipio tibi. Pro quo hebrei legũt. Nec detineris mihi vt ascendam. Et super asinũ nisi dixero tibi. & in eo. 18. Ne occupet te pluuia. i. ne detineat te. 2. Paralip. 13. Necvaluit vltra resistere hieroboam. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuit virtutem aut vires hieroboã. & in eodem. 20. Nec potuerũt ire in tharsis. Pro quo hebrei legunt. Nec retinuerũt virtutem eundi in tharsis. Iob. 12. Si continuerit aquas: omnia siccabuntur. & in eodem. 29. Principes cessabant loqui. Ps. 105. Et cessauit quassatio. Dañ. 10. Et nihil in me remãsit virtũ. Pro quo hebrei legunt. Et non retinui virtutẽ vel vires. Significat etiam claudere. vel obsidere. Geñ. 16. Ecce cõclusit me dñs ne parerem. Hebrei tamẽ legunt. phibuit me. Et in eodem. 20. Cõcluserat enim dñs omnẽ vulua domus abimelech. Deut. 11. Iratusq; dñs claudat celum. 1. Reg. 21. Erat autem vir quidã de seruis saul in die illa intus in tabernaculo dñi. i. clausus in tabernaculo dñi. 3. Reg. 8. Si clausum fuerit celum. 4. Reg. 17. Obsedit eum & vinctũ misit in carcerẽ. Et inde עָצוּר Aasur. i. clausus siue retẽtus. Deut. 32. Et clausi quoq; defecerũt. De quo vide supra in dictiõe עָזַר Aazar. Hiere. 20. Quasi ignis stuans claususq; in ossibus meis. Et in eodem. 39. Cum clausus esset in vestibulo carceris. Et in de עֲצַר Oosser. i. retentio. siue clausura. Prouer. 30. Os vulue. i. clausura matricis. Ponitur etiam pro angustia. Esa. 53. De angustia & de iudicio sublatꝰ est. & inde מָעֲצָר Maasor. i. detentio siue phibitio. 1. Reg. 14. Quia non est dño difficile saluare vel in multis vel in paucis. Pro quo hebrei legunt. Quia non est dño detẽtio seu prohibitio vt saluet vel in multis vel in paucis. Prouer. 25. Qui nõ potest in loquẽdo cohibere spũm suum. Pro quo hebrei legunt. Cui nõ est prohibitio spũi eius. Et est sensus sicut in littera nostra. Et inde עֲצָרָה Aasara. siue עֲצֶרֶת Aaseret. i. cetus siue collectio

Continere Quiescere Cessare עָצַר

Cessare עָצַר Quiescere Retinere detinere

Claudere עָצַר Obsidere עָצוּר Clausus. עָצַר Clausura. Angustia. מָעֲצָר Angustie. Arctio. Cohibere

vel concursus populi in vnũ locum. Leuit. 23. Est enim cetus atq; collectio. Esa. 1. Iniqui sũt cetus vii. Hiere. 9. Quia omnes adulteri sunt & cetus preuaricatorũ. Ioel. 1. vocate cetum. Item עֲצַר Aasar. Dñari. preualere. 1. Reg. 9. Iste dñabitur populo meo. 2. Paralipo. 14. Non prualeat contra te homo. Et inde עֲצַר Eeser. i. dñium siue regnũ. Beatus hieronymus trãstulit opes. Iudi. 18. Magnarũq; opum. p quo hebrei legunt. possidens regnum vel dominium.

Cetus. Collectio עֲצַר Dñari. Preualere. עֲצַר opes Dominiũ

עָקַב supplãtare

Aacab. supplantare. inuestigare. Geñ. 27. Et supplantauit me en altera vice. Hiere. 9. Omnis frater supplãtans supplantauit. Osee. 6. Supplantata sanguine. Et in eo. 12. In vtero supplantauit fratrẽ suũ. i. plantam pedis eius tenuit. Ponitur etiam pro inuestigare. Iob. 37. Et non inuestigabitur cum audita fuerit vox eius. Et inde עֲקֵב Aacheb. siue עֵיקֵב Eechebi. calcaneus. plãta. s. pedis. aut vestigiũ: seu retributio. Geñ. 3. Tu insidiaberis calcaneo eius. & in eodẽ. 25. Plantam fratris tenebat manu. Iob. 18. Tenebitur planta illius laqueo. Ps. 40. Magnificauit super me supplantationem. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Leuauit contra me plantam. ps. 48. Iniquitas calcanei mei circundabit me. ps. 69. Auertantur statim erubescentes. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Reuertantur ad vestigiũ confusionis sue. ps. 118. Et exquirã eam semp. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Et custodiam eam per vestigiũ. Et in plurali declinatur tam masculine cꝫ femínine. masculine. Canti. 1. Abi post vestigia gregũ tuorum. femínine. vt ps. 76. Et vestigia tua non cognoscentur. ps. 88. Quod exprobrauerũt cõmutationem xpi tui. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Qui exprobrauerunt vestigia xpi tui. Significat etiam posteriorẽ seu extremã partẽ vel finẽ alicuius rei: sicut planta est extrema pars corporis. vt Geñ. 49. Et ipe accingetur retrorsum. i. accingetur posterior. Ioſ. 8. Ita vt nouissimi multitudinis occidentalẽ plagam vrbis attingerent. ps. 39. Ferant cõfestim confusionẽ suã. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Pereant post confusionẽ suam. Prouer. 22. finis modestie timor dñi. Et quia retributio datur post laborẽ: ideo ponitur etiã pro retributione vel mercede laboris. Deut. 7. Si postꝫ audieris hec iudicia. p quo he. le. Et erit merces seu retributio si audieritis iudicia hec ps. 18. In custodiẽdis illis retributio multa. ps. 118. Inclina cor meũ ad faciendas iustificationes tuas in eternũ ppter retributionẽ. & beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Inclinaui cor meũ vt facerem iustitias tuas propter eternã retributionem. Potest etiam legi sic. Ad eternum vestigiũ: siue ad seculi finẽ. i. vsq; ad seculi finẽ. Significat etiã ppter ppterea. eo quod. Geñ. 26. Eo qd obedierit abrã voci mee Nu. 14. Seruũ meũ caleb qui plenus alio spũ. p quo he. le. & seruo meo caleb eo q fuit alio spũs cũ eo. Itẽ עָקֹב Aacob. i. prauus seu iniquus. Esa. 40. Et erunt prauа in directa. Hiere. 17. Prauũ est cor hois & inscrutabile. & inde עִקְּבָה Eocba. i. insidie seu insidiose. 4. Reg. 10. porro iehu faciebat hoc insidiose. Et secundũ hoc significatũ. Osee. 6. Vbi nos hẽmus supplãtata sanguine: põt et legi. insidiatrix sanguini. עָקַד Alligare עֵיקֶד camera עֵיקֹד maculosus

Retro. sum Posterior Nouissimi

Post. Finis

retributio.

eo q.

עָקֹב Prauus.

עִקְּבָה Insidie

Aacad. ligare. alligare. vincire. Geñ. zz. cũq; alligasset Isaac filiũ suũ. & ide עֵיקֶד Eeched. i. camera. seu locus vbi pastores solent oues ligare vt tõdeãtur. 4. Reg. 10. Cũq; venisset ad cameram pastorum. Et inde עֵיקֹד Aacod. i. animal maculosũ qd habet maculas diue si coloris circulũ gatas corpori seu pedibus. Geñ. 30. Maculosa & varia & diuerso colore respersa. Et in eodem. 31. Alba queq; accipes p mercede: omnes greges alba peperernnt. p quo hebrei legũt. Maculosa seu varia. i. habentia maculas albas. & in eodem. Varios & maculosos ac diuersorum colorum.

עָאָה Aache.antemurale. siue parus murus: qui tecto ante ponitur:ne quis inde cadat.& scribitur cum mē in principio & dicitur מַעֲקֶה Maache. Deut.22. Cum edificaueris domū nouam:facies murum tecti per circuitum. Et solū inuenitur in predicto loco.

Murus.

עָמַל Aacal.peruertere.cuius participium passiuū secunde coniugationis.s. מְעוּקָּל Meucal habetur.Abach.i.vbi dicitur ꝓpterea egrediet̄ iudicium peruersum. Et inde עֲקַלָּתוֹן Aacalathō.i.peruersus siue tortuosus.Esa.27.Et super leuiathā serpentem tortuosum.Et inde עֲקַלְקַלָּה Aacalcala.cū duplici coph & cū duplici lamed.i.puersum:prauū deuiū. Et solum inuenitur in numero plurali.s. עֲקַלְקַלּוֹת Aacalcaloth. Iudi.5. Ambulauerunt per calles deuios.ps. 124. Declinantes autem in obligationes. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Qui autem declināt ad prauitates suas.

Peruersa. Tortuosus Deuia. prauitates

עָקַר aacar.euellere.erradicare.suffodere.subneruare Genē. 49.Et inuoluntate sua suffoderunt murū. Potest etiā legi. Et in voluntate sua subneruauerūt bouem. & secundū aliquos hebreos dicitur de ioseph qui dictus est bos. Deut. 33. Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius. Eccls.3.Tēpus plantandi & tēpus euellendi. Soph.2. Et acharon erradicabitur. Significat etiam subneruare. Ios.11. Equos eorū subneruabis.& in eodem. Equos eorum subneruabit.1.Paralipo.18. Subneruauit omnes equos curruum. Et ide עֲקָר Aacar.i.sterilis. Deut.7. Non erit apud te sterilis vtriusq; sexus. Et in genere femínino עֲקָרָה Aacara. vt in predicto loco.& Genē.11. Erat autē sarai sterilis. Exo.23. Nō erit in fecunda nec sterilis in terra tua. ps.112. Qui habitare facit sterilem in domo. Esa.54. Lauda sterilis que non paris. Item עֵקֶר Eecher.i.radix.aut stirps.seu trūcus. Leuit.25. Et attenuatus frater tuꝰ vēdiderit se ei:aut cuiꝑ de stirpe eiꝰ. Danē. 4. Verūtamē germē radicū eius in terra finite.ꝓ q̄ he.le. Verūtamen trūcū radicum eius in terra finite.

Euellere Erradicare. subneruare sterilis sterilis Stirps Semen Truncus

עַקְרָב Aacrab.scorpio. Deut.8.scorpio ac dipsas. Et i plurali עַקְרַבִּים Aacrabim.Nu.34. Perascēsū scorpio num.3.Reg.12. Ego autem cedam vos scorpionibus.

Scorpio scorpiōes.

עָקַשׁ Aacas. peruertere. deprauare. prauū esse.seu prauū cōprobare. Iob.9.Si innocentē ostendero:prauū me cōprobabit.Pro quo hebrei legunt.Et deprauabit me.& est sensus sicut in littera nostra.Prouer.10. Qui autē deprauat vias suas:manifestus erit.& in eodem.28.Qui peruersis ingreditur viis:concidet semel.Prò quo he.le.Qui deprauat vel peruertit vias suas: concidet in vna:siue concidet semel Esa.59. Semite eorū incuruate sunt eis.i.puerse siue deprauate sunt.potest etiā legi sic.Semite eorum puerterunt eos. Mich.3. Et omnia recta puertitis.Et inde עִקֵּשׁ Iiches.i.peruersus siue prauus. Deut.32.Generatio peruersa atq; prauа 2.Reg.22. Et cum peruerso peruerteris.Prouer.8.Non est in eis prauū quid neq; puersum. Et in plurali עִקְּשִׁים Iichesim.Prouer.2.Quorū vie peruerse sunt.& in eodē.11. Abominabile dño cor prauū.Pro quo hebrei legūt.Abominatio est dño praui corde.i.abominabiles sunt dño. Et inde עִקְּשׁוּת Iichesuth.i. puersitas.prauitas.Prouer.4. Remoue a te os prauū.Pro quo he.le. Remoue a te prauitatem oris.

incuruari. peruertere Peruersus Peruerse Prauus Prauitas

עָרִיר Aarir.solus.orbatus.i.absq; liberis. Genē.15.Ego vado absq; liberis.Et in plurali עֲרִירִים Aaririm.Leuit. 20. Absq; liberis morietur.& in eo. Absq; filiis morietur.

Orbatus absq; liberis עֲרִירִים absq; filiis

עָרַב Aarab.miscere.cōmiscere.aduesperascere. obtenebrare.fideiussorē esse. Vadē esse aut vadē se offerre.in fidē recipere.spondere.sub pignore accipere. Dulce seu amenum esse.Esd.9.cōmiscuerunt semen sanctū cū populis terrarum.ps.105.Et cōmixti sunt inter gentes.Prouer.14.Et in gaudio eius non miscebitur extraneus. & in eodē.20. Et qui revelat mysteria & ambulat fraudulēter & dilatat os suū ne cōmiscearis. & in eodem.24. Et detractoribus non cōmiscearis. Ezech.16. Omes amatores tuos quibꝰ cōmixta es.Ponitur etiā pro applicare.Hier.36. Quis enim iste est: qui applicet cor suū vt appropinquet mihi.i.qui cōmiscet cor suū vt appropinquet mihi.Et inde עֵרֶב Eereb.i.mixtio diuersorū hoim vel diuersarū rerū. Pro quo beatus hieronymus transtulit.Vulgus ꝑmiscuū. Exo.12. Sed & vulgus promiscuū innumerabile ascendit cum eis. Nec.13.Separāuerunt omnē alienigenā ab israel.Pro quo hebrei legūt.Separauerunt omnē mixtionem.s.aliorum populorū. Hiere. 25.Et vniuersis generaliter.Pro quo hebrei legunt.Et omni mixtioni.i.vulgo ꝑmiscuo.& in eodē.50. Et ad omne vulgus qui est in medio eius. Et inde עֲרֹב Aarob.i.cōmixtio muscarum diuersi generis.Exo.8.Et implebūtur omes domus egyptiorum muscis diuersi generis.& in eodem.Et venit musca grauissima.i.multitudo muscarū.ps.104. Dixit & venit cynomja. Pro quo beatus hiero.in ps.iuxta he.ve. transtulit.Dixit & venit musca omnimoda.Hebrei tamen dicunt ꝙ significat cōmixtionē aialium & serpētum venenosorum:aspectuq; terribiliū.Et inde עֵרֶב Eereb.siue עֲרֵב Aareb.i.vespera.nox.eo quod in ea nō potest homo distingere figuras seu formas rerū:quasi omnia essent cōmixta.Genē. 1.Et factum est vespere & mane dies vnus. & in eodem. Et vesperam vocauit noctem.& in eodem.49.Et vespere diuidet spolia.Exo.16.vespere comedetis carnes. Iob.7.Et rursus expectabo vesperā.ps.54. Vespere & mane & meridie. Et declinatur pluraliter עַרְבַּיִם Aarbaim. Exo.12. Immolabitq; eum vniuersa multitudo filiorū israel ad vesperā.Pro quo hebrei legunt. Inter vesperas.& dicunt ꝙ sunt due vespere:vna.s.quādo sol icipit declinare ad occidētem: alia vero quādo iā occidit sol & ocultatur nobis: & in hoc spacio tēporis quod est inter primā vesperā & secundā:debebat occidi agnus paschalis secūdū hebreos. Significat etiam עֵרֶב Eereb.occidētē seu occasum.i. illā ptē mūdi qua sol occidit Hiere.25.Et cunctis regibus occidētis.& cōmuniter scribitur cum mē in principio & dicitur מַעֲרָב Maarab.ps.106.A solis ortu & occasu.Esa. 43.& ab occidente cōgregabo te. Et in eo.59.Et timebūt qui ab occidente sunt nomen dñi. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur מַעֲרָבָה Maaraba.i. Paralip.26.trans iordanē cōtra occidentem.2.Paralip.23. Extra ciuitatem dauid ad occidentem. & in eodem.32. Et auertit eas subter ad occidentem vrbis Dauid.Esa. 45. Vt sciant hi qui ab ortu solis & qui aḃ occidente. Et inde verbum עָרַב aarab.ideſt aduesperascere:seu die ad occasum declinare:vel pernoctare:seu vespere aliquid opari.Iudi. 19. Considera quoniam dies ad occasum declinior sit.1.Regū. 17.Procedebat vero philistꝰ mane & vespere.Et inde verbum עָרְפָה aarba.ideſt obscurata est. seu obtenebrata est. Esa.24. Deserta est omnis letitia. Pro quo hebrei legunt. Aduesperata est seu obscurata est omnis letitia. potest etiam deriuari a עֲרָבָה Aaraba.quod significat desertū vt infra dicetur.Et inde עֹרֵב Ooreb.ideſt coruus:eo quod est nigri coloris.Genē.8.Dimisit coruum. Leuit.11. Et omne coruini generis. Iob.38. Quis preparat coruo escam. Et in plurali עוֹרְבִים Oorbim.3.Reg.17. Coruiscę precepi vt pascant te.Et in eodem.Coruiq; deferebant ei panē. Prouer. 30. Suffodiant eum corui de torrēte.Item עֲרַב Aarab.ideſt fideiussorē esse. in fidem accipere. Vadem se offerre.spondere.Genē.43. Ego suscipio puerum.ideſt in mea fide accipio:siue vadem me offero pro eo.Et in eodem.44.qui in meā hūc recepi fidē.Iob.17.libera me & pone me iuxta te.

Miscere Applicare Vulgus ꝑmiscuum Vulgus Musce diuersi ghis Musca omnimoda Vespera Occidens Occasus Occidens Declinare ad occasū vespere ꝑcedere aduesperare Coruus Corui Vadē se offerre accipere in fidem.

Pro quo hebrei legunt.Pone obsecro vadem pro me:siue fidem fac pro me vel sponde pro me:& pone me iuxta te. ps. 118. Suscipe seruū tuū in bonū. Pro quo btūs hiero.in psal. iuxta he.ve.trāstulit.Spōde pro seruo tuo in bonū. Prouer. 6.Si spopōderis ꝑ amico tuo. & in eodē.11. Affligetur malo qui fidem facit pro extraneo.Et in eodem.22.Qui se vades offerunt pro debitis.Esa.36. Et nunc trade te dño meo regi assyriorum.s.vt te accipiat i suam fidem. Potest etiam legi sic:trade vadem dño meo.s.pro duobus millibus equis tibi accomodandis:vt sequitur in textu. & in eodem.38.Respōde pro me.debet legi. Spōde pro me. Significat etiam oppignorare. Nec.5. Agros nostros & vineas & domos nostras oppignorauimus vt accipiamus frumentum. Et inde עֲרֻבָּה Aaruba.i.fideiussiō seu vades.aut pignꝰ.1. Reg.17.Et cum quibus ordinati sunt disce. Pro quo hebrei legunt. Et pignus eorum accipe.s.si sub pignore vel in fide acceperūt cibaria & alia necessaria : solue ꝑ eis debitum. Potest etiam legi secundum primā significationem sic.Et cōmixtionem eorum accipe.i.disce cum quibus cōmixti vel ordinati sūt. sicut est in littera nostra.Prouer.17. Cū spoponderit amico suo. Pro quo hebrei legunt. Cum spoponderit.i.fideiusserit fideiussionem pro amico suo. Et inde עַרְבוֹן Eerabon. ideſt.pignus. Genē.38. Patiar quod vis:si dederis mihi arrabonem.& in eodem.Quid tibi vis pro arrabone dari. Vnde hec dictio arrabon ab hebreo traxit originem. Et inde תַּעֲרֻבוֹת Thaaraboth.i.obsides.qui loco pignoris ponūtur 4.Reg.14.Et obsides:& reuersus est i samariā.2.Paralipo. 25. Nec non & filios obsidum reduxit in samariā. Et inde מַעֲרָב Maarab.s.negociatio seu mercatio aut mercatum. eo quod negociatores dant & accipiunt in fidem vel sub vade vel pignore. Ezech.27. fuerunt in populo negociationis tue. Pro quo he.le. Fuerūt in te ad negociandum negociationem tuam. Et in eodem. Et vasa erea adduxerunt populo tuo. Pro quo hebrei legunt. Et vasa erea adduxerūt in negociatione tua vel in mercatu tuo. & in eo. Et mel & oleum & resinā proposuerūt in nūdinis tuis. Et in eodem. Et naues tharsis principes tui in negociatione tua. Et in eodem. Et multiplex instrumētū tuū. Pro quo hebrei legūt. Et multiplex negociatio tua. & in eodem. Naute tui & gubernatores tui tenebant supellectilē tuā. Pro quo he.le. Negociabā tur negociationē tuā. & in eodē. In multitudine diuitiarū tuarum & populorum tuorum ditasti reges terre. Pro quo hebrei legūt. In multitudine diuitiarū tuarū & negociationum tuarū ditasti reges terre.& in eodē. In profundis aquarum opes tue.i.negociationes tue. Item עָרֵב Aarab.i.iocūdum seu amenū vl suaue esse:aut dulce esse:placere. ps.103. Iocundum sit ei cloquiū meū. Prouer.3. Et suauis erit somnus tuus.& in eodem.20. Suauis est homini panis mēdacii. Cāti.2. Quia vox tua dulcis. Hiere.3. Et somnus meus dulcis fuit mihi. Osee.9. Nec placebunt ei sacrificia eorū. Malach.3. Et placebit dño sacrificiū iuda & ierusalem. Et secundum predictum significatum exponūt aliqui hebrei illud Hiere.36. Vbi dicitur. quis enim iste est vt applicet cor suū. Pro quo ipsi legunt. Qui amenū siue iocundum faciet cor suum. Item עֲרֵב Eereb.i. subtegmen.s. filū quod textores cum stamine texunt. Leuit.13. Que lepram habuerit in stamine atq; subtegmine.& in eodem. Ista lex lepre vestimēti lanei & lini:staminis atq; subtegminis. Item עֵרֶב Eereb.siue עֲרָבָה Aaraba.i.desertum siue solitudo campestris. Deut.1. In solitudine campestri cōtra mare rubrum. Iob.24. vigilantes ad predam preparāt panem liberis. Pro quo hebrei legunt. Vigilantes ad predam in deserto panem siue escam iuuenibus siue liberis.i.latrocinātes in deserto querunt pa

Sponder. Fidē facer Oppignorare Pignus. Fideiussio arrabo Obsides Negocia tio nundine Dulce esse Placere. Subtegmē Solitudo campestris Desertus

rem liberis suis. Et in eodem.39. Cui dedi in solitudine domū. Esa.35. Et exultabit solitudo. & in eodem. Et torrentes in solitudine.& in eodem.51. Et solitudinem eius quasi hortum dñi. Hiere.50. Deserta inuia & arens. Abach.1. Velociores lupis vespertinis. Pro quo hebrei legunt : Velociores lupis deserti. Soph.3. Iudices eius lupi vespere. Pro quo hebrei legunt. Lupi deserti vel solitudinis. Potest etiam significare vesperam sicut est in littera nostra: vt supra dictū est. Et in plurali עַרְבוֹת Aarboth.siue עֲרָבוֹת Araboth. Nu. 35. In campestribus moab.ps.67. Iter facite ei qui ascēdit super occasum. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve. transtulit. Preparate viam ascēdenti per deserta. Hebrei tamē dicunt ꝙ in predicto loco significat celum empyreum. A iocūditate vel amenitate dictum: vt supra dictū est. Item עֲרַב Aarab.i.arabia. Regio sic dicta: quia est prope desertū. Esa.21. Onus in arabia. Hiere.25. Et cūctis regibus arabie. Ezech.27. Arabia & vniuersi principes cedar. Et inde עַרְבִי Aarabi.i.arabs. Esa.13. Non ponet ibi tentoria arabs. Et in plurali עֲרָבִים Aarabim.2. Paralip.21. Suscitauit ergo dñs contra ioram spiritum philistinorū & arabum qui cōfines sunt ethiopib⁹. Item עֲרָב Aarab.i.salix,& solū inuenitur in numero plurali.Leuit.24. Et salices de torrente. Esa.44. Quasi salices iuxta fluentes aquas

Solitudo. Deserta arabia. Arabes Salices.

עָרַג Aarag.ingemiscere.clamare. Beatus hieronymus trāstulit desiderare.ps.41. Quēadmodū desiderat cervus ad fōtes aquarum:ita desiderat anima mea ad te deus. Ioel. 1. Sed & bestie agri quasi area sitiens imbrē suspexerunt ad te.vbi ꝑ omnibus his dictionibus.s.quasi area sitiēs imbrē suspexerunt : in hebreo est vnū verbū tantū.s. תְּעָרֹג Thaarog.pro quo hebrei legunt. In gemiscent seu clamabūt. Potest etiam deriuari a dictione עֲרוּגָה Aaruga.que significat areā.siue arcolā.i.lineam plantationū. Cant.5. Gene illius sicut areola aromatū. Et in plurali עֲרוּגוֹת Aarugoth. Ezech. 17. Vt irrigaret eam de areolis germinis sui.

Desiderar Gemiscere arcola Arcole

עָרֹד Aarod.onager.i.asinus siluestris. Iob.39. Et vincula onagri qs soluit. Danē.5. & cū onagris habitatio ei⁹.

onager

עָרָה Aara.fundere.effundere.euacuare.exinanire.nudare discooperire. Genē.24. Effundē sicq; hydriā in canalib⁹ 2.Paralipo.24. Effundebatq; pecuniā que erat in arca. ps. 135. Qui dicūt exinanite: exinanite. ps.140. In te speraui nō auferas aiam meā. Pro quo btūs hiero.in psal.iuxta he. ve.transtulit.Ne euacues animā meā. Esa.32. Donec effundatur sup nos spūs de excelso. & in eodē. 53. Pro eo quod tradidit in mortē aiam suā.i.effudit vel exinaniuit. Et inde מַעֲרֶה maare.i.decliuiū mōtis seu collis quo aque defluūt. Iudi.20. Et ab occidentali vrbis parte. Pro quo hebrei legunt. Et a declivio gabaa. Significat etiam nudare vel reuelare aut discooperire. Leuit.20. Et reuelauerit turpitudinem eius. Et in eodem. Qui hoc fecerit:ignominiam carnis sue nudabit. Esa.3. Et dominus crinem earum nudabit Et in eodem.22. Et parietem nudabit clypeus. Threñ.4. Inebriaberis atq; nudaberis. Abach.3. Suscitans suscitabis arcum tuum. Pro quo hebrei legunt. Nudatione nudabis arcum tuum. Potest etiam deriuari a dictione עֵרָה Yur que significat suscitare: sicut est in littera nostra. Et inde עֶרְיָה Eeria.i.ideſt nudatio.seu nuda. vel discooperta. Beatus hieronymus trāstulit confusione vel ignominia plena. Ezech.16. Et eras nuda & confusione plena. Et in eodem. Quādo eras nuda & confusione plena. Et in eodem. Et relinquēt te nudam plenamq; ignominia. & inde עֶרְוָה Eerua.i.turpitudo: seu ignominia. Leuit.18. Omnis homo ad proximam sanguinis sui non accedet vt reuelet turpitudinem eius. Et in eodē. Turpitudinem patris tui & tur

Confusiõe plena turpitudo

pitudinē matris tue non discooperies: mater tua est: nō reue
labis turpitudinem eius. & in eodem. Turpitudinē vxoris
ignominia parris tui. Esa. 20. Discoopertis natibus ad ignomiam egy
pti. Ponitur etiam pro infirmiori parte vel immunita: aut
Infirmior pars. Immunita lestio. lestione. Gen. 42. Vt videatis infirmiora terre venistis. Et
in eodem. Immunita terre huius considerare venistis. Esd.
4. Et lestionem regis videre nefas ducimus. Et inde עֶרְיָה
Nuditas. Maar. i. nuditas. Naū. 3. Et ostendam in gentibus nuditatē
tuā. Ponitur etiā pro similitudine. 3. Reg. 7. Et palmas qua
si similitudinem homin .Sed etiam in predicto lo
co hebrei legunt. Quasi nuditatem hominis. i. quasi simili
tudinem hominis nudi. Item עֲרוֹת Aaroth. i. herbe. grami
Gramina. nis. secundum hebreos. Esa. 19. Nudabitur alueus riui a fon
te suo. Pro quo hebrei legunt. Herbe seu gramina super ri
uum vel super flumen: super ora fluminis. sed magis pro
prie significat nudare: sicut est in littera nostra. Nā eadem di
ctio habetur. Abach. 3. vbi dicitur nud. aſq; fundamētū eius
vsq; ad collum. Et inde verbum seu participium quarte cō
fugationis. מִתְעָרֶה Mithare ydest virescens. ps. 36. Et eleua
Virescens tum sicut cedrus libani. Pro quo hebrei legunt, Et virescēs
fortissim⁹. sicut indigenam virentem. Et beatus hieronymus in psal.
iuxta he. ve. transtulit. Et fortissimū sicut indigenā virentē.
עָרַךְ Aarach. ordinare, disponere, componere, preparare.
Cōponere militare, estimare, apreciare, equiparare. Geñ. 22. De
Ordinare super ligna composuit. Exo. 40. Ordinatis coram propo
sitionis panibus. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauit super
eo ordinationem panum. Leuit. 6. Et impositio holocausto
desuper. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauit vel composuit
Ponere. super eam holocaustū. & in eodem. 24. Ponetq; eas aaron
a vespere vsq; mane. i. ordinabit seu disponet eas. & in eo
dem. Super candelabrū mundissimum ponētur semper in
conspectu dñi. Pro quo hebrei legūt. Sup candelabrū mun
dissimū ordinabit seu disponet lucernas in conspectu dñi
semper. 2. Reg. 23. Firmū in omnibus atq; munitum. Pro
quo hebrei legunt. Ordinatum seu preparatū in omnibus
atq; custoditum. Iob. 32. Nihil locutus est mihi. Pro quo he
brei legūt. Et non ordinauit ad me verba. ps. 5. Mane asta
bo tibi. Pro quo hebrei legunt. Mane ordinabo ad te: suple
oratiōnē meā. Et beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtu
lit. Mane preparabor ad te. Iob. 16. Hominis est animum
Preparat preparare. Esa. 30. Preparata est enim ab heri thopheth. Et
in eodem. 44. Et ordinem exponat mihi. Ioel. 2. Sicut po
pulus fortis preparatus ad preliū. Significat etiā militare.
i. aciem bellatorū ordinare vel disponere aut dirigere. vt. 1.
Aciē dirigere. Reg. 17. Et direxerunt aciē ad pugnandū contra philistiim
Et in eodē. Direxerāt autē aciem israel: sed & philistiim ex
Militare. Disponer. aduerso fuerant pparati. Iob. 6. Terrores dei militant con
tra me. & in eo. 33. Et aduersus faciē meā consiste. i. dispone
aciē contra me & consiste. vel sic. Prepara seu dispone te co
rā me: & consiste. Et inde עֵרֶךְ Eereth. i. ordinatio. seu dispo
sitio. Exo. 40. Pones super eā que rite pparata sūt. Pro quo
he. le. Et ordinabis ordinationē eius. vbi ponitur verbū &
ordinatio. nomē ab eo deriuatū. Scribitur etiā cū mē in principio & dī
מַעֲרָכָה Maaracha. siue מַעֲרֶכֶת Maarecheth. Exo. 39. Gande
ordinatio. labrum: lucernas. Pro quo hebrei legunt. Candelabrū mun
dissimū & lucernas eius: lucernas ordinationis. Leuit. 24.
Quorum senos altrinsecus super mensam purissimā. Pro
quo hebrei legunt. Ordinationē seu dispositionē sex panū
super mensam purissimā. Ponitur etiam pro acie ordinata
ad bellādum: siue pro plio vel agmine. 1. Reg. 4. Ego sum
Prelium. Acies. qui veni de prelio: & ego qui de acie fugi hodie. & in eo. 17.
Et ad exercitū qui egressus est ad pugnā. i. ad aciem. Et in
eodem. Direxerat autē aciē israel: sed & philistiim ex aduer
so fuerant preparati. Pro quo hebrei legūt. Et ordinauerūt
מַעֲרָכוֹת agmina. israel & philistiim aciem contra aciem. Et in plurali
Maarachoth. 1. Reg. 17. Ego exprobraui agminibus israel
hodie. & in eodem. De geth de castris philistinorū. i. de acie
bus vel de agminibus philistinorū. & in eodē. Qui expro
עָרַר Estimare. brauit acies dei viuētis. Itē עָרַךְ Aarch. i. estimare: apprecia
re. equiparare. Leuit. 27. Et quantū ille estimauerit & vide
derit eū posse reddere. & in eodē. Qui diiudicans vtrū bo
num aut malū sit. Pro quo hebrei legunt. Et estimabit seu a
preciabit eū sacerdos inter bonū & malū. & in eodē. Consi
derabit eā sacerdos vtrū bona an mala sit. i. appreciabit seu appreciat.
estimabit. & in eodem. Et iuxta preciū quod ab eo fuerit cō
stitutum estimabitur. 4. Reg. 23. Et cū indixisset terre per
singulos vt cōferretur iuxta preceptum pharaonis: & vnū
quēq; iuxta vires suas exegit tam argentū q̄ aurū. Pro quo
hebrei legūt. Verūtamen appreciauit seu estimauit terram
vt daret argētū iuxta preceptū pharaonis: secundū estima
tionem vel appreciationē vniuscuiusq; viri. i. vnusquisq; de
dit iuxta estimationē sue facultatis: sed in translatione chal
Adequare. Equare. daica est sicut in littera nostra. Iob. 28. Non adequabitur ei
aurum & vitrū. ps. 88. Quoniā quis in nubibus equabitur
domino. Esa. 40. Aut quā imaginē ponitis ei. Pro quo he
brei legūt. Aut quā imaginē vel similitudinē adequatis vel
equiparatis ei. Et inde עֲרֶךְ Eerech. i. estimatio. seu appre
ciatio. vel equiparatio. Iudi. 17. Baboq; tibi per annos sin
gulos decē argenteos ac vestem duplicem. Pro quo hebrei
legunt. Ac estimationē vestiū. i. sicut fuerit estimatū vel ap
Estimatio Precium. preciatū. Iob. 28, Nescit homo preciū eius. i. appreciationē
eius. ps. 54. Tu vero homo vnanimis. Pro quo hebrei le
gunt. Et tu homo quasi estimatio mea. i. ego estimabam te
tāq; me ipsum. Scribitur etiam cū duplici caph. Leuit. 27.
Sub estimatiōe dabit pciū. & in eo. Si fuerit masculꝰ a vice
simo āno vsq; ad sexagesimū annū dabit quīquagīta siclos
argenti, ꝓ quo he. le. Et erit estimatio masculi a vicesimo an
no vsq; ad saxagesimū annū: eritq; estimatio quinquagin
ta siclos argenti. & in eodē. Si pauper fuerit & estimationē
reddere nō valet. & in eodē. Omnis estimatio siclo sanctua
rii ponderabitur. Scribitur etiam cū he articulari in princi
pio. vt in eodem. Supputabit sacerdos iuxta annorū nume
rum vsq; ad iubilēū preciū. & in eodem. Et dabit ille qui
vouerat eū dño. Pro quo hebrei legunt. Et dabit estimatio
nem seu preciū in die illa sanctificatū domino. Et dicūt ali
qui hebrei q̄ caph vltima que ponitur in predicta dictione
denotat secundā personam. Vnde ipsi legunt. estimationē
tuā seu preciū tuū. Et dicūt q̄ loquitur cū sacerdote: cui per
tinebat talis appreciatio vel estimatio.

עָרַל preputiaſ. Aaral. Prepūtiari. i. preputiū habere. cōsopiri. Leuit.
19. Auferetis preputia eorū. Pro quo he. le. Preputia
bitis preputia eius. i. immundi vel prohiti erūt vobis eius
עָרְלָה fructus tāq; preputiū. Et in eodem. Poma que germinat im
munda erunt vobis nec edētur. Et inde עָרְלָה Orla. i. prepu
tiū. Genē. 34. Nec dare sororē nostrā homini incircūciso.
preputium Pro quo he. le. Homini cui est preputiū. Exo. 4. Et circunci
dit p̄putiū filii sui. Deut. 10. Circūcidite igitur preputiū cor
dis vestri. Et in plurali עֲרָלוֹת Aaraloth. Ios. 5. Et circunci
preputia. dit filios israel in colle p̄putiorū. Et inde עָרֵל Aarel. i. p̄pu.
עָרֵל ciatus siue incircūcisus. Geñ. 17. Masculꝰ cuius p̄putii caro
Incircūcisus. circūcisa non fuerit. Leuit. 26. Donec erubescat incircūcisa
mēs eorū. Esa. 52. Nō adiiciet vltra vt p̄trāseat p te incircūci
sus & imundus. Et in plurali עֲרֵלִים Aareli. i. Reg. 31. Ne for
עֲרֵלִים incircūcisi te veniāt incircūcisi. 2. Reg. 1. Ne exultēt filie incircūcisorū
Ezech. 32. Descende & dormi cū incircūcisis. dī etiā de ho
mine qui est duro corde: vel qui habet incepta & incōposita

labia vel aures ineptas. Exo. 6. cū incircūcisus sim labiis. Le
uit. 26. Donec erubescat incircūcisa mens eorum. Hiere. 6.
Ecce incircūcise sunt aures eorū: & audire non possunt. E
zech. 44. Omnis alienigena incircūcisus corde. Et in eo.
Incircuncisus corde & incircuncisus carne. significat etiam
supradicta dictio עָרַל Aaral consopiri quasi לַעַל Raal. A
Cōsopiri. bach. 2. Bibetu & consopire.

עָרַם Callide in fidiari. malignare Astutū es. Aaram. Astutū siue callidū esse. callide agere seu ma
ligne agere. 1. Regum. 23. Recogitat enī de me q̄ cal
lide insidier ei. Ps. 82. Super populū tuū malignauerūt cō
silliū. Prouer. 15. Qui aūt custodit increpatiōes astutior fiet
Et in eo. 19. Pestilētē flagellato stultus sapiētior erit. i. astu
tior erit. & inde עָרוּם aarum. i. callidus. astutus. malignus.
עָרוּם Callidus Astutus. Geñ. 3. Sed & serpēs erat callidior. Prouer. 27. Astutꝰ vidēs
עָרוּמִים Malignī. mala abscondit⁹ est. Et in plu. עָרוּמִים Aarumim. Iob. 5.
Qui dissipat cogitationes malignorū. & in eo. 15. Et imita
ris linguā blasphemātiū. pro quo he. le. liguā callidorū vel
עָרְמָה malignorū. & inde עָרְמָה oorma. i. astutia. calliditas. Ios. 9.
Astutia Callide cogitantes tulerūt sibi cibaria. pro quo he. le. & fe
cerūt ēt ipsi in calliditate siue in astutia: & tulerunt sibi ciba
ria. Iob. 1. Qui apphendit sapiētes in astutia eorū. Prouer.
1. Vt detur paruulis astutia. & in eo. 8. Intelligite paruuli a
עֵירוֹם stutia. Itē עֵירוֹם Eerom. siue עָרוֹם aarom. i. nudus siue nu
עָרוֹם da aut nuditas. Geñ. 3. Eo quod nudus essem. Deut. 28. In
Nudus Nuditas. nuditate & in omni penuria. Esa. 20. Vadens nudus & dis
calciatus. Et in eo. Sicut ambulauit seruꝰ meus Esaias nu
dus & discalciatus. Ezech. 23. Et dimittēt te nudam & igno
minia plenā. Scribitur ēt cū iod post aim. Ezech. 18. & nu
dū operuit vestimento. & in plu. עֲרוֹמִים aarumim. Geñ. 3.
עֲרוֹמִים Nudi. Erat aūt vterq; nudus. ꝓ quo he. le. Et erāt ambo nudi. Et
in eo. Cūq; cognouisset se cē nudos. Iob. 22. Et nudos spo
liasti vestibus. & inde מַעֲרֶם Maaram. i. nuditas. 2. Paralip.
Nuditas. 28. Oēsq; qui nudi erāt vestierūt de spoliis. pro quo he. le.
עֲרֵמָה Et oēm nuditatē eorū vestierunt de spoliis. Item עֲרֵמָה are
Aceruus ma. i. aceruus. cumulus. Ruth. 3. Isset q; ad dormiēdū iuxta
עֲרֵמוֹת Acerui. aceruū manipulorū. Cant. 7. venter tuus aceruus tritici.
עֲרֵמִים Acerui. Et in plu. עֲרֵמוֹת aaremoth. 2. Paralip. 31. Fecerunt aceruos
plurimos. Nec. 4. nūquid edificare poterunt lapides de a
ceruis puluerīs. reperitur etiam עֲרֵמִים aaremim in gene
re masculino. Hiere. 50. Tollite de via lapides & redigite in
Cōgregari aceruos. & inde verbū passiuū. i. coaceruatū esse: seu cōgre
עַרְמוֹן Platanus gari. Exo. 15. & in spū furoris tui cōgregate sunt aque. Itē
עַרְמוֹן Aarmon. i. platanus: nomē arboris: Geñ. 30. Virgas
populeas virides & amygdalinas & ex platanis. Ezech. 31.
Et platani non fuerunt eque frondibus illius. & dicunt ali
qui hebrei q̄ significat arborem castaneū.

עָרֹם pulmētum Aaris. massa. seu pasta ex farina & aqua cōspersa. Pro
q̄ btūs hiero. trāstulit pulmētū. Nu. 15. Sicut de areis
primitias sepabitis: ita de pulmētis dabitis primitias dño.
עַרְעָר עָרְעָר Aarar. siue עָרְעָר aaroer. species arboris humilis na
עָרְעָר scentis in locis desertis. pro quo btūs hiero. trāstulit
Mirica Humilis. Miricā. Hiere. 17. Erit enim quasi mirica in deserto. Ponī
tur ēt pro humili. ps. 101. Respexit in oratiōnē humiliū. de
quo vide supra in dictione עור vur. Est ēt עָרְעָר aaroer no
men proprium loci prope desertum existentis. Deut. 2. Ab
Aroer. aroer que est super ripam torrentis Arnon. Esa. 17. Dereli
cte ciuitates Aroer gregibus erunt.

עָרַף Cōcrescere. Stillare. Caligare. Araph. stillare. fluere. influere. excerebrare. excerebra
re. ideſt ceruicem vel cerebrum secare vel confringere
Deut. 32. Concrescat vt pluuia doctrina mea. pro quo he
brei legunt. Stillet siue influat vt pluuia doctrina mea. Et
in eo. 33. Celiq; caligabunt rore. pro quo hebrei legunt. ce
liq; eius stillabūt rore. Iob. 36. Que de nubibus fluunt: que
protegunt cuncta desuper. pro quo he. le. Que de nubibus
Protegere fluunt stillant siue influunt sup hominū multitudinē. & in
de עֲרִיפִי aariphe. pro quo beatus hieronymus transtulit ca
liginem. Esa. 6. Et lux obtenebrata est in caligine eius. He
brei vero dicunt q̄ significat celos propter suā influētiam
caligo. celi in iferiora. Itē עֲרָף ooreph. i. ceruix. Geñ. 49. Manus tue i
עֹרֶף ceruicibus inimicorum tuorum. Exo. 32. Cerno q̄ populꝰ
ceruix. iste dure ceruicis sit. Deut. 10. Et ceruicē vestrā. ne induretis
amplius. 4. Reg. 17. Indurauerūt ceruicem suā iuxta ceruī
cem patrū suorū. Ponitur ēt pro dorso vel tergo. Hiere. 2.
Tergum. Dorsum. Verterūt ad me tergū & non faciē. Et in eo. 18. Dorsum &
עֹרֶף non faciem ostendam eis. Et inde verbum עָרַף aaraph. i. de
ceruicare. excerebrare. ceruicem seu cerebrū cedere vel con
fringere. Exo. 13. Quod si nō redemeris interficies. ꝓ quo
he. le. Et si non redemeris decerui cabis eum. Et in eo. Sup
Decerui care. Excerebrare. vitulam quē in valle percussa est. i. deceruicata est. Esa. 66.
Quasi qui excerebret canem. Signat ēt confringere. Osee.
cōfringere 10. Ipse confringet aras eorum.

עַרְפֶּל caligo. Aaraphel. caligo. obscuritas. tenebre. Exo. 20. moy
ses autem accessit ad caliginem. Deut. 4. Tenebre
& nubes & caligo.

עָרַץ Timere. Formidare Aaras. timere. formidare. terreri. fractum animo & cō
sternatum esse. percutere. seu confringere. roborari.
fortificari. Deut. 6. Non timebis eos. & in eo. 20. Nolite ce
dere: nec formidetis eos. Ios. 1. noli metuere & noli timere.
Iob. 13. Contra foliū quod vento rapitur ostendis potenti
am tuam. pro quo he. le. nunquid foliū raptū. s. vento ter
Terrere. Expauescere. res seu confringes. Et in eo. 31. Si expaui ad multitudinem
nimiam. Esa. 8. Ipse pauor vester: & ipse terror vester. & in
eo. 29. Et deū israel predicabūt. pro quo he. le. formidabūt
ideſt predicabunt fortitudinē eius. Significat ēt percutere
vel confringere. Esa. 7. Cum stirrexerit percutere terrā. Et
Percutere inde מַעֲרָצָה maarasa. i. terror. Esa. 10. Confringet lagūculā
מַעֲרָצָה Terror. in terrore. & inde עָרֵץ Aaros. ideſt fractura. Iob. 30. In de
עָרֵץ Fractura. magnificari. sertis habitant torrentiū. i. in fracturis torrentiū. Significat
ēt ꝑdicta dictio roborare vel fortificare. Ps. 10. vt nō appo
Fortificare fortiorem fieri. nat vltra magnificare se homo super terram. i. fortificare
vel roborare se. Esa. 47. Si forte quid profit tibi: si possis
fieri fortior. & inde עָרִיץ Aaris. i. fortis vel robustus. Esa.
49. Et quod ablatū fuerit a robusto saluabitur. Hiere. 26.
עָרִיץ Robustus. fortis. Tanq; bellator fortis. & in plu. עָרִיצִים aarisim. Iob. 27. Et
עָרִיצִים Violenti. fortes. hereditas violentorum quā ab omnipotente suscipient. i.
Potentes Robusti. hereditas robustorum. ps. 53. Et fortes quesierunt animā
Crudelissimi. meam. Ps. 85. Et synagoga potentium quesierunt animam
meā. Esa. 25. Ciuitas gentiū robustarum timebit te. Et in eo.
Spūs enim robustorū quasi turbo impellens parietē. Et in
eo. Propaginē fortiū marcescere facies. Ezech. 31. Succidēt
eū alieni & crudelissimi nationū. vbi ponitur pro crudelis
simis. Scribitur ēt cū nun in principio & dicitur נַעֲרִץ naa
ras. Ps. 88. Deus qui glorificatur in consilio sanctorum.
Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit, Deus
robustus In arcano sanctorum.

עָרַק rodere. comedere. Arac. Rodere. comedere. Iob. 30. Qui rodebant in so
litudine. Et in eodem. Et qui me comedunt non dor
miunt. Et solum inuenitur in predictis locis. Hebrei tamē
dicunt q̄ significat fugere vel fugare. Quia in lingua chal
daica vel syra significat fugere. & vt ait beatus hiero. in pro
Fugere. logo super Iob. Liber Iob ex hebraico sermone & arabico
& interdum syro constat. vnde in predictis locis hebrei le
gunt. Qui fugati erant in solitudine. & infra. Et fugantes
mei. ideſt persecutores mei non dormiunt.

עֶרֶשׂ lectus. Stratum. Eeres. lectus. stratū. Deut. 33. & monstratur lectus ei⁹
ferreus. Ps. 6. Lachrymis meis stratum meum rigabo

Ps.40. Dominus opem ferat illi super lectum doloris ei⁹.
Strata. עֲרָשׂוֹת Cant.1. Lectulus noster floridus. & i plu. עֲרָשׂוֹת Aarsoth Amos.6. Et lasciuistis in stratis vestris.
Tinea. עָשׁ עָשׁ As.tinea.vermis.qui corrodit vestimẽta & ligna. Iob. 4. Consumentur velut a tinea. Et in eo.13. Et quasi vestimẽtum quod comeditur a tinea. Esa.50. Tinea comedet eos. Osee.5. & ego quasi tinea ephraim. Est etiã עָשׁ aas.nomen syderis celestis. Pro quo beatus hiero. transtulit arcturum. De quo vide supra in dictione עִשׁ vus.
Turbari. Corrodi. עָשַׁשׁ Aasas.corrodi.scilicet a tinea.a precedenti dictione deriuatum.pro quo translatio nostra traduxit turbari vel conturbari. Ps.6. Turbatus est a furore oculus meus. Pro quo hebrei legunt. Corrosus est a furore oculus meus. & beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. caligauit pre amaritudine oculus meus. ps.30. Conturbatus est in ira oculus meus. Et in eo. Et ossa mea conturbata sunt. Pro quo hebrei legũt. Et ossa mea corrosa sunt. scilicet velut a tinea. Et beatus hiero. transtulit: & ossa mea contabuerunt.
Caligare. Cõturbari עָשַׁשׁ
cõtabescere עָשֵׂב Eeseb. herba. fenũ. Gen.1. Germinet terra herbã. Et in eodem.3. Et comedes herbam terre. Deut.11. Fenũ q̃ in agris ad pascenda iumenta. Ps.71. Et florebunt de ciuitate sicut fenum terre. ps.103. Et herba seruituti hominũ Et in plu. עֵשָׂבוֹת y Iisboth. Prouer.27. Et collecta sunt fena de montibus.
Herba. fenum. עֵשָׂבוֹת
ens.
facere. עָשָׂה Aasa. facere. agere. operari. preparare. adaptare. acq̃rere. subigere. Gen.1. Et fecit de⁹ firmamẽtũ. & in eo. Viditq̃ deus cuncta que fecerat. & in eo. ab vniuerso ope qd patrarat. i. quod fecerat. Et in eo. ab omni opere quod creauit deus vt faceret. pro quo he.le. Quod creauit deus ad faciendum. ideſt vt de cetero ipsa opera ex se producerent alia: & non esset necessarium nouas creaturas producere: sicut exponunt hebrei. Et in eo.6: Fac tibi arcam de lignis leuigatis. Et in eo.44. Cur sic agere voluistis. Exo.1. Quid nam est hoc quod facere voluistis. Et in eo.24. Omnia q̃ locutus est dñs faciem⁹. Nu.28. Holocaustum iuge ẽ quod obtulistis in monte sinai. pro quo he.le. Holocaustum iuge quod factum est in monte sinai. Deut.5. Vt obseruares diẽ sabbati. pro quo he.le. Vt faceres diẽ sabbati. i. vt celebrares. Et i eo.32. Et fecit & creauit te. Iudi.1. Sicut feci sic reddidit mihi dñs. 1. Reg.12. Dñs qui fecit moysen & aaron. Ester.5. Etiam si dimidiam partem regni mei petieris impetrabis. pro quo he.le. Etiã si dimidiã partẽ petieris fiet. vbi ponitur verbũ passiuũ. Ps.138. Quod fecisti in occulto. pro quo btus hiero. in ps. iuxta he.ve. transtulit. Quia factꝰ sũ in abscondito. Eccls.1. Quid est quod factum est? ipsum qd faciendũ est. Et in eo: De oibus que fiũt sub sole. Et in eo.4 Qui nesciunt quid faciunt mali. Esa.26. Salutes non fecimus in terra. Hiere.3. Et fecisti mala & potuisti. Et i eo.27. Ego feci terrã & homines. Threñ.2. fecit dominus que cogitauit. Ione.1. Qui fecit mare & aridam. Significat etiam parare. vel preparare. Gen.18. Qui festinauit & coxit illũ. Pro quo he.le. Et festinauit vt faceret illũ. i. vt prepararet illum. Deut.21. Et circuncidet vngues. pro quo he.le. Et faciet vngues suas. 1. Reg.25. Et quinq̃ arietes coctos. i. preparatos. 2. Reg.19. Descendit in occursum regis illotis pedibus & intonsa barba. Pro quo he.le. Descendit in occursũ regis: nõ fecit pedes suos & non fecit barbã suã. ideſt non aptauit vel non preparauit. Nec.5. Parabatur autem mihi per dies singulos bos vnus. Et in eo. Exceptis volatilibus. Pro quo he.le. Et volatilia parabantur mihi. Significat ẽt acquirere. Gen.12. Et animas quas fecerant in aran. i. acq̃sierant. Deut.8. fortitudo mea & robur manus mee hec mihi omnia prestiterunt. ideſt acquisierunt. Et in eodem. Sed recorderis domini dei tui: q̃ ipse vires tibi prebuerit. Et sequitur in hebreo. Ad acquirendam vel consequendã substantiam vel diuitias. Ponitur etiam pro congregare. Gen. 41. Venitq̃ fertilitas septẽ annorum: & in manipulos redacte segetes congregate sunt in horrea egypti. pro q̃ he.le. Et congregata est terra. ideſt frumẽtũ terre in septẽ annis fertilitatis in manipulos. & inde מַעֲשֶׂה Maase. ideſt factura. opus. actio. preparatio. acquisitio. seu possessio. Exo. 18. Et opus quod facere debeant. Et in eo.34: opus domini terribile quod facturus sum tecum. 1. Reg.20. In die qñ operari licet. Pro quo he.le. In die operis. Et est sensus sicut in littera nostra. Et in eo.25. Et possessio eius in carmelo. Esa.3. Et pro crispãti crine caluiciũ. i. pro factura vel ppara tione crinium. & in plu. מַעֲשִׂים Maasim. ideſt opera. Gen. 20. Que non debuisti facere: fecisti nobis. pro quo he.le. Opera que nõ licet facere: fecisti nobis. Exo.5. Solicitatis populũ ab operibus suis. Ps.103. Quam magnificata sunt opera tua domine. Ps.113. Opera manuum hominum. Hiere.47. Pro eo quod habuisti fiduciam in operibus tuis. Item עָשָׂה Iisa. ideſt subigere. vel confringere. Ezech.23. Et fracte sunt mamme pubertatis earum. Et in eo. Ibi confregerunt vbera pubertatis sue. Et in eo. Quando subacta sunt in egypto vbera tua. Soph.3. Ecce ego iterficiam omnes qui afflixerunt te. pro quo he.le. Ecce ego confringam omnes confringentes te vel subigam oẽs subigẽtes te.
Opus. Possessio. Preparatio. מַעֲשֶׂה מַעֲשִׂים Opera
Frangere. Cõfrigere. Subigere. Interficere עָשָׂה
Fumare. Fumigare עָשַׁן Aasan. fumare. irasci. Gen.15. Apparuit clibanus fumans. Exo.19. Totus autem mons sinai fumabat. Et i eo.20. Montẽq̃ fumantẽ. Ps.103. Tangit montes & fumigant. Esa.7. A duabus caudis titionũ fumigantiũ. & inde עָשָׁן Aasan. siue עָשָׁן eesen. ideſt fumus. Exo.19. Et ascendet fumus ex eo quasi de fornace. Esa.51. Sicut fumus deficient. Osee.13. Et sicut fumus de camino. Naũ.2. Et succendam vsq̃ ad fumum quadrigas tuas: debet legi. vsq̃ ad fumum. ideſt vsq̃ dum ascendat fumus magnus ex eis. & qa fumus representat ignem: & ignis ponitur aliquãdo p̃ ira: ideo predicta dictio ponitur etiam pro irasci. Deut.29. sed tunc quã maxime furor eius fumet. i. irascatur. ps.17. Ascẽdit fumus de naribus eius. i. ascendit ira in furore suo. ps. 73. Iratus est furor tuus super oues pascue tue. ps.79. quo vsq̃ irasceris super orationem serui tui.
Fumare. Fumigare. Fumus. עָשָׁן
Irasci. עָשַׁק Aasac. calumniari. calumniam facere. vim facere. per vim aliquid extorquere. violentare. ideſt per violentiã vel fraudem aliquid obtinere. Leuit.6. Aut calumniam fecerit. Et in eo. Reddet omnia que per fraudem voluit obtinere. Et in eo.19. Nõ facies calũniã proximo tuo. 1. Reg. 12. Si quenquam calũniatus sum. Et in eo. Non est calũniatus nos. ps.71. Et humiliabit calũniatorẽ. Prouer. 28. Hominem qui calumniatur anime sanguinem. Eccls.4. Et lachrymas calũniã patientium. ideſt eorum quibus facta est calumnia seu violentia. Et in eo. nec posse resistere eorum violentie: cunctorum auxilio destitutos. pro quo he.le. Et non est eis consolator: & de manu calumniatorum suorũ violentia: & nõ est eis consolator. Esa.38. Dñe vim patior. Hiere.21. Et eruite vi oppressum de manu calumniantis. Et in eo. 22. Et liberate vi oppressum de manu calumniatoris. Et in eo. 50. calũniam sustinent filii israel. & inde עֹשֶׁק oosec. i. calumnia. violentia. oppressio. ps.118. Redime me a calumniis hominum. Eccls.7. Calumnia conturbat sapientem. Esa.54. Recede procul a calũnia. Et in plu. scribitur cũ mem in principio & dicitur מַעֲשָׁקוֹת maasacoth. Prouer.28. Dux indigẽs prudẽtia multos opprimet. p̃q̃ he.le. multas oppressiones seu calũnias. s. faciet. Esa.33. qui fugit auaricia ex calũniis.
Calumniã facere. Per fraudẽ obtinere. Calũniari. עָשַׁק
Elim pau. Ai oppri mere. עֲשִׁימִי
Decimus עֲשִׂירִי Eeserim. ideſt decimus. Gen.8. Vsq̃ ad decimũ mẽse: decimo en i mẽse prima die mẽsis apparuerũt cacumina mõtiũ. Leuit.27. Quidqd decimũ venerit: sanctificabitur dño. & in ge.fe. עֲשִׂירִית Aasirith Exo.16. Gomor aũt decima ps est ephi. Nu.28. Decimã pte ephi sile. Hiere.52. verbũ qd factũ est ad hieremiã a dño in anno decimo. Quod in hebreo est gñis feminini. Et inde עָשׂר Aasor. i. decẽ seu decim⁹. Gen.24. Maneat puella
Decima. עֲשִׂירִית
Calumnia עֹשֶׁק
Calumniæ מַעֲשָׁקוֹת

Iurgari. עֵשֶׂק Aasac. cum puncto cebolet. i iurgari. Gen.26. Quam obrẽ nomen putei ex eo quod acciderat vocauit calumniam. pro quo he.le. Et vocauit nomen putei iurgium: quia iurgati sunt cum eo. Vbi ponitur verbũ & nomen ab eo deriuatum. sed si scribatur cum puncto sebolet sicut dictio precedens: potest intelligi sicut est in littera nostra.
Diuites. עָשַׁר Aasar. ditare. ditari. diuitem eẽ. diuitias habere. locupletari. Gen.14. Ne dicas ego ditaui Abrã. 1. Reg.1. Dñs pauperem facit & ditat. Et in eo.17. Virũ qui percusserit eũ ditabit eum rex diuitiis magnis. Iob.15. Non ditabitur & non perseuerabit substantia eius. ps.64. Multiplicasti locupletare eam. Prouer.10. manus aũt fortium diuitias parat. ideſt ditat. Et in eo. Benedictio dñi diuitem facit. Et in eo.15. Noli laborare vt diteris. Hiere.5. Ideo magnificati sunt & ditati. Ezech.27. Ditasti reges terre. & ide עָשִׁיר Aasir. ideſt diues. Exo.30. Diues non addat. Ps.48. Simul in vnum diues & pauper. Prouer.14. Amici diuitũ multi. Quod in hebreo legitur singl'r. s. amici diuitis multi. Et in eo. 22. Diues & pauper obuiauerunt sibi. Esa.53. Et diuitem pro morte sua. & in plu. עֲשִׁירִים Aasirim. i. diuites. ps. 44. Oẽs diuites plebis. Eccls.10. Et diuites sedere deorsũ. & inde עֹשֶׁר oosser. ideſt diuitie. Et i hebreo ẽ singularis numeri: & caret numero plurali. i. Paralip.29. Tue sunt diuitie: & tua est gloria. Prouer.7. In sinistra illius diuitie & gloria. Hiere.9. Et non glorietur diues in diuitiis suis.
Diuites. עֲשִׁירִים
Diuitie עֹשֶׁר
Decimas offerre עָשַׂר Aasar. cũ puncto cebolet. decimare. decimas dare. decimas offerre. Gen.28. Cũctorũ que dederis mihi decimas offeram tibi. Deut.26. Quando cõpleueris decimã cũctarũ frugũ tuarũ. pro quo he.le. Quando cõpleueris decimare omnẽ decimã frugũ tuarum. 1. Reg.8. Et vinearum reditus addecimabit. Et in eo. Greges quoq̃ vros addecimabit. & inde מַעֲשַׂר Maaser. siue מַעֲשֵׂר Maasar. ideſt decima siue decimatio. Gen.14. Et dedit ei decimas ex omnibus. Leuit.27. Si quis aũtem voluerit redimere decimas suas. Quod in hebreo legitur singulariter. s. decimã. Nu.18. Decimas quas dedi vobis. & in eo. Decimam partem decime. Malach.3. Inferte oẽm decimam. & in plurali. מַעֲשְׂרוֹת Maaseroth: Nume.18. Ex vniuersis quorum accipitis primitias offerte dño. pro quo he.le. Ex vniuersis decimis vestris q̃s accipitis a filiis israel: dabitisq̃ ex eis primitias domino. & inde עֲשָׂרוֹן Iisaron. i. decima pars. Nu.28. Et decimã decime simile. Et in plu. עֲשָׂרֹנִים Eesronim. vt in eo. & duas decimas simile oleo conspse. Et in eo. Et tres decimas simile. & inde עֲשָׂרָה Aasara. s. decẽ in gñe masculino. Gen. 18. Non delebo propter decẽ. Nu.8. Mortariolũ ex decẽ siclis aureis. & in eo. Denos siclos appẽdẽtia. i. vnũquodq̃ de cẽ siclos appẽdẽs. Scribitur ẽt cũ tau in fine loco he. Gen.31 Et mutauit mercedẽ meã decẽ vicib⁹. & in ge.fe. scribitur sine he & dr עֲשָׂר eesser. Leuit.26. Ita vt decẽ mulieres in vno clibano coquãt. 2. Reg.19. Decẽ partibus maior ego sum apud regem. & in plu. עֲשָׂרוֹת aasaroth. Exo.18. Et constitue ex eis tribunos & centuriones & quinquagenarios & decanos. i. principes decẽ. Ponitur ẽt decẽ pro multis siue p̃ numero indeterminato. vt in eo.18. Quia tu vnus solus p̃ decẽ millibus cõputaris. i. pro multis millibus. Iob.19. En decies cõfudistis me. i. multoties. & inde עֶשְׂרִי aasiri. i. decim⁹ Gen.8. Vsq̃ ad decimũ mẽsẽ: decimo en i mẽse prima die mẽsis apparuerũt cacumina mõtiũ. Leuit.27. Quidqd decimũ venerit: sanctificabitur dño. & in ge.fe. עֲשִׂירִית aasiriith Exo.16. Gomor aũt decima ps est ephi. Nu.28. Decimã pte ephi sile. Hiere.52. verbũ qd factũ est ad hieremiã a dño in anno decimo. Quod in hebreo est gñis feminini. Et inde עָשׂר Aasor. i. decẽ seu decim⁹. Gen.24. Maneat puella
addecimare מַעֲשֵׂר מַעֲשָׂר
Decime מַעֲשְׂרוֹת
Decime עֲשָׂרוֹן
Decima ps. עֲשִׂירִית
Decime עֲשָׂרָה
Decem. עֶשְׂרִי
Decem vicani עֶשְׂרִים
nobis cum saltem decem dies. Exo.10. Decima die mensis huius. Significat etiam עָשׂר Aasor. instrumentum musicum decem chordarum. ps.32. In psalterio decem chordarum psallite ei. ps.91. In decachordo psalterio: cum cithara. Ps.143. In decachordo psalterio psallam tibi. Et inde עֲשִׂירִיָּה Aasiria. ideſt decimatio. Esa.6. Et adhuc in ea decimatio. & inde עֶשְׂרִים Eesrim. i. viginti. s. bis decem. Gen. 18. Non interficiam propter viginti. & in eo.31. Viginti annis fui tecum.
Decem עָשָׂר
Decachordus עֲשִׂירִיָּה
decimatio. עֶשְׂרִים
Viginti עֶשְׂרִים
Ipinguari. עָשַׁת Aasath. impinguari. candidum seu lucidũ esse. cogitare. Hiere.5. Incrassati sunt & impinguati. Hebrei tñ legũt. Incrassati sunt & candidi seu lucidi facti sunt. & in de עָשַׁת eeseth. siue עָשׁת Aasith. i. candidũ seu lucidũ: aut purũ seu purgatũ. Cant.5. Venter eius eburneus. Pro quo he.le. Venter eius candidus seu lucidus sicut ebur. Ezech. 27. In nũdinis tuis proposuerũt ferrũ fabrefactum. i. ferrũ purũ seu purgatũ a rubigine. Itẽ עָשַׁת aasath. i. cogitare. re cogitare. Dañ.6. Porro rex cogitabat constituere eum sup omne regnum. Ione.1. Si forte recogitet deus de nobis. & inde עֲשָׁתוּת aasthuth. i. cogitatio. Iob.12. Lampas contempta apud cogitationes diuitum. quod in hebreo legitur singulariter. s. apud cogitationẽ. Et i plu. עֲשָׁתוֹת Eestonoth ps.146. In die illa peribunt omnes cogitationes eorũ. Itẽ עֲשָׁתִי Aasthe. ideſt vnus siue vnũ aut vnam. Et semper iungitur cum dictione עָשָׂר eeser. que significat decẽ & dicitur עֲשָׂתֵי עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵי Aasthe eesre. siue עֶשְׂרֵי עֲשָׂתֵי Aasthe aasar: & tunc ambe dictiones significant vndecim. Exo.26. Saga cilicina vndeci. Deut.1. Quadragesimo anno: vndecimo mẽse. Zach.1. vndecimi mensis sabat.
Undecim עָשָׂר עֲשָׂתֵי עֶשְׂרֵי
Greges עֲשָׁתוֹת עֲשְׁתָּרוֹת Aastar. grex. scilicet ouiũ. & solũ inuenitur in numero plu. s. עֲשְׁתָּרוֹת Aastaroth. Deut.7. Gregibus ouiũ tuarũ. Est ẽt עֲשְׁתָּרוֹת aastaroth siue עֲשְׁתֹּרֶת aastereth nomẽ idoli ad similitudinem pecudis facti: secundum hebreos. Iudi.2. Seruientes baal & astaroth. 1. Reg.31. Et posuerunt arma eius in tẽplo astaroth. 3. Reg.11. Astartem deam sidoniorum. Est etiam nomen loci. Gen.14. Et percusserunt raphaim in astaroth carnaim. Deut.1. qui mansit in astaroth & in edrai.
Astaroth עֲשְׁתָּרוֹת
Astarte עֲשְׁתֹּרֶת
Eth. Tempus. hora. Gen.29. Nec est tempus vt reducãtur ad caulas greges. Ruth.2. Quando hora vescendi fuerit. & in plu. עִתִּים Iithim. siue עִתּוֹת Iithoth. De quo vide supra in dictione עת vuth.
Tempus Hora עֵת עִתִּים
Bore. עָתַד Aathad. Parare. paratũ esse. futurũ esse. Iob.15. Que in cumulos sunt redacte. pro quo he.le. Que parate vel future sunt in cumulos. s. redigi. Prouer.24. Prepara foris opus tuum: & diligenter exerce agrum tuum. pro quo hebrei legunt. Prepara foris opus tuum: & para illud in agro tuo. & inde עָתִיד Aathid. i. futurus. seu paratus. Iob.3. Qui parati sunt suscitare leuiathan. Et in eo.15. Sicut regẽ qui preparatur ad prelium. Ester.8. Paratos esse iudeos ad capiendam vindictam. Et inde tempus futurum vocatur apud hebreos עָתִיד Aathid. & in plurali עֲתִידוֹת Athidoth. Deut.32. Et adesse festinant tempora. s. futura. Item עֲתוּדִים Aathudim. ideſt hirci: seu mares ouium vel caprarum. Et solum inuenitur in numero plurali. Gen.31. Et vidi vniuersos masculos ascẽdentes super feminas. Ps.49. Nec de gregibus tuis hircos. Prouer.27. Et hedi ad agri pretium. pro quo hebrei legunt. Et pretium agri hirci. scilicet sunt. Hiere.50. Et eritis quasi hedi ante greges. pro quo hebrei legunt. Et eritis quasi hirci. Ponitur etiam pro principibus vel ducibus. Esa.10. Et principes eorum depredatus sum. Et in eodem.14. Omnes principes terre fuerexerunt de foliis suis.
Parare. Preparare עָתַד
Futura עֲתִיד
futura tpa. עֲתִידִים
Masculi.
Hirci. עַתּוּד
Duces. Principes.

עַתָּה Nunc

עַתָּה Atha, nunc. aduerbiū tpis. Gen. 12. Nunc igitur ecce coniux tua. ps. 112. Ex hoc nunc & vsq; in seculum. vide ēt de hoc supra in dictione מִן vuth: quia inde deriuatur

עֲתָם cōturbare. obscurare.

עֲתָם Aatham, obscurare. btūs hiero. transtulit. cōturbare. cuius verbū passiuū ponitur. Esa. 9. Vbi dr̄ in ira dñi exercituum conturbata est terra. pro quo hebrei legūt. obscurata est terra. Et solum inuenitur in predicto loco.

עָתַק Subleuari.

עָתַק Aathac. subleuari. inueterare. euellere. transferre. Iob 21. Quare impii viuunt subleuati sunt: cōfortatiq; diuitiis. Pro quo he.le. Quare impii viuunt inueterauerunt idest senescunt. ps. 6. Inueterauī inter omnes inimicos meos. & inde עָתַק Aathac: siue עָתִיק aathic. i. vetus siue antiquum. 1. Reg. 2. Recedant vetera de ore vestro. quod in hebreo legitur singulariter. Et ponitur ibi singulare pro plurali. ps. 30. Que locuntur aduersus iustū iniquitatem. p quo hebrei legunt. Que locuntur aduersus iustū vetera. & beatus hiero. in ps. iuxta he.ve. transtulit. q̄ locuntur contra iustum dura. i. inueterata. Esa. 23. & vestientur vsq; ad vetustatem. Dañ. 7. Et antiquus dierum sedit. Et in plu. עַתִּיקִים Aathichim. i. Paralip. 4. Hec autem verba vetera. potest ēt legi. verba superna & sublimia. nam ponitur etiam pro superno. Prouer. 8. Opes supernas & iustitiam. Item עָתַק Athac. i. euellere. seu transferre. vel auferre. Gen. 12. Et inde transgrediens ad montem. Pro quo hebrei legunt. Et euul sit seu transtulit inde ad montē. f. tabernacula sua. Iob. 9. Qui transtulit montes & nescierunt. Et in eo. 14. Et saxū transfertur de loco suo. Et in eodem. 32. Abstulerunt a se eloquiū. Esa. 28. Ablactatos a lacte euulsos ab vberibus. Significat etiam transferre de vna lingua in aliam. Prouer. 15. Hec quoq; sunt parabole salomonis quas transtulerunt viri ezechie regis iuda.

עָתִיק Vetus.

עָתִיקִים Antiq? Vetera.

עָתַק Transferre Auferre Euellere.

עָתַר deprecari orare Rogare

עָתַר Aathar. orare. deprecari. rogare. derogare. Gen. 25. Deprecatusq; est isaac dominum pro vxore sua. Exo. 8. Orate dominum vt auferat ranas a me. Et in eo. Quando deprecer pro te. Et in eo. Rogate pro me. & in eo. Egressus a te orabo dñm. Iob. 22. Rogabis eū & exaudiet te. Et ī eo. 33. Deprecabitur deū & placabilis erit ei. Et in voce passiua signat exaudire seu placari. Gen. 25. Qui exaudiuit eum. 1. Paralip. 5. Et exaudiuit eos. Esa. 19. Et placabitur eis & sanabit eos. Et inde עָתֶרֶת Aathereth. idest deprecatio. Hiere. 33. Et reuelabo eis deprecationem pacis & veritatis. Hebrei vero in predicto loco interpretantur multiplicationem. & inde עֲתָרֵי aathrai. Pro quo beatus hiero. trāstulit supplices mei. Soph. 3. supplices mei filii dispersorū meorum deferent munus mihi. Hebrei vero dicunt q̄ est nomē propriū nationis vel gentis. Item עָתַר aathar. idest derogare. Ezech. 35. Et derogastis aduersum me verba vestra. Hebrei tñ in predicto loco legunt. Et multiplicastis aduersum me verba vestra. & inde נַעֲתָרוֹת Naatharoth. Pro quo beatus hiero. trāstulit fraudulenta. i. derogatoria. Prouer. 27. Quam fraudulenta oscula odientis. Ponitur etiā עָתַר aathar. pro nebula siue pro multitudine fumi. Ezech. 8. Et vapor nebule de thure consurgebat. Pro quo hebrei legūt. Et nebula multitudinis incensi consurgebat.

Exaudire עָתֶרֶת deprecatio Multiplicatio

Supplices עֲתָרֵי

עָתַר derogare multiplicare. fraudulēta עֲתָרוֹת

Nebula עָתַר

De incipientibus a littera. פ. Pe.

פְּאָה Latus. Coma

פְּאָה Pea. latus. angulus. finis. terminus. coma. Exo. 26. Quarum viginti erunt in latere meridiano. Et in eo dē. In latere quoq; secundo qđ vergit ad aquilonē. Ezech. 45. A latere maris vsq; ad mare: & a latere orientis vsq; ad orientem. Ponitur etiam pro coma. Leuit. 19. Nec in rotundum tondebitis comam. Et in eo. Nec radetis barbam. pro quo hebrei legunt. Et non dissipes. idest nō radas comam seu angulum vel finem barbe tue. Et in plurali פֵּאוֹת peoth. Exo. 25. Et pones eos in quattuor angulis. Ponitur etiā p ducibus vel principibus. Nu. 23. Et percutiet duces moab. Et aliqui hebrei secundum precedentem significationē legunt. Et percutiet angulos seu terminos moab. Et inde verbum angulare. idest in angulos terre dispergere: secundū hebreos. Deut. 32. Dixi vbi nā sunt. pro quo hebrei legūt. Dixi dispergam eos. i. per angulos terre. Potest etiam deriuari a dictione אַף aaph. que significat iram. vt sit sensus. dixi irascar eis. vbi ponitur אַפְאֵיהֶם Aaphe hem. quod si legatur אֵיפֹהֵם Eephohem: tunc significat vbi sunt: sicut est in littera nostra.

פְּאוֹת Angui Anguli Cubiti Duces.

פָּאַר Gloriari

פָּאַר Paar. glorificare. gloriari. decorare. seu decorum esse recolligere. Exo. 8. Cōstitue mihi tempus quādo deprecer pro te. pro quo hebrei legunt. Gloriare contra me quando deprecer pro te. idest tu habeas illam gloriam vt eligas tibi tempus: licet talem gloriam ego deberem habere s. vt ego eligerem tempus ad deprecandum pro tę. Sic enī exponitur ab hebreis. Iudi. 7. Ne glorietur contra me israel. Esa. 10. Nunquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea. Et in eodem. 49. Quia in te glorificabor. Et ī eo. 55. Et sanctum israel quia glorificauit te. Et ī eo. 60. Et domum maiestatis mee glorificabo. & inde תִּפְאֶרֶת Thiphéreth. idest decor. gloria. Exo. 26. Faciesq; vestem sanctā aaron fratri tuo in gloriam & decorem. ps. 88. Quoniā gloria virtutis eorum tu es. Prouer. 28. In exultatione iustorū multa gloria est. Esa. 60. Et domum maiestatis mee. Vbi ponitur pro maiestate. Et inde פְּאֵר pheer. i. decor. seu gloria: & ponitur pro corona que ē ornamentum seu decor capitis. Esa. 61. Et darem eis coronam pro cinere. Et in eodē. Quasi sponsum decoratū corona. Ezech. 24. Corona tua circumligata sit tibi. Et in plu. פְּאֵרִים paarim. siue פְּאֵרֵי paare. Exo. 39. Et mitras cum coronulis suis. Ezech. 24. Coronas habebitis in capitibus vestris. Ponitur etiam pro vittis que capiti circūvoluuntur. Ezech. 44. Vitte linee erūt in capitibus eorū. Ponitur etiam pro discriminalibus: que sunt quedam ornamenta capitis. Esa. 3. Et mitras & discriminalia. Item פָּארָה Pura. idest laguncula: seu olla scđm trā slationē nr̄am: Esa. 10. Confringet lagunculam in terrore. Hebrei tñ dicūt q̄ signat ramū seu propaginē. cuius plale. פְּארוֹת Poroth. ponitur pro ramis: vt infra dicetur. Potest ēt signare ollā: sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione פּוּר Pur. & aliqñ scribitur cū duplici res & dicitur פָּארוּר parur. Naum. 2. facies oīm sicut nigredo olle. Et aliqui hebrei scđm primā significationem legūt. Et facies oīm retraxerūt decorē suū. Itē פָּאַר paer. i. colligere. seu recolligere. s. quidquid in ramis arborū remāserit. Deut. 24. Quidquid remanserit in arboribus non reuerteris vt colligas. Et inde פְּארוֹת Poroth. i. rami. seu frondes. Ezech. 31. Et eleuati rami eius per aquas multas. Et in eo. Et subfrondibus eius genuerunt omnes bestie saltus Et in eo. & plantati nō fuerunt eque frondibus eius. & aliqñ scribitur cum aleph post res. De quo vide infra in dictione פְּרָא Para.

פָּארָה Ollā Olla

פָּאַר colligere

פְּארוֹת Rami. Frondes

פַּג Grossus Ficus.

פַּג Pag. Grossus. idest ficus qui primū venit ad maturitatē Canti. 2. ficus protulit grossos suos.

פִּגֻּל Immundi prophani

פִּגֻּלִים pphanus.

פִּגֻּל Pigul. Immundum. prophanum. Leuit. 19. Prophanus erit & impietatis reus. Ezech. 4. Et non est ingressa in os meum omnis caro immūda. & in plu. פִּגֻּלִים Pigulim. Esa. 43. Et ius prophanum in vasis eorum. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet & ius prophanationū vel immundarum. scilicet carnium in vasis eorum.

פָּגַע obuiare

פָּגַע Pagaa. occurrere. obuiare. irruere. deprecari. intercedere. orare. rogare. Gen. 32. fuerūtq; ei obuiā angeli dei

Exo. 5. ne forte accidat nobis pestis aut gladius. Pro quo he. legunt. Ne forte occurrat nobis pestis aut gladius. Et ī eodem. 23. Si occurreris boui inimici tui & asino erranti. Nu. 15. Propinquus occisi homicidam interficiet statim vt apprehenderit eum. pro quo he.le. cū occurrerit vel obuiauerit ei. Ios. 2. Ne forte occurrant vobis reuertentes. Et in eo. Et coniungantur sibi in tribu Aser. idest occurrant sibi. Et in eo. 19. Peruenit in debaseth. pro quo he. le. & occurrit. i. pertingit in debaseth. Et in eo. Et peruenit terminus eius vsq; thabor. Iob. 36. Et precepit ei vt rursus adueniat. pro quo he.le. occurrat. scilicet tenebris. Esa. 47. Nō resistet mihi homo. idest non occurret mihi homo. Hebrei tñ secundum aliam significationē exponunt sic. Non accipiā deprecationem vel orationē hominis. Et in eo. 64. occurristi letanti & facienti iustitiam. Hiere. 15. Si non occurri tibi in tempore afflictionis. Amos. 5. Et occurrat ei vrsus. Significat etiam irruere vel interficere. Iudi. 8. Tu surge irrue in nos. Et in eo. 15. Spondete mihi q̄ non occidatis me. idest ne irruatis in me. 1. Reg. 22. Noluerunt autem serui regis extendere manus suas in sacerdotes domini. p quo he.le. Noluerunt autem serui regis extendere manus suas vt irruerent in sacerdotes domini. 2. Reg. 1. Accedens irrue in eum. Et inde פֶּגַע Pégaa. idest occursus. contrarius. aduersarius. 3. Reg. 5. Non est satan neq; occursus malus. Scribitur etiam cum mem in principio. Iob. 7. Quare me posuisti contrarium tibi. Significat etiam intercedere vel orare seu deprecari. Gen. 23. Intercedite pro me apud Ephron. Et in eo. 28. Cumq; venisset ad quendam locum. Pro quo hebrei legunt. Et orauit vel deprecatus est in loco Potest etiā legi sic. Et occurrit loco. Quod est idem sensus cū ista nra. Iob. 21. Et quid nobis prodest si oraverimus illum. Esa. 53. Et pro transgressoribus rogabit. Et in eo. 59. Et aporiatus est: quia nō est qui occurrat. pro quo he.le. qa nō est qui oret vel deprecetur. pōt ēt legi sicut est in lra nra Hiere. 7. Nec assumas pro eis laudē & orationē & nō obsistas mihi. pro quo he.le. Et nō deprecaberis siue nō ores me Et in eo. 27. Et si pphete sunt & est verbū dñi in eis occurrant dño exercituū. pro quo he.le. orent vel deprecentur dñm exercituum. Et in eo. 36. Contradixerunt regem ne combureret librum. i. rogauerunt regem.

פֶּגַע Cadauer.

פֶּגֶר Cadauer. morticinium. Esa. 14. Quasi cadauer putridum. Amos. 8. Multi morientur. Pro quo he. le. Plurimum cadauer. supple erit. & est sensus sicut in lra nra. Ponitur ēt pro ruina. Naum. 3. Et grauis ruine. Et in plu. פְּגָרִים Pegarī. seu פִּגְרֵי pigre. Leuit. 26. Cadetis iter ruinas idolorū vestrorū. pro quo he.le. Et dabo cadauera vra sup cadauera idolorū vestrorum. Nu. 14. Vestra cadauera iacebunt in solitudine. Esa. 37. Et ecce omnes cadauera mortuorū. Et in eo. 62. Et videbūt cadauera virorū. Et ide verbum פֶּגַר piger. Quod significat corruere. vel impingere. 1. Reg. 30. Qui lassi transire non poterant torrētem Bosor. Pro quo he.le. qui corruerant vel impegerant ad torrentē Bosor. i. pre lassitudine transire non poterant: sicut est in littera nostra.

Ruina. פְּגָרִים ruine.

Cadauera. פֶּגֶר

פֶּגַע Impingere Corruere.

פָּגַשׁ Obuiare.

פָּגַשׁ Pagas. obuiare. occurrere. Gen. 32. Si obuium habueris fratrem meum esau. i. si obuiauerit tibi. Et in eodē 33. Que nam sunt iste turme quas obuiam habui. Exo. 4. Occurrit ei dominus. 1. Reg. 25. Quibus & illa occurrit. Iob. 5. Per diem incurrunt tenebras. Prouer. 22. Dives & pauper obuiauerunt sibi. Et in eodem. 29. Pauper & creditor obuiauerunt sibi.

פָּגַע Occurrere Incurrere

פָּדָה Redimere.

פָּדָה Pada. Redimere. liberare. eruere. Exo. 21. Dimittet eā. pro quo he.le. redimat eā. i. dimittat eā liberā. Leuit. 19. Et tñ precio nō est redēpta. ps. 54. Redimet in pace animā mea. ps. 118. Redime me a calūniis hoīm. ps. 129. Et ip se redimet israel. & inde פְּדוּת Peduth. i. redēptio. Exo. 8. Ponāq; diuisionē inter populū meū & populū tuū. p quo he.le. Ponāq; redemptionē inter populū meū & populū tuū. ps. 110. Redēptionē misit dñs populo suo. Scribitur etiā cū iod in fine & dr̄ פְּדִיוֹן pidion. ps. 48. Et preciū redēptiōis aīe sue. & aliqñ signat preciū solutiōis vel liberatiōis. Nu. 3 In precio aūt ducētorū. scribitur ēt cū mē in fine & dr̄ פְּדוּיִם Pidium. vt in eo. Tulit igitur moyses pecuniā eorū qui fuerunt amplius. pro quo he.le. Et tulit moyses pecuniam redemptionis vel precii eorū qui fuerunt amplius.

פְּדוּת Redēptio.

פְּדְיוֹן Pretiū

פְּדוּיִם Precium.

פַּדָּן Mesopotamia.

פַּדָּן Padan. mesopotamia. regio. que grece sic notatur a mesos qđ est mediū & potamos qđ est flumē. eo qđ est sita inter duo flūina tigrim. s. & euphratē. Gen. 25. Duxit vxorē rebeccā filiā bathuelis syri de mesopotamia. Et i eo. 28. Vade & proficiscere in mesopotamiā syrie. Et in eodē. 48. Quādo veniebā de mesopotamia: mortua est rachel. & hec dictio פַּדָּן Padan in lingua chaldaica signat numerū parē siue dualem. in lingua vero punica seu arabica significat cāpestrē seu planicie. & ideo dicunt aliqui q̄ illa regio dicitur פַּדָּן padan. Eo quod est terra campestris: & secūdū aliquos hebreos inde deriuatur dictio אַפְדְּנוֹ apadno. Dañ. 11. Et figet tabernaculū suū apadno. De quo vide supra in dictione אַפַּר Apad.

אַפְדְּנוֹ Apad.

פָּדָע Liberare

פָּדַר Adeps.

פָּדָע Padaa. redímere. liberare. Iob. 33. Libera eum vt non descēdat ī corruptionē. & solū inuenitur ī pdicto loco.

פָּדַר Pader. adeps. Leuit. 1. Caput & cūcta q̄ adherēt iecori. p quo hebrei legunt. Caput & adipē. i. adipē q adheret iecori.

פֶּה Os.

פֶּה Pe. os. fabore. Exo. 4. Quis fecit os hois. & in eo. Et ip se loquetur p te & erit os tuū. Nu. 12. ore enī ad os loquor ei. Ponitur ēt pro cōsensu. Ios. 9. Cōgregati sunt pariter vt pugnarēt cōtra iosue & israel vno aīo cadēq; sentētia. p q̄ he.le. Vt pugnarēt cōtra iosue & israel vno ore. i. vno cōsensu eadēq; sentētia. Et qñ post se regit gtm̄ vel qñ cōponitur cū pronoibus tūc mutat he in iod. Gen. 29. & os putei grādi lapide claudebatur. Exo. 4. & ego ero in ore tuo & in ore illius. Nu. 20. Eo qđ incredulus fuerit ori meo. Deut. 8. Sed in oi verbo quod procedit de ore dei. Et in eo. 11. quos aperto ore suo terra absorbuit. Ios. 9. & os dñi nō interrogauerūt. ps. 49. os meū loquetur sapiētias. Esa. 49. & posuit os meū quasi gladiū acutū. Signat ēt pceptū seu imperium vel mādatū. Gen. 41. & ad tui oris imperiū cūctus pplus obediet. Nu. 10. mouerūt castra primi iuxta impiū dñi. Ios. 1. quicūq; cōtradixerit ori tuo. i. impio vel mandato. Ponitur ēt pro capicio vel ora vestimēti. Exo. 28. In cuius medio supra erit capicium & ora p gyrum: sicut fieri solet in extremis vestium partibus. Iob. 30. Et quasi capicio cunice succinxerūt me. ps. 132. Quod descendit in ora vestimenti eius. ponitur etiam pro ore gladii. idest pro acumine gladii. Exo. 16. Fugauitq; Iosue Amalech & populum eius in ore gladii. Et in plurali פִּיּוֹת Peioth. Iudi. 3. Qui fecit sibi gladium ancipitem. Pro quo hebrei legunt. Et fecit sibi gladium acutum habens duo ora. idest acutum ex vtra q̄ parte. Prouer. 5. Acuta quasi gladius biceps. idest ex vtraque parte acutus. & aliquando duplicatur littera pe & littera iod & dicitur פִּיפִיּוֹת Pipiioth. Ps. 49. Et gladii ancipites in manibus eorum. Reperitur etiam פִּים Pim secundum terminationem pluralem masculinorum. 1. Reg. 3. Retussa erat acies vomerum. & quandoq; preponitur ei lr̄a caph & littera lamed & dr̄ כִּפְי Chephi. aut לִפְי lephi: & tūc aliqñ significat. iuxta. secundum. sicut. Gen. 47. Prebens

פִּיפִיּוֹת Anceps.

פִּים Anceps

פִּיפִיּוֹת Ancipites

כִּפְי Sicut

לִפְי

Iuxta. cibaria singulis. Pro quo hebrei legunt. Prebens panē iuxta familiam. idest iuxta exigentiam familie singulorum. Exo. 12. Que sufficere possunt ad esum agni. Pro quo hebrei legūt. Vnusquisq; iuxta id qđ pōt edere numeretur super agnum. Et est sensus sicut in littera nostra. Leuit. 25.

Quanto. Quanto plus anni remanserit post iubileum: tanto crescet & precium: quanto minus temporis. Pro quo hebrei legūt.

Iuxta. Iuxta multitudinem annorum cresces & precium. Nu. 7.

Secundū. Iuxta ordinem ministerii sui. Et in eo. Iuxta id quod habebant necessarium. & in eodem. Secundum officia & cultū suum. Et in eo. 9. Cumq; ablata fuisset nubes que tabernaculum protegebat: tunc proficiscebantur filii israel. p quo hebrei legunt. Iuxta eleuationem nubis desuper tabernaculum: proficiscebātur filii israel. 3. Reg. 17. Si fuerit annus his ros & pluuia nisi iuxta oris mei verba. Iob. 33. Ecce &

Sicut. me sicut & te fecit deus. & aliquando preponitur ei dictio עַל Aal & dicitur עַלְפִּי Aalpi. Exo. 34. Scribe tibi verba hec quibus & tecū & cū israel pepigi fedus. pro quo hebrei legunt. Scribe tibi verba hec: quia iuxta verba hec pepigi

Iuxta. fedus tecum & cum israel. Deut. 17. Et docuerint te iuxta legem eius. Et quando iungitur predicta dictio פִּי Pi cum dictione שְׁנַיִם Senaim que significat duo: tunc ambe dictiones significant duplicem partem vel duplicem portionem

Duplicis. Dupler. Deut. 21. Dabitq; ei de his que habuerit cuncta duplicia. 4. Reg. 2. Obsecro vt fiat in me duplex spiritus tuus. Item פֹּה

Hic. Huc. Po. idest. hic. siue huc. aduerbium loci. Deut. 5. Tu vero hic sta mecum. Ios. 18. Vt hic coram domino deo vestro mittam vobis sortem. Iob. 38. Vsq; huc venies & non procedes. Esa. 22. Quid tibi hic: aut quis tibi hic. Et aliquando scribitur cum aleph in fine loco he. Iob. 38. Et hic

confringes tumentes fluctus tuos. Et quandoq; preponitur ei littera mem & dicitur מִפֹּה Mipo. idest hinc siue inde Ezech. 40. Tres hinc & tres inde. Scribitur etiam cū vau in fine loco he. Vt in eo. Due mense hinc: & due mense in de. Et in eo. 41. Hectecas ex vtraq; parte centum cubitorū. Pro quo hebrei legunt. Et hectecas eius hinc & inde centum cubitorum.

Hinc. Inde.

Pug. Vacillare. hesitare. relaxare. Geñ. 45. quasi de gra

פּוּג ui somno euigilans: tamen nō credebat eis. Pro quo hebrei legunt. Et vacillauit siue hesitauit cor eius: quia nō credebat eis. Abach. 1. Propter hoc lacerata est lex. pro quo hebrei legunt. Propter hoc vacillat seu relaxata est lex. cuius verbū passiuū habetur. Ps. 37. Vbi dicitur: afflictus sum & humiliatus sum nimis. vbi ponitur pro afflictus sum. Pro quo hebrei legunt. Laxatus sum siue relaxatus sum vel debilitatus sum. Et inde הֲפוּגוֹת Hafugoth. i. relaxatiōes seu cessationes. Beatus Hiero. trāstulit requiem. Threñ. 3. Oculus meus afflictus est nec tacuit: eo quod non esset requies. idest eo quod non esset relaxatio vel cessatio a lachrymis vel a fletu.

Vacillare. Lacerari. Fugi. Laxari. Requies.

Phūach. Aspirare. flare. sufflare. insufflare. loquī. illa

פּוּחַ queare. Cant. 2. Donec aspiret dies. Et in eodem. 4. psita hortum meum. Ps. 9. Omnium inimicorum suorū dominabitur. pro quo hebrei legunt. Omnes inimicos eius insufflabit in eos. idest cōtemnet eos & reputabit quasi vētum. Potest etiam legi. illaqueabit in eis. Ezech. 21. In igne furoris mei sufflabo in te. Et in eodem. 22. Vt succendā in ea ignem. pro quo hebrei legunt. Ad sufflandū in ea ignē. Vide etiam de hoc supra in dictione נָפַח Naphach. Et inde

Aspirare. Perflare. Insufflare Illaqueat. Suffare. פִּיחַ Pīach. idest faulla cineris: que sufflādo in aere eleuatur Exo. 9. Tollite plenas manus cineris de camino. & quia locutio fit per aspirationem & flatum: ideo predicta dictio significat etiam loqui. Prouer. 14. Profert autem mendacium

Cinis. Proferre. dolosus testis. idest loquitur mendacium. Et in eo. Et profert mendacia versipellis. Ps. 11. Ponam in salutari fiducialiter agam in eo. Pro quo hebrei legunt. Ponam in salutari q loquitur ei. & subditur. Eloquia domini. idest ponam in salutari eum qui loquitur ei eloquia domini. Potest etiam legi secundum primam significationem Spirabit in eo. vel sic. illaqueat in eo. idest ponam in salutari pauperem & inopem quem impius illaqueat. nam predicta dictio etiam significat illaqueare. idest laqueos ponere. Prouer. 29. Homines pestilentes dissipant ciuitatem. p quo hebrei legūt. Illaqueant ciuitatem. Esa. 42. Laqueus iuuenum omnes. Pro quo hebrei legunt. Illaqueare iuuenes omnes. & inde

Loqui. Dissipare. Illaqueare. Laqueus. פַּח Pach. idest laqueus. Ps. 68. Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum. ps. 118. Posuerunt peccatores laqueum mihi. ps. 123. Anima nostra erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est & nos liberati sumus. Osee. 9. prophetā laqueus ruine factus est super omnes vias eius. Et in plurali פַּחִים Pachim. ps. 10. Pluet sup peccatores laqueos. Potest etiam deriuari a dictione פֶּחָם Pecham: que significat carbonem. vt infra dicetur. vnde btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Pluet super peccatores carbones. Prouer. 22. Arma & gladii in via superbi. pro quo hebrei legunt. Arma & laquei in via peruersi. Significat etiam laminas ex argento & auro seu ere. Exo. 39. Incidit̄q; bracteas aureas. i. laminas. Nu. 16. Producatq; ea in laminas.

Laqueus. Bracteę. lamine.

Put. Libia. nomen regionis. Hiere. 46. Fortes ethiopie & libye.

פּוּט Puch. Stibium nigri coloris: quo mulieres liniunt oculos. 4. Reg. 9. Depinxit oculos suos stibio. Iob. 42. Et

Libia. Stibium. פּוּךְ nomen tertie cornu stibii. Hiere. 4. Et depinxeris stibio oculos tuos. est etiam nomen lapidis preciosi coloris stibii. 1. Paral. 29. Lapides onychinos & quasi stibinos. Esa. 54. Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos. pro quo hebrei legunt. Ecce ego sternam in stibio lapides tuos. idest i lapides stibinos. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat carbunculum.

Stibinus.

Pul. faua. Ezech. 4. Et fabam & lentem.

פּוֹל Pun. Conturbari: aut secundum hebreos: dubitare siue

Faba. Conturbari פּוּן hesitare. Ps. 87. Exaltatus autem humiliatus sum & cōturbatus. pro quo hebrei legunt. Tuli seu portaui terrores tuos & dubitabam seu hesitabam. s. ne mihi euenissent mala propter mea demerita. Et inde פְּנִי Pen. dictio dubitatiua. idest ne forte. Geñ. 2. Ne forte moriamur. Et in eo. Ne forte mittat manum suam. Et in eo. 19. Ne forte apprehendat me malum. Et in eo. 24. Cauē nequando reducas filiū meum illuc. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. Nu. 20. Alioquin armatus occurram tibi. pro quo hebrei legunt. Ne forte in gladio occurram tibi. Prouer. 5. Per semitam vite non ambulat. Pro quo hebrei legunt. Per semitam vite forte dirigetur: quasi dicat. Putas ne q̄talis mulier dirigetur per semitam vite: non vtiq; vnde sequitur. vagi sunt gressus ei⁹. Et in eodem. Ne forte impleantur extranei viribus tuis. & in eodem. 30. Ne forte saciatus illiciar ad negandum. Esa. 27. Ne forte visitetur contra eam.

Dubitare. Nequādo Ne forte.

Pus. dispergere. spargere. Diuidere. dissipare. contere

פּוּץ re. Geñ. 11. Antequam diuidamur in vniuersas terras. Et in eodem. Atq; ita diuisit eos dominus ex illo loco in vniuersas terras. Et in eodem. Et inde dispersit eos dominus super faciem cunctarum regionum. Et in eodem. 49. Et dispergam eos in israel. Exo. 5. Dispersusq; est populus in omnem terram egypti. 1. Regum. 14. Dispergimini in vulgus & dicite eis. Iob. 37. Et nubes spargunt lumen. Et in eodem. 40. Disperge superbos in furore tuo. Prouer. 5

Diuidere. dispergere

Derīuentur fontes tui foras. i. diuidantur seu dispergantur. Hiere. 23. Ve pastoribus qui dispergunt & dilacerāt gregē pascue mee. & in eodē. Vos dispersistis gregē meū. Ezech. 11. In quib⁹ dispersi estis. & in eodē. 29. Et dispergā egyptios in nationes. & in eodē. Et cōgregabo egyptum de populis in quibus dispersi fuerant. Naū. 2. Ascēdit qui dispergat corā te. Soph. 3. Filii dispersorum meorū. Zach. 13. Et dispergentur oues. Signīat et affluere. vt in eo. 1. Adhuc affluēt ciuitates mee bonis. i. dispergētur seu diuidentur: quia nō poterūt simul cohabitare propter multitudinē pecorū & armēntorum & aliorum bonorū. Et aliq̄ scribitur cum duplici sadic. Hiere. 23. Et quasi malleus conterens petrā. i. diuidens petrā. Abach. 3. Et contriti sunt mōtes seculi. Iob. 16. Et tenuit ceruicē meā & confregit me. vide de hoc supra in dictione נָפַץ Naphas. Et inde מְפִיץ Mephis. i. instrumentum quo petre conteruntur. Pro quo beatus hiero. trāstulit iaculum. Prouer. 25. Iaculum & gladiū & sagitta acuta. Et inde תְּפוּצָה Thephusa. i. dispsio vel cōtritio aut dissipatio. Hiere. 25. Quia completi sunt dies vestri vt interficiamini & dissipationes vestre.

Affluere. Cōterere cōfringere. Iaculum Dissipatio Educere Haurire.

Puc. haurire. educere. effundere. dissoluere. offendere.

פּוֹק ps. 143. Eructantia ex hoc in illud. idest educentia seu haurientia. Prouer. 18. Et hauriet iocūditatē a dño. Signīat et effundere. Ps. 139. Cogitauerunt contra me: ne derelin quas me. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Scelera eorū ne effundantur. Sed et i predicto loco hebrei legunt. Scelera eorum ne educas. i. ne permittas vt scelera eorū educantur in actu. Esa. 58. Cum effuderis esurienti

Effundere. dissoluere. פָּרַק diuisionē tuā. Signīat et dissoluere. Hiere. 10. vt nō dissoluatur. Et inde פֵּרֶק Phic. dissolutio. Naum. 2. & dissolutio gentium. Signīat etiā offendere. Esa. 28. Ignorauerunt iudicū. pro quo he. le. offenderunt in iudicio. & inde מִכְשׁוֹל puca i. offensio seu offendiculum. Beatus hiero. trāstulit Singultū. 1. Reg. 25. Nō erit tibi hoc i singultū & i scrupulū cordis

Dissolutio. Offendicul⁹. Singult⁹. irritū facere cōtradicere Dissipare. פּוֹר Phur. irritū facere. dissipare. dissoluere. Geñ. 17. Quia pactum meū irritum fecit. Nu. 30. In arbitrio viri erit si faciat: siue nō faciat. Pro quo he. le. Vir eius cōfirmet eū aut irritum faciat eum. f. turamētum. Sed beatus hiero. transtulit sensum. & in eodē. Si autē contradixerit postq̄ resciuit. i. si irritum fecerit. 5. Reg. 15. Peto vt venias & irritum facias fedus quod habes cum baasa rege israel. ps. 32. Dñs dissipat consilia gentium. ps. 88. Misericordiā autē meam nō dispergam ab eo. Pro quo he. le. Non faciā irritā ab eo. Esa. 44. Irrita faciēs signa diuinorū. Hiere. 33. Et si irritum potest fieri pactum meū cum die & nocte. & in eodē. Et pactū meum irritum esse poterit dauid seruo meo. Et aliq̄n scribitur cum duplici res. ps. 73. Tu cōfirmasti i virtute tua mare. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Tu dissipasti i fortitudīe tua mare. Scribitur et cū duplici pe & res & dicitur פַּרְפַּר Parpar. Iob. 16. Ego ille quōdam opulentus repente contritus sum. Pro quo he. le. Opulētus fui & contriuit me seu oppressit me. Et ide פֻּרָה Pura. i. torcular a terendo vel premēdo dictum. Esa. 63. Torcular calcaui solus. Est etiā פּוּרָה Pura genus mēsure. Pro quo beatus hieronymus transtulit lagenā. Aggei. 2. Et intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquaginta lagenas. Ponitur etiā p lagunacula. Esa. 10. Confringet laguncūlam in terrore. Item פּוּר Phur. i. sors. Ester. 3. Missa est sors in vrnā: que hebraice dr̄ phur. Pro quo he. le. Misit phur. i. sortem. & in eodem. 9. & misit phur quod nostra lingua vertitur in sortem. & in eodem. Ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim.

Cōtradicere Dissipare. פָּרַר Cōterere פֻּרָה Torcular Lagena laguncula. פּוּר Sors Phurim

Phus. crescere. diffūdere seu effūdi. salire. abūdare. augere. Hiere. 50. Quoniā effusi estis sicut vituli super

bam. i. creuistis seu augmentati estis. Naū. 3. Latitauit populus tuus in montibus. Pro quo he. le. Diffusus est populus tuus in montibus. vnde sequitur. & non est qui congreget. Abach. 1. Et diffūdentur equites eius. Potest etiā legi. Crescent vel augentur equites eius. Malach. 4. Et saletis sicut vitulus de armento. Pro quo hebrei legunt. Et crescetis seu effundemini quasi vituli ad presepe. Et inde פֶּשַׁע Pas. pro quo beatus hieronymus transtulit scelus: quasi יֶפַע Pesaa Iob. 35. Nec vlciscetur scelus valde. Hebrei tamen dicūt q̄ significat multitudinem. vnde in predicto loco ipsi legunt. Nec scit in multitudine nimia seu valde. & refertur ad ip̄m Iob. quasi dicat. Nescit iob in multitudine nimia sapientie & scientie dei. vnde sequitur. Ergo iob frustra aperit os suū Et in lingua chaldaica cōmuniter significat predicta dictio multiplicare vel augmētare. Et inde dicūt aliqui q̄ deriuatur פִּשּׁוֹן phison. quod est nomen magni fluminis paradisi: ꝓpter eius incrementum & abundantiā. Geñ. 1. Nomē primi phison. Et beat⁹ hiero. in libro de hebraicis questionibus dicit q̄ phison est fluui⁹ qui apud latinos gāges dr̄.

Diffundi Salire. פֶּשַׁע Scelus multitudo. פִּישׁוֹן Phison.

Poth. cardo. & solum inuenitur in numero plurali. s.

פּוֹת pothoth. 3. Reg. 7. Et cardines ostiorum domus interioris. Item פֶּתַח potha. siue פְּתַח pathe. i. crinis: secundum translationē nostram. Esa. 3. Et dñs crinem earum nudabit. Hebrei vero dicūt q̄ significat turpitudinem seu verēda mulieris vel hominis. vnde in ꝑdicto loco ipsi legūt.

Cardines. פְּתוֹת פֶּתַח Crinis. turpitudo.

Et dñs turpitudinem earum nudabit.

כֵּז Aurum

פָּז paz. aurum. obrizum. De quo vide in dictione sequēti.

Subsilire. disiolucre. פָּזַז pazaz. salire. saltare. subsilire. dissolutum esse. 2. Reg. 6

Vidit regem subsilientem atq; saltantem coram dño. & scribitur aliquando cum simplici zain. Geñ. 49. Et dissoluta sunt vincula brachiorū & manuū eius. & dicunt aliqui hebrei q̄ significat fortificari seu roborari. vnde in ꝑdicto loco ipsi legūt. Et fortificata seu roborata sunt brachia manuū eius. Alii vero legunt sic. Et deaurata sunt brachia manuum eius. s. ꝓpter ornamenta aurea que in brachiis & manib⁹ portabat. Nam פַּז paz aurum siue obrizum significat ps. 20. Posuisti in capite eius coronam de lapide ꝑcioso. p quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Pones in capite ei⁹ coronam de obrizo. Scribitur etiā cum mē in principio & dicitur מִפָּז Muphaz. 5. Reg. 10. Et vestiuit eū auro fuluo nimis. Pro quo hebrei legūt. Et vestiuit eū auro obrizo. Et aliquādo scribitur cum aleph in principio & dicitur אוֹפָז Vphaz. Dañ. 10. Et renes eius accincti auro obrizo.

Obrizum. מוּפָז Fulua Bursi. אוֹפָז auro obrizo

פָּזַר pazar. dispergere. spargere. dissipare. ps. 88. Dispersi

dispergere Spargere sti inimicos tuos. ps. 111. Dispersit dedit pauperib⁹. ps. 147. Nebulam sicut cinerem spargit. Prouer. 11. Alii diuidunt propria. i. dispergunt. Hiere. 3. Et dispersisti vias tuas alienis. & in eodem. 50. Grex dispersus israel. Ponitur etiā pro dissipare. ps. 52. Quoniam domin⁹ dissipauit ossa eorum. ps. 140. Dissipata sunt ossa nr̄a secus infernum.

Dissipare. פָּחַד Timere trepidare Pauere. Formidat.

Pachad. timere. formidare. expauescere. terreri. pter

פָּחַד reri. admirari. Iob. 3. Quia timor quē timebā euenit mihi. ps. 13. Ibi trepidauerunt timore. i. timuerunt timore. Prouer. 28. Beatus homo qui semper est pauidus. Esa. 51. Et formidasti iugiter tota die. Hiere. 33. & timebunt & turbabūtur. Osee. 3. & pauebūt ad dñm & ad bonū ei⁹. signīat etiam terreri. Iob. 4. Et omnia ossa mea pterrita sunt. Esa. 33. Conterriti sunt in sion peccatores. Signīat etiam mirari. Esa. 60. Et mirabitur & dilatabitur cor tuum. & inde פַּחַד pachad. i. pauor. formido. terror. Geñ. 31. Et timor Isaac affuisset mihi. & in eodē. Iurauit ergo Iacob per timorem patris sui Isaac. idest per deum quem timebat Isaac. ps. 52. Illic trepidauerunt timore vbi non erat timor. Esa. 24.

pterrere cōterrere Mirari פַּחַד Timor.

Formido פַּחְדִּים Terrores

Formido & fouea & laqueꝰ. Et in plurali פַּחְדִּים Pechadim. Iob.15. Sonitus terroris in auribus illius. Quod in hebreo legitur pluraliter. s. sonitus terrorū vel formidinū. Reperitur etiam in genere femínino cum thau in fine. Hiere.7. & nō esse timorē meum apud te: dicit dñs deus exercituū. Itē

Testiculꝰ פַּחַד

פַּחַד Pachad. testiculus. & solum inuenitur in numero plurali. Iob. 40. Neruí testiculorum eius perplexi sunt.

Dux פַּחָה

פַּחָה Pecha. princeps. dux. Nec.5. Annonas que ducibus debebantur non comedimus. pro quo he.le. Panē principis vel ducis non comedi. & est sensus sicut in littera nr̄a. Et aliquando scribitur cum aleph loco he. Esd.5. Quem & principem cōstituit. Et quādo post se regit genitiuū: mutat he in tau & dicitur פַּחַת Pachath. Esa.36. Et quomodo fusti

Princeps dux. פַּחַת

he in tau & dicitur פַּחַת Pachath. Esa.36. Et quomodo fusti nebis faciem ducis vnius ex seruis dñi mei. Aggei.1. filium salathiel ducem iuda. Malach.1. offer illud duci tuo. Scribitur etiā cum mē in fine loco he: & dr̄ פַּחָם Pecham. Nec.5. vt

Dux פַּחָם

effem dux in terra iuda. Et in plu. פַּחוֹת Pachoth. siue פַּחָוֹת Pachauoth. Nec.2. Epistolas dedit mihi ad duces regionis transflumen. & in eodē. Et veni ad duces regionis. & in eo.5. Duces autem qui fuerunt ante me grauauerunt populū.

Ducēs. פַּחוֹת

Ezech.23. Pricipes & magistratus iuuenes cupidinis. & in lingua chaldaica dr̄ פַּחֲוָתָא Pachauatha. Dañ.3. Magistratus & duces & tyrānos.

Principes. duces. פַּחֲוָתָא

פָּחַז Pachaz. vagum esse. vagarí. festinare. temere agere. Iudi.8. Qui conduxit sibi ex eo viros inopes & vagos

Vagū esse. vesanus Festinare. פָּחַז

Hiere.3. Prophete eius vesani. pro quo hebrei legunt. Prophete eius festinantes siue temerariī. Et inde פַּחַז pachaz. i. festinatio seu temeritas. Geñ.49. Effusus es sicut aqua. p quo hebrei legūt. Festinatio. s. tua sicut aqua. i. sicut aqua festinat in preceps: sic tu egisti temere & festināter. Hiere.23.

Festinatio פַּחַז

Qui seduxerunt populum meū in mendaciis suis: & in mi

miracula פְּחָזִים

raculis suis. vbi ponitur pro miraculis. pro quo hebrei legūt. In mēdaciis suis & in festinatiōe seu in temeritate sua.

Carbo. פֶּחָם

Pecham. carbo. pruna. Prouer.26. Sicut carbones ad prunas & ligna ad ignē. Esa.44. In prunis & in malleis formauit illud. Ponitur etiā pro duce vel principe. De quo vide supra in dictione פַּחָה pecha.

Figulus. פַּחַר

פַּחַר Pechar. in lingua chaldaica significat figulū. Dañ.2. Quia vidisti pedū & digitorū partes ex testa figuli.

Fouea. פַּחַת

פַּחַת Pachath. fouea. fossa.2. Reg.18. Et proiecerūt eum in

Fouee. פַּחֲתֵת

saltu in fouea grādem. Esa.24. Formido & fouea & laqueus sup te. & in plurali פַּחָתִים Pechathim. 2. Reg.17. Forsitā nunc latitat in foueis. Et inde פַּחֲתֵת Pechetheth. i. cōfossio seu corrosio. Leuit.13. Eo quod infusa sit in superficie vel per totum lepra. pro quo hebrei legunt. Corrosio seu confossio est. s. lepre.

Corrosio

פָּטְדָה Piteda. topazius. lapis preciosus. & scribitur cū he vel

Topazius פִּטְדָה

thau in fine. Exo.28. In primo versū erit lapis sardius & topazius. Iob.28. Non adequabitur ei topazius de ethiopia.

פָּטַר Patar. aperire. soluere. dissoluere. dimittere. remitte-

Aperire. פָּתַר

re. declinare. Exo.34. Omne quod aperit vuluam meū erit. Nu.8. Pro primogenitis q̄ aperiunt omnē vuluā

Declinare

1. Reg.19. Et declinauit dauid a facie saul. 1. Paralipo.25. Hi sunt principes cātorū q̄ per familias leuitarū qui in exhedris morabantur. p quo hebrei legunt. Hi sunt cantores principes patrū leuitarū i exhedris dimissi vel soluti. i. soluti ab aliis operib9: quia erāt occupati in cāticis. 2. Paralipo.23. Si

dimittere

quidem iosada non dimiserat abire turmas. ps.21. Locuti sunt labiis: mouerunt caput. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. Dimittūt labiū: mouēt caput. Prouer.

פְּטוּרִים

28. Qui dimittit aquā caput est iurgiorū. Et inde פְּטוּרִים peturim. siue פְּתוּרֵי peture. i. pminētes sculpture: q̄si emitti-

tur & egredíantur foras.3. Reg.6. Et picturas varias quasi

pminētes. prominentes de pariete & egredíētes. & in eodem. Et celaturas valde prominentes.

Malleus פַּטִּישׁ

פַּטִּישׁ Patis. malleus. Esa.41. faber erarius percutiens malleo. Hiere.23. Et quasi malleus cōterens petrā. Item פַּטִּישׁ pates. in lingua chaldaica significat quoddā genus vestimēti. Pro quo beatus hiero. transtulit thiarā. Dañ.3. Vinctis cum brachis suis & thiaris.

Thiara פְּתִיר

פִּיד Phid. interitꝰ. ruina. Iob.30. Et si corruerint ipse salua

Corruere Interitus. Ruina. פִּיד

bit. p quo he.le. Si in interitu vel ruina ipsis salus. s. erit Et ē sensus sicut in littera nr̄a. & in eo.31. Si gauisus sum ad ruinā eí? q me oderat. puer.24. & ruinā vtriusq; qs nouit.

פִּים Pim. pinguedo. aruina. & scribitur cū he in fine & dr̄

פִּימָה pima. Iob.15. Et de lateribus eí? aruina depēdet.

aruina. פִּימָה

פָּכָה Pacha. redundare. egredi. Ezech.47. Et ecce aque re-

Redūdare פָּכָה

dundantes a latere dextero. Et inde פַּךְ pach. i. lagunc

פַּךְ

la. seu lenticula. 1. Reg.10. Tulit ergo samuel lēticulam olei.

Lēticula. פַּךְ

פָּלַל Palal. iudicare. diiudicare. arbitrari. orare. rogare. seu

Iudicare פָּלַל

placare. Geñ.46. Non sum fraudatus aspectu tuo. pro quo hebrei legunt. Videre faciem tuam non iudicaui. i. nō putaui aut non diiudicaui. 1. Reg.2. Si peccauerit vir in virum: placari ei potest deus: si autē in deum peccauerit: quis orabit pro eo. p quo hebrei legunt. Si peccauerit vir in virum: iudicabit eum deus: siue iudicabunt eum iudices: qui

Orare. פָּלַל

dicuntur dii participatiue: vt dictum est supra in dictione אֱלֹהִים Elohim: sequitur si autē i dñm peccauerit vir: quis iudicabit pro eo. potest etiam legi sicut est in littera nr̄a. Nam predicta dictio etiā significat placari vel orare: vt infra dicetur. ps.105. Stetit autem phinees & placauit. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. stetit autem phinees & diiudicauit. Ezech.16. Que vicisti sorores tuas. pro quo

vindicare

he.le. Que iudicasti vel diiudicasti sorores tuas. Et in eodē. 28. Et corruent interfecti in medio eius gladio. pro quo hebrei legūt. Et iudicabitur interfectus seu vulneratus in medio eius gladio. potest etiā deriuari a dictione נָפַל Naphal: que significat corruere: sicut est in littera nr̄a. Et inde פְּלִילִים

פְּלִילִים

pelilim. i. iudices arbitri. Exo.21. Et arbitri iudicauerint. & inde פְּלִילִי pelili. i. iudicādus: seu reus iudicio. Iob.31. Que

arbitri. פְּלִילִי

est iniquitas maxima. p quo hebrei legunt. Que est iniquitas iudicanda. i. rea indicii. Scribitur etiā cum mē in fine &

reꝰ iudicio

dicitur פְּלִילִים pelilim. vt supra in eodem. Hoc enim nefas est & iniquitas maxima. i. iniquitas iudicāda. Et inde פְּלִילָה

פְּלִילָה

pelila. i. iudicatio seu iudiciū. pro quo btūs hiero. transtulit

Cōcilium. פְּלִילָה

concilíū. Esa.16. Ini cōsiliū: coge concilíū. Scribitur etiam cum duplici iod & dr̄ פְּלִילִיָּה pelilia. Esa.28. Et ignorauerūt iudiciū. & q̄n p̄dicta dictio פָּלַל palal. ē verbū quarte cō

Iudicium

iugationis: tunc signāt orare. vel placare. Geñ.20. Orabit

Orare.

pro te quia ꝓpheta est. & in eodē. Orāte autē abraā sanauit deus abimelech. 1. Reg.1. Orauit ad dñm flens largiter. Et in eodē. 2. Et orauit anna & ait. 3. Reg.8. Et orauerint & deprecati te fuerint. ps.5. Quoniā ad te orabo. Et inde תְּפִלָּה

תְּפִלָּה

Thephila. i. oratio. 4. Reg.20. Audiui orationē tuā. ps.16. Auribus percipe orationē meā. & in titulo. lꝰs.89. Vbi dr̄ oratio moysi hominis dei. ps.101. Respexit in orationē humilium. Abach.3. Oratio abachuc prophete.

Oratio

פָּלָא Pala. mirificare. mirabiliter agere. mirabilē esse. occul-

פָּלָא

tum seu absconditum esse. aut dificile esse. separare. vl segregare. Deut.28. & augebit dñs plagas tuas & plagas seminis tui. p quo he.le. Et mirificabit dñs plagas tuas & plagas seminis tui. i. plagas admirādas inferet tibi. 2. Reg.1. Et amabilis sup amorē mulierū. p quo he.le. Mirabilis fuit amor tuus mihi sup amorē mulierū. Iob.10. Reuersus mirabiliter me crucias. Esa.29. Ecce ego addā vt admirationem

mirificare. Mirabilē esse. admirari.

mirificare. פְּלָא

facīā populo huic miraculo grandi. Ioel.2. Qui fecit mirabilia vobiscū. & aliq̄ scribitur cū he in fine loco aleph. Vt ps.16. Mirifica misericordias tuas. ps.30. Q̄n mirificauit misericordiā suā mihi. Et inde פְּלֵא Pele. i. miraculū seu mirabile: mirificum. miraculosum. Exo.15. Faciens mirabilia

Mirabile. פְּלֵא

Quod in hebreo legitur singulariter. s. faciēs mirabile seu faciens miraculū. Esa.9. Et vocabitur nomē eius admirabilis cōsiliarí?. i. miraculosus seu mirabilis aut mirificus. & in eodē.25. Q̄n fecisti mirabilia. p quo he.le. Q̄n fecisti mirabile seu miraculū. Et ide פְּלִיאָה pelia. i. mirabilis. ps.138. Mirabilis facta ē sciētia tua ex me. Et in plu. פְּלָאוֹת pelaoth siue פְּלָאִים Pelaim. ps.118. Mirabilia testimonia tua. Threñ.

פְּלִיאָה mirabilis. פְּלָאוֹת mirabilia.

1. Et deposita est vehemēter. p quo he.le. & descēdit aut deposuit seu paruí pendit miracula. Pōt ēt intelligi sicut est in littera nr̄a. Dañ.12. Vsq; quo finis horū mirabiliū. Et aliq̄ scribitur cum nū in principio & dr̄ נִפְלָאוֹת Niphlaoth. siue נִפְלָאִים Niphlaim. ps.104. Memētote mirabiliū suorū. ps.

נִפְלָאוֹת Mirabilia

129. Nec ambulaui in magnis: nec in mirabilibus sup me. ps.138. Mirabilia opera tua. & aliq̄ ꝓponitur ei littera mē & dr̄ מִפְלָאוֹת Miphlaoth. Iob.37. Magnas & pfectas scientias. signāt ēt p̄dicta dictio occultū seu absconditū aut difficile. Deut.17. Si difficile & ambiguū apud te iudiciū esse pro

difficile Occultꝰ.

spexeris. p quo he.le. Si occultū vel absconditū aut ignotum fuerit a te verbū iudicii. & in eo.30. Mādatū hoc quod ego pcipio tibi hodie nō supra te est. i. nō est occultū vel absconditū a te. Iudi.13. Cur queris nomē meū quod est mirabile. Pro quo he.le. Quod ē occultū seu absconditū. Pōt etiā legi secundū primā significationē sicut est in littera nr̄a. Et inde

פְּלֹנִי Ille. Talis.

ille cuius nomē ignoratur vel tacetur i scriptura dr̄ פְּלֹנִי Peloni. i. ille talis. 4. Reg.6. In loco illo & illo ponamus insidias. Ruth.4. Sede hic vocās eū noīe suo. p quo he.le. Sede hic talis vidtus. dicitur ēt פַּלְמוֹנִי Palmoni. Dañ.8. Et dixit vn? sctūs alteri nescio cui loquēti. vbi ponitur pro eo quod in littera nr̄a est alteri nescio cui. signāt etiā predicta dictio segregare vel separare. Nu.6. Cū fecerit votū vt sctificētur.

Ait ignotus. פַּלְמוֹנִי

Pro quo he.le. Cū segregauerint vel separauerint se ad vouēdum votū nazarei. & in eo.15. Vota soluentes aut sponte offerētes. pro quo he.le. Ad segregandū vel separādū votū aut spōte. s. offerētes. vide ēt de hoc infra i dictiōe פָּלָה Pala.

Segregare פָּלַג

פָּלַג Palag. diuidere. Geñ.10. Nomēvni phaleg: eo quod in diebus eius diuisa sit terra. Iob.38. Quis dedit vehemētissimo imbrí cursum. p quo he.le. Quis diuisit vehemētissimo imbrí aqueductū. ps.54. Precipita dñe & diuide lin-

Diuidere. פָּלַג

guas eorū. Dañ.2. Regnū diuisum erit. Et inde פֶּלֶג Pelag. i. diuisio seu dimidiū. Dañ.7. Vsq; ad tēpus & tēpora & dimidium tēporis. Et inde פְּלוּגָה pelugath. i. diuisio. 2. Paralipo. 35. Et ministrate in sanctuario per familias turmasq; leuitícas. pro quo he.le. Et state in sanctuario secundū diuisionē domoꝝ patrū pro fratrib9 vr̄is filiis populi & per diuisionē domus leuitarū. Et beatus hiero. trāstulit sensum. Et in plu.

dimidiū פֶּלֶג

פְּלוּגָה

diuisio.

פְּלֻגוֹת Pelagoth. Iudi.5. Diuiso cōtra se ruben. pro quo he. le. In diuisionibus ruben. Scribitur etiā cū mē in principio & dr̄ מִפְלָגוֹת Miphlagoth. 2. Paralipo.35. vt darent per domos & familias singulorū. i. secūdū diuisiones domorū patrū. Et inde פֶּלֶג Peleg. i. riuus seu flumē qui ab alio magno fulmine diuisus est. ps.84. Flumen dei repletū est aquis. Et in plu. פְּלַגִּים Pelagim. ps.1. Et erit tāq̄ lignū quod plātatū est secus decursus aquarū. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. Et erit tāq̄ lignū trāsplantatū iuxta riuulos aquarū. ps.45. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. Pro quo beatus hiero. trāstulit fluminis diuisiones letificāt ciuitatē dei. Esa.30. Riui currētiū aquarum. Reperitur etiā פְּלָגוֹת Pelagoth. secundum terminationē femininorū. Iob.

פְּלֻגוֹת Diuisiones. מִפְלָגוֹת diuisiones פֶּלֶג

פְּלַגִּים Flumen. decursus Riuuli. diuisiones

פְּלָגוֹת Riui.

20. Nō videat riuulos fluminis: torrentes mellis & butyri.

פְּלֶגֶשׁ Pileges. cōcubia. Geñ.22. cōcubia vero illi? noīe roma. & i eo.35. & dormiuit cū bala cōcubia pr̄is sui. & i eo.36. Erat āt thāna cōcubia eliphaz. Et i plu. פִּלַגְשִׁים Pilagsim secundū terminationē masculinorū. Geñ.25. Filiis aūt concubinarum largitus est munera. 2. Reg.20. Decē mulieres cōcubinas. Cāti.6. & octoginta cōcubine. Ponitur etiā p cōcubitu. Ezech.23. Et isaniuit libidine sup cōcubitū eorū.

Cōcubina. פִּלֶגֶשׁ

Cōcubine. פִּלַגְשִׁים

cōcubitus. פֶּלֶד

פֶּלֶד Pelad. habena. secundū trāslationē nr̄am. Et solū inuenitur in numero plurali. s. פְּלָדוֹת Peladoth. Nañ.2. Ignee habene currus. Hebrei tñ dicunt q̄ signāt lāpades sicut לַפִּיד Lapid de quo supra dictum est in littera lámed.

Habene. פְּלָדוֹת

פְּלָה Pala. separare. diuidere. mirificare. mirabile facere. Exo.8. Faciāq; mirabile i die illa in terra gesen. Pro q̄

Separare פָּלָה

he.le. Et separabo i die illa terrā gesen. Pōt etiā legi sicut est in littera nr̄a: vt infra dicetur. & in eo.9. Et faciet dñs mirabile inter possessiones israel & egyptiorum. pro quo he.le. Et diuidet dñs inter possessiones israel & egyptiorū. & in eodē.11. Vt sciatis quanto miraculo diuidat dñs egyptios & israel. Et in eo.33. Vt glorificemur ab oībus populis. p quo he.le. Vt diuidamur ego & populus tuus ab oībus populis Potest etiā legi vt mirificemur. ps.4. Et scitote q̄m mirificauit dñs sanctum suum. Vide etiam de hoc supra in dictione פָּלָא pala cum aleph in fine.

Mirabile facere. Diuidere. Mirificare.

פָּלַח Palach. diuidere. scindere. concidere. secare. dissecare. 4. Reg.4. Et reuersus concidit in olla pulmenti.

Cōcidere. Secare פָּלַח

Iob.16. Cōuulnerauit lūbos meos. Pro quo he.le. Secuit vel concidit renes meos. ps.14. Sicut crassitudo terre erupta est super terrā. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. Sicut agricola qui scindit terrā. Prouer.7. Donec trāfigat sagitta iecur eí?. i. donec diuidat vel scidat. Et inde פְּלַח

Scindere. diuidere. פְּלַח

pelach. i. fragmē. Iudi.9. Et ecce vna mulier fragmē mole desup deiiciēs. Cāti.4. Sicut fragmē mali pūici. & i eo.6. Sicut cortex mali punici. vbi ponitur pro cortice. Ponitur ēt pro malleatore. eo quod diuidit & cōcidit. Iob.41. Et strīgetur q̄si malleatoris inc?. Itē פַּלָּח Palach. In ligua chaldaica signāt seruire siue colere. Dañ.3. Deos tuos non colunt Et in eo. Quia deos tuos nō colimus. Et in eo.6. Deus tuꝰ quē colis semper. & inde פּוּלְחָן pulchan. i. seruitꝰ. ministerium. Esd.6. vasa quoq; que dantur tibi in ministerium domus dei tui.

Fragmen. פְּלַח

Cortex. פְּלַח

Malleator פַּלָּח

Colere. פּוּלְחָן

פָּלַט Palat. euadere. saluare. saluari. eruere. Eripere. libera-

ministerīū Saluare Eripere Liberare Eruere. פָּלַט

re. eiicere: siue expellere. pere. 2. Reg. 22. saluabis me a cōtradictiōibus populi. ps.16. Eripe aīam meā ab impio. ps.17. Refugium meum & liberator meus. ps. 31. erue me a circundantibus me. ps.55. Pro nihilo saluos facies illos. Ezech.7. Et saluabūtur qui fugerint ex eis. Mich.6. et appēndes & nō saluabis: & quos saluaueris in gladio dabo. Hebrei tñ in pdicto loco legūt. et appēhendes & nō eiicies & q̄s eieceris gladio dabo. Signāt ēt parere. Iob.21. vacca pepit & nō est priuata fetu. ponitur ēt p amplexari. Esa.5. & āplexabitur & non est qui eruat. & inde פְּלֵיטָה peleta. i. euasio. liberatio. siue illud quod euadit vel liberatur. Geñ.32. Alia turma q̄ reliq̄ est saluabitur. p quo he.le. & erit alia turma i liberationē vel in euasionē. Et est sensus sicut in littera nr̄a. Exo.10. Sed comedatur q̄d residuū fuerit grandini. i. q̄d liberatū fuerit a grādine. Et inde פָּלִיט Palit. i. ille qui euasit vel effugit mortē vel piculū. Geñ.14. & ecce vnus qui euaserat. Threñ.2. Et nō fuit i die furoris dñi qui effugeret. & in plu. פְּלֵטִים peletim. Iudi.12. quia dixerant fugitiui est galaad de ephraim. q̄d in hebreo legitur i. plu. s. fugitiui estis vos galaad de ephraim. Esa.66. Et mittā ex eis qui saluati fuerint ad gentes. & in abdia. nec stabis in exitibus (vt

Parere amplexari פְּלִיטָה

Liberatio. פְּלֵיטָה

Qui euasit qui effugit פְּלֵטִים Fugitiui. Saluati.

qui fugiũt

interficias eos qui fugerint.

Fusus.

פֶּלֶךְ Pelech.fusus.baculus. vicus.2. Reg.3. & tenẽs fusũ & cadẽs gladio.& aliqui hẽ.dicũt ף in pdicto loco significat baculũ. Prouer.31.& digiti eius apprehẽderunt fusum Significat etiam vicum seu pagum, Nec.3. Princeps vici ie rusalem.& in eodem.princeps pagi maspha.

Vicus. Pagus.

פָּלַס Palas.põderare.dirigere.rectificare.ps.77. Viã fecit semite ire sue.p quo he.le. Põderauit siue direxit semitã furori suo. Beatus hiero.in ps.iuxta he.ve.transtulit. Muniuit semitã furori suo. puer.4. Dirige semitã pedib? tuis. & in eo.5. Per semitã vite nõ ãbulat.p quo he.le. Semitã vitẽ dirigetur vel he dirigetur i ea: cuius expositionẽ vide supra in dictione פּוּן Pun. Esa.26. Rectus callis iusti ad ãbulãdũ.p quo he.le. Rectũ callẽ iusti põderabis seu dirigies.& in de פֶּלֶס Péles.i.põdus. Prouer.16. pondus & statera iudicia dñi sunt. Esa.40. Et librauit in pondere montes.

Põdus

פָּלַץ Palas.cõcutere.cõcussum eẽ.tremere. Iob.9. Et colũne eius cõcutiũtur. Et inde פַּלָּצוּת Palasuth.i.tremor. cõcussio. Iob.21.& cõcutit carnẽ meã tremor. Ezech.7.& operiet eas formido. In alio vero loco beatus hiero.transtulit tenebras seu caliginẽ.ps.54. Et cõtexerũt me tenebre. Esa.21. Tenebre stupefecerũt me. Sed ẽt i pdictis locis hebrei interpretãtur tremorẽ seu concussionẽ. Et inde מְפַלֶּצֶת Miphléseth.i.idolũ priapi: secũdũ trãslationẽ nr̃am.3. Reg 15. Insup & maachã matrẽ suã ãmouit ne esset priceps in sacris priapi.& in eo. Subuertitq; speciẽ eius & cõfregit simulachrũ turpissimũ. Et aliqñ scribitur cũ thau i principio & dẽ תִּפְלֶצֶת Thipléseth. Pro quo beatus hiero.trãstulit arrogantiã. Hiere.49. Arrogantia tua decepit te.

Cõcutere. Tremor. Formido Tenebre.

מְפַלֶּצֶת

Priapus.

תִּפְלֶצֶת arrogãtia.

פָּלַשׁ palas.inuoluere.cõspergere.s.cinere vel puluere:qđ fiebat in signũ luctus & tristitie. Hiere.6.& cõspergere cinere.& in eo.25. Et aspergite vos cinere. Ezech.27. Et cinere cõspergẽtur. Mich.1. puluere vos conspergite.

Cõspgere. Aspergere

פָּלַשׁ palas.cũ pũcto cebolet.extẽdere siue expãdere.& solum inuenitur nomẽ plurale ab eo deriuatũ.s. מְפַלְשֵׁי Miphlese.i.extẽsiones siue expãsiões. p quo beatus hiero. trãstulit semitas. Iob.37. Nunquid nosti semitas nubium.i. quibus viis vel semitis nubes expandatur super terram.

Semite

פֶּם Pum.in lingua chaldaica significat os. Dañ.4. Cumq; sermo adhuc esset in ore regis.

Os.

פֶּן Pen. Ne forte. Gen̄.26. Ne forte interficerẽt eũ. Et in eo. Ne morerer ppter eã.i.ne forte morerer. vide ẽt de hoc supra in dictiõe פּוּן pum. Itẽ פִּנָּה pina.angulus.ps.117. Hic factus est in caput ãguli. Prouer.7. Transit per plateã iuxta angulũ.& in eo. Iuxta oẽm angulũ insidiãs. Et secundũ hebreos he vltimũ est generis femininí:& ideo ei? primitiuũ est pdicta dictio פֶּן Pen. alii vero dicũt q deriuatur a sequẽti dictione פֶּנֶן penin.& in plu. פִּנּוֹת pinoth. Exo.27. Cornua autẽ per q̃ttuor angulos ex ipso erunt. Iob.1. Et cõcussit q̃tuor angulos domus. Soph.1. Et sup ciuitates munitas & super angulos excelsos. Et dicunt aliqui hebrei q in predicto loco ponitur pro turrib? firmissimis: sicut firmitas domus est in angulis. Et quia in angulis ponũtur lapides maiores & meliores. ideo maiores & principes populi appellãtur hoc noie. Iudi.20. Offis ãguli populorũ. Reperitur etiã פִּנִּים pinim i gñe masculino. Zach.14. Et vsq; ad portã angulorũ. Enin. gẽma. seu margarita.& solũ inuenitur i numero plu.s. פְּנִינִים peninim. Prouer.3. Preciosior est cunctis opibus.i.cũctis gẽmis.& i eo.20. Est aurũ & multitudo gẽmarũ.& in eo.31. Procul & de vltimis finibus pciũ eius. p quo he.le. Et procul siue lõge magis q̃ gẽme preciũ eius.i.lõge pciosius gẽmis preciũ ei?. Threñ.4. Rubicũdiores ebore antiquo. p quo he.le. Rubicũdiores osse pluſq; gẽme.i. pluſq; gẽme rubicũde.& dicunt aliqui qđ a predicta dictione deriuatur פִּנָּה pinna.i.angulus: & ponitur ibi dages in littera nun ppter defectũ alterius nun. alii vero dicunt qđ deriuatur a dictione פֵּן pen: dequa supra dictũ est.

Anguli. Anguli pro principib? Anguli. Gẽme

פִּנָּה

פְּנִינִים

פָּנָג panag.balsamũ.vngũtum preciosum. Ezech.27. Balsamũ & mel & oleũ & resinã ppositum ẽrunt ĩ nũdinis tuis.

Balsamũ.

פָּנָה pana.respicere.intueri:aduertere.aiaduertere.vertere auertere.declinare. parare.seu pparare. Exo.2. Cũq; circũspexisset huc atq; illuc. & in eodẽ. Et reuersus est moyses de monte. pro quo he.le. Et respexit & descẽdit moyses de mõte. Leuit.26. Respiciã vos & crescere vos faciã. Deut. 31. Quia secut? est deos alienos. pro quo he.le. Quia respexit seu diuertit ad deos alienos. Iudi.20. Beniamin quoq; respiciens retro. Iob.6. Verũtamen quod cepistis explete. Pro quo he.le. Et nunc animaduertite: respicite in me: vel sic. Et nunc quia cepistis: respicite in mẽ. ps.101. Respexit in orationem humiliũ. ps.118. respice in me & miserere mei. Hiere.47. Non respexerũt patres filios. Ezech.9. Que respicit ad aquilonẽ.& in eodẽ.11. Que respicit ad solis ortũ. Significat etiã vertere vel auertere. siue diuertere: aut declinare. Deut.2. Profectiq; inde venimus in solitudinem. pro quo hebrei legunt. Et diuertimus siue respeximꝰ? & pfecti sumus ad solitudinẽ. & in eodẽ. Ite contra aquilonẽ.i. vertite vel diuertite contra aquilonẽ. Et in eodẽ.29. Cuius cor auersus est a dño deo vr̃o. Iudi.15. Candasq; earum iungit ad caudas. pro quo he.le. Et vertit caudã ad caudã.i. fecit vt mutuo respicerẽt. Et in eo. 20. Quod cum vidissent filii beniamin in fugã versũ sũt.i.Reg.10. Cum auertisset humerum suũ vt abiret.& in eodẽ.14. Quocũq; se verterat supebarat. Esa.56. Omnes inviã suã declinauerunt. Hiere.2. verterunt ad me tergum & non faciẽ. Et in eodẽ.6. Ve nobis quia declinauit dies.& in eodẽ.49. Quomodo defecit cerulcem moab. proquo he.le. Quomodo vertit cerulcẽ moab. scilicet vt fugeret. & in eo.4. fugite & terga vertite. Et in eodem. Versa est vt fugeret. Ezech.43. Gradus aũt eius versi ad orientẽ. Potest etiã legi secundũ primã significationẽ. Respiciẽtes ad oriẽtẽ. & inde פְּנוֹת penoth.i.primo mane.s. qñ mane vl aurora respicit ab oriẽte. Et scribitur cũ lamed i pricipio & dẽ לִפְנוֹת liphnoth. Exo.14. reuersũq; est prio di luculo ad priorẽ locũ. ps.45. Adiuuauit eã deꝰ mãe diluculo. põitur ẽt p tpe vesptino. & inde פָּנִים panim.i.facies. vultus. aspect?. & declinatur tm̃ plr:& cõiter ẽ gñis masculini. Gen̄.1. Et tenebre erãt sup faciẽ abyssi: & spũs dñi ferebatur sup aq̃s. p quo he.le. sup faciẽ aquarũ. & in eo.4. & cõcidit vult? eius. & in eo. & cur cõcidit facies tua. & in eo.32. vidi dñm facie ad faciẽ. & in eo.33. Sic enĩ vidi faciẽ tuã: quasi viderim vultũ dei. Exo.33. loq̃batur dñs ad moysen facie ad faciẽ. & in eodẽ. Nõ poteris videre faciẽ mea. Nu.6. Cõuertat dñs vultũ suũ ad te. Deut.4. eduxitq; te pcedẽs. p q̃ he.le. Et eduxit te in facie sua.i. in presentia sua. Et est sensus sicut in lra nr̃a. 2. Reg.2. & leuare nõ potero faciẽ meã. Et in eo.11. Ponite vriã exaduerso belli. Pro quo he.le. Ponite vriã exaduerso faciei belli.i.in prima acie belli. ps.33 Et facies vre nõ cõfundentur. Prouer.25. Et facies tristis lingua detrahẽtẽ. & in eo.28. qui cognoscit i iudicio faciẽ: nõ bene facit. Reperitur ẽt in ge.fe. Ezech.21. Quocũq; faciei tue est appetit?. & pponitur ei lra lamed & dẽ לְפָנֵי lephanim siue לִפְנֵי Liphne.i.corã.i cõspectu.ante.anteq̃. Abintio. Gen̄.6. Corrupta est autem terra coram domino. & in eodẽ.10. Erat aũt robustus venator corã dño. & in eodem. 15. Ecce vniuersa terra coram te. Et in eo.24. & appositus est in cõspectu eius panis. & in eodem. 46. Misit aũt iacob iudam ante se, Ruth.4. Hic autem erat mos antiquitus in

Diuertere. auertere. Vertere declinare

לִפְנוֹת diluculũ.

פָּנִים Facies. Vultus

לִפְנֵי Coram. incõspectu Ante

israel. Pro quo hebrei legũt. Hoc autem erat ante. i. ab antiquo in israel. 1. Reg. 8. & egredietur ante nos. Nec. 5. Duces autem primi qui fuerũt ante me. Iob. 8. Et ante omnes herbas arescit. ps. 71. Ante solem pmanet nomen eius. ps. 101. Initio tu dñe terrã fundasti. Prouer. 17. Cum spoponderit pro amico suo. pro quo hebrei legunt. Cum spopõderit coram amico suo. siue ante amicum suũ. & in eodẽ. 18. Anteq̃ conteratur exaltatur cor hominis: & anteq̃ glorificetur humiliatur. Malach. 4. Anteq̃ veniat dies dñi. Significat etiã velut aut quasi. 1. Reg. 1. Ne reputes ancillam tuã quasi vnã de filiabus belial. Iob. 4. Cõteretur velut a tinea. Scribitur etiam cum mẽ in principio & dicitur מִפְּנֵי Mipene. i. a facie. a cõspectu. Gen̄. 3. Abscondit se adam & vxor eius a facie dñi. & in eodem. 16. A facie farai dñe mee ego fugio. & in eodem. 35. Cum fugeret fratrẽ suum. Pro quo hebrei legunt. Cum fugeret a facie Esau fratris sui. Hiere. 5. Et a facie mea non dolebitis. Est etiã redditiuũ rationis. Exo. 19. Eo quod descendisset dñs sup eũ in ignẽ. Scribitur etiã cũ lamed in principio & dẽ מִלִּפְנֵי Milephanim. siue מִלְּפָנַי Miliphne. i. a facie. de vultu. de cõspectu. ab ãte: siue ab antiquo. Gen̄. 4. Egressusq; cain a facie dñi. Exo. 35. Egressa ẽ omis multitudo filiorũ israel de cõspectu Moysi. ps. 16. de vultu tuo iudiciũ meum. pdeat. ps. 113. A facie dei mota est terra: a facie dei iacob. Ione. 1. Vt fugeret in tharsis a facie dñi. Et aliqñ preponitur ei dictio עַל Al. vel dictio אֶל El. & dẽ עַלְפָּנֵי Al pene. siue אֶלְפָּנֵי El pene. i. ad faciẽ. in faciẽ. in cõspectu. ante faciẽ. corã. Gen̄. 11. Mortuꝰ est autẽ arãn ante thare pr̃em suũ. i. viuẽte thare. & in eodẽ. 25. Corã cunctis fratribus suis obiit. i. eis viuẽtibus. Exo. 20. Nõ habebis deos alienos corã me. Nu. 3. Functiq; sunt sacerdotio Eleazar & ithamar corã aaron patre suo. Deut. 7. & reddẽs odiẽtibus se statim: ita vt dispderet eos. pro quo he.le. & reddẽs odiẽ ti se in facie sua. i. in vita sua. & in eo. Protinus eis restituens quod merẽtur. Pro quo he.le. In faciem suã reddẽs ei. Iob. 1. Nisi in faciem benedixerit tibi. & in eodem. 6. Et prebete aurem & videte an mentiar. p quo hebrei legunt. Et in facie vra si mẽtiar. & est sensus sicut in littera nr̃a. & in eodẽ. 21. Quis arguet corã eo vias eius. Item פְּנִים Panim. i. intus siue interi?. Ezech. 2. Qui erat scriptus intus & foris. Potest etiã legi ante & retro. Scribitur etiã cum he i fine & dicitur פְּנִימָה Penima. 3. Reg. 6. & cedro ois domus intrinsecus vestiebatur. ps 44. Omnis gloria eius filie regis ab intus. Et inde פְּנִימִי Penimi. i. interior. Ezech. 40. Et itroduxit me in atrium interius. & in eodẽ. 41. Vsq; ad domũ interiorẽ. Et in eodem. Intrinsecus & forinsecus. & in genere femininí no פְּנִימִית Penimith. vt in eodem. 44. Cum ingredientur portam atrii interioris. Et in plurali פְּנִימִים Penimim. siue פְּנִימִיּוֹת Penimioth. 1. Paralipo. 28. Et cellariorum eius interiorum. 2. Paralipo. 4. Et ostia celabit tẽpli interioris. p quo hebrei legunt. Et ostia eius interiora. Et aliquãdo scribitur cum lamed in principio & dicitur לִפְנִי Liphnai. 3. Reg. 6. Porro quadragita cubitorum erat ipsum tẽplũ preforibus oraculi. Pro quo hebrei legunt. Porro quadraginta cubitorum erat domus: hoc est tẽplum interius. Scribitur etiã cũ mẽ in principio & dicitur מִלִּפְנִים Miliphnim. vt in eodẽ. Quasi pminentes de pariete: et egredientes. pro q̃ he brei legunt. Ab intrinseco & foris. s. egrediẽtes. Et quia ira ostẽditur in facie: ideo ponitur פְּנִים Panim. i. facies pro ira. Gen̄. 32. Dixit enĩ placabo illũ muneribus. pro quo he.le. Dixit enim placabo irã eius munere. Leuit. 20. Ponã faciẽ meã sup hominẽ illum. i. ponã iram meã. Iob. 9. Cõmuto faciem meã. pro quo he.le. Relinquã faciem meã. i. iram vel indignationẽ meã. ps. 33. Vultus autẽ dñi sup facientes ma

Initiũ. Ante. Quasi Velut A facie Eo quod. מִלִּפְנִים A facie de cspectu De vultu In faciem Intus. פְּנִימָה Intrinsece? Ab intus פְּנִימִי Interior פְּנִימִית Interius פְּנִימִים Interiores? Interius לִפְנִי Interius. מִלִּפְנִים ab intus. פָּנִים Ira. Facies

la. Hiere. 3. Nõ auertam faciem meã a vobis. pro quo he.le. Non imitam iram meã in vobis. Threñ. 4. facies dñi diuisit eos. i. ira dñi. Item פָּנָה Pinna. i. parare. pparare. expurgare. Gen̄. 24. Preparaui domũ & locũ camelis tuis. Esa. 40. Parate viam dñi. & in eo. 57. Declinate de semita. pro quo he.le. preparate siue expurgate semitã. i. lapides ab ea tollite. vnde sequitur auferte offendicula de via populi mei. postea etiã significare declinare sicut est in littera nr̃a: vt supra dictum est. & in eodem. 62. Preparate viã populo. Soph. 3. Auertit inimicos tuos. p quo hebrei legũt. Expurgauit inimicos tuos. i. abstulit eos de terra tua. Potest etiã significare auertere sicut est in littera nr̃a: vt supra dictum est. Item פִּנָּה Pinna. i. angulus. Nec. 3. vsq; ad flexuram & vsq; ad angulum. & in eodem. Et contra cenaculum anguli. Hiere. 31. Vsq; ad portam anguli. de quo vide supra in dictiõe פֵּן pen.

preparare. Parare. expurgare

פִּנָּה Angulus.

פִּנֵּק Panac. i delicijs nutrire. seu delicate nutrire. Prouer. 29. Qui delicate nutrit a puericia seruũ suũ. & solum inuenitur in predicto loco.

Delicate nutrire.

פַּס Pas: siue פַּסָּה pisa. fragmẽtum. particula. Dañ. 5. Et rex aspiciebat articulos manus scribẽtis. pro quo hebrei legunt. Et rex aspiciebat particulã seu fragmentũ manus scribentis. Et in eo. Idcirco ab eo missus est articul? manus. Et in plurali פַּסִּים pasim. Gen̄. 37. Fecitq; ei tunicã polymitã. idest ex multis fragmentis seu pitaciis diuersorum colorũ siue ex multis filis diuersorum colorum contexta. nam polymita est dictio composita a poly quod grece signãt multum: & mitos filum seu licium. Ponitur etiam pro talari. 2. Regum. 13. que induta erat talari tunica. & inde פִּסָּה Pisa. idest fragmentum vel placenta aut placentula. ps. 71. Erit firmamentũ in terra in sũmis montiũ. pro quo he.le. Erit fragmentum vel placentula tritici in terra. Et beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. erit memoriale triticũ i terra.

Articulus Particula polymita. Talaris. Fragmẽtũ

פָּסַס pasas. finire. deficere. diminui. & scribitur cũ simplici samach. ps. 11. Quoniã diminute sunt veritates a filiis hoim. Et aliqui hebrei dicunt quod inde deriuatur dictio פֶּס pas. siue פִּסָּה pisa. idest fragmentum seu particula. De quo dictum est in dictione precedenti.

Diminui

פָּסַג pasag. distribuere. secundum trauslationem nr̃am. ps. 47. Distribuite domos ei?. hebrei vero dicũt q signãt exaltare seu munire: & quod deriuatur a dictiõe פְּסִגָּה phasga. quod est locus altus & munitus. Deut. 3. Ascende cacumen phasge.

distribuere Exaltare.

פָּסַח pasach. claudicare. claudũ fieri. trãsilire. trãsire. 2. Reg. 4. Cecidit & claud? effect? est. 3. Reg. 18. Vsq; quo claudicatis in duas partes. & inde פֶּסַח pisach. idest claudus. Leuit. 21. Si cecus fuerit: si claudus. 2. Reg. 9. Claudus vtroq; pede. Esa. 35. Tunc saliet sicut ceruus claudus. & in plurali פִּסְחִים pischim. 2. Reg. 5. nisi abstuleris cecos & claudos. Esa. 33. claudi diripiẽt rapinã. Signãt ẽt pdicta dictio trãsilire. vl trãscẽdere. Exo. 12. trãscẽdet ostiũ dom?. & i eo. & videbo sanguinẽ & trãsibo vos. i. trãsiliã. 3. Reg. 18. Trãsiliebãt q̃ altare qđ fecerãt. Esa. 31. trãsies & saluãs. & ide פָּסַח pdsach i. trãsit? eo qđ trãsiliuit domos israelitarũ. Exo. 12. victima trãsit? dñi est. qñ trãsiuit sup domos filiorum israel: vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

Claudus fieri. claudicare Claudus Claudi. trãscendere Transire Trãsilire Transitus

פָּסַל pasal. dolare. pscindere. sculpere. Exo. 34. pcide ait tibi duas tabulas lapideas. & in eo. Excidit ergo duas tabulas lapideas. Deut. 10. dola tibi duas tabulas lapideas. & i eo. Cũq; dolasset duas tabulas lapideas. & inde פֶּסֶל pesel. idest idolum. sculptile. Leuit. 29. Non facietis vobis idolum & sculptile. Esa. 40. Nũquid sculptile conflabit faber. & in eo. Quõ statuat simulachrũ qđ nõ moueatur Et in eo. 42. Cõfundantur confusione qui confidũt in sculptile. Et

precindere Excidere Dolare פֶּסֶל Idolũ

in eo.44. Plaste idoli omnes nihil sunt. Et in eodē. Quis formauit deum: & sculptile formauit. & in eodem.45. Qui leuant lignum sculpture sue. Et in plurali. פְּסִילִים Pesilim. Deut.7. Sculptilia eorū igne comburite. Iudi.3. Et pertransiuit locum idolorum vnde reuersus fuerat. ps.77. Et in sculptilibus suis ad emulationē eū puocauerunt. Esa.4. Et laudem meam sculptilibus.

sculptura. פְּסִילִים sculptilia. Idola

פַּסַנְתֵּרִין Psantherin. in lingua chaldaica signat instrumentum musicum. pro q̄ beatus hiero. trāstulit. psalteriū. Dañ.3. Et cithare & psalterii & symphonie.

Psalterium

פָּעָה Paa. clamare. ingemiscere. Esa.44. Sicut parturiēs loquar. Pro quo hebrei legunt. Sicut parturiens clamabo seu vociferabo. & inde אֶפְעֶה Ephee. quod signat serpentis genus. Pro quo beatus hieronymus transtulit viperam. Esa.30. vipera & regulus volans.

Clamare. אֶפְעֶה Vipera

פָּעַל Paal. operari. facere. Iob.35. Si peccaueris: quid ei nocebis. Pro quo he. le. Si peccaueris quid operaberis cōtra eū. Et est sensus sicut in lra nra. Esa.41. quis hec opatus est & fecit. & in eodem.44. Et operatus est in brachio fortitudinis sue. Et in eo. De reliquo autē operatus est deum. Mich.2. Et operamini malum in cubilibus vestris. Et inde פֹּעַל Poal. idest opus. Ps.9. In ope manuū suarū cōprehensus est peccator. Hiere.22. Et mercedem non reddet ei. Pro quo he.le. & opus suū. i. mercedē operis sui nō reddet ei. & in plurali פְּעָלִים Pealim. 2. Reg.23. Banaias filius ioiade viri fortissimi magnorum operū. & in ge.fe. פְּעוּלָה peula. seu apud te. Esa.40. Et opus illius coram illo. & in plu. פְּעֻלּוֹת Peuloth. ps.16. Vt non loquatur os meum opera hominū. scribitur etiam cū mem in principio & dicitur מִפְּעֻלּוֹת Miphaaloth. ps.45. Venite & videte opera dñi.

Operari. Opus פֹּעַל פְּעָלִים opera פְּעוּלָה Opus פְּעֻלּוֹת Opera. מִפְּעֻלּוֹת Opera

פָּעַם Paam. terrere. perterrere. pulsare. Gen. 41. Et facto mane pauore perterritus. Pro quo hebrei legunt. & perterritus est spiritus eius. Iudi.13. Cepitq̄ spūs dñi esse cū eo. pro quo he.le. Cepitq̄ spiritus domini pulsare eū siue expergefacere eum. Dañ.2. Et conterritus est spiritus eius. Item פַּעַם paam. i. vicis. vna vice. semel. nunc. Gen.2. Hoc nunc os ex ossibus meis. Potest et legi. sic. hac vice os ex ossibus meis. Et in eo.18. obsecro domine ne iraſcaris si loquar adhuc semel. Iudi.16. Et redde mihi nunc fortitudinem pristinam. 2. Reg.17. Non est bonū cōsiliū quod dedit achitophel hac vice. Prouer.7. Nunc foris nūc i plateis Et in plu. פְּעָמִים peamim. Gen.33. & adorauit pnus i terra septies. i. septem vicibus. Leuit.4. Asperget septies. Numer. 14. Et tentauerunt me iam per decē vices. Ezech.41. Latera autem: latus ad latus bis trigita triū. pro quo he.le. Lat9 ad latus trigita & tribus vicib9. & in numero duali פְּעָמַיִם Paamaim. i. duabus vicibus seu bis. Gen.27. & supplātauit me en altera vice. i. bis. & in eo.43. Si nō intercessisset dilatio: iam vice altera venissemus. Nu.20. Cūq̄ eleuasset moyses manū pcutiēs virga bis silicē. & inde dicūt aliqui q̄ deriuatur verbū פָּעַם Paam. Iudi.13. Cepitq̄ spūs dñi esse cū eo. i. hac prima vice cepit eē cū eo. de quo supra dictū est. ponitur etiā פָּעַם Paam p tūc tēporis. Esa.41. Eū qui cudebat tūc tpis. Hebrei vero dicūt q̄ signat malleū. vñ in p̄dicto loco ipsi legunt. Esi qui cudebat malleo. Ite פָּעַם Paam. i. uesti giū seu plāte pedis. & solū inuenitur in nu. plu. i. פְּעָמִים peamim. Iudi.5. quare tardauerūt pedes quadrigarum illius. ps.16. Vt non moueātur vestigia mea. ps.73. Leua manus tuas in supbiā eorū in finē. pro q̄ btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Sublimitas pedū tuorū dissipata est vsq̄ in finē Prouer.29. rete expādit gressibus ei9. Cāti.7. quā pulchri sunt gressus tui i calciamētis. Esa.26. Pes pauperis: gressus

Pulsare. Cōterrere. פָּעַם Nunc Semel. Hac vice פְּעָמִים vices פְּעָמַיִם Bis פַּעַם Vicis Tunc tpis Malleus. פָּעָם פְּעָמִים Pedes vestigia Gressus

egenorū. ponitur ēt p angulis. Exo.25. quos ponēs p q̄ttuor arce angulos. & ponitur ibi פַּעֲמֹת paamoth in ge.fe. Itē פַּעֲמֹן Paamon. i. tintinabulū. Exo.28. Mixtis in medio tintinabulis: ita vt tintinabulū sit aureū & malum punicū: rursumq̄ tintinabulū aliud aureū. Vbi ponitur tā in singulari q̄ in plurali.

Angull פַּעֲמֹת פַּעֲמֹן tintinabulū

פָּעֳנָח Paanach. mūdus: seu orbis: secundū trāslationē nostrā. & est vocabūlū egyptiacū: & solū inuenitur. Gen. 41. Vbi dī & vocauit eū lingua egyptiaca saluatorē mūdi. vbi ponitur צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath paanach. & dicunt aliqui hebrei q̄ signat absc̄ditorū reptorē. vñ btūs hiero. in libro de hebraicis questionibus sup predicto loco sic ait Licet hebraice hoc nomē צָפְנַת פַּעְנֵחַ Saphnath Paanach. absconditorū repertorē sonet. tamen quia ab egyptio ponitur ipsius lingue debet habere rationē. interp̄tatur ergo sermone egyptio saluator mundi: eo q̄ orbē terre ab imminēte famis excidio liberauerit. hec hieronymus.

Mundus צָפְנַת פַּעְנֵחַ Absc̄ditorū reptor

פָּעַר Paar. apire. s. os. hiare. Iob.16. aperuerūt sup me ora eorū. & in eo.29. & os suū apiebant q̄si ad ībē serotinū. ps.118. Os meū apui. Esa.5. Et aperuit os suū.

Aperire.

פָּצָה Pasa. aperire. liberare. eruere. Iudi.11. Aperui enim os meum ad dñm. Iob.35. Ergo Iob frustra aperit os suū. ps.65. Que distinxerunt labia mea. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. que promiserūt labia mea. i. pro quibus apta sunt labia mea. Esa.10. & nō fuit qui moueret pēnam & aperiret os. Ezech.2. Aperi os tuū & come de. Signat ēt redimere vel eripere. Ps.143. qui redemisti dauid seruū tuū. & in eo. Eripe me & erue me.

aperire. ꝓmittere Redimere Eripere

פָּצַח Pasach. cantare. gaudere. iubilare. vociferari. confringere. ps.97. Cātate & exultate & psallite. Esa.14. Gauisa est: & exultauit. Et in eo.54. Decanta laudē & hinni q̄ nō pariebas. & in eo.55. Montes & colles cantabūt corā vobis laudē. signū ēt cōfrigere. Mich.3. & ossa eorū cōfregerē.

Cantare. Gaudere Cōfringere

פָּצַל Pasal. decorticare. Gen.3. Ex parte decorticauit eas: detractisq̄ corticibus. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. & in eo. quas decorticauit.

Decorticare

פָּצַם Pasam. Rūpere. dirūpere. Ps.59. cōmouisti terrā: & cōturbasti eā. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Dirupisti eā. & solū inuenitur i p̄dicto loco.

Dirūpere

פָּצַע Pasaa. vulnerare. cōterere. 3. Reg.20. qui pcussit eū: & vulnerauit. Cant.5. Percusserunt me: vulnerauerunt me. & inde פָּצַע pesaa. i. vulnus. Exo.21. vulnus pro vulnere. & inde פָּצוּעַ pasūach. i. ille qui habet attritos testiculos. Deu.23. nō ītrabit eunuch9 attritis vl̄ aputatis testiculis.

vulnerare. פָּצַע vulnus פָּצוּעַ Eunuch9.

פָּצַר Pasar. cōpellere. cogere. vim facere. perfidū eē. Gen. 19. cōpulit illos oppido. & in eo. vimq̄ faciebāt loth vehemētissime. Iudi.19. Et nihilomin9 obnixe cum socer tenuit. p quo he.le. cōpulit siue coegit eū socer ei9. 4. Reg. 2. Coegerūtq̄ eū donec erubesceret. & in eo.5. cūq̄ vim faceret: penitus nō acquieuit. & inde פְּצִירָה pesira. p q̄ btūs hiero. trāstulit. retusum. 1. Reg.13. Retuse ītsq̄ erāt acies vomerū. Hebrei vero dicūt q̄ signat limā ferreā q̄ habent ora multa. nā iugitur cū dictiōe פִּים pim: que significat ora.

Cōpellere Vim facere Cogere

פְּצִירָה Retusum.

פָּקַד Pacad. visitare. requirere. cēnsere. numerare. statuere constituere. preficere. p̄fectum esse. p̄cipere. deesse. deficere. Gen.21. Visitauit aūt dñs saram. Exo.3. Visitās visitaui vos. Et in eodē.32. Ego autē in die vltiōis mee visitabo & hoc peccatū eorū. pro quo he.le. & in die visitationis mee: & visitabo super eos peccatū eorū. Et in eodē.34. Qui reddis iniquitatē patrū filiis ac nepotib9 eorū. pro quo he. le. visitans iniquitatē patrum super filios & filios filiorum Leuit.18. Cuius ego scelera visitabo. & in eodem.26. Visitabo vos velociter in egestate. Nu.14. Qui visitas peccata

Visitare

patrū in filios. Iudi.15. Venit ergo samson inuisere volēs vxorē suam. pro quo he.le. Et visitauit samson vxorem suā 1. Reg.14. Requirite & videte quis abierit ex nobis. i. visitate. & in eodē.17. Et fratres tuos visitabis. & in eo.20. Et requeris: requiretur enī sessio tua. 2. Reg.3. Et tu requisisti in me quod argueres pro muliere hodie. Iob.7. Et visitas eū diluculo. & in eodē.35. Nunc enī non infert furorē suū. Pro quo he.le. Nunc enim qm̄ non visitat siue nō statuit furorē suū. ps.8. Aut filij hominis quonia visitas eum. ps.64. Visitasti terrā & inebriasti eā. ps.88. Visitabo in virga iniquitates eorum. Esa.27. Visitabit dñs in gladio suo duro & grādi. & in eodem. Ne forte visitetur contra eam. Potest etiam legi. Ne forte deficiāt folia eius. & in eo.34. Alter alterū nō quesiuit. Hiere.6. Hec est ciuitas visitatiōis. Pro quo he.le. Hec est ciuitas que visitata est. & in eo.32. Et ibi erit donec visitem eū. Et inde פְּקוּדָה Pecuda. i. visitatio. Nu.19. Et visitauerit eos plaga: qua & ceteri visitari solent. pro quo he. le. Et visitatione omniū hoim visitabitur super eos: & ē sensus sicut in littera nostra. Iob.10. Et visitatio tua custodiuit spūm meū. Esa.10. quid facietis in die visitationis. Et in eo. 15. Secundū magnitudinē operis: & visitatio eorū. & in eo. 60. & ponā visitationē tuā pacē. Hiere.6. In tpe visitationis sue corruent. Osee.9. Appropinquauerunt dies visitationis. & in plu. פְּקֻדוֹת pecudoth. Ezech.9. Appropinquauerunt visitationes vrbis. Ponitur etiā pro custodia vel pfectura. Nu.3. Erunt sub custodia eorū tabule tabernaculi. 4. Reg.11. Et posuit sacerdos custodias in domo dñi. 2. Paralipo.34. Vt deferrent arcā corā rege. p quo he.le. vt deferrent arcā ad visitationē regis. i. vt rex eā visitaret & requireret. Hiere.37. Erat ibi custos porte per vices. p quo hebrei legunt. Habens custodias vel prefecturas. & in eodem.52. Et posuit eū in domo carceris. i. in domo custodie. Pōitur etiā p episcopatu. ps.108. Et episcopatū eius accipiat alter.

פְּקֻדָּה Visitatiōes Custodia. prefectura

פָּקַד Recēsere enumerare. numerare.

Item פָּקַד pacad. i. numerare. cōputare. censere. recensere. Exo.30. Et non erit plaga in eis cū fuerint recensiti. Et in eo.38. Hec sunt instrumenta tabernaculi que enumerata sunt. Pro quo he.le. He sunt numerationes seu computus tabernaculi testimonii que enumerata sūt. Vbi ponitur nomen & verbū ab eo deriuatū. Nu.1. Numerabitis eos per turmas suas. & in eodē. Hi sunt quos numeraueruīt moyses & Aarō. & in eo. Leuite aūt in tribubus familiarū suarum nō sunt numerati cum eis. & in eodē.2. Vniuersi qui in castris Iude annumerati sunt. & in eo.3. Numera filios leui. & in eodem. Numerauit eos moyses vt preceperat dñs. Iudi. 20. Inuentiq̄ sunt vigintiquinq̄ millia de beniamin educētium gladium: preter habitatores gabaa qui septingenti erāt viri fortissimi: Pro quo hebrei legūt. Et numerati sunt seu recensiti sunt filii beniamin in die illa de ciuitatibus: viginti quinq̄ millia educētium gladiū: preter habitatores gabaa qui numerati sunt septingenti viri iuuenes. & in eo. virorum quinq̄ israel absq̄ filiis Beniamin inuenti sunt. i. recensiti sunt quadringenta millia. & in eo.21. Eo quoq̄ tpe cum essent in silo: nullus ex eis sibi reptus est. Pro quo he. legunt. Et recēsitus est populus: & ecce nullus erat sibi de habitatoribus iabes galaad. 1. Reg.13. Et recensuit saul populum. & in eodē.15. Et recēsuit eos quasi agnos. i. Paralipo. 23. in vna familia vnaq̄ domo computati sunt. Signat etiā constituere vel statuere: aut preficere seu prefectū esse. Gen. 39. A quo prepositus oīb9: gubernabat prepositam sibi domū. p quo he.le. Et constituit eū siue prepositum eum super domum suam. Et in eodē.4. at custos carceris tradidit eos ioseph. pro quo he.le. Et prefectum fecit seu constituit princeps militū ioseph cum eis. i. p̄posuit ioseph eis i custodia

Recēsere. Cōputare. Cōstituere

Nu.1. Sed constitues eos super tabernaculum testimonii. & in eodē.3. Aaron autē & filios eius constitues super cultum sacerdotii. & in eodē.17. Prouideat dñs de9 spirituū omnis carnis hominē: qui sit super multitudinē hanc. i. constituat Deut.20. Vnus quisq̄ suos ad bellandū cuneos preparabit. Pro quo hebrei legunt. Et constituent duces exercitus in capite populi. Ios.10. Et ponite viros industrios qui clausos custodiāt. i. cōstituite. 1. Reg.29. & sedeat in loco suo in quo constituisti eū. 3. Reg.11. Cōstituerat eum prefectum sup tributa domus ioseph. 4. Reg.25. Et prefecit godoliā filium ahichā. & in eo. Quod constituisset rex babylonis godoliā. 1. Paralip.26. prepositi aūt eos dauid rex rubenitis & gaditis. i. prefecit. 2. Paralipo.24. Qui preerāt operariis in domo dñi. i. prefecti vel prepositi erant. Nec.7. Et censui ianitores & cantores & leuitas. pro quo hebrei legūt. & cōstituti sunt ianitores & cantores. & in eodē.12. Recensuerunt quoq̄ in die illa viros super gazophylacia. Iob.34. Quē constituit alium sup terrā. ps.108. Constitue sup eum peccatorem. Hiere.1. Ecce cōstitui te hodie sup gentes & sup regna. & in eodē.51. Numerate contra eā taphsar. pro quo hebrei legūt. cōstituite super eā taphsar. i. principē seu ducem exercitus. Et inde פָּקִיד Pachid. i. prefectus. prepositus. 4. Reg.25. Qui erat prefectus super bellatores. 2. Paralipo. 24. Et quē primus sacerdos cōstituerat. Pro quo he.le. Et prepositus seu prefectus sacerdos primus. & in plu. פְּקִידִים Pechidim. Gen.41. Qui cōstituat prepositos per cūctas regiones. Ester.2. Et mittantur qui considerēt per vniuersas prouincias. Pro quo hebrei legunt. Et cōstituat siue preponat rex prepositos per vniuersas prouincias. Signat ēt predicta dictio reponere vel comēdare aliquid in aliquo loco aut alicui. 4. Reg.5. Tulit de manu eorū & reposuit in domo. Esa.10. Apud machmas comēdauit vasa sua. i. reposuit Hiere.36. Porro volumen cōmendauerunt in gazophylacio. & in eo.37. vt traderetur hieremias in vestibulū carceris. Pro quo he.le. Et cōmēdauit vl̄ reposuit hieremiam in vestibulo carceris. & inde מִפְקָד pichadon. idest depositum siue repositum. Gen.41. Et p̄paretur future septē annorū fami. pro quo he.le. Et erit cibus in depositū seu repositum terre septē annis famis. Leuit.6. Et negauerit proximo suo depositū. Item פָּקַד Pachad. i. precipe. impare. Esdre.1. Et ipse precepit mihi vt edificarē ei domū. Esa.13. Dñs exercituū precepit militie belli. & ide פְּקוּדִים picudim siue פִּקּוּדִי Picude. i. precepta siue mandata. ps.18. Iustitie dñi recte letificātes cor. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit Precepta dñi recta letificantia cor. ps.118. Tu mandasti mādata tua custodiri nimis. & in eodē. In mādatis tuis exercebor. & inde מִפְקָד Miphcad. i. preceptum seu imperium. 2. Paralip.31. Ex imperio ezechie regis. Ponitur ēt pro loco separato. Ezech.34. & cōbures eū in separato loco dom9. Potest etiam legi sic. & cōbures eum secundū ritū domus. Signat ēt predicta dictio deficere vel deesse: & tunc ponitur in voce passiua. Nu.31. Et neq̄ vnus quidem defuit. 1. Reg.25. Nec aliq̄ fuit quicq̄ eis. 2. Reg.2. & defuerunt de seruis dauid decem & nouē viri. 3. Reg.20. Qui si lapsus fuerit: erit aia tua pro aia eius. pro quo he.le. Si defuerit. Esa.38. Quesiui residuum annorum meorum. pro quo hebrei legunt. Defeci siue defui residuo. idest in residuo annorū meorū. Potest etiā legi sicut est in littera nra. secundū primā signationē. Hiere.23. Nō pauebunt: & nullus deerit ex nūero. p quo he.le. nō pauebūt: & non deficient. Item. פְּקוֹד Pecod. nomē ppriū gētis vel puincie: secundū hebreos. p q̄ btūs hiero. trāstulit nobiles. Ezech.23. filios babylonis & vniuersos chaldeos: nobiles tyrānosq̄ & principes.

Visitare. Custodire. Preficere preponere. Prefectus. Prepositi Prepositi Reponere cōmēdare. Depositū. Precipere. Precepta Mandata Imperiū loc9 separ9 Deesse Deficere Nobiles

פָּקַח Aperire.
Pacach.apire . Geñ. 3.apientur oculi vñ. Et in eo. 8. apti sunt oculi amborum. Et in eo. 21. Aperuitq; oculos eius deus. 4. Reg. 4. Apuitq; oculos suos . Et in eo. 6. Domine api oculos pueri huius. Iob. 14. Et dignum ducis sup huiuscemodi apire oculos tuos. Ps. 145 . Dñs illumiat cecos. p quo he. le. dominus apit cecos. i. apit oculos eorũ. Esa. 35. Tũc apientur oculi cecorũ. & in eo. 42 . vt apias oculos cecorũ. Et in eo. Qui apertas habes aures nõne audi es. Hiere. 32. Cuius oculi aperti sunt super vias filiorũ adã.

פִּקֵּחַ Videns Prudens.
Zach. 12. & sup domũ iuda apiam oculos meos. & inde פִּקֵּחַ Picheach. i. vidẽs siue ille qui habet oculos aptos : vel prudens. Exo. 4. Videntẽ & cecũ. & in eo. 23. Nec accipias munera: que ẽt excecãt prudẽtes. i. vidẽtes. & inde פְּקַחְקוֹחַ pecachcoach. cũ duplici cof & cũ duplici cheth. i. apertio. Esa. 61. Et clausis aptionẽ. & aliqui hebrei dicunt q; sunt due dictiones: & legunt sic. & clausis aptionem carceris.

פִּקְעַ Apertio
פִּקָּעוֹת Colocynthide. Sculpture
Pacũa. colocynthis. genus herbe amarissime . & solũ inuenitur in nu. plu. s. פִּקָּעוֹת pecuoth. 4. Reg. 4. Et collegit ex ea colocynthidas. Et dicunt hebrei q; signãt cucumeres siluestres venenosos atq; mortiferos. Signãt ẽt sculpturas similes herbe p̃dicte. 3. Regum. 7. Et sculptura subter labium circuibat illud.

פַּר Vitulus. Taurus.
פָּרִים Vituli
Par. taurus. vitulus. Exo. 29. Tolle vitulum de armẽto. Leuit. 4. Offeret p peccato suo vitulũ imaculatũ dño . Iudi. 6. Tolle taurũ pris tui : & alterum taurum annorũ septẽ. Et in plu. פָּרִים parim. Exo. 24. imolauerũt victimas pacificas dño vitulos. Nu. 28. offertis holocaustũ domino vitulos de armẽto duos. p̃s. 21. Circũdederunt me vituli multi. Esa. 34. & tauri cum potentibus. & in gñe femininoפָּרָה Para. i. vitula seu vacca. Nu. 19. vt adducãt ad te vaccã rufã. Esa. 11. vitulus & vrsus pascentur. p quo he. le. Vitula & vrsus pascentur. Et in plu. פָּרוֹת paroth. Amos. 4. Audite verbum domini vacce pingues.

פָּרָה Vacca Vitula. פָּרוֹת vacce
פָּרָר Olla Cacabus
Parur. olla. cacabus. & scribitur cũ vau in secunda syllaba. Nu. 11. Coquẽs in olla. 1. Reg. 2. Aut in ollã siue in cacabũ . Scribitur ẽt cũ aleph in pria syllaba. Ioel. 2. oẽs vultus redigentur in ollã. i. redigentur in nigredinẽ sicut olla.

פֶּרֶא Ferus Onager.
Pere. onager. ferꝰ . siluestris. Geñ. 16. Hic erit ferꝰ hõ. idest siluestris sicut onager. Iob. 6. nunquid rugiet onager cũ habuerit herbã. Osee. 8. Onager solitarius sibi ephraim. & aliqñ scribitur cũ he in fine loco aleph, Hiere. 2 Onager assuetus in solitudine. & in plu. פְּרָאִים peraim. Iob 24. Alii quasi onagri in deserto. p̃s. 103. Expectabũt onagri in siti sua. Item פָּרָא para. i. diuidere. Osee. 13. Quia ip se inter fratres diuidet. idest faciet eos habitare solitarios sicut onagri in solitudine.

פָּרַד Diuidere. Recedere
Parad. diuidere. separare. recedere. dispergere . Geñ. 10. Ab his diuise sunt gentes in terra post diluuiũ . Et i eo. 13. Recede a me obsecro. i. diuidere vel separare a me. & in eodem. 25. Et duo populi de ventre tuo diuidentur . Et in eodem. 30. Diuisitq; gregem iacob. Deut. 32. Quãdo separabat filios Adam. Iudi. 4. Haber autem cineus recesserat quondam a ceteris cineis. i. diuisus fuerat. Ruth. 1. Si nõ sola mors me & te separauerit. Iob. 4. Et catuli leonũ dissipatisunt. idest diuisi vel separati sunt : aut dispersi sunt. Ps. 21. Et dispersa sunt oia ossa mea. Prouer. 17. qui altero sermone repetit separat federatos. Et in eo. 18. Occasionẽ quẽrit qui vult recedere ab amico. Ezech. 1. Et penne eorũ extente desuper. idest separate vel diuise erant. Osee . 4. quoniam ipsi cum meretricibus conuersabantur . pro quo hebrei legunt. Q̃ non iam ipsi cum meretricibus separabantur. & inde פָּרֵד pered. idest mulus ex equa & asino gñatus. eo quod tale animal non potest generare. & est quasi separatus & solus. z. Regum. 13. Ascenderunt singuli super mulas suas. Pro quo hebrei legunt Ascenderunt vnusquisq; super mulum suum. Et in eo. 18. Accidit autem vt occurreret Absalon seruis dauid sedens mulo: cumq; ingressus fuisset mulus. p̃s. 31. nolite fieri sicut equus & mulus. & in plurali פְּרָדִים peradim. Esa. 66. In mulis & in carrucis. & in genere femininoפִּרְדָּה pirda. idest mula. 3. Reg. 1 . Et imponite salomonẽ filium meum super mulam meam. Et in eo. Et ti posuerunt salomonem super mulam. Et in plu. פִּרְדוֹת pirdoth siue פְּרֵדוֹת perudoth. pro quo beatus hiero. transtulit iumenta. Ioel. 1. computruerunt iumenta in stercore suo. hebrei tamen secundũ primam significationẽ dicunt q; significat grãna seminis dispersa vel disseminata sub terra. vnde in predicto loco ipsi legunt. Computruerũt dissemi nata sub glebis suis.

Mulus
פְּרָדִים Muli.
פִּרְדָּה mula
פִּרְדוֹת Iumenta

פַּרְדֵּס paradisus. Saltus
פַּרְדֵּסִים Pomeria
פַּרְדֵּס Crescere. Augere
Pardes. paradisus. hortus. pomerium. vnde licet paradisus sit dictio greca & significet idem qđ hortus tamen ab hebreo traxit originẽ. Canti. 4. paradisus malo rũ punicorũ. Ponitur etiam pro saltu vel silua. Nec. 2. Ad a saph custodem saltus regis. & in plurali. פַּרְדֵּסִים pardesim Eccls. 2. feci hortos & pomeria.

פָּרָה Lurgere. Lilium Flos. פָּרְחָה Pueri.
Para. crescere. augere. fructificare. Geñ. 1 . Crescite & multiplicamini. Et in eo. 17. Et multiplicabo te vehementer nimis. idest crescere te faciam. Et in eodem . & augebo & multiplicabo eum valde. Et in eo. 26. Nunc dilatauit nos dñs & fecit crescere super terrã. Et in eo. 42. Crescere me fecit deꝰ i terra pauptatis mee. & i eo. 49. filij ac crescens Ioseph. Ps. 104. Et auxit populum suum vehementer. Ps. 127. vxor tua sicut vitis abundãs. i. fructificãs . Esa. 11. Et flos de radice eius ascendet. idest crescet seu fructificabit. Ezech. 9. fructus & frondes eius creuerunt ex aquis . & inde פְּרִי peri. idest fructus Geñ. 1. Lignũ pomiferũ faciens fructũ. Leuit. 23. Et fructũ arboris pulcherrime. Deut. 28. Et benedictus fructus ventris tui. Ps. 1. quod fructũ suũ dabit in tpe suo. Ps. 57. Si vtiq; est fructus iusto. Ezech. 36. & fructũ vestrum afferatis populo meo. Amos. 9. Facíet hortos & comedent fructus eorũ. & inde dicunt hebrei q; deriuatur פְּרִיזִי Apirion. idest ferculũ a ferẽdo dictũ . seu carruca. Canti. 3. Ferculum fecit sibi rex salomõ de lignis libani. & aliqui hebrei dicunt q; significat thalamum.

פָּרַח Florere
פְּרִי Fructificat. Fructus.

פְּרָזִים Probatissimum. pharuaim
Paruaim. nomẽ propriũ loci vnde ferebatur aurũ probatissimũ. 2. Paralip. 3. Porro aurũ erat probatissimũ. pro quo he. le. Et aurũ erat aurũ pharuaim . & solũ inuenitur in predicto loco.

פְּרָזִים suburbana
Paruarim. suburbana. & solũ reperitur in nu. plu. translatio nra posuit pro nomine proprio. vt. 4 Reg. 23. Iuxta exhedram nathan melech cunuchi qui erat in pharurim. pro quo he. le. Qui erat in subvrbanis . i. qui erat prefectus in suburbanis ciuitatis.

פְּרָז Ville. פְּרָזוֹת פְּרָזִים
Peraz. Rus. vicus seu villa absq; muro. & solum inuenitur in numero plurali. s. פְּרָזוֹת perazoth. Ester. 9 . Hi vero iudei qui in oppidis non muratis ac villis morabantur. Zach. 11. Absq; muro habitabitur ierusalem . idest i villis absq; muro. & inde פְּרָזִי perazim. i. hoies habitantes in villis absq; muro. Ester. 9. Hi vero iudei qui in oppidis nõ muratis morabũtur. ponitur etiam p bellatoribus seu viris robustis & fortissimis. Abach. 3. Maledixisti sceptris eius capiti bellatorum eius. Scribitur etiam cum nun in fine & dicitur פְּרָזוֹן perazon. Iudi. 5 . Cessauerunt fortes in israel. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. cessauerũt rura seu ville in israel. quia propter timorem inimicorum non audebant habitare nisi in vrbibus muratis. Et in eodẽ Et clementia in fortes israel.

Scindere. Diffluere
פָּרַס Diuidere Frangere.
Concidere Expãdere.
Param. scindere. rumpere. dissoluere. Leuit. 10. Vestimẽta vra nolite scidere. & in eo. 21. vestimẽta nõ scindet. & in eo. 13. Habebit vestimẽta dissuta: caput nudum.
Paras. diuidere. frãgere. scindere. seu concidere. expãdere. Leuit. 11. omne quod habet diuisam vngulã. & i eo. Sed vngulã nõ diuidit. Esa. 58. Frange esurienti panẽ tuum. Hiere. 16. & nõ frãgẽt inter eos lugẽti panẽ . Scribitur ẽt cum sin in fine loco samach. Threñ. 4. & nõ erat qui frãgeret eis. Mich. 3. & conciderunt sicut in lebete. Signãt etiam expandere. vel extendere. Hiere. 4. Expandens manꝰ suas. Threñ. 1. Expandit sion manus suas . De quo vide in

פַּרְזֶל Ferrus
Parzel. siue אפַרְזֶל parzela. in lingua chaldaica significat ferrũ. Dañ. 2. Tibie aũt ferree. & in eodẽ. Quedam pars erat ferrea : quedam autem fictilis. & in eo . Quo modo ferrum comminuit & domat omnia.

פָּרָה Efflorere Oriri. Germinare
Parach. florere, germinare, oriri, volare. Geñ. 40. crescere paulatim in gẽmas: & post flores vuas maturescere. Leuit. 13. Sin aũt effloruerit discurrens lepra in cute. Et in eo. Plaga enim lepre orta est in vlcere. Nu. 17. quẽ ex his elegero germinabit virga eius. & in eo. Inuenit germinasse virgã Aaron in domo leui. Iob. 14. Ad odorẽ aque germinabit. p̃s. 71. orietur in diebus eius iustitia. idest germinabit siue florebit. p̃s. 91. Iustus vt palma florebit. & in eo. In atriis domus dei nr̃i florebunt. Prouer. 14. Tabernacula iustorũ germinabũt. Canti. 6. Si floruissent vinee . Esa. 35. Et florebit quasi liliũ. & in eo. Germinãs germinabit . Ezech. 7. floruit virga: germinauit superbia. Et in eo. 17. Frondere feci lignũ aridũ. p quo he. le. Florere vel germinare feci lignũ aridũ. Abach. 3. Ficus enim nõ florebit. ponitur ẽt pro turgere. Exo. 9. Erũpq; in hoĩbus & iumentis vlcera & vesicce turgẽtes. & in eo. facta sũt vlcera vesiccarũ turgentiũ, & inde פֶּרַח perach . i. flos. liliũ. Exo. 25 . Spherulas ac lilia ex ipso pcedẽtia. & in eo . Spheruleq; ac lilia. Nu. 17. & turgẽtibus gẽmis eruperãt flores. 3. Reg. 7. & folium repandi lilii. Scribitur ẽt cũ he in fine & dicitur פָּרְחָה pircha. & sẽm hebreos signãt pueros vel iuuenes qui sunt in flore iuuẽtutis. Iob. 30. Ad dexterã orientis calamitatis mee illico surrexerunt. pro quo he. le. Ad dexterã pueri vel iuuenes surrexerũt. potest ẽt legi sic. Ad dexterã germinãtis siue orientis: supple calamitatis mee. sicut est i lra nra. Sic signãt ẽt p̃dicta dictio volare. Ezech. 15 Ecce ego ad puluillos vestros quibus vos capitis animas volantes. & in eo. Quas vos capitis animas ad volandũ. & inde אֶפְרֹחִים ephrochim i. pulli. s. auiũ. Deut. 22. Et matrem pullis vel ouis desuper incubantem.

Florere
Oriri.
Germinare
פָּרַח Lilium Flos. פָּרְחָה Pueri.

אֶפְרֹחִים Pulli.

פָּרַט Cancre
Parat. cancre. Amos. 6. Qui canitis ad vocem psalterii. & solum inuenitur in p̃dicto loco. & sẽm hebreos signãt pticularizare: sicut fit in instrumẽtis musicis vario tactu digitorum. vnde apud hebreos particulare dicitur פָּרָט Perat. Itẽ פֶּרֶט péret. i. racemus paruus: seu grana vuarum decidentia tempore vindemie. Leuit. 19. nec in vinea tua racemos & grana decidentia congregabis:

פֶּרֶט Racemus.

Oppressio Seruitus dura violẽter violẽtia פָּרֵךְ Cellula
פֶּרֶךְ Pharech. oppressio. dura seruitus. violẽtia. Exo. 1. omniq; famulatu quo in terre opibus p̃mebantur. pro quo he. le. & in oĩ ope in agro ac omni famulatu eorũ quo seruiebant oppressione aut dura seruitute. Et in eo. Et affligebãt illudẽtes eis. pro quo he. le. & seruire fecerunt egyptii filios israel dura seruitute. Leuit. 25. Non affliget eũ violenter in conspectu tuo. Ezech. 34. Sed cum austeritate imperabatis eis & cum potentia. i. cum violentia.
Parchar. Cellula. 2. Paralipo. 26. In cellulis quoq; ianitorũ ad occidentem quattuor in via: biniq; per cellulas. & solum inuenitur in predicto loco.

פָּרַם Scindere. Diffluere
פָּרַס Diuidere Frangere.
Param. scindere. rumpere. dissoluere. Leuit. 10. Vestimẽta vra nolite scidere. & in eo. 21. vestimẽta nõ scindet. & in eo. 13. Habebit vestimẽta dissuta: caput nudum.
Paras. diuidere. frãgere. scindere. seu concidere. expãdere. Leuit. 11. omne quod habet diuisam vngulã. & i eo. Sed vngulã nõ diuidit. Esa. 58. Frange esurienti panẽ tuum. Hiere. 16. & nõ frãgẽt inter eos lugẽti panẽ . Scribitur ẽt cum sin in fine loco samach. Threñ. 4. & nõ erat qui frãgeret eis. Mich. 3. & conciderunt sicut in lebete. Signãt etiam expandere. vel extendere. Hiere. 4. Expandens manꝰ suas. Threñ. 1. Expandit sion manus suas . De quo vide in

פַּרְסָה Vngula.
פַּרְסוֹת Vngule
פַּרְסִים Vngulas producẽs.
פָּרָס Gryphus.
פָּרָס Persa
Parchar. param. paras. paraa. Fo. cxxxj.
fra in dictione פָּרַשׁ paras. cum sin in fine. & inde פַּרְסָה par sa. idest vngula. Exo. 10. Non remanebit ex eis vngula. Leuit. 11. Omne quod habet diuisam vngulam . Et in plurali פַּרְסוֹת parsoth. Deut. 14. Omne animal quod in duas partes vngulas findit. Esa. 5. Vngule equorũ eius vt silex. reputabũtur etiam in genere masculino. vt Zach. 11. & vngulas eorum dissoluet. & inde verbum siue participium מַפְרִיס Maphris. idest vngulas producens. p̃s. 68. Et placebit dño super vitulum nouellum cornua producentem & vngulas & inde פָּרֵס peres. i. gryphus. Leuit. 11. Aquilam & gryphũ & halietum. Item פָּרַס Paras. persia. nomẽ prouincie. 2. paralip. 36. Anno primo cyri regis persarum . idest regis persie. Ester. 1. Portissimis persarum & medorum . Ezech. 38. Perse ethiopes & libyi.

פָּרַע Vacare t. spiegre. v. serere.
Paraa. vacare. ociosum esse. deserere. abiicere. transire. dissipare. nudare. discoopire. Exo. 5. Quare moyses & Aaron solicitatis populũ ab opibus suis. i. vacare facitis populũ ab operibus suis. Prouer. 1 . Et despexistis omne consilium meum . pro quo hebrei legunt. & deseruistis. Et in eodem. 4. Fuge ab ea: nec transeas per illam. pro quo hebrei legunt. Desere siue abiice eam : nec transeas p illam. Et in eodem. 8. Et nolite abiicere eam. & in eodẽ. 13. Egestas & ignominia ei qui deserit disciplinã . Et in eo. 15. Qui abiicit disciplinam despicit animam suam. & in eodẽ 29. Cum prophetia defecerit dissipabitur populus . Ezech 24. Non transeam nec parcam. vbi ponitur pro transire. significat etiam nudare vel discooperire. Exo. 32. Videẽs ergo moyses populum q; esset nudatus: expoliauerat enim eum Aaron. idest nudauerat. Leuit. 10. Capita vestra nolite nudare. & in eo. 13. Habebit vestimenta dissuta: & caput nudum. & in eodem. 21. Caput suum non discooperiet. Nu. 5. Discooperiet caput eius. & inde פֶּרַע péraa. idest coma. seu cesaries capitis. Nu. 6. Crescente cesarie capitis eius . Item פְּרָעָה peraa. idest vindicta vltio: secundum hebreos. & solũ inuenitur in numero plu. scilicet פְּרָעוֹת peraaoth. Deut. 32 Nudati inimicorum capitis. pro quo hebrei legunt. de capite vltionum inimici. Potest etiam secundum precedentem significationem legi: sicut est in littera nostra. Iudi. 5. Qui sponte obtulistis de israel animas vras ad periculũ: benedicite domino. pro quo hebrei legunt. In vindicãdo vindictas in israel: in offerendo se sponte populus: benedicite domino. idest cum se obtulit sponte ad vindictas : sustinendo periculum animarum suarum . vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatum.

Discooperire
פֶּרַע Cesaries
פְּרָעָה Vltiones.
פְּרָעוֹת vindicta.

פָּרְעֹשׁ Pulex.
Paroos. pulex. 1. Regum. 24. Canem mortuũ persequeris & pulicem vnum.

פָּרְפַּר Conterere
Parpar. Conterere. confringere. Iob. 16. Repẽte cõtritus sum.

פָּרַץ Diuidere percutere.
Paras. Diuidere. vel dirumpere. confringere . percutere. diruere. dissipare. aperturam in muro facere. crescere. dilatare. cogere. Geñ. 38. quare diuisa est pp te macería. Exo. 19. Ne percutiat eos. 2. Reg. 16. Contristatus ẽ aũt dauid eo quod percussisset dñs ozam. 2. Paralip. 20. Percussit dominus opera tua. idest dissipauit vel diruit. Nec. 1. Et murus ierusalẽ dissipatus est. & in eo. 2. & considerabã murũ ierusalẽ dissipatũ. Iob. 16. Concidit me vulnere sup vulnus. pro quo hebrei legunt. Diuisit vel dirupit me seu confregit me diuisione super diuisionem seu confractione super confractionem . Et in eodem. 28. Diuidit torrens a populo peregrinante. Et in eodem. 30. Quasi rupto muro & aperta ianua. idest diuiso vel dissipato muro . Prouerb. 25. Sicut vrbs patens absq; murorum ambitu . idest sicut vrbs diruta . Esa . 5 . Diruam maceriam eius . Osee .

Dissipare. Concidere
Vsperc.
Diruere.

4. Inundauerunt: & sanguis sanguinẽ tetigit. pro quo he. le. Diruerunt seu dissipauerũt aut diruperunt. Mich. 2. Diuident & transibunt. Ponitur ẽt ꝓ egredí. 1. Paralip. 13. Si placet vobis & a dño deo nr̃o egredietur sermo. & ide פָּרַץ Péres. i. diuisio. pcussio. confractio. diruptio. interruptio. Genẽ. 38. Quare ꝓpter te diuisa est maceria. pro quo he. le. Quare diuisa est ꝓpter te diuisio: siue quare diuisisti super te diuisionẽ. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ. 2. Reg. 6. Et vocatũ est nomẽ loci illius pcussio oze. Esa. 30. Propterea erit vobis iniquitas hec sicut interruptio cadẽs. Et in plu. פְּרָצִים. perasim. 2. Re gũ. 5. Diuisit dñs inimicos meos corã me: sicut diuiditur aque: propterea vocatum est nomen loci illius baalpharasim. i. habens diuisiones. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ. Amos. 4. & per a perturas exibitis altera contra alteram. & in eo. 9. Et reedi ficabo aperturas murorum eius. & in ge. fe. פִּרְצוֹת perasoth Ezech. 13. Et nõ ascendistis ex aduerso: nec opposuistis mu rũ ꝓ domo israel. prõ quo he. le. Et nõ ascẽdistis in ruptis. s. locis murorũ: vnde aduersarii possent intrare ciuitatẽ: nec opposuistis murum pro domo israel. Scribitur ẽt cũ mem in principio & dr̃ מִפְרָצִים miphrasim. Iudi. 5. & in portubus eius morabatur. vbi ponitur ꝓ portubus. Et inde פָּרִץ paris. i. predo. latro. qui rũpit & perfodit domos: seu preuaricator. ps. 16. Ego custodiui vias duras. pro quo btũs hieronymus in psal. iuxta he. ve. transtulit. Ego custodiui vias latronis. Ponitur ẽt pro mala bestia & fera: que rũpit & dilacerat. Esa. 35. Et mala bestia nõ ascẽdet ꝓ eã. & in plu. פָּרִיצִים Parisim. Hiere. 7. Nũquid spelunca latronum facta est domus ista. Ezech. 7. & intrabunt in illud emissarii: & cõtaminabunt illud. i. intrabunt in illud latrones seu preuaricatores. Dañ. 11. Filii quoq; preuaricatorũ populi tui extollentur. Et inde verbũ puaricari vel latrocinari. 1. Reg. 25. Hodie icreuerũt serui qui fugiunt dños suos. i. qui puaricãtur contra dños suos. Sigñat ẽt ꝑdicta dictio פָּרַץ Paras multiplicari vel dilatari: seu augeri: aut crescere. Genẽ. 28. Dilataberis ad orientem & occidentẽ. Et in eo. 30. Ditatusq; ẽ hõ vltra modũ. i. multiplicatus siue auctus est diuitiis. Exo. 1. Tãto magis multiplicabãtur & crescebant. 1. Reg. 3. Non erat visio manifesta. Pro quo he. le. Non erat visio multiplicata. vnde ꝑmittitur. & sermo dñi erat preciosus in diebus illis. i. rarus. z. Paralip. 31. Quod cũ pcrebuisset in auribus multitudinis. pro quo he. le. & cũ multiplicatũ vel augmentatũ esset verbũ: siue cũ multiplicata esset res. Iob. 1. & possessio eius creuit in terra. ps. 104. & multiplicata est i eis ruina. Prouer. 3. & vino torcularia tua redũdabũt. i. augebũtur Esa. 54. Ad dextetã enim & ad leuam penetrabis. ideſt. creſces vel dilataberis. Osee. 4. Fornicati sunt & non cessauerunt. pro q̃ he. le. fornicati sunt & nõ multiplicabũtur: siue nõ augebũtur. Sigñat ẽt cogere seu flagitare. 1. Reg. 28. coegerũt aũt eũ serui sui. 2. Reg. 13. Cũ aũt cogeret eũ & noluisset. Et in eo. Coegit itaq; Absalom eũ. 4. Reg. 5. & coegit eum: ligauitq; duo talenta.

פָּרַץ Parac. Redimere. liberare. excutere. soluere. diuidere. re. lacerare. Ps. 135. Redemit nos ab inimicis nostris. Threñ. 5. Nõ fuit qui redimeret de manu eorũ. Dañ. 4. peccata tua elemosynis redime. Sigñat ẽt excutere vel soluere. Genẽ. 27. Cum excutias & soluas iugũ eius de ceruicibus tuis. Exo. 32. Tollite inaures aureas de vxorũ filiorum q̃ & filiarũ vr̃arũ auribus. i. dissoluite vel dilacerate aut dirũpite. Et in eo. fecit populus quod iusserat: deferẽtes inaures ad aaron. pro quo he. le. & dissoluit populus inaures aureas q̃ erãt in auribus suis: & detulerunt ad aaron. ps. 7. Dum nõ est qui redimat neq; qui saluum faciat. pro q̃ beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. laceret & non sit qui eripiat. Zach. 11. & vngulas eorum dissoluet. Ponitur ẽt pro subuertere. 3. Reg. 19. Subuertẽs mõtes & conterẽs petras. & inde פָּרַק pérec. i. dilaceratio: siue diuisio. Naum. 3. Dilaceratiõe plena. ponitur ẽt pro biuio itineris. s. vbi vie diuiduntur: siue ꝓ exitu viarum. vt in abdia. Nec stabis in exitibus. & inde מַפֶּלֶקֶת Maphrécheth. quod sigñat ossa ceruicis. 1. Reg. 4. Et fractis ceruicibus mortuus est.

פָּרַשׁ Paras. declarare. explanare. exponere. separare. dispgere. diuidere. pungere. Leuit. 24. Donec nossent quid iuberet dñs. Pro quo he. le. Vt declararetur vel exponeretur eis ex ore dñi. Nu. 15. nescĩtes quid sup eo facere deberẽt. pro quo he. le. Quia nõ erat expositũ vel declaratum quid fieret ei. & inde מִפְרֶשׂ mephoras. i. expositum. declaratum. distinctum. seu distincte. Nee. 8. ℔ legerunt in libro legis distincte & aperte. & inde פְּרָשָׁה parasa. i. declaratio. explanatio. Ester. 4. Quomodo aman promisisset vt in thesauros regis pro iudeorum nece inferret argentum. pro quo he. le. Et declarationẽ seu explanationẽ argẽti quã aman dixerat vt inferret in thesauros regis pro iudeis vt dispderet eos. & in eo. 10. & dignitas atq; sublimitas qua exaltauit mardocheum. pro quo he. le. & declaratio seu explanatio magnitudinis mardochei. sed beatus hiero. trãstulit sensum. Sigñat ẽt ꝑdicta dictio dispgere vel diuidere. Ezech. 34. In die qñ erit in medio ouium suarum dissipatarum. i. dispsarũ. Itẽ sigñat pungere: scdm hebreos. Prouer. 23. Et sicut regulus seu basiliscus punget. & ide פָּרַשׁ Paras. i. eques eo quod pungit equum cum calcaneis. Hiere. 4. A voce equitis & mittentis sagittam. Naum. 3. Et equitis ascendentis. & in plu. פָּרָשִׁים parasim. Exo. 14. Super currus & equites eorum. & in eo. & operuerunt currus & equites. Et i eo. 15. Ingressus est eni equus pharaonis cum curribus & equitibus in mare. Ezech. 27. Equos & equites & mulos adduxerunt in forum tuum. Abach. 1. Et diffundentur equites eius. Ponitur ẽt pro lapillis plaustri qui sunt acuti quasi vngule. Esa. 28. Nec vexauit eum rota plaustri: nec vngulis suis comminuet eum. Item פָּרֶשׁ Péres. Stercus. fimus. Leuit. 4. & pedibus & instentinis & fimo & reliquo corpore. Nume. 19. Tam pelle & carnibus eius quam sanguine & fimo flamme traditis. Malach. 2. et dispergam supervultum vestrum stercus solennitatum vestrarum.

פָּרַשׂ Paras. cum puncto cebóleth. extendere. tẽdere. expãdere. dispergere. diuidere. Exo. 9. Extendam palmas meas ad dominum. Et in eodem. Tetendit manus suas ad dominum. Et in eodem. 25. Expandentes alas & operientes oraculum. Nume. 4. Extendentq; desuper palium totum hyacinthinum. 2. Regum. 17. Et expãdit velamen super os putei. 3. Regum. 8. Et expanderit manus suas in domo hac. 4. Regum. 19. Et expandit eas coram domino. Iob. 36. Si voluerit extendere nubes. Et in eodem. Et fulgurare lumine suo desuper. pro quo hebrei legunt. Ecce expandit super eum lumẽ suum. Et in eo. 39. expãdẽs alas suas ad austrum. ps. 43. Et si expandimus manus nostras ad deum alienum. Ps. 104. Expandit nubẽ in protectionem. Ps. 139. Et funes extenderunt in laqueum. Ps. 142. Expandi manus meas ad te. Esa. 1. Et cum extenderitis manus vestras. Et in eo. 19. Et expandẽtes rete super faciem aquarum. Et in eodem. 25. Et extendet manus suas sub eo: sicut extendit natans ad natandum. Et in eodem. 63. Expandi manus meas tota die. Threñ. 1. Expandit sion manus suas. Ezech. z. Et expandit illum coram me. Osee. 5. Et quasi rete expansum super thabor. Ioelis. z. Sicut

Lacerare dissoluere. subuertere פָּרַק dilacerare

Exitus.

מַפֶּלֶקֶת Ceruices פָּרַשׁ

declarare.

סְפָרַשׁ distincte. פָּרָשָׁה

declaratio

dissipare diffundere Pungere. פָּרַשׁ

Eques פָּרָשִׁים Equites.

Ungule פָּרַשׁ

Fimus.

Stercus

פָּרַשׁ Extendere Tendere Expãdere.

Spargere

mane expansum super montes. sigñat ẽt dispergere vel diuidere. aut separare. ps. 67. Dum discernit celestis reges super eã. pro quo btũs hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Dum diuideret robustissimus reges in ea. Ezech. 17. Resiui aũt in oẽm ventũ dispgentur. Zach. 2. qñ in quattuor ventos celi dispersi vos. Significat etiam concidere. Mich. 3. & cõciderunt sicut in lebete.

Diuidere.

Dispgere.

Cecidere

פַּרְשֶׁגֶן Exemplar. פַּרְשֶׁגֶן Parsẽgen. in lingua chaldaica sigñat exẽplar siue trasumptum. Esdre. 4. Hoc est exemplar epistole quam miserunt ad eum. Et in eo. Exemplum edicti artaxerxis regis lectum est.

פַּרְשְׁדֹנָה Stercus. פַּרְשְׁדֹנָה Parsedona. Secessus seu stercus aluí. Iudí. 3. Stimq; per secreta nature aluí stercora prorũperunt. & solum inuenitur in predicto loco.

פָּרַשׁ Expãdere פָּרַשׁ Parsez. expandere. Iob. 26. & expandit super illud nebulam suam. & solum inuenitur in predicto loco

פְּרָת Euphrates פָּרָת Perath. Euphrates. Genẽ. 4. fluuius autẽ quartus ipse est euphrates.

פַּרְתָּם פַּרְתֳּמִים Inclyti Tyranni. פַּרְתָּם Partham. inclytus. prefectus. preses. & solum inuenitur in nu. plu. scilicet פַּרְתֳּמִים Parthemim. Ester. 1. Fortissimis persarum & medorum inclytis. & in eo. 6. Et primus de regiis principibus ac tyrannis teneat equũ eius vbi ponitur pro tyrannis.

פָּשָׂה crescere פָּשָׂה Pasa. crescere. expandí. Leuit. 13. Et siquidem lepra vltra non creuerit. Et in eo. Et non creuerit in cute. Et in eo. Iterum lepra creuerit. i. se expanderit.

פָּשַׁח cõfringere פָּשַׁח Pasach. confringere. Threñ. 3. Semitas meas conuertit: & confregit me. & dicunt hebrei ꝙ significat scindere. vel concidere.

פָּשַׁט Nudare. Detrahere scilꝫ pellẽ. Spoliare. פָּשַׁט Pasat. spoliare. exuere. excoriare. pellem detrahere. nudare. irruere. s. ad predam: seu spolium inuadere. Genẽ. 37. Nudauerũt eũ tunica talari & polymita. ideſt spoliauerunt seu exuerunt. Leuit. 1. Detractaq; pelle ostie. Et in eo. 6. Spoliabitur prioribus vestimentis. Et in eo. 16. Et depositis vestibus quibus prius indutus erat. pro quo he. le. Et exuet siue spoliabit vestimenta sua. Nu. 20. Cũq; nudaueris patrẽ veste sua. Et in eo. Cũq; aaron spoliasset vestibus suis. 1. Reg. 17. Nã spoliauit se ionathas tunica qua erat indut9. & in eo. 19. spoliauit se vestimẽtis suis. & i eo. 31. Venerũt philistiim vt spoliarẽt iterfectos. 2. Reg. 23. & popul9 qui fugerat reuerſ9 est ad cesorũ spolia detrahẽda. Iob. 19. Spoliauit me gl̃ia mea. & in eo. 22. & nudos spoliasti vestibus. Cant. 5. Spoliaui me tunica mea. Esa. 32. Exuite vos & cõfudemini. Ezech. 16. & denudabũt te vestimentis tuis. & in eo. 26. Et vestimẽta sua varia abiicient. i. spoliabũt vr̃ exuẽt. Osee. z. Ne forte spoliem eã nudã. Mich. 5. & pelles eorũ desup excoriauerũt. Sigñat ẽt irruere vel inuadere. s. pdã vel spoliũ. Iudí. 9. Et primo mane oriẽte sole irrue super ciuitatẽ. Et in eo. Surrexit & irruit in eam. 1. Reg. 27. Et agebãt pdas de gesturí. i. inuadebãt pdas siue irruebãt ad pdas. & in eo. In quẽ irrusti9s hodie. & in eo. 30. Amalechí te impetũ fecerũt ex parte australi. i. irruerũt vel inuaserũt Et in eo. Siquidẽ nos crũpimus ad australẽ plagam. Iob. 1. Et inuaserunt camelos et tulerunt eos.

Nudare. Detrahere scilꝫ pellẽ. Spoliare.

Excoriare. Irruere.

Ageſ pdas

Erũpere Inuadere. פָּשַׁע Recedere. Peccare. Rebellare

פָּשַׁע Pasaa. puaricari. rebellare. recedere. peccare. 3. Reg. 12. Recessitq; israel de domo dauid. pro quo he. le. & puaricatus est siue rebellauit israel in domo dauid. 4. Reg. 1. puaricatus est aũt moab in israel. z. Paralip. 21. In diebus illis rebellauit edõ ne esset subditus Iude. & in eo. eo tpe & lobna recessit ne eẽt sub manu illi9. i. rebellauit. Prouer. 28 & pro buccella panis deserit veritatẽ. ꝓ quo he. le. & ꝓ buccella panis puaricatur vir. Esa. 1. ipí vero spreuerũt me. pro q̃ he. le. Ipsi vero puaricati sunt in me. & in eo. 43. & inter pretes tui puaricati sũt in me. & in eo. 59. peccare & mẽtiri cõtra dñm. Hiere. 33. & spreuerũt me. i. & puaricati sunt in me. siue rebellauerũt in me. Amos. 4. venite ad bethel & i pie agite: & ad galalã & multiplicate puaricationẽ. & eí9 pasiuũ ponitur ꝓ adiuuari. Prouer. 18. Frater q adiuuatur a fratre q̃si ciuitas firma. Et inde פֹּשֵׁעַ Poseaa. i. puaricator trãsgressor. rebellis. sceleratus. Esa. 48. & trãsgressorẽ ex ventre vocaui te. & in plu. פֹּשְׁעִים posiim. Esa. 46. Redite puaricatores ad cor. & in eo. 53. Et cũ sceleratis reputatus est. Et in eo. Et pro trãsgressoribus rogabit. Dañ. 8. Et post regnũ corũ cũ creuerint iniquitates. pro quo he. le. Cũ cõsumati fuerit puaricatores. Osee. 14. & puaricatores corruẽt in eis. et inde פֶּשַׁע pesaa. i. puaricatio. trãsgressio. iniquitas sclus. Genẽ. 30. Quã ob culpã meã: et ob qd pctũm meum sic exarsisti post me. ꝓ quo he. le. que est trãsgressio mea vl iniquitas mea: et qd est peccatũ meũ. Exo. 22. Ad ppetrandã fraudẽ. i. puaricationẽ seu iniquitatẽ. Et in eo. 34. qui aufers iniquitatẽ et scelera atq; pctã. ps. 31. beati quorũ remisse sunt iniquitates. ꝓ quo btũs hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. btũs cui dimissa est iniquitas. et in plu. פְּשָׁעִים pesaiim. siue פִּשְׁעֵי pisee. Leuit. 16. ab ĩmũdiciis filiorũ israel et a puaricatiõibus corũ. Prouer. 10. Et vniuersa delicta operit charitas. Hiere. 5. qa multiplicate sũt puaricatões eorũ

פֶּשַׁע Pasaa: cũ pũcto ceboléd. incedere. deambulare. gradiri. Esa. 22. Gradiar super eã. & inde פֶּשַׁע pesaa. i. gressus. pasus pedũ. btũs hiero. trãstulit gradum. 1. Reg. 20. vísuit dominus & víuit anima tua quia vno tantum vt ita dícam gradu ego morsq; diuidímur.

פֶּשַׂח Pasach. Aperire. f. labía: seu inconsíderate loqui. díuídere. Prouer. 13. Qui autem inconsideratus est sẽtiet mala. Pro quohe. le. & qui apit labía sua sẽtiet mala. Ezech. 16. & diuisisti pedes tuos omni trãseũti.

פָּשַׂר Pasar. interptari. Dañ. 5. Porro ego audiui ꝙ possis obscura interptari. & inde פֶּשֶׁר pésser. siue פִּשְׁרָה pisra. i. expositio. solutio. interptatio. Eccls. 7. & quis cognouit solutionẽ verbi. Dañ. 2. & interptationẽ eius indicabimus. & in eo. vt solutionem somnii indícarent mihi.

פִּשְׁתָּה Línum. פִּשְׁתָּה Pistha. línũ. & scribitur cũ he in fine. Exo. 9. Línũ ergo & hordeũ lesum est. & in eo. & línum iam foliculos germinaret. Esa. 42. & línũ fumigãs nõ extinguet. & licet sit gñis femínini: declínatur pluraliter פִּשְׁתִּים pisthim secũdũ terminationẽ masculinorũ. Deut. zz. Non induerís vestimẽto quod ex lana línoq; cõtextũ est. Ios. 2. Et operuit eos líni stipula. Iudí. 15. Sicut solent ad ardorem ígnis lína consumí.

Peccare Spernere ꝑpe agere.

adiuuari פָּשַׁע

trãsgressor. פֹּשְׁעִים

Preuaricatores sceleratí. Trangressores פֶּשַׁע

Culpa. trãsgressio.

ꝑuaricatio Iniquitas

פִּשְׁעִים

Preuaricationes. Delicta פֶּשַׁע

Gradíri פָּשַׁע

Gradus פֶּשַׂח

Incõsiderate loquí. Aperire. díuídere. פָּשַׂר

interptarí. פָּשַׂר

solutio. Interptatio. פִּשְׁרָה

Línum. פִּשְׁתָּה

Línũ פִּשְׁתִּים

Lína פִּשְׁתִּים

פָּתַת díuídere. פָּתַת Pathath. frãgere. díuídere. s. ín frustra seu mínutatim. Leuit. 11. Diuides eã mínutatim. & índe פַּת pathꝫ. í. fragmẽtũ. seu buccella panís. Genẽ. 18. ponãq; buccellã panís. Ruth. 2. Intínge buccellã tuã ín aceto. Iob. 31. Sic comedí buccellã meã. Prouer. 17. Melí9 est buccella sícca cũ gaudío. Ponitur ẽt pro pane vel cíbo. 2. Reg. 11. De pane illíus comedẽs. Prouer. 23. cíbos q̃s comederas euomes. qđ i hebreo legitur sínguꝫ. s. panẽ vel cíbũ. & ín plu. פִּתִּים ithim. Leuit. 11. Diuides eã mínutatim. ꝓ q̃ he. le. diuídẽs eã ĩ buccellas. ps. 147 mittit crystallũ suã sicut buccellas. repítur ẽt פִּתּוֹת pithoth scdm terminationẽ femininorũ. Ezech. 13 & violabãt me ad ppm meũ ꝓp pugillũ hordei & fragmẽta panís. & ĩũgitur cũ dictiõe בַּג bag. & dr̃ פַּת pathbag. De quo vide supra ín dictiõe בַּג bag. Itẽ פָּתַת pathath. i. lactare vel seducere. Prouer. 24. ne lactes quenpíam labíis tuis. De quo vide ínfra ín dictione פָּתָה patha.

Buccella

Panis Cíbi. פִּתִּים

Buccelle פִּתּוֹת

Fragmẽta פַּת בַּג

Lactare פָּתַת

פִּתְאֹם Pithom. subito. statim. confestim. De quo vide in dictione פָּתָה patha.

Fascis. פִּתְגָל Pethigil.fascia pectoralis. Esa.3.& pro fascia pectorali cilicium.& solum inuenitur in predicto loco.

Verbum. Res. Sententia פִּתְגָם Pithgam.siue פִּתְגָמָא pithgama.verbū.res.sententia Ester.1.Et hoc in omne quod latissimum est prouinciarum tuarum diuulgetur imperiū.pro quo hebrei legūt. Et audietur verbum regis quod faciēdū est in omni regno eius.Dañ.3.Non oportet nos de hac re respondere tibi.i.de hoc verbo.Eccls.8.Quia nō profertur cito contra malos sententia.

Seducere. Decipere פָּתָה Patha.seducere.decipere.lactare.suadere. persuadere dilatare.Exo.23.Si seduxerit quis virginem.Deut.11 Ne forte decipiatur cor vestrum.3.Reg.22.quis decipiet achab regem israel.Et in eodē.Decipies & preualebis.Iob. 31.Si deceptum est cor meum super mulierem.Et in eo.Et letatum est in abscondito cor meum.Debet legi lactatū.i. seductū vel deceptum.sicut Prouer.1.Si te lactauerint peccatores.idest seduxerint.Hiere.20. Seduxisti me domine & seductus sum.Potest etiam legi.persuasisti me domine& persuasus sum.Ezech.14.& propheta cum errauerit. idest cum deceptus fuerit.Et in eodem.Ego dominus decepi prophetam illum.Osee.2.Ecce ego lactabo eam.idest persuadam vel seducam eam.& in eo.Quasi columba seducta nō habens cor.& inde פְּתוּת pethauth.idest persuasio vel deceptio.pro quo beat⁹ hieronymus trāstulit illecebras. Pro uer.9.Plenaq⁹ illecebris:& nihil omnino sciēs.& inde פֶּתִי Pothe.idest insipiens.stultus.paruulus.scilicet intellectu:q facile seducitur. Iob.5. Et paruulum occidit inuidia. Et communiter scribitur cum iod in fine loco he & dicitur פְּתִי Pèthi.ps.18.Sapientiam prestans paruulis. Quod in hebreo legitur singulariter.scilicet paruulo vel insipiēti. Pro uer.14. Innocens credit omni verbo.idest insipiens.Et in eo.19.Pestilente flagellato stultus sapientior erit. Ponitur etiam פֶּתִי Pèthi.pro infantia.vt Prouer.1.Vsq⁹quo paruuli diligitis infantiam.idest insipientiā.& in plu.פְּתָאִים pethaim.siue פְּתָיִים pethaim cum duplici iod.ps.118. Intellectū dat paruulis.Prouer.1.Auersio paruulorum interficit eos. Et in eo.22.Innocens pertransiit& afflictus est damno.qđ in hebreo legitur pluraliter.scilicet innocentes vel insipiētes transeunt.Et aliquando scribitur cū aleph & dr פְּתָאִים Pethaim.ps.114.Custodiens paruulos dominus. Prouer. 1.vt detur paruulis astutia.Et in eodem.7.Et video paruulos.Et in eodem.8.Intelligite paruuli astutiā.& inde פִּתְאֹם pithom.idest subito.confestim.Statim.Nu.12.statim locutus est dominus ad eum.Prouer.6.Huic extemplo veniet perditio sua.idest statim veniet.Malach.3.Et statim veniet ad templum suum dominator quem vos queritis. Itē פָּתַח patha.idest dilatare.Genē.9.Dilatet deus iapheth .Prouer. 20.Et dilatat labia sua.& inde פֶּתַח petha.i. latitudo . Dañ. 3.Latitudine cubitorum sex.

Innocēs Stultus. Infantia פְּתָיִים Paruuli innocētes. paruuli פְּתָאִים פִּתְאֹם Statim Extemplo פָּתַח Dilatare פֶּתַח Latitudo

Aperire. פָּתַח Pathach.aperire.patere.pandere.soluere. dissoluere. incipere.sculpere seu proscindere. Genē.8.apiens noe fenestram arce.& in eodem.4. Aperuitq⁹ ioseph vniuersa horrea.Nu.14. Vas quod non habuerit operculum. pro quo hebrei legunt. Et omne vas apertum quod non habuerit operculum.Deut. 15. Vt aperias manum fratri tuo: Et in eodem.20.Et aperuerit tibi portas.Et in eo.28. Aperiet tibi dominus thesaurum suum optimum:cclum. Iudi.3. Et videntes q⁹ nullus aperiret.4.Reg. 9. Aperies ostium & fugies.Et in eodem.15.Noluerant enim aperire ei.2.Paralipo.6.Et aperiantur oculi tui super domum istā.Nec.6. Et epistolam habebat in manu sua.pro quo hebrei legunt. Et epistola aperta in manu sua.scilicet erat.Et in eodem.8. Et aperuit esdras librum.Iob.12.Si incluserit hoīem:nullo est qui aperiat.ps.77.& ianuas celi aperuit.Esa.14. Vinctis eius nō aperuit carcerem.& in eo.26. Aperite portas. Et in eo.35.Et aures surdorum patebunt.idest aperiētur. Et in eo.48.Nec ex tunc aperta est auris tua. & in eodem. 60. Et aperientur porte tue iugiter. Hiere.1.Ab aquilone pandetur omne malum.idest apetietur . vel secundum hebreos incipiet. Ezech. 37 . Cum aperuero sepulchra vestra.Et in eodem.44.porta hec clausa erit & non apietur. Zach.13.In die illa erit fons patens domui israel.Signāt et soluere.seu dissoluere.Genē.24.destrauit camelos.i.stramēta dissoluit.3.Reg.20.non glorietur accinctus eque vt discīctus.pro quo hebrei legunt. Non glorietur qui accingitur sicut qui dissoluit.idest qui dissoluit a se baltheum militarē postquam vicerit.Iob.12.Baltheum regum dissoluit.& in eodem.30.pharetram suam aperuit.pro quo hebrei legunt.Chordam meam dissoluit.potest etiam significare aperire vt supra dictum est.ps.101.vt solueret filios interēptorum.Esa.5.Nec soluetur cingulum renum eius . Et in eodem.20.Solue sacum de lumbis tuis.Et in eodē.52.solue vincula colli tui . Significat etiam quando flores aperiuntur & incipiunt emittere fructus immaturos. Canti.7 Si flores fructus parturiunt.& inde מִפְתָּח Miphthach. idest apertura siue apertio.Prouer.8.Et aperientur labia mea vt recta predicem.pro quo hebrei legunt . & apertio labiorū meorum recta.& scribitur etiam sine mem & cum nun in fine & dicitur פִּתְחֹן pithchon.idest apertura.Ezech.29 Et tibi dabo apertum os in medio eorū.pro quo he.le. Aperturam oris.& inde פֶּתַח péthach.i. ostiū.porta.ianua. fores Genē.4.In foribus peccatum tuum aderit.idest in ostio vel in ianua.& in eo.6.Ostium autem arce pones in latere. Et in eo.18.Sedenti in ostio tabernaculi.Et in eo.19.Egressus ad eos loth post tergum accludens ostium.ps. 118 .Declaratio sermonum tuorum illumina.pro quo beatus hiero . in ps.iuxta he.ve.transtulit.Ostium sermonum tuorum lucidum.Prouer.17.Qui altam facit domum suam querit ruinam.pro quo he.le.Qui exaltat ostium suum siue ianuam suam querit ruinam.Ezech.46.& adorabit populus terre ad ostium porte illius.& i plu.פְּתָחִים pethachim: siue פִּתְחֵי pithche.ps.23.& eleuamini porte eternales . pro quo beatus hieronymus transtulit.& eleuamini ianue sempiterne. Esa.13.Et ingrediātur portas duces.Mich.7. Custodi claustra oris tui.pro quo hebrei legunt.Custodi ostia oris tui. & inde מַפְתֵּחַ maphthéach.idest clauis: qua ostia aperiūtur Iudi.3.Tulerunt clauem & aperientes inuenerunt dominum suum.Esa.22.Et dabo clauem domus dauid super humerum eius.ponitur etiam pro apertura.1 . Paralip. 9. Vt quando tempus fuisset:ipsi mane aperirent fores.Pro quo hebrei legunt.Et ipsi super aperturam in mane .& est sensus sicut in littera nostra.Item פַּתַח pathach . idest sculpere vel proscindere. Exo.28.Et sculpes i eis nomina filiorum israel.& in eo.Sculpes eos in nominibus filiorum israel.3. Reg.7.Sculpsit quoq⁹ in tabulis illis.Esa.28.proscindet & farriet humum suam.& inde פִּתּוּחַ pithuche.idest sculpture:seu celature.Exo.28.opere sculptoris & celatura gēmarii.3.Regum.6.Sculpsit variis celaturis in torno .ps.63. Exciderunt ianuas eius in idipsum.pro quo beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit.Et nunc sculpturas eius pariter.& inde פִּתְחוֹת pethichoth.idest gladii seu lācee.ps.54 Et ipsi sunt iacula.pro quo beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit.Cum sint lancee.Mich.3.Et pascent terram assur in gladio:& terram nembrod in lanceis suis .& in de verbum פָּתַח pathach.idest euaginare.ps.56 . Gladium euaginauerunt peccatores.

Patere. Pandere. Dissoluere. Soluere Aperire. parturire מִפְתָּח Apertio פִּתְחֹן Apertura. פֶּתַח Fores Ostium פִּתְחֵי Porte. Ianue סַפְּתָח Clauis. Apertura. פֶּתַח Sculpere. proscidere פִּתּוּחַ Celature sculpture פִּתְחוֹת Lancee פָּתַח Euaginare.

Cōparare Addere פָּתַל Pathal.cōparare.peruertere. Genē.30. Cōparauit me dñs cum sorore mea. Et aliqui hebrei dicunt q⁹ significat in predicto loco addere vel adiungere. Vnde in predicto loco ipsi legūt. Additione dei addita sum cum sorore mea.siue cōiunctione dei adiuncta sum cum sorore mea.Si gñat etiā predicta dictio.peruertere vel subuertere.Ps.17. peruertere Cum peruerso peruerteris. Scribitur etiam cū pe post thau 2.Reg.22.& cū peruerso puerteris.vbi pōitur תִּתְפַּתָּל thithapal pro תִּפְתָּל Thipathal. Et inde נִפְתָּל Niphtal.idest puer sum seu prauū.Prouer.8.Nō est in eis prauū quid neq⁹ peruersum.Et in plurali נִפְתָּלִים Nipthalim.Iob.5.Et consiliū prauorum dissipat.& inde פְּתַלְתֹּל pethalthol.i. peruersum seu peruersa.Deut.32. Generatio prava atq⁹ peruersa. Itē פְּתִיל pethil.i.filum seu vitta ex filis duplicatis. Nu.15. Ponētes i eis vittas hyacinthinas. Iudi.16. Quomodo si rūpat quis filū de stupa.& in plu.פְּתִילִים pethilim . Exo. 39. Et extenuauit in fila. Ponitur etiam פְּתִיל Pethil. pro ligatura que fit cū filo vel cum vitta. Nu.19. Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper imundum erit. Ponitur etiā pro armilla facta ex filis aureis vel argenteis . Genē.38. Annulū tuū & armillā & baculū quē manu tenes. Et in eo.cognosce cuius sit annulus & armilla & baculus.

Peruersa. Vitta. Fila. Ligatura. Armilla. נִפְתָּל נִפְתָּלִים פְּתַלְתֹּל פְּתִיל פְּתִילִים פְּתִיל

Aspis. Basiliscus פֶּתֶן Péthen.siue פַּתָּן Páthen.aspis serpentis genus.ps.57. Sicut aspidis surde.ps.90.Super aspidem& basiliscum ambulabis. Vbi ponitur p basiliſco. Esa.11 . Et delectabitur infans super foramen aspidis . & in plu . פְּתָנִים Pethanim. Iob.20.Caput aspidum sugget.Et in eodem.Fel aspidū in trinsecus.Significat et limen porte:& tūc scribitur cū mē i principio & dicitur מִפְתָּן Miphthan.1.Reg.5. Et due palme manuum eius abcise erant super limen.Ezech.46. Et adorabit super limen porte.

Aspides. Limen. פְּתָנִים מִפְתָּן

Fortuitu Subito פֶּתַע Péthaa.subito.fortuitu. casus seu euentus. Nu.6. Si quis aūt mortuꝰ fuerit quispiam coram eo..i.si subito mortuus fuerit. & in eodem.35. Quod si fortuitu absq⁹ odio & inimicitiis quicq⁹ horū fecerit.Prouer.6. Subito cōteretur nec habebit vltra medicinam .

Interpretari. Conijcere. פָּתַר Pathar.interpretari.i.sōnium aut exponere.vel conijcere. Genē.40. Et non est qui interpretetur nobis. & in eo . Vt coniectoris veritas probaretur . Pro quo hebrei legunt. Sicut coniecit vel interpretatus est eis ioseph. & in eo.41.Audiuimus quidquid postea rei probauit euentus. Pro quo hebrei legunt. Et factum est sicut interpretatus est nobis: ita fuit.& in eo.vidi somnium nec est qui ediserat.i. qui exponat vel interpretur. & in eodem. Audiui te sapientissime cōiicere.& inde פִּתְרוֹן pithron.i.interptatio. coniectura. Genē.40.Iuxta interpretationem congruam sibi.& in plu. פִּתְרֹנִים Pithronim. vt in eo. Nunquid non dei est interpretatio .quod in hebreo legitur pluraliter.i.nūquid nō dei sunt interpretationes.

Exponere. Interptatio. Interptatiōes פִּתְרוֹן פִּתְרֹנִים

Summa. Exemplar. Exemplar. פִּתְשֶׁגֶן Pathségen.exemplar . Sūma seu copia scripture. Ester.3.Sūma autem epistolarum hec fuit.& in eodem.4.Exēplar quoq⁹ edicti qđ pēdebat in susis dedit ei. & i lingua chaldaica scribitur cū res loco tau & dr פַּרְשֶׁגֶן par ségen.Esdre.4.Hoc ē exēplar epistole quā miserūt ad eū. פַּרְשֶׁגֶן

De incipientibus a littera. צ. sadich

Umbra צֵל Scel.vmbra.Iob.40. Sub vmbra dormit in secreto calami.Et in eo.Protegūt vmbre vmbrā eius.vbi ponitur tā in singli q⁹ in pli.& cōiter scribitur sine aleph . De quo vide infra in dictione צְלָל Salal.

Ouis. צֹאן Son.ouis.pecus. Et declinatur tantum singulariter:& caret numero plu.& pōitur singulare pro plurali. De quo vide infra in dictione צֹאן son.cum vau in medio.

צַב Sab.tegumen.aut plaustrū.vel lectica desup tecta . Nu. 7.Sex plaustra tecta.idest sex plaustra quodlibet cū tegumento suo.Et in plurali צְבִים Sabim.Esa.66. Et in lectis & in mulis & in carrucis.

Tectum. Lectice צַב צְבִים

Pugnare. Dimicare. צָבָא Saba.militare.pugnare.dimicare . exercitū ducere. ad bellum pcedere.excubare.Nu.31.Cōq⁹ pugnassent contra madianitas.Esa.29.multitudo oim gentiū que dimicauerūt cōtra ariel.Et in eodē.Sic erit multitudo ōnium gentium:que dimicauerunt contra mōrē siō . Zach. 14. Omnes gentes que pugnauerunt aduersus ierusalem. Et aliqñ scribitur sine aleph.Esa.29.Et omnes qui dimicauerunt & obsederunt & preualuerunt aduersus eam. Et inde מָצְבָּא Masbi:quod est participiū tertie coniugationis. idest militare faciēs. Pro quo beatus hieronymus trāstulit. Qui probat tyrones.idest qui probat nouos milites vtrū sint apti ad militiam vel exercitum.4.Reg.25. Et sopher principē exercitus qui probabat tyrones de populo terre. Hiere.52.Et scribam principem militum qui probabat tyrones. Significat etiam predicta dictio excubare seu stare in excubiis in modū exercitus.aut ministrare. Exo.38. De speculis mulierū que excubabant ad ostium tabernaculi . Nu.4. Omnes qui ingrediuntur vt stent & ministrēt in tabernaculo federis.& in eo. Omnes qui ingrediuntur & ministrantin tabernaculo federis.Et ide צָבָא Saba.siue צְבָא Seba.i.exercitus siue militia aut bellū.Nu.1. Omnium virorum fortiū in israel. Pro quo hebrei legūt:omnes qui ingrediuntur in exercitu siue in militia.Et in eo.2. Ad orientem iudas figet tētoria per turmas exercitus tui.Et in eodē. & cunctus exercitus pugnatorum eius.Et in eo.31. Armate inquit ex vobis ad pugnam.Ios.5.Sed sum princeps exercitus domini.Iudi.8. Vt demus exercitui tuo panes . Et in eodem.9.Congrega exercitus multitudinem & veni.Esa. 13.Dñs exercituum precepit militie belli. Et in eo .24. In die illa visitabit dñs super militiam celi in excelso. Et in eodem.40.Quoniam cōpleta est malitia eius:debet legi militia eius.Scribitur etiam cum he in fine loco aleph. Zach. 9.Et circundabo domū meā ex his qui militāt mihi.significat etiam צָבָא Saba tempus determinatum seu statutum secundum hebreos:sed beatus hieronymus secundum precedentem significationem transtulit militiam : seu robur aut fortitudinem Iob.7. Militia est vita hominis sup terrā Pro quo hebrei legūt.Terminus.i.tempus determinatū est homini sup terrā.& in eo.10.Et pene militant in me . Pro quo he.le. Mutationes & terminus mecū.& in eo.14. Cunctis diebus quibus nunc milito expecto.pro quo he.le. Cūctis diebus termini mei.i.tēporis determinati vite mee expecto. Esa.40.Quoniam completa est malitia eius .debet legi militia eius.Pro quo he.le. Quoniā cōpletus est terminus eius. Dañ.8.Robur aūt datū est ei contra iuge sacrificium.Pro quo he.le. & terminus datus est super iuge sacrificium .Et in eo.10.Et verbū verū & fortitudo magna. pro q⁹ he.le.Et terminus magnus.& in officiis predictis locis potest et legi sicut est in hfa nra.& i plu.צְבָאוֹת sebaoth.i.exercitus.turme.Exo.12.Egressus est omnis exercitus domini de terra egypti.quod in hebreo legitur pluraliter.s.egressi sunt omnes exercitus domini.& in eodē.Eduxit dominus filios israel de terra egypti per turmas suas.idest per exercitus suos.Ps.24.Dominus virtutum ipse rex glorie.pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Dominus exercituum ipse rex glorie.Esa.6.Sanctus.sanctus.sanctus dominus deus exercituum. pro quo sabaoth canit ecclesia. Osee.12.Et dominus deus exercituum domin⁹ memoriale eius.Reperitur etiam in genere masculino.ps.102. Benedicite

Pugna. Militia. Militie Termin⁹. Tēpus determinatū Robur. Fortitudo צְבָאוֹת Exercitus turme

Virtutes

צָבָא dicite domino omnes virtutes eius.i.offies exercitus eius. Item צָבָא Saba.in ligua chaldaica significat velle. Dañ.2. Cuicūq voluerit dabit illud,& in eodem.5.Quos volebat

Velle.

צְבִי interficiebat: & quos volebat percutiebat.Et inde צְבִי Sebu ideſt voluntas.vt in eodem. Ne quid fieret cōtra danielem. Pro quo hebrei legunt.Ne mutaretur voluntate.ſ.aduerſa riorum contra danielem.

Stolitus.

צָבָה Saba.tumere,intumeſcere.inflari. Nu.5. Et tumens

Tumere. Inflari

צָבֶר vterus tuus dirumpatur.& in eodē.Et vtero tumeſcē te putreſcat femur.& in eodē.Et inflato ventre cōputreſcet femur. Et inde צְבִי Sebi.i.hinulus:capreolus:ſeu caprea.

Capres

צְבִיָּה Deut.12.Sicut comeditur caprea & ceruus.& in eodem.14. Ceruum & capream. Canti.2. Similis eſt dilectus meus capree.& i genere feminino צְבִיָּה Sebiia.Canti.4:Duo vbera tua ſicut duo hinuli capree. & in plurali צְבָאִים Sebaim. ſiue צְבָאוֹת Sabaoth.1.Paralipo.12.Et veloces quaſi capree in montibus . Canti.2. Adiuro vos filie ieruſalem per capreas ceruaſq camporum.Significat etiam צְבִי Sebi inclytum:ſiue pulchrum vel decorū:ſeu egregium:aut precipuū ſiue preclarum.vel gloriā aut magnificētiā.2.Reg.1.Inclyti iſrael ſuper montes tuos interfecti ſunt . & ponitur ibi in hebreo ſingulare pro plurali.Hiere.3. Et tribuam tibi hereditatem preclaram.Ezech.20.Que eſt egregia inter omnes terras.& in eodem.Precipuam terram omniū.& in eodem.25. Et de ciuitatibus eius inclytis terre bethſimuth. Dañ.8.Et factū eſt grande contra meridiē & contra orientem & contra fortitudinem.vbi ponitur pro fortitudine.& dicunt hebrei q ponitur ibi pro terra promiſſionis:que eſt terra inclyta & precipua terrarū. vt habetur Ezech. 20. Vt ſupra dictum eſt.& in eodem.11. Et ſtabit in terra inclyta.& in eodem.Super montem inclytū & ſanctum. Ponitur etiā pro gloria.vel magnificentia. Eſa.4. In die illa erit germē dñi in magnificentia & gloria. & in eodem.25. Vt detraheret ſuperbiam omnis glorie.& in eodem.24. In finibus terre laudes audiuimus gloriā iuſti. & in eodē.28. Et flori decidenti glorie exultationis eius.& in eodem. In die illa erit dñs exercituū corona glorie. Ezech.26. Cum dedero gloriam in terra viuentiū.Ponitur etiā pro ornamēto. Ezech. 7.Et ornamentum monſtriū ſuorum.

Inclytus

Preclara Egregia. Precipua

Fortitudo

Magnificentia. Gloria.

ornamēti.

צְבִי

צְבוֹ vide ſupra in dictione צָבָא ſaba.

צָבַט Sabat.porrigere.congerere.Ruth.2.Et congeſſit polentā ſibi.prq quo he.le. Et porrexit ei polentā.& ſolum inuenitur in predicto loco.

Cōgerere porrigere.

צָבַע Sabaa.intingere. Dañ.4. Et de rore celi intingatur.

Intingere

צֶבַע Et inde צָבוּעַ Sebaa.i.tinctura.ſ.diuerſorū colorum:ſeu veſtis tincta diuerſorū colorū. Iudi.5.veſtes diuerſorū colorum ſiſare traduntur in predā:& ſupellex varia ad ornanda colla congeritur. vbi ponitur tam in ſinguli q in plurali. Hiere.12. Nunquid auis diſcolor hereditas mea mihi.i.tincta diuerſo ſeu vario colore.Et inde אֲצַבְּעָא Eſbaa.i.digitus. Exo.18.Digitus dei eſt.Nu.19.Et tingens digitū in ſanguine eius.Et in plurali אֲצַבְּעָתָא Eſbaoth.ps.143.Et digitos meos ad bellum.

Diuerſus colos.

Digitus. Digiti.

צָבַר Sabar. colligere. congregare.coaceruare.cōportare. Geñ.41.Et oſſie frumētum ſub pharaonis poteſtate condatur.i.congregetur vel colligatur.& in eodē. Tantaq fuit abūdātia tritici vt arene maris coeq̄retur. p quo he.le. Cōgregauit ioſeph frumētū q̄ſi arenā maris pre multitudine.Exo.8. Cōgregauerūt eas i īmēſoo aggeres.Iob.27.Si cōportauerit q̄ſi terrā argētū.Abach.1. Et cōportabit aggere:& capiet ei.& inde עֲבוּר Sibur.i.cōgregatio ſiu collectio aut acernus.& ſolum inuenitur in numero plurali.4.Reg. 10.Ponite ea ad duos acernos.

Cōgregat. Cōportare

acernus.

צְבָת Sebath. manipulus . & ſolum inuenitur in numero plurali. Ruth.2.Et de veſtris quoq manipulis proiici te de industria.

manipul.

צֶדֶד Sadad.latus. & ſemp ſcribitur cū ſimplici daled & dī צֶד Sad.Geñ.6.Oſtiū aūt arce pones in latere deorſū. Exo.23.Tres exvno latere:& tres exaltero latere.1.Reg.20 Ego autem tres ſagittas mittam iuxta eum.i.in latere eius. & in eodem.Et ſedit abner ex latere ſaul.p̄s.90.Cadent a latere tuo mille.Eſa.60.Et filie tue de latere ſuggent. & aliqñ ponitur pro contra,& tunc preponitur ei littera lamed & dicitur לְצַד Leſad. Dañ.7. Et ſermones contra excelſum loq̄tur.Et in plurali צְדִים Sidim.Exo.25. Sex calami egrediē tur de lateribus eius.& in eodem. 26.Vtrūq latus tabernaculi protegens.Ponitur etiā pro hoſtibus.Iudi.2.Vt habeatis eos hoſtes.De quo vide ſupra in dictione צוּד Sud.

Latus

צַד

Latus. Contra. צִדִּים Hoſtes

צָדָה Sada.inſidiari.deſolare.Exo,21.Qui autem nō eſt in ſidiatus.1.Reg.24. Tu autem iſidiaris animē mec: vt auferas eam.Significat etiā deſolare vel deuaſtare:cui? verbum paſſiuū ponitur. Soph.3. Vbi dicitur deſolate ſunt ciuitates eorum. Et ide צְדִיָּה Sediia.i.inſidiatio.ſiue inſidie. Nu.35. Vel iecerit quippiam in eū per inſidias. vide etiam de hoc infra in dictione צוּד Sud. Item צָדָה Seda.in lingua chaldaica ſignificat vere ne.ſeu nunquid. Et ſcribitur cum he in principio. Dañ.3. Vere ne ſydrach Miſach & abdenago deos meos non colitis.

Inſidiari

Deſolare צְדִיָּה Inſidie צָדָה

Vere ne.

צָדַק Sadac.iuſtificare.iuſtū eſſe.iuſte iudicare.vt Geñ.38. צֶדֶק Iuſtior me eſt. & in eodē. 44. Quid loquemur aut iuſte poterimus obtinere. Pro quo he.le. Quid loquemur aut quo iuſtificabimur. Exo.23. Quia auerſor impiū. Pro quo hebrei legunt. Quia non iuſtificabo impiū. Deut.25. Quem iuſtum eſſe proſpexerint:illi iuſtitie palmā dabunt. Pro quo he.le.Et iuſtificabūt iuſtū.& eſt ſenſus ſicut in littera noſtra.2.Reg.15.vt ad me veniāt omnes qui habent negocium:& iuſte iudicem.Iob.4. Nunquid homo dei cōparatiōe iuſtificabitur.& in eodem. 9.Si iuſtificare me voluero.& in eodem.33. Volo enim te apparere iuſtū.i.volo te iuſtificare. p̄s.18. Iuſtificata in ſemetipſa.ſ.ſunt. p̄s. 50. Vt iuſtificeris in ſermonibus tuis.p̄s.81.Humilem & pauperem iuſtificate.p̄s.142. Quia nō iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens.Prouer.17.Et qui iuſtificat impiū. Eſa.43. Dent teſtes corū:& iuſtificētur. Hiere.3. Iuſtificauit anima ſuā auerſatrix iſrael.Ezech.16.Et iuſtificaſti ſorores tuas.& in eo. Iuſtificate eni a ſūt te. Dañ.8. Et mūdabitur ſanctuariū.Pro quo hebrei legūt. Et iuſtificabitur ſanctuariū.& in eodem.12.Et qui ad iuſtitiam eruditūt multos. Pro quo he.le.& qui facūt iuſtificari multos.& ē ſenſus ſicut i littera noſtra.Et inde צָדִיק Sadiq.i.iuſtus.Geñ.6.Noe vir iuſtus atq perfectus fuit.& in eo.18. Nunquid perdes iuſtū cū impio. Exo.9. Dominus iuſtus. p̄s . 7 . Deus iudex iuſtus . Eſa.3. Dicite iuſto quoniam bene.& in eodem.49. Aut quod captum fuerit a robuſto ſaluum eſſe poterit. Pro quo hebrei legunt. Aut quod captum fuerit a iuſto.i.ab illo qui iuſte accepit. Et in plurali צַדִּיקִים Sadicim.ideſt iuſti. Deut.4.& vt habeat cerimonias iuſtaq iudicia.& in eodem.16.Et mutant verba iuſtorum.3. Reg.2. Quia interfecit duos viros iuſtos melioreſq ſe.p̄s.36.Oculi dñi ſup iuſtos.Ezech.23. Viri ergo iuſti ſunt ipſi iudicabūt eas. Et inde צֶדֶק ſedec.ſ. iuſtitia. Deut.16. Iuſte quod iuſtū eſt perſequeris. Pro quo hebrei legunt. Iuſtitiam iuſtitiam ſequeris. Iob.29. Iuſtitia indutus ſum.& in eodem.35.vt diceres iuſtior deo ſum. p quo hebrei legunt. Iuſtitia mea a deo:ſiue maior q̄ dei. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. & ſcribitur cū he vel thau

Iuſte iudicare.

Iuſtificare

Iuſtitia.

צְדָקָה in fine & dicitur צְדָקָה Sedaca.ſiue צְדָקָת Sideth.Geñ. 15. Et reputatum eſt ei ad iuſtitiam.& in eodem.30. Reſponde bitq mihi cras iuſtitia mea. Deut.23. Et fecit iuſtitiam dñi. Et in plurali צְדָקוֹת Sedaoth.p̄s.10. Quoniā iuſtus dominus & iuſtitias dilexit.Ponitur etiam pro elemoſyna. Dañ. 4.Peccata tua elemoſynis redime.

Iuſtitie elemoſyna

צָהֹב Sahab.flauus:ſeu color auri. Leuit.13. Et capillus flauus ſolitoq ſubtilior.Scribitur etiam cum mē in principio & dicitur מְצֻהָב Muſhab. Eſd.8. Et vaſa eris fulgentis optimi duo:pulchra vt aurum.pro quo he.le.& vaſa eris flaui.i.coloris aurei optima duo:preciosa vt aurum.

Flauus

מְצֻהָב Fulgens

לָצַד Contra.

צָהַל Sahal.exultare. exhilarare. gaudere.iubilare.hinire. Eſter.8. Omniſq ciuitas exultauit.p̄s.103. Vt exhilāret faciem in oleo.Eſa.12. Exulta & lauda. Significat etiam hinnire vel mugire.Eſa.10.Hinni voce tua filia galin.Et in eodem.24.Hinnient de mari.Hiere.5. Vnuſquiſq ad vxorem proximi ſui hinniebant. & in eodem.50. Et mugiſtis ſicut tauri.Et inde מְצַהֲלוֹת Miſhaloth.i.hinnitus in numero plurali.Hiere.8.A voce hinnituum equorum eius cōmota eſt omnis terra.& in eodē.13. Adulteria tua & hinitus tui.

Exultare. Exhilarar. Hinnire.

Mugire. מְצַהֲלוֹת Hinnitus.

צֹהַר Sohar. feneſtra. Geñ.6. Feneſtram in arca facies . Et inde צָהֳרַיִם Sahorāim.ideſt meridies.ſ.cum ſol eſt in medio celi vel in noſtro meridiano. Geñ.43. Quoniā hodie mecum viri comeſturi ſunt in meridie. Iob.11. Et quaſi meridianum fulgur cōſurget tibi ad veſperam. p̄s.36. Et iudicium tuum tāq meridies.Canti.1. Vbi cubes in meridie. Et inde verbū יַצְהִירוּ Iaſhiru. pro quo beatus hieronymus tranſtulit:meridiati ſunt.i.federunt in meridie.Iob.24. Inter aceruos eorum meridiati ſunt. Hebrei vero dicūt q deriuatur a ſequēti dictione que ſignificat oleum. vnde in predicto loco ipſi legunt. Inter aceruos eorum fecerūt oleum ſiue expreſſerunt oleum:aut oleificauerunt:ſi latine poſſet dici.Et inde יִצְהָר Iſhar.i.oleū:eo quod eſt lucidum & ſplēdidum. Deut.7. Oleo & armentis gregibus ouiū tuarum. & in eodem.10. Vt colligatis frumentum & vinum & oleū. & in eodem.28.Vt non relinquatur tibi triticum & vinum & oleū.2.Paralip.32. Apothecas quoq frumēti & vini & olei.Zach.4. Iſti ſunt duo filii olei ſplendoris .vbi ponitur pro vtroq.ſ.pro oleo & pro ſplendore.

Feneſtra צָהֳרַיִם Meridies.

יַצְהִירוּ Meridiani ſunt.

Oleum

ſplendor

צוֹא Soa.ſordes.immunditia.& ſcribitur cum he in fine & dicitur צוֹאָה Soa.Prouer.30. Et tamen non eſt lota a ſordibus ſuis.Eſa.4.Si abluerit d̄ns ſordes filiarum ſion. & in eodem.7.Omnes enim mēſe replete ſunt vomitu ſordiumq.& inde צוֹאִים Soim.ideſt ſordidi . Zach.3.& ieſus erat indutus veſtibus ſordidis.& in eodē. Auferte veſtimenta ſordida ab eo. Vide ēt de hoc ſupra in dictione יָצָא Iaſa.

צוֹאָה Sordes

צוֹאִים Sordidi.

צוּד Sud .venari.venatione capere.inſidiari.Geñ.27.cum q venatu aliquid apprehenderis.& in eo.vt iuſſionē patris impleret.pro quo hebrei legunt. Ad venandum venationem vt afferret.ſed beatus hieronymus trāſtulit ſēſū. & in eodem. Qui dudum capta venatione attulit mihi.Leuit.16 . Si venatione vel aucupio ceperit auem vel feram. Hiere. 4.Mittam eis multos venatores & venabuntur eos Et in eo.13.Et faciunt ceruicalia ſub capite vniuerſe etatis ad capiendas animas.ideſt ad venandas animas . Et in eo. Et cū ceperint alas populi mei.& in eo . Quibus vos capitis animas volantes.& in eo.& dimittā animas quas vos capitis.Threñ.3. Venatione ceperunt me inimici mei . & in eo.4. Lubricauerunt veſtigia noſtra in itinere platearum noſtrarum.pro quo he.le. Venati ſunt ſiue inſidiati ſunt veſtigia noſtra:ne ambularent in plateis noſtris.ideſt inimici noſtri prohibuerunt nos ne ambularem? in plateis noſtris Vide etiam de hoc ſupra in dictione צָדָה Sada.inde צַיִד ſa

Venatu aprehēdere Venari.

Capere

צַיִד id.ſiue צֵד Sed.ideſt venatio. Geñ.10. Et erat robuſtus venator coram domino.pro quo hebrei legunt. Ipſe erat robuſtus venatione coram domino.& in eo.25. Eo quod venatione illius veſceretur.Et in eo.27. Affer mihi de venatione tua.& inde מְצוּדָה Meſuda . ideſt rete: vel laqueus:aut hamus:ſiue ſagena. Iob.19. Et flagellis ſuis me cinxerit.pro quo hebrei legunt. Et reti ſuo me cinxerit. Eccl's. 9. Sed ſicut piſces capiuntur hamo. Ezech. 12. Et capietur in ſagena mea. Et in eo. Neq erunt vltra in manibus veſtris ad predandum . Pro quo hebrei legunt. Neq erunt vltra in manibus veſtris in rete ſiue in ſagenā. Et in plu. מְצוּדִים Meſudim.ſiue מְצֻדוֹת Meſadoth. Eccls. 7.Que laqueus venatorum eſt & ſagena cor eius, quod in hebreo legitur pluraliter.ſcilicet laquei. Ezech.17 .miſerūt q eū in carcerē. Vbi ponitur pro carcere. Significat etiam arcem ſeu fortaliciū. De quo vide ſupra in dictione מְצָר Meſad. Et inde צַיָּדִים Sadim.ideſt venatores. Hiere. 8. Mittam eis multos venatores. Significat etiam hoſtes vel inſidiatores. Hiere. 2.vt habeatis eos hoſtes. Item צַיִד Sed.ſiue צַיִד Said.aut צֵדָה Seda.ideſt viaticum ſeu cibaria. Iof.1.Preparate vobis cibaria. Et in eo. 9.Panes quoq quos portabāt ob viaticum.& in eodem. Susceperunt igitur de cibariis eorum Nec.13.vt in die qua vendere liceret venderēt. p quo hebrei legunt. Venderent cibaria. p̄s.77. Cibaria miſit eis in abundantiā. Ps.131. Viduam eius benedicens benedicā . Pro quo hebrei legunt. Cibaria ſeu viaticum eius benedicens benedicam. Et inde verbum הִצְטַיְּדוּ hiſtaiad. quod ſignificat cibaria tollere vel cibaria preparare. Ioſ. 9. Tulerunt ſibi cibaria.& in eodem.En panes quando egreſſi ſumus de domibus noſtris vt venirem? ad vos calidos ſumpſimus.Pro quo hebrei legunt . En panis noſter calidus erat quādo pro viatico tulimus eum de domibus noſtris: in die quo egreſſi ſumus vt veniremus ad vos.

Venator venatio

מְצוּד Rete Hamus. Sagena.

צַיָּדִים Laquei. Carcer

צַיִד venatores. Hoſtes

צֵדָה Libaria. Viaticū

הִצְטַיְּדוּ Libaria tollere.

צוּה Siua.precipere.mandare.iubere.imperare. Geñ.2.p̄cepitq eis dicens.Et in eodem.44. Precepit autem ioſeph diſpenſatori domus ſue. Leuit.6. Precipe aaron & filiis eius.Et in eo.10.Sicut preceptum eſt mihi. Et in eodē. 25. Dabo benedictionem meam vobis. Pro quo hebrei legunt.Et mandabo benedictionem meam vobis. Deut.4. Sicut mandauit mihi dominus.Et in eodem.26. Feci omnia ſicut precepiſti mihi.Et in eodem.28. Emittet dominus benedictionē in cellaria tua. Pro quo hebrei legūt. Mandabit dominus benedictionem.& in eodem.33.legem precepit nobis Moyſes.2. Reg. 14 . Ego iubebo pro te. Eſa.5. Et nubibus mandabo ne pluant ſuper eam . Et in eodem . 13.Ego mandaui ſanctificatis meis.& in eodem.23. Dominus mandauit aduerſus chanaan. Et in eodem.28. Māda: remanda:ſpecta:reexpecta.Eſa.45. Super filios meos& ſuper opus manuum mearum mandatis mihi. Et inde מִצְוָה Miſua.ideſt preceptum:ſeu mandatum. Deut.5. Vt loquar tibi omnia mandata mea & cerimonias . Quod in hebreo legitur ſingulariter.ſcilicet omne mandatum.& in eodem. 30.Mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie:non ſupra te eſt. Nec.11. Preceptum quippe regis ſuper eos erat. Ps.18. Preceptum domini lucidū.& in plu. מִצְוֹת miſuoth . Deut. 4.Cuſtodi precepta eius atq mandata . Prouer . 7. Serua mandata mea & viues.

Precipere.

Mandare

Iubere

מִצְוָה mandati Preceptū מִצְוֹת mandata

צָוַח Sauach .Clamare . vociferari . Eſa. 44. De vertice montium clamabunt.Et inde צְוָחָה Seuacha. ideſt clamor.vociferatio.vlulatus.Eſa.24. Clamor erit ſuper vinū in plateis . Hiere . 14 . Et clamor ieruſalem aſcendit.& in eodem.46.Et vlulatus tuus repleuit terram.

Clamare צְוָחָה Clamor vlulatus

צוֹל Sul. profundū.ſ.aquarū & ſcribitur cum he in fine ad

צוּלָה profundū. מְצוּלָה profundus

denotandum genus femininum & dicitur צוּלָה Sula.i.profundum.Esa.44.Qui dico profundo desolare.& cōmuniter scribitur cum mē in principio & dicitur מְצוּלָה Mesula ps.68.Infixus sum in limo pfundi.& in eodem.Ne absorbeat me profundum.Ione.2.Et proiecisti me in profundo in corde maris.Et in plurali מְצוֹלֹת Mesuloth.Exo.15.Descenderunt in profundum sicut lapis. Quod in hebreo legitur pluraliter.s.in profunda.ps.67. Conuertam in profundū maris.ps.87. In tenebrosis & in vmbra mortis.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.trāstulit. In tenebris & in profundis

מְצוֹלֹת profunda

צוּם Ieiunare

Sum.ieiunare.1.Reg.31.Et ieiunauerunt septem dies.2.Reg.12.Et ieiunauit dauid ieiunio. Ester.4.Et orate pro me.pro quo hebrei legunt. Et ieiunate pro me. & in eodem. Et ego cum ancillis meis similiter ieiunabo. Esa.58.Quare ieiunauimus & non aspexisti. & in eodem. Ecce ad lites & contentiones ieiunatis. Zach.7. Nunquid ieiunium ieiunastis mihi.Et inde צוֹם Som.i.ieiunium.3. Reg.21. Predicauerunt ieiunium.Ps.34. Humiliaui in ieiunio animā meam. Esa.58. In die ieiunii vestri inuenitur voluntas vestra.Et in plurali צוֹמוֹת Somoth.Ester.9.Susceperunt a se & a semine suo ieiunia atq; clamores

צוֹם Ieiunio. צוֹמוֹת Ieiunia

צֹאן Oues צֵאָה צָאן Oues

Son,ouis.pecus.grex.s.pecorum.& declinatur tantum singulariter:& caret numero plurali :& ponitur aliquādo singulare p plurali. ps.8. Oues & boues.& scribitur ibi sine vau & cum he in fine & dicitur צֵאָה Sone.in aliis vero locis scribitur cum aleph in medio loco vau & dicitur צָאן Son. Genē.4.Fuit autem abel pastor ouiū.& in eodem.29. Date ante potum ouibus.& in eodem.30. Qui pascebat reliquos greges ei?.i.reliquas oues.& in eodem. Oues intuentur virgas. & in eodem.31. Et vide vniuersos masculos ascendētes sup femias.i.sup oues.Exo.21.& quattuor oues p vna oue. Leuit.1. De bobus & de ouib? offerēs victimas Et in eodē. Quod si de pecoribus oblatio est.1. Reg.8.Greges quoq; vestros addecimabit.2.Reg.12. Diues habebat oues & boues. Prouer.27. Diligenter agnosce vultum pecoris tui.Canti.1. Abi post vestigia gregis. Esa.7. Nutriet homo vaccam boum & duas oues. Pōitur etiam pro arietibus.5.Reg.4.Et centum arietes.

Greges Pecus Arietes

צוּף Natare Inundare. Inundatio. צָפַת Fauus. צוּפִים Faui

Suph.natare.enatare.inundare. Deut. 11. Quomodo operuerint eos aque maris rubri.p quo hebrei legūt. Quomodo natare siue inundare fecit dñs aquas maris rubri super faciem eorum.4.Reg.6.Natauitq; ferrū. Threñ. 3.Inundauerunt aque super caput meum.Et inde צָפַת Saphath.i.inūdatio.Ezech.32. Et irrigabo terram fetore sanguinis tui.pro quo hebrei legunt. Inundatione sanguinis tui. Itē צוּף Suph.i.fauus.s.mellis.Prouer.16. Fauus mellis verba composita.Et in plurali צוּפִים Supim. ps.18.Et dulciora super mel & fauum.Pro quo hebrei legunt.Et dulciora super mel & fauum fauorum.i.fauum dulcissimum.Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Fauum redundantem.

צוּק Angustiari Coartare Tribulare. צוֹק angustia.

Suc.Augustiare.coartare.tribulare.fundere.Deut.28 In angustia & vastitate:qua opprimet te hostis tuus.p quo hebrei legunt. In obsidione & angustia qua angustiabit te hostis tuus. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo derivatum.Iob.32.Coarctat me spiritus uteri mei.& supra in eodē.28. Et lapis solutus calore in es vertitur.i.angustiat? vel coarctatus in fornace. Esa.29.Et circundabo ariel. Pro quo hebrei legunt. Et angustiabo ariel. Et in eodem.51.A facie furoris eius qui te tribulat. & in eodem. Vbi nunc est furor tribulantis.Et inde צוֹק Soc.i.angustia.Dañ.9.Et rursum edificabitur platea & murus in angustia tēporū. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur צוּקָה Suca.Esa.30. In terra tribulationis & angustie. Et aliquando scribitur cum vau & nū in secunda syllaba & dicitur צָקָן Sacun. Esa.26. In tribulatione murmuris doctrina tua eis. Et aliquando scribitur cum mē in principio & dicitur מָצוֹק Masoc.Deut. 28. In angustia & vastitate.1. Reg.22. Et cōuenerunt ad eū omnes qui erant in angustia constituti, & quandoq; scribitur cum vau in prima syllaba & dicitur מוּצָק Musac.Esa. 8.Et nō poterit auolare de angustia sua.Ponitur etiam pro fundamento.Iob.36. Et non habente fundamētum subter se.Ponitur etiam pro prominenti.1. Reg.14. Vnus scopulus pminens ab aquilone.Et in plurali מְצוּקִים Mesuchim. Pro quo beat? hieronymus trāstulit cardines.1.Reg.2.Domini enim sunt cardines terre.Significat etiam predicta dictio fundere vel effundere.Ios.7.Proiecerunt eā ante dominū.i.fuderūt ea.Iob.29.& petra fūdebat mihi riuos olei

צוּקָה angustia. צָקָן tribulatio. מָצוֹק angustia. מוּצָק fūdamētū מְצוּקִים Cardines. Fundere

צוּר Pugnare. Obsidere

צוּר Sur.obsidere. oppugnare. angustiare. tribulare.ligare. vel includere. munire seu munitionem facere.formare seu figurare.aut fingere. Deut.2.Non pugnes contra moabitas. Pro quo hebrei legunt. Non obsideas vel non angustíes moabitas.& in eodem. Cāue ne pugnes contra eos. Et in eodem.20. Sin autem fedus inire noluerit:& ceperit cōtra te bellum:oppugnabis eam.i.obsidebis eam.Et in eodem. Quando obsederis ciuitatē multo tempore. & in eo. 28. Et obsideris intra portas tuas. Iudi.9.Et oppugnāt aduersum te ciuitatem.1.Reg.23. Et obsideret Dauid & viros eius.Esa.1. Sicut ciuitas que vastatur.Pro quo hebrei legūt. Sicut ciuitas obsessa.Et in eodem.21. Ascende clam obside mede.& in eodem.29.Et facīā contra te aggerem.Pro quo hebrei legūt.Et obsidebo sup te statiōe seu aggere.Ezech. 7.Qui relictus fuerit & obsessus fame morietur. Dañ.1.Et obsedit eam.significat etiam angustiare vel tribulare.Genē. 32.Timuit iacob valde: & perterritus diuisit populum.pro quo hebrei legunt. Et timuit iacob valde:& angustiatus est siue tribulatus est. Exo.23. Et affligam affligentes te.i.tribulabo tribulantes te. Iudi.2.& vehementer afflicti sunt.i. tribulati sunt.2.Paralipo.28.Qui afflixit eum:& nullo resistente vastauit. Pro quo hebrei legunt. Qui angustiauit siue tribulauit eum.& in eodem.33.Qui postq; coangustiat? est orauit dominū deum suum.Nec.9.Et dedisti eos in manu hostiū suorum:& afflixerūt eos.i.tribulauerunt eos.ps. 12.Qui tribulant me exultabunt si motus fuero.ps.30.Miserere mei domine quoniam tribulor.ps.118.Multi sūt qui persecuntur me & tribulant me. Esa.28. Et pallium breue vtrumq; operire non potest.i.angustum est . & in eodem. 63. In omni tribulatione eorum non est tribulatus. Hiere. 10.Et tribulabo eos:ita vt inueniantur.& in eodem.48.Sicut cor mulieris parturientis.Pro quo hebrei legunt.Sicut cor mulieris angustiate vel tribulate.Soph.1. Et tribulabo homines.& inde צַר Sar.i.angustia vel tribulatio:aut angustians vel tribulans.1.Reg.28. Coarctor nimis. Pro quo hebrei legunt. Angustia mihi valde.3. Reg.22. Et sustentate cum pane tribulationis.ps.4. In tribulatione dilatasti mihi.ps.118. Tribulatio & angustia inuenerunt me. Esa.5.Et ecce tenebre tribulationis & lux obtenebrata est in caligine eius.& in eodem.26. In angustia requisierunt te. Ponitur etiam pro angusto.4.Reg.6. Ecce locus in quo habitamus coram te angustus est nobis.Esa.49.Angustus est mihi locus. Ponitur etiam pro hoste vel inimico aut emulo.1. Reg.2.Et videbis emulum in templo.Ester.7. Nūc autem hostis noster est. & in eodem. Hostis & inimicus noster est amā.Iob.16.Hostis meus terribilib? oculis intuitus est me. Esa.59. Cum venerit quasi fluuius violentus. Threñ. 2.

צַר angustia. tribulatio. oppugnare

צָרִים Tribulantes. Hostes. צֹרֵר Hostis. צֹרְרִים Hostes.

Tetendit arcum suum quasi inimicus. Et in plurali צָרִים Sarim.ps.26. Ne tradideris me in aias tribulātiū me.Esa. 9. Eleuabit dñs hostes rasin sup eum. & in eo.26. Et ignis hostes tuos deuoret. scribitur etiā cū duplici res & dē צֹרֵר Sorer. Ester.9. Extra decē filiorū Amā agagites hostis iudeorū.& i plurali צֹרְרִים Sorerim. Nu.25. Quia ipsi hostiliter egerunt cōtra vos.Pro quo he.le. Quia ipsi hostes fuerunt vobis.Esa.11.Et hostes iuda peribūt. Vide etiā de hoc infra in dictiōe צָרַר Sarar.Et inde צָרָה Sara.i.angustia:vel tribulatio.Iob.27.Cū venerit super eū angustia. ps.9. Despicis in opportunitatib? in tribulatione. Hiere.4. Vocem enim quasi parturientis audiui:angustiā vt puerpere. Zach. 8. Neq; exeunti erat pax pre tribulatione.& in eo.10.Et trāsibunt in maris freto.Pro quo he.le.Et transibit in mari angustia vel tribulatione.Pōt etiā legi sic.Et transibit in mari angusto. Quod est idē sensus cū littera nīa. Hiere.6.Tribulatio apprehendit me. Ponitur etiā pro emula vel inimica 1.Reg.1.Affligebat quoq; eā emula eius.Et in plurali צָרוֹת Saroth. Iob.6. In sex tribulationibus liberabit te. Esa. 65. Qui oblioni tradite sunt angustie priores. Et inde מָצוֹר Masor.i.obsidio. siue machina que fit ad obsidendas vrbes. Deut.20.& extrues machinas donec capias ciuitatē. Et in eo.28. In angustia & vastitate qua opprimet te hostis tuus.p quo hebrei legunt. In obsidione & angustia. Hiere. 10. Cōgrega de terra cōfusionē tuā:que habitas in obsidione. Ezech.4.Et ordinabis aduersus eā obsidionē. Et in eo. Donec cōpleas dies obsidionis tue. Et in plurali מְצָרוֹת Mesuroth. Esa.29. Et monumēta ponā in obsidione tua. Pro quo hebrei legunt. Et statuā contra te obsidiones. Ponitur etiam pro munitiōe tam in singulari q̄m in plurali: eo quod ciuitas munita non potest capi nisi longa obsidione & extructiōe machinarum. 2.Paralipo.11. Ciuitates muratas habētes portas & vectes.i.munitas.& in eodem. Et edificauit ciuitates muratas in iuda.Pro q̄ hebrei legūt. Et edificauit ciuitates pro munitione.ps.59.Quis deducet me in ciuitatem munitā.Abach.2.Et figam gradum super munitionē. Zach.9.Et edificauit tyrus munitionem suā. Scribitur etiā cum he in fine.2.Paralipo.14.Edificauit quoq; vrbes munitas in iuda.Pro quo hebrei legūt. Et edificauit vrbes munitionis in iuda.Naū.2.Qui custodiat obsidionē. Pro quo he. le.Qui custodiat munitionē. Potest etiam legi sicut est in littera nīa. ponitur ēt pro aggere. Esa.19. Attenuabuntur & siccabuntur omnes riui aggerū. Significat etiam predicta dictio צוּר Sur ligare. Deut.14.Et in precium rediges portabisq; manu tua.Pro quo he.le.Et dabis pro argēto:& ligabis seu includes argētū in manu tua.4. Reg.5.Ligauit q; duo talēta argenti in duobus saccis. Esa.8. Liga testimoniū:signa legē.Ezech.5.& ligabis eos in sūmitate pallii tui Itē ponitur pro effundere.4.Reg.12.Effundebātq; & numerabant pecuniā. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt ligabantq;.i.postq̄ numerabant: ligabāt pecuniā.& est ordo p̄posterus. Significat etiā formare seu figurare.Exo.32. Formauitq; opere fusorio.ps.158. Tu formasti me. Canti. 8.Si ostium est cōpingamus illud tabulis cedrinis.i.figuremus vel formemus illud.Hebrei tñ secundū p̄cedētē significationē legūt. muniamus illud tabulis cedrinis. Esa.43. Creās te iacob:et formās te israel. De quo vide etiā supra in dictione יָצַר Iasar. Et inde צוּרָה Sura.i.forma vel figura. aut exemplar. ps.48. Et auxiliū eorum veterascet in inferno. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve.transtulit. Et figura eorum conteretur in infernum.Ezech.45.Et erubescant ex omnibus que fecerunt:figuram domus & fabrice eius.Et in plurali צוּרוֹת Suroth.vt in eodem. Et in omnem descriptionem eius.Pro quo hebrei legūt.Et in oēs figuras eius. Item צוּר Sur.i.petra.saxum.silex.Exo.17.Ecce ego stabo ibi coram te supra petram.& in eodē. Percutiesq; petrā. Iob.14. Et saxum trāsferetur de loco suo.Et in eodem.18. Et trāsferetur rupes de loco suo. Esa.2.Ingredere in petrā. Ezech.3.Vt adamantem & silicem dedi faciem tuam.Et alibi q̄n scribitur sine vau & dē צַר Sar.Esa.5.Yngule equorum eius vt silex.Ponitur etiā צוּר Sur.pro forti.1.Reg.2. Et nō est fortis sicut deus noster.Esa.26. Speratis in domino in seculis eternis:in dño deo forti in perpetuū.Ponitur etiam צוּר Sur.pro deo. Deut.32. Dei p̄fecta sunt opera. Et in eo. Deum qui te genuit dereliquisti.& in eodē.Nōne ideo quia deus suus vendidit eos.& in eo. Nō enim est deus noster vt dii eorum. Et in plurali צוּרִים surim.i.fortes vel robusti seu petre aut rupes.2. Reg. 2. Et vocatum est nomen loci illius ager robustorum. Esa.2. Et introibunt in speluncas petrarū. Naū.1.Et petre dissolute sunt ab eo.Reperitur etiā צוּרוֹת Suroth.Iob.28.In petris riuos excidit. Ponitur etiā צוּר Sur.pro petra acutissima vt gladius:seu pro gladio vel procultro.Exo.4. Tulit illico sephora acutissimā petram. Ios.5. Fac tibi cultros lapideos.ps.88. Auertisti adiutoriū gladii eius. Pro quo hebrei legūt. Auertisti acumen seu aciem gladii eius. Sed beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem trāstulit. Auertisti robur gladii eius. Vbi ponitur pro robore.Et inde צִיר Sir cum iod in medio loco vau. idest legatus siue nuncius. Prouer.25. Sicut frigus niuis in die messis ita legatus fidelis. Hiere.49. Et legatus ad gentes missus sum. Et in abdia. Et legatum ad gentes misit. Et in plurali צִירִים firim. Esa.18. Qui mittit in mare legatos. Et in eodem.57. Et misisti legatos tuos procul. Ponitur etiam pro doloribus vel angustiis.1.Reg.4. Irruerant enim in ea dolores.Esa.13. Torsiones & dolores tenebunt. Et in eodem.21. Et angustia posse dit me quasi angustia parturientis. Quod in hebreo legitur in plurali.s.angustie vel dolores possederunt me quasi dolores parturientis. Ponitur etiam pro erroribus. Esa.45. Abierunt in confusionem fabricatores errorum. hebrei tamen legūt.fabricatores idolorum.ponitur etiam pro compagibus. Dañ.10. In visione tua dissolute sunt compages mee. Vnde illud.1. Reg.4. vbi dicitur irruerant enim in ea dolores. Aliqui hebrei legunt dissolute fuerant in ea compages ei?.Ponitur etiam צִיר Sir.pro cardine. Prouer.26. Ostium vertitur in cardine suo.Item צָרַר fauar.i.collū.ceruix.Nee.3. Optimates autem eorum nō supposuerunt collum suū in opere dñi sui. & cōmuniter scribitur cum aleph post vau.vt Genē.41.& collo torquē aureā circūposuit. Esa. 8.Vsq; ad collum veniet.Et in plurali צְוָארִים fauarim.siue צַוָּארִים fauare.Iudi.5.Et supellex varia ad ornanda colla congeritur.Hiere.27. Subiicite colla vestra subiugo regis babylonis.Reperitur etiam צַוָּארוֹת Sauaroth secundum terminationem pluralem femininorū. Mich.2. vnde non auferatis colla vestra.Et sepe ponitur in plurali licet loquatur de vno homine.Genē.33. Stringensq; collum eius. & in eodem.45.Cūq; amplexatus recidisset in collū beniamin. Et in eodem. Illo quoq; similiter flente super collum eius. Scribitur etiam sine aleph & cū littera nū & dicitur צַוָּרִים Saueronim.Canti.4.& in vno crine colli tui. Item צוֹר for nomen prouincie.i.tyrus.ps.86. Ecce alienigene & tyrus. Esa.23.Quis cogitauit hoc super tyrum.Hiere.47.Et dissipabitur tyrus & sidon.

צָחַח Candere. Aridum. Sachach.

Sachach.Candere.lucidum vel clarum seu limpidum esse.arere.aut aridum vel siccum esse.Canti.5. Dilectus meus candidus & rubicundus.Esa.18.Sicut meridiana

Figure צוּר Petra. Saxum Rupes. Silex צַר צוּר Fortis. צוּר Deus. צוֹרִים Robusti. Petre. צוּרוֹת Acutissima petra Culter. Adiutorii Robur צִיר Legatus צִירִים Legati. Dolores Angustie Errores Cōpages. צִיר Cardo. צַוָּר Collum. צַוָּארִים Colla. צַוָּארוֹת Colla. צַוָּרִים Collum צוֹר Tyrus צָחַח Candere et

Clarū esse. Arere — lux clara est. Hiere. 4. Ventus vrens in viis que sunt in deserto. Pro quo hebrei legunt vētus clarus. Potest etiā legi secundum aliam significationem ventus aridus vel siccus aut vrens sicut est in littera nostra. Ezech. 24. Super limpidissimam petram effudit illum. Et in eo. Dedi sanguinem eius super limpidissimam petram: ne operiretur. Threñ. 4. Nitidiores lacte. idest candidiores. & inde צָחוֹת Sachoth. idest verba clara & plana. Esa. 32. & lingua balborum velociter loquetur & plane. idest velociter loquetur verba clara seu plana aut polita. Scribitur etiam cum duplici sādic & cū duplici cheth & dicitur צַחֲצָחוֹת Sachsachoth. pro quo beatus hieronymus transtulit splendores. Esa. 58. & implenit in splendoribus animam tuam. Significat etiam predicta dictio arere: aut siccum vel aridum esse. Esa. 5. Et multitudo eius siti aruit. & inde צָחִיחָה Sechicha. idest siccitas. ps. 67. Similiter eos qui exasperant: qui habitant in sepulchris. p quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. incredulī autem habitauerunt in siccitate. & inde צְחִיחִים Sechichim idest loca arida & sicca que sunt in cacumine petrarum vel in circuitu murorum. Nec. 4. Statui in loco post murum per circuitum populum in ordine cum gladiis suis.

Lapidissima. Nitida. Plana vba clara. Spūdoriel. Arere. Siccitas Loc⁹ post murū.

Putredo. — צָחֵן Sachan. putredo. seu fetor. & scribitur cum hę vel tau in fine. Ioel. 2. Et ascendet putredo eius: quia superbe egit. Et solum iuenitur in predicto loco.

Ridere. — צָחַק Sachac. ridere. ludere. iocari. illudere. siue irridere. Geñ. 17. Cecidit abraām faciem suam & risit. Et in eodē. 18. Quo audito sara risit. Et in eodem. Negauit sara dicens nō risi. Et in eodem. 21. Quicunq; audierit corridebit mihi. Et in eodem. Cumq; vidisset filium agar ludentem cum isaac. Et in eodem. 26. Vidit eum iocantem cum Rebeca vxore sua. Exo. 32. Et surrexerunt ludere. Iudi. 16. Qui adductus de carcere ludebat ante eos. significat etiam illudere vel irridere. Geñ. 39. Vt illuderet nobis. & in eodem. vt illuderet mihi. Et inde צְחָק Sechoc. i. risus seu ludus. Geñ. 21. Risum fecit mihi dominus. Scribitur etiam cum sin loco sādic. De quo vide infra in littera sin in suo loco.

Ludere Iocari. Illudere Risus.

Candidus. Ritentes Siccitas Inaquosum. Desertum. Siccum. Sitis. — צָחַר Sachar. Candidum seu nitidum. Ezech. 27. Et lana coloris optimi. i. candida seu nitida. Et in plurali feminino צְחֹרוֹת Sechoroth. Iudi. 5. Qui ascenditis super nitentes asinas.

צִיָּה Siia. siccitas. solitudo. desertum. Iob. 24. Ad nimiū calorem transient ab aquis niuium. pro quo hebrei legunt. Ad siccitatem & calorem. Ps. 77. In ira excitauerūt excelsum in inaquoso. idest in loco sicco vel deserto. Et in plurali צִיּוֹת Sioth. ps. 104. Abierunt in sicco flumina. i. in locis siccis vel desertis. Et inde צִיּוֹן Saion. Pro quo beatus hieronymus transtulit sitim. Esa. 25. Sicut estus in siti. & in eodem. 32. Sicut riui aquarum in siti. Hebrei vero dicunt q̄ significat locum aridum & inaquosum. Et inde צִי Si. i. nauis vel trieris. Esa. 33. Nec trieris magna trāsgredietur eū. Et in plu. צִיִּם sim. Nu. 24. venient in trieribus de italia. Ezech. 30. Egredientur nuncii a facie mea in trieribus. Scribitur etiam cum duplici iod & dicitur צִיִּים Siim. Esa. 23. Asur fundauit eam. Pro quo hebrei legunt. Asur fundauit eam nauibus. idest fecit in ea portus pro nauibus vel trieribus. Dañ. 11. Et venient trieres & romani super eum. Ponitur etiam pro ethiopibus. Ps. 71. Coram illo procidēt ethiopes. p. 73. Dedisti eum escam populo ethiopum. Potest etiā legi populo nauium. idest nautis. significat etiam צִיִּים Siim animalia mōstruosa seu bestias feras. Esa. 13. Sed requiescēt ibi bestie. in alio vero loco beatus hieronymus transtulit de monia. Esa. 34. Et occurrēt demonia onocentauris.

Siccitas Inaquosum. Desertum. Siccum. Sitis. Trieris Trieres. Naues. Ethiopes. Bestie. Demonia.

צִיּוֹן Sion. titulus. vel tumulus. 4. Regum. 25. Quis est titulus ille quem video. Ezech. 39. Statuent iuxta eum titulum donec sepeliant. & in plurali צִיִּינִים Siiunim. pro quo beatus hieronymus trāstulit speculas. eo quod sunt in loco eminentes hieronymus trāstulit speculas. eo quod sunt in loco emi tus hieronymus trāstulit speculas. eo quod sunt in ſoco emi nētiori. Hiere. 31. Statue tibi speculas. Item צִיּוֹן Saion. siccitas vel sitis. De quo vide supra in dictione precedenti.

Titulus. Speculę. Siccitas. Florere.

צִיץ Sis. florere. germinare. prospicere. Nume. 17. Et turgentibus gemmis eruperant flores. pro quo hebrei legunt. Et produxit gēmas: & florvit florem: siue germinauit florem. ps. 71. Et florebūt de ciuitate sicut fenū terre. Ps. 91. Et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem. Pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. & floruerit omnes qui operantur iniquitatem. ps. 131. Super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea. Esa. 27. Florebit & germinabit israel. Ezech. 7 Floruit virga: germinauit superbia. Significat etiam apparere. vel prosp icere. Canti. 2. Prospiciens per cācellos. Et inde צִיץ Sis. i. flos. Esa. 28. Et flori decidenti glorie exultationis eius. Et in eodem. 40. Exsiccatum est fenum: & cecidit flos. Scribitur etiam cum thau in fine & dicitur צִיצַת Sisath. Esa. 28. Et erit flos decidens. & inde צִיצִים Siim. i. celature vel picture in similitudinē florum. 5. Regum. 6. Et picturas varias quasi prominentes de pariete & egredientes. & in eodem. Et celaturas valde eminentes. Item צִין Sis. idest ala siue penna: secundum hebreos. Hiere. 48. Date florem Moab quia florens egredietur. pro quo hebrei legunt. Date alam siue pēnam moab: quia volans volabit. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. De quo vide etiam supra in dictione נֵץ nos. & in dictione נָצָה Nasa. & inde צִיצִת Siith. idest ala seu fimbria vestimenti. Nume. 15. Vt faciant sibi fimbrias per angulos quatuor: ponētes in eis vittas hyacinthinas. & ide צִיצָת Sisath idest floccellus: vel cincinus capitis. Ezech. 8. Et apprehendit me in cincino capitis mei. Item צִין sis. i. lamina aurea quam sacerdos gerebat in fronte. Exo. 28. Facies & laminā de auro purissimo. Et in eodem. 39. Fecerunt & laminam sacre venerationis.

Florere. Prospicere. Flos. Florere. Ala. Fimbria Cincinus. Lamina.

צִיר Sir. legatus. nuncius. vt in Abdia. & legatū ad gentes misit. De quo vide supra in dictione צור Sur.

Legatus

צִית Sith. succendere. comburere. Esa. 27. Succendam eam pariter. De quo vide supra in dictione יָצַת Iasath.

Succēdere

צַל Sel. vmbra. De quo vide in dictione sequenti.

צָלַל Salal. vmbra. Iob. 40. Protegunt vmbre vmbrā eius — Et cōmuniter scribitur cum simplici lamed. & dicitur צַל Sel. Geñ. 19. quia ingressi sunt sub vmbra culminis mei Iudi. 9. Venite & sub vmbra mea requiescite. Iob. 7. Sicut seruus desiderat vmbrā. Ps. 16. Sub vmbra alarum tuarum protege me. ps. 143. Dies eius sicut vmbra pretereunt. Eccls 8. Sed quasi vmbra transeant. Significat etiam presidium vel protectionem. Nu. 14. Recessit ab eis omne presidium Eccls. 7. Sicut protegit sapientia: ita protegit pecunia. pro quo hebrei legunt. Sicut vmbra seu protectio sapientie: ita vmbra vel protectio pecunie. Et in plurali צְלָלִים Selalim siue צְלָלֵי silele. Canti. 2. Et inclinentur vmbre. Hiere. 6. Quia longiores facte sunt vmbre vesperi. Et inde verbum צָלַל Silel. idest obumbrare. siue vmbram facere. Nee. 13. factum est autem cum quieuissēt porte ierusalem. pro quo hebrei legunt. cum obumbrassent. idest cum vmbre carū fierent lōgiores in vespere. Et inde מְצַל Mesal. i. obūbrans siue nemorosus: eo quod facit vmbram. Ezech. 31. Et floris nemorosus. Ite צָלַל salel. i. tinire seu tremere. 4. Reg. 21. Vt quicunq; audierit tinniant ambe aures eius. Hiere. 19. vt omnis qui audierit tinniant aures eius. Abach. 3. A voce tremuerunt labia mea. Et inde מְצִלְתַּיִם Mesilthaim.

Vmbra. Vmbra. Presidiū. Protectio צְלָלִים צְלָלֵי Vmbre. Obūbrare. Nemorosus צַל Tinnire.

Cymbala. Cymbalū super frenū est. Cymbala. Obūbrās. — ídest cymbala. 1. Paralip. 15. In organis musicorum nablis videlicet & lyris & cymbalis. Et in eodē. In cymbalis eneis concrepantes. Et inde מְצִלוֹת Mesiloth. i. tintinabula que ferūtur super equū causa ornatus. Zach. 14. In die illa erit quod super frenū equi est sanctum dño. Scribitur etiam cū duplici sādic & cum duplici lamed: & dicitur צִלְצַל Silsal. Esa. 18. Ve terre cymbalo alarum. Hebrei tamē secundum primā significationem legunt. ve terre obrūbrate alis: seu obumbranti alis. Vnde beatus hiero. in suis explanationibus sic ait. Verbum hebraicum צִלְצַל Silsal q̄ symmachus sonitum: theodotion aues interpretati sunt. & nos in cymbalum vertimus: aquila in vmbram transtulit. Sed sciendū q̄ vmbra צַל Sel dicitur: hic autem syllaba ipsa geminatur: pro quo possitmus dictum intelligere. Ve terre que in vmbra alarum suarum pollicetur auxilium. hoc hieronymus. Et in plurali צִלְצָלִים Silsalin. 2. Reg. 6. Et sistris & cymbalis. ps. 150. Laudate eum in cymbalis bene sonātibus: laudate eum in cymbalis iubilationis. Item צִלְצָל Silsal. i. instrumētum quo pisces capiuntur. Pro quo beatus hieronymus transtulit gurgustium. Iob. 40. & gurgustiū piscīū capite illius. Item צְלָצָל Selasal. i. rubigo que consumit fructus arborum & terre nascentia. Deut. 28. fruges terre tue rubigo cōsumet. Item צָלַל Safal. i. submergi. Exo. 15. Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementi⁹. & inde צְלִיל Selil. i. subcinericius panis. Iudi. 7. Videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo volui & in castra madiam descendere. Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione צָלָה Sala.

Cymbala. Cymbalū super frenū est. Cymbala. Obūbrās. Burgustiū Rubigo. Submergi. Subcinerici⁹ panis.

צָלָא Sala. in lingua chaldaica significat orare. Dañ. 6. Orabat: confitebaturq̄ coram deo.

Orare.

צָלָה Sala. assare. Exo. 12. Edent carnes tantum assas igni. — 1. Regum. 2. Da mihi carnem vt coquam sacerdoti. p quo hebrei legunt. Da mihi carnem vt assem sacerdoti. vnde sequitur non enim accipiam a te carnē coctam. Esa. 44 Coxit pulmentum: & saturatus est. pro quo he. le. Assauit assaturam & saturatus est. Vbi ponitur verbum & nomē abeo deriuatum. Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur dictio צְלִיל Selil que significat panem subcinericium. i. coctū sub cinere vel sub prunis: de quo dictum est supra in dictione. צָלַל Salal.

Assare. Prosperare agere. Psperari

צָלַח Salach. prosperari. siue prospere agere. Proficere. dirigere. transire. f. cum ꝓsperitate. in illire. irruere. cōburere. Geñ. 39. Et erat vir in cunctis prospere agens. Nu. 14. Quod vobis non cedet in prosperum. 3. Reg. 22. Ascende & vade prospere. pro quo he. le. Ascende & prosperare. 1. Paralipo. 22. Sit dominus tecum & prosperare. Et in eodem. Tunc enim proficere poteris. idest prosperaberis. Et in eodem. 29. & cunctis placuit. Pro quo he. le. Et prosperatus est. 2. Paralipo. 18. Ascende in ramoth galaad: et prosperaberis. & in eodem. Ascendite: cūcta enim prospera veniēt. i. prosperabimini. Et in eodem. 20. Et cuncta euenient prospera. ps. 1. Et omnia quecunq; faciet prosperabuntur. ps. 36. Noli emulari in eo qui prosperatur in via sua. ps. 44. Intēde prospere. ps. 117. O domine bene prosperare. Hiere. 12. Quare via impiorum prosperatur. Et in eodem. 13. Ita vt nulli vsui aptum esset. pro quo he. le. Nulli vsui proficeret. Ezech. 16. Et prosperasti in regnum. Significat ēt dirigere. Geñ. 24. Et diriget viam tuam. & in eodem. 39. Et omnia que gererentur ab eo dirigi in manu illius. Ios. 1 Tunc diriges viam tuam. Nec. 1. Et dirige seruū tuū hodie. Hiere. 5. Causam pupilli non direxerunt. Significat etiam transire vel insilire aut irruere. 2. Reg. 19. Et irrumpentes iordanem ante Regem transierunt vada. i. Regum. 10. & in

Prosperare agere. Psperari Pficere. Dirigere Transire Insilire

filiet in te spiritus domini. & in eodem. Et insiluit in eum spiritus domini. Iudi. 14. Irruit autem spiritus domini in samson. Et in eodem. Irruit itaq; in eum spiritus domini. significat ēt cōburere. Amos. 5. ne forte cōburatur vt ignis dom⁹ ioseph. Item צַלַּחַת Salachath. ascella: seu sinus. Prouer. 19. Abscōdit piger manum suam sub ascella. Et dicunt aliqui hebrei q̄ significat chaldariam. Item צְלוֹחִית Selochith. idest phiala: seu vas testeum. 4. Regū. 2. Afferte mihi vas nouum.

Irruere. Cōburere. Ascella Vas.

צֶלֶם Selem. imago. similitudo. statua. Geñ. 1. faciamus hominem ad imaginē & similitudinem nostram. Et in eodem. Et creauit deus hominem ad imaginem suam. Et in eodem. Et genuit ad imaginem & similitudinem suam. Ps. 38. Veruntamen in imagine pertransit homo. Sed aliqui hebrei in predicto loco p imagine legūt vmbrā seu tenebras: & dicūt q̄ deriuatur a צֵל Sel quod signāt vmbrā: de quo supra dictum est. Et etiam in lingua arabica vel punica tenebre appellantur צֶלֶם Selem. Vnde in predicto loco potest etiā legi. verūtamen in vmbra seu in tenebris pertransit homo. Et in plu. צְלָמִים Selamim siue צַלְמֵי Salme. vt Nu. 33. Statuas cōminuite. i. imagines idolorum suorū. 1. Reg. 5. Vt facias similitudines anorum vestrorum: & similitudines murium. Et in lingua chaldaica aliquando scribitur cum aleph in fine tam in singulari q̄ in plurali. Dañ. 2. Statua illa magna. Item צַלְמָוֶת Salmaueth. idest vmbra mortis seu caligo mortis: compositū a צֵל Sel quod significat vmbram: & מָוֶת maueth quod significat mortem. Iob. 3. Obscurēt eum tenebre & vmbra mortis. & in eodē. 10. Ad terram tenebrosam & opertam mortis caligine. Et in eodem. Vbi vmbra mortis & nullus ordo. Et in eodem. 12. Qui producit in lucem vmbram mortis. ps. 22. Si ambulauero i medio vmbre mortis nō timebo mala. ps. 43. Cooperuit nos vmbra mortis. Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur צַלְמוֹן Salmon. i. locus obscurus & tenebrosus. ps. 67. Niue dealbabuntur in selmō. q. d. vbi est obscuritas & caligo: ibi erit niuis dealbatio.

Imago. Vmbra mortis. Mortis caligo.

צֶלַע Selaa. costa. latus. Geñ. 2. Et edificauit dominus deus costam quam tulerat de adam. Et in plurali צְלָעוֹת Selaoth. vt in eo. Tulit vnam de costis ei⁹. Et quia coste sunt in vtroq; latere animalis: ideo significat etiam latus: & est in hebreo communis generis. vt Exo. 25. Duo circuli sint in latere vno: & duo in altero. Et in eodē. Ad continēdas tabulas in vno latere tabernaculi. 3. Reg. 6. Ostium lateris medii in pariete erit. Hiere. 20. Custodientes latus meum Ezech. 41. Et latitudinem lateris quattuor cubitorum. & in eodem. Latera aūt latus ad latus bis trigínta trium. & in plurali צְלָעוֹת Selaoth. siue צְלָעִים Selaim. vt in eodē. Que ingrederentur per parietem domus in lateribus. Et in eo. Et vidi in domo altitudinē per circuitum & fundata latera. Ponitur etiam pro tabulis vel tabulatis. 3. Regū. 6. Et texit pauimentum domus tabulis abiegnis. Et in eodem. Et ad posteriorem partem templi tabulata cedrina. Et in eodē. 7 Et tabulis cedrinis vestiuit totam cameram. Est etiam צֶלַע Selaa nomen proprium loci. Ios. 18. Et sela & eleph & iebus que est ierusalē. Item צָלַע Salaa. i. claudicare. Geñ. 32. Ipse vero claudicabat pede. Michee. 4. Congregabo claudicantem. & inde צֶלַע Selaa. i. claudicatio seu fractura cruris vel pedis. Pro quo beatus hieronymus trāstulit plagam seu infirmitatem. ps. 34. Et aduersum me letati sunt & conuenerunt. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et in infirmitate mea letabantur. ps. 37. Ego autē in flagella paratus sum. Pro quo beatus hiero. transtulit. Ego autem ad plagas paratus sum.

Costa. Coste. Latus. Latere. Tabule Tabulatū. Claudicare Infirmitas Plaga

צְלָצַל Rubigo. צַלְצַל Selasal. rubigo. Deut. 28. Fruges terre tue rubigo consumet. Item צַלְצָל Silsal. Vas seu instrumentū quo pisces capiūtur. De q̄ vide supra in dictiōe צָלָל salal.

צָמָם Samā. cincinnus capillorū: seu coma capitis secundū hebreos: pro quo beatus hiero. trāstulit. id quod intrinsecus latet: & scribitur cum simplici mem & cum tau in fine & dicitur צָמַת Samath. Canti. 4. Abiq̄ eo quod intrinsecus latet. In alio vero loco btūs hiero. trāstulit turpitudinem. vt Esa. 47. Denuda turpitudinem tuam. pro quo hebreo. Denuda comam tuam seu cincinos capitis tui. Et inde dicunt aliqui hebrei q̄ deriuatur צָמִים Samim. ideſt illi qui habitant in desertis: & habent longam comam & intōsam barbam. pro quo beatus hiero. transtulit sitientes. Iob. 5. & bibēt sitientes diuitias eius. De quo vide in dictiōe sequēti.

צָמָא Sama. sitire. Exo. 17. Sitiuit ergo populus propter aque penuriam. Ps. 62. Sitiuit in te anima mea. Ps. 106. Esurientes & sitientes. Esa. 32. Et potum sitientī aufert. Et in eodē. 48. Non sitierunt in desertis. Et aliquando scribitur sine aleph. vt Iudi. 4. Da mihi obsecro paululū aque quia sitio valde. Ruth. 2. Sed etiam sitiens vade ad sarcinulas & bibe. Iob. 5. Bibent sitientes diuitias eius. Et in eodē. 18. Et exardescet contra eum sitis. pro quo hebrei legunt. Et prevalebunt contra eum sitientes. Et inde צָמָא Sama. i. sitis. Exo. 17. vt occideres nos & liberos nostros in siti. Iudi. 15. Et in siti morior. ps. 68. Et in siti mea potauerūt me accto. ps. 103. Expectabunt onagri in siti sua. Amos. 8. Nō fames panis nec sitis aque. & aliquando scribitur cum littera nun in fine & dicitur צָמָאן Simaon. Deut. 8. Ac dipsas. ideſt sitis. nam grece dipsas idem est quod sitis latine. Ps. 106. Et exitus aquarum in siti.

צָמַד Samad. Iungere. adherere. concinare. Beatus hiero. transtulit initiari. Nume. 25. Initiatusq̄ est israel beelphegor. Et in eodem. qui initiati sunt beelphegor. p quo hebrei legunt. iunctus est siue adhesit beelphegor. 2. Reg. 20. Et desuper accinctus gladio dependēte vsq̄ ad ilia. Pro quo hebrei legunt. Et desuper accinctus gladio adiūcto seu adherente super lumbos suos. ps. 49. Et lingua tua cōcinabat dolos. Et inde צָמִיד Samid. ideſt operculum quod ponitur super vas & cum eo iungitur. Nu. 19. Vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper. & inde צֶמֶד Semed. ideſt par seu iuga boum vel aliorum animaliū aut bini. Iudi. 19. Habēs in comitatu puerū & duos asinos. ideſt par asinorum. 3. Reg. 19. Tulit par boum & mactauit illud. Hiere. 51. Collidam in te agricolam & iugale ei⁹. Et in plu. צְמָדִים Semadim. 3. Reg. 19. Arantem in duodecim iugis boum. 4. Regum. 9. Memini enim quando ego & tu sedētes in curru sequebamur achab. pro quo hebrei legunt. Sedentes in iugis. ideſt in curribus qui vehebātur iugis equorum. Esa. 5. Decem iugera vinearum facient lagunculam vnam. ideſt vince que decem iugis boum vno die possint arari. Item צָמִיד Samid. ideſt armilla. Nu. 31. periscelides & armillam. Et in plu. צְמִידִים semidim. Geñ. 20. cūq̄ vidisset inaures & armillas.

צָמַח Samach. germinare. pullulare. oriri. crescere. Geñ. 2. Omnemq̄ herbam regionis priusq̄ germinaret. & in eodem. 3. Spinas & tribulos germinabit tibi. Et in eodē 41. Alie quoq̄ spice totidem tenues & percusse vredine oriebantur. ideſt pullulabant. Exo. 10. Corrodet enim omnia ligna que germinantur in agris. Leuit. 13. Porro si steterit macula & capilli nigri fuerint. Pro quo hebrei legūt. Et capillus niger pullulauerit siue creuerit. Deut. 29. Necq̄ virēs quippiam germinet. 2. Reg. 10. Manete in hierico donec crescat barba vestra. Et in eodem. 22. Nec est quicquā ex eo quod non germinet. ps. 103. Producens herbam iumentis. ideſt germinare faciens. ps. 146. Qui producit iumentis fenum. Eccls. 2. Vt irrigarent silluam lignorū germinantium. Esa. 44. Germinabunt inter herbas. & in eo. 55. Et infundit eā: & germinare eam facit. Ezech. 16. Et pilus tuus germinauit. Et inde עֶמַח Semach. ideſt germen. Geñ. 19. Vniuersos habitatores vrbium & cuncta terre virentia. Pro quo hebrei legunt. Et omne germen terre. Esa. 4. In die illa erit germen dñi in magnificentia. Zach. 3. ecce ego adducam seruum meum orientē. i. germen seu germinantem. Et in eodem. 6. Ecce vir oriens nomen eius.

צָמַק Samac. arere. siue aridum esse. Osee. 9. Da eis vuluā sine liberis & vbera arentia. Et inde vue passe dicuntur צְמוּקִים Simucim. 1. Reg. 25. Centum ligaturas vue passe. Et in eo. 30. Et duas ligaturas vue passe.

צֶמֶר Semer. lana. cacumē. f. arboris. seu medula. Deut. 22. Non induēris vestimentum quod ex lana linoq̄ cōtextum est. Prouer. 31. Quesiuit lanam & linum. Esa. 1. Vellet lana alba erunt. Ezech. 27. In lanis coloris optimi. Pro quo hebrei legunt. In lana candida. Item צַמֶּרֶת Saméreth ideſt cacumen seu summitas arboris: vel medula arboris. Ezech. 17. Tulit medulam cedri. Et in eo. Et summam ego de medula cedri sublimis. & in eo. 31. Et inter condensas frondes elatum est cacumen eius. & in eo. Et dedit summitatem eius virentē atq̄ condensam. Et in eo. Neq̄ pones summitatem suam inter nemorosa atq̄ frondosa.

צָמַת Samath. Disperdere. perdere. consumere. ad interni tionem perducere. 2. Reg. 22. Obedientes me: & disperdam eos. Iob. 6. Tempore quo fuerint dissipati peribūt ideſt perditi erūt vel cōsumētur. Ps. 72. Perdidisti oēs qui fornicātur abs te. Ps. 87. terrores tui conturbauerunt me. Pro quo hebrei legunt. Terrores tui consumpserunt me. & Beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit oppressi sunt me. ps. 93. Et in malicia eorum disperdet eos: disperdet eos dominus deus noster. ps. 100. Detrahentem secreto proximo suo hunc persequebar. pro quo hebrei legunt. hūc disperdebā siue cōsumebā. ps. 118. Tabescere me fecit zelus meus. p quo btūs hiero. i ps. iuxta he. ve. trāstulit. cōsūpsit me zelus meus. Threñ. 3. Lapsa est in lacum vita mea. pro quo hebrei legunt. Disperierunt: seu consumpte sunt in lacu vite mee. & ponitur in hebreo in plurali. quia vita in hebreo est pluralis numeri: & caret numero singulari.

צִנָּה Senin. spina. siue vepres. translatio nostra traduxit lāceā seu fudē. & solū inuenitur in nūero plu. f. צִנִּים Senim. Nu. 33. & lācee in lateribus vr̄is. Ios. 23. & fudes in oculis vr̄is. & inde צִנָּה Sina. i. scutū. 3. Reg. 10. fecit rex salomon cētū scuta de auro purissimo. Ps. 34. Apphēde arma & scutū. ps. 90. scuto circūdabit te veritas eius. Amos. 4. Et leuabūt vos in cōtis. pro quo he. le. Et leuabūt vos i scutis. & dicunt q̄ ponitur ibi p nauiculis puis ad modū scuti factis. & inde צִנִּים sinim. i. arma seu armati. Iob. 5. & ipse rapiet armatus. Prouer. 22. Arma & gladii in via supbi. hebrei tamen dicunt q̄ significat spinas seu tribulos.

צָנַח Sanach. figere. defigere. suspirare. Iudi. 4. Percussitq̄ malleo defixit in cerebrū vsq̄ ad terrā. signat ēt suspirare. Ios. 18. Suspirauitq̄ vt sedebat in asino. Iudi. 1. quecum suspirasset sedens in asino. hebrei tamen dicunt q̄ in duobus locis p̄dictis signat descēdere seu declinare. vñ in p̄dictis locis ipi legūt. & descēdit seu declinauit de asino.

צְנֹם Senum. aridū. siccū. & solū inuenitur in nu. plu. & ge. fe. f. צְנֻמֹת senumoth. Geñ. 41. alie q̄q̄ septē tenues & pcusse vredine oriebātur. pro quo he. le. & ecce septē spice aride tenues & pcusse vredie oriebātur post illas. & solū

inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui q̄ significat mutas seu paruas.

צָנַע Humilis. צְנוּעִים Humiles הַצְנֵעַ Solicitus seruare. Sanūaa. humilis. modestus. & solū inuenitur in nu. plu. f. צְנוּעִים Senuim. Prouer. 11. Vbi aūt est hūilitas: ibi & sapiētia. p quo he. le. & cū humilib⁹ sapiētia. & ide הַצְנֵעַ hasnéa. i. humiliter. btūs hiero. trāstulit solicitū. Mich. 6. & solicitū ambulare cum deo tuo. & solū inuenitur in p̄dictis locis. in lingua vero chaldaica sign̄at seruare seu obseruare

צָנַף Circumuoluere. Coronare. צְנִיף Cidaris Sanaph. circūuoluere. amicire. Leuit. 16. Cidarim mū dā ponet capiti. i. circūuoluet capiti. Esa. 22. coronās coronabit te tribulatiōe. Pro quo he. le. Circūuoluēs circūuoluet te inuolutione: siue amicies amiciet te amictu. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. f. צְנֶפָה Senepha. & inde צָנִיף Saniph. i. vitta vel cidaris que capiti imponitur vel circūuoluitur aut amicitur. vt Zach. 3. Ponite cidarim mundam sup caput eius: & posuerūt cidarim mūdā sup caput eius. Scribitur ēt cū mem in principio & cū tau in fine & dr̄ מִצְנֶפֶת Misnépheth. Exo. 28. Cidarim & baltheū. Leuit. 16. Cidarim linea imponet capiti. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatum. Ezech. 21. Aufer cidarim: tolle coronam. Et in plu. צְנִיפוֹת Seniphoth. Esa. 3. & sindones & vittas & theristra. vbi ponitur pro vittis.

צִנְצֶנֶת vas. Sinsēneth. genus vasis. vt lagūcula. Exo. 16. sume vas vnum & mitte ibi man. & solum inuenitur in predicto loco.

צִנָּק carcer. Sinoc. Carcer. Hiere. 29. vt mittas eum in nerthum & in carcerem. & solum inuenitur in predicto loco.

צִנּוֹר Fistula. cataracte. Sinor. Fistula. canalis. seu cataracta. 2. Reg. 5. Et tetigisset domatū fistulas. Ps. 41. Abyssus abyssum inuocat in voce cataractarum tuarum.

צִנְתֵּר Rostra Santher. Canalis. btūs hiero. trāstulit rostrum. & solū inuenitur in nu. plu. Zach. 4 Que sūt iuxta duo rostra aurea: & solū inuenitur in predicto loco.

צָעַד Discurrere. iuxta. Calcare. Ambulare. Gradi. Cōculcare צָעַר Saad. Incedere. ambulare. deābulare. gradiri. cōculcare. Geñ. 49. filie discurrerāt sup murū. i. incedebant vel deābulabāt. Iob. 18. & calcet sup eum quasi rex iteritus i. abulet sup eū. ps. 67. Cū ptransieris per desertū. p q̄ btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. & ambulares per desertū. Prouer. 7. Viā domus illius gradītur. & in eo. 30. Tria sunt q̄ bene gradiūtur. Abach. 3. In fremitu cōculcabis terrā. & inde צָעַד Sead. siue עֲעָדָה Seada. i. gressus. incessus. passus. 2. Reg. 5. & cū audieris sonitū clamoris gradiētis in cacumine pirorū. p quo he. le. & erit cū audieris sonitū gressus. & in plu. צְעָדִים Seadim. 2. Reg. 6. Cumq̄ trāsceēdissent qui portabāt arcā dñi sex passus. ps. 17. dilatasti gressus meos subtus me. Scribitur ēt cū mem i prīcipio. ps. 36. apud dñm gressus hois dirigūtur. Dañ. 41. per libyā quoq̄ & ethiopiā trāsibit. p quo he. le. Libyi quoq̄ & ethiopes in gressib⁹ ei⁹ & inde אֲצַעֲדָה Esaada. quod ē gen⁹ ornamēti. p quo btūs hiero. trāstulit. pisces q̄d ē ornamētū cruris: a pi grece i. circū: & scelos. i. crus: eo q̄d ponitur circū crura. Nu. 31. periscelides & armillas ānulos & dextralia. & aliqui hebrei dicūt q̄ est ornamentum brachii. 2. Regū. 1. Et tulit diadema quod erat in capite illius: & armillā de brachio eius. vbi ponitur pro armilla. Et aliquando scribitur sine aleph. Esa. 3. Et discriminalia & periscelides & murenulas.

צָעָה Gradiri Saa. Gradiri. discurrere. iſtabilē seu mobilē esse. sternere. Esa. 51. Cito veniet gradiēs ad apiēdū. & in eo. 53. Gradiēs in multitudine fortitudinis sue. Hiere. 2. Sub omni ligno frōdoso tu prosternebaris meretrix. p quo he. le. Tu discurrebas meretrix: siue instabilis eras. potest etiā significare sternere vel prosternere sicut est in lra nka. vt Hiere. 48. Et mittā ei sratores & sternent eum.

צָעַן Trāsferri צָעִף Teristrum Saan. moueri. seu transferri de loco in locū. Esa. 33. tabernaculū qd nequaq̄ trāsferri poterit. Saiph. Genus vestis: quo mulieres opiūt caput seu facie. pro quo btūs hiero. trāstulit teristrū. Geñ. 38. Assū sit teristrū & mutato habitu sedit in biuio itineris. & in eo. Depositoq̄ habitu quem sumpserat. pro quo in hebreo habetur. & deposuit teristrum suum de super se.

צָעֲצַע Statuarii. צָעֲצָעִים Statuarii. Saasua. Statuarius. & solū inuenitur in nu. plu. scilicet צָעֲצָעִים Saasuim. 2. Paralip. 3. Cherubim duo opere statuarii. Quod in hebreo legitur plu. f. statuariorum

צָעַק Clamare. vociferari. Saac. Clamare. exclamare. vociferare. cōuocare. seu cōgregare. Geñ. 4 Vox sanguinis fratris tui clamātis ad me de terra. Exo. 5. & idcirco vociferātur dicētes eamus & sacrificem⁹ deo nr̄o. & in eo. 14. qd clamas ad me. & i eo. 22. vociferabūtur ad me: & ego exaudiā clamorē eorū. & i eo. Si clamauerit ad me exaudiā eū. 4. Reg. 2. helise⁹ aūt vidēbat & clamabat. ps. 33. Clamauerūt iusti & dñs exaudiuit eos. ps. 106. & clamauerūt ad dñm cū tribularētur. Hiere. 22. ascēde libanū & clama. Threñ. 2. Clamauit cor eorū ad dñm. Signat ēt cōuocare: siue cōclamare ad cōgregādū populū vel exercitū. vt Iudi. 7. Cōclamātes aūt viri israel. Et in eo. cōclamauitq̄ ois ephraim & pocupauit aquas. pro q̄ he. le. & cōuocat⁹ seu cōgregat⁹ est ois ephraim. 1. Reg. 10. & cōuocauit samuel oēm ppm ad dñm 4. Reg. 3. Conuocauerūt oēs qui accincti erāt baltheo. & ide

צְעָקָה Clamor Seaca i. clamor siue vociferatio. Geñ. 18. Vtrū clamorē qui venit ad me opē cōpleuerunt. Et in eodē. 27. Et rugiuit clamore magno. Exo. 3. & clamorē eius audiui. vide ēt de hoc supra in dictione זָעַק zaac.

צָעִיר Minui. attenuari צָעִיר Minimus Iunior. Minor paruulus צְעִירִים minores Paruuli צְעִירָה minor. modicū מְצֹעָר Parua Rubilis. Saar. minui. diminutū seu minorē esse. Iob. 14. Siue nobiles fuerint filii eius siue ignobiles nō intelligit. p quo he. le. honorātur filii ei⁹ & nescit: & minorātur siue diminuūtur & nō itelligit. Hiere. 30. & glificabo eos & nō attenuabūtur. i. nō minuētur. et inde צָעִיר sair. i. minim⁹ seu puus. Geñ. 43. et minimus iuxta etatē suā. p q̄ he. le. minim⁹ seu minor iuxta minoritatē suā. Iob. 32. Iunior sum tpe. i. minor. Mich. 5. Et tu bethleem ephrata puulus es in millibus iuda. et in plu. צְעִירִים seirim. Hiere. 14. Maiores miserūt minores suos ad aquā. Et in eo. 48. annūciate clamorē puulis eius. Zach. 13. Et cōuertā manū meā ad puulos. Et in ge. fe. צְעִירָה Seira. Geñ. 19. Dixit maior ad minorē. Et in eo. Minor quoq̄ pepit filiū. Dañ. 8. Egressum est cornu vnū modicū. Et in hebreo est ge. fe. et inde מִצָּעַר misaar. i. modicū. seu modica. vel paruum. Iob. 8. Et si priora tua fuerint parua. pro quo he. le. Et erit principium tuum modicum seu paruum. Esa. 63. quasi nihilum posederunt populum sanctum tuum. ideſt quasi modicum.

צָפַד Adherere. צָפָה Intueri circūspicere Sapad. Adherere. Threñ. 4. Adhesit cutis eorum ossibus. et solum inuenitur in predicto loco

צָפָה Cōtēplari. Respicere Sapha. intueri seu respicere. speculari. cōtēplari. spere. coopire. Geñ. 31. Intueatur et iudicet dñs iter nos. Iob. 15. Circūspectās vndiq̄ gladiū. i. intuēs seu respiciens. Ps. 5. Mane astabo tibi & videbo. pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Mane preparabor ad te & cōtemplabor. ps. 65. Oculi eius super gentes respiciunt. Esa. 21. Contemplare in specula. Threñ. 4. Cum respiceremus ad gentem que saluare nos non poterat. Naum. 2. Contemplare diem. Abach. 2. & contemplabor vt videam quid dicat mihi. Signat ēt spare. vt Mich. 7. Ego aūt ad dñm aspiciam. pro quo he. le. Ego aūt in domino sperabo. & inde צוֹפֶה sophe. i. speculator seu contemplator. Ezech. 3. Speculatorem dedi te domui israel. Osee. 9. Speculator ephraim cum deo meo. & in plurali צוֹפִים sophim. i. Regum. 14. Et

Sperare צוֹפֶה Speculator צוֹפִים

Speculatores צֹפִים מְצַפֶּה Specula speculatio

respexerūt speculatores qui erant in gabaa. Esa. 66. Speculatores eius ced sunt. & inde מְצַפֶּה Mispe seu מִצְפָּה Mispa. idest specula. seu speculatio. Esa. 21. Sup speculā dñi ego sū stans iugiter. Osee. 5. Laqueati estis speculationi. Michee 7. Dies speculatiōis tue. Est ēt nomē proprīū loci excelsi & eminētis: vnde speculatores solent speculari. 1. Regū. 10. & conuocauit samuel populū ad dñm in maspha. Signāt ēt p dicta dictio צָפָה Sapha. coopire aut tegere. Exo. 25. & deaurabis eā auro mūdissimo. i. cooperies. & in eo. 36. Quas operuit auro. & in eo. 38. Quas & ipsas vestiuit argento. i. operuit. 3. Reg. 6. & operuit lignis cedrinis intrinsecus: & texit pauimētum domus: & in eodem. & operuit illū atq; vestiuit auro purissimo. Et in eodem. Domum quoq; añ oraculum operuit auro purissimo. Prouer. 26. Quomodo si argento sordido ornare velis vas fictile. idest coopire velis.

Cooperire Operire.

צָפָה

צִפּוי cooptorii.

Et inde צִפּוי Sipui. i. coopertorium. Nu. 16. Et producat ea in laminas: & affigat altari. pro quo hebrei legūt. & producat ea i laminas in coopertorium altari. Et inde צֶפֶת Sepheth. i. caput columne quo colūna operiebatur. z. Paralip. 3. porro capita earum quinq; cubitorū. Itē אֶפֶת Saphath. idest fetor: secundū translationē nostram. Ezech. 32. Et irrigabo terram fetore sanguinis tui. De quo vide supra in dictione צוף Suph.

Caput columne. צֶפֶת

Fetor. צֶפֶת

Sapachath. scyphus: aut phiala. vel lecythus. 1. Reg. 26. Tulit igitur dauid hastā & scyphū aque. 3. Reg. 17. Et paululū olei in lecytho. & i eodē. Neq; lecythus olei minuetur. & i eo. 19. & ecce ad caput suū subcinerici? panis & vas aque. vbi ponitur pro vase. Item צְפִיחִית Sapichith. idest laganum: siue massa oleo frixa & melle lita. Exo. 16. Gustusq; eius quasi simile cum melle.

צַפַּחַת Scyphus. Lecythus

Vas. צְפִיחִית Laganū.

צָפַן Saphan. reseruare. celare. tegere. protegere. recondere. seruare. custodire. Exo. 2. Et abscondit tribus mensibus. & in eodem. Cūq; iam celare non posset. Ios. 2. Tolles mulier viros abscondit eos. Iob. 10. Licet hoc celes in corde tuo. & in eodē. 14. Quis tribuat mihi vt in inferno protegas me. Et in eo. 15. & numerus annorū incert? est tyrannidis eius. pro quo he. le. Et numerus annorū absconditus est robusto seu tyranno. Et in eo. 17. Cor eorū longe feci sti a disciplina. pro quo he. le. Cor eorum texisti seu celasti a disciplina. Ps. 16. Qui abscondit me in tabernaculo suo. Ps. 30. Quā abscōdisti timētibus te. ps. 55. Inhabitabunt & abscōdēt. Ps. 118. In corde meo abscondi eloqa tua. Prouer. 1. abscondamus tendiculas contra insontem. & in eodem. Et moliuntur fraudes cōtra aīas suas. pro quo he. le. & abscondunt pro aīabus suis: siue cōtrà aīas suas. & in eodem. 10. Sapientes abscōdūt scientiā. Hiere. 16. Et nō fuit occultata iniq tas eorū ab oculis meis. Significat etiā seruare: siue reseruare vel custodire. Prouer. 2. Et mandata mea abscōderis penes te. i. seruaueris seu reseruaueris. & in eodē. Custodit rectorū salutē. & in eo. 27. qui retinet eā: quasi qui vētū tenet. at pro quo he. le. Qui seruat eam: quasi qui seruat ventum. Canti. 7. Noua & vetera dilecte mi seruaui tibi. Significat etiā respicere. ps. 9. Oculi ei? in pauperē respiciūt. Et inde צָפַח saphum. i. absconditū siue arcanū. Ps. 15. & de abscōditis tuis adimpletus est vēter eorū. ps. 82. Et cogitauerūt aduersus sanctos tuos. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Et inierunt cōsilium aduersus arcanū tuū. Ezech. 7. & violabūt arcanū meū. Scribitur ēt cū mem in principio. vt in abdia: Inuestigauerunt abscondita eius. Et aliqñ scribitur cū tau in fine & dr צָפַת saphtath. Gen. 41. Et vocauit eum lingua egyptia saluatorem mundi. Pro quo he. le. & vocauit eū absconditorū reuelatorē. De quo vide supra in dictione פַּעְנֵחַ Pachneach. Itē צָפוֹן Saphon. i. aquilo seu

Cooperire Operire. צָפָה

Celare. צָפַן

Protegere

Tegere

Occultare

Custodire

Seruare Respicere. צָפַח

Abscōdituꝫ

Arcanū.

Absconditꝰ צְפוּנֵת

abscōdita. צָפַן

ps septētrionalis. Gen. 28. & dilataberis ad orientē & occidētē & septētrionē & meridiē. Iob. 26. Qui extēdit aquilonē super vacuū. Esa. 43. Dicā aquiloni: da. Et inde צְפוֹנִי sepho ni. idest aquilonaris seu ille qui est ab aquilone. Ioel. 2. & eū qui ab aquilone est longe faciam a vobis.

Aquilo צָפוֹן Aquilonaris.

צֶפַע Séphaa. serpentis genus. i. regulus seu basiliscus: aut aspis. Esa. 14. De radice enī colubri egredietur regulus. scribitur ēt cū nun in fine & dr צְפִעֹנִי siphoni. Prouer. 23. Et sicut regulus venena diffundet. Esa. 59. Ova aspidis ruperūt. & in plu. צְפָעֹנִים Siphonim. Hiere. 8. Quia ecce ego mittā vobis serpentes regulos. Item צֶפְרִי Sephia. i. fimus. stercus. & solum inuenitur in nu. plu. s. צְפִיעֵי sephie. Ezech. 4. Ecce dedi tibi fimū boum pro stercoribus humanis. & in ge. fe. צְפִיעוֹת sephioth: quod secundum hebreos significat nepotes. seu pgeniē. Beatus hieronym? trāstulit diuersa genera. Esa. zz. & suspendā sup eū oēm gloriā domus prīs ei?: vasorū diuersa genera. p quo he. le. & suspēdā sup eū oēm glīā dom? prīs ei? filios & nepotes seu pgeniē.

Regulus. צֶפַע

Aspis צְפָעוֹנִים

Reguli צְפְרִי

Fimus צְפִיעוֹת

Diuisa gña

Nepotes צְפָצַף

צְפְצַף Siphsaph. garrire. gānire. mussitare. Esa. 8. qui strident in incantationibus suis. Pro quo hebrei legūt. Qui garriunt & clamāt siue sonant. Et in eo. 10. Et nō erat qui moueret pēnā & aperiret os & gāniret. & in eodē. 29. & de humo eloquiū tuum mussitabit. Et in eo. 38. Sicut pullus hirūdinis sic clamabo. i. garriā seu gāniā more auium. Itē צְפְצָפָה saphsapha. i. supficies. Ezech. 17. In supficie posuit illud. hebrei tñ dicūt q; signāt genus quoddā salicis.

Garrire Bānire mussitare Clamare

צְפְצָפָה Supficies

צָפַר Saphar. Manicare. i. mane consurgere. Iudi. 7. Quitimidus & formidolosus est reuertatur. Pro quo he. le. Reuertatur & manicet. i. mane recedat. Et inde צִפֹּרָא Saphra: quod in lingua chaldaica significat mane siue tēpus matutinum. & inde צְפִירָה Sephira. pro quo btūs hiero. trāstulit contritionē. Ezech. 7. Venit contritio sup te. & in eo. Egressa est contritio. hebrei vero dicunt q; signāt sententiā mane prolatā. Ponitur etiam pro corona vel serto. Esa. 28. Corona glorie & sertum exultationis. Item צִפּוֹר sipor. auis seu volucris aut passer. & est cōmunis generis. Gen. 7. Cunctūq; volatile secundum genus suum. Leuit. 14. tinget i sanguine passeris immolati. Deut. 14. Omnē autem mundam comedite. Ps. 83. Et enim passer inuenit sibi domū. Ps. 101. Sicut passer solitarius in tecto. Et in plu. צִפֳּרִים Siporim. Leuit. 14. Vt offerat duos passeres viuos. ps. 103. Illic passeres nidificabunt. Esa. 31. Sicut aues volantes sic proteget dominus exercituum ierusalem. Item צְפִיר Saphir. i. hircus. Dañ. 8. Ecce autem hircus caprarū veniebat. Et in eodem. Hircus autem caprarū magnus factus est nimis. & i eodem. Porro hircus caprarum rex grecorum est. Et in plu. צְפִירִים Sephirim. Nec. 8. Hircos pro pctō duodecim. Item צִפֹּרֶן Sipōren. vnguis siue vngula. Hiere. 17. Scriptum est stillo ferreo & vnguine adamātina. & in plu. צִפָּרְנַיִם Sipornaim. Deut. 21. Et circūcidet vngues eius.

Volatile Passer Auis. צִפּוֹר Passeres Aues. צְפִיר Hircus

צְפִירִים Hirci. צִפֹּרֶן Unguis צִפָּרְנַיִם vngues

צְפַרְדֵּעַ Sephardea. rana. Exo. 8. Et ascēderūt rane. quod in hebreo legitur singlariter. s. & ascendit rana. Et ponitur ibi singulare pro plurali. s. צְפַרְדְּעִים sephardeim. i. rane. vt in eo. & educ ranas super terram egypti.

Rana. צְפַרְדֵּעַ

צֵפֶת Sepeth. caput. s. colūne. 2. Paralip. 3. Porro capita earū quinq; cubitorū. De q; vide supra i dictōe צֶפֶת sapha.

Caput columne צֶפֶת

צִקְלָן Siclon. pera pastoralis. 4. Reg. 4. Et frumentū nouum in pera sua.

Pera. צִקְלָן

צָרַר Sarar. Angustiare. tribulare, hostiliter agere. aduersari. claudere. ligare. Nu. 25. Hostes vos sentiant madianite. p quo hebrei legūt. Angustiare siue tribulare madianitas. Et in eodem. Quia ipsi hostiliter egerunt contra vos. Et in eodem. 33. Auersabuntur vobis in terra habitationis vestre. Leuit. 18. Sororē vxoris tue in pellicatum non accipies. pro quo he. le. & mulierem sine vxorem cum sorore sua non accipies ad tribulandū siue ad auersandū. i. vt vnaquęq; sit hostis alterius siue auersetur alterā: & ad inuicē sint in angustiā & tribulationē. Hiere. 10. Et tribulabo eos ita vt inueniantur. Soph. 1. Et tribulabo hoīes. & inde צָרָה Sara siue מְצַר Mesar. idest angustia siue tribulatio. & inde צַר Sar. siue צוֹרֵר Sorer. idest angustiator siue tribulator aut hostis. De quo vide supra in dictione צוּר Sur. Significat etiam claudere seu ligare. 2. Reg. 20. Sed erāt clause vsq; ad diem mortis sue. Iob. 26. Qui ligat aquas in nubibus suis. Prouer. 26. Sicut qui mittit lapidē in aceruum mercurii. pro quo he. le. Sicut qui ligat lapidem. Cuius expositionē vide infra in dictione רָגַם ragam. Et in eo. 3. quis colligauit aquas quasi in vestimento. vide ēt de hoc supra i dictione צוּר Sur. & inde צְרֹר Seror. idest fasciculus. aut sacculus in quo pecunia ligatur. Cāti. 1. fasciculus myrrhe dilectus me? mihi. Prouer. 7. Sacculū pecunie secum tulit. Aggei. 1. Misit eas in sacculum pertusum. & in plu. צְרֹרוֹת Seroroth. Gen. 42. Repererunt in ore saccorum ligatas pecunias. i. sacculos pecuniarū. Item צְרֹר Seror. lapillus: seu gleba parua que cadit de frumēto qñ cribratur. Amos. 9. sicut cōcutitur triticū in cribro: & non cadet lapillus super terrā.

Angustiare. צָרַר Tribulare צָרָה Angustia. צַר Angustiator Claudere. Ligare. Colligare. צְרֹר Fasciculꝰ Sacculus צְרֹרוֹת Sacculi צְרֹר Lapillus

צָרַב Sarab. Comburere. ardere. Prouer. 16. & in labiis eius quasi ignis ardescet. Ezech. 20. Et comburetur in ea ois facies. & inde צָרֶבֶת Sarēbeth. idest cicatrix que fit ex combustione. Leuit. 13. quia cicatrix est combustura.

Ardere. Cōburere. צָרַב Cicatrix. צָרֶבֶת

צְרִי Sori. resina. & scribitur cū iod loco he. Gen. 43. modicum resine & mellis & storacis. Hiere. 8. Nunquid resina non est in galaad. Et in eodem. 43. Et tolle resinam virgo filia egypti. Ezech. 27. Et mel & oleum & resinam. Et aliqui hebrei dicunt q; significat theriacam.

Resina. צְרִי

צָרַח Sarach. vociferari. fortiter clamare. Esa. 42. vociferabitur & clamabit. Soph. 1. vox diei domini amara: tribulabitur ibi fortis. pro quo he. le. Vociferabitur siue clamabit ibi fortis. & inde צְרִיחַ Seriach. i. turris alta ex qua speculatores clamant. Iudi. 9. Ingressi sunt fanum dei sui berith. pro quo he. le. Ingressi sunt turrim fani dei sui berith. Et in eodem. Qui circumdantes presidium succenderunt. i. turrim. & in plurali צְרִיחִים Serichim. pro quo beatus hieronymus transtulit antra. 1. Reg. 13. In petris quoq; & in antris & in cisternis.

Vociferari צָרַח Turris. Presidiū צְרִיחִים Antra.

צָרַךְ Sarach. oportere. necessarium esse. indigere. 2. Paralipo. 2. Nos autem cedemus ligna de libano quot necessaria habueris. Et in lingua chaldaica frequenter ponitur pro indigere vel oportere.

Necessarium esse. צָרַךְ

צָרַע Sarūa. Leprosus. Leuit. 13. quicunq; ergo maculatus fuerit lepra. idest leprosus fuerit. Et in eo. 22. Homo de semine Aaron qui fuerit leprosus. Scribitur ēt cū mem in principio & dr מְצֹרָע mesoraa. Leuit. 14. Hic est ritus leprosi. 2. Reg. 3. Nec deficiet de domo ioab fluxū seminis patiēs & leprosus. & in ge. fe. מְצֹרָעַת mesoráath. Exo. 4. p tulit leprosam instar niuis. & inde צָרַעַת Sarāath. i. lepra. Leuit. 13. Plaga lepre si fuerit in homine. Item צְרָעָה siraa. nomē reptilis venenosi. Beatus hieronymus trāstulit scrabrones. Exo. 23. Emittens scrabrones prius qui fugabunt eueum & cananeum.

Leprosus צָרוּעַ Leprosa מְצֹרָעַת Lepra צָרַעַת Scrabrones צְרָעָה

צָרַף Sarąph. conflare. probare. examinare. purgare. s. sicut metalla probantur & purgantur conflādo ea in ignē Iudi. 7. Et ibi probabo illos. ps. 11. Argentum igne examinatum. ps. 16. Igne me examinasti. ps. 17. Eloquia domini igne examinata. Ps. 25. Vre renes meos & cor meū. Pro q; beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. cōsta renes meos

Purgare. Examinare Urere. Conflare צָרַף

& cor meū. ps. 65. Igne nos examinasti sicut examinatur argentū. Ps. 104. Eloquiū dñi inflamauit eū. pro quo btūs hiero. transtulit. probauit eum. ps. 118. Ignitum eloquium tuum vehementer. idest conflatum siue examinatum. pro quo btūs hiero. transtulit. probatus sermo tuus nimis. Esa. 1. Et excoquā vsq; ad purū scoriā tuā. i. igne purgabo. Et in eo. 48. Ecce excoxi te: sed non quasi argētū. Hiere. 6. Frustra cōflauit conflans. Et in eo. 9. Ecce ego conflabo & probabo eos. Dañ. 12. Et quasi ignis probabuntur multi. & inde צוֹרֵף Soreph. i. conflator. seu argentarius. Iudi. 18. Et dedit eos argentario. Esa. 40. aut aurifex auro figurauit il lud & laminis argenteis argentarius.

Probare. Excoqre. צוֹרֵף argentarꝰ artifex

צָרְפַת Sarphath. nomen proprium prouincie: que in nra translatione sarepta dicitur: vt in abdia. & trāsmigratio exercitus huius filiorum israel omnia loca chananeorum vsq; ad sareptam. Hebrei tamen dicunt q; significat galliam seu franciam. Sed probabilius videtur esse nomen loci vel prouincie existentis in terra sidoniorum que est prope terram chanaā: vt habetur. 3. Reg. 17. Vbi dicitur vade in sareptam sidoniorum. Et in eodem. Surrexit & abiit in sareptam sidoniorum.

Sarepta. צָרְפַת

De incipientibus a littera. ק Coph.

קָאָה Caa. vomere. euomere. expellere. Leuit. 18. Ne & nos similiter euomat: sicut euomuit gentem que fuit ante vos. Iob. 20. Diuitias quas deuorauit euomet. Prouer. 23 Cibos quos comedisti euomes. & aliquando scribitur cum littera iod loco aleph. Hiere. 25. Bibite & inebriamini & vomite. & inde קִי Ci. idest vomitus. Prouer. 26. sicut canis qui reuertitur ad vomitum suum. Esa. 28. Omnes enī mense replete sunt vomitu. Vide etiam de hoc infra in dictione קוֹא coa.

Euomere קָאָה Vomere קִי vomitus.

קָאַם Caem. in lingua chaldaica significat stare seu consurgere. vt Dañ. 2. Stabat contra te.

Stare. קָאַם

קָאַת Caath. Nomen auis. p quo btūs hiero. trāstulit onocrotalum siue pelicanum. Leuit. 11. onocrotalū & porphyrionem. ps. 101. similis factus sum pelicano solitudinis. Esa. 34. Et possidebunt eam onocrotalus & erītius. Soph. 2. & onocrotalus & erītius.

Onocrotalus. Pelicanꝰ קָאַת

קַב Cab. Cabus. genus mensure. 4. Reg. 6. Et quarta pars cabi stercoris columbarum quinq; argenteis.

Cabus. קַב

קָבַב Cabab. maledicere. imprecari. s. maledictiōe. Et scribitur cum simplici beth & ponitur punctus dagues p alio beth qđ deficit. Nu. 22. Veni & maledic ei. & in eo. veni & maledic ppło isti. & i eo. 23. Quomodo maledicā cui nō maledixit deus. Iob. 3. maledicant ei: qui maledicūt diei.

Maledicꝰ. קָבַב

קִבָּה Ceba. vētricul? seu stomach? Deut. 18. dabūt sacerdoti armū & vētriculū. & dicūt hebrei q; signāt coagulum. Item קֻבָּה Cuba. idest lupanar. seu prostibulū. Nu. 25. Ingressus est post virū israelitā in lupanar. Ponitur ēt p loco genitaliū. vt in eo. Et pfodit ambos simul virum. s. & mulierē i locis genitalibus. & aliqui hebrei secundum primā significationem legunt. In ventriculum seu in stomachū.

Vētriculus קִבָּה Lupanar. קֻבָּה Locus genitalium.

קִבֵּל Cabel. recipe. suscipe. acceptare. acqescere. 1. Paralip. 21. hec dicit dñs elige qđ volueris. p q; he. le. hec dicit dñs suscipe siue acepta tibi. s. vnū de trib?. & in eo. 12. fuscepit ergo eos dauid. 2. Paralip. 29. & fusceperūt sanguinē sacerdotes. Dañ. 2. & honorē multū accipietis a me. & in lingua chaldaica signāt ēt acqescere. seu obedire. Itē קִבֵּל cobel siue קִבֵּל cobel. i. corā: seu cōtra: aut e regiōe. 4. Reg. 15. & p cussit eū palā & interfecit. p q; he. le. & pcussit eū corā pplo seu cōtra pplm. Dañ. 3. stabāt aūt in cōspectu statue. i. cōtra statuā. & in eo. 5. Quasi manus hominis scribentis contra

Suscipere קִבֵּל Accipere. Coram. Contra

cãdelabrum. Et quando preponitur ei dictio כָּל col: que
significat omne: tuncãmbe dictiones in lingua chaldaica ſi
gnificãt propter. propterea. ideo. quia. eo ꝙ. quõ. ſecundũ.
ſicut. ergo. quãuis. ſtatim. poſt. Dañ. 2. Scientes ꝙ recceſſerit
a me ſermo. ꝑ quo he.le. Propterea ꝙ vidiſtis ꝙ receſſerit
a me ſermo. Poteſt etiã legi ſic. Poſtq̃ vidiſtis. & in eo. Sed
neq; regum quiſquam magnus & potens. pro quo he.le.
Eo ꝙ omnis rex magnus & potens. & in eodem. Quo au-
dito rex in furore & ira precepit. ꝑ quo he.le. Propter hoc
rex in furore & ira. & in eodem. 4. Quia omnes ſapientes
regni non queũt ſolutionem edicere. Et in eodem. 5. quia
ſpiritus amplior & prudentia intelligentiaq; & in eodem.
6. Quia ſpiritus dei amplius erat in eo. Et in eo. Eo quod
fidelis eſſet. Eſd. 4. Poſſeſſionem trãs fluuiũ non habebis.
pro quo he.le. Propter hoc poſſeſſio trans fluuium nõ erit
tibi. Significat etiam quomodo vel ſecundum: aut ſicut. vt
Dañ. 2. Quomodo ferrum comminuit & domat omnia.
& in eodem. Secundum ꝙ vidiſti ferrum mixtum teſte. &
in eodem. 6. Sicut & ante conſueuerat. Item ponitur ꝑ ergo. vt Eſd. 4. Nos ergo memores ſalis ꝙ in palatio come-
dimus. Item ponitur pro quãuis. Dañ. 5. Cũ ſcires hec om
nia. i. quãuis ſcires hec omnia. Ponitur etiam pro ſtatim. vt
in eo. 3. Statimq; in ipſo tempore. Item ponitur pro poſt.
vt in eodem. 2. Poſt hec daniel ingreſſus eſt ad arioch. & in
codem. 3. Poſt hec igitur. Item קְבַל Cabal. i. inſtrumentũ
bellicum: quod ponitur ad diruendos muros ciuitatis. pro
quo Beatus hieronymus tranſtulit arietes. Ezech. 26. Et
arietes temperabit in muros tuos. & deriuatur a predicta di
ctione קְבַל Cebal. ſiue קֹבֶל Cobel: que ſignificat cõtra ſiue
corã: eo quod ponitur cõtra muros ciuitatis. Et inde מָקְבֵּל
Macbil. ideſt illud quod ponitur cõtra aliud ſiue e regione
ipſius. Exo. 26. Vt anſa contra anſam veniat: & altera alteri
poſſit aptari.

קָבַע Cabaa. affigere. configere. Prouer. 22: Et configet
eos qui cõfixerunt animã eius. Malach. 3. Sí configet
homo deum: quia vos configitis me: & dixiſtis in quo con
figimus te. Et aliqui hebrei dicunt ꝙ ſignificat violentare
ſeu iniuriam vel vim facere. Itẽ קֹבַע Cobaa. ideſt galea ſiue
alia armatura capitis. 1. Reg. 17. Et impoſuit galeam eream
ſup caput eius. Ezech. 23. Lorica & clypeo & galea armabũ
tur contra te. Et aliquando ſcribitur cum caph loco coph.
De quo vide ſupra in littera caph. Item קֻבְּעַת Cubaath.
i. fex. ſeu fundus calicis vel vaſis. Eſa. 51. vſq; ad fũdum ca-
licis ſoporis bibiſti. Et in eodem. Fundum calicis indigna-
tionis mee.

קָבַץ Cabas. congregare. colligere. coadunare. Geñ. 41.
Per ſeptem ãnos fertilitatis qui iam nunc futuri ſunt
cõgreget in horrea. Et in eodem. Congregate ſunt in hor
rea egypti. Ioſ. 9. Et congregati ſunt pariter vt pugnarent
contra ioſue. 2. Reg. 12. Mitte & congrega ad me vniuerſũ
iſrael. & in eodem. Et congregauit prophetas in monte car
meli. Nee. 5. Et omnes pueri mei congregati ad opus erãt.
Prouer. 13. Que autem paulatim colligitur manu: multipli
cabitur. Et in eodem. 28. In pauperes congregat eas. Eſa.
22. Et congregaſtis aquas piſcine inferioris. Et in eodem.
34. Illic congrati ſunt milui. & in eodem. 60. Omne pecus
cedar cõgregabitur tibi. Hiere. 31. Et cõgregabo eos ab ex-
tremis terre. Ioel. 2. Coadunate ſenes. ideſt cõgregate. Na
um. 2. Et facies omnium ſicut nigredo olle. pro quo he.le.
Et facies omniũ collegerunt nigredinem. vel ſic congrega
te. ideſt contracte ſunt nigredine. Soph. 3. Et colligam re-
gna. Et inde קִבּוּץ Cibus. ſiue קִבּוּצָה Cebuſa. i. congregatus
vel congregatio ſiue collectio. Eſa. 57. Cum clamaueris: li-

berent te congregati tui. Ezech. 22. Et congregabo eos in
medio ieruſalem congregatione argenti & eris. Mich. 1.
Quia de mercedibus meretricis congregata ſunt.

קָבַר Cabar. ſepelire. humare. Geñ. 15. Sepultus in ſenectu-
te bona. pro quo hebrei legunt. Sepelieris in ſenectu-
te bona. & in eodem. 23. Vt ſepeliam mortuũ meum. Et in
eodem. Atq; ita ſepeliuit abraam ſaram vxorem ſuam. Et
in eodem. 49. Sepelite me cum patribꝰ meis. & in eodem.
Ibi ſepelierunt eum & ſaram vxorem eius. Nu. 33. Viden-
tibus cunctis egyptiis & ſepeliẽtibus primogenitos ſuos.
Deut. 34. & ſepeliuit eum in valle terre moab. Hiere. 14. &
non erit qui ſepeliat. Et inde קְבֻרָה Cebura. ideſt ſepulchrum aut ſepultura. Geñ. 23. Date mihi ius
ſepulchri. & in eodem. 35. Erexitq; iacob titulum ſuper ſe-
pulchrũ eius: hic eſt titulus monumenti rachel. ideſt ſepul
chri rachel. 3. Reg. 13. Sepelite me in ſepulchro in quo vir
dei ſepultus eſt. Eccl'ſ. 6. Sepulturaq; careat. Ezech. 38. Et
facta eſt multitudo eius per gyrum ſepulchri eius. & in plu
rali קִבְרִים cebarim ſiue קִבְרוֹת cebaroth. Exo. 14. Forſitã
non erant ſepulchra in egypto. Nu. 11. Vocatuſq; eſt ille lo
cus ſepulchra concupiſcẽtie. Iob. 21. & ipſe ad ſepulchra du
cetur. Ezech. 32. In circuitu illius ſepulchra eorum.

קָדַד Cadad. inclinari. humiliari. adorare. Geñ. 24. Incli-
nauit ſe homo & adorauit dominum. Exo. 4. & proni
adorauerunt. pro quo hebrei legunt. Et inclinauerunt ſe: &
adoraueruut. 1. Regum. 24. Et inclinans ſe dauid pronus
in terram adorauit. Et ſecundum hebreos ſignificat predi
cta dictio verticem capitis terre demittere: & dicunt ꝙ deri
uatur a dictiõe קָדְקֹד Godcod. que ſignificat verticẽ capitis
Geñ. 49. Et in vertice nazarei inter fratres ſuos. Deut. 28.
A plãta pedis vſq; ad verticem tuũ. & in eodẽ. 33. Et ſuper
verticem nazarei inter fratres ſuos. & in eodem. Ceperitq;
brachium & verticem. ꝑs. 7. Et in verticem ipſius iniqui-
tas eius deſcendet. ꝑs. 67. Verticem capilli perambulanti-
um in delictis ſuis.

קְדָה Cida. caſia. ſpecies aromatica. Exo. 30. Caſie autem
quingentos ſiclos.

קָדַח Cadach. Succẽdere. accendere. ardere. Deut. 32. ignis
ſuccenſus eſt in furore meo. Eſa. 50. ecce vos omnes
accendentes ignem. & in eodem. 64. Sicut exuſtio ignis ta
beſcerẽt. i. ſicut exurit vel ardet ignis. Hiere. 15. quia ignis
ſuccenſus eſt in furore meo. Pro quo hebrei legunt. Quia
ignem ſuccendiſtis in furore meo. & inde קַדַּחַת cadachath
i. ardor. ſeu febris. Deut. 28. Percutiet te dominus egeſtate:
febre & frigore. & Inde אֶקְדָּח ecdach. ideſt lapis preciosus
coloris igneꝰ. pro quo beatus hiero. trãſtulit ſculptos. Eſa.
54. Et portas tuas in lapides ſculptos.

קָדַם Cadam. Anticipare. preuenire. preocupare. ante ire.
ante ponere. ante ſtare. Deut. 23. Eo qd̃ noluerũt vo
bis occurrere in pane & aqua. pro quo he.le. Eo quod non
anticipauerunt vobis. ideſt eo quod non preuenerunt. Iob
1. Quare exceptus genibus. pro quo he.le. Quare anticipa
uerunt me genua vel genibus: ſiue preuenerunt me genua
vel genibus. Et in eodem. 30. Preuenerunt dies afflictiõis.
& in eodem. 41. Quis ante dedit mihi vt reddam ei. i. quis
preuenit me. Ps. 16. domine preueni eum & ſupplanta eum.
ꝑs. 20. Quoniã preueniſti eum in benedictionib' dulcedi
nis. Ps. 67. Preuenerunt principes conſuncti pſallentibus.
ꝑs. 118. Preueni in matutinis & clamaui. & in eodem. Pre
uenerunt oculi mei ad te diluculo. Amos. 9. Non appropi
quabit neq; veniet ſuper nos malum. i. neq; preueniet vel
preocupabit. Ione. 4. Propter hoc preocupaui vt fugerẽ
in tharſis. Mich. 6. Quid digni offerã dño. Pro quo he.le.

Congregatio

קֶבֶר Sepelire

Sepelire

קָדַם Inclinare

Oriens

Ariete.

Contra

Cõfigere.

קֶבַע Galea

Galea

Fundus.

קְבֻעַת Fundus.

Cõgregat.

קָבַץ Cõgregat.

Colligere.

Coadunat

קִבּוּץ Cõgregatio

קְדָה Caſia.

קָדַח Succendere accẽdere. Exurere. ardere.

קַדַּחַת Febris.

אֶקְדָּח lapis pcio ſus.

Sculptus

קָדַם anticipare

preuenire.

ante bare.

Occupare.

In quo preoccupabo dñm: ſiue anticipabo aut preueniã do
minũ. Et beatus hieronymus trãſtulit ſenſum. Et inde קֶדֶם
Cedem. i. ante. olim. anteq̃. priſtinũ. antiquũ. eternũ. oriẽs
ſiue regio orientalis. Geñ. 3. Et collocauit ante paradiſum
voluptatis cherubim. ꝑs. 118. Initio cognoui de teſtimoniis
tuis. i. ante cognoui ſiue prius cognoui. Eſa. 2. Quia reple-
ti ſũt vt olim. ꝑs. 128. Quod priuſq̃ euellatur exaruit. & ſcri
bitur in predicto loco cũ thau in fine. Et inde קַדְמָאָה Cad
maa. ſiue קַדְמָא Cadma. Quod in lingua chaldaica ſignifi
cat primũ. & in genere femínino קַדְמָתָא cadmatha. Dañ.
7. Prima quaſi leena. Significat etiam קֶדֶם cedem. priſtinũ
ſeu antiquũ vel eternũ. Deut. 33. De vertice collium eterno-
rum. ꝑs. 76. Cogitaui dies antiquos. Prouer. 8. Et ex anti-
quis anteq̃ terra fieret. Eſa. 23. Que gloriabatur a diebus
priſtinis. Mich. 9. A diebꝰ antiquis. Et ideקַדְמוּת cadmuth.
i. antiquitas. Ezech. 16. Reuertantur ad ãtiquitatẽ ſuã. & in
eodem. Reuertemini ad antiquitatẽ veſtrã. Et inde קַדְמוֹנִי
Cadmoni. i. antiquus. 1. Reg. 24. Sicut & in prouerbio an-
tiquo dicitur. Et in plu. קַדְמוֹנִים cadmonim. ſiue קַדְמֹנִיּוֹת
Camoniõth. Eſa. 43. Et ãtiqua ne intueamini. Ezech. 38.
Tu ergo ille es: de quo locutus ſum in diebus antiquis. Ma-
lach. 3. Et ſicut ãni antiqui. eſt etiã קִדְמוֹנִים cedumim nomẽ
proprium loci. Iudi. 5. Torrens cadumim torrẽs ciſon. Itẽ
קֶדֶם cedem. ſiue קַדְמָה cedma. aut קַדְמַת cidmath. oriẽs ſiue
pars orietalis mundi. Geñ. 2. Ipe vadit contra aſſyrios. pro
quo he.le. Ipſe vadit ad orientẽ aſur. Nu. 2. Ab oriente iu-
das figet tentoria. & in eodẽ. 23. De montibus orientis. Iob
23. Sí ad orientẽ abiero nõ apprehendã eũ. Et inde קַדְמוֹנִי
Cadmoni. i. orientalis. Ioel. 2. Facies eius cõtra mare orien
tale. Zach. 14. Mediũ earum ad mare orientale. Et in gene
re femínino קַדְמוֹנָה cadmona. Ezech. 47. A que iſte que
egrediuntur ad tumulos ſabuli orientalis. Et inde קֶדֶם ca-
dim. i. ventus orientalis: qui eſt ventus vrẽs & ſiccus. Exo.
10. Et dñs induxit ventũ vrentẽ tota die illa & nocte: & ma
ne facto ventus vrens leuauit locuſtas. & in eodem. 14. flan
te vento vehemẽti & vrẽte tota nocte. ꝑs. 77. Transtulit au
ſtrum de celo. Pro quo he.le. Transtulit ventum oriẽtalem
in celo. Item קֶדֶם cedam. in lingua chaldaica ſignificat co-
ram: ſiue in conſpectu: aut ante. Dañ. 2. Reſpondẽtes ergo
chaldei corã rege dixerũt. & in eodẽ. Et honorẽ multũ nec
pietis a me. Pro quo hebrei legunt. Accipietis a conſpectu
meo. & in eodem. Tam crudelis ſententia a facie regis eſſet
egreſſa. i. a conſpectu regis.

קָדְקֹד Godcod. vertex. i. capitis. De quo vide ſupra ĩ dictio
ne קָדַד cadad.

קָדַר Cadar. obſcurari vel contenebrari. nigreſcere. nigrũ
vel denigratũ eſſe: triſtem vel meſtum eſſe. 3. Reg. 18
Ecce celi cõtenebrati ſunt. Iob. 6. Qui timent pruinã. Pro
quo he.le. Qui denigrati ſunt gelu vel pruina. Hiere. 14.
Et porte eius corruerunt: & obſcurate ſunt in terra. Ezech.
32. Et nigreſcere faciam ſtellas eius. Ioel. 2. Sol & luna ob-
tenebrati ſunt. Mich. 3. Et obtenebrabitur ſuper eos dies.
Significat etiam merere vel contriſtari. Iob. 6. Et merẽtes
etigit ſoſpitate. Et in eodem. 30. Merẽs incedebam ſine fu-
rore. ꝑs. 34. Quaſi lugens & contriſtatus ſic humiliabar.
ꝑs. 41. Quare triſtis incedo: dũ affligit me inimicus. Hiere.
4. Lugebit terra & merebũt celi. Poteſt etiam legi. Obſcu-
rabuntur vel obtenebreſcent celi. Et in eodem. 8. Contri-
tus ſum & contriſtatus. Ezech. 31. Cõtriſtatus eſt ſuper eum
libanus. Poteſt etiam legi ſecũdum primã ſignificationem
contenebratus vel obſcuratus eſt ſuper eum libanus. Et in-
de קַדְרוּת cadruth. ſiue קֹדְרַנִּית cedoranith. i. nigredo: vel
obſcuritas: aut tenebre: vel triſtitia. Eſa. 50. Induam celos

קֶדֶם Ante.

Antiquus

Olim

Priuſquã

קַדְמָאָה Primus.

קַדְמָתָא Prima

Eternus

Antiqꝰ.

Priſtinũ

קַדְמוּת antiquitas

קַדְמוֹנִי antiquus.

קַדְמוֹנִים antiqua

antiqui.

קְדוּמִים Cadumim

קֶדֶם

קִדְמַת Oriens

קַדְמוֹנִי Orientalis.

קַדְמוֹנָה orientalis

קָדִים vel orientat Ventus

קֶדֶם Coram.

Cõſpectus Facies.

קָדְקֹד Vertex.

קָדַר Tenebrari denigrari.

nigreſcere.

mereri.

Contriſtari.

קַדְרוּת Tenebre.

Triſtes.

קָדַשׁ Sanctificare

Cõſecrare.

Decernere

Inſtituere

Preparar

קֹדֶשׁ Sanctitas

Sanctum.

Scitudo. Scificatio

ſanctuariũ

קְדֻשִׁים ſcificata. Cõſecrata. ſanctuaria

קָדוֹשׁ ſanctus

קָדִישׁ ſanctus

קְדוֹשִׁים ſancti.

מִקְדָּשׁ ſanctuariũ

ſactificatio

מִקְדָּשִׁים ſanctuaria

מְקֻדָּשׁ Electum.

קָדֵשׁ

tenebris. Malach. 3. Et quia ambulauimus triſtes coram do
mino exercituum.

קָדַשׁ Cadas. ſanctificare. conſecrare. initiari. preparare. in
ſtituere. Geñ. 2. Et ſanctificit illum. Exo. 13. Sancti
fica mihi omne primogenitum. Et in eodem. 29. Conſecra
tiſq; ipſis & veſtibus. & in eodem. Eritq; ſanctum ſanctorũ:
omnis qui tetigerit illud: ſanctificabitur. Poteſt etiam legi.
Omne quod tetigerit: ſanctificabitur. & ſecũdũ hebreos re
fertur ad illud quod offerebatur in altare: quia ex quo tãge
bat altare ſanctificabatur: & non poterat applicari cõmuni
bus vſibus. Leuit. 6. Omnis qui tetigerit illa ſanctificabitur.
& in eodem. 10. Sanctificabor in his qui appropinquãt mi-
hi. & in eodem. 22. Vt ſanctificer in medio filiorum iſrael.
Nu. 3. Sãctificaui quidquid primũ naſcitur in iſrael. & in eo
dem. 16. Que ſctificata ſunt in mortibus peccatorũ. Deut.
15. Quidquid eſt ſexus maſculini ſctificabis. 1. Reg. 21. Sed
& hodie ſanctificabitur ĩ vaſis. 2. Paralipo. 30. Et venite ad
ſanctuarium eius quod ſanctificauit in eternum. & in eodẽ.
Quia ſacerdotes qui poſſent ſufficere ſanctificati non fue-
rant. Eſa. 65. Non appropinques mihi: quia imundus es. ꝑ
quo hebrei legunt. Nõ appropinques mihi quia ſanctifica
ui te. i. quia ſanctior te ſum. & in eodẽ. 66. Qui ſanctificabã
tur: & mũdos ſe putabãt in hortis. Ezech. 38. Et magnifica
bor & ſanctificabor. & in eodem. 44. Et non ſanctificabũt
populum in veſtibus ſuis. Significat etiam preparare vel de
cernere ſeu inſtituere. Ioſ. 20. Decreueruntq; cedes in galli
lea. i. inſtituerunt. 1. Reg. 16. Sanctificamini & venite mecũ.
i. preparamini. & in eodẽ. Sanctificauit ergo eſai filios ſuos
i. preparauit. Hiere. 6. Sanctificate ſuper eum bellum. Pro
quo hebrei legunt. Preparate vel inſtituite ſuper eum bellũ.
& in eodem. Sanctifica eos in diem occiſionis. i. prepara vel
inſtitue. Ioel. 2. Sanctificate ieiunium. i. inſtituite. & in eodẽ.
Sanctificate bellum. Et inde קֹדֶשׁ Codes. i. ſanctitas: vel ſan
ctificatio: aut ſanctum vel cõſecratum. Exo. 15. Magnificus
in ſanctitate. & in eodem. 31. Sãctum eſt enim. ꝑs. 29. Et cõ
fitemini memorie ſanctitatis eius. ꝑs. 92. Domum tuam de
cet ſanctitudo. ꝑs. 113. Facta eſt iudea ſanctificatio eius. ponĩ
tur etiã pro ſanctuario. Exo. 28. Quando ingreditur in ſan
ctuarium. Leuit. 16. Et expiet ſanctuariũ ab imũdiciis filio-
rum iſrael. Et in plurali קֳדָשִׁים Codaſim. ſiue קָדְשֵׁי Cod
ſe. Leuit. 21. Vt caueant ab his que ſanctificata ſunt. & in eo
dem. Omnis homo qui acceſſerit de ſtirpe vra ad ea que cõ
ſecrata ſunt. Ezech. 22. Sanctuaria mea ſpreuiſti. & in eodẽ.
26. Vt gregẽ ſanctificatũ. pro quo he.le. Vt oues ſctificatio
num. Et inde קָדֹשׁ Cados. i. ſanctus vel ſanctificatus. Nu. 6.
Sanctus erit. Iob. 6. Nec contradicã ſermonibus ſancti. Eſa.
6. Sanctus. ſanctus. ſanctus dñs deus ſabaoth. Et in lingua
chaldaica dicitur קַדִּישׁ Cadis. Dañ. 4. Et ecce vigil & ſctũs
de celo deſcendit. Et in plurali קַדִּישִׁים Cedoſim. Leuit. 19.
Sancti ſtote quia ego ſanctus ſum. & in eodẽ. 21. Sancti erũt
deo ſuo. Et inde מִקְדָּשׁ Micdas. i. ſanctuarium vel ſanctifi-
catio. Exo. 15. Sãctuariũ dñi quod firmauerunt manus tue.
Et in eo. 25. Et faciãt mihi ſanctuariũ. Leuit. 19. Et ſanctua
rium meũ metuite. Eſa. 8. Et erit vobis in ſctificationẽ. & in
eodẽ. 16. Et ingredietur ad ſanctuariũ ſuũ. Ezech. 11. Et ero
eis in ſctificationẽ modicã. Et ĩ plurali מִקְדָּשִׁים Micdaſim
ſiue מִקְדָּשֵׁי Micdeſe. ꝑs. 22. Donec intrẽ in ſanctuariũ dñi.
Pro quo he.le. In ſanctuaria dñi. Ezech. 21. Et ſtilla ad ſan
ctuaria. Ponitur etiã מְקֻדָּשׁ Micdas pro electo. Nu. 18. Opti
ma & electa erunt cuncta. Ponitur etiã קָדֵשׁ Cades per anti
phraſin pro efeminato vel ꝑphano: aut imũdo. vel execra-
bili aut ſcortatore: ſicut apud latinos dꝰ ſacra fames. i. exe-
crabilis. Deut. 23. Non erit meretrix de filiabus iſrael neq;

Scortator Effeminat

scortator de filiis ísrael. 3. Reg. 14. Et effeminati erant in terrā. Quod in hebreo legitur singulariter. s. effeminatus siue scortator. Et in plurali קְדֵשִׁים Cedesim. 3. Reg. 5. Et abstulit effeminatos de terra. Iob. 36. Et vita eorū inter effeminatos. Et in genere femínino קְדֵשָׁה Cedesa. i. meretrix. Gen. 38. Vbi est meretrix que sedebat in biuio. Deut. 23. Nō erit meretrix de filiabꝰ ísrael. Et in plurali femininoקְדֵשׁוֹת Cedesoth. Osee. 4. Et cū effeminatis sacrificabant. pro quo he. le. Et cum meretricibus sacrificabant.

Meretrix

Effeminate meretrices

רָפָה retussus est

obstupescē

קָהָה Caha. retussum vl obtussum esse. obstupescere. Eccls 10. Si retussum fuerit ferrum. Hiere. 31. Omnís qui comederit vuam acerbam: obstupescent dentes eius. Ezech. 18. Et dentes filiorum obstupescent.

קָהַל cōgregare.

קָהַל Cahal. congregare. colligere. coaceruare. concionari siue concionem facere. Exo. 32. Congregatus aduersus aaron dixit. & in eodē. 35. Congregata igitur omni turba filiorū ísrael. Nu. 16. Cūq; stetissent aduersus moysen & aaron. Pro quo he. le. Congregati sunt aduersus moysen & aaron. & in eodem. Et coaceruassent aduersus eos omnem multitudinē. & in eodē. Cūq; oriretur seditio & tumultus increscēret. Pro quo he. le. Et factum est cum cōgregaretur turba. Deut. 4. Congrega ad me populum. Paralipo. 15. Cōgregauit dauid vniuersum ísrael. Ester. 8. Vt cōuenirent iudei per singulas ciuitates & in vnū preciperet congregari. & in eodem. 9. Congregati sunt per singulas ciuitates & loca. Hiere. 26. Congregatus est omnis populus aduersus hieremiā. Ezech. 3. Et omnē multitudinē tuam que coacervata est ad te. & in eodem. Congregā multitudinē tuam.

coaceruasse.

קָהָל Et inde קָהָל Cahal. i. cetus vel congregatio: aut ecclesia: siue contio: aut multitudo in vnū coaceruata. Nu. 15. Vnum preceptum erit atq; iudiciū tam vobis q̄ aduenis terre. p quo hebrei legunt. Cetui vel congregationi vnū preceptū erit. tam vobis q̄ aduenis terre. & in eo. 16. Cur eleuamini super populum dñi. i. super congregationē vel ecclesiā dñi. Deut. 23. Non intrabunt in ecclesiam dñi in eternū. ps. 21. In medio ecclesie laudabo te. ps. 25. Odiui ecclesiā malignantiū. Ezech. 38. & equites vestitos loricis vniuersos: multitudinē magnam. & in eodem. Prepara & instrue te & omnē multitudinē tuam. Scribitur etiam in genere femínino cū he vel thau in fine. Deut. 33. Hereditatem multitudinis iacob. Nee 5. Et congregaui aduersum eos cōgregationem magnam. Et in plurali scribitur cū mē in principio & dr מַקְהֵלִים Machelim. siue מַקְהֵלוֹת Macheloth. ps. 25. In ecclesiis benedicā te dñe. ps. 67. In ecclesiis benedicite deo. Et ide מַקְהֵלוֹת Coheleth. i. ecclesiastes. siue contionator: eo quod loquitur ad multitudinē: vel quia colligit siue congregat opiniones diuersorum hominū. Eccls. 1. Verba eccls filii dauid. & in eodem. Vanitas vanitatum dicit ecclesiastes.

Cetus

Populus.

Ecclesia multitudo

cōgregatio מַקְהֵלִים

Ecclesie מַקְהֵלוֹת

Ecclesiastes.

קוֹא Euomere

קוֹא Coa. vomere. euomere. Leuit. 18. Ne & vos similiter euomat cū paria feceritis: sicut euomuit gētē que fuit ante vos. Ione. 2. Et euomuit ionam in arida. vide etiam de hoc supra in dictione קָאָה Caa. & inde קִי Ci. idest vomitus. Prouer. 16. Sicut canis reuertitur ad vomitum suū. Esa. 19. Sicut ebrius & vomens. Pro quo he. le. Sicut errat ebrius in vomitu suo. Hiere. 48. Et allidet manibꝰ moab in vomitu suo. Et componitur cum dictione קָלוֹן calon. que significat ignominiā & dicitur קִיקָלוֹן cicalon. i. vomitus ignominie Abach. 2. Et vomitus ignominie super gloriā tuam.

קִי Vomitus

קִיקָלוֹן Vomitus ignominie

קִבּ Cub. ventriculus. seu coagulum. De quo vide supra in dictione קָבַב cabab.

קִבּ

קָו Lines

קָו Cau. linea. siue regula. aut norma. De quo vide in dictione sequenti.

קָוָה Caus expectare. sperare. sustinere. prestolari. congregare. Iob. 3. Expectet lucem & non videat. & in eodem. 17 Si sustinuero infernus domus mea est. ps. 36. Sustinentes autem dominum ipsi hereditabunt terram. ps. 40. Expectans expectaui dñm. ps. 129. Sustinuit anima mea. Esa. 5. Expectauit vt faceret vuas. & in eo. 8. Et prestolabor eum. & in eodē. 40. Qui autē sperant in dño mutabunt fortitudinē. & in eodē. 18. Ad gentē expectantē & conculcatam. & in eodē. 28. Expecta: respecta. & in eo. 49. Non cōfundentur qui expectant eū. & inde תִּקְוָה Thicua. siue מִקְוֶה micue ídest spes. siue expectatio. Iob. 15. Et erit egeno spes. & i eodem. 7. Et consumpti sunt absq; vlla spe. & in eodē. 17. Vbi est ergo nunc prestolatio mea. & in eodē. Et patiētiam meā quis cōsiderat. Pro quo he. le. Et spem meā siue expectationem meā quis considerabit: siue quis intuebitur. Hiere. 14. Tibi peccauimus expectatio ísrael. Significat etiā predicta dictio קָוָה Caua. congregare vel colligere. Gen. 1. Congregatio aque que sub cēlo sunt in locum vnū. Hiere. 3. Et cōgentur aque que sub cēlo sunt in locum vnū. Hiere. 3. Et cōgregabuntur ad eum omnes gentes. Et inde מִקְוֶה Micue. siue מִקְוָה Micua. i. congregatio siue lacus vbi aque congregantur. Gen. 1. Congregationēq; aquarum vocauit maria. Esa. 22. Et lacum fecistis inter duos muros. Ponitur etiam pro cetu vel congregatione negociatorum seu mercatorū. 3. Reg. 10. Et de coa: negociatores enim regis emebant de coa. Pro quo hebrei legunt. Et cōgregatio siue collectio negociatorum regis emebant congregationem. s. equorum. Potest etiam esse nomen propriū regionis vel loci: sicut est in littera nostra. Et inde קָו Cau. i. linea siue regula. aut norma: vel perpendiculum. i. funiculus quo edificia regulātur. 3. Reg. 7. Et restícula triginta cubitorū cingebat illud. Pro quo hebrei legunt. Et linea triginta cubitorū. Iob. 38. Vel quis tetēdit super eā lineam. Ps. 18. In omnē terram exiuit linea siue norma eorū. Hiere. 31. Et exibit vltra norma mensure. Threñ. 2. Tetendit funiculum suū. i. perpendiculū seu normā suā. Eze. 47. Qui habebat funiculū mensure in manu sua. Zach. 1. Et perpendiculū extendetur super ierusalē. Ponitur etiam pro mēsura. Esa. 28. Et ponā iudiciū in pondere: & iustitiam in mēsura. & in eodē. 34. Et extendetur super eam mesura. Et inde תִּקְוָת Thicuath. i. funiculus. Ios. 2. Signū ne fuerit funiculus iste coccineus. & in eodem Appendit funiculum coccineum in fenestra.

Expectare. sustinere.

prestolari sperare.

תִּקְוָה spes. Expectatio prestolatio Patitia

cōgregare. מִקְוֶה cōgregatio

Lacus.

קָו Restícula. Linea

Sonus Norma

Funiculus ppēdiculū.

Mensura.

תִּקְוָת Funiculus

קוּט Displicere Tedere

קוּט Cut. displicere. tedere. tabescere. vel in fastidio esse. Iob. 8. Non ei placebit vecordia sua. i. displicebit ei. & in eodem. 10. Tedet animā meā vite mee. ps. 94. Quadraginta annis proximus fui generationi isti. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Quadraginta annis displicuit mihi generatio ista. ps. 118. Vidi preuaricantes & tabescebā. i. displicebant mihi. ps. 138. Et super inimicos tuos tabescebam. Ezech. 6. Et displicebunt sibi met super malis que fecerunt. Et in eodem. 36. Et displicebunt vobis iniquitates vestre. Et ide קָט Cat. i. minus: pene. Ezech. 16. Pauxilum minus pene sceleratoria fecisti illis.

Tabescere

קָט Pene

קוֹל Vox.

קוֹל Col. vox. seu sonitus. Gen. 3. Vocem tuā dñe audiui. & in eo. 4. Vox sanguinis fratris tui clamātis ad me. Et i eo. 27. Vox quidē vox iacob est. Exo. 32. Vocē cātātiū ego audio. Iob. 29. Vocē suā cohibebāt duces. Ps. 97. In tubis ductilib⁹ & voce tube cornee. ps. 129. Dñe exaudi vocē meā Hiere. 46. Vox eius q̄si eris sonabit. Sigfiat etiā sonitū vel clamorē. vt Exo. 19. Clangorq; buccine vehemēs. i. sonitꝰ buccine. 4. Reg. 6. Ecce sonitꝰ pedū dñi sui post eū. Iob. 15. Sonitus terrorū in auribus eius. Et in lingua chaldaica dr קָל Cal. Dañ. 7. Aspiciebā ꝓpter vocē sermonū grandiū. Et in plu. קלות coloth. Exo. 9. Et cessabūt tonitrua: & grādo

קוֹל Sonitus

קוֹל Clamor

קלות Sonitus

קוֹל Clamor

Moues

non erit. Pro quo he. le. Cessabunt voces. & in eodē. 19. Et erant voces & tonitrua & nubes densissima super mōtem.

קוּם Surgere

קוּם Cum. surgere. consurgere. insurgere. erigere. statuere. firmare. confirmare. Suscitare. Gen. 13. Surge & pambula terrā. & in eo. 21. Surge & tolle puerū. & in eo. 27. Surge sede & comede. & in eo. Surge pater mi. Nu. 2. Surgens ergo populus tota die illa & nocte. Deut. 34. Et nō surrexit prophetа vltra. Ios. 2. Nec remānsit in nobis spūs. Pro quo he. le. Et non surrexit vel consurrexit amplius spūs in viro. i. in aliquo vīro. Iudi. 2. Et surrexerūt alii qui nō nouerunt dominū. 2. Reg. 2. Surgant pueri & ludant corā nobis. 1. Reg. 4. Et oculi eiꝰ caligauerant: & videre nō poterant. pro quo he. le. Et oculi eius consurrexerant. i. discesserant oculi a visu: vel quia tēpore senectutis oculi cōtrahuntur de loco suo ad interiorē partē. 4. Reg. 7. Qui surrexit nocte. Iob. 16. & suscitatur falsiloquꝰ aduersum facie meā. ps. 26. Cūq; insurrexerunt in me testes iniqui. Esa. 33. Nunc consurgā dicit dñs Amos. 5 Cecidit & nō adiiciet vt resurgat. Mich. 7. Filia cō surrexit aduersus matrē suā. Et aliqū scribitur sine vau: vt ī aliquib⁹ locis predictis. & quādoq; scribitur cū aleph in medio loco vau. vt Osee. 10. Et consurget tumultus in populo tuo. & in lingua chaldaica frequēter scribitur cū aleph ī medio: vt supra dictū est. & quādo est verbum secūde vel tertie cōiugationis: tunc significat firmare vel confirmare. aut statuere vel cōstituere siue erigere. Gen. 23. Confirmatus est a ger quōdā ephronis. Leuit. 25. Emptorq; possidebit eā. ꝓ quō he. le. Et cōfirmabitur domus que est in vrbe in perpetuū emptori & in eo. 26. Et firmabo pactū meū vobiscum. 2. Reg. 25. Dixit vir cui cōstitutū est de xpō dei iacob. Ester. 9. Cōfirmauerunt & susceperūt iudei super se & semen suū. Iob. 22. Decernes rem & veniet tibi. Pro quo he. le. Et confirmabitur tibi siue stabit tibi. ps. 105. Et statuit ꝓcellā eiꝰ in aurā. Ps. 148. Confirma me in verbis tuis. Esa. 7. Nō stabit & non erit istud. Hiere. 24. Cuius sermo cōpleatur. i. stabit vel confirmabitur. & in eo. Quia vere cōplebuntur sermones mei contra vos. Et aliqū scribitur cū duplici mē. Iob. 27. Et aduersarius quasi iniquus. Pro quo he. le. Et insurgēs in me quasi iniquus. ps. 16. A resistētibus dextere tue. i. ab insurgentibus aduersus dexterā tuā. ps. 138. Et cōtra inimicos tuos tabescebā. i. contra insurgentes aduersū te. Mich. 2. Et cōtrario populus meus in aduersariū consurrexit. & inde קָמִים camim. i. insurgētes cōtra aliquē: siue aduersarii. aut hostes vel inimici. Exo. 15. Deposuisti aduersarios tuos Et in eo. 32. Et inter hostes nudū cōstituerat. 2. Reg. 18. De manu omniū qui surrexerunt contra te. ps. 3. Multi insurgunt aduersum me. ps. 17. Supplantasti insurgētes in me. ps. 43. Et in noie tuo spernemus insurgentes in nobis. ps. 73. Superbia corū qui oderunt te ascendit iugiter. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Sonitus aduersariorum tuorū. Hiere. 51. & sup habitatores eius qui cor suū leuauerunt cōtra me. Pro quo he. le. Et sup habitatores cor de insurgentes contra me. Scribitur etiā cū vau & dr קוֹמִים Comim. 4. Reg. 16. Qui cōsurrexerūt aduersum me. Et in de אֵל קוֹם Alcum. i. nō consurgens: vel nō resistēs. Prouer. 3. Nec est rex qui resistat ei. Et est dictio cōposita a אֵל Al. ꝙ significat nō: & קוּם Cum ꝙ significat cōsurgere. vel resistere. De quo vide supra in dictiōe אֵל Al. Et inde קוֹמָה Coma. i. statura siue altitudo. Gen. 6. Et trigīta cubitorum altitudo illius. Exo. 25. Altitudo cubitū similiter ac semisem 1. Reg. 28. Cecidit porrectus i terra. ꝓ quo he. le. Et cecidit tota statura sua in terra. Canti. 7. Statura tua assimilata est palme. Esa. 10. Et excelsi statura succidentur. & in eodē. 37. Et succidā excelsa cedrorum eius. Pro quo hebrei legunt

קָמִים aduersarii. hostes.

Insurgētes

cōsurgētes cōsurgere resurgere

קוֹמָה Altitudo

Statura.

Excelsa

succidam staturam siue altitudinem cedrorum eiꝰ. Et inde קִימָה Cima. i. erectio: siue resurrectio. Iob. 22. Nōne succisa est erectio nostra. Et inde תְּקוּמָה Tecuma. siue קוֹמִיּוּת comemiuth. i. erectio. Leuit. 26. Nemo vestrū inimicis audebit resistere. Pro quo hebrei legunt. Et non erit vobis erectio ante inimicos vestros. & in eodē. Vt incedaretis erecti. Pro quo he. le. Incedere vos faciam in erectiōe siue erecte. Et inde יְקוּם Iecum. i. substantia vel substistēs. Gen. 7. Et delebo omnē subſtantiam quam feci de superficie terre. Nu. 19. Cum tabernaculis suis & vniuersa substantia eorum. Et inde קָמָה Cama. i. seges erecta in agro. Deut. 23. Si intraueris segetem amici tui. Iudi. 15. Quibus succensis: & comportate iam fruges & adhuc stantes in stipula concremate sunt. Pro quo he. le. Et succenderunt a manipulo vsq; ad segetem. Et in plurali קָמוֹת Camoth. vt in eodē. Que statim perrexerunt in segetes philistinorum. Et inde קְרִים Ceiam ꝙ in lingua chaldaica significat pactū: siue fedus: aut statutum: vel decretū, Dañ. 6. Vt omne decretū quod cōstituerit rex. Et ide מָקוֹם Macom. i. locus. Gen. 22. vidit locum procul. & in eo. 28. Vere dñs est in loco sancto isto. & in eo. quā terribilis est locus iste. & in eodem. 36. Vbi vincti regis custodiebātur. Pro quo he. le. In loco vbi vincti regis erant. 2. Reg. 7. Et ponā locum populo meo ísrael. Ester. 4. Per aliam occasionē liberabuntur iudei. Pro quo hebrei legūt. Refrigeriū & liberatio erit iudeis de loco alio. Iob. 7. Nec cognoscet eum amplius locus eius. & in eodem. 18. Iste est locus eius qui ignorat deū. Eccls. 11. In quocūq; loco ceciderit. Esa. 66. Et quis est iste locus quietis mee. Ezech. 36. Dabo gog locum nobatum sepulchrū in ísrael. Et i plu. מְקוֹמוֹת Mecomoth. Deut. 12. Subuertite omnia loca in quibus coluerunt gentes. 2. Reg. 17. Forsitā nunc latitat in foueis aut in vno voluerit loco. ꝓ quo he. le. Aut in vno locorum.

Erectio.

קִימָה

תְּקוּמָה

subſtantia.

יְקוּם

seges.

קָמָה

segetes.

קָמוֹת

Decretum

קְרִים

Locus

מָקוֹם

Loca.

מְקוֹמוֹת

קוֹן Plangere Lamētari.

קוֹן Cum. lamentari. plangere. 2. Reg. 1. Planxit autē dauid planctum huiusce modi. 2. Paralipo. 35. Hieremias maxime scilicet lamentatus est. ꝓ quo he. le. Lamētatus est hieremias. Hiere. 9. Vocate lamētatrices vt veniāt. Ezech. 32. Plāctus est: & plangēt eum filie gentiū: plangent super egyptum: & super multitudinē eius plangent. Et inde קִינָה Cina. i. lamentatio siue planctus. Hiere. 6. Et super speciosa de serti planctum. Ezech. 16. Et tu assumo planctū super principes ísrael. Et in plu. קִינוֹת cinoth. 2. Paralipo. 35. Lamētationes super iosiā replicant. & in eodē. Ecce scriptū est in lamētationibus. Item קִין Cin. i. hasta seu lancea vel hastile. 2. Reg. 21. Cuius ferrū haste trecentas vncias appendebat.

Plancrus

קִינוֹת lamētatiōes

קִין Hasta.

קוֹף Circuire. Ambire.

קוֹף Cuph. circuire. ambire. in orbem trāsire. Ios. 6. Circuite vrbē cūcti bellatores. 3. Reg. 7. Decē cubitis ambiēs mare. Iob. 1. Cūq; in orbē transissent dies cōuiuii. Et inde תְּקוּפָה Thecupha. i. circuitus vl ambitus. Exo. 34. Quādo redeunte anni tēpore cuncta conduntur. Pro quo he. le. In circuitu anni vel in reuolutione anni. 1. Reg. 1. Et factum est post circulū dierū cōcepit anna. ps. 18. Et ocursus eius vsq; ad summū eius. i. circuitus vel reuolutio eius. Itē קוֹף cuph. i. simia. & solū inuenitur in numero plurali. s. קִפִּים Cophim 3. Reg. 10. Deferentes inde aurum & argentū & dentes elephantorum & simias & pauones.

circuitus circulus.

קוֹף Simia

קִפִּים Simie.

קוֹץ Tedere. Odire molestari

קוֹץ Cus. tedere. molestari. detestari. abhorrere. suscitare. euigilare. vel resurgere. Gen. 27. Tedet me vite mee ꝓpter filias heth. Exo. 1. Oderantq; filios ísrael egyptii. Pro quo he. le. Et molestabantur siue tedebat eos propter filios ísrael. Nu. 22. Et impetū eius ferre nō possent. Pro quo he. le. Et molestabatur siue tedebat moab propter filios ísrael. 3. Reg. 11. Et hoc est malū a sael & odium cōtra ísrael: regnauitq; in syria. Pro quo hebrei legūt. Et molestabat ísraelem

Deficere. & regnault i syria. Prouer. 3. Ne deficias cũ ab eo corriperis .i. ne tedeat te siue ne detesteris vel abhorreas: cum ab eo corriperis Esa. 7. Derelinquetur terra quã tu detestaris. Po

Detestari. nitur etiã ꝓ abominari. Leuit. 20. Oia enim hec fecerũt: &

abominari abominatus sum eas .i. detestatus sum eas siue pertesus fui eas. Significat etiã suscitare vel euigilare aut resurge-

Euigilare. surgere. re. Geñ. 28. Cũq; euigilasset iacob de somno. 4. Reg. 4. nõ surrexit puer. ps. 16. cũ apparuerit gloria tua. pro quo bnũs hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Implebor cum vigilaue-

Resurgere suscitari Excitare ro similitudine tua. ps. 34. Exurge & intẽde i iudicio meo. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtu-lit. Consurge & vigila in iudicium meum. ps. 138. Resurre-xi & adhuc sum tecum. Hiere. 31. Quasi desomno suscitat? sum: & vidi. Esa. 7. Ascendamus in iuda & excitemus eum. & dicũt aliqui ꝙ in predicto loco significat succindere: vel iuxta primã significatiõem abhorrere vl detestari. Et inde

קִץ Finis. קִץ Ces. siue קְצָה Cese. i. finis: extremum: siue extremitas. Gen. 6. Finis vniuerse carnis venit corã me. Exo. 25. Che-

Extremum rub vnus sit in latere vno & alter in altero. Pro quo hebrei legunt. cherub vnus sit ab vno extemo: & cherub vnus sit in alio extremo. Esa. 7. Ad extremũ aqueductus piscine su-perioris. Ezech. 7. Finis venit: venit finis. vide ẽt de hoc in fra in dictione קְצַיִן Casas. & in dictione קָצָה Casa. Et inde

קוּצוֹת Cincini Coma. קוּצוֹת Ceuu soth. idest cincini capitis vl coma aut cesaries. Canti. 5. Cincini capitis mei gutis noctium. & in eodem.

קַיִץ Estas. Come eius sicut elate palmarum. Et inde קַיִץ cais .i. estas. Gen. 8. Estas & hyems. ps. 73. Estatẽ & ver tu plasmasti. Et inde verbum קַץ cas. i. estare in estate: vel esse in estate. Esa.

קַיִן esse i estate קַיִן Palate 18. Et estate perpetua erunt super eum volucres. Significat etiã קַיִץ Cais ficus seu poma arborũ. eo quod colligũtur in estate. 2. Reg. 16. Et centum massis palatarũ. & in eo. Panes & palate ad vescẽdum pueris tuis. Sunt enĩ palate masse de

Poma. ficibus confecte. Amos. 8. Et ecce vncinus pomorum. & in eo. Quid tu vides amos: & dixi vncinũ pomorũ. Ponitur

Vindemia etiam pro vindemia seu messe: eo quod fiunt in estate. Esa. 16. Quoniam super vindemiã tuam & super messem tuam

Messis קוֹץ spina vox clamãtium irruit. Hiere. 40. Collegerunt vinũ & mes-sem multam nimis. Item קוֹץ cos. i. spina seu vepres. Geñ. 3. Spinas & tribulos germinabit tibi. Esa. 32. Super humũ populi mei spine & vepres ascendent. Quod in hebreo le-

קוֹצִים spine קוֹר Fodere gitur singulariter. s. Spina & vepres ascendet. Et in plurali קוֹצִים cosim. Esa. 33. Spine congregate igni cõburentur. Cor. fodere. Esa. 37. Ego fodi & bibi aquã. & secundũ

Emanare hebreos significat etiã manare. Hiere. 6. Sicut frigidã facit cisterna aquã suã: sic frigidam fecit malicia suam. Pro quo hebrei legunt. Sicut emanat puteus aquã sua: sic ema-nare fecit malicia suã. Potest etiam deriuari a dictione מָרַר Carar. q̃ significat frigiditatẽ: sicut est in littera nra. & inde

מָקוֹר Fons. Vena. מָקוֹר Macor. i. fons seu vena. s. manans: a fodiendo vel ema-nãdo dicta. Leuit. 20. Ipsaq; aperuerit fontem sanguinis sui. Prouer. 5. Sit vena tua benedicta. & in eodem. 10. Vena iusti os vite. Et in eodem. 25. Fons turbatus pede & vena corrupta. Hiere. 2. Me dereliquerunt fontem aque viue.

קוֹר Tela קוֹרֵה trabes קוֹרוֹת Ligna. קוֹר Item קוֹר Cur. i. tela. Et solum inuenitur in numero plurali Esa. 59. Et telas aranearum texuerunt. & in eodem. Tele eo-rum non erunt in vestimentum. Item קוֹרֵה cora. i. tignum seu trabes ad cõtignationem domus. 4. Reg. 6. Accidit au-tẽ vt cũ vn? materiã succideret. i. trabẽ vel tignũ succideret. Et in plu. קוֹרוֹת coroth. Cãt. 6. Tigna domorũ nr̃arũ cedri-na. Itẽ קוֹר Cor. i. frigus. De q̃ vide infra i dictiõe קָרַר cara.

קוֹשׁ supplãtare קוֹשׁ Cus. supplãtare. scandalum vel offendiculũ ponere. Esa. 29. Et arguẽtẽ in porta supplãtabũt. De quo vide supra in dictione יַקְשׁ Iacas. & infra in dictiõe עָשָׁק casas.

קָטַט Tedere. Catath. displicere. molestare. Iob. 10. Tedet aiam meã vite mee. vide etiã de hoc supra in dictiõe קוּט Cut.

קֶטֶב morsus. קֶטֶב Céteb. morsus. succisio. succidẽs: aut cõfringẽs. Deut. 32. Et deuorabũt eos aues morsu amarissimo. ps. 90. Ab incursu & demonio meridiano. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. A morsu insanientis meridie

cõfringẽs. Esa. 28. Impetus grandinis cõfrigẽs. Osee. 3. Morsus tuus ero inferne.

קָטַל Occidere Interficere. קָטַל Catal. iterficere. occidere. Iob. 13. Etiam si occiderit me in ipso sperabo. & in eodem. 24. Interficit egenũ & pauperem. ps. 138. Si occideris deus peccatorem. Dañ. 2. Sapientes interficiebantur: querebaturq; daniel & socii ei? vt perirẽt. i. vt interficerẽtur. Et inde קְטֶל Catel. siue קְטֶלָא Catel aut קְטַלָּא catla. i. iterfectio. occisio. vt in Abdia. Vt in

interfectio tereat vir de monte esau propter interfectionem.

קָטָן minoꝛ et. pau? videri minuere. קָטָן Catan. minorare. minorem esse. di minuere. parum vi-deri. seu paruũ aut dimínutũ esse. Geñ. 32. Minor sum cunctis miserationibus tuis. 2. Reg. 7. Sed & hoc parum vi-sum est in conspectu tuo dñe deus. Amos. 8. Vt minuamus mensuram: & augeamus siclum. Et inde קָטָן catan. seu קְטֹן Caton. i. minor. paruus. minimus. pusillus. Geñ. 1. Lumina-re minus vt preesset nocti. & in eodem. 42. Minimus cum patre nostro est. 1. Reg. 16. Adhuc reliqu? est paruulus. Iob. 3. Paruus & magn? ibi sunt. Esa. 11. Et puer paruulus mina-bit eos. Accipitur etiam pro digito minimo manus. 3 Reg. 12. Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei. Et in plurali קְטַנִּים Cetauim. ps. 113. Pusillis cum maioribus Et in genere femínino קְטַנָּה cetana. Nu. 22. Vt vel plus vel minus loquar. Pro quo he. le. Vt faciam rem minimam aut magnam. Et in plurali femínino קְטַנּוֹת Cetanoth. Zach. 4

Minus minimus Paruus Minimus digitus קְטַנִּים Pusilli קְטַנָּה Minima קְטַנּוֹת Paruꝛ. minime Quis enim despexit dies paruos. Pro quo he. le. Quis eni despexit diem minimarum. s. rerum.

קָטַף Euellere. carpere קָטַף Cataph. euellere. carpere. confringere. seu decerpe-re. Deut. 23. Franges spicas manu conterens. idest euelles. vel decerpes spicas. Iob. 8. Cũq; adhuc sit i flore ne carpatur manu. Ezech. 17. Sumitatẽ frõdiũ eius euulsit. & in eode. Tenerum dispergã: & plantabo super montẽ excel sum. Pro quo he. le. Tenerum euellam seu decerpam.

קָטַר Adolere Incendere suffumigaꝛ cremare sacrificare. קָטַר Catar. suffumigare. adolere. incendere. sacrificare. Exo. 30. Et adolebit incensum super ea. i. suffumiga-bit. & in eodem. Quãdo cõponet lucernas incẽdet illud. & in eodem. vt offeratur in eo thymiama dño. i. vt suffumige tur. Leuit. 1. Adolebitq; ea sacerdos super altare. & in eodẽ 2. Nec quicq̃ fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio do-mini. & in eodẽ. 3. Adolebitq; ea super altare sacerdos. & in eodem. 6. Et tota cremabitur in altari. i. adolebitur vel incẽ detur. Cãti. 3. Ex aromatibus myrrhe & thuris. Pro quo he brei legunt. Suffumigata myrrha & thure. Ponitur etiã pro sacrificare. Hiere. 44. Nunquid nõ sacrificiũ quod sacrifi-castis in ciuitatibus iude Amos. 4. Et sacrificare de fermen to laudem. Malach. 1. Et in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo. & inde קְטֹרֶת Cetoreth. siue קְטוֹרָה Cetora. i.

קְטֹרֶת Incensum thymiama suffumigatio: vel incẽsum aut thymiama. Nu. 16. Et ponite super ea incensum. & in eodẽ. Et hausto igni de altari mitte incensum desuper. Deut. 33. Ponẽt thymiama in furore tuo 2. Paralipo. 26. Adolere voluit incẽsum sup altare thymia-matis. Ezech. 16. Et oleũ meũ & thymiamata mea posuisti coram eis. Et inde קִיטוֹר Citor. i. fumus: seu vapor. Geñ. 19.

קִיטוֹר Fumus Viditq; ascendẽtem fauillam de terra quasi fornacis fumũ. Ponitur etiam pro pruina vel glacie: que est vapor de ter-ra congelatus frigore. Ps. 118. Quia factus sum sicut vter in pruina. Potest etiam legi sicut vter in fumo seu in fu-

Pruina. Glacies marjo. Ps. 148. Ignis grando nix glacies. Et in

קְטֹרֶת Thuribulũ. קְטֹרֶת Mictar. seu מִקְטֶרֶת Micteret. idest thuribulum: seu altare in quib? adoletur incẽsũ vel thymiama. Exo. 30. Faci-es quoq; altare ad adolẽdum thymiama. 2. Paralipo. 26. Et tenẽs in manu thuribulũ. Ezech. 8. Et vnusquisq; habebat thuribulũ in manu sua. Et i plurali מְקְטְרוֹת Mecatheroth.

מְקְטְרוֹת Altaria 2. Paralipo. 30. Altaria vniuersa in quibus idolis adolẽba-tur. Item קְטוֹרָה Cetura. i. dispósita: in genere femínino: &

קְטוֹרוֹת Dispósita. solum inuenitur in numero plurali. s. קְטוֹרוֹת Ceturoth. vt Ezech. 46. In quattuor angulis atrii atriola dispósita. Et aliqui hebrei legunt atriola colligata vel coniuncta. s. cum aliis atriis. Nam i lingua chaldaica predicta dictio קְטַר Ca-

קְטָרִי Cópages tar. significat colligare. Et inde קְטַרִין Citre. siue קְטִרִין Ci-trin. i. colligature. vel compages. Dañ. 5. Et cõpages renũ eius soluebantur. & in eodem. Ostensio secretorum & solu-tio ligatorum inuentẽ sunt in eo.

קַיִט Ligata. קַיִט Cáit. siue קְיטָא Cáita. in lingua chaldaica significat estatem siue estiuũ. Dañ. 2. Et redacte sunt quasi in fa-uillam estiue aree.

קַיִן Estiuum. קַיִן Cáis. estus. siue estas: aut fructus qui in estate colligun tur. De quo vide supra in dictione קוּץ Cus.

קִיק Hedera קִיקָיוֹן קִיק Cic. hedera. & scribitur cũ vau & nũ in fine & dicitur קִקָּיוֹן Cicaion. Ionc. 4. Et preparauit dñs deus hede-ram. & in eodem. Tu doles super hederam.

קִיר Paries קִיר Cir. paries. seu murus. Leuit. 1. Decurrere faciet sangui nem super crepidinẽ altaris. Pro quo hebrei legũt. Su per parietem altaris. 1. Reg. 19. Nisusq; est saul configere dauid lancea in pariete. Et in eodem. Lancea perlata est in pariete. 3. Reg. 6. Et tãgebat ala vna parietem: & ala cherub secundi tangebat parietem alterum. 4. Reg. 5. Faciamus er go ei cenaculum paruũ. Pro quo hebrei legũt. Faciamus ei cenaculum parietis paruũ. Esa. 16. His qui letatur super mu

Murus קִירוֹת Parietes. rum edi lateris. Et in plurali קִירוֹת Ciroth. Exo. 30. Tam craticula eius q̃ parietes. 3. Reg. 6. Et edificauit parietes do-mus. Ponitur etiam pro sensibus & cogitationibus. Hiere.

Sensus 4. Sensus cordis mei turbati sunt. Hebrei tamen dicunt ꝙ in predicto loco significat precordia: que sũt quasi parietes coniuncte cordi. Et inde verbum קָרַר Carcar: quod signi

קָרַר Scrutari. Murũ destruere ficat murũ destruere vel euertere. Esa. 22. Scrutans murũ & magnificus super montẽ. Pro quo hebrei legũt. Destruens seu euertens murum.

קָלַל maledicere. קָלַל Calal. maledicere. despicere. vilipẽdere: aut vilescere: seu inhonorare. alleuiare. Leuem aut velocem esse. ter gere. terfum seu lucidum esse. Exo. 21. Qui maledixerit pa-tri vel matri morte moriatur. Leuit. 19. Non maledices sur do. Iob. 24. Maledicta sit pars eius in terra. Esa. 8. Et male dicet regi suo. Hiere. 15. Oñs maledicunt mihi. Significat etiã vilescere. vel despicere seu vilipẽdere. vt Geñ. 16. Despe

Despicere. xit dñam suã. & in eo. Videns ꝙ cõceperit: despectui me ha bet. 1. Reg. 2. Qui autẽ contẽnunt me erũt ignobiles. i. dẽs-picientur seu vilescent. & in eodẽ. 3. Eo quod nouerat indi-gne agere filios suos. Pro quo he. le. Eo quod nouerat ꝙ despiciebant sine inhonorabant filli sui. s. me. 2. Reg. 6. Et vilior fiã plusq̃ factus sum. & in eo. 19. Cur fecisti mihi in-

Inhonoraꝛ iuriã. Pro quo he. le. Cur despexisti vl inhonorasti me. Esa. 23. Et ad ignominiam adduceret vniuersos inclytos terre. Naũ. 1. quia inhonoratus es. vide etiã de hoc supra in dictio-ne קָלָה Cala. & inde קְלָלָה Celala. i. maledictio. Geñ. 27. & inducat super me maledictionẽ pro benedictione. & in eo. In me sit ait ista maledictio filli mi. Deut. 11. Ecce ego ꝓpo-no in cõspectu vro hodie benedictionẽ & maledictionem. & in eo. 21. Maledictus a deo est qui pendet in ligno. ꝓ quo he. le. Quia maledictio dei suspẽsus. & est sensus sicut in lit-tera nra. ps. 108. Et dilexit maledictionẽ. Significat etiam

קְלָלָה Maledictio predicta dictio קָלָל Calal alleuiare: siue leuẽ esse aut velocẽ esse. Geñ. 8. Vt videret si iã cessassent aque sup faciẽ terre. Pro quo he. le. vt videret si alleuiate fuissent aque a facie ter re. & in eodẽ. Intellexit ergo noe ꝙ cessassent aque sup ter-rã. Iob. 39. Qui leuiter locut? sum repõdere quid possum. Esa. 9. Primo tẽpore alleuiata est terra zabulon. & in eo. 30. Et super veloces ascendemus: ideo velociores erũt qui per sequũtur vos. Abach. 1. Leuiores pardis. s. sunt. Et inde

קַל Leuis קַלִּים Eleloces. נֵקֶל Leue. Ignomia. קַלָּל Candens קַלְקַל Tergere. קַל Velocẽ esse. קֹל Facilitas Col. i. leuitas seu facilitas. Hiere. 3. Ex facilitate fornicatiõis sue cõtaminauit terrã. & aliqui hebrei dicũt ꝙ signat vocẽ. de quo supra dictũ est. & ide קַל Cal. i. leuis siue velox. Iob. 34. Leuis est sup facie aque. Et in plu. קַלִּים Calim. Threñ. 4. Velociores fuerunt persecutores nr̃i aquilis celi. Et inde נֵקֶל Nacal. siue נְקֵלָה necala. i. leue seu leuitas. Ezech. 8. Nũ quid leue ẽ hoc domui iuda? Hiere. 6. & curabãt cõtritionẽ populi mei cũ ignominia. Pro quo he. le. Cũ leuitate vel fa cilitate. Põt etiã significare ignominiã secũdũ primã signi ficationẽ. Itẽ קַלַּל Calcal. i. lucidũ: vel tersum: aut candens. Ezech. 1. Quasi aspect? eris cãdẽtis. & inde verbũ קִלְקַל Ci calcal. qđ signat tergere. Ezech. 21. Cõmiscẽs sagittas. pro quo he. le. Tergẽs feu limãs sagittas. Eccls. 10. Si retussum fuerit ferrũ: & hoc nõ vt prius sed hebetatum fuerit: multo labore exacuetur. ꝓ quo he. le. Si retussũ fuerit ferrũ: & hoc non ha buerit faciẽ tersam. i. limatã. Ponitur etiã pro cõturbare vel dissipare. Hiere. 4. Et omnes colles conturbati sunt.

קָלָה Cõturbare קָלָה Torrere. Frigere קָלִי Polenta. Cala. torrere. frigere. in honorare. vilipendere. Leuit. 2. De spicis adhuc virentibus torrebis eas igni. Ioſ. 5. Azymos panes & polẽtã. Pro quo he. le. Azymos panes & torrefactũ. i. spicas torrefactas igni. Hiere. 29. Quos frixit rex babylonis igni. Et inde קָלִי Cali. i. grana tritici torrefac-ta igni. Beatus hiero. transtulit polentã. Leuit. 23. Polentã & pultes nõ comedetis. Ruth. 2. Cõgessit sibi polentã. Poni tur etiã pro cicere torrefacto vel frixo oleo. 2. Reg. 7. Et fri xũ oleo cicer. Et aliqñ scribitur cũ aleph in fine. vt. 1. Reg. 7. Accipe fratib? tuis ephi polẽte. Itẽ קָלָה Cala. i. inhonora re seu vilipẽdere. Deut. 27. Maledictus qui nõ honorat pa-trem suũ & matrẽ suã. Esa. 16. & auferetur gloria moab. pro quo hebrei legunt. Vilipendetur vel inhonorabitur gloria moab. Vide etiam de hoc in dictione precedenti. Et inde

נִקְלָה Inhonoraꝛ. Vilipẽdere. נִקְלָה Nicle. idest inhonorat? seu vilis: aut ignominia. Pro uer. 12. Melior est pauper & sufficiens sibi. Pro quo hebrei legunt Melior est vilis siue inhonoratus & seruiens sibi. ps. 37. Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionib? Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Quoniam lum bi mei impleti sunt ignominia. Et inde קָלוֹן Calon. idest in honoratio. ignominia. vilipendium. ps. 82. Imple facies corum ignominia. Abach. 1. Replet? es ignominia pro glo ria. & componitur cum dictione קִי Ci: que significat vomi tũ: & tunc ambe dictiones significant vomitũ ignominie. Abach. 2. Et vomitus ignominie super gloriã tuam.

קָלוֹן Ignomia. קַלַּח Caldaria Olla. קְלָלַת Calach. caldaria: seu olla. & scribitur cum thau in fine & dicitur קַלַּחַת Calachath. 1. Reg. 2. Et mittebat ea in lebete vel in caldaria aut in olla. Mich. 3. Sicut in lebete & quasi carnem in medio olle. vbi ponitur pro olla.

קָלַט Contractꝰ Recipere Refugium. קָלַט Calut. contractum. s. quando aliquod membrum cõ-trahitur & abbreuiatur vel curtatur plus solito. Leuit. 22. Bouem & ouem aure & cauda amputatis. Pro quo he-brei legunt. Bouem & ouẽ dissolutum & contractum. s. in a liquo membro. Et inde מִקְלָט Miclat. idest locus refugii vbi fugitiui colligebãtur. Nume. 35. Decernite q̃ vrbes esse debeãt in presidia fugitiuorum. & in eodem. Et reducetur per sentẽtiam in vrbem ad quam confugerat. Ioſ. 20. Sepa rate vrbes fugitiuorum.

Illudere

קָלַס Calas,deridere.irridere.illudere.triũphare.4.Reg. 2. Et illudebant ei dicentes:ascende calue. Ezech.16.

Irridere. vilipẽdere

Nec facta es quasi meretrix:fastidio augẽs preciũ. Pro quo hebrei legũt. Nec facta es sicut meretrix: vt irrideres preciũ seu donum.i. vilipẽderes illud precium quod antea tibi dabatur & augeres illud: vel sic vt irrideres preciũ.i.datorem precii vel muneris.& in eodẽ.22. Triũphabũt de te. Potest etiam legi,illudent te:siue irridebunt te. Abach.1. Et ipe de regibus triumphabit. Sed etiam in predicto loco aliqui hebrei legunt. Et ipe in reges illudet siue irridebit. & sic est in trastatione chaldaica.s.illudet.vnde sequitur. Et tyrani ridiculi eius erũt. Et inde קְלָס Céles.i. derisus : siue illusio. ps. 44. Subsanationem & derisum his qui sunt in circuitu nostr . Hiere.20. Et factus est mihi sermo dñi in opprobrium & derisum tota die. Et aliquando scribitur cum he in fine & dicitur קַלָסָה Calasa. Ezech.22. Proptereа dedit te opprobrium gentibus & irrisionem vniuersis terris.

Trisphat.

Derisus

קְלָסָה Irrisio.

קָלַע Calaa.fundibulare.i.funda lapides iacere: seu fũdam rotare. Iudi.20. Et sic fundis lapides ad certũ iacientes.1.Reg.17. Tulitq; lapidem & funda iecit. Et in eodem. 25. Porro inimicorũ tuorũ anima rotabitur quasi impetu & circulo funde. Hiere.10. Ecce ego lõge proiiciam habitatores terre. Pro quo hebrei legũt. Ecce ego fundibulabo habitatores terre.i. proiiciam eos sicut lapis funda proiicitur. Et inde קַלַע Calaa.i.funda.1.Reg.17. Et fundam manu tulit. Et in plurali קְלָעִים Calaim.& ponitur p fundibulariis.4. Reg.3. Et circundata est ciuitas a fundibulariis. Ponitur etiam pro cortinis vel tentoriis.Exo.27. In cuius australi plaga contra meridiẽ erunt tentoria de byssо retorta. & in eodem. Et in latere aquilonis per longum erunt tentoria centum cubitorum. Significat etiam tornaturas & sculpturas vel picturas factas in similitudinem funde.vt.3.Reg. 6. Et omnes parietes templi per circuitum sculpsit variis celaturis & torno.& in eodem. Et sculpsit in eis picturam cherubin. Et in eo.& cedro omnis domus intrinsecus vestiebatur habens tornaturas.

Fũda lapi des iacere.

Rotare fũda.

Proiicere

Fũdibulaf

קֶלַע Funda.

קְלָעִים fũdibularij

Celature

Tentoria

Tornature

קַלְכַּל Cilcal, dissipare. seu cõturbare. De quo vide supra in dictione קַלַל Calal.

קִלְשׁוֹן Cilson.tridens.idest instrumentum ferreum tres dẽtes ferreos habens.1.Regum.13. Acies vomerum & ligonum & tridentũ . Et iũgitur cum dictione שָׁלִישׁ Salos que significat tres: vt in predicto loco.

Tridens.

קֶמַח Cemach.farina. Nu.5. Decimã ptẽ fati farine hordeacee.1.Reg.28. Tollensq; farinam miscuit. Esa.47. & mole farinam.i.mole triticum vt fiat farina. Osee.8. Non faciet farinam.

Farina.

קָמַט Camat.Rugare.idest rugam facere: seu rugam habere. Iob.16. Ruge mee testimonium dicunt contra me Pro quo hebrei legunt. Et rugasti me:in testimoniũ fuit.i. ruge quas mihi intulisti sunt in testimonium afflictionis & doloris mei. Et in eodem. 22. Qui sublati sunt ante tempus suum. Pro quo hebrei legunt. Qui rugati sunt ante tẽpus . Et aliqui hebrei in predicto loco legunt . Qui succisi sunt ante tempus.scilicet suum.

Rugare

Succidere

קָמַל Camal.succidere. excidere.marcescere.obsurdescere.Esa.19. Calamus & iuncus marcescent. Pro quo hebrei legunt. Succisi siue excisi sunt. Et in eodem.30. Confusus est libanus & obsurduit. Et etiã in predicto loco hebrei legunt.succisus siue excisus est.

Marcescef

obsurdesce

Succidere

קֶמֶץ Camas.pugillũ implere. aut plenũ pugillum tollere. seu pugillo mensurare. & si latine posset dici pugillare. Leuit.2. Quorũ vn9 tollet pugillum plenum simile. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. ac si diceret. & pugillabit inde plenũ pugillum suum. Nu.5. Vt prius pugillum sacrificii tollat.

Pugillus tollere.

קִמּשׂ Cimos.vrtica. Esa.34. Orientur in domibus eius spine & vrtice. Quod in hebreo legitur singulariter . s. spina & vrtica. Et in plurali קִמְשֹׂנִים Cimesonim. Prouer. 24. Et ecce totum repleuerant vrtice.

Vrtica. קִמְשֹׂנִים vrtice.

קָנַן Canan.nidificare. nidum facere. ps.103. Quoniã ibi passeres nidificabũt. Esa.34. Ibi habuit foueã hericius Pro quo hebrei legũt. Ibi nidificauit hericius . Hiere.48. Quasi colũba nidificans in summo ore foraminis. Ezech. 22. Nidificans in cedris:& in eodẽ.31. Et in ramis eius fecerunt nidos omnia volatilia celi. & inde קֵן Can siue קֵן Cen. i.nidus. Deut. 22. Si ambulans per viam in arbore vel in terra nidum auis inueneris. Et in eodem.32 . Sicut aquila prouocans ad volandũ pullos suos. Pro quo hebrei legunt Sicut aquila expergefacit siue prouocat nidum suum. s. ad volãdum. Iob.29. In nidulo meo moriar. ps.83. Et turtur nidum. Et in abdia. Et si inter sidera posueris nidum tuum Et in plurali קִנִּים Cinin.& ponitur pro mãsiunculis factis ad similitudinem nidorum . Geñ.6. Mansiunculas in arca facies.

Nidificare.

Nidificare

Nidificare

קֵן Nidus.

קִנִּים mãsiuncule.

קָנָא Cana,inuidere.emulari. zelare.prouocare. Geñ. 26. Ob hoc inuidentes ei palestini.& in eodem.30. Inuidit fratri sue. & in eodem.37. Inuidebant igitur ei fratres sui. Nu.5. Si spiritus zelotypie concitauerit virum contra vxorem suam.pro quo hebrei legunt. Et transiuit super eũ spiritus zelotypie vel emulationis: & zelauerit vxorẽ suã. & in eodem. Quid emularis pro me.& in eodem.25. Quia zelatus est pro deo suo.2.Regum.11. Et voluit saul percutere eos:zelo quasi pro filiis israel. Significat etiam prouocare.i.emulari vel inuidere facere. Deut.32. Prouocauerunt eum in diis alienis.& in eo. Ipsi prouocauerunt me in eo q nõ erat deus : & ego ꝓuocabo eos in eo qui nõ est populus. Et inde קִנְאָה Cinaa.idest zelus seu emulatio. 4.Reg. 19. Zelus domini exercituũ faciet hoc. ps.68. Zelus domus tue comedit me. Ezech.8 . Idolum zeli ad prouocandam emulationem. Et i plurali קִנְאוֹת Cenaoth. Nu.5. Quia sacrificium zelotypie est. Quod in hebreo legitur in plurali. scilicet zelotypiarum vel emulationum.

Inuidere.

Zelare. Emulari

ꝓuocare

קִנְאָ Zelotes. Emulator

קִנְאָה Zelus.

קִנְאוֹת Zelotypie

קָנָה Cana.emere.possidere.acqrere.creare.Geñ.33. Emit ꝙ partem agri. & in eodem. 49. Quem emit abrahã ab Ephron etheo. Exo.21. Si emeris seruũ hebreũ . Hiere. 32. Agri ementur pecunia. Significat etiam possidere. vel acquirere. Geñ.4. Possedi hominem per deum . Deut.32. Nunquid nõ ipse est pater tuus qui possedit te. ps.73. Qui possedisti ab initio . ps.138 . Quoniam tu possedisti renes meos. Prouer. 4. In omni possessione tua acquire prudentiam. Hiere.32. Et possidebuntur agri. Zach.13. Quoniam adam exemplum meũ fuit ab adolescẽtia mea. Pro quo hebrei legunt . Quoniam adam . idest homo acquirere siue possidere me fecit ab adolescentia mea. vel sic. Quoniã adã alere me fecit pecora. idest docuit me possidere vel acquirere terram & pecora & alia. Significat etiam creare. Geñ.14 benedictus Abraam deo excelso qui creauit celum & terrã Et inde מִקְנֶה Micne.i.emptio siue possessio vel acquisitio tam rerum mobilium quam immobilium . Geñ. 13 . Erat autem diues valde in possessione auri & argenti.& in eodẽ. 17. Tam vernaculus ꝙ emptícius.pro quo hebrei legunt. Natus domi & emptio argenti.i.emptus pecunia. Et in eodem. Et vniuersos quos emerat pro quo hebrei legunt. Et omnem emptionem argenti sui.i.omnes quos emerat ar-

Possidere

Acquire

Creare.

מִקְנֶה Possessio.

gento. Et in eodem. 23. Abrae in possessionem videntibus filiis heth. Et in eodem.26 . Habuitq; possessionem ouiũ & armentorum.& in eodem.49. Ibi & lia condita iacet. & sepultur in hebreo. possessio seu emptio agri & spelunce que in eo est a filiis heth. Leuit.25. Tãto minoris & emptio cõstabit. Esa . 30. Pascetur in die illa in possessione tua agnus spaciose. Ponitur etiam pro possessione pecorum & armẽtorũ. Geñ. 46. Adducite pecora vestra. Exo.17 . Vt occidere & liberos nostros ac iumẽta siti. Nu.20. Et si biberimus aquas tuas nos & pecora nostra. Et in eodem.25. Filli autẽ Ruben & gad habebant pecora multa . Eccls. 2 . Armenta quoq; & magnos ouium greges. Et inde מִקְנָן Cinian. idest emptio. possessio. vel substantia. Geñ. 34. Substãtia eorum & pecora & cuncta que possident nostra erunt. Leuit. 22. Quem autem sacerdos:emerit. pro quo hebrei legunt . Et sacerdos si emerit animã:emptionem vel possessionẽ argẽti sui. Ezech.38. Qui possidere cepit:& esse habitator vmbilici terre. Pro quo hebrei legunt. Faciens.i. acquirens possessionem vel substantiam in vmbilico terre. Et in eodem. Vt auferas supellectilem atq; substantiam. Item קָנֶה Cane. idest arũdo vel calamus. 3. Reg. 14 . Sicut moueri solet arũdo. ps.67. Increpa ferã arundinis. Esa.19. Calamus & iuncus marcescent. Ezech. 40. Calamus mensure in manu ei9 Accipitur etiam pro calamo aureo. Exo.25. Hastile eius & calamus. & in plurali קָנִים Canim:siue קָנוֹת Canoth. Exo.25. Sex calami egredientur de lateribus. & in eodem. Hoc erit opus sex calamorum. Accipitur etiam pro osse brachii : eo quod est ad similitudinem calami. Iob. 31. Et brachium meum cum suis ossibus confringatur. Accipitur etiam pro calamo aromatico. Exo.3. Calami similiter ducẽtos quinquaginta siclos. Canti. 4. Fistula & cinamomum. vbi ponitur pro fistula.i.pro calamo aromatico. Esa. 43. Non emisti mihi calamum argento. Hiere. 6. Et calamum suaue olentẽ de terra loginqua . Ponitur etiam pro statera. eo quod habet duo brachia hinc & hinc. Esa 46. Et argentum statera ponderatis.

Emptio

Pecora. Iumẽta

Armenta. קִנְיָן Substãtia.

Possessio. קִנָּה Arundo. Calam9

קָנִים Calami

os brachij.

Fistula.

Calamus. aromatic9

Statera

קִנָּמוֹן cinamomũ

קָנַס Canas.finis. Iob.18. Vsq; ad quẽ finẽ verba iactabis. De quo vide infra in dictione קָצַץ Casas.

Finis

קָסַס distringere

קֶסֶם Casas. Distringere: fructus vel ramos ex arbore decerpere. Ezech.17. Et fructus eius distringet & siccabit .

קֶסֶם Casam.diuinare. hariolari . seu hariolos scisciari . Deut.18. aut qui hariolos scisciteꝫ. 1.Reg.28. Diuina mihi in phytone. Ezech.13. Qui vident vana & diuinant mendacium. Mich.3. Et confundẽtur diuini . i. diuinãtes. Et inde קֶסֶם Cecem. idest diuinatio vel hariolatio. 1 . Reg. 15. Quoniã peccatũ hariolandi est. Prouer.16. Diuinatio in labiis regis. Hiere.14 . Diuinationem fraudulentam & seductionem cordis sui prophetant. Scribitur etiam cum mẽ in principio & dicitur מִקְסָם Micsam siue מִקֶסֶם Micsom. Ezech.12. Nec diuinatio ambigua in medio filiorum israel Et in eodem.13. Et diuinationem mendacem locuti estis. Mich.3. E tenebre vobis pro diuinatione. Et in plu. קְסָמִים Cesamim. Nume.22. Habentes diuinationum precium in manibus. 4. Reg.17. Et diuinationi inseruiebant. Pro quo hebrei legunt. Et diuinati sunt diuinationes. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

Finis.

Scindere. amputare.

Briolos, sciscitari. Diuinare.

קֶסֶם hariolatio Diuinatio

מִקְסָם diuinatio.

קְסָמִים diuinatiões

קֹסֶת Cesteth.atramentarium.Ezech. 9. Et atramentarium scriptoris ad renes eius. Et solum inuenitur in predicto loco.

atramẽta rium

קָעַע Caa. Ammouere. dimouere. dissoluere . recedere. Et scribitur cum simplici aim. Geñ.32. Tetigit neruum femoris iacob. Pro quo hebrei legunt. Et ãmouit seu dissocauit coxã femoris Iacob. Ezech. 23. Et recessit anima mea ab ea: sicut recesserat anima mea a sorore eius. Vide etiã de hoc supra in dictione יַעֲקֹב Iacaa. & inde קוֹעַ Coa. pro quo beatus hieronymus transtulit principẽ. Vt in eo.& nobiles & tyrannos & principes. & aliqui hebrei dicunt quod ẽ nomen proprium nationis vel regionis.

Ammouere. Recedere

קוֹעַ Princeps

קַעֲקַע Caacaa. Stigma. siue stigmatizatio. Leuit.19. nec figuras aliquas aut stigmata facietis vobis.

Stigma.

קְעָרָה Ceara:scutela. Beatus hieronymus transtulit acepta bulũ. & scribitur cum he vel thau in fine. Nu.7. Acceptabulum argẽteum appendens centum triginta siclos. Et in plurali קְעָרוֹת Cearoth. Exo.25. Aceptabula & phialas & scyphos.

Acceptabl9.

קְעָרוֹת acceptabla.

קָפָא Capa.coagulare vel congelare.congregare.defigere Iob.10. & sicut caseũ me coagulasti. Ponitur etiã pro congregare vel defigere. Exo.15 . Congregati sunt abyssi in medio maris.i. Congelati. Soph.1. Viros defixos in fecibus suis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt . Viros coagulatos vel congelatos in fecibus suis. Et inde קִפָּאוֹן Cipaon . Pro quo beatus Hieronymus transtulit niuem: que est aqua congelata. Zach.14. Nõ erit lux sed frigus & nix.

Coagulare Cõgregaf. Defigere

קִפָּאוֹן Rix.

קָפַד Capad. scindere. precidere. Esa. 38. Precisa est velut a texente vita mea. & inde קִפְדָּה Cephada.i. scissio vel precisio . Pro quo beatus hieronymus transtulit angustiã. Ezech.7. Angustia superueniente requirent pacem. Item קֹפֶד Cipod.idest hericiꝰ. Esa.14. Et ponam eam in possessionem hericii. Et in eo.34 . Onocrotalus hericius & ibis Soph.2. Onocrotalus & hericius.

Precidere

angustia

קֹפֶד Hericius

קִפּוֹז Cipoz.hericius: sicut dictio precedens. Esa.34. Ibi habuit foueam hericius.

Hericius

קִפֹּין Capas. cõtinere.claudere.contrahere.trãsilire. Deut. 15. Non cõtrahas manum tuam: sed aperias eam pauperi. Iob.5. Iniquitas autẽ contrahet os suum . ps.76. Aut continebit in ira sua misericordias suas. Esa.52. Super ipm continebunt reges os suum. Significat etiã transilire. Cãti. 2. Transiliens colles. Item ponitur pro auferre. Iob.24. Et humiliabuntur sicut omnia & auferentur.

Cõtrahere Cõtinere

auferre.

קֵץ Ces. finis.terminus.extremum. De quo vide in dictione sequenti.

קָצַץ Casas. scindere. abscindere. secare. amputare. Exo. 29. Et extenuauit in fila. Pro quo hebrei legunt. Et scidit vel secauit fila. Deut.25. Abscides manum illius. Iudi .1. scisis summitatibus manuũ eius ac pedum. Et in eodem. Septuaginta reges amputatis manuum ac pedum sũmitatibus.2.Reg.4. Precidentes manus ac pedes eorum. ps.128 Dominus iustus concidet ceruices peccatorum. Ponitur etiam pro tondere vel attondere. Hiere. 9. Et super omnes qui attonsi sunt in coma. & inde קֵץ Ces. idest finis. terminus : aut extremũ. Geñ. 6. Finis vniuerse carnis venit corã me. Et in eodem. 40. Post duos annos vidit pharao somnium. i. in fine duorum annorum. Deut. 15. In septimo anno facies remissionem. pro quo hebrei legũt. In fine vel a termino septem annorum facies remissionem. i. in anno finali vel extremo septem annorum facies remissionẽ . Hiere. 44. Cum completi fuerint septem ãni dimittat vnusquisq; fratrem suum. idest in fine septem annorum . Ezech . 7. Venit finis. Vide etiam de hoc infra in dictione קָצָה casa.

Finis.

Scindere. amputare.

קֵץ Finis.

קָצַב Casab. Prescindere. abscindere. 4 . Reg. 6. Prescidit ergo lignũ & misit illuc. Et inde קֶצֶב Cesseb. i. prescissio seu sculptura. 3. Reg. 6. In mensura pari & opus vnum erat duobus cherubim. pro quo hebrei legunt. Mensura vna & prescissio vna erat duobus cherubim. idest sculptura una. &

prescidet.

קֶצֶב precisio

sculptura קְצָעִים in eo. 7. & mensura sculpturaꝙ cõsimili. & in plu. קְצָעִים Cesabim. & põtur pro extremis. Ione. 2. Ad extrema mõtium descendi. & in plurali feminino קְצֹעוֹת Cesuboth. ꝑ quo beatus hieronymus transtulit tonsas. ideſt prescissas Cantl. 4. Sicut grex tonsarum.

Extrema. קְצָוֹת

Tonse קָצַץ Casa. abscindere. concidere. radere. tedere. seu nauseam habere. Abach. 2. Cõcidisti populos multos. & in de מְקֻצֶּה Mecase. i. abscissus vel truncatus. ſ. pedes. pro quo beatus hiero. transtulit claudũ. Prouer. 26. Claudus pedibꝫ & iniquitatem bibens. & inde קָצֶה cese siue קֶצֶה case. i. finis aut summitas: siue terminus: vel extremitas. Exo. 25. Cherub vnus sit in latere vno: & alter in altero. pro quo hebrei legunt. Et facies cherub vnum ab extremitate hinc: & cherub vnũ ab extremitate inde. & in eo. 26. Qui mittentur per medias tabulas a summo vsꝙ ad summũ. i. ab extremitate in extremitatem. Et in eo. ansulas hyacinthinas in lateribus & sũmitatibus facies. pro quo he. le. & facies ansulas hyacinthinas in ora cortine vnius. ideſt in extremitate Nu. 20. Quę est in extremis finibus tuis posita. ps. 18. a sũmo celo egressio eius. Esa. 2. & non est finis thesaurorum eius. Et in eo. & innumerabiles quadrige eius. pro quo he. le. Et non est finis quadrigarum eius. Scribitur ēt cũ mem in principio. Geñ. 45. Extremos quoꝙ fratrum suorum quinꝙ viros constituit coram rege. Dañ. 1. & postea starēt in conspectu regis. i. in fine trium annorũ. & in plu. קְצָוֹת Cesauoth. siue קְצוֹת cesoth. Exo. 27. Per quattuor angulos erunt quattuor annuli. i. per quattuor extremitares eius Et i eo. 28. In vtroꝙ latere sũmitatum. & in eo. Iunges annulis que sunt in marginibus eius. ideſt in extremitatibus eius. Et in eo. Et ipsarum cathenarum extrema duobus copulabis vncinis. 3. Reg. 6. A sũmitate ale vsꝙ ad ale alterius sũmitatem. Ps. 74. Et timebunt qui habitant terminos a signis tuis. reperitur ēt קְצָיִם cisim siue קִנְצָיִם cinsim: secundum terminationem pluralem masculinorũ. vt in eo. psalmo. vbi dr̃ spes oĩm finiũ terre. Ezech. 33. Et tulerit populꝰ terre virũ vnũ de nouissimis suis. Et aliqñ scribitur cũ lſa nun in medio. vt Iob. 18. Vsꝙ ad quẽ finẽ verba iactabis. vide ēt de hoc supra in dictione קוץ cos: & in dictione קָצַץ casas. Signat ēt predicta dictio קָצָה casa: radere: vel decorticare. Leuit. 14. Et spargi puluerem rasure extra vrbem. & in eo. Postꝙ eruti sunt lapides & puluis elatus. i. rasus vel decorticatus. Item significat tedere vel nauseam habere. Nume. 21. & anima nãa nauseat super cibo isto leuissimo. 4. Reg. 10. In diebus illis cepit dominus tedere super israel.

Fines nouissimi

Radere Nauseare.

Tedere קָצָה

Bit קֵצָח Cesach. genus frumenti vel leguminis. pro quo beatus hieronymus transtulit. git. Esa. 28. Seret git: & cyminum sparget. Et in eo. Non enim in serris triturabitur git. & in eo. Sed in virga excutietur git.

קָצִין Casin. Princeps. seu dux. Iudi. 11. Veni & esto princeps nostri. Esa. 3. Princeps esto nri. & in eo. Nolite constituere me principẽ populi. & in plu. קְצִינִים cesinim. Esa. 1. Audite verbum domini principes sodomorum. & in eodẽ zz. Cuncti principes tui fugerunt.

Princeps קְצִינִים principes

קָצַע Casa. radere, abradere. vel decorticare. Leuit. 14. do קְצִיעָה misoa. i. angul⁹. z. Paralip. 26. Sup portã anguli. Hiere. 3. ab angulo vsꝙ ad portã domus. Ezech. 46. Et ecce atriolum erat in angulo atrii. & in plu. קְצָעוֹת micseoth. siue קְצָעִים micsaim. aut קְצָעוֹת cesaoth. Exo. 26. Et rursus alias duas que in angulis erigantur. Et in eo. Duabus quoꝙ tabulis que in angulis ponende sunt. Ezech. 41. Et anguli eius & longitudo eius. Et in eo. 46. Per quatuor angulos atrii. Et in eo. In quattuor angulis atriola disposita Et i eo.

Abradere קְצַע

Angulus. קְצָעוֹת

anguli

Mensure vnius ꝗttuor erant. i. quattuor anguli. Itẽ קְצִיעָה Cesia. i. casia. & reperitur trĩs in plu. i. קְצִיעוֹת cesioth. Ps. 44. Myrrha & gutta & casia a vestimẽtis tuis. est ēt קְצִיעָה cesia nomen proprium femine. Iob. 42. Et vocauit nomẽ vnius diem: & nomen secunde casia.

Casia קְצִיעָה קְצִיעוֹת

Irasci קָצַף casaph. Irasci. indignari. decorticare. Nu. 16. Nũ vno peccãte cõtra oẽs ira tua desseuiet. pro quo he. le. Nun vno viro peccãte cõtra oẽm cetũ irasceris. Deut. 9. Nam & in oreb prouocastis eum. ideſt fecistis eũ irasci. Esa. 8. & cũ esurierit irascetur & maledicet regi suo. & in eo. 57. Propter iniquitatem auaritie sue iratus sum. Et in eo. Abscondi & indignatus sũ. Zach. 1. Iratus est dñs sup patres vros iracundia. Ioel. 1. Et ficũ meã decorticauit. & inde קְצָף cẽseph. siue קֶצֶף caseph. ideſt ira: siue iracundia: aut indignatio: vel furor. Nu. 16. Iã enim egressa est ira a dño. ps. 37. Dñe ne in furore tuo arguas me. Esa. 60. In indignatione enim mea percussi te. Hiere. 10. ab indignatione eius commouebitur terra. Zach. 1. Iratus est dñs sup patres vros ira cũdia. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ. Ponitur ēt pro spuma. Osee. 9. quasi spuma sup facĩe aque.

Indignari decorticare קָצַף

Ira. Furor Idignatio. Iracũdia

Spuma.

קָצַר Casar. Abbreuiare. coangustare. decurtare. metere. tedere. Nu. 11. Nũquid manꝰ dñi inualida est. pro quo he. le. Nũquid manus dñi abbreuiata siue coangustata est. Ps. 88. Minorasti dies tpis eius. i. abbreuiasti. ps. 101. respõdit ei in via virtutis sue paucitatẽ dierũ meorũ. ꝑ quo brũs hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Afflixit in via fortitudinẽ meã: abbreuiauit dies meos. Prouer. 10. Anni impiorũ breuiabũtur. Esa. 28. coangustatũ est eni stratũ. & in eo. 50 Nũquid abbreuiata & parvula facta est manus mea. & i eo. 59. Ecce nõ est abbreuiata manus dñi. Mich. 2. Nũꝙ abbreuiatus est spũs dñi. & inde קֶצֶר cesar. i. breuis siue angustꝰ. Iob. 14. Breui viuẽs tpe. & iungitur cũ dictiõe אֲפֵים Apaim: que signat irã: & tũc ambe dictiões signãnt iracũdũ vel impatiẽtẽ. i. breuẽ ad irã. ſ. qui facile iracitur. Prouer. 14. Impatiẽs opabitur stultitiã. & in plu. קְצָרִים cesarim siue קִצְּרֵי cisre. Esa. 37. Habitatores carũ breuiata manu cõtremuerũt. ꝑ quo he. le. breuẽ manu. & in plu. fe. קְצָרוֹת cesuroth. Ezech. 42. Vbi erãt gazophylacia in supioribꝰ humiliora. pro quo he. le. breuiora vel angustiora. & inde קֹצֶר cõser. i. abbreuiatio vel coangustatio: aut angustia. Exo. 6. Propter angustiam spũs. Ponitur etiam pro tedere. Nu. 21. & tedere cepit populũ. Sed ēt in pdicto loco hebrei legũt. & coãgustata est anima populi. Signat etiã metere. Leuit. 23. & mesueris segetẽ. Deut. 24. qñ mesueris segetẽ tuam tuo. Ruth. 2. & dixit mẽsoribus dñs vobiscũ. ps. 128. De quo nõ ipleuit manũ suã qui metet. & inde קָצִיר casir. i. messis Geñ. 8. Sementis & messis frigus & estas. & in eo. 30. Egressus aũt ruben tpe messis tritice. Exo. 34. Die septimo cessabis arare & metere. pro quo he. le. & die septimo cessabis: in messe & aratiõe cessabis vel requiesces. Deut. 24. Qñ messueris segetẽ. pro quo he. le. qñ mesueris messem. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatũ. Ruth. 1. Qñ primũ hordea metebãtur. pro q̃ he. le. In principio messis hordeacee. Esa. 17. & erit sicut cõgregãs in messe. & in eo. Ablata est messis in die hereditatis. & in eo. 18. ante messem enitotus effloruit. Ponitur ēt pro palmite vel ramo. Iob. 14. & faciet comam quasi cum prius plantatum est. ideſt faciet palmitem vel ramum. & in eodem. 29. & ros morabatur in messione mea. pro quo hebrei legunt. In ramo vel palmite meo. ps. 79. extẽdes palmites suos vsꝙ ad mare.

abbreuiare. minorare

coãgustare

Breuis

Impatiẽs

Breuiora. Angustia.

Tedere

Metere

messis

Segetes.

Coma Ramus

Palmes

קֹר Cor. frigus. De quo vide in dictione sequenti.

Frigiditas cere

קָרַר carar. frigescere. Hiere. 6. Sicut frigidam facit cisterna aquam suam: sic frigidam fecerunt malitiam suã.

קוֹר Et inde קוֹר Cor. ideſt frigus. Geñ. 8. Frigus & estus. Et aliquando scribitur cum he vel thau in fine & dicitur קָרָה Cara. seu קָרַת Carath. Iob. 24. Quibus non est operimentũ in frigore. Ps. 148. Ante faciem frigoris eius quis sustinebit. Prouer. 25. Et qui ammittit palliũ in die frigoris. Et inde קָר car. ideſt frigidus vel frigidum. Et solum inuenitur in numero plurali. scilicet קָרִים carim. Prouer. 25. Aque frigide anime sitienti. & inde מְקֹרָה Mecera. ideſt locus refrigerii vbi habitant in estate. Iudi. 3. Forsitan purgat aluũ in estiuo cenaculo. Et inde קִרְקָר Carcor. ideſt refrigerium Iudi. 8. Zebee aũt & salmana requiescebant. ideſt erant in refrigerio. hebrei tamen dicunt ꝙ est nomen proprium loci. Vnde in predicto loco ipsi legũt. Zebee autem & salmana erant in carcor.

Frigus קוֹר

Frigue. קָרָה

Frigide קָר קָרִים

Estiuũ cenaculum. מְקֹרָה

Refrigerium קִרְקָר

קָרָא Cara. vocare. inuocare. appellare. nominare. clamare vel predicare. legere. occurrere. cuenire. accidere. Geñ. 1. Appellauitꝙ lucem diem & tenebras noctem. Et i eodem. Vocauitꝙ deus firmamentum celũ. Et in eodẽ. Et vocauit deus aridam terram. Et in eodem. 2. Vt videret quid vocaret ea. Et in eodẽ. Appellauitꝙ adam nominibꝰ suis cuncta animantia. Et in eodem. 4. Iste cepit inuocare nomen domini. 1. Regum. 9. Deinceps comedent qui vocati sunt. 3. Regum. 1. Salomonem fratrem suum non vocauit Iob. 12. Inuocauit deum: & exaudiet eum. Et in eo. 27. Et inuocare deum omni tempore. Ester. 4. Siue vir siue mulier non vocatus. Et in eodem. Que trigínta iam diebus nõ sum vocata ad eum. ps. 98. Inuocabant dominum & ipse exaudiebat eos. Prouer. 27. Et oleum dextere sue euacuat. Pro quo hebrei legunt. Et oleum dextera sue euocat. Esa. 41. Vocans generationes ab exordio. Et in eodem. 48. & transgressorem ex vtero vocaui te. Et in eodem. Et israel quem ego voco. Et in eodem. 55. Ego dominus qui voco nomen tuum. Et in eo. 58. Et vocaberis edificator sepium. Et in eodem. 65. Ad gentem que non inuocabat nomẽ meum. Hiere. 23. Et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus nr̃. Ezech. 10. Rotas vocauit volubiles. Osee. 7. Egyptum inuocabãt. Signat. etiam clamare. Ps. 33. Iste pauper clamauit. Ps. 90. Clamabit ad me & ego exaudiam eũ. ps. 118. Clamaui in toto corde exaudi me domine. Et in eo. Clamaui ad te saluũ me fac. Esa. 6. Et clamabãt alter ad alterum. Et in eodem. 40. Vox clamantis in deserto. Et in eod. 48. Clama ne cesses. Significat ēt legere. Nec. 8. Et legit in eo aperte in platea. Et in eodem. Et legerũt in libro legis dei distincte. Ester. 6. Que cũ illo presente legerẽtur. Esa. 29. Et dabitur liber nescienti litteras: dicenturꝙ ei legeistum. Abach. 2. vt percurrat qui legerit in eo. Ponitur ēt ꝑ predicare vel preconizare. quod est idem quod clamare. vt Esa. 61. vt predicarem captiuis indulgentiã. Hiere. 7. & predica ibi verbũ istud. Ione. 1. Et predica in ea predicationẽ. & inde קְרִיאָה Ceria. i. vocatio vel lectio: aut predicatio. vt in predicto loco: vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatũ Scribitur etiã cum mem in principio & dicitur מִקְרָא Micra. i. vocatio vel appellatio. aut lectio. Leuit. 23. Dies primus erit vobis celeberrimus sanctusꝙ. pro quo hebrei legunt. In die prima erit vobis vocatio sancta siue inuocatio sancta. Et in eodem. Dies expiationis erit: & vocabitur sanctus. pro quo hebrei legunt. Vocatio vel inuocatio sancta erit vobis. & in plu. מִקְרָאִים Micraim siue מִקְרָאֵי micrae. Leuit. 23. He sunt ferie domini quas vocabitis sanctas. pro quo hebrei legunt. vocationes sancte. Esa. 4. Et creabit dominus super omnem locum montis sion & vbi inuocatũ est nomen eius. Pro quo hebrei legunt. Et super omnes vocationes vel inuocationes eius. & inde קְרוֹאִים Ceruim. i.

Inuocare.

Clamare

Legere.

Predicare. קְרִיאָה Predicatio. מִקְרָא

Vocatio. מִקְרָאִים

Vocatiões קְרוֹאִים

homines nominati vel vocati seu principales: vel nobilissimi populi. Nu. 1. Hi nobilissimi principes multitudinis. & in eodem. 16. Et qui tempore concilii per nomina vocabãtur. Et i eodem. 26. Isti sunt dathan & abiram principes populi. Ezech. 23. Et nominatos ascensores equorum. Ponitur etiam pro inuitatis. ideſt vocatis. 1. Regum. 9. Deiceps comedent qui inuitati sunt. Significat etiam predicta dictio קָרָא cara. accidere. aut occurrere. Geñ. 42. Ne forte in itinere quicꝙ patiatur mali. pro quo hebrei legunt. Ne forte accidat ei periculum siue mors. Et in eo. Si quid ei aduersitatis acciderit in via. Et in eo. 49. Vt annunciem que vẽture sunt vobis. ideſt que euenient vobis. Exo. 1. Et sũ grue rit contra nos bellum. ideſt si acciderit. Deut. 30. Et occurrent vobis mala in extremo tempore. 2. Reg. 1. Casu venit in mõte gelboe. Et in eodem. 18. Accidit autem vt occurret Absalon seruis dauid. Et in eodem. 2. Accidit autem qꝙ ibi esset vir belial. Esa. 60. Et occupauit salus muros tuos. Pro quo hebrei legunt. Et occurret siue eueniet salus. Hiere. 13. Quare venerunt mihi hec. ideſt acciderunt. Et in eodem. 23. Et euenerunt eis omnia mala hec. Dañ. 10. vt docerem te que ventura sunt populo tuo. ideſt que, euenient vel accident populo tuo. vide etiam ꝺe hoc infra in dictione קָרָה Cara cum he in fine. & inde קָרוֹת Coroth. ideſt accidẽtia. vel occurrentia. Esa. 51. Duo sunt que occurrerunt tibi. & inde לִקְרַת Licrath. ideſt in occursum seu obuiam. Exo. 4. Ecce ipse egredietur in occursum tuum. Et in eo. 19. Cũꝙ eduxisset eos moyses in occursum dei de loco castrorum Item קָרֵא Core. ideſt perdix. 1. Reg. 26. Sicut persequitur perdix in montibus. Hiere. 17. Perdix fouit & non pepit.

Accidere

Occurrere casu venire

Euenire.

קָרוֹת Accidẽtia. לִקְרַת Occursus.

קָרֵא Perdix

קָרַב Carab. appropinquare. accedere. appropiare. applicare. offerre. bellare. Geñ. 12. Cũꝙ prope esset vt ingrederetur egyptum. Et in eodem. 47. Cumꝙ appropinquare cerneret diem mortis eius. Exo. 3. Non appropinques inquit huc. Et in eodem. 12. Et tunc recte celebrabit. pro qꝙ hebrei legunt. Et tunc accedat siue appropinquet vt faciat eum. ideſt vt celebret eũ. Et in eo. 14. Cũꝙ appropinquasset pharao. Et in eodem. Ita vt ad se inuicẽ toto noctis tpe accedere nõ valerent. Et in eo. 22. Dñs domus applicabitur ad deos. Et in eo. 29. Filios quoꝙ illius applicabis. i. appropinquare facies. & in eo. 32. Cumꝙ appropinquasset ad castra. Et in eo. 36. Et qui sponte sua obtulerant se ad faciendum opus. Pro quo hebrei legunt. Omnis quem eleuauit i. incitauit cor suũ vt accederet ad opus ad faciendum illud Et in eodem. 40. Accedentes ad altarꝙ. Deut. 5. Tu magis accede & audi. Et in eo. 15. Appropinquat septimꝰ annus. Ios. 5. Accedetisꝙ mane singuli per tribus vestras. 2. Reg. 15. Et cum accederet ad eũ homo & salutaret illũ. 4. Regũ. 16. Vidit altare & veneratus est illud. Pro quo hebrei legũt. Et vidit rex altare: & accessit rex ad altare. ps. 26. Dum appropriant super me nocentes. Ps. 68. Intende anime mee & libera eam. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Accede ad animam meam & redime eam. Esa. 8. Accessi ad prophetissam. Et in eodem. 41. Prope facite iudicium vestrum dicit dominus. Ezech. 36. Prope est vt veniant. Et in eo. 37. Et adiunge vnum ad alterum. ideſt applica. Et in eo. 42. Et sic procedent ad populum. ideſt accedẽt. Soph. 2. Et ad dñum luũ nõ appropinquabũt. Signat ēt aliqñ offerre. ſ. qñ est verbũ tertie cõiugationis transitiuũ. i. appropinquare vel accedere facere. Leuit. 1. Homo qui obtulerit ex vobis hostiam. Et in eo. 3. Et offerrent de hostia pacificorũ oblationẽ dño & in eodẽ. 21. & panes deo suo offerunt. Nu. 18. Sed fratres tuos de tribu leui sceptro patris tui sume tecũ. i. appropina

Accedere applicare.

adiungere

Offerre

quare fac tecum. Ezech. 43. Et offeres vitulum de armẽto. Et in eo. Et offeres eũ in conspectu dñi. & inde קָרְבָּן corbã siue קָרְבָּן curban. i. oblatio seu munus quod offertur dño. Leuit. 1. Si holocaustũ fuerit eius oblatio. Et in eo. 2. Anima cum obtulerit oblationẽ dño. Nec. 10. Sortes ergo misimus sup oblationem lignorum. & Mathei. 15. corban. i. munus quodcũq; ex me tibi proderit. Et in eo. 27. Non licet eos mittere in corbanã. i. oblationẽ dñi. & inde קָרוֹב carob. i. propinquus vel proximus. Exo. 32. Et amicũ & proximũ suũ. Leuit. 21. Nisi trĩ in cõsanguineis & propiquis. Quod in hebreo legitur singlr. Ruth. 2. Propiquus noster est homo. Ps. 14. Et opprobriũ non accepit aduersus proximos suos. pro quo btũs hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. & opprobriũ nõ sustinuit sup propinquo suo. Ponitur ẽt adueꝛbialiter. i. prope. ps. 144. prope est dñs inuocãtibus eũ Esa. 55. Inuocate eũ dũ ppe est. & in plu. קְרוֹבִים cerobim. i. proximi vel propinqui. Leuit. 10. Sanctificabor in his q appropinquãt mihi. Ester. 9. Tã in vicino positis q̃ pcul. pro quo he. le. Propinquis & longinquis. & inde קָרֵב Careb. i. accedẽs vel appropinquãs. 1. Reg. 17. Ibat autem phi liste accedẽs & appropinquãs. 3. Reg. 4. & necessaria mẽ se regis Salomonis cũ ingenti cura pbebãt in tpe suo. pquo he. le. & oẽm accedẽtẽ ad mensam regis Salomonis nutriebant siue alebant vnusquisq; in mẽse suo: in nullo deficiebant. & inde קִרְבָה ceriba siue קִרְבַת cirbath. i. appropinquatio: vel adhesio. ps. 72 Mihi autem adherere deo bonũ est. pro quo he. le. mihi autem appropinquatio vel adhesio dei bona est. & inde קָרַב cereb. i. itra: aut mediũ alicui⁹ rei. Geñ. 18. & risit occulte. pro quo he. le. & risit intra se. Exo. 23. Et auferã infirmitatem de medio tui. Nu. 15. Peribit de populo suo. pro quo he. le. Peribit de medio populi sui. Deut. 13. Si surrexerit in medio tui prophetes. & in eo. 17. de numero fratrũ tuorũ. pro quo he. le. De medio fratrũ tuorũ. Et in eo. 21. Et nõ reputes sanguinẽ innocẽtẽ in medio populi tui israel. Ponitur ẽt pro vitalibus seu visceribus vl interioribus aut intestinis. Leuit. 1. intestinis & pedibus lotis aqua. Et in eo. Intestina vero & pedes lauabunt aqua. Ps. 48. Sepulchra eorũ domus eorũ in eternũ. p quo btũs hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. Interiora sua domus eorũ in seculũ. ps. 102. Et oĩa que itra me sunt nomini sancto eius. Ponitur ẽt predicta dictio. קֵרֵב Carab pro calefieri. Osee. 7. Oẽs calefacti sunt quasi clibanus. Significat etiam bellare. vel pugnare. ps. 54. Appropinquant cor illius. Pro quo btũs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Pugnat autem cor illius. Et in eodem. Ab his qui appropinquant mihi. Pro quo hebrei legunt. Ab his qui pugnant aduersus me. Et inde קְרָב cerab. i. bellũ seu prelium aut pugnã vel certamen. 2. Reg. 17. Et tu eris in medio eorum. pro quo hebrei legunt. Et facies tue ibunt in prelio vel in pugna. Ps. 144 Qui docet manus meas ad prelium. Zach. 14. Sicut prelliatus est in die certaminis. & in plurali קְרָבוֹת ceraboth. Ps. 67. Dissipa gentes que bella volunt.

קָרוֹב Proximꝰ ppinquus

קָרַב Propiquꝰ

קְרָב Prelium Certamẽ Bella.

קָרְדֹם Securis קַרְדֳּמִים

קָרַב Appropinquatio. קֵרֵב Intra Medium

קִרְבָה Cõtingere

קֶרֶב Intestina. Interiora.

קָרַב Calefieri

קָרַב Pugnare.

קָרְדֹם Carduus. securis. 1. Reg. 14. Vt acuerent vnusquisq; vomerem suum & ligonem & securim. & in plurali קַרְדֳּמִים cardumim siue קַרְדֳּמוֹת cardumoth. Iudi. 9. Et arrepta securi proscidit arboris ramũ. pro quo hebrei legunt. & accepit abimelech seeures & proscidit ramũ. 1. Reg. 13. Retuse itaq; erant acies vomerum & ligonũ & tridentium & securium. ps. 73. Securibus exciderunt.

קָרַב Cara. accidere. contingere. euenire. occurrere. contingnare. seu tegere. ideſt contignationem domorũ construere. Geñ. 44. Et aliquid ei in via contigerit. Nume. 11. Iam nunc videbis vtrum meus sermo opere compleatur. Pro quo hebrei legunt. Nunc videbis vtrum contingat vel eueniat tibi sermo meus. ideſt opere compleatur. Ruth. 2. Accidit autem vt ager ille haberet dominum nomine booz. 1. Regum. 28. Viuit dominus quia non eueniet tibi quicquam mali. 2. Regum. 1. Casu veni in monte gelboe. ideſt accidit mihi vt venirem in monte gelboe. Eccls. 2. Et didici q̃ vnus vtriusq; esset interitus. pro quo hebrei legunt. Et didici q̃ vnus accidens accidit omnibus his. Et in eodem. Si vnus & stulti & occasus meus erit. Pro quo hebrei legunt. Sicut accidit stulto etiam mihi accidet. Esa. 41. Et nuncient nobis quecunq; ventura sint. Vide etiam de hoc supra in dictione קָרָא Cara. Significat etiam occurrere. Geñ. 24. Occurre obsecro mihi hodie. Et in eodem. 27. Voluntas dei fuit: vt cito occurreret mihi quod volebã. Nume. 23. Si forte occurrat mihi dominus. Et in eodem. Occurrit illi deus. Et in eodem. Donec ego obuius pergã. ideſt occurram. Deut. 25. Quomodo occurrerit tibi invia Et inde קֶרִי Céri. siue מִקְרֶה micre. ideſt accidens. euentus. casus. Deut. 23. Si fuerit inter vos homo qui nocturno pollutus sit somno. pro quo hebrei legunt. Qui fuerit pollutus casu vel accidenti nocturno. 1. Regum. 20. Cogitabat enim q̃ forte euenisset ei quod non esset mundus. Eccls. 3. Idcirco vnus interitus est hominum & iumẽtorum. Pro quo hebrei legunt. Quoniam accidens vel euentus filiorum hominum: & accidens vel euentus iumẽtorum: vnũ accidẽs est eis. Et in eodem. 9. Quia eadem cunctis eueniunt. Pro quo hebrei legunt. Quia idem accidens vel euentus sit omnibus. Et inde קְרִי Céri. ideſt occursus: vel exaduerso: aut e contrario. Leuit. 26. Si ambulaueritis ex aduerso mihi: ego quoq; contra vos aduersus incedam. Et in eodem. Et ego incedam aduersum vos in furore contrario. Item קָרָה Cara. ideſt contignare aut contignationem domus facere: seu domum tegere. 2. Paralip. 34. Ad contignationem domorum. Nee. 2. vt det mihi ligna: vt tegere possem porticũ templi. Et in eodem. 3. Ipsi texuerunt eam: & statuerũt valuas eius. ps. 103. Qui tegis aqs supiora ei⁹. p quo btũs hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Qui tegit aquis cenacula eius. & inde קוֹרָה Cora. ideſt tignũ seu trabes: aut lignum siue materia ad contignationem domorum. Geñ. 19. Quia ingressi sunt sub vmbra culminis mei. Pro quo hebrei legunt. Quia ingressi sunt sub vmbra trabis vel contignationis mee. ſ. domus. 4. Regum. 6. Tollamus singuli de silua materias singulas. Et in eodem. Accidit autem cum vnus materiam succidisset. Et in plurali קֹרוֹת Coroth. Cantt. 1. Tigna domorum nostrarum cedrina. & inde מְקָרֶה Mecare. ideſt contignatio domus. Eccls. 10. In pigritiis humiliabitur contignatio. Et inde קִרְיָה Ciria. ideſt ciuitas. Nume. 35. Decernite que vrbes esse debeant in presidia fugitiuorum. Prouer. 11. In bonis iustorum exaltabitur ciuitas. Esa. 1. Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis. Et in eodem. 29. Ve ariel ariel ciuitas quã expugnauit dauid. dicitur et קִרְיַת Careth. Iob. 29. Quando procedebam ad portas ciuitatis. Prouer. 8. Iuxta portas ciuitatis in ipsis foribus loquitur. Et in eodem. 9. Vt vocarent ad arcem & ad menia ciuitatis. Et in lingua chaldaica dicitur קִרְיָא Ciria. siue קַרְתָּא Cartha. aut קִרְיָתָא Ciriatha. Esdre. 4. Et habitare eos fecit in ciuitate samarie. Et in eodem. Venerunt in ierusalem ciuitatem rebellem & pessimam. Et in plurali קִרְיָתַיִם Ciriathaim. siue קִרְיוֹת Cerioth. & ponitur p nomine proprio cuiusdam ciuitatis. Hiere. 48. Et sup domum deblatain & super cariathaim. Et in eodem. Et super bethramon & super carioth.

קָרָה Cõtingere

קֹרָה Cõtignatio Tegere

קִרְיָה Ciuitas

קִרְיָא קִרְיָתָא Ciuitas. ciuitates. קִרְיָתַיִם cariathel.

קָרַח Radere Caluitium facere Decaluare

קָרַח Carach. Decaluare. depilare. radere. scilicet caput. seu caluitium facere. Leuit. 21. Nec radent caput nec barbam. Hiere. 16. Neq; caluitium fiet pro eis. Ezech. 27. Et radent super te caluitium. pro quo he. le. decaluabunt sup te caluitium. vbi ponitur verbũ & nomẽ ab eo deriuatum. Et in eo. 29. Omne caput decaluatũ. Mich. 5. Decaluare & tondere sup filios delitiarũ tuarũ. & inde קָרְחָה cereach. i. caluus. 4. Reg. 2. Ascende calue: ascende calue. & inde קָרְחָה Corcha. i. caluitiũ. Leuit. 13. Sin aũt in caluitio vel in recalmatione albus vel ruffus color fuerit exortus. Hiere. 47 venit caluitiũ sup gaza. Amos. 8. Et sup omne caput caluitiũ & aliq̃ scribitur cũ aleph in fine. Ezech. 27. & radẽt super te caluitium. Mich. 1. Dilata caluitium tuum sicut aquila. Signat ẽt superficiẽ pãni vel vestimẽti in qua pili lane sunt tonsi vel pre vetustate defluxerunt. Leuit. 13. Eo q̃ infusa sit in superficie vestimenti vel per totum lepra. Item קֶרַח Cerach. ideſt gelu: aut glacies. Geñ. 21. Die noctuq; estu vrgebat & gelu. Ponitur etiam pro crystallo: quia crystallus in greco idem est quod gelu latine. Ps. 147. Mittit crystallum suã sicut buccellas. Ezech. 1. Et similitudo super capita animalium firmamẽti quasi aspectus crystalli horribilis

קָרְחָה Caluus קָרְחָה Caluitium

קֶרַח Supficies panni. קֶרַח Gelu Crystallus

קָרַם Extendere

קָרַם Caram. extendere. scilicet cutem. cõtegere. vel corio obducere. Ezech. 37. Et extendam super vos cutem. Et in eodẽ. Et extenta est in eis cutis desuper. i. obducta. vel contecta.

קֶרֶן Cornu

קֶרֶן Céren. cornu. vnde hoc nomen cornu ab hebreo traxit originem. & est in hebreo vtriusq; sexus. Dañ. 8. Fractum est cornu magnũ. Pro quo in hebreo legitur. fracta est cornu magna. & in eo. De vno aũt ex eis egressum ẽ cornu vnũ modicũ. Mich. 4. Cornu tuũ ponã ferreum. Ponitur etiam pro fortitudine vel imperio. 1. Reg. 2. & exaltatum ẽ cornu meũ in deo meo. Et i eo. Et sublimauit cornu christi sui. Iob. 16. Et operui cinere carnẽ meam. debet legi cornu meũ. ps. 17. Et cornu salutis mee. Ezech. 29. In die illa pullulabit cornu domus israel. Threñ. 2. Confregit in die furoris sui omne cornu israel. & in lingua chaldaica dicitur קַרְנָא Carna. Dañ. 3. In hora qua audieritis vocẽ tube. pro quo hebrei legunt. vocẽ cornu. i. tube cornee. Et in plu. קְרָנַיִם Caraim. siue קַרְנוֹת Carnoth. Geñ. 22. Herentem cornibus. Ps. 74. Et omnia cornua peccatorũ confringam: exaltabuntur cornua iusti. Dañ. 8. Et ecce aries vnus habens cornua. Et in eo. Et venit vsq; ad arietem illũ cornutum. ideſt habentem cornua. Amos. 6. In fortitudine nostra assumpsimus nobis cornua. Abach. 3. Et cornua in manibus eius. Zach. 1. Et ecce quattuor cornua. Ponitur etiã pro angulo tã in singli q̃ in pli. Exo. 24. Cornua aũt per quattuor angulos ex ipso erunt. ps. 117. Vsq; ad cornu altaris. vsq; ad angulũ altaris. Esa. 5. In cornu filii olei. ideſt in angulo terre pinguissimo apto oliuis. & inde verbum

קָרַן Cornuti ẽ

קָרַן Caran. ideſt cornutum esse. Exo. 34. Et ignorabat q̃ cornuta esset facies sua. Et in eo. Videntes autem Aaron & filii israel cornutam moysi faciem. Hebrei tamen in predicto loco dicunt q̃ significat splendescere. eo quod de facie eius exibant radii splendoris ad modũ cornuum. Et inde verbũ vel participiũ tertie coniugationis. scilicet מְקָרִין macrin. ideſt cornua producens. ps. 68. Placebit dño sup vitulum nouellum cornua producentem & vngulas.

מְקָרִין Cornua producens

קָרַס Conteri Incuruari קֶרֶס Circuli Fibule.

קָרַס Caras. ruere. icuruari. cõteri. Esa. 46. Cõfractꝰ ẽ bel: cõtritꝰ ẽ nebo. & in eo. cõta buerũt & cõtrita sũt simul pro quo he. le. ruerũt icuruati sũt. & inde קֶרֶס ceras. i. circulꝰ vel vncinꝰ. seu fibula cuiꝰ caput ẽ curuũ: & solũ iuenitur in nu. plu. Exo. 26. faciesq; quiquagita circulos aureos. & i eo. facies & quiquagita fibulas eneas: quibus iungantur anse.

קַרְסֹל Talus.

קַרְסֹל Carsul. talus. ſ. pedis. & solum inuenitur in nu. plu. z. Reg. zz. Et non deficient talimei.

קָרַע Scindere. Rũpere

קָרַע Caraa. Scindere. rumpere. dirumpere. aperire. Geñ. 37. Scissisq; vestibus indutus est cilicio. p quo he. le. & scidit iacob vestimẽta sua. Exo. 28. Ne facile rumpatur. Leuit. 13. rumpet eum & a solido diuidet. Nu. 14. Sciderunt vestimenta sua. Iudi. 11. Scidit vestimenta sua. 1. Reg. 15. Scidit dñs regnum israel a te hodie. 2. Reg. 15. Ecce occurrit ei chusai arachites scissa veste. 3. Reg. 13. Altare quoq; scissũ est. ps. 34. Dissipati sunt nec cõpuncti. Pro quo btũs hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. scidẽtes: & nõ tacẽtes Esa. 64 vtinã dirũperes celos. Hiere. 36. Scidit illud scalpello scribe. Signat ẽt apire. Hiere. zz. qui aperit sibi fenestras. Signat ẽt depigere oculos stibio: ac si palpebre oculi rũpatur ex cõtinuatiõe stibii. Hiere. 4. Et pigeres oculos tuos stibio. & inde קֶרַע ceraa. i. scissura: vel ruptura. Prouer. 23. & vestietur pãnis dormitatio. pro quo he. le. & vestietur scissuris vel rupturis dormitatio. i. vestietur pãnis ruptis vel scissis.

קָרַע Birsipere. Diperire Pingere scissura.

קָרַץ Annuere

קָרַץ Caras. conniuere. vel annuere. ſ. oculis vel labiis. excidere. formare. ps. 34. Annuunt oculis. Prouer. 6. annuit oculis: terit pede. & in eo. 10. Qui ãnuit oculo dabit tristitiã. & in eo. 16. Mordẽs labia sua perficiet malũ. pro q̃ he. le. annuẽs vel cõniuẽs labiis suis perficiet malũ. Signat ẽt formare vel excidere. Iob. 33. & de eodẽ luto ego quoq; formatus sum. pro quo he. le. excisus sũ. & inde קֵרֶץ ceres. i. excisio vel cõcisio: aut excisor. Pro quo btũs hiero. trãstulit stimulator. Hiere. 46. stimulator ab aqlone veniet. Itẽ קֶרֶץ Caras. in lingua chaldaica signat accusare seu crimiari. Dañ. 3. Accedẽtes viri chaldei accusauerũt iudeos. & in eo. 6. Adducti sunt viri illi qui accusauerũt danielẽ. & preponitur ei dictio אֲכַל Achal que signat comedere: quia forte in illis ac cusatiõibus vel cõsurationibus faciebãt aliqua conuiuia.

קֶרַע Fomare Excidere קֵרֶץ stimulatoz קָרַץ Accusare

קַרְקַע pauimẽti. Fundus

קַרְקַע Carcaa. pauimentum. fundus. solum. Nu. 5. & pauillum terre de pauimento tabernaculi. Amos. 9. si celauerint se in fundo maris.

קָרַר Elastare Scrutari Dissipare.

קָרַר Circar. vastare. diruere. dissipare. Nu. 24. vastabitq; omnes filios seth Esa. 22. Scrutans murum. Pro quo he. le. dissipans vel diruens murum. De quo vide supra in dictione קִיר cir. & in dictione קָרַר carar.

קָרַשׁ tabula. קְרָשִׁים Tabule transtra

קָרַשׁ Céres. tabula. Exo. 26. In lateribus tabule due incastrature fient. & in plurali. קְרָשִׁים cerasim. vt in eo. facies & tabulas stantes tabernaculi de lignis setim. significat ẽt trãstra seu tabulata nauis. Ezech. 27. Et transtra tua fecerunt tibi de ebore indico. i. tabulata tua.

קַשׁ Stipula Palee.

קַשׁ Cas. stipula. de quo vide in dictione sequenti.

קָשַׁשׁ Colligere. Cõgregaꝛ.

קָשַׁשׁ Casas. colligere. vel congregare. Exo. 5. Ipsi vadãt & colligãt stipulas. & in eo. Dispersusq; est populus in omnem terram egypti ad colligendas palcas. Nu. 5. In uenerunt hominem colligentem ligna Soph. 2. Cõuenite congregamini. & aliquando scribitur cum simplici sin. De quo vide supra in dictione קוּשׁ cus. & inde קַשׁ cas. ideſt stipula seu palee minutissime: aut ligna minutissima. Exo. 5. Et colligãt stipulas. & in eodem. Ad colligendas palcas. Iob. 13. Et stipulam siccam persequeris. ps. 82. Et sicut stipula ante faciem venti.

קִשּׁוּא קִשּׁוּאִים Cucumeres קִשָּׁה Cucumerarium.

קִשּׁוּא Casu. Cucumer. & solum inuenitur in numero plurali. scilicet קִשּׁוּאִים Cisuim. Nume. 11. In mẽte nobis venisunt cucumeres & pepones. & inde מִקְשָׁה Micsa. ideſt cucumerarium. Esa. 1. Sicut tugurium in cucumerario.

קָשַׁב auscultaꝛ Intendere

קָשַׁב Casab. Attendere. intendere. audire. auscultare. 1. Regum. 15. Et auscultare magis q̃ offerre adipem arietum Nee. 1. Sit auris tua attendens ad orationem serui tui

Audire Intẽdere

Audire Ps. 9. Preparationem cordis eorum audiuit auris tua. Ps. 16. Intende deprecationem meam. Ps. 65. Et attendit vocem deprecatiõis mee. Ps. 129. Fiant aures tue itẽdẽtes i vocem deprecationis mee. Prouer. 1. Extendi manum meam & non fuit qui aspiceret. idest qui attenderet. Esa. 42. Attẽdat & auscultet procul. Hiere. 6. Quia verba mea non audierunt. Et in eodem. 8. Attendi & auscultaui. Et in eo. 18. Et non attendamus ad vniuersos sermones eius. Et in eo. Attende domine ad me. Dañ. 9. placare domine: attẽde domine. Osee. 9. Et attende domus israel. & inde

Aspicere

קֶשֶׁב

auscultatio Intuitus

קֶשֶׁב cásseb siue קֶשֶׁב céseb. idest attentio vel intuitus aut auscultatio. 4 Reg. 4. Et non erat vox neq; sensus. pro quo he.le. & non erat vox neq; auscultatio vel attentio. idest non erat qui attenderet vel auscultaret. Esa. 21. Et contemplatus est diligẽter multo intuitu.

Indurare.

קָשָׁה Casa. indurare. aggrauare. seu durum vel graue esse. resistere. Genẽ. 35. Difficultate partꝰ periclitari cepit Pro quo hebrei legũt. Et indurata siue aggrauata est in partu suo. Exo. 7. Sed ego indurabo cor eius. & in eo. 13. Nam cum induratus esset pharao & nollet nos dimittere. Deut. 2 Quia indurauerat dominus deus tuus spiritum eius. Et in eo. 15. Non auertes ab eis oculos tuos. pro quo hebrei legũt Nõ durũ sit vel non sit graue in oculis tuis cum dimiseris illum. 1. Reg. 5. Quoniam dura est manus eius super nos. 2. Regum. 29. Durius autem responderunt viri iuda. 2. Paralip. 36. Et indurauit ceruicem suam. ponitur etiam pro resistere. Iob. 9. Quis restitit ei: & pacem habuit. & inde

Durũ esse.

Resistere

קָשָׁה Case: siue נְקְשָׁה Nicse. i. durus vel induratus. Exo. 33. Populus dure ceruicis es tu. Deut. 31. Ego enim scio contẽtionem tuam: & ceruicem tuam durissimam. Esa. 8. Et transibit per eã & corruet & esuriet. pro quo he.le. Transibit per eam induratus: & corruet. potest etiam deriuari a dictione

Durus

קָשַׁי Iacas. que signat offendere vel corruere sicut est in littera nostra. & inde קְשִׁי cósi. siue קְשִׁי cesi. i. durities. Deut. 9. Ne aspicias duritiẽ populi huius. & inde מִקְשֶׁה Micsa. i. ductile. s. metallũ percussum malleo & induratũ vel cõplanatum. Exo. 25. Facies candelabrũ ductile de auro mundissimo. Et in eodem. Aureos & perductiles. & dicunt aliqui hebrei ꝙ in predicto loco significat equalem vel planũ. i. opere plano & equali. Hiere. 10. In similitudine palme fabricate sunt. Pro quo he.le. Sicut palma: ductiles vel equales sunt. Ponitur etiam pro crine. vel cesarie mulieris equaliter diuisa. Esa. 3. Et pro crispante crine caluicii. Itẽ מִקְשָׁה micsa. idest cucumerarium. De quo vide supra in dictione קִשׁוא cisu.

Durities.

Ductile

Crinis.

מִקְשָׁה

Cucumerarium.

קְשָׁה

קְשׂוֹת

thuribula.

Crater

קְשָׂה Casa. Thuribulũ. seu crater: secundum translationẽ nostram. & solum inuenitur in numero plurali: scilicet קְשׂוֹת ceseth. Exo. 25 Acceptabla & phialas: thuribula & ciathos. & in eodẽ. 37. Acceptabula & thuribula de auro purissimo. Nu. 4. Et crateras ad liba fundenda.

קָשָׂה Casach. Indurari. durari. seu durum esse. Iob. 39. duratur ad filios suos: quasi non sint sui. Esa. 63. Indurasti cor nostrum ne timeremus te.

Durari. Indurare.

קְשַׁט

Veritas

קְשַׁט Coset. siue קְשׁוֹטָא custa. veritas. seu firmitas. Ps. 59 Vt fugerent a facie arcus. Pro quo he.le. A facie veritatis vel firmitatis: siue propter veritatẽ vel firmitatem: tamẽ si scriberetur cum tau in fine loco teth. tunc significat arcum: vt infra dicetur. Sed in codicibus hebreorum inuenitur scriptum cum teth. quod significat veritatem vel firmitatem. vt prouer. 22. Vt ostenderent tibi firmitatem & eloquia veritatis. & in lingua chaldaica communiter significat veritatem. Dañ. 2. Vere deus vester deus deorum est. Item קְשָׁטָה Cesita. idest agna seu ouis. Genẽ. 33. Emitq; partem agri in qua fixerat tabernaculum a filiis hemor centũ agnis. Iob. 42. Et dederunt ei vnusquisq; ouem vnam. Et aliqui hebrei dicũt ꝙ significat genus quoddã monete: seu nũmum: aut obolum. Sed in translatiõe chaldaica est sicut in littera nostra.

Firmitas

Vere

קְשָׁטָה

Agna. Ouis.

קְשָׁשׁוֹת Casché seth. Squãma. vt Leuit. 11. Omne quod habet pennulam & squãmã. & in plu. קְשָׁקְשׁוֹת Caschesoth. Ezech. 29. vniuersi pisces tui squãmis tuis adherebunt. reperitur etiam קְשָׁקְשִׁים cascasim. secundũ terminationem pluralem masculinorum. 1. Reg. 17. Et lorica hamata induebatur. pro quo he.le. & lorica squãmarum. i. squãmata induebatur.

קְשָׁקְשׁוֹת Squãma. squãme.

קְשָׁקְשִׁים

קָשַׁר Casar. ligare. colligare. coniungere. Genẽ. 38. In quo obstetrix ligauit coccinum. Et in eodem. 44. Cum anima illius ex huius anima dependeat. pro quo hebrei legunt. Et anima eius colligata est cum anima illius. Deut. 6. Et ligabis ea quasi signũ in manu tua. 1. Regum. 18. Et anima ionathe conglutinata est anime dauid. idest colligata. Nec. 4. Itaq; edificauimus murum & coniunximus totũ. Iob. 38. Nunquid coniungere valebis micantes stellas pliadas. Esa. 49. Et circundabis eos tibi quasi sponsa. i. colligabis vel coniunges. & inde קְשׁוּרִים Cisurim. idest ornamenta quedam que mulieres circunligant collo suo vel pectori. Pro quo btus hieronymus transtulit murenulas. Esa. 3. & murenulas & olfactoria. Põitur ẽt pro fascia pectorali. Hiere. 2. Nunquid obliuiscitur virgo ornamẽti sui: aut spõsa fascie pectoralis siue. & ide קְשׁוּרִים Cesurim siue מִקְשֶׁרֶת Mebrusaroth. idest oues que nascuntur in principio veris. Genẽ. 30. Et que primi temporis iacob. Signat etiã predicta dictio קְשַׁר Casar. coniurare aut coniurationem vel colligationem facere contra aliquem. 1. Regũ. 22. Quoniã coniurastis omnes aduersum me. 2. Reg. 15. Quod achitophel esset in coniuratione. pro quo hebrei legunt. In coniurantibus. 4. Reg. 10. Coniurauit ergo iehu filius namsi contra ioram. Amos. 7. Rebellauit contra te Amos. Prõ quo hebrei legunt. Coniurauit cõtra te amos. & inde קֶשֶׁר Ceser. idest coniuratio. vel colligatio. z. Reg. 15. facta est cõiuratio. Esa. 8. Nõ dicatis coniuratio: omnia enim que loquitur populus iste coniuratio est.

Ligare.

Colligare. cõiungere.

murenule. קְשׁוּרִים מִקְשֶׁרֶת

Oues primi tpis.

קְשַׁר Cõiurare

קֶשֶׁר cõiuratio.

קֶשֶׁת Ceseth. siue קַשֶׁת casseth. Arcus. Genẽ. 9. Arcum meũ ponã in nubibus. Et in eo. Apparebit arcus in nubibus. Et in eo. 21. Iuuenis sagittari⁹. ꝙ quo hebrei legunt. iaculator arcus. 1. Reg. 2. Arcus fortium superatus est. Esa. zz Dureq; ligati sunt. Pro quo hebrei legunt. Ab arcu ligati sunt. Potest etiam deriuari a dictione קָשָׁה Casa que significat indurare siue durum esse. Abach. 1. Suscitans suscitabis arcum tuum. Et in plurali קְשָׁתוֹת Cesathoth. ps. 36. & arcꝰ eorum confringantur. Esa. 5. Et omnes arcus eorum extẽti. & in eodem. 13. Sagittis paruulos interficient. Pro quo hebrei legunt. & arcubus paruuli interficientur.

Arcus.

קְשָׁתוֹת

קֶתֶרֶם Cathros. In lingua chaldaica significat quoddã instrumentum musicum. pro quo beatus hieronymꝰ transtulit citharam. Dañ. 3. In hora qua audieritis vocem tube & fistule & cithare.

Cithara

De incipientibus a littera. ר. Res.

רָאָה Raa. videre. intueri. aspicere. cernere. despicere. Genẽ. 1. & vidit deus ꝙ esset bonum. & in eodem. 16. Tu deus qui vidisti me. Et in eodem. Profecto hic vidi posteriora videntis me. & in eodem. 27. Ecce odor filii mei sicut odor agri. pro quo hebrei legũt. Vide odorẽ filii mei sicut odorẽ agri. Et est sensus sicut in littera nostra. & in eo. 29. Vidit dominus afflictionem meam. Et in eodem. 37. vade

Videre.

Aspicere

& vide si cuncta prospera sint. Exo. 3. Et videbo visionem hanc magnam. & in eodem. Vidi afflictionem populi mei. Leuit. 20. Et viderit turpitudinem eius: illaq; conspexerit fratris ignominiã. Nu. 23. De sũmis filicibus videbo eũ. Ios. 5. Et vidit virum cõtra se stantem. 1. Reg. 2. Et videbis emulum tuũ in templo. 2. Reg. 15. Videtur mihi sermones tui boni & recti. 4. Reg. 14. Veni & videam⁹ nos. i. pugnemus inuicem. & in eodem. 23. Occisus in magedo cum vidisset eum. ps. 32. Vidit omnes filios hominũ. Ps. 89. Anni quibus vidimus mala. Eccls. 12. Et tenebresc ẽt videtes per foramina. Esa. 17. & oculi eius ad sanctum israel respicient. & in eodẽ. 66. Et videbim⁹ in letitia vestra. Hiere. 17. Et nõ videbit cum venerit bonũ. & in eodem. Et nõ timebit cum venerit estus. Pro quo hebrei legunt. Et nõ videbit cum venerit estus. Potest etiam deriuari a dictione יָרֵא Iare. que significat timere sicut est i littera nostra. Ezech. 16. Et abstuli eas sicut vidisti. Ponitur etiã pro audire. Genẽ. 42. Audiens autem iacob ꝙ alimenta venderentur in egypto. Exo. 20. Cunctus autem populus videbat voces. i. audiebat. Hiere. 2. Videre verbũ dñi. i. audite. Significat etiam videre corde aut mẽte: vel intelligere: siue contemplari aut sentire. vt in aliquibus locis predictis. & Eccles. 1. Et mens mea contẽplata est multa sapienter. et in eodem. Homo qui diebus & noctibus somnũ non capit oculis. Pro quo hebrei legũt. Sõnum in oculis suis non videt. i. nõ sentit. Et in voce passiua significat apparere. i. videri. Genẽ. 12. Apparuit autem dñs abrae. & in eodem. Edificauit ibi altare domino qui apparuit ei. Leuit. 16. Quia in nube apparebo super oraculum. Iudi. 19. Nunq; res talis facta est in israel. ꝙ quo he.le. Nũq; res talis visa est siue apparuit in israel. 2. Reg. 22. Lapsus est sup pẽnas vẽtorũ. Pro quo he.le. Apparuit seu visus est super pẽnas ventorũ. Iob. 33. Et ossa que tecta fuerãt nuda buntur. Pro quo. he.le. Nudabũtur ossa eiꝰ. q; nõ videbãtur siue que nõ apparebant. ps. 17. Et apparuerũt fontes aquarum. Canti. 2. Flores apparuerunt in terra nostra. & quãdo est verbum tertie coniugationis tunc ponitur pro ostendere vel mõstrare. i. facere videri. Genẽ. 12. In terram quã monstrauero tibi. Leuit. 13. Ostendetur sacerdoti. Nu. 8. Iuxta exẽplar quod ostendit dñs moysi. Deut. 34. Ostẽdit ei dñs omnẽ terram. & in eodem. Vidisti eam oculis tuis. Pro quo hebrei legũt. Videre te feci eam oculis tuis. i. ostendi eam tibi. 4. Reg. 11. Et ostẽdit eis filiũ regis. Esa. 30. Et terrorem brachii sui ostendet. Mich. 7. Ostẽdam ei mirabilia. Nũ. 3. Et ostendam in gentibus nuditatẽ tuã. Significat etiã predicta dictio despicere vel negligere. Genẽ. 42. Quare negligitis. ps. 21. Ipsi vero cõsideraverũt & inspexerũt me. i. despexerunt me. ps. 53. Et super inimicos meos despexit oculus me⁹. ps. 111. Donec despiciat inimicos suos. Ps. 117. Et ego despiciã inimicos meos. Ezech. 28. Ante faciẽ regũ dedi te vt cernerent te. Pro quo hebrei legunt. vt despicerent te. Mich. 7. Oculi mei videbunt in eam. i. despicient eam. Vnde Canticorum. 1. Vbi dicitur. Nolite me considerare ꝙ fusca sim: potest etiã legi. Nolite me despicere ꝙ fusca sim. Et ide רְאוֹת Reoth. siue מַרְאָה Mare. i. visio. aut visus. Genẽ. 2. Produxit dñs deus de humo omne lignũ pulchrum visu. Exo. 3. Videbo visionem hanc magnam. Nu. 12. In visione apparebo ei. 2. Paralipo. 26. In diebꝰ zacharie intelligẽtis & videntis deum. pro quo hebrei legunt. Intelligentis in visione dei. Iob. 40. Et videntibus cunctis precipitabitur. Pro quo hebrei legũt. Vtiq; ad visionem suam proiicietur siue precipitabitur. Sed beatus hieronymus transtulit sensum. Eccls. 5. Quid proderit possessori: nisi quod cernit diuitias oculis suis. Pro quo hebrei legũt. Quid proderit pos-

Despicere. Negligere. Inspicere.

Cernere.

Cõsiderare

רְאוֹת מַרְאָה Visus. Visio.

monstrare ostendere.

sessori: nisi visio oculorũ suorum. Et in plurali מַרְאוֹת Maroth. Genẽ. 46. Audiuit eum per visionẽ noctis vocantem se. Quod in hebreo legitur in plurali. scilicet per visiones noctis. Ezech. 40. Et adduxit me illuc in visionibus dei. Et inde רֹאִי Roi. i. visus. seu visio aut aspectus. 1. Reg. 16. Et pulcher aspectu decoraq; facie. Iob. 17. Nec aspiciet me visus hominis. & in eodem. 33. Consumpta est caro eius a supplitiis. pro quo hebrei legunt. A visione: siue a visu. Potest etiam legi a feditate vel turpitudine: vt infra dicetur. Et in de רֹאֶה Roe. i. videns. Esa. 28. Nescierunt videntẽ. Ponitur etiam pro propheta. 1. Reg. 9. Qui enim propheta dicitur hodie: vocabatur olim vidẽs. & inde illud quod videtur pertinere alicui dicitur רָאוּי Raui. Ester. 2. & septem puellas speciosissimas de domo regis. Pro quo hebrei legunt. & septem puellas pertinentes de domo regis. Et inde מַרְאָה Mara. siue רֹאִי Roi. idest speculum. Exo. 38. De speculis mulierum. Iob. 37. Qui solidissimi quasi ere fusi sunt. pro quo hebrei legũt. Fortissimi quasi speculi fusile. scilicet ex ere. Item רְאִי Roi. i. feditas siue obscenum vel turpe. Nau. 3. Et ponam te in exemplũ. pro quo hebrei legunt. Et ponam te in turpitudinem vel feditatem. Et inde מְרָאָה Mora. i. feda vel turpis. Beatus hiero. transtulit prouocatricem. Soph. 3. Ve prouocatrix & redempta. Item רָאָה Raa. nomẽ auis in mundo. Pro quo beatus hieronymus transtulit ixon. Deut. 14. Ixon & vulturẽ & miluũ. Et dicunt hebrei ꝙ significat auem acutissimi visus: a primo significato deriuatum.

Videns

רְאִי

Pertinẽs.

מְרָאָה

Speculus

רְאִי

Exẽplum.

יְרָאָה

Prouocatrix

רָאָה

Ixon.

רְאֵם Reem. rhinoceros: seu vnicornis. Nu. 24. Cuius fortitudo similis est rhinocerotis. Deut. 33. Cornua rhinocerotis cornua eius. & aliquãdo scribitur cum iod in medio dictionis loco aleph & dicitur רִים Rem. Iob. 39. Numquid volet rhinoceros seruire tibi. & in eodem. Nũquid aligabis rhinocerotem ad arandum loro tuo. Et in plurali רְאֵמִים Reemim. siue רֵימִים remim. ps. 21. Et a cornib⁹ vnicornũ humilitatem meã. ps. 28. Et dilectus quẽadmodum filius vnicornium.

רְאֵם

rhinoceros

רִים

rhinoceros

רְאֵמִים

vnicornes.

רֹאשׁ Ros. caput. princeps: seu dux. principium. initium. cacumẽ. vertex. Sũmitas cuiuscũq; rei Fel. seu venenum. aut paupertas. Genẽ. 3. Ipsa conteret caput tuum. & in eodem. 40. Auferet pharao caput tuum. & in eodem. 47. Conuersus & lectuli caput. Exo. 29. Et pones thiaram in capite eius. Nume. 6. Polluetur caput consecrationis eius. Ios. 2. Sanguis ipsius erit in capite eius. 3. Reg. 20. Et funiculos in capite nostro. 4. Reg. 4. Caput meũ doleo. ps. 7. Cõuertetur dolor eius in caput eius. Canti. 7. Caput tuum vt carmelus. Esa. 15. In cunctis capitibus eorum caluitiũ. Quod in hebreo legitur singulariter. s. in omni capite eorum caluitium. Ezech. 9. Viam eorũ super caput eorum reddam. Et in lingua chaldaica dicitur רֵישׁ res. siue רֵישָׁא resa. Dañ. 2. Caput de auro optimo. & in eodem. Tu ergo es caput aureũ. Et in plurali רָאשִׁים rasim. Genẽ. 2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. Leuit. 20. Capita vestra nolite nudare. ps. 73. Tu confregisti capita draconũ. Dicitur etiam רָאשׁוֹת rasoth in plurali: secundum terminationẽ pluralem femininorum. & tunc significat locum in quo caput reclinatur. Genẽ. 28. Tulit de lapidibus qui iacebant: & supponens capiti suo. & in eodem. Tulit lapidem quem supposuerat capiti 1. Reg. 26. Hastam fixam in terra ad caput ei⁹. & in eodem. Et tolle hastam que est ad caput eius. Hiere. 13. Quoniam descendit de capite vestro corona glorie vestre. Significat etiam predicta dictio רֹאשׁ ros. principem seu principalem: aut ducem: tam in singulari q̃m in plurali. Exo. 30. Sũme tibi aromata prime myrrhe. i. principalis. Nu. 13. Mittens principes viros. Deut. 29. Principes vestri & tribus ac

Caput

רֹאשׁ

Caput.

רָאשִׁים

Capita.

רָאשׁוֹת

Caput

רֹאשׁ

principalis. principes. Primus

Primus. maiores natu. Cant. 4. Cum omnibus primis vnguentis ideſt pricipalib⁹. Mich. 3. Audite principes domus Iacob.

Primarius Zach. 4. Et adducet lapidem primarium. i. pricipalem. Sig-

Principius Exordium nificat etiam principium siue initium: aut exordium. Ps. 118. Principium verborum tuorum veritas. Ezech. 40. In exordio anni decima mensis. Item significat cacumen: seu

Cacumen. Uertex. verticem: aut summitatem. Genē. 28. Et cacumen eius tangens celum. Exo. 24. Quasi ignis ardens super verticem montis. 2. Reg. 15. Cūq; ascenderet Dauid summitatē montis. Ponitur etiam pro sūma. Exo. 30. Quando tuleris sūmā filiorum israel. Leuit. 6. Reddet omnia que per fraudē voluit obtinere. Pro quo hebrei legunt. Reddet ea in summa. ideſt reddet sūmā omniū predictorū. Dani. 7. Breui sermone comprehendit sūmatimq; perstringens ait. Et inde

ראשית Principium resith. i. principium siue initium. Genē. 1. In principio creauit deus celum & terram. & in eodem. 10. Fuit autē principium regni eius babylon. Nu. 24. Principium gentium amalech. Deut. 11. A principio anni vsq; ad finē eius. ps. 101. Initium sapientie timor dñi. Eccl's. 7. Melior est finis orationis q̄m principium. Ponitur etiam pro principali vel optimo. Amos. 6. Et optimo vnguento delibuti: Et inde ראשון risson. i. primus. Exo. 12. In die primo nō erit fermentum in domibus vestris. Iob. 15. Nunquid primus homo tu natus es. Ezech. 45. In primo mense vna mensis. & aliquādo scribitur cum iod in medio loco a leph. Iob. 8. Interroga enim generationem pristinam. Et in plu. ראשונים Risonim. Nu. 6. Ita tamē vt dies priores irriti fiant. & in genere femininо ראשונה risona. siue ראשונית risonith. Hiere. 25. Ipse est annus primus Nabuchodonosor. regis babylonis. & in hebreo est generis femininі. Zach. 6. In quadri gua prima equi rufi. Accipitur etiam aduerbialiter. i. primū seu primo. Nu. 2. Primi egredietur. Pro quo hebrei legunt. Primū proficiscantur. Ester. 1. Et primi post eum residere soliti erant. Et in plurali ראשונית risonioth. Esa. 43 Ne memineritis priorū. Item ראש ros. i. fel seu venenum. vt Deut. 29. Germinans fel & amaritudinem. & in eodem. 32. Vua eorū vua fellis. & in eodem. Venenū aspidum insanabile. ps. 68. Dederunt in escam meam fel. Threñ. 3. Et circundedit me felle & labore. Significat etiam pauperem vel paupertatem. De quo vide infra in dictione רוש ros cum vau in medio dictionis.

Primus. Primarius Principius Exordium Cacumen. Uertex. Summa. Principium Initium Optimus. Primus. Pristinus Primi. Prima. Primum. Priora. Fel. Uenenum. Magnus.

רַב Rab. multus: seu magnus: aut multū: vel plurimū. De quo vide in dictione sequenti.

רָבַב Rabab. multiplicare. augere. cerescere. Genē. 1. Crescite & multiplicamini. & in eo. 6. Cūq; cepissent homines multiplicari super terram. & in eodem. 17. Et multiplicabo te vehemēter nimis. Exo. 23. Et crescant contra te bestie agri. ps. 3. Dñe quid multiplicati sunt qui tribulāt me. ps. 17. Et fulgura multiplicauit. Ps. 68. Multiplicati sunt super capillos capitis mei. Esa. 54. Et multitudinem pacis filiis tuis. Pro quo he.le. & multiplicabitur pax filiorum tuorum. Vide etiam de hoc infra in dictione רַבָּה raba. Et inde

רַב Rab. siue רוב rob. i. multus: seu multitudo: siue magnus aut princeps. Iudi. 17. Adhuc populus multus est. Ester. 10. Et acceptabilis plebi fratrū suorū. Pro quo hebrei legunt. & acceptabilis multitudini fratrū suorū. & i eo. 1. Preponēs mensis singulis de principibus suis. Iob. 11. Nunquid qui multum loquitur non audiet. & in eodem. 23. Nolo multa fortitudine contendat mecū. & in eodem. 33. Et omnia ossa eius marcescere facit. i. plurima ossa eius. & in eodē. 36. Nec multitudo donorum inclinet te. Ps. 47. Ciuitas regis magni. Prouer. 11. Salus autē vbi multa cōsilia. Quod in hebreo legitur singulariter. & in eodē. 13. Multi cibi in nouali bus patrum. Pro quo hebrei legūt. Multitudo cibi seu multus cibus. & in eodem. 14. Vbi autem apparent plurime segetes. i. multitudo segetum. & in eodē. 20. Multi homines misericordes vocantur. Pro quo hebrei legunt. multitudo hominū. & in eodē. Est aurū & multitudo gēmarū. Eccl's. 1. Eo quod in multa sapientia multus sit labor. & in eodem. 5 Vbi sunt multa somnia: plurime sunt vanitates. Pro quo hebrei legunt. Quoniā in multitudine somniorū & vanitatū. Esa. 19. Et mittet eis saluatorē & propugnatorē. Pro quo hebrei legūt. Saluatorē & magnū. Potest etiā deriuari a dictione רוב rob. que significat pugnare vel obiurgari. vt infra dicetur. & in eodē. 42. Et post multos dies visitabuntur ideſt post multitudinē dierum. Et in genere femininо רַבָּה Raba. siue רַבַּת rabath. i. multa siue magna aut multiplicata 1. Reg. 2. Et que multos habebat filios infirmata est. Genē. 7 Rupti sunt omnes fontes abyssi magne. 2. Paralipo. 3. Eo quod multa turba sanctificata non esset. ps. 77. Et adaquauit eos velut in abysso multa. Ps. 88. Deus qui glorificatur in ecclesia sanctorū magnus & terribilis. Pro quo hebrei legunt. Deus roboratus in secreto sanctorū magno. & in hebreo est generis femininі. ps. 109. Cōquassauit capita i terra multorū. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Percussit caput in terra multa. Ponitur etiam רַבָּה Raba siue רַבַּת rabath aduerbialiter. i. multū aut sepe. Ps. 61. Non mouebor amplius. ps. 119. Multum incola fuit anima mea. ps. 122. Multū repleta est aīa nr̄a. Ps. 128. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Et in plurali רַבִּים rabim. siue רַבּוֹת raboth. Ps. 3. Multi insurgunt aduersum me. Ps. 35. Multe tribulationes iustorum. Prouer. 29. Multi requirunt faciem principis. Ponitur etiā pro maiori. vel lōgeuo. Genē. 27. Maior seruiet minori. Iob. 32. Non sunt longeui sapientes. & in lingua chaldaica dicitur רַבְרְבָן Rabreban. i. magna siue magni aut principes. Dani. 2. Et numera multa & magna dedit ei. & in eodē. 4. Et optimates mei & magistratus me requisierunt. Et inde רְבָבָה rebaba. siue רִבּוֹ ribo. i. multiplicatiō: siue multiplicata. Ezech. 16. Multiplicatam quasi germē agri dedi te. & cōmuniter ponitur p decē millibus. Deut. 32. Et duo fugarēt decem millia. Iudi. 20. Decē viri eligantur ex centum ex omnibus tribubus israel: & centum de mille: & mille de decē millibus. Ps. 90. Et decē millia a dextris tuis. Dicitur etiā רִבּוֹא Ribo cum vau & aleph i fine. Nec. 7. Omnis multitudo quasi vir vnus quadraginta duo millia. pro quo he.le. Omnis multitudo quasi vir vnus quatter decem millia & duo millia. & in eodē. Et quod dedit reliquus populus auri dragmas viginti millia. Pro quo he.le. Bis decē millia: scribitur etiam sine aleph. 1. Paralipo. 29. Et solidos decē millia. & in eodē. Et eris talenta decē & octo millia. Ione. 4. In qua sunt plusq̄ centū millia hominū. Pro quo. he.le. In qua sūt plusq̄ duodecies decē millia hominū. Dani. 7. & decies centena millia assistebant ei. Pro quo hebrei legunt. Decies mille decē millia corā eo assistebant. & est sensus sicut in littera nr̄a. Et in plurali רְבָבוֹת Rebaboth. siue רִבּוֹת riboth. aut רִבְאוֹת ribooth. Nu. 10. Reuertere dñe ad multitudinē filiorū israel. vbi pro multitudine ponitur רִבְבוֹת rebaboth. Deut. 33. Et cum eo sanctorū millia. 1. Reg. 18. Percussit saul mille & dauid decē millia. p quo hebrei legunt. Percussit saul in millibus suis: & dauid in decem millibus suis. ideſt in pluries decem millibus. Esd. 2. Dederunt in expensas operis auri solidos quadraginta millia & mille. Pro quo hebrei legunt. Auri solidos septies decem millia & mille. Nec. 7. Dederunt in thesaurū operis auri dragmas viginti millia. Et in numero duali רִבְּתַיִם Ribothaim. i. bis decem millia. ps. 67. Currus dei decem millia

Plurimi. magna. multa. Amplius. multum. Sepe. רַבִּים multi. רַבּוֹת multe. maior. Longeui. רַבְרְבָן magna. optimates רִבְבָה multiplicate. decē millia רִבּוֹא decē millia רְבָבוֹת רִבּוֹת רִבְאוֹת multitudo. millia. רִבְּתַיִם bis decies

Bis decies millia. Pro quo hebrei legunt. Currus dei bis decem millia. Et dicunt aliqui hebrei q̄ in predicto loco & in aliquibus predictis ponitur numerus determinat⁹ pro indeterminato. Vnde beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Currus dei innumerabiles. Et inde מְרֻבָּבוֹת Merubaboth. i. multiplicate siue abundantes. ps. 43. Oues eorum fetose abundantes in gregibus suis. Et inde רְבִיבִים rebibim. i. gutte vel stille pluuie: propter earum multiplicationem. Deut. 32. Et q̄si stille super gramina. ps. 71. Et sicut stillicidia stillantia super terram. Mich. 5. Et quasi stille super herbam. & inde רָבִיב Rab. i. multiplex. Iob. 5. Et scies quoniā multiplex erit semen tuū. Et in plurali רַבֵּי rube. Osee. 8. Scribam ei multiplices leges meas. Significat etiam רַב Rab satis vel sufficit. Exo. 9. Orate dño vt desinant tonitrua & grando. Pro quo hebrei legunt. Et sufficiat tā esse tonitrua. Nu. 16. Sufficiat vobis quia omnis multitudo sanctorū est. & in eodē. Multum erigimini filii leui. 1. Paralipo. 21. Sufficit: tā cesset manus tua. Significat etiam predicta dictio רָבַב Rabab. iurgari vel obiurgari. Genē. 49. Exasperauerunt eum & iurgati sunt. & aliqui hebrei dicūt q̄ significat iaculari. i. iaculo vel sagitta petere. Et inde רָבָה robe. i. iaculator vel sagittarius Genē. 21. Factusq̄ est iuuenis sagittarius. Et in plurali רַבִּים Rabim. Hiere. 50. Annunciate in babylone plurimis omnibus qui tendunt arcum. Pro quo hebrei legunt. Audite facte in babyloē iaculatores siue sagittarios omnibus qui tendunt arcus. Potest etiam significare plurimos sicut est in littera nostra: Ponitur etiam רַבִּים rabim. pro iaculis vel lanceis. Iob. 16. Circūdedit me lanceis suis. vide etiam de hoc infra in dictione רוב rob.

Rab. multiplicare. augere. crescere. enutrire. Genē. 3. Multiplicabo erūnas tuas. & in eodē. 22. Et multiplicabo semen tuū sicut stellas celi. & in eodem. 35. Crescite & multiplicare. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. & in eodem. Tanto magis multiplicabantur & crescebant. Et in eodem. Vt multa signa fiant in terra egypti. Leuit. 11. Et multos habens pedes. Pro quo he.le. Et multiplicans pedes. Deut. 8. Vt possitis viuere & multiplicemini. & in eodem. 14. Cum autē longior fuerit via. Pro quo he.le. Cum multa vel multiplicata fuerit tibi via. & in eodē. 17. Non habebit vxores plurimas. pro quo hebrei legunt. Et non multiplicabit sibi vxores. & in eodē. 30. Et viues atq; multiplicaberis. Iudi. 9 Cōgrega exercitus multitudinē: & veni. pro quo hebrei legunt. Multiplica exercitum tuū: & veni. 2. Reg. 14. Vt non multiplicentur proximi sanguinis ad vlciscendum. 2. Paralipo. 33. Et multo maiora dereliquit. pro quo hebrei legūt. Et multiplicauit delicta. ps. 15. Multiplicate sunt infirmitates eorum. Ps. 138. Et sup arcinā multiplicabuntur. Prouer. 29. In multiplicatione impiorum multiplicantur scelera. Eccl's. 5. Vbi multe opes sūt: multi & qui comedūt eas. Esa. 9. Multiplicasti gentem. & in eodē. Multiplicabitur eius imperium. Ezech. 21. Et multiplicat ruinas. Threñ. 2. Et replesuit in filia iuda humiliatum & humiliatam. i. multiplicauit. Ezech. 24. Cōgere ossa que igne succendā. Pro quo he.le. Multiplica ligna. vide etiā de hoc supra in dictione רָבַב Ra

רָבַב Rebid. torques. vel ornamētū quod suspēditur in collo. Genē. 41. & collo torquē aureū circūposuit. Ezech. 16. Et torquē circa collū tuū. Et inde מְרַבְּדִים Marbadim. i. ornamēta q̄dā quibus lectulus ornatur: siue tapetia. Pro q̄ beatus hiero. transtulit funes. Prouer. 7. Intexui funibus lectulum meū. Et inde verbū רָבַד Rabad. quod significat talibus ornamētis ornare vl̄ sternere lectū. vt in p̄dicto loco. Pro quo he.le. Ornamētis siue tapetibus ornaui vel struai lectulū meū. Vbi ponitur nomē & verbū ab eo deriuatū.

Torques. מְרַבְּדִים Funes. רָבַד Ornare.

רָבָה Raba. multiplicare. augere. crescere. enutrire. Genē. 3. Multiplicabo erūnas tuas. & in eodē. 22. Et multiplicabo semen tuū sicut stellas celi. & in eodem. 35. Crescite & multiplicare. Exo. 1. Ne forte multiplicetur. & in eodem. Tanto magis multiplicabantur & crescebant. Et in eodem. Vt multa signa fiant in terra egypti. Leuit. 11. Et multos habens pedes. Pro quo he.le. Et multiplicans pedes. Deut. 8. Vt possitis viuere & multiplicemini. & in eodem. 14. Cum autē longior fuerit via. Pro quo he.le. Cum multa vel multiplicata fuerit tibi via. & in eodē. 17. Non habebit vxores plurimas. pro quo hebrei legunt. Et non multiplicabit sibi vxores. & in eodē. 30. Et viues atq; multiplicaberis. Iudi. 9 Cōgrega exercitus multitudinē: & veni. pro quo hebrei legunt. Multiplica exercitum tuū: & veni. 2. Reg. 14. Vt non multiplicentur proximi sanguinis ad vlciscendum. 2. Paralipo. 33. Et multo maiora dereliquit. pro quo hebrei legūt. Et multiplicauit delicta. ps. 15. Multiplicate sunt infirmitates eorum. Ps. 138. Et sup arcinā multiplicabuntur. Prouer. 29. In multiplicatione impiorum multiplicantur scelera. Eccl's. 5. Vbi multe opes sūt: multi & qui comedūt eas. Esa. 9. Multiplicasti gentem. & in eodē. Multiplicabitur eius imperium. Ezech. 21. Et multiplicat ruinas. Threñ. 2. Et replesuit in filia iuda humiliatum & humiliatam. i. multiplicauit. Ezech. 24. Cōgere ossa que igne succendā. Pro quo he.le. Multiplica ligna. vide etiā de hoc supra in dictione רָבַב Rabab. Et inde הָרֵב Hereb siue חָרְבָּה Harbe: aut חָרְבוֹת Harboth vl̄ מָרְבָּה Marbe. i. multitudo: siue multiplicatio. Iudi. 20. Vt ascendente in altum fumo captam vrbem demōstraret. Pro quo he.le. Vt multiplicatio vel multitudo fumi in altū ascenderet. ps. 50. Amplius laua me ab iniquitate mea i. multum laua me. ps. 129. Et copiosa apud eum redēptio. i. multa. Eccl's. 1. Et mens mea contemplata est multa sapiēter. Esa. 30. Ignis & ligna multa. & in eodē. 33. Tunc diuidē tur spolia predarū multarū. Ezech. 16. Que est capacissima ebrietatis. i. multū capax. Amos. 4. Percussi vos vento vrēte & aurigine multitudinē hortorū vestrorū. Significat et pdicta dictio enutrire vel educare. Threñ. 2. Quos educauī & enutriui Eze. 19. & enutriuit catulos suos. & inde חַרְבוֹת tharbuth. siue מַרְבִּית Marbith. i. incremētū vl̄ multiplicatio. Nu. 22. Incrementa & alumni hominū peccatorū. 1. Reg. 2. Et pars magna domus tue morientur cum ad virilē etatē peruenerint. Significat etiā מַרְבִּית Marbith siue חַרְבִּית Tharbith fenus vel superabundantiā aut vsurā. Leuit. 25. Et frugum superabundantiā non exiges. Ezech. 18. Ad vsurā nō cōmodauerit: & amplio nō acceperit. Itē רֹבֶה Robe. i. iaculator vel sagittarius. Genē. 21. Factusq̄ est iuuenis sagittarius. Pro quo he.le. Et fuit iaculator vel sagittarius. De quo vide supra in dictione רָבַב rabab. & a predicta dictione dicūt ali qui hebrei q̄ deriuatur אַרְבֶּה Arbe. i. locusta. Exo. 10. Ecce ego inducam cras locustam in fines tuos.

Enutrire. חַרְבוֹת Magna pars. Augmentū חַרְבִּית Usura. רֹבֶה sagittarius אַרְבֶּה Locusta. רָבַךְ Frigere. רָבַע Quadrum q̄drāgulus רְבִיעִית q̄drāgulatū מְרֻבָּעָה Quadrus q̄drifaria רְבִיעִית רֹבַע Later. אַרְבָּעָה Quattuor אַרְבַּע Quattuor אַרְבַּעַת Quattuor אַרְבַּע חֲמִים q̄druplus. רְבִיעִי Quartus. רְבִיעָיָא Quartus. רְבִיעִים Quarti.

רָבַךְ Rabach. frigere. torrere. Leuit. 6. Que in sartagine oleo conspersa frigetur. 1. Paralipo. 23. Et ad lagana & sartagines & ad torrendum.

רָבַע Rabua. quadrū vel quadratū aut quadrāgulū. cōmisceri. Exo. 27. Quōq; cubitos in lōgitudine & totidē in latitudine. i. quadrū. & in eodē. 28. Quadrangulū erit & duplex. Ezech. 43. Quadrāgulatū equis lateribus. & aliquādo scribitur cū iod & thau in fine & dicitur רְבִיעִית rebiith. 3. Reg. 6. Postes de lignis oliuarum quadrāgulatos. Ezech. 48. Omnes primitie viginti quinq; millia in quadrū sepa rabuntur. Scribitur etiam cum mē in principio & dē מְרֻבָּעָה Merubaa siue מְרֻבָּעַת Merubaath. i. quadratum vel quadrata. Ezech. 40. Longitudine centum cubitorū: & latitudine centum cubitorū per quadrū. & in eodē. 45. Et erit ex omni parte sanctificatum quingentos per quingentos quadrifariam. Et inde רְבַע rebaa siue רְבִיעִית rebiith. i. quarta pars Leuit. 23. Quarta pars hin. Nec. 9. Et legerunt in volumine legis dñi dei quatter in die: & quatter in nocte cōfitebātur. Pro quo he.le. Et legerūt in volumine legis dñi dei q̄rta parte diei: & quarta parte confitebantur vel laudabant. Ponitur etiā רְבַע Rebaa pro latere. Ezech. 43. Quadrangulatum equis lateribus. i. per quattuor partes equales. Et inde אַרְבָּעָה Arbaa. i. quattuor. Genē. 2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. 4. Reg. 7. Quattuor ergo viri erant leprosi iuxta introitum porte. Prouer. 30. Quattuor sunt minima terre. Et i genere femininо אַרְבַּע Arbaa sine he in fine Exo. 22. Et quattuor oues pro vna oue. Esa. 11. A quattuor plagis terre. Et aliquando scribitur cum thau in fine & dicitur אַרְבַּעַת Arbaath. Ezech. 46. In quattuor angulos atrii atriola disposita. & in eodē. Mensure vnius quattuor erāt. Et inde אַרְבַּעְתַּיִם Arbathaim. ideſt quadruplum. z. Reg. 12. Et ouem reddet in quadruplum. Et inde רְבִיעִי Rebii. i. quartus. Genē. 1. Et factum est vespere & mane dies quartus. & in eodē. 2. Fluuius quartus ipse est euphrates. & in eodē. 15. Generatione autem quarta reuertentur huc. Et in chaldeo dicitur רְבִיעָאָה Rebiaia. Dani. 2. Et regnum quartum erit velut ferrum. Et in plurali רְבִיעִים Rebiim. Exo. 4. In tertiam & quartam generationem. Pro quo hebrei le-

gunt. In tertios & in quartos. i. natos in tertia & in quarta
generatione. 4. Reg. 10. filii tui vsq; ad quartā generationē
sedebunt super thronum israel. pro quo hebrei legunt. filii
quarti sedebunt tibi super thronum israel. & in genere fe-
mininoרְבִיעִית rebiith. idest quarta sine quarta pars. Leuit.
19. Anno autem quarto omnis fructus eorū sanctificabitur
Et in hebreo est generis feminini. Item רָבַע rabaa. i. com-
misceri. i. in actu generationis: vel coire: aut succūbere. Le
uit. 18. Mulier non succumbet iumento nec misc̄bitur ei.
& in eodem. 19. Iumenta tua non facias coire cum alterius
generis animantibus. & in eodem. 20. Mulier si succubue-
rit iumento. & inde רֶבַע rebaa. idest generatio: vel stirps.
Nu. 23. Et nosse numerū stirpis israel. hebrei tamen in pre
dicto loco iuxta primā significationē legunt. & nosse quar
tam partem israel. i. numerum quarte partis. Et inde רִבְעָה
rebaa. idest accubatio. Ps. 138. Semitam meam & funiculū
meum inuestigasti. Pro quo beatus hiero. in psalterio iux
ta he. ve. transtulit. Semitam meam & accubationem meā.
euentilasti.

רָבַץ Rabas. cubare. accubare. requiescere. sternere. Gen. 49. Requiescens accubuisti vt leo. Et in eodem. Ac-
cubans inter terminos. Nu. 22. Concidit sub pedibus sedē-
tis. Pro quo he. le. Et concidit sub Balaam. Deut. 22. Et ma
trem pullis vel ouis desup incubātē. & in eo. 29. Et sedeant
super eum omnia maledicta que scripta sunt in voluminе le
gis. pro quo he. le. & cubabūt super eū. Iob. 11. Requiesces
& non erit qui te terreat. Canti. 1. Vbi cubes: vbi pascas in
meridie. ps. 22. In loco pascue ibi me collocabit. idest cuba
re me faciet. Esa. 11. Et pardus cum hedo accubabit. & in eō.
13. Nec pastores requiescent ibi: sed requiescent ibi bestie.
& in eodem. 27. Ibi pascetur vitulus & ibi accubabit. Hiere.
33. Habitaculum pastorum & accubantium gregū. Soph.
3. Et accubabunt: & non erit qui exterreat. Ponitur etiā pro
sternere. Esa. 54. Ecce ego sternam per ordinem lapides
tuos. & inde רִבֵּץ Rebes. i. cubile: seu accubatio. vbi accubāt
& requiescunt. Prouer. 4. Nec vastes requiē eius. i. cubile
eius: vbi requiescit. Esa. 65. Et vallis achor in cubile armen
torum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur
מִרְבַּץ Mirbas. Ezech. 25. Et filios amō in cubile pecorum
Soph. 2. Quomodo facta est in desertum cubile bestie.

רַבָּק Rabac. Impingare: vel saginare. & solum inuenitur
מֵרְבֵּק Marbec ab eo deriuatum: quod significat sagi-
natum seu impinguatum: vel locus vbi animalia impigan
tur. Hiere. 46. Quasi vituli saginati vniuersi sunt. In aliis
vero locis beatus hiero. trāstulit pascuale seu armentum. 1.
Reg. 28. Mulier autem illa habebat vitulum pascualē. idest
Vitulū saginatū. Amos. 6. Et vitulos de medio armenti.
Malach. 2. Et saletis quasi vitulus de armento.

רָגַז Ragaz. Commoueri. vel inquietari. Tremere. vel con
tremiscere. Irasci. conturbari: vel contristari. Deut. 2.
Vt audito nomine tuo paueant: & in morē parturientiū cō
tremiscant. 1. Reg. 7. Et non turbabitur amplius. Pro quo
he. le. Non cōmouebitur vel nō inquietabitur amplius. Et
in eodē. 28. Quare inquietasti me vt suscitarer. i. cōmoui-
sti me. 2. Reg. 22. Fundamenta montium cōcussa sunt. Pro
quo he. le. Et fundamenta celorum cōmota sunt vel contre
muerunt. Iob. 9. Qui cōmouet terram de loco suo. ps. 17.
Et fundamēta mōtiū cōmota sunt. & btūs hiero. in ps. iuxta
he. ve. transtulit. Fundamēta montiū cōcussa sunt. Prouer.
30. Per tria mouetur terra. Hiere. 50. Et commoueat habi
tatores babylonis. Abach. 3. Et subter me scateat. Pro quo
he. le. subter me cōtremiscat siue cōmoueatur. Signat ēt ira
sci. Gen. 45. Ne irascamini i via. Exo. 15. Audierūt populi
& irati sunt. Esd. 5. Postq̄ autem ad iracūdiam prouocaue-
rūt patres nri. Ps. 4. Irascimini & nolite peccare. potest ēt
legi. cōtremiscite. Prouer. 29. siue irascatur siue rideat. Esa.
37. Et insaniā tuā cōtra me. pro quo he. le. & ꝙ irascaris ad
uersū me. & in eodem. Cū fureres aduersum me. i. irascēris
Ezech. 16. Et prouocasti me in oībus his. s. ad iracūdiā. & in
de רֶגֶז Regaz. quod in lingua chaldaica significat irāvel fu
rorē. Dan. 3. tūc nabuchodonosor in furore & ira. signat ēt
pauere. aut contristari vel conturbari. Deut. 28. Dabit tibi
dns cor pauidū. 2. Regū. 28. Contristatus itaq; rex. Ioel. 1.
Conturbētur omnes habitatores terre. Mich. 7. Perturba-
buntur de edibus suis. Abach. 3. Turbabuntur pelles terre
madian. & in eodem. Audiui & conturbatus est vēter mev.
Et inde רֹגֶז rogez. i. cōmotio: vel conturbatio: aut tremor:
vel cōcussio. Iob. 3. Ibi impii cessauerunt a tumultu. idest a
cōmotiōe. Esa. 14. Cū requiē dederit tibi dns a labore tuo
& a cōcussione tua. Scribitur etiam cum he in fine. Ezech.
12. Et aquam tuam in festinatione & in merore bibes. vbi
ponitur pro festinatione.

רָגַל Ragal. explorare. contemplari. accusare. susurrare. de
trahere. diffamare. Gen. 42. Exploratores estis vos.
Et in eo. Nec quicq̄ famuli tui machinātur mali. pro quo
hebrei legunt. Non sunt serui tui exploratores. Nu. 21. Mi-
sit itaq; moyses vt explorarent iazer. Deut. 1. & cōsiderata
terra. Pro quo he. le. Explorauerunt eam. Ios. 7. Ascendite
& explorate terrā. qui p̄cepta cōplētes explorauerunt hai
2. Reg. 10. Et nō ideo vt inuestigaret & exploraret ciuitatē
& euerteret eam. Signat ēt accusare vel detrahere aut susur
rare. siue diffamare. eo quod susurrones & detractores ex-
plorāt dicta & facta aliorum vt detrahāt & accusēt. 2. Reg.
19. Accusauit me seruus tuus ad te dñm meū regem. i. detra-
xit vel diffamauit me. ps. 14. Qui nō egit dolum in lingua
sua. Pro quo beatus Hiero. in psalterio. iuxta he. ve. tran-
stulit. Non accusauit in lingua sua. Itē רֶגֶל Réguel siue לֶגֶל
Ragel. i. pes. & est in hebreo vtriusq; sexus. Gen. 41. Absq;
tuo imperio nō mouebit quisq̄ manum aut pedem. Deut.
19. Pedē pro pede. ps. 25. Pes meus stetit in directo. Ezech.
1. Et pedes eorum pedes recti. Pro quo hebrei legunt. Et pe
des eorum pes rectus. & in eodem. 29. Non pertrāsibit eā
pes hominis. Et in plurali רַגְלַיִם Raglaim. Gen. 19. Et lava
te pedes vestros. Leuit. 11. Ex cunctis animantibus que in-
cedunt quadrupedia. idest quattuor pedibus. Iudi. 5. Et ba
rach vestigia sunt secuti. Pro quo hebrei legunt. Et barach
in valle missus est pedibus suis. i. pedester. 2. Reg. 15. Egre
sus est ergo rex & vniuersa domus eius pedibus suis. & in
eo. Illotis pedibus & intonsa barba. Iob. 29. & pedes clau-
do. Esa. 7. Caput & pillos pedum. Scribitur etiam cum mē
in principio & dicitur מַרְגְּלוֹת Margueloth. idest pedes:
vel locus pedum. Ruth. 3. A parte pedum. Dan. 10. & bra-
chia eius & deorsum vsq; ad pedes. & in lingua chaldaica
dicitur רַגְלָיָא Raglaia. Dan. 2. Quia vidisti partē pedum
& digitorum: partem testeam figuli. Ponitur etiā רַגְלַיִם ta
glaim siue רַגְלֵי Ragle pro peditibus vel pedestribus. Exo.
12. Sexcenta fere millia peditum virorum. Nu. 11. Sexcen
ta millia peditum huius populi sunt. Hiere. 12. Si cū peditī
bus currens laborasti. Accipitur etiam pro comitatu vel cō
tubernio. Gen. 30. Benedixitq; tibi deus ad introitū meū.
Pro quo he. le. Pro comitatu vel cōturbernio meo. Exo. 11.
egredere tu & oīs ppl's qui subiectus est tibi. pro quo he. le.
Et ois populus qui est in pedibus tuis. i. in comitatu vel cō-
tubernio tuo. Ponitur ēt ꝓ vestigio. Gen. 33. & ego sequar
paulatim vestigia eius: sicut vidēro paruulos meos posse. &
qñ iūgitur cū dictiōe הֶסֵךְ Asach: tūc ambe dictiōes signant

ventrem purgare seu mingere. Iudi. 3. Forsitā purgat aluū
in estiuo cenaculo. 1. Reg. 24. In quam ingressus est saul
vt purgaret ventrem. Et inde vrina dicitur מֵרְגַּלַיִם Mera
glaim. i. aque pedum. Esa. 36. vt bibant vrinam pedū suorū
Significat etiam predicta dictio רֶגֶל Régel. vicem. Exo. 23.
Tribus vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitis.
Nu. 22. Cur percutis me ecce iam tertio. i. trib⁹ vicibus. Et
in eodem. Cur inquit tertio verberas asinam tuam. Et inde
verbum רָגַל Ragal. i. assuescere vel consuescere. Osee. 11. &
ego quasi nutricius ephraim. Pro quo hebrei legūt. Et ego
cōsuetus v'l assuetus fui ipsi ephraim. Potest etiā significare
pedetētim ambulare: a primo significato deriuatū. i. pedetē
tim cū eo ambulabam sicut nutricius cū puero. est etiā
Rogel nomē fontis. 3. Reg. 1. Qui erat vicin⁹ fontis rogel.

רָגַם Ragam. lapidare. siue lapidibus obruere. Leut. 20.
Lapidibus obruet eos. & in eodem. 24. Lapidet eum
omnis multitudo. Nume. 15. Obruat eum lapidibus omnis
turba. Deut. 21. Lapidibus obruet eū populus ciuitatis
Ezech. 16. Et lapidabunt te lapidibus. & in eo. 23. Et lapide
tur lapidibus populorum. Et inde מַרְגֵּמָה Margema. i. acer-
uus lapidum. Pro quo beatus hieronymus transtulit acer-
uus mercurii. Prouer. 26. Sicut qui mittit lapidem in acer-
uum mercurii: ita qui tribuit insipienti honorem. Quod a
liqui hebrei exponunt sic. scilicet sicut qui mittit lapidem
scilicet preciosum in aceruum lapidum. i. cōmunium: ita
qui tribuit insipienti honorem. Potest etiam deriuari ab
אַרְגְּמָן Argaman ꝙ significat purpuram: vt sit sensus: sicut
qui ligat lapidem vel saxum in purpura: ita qui tribuit insi
pienti honorem. Item רִגְמָה Rigma. i. ducatus vel principa
tus. ps. 67. Principes iuda duces eorum. Et aliqui hebrei se
cundum primā significationem legunt. lapidatio eorum.
Sed beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Principes
iuda in purpura sua. Est autem אַרְגְּמָן Argaman quod significat
purpuram: vt supra dictum est.

רָגַן Ragan. Susurrare: murmurare. mussitare. Deut. 1. Mur
muratis in tabernaculis vestris. Et inde נִרְגָּן Nirgan.
siue רֹגֶן Rógen. i. susurro vel murmurator aut mussitator.
prouer. 16. Et verbosus. i. susurro separat principes. & in eo
dem. 26. Verba susurronis quasi simplicia. Esa. 29. Mussita
tores discent legem.

רָגַע Ragaa. scindere. diuidere. quiescere. turbare. Iob. 7.
Cutis mea aruit & cōtracta est. pro quo hebrei legunt.
Cutis mea scissa est & contabuit. & in eodem. 26. In fortitu
dine illius repente maria congregata sunt. Pro quo hebrei
legunt. In fortitudine illius scidit seu diuisit maria. Potest
etiam significare sicut est in littera nostra. Nam רָגַע Régaa.
significat repente vel subito: vt infra dicetur. Esa. 51. Qui
conturbo mare & intumescunt fluctus eius. Pro quo he
brei legunt. Diuidēs mare. Et inde רִגְעֵי rigee. i. diuisiones
vel scissure. ps. 54. Et in iracundia terre loquētes dolos. ꝙ
quo he. le. & in scissuris terre. i. in locis absc̄ditis terre. Itē
רָגַע Ragaa. i. quiescere vel requiescere. Deut. 28. In gētib⁹
quoq; illis nō quiesces. Esa. 30. Ibi cubauit lamia. i. requie-
uit. & in eodē. 51. & iudiciū meū in lucē populorū quiescet.
Hiere. 30. Vade in requē suā israel. Pro quo hebrei legunt.
Vade ad requiescendum israel. Hiere. 43. Refrigerare & sil
le. i. requiesce & sile. & in eodem. 50. Vt exterreat terrā: &
cōmoueat habitatores babylonis. Pro quo he. le. Vt requie
scere faciat terram. nam ex ruina babylonis quiescit terra.
vt habetur. Esa. 14. Et inde מַרְגֵּעָה Margea. siue מַרְגּוֹעַ Mar
goa. idest requies. seu refrigerium. Esa. 28. Et hoc est refri
gerium meū: & noluerunt audire. Hiere. 6. Et inuenietis
refrigeriū animab⁹ vēis. Item רָגַע Régaa. siue רָגַע Ragaa.
idest subito. repēte: aut punctus. Iob. 20. Et gaudiū hypocri
te ad instar puncti. & in eodem. 21. Et in puncto in infernū
descendunt. ps. 6. Et erubescāt valde velociter. Pro quo bea
tus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et confundantur su
bito. Hiere. 4. Repente vastata sunt tabernacula mea: subi-
to pelles mee. & in eodem. 18. Repente loquar aduersus gē
tem & aduersus regnum. & in eodem. Et subito loquar de
gente & regno. Scribitur etiam cum aleph in principio &
he in fine. & dicitur אַרְגֵּיעָה Argia. Prouer. 12. Qui autē te
stis est repentinus concinat linguam mēdacii. Hiere. 49.
Quia subito currere faciam illum ad illam. Et in plurali
רָגָעִים Regaim. Esa. 27. Repente propinabo ei. Pro quo he
brei legunt. In momentis propinabo ei. Ezech. 32. Et obs
tupescent repente. i. in momentis.

רָגַשׁ Ragas. fremere. tumultuare. congregare. ps. 2. Qua
re fremuerūt gentes. Et aliqui hebrei in predicto lo-
co legunt. Quare congregate sunt gentes. Vnde beatus
hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Quare congregaue-
runt gentes. Et in lingua chaldaica cōmuniter ponitur pro
congregare. Dan. 6. Tunc principes & satrape surripuerūt
regi. i. congregati sunt ad regem: vel cum tumultu aut stre
pitu venerunt. Et inde רָגֶשׁ Rages. idest cōgregatio: vel cō
sensus. Ps. 54. In domo dei ambulauimus cū consensu. i. si
mul cōgregati. Sed beatus hiero. in predicto psalterio trans
tulit. Ambulauimus in terrore. i. in tumultu. Scribitur etiā
cum thau in fine. ps. 63. Et a multitudine operantiū iniqui
tatem. Pro quo beatus hiero. in predicto psalterio trāstulit.
Et a tumultu operantium iniquitatem.

רָדַד Radad. extendere. expādere. subiicere. 3. Reg. 6. Ope
ruit tam cherubim q̄ palmas auro. Pro quo hebrei le-
gunt. Et extēdit super cherubim & super palmas aurum. i.
laminis aureis operuit ea. & in eodē. 7. Subter leones & bo
ues lora ex ere dependentia. Pro quo hebrei legunt. Et sub
ter leones & boues lora opere extēto. Significat etiā subice
re. Ps. 143. Qui subdit populum meū sub me. Esa. 45. Vt
subiiciam ante faciem eius gētes. Vide etiam de hoc supra
in dictione יָרַד Iarad. Et inde רְדִיד Redid. idest pallium
siue theristrum. Cāti. 5. Tulerunt pallium meū. Et in plura
li רְדִידִים Redidim. Esa. 3. Et sindones & vittas & theristra.
Vbi ponitur pro theristris: que mulieres expandūt super
se: a primo significato deriuatum.

רָדָה Rada. dominari. preesse. imperare subiicere. sumere.
obtinere: applaudere. Gen. 1. Et presit piscibus maris
& volatilibus celi. & in eodem. Et dominamini piscibus
maris. Leuit. 25. Ne affligas eum per potentiam. Pro quo
hebrei legunt. Non domineris vel non imperes ei per vio
lentiam siue cum austeritate. & in eodem. Nō affliget eum
violenter. idest non dominetur eius cum violentia vel au
steritate. & in eodem. 26. Et subiicemini his qui oderunt
vos. Pro quo hebrei legunt. Et dominabuntur vestri: inimi
ci vestri. Nu. 24. De iacob erit qui dominetur. Iudi. 5. Sal
uate sunt reliquie populi: dominus in fortibus dimica-
bit. Pro quo hebrei legunt. Tunc dominabitur qui reli
quus fuerit in fortibus populi: dominus dominabitur mi
hi in fortibus: idest contra fortes. Ps. 67. Ibi beniamin ado
lescentulus in mentis excessu. Pro quo hebrei legunt. Ibi
beniamin paruulus dominans eis. Pro quo beatus hiero.
in psal. iuxta he. ve. transtulit. Ibi beniamin paruulus con
tinens eos. ps. 71. Et dominabitur a mari vsq; ad mare. Ps.
109. Dñare in medio inimicorū tuorum. Esa. 14. Subiicie
tem in furore gentes crudeliter. Threni. 3. De excelso misit
ignē in ossibus meis: & erudiuit me. Pro quo hebrei legūt.
Misit ignem in ossibus meis: & dominatus est eorum: siue

subiecit vel continuit ea. Sed in lingua chaldaica significat erudire.sicut est in littera nra.Ezech.34.Sed cū austeritate imperabatis eis. Vide etiā de hoc infra in dictione רוד Rod Significat etiam sumere vel obtinere. Iudi.14. Quē cum sumpsisset in manibus.& in eodem.Quod mel de corpore leonis sumpserat.Esa.21. Et reges obtinebit. Potest etiā legi.& regum dñabitur:secūdum primā significationem. Ponitur etiam pro applaudere.Hiere.5.Et sacerdotes applaudebant manibus suis.

Imperare Sumere

Obtinere.

applaudere

רָדַם Radam.sopiri.dormire.s.sopore graui.vl sopore demergi.stupefieri: vel stupore cadere. seu collabi. Iudi.4.Qui soporem morti socians defecit.ps.75. Dormitauerunt qui ascenderunt equos. Dani.8. Cūq loqueretur me collapsus sum pronus in terra. Ione.1. Et dormiebat sopore graui.Et inde תַּרְדֵּמָה Thardema.i.sopor.Gen.2.Et misit deus soporem grauem in adam. Iob.4. Quando solet sopor occupare homines.

Sopiri. Dormire Collabi

תַּרְדֵּמָה

sopor

רָדַף Radaph.persequi.sequi.Gen.54. Et nō sunt ausi persequi recedentes.Exo.14.Et psecutus est filios israel. Deut.16.Quod iustum est psequeris.i.sequeris. Iudi.3.Sequimini me.& in eodē.4.Et barach persequeretur fugientes currus.ps.7.Persequatur inimicꝰ animā meam.ps.33. Inquire pacem & persequere eā. ps.37. Quoniā sequebar bonitatem.Prouer.15.Qui sequitur iustitiā diligitur a deo Esa.56.Ve qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam. Threñ.5.Ceruicibus nris minabamur.Pro quo he.le. Super ceruices nostras psequebamur.i.persecutionē patiebamur Ezech.35.Cum sanguinē oderis:sāguis persequetur te. Et inde מֻרְדָּף Murdaph.i.persecutio.Esa.14. Subiicietem in furore gentes crudeliter.Pro quo he.le.Subiicietem in furore gentes persecutione absq cessatione.

Persequi. Sequi.

מֻרְדָּף

Cessatio.

רָהָה Raha.formidare. Esa.14. Ne timeatis:neq formidetis.& solum inuenitur in predicto loco.

Formidare.

רָהַב Rahab.excedere.excellere. superbire.tumultuari.suscitare.ps.89. Et amplius eorum labor & dolor.i.tempus quod excedit octoaginta annos est labor & dolor.Ps.137.Multiplicabis in anima mea virtutem.i.excellere facies.Canti.1. Quia ipsi me auolare fecerūt. Pro quo hebrei legunt.Ipsi me excellere vel superbire fecerunt. Esa.3.Tumultuabitur puer cōtra senem.i.supbiet: vel excellentiorē se putabit.Ponitur etiam pro suscitare.Prouer.9. Discurre festina & suscita amicum tuum.Et inde רַהַב Rahab.i.superbus vel superbia. Iob.36. Et prudentia eius percussit superbum. Esa.30. Superbia tantum est:quiesce.& in eodem.31. Nunquid tu non percussisti superbum. est etiā רַהַב Rahab. nomen proprium loci.Ps.86.Memor ero rahab & babylonis scientiū me. Sed etiam in predicto loco beatus hieronymus in psal.iuxta he.ve.transtulit.Memorabor superbie & babylonis.Et in plurali רְהָבִים Rehabim.ps.39.Et non respexit in vanitates & insanias falsas. Pro quo beatus hiero.i psal.iuxta he.ve.transtulit.Et non est auersus ad superbias pompasq mendacii.

Excedere multiplicaf. auolare Excellere

Tumultuari..

רָהַב

suscitare. superbus superbia.

רְהָבִים

superbie.

רָהַט Rahat.in lingua chaldaica significat currere.Et inde רְהָטִים Rehatim.i.canales vbi aque decurrunt. Gen.30.Posuitq eas in canalibus vbi effundebatur aqua. Significat etiam laquearia que in tectis domorum fiūt in modū canalium.Cāti.1.Laquearia nostra cupressina.& in eodem.7. Et come capitis tui sicut purpura regis iuncta canalibus. Pro quo hebrei legūt.Et coma capitis tui sicut purpura regis ligati in laquearib⁹.i.in domo laquearibus constructa. Potest etiam legi sicut est in littera nostra.

Currere.

רְהָטִים

canales

Laqaria.

רוב Rob.litigare. rixari.obiurgari. contendere. iudicare. seu iudicio contendere.vindicare.vlcisci. Gen.26.Sed & ibi iurgium fuit pastorum gerare aduersus pastores isaac Pro quo hebrei legunt. Et iurgati sunt pastores gerare aduersus pastores isaac. Et in eodem. Et pro illo quoq rixati sunt. Et in eodem.Pro quo non contēderunt. Iudi.11. Aut docere potest q iurgatus sit contra israel.1.Reg.15. Et tetēdit insidias in torrente.Pro quo hebrei legunt.Et obiurgatus est siue contendit in torrente. Iob.33. Aduersus eum cō tendis. & in eodem. 39. Nunquid qui contendit cum deo tam facile conquiescit. Esa. 45. Ve qui contradicit factori suo.idest qui contendit vel litigat cum factore suo. Significat etiā iudicare vel iudicio cōtendere. ps.34. Iudica domine nocentes me. Esa.3. Stat ad iudicandum dominus. Et in eodem. 49. Eos vero qui iudicauerunt te ego iudicabo. Hiere.2. Propterea iudicio contendam vobiscum. Threñ. 3. Iudica domine causam anime mee. Osee.2. Iudicate matrem vestram:iudicate. Ponitur etiam pro vindicare vel vlcisci. Iudi.6. Nunquid vltores estis baal.& in eodē. Si deus est: vindicet se de eo. Osee.2. Et misit ad regē vltore. Et inde רִיב Rib.i.iurgium.litigium.Rixa.lis.causa. Gen.13.Et facta est rixa inter pastores. Deut.25. Si fuerit causa inter aliquos. Prouer.25. Ne proferas in iurgio cito.& in eodem. Causam tuam tracta cum amico tuo.Scribitur etiam cū mē in principio & he in fine: & dicitur מְרִיבָה Meriba. Gen.15. Ne sit queso iurgiū inter me & te. Exo.17. Et vocauit nomē loci illius temptatio propter iurgium filiorum israel. Pro quo hebrei legunt. Vocauit nomen loci illius temptatio & iurgium: propter iurgium filiorū israel. Et in plurali רִיבוֹת Riboth. Deut.17. Et iudicum intra portas tuas videris verba variari. Pro quo hebrei legūt. Verba litium siue causarū vel litigiorum.i.litigantium in portis tuis.

Iurgari. Rixari.

obiurgari

Cōtendere

Iudicare

Iudicio cōtendere

vltcisci

רִיב

Rixa Causa. Iurgium

מְרִיבָה

Iurgium

רִיבוֹת

Lites

רוד Rod.dominari.prevalere.humiliari.Gen.27. Tēpus q veniet,cum excutias & soluas iugum eius de ceruicibus tuis.pro quo hebrei legunt. Et erit cum prevaluerit vl dominatus fueris & excuties iugum eiꝰ de ceruicibus tuis. Hiere.2. Quare ergo dixit populus meus recessimus. Pro quo hebrei legūt. Quare dixit populus meus dominati sumus siue prevaluimus. Sed in translatione chaldaica est sicut in littera nostra. Osee.11. Iudas autem testis descendit cum deo. Pro quo hebrei legunt. Iudas autem adhuc prevalebat siue dominabatur cum deo. Potest etiam derivari a dictione יָרַד Iard que significat descendere sicut est in littera nostra. Sed in translatione chaldaica sic habetur. Domus autem iuda confortabantur siue prevalebant in cultu domini. Vide etiam de hoc supra in dictione רָדָה Rada.ponitur etiam predicta dictio pro humiliare.ps.54. Contristatus sum in exercitatione mea . Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit.Humiliatus sum in meditatione mea. Vide etiam de hoc supra in dictione יָרַד Iarad.

Dhiari

humiliare.

רָוָה Raua.inebriare.irrigare.saciare.ps.35. Inebriabūtur pinguedine domus tue. ps.64. Riuos eiꝰ inebria.idest irriga. Prouer.11. Et qui inebriat:ipse quoq inebriabitur. Esa.16. Inebriabo te lachryma mea. Et in eodē.34. Quoniā inebriatus est in celo gladius meus.& in eodem.43.Et adipe victimarū tuarum non inebriasti me . & in eodē.55. Sed inebriat terram & infūdit eam.Hiere.31. Inebriaui animam lassam. Et in eodē.46.& inebriabitur sanguine eorum. Threñ.3. Inebriauit me absinthio.& inde רָוָה Raua. siue רְוֵה raue.idest ebria vel saturata aut irriguū. Deut.29. Vt absumat ebria sitientem. Esa.58. Et eris quasi hortus irriguus.& aliquando scribitur cum iod in medio & dicitur רְוָיָה Reuaia. Ps.23. Et calix meꝰ inebrias. Ponitur etiā p refrigerio. ps.65. Et eduxisti nos in refrigerium. Itē רָוָה raua.

Inebriare.

רָוָה Ebria. Irriguus.

רְוָיָה Inebrias refrigeris.

רָוָה

In lingua chaldaica significat aspectum vel intuitum aut speciem. Dani.2. Intuitus eius erat terribilis. Et in eo.3. Et species quarti similis filio dei.

Phitalis Species

רוּחַ Rauach.respirare.refrigerari.seu refocilari. 1.Reg.16. Et refocilabatur saul.idest respirabat vel refrigerabatur. Iob.32. Loquar & respirabo paululū. & ide רָוַח reuach idest respiratio vl spaciū aut refrigeratio. Gen.32. Et sit spacium inter gregem & gregem. Ester.4. Per aliam occasionem liberabuntur iudei. Pro quo hebrei legunt. spaciū vel refrigerium erit iudeis de loco alio. & ide מְרֻוָח Meruuach idest spaciosum. Hiere.22. Edificabo mihi domum latam & cenacula spaciosa. & inde רְוָחָה Reuacha. siue הַרְוָחָה Haruacha.idest refrigerium: vel spacium:aut requies: siue respiratio. Exo.8. Videsautem pharao q data esset requies.ponitur etiam pro singultu: qui est respiratio quedā. Threñ.3 Ne auertas aurem tuā a singultu meo. Et inde רוּחַ Rūach.i. spiritus.ventus.aer.seu aura.aut halitus. Gen.1. Et spiritus domini ferebatur super aquas. Et in eo.41. qui spiritu dei plenus sit. Exo.15. Flauit spūs eius & operuit eos mare. Et in eo.28. Quos repleui spiritus sapiētie. Nu.14. Qui plenus alio spiritu secutus est me. 2.Regum.23. Spiritus domini locutus est per me.3.Regum.22. Egressus est autē spiritus:& stetit coram domino.1.Paralip.12 . Spiritus vero induit amasai. Iob.9. Non concedit requiescere spūm meū Et in eo.15. Quid tumet contra deum spiritus tuus . Et in eodem.spiritum illius & flatum ad se trahit. Ps.50. Et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Et in eo.& spiritu principali confirma me. Prouer.29. Totum spiritum suum profert stultus. Eccl's.7. Ne sis velox ad irascendum . Pro.quo hebrei legunt. Ne sis velox in spiritu tuo ad irascendū . Et in eodem.12. Et spiritus redeat ad deum qui dedit illū. Esa. 11. Et spiritu labiorū suorum interficiet impium. Et in eodem.31. Et equi eorum caro & non spiritus. Et in eodē.32. Donec fundatur super nos spiritus de excelso. Et in eo.48 Dominus misit me & spiritus eius. Et in eodem.61. Spiritus domini super me. Ezech.1. Quocūq ibat spiritus: illuc eunte spiritu & rote pariter eleuabantur. Zach.6. requiescere fecerunt spiritum meum in terra babylonis . Malach .2. Et residuum spiritus eius est. Et in eodem. Et custodite spiritum vestrum. Et inde verbum tertie coniugationis quod significat inspirare: seu spiritu replere. Esa.11 . Et repleuit eum spiritu timoris domini. Significat etiam predicta dictio רוּחַ Rūach ventum siue:aerem.aut auram. Gen.3 . Ad auram diei. Et aliqui hebrei legunt. Ad spiritum diei siue ad ventum diei. Exo.10. Ventus vrens leuauit locustas. Et in eodem.14. Flante vento vehementi & vrenti.3. Reg.19 Spiritus grandis & fortis subuertens montes.idest ventus. Iob.1. Repente ventus vehemens irruit . Et in eo. 41. Nec spiraculum quidem incedit per eas. neq aer. Eccl's.1.& in circuitu pergit spiritus. Ezech.5. Tertiam vero partem in omnem ventū dispgā. Et in lingua chaldaica aliqñ dicitur רוּחָא Rucha. Dañ.2. Et rapta sunt vēto. Ponitur ēt pro spiritu malo. Iudi.9 . Misit dominus spiritum pessimum inter abimelech & habitatores Sichem.1.Regum.16. Et exagitabat eum spiritus nequam. Et in eodem. Ecce spiritus domini malus exagitat te. Et in eodem . Recedebat enim ab eo spiritus malus. Accipitur etiam pro halitu. Iob.19. Halitū meum exhorruit vxor mea. Accipitur etiam pro plaga terre seu pro parte. Hiere.52. Et fuerunt malogranata nonaginta sex dependentia. pro quo hebrei legūt. ex omni parte dependentia. Ezech.42. Mensus est autem contra ventum orientalem. idest contra plagam orientalem . & in eodem. Mensus est contra ventum aquilonis. & in eodē. Con-

רוּחַ refocilari. Respirare. רְוָח Spacium. Refrigerium מְרֻוָח spaciosum רְוָחָה Requies singultus רוּחַ Spiritus

רוּחַ Aura. Ventus

spiraculum

רוּחָא Ventus pessimus

Halitus.

Pars. Plaga.

רוּם Rum.exaltare.leuare.eleuare.separare. Gen.7.& eleuauerunt arcam in sublime a terra.pro quo hebrei legunt.& eleuauerunt arcā: & exaltata siue eleuata est desup terra.& in eodem.14. Leuo manum meam ad dominum. Deut.17. Nec eleuetur cor eius.& in eodem.32. Manus nostra excelsa.1.Regum.9. Leuauit coquus armum.3.Regum 11. Leuauit manum contra regem.& in eodem. & hec ē causa rebellionis aduersus eum. pro quo hebrei legunt . & hoc est verbum in quo leuauit manum contra regem. & in eodem.16. Pro eo quod exaltaui te de puluere. Esdre. 9. & sublimaret domum dei nostri. Ps.11. Secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum. Pro quo beatus Hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit . Cum exaltati fuerint vilissimi filiorum hominum. Ps. 29. exaltabo te domine. Ps.45. exaltabor in gentibus :& exaltabor in terra. ps.56. exaltare super celos deus. Ps.74. huc humiliat & hunc exaltat. Et in eodem . Exaltabuntur cornua iusti. Ps.106. Et exaltent eū in ecclesia plebis . Prouer. 3. Stultorum exultatio: ignominia. Debet legi exaltatio. p quo hebrei legunt. & stultos exaltare:ignominia .scilicet ē Et in eodem.14. Qui autem impatiens est exaltat stultitiam suā. Esa.1. Filios enutriui & exaltaui. Ezech.10.& eleuata est gloria domini desuper cherub. Et in eodem. & eleuata sunt cherubim. Et in eodem. Vt exaltarentur de terra. & in eo. Et cum eleuatis eleuabantur. & aliqñ scribitur cum aleph in medio loco vau. Zach.14. Et exaltabitur & habitabitur in loco suo. & inde רָם Ram.i.altus : vel eleuatus : aut excelsus. Esa.2. Et super omnem superbum & excelsum . & in plurali רָמִים Ramim. Deut.12 . Super montes excelsos & colles. Esa.10.& excelsi statura succidentur. & in genere femininо רָמָה Rama.idest excelsa vel exaltata.& in plurali femininо רָמוֹת Ramoth. Prouer.6. Oculos sublimes linguam mendacem.& in hebreo est generis femininі. Et aliquando scribitur cum aleph in medio.vt Prouer. 24 . Excelsa stulto sapientia. Pro quo hebrei legunt. excelse stulto sapientie. Significat etiam רָמוֹת Ramoth quosdā lapides preciosos:sic dictos propter sui excellētiam. Iob. 28. excelsa & eminentia non commemorabuntur comparatione eius. Pro quo hebrei legunt Ramoth & gabis non commorabuntur.& dicunt q sunt lapides preciosi sic nominati. Ezech.17.& Ramoth & chodcod proposuerunt in mercatu tuo.& inde רוֹם Rom siue רוּם Rum.idest altitudo aut celsitudo seu exaltatio. Prouer. 21. exaltatio oculorum & dilatatio cordis. Esa.2. Et incuruabitur altitudo virorū . Hiere.48. Et altitudinem cordis illius. Abach.3. Altitudo manus suas leuauit. Et aliquando scribitur cum he in fine & dicitur רוֹמָה Roma. Mich.2.& non ambuletis superbi. Pro quo hebrei legunt. Et non ambuletis in altitudine. idest in superbia. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur

Eleuare.

Leuare

Exaltare sublimare.

Excelse.

Excelsa.

Ramoth

Exaltatio

Altitudo

superbia

Altitudo

altum

מָרוֹם Marom.i.altū seu altitudo: aut excelsum vl celsitudo. Ps.67. Ascendisti in altū.& in plu. מְרוֹמִים meromim. Iob. 16.& conscius meus in excelsis. Prouer.8. In summis excelsisq; verticibus. Et in eo.9. Misit ancillas suas vt vocarent ad arcē & ad menia ciuitatis. Pro quo he.le. Misit ancillas suas vt vocarent ad menia excelsa ciuitatis.& inde מְרוֹמוּת Romemuth.i.altitudo vel exaltatio. Ps.149. Exaltationes dei in gutture eorum. Esa.33. Ab exaltatione tua dispse fūt gentes. Vide ēt de hoc infra in dictione רָמָם Ramam.& ide רָמָה Rama.i.locus excelsus vel eminens. Hiere.31. Vox in excelso audita est. Ponitur etiā pro prostibulo quod meretrices faciunt in loco excelso & eminenti vt videātur a trāseuntibus. Ezech.16. Et fecisti tibi prostibulū:& excelsum tuū fecisti in oi platea.i.prostibulū tuū.& in eo. Demolientur prostibulū tuū. Significat etiam predicta dictio separare. Exo.29. Et armū quē de ariete separasti. Leuit.4. Sicut offertur de vitulo hostie pacificorū.pro quo hebrei legūt. Sicut separatur de vitulo pacificorū.& in eo.6. Tolletq; cineres quos vorans ignis exussit.pro quo he.le.& separabit cineres. Nu.15. Separabitis primitias domino de cibis vestris. Et in eo.16. Recedite de medio huius multitudinis.i. separamini. Ezech.48. Erunt primitie quas separabitis viginti quinq; millibus. Et in eo. Primitie quas separabitis dño. Dañ.8. Et ab eo tulit iuge sacrificium.i. separauit vel abstulit.& inde תְּרוּמָה Theruma.i.illud quod separatur a cōmunib9 vsibus & offertur dño.pro quo būs hiero.trāstulit primitias. Exo.25. vt tollant mihi primitias.& in eo.he sunt aūt primitie quas accipere debetis. Scribitur etiam cū iod in medio & dicitur תְּרוּמִיָּה Therumia. Ezech.48.& erunt primitie de primitiuis terre sanctū sanctorū.& i plu. תְּרוּמוֹת Therumoth. 2. Reg.1. nec sint agri primitiarum.& inde תְּרֻמַת ramath.pro quo beatus hiero.transtulit saniem. Eo quod separatur & abiicitur. Ezech.32.& iplebo valles sanie tua.

רָעַע malū facere

Roaa. Malignare.malū facere.malū esse.affligere.cōfligere.vlulare.vel iubilare. Geñ.19. Nolite malū hoc facere.& in eo.43. In meā hoc fecistis miseriā.pro quo he.le. Quare male fecistis mihi. Exo.23. Non sequeris turbā ad faciēdū malū. Nu.11. Sed & moysi intolerāda res visa ē. pro quo he.le.& in oculis moysi malū fuit.i. malū visum ē in oculis eius. 1. Reg.12. Quod si pseuerauerit is in malicia. Pro quo he.le. Si malefacīēdo malefeceritis. 2. Reg.19. Et peius erit hoc tibi q̄ oia mala que venerūt sup te.i. magis malū erit tibi. 3. Reg.14. Sed opatus es male sup oēs q fuerunt ante te. ps.104. Et in prophetis meis nolite malignari. Prouer.24. ne forte videat dñs:& displiceat ei. pro quo he.le. Ne forte videat dñs:& malū sit in oculis eius. Hiere. 38. male fecerūt viri isti. Mich.3. Sicut nequiter egerūt in adinuctionibus suis. Soph.1. Non faciet bene dñs: nec faciet male. Signāt ēt affligere. Deut.26. Afflixeruntq; nos egyptii. 5. Reg.17. Etiā ne viduā apud quā ego vtcūq; fustē tor afflixisti. Prouer.11. Affligetur malo qui fidē facit proextraneo. Signāt ēt cōfringere vel cōterere. Iob.34. Cōteret multos & innumerabiles. ps.2. Reges eos in virga ferrea. Pro quo beatus hiero.in psal.iuxta he.ve. trāstulit.frāges eos in virga ferrea. Potest ēt deriuari a dictiōe רָעָה raa que signāt pascere vel regere. Esa.8. Congregamini populi & vincemini. pro quo he.le. Conterimini siue confracti vel contriti estote. Prouer.13. Amicus stultorum similis efficitur. Pro quo hebrei legunt. Qui nutrit vel pauit stultos conteretur. Potest etiam deriuari a dictione רֵעַ Rea que significat socium vel amicum. vt sit sensus. Amicus stultorū sociatur.idest confederatur eis: vel efficitur similis eis: sicut est in littera nostra. Esa.24. Confractione cōfringetur terra. Hiere.15. Nunquid federabitur ferrum ferro ab aquilone. Pro quo hebrei legunt. Nunquid conteret ferrum ferrum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. sicut supra dictum est. Vide etiam de hoc infra in dictione רֵעָה Raa.& inde רַע Ra.idest malus seu iniquus aut malum. Geñ.6.& cuncta cogitatiō cordis intenta esset ad malū. & in eo.38. Fuitq; her primogenitus iuda nequam in conspectu domini. Exo.33. Audiensq; populus sermonem hunc pessimum. Nec.z. Et eram quasi languidus in facie eius. p quo hebrei legunt.& non fui malus in conspectu eius. ideſt nō displicui ei. Prouer.11. Malum est malum est dicit omnis emptor. Et in eodem.23. Ne comedas cum homine inuido Pro quo hebrei legunt. Ne comedas cum homine mali oculi.& est sensus sicut in littera nostra. & aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מְרַע Meraa. ideſt malus siue malefaciens. Prouer.17. Malus obedit lingue inique. Esa.9. Quia omnis hypocrita est & nequā.& i plurali רָעִים Raim. siue מְרֵעִים Mereim. Geñ.13. Homines autem sodomite pessimi erant. ps.36. Noli emulari in malignantibus. Et in eodem. Quoniam qui malignantur extermi nabuntur. Esa.1. Semini nequam. Pro quo hebrei legunt. Semen malignantiū siue malorū. Hierç.6. Et malicie corū non sunt consumpte.& in genere feminino. רָעָה Raa. ideſt malicia: seu afflictio: vel mala: aut malū. Hebrei enim non habent genus neutrū.& pro eo aliquando vtuntur genere masculino: aliquando feminino. Geñ.39. Quomodo ergo possum hoc malū facere. Exo.10. Cui dubium est q̄ pessime cogitatis. ideſt malū. 1. Reg.25. malicia ergo non inuenitur in te. Ester.7. Intellexit enim a rege sibi paratū malū. Ione.3. Super malicia quā locutus fuerat vt faceret.i. super malū vel super afflictionē. Et in eo.4.& afflictus est ionas afflictione magna. Et in eo. Laborauerat enim. p quo hebrei legunt. vt liberaret eū a malo suo: vel ab afflictione sua. Et in plurali רָעוֹת raoth. Deut.32. Congregabo super eos mala. Ps.33. Multe tribulationes iustorum. ideſt multe afflictiones vel multa mala. Ps.39. Quoniam circumdederunt me mala. Hiere.2. Insuper & malicias tuas docuisti.& inde רֹעַ róaa. ideſt malicia seu malum aut nequitia. Nec. 2. Non est hoc fruſtra sed malum nescio quod in corde tuo est. Ps.37. Et secundum nequitiam adinuentionū ipsorū. ponitur etiā pro putrido. Prouer.26. Dens putridus:& pes lapsus. Significat etiā macilentum seu deforme vel triste. Geñ.40. Cur tristior est hodie solito facies vestra. Et in eo dē.41. Fede confectaq; macie. Et in eodē. In tantū deformes & macilente: vt nunq; tales in terra egypti viderim. Et in eo. Simili macie & squallore torpebant. Nec.2. Quare vultus tuus tristis est. Significat etiam predicta dictio רֹעַ Róa. vlulare: seu iubilare: aut conclamare: vel vociferari. Nu.10. Et non consciſſe vlulabunt.& in eodem. Clangetis vlulantibus tubis. Ioſ.6. Conclamabit omnis populus vociferatione magna. Et in eodem. Non clamabitis neq; audietur vox vestra. Et in eodem. Igitur omni populo vociferante. Ps.59. Mihi alienigene subditi sunt. Pro quo hebrei legunt. Super me palestina iubilauit seu vlulauit vel conclamauit. Potest etiam legi. Mihi palestina federata est vt dictum est supra. vnde Beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Mihi palestina federata est. Ps.64. Clamabunt etenim:& hymnum dicent. ps 65. Iubilate deo omnis terra. ps. 95. Iubilemus deo saluatori nostro. Esa.16. In vineis non exultabit nec iubilabit. Et in eodem.42. Vociferabit & clamabit.& inde רֵיַע Réa.i. iubilatio seu vociferatio vel vlulatio. Exo.32. Audiens autē

Cōfringere. Federari

רַע Malus.

Nequā Pessimus

מָרַע Malus. Nequam. רָעִים Pessimi. Malignātes.

malitie רָעָה

malum, malitia.

afflictio

רָעוֹת mala tribulatiōes

malitie. רֹעַ Malum. Nequitia.

Tristis. Defoedes

Macilēte. רֹעַ

Vlulare. Cōclamare. Clamare. vociferari.

Jubilare. רֵיַע

vociferatio

Iosue tumultū populi vociferantis. Pro quo hebrei legunt In vociferatione sua. Iob.36. Annunciat de ea amico suo. Pro quo hebrei legunt. Annunciat super illud vociferatio eius. ideſt tonitruum eius. scilicet tonitruum annunciat sup fulgur: sicut exponunt hebrei. Potest etiā significare amicum sicut est in littera nostra; vt infra dicetur. Mich.4. Quare merore contraheris. pro quo hebrei legunt. Quare vlulas vlulationem. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Potest etiam legi sicut est in littera nostra. vt supra dictum est.& inde תְּרוּעָה Therua. ideſt iubilatio vel vlulatio aut clamor vel clangor. Nume.10. Si autem prolixior atq; concisior clangor increpuerit.& in eo.23. Et clangor victorie regis in illo. & i eodem. 28. Dies clangoris & tubarum. Hiere.20. Audiet clamorem mane & vlulatum i tempore meridiano. Item רֵיַע Réa cum iod in medio loco vau. ideſt socius. sodalis. vel amicus. proximus. Iob.6.& subuertere nitimini amicum vestrum. Et cōmuniter scribitur sine iod. Leuit.19. Diliges amicum tuum sicut te ipsum. 1. Reg.15. Et tradidit illum proximo tuo. Prouer.6, & suscita amicum tuum. Et in eodem.23. Amicum tuū & amicum patris tui ne dimiseris. Et in plu. רֵעִים Reim siue מְרֵעִים Mereim. Iudi.14. Dederunt ei sodales triginta. Iob 17. Predam pollicetur sociis. & in eodem. 19. Miseremini mei miseremini mei: saltem vos amici mei. & inde verbū vel gerundium quarte coniugationis quod significat associare. vt Prouer.18. Vir amicabilis ad societatem. pro quo hebrei legunt. Vir amicorum ad sociandum. Et aliqui hebrei secundū primā significationē legunt. Vir amicorū ad confringendum: vel ad conterendum: iuxta significationē predictam.

Clangor.

Vlulatus.

Amicus.

proximus.

רֵעִים sodales. socii. Amici.

sociare.

רוּף Contremiscere. תְּרִיפוֹת

Ruph. tremere. confringere. Iob.26. Colūne celi cōtremiscunt.& dicunt hebrei q̄ etiam significat conterere vel confringere. Et inde תְּרִיפוֹת Hariphoth. ideſt grana tritici vel hordei confracta vel contussa. pro quo beatus hieronimus transtulit ptisanas. z. Reg.7. Et expandit vela mina super os putei quasi siccans ptisanas. Prouer.27. Si contuderis stultum in pila quasi ptisanas. Et inde תְּרוּפָה Therupha. ideſt medicina pro cōfractione membrorum. Ezech.47. Et folia eius ad medicinam.

Ptisanas. תְּרוּפָה Medicina

רוּץ Currere.

Rus. currere. festinare. conterere. cōfringere. vt Geñ. 18. Ipse autem ad armenta cucurrit. Et in eodem.33. Currens itaq; esau obuiam fratri suo.& in eodem. 41. Eductum de carcere ioseph totōderunt. Pro quo hebrei legunt Et currere eum fecerunt de carcere; & tonsus est. 1. Reg.17. Cucurrit ad locum certaminis. Et in eodē. 20. Vade & affer mihi sagittas. Pro quo hebrei legunt. Curre & affer mihi sagittas. Et in eodem. Cumq; puer cucurrisset. 2. Regū. 17. Et curre in castra ad fratres tuos. 4. Reg.5. Viuit dominq; quia curram post eum. 2. Paralipo. 35. Et festinato distribuerunt vniuerse plebi. Iob. 15. Cucurrit aduersus eum erecto collo. ps.17. Quia in te eripiar a temptatione. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he.ve. transtulit. In te enim curram accinctus. Ps.67. Ethiopia preueniet manus eius deo. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. ethiopia festinet dare manus deo. Cantī.1. Trahe me post te: curremus. Hiere.23. Non mittebam prophetas: & ipsi currebant. Et in eo.49. Quia subito currere faciam illum ad illam. Naum.2. Quasi fulgura discurrentia. Et inde רָצִים Rasim. ideſt cursor seu currens. Hiere.51. Currens obuiam currenti veniet. Et in plurali רָצִים Rasim. z. Reg.15. Et quinquaginta viros qui precederent eum. pro quo hebrei legunt. Et quinquaginta viros currentes ante eum. & inde מָרוּץ Maros siue מְרוּצָה Merusa. ideſt cursus. z. Reg.18. Cō

Festinare.

Discurrere. רִיץ Currens רָצִים Currentes

templor ait cursum prioris quasi cursum Achimaas filii sadoch. Eccls.9. Nec velocium esse cursum. Hiere.22.& ad calumniam & ad cursum malī operis. Et in eodem.23. Factus est cursus eorum malus. Significat etiam predicta dictio conterere vel confringere aut collidere. Geñ.25. Sed collidebantur in vtero paruuli. Iudi.10. Et confregit cerebrum eius. Et in eodem. Afflictiq; & vehementer oppressi. Pro quo hebrei legunt. Et confregerunt & cōtriuerunt eos 4. Regum.24. Et altaria que fecerat manases in duobus atriis templi domini destruxit rex: & cucurrit inde. p quo hebrei legunt. Et confregit seu contriuit inde. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: iuxta primam significationē. Eccls.12. Et recurrat vitta aurea. pro quo hebrei legunt. & conteratur seu confringatur fons aureus. potest etiam legi sicut est in littera nostra. Et in eodem. Et confringatur rota super cisternam. Esa.4. Non erit tristis nec turbulentus. Pro quo hebrei legunt. Non erit obscurus vel tristis neq; conteret vel confringet. Potest etiam legi sic. Non erit tristis neq; discurret. & tūc erit sēsus sicut in littera nostra. Nā qui est turbulentus discurret huc atq; illuc. Vide etiam de hoc infra in dictione רֵצִיץ rasas.

Cursus

Collidere. Cōfringere

Recurrere

רוּשׁ Egere.

Ros. Indigere. egere. pauperem esse. depauperare: siue pauperem facere. ps.33. Diuites eguerunt & esurierunt. & quando est verbum tertie coniugationis significat pauperem facere: siue depauperare. 1. Regum. 2. Dominus pauperem facit: & ditat. Et aliquando scribitur cum duplici sin. Prouerb.13. Et quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Vide etiam de hoc supra in dictione רָשַׁשׁ rasas. & inde רָשׁ Ras. ideſt pauper vel egenus. 2. Regum.12. pauper autē nihil habebat omnino. Prouer.19. Melior est pauper qui ambulat in simplicitate sua. Et in eodem. Fratres hominis pauperis oderunt eum. Et in eodem. Diues & pauper obuiauerunt sibi. Et in plurali רָשִׁים rasim. Prouer.22. Diues pauperibus imperat. Et aliquando scribitur cum aleph in medio dictionis tam in singulari quam in plurali. 2. Regum.12. Vnus dives & alter pauper. Et in eodem. Tulit ouem viri pauperis. Prouer.10. Egestatem operata est manus remissa. pro quo hebrei legunt. pauper siue egenus operatur stateram dolosam: siue palma aut manu dolosa. Et in eodem.13. Multi cibi in noualibus patrum. pro quo hebrei legunt. In nouali paupetum. Eo quod pauperes laborant multum in cultura terre. potest etiam legi in nouali principum. Nam dictio רָאשִׁים Rasim etiam principes significat vt dictum est supra in dictione רֹאשׁ ros: & princeps in scriptura pater nominatur. 4. Regum.5. Pater si rem grandem dixisset tibi propheta. & inde רֵישׁ res. ideſt paupertas siue egestas. Prouerb.10. pauor pauperum egestas eorum. Et in eodem.28. Qui autem sectatur ocium replebitur egestate. Et in eodem.31. Et obliuiscatur egestatis sue. Et aliquando scribitur cum aleph in medio loco iod. Prouerb.30. Diuitias & paupertatem ne dederis mihi. Item רוּשׁ Ros. ideſt fel. Deut.32. Vua eorum vua fellis. & communiter scribitur cum aleph loco vau. Deut.29. Germinans fel & amaritudinē. Threñ.2. Circumdedit me felle & labore. Et in eodem. Absinthii & fellis. Ps.68. Et dederunt in escam meam fel: & in siti mea potauerunt me aceto. Hiere.8. Et potum dedit nobis aquam fellis. Ponitur etiam pro veneno vel pro amaritudine. Deut.32. Venenum aspidum insanabile. Osee.10. Et germinabit quasi amaritudo iudicium. Amos.5. Qui vertitis in amaritudinē iudicium.

Egere.

Pauperē facere. Pauperē fieri.

רֵישׁ Pauper

רֵישִׁים pauperes.

paupertas רוּשׁ Fel.

Venenum amaritudo

רָזָה Macrescere

Raza. Marcescere. macilentum esse. attenuare. macrescere. Esaie.17. Et pinguedo carnis eius macrescet.

Attenuare רָזַי

Soph. 2. Et attenuabit omnes deos terre, & inde רָז Raz. i. attenuatus vel macilentus aut macies. Esa. 24. Secretum meum mihi: secretum meum mihi, pro quo hebrei legunt

macies. Macies mihi seu macredo mihi. idest confectus sum macie. Sed in lingua chaldaica significat secretum vel mysterium sicut est in littera nostra. vt Dañ. 2. vt quereret misericordiam a facie dei celi super sacramentum istud. idest sup

secretum. mysterius. sacramētū. רָזִין secretum istud. Et in eodem. Tunc danieli mysterium per visionem noctis reuelatum est. Et in eodem. 4. Et omne sacramentum non est impossibile tibi. Et in plurali רָזִין Razin siue רָזַיָּא Razaia. vt in eodem. 2. Reuelans mysteria. Et in eodem. Et qui reuelat mysteria ostendit tibi que

mysteria. רָזָה ventura sunt. & in genere femínino רָזָה raza. Nume. 13. humus pinguis an sterilis. idest macilenta vel tenuis. & inde

sterilis. Tenuis רָזוֹן Razon. idest tenuitas: siue macies: aut macredo. ps. 105 Et misit saturitatem in ànimas eorum. pro quo beatus Hie

Tenuitas. ro. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. & misit tenuitatem in animas eorum. Esa. 10. Propter hoc mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem. Mich. 6. Et mensura minor ire plena. idest mensura extenuata vel breuis. Ité

minor. רָזוֹן Razon. idest princeps: De quo vide infra in dictione רָזוֹן Razon.

רָזַח Rézach. Conuiuium. Et scribitur cum mem in principio & dicitur מְרָזַח marzéach. Hiere. 6. Ne ingrediaris domum conuiuii. & vt ait Beatus hieronymus sup pre-

Conuiuiū. dicto loco proprie significat conuiuium quod fit in exequis mortuorum. & inde מִרְזַח mirzach. Pro quo beatus hieronymus transtulit factiõem Amos. 6. Et auferetur factio

Factio. la sciuientium.

רָזַם Razam. innuere seu conniuere. scilicet oculis. Iob. 15

Innuere. Et quasi magna cogitans attonitos habes oculos. pro quo hebrei legunt. Et quid innuunt oculi tui. Et solum inuenitur in predicto loco.

רָזוֹן Razon. princeps seu tyrannus. Prouer. 14. Et in pau-

Princeps Tyranni Principes. citate plebis ignominia est principis. & in plu. רוֹזְנִים Roznim. ps. 2. Et principes conuenerunt in vnũ. Esa. 40. Qui dat secretorum scrutatores quasi non sint. Pro quo hebrei legunt. Qui dat principes in nihilum. Potest etiã deri uari a dictione רָז raz. que in lingua chaldaica significat secretum: vt dictum est supra in dictione רָזָה raza. Abach. 1. Et tyranni ridiculum eius erunt.

Tyranni. רָחַב Rachab. dilatare latum vel dilatatum esse. Geñ. 26.

Dilatare. vocauit nomen eius latitudo dicens: nunc dilatabit nos dominus. Deut. 19. Cum autem dilatauerit dominꝰ terminos tuos. Et in eo. 33. Benedictus in latitudine gad. pro quo hebrei legunt. Benedictus dilatans gad. i. Reg. 2. Dilatatum est cor meum super inimicos meos. Ps. 4. In tribulatione dilatasti mihi. ps. 17. Dilatasti gressus meos subtus me. ps. 24. Tribulationes cordis mei multiplicate sunt. ꝓ quo hebrei legunt. Dilatate sunt. vel sic. Tribulationes cor meum dilatauerunt. ps. 80. Dilata os tuum & implebo illud. ps. 118. Latum mandatum tuum nimis. Esa. 5. Propterea dilatabit infernus animam suam. Esa. 30. pascetur i possessione tua in die illo agnus spacioſus. i. in loco qui est spacioſus & latus. Et in eo. 54. Dilata locũ tẽtorii tui. & in eo. 60. & mirabitur & dilatabitur cor tuum. Ezech. 40. & platea erat in rotũdũ ascendens sursum. pro quo he. le. Et dilatabatur & circuibat sursum sursum. i. latior erat pars supi-

spacioſus esse. or in circuitu. & inde רְחוֹב rochab siue רְחֹבָה rechaba. i. latitudo vel dilatatio. Geñ. 13. Et perãbula terrã in longitudine & latitudine. Exo. 27. Quinq; cubitos in longitudine & quinq; in latitudine. 3. Reg. 4. Dedit quoq; deus sapientiã salomoni & prudẽtiã multã nimis & latitudinẽ cordis.

Latitudo. Iob. 36. Igitur saluabit te de ore angusto latissime & nõ habẽte fundamẽtũ. ps. 17. Et eduxit me in latitudine. ps. 118. Et ambulabã in latitudine. Prouer. 21. Exaltatio oculorũ & dilatatio cordis & lucerna impiorum: peccatũ. & ide רָחַב Ra'chab. ideſt latus siue dilatatus vel spacioſus. ps. 103. hoc mare magnũ & spacioſũ manib⁹. Prouer. 28. Qui se iactat & dilatat: iurgia cõcitat. Pro quo he. le. Latus animo concitat iurgia. & est sensus sicut in lra nra. & in ge. fe. רְחָבָה Rechaba. Geñ. 34. Terra in potestate vestra est. pro quo he. le. Terra aũt eccè lata est manibus siue locis corã vobis. Exo. 3. Et educã de terra illa in terrã bonã & spacioſam. Et inde רְחוֹב Rechob siue רְחֹבָה rechaba. i. platea. Dañ. 9. & rursus edificabitur platea. & in plu. רְחֹבוֹת rechoboth. ps. 143. nec cla mor in plateis eorũ. Prouer. 1. In plateis dat vocẽ suã. & in eo. 22. In medio platearum occidendus sum.

Dilatatio. רָחַב

spacioſus. רָחָב

Latus. רְחָבָה

Laxa. spacioſa. רָחָב

רְחֹבָה

Platea. רְחוֹבוֹת

Platee. רָחֵל Rachel. Ouis: siue agnus. Esa. 53. Et quasi agnus corã tondente se. Et in plurali רְחֵלִים rechelim. Geñ. 32 Oues ducentas.

Agnus. רָחֵלִים

Oues. רָחַם racham. misereri. clemẽtẽ eẽ. diligere. Exo. 34. & clemens ero in quem mihi placuerit. pro quo he. le. Et miſerebor cui miſerebor. vnde apostolus ad Romanos. 9. sic ait. moysi enĩ dicit: miſerebor cui miſert⁹ sum: & miam pstabo cui miſerebor. Deut. 13. & misereatur tui & multiplicet te. Ps. 102. Quõ miseretur pater filiorũ miſertus ẽ dñs timẽtib⁹ se. Prouer. 28. Qui aũt cõfessus fuerit & reliquerit ea: miam cõsequetur. Hiere. 31. Miserans miſerebor ei⁹ ait dñs. Osee. 14. Quia eius qui in te est miſereberis pupilli. & ide רַחוּם Rachũ. i. miſericors. Exo. 34. Deus miſericors & clemẽs. & i ge. fe. רַחֲמָנִית rachmanith. & i plu. fe. רַחֲמָנִיּוֹת Rachamanioth. Threñ. 4. Manus mulierũ miſericordium coxerunt filios suos. & inde רֻחָמָה ruchama. i. illa que cõsecuta est miam. Osee. 1. Voca nomẽ eius absq; mia. pro quo he. le. voca nomen eius non miam cõsecuta. Et in eo. 2. Et miſerebor eius qui fuit absq; mia. & inde רָחֵם Rachem. i. mia. Abach. 3. Cum iratus fueris mie recordaberis. Et communiter declinatur pluraliter & dicitur רַחֲמִים rachamim. 2. Regũ. 13. Multe enim sunt mie eius. Ps. 24. reminiscere miserationũ tuarũ dñe. Ps. 50. Et secũdũ multitudinẽ miserationũ tuarum dele iniquitatem meã. Ps. 105. Et dedit eis in miſericordiã. Et in lingua chaldaica dr רַחֲמִין Rachamin Dañ. 2. Vt quereret miſericordiam a facie dei celi. Item רֶחֶם réchem: siue רָחֵם rácham. ideſt vulua siue vterus. Geñ. 20. Concluſerat enim deus omnem vuluam in domo Abimelech. Exo. 13. Sanctifica mihi omnem primogenitum qui aperit vuluam. Et in eodem. 34. Omne quod aperit vuluam. Nume. 12. De vulua matris sue. Iob. 34. quãdo erumpebat quasi de vulua procedens. Ps. 19. Ex vtero ante luciferum genui te. Ponitur etiam pro femina. Iudi. 5. Pulcherrima feminarum ei, eligitur. Item רָחֵם rácham. nomen auis. Pro quo beatus Hieronymus transtulit porphyrionem. Leuit. 11. Et onocrotalum & porphyrionem.

miſereri. clemẽtẽ eẽ.

Miſericors. Miſericordia. Miſericordes. Miſericordie. Miſerationes. רַחֲמִים

Miſericordie. רַחֲמָנִיּוֹת

Miſericordia ruchamaꝫ. רֻחָמָה

Miſericors & diã cõſecuta. רַחַם

Miſericors. Miſericordia. רַחֲמִים

Miſericordie. רַחֲמָנִיּוֹת

Miſericordie. רַחֲמִין

Vterus. Femina. רֶחֶם

porphyrio רָחָם

רָחַף rachaph. Volare. volitare contremiſcere. siue commoueri. Geñ. 1. Et spiritus domini ferebatur super aquas. Pro quo hebrei legunt. Et spiritus dei volabat seu volitabat super faciem aquarum. Deut. 32. Et super eos volitans. Hiere. 23. Contremuerunt omnia ossa mea. Pro quo aliqui hebrei legunt. Cõmota sunt omnia ossa mea. & solũ inuenitur in predictis locis.

Volare. Volitare cõtremiſcere. Cõmoueri רָחַף

רָחַץ rachas. Lauare. abluere. confidere. Geñ. 18. Et lauentur pedes vestri. Et in eodem. 24. Et aquam ad lauandos pedes eius. Exo. 2. Ecce autem descẽdebat filia pharaonis vt lauaretur in flumine. Et in eodem. 30. Et missa aqua

Lauare. רָחַץ

lauabunt in ea. Iob. 9. Si lotus fuero quasi aquis niuis. Prouer. 9. Et tũ nõ est lota a fordibus. Esa. 1. Lauamini: mundi ſlote. Ezech. 16. Et aqua nõ est lota in salutẽ. & inde רְחִיץ roches. siue רְחָצָה rochsa. i. lauacrum. Canti. 4. Que ascendunt de lauacro. Ps. 59. Moab olla spei mee. Pro quo bñs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Moab olla lauacri mei: põt ẽt legi spei mee sicut. lxx. trãstulerũt. nã in lingua chaldaica predicta dictio significat confidere vel spare. Dañ. 3. Et eripuit seruos suos qui crediderunt in eum. Pro quo he brei legunt. Qui confiſſi sunt vel sperauerunt in eo.

Lauacrum. רְחִיץ

רְחָצָה

Lauacrum. Credere. Cõfidere. Lata. רָחַב

רָחַק Rachac. Elongare. lõge fieri. longe recedere. elõgatũ esse. Geñ. 44. Iam vrbẽ exierant: & processerãt paulũ. pro quo he. le. ipi exierãt vrbẽ: nec elongati erãt. i. nec longe erant. Deut. 12. Locus aũt quẽ elegerit dñs deus tuꝰ vt sit nomen eius ibi si procul fuerit. Ioſ. 8. Nec longius recedatis. Iudi. 18. Cumq; a domo Michee essent procul. ps. 21. ne elongaueris auxilium tuum a me. Ps. 54. Ecce elongaui fugiens. Ps. 72. Qui elongãt se a te peribunt. Ps. 102. Longe fecit a nobis iniquitates nostras. Prouer. 5. Longe facab ea viain tuã. Esa. 6. Et longe faciet dominus homines. Et in eo. 29. Cor aũtem eorum longe est a me. Et in eodẽ. 54. Recede procul a calũnia. Hiere. 2. Quia elongauerunt a me. Ezech. 8. Vt procul recedant a sanctuario meo. Et in eo. 11. Dixerunt habitatores ieruſalẽ longe recedite a me. Mich. 7. In die illa longe fiet lex. & inde רָחוֹק Rachoc. i. procul. seu lõge. aut lõginquus. Geñ. 37. Qui cũ videſſent eũ procul. Nu. 9. Homo qui fuerit inmũdus sup aniꝫã: aut in via procul. Ioſ. 3. Sitꝫ inter vos & arcam spacium: cubitorum duo millium. pro quo hebrei legunt. Sed longe aut procul erit inter vos & illã. i. arcã duorũ milliũ cubitorũ. & in eo. 9. De terra lõginqua venimus. 3. Reg. 8. Cũ venerit de terra longinqua. Et aliquando scribitur cum mem in principio & dicitur מֵרָחֹק merchac Prouer. 31. De longe portãs panem suum. Esa. 46. Cernet terram de longe. Ezech. 23. Miſerunt ad viros venientes de longe. & in plu. מֵרְחַקִּים Merchacim. Esa. 8. Et audite vniuerse procul terre. & in eodem. 33. Videbunt terram de longe.

Rachac. Elongare. lõge fieri. longe recedere. elõgatũ esse. רָחַק

Procul eẽ lõge recedere. Elongare. Longe facere. Longiqua רְחֹק

Longe. Procul. מֵרָחֹק

Procul. מֵרְחַקִּים

רָחַשׁ Rachas. eructare. producere. ps. 45. Eructauit cor meum verbum bonum. Item מַרְחֶשֶׁת macheſeth. i. craticula. Leuit. 2. Si autem craticula fuerit sacrificium. & aliqui hebrei dicunt q̃ significat sartaginem.

Eructare מַרְחֶשֶׁת Craticula. Sartago. רָחַשׁ

רָטַט Retet. tremor. Hiere. 40. Tremor apprehendit eam.

Tremor. רָטַב ratab. humectare. seu viresc ere: aut viridem esse. Iob 8. Humectatꝰ videtur anteqũ veniat sol. Et in eodem. 24. Quos imbres montium rigant. Pro quo hebrei legũt Humectant siue virescere faciunt.

Humectaſ רָטַשׁ Rutaphas. consumptũ vel extenuatũ esse. Iob. 35. Consumpta est caro eius a suppliciis. & solum inuenitur in predicto loco.

Cõſumpti eſſe. רָטַשׁ Ratas. allidere. collidere. relinquere. dimittere. 4. Reg. 8. Et paruulos eorũ allides. Esa. 13. Infantes eorum allidentur in oculis eorũ. & in eo. Sed sagittis parvulos interficient. Pro quo he. le. Et arcus iuuenũ allidẽtur. Potest etiam legi sic. Et arcubus paruuli seu iuuenes allidẽtur. ideſt interficiẽtur. Osee. 10. Mater super filios allisa. & in lingua chaldaica significat relinquere vel dimittere.

Allidere. רָטַשׁ

רֵיחַ Riach. odorari. olfacere. Geñ. 8. Odoratusq; est dñs odorem suauitatis. Leuit. 26. Nec recipiam vltra odorem suauiſſimũ. Pro quo he. le. Et non odorabo in odorẽ suauiſſimũ vestrũ. Iudi. 16. Cũ odorẽ ignis acceperit. Iob. 39. Procul odoratur bellũ. Ps. 113. Nares habẽt & nõ odorabũt. & inde רֵיחַ ꝛab. i. odor. Geñ. 27. Ecce odor filii mei sicut odor agri. Canti. 1. In odorẽ vnguẽtorũ tuorũ. & ide

Odorari. רֵיחַ

Odor. רֵיחַ

רִיק Ric. euacuare. effundere. fundere. armare. Geñ. 42. Cum frumenta effunderent. Eccls. 11. Si replete fuerit nubes: imbrẽ super terrã effundẽt. Canti. 1. Oleum effusũ est nomẽ tuũ. ps. 17. vt lutũ platearũ delebo eos. ꝓ quo he. le. Vt lutũ platearũ euacuabo siue effundã eos. Hiere. 48. Nec transfusſum est de vase in vas. Zach. 4. In quib⁹ sunt fuſoria ex auro. pro quo he. le. Effũdentia ex se aurũ. & inde רֵק rac. i. vacuus: siue inanis. Nec. 5. Et vacuus fiat. Et in plu. רֵקִים recim. 4. Reg. 4. Pete mutuo ab omnibus vicinis tuis vaſa vacua. & in ge. fe. רֵיקוֹת reca. Esa. 29. expgefactus vacua est aia eius. Et in plu. fe. רֵקוֹת racoth. Geñ. 41. & septẽ spice tenues. i. euacuatę. accipitur ẽt רֵק rac pro hoie inope & egeno qui est vacuus bonis tpalibus: siue ꝓ fatuo qui est vacuus intellectu. Iudi. 11. Cõgregatiq; sunt ad eum viri inopes & latrocinãtes. 2. Regũ. 6. Et nũdatus est quasi vnus de scurris. vbi ponitur pro scurris. i. ꝓ fatuis. vñ Mathei. 5. Qui aũt dixerit fratri suo raca reus erit concilio. Et inde רִיק ric. i. inane. aut vanũ. siue vacuũ. Leuit. 26. Cõsumetur in cassũ labor vr. i. in vanũ. ps. 2. Et populi meditati sunt inania. Hiere. 51. Reddidit me vas inane, scribitur etiã cũ mem in fine & dr רִיקָם recam. Geñ. 31. Forsitan nudũ me dimiſiſſes. pro quo hebrei legunt: Nũc enim inanem siue vacuũ me dimiſiſſes. ps. 7. Decidã merito ab inimicis meis inanis. Significat etiã predicta dictio armare siue arma preparare: aut gladium euaginare. Geñ. 14. Numerauit expeditos vernaculos suos. Pro quo hebrei legunt. Et armauit expeditos vernaculos suos. Exo. 15. Euaginabo gladium meũ. Leuit. 26. & euaginabo post vos gladium. Ps. 54. Effunde frãmeam. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Euagina gladium. Ezech. 5. Et gladium euaginabis post eos. Ponitur etiam pro expandere. Abach. 1. Super hoc ergo expandit sagenam suam. ideſt preparat eam tanquam gladium ad interficiendas gentes. Potest etiam legi secundum primam significationem super hoc ergo effũdit siue euacuat sagenam suam. scilicet vt iterum capiat cum ea gentes. vnde sequitur. & semper interficere gentes non ceſſat.

Effundere. רִיק

Euacuare. רֵיק

Vacuus. רֵקִים

Vacua. רֵיקוֹת

Vacua רֵק

Inopes. Scurra.

Vanus. Inanis. רֵיק

רִיקָם Inane.

רִיר Rir. fluere. scilicet humorẽ: aut saliua vl sputũ. Leuit. 15. Adheserit carni eius atq; cõcreuerit fedus humor. Pro quo hebrei legunt. Fluit caro eius in fluxu suo. significat etiam saliuam vel sputum. 1. Reg. 21. Defluebãtq; saliue eius in barbam. Iob. 6. Aut potest aliquis gustare quod gustatum affert mortem. pro quo hebrei legũt. Aut est sapor vel gustus in albugine vitelli. scilicet oui: quia nihil est in sipidius si non sit sale condita: vt premittitur in textu: & ponitur ibi pro albugine eo quod est similis saliue vel sputo. Potest etiam legi sicut est in littera nostra: vt dictum fuit supra in dictione חֲלָם chalam.

Humor. Fluere. Saliua. רִיר

Albugo.

רָכַךְ Rachach. mollificare. mollire: mollem seu tenerum vel delicatum esse. Deut. 20. Non pertimeſcat cor vestrum. Pro quo hebrei legũt. Ne mollificetur cor vestrum siue ne tenerum sit cor vestrum. Ps. 4. Mollíti sunt sermones eius super oleum. Esa. 1. Nec fota oleo. Pro quo hebrei legunt. Nec mollificata est oleo. & inde רָךְ Rach. ideſt tener. seu mollis. aut delicatus. Geñ. 18. Vitulum tenerrimum & optimum. Deut. 28. Homo delicatus in te & luxuriosus valde. z. Regum. 3. Ego autem adhuc delicatus & vnctus rex. ideſt tener. Prouerb. 14. Tenellus & vnigenitus coram matre mea. Ezech. 17. De vertice ramo-

ꝓtimeſcere mollificaꝛ mollire. רָכַךְ

Tener. Delicatus luxuriosus רָךְ

רָכִים Tenerí. rum eius tenerū dispergā. & in plu. רַכִּים Rachim. Geñ. 33. Nosti dñe mi q̄ parvulos habeā teneros. & inf ge. fe. רָכָה Tenera. Raca. Deut. 28. Tenera in te & delicata. Esa. 47. Quia vltra nō vocaberis mollis & tenera. & in plu. fe. רַכּוֹת racoth Tenere. Geñ. 29. Et lia lippis erat oculis. pro quo he. le. Teneris oculis. & est in hebreo generis femininí.

רָכַב Ascendere Rachab. equitare. vehi. superfedere. supponere. ascendere. f. super iumētū vel aliud vehiculū. Geñ. 24. ascēdis camelis secuti sunt virū. pro quo he. le. Et ascēderūt sup camelos: & secuti sunt virū. & in eo. 41. Fecitq̄ eū ascēdere sup currū. & in eo. 49. Et cadat ascēsor eius retro. Exo. 15. Equū & ascēsorē proiecit in mare. Nu. 22. Nōne aīal tuū sū cui semp sedere cōsueuisti. Deut. 32. Cōstituit eū sup excelsam terrā. pro quo he. le. Ascēdere eū fecit super excelsa terre. Et in eo. 33. Ascensor celi auxiliator tuus. 2. Reg. 6. Et iposuerūt arcā dei sup plaustrū nouū. Et in eo. 16. Asini domesticis regis vt sedeāt. 4. Reg. 23. Pone manū tuam super arcū. Et in eo. & cū imposuisset manus suas. Nec. 2. Et iumentū nō erat mecū nisi aīmal cui sedebā. Ps. 17. & ascendit sup cherubim & volauit. ps. 44. Intende prospere procede & regna. pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. prospere ascēde. ps. 65. Imposuisti hoiem supcapita nostra. Ps. 67. Qui ascendit super celū. Esa. 58. Sustollā te sup altitudines terre. ideſt ascendere te faciam Osee. 10. Ascendā super ephraim. & inde לֶכֶב Recheth. siue רְכוּב rechuch. i. equitatus: siue curr⁹: aut quadriga: seu vehiculū. Geñ. 50 Currus. Habuit quoq̄ in comitatu currū & equites. Exo. 14. Iūgit ergo currū. & in eo. Tulit sexcentos currus electos. 3. Regū. 22. Fluebat aūt sanguis plage in sinu currus. 4. Reg. 9. Tolle currum & mitte in occursum eorū. ps. 103. qui ponit nubem ascensum suū. Cantí. 1. In curribus pharaonis. Esa. 21. Ascensor. Et vidit currū duorū equitū. Hiere. 51. Collidā in te currū & ascensorē. Ponitur ēt pro ascensore. Esa. 21. Ascēsorē asini & ascensorē cameli. Et in eo. & ecce iste venit ascēsor virbige equitū. Ponitur ēt pro auriga. 3. Reg. 22. Dixitq̄ auriga siue verte manū tuā. & aliq̄n scribitur cū mē in pricipio & he vel tau in fine & dr מֶרְכָּבָה mercaba. siue מִרְכֶּבֶת Mirchébeth. Geñ. 41. Fecitq̄ eū ascēdere super currū suū. & in eo. 46. Iuncto ioseph curru ascēdit obuiā patri. 3. Reg. 4. Habebatq̄ salomō quadraginta millia equorū curruū. i. ad currum vel quadrigā suā. Et in eo. 10. Egrediebatur aūt quadriga de egypto sexcentis siclis. 1. Paralip. 28. Et vt ex ipso fieret similitudo quadrige. Zach. 6. In quadriga prima equi ruffi. Et in plu. מֶרְכָּבוֹת mercaboth. Exo. 15. Currus pharaonis & exercitū eius proiecit in mare. Iudi. 5. Quare tardauerūt pedes quadrigarū illius. 4. Reg. 23. Currus aūt solis cōbusit igni. Cantí. 6. Anima mea cōturbata ē propter quadrigas aminadab. Ioel. 2. Sicut sonitus quadrigarū. Zach. 6. Et ecce quattuor quadrige egredientes. & illud in quo aliquis sedet vel equitat aut ascendit dr רֶכֶב recheb. seu מֶרְכָּב mercab. Leuit. 15. Sagma super quod sederit immūdū erit. Cantí. 3. Ascēsum purpureū. Ezech. 27. Dedan institores tui in tapetibus ad sedendū. & inde רָכַב racheb. i. mola inferior. Deut. 24. Non accipies loco pignoris superiorē & inferiorem molam,

רֹכֶל Pigmētarius. Rochel. Aromatarius seu pigmentarius. aut mercator seu negociator. Cantí. 3. Vniuersi pulueris pigmētarii. & in plu. רֹכְלִים rochlim. 3. Reg. 10. Et vniuersi scuta vēdentes. Pro quo he. le. Et negociatio mercatorū vel negociatorū. & in bibliis nris antiquis habetur & scruta vēdētes Sunt enim scruta res venales paruí valoris. Nec. 3. Vsq̄ ad domū natinneorū & scuta vēdentiū. Debet legi scruta sicut supra. Et in eo. 13. Et māserūt negociatores & vēdētes vniuersa venalia. Ezech. 17. In vrbe negociatorū posuit illum Et in eo. 27. grecia & tubal & mosoch institores tui. i. negociatores. & in eo. Filii dedan negociatores tui. & in ge. fe. רְכֻלָּה Rochela siue רְכֻלַּת rocheleth. i. negociatrix vel negociatio siue mercatrix. Ezech. 26. & eripiēt negociationem tuā. Et in eo. 26. & dices tyro que habitat in introitu maris negociatiōi populorū. & in eo. Dedan negociatores tui. p quo he. le. negociatrix tua. & in eo. 28. In multitudine negociationis tue repleta sunt interiora tua. Scribitur ēt cum mem in principio. vt in eo. 27. Cedros quoq̄ habebant in negociatiōibus tuis. Itē רָכִיל rachil. i. susurro: siue crimina tor: vel detractor: aut fraudulentus. Leuit. 19. Non eris criminator vel susurro in populis. Prouer. 11. Qui ābulat fraudulenter. Ezech. 22. Viri detractores fuerunt in te.

רָכַס rachas. stringere. Exo. 28. & stringetur rationale ānulis suis cū ānulis superhumeralis. Hebrei tñ dicunt q̄ signat eleuare vel surſū trahere. vnde in p̄dicto loco ipsi legunt. & eleuēt rationale de ānulis suis ad ānulos superhumeralis. s. vt ora rationalis sit superposita ānulis superhumeralis: & firmiter stringatur ad inuicē. & inde רְכָסִים rechas i. mōs asper & eleuat⁹: & solum iuenitur in nu. plu. f. רְכָסִים rechasim. Esa. 40. & aspera in vias planas.

רָכַשׁ rachas. acquirere. possidere. Geñ. 12. Vniuersamq̄ substantiā quā possederāt. & inde רְכוּשׁ rechus. i. substātia siue possessio: vt in predicto loco. Et in eo. 14. Da mihi aīas: cetera tolle tibi. Pro quo he. le. Da mihi aīas: & substātiā tolle tibi. & i eo. 15. Et post hec egrediētur cū magna substātia. Nu. 16. Deuorauit illos cū tabernaculis suis & vniuersa substantiā. Ponitur ēt רְכֻשׁ Réches. pro substātia pecorū & iumētorū. vt in eo. 35. & suburbana sint pecoribus ac iumētis. 4. Regū. 4. Hordeū quoq̄ & paleas equorū & iumētorū. Signat ēt quoddā genus aialis velocissimi: sicut dromedarius. pro quo btūs hiero. trāstulit veredariū. Esther 8. Et misse per veredarios qui per oēs prouincias discurrēbant. pro quo he. le. & misse sūt epistole per manū cursorum equitātiū velocissimos equos siue dromedarios. Et in eo. Egressiq̄ sūt veredarii celeres. Mich. 1. Tumultus quadrige stupori habitāti lachis. pro quo he. le. Liga quadrigam dromedario siue equo velocissimo.

רָמַם ramam. exaltare. eleuare. sublimare. recedere. scatere Iob. 17. propterea nō exaltabūtur. Et in eo. 22. & sup stellarū verticē sublimetur. pro quo he. le. & vide verti cē stellarū qa sublimate vel exaltate sūt. ps. 63. Et exaltaui sub ligua mea. Esa. 23. nūc cōsurgā dicit dñs: nūc exaltabor Ezech. 10. & eleuata ē glia dñi super cherubim. & in eo. Et eleuata sūt cherubim. et inde רוֹם rum. i. altitudo. Dañ. 3. altitudine cubitorū sexaginta. vide ēt de hoc supra in dictiōe רוֹם rom. signat ēt p̄dicta dictio recedere vel separari. Nu. 26. Recedite de medio huiꝰ multitudinis. Osee. 11. Jugū āt iponetur eis simul: quod nō auferetur. vide ēt de hoc supra in dictiōe רוֹם Rum. Signat ēt p̄dicta dictio scatere. f. vermibus. Exo. 16. & scatere cepit vermibꝰ & cōputruit. Et inde רִמָּה Rima. i. vermis. seu tinea. Iob. 21. Et vermis operiet eos. Esa. 14. Super te sternetur tinea.

רָמָה Rama. picere. iaculari: seu iacula mittere. decipe. de fraudare: dolose agere. Exo. 15. Equū & ascēsorē picēcit i mare. ps. 77. filii ephraī itēdētes & mittētes arcū. Hiere. 2. Et mittentis sagittas. & inde רְמוֹת ramoth. ideſt iactatio. vl piectio. pq̄ btūs hier. trāstulit. sanie. f. exeuntē de plagis q̄ fiūt ex pcussiōe sagittarū vl iaculorū. Ezech. 32. & implebo valles sanie tua. pōt ēt deriuari a supradicta dictiōe רָמָם Ramam q̄ signat scatere. f. vermibus vt dictū est supra Signat ēt predicta dictio רָמָה. Rama decipere vel defraudare. aut fraudulēter vel dolose agere. Geñ. 29. Quare imposuisti mihi. ideſt decepisti me. 1. Paralipo. 12. Si autem insidiamini mihi pro aduersariis meis. Pro quo he. le. Si aūt vt decipiatis vl defraudetis p aduersariis meis. Prouer. 26. Ita vir qui fraudulenter nocet amico suo. Threñ. 1. Vocaui amicos meos & ipsi deceperunt me. Et inde רְמִיָּה Remia. i. deceptio: vel fraus: siue dolus: aut fraudulenta: vel dolosa. Iob. 13. Vt pro illo loquamini dolos. ps. 51. Sicut nouacula acuta fecisti dolum. ps. 119. Domine libera aīmā meam a labiis iniquis & a lingua dolosa: quid detur tibi aut quid apponatur tibi ad linguā dolosam. Osee. 7. Facti sunt quasi arcus dolosus. Mich. 6. Et lingua eorum fraudulēta in ore eorum. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מִרְמָה Mirma. Geñ. 34. Responderunt sychem & patri eius in dolo. Prouer. 11. Statera dolosa abominatio est apud deū Hiere. 9. Habitatio tua in medio doli. & in eodem. In dolo renuerunt scire me. Et in plurali מִרְמוֹת Mirmoth. ps. 9. Cuius maledictione os plenum est & amaritudine & dolo. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Maledictione os eiꝰ plenum est & dolis & anaricia. Ps. 37. Et dolos tota die meditabantur: dicitur etiam תַּרְמִית Tharmith. ps. 118. Quia iniusta cogitatio eorū. Pro quo hebrei legunt. Quia mēdax dolus eorum. Hiere. 8. Apprehenderunt mendacium. i. dolum. & in eodem. 14. Seductionē cordis prophetant vobis. i. dolū vel deceptionē. Et inde תִּרְמָה Thorma. i. dolus vel dolose. Pro quo beatꝰ hieronymus trāstulit clam. Iudi. 9. Et misit clam ad abimelech dicens. Pro quo hebrei legūt. Et misit in dolo ad abimelech. Item רָמָה Rama in lingua chaldaica significat etiam ponere. vt Dañ. 7. Donec throni positi sunt.

רֹמַח Pugio. רְמָחִים Lancee. רֶמַח Eque. Romach. lancea seu hasta aut pugio. Nu. 25. Et arrepto pugione ingressus est post illum. Et in plu. רְמָחִים Remachim. Nec. 4. Cum gladiis suis & lanceis & arcubus. Hiere. 46. Polite lanceas.

רֶמַח Ramach. equa secūdum hebreos. & solum inuenitur in numero plurali. f. רְמָכִים ramachim. vt Ester. 9. An nullo illius obsignate sunt & misse per veredarios. Pro quo he. le. Et signauit annulo regis: & scripsit epistolas in manu curſorum in equis per ascensores equorum filiorum equarum. i. equorum iuuenū & velocissimorum.

רִמּוֹן Malū granatum. Malū punicum. רִמֹּנִים Malagranata Rimon. malum granatū: seu malū punicum, Deut. 8. In qua ficus & malum granatum & oliueta nascuntur. Cantí. 4. Sicut fragmē mali punici. Ioel. 1. Ficus elanguit malꝰ granata & palma. Et in plurali רִמֹּנִים rimonim. Nu. 13. De malis quoq̄ granatis & de ficis. Cantí. 8. Et mustum malorum granatorum meorum. Accipitur etiam pro malo granato aureo ad similitudinem mali punici facto. Exo. 28. Ita vt tintinabulū sit aureum & malū punicum.

רָמַס Cōculcare Calcare. Ramas. conculcare. calcare. ps. 7. Et conculcet in terra vitam meam. ps. 90. Et conculcabis leonem & draconem. Esa. 1. Quis quesiuit hoc de manibꝰ vestris vt ambularetis in atriis meis. Pro quo hebrei legunt. Quis quesiuit hoc de manibus vestris calcare atria mea. ideſt vt calcaretis atria mea. Et in eodem. 28. Pedibus conculcabitur corona superbie. Ezech. 26. Conculcabit omnes plateas tuas. Et in eodem. 34. Et reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus. Nau. 3. Intra in lutum & calca subigens. Et aliquando scribitur. cum sin loco samech. De quo vide in dictione sequenti. Et inde מִרְמָס Mirmas. i. conculcatio. Esa. 5. Et erit in conculcationem. Et in eodē. 7. Et in conculcationem pecoris. & in eodem. 10. Et ponat illud in conculcationem. Ezech. 34. Et oues mee his que cōculcata pedibus vestris erant pascebantur.

רָמַשׂ Reptare. mouerí Ramas. reptare. seu moueri. Geñ. 1. Et omnē aīmā viuentem atq̄ motabilem. Pro quo hebrei legunt. Et omnē aīmā viuentem atq̄ reptātem. & in eodem. Vniuersq̄ terre oñiq̄ reptili quod mouetur in terra. & in eo. Et vniuersis animātibus que mouentur super terrā. & in eodem. 7. Omne quod mouetur sup terrā in genere suo. & in eodē. Oīumq̄ reptiliū que reptāt super terrā. Deut. 4. Atq̄ reptilia que mouētur in terra. ps. 103. In ipsa pertrāsibūt omnes bestie silue. Pro quo btūs hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit in ipa mouebuntur oñis bestie agri. Et inde רֶמֶשׂ Remes. i. reptile: siue motabile. Geñ. 1. Producat terra aīmā viuentem in genere suo iumenta & reptilia. & in eodē. Omne quod mouetur & viuit. Pro quo hebrei legūt. Omne reptile siue oñe motabile quod viuit. ps. 103. Illic reptilia quorum non est numerus.

רָנַן Exultare Ranan. exultare. cantare. laudare. clamare. sonare: seu preconizare. ps. 32. Exultate iusti in domino. Iob. 29. Et cor vidue consolatus sum. Pro quo hebrei legūt. Et cor vidue cantare seu exultare faciebā. ps. 50. Exultabit lingua mea iustitiā tuam. Potest etiā legi. cantabit seu laudabit. ps. 64. Exmatutiꝰ tini & vespere delectaberis. Pro quo he. le. Exultare seu cātare faciēs. ps. 80. Exultate deo adiutori nostro. ps. 131. Et sancti eius exaltatione exultabūt. Esa. 16. Et in vineis non exultabit neq̄ iubilabit. & in eodē. 35. Exultabit letabūda & laudans. & in eodem. Et aperta erit lingua mutorū. Pro quo he. le. Et cantabit lingua mutorū. Hiere. 31. Exultate in letitia iacob. ponitur etiam pro laudare. Leuit. 9. Quod cum vidissent turbe laudauerūt deum. Deut. 32. Laudate gentes populum eius. Iob. 38. Cum me laudarent simul astra matutina. Prouer. 29. Et iustus laudabitur atq̄ gaudebit. Esa. 42. Laudate habitatores terre. Threñ. 2. Cōsurge: lauda in nocte. Zach. 2. Lauda & letare filia sion. Ponitur etiam pro clamare siue sonare. Iob. 39. Super ipsum sonabit pharetra. ps. 77. Tanq̄ potens crapulatus a vino. Pro quo hebrei legunt. Tanq̄ potens clamans vel resonans a vino. Prouer. 1. Sapientia foris predicat. i. clamat. Hiere. 51. Et laudabunt super babylonē. pro quo hebrei legunt. Et clamabunt siue resōnabunt super babylonē. Et in de רִנָּה Rina siue רְנָנָה renana. i. exultatio. canticum, laudatio. clamor seu preconium. Iob. 3. Nec digna laude. Et in eodem. 20. Quia laus impiorum breuis sit. ps. 99. Introite i conspectu eius in exultatione. Esa. 23. Et chaldei in nauibus suis gloriantes. Pro quo hebrei legunt. Et chaldei in nauibus exultationis vel laudis sue. & in eo. 54. Decanta laudē & hinni. Significat etiā preconiū vel clamorē. 3. Reg. 22. & preco insonuit in vniuerso exercitu. ps. 16. Intende deprecationem meā. Pro quo hebrei legunt. Intende clamorem meū. Item רְנָו Renan. nomē est auis. pro quo beatus hiero. transtulit struthionem. & solū inuenitur in numero plurali f. רְנָנִים renanim. Iob. 39. Pēna struthionis similis est penne herodii. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat pauones.

רְנַב Lepus אַרְנֶבֶת Arnebeth Renab. p̄positio aleph in principio vt dicatur Arnebeth significat leporem. Deut. 14. Camelū leporem & cirogrilum.

רָנָה sonare רִסָּס Gutta רוֹס Rana. sonare seu clamare. Iob. 39. Super ipsum sonabit pharetra. De quo vide supra in dictione רָנַן ranan. Resis. gutta. stilla: fissura. seu rima. & solum inuenitur in numero plurali. Cantí. 5. Et cincinni mei guttis noctium. Et inde verbum רוֹס Ros. quod significat irrorare siue farinā aqua vel oleo cōspergere aut cōmiscere. Ezech. 46. Et de oleo tertiam partem hin vt misceatur simile. Significat etiam predicta dictio רִסִּים Resis fissuram siue rimā. vt Amos. 6. Et percutiet domum maiorem ruinis. de-

bet legi rimis.idest fisuris.vnde sequitur. & domũ minorẽ scissionibus.

רֶסֶן Frenum. Resen.frenũ.Iob.30.Et frenũ posuit in ore meo.& in רָסַן Cõminuet eodẽ.41.In mediũ oris eius quis intrabit.Pro quo hebrei legunt. In duplicitate vel duplicatione freni eius quis intrabit.ps.31. In camo & freno maxillas eorũ constringe Esa.30.Et frenũ erroris quod est in maxillis populorum.

רָעַע Cõminuere רָעַב Esurire Raa.in lingua chaldaica significat confringere vel cõminuere.Dañ.2.Cõminuet & cõteret omnia hec. Raab.esurire.famẽ pati.Deut.8. Et afflixit te penuria Pro quo hebrei legunt. Et afflixit te & esurire te fecit.Ps. 33.Diuites eguerunt & esurierunt.ps.49. Si esuriero non dicam tibi.ps.106. Esurientes & sitientes.Prouer.10. Non affliget dñs fame aiam iusti.i.nõ faciet eam esurire. Et in de רָעֵב raab.i.fames.Genẽ.12. Facta est fames i terra.& in eo dẽ.41.& in vniuerso orbe fames preualuit.2.Reg.24. Aut septẽ annis veniet tibi fames. Scribitur etiã cũ nũ in fine & dicitur רָעָבֹן raabon.ps.36. Et in diebus famis saturabuntur. Ponitur etiã pro frumento vel cibario:tẽpore famis ne cessario.Genẽ.42. Et ferte frumentũ quod emistis in domũ vestrã.& in eodẽ. Et cibaria domibus vestris necessaria sumite:& abite.

רָעָב Fames רָעָבֹן Fames Frumẽtus

רָעַשׁ Tremere רַעַשׁ Tremor. Raad.tremere.contremiscere.Esd.10.Trementes pro peccato & pluuiis.ps.103. Qui respicit terram & facit eam tremere.& inde רַעַשׁ raad siue רַעֲשָׁה rehada.i.tremor. Exo.15.. Robustos moab obtinuit tremor.ps.47. Tremor apprehendit eos.

רָעָה Pascere Raa.pascere.alere.nutrire. regere.cõfringere.cõquassare.Genẽ.30.Qui pascebat greges reliquos eius.Et in eodẽ.37. Cũq; fratres illius in pascendis gregibus pris morarẽtur.& in eo.48. Deꝰ qui pascit me ab adolescẽtia mea. Nu.14. Filii vri erunt vagi in deserto quadraginta annis. Pro quo he.le. Filii vri erunt pascentes in deserto q̃dragin ta annis.i.erunt tanq̃ pascentes greges per diuersa loca discurrentes. Vnde beatus hiero.transtulit sensum. Iob.24. Pauit sterilẽ que nõ parit.ps.77. Pauit eos in innocẽtia cordis sui. Prouer.15. Amicus stultorum similis efficitur. Pro quo he.le. Qui nutrit siue pascit stultos conteretur. Pro etiã legi sicut est in littera nostra. De quo vide supra in dictione רוּץ Roa.& in eo.28. Qui autẽ cõmessatores pascit:confundit patrẽ suũ. & in eodẽ.29. Qui autẽ nutrit scortum:perdet substantiã. Canti.1. Vbi pascas vbi cubes.& in eo. Et pasce hedos tuos.& in eodẽ.6. Vt pascatur in hortis. Esa.5.Et pascẽtur agni iuxta ordinẽ suũ. & in eo.44. Pars ei⁹ cinis est.Pro quo he.le.Pascens cinerẽ.i.qui tale sculptile adorat & orat:idẽ est ac si pasceret cinerẽ.potest etiã significare cõfringere:vt infra dicetur .& tunc erit talis littera.s.illud qđ cõfractũ est ab eo cinis est.i.in cinerẽ redactus est.Et est sensus sicut in littera nra.Hiere.3.Et pascent vos scientia & doctrina.& in eodẽ.22. Et omnes pastores tuos pascet vẽtus. Ezech.34.Et ego pascã oues meas.& in eo.Et suscitabo super eas pastorẽ vnũ & pascet eas. Osee.12. Ephraim pascit vẽtũ.Zach.11. Pasce pecora occisionis. Signãt etiã regere. ps.2.Reges eos in virga ferrea. Sed btũs hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit. Frãges eos in virga ferrea. De quo vide supra in dictione רוּץ Roa. ps.22. Dñs regit me. ps.79. רֹעֶה Pastor Qui regis israel:intende.& inde רֹאֶה roe.i.pastor. Genẽ.4. Fuit autẽ abel pastor ouiũ.Eccls.[illegible] Que data sunt a pastore vno. Zach.11.O pastor & idolũ.& aliqñ scribitur cũ iod in fine loco he.Esa.38.Quasi tabernacula pastoris. & i plurali רֹעִים Pastores, רוֹעִים roim. Exo.2. Supuenerũt pastores & proiecerũt eas. Hiere.23. Et suscitabo super eos pastores. Ezech.34. Ve pastoribus israel qui pascent semetipsos:nõne greges a pastoribus pascentur. Et inde רֵעַ Pastus. רֵעִי Pascua. Mirce.i. רֹעֶה siue רֹעִי rei siue רֵעִי pastus.siue pascua.3.Reg.4. Et viginti boues pascuales.i. boues existẽtes in pastu.Iob.39.Circũspicit mõtes:pascua sua.Hiere.23.Quia vastauit pascua eorum dñs.Ezech.34. In pascuis vberrimis pascam eas. Osee.13.Iuxta pascua eorum adimpleti sunt. Ponitur etiã pro grege. Hiere.10.Et omnis grex eorũ dispersus est.Item רֵעַ Rea.i. socius seu amicus.aut particeps.Genẽ.38. Ipse & hiras opilio gregis.Pro quo hebrei legunt. Ipse & hiras socius vel amicus ei⁹. tamẽ si pro רֵעַ rea legatur רֹעֶה roe: tũc signãt pastorẽ:siue opilionẽ gregis:sicut est in littera nostra.2.Reg. 16. Cũ autẽ venisset chusi arachites amicus dauid. & in eo. Hec est inquit gratia tua ad dauid amicum tuũ: quare non iuisti cum amico tuo.1.Paralipo.27. Et chusi arahites amicus regis. Vide etiã de hoc supra in dictione רוּץ roa. Scribitur etiã cum mẽ in pricipio. Genẽ.26. Et ochozath amicus illius.Iudi.14. Vxor autem eius accepit maritũ vnum de amicis eius & pronubis.Pro quo hebrei legunt.Et fuit vxor amico vel socio eius qui sociauerat eum. Vbi ponitur nomẽ & verbum ab eo deriuatũ.Potest etiam legi. Qui pauit eum.s.in diebus cõuiui. & tũc erit sensus sicut in littera nostra.Nam pronubus solet pascere sponsum & sponsam.& in eodẽ.15. Et tradidi eam amico tuo .Et in genere femineo רֵעָה rea siue רֵעָה raaia. Canti.1. Assimilaui te amica mea. & in eodẽ.2. Amica mea formosa mea. Hiere.9. Et docete filias vestras lamẽtum:& vnaquęq; proximã suam planctũ. Et in plurali רֵעוֹת reoth.ps.44. Proxime eius afferentur tibi. Et inde verbum רֵעָה raa.i.associare siue amicum esse. Prouer.18. Vir amicabilis ad societatem. & in eo.22. Noli esse amicus homini iracũdo. Itẽ רֵעַ rea.i.cogitatio.Ps.138 Intellexisti cogitationem meã de lõge. Sed beatus hiero. in psal.iuxta he.ve.transtulit.Intellexisti malũ meũ.Quod etiam potest legi. Nã potest deriuari a dictione רוּץ Roa.de qua supra dictũ est. & in eo. Mihi autẽ nimis honorificati sunt amici tui deus.Pro quo he.le. Mihi autem preciose sine honorificate sunt cogitationes tue. Potest etiã significare amicos vt proximos sicut est in littera nra. vt supra dictũ est. Et ide רֵעוּת reuth.siue רֵעִין raion.i.cogitatio. Pro quo btũs hiero.transtulit afflictionẽ.Eccls.1. Vanitas & afflictio spũs.i. superflua cogitatio spũs. & in eo. Labor & afflictio spũs.& in eodem.2. Et vidi in omnibus vanitatẽ & afflictionem animi. & in eodem. Quid enim proderit homini de vniuerso labore & afflictione spiritus. Potest etiam deriuari a dictione רוּץ Roa que significat affligere. Vt supra dictũ est. Et etiam in lingua chaldaica significat cogitationem. Dañ.2. Tu rex cogitare cepisti i stratu tuo. Pro quo hebrei legunt.Cogitationes tue super stratum tuum ascenderunt. Et in eodem. Et cogitationes mentis tue scires. Significat etiam predicta dictio רֵעָה Raa.confringere vel conterere. ps.2. Reges eos in virga ferrea. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. frãges eos in virga ferrea. Hiere.2. Construpauerunt te vsq; ad verticem.pro quo hebrei legunt.Confregerunt te vsq; ad verticem.Et in eodem.10. Et combusta sunt tecta eius. Pro quo hebrei legunt. Et cõfracta vel conquassata sunt tecta eius. Mich.5. Et pascẽt terram assur in gladio.Pro quo hebrei legunt.Et confringent vel cõquassabunt terrã assur gladio. potest etiã legi sicut est in littera nra. vt supra dictũ est.& in lingua chaldaica signãt velle seu cõplacere.& inde רְעָא raaua siue רְעוּת reuth.i.volũtas seu beneplacitũ.Esd. 5.Et voluntatẽ regis sup hoc remittat ad nos. רָעַל Crapula. Raal.crapula.sopor.Zath.12.superliminare crapule omnibus populis.Et aliquando scribitur cum tau in רֵעוּת Afflictio רֵעָה Amica. Proxime רֵעוּת Proxime רֵעָה Associare רֵעַ Amici cꝰ. רֵעַ Cogitatio רֵעָה Frangere. רֵעַע Confrigere רְעָא Volumẽ רָעַל Crapula.

תַּרְעֵלָה Consopies sopor. principio & he in fine.& dicitur תַּרְעֵלָה Tharela.ps.59.Potasti nos vino cõpunctionis. Pro quo beatus hiero.in psal. iuxta he.ve.transtulit.Potasti nos vino cõsopiente.Esa.51. Ecce tuli de manu tua calicem soporis.Et inde verbũ quod significat consopire. Naum.2. Et agitatores consopiti sunt. Et aliqui hebrei dicunt q̃ significat tremere.Et inde רְעָלוֹת Cõsopire. רַעֲלוֹת Realoth.i.ornamẽta quedam.Pro quo beatus hieronymus transtulit mitras.Esa.3.Armillas & mitras & discriminalia.

רַעַם Mitre רַעַם Tonare Raam.tonare seu intonare.indignari.mutare.s.vultum.2.Reg.22.& tonabit de celo dñs.1.Paralipo.16 Tonet mare & plenitudo eius.Iob.40. Voce simili tonans. ps.17.Et itonuit de celo dñs.Et ide רַעַם Raam.i.tonitruũ. Iob.26. Quis potest tonitruũ magnitudinis illius intueri. ps.76. Vox tonitrui tui in rota.ponitur etiam pro vocifera tione que fit in bello. Pro quo beatus hieronymus trãstulit exhortationem.Iob.39.Exhortationem ducũ: & vlulatũ exercitus. Item ponitur pro hinnitu. vt in eodem. Aut circundabis collo eius hinnitum.Significat etiam predicta dictio indignari seu ad iracundiam prouocare : aut vultũ pre indignatione mutare.1.Reg.1.Vt exprobaret q̃ dñs conclusisset vuluam eius.Pro quo hebrei legunt. vt faceret eam indignari:siue vt prouocaret eam ad iram. Ezech.27.Mutauerunt vultum.

Intonare. רַעַם Conitruũ. Hinnitus. Exprobrare indignari. mutaſ vultum.

רַעֲנָן Virescens Raanan.virẽs siue viride:aut floridus:vel vberrimꝰ. Iob.15. Et ramus eius arescet. Pro quo hebrei legũt. Et ramus eius non erit floridus:siue non erit virescens.Ps. 51.Ego sicut oliua fructifera pro quo beatus hiero.transtulit.Ego quasi oliua virẽs.ps.91.Et senectus mea in mia vberi.Canti.1.Lectulus noster floridus.Hiere.11. Oliuam vberem pulchram fructiferam. & in eodẽ.17. Et erit foliũ eius viride.Dañ.4.Et florens in palatio meo.

Virescens Virens Uber. Floridus. Viride. Florens

רָעַף Irrorare Raaph.Irrorare.stillare.Iob.36.Que de nubibus fluunt:que protegunt cuncta desuper. pro quo hebrei legunt. Que de nubibus fluũt:que irrorant vel stillant super hominũ multitudinem.ps.64. Et campi tui replebuntur vbertate:pinguescent speciosa deserti. Pro quo btũs hiero. in psal.iuxta he.ve.trãstulit. Et vestigia tua rorabuntur pinguedine.Prouer.3. Et nubes rore concrescunt. pro quo hebrei legunt. Et nubes stillabunt rore. Esa. 45. Rorate celi desuper:& nubes pluant iustum.

Rorare. Stillare

רָעַץ Percutere Conterere רָעַשׁ Cõmouere. mouere. Concutere. Raas.pcutere.cõterere.seu atterere. Exo.15.Dextera tua dñe pcussit inimicũ. Iudi.10. Afflictiq; sunt & vehemẽter oppressi.p quo he.le. Et cõtriuerunt filios israel. Raas.cõmouere.moueri.tremere.cõcutere. Iob.39. Nunquid suscitabis eũ quasi locustã. Pro quo he.le. Nunquid cõmouebis eum quasi locustam.ps.17. Et cõmota est & contremuit terra.Ps.59.Cõmouisti terrã & contu basti eam.ps.67.Terra mota est.Esa.14. Qui concussit regna.Hiere.50. A voce captiuitatis babylonis cõmota ẽ terra.Ezech.26.Mouebũtur muri tui.& in eodem.Cõmouebuntur insule.& in eodẽ.38.Et mouebuntur a facie mea pisces maris.& in eodẽ.31. A sonitu ruine eius cõmoui gẽtes.

רָעַשׁ Cõmotio Et ide רַעַשׁ Raas.i.cõmotio.3.Reg.19. Et post spũm cõmotionẽ in cõmotione dñs.Ezech.3.Et vocẽ cõmotiõis magne.& in eodem.12.Panem tuum in conturbatione comede.i.in cõmotione.& in eodem.38.Erit cõmotio magna super terram israel. Ponitur etiam predicta dictio pro eleuare vel supextollere. ps.71. Sup extolletur suplibanũ fructꝰ eius.Et btũs hiero.in psal.iuxta he.ve.trãstulit.eleuabitur.

רָפָא Sanare. רָפָה Soluere. Rapha. mederi. sanare. curare. restaurare. edificare. Geñ.20. Et sanauit deus abimelech. Exo.21. Et impensas in medicos restituet. Pro quo hebrei legunt. Et sanitate sanabitur siue curando curabitur. Sed beatus hieronymus transtulit sensum.& in translatione chaldaica est sicut in littera nostra. Leuit.13. Nouerit hominem sanatum esse. & in eodẽ.14. Cũ inuenerit leprã esse mundatam. Pro quo hebrei legunt. Et ecce sanata siue curata est lepra. Deut.28. Sanari q̃ nõ possis.1.Reg.6. Et tunc curabimini.4.Reg.8. Qui reuersus est vt curaretur.2.Paralipo.7.& sanabo terrã eorũ.& in eodẽ.30. Quẽ exaudiuit dñs & placatus est pplo. Pro quo he.le. Quem exaudiuit dñs & sanauit vel curauit populũ.Iob.5. Percutiet: & manus eius sanabit.ps.40. Sana aiam meã:quia peccaui tibi.Esa.6. Et cõuertatur & sanem eũ. Hiere.6. Et curabant contritionẽ filie populi mei Et in eodẽ.17. Sana me dñe & sanabor . & in eodem.51. Si forte sanetur . & in eodem. Curauimus babylonem: & non est sanata. Threñ.2. Quis medebitur tui. Ezech.47. Et sanabuntur aque. Et aliqñ scribitur cũ he in fine loco aleph. ps.59. Sana contritiones eius. Hiere.3. Et sanabo auersiones vestras. Significat etiã restaurare vel reedificare.3.Reg 18.curauit altare dñi quod fuerat destructũ.i.restauraut.& inde רָפֵא rophe.i.medicus. Hiere.8. Aut medicus non est ibi. Et in plurali רְפָאִים rophim.Geñ.50. Precepitq; seruis suis medicis vt aromatibꝰ cõdirẽt patrẽ.2. Paralip.16. Sed magis medicorũ arte cõfisus est.Iob.13. Et cultores puerorũ dogmatũ.pro q̃ he.le. Et medici inanes: siue medici idoli omnes uos. potest etiã legi sic. & reedificatores.1.fabricatores idoli vos omnes.s.estis.& tunc erit sensus sicut in littera nostra. Et inde רְפוּאָה rephua siue רְפוּאוֹת riphuth.i.medicina vel sanitas. Prouer.3. Sanitas quippe erit vmbilico tuo. Et in plu. רְפוּאוֹת rephuoth. Hiere.46. frustra multiplicas medicamina. Et aliqñ scribitur cũ mẽ in pricipio & dicitur מַרְפֵּא Marpe. Prouer.6. Nec habebit vltra medicinam. & in eodem.17. Vita carniũ: sanitas cordis. Eccl's.12. Quia curatio facit cessare peccata multa. Sed in duobus locis predictis dicunt aliqui hebrei q̃ deriuatur a dictione רָפָה Rapha cũ he in fine & q̃ significat laxationẽ seu dimissionẽ. vt infra dicetur. Hiere.8. Tempus medele & ecce formido. & in eo.14: Quare ergo percussisti nos ita vt nulla sit sanitas.& in eo.33. Ecce ego adducã ei cicatricem & sanitatem. Malach.4. Sol iustitie & sanitas in pẽnis eius. Item רְפָאִים rephaim.i.gigantes.seu robusti. Deut.2. Gigãtes sicut enachim.& in eodem.3. Solus og rex basan restiterat de stirpe gigantum. Esa.15. Suscitabit tibi gigantes. Et aliqñ scribitur cum he loco aleph.2.Reg.21. Iesbi de nob qui fuit de genere arapha: Pro quo hebrei legunt. De filiis gigãtis. i.de genere giganteo.& in eodẽ. Caph de stirpe arapha de genere gigantũ. Et in hebreo non habetur de genere gigãtum.sed est interpretatio huius nominis arapha. & secũdũ hebreos significat etiã predicta dictio רְפָאִים rephaim mortuos siue interfectos. Sed beatus hieronymus secundũ precedentes significationes gigantes seu medicos traduxit. Iob.26. Gigantes gemunt sub aquis. Pro quo hebrei legũt Interfecti seu mortui.ps.88. Aut medici suscitabunt. Pro uer.9. Et ignorat q̃ illic sint gigantes. Pro quo hebrei legunt. Quod ibi sint mortui vel interfecti. Et in eodem.21. Vir qui errauit in via doctrine:in cetu gigãtũ cõmorabitur Esa.26. Gigantes non resurgant.

רָפַד Sternere stipare. מַרְפֵּדָה reclinatorium Rapad. sternere. stipare. vel confortare. Iob.16. Et in tenebris straui lectulum meum. & in eodem.41.& sternet sibi aurum quasi lutum. Canti.2. Stipate me malis. Et inde רְפִידָה rephida.i.stratum siue reclinatorium.Cãti. 3. Reclinatorium aureum.

רָפָה Releuare Rapha.laxare.relaxare.desinere.dissoluere.demittere. dimittere.ociosum esse. quiescere vel requiescere . Iob.12. Et eos qui oppressi sunt releuat. Pro quo hebrei le

Relaxare. Dissoluere Larare.

gunt. Relaxat sine dissoluit. Prouer.18. Qui mollis & dissolutus est in opere suo. idest laxus. & in eodem.24. Si desperaueris laxus in die angustie: minuetur fortitudo tua. Pro quo hebrei legunt. Si laxus vel dissolutus fueris in die angustie. Esa.5. Et calor flame exurit. Pro quo hebrei legũt Relaxat sine dissoluit. scilicet res gelu indurates. Ezech.1. Cũq; starent demittebantur penne eorum. Pro quo hebrei legunt. Laxabantur sive relaxabantur pẽne eorum. Et aliquando scribitur cum ℵleph in fine loco he. Hiere.38. Dissoluit manus virorum bellantium. Significat etiam desinere seu demittere vel dimittere. Exo.4. Et dimisit eum postq; dixit. Deut.9. Dimitte me vt conteram eum. Ios.1. Non dimittam te nec derelinquam te. Iudi.9. Considera q dies ad occasum declinior sit: & appropinquat ad vesperũ. Pro quo hebrei legunt. Ecce nunc demittitur sive laxatur dies: idest declinat dies ad vesperam. Iob.7. Nec dimittis me vt glutiam saliuam meam. ps 36. Desine ab ira & relinque furorem. Item significat ociosum esse seu quiescere. Exo.5.

Demittet

Dissoluere. Dimittere

vacat ocio Requiescet

vacant enim ocio: & idcirco vociferãtur. Iudi.8. Quod cũ locutus esset: requieuit spiritus eorum.2. Reg.24. Cõtine manuũ tuam. Pro quo hebrei legunt. Quiescere fac vel dimitte manum tuam. Et inde רָפֶה Raphe.i.laxus: seu dimissus vel dissolutus: aut infirmus vel impotẽs. Nu.13. vtrũ potens sit vel infirmus.2. Reg.17. Quippe qui lassus est & solutis manib9. Iob.4. Et manus lassas roborasti. Esa.35. Cõfortate manꝰ dissolutas. Et inde רִפְיוֹן riphion.i.dissolutio: vel relaxatio. Hiere.47. Et nõ respexerũt patres ad filios manibus dissolutis.

Dissolue. רִפְיוֹן Dissolutio

Dissolutus. רָפֶה Infirmus Lassus.

רָפַס Raphas.calcare.conculcare.calcitrare. ps.67. Vt excludant eos qui probati sunt argẽto. Pro quo beatus hiero: in psalterio iuxta he.ve.transtulit. Calcitrantes contra rotas argenteas. idest conculcantes. Dañ.7. Et reliqua pedibus suis conculcabat. Ezech.32. Et conculcabas flumina eorum. Ponitur etiam pro discurrere. Prouer.6. Vade discurre & suscita amicum tuum. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Vade conculcari.i.humiliari. Et aliquando scribitur cum sin loco samach. Ezech.34. Et reliqua pedibus vestris turbastis.i.conculcastis.& in eodẽ. His que cõculcata pedibus vestris fuerant pascebantur.

Calcitrat. Cõculcare Discurrere

רִפְסַד רִפְסֹדוֹת Raphsad. ratis.& solũ inuenitur in numero plurali.s. רִפְסֹדוֹת rasodoth.2. Paralipo.2. Et applicabimus ea ratibus per mare in Iopen.

Rates.

רָפַק Rapac.inniti. Cãt.8. Innixa super dilectum suum.& solum inuenitur in predicto loco.

Puniti.

רָפַשׁ Rephas.conculcare.vel turbare. Prouer.25. Fõs turbatus pede & vena corrupta.i.cõculcatus pede. Et inde רִפֶשׁ rephes.i.conculcatio. Esa.57. In cõculcationẽ & lutum. Vide etiam de hoc supra in dictione רָפַס rapas.

Turbare cõculcatio

רֶפֶת Répheth.bouile.i.stabulũ vbi boues clauduntur. Pro quo beatus hiero. transtulit presepium. Abach.3. Et non erit armentum in presepio.

Presepiũ.

רָצַץ Rasas.conterere.confringere conquassare.opprimere. Iob.20. Qm̃ confringẽs nudauit pauperis domũ Eccl's.12. Et confringatur rota super cisterna. Esa.42. Calamũ quassatũ non conteret.& in eodẽ. Nõ erit tristis nec turbulentus. pro quo hebrei legunt. Neq; confringet sive confringetur. & in eodẽ.58. Et dimittere eos qui cõfracti sunt liberos. Osee.5. Calũniam substinens est ephraim: confractus iudicio. Amos.4. Et cõfringitis pauperes. Vide etiam de hoc supra in dictione רוּץ ros. significat etiam opprimere. Deut.28. Et sis semper calũniam substinẽs & oppressus cunctis diebꝰ. Iudi.10. Afflictiq; sunt & vehemẽter oppressi.1. Reg.12. Si oppressi aliquem. & in eodem. Non es calũniatus nos: neq; oppressisti nos. & ide רָצִים rasim.i.fragmẽta sive laminas. ps.67. Excludant eos qui probati sunt argento. Pro quo hebrei legunt. Calcantes super fragmenta vel laminas argẽteas. Et beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Calcitrantium contra rotas argenteas.

Calcitrãt. Cõculcare Discurrere

Oppũmere

רָצַד Rasad.contendere. ps.67. Vt quid suspicamini montes excelsi. Pro quo beatus hiero. in psal. Iuxta he.ve. transtulit. Quare contenditis mõtes excelsi. & solum inuenitur in predicto loco. Et dicunt aliqui hebrei q significat saltare sive insultare.

Fragmẽta Rote Cõtendere

רָצָה Rasa.placere.complacere.placare. seu velle.currere. complere.perficere.quiescere. Leuit.1. Ad placandũ sibi dñm. & in eodem. Et acceptabilis erit. Pro quo he.le. & placatum sive complacatũ erit ei. & in eodẽ.19. Profanus erit & impietatis reus. Pro quo he.le. Profanus erit & non placabitur. inmõ erit placabilis vl' acceptabilis deo. Deut.33. Sit placens fratribus suis.1. Reg.29. Quomodo eni aliter placare poterit dñm suũ.2. Paralipo.10. Si' placueris pplo huic & linieris eos verbis. Iob.20. Filii eorum atterentur egestate. p quo he.le. Filii eius placabũt pauperes: sive cõplacebunt pauperib9. i.tam pauperes erũt: q etiã opꝰsit eis alios pauperes placare: sive eis complacere. Potest etiã deriuari a supradicta dictione רָצַץ rasas. que significat atterere vel cõterere. vt supra dictum est. ps.39. Cõplaceat tibi dñe vt eruas me. ps.45. Quoniã complacuisti in eis. ps.48. & postea in ore suo complacebunt. ps.76. Aut non apponet vt cõplacitior sit. ps.84. Benedixisti dñe terram tuã. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Placatus es dñe terre tue. ps.101. Quoniã placuerũt seruis tuis lapides eius. ps.146. Beneplacitum est dñi super timẽtes eum. ps.149. Quia beneplacitum est dño in populo suo. Prouer.3. Quasi pater in filio cõplacet sibi. Esa.42. Complacuit sibi in illo aia mea. Hiere.14. Et dño non placuit. & in eo. Et si obtulerint holocaustomata & victimas nõ suscipiã ea. Pro quo he.le. Non complacebo eis: sive nõ erunt mihi acceptabiles. Aggeꝰ.1. & acceptabilis mihi erit: & glorificabor. Et i de רָצוֹן rason.i.volũtas seu beneplacitũ. Geñ.49. Et in voluntate sua suffoderunt murum. ps.29. Et vita in voluntate eius. Ps.68. Tempus beneplaciti deus. ps.88. Et in beneplacito tuo exaltabis cornu nostrum. Prouer.8. Et hauriet salutem a domino. Pro quo hebrei legunt. Et hauriet voluntatem sive beneplacitum a domino. & in eodem.12. Qui bonus est hauriet gratiam a dño. i. hauriet voluntatẽ sive beneplacitum a dño. Significat etiam predicta dictio currere. Iob.34. Etiam si cucurrerit cum eo. ps.49. Si videbas furem currebas cum eo. Ezech.1. Animalia ibant & reuertebantur.i.currebant. Vide etiam de hoc supra in dictione רוּץ Rus. significat etiã cõplere sive perficere aut requiescere a labore. Leuit.26. Tunc placebunt terre sabbata sua. Pro quo hebrei legunt. Tunc perficiet sive complebit terra sabbata sua: vl' sic. Tũc quiescet terra sabbatis suis. & in eodem. Et requiescet in sabbatis suis. Et in eodem. Et tunc orabunt pro impietatibus suis. pro quo hebrei legũt. Et tunc cõplebunt sive perficient iniquitatẽ suã. Põt etiã legi. & tũc placabũt p iniquitatib9 suis. & i eo. & cõplacebit sibi in sabbatis suis. Pro quo he.le. Et cõplebit sabbata sua sive requiescet in sabbatis suis. Iob.14. donec optata veniant: & sicut mercenarii dies eius. i. sicut cõplet mercenarii9 dies suos Esa.40. Dimissa est iniqtas illius. pro quo he.le. Cõpleta est sive perfecta est iniquitas illius. vnde premittitur completa est malitia eius.

Placare. Placere. Cõplacere Bñplacere Acceptare רָצוֹן Voluntas bñplaciti

רָצַח ralach. iterficere. occidere. Exo.20. nõ occides. Deut.4. qui occiderit nolẽs proximum suũ. Et in eodẽ.22

Occidere.

Et occidit animã eius. Iudi.20. Interrogatusq; lenita mari tus mulieris interfecte. 3. Reg.21. Occidisti insuper & possedisti. ps.61. Interficitis vniuersos. Prouer.22. In medio plateárum occidendus sum. Osee.6. In via interficientiũ pergentes de sichem. Et inde רֹצֵחַ Roseach. sive מְרַצֵּחַ Merasseach.i.occisor sive interfector: aut homicida. Nu.35. Et occiderit propinquus sanguinis occisorem. Deut.19. Et hec erit lex homicide. 4. Reg.6. Nũquid scitis q miserit filius homicide huc. Et inde רְצִיחָה reseach.i.occisio sive interfectio. ps.41. Dum confringũtur ossa mea. Pro quo hebrei legũt. In occisione vel interfectione ossium meorum. Vnde beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Cum me interficerent in ossibus meis. Ezech.21. Vt aperiat os in cede.

Interfect Occisor. Homicida

רְצִיחָה

Interfectio

רָצַע Rasaa. perforare. Exo.21. Perforabit q̃ aurem eius subula. Et inde מַרְצֵעַ Marsea.i.subula qua perforatur vt in predicto loco. Vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum.

Cedes. Perforat. מַרְצֵעַ subula

רִצָּף Réseph. pauimentũ. calculus. f. ignitus: aut pruna vel carbo. & scribitur cum he vel thau in fine. Ester.1. Super pauimentũ smaragdino & pario stratũ lapide. Ezech. 40. Et pauimentum stratum in atrio. & in eodem. 42. Cõtra pauimentum stratum lapide. Scribitur etiam cum mẽ in principio & dẽ מְרִצֶּפֶת Marsepheth. 4. Reg.16. Et posuit super pauimentum stratum lapide. Et inde רְצוּף Rasuph. q est participium passiuum. i. pauimentatum seu stratum. Canti.3. Media charitate cõstrauit. i. strauit. Pro quo hebrei legunt. In medio eius pauimentatum seu stratum charitate vel amore. Item רִצְפָּה rispha.i.calculus. f. ignitus. seu pruna vel carbo. Esa.6. Et in manu eius calculus: quem forcipe tulerat de altari. Et in plurali רְצָפִים resaphim. 3. Reg.9. Et ad cipũ suum subcinericius panis. Pro quo he. le. Panis prunarũ. i. coctus sub prunis vel carbonibus.

Pauimẽ tũ. Pauimẽtũ Calculus. רְצָפִים Prune. רְצָפָה

רָק Rac. tãtũmodo. sõlũmodo. dũmodo. quippe. nanq; te. veruntamen. Geñ.14. Exceptis his que comederũt iuuenes. Pro quo hebrei legunt. Exceptis tãtũmodo his que comederũt iuuenes. & in eodem.19. Dũmodo viris istis nihil mali faciatis. Deut.3. Solus quippe og rex basan. Et in eodem. Custodi igitur te ipsum. pro quo hebrei legunt. Veruntamen custodi te ipsum. & in eodem.15. Si tu audieris vocẽ dñi dei tui. Pro quo he.le. Tantũmodo si audieris vocem domini dei tui. & in eodem. Hoc solum obseruabis vt sanguinem eorum nõ comedas. i. solũmodo. Ios.1. Tantũ sit dominus deus tecum.

tãtũmodo Dum mõ. Solum. Veruntamen Tantum.

רָקַק Racac. spuere. & scribitur cum simplici coph. Leuit. 15. Si saliuã huiusmodi homo iniecerit. Deut.25. Et spuet in faciem eius. Iob.30. Et faciem meam cõspuere nõ verentur. Et inde רוֹק ruc.i.sputum sive saliua. Iob.7. Nec dimittis me: vt glutiam saliuã meam. Item רָקִק racac.i.tenuis. seu macilentus. & scribitur cũ simplici coph. Geñ.41. Et ecce has sequebantur alie septem boues in tantum macilente. Vide etiam de hoc supra in dictione רִיק ric. Et inde רָקִיק recic.i.laganum: seu placenta tenuis. Exo.29. Laganũ quoq; azyma oleo lita. Et inde רָקָה raca.i.tempꝰ capitis. Iudi.4. Et posuit supra tempus capitis eius elauũ. & in eo. 5. Et perforauit tẽpus eius. Cant.3. Sicut fragmen mali punici ita gẽne tue. Pro quo he.le. Ita tempus tuum.

Spuere. Cõspuere. רוֹק saliua. רָקִק Macilẽte. רָקִיק Laganum רָקָה Tẽs capitis

רָקַב Racab. putrescere. cõputrescere. Prouer.10. Et nomẽ impiorum putrescet. Esa.40. Forte lignũ & imputribile elegit artifex. Pro quo he.le. Lignũ quod nõ putrescat elegit. Et inde רָקָב racab.i.putredo. Iob.13. Qui quasi putredo cõsumendus sum. & aliq̃n scribitur cum nũ in fine & de רִקָּבוֹן recabon. vt in eodẽ.41. Et lignũ putridũ es.

Putrescẽs Putredo רָקָב Putredo רִקָּבוֹן Putridus

רָקַד Racad. saltare. subsilire. ps.28. Et cõminuet eas tanq̃

vitulum. Pro quo hebrei le. Et subsilire faciet eas tãq; vitulum. Et beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Et disperget eas tanq̃ vitulum. Ps.103. Montes exultauerunt vt arietes. pro quo beatus hieronymus trãstulit. Montes subsilierunt vt arietes. & in eodem. Mõtes exultastis sicut arietes. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Montes subsaltastis sicut arietes. Eccl's.3. Tempus plangẽdi: & tempus saltandi. Esa.13. Et pilosi saltabunt ibi. Ioel.1. super capita mõtium exilient. Naũ.3. Et equi frementis & quadrige feruẽtis. Pro quo he.le. Et quadrige saltantis sive subsilientis.

Subsilire. Subsaltare. Saltare. Exilire.

רָקַח Racach. cõficere. seu pigmenta facere: aut condire: cõmiscere vel componere. f. more pigmentariorum vel vnguentariorũ. Exo.30. Hõ quicũq; tale cõpositum fuerit. i. Paralipo.9. Filii autem sacerdotum vnguenta ex aromatibus conficiebant. Ezech.14. Et coquatur vniuersa cõmixtio. Pro quo hebrei legũt. Et cõmisce confecturam sive cõmixtionem vel confice confectionẽ. Vbi ponitur nomen & verbum ab eo deriuatũ. Et inde רוֹקֵחַ roccach.i.pigmentarius. seu vnguentarius. Exo.30. Compositum opere vnguentarii mixtum. Et in plurali רוֹקְחִים rocchim.i. vngentarii vel pigmentarii. Et in plurali femínino רֹקְחוֹת racachoth.1. Reg.8. Filias quoq; vestras faciet vnguẽtarias. & illa cõmixtura vel confectio dicitur רֹקַח rocach. sive רֶקַח recach. aut מִרְקַחַת Mercachath. vt in aliquibus locis predictis. & i. Paralipo.16. Que erãt pigmentariorũ arte confecta. Iob.41. Quasi cum vnguentabullierint. Cãti.5. Confite a pigmẽtariis. & in eodem.8. Dabo tibi poculũ de vino condito. Esa. 57. Multiplicasti pigmenta tua.

Pigmẽta. Vnguenta condita. Vnguẽta figuẽtarie. רֹקַח רֹקְחִים vnguẽtarii רִקֻּחִים confecte. רִקֻּחוֹת confectio. רֶקַח רֶקֶחַ רֹקַח רֹקְחוֹת רִקֻּחִים רִקֻּחוֹת

רָקַם Racam. variegare. polymitare. i. opere polymito figue opere vario intexere: vel diuerso colore vestẽ contexere: sive acu depingere. Exo.26. Coccoq; bis tincto & byssо retorta opere plumario. i. polymitario. & i eo.28. Facies & baltheũ opere plumarii. & in eo.36. Vt faciant opere abietarii polymitarii ac plumarii. ps.138. & substantiã meã in inferioribꝰ terre. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Imaginatus sum in inferioribus terre. i. contextus sum diuersitate mẽbrorũ & ossibus ac carne. Et inde רִקְמָה Riema. i. vestis varii coloris: sive opere vario contexta. Iudi.5. Vestes diuersorũ colorũ sisare traditur in predã & supellex varia ad ornanda colla congeritur. Vbi ponitur tã in singulari q̃ in plurali. ps.44. In vestitu deaurato circũ amicta varietate. Ezech.17. Plena plumis & varietate.

Imaginaꝰ Vestes diuersoꝝ colorum. Varia. Varietas. רִקְמָה

רָקַע Racaa. extendere. expandere. producere. stabilire. firmare. allidere. f. pede. Exo.39. Inciditq; bracteas aureas: & extenuauit i fila. Pro quo he.le. Et extẽdit bracteas aureas sive lamĩas aureas: & incidit fila. i. produxit aurũ in lamĩnas: & incidit ex eis fila. Nu.16. Et produxit ea in lamĩnas. Iob.37. Tu forsitã fabricatus es cũ eo celos. Pro quo hebrei legunt. Nunquid extendisti cũ eo celos. Esa.40. Aut artifex auro figurauit illud. Pro quo he.le. Et artifex auro extendit illud. i. produxit illud. Hiere.10. Argentum inuolutum de tharsis affertur. Pro quo hebrei legunt. Argentũ extensum. i. in lamĩnas productum. Et inde רְקוּעִים ricuim idest extensiones. seu lamine vel bractee. Nume.16. Et producat ea in lamĩnas. Significat etiã predicta dictio firmare sive stabilire. ps.135. Qui firmauit terrã sup aquas. Esa. 44. Stabiliens terram: & nullus mecum. Sed etiam in predictis locis hebrei legunt extendens terram. Et inde רָקִיעַ Racia. idest firmamentum. Geñ.1. Fiat firmamentum in medio aquarum. Et in eodem. Vocauitq; deus firmamentum celum. Ezech.1. Et similitudo super caput animalium firmamenti. Hebrei tamen in predictis locis legunt extensionem seu expansionem. Significat etiam predicta

Extendere. Producere Lamine. Firmare. stabilire. רְקוּעִים רָקִיעַ firmamẽtũ Extensio.

dictio רָקַע Racaa calcare: seu allidere vel percutere pede. 2. Reg. 22. Cōminuam eos atq confringam. Pro quo hebrei legunt. Atq calcabo seu allidā. Ezech. 6. Et allide pede tuo. & in eo. 28. Pro eo quod plausisti manu & percussisti pede.

Calcare allidere Percutere.

רָשַׁשׁ Rasas. depauperare.. seu pauperē esse. destruere. conterere.

Conterere Destruere.

Prouer. 13. Et est quasi pauper cum in multis diuitiis sit. Hiere. 5. Et cōteret vrbes munitas tuas. Malach. 1. Quod si dixerit idumea destructi sumus. i. pauperes facti sumus. Vide etiam de hoc supra in dictione רוּשׁ ros. & inde

תַּרְשִׁישׁ Tharsis. quod significat lapidē preciosum. Pro quo beatus hieronymus trāstulit chrysolithū. Exo. 28. In quarto versu chrysolithus onyx & berillus. Ezech. 28. Chrysolithus & onyx berillus. Dañ. 10. Et corpus eius q̄si chrysolithus in alio vero loco trāstulit hyacinthū. Canti. 5. Plene hyacinthis. est etiam tharsis nomen viri nepotis iapheth. Geñ. 10. Filii autem iauan elisa & tharsis. est etiam nomen prouincie que a successoribus predicti habitata fuit. ps. 71. Reges tharsis & insule munera offerēt. Esa. 2. Et super omnes naues tharsis. Hiere. 16. Argentum inuolutum de tharsis affertur. Ione. 1. Vt fugeret in tharsis. Et attrahendo beatus hieronymus transtulit carthaginem. Ezech. 27. Carthaginēses negociatores tui. Ponitur etiam pro mari. Esa. 23. Vlulate naues maris. & vt ait beatus hieronymus sup predicto loco. Tharsis lingua hebraica proprie mare appellatur.

chrysolith° Tharsis. Carthago. Mare.

רְשָׁה רְשִׁיוֹן Rasa. licentia. facultas. & scribetur cum iod & nun in fine & dicitur רִשְׁיוֹן rission. Pro quo beatus hieronymus transtulit preceptum. Esd. 3. Secundum quod precepe rat cyrus rex persarum. Pro quo he.le. Secundum licētiam siue facultatem cyri regis persarum.

Preceptū Licentia.

רָשַׁם Rasam. signare. sigillare. cōstituere. Dañ. 5. Scripsit quod exaratū est. i. qđ signatū vel sigillatum est. & in eo. Et cōfirma sententiam & scribe decretū. Pro quo he.le. Et scribe & signa scripturam. & in eodem. Porro rex darius proposuit edictum & statutum. Pro quo he.le. Signauit scripturam vel statutum. & in eodem. Quod cum daniel comperisset constitutum legem. & in eodem. De edicto quod cōstituisti. & in eodem. 10. Annūciabo tibi q̄ expressum est in scriptura veritatis. idest quod signatum vl sigillatum est in scriptura veritatis.

signare. proponere Cōstituere Exprimere

רָשַׁע Rasaa. impium esse. impie agere. iniq̄ facere. condēnare. 2. Paralipo. 20. Cuius opera fuerunt impiissima. Iob. 10. Si impi? fuero: ve mihi. ps. 17. Nec impie gessi a deo meo. Eccl's. 7. Ne ipie agas nimtū. Dañ. 9. Peccauim? iniquitatē fecimus: iniq̄ egimus. significat etiam condēnare. s. quādo est verbū tertie coniugationis. Exo. 22. Et si illi iudicauerint duplū restituet proximo suo. Pro quo he.le. Quem iudices condemnauerint: duplum reddet proximo suo. Iob. 15. Condēnabit te os tuū & non ego. & in eodem. 34. Aut qui iustus est in tantum condemnas. & in eodem. Quis est qui condēnet. Ponitur etiam pro superare quod est idem quod condēnare. 1. Reg. 14. Et quocunq̄ se verteret superabat. Et inde רָשַׁע rasaa. i. impius seu iniquus aut condēnatus: siue reus. Nu. 15. Nō accipietis precium ab eo qui est reus sanguinis. Iob. 27. Sit sicut impius inimicus me?. ps. 108. Cum iudicatus fuerit exeat cōdēnatus. Esa. 3. Ve impio in malum. Ezech. 3. Si dicente me impio morte morieris. & in eodem. Vt auertatur impius a via sua mala Et in plurali רְשָׁעִים resaim. ps. 1. Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. Et in genere femínino רְשָׁעָה rísaa. siue מִרְשַׁעַת Mirsaath. 2. Paralipo. 28. Athalia impiissima & filii eius destruxerunt domum dei. Ezech. 5. Et contempsit iudicia mea: vt plus esset impia. & inde רֶשַׁע résaa. idest impietas. malignitas. iniquitas. Deut. 9. Non aspicias duritiem populi huius & impietatem. ps. 85. Magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorum. Pro quo beatus hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit. Magis q̄ habitare in tabernaculis impietatis. Eccl's. 3. Vidi sub sole in loco iudicii impietatem: & in loco iustitie iniquitatem. & in eodem. 8. Nec saluabit impietas impium: & aliquando scribitur cum he vel thau in fine. Deut. 9. Et propter impietatē suam iste delete sunt. & in eodē. Quia iste egerunt impie. i. propter impietatem suam. Zach. 5. Hec est impietas.

Impius Impii cē. impie agere iniq̄ agere. Cōdēnare superare. Reus. Impius. Cōdēnat°. Impii. Impissima Impia.

רֶשֶׁף Reseph. volucris. auis. diabolus. lampas. seu carbo. s. ignitus. Deut. 32. Et deuorabunt eos aues. Iob. 5. Homo nascitur ad laborem & auis ad volandū. ps. 75. Ibi confregit potentias arcuum. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Ibi confregit volatilia arcus. i. sagittas arcus. & dicitur sagitte volatilia propter velocitatem motus. Ponitur etiam pro diabolo. Abach. 5. Et egredietur diabolus ante pedes eius. Ponitur etiam pro lampade. Canti. 8. Lampades eius lampades ignis atq flāmarum.

Auis Volatilia. Diabolus Lampas

רֶשֶׁת Reseth. rete. siue retiaculum. Exo. 28. Graticulamq̄ in modū retis ence am. Iob. 18. Immisit enim in rete pedes suos. ps. 9. In laqueo isto quem absconderunt. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. in rete isto. & in eodē. Dum attrahit eū in laqueo suo. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Cum attraxerit eum ad rete suum. Osee. 7. Et cū profecti fuerint: expandā super eū rete meū.

Rete.

רֹתֶת Rotheth. tremor. siue horror. Osee. 13. Loquente ephraim: horror inuasit israel.

Horror

רָתָה Rathach. ferbere. bullire. Iob. 30. Interiora mea efferbuerunt absq̄ vlla requie. & in eodem. 41. feruescere faciet quasi ollā profundū. Ezech. 24. Efferbuit coctio eius.

Feruere.

רָתַם Ratham. ligare: siue sternere equum vel quadrigam. mich. i. tumultus quadrige. Pro quo he.le. Liga siue sterne quadrigam. Item רֹתֶם Rothem. nomen est arboris. Pro quo beatus hieronymus transtulit iuniperum. 3. Reg. 19. Et iederet subter vnā iuniperum. Et in plurali רְתָמִים rethamim. Iob. 30. Et radix iuniperorum: cibus eorum. Ps. 119. cum carbonibus desolatoriis. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. cū carbonibus iuniperorum.

Tumultus Ligare. Juniper°. Juniperi.

רָתַק Rathoc. catena. Hiere. 7. Fac conclusionem. Pro quo hebrei legunt. Fac catenam. Et in plurali רְתֻקוֹת Rethucoth. Pro q̄ beatus hiero. transtulit laminas. 3. Reg. 6. Et affixit laminas clauis aureis. Pro quo he.le. Et transire fecit catenis aureis. i. ex vna parte parietis ad aliam. Esa. 40. Et laminis argenteis argētarius. Et inde verbū רָתַק Retha qđ signat concatenare. i. catenis vel compedibus ligare. Nau. 3. Et oēs optimates eius cōfixi sunt in cōpedibus. i. concatenati vel ligati sunt. Significat etiā rumpere vel dissoluere. Eccl's. 12. Anteq̄ rumpatur funiculus argenteus.

Cōclusio. Catena. Lamine Concatenare. Rumpere.

De insipientibus a littera ש Sin.

ש

Ista littera sin. שׂ. in cōpositione qñ preponitur verbo siue aliis partib? oīonis signat quia: siue qñ aut q. ps. 135. qui a in humilitate nr̄a memor fuit nr̄i. Eccl's. 2. Et vidi q tm̄ praecederet sapiētia stultitiā. & in eo. 7. Ne dicas quid causē est q priora tēpora meliora fuere. & in eo. Viuētes sciūt se esse morituros. Pro quo he.le. Sciunt q morituri sunt. Canti. 1. Nolite me cōsiderare q fusca sim. & i eo. Quia decoloravit me sol. & in eo. 5. Quia caput meū plenū est rore. Et in eo. Quia sic adiurasti nos. Est et relatiuū. & est oīs gñis & vtriusq̄ numeri. ps. 135. Qui percussit egyptū cū primogenitis suis. Eccl's. 2. Vltra oēs qui fuerunt ante me. & in eo. Ad vniuersa opera que fecerant manus mee & ad labores in quibus frustra sudaueram. Canti. 1. Iudica mihi quem diligit

Quia. Quod Mul. Que.

anima mea. Et in eo. 3. In diademate quo coronauit eū mater sua. Et in eo. 6. Que ascenderūt de lauacro. & qñ prepositur ei dictio עַד ad tunc significat vsq̄quo? siue dum aut donec. Canti. 1. Dum esset rex in accubitu suo. Et in eo. Donec ipsa velit. Et in eo. 3. Inueni quē diligit anima mea. p quo he.le. Vsq̄quo siue donec inueni quem diligit anima mea. Et in eodem. Donec aspiret dies.

Quod. Dum. Donec. Vsqquo

שֵׁשׁ Ses. byssus quod est genus lini candidissimi. Geñ. 41 Vestiuit eū stola byssina. Exo. 25. Et byssum & pilos caprarum. & in eo. & bysso retorta. Itē שֵׁשׁ ses. idest sex. de quo vide infra in dictione שִׁשָּׁה sisa.

Byssus

שָׁשָׂא Sasa. psuadere. Btūs hiero. trāstulit educere. Ezech. 39. Et educam te. idest persuadendō educam.

Educere.

שִׁשָּׂה Sisa. Sex. Exo. 25. Sex calami egredientur de lateribus. & in eo. 28. Sex noīa in lapide vno: & sex reliq̄ in lapide altero. & in ge. fe. scribitur sine he & dr שֵׁשׁ ses. Prouer. 6. Sex sunt que odit dñs. & aliq̄n scribitur cū tau in fine & dicitur שֵׁשֶׁת seseth. Exo. 16. Sex diebus colligite. & in eo. 20. Sex diebus opaberis. & in eo. Sex enim diebus fecit deus celū & terrā. & inde verbū שִׁשֵּׁר Sasa: quod signat Sextare. i. sextam partem tollere: seu in sex partes diuidere Ezech. 45. Et sextā partē ephi de choro hordei. pro q̄ he.le. Et sextabitis ephi de mensura hordei. Et inde שִׁשִּׁים Sisim. i. sexaginta. Canti. 6. Sexaginta sunt regine.

Sex. Sexies. Sextare. Sexaginta.

שׁוֹשַׁן Susan. Lilii. 5. Reg. 7. Et foliū repandi lilii. & in titulo psalmi. 59. vbi dr in finē pro his qui cōmutabuntur in tituli scriptiōe. p quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit victori pro liliis testimonii. & aliq̄n scribitur cū he vel tau in fine. Cant. 2. Ego flos campi & lilii conuallii. & in eo. Sicut lilii inter spinas. & in plu. שׁוֹשַׁנִּים Sosanim. Vt in eo. Qui pascit inter lilia. & in eo. 5. Labia eius lilia distillantia. Et in eo. 6. Et lilia colligat. Et in titulo psalmi. 44. Vbi dr in fine. pro his qui cōmutabūtur. pro quo btūs hiero. i ps. iuxta he. ve. trāstulit victori p liliis. est et שׁוֹשַׁן susan nomē ppriū ciuitatis. Eslet. 2. erat vir iudeī susis ciuitate.

Lilium. Lilia. Susa.

שֹׁשָׁר Sasar. color rubeus. aut miniū. i. terra rubea qua pictores vtūtur. & dr sinopis a sinope vrbe vbi inuenitur. Hiere. 22. Et facit laquearia cedrina pingitq̄ sinopide Ezech. 23. Imagines chaldeorū expressas coloribus. p quo he.le. Imagines chaldeorum depictas sinopide siue minio.

Sinopis.

שָׁאַב Saab. haurire. Geñ. 24. Eo tpe quo solēt mulieres egredi ad hauriendā aquā. & in eo. Vt hauriret aquā: & hausta oībus camelis dedit. Ruth. 2. de quibus pueri mei bibunt. pro quo he.le. Quas pueri hauriunt. Esa. 12. hauriētis aquas in gaudio. & inde מְשָׁאֲבִים masabim. i. loca vñ aquā hauriūt. Iudi. 5. & hostiū fusticocatus est exercitus. pro quo he.le. Inter hauritiones. i. inter loca vbi aq̄ hauriūtur.

Haurire. Hauritiões

שָׁאַג Saag. rugire. Iudi. 14. Apparuit catulus leonis seu & rugies. ps. 35. rugiebam a gemitu cordis mei. Ps. 103. Rugiētes vt rapiāt. Hiere. 2. Sup eū rugierūt leones. & in eo. 25. Dñs de excelso rugiet: & de habitaculo sancto suo dabit vocē suā: rugiēs rugiet sup decorē suū. Amos. 3. Nūquid rugiet leo in saltu. & in eo. leo rugit: quis nō timebit. & inde שַׁאֲנָה Saaga. i. rugitus. Iob. 4. Rugitus leōis & vox leene. Esa. 5. Rugitus eius vt leonis. Et in plu. שַׁאֲנוֹת Saagoth. Iob. 3. Et quasi inundantes aque: sic rugitus mei.

Lingire. Rugitus. Rugitus.

שָׁאָה Saa. Desolare. deuastare. sonare. admirari. seu cōtēplari cū admiratiōe. Esa. 6. Donec desolētur ciuitates absq̄ habitatore. & in eo. Et terra relinquetur deserta. pro quo he.le. Et terra desolabitur siue deuastabitur desolatione. Et in eo. 37. Et factū est in erradicatione colliū cōpugnantiū. pro quo hebrei legunt. & erit ad deuastandū siue ad desolādū colles pullulantes siue compugnātes. & inde

Desolare.

שְׁאוֹל Soa siue שְׁאִיָה Seia aut מְשׁוֹאָה Mesoa. i. desolatio: vel deuastatio: aut calamitas: vel miseria. Iob. 30. squallētes calamitate & miseria. ps. 34. Veniat illi laqueus quē ignorat. p quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Veniat ei calamitas. & in eo. Restitue aiam meā a malignitate corū. p quo btūs hiero. trāstulit cōuerte aiam meā a calamitatib? corū. Prouer. 1. Cū irruerit repētina calamitas. & in eo. 3. & irrūpētes potētias impiorū. p quo he.le. & a deuastatione vel a calamitate impiorū cū venerit. Esa. 42. & calamitas opprimet portas. Signat et ꝑdicta dictio sonare. Esa. 17. & tumultus turbarū: sicut sonitus aquarū multarū sonabūt. & inde שָׁאוֹן Saon. i. sonit? siue strepitus aut tumultus: vt in ꝑdicto loco. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. & supra in eo. 6. & populus eius & sublimes eius gloriosiq̄ eius. pro quo he.le. & defecēdet pulchritudo eius & tumultus. ei? & sonitus eius: & qui gloriatur in eo. & aliq̄n scribitur cum he in fine & dr שְׁוֹאָה Soa. Ezech. 48. A sceōdq̄s aūt quasi tēpestas venies. p quo he.le. quasi sonitus siue strepitus venies. ponitur et שָׁאוֹן Saon p ppio: pp ei? tumultū & strepitū. Esa. 66. Vox populi de ciuitate. Signat et ꝑdicta dictio שָׁאָה Saa admirari siue contemplabatur eam tacitus.

Saal. interrogare. querere. petere. postulare. cōmodare. mutuare. mutuō accipere. Geñ. 32. Interrogauit eū iacob: dic mihi quo appellaris noīe. & in eo. Cur q̄ris nomē meū. & in eo. 43. Interrogauit nos hō p ordinē. Et in eo. Interrogauit eos dicēs. Exo. 13. Cūq̄ interrogauerit te filius tu? cras. Nu. 27. Eleazar sacerdos cōsulat dñm. i. interroget. Deut. 32. Interroga patrē tuū. 1. Reg. 25. cōsuluit ergo dauid dñm. i. interrogauit vel quesiuit a dño. & in eo. 25. & salutabitis ex nomine meo pacifice. pro quo he.le. & interrogabitis eū noīe meo pro pace. i. si valet ille & oīa sua. & in eo. 30. Salutauit eos pacifice. i. interrogauit eos p pace: sicut supra. 2. Reg. 20. Qui interrogant: interrogēt in abella. Iob. 21. Interrogate quēlibet de viatoribus. ps. 34. Que ignorabā: interrogabāt me. Signat et petere siue postulare: aut mutuo accipere. Exo. 3. Sed postulabit mulier a vicina sua. & in eo. 11. Vt postulet vir ab amico suo & mulier a vicina sua. Et in eo. 12. Et petierunt ab egyptiis vasa argentea. & in eo. 22. Qui a proximo suo quicq̄ horū mutuo postulauerit. 1. Reg. 1. Eo quod a dño postulasset eū. Et in eo. Quem elegistis & petistis. & in eo. 20. rogauit me obnixe: vt iret in bethlee. p quo he.le. postulās postulat? fuit a me. i. a me petiuit licētiā. 4. Reg. 6. & hoc ipm mutuo acceperā. p quo he.le. Et hoc ipsū postulatū fuerat. i. mutuo acceperā sicut ē in lra nr̄a. Nec. 2. Rogaui regē & veni i ieruſalē. p quo he.le. postulatus sum a rege. i. petiui ab eo licētiam. Ps. 2. Postula a me. Ps. 108. Nutātes trāsferātur filii eius & mēdicēt. i. petāt elemosynā. Esa. 7 Pete tibi signū. Zach. 10. petite a dño pluuiā. Signat et cōmodare siue mutuare. s. qñ est verbū tertie cōiugatiōis. Exo. 12. vt cōmodaret eis. 1. Reg. 1. Idcirco & ego cōmodaui eū dño cūctis diebus quibus fuerit accōmodatus dño. & inde שְׁאֵלָה Seela. i. petitio: siue interroatigo. Iudi. 8. vnā petitionem postulo a vobis.

Interrogare Querere Cōsulere Postulare Petere Rogare mutuo accipere Mēdicare Cōmodare Petitio.

Iob.6.Quis det vt veniat petitio mea.& aliqñ scribitur sine aleph.1.Reg.1.Deus Israel det tibi petitionē tuā.& i plu. שְׁאֵלוֹת Seeloth.siue שְׁאֵלֹת Misaloth.Ps.19. impleat dñs oēs petitiões tuas. Itē שְׁאוֹל Seol.i.infernꝰ siue inferus: aut fouea: vel sepulchrū.Geñ.37. Descēdā ad filiū meū cū dolore in infernū.& in eo.42. Et deducetis canos meos cum dolore ad inferos.3.Reg.2.Et nō deduces canitiē eius pacifice ad inferos.Iob.17. Si sustinuero:infernꝰ domꝰ mea est.ps. 48. Sicut oues in inferno posite sunt. Et in eo. Verūtamē deus redimet aiām meā de manu inferi. Ps.85.Et eruisti animā meā de inferno inferiori.Prouer.15.Infernꝰ & pditio corā dño.Esa.14.Infernus subter te cōturbatus est.& dicunt hebrei ꝙ ēt signāt foueam vel sepulchrum.

Petiones. שְׁאֵלוֹת שְׁאוֹל Infernus. Inferus.

שָׁאַן Saan. Quiescere.pacatum esse.abundare seu fertilē esse.& scribitur cū duplici nū.Iob.3.& quōdā vincti pariter sine molestia.pro quo he.le.Simul vincti quiescēt i.qui quōdā erāt vincti: tunc quiescēt & erunt sine molestia. Prouer.1.Et abūdātia perfruetur timore malorū sublato. Pro quo he.le.Et requiescet a timore malo. Hiere.46.Et reuertetur Iacob & requiescet & prosperabitur.i. opulentus erit.& in eo.48. Fertilis fuit moab ab adolescentia sua. & inde שַׁאֲנָן Saanan.i.opulentus: seu pacatus vel quietus. Iob.12. Lampas cōtēpta apud cogitationes diuitis.i.opulenti.Esa.33. Oculi tui videbūt ierusalē habitationē opulētam.& in plu. שַׁאֲנִים Saananim. Amos.6. Ve qui opulēti estis in sion.& in plu.fe. שַׁאֲנוֹת Saanāoth.Esa.32. Mulieres opulēte surgite.& in eo. obstupescite opulente.& aliqñ scribitur cū lamed in medio & dicitur שַׁלְאָנָן Salanan. Iob.21. Diues & felix.pro quo he.le.pacatus siue quietus vel opulētus & pacificus. Itē שָׁאוֹן Saon .i. sonitus siue tumultus. De quo vide supra in dictione שָׁאָה Saa.

Quiescere. Abundare. prosperari Fertilē ee. שָׁאַן Diues. Opulēta. שַׁאֲנִים Opulēti. שַׁאֲנוֹת Opulēte שַׁלְאָנָן Diues. שָׁאוֹן sonitus

שָׁאַף Saaph.bibere.glutire.absorbere.anhelare. attrahere.i.halitū siue ventū.desiderare:cōterere.cōculcare Iob.5.& bibēt sitientes diuitias eius.i.glutient. Esa.42. Dissipabo & absorbebo simul.signāt ēt attrahere vētū vel deglutire vētū seu spūm. Hiere.2.In desiderio aie sue attraxit ventū.& in eo.14. Attraxerunt vētū quasi draco̅es.ponitur ēt ꝓ desiderare. Iob.7. Sicut seruꝰ desiderat vmbrā. Et in eo.36. Ne ꝓtrahas noctē.pro quo he.le. ne desideres noctē. Potest ēt legi sicut est in lra nia: scām aliā significatiō nē. ponitur ēt ꝓ reuertere. Eccls.1. Oritur sol & occidit & ad locū suū reuertitur.i.quasi anhelās vel desiderās reuerti tur. Signāt ēt cōterere siue cōculcare. ps.55. Miserere mei deus: quꝝ cōculcauit me hō.& in eo. Cōculcauerunt me inimici mei.ps.56. Dedit in opprobriū cōculcātes me. Amos 2. Qui cōterūt sup puluerem terre capita pauperum.& in eo.7. Audite hoc qui cōteritis pauperem.

Bibere Absorbere. attrahere. Desiderare Reuerti. conculcare. conterere.

שָׁאַר Saar.remanere.relinquere.dimittere.i.reliquias.superesse:siue rēliquū esse. Exo.10. Nō remansit nec vna quidē in cūctis finibus egypti. Nu.11. Remāserāt autē in castris duo viri. Ios.10. Non dimisit in ea saltē paruas reliquias.i.nō reliquit.& in eo. Nō reliquit in ea vllas reliquias.1.Reg.16. Adhuc reliquus est paruul⁹.2.Reg.14. Vt nō supersit viro meo nomē & reliquie super terram.4.Regū. 25. reliquā populi partē que remanserat in ciuitate. Et in eo. Populo aūt qui relict⁹ fuerat in terra iuda: quē dimiserat nabuchodonosor. Iob.21. Cū respōsio vra repugnare ostensa sit veritati.pro quo he.le.& respōsio vra remanet.siue relinquitur falsa.& btūs hiero. trāstulit sensū. Esa.1. Nisi dñs exercitū reliquisset nobis semē.& in eo.4. Et erit omnis qui relictus fuerit in sion.& in eo.24. Relicta est in vrbe solitudo. Amos.5. reliquētur in ea cētū. & aliqñ scribitur cū duplici aleph.scilicet ante sin & post sin. vt Ezech.9.

Remanere. dimittere. Relinqre. superesse.

Et cede cōpleta remāsi ego. vbi ponitur נְאשְׁאָר Nesaar pro נִשְׁאַרְתִּי Nisārthi.& inde שְׁאָר Sear.i.reliquum siue reliquie. Reliquie. manēs: aut reliquie. Esa.10. Et reliquie ligni saltus eius.& in eo. Reliquie cōuertētur: reliquie inquā iacob. Et in eo. שְׁמֵרִי Reliquum Reliquie. Captiuus. שְׁבִיָּה Captiua. שִׁבְיָה captiue שְׁבִי captiuitas

Reliquie inquā iacob. Et in eo. Reliquie cōuertētur: reliquie inquā iacob. Et in eo. Reliquie cōuertētur: reliquie inquā iacob. Et in eo. Reliquie cōuertētur:

merabis quoq; tibi septem hebdomadas annorum. ideſt ſepties ſeptem. Iudi. 14. Septem igitur diebus conuiuii flebat ante eum. 1. Reg. 16. Adduxitq; Iſai ſeptem filios ſuos.

Plurimi. Ponitur etiam pro pluribus. 1. Reg. 2. Donec ſterilis peperit plurimos. Vnde beatus Gregorius in homelia ſuper illud euangelii luce. 7. Rogabat autem illum quidam de phariſeis. Sic ait. quia enim ſeptem diebus omne tempus comprehenditur: recte ſeptenario numero vniuerſitas deſignatur. hec gregorius. Significat etiam שְׁבַע Sébaa ſepties ſiue ſeptuplum. Leuit. 16. Addam correctiões veſtras ſeptuplū. Prouer. 14. Septies cadit iuſt?: & reſurget. ideſt pluries. ſcribitur etiã pluraliter: & dicitur שִׁבְעָתַיִם Sibaathaim. Genē. 4. Omnis qui occiderit cain ſeptuplū punietur. Ps. 12. purgatum ſeptuplum. Ps. 78. Et redde vicinis noſtris ſeptuplū in ſinu eorum. Prouer. 6. Deprehenſus quoq; reddet ſeptuplum. Eſa. 6. Et lux lune erit ſeptempliciter. Ponitur etiam שִׁבְעָתַיִם Sebaathaim. pro ſeptem. 2. Reg. 21. Et ceciderunt hi ſeptem ſimul. Et inde שְׁבִיעִי Sebii. ideſt ſeptim?. Genē. 2. Compleuitq; deus die ſeptimo opus ſuum. Iudi. 14. Cumq; adeſſet dies ſeptimus. 1. Paralip. 2. Septimum dauid. & inde שְׁבָעִים Sibiim. ideſt ſeptuaginta. Nu. 33. Et ſeptuaginta palme. Ps. 89. Dies annorum noſtrorū in ipſis ſeptuagi ta annis. & inde שָׁבוּעַ Sabūa. ideſt ſeptimana: ſiue hebdomada. Genē. 29. Imple hebdomadam dierum huius copule. & in eo. & hebdomada trāſacta. Danē. 9. Confirmabit autem pactum multis hebdomada vna: & in dimidio hebdomade. & in plurali שָׁבוּעוֹת Sabuoth ſiue שְׁבוּעִים Sabuim. Exo. 34. Feſtiuitatem hebdomadarum facies tibi. Deut. 16. Septē hebdomadas numerabis tibi. Danē. 9. Septuaginta hebdomade abbreuiate ſūt ſup populū tuū. Pōitur ēt p plenitudine. Hiere. 5. plenitudinē annue meſſis cuſtodiētē nobis.

שָׁבַע Septuplū ſepties. שִׁבְעָתַיִם Septuplū. שִׁבְעָתַיִם ſeptēplicit ſeptem. שְׁבִיעִי ſeptimus שִׁבְעִים ſeptuaginta שָׁבוּעַ Hebdomada. שָׁבוּעָה Hebdomade plenitudo

שָׂבַע Sabaa. Saturare. ſatiare. replere. Exo. 16. Et mane panes in ſaturitate. pro quo hebrei legunt. Et mane ſaturabimini panibus. Deut. 8. Vt cum comederis & ſaturatus fueris bñdicas dño deo tuo. Et in eo. 31. Cūq; comederint & ſaturati craſſiq; fuerint. 1. Paralip. 23. Igitur dauid ſenex & plenus dierū. i. ſaturatus diebus. 2. Paralip. 24. Semuit autem ioiada plenus dierū. ideſt ſaturatus diebus. Iob 10. Saturatus afflictione & miſeria. Prouer. 1. Suiſq; conſiliis ſaturabuntur. Et in eo. 19. Et in plenitudine cōmorabitur. pro quo he. le. Et ſaturatus ſiue ſatiatus commorabitur Et in eo. 25. Ne forte ſatiatus euomas illud. Eccl's. 1. Nō ſaturatur oculus videre. & in eo. 4. Nec ſatiātur oculi eius. Hiere. 5. Et ſaturaui eos & mechati ſūt. Threñ. 3. Saturabitur opprobriis. Ezech. 7. Animā ſuā nō ſaturabunt. Amos. 4. vt biberent aquam: & non ſunt ſatiate. Mich. 6. Tu comedes & non ſaturaberis. Ponitur etiam pro replere. Iudi. 5. Repleti priūs: pro panibus ſe locauerunt. ideſt qui priūs erāt ſatiati. Iob. 14. Et repletus multis miſeriis. Ps. 87. quia repleta eſt malis anima mea. p̄s. 89. Repleti ſumus mane miſericordia tua. Ps. 122. Quia multum repleti ſumus deſpectiõe. p̄s. 144. & imples omne animal benedictione. Prouer. 14. Viis ſuis replebitur ſtultus. Et in eo. 27. Infernus & perditio nunq; replebuntur. Eſa. 58. & animā afflictam repleueris. Ioel. 2. Et replebimini in eis. & inde שָׂבַע ſabaa ſiue שְׂבָע Sobaa. i. ſaturitas. ſatietas. vbertas. fertilitas. Genē. 41. Septē vbertatis āni ſūt. & in eo. Ecce septē āni vēiēt fertilitatis magne. & in eo. Obliuiõi tradatur cuncta retro abūdātia. i. ſatietas. Leuit. 26. Et comedetis panē vēm in ſaturitate. Deut. 23. Comede vuas quātū tibi placuerit. p quo he. le. & comedes vuas iuxta anime tue ſaturitatē. i. vſq; ad ſaturitatē tuā. Prouer. 3. & implebūtur horrea tua ſaturitate. & aliquando ſcribitur cū he in fine. Eſa. 65. & canes impudē

Saturare. Ubertas Fertilitas Abūdātia ſaturitas. Repleri Implere

Sabas. coarctare vel ſtringere. ſ. byſſo vel ſerico aut auro: ſicut polymitarii faciūt in capicioueſtimēti ne facile rumpatur. aut includere. ſ. auro vel argēto ſicut aurifices faciunt: qui gēmas auro vel argento includunt. Exo. 28. tunicā lineā ſtrictā. Et in eo. Stringeſq; tunicā byſſo. & in eo. Incluſi auro erunt. & inde מִשְׁבְּצוֹת Miſbeſoth. ideſt capſele auree vel argentee quibus lapides precioſi includū tur. Pro quo btūs hiero. trāſtulit vncinos. Vt in eo. facies & vncinos ex auro. & inde שִׁבְצִין Sabas. ideſt angustia ſiue tribulatio. 2. Reg. 31. Quoniam tenent me anguſtie. & aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat tremorem.

שָׁבַץ Stringere. Includere מִשְׁבְּצוֹת Uncini. שִׁבְצִין Angustia.

שָׁבַק Sabac. In lingua chaldaica ſignat relinquere vel dimittere. Danē. 2. Et regnū eius alteri populo non tradetur. Pro quo hebrei legunt. Non relinquetur ſiue non dimittetur. Et in eodem. 4. Verūtamen germen radicū eius in terra relinquite.

שָׁבַק Dimittere Reliquere

שָׁבַר Sabar. frangere. confringere. conterere. parere. emere: ſeu vendere. Exo. 9. Omne lignum regionis confregit. & in eo. 12. Nec os eius confringetis. & in eo. 23. Et confringes ſtatuas eorū. Leuit. 26. Poſtq; confregero bacculum panis veſtri. 3. Reg. 13. Et confregit eum & occidit. Et in eodem. Nec leſit aſinū. i. nec confregit. & in eo. zz. quia confracte ſunt in aſion gaber. 2. Paralip. 14. Quia dño cedente contriti ſunt. Iob. 24. Sed conteratur ſicut lignū in fructuoſum. Et in eo. 38. Circūdedi illud terminis meis. p quo he. le. Et cōfregi ſuper illud terminū meū. i. naturam quam dedi aque. Ps. 33. Vnum ex his non conteretur. p̄s. 50. Sacrificium deo ſpiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum. p̄s. 103. Expectabunt onagri in ſiti ſua. Pro quo hebrei legūt. Confringent onagri ſitim ſuam. ideſt reficient. & ſic tranſtulit Beatus hieronymus in pſal. iuxta hebraicam veritatem. ſcilicet reficient onagri. & ſi ſcribatur cum puncto cebólet tūc ſignificat expectare ſicut. lxx. tranſtuleruntProuer. 6. & ſubito conteretur. Eſa. 14. Contriuit dominus baculum impiorum. Et in eodem. 24. Attrita eſt ciuitas vanitatis. Hiere. 8. Sup cōtritionē populi mei cōtritus ſū. & in eo. 19. Et cōteres lagūculā in oculis virorū & in eo. Sic cōterā populū iſtū & ciuitatē iſtā: ſicut cōteritur lagūcula. Threñ. 2. Perdidit & cōtriuit vectes eiº. Ezech. 6. quia cōtriui cor eorū fornicās. vbi pōitur in hebreo verbū paſſiuū pro actiuo: quaſi diceret quia contrit? ſū. & ieo. 26. cōfracte ſunt porte populorū. & in eo. 27. Nūc cōtrita eſt a mari. & inde שֵׁבֶר Séber. i. cōtritio ſiue cōfractio. Eſa. 65. & pre cōtritiõe ſpūs vlulabitis. Ezech. 32. Cū induxero cōtritionē tuā in gētibus. Amos. 5. Et nihil patiebātur ſup cōtritionē ioſeph. & in plu. שְׁבָרִים Sébarim. Iob. 41. Et territi purgabūtur. pro quo he. le. a cōtritiõibus vel cōfractiõibus purgabūtur vel expiabūtur. & aliq̄n ſcribitur cū mem in principio & dr מִשְׁבָּרִים miſbarim. 2. Reg. zz. circūdederunt me cōtritiões mortis. Sigñat ēt fluctus maris: eo quod cōfringūtur ad inuicē. Ps. 41. oīa excelſa tua & fluct? tui ſuper me trāſierūt. p quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit. Omnes gurgites tui & fluctus tui. p̄s. 87. Et omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me. Ps. 91. Mirabiles elationes maris. ideſt fluctus maris. & inde שִׁבְרוֹן Sibaron. ideſt contritio. Ezech. 21. Et ingemiſce in cōtritiõe lūborū. Sigñat ēt p̄dicta dictio parere: dictū a cōfractiõe ſecūdinarū. Eſa. 66. Nunquid ego qui alios parere facio: nō pariam. Et in

שֶׁבֶר Contritio שְׁבָרִים Cōtritiões מִשְׁבָּרִים Cōtritiões Fluctus. שִׁבְרוֹן Contritio. Parere. מַשְׁבֵּר Maſber. i. partus ſiue vulua ſeu matrix mulierum

Frangere Confringere Cōfringere Ledere. Conterere

eo quod in partu frāgitur & cōteritur & aperitur. Eſa. 37. Quia venerūt filii vſq; ad partū. vbi ponitur pro partu. Oſee. 13. Nunc ergo nō ſtabit in cōtritiõe filiorum. p quo he. le. In vulua ſeu in matrice filiorū. Sigñat ēt p̄dicta dictio emere. Genē. 41. vt emerēt eſcas. Eſa. 55. emite & comedite. & in eo. Veníte & emite abſq; argento & abſq; vlla cōmutatiõe. Sigñat ēt vēdere. Genē. 41. Et vendebat egyptiis. & in eo. Atq; ad eius nutū frumenta pōpulis vendebātur. Et in eo. 47. Ex quibus oēm pecuniam congregauit pro vendi tione frumēti. Deut. 1. Alimenta pcio vende nobis. Amos. 8. & venūdabimus merces. Et in eo. Et quiſquilias frumenti venūdabimus. & inde שֵׁבֶר Seber. i. frumentum ſiue alimentū. Genē. 42. Audiens autem iacob q̄ alimenta venderentur in egypto. Et in eo. Et ferte frumenta que emiſtis in domos vras. & in eo. At illi portātes frumenta in aſinis ſuis. Sigñat ēt שֵׁבֶר Séber. interpretatione ſomnii. Iudi. 7. Cūq; audiſſet gedeon ſomniū & interpretationem eius.

Emere. Vendere. Venundaſ Alimenta. Frumentū שֵׁבֶר interpretatio.

שָׁבַר Sabar. expectare. ſperare. cōſiderare. Ruth. 1. Si cos expectare velitis Ps. 144. Oculi oīum in te ſperant Eſa. 38. Nō expectabūt qui deſcendūt in lacū veritatem tuam. & inde שֵׁבֶר Seber. i. expectatio vel ſpes. Ps. 145. Spes eius in domino deo ipſius. Significat etiam conſiderare. Nec. 2. Et conſiderabam murum ieruſalem.

Expectare Sperare. שִׂבְרָה Spes. Cōſideraſ.

שָׁבַשׁ Sabas. in lingua chaldaica ſignat turbari ſiue iſipiē tē vel inſanū eſſe. Danē. 5. Sed optimates eius turbabantur.

Turbari.

שָׁבַת Sabath. quieſcere. requieſcere. ſabbatizare. ceſſare. vacare. deſinere. ōmittere. Genē. 2. Et requieuit in die ſeptimo ab omni opere quod patrauerat. Exo. 34. Die ſeptimo ceſſabis arare & metere. pro quo he. le. Et die ſeptimo requieſces: in aratura & in meſſe quieſces ſiue ceſſabis. Leuit. 23. A veſpe vſq; ad veſperā celebrabitis ſabbata vra pro quo he. le. Quieſcetis ſabbatis veſtris: ſiue ſabbatizabitis ſabbata vra. & in eo. 25. Sabbatizetis ſabbatū dño. pro quo he. le. Requieſcet ſiue ſabbatizabit terra ſabbatū dño. Et in eo. 26. Sabbatizabit & requieſcet in ſabbatis ſolitudinis ſue: eo quod non requieuerit in ſabbatis veſtris. ſigñat ēt ceſſare. vel deficere. Genē. 2. Quia in illo ceſſauerat ab oi opere ſuo. & in eo. 8. Et nox & dies non requieſcent. ideſt non ceſſabunt. Exo. 12. In die primo non erit fermentum in domibus veſtris. pro quo he. le. In die primo ceſſare facietis fermētū de domibus vīis. Deut. 32. Ceſſare facia ab hominibus memoriā eorū. Ruth. 4. Qui non eſt paſſus vt deficeret ſucceſſor familie tue. i. vt ceſſaret. 4. Reg. 23. deleuit aruſpices quos poſuerūt reges iuda. pro quo he. le. Et ceſſare fecit aruſpices. Iob. 32. ōmiſerūt autē tres viri iſti reſpondere. i. ceſſauerunt. Eſa. 14. Quō ceſſauit exactor quieuit tributum. Et in eo. 30. Ceſſet a facie noſtra ſanctus iſrael. Et in eo. Superbia tñ eſt: quieſce. Threñ. 5. Defecit gaudium cordis noſtri. i. ceſſauit. Ezech. 33. Et deficiet ſuperbia fortitudinis eius. & inde שַׁבָּת Sébeth. ſiue שַׁבַּת Sabeth. i. requies ſiue ceſſatio. Exo. 21. Ita tñ vt operas eiº & impēſas in medicos reſtituat. Pro quo he. le. Ita tamē vt ceſſatio nē ſiue requiem eius reſtituat. i. illud quod perdidit in ceſſatione operis ſui. z. Reg. 22. & comburēntur vſq; ad nihilum. pro quo he. le. vſq; ad ceſſationem. i. quoadūſq; ceſſet eſſe: & redigātur in nihilum. Poteſt ēt deriuari a dictione. יָשַׁב Iaſab. que ſignificat ſtare vel ſedere. & tunc erit ſenſus comburentur in ſtatione. i. in loco vbi ſunt. Prouer. 20. honeſt homini qui ſeparat ſe a contentione. pro quo he. le. Honor eſt homini ceſſatio a contentione. & inde שַׁבָּת Sabath. ideſt requies vel ſabbatum. & eſt in hebreo communis generis. vt Exo. 16. In die autem ſeptima ſabbatum eſt

Quieſcere Requieſcere Sabbatizar Ceſſare Omittere. Deficere שְׁבָתָה Ceſſatio. שַׁבָּת Sabbatum

domini. Leuit. 23. Sabbatum domini eſt. & in eodem. 25. Sed erūt vobis in cibum. Pro quo hebrei legūt. Et erit ſabbatum terre vobis in cibum. ideſt fructus quos gignit i anno requieſcionis vel remiſſionis. Nu. 28. Per ſingula ſabbata in holocauſtum ſempiternum. Deut. 5. Obſerua diem ſabbati. Eſa. 56. Cuſtodiens ſabbatū: ne polluat eum. & aliquādo ſcribitur cum nun in fine & dicitur שַׁבָּתוֹן ſabbatō Exo. 16. Sabbatum requieſcionis eſt. Et in eo. Requies ſabbati ſanctificata eſt dñi. Et in eo. 31. In die ſeptima ſabbatū eſt requies ſancta dñi. & aliqñ ſcribitur cū mem in principio. Threñ. 1. & deriſerūt ſabbata eiº & in plu. שַׁבָּתוֹת Sabbathoth. Leuit. 32. Exceptis ſabbatis domini. Et in eo. 36. Cuſtodite ſabbata mea. Ponitur etiam pro hebdomada. Leuit. 23. Septem hebdomadas plenas. & in eodem. Vſq; ad expletionem hebdomade ſeptime. & in eo. 25. Numerabis quoq; tibi ſeptem hebdomadas annorum.

שַׁבָּתוֹן requieſcio. Requies. שַׁבָּתוֹת Sabbata. Hebdomada.

שָׁגַג Sagag. ignorare. errare. ſ. neſciens vel per ignorantiam. Leuit. 5. Qui orabit pro eo quia neſciens fecerit. Pro quo he. le. & orabit ſiue propiciabitur pro eo ſacerdos & pro ignorātia ſua quā ignorauit: ipſe enim neſcimit & inde שְׁגָגָה Segaga. ideſt ignorantia ſiue error. Leuit. 4. Anima cū peccauerit per ignorantiam. Nu. 15. Quoniam non ſponte peccauerunt. pro quo hebrei legunt. quia ignorantia eſt. Et in eo. Pro ſe & pro peccato & errore ſuo Eccl's. 10. quaſi per errorem egredientem a facie principis & aliquando ſcribitur cum ſimplici guimal & dicitur מִשְׁגֶּה Miſgue ſiue מִשְׁגֶּה meſuga. Iob. 19. Nempe ſi ignorauiמִי cum erit ignorantia mea. Vide etiam de hoc infra in dictione שָׁגָה Saga.

Ignorare Neſcire שְׁגָגָה Ignorātia Error מִשְׁגֶּה Ignorātia

שָׁגָא Saga. multiplicare. augere. creſcere. Iob. 8. Aut creſcere carectum ſine aqua. & in eo. 12. Qui multiplicat gentes & perdit eas. vide ēt de hoc infra in dictione שָׁגָה Saga. cū he in fine. & inde שָׁגִיא Sagi. i. multū ſeu multiplicatus aut magnus. Iob. 37. Digne eū inuenire nō poſſumº: magnº fortitudine. Danē. 2. Et honorē multū accipietis a me. Et in eo. & munera multa & magna dedit ei.

Creſcere multiplicaſ שָׁגִיא Magnus. Multum

שָׂגַב Sagab. Exaltare. eleuare. erigere. magnificare. protegere. Deut. 2. Non fuit vicus nec ciuitas que noſtras effugeret manus. Pro quo hebrei legunt. Non fuit ciuitas quē exaltaretur a nobis ſiue ſuper nos. & Beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Iob. 5. Et merentes erigit ſoſpitate. Et in eodem. 36. Ecce deus excelſus in fortitudine ſua. Ps. 106. Et adiuuit pauperem ab inopia. Pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et ſubleuauit pauperem ab inopia. Ps. 138. Conforta ſta eſt & non potero ad eam. Pro quo beatus Hieronymus in predicto pſalterio tranſtulit. excellētior eſt: & non potero ad eām. Ps. 148. Quia exaltatum eſt nomen eius ſoli?. Prouer. 29. Qui ſperat in domino ſubleuabitur. Eſa. 9. Eleuabit dominus hoſtes raſin. Et in eodem. 30. Et requiſita in muro excelſo. Et in eodem. 33. Magnificatus eſt dominus. ideſt exaltatus. Significat etiam protegere. Ps. 19. Protegat te nomen dei iacob. Ps. 58. Et ab inſurgentibus in me libera me. Pro quo beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Protege me. & inde מִשְׂגָּב Miſgab. ideſt eleuatio: ſeu exaltatio: vel protectio. Ps. 9. et factus eſt domin? refugium pauperi: adiutor in oportunitatibus in tribulatione. pro quo Beatus Hieronymus in pſalterio iuxta hebraicam veritatem tranſtulit. Et erit dominus eleuatio oppreſſo: eleuatiº opportūa in anguſtia. Ps. 58. Quia factus eſt ſuſceptor meus. Pro quo hebrei legunt. Quia factus eſt eleuatio mea ſiue exaltatio mea.

Exaltare Erigere Excelſū eſſe Adiuuare Subleuaſ Excellētiorem eſſe. Eleuare Protegere מִשְׂגָּב Eleuatio Exaltatio

שָׁגָה Saga.ignorare.errare.decipere.seducere. Leuit. 4. Quod si eis turba ignorauerit. Deut. 16. Maledictus qui errare facit cęcũ in itinere. Iob. 6. Si quid forte ignorauerim instruite me. Et in eo. 28. Qui decipit iustos in via mala. i. qui errare facit. Prouer. 5. Quare seduceris fili mi ab aliena, pro quo he. le. quare errabis fili mi in aliena. Et in eo. In multitudine stultitie sue decipietur. i. errabit. Et in eo. 19. Neq; ignores sermones sciẽtie. Ezech. 45. pro vno quoq; qui ignorauit & errore deceptus est. Ponitur etiam pro delectari. Prouer. 5. & in amore eius delectare iugiter. Et in eo. 20. Quicũq; in his delectabitur nõ erit sapiẽs. Potest ẽt legi. Quicũq; in his errauerit nõ erit sapiens. & idẽ dicta quis intelligit. pro quo he. le. ignorãtias quis intelliget. Brũs hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. errores quis intelligit. vide ẽt de hoc supra in dictiõe שְׁגִיוֹן Sagag. & inde שְׁגִיּוֹן Sigaion. i. ignorãtia. vt in titulo psalmi. 7. Vbi dẽ in finem psalmus dauid quẽ cantauit dño. pro quo brũs hiero. i ps. iuxta he. ve. trãstulit. pro ignoratiõe dauid: qui cecinit dño & in plu. שְׁגִיּוֹנֹת (Sigionoth. Abach. 3. Oratio Abachuc p phete pro ignorantiis.

שָׁגָה Saga. multiplicare. crescere. appẽdere seu obtinere. Iob. 8. & nouissima tua multiplicẽtur nimis. & aliqñ scribitur cũ aleph loco he. vt in eo. Aut crescere carectũ sine aqua, vide ẽt de hoc supra in dictiõe שָׁגָא Saga. cũ aleph in fine. Signat ẽt appẽdere vel obtinere. Deut. 28. appẽdẽt te. ps. 72. & abũdates in seculo obtinuerũt diuitias. & aliqñ scribitur cum duplici sin & duplici guimal. Esa. 17. In die plãtatiõis tue labrusca. pro quo he. le In die plantationis tue multiplicaberis: secundũ primã significationem.

שָׁגַח Sagach. aspicere. intueri. ps. 32. De pparato habitaculo suo respexit. Cãt. 2. respiciens per fenestram. Esa. 14. Qui te viderint ad te inclinabunt. pro quo hebrei legunt. Ad te aspicient sine te intuebuntur.

שָׁגַל Sagal. coire. cõiũgi. factu matrimoniali. dormire. s. cũ muliere. Deut. 28. vxorẽ accipies & vir alius dormiet cũ ea. Ezech. 3. vbi nõ pstrata sis. i. violata. Zach. 14. Et mulieres violabũtur. i. dormiẽt cũ eis. & inde שֵׁגַל Segal i. cõiux: siue vxor. ps. 44. astitit regina a dextris tuis. pro quo brũs hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Stetit cõiux in dexterã tua. Dañ. 5. Vxores & cõcubine tue vinũ bibistis ĩ eis. ponitur ẽt pro regina. Nec. 2. Dixitq; mihi rex & regina que sedebat iuxta eum. potest etiam legi. & coniux siue vxor que sedebat iuxta eum.

שָׁגַע Sagaa. insanire. stupefieri. siue attonitũ ẽe. furiosũ ẽe Deut. 28. & stupẽs ad terrorẽ eorũ que videbũt oculi tui. p quo he. le. & eris insanus siue attonit? vel stupẽs a visiõe oculorũ tuorũ. 1. Reg. 21. vidistis hoiem insanũ q̃re adduxistis cũ ad me. & in eo. An desunt nobis furiosi. & in eo. Quia induxistis istũ vt furaret me presente. 4. Reg. 9. Ad quid venit insanus iste ad te. Hiere. 29. Vt sis dux in domo dñi sup oẽm virũ arrepticiũ. i. furiosũ vel insanũ. & inde שִׁגָּעוֹן Sigaon. i. isania seu amẽtia. Deut. 28. Percutiat te dñs amẽtia & cecitate. 4. Reg. 9. Preceps enim graditur. p quo hebrei legunt. Cum insania enim graditur. ideſt sicut insanus aut amens vel furiosus.

שֶׁגֶר Segar. pecus seu armẽtũ. s. primitiuũ seu recẽs natũ. Exo. 13. Et quod primitiuũ est in pecoribus tuis. Deut. 7. & iumentis & gregibus ouium tuarum.

שִׁגָּיוֹן Sigag. Crescere. multiplicari. De quo vide supra i dictione שָׁגָה Saga.

שַׁד Sad. vber. mãma. Threñ. 4. Sed et lamie nudauerunt mãmã. Dicitur ẽt שַׁד sod. Esa. 60. Sed mamilla regũ lactaberis. & in eo. 66. Et repleamini ab vbere cõsolatiõis ei?. & in plu. שָׁדַיִם Sadaim. Geñ. 49. Benedictiõibus vberũ & vulue. Cant. 1. Intra vbera mea cõmorabitur. & in eo. 8. Et vbera nõ habet. Ezech. 23. Ibi subacta sunt vbera. & in eo. & cõfracte sunt mãme pubertatis sue. & in eo. Vbera tua lacerabis. Osee. 9. & vbera arẽtia. Item שֵׁד Sed. i. demon & sõlum inuenitur in numero plu. s. שֵׁדִים Sedim. Deut. 32 Immolauerunt demoniis & non deo.

שָׁדַד Sadad. Depredari. vastare. deuastare. depopulari. terrã vomere vel sarculo scindere: aut sarrire. Iob. 24. Vim fecerũt depredãtes pupillũ. Ps. 90. Ab incursu & demonio meridiano. pro quo hebrei legunt. Amorsu deuastãtis meridie. pro quo brũs hierõ. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. A morsu insanietis meridie. Prouer. 11. Supplãtatio peruersorũ vastabit illos. & in eo. 19. qui affligit patrẽ & fugat matrẽ. pro quo he. le. Qui deuastat siue depredatur patrẽ; fugat matrẽ. & in eo. 24. Ne vastes requiem eius. Esa. 15. Quia nocte vastata est ar moab. & ĩ eo. 33. ve q predaris: nõne & ipse predaberis. & in eo. Cũ cõsumaueris depredationem: depredaberis. Hiere. 4. ve nobis quia vastati sumus Et in eo. Vastata sunt repẽte tabernacula mea. & in eo. 5. lupus ad vesperã vastabit eos. & in eo. 47. In quo vastabuntur oẽs filii tui. & in eo. 49. & vastate filios oriẽtis. Ezech. 32. & vastabũt supbiã egyptiorũ. Osee. 10. Depopulabitur aras eorũ. & in eo. & omnis munitiões tue vastabũtur. Ioel. 1. Depopulata est regio nra. Mich. 2. Depopulatiõe vastati sumus. Naũ. 3. Vastata est niniue. & inde שׁוֹדֵד Soded. i. deuastans siue vastator. Esa. 16. A facie vastatoris. Hiere. 6. quia repẽte veniet vastator sup nos. & inde שֹׁד Sod siue שַׁד sad i. vastatio: siue deuastatio aut vastitas: siue depdatio. Prouer. 24. quia rapinã meditabitur mẽs eorũ. Esa. 13. Quasi vastitas a dño veniet. & in eo. 16. Cõsumatus est miser. pro quo he. le. cõsumata est vastitas: siue deuastatio vel depredatio. & in eo. 22. Nolite incũbere vt cõsolemini me sup vastitatẽ filie populi mei. & in eo. 60. vastitas & contritio i vis eorũ. ponitur ẽt שֹׁד sad. p erũna. ps. 31. Cõuersus sum in erũna mea. & brũs hiero. in psalterio iuxta he. ve. transtulit Versatus sum in miseria mea. De quo vide supra in dictione לְשֹׁד Iesad. Signat ẽt שׁוֹד sad. siue שׁד sod mãmillam seu vberã de quo vide supra in dictione שַׁד Sad. & inde שַׁדַּי Sadai. pro quo brũs hiero. trãstulit oipotẽtẽ. eo qd põt deuastare vel mutare naturã elementorũ & terrestriũ & celestium: qñ oportet miracula facere. Geñ. 17. Ego deus oipotẽs Exo. 6. apparui abrã isaac & iacob ĩ deo omnipotẽti. Iob 22. Eritq; omps cõtra hostes tuos. & in eo. Ab oipotẽte nõ sunt abscõdita tpa. Esa. 13. Quasi vastitas a dño veniet. pro quo he. le. quasi vastitas ab oipotente veniet. põt ẽt legi. q̃si vastitas a vastatore veniet. Ezech. 1. Quasi sonum sublimis dei. p quo he. le. quasi sonũ omnipotentis. Item שְׁדָה sida ideſt scyphus. & in plurali שִׁדּוֹת Sidod. pro quo ipse transtulit vrceolos. Eccl's. 12. scyphos & vrceolos. & dicunt aliq hebrei, q̃ significat quedam instrumẽta musica. & illud qd sequitur in ministerio ad vina fundẽda non est in hebreo. Signat etiam predicta dictio שָׁדַד Sadad terram vomere vel sarculo scidere: aut humũ sarrire: seu sulcos facere. Esa. 28. Proscindet & sarriet humũ suã. Osee. 10. Confringet sibi sulcos iacob. & inde שִׁדִּים Sidim. ideſt campi seu campestria vel siluestria. Geñ. 14. Duxerũt aciẽ cõtra eos in valle siluestri. & in eodẽ. Vallis autem siluestris habebat puteos multos. vide etiam de hoc in dictione sequenti.

שָׂדֶה Sade. ager. campus. aut locus campestris. Regio. pro uincia. Geñ. 4. Cumq; essent in agro. & in eodẽ. 24. Et egressus fuerat ad meditandum in agro. & in eodẽ. 27. Quasi odor agri pleni. Leuit. 25. Suburbana autẽ eorũ nõ veneant. p quo hebrei legũt. Et ager suburbani eorum nõ veneat. Nu. 20. Nõ ibimus per agros neq; p vineas. Quod in hebreo legitur singulariter. s. non ibimus per agrũ neq; per vineam. 4. Reg. 8. Clamans ad regẽ p domo sua & pro agro suo. Nee. 5. Et agrum non emi. Prouer. 31. Considerauit agrum: & emit eum. Hiere. 32. Et ade tibi agrum meum. Ezech. 17. Et posuit illud in terra pro semine. i. in agro. Et in eodẽ. Que in terra bona super aquas multas plãtata est. i. in agro bono. Et aliqñ scribitur cũ iod in fine loco he. ps. 8. Insup & pecora campi. ps. 96. Gaudebunt cãpi & omnia que ĩ eis sũt. Quod in hebreo legitur singulariter. s. gaudebit campus & omnia que in eo sunt. Ponitur etiã pro regione vel puincia. Geñ. 14. Et percusserũt omnẽ regionẽ amalechitarum. Ruth. 1. Vt peregrinaretur in regione moab. 1. Reg. 6. Fuit ergo arca dñi in regione philistinorũ septẽ mẽsibus. Hiere. 40. Qui dispersi fuerãt per regionẽ. Osee. 12. Fugit iacob in regionem syrie. & in plurali שָׂדוֹת Sadod. 1. Reg. 8. Agros quoq; vestros & vineas & oliueta vĩa optima tollet. Hiere. 32. Agri pecunia ementur. Reperitur etiam שָׂדִים Sadim. secundũ terminationẽ pluralem masculinorum. 3. Reg. 2. Vade in anathoth ad agrũ tuũ. Pro quo hebrei legunt. Ad agros tuos. Esa. 32. Super regiones desidirabiles. Mich. 2. Qui regiones nãs diuidat. & inde dicunt aliqui hebrei q̃ deriuatur שֵׂד Sad siue שׁד sod. quod signãt mamã seu mamillã. De quo supra dictũ est i dictione שַׁד sad.

שַׁדַּי Saddai. omnipotens. De quo vide supra in dictione שֵׁדַד Sadad.

שָׂדַם Sadam. exaresce re. Esa. 37. Et herba tectorum que exaruit: anteq; matureſceret. Item שְׂדֵמָה Sedema. i. campus siue arũ. Abach. 3. Et arua non afferent fructum. Quod in hebreo legitur singulariter. s. & arũ non faciet fructũ. Et in plurali שְׂדֵמוֹת Sadmod. vel שְׂדֵמוֹת Sedemod Pro quo beatus hieronymus trãstulit suburbana. Deut. 32. De vinea sodomorũ vinea eorum: & de suburbanis gomorre. Est etiã nomen propriũ vallis prope ierusalem. 4. Reg. 23. Foras ierusalẽ: in cõualle cedron. Pro quo in hebreo habetur in sadmoth cedrõ. Hiere. 31. Et vniuersam regionem mortis. Pro quo in hebreo habetur. & vniuersã sedemoth. i. vniuersam cõuallem sic noiatam. Sed si diuidatur predicta dictio ĩ duas dictiones: tũc significat regionem mortis sicut est in littera nostra.

שָׁדַף Sadaph. arere. exaresce re. Geñ. 41. Alie quoq; totidẽ spice tenues & percusse vredine. i. arefacte. 4. Reg 19. Herba tectorũ que arefacta est. & inde שִׁדָּפוֹן Sidaphon. i. ventus vrens. Pro quo beatus hieronymus trãstulit aerẽ corruptum. Deut. 28. Et aere corrupto & rubigine.

שֶׁדֶר Sder. tabulatum. siue ordo tabularum. & sõlum ĩuenitur in numero plurali. s. שְׁדֵרוֹת sederoth. Pro quo beatus hieronymus trãstulit laquearia. 3. Reg. 6. Texit quo q̃ domũ laquearibus cedrinis. & aliqñ scribitur cũ sẽmech loco sin. De quo vide supra in dictione סֶדֶר séder. Itẽ שָׂדַר Saddar in ligua chaldaica signãt laborare. siue operã dare aut mittere vel emittere. Dañ. 6. Laborabat vt erueret illũ.

שֶׂה Se. agnus. pecus. Geñ. 22. Vbi est victima holocausti. p quo he. le. Vbi est agnus holocausti. & in eo. Deus prouidebit sibi victimã holocausti. Leuit. 2. Siue bos siue ouis non imoletur vna die cũ fetibus. Deut. 14. Bouẽ ouẽ & capram. Ezech. 34. Ecce ego iudico iter pecus pingue & macilentũ. & in eo. 45. Et ariete vnũ de grege. vbi ponitur p ariete. Ponitur etiam pro grege. Hiere. 50. Grex dispersus israel. & aliqñ scribitur cũ iod loco he. Exo. 22. Nõ videbis bouẽ fratris tui aut ouẽ errantem. 1. Reg. 14. Vt adducat ad me vnusquisq; ouem suã.

שָׂהֵד Sahad. testis. seu conscius. Iob. 16. Testis meus & conscius me? in excelsis. & i lingua chaldaica significat testificare siue testimoniũ reddere. Et inde שָׂהֲרוּתָא Sahaduta. i. testimoniũ. Geñ. 31. Quẽ vocauit labã tumulũ testis ideſt tumulũ testimonii.

שֹׁהַם Soham. onyx. lapis preciosus coloris vnguis. Geñ. 2. Ibi inuenitur bdelliũ & lapis onychinus. Exo. 25. Lapides onychinos & gẽmas

שָׂהַר Sahar. ornamentum equorũ seu camelorum. Et solum inuenitur in numero plurali. s. שַׂהֲרֹנִים Sacharonim. Pro quo beatus hieronymus transtulit bullas. Iudi. 8. Et tulit ornamenta & bullas de collo camelorum.

שׁוֹא So. tempestas. sonitus. clamor. fremitus. desolatio. vanum. vacuũ. inane. & scribitur cum he ĩ fine & dicitur שְׁוָאָה Soa. Prouer. 1. Cum irruerit repẽtina calamitas. Pro quo he. le. Cum venerit quasi sonitus vel tempestas timor vester. i. illud quod timebatis. Potest etiã deriuari a dictione שָׁאָה Saa. & significare calamitatem sicut est in littera nra: vt supra dictũ est. Ezech. 38. Ascendens aũt quasi tẽpestas. Ponitur etiam pro inuio & desolato. Iob. 38. vt impleret inuiã & desolatã. Et in plu. שְׁוָאוֹת Thesuoth. Iob. 36. Que p tegũt cuncta desup. Pro quo he. le. Clamores vel sonitus rẽtorti sui. & in eo. 39. Clamorẽ exactoris nõ audiet. Quod ĩ hebreo legitur pluraliter. s. clamores exactoris. Zach. 4. & exequabit gẽam gẽe eius. Pro quo he. le. Clamores gẽe gratie sibi: siue sonitus gẽa gratia ei Potest etiã deriuari a dictione שָׁוְא Saua que significat exequare: sicut est in littera nra vt infra dicetur. Item שָׁוְא Sau. i. vanũ seu frustra: vel inane aut vacuũ. Exo. 28. Non assumes nomen dñi dei tui in vanum. Iob. 15. Non credet frustra errore deceptus. & in eo. 35. Nec enĩ frustra audiet deus. ps. 11. Vana locuti sunt vnusquisq; ad proximũ suum. ps. 23. Qui nõ accepit in vanum aiam suã. Ps. 25. Non sedi in cõcilio vanitatis. ps. 30. Qui odiuobseruãtes vanitates supuacue. ps. 126. In vanum laborauerunt qui edificant eã. & in eodẽ. Frustra vigilat qui custodit eam. Prouer. 30. Vanitatẽ & verba mẽdacii longe faca me. Hiere. 2. Frustra percussi filios vros. & in eodẽ. 6. Frustra conflauit conflator. Ponitur etiã pro mendacio vel falso. Exo. 23. Non suscipias vocem mendacii. Threñ. 2. Prophete tui. viderunt tibi falsa & stulta. & in eodem. Viderunt autem tibi assumptiones falsas.

שׁוּב Sub. vertere. reuertere. reuerti. cõuertere. redire. reducere. reddere. retribuere. respõdere. habitare. Geñ. 15. Quarta autẽ generatione reuertentur huc. & in eo. 16. Reuertere ad dñam tuã. Exo. 4. Reuertar ad fratres meos. & in eodẽ. 24. Donec reuertamur ad vos. Leuit. 25. Reuertetur homo ad possessionẽ suã. Nu. 10. Reuertere dñe ad multitudinẽ israel. Ios. 5. Et circũcide secũdo filios israel. p q̃ he. le. Et reuertere circuncide secundo filios israel. i. iterũ circuncide secundo filios israel. 4. Reg. 20. Sed reuertatur retrorsum decẽ gradibus. Iob. 17. Oms vos cõuertimini & venite. ps. 6 Cõuertere dñe: eripe aiam meã. Eccl. 1. Et in circulo suo reuertitur. & in eodẽ. 9. Verti me ad aliud. Cant. 6. Reuertere reuertere sulamitis: reuertere reuertere & intueamur te. Esa. 6. Et cõuertatur & sanem eum. & in eodem. 38. & reuersus est sol decẽ lineis. & in eo. 55. Et vltra nõ reuertetur. & in eodẽ. 59. Auersũ sumus ne iremus post deũ nostrũ. Et in eo. Qui redeunt ab iniquitate. Hiere. 4. Si reuerteris ad me israel dicit dñs: ad me reuertere. & in eo. 14. Reportaue rũt vasa sua vacua. p quo he. le. Reuersa sunt vasa sua vacua Et in eo. 31. Postq̃ cõuertisti me. & in eo. 40. Et mecũ noli

venire: sed habita apud godoliam. Pro quo he.le. Et adhuc
illé non reuertebatur: & reuertere ad godolīā. Ezech. 16. Re
uertentur ad antiquitatē suā. & in eo. 46. Et reuertetur ad
principem. & ī eo. 47. Cūq; me cōuertissem. Osee. 12. Et
tu ad dñm deū tuū cōuerteris. & in eodē. 14. Conuertere ís
rael ad dñm deū tuū. & in eo. Cōuertentur sedentes in vm
bra ei⁹. Naū. 2. quia sicut reddidit dñs superbiā iacob: sic su
perbiā israel. p quo he.le. Sicut cōuertit dñs superbiā vlcel
situdinem israel. Et inde verbum tertie cōiugationis quod
significat reuerti facere. siue reducere: aut retribuere: vel re
spondere. Geñ. 14. Reduxit omnē substātiā. & in eodē. 24.
Reducere Filiū tamen meū ne reducas illuc. & in eo. 43. Et illā quā in
Repostaf uenistis in sacculis vrīs reportate. i. reducite. & i eodē. 44.
Reportauimus ad te de terra chanaā. i. reduximus. Exo. 10.
Reuocare Reuocauerunt moysen & aaron ad pharaonē. i. reuerti fe
cerūt. 1. Reg. 6. Et recludite vitulos earū domi. Pro quo he.
le. Reuerti facite siue reducite vitulos earū in domū. Et in
eodem. Sed quod debetis ei reddere pro peccato. & in eodē
Reddere Quid est quod pro delicto reddere debemus. & in eodem.
Et vasa aurea que soluistis ei p delicto. i. reddidistis seu retri
Soluere buistis. ps. 50. Redde mihi letitiā salutaris tui. ps. 71. Reges
tharsis & insule munera offerent. i. reducent vel retribuent.
Offerre ps. 87. Auertisti ab ira indignationis tue. pro quo he.le. A
uertere fecisti ab ira indignationem tuā: siue indignationis
tue. ps. 115. Quid retribuā dño. Esa. 38. Ecce ego reuerti fa
Retribuef Reuerti fa cere. cīā vmbrā linearū. & in eodē. 42. Nec est qui dicat: redde.
Hiere. 29. Et reducam vos ad locum istum. & in eodem.
33. Et cōuertā cōuersionē iuda. p quo he.le. Et cōuertere fa
ciam siue reducā conuersionem iuda. & in eo. 2. Reducā cō
uersionē eorū. Ponitur etiā pro soluere. 4. Reg. 3. Et solue
Soluere Respōdef bat regi cētū millia agnorū. Significat etiā respōdere. Iob.
6. Respondete obsecro absq; contentione. & in eo. 20. Idcir
co cogitationes mee varie succedūt sibi. p quo he.le. Idcir
co cogitationes mee respondent mihi. & in eodē. 33. Respō
de si habes quid loquaris. Prouer. 18. Qui prius respōdit q̄m
Habitare. audiat. Pōitur etiā pro habitare. ps. zz. Et inhabitem in do
mo dñi in longitudine dierū. Ezech. 35. Ciuitates tue non
habitabuntur. Vide etiā de hoc supra in dictione יָשַׁב Iasab
& aliqñ scribitur cum duplici beth. ps. 22. Aiam meā cōuer
tet. Esa. 49. vt reducā Iacob ad eum. & in eo. 58. Auertens
semitas in quietem. Hiere. 3. Cōuertimini filii reuertētes. i.
auertētes sci p̄os a vía recta. & in eodē. 8. Et qui auersus est
nō reuertetur: quare ergo auersus est populus iste in ierusa
lem auersione cōtentiosa. Ezech. 38. Que reuersa est a gla
dio. & in eodē. 39. Et reduxero eos de populis. Mich. 2. Cū
reuertatur qui regiones nras diuidat. Significat etiā decipe
re. Esa. 47. Sapiētia tua & scientia tua decepit te. Vide etiā
de hoc supra in dictione שָׁבַב Sabab. & inde שׁוּבָה Suba. si
שׁוּבָה מְשׁוּבָה ue מְשׁוּבָה Mesuba. i. cōuersio siue redit⁹ vel auersio. Esa. 30.
Si reuertamini & quiescatis: saluī eritis. p quo he.le. In con
uersione & quiete saluī eritis. Osee. 11. Et populus meus pē
det ad reditū meū. Significat etiā auersionē vel auersatri
Cōuersio . Reditus Auersio. cem. Prouer. 1. Auersio paruulorū interficit eos. Hiere. 2.
auersatrix Et auersio tua increpabit te. & in eo. 3. Que fecerit auersa
trix israel. & in eo. Iustificauit aniā suā aduersatrix israel.
& in eodem. 8. Quare auersus est populus iste in ierusalem
auersione contentiosa. & inde תְּשׁוּבָה Thesuba siue שְׁבַת Se
תְּשׁוּבָה שְׁבַת bath aut שְׁבוּת Sebuth. i. reditus: siue cōuersio. 2. Reg. 11. Fa
שְׁבוּת ctū est autē vertēte anno. i. in reditu anni. ps. 125. In cōuer
Reditus Cōuersio. tendo dñs captiuitatem sion. Pro quo hebrei legunt. In cō
uertendo dñs cōuersionem sion. Potest etiam deriuari a su
pradicta dictiōe שָׁבָה Saba. que significat captiuare sicut est
in littera nra. Hiere. 3. Et cōuertā cōuersionē ppli mei. & in
eodem. Ecce ego cōuertam cōuersionem tabernaculorum
iacob. & in eodem. 33. Reducam enim cōuersionem terre.

שׁוּב Sub. canescere. i. canum seu decrepitū esse. senescere.
Canescere 1. Reg. 1. Ego autē senui & incanui. & inde שֵׂיבָה Seba
שֵׂיבָה id est canicies. senectus siue senīū. Leuit. 19. Coram cano ca
Canus. pite consurges. 3. Reg. 14. Quia caligauerāt oculi eius pre
Senectus senectute. Prouer. 20. Et dignitas senum canicies. Osee. 7.
Canicies Sed & cani effusi sunt i eo. p quo hebrei le. Canicies effusa
est in eo. & inde שָׂב Sab. i. canus seu senex. Iob. 11. Et sénes
Canus. & antiqui sunt in nobis.

שׁוּד Sud. linire. leuigare. s. calce. Deut. 21. Et calce leuiga
Leuigare bis eos. & in eodē. Et leuigabis eos calce. Et inde שִׂיד
שִׂיד Sid. i. calx. vt in predictis locis. Ponitur et am p cinere. Esa.
Calx. Limis 33. Et erunt populi q̄si de incendio cineris. Amos. 2. Quia
incenderit ossa regis idumee vsq; ad cinerem.

שָׁוָה Saua. equare. adequare. equiperare. equalem esse. po
Cōparare Eqlem cē. nere. prodesse. Prouer. 3. Et omnia que desiderantur
huic non valent comparari. i. adequari. & in eo. 25. Ne effi
ciaris ei similis. Pro quo he.le. Ne sis ei equalis. & in eodē.
27. Et litigiosa mulier comparatur. i. adequatur. Ester. 7.
Nunc aūt hostis noster est: cuius crudelitas redūdat in regē
Pro quo hebrei legunt. Quia non equat siue equiperat ho
stis in dānum regis. Potest etiam legi. quia non p̄dest. Esa.
adequare. 28. Nōne cum adequauerit faciē ejus. & in eo. 40. Cui assi
Exequare milastis me & adequastis. Threñ. 2. Cui exequabo te & cō
solabor te. Osee. 10. Fructū adequabitur ei. Significat etiam
ponere vel preponere. ps. 15. Prouidebā dñm in conspectu
Ponere Imponef. meo semper. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trā
stulit. Preposui dñm in conspectu meo semper. ps. 17. Qui
posuit pedes meos tanq̄m ceruorū. ps. 20. Gloriā & magnū
decorē impones sup eum. ps. 88. Posui adiutoriū sup po
tentē. ps. 118. Iudicia tua non sum oblitus. Pro quo beatus
proponef. hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Iudicia tua ꝓponebā.
ps. 130. Si nō humiliter sentiebam: sed exaltaui aniā meā.
Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Si non
posui & silere feci aniā meā. Significat etiā p̄desse vel ex
Expedire pedire. Ester. 3. Et optime nosti quod non expediat regno
tuo. & in eodem. 5. & cum hec omnia habeam: nihil me ha
bere puto. Pro quo he.le. Et omnia hec non prosunt mihi.
Prodesse. Iob. 33. Et vt eram dignus non recepi. pro quo he.le. & non
pro fuit mihi. Potest etiā legi. & non adequauit mihi. i. non
recepi equalia meis delictis. & tūc erit sensus sicut in littera
nra. Et dicūt aliqui hebrei q̄ a predicta dictione deriuatur
שָׁוְא Vanum. שָׁוְא Sau quod significat vanū siue frustra. De quo vide su
pra in dictione שׁוְא So.

שׁוּחַ Suach. incuruari. inclinari. Prouer. 2. Inclinata est ad
Inclinari שׁוּחָה mortem domus eius. De quo vide infra in dictione
שְׁיחָה שְׁיחָה Sachach. & in dictione שַׂחָה Sacha. & inde שׁוּחָה Sucha
Fouea. siue שִׂיחַ Sicha. i. fouea. ps. 56. Foderūt ante faciem meam
foueam. Prouer. 22. Fouea profunda os aliene. Et aliquan
do scribitur cum thau in fine. ps 95. Donec fodiatur pecca
tori fouea. Ezech. 19. Non absq; vulneribus suis ceperunt
eum. Pro quo hebrei legunt. In foueis suis captus est. Et se
quitur metaphorā capture leonis qui capitur in foueis. Po
test etiam legi sic. in interitu suo siue in internitione sua cā
ptus est. & tūc erit sensus sicut in littera nostra. Ponitur etiā
שַׁחַת Sachath pro interitu vel internitione. ps. 54. Dedu
Interitus Infinitio ces eos in puteum interitus. Esa. 51. Et non interficiet vsq;
ad internitionem. Ezech. 28. Interficiēt & detrahēt te. pro
quo hebrei legunt. In interitum siue internitionem detra
hent te. Potest etiam legi in foueam detrahent te. Vide etiā
de hoc infra in dictione שַׁחַת Sachath. & in plurali שְׁחוֹת
שְׁחוֹת Sichoth. ps. 118. Narrauerūt mihi iniqui fabulationes. Pro

Fouee. שִׂיחַ quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Foderunt
Meditari Loqui mihi iniqui foueas.

שׂוֹחַ Soach. meditari. loqui. Geñ. 24. & egressus fuerat ad
meditādum in agro. Iudi. 5. Et ambulatis in via: loqui
mini. Iob. 12. Loquere terre & respondebit tibi. ps. 68. Ad
uersum me loquebantur qui sedebant in porta. ps. 118. In
mādatis tuis meditabor. ps. 142. In factis manuū tuarum
meditabar. Prouer. 6. Euigilans eloquere cum eis. Esa. 53.
Eloqui Enarrare. Generationē eius quis enarrabit. i. quis loquetur. Et inde
שִׂיחַ Eloquium שִׂיחַ Siach. i. meditatio: vel eloquiū. 3. Reg. 18. Forsitā loqui
tur. pro quo hebrei legunt. Forsitā est ei eloquiū. 4. Reg. 9.
Nostis hominē & quid locutus sit. pro quo he.le. Nostis ho
minē & eloquiū eius. Iob. 7. Et reuelabor loquens mecum
in strato meo. Pro quo he.le. Et eleuabor eloquio meo: siue
Exercitatio in meditatione mea. ps. 54. Cōtristatus sum in exercitatiō
ne mea. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtu
lit humiliatus sum in meditatione mea. & in titulo psalmi.
101. vbi dicitur. Et coram dño effudit precem suā. Pro quo
beatus hieronymus transtulit. Et coram dño fuderit elo
quiū suum. ps. 141. Effundo in conspectu eius orationem
meam. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Effundā in
conspectu eius eloquiū meum. Amos. 4. Et annuncias ho
mini eloquiū suum. Potest etiā legi meditationē suam. i. co
gitationem cordis sui. quod soli deo pertinet. Ponitur etiā
pro dolore vel querimonia. 1. Reg. 1. Quia ex multitudine
Dolor. שִׂיחַ doloris & meroris mei.

שׂוּט Sut. circuire. discurrere. dispergi. s. huc et illuc. remi
Circuire perābulare gare. Nu. 11. Circuibat populus: & colligens illud frā
gebat mola. 1. Reg. 24. Perābula omnes tribus israel. i. di
scurre vel circue omnes tribꝰ israel. & in eodem. Et lustra
ta vniuersa terra affuerunt. pro quo hebrei legunt. Circuie
runt siue discurrerunt per vniuersam terrā. 2. Paralipo. 16.
Oculi enim dñi contemplātur vniuersam terram. Pro quo
hebrei legunt. Oculi enim dñi discurrunt. i. circumspiciunt
per vniuersam terrā. Iob. 1. Circuiui terrā & perābulaui eā.
Hiere. 5. Circuite vías ierusalem. & in eodē. 49. Plāgite &
Discurref circuite per sepes. Zach. 4. Oculi dñi qui discurrunt in vni
uersam terrā. significat etiā remigare. Ezech. 28. Habitato
Remigare שׁוּט res sidonii & aruadii fuerunt remiges tui. & in eodem. In a
Remus שׁוֹט quis multis adduxerunt te remiges tui. & inde מְשׁוֹטמשׁוט sot
i. remus. vt in eodē. Quercus de basan dolauerūt i remos
tuos. & in eo. Omnes qui tenebant remū. & inde שׁוֹט Sāit.
Remiges. שׁוֹט i. remiges. Esa. 33. Non transibit per eum nauis remigum.
Flagellum שׁוֹט Item שׁוֹט Sot. i. flagellū. Iob. 5. A flagello lingue absconde
ris. Prouer. 23. Flagellum equo & chamus asino. Esa. 28.
Flagellum inundans cū trāsierit. & in plu. שׁוֹטִים Sotim. 3.
Flagella. שׁוֹטִים Reg. 12. Pator meꝰ cecidit vos flagellis. & aliqñ scribitur cū
duplici teth & dicitur שׁוֹטֵט Sotet. pro quo beatus hierony
offendiculū שׁוֹטִים mus trāstulit offendiculū. Iof. 23. Sed erūt vobis in laqueū
Setim. & in offendiculū in latere vestro. Item שִׁטִּים Sitim. genus
est arboris. Exo. 25. Et ligna setim. & in eodem. Arcam de
lignis setim compingite.

שׁוּט Sut. errare. diuertere. s. a vía recta. Nume. 5. Vir cuius
Errare uxor errauerit. De quo vide infra in dictiōe שָׂטָה Sata.

שׁוּךְ Such. vallare. sepire. cooperire. protegere. Iob. 1. Nōne tu vallasti eum ac domū eius. Osee. 2. Ego sepiam
Vallare. Sepire שׁוּךְ viam tuā spinis. & inde מְשׂוּכָה Mesucha. s. sepis: seu coopto
מְשׂוּכָה Sepes. rium. Prouer. 15. Iter pigrorū quasi sepes spinarū. Esa. 5. Au
ferā sepem eiꝰ. & aliqñ scribitur cū samach loco sin. Mich.
7. Et qui rectus est quasi spina de sepe. Significat etiā operi
Opimentū שׁוֹשַׁנָּה mentū. Ezech. 28. Ois lapis ꝑciosus opimentū tuū. & inde
Rosa. שׁוֹשַׁנָּה sucha. i. ramus. Iudi. 9. & arrepta securi precidit arbo
ris ramū. & in eo. Igitur certatim ramos de arboribꝰ precí
dentes sequebātur ducē. Pro quo he.le. Preciderunt ois po
pulus vnusquisq; ramū suū. & in plurali שִׂכִּים Sichim. i. su
des. Pro quo beatus hiero. transtulit clauos. Nu. 25. Erunt
vobis quasi clauī in oculis vrīs. & dicunt aliqui hebrei q̄ sī
gnificat spinas seu ramos spinarū. & inde שִׂכִּין Sachin. i. cul
Culter. ter seu gladiꝰ. Prouer. 23. Et statue cultrū in gutture tuo. &
inde שֻׂכּוֹת Suchoth. Pro quo btūs hiero. transtulit sagenas.
Iob. 40. Nunquid implebis sagenas pelle eius. hebrei vero
dicunt q̄ significat cultros sicut dictio p̄cedēs. Vnde in pre
dicto loco ipsi legunt. Nūquid cōcides cultris pellē eius. De
quo vide supra in dictione מַלְאָ Male.

שׂוּל Sul. sinus. seu ora inferior vestimenti. s. illa pars vestí
mēti q̄ est deorsum secus pedes. & solū inuenitur ī nu
mero plurali. Exo. 28. Deorsum vero ad pedes eiusdē tuni
ce per circuitū. Pro quo he.le. Sup oras vestimēti per circui
tum. Esa. 6. Et ea que sub ipso erāt replebant tēplum. i. ore
vel fimbrie inferiores vestimenti. Ponitur etiā pro locis ve
rendis seu pudendis. Naū. 3. Et reuelabo pudenda tua in fa
cie tua. Potest etiā legi sic. & reuolnā fimbrias vel oras tuas
s. inferiores sup faciē tuā. s. vt reuelētur pudenda tua.

שׁוּם Sum. allium. & solū inuenitur in numero plu. s. שׁוּמִים
Allium שׁוּמִים Sumim. i. allia. Nu. 11. Porrīq; & cepe & allia
Allia. שׂוּם Sum. ponere. reponere. imponere. componere. con
Ponere. stituere: facere: seu fabricare. Geñ. 6. Ostiū vero arce
pones in latere deorsum. & in eodē. 30. Ponebat iacob vír
gas in canalibus. & in eodē. 41. Et hic innocens in lacū mís
sus sum. pro quo he.le. Et etiā hic nihil feci: vt ponerent me
in lacum. & in eodē. 15. & repositus est in loculo in egypto.
Reponef. Nu. 11. Et cur imposuisti pondus vniuersi populi huius sup
Imponef. me. Deut. 11. Ponite verba mea hec in cordibus vestris. Ios.
8. Pone insidias vrbi. 1. Reg. 9. Et de asinis quas nudius ter
tius perdidisti: ne solicitus sis. Pro quo hebrei legūt. Ne ap
ponas cor tuum eis. & in eo. 28. Et posui aniā meam in
manu mea. 2. Reg. 12. Et circūegit super eos ferrata carpen
ta. i. posuit super eos. 3. Reg. 20. Et ait seruis suis circunda
te ciuitatē: & circundederunt. pro quo hebrei legunt. Et ait
seruis suis ponite. s. obsidionē seu machinas. 4. Reg. 9. De
pingit oculos stibio. pro quo hebrei legūt. Et posuit stibiū
in oculis suis. Iob. 4. Et quia nullus intelligit in eternū pe
ribunt. pro quo he.le. Et quia nullus apponit. s. cor: in eter
apponere num peribūt. & in eodē. 17. Libera me dñe & pone me iux
ta te. & in eo. 36. Simulatores & callidi prouocant iram dei.
Pro quo he.le. Ponent siue apponent irā. s. dei. ps. 47. Po
nite corda vestra in virtute eius. ps. 55. Posuisti lachrymas
meas in conspectu tuo. ps. 106. Et posuit sicut oues familias
Canti. 8. Pone me vt signaculū super cor tuū. Esa. 28. Et po
nam iudicium in pondere. & in eodem. 41. Et recogitēt &
intelligant pariter. pro quo he.le. Et apponāt. s. cor: & intel
ligāt pariter. & in eodē. Et ponemus cor nostrū & sciemus
nouissima. Hiere. 17. & ponit carnē brachium suū. Aggei.
2. Anteq̄ ponatur lapis super lapidē in templo dñi. Signifi
cat etiā facere: seu fabricare. Exo. 4. Quis fecit os hominis
Facere aut quis fabricatus es mutū & surdum. Significat etiam con
Fabricare stituere vel ordinare. Exo. 2. Quis constituit te iudicem &
Cōstituere principē super nos. ps. 49. Et illic iter: quo ostendā illi sa
lutare dei. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstu
lit. Et qui ordinat viam: ostendam illi salutare dei. Ponitur
Ordinare etiam pro resistere. 1. Reg. 15. Quomodo resistit ei in via. i.
Resistere. posuit insidias in via. Ponitur etiam pro parere. Esd. 10. &
fuerunt ex eis mulieres que pepererant filios. i. appostue
rant filios. Et inde שׂוּמָה Suma. idest propositum seu posi
שׂוּמָה tio. 2. Reg. 13. Quoniā in odio absalō erat positus. p quo
Positio hebrei legunt. Quoniā in ore absalō erat positio seu ppo

תְּשׁוּעָה Depositus

שׁוּעַ Clamare. שַׁוְעָה שַׁוְעַת שׁוּעַ Vlulatus. Clamor.

תְּשׁוּעָה Salus.

שׁוּעַ Claudere.

מְשַׁעֲנֵי salus. Lenitas.

Obstupescere.

שׁוּעַ Tyrann⁹. Magnitudo. magnific⁹

Maior

שׁוּף Conterere

Cõculcar. cõtenebrare.

Operire.

שׂוּק Vlcus cõ. Desiderar Inebriare

תְּשׂוּקָה Desideriũ Appetit⁹. Cõuersio.

Redũdar. שׂוּק Platea שׂוֹקִים Vici.

שׂוֹק Armus. sura שׁוֹקַיִם

שׁוּעָה sitũ. Et inde תְּשׁוּעָה Thesuma siue תְּשׁוּעָת Thesumeth. i. depositũ. Leuit. 6. & negauit proximo suo depositum.

שׁוּעַ Súaa. clamare. claudere. s. oculos. linire. admirari: siue obstupescere. Iob. 30. Consurgens in turba clamabã. ps. 17. Clamauerunt nec erat qui saluos faceret. ps. 118. Preueni in maturitate & clamaui. Et ide שַׁוְעָה Saaua siue שַׁוְעַת Saauath. aut שׁוּעַ Súa. i. clamor siue vlulatus. 1. Reg. 5. Et ascendebat vlulatus in celũ. ps. 17. Et clamor meus in conspectu eius introiuit in aures eius. Hiere. 8. Ecce vox clamoris filie populi mei. Iob. 30. Et si corruerint: ipse saluabit. Pro quo hebrei legunt. Si in interitu suo eis clamor. i. si clamauerint. Potest etiã deriuari a dictione יַשַׁע Iasaa. que significat saluare sicut est in littera nostra. Et inde dicunt aliqui hebrei ꝙ deriuatur תְּשׁוּעָה Thesua: ꝙ significat salutem. ps. 14. Qui das salutem regibus. De quo vide supra in dictione יַשַׁע Iasaa. significat etiã predicta dictio שׁוּעַ Súaa clamare. s. oculos. Esa. 6. Et oculos eius claude. & aliqui hebrei legunt. & oculos eius linire siue oblinire. s. luto ne videant. De quo vide infra in dictiõe שַׁעַת Saa. & inde dicunt aliqui ꝙ deriuatur מְשַׁעֲנֵי Misi. i. linitio vel lenitas. Ezech. 16. Et a quis non est lota in salutẽ. Pro quo ipsi legunt. Et aquis nõ est lota ad leuitatẽ. Potest etiam deriuari a dictione יַשַׁע Iasaa que significat salutem. vt supra dictũ est. Significat etiã predicta dictio obstupescere siue admirari. Esa. 29. obstupescite & admiramini. Potest etiã legi secũdum primã significationẽ sic. s. clamate & exclamate. Itẽ שׁוּעַ Súaa. i. magnificus seu magnitudo: aut potẽs: vel tyrãnus. Iob. 34. Nec cognouit tyrãnum: cũ disceptaret contra pauperem. & in eo. 36. Depone magnitudinẽ tuã absq; tribulatione. Esa. 22. Scrutans murũ: & magnificus super mõtem. Et aliqui hebrei in predicto loco legunt. & clamor siue vlulatus ad montem: secundum primã significationem. & in eodem. 32. Nec fraudulentus vocabitur maior. i. potẽs vel magnificus. Ezech. 23. Nobiles tyrãniq; & principes.

שׁוּף Suph. conterere. conquassare. conculcare. percutere. Geñ. 5. Ipsa. conteret caput tuũ. & in eo. Et tu insidiaberis calcaneo eius. Pro quo hebrei legũt. Et tu conteres: siue conquassabis calcaneũ eius. nam eadẽ dictio ponitur in predicto loco pro cõterere & pro insidiari. Iob. 9. In turbine enim cõteret me. ps. 138. Et dixi forsitan tenebre cõculcabũt me. & aliqui hebrei dicũt ꝙ in pdicto loco significat obscurare siue contenebrare. vnde ipsi legunt. Forsitã tenebre obscurabunt me. Et btũs hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Operient me. ideſt cõtenebrabunt me: de quo vide supra in dictione נָשַׁף Nasaph.

שׂוּק Sue. desiderare. appetere. redũdare. Esa. 29. Et anima eius vacua. Pro quo he. le. Et aia eius desiderans siue appetens. s. cibũ & potum. ps. 64. Visitasti terrã & inebriasti eam. pro quo he. le. Et desiderare siue appetere eã feciſti. Potest etiã deriuari a dictione שָׂקָה Saca. que signãt irrigare seu inebriare: sicut est in littera nra. Et inde תְּשׂוּקָה Thesuca. i. desideriũ seu appetitus. Geñ. 3. Et sub viri potestate eris. Pro quo hebrei legunt. Et ad virum tuũ desideriũ tuũ siue appetitus tuus. & in eodẽ. 4. Sub te erit appetitus eius Canti. 7. Et ad me cõuersio eius. Pro quo hebrei legunt. & ad me desideriũ siue appetitus eius. Significat etiã predicta dictio redundare. Ioel. 2. Et redundabũt torcularia vino & oleo. Item שׂוֹק Soc. i. callis seu platea aut vicus. Eccls. 12. & claudẽt ostia in platea. & in eo. Et circũdabũt in platea. & in plu. שׂוֹקִים Seuachim. Canti. 3. Per vicos & plateas. Item שׂוֹק Soc. ideſt. crus. seu armus: vel sura. Exo. 29. Armũq; dexterum. Iudi. 14. Vt stupentes suram femori imponerẽt Et in plurali שׂוֹקַיִם Socaim. Deut. 28. Percutiet te domin⁹ vlcere pessimo in genibus & in suris.

שׁוּר Sur. canere. cantare. psallere. aspicere. intueri. insidiari. ornare. Exo. 15. Tunc cecinit Moyses carmen hoc domino. & in eodẽ. Cantemus domino. Iudi. 5. Cecinitq; debbora & barach. & in titulo psalmi. 7. Vbi dicitur in finẽ psalmus dauid quem cantauit dñs. Esa. 5. Cantabo dilecto meo. Soph. 2. Vox cãtantis in fenestra. Et inde מְשׁוֹרֵר Meſorer. i. cantor: siue cãtans. 1. Paralipo. 6. Hemã cantor filij ioelis. Et in plu. מְשֹׁרְרִים Meſorerim siue שָׁרִים Sarim. vt in eodẽ. 15. Vt constituerent de fratribus suis cantores. Nec. 10. Ianitores & cãtores & nathinei. ps. 86. Sicut letantium omniũ nostrum habitatio est in te. pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et cantores quasi in choris: omnes fontes mei in te. & in genere femínino שָׁרוֹת Saroth. siue מְשׁוֹרְרוֹת Meſoreroth. 2. Reg. 19. vt audire possum vltra vocem cantorum. z. Paralipo. 35. Omnes cantores atq; cãtatrices vsq; in presentem diem lamẽtationes super iosiam replicant. Esd. 2. Et in ipsis cantores atq; cantatrices. Eccls. 1. Feci mihi cantores & cantatrices. Et inde שִׁיר Sir. i. canticum seu carmen. Iudi. 5. Surge loquere cãticum. ps. 39. Immisit in os meũ canticum nouũ. ps. 41. Et nocte canticum eius apud me. Scribitur etiã cum he in fine & dicitur שִׁירָה Sira. Exo. 15. Tunc cecinit moyses & filii israel carmen hoc dño. Deut. 31. Scripsit quoq; moyses canticum. Et in plurali שִׁירִים Sirim. Canti. 1. Cãticum canticorũ salomonis. vbi ponitur tam in singulari ꝙ in plurali. Reperitur etiã in plurali שִׁירוֹת Siroth. secundũ terminationẽ pluralem femininorum. Amos. 8. Et stridebũt cardines templi. Pro quo hebrei legũt. Et vlulabunt carmina tẽpli. i. loco carminũ erit vlulatio. Significat etiã predicta dictio שׁוּר Sur. aspicere siue intueri. Nu. 22. Et de collibus considerabo eum. i. intuebor eum. & in eodem. 24. Intuebor illũ. Iob. 35. Respiciet homines & dicet. & in eodẽ. 36. Memento ꝙ ignores opus eius: de quo cecinerunt viri. Pro quo hebrei legunt. Quod intuiti sũt siue aspexerũt vel cõtẽplati sunt viri. s. sancti. Potest etiã legi sicut est in littera nra: secũdum primã significationẽ. Canti. 4. Coronaberis de capite amana. Pro quo hebrei legũt. Et vlulabunt carmina tẽpli. i. loco carminũ erit vlulatio. Significat etiã predicta dictio שׁוּר Sur. aspicere siue intueri. Nu. 22. Et de collibus considerabo eum. i. intuebor eum. & in eodem. 24. Intuebor illũ. Iob. 35. Respiciet homines & dicet. & in eodẽ. 36. Memento ꝙ ignores opus eius: de quo cecinerunt viri. Pro quo hebrei legunt. Quod intuiti sũt siue aspexerũt vel cõtẽplati sunt viri. s. sancti. Potest etiã legi sicut est in littera nra: secũdum primã significationẽ. Canti. 4. Coronaberis de capite amana. Pro quo hebrei legũt. Et vlulabunt carmina tẽpli. i. loco carminũ erit vlulatio. Significat etiã predicta dictio שׁוּר Sur. aspicere siue intueri. Nu. 22. Et de collibus considerabo eum. i. intuebor eum. & in eodem. 24. Intuebor illũ. Iob. 35. Respiciet homines & dicet. & in eodẽ. 36. Memento ꝙ ignores opus eius: de quo cecinerunt viri. Pro quo hebrei legunt. Quod intuiti sũt siue aspexerũt vel cõtẽplati sunt viri. s. sancti. Potest etiã legi sicut est in littera nra: secũdum primã significationẽ. Canti. 4. Coronaberis de capite amana. Pro quo hebrei legũt. Et vlulabunt carmina tẽpli. i. loco carminũ erit vlulatio. Significat etiã predicta dictio שׁוּר Sur. aspicere siue intueri. Nu. 22. Et de collibus considerabo eum. i. intuebor eum. & in eodem. 24. Intuebor illũ. Iob. 35. Respiciet homines & dicet. & in eodẽ. 36. Memento ꝙ ignores opus eius: de quo cecinerunt viri. Pro quo hebrei legunt. Quod intuiti sũt siue aspexerũt vel cõtẽplati sunt viri. s. sancti. Po

שׁוּר Nare.

שִׁיר Canere Cantare.

מְשׁוֹרֵר Cantor

שָׁרִים Cantores.

שָׁרוֹת מְשׁוֹרְרוֹת cãtatrices

שִׁיר Canticus.

שִׁירָה Carmen.

שִׁירִים Cantica

שִׁירוֹת Carmina. שׁוּר Cõsiderãr. Intueri. Respicer.

coronari Aspicere.

Insidiari

Ornare.

תְּשׁוּרָה Spectula. Munus.

שׁוּר שׁוּר Murus.

שָׂרוֹת Muri.

שׁוּרְיָא אוּשְׁרְנָא Muri.

שׁוּרוֹת Vecrui

שׁוֹר Bos

שׁוֹרִים Boues

vt in sequẽti dictiõe dicetur. & in lingua chaldaica dr שׁוּרְיָא Suraia siue אוּשְׁרְנָא Vsurna. i. muri. Esd. 4. Et muros eius & parietes componentes. Et in eodem. Quia si ciuitas illa edificata fuerit & muros eius instaurauerint. & in eodem. 5 Et muros eius instauraretis. & inde שׁוּרוֹת Suroth. Pro quo beatus hieronymus transtulit aceruos. Iob. z4. Inter aceruos eorum meridiati sunt. Item שׁוֹר Sor. i. Bos. Exo. 22. Si bos eorum percusserit. Leuit. 22. Bos ouis & capra. Iob. 6. Aut mugiet bos: cum ante presepe plenũ steterit. Et in plurali שׁוֹרִים Seuarim. Osee. 12. Ergo frustra erant in galgal boues immolantes: & secundum hoc significatum. Geñ. 49. Vbi nos habemus & in furore suo suffoderunt murũ: aliqui hebrei legunt subneruauerũt bouẽ. & exponũt illud de ioseph qui dictus est bos vel taurus. Deut. 33. Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius.

שׁוֹר Diuari. Imperare pricipẽ cẽ. Preualer

שָׂר Princeps שָׂרִים Pricipes

שָׂרוֹת Domine Pricipes.

שׁוּר Sur. dominari. imperare. principari. i. principatum exercere. siue principẽ esse. preualere. Iudi. 9. Regnauitq; abimelech super israel: tribꝰ annis. Pro quo hebrei legũt. Et dñatus est: siue princeps fuit abimelech super israel. Prouer. 8. Per me principes imperãt. Osee. 8. Principes steterunt: & non cognoui. & in eodem. Et in fortitudine sua directus est cum angelo. Pro quo hebrei legunt. Dominatus est: siue preualuit. & in eodem. Et ualuit ad angelum: & cõfortatus est. Vide etiam de hoc infra in dictione שָׂרָה Sara. & aliquando scribitur cum littera sãmech loco sin. i. Paralipo. 15. Conenias aũt princeps leuitarum prophetie prerat. Et inde שַׂר Sar. i. princeps. Exo. 2. Quis te constituit principem & iudicem. Ioſ. 5. Sum princeps exercitus domini. & in plurali שָׂרִים Sarim. Iob. 29. Principes cessabãt loqui. ps. 118. Etenim federunt principes: aduersum me loquebantur. & in eodem. Principes persecuti sunt me gratis Et aliquando scribitur cum littera sãmech loco sin. Hiere. 6. Omnes isti principes declinantes. & in genere femínino שָׂרוֹת Saroth. Iudi. 5. Vna sapientior ceteris vxoribus ei⁹ hec verba socrui respondebat. Pro quo he. le. Sapientiores domine seu principes eius respondebant ei. 3. Reg. 11. Fuerunt q; ei vxores quasi regine septingente. Pro quo hebrei legunt. Fueruntq; ei vxores principes septingente. Ezech. 27. Naues maris principes tue. Sed in aliquibus libris hebraicis reperitur שָׂרוֹת Saroth cũ puncto seboleth. quod significat muros. vt dictũ est supra in dictione precedẽti. Itẽ

מְשׂוֹרָה Mensura. Ordo

שׂוּשׂ Letari Exultare. Gaudere

מָשׂוֹשׂ Letitia Gaudium. שָׂשׂוֹן Letitia.

שׂוּם Ponere. Apponer.

שׂוֹרָה Mesura. i. mensura. Leuit. 19. In pondere & in mensura. 1. Paralipo. 23. Et super omne pondus atq; mẽsurã. & aliqñ scribitur sine mẽ. Esa. 28. Et ponat triticũ per ordinẽ Pro quo he. le. Et ponat triticum in mensura. Sed in lingua chaldaica significat ordinẽ. sicut est in littera nostra. s. quando scribitur cum puncto seból eth.

שׂוּשׂ Sos. letari. gaudere. exultare. Deut. 28. Et sicut antea lętatus est dñs super vos bene vobis faciens: sic letabitur disperdẽs vos. & in eodẽ. 30. Et gaudeat super te in omnibus bonis: sicut gauisus est in patrib⁹ tuis. ps. 69 Exultẽt & letentur in te. ps. 118. Letabor ego super eloquia tua. Esa. 35. Letabitur deserta & inuia. & in eodẽ. 61. Gaudens gaudebo in dño. & in eodẽ. 64. Occurristi letanti & facienti iustitiam. & in eodẽ. 66. Gaudete cũ ea gaudio. Et inde מָשׂוֹשׂ Masos. i. gaudiũ siue letitia: & vt in pdicto loco. Iob. 8. Hec est enim letitia vie eius. Threñ. 2. Gaudiũ vniuerse terre. & inde שָׂשׂוֹן Sason. i. gaudium seu letitia. ps. 44. Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie. ps. 50. Redde mihi letitiam salutaris tui.

שׂוּם Soth. ponere. imponere. statuere. Geñ. 4. Posuit mihi dñs semẽ aliud. Exo. 7. Neq; apposuit cor etiã hac vice. & in eodem. 10. Vt faciã signa mea hec in eo. Pro quo hebrei legunt. Vt ponã signa mea hec in eo. & in eodẽ. 23. Ponãq; termios tuos a mari rubro vsq; ad mare philistinorum. 1. Reg. 4. Que non respondit eis: neq; animaduertit. ꝙ quo hebrei legunt. Neq; apposuit cor suũ. Iob. 7. Quid apponis erga eum cor tuũ. & in eodem. 38. Et hic confringes tumentes fluctus tuos. Pro quo he. le. Et hic pones. i. depones superbiam fluctuũ tuorũ. & est sensus sicut in littera nostra. ps. 5. Non timebo millia populi circũdantis me. pro quo hebrei legũt. Non timebo millia populi: qui in circuitu posuerunt super me. s. obsidionem. ps. 16. Oculos suos statuerunt declinare in terra. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Oculos suos posuerũt. ps. 48. Sicut oues in infernũ positi sunt. Prouer. 22. Appone autem cor tuũ ad doctrinã meam. Esa. 16. Pone quasi noctem vmbrã tuam. & in eodẽ. 22. Et equites ponent sedes suas in portis. Hiere. 15. Et ponet eam in vmbrã mortis: & in caliginem. Pro quo he. le. & ponet eã in vmbra mortis: & ponet in caliginem. Ponitur etiam pro dimittere. Iob. 10. Dimitte ergo me vt plangam paululum dolorem meũ. Et inde שֵׁת Sith. ideſt ornamentũ quod mulieres ponũt super se. Prouer. 7. Et ecce occurrit ei mulier in ornatu meretricio. Ponitur ẽt pro iniquitate. ps. 72. Operti sunt iniquitate & impietate sua. Et inde שֵׁת Sath. i. fundamentũ. & solum inuenitur in numero plurali. s. שְׁתוֹת Sathoth. ps. 10. Quoniã quem perfeciſti destruxerũt. Pro quo hebrei legunt. Quoniã fundamenta dissipata sunt. beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit leges: que sunt quasi fundamenta, alii vero dicunt ꝙ significat retia: sicut Esa. 19. Vbi nos habemus. & erunt irrigua eius flectentia. Pro quo ipsi legũt. Et erũt retia eius attrita vel dissipata. Potest etiã deriuari a dictione שָׁתָה Satha que signif cat irrigua sicut est in littera nra. Itẽ שֵׁת Seth. i. locus natiũ: seu verẽda. Esa. 20. Discooptis natibus ad ignominiã egypti. Et in plurali שְׁתוֹת Sathoth. 2. Reg. 10. Et precidit vestes eorum medias vsq; ad nates.

שָׁזַב Sazab. in lingua chaldaica signãt liberare: seu eripere. Dañ. 3. Quis est deꝰ qui eripiet vos de manu mea. & in eodem. Potest eripere nos de camino ignis ardẽtis: & de manu tua o rex liberare.

שָׁזַף Sazaph. aspicere. intueri. Iob. 28. Nec intuitus est eũ oculus vulturis. Cãti. 1. Decoloravit me sol. Pro quo he. le. Aspexit me vel intuitus est me sol.

שָׁזַר Sazar. retortũ. s. filũ duplicatũ & retortũ. & scribitur cũ mẽ in principio & dicitur מְשָׁזַר Moszar. Exo. 27 De byſſo retorta.

שָׁחַח Sachach. curuare. humiliare. inclinare. Iob. 9. Sub quo curuãtur qui portãt orbẽ. & in eo. zz. Et qui iclinauerit oculos suos saluabitur. & in eo. 38. Qñ cubãt in antris. i. qñ curuãtur vel humiliãtur in antris. ps. 9. Inclinauit se & cadet. ps. 37. Miser factus sum & curuat⁹ sum vsq; in finẽ. ps. 41. Quare tristis es aia mea. Pro quo btũs hiero. in psal. iuxta he. ve. trãstulit. Quare icuruaris aia mea. ps. 106. Et pauci facti sunt: & vexati. ꝙ quo he. le. Et pauci facti sũt: & humiliati vel incuruati sunt. Prouer. 14. iacebũt mali añ bonos. i. humiliãtur vel incuruãtur. Eccls. 1. Et obfurdescẽt oẽs filie carminis. ꝙ quo he. le. & humiliabũtur oẽs filie carminis. i. submissa voce canẽt: nõ valẽtes vocẽ eleuare. Esa. z Et incuruabit se hõ. & in eo. Et incuruabitur ois sublimitas hoim. & in eo. z5. Et humiliabũtur & detrahẽtur vsq; ad terrã. & in eo. 60. Et venient ad te curui: filii eorũ qui humiliauerunt te. Threñ. 3. Et tabescet in me aia mea. ꝙ quo he. le. Et curuatur siue humiliatur i me aia mea. Mich. 6. Et humiliatio tua in medio tui. Abach. 3. Incuruati sunt colles seculi. Vide etiã de hoc infra in dictione שָׂחַח Sacha.

שׁוּרוֹת Domine Pricipes.

שׁוּשׂ Exultare. Gaudere

מָשׂוֹשׂ Letitia Gaudium. שָׂשׂוֹן Letitia.

שׁוּם Ponere. Apponer.

שֵׁת שְׁתוֹת Ornatus Iniquitas שֵׁת שְׁתוֹת Fundamẽta Leges.

שֵׁת שְׁתוֹת Plates. שְׁתוֹת Plates.

שָׁזַב Eripere Liberare.

שָׁזַף Intueri decolorar. Aspicere

שָׁזַר Retortum שָׁחַח curuare. Inclinare

Humiliar.

שָׂחַח Natare

שָׂחַח Sachach. natare. ps.5. Lauabo p singulas noctes lectulū meū. p quo btūs hiero. in psal. iuxta he.ve. trāstulit. Natare faciā tota nocte lectū meū. Esa.25. Sicut extē dit natans ad natādū. Ezech.47. Qm̄ intumuerāt aq̄ pfunde torrētis. p q̄ he.le. qm̄ intumuerūt aq̄ natatorie torrētis i. aque erāt tā pfunde: q̄ nō poterāt trāsuadari nisi natādo.

שֹׁחַד Munus

שֹׁחַד Sochad. munus seu donum. aut repetunde. Exo.23. Nec accipies munera: que etiam excecant prudentes. Deut.16. Nō accipies pſonā neq̄ munera: quia munera excecant oculos sapientum. 1. Reg.8. Acceperunt munera & peruerterūt iudicium. 4. Reg.16. Misit regi assyriorū munera. p̄s.14. Et munera super innocentem nō accepit. Esa. 45. Nō in precio neq̄ in muneribus. & in hebreo declinatur tantum singulariter & caret numero plurali. & inde verbum שָׁחַד Sichad: quod significat donare siue munera dare vel accipere. Iob.6. De substantia vestra donate mihi. Pro quo hebrei legunt. Donate pro me. Ezech.16. Et dona donabas eis: vt intrarent ad te.

שָׁחָה Inclinare Humiliaſ.

שָׁחָה Sacha. curuare. incuruare. humiliare. inclinare. adorare. Prouer.2. Inclinata est ad mortem domus eius. & in eodem.12. Meror in corde viri humiliabit illum. Esa. 51. Qui dixerūt anime tue incuruare: vt transeamus. Et in de שַׁחַת Sachuth. i. curuatio: siue interit?. Prouer.28. In interitu suo corruet. vide etiam de hoc supra in dictione שָׁחַח Sachach. & quando est verbum quarte cōiugationis tunc significat adorare. eo quod adorantes inclināt se proni in terra. vt Geñ.18. Et adorauit in terra. & i eodem.33. Adorauit pnus in terra septies. Exo.24. Et adorabitis procul. 2. Reg 15. Sed & cum accederet ad eum homo vt salutaret illum. p quo hebrei legunt. Vt adoraret vel inclinaretur illi. & in eo dem. Cūq̄ ascenderet dauid sūmitatē montis in quo adorabat. & in eodē.16. Oro vt inueniam gratiā coram te dñe mi rex. Pro quo hebrei legunt. Adoro. i. grās ago. inueni gratiā coram te. Ezech.8. Et adorabāt ortum solis. & in eo 46. Adorabunt super limen porte. Et inde הִשְׁתַּחֲוָיָה histhachauaia. i. adoratio. 4. Reg.5. adorāte eo i eodē loco: & ignoscat mihi deus seruo tuo. Pro quo he.le. In adoratione mea in domo remon ignoscat dñs seruo tuo.

שָׁחַט Immolaſ Occidere.

שָׁחַט Sachat. iugulare. decollare. immolare. occidere. macstare. Geñ.22. Et arripuit gladium vt immolaret filium suum. Et in eodem.37. Et in sanguine hedi quē occiderant tinxerunt. Leuit.1. Immolabitq̄ vitulum corā dño Nu.11. Nunquid ouiū vel boum multitudo cedetur. i. occidetur vel iugulabitur. 1. Reg.14. Tulit oues & boues & vitulos & mactauerūt in terra. & in eodē. Et occidite super istud 4. Reg.25. Filios autē sedechie occidit corā eo. z. Paralipo. 30. Immolauerunt autē phase. Esa.22. Et iugulare arietes. & in eodem.57. Immolātes paruulos in torrentibus. Et in eodē.66. Qui immolat bouē quasi interficiat virum. Osee. 5. Et victimas declinastis in pfundū. Pro quo hebrei legūt. Et immolare siue iugulare declinatores i profundum. idest declinantes a via recta: profunde immolabant idolis. Et in de שְׁחִיטָה Sechita. i. iugulatio vel occisio. z. Paralip. 30. Immolauerunt leuite phase: his qui non occurrerant sanctificari domino. Pro quo hebrei legunt. Et leuite super occisionem vel immolationem pascharum: idest agnorū qui immolabātur in pascha. Ponitur etiam pro vulnerare. Hiere. 8. Sagitta vulnerans lingua eorum. Vbi pro vulnerans ponitur שָׁחוּט Sachut. & aliqui hebrei dicunt q̄ in predicto loco significat limatam vel politam aut tersam a rubigine. Et inde dicitur זָהָב שָׁחוּט Zahab Sachut. i. aurum purissimū. scilicet a rubigine. 3. Reg.10. Fecitq̄ rex salomon ducenta scuta de auro purissimo. & aliqui he.le. de auro ductili.

שָׁחַט Exprimere

שָׁחַל Leena.

שָׁחַל Sachat. exprimere. Geñ.40. Et expressi in calicem quē tenebam. & solum innenitur in predicto loco.

שָׁחַל aspis.

שְׁחֵלֶת Onycha

שָׁחַל Sachal. leena. aspis. Iob.4. Rugitus leonis & vox leene. Et in eodem.28. Nec pertransiuit per eam leena. Osee.13. Et erō eis quasi leena. Ponitur etiam pro aspide. p̄s.90. Super aspidem & basiliscum ambulabis. Itē שְׁחֵלֶת Sachéleth. genus est gūmi. Pro quo beatus Hieronymus trāstulit onycham. idest coloris vnguinis. Exo.30. Sume tibi aromata stactem & onycham & galbanum.

שְׁחִין Ulcer

שְׁחִין Sechin. scabies. vlcer. Exo.9. Erunt enim in hominibus & in iumentis vlcera. Deut.28. Percutiāt te deus vlcere pessimo.

שְׁחִס Poma Que spōte nascūtur

שְׁחִס Sachis. illud quod gignit terra ex granis semētis in messe cadentib?: vel quod sponte nascitur. Pro quo beatus hieronymus transtulit poma. Esa.37. In anno secūdo pomis vescere. Pro quo hebrei legunt. Et anno secundo que sponte nascuntur. Et aliquando scribitur cum sāmach in principio & sin in fine. 4. Reg.19. In quarto autem anno que sponte nascuntur

שְׁחִפָּה Egestas.

שְׁחָף Sacheph. egestas. & scribitur cum thau in fine & dicitur שְׁחַפֶּת sachépheth. Deut.28. Percutiat te domin? egestate. Et solū inuenitur in predicto loco. & dicunt aliqui hebrei q̄ significat calorem excessiuum. Alii vero dicūt q̄ significat tu morē corporis: sicut fit in hydropicis. Itē שָׁחָף Sachaph. nomen est auis. Pro quo beatus hiero. trāstulit larum. Leuit.11. Et larum & accipitrem.

שָׁחַף Larus

שָׁחַף Sachiph. tabulatum. siue stratum ligneū. Ezech.41. Stratūq̄ ligno per gyrum.

שְׁחִי Stratum.

שְׁחִי Sáchas. superbia. Iob.41. Ipse est rex super omnes filios superbie. In alio vero loco beat? hieronymus transtulit institorē. Vt supra in eodem.28. Non calcauerūt eam filii institorum. potest etiam legi filii superbie.

שָׁחַק Superbia.

שָׁחַק Institores

שָׁחַק Sachac. contundere. cōminuere. Exo.30. Cūq̄ in te nuissimū pulueren vniuersa contuderis. Iob.14. Lapides excauāt aq̄. i. cōminuūt. p̄s.17. Et cōminuā eos vt puluerem ante faciem venti. Et inde שַׁחַק Sáchac. i. puluis tenuissimus qui adheret statere. Btūs hieronymus transtulit momentum. Esa.40. Et quasi momentū statere reputate sunt. Item שְׁחָק Sáchac. i. celum seu ether aut nubes. p̄s. 88. Et testis in celo fidelis. & in eodē. Quis in nubib? equabitur dño. Pro quo he.le. Quis in celo equabitur dño. Pōt etiā legi sicut est in littera nr̄a. Et in plu. שְׁחָקִים Sechacim. Iob.38. Quis enarrabit celorū rationē. p̄s.17. Tenebrosa aqua in nubibus aeris. p quo btūs hiero. in psal. iuxta he.ve. transtulit. Tenebrosa aqua in nubib? etheris. Ponitur etiā pro nubibus. Deut.33. Magnificētia eius discurrūt nubes. Iob.36. Que de nubibus fluunt. p̄s.35. Et veritas tua vsq̄ ad nubes. Potest etiam legi vsq̄ ad celos.

שָׂחַק Womētus Celum. Nubes. Celi. Ether. Nubes

שָׂחַק Sachac. ridere. irridere. ludere. illudere. Abach.1. Ipse super omnē munitionē sidebit. Et cōmuniter scribitur cum littera sādic. De quo vide supra in dictione צָחַק Sachac cū sādic in prima. significat etiā irridere. 2. Paralipo. 39. Illis autē irridētibus & subsanātibus eos. Threñ.1. Et de riserūt sabbata ei?. Itē signat ludere. Iudi.16. Vt vocarēt sanſō: & añ eos luderet. 2. Reg.6. Dauid autē & oīs israel ludebāt corā dño. & ide מְשַׂחֵק Misthac. i. ridiculū. Abach.1. Et tyrānі ridiculū ei? erunt. Et inde שְׂחוֹק Sechoc. i. derisus: ludus. Iudi.16. Expectantes ludētē sāſon. p quo he.le. Expectātes ludū samson. Eccls.2. Risū putaui errorē. & i eo.10. In risu faciūt panē. & ide nomē pprīū יִשְׂחָק Isaac. qd interp̄tatur risus. Geñ.12. Vocauit abraam nomē filii sui quē genuit ei sarra isaac. Et licet ibi scribatur cū lra sādic: tamen aliqñ scribitur cū sin. p̄s.104. Et iura'menti sui cū isaac. Ponitur etiā

Pueritia

Voluptas

Lux matutina.

Ortus

Corrūpere Cōputre. scere putrescere

Vlolare. Irritus facere. Dispdere. Delere

Desideraſ.

Desiderare. Prouer.7. Desiderans te videre. Sed etī predicto loco he.le. Vt mane cōsurgerē ante faciē tuā. & inde שַׁחֲרוּת sachruth. i. puericia scdm hebreos: que est quasi mane i homine. btūs hiero. trāstulit voluptatē. Eccls.12. adolescentia & voluptas vana sunt. ponitur et שָׁחַר Sachar. p luce matutina. Esa.8. Nō erit eis lux matutina. ponitur et pro ortu. Esa.47. Veniet super te malum: & nescies ortum eius.

שָׁחַת Corrūpere Cōputre. scere putrescere

שָׁחַת Sachath. corrūpere. putrescere. delere. dissipare. perdere. disperdere. peccare. Geñ.6. Corrupta est autē terra corā deo. Et in eo. Cūq̄ vidisset deus terrā esse corruptā: omis quippe caro corrupat viā suā. Hiere.13. Et ecce computruerat lubare. i. corruptū fuerat. Et in eo. Sic putrescere faciā superbiā iuda. & in eo.51. qui corrūpis vniuersā terrā. Nahum.2. Et propagines eius corruperunt. Malach.3. & non corrūpet fructus terre. Signat et violare seu irritū facere. Amos.1. Et violauerit miam eius. Malach.2. Irritū fecistis pactū leui. Signat et delere vel dissipare. aut pdere siue dissipdere. Geñ.6. Et ego disperdā eos cū terra. & in eo.18. Nō delebo. i. nō dispdā si inuenero ibi quadraginta quinq̄. Et in eo.19. Delebimus locū istū. & in eo. Quia delebit dñs ciuitatē hanc. Nu.22. Et vos causa eritis necis oīum. pro quo he.le. Et disperdetis vel perdetis omnem populum istum. Deut.9. Ne disperdas populū tuū. 2. Reg. 20. Moliebātur destruere murū. pro quo he.le. Dissipabāt ad diruendū murum. Prouer.23. Et perdes pulchros sermones tuos. Hiere. 5. Ascēdite muros eius & dissipate. Ezech.25. Interficientes & implētes inimicitias veteres. pro quo he.le. Ad dispendum & dissipandum inimicitia seculi. i. propter inimicitiam veterem. Ponitur etiam pro peccare. Exo.32. Peccauit populus tuus. Deut.31. Noui ego q̄ post mortem meā

Destruere Perdere Dissipare.

Peccare. Iniq̄ agere.

יִשְׂחָק Idolum

יִשְׂחָק Isaac pro idolo: eo quod idolū est opus dignū risu seu ridiculū. Amos.7. Et demolientur excelsa idoli. Et in eo. Et nō stillabis super domum idoli.

שָׁחַר Denigrari Niger. Nigra. Fusca

שָׁחַר Sachar. nigrescere. denigrari. nigrū esse. Iob.30. Cutis mea denigrata est sup me. & inde שְׁחוֹר Sechor. i. niger. Leuit.13. Et capillū nigrū. & in ge. fe. שְׁחוֹרָה sechora siue שַׁחַרְחֹרֶת Secharchóreth. Canti.1. Nigra sum sed formosa. & in eo. Nolite me cōsiderare q̄ fusca sim. i. nigra. & inde שְׁחוֹר Sachor. i. carbo: eo quod est niger. Threñ.4. de nigrata est sup carbones facies eorū. & inde fluuius egypti dē שִׁיחוֹר Sichor. Eo qd habet aquā turbidam. Ios.13. a fluuio turbido qui irrigat egyptū. Hiere.2. Vt bibas aquā turbidam. Item שָׁחַר Sachar. i. mane seu diluculū aut aurora. Geñ.19. Cumq̄ esset mane cogebāt eū angeli. & in eo.32. Iam enim ascēdit aurora. Iob.38. Nunquid post ortū tuū precepisti diluculo. Esa.14. Lucifer qui mane oriebaris. Osee.6. quasi diluculū preparatus egressus eius. Et in eo. 11. Sicut mane transiit. Ioel.2. Quasi mane expansū super montes. Et aliq̄ scribitur cū mē in principio & dē מָשְׁחַר Mischar. p̄s.109 Ex vtero ante luciferum genui te. pro quo btūs hiero. in psl. iuxta he.ve. trāstulit. De vulua orietur tibi ros adolescētie tue. i. mane orietur. & inde verbū שָׁחַר Sacher qd signat manicare siue mane surgere vel mane quere. Iob.7. & si mane me quesieris non subsistam. & in eo. 8. Et si diluculo consurrexeris ad deū. & in eo.24. Vigilātes q̄ ad predā. i. mane surgētes. Ps.62. Ad te de luce vigilo p̄s.77. & diluculo veniebāt ad deum. Prouer.1. Mane cōsurgent & nō inuenient me. & in eo.8. & qui mane vigilāt ad me inuenient me. & in eodem.11. Bene consurgit diluculo qui querit bona. & in eo.13. Qui aūt diligit illū: instanter erudit. pro quo he.le Qui aūt diligit illum: euigilat illū ad eruditionē. Esa.26. De mane vigilabo ad te. Osee.6. In tribulatiōe sua mane cōsurgēt ad me. Ponitur et pro deriderare. Prouer.7. Desiderans te videre. Sed etī predicto loco he.le. Vt mane cōsurgerē ante faciē tuā. & inde שַׁחֲרוּת sachruth. i. puericia scdm hebreos: que est quasi mane i homine. btūs hiero. trāstulit voluptatē. Eccls.12. adolescentia & voluptas vana sunt. ponitur et שָׁחַר Sachar. p luce matutina. Esa.8. Nō erit eis lux matutina. ponitur et pro ortu. Esa.47. Veniet super te malum: & nescies ortum eius.

שַׁחַת Corrūpere Cōputre. scere putrescere

שַׁחַת Sachath. corrūpere. putrescere. delere. dissipare. perdere. disperdere. peccare. Geñ.6. Corrupta est autē terra corā deo. Et in eo. Cūq̄ vidisset deus terrā esse corruptā: omis quippe caro corrupat viā suā. Hiere.13. Et ecce computruerat lubare. i. corruptū fuerat. Et in eo. Sic putrescere faciā superbiā iuda. & in eo.51. qui corrūpis vniuersā terrā. Nahum.2. Et propagines eius corruperunt. Malach.3. & non corrūpet fructus terre. Signat et violare seu irritū facere. Amos.1. Et violauerit miam eius. Malach.2. Irritū fecistis pactū leui. Signat et delere vel dissipare. aut pdere siue dissipdere. Geñ.6. Et ego disperdā eos cū terra. & in eo.18. Nō delebo. i. nō dispdā si inuenero ibi quadraginta quinq̄. Et in eo.19. Delebimus locū istū. & in eo. Quia delebit dñs ciuitatē hanc. Nu.22. Et vos causa eritis necis oīum. pro quo he.le. Et disperdetis vel perdetis omnem populum istum. Deut.9. Ne disperdas populū tuū. 2. Reg. 20. Moliebātur destruere murū. pro quo he.le. Dissipabāt ad diruendū murum. Prouer.23. Et perdes pulchros sermones tuos. Hiere. 5. Ascēdite muros eius & dissipate. Ezech.25. Interficientes & implētes inimicitias veteres. pro quo he.le. Ad dispendum & dissipandum inimicitia seculi. i. propter inimiciam veterem. Ponitur etiam pro peccare. Exo.32. Peccauit populus tuus. Deut.31. Noui ego q̄ post mortem meā iníque agetis. idest peccabitis. & in eo.32. Peccauerunt ei. Osee.9. Profunde peccauerunt sicut in diebus gabaa. & in de מַשְׁחִית Moschath. i. corruptū: seu debile vt defforme. Leuit.22. Quia corrupta & maculata sunt omnia Malach. 1. Et votū faciens: immolat debile dño. Ponitur et pro inglorio. Esa.52. Sic inglorius erit inter viros aspectus eius. Et inde מַשְׁחִית maschith. i. dissipans vel disperdens aut corrūpens. Prouer.18. Frater est opa dissipantis. & in eo.28. Participeps homicide est. Pro quo he.le. Partíceps est viro dissipanti vel corrūpēti. Hiere.51. Ecce ego ad te mons pestifer pro quo hebrei legunt. Dissipans aut disperdēs vel corrūpens. vnde sequitur qui corrumpis vniuersam terram. Pōnitur etiam pro interfectione vel internitione. Ezech. 9. & vnusquisq̄ vas interfectiōis habens in manu sua. Et in eo. 21. Fabricantium interitū. Ponitur et pro laqueo vel pedica qua aues capiuntur. Hiere. 5. Laqueos ponentes & pedicas ad capiendos viros. ponitur etiam pro macie vel deformitate. Dañ.10. Sed species mea mutata est in me: & emarcui. pro quo he.le. Et species mea mutata est in me in maciem vel deformitatē. est et nomē mōtis ppe ierusalem. Pro quo btūs hiero. transtulit offensionē. 4. Regū.23. Excelsa quoq̄ que erāt in ierusalē ad dexterā partē montis offensionis. & inde שַׁחַת Sachath. i. corruptio siue interitus. Ps.15. Nec dabis sanctū tuū videre corruptionē. Ponitur et p fouea vel sepulchro. Quod est locus corruptiōis. p̄s. 93. Donec fodiatur peccatori fouea: De quo vide supra in dictiōe שׁוּחַ Sūach. & in plu. שְׁחִיתוֹת Sechithoth. p̄s.105. & eripuit eos de internitiōibus eorū. Ponitur et p peccatis. Threñ. 4. Captus in peccatis nr̄is. & inde שְׁחִיתָא Sechitha. quod i lingua chaldaica signat deceptionē. Dañ.2. Quod iterp̄tationē quoq̄ fallacē & deceptione plenam composueritis.

שָׂטָה Errare

שָׂטָה Sata. errare. Preuaricari. auertere. diuertere. declinare. i. a via recta Nu.5. Vir cuius vxor errauerit. & in eo. Et si nō polluta est deserto mariti thoro. pro quo he.le. Et si non declinasti siue diuertisti pollutione sub viro tuo. idest a viro tuo. & in eo. Sin aūt declinasti a viro tuo atq̄ polluta es. Prouer.4. Declina & defere eam. & in eo.7. Ne abstrahatur in viis suis mens tua. pro quo he.le. ne diuertat sive declinet in viis eius cor tuum. Osee.5. & victimas declinastis in profundū. & inde שָׂטִים Satim. siue שָׂטֵי sate. i. preuaricationes siue auersiones. p̄s.39. & nō respexit in vanitates & insanias falsas. pro quo he.le. nō respexit ad superbias & p̄uaricatiōes mēdacii. & aliqñ scribitur cū sāmach Iosue. Ps.100. Facientes preuaricationes odiui.

שָׂטַח Expādere.

שָׂטַח Satach. expandere. extendere. Nu.11. Et siccauerunt eas per gyrum castrorum. Pro quo he.le. Expanderunt siue extenderunt eas per gyrum castrorū. i. ad exsiccādum eas. 2. Regum.17. Et expandit velamen super os putei. Iob.12. Et subuertas in integrum restituet. Pro quo hebrei legunt. Expandens gētes & deducit eas: siue requiescere facit eas. Ps.87. Expandi ad te manus meas. Hiere.8. & expandent ea ad solem & lunam. Et inde מִשְׂטָח Mistach. idest locus vbi aliquid extenditur ad exsiccandum. Ezech. 26. Siccatio sagenarum erit in medio maris. p quo hebrei legunt. Extensio sagenarum erit in medio maris. idest locus vbi sagene extendantur ad exsiccandum eas.

שָׂטַם Odire

שָׂטַם Satham. Odire. odium habere. cōminari. Geñ.27. Oderat autem esau Iacob. Et in eodem.49. Inuideruntq̄ illi habentes iacula. Pro quo hebrei legunt. Oderūt siue comminati sunt illi. Et in eodem.50. Ne forte memor sit iniurie quam passus est. Pro quo hebrei legunt. Ne forte comminatus sit nobis ioseph. Iob.16. & comminās mihi infremuit contra me. & inde מָשְׂטְמָה Mastema. idest cō-

Cōminari

minatio siue odium. Beatus hieronymus transtulit amentiam vel insaniam. Osee. 9. Propter multitudinem iniquitatis tue & multitudinem amentie. & in eodem. Insania in domo dei eius.

Amentia. Insania

שָׂטָן Satan. aduersari. contrarium esse. ps. 108. Pro eo vt me diligerent detrahebant mihi. Pro quo beat? hieronymus in ps. iuxta he. ve. transtulit. Aduersabantur mihi. Et in eodem. Hoc opus eorum qui detrahunt mihi. Pro quo beatus hieronymus transtulit. Qui aduersabantur mihi. Zach. 3. Et sathan stabat aduersus eum vt aduersaretur ei. & inde שָׂטָן Sathan. idest aduersarius seu contrarius. vt i predicto loco. vbi ponitur verbum & nomen ab eo deriuatum. Ps. 108. & diabolus stet a dextris eius. vbi ponitur pro diabolo. & inde שִׂטְנָה Sitna. idest aduersatio siue inimicitia. Genē. 26. Appellauitq; eum inimicitiam.

Aduersari

שָׂטָן aduersari? diabolus.

שִׂטְנָה Inimicitia

שָׂטַף Sataph. Lauare inundare. obruere. Leuit. 6. Defricabitur & lauabitur aqua. & in eo. Non lotis ante manibus. Pro quo hebrei legunt. Et manus suas non lauit aqua. & in eodem. Vas autē lignēum lauabitur aqua. 3. Reg. 22. Et lauerunt currus eius in piscina samarie. Significat et inundare vel obruere. Iob. 14. Paulatim terra consumitur. idest infundatur. Ps. 77. Et torrentes inundauerunt Canti. 8. Et flumina non obruent illam. idest non inundabunt. Esa. 8. Inundans & transiens. & in eodem. 10. Inundabit iustitiam. Et in eodem. 28. Flagellum inundans cū transierit. Esa. 30. Spiritus eius velut torrens inundans. Hiere. 47 & erit quasi torrens inundans: & copriet terram. Ezech. 13. Erit enim imber inundans. Dañ. 11. & veniet properans & inundans. Significat etiam ire cū impetu. Hiere. 8. Quasi equus impetu vadens in prelio. Pōitur etiam pro expugnare cum impetu & inundatione bellantium. Dañ. 11. & brachia pugnantis expugnabuntur a facie eius. Et in eodem. Et exercitus eius opprimetur. p quo hebr. Et exercitus eius inundabit. idest expugnabit. potest etiam legi expugnabitur siue inundabitur. & inde שֵׂטֶף Setheph. idest inundatio siue diluuium. Ps. 31. Veruntamē in diluuio aquarum multarum.

Lauare. Inundat. Obruere Ire cū impetu. Expugnare

שֵׂטֶף Diluuium

שָׂטַר Soter. Executor: seu exactor. pretor. pro quo beatus hieronymus transtulit preceptorem siue magistrū. Prouer. 6. Que cum non habeat ducem nec preceptorem & in plurali שֹׁטְרִים Sotrim. Deut. 16. Iudices & magistros constitues in portis tuis. & in eodem. Qui docerent vos singula. Pro quo hebrei legunt. Et exactores vel pretores per tribus vestras. Potest etiam legi. & magistros siue preceptores per tribus vestras. & inde מִשְׁטָר Mistar. idest ratio. Iob. 38. Aut pones rationem eius in terra. & aliqui hebrei dicunt q signific? descriptionem. Item שֵׂטַר Setar. in lingua chaldaica significat latus. Dañ. 7. Et in parte stetit. idest in vno latere.

שָׂטַר preceptor? Magistri. מִשְׁטָר Ratio. שֵׂטַר Latus.

שַׁי Sai. munus. ps. 71. Tibi offerent reges munera. ps. 75 Omnes qui in circuitu eius affertis munera. & solū inuenitur in hebreo in numero singulari: & caret nūero plurali.

Munus.

שִׁין Sig. diuersorium: secundum translationem nostram: 3. Regum. 19. Forsitan loquitur: aut in diuersorio est. hebrei tamen dicunt q significat negociationem siue occupationem.

שִׁין Diuersorium

שִׂיחַ Siach. virgultum seu arbor. aut germen. Genē. 2. Et omne virgultum agri. Iob. 30. Et mandebāt herbas & arboris cortices. & in plurali שִׂיחִים Sichim. Genē. 21. Abiecit puerum subter vnā arborē. pro quo hebrei legūt. sub vna de arboribus. Iob. 30. Qui inter huiusce modi letabantur. Pro quo hebrei legunt. Qui inter arbores siue inter virgulta letabantur.

Virgultus Arbor Arbores.

שִׂילֹה Silo. mittendus. secundum translationem nostram quasi שִׁלּוּחַ Siloach. vt Genē. 49. Donec veīat qui mittendus est. Hebrei tamen interpretātur מְשִׁיחַ Messiach idest christus. & sic est in translatione chaldaica. scilicet donec veniat messiach. idest christ?. potest etiam deriuari a dictione שָׁלַח Salal. vel a dictione שָׁלָה Sala. de quo infra dicetur.

שִׂילֹה Mittendus Christus.

שַׁיִן Sain. vrina. Esa. 36. Et bibant vrinam pedum suorum.

שַׁיִן Vrina

שִׁיר Ser. ornamentum brachiorum: vt armilla. & solum inuenitur in numero plurali. scilicet שִׁירוֹת Seroth. Esa. 3. Et torques & armillas & monilia.

שִׁיר Armille.

שַׁיִשׁ Sais. marmor. 1. Paralipo. 29. Et marmor parium abundantissimum. & aliquando scribitur sine iod & dicitur שֵׁשׁ Ses. Ester. 1. Columnis marmoreis. & in eode. Smaragdino & pario stratum lapide.

שַׁיִשׁ marmor. שֵׁשׁ marmor. smaragd?

שַׁיִת Saith. vepres. spina. Esa. 5. Et ascendent super eā vepres & spine. Et in eodem. 7. Vepres enim & spine crunt in vniuersa terra. Et in eodem. 10. Et deuorabitur spina eius & vepres eius.

שַׁיִת Spina

שָׁכַךְ Sachach. cessare. quiescere. Genē. 8. Et imminute sunt aque: & clausi sunt fontes abyssi. p quo hebrei legūt Et cessauerunt aque siue quieuerunt. Nu. 17. Et cohibebo a me querimonias filiorum israel. idest cessare faciā. Ester. 2. Postq̄ regis assueri indignatio efferbuerat. i. quieuerat vl' cessauerat. Et in eo. 7. & ira regis quieuit.

שָׁכַךְ Cohibere. Cessare

שָׁכַב Sachab. cubare. iacere. requiescere. dormire. concubare. prostrari. Exo. 6. Mane quoq; ros iacuit per circuitum castrorū. Nu. 23. Nō cubabit donec deuoret predam. 2. Reg. 8. Coequans terre. Pro quo hebrei legunt. Iacere fiue cubare fecit eos in terra. f. ad coequandū eos terre. Et in eo. 15. Cuba sup lectulū. & in eo. Cuba mecū soror mea. 4. Reg. 4. Et collocauit eum super lectulū hois dei. pro quo he. le. Et iacere siue cubare eum fecit. Hiere. 5. Vbi nō prostrata fis. i. vbi nō cubasti. Ponitur ēt p dormire vel requiescere. Genē. 19. Ecce dormiui heri cū patre meo. Et in eo. 28 Terram in qua dormis: tibi dabo. & in eo. 47. Sed dormiā cum patribus meis. Leuit. 26. Dormietis: & nō erit q exterreat. Nu. 5. Si non dormierit vir alienus tecum. & in eo. Et concubuisti cū altero. i. dormisti. 1. Reg. 3. Reuertere & dormi. 3. Reg. 1. Cū dormierit dñs meus rex cū patribus suis. Iob. 30. Et qui me comedūt nō dormiūt. ps. 87. Sicut vulnerati dormientes in sepulchro. Prouer. 24. pauxillū coniseres manus tuas vt quiescas. Eccl's. 2. Neq; per noctē mente requieuit. Et in eo. 4. Et si dormierint duo foouebuntur mutuo. Ezech. 31. Descende & dormi cum incircumcisis. Zach. 14. Et mulieres violabuntur. i. dormient vel cubabunt cū eis. Et ꝓprie p̄dicta dictio signat iacere vel cubare. modo sit ad dormiendū: modo ad quiescēdū: aut in sepulchro p mortē. vt patet in locis p̄dictis. & inde שִׁכְבַת Sichbath. siue מִשְׁכָּב Mischab. idest cubatio: siue concubitus. Leuit. 18. Et cū muliere ꝓximi tui nō coibis. pro quo he. le. Nō dabis cōcubitū tuū. & in eo. & cū masculo nō cōmiscea־ris coitu femineo. & in eo. 19. Hō si dormierit cū muliere coitu feminis. i. cōcubitu feminis. Signat ēt מִשְׁכָּב Mischab lectū siue lectulū aut stratū. Exo. 22. Sed iacuerit in lectulo. 2. Reg. 4. Qui dormiebat super stratum suum in meridie. Ps. 4. Et in cubilibus vestris compungimini. Canti. 3. In lectulo meo per noctem quesiui. & secundum hebreos significat etiam predicta dictio שֶׁכַב Sachab ꝭ effundere. scilicet super terram. Iob. 38. Et concentum celorum quis dormire facit. pro quo hebrei legunt. & lagenas siue lagūculas

Prostrari dormire. Cōcubare Quiescere. Requiescere Iacere Cubare. מִשְׁכָּב Lectulus. Stratum. Cubile שֶׁכַב

colorum quis effundere facit. & accipiūtur ibi laguncule p nubibus. Sed magis proprie est in translatione nostra. De quo vide supra in dictione נֵבֶל nabel. & inde מִשְׁכֶּה Miscab. q̄ secundum hebreos significat vrceum. eo quod ab eo aqua effunditur. Pro quo beatus hieronymus transtulit stratoria. 2. Reg. 17. Obtulerunt ei stratoria & tapetia & vasa fictilia.

מִשְׁכֶּה Stratoria

שָׂכָה Sacha. depictum. imaginatum vel insigne: & scribitur cum mem in principio & iod & thau in fine & dicitur מַשְׂכִּית Maschith. Leuit. 26. Nec insignem lapidem ponetis in terra vestra. Prouer. 18. Et quasi murus validus circundans eum. Pro quo hebrei legunt. Et quasi murus excelsus in pictura sua: siue in imaginatione sua. Ezech. 8. Et vnusquisq; in abscondito cubilis sui. Pro quo hebrei legūt. Et vnusquisq; in cubili depicto suo. & in plu מַשְׂכִּיוֹת Machioth. Nu. 33. Confringite titulos. i. lapides insignitos vt depictos. Ps. 72. Transierunt in affectū cordis. p quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Trāsierūt cogitatiōes cordis. i. imaginatiōes cordis. Pōitur ēt pro lectis. Prouer. 25. Mala aurea in lectis argenteis. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. Cum picturis argenteis. & inde שְׂכִוִי sechui idest gallus. Iob. 38. Vel quis dedit gallo intelligentiam. & aliqui hebrei dicunt q signāt cor siue intellectum.

שָׂכָה Insignia. מַשְׂכִּית Abscōdita Pictura מַשְׂכִּיוֹת Tituli. Affectus. Cogitationes. Lecti. Pictura. שְׂכִוִי Gallus

שָׁכַח Sachach. obliuisci. obliuioni tradere. inuenire. Genē. 40. Obliuisq; est interpretis ioseph. Et i eo. 41. Vt obliuioni tradatur cuncta retro abundantia. Deut. 4. Nec obliuiscetur pacti in quo iurauit patribus tuis. Ps. 9. Oēs gentes qui obliuiscuntur dēū. ps. 30. Obliuioni datus sum tan q̄ mortuus a corde. ps. 49. Intelligite hec qui obliuiscimini deum. ps. 76. Aut obliuiscetur misereri deus. Ps. 136. Si oblitus fuero tui ierusalem: obliuioni detur dextera mea. Eccl's. 8. Et laudabantur in ciuitate quasi opera iustorū. pro quo hebrei legunt. Et obliuioni tradūtur in ciuitate: q̄ ita fecerint: siue quod rectum fecerint. Sed si pro תִּשְׁתַּבְּחוּ istabechu legatur יִשְׁתַּבְּחוּ istabechu: per mutationem littere caph in litteram beth que est quasi eiusdē figure: tūc significat laudabantur sicut est in littera nostra. Esa. 23. In oblitione eris o tyre septuaginta annis. Hiere. 2. Numquid obliuiscitur virgo ornamenti sui. & in eo. populus vero meus oblitus est mei. & in eo. 23. Qui volunt facere vt obliuiscatur populus meus nois mei. Threñ. 2. Obliuioni tradidit dominus in sion festiuitatem & sabbatum. & in ligua chaldaica significat inuenire. Dañ. 2. Inueni hominem de filiis trāsmigrationis. & in eo. Nullusq; locus iūctus est eis.

שָׁכַח Obliuisci Obliuioni tradere Inuenire

שָׁכַל Sachal. orbari. absq; liberis fieri. Sterilem siue infructuosum esse. Genē. 28. Cur vtroq; orbabor filio. Et i eo. 31. Oues tue & capre tue steriles non fuerunt. Et in eo. 42. Absq; liberis me fecisti. Et in eo. 43. Ego autem quasi orbatus: absq; liberis ero. Leuit. 26. Que consumant vos & pecora vestra. f. absq; liberis faciant. Deut. 32. Foris vastabit eos gladius. i. absq; liberis faciet. 1. Reg. 15. Sicut fecit absq; liberis mulieres gladius tuus: sic absq; liberis erit inter mulieres mater tua. Iob. 21. Vacca peperit & non est priuata fetu. Hiere. 15. Interfeci: perdidi populum meum pro quo hebrei legunt. Absq; liberis feci & perdidi populū meum. Et in eo. 50. Sagitta eius quasi viri fortissimi interfectoris. pro quo hebrei legunt. Quasi viri fortissimi orbantis. idest absq; liberis facientis. Ezech. 5. Et bestias pessimas vsq; ad internitionem. Pro quo hebrei legūt. & bestias pessimas: & absq; liberis te facient. Et in eodem. 14. Et bestias terre induxero super terram vt vastent eam. idest absq; fructu eam faciant: siue vt faciant absq; liberis habitatores terre. Et in eodem. 36. Et non addes vltra vt absq; eis sis. idest

Orbari. Sterilē esse Absq; liberis esse. Priuari fetu Interfici

vt sis orbata absq; eis. Et in eodem. Et suffocans gētem tuam. Pro quo hebrei legunt. Et orbans siue absq; liberis faciens gentem tuam. Osee. 9. Da eis vuluam sine liberis. Malach. 3. Nec erit sterilis vinea in agro. & aliquando ponitur littera caph littere sin. Ezech. 36. Et gentem tuam non necabis vltra. idest non facies eam absq; liberis. & in de שָׁכוּל Sacul. idest orbatus: siue ille qui factus est absq; liberis. 2. Regum. 18. Velut si vrsa raptis catulis in saltu seuiat. idest orbata. Osee. 13. Occurram eis quasi vrsa raptis catulis. & in hebreo in predictis locis legitur in genere masculino: eo quod est promiscui gēris. & in genere femineo שְׁכוֹלָה Sechula. idest orbata sine sterilis. Canti. 4. Et sterilis non est inter eas. Esa. 49. Ego sterilis & non pariens. scribitur et iam cum mem in principio & dicitur מְשַׁכֶּלֶת Mesachela. siue מְשָׁכֶלֶת Mesachaleth. Exo. 23. Non erit in fecunda & sterilis terra tua. 4. Regum. 2. Sed aque pessime sunt & terra sterilis. & inde שְׁכוֹל Sechol. siue שִׁכּוּל Sicul. idest sterilitas vel orbatio. Ps. 34. Sterilitatem anime mee. Esa. 47. Et ignorabo sterilitatem. Et in eodem. Veniēt tibi duo hec subito in die vna sterilitas & viduitas. Et in eodem. 49. Filii sterilitatis tue. dicitur etiam מְשֻׁכֶּלֶת Mesacaleth. 4. Reg. 2. & nō erit mors neq; sterilitas. Ité אֶשְׁכֹּל Escol. idest botrus. Nu. 13. Pergentesq; vsq; ad torrentem botri. Et in eodem. Absciderunt palmitem cum vua sua. p quo hebrei legunt. Absciderunt inde palmitem & botrum vuarum vnum. Canti. 1. Botrus cipri dilectus meus mihi. Mich. 7. Non est botrus ad comedendum. & in plurali אַשְׁכְּלוֹת Aschaloth. Deut. 32. & botri amarissimi. Genē. 40 Et post flores vuas maturescere. Pro quo hebrei legūt. Maturabant in botris eius vuc. Canti. 7. Vbera tua botris.

שָׁכַל Orbari. sterilē esse Absq; liberis esse. מְשֻׁכֶּלֶת Sterilitas. מְשָׁכֶלֶת Sterilitas. אֶשְׁכֹּל Botrus

שָׂכַל Sachal. Intelligere. prudenter agere. aspicere: supponere. f. in modum crucis. Deut. 29. Vt intelligatis vniuersa que facitis. Et in eodem. 32. Vtinam saperent & intelligerent. Iof. 1. Vt intelligas cuncta que agis. Et in eodem. Tunc diriges viam & intelliges eam. 1. Reg. 18. Prudentiq; se regebat cū omnes viri saul. idest intelligebat. Et in eo. In omnibus quoq; viis suis dauid prudenter agebat. Et in eo. Videns itaq; saul q prudens esset nimis. 1. Paralip. 22. vt intelligerem vniuersa opera exemplaris. ps. 2. Et nunc reges intelligite. ps. 31. Intellectum tibi dabo. idest faciam te intelligere. ps. 40. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Prouer. 16. Cor sapientis erudiet os eius. pro quo hebrei legunt. intelligere facit os eius. & in eodem. 17 Quocunq; se verterit prudenter intelliget. Et in eodem. 21. Excogitat iustus de domo impii. pro quo hebrei legūt. Intelligit iustus. & inde מַשְׂכִּיל Maschil. idest intelligens vel sapiens: aut prudens: vel eruditus. p. 13. Vt videat si est intelligens. Prouer. 16. Et eruditus in verbo reperiet bona Et in eodem. 17. Seruus sapiens dominabitur stultis filiis. Amos. 5. Ideo prudens in tempore illo tacebit. Ponitur etiam pro intellectu vel eruditione aut disciplina. vt in titulo ps. 31. Vbi dicitur intellect? dauid. & in titulo. ps. 54. vbi dicitur in finē pro filiis chore intellectus. & beatus hiero. in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Victori filiorum chore eruditio. & inde שֵׂכֶל Sechel. idest intellect? seu disciplina. 1. Regum. 25. Eratq; mulier illa prudentissima. Pro quo hebrei legunt. Et erat mulier illa boni intellectus. ps. 110. Intellectus bonus omnibus facientibus ea. Prouer. 3. Et inuenies gratiam & disciplinam bonam. Et aliquando scribitur cum he in principio & dī הַשְׂכֵּל haschel. Iob. 34. Et verba eius non sonant disciplinam. & in lingua chaldaica dī שָׂכְלְתָנִי Sochlethanu. Dañ. 5. Scientia & sapientia inuente sunt in eo. Signāt etiā predicta dictio

Excogitare Intelligere Eruditus. Prudens. Intellect? Eruditio Intellect? disciplina disciplina Scientia.

aſpicere. aſpicere vel intueri. Geñ. 3. Aſpectuq; delectabile: Pro quo he.le. Et deſiderabile erat lignū ad aſpiciendum. Poteſt ēt legi ad intelligēdū: ſecundū primā ſignificationē, ſignāt ēt

ſup pōēf. ſ. in modū crucis. predicta dictio ſupponere. ſ. in modū crucis. Geñ. 48. Cōmutans manus. ſ. vnū brachiū ſupra aliud ponēs in modū crucis. vnde apud chaldeos & indos crux dicitur מָעֲכָל ma-ſcal. nam ego interrogaui quēdā indū xp̄icolā qui ſemper crucē geſtabat in manu: quo noīe illa crux vocabatur i ſuo idiomate apud indos & rñdit q̄ appellabatur מָעֲכָל Maſcal. quod pōt interpretari intellectus ſeu ſapientia ſcḋm primā ſignationē. vnde apoſtolus prima ad corinthios capitulo primo ait. Nos aūt predicamus xp̄m crucifixū iudeis quidē ſcādalū: gētibus aūt ſtultitiā: ipſis aūt vocatis iudeis atq; grecis xp̄m dei virtutem & ſapientiam.

Extruere. Inſtaurare שִׂכְלָל Sachlal. In lingua chaldaica ſignāt conſtruere vel extruere aut inſtaurare. vt Eſdre. 4. Extruētes muros eius. & in eodem. Si ciuitas hec edificata fuerit: & muri inſtaurati.

Manicar. māe ſurgere. שַׁכָּם Sacam. manicare. ſ. mane ſurgere. Geñ. 19. Et mane proficiſcemini in viā vr̄am. Pro quo he.le. Et manicabitis in viā veſtrā. ſ. mane ſurgetis. 1. Reg. 1. Et ſurrexerunt mane & adorauerunt corā dño. 2. Reg. 15. Abſalō mane cōſurgens ſtabat in introitu porte. p̄s. 126. Vanū eſt vobis ante lucē ſurgere. ſ. manicantes. Eſa. 37. Et ſurrexerunt mane. Hiere. 5. Equi amatores in feminas & emiſſarii facti ſunt mihi. pro quo he.ſe. Equi armati manicātes ſiue mane ſurgentes facti ſunt. poteſt ēt deriuari a dictiōe מָשַׁךְ maſach. & intelligi ſicut in littera noſtra. De quo vide ſupra in predicta dictione. Et in eo. 11. Mane conſurgens & cōteſtās

De nocte cōſurgere Et in eo. 25. De nocte conſurgens & loquens. pro quo he.le. Manicans & loquēs. vbi ponitur אַשְׁכִּים aſchem ꝙ הַשְׁכֵּם Haſchem. & in eo. 26. Quos ego miſi ad vos de nocte conſurgens & dirigens. Oſee. 6. Quaſi ros mane pertranſiēs.

Humerus ſcapula שֶׁכֶם Item שֶׁכֶם Sechem. ſ. humerus. Geñ. 9. Palliū impoſuerūt humeris ſuis. Et in eo. 21. Impoſuit ſcapule eius. ſ. humero eius. Et in eo. 24. Cum hydria quā portabat in ſcapula. Et in eo. 49. Suppoſuit humerū ſuū ad portandū. Ponitur ēt

Iunctura humeri. Pars. Dorſum. pro iunctura humeri. Iob. 31. Humer⁹ meꝰ a iūctura ſua cadat. Sigñat ēt partē. vt Geñ. 48. Do tibi partē vnā extra fratres tuos. p̄s. 20. Cū pones eos dorſum. pro quo he.le. cū pones eos partē. poteſt ēt legi ſcḋm primā ſignificationē. Cū pones eos humerū. & ſic tranſtulit beatus hiero. in pſ. iuxta he.ve. ſ. humerū. Soph. 3. Et ſeruiant ei humero vno. Pro quo he.le. In partē vnā ſiue in parte vna. Eſt etiā שְׁכֶם Sichem nomen proprium loci. Geñ. 12. Vſq; ad locū ſichē Oſee. 6. In via interficientium pergentes de ſichem. Sed etiam in predicto loco hebrei legunt. In via interficientiū partem. ſ. hominum.

Habitare. שָׁכַן Sachan. habitare. morari. Geñ. 35. Cūq; habitaret in illa regione. Exo. 25. & habitabo in medio eorum. & in eo. 40. Nube operiēte ea. Pro quo he.le. Eo quod habitabat ſiue morabatur ſup illud nubes. Leuit. 16. Quod fixum eſt inter eos in medio ſordiū habitatiōis eorū. ꝙ quo he.le. Qui habitat cū eis in medio ſordiū eorū. Deut. 12. vt ponat nomē eius ibi & habitet in eo. & in eo. Vt ſit nomen eius ibi. i. vt habitet. & in eo. 33. Et inter humeros illius requieſcet. ſ. habitabit. Ioſ. 22. In qua tabernaculum dñi eſt. Pro quo hebrei legunt. In qua tabernaculum domini habitat. 3. Regum. 8. Dominus dixit vt habitaret in nebula. Ps. 7. & gloriā meam in puluerem deducat. pro quo he.le. Et gloriam meam in puluere habitare faciat. p̄s. 77. tabernaculum ſuum vbi habitauit in hominibus. p̄s. 93. Paulominus habitaſſet in inferno anima mea. Ezech. 17. Et habitabunt ſub ea omnes volucres. Ponitur etiam pro ſepelire. Naum. 3. Sepelientur principes tui. & inde שְׁכֵן Sechan. ſiue שְׁכֵנָן Sachen. ideſt habitator ſeu vicinus. ideſt cohabitator. Exo. 12. Aſſumet vicinum ſuum qui coniunctus eſt domui eius. Eſa. 33. Nec dicet vicinus langui. Oſee. 10. Vaccas bethauen coluerunt habitatores ſamarie. Quod in hebreo legitur ſingulariter. ſcilicet habitator ſamarie. & ponitur ibi ſingulare pro plurali. Et in plurali שְׁכֵנִים Sechenim. Deut. 1. Et ad cetera quē ei proxima ſunt. Pro quo hebrei legunt. Et ad omnes vicinos eius. Hiere. 12. Hec dicit dominus aduerſus omnes vicinos meos. & in genere feminino שְׁכֵנָה Sechena Exo. 3. Sed poſtulabit mulier a vicina ſua. & in plurali femininō שְׁכֵנוֹת Sechenoth. Ruth. 4. Vicine autem mulieres congratulantes ei & dicentes. & inde מִשְׁכָּן Miſchan. ideſt habitaculum ſiue tabernaculum. Exo. 26. Tabernaculum vero ita facies. Nume. 19. polluit tabernaculum domini. Ps. 73. Tabernaculum nominis tui. & in plurali מִשְׁכְּנוֹת Miſchanoth. Iob. 39. Et tabernacula eiꝰ in terra ſalſuginis. Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua. p̄s. 131. Tabernaculum deo iacob. quod in hebreo legitur in plurali. ſcilicet tabernacula. Reperitur etiam מִשְׁכָּנִים Miſchanim. ſecundum terminationem pluralem maſculinorum. Ps. 45. Sanctificabit tabernaculum ſuum altiſſimus. Pro quo he.le. Sanctificatio tabernaculorum excelſi.

Sachin. culter: ſeu gladius. Prouerbiorum. 23. Et ſta שָׁכִּין tue cultrum in gutture tuo. De quo vide ſupra in dictione שׁוּךְ Such.

Inebriar. Ebriū eſſe. שָׁכַר Sachar. inebriari: ebriū eſſe. Geñ. 9. Bibēſq; vinū inebriatus eſt. Deut. 32. Inebriabo ſagittas meas ſanguine. i. Reg. 1. vſq; quo ebrius eris. Eſa. 29. Inebriamini ſed nō a vino. & in eo. 49. ſanguine ſuo inebriabūtur. & in eo. 63 & inebriaui eos i idignatiōe mea. Hiere. 51. Inebriās oēm terrā. & i eo. & inebriabo eos: vt ſopiātur. Abach. 2. mittēs fel ſuū & inebriās. Aggei. 1. bibiſtis & nō eſtis inebriati. & inde שִׁכּוֹר Sichor. i. ebrius ſiue temulētus. 1. Reg. 25. Erat

Ebrio⁹. Temulēt⁹ שִׁכּוֹרִים Ebrii. שִׁכּוֹרָה Temulēta Ebria שִׁכָּרוֹן Ebrietas. שֵׁכָר qd̄ ebrietāt poteſt. Sicera Ebrietas. אַשְׁכָּר Donum. Precium שָׁכָר Cōducere Locare

ind̄ שִׁכּוֹר Sichor. i. ebrius ſiue temulētus. 1. Reg. 25. Erat qui ebrius nimis. 3. Reg. 20. Benadab aūt bibebat temulētus. & in plu. שִׁכּוֹרִים Sichorim. Ioel. 1. expergeſcimini ebrii. & in ge.fe. שִׁכּוֹרָה Sichora ſiue שְׁכוֹרֶת Sechurath. 1. Reg. 1. Eſtimauit ergo eā heli temulentā. Eſa. 51. Et ebria & non a vino. & inde שִׁכְּרוֹן Sicharon. ideſt ebrietas. Hiere. 13 Ecce ego implebo oēs habitatores terre huius & reges qui ſedent de ſtirpe dauid ſuper thronum eius & ſacerdotes & pphetas & oēs hitatores ieruſalē ebrietate. & inde שֵׁכָר Sechar. i. cicera vel omne quod inebriare poteſt. Leuit. 9. Vinū & omne quod inebriare poteſt non bibetis. Nu. 6. A vino: & oē quod inebriare pōt: abſtinebit. Deut. 29. Vinū & ſiceram non bibiſtis. Ponitur ēt pro ebrietate. Prouer. 20. Et tumultuoſa ebrietas. Et in eodem. 31. Quia nullum ſecretum eſt vbi regnat ebrietas. Eſa. 5. Ad ebrietatem ſectādam. Item אֲשֵׁכָר Eſcar cum aleph in principio. ideſt donum ſeu munus. p̄s. 71. Reges arabum & ſabba dona adducent. ponitur etiam pro precio. Ezech. 27. Dentes eburneos & hebeninos commutauerunt in precio tuo.

Cōducere. Locare שָׂכַר Sachar. mercede cōducere. locare. Geñ. 30. quia mercede cōduxi te. Deut. 23. quia cōduxerūt cōtra te balaā filiū beor. i. Reg. 2. repleti prius: pro panibus ſe locarunt. Nec. 13. Et cōduxerunt aduerſus eos balaam. Aggei. 1. Et qui mercedes congregat: miſit eas in ſacculum pertuſum. pro quo he.le. & qui mercede cōducitur: cōducitur ad ſacculum perforatum. & eſt ſenſus ſicut in littera noſtra. Prouer. 26. Et qui impoſuit ſtulto ſilentium iras mitigat. Pro quo hebrei legunt. Et qui cōducit ſtultos: & q cōducit tranſeuntes: vel tranſgreſſores. Poteſt etiā legi ſic. Et qui

obturat ſtultos: obturat iraſcētes. ſ. qui obturat os ſtultorū: quod eſt idem ſenſus ſicut in littera noſtra. & licet ad hoc qd̄ ſignificet obturare deberet ſcribi cū littera ſámach loco ſin: vt dictū eſt ſupra in dictione סָכַר Sachar. tamē frequenter ponitur in ſcriptura ſin pro ſámach & econuerſo. Sicut ēt reperitur predicta dictio cū ſámach loco ſin. vt Eſdre. 4. Conduxerūt aūt aduerſus eos conſiliatores. & pro eo qd̄ i littera noſtra eſt iras: in hebreo habetur עִכְּרִים obrim q̄ dictio pōt ēt ſignāre iraſcentes: vt dictū eſt ſupra in dictione עָכַר Aabar. & inde שָׂכָר Sechar. i. merces ſeu ſtipēdiū aut p̄cium laboris vel miniſterii. Geñ. 15. Merces tua magna nimis. & in eo. 30. Dedit deus mercedē mihi. Nu. 18. Preciū eſt p miniſterio quo ſeruitis in tabernaculo. Deut. 24. Sed eadē die reddes ei preciū laboris ſui. Prouer. 11. Seminanti aūt iuſtitiā merces fidelis, Zach. 8. Merces hoīs non erat nec merces iumentorum. & aliq̄n ſcribitur cū mē in principio & tau in fine. Geñ. 29. Dic quid mercedis accipias. & in eo. 31. Et mutauit mercedē meā decē vicibus. & ide

merces. Precium. שָׂכִיר Sachir. i. mercenarius ſeu cōductus. Exo. 22. Maxime ſi cōductū venerat pro mercede operis ſui. Leuit. 19. Nō morabitur opus mercenarii apud te. Iob. 7. Et ſicut dies mercenarii dies eius: Malach. 3. Et qui calūniantur mercedē mercenarii. & in plu. שְׂכִירִים Sechirim. Hiere. 46. Mercenarii quoq; eius qui verſabantur in medio eius. & in ge.fe. שְׂכִירָה Sechira. Eſa. 7. In die illa radet dñs in nouacula cōducta. Item שֵׂכֶר Secher. i. lacuna ſeu pelagus. Eſa. 19. Oēs qui faciebāt lacunas ad capiendos piſces. & aliqui hebrei dicunt q̄ ſignificat rete.

Cōducus mercēari? שְׂכִירִים mercēarij שְׂכִירָה Cōducta. שֶׂכֶר Lacuna

Turbari שָׁלַל Salal. ſpoliare. depredari. proiicere. ſeu dimittere. p̄s. 75. Turbati ſūt oēs inſipientes corde. pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he.ve. trāſtulit. Spoliati ſunt ſupbi corde. Eſa. 59. Et qui recedit a malo: prede patuit. i. ſpoliatus eſt. Ezech. 29. Depredabitur manubias eius: & diripiet ſpolia eius. Abach. 2. Quia tu ſpoliaſti gentes multas: ſpoliabunt te oēs qui reliqui fuerint de populis. & inde שׁוֹלֵל Solal. i. ſpoliatus. Iob. 12. Qui ducit conſiliarios in ſtultū finē. Pro quo he.le. Qui ducit conſiliarios ſpoliatos: quia nihil prodeſt eis conſiliū & prudētia ſua. pōt ēt intelligi ſpoliatos. i. priuatos ſcientia & intellectu qd̄ eſt idem ſenſus cū littera noſtra. Mich. 1. Vadā ſpoliatus & nudus. & inde שָׁלָל Salal i. ſpoliū. ſiue preda. Nu. 31. & tulerūt predā & vniuerſa que ceperāt. 1. Reg. 30. Hec eſt preda Dauid. Hiere. 21. Et erit ei aīa ſua quaſi ſpoliū. Sigñat ēt p̄dicta dictio placere ſeu dimittere. Ruth. 2. Et de veſtris manipulis proiicite de induſtria. & aliqui hebrei dicūt q̄ inde deriuatur שִׁילֹה Silo. ꝙ quo btūs hiero. trāſtulit qui mittendus eſt. Geñ. 49. donec veniat qui mittendus eſt. De quo vide ſupra in dictione שִׁילֹה Silo.

Spoliare Diripere שׁוֹלֵל Spoliatus. שָׁלָל Preda Spolium Proiicere עֲלִילָה mittend⁹. שָׁלַב Cōnectere. שִׁלְבִים Iunctura. שֶׁלֶג Nix. שָׁלַג niue dealbare Ningere. שָׁלָה diſſimulat⁹ Placificat⁹ abūdare

Salab. conectere. coniūgere. Exo. 26. Due incaſtrature fiant: quibus tabula alteri tabule cōnectatur. & in plde שִׁלְבִים Selabim. i. iuncture vel connexiones. 3. Reg. 7. Inter iūcturas & inter coronulas & plectas.

Séleg. ſiue שֶׁלֶג ſaleg. nix. Exo. 4. Protulit leproſam inſtar niuis. Iob. 6. Irruit ſuper eos nix. p̄s. 50. Et ſup niuem dealbabor. Hiere. 18. Nix libani. & inde verbū שָׁלַג Saleg. quod ſignāt ningere: ſeu niue dealbari. p̄s. 67. Niue dealbabuntur in ſelmon. Pro quo aliqui hebrei legūt. ninget in ſelmon.

Sala. pacificari. quietari. abūdare. ſ. diuitiis. locupletari ſeu proſperari. mentiri: ſeu deficere. negligere. Iob. 3. Nōne diſſimulaui: nonne ſilui: nōne quieui. ꝙ quo he.le. Nōne pacificatus vel quietus fui: nōne ſilui. Et in eo. 12. Abundāt tabernacula predonum. ſ. diuitiis: aut pacifi-

cata vel quieta ſunt. p̄s. 121. Et abūdantia diligentibus te. Pro quo he.le. Pacificati vel quieti ſint: qui diligunt te. Et btūs hiero. in pſ. iuxta he.ve. tranſtulit. Sit bene his qui diligūt te. i. abundātes vel locupletati ſint. Hiere. 12. bene eſt oībus qui preuaricātur & iniq̄e agūt. i. proſperātur ſeu locupletātur. Threñ. 1. Inimici eius locupletati ſunt: & inde

Bene eſſe Locupletari שָׁלֵו Saleu. i. quietus ſiue opulentus aut locupletatus vel dines. Iob. 16. Ego ille quōdā opulētus. & in eo. 21. Dines & felix vbi ponitur pro felice. pro quo he.le. quietus & pacificus. Hiere. 49. Aſcendite ad gētē quietam. Dañ. 4. Ego nabuchodonoſor quietus eram in domo mea. & in plu. שַׁלֵוִים Saluim. Ps. 72. & abundantes in ſeculo obtinuerunt diuitias. & in ge.fe. שַׁלְוָה Saléua. Zach. 7. Cum adhuc ieruſalem habitaretur & eſſet opulenta. & inde שַׁלְוָה Salua. i. abūdantia vel proſperitas. pacificatio. vel quies. Ps. 121. Et abūdantia in turribus tuis. Prouer. 1. Proſperitas ſtultorū perdet eos. Hiere. 22. locutus ſum ad te in abundantia tua. Ezech. 16. & abundantia & ocium. Dañ. 11. & veniet clam. pro quo he.le. & veniet in pace vel quiete. & in eo. & abundantes & vberes vrbes ingredietur. pro quo he.le. in abundantia & in vbertatibus vrbis ingredietur. Sigñat etiam predicta dictio mentiri vel deficere. 4. Regū. 4. Nunquid nō dixi tibi ne illudas me. i. ne deficias vel ne mētiaris mihi. nam ſupra dixerat noli mentiri ancille tue. Iob. 27. Et non liberet deus animā eius. pro quo he.le. & deficiat ſeu mentiatur deo anima eius. ponitur ēt pro negligere. 2. Paralip. 29. Filii mei nolite negligere. Et inde שָׁל Sal. i. error ſeu temeritas. 2. Reg. 6. & peccauit cū ſup temeritatē. ſcribitur ēt cū iod in fine: & dr שָׁלִי Séli. pro quo btūs hiero. tranſtulit dolū. 2. Reg. 3. vt loqueretur ei in dolo. Et inde שֶׁלֶה Salu: ſiue שְׁלוּת Seluth. i. culpa: ſiue error vel delictū. Dañ. 4. Forſitā ignoſcet deus delictis tuis. & in eo. 6. Ois culpa & ſuſpitio nō inuenirētur in eo. pōitur ēt שְׁלָהּ Salu pro blaſphemia. & in eo. 3. & lingua q̄cūq; locuta fuerit blaſphemiam. Ponitur ēt pro negligētia. Eſdre. 4. Videte ne negligēter hec ipleatis. & ide dicūt aliqui hebrei q̄ deriuatur שְׁלֵהּ Silia. i. illuuies ſecūdinarū. Deut. 28. & illuuies ſecūdinarū q̄ egrediūtur de medio feminum eius.

Negligere שָׁל temeritas שָׁלִי Dolus. שֶׁלֶה Delictum Culpa. שְׁלָהּ blaſphemia. negligētia שְׁלוּת Illuuies ſecūdinarū שִׁלְיָה Flamme. ſtāma dñi. שָׁלָה Illudere. Deficere. שָׁלַח Emittere Dimittere mittere Remittere.

Salhab. flāma. & ſcribitur cū tau i fine & dr שַׁלְהֶבֶת Salhebeth. Iob. 15. Ramos eiꝰ arefaciet flamma. Ezech. 20. Nō extinguetur flāma ſucceſſionis eiꝰ. & aliq̄n cōpōitur cū dictiōe יָהּ Ia & dr יָהּ שַׁלְהֶבֶת ſalhebeth ia. i. flāma domini. Canti. 8. Lāpades eius lāpades ignis atq; flāmarū pro quo he.le. Flāma dñi. & dicūt hebrei q̄ cōponitur ibi cū dictione יָהּ Ia quod eſt nomen domini ad denotandum magnitudinem flamme.

Selau. coturnix. p̄s. 140. Petierūt & vēit coturnix. & i plשַׁלְוִים ſaluiim. Nu. 11. arreptas trās mare coturnices.

Coturnix. שַׁלְוִים coturnices שַׁלַּח Emittere Dimittere

Salach. mittere. immittere. dimittere. eiicere. extendere. ſpoliare. ſiue nudare. Geñ. 3. Et emiſit eum dominus deus de paradiſo. Et in eodem. 18. Et Abraam ſimul gradiebatur: deducens eos. Pro quo hebrei legunt. Et abraam gradiebatur cum eis: vt mitteret eos. Et in eodem. 24. Dimiſerunt ergo eam & nutricem illius. Et in eodem. 26. Dimiſitq; eos Iſaac. Et in eodem. 28. Cumq; dimiſiſſet eum iſaac. Et in eodem. Et miſiſſet eum in meſopotamiam. Et in eodem. 32. Miſit autem nuncios ante ſe. Et in eodem. 38. Miſit autē iudas hedum. Et in eo. Ego miſi hedū quē promiſi. Et in eo. 37. Beniamin domi retēto a iacob. Pro quo he.le. Et beniamin fratrem ioſeph nō miſit iacob cum fratribus ſuis. Et in eodem. 43. Mitte puerum mecū. Et in eodem. Et remittat vobiſcum frēm veſtrū. Leuit. 16. Ille vero qui dimiſerit caprum emiſſarium. Et in eo. 26.

Emittãq in vos bestias agri. Iudi. 5. Et barach vestigia sũ secuti: qui quali in p̃ceps & barathrũ se discrimini dedit. p quo he.le. Et barach in valle missus est pedibus suis. Et in eo. Manũ suã misit ad clauũ. 4. Reg. 15. cepit dñs immittere i iudã rasin regẽ syrie. Ester. 3. Et lr̃e signate ipsius noie missę sunt. Iob. 8. Et dimisit eos in manu iniquitatis eorũ. Et in eo. 18. Misit enim in retẽ pedes suos. & in eo. 30. Pedes meos subuerterunt. pro quo he.le. Pedes meos miserũt. s. i rete vel ergastulũ. ps. 49. Os tuũ abũdauit malicia. p quo btus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. os tuũ dimisisti in malicia. ps. 73. Incẽderũt igni sanctuariũ tuũ. p quo btus hiero. trãstulit. miserũt ignẽ in sanctuariũ tuũ. ps. 104. Misit ante eos virũ. Prouer. 6. Et eũ qui seminat inter frẽs discordias. Pro quo he.le. Et immittẽs inter frẽs discordias seu rixas. & in eo. 29. puer aũt qui dimittitur volũtati sue: cõfũdit matrẽ suã. Esa. 27. Speciosa relinquetur: & dimittetur q̃ si desertũ. Et i eo. 32. Immittẽs pedẽ bouis & asini. & in eo dẽ. 43. Propter vos misi babyloné. Hiere. 38. Et submiserũt hieremiã in funibus. & in eo. Et submisit eã ad hieremiam in lacũ. Ezech. 2. Mitto ego te. Et in eo. ecce manꝰ missa ad me. Signat ẽt eiicere vel proficere. Nu. 5. Vt eiiciãt de castris oẽm leprosum. & in eo. Tã masculũ q̃ fẽmã eiicite. Esa. 27. Cũ abiecta fuerit iudicabit eã. Signat ẽt extẽdere. Genũ. 37. Manusq; vras seruate inoxias. pro quo he.le. Et manũ nõ extendatis in eũ. Exo. 24. Nec nõ sup eos q ꝑcul recesserãt de filiis isrl' misit manũ suã. i. extẽdit manũ suã. 1. Paralip. 13. Tetẽdit oza manũ suã. & in eo. Eo qd tetigisset arcã. p quo he.le. Eo qd extendisset manũ suã in arcã. ps. 54. Extendit manũ suã in retribuẽdo. ps. 79. Extẽdit palmites suos vsq; ad mare. Esa. 58. Extẽdere digitum: & loqui qd nõ ꝑdest. Hiere. 17. & qd ad humorẽ mittit radices suas. i. extẽdit radices suas. Signat etiam nudare siue spoliare. Nec. 5 Vnusquisq; tm̃ nudabatur ad baptismũ. & i lingua chaldaica cõiter signat spoliare siue pellẽ detrahere. & inde מִשְׁלַח Misslach. siue מִשְׁלוֹחַ Misloach. aut מִשְׁלַחַת Misslachath. i. missio. vel imissio. Deut. 12. & letabimini i cũctis ad que miseritis manũ. pro quo he.le. Et letabimini in oi missione manuũ vrarũ. Et in eo. Et benedicat tibi dñs deus tuus in oi ope tuo. pro quo he.le. In oi missione manus tue. i. in oi ad qd̃ manũ miseris. Ester. 9. Et mittãt sibi mutuo partes epularũ & ciborũ. p quo he.le. & missio muneris vniuscuiusq;. Ps. 77. Immissionem per angelos malos. Eccl's. 8. Nec sinitur quiescere ingruẽte bello. pro quo he.le. Et nõ est missio siue legatio in bello. Esa. 7. Et erit i pascua bouis. pro quo he.le. & erit in missionẽ bouis. i. vt ibi mittatur in pascua. & in eo. 11. Idumea & moab p̃ceptũ manus eorum. pro quo he. le. missio siue immissio manus. & in plu. שִׁלּוּחִים Siluchim. i. emissiones aut donatiões vel munera que mittũtur alicui. Exo. 18. Tulit sephorã vxorẽ moysi postquã remiserat. pro quo he.le. Post missiões suas i. postq̃ remiserat eã: sicut est in lr̃a nostra. & aliqui he.le. Post donatiões vel dotes ei?. Mich. 1. Dabis emissarios sup hereditatẽ geth. pro quo aliqui he.le. Dabis donatiões vel munera. & inde שִׁלֻּחִים Salchaim siue שִׁלְחוֹת Salchoth. i. ꝑpagines seu rami. co qd̃ emittũtur & extẽduntur huc & illuc. Cantí. 4. Emissiones tue paradysus malorũ punicorũ. i. ꝑpagines tue vel rami tui. Esa. 16. Propagines eius relicte sunt. & inde שִׁלַּח Selach. siue שִׁילוֹחַ Siloach: qd̃ ẽ nomẽ fluuii ꝑpe ierusalem. Nec. 3. & muros piscine siloe i hortũ regis. Esa. 8. Eo qd̃ abiecit populus iste aquas siloe. & interpretatur missus. Ioannis. 9. Vade & laua in natatoria siloe: quod interpretatur missus. & inde שֶׁלַח Selach siue שְׁלַח Salach. i. arma. s. missilia. aut gladius: vel pugio. 2. Paralip. 25. Cõstituitq; oẽm populũ tenentiũ pugiones. Et in eo. 32. fecitq; vniuersi gñis armaturã. Nec. 4. & altera tenebat gladiũ. Iob. 33. Vt nõ trãseat in gladiũ. & in eo. 36. Si autẽ nõ audierint trãsibũt p gladiũ. ponitur ẽt ꝑ fenestra. Ioel'. 2. & p fenestras cadẽt. Itẽ שֻׁלְחָן Sulchan. i. mẽsa. Exo. 25. facies & mẽsã de lignis setim. ps. 22. parasti in cõspectu meo mensam. & in plurali שֻׁלְחָנוֹת Sulchanoth. 2. Paralipo. 4. Nec non & mensas decem. Esa. 28. Omnes enim mense replete sunt vomitu.

שָׁלַט Salat. dñari. ptãtẽ habere. ptãtẽ exercere. Nec. 5. Sed & ministri eorũ depsserant ppm. pro quo he.le. Dominati sunt vel ptãtẽ exercebãt sup ꝑm. ps. 118. & nõ dñetur mei ois iniustitia. Eccl's. 2. & dñabitur in laboríb? meis Et in eo. 5. Potestatẽq; ei tribuit vt comedat ex eis. Et i eo. 8. Dñatur hõ homini in malum sũ. & inde שִׁלְטוֹן Siltõ siue שִׁלִּיט Salit. i. dominãs: vel potẽs. Eccl's. 8. Et sermo illi? ptãte plen? est. Et in eo. Nõ est in hoìs ptãte, phibere spũm. p quo he.le. Non est hõ potẽs in spũ. & in eo. Nec habet potestatẽ in die mortis. & in lingua chaldaica dicitur שְׁלִיטָא Salita. Dañ. 2. Qui a rege ptãtẽ accepat. & in plu. שְׁלִיטִים Salitim. Vt in eo. 7. Supra decẽ principes ciuitatis. & i ge. fe. שַׁלְטָה salateth. Ezech. 16. Opa meretricis & procacis. pro quo he.le. Opa mulieris meretricis potẽtis. i. prevalẽtis sup alias meretrices. Item signat scutũ seu clypeũ aut arma. & solũ inuenitur in nu. plu. s. שְׁלִיטִים salitim: siue שְׁלָטִים Silte. 2. Reg. 8. & tulit arma aurea que habebãt serui adadezer. 4. Reg. 11. Et dedit eis hastas & arma regis dauid. z. Paralip. 23. Deditq; ioiada sacerdos centurionibus lanceas clypeosq; & peltas regis dauid. Canti. 4. Mille clypei pendent ex ea: ois armatura fortium.

שָׁלַךְ Salach. proiicere. deiicere. abiicere. mittere. Genũ. 21. Abiecit puerũ. & in eo. 27. Venite occidamus eum. & mittamus in cisternã veterẽ. i. proiiciamus. & in eo. Miserũtq; eũ in cisternã. Ios. 18. Vt hic corã dño deo vestro in silo mittã vobis sortẽ. 3. Reg. 15. & erat cadauer ei? proiectũ in itinere. 4. Reg. 10. Et proiecerũt milites & duces. Ps. 21 In te proiectus sum ex vtero. ps. 147. Mittit crystallũ suam sicut buccellas. Esa. 6. Et sicut q̃rcus q̃ expãdit ramos suos. i. que proiicit a se ramos suos. Hiere. 9. Qm̃ deiecta sunt tabernacula nostra. Threñ. 2. Proiecit de celo in terrã inclytã israel. Ezech. 16. Sed proiecta es sup faciẽ terre. Dañ. 8. Et deiecit locũ sanctificatiõis. & inde quedã porta in ierusalẽ dicebatur שַׁלֶּכֶת Saleketh. quod interpretatur proiectio seu missio. idest ducens vel mittẽs. 1. Paralip. 26. iuxta portam que ducit ad viam ascensionis. Item שָׁלָךְ Salach. nomen est auis. Pro quo beatus hieronymus trãstulit mergulum. Leuit. 11. Mergulum & ibin.

שָׁלַם Salã. restituere. reddere. retribuere. soluere. s. debitũ. pacificare. siue in pace esse: vel pacificũ aut pacatum esse. perficere. complere. aut consumare. Exo. 21. Reddet bouem pro boue. Et in eo. zz. Quinq; boues pro vno boue restituet. & in eodem. Si non habuerit quod pro furto reddat. idest restituat. Leuit. 6. Reddet oĩa que per fraudem voluit obtinere. Iudi. 1. Ita reddidit mihi deus. 4. Reg. 4. vende oleum: & redde creditori tuo. Ps. 7. Si reddidi retribuentibus mihi mala. Ps. 34. Retribuebant mihi mala pro bonis. ps. 61. Quia tu reddis vnicuiq; secundum opa sua. Prouer. 11. Si iustus in terra recipit: quãto magis impius & peccator. pro quo hebrei legunt. Si iusto in terra retribuitur. idest recipit secundum opera sua: quanto magis impi? & peccator. Esa. 65. Sed reddam & retribuam in sinu eorũ. Hiere. 18. Nunquid reddetur pro bono malum. Ioel'. 3. Nũ quid vltionem vos redditis mihi. & inde שִׁלֵּם Silem: siue

Pugio. armatura. Gladius.

Fenestra.

Mensa. Mense.

Dominari.

Potestatẽ habere

Potestas Potens. Potens. Principes Procax. Potens. arma.

Clypei armatura

abiicere. mittere.

Proiicere.

Mittere. submittere

Eiicere

abiicere.

Extendere.

Tendere.

Nudare Spoliare.

missio.

Immissio

missiones

Emissarij. munera.

Emissiões Propagines. Siloe.

Scutum

Abiicere

Mergulus

Retribuere

Restituere

Reddere

שָׁלוֹם Silum. s. retributio vel restitutio. Deut. 32. Mihi vindicta: & ego retribuam eã. pro quo he.le. Mihi vidicta & retributio. Ose. 9. Venerunt dies retributionis. Mich. 7. & iudex in retribuendo est. pro quo he.le. Et iudex in retributione. Scribitur ẽt cũ tau in fine. ps. 90. Et retributionẽ peccatorũ videbis. & in plu. שְׁלוֹמִים Selomim. Ps. 68. Fiat mensa eorum corã eis in laqueũ & in retributiones. signãt ẽt predicta dictio pacificare: aut pacatũ esse vel pacẽ habere. Deut. 20. Si aũt fedus inire noluerit. pro quo he.le. Si aũt nõ pacificabitur. i. si noluerit tecũ pacẽ habere: vel pacẽ facere. Ios. 10. Et quod transfugissent gabaonite ad israel. Pro quo he.le. Et quod pacificati fuissent cum israel. Et in eo. Quare transfugerit ad iosue. i. pacem haberet cũ eo. 3. Reg. 22. Pacemq; habuit iosaphat. Iob. 5. Et bestie terre pacifice erunt tibi. Et in eo. 8. Et pacatũ reddet habitaculũ iustitie tue. Et in eo. 22. Acquiesce igitur ei: & habeto pacẽ Prouer. 13. Qui aũt timet preceptũ in pace versabitur. & in eo. 16. Inimicos quoq; ei? cõuertet ad pacẽ. pro quo he.le. Inimicos quoq; eius pacificabit ei. & est sensus sicut in lr̃a nostra. & inde שָׁלֹם Salom. i. pax seu pacificus. aut cõcordia. Genũ. 43. Pax vobiscum: nolite timere. Leuit. 26. Dabo pacẽ in finibus vestris. Nu. 20. Do ei pacem federis mei. 3. Reg. 2. pacificus ne est ingressus tuus. Iob. 25. Qui facit cõcordiã in sublimis suis. ps. 37. Non est pax ossibus meis. ps 119. Cũ hiis qui oderunt pacẽ: erã pacificus. Esa. 41. Transibit in pacẽ. Et in eo. 53. Disciplina pacis nostre sup eũ. & in eo. 57. Veniat pax. & in eo. Pacem ei qui lõge est: & ei qui ꝑpe est. & in eo. Non est pax impiis. ponitur ẽt pro sano vl' sospite. Genũ. 43. Sanus ne est pater vester senex. pro quo he.le. est pax patri vestro seni. i. est sanus. Et in eo. qui rñderunt sospes est. Est ẽt dictio salutandi. 1. Reg. 25. & salutabitis cũ ex nomine meo pacifice. & sic dicetis. Sit fratribꝰ meis & tibi pax: & oibus q̃cũq; habes sit pax. z. Reg. 20. Saluemi frater. i. pax sit tibi. 1. Paralip. 12. Pax tibi & pax adiutoribus tuis. & inde שְׁלֹמִים Selomim. i. pacifici. Genũ. 35. Viri isti pacifici sunt. z. Reg. 20. Nonne ego sum que respondeo veritatẽ in israel. pro quo he.le. nõne ego pacificarũ fideliũ israel. i. vna de ciuitatib? pacificis & fidelibus. ps. 54 Extendit manũ suã in retribuendo. pro quo btus hiero. in ps. iuxta he. ve. trãstulit. Extendit manũ suã ad pacifica sua. Nau. 1. Si perfecti fuerint & ita plres. Pro quo he.le. Si pacifici fuerint. Pöt ẽt signãre perfectos sicut est in lr̃a nr̃a: vt infra dicetur. Accipitur ẽt pro sacrificio pacificorũ. Exo. 20. Et offeretis sup eo holocausta & pacifica vr̃a. & in eo. 24. Immolauerũtq; victimas pacificas dño. Leuit. 3. Hostia pacificorũ. Amos. 5. Et vota pinguiũ vestrorũ nõ accipiam. Pro quo he.le. Et pacificũ pinguiũ vr̃orũ nõ accipiã. i. sacrificiũ pacificũ. & inde שׁוּלַמִּית Sulamith. Quod interpretatur pacifica. Cãti. 6. reuertere reuertere sulamitis. sic debet legi: nõ sunamitis. Signat ẽt ꝑdicta dictio cõplere vel consumare aut pficere. Genũ. 13. Nedũ cõplete sunt iniquitates amorreorũ. 3. Reg. 7. Et perfecit oẽ opus. & in eo. 9. perfectũq; est oẽ opus. 2. Paralip. 4. Sicq; completũ est oẽ opus. Esa. 38. De mane vsq; ad vesperã finies me. i. cõsumabis. & in eo. 44. & consiliũ seruorũ suorũ cõplẽs. & in eo. & oẽm volũtatẽ meã cõplebis. & in eo. 60. Et complebuntur dies luctus tui. & inde שָׁלֵם Salem. i. cõpletus vel cõsumat? aut pfectus siue integer. & in ge. fe. שְׁלֵמָה Selema. 3. Reg. 6. de lapidibus dolatis atq; perfectis. Quod i hebreo legitur singulariter. s. lapide perfecto vel integro. Et est in he. ge. fe. Amos. 1. Eo quod concluserint captiuitatem perfectam in idumea. & in plurali. שְׁלֵמוֹת Selemoth. Deut. 27. Et de saxis informib? & impolitis. Pro quo hebrei legunt. De lapidibus integris siue perfectis. & inde שְׁלוֹמִים Selomim. idest perfectiones vel consumationes. Hiere. 13. Translata ẽ omnis iuda transmigratione perfecta. Quod in hebreo legitur pluraliter. scilicet transmigratiõe perfectionum vel cõsumationum. & inde מְשֻׁלָּם Mesulam. idest consumatus. siue perfectus. Esa. 42. Quis cecus nisi qui venundatus est. Pro quo hebrei legunt. Quis cecus sicut Mesulam. quod interpretatur perfectus siue consumatus aut pacificus. Potest etiam significare illum cui aliquod debitum solutũ est vel cui aliquid restitutum est.

שַׂלְמָה Salma. vestimentum. seu vestis. Exo. zz. Et oue ac vestimento. Et in eodem. Si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum.

שָׁלַף Salaph. euaginare. educere. scilicet gladium. discalciare. soluere. scilicet calciamentum. euellere. Iudi. 3. Nec eduxit gladium. Et in eodem. 8. Qui non eduxit gladium. Et in eodem. 9. Euagina gladium tuum & interfice me. Et in eodem. 20. Quadringẽta millia peditum pugnatorum. Pro quo hebrei legũt. Quadringẽta millia virorũ peditum euaginantium siue educentium gladium. & in eodem. Inuenti sunt vigínti millia de beniamin educentium gladium. Iob. 20. Eductus & egrediens de vagina sua. Significat etiam discalciare. Ruth. 4. Soluebat homo calciamentum suum. Ponitur etiam pro euellere. ps. 128. quod Priusq; euellatur exaruit. quod hebrei exponunt. priusq; educatur in culmine.

שָׁלֹשׁ Salos. tres siue tria. & est in hebreo generis femini vel neutri. Exo. 23. Tribus vicib? mihi per singulos annos festa celebrabitis. Deut. 19. Tres ciuitates separabis tibi. Prouer. 30. Per tria mouetur terra. & in genere masculino dicitur שְׁלֹשָׁה Selosa. vel שְׁלֹשֶׁת selosseth. Genũ. 9. tres isti filii sunt Noe. Et in eodem. 18. Apparuerunt tres viri. Et in eodem. 41. Tres propagines: tres adhuc dies sunt. Nume. 12. Egredimini vos tantum tres. & inde verbum שָׁלַשׁ Siles. quod significat triplicare siue in tres partes diuidere aut in tertio die aliquid operari: vel tertio idẽ facere. Deut. 19. Et in tres equaliter partes totam terre tue prouinciam diuides. 1. Regum. 3. Requiretur enim sessio tua vsq; perendie. idest vsq; in tertium diem. hebrei tamen legunt cum sequentibus sic. & in tertio die descendes. 3. Regum. 18. & tertio idipsum facite. & inde שְׁלִשִׁי Selisi. idest tertiꝰ. Genũ. 3. Et factum est vespere & mane dies tertius. Exo. 39. In tertio ligurius achates & amethistus. & in plurali שְׁלִשִׁים Selisim. siue שְׁלִשִׁים Silesim. Genũ. 3. Cenacula & tristega facies in eo. idest diuisa in tres mansiones. & in eodem. 50. Et vidit ephraim filios vsq; ad tertiam generationem. Pro quo hebrei legunt. Et vidit ioseph de ephraim filios tertios. idest vsq; ad tertiam generationem. 3. Regum. 6. Et per coclea ascendebatur in medium cenaculum: & a medio in tertium. Pro quo hebrei legunt. Et a medio in tertia. scilicet cenacula. quia erat in tres partes diuisum. Ezech. 43. Vbi erat porticus iuncta porticui triplici. Pro quo hebrei legunt. Iuncta porticui in tribus siue in triplicibus. Et in genere femínino שְׁלִישָׁה Selisia. siue שְׁלִישִׁית selisith. idest tertia. Deut. z6. Anno decimarum tertio. & in hebreo est generis femínini: quia annus est generis femínini. 1. Regum. zo. Vsq; ad vesperam diei tertie. Et in eodem. Si in uestigauero sententiam patris mei crastino vel perendie. idest in die tertia. Esa. 19. In die illa erit israel tertius egypto & assyrie. Et in hebreo est generis femínini: & refertur ad plebem Israel. & in eo. 37. in anno aũt tertio seminate & metere. Zach. 6. Et in quadriga tertia equi albi. signãt ẽt שְׁלִישִׁים selisith. tertiã partem. Nu. z8. Media pars hin per

Retribuentes. scd? inire

Pacificari

Paces habere pacificũ cẽ pacatũ cẽ.

Sulamitis.

Complere. Perficere

Finire.

Perfectꝰ שָׁלֵם

Perfecta. שְׁלֵמוֹת

sospes, salutare.

Pacifici.

Pacifica.

Integre. Perfecte שְׁלוֹמִים pfectiões

Cõsumatꝰ.

Vestimẽtũ

Educere Euaginare.

Soluere. f. calciamẽtum. Euellere שָׁלַשׁ

Tres.

Tertius.

In tres partes diuidere

tertio idẽ facere. שְׁלִשִׁי Tertius. שְׁלִישִׁים Tristega

Tercꝰ.

Triplex.

שְׁלִישָׁה Tertia

שְׁלִישִׁית

singulos vítulos & tertía per arietem.z. Paralip.23. Tertía pars vestrũ qui veniunt ad sabbatũ. Et in eodẽ. Tertía vero pars ad domũ regis: & tertía ad portã que appellatur fũdamẽti. Significat ẽt tripliciter. Ezech.21. Et duplicetur gladius & triplicetur.i. tripliciter duplicetur. Signãt ẽt

Tripliciter. שְׁלִישָׁיה

שְׁלִישִׁיָּה Selissia conternantẽ seu trinã.i. trium annorũ. Esa.15. Vectes eius vsq; ad segor vitulã conternãtem. & inde

Cõternãs. מְשֻׁלֶּשֶׁת

מְשֻׁלֶּשֶׁת Mesulas.i. trinus seu trimus aut triennis. idest annorũ trium. Geñ.15. Sume inquit mihi vaccã trienem & caprã trinã & arietẽ ãnorũ triũ. & in ge.fe.

Trienis. Trina. Sinoꝝ trib. מְשֻׁלָּשׁ

מְשֻׁלָּשׁ Mesulaseth vt in predicto loco: & in plu.fe. מְשֻׁלָּשׁוֹת Mesulasoth. Ezech. 42. Tristega enim erãt.i. per tria tecta diuisa vel p tres mãsiones. & inde שְׁלִשִׁים Silsom.i. nudiustertius. Geñ.31. quod nõ sit erga me sicut heri & nudiustertius. & inde

שְׁלִשֵׁשׁוֹם Selosim.i. triginta. Geñ.6. Et triginta cubitorũ altitudo illi⁹ Et in eo.41. Ioseph triginta erat annorũ qñ stetit incõspectu pharaonis. & inde שָׁלִישׁ Salis.i. mẽsura capiens tertiã partẽ alterius mensure maioris. ps.79. Et potũ dabis nobis ī lachrymis ī mẽsura. Sed btus hiero. in ps. iuxta he.ve. trãstulit. Et potasti nos lachrymis tripliciter. Ponitur ẽt p mẽsura triũ digitorũ. Esa.40. Quis appẽdet tribus digitis molẽ terre. pro quo he.le. Et mensus est in mẽsura.s. triũ digitorũ siue in triplici.s. mẽsura puluerẽ terre. Signãt etiã שָׁלִישׁ Salis. ducẽ seu principẽ vel principalẽ. 4. Regũ. 7. Rñdens vnus de ducibus. & in eo. 9. Dixitq; ichu ad Badachar ducẽ. Et in eo. 15. Coniurauit aũt cõtra eũ phacee filius romelie dux. & in plu. שָׁלִישִׁים Salisim. Exo. 14. Et duces totius exercitus. & in eo. 15. Et electi principes eius submersi sunt in mari rubro. Signãt etiã שָׁלִישִׁים Salisim res magnas & precipuas: sc̃m hebreos. Prouer. 22. Ecce descripsi eã tibi tripliciter. pro quo ipsi legũt. Ecce descripsi tibi magna siue precipua. põt ẽt intelligi sicut est in lra nra. si gñat p שָׁלִישִׁים Salisim quedã instra musica: que fortasse erãt triãgulata vel triũ chordarũ. pro quo btus hiero. transtulit sistra. 1. Reg.18. In tympanis leticie & in sistris.

Duces. Precipes. tripliciter. magna.

Sistra.

שֵׁם Sem. nomẽ aut fama. Geñ.2. Nomen vni phison. & in eo.4. Iste cepit inuocare nomẽ dñi. & in eo.16. vocauitq; nomen eius Ismael. & in eo.32. Quid queris nomen meum. Leuit.24. Et qui blasfemauerit nomen domini morte moriatur. ps.9. Nomẽ eorũ delesti. ps.108. In gñatiõe altera deleatur nomẽ eius. ps.137. Qñ magnificasti sup oẽ nomẽ sanctũ tuũ. Hiere.29. Pro eo qd̃ misisti in noĩe meo libros. pro quo he.le. Pro eo qd̃ misisti in noĩe tuo libros siue epłas. & ponitur ibi שֵׁמָה Simcha cũ he in fine p שְׁמָהּ Simcha. Signãt etiã famã vel famosum.i. noĩatũ. Geñ.6. Isti sunt potẽtes a seculo viri famosi. pro quo he.le. Viri famę vel nois. 2. Reg. 7. Fecisq; tibi nomẽ grãde iuxta nomen magnorũ. & in plu. שֵׁמוֹת Semoth. Geñ.2. Appellauitq; adam noibus cũcta aiantia. Exo.1. Hec sunt noĩa filiorũ israel. Itẽ שָׁם Sam.i. ibi: aduerbiũ loci: siue illic: vel illuc Geñ.2. Ibi inuenitur bdeliũ & lapis onychinus. Deut.10. Que vsq; hodie ibi sunt. Iob.3. Ibi impii cessauerũt a tumultu. ps.13. Illic trepidauerũt timore. ps.49. Et illic iter quo ostẽdã ei salutare dei. ps.121. Illuc enim ascẽderũt tribꝰ ps.131. Illuc ꝓducã cornu dauid. ps.138. Etenim illuc manus tua deducet me. Scribitur ẽt cũ he in fine & dr שָׁמָּה sãma. Geñ.14. & cecideruẽt ibi. Deut.1. Nec tu ingredieris illuc. Et in eo.12. Illuc oĩa que pcipio cõferetis. Iob.2. & nudus reuertar illuc. Ponitur ẽt pro tũc aduerbio tpis. Eccl's. 3. & tps oĩs rei tunc erit. & cõponitur cũ mem in principio & dr מִשָּׁם Misam.i. inde siue illinc. Geñ.2. Qui inde diuiditur in quattuor capita. & in eo.11. & inde dispsit eos dñs. Et in eo.49. Inde pastor egressus est. & inde שָׁמַיִם samaim

Famosꝰ Fama. שֵׁמוֹת Nomina שָׁם Ibi. Illic Illuc. שָׁמָּה Ibi. Illuc. Tunc. מִשָּׁם Inde

i. celi. & solũ inuenitur in nu. plu. & caret numero singulari Sed ponitur aliqñ pro singulari: aliqñ pro plurali. Geñ.1. In principio creauit deus celũ & terrã. Et in eo. Vocauitq; deus firmamentũ celum. Leuit.26. Daboq; vobis celũ desuper sicut ferrũ. Deut.30. Si ad cardines celi fueris dissipatus. Et in eo.32. Audite celi que loquor. & in eo. Celiq; caligabũt rore. Esa.13. Veniẽtibus de terra procul a fũmitate celi. Signãt ẽt regionẽ aeris excellsã q̃ est versus celũ. Deut. 9. Et ciuitates ingẽtes & ad celũ vsq; muratas. & est hyperbolica locutio. Iob.2. Sparserunt puluerem super caput suum in celum. Prouer.30. Viam aquile in celo. & in lingua chaldaica dr שְׁמַיָּא Semaia. Hiere.10. Dii q celũ & terrã nõ fecerũt. Dañ.2. Sed est deus in celo reuelans mysteria.

Celum. Celi.

שָׁמַם Samam. desolare. desertũ facere. perdere. dissipare obstupescere. Leuit.26. Et deserta faciam sãctuaria vra. & in eo. dispdãq; terram vestram.i. desolabo. & i eo. Cunctis diebus solitudinis eius. Pro quo he.le. Cũctis diebus quibus desolata fuerit. Et in eo. patiẽs solitudinẽ ꝓpter illos. pro quo he.le. Cum desolata fuerit ab eis. ps. 68. & locũ eius desolauerũt. Esa.54. & ciuitates desertas inhabitabis.i. ciuitates que desolate sunt. Hiere.17. desolatiõe desolata est oĩs terra. & in eo.49. Et dissipauerit cũ eis habitacula eorũ. Threñ.1. facti sunt filii eius perditi. & in eo.5. ꝓpter montẽ sion quia disperiit. Ezech.12. Terraq; deserta. Et in eo.20. vt cũ offerrẽt omne qd̃ aperit vuluam ꝓpter peccata eorum. pro quo he.le. Cum offerrent omne qd̃ aperit vuluã: vt dispердã eos. Sed si pro אֲשִׁימֵם asimem legatur שָׁמַם asamam. tũc signãt culpã siue peccatũ eorũ: sicut est in lra nostra. & in eo.30. Et dispердã terrã. & in eo. 36. Pro eo quod desolati estis & cõculcati. & in eo. que quondã fuerat desolata. & in eo. Et ciuitates deserte & destructe. Si gñat ẽt obstupescere. Leuit.26. Et obstupescẽt sup eã inimici veĥri. Iob.17. Stupebunt iusti super hoc. & in eo.21. Attendite ad me & obstupescite. ps.142. In memetipsum turbatũ est cor meũ. i. stupefactũ est. Eccl's.7. Ne obstupescas. Esa.52. Sicut obstupuerunt super te multi. & in eo.63. que fui: & non fuit qui adiuuaret. pro quo hebrei legunt. & stupefactus sum: & non fuit qui adiuuaret. Hiere.2. Obstupescite celi super hoc. Et in eodem.4. Et obstupescent sacerdotes. Et in eodem.19. Omnis qui pertransierit eam: obstupescet. Dañ.8. Et stupebam ad visionem. & inde שׁוֹמֵם Somem. idest desolatus: siue perditus. aut stupefactus vel merens. Threñ.3. Posuit me desolatam. Scribitur etiam cum mem in principio & dicitur מְשׁוֹמֵם Mesomem. Dañ.9. Et erit in templo abominatio desolationis. Et in eodem. Perseuerauit desolatio. Et in eodem.12. Posita fuerit abominatio in desolatione. Ponitur etiam pro merente veltristi. Esdre.9. Et sedi merens. Et in eodem. Et ego sedebam tristis. Potest etiam legi desolatus vel stupefactus. Ezech.3 Mansi ibi tribus diebus merens. & in plurali שׁוֹמְמִים Somemim. Threñ.1. Facti sunt filii mei perditi. Et in eodem. Omnes porte eius destructe. & in genere femínino שׁוֹמְמָה Somema. Esa.54. Quoniam multi filii deserte. Threñ.1. Posuit me desolatam. & in plurali femínino שׁוֹמְמוֹת Somemoth. Esa.61. Et desertas & dissipatas in generationem & generationem. Dañ.9. Et vide desolationes nostras. Et inde שֹׁמָּה Sama: siue מְשֻׁמָּה Mesama aut שְׁמָמָה Semama. idest desolatio: siue stupor. Ps.72. Quomodo facti sunt in desolationẽ. Hiere.5. Stupor & mirabilia facta sunt in terra. Et in eodem.18. Vt fieret terra eorum in desolationem. Ezech.33. Cum dedero terram eorum desolatam & desertam. Et in eodem.35. Et dabo te desolatum & desertum. Pro quo hebrei legunt. Et da

Dissipare Perdere. Dissipere. Obstupescere. Turbari. שׁוֹמֵם Desolatꝰ. מְשׁוֹמֵם Desolatio Merens. Tristis. שׁוֹמְמִים perditi. שׁוֹמְמָה Deserte. Desolata. שׁוֹמְמוֹת Deserte. Desolationes שֹׁמָּה מְשֻׁמָּה desolatio stupor.

bo te in desolationẽ & desertũ. Ioel.3. Egypt⁹ in desolationẽ erit. & in plu. שִׁמּוֹת Samoth. siue שִׁמָּמוֹת Semamoth. aut מְשַׁמּוֹת Mesamoth. ps.45. Qui posuit prodigia sup terrã. ꝓ quo btus hiero. in ps. iuxta he.ve. trãstulit quãtas posuit solitudines in terra. Esa.15. Aque nemrim deserte erunt. Pro quo he.le. Desolatiões erũt. Ezech.35. In desolatiões sempiternas tradã te. & inde שִׁמְעִי Simamon. i. desolatio Ezech.12. Et aquã suã in desolatione bibẽt. & inde שִׁמְמִית Semamith. i. stellio. Prouer.30. Stellio manibus nititur. & solum inuenitur in predicto loco.

Desolatiões שִׁמּוֹת שִׁמָּמוֹת מְשַׁמּוֹת Desolatio. שִׁמְמִית Stellio שְׁמָאל sinistra.

שְׁמָאל Semol. sinistra. Dẽ quo vide infra in dictione שְׁמֹל Semol.

שְׁמַד Samad. destruere. dispердere. delere. dissipare. Leuit 26. Destruã excelsa vra. Deut.1. vt traderet nos in manu amorreorũ atq; deleret. Prouer.14. Domus impiorum delebitur. Esa.14. Et scopabo eã i scopa terẽs. ꝓ quo he.le. Destruẽs vel delẽs. & in eo.48. Nõ fuisset attritũ nomẽ eius a facie mea. idest non fuisset deletum vel dissipatũ. Ezech. 14. Et delebo eum de medio populi mei israel. & in eo.32. Et dissipabitur multitudo eius. Osee.10. Dispердentur excelsa idolorum.

Destruere Delere. Interere Dispdere.

שָׂמַח Samach. letari. exultare. gaudere. Exo.4. Videẽsq; te letabitur corde. Deut.33. Letare zabulon in exitu tuo Iudi.9. Quod letificat deũ & hoies. Ester.8. Omniq; ciuitas exultauit atq; letata est. ps.15. letarũ est cor meũ & exultauit lingua mea. Ps.88. Letificasti oẽs inimicos eius. Ps. 104. Letata est egyptus in profectiõe eorũ. Prouer.13. lux iustorũ letificat. & in eo.27. Et letifica cor meũ. Et in eodẽ 29. Et iustus laudabit atq; gaudebit. Eccl's. 11. Letare iuuenis in adolescentia tua. Hiere.20. Quasi gaudio letificauit eũ. & inde שִׂמְחָ Samdach. i. letus siue gaudẽs. Deut.16. Erisq; in leticia. Ho quo he.le. Erisq; letus siue gaudẽs. Ester. 5. Letus & alacer. & in plu. שְׂמֵחִים Semechim. Iob.3. Gaudẽtq; vehemẽter cũ inuenerint sepulchrũ. Pro quo he.le leti siue gaudẽtes in leticia siue in exultatione: gaudebũt cum inuenerint sepulchrũ. i. qui quondã gaudebãt in exultatione: mõ gaudẽt cũ inueniũt sepulchrũ. ps.34. Qui gratulãtur malis meis. Esa.24. Ingemuerũt oẽs qui letabãtur corde. & inde שִׂמְחָ Simcha. i. leticia siue gaudiũ. Nu.10. Si qñ habueritis epulũ aut dies festos. pro quo he.le. In die leticie vestre & in festiuitatibus vestris. Eccl's.8. Laudaui igitur leticiam. Esa.55. In leticia egrediemini.

Letari. Letificare Exultare Gaudere. שִׂמְחָ Letus. שְׂמֵחִים Leti. Gratulãtes. Letantes. שִׂמְחָה Letitia

שָׂמַט Samat. dimittere. remittere. relinquere. precipitare declinare. calcitrare. Exo.25. Anno aũt septimo dimittes eã: & requiescere facies. Deut.15. Cui debetur aliqd̃ ab amico vel proximo ac frẽ suo repetere nõ poterit. ꝓ quo he.le. Remittat siue dimittat oĩs cui debetur aliquid. & ideo. Ciuẽ & ꝓpinquũ repetẽdi nõ habebis ptãtem. Pro quo he.le. Et qd̃ fuerit tibi cũ fratre tuo dimittet manꝰ tua. & est sensus sicut in lra nra. Hiere.17. Et relinqueris sola ab hereditate tua. & inde שְׁמִטָּה Semita. i. remissio. Deut. 15. Septimo anno facies remissionẽ. & ita eo. Appropinquauit septimus annus remissiõis. Signãt ẽt pdicta dictio pcipitare. 4 Reg. 9. Precipitate eã deorsũ: & pcipitauerũt eã. ps. 140. absorti sunt. pro quo he.le. pcipitati sũt. põt ẽt legi secũdũ primã significationẽ dimissi sunt vel relicti sunt. Ponitur ẽt pro declinare vel calcitrare. 2. Reg. 6. Calcitrabãt boues & declinauerãt eã. vbi vna dictio hebraica ponitur pro duabus dictiõibus latinis. nã in hebreo sic habetur. Qñ calcitrauerãt boues siue qñ declinauerãt boues. & aliqui hebrei legunt in predicto loco. Qñ lapsi fuerant boues.

Dimittere Remittere Relinquere שְׁמִטָּה Remissio. Calcitrare Declinare

שָׁמַיִם Samaim celi. & declinatur tm̃ plr: & caret numero singulari: & ponitur aliqñ plurale pro singulari de

Celi.

quo vide supra in dictione שָׁם Sam.

שְׁמִיכָה Semicha. opertorium seu pallium. Iudi.4. Et opertus est ab ea pallio. & solum inuenitur in predicto loco.

Pallium.

שְׂמֹל Semol. sinistra. & scribitur cũ aleph ante lrã lamed loco vau vocali. Geñ.48. Manasem vero in sinistra sua. & in eo. Sinistrã ãt sup caput manasse. 2. Reg. 16. Dextera & a sinistra eius. Esa.9. Et comedet ad sinistrã. & aliqñ scribitur sine aleph. 2. Reg. 14. Dñe mi rex neq; ad dexterã neq; ad sinistrã. & inde שְׂמָאלִי semali. i. sinister. 5. Reg. 6 Silr erexit columnã secũdã. ꝓ quo he.le. & erexit columnã sinistrã. & in hebreo est ge. maſ. & in ge.fe. שְׂמָאלִית Semalith. Leuit.14. Olei vero partẽ mittet in manũ suã sinistrã. & inde verbũ הִשְׂמִיל Hasmel qd̃ signãt sinistrare: si latie posset dici. i. ad sinistrã pergere. vel ad sinistrã declinare: aut vti sinistra. Geñ.13. Ego ad sinistrã pergã. 2. Paralipo.12. Vtraq; manu fundis saxa iacientes. pro quo he.le. Dextera & sinistra vtẽtes lapidibus. Esa.30. Et nõ declinetis nec ad dexterã nec ad sinistrã. & aliqñ scribitur sine aleph. Ezech. 21. Exacuere valde ad dexterã & ad sinistram. Item שִׂמְלָה Simla. i. palliũ seu vestimentũ: aut pannus. Geñ. 9. Palliũ i posuerũt humeris suis. Deut.8. Vestimẽtũ tuũ quo opiebaris nequaq; vetustate defecit. & in eo.22. Expandentq; vestimẽtũ corã senioribus. & in plu. שִׂמְלוֹת Semaloth. Geñ. 45. Singulis aũt prõferri iussit binas stolas. i. binas vestes Exo.3. Vasa argentea & aurea ac vestes.

Sinistra. שְׂמָאלִי Sinister. שְׂמָאלִית Sinistra. הִשְׂמִיל ad sinistrã pergere. sinistra vti Declinare ad sinistras. שִׂמְלָה Pallium. Vestimẽtũ שִׂמְלוֹת Stole. Vestes.

שָׁמַן Saman. impinguare. incrassare. Deut.32. Incrassatus est dilectus. & in eo. Impinguatus incrassatus. Nec. 9. Et saturati & impinguati sunt. Esa.6. Excreca cor populi huius. Pro quo hebrei legunt. Incrassari. idest incrassatum est cor populi huius. & sic habetur in euangelio secundum mattheum capitulo.13. vbi dicitur. Incrassatum est enim cor populi huius: & auribus grauiter audierunt. Hiere.5. Incrassati sunt & impinguati. & inde שָׁמֵן Samen. idest pinguis 1. Paralip.4. Inuenerũtq; pascua vbera & valde bona. Pro quo hebrei legunt. Et inuenerunt pastum pinguẽ & bonũ. Esa.30. Eritq; vberrimus & pinguis. & in plu. שְׁמָנִים Semanim. Esa.25. Conuiuium pinguium: cõuiuium vindemie: conuiuium pinguium medulatorum. Et aliquando scribitur cum mem in principio. Nec.8. Ite comedite pinguia. ps.77. Et occidit pingues eorum. Esa.10. Mittet dominator dominus in pinguibus eius tenuitatem. & in genere femínino שְׁמֶנָה Semena. Geñ.49. A ser pinguis est panis eius. Nu.13. Humus pinguis an sterilis. Nec.9. Ceperuntq; vrbes munitas & humum pinguem. & inde שֹׁמֶן Somen siue מְשִׁמָּן Misman. idest pinguedo siue crassitudo. Geñ.27. In pinguedine terre erit habitatio tua. ps. 108. Et caro mea mutata est propter oleum. Pro quo hebrei legunt. Et caro mea maculenta facta est: siue mutata est a pinguedine. Potest etiam significare oleum: vt infra dicetur. Esa.17. Et pinguedo carnis eius marcescet. & inde שֶׁמֶן Semem. siue שֶׁמֶן Samem. idest oleum vel vnguentum. Exo.27. Oleum de arboribus purissimum. Leuit.24. Vt offerant tibi oleum de oliuis purissimis. Prouer.27. Et oleum dextere sue euocat. Canti. primo. Oleum effusum est nomen tuum Esa.1. Nec fota oleo. Et in eodem.5. In cornu filii olei. Et in eodem.10. Computrescet iugum a facie olei. Ezech.32. Et flumina eorum quasi oleum adducam. Ponitur etiam pro oliua. Nec.8. Et afferte frondes olive: Significat etiam vnguentum siue oleum aromaticum. Ps.132. Sicut vnguentum in capite quod descendit in barbam barbã Aaron. Canti.1. Fragantia vnguentis optimis. Item שְׁמֹנָה Semona. idest octo. 4. Regum.22. Octo annorum

Incrassatꝰ impinguari Pinguis Vberrimꝰ שְׁמָנִים Pinguia. Pingues שְׁמֹנָה Pinguis שֶׁמֶן Pinguedo שֶׁמֶן oleum. Vnguentus שְׁמֹנָה octo.

שְׁמִינִי Octauus.

שְׁמִינִית Octaua.

שְׁמֹנִים Octogita.

אַשְׁמֶן caliginosū

שָׁמַע Audire

Exaudire.

Ignomīia שִׁמְצָה

Custodire

Obseruet

Cōseruare

seruare

Cauere

שֹׁמֵר Custos

מִשְׁמֶרֶת Custodia

Custodia

Custodia

Vigilie

שְׁמִיר adamas.

Vepres

Spine

שְׁמָמִים Fer. Feces

erat sosias. Eccl's.11. Da partē septem necnō & octo. Mich. 5. Et octo primates hoim. & inde שְׁמִינִי Semini.i.octauus. Exo.22. Die octauo reddes eū mihi. Leuit.9. facto aūt octauo die. & in ge.fe. שְׁמִינִית Seminith. vt in titulo. ps. 11. vbi dē in finē psalmus dauid p octaua. & ide שְׁמֹנִים Semonim i.octogita. vt Genē.16. Octoginta & sex annorū erat abraā. Itē אַשְׁמַן Asman.i.locus caliginosus siue sepulchrū. & sic lū inuenitur in nu.plu. Esa.59. Et in caliginosis q̄si mortui. שָׁמַע Samaa. Audire. siue exaudire: acquiescere. obedire. intelligere. Genē.3. Vocē tuā dñe audiui. & in eo. quia audisti vocē vxoris tue. Et in eo.18. Quo audito sara risit post ostiū tabernaculi. pro quo he.le. Et sara audiebat post ostium tabernaculi. Et in eo.21. Exaudiuit dñs vocē pueri Et in eo.34. Quod cū audisset iacob. & in eo.45. Auditū q̄ est & celeri sermone vulgatū in aula regis. Pro quo he.le. Et vox audita. i. rumor auditus est in domo pharaonis. Exo.2. Audiui gemitū eorū. & in eo.22. Si clamauerit ad me: exaudiā eū. & in eo.25. Nec audietur ex ore vro. Nu.12 Quod cū audisset dñs iratus est valde. 1. Reg.15. Precepit itaq; saul populo. Pro quo he.le. Et audire fecit saul populū. i. p̄conizare fecit vt oēs cōgregarētur ad prelīū. 4. Reg. 7. Siquidē dñs sonitū audire fecerat. 1. Paralip.15. In nablis & citharis cōcrepātes. Pro quo he.le. Audire facientes. s. cantica & hymnos. Nec.12. Et audita est letitia ierusalem Ps.57. Qui nō exaudiet vocē incantantium. ps.129. Dñe exaudi vocē meā. Hiere.23. Nolite audire verba ppheta rū. & in eo.51. Annūciate cōtra eā regibus Ararat. p quo he.le. audire facite. Dañ.8. Audiui vnū de sanctis. Signāt ēt acquiescere vel obedire. Genē.16. Cumq; ille acquieuerit. 1 Reg.15. & nō potius vt obediatur voci dñi. & in eo. Melior est enim obedientia q̄ victime. Pro quo he.le. Melius est enim obedire q̄ victima. ps.17. In auditu auris obedient mihi. Esa.11. Et filii amon obedientes erunt. Hiere.35. qa obedierunt precepto patris sui. & in eo. Quia obedistis p̄ cepto ionadab. Signāt ēt intelligere qđ est idē qđ audire mēte & corde. Deut.28. Cuius linguā intelligere nō possis 3. Regū.3. Dabis ergo seruo tuo cor docile. pro quo he.le. Cor intelligēs. Esa.36. Loquere ad seruos tuos syra lingua: intelligim? ernī. & inde שָׁמַע Sémaa. siue שְׁמוּעָה Semua. i. auditio siue auditus: aut fama vel rumor. Iob.42. Auditu auris audiui te. Esa.23. Cum auditū fuerit in egypto: dolebūt cū audierint de tyro. Pro quo he.le. Cū auditio fuerit i egypto: dolebūt ab auditiōe vel a rumore aut a fama tyri. Et in eo.37. Et audiet nūciū. Pro quo he.le. Et audiet audi tionē siue famā vel rumorē. Et in eo.53. quis credidit auditui nr̄o. Hiere.51. Veniet in ānō auditio. Et in eo. & timeatis auditū qui audietur in terra. Ponitur ēt pro fama. Ios. 6. Et nomē eius vulgatū est in omni terra. i. fama eius. Hiere.5. Audiuit rex Babylonis famā eius. & aliq̄n scribiturcū mē in principio & dr שְׁמַעְיָ misimaa.z. Reg.zz. Fecitq; eū sibi dauid auricularīū a secreto. pro quo he.le. Et posuit eū dauid ad auditionē suā. i. vt secreta eius audiret. Esa.11. nec scđm auditū aurīū arguet. Ponitur ēt p obedīētia. 1. Regū. zz. Et p̄gens ad imperīū tuū. Pro quo he.le. ad obedīētiā. tuā. i. vt tibi obediat in omnibus que ei imperaueris. & inde הַשְׁמָעוּת Hasmacuth. i. auditio. Ezech.z4. Vt annuncies et tibi. Pro quo he.le. In auditione aurium. i. vt audiasque annunciabit tibi.

שִׁמְצָה Paulatus

שִׁמְצָת Vix parū.

Sémes. parum. paululum. pauxillum. ignominia seu infamia. Iob.4. Suscepit auris mea venas susurri eius. pro quo he.le. Suscepit auris mea paululū seu pauxillū ex eo. & in eo.26. Et cū vix parua stillā sermonis eius audierim?. Scribitur ēt cū he in fine & dr שִׁמְצַת simsa. i. ignominia seu infamia. Exo.32. Propter ignominiam sordis.

שָׁמַר Samar. custodire. seruare. conseruare. obseruare. cauere. Genē.z. Vt operaretur & custodiret illum. Et in eo.3. Ad custodiendā viam ligni vite. Et in eo.28. Et custodierit me in via. Et in eo.37. Pater vero rem tacitus considerabat. pro quo he.le. Et pater eius cōseruabat rē seu verbū. & per talē modū loquēdi dicitur. Luce.z. Maria aūt cōseruabat oia vel bahec: conferens in corde suo. Deut.4. observabitis & implebitis opere. & in eo: custodi igitur temetipsum. Et in eo. Custodite igitur aīas vr̄as. Et in eo.z4. observa diligenter ne incurras plagā lepre. z. Reg.zz. & custodiui me ab iniquitate mea. Iob.14. Sed parce peccatis meis. pro quo he.le. Nō custodias sibi obseruet sup peccatum meū. i. nō obseruet mihi odiū seu vindictā. ps.15. Cōserua me dñe q̄m sperauī in te. Ps.17. Quia custodiui vias dñi. Ps.85. Custodi aīam meā q̄m sanct? sum. Eccl's.8. Ego os regis obseruo. Hiere.31. Et custodiet eū sicut pastor gregē suū. Amos.1. Et indignationē eius seruauerit vsq; in finē. Ione.2. Qui custodiunt vanitates. Mich.6. Et custodisti p̄cepta Amri. Signāt ēt cauere. s. q̄si est verbū passiuū prime cōiugationis impatiui modi. Exo.19. Cauete ne ascendatis in montē. Deut.4. Caue ne obliuiscaris pacti dñi dei tui Et in eo.12. Caue ne offeras holocausta tua in oī loco. Ios. 6. Vos aūt cauete: ne de his que precepta sunt quicq; contingatis. Esa.7. Vide vt sileas. Pro quo he.le. Caue & sile. i. temetipsum custodi vt sileas. & inde שִׁמְרִי Somer. i. custos Genē.3. Nūquid custos fratris mei ego sū. 1. Reg.z8. & ego custodē capitis mei ponam te. Esa.z1. Custos quid de nocte. & inde מִשְׁמֶר misimar: siue מִשְׁמֶרֶת Misméreth. i. custodia. Genē.4z. Et tradidit illos custodie. Exo.1z. & observabitis eum. pro quo hebrei legunt. Et erit vobis in custodiā 1. Reg.zz. Mecūq; seruaberis. Pro quo hebrei legunt. Et eris mecum in custodiam. & est sensus sicut in littera nostra. 1. Paralip.z6. Custodiā contra custodiā. Prouer.4. Oī custodia serua cor tuum. & in plurali מִשְׁמָרוֹת Mismaroth. Nec.7. Et posui custodes. Pro quo hebrei legunt. Et posui custodias. Et in eodem.13. & constitui custodias. & in eodē. Et constitui custodias sacerdotum & leuitarum. Dicitur etiam שֹׁמְרָה Somra. idest custodia. ps.104. Pone domie custodiam ori meo. & aliquando scribitur cum aleph in principio & dicitur אַשְׁמוּרָה asmura. siue אַשְׁמֹרֶת asmoreth. idest custodia. Ps.89. Et custodia in nocte. Ponitur etiam p vigilia. Exo.14. Iamq; aduenerat vigilia matutina. Iudi.7. Incipientibus vigiliis noctis mediis. pro quo hebrei legūt In principio vigilie noctis medie. & in plurali אַשְׁמֻרוֹת asmuroth. ps.118. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo. Pro quo beatus hieronymus in psalterio iuxta hebraicam veritatem transtulit. Preueniebant oculi mei vigilias. Et aliq̄n scribitur sine aleph. ps.76. Anticipauerunt vigilias oculi mei. Item שָׁמִיר Samir. i. adamas: aut spina vel vepres. Hiere.17. Et in vnguine adamantino. Ezech.3. Vt adamantē & silicem dedi faciem tuam. Zach.7. Et cor suum posuerunt vt adamantem. Significat etiam spinam seu vepres. Esa.5. Ascendent super eam vepres & spine. Et in eodem. 6. Vepres enim & spine erunt in vniuersa terra. Et in eodem.7. In spinas & vepres erunt. Et in eodem .3z. Super humum populi mei spine & vepres ascendent. Itē שְׂעָרִים Semarim. idest feces. & solum inuenitur in numero pluri. Ps.73. Veruntamen fex eius non est exinanita: bibent omnes peccatores terre. Pro quo hebrei legunt. Veruntamen feces eius bibent. Hiere.48. Et requieuit in fecibus suis. Soph.1. Et visitabo super viros defixos in fecibus suis.

שֶׁמֶשׁ Sol

שִׁמְשָׁא

שִׁמְשׁוֹת ppugnacula.

שִׁמֵּשׁ Ministrare

שֵׁן Dens

שִׁנַּיִם Dentes

Eridens

Ebur.

שָׁנִי Coccinus. Bis tinct⁹ Coccineus.

שְׁנַיִם Coccinum Duplicia.

שִׁנְאָה Odium.

שׂוֹנֵא Odiens. Inimicus

שׂוֹנְאִים Odientes

שָׁנַן Acuere

שִׁנְאָן

שְׁנָב

שְׁנָבָה

שָׁנָה Mutare.

שִׁנּוּי

שִׁנְיָן

שִׁנְיָנָה Fabula

שָׁנָא Odire.

Sémes. Sol. Genē.19. sol egressus è sup terrā. ps.122 Per diē sol nō vret te. Eccl's.1. Et oritur sol & occidit. Malach.4. & orietur vobis timētibus nomē meū sol iustitie. & in lingua chaldaica dē שִׁמְשָׁא Simsa. Dañ.6. & vsq; ad occasū solis laborabat vt eruaret illū. & in plu. שִׁמְשׁוֹת Simsoth: & signāt ppugnacula. Esa.54. Et ponā iaspidē ppugnacula tua. Item שִׁמֵּשׁ Sammes. in lingua chaldaica significat ministrare. Dañ.7. Millia millium ministrabant ei.

Sen. dens. ebur. coccinū. Exo.21. dentē pro dēte. & i eo. Dēte si excusserit. Prouer.25. Dēs putrid? & pes lapsus & in plu. שִׁנַּיִם Sinnaim. Genē.49. Et dentes eius lacte cādidiores. Cantī.4. Dētes tui sicut greges tōsarū. & q̄si fūgi tur cum dictione שָׁלֹשׁ Salos: que signāt tres: tūc ābe dictiones signāt instrm ferreū qđ tridēs appellatur. 1. Reg.2. & hēbāt fuscinula tridētē in manu sua. Accipitur ēt pro rupe vel scopulo acuto i pte supiori. 1. Reg.14. Eminētes petre ex vtraq; pte: & quasi in modū dentiū scopuli hinc inde p̄ rupti. Iob.39. In p̄ruptis silicib? cōmoratur atq; inaccessis rupibus. Signāt ēt p̄dicta dictio ebur qđ est dens elephātis. 3. Reg.10. Thronū de ebore grādē. Cāti.5. venter eius eburneus. Ezech.17. Dētes eburneos & hebeninos. Signāt ēt coccinū seu colorē rubeū. & tūc scribitur cū iod in fine & dr שָׁנִי sani. vt Genē.38. in q̄ obstetrix ligauit coccinū. Exo. 39. purpura cocoq; bis tincto. Ios.2. Funicul? iste coccineꝰ Cāti.4. sicut vitta coccinea labia tua. & aliq̄n scribitur cū mē in fine: & dr שָׁנַיִם sanim. Esa.1. Si fuerit pctā vr̄a vt coccinū. Prouer.30. Oēs n. domestici eius vestiti sunt duplicib⁹. pro quo he.le. Ois n. dom? eius vestita est coccino. q̄ si pro שְׁנַיִם Sanim legatur שְׁנַיִם Senaim: tūc signific at duo vel duplicia sicut est in littera nostra.

Sanan. acuere. narrare. cōfabulari. recitare. seu repetere. Deut.32. Si acuero vt fulgur gladiū meū. ps.44. sagitte tue acute. ps.139. acuerūt linguas suas sicut serpentes. ps.72. Et renes mei cōmutati sunt. proquo he.le. Et renes mei acuūtur siue acuti sunt. pōt ēt deriuari a dictione שָׁנָה sana q̄ signāt mutare siue commutare. sicut est in lra nr̄a. Sed btūs hiero. i ps. iuxta he.ve. trāstulit. renes mei velut ignis fumigās. Qđ ēt pōt intelligi scđm lram hebraicā. nā ponitur ibi dictio אֶשְׁתּוֹנָן Esthonā. & pōt esse dictio cōposita ab אֵשׁ Es: qđ signāt ignē: & תָּנַן thenan q̄ in lingua chaldaica signāt fumū siue fumigās. Signāt ēt p̄dicta dictio narrare siue confabulari. Deut.6. Et narrabis ea filiis tuis. & inde שְׁנִינָה Senina. idest narratio. seu fabula. Deut.28. Et eris p̄ ditus in parabolam ac fabulam.

Sana. odire. odiū habere. Genē.26. Ad hoiem quē o distis. Et in eo.29. Vidēs aūt dñs q̄ despiceretur lia. p quo he.le. Videns aūt dñs q̄ odiosa esset lia. & in eo.37. Oderāt eū: nec poterāt ei quicq̄ pacifice loqui. & i eo. que cā maioris odii seminariū fuit. pro quo he.le. & addiderūt amplius odire eū. Exo.18. & qui oderint auaritiā. Nu.10. & fugient qui oderūt te a facie tua. Deut.1. Odit nos dñs. & i eo.16. Que odit dñs de tu?. & in eo.19. Si quis āt odio hñs p̄ximū. & in eo.21. Si habuerit hō duas vxores: vnā dilectā & alterā odiosam. ps.43. & odiētes me diſpdidisti. ps.138. Nōne qui oderunt te dñe oderā. Prouer.8. Timor dei odit malū. & in eo.14. Etiā p̄ximo suo pauꝑ odiosus est. & ide Sinaa. i. odiū. 2. Reg.13. vt maius esset odiū quo oderat eā. ps.23. & odio iniquo oderūt me. & inde שׂוֹנֵא Sone i. odiēs siue inimicus. Exo.23. Si videris asinū odiētis te ia cere sub onere. Prouer.26. Labiis suis intelligitur inimic? & in plu. שׂוֹנְאִים Sonim. 2. Reg.5. odiētes aīam dauid. Esa. 66. Dixerunt fratres vestri odientes vos. & aliq̄n scribitur cum mem in principio. ps.43. Et odientes nos diſperdidi

שְׁנָאָן Abūdans

שְׁנָב Cenacula

שְׁנָה Mutare. Cōmutare

שִׁנִּים Detractores

שִׁנּוּת mutate

שִׁנּוּי mutatio.

שֵׁנִי Iterare. Secūdare

שְׁנִי Secūdꝰ. Alter.

שְׁנַיִם Duplicia. Duo.

שְׁנָיִם Duo.

שְׁנִית Secunda.

שֵׁנִית secundo.

שִׁשְׁנָה Deuterono mium

שֵׁנִית secundus. secunda

Sinaan. abūdās. ps.67. Multiplex millia letantiū. p quo brūs hiero. in ps. iuxta he.ve. trāstulit. Millia abundantium. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat certū ordinem celestis hierarchie.

Senab. cācellus. & scribitur cū aleph in pricipio & dicitur אֶשְׁנָב Esnab. Prouer.7. per cancellos prospexi inuenem. In alio vero loco beatus hieronymus transtulit cenaculum. Iudi.3. Et de cenaculo loquebatur.

Sana. mutare. cōmutare. iterare. vel secūdare. 1. Reg. 21. Et mutauit os suum. 3. Reg.14. Surge & cōmuta habitum. Hiere.52. Et mutauit vestimēta carceris eius. Malach.3. Ego dñs non mutor. & aliq̄n scribitur cū aleph loco he. 4. Reg.25. Et mutauit vestes eius. Eccl's.8. Et potētissimus faciē illius cōmutabit. & inde שִׁנִּים Sonim. i. mutantes siue mutati. & ponitur pro detractoribus qui mutāt verba aliorū vt detrahant. Prouer.24. Et detractoribus ne cōmiscearis. & in ge.fe. שִׁנּוֹת Sonoth. i. mutate siue diuerse. Ester.3. Nouis vtens legibus. Pro quo he.le. Et leges eorū sunt mutate siue diuerse ab omni populo. i. a legibus oīm populorū. & inde שִׁנּוּת Senoth. i. mutatio. ps.76. Mutatio dextere excelsi. Pōt ēt signāre annos vt ifra dicetur. signāt ēt predicta dictio שָׁנָה Sana iterare vel secundare. i. secūdo idem facere. Genē.41. Quod aūt vidisti secūdo ad eandē rē pertinēs somniū. Pro quo he.le. Et quia iteratū vel secūdatum est somniū pharaoni. 1. Reg.z6. Et secundo opus non erit. Pro quo he.le. Et nō secundabo ei. i. non inferam ei secundā plagā: quia vna tantū interficiam eū. 2. Reg.20. nec secundo vulnus apposuit. 3. Reg.18. Etiam secundo hoc facite: qui cū feciſſent secūdo. Pro quo he.le. Et dixit reitera te: & reiteraueruṅ. Nec.13. Si secūdo hoc feceritis manū mittam in vos. & inde שֵׁנִי Seni. i. secūdus: siue alter. Genē.1. Et factū est vespere & mane dies secundus. Iudi.6. Et alterum taurum septē annorū. Et in plu. שְׁנִיִּם Seniim. vt Genē.6. Genacula & tristega facies in ea. Pro quo he.le. Secūdos & tertios facies in ea. i. cenacula secunda & tertia: & in ge.fe. שְׁנִית Senith. Ios.19. Et egressa est sors secunda filiorū ben iamin. Nec.3. Mensurā secūdā cōtra ascensum firmissimi anguli. Reperitur ēt שֵׁנִי seni pro שְׁנִית Senith. Vt in eodē Vbi dicitur Annon filius selo sextus mensurā secūdā. Ponitur ēt aduerbialiter. i. secūdo. Genē.zz. vocauitq; abraā angelus dñi secūdo. Ios.5. Et circuncide secundo filios israel. Ester.2. Atq; inde in secūdas edes ducebantur. pro quo he.le. Ipsa reuertebatur ad domū mulierū secūdo. & ide מִשְׁנֶה Misne. i. secūdus. vel secūda. aut duplex. Deut.17. describet sibi deuteronomiū legis huiꝰ. i. secūdā legē. Nam deuteronomiū grece idē est quod secunda lex latine. 4. Regū.zz. Et precepit rex elchie pontifici & sacerdotibus secundi ordinis. z. Paralip.34. Que habitabat in ierusalem in secunda. Ester.10. Quō mardocheus iudaici generis secundus a Rege asuero fuerit. Signāt ēt duplicē. Genē.43. Et pecuniam duplicem ferte vobiscum. Et in eodem. Tulerunt ergo viri munera & pecuniā duplicē. Deut.15. Quia iuxta mercedē mercenarii sex annis seruiuit tibi. pro quo he.le. qm̄ duplici mercede mercenarii seruiuit tibi sex annis. Esa.61. In terra sua duplicia possederunt. Hiere.17. Et duplici cōtritione contere eos. & inde מִשְׁנִים Misnim. Pro quo beatus hieronymus transtulit vestes. 1. Reg.15. Et optimis gregibus ouium & armentorum & vestib?. & aliqui hebrei dicūt q̄ signāt arietes duorū annorū. & inde שְׁנַיִם Senaim. i. duo. bini. ābo. vterq;. Genē.7 de aiantib? imūdis duo & duo Et in eo.25. Due gentes in vtero tuo: & duo ppli de ventre tuo diuidentur. Exo.34. Pcide tibi duas tabulas lapideas

4.Reg.4. Vt tollat duos filios meos. Sigfiat ēt binos siue bina. Genē.6. Bina induces in arcā. & in eo. Bina de oībus ingredientur. Et qñ cōponitur cū ꝓnoie plurali: sigfiat vterq; siue ambo. Genē.7. Erat autē vterq; nudus. Nu.25. Et perfodit ambos simul. Iob.9. Et ponere manū suā in ambob9. & inde שְׁנַיִם Sanim. i. duplices vel duplicia. Prouer.31. Omīs enī domestici eius vestiti sunt duplicib9. Hebreī vero dicūt ꝙ sigfiat coccinū. De quo vide supra in dictione שֵׁן Sen. & in genere femīno שְׁתַּיִם siue שְׁתֵּי Sethaim siue Sethe. i. due. Genē.32. Tulit duas vxores suas. 1.Reg.1. & habuit duas vxores. Hiere.2. Duo enī mala fecit populus meus. & qñ iungitur cū dictione עֶשְׂרֵה Asar q̄ sigfiat decē: tunc dr שְׁנֵים עָשָׂר Sethemesre. & ambe dictiōes significant duodecim. Genē.14. Duodecim enī annis seruierāt cordolaomor. & in eo.35. Erāt autē filii iacob duodecim. Item שָׁנָה Sana. i. annus. Genē.26. Inuenit in ipso āno cētuplū. Leuit.25. Donec vnus cōpleatur ānus. Nu.14. Dies ꝓ anno. Et qñ post se regit genitiuum: tūc scribitur cum thau in fine loco he. Leuit.25. Vsq; ad ānum iubilei opabitur tecū. Dañ.1. fuit autē daniel vsq; ad annū primū cyri regis psarum. & in plu. שָׁנִים sanim siue שְׁנֵי Sene. i. āni. Genē.23. Vixit autē sara cētum viginti septē annis. & in eo.29. Seruiuit iacob pro rachel septē ānis. & in eo.41. Septē vbertatis āni sunt. Abach.3. In medio annorum viuifica eum. Reperitur etiam שְׁנוֹת Senoth secundum terminationem pluralem femininorum. ꝑs.89. Annis quibus vidimus mala. Et in eodem. Dies annorū nr̄orum: in ipsis septuaginta annis. & in numero duali dr שְׁנָתַיִם sanathaim. i. duo anni. siue bienīū Genē.41. Post duos ānos vidit pharao somniū. & in eo.45. Bienīū est enī ꝙ cepit fames in terra. & a ꝓdicta dictione dicunt aliqui hebreī ꝙ deriuatur שָׁנִי Sani: qđ sigfiat coccinū. De quo vide supra in dictione שֵׁן Sen.

Bina. Vterq; Ambo. שְׁנַיִם Duplicia. Coccinum שְׁתַּיִם Due. שְׁנֵים עָשָׂר Duodecim שָׁנָה Annus שָׁנִים anni שְׁנוֹת anni שְׁנָתַיִם Duo anni Bienium. שָׁנִי

שְׁנַהֲבִים Senhabim. dētes elephātorū. & est dictio cōposita a שֵׁן Sen. ꝙ sigfiat dentē & הַבִּים Habim elepātes. 3.Reg.10. Et dentes elephantorū & simias & pauones.

Dētes elephātorū שְׁנַן accingere. שָׁסַס diripere. Vastare. מִשְׁסָה direptio. שִׁסָּה diripere. Vastare. שָׁסַע depredari Cōfringere diuidere. Findere dilacerare שָׁסַף Concidere שָׁסָה

שָׁנַן Sanas. accingere. 3. Reg. 18. Accinctisq; lūbis curre bat āte achab. Pro quo he. le. & accingit lumbos suos & currebat ante achab. & solum inuenitur in predicto loco.

שָׁסַס Sasas. diripere. deuastare. depredari. & scribitur cū simplici samach & cū puncto dagues ꝑpter defectū alteri9 samach. ꝑs.88. Et diripuerunt eū oēs trāseuntes viā. Zach.14. Et vastabunturdomus. Vide etiā de hoc in dictione sequenti. Et inde מְשִׁסָּה Messa. i. direptio vl deuastatio. Esa.42. Quis dedit in direptionem iacob.

שִׁסָּה Sasa. dirīpe. deuastare. dēpdari: sicut dictio p̄cedēs. 1.Reg.23. Et diripiūt areas. ꝑs.43. Et q oderunt nos diripuerunt sibi. Esa.17. Hec est pars eorū qui vastauerunt nos. Hiere.50. Diripiētes hereditatē meā. & aliqñ scribitur cū aleph in medio loco vau vocali. Hiere.30. Et omīs qui te vastant: vastabuntur. ꝙ quo he. le. Et erūt qui te vastāt in vastationē siue in direptionē. & aliqñ scribitur cū sin loco samach. Esa.10. Et principes eorum depredatus sum.

שָׁסַע Sasaa. diuidere. findere. dilacerare. decerpere. cōfringere. Leuit.1. Cōfringet q̄ ascellas eius ꝙ quo he. le. Et diuidet siue scindet eum in alis suis. & in eo.11. Omne qđ habet diuisā vngulā & ruminat. & in eo. Et sus qui cū vngulā diuidat nō ruminat. Deut.14. Omne aīal qđ in duas ptes findit vngulā. Iudi.14. Dilacerauit leonē q̄si hedū in fruſtra decerpet. 1.Reg.24. & cōfregit dauid viros suos sermōib9.

שָׁסַף Sasaph. in fruſtra cōcidere. 1.Reg.15. Et in fruſtra cōcidit eū samuel. & solum inuenitur in predicto loco.

שָׁסָה Saa respicere. aspicere. aīaduertere. meditari. confidere. inclinari: seu declinare. excecare. siue caligare. dimittere. remittere. recedere. Genē.4. & respexit dñs ad abel & ad munera eius: ad cain aūt & ad munera illi9 nō respexit Exo.5. Et nō acquiescāt verbis mēdacibus. ꝙ quo he. le. Et nō aspiciāt siue nō aiaduertāt verba mēdacii. Esa.41. Et loq̄mur & videamus simul. i. aspiciam9. Sigfiat ēt meditari. ꝑs.118. Et meditabor in iustificationibus tuis semp. Ponitur ēt p cōfidere. Esa.31. Et nō sunt cōfisi sup sanctū israel. Sigfiat etiā inclinare siue declinare. Esa.17. In die illa inclinabitur homo ad factorē suū: & nō inclinabitur ad altaria q̄ fecerūt manus ei9. Pōt ēt legi scđm primā significationē. in die illa aspiciet homo seu aiaducrtet ad factorē suū. & in eo.41. Ne declines quia ego de9 tuus. hebreī tñ dicūt ꝙ in p̄dicto loco sigfiat formidare vl timere. Ponitur ēt per antiphrasin ꝑ excecare vel oculos claudere aut caligare. Esa.6. Et oculos ei9 claude. & in eo.32. Et nō caligabūt oculi videntiū. Vide etiā de hoc supra in dictiōe שׁוע Soaa. sigfiat ēt p̄dicta dictio dimittere vel remittere aut recedere ab aliquo. Iob.10. Dimitte me vt plāgā paululū dolorē meū. ꝑs.39. Remitte mihi vt refrigerer. Iob.14. Recede ergo paululū ab eo. Esa.22. Recedite a me: amare flebo. & aliqñ duplicatur lēa sin & littera ain: & tūc sigfiat meditari siue delectari. ꝑs.118. In iustificationib9 tuis meditabor. De ꝙ vide infra in dictiōe שַׁעֲשַׁע Saasaa. Itē שָׁעָה Saa. seu שַׁעֲשַׁתָא saatha i lingua chaldaica sigfiat horā. vt Dañ.3. Eadē hora mittetur in fornacē ignis. & i eo.4. Cepit intra se tacitus cogitare quasi vna hora.

Beſpicere. Videre. Meditari. Cōſidere Inclinari. Declinare Formidare Claudere. oculos. caligare. Dimittere Remittere Recedere. Meditari. שָׁעָה Hora.

שַׁעֲטָה Saata. calcatio siue cōculcatio: scđm hebreos. Beato hiero. trāstulit pōpā. Hiere.47. A strepitu pōpe ar morū & bellatorū ei9. ꝙ quo he. le. A sonitu calcatiōis vl cōculcatiōis vngularū fortiū ei9. & solū iuentur i p̄dicto loco.

שַׁעֲטָה Pompa Cōculcatio.

שַׁעֲטְנֵז Saatnez. vestis seu pānus ex lana & lino cōtextus Deut.22. Vestimento quod ex lana & lino contextum est. & solum inuenitur in predicto loco.

שַׁעַטְנֵז Veſtis ex lana & lino contexta.

שָׁעַל Saal. pugillus seu pugn9. Esa.40. Quis mēsus est pugillo aq̄s. & in plu. שְׁעָלִים Sealim. 5.Reg.20. Si suffecerit puluis samarie pugillis oīs ppli qui seqtur me. Ezech.13. Et violabant me ad populū meū ꝑpter pugillos ordei. Item שׁוּעָל Sual. i. vulpes. Nec.3. Si ascenderit vulpes trāsiliet murū eorum. & in plu. שׁוּעָלִים Sualim. Cantī.2. Capite nobis vulpes paruas que demoliuntur vineas. Itē מִשְׁעוֹל Misool. i. semita angusta. Nu.22. Stetit angelus in angustiis duarum macerīarum quibus vinee cingebantur. i. angusta semita duarum macerīarum.

שָׁעָל Pugillus Pugilli. שׁוּעָל Vulpes שְׁעָלִים Vulpes מְשׁוּעָל Semita. angusta.

שָׁעַן Saan. recūbere. innīti. apodiari. fulcire. seu sustētare. Nu.21. Et recūberet i finib9 moabitarū. 4.Reg.4. Illo innītēte sup manū meā. 2.Paralipo.13. Eo qđ sperassent in dño deo patrū suorū. i. nixi essēt i dño. Iob.8. Innitetur sup domū suā. Prouer.3. Ne innitaris prudētie tue. Esa.10. Nō adiiciet resīduū israel & hi qui fugerīut de domo iacob innīti sup eū qui percūtit eos: sed innitentur sup dñm sanctū israel. & in eo.50. Et innitatur sup dñm deum suū. Et inde מִשְׁעָן Misaan. siue מִשְׁעֶנֶת Maseen. i. fulcimētū siue sustētaculū aut sustētatio. ꝑs.17. Et factus est dominus ptector meus. Pro quo beeatus hiero. in psal. iuxta he, ve. transtulit. Et factus est dñs firmamentum meum. i. sustentaculum seu fulcimentum. Ponitur etiā pro valido & forti aut pro robore. Esa.3 Validum & fortē: omne robur panis & omne robur aque. i. sustentaculū vel sustentatio aut fulcimētum. & aliqñ scribitur cum he vel thau in fine. & ponitur etiā pro baculo in quo homo sustentatur & cui innītitur. vt Exo.21. Et tam bulauerit foris super baculum suum. Esa.36. Ecce confidis super baculum arundineum confractum.

שָׁעַן Innīti. Sperare. מִשְׁעָן Firmamentum. Validus fortis. Robur. Baculus.

שַׁעַף Saiph. cogitatio. & solum inuenitur in numero plurali. scilicet שְׁעִפִּים Seipim. Iob.4. In horrore visionis

שְׁעִפִּים Cogitationes

nocturne. pro quo he. legunt. In cogitationibus de visionibus noctis. Et in eodem. 20. Idcirco cogitationes meeuarie succedunt sibi. & aliquando scribitur cū littera samach loco sin de quo vide supra in dictione סַעַף Saiph.

שָׂעַר Saar. existimare. cōiectare. Prouer.23. Quia in similitudinem coniectoris & harioli extimatq̄ ignorat Pro quo hebreī legunt. Quia sicut existimat vel cōiectatur in anima sua sic est. & inde שְׂעָרִים Searim. idest extimationes. Genē.26. Et inuenit in ipso anno centuplum. Pro quo hebreī legunt. Et inuenit in ipso anno centum extimationes. idest centuplum q̄ extimauerat. lxx. vero centuplum ordeī transtulerunt. Vnde beatus hieronymus in hebraicis questionibus super hoc loco sic ait. Licet in aliena terra seminauerit isaac: tamē nō puto ꝙ tāta ei fertilitas ordei fuerit. vnde melius puto illud esse quod habetur in hebreo & aquila quoq; transtulit & inuenit in anno illo centuplū extimatum. licet enim eisdem litteris & extimatio scribatur & ordeum: tamen extimationes שְׂעָרִים Searim legunt. ordea vero. שְׂעוֹרִים Seorim. Hec hieronymus. Item

שַׂעֲרוּרָה Saarura. idest horribile siue turpitudo. Hiere.5. Stupor & mirabilia facta sunt in terra. Pro quo hebreī legunt. Stupor & horribile. i. res horrenda fuit in terra. Et in eo.23. Et in prophetis ierusalem vidi similitudinem adulteratium. pro quo hebreī legunt. Vidi turpitudinem adulterii. Et aliquando scribitur cum iod in fine & dicitur שַׂעֲרוּרִיָּה Saaruria. Ofec.6. In domo israel vidi horrenda. & aliquando mutatur he in tau. & dicitur שַׂעֲרוּרִית Saaruith. Hiere.18. Quis audiuit talia horribilia que fecit virgo israel. Vide etiam de hoc in dictione sequenti. & inde שְׂעִירִים Soarim. idest horribiles vel abomiabiles. Pro quo beatus hieronymus transtulit malas. Hiere.29. Et ponam eos quasi. ficus malas: que comedi non possunt. Item שַׁעַר Saar. idest porta. siue ianua. Genē.23. Et possidebit semē tuum portā inimicorum tuorum. Et in eodem. 28. Non est hic aliud nisi domus dei & porta celi. Deut.25. perget mulier ad portam ciuitatis. 4.Regum.7. Iuxta introitum porte. & in plurali שְׁעָרִים Searim. idest porte siue ianue. Deut. 14. Et repones intra ianuas tuas. ꝑs.66. Dilīgit dominus porta sion. Naum.3. Pandentur porte terre tue. Ponitur etiam p̄ro vrbibus. Deut. 28. Donec dispergat & conterat i cunctis vrbibus tuis. & inde שֹׁעֵר Soer. idest ianitor. 2.Reg. 18. Et vociferans in culmine ait. pro quo hebreī legunt. & clamans speculator ad ianitorē ait. & in plurali שֹׁעֲרִים Soarim. 2. Paralipo. 8. Et ianitores in diuisiōibus suis per portam & portam.

שָׂעַר Cogitatio. שְׂעָרִים Extimationes. שְׂעִירִים Horribile. turpitudo. שַׂעֲרוּרִי Horrenda שַׂעֲרוּרִית Horribilia שְׂעִירִים horribiles mali. שַׁעַר Porta. שְׂעָרִים Ianue. Porte שֹׁעֵר Ianitor. שֹׁעֲרִים Ianitores

שָׂעַר Saar. metuere. formidare. horrere. tempestatē fieri tempestate moueri: vel quasi tempestas commouere siue tempestate rapi. Deut.32. Quos non coluerunt patres vestri. Pro quo hebreī legunt. Quos non timuerūt siue formidauerunt patres vestri. Hiere.2. Et porte eius desolamini vehementer. Pro quo hebreī legunt. Et horrescite: desolamini vehementer. Sed si pro שְׂעָרִי Saaru legatur שְׂעָרֶיהָ Saarau. tunc significat portas eius sicut est in littera nostra. Ezech.32. Et reges eorum horrore nimio formidabunt super te. Significat etiam tempestatē fieri: vel tempestate cōmoueri: siue tempestate rapi. ꝑs.49. Et in circuitu ei9 tempestas valida. Ps.57. Sicut viuentes: sic in ira absorbet eos. Pro quo beatus hiero. ut ꝑs. iuxta he. ve. transtulit. Quasi viuentes quasi ira: tempestas rapiet eos. Dañ.11. Et quasi tempestas veniet contra eum rex aquilonis. idest quasi tempestas commouebitur contra eū. & inde שַׂעַר Saar siue שַׂעֲרָה Seara. idest horror siue tempestas. Iob.18. Et primos inuasit horror. Naum.1. Dominus in turbine & tempestate via eius. Vide etiam de hoc supra in dictione סַעַר Saar. Item שָׂעִיר Seir. idest hedus aut hircus. Genē.37. Et in sanguine hedi quem occiderant tinxerūt. Leuit.4. Hircū de capris immaculatum. & in genere femenino שְׂעִירָה Seira. idest capra. Vt in eodem. Offeret capram immaculatam. & in plurali שְׂעִירִים Seirim. Leuit.16. Duos hircos stare faciet cōram domino. Item שַׂעַר Sear. idest pilus seu capillus aut pilosus. vel hispidus. Leuit.13. Et pilos versos in candorem. Et in eodem. Quod si pilus coloris est pristini. Et in eodē. Et capillus sui coloris est. Iudi.16. Iamq; capilli eius renasci ceperant. 4.Regum.1. Vir pilosus. Pro quo hebreī legunt. vir habens pilos. ꝑs.67. Vertīcem capilli. Cantī.6. Capilli tui sicut grex caprārum. scribitur etiam cum he vel tau in fine. Iudi.20. Vt capillum quoq; possint percutere. Iob.4. Inhorruerunt pili capitis mei. & in aliquibus locis predictis ponitur singulare pro plurali. & in plurali dicitur שְׂעָרוֹת Searoth. ꝑs.38. Multiplicati sunt super capillos capitis mei. & inde שְׂעִיר Sair. siue שָׂעָר Sear. idest hirsutus vl pilosus aut hispidus. Genē.25. Et totus in morē pellis hispidus. Et in eodem.27. Nosti ꝙ esau frater meus homo pilosus sit. Esa.34. Pilosus clamabit alter ad alterum. & in plurali שְׂעִירִים Seirim. Esa.13. Et pilosi saltabunt ibi. Accipiūtur etiam pro demonibus. Leuit.17. Et nequaq̄ vltra immolabunt hostias suas demonibus. & in plurali femenino שְׂעִירוֹת Seiroth. idest pilose. Genē.27. Quia pilose manus similitudinem maioris expresserant. Item שְׂעִירִים seirim. idest gutte siue stille pluuie. & solum inuenitur in numero plurali. Deut.32. Quasi imber super herbam: & quasi stille super gramina. Item שְׂעוֹרָה Seora. idest ordeum. Exo.9. Ilium ergo & ordeum lesum est: eo qnod ordeum esset virēs Declinatur etiam pluraliter שְׂעֹרִים Seorim. 4.Regum.7 Duo modii ordei statere vno.

שָׂעִיר Hedus hircus שְׂעִירָה Capra. שְׂעִירִים hirci. שַׂעַר Pilus. Capillus. שְׂעָרוֹת Capilli שָׂעִיר hispidus Pilosus שְׂעִירִים Pilosi. Demones שְׂעִירוֹת Pilose שְׂעִירִים Stille. שְׂעוֹרָה Ordeum. שְׂעֹרִים

שַׁעֲשַׁע Saasaa. delectari. blandīri. ꝑs.93. Cōsolatiōes tue letificauerunt animam meam. Pro quo beatus hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. Consolationes tue delectabunt animam meam. ꝑs.118. In iustificationibus tuis meditabor. Pro quo hebreī legūt. In preceptis tuis delectabor Esa.11. Et delectabitur infans ab vbere. Et in eodem. 66. & super genua blandietur vobis. & inde שַׁעֲשׁוּעִים Saasuim. idest delectationes siue blanditie. Et solum inuenitur in numero plurali: & ponitur plurale pro singulari. ꝑs.118. Nisi ꝙ lex tua meditatio mea est. Pro quo btūs hiero. in ps. iuxta he. ve. transtulit. nisi ꝙ lex tua delectatio mea est. Et in eodem. Mandata tua meditatio mea est. Pro quo beatus hieronymus in predicto psalterio transtulit. mandata tua voluptas mea est. Prouer.8. Et delectabar per singulos dies. Pro quo hebreī legunt. Et eram delectationes siue blanditie per singulos dies. idest delectabar siue blandiebar p singulos dies. Hiere.31. Si puer delicatus. vbi ponitur pro delicato. idest puer cui blanditur.

שַׁעֲשַׁע Delectare. Blandīri. עֲשָׁשִׁים delectatio Voluptas. Delicatus.

שְׁפִיפֹן Sephiphon. Cerastes serpentis genus. Genē. 49. Cerastes in semita.

שָׁפִיפֹן Cerastes

שָׁפָה Sapha. nudare. eleuare. festinare. Iob.33. Et ossa que tecta fuerunt nudabuntur. Hebreī tamen dicunt ꝙ sīgnificat eleuare. vnde in predicto loco ipsi legunt. Et eleuabuntur ossa eius que non videbantur. idest ossa que erāt tecta carne & non videbantur: cleuabuntur: cum sint nudata carnibus propter nimiam maciem. Alii vero dicunt ꝙ sīgnificat conterere: sicut dictio שׁוּף Suph. De qua supra dictum est. & inde נִשְׁפֶּה Nisphe. idest excelsum vel eleuatū. Esa.13. Super montem caliginosum leuate signum. ꝙ quo hebreī legunt. Super montem excelsum leuate signū. potest etiā deriuari a dictione נֶשֶׁף Neseph. que sigfiat caligi-

שָׁפָה Nudare. Eleuare.

שְׂפָאִים supini colles. vic.

nem: de quo supra dictum est in littera nū. & inde שְׂפָאִים sephaim, vel שְׂפָיִם Sephaiim, i. colles vel mōtes excelsi. Esa. 41. Aperiā in supinis collibus flumina. i in excelsis colliby vel in excelsis mōtibus. Ponitur etiā pro viis. Hiere. 4. Vētus vrēs in viis que sunt in deserto. Item שְׂפִי Sephi. i. velo citer seu festinanter. Nu. 23. Cūq; abisset velociter. Cūq; abisset solus. Item

שְׂפוֹת velociter Solus. שְׂפוֹת Sephoth, i. pingues plurālis numeri fe. ge. 2. Reg. 17. oues & pingues vitulos. Et aliqui hebrei dicūt q; significat caseos. vnde in translatione chaldaica sic habetur. & caseos lactis de vaccis siue de armentis.

Pingues. Caſei.

שָׂפָה Sapha. labium. ora. ripa. seu littus. Geñ. 11. Erat autē terra labii vnius. Iob. 12. Cōmutans labium veracisū. Prouer. 12. Labium enim veritatis firmū erit in perpetuū. Soph. 3. Tūc reddā pplis labiū electum. & in plu. שְׂפָתַיִם Sephathaim siue שִׂפְתוֹת Siphthoth. Exo. 5. Presertim cū sim incircuncisus labiis. 1. Reg. 1. Tantum labia eius mouebātur Prouer. 4. Et detrahētia labia sint pcul a te. & in eo. 14. Labia sapiētū custodiunt eos. Cāti. 5. Labia eius lilia distillātia

שָׂפָה Labium. Labia. שָׂפָה Ora. Accipitur ēt שָׂפָה Sapha. pro ora vel extremitate. Exo. 26. Facies & quinquaginta ansas in ora sagi vnius. & in eo. 28. Facies & quinquaginta ansas in ora sagi vnius. & in eo. 28. In cuius medio supra: erit capicium & ora per gyrū. 3. Reg. 7. A labio vsq; ad labium rotundum in circuitu. 2. Paralip. 4. Labium illius: quasi labium calicis. i. ora vel sūmitas. Significat etiā ripā. vel littus. Geñ. 45. In ipa ānis ripa. Exo. 14. Et viderunt egyptios mortuos super littus maris.

שִׂפָּה Ripa. Littus שִׂפְחָה ancilla. שִׂפְחָה Siphcha. ācilla. familia: seu cognatio. Geñ. 16. Sed habēs ancillā egyptiā noīe agar. 4. Reg. 4. Nō habeo ancilla tua quicq; in domo mea. ps. 122. Sicut oculi ancille in manib; dñe sue. & in plu. שִׂפָחוֹת Sephachoth. Geñ. 24. Argentum & aurum seruos & ancillas. Ioel. 2. Sed sup seruos & ancillas meas effundā spūm meum. Item מִשְׂפָחָה Mispacha. i. cognatio: seu familia. Geñ. 24. De cognatione mea & domo pris mei. Leuit. 25. Vnusquisq; rediet ad familiā pristinā. Deut. 29. Familia aut tribus. Hiere. 8. Qui residui fuerint de cognatione hac. Amos. 3. Et super omnē cognationē quā eduxit de terra egypti. Zach. 14. Quod si familia egypti nō ascēderit. i. gens vel populus. Et in plu. מִשְׂפָחוֹת Mispachoth. Nu. 1. Per generationes & familias ac domos suas. Ios. 7. Accedet per cognationes suas. Amos 3. Tātum vos cognoui ex oībus cognationibus terre. Significat etiā puincias. Hiere. 10. Et super puincias que nomen tuū non inuocauerunt. Ponitur etiā pro genere. Geñ. 8. Secundum genus suū egressa sunt de arca. Hiere. 15. Et visitabo super eos quattuor canes ad lacerādum & volatilia celi & bestias terre ad deuorandum & dissipādum. Pro quo he. le. Et visitabo super eos quattuor genera dicit dñs: gladium ad occidēdum: & canes ad lacerādum: & volatilia celi & bestias terre ad manducāndum & dissipandum.

ancilla. שִׂפְחָה Familie Cognationes שִׂפְחָה Prouincie. Genus. שָׂפַח Decalua. שָׂפַח Saphach. decaluare. Esa. 3. Decalua bit dominꝰ verticē filiarum sion. De quo vide supra in littera sāmach in dictione סָפַח Saphach.

שָׂפַט Iudicare. שָׂפַט Saphat. iudicare. Geñ. 19. Nunquid vt iudices. & in eo. 16. Iudicet dñs inter me & te. Exo. 18. Qui iudicent populum oī tēpore. Deut. 1. Quod iustum est iudicate. Iudi. 4. Que iudicabat populū in illo tēpore. 1. Reg. 8. Cōstitue nobis regem vt iudicet nos. 2. Reg. 18. Iudicauit eni pro te dñs hodie. 3. Reg. 3. Iudiciū quod iudicasset rex: & in de verbum passiuū quod signāt iudicari vel iudicio contendere. ps. 18. Cū iudicatus fuerit exeat condēnatus. Esa. 43. Iudicemur simul. Hiere. 2. Iudicio contendā aduersum te. Ezech. 20. Sicut iudicio contendi aduersus pres vros. Et in de

Iudicari. iudicio cōtendere שׁוֹפֵט de שׁוֹפֵט Sophet. i. iudex. Exo. 2. Quis cōstituit te pricipē & iudicē sup nos. Et aliqñ scribitur cum mē in principio. Iob 9. Et iudicē meū deprecabor. & in plu. שׁוֹפְטִים Soptim. Deut. 16. Iudices & magistros constitues. Et inde מִשְׁפָּט Mispat. i. iudicium siue ius aut decretum. ordo. consuetudo. rītus. exemplar. aut figura. Geñ. 18. Nequaq; facies hoc iudītus. exemplar. aut figura. Geñ. 18. Nequaq; facies hoc iudicium. Leuit. 19. Nolite facere aliquid iniquum in iudicio. Deut. 18. Hoc erit iudicium sacerdotum a populo. Et in eo. 27. Maledictus qui peruertit iudicium. 1. Reg. 8. Et predicēs ius regis. & in eo. Hoc erit ius regis. ps. 1. Propterea non resurgūt impii in iudicio. Esa. 1. Querite iudiciū. Hiere. 46. Castigabo te i iudicio. & in eo. 48. Hucusq; iudiciū moab. Significat etiā decretum siue cōstitutum aut ordinē. 1. Reg. 22. Hec fecit dauid: & hoc erat decretum illi. 3. Reg. 4. Iuxta constitutum sibi. & in eo. 5. Perfecta est domus in oī ope suo & vniuersis vtensilibus suis. Pro quo he. le. Et perfecta ē domus in oībus rebus suis: & in oībus ordinibus vel cōstitutis suis. Hiere. 10. Et tēplum iuxta ordinē suū. significat ēt consuetudinē vel ritum. Geñ. 40. Iuxta officium tuū sicut ante facere consueueras. Pro quo he. le. Iuxta cōsuetudinē primā quando eras pincerna eius. Ios. 6. Circuierunt vrbē sicut dispositum erat. i. sicut consuetum erat aliis diebus. 1. Paralipo. 24. Vt luceret iuxta ritum. Ponitur etiā pro exēplari vel figura. Exo. 26. Eriges tabernaculum iuxta exemplar quod tibi in monte mōstratum est. 4. Reg. 1. Cuius figura & habitus est vir. & in plu. מִשְׁפָּטִים Mispathim. i. iudicia. Exo. 21. Hec sunt iudicia. ps. 17. Q̄m oia iudicia eius in cōspectu meo. Et aliqñ scribitur sine mē & dr שְׁפָט Sephot 2. Paralipo. 20. Si irruerint super nos mala: gladius: iudiciū Et in plu. שְׁפָטִים Sephatim. aut שִׁפְטִים Sephutim. Nu. 23. Nā in diis eorum exercuerat vltionē. Pro quo he. le. Et in diis eorum fecit dñs iudicia. Ezech. 14. Quod si quattuor iudicia mea pessima. & in eo. 25. Et iudicia perpetrauerunt in ea. & in eodem. 28. Cum fecero iudicia in omnibus qui aduersantur eis.

Iudex. שׁוֹפְטִים Iudices. מִשְׁפָּט Iudicium Ius. Decretus Cōstitutus. ordo. cōsuetudo. Rītus. Exēplar. Figura מִשְׁפָּטִים Iudicia. שְׁפָט Iudicium שְׁפָטִים Vltio. Iudicia.

שָׁפַךְ Effundere Saphach. fundere. effundere. Geñ. 9. Quicunq; effuderit humanum sanguinē: fundetur sanguis illi⁹. Leuit. 14. Et spargi puluerē rasure extra vrbē. Pro quo he. le. Et effundant puluerem. Deut. 21. Manus nre non effuderunt sanguinē hunc. 3. Reg. 2. Et āmouebis sanguinē innocentē qui effusus est a ioab. & in eo. 13. Et effundetur cinis. & in eo. 21. Sanguinē innocentem fundit. ps. 21. Sicut aqua effusus sum. ps. 60. Effundite corā eo corda vra. ps. 62. Pene effusi sunt gressus mei. Et in titulo psalmi. 101. Y bi dicitur. Et coram dño effudit precē suā. Hiere. 6. Effunde sup paruulos foris. & in eo. Et fundite circa ierusalē aggerē. & in eo. 11. Effunde indignationē tuā super gentes que non cognouerunt te. Threñ. 2. Cum exalarent animas suas in sinu matrum suarum. Pro quo he. le. Cum effunderētur ale sue. & in eo. 4. Dispersi sunt lapides sanctuarii. i. effusi sunt Ezech. 16. Quia effusum est es tuum. & in eodem. 21. vt cōportet aggerē. Pro quo he. le. Vt effundat aggerē. i. fundat terrā & lapides vt fiat agger ad expugnandā ciuitatē. & in eodem. 26. Et cōportabit aggerē in gyro. Ioel. 2. Effundā spūm meū sup omnē carnē. Soph. 1. Et effundetur sanguis eorum sicut humus. & inde שֶׁפֶךְ Sephech. i. effusio vel locus vbi aliquid effunditur. Leuit. 4. In loco effusorum cinerum. & inde שִׁפְחָה Sophcha. i. effusorium: & accipitur p veretro quo vrina effunditur. Deut. 23. Non intrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis & abscisso veretro in ecclesiam domini.

dispergere. Loc⁹ effusionis שֶׁפֶךְ שִׁפְחָה

שָׁפַל Humiliare. Saphal. humiliare. deprimere. demittere. 1. Reg. 2. Humiliat & subleuat. Iob. 22. Qui enim humiliatus fuerit erit in gloria. ps. 17. Et oculos superborum humilia

bis. ps. 74. Hunc humiliat: & hunc exaltat. Esa. 2. Oculi sublimiū hoīm humiliabuntur. & in eo. Et super omnē arrogantē & humiliabitur. & in eo. Et humiliabitur altitudo virorum. & in eo. 29. Et humiliaberis: de terra loqueris. & in eo. 32. Et humilitate hūiliatur ciuitas. & in eo. 57. Et humiliata ē vsq; ad inferos. Hiere. 13. Humiliamini sedete in terra. Et inde שִׁפְלוּת Siphluth siue שֶׁפֶל Sephal. i. humilitas. Eccl's. 10. Et ifirmitate manuū perstillabit domus. Pro quo he. le. Et in humilitate manuū pstillabit domus. i. in demissione vel remissiōe manuū. Et i eo. In humilitate vocis mo. lentis. Et inde שְׁפַל Saphel. i. humilis. Leuit. 13. Qui cū viderit locū lepre humiliorē carne reliqua. 2. Reg. 6. Et ero humilis in oculis meis. Esa. 57. Et cū contrito & humili spū. Ezech. 17. Exaltaui lignū humile. & in plu. שְׁפָלִים Sephalim. Esa. 57. Et viuificet spūm humilium. & in ge. fe. שְׁפֵלָה Sephela. Leuit. 13. Nec humilior carne reliqua. Ezech. 17. Creuit in vineam latiorē humilē statura. & in eo. 21. Nōne hec est: que humilē subleuauit. Significat etiā certā humilem. i. planam atq; cāpestrem. Deut. 1. Et humiliora loca cōtra meridiem. Ios. 11. Et planiciem & occidentalē plagā montesq; israel & cāpestria eius. z. Paralipo. 1. Quasi sycomoros que nascuntur in campestribus.

שִׁפְלוּת Infirmitas. humilitas שֶׁפֶל Humilis שְׁפָלִים humiles שְׁפֵלָה humilis humiliora Cāpestria

שֶׁפֶם os. Barba שֶׁפֶם Saphan. os. bucca. Leuit. 13. Caput nūdum: os vestectum. 2. Reg. 19. Et intōsa barba. Pro quo he. le. Non fecit os siue buccā suā. i. nō totōdit barbam circa os vel buccam suā in signum tristitie. quod solum tondebatur in illo tēpore. Ezech. 24. Neq; amictu ora velabis.

שָׁפָן cirogrillus. שְׁפָנִים Erinacii. שָׁפָן Saphan. cirogrillus: aut cuniculus. Leuit. 11. Cirogrillus qui ruminat. Et in plu. שְׁפָנִים Sephanim. ps. 103. Petra refugium herinaciis. Pro quo he. le. Petre refugium siue protectio cuniculis vel cirogrillis.

שִׁפְעָה Inundatio. Globus Impetus שָׁפַע Séphaa. inundatio. globus. impetus. Deut. 23. Quia inundationem maris quasi lac suggent. & aliqñ scribitur cū thau in fine & dr שָׁפְעָת Siphaath. 4. Reg. 9. Vidit globum iehu venientis: & ait video ego globum. Iob. 38. impetus aquarum operiet te. & dicunt hebrei q; etiā significat abundantiam seu multitudinem.

שָׁפַק sufficere שָׁפַק Saphac. sufficere. plaudere. siue cōplodere. s. manib⁹ 3. Reg. 20. Si sufficerit puluis samarie. Esa. 2. Et pueris alienis adheserunt. p quo he. le. Sufficerūt sibi. De quo vide etiā supra in dictione יָלַד Ialad. Et inde שֹׂפֶק Sephec. i. sufficientia: aut saturitas. Iob. 20. Cum saturatus fuerit arctabitur. Pro quo he. le. Cum implet⁹ fuerit sufficiētia eius arctabitur. Significat etiam predicta dictio plaudere vel cōplodere. s. manibus. Iob. 27. Stringet super eū manus suas. Pro quo he. le. Plaudet sup eum manibus suis. Et inde שֶׁפֶק Saphec. i. complosio vel percussio. Beatus hiero. transtulit oppressionem. Iob. 36. Nō te ergo superet ira vt aliquē opprimas. Pro quo he. le. Ne forte seducat te ira in percussiōe vel in oppressione. i. vt aliquem percutias vel opprimas sicut est in littera nostra.

שֶׁפֶק sufficiētia. stringere. Plaudere. שֶׁפֶק oppressor. Percussio oppressio.

שָׁפַר ornare. speciosissimū esse. שֶׁפֶר pulchritudo. שַׁפִּיר Pulcherrima placere שִׁפְרָה Bucina. שָׁפַר Saphar. ornare. pulchrū seu speciosum esse. Iob. 26. Spiritus eius ornauit celos. ps. 15. Et enim hereditas mea preclara est mihi. Pro quo bt⁹ hiero. in psal. iuxta he. ve. trāstulit. Et hereditas speciosissima mea est. Et inde שֵׁפֶר Sapher. i. pulchritudo. Geñ. 49. Dans eloquia pulchritudinis. Et inde שַׁפִּיר Sapir. q; in lingua chaldaica significat pulchrum siue decorum. Dañ. 4. Folia ei⁹ pulcherrima. & etiā predicta dictio in lingua chaldaica significat placere vel cōplacere. Dañ. 4. Placuit ergo mihi predicare eius signa. Et in eo. Consilium meum placeat tibi. Item שִׁפְרָה sophar. i. buccina siue tuba cornea. Exo. 19. Et sonitus buccine paulatim crescebat. & in eo. 20. Cunctus autē populus videbat voces & lampades & sonitum buccine. ps. 4. Et dñs in voce tube. ps. 97. In tubis ductilib⁹ & voce tube cornee. Esa. 58. Quasi tuba exalta vocem tuā. Et in plu. שְׁפָרוֹת Sopharoth Ios. 6. Sacerdotes tollēt septem buccinas. & i eo. Et sacerdotes clangent buccinis. Item אֲשְׁפַּר Aspar. per additionem aleph in principio. i. frustum carnis secundū hebreos. Pro quo beatus hiero. transtulit assaturam bubali carnis: ab אֵשׁ es qđ significat ignē & פַּר Par. i. bos seu bubalus. 2. Reg. 6. & partitus est vniuerse multitudini israel tā viri q̄m mulieri singulis coliridam pānis vnā & assaturā bubali carnis vnā. Item שְׁפִרִיר saphrir. i. folium. Hiere. 43. Et statuet folium suū super eos. & aliqui hebrei dicunt q̄ significat tētorium seu papilionem.

Tuba שְׁפָרוֹת Buccine אֲשְׁפַּר assaturabubali. שְׁפִרִיר folium.

שַׁפְרְפָרָה aurora שַׁפַּת Reducere ponere dare. ordinare. שְׁפָתַיִם Cleri. Sepharphera. in lingua chaldaica significat diluculū seu aurorā. Dañ. 6. Primo diluculo cōsurgēs.

שָׁפַת Saphath. ponere. reponere. ordinare. ps. 21. Et i pulueremortis deduxisti me. Pro quo he. le. Posuisti vt reposuisti me. Ezech. 24. Pone ollam: pone inquā. Esa. 26. Dñe dabis pacem nobis. Pro quo he. le. Dñe ordinabis pacē nobis. Et inde שְׁפָתַיִם Sephathaim. i. termini. ps. 67. Si dormieritis inter medios cleros. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Si dormieritis inter medios terminos. Et aliqui hebrei dicunt q̄ significat tripodes sup quas olle ponuntur ad coquendas carnes. Scribitur etiā cū mē in principio: & dr מִשְׁפְּתַיִם Mispethaim. Geñ. 49. Accubans inter terminos. ponitur etiā p labiis. Ezech. 40. Et labia earū palme vnius reflexa intrinsecus. Sed etiā in predicto loco hebrei legunt tripodes. nā pro labiis scribitur cum pūcto cebolet. De quo dictū est supra in dictiōe שָׂפָה Sapha.

Termini. Tripodes מִשְׁפְּתַיִם Termini. Labia.

שָׂצָא Complere שָׂצַף momētum שָׂצָא Safa. in lingua chaldaica significat cōsummare vel cōplere. vt Esd. 6. & cōpleuerunt domū istam. שְׂצַף Seseph. momentū. Esa. 54. In momēto indignationis abscondi faciem meam a te. Et solum inuenitur in predicto loco.

שַׂק Cilicium. saccus. שַׂקִּים facci. Sac. cilicium. saccus. Geñ. 37. Indutus est cilicio. & in eo. 42. Aperto: vnus sacco vt daret pabulum iumentis 4. Reg. 19. Et opertus est sacco. Iob. 16. Saccum cōsui super cutem meā. ps. 29. Cōscidisti saccum meum. Esa. 3. Et pro fascia pectorali cilicium. & in eo. 20. Solue saccū de lumbis tuis. Et in plu. שַׂקִּים sacim. 2. Reg. 3. Et accingimini saccis. 3. Reg. 20. Ponamus ita q̄ saccos in lumbis nostris.

שָׂקַק Rugire. deambulare discurrere Ingredi Collidere procurator. שָׂקַק Sacac. rugire. discurrere: siue ambulare. collidere. Prouer. 28. Leo rugiēs & vrsus esuriens. Esa. 33. Velut cū fosse plene fuerint de eo. p quo he. le. Sicut deambulatio in fossis vel in cisternis: deambulabunt vel discurrent in ea. Ioel. 2. Vrbē ingredientur. i. per vrbē discurrēt vel deambulabūt. Et aliqñ duplicatur littera sin. Naū. 2. Quadrige collise sunt in plateis. Et inde מְשַׂק Mesec. i. procurator vel dispensator domus: eo quod discurrit huc & illuc. Geñ. 15. Et filius procuratoris domus mee.

שָׂקַד Vigilare שָׁקֵד amygdalus. Sacad. vigilare. continuare. Esd. 8. vigilate & custodite donec appendatis coram principibus sacerdotum ps. 101. Vigilaui & factus sum sicut passer solitarius in tecto. ps. 126. Frustra vigilat qui custodit eā. Prouer. 8. Et qui vigilat ad fores meas. Esa. 29. Succisi sunt omnes qui vigilabāt super iniquitatē. Hiere. 1. Quia vigilabo ego super verbo meo. & in eo. 5. Pardus vigilans super ciuitates eorum. & in eo. 31. Et sicut vigilaui super eos vt euellerem & demolirer & dissiparem & disperderē & affligerē: sic vigilabo super eos vt edificē & plantē. Dañ. 9. Vigilauit dñs super malicia. Item שָׁקֵד saced. i. amygdalus. & accipitur tā pro arbore q̄m pro fructu. Eccl's. 12. Et florebit amygdalus. Hiere. 1. Virgā vigilantē ego video. Pro quo he. le. Virgā seu bacu-

lum amygdali.i.baculum amygdalinū vel nuceum ego video. Vnde beatus hieronymus in explanationib⁹ super predicto loco sicait. Pro virga vigilante. lxx. baculum nuceum transtulerunt. Laborandum igitur nobis est vt breuiter hebreā etymologiā latinus lector intelligat. שָׁקֵד Saced nux dicitur. Vigil aūt seu vigilare appellatur שׁוֹקֵד Soced. vnde & in posterioribus pardus vigilans hoc noīe appellatur. ab eo igitur quod dī nux ꝓpter verbi similitudinē ad vigilis intelligentiā nomen allusit. pro baculo nuceo virgā vigilātē aquila & symmachus: theodotiō vero amygdalinā trāstulerūt. hec hieronymus. Et in plu. שְׁקֵדִים Secedim. i. amygdale. Genē. 43. Modicum resine & mellis & storacis stactes & terebinthi & amygdalarum. Nu. 17. Qui foliis dilatatis in amygdalas deformati sūt. & inde מְשֻׁקָּדִים Masuecadim. i. in modum amygdale. vel nucis facti. Exo. 25. Tres scyphi quasi in nucis modum per calamos singulos.

שְׁקֵדִים amygdale

מְשֻׁקָּדִים i nucis modum.

שָׁקַד Sacad. vigilare. fiont dicto precedēs. Threñ. 1. Vigilauit iugum iniquitatū mearum. Hebrei tamen dicunt ꝙ significat continuare vel iungere.

שָׁקַד Vigilare. continuare

שָׁקָה Saca. potum dare. propinare. adaquare. irrigare. rescindare. nutrire. Genē. 24. Et camelis tuis dabo pōtum. & in eo. Et dedit ei potum. & in eo. 29. Date ante potū ouib⁹. & in eo. Et adaquato grege osculatus est eā. Pro quo he. le. Et adaquauit oues labā fratris mīs sue: & osculat⁹ est iacob rachel. ps. 77. Et adaq̄uit eos velut in abysso. Abach. 2. Ve qui potū dat amico suo. Signat etiā irrigare. Iob. 21. medulis ossa illi⁹ irrigātur. ps. 64. Visitasti terrā & inebriasti eā. i. irrigasti eam. Ioel. 3. Et irrigabit torrentē spinarū. Ponitur etiā pro redundare. Ioel. 3. Et redundabūt torcularia vino & oleo. Ponitur etiā pro nutrire. Ezech. 45. Et de his que nutrit israel in sacrificium. Et inde שִׁקּוּי Sicui. i. potus: vel poculum: aut irrigatio. ps. 101. Et poculum meū cū fletu miscebam. Osee. 2. Oleum meū & potū meū. Prouer. 3. Et irrigatio ossium tuorum. Et inde מַשְׁקֶה Masce. i. potū dans vel pincerna: aut potus vel poculum. Genē. 40. Accidit vt peccarēt duo eunuchi pincerna regis egypti & pistor Et in eo. Recordatus est inter epulas magistri pincernarū. & in eo. Restituitq̄ alterū in locum suū: vt porrigeret ei poculum. Leuit. 11. Et omne liquēs quod bibitur. i. omnis potus qui bibitur. Esa. 32. Et potum sitienti aufert. Et inde שֹׁקֶת Soceth. i. pila seu canalis vbi sumēta adaquātur. Genē. 24. Effundensq̄ hydriā in canalibus. Quod in hebreo legitur singulariter. s. in canali aut pila. Et in plu. שִׁקֻּתוֹת Sicathoth. Vt in eodem. 30. Posuitq̄ eas in canalibus vbi aqua effundebatur.

שָׁקָה potus dat

שָׁקָה adaquare

שָׁקָה Irrigare Inebriare

שָׁקָה Redūdare

שָׁקָה Nutrire.

שִׁקּוּי Poculum Potus.

מַשְׁקֶה Pincerna

שֹׁקֶת Poculus Potus

שֹׁקֶת Canalis.

שִׁקֻּתוֹת Canales

שָׁקַט Sacat. qescere. silere. mitigare. pflare. Ios. 11. Quieuitq̄ terra a preliis. Iudi. 5. Quieuitq̄ terra quadraginta annis. & in eo. 18. Iuxta consuetudinē sidoniorū secundum atq̄ quietum. Iob. 3. Nōne silui nōne quieui. & in eo. 34. Ipso autē concedēte pacē: quis est qui condēnet. ꝙ quo he. le. Et ipse quiescere vel silere facit. s. bella: & quis est qui cōdēnet: aut quis est qui inique agat. ps. 75. Terra tremuit & quieuit. ps. 82. Ne taceas neq̄ compescaris deꝰ. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Ne fileas & non quiescas deus. Esa. 7. Vide vt fileas: noli timere. & in eo. 14 Conquieuit & siluit ois terra. & in eo. 18. Quiescā & considerabo in loco meo. & in eo. 57. Quod quiescere nō potest Hiere. 46. Et requiescet & ꝑperabitur. & in eo. 47. Quomodo quiescet. & in eodē. 48. Et requieuit in fecibus suis. Ezech. 16. Quiescam & non irascar. Zach. 1. Et ecce omnis terra habitatur & quiescit. Significat etiam mitigare. idest quiescere facere. ps. 93. Vt mitiges ei a diebus malis. Prouer. 15. Qui patiens est mitigat suscitatas. Significat etiam perflare. Iob. 37. Cum perflata fuerit terra austri. Et inde שָׁקְטוֹ Secet. siue הַשְׁקֵט Hascet. i. quies vel silentiū aut ociū. 2. Paralipo. 22. Et pacē & ociū dabo in israel in diebus eiꝰ. Esa. 22. Et cultus iustitie silentium. & in eo. 30. In silentio & in spe erit fortitudo vīa. Ezech. 16. Et ocium eius.

שָׁקַט Quiescere

שָׁקַט Silere.

שָׁקַט Mitigare

שָׁקַט Pflare

שָׁקַט Quies

שָׁקֵט Secet

הַשְׁקֵט Hascet

שָׁקַט Perflare.

שָׁקְטוֹ Ocium. Silentiū.

שָׁקַל Sacal. ponderare. appendere. librare. Exo. 22. Reddet pecuniā iuxta modum dotis. Pro quo he. le. Argentum ponderabit seu appendet iuxta modum dotis. i. in pondere reddet. Esd. 8. Appendiq̄ ei argentum & aurū. & in eo. Et appēdi in manibus eorum argentū. Iob. 6. Vtinā appenderentur peccata mea. & in eo. 27. Neq̄ appēdetur argentum in cōmutatione eius. Esa. 40. Et librauit in pondere montes. Et inde שֶׁקֶל Sécel. i. siclus. genus ponderis. Exo. 30. Siclus viginti obolos habet. & in eo. Media pars sicli offeretur dño. Et in plu. שְׁקָלִים Secalim. Hiere. 32. Appendi ei argentum septem stateres. Et inde מִשְׁקָל Miscal. i. pōdus siue statera. Leuit. 19. In iudicio in regula in pōdere & in mēsura. Ezech. 5. Et assumes tibi stateras pōderis Scribitur etiam cum thau in fine & dī מִשְׁקֹלֶת Miscoleth. 4. Reg. 21. Et extendā super ierusalem funiculum samarie & pondus domus achab. Esa. 28. Et ponam in pondere iudicium & iustitiam in mensura.

שָׁקַל Pōdere Appēdere

שָׁקַל Librare

שֶׁקֶל Siclus.

שְׁקָלִים Stateres.

מִשְׁקָל Pōdus.

מִשְׁקֹלֶת Pōdus.

שִׁקְמִים Sacam. morus. aut sycomorus. ps. 77. Et moros eorum in pruina. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et sycomoros eorū in frigore. 2. Paralipo. 1. Quasi sycomoros que nascūtur in cāpestribus. Esa. 9. Sycomoros succiderunt. Amos. 7. Et vellicans sycomoros.

שִׁקְמִים Morus

שִׁקְמִים Sycomor⁹.

שָׁקַע Sacaa. absorbere. demergere. submergere. pfundare limpidare. ligare. Nu. 11. & absortus est ignis. Hiere. 51. Sic submergetur babylon. Amos. 8. Et defluet q̄si fluuius egypti. Pro quo he. le. Et pfundabitur siue demergetur. & quia aque que sunt pfunde: sūt limpidissime & purissime: ideo ponitur etiā ꝙ limpidare. i. purissimas aquas reddere. Hiere. 32. Tunc purissimas reddā aquas eorū. Ponitur etiā pro ligare. Iob. 40. Et fune ligabis linguam eius. & inde מְשֻׁקָּע Miscaa. i. limpidissimū vel purissimum. Ezech. 34. Cum purissimam aquam biberitis.

שָׁקַע Absorbere. submergere Deluere.

שָׁקַע purissimā ꝫ reddere. Ligare.

מְשֻׁקָּע purissimū

שִׁקְעָרוּרוֹת Cauallicule.

שָׁקַף aspicere. prospicere Respicere

שָׁקַף Secaarar. vallicula. & solum inuenitur in numero plura. s. שִׁקְעֻרוֹת Secaaruroth. Leuit. 14. Quasi vallículas palore siue rubore deformes

שָׁקַף Sacaph. aspicere. pspicere. intueri. Genē. 19. Direxerūt oculos contra sodomā. ꝙ quo he. le. Et aspexerūt cōtra faciē sodome. & in eo. 26. Prospiciens abimelech rex palestinorum per fenestrā. Nu. 21. Quod respicit contra desertū. Deut. 26. Respice de sanctuario tuo. Iudi. 5. Per fenestram respiciēs vlulabat mater sisare. 4. Reg. 9. Et respexit per fenestram. ps. 84. Et iustitia de celo prospexit. Prouer. 7. Per cancellos prospexi inuenē. Hiere. 6. Quia malum vi sum est ab aquilone. Pro quo he. le. Quia malum pspexit ab aquilone. Et inde שְׁקוּפִים Secufim. i. fenestre latiores & magis aperte in parte iteriori: sicut fit in tēplis. ꝙ quo btūs hiero. transtulit obliquas. 3. Reg. 6. Fecitq̄ in templo fenestras obliquas. Significat etiam se inuicem respicientes. 3. Reg. 7. Contra se inuicē positas. i. se inuicem respiciētes. & in eo. Et super colūnas quadrāgulata ligna in cunctis equalia. i. cōtra se inuicē posita & iuicē respiciētes. & inde מְשֻׁקָּף mascoph. i. suplimiare. Exo. 12. Suplimiare & vtrūq̄ poste.

שְׁקוּפִים Obliquæ, & iuicē respicientes

מְשֻׁקָּף Suplimiare.

שָׁקַץ Sacas. vitare. fiue euitare. abominari. contaminare. detestari. spernere. Leuit. 11. Et morticina eorum vitabitis. & in eo. Et vitanda sunt vobis. Pro quo he. le. Abominanda seu contaminānda sunt vobis. & in eo. Nolite cōtaminare aias vestras. Deut. 7. Quasi spurcicie detestaberis. ps. 21. Qm̄ nō spreuit nec despexit deprecationē pauperis.

שָׁקַץ Vitare. abominari Cōtaminare

שָׁקַץ Detestari

שִׁקּוּץ Et inde שִׁקֻּץ Séces. siue שִׁקּוּץ Sicus. i. abominabile seu abominatio. aut execratio vel execrabile. Leuit. 11. Abominabile vobis execrādūq̄ erit. & in eodem. Abominabile erit vobis. Dañ. 12. Et posita fuerit abominatio in desolatione. Et in plu. שִׁקּוּצִים Sicusim. Deut. 29. Vidistis abominationes eorum. Ezech. 20. Vnusquisq̄ abominationes oculoꝝ suorū nō proiecit. Dañ. 9. Et erit in tēplo abominatio desolationis. Qđ in hebreo legitur in plurali. s. abominatiões.

שִׁקּוּץ abominabile. abominatio. שִׁקּוּצִים abominationes.

שָׁקַר Sacar. mētiri. falsificare. falsum loqui. aut falsum esse negare. inique agere. Genē. 21. Ne noceas mihi & posteris meis. Pro quo he. le. Ne mentiaris: siue ne falsificabis mihi. Leuit. 19. Nō mētiemini nec decipiatis vnusquisq̄ ꝓximū suū. Pro quo he. le. Non mētiemini: nec falsificabitis. idest ne falsum aliquid faciatis vnusquisq̄ contra proximū suū. 1. Reg. 15. Porro triūphator israel non parcet. Pro quo he. le. Porro triūphator israel nō mentietur siue non loquetur falsē. ps. 43. Et iniq̄ non egimus in testamēto tuo. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Nec mentiti sum⁹ in pacto tuo. Esa. 63. Filii nō negātes. Et inde שֶׁקֶר Sécer. i. mendacium seu falsum aut falsitas. Exo. 20. Non loquaris cōtra ꝓximū tuū falsum testimoniū. & in eo. 23. Mēdacium fugies. ps. 7. Et peperit iniquitatē. Pro quo beatus hiero. in psal. iuxta he. ve. transtulit. Et peperit mendaciū. ps. 18. Iniqui persecuti sunt me: adiuua me. pro quo beatus hiero. transtulit. falso psecuti sunt me. ps. 119. Libera aiam meam a labiis iniquis. Pro quo beatus hiero. trāstulit. A labio mendacii. Prouer. 18. Profert autē mēdacium dolosus testis. Hiere. 8. Vere mendacium operatus est filius mēdax feribarum. Signat etiā frustra siue in vanū. 1. Reg. 25. Vere frustra seruaui. ps. 54. Qui aduersantur mihi iniq̄. ꝙ quo he. le. Qui aduersantur mihi frustra. i. sine causa. Sed beato hiero. in psal. iuxta he. ve. secundū primā significationē trāstulit. Inimici mei mendaces. & in plu. שְׁקָרִים Secarim. ps. 100. Qui loquitur iniqua: nō direxit in conspectu oculorū meorum. pro quo beatus hiero. trāstulit. Loquēs mēdaciū. Hiere. 23. & seduxerūt populū meū in mēdaciis suis.

שֶׁקֶר Falsum. Mēdaciū.

שָׁקַר Iniquus.

שָׁקַר Frustra

שְׁקָרִים Iniqua

שֶׁקֶר Mēdacia.

שָׁקַר Mocere. Falsificar. Decipere.

שָׁקַר Inuiū agere

שָׁקַר Mētiri Negare.

שָׁרָא Sara. in lingua chaldaica significat manere siue habitare. Dañ. 2. Et lux cū eo est. i. manet siue habitat.

שָׁרָא Manere Habitare.

שָׁרַב Sarab. siccum siue aridum. aut estus. Esa. 35. Et que erat arida in stagnum. & in eodem. 49. Non perentiet eos estus & sol.

שָׁרַב Arida Estus.

שָׁרַבָט Sarbit. virga aut sceptrū. Ester. 4. Rex aureā virgā ad cū tetēdit. & in eo. Tetēdit cōtra eā virgā aureā.

שָׁרַבָט Virga.

שָׁרַג Sarig. propago. ramus. & solum iuenitur in numero plurali. Genē. 40. In qua erant tres propagines. Ioel. 1. Albi facti sunt rami eius. Et inde verbū שָׂרַג Sareg. quod significat perplexum aut cōuolutum siue intricatum esse. sicut vites perplectuntur propaginibus. Iob. 40. Nerui testiculorum eius perplexi sunt. Threñ. 1. Conuolute sunt &

שָׂרַג Implexi est. Cōuoluti.

שָׁרַד Sarad. remanere. relinqui. Ioſ. 10. Hi qui israel effugere potuerunt: ingressi sunt ciuitates munitas. Pro quo he. le. Et reliqui qui remanserunt ex eis venerunt in ciuitates munitas. Et inde שָׂרִיד Saríd. i. ille qui relinquitur vel euadit. vt in ꝑdicto loco. Vbi ponitur verbum & nomē ab eo derivatum. & in eo. 8. Ita vt nullus de tanta multitudine saluaretur. i. relinqueretur. Threñ. 2. Et non fuit in die furoris: dñi qui effugerit & relinq̄retur. Hiere. 31. Populus qui remanserat a gladiō. & in eo. 42. Nullus de eis remanebit neq̄ effugiet. Item שָׂרַד Serad. i. ministerium. Exo. 31. Et vestes sanctas in ministerio aaron sacerdoti & filiis eius Sigſiat etiā instrumētum dolatorium. Pro quo btūs hiero. transtulit runcinā. Esa. 44. Formauit illud in runcina.

שָׂרִיד Remanere. שָׂרִיד Qui relinquitur. Qui remāsit.

שָׂרַד Ministerū

שָׂרָה Sara. considerare. siue intueri. relinquere. foluere. incipere. Iob. 37. Sup omnes celos ipse considerat. Vide etiā de hoc supra in dictione שׂוּר Sur. Hiere. 15. Si nō reliquie tue in bonum. pro quo he. le. Si nō reliqui te i bonū De quo vide supra in dictione שָׁאַר Saar. alii vero legunt sic. Si non solui te in bonum. nā in lingua chaldaica significat soluere vl' dissoluere. Dañ. 3. Ecce ego video viros quatuor solutos. & in eo. 5. Et cōpages renum eius soluebātur. Significat etiā in lingua chaldaica incipere. Esd. 5. Et cepērunt edificare domū dñi. Item שִׂרְיָה Siria. i. lorica siue thorax. Iob. 41. Cum apprehenderit eū gladius: subsistere nō poterit: neq̄ hasta neq̄ thorax. Scribitur etiā cum nū in fine & dī שִׂרְיֹן Sirian. 1. Reg. 17. Et lorica hamata iduebatur 3. Reg. 22. Et percussit regē israel inter pulmonē & stomachum. Pro quo he. le. Inter iuncturas & loricā. Esa. 59. Indutus est iustitia vt lorica. Hiere. 51. Et non ascendat lorica tus. Et in plurali שִׂרְיֹנוֹת Sirionoth. 2. Paralipo. 26. Et habitas & galeas & loricas. Item שָׁרוֹן Saron. i. campus seu planicies. Cantī. 2. Ego flos cāpi. Esa. 35. Et factus est saron sicut desertū. i. cāpus in quo sunt vinee & frumenta: erit sicut desertum. Item מְשָׂרָה Misra. i. illud. quod ab alio exprimitur. Nu. 6. Quidquid de vua exprimitur: nō bibet. & aliqui hebrei dicunt ꝙ significat madefactum. Quidquid est madefactum in vino vel in musto.

שָׂרָה Incipere. שָׂרָה Cōsiderare. Reliquere

שָׂרָה Soluere

שִׂרְיָה thorax

שִׂרְיֹן Lorica.

שָׂרוֹן Campus. Saron.

מְשָׂרָה qđ exprimit

שָׂרָה Sara. preualere. dñari. Genē. 32. Quoniā si cōtra deū fortis fuisti: quāto magis cum hoībus preualebis. pro quo he. le. Quoniā cum deo preualuisti siue dñatus fuisti. Osee. 12. Et in fortitudine sua direct⁹ est cum angelo. i. preualuit. & in eo. Et inualuit ad angelum. Et inde מְשָׂרָה Misra. i. dñiū siue impium. Esa. 9. Multiplicabitur ei⁹ impiū.

שָׂרָה Preualere

מְשָׂרָה Impiū.

שָׂרַט Sarat. scindere. concidere. incidere. s. carnes vngulis vel ferro. vt Leuit. 19. Super mortuo non incidetis carnes vras. & in eo. 21. Neq̄ in carnibus suis facient incisuras. Zach. 12. Cōcisione lacerabuntur. Et inde שְׂרָטוֹ Seret. siue שַׂרֶטֶת Saréteth. i. incisionem. Leuit. 21. Neq̄ in carnibus suis facient incisuras. pro quo he. le. Et in carnibus suis non incident incisionem. vbi ponitur verbum & nomē ab eo derivatum.

שָׂרַט Incidere. Cōcidere Lacerare.

שְׂרָטוֹ Incisura.

שָׂרַךְ Seroch. corrigia. genē. 14. vsq̄ ad corrigiā caligę. Esa. 5. Nec rūpetur corrigia calciamenti eius. Et inde verbum siue participium מְשֹׂרֶכֶת Mesarécheth. i. circuīs sicut corrigia circumuoluitur. Pro quo beatus hiero. transtulit explicans. Hiere. 2. Cursor leuis explicans vias suas.

שָׂרַךְ Explicans שָׂרַע Gradi.

מְשֹׂרֶכֶת Corrigia.

שָׂרַע Saraa. superfluere. superfluū esse. Leuit. 21. Vel parvuo vel grādi. Pro quo he. le. Aut diminutum vel superfluum. & in eo. 22. Bouē & ouē aure & cauda amputatis. ꝙ quo he. le. Superfluum vel diminutum. s. in aliquo membro. Esa. 28. Coangustatum est enim stratum: ita vt alter decidat. Pro quo he. le. Coangustatū est enim stratum ne super

שָׂרַע Superfluere

flvat.i.ne superfluat alterſi:quia eſt tam angustum q̄ vix capit vinum hoiem: & ſi alius ibi recumbat neceſſe eſt vt alter illorum decidat.& ſic beatus hiero.transtulit ſenſum.

שְׂרָעָף Saraaph.cogitatio.& ſolum inuenitur in numero plurali. p̄s.95. Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo. Pro quo beatus hiero.in pſalterio iuxta he.ve.transtulit. In multitudine cogitationū mearū: que ſunt in me.p̄s.138. Et cognoſce ſemitas meas.Pro quo beatus hiero.transtulit.& ſcito cogitationes meas.

Cogitationes

שָׂרַף Saraph.comburere.vrere.exurere.ſuccendere.Exo.32.Combuſitq̄ & cōtriuit vſq̄ ad pulueꝝ.Leuit.10. Et oīs domus iſrael plangat incendium:quod dñs ſuccēdit. & in eo.Exuſtum repetit.Nu.19.Cōburetq̄ eam cunctis videntibus.Deut.29.Sulphure & ſalis ardore comburens.1. Reg.30.Et ſuccēderent eam igni.& in eo.Et inueniſſent cā ſuccenſam igni.& in eodem.30. Et combuſerunt eam igni 2.Reg.23.Et comburētur vſq̄ ad nihilum.4.Reg.23.Succendit etiā lucum.& in eodem.& combuſit eam ſup altare. 2.Paralipo.26. Et cōburerūt ſuper eum ambitione inimia. Pro quo he.le.Et combuſerunt ſuper eum combuſtione nimia.Vbi ponitur nomē & verbum ab eo deriuatum. Eſa.1. Ciuitates veſtre ſuccēſe igni. Hiere.36. Ne combureret librum. & in eo.26.Et ciuitatē hanc comburet igni.Pro quo hebrei legunt.Cōbures igni.i.eris cauſa vt cōburatur igni. Et aliquando ſcribitur cum ſamach loco ſin. Amos.6.Et cōburet eum:vt efferat oſſa de domo.& inde שְׂרֵיפָה Serepha. idest incendium vel combuſtio. Leuit.10. Incēdium quod dominus ſuccendit.Nu.19.mittet in flāmam que vaccā vorat.Pro quo hebrei legunt. Mittet in medio combuſtionis vacce.z.Paralipo.21. Et non fecit ei populus ſecundū morē cōbuſtionis exequias.& in plurali מִשְׂרֵפוֹת Miſrephoth. Eſa.33.Et erunt populi quaſi de incēdio ignis.Pro quo hebrei legunt.Et erunt populi quaſi incendia vel cōbuſtiones ignis. Hiere.34. Et ſecundū cōbuſtiones patrum tuorum priorum qui fuerunt ante te:ſic comburent te.Et inde שָׂרָף Saraph.i.ſerpens ignitus qui flatu vrit. Nu.21.Fac ſerpētē eneum.i.ſimilitudinem ſerpentis igniti. Eſa.14. De radice enim colubri egredietur regulus: & ſemen eius abſorbens volucrem.Pro quo he.le.Et fructus eius ſerpēs volans:ſiue regulus volans.& in eo.30. Vipera & regulus volās.vbi ponitur pro regulo.& in plurali שְׂרָפִים Seraphim.Nu.21.Miſit dñs in populum ignitos ſerpentes. Signāt etiam שְׂרָפִים Seraphim certū ordinē angelorum celeſtis hierarchie.Eſa. 6.Seraphim ſtabant ſubter illud.& in eodem. Et volauit ad me vnus de ſeraphim.

Incēdium. Cōbuſtio. Incēdia Serpens. Absorbēs Regulus. Igniti serpentes. Seraphim

שָׂרַץ Saras.moueri.reptare.ſerpere.ebullire.producere. ſ.aīalia mobilia ſeu reptilia.Geñ.1. Aiam viuentē atq̄ motabilem quā produxerant aque. Pro quo he.le.Quā mouerunt aque.i.mouere fecerūt.& in eo.Producant aque reptile.i.mouere faciant.& in eo.Et ingredimini ſuper terram.i.gradimini.Exo.8. & ebulliet fluuius ranas.i.moueri faciet.Leuit.11.Hec quoq̄ polluta reputabuntur:de his que mouētur in terra.p̄s.104. Edidit terra eorum ranas.i.produxit ſeu moueri fecit.Ezech.47.Et oīs aīa viuēs que ſerpit. Et inde שֶׂרֶץ Sēres.i.reptile aīe viuētis.Leuit.11. Eorū que in aquis mouētur & viuunt.& in eo. Omne de volucribus quod graditur ſup quatuor pedes. Pro quo hebrei legūt. Omne motabile de volucribus.

Producere Gradi. Ebullire Moueri. Edere serpere motabile.

שָׂרַק Sarac.Sybilare.Eſa.5.Et ſybilabit ad eum de finib⁹ terre. & i eo.7.Sybilabit dñs muſce. Hiere.9.Et ſybilabit ſuper vniuerſas plagas eius.Threñ.2.Sybiliauerunt & mouerunt ea pita ſua. Zach.2.Sybilabo eis & cōgregabo illos.& inde שְׂרֵקָה Serica.i.ſybilus.Mich.6.vt darē te in pdi tionē:& habitātes in ea in ſybilū.& in plu.שְׂרִיקוֹת ſericoth. Iudi.5.Vt audias ſybilos gregū. & inde מְשָׂרוֹקִיתָא Mafrocitha.quod in ligua chaldaica ſignāt fiſtulā. Dañ.3. In hora qua audieritis vocem tube & fiſtule.

Sybilare Sybilus שְׂרִיקוֹת Sybili מַשְׂרוֹקִיתָא Fiſtula

שֹׂרֵק Sorec.vitis.ſ.electa & optima: aut ꝓpago optima & fructuoſa.Geñ.49. Ligans ad vineā pullū ſuū.& ad vītē o fili mi aſinā ſuā.Eſa.5.Et plātauit vinēā electā.p quo he.le.& plātauit vitē ſeu ꝓpaginē.ſ.electā.Hiere.2. Ego autē plantaui te vinēā electā. & dicunt aliqui hebrei q̄ ſignāt vitē que ꝓducit vuas ſine granulis.& in plu.שְׂרוֹקִים Serucim.Eſa.16.Dñi gētiū exciderunt flagella eius.i.ꝓpagines eius.Et inde שְׂרִיקוֹת Sericoth.Pro quo beatus hiero.transtulit plectentes.Eſa.19. Et cōfundentur qui opabātur linū plectētes.& aliqui hebrei dicunt q̄ ſignāt linum optimū & candidiſſimū ſicut eſt byſſus. Item שָׂרוּק Saruc.i.variū.ſ.colore.& ſolum inuenitur in numero plurali. Zach.1.Et poſt eum equi ruffi varii & albi.

Vitis. vīea electa Sorecim ꝓpagines שְׂרִיקוֹת Plectētes שָׂרוּק Varij.

שָׂרַשׁ Saras.radicare.erradicare. Iob.5. Ego vidi impiū firma radice.p quo he.le.Ego vidi impium radicātē:ſiue radicatum.i.firma radice plātatum.p̄s.79. Plantaſti radices ei⁹.p quo he.le.Radicaſti radices ei⁹. Eſa.40.Qui ingrediuntur impetu a iacob.p quo he.le.Ingredientes ſiue ingredientib⁹ radicabit iacob. Vnde ſequitur.florebit & germinabit iſrael.& in eo.40. Nec radicato in terra trunco eorum.Hiere.12.Plantaſti eos & radicē miſerunt.Signāt etiā per antiphraſin erradicare vel delere. Iob.31.Et progenies mea erradicetur.& in eo.Et oīa erradicās genimia mea.p̄s. 51. Et radix tua de terra viuentium.p quo beatus hiero.in pſ.iuxta he.ve.trāſtulit. Et erradicabit te de terra viuētiū. Iudi.5.Ex ephraim deleuit eos.& inde שָׂרְשֵׁי Sorſi.i.exiliū q̄ eſt erradicatio a patria.Eſd.2. Siue in mortē ſiue in exilium.Et inde שֹׂרֶשׁ Sores.i.radix. Deut.29. Et ſit inter vos radix germinās fel & amaritudinē.Iob.19. Et radicē verbi inueniamus cōtra eū.& in eo.29. Radix mea apta eſt ſecus aquā. & in eo.30. Et radix iuniperorum erat cibus eorum. Eſa.55.Et ſicut radix de terra ſitienti.& in plu.שָׂרָשִׁים Sarafim ſiue שֹׁרֶשׁ Sorſe.Iob.8. Sup aceruū petrarū radices eius denſabuntur.Hiere.17. Quod ad humorē mittit radices ſuas.Ponitur etiā pro veſtigiis vel cardinib⁹.Iob.13.Et veſtigia pedum meorum conſideraſti.& in eodē.36.Et cardines maris operuit.

Erradicat Delere. שָׂרְשֵׁי Exilium שֹׂרֶשׁ Radix. שָׂרָשִׁים Radices Veſtigia. Cardines שֹׁרֶשׁ שֹׂרֶשׁ

שַׂרְשֶׂר Sarſer.catena. & ſolū inuenitur in numero plu. ſ. שַׂרְשְׂרוֹת Sarſeroth.Exo.28.Catenas ſibi inuicē coherentes.3.Reg.7.Et qui per modum retis & catenarum ſibi inuicē miro ope contextarū.2.Paralipo.3.Et quaſi catenas ſe inuicem complectentes.

Catene

שָׂרַת Sarath.miniſtrare.ſeruire. Nu.8. Eruntq̄ miniſtri fratrum ſuorū.p quo he.le. Et miniſtrabūt cū fratribus ſuis. & in eo.16. Et miniſtraretis ei. & in eo.18. Preſto ſint & miniſtrent tibi. Deut.18.Miniſtrabit in nōie dñi dei ſui.& in eo.21. Quos elegit dñs deus tuus: vt miniſtrēt ei. 1.Reg.2. Samuel aūt miniſtrabat ante faciem dñi.3.Reg.1. Et abiſag ſunamitis miniſtrabat regi.1. Paralipo.6. Miniſtrabant corā tabernaculo.& in eo.23. Vt adoleret incēſum corā dño ſecundū ritum ſuū.p quo he.le. Vt adoleret incenſum corā dño: vt miniſtraret ei. Eſa.60. Arietes nabaioth miniſtrabunt tibi.& in eo.Et reges eorum miniſtrabunt tibi.& inde מְשָׁרֵת Meſareth.i.miniſter.Exo.24. & ioſue miniſter eius.Et inde שָׂרֵת Sareth.i.miniſterium.Nu.4. Oīa vaſa quib⁹ miniſtratur i ſctō. p quo he.le.Oīa vaſa miniſterii.2.Paralipo.24. & facta ſunt vaſa tē pli in miniſterium. Sareth.cum puncto cebolet & ꝓpoſito mē vt dicatur מַשְׂרֵת Maſreth:ſignāt ſcutelā aut vas.2.Reg.13.Tol

Miniſtrare מְשָׁרֵת Miniſter שָׂרֵת Miniſterū מַשְׂרֵת

lenſq̄ quod coxerat: effudit & poſuit corā eo. Pro quo hebrei legunt. Et tulit ſcutellam & effudit coram eo.

Scutella

שֵׁת Seth.nates. Eſa.20. Diſcoopertis natibus ad ignominiā egypti. De quo vide ſupra in dictiōe שׁוּת ſoth. Item שֵׁת Sith.in lingua chaldaica ſignificat ſex. Dañ.3. Latitudine cubitorum ſex. Et inde שִׁתִּין Sithin.idest ſexaginta. vt in eodem. Latitudine cubitorum ſexaginta.

Nates. ſex. ſexaginta.

שָׁתַת Sathath.ponere.& ſcribitur cū ſimplici tau.p̄s.48. Sicut oues in inferno poſite ſunt.p̄s.72. Poſuerūt in celū os ſuū. Dē quo vide ſupra in dictiōe שׁוּת ſoth.

Ponere.

שָׁתָה Sātha.bibere.potare.Geñ.9. Bibenſq̄ vinum inebriatus eſt.Et in eodem.44. In quo bibit dominus meus.Exo.34. Panem non comedit:& vinum non bibit. Leuit.11.et omne liquēs quod bibitur.p̄s.49.aut ſanguinē bircorū potabo.p̄s.77. Et imbres eorū non biberētur. Prouer.9. Et bibite vinū qđ miſcui vobis.& inde מִשְׁתֶּה Miſthe i.conuiuium:ſeu potatio vel potus. Geñ.19. Ingreſſiq̄ domū eius fecit cōuiuium.& in eodē.21. Fecitq̄ abraam grādę conuiuium. Eſter.1.fecerat grande conuiuiū principibus ſuis.Eſa.5. Et vinum in conuiuiis veſtris. Dañ.1. Nec de vino potus eius.& inde שֵׁתִי Sethi.idest ebrietas ſiue potatio Eccl̄s.10. Ad reficiendum & non ad luxuriā.i.non ad ebrietatem. Scribitur etiam cum he in fine & dicitur שְׁתִיָּה Sethiia. Eſter.1. Nec erat quī nolentes cogeret ad bibendum. Pro quo hebrei legunt. Et potatio erat iuxta legē ſiue edictum:non erat qui cogeret. Item שְׁתִי Sethi.i.ſtamē. Leuit. 13. In ſtamine atq̄ ſubtegmine. Item שְׁתוֹת Sathoth.idest nates.2.Reg.10. Veſtes eorum mediās vſq̄ ad nates. Vide etiam de hoc ſupra in dictione שׁוּת Soth.

Potare. Conuiuiū Potus. Ebrietas potatio ſtamen. Nates. שְׁתַּיִם Duo

שְׁתַּל Sathal.plantare.traſplātare.fundare.p̄s.1.Quod plātatum eſt ſecus decurſus aquarū.Ezech.17. Ecce plāta eſt.Et in eo.Et plantabo ſuper montē excelſum.Oſee. 9. Et erat fundata in pulchritudine. Pro quo he.le. Et erat plantata.& inde שְׁתִיל Sathil.i.nouella plantatio: vel palmes.Et ſolum inuenitur in numero plu.Ps.127.filii tui ſicut nouelle oliuarum.

Plantare Fundare Nouelle.ſ. plātatiōes

שְׁתָם Sethum. obturat⁹. Nu. 24. Dixit hō cuⁱ⁹ obturatus eſt oculus.& ſolū inuenitur in predicto loco.

Obturat⁹

שָׁתַן Sathan. mingere.1. Reg.25. Si reliquero de omnibus que ad ipſum pertinent:mingentem ad parietē.

Mingere.

שָׁתַק Sathac.ſilere.quieſcere.cōpeſcere. ſeu mitigare. p̄s. 106. Letati ſunt quia ſiluerūt. Prouer.26. Jurgia cōquieſcunt. Ione.1. Quid faciemus tibi & ceſſabit mare a nobis.i.compeſcetur ſiue mitigabitur.

Silere. Cōpeſcere Cōpeſcere שְׁתִי Cōpuſtere ſcām

שָׁתַר Sathar.computreſcere.1.Regum.5.& computreſcebant prominētes extales corū. Et ſolum inuenitur. in p̄dicto loco. Et aliqui hebrei dicunt q̄ deriuatur a dictione סָתַר Sathar.& q̄ ſignificat occultare vel cooperire.vnde in p̄dicto loco ipſi legūt.& ocultabātur eis ficus.vel hemorroides.i.naſcebantur in loco operto & occulto anus.

De incipientibus a littera.ת.Tau.

תָּא Tha.cubiculū.thalam⁹.3.Reg.14.& poſtea reportabāt ea ad armamētariū ſcutariorū.p quo hebrei legūt. Ad cubiculum curſorum. Ezech. 40. Et thalamū vno calamo in lōgum & vno calamo in latū. & in eo. Thalamus autem ſex cubitorū erat hīc & inde.& i plu.תָּאִים thaim ſiue תָּאוֹת thaoth.vt in eo. & inter thalamios quinq̄ cubitos. & in eo. Porro thalami porte ad viā orientalem:tres hinc & tres inde.& in eo.Et marginē ante thalamos cubiti vnius.

Armamētariū cubiculū. Thalamus Thalami.

תָּאַב Thaab.deſiderare,cōcupiſcere,deteſtari:ſiue abominari.ps.118.Cōcupiuit aia mea deſiderare iuſtificatiōes tuas. & in eo.Ecce concupiui mādata tua.& in eodē.Concupiui ſalutare tuū dñe.Amos.6.Deteſtor ego ſuperbiā iacob.

Deſiderare. Cōcupiſcere. Deteſtari.

תָּאָה Thaa.ſignare.deſcribere.circūſcribere.limitare.i.limites ponere.metari.Nu.34.A mari magno terminī incipiunt quenientes ad mōtem altiſſimū. Pro quo he.le. A mari deſcribetis vel limitabitis vobis mōte hor i.ibi ponetis limites.& in eo. Inde metabuntur fines. Item תְּאוֹ thao. genus cerui.pro quo btūs hiero. transtulit origē. Deut.14. Origem camelopardalum.

תָּאַם Theom.geminus.gemellus.cōiunctus. & ſolū inuenitur in nu.plu.Geñ.38.apparuerunt gemini in vtero eius.Cāti.4. Sicut duo hinuli capree gemelli.& aliqū ſcribitur cū vau loco aleph.Geñ.25.Et ecce gemini i vtero ei⁹ reperti ſunt. & inde verbū ſeu participiū qđ ſignāt gemellos fetus habere.Canti.4. Omnes gemellis fetibus.& inde תְּאוֹמִים Thoamim.idest coniuncti.Exo.26. Erūtq̄ ſibi cōiuncte a ſurſum vſq̄ deorſum.

Gemini Gemelli Gemellos habere תְּאוֹמִים Cōiuncti.

תְּאֵן Theen.ficus. & ſolū inuenitur in nūero plu.ſ. תְּאֵנִים theenim.Nu.13. & de ficis loci illius tulerunt.Hiere. 8.Et non ſunt ficus in ficulnea. Et inde תְּאֵנָה theena.i.ficulnea ſiue ficus arbor.vt in p̄dicto loco.& Ioel.2.Et ficum meā decorticauit. Et in plurali תְּאֵנוֹת theenoth.Amos.4. Oliueta veſtra & ficeta veſtra comedet.

Ficus. Ficulnea. תְּאֵנוֹת Ficeta.

תָּאַר Thaar. Deſcribere.limitare,figurare.formare. tornare.Ioſ.15.Pertranſitq̄ a vertice montis vſq̄ ad fōtē. pro quo he.le. Deſcribetur ſiue metabitur terminus a vertice montis.& in eo. Inclinabiturq̄ in bala.pro quo he.le.deſcribetur ſiue limitabitur in bala. & in eo. Inclinabiturq̄ in ſarona.i.limitabitur.Eſa.44. Formauit illud in runcina.& in eo.& in circino tornabit illud.& inde תֹּאַר thoar.i. forma ſeu facies:aut ſpecies.Geñ.29. Rachel decora facie & venuſto aſpectu.& in eo.39. Erat autem ioſeph pulchra facie.Deut.21.Et videris in numero captiuorū mulierem pulchram.Pro quo he.le. Mulierem pulchrā forma vel facie.Iudi.8. Et vnus ex eis quaſi filius regis.pro quo he.le. Et vnus ex eis quaſi forma filii regis.1.Reg.28.Qualis eſt forma eius.Eſa.52.Et forma eius inter filios hominū. Et in eodem.53.Non erat ſpecies ei neq̄ decor.Threñ.4. De nigrata eſt ſuper carbones facies eorum

Limitare. Formare. Tornare תֹּאַר Facies. Forma Species.

תֵּבָה Theba.arca.Geñ.6.facribi arcam de lignis leuigatis. Et in eodem.8.Egredere de arca.

arca

תֵּבֵל Thebel.orbis.ſ.terrarum.Iob.34. Aut quē poſuit ſup per orbem quem fabricatus eſt.p̄s.23.Orbis terrarū & qui habitant in eo.p̄s.97. Iudicabit orbē in iuſtitia. Eſa. 14.Poſuit orbem deſertum. Item תֶּבֶל thebel.i.ſcelus.ſiue nephas. De quo vide ſupra in dictione בָּלַל balal.

Orbis. scelus

תֶּבֶן Theben.palea.& ſolum inuenitur in numero ſingulari.& ponitur ſingulare pro plurali.Geñ.24.palearum quoq̄ & feni plurimum eſt apud nos.Exo.5. Nequaq̄ dabitis vltra paleas populo:& aliqñ ſcribitur cū mem in principio & dicitur מֶתֶבֶן mathben.Eſa.25. Sicut teritur palee in plaſtro.

Palea Palee. מֶתֶבֶן Palee.

תָּבַר Thabar. In lingua chaldaica ſignāt confringere vel conterere aut cōminuere.& inde תִּבְרָא thebira.i.contritum vl cōminutum.Dañ.2. Ex parte regni erit ſolidum & ex parte cōminutum.

Cōminuere תִּבְרָא Cōminutus

תָּדִר Thedir.ſiue תְּדִרָא thedira. In lingua chaldaica ē aduerbium temporis & ſignificat ſemper vel continuo Dañ.6. Deus tuus cui ſeruis ſemper.

ſemper.

תֹּהוּ Thohu. Inanitas.inane. vacuū.nihil.& ſcribitur cum ſin plici he & cū vau i fine loco alteri⁹ he. Geñ.1. Terra aūt erat inanis & vacua. Iob.26. Qui extendit aquilonē

Inanis

Vacuum Vanitas Inane.

super vacuū, Esa. 24. Attrita est ciuitas vanitatis. i. inanitatis. & in eodē. 40. Iudices terre velut inanes fecit. & in eodem. 41. Ventus & inane simulachra eorū. & in eo. 49. Sine causa & vane fortitudinē meā cōsumpsi. Pro quo he. le. In inane siue in vacuū & in vanum fortitudinē meā cōsumpsi. Hiere. 4. Aspexi terrā & ecce vacua erat & nihil. Ponitur etiā pro nihilo. Esa. 34. Et extendetur super eā mensura vt redigatur ad nihilum. Significat etiam locum desertū qui est inanis & vacuus frugibus & arboribus. Pro quo beatus hieronymus transtulit locum horroris. Deut. 32. In loco horroris & vaste solitudinis.

Vacua. Nihil.

Locō horroris. Vanitas Inane.

תַּהֲלָה Thahola. prauitas. Iob. 4. Et in āgelis suis repperit prauitatē. De quo vide supra in dictione הלל halal.

תְּהוֹם Thehom. abyssus. Geñ. 1. Et tenebre erāt sup faciē abyssi. Iob. 28. Abyssus dixit nō est in mę. Ezech. 26. Et adduxero sup te abyssum. Et in plu. תְּהוֹמוֹת thehomoth. Exo. 15. Abyssi operuerūt eos. & in eodē. Congregati sunt abyssi. ps. 70. Et de abyssis terre iterū reduxisti me. ps. 105 Et deduxit eos in abyssis sicut in deserto.

Abyssus. תְּהוֹמוֹת abyssi.

תּוּב Thub. in lingua chaldaica signāt reddere. vel respōdere, aut reuertere. vel reducere. Dañ. 3. Nōoportet nos de hac re respōdere tibi. & in eo. 4. Et sensus meꝰ redditus est mihi. & in eo. Et figura mea reuersa est ad me. Esd. 5. Et tunc satisfecerēt ad accusationē illā. i. redderēt rationē: siue responderent. & in eodem. Huiuscemodi autem sermonem responderunt nobis. & in eodem. 6. Referātur in templum in ierusalem. i. reducantur.

Respōder. Reuerti. Referre.

תָּוָה Thaua. signare. impingere. exacerbare: siue irritare. Ezech. 9. Et signa thau sup frōtes virorū gementiū. 1. Reg. 21. Et impingebat in ostia porte. Sed etiā in pdicto loco hebrei legunt. & signabat. i. faciebat signa & stigmata sicut insanus & furiosus. ps. 77. Et sanctū israel exacerbauerunt. & aliqui hebrei legunt signauerunt. i. petierunt ab eo signa: sicut ipsi exponūt. Et inde תָּו thau. i. signū. Ezech. 9. Et signa thau. ꝑ quo he. le. Et signa signū. Pōt etiā esse nomen vltimę littere alphabeti hebraici: q̄ dī thau. Vñ beatus hiero. in suis explanationibꝰ sup pdicto loco sic ait. ꝑ signo quod. lxx. Aquila & symmachꝰ trāstulerūt. theodotio ipm verbū hebraicū posuit thau: que extrema est apud hebreos viginti & duarū litterarū: vt pfectā in viris gemētibꝰ & doctis scientiā demōstraret. siue vt hebrei autumāt: quia lex apud eos appellatur תורה thora. q̄ hac in pricipio noīs sui littera scribitur: illi hoc accepe signaculū qui legis pceptа cōpleuerant. Et vt ad nra veniamus: antiquis hebreorū litteris quibus vsq; hodie vtūtur samaritani extrema thau littera crucis habet similitudinē: q̄ in xpianorū frōtibꝰ pingitur: & frequenti manus inscriptione signatur. hec hiero. Ponitur etiā תָּו Thau ꝑ desiderio. Iob. 31. Et desideriū meū audiat oipotēs. Itē תָּוָה thaua. in lingua chaldaica signāt obstupescere. Dañ. 3. Tunc nabuchodonosor rex obstupuit.

Exacerbare Thau. Signum Impingere Signare Desiderium Obstupescere

תָּוֶךְ Thauech. siue תּוֹךְ thoch. medium. intermediū. interdolus. fraꝰ. vsura. Geñ. 1. Sit firmamētū in medio aquarum. & in eodē. 15. Diuisit ea per mediū. Exo. 3. Apparuit ei dñs in flāma ignis de medio rubi. & in eo. 14. Et ingressi sunt filii israel per medium sicci maris. & in eodē. 15. Filii autē israel ambulauerunt per siccum in medio eius. Leuit. 11. Vas aūt fictile in quod horū quicq̄ intro ecciderit, Nu. 35. Eruntq; vrbes in medio. Deut. 3. Vsq; ad torrentem arnō: medium torrentis. ps. 21. In medio ecclesie laudabo te. Zach. 2. Et habitabo in medio tui. Et inde תִּיכוֹן thichon. i. medius siue intermedius. Exo. 26. Qui mittentur per medias tabulas. Pro quo hebrei legunt. Et vectis medius siue intermedius per medias tabulas. Et in genere femininо

Medium. Intro. Medius

תְּהִלָּה Thahola. laudatio. Iob. 8. Et ecce deus non proiicit simplicem. nec porrigit manus fortibus. Adhuc implebit risum tuum. & labia tua iubilationem. Et in plu. תְּהִלּוֹת thehilloth. Exo. 15. Terribilis in laudibus faciens mirabilia. Deut. 10. Ipse laus tua. Esa. 42. Laudem meam non auferam tibi. Et in eodē. 60. Et vocabis portas tuas laudem. Et in eodē. 61. Germinare faciet dñs deus laudem coram cunctis gentibus. Et in eodē. 62. Et ponet ierusalem laudem in terra. Et in eodē. 63. Memor fui misericordiarum dñi. laudem dñi. Et in eodē. 65. Et erit ierusalem gaudium & populus eius laus. Et in eodē. 66. Et laudem eius annunciabunt insule procul. Hiere. 13. Date gloriam deo vestro antequā contenebrescat. & antequā offendant pedes vestri in montibus caliginosis. Et in eodē. 17. Sanabor a te. & saluus ero. quoniam laus mea tu es. Et in eodē. 33. Et erit mihi in nomen gaudii. laudis & gloriē. Et in eodē. 48. Et laudem eius. Et in eodē. 51. Et laudem eius. Et in eodē. 51. Et laudem eius. Et in eodē. 51

תָּלָה Suspēdere Pēdere. Thala. suſpendere. pendere. appendere. Geñ. 40. Ac ſuſpēdet te in cruce. Deut. 21. Maledictus a deo eſt qui pēdet in ligno. cuius expoſitionē vide ſupra in dictiōe קָלַל Calal. & in eo. 28. Et erit vita tua quaſi pendēs ante te. Ioſ. 10. Atq; ſuſpendit eos ſuper quinq; ſtipites: fuerūtq; ſuſpēſi vſq; ad veſperā. Eſter. 2. Appēſus eſt vterq; eorum in patibulo. Iob. 26. Et appēdit terrā ſuper nihilū. Threñ. 5. Principes manu ſuſpēſi ſunt. Ezech. 27. Clypeum & galeam ſuſpēderunt in te. & in eo. Pharetras ſuas ſuſpenderūt in muris tuis. & aliquando ſcribitur cum aleph in fine loco he. 2. Reg. 21. In qua ſuſpenderant eos philiſtiim. Oſee. 11. Et populus meus pendebit ad reditum meū. & inde תְּלִי Thēli. i. pharetra in qua pendent ſagitte. Geñ. 27. Sume arma tua & pharetram.

Appēdere

תְּלִי Pharetra

תֶּלֶם Sulcus. תְּלָמִים ſulci. Thēlem. ſulcus. ſ. qui fit cum aratro. Iob. 39. Nūquid alligabis rhinocerotā ad arādū loro tuo. Pro quo hebraice legitur. Nūquid alligabis rhinocerotā in ſulco: loro ſuo. & beat? hiero. trāſtulit ſenſum. & in plu. תְּלָמִים Thelamim. Iob. 31. Et cum ea ſulci eius deflent. pſ. 64. Riuos eius inebria. pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Sulcos eius inebria. Oſee. 12. Et altaria eorum quaſi acerui ſuper ſulcos agri.

תּוֹלַע Vermis. יְלָעִים Vermes. Cocens vermicul? Tholaa. vermis. vermicul?. coccus ſiue coccinū. & ſerbitur cum he vl' thau in fine. Deut. 28. Quoniā vastabitur vermibus. Pro quo he. le. Quoniā comedet illud vermis. Iob. 25. Et filius hois vermis. Eſa. 41. Noli timere vermis iacob. & in plu. תּוֹלָעִים Tholaim Exo. 16. Et ſcatere cepit vermibus. Significat etiā coccū ſiue coccinū. aut vermiculū. Exo. 26. Purpura coccoq; bis tincto. Eſa. 1. Si fuerint rubra q̄ſi vermiculū. Threñ. 4. Qui nutriebātur in croceis. i. in coccineis. & inde מְתוֹלָעִים Methulaim. i. coccinati. ſ. veſtibus coccineis induti. Nañ. 3. viri exercitus in coccineis.

כְּתוֹלַעַת i coccijs.

תְּלַת Tres. תְּלִיתָאֵי Tertium תְּלִתִּי Tertia pꝑs. תְּלֵתִין Trigīta תַּלְתַּל Elatum. Thelath. ſiue תְּלָתָא thelatha. in lingua chaldaica ſignificat tres vel tria. Dañ. 3. Viri autem hi tres. Et inde תְּלִיתָאֵי Thelithai. i. tertius vel tertium. vt in eodē. 2. Et regnum tertiū aliud ereum. & inde תְּלִתִּי thalthi. i. tertia pars Vt in eodē. 5. Et tertiꝰ in regno meo erit. Pro quo he. le. & tertie partis regni dñabitur. & inde תְּלָתִין Thelathim. i. trīginta. vt in eodem. 6 Vſq; ad trīginta dies.

תַּלְתַּל Elatum. Thalthal. elatum ſiue accumulatū. De quo vide ſupra in dictione תָּלַל Thalul.

תָּמַם Cōſumare Cōſumeſ. Thamam. conſumare. conſumere. complere. perficere. deficere. Geñ. 47. Suſtentauitq; eos illo anno pro cōmutatione pecorum. & in hebreo additur imediate. cuiꝰq; conſumatus ſiue perfectus fuiſſet ille ānus. Exo. 26. Et vna ois compago retinebit. Pro quo he. le. Et ſimul erunt conſumate in capite: in vno annulo. & beatus hieronymus tranſtulit ſenſum. Nu. 17. Nū vſq; ad interm̄itionem delendi ſumus. i. conſumendi ſumus. & in eodem. 32. Donec cōſumeretur omnis generatio que fecerat malum. Deut. 2. Donec conſumeretur omnis congregatio bellatorum hominum. Ioſ. 5. Donec conſumerētur qui non audierunt vocē domini. & in eodem. Poſtq̄ autem omnes circunciſi ſunt. ꝓ quo hebrei legunt. Poſtq̄ cōſumata ſiue perfecta eſt omnis gēs vt circunciderētur. ideſt poſtq̄ perfecta eſt circunciſio omnium. Eſa. 18. Ante meſem eni totus efloruit. Pro quo hebrei legunt. Ante meſſem enim cum cōſumaretur flos. Et in eodem. 33. Cūq; conſumaueris depredationē: depredaberis. & in eodē. 47. Vniuerſa venerunt ſuper te. Pro quo hebrei legunt. Cum conſumarentur vel perfecta eſſent: venerunt ſuper te. Hiere. 27. Donec conſumam eas in manu eius. Threñ. 3. Miſericordia domini quia nō ſumus cōſumpti. Ezech. 24. Vt conſumatur rubigo eius. Significat etiā complere ſiue perficere. Deut. 34. Et cōpleti ſunt dies planctus lugentium moyſen. 2. Reg. 20. Et ſic proficiebant. debet legi perficiebant. ideſt poſtq̄ interrogabant: opere perficiebant. Threñ. 4. Completa eſt iniquitas tua filia ſiō. Significat etiam deficere. Geñ. 47. Cūq; defeciſſet emptoribus preciū. & in eodem. Deficiente pecunia: pecora ſimul defecerunt. pſ. 63. Defecerunt ſcrutantes ſcrutinio. pſ. 105. Deficiāt peccatores de terra. Ezech. 22. Et deficere faciam iniudiciam tuam a te. & in eodem. 47. Et nō deficiet fructus eius. Ponitur etiam pro conflare. 4. Reg. 22. Vt conflentur pecunia: que illata eſt in domo domini. & inde תֹּם tham ideſt perfectus: ſeu cōſumatus. aut imaculatus: vel integer: aut ſimplex: vel innocens. Geñ. 25. Iacob autē vir ſimplex. Iob. 1. Erat vir ſimplex & rectus. & in eodem. 9. Si innocentem oſtendero. & in eodem. Etiam ſi ſimplex fuero. Et in eodem. Innocentem & impium ipſe conſumit. & in genere ſeminino תֹּמָּה Thamma. Canti. 6. Vna eſt columba mea perfecta mea. & aliquando ſcribitur cum duplici mem & dicitur תֻּמִּים Thamim. Geñ. 6. Noe vir iuſtus atq; perfectus fuit. Leuit. 1. Maſculum imaculatum offeret. Ioſ. 10. Et non feſtinauit occumbere ſpacio vnius diei. Pro quo hebrei legunt. Et non feſtinauit occumbere ſicut dies perfectus. ideſt ſpacio vnius diei perfecti vel integri. Ezech. 5. Ecce cum eſſet integrum nō erat aptum ad opus. Ponitur etiam pro innocentia. pſ. 84. Non prīuabit bonis eos qui ambulāt in innocētia. & in plurali תְּמִימִים Themimim. Exo. 29. Arietes duos imaculatos. pſ. 118. Beati imaculati in via. Prouer. 1. Et integros quaſi deſcendentes in lacum. & in eodem. 2. Et ſimplices permanebunt in ea. & in genere feminino תְּמִימָה Themima. Leuit. 4. Et obtulerit pro peccato ouem ītmaculatam. pſ. 18. Lex domini immaculata. & in plurali תְּמִימוֹת Themimoth. Leuit. 23. Septem hebdomadas plenas. ideſt integras. & inde תֻּם Thum. ideſt ſimplicitas: vel innocētia: aut itegritas: vel perfectio. 3. Reg. 22. Vir autem quidam tetendit arcum in incertū. Pro quo hebrei legunt. Tetendit arcum in ſimplicitate ſua vel in innocentia ſua. i. ſimpliciter vel innocenter. Iob. 27. Non recedam ab innocentia mea. Ps. 24. Innocentes & recti adheſerunt mihi. Pro quo beatus hiero. in pſal. iuxta he. ve. tranſtulit. Simplicitas & equitas ſeruabunt me. Ponitur etiam pro ſimplici vel innocente. Prouer. 10 Fortitudo ſimplicis: via domini. & in eodem. 13. Iuſtitia cuſtodit innocentis viam. Et inde מְתֹם Methom. i. integritas vel ſanitas. Ps. 37. Non eſt ſanitas in carne mea. Eſa. 1. A planta pedis vſq; ad verticem non eſt ſanitas in eo. & inde verbum תָּמַם Thamam. quod ſignificat immaculatum ſeu innocētem eſſe: aut perfectum eſſe. Iob. 22. Si imaculata fuerit via tua. Ps. 17. Et cum viro innocente innocens eris. pſ. 18. Tunc immaculatus ero. Et inde תֻּמִּים Thumim. Pro quo beatus hieronymus tranſtulit veritatem vel perfectionem. Exo. 28. Ponēſq; in rationali iudicii doctrinam & veritatem. Deut. 32. Perfectio tua & doctrina tua a viro ſancto tuo. De quo vide ſupra in dictione אוּר Vr.

Complere Perficere. Deficere Conflare. תֹּם ſimplex Innocēs, תֻּמָּה Perfecta. תֻּמִּים Perfectꝰ. imaculatꝰ Integer. Innocētia תְּמִימִים imaculati. Integri. ſimplices. תְּמִימָה imaculata תְּמִימוֹת Plene תֻּם ſimplicitas Innocētia ſimplex Innocētia נְתֹם ſanitas. תָּמִם imaculatū eſſe. Innocētē eſſe. תֻּמִּים Veritas. perfectio.

תָּמִיד perpetuus perpetuū. Jugiter. ſemper

תָּמִיר Iugis. Thamid. perpetuum. iuge. iugiter. ſemper. Leuit. 6. Decimam partem ephi offeret ſimile in ſacrificio perpetuo. & in eodem. 24. Ad cōcinandas lucernas iugiter. Nu. 28. Holocauſtum iuge. pſ. 24. Oculi mei ſemper ad dñm pſ. 34. Et dicant ſemper magnificetur dñs. Prouer. 5. In amore illius delectaberis iugiter. Ezech. 39. & viros iugiter conſtituent luſtrantes terram.

תָּמַהּ Admirari תְּמַהּ Mirari Stupeſcere Pauere. Thama. Mirari. admirari. obſtupeſcere. pauere. Geñ. 43. admirabātur nimis. pſ. 47. Ipſi vidētes ſic admirati ſunt. Eccl's. 5. Nō mireris ſup hoc negocio. Eſa. 13. vnuſquiſq; ad pximū ſuū ſtupebit. & in eo. 29. Obſtupeſcite & admiramini. Abach. 1. admiramini: & obſtupeſcite. ſignat ēt pauere. Iob. 26. Et pauēt ad nutū eius. Sed ēt in pdicto loco he. le. & admirātur ſiue obſtupeſcēt ab increpatiōe eius. & ide תִּמְהוֹן Thimhon. i. ſtupor ſiue admiratio. ꝓ quo btūs hiero. trāſtulit furorē. Deut. 28. Percutiat te dñs amentia & cecitate & furore mentis. & inde תִּמְהָא thimhaia. quod in lingua chaldaica ſignat mirabilia. Dañ. 3. Signa & mirabilia fecit apud me deꝰ excelſus. Itē תַּמָּה thama. in lingua chaldaica ſignat ibi ſiue illic. Eſdre. 5. Que eſt in babylōe. pro quo he. le. que ē ibi i babylōe. & ieo. Qui erāt repoſiti i babylone. pro quo he. le. Que erant repoſiti ibi in babylone.

תִּמְהוֹן Furor: תִּפְתְּרָא mirabilia. תַּמָּה Ibi. Thamuz. nomē idoli. ꝙ btūs hiero. trāſtulit Adonidē. vt Ezech. 8. mulieres ſedētes: plāgētes adonidē. & ſolū ītelligitur i pdicto loco. & dicūt aliq; he. ꝙ deriuatur a dictiōe תַּמְזָמָה maza. q̄ i lingua chaldaica ſignat icēdere vl' ardere.

תָּמוּז Adonidꝰ. תָּמַךְ Suſtētare Thamach. ſuſtētare. inniti. apphēdere. tenere. ſuſcipere. Exo. 17. Subſtētabāt manus eius ex vtraq; pte. pſ. 16. pfice greſſus meos in ſemitis tuis. pro quo btūs hiero. in pſ. iuxta he. ve. trāſtulit ſuſtēta greſſus meos in ſemitis tuis. Prouer. 5. & ad inferos greſſus eius peneträt. ꝓ quo he. le. Inferno greſſus eiꝰ innitūtur ſiue ſuſtētātur. Signat ēt apphēdere. vel tenere. Geñ. 48. & apphēſam manū pris tui. reconatꝰ eſt. Prouer. 3. & qui tenuerint eā beati. Et in eo. 5. Et funibus pctōrū ſuorū cōſtringitur. i. apphēditur. Et in eo. Mulier gīoſa inueniet gloriā. ꝓ quo he. le. apphēdet gloriā. & in eo. Robuſti habebūt diuitias. ꝓ quo he. le. Apphēdēt ſiue tenebūt diuitias. & in eo. 31. Et digiti eius apphēderūt fuſum Amos. 5. Et tenētes ſceptrū de aſcalon. Signat ēt ſuſcipere. Eſa. 33. Et excutit manus ſuas ab omni munere. ꝓ quo he. le. & excutit manꝰ ſuas ne ſuſcipiat munus. & in eo. 41. Suſcepi te dextera iuſti mei. Et in eo. 42. Ecce ſeruus meus ſuſcipiam eum. poteſt etiam legi innitar in eo. & ſic legunt aliqui hebrei.

apphēdēre. Tenere Cōſtringere. Habere Suſcipere

תְּמַל Heri מְתֹמוֹל Heſternus אֶתְמוֹל Heri. Ecōtrario. Themol. heri. heſterna dies. nuper. Exo. 4. Nō ſū eloquēs ab heri & nudiuſtertius. 1. Reg. 21. Cōtinuim? nos ab heri & nudiuſtertius. 2. Reg. 15. Heri veniſti. Iob. 8. Heſterni quippe ſumus: & ignoram?. i. nup vel heſterna die nati. & aliq̄ ſcribitur cū aleph in pricipio & dī אֶתְמוֹל Ethmol. 1. Reg. 10. qui nouerāt eū heri & nudiuſtertiꝰ. Eſa. 30. Preparata eſt enī ab heri thopheth. Mich. 2. & ēcōtrario populus meus in aduerſariū cōſurrexit. pro quo aliqui hebrei. & heri ſiue nuper populus meus in aduerſariū conſurrexit. Alii vero dicunt ꝙ eſt dictio cōpoſita ab אֶת eth. & מוֹל Mul. ꝙ ſignificat contra ſiue aduerſus. i. ex aduerſo. ſiue e contra. ſicut eſt in littera noſtra.

תֵּמָן Auſter. תֵּמָּנָה Ibi. Illic Theman. auſter. ſiue meridies. De quo vide ſupra in dictione יָמִין Iamin. Item תֵּמָן Thaman. in lingua chaldaica eſt aduerbium loci & ſignificat ibi ſiue illic.

תָּמָר Palma. תֹּמֶר Palma. תְּמָרִים Palme. Thamar. palma arbor. Canti. 7. ſtatura tua ſimilata eſt palme. Ioel. 1. Malogranatum & palma & malū. dī ēt תֹּמֶר thomer. Iudi. 4. Et ſedebat ſub palma que noīe illius vocabatur. Hiere. 10. In ſimilitudinē palme fabricate ſunt. & in plu. תְּמָרִים themarim. ſiue תְּמוֹרִים thimorim: Nu. 33. Duodecim fontes & ſeptuaginta palme. 3. Regū. 6. Et ſculpſit in eis figuras cherubim & palmarum. & in eo. Et operuit tam cherubim q̄ palmas. Ezech. 40. Añ frōtes pictura erat palmarū. & inde תְּמֵרוֹת Thimaroth. i. cleuationes fumi in modū palme. pro quo btūs hiero. trāſtulit virgulā. ſeu vaporem. Canti. 3. Sicut virgula fumi. pro quo he. le. Sicut eleuationes fumi. Ioelis. 2. Et dabo prodigia īcelo & in terra: ſanguinē & ignē & vaporem fumi.

תְּמָרוֹת Virgula. Vapor.

תַּנִּין Coluber Draco. תַּנִּים Dracones Cete Thanin. coluber. draco. Exo. 4. Et verſa eſt in colubrū & in eo. 7. Et vertatur in colubrū. pſ. 90. & cōculcabis leōnē & draconē. Hiere. 51. Abſorbuit me quaſi draco. & aliqū ſcribitur cū mē in fine loco mun. Ezech. 29. Draco magne qui cubas in medio fluminū tuorum. & in plu. תַּנִּינִים Thanīnim. Exo. 7. Que verſe ſunt in dracones. Ponitur ēt pro cete. Geñ. 1. & creauit deus cete grādia. & aliqū pōtur תַּנִּים thanim pro תַּנִּינִים thanīnim. Hiere. 10. Habitacula draconum. Ponitur etiam pro lamiis. Threñ. 4. Sed & lamie nudauerunt māmam.

תָּנָה Lamie. Thana. Munera dare. ſeu mercede conducere. narrare lamentari. Oſee. 8. Munera dederunt amatoribus. & in eo. Sed & cū mercede conduxerūt natiōes. & inde אֶתְנָה Ethna. i. merces ſeu donū. Oſee. 2. Mercedes he mee ſunt. ſcribitur ēt cū nū in fine loco he & dī אֶתְנָן Ethnan. Deut. 23. Nō offeres mercedē proſtibuli. Eſa. 24. Et reducet eā ad mercedes ſuas. Mich. 1. Et oēs mercedes eiꝰ cōburētur. Signat ēt predicta dictio narrare ſiue lamētari aut plangere. Iudt. 5. Ibi narrentur iuſtitie dñi. & in eo. 11. vt plangāt filiā iepte galaraditis diebꝰ quattuor. Itē תְּנֵן thinian. in lingua chaldaica ſignificat ſecundum. & inde תְּנִינוּת thinianuth. ideſt ſecundo aduerbialiter ſiue iterum. Dañ. 2. Reſponderunt ſecundo atq; dixerunt.

מְתֻנָּה Mercedes. אֶתְנָן Merces. נְתִינָה Barrare Plangere. תְּנֵן Secundꝰ. תְּנִינוּת Secundo. תְּנֵה Extremitꝰ auris. תְּנוּךְ Elibanus תַּנּוּרִים Furni. תְּעֵב Abominari

תְּנוּךְ Extremitas auris. Elibanus תַּנּוּרִים Furni. Thenuch. Summitas ſiue extremum auris. Exo. 29. & ſuper extremum auricule dextere. תַּנּוּר Thanur. clibanus. furnus. Leuit. 10. Siue clibanꝰ ſiue chytropodes deſtruētur. & in plu. תַּנּוּרִים thanuri. Exo. 8. & in furnos tuos & in reliquias ciborum tuorum.

תּוֹעֵב Abominari. deteſtari. Deut. 23. Non abominaberis idumeū. 1. Paralip. 21. Eo q̄d inuitus exequēretur regis imperiū. pro quo he. le. quia abominabile vel deteſtabile erat verbū regis apud ioab. Iob. 9. Abominabuntur me veſtimēta mea. & in eo. quātomagis abominabilis & inutilis hō. & in eo. 19. abominati ſunt me quōdā cōſiliarii mei. pſ. 106. oēm eſcā abominata eſt aia eorū. Eſa. 14. Tu vero pīectus es de ſepulchro tuo quaſi ſtirps inutilis. ꝓ quo he. le. quaſi ſtirps abominabilis. & in eo. 49. ad cōtēptibilē aīam & abominatā gentem. Amos. 5. Et loquentē perfecte abominati ſunt. Mich. 3. qui abominamini iudicium. & inde תּוֹעֵבָה thoeba. i. abominatio vel deteſtatio. Geñ. 43. Illicitū eſt enim egyptiis comedere cū hebreis. ꝓ quo he. le. abominatio eſt ei egyptiis comedere cū hebreis. & in eo. 43. quia deteſtabantur egyptii oēs paſtores ouiū. pro quo he. le. quia abominatio vel deteſtatio eſt egyptiis oīs paſtor ouū. Prouer. 3. Abominatio dñi oīs illuſor. Et i cō. 16. Abominatio dñi oīs arrogās. Eſa. 1. Incenſum abominatio eſt mihi. Ponitur ēt pro idolo. Deu. 7. Neq; inferes quic q̄ ex idolo in domum tuam. & in plurali תּוֹעֵבוֹת thoeboth Deut. 32. In abominationibus ad iracundiam concitauerunt eū. Ezech. 8. Videbis abominationes maiores.

תּוֹעֵבָה Illicitum. abominatio תּוֹעֵבוֹת Idolum. תּוֹעֲבוֹת Abominationes. תְּעָה Errare. תָּעָה Errare. Thaa. Errare. aberrare. decipere. conterere. Geñ. 21. que cū abiiſſet errabat in ſolitudine berſabee. & in eo. 37. Inueniſq; eum vir errantē in agro. Iob. 15. Non credet fruſtra errore deceptus. Ps. 118. Errauī ſicut ouis q̄ perīit. Eſa. 19. Et errare fecerūt egyptū in oī ope ſuo: ſicut errat ebrius & vomens. & in eo. 21. Emarcuit cor meū. ꝓ quo he. le. Errauit ſiue aberrauit cor meū. Et in eo. 28. Verū hi quoq; pre vino neſcierūt. pro quo he. le. pre vino erraueruīt. Ezech. 44. Cū errarent filii iſrael a me. & inde verbū tertie cōiugationis. quod ſignificat facere errare. i. decipere aut ſeducere. z. Paralipo. 33. Igitur manaſes ſeduxit iudam & habitatores ieruſalem. ideſt errare fecit. Prouer. 10. qui autem odit increpationem errat. pro quo he. le. Errare

תָּעָה Errare. תְּעָתַע Deducere.

Decipere. facit. Esa. 3. Ipsi te decipiūt. Hiere. 42. quia decepistis animas vestras. Osee. 4. Spūs enim fornicatiōis decepit eos. ponitur ēt p cōterere. Iob. 4. Et dētes catulorū leonū contriti sunt. i. euulsi sunt a suo loco: sicut ille qui recedit a suo loco dicit aberrare. & inde תֵּעָה thoa. i. error siue fraus. Esa. 32. & loquatur ad dominum fraudulenter. & inde מַתְעֶה Mathee. i. error. Esa. 30. Et frenū erroris quod erat in maxillis populorū.

Conterere

תֵּעָה Fraudulēter. מַתְעֶה Error

תַּעַר Thaar. nouacula. scalpellus. f. acut? sicut nouacula. vagina. Nu. 6. Nouacula nō transibit sup caput eius. Et in eo. 8. Radāt oēs pilos carnis sue. Pro quo he. le. & trāsire faciāt nouaculā sup oēm carnē suā. ps. 51. Sicut nouacula acuta fecisti dolū. Hiere. 36. Scindit illud scalpello scribe. i. cultello acuto sicut nouacula. Ezech. 5. Sume tibi gladiū acutū radētē pilos. pro quo he. le. Sume tibi gladiū acutum nouaculā tonsorū. i. acutū sicut nouacula tonsorū. Signāt ēt vaginā. 2. Reg. 20. & desup accinct? gladio depēdētes vsq; ad ilia in vagina. Hiere. 47. Ingredere in vaginā tuam.

Nouacula scalpellus

Vagina. תַּעְתֻּעַ Illudere תַּעְתֻּעִים Illusiones

תַּעְתַּע Thaathea. illudere. Geñ. 27. timeo ne putet sibi me voluisse illudere. z. Paralip. 36. Illudebāt q; prophetis. Et inde תַּעֲתֻעִים Thaathuim. i. illusiones. pro quo beatus hieronymus transtulit risu dignum. Hiere. 10. Et opus risu dignū. Et in eo. 51. vana sunt & risu digna.

תֹּף tympanū תָּפַף tipāstria murmurare.

תֹּף Thoph. tympanū. De quovide in dictione sequenti.

תָּפַף Thaphaph. tympanizare. i. tympano concrepare siue tympāo psonare. ps. 77. In medio iuuēcularum tympanistriarū. Naū. 2. murmurātes in cordib? suis. p quo he. le. tympanizātes. i. q̄si tympanū cōcrepātes: aut tremētes sicut tympanū cū manu pcutitur. & inde תֹּף thoph. i. tympanū. Exo. 15. Sūpsit ergo maria pphetissa tympanū. Iob. 21 Tenēt tympanū & citharā. & in plu. תֻּפִּים thupim. Exo. 15 Cū tympanis & choris. Hiere. 31. Adhuc ornaberis tympanis tuis. Ezech. 28. Opus decoris tui & foramina tua. Pro quo he. le. Opus tympanorū tuorū & foramina tua. & pnūtur foramina p organis q̄ fūt pforata. potest etiam deriuari a dictione יָפֶה Iapha que significat pulchritudinē vel decorem sicut est in littera nostra.

תֻּפִּים tympana.

תַּפּוּחַ malus. תַּפּוּחִים mala.

תַּפּוּחַ Thapūach. malus. f. arbor. aut pomū. Cantī. 2. Sicut malus inter ligna siluarū. & in eo. 8. Sub arbore mala suscitaui te. Ioel. 1. & malus & oia ligna siluarū aruerūt. & i plu. תַּפּוּחִים thapuchim. Cantī. 2. Stipate me malis.

תָּפֵל Insulsum. תָּפֵל insulsi absq; sale. Absq; tēperamēto. stultum Fatuitas.

תָּפֵל Thaphel. insulsū. intē patū. absq; tēperamēto. stultum vel stultitia. Iob. 6. Aut poterit comedi insulsū qđ nō est sale cōditū. pōitur ēt p luto absq; paleis siue absq; tēperamēto. Ezech. 13. Illi āt liniebāt eū luto absq; paleis. & in eo. Destruā parietē quē linistis absq; tēperamēto. signāt ēt stultū siue stultitiā aut fatuitatē. Threñ. z. prophete tui viderūt tibi falsa & stulta. & aliqū scribitur cū he in fine & dicitur תִּפְלָה thiphla. Iob. 1. Nec stultū quid cōtra deū locutus est. Hiere. 23. & in pphetis samarie vidi fatuitatē signāt etiā defectū seu vanū. Iob. 24. Et de? insultū abire nō patitur. Pro quo he. le. Et deus non ponit defectum seu vanū. i. in vanum. & beatus hieronymus transtulit insum.

תָּפַר Consuere.

תָּפַר thaphar. cōsuere. Geñ. 3. cōsuerūt folia ficꝰ. Iob. 16. sac cū cōsui sup cutē meā. Eccl's. 3. tps scindendi & tps cōsuēdi. Ezech. 13. Ve qui cōsuūt pulvillos sub omni cubito.

תָּפַשׂ apphēdere.

תָּפַשׂ Thaphas. apphēdere. cōphēdere. capere. tenere. cooperire. Geñ. 4. pater canētiū in cithara & organo. p quo he. le. pater oīs apphēdētis siue tenētis citharā & organū. & in eo. 39. Et illa apphēsa lacinia vestimēti ei? diceret p quo he. le. Et apphēdit eū in vestimento suo dicens. & in eo. 31. Diuidesq; ex equo pdā inter eos qui pugnauerūt. p quo he. le. Et diuides predā iter apphēdētes pugnā. Deut. 9. proieci tabulas de manib? meis. p quo he. le. & apphēdi duas tabulas: & proieci eas de duabus manibus meis. & in eo. 21. apphēdēt eū & adducēt ad seniores. & in eo. zz. & apphēdēs cōcubuerit cū ea. 4. Reg. 7. Capiem? eos vivos. Et in eo. 10. Cōprehēdite eos vivos: Et in eo. 14. & apphēdit petrā in plio. ps. 9. Cōprehendūtur in cōsiliis qb? cogitāt. Prouer. 30. Stellio manib? nititur. pro quo he. le. Manib? cōprehēditur siue apphēditur. Hiere. 51. Et vada pōccupata sunt. p quo he. le. Et vada capta sunt. siue cōprehēsa sunt Ezech. 12. & capietur in sagena mea. & in eo. 21. Ipse aūt recordabitur iniquitatis ad capiendū. & in eo. Manu capiemini. Abach. 2. Ecce iste coopertus est auro & argento.

Capere Cōphēdere Innixi. Occupare.

תֹּפֶת Thopheth. Locus ī quo idolatre lustrabāt filios suos trāsferētes eos p ignē idolo moloch. 4. Reg. 23. Cōtaminauit quoq; thopheth q est in cōualle filii henō: vt nemo cōsecraret filiū suū ac filiā p ignē moloch. & scđm hebreos signāt ēt ignē infernalē. Esa. 30. Preparata est enim ab heri thopheth, & dicūt aliqui he. qđ signāt infernū. Ponitur ēt pro exēplo. Iob. 17. Et exēplū fūcorā eis. & dicūt aliq hebrei q̄ in predicto loco deriuatur a dictiōe תף thoph que signāt tympanū. vñ in pdicto loco ipsi legūt. & tympanū añ siue quōdā erā. i. letus & gaudēs. & in lingua chaldaica signāt principē siue pfectū. vt Dañ. 3. & pfectos omnesq; principes regni. vbi pro prefectis ponitur תִּפְתֵּי thiphthaie in plurali. Vnde in predicto loco potest legi. & princeps siue prefectus ante siue quondam eram.

Cooperit תֹּפֶת thopheth. Exēplus. Prefect? תִּפְתֵּי

תקל Appēdere תָּקַן Corrigere Compōere Restituere

תָּקַל Thecel. In lingua chaldaica signāt appēdere vel ponderare. Dañ. 5. Thecel: appensus es in statera.

תָּקַן Thacan. corrigere. cōponere. restituere. Eccl's. 1. Peruersi difficile corriguntur. Et in eo. 7. Nemo pōt corrigere quē ille despexerit. & in eo. 12. Composuitq; parabolas multas. Dañ. 4. Et in regno meo restitutus sum.

תָּקַע Clāgere. Cōcrepare cane re bucci na.

תָּקַע Thacaa. clāgere. cōcrepare. f. tubis vl' buccinis. figere defigere. suspendere. pugnare. plaudere. cōplodere. proiicere. Nu. 10. Et si semel clanxeris. & in eo. Cūq; icrepuerit tubis. Ios. 6. Sacerdotes clāgēt buccinis. & i eo. Oīq; populus pcederet armati exercitus. pro quo he. le. Et arma tus. f. pōpulus ibat añ sacerdotes clāgētes tubis. 1. Reg. 13. Saul cecinit buccina in oī terra. i. clāgere iussit. Esa. 18. & clāgorē tube audietis. p quo he. le. & cū clanget tuba: audietis. & inde תְּקִיעָה Thecaa. i. clāgor. Ps. 150. Laudate eū ī sono tube. pro quo bt̄us hiero. in ps. iuxta he. ve. trāstulit. Laudate eū in clāgore buccine. & inde תְּקִיעָה Thecua. i. tuba q̄ clangitur. Ezech. 7. Canite tuba vt preparētur oēs. vbi ponitur verbū & nomē ab eo deriuatū. Est ēt תְּקוֹעָה Thecuaa nomē proprīū loci. 2. Reg. 14. Misit thecuā & tulit inde mulierē lapiētē. Hiere. 6. Et in thecua clangite tuba. signāt ēt predicta dictio affigere vel īfigere aut defigere. Geñ. 31. Igq; iacob extēderat i mōte tabernaculū. pro quo he. le. Et iacob fixerat in mōte tabernaculū. & in eo. ī mōte galaad fixit tē torīū. Iudi. 5. Infixitq; ex in vētrē eius. & in eo. 4. Defixit q; in cerebrū vsq; ad terrā. 1. Reg. 31. Corpus vero eius suspēderūt in muro bethlan. Prouer. 16. Defixisti apud extraneū manum tuā. & in eo. 11. Qui cauet laqueos: securus erit. pro quo he. le. Et qui odit defixiōes: secur? erit. i. qui cauet defigere manū: & vadē se offerre pro alio. vñ pūittitur. affligetur malo qui fidē facit pro extraneo. Et in eo. 22. Noli cē cū his qui defigūt manus tuas & vades se offerunt pro debitis. Esa. zz. Et figā illū paxillū in loco fideli. Ponitur ēt pro pugnare. i. manu pliū cōmittere. Iob. 7. Et cuius vis manus pugnet cōtra me. Sed ēt in pdicto loco he. le. quis est q manui mee defigatur. i. qui vadē se offerat pro me. signāt ēt plaudere vel cōplodere. Ps. 46. Oēs gētes plaudite manib? Naū. 3.

Figere Infigere Defigere suspēdere. Pugnare Plaudere

Proiicere רָקַע roborare. Pręualere תָּקַף

תָּקַף Thacaph. rob orare. pualere. cōfortare. cōfirmare. f. valere. Iob. 14. Roborasti eū paululū. Eccl's. 4. Et si qs pręualerit cōtra vnū: duo resistent ei. & inde תָּקִיף Thaciph. siue תָּקִיפָא thacipha. i. fortis vel solidum. Eccl's. 6. Et nō possit cōtra fortiorē se in iudicio contēdere. Dañ. 2. Ex parte regni erit solidū. & inde תֹּקֶף thoceph. i. fortitudo vel firmitas. Ester. 10. Cuius fortitudo & imperiū & dignitas. & in lingua chaldaica dicitur תֻּקְפָּא thocpa. Dañ. 2. fortitudinem & imperium & gloriam dedit tibi.

Fortis. solidum. תָּקִף תָּקְפָּא Formado interpret

תִּרְגֵּם Thirgem. Interpretari. Edre. 4. Et legebatur sermone syro. Pro quo he. le. Et interpretatū erat sermone syro. & inde interpres dicitur תּוּרְגְּמָן Thurgeman. & interpretatio dicitur תֻּרְגּוּם Thargum.

תִּרְגֵּם Interpret

תִּרְזָה Hex.

תִּרְזָה Thirza. Hex. Esa. 44. Tulit ilicem. & aliqui hebrei dicunt & significat pinum.

תְּרֵי Duo. תַּרְשִׁישׁ mal' nauis

תַּרְתַּר Thare. siue תַּרְתָּן tharthea. in lingua chaldaica signāt duo seu binos. Dañ. 5. Annos natus sexaginta duos.

תֹּרֶן Thoren. Malus. f. nauis. Esa. 30. Quasi malus nauis in vertice montis. Et in eo. 33. Sic erit malus tui. Ezech. 27. Vt facerent tibi malum.

תְּרַע Fores. Ostium. תְּרָעִים

תְּרַע Theraa. siue תַּרְעָא tharaa. in lingua chaldaica signāt portam seu fores: aut ostium. Dañ. 2. Ipse aūt daniel erat in foribus regis. & in eo. 3. Tunc accessit nabuchodonosor ad ostiū fornacis. & inde תְּרָעִים thiraathim. i. ostia

תַּרְשִׁישׁ Thaphar. Thesaa. Thesii. Thesith. Chrysolithus. תַּשְׁשֵׁי Chrysolithus. תְּשִׁעָה Nouem. תִּשְׁעִים Nonus תְּשִׁעִית nona תִּשְׁעִים nonagīta.

תַּרְשִׁישׁ Tharsis. Lapis preciosus. pro quo beatus hiero. trāstulit chrysolithum. Exo. 28. Chrysolithus & onyx. De quo vide supra in dictione תַּשְׁשֵׁי rasas.

תְּשַׁע Thesaa. nouem. Deut. 3. Nouem cubitos in longitudine. Et est in hie. ge. se. & in ge. mas. scribitur cum he vel tau in fine & dē תְּשִׁעָה Thisaa. Ios. 15. Nouem tribubus & dimidie tribui manasses. & inde תְּשִׁעִי Thesii. i. nonus. Nu. 7 Die nono princeps filiorum beniamin. & in ge. se. תְּשִׁעִית Thesith. Leuit. 25. Comedetis veteres fruges vsq; ad nouum. unum. & in hebreo est generis feminini. & inde תִּשְׁעִים Thisim. idest nonaginta. Geñ. 17. postq; vero nonaginta & nouem annorum esse ceperat.

Canentes

תֵּרָף Idola. תְּרָפִים Teraphīs statua. תְּרָפִים

תֵּרָף Thraph. idolū. simulachrū. siue statua. & solum inuenitur in nu plu. f. תְּרָפִים Theraphim. Geñ. 31. & rachel furata est idola patris sui. & in eo. Abscondit idola. Iudi. 7. fecit ephod & theraphim. i. vestē sacerdotalē & idola. Et i eo. 18. Et tulit ephod & idola. 1. Reg. 18. Tulit aūt michol statuam. Osee. 3. Et sine ephod & sine theraphim.

Explicit vocabularium hebraicum totius veteris testamenti cum

oībus dictiōibus chaldaicis in codē veteri testamēto cōtentis: nouiter impressū in hac preclarissima Cōplutensi vniuersitate. De mādato ac sūptibus Reuerēdissimi in xp̄o patris & dñi: dñi. F. Francisci Ximenez de Cisneros tituli Sācte Balbine sacro sanctē Romane ecclesie presbyteri Cardinalis Hispanie Archiepiscopi Toletani & hispaniarum primatis: ac regnorum castelle Archicancellarii. Industria & solertia honorabilis viri Arnaldi Guilielmi de Brocario artis impressorie Magistri. Anno Domini Millesimo quingentesimo decimo quinto. mensis Marcii die decima septima.

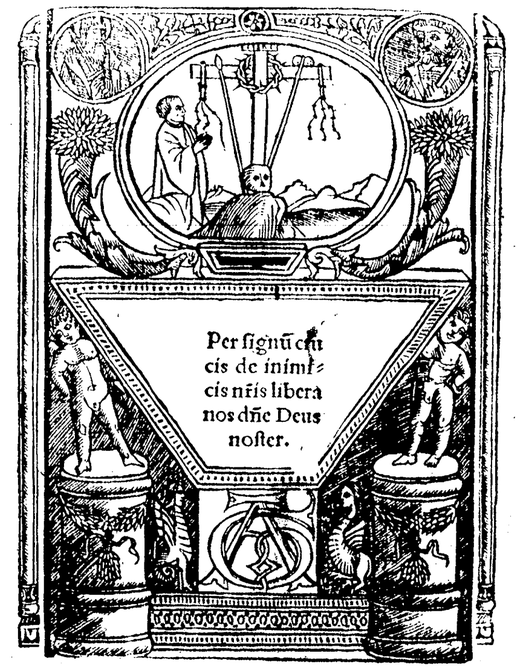

Incipiũt interpretationes hebraicorum: chaldeorum: grecorum: nominum: veteris ac noui testamenti secundum ordinem alphabeti.

De incipiẽtibus a littera. A.

אַהֲרֹן Aaron. Mõs siue mõtanus: aut docẽs: siue cõcipiens.
Aaronite. Idem. plu. nu.

אַחְסַי Aasbai. Confidens in me: vel frater circundans: aut ex hebreo & syro frater senectutis.

אַחַשְׁתָּרִי Aastari. Cursor: vel veredarius: siue festinatio turturis: aut festinatio exploratoris: siue frater qui explorat: vel ex syro & hebreo princeps turturis: vel princeps exploratiõis.

Abba. Pater. syrum est.

חֲבַקּוּק Abachuc. Luctator: siue amplexans.

Abadon. Exterminans: vel perditio.

אַבָּנָה Abana. Lapideus: vel edificatio: siue pater obsecro nũc.

בָּנִי Abani. Filius: vel edificatio: siue intelligens. Heb. Bani.

עֲבָרִים Abarim. Transitus. p. n. siue trãseuntes: aut furores: vel pregnantes: aut syriace frumenta.

Abaron. Idem. s. n. D.

עַבְדָּא Abda. Seruꝰ: aut seruit?: vel ex hebreo & syro nubes ista.

עַבְדִּי Abdai. Seruus: aut seruitus: vel nubes abundans.

חֶמְדָּן Abdam. Cupiditas: aut calor iudicii. heb. amdan.

עַבְדִּיאֵל Abdehel. Seruus dei.

אַדְרַאל Abdehel. Geñ. 25. & 1. Paralip. 1. vapor vl nubes apud deũ vel cum deo: siue contristari faciens deus. Heb. adbehel.

עַבְדְּמֶלֶךְ Abdemelech. Seruus regis: vel seruus consilii.

עַבְדְּנָגוֹ Abdenago. Seruus claritatis: vel seruus anxius

עַבְדִּי Abdi. Seruus: aut seruitus: vel nubes abundans.

עֹבַדְיָה Abdias. Seruus domini.

עַבְדִּיאֵל Abdiel. Seruus dei: aut nubes abundantie dei.

עַבְדּוֹן Abdon. Seruus: aut nubes iudicii.

הֶבֶל Abel. Vanitas: siue anhelitus: aut syriace vapor.

אָבֵל Abel. Iudi. 11. & 1. Reg. 6. & 3. Reg. 15. & 4. Reg. 15: inter Abela. Idem. (pretatur luctus.

אַבְלַמַּיִם Abelmaim. Luctus aquarum.

אַבְלְמְחוֹלָה Abelmeula. Luctus infirmitatis: aut luctus chori vl tympani: siue ex hebreo & syro luctus venie.

אֶבֶן בֹּהֶן Abenboen. Lapideꝰ digitus pollicis. s. qui est primus digitus: aut lapis in eis.

חֲבֵר aber. Socius: aut particeps: siue incantator: aut liuor.

אַבְשָׁלוֹם Abesalom. Pater pacis: siue pater cõsumatiõnis: aut pater retributionis.

אַבְצָן Abesan. Patris scutũ vel arma: aut pater frigiditatis.

אַבְגָּתָא Abgatha. Pater torcularis: vel patris torcular.

עֵתַי Abi. Hora: vel tempus: siue paratus. heb. ithai.

אֲבִיָּה Abia. Pater domini: aut voluntas domini.

אֲבִיָּם Abia. 3. Reg. 14. in fine & in toto cap. sequẽti interpretatur pater maris. heb. abiam.

אֲבִיחַיִל Abiáiel. Pater fortitudinis: aut pater exercitꝰ: siue pater diuitiarum: aut pater antemuralis: vel pater doloris. Heb. Abiáil. Idem. (Abiáil.

אֲבִיאָסָף Abiasab. Pater congregans: siue pater consumans vel fiens. Heb. Abiasaph.

Abiasaph. Idem.

אֲבִיתָר Abiathar. Pater excellẽs: aut pr̃ residui vel remanẽtis: siue pater explorationis vel cõtẽplationis: aut pater funiculi.

אֲבִידָע Abida. Pater scientie: vel scientia patris.

אֲבִידָן Abidan. Pater iudicii: aut ex hebreo & syro pr̃ meus iste.

אֲבִיאֵל Abiel. Pater meus deus.

אֲבִיעֶזֶר Abiézer. Pater adiutorii: siue pr̃is adiutoriũ: aut pr̃is atriũ.

אֲחִיעֶזֶר Abiézer. Nu. 1. & 2. & 7. & 10. & 1. Paralip. 12. Frater adiutorii: siue fratris adiutoriũ: aut fratris atriũ. heb. ahiézer.

אֲבִיגְבָעוֹן Abigabaõ. Pater collis: siue pater calicis vel scyphi: aut pater dorsi peccati.

אֲבִיגַיִל Abigáil. Patris exultatio: vel pater exultationis.

אֲבִיחַיִל Abiháil. Pater fortitudinis: aut pater exercitus: siue pater diuitiarũ: aut pater antemuralis: vel pater doloris.

אֲבִיהַיִל Abiháil. 1. Paralipo. 2. Pater luminis vel laudis.

עֵילָם Abilam. Occultꝰ: siue iuuenis: aut seculum. heb. Helam.

Abilina. Lugẽs vel plorans: siue pater mansionis vel murationis. D.

אֲבִימָאֵל Abimael. Pater a deo vel de deo.

אֲבִימֶלֶךְ Abimélech. Pater meus rex: aut pater regis vel consilii.

אֲחִימֶלֶךְ Abimelech. 1. Paralipo. 24. & p̃s. 51. Frater meꝰ rex: aut frater regis vel consilii. heb. ahimélech.

אֲבִינָדָב Abinadab. Pater spontaneus: aut pater vouentis vel voti: siue pater principis.

אֲחִינָדָב Abinadab. 3. Reg. 4. Frater spontaneus: aut frater vouẽtis vel voti: siue frater principis. heb. ahinadab.

אֲבִינֹעַם Abinoem. Pater pulchritudinis vel iocunditatis: aut pater motionis eorum.

אֲבִירָם Abiram. Pater celsitudinis vel elationis: aut pater fraudis vel proiectionis.

Abiron. Idem. heb. Abiram.

אָבִי Abisa. Pater meus. heb. abi.

אֲבִיסָף Abisab. Pater augmenti vel consumationis: siue patris finis: aut superliminare patris. heb. abisaph.

אֲבִישַׁג Abisac. Patris ignorãtia: vel patris error: siue pater apprehendẽs vel attingẽs: aut pater multiplicãs. heb. Abisag.

Abisag. Idem.

אֲבִישַׁי Abisai. Patris munus: vel pater muneris. (Amasai.

עֲשָׂשַׂי Abisai. 1. Paralipo. 12. Populi munus: vel cũ munere. heb.

אֲבִיסָף Abisaph. Pater augmenti vel consumationis: aut patris finis: siue superliminare patris.

אֲבִישׁוּעַ Abisue. Pater salutis vel exclamationis: aut pater respiciens: siue pater magnificus vel potens.

אֲבִישׁוּר Abisur. Pater muri: aut pater bouis: siue pater cãtantis: vel pater aspicientis: aut pater rectitudinis.

אֲבִיטַל Abital. Pater roris: vel hebreo & syro pater vmbre.

אֲבִיהוּא Abiu. Pater ipse: vel pater est.

אֲבִיהוּד Abiud. Pater laudis vel confessionis.

אֲחִיהוּד Abiud. Nu. 34. Frater laudis vel cõfessionis. heb. ahiud

אֲחִיחֹד Abiud. 1. Paralip. 8. vbi dicitur genuit oza & abiud: in illo loco solum abiud interpretatur frater vnitatis: siue frater acuminis: aut frater enigmatis vel gaudii. heb. ahihud.

אֲבְנֵר Abner. Patris lucerna: vel patris nouale.

Abobi. Pater incantationis vel abstinentionis. D.

חָבוֹר Abor. Socius: aut particeps: siue incantatio: aut liuor.

Abra. ancilla: vel famula. G. ἄβρα.

אַבְרָהָם Abraam. Pater multitudinis.

אַבְרָם Abram. Pater excelsus.

אַבְשָׁלוֹם Absalom. Pr̃is pax: siue pr̃is cõsumatio: aut pr̃is retributio.

חֲבַצִּנְיָה Absanias. Debitum clypei domini: siue dilectio vel abconsio clypei domini.

Absalomi. Pater pacis: siue pater consumationis vel retributionis. D.

אָחָאב Achab. Frater pr̃is: vel fratris pater: siue arula patris.

אַבַּד Achad. Amphora: vel hydria: aut scintilla.

אַבְּדָד Acad. Geñ. 50. interp̃tatur Ramus: vel spinetũ. heb. atad.

אַחְיָה Achaia. Frater domini.

Achaia. Prouincia grecie: interp̃tatur dolor vl tristitia. G. ἀχαΐα.

Achaicus. Dolens: siue tristis. G. ἀχαϊκός.

חָכְמֹן Achaim. Possessio: siue emptio: aut nidus. heb. achain.

חָכְמֹנִי Achamoni. Sapiens: vel ſapientiſſimus: aut hamus numerationis vel muneris: ſiue expectatio muneris.

עָכָן Achan. Tribulatio: vel ſtridor: aut antemurale.

עָכָן Achan. Ioſ. 7. & 22. interpretatur cõterens: ſiue cõturbãs.

עָכָר Achar. Conturbans.

עָכָר Achar. 1. Paralipo. 2. d. Sterilis: ſiue eneruans: aut euellens: vel truncus.

עֶקְרוֹן Acharon ſiue accaron. Sterilitas: ſiue eneruatio: aut euulſio vel truncus.

עֶקְרוֹנִי Acharonite ſiue accaronite. Steriles: ſiue eneruati: aut euulſi: vel trunci.

אַכַּד Achat. Amphora: vel hydria: ſiue ſcintilla. heb. achad.

אָחַז Achaz. Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns.

אַכְזִיב Achazib. Mendax: aut ceſſans: ſiue fluens vtíq.

חֲכִילָה Achelai. Expectans dominum: ſiue hamus domini. heb. achelaia.

Acheldemach. Ager ſanguinis. ſyrum eſt. ſcribi debet acheldema.

עַכְשׁ Acces. Peruerſus: aut prauus.

אֲחִיָּה Achia. Frater domini.

אַיָּה Achia. Geñ. 36. &. 2. Reg. 3. Vultur: vel heu: ſiue vbi eſt: aut inſula eius. heb. aia.

אחיה Achias. Frater domini.

חֲכִילָה Achila. Spes in ipſa: aut hamus in ipſa: ſiue palatum vel dulcedo in ipſa.

אַחְלוּד Achilud. Frater natus: vel frater genitus.

Achim. Reſurgens: vel confirmans: aut vindicans: vel frater eorum. D.

אַחִימָן Achimaan. Frater preparatus: vel frater dextere: aut frater quid. heb. achiman.

אֲחִימַעַץ Achimaas. Frater conſilii: vel frater conſiliarius: aut frater ex ligno.

אֲחִימֶלֶךְ Achimelech. Frater meus rex: aut frater regis vel conſilii.

אַחְמוֹת Achimoth. Frater mortis: vel frater mortuus: ſiue frater dierum.

אֲחִינֹעַם Achinoe. Fratris pulchritudo vel iocunditas: aut frater motionis. heb. achinoem.

Achinoem. Idem.

Achinoen. Idem. heb. achinoem.

Achior. Fratris lumen: aut frater ignis. D.

אֲחִירָם Achiram. Fratris celſitudo vel elatio: aut fratris dolus vel proiectio.

Achiramite. Idem. plu. nu.

אכיש Achis. Vtíq eſt: vel ſic eſt.

אֲחִישָׁר Achiſa. Frater principis: ſiue frater directionis vel cantici: aut frater inſidians. heb. achiſar.

אֲחִיסָמָךְ Achiſamech. Frater ſuſtentationis vel firmitatis: aut frater confluigens.

אֲחִיטוֹב Achitob. Frater bonitatis.

אֲבִיטוֹב Achitob. 1. Paralipo. 8. interpretatur Pater bonitatis. heb. abitob.

אֲחִיתֹפֶל Achitophel. Frater ruine vel frater defectus: aut frater inſipiditatis. i. rei inſulſe

עָכּוֹ Accho. Compreſſus: vel confractus

עַכְבּוֹר Acchobor. Mus: vel conterens ſiue comprimens puteum.

עָכוֹר Achor. Turbatio.

הַכּוֹץ Acchos. Spina: ſiue eſtas: aut tedium: ſeu vigilia: vel finis.

Accos. Idem.

עִירָן Acran. Tranſitus: aut ira: ſiue impregnatio: vel nubes cantici: aut ſyriace frumentum. heb. abran

עֶקְרוֹן Achron. Sterilitas: ſiue eneruatio: aut euulſio: vel truncus.

עַכְסָה Achſa. Compoſita: vel adornata: aut laſciuiens: ſiue confractio vel diruptio velaminis.

אַכְשָׁף Achſaph. Venefícus: ſiue conterens vtíq: aut labium vtíq.

עָקֵב Achub. Veſtigium: vel ſupplantatio: aut prauitas: vel calcaneum: ſiue retributio.

Achub. Idem.

חִכּוּפָא Achupha. Preceptum oris: aut ſculptura oris.

עִכּוּס Accus. Spina: ſiue eſtas: aut tedium: ſeu vigilia: vel finis.

חָטָא Accus. Nec. 10. & 12. interpretatur Peccatum derelinquẽs. heb. atus.

אַכְזִיב Achzib. Mendax: ſiue ceſſans: aut fluens vtíq.

Achziba. Idem.

עָדָה Ada. Cetus: vel congregatio: ſiue ornata: vel teſtificans: aut tranſiens: vel preda: aut ſyriace ablata.

הֲדַד Addad. Sonitus: aut clamor: ſeu mãmilla: vel dilectio.

הָדָד Adad. Geñ. 25. & 1. Paralipo. 1. b. Acutus: vel gaudens: aut ſyriace nouus: vel ynitas.

הֲדַר Adad. Geñ. 36. vbi dicitur Regnauit pro eo adad: nomẽq; vrbis eius phou: interpretatur pulchritudo: ſiue habitaculum: aut generatio. heb. hadar.

Adad. 3. Reg. 11. c. vbi dicitur Et fugit adad: interpretatur interitus: aut nubes: vel vapor: ſeu fons.

עֲדָדָה Adada. Teſtimonium cetus vel cõgregationis: aut teſtimonio ornata: vel teſtis tranſitus ſiue prede eius: aut preda ſue prede: vel eternitas ſui teſtimonii.

הֲדַעְזֶר Adadezer. Decor aut pulchritudo auxilii: ſiue habitaculũ vel generatio auxilii: aut atrium pulchritudinis ſiue habitaculi vel generationis. heb. adarezer.

עֲדָיָה Adaia. Teſtis domini: ſiue ornatus vel preda domini: aut tranſitus vel eternitas domini.

Addaia. Idem.

יְדַעְיָה Adaia. Nec. 12. Scientia domini: vel cognitio domini. heb. iadaia.

עֲדָיָה Adaias. Teſtis domini: ſiue ornatus vel preda domini: aut tranſitus vel eternitas domini.

אֲדַלְיָא Adalia. Hauriens: ſiue paupertas: aut nubes vel interitus laboris.

אָדָם Adam. Homo: ſiue terrenus: aut ruffus: vel ſanguineus.

אַדְמָה Adama. Terra: aut ruffa: vel ſanguinea.

אָדָמִי Adam. Homo: vel humanꝰ: ſiue terrenus: aut ruffus: vel ſanguineus: aut nubes vel vapor ſiue interitus aquarum.

עַדָּן Addan. Delitioſus: ſiue voluptuoſus: aut ornatus: vel ſyrace temporalis. heb. adin.

אַדָּר Adar. Pallium: ſiue potentia: aut magnitudo.

Adarſa. Teſtificans ſolem vel ſurdum: aut teſtimonium amantis. D.

חֲדַשָּׁה Adaſſa. Nouitas: aut mẽſis: vel ex ſyro & hebreo vnꝰ aries.

עָדָשָׁה Adaſſa. 1. Paralipo. 7. Acernus. heb. aia.

עַדְתָּא Adaſſa. Nec. 12. Teſtis: ſiue ornatus: aut tranſitus vel preda. heb. addo.

Adazer. Teſtis vel teſtimonium auxilii. D.

אֶדְדָתָן Adeodatus. Latinum eſt: & in hebreo dicitur elchanan: & interpretatur a deo datus: ſiue gratia dei: aut miſericordia vel donum dei.

Addi. Teſtis: vel teſtimonium: ſiue ornatus: vel tranſitus: aut preda.

Adiada. Teſtimonium manus: ſiue teſtimonium teſtimonii: aut preda manus. D.

Adihel. Teſtimonium dei: ſiue ornatus vel tranſitus dei: aut preda vel eternitas dei.

עֲדִין Adin. Delitioſus: ſiue voluptuoſus: aut ornatus: vel ſyriace temporalis.

Addin. Idem.

עֲדִינָא Adina. Idem.

עֲדִיתַיִם Aditháim. Cetus. p. n. ſiue congregationes: aut teſtimonia.

עַדְלַי Adli. Teſtis mihi: ſiue ornatus mihi: aut tranſitus vel preda mihi.

אַדְמָתָא Admátha. Nubes: vel vapor mortis: ſiue interitus mortis: vel terreſtris: aut rubeus.

עֲדָא Addo. Teſtis: ſiue ornatus: aut preda: vel tranſitus.

אַדֶּר Addoar. Pallium: ſiue potentia: vel magnitudo. heb. adar.

עֲדֻלָּמִי Adolamites. De adullam quod interpretatur teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimonium ſiue ornamentũ ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.

אֲדֻמִּים Adomim. Terreni: ſiue ruffi: aut ſanguinei.

אֲדוֹן Adon. Dominus: aut baſis: vel ſyriace auris.

יְהוָה Adonay. Beatus hieronymus. Exo. 6. pro nomine dei tetragrammaton. i. quattuor litterarum adonay tranſtulit: & in aliis locis ſemper interpretatus eſt dominus. Et notandum quod iſte quattuor littere huius nominis. i. Iod. he. vau. he. non ſunt compacte ad hoc vt ex illis ſyllabizetur vl formetur aliquis terminus vel dictio: idcirco eſt nomen ineffabile. Si tamen ſyllabizaretur vel pronunciaretur: eſſe vel eſſentiam aut generationem ſignificaret. Itẽ notandum q adonay in hebreo: domini mei in plurali ſignificat qñ ſcribitur eiſdẽ litteris quibus pronunciatur. ſ. Aleph. daleth. nun. iod. In tranſlatione vero chaldaica pro hoc nomine dei tetragrammatõ ſemper ponitur triplex iotha: quod non vacat myſterio.

אֲדֹנִיָּה Adonaia. Dominator dominus: aut baſis domini: vel ex ſyro & hebreo auris domini.

Adonias. Idem.

אֲדֹנִיבֶזֶק Adonibézech. Domini fulgur: ſiue dominus fulguris: aut dominus in compedibus.

אֲדֹנִיקָם Adonicam. Dominus ſurrexit: aut dominus vindicans.

אֲדֹנִירָם Adoniram. Dominus excelſus: ſiue dominus celſitudinis vel elationis.

חִפּוּת Adónis. Nomen idoli: in hebreo eſt thamuz: & interpretatur conſumptus: ſiue incendium. ſyrum eſt.

אֲדֹנִיצֶדֶק Adoniſédech. Domini iuſtitia: ſiue dominus iuſtus.

Ador. Generatio: vel habitatio: aut teſtimonium lucis vel ignis. D.

אַדְרָךְ Adrach. Acumen ſiue gaudium tenerítudinis: vel cubiculum ſolum: aut ex ſyro & hebreo vnitas vel nouitas tenerítudinis.

אַדְרַמֶּלֶךְ Adrameléch. Pallium regis: ſiue magnitudo vel potentia regis vel conſilii.

Adrumetina. In greco Adramytena: & interpretatur ſolídita munda vel terſa. G.

עַדֻלָּם Adulam. Teſtimonium ſiue ornamentum illis: aut teſtimonium ſiue ornamentum ſue miſerie: vel tranſitus aut preda ſue miſerie.

הֲדוֹרָם Aduram. Decor eorum: aut laus vel confeſſio ſublimis: ſiue clamor excelſus.

אֲדָרָם Aduram. 2. Reg. 20. & 3. Reg. 12. Pallium eorum: ſiue potentia vel magnitudo eorum: aut vapor excelſus: ſiue nubes excelſa: aut dolor vel interitus ſublimitatis.

אֲדוּרַיִם Aduram. 2. Paralipo. 11. interpretatur Fortitudo vel potentia maris: aut vapor ſiue interitus eius eleuatus: vel nubes eleuata. heb. aduráim.

Addus. Nouitas: vel menſis: aut trituratio. D.

עֵין Aen. Oculus: ſiue fons.

אַפַּיִם Apphaím. Vultus: vel facies: aut furores: ſiue nares: vel piſtores.

הַפָּרָה Aphara. Vacca: ſiue frugifera: aut acreſcens vel irritans.

אַפַּרְסָתְּי Apharſathei. Diuidẽtes ſiue dilacerantes pauones.

אַפַּרְסָכְי Apharſathei. Eſdre. 5. & 6. interpretatur Diuidentes: ſiue dilacerantes. heb. apharſachei.

אַפֵּק Aphech. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel ſyriace exitꝰ.

אַפֵּקָה Aphéca. Idem.

פְּסַלְמִים Aphechdomini. Portio vel diminutio ſanguinũ: aut dimínutio tacentium vel aſſimilantium. heb. phechdomim.

פִּתְחָה Apheceia. Porta domini: ſiue aperuit dominus. heb. phetheia.

אֲפֵק Apheq. Pelagus: vel fortitudo: aut vigor: vel ſyriace exitus. heb. aphech.

אַשְׁפְּנַז Affenez. Pharetra aſperſionis vel diſtillationis: ſiue magus aſperſus. heb. aſphenez.

נִפְתַּח Aphia. Flans vel exſuflans: ſiue loquens: aut illaqueans.

טִפְמִי Aphonites. Labium vel ripa aquarum: ſiue contritio aquarum. heb. ſephomites.

חִפְרִים Aphraim. Fodientes: aut explorantes: ſiue confundentes: aut explorans vel confundens mare.

פּוּל Aphrica. Eſa. 66. In hebreo dicitur pul: & interpretatur caſus vel ruina: aut faba.

פּוּט Aphrica. Naum. 3. In hebreo eſt put: & interpretatur craſſa vel pinguis. ſyrum eſt.

חֻפְצִיבָה Aphſiba. Voluntas mea in ea.

הַשּׁוּפָא Aphupha. Detectio: ſiue diſcoopertio: aut feſtinatio oris. heb. aſupha.

Apphus. Indignationis conſilium: aut volatus conſilium: vel ſcrutator. D.

חָגָב Agab. Locuſta.

אַגָּג Agabus. Idem: vel feſtiuitas patris. D.

Agag. Tectum vel ſolarium: quod eſt. ſcilicet in ſuperiori parte domus

אַגָּגִי Agagites. Idem.

הָגָר Agar. Aduena: ſiue peregrina: aut ruminans: vel timens.

הָגְרִי Agarai. Aduena: ſiue peregrinus: aut ruminãs: vel timens.

הָגָרִים Agarení. Idem. plu. nu.

Agarenus. Idem. ſ. n.

חֲגִיָּה Agge. Sublimitas: ſiue exaltatio.

אַגָּא Ageba. Collis: ſiue vas vel calix. heb. geba. Nam illud. a. eſt prepoſitio ablatiui caſus.

חֲגִי Aggeus. Feſtiuus: ſiue ſolemnis: vel gyrans.

חַגַּי Aggi. Ideni.

חֲגִיָּה Aggia. Feſtiuitas domini: ſiue ſolemnitas domini: aut gyrus domini.

חֲגִי Aggite. Feſtiuitates: vel ſolẽnitates: aut gyrantes.

חַגִּית Agith. Feſtiua: ſiue ſolẽnis: vel gyrans.

Agrippa. Latinum eſt. dictum ab eo q egros. ideſt difficiles partus faciat: vel dicitur ille qui in naſcendo prius emittit pedes.

אַיָּה Ahaia. Vultur: ſiue heu: aut inſula eius: vel vbi eſt. heb. aia.

עַוָּא Ahaiath. Iniqua: ſiue peruerſa. heb. aua.

הַחַכְמוֹנִי Ahamoni. Sapiens: vel ſapientiſſimus: ſiue hamus numerationis vel muneris: aut expectatio muneris. heb. achamoni.

אֲחָרַח Ahara. Frater redolens: aut pratum odoris.

אַחַרְחֵל Aharel. Alter exercitus: ſiue nouiſſimus exercitus: aut alter dolor: ſiue nouiſſimus dolor: aut ouis fratris.

אָחָז Ahaz. Apprehendens: ſiue poſſidens: aut videns.

עַחְרְמֹן Ahenremmon. Duo nomina ſunt. Ahen. oculus: ſiue fons: & Rẽmon. malum granatum: vel altitudo eius.

אַחַר Aher. Alter: ſiue poſterior: aut nouiſſimus.

אָחִי Ahi. Frater meus: vel fratres mei.

אֲחִיָּה Ahia. Frater domini.

אַיָּה Ahia. 2. Reg. 21. Vultur: ſiue heu: aut inſula eius: vel vbi eſt. heb. aia.

אַיָּלוֹן Ahialon. Ilex vel quercus: aut fortitudo siue ceruus.
אֲחִיאָם Ahiam. Frater matris: aut frater gentis.
אֲחִיָּה Ahias. Frater domini.
יְחִיָּה Ahias. 1. Paralipo. 15. Viuit dominus. heb. iehias.
אֲחִיקָם Ahicam. Frater resurgens: aut frater vindicans.
חֲ אֵל Ahiel. Viuit deus: siue vita dei. heb. hiel.
יְעִיאֵל Ahiel. Esd. 10. in fine interpretatur Aceruus dei: siue abstulit deus. heb. iehihel.
אַיָּלַת Ahilam. Quercus: siue maledictio: aut fortitudo. heb. elath.
אֵילוֹת Ahilath. Quercus. plu. nu. siue cerue: aut maledictiones: vl fortitudines.
אַיָּלוֹן Ahilon. Quercus: siue fortitudo: aut ceruus.
אֲחִילוּד Ahilud. Frater natus. vel frater genitus.
אֲחִימָן Ahiman. Frater preparatus: siue frater dextere: aut frater quid.
אֲחִימֶלֶךְ Ahimélech. Frater meus rex: vel frater regis siue consilii.
אֲבִימֶלֶךְ Abimélech. 1. Paralipo. 18. interpretatur Pater meus rex: siue pater regis vel consilii. heb. Abiméleh.
אַחִין Ahin. Frater vini: vel fratres. p. n.
אֲחִיו Ahio. Frater eius: vel fratres eius.
עַיִן Ahion. Intuitus: aut fons: vel oculus.
אֲחִירַע Ahira. Frater iniquitatis: siue frater societatis: aut frater pastoris: vel fratrem confringens.
אֲחִבָּן Ahobban. Frater filii: vel fratris filius: siue frater intelligentie: aut frater edificans: vel absconditus.
אֲחִד Ahod. Laudans: siue confitens.
אֲחוּד Ahod. 1. Paralip. 8. interpretatur Vnitas: siue gaudium: aut enigma: vel acumen.
אָחוֹחַ Ahóc. Tribulus: vel spina: siue fraternitas: aut hamus.
הוֹמִם Ahohiman. Tumultus siue turbatio eorum. heb. homam.
אֲחוֹחִי Ahoites. Frater viuus: aut tribulus vel spina mea.
אָהוֹד Ahoth. Laudans: siue confitens. heb. ahod.
אֲחוֹחִי Ahotites. Frater viuus: aut tribulus vel spina mea. heb. Ahohites.
אֲבוּמַי Abumai. Pratum aquarum: siue frater aquarum.
חוּר Ahur. Liber vel ingenuꝰ: siue albedo: aut foramẽ. heb. hur.
אֲחִיכָם Ahicham. Frater resurgens: aut frater vindicans.
עַיִן Ain. Oculus: siue fons.
אַיוֹת Aioth. Laudans: siue confitens. heb. Ahud.
עֲיָת Aioth. Esa. 10. interpretatur Hora: siue coacernatio. heb. aiath.
חֲלָאָה Alaa. Infirmitas: siue rubigo.
אֲחְלָב Alab. Frater cordis: siue lacteus: vel lactans: aut adeps.
עַלֶּמֶת Alámath. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem.
Alameth. Idem.
אֶלְיַעְלְבֹן Albialbon. Pater superintelligens: aut pater superedificãs vel ex hebreo & syro pater iniurie. heb. abialbon.
חֶלְמָח Alchat. Portio: siue diuisio: aut lenitas: vel lubricatio.
ἄλκιμος. Alchimus. Fortis. G.
לֶחְיָה Alc. humiditas humida: aut tabula humida vel viridis: siue maxilla humida. heb. lale.
Aleph. Doctrina: siue mille. D.
הַלְלוּיָהּ Alleluya. Laudate dominum.
ἀλέξανδρος. Alexander. Adiutor vel auxiliator virilis vel fortissimus. G.
ἀλεξάνδρεια. Alexandria. Hebraice dicitur no: & interpretatur crudum: siue irritatio: aut prohibitio. grece vero adiutorũ siue auxilium virile vel fortissimum.
ἀλεξανδρεῖς. Alexandrini. Adiutores siue auxiliatores viriles vel fortissimi. G.

Alexandrinus. Idem. f. n. G.
Alpheus. Millesimus: vel doctus: aut dux. D.
Aliam. Occultꝰ: aut iuuenis: vel seculum. heb. aßam.
Alian. Folia: siue excelsus.
Alicarnasium. Caput maritime habitationis. G.
Alicarnasus. Idem. G.
Alimis. Vestibulum: vel porticus: aut fortitudo. D.
Almathan. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem. heb. alemeth
Almon. Occultum: aut iuuentus: vel seculum ipsius.
Almoth. Occultatio: siue iuuentus: aut secula: vel super mortem.
Aloes. Incantator: aut tacens.
Allon quercus: vel fortis.
Alua. Ascensus eius: siue preuaricatio ipsius.
Aluba. Superior: vel excelsus: aut syriace peruersus. heb. aluan.
Alul. Dolor: siue principium doloris vel immundicie: aut expectatio doloris vel profanationis: siue obstetricatio doloris.
Amma. Obscurata: siue cooperta: aut populus eius: siue cum ea.
Amma. Iudi. 1. Lac: siue adeps: aut mansit in ea: siue principium vel dolor in ea. heb. alba.
Amaad. Populus testimonii: aut populi transitus vel preda: siue populus eternitatis.
Ammad. Ira: vel indignatio: siue calefactio: aut vter. heb. amath.
Amadáthi. Conturbans legem: vel mẽsura.
Amal. Labor: aut iniquitas.
Amalech. Populus lambens: vel ex hebreo & syro populus percutiens.
Amalech. 3. Regum. 22. & 2. Paralipome. 18. & Hiere. 36. & 38. interpretatur Rex: siue consiliarius. heb. amélech.
Amalech. ps. 52. in titulo: interpretatur Chorus: siue infirmitas: aut syriace venia. heb. maalath.
Amalechite. Populi lambentes: vel ex hebreo & syro populi percutientes.
Amalechites. Idem. f. n.
Aman. Conturbans: aut tumultuans: siue preparans.
Amana. Fides: siue veritas: aut credulitas: vel nutrix.
Ammanite. Populares.
Ammanites. Idem. f. n.
Ammanitis. Popularis. f. g.
Amaria. Dicit dominus: aut celsitudo domini: vel ex syro & hebreo agnus domini.
Amarias. Idem.
Amasa. Populus parcens: siue populum tollens: vel populum eleuans.
Amasai. Populi munus.
Amasai. 1. Paralipo. 6. d. Fortis: vel robustus.
Amasai. Nec. 11. Populi conculcatio.
Amasia. Fortitudo domini.
Amasias. Idem.
Amasias. 2. Paralipo. 17. Onus domini.
Amasias. 2. Paralipo. 28. Populus parcens: siue populum tollens vel eleuans. heb. amasa.
Amasias. 2. Paralipo. 29. Populi munus: vel cum munere. heb. amasai.
Amasias. Sopho. 1. Dicit dominus: aut celsitudo domini: vel ex syro & hebreo agnus domini. heb. amarias.

חַמְתִּי Amatheus. Indignatio: siue calor: aut murus: siue vter: vel lagena.
אֲמִיתִי Amathi. Verax: siue timens: aut cubitus: vel famulatus.
Amathitis. Idem. D.
Aminaum. Populus ablectus: siue populus obscuratus. D.
מֶלֶךְ Amélech. Rex: siue consiliarius.
אָמֵן Amen. Vere: siue fideliter.
הַמְתַּאֵר Amphar. Species: siue forma: vel figuratus: aut depictus: siue mortem maledicens. heb. amthar.
ἀμφίπολις. Amphipolis. Vallata vel circundata ciuitas. G.
עַמִּיאֵל Amiel. Populus dei. siue mecum deus.
Ammiel. Idem.
Amihel. Idem.
אֵמִים Amim. Mater: aut timor: siue cubitus: vel syriace gens. heb. ami.
עַמִּינָדָב Aminadab. Populus spontaneus: siue populus vouens: aut populi princeps.
אֲבִינָדָב Aminadab. 1. Reg. 7. & 16. & 17. & 2. Reg. 6. & 1. Paralip. 9. & 10. & 13. interpretatur pater spõtaneus: siue pater vouentis vel voti: aut pater principis. heb. abinadab.
עַמִּישַׁדָּי Ammisadai. Populus omnipotentis: siue mecum omnipotens: aut mecum deuastator.
תַּמּוּז Amithal. Calor roris: aut indignatio roris: vel ex hebreo & syro caloris sui vmbra.
עַמִּיהוּד Ammiud. Populus laudis vel cõfessionis: siue mecum laus vel confessio.
עַמִּיחוּר Ammiur. Populus libertatis vel foraminis: siue populus albedinis.
עַמִּיזָבָד Amizadab. Populi dos vel dotatio. heb. amizabad.
אֶמְנוֹן Amnon. Fidelis: aut verax: siue nutritius: vel pedagogus: aut matris filius.
עמק Amoch. Vallis: aut profunditas.
עַמּוֹן Ammon. Populus eius.
בֶּן עַמִּי Ammon. Gen. 19. in fine: interpretatur Filius populi mei. heb. ben ami.
אָמוֹן Amon. 2. Reg. 3. Fidelis: aut verax: siue nutritius vel pedagogus: aut matris filius. heb. amnon.
אָמֵן Amon. 3. Reg. 22. & 4. Reg. 21. & 1. Paralipo. 3. & 2. Paralipo. 18. & 33. & Nec. 7. & Hiere. 1. & 25. a. & Sopho. 1. & Math. 1. interpretatur Fidelis: aut verax: seu artifex: vel nutritius. aut pedagogus.
חָמוֹן Amon. Ioſ. 19. & 1. Paralipo. 6. Calor: aut sol: siue ira eius.
הָמוֹנָה Amona. Numerans: siue preparans: aut multitudo eius: siue tumultus eius: vel syriace veritas.
עַמּוֹנִי Ammoni. Popularis.
Ammonite. Idem. p. n.
עַמּוֹנִים Ammonite. 2. Paralipo. 26. a. vbi dicitur & contra ammonitas interpretatur Habitacula: siue afflicti aut delinquentes: vel respondente s. heb. meonite.
עַמּנִי Ammonites. Populꝰis.
עַמּוֹנִיוֹת Ammonitides. Populares. f. g.
אֱמֹרִי Amorrei. Amari: vel loquaces: aut rebelles.
Amorreus. Idem. f. n.
אָמוֹץ Amos. Fortis: vel robustus.
עָמוֹס Amos. Vnꝰ ex duodecim prophetarũ interpretatur One ratus: vel onerans.
חֲמֹצָה Amosa. Iurgiũ: vel adinuentio: siue azymũ: aut cõpressio.
חֲמַתְדָאר Amothdor. Indignatio vel calor generationis aut pile vel sphere siue habitationis.
Amplíatus. Latinum est a verbo amplio amplias.
אַמְפֵּל Ampephel. Loquens ruinam: aut loquens occultum vel loquens iudicium.
עַמְרָם Amram. Populꝰ excelsus: vl manipulꝰ eorũ: aut cũ excelso.

Amramite. Idem. p. n.
עַמְרִי Amri. Manipulus: vel dominium: siue populus rebellis vel amarus.
אִמְרִי Amri. Nec. 5. Amarus: vel loquens: siue exaltatio: aut syriace aries.
אַמְצִי Amsi. Fortis: vel robustus.
חֲמוּאֵל Amuel. Calor siue ira dei: aut ex syro & hebreo viderunt deum.
חָמוּל Amul. pius: siue misericors.
Amulite. Idem. p. n.
עָנָה Ana. Respondẽs: vel cantans: siue affligens: vel pauper.
הֲנַע Ana. 4. Reg. 18. & Esa. 37. Cõmotio: vel motus.
חֲנָה Anna gratiosa: siue misericors: aut requiescẽs: vel donans.
עֲנָב Anab. Vua: aut syriace nodus.
חָנָן Anam. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors. heb. anan.
עֲנַמֶּלֶךְ Anamélech. Responsio aut canticum regis: siue afflictio vel paupertas regis vel consiliarii.
עֲנָמִים Anamim. Fons siue oculus aquarum: aut responsio vel afflictio seu canticum aquarum.
חָנָן Anan. Gratiosus: aut donans: siue pius aut misericors.
עָנָה Anan. Genꝰ. 36. Respondens: vel cantans: aut affligens: vel pauper. heb. ana.
עֲנָנִי Anan. 1. Paralipo. 3. Nubes: vel auguratio: aut diuinatio. heb. anani.
עָנָן Anan. Nec. 10. vbi dicitur hanã. anan. interpretatur nubes: siue augurium: aut diuinatio.
עֲנָנְיָה Anana. Nubes dñi: aut diuinatio dñi. heb. anania.
חֲנַנְאֵל Ananeel. Gratia dei: siue misericordia dei: aut donum dei.
חֲנַמְאֵל Ananeel. Hiere. 32. Gratia ex deo: siue misericordia vel donum a deo. heb. anameel.
חֲנַנְאֵל Ananehel. Gratia dei: siue misecordia dei: aut donum dei.
חֲנָנִי Anani. Gratiosus: aut donans: siue pius: aut misericors.
חֲנַנְיָה Anania. Gratia domini: siue misericordia domini: aut donum domini.
חֲנָנִי Anania. Nec. 12. Gratiosus: siue donans: aut pius: vel misericors. heb. anani.
חֲנַנְיָה Ananias. Gratia domini: siue misericordia domini: aut donum domini.
עֲנַנְיָה Ananias. Nec. 3. Nubes domini: aut diuinatio domini.
Annas. Affligens: vel humilians: aut respondens. D.
עֲנָת Anath. Responsio: vel canticũ: aut afflictio: siue paupertas.
Anathoth. Idem. p. n.
עֲנָתוֹת Anathothia. Responsiones uel cãtica domini: aut afflictiones vel inopie domini.
עֲנָתוֹתִי Anathotites. Respõsio: siue canticum: aut afflictio: vel pauper.
עֲנָתוֹת Anathut. Idem. p. n.
ἀνδρέας Andreas. Virilis: vel fortissimus. G.
ἀνδρόνικος. Andronicus. Vir victoriosus. G.
עָנָם Anen. Responsio aut cãticum eorum: siue afflictio vel paupertas eorum: aut syriace onis eorum. heb. anem.
חֲנָנִי Aneni. Gratiosus: aut donãs: siue pi⁹: vel misericors.
עָנֵר Aner. Respõsio aut canticũ lucerne: siue affligens lucernã.
Ange. Gratie siue misericordie vallis. D.
עָנִי Ani. Retponsio: aut canticum: siue afflictus: vel pauper.
עֲנִיָּה Ania. Responsio aut cãticum domini: siue afflictus vel pauper domini.
אֲנִיעָם Aniam. Ego populi: siue nauis populi: aut dolor siue fortitudo populi.
חֲנִיאֵל Aniel. Gra siue misericordia dei: aut requies vel donũ dei.
Anihel. Idem.

עֲנִים Anim. Respondẽtes:siue cãtantes:aut afflicti vel pauperes

עֲנִיאֵלי Aniosiab. Duo nomina sunt. Primum ani quod interpretatur responsio:aut cantieum:siue afflictus vel pauper. alterum oliab: quod interpretatur dei pater: vel deus patris. heb. Ani. & Eliab.

עָנוּב Anob. Vua:aut syriace nodus.

חָנוֹן Anon. Gratiosus:siue misericors:vl donãs:siue requiescẽs.

ἀντίπας. Antiphas. Pro oibus:vel contra omnes. G.

ἀντιοχία. Antiochia. Pro vehiculo: vel curru. s. loco currus:siue contra vehiculum vel currum. G.

ἀντιοχῆις Antiochení. Idem. p. n. G.

ἀντιοχεὺς Antiochenus. Idem. s. n. G.

ἀντίοχος Antiochus. Idem quod antiochia. G.

ἀντίπατρος Antipater. Pro patre: vel cõtra patrem. G.
Antipatris. Idem: G.

חָנָן Annum. Gratiosus:siue misericors:vel donans:aut requiescens. heb. annun.

ἀπάμεια. Anun. Idem.

ἀππάμεια. Appamea. Expellens:vel abigens. G.
Appamia. Idem. G.

אַפְדְּנוֹ Apedno. Ornamentum eius:siue ira iudicii eius.

ἀπελλῆς Appelles. Expellens vel abigens. G.

ἀππία. Appia. nomẽ femine. Producens vel pullulãs. G.
Appiforum: & appia via ex greco & latino lõgiquum vel remotum forum:siue longinqua uel remota via.

ἀποκάλυψις Apocalypsis. Reuelatio. G.

ἀπολύων Apollyon. Exterminans vel perdens aut destruẽs. G.

ἀπολλῶς Apollo. Perdens:vel destruens. G.

ἀπολλωφάνης Appollophanes. Perditionem vel destructionẽ ostẽdẽs. G.

ἀπολλωνία. Apollonia. Perditio:vel destructio. G.

ἀπολλώνιος. Appollonius. Perdẽs: vel destruẽs. G.

ἀπόστολος. Apostolus. Missus. G.

הַפִּצֵּץ Apses. Cõminuens:siue crispiens:aut aperiens.

הַפּוּתִי Aputhei. Seducens:aut buccella:siue latitudo.
Aquila. Latinum est.

עָר Ar. Suscitatio:siue vigilia: aut euacuatio: vel denudatio: seu ciuitas: aut emulus.

הָרְאָ Ara. Mons:aut pregnans:siue demõstratio.

אָרָא Ara. 1. Paralipo. 7. Maledicens:aut videns.

אָרָב Arab. Insidiãs:vel multiplicãs:aut feneſtra:siue locusta.
Araba. Idem. D.
Arabathane. Insidiatio fortis:aut feneſtre vl locuste fortitudo vel donum:aut multiplicatio fortitudinis vel doni. D.

עֲרָבִאִים Arabes. Vespertini:aut fidejussores:siue suaues:aut campestres:vel coruí:aut salices:vel mixtiones.

שְׁבָא Arabes. ps. 71. In hebreo est saba: & interpretatur. Conuersio:siue captiuitas:aut canicies:vel sessio.

עָרְבִי Arabia. Vespera:aut vespertina:vel fideiussio:siue suauitas: aut coruus vel coruina:seu desertũ: vel salix:aut cõmixta.

שְׁבָא Arabia. ps. 71. In hebreo est saba: & interpretatur cõuersio siue captiuitas:aut canicies:vel sessio.

אֲרוֹבוֹת Araboth. Cataracte:siue feneſtre:aut insidie:vel locuste.

עֲרָב Arabs. Vespertinus:aut fideiussor:vel suauis:siue cãpestris: aut coruus:vel salix:seu mixtio.

אָרֹךְ Arach. Longitudo:siue medicina:vel sanitas.

עַרְכִּי Aracheus. Neruus:au syriace fugitiuus:

אַרְכִי Arachites. Longus vel procerus:siue sanans:aut medicina.

עָרָד Arad. Onager:aut syriace draco.

חָרָד Arad. Iudi. 7. Stupor:aut tremor.

חֲרָדָה Arada. Idem.

אָרְוָדִי Aradius. Maledictionis abũdãtia:ant descẽdẽs:vel iperãs

אָרְוָד Aradius. Ezech. 27. Imperans:aut descendens.
Arado. Stupor:aut tremor:siue descensio:vel dñium. D.

אַרְפָּד Araph. Lux redemptionis: aut sternens. s. aliquid ad reclinandum. heb. arphad.

תַּרְפָּה Arapha. Medicina:siue relaxatio:aut gigantissa: vel mõtis os. s. ab ore: aut mons hic. i. in hoc loco. ſriace acutus.

חֲרוּפִי Araphites. Opprobrium:aut hyems: vel iuuentus: aut syriace acutus. heb. areph.

חֲרָהֵיָה Araia. Calor aut ira domini. ſctio eorum.

אֲרָם Aram. Celsitudo:aut sublimitas:seu decipiens: aut maledictio nunc.

הָרָן Aram nomen viri. Geñ. 11. & 1. Paralipo. 23. Interpretatur Mons:siue montanus:aut pregnans: siue concipiens: vel cantans:aut preco. heb. haran.

חָדָם Aram. Nec. 12. Destructus:siue anathematizatus vl rete siue retiaculum:aut dedicatus:siue consecratus. s. deo.

רָם Aram. Ruth vltimo Excelsus: vel sublimis:aut proiiciens. heb. ram. ſ proiicens.

תַּרְמָה Aram. Matthei primo & Luce. 3. Excelsus vel sublimis:aut
Arama. Excelsa:siue sublimis:aut vermis:siue proiiciens.

חָרָן Aran. nomẽ loci. Geñ. 11. in fine. Et. 12. & 17. & 28. & 29. & 4. Reg. 19. & Esa. 37. & Ezech. 27. Et nomen viri. 1. Paralipo. 2. Vbi dicitur peperit aran. interpretatur Ira: siue ira scens: aut syriace libertas.

הָרָן Aran. Nomen viri. Geñ. 11. & primo. Paralipo. 23. interpretatur mons:siue montanus:aut pregnans:siue concipiẽs: vel cantans: aut preco.

אָרָן Aran. Geñ. 36. & 1. Paralipo. 1. & 2. vbi dicitur & buna & aran: interptatur Arca: siue exultans:aut maledictio eorũ.

עֲרָעָרִי Araores. Miryca:aut suscitatio vigilie: vel vigilia vigilie: aut nudatio pellis.

אֲרָרָט Ararath. Armenia:siue maledictio tremoris:aut ex hebreo & syrio maledictio siue lux currentis.

הָרָרִי Arari. Montanus.

הָרָרִי Arari. 2. Reg. 23. d. Tremefactus:siue stupefactus vel caloris aut ire abundantia. heb. aradi.

הָרָרִי Araites. Montanus.

חֲרָחַס Aras. Ira vel calor confidentie siue protectionis.

חֲסָרָה Aras. 2. Paralipo. 34. Defectus:siue deficiens. heb. asra.

עָרָד Arath. Onager: aut syriace draco. heb. arad.

אַרְבָּתִי Arbatis. Fideiussor: vel suauis: aut mixtus: vel vespertinus: siue planicies. D.

אַרְבָּתִי Arbatites. Idem.

אַרְבֵּע Arbee. Quattuor: siue accubatio.

אַרְבֵּאל Arbella. Suscitatio vestutatis: siue insidians ei: vel multiplicans eam: siue locusta eius. D.

אַרְבִּי Arbi. Locusta: vel feneſtra: siue insidiator: aut multiplicãs.

חַרְבוֹנָה Arbona. Destructio: siue gladius eius nunc: aut siccitas eius nunc: siue ira edificantis: vel ira intelligentis.

ἀρχέλαος Archelaus. Princeps populi. G.

אַרְכִיעֲצָת Archiatharoth. Lõgitudo coronarum vel circulorum: aut sanitas vel cicatrix coronarum vel circulorum.

רוֹת

ἀρχίππος Archippus. Princeps vel prefectus equorum. G.

ἀρχιτρίκλινος. Architriclinus. Princeps triclinii. idest triũ mensarum. G.

אַרְדּוֹן Ardon. Imperans: siue descẽdẽs: aut maledictiõis iudiciũ.

אֲרֵכִי Area. Via: siue semita: aut viator: vel odorãs: siue annona. ſmons in ea.
idest diurna portio.

אֲרַם Areba. Magna: siue multa: aut proiiciens: vel litigiosa: siue

עֲרָבָה Arebia. Princeps vel cantans in domino: aut siccitas domini. heb. arebia.

שַׂרְבָיָה Arechon. Vacuus: siue mons lamentatiõis: vel mons possessionis.

תַּרְקוֹן Ared. Imperans: siue descendens. (

צֶרֶד Aree. Via: siue semita: aut viator: vel odorans: aut annona idest diurna portio.

אֲרַח Areph. Hyems: siue opprobrium: vel adolescentia: aut syriace acutus.

חֲרִיף Areli. Altare: siue lux dei: aut visio dei. (

אֲרְאֵלִי Arem. Destructio: siue anathema: aut rete: vel retiaculum:

תֶּרֶם

siue dedicatum aut consecratum. scilicet deo.

חֶרֶת Areth. Sculptura: aut libertas.

חֲרִיף Areth. Nec. 10. Hyems: siue opprobrium: vel adolescentia: aut syriace acutus. heb. areph.

ἀρέτας. Aretha. Virtuosus: aut placidus. G.
Arethi. Esd. 2. Non est in hebreo.

אֲרֻנָה Areuna. Arca: vel canticum: siue exultatio: aut lux nostra: siue maledictio nunc. (apharsei.

אֲפַרְסָיָא Arphasei. Dilacerantes: aut frangentes: siue diuidẽtes. heb.

אַרְפַּד Arphat. Lux redemptionis: aut sternens. s. aliquid ad reclinandum. heb. arphad.

אַרְפַּכְשַׁד Arphaxad. Sanans vel laxans quasi depredationẽ aut quasi mammillam: vel sanans aut laxans sicut demon.

אַרְגֹב Argob. Gleba: vel glarea: aut maledictio putei vel dorsi: siue lux altitudinis.

יָרִיב Arib. Pugnans: siue multiplicans. Heb. iarib.

אֲרִידַי Aridai. Leo abundans: aut maledictionis abundãtia.

אֲרִידָתָא Aridatha. Leonis lex: siue maledictionis lex vel ritus

אֲרִדִי Aridi. Imperans: vel descendens.

אֲרִיאֵל Ariel. Altare: siue leo dei: aut lux dei.

אֲרִאֵל Ariel. Nu. 26. Altare: siue lux dei: aut visio dei.

אֲרִאֵלִי Arielite. Idem. p. n.

חֲרִיף Ariph. Hyems: siue opprobrium: vel adolescentia. aut syriace acutus.

אֲרִיוֹת Ariph. 4. Reg. 15. Leo: siue lux domini. heb. arie.

חֲרִים Arim. Destructus: siue anathematizatus: aut rete vel retiaculum: seu dedicatus aut consecratus. scilicet deo.
Arimathia. Leo mortuus dño: vel lux mortis dñi. D.

אֲרִיוֹךְ Arioch. Longus: vel procerus: siue facietas vel ebrietas tua aut leo tuus.

ἀρεοπαγίτης. Ariopagita. De vico martis. G.

ἀρεοπαγος Ariopagus. Vicus martis. nomen erat cuiusdam curie athenensis sic vocate. G.

אֲרִיסַי Arisai. Sponsus: aut syriace colonus: siue venenum.

ἀρίσταρχος Aristarchus. Optimus princeps. G.

ἀρισόβουλος. Aristobolus. Optimus consultor: vel optimũ consiliũ. G.

אֲרָרָט Armenia. Hebraice dr ararat: & interptatur maledictio tremoris: aut ex hebreo & syro maledictio siue lux currẽtis.
Armenii. Idem.

הַרְמֹן Armon. Malum granatum: vel mons numerationis: aut mons preparationis: siue mons doni vel muneris.

אַרְמוֹנִי Armoni. Aula: siue maledictio numerationis vel preparationis: aut luminis munus:

אַרְנָן Arnan. Exultans: siue arca eorum: aut lux filii: vel lux aut maledictio permanens vel eterna.

אַרְנֹן Arnon. Idem.

עָר Arnon. Nu. 21. d. ibi. Vt requiescerent in arnon. & f. ibi. Et deuorabit arnon moabitarũ: interptatur suscitatio: seu vigilia: aut euacuatio: vel denudatio: seu ciuitas: aut emulus.

אָרוֹד Arod. Imperans: siue descendens. (heb. ar.

עָרֹד Arod. 1. Paralip. 8. Onager: aut syriace draco. ſbundantia.

אֲרֹדִי Arodi. Tremefactus: vel stupefactus: aut ire vel caloris a

אֲרוֹדִי Arodite. Imperantes: siue descendentes.

הָרוֹדִי Arodites. Imperãs: vel descẽdens: siue mõtis abundãtia.

הָרוֹדִי Arodites. 1. Paralip. 11. Montanus. heb. arorites.

עֲרֹעֵר Aroer. Myrica: siue suscitatio vigilie: aut vigilia vigilie: vel denudatio pellis: aut denudatio emuli.

חֲרוּמַף Aromath. Destructio siue anathema oris: aut ex hebreo & syro ira cooperimenti. heb. aromaph.

חָרֹשֶׁת Aroseth. artificium: vel aratura: siue testa: aut silentium: vel surditas: aut syriace silua.

אֲרָרִי Arothites. Maledictus: siue maledicens. Heb. arorites.

אַרְצָא Arsa. Terra: siue volũtas: aut cursus: siue maledictiõis exit?.

חַרְשָׁא Arsa. Esd. 2. & Nee. 7. & 12. Artificium: vel aratura: siue testa: aut silentium: vel surditas: aut syriace silua.

Arsaces. Elemãs scutũ: aut elematio scuti. G.

Artaba. Genus est mensure. Dañ. 13. D.

Artaxérxes. Lumen siue maledictio silentium vel festinationem ponens: aut feruor letitie.

אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא Artaxérxes. Esd. 7. & 8. & Nee. 2. & 5. & 13. Luminis siue maledictionis silentium: vel festinationem persuadẽs: aut feruor direptionis.

Arteman. Integer vel incolumis: aut venusti?. G.

חַרְנָפֶר Aruaphet. Ira tauri: siue ira crescens: aut ex syro & hebreo libertas tauri vel crescens. heb. arnapher.

הָרוּם Arum. Excelsus: siue sublimis: aut separans: vel proiiciens.

חָרוּץ Arus. Incisus: siue aureus: aut solicitus: vel triturarus.

אָסָא Asa. Medicus: aut sanans. syrum est.

עָשָׂא Asa. 1. Paralip. 7. f. Acerrus. heb. asa.

חֶשְׁבָּה Asaba. Numeratio: siue estimatio: vel cogitatio: aut artificium: vel festinatio aut silentium in ea.

חֶשַׁבְיָה Asabia. Numeratio vel estimatio aut cogitatio dñi siue artificium dñi: aut festinatio vel silentium in domino.

Asabias. Idem.

חוֹקֵק Asach. Sculptor: aut scriba: siue legislator. Heb. achac.

חֶסְדָּה Asadias. Misericordia domini.

עֲשָׂהאֵל Asael. Fecit deus: siue factura dei.

חֲזָאֵל Asael. 3. Reg. 19. & 2. Paralip. 22. Vidẽs deũ. heb. azael.

עֲשַׂהאֵל Asahel. Fecit deus: siue factura dei.

אָסָף Asaph. Congregans: siue colligens: aut finiens.

עֲשָׂיָה Asaia. Fecit dominus: siue factura domini.

הָעֲלֶלַפּוּ Asalephum. Vmbra vel submersio vultus: aut sonitus vel tinnitus vultus. heb. asalélphuni.

נִי

עָשָׁן Asan. Fumus: aut fumigans.

הַסְנָאָה Asana. Rubus: aut syriace inimicus.

אַסַרְחַדּוֹן Asaradon. Ligans acumen vel letitiam: aut syriace prohibens nouitatem vel vnitatem.

Asaramel. Btitudo populi dei: aut vestigiũ circũcisiõis. D.

אֲשׁוּרְאֵלָה Asarela. Beatitudo dei: aut intuens fortem vel quercum: siue gressus dei.

חַצַרְמָוֶת Asarmoth. Atrium mortis: vel fenum mortis.

חֲצַרְסוּסִים Asarsusim. Atriũ equorũ aut fenũ equorũ. heb. asarsusim

חַצְצוֹנְתָמָר Asasonthamar. Glarea vel lapillus commutationis: aut diuisio siue sagitta palme. i. datily.

חַצְצוֹתַיִם Asbaim. Damule: vel pulchritudines: siue militie.

הַצְּבִים Asbal. Ignis vetustatis: aut ignis defluens vel decidens.

אַשְׁבֵּל Asbel. Idem.

אַשְׁבֵּלִי Asbelite. Idem. p. n.

אַשְׁקְלוֹן Ascalon. Appensio vel statera: siue ignis infamie.

אַשְׁקְלוֹנִי Ascalona. Idem. D.

אַשְׁקְלוֹנִי Ascaloníte. Idem. p. n.

אַשְׁכְּנַז Ascenez. Ignis quasi distillans vel quasi aspergens.

הַצְּבִים Asebaim. Damule: siue pulchritudines: aut militie.

חֲשַׁבְיָה Asebia. Numeratio vel estimatio dñi: aut cogitatio dñi: siue artificium domini: aut festinatio vel silentium in dño.

חֲשַׁבְנְיָה Asebia. Nec. 9. Numeratio domini: siue silentium vel festinatio filii domini. heb. asebnia.

חֲשַׁבְנָה Asebna. Nũeratio: siue festinatio intelligẽtis aut edificãtis.

חֲשַׁבְנְיָהוּ Asebonias. Numeratio domini: siue silentium aut festinatio filii domini. ſheb. azecha.

עֲזֵקָה Asecha. Fortis: siue murata vel septa: aut syriace ãnulus.

הַצְּדִים Assedim. Venationes: aut insidie: vel latera: aut syriace destructiones.

חֲשַׁבְדָּנָה Asephdana. Festinans aut cogitans iudicium suum: siue silens aut computans iudicium suum. heb. asebdana

עָצֵל Asel. Prope aut iuxta: siue ablatio: vel separatio.

עֹצֶם Asem. Os.ab osse: aut fortitudo: vel clausura. scilicet oculorum: vel lignum eorum.

חֶשֶׁם Asem. Esd. 2. Silentium aut festinatio eorum.

אָסְנָה Asemaa. Periculū: siue infortunium: vel rubus. heb. asena.

עָצְמָנָה Asemóna. Os nunc ab osse: siue fortitudo nostra: vel clausura nra: siue lignum vel consiliū numerātis vel preparātis

חַשְׁמוֹן Asemoth. Legatio. idest ambasiata: siue acceleratus numerus: vel festinata portio: aut silentium numeri vel portionis. heb. asemon.

חֶשֶׁם Assen. Silentium eorum: siue festinatio eorum. heb. assem

הָשֶׁם Assen. 1. Paralipo. 11. Nomen: vel nominatus: siue positio vl positus. heb. assem. [nūc.

אָשְׁנָת Asena. Mutatio: siue duplicitas: aut dormitatio: siue ignis

אָסְנַפָּר Asennaphar. Periculum siue infortunium tauri: aut periculi incrementum.

אַשְׁנְזָ Assenez. Ignis q̄si distillās vel q̄si aspergens. heb. asenez.

אָסְנָת Assenez. Gen. 41. & 46. Periculū: siue infortunū. heb. ase

אָשֶׁר Aser. Beatitudo: siue felicitas. (neth.

אָסִיר Aser. Exo. 6. Vinctus siue incarceratus: aut syriace prohibitus. heb. asir. [heb. Ieser.

יֹצֵר Aser. 1. Paralipo. 7. Plasmatio: vel angustians: aut ligans.

חֲצַרְגָּדָה Asergada. Atrium hedi eius vel felicitatis eius: aut ex hebreo & syro atrium incisionis vel scisure.

חֲצֵרִים Aserim. Atria: siue vestibula: aut sagitta excelsa.

חֲצֵרוֹת Aseroth. Atria: siue vestibula.

אֲשֵׁרוֹת Aseroth. Ios. 10. & 12. & 13. Effusiones: siue decliuia: aut cāpestria: vel depredationes. heb. asedoth.

חֲצַרְשׁוּעָל Aserſua. Atrium vulpis: aut fenum vulpis vel semite siue pugilli. heb. aserſual.

חֲצַרְסוּסָה Aserſua. Ios. 19. a. vbi dicitur bethmarchaboth & aserſua: interpretatur atrium equi: aut fenum equi. heb. aserſusa.

חֲצַרְשׁוּעָל Aserſual. Atriū vulpis: vl fenū vulpis aut semite vl pugilli.

Asphar. Plasmatio onagri: aut festinatio tauri. D.

ἀσία. Asia. Limosa vel cenosa. G.

ἀχαΐα. Asia. ad Ro. 16. In greco achaia & interp̄tatur dolor vel tri

ἀσιανοί. Asiani. Limosi vel cenosi. G. (stitia. G.

Assidei. Miluſ: vel herodii: aut venantes: vel insidiantes. D.

עָשָׂה אֵל Asiel. Fecit deus: siue factura dei.

חֲשִׂים Asim. Tacētes: siue festinātes: aut silētiū vel festinatio maris

אֲשִׁימָא Asima. Delictum: siue positio: aut ignis maris.

ὑγκριτος. Asineretus. In greco asyncrito: & iterp̄tatur icōparabilis. G

הַסִּינִי Asineus. Rubus: aut syriace inimicitia.

עֲצִיגֶבֶר Asiōgaber. lignū viri vel robusti: aut cōsiliū viri vl robusti.

אָסִיר Asir. Vinctus: siue incarceratus: aut syriace prohibitus.

אַשּׁוּרִים Assyrii. Insidiantes: siue beati: aut aspicientes: vel gradiētes.

אַשּׁוּר Assyrius. Idem. s. n.

אֲצַלְיָהוּ Asia. Prope dñm: siue ablatio vel separatio domini.

עַזְמָוֶת Asmáueth. Fortis mors: aut hircus vel fortitudo mortis. heb. azmáueth.

Asmodeus. Destructor: vel dissipator: aut delicti abundantia: vel peccatum abundans: siue ignem mensurans. D.

עַזְמָוֶת Asmoth. Fortis mors: siue hircus vel fortitudo mortis. heb.

הָאַסְנָאָה Asnaa. Rubus: aut syriace inimicus. (azmoth.

חָשׁוּב Asob. Estimatus: aut numeratus: siue cogitatio: vel artificiū

עֲשׂוֹת Asoph. Faciens: vel factura: aut tinea. scilicet vestimentorum. heb. asoth.

עֹצֶם Asom. Os ab osse: vel fortitudo: siue clausura. scilicet oculorum: aut lignum eorum.

חָשֶׁם Asom. Esd. 10. Silentium vel festinatio eorum.

אָצֶם Ason. Festinatio eorum: siue ieiunans. heb. asam.

ἄσσον. Ason, Act. 20. & 27. Appropiquatio vel approximatio. g.

חֲצַר Asor. Atrium: aut fenum.

אֶסְרְחַדּוֹן Asoradan. Ligāns acumen vel letitiam: aut syriace prohibens vnitatem vel nouitatem.

חֲצַרְמָוֶת Asormoth. atrium mortis: aut fenum mortis.

חֲצַרְנָה Asornóa. atrium nouum & hoc ex hebreo & syro. heb. asoradatha: & ex hebreo & latino asor noua.

חֲצוֹר אַדָּתָה Asoromamsame. Tria nomina sunt. Asor: atrium, aut fenum. Amam. mater siue timor eorum: aut vlna siue cubitus eorum. Same auditio: vel obedientia. heb. Asor. Amam. Same.

אַשְׂרְאֵל Asrael. Beatitudo dei: vel intuitus fortis: aut gressus dei.

עֲזַרְאֵל Asrael. primo Paralipo. 12. adiutorium dei: siue atrium dei heb. azrael.

אִשְׁרִיאֵל Asriel. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel gressus dei.

Asrielite. Idem. p. n.

עֲשְׁתָּרֹת Astaroth. Greges: siue diuitie: aut faciens explorationem: seu tinea legis.

עַשְׁתָּרוֹת Astaroth. Nu. 32. & Ios. 16. & 18. Corone: siue calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex syro & hebreo consilium inebriationis vel saturitatis. heb. ataroth.

אַשְׁתָּרוֹת Astaroth. Iudi. 3. Nemora: siue luci: aut beatitudines: vel infidie: siue gressus. heb. aseroth.

עַשְׁתָּרָתִי Astarothites. Greges: siue diuitie: aut faciens explorationē seu tinea legis.

עַשְׁתֶּרֶת Asterten. Idem.

ἀσύγαις. Astyages. Ciuitatis ductor: vel dux. G

חָשׁוּב Assub. Estimatus: aut nūeratus: siue cogitatio: vel artificiū.

Asub. Idem.

אַשְׁחוּרִים Assuerus. Princeps & caput.

חֻשִׁפָא Asupha. Discooperta: aut exhausta: vel nudata.

חֹשָׁם Asom. Silentium siue festinatio corū: aut sensualitas eorū.

אַשּׁוּר Assur. Insidians: siue beatus: aut aspiciens; vel gradiens.

אַשּׁוּר Assur. 1. Paralipo. 2. & 4. Denigratus: siue ignis libertatis vel albedinis aut foraminis. heb. ashur.

אַשּׁוּרִים Assurim. Insidiantes: siue beati: aut aspicientes: vel gradientes.

עֵת Athach. Hora tua: siue tempus tuum.

תַּתָּר Athach. Hester. 4. Percutiens: vel humilians: aut subiiciens.

עֵתָיָה Athaias. Hora vel tempus domini.

עֵתָלַי Athalái. Hora mea: siue tempus meum vel mihi.

עֲתַלְיָהוּ Athalia. Hora vel tempus domino.

ἀτταλία. Attalia. Act. 14. d. Augens vel nutriens. G.

ἄτταλος. Attalus. Auctus: siue nutritus. G.

אֶתְנַי Athanái. Fortis: siue asininus: aut donans.

עָתָר Athar. Oratio: aut deprecatio.

עֲטָרָה Athara. Corona.

עֲטָרוֹת Atharoth. Corone: siue calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex syro & hebreo consilium inebriationis vel saturitatis.

חֲתַת Attath. Contritio: aut timor.

ἀθῆναι. Athene. Sine cumulo: vel ab athena. idest minerua minerales. G.

ἀθηναῖοι. Athenienses. Idem. G.

ἀθην. βίος. Athenobius. Minerue arcus. G.

אֵתֶר Ather. Sinister: vel clausus.

הַתַּרְשָׁתָא Athersátha. Dissoluens fundamentum: vel contemplans fundamentum vel potum: siue turturis fundamentū: aut ex hebreo & syro contemplans annum vel tempus.

חֲתִיל Athil. Peccati vlulatio.

חֲטִיטָא Athita. Peccati declinatio.

חֲתְמָא Athmatha. Lacerta vel stellio. heb. amta.

חֲתוּפָא Athupha. Rapina: siue peccati coma vel reliquie. Heb. athipha.

הַתּוּשׁ Attus. Peccatum derelinquens.

עָתָן Attus. Nec. 3. c. Spina: siue estas: aut tedium: siue vigilia: vl finis. heb. achus.

עָוָה Aua. Iniquus: siue peruersus.

Augustus. Latinum est: vel ab augurio dictus: vel vt alii volunt ab augendo.

עַוִּים Auim. Iniqui: siue peruersi. heb. auim.

עַנְיִאֲלִיאָב Auiſoliab. Duo nomina sunt. Primum ani. quod interpretatur pauper: siue afflictus: aut respondens: vel cantans. alterum oliab. quod interpretatur deus meus pater: siue deus patris. heb. Ani. Eliab.

עֲוִית Auith. Iniqua: siue peruersa: aut temporalis.

חַוֹת יָאִיר Auothiayr. Oppida illumiatiōis: siue annūciatiōes lumīs.

חוֹרֹן Auran. Foramen: siue libertas: aut albedo.

עִין Ausitis. Hebraice dicitur hus: & interpretatur consiliū aut lignum: vel syriace affixus: aut fixio.

עֲכָסָה Axa. Composita: vel adornata: aut lasciuiens: siue confractio vel diruptio velaminis.

אַכְשָׁף Axab. Veneficus: siue vtiq̄ conterens. heb. axaph.

עָזָא Aza. Fortitudo: aut capra.

אָסָף Azab. Colligens: siue congregans: vel finiens. heb. asaph.

חַנָּבָה Azaba. Locusta: siue festū celebrans in ea: vel gyrans in ea. heb. agaba.

חֲזָאֵל Azael. Videns deum.

אָסָף Azaph. Colligēs: siue congregans: vel finiens. heb. asaph.

חֲזָאֵל Azahel. Videns deum.

עַזְמָוֶת Azamáueth. Fortis mors: siue hircus aut fortitudo mortis

עֲזַרְאֵל Azarel. Adiutorium dei: siue atrium dei.

עֲזַרְיָהוּ Azarias. Auxilium domini: siue atrium domini.

עֲזַרְיָהוּ Azarias. 2. Paralip. 31. vbi dicitur azarias & naad: interpretatur fortitudo domini. heb. azazias.

אֲזַנְיָה Azarias. Nec. 10. Auris domini: siue auscultatio dñi: vel arma domini. heb. azanias.

עֶזְרָם Azaricam. Auxilium resurgentis vel vindicantis: aut fortitudo vacua.

חָזוֹ Azau. Videns: aut prophetans.

אֲזָנוֹת Azauoth. Aures: vel auscultationes: siue statere: vel arma. heb. azanoth.

עַזּ Azaz. Fortis.

עֵזְבִּי Azbi. Hysopus: genus herbe.

עֶזְבּוֹן Azboth. Hircus vel fortitudo vacuitatis: aut fortis dissipatio. heb. azboch.

זֶבַד Azeberh. Dos: vel dotatio. heb. zabad.

עֵזָא Azech. Fortitudo: aut capra. heb. aza.

עֲזֵקָה Azecha. Fortitudo. siue murata vel septa: aut syriace anul?.

חֶשֶׁם Azem. Silentium vel festinatio eorum. heb. asem.

עֵזֶר Azer. Adiutorium: siue atrium.

עַזְגָּד Azgad. Fortis exercitus: aut fortitudo felicitatis: vel ex hebreo & syro fortis scissura

עֲזִי Azi. Fortis: siue hircus meus.

Azzi. Idem.

אֲחָזַי Azi. Nec. 11. b. Videns: siue apprehendens. heb. ahazi.

חֲזִיָּה Azia. Videns dominum.

עֵזְיָה Aziam. Fortitudo dñi: siue hircus dñi. heb. azia.

יְחֲזִאֵל Aziel. Videns deum. heb. iaziel.

חָזִיר Azir. Porcus: aut syriace conuersus: vel reuersus.

מַחֲזִיאוֹת Aziud. Videns signum vel litteram. heb. maaziuth.

עֲזִיזָא Aziza. Fortitudo: aut fortis.

עַזְמָוֶת Azmáueth. Fortis mors: siue hircus aut fortitudo mortis. Azmoth. Idem.

עָזוֹת Azone. Obliuio: siue abiectio: aut ista requies vel consolatio. heb. zanóa.

Azor. Adiutor: vel accinctus: aut syriace conuersus. D.

אַשְׁדּוֹדִית Azotide. Hebraice dicitur asdodioth: & interpretatur dep̄datrices: siue ignis dilectionum.

אַשְׁדּוֹרִים Azotii. In hebreo dicitur asdodim: & interpretatur dep̄dātes: siue ignis dilectorum vel patruorum.

אָשְׁדּוֹד Azotus. Hebraice dicitur asdod: & interpretatur depredatio: siue ignis dilecti: aut ignis patrui.

עֶזְרִאֵל Azriel. Adiutorium dei: siue atrium dei.

עֲזוּבָה Azuba. Derelicta: siue deserta: aut fortitudo eius in ea.

עָזוּר Azur. Adiutus: siue adiutor.

חַרְחוּר Azur. Esd. 2. & Nec. 7. Calefactus: siue arefactus: aut ira vel calor albedinis vel foraminis aut libertatis. heb. harhur

De incipientibus a littera. b.

בַּעַל Baal. Idolum: aut dominans: vel subiiciēs: aut possidēs Baal. Osee. 10. Vbi dicitur a domo eius qui vindicauit baal: pro eo quod in littera nostra est vindicauit baal: in hebreo est arbel: quod interpretatur pugnauit deus: siue vindicauit deus: aut vltus est pro deo.

בַּעֲלָה Baala. Idolum eius: aut dominans ei: vel subiecta: aut posessa: siue in ascensione: vel in cleuatione.

בִּלָּה Baala. Ios. 19. Inuetera: siue turbata: aut defluēs. heb. bala

בַּעֲלַתּוֹר הַר Baaladiud. Duo nomina sunt. primum baalath quod interpretatur subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel in ascensione. alterum Iud. quod interpretatur laudans: siue confitens. heb. baalath. & Iud.

בְּעָלֹת Baalath. Subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel in ascensione.

בַּעַל בְּרִית Baalberith. Idolū federis vel pacti: aut subiiciēs vel possidens fedus vel pactū. [dens diuisiones.

בַּעַל פְּרָצִים Baalphara'sim. Idolū diuisionum: aut subiiciens vel possi?

Baalgad. Idolum fortune vel felicitatis seu exercitus: aut subiiciens siue possidens felicitatem vel exercitum: aut ex hebreo & syro idolum scissure.

בְּעָלְיָה Baalia. Idoli dominus. idest deus idoli: vel subiiciens aut possidens dominus: siue in ascensu: vel in cenaculo

בְּעָלִים Baalim. Idola: siue dñantes: aut subiiciētes vel possidentes

בַּעֲלִי Baalim. Ose. 2. Vbi dicitur & non vocabis me vltra baalim: interpretatur Idolum meum: siue dominans mihi: aut subiiciens vel possidens me. heb. baali.

בַּעֲלִמְעוֹן Baalmeon. Idolum habitaculi: vel idolum expetō: aut subiiciens siue possidēs habitaculū: vel dñium ex peccato.

בַּעֲלוֹת Baaloth. Subiecte: siue posseſe: vel in ascensione.

בַּעֲלֹתָמָר Baalthamar. Idolū palme: aut subiiciēs vel possidēs palmā & accipitur hic palma pro arbore: aut idolū cōmutatiōis: siue subiiciens aut possidens commutationem.

בַּעֲנָה Baana. In responsione: siue in afflictione: aut in cantico: vel syriace deprecatio.

בְּנָיָא Baana. 1. Paralip. 9. In motu. heb. banaa. [heb. bani.

בָּנִי Baani. Filius meus: aut edificatio vel intelligentia mea.

בַּעֲשָׂא Baasa. In factura: siue in tinea: aut in cōpressiōe: vel scruta

בָּבֶל Babel. Confusio: vel commixtio. (tionē tollēs.

Babylon. Idem.

Babylonia. Idem.

Babylonii. Confusi: vel commixti.

בַּקְבַּקַּר Bachachar. Vacua vel inanis visitatio aut matutinatio vel vapulatio: aut inanis vacca. heb. bachbachar.

מַכְבַּנַי Bachanai. Miser siue pauper filius meus: aut paupertas vel humiliatio filii aut intelligentie vel edificationis. heb. machbanai.

βακχώρ. Bachenor. Ebrius: vel vinosus. G.

βακχίδης. Bachides. Idem. G.

בִּדְקַר Badacher. In compunctione: siue in transfixione: aut in cō fossione: siue vectis frigiditatis: vel sola frigiditas.

בָּדָד Badad. Solitarius: siue in mammilla: vel in dilectione. Badadi. Idem. heb. badad.

בָּדְיָה Badaias. Solus dominus: vel vectis domini.

בָּדָן Badan. Vectis: vel solus: aut in iudicio.

בִּגְתָא Bagatha. In torculari.

בִּגְתָן Bagathan. In torculari: aut cibum tribuens.

בַּהֲלִים Bahalis. In letitia: siue in arrogantia. Bahem. In eis: vel cum eis. D.

בַּחוּרִים Bahurim. Electi: siue iuuenes: aut in foraminibus vel in lis

בָּלָה Bala. Inueterata: siue turbata: aut defluens. (bertatib9.

בָּעֲלָה Bala. Ios. 15. Idolū eius: aut dñans ei: vel subiecta: aut possessa: siue in ascensione: vel in eleuatione. heb. baala.

בָּלַע Bála. 1. Paralip. 5. Deglutiens: aut destruens.

בַּלָּה Ballaa. Inueterata: siue turbata: aut defluens.

בַּעֲלַת Balaad. Subiecta: siue possessa: aut in exaltatione: vel insce sione. heb. baalath.

בִּלְעָם Baalam. Vetustas populi: vel absq; populo: siue deuoratio aut destructio eorum.

בִּלְהָן Balaan. Inueteratus: siue turbatus.

בַּעֲלַחֲנָן Balaana. Idoli gratia vel donum: siue possessio gratie vel doni. heb. bialanan.

בִּלְחָן Balaanan. Inueteratus: siue turbatus. heb. balaan.

בַּלָּק Balach. Inuoluens: aut destruens: vel cum lambente: aut syriace cum percutiente.

בָּלַע Bálach. Gen. 36. Deglutiens: vel destruens.

בַּלְאֲדָן Baladam. Absq; imperio: vel absq; iudicio: aut vetustas imperantis vel iudicii. heb. baladan. Baladan. Idem.

בִּלְהָן Balam. Inueteratus: siue turbatus. heb. balan.

בַּעֲלְחָנָן Bálanan. Idoli gra vel donū: aut possessor gre vel doni.

בַּעֲל חָצוֹר Bálasor. Idoli atriū vel fenū: aut possessor atrii vel feni.

בִּלְהָד Baldath. Vetusta dilectio vel mammilla: siue inueteratus motus: aut absq; motu siue absq; dilectione vel mammilla. heb. baldad.

בָּלַע Bále. Deglutiens: vel destruens. Baleite. Idem. plu. nu.

בְּעַל יָדַע Baliada. Idolū aptū vel manifestatū: siue possessor scientie

בְּעָלוֹת Baloth. Subiecte: vel possesse: aut in ascensione.

בַּלְשַׁלִּישׁ Balsalisa. Idolū tertiū: aut idolū ducis vel principis siue possessor triū: aut possessor ducatus vel principatus.

בֵּלְטְשַׁאצַּר Balthasar. Absconditę thesaurizans: siue in malleatore thesaurizans: vel occulte portans angustiam.

בֵּלְשַׁאצַּר Balthasar. Dañ. 5. & 7. & 8. Non portans angustiam: vel non thesaurizans: aut ex syro & hebreo scrutator thesauri. heb. balsasar.

בָּמוֹת Bamoth. Altaria vel excelsa: siue in morte.

בָּמוֹתבָּעַל Bamothbáal. Altaria vel excelsa idoli: aut in morte idoli.

בַּעֲנָא Bana. In responsione: siue in afflictione: aut in cantico: vel syriace deprecatio. heb. baanà.

בְּנָעָא Banaa. Idem. heb. baana.

בְּנָיָהוּ Banaa. 1. Paralip. 8. In motu.

בְּנָיָה Banái. Filius domini: aut intelligentia domini: siue edificatio domini. heb. banaia. Banaia. Idem. Banaias. Idem.

בָּנִי Bane. Filii: aut edificantes: siue intelligentes.

בְּנָיָה Banea. Filius dñi: aut intelligentia vel edificatio domini. Baneas. Idem.

בְּנֵי יַעֲקָן Baneiaacan. Filii tribulationis vel laboris: aut edificatores tribulationis vel laboris: vel intelligentes tribulationem vel laborem.

בָּנִי Bani. Filius meus: aut edificatio vel intelligentia mea. Banni. Idem.

בַּנְיָה Bannia. Filius dñi: aut intelligentia vel edificatio dñi.

בַּנָּיָה Bannía. Esd. 10. Nutrimentum domini: siue arma domini. heb. zania.

בְּנִיאֵל Baniel. Gratia dei: siue turques aut mia dei. heb. haniel.

בָּנִינוּ Baninu. Filii nostri: aut edificatores nostri: siue intelligens

בָּעֲרָה Bara. Incendium: siue expurgatio: aut pastus vel iumentum: siue insipientia: vel in vigilia.

בָּרָעָה Bara. 1. Paralip. 8. b. In societate: siue in malicia aut in vlulatione: vel in pastu. heb. bataa.

Barrabas. Filius patris vel magistri: aut filius confusionis vel ignominie. D.

בָּרָק Barach. Fulgur: siue in vanum: vel in vacuum.

בְּרָכָה Barachia. Benedictio: aut genuflexio.

בְּרַכְאֵל Barachel. Benedicens deum: aut genuflectens deo.

בְּרַכְיָה Barachía. Benedicens dominum: aut genuflectes domino

Barachías. Idem.

בָּרַד Barad. Grando: siue in descensu: aut in imperio.

בָּרָאָה Baraía. Creatura domini: siue impinguatio aut electio domini: siue in visione. ⌈placito. D.

Barasa. In egestate: aut filii plasmatio: siue i cursu: vel in bñ

בָּרַד Bared. Grando: vel in descensione: aut in imperio.

בָּרִיחַ Baria. Sera: vel vectis: siue fugitiuus: aut in odore.

בְּרִיעָה Baria. 1. Paralip. 7. & 8. & 23. In malo: siue in clamore: aut in vlulatione: vel in pastu.

Baricu. Malefícus: vel magus: siue in nequitia. D.

Bariona. Filius colūbe: ex syro & hebreo. D.

Barnabas. Filius prophete: vel filius consolationis. D.

Barsabas. Filius reuersionis vel conuersionis: aut filiꝰ quietis: seu filius iuramenti. D.

Barthimeus. btūs hiero. dicit ꝙ corrupte legitur: & debet scribi barseme9: qđ syriace interptatur filiꝰ cec9: vel filius Bartholome9. Filiꝰ suspẽdentis aquas. D. (cecitatis. D.

Baruch. Bñdictus: siue genuflexus. ⌈anguli.

Barzaith. Filius anguli: aut puritas anguli: siue frumentū

בָּשָׂא Basa. In malo: siue in socio: aut in clamore: vel in pastu: siue

בָּשְׂעָרָה Basaia. In factura dñi (in cõfractiõe. heb. bara.

בָּשָׁן Basan. In dente: siue in ebore: aut in mutatione: vel in somno seu in dormitatione: aut confusiõ: vel ignominia.

Baschama. Confusio vel erubescentia ire vel caloris. D.

בָּצְקַת Baschath. Masa: siue inflatio: aut i angustia: vel in effusiõe.

בַּשְׂמַת Basemath. Aromata: vel confusio mortis: aut in desolatiõe siue in positione: aut in nominibus.

בְּתוּאֵל Bathuel. Filiatio dei: aut mẽsura dei: vel desertum dei.

בְּחֻרוּמִי Bauramites. Eligens aq̃s: aut eligẽs quis: heb. bauramites.

בְּזָתָא Bazatha. Cõtẽpt9: vel despectus: siue depdatio: aut in olina

בְּזִיזוֹתְיָה Baziothia. Cõtẽpt9 vel despectiões eius: siue prede ei9: aut in olina dñi. ⌈vel syriace deprecatio.

בְּעַן Bean. In afflictione: vel in responsione: aut scrutatio earũ:

בֵּבַי Bebai. Pupilla: siue concauus: aut vacuus.

בְּקַבְקַרְיָה Becbecia. Euacuatio vel dissipatio dñi: siue laguncula dñi.

Bechetia. Idem. heb. becbecia.

Bechecias. Idem. heb. becbecia.

בֶּכֶר Bécher. Primogenitus: aut primitie: siue in ariete.

Becherite. Idem. plu. nu.

בֶּכִי Bechin. In ve. i. in luctu vel in miseria. syrũ est. heb. beuai.

בְּכוֹר Béchor. Primogenitus: vel primitie: aut in ariete.

בְּכוֹרַת Bechor. 1. Reg. 9. primogẽitura: ſ primitie. heb. bechorath

בְּקוּק Bechuc. Vacuitas: aut euacuatio: vel dissipatio: siue laguncula, heb. becbuc.

בֵּדָן Bedan. Vectis: vel solus: siue in iudicio.

בַּעַל פְּעוֹר Beelphegor. Idolum hiatus vel aperture.

פְּעוֹר Beelphegor. Ios. 22. In hebreo est fogor: & interpretatur apertura: vel hiatus.

בַּעֲלִמְעוֹן Beelmeon. Idoli habitaculum: vel idolum de peccato: aut possessio habitaculi: vel possessio ex peccato.

בַּעַל צְפוֹן Beelsephon. Idolum aquilonis: vel idolum occultum: aut idolum specule: vel possessor aquilonis vel speculationis aut secreti.

בֵּית הָאֵל Beeltheem. Idolum siue possessor saporis vel gustus aut rationis vel eloquii.

בַּעַל זְבוּב Beelzebub. Idolum muscarum: vel possessor muscarum.

בְּאֵרָה Beera. Puteꝰ: siue explanatio vel declaratio: aut in luce eiꝰ.

בְּאֵרִי Beerí. Puteus: siue explanans: aut declarans: vel in luce: siue in leone.

בְּאֵרוֹת Beeroth. Puteí: siue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus.

בְּגַי Begoai. In corpore meo: siue in gente: aut syriace intrisecꝰ

Beguai, Idem.

Beggui. Idem.

בְּהֵמוֹת Behemoth. Quadrupedia: siue in ipa mors: aut i tumultu.

בֵּל Bel. Vetustus: aut nihil: siue defluens.

בָּלַע Béla. Deglutiens: siue destruens.

בֶּלֶח Béleb. Mutatio: siue transitus: aut perforatio. heb. heleph.

בֶּלְגָּה Belga. Refrigeriū: vel confortatio: aut vetustas vultus.

בִּלְגָּי Belga. Nec. 10. Refrigerium: siue confortatio: aut vetus vallis. heb. belgai. ⌈belga

בִּלְוָה Belgí. Refrigeriū: siue confortatio: vel vetustas vultus. heb.

בְּלִיָּעַל Belial. Peruertus: vel absq; iugo: siue non ascendens.

Belma. Nihilum: aut vetustas nimia. D.

בֶּלְשָׁן Belsan. In lingua: aut in detractione: siue vetustas dẽtis: aut vetus, dur: vel syriace scrutans.

Belsar. Idem. heb. belsan.

אַבֶּלְהַשִּׁטִּים Bellatim. Luctus deuiationum siue expansionum: aut luctus spinarum vel minarum. heb. abelsatim.

אֵלְתֶּקֶן Beltheeen. Dei correctio: siue dei preparatio. heb. eltheeen

בֶּן Ben. Filius: vel edificans: aut intelligens.

בֶּנְאָב נָנֵב Benabinadab. Filius patris spontanei: aut filius patris venientis vel principis.

בֶּנְהֲדַד Benadab. Filius sonitus vel clamoris: aut filius dilecti vel patrui siue mammille. heb. benadad.

בֶּנְחַיִל Benáil. Filius fortitudinis vel exercitus: aut filius diuitiarū vel antemuralis siue doloris.

בִּנְדְּכַר Bendechar. Filius compunctionis: vel transfixionis.

בִּנְחֵיק Benéieth. Filius mie vel opprobrii. hęb. benefed.

בֶּנְגָּבֶר Bengáber. Filius viri: aut filius robusti vel potentis.

בְּנְהֻמּוֹן Benhennon. Filius diuitiarum suarum: aut filius decipientis vel contristantis eos. heb. benhennom.

בֶּנְהוּר Benhur. Filius libertatis vel foraminis aut albedinis.

בֵּנִי Beni. Filius meus: aut intelligentia siue edificatio mea. Benni. Idem.

בִּנְיָמִן Beniamin. Filius dextere.

מִבְנְיָמִן Beniamin. 2. Paralip. 31. c. vbi dicitur eden & beniamin interpretatur de dextera: siue ꝑparatio dexterę. heb. mẽiamin

בְּנוֹי Bennoi. Edificatio: aut filiatio: siue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.

בְּנוֹ Bennon. Filius eius: aut edificatio vel intelligẽtia eiꝰ. heb.

בִּנְוֹנִי Benoni. Filius doloris mei. (beno.

בְּנוֹת Benoth. Filie: siue intelligentie: vel edificationes.

בְּנוּי Bennui. Edificatio: vel filiatio: siue in habitaculo meo: aut in pulchritudine.

בְּהַתְּ Benzoeth. Filius separationis: aut filius istius formidinis vel contritiónis.

בְּעַן Beon. In afflictione: vel in responsione: aut in cantico: vel scrutatio earum: aut syriace deprecatio. ⌈vel pastus.

בְּעוֹר Bgor. Incendium: vel expurgatio: aut insipiẽs: siue iumẽtū

בְּאֵרָה Bera. Puteꝰ: siue explanatio vel declaratio: aut in luce eius.

בְּאֵרַת Berchameth. Puteus vel declaratio celsitudinis aut iaculationis: siue in luce excelsa. heb. berrameth.

בַּרְקוֹס Bercos. Filius concisionis vel separationis.

בְּרִעַ Berea. Puteus eius: vel filia eius: aut declaratio eius. D.

בְּרִי Berí. Filius meus: siue puꝰ: vel electꝰ: aut frumentū meum

בְּרִי Beri. Gen. 46. Vigil. vel suscitatꝰ: aut effūdens: siue denudans: vel ciuitas mea: aut syriace ini micus. heb. heri.

בְּרִיעָה Beria. In malo: siue in clamore: aut in vlulatione: vel i pastu

בְּרִיעָה Beria. 1. Paralip. 7. In malo.

בְּרִית Berith. Pactum: siue fedus.

Bernice. Grauis victoria: vel pondus victorie. G. Βερνίκη.

Beroea. Grauis: vel ponderosa. G. Βέροια.

Beroensis. Grauis vel ponderosus. G. Βεροιαῖος.

בְּרֹחַי Beromí. Filius caloris vel indignationis: aut puritas siue frumentum indignationis: vel fugiens aquam.

בְּאֵרוֹת Beroth. Puteí: siue explanationes: vel declarationes: aut in luminibus. ⌈pressus. heb. berothai.

בְּרֹתַי Beroth. 2. Regum. 8. Puteí: siue pacta: vel puritas: aut cupressus. heb. bertha. Idem. s. n.

בְּאֵרֹתִים Berothite. Puteí: siue explanationes: vel declarationes: aut i

Berothites. Idem. s. n. (luminibus.

Berothites. 1. Paralipo. 11. interpretatur puteus siue pactū: vel puritas: aut cupressus.

בְּרִשַׁע Bersa. In malo: vel in iniquitate: siue in condemnatione: aut filius respiciens.

בְּאֵרְשֶׁבַע Berſabee. Puteus iuramenti: siue puteus saturitatis aut pu-

בְּרִשְׁבַּע Berſabe. 2. Reg. 11. & 12. & 3. Reg. 1. & 2. (teus septimus. & ps. 50. Filia iuramenti vel saturitatis: aut filia septima. heb. bethsabe. ⌈aut filia potẽtis. heb. bethsue.

Berſabee. 1. Paralipo. 3. Filia saluationis vel exclamatiõis.

בֵּית שְׁאָן Berſan. Domus tumultus: aut domus opulẽtie. heb. bethsã.

בְּרְזַל Berzelai. Ferreus: aut ex syro & hebreo, filius contemptus

בְּצַע Besai. Oua: siue cenosus: vel hũid9: aut i naui. (vl despect9

בְּצִי Besai. Nec. 7. e. conculcatio siue contemptio vel despect9.

בְּצֶקֶת Besechat. massa: siue inflatio: aut in angustia: vel in effusiõe

בְּסַל Besee. Conculcatio: siue contemptus: vel despectus.

בְּסִלְם Beselam. In pace: vel in retributione: siue decoctio eorum

בְּצַלְאֵל Beseleel. In vmbra dei.

בְּצֻתַת Besluth. In vmbris: aut in assatiõe: vel syriace in oratione.

בְּסוֹדְיָה Besodia. In secreto domini: siue in consilio domini.

בְּשׂוֹר Besor. Euãgelizatio: siue ĩcarnatio: aut in boue: vel i muro.

בֵּית Beth. Domus. D. ⌈aut domus agni eorũ.

בֵּית הַכָּרֶם Bethacarem. Domus vince: siue domus cognitionis eorũ:

בֵּית הַפְּלִי Bethaphia. Domus pomi: vel domus inflationis.

בֵּית הַגְלָה Bethagla. Domus festiuitatis vel reuolutionis eius.

בֵּית הָעֲרָבָה Bethaiſimoth. Domus desolationum: aut domus repositio num vel nominationum.

בֵּית הַעֲצְמוֹת Bethamoth. Domꝰ fortitudis mortis. heb. bethazmoth.

בֵּית חָנָן Bethanan. Domus gratie siue misericordie vel dominí.

בֵּית עֲנָת Bethanath. Domꝰ cãtici vel rfisiõis: aut domꝰ afflictionis.

Bethania. Domus obedientie vel afflictionis: aut domus cãtici: siue domus gratie dñi. D.

אֶתְנִים Bethanim. Robusti vel fortes: aut munera: siue fortitudo maris. heb. ethanim.

בֵּית עֲנָת Bethanite. Domus cantici vel responsionis: aut domus gꝛ-

Bethanoth. Idem. (flictiõ

בֵּית הָעֲרָבָה Betharaba. Domus planicies: siue domus suauitatis aut do-

בֵּית הָרָם mus fideiussionis: siue domꝰ vespertina: aut domꝰ salicis.

Betharam, Domus celsitudinis: aut domus pregnantium vel montium eorum.

בֵּית הָרָן Betharam. Nume. 32. Domus montis vel pregnantis: siue domus cantantis vel preconizantis. heb. betharan.

Betharan. Idem.

בֵּיתַהָרָם Betharan. Ios.13. Domus celsitudinis: aut domus peegnantium vel montium eorum. heb. betharam.

בֵּיתאָוֶן Bethauen. Domus vanitatis vel doloris: aut domus fortitudinis vel iniquitatis.

בֵּיתאֵל Bethauen. Ioſ.8. In hebreo habetur bethel. quod interpretatur domus dei.

בֵּיתבָּרָה Bethbera. Domus filii eius: ſiue domus electa: aut domus puritatis vel frumenti eius.

Bethbeſſe. Domus confuſionis: vel domus erubeſcētie. D.

בֵּיתכַּר Bethchar. Domus agni: ſiue domus cognitionis: aut domum fodiens.

בֵּיתדָּגוֹן Bethdagon. Domus frumenti: vel domus piſcis.

בֵּיתָהּ Béthe. Fiducia: vel confidentia: aut in linitione.

בֵּיתאֵל Bethel. Domus dei.

בֵּיתֵר Bethel. Cāti. 2. Diuiſio: ſiue in turture: aut in exploratione vel contēplatione: aut ſyriace poſterior. heb. bether.

בֵּיתהָעֵמֶק Bethémech. Domus vallis vel profunditatis.

בֶּתֶן Béthen. Venter: ſiue terebinthus.

בֵּיתהָרָאי Betherai. Domus creatoris mei: aut domus ſanitatis vl pinguedinis ſiue electionis mee. heb. bethberai.

Bethphage. Domus oris vallium: vel domus bucce vallis: ſiue domus ficuum. ſ. precoquarum. D.

בֵּיתפְּלֵטִי Bethphaleth. Domus liberatiōis vel expulſionis: aut ex hebreo & ſyro domus vomitus. heb. bethphalet.

Bethpheleth. Idem.

בֵּיתפֶּצֵץ Bethpheſes. Domus diuiſionis vel confractionis.

בֵּיתפְּעוֹר Bethphogor. Domus hiatus: ſiue domus aperture.

בֵּיתגָּדֵר Bethgader. Domus muri vel macerie.

בֵּיתגָּמוּל Bethgamul. Domus retributionis: ſiue domus ablactationis: aut domus cameli.

בִּתְיָה Bethia. Filia domini: vel menſura domini.

בֵּיתהַיְשִׁמוֹת Bethieſimoth. Domus deſolationum: aut domus repoſitionum vel nominationum.

בֵּיתלְבָאוֹת Bethlebaboth. Domus leonarum: aut domus cordis littere vel ſigni: ſiue domus venientibus. heb. bethlebaoth.

בֵּיתלֶחֶם Bethleem. Domus panis: ſiue domus belli.

בֵּיתהַלַּחְמִי Bethleemites. Idem.

בֵּיתהַלַּחְמִי Bethleemites. 1. Paralip. 20. panis: aut pugna. heb. leemites

בֵּיתמַעֲכָה Bethmacha. Domus cōpreſſa vel cōtrita: aut domus fixa.

בֵּיתמָעוֹן Bethmaon. Domus habitaculi: vel domus ex peccato.

בֵּיתמַרְכָּבוֹת Bethmarchaboth. Domus quadrigarum: ſiue domus amaritudinis extincte.

בֵּיתנִמְרָה Bethnemra. Domus pardi: ſiue domus rebellionis vel amaritudinis: aut domus commutationis.

בְּתוֹנִים Bethonim. Ventres: ſiue terebinthi.

בֵּיתחוֹרוֹן Bethoron. Domus ire: ſiue domus libertatis aut foraminis vel albedinis.

בֵּיתחוֹרוֹן Bethoron. 2. Reg. 2. Diuiſio: ſiue in exploratiōe ipſius: aut filia cantici: vel ſyriace poſterius.

בֵּיתרָפָא Bethrapha. Dom⁹ ſanitatis vl medicie: aut dom⁹ laxatiōis.

Bethſaida. Domus frugum vel cibariorum: aut domus venatorum vel inſidiantium. D.

Bethſaida. Ioannis. 5. Domus effuſionis. ideſt locus vbi aque pluuiales cōfluebant. In greco ſcribitur bethesda. D.

בֵּיתשֶׁמֶשׁ Bethſames. Domus ſolis: vel ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſamite. Idem.

בֵּיתהַשִּׁמִּי Bethſamites. Idem.

שִׁי Bethſan. Domus dentis vel eboris: aut domus mutationis vel dormitionis.

בֵּיתשָׁן Bethſan. 3. Reg. 4. & 1. Paralip. 7. Domus tumultus: aut domus opulentie.

Bethſean. Idem.

בֵּיתהַשִּׁטָּה Bethſeca. Domus deuiationis: aut domus extenſionis: ſiue domus ſpine. heb. bethſeta.

בֵּיתשֶׁמֶשׁ Bethſémes. Domus ſolis: aut ex hebreo & ſyro domus ſeruicii vel miniſterii.

Bethſemite. Idem.

בֵּיתהַיְשִׁמוֹת Bethſimon. Domus deſolationum: ſiue domus repoſitionum vel nominationum. heb. bethſimoth.

Bethſimoth. Idem.

בֵּיתצוּר Bethſor. Domus rupis vel fortitudinis: ſiue domus plaſmationis: aut domus obſidionis vel vinculi.

Bethſur. Idem.

Bethſura. Idem. D.

בָּקְבּוּק Bethue. Vacuitas: aut euacuatio: vel diſſipatio: ſiue laguncula. Heb. becbuc.

בֵּיתהַגְּלְגָּל Bethúlarma. Duo nomina ſunt. Bethul. virgo. Arma. Anathema: vel rete ſiue retiaculum: aut dedicatum vel conſecratum. ſ. deo.

Bethulia. Virgo dñi: aut domus parturiens dominum. D.

Bethzachara. Domus memorie vel recordationis. D.

Bethzecha. Domus tribulationis: ſiue domus cōpedū aut domus cōflationis: vel ex hebreo & ſyro domus vtris. D.

Bézech. Fulgur: ſiue in compedibus.

בִּיבְלִים Biblii. Termini: vel cōfinia: aut termin⁹ maris. heb. gíbli.

Βιθαλάσσα Bithalaſſum. In greco eſt dithalaſſum quod interpretatur duo maria ſiue diuerſa maria: quod in nauigatione vix ſine periculo euenire ſolet. G.

Βιθυνία. Bithynia. Violenta properatio. G.

Βλαστός Blaſtus. Germinans vel producens. G.

Boanerges. Beatus hieronymus dicit q̄ debet ſcribi banereem. quod interpretatur filii tonitrui.

בּוֹקִי Bocci. Vacuus: aut diſſipatio: ſiue in vomitu.

בּוֹקְהוּ Bocciau. Euacuatio vel diſſipatio domini.

בְּכוֹר Bóchor. Primogenitus: vel primitie: ſiue in ariete.

בֹּכְרִי Bochri. Idem.

בִּכְרִי Bochru. Idem.

בֹּעֶם Bóem. Pollex: ſiue in eis. heb. Bóen.

בּוֹנִי Bonni. Filius meus: aut edificans: ſiue intelligens.

בָּנָנִי Bonni. Nec. 9. Edificans me: ſiue adoptans aut intelligens me. heb. banani.

בֹּעַז Bóoz. In fortitudine: aut in hirco.

בּוֹרִית Borith. Herba in qua eſt acrimonia ſaponis.

בּוֹצֵץ Boſes. Cenum: aut in ipſo flos: ſiue in ipſo reſpiciens.

סִפְרָל Boſphorus. Hebraice dicitur ſepharad: & interpretatur liber ſiue codex deſcendens vel imperans: aut finis vel conſumatio deſcenſionis vel imperii.

בָּצֵר Bóſor. Munitio: aut vindemia: ſiue ablatio: vel prohibitio: aut in anguſtia: vel in tribulatione.

בָּצְרָה Boſra. Idem.

בָּצְרָה Boſram. In grege eius: aut in diuitiis: ſiue in tinea legis: vel in tinea explorationis. heb. beaſthara.

בְּרֵאשִׁית Breſith. Primus liber legis: & interpretatur in principio: more hebreorum qui libros ab eorum principiis quādoq̄ denoāre ſolēt. Grece vero appellatur geneſis. i. gñatio eo quod ibi generationes celi & terre continentur.

בְּרִיעָה Brie. In malicia: vel in ſocietate: aut in clamore: ſiue in vilatione: vel in paſtu.

Brieſte. Idem.

בִּלְשָׁן Bubáſtus. Os conculcationis vel contemptus ab ore. heb.

Βουβάστος Bugeus. Iactator. G. (pubaſtus.

בּוּל Bul. Germen: ſiue vetuſtas: aut defluens.

בּוּנָה Buna. Edificans: ſiue intelligens: aut adoptans.

בּוּז Buz. Contemptus: ſiue depredatus.

בּוּזִי Buzi. Idem.

De incipientibus a littera. c.

קָהַת Caath. Congregatio: ſiue ruga: aut obtuſio.

קָהָתִי Caath. 1. Paralip. 6. b. vbi dr caath filiꝰ eiꝰ: interpretatur ſubter vel ſub: aut confractio: ſiue formido. heb. táath.

קָהָתִי Caathite. Congregationes: ſiue ruge: aut obtuſiones.

קַבְצְאֵל Gabſeel. Congregatio dei.

גַּבּוּל Gabul. Compaginatus: vel quaſi germen: aut quaſi defluens: vel quaſi vetuſtans.

קַדְמוֹת Cedemoth. Antiquiores: vel priores: ſiue orientales: aut incendium vel incuruatio mortis.

קָדֵשׁ Cades ſanctitas.

קָדֵשׁבָּרְנֵעַ Cadeſbarne. Sanctitas filii inſtabilis: aut ſanctitas frumenti vel puritatis cōmote vel inſtabilis.

קָדֵשׁ Cadeſbarne. Deute. 1. in fine capi. in hebreo eſt cades interpretatur ſanctitas.

קַדְמֹנִים Cadumim. Antiqui: vel priores: ſiue orientales: aut antiquū ſiue orientale mare: aut incendium vel humiliatio aquarū.

Caph. Vola. i. palma manus: aut phiala. D.

כְּפִירָה Caphara. Leūcula: aut propiciatio: ſiue linitio: vel villa: aut oppidum: ſiue glacies: aut ſyriace negatio.

Capharnaum. Ager penitentie: vel villa conſolationis: aut propiciatio penitentis. D.

Capharſalama. Ager vel villa pacis vel retributionis. D.

Caphetetha. man⁹ doni: aut ſyriace vinculū: vl colligatio. D

כְּפִירָה Caphira. Leūcula: aut propiciatio: ſiue linitio: vel villa aut oppidum: ſiue glacies: aut ſyriace negatio.

Cayphas. Inueſtigator: vel ſagax: ſeu vomens ore: aut vomitus oris. D.

קַיִן Cáin. Poſſeſſio: vel poſſeſſus.

קֵינָן Caynan. Poſſeſſor: vel emptor: aut lamentator: vel nidus.

Caius. Lingua latina priſca interpretatur dñs. latinum eſt.

כָּלָל Calaal. Cōſumatio: vel totalitas: aut quaſi nox: vel ſyriace corona. heb. calal.

כָּלָנֵה Calanne. Omnes nos: ſiue omnia hec: aut conſummatio noſtra: vel ſicut manens: aut quaſi murmurans.

Calānus. Idem.

כִּלְכָּל Calchal. Nutriens: ſiue conſumās omnia: aut ſuſtinens oīa.

כָּלֵב Caleph. Quaſi cor: aut canis: ſiue caniſtrum. heb. caleb.

Calphi. Vox oris. vel conſummatum aut perfectum os. D.

חֲלִי Cali. Infirmitas: ſiue deprecatio: aut expectatio: vel principium: aut gemma: vel monile.

καλίσθ{ενες Calíſthenes. Pulchrum robur ſiue pulchra potentia. G.

Calitha. Refugium: ſiue contractio: aut vox declinans.

כָּלוּבִי Calubi. Caninus: aut caniſtrum meū: ſiue totus ipſe in me.

כְּמוּן Camon. Reſurrectio ſiue confirmatio eius.

כְּמוּאֵל Camuel. Surrexit de⁹: vel ſuſcitauit aut cōfirmauit eū de⁹.

חֲמוּל Camul. Pius vel miſericors.

כְּנָת Canath. Emptio: ſiue poſſeſſio: aut lamentatio.

קְנַת Canath. Iudi. 1. Confringens te: vel humilians te: ſiue reſpondens tibi. heb. tanach.

Candacis. Poſſidens contritionem: aut ex hebreo & ſyro poſſeſſio munda vel puriſſima. D.

כַּפְתֹרִים Cappadoces. In hebreo eſt captorim: & interp̄tatur ſpherule: ſiue poma: aut vola vel palma turturū vel exploratorū.

כַּפְתּוֹר Cappadocia. Idem. ſ. n.

כַּפְתְּאֵל Capſeel. Congregatio dei. heb. cabſeel.

כַּפְתֹרִים Capturim. Cappadoces: ſiue ſpherule vel poma: aut vola vl palma turturum vel exploratorum.

כַּרְכָּמִישׁ Carchamis. Agnus quaſi ablatus: aut agnus quaſi palpans: vel ex ſyro & hebreo ciuitas ablata

כָּרֵא Carée. Caluus: ſiue glacies.

כָּרְחִים Careim. Idem. plu. nu.

Carſa. Capitalis. G. καρσα.

קִרְיַת Cariath Ciuitas: vel vocatio: aut lectio: vel occurſus.

קַרְמָתָה Cariathaa. Pauimētū: ſiue frigiditatē diſſoluēs. he. carchaa.

קִרְיָתַיִם Cariathaī. Ciuitates: aut vocatiōes: ſiue lectiōes: vl occurſ⁹.

קִרְיַתְאַרְבַּע Cariátharbe. Ciuitas quattuor. ſ. quattuor patriarcharum. ſ. adam. abraam. iſaac. & iacob. qui ibi ſepulti ſunt.

קִרְיַתבַּעַל Cariathbáal. Ciuitas idoli vel imperātis aut poſſidentis.

קִרְיָתָעָרִים Cariathiarim. Ciuitas ſiluarum.

קִרְיַתְיְעָרִים Cariáthiarim. Eſd. 2. interpretatur Ciuitas ciuitatū vel oppidorum: aut ciuitas vigilantium: vel ex hebreo & ſyro ciuitas inimicorum. heb. cariatharim.

קִרְיָתְיְעָרִים Cariatharim. Hiere. 48. Ciuitates: aut vocationes: ſiue lectiones: vel occurſus. heb. cariathárim.

Cariathím. Idem.

קִרְיַתסֵפֶר Cariathſépher. Ciuitas litterarum.

קִרְיַתסַנָּה Cariathſena. Ciuitas rubi: vl ex hebreo & ſyro ciuitas inimi

Carie. Capitalis. G. (citie. καρία.

קְרִיוֹת Carioth. Ciuitates: aut vocatiōes: ſiue lectiōes: vel occurſus.

קָרִית Cariſth. Concíſio: ſiue confoſſio: aut exterminatio

כַּרְמֶל Carmel. Cognitio circuncíſionis: vel agnus circūciſus: aut tenerítudo. ſ. illa que eſt ſegetum: vel coccinus.

Carmelites. Idem.

Carmelitis. Idem. femi. gene.

כַּרְמֶל Carmelus. Idem quod carmel.

Carmon. Quaſi malum granatū: vel vinea doloris ſiue fortitudinis. (tudinis.

קַרְנַיִם Carnaím. Cornua.

Carpum. Fructus vel fructuoſus. G. καρπόν.

Carpus. Idem. G. καρπός.

קִרְיָתָה Cartha. Ciuitas: ſiue vocatio: aut lectio: vel occurſus.

קַרְתָּגִנִים Carthaginenſes. In hebreo eſt tharſis: & interpretatur contēplatio gaudii: vel exploratio marmoris: aut turtur gaudii: ſiue chryſolithus lapis. ſ. preciofus: aut marc.

קַרְתָּן Carthari. Ciuitas: vel uocatio: aut lectio: vl occurſus: ſiue frigiditatem dans. heb. carthan.

כְּסָלוֹת Caſaloth. Temeritates: ſiue fiducie: aut illa.

Caſbon. Numeratio: vel cogitatio: aut feſtinans filius. D.

כָּשַׁד Caſeth. Quaſi demon: aut quaſi depredator: vel quaſi mālilla: aut quaſi ager. heb. caſed.

כַּסְפְּתָה Caſphia. Argentaria: ſiue cupiditas: aut ſyriace verecūdia.

Caſphin. Idem. D.

Caſphor. Argēteus mons: aut deſiderabilis mons. D.

קְצִיעָה Caſſia. Species aromatica: vel angulus.

קְצִין Caſis. Conciſio: aut finis.

כִּסְלֵו Caſleu. Spes aut temeritas eius: ſiue thronus vel calix illius aut illa eius.

קָתַת Catheth. Tedium: ſiue contentio.

Cauda. In greco clauda: & interpretatur vox facta: ſiue vox κλαύδα. (flebilis. G.

קְדָר Cedar. Nigredo: aut triſtitia.

קֹדֶשׁ Cédes. Sanctitas.

קַדְמֹת Cedimoth. Antiquiores: vel priores: aut orientales: ſiue incendium vel incuruatio mortis.

קַדְמָה Gedma antiquus: vel prior: aut orientalis.

קַדְמִיאֵל Cedmiel. Antiquitatis vel prioritatis deus: aut orietis de⁹.

קִדְרוֹן Cedron. Denigratus: aut triſtis.

Cephas. Petrus. ſ. a petra. ſyrum eſt.

צָפִי Cephi. Speculator: vel fauus: ſiue cooperimentum: aut expectatio.

כְּפִירָה Cephira. Leuncula: aut propiciatio: ſiue linitio: aut villa vel oppidum: ſiue glacies: aut ſyriace negatio.

קְעִילָה Ceila. Diſſoluēs eā: ſiue diuidēs aut ſcindēs eā. vel fixio eiꝰ.

קְלָיָה Celaia. Vox dñi: aut alleuiatio domini: ſiue torrefactio.

קְלַי Celaia. Nec. 12. leuis: ſiue torrefactꝰ. aut vox mea. heb. celai

קְהִלָתָה Celátha. Cetꝰ vel cōgregatio: ſiue eccłia. heb. cehálatha.

Celeon.Consumatio vel perfectio: aut alleuians dolorē vel tristitiam.D.

κοιλησυρία Celesyria.Cœlesyria.Curua siue depressa syria.G.

קְלִיטָא Celita.Refugium:vel contractio:aut vocis declinatio.

בַּסְלָחִים Celluim.Tegumentum vel sedes tabularum: aut spes vel temeritas vite.

κεγχρεαῖς Cenchris.Milium genus leguminis.G.

Cendebeus.Zelus vel possessio doloris:aut zeli emanatio.

כִּנֹּרֶת Genereth.Cithara:vel quasi lucerna.

Generoth.Idem.plu.nu.

קֵנֶז Cenez.Nidus iste:aut lamētatio hec:siue possessio vel emptio hec.

קְנִזִּי Cenezei.Idem.

Cenezeus.Idem.

קֵנִי Ceni.Possessio:vel emptio:siue nidus:aut lamentatio.

כֶּרֶתִי Gerethi.Concisio:siue transfossio:vel exterminatio.

כְּרֵתִי Cerethi.4.Reg.11.Milites:aut arietes.heb.cari.

קֶרֶס Ceros.Vncinus:aut incuruatio.

Cesar.A cesso matris vtero dictus est: vel a cesarie.i.coma vt capillatura cū qua ortus est: vel quod cesios.i.glaucos habuerit oculos vt quidam volunt.latinum est.

Cesarea.Idem:nam a cesare dicta est.

כְּסָלוּת Cesseleth.Temeritates:siue fiducie:aut ilia.

לִשְׁיוֹן Cesien.Duricia:siue stipula:aut cucumerarium.

Cesion.Idem.

חִתִּית Cethea.Cōfracta:siue formidolosa:aut syriace descendēs.

חִתִּיִת Cethee.Idem plu.nu.

Cethei.Confracti:vel formidolosi:aut syriace descendētes

תִּתִּם Cethim.Cōterētes:vel cōtritio maris:aut diadema:siue aurū:vel tinctura:aut ex syro & hebreo coaceruatio maris.

פִּתְלִישׁ Cethis.Paries est:aut ex syro & hebreo caterua leene:vel syriace quasi eulsus.heb.cethlis.

קַדְמֹנִי Cethmonei.Antiquiores:vel priores:aut orientales.

קְטוֹרָה Cethura.Aromatizans:vel fumigans:siue ligata.

ף Ciph.Istud os: vel ista bucca : aut syriace falsitas vel falsus. heb.zyph.

זִפִּים Ciphei.Idem.plu.nu.heb.ziphei.

κιλικίας Cilicia.Voluens:vel reuoluta.G.

קַיִן Cin.Possessio:vel emptio:siue nidus:aut lamentatio.

קִינָה Cina.Idem.

קִינִי Cinei.Idem.plu.nu

קֵינִי Cineus.Idem.f.n.

Cineus.Gen.10.interpretatur rubus:vel syriace inimicitia.

κυπριάρχαι Cinoth.Lamentationes que & grece threni vocantur

χρις. Cypriarches. Princeps cypri:vel princeps pulchritudinis.G.

κύπριοι Cyprii.Pulchri.G.

κύπριος. Cyprius.Idem.f.n.G.

κύπρος. Cyprus.Pulchra:vel pulchritudo.G.

כֹּפֶר Cyprus.Canti.1.&.4.Camphora:siue preciū:aut propiciatio:vl pruina:siue oppidū:aut leucul?:vl syriace negatio.

קִירֵנֶה Cirene.Paries:siue trabes:aut frigiditas:vel occursus.

Cirenei.Idem.plu.nu.

Cirenenses.Idem.

Cirenensis.Idem.f.n.

Cireneus.Idem.

κυρίνιος. Cirinus.In greco cyrinius:quod interpretatur dominans.

גּוֹרֶשׁ Cyrus.Quasi miser:vel quasi heres:aut venter.

קִיצִי Cis.Durus:aut stipula:vel cucumerarium.

קִישׁוֹן Cison.Idem.

Claudia.Latinum est.

Claudius.Idem.

Clemens.Latinum est:significatq; mitem : vel modestum.

κλεόπας. Cleophas: In greco cleopas: & interpretatur gloria omnis:vel omnimoda gloria.G.

Cleopatra.Gloria patrie vel patris.G. κλεοπάτρα

Cloes.Viridis:aut graminea.G. χλόης

Coēleth.Ecclesiastes:vel concionator.

Coph.Circuitus:vel congelatio.D.

קוֹלָיָה Colaia.Vox domini:aut alleuiatio dñi:siue torrefactio.

κολωνία Colonia.Latinum est:a colendo.i.habitando dicta.

τῖς. Colosenses.Punīti:vel supplicio affecti.G.

κολοσσαῖς Colosis.Punitio:vel supplicium.G.

גַּלְתָּה Coloza.Omnis propheta:siue omnis videns: aut omne pectus.

Colozai.Idem.heb.coloza.

Corban.Donum:vel oblatio.

Corbona.Idem.

κόρινθος. Corinthus.Saturitas:vel facietas:aut ornamentum.G.

κορινθίων Corinthii.Saturati vel faciati:aut ornati.G.

Cornelius.Latinum est a cornu.

Corozaim.Hoc secretum:vel hic est mysterium.D.

מְנִי Cozbi.Mendax:aut cessans:siue q̄si fluens:aut q̄si fluxus.

Crescens.Latinum est a crescendo.

κρήτη. Creta.Carnea vel carnalis.G.

κρῆτες. Cretenses.Idem.plu.nu.G.

κρῆτες. Cretes.Idem.G.

Crispus.Latinum est.

כֻּשַׁן Cusanrasathaim.Ethiops vel nigredo iniquitatum.

רִשְׁעָתַיִם סוּפָה Cutha.Combustio:siue contusio.

Cutheni.Idem.

Vucusq; per simplicem.c.litteram.i.sine aspiratione lecta sunt principia nominum:ex hinc que sequūtur aspiratione addita.i.per.ch.legenda sunt.

נְעָנָה Chaana.Mercatrix vel negociatrix: siue contrita vel cōfracta:aut recte respōdēs:vel recte affligens . heb.chanaana.

Chabri.Socius:aut particeps:siue incantor:aut liuor.D.

גְּבָל Chabul.Compeditus: vel q̄si germinans:aut quasi defluēs seu quasi veterascens.

עַי Chai aceruus.heb.hai.

לָיְלָה Chaline.Omnes nos:siue omnia hec:vel sicut manens:aut sicut murmurans.

Chaldea.Quasi demō:aut quasi deprædatrix: vel quasi mā milla:aut quasi ager.

נְשָׁדִים Chaldei.Quasi demones:aut quasi depredatores:vel quasi mammille:aut quasi agri.

Chaldeus.Idem.f.n.

בָּלַח Chale.Oportunitas: aut quasi viriditas : vel quasi humiditas:aut quasi tabula.

חָם Cham.Calidus vel calor:aut niger.

חֲמָהָל Chamaal.In circuncisione:aut in mixtione.heb.bamaal.

חֲמַתָּם Chamaan.Sicut illi:aut similis eis : vel quasi turbatio.heb. chamaam.

חֲמוֹשׁ Chamos.Quasi palpans: aut quasi recedens : vel quasi auferens.

קְמוּאֵל Chamuel. Surrexit deus : siue suscitauit aut confirmauit eum deus.

חָנָה Chana.Zelus vel emulatio:siue possessio : aut lamentatio: vel nidus eius:aut cana.i.arundo.

חָנָן Chanaan.Mercator:vel negociator: siue contritus vel confractus:aut recte respondens: vel recte affligens.

מָעוֹן Chanaan.Iudi.10.In hebreo est maon:& interpretatur habitaculum:siue delictum:vel ex peccato.

כְּנַעֲנָה Chanaan.3.Regum.22.Mercatrix: vel negociatrix:siue cō trita vel confracta:aut recte respondens:vel recte affligēs. heb.chanaana.

כְּנָעַן Chanaan.Hiere.41. interpretatur Sicut illi:aut similis eis: vel quasi turbatio.heb.chamaam.

כְּנַעֲנָה Chananaa.Mercatrix: vel negociatrix: siue contrita:vel cō fracta:aut recte respondens:vel recte affligens.

Chananea.Idem.

כְּנַעֲנִים Chananei.Mercatores: siue negociatores: aut cōtriti vel cōfracti;siue recte respondentes:vel recte affligentes.

Chananens.Idem.f.n.

Chananeus. Vnus ex duodecim aplis. Zelotes aut emulator interpretatur.vt habetur Luce.6. Non.n.erat ex chanaan: sed ex chana vico galilee: que in zelum vel emulationem conuertitur.D.

כְּנַעֲנִית Chananitis.Mercatrix: vel negociatrix:aut contrita: vel cō fracta:siue recte respondens:vel recte affligens.

כָּרָן Charan.Quasi cantans: aut quasi clamās:siue agnus vel co Charran.Idem. (gnitio eorum.

Charran. Tob.11. & Iudich.5.& Act.7. Ira : vel syriace libertas.D.

כַּרְכַּס Charcas. Agni cooperimētum: aut agni thronus vel calix: aut quasi tortuosum.f.non planum.

קִרְיָתְעָרִים Chariathiarim.Ciuitas ciuitatum vel oppidorum: aut ciuitas vigilātium: vel ex hebreo & syro ciuitas inimicorum. heb.chariatarim.

קְרִיוֹת Charioth.Ciuitates:aut vocatiōes:siue lectiōes: vl occursus

כַּרְמִי Charmi.Vinea siue cognitio aquarum:vel agn? aquarum: aut quasi celsitudo.

Charmite.Idem.

פַּרְשְׁנָא Charsena.Agnus anniculus:siue agn? dormiēs vl mutat?.

קוֹשַׁיְהוּ Chasaia.Duricia aut grauitas eius:siue scandalum ipsius.

כִּסְלוֹן Chaselon.Fiducia vel temeritas eius: siue ilia eius: aut thronus māsionis: vel calix siue tegumentum māsionis.

כֻּסְלוֹתִים Chāsluim.Tegumentum tabularum: vel sedes tabularum: aut spes vel temeritas vite.

סְבוֹלֵת Chebóleth.Onus.heb.cōboleth.

Chebron.Societas:siue participatio: aut adhesio:siue incātatio:vel liuor.D.

כְּלָאָב Cheleab.Totus vl ois pr: siue cōsumatio vel phibitio prīs.

כְּלִיאוּ Cheliau. Omnis vel totus ipse : aut consumatio eius : siue prohibens eum.

כְּלִיוֹן Chelion.Consumatus:siue perfectus:aut totus colūbinus.

כִּלְמָד Chelmath.Quasi docens:aut totus mensurans:siue omne indumentum: aut consumatio vel cessatio mensure vel indumenti.heb.chelmad.

Chelmon. Exercitus preparatio vel numeratio : aut somnium eius.D.

אֵלוֹן Chelon.Ilex vel quercus:aut fortis.heb.helon.

כְּלוּב Chelub.Canistrum:siue caninus.

כְּנָה Chenne. Basis:aut rectitudo:siue preparatio.

χαιρέας Chereas.Gaudens:vel ictus.G.

כַּרְמֶל Chermel.Cognitio circūcisionis: vel agnus circūcisus: aut teneritudo.f.illa que est segetum:vel coccinus.

כְּרוּב Cherub.Quasi magister vel quasi multiplicans : aut quasi pugnans: vel cognitionis aut scientie multitudo.

כְּרוּבִים Cherubim.Idem.plu.nu.

כְּרוּב Cherubim.2.Reg.22.Idem.f.n.heb.cherub.

כִּסְלוֹן Chesion.Fiducia aut temeritas eius: siue ilia eius:aut thronus māsionis:velcalix seu tegumentum māsionis.

כִּידוֹן Chidon.Iaculum:vel infortunium:siue quasi iudicans.

χίος. Chium.Aperta:vel apertura.G.

קָוָה Choa.Spes:vel congregatio:siue linea:aut regula.

כֻּבָּר Chobar.Fortitudo vel potentia: aut q̄si filius:siue quasi puritas:vel quasi frumentum:aut iam.i.quod iam preterit.

כָּדְכֹּד Chodchod.Iapsis:aut hydria hydrie.

כְּדָרְלָעֹמֶר Chodorlaomor.Quasi generatio seruitutis:aut quasi habitatio seruitutis:siue spherula vel rotunditas manipuli.

כְּנַנְיָהוּ Chonenias.Preparatio aut firmitas vel rectitudo domini.

Choo.Vertex:vel summitas.G. κῶς

קֹרֵחַ Chore.Caluus:vel caluicium:siue glacies:vel gelu. κῶς

קֹרַח Chore.1. Paralipo. 9.c. vbi dicitur Sellum vero filius chore.&.26.&.2.Paralipo.31.interpretatur vocans:vel legēs aut perdix.

חֹרִי Chorrei.Furores:aut libertates:seu foramina.

חֹרִי Chori.Caluus vel caluicium:aut glacies: vel gelu.

חָרְחִי Chorite.Idem.plu.nu.

חָרְחִים Chorites.Idem.f.n.

Choum.Vertex:vel summitas.G. κῶς

Christus.Vnctus.G. χριστός.

חוּב Chub.Extinguens.

קוֹלָיָה Chulia.Vox domini:aut alleuiatio dñi:siue torrefactio.

חֻם Chum.Preparatio: siue placenta : aut syriace fenestra.heb.

כּוּשׁ Chus.Ethiops:aut niger. (cun.

קוּץ Chus.1.Paralipo.4.interpretatur spina: aut estas : siue tedium:vel vigilia:aut finis.

Chusa.Videns:aut prophetās: in greco scribitur chuza.D.

כּוּשִׁי Chusi.Ethiops:aut niger.

חוּשַׁי Chusi.2.Reg.15.&.16.&.17.&.1.Paralipo.27.interpretatur Sensus:aut festinans:vel silens.

קִישִׁי Chusi.1.Paralipo.6. interpretatur Durus: siue stipula : aut cucumerarium.heb.cisi.

כּוּשִׁי Chusi.ps.7.Ethiops:aut niger.heb.chus.

Chuza.Videns:vel prophetans.D.

De incipientibus a littera.d.

דַּבַּי Dabai.Detrahens:siue loquens: aut senectus: vel syrace fluens.

דָּבְרַת Dabéreth.Verbum:siue res:aut apes:vel subiectio:aut syrace ductrix.

Dabbéreth.Idem.

דְּבִיר Dabir. Oratorium:siue verbum: aut res: vel subiectio : aut syriace ductor.

Dabreiamim.Verba dierum:grece autem vocatur hic liber paralipomenon.i.relictorum:eo quod in hoc libro ea maxime tractantur que in libris regum relicta sunt.

דִּבְרִי Dabri.Oratorium siue verbum meum : aut res vel apes siue subiectio mea:aut syriace ductor meus.

דָּדָן Dadan.Māmilla:vel dilectio:aut patruus:vel iudicans.

δάφνη. Daphne.Laurus.G.

עֵין Daphnim fontem. Nu.34. In hebreo est dyn: & interpretatur oculus:siue fons.

דָּגוֹן Dagon.Frumentum:vel piscis.

דַּלָיָה Dalaia.Pauper domini: siue exhaustio aut ramus domini: vel macilentus.

Dalaias.Idem.

דְּלִילָה Dalila.Paupertas vel stula eius:aut ramus eius:siue exhauriens:aut macilenta.

Dalmanuta.Situla preparata: vel exhaustio numerata.siue macies vel ramus preparatus vel numeratus.D.

δαλματία Dalmatia.Lampas frustatoria:aut fulgur vanitatis.G.

δάμαρις. Damaris.Vxorcula.i.parua vxor.G.

Damasceni.Sanguinis sacci: vel sanguinis pocula:aut sanguis femorum vel incendiorum seu procuratoris.

דַּמֶּשֶׂק Damascenus.Idem.f.n.

דַּרְמֶשֶׂק Damascenus.1.Paralipo.18. generationis aut habitationis procuratio:aut generatio vel habitatio incendii aut procuratoris.heb.darmascenus.

דַּמֶּשֶׂק Damascus.Sanguinis saccus:vel sanguinis poculū:siue sanguis femoris vel incendii aut procuratoris.

דַּרְמֶשֶׂק Damascus. 4. Reg. 16. b. vbi dicitur perrexitq; achaz i ocursum theglatphalasar regi assyriorũ in damascum: interpretatur Similitudo incendii aut oculi vel poculi siue facci: aut similis femori: vel tacitum oculum aut poculum. heb. dumascus.

דַּרְמֶשֶׂק Damascus. 1. Paralipo. 18. &. 2. Paralipo. 16. &. 24. &. 28. interpretatur generationis vel habitationis procuratio: aut generatio vel habitatio incendii. heb. darmascus.

דִּמְנָה Damna. Sterquilinium: aut cruentatio: vel taciturnitas: aut similitudo nostra.

דָּן Dan. Iudicans: siue iudicium.

דָּנְדָּן Dan. 1. Paralipo. 26. c. Voluptuosus: aut testificans siue deglutiens iudicium: aut syriace temporalis. heb. ladan.

דָּנִיֵּאל Daniel. Iudicium dei.

אַדְרָה Daran. Pallium: siue potentia aut magnitudo. heb. adara.

דָּרָע Daran. 1. Paralipo. 2. generatio vl habitatio pastoris aut scietatis siue iniquitatis: vel syriace brachium. heb. dara.

דָּרְיָוֶשׁ Darius. Requirens: aut inquirens.

דָּתָן Dathan. Ritus: aut lex.

Datheman. Legis preparatio: vel legis munus. D.

דּוִד Dauid. Dilectus.

דִּבְשַׁת Debásseth. Melisflua: aut infamiam apponens.

דִּבְלָיִם Debelaim. Palate. i. masse de ficibus compacte.

דְּבִירָה Debera. Oratorium: siue verbum: aut res: vel apes: aut subiectio: vel syriace ductrix.

דִּבְלָתָה Deblata. Palata. i. massa de ficibus compacta.

δεκάπολις Deblatáim. Idem. plu. nu.

Decapolis. Decem ciuitatum, s. regio. G.

דְּקָלָה Deda. Cõminutio eius: vel syriace palma. illa. s. que est arbor. heb. decla.

דֵּדָן Dedã. Mãmilla vel dilectio earum: aut patruus: vel iudicãs.

דְּבֹרָה Delbora apes: vel verbum: aut res: siue subiectio: vel syriace ductrix. heb. debbora.

דְּלֻעָן Delean. Pauper afflictus: siue pauperis responsio vel canticum: aut exhausta siue macilenta afflictio vel responsio: vel ex hebreo & syro pauper ouis.

דָּלֶת Deleth. Ianua: siue paupertas. D.

דֶּלְפוֹן Delphon. Stillicidium aut pauperem respiciẽs: siue exhaustum vel macilentum respiciens.

δῆλος Delo. Manifestata vel ostensa. G.

δῆλος Délos. Idem. G.

δημᾶς. Demas. Popularis: vel plebeius: aut pinguis. G.

δημήτριος Demétrius. Cerealis a cerere quam gentiles deam frumenti putabant. G

δημοφῶν. Demophon. Populi interfector: aut populi cedes. G.

דְּכָבָה Denába. Iudicium eius in ea: aut iudicium prebens.

דְּפְקָה Deptha. Pulsatio: siue impulsio. heb. depcha.

δέρβην. Derben. Circũsepta: vel vallata. G.

δερβαῖος. Derbéus. Circũseptus: vel vallatus. G.

דֵּרְקוֹן Dércon. Generatiõis aut habitationis possessio vl emptio: aut syriace draco.

Dessan. Pinguedo: aut cinis. D.

διάβολος. Diabolus. Criminator siue calumniator: aut accusator. G.

דֶּשֶׁף Diabolus. Abachuc. 3. in hebreo est réseph: & interpretatur volucris: siue flamma: vel lampas.

Díana. Latinum est: & dicta esta die: eo quod habeat lucem emulam diei. nam luna hoc nomine appellatur.

דִּיבוֹן Díbon. Abundans filius: aut abundantia intelligentie vel edificationis: aut syriace fluxus.

דִּמוֹן Díbon. Esa. 15. d. Sanguinolenta: siue sterquilinium. heb. dimon.

דִּיבוֹן גָּד Dibóngad. Abundantia filii felicis: aut abundantia intellectus vel edificationis felicis: siue abundãtia filii accincti.

δίδυμος. Didymus. Geminus vel gẽmellus: ille. s. qui cum alio vno & eodem partu nascitur. G.

דִּאֵל Diel. De generatione: aut existentes. syrum est. heb. dieu.

דִּלְאָו Dilaláu. Pauper domini: siue exhaustio vel ramus domini: aut macilentus.

דִּימוֹנָה Dimona. Sterquilínium: siue coacervatio: aut abundãs numerus vel munus.

דִּינָה Dína. Iudicium: vel iudicans: aut syriace ista.

דִּינֵי Dinei. Iudices: siue iudicia.

διονύσιος Dionysius. Diuinitus stimulatus vel compunctus. G.

διόσκορος Diócorus. Diuina saturitas: vel diuinum ornamentum. G.

διοτρεφής Diotrepes. A ioue nutritus. G.

דִּישָׁן Dísan. Trituratio: siue pinguedo: vel cinis: aut abundans vel cbur.

דִּשׁוֹן Díson. Trituratio: siue pinguedo: vel cinis.

Doch. Cõmotus: siue impulsus: aut cõminutus. D.

דּוֹדָו Dodan. Dilectio aut mãmilla ei⁹: vl patru⁹ ei⁹. heb. dodau.

דֹּדָנִים Dodanim. Dilecti vel patruelis somnus: aut mammilla dormientis.

רוֹדָנִים Dodanim. 1. Paralipo. 1. Imperantes siue descendentes: aut imperantis vel descendentis somnus. heb. rodanim

דָּג Doech. Solicitus: siue anxius: aut piscator. heb. doeg.

אֲדֹן Dom. Dominus: aut basis: vel syriace auris. heb. adon.

דִּמִּים Domim. Sãguinei: aut silentes: vel similes: aut syriace pecu (nie.

דּוֹר Dor. Generatio: vel habitatio.

Dorau. Generatio vel habitatio populi. D.

δορκάς. Dorcas. Caprea vel dãmula. G.

דַּרְדַּע Dorda. Habitaculum scientie: vel generatio scientie.

Dorimini. Generatio vel habitatio dextere. D.

Dorix. Rapidus: aut velox. D.

δοσίθεος. Dositheus. Deodatus. G.

דָּתָן Dothaim. Ritus: aut lex. heb. dothan.

δρουσίλλα Drusilla. Rore conspersa. G.

דּוֹדִי Dudi. Dilectus aut patruus meus.

דְּעוּאֵל Duel. Cognoscite deum: siue scientia dei.

דּוּמָה Duma. Silentium: vel similitudo.

דּוּרָא Durã. Generatio: vel habitatio: aut pyra. scilicet ignis. heb. dura.

De incipientibus a littera. e.

עֵיבָל EBal. Aceruus vetustatis: aut aceruus defluens.

עוֹבָל Ebal. Gen. 10. interpretatur Peruersitas vetustatis: aut peruersitas fluxus. heb. obal.

ἐκκλησία Ecclesiastes. Hebraice dicitur cohéleth: & interpretatur cõgregans: Ecclesiastes autem in greco congregans vel concionator interpretatur.

אֲדָמָה Edema. Terra: aut ruffa: siue sanguinea.

עֵדֶן Eden. Voluptas: siue delitie. aut syriace tẽpus.

דָּנָה Edẽna. Iudicium vel iudicans: aut syriace ista. heb. dẽna.

עֶדֶר éder. Grex: siue defectio: vel priuatio.

חֹדֶשׁ édes. Mensis: aut nouitas.

הֲדַסָּה Edíssa. Myrtus: aut syriace letitia.

עֵדְנָא Edna. Voluptas: aut syriace tempus.

עֶדְנָה Ednas. Idem.

עֶדְנָה Ednas. 1. Paralipo. 12. interpretatur Eterna requies: siue testimonium quietis.

אֱדוֹם Edom. Ruffus: siue terrenus: aut sanguineus.

אֲדָם Edom. Ios. 3. Homo: siue ruffus: aut terrenus: vel sanguineus. heb. adom. & est nomen vrbis.

אֶדְרַאִי Edrái. Fortitudinis vel magnitudinis aceruus: aut nubes siue interitus iniqui aut socii vel pastoris siue cõfractionis.

עֵיפָה Epha. Lassus: aut volãs: vel syriace plicatus vel cõplicatus.

אֵיפָה Epha. Ezechiel. 45. Genus est mensure.

ἐφαινετός Ephenetus. Laudabilis. G.

עֵפֶר épher. Fodiens: aut explorãs: siue opprobriũ: vel cõfusio.

עֵפֶר épher. Gen. 25. Et. 1. Paralip. 1. & 4. & 5. vbi dr. & epher & iahalon: interpretatur puluis: siue hinulus aut plũbum.

חֶפְרִי Epherite. Fodientes: aut explorantes: siue opprobria: vel confusiones.

פַּרְמֶשְׁתָּא Ephermésta. Ruptura fundamenti: vel ruptura ponens; aut ex hebreo & syro taurus anniculus. heb. phermésta.

ἐφέσιοι. Ephesii. Desiderabiles. G.

ἔφεσος. Ephesus. Idem. s. n. G.

Epheta. Aperire imperatiui modi: passiue vocis.

אֵפָה Ephi. Genus est mensure.

אֵפוֹד Ephod. Superhumerale: aut ornamentum.

אֶפֶד Ephor. Iudi. 8. f. &. 1. Paralipo. 15. interpretatur. Suphumerale: aut ornamentum. heb. ephod.

עֶפְרָה Ephrã. Puluerulenta: siue plumbea: aut damula.

אֶפְרַיִם Ephraim. Frugifer: aut crescens.

עֶפְרָה Ephrám. 1. Reg. 13. interpretatur Puluerulenta: siue plumbea: aut damula. heb. ephra.

אֶפְרָתָה Ephráta. Vbertas: siue frugifera: vel crescẽs: aut incinerata.

אֶפְרָתִים Ephratéi. Vbertates: siue frugiferi: aut crescẽtes: vl icinerati

Ephrateus. Idem. s. n.

חֶפְרִי Ephree. Cooperimentum iniqui vel socii aut confracti: siue portus iniqui. vel socii aut confracti.

אֶפְרַיִם Ephrem. frugifer: aut crescens.

עֶפְרוֹן Ephron. Puluis: siue hinulus: aut plumbeus.

Egbathana. Frater mortis. D.

אַחְמְתָא Egbathanis. Idem. heb. echmatha.

הָגָא Egeus. Meditatio: siue loquela: vel gemitus: aut ablatio.

יְגָאל Egial. Redemptor: vel redemptus: siue inquinatus.

מִצְרִית Egyptia angustians: siue tribulans.

מִצְרִים Egyptii. Angustiantes; siue tribulantes.

Egyptius. Idem. s. n.

מְצֻלַיִם Egyptus. Angustie: siue tribulationes.

חַגְלָה Egla. Festiuitas aut gyratio eius.

עֶגְלָה Egla. 2. Reg. 3. &. 1. Paralipo. 3. interpretatur Vitula: aut currus: siue rotunda.

עֶגְלוֹן Eglon. Vitulus: aut currus: siue rotundus.

אֵלָה Ela. Ilex: vel quercus: aut maledictio: vel iuramentum. f. imprecationis: aut syriace deus.

אֶלְעָד Elad. Dei eternitas: vel dei testimonium: aut dei preda.

אֶלְעָדָה Elada. Dei cetus vel congregatio: aut dei eternitas siue testimonium: vel dei preda.

Ellada. Grecia. G.

ἑλλάς.

Elai. Fortis: vel deus meus. D.

עֵילָם Elam. Adolescens: siue occultus: aut seculum.

Elámite. Idem. p. n.

אֶלְעָשָׂה Elasa. Dei factura.

אֶלְקָנָה Elchana. Deus zelotes: aut dei possessio: vel dei calamus: siue deus nidus eius.

חִלְקִיָּה Elceia. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.

חִלְקִי Elci. Portio: siue pars: aut lenis.

חִלְקִיָּה Elchia. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.

Elchias. Idem.

אֶלְדָּעָה Eldaa. Dei scientia: aut dei cognitio.

אֶלְדָּד Eldad. Dei dilectus.

Elleadebarim. Quintus liber legis: & interpretatur hec sunt uerba: quia sic incipit in hebreo. grece autem vocatur deuteronomium. i. secundatio legis.

אֶלְעֲלֵה Eleale. Dei ascensio: siue dei holocaustum.

אֶלְחָנָן Eleanan. Dei gratia: siue dei mia: aut dei donũ. heb. elchanan.

אֶלְעָזָר Eleazar. Dei adiutorium: siue dei atrium.

Eleazarus. Idem.

חֵלֶק élech. Portio: siue pars: aut lenitas.

Elechite. Idem. p. n.

Electa. Latinum est: & grece idem significat.

חֶלֶד éleph. Mũdus. i. orbis: vel mustela: aut syriace rubigo. heb.

הֵלֶל Elel. Laudans: siue lucifer: aut stultitia. (éled.

ἐλεύθερος. Eleutherus. Liber vel ingenuus. G.

אֶלְפַּעַל Elphaal. Dei opus: vel dei operatio.

אֶלְפְּלֵט Elphéleth. Deus liberationis: siue deus meus expellens.

אֵלִי Elí. Deus meus.

אֱלִיאָב Eliab. Deus meus pater: siue deus patris.

אֱלִיחֻבָּה Eliaba. Deus absconditus: siue deus dilectionis.

אֱלִיקִים Eliachim. Dei resurrectio aut affirmatio: siue deus resurrectionis vel firmitatis: aut deus vindicans.

אֱלִיָדָע Eliada. Dei scietia: vel dei cognitio.

Eliadam. Idem. heb. eliada.

Eliade. Idem.

אֱלִיעָם Eliam. Dei populus.

אֱלִיהוּ Elias. Deo dominus: aut fortis dominus.

אֱלִיסָף Eliasaph. Deo augẽs: vel deo augmẽtationis: aut deo finiẽs.

אֱלִישִׁיב Eliasib. Deus conuersionis: aut dei sessio vel habitatio: siue (dei insufflatio.

Eliasub. Idem.

אֵלִיאָתָה Eliátha. Deus meus tu: aut deus meus venit.

אֱלִיחָבָא Elibaa. Deus absconditus: siue dei dilectio. heb. eliaba.

אֱלִיקָא Elica. Dei pellicanus: aut fortis vomitus.

Elici. Nigri: aut circũuoluti: vel retorti. G.

ἑλίκοι.

אֱלִידָע Elida. Dei scientia: vel dei cognitio.

אֱלִיאֵל Eliel. Deus meus deus: vel dei fortitudo: siue dei potentia.

אֱלִיעֶזֶר Eliézer. Dei adiutorium: siue dei atrium.

אֱלִיפָל Eliphal. Dei miraculum: vel dei iudicium.

אֱלִיפְלֵהוּ Elipháleth. Deo liberationis: siue deo meus expellens. heb.

Elipháleth. Idem (eliphálet.

Elphalu. Deus mirabilis: siue deus iudicii.

אֱלִיפַז Eliphaz. Dei nisus vel conatus: aut dei aurum obrizũ.

אֱלִיפְלֵט Elipháleth. Deus liberationis: siue deus meus expellens.

אֵלִים Elim. Arietes: aut fortes: vel cerui: siue valles.

Elymaida. Panicea: a panico qđ est genus seminis. G.

ἐλυμαῖς.

ἐλύμας. Elymas. Magus: siue corruptor: vel pernicios⁹. G.

אֱלִימֶלֶךְ Elimélech. Deus meus rex: aut dei consilium.

אֱלִיוֵנַי Elioenái. Ad ipsum oculi mei: siue ad ipsum fõtes mei: aut ad ipsum afflictio vel paupertas.

אֶלְיְהוֹעֵנַי Elioenai. 1. Paralipo. 26. & Esd. 8. interpretatur Ad dominum oculi mei: aut deus ipse oculorum meorum.

ἡλιόπολις Eliopolis. In hebreo est on: quod interpretatur dolor: vel fortitudo: aut tristitia: grece verò eliopolis interpretatur solis ciuitas.

אֱלִיהוֹרֵף Elioreph. Dei hyems: aut deus iuuẽtutis: siue forte opprobrium: aut ex hebreo & syro: deus acuminis.

אֱלִישָׁה Elisa. Deus est: aut dei agnus: siue deus cõmodans.

אֱלִישֶׁבַע Elisabeth. Deo iuramẽti vel saturitatis: siue dei septenariũ.

אֱלִיצָפָן Elisaphan. Deus aquilonis: siue deo absclitus: aut deo spe (culator.

Elisaphat. Deus iudicans.

אֱלִישָׁמָע Elisama. Deus exaudition⁹is: siue dei exaudítio.

אֱלִישָׁע Elíseus. Dei salus; vel deus saluans.

Elisu. Idem. heb. elisua.

Elisua. Idem.

אֱלִישׁוּעַ Elisua. 1. Paralipo. 3. interpretatur Deus exaudition⁹is: vel dei exaudítio. heb. elissama.

אֱלִיצוּר Elisur. Dei fortitudo: siue dei petra: aut dei plasmatio vel colligatio.

Eliud. Deus laudis: siue deus confessionis: aut dei laus vel confessio. D.

אֶלְמֹדָד Elméleth. Dei regnum vel dei consilium. heb. elmélech.

Elmodad. Dei mensura: aut atrium dilecti.

עַלְמְדְבָ לָתָיִם Elmondeblatáim. Duo noía ſunt Elmon quod interpretatur occultatio: ſiue adoleſcentia: aut ſeculũ: vel contẽptus Deblatáim palathe. i. maſſe de ficibus compactæ.

אֵלְנָעַם Elnaem. Dei pulchritudo: ſiue deus mouens eos. Elnaen. Idem. heb. elnaem.

אֶלְנָתָן Elnathan. Deus dedit: ſiue dei donum. Eloi. Deus meus.

אֵילוֹן Elon. Illex vel quercus: ſeu fortis: aut cernuus.

חִלּוֹן Elon. Nu. z. & Hiere. 48. interpretatur Feneſtra: vel pphanatio: ſiue dolor: vel infirmitas.

חֶלְקַת Elrath. Portio ſiue pars: aut lenitas. heb. elchath.

אֶלְתּוֹלַד Eltholad. Dei generatio.

אֶלּוּל Elul. Vlulatus: ſiue pernoctatio.

בּוּל Elul. 3. Reg. 6. Germen: aut defluẽs: ſiue vetuſtas. heb. bul.

אֶלְזָבָד Elzebad. Dei dotatio.

זִיף Elziph. Iſtud os vel iſta bucca: aut ſyriace falſitas vel falſus. heb. ziph.

Emalchuel. Rex deus aut regnum dei: vel nuncius dei. D.

הֲמָם Emam. Turbatio eorum: aut tumultus eorum.

הֵימָן Eman. Multus: aut tumultuans: vel ſyriace fidelis.

עַמְּנוּאֵל Emánuel. Nobiſcum deus.

חֲמַת Emath. Ira: vel indignatio: aut calor: ſiue murus: aut vter: vel lagena.

מֵאָה Emath. Nee. 12. interpretatur Centum. heb mea.

חֲמָתִי Ematheus. Iratus: ſiue indignatus: aut calidus: ſiue muratus: aut vter: vel lagena.

Emaus. Timens conſilium: vel matris aut gẽtis conſilium: ſeu populus abiectus. D.

אֵמֶר Emer. Dicens: ſiue loquens: vel exaltatio: au ſyriace agnus.

Emmer. Idem.

אֵימִים Emim. Timores: aut terribiles: vel populi: ſiue inſula aq̃rũ.

חֲמוֹר Emor. Aſinus: ſiue lutũ: aut vinoſus: vel ſyriace grauis: aut

Emmor. Idem. (ponderoſus

עֲמִרִי Emri. Manipulus meus: aut ſeruitus: vel gomor genus menſure capiens decimam partem ephi.

עֲנָק Enach. Gigas: aut torques vel monile: ſiue oneratus.

Enachim. Idem. p. n.

עֵינְחַדָּה Enada. Oculus acutus vel letus: aut fons acumínis vel letitie: ſiue ex ſyro & hebreo fons vel oculus vnus ſiue nouus.

חֲנָדָד Ennada. Nee. 3. interpretatur Gratia vel miſericordia dilecti. heb. enadad.

Enadab. Idem. heb. enadad.

עֵינָם Enaim. Fons: vel oculus eorum.

Enam. Nubes vel fons eorum: aut oculus eorum. D.

עֵינָן Enan. Nubes: vel augurium: ſiue fons aut oculus earum.

ἐγκαίνια. Encenia. Renouatio: vel dedicatio. i. feſtum pro renouatione vel dedicatione templi. G.

עֵינְדוֹר Endor. Fons ſiue oculus generationis vel habitationis.

Ἐνέας. Eneas. Laudatus. G.

חֲנָדָד Enebad. Gratia vel miſericordia dilecti. heb. enedad.

עֵינְגַּדִּי Engaddi. Fõs ſiue oculus hedi vel felicitatis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus inciſionis vel ſciſſure.

עֵינְגַּלִּים Engallim. Fons ſiue oculus vitulorum vel curuum aut rotunditatum.

עֵינְגַּנִּים Enganni. Fons hortorum: ſiue oculus protectionum. heb.

Enganním. Idem. (enganním.

חֲנוֹךְ Enoch. Dedicatus: vel diſciplinat⁹: aut morigeratus.

Enochite. Idem. p. n.

עֵינָן Enon. Nubes vel obnubilatio: ſiue fons aut oculus eius: vel augurium.

הֵנּוֹם Ennon. Ecce illi: ſiue diuitie eorum: aut decipiens eos: vel contriſtans eos. heb. ennom.

אֱנוֹשׁ Enos. Homo vel vir: ſiue oblitus: aut deſperat⁹.

עֵינְשֶׁמֶשׁ Enſémes. Fons ſiue oculus ſolis: aut ex hebreo & ſyro fons ſiue oculus miniſterii vel famulatus.

Ἐπαφρᾶς. Epaphras. Spumans. G.

Ἐπαφρόδιτος. Epaphroditus. Venuſtus: ſiue iocundus. G.

Ἐπικουρεῖοι. Epicurei. Adiutores: ſiue auxiliatores. G.

ἐπινίκιον. Epinicion. Canticum victorie. G.

Ἔραστος. Erastus. Amabilis. G.

חֵרֶם Erem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue dedicatum vel conſecratum. ſ. deo.

Erioch. Longus: aut procerus: ſiue ſacietas vel ebrietas tua aut leo tuus. D.

אֶשְׁעָן Eſaan. Innixus: vel ſuſtentatus: ſiue ignis afflictionis vel re

יְשַׁעְיָה Eſaía. Salus domini. (ſponſionis.

Eſaias. Idem.

יִשְׁמַרְי Eſamari. Cuſtos vel cuſtodia. heb. ieſamari.

עֵשָׂו Eſau. Faciens: vel operans: aut tinea eius.

אֶשְׁבַּעַל Eſbáal. Ignis idoli: ſiue ignis dominantis aut ſubiicientis vel poſſidentis.

אֶצְבּוֹן Eſbon. Feſtinans intelligere: ſiue feſtinans edificare.

Eſcarioth. In greco ſcribitur iſcarióth: & hebraice interpretatur vir occiſionis: aut vir exterminatiõis vel mortis. D.

Eſcariothes. Idem.

Eſcariotis. Idem.

אֶשְׁכֹּל Eſchol. Botrus: ſiue orbatio: aut ignis omnis.

עֶזְרָא Eſdras. Adiutor: ſiue atrium. heb. ezras.

Eſdrelon. Adiutorium fortitudinis: vel quercus auxilii. D.

Eſdrin. Adiutorium. D.

אֶשְׁבָּן Eſeban. Ignis filii vel edificantis aut intelligentis.

חֶשְׁבּוֹן Eſebon. Numerus: ſiue cogitatio: aut feſtinans intelligere vel edificare.

Eſebon. Geñ. 46. Feſtinatio filii: aut feſtinatio intelligentis vel edificantis.

עֶשֶׁק Eſech. Violentia: ſiue calumnia.

אֵזֶל Eſel. Ambulans: ſiue vilificans: aut ſtillans. heb. ézel.

אֲצַר Eſer. Cellarium: ſiue theſaurus: aut anguſtians.

עֶזֶר Eſer. 1. Paralipo. 4. Adiutorium: ſiue atrium. heb. ézer.

אֶסְפָּתָא Eſphátha. Cõgregatio: ſiue collectio: aut cõſumãs vl̃ finiẽs.

חֶשְׁמֹנָה Eſmona. Feſtinatio numerationis vel muneris: aut feſtinatio preparatiõis: vel legatio. i. ambaſiata.

אֲשָׁנָה Eſna. Mutatio: ſiue dormitatio: aut iteratio vel ſecundatio.

עֶזְרָאֵל Eſrael. Adiutorium dei: ſiue atrium dei. heb. ezrael.

חֶצְרַי Eſrái. Atrium: ſiue fenũ.

אֶשְׁרִיאֵל Eſriel. Beatitudo dei: aut intuitus fortis: vel greſſus dei.

חֶצְרוֹן Eſrom. Sagitta exultationis: ſiue diuiſio cantici: aut atrium vel fenum. heb. eſron.

Eſromite. Idem. p. n. heb. eſronite.

אֶשְׁתְּמֹעַ Eſthama. Exauditio: vel mulieris vterus.

Eſthamo. Idem.

אֶשְׁתָּאֹל Eſtaol. Poſtulatus: aut mulier fortis: vl̃ ignis laboris.

Eſtaolite. Idem. p. n.

אֶשְׁתְּמֹעַ Eſthemo. Exauditus: vel mulieris vterus.

אֶשְׁתּוֹן Eſthon. Vxor eius: aut ignis donũ.

אֶתַּי Ethái. Robuſtus: ſiue ſignũ meũ: aut vomer: vel aduentus.

אֲחִיהוּ Ethaía. Frater domini. heb. echaía.

חֶתְלוֹן Ethalon. Contritio manſionis: aut formidabilis manſio: ſiue ſuolutio eius.

אֵיתָן Etham. Fortitudo: ſiue vomer earum: aut inſule donum. heb. ethan.

אֵתָם Etham. Exo. 13. & Nu. 33. Fortitudo eorum: aut vomer vel aduentus eorum: ſine ſignum eorum.

עֵיטָם Etham. Iudi. 15. & 1. Paralipo. 4. a. vbi dicitur. Iſta quoq; ſtirps etham. & in eo. c. &. 2. Paralip. 11. Auis eorũ: ſiue ſuolutio eorũ: vel calamus eorum: aut ſyriace cõſiliũ eorum.

אֵיתָן Ethan. fortitudo: ſiue vomer earum: aut inſule donum.

אֵתָן Ethan. 1. Paralip. 4. a. ibi Iſaar & ethan: interpretatur Donũ: aut merces: vel ſignũ filii: aut aduẽtus filii. heb. ethnã.

עֵתָנִי Ethanni. Afflictus: vel paup: ſiue reſpondens. heb. hanni.

אֶתְנִיאֵל Etheel. Mecũ de⁹: ſiue ſignũ dei: aut aduẽt⁹ vel vomer dei

חִתִּי Ethei. Confracti: ſiue formidantes: aut ſtupentes: vel ſyriace deſcendentes.

עִתַּי Ethei. 1. Paralip. 2. Hora mea vel tempus meum.

עֵתֶר Ether. Oratio: ſiue deprecatio.

חַת Ethe⁹. Cõfract⁹ vl̃ formidãs: aut ſtupẽs: vl̃ ſyriace deſcẽdẽs

עִתַּי Ethi. Hora vel tempus meum.

תִּלוֹן Ethilon. Murmuratio: ſiue aceruus eius: aut ſuſpenſio ei⁹ heb. thilon.

חִתִּים Ethim. Confracti: ſiue formidantes: aut ſtupentes: vel ſyriace deſcendentes.

כּוּשׁ Ethiopia. In hebreo dr̃ chus: & iterp̃tatur nigra vel nigredo. Ethiopia aũt in greco ardorẽ vel incendium ſignat.

כּוּשִׁי Ethiops. In hebreo dicitur chuſi: & interpretatur niger. ethiops aũt in greco ardentem vel incenſum ſignificat.

Ethiopes. Idem. p. n.

צִיִּים Ethiopes. p̃s. 71. & 73. In hebreo eſt ſiim: & interpretatur Siccitates: aut naues vel trieres: ſiue demones.

פּוּשִׁית Ethiopiſſa. In hebreo dicitur chuſith: & interpretatur nigra. grece vero ardentem vel incenſam ſignificat.

חַוָּה Eua. Viua: vel viuens.

εὐβουλος Eubolus. Prudens: aut bene conſulens. G

εὐωδία. Euchodia. In greco eſt euodia: & iterpretatur Bonus odor vel bene olens. G.

חֹרִי Euei. Viuẽtes: aut loquẽtes: vel nũciãtes: aut ſyriace colubri

עַוִּים Euei. Deut. 2. & Ioſ. 13. & 4. Reg. 17. interpretatur iniqui

εὐεργέτης Euergetes. Benefactor: ſiue beneficus. G. (ſiue puerſi

חֹרִי Eueus. Viu⁹: aut loquẽs: vel nunciãs: aut ſyriace coluber.

פְּרָת Euphrates. Frugifer: ſiue fructificans: aut creſcens.

אֶפְרָתִי Euphrateus. Frugifer: ſiue fructificans: aut incineratus. heb. ephrateus.

אוֹר Eui. Ve: aut deſiderans: vel deſiderium meum.

הַוִּילָה Euila. Dolens: ſiue parturiens: aut loquens illi: ſiue annuncians illi.

אֱוִיל מְרֹדַךְ Euilath. Idem. heb. euila. (cians illi.

רָע Euilmerodach. Stulti amaritudinem conterens: aut ſtultus

εὐμενὴς. Eumenis. Mitis: ſiue benignolus. G. (amare contritus.

εὐνίκη. Eunice. Bona victoria. G.

εὐπατρος Eupater. Bonus pater. G.

εὐπάτρος Eupator. Idem. G.

εὐπόλεμος Eupolemus. Bene pugnans: vel bonus pugnator. G.

μος Euthicus. Felix: aut bene fortunatus. G.

εὐτυχὸσ Exul. Arcturus nomẽ ſtelle: ſiue ſtultitia: aut ilia. heb. chesil

כְּסִיל Ezeab. fortitudo felicitatis: ſiue fortis accinctus: aut ex hebreo & ſyro fortis conciſio. heb. ezgad.

עֶזְגָּד Ezeci. Fortis: ſiue apprehendens.

חִזְקִי Ezechias. Fortitudo dñi: ſiue apprehenſio dñi.

חִזְקִיָּהוּ Ezechiel. fortitudo dei: ſiue apprehenſio dei.

יְחֶזְקֵל Ezechiel. Eſd. 8. interp̃tatur. Vidẽs deũ. heb. iezicl.

יְחִזְקִאל Ezel. Ambulatio: ſiue vilificatio: aut ſtillatio.

אָזֵל Ezelias. Liberãs vel reſeruans dñs: aut prope dñm.

אֶצְלָלוּת Ezer. Adiutorium: ſiue atrium.

עֶזֶר Ezethan. Paruus: ſiue minimus. heb. ecethan.

הַקָּטָן Ezia. Diſtillatio vel aſperſio domini.

יְזִיָּה Eziel. fortitudo dei: ſiue hircus dei.

עֲזִיאֵל Eziel. 1. Paralip. 27. c. auxiliũ dei: ſiue atriũ dei. heb. ezriel

עֲזַרְאֵל Ezion. Viſio: vel prophetia.

חֲזִיוֹן Ezir. Porcus: aut ſyriace conuerſus: vel reuerſus.

חֲזִיר Ezra. Adiutorium: ſiue atrium.

עֶזְרָא Ezraites. Indigena: ſiue orientalis.

אֶזְרָחִי Ezrel. Adiutorium dei: ſiue atrium dei.

עֶזְרִי Ezri. Adiutorium: ſiue atrium.

עֶזְרִיקָם Ezricam. Auxilium reſurgentis vel vindicantis: ſiue atrium reſurgentis vel vindicantis.

עֶזְרִיאֵל Ezriel. Auxilium dei: ſiue atrium dei.

חֲצְרוֹ Ezro. Atrium aut fenum eius

De incipientibus a littera. f.

פְּקַח Facee. Aperiens.

פְּקַחְיָה Faceia. Aperiens dominus.

פְּדָיָה Fadaía. Redemptio domini.

עַדְיָה Fadaía. 4. Regum. 22. Interpretatur teſtis domini: ſiue ortatus vel preda domini: aut tranſitus vel eternitas domini. heb. adaia.

φοίβη. Fadaſſur. Redemptor fortis: vel redimens petra: aut redemptio plaſmationis vel colligationis.

פְּדָהצוּר Fadon. Redẽptio ei⁹: aut ſyriace iugum vel iuga. ſ. boum.

פְּדוֹן Falaía. Miraculum domini: ſiue occultum domini.

פְּלַאְיָה Falcam. Fragmen: vel fruſtum: aut ſciſſura: vel ſyriace obſequium. heb. falea.

פְּלָחָא Fálech. Diuiſio. heb. fáleg.

פָּלֶג Fálech. 1. Paralipo. 2. c. interpretatur ruina: vel iudicatio. heb. fáleth.

פָּלֶת Fálech. 1. Paralip. 2. f. interpretatur Liberatio: ſiue expul-

פָּלְטִי Falel. Cogitans: ſiue orans: aut iudicans (ſio. heb. fálet.

פָּלֵל Falleth. Liberatio ſiue expulſio.

פַּלְטִי Falonites. Cadens: ſiue occultus.

פַּלְטִי Falti. Liberatio: ſiue expulſio.

פַּלְטִיאֵל Faltias. Liberatio dñi: aut expulſio domini.

פַּלְטִיאֵל Faltiel. Liberatio dei: aut expulſio dei.

פַּלּוּא Fallu. Mirabilis: aut occultus.

Falluite. Idem. p. n.

פְּנוּאֵל Fanuel. Videns deum: ſiue facies dei.

פָּרָה Fara. Frugifer: vel fructificans: aut creſcens: ſiue vacca

פַּרְעִי Farái. Hiatus: ſiue apertio.

פַּרְאַם Faram. Onager eorum: vel ferocitas eorum: aut fructificatio matris: vel taurus matris.

פְּרִיאֵן Faran. pulchritudo: ſiue laus: aut gloriatio: vel propagies.

פָּרְעָה Farao. Diſſipans: ſiue diſcooperiens aut nudans: vel ſyriace vindicans.

פַּרְעָהנְכוֹ Faraónechao. Diſſipans ſiue diſcooperiens aut nudãs clandum vel percuſſum: aut ex ſyro & hebreo vindicans clandum vel percuſſum.

פַּרְעָתוֹן Farathon. Diſſipatio vel ruptura aut denudatio eius: vel ſyriace vindicta eius.

Farathonites. Idem.

Fáres. Diuiſio.

פָּרֶשׁ Fáres. 1. Paralip. 7. Interpretatur Eques: aut diuidens: ſiue exponens: vel declarans.

פַּרְעֹשׁ Fares. Eſd. 2. & 8. Pulex: vl̃ culex: ſiue fruct⁹ tice. heb. faros

פַּרְצִי Farelite. Diuiſi.

פָּרָר Farfar. Cõminut⁹: aut fructificatio fruct⁹: ſiue taurus tauri.

Fariſei. Diuiſi. D.

Fariſeus. Diuiſus. D.

פַּרְנַךְ Farnath. Taurus percutiens vel percuſſus aut contuſſus: ſiue fructificatio aromatum. heb. farnach.

פַּרְעֹשׁ Faros. Pulex: vel culex: aut fructus tinee.

פַּרְשַׁנְדָּתָא Farſandáthan. Reuelatio menſtrui vel commotionis ſue: aut equitis commotio: ſiue ſtercus menſtruorum vel cõmotionis eius. heb. farſandátha.

פָּרוּחַ Fatia, Floridus: aut ſyriace volans.

פָּרוּדָה Faruda. Separatio: vel diſperſio.

פְּרָרִים Farurim. Lebetes: siue suburbana.
פָּסֵה Fáse. Transitus: siue claudicatio.
Fáse. Idem.
Faselida. Trásit? vel claudicatio natiuitatis vel gñatiõis. D.
Faseron. Oris canticum: siue os planum. D.
פִּסַּפָּה Fassa. Diminutio oris: vel os diminutum.
פִּסְגָּה Fasga. Collis: siue altitudo: aut munitio.
כַּשְׁחוּר Fassor. Extendens vel multiplicans libertatem vel principatum: aut expandens foramen vel albedinem.
Fassur. Idem.
יִתְחָיָה Fataia. Porta domini: siue aperiens dominus.
פְּהוּאֵל Fatuel. Buccella dei: siue persuasio dei: aut dilatatio dei.
פְּתֻרִים Fatures. Buccella roris: aut persuasio vel dilatatio ruine vel
פָּעוּ Fáu. Vlulans: aut gemens: vel apparens. (distillatiõis
Fe. Os ab ore: aut hic: scilicet aduerbium loci. D.
Feben. Lucida: vel pura. G. φοίβη.
פְּדָאֵל Fedael. Redemptio dei.
פְּגִעְיֵאל Fegiel. Obuiatio dei: siue deprecatio dei.
פִּלְדָּשׁ Feldas. Ruina triture: aut iudicium triture.
פְּלָאיָה Feleia. Miraculum domini: siue occultum domini.
כְּלַלְיָה Feleia. Nec. 11. Cogitans dominum: aut orans dominum: siue iudicium domini. heb. Felelia.
פְּלֵת Féleth. Ruina: siue iudicatio.
Felethi. Idem.
רֵעִי Felethi. 3. Reg. 1. In hebreo est rei: & interpretatur associantes: siue pastores: vel amici.
רָצִים Felethi. 4. Reg. 11. In hebreo ē rasim: & iterp̃tatur cursores
Felix. Latinum est.
פְּלוֹנִי Felonites. Cadens: siue occultus.
פַּלְטִי Felti. Liberatio: vel expulsio.
פַּלְטִיָּה Feltia. Liberatio domini: aut expulsio domini.
Feltias. Idem.
פְּנִינָה Fenenna. Gemma: siue facies nostra.
Fenicis. Rubea: vel purpurea: aut palma. f. arbor. G. φοινικίς.
Fenicis. Gen̄. 14. Non est in hebreo.
פְּרִזִי Ferezei. Rurales. id est habitantes in villis absq; muro.
Ferezeus. Idem. f. n.
פְּרָעשׁ Feros. Pulex: vel culex: siue fructus tinee.
פֶּסַח Fesse. Transitus: siue claudicatio.
Festus. Latinum est.
כַּשְׁחוּר Fessur. Extendens vel multiplicans libertatem vel principatum: aut expandens foramen vel albedinem.
פְּתַחְמוֹאָב Féthmoab. Dux moab: vel dux ex pre: siue fouea ex patre.
פְּתְרוֹס Fethros. Buccella roris: aut pstasio vel dilatatio ruine vel di
Fetrũsim. Idem. p. n. (stillationis.
פִּתַחְיָה Fiairoth. Os vel labium libertatis: aut os sculptum: ab ore non ab oũe.
פִּיכֹל Ficol. Os oium. i. ois lingua: aut oris pfectio vel cõsumatio
Filadelphia. Amor fratris vel fraternitatis. G. φιλαδέλφια
Filarches. Amator principis. G. φιλάρχης
Filemon. Deosculans. G. φιλήμων.
Filetus. Amabilis. G. φίλητος.
Filetus. Secunda ad Timotheum. 1. d. In greco est fygellus: & interpretatur fugitiuus. G. φύγελλος
Filippenses. Bellicosi: siue amatores equorum. G. φιλιππήσιοι
Filippis. Bellicosa: siue amatrix equorum. G. φιλίππις.
Filippus: Bellicosus: vel amator equorum. G. φίλιππος.
פְּלִשְׁתִּי Filistea. Conspersa. f. cinere vel puluere: siue ruina apposita: vel ruina duplex: seu ruine potus: vel cecidit bibens.
פְּלִשְׁתִּים Filistei. Conspersi. f. cinere vel puluere: aut ruine apposite: vel ruine duplices: siue ruine potꝰ: aut ceciderũt bibẽtes
פְּלִשְׁתִּי Filisteus. Idem. f. n.
Filistiim. Idem. p. n.

Filistini. Idem. φιλολόγος
Filologus. Amator litterarum: vel amator verbi. G. φιλόμη
Filometor. Amator matris. G. τρος.
פְּנִיאֵל Fines. Aspectꝰ vel facies cõfidẽtie vel protectionis.
פִּנְחָס Finon. Gemma: siue aspiciens: aut os eternitatis: vel os filii aut ex hebreo & syro os piscis: ab ore non ab osse.
פִּנְחָס Finon. Nu. 33. Gemma: siue aspiciens. heb. funon.
פִּישׁוֹן Fison. Oris mutatio: siue multitudo: aut extensio.
פִּתוֹם Fiton. Buccella eorum: aut oris consumatio: siue persuasio vel dilatatio eorum. heb. fitom.
פִּתוֹן Fiton. 1. Paralip. 8. & 9. Buccella eius: aut persuasio vel dilatatio eius: vel oris donum.
Flegon. Comburens: siue ardens. G. φλέγων.
פְּלֶגֶת Focereth. Oris exterminatio: vel oris concisio.
פְּעוֹר Fogor. Hiatus: siue apertio.
פְּעֻלָּתִי Follathi. Opera mea: siue opus meũ.
פּוּרָתָא Forátha. fructificatio: siue multiplicatio: aut fortilegus.
Fortunatus. Latinum est.
פָּחַד Fosech. Fragmentum tuum: siue diminutio tua.
פְּעוּ Fóu. Vlulans: aut gemens: siue apparens.
Frygia. Sicca: vel ardens. G. φρυγία.
Fryx. Siccus: vel ardens. G. φρύξ.
פּוּה Fua. Hic aduerbium loci: aut os ab ore.
פּוּעָה Fua. Exo. 1. Gemens vel vlulans: aut apparens.
פּוּאָה Fua. Iudi. 10. & 1. Paralip. 7. Angulus: aut coma.
פּוּנִי Fuaite. Aspiciens: vel facies mea. heb. funite.
פּוּל Ful. Ruin.a: aut faba.
פְּנוּאֵל Funiel. Videns deum: siue aspiciens deum. heb. fanuel.
פּוּר Fur. Sors.
פּוּרִים Furim. Sortes.
פּוּט Fut. Aphrica: aut syriace crassa: vel pinguis.
פּוּטִיאֵל Futhiel. Aphrica dei: vel ex syro & hebreo pinguedo dei.
פּוּטְפַּרְנַע Futíphar. Ex syro & hebreo pinguedinẽ dissipans: vel pinguedinis denudatio: aut syriace pinguedinis vindicta.

De incipientibus a littera. g.

גְּבַעְתִּי Gabaathites. Collis: siue calix: aut excelsa hora. heb. gabaathites.
גַּחַת Gaad. cõfractꝰ: aut formidãs: vl syriace descẽdẽs. heb. iaath
גָּעַל Gáal. Abiectio: siue abominatio.
גָּעַשׁ Gíam. Tempestas: vel commotio. heb. gáas.
Gías. Idem.
Gaaz. Idem. heb. gáas.
גָּבַע Gába. Collis: siue calix.
Gabaa. Idem.
Gabaa. 1. Reg. 14. a. vbi dicitur sub malo granato que erat in agro gabaa: in hebreo est Migron: & interpretatur de gutture: aut timor siue horreum eius.
גַּבְעָת Gabaad. Collis: aut calix: siue excelsa hora. heb. gabaath.
Gabaath. Idem.
גִּבְעָה Gíbae. Collis: aut calix.
גִּבְעוֹן Gabaon. Collis: vel calix: aut dorsũ vel eleuatio iniquitatis
גִּבְעוֹנִים Gabaonite. Idem. p. n.
Gabaonites. Idem. f. n.
Gabatha. Eminens: vel excelsum. grece dicitur lithostratos quod interpretatur lapidibus stratus: & erat locus vel stratum lapideum eminens. D.
גַּבְּתוֹן Gabathon. Dorsum vel eleuatio eius: aut palpebre eius: siue excelsum donum.
גִּבְעָ Gíbec. Collis: aut calix.
גְּבָל Gabelus. Terminus: vel limes: aut confinium. D.
גֶּבֶר Gáber. Vir: aut virilis vel fortis: aut syriace gallꝰ gallinaceꝰ

גּוֹר Gaber. 4. Regum. 9. Catulus: siue habitatio: aut cõllectio: vel timor. heb. gur.
גָּבִים Gabin. Cisterne: aut locuste: siue altitudines. heb. gabim
גַּבְרִיאֵל Gabriel. Vir deus: aut fortitudo dei: vel fortis meus deus.
גַּד Gad. Felix: vel accinctus.
גַּדֵּל Gaddel. Magnus: siue magnitudo: aut fimbria.
גָּדֵר Gáder. Murus: siue macería vel sepes
Gaderothites. Idem.
גַּדְגָּד Gadgad. Felicitas felicitatis: aut accinctus exercitus.
גָּדִי Gadi. Hedus: siue felix: aut accinctus: vel syriace incisus.
Gaddi. Idem.
גַּדְעָאל Gadihel. Scientia dei. heb. iadihel.
גְּדֵרוֹת Gadíroth. Muri: siue macerie vel sepes.
Gaddis. Acerꝰ: vel cõgeries: siue felix vel accinctꝰ vir. D.
גָּדִי Gadite. De gad: quod interpretatur felix: vel accinctus.
גְּדוֹר Gador. Murus: siue macería aut sepes.
גָּחֹר Gáer. Exitus caloris vel ire.
Gaius. Latinum est: & interpretatur dñs ex lingua latina prisca. grece vero terrenũ aut gloriantem significat
גִּלְעָד Galaad. Aceruus testimonii.
Galaadite. Idem. plu. nu.
Galaadites. Idem. f. n.
Galaadítim. Idem.
Galaadítis. Idem.
גָּלָל Galal. Rota: siue reuolutio: aut confinium: vel marmor.
Galalai. Idem.
γαλάται. Galate. Lactantes: vel lactei. G.
γαλατία. Galatia. Lactans: vel lactea. G.
גִּלְגָּל Galgal. Rota: siue reuolutio: aut aceruus acerui: vel reuolutio acerui.
Galgala. Idem.
Galgalis. Idem.
גְּלִיל Galilea. Volubilis: siue volutabilis: aut rota.
גְּלִילוֹת Galilea. Ios. 13. Idem. p. n. heb. galiloth.
Galilei. Volubiles: siue volutabiles: aut rotantes.
Galileus. Idem. f. n.
גַּלִּים Gallim. Coaceruantes: siue transmigrantes: vel reuoluentes: aut discooperientes.
אַגְלַיִם Gallim. Esa. 15. Gutte: aut gutta maris: siue coaceruãtes: vel transmigrantes: aut reuoluentes. heb. agallim.
γαλλίων. Gallion. Lactans: vel lacteus. G.
גַּמַלְיָה Gamalías. Consumatio domini: siue consumptio domini. heb. gamarías.
גַּמְלִיאֵל Gamaliel. Retributio dei: aut camelꝰ dei: siue ablactatꝰ dei.
גְּמַרְיָה Gamarías. Consumatio domini: aut consumptio domini
גָּמוּל Gamul. Retributio: siue ablactatio.
גַּנְזוֹ Ganzo. Etiam iste: aut scirpus vel iuncus iste. heb. gamzo.
גָּחוֹן Gaon. Educens eos: siue exitꝰ eorũ: aut exitꝰ caloris. heb.
גָּרֵב Gareb. Scabies: aut syriace hydria. (gáam.
גַּרְזִים Garzim. Secures: vel scissores.
גַּרְמִי Garmi. Osseus. vel ossa: aut peregrinationis aqua: vel syriace causa mea.
גַּסְפָּא Gaspha. Appropinquatio oris: siue accedens huc.
גָּעָתָם Gatham. Tactus eorum: vel mugitus eorum: aut mugitus perfecti vel simplicis.
גָּלוֹן Gaulon. Transmigratio eorum: vel reuolutio eorum: aut ex syro & hebreo intus manens.
עַזָּה Gaza. Fortis: aut capra.
גִּזְבַּר Gazabar. Thesaurarius.
גְּזָרָה Gazara. Prescissio: siue diuisio: aut sententia.
Gazaris. Idem. D.
עֲזָחִים Gazei. Fortes: aut capre: vel hirci.
גָּזָם Gazem. Eruca: siue vellus eorum: aut transitus eorũ: siue tõ
Gazenses. Fortes: aut capre: vel hirci. D. (dens eos.

גָּזֵר Gázer. Prescissio: siue diuisio: aut sententia.
יְעָזֵר Gazer. Ios. 13. & 1. Paralip. 26. Auxiliũ: siue auxiliator. heb
- fazer. [persico & greco.
Gazophylaciũ. Vbi gaza. i. thesauri templi seruabantur ex
גֶּבַע Geba. Collis: aut calix: siue vas.
גִּבְעַי Gebái. Dorsum: siue eleuatio: aut cisterna: siue locusta: vel
גִּבְּי Gebal. Terminus vel limes. (syriace exactor.
גִּבָּל Gebar. vir: aut virilis: siue fortis: vl syriace gallꝰ gallinaceꝰ
גִּבָּר Gebellem. Vallis salinarũ vel nautarũ. heb. gemelle.
גֶּבֶל Gebeth. Collis: aut calix: siue excelsa hora.
גִּבְעַת Gebethon. Dorsum siue eleuatio eius: aut palpebre eius: siue excelsum donum.
גִּבְתּוֹן Gebneel. Edificatio dei: siue intelligentia dei: aut filiatio dei. heb. iebneel.
יְבַנְאֵל Geddel. Magnus: siue magnitudo: aut fimbria.
גְּדֵל Gedeon. Conterens vel confringens: aut ex syro & hebreo
גִּדְעוֹן abscissio iniquitatis.
Gedera. Murus: siue macería: aut sepes
גְּדֵרָה Gederites. Idem.
Gederothaim. Idem. plu. nu.
גְּדֵרוֹתַיִם Geddiel. Hedus dei: siue felicitatis deus: aut accinctionis vl
גַּדִּיאֵל expeditionis deus.
Gedor. Murus: siue macería: aut sepes.
גְּדוֹר Gedur. Idem.
Gehenna. Vallis deceptionis vel tristitie siue diuitiarum: aut syriace infernus. D.
גֵּיהִנֹּם Gehennon. Vallis decipiẽs vel cõtristãs eos: siue vallis diuitiarũ suarum: aut syriace infernus. heb. gehennom.
גִּלְבֹּעַ Gelboe. Reuolutio inuestigationis vel scrutationis: aut aceruus tumoris vel inflationis: aut ex hebreo & syro reuoluens deprecationem.
גִּלְתִּי Geldeti. Magnitudo: aut fimbria. heb. gedleti.
גִּלֹנִי Gelonites. Exultans: siue reuoluens: vel transmigrans: aut reuelans vel detegens.
גְּמָלִי Gemali. Retributio vel merces: aut ablactatus: vel camelus
יְמִינִי Gemineus. Dextera vel dexter. heb. iemineus.
Gemini. Idem. heb. iemini.
Gémneus. Dexter. D.
גְּנֻבַת Genebath. Furtiua: vel furtum: aut protectio vel hortꝰ filie
Genesar. Hortus principis: vel protectio principis. D.
Genesar. Math. 14. In greco genesareth: & hebraice iterp̃tatur hortꝰ aut ptectio pricipis: siue hortus vel protectio
Genesareth. Idem. D. (ministrantis. D.
גַּנְתוֹן Genthon. Hortus vel viridarium aut protectio eius.
גִּיחוֹן Geon. Pectus: siue eductio: aut exitus: siue vallis gratie vel mansionis.
גֵּרָא Gera. Ruminatio: siue pegrinatio: aut certatio vel cõflictus
גֵּרָה Gerára. Peregrinatio: vel certatio: aut conflictus.
Geraris. Idem.
Gerasení. In greco gergesení: & hebraice interptatur peregrinatiõi siue cõflictui aut ruminatiõi appropiquãtes. D.
Gerasení. Marci. 5. a. & Luce. 8. In greco gadarẽi & hebraice interp̃tatur septi: vel murati. D.
Gerreni. Incole: siue pegrini: aut certãtes: vel cõfligẽtes. D
גִּרְגָּשִׁי Gergesei. Peregrinationi vel cõflictui aut ruminationi ap
Gersens. Idem. f. n. (propinquantes
גֵּרְשָׁם Gersan. Aduena ibi: siue peregrinus noiatꝰ. heb. gersam.
Gersephatia. Non est in hebreo.
גֵּרְשׁוֹן Gerson. Exilium eius: vel peregrini mutatio.
גֵּרְשֹׁם Gerson. 1. Paralip. 15. & Esd. 8. Aduena ibi: siue peregrinꝰ nominatus. heb. gersom.
Gersonni. Exul: vel peregrini mutatio.
גֵּרְשֻׁנִּי Gersonite. Idem.

Gersonites. Idem.
גֵּזָה Gesa. Rixa: vel contentio: aut domini exitus. heb. iesa.
גִּישָׁן Gesan. Appropinquans: aut vallis mutationis siue eboris
גֶּשֶׁן Gessen. Appropinquatio vel approximatio (vel somni.
גְּשׁוּר Gessur. Vallis aspectus: aut vallis bouis: siue vallis murus:
גְּשׁוּרִי Gessuri. Idem. (aut pons.
אֲשׁוּרִי Gessuri. 2. Reg. 2. Beatitudo: aut intuitus: vel gressus. heb.
גַּת Geth. Torcular. (assuri.
גִּתַּיִם Gethái. Torcularia. heb. gethaim.
Gethaim. Idem.
גִּתְחֵפֶר Gethepher. Torcular fodiens vel explorans: siue torcular confundens aut exprobrans.
גִּתִּים Gethei. Torcularia.
חִתִּים Gethei. 4. Reg. 7. Confracti: siue formidantes: aut stupentes: vel syriace descendentes. heb. ethei.
גֵּתֶר Gether. Vallis explorationis vel contemplationis: siue torcular explorationis: aut vallis turturis.
גִּתִּי Gether. 1. Reg. 30. & 1. Paralip. 7. Excellens: aut residuum: siue remanens: vel explorans: aut funiculus. heb. iether.
גִּתִּי Getheus. Torcular.
גִּתְרִמּוֹן Gethremmon. Torcular mali punici: aut torcular excelsū.
Gerhsemani. Vallis pinguissima: siue vallis olei. scribi debet gesemani. D.
גָּזַז Gezen. Tondens: aut vellus: siue transitus. heb. gezez.
גֵּזֶר Gezer. Prescissio: siue diuisio: aut sententia.
Gezeron. Prescissio doloris siue fortitudinis: aut diuisio vel sententia doloris siue fortitudinis. D.
גִּזֹנִי Gezonites. Tondens: siue transiens.
גָּזְרִי Gezre. Securis: siue scissor. heb. gerze.
גִּדֵּרוֹת Gideroth. Muri: siue macrie: aut sepes.
גִּיחֲזִי Giezi. Vallis visionis: aut vallis pectoris.
גִּלּוֹ Gilo. Exultatio: siue reuolutio: vel transmigratio: aut reuelatio: vel detectio.
גִּלֹנִי Gilonites. Exultans: siue reuoluens: vel transmigrans: aut reuelans. vel detegens.
Gimel. Retributio: siue ablactatio. D.
גִּנַּת Gineth. Hortus: vel protectio.
גִּחוֹן Gion. Pectus: aut eductio: vel exitus: siue vallis gre vel māsiois
κνίδος. Gnidum. Atriplex genus herbe purgatiue vel laxatiue. G.
גְּעָתָה Goatha. Tactus eius: aut mugitus eius.
גּוֹב Gob. Cisterna: vel locusta: aut altitudo.
גְּדַלְתִּי Godolathi. Magnitudo: aut fimbria mea.
גְּדַלְיָה Godolias. Magnitudo domini: aut fimbria domini.
גּוֹג Gog. Tectum vel solarium: siue tegulatum.
גּוֹלָן Golam. Trāsmigratio: siue reuolutio: aut ex syro & hebreo intus manens. heb. golan.
Golgotha. Caluaria. scilicet vbi sunt capita mortuorum.
גָּלִית Golias. Trāsmigratio: aut accumulatio: siue reuolutio: vel Goliath. Idem. (detectio.
גֹּמֶר Gomer. Consumans vel consumens: aut deficiens.
עֹמֶר Gomor. Genus mensure. idest decima parsephi.
עֲמֹרָה Gomorra, Populus rebellis: aut populus timens: siue manipulus: vel seruitus: aut syriace lana.
Gomorrei. Idem.
γοργίας. Gorgias. Terribilis: aut velox. G.
γορτύνη. Gortinam. Faretra. G.
גֹּשֶׁם Gossem. Pluuia: aut appropiquatio eorū: vel syriace corpalis
גֹּשֶׁן Gosen. Appropinquatio: vel approximatio.
גָּתָם Gothan. Tactus eorum: aut mugitus eorum: siue mugitus perfecti vel simplicis. heb. gotham.
עָתְנִיאֵל Gothoniel. Hora siue tempus meum deus.
גּוֹזָן Gozan. Tōsio: aut vellus: siue transitus: vel corpus nutriens: aut ex syro & hebreo intus nutriens.

יְוָנִים Greci. Hebraice dicitur ieuanim: & interpretatur decepto res: vel contristantes: siue cenosi: aut columbini: grece vero robusti vel fortes interpretatur.
יָוָן Grecia. In hebreo est iauan: & interpretatur decipiens: vel contristans: siue cenosa: aut columbina. grece vero robusta vel fortis interpretatur.
Grecus. Idem. masculini generis.
גּוּאֵל Guhel. Redemptio dei: siue exaltatio dei.
גּוּנִי Guni. Hortus: siue protegens.
Gunite. Idem.
גּוּרְבַּעַל Gurbáal. Catulus idoli vel dominantis aut subiicientis vel possidētis: aut peregrinatio siue timor aut habitatio idoli vel dominantis aut subiicientis vel possidentis.

De incipientibus a littera. b.

חָנָן Haanan. Gratiosus: siue misericors: aut donans.
חֶבֶר Háber. Socius: aut particeps: siue incātator: aut liuor
Haberite. Idem. p.n. (do. G.
Hadria. In greco andria: & iterpretatur virilitas: aut fortitu- ἀνδρία.
עַדְרִיאֵל Hadriel. Grex dei: aut ablatio dei: siue priuatio dei.
אַגָּן Haemes. Ouum: siue cenosus: aut lineus. heb. habes.
חֲפַם Haphan. Thalamus eorum: siue coopertura eorum: aut littus eorum. heb. hapham.
חֲפִים Happhim. Thalami: siue cooperti: aut littus maris.
עַי Hay. Aceruus: vel coacernatio.
עַיָּה Hay. Nec. 11. Idem. heb. haya.
אַיָּלוֹן Hayalon. Quercus vel ilex: siue fortis: aut ceruus.
אֲחִיאָם Hayan. Frater matris: aut frater gentis. heb. hayam.
אַיֶּלֶת Hayla. Ilices: vel quercus: aut cerue: vel fortitudines. heb. hayloth.
חַיִל Hayla. 4. Reg. 18. Dolor vel infirmitas maxille: siue principium humiditatis vel tenerituditis. heb. hala.
אֵילוֹת Haylam. Ilices vel quercus: aut maledictiones: vel fortitudines. heb. haloth.
חֵיל Haylam. 4. Reg. 17. Dolor vel infirmitas maxille: siue principium humiditatis vel tenerituditis. heb. hala.
אֵילוֹת Haylath. Ilices vel quercus: aut cerue: vel fortitudines.
אַיָּלוֹן Haylon. Ilex vel quercus: siue fortis: aut ceruus.
אֲחִימָן Hayman. Frater preparatus: siue frater dextere: aut frater
אָחִי Hayo. Frater eius. (meus quid.
עֵדְשֶׁמֶשׁ Hayrsémes. Ciuitas solis: aut ex hebreo & syro ciuitas seruicii vel ministerii.
אֲחִישַׁחַר Hayśáar. Frater matutinus: aut frater niger vel nigredinis
אֲרִישׁ Halus. Commixtio vel consperso.
חֲמֹרָן Hamaran. Asinus: vel lutum: aut vinosus.
אֲנוֹא Hana. Essentia: siue generatio. heb. haua.
חָנָן Hanan. Gratiosus: siue misericors: aut donans.
חָרֵס Háres. Sol: aut testa.
חָרֵם Harim. Destructio: siue anathema: aut rete vel retiaculum: siue dedicatum: vel consecratum. s. deo.
חֲצַרְשׁוּעָל Hasarsual. Atrium vel fenum vulpis: aut fenum semite.
הֵא Hc. Ecce: vel ista. D.
עֵיבָל Hebal. Acceruus vetustatis: siue acceruus defluens.
עֵבֶר Héber. Transiens vel transitus: aut ira: seu pregnans: vel syriace frumentum.
חֶבֶר Héber. Gen. 46. & 1. Paralip. 4. & 7. & 8. b. vbi dicitur & ezeci & heber. iterpretatur socius aut particeps: vel adherens: siue incantator: aut liuor.
עִבְרָה Hebrea. Transiens: siue irata: aut pregnans.
עִבְרִים Hebrei. transeuntes: siue irati: aut pregnantes: vel syriace
Hebreus. Idem. s.n. (frumenta.
Hebri. Idem.

חֶבְרוֹן Hebron. Societas: siue participatio: vel adhesio: aut incantatio: vel liuor.
עִבְרוֹנָה Hebróna. Transiens: aut irascens.
זַפְרָנָה Hebróna. Nu. 34. ex syro & hebreo falsitas cātici vel exultationis. heb. zephróna. (tio: vel liuor.
חֶבְרוֹנִי Hebroni. Societas: siue participatio: vel adhesio: aut incāta
Hebronite. Idem. plurali numero.
עֵדֶר Héder. Grex: siue defectio: aut priuatio.
אֵדוֹ Heddo. Vapor aut nubes vel interitus eius.
חֲצוֹר Hepher. Atrium: aut fenum. heb. hasor.
אֵלָא Hela. Ilex vel quercus: siue fortitudo: aut maledictio
עֵילָם Helam. Adolescens vel virgo. m.g. siue occulto: aut seculū.
חֶלְאָם Helam. 2. Reg. 10. Exercitus mīis Ígētis siue ancille: aut dolor siue expectatio matris vel ācille aut gentis: vel sōniū.
אֵלָה Helam. 1. Paralip. 9. Ilex vel quercus: aut fortitudo: vel ma
אֵלְעָשָׂה Helasa. Dei factura. (ledictio. heb. hela.
אֵילַת Helath. Cerua: siue fortitudo: aut ilex vel quercus.
אֶלְקָנָה Helchana. Deus zelotes: aut dei possessio: siue dei calamus:
אֶלְמַשִׁי Helcheseus. Dei duricies: vel serotinus. (vel deus nidus eius.
אֶלְתְּקֵה Helchetē. ex hebreo & syro dei theca I capsa. heb. helthece.
חִלְקִיָּהוּ Helchias. Portio siue pars domini: aut lenitas domini.
חִלְקִיָּה Helchias. nec. 1. expectās dñs: siue hamus dñi. heb. hechelias
חִלְקִיָּהוּ Helchias. Hiere. 38. Rex dñs: siue cōsiliū vel regnum dñi.
חֶלֶק Helech. Portio: siue pars: aut lenitas. (heb. melchias.
אֶלֶף Heleph. Mille: siue doctrina: aut bos. vel dux.
חֶלֶס Helem. Sōnias: aut sanās: siue expectatio eorum: aut dolor
חֶלֶץ Héles. Armatus: siue liberatus: aut nudatus. (eorum.
Helles. Idem.
אֶלְעָשָׂה Helesa. Dei factura.
Helesmoth. Secūdus liber legis: & interpretatur hec sūt nomina: quia sic incipit i hebreo. Grece aūt exodus vocatur i. exitus: qa ī eo exit? filiorū israel de egypto prio cōtietur.
חֶלֶד Heleth. Mūd?. i. orbis: aut mustela: vel syriace rubigo. heb. heled. (vel morcariolū.
עֵלִי Heli. Eleuatio: siue oblatio: aut eleuans: vel offerēs seu pila:
אֵלִיָּה Helia. Deus dominus: aut fortis dominus.
אֲלִיאָב Heliab. Deus pater: vel deus patris.
אֶלְיָקִים Heliachim. Dei resurrectio vel affirmatio: siue deus resurrectionis vel firmitatis: aut deus vindicans.
אֲלִיעָם Heliam. Dei populus: aut deus populi.
אֵלִיָּה Helias. Deus dominus: aut fortis dominus.
אֶלְיָדָד Heliadad. Dei dilectus: vel dei dilectio.
אֵלִים Helim. Arietes: siue fortes: vel ceruī: aut valles.
ἡλιόδωρος Heliodorus. Solis donum. G.
ἡλιόπολις Heliopolis. Hebraice dicitur on: & interpretatur dolor: siue tristitia: aut fortitudo. Grece vero heliopolis solis ciuitas interpretatur.
אָן
אֶלְחוֹרֵף Helióreph. Dei hyems: aut deus iuuentutis: siue forte opprobrium: aut ex hebreo & syro deus acuminis.
אֱלִישָׁה Helisa. Deus est: siue dei agnus: aut deus commodans.
אֱלִישָׁע Helisæus. Dei salus: vel deus saluans.
אֶלְיְהוּא Helíu. Deus meus ipse: aut fortitudo ipsius.
Helmadan. Deus mensure eorū: vel deus īdumēti eorū. D.
אֶלְנָתָן Helnathan. Dei donum.
אַיָּלוֹן Helon. Ilex: vel quercus: aut fortis.
חֵילוֹן Helon. Nu. 1. & 10. & 1. Paralip. 6. c. interpretatur fenestra vel prophanatio: siue dolor aut infirmitas.
אֵילוֹן Helon. Ios. 19. c. vbi dicitur helō & thēna. & 1. Paralip. 6. f. interp̄tatur ilex vel q̄rcus: siue fortis: aut ceruus. heb. a
אֵילוֹנִי Heloníte. Ilices vel quercus: aut fortes. (yalon.
חֵלְצַי Helthai. Laudatio: siue confessio: aut clamor. heb. hedai.
אֶלְתְּקֵה Helteco. Ex hebreo & syro dei theca vel capsa.
אֶלְתּוֹלָד Heltholad. Dei generatio.
הֵימָן Heman. Multus: aut tumultuans: vel syriace fidelis.

עַמָּה Hemona. Popularis: siue populus noster.
חֵן Hen. Gratia: siue misericordia: aut mansio: vel requies.
עֵינָן Henan. Nubes: vel augurij: seu fons aut oculus earum.
הִנֹּם Hennon. Ecce illi: siue diuitie eorum: aut decipiens vel cōtristans eos. heb. hennom.
עֵר Her. Vigil: aut denudās: vel effūdēs: siue emulus: vel ciuitas
עֵרָן Heran. Idem.
Heranite. Idem. p.n.
אֲרְכּוּבִי Herchuei. Lōgi: aut sanantes: siue maledictio cōbustiōis.
ἡρακλῆς Hercules. Iunonis vel dominatricis gloria. G.
אֶרֶד Hered. Imperans: siue descendens.
עֶרֶד Hered. Ios. 12. Onager: aut syriace draco.
אֲרָרִי Heredite. Imperantes: siue descendentes. (ce inimici
עֲרָרִי Herite. Vigiles: siue denudantes: aut effundentes: vel syria.
חֶרְמָה Herma. Destructio: siue anathema: aut rete: vel retjaculum: siue dedicatum vel consecratum. scilicet deo.
Hermagedon. Mons euangelii vel euangelizationis: aut mons pomorum vel fructuum. scilicet electorum. D.
Herman. Sustentaculum: vel inauris. G.
ἑρμᾶν. Hermes. Mercurius: aut lucrum: vel refugium. G.
ἑρμῆς. Hermogenes. Mercurio genitus: aut lucri generatio: vel refugium generationis. G.
ἑρμογένης
חֶרְמוֹן Hermon. Destructio: siue anathema: vel rete siue retiaculū aut dedicatum vel consecratum. scilicet deo.
Hermonii. Idem. p.n.
חַרְמוֹנִים Herodes. Pellis gloria: vel pellibus glorians: aut mons gloríe vel arrogantie: aut syriace draco ignitus. D.
Herodiani. Idem. p.n. D.
Herodias. Idem. f.g. D.
ἡρῳδίων. Herodion. Iunonis vel dominatricis cantilena. G.
חֲצַר Heser. Atrium: aut fenum:
אֵשֶׁת אוֹל Hesii. Prope me: vel iuxta me: siue auferens vel separās. D.
Hestaol. Postulatus: aut mulier fortis: vel mulier stulta: siue ignis laboris.
אֶסְתֵּר Hester. Occulta: siue absondita: vel demoliens. aut ex syro & hebreo medicine exploratio vel contemplatio: aut medicina turturis.
חֵת Heth. Confractio: vel formido: aut stupor: vel syriace descē
Heth. nomen littere. Vita. D. (sus.
גֵּדֹר Hiedor. Murus: siue maceria: aut sepis. heb. gedor.
יְרַחְמְאֵל Hieramel. Misericordia dei: aut ex syro & heb. dilectio dei
Hieramihel. Idem.
ἱεράπολις Hierapolis. Sacra ciuitas. G.
יְרִמְיָהוּ Hieremia. Celsitudo dñi vel sublimitas dñi: aut exaltās do
Hieremias. Idem. (minum.
יְרַחְמְאֵל Hieremiel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
יְרֵחוֹ Hiericho. Luna: vel mensis: aut odor eius.
יְרִיאֵל Hieriel. Timor dei: aut visio vel proiectio dei.
יְרִמוֹת Hierimoth. Altitudines: siue timens mortem: aut videns mortem: seu proiectio mortis.
Hierimuth. Idem.
יַרְמַי Hiermái. Altitudo mea: siue timens vel proiiciens aquas.
יְרַחֵם Hieroam. Misericors: aut syriace dilectus.
יְרוּבַּעַל Hierobáal. Impugnans idolum.
יְרֻבֹּשֶׁת Hierobáal. 2. Reg. 11. Impugnans confusionem vel ignominiam: aut impugnans idolum. heb. ierobéseth.
יָרָבְעָם Hieroboam. Impugnans vel obiurgans populum: vel multiplicans populum.
יְרֹחָם Hieroboam. 1. Regum. 1. & 2. Paralip. 25. Misericors: aut syriace dilectus. heb. hieroam.
ἱερώνυμος. Hieronymus. Sacra lex. G.
יְרוּשָׁלַ֫ם Hierosolyma. Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.

Hierosolymite. Idem. p.n.
יְרוּאֵל Hieruel. Timor dei: aut visio dei.
יְרוּשָׁא Hierusa. Hereditas: vel exilium.
יְרוּשָׁלַ֫ם Hierusalem. Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus. [aut iteratio.
יְשַׁנָה Hiesana. Dormiens: aut antiqua vel annosa: siue mutatio:
יְתֶתְרִי Hietrites. Excellens: siue explorans: aut residuus: vel rema-
ὑμέναιος. Hymeneus. Carmen nuptiale. G. (nens: siue funiculus.
הִין Hyn. Mensura erat liquidorum.
עִיד Hir. Ciuitas: aut vigil: siue effundens: vel denudãs: aut pul-
עִירָה Hira. Idem. (lus. s. asini.
הִיראִי Hiraites. Illuminatus: aut flumen: vel fluuialis.
חִירָם Hiram. Vite celsitudo.
עִירָם Hiram. Geñ. 36. & 1. Paralip. 1. Ciuitas eorũ: siue vigilia eo-
rũ: aut denudatio vel effusio eorum: siue aceruꝰ excelsus
חִירָה Hiram. Geñ. 38. Libertas: aut ira. heb. hira.
הִירָם Hiram. Ios. 10. Interpretatur mons eorum: siue manifestãs
eos: aut concipiens eos.
עִירָא Hiram. 2. Reg. 20. Interptatur ciuitas: aut vigil: siue denu-
datio: aut effusio: vel aceruus visionis. heb. hyra.
חוּרָם Hyram. 2. Paralip. 2. & 4. & 8. Albedo eorũ siue foramẽ ſ
libertas eorũ: aut destruẽs: vel anathematizãs. heb. hurã.
עִירָא Hyras. Ciuitas: aut vigil: siue denudatio: aut effusio: vel a-
ceruus visionis.
חִירָה Hyras. Geñ. 38. Interpretatur libertas: aut ira.
Hyrcanus. Ciuitatis possessor: seu vigilans emulator. D.
עִירוּאֵלָה Hyrhela. Vnum nomen est: & interpretatur ciuitas ilicis
vel quercus aut fortitudinis vel maledictionis: aut vigi-
lia siue denudatio vel effusio ilicis vel quercus siue forti-
tudinis vel maledictionis.
מַעֲשִׂיָה Hismaasia. Opus domini. heb. maasia.
יִשְׁמָעֵאל Hismael. Exauditio dei.
יִשְׁמָעֵלִם Hismaelite. Idem. plurali numero.
Ἱσπανία. Hispania. Rara. ideſt preciosa. G.
אִשְׁתְּמֹה Hystemo. Ignis admirationis vel consumatiõis: siue ignis
perfectionis vel simplicitatis.
אִישְׁטוֹב Histob. Vir bonus: aut viri bonitas.
הוֹד Hod. Laus: siue confessio.
חֹדָלִי Hodali. Cessatio: vel vetatio: aut defectus.
חֹלְדַי Holdai. Mũdus: vel orbis: aut mustela: vel syriace rubigo.
Holophernes. Fortis dux: ex hebreo & syro. D.
אוֹן Hon. Dolor: siue fortitudo: aut iniquitas.
חַפַּת Hoppa. Thalam?: siue cooptorium: aut littus vel ripa eius.
הֹר Hor. Mõs: siue cõcipiens: aut demonstrans: vel ostendens.
חֹרִי Horrei. Principes: vel liberi aut ingenui: vel irascentes.
חֹרֶם Horem. Destructio: siue anathema: aut rete vel retiaculum:
siue dedicatum aut consecratum. s. deo.
חֹרִי Horreus. Princeps: vel liber aut ingenuus: vel irascens.
Horri. Idem.
חָרְמָה Horma. Destructio: siue anathema: aut rete: vel retiaculum
siue dedicatum aut consecratum. s. deo.
חָרְמָה Horma. Ios. 19. Excelsa: siue proiecta: aut vermis.
חֲרָנָן Hornan. Exultans: siue arca eorum: aut lux filii: vel lux si-
ue maledictio permanens vel eterna.
חֹסָה Hosa. confidens: vel protegens.
חָדְשִׁי Hosdi. Mensis: vel nouitas: aut ex syro & hebreo vniꝰ mu-
tatus: aut nouum munus. heb. hodsi.
חוֹתָם Hothan. Sigillũ: aut signaculũ: siue clausura. heb. hotham.
אוּאֵל Huel. Aut deus: siue aut fortis: vel desiderans siue concupi-
scens deum. [stetricatio
חוּל Hul. Dolor: vel infirmitas: siue arena: vel prestolatio: aut ob
עִירְחֻמְאֵל Humelen. Duo nomina sũt. Ham. Acerui. heb. hiim. Efem
os abosse: siue fortitudo: aut lignum eorum: vel consiliũ

eorum: aut clausura. s. oculorum.
חוּר Hur. Libertas: vel albedo: aut foramen.
חוּרַי Hurai. Idem.
אוּרִי Huri. Lux siue ignis meus.
עִין Hus. Consilium: aut lignum: vel syriace fixus.
יְשׁוּשׁ Hus. 1. Paralip. 8. Tinea corrosus: aut compressus: vel con-
gregatus. heb. iehus.
חֻשָׁם Husan. Festinatio eorum: aut silentium eorum: vel sensua-
litas eorum. heb. husam.
חוּשַׁי Husi. Festinans: vel tacens: aut sensualis.

De incipientibus a littera. i.

יָאַת Iaath. Confractus: aut formidans: vel stupens: aut sy-
riace descendens.
יְחִזְיָה Iaazia. Visio domini.
יְחִבָּה Iaba. Abscõsio: vel dilectio: aut syriace peccatum vel obli
יִבְחָר Iabaar. Eligens: vel electus. (gatio.
יָבַל Iabel. Defluens: siue apportans: vel inueterascens: aut ger
minans: siue iubileus: aut buccina.
יָבֵשׁ Iabes. Siccitas: vel confusio.
יָבֵץ Iabes. 1. Paralip. 2. & 4. Tristitia: siue dolor.
יָבִין Iabin. Intelligens: siue edificans.
יָבוֹק Iaboch. Euacuatio: vel dissipatio: aut lucta. [iachan.
יָכָם Iacham. Conterens: vel cõprimens: siue ablatio basis. heb.
יָכָן Iachan. tribulatio vel labor: aut ablatio possessiõis vl nidi.
יָקְנְעָם Iachanen. Possidens populũ: siue nidificatio populi. heb.
יָקִם Iacim. Surgens: aut confirmans. (iachanem.
יָכִין Iachin. Preparans: siue preparatio: vel firmitas.
Iachinite. Idem. plu. nu.
יַעֲקֹב Iacob. Supplãtator: vel calcaneꝰ: aut planta .i. vestigium.
יַעֲקֹבָה Iacoba. idem.
Iacobus. idem. [nus. heb. iatur.
יָמֹר Iachur. Custodiens: aut ordo vel series: aut syriace monta-
יָחַת Iadab. confractus: aut formidans: vel stupens: aut syriace
descendens. heb. iaath.
יָדַע Iadai. Sciens vel cognoscens. heb. iada.
יְדָעְיָה Iadaia. Scientia domini: vel cognitio domini.
יָדָע Iadan. Sciens: vel cognoscens. heb. iada.
יְחַדְיָהוּ Iadason. cognitio ouis: vel cognitio mutationis. D.
יְחִיאֵל Iadias. Simul vel solus dominus: aut gaudium siue acumẽ
יְדִיעָאֵל domini: vel ex syro & hebreo vnus dominus.
יְדִיעֵאל Iadiel. Viuit deus. heb. iahiel.
יְדִיהֵל Iadihel. Scientia dei: siue cognitio dei.
יָדוֹן Iadin. iudicans: aut litigans: vel manus eius. heb. iadon.
יְחוּד Iaddo. Manus eius: aut potestas eius: siue confessio eius.
יָחוֹן Iadon. iudicans: aut litigans: vel manus eius.
לָאֵל Iael. ipsi deo: aut ipsi forti: vel potens. heb. lael.
יָפֶת Iapheth. Dilatatus: aut pulcher: vel persuadens.
יָפִיעַ Iaphia. Illuminans: siue apparens: aut gemens
יָלִיחַ Iaphia. 2. Reg. 5. interpretatur Loquens: vel illaqueans:
aut insuflans.
יָפִיעַ Iaphie. illumínans: siue apparens: aut gemens.
יָגוּר Iagur. colonus: vel aduena: aut timens: siue congregans.
יַחְדַּי Iahaddai. Simul uel solus ego: aut acutus: uel gaudens: aut
syriace unitas mea.
יָעְלָא Iahala. Ascendens: aut damula uel caprea.
יָלוֹן Iahalon. manens: siue murmurans. heb. ialon.
יָעֵל Iahel. Ascendens: aut damula uel caprea.
יְחַלְאֵל Iahelel. Expectãs deũ: aut orans deũ: siue incepit deus.
יְאִירִי Iaheri. Lux mea: siue illumínans: aut illuminatus.
יְחִיאֵל Iahiel. Acerius dei: siue abstulit deus.
יְחִיאֵל Iahihel. idem.

יְחִיאֵל Iahihel. 2. Paralipo. 21. Viuit deus.
יָאִיר Iair. Illuminans vel illuminatus.
Iairus. idem. D.
יָעֵלָה Iala. Ascendens: aut damula vel caprea.
יְהַלְלְאֵל Ialalehel. Laudans deum: aut claritas siue illuminatio dei.
יְחַלְאֵל Ialel. Expectans deum: aut orans deum: siue incepit deus.
יְהַלְלְאֵל Ialel. 1. Paralipo. 4. Laudans deum: aut claritas siue illumi-
natio dei. heb. ialalel.
יַחְלְאֵלִי Ialelite. Expectans deum: aut orans deũ: siue incepit deus.
Iambri. Amaricãs: siue rebellans: aut cõmutans. D.
Iami. Non est in hebreo.
יָמִין Iamin. Dextera vel dexter: aut auster vel australis.
Iaminite. Idem. plu. nu.
Iamne. In greco scribitur ianne: cũ duplici n. & hebraice in-
terpretatur respondens: vel incipiens loqui: aut afflictus
siue humiliatus: vel pauper. D.
יַבְנֶה Iamnes. In greco scribitur iannes & est idem qđ ianne. D.
Iamnia. Edificans: aut intelligens. heb. iabnia.
Iamnite. Idem. plu. nu. D.
Iãnor. Maris lucerna: aut dextera lucis: vl dextere lumẽ. D.
יִמְרָה Iamra. Rebellis: aut amaricans: siue cõmutatio.
יְמוּאֵל Iamuel. Dies eius deus: aut mare dei.
יַחַת Ianadiath. Confractus: aut formidãs: vel stupens: aut syria-
descendens. heb. iaath.
יַעֲנִי Ianai. Respondens: siue affligens: aut depauperans.
יָנֹחַ Ianoe. Requiescens: aut manens: siue deducens.
יָנוּם Ianum. Dormiens.
יָרֵחַ Iara. Odorans: siue aspirans: aut luna: vel mensis.
יַעְרָה Iara. 1. Paralipo. 9. Silua: aut fauus: siue denudans vel effun
dens: aut euigilans.
יַרְמוֹת Iaramoth. Altitudines: siue timens mortem: aut profectio
mortis
יָרִיב Iarbi. Pugnans: vel obiurgans: siue multiplicãs. heb. iarib.
יָרַח Iare. Luna: vel mensis: siue odorans.
יָרֵב Iareb. Scabies: aut syriace hydria. heb. gareb.
יָרֵד Iared. Imperans: vel descendens.
יְרְפָאֵל Iarephel. Sanitas dei aut medicina dei: siue relaxans deus.
יָרֵד Iareth. Imperans: siue descendens. heb. iared.
יָרִיב Iarib. Pugnans: vel obiurgans: siue multiplicans.
יְעָרִים Iarim: Saltus: vel silue.
יְרִצָה Iasa. Rixa vel contentio: aut domini exitus.
יָהִין Iasa. Esa. 15. interpretatur Rixa vel cõtentio. heb. iahas.
יָשֵׁן Iassen. Antiquus: siue dormiens.
יְצֵר Iaser. Figmentũ: siue plasmatio: aut tribulans vl angustiãs.
יָשָׁר Iaser. 1. Paralipo. 7. Rectus: aut cantans: siue respiciens: aut
dominans: vel æqualens.
יְצִרִי Iaserite. Figmenta: siue plasmationes: aut tribulãtes: vel an
יַעֲשִׂי Iasi. Faciens: vel factor meus. (gustiantes.
יַפִּיעַ Iasie. Illuminãs: siue apparens: aut gemẽs. heb. iaphie.
יְחַצִיאֵל Iasiel. Diuidens deus: vel dimidians deus: aut festinatio dei.
יְעַשִׂיאֵל Iasiel. 1. Paralipo. 11. & 27. Opus dei vel factura dei.
יְזִיאֵל Iasiel. 1. Paralipo. 12. interpretatur aspersio dei vel distilla-
tio dei. heb. iaziel.
Ἰασων. Iason. Sanans: vel medicans. G.
Ἰασων. Iason. Act. 21. In greco mnason: & interpretatur indaga-
tor: aut spondens: vel reminiscens. G.
יָשׁוּב Iasub. Conuersio: aut habitatio: vel sessio.
Iasubite. Idem. plu. nu.
יְתַנְיאֵל Iathanael. Donum dei.
יָתִן Iauan. Decipiẽs: vel contristãs: aut cenosus: vel columbus.
יָעוּשׁ Iaus. Tinea corrosus: aut cõpressus: vel congregatus.
אוּזָל Iazal. Ambulans: siue vilificans. heb. ozal.
יָעְזֵר Iazer. Auxiliator: siue adiutor.

יַזְרְאֵל Iazer. Ios. xi. d. in hebreo est iasa: quod interpretatur rixa
vel contentio: aut domini exitus.
יַזְעֲאֵל Iaziel. Fortitudo dei.
יַחֲזִיאֵל Iaziel. 1. Paralipo. 23. & 24. & 2. Paralipo. 20. videns deũ
vel visio dei.
יָזִיז Iaziz. Splendor: aut syriace discessio.
אִיכָבוֹד Ichabod. Vbi gloria: aut ve glorie.
Ichaboth. Idem. heb. ichabod.
Ἰκόνιον Iconium. Veniens. G.
יְקוּתִיאֵל Ichutiel. Spes dei: aut congregatio dei.
יְדִידָה Idaia. Manus domini: vel confessio domini.
יְדַעְיָה Idaia. Nee. 7. & 11. & Zacharie. 6. Scientia domini.
יְדִידָה Idida. Dilecta: siue amabilis: vel manus manus ei⁹: aut per
translationem potestas manus eius.
יְדוּתוּן Iduthun. Lex eius: vel legalis: siue laudẽ vel cõfessionẽ dãs.
Idox. Iocundus vel letus: aut triturans. D.
אֱדוֹם Idumea. Ruffa: vel terrena: aut sanguinea.
Idumee. Idem. plu. nu.
אֲדֻמִּים Idumei. Ruffi: siue terreni: aut sanguinei.
Idumeus. Idem. s. n.
עִירְהָעֲבִי Icabarim. Acerui hebreorũ vel trãseuntiũ: aut acerui irascẽ
tiũ vel pregnãtiũ: aut ex hebreo & syro acerui frumenti.
יִכְבָּר Iebaar. Electio: siue electus.
יְבַנְיָה Iebanias. Edificatio dñi: siue filiatio dñi: vel intellectꝰ dñi.
יִבְחָר Iebar. Electio: siue electus.
יְבַלְעָם Ieblam. Inueteratio populi: vel defluens populus: aut ger-
minatio populi: siue deglutiens eos.
Ieblaan. Idem. heb. ieblaam.
יִבְנְאֵל Iebnael. Edificatio dei: siue intellectus dei.
Iebneel. Idem.
Ieboch. Euacuatio: vel dissipatio: aut lucta.
יְבוּסִי Iebsam. Congregationes. heb. cibsaim.
קִבְצַיִם Iebton. Celsitudo eius: aut dorsum eius: siue palpebre eius:
נִפְתּוֹן aut excelsum donum. heb. gebeton.
יְבוּס Iebus. Conculcatio: aut volutatio: vel presepium.
יְבוּסִי Iebusei. Conculcati: siue volutati: aut presepia.
Iebuseus. Idem. s. n.
יְנוּחָה Iecbaa. Exaltatio: siue altitudo. heb. iegbaa.
Iechbaa. Idem. heb. iegbaa.
יְכָלְיָהוּ Iecelia. Gonsumatio domini: vel potestas domini.
יְקַמְיָה Iecemia. Resurrectio domini: siue confirmatio domini: aut
vindicta domini.
יְקַמְעָם Iecmaan. Resurrectio ppli: siue cõfirmatio vl vindicta ppli.
יְקָנְעָם Iecnal. Possessio populi: siue emptio aut nidificatio populi
Ieconam. Idem. (heb. iecnam.
יְכָנְיָה Iechonias. Preparatio domini: aut firmitas domini.
כָּנְיָהוּ Iechonias. Hiere. 22. & 37. interpretatur Preparatus ipse.
heb. chonias.
יְזַנְיָהוּ Iechonias. Hiere. 35. & 40. & 42. & Ezechiel. 8. & 11. in-
terpretatur. Nutrimentum domini: aut auscultatio vel ar-
ma domini. heb. iezonias.
אָחִי Iechri. Frater meus. heb. achi.
זִכְרִי Iechri. 1. Paralipo. 8. & 2. Paralipo. 23. Memor siue memo
rans: aut masculinus. heb. zechri.
יְקַשָּׁן Iecsan. Duritiẽs: siue scandalum: aut syriace collisio.
יָקְטָן Iectan. Paruulus: aut tedium: siue contentio.
יְקְתְאֵל Iectel. Congregatio dei.
יְתֵתֵר Iecter. Excellẽs: aut residuus siue remanens: vel funiculus:
aut explorans: heb. iether.
יִדְלַף Iedda. Scitus: aut cognitus.
יְרַאֲלָה Iedaba. Timor maledictionis: seu visio maledictionis: aut
ex hebreo & syro timor dei: vel visio dei. heb. ierala.
יְדַעְיָה Iedaia. Scientia domini: vel cognitio domini.

יְדוֹעַ Iedboa. Scitus vel cognitus. heb. ieddoa.
יְדֵבָשׁ Iedebos. Melifluus: aut manus cõfusionis vel erubescẽtie.
יְדַעְיָה Iedeia. Scientia dñi: vel cognitio dñi.
יְחַדְיָהוּ Iedeía. 1. Paralipo. 24. c. Vnus dñs: aut letitia dñi: siue acumen dñi: aut ex syro & hebreo renouatio dñi.
גְּדַלְיָהוּ Iedelías. Magnitudo dñi: vel fimbria dñi. heb. gedelías.
יְחַזְקִיאֵל Iediel. Vnitas dei: siue letitia dei: aut acumen dei: vel ex syro & hebreo renouatio dei.
יְרִיעֵאל Iehihel. Scientia dei: vel cognitio dei.
יְחִיאֵל Iedihel. Esd. 10. Viuit deus. heb. iehiel.
יְדִלָף Iedlaph. Distillatio: vel stillicidium: aut ex hebreo & syro manus iuncta.
יַחְדּוֹ Ieddo. Solus ipse: vel vnus ipse: aut letitia eius: siue acumen eius: vel syriace nouitas eius.
יְדוֹ Ieddu. Manus eius: siue confessio eius.
יְדוּעַ Ieddua. Scitus: aut cognitus.
יְפַדְיָה Iephdaia. Redemptio domini.
יִפְלָט Iephlath. Liberatus: aut expulsus.
Iephlethi. Idem.
יִפְנֶה Iephone. Aspiciens: siue intuens.
Iephonne. Idem.
יְעִיאֵל Iehiel. Abstulit deus: aut coaceruans deus.
יְחִיאֵל Iehiel. Esd. 10. Viuit deus.
יְחִיאֵל Iehihel. Abstulit deus: aut coaceruans deus.
יְחִיאֵל Iehihel. 1. Paralipo. 15. & 16. & 23. & 29. & 2. Paralipo. 21. & 29. & 31. & 35. & Esd. 8. & 10. interpretatur Viuit deus.
יְהוּא Iehu. Ipse: siue existens.
יְעוּאֵל Iehuel. Abstulit deus.
יְעוּשׁ Iehus. Tinea corrosus: aut compressus: vel congregatus.
יְעוּץ Iehus. 1. Paralipo. 8. Cõsiliãs: vel ligneus: aut syriace fixus.
לְקוּתִיאֵל Iehutiel. Spes dei: vel congregatio dei. heb. iecutiel.
יְדִיעָה Ieiada. Manus domini: vel confessio domini. heb. iedaia.
יְחִיאֵלִי Ieiheli. Viuit deus.
יְעֵלָם Ielon. Occultus: siue adolescens: aut caprea eorum: vel secutum. heb. ielom.
יְחֻמַי Iemái. Calefaciens: aut calidus.
יְמִינִי Iemini. Dextera vel dexter.
יְמֻלָּה Iemla. Repletio: aut circuncisio.
יְמֶלֶךְ Iemleth. Regnans: aut consulens. heb. iemlech.
יְמִנָּה Iemna. Dextera: aut numerans: siue preparans: vel syriace constitueris.
יִמְנָע Iemna. 1. Paralipo. 7. g. Prohibitio: aut impedimentum: siue mare cõmotum.
זְמָה Iemna. 2. Paralipo. 29. c. Scelus: aut cogitatio. f. peruersa. heb. zema.
יִמְנָה Iemnaite. Dextere: aut numerantes: siue preparantes: vel constituentes.
יְעוּשׁ Ieos. Tinea corrosus: aut compressus: siue congregatus.
יִבְשָׂם Iepsem. Aromatizans: vel siccitas eorum: aut confusio vel erubescentia eorum. heb. iebsem.
יִפְתָּח Iepta. Aperiens.
יִפְתַּחְאֵל Ieptael. Aperiens deus.
יִפְתָּח Iepte. Aperiens.
יִרְחַע Ieraa. Luna: aut mensis: siue odoratio.
יְרַחְמְאֵל Ieramehel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
Ieramel. Idem.
Ierameli. Idem.
Ieramiel. Idem.
Ierapolis. Sacra ciuitas. G.
יַרְקָעָם Ierchaam. Extensio eorum: siue viriditas populi: aut sputũ populi: vel armatura aut euacuatio populi.
יָרְקוֹן Ierchon. Erugo: aut viriditas: siue sputum: vel armatura: aut euacuatio.

יִרְמְיָהוּ Ieremia. Celsitudo dñi: aut sublimitas dñi: vel exaltãs dñm.
Ieremias. Idem.
יְרַחְמְאֵל Ieremiel. Mia dei: aut ex syro & hebreo dilectio dei.
יְרִיָּה Ieria. Proiectio domini: aut timor vel visio domini.
יְרָאִיָּה Ierias. Timor domini: vel visio domini.
יְרִיאֵל Ieriau. Proiectio dñi: vel timor domini: aut visio domini.
יְרִבַּי Ieribái. Pugnans siue obiurgans: aut multiplicans.
יְרֵחוֹ Iericho. Luna: vel mensis: aut odor eius.
Iericho ntinus. Idem q ericho.
יְרִיאֵל Ieriel. Timor dei: aut visio vel proiectio dei.
יְרִמוֹת Ierimoth. Altitudines: siue timens mortẽ: aut videns mor
Ierimuth. Idem. (tem: seu proiectio mortis.
יְרִיעוֹת Ierioth. Cortine: siue linteamina: aut vlulatiões: siue cõfra
יְרֻחַם Ieroam. Misericors: aut syriace dilectus. (ctiones.
יְרֻבַּעַל Ierobáal. Impugnans idolum.
יְרָבְעָם Ierobáal. z. Reg. 11. In hebreo est ierobéseth: & interptatur impugnãs cõfusionẽ vel ignominiã: aut impugnãs idolũ.
יָרָבְעָם Ieroboam. Impugnãs vel obiurgans populum: aut multiplicans populum.
יְרֻחַם Ieroboam. 1. Reg. 1. & 2. Paralipo. 23. Misericors. aut syriace dilectus. heb. ieroam.
יְרָאוֹן Ieron. Timor: vel visio: aut proiiciens dolorem vel fortitu
Ieronymus. Sacra lex. G. (dinem.
יְרוּשָׁלַ֫ם Ierosolyma. Visio pacis: aut visio pfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.
Ierosolyme. Idem.
Ierosolymita. Idem.
Ierosolymite. Idem. plu. nu.
יֹאשִׁיָּהוּ Iersia. Lectul? siue stratũ dñi: aut abstulit paupertatẽ dñs.
יְרוּשָׁא Ieruſa. Hereditas: vel exilium.
יְרוּשָׁלַ֫ם Ierusalem. Visio pacis: aut visio perfecta vel consumata: siue timor perfectus vel consumatus.
לֵשַׁע Iesía. Respiciens vel ad respiciẽdum: siue ad horam: vel ad tempus. heb. lássa.
יִצְהָר Iessaar. Claritas: siue oleum; aut meridianus.
Iessaarite. Idem. plu. nu.
יְשַׁעְיָהוּ Iessaía. Est dominus: aut munus ipsum vel ipsius.
יְשֻׁבָה Iesba. Laus: siue tranquillitas.
אִשְׁבַּעַל Iasbáal. Ignis idoli: siue ignis dominantis: aut subsicientis vel possidentis. heb. esbáal.
יִשְׁבָּעָם Iesbaam. Sedens populus: aut cõuersio populi: siue insufflatio aut captiuitas populi.
יִשְׁרְכָּשָׁה Iesbacassa. Est requirens vel deprecans. aut sessio dura: vel insufflatio siue conuersio dura.
אֶשְׁבָּן Iesban. Ignis filii: aut ignis intellectus vel edificationis. heb. esban.
יִשְׁרְבְּטוֹב Iesbidenob. Sedens in pphetia vel in locutione siue in germinatione: aut conuersio siue insufflatio in prophetia vel in locutione siue in germinatiõe: aut captiuãs in pphetia vel in locutione siue in germinatione. heb. iesbibenob.
יִשְׁבָּעָם Iesboam. Cõuersio populi: siue sessio populi: aut insufflatio vel captiuitas populi.
יְשֻׁבָק Iesboch. Est vacuus vel euacuatus: aut syriace derelictus: vel derelinquens.
יִסְכָּה Iescha. Vngens: siue cooperiens: aut protegens vel obumbrans: aut syriace speculans.
יִשַׁי Iesse. Ens: siue existens: aut munus vel oblatio.
אִישַׁי Iesse. 1. Paralip. 2. vbi dicitur Iesse autẽ genuit. &c. interpretatur. Vir meus: aut virilis: siue insule munus: vel oblatio.
יְשַׁעְיָהוּ Iesias. Salus domini.
יִשְׁמָא Iesema. Appositus: vl noiat?: aut admiratio: siue desolatio.
יִשָּׁן Iéssen. Appropinquatio vel approximatio. heb. géssen.
יִצְהָר Iésser. Figmẽtũ: siue plasmatio: aut tribulatio: vl angustiãs.

יְשִׁישַׁי Iesesi. Antiqu?: siue sexagenari?: aut exultãs: vel est mun?.
יִשְׁפָּה Iesipha. Iaspis lapis. f. preciosus: aut est hic. i. in hoc loco: vel labium: siue conterens.
יִשְׁפָּן Iespham. Absconditus: siue confractus: aut cuniculus. heb.
יִשְׁעִי Iesi. Salus: aut respiciens. (iesphan.
יְשַׁעְיָה Iesia. Est dominus.
Iesias. Idem.
יְשַׁעְיָה Iesias. 1. Paralipo. 3. Salus domini.
יְחִצְאֵל Iesiel. Diuidens deus: vel dimidiãs deus: aut festinatio dei.
Iesiclite. Idem. plu. nu.
יְשִׁימוֹן Iesimuth. Desolatio: aut solitudo. heb. iesimon.
יִזְלִיָא Iesia. Distillatio vel aspersio laboriosa. heb. iezlia.
יְסַכְנְיָהוּ Iesinachias. Adherẽs vel innitens dño: aut iunctus dño.
יְשַׁמְעְיָהוּ Iesmeias. Audiens dominum: vel obediens domino.
חֲצְרוֹן Iesron. Sagitta exultationis: siue diuisio cãtici: aut atriũ: vel
Iesu. Saluator. (fenum. heb. esron.
Iesu. Luce. 3. f. in greco Iose: & hebraice potest interpretari Parcens: vel eleuatus: aut existens. D.
יְשׁוּעַ Iesúa. Saluator.
יְשׁוּעָה Iesua. Gen. 46. & 1. Paralipo. 7. Planicies: siue equalis:
יְשׁוּעַ Iesúe. Saluator. (aut ponens vel positus.
יְשַׁעְיָה Iesue. Esd. 10. interpretatur Est dominus. heb. iesie.
יְשׁוּי Iesui. Planus: siue equalis: aut ponens vel positus.
Iesuite. Idem. plu. nu.
נְשׁוּר Iesur. Vallis aspectus: aut vallis bouis: siue vallis murus: vel
יְשׁוּעַ Iesus. Saluator. (pons. heb. gesur.
יְשַׁעְיָה Iesus. 1. Paralipo. 3. Salus domini. heb. iesaias.
יְהוֹשֻׁעַ Iesus. Zacharie. 3. & 6. Dñs saluator: vel domini salus.
יֶחֶת Ieth. Confringens: vel formidans: aut stupens: vel syria
יְתָה Iethan. Declinãs: vel diuertẽs. heb. ietha. (ce descẽdens.
יִתְנָן Iethan. Iof. 15. Merces: siue donum: aut syriace fumigans.
heb. iethnan. (nans in ea.
יְתְבָה Ietheba. Bñfaciens: vel bonitas eius: aut diuertẽs vel decli
יִתְבָּתָה Iethebátha. Bonitas sua: siue declinans filia eius: aut declinans desertum.
יִתְלָה Iethela. Pendens: vel suspensio: siue coaceruatio.
יֶתֶר Iether. Excellens: aut residuus: siue remanens: vel explo
יִתְּרִי Iether. 1. Paralip. 1. Donãs. heb. ietheth. (rãs: aut funicul?.
Ietheth. Idem.
יִתְמָה Iethma. Orphan?: siue admiratio: aut cõsumatio vl pfectio
יִקְתְּעָם Iethmoan. Resurrecto populi: aut confirmatio vel vindicta populi. heb. iechmoam.
יִתְרָא Iethra. Excellens: siue residuus: vel remanens: aut explorans: vel funiculus.
יִתְרְעָם Iethraam. Excellentia populi: aut residuus populi: siue exploratio vel funiculus populi.
Iethraan. Idem. heb. iethraam.
יִתְרִי Iethrái. Excellens: siue residuus vel remanens: aut explorans: vel funiculus.
אֶתְרִי Iethrái. 1. Paralip. 6. b. Explorãs: aut syriace loc?. he. ethrái.
יִתְרָן Iethram. Excellens: siue residuus vel remanens: aut explorans: vel funiculus. heb. iethran.
Iethran. Idem.
Iethrei. Idem. ⌈heb. gethrẽmon.
גִּתְרִמּוֹן Iethrẽmon. Torcular mali punici: aut torcular excelsum.
יִתְרוּ Iethreus. Excellens: siue residuus vl remanẽs: aut explorãs
יִתְרוֹ Iethro. Idem. (vel funiculus.
יִתְרוֹס Iethros. Caput: siue principium. heb. ros.
קְדְמוֹת Iethson. Ios. 21. d. In hebreo est cedímoth: quod interpretatur antiquiores: vel priores: aut oriẽtales: siue incendium
יִזְרְעֶאל Iezabad. Dotatus.
אִיזֶבֶל Iezábel. Insula habitaculi: vl ve habitaculo: aut ex hebreo & syro insula sterquilínii: vel ve sterquilínio.

יִזְרַחְיָה Iezaria. Oriens dominus: aut claritas domini.
יְקַתְאֵל Iezechel. Cetus vel congregatio dei. heb. iecethel.
יְגַדַלְיָהוּ Iezedelía. Magnitudo domini. heb. iegedelía.
גֵּזָם Iezem. Eruca: aut vellus eorum: siue transitus eorum: vel tondens eos. heb. gezem.
אִיעֶזֶר Iezer. Insula adiutorii: siue insula atrii: aut ve adiutorio vel
יֶעְזֶר Iezer. 1. Paralipo. 6. Auxiliator siue adiutor. (atrio.
אֲעֶזְרִי Iezerite. De iezer: quod interpretatur insula adiutorii: siue insula atrii: aut ve adiutorio vel atrio.
יִזְרָח Iezerites. Oriens: aut clarus.
יְזְרְאֵל Iezriel. Videns deum: vel visio dei.
יְחֶזְקִיאֵל Iezonías. Auscultatio dñi: aut statera dñi: vl arma domini.
יְאֲזַנְיָהוּ Iezra. Porcinus: aut syriace conuersus.
יְחִזְרָה Iezrael. Semen dei: aut distillans contritionẽ vel malũ dei? siue distillatio amicitie dei: vel aspersio pastoris dei.
יִזְרְעֶאל Iezraelites. Idem.
יִשְׂרְאֵלִי Iezreli. Idem quod israel: quod interpretatur preualens siue dominans cum deo. heb. iesreli.
עֶזְרִיאֵל Iezríel. Auxilium dei: siue atrium dei. heb. ezriel.
יִגְאָל Igaal. Redemptus: siue coinquinatus.
Igal. Idem.
עִילַי Ilái. Ascendens: vel superior: aut aceruus mihi.
Ἰλλυρικὸν Illyricum. Exhilaratio: aut letificatio. G.
הוֹדוּ Indi. De india: que hebraice dicitur hodu: & interpretatur laudatio: siue confessio: aut decora: vel pulchra.
India. Idem.
אוֹפִיר India. Iob. 28. Hebraice dicitur ophir: & interpretatur cinis: vel incineratio: aut fructificatio.
יוֹאָת Ioa. Fraternitas: vel habens fratrem.
Ioaa. Idem.
יוֹחָא Ioaa. 1. Paralipo. 8. Viuificans.
יוֹאָב Ioab. Paternitas: vel habens patrem: aut voluntarius.
יְהוֹאָחָז Ioachan. Domini apprehensio: siue domini possessio: aut dominus videns. heb. ioachaz.
יוֹאָחָז Iaochan. 2. Paralipo. 34. interpretatur Apprehendens: siue possidens: aut videns. heb. ioachaz. (cans.
יְהוֹיָקִים Ioachim. Dñi resurrectio: siue dñi cõfirmatio: vl dñs vindi
יוֹיָקִים Ioachim. Nec. 12. interpretatur Resurgens: siue confirmãs aut vindicans.
יְהוֹיָכִין Ioachim, Hiere. 52. g. interpretatur Domini preparatio: aut domini firmitas. heb. ioachin.
יוֹיָכִין Ioachim. Ezech. 1. interpretatur Preparatus: vel firmus. heb. ioachin.
יְהוֹיָכִין Ioachin. Domini preparatio: siue domini firmitas.
יְהוֹאָחָז Ioachin. 4. Reg. 10. interptatur Domini apprehensio: aut domini possessio: vel dñs videns. heb. ioachaz.
יוֹיָכִין Ioachin. Ezechiel. 1. Preparatus: vel firmus.
יוֹאָח Ioaha. Fraternitas: vel habens fratrem.
Ioahe. Idem.
יָמִין Ioamim. Dextera. heb. iamin.
יוֹרִיב Ioarib. Pugnãs vel obiurgãs: siue multiplicãs. heb. ioarib.
יוֹאֵשׁ Ioarim. Dñi exaltatus: vel dñi exaltatio. D.
יְהוֹאָשׁ Ioas. Diffidens: vel desperãs: aut ignitus: vel vrens.
Ioas. 4. Reg. 11. in fine. & 12. vsq; ibi Relíqua autẽ sermonũ Ioas exclusiue. & 15. ibi Regnauit Ioas filius Ioachan. & eo. capto. in fine ibi. Porro Ioas. &c. & 14. b. c. d. excepto ibi Vixit autẽ amasias filius Ioas: in omnibus istis locis interpretatur Dñi ignis: vel domini oblatio.
יוֹאָשׁ Ioas. 1. Paralipo. 7. & 27. interpretatur Tinea corrosus: siue compressus: vel congregatus.
יוֹתָם Ioathan. Consumatus: siue perfectus. heb. iotham.
יְהוֹנָתָן Ioathan. Nec. 12. Dñi donũ. heb. ionathan. (inimicitiã.
אֱיוֹב Iob. Dolens: vel gemẽs: siue vlulans: aut exosus: vel patiens

יוֹבָב Iobab.Dolens:vel gemens:aut vlulãs.
יוֹב Iobab.Geñ.46.Idem.heb.iob.
יְבַנְיָה Iobama. Edificatio dñi:siue filiatio aut intellectꝰ dñi.heb.
יוֹאֵל Iobel.Volens:siue incipiens:aut iurans.heb.iohel.
חֲבִיָּה Iobia.Absconsio dñi:aut dilectio domini:vel ex syro & hebreo debitum vel obligatio domini..heb.hobia.
יוֹכֶבֶד Iochábed.Gloriosa:aut grauis vel ponderosa.
Iocabeth.Idem.heb.iochábed.
Iod.Laudatio:siue confessio:aut manus.D.
יְדָעְיָה Iodaía.Scientia domini.
יוֹעֵד Ioed.Testificans:vel ornãs:siue p̃dans:aut trãsiẽs:vel syria
יוֹאֵל Ioel.Volens:siue incipiens:aut iurans. (ce auferẽs.
יוֹאֵלָה Ioela.Eleuatio:siue pficiens:aut auferẽs maledictionẽ.
יוֹעֶזֶר Ioézer.Adiuuans.
נֹפַח Iophe.Insufflãs:aut tumidus:siue illaqueans.heb.nophe.
אוֹפִיר Iophir.Incineratio:vel fructificatio.heb.ophir.
יָגְלִי Iogli.Reuelatio:vel trãsmigratio:aut reuolutio:siue exulta
יוֹאָה Ioha.Fraternitas:vel habens fratrem. (tio.
יוֹחָא Ioha.1.Paralipo.11.interpretatur Viuificans.
יוֹאָח Iohaha.Fraternitas:vel habens fratrem.
Iohanna.Dñi gr̃a:siue dñi donũ:au dñi misericordia.D.
Iohanna.Ioh.1.f.vbi dicitur Tu es symõ filius iohanna in greco scribitur iona:& hebraice interp̃tatur columba.D.
יוֹחָנָן Iohannan.Gatiosus:siue donãs:aut pius vel misericors.
יְהוֹחָנָן Iohannan.1.Paralip.26.&2.Paralip.17.&.23.b.&.28.& Esd.10.& Nec.6.&.12.in omnib⁹ istis locis interpretatur Domini gr̃a:siue domini donum:aut dñi misericordia.
Iohannes.Idem.D.
Iohannes.Ioh.21.d.vbi dicitur Symon Iohānis:pro iohānis in greco est iona:quod interpretatur columba.D.
יוֹאֵל Iohel.Volens:siue incipiens:aut iurans.
Iohel.Idem.heb.iohel.
יְהוֹעָדָה Ioiada.Domini scientia:aut domini cognitio.
יְהוֹיָדָע Ioiada.1.Paralipo.8.interpretatur Dñi cetus vel cõgregatio:aut dñi trãsitus vel testimoniũ: siue dñi ornatus vl̃ preda:aut ex hebreo & syro dñi ablatio.heb.ioada.
יוֹיָדָע Ioiada.Nec.3.&.12.&.13.Scitus:aut cognitus.
יְהוֹעַדָּן Ioiaden.Domini delitie:vel dñi voluptas:aut ex hebreo & syro domini tempus.
יוֹיָרִיב Ioiarib.Pugnãs vel obiurgãs:siue multiplicans.
יְהוֹיָרִיב Ioiarib.1.Paralipo.9.&.24.interpretatur Domini pugna siue domini obiurgatio:vel domini multiplicatio.
יוֹנָה Iona.Columba:siue depopulans vel deuastans.
יוֹנָדָב Ionadab.Spontaneus vel vouens:siue principalis.
יְהוֹנָדָב Ionadab.2.Reg.13.a.vbi dicitur Cui respõdit ionadab.&c. &.4.Reg.10.in his locis interpretatur Dñi spontaneus: aut domini princeps:vel domini votum.
יוֹחָנָן Ionan . Gratiosus : aut donatus : siue pius vel misericors. heb.iohannan.
יוֹנָה Ionas.Columba:siue depopulans:vel deuastans.
יְהוֹנָתָן Ionathan.Domini donum.
יוֹנָתָן Ionathan.1.Reg.13.&.3.Reg.1.&.1.Paralipo.2.&.10.&.11. &Esd.8.&.10.&.Nec.12.& Hiere.40.in omnibus his locis interpretatur columbe donum.
יוֹחָנָן Ionathan.Nec.12.b.vbi dr̃ Ionathan filii eliasib.interp̃tatur Gratiosus:vel donatꝰ : seu pꝰ aut misericors. heb.ioh
יוֹנָתָן Ionathas.Columbe donum. (hannan
יְהוֹנָתָן Ionathas.2.Reg.1.&.17.&.21.Domini donum.
יָפִי Ioppe.Pulchritudo:aut decor.
Ioppite.Pulchri:siue decori.D.
יוֹרָה Iora. Tẽporaneus:aut ostẽdẽs:siue demostrãs:vel pliciens:
Iorai.Idem. (aut syriace lebes.
יוֹרָם Ioram.Excelsus:siue sublimis:aut proiectus.

יְהוֹרָם Ioram.3.Reg.22.&.4.Reg.1.&.3.&.8.vbi scitur Regnauit ioram filius iosaphat:& infra eodẽ. ibi Regnauit ochozias filius ioram:& in fine eiusdẽ capituli:ibi Porro ochozias filius ioram.& 9.d.ibi. Dixitq; ioram.& sic vsq; in finẽ capituli:excepto ibi Anno vndecio iorã.&.12.ca.&.2. Paralip.17.&.21.&.22.a. & Matth.1.i oĩb⁹ his locis interp̃tatur. Dñi celsitudo:aut dñi sublimitas:siue dñi piectio.
Iorã.1.Paralip.12.interp̃tatur Misericors:aut syriace dilectꝰ
Ioram.2.Paralipo.22.ibi Omnem stirpem regiã domus ioram: pro ioram in hebreo est iuda : quod interpretatur Laudatio:siue confessio.
יַרְדֵּן Iordanis.Fluuius iudicii:aut demõstratio vel,proiectio iudicii:seu descensio:aut ex syro & hebreo lebes iudicii.
אֹרֶן Iorei.Via:siue semita:aut viator : vel anorra.i.diurna portio:aut odoratio.heb.aréa.
יוֹשָׁה Iorim.Dominus exaltans:vel domini exaltatio.D.
יְהוֹשֻׁעַ Iosa.Ens:vel existens:aut obliuiscens:vel debens.
Iosába.Domini saturitas:aut domini sacietas : vel domini iuramentum:siue domini septenarium.
יוֹשַׁבְחֶסֶד Iosabéseth.Habitaculũ vel sedes misericordie:aut insufflatio vel conuersio misericordie.heb.iosabésed.
יְהוֹשֶׁבַע Iosabeth. Dñi sacietas: vel dñi iuramentum:aut domini septuplum;siue dominus conuertens horam.
יוֹזָבָד Iosabeth.Esd.10.& Nec.11.Dotatus.heb.iozabed.
יוֹשַׁבְיָה Iosabia.Habitaculum vel sedes domini:siue conuersio aut insufflatio domini:vel captiuitas domini.
יוֹזָכָר Iosachar.Memorans:siue masculinus.heb.iozachar.
יְהוֹשָׁפָט Iosaphat.Dominus iudex:vel domini iudicium.
יוֹשָׁפָט Iosaphat.1.Paralipo.11.Iudicatus:vl̃ iudicatio.
יְהוֹצָדָק Iosedech.Dominus iustus:vel domini iustitia.
יוֹצָדָק Iosedech.Esd.3.&.5.&.10.& Nec.12. interpretatur Iustificatus:vel iustificatio.
יוֹסֵף Ioseph.Augmẽtum:vel prefectus.
יְהוֹסֵף Ioseph p̃s.80.Dñi augmentum;vel dñi profectus.
Ioseph.Matth.13.g.&.27. vbi dr̃ Et ioseph mater.& Mar. 6.a.&.15.d.ibi. Et ioseph mater.& ibi & maria ioseph.& Act.4.g.In omnibus his locis in greco est ioses.quod hebraice potest interp̃tari parcẽs:vl̃ eleuatus:aut existẽs.D.
Iosephus.Augmentum:vel profectus.D.
יוֹסִפְיָה Iosphias. Augmentum vel profectus domini : aut consummans vel finiens dominus.
יאֹשִׁיָּהוּ Iosias.Ignis domini:aut vrens dominus.
עֻזִּיָּה Iosias.Zach.14.interpretatur Fortitudo domini:siue hircus domini.heb.ozias.
יְהוֹשַׁוְיָה Iosoia.Equitas domini:vl̃ planicies dñi: aut apponet dñs.
יְהוֹשֻׁעַ Iosue. Dominus saluator.
יֵשׁוּעַ Iosue.Esd.2.&.3.&.4.&.5.&.8.&.10. & Nec.3.&.8.&.9. &.12.In omnibus his locis interpretatur saluator.
Ioth.Laudatio:siue confessio:aut manus.D.
יוֹתָם Iothan.Oliua:siue oliuetum.heb.zethan.
Iothan.1.Paralip.7.g.interp̃tatur Sigillũ:aut clausura.hẽb.
Iouis.Quasi iuuans pater.Latinum est. (hotham.
יְהוֹזָבָד Iozabad.Domini dos:vel domini dotatio.
יוֹזָבָד Iozabath.Dotatus,heb.iozabad.
יְהוֹזָבָד Iozabath.4.Reg.12.&.1.Paralipo.26.&.2.Paralipo.17.& 24.Dñi dos:vel domini dotatio.heb.iozabad.
יוֹזָבָד Iozabed.Dotatus.
יוֹזָכָר Iozaded.Dotatus.heb.iozabed.
עִירָד Iozadeth.Idem.heb.iozabed.
יִצְחָק Irad.Onager:siue aceruꝰ descẽsiõis:vel acerui descẽsio:aut
אִיתִי Isaac.Risus. (aceruus imperii:vel syriace draco.
צָחִי Isaar.Candidus:aut lucidus.
Isaar.1.Paralipo.4.Idem.heb.saar.

יִצְהָר Isaar.1.Paralipo.6.interpretatur Oleum : siue claritas:aut meridianus.
Isaaris.Idem.heb.isaari.
Isaarite.Idem.plu.nu.
יִצְחָק Isac.Risus.
יִשָּׂשכָר Isachar.Est merces vel premium.
יִשַׁי Isai.Munus.aut ens:siue existens:vel debitor.
אִישַׁי Isai.1.Paralipo.2.vbi dicitur Isai autem genuit.&c. interp̃tatur vir meus:aut virilis:siue insule munus:aut oblatio.
יְשַׁעְיָה Isaias.Salus domini.
יִצְהָרִי Isari.Figmẽtum:siue plasmatio:aut tribulãs:vel angustiãs.
יִשְׁבָּעַל Isbaal.Sessio vel habitatio patris: aut cõuertio vel inflatio siue captiuitas patris.heb.isbaab.
אִישְׁבֹשֶׁת Isbóseth.Vir confusionis vel ignominie:aut viri mora.
יִשְׁמָעֵאל Ismael.Exaudítio dei.
Ismaelite.Idem.plu.nu.
Ismaelitis.Idem.f.n.
יִשְׁמִיאֵל Ismiel.Nominatio dei:aut admiratio vel stupor dei.
יִשְׂרָאֵל Israel.Preualens:siue dominãs cum deo.
Israelite.Idem.plu.nu.
Israelites.Idem.f.n.
Israelitis.idem.
יִזְרְעֶאלִית Israelitis.1.Paralip.3. De iezrael: quod interpretatur semẽ dei:aut distillans cõtritionem vel malum deꝰ:siue distillatio amicitie dei:vel aspersio pastoris dei.heb.izraelitis.
יִזְרַחְיָה Israhia. Oriens dominus:aut claritas domini. heb.izraia.
Israia.Idem.heb.izraia.
יִשְׂרְאֵלָה Israela.Prevalens vel dñans deus:siue rectitudo dei: aut cãticum dei.
Israhela.idem.
אִשְׁתְּמֹעַ Istimaẽ.Exauditus:vel mulieris vterus.heb.istimóa.
אִישְׁטוֹב Istob. Vir bonus.
יְשׁוּחָיָה Isuaia.Cõprimẽs vel humilians dñs:seu meditatio dñi.
יִצְהָר Isuar.Oleum:siue clarus:aut meridianus.
אִתַּי Itai.Robustus:aut signum:vel vomer: aut syriace veniens.
Italia.Ab italo rage dicta est: vel ab italis.i.vitulis:eo quod illa regio vitulis abundat:latinum est.
נְתִים Italia.Nu.24.& Ezechiel.27.In hebrꝛo ẽ cethim:& interpretatur conterentes vel cõtritio maris: siue diadema:aut aurũ:vl̃ tinctura:aut ex syro & hebreo coaceruatio maris.
תּוּבַל Italia.Esa.66.Hebraice dr̃ thubal:& interp̃tatur orbis: aut confusio vel ignominia:siue portatus:vel adductus.
ἀττάλεια Italia.Act.14.d.In greco scribitur attalia:& interpretatur augens:vel nutriens.G.
Italica cohors:ab italia dicta est:latinum est.
אִתְמָר Ithamar. Insula palme vel dactilorum : aut insule cõmutatio vel permutatio:seu ve palme aut cõmutationi.
יְקַמְיָה Ithamian.Refurrectio domini: aut cõfirmatio domini: vel vindicans dominus.heb.ichamia.
Ithurea.Custodita:vel syriace mõtana,vel montuosa.D.
יְתוּר Ithurei.Custoditi:siue custodie: aut coordinati:vel syriace montani vel montuosi.
יוּבַל Iubileus. Buccina:vel defluẽs:siue apportãs:aut germinãs siue inueterascens.
יְקַהְדָּם Iuchadan.Incuruatio populi:siue incendium populi.heb. iuchadam.
יְהוּכַל Iuchal.Dñi omnia:aut domini perfectio vel cõsumatio.
יְכָל Iuchal.Hiere.38.interpretatur Potens: siue perfectus: vel consumatus.
יְהוּדָה Iuda.Laudatio:siue confessio.
יְהוּדָה Iudaia.Laudatio siue confessio domini.
Iudaismus.Laudatio:siue confessio.
יְהוּדָה Iudas.Idem.
Iudea.Idem.

Iudei.Laudates siue confitentes.
יְהוּדִים Iudeus.Idem.f.n.
Iudi.Idem.
יְהוּדִית Iudith.Laudans:siue confitens:aut iudea.
Iulia.Lanuginosa.G. Ἰουλία.
Iulia.Ad Ro.16.a. In greco iunia a iunone,i.dñatrice.G. Ἰουνία.
Iulius.Lanugo vel lanuginosus.G. Ἰούλιος.
Iustus.Latinum est.

De incipientibus a littera,l.

לְהָבִים Laabim:Inflãmati:siue flãme:aut gladii.
לַהַד Laad.Laudans:siue ad laudãdũ:vel ad confitendum.
לַעֲדָה Laada. Pro ornatu:vel ad congregandum:siue ad testificãdum:aut transiens:vel predans:aut syriace auferens.
לַעֲדָן Laadan.Pro voluptate:seu deuorans iudicium:aut pro ornatu:vel pro testimonio:aut syriace ad tempus.
לָבָן Laban. Albus:vel candidus:aut later.
לְבָנָה Labana. Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
Labanath.Idem. λακεδαίμ
Lacedemones.Lacus demonũ:vel puteus insanietium.G. μονες.
לָכִישׁ Lachis.Ambulans vel vadens extitit: aut tibimet existens.
לַחַם Lahem.Panis:vel pugna aut bellum.
לָיִשׁ Laís.Leo.
לַיְשָׁה Láisa.Leena.
לַמָּה־עָזַבְתָּנִי Lamazabathání.Vt quid dereliquisti me.
לָמֶךְ Lámech.Pauper:vel humilitatus:aut percussus.
לְמוּאֵל Lámeth.Nomen littere Doctrina vel disciplina.D.
Lamuel.Illis deꝰ:vel cũ illis deus:aut cum quo est deus.
Laodicia.Populus iustus.G. λαοδικεία
Laodicenses.Idem.plu.nu.G. λαοδικεῖς
לְאֻמִּים Laomim.Gentes:siue absq; aquis.
Lapidoth.Fulgura:aut lampades.
Lasthenis.Lapidis robur.G. λασθένης
לְטוּשִׁים Latussim.Malleatores:vel limatores.
Lazarus.Dei adiutorium;siue dei atrium.D.
לְבָנָה Lebana. Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
לֶבָּאוֹת Lebbaoth.Leene:siue cordis signum;aut ad introitum.
לִבְנָה Lebna.Luna:siue albedo:aut thus:vel later.
Lebnítica.Idem.
Lebona.Idem.
לֶכָה Lecha. Ambulans:vel vadens.
לֶחִי Léchi.Maxilla.
לֶקַח Leci.1.Paralipo.7.interpretatur Lex:siue doctrina aut assumptio mea.
לָקוּם Lecum.Resurgens:vel confirmans:siue ad resurgendum: vel ad confirmandum.
לֵעָדָן Ledan.Pro voluptate:vel deuorãs iudiciũ:siue p ornatu vl̃ testimõio:aut trãsitꝰ vl̃ depdatio earũ:aut syriace ad tẽpꝰ.
לָחַת Leed.Confractus:vel formidans:aut stupens:vel syriace descendens,heb.ieeth.
לֵעָדָן Leedan. Pro voluptate:vel deuorãs iudicium : siue pro ornatu vel testimonio: aut transitus vel depredatio earum: aut syriace ad tempus.
לְחָמָס Leemas.Panis eorũ:aut pugna vel bellũ eorũ. heb.leemã.
לֶשֶׁם Lésem.Nomen vel ponens : aut ipsi nominato vel posito: aut lyncurius lapis preciosus:de quo Exo.28.
לְשֶׁמֶדָן Lesémdan.Nomen iudicii:vel ponẽs iudicium: aut ad nomen iudicii:siue ad ponẽdum iudicium: vel lyncurius iudicii qui est lapis preciosus.
לֵוִי Leui.Copulatus.
לִוְיָתָן Leuiathan. Copulatio vl̃ societas sua:aut sibimet traditus.
לֵוִי Leuita.Copulatus.
Leuite.Idem.plu.nu.

לִוִי Leuites. Copulatus.
לֵאָה Lia. Laborioſa vel fatigata.
לְבָנוֹן Libanus. Albus: vel candidus: aut thus: vel cordis filiatio.
Libertini. Latinum eſt. i. filii manumiſſorum.
פוּט Libia. Hebraice dicitur phut: & intepretatur aphrica: aut ſyriace craſſa vel pinguis.
לְבִיִּם Libia. Daniel. 10. In hebreo lubim: & interpretatur cor maris: vel corda plurali numero.
פוּט Libies. In hebreo eſt phut: & interpretatur aphrica: aut ſyriace craſſa: vel pinguis.
לִבִּים Libies. 2. Paralipo. 12. & 16. & Naũ. 3. In hebreo eſt lubim: & interpretatur Cor maris: Vel corda. p. n.
λυκαονία. Lycaonia. Lupina. G.
λυκία. Lycia. Idem. G.
λιθόστρωτος. Lycoſtratos. In greco lithoſtrotos: & interpretatur lapidibus ſtratus. G.
λύδη. Lyda. Stagnum. ſ. aquarum. G.
λύδη. Lydda. Idem. G.
לוּד Lydi. Natiuitas: vel generatio.
Lydia. Idem.
לוּדִים Lydii. Natiuitates: vel generationes.
λῖνος. Linus. Rete vel retiaculum. G.
λυσανίας. Lyſania. Diſſoluens triſtitiam. G.
λυσίας. Lyſias. Diſſoluens. G.
λυσίμαχος. Lyſimachus. Diſſoluens pugnam. G.
χος. Lyſtra. Diſſoluens. G.
λύστρα. Lyſtra. Act. 27. In greco ſcribitur myra: & iterpretatur virgultũ: ſiue vnguentum odoriferum. G.
μύρα.
λύστρις. Lyſtris. Diſſoluentes. G.
לְבָנָה Lobna. Luna: ſiue albedo: aut thus: vel later
Lobni. Idem.
יוֹכָהּ Loche. Declinans vel diuertens. heb. ſothe.
לוֹד Lod. Natiuitas: vel generatio.
לוֹדְבָר Lodabar. Ipſimet verbum: aut ipſimet peſtis vl mors: ſeu generatio electa: vel ex hebreo & ſyro natiuitas filii.
לוֹדַחְדִיד Lodadin. Naſcens gaudẽs: vel naſcẽs acutus: aut ex hebreo & ſyro generatio vel natiuitas noua. heb. lodadid.
λοίδη. Loide. Melior. G.
לוֹט Loth. Inuolutus: ſine colligatus: aut coopertus: vel reſina preciosa que dicitur ſtacte.
לוֹטָן Lothan. Idem.
Lucas. hebraice poteſt interpretari Ipi reſurrectio: vel latine Lucius. a luce. Latinum eſt. (a luce. D.
לוּד Lud. Natiuitas: vel generatio.
Ludim. Idem. plu. nu.
לוּחִית Luith. Tabulatum: vel tabule: aut viriditas.
לוּזָה Luza. Amygdalus: ſeu diſceſſio: vel declinatio.
אֶלְעוּזַי Luzai. Dei fortitudo. heb. Eluzai.

De incipientibus a littera. m.

מַעֲכָה Maacha. Compreſſa: vel attrita: aut fixa.
מָעַכְתִּי Maachati. Compreſſus vel atritus: aut fixus. ſeu ventris contritio.
מַעֲדַי Maadi. Solemnis: vel feſtiuus: aut ornatus: ſeu labilis: vel teſtificans: aut tranſiens: vel ſyriace auferens
מַעַי Maai. Venter: aut coaceruatio.
מָחֲלָה Maala. Chor⁹: vl cithara: ſiue infirmitas: aut ſyriace venia.
מַחְלוֹן Maalon. Idem. ⌈riens: aut euigilans.
מְעָרָה Maara. Spelunca: ſiue euacuatio: aut effuſio: vel diſcoopes
חֵרֶם Maarem. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vl retiaculum ſiue dedicatum aut conſecratum. ſ. deo. heb. arem.
מָרִיָּה Maaria. Amaritudo vel myrrha domini: aut docẽs vel preceptor dominus. heb. maraia.

מַעֲשָׂיָה Maaſia. Opus domini.
מַעֲשַׂי Maaſia. 1. Paralipo. 9. Opus meum. heb. maaſi.
מַעֲשֵׂהוּ Maaſias. Opus domini.
מַחְסֵיָה Maaſias. Hiere. 51. interp̃tatur Protectio ſiue cõfidẽtia dñi.
מָעַת Maath: Abſtergens: aut delens: ſiue confringens: aut formidans: vel ſyriace perculſio.
מַגְדִּיאֵל Mabdiel. Annuncians vel euangelizans deum: aũt pomũ dei. i. fructus electus dei. heb. magdiel.
מַכְשֵׁם Mabſan. Aromatizans: vel confundens eos. heb. mabſam.
מִבְצָר Mabſar. Munitus: vel muratus: ſiue prohibens: vel auferẽs aut vindemians.
מַעֲכָה Macha. Compreſſa: vel attrita: aut fixa.
מַחְבִי Machabeus. Percutiens. grece vero pugnator. D.
Macharái. Accelerans: ſiue dotatio: aut montanus: vel de monte meo. heb. maharai.
מָעֲכָתִי Machati. Cõpreſſus vel attrit⁹: aut fix⁹: ſeu vẽtris cõtritio.
מַחְבֵּנָה Machbena. Paupertas vel percuſſio filii eius: aut paupertas ſiue percuſſio intelligentis vel edificantis.
מַכְדָּה Maceda. Incendium: aut adoratio: vel incuruatio.
Macedo. Hebraice idẽ. grece vero excelſus vel eminẽs. G. μακεδών.
Macedones. Idem. plu. nu. G. μακεδόνες
Macedonia. Excelſa vel eminens. G. μακεδονία
מַקְהֵלוֹת Macceloth. Eccleſie vel cetus: aut congregationes.
מַקְלוֹת Maccloth. 1. Paralipo. 8. & 9. & 27. Virge aut baculi: ſiue voces: aut leuitates: vel deſpectiones.
מִקְנִיָּתוֹ Nacenias. Poſſeſſio domini: ſiue emptio domini: aut pecus vel armentum domini: ſiue nidificatio domini.
מַקֵּץ Macces. Finis vel finiẽs: ſiue tedium: aut euigilans vel eſtas ſiue eſtuans: aut ſpinans.
מָכִי Machi. Percuſſor: aut pauper: vel humilis.
מָכִיר Machir. Vendens: ſiue cognoſcens.
מָכוֹר Machir. 1. Paralipo. 4. interpretatur Precium.
מַכִּירִי Machirite. Vendentes: ſiue cognoſcentes.
מַכְמָשׂ Machmas. Percuſſor vel pauper ablatus: aut percuſſor vel pauper palpans ſiue tangens vel auferens.
מִכְמָס Machmas. Eſd. 7. & Nec. 7. interp̃tatur Occultatio: vel percuſſoris aut pauperis tributum.
מַכְמְתָת Machmetat. Percuſſoris vel pauperis donum: aut percuſſoris vel humilis mors.
מַדָּבָא Madaba. Aq̃ doloris: aut ex hebreo & ſyro aque manantes
Madabas. Idem. D.
מָדַי Madái. Menſura: ſiue iudicans: aut indumentum.
מָדָן Mandan. Litigium: ſiue iudicãs: aut mẽſura: vel indumẽtũ.
מָדוֹן Madan. Ioſ. 11. & 12. interpretatur Iurgium: aut indumentum vel menſura eius. heb. madon.
מַדְיָה Madia. Solẽnitas vel feſtiuitas domini: ſiue adornatio vel teſtimoniũ aut fedus domini: vel tranſiens dominus.
מִדְיָן Madian. Iudicium vel iudicans: ſiue litigãs: aut obiurgãs.
מַתָּן Madian. Hiere. 38. interpretatur Donum: aut lumbus: vel ſyriace expectatio. heb. mathan.
מִדְיָנִי Madianita. De madian: quod interpretatur iudicium vel iudicans: ſiue litigans: aut obiurgans.
Madianite. Idem. plu. nu.
Madianitis. Idem. ſ. n.
חָדִיד Madid. Acutus: ſiue gaudens: aut ſyriace nouitas: vel ex ſyro & hebreo vna manus. heb. adid.
מַדְמֵנָה Madmena. Mẽſura numeri vl muneris: aut indumẽti munus: vel indumẽti pparatio aut numerus: vel ſterquiliniũ.
מָעֵלֶת Maeleth. Chorus vl cithara: aut infirmitas: vl ſyriace venia.
מַעֲגָלָה Magala femita: vel circulus aut rotunditas: ſiue currus: vel plauſtrum: aut vitula.
Magdalená. Magnifica vel magnificata: aut exaltata: vel
Magdalene. Idem. D. (turris. D.

מִגְדַּל גָּד Magdalgad. Turris felix vel accincta: ſiue magnitudo felicitatis: vel magnitudo accincta.
מִגְדָּל Magdalum. Turris: vel magnitudo.
מִגְדַּלְאֵל Magdiel. Turris ſiue magnitudo dei. heb. magdalel.
מַגְדִּיאֵל Magdiel. 1. Paralip. 1. interpretatur annuncians vel euãgelizans deum: ſiue pomum dei. Ideſt fructus electus dei.
Magedan. Euãgelizatio gr̃e: aut poma vel fruct⁹ gratie. D.
Magedan. Math. 15. in fine ſn greco magdala: & hebraice interpretatur turris: vel magnitudo. D.
מַגְּדוֹ Maggedo. Annunciatio: vel euangelizatio: aut pomum. i.
מְגִדּוֹן Magedon. Idem. (fructus electus.
Mageth. Torcular: aut liquefactio. D.
Magi. Sapientes: vel philoſophi: aut qui preſũt ſacris hoc eſt ſacerdotes. perſicum eſt.
מַכְמַשׂ Magmas. Percuſſor vel paup ablatus: aut pcuſſor vel pauper palpans vel tangens ſiue auferens. heb. machmas.
מָגוֹג Magog. Tegẽs vel tegula: aut tabefactus: vel liquefactus.
מְגָרוֹן Magron. Timor: ſiue horreum: aut de gutture.
מַחֲרִים Mahumites. Nũciãs: ſiue delẽs: aut radẽs: vel medulle.
מְחָיְדָא Maida. Enigma: aut acumen: vel radens ſiue abſtergens manum: aut ſyriace perculſio manus.
מַיְמִין Maimna. Dexter: aut aquas ꝑparãs. heb. maimin.
מַחֲלַת Malaath. Chorus: ſiue cithara: vel infirmitas: aut ſyriace venia. heb. maalath.
מַלְאָכִי Malachias. Angelus ſiue nuncius meus. heb. malachi.
Malachim. Regum. ſcilicet liber.
מַלְלַי Malalai. Circunciſio vel locutio mea.
מְהַלַּלְאֵל Malalehel. Laudans deum: vel illuminatio dei.
מַלְאָר Malaſar. Circunciſio anguſtie vel vinculi: ſiue diſpẽſator.
מַלְכִּיאֵל Malchiel. Rex meus deus: vel regnũ dei: aut conſilium dei
Malchus. Rex vel regnum: aut conſiliarius. D.
מַלּוֹךְ Maloch. Regnans: aut conſulens.
Malothe. Adimplentes: vel adimpleti. D.
מַמְרֵא Mambre. Rebellis: aut amarus: vel cõmutans aut pmutãs.
Mambres. Idem: ſed in greco ſcribitur iambres: & hebraice põt interpretari mare cũ egeſtate vel paupertate. D.
Mammona. Pecunia vel diuitie aut cupiditas. ſyrum eſt. D
מְמוּכָן Mamucha. Paratus: vel certus: aut depauperatus: vel pcuſſus. heb. mamuchan.
מָן Man. Preparatio: aut quid.
Manna. Idem.
מָנַחַת Manaath. Requies: aut munus: ſiue preparata formido vel confractio: aut numerus ſtuporis: vel ex hebreo & ſyro ꝑparata deſcenſio: vel numerus deſcendens.
מְנַחֵם Manahem. conſolator: aut ductor eorum: ſiue ꝑparatio caloris: aut munus incenſum: vel numerans calefactionem.
מַחֲנַיִם Manaim. caſtra.
מְנַשֶּׁה Manaſſe. Oblitus: aut obliuio.
Manaſſes. Idem.
מַנַּחַת Manath. Requies: aut munus: ſiue preparata formido vel confractio: aut numerus ſtuporis: vel ex hebreo & ſyro ꝑparata deſcenſio: vel numerus deſcendens.
מָנֵא Mane. Numeratus: vel numerans.
מַנַּחַת Manéeth. Requies: aut munus: ſiue preparata formido vel confractio: aut numerus ſtuporis: vel ex hebreo & ſyro ꝑparata deſcenſio: vel numerus deſcendens.
מָנְהוּא Manhu. Quid hoc.
μάνλιος. Manlius. Solutus vel non ligatus. G.
מְנָזֵר Manſer. Adulterin⁹: vel quilibet de ſcorto nat⁹: heb. main
מָנוֹחַ Manue. Requies: aut munus. (zer.
מָעוֹךְ Maoch. compreſſus vel attritus: aut fixus.
מָחוֹל Maol. chorus vel cithara: aut infirmitas: ſiue arenoſus: aut ſyriace venia.

Maon. Habitaculum: ſiue delictum: vel de peccato.
Maonathi. Idem.
מָעוֹזִים Maozim. Fortificati: vel fortitudines: aut refugia.
מִכְצָר Mapſar. Munitum vel muratum: ſiue prohibens: vel auferens: aut vindemians. heb. mabſar.
מָרָה Mara. Amara: vel amaritudo.
מָהֲרַי Marái. Accelerãs: ſiue dotatio: aut mõtan⁹: vl de mõte meo.
מְרָרוֹת Maraioth. Amaritudines: vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes.
Maranatha. Dominus noſter venit. ſyrum eſt.
מָרַת Marath. Amaritudo.
Marcus. Limatus: vel fricatus: aut expolitus: ideſt a rubigine abſterſus. D.
מָרְדְּכַי Mardochái. Amara contritio: vel myrrha contrita: ſiue docens contritionẽ: aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima
Mardocheus. Idem. ⌈fractio.
Mãres. Irroratio: vel diſtillatio: aut ſyriace apoſtema: vel cõ
מָרֵאשָׁה Mareſa. A capite i. a principio: aut caput vel principiũ: ſiue hereditas: aut amaritudo mulieris: vel amara mulier.
מָרֵשָׁה Mareſa. 1. Paralip. 2. & 4. Et. 2. Paralip. 11. & 14. & 20. & Michee. 1. interp̃tatur a capite vel a principio: aut heredi tas: vel amaritudo agni.
מָעָרֹת Mareth. Spelunca: vel euacuatio: aut effuſio: ſiue diſcooperiens: aut euigilans.
מָרִים Maria. Exaltata: vel amaritudinis mare: aut myrrha maris ſiue doctrix vel magiſtra maris: aut ex ſyro & heb. domina maris. ⌈ſiue fraudulentie.
מִרְמוּת Marimuth. Amaritudo vel myrrha mortis: aut altitudies:
מְרַמָּה Marmach. Dolus vel fraudulentia: ſiue altitudo: vel extollens ſe. heb. marma.
מָרְדֳּךְ Marodach. Amarus contritus: ſiue myrrha contrita: aut ex hebreo & ſyro myrrha puriſſima.
מַרְחֶנֶת Marſana. Amaritudo aut myrrha rubi vel inimici: aut oſtẽdens rubum vel inimicum.
Martha. Prouocans: ſiue amaricans: vel ſyriace domina: vel doctrix. D.
מַשָּׂא Maſſa. Onus: ſiue aſſũptio: vel aliqñ tranſlatiue prophetia
מָשָׁל Maſal. Parabola: aut imperans: vel dominans.
Maſaloth. Idem. p. n. D.
מִשְׁאָל Maſan. Poſtulans vel poſtulatus: ſiue commodatus: aut ſepulchrum: vel infernus: aut fouea: ſiue ablatio vel tactus dei. heb. maſal. ⌈expectatio.
מִצְפֶּה Maſepha. Speculatio: ſiue ſpecula: aut coopimentum: vel
מַשְׂרֵקָה Maſerecha. Sibilus vel ſibilans: aut attractio vanitatis: vel tangens vanitatem aut vacuitatem: vel vitis.
מִשְׂרְפוֹת Maſerephot. Incendia: vel combuſtiones.
מִשְׁרַע Maſerei. Stratum: ſiue auferens vel tangens ſocium vel amicum aut paſtorem vel malitiam.
מִצְפָּה Maſpha. ſpeculatio ſiue ſpecla: aut coopimẽtũ: l expectatio
מִיצְפֶּה Maſpha. Ioſ. 21. in fine Aquarum apparitio: ſiue aquarum impetus. heb. miphaath.
מִצְפַּת Maſphat. Speculatio: ſiue ſpecula: aut cooperimentum: vel
Maſphe. Idem. (expectatio.
מַצָּה Maſi. Opus domini. heb. maſſa.
Maſia. Idem.
מַעֲזְיָה Maſia. Nec. 10. Fortitudo dñi: aut refugiũ dñi. heb. mazia.
מִשְׁמַע Maſma. Exaudítio: ſiue audiens: vel obediens.
מִשְׁמָנָה Maſmana. Pinguedo aut oleum eius: ſiue tangens vel auferens preparationem vel munus aut numerum.
מִצּוֹבָיָה Maſobia. Statio domini: ſiue ſtans dominus: aut damula.
מַשְׂרֵקָה Maſrecha. Sibilus vel ſibilans: aut attractio vanitatis: vel tãgens vanitatem vel vacuitatem: aut vitis.
מַתְנָיָה Mathamu. Donum domini: vel lumborum dominus: aut

ex syro & hebreo expectatio domini.heb. mathaniu.
מַתָּן Mathan.Donum: vel lumbus: siue mors eorum: aut syriace expectatio vel spes.
מַתְנָה Mathana.Idem.
Mathanai.Idem.
מַתַנְיָה Mathanía.Donum domini: vel lumborum dominus: aut ex syro & hebreo spes domini.
Mathanías.Idem.
מַתַנִי Mathanites.Donum: aut lumbus: vel syriace spes aut expectans.
מַתָּתָה Mathat.Donum eius.heb.mathata.
Mathat.Luce.3.Donum: vel donans.D.
Mathata.Donum eius.D.
מַתִּתְיָה Mathatía.Donum domini.
Mathatías.Idem.
מַתְנִיָה Mathatías.4.Reg.24.Donū dñi: vel lūborū dñs: aut ex syro & hebreo spes vel expectatio domini.heb.mathāiaſ
מַתֶּת Mathet.Donum eius: vel donans.heb.mathata.
Matheus.Donatus.D.
Mathías.Donum domini.D.
מַכְמָתָת Mathmata.Percussoris vel pauperis donum: aut humilis vel pauperis mors.heb.machmathat.
מֶטְרֵד Matred.Virga descendens: aut virga imperantis: siue lectuli descensio vel imperium: aut syriace labor.
Mathreth.Idem.heb.matred.
מְהוּשָׁאֵל Mathusael.mortem suam postulans: aut mors sua infernus vel sepulchrum.
מְהוּשָׁלַח Mathusalem.mortem suam misit: aut mortis sue arma: vel ex hebreo & syro mortem suam spolians: vel mortis spolium.heb.mathusale.
מְחוּיָאֵל Mauiael.Annuncians deum: aut radens vel delens deus: vel ex syro & hebreo percussus a deo.
מְהוּמָן Mauman.Turbatus: aut tumultuans: vel multitudo.
מַזִּיאָרָה Maziau.Fortitudo domini: siue refugium domini.
מַגְפִּיעָשׁ Mechphia, Corpus compressum vel congregatum: aut corporis vel vestimenti tinea.heb.megphias.
מְכְמָשׁ Mechmas.percussor vel pauper ablatus: aut percussor vel pauper palpans vel tangens siue auferens.
מְכְנַדְבַּי Mechnedabai.percussor vel pauper vouens siue spontaneus: aut percussio vel paupertas vouentis vel principis aut spontanei.
מִידְבָא Medaba.Aque doloris: vl ex hebreo & syro aque manātes
מִידָד Medad.mēsurās: siue aque dilectiōis vel vberū aut patruí.
מְרָעֲלָה Medalaa.Sopor uel inebriatio: aut amaritudo afcēsionis vel holocausti: aut myrrhe holocaustum siue foliū: aut docens holocaustum uel ascensum.heb.merala.
מָדַי Mede.Vocatiuus casus est a nominatiuo medus: quod interpretatur mensura: uel abundans: aut indumentum.
מַדְמֵנָה Medemena.mensura muneris vel numeri: aut indumenti munus: vel indumenti preparatio: aut sterquilinium.
מַדַי Medena.mensura: vel abundans: siue indumentum.
Medi.Idem.p.n.
Media.Idem.s.n.
מְדִין Medin.Iudicium: siue litigans: aut obiurgans.
מַדְמֵנָה Medmena.Mensura muneris vel numeri: aut indumenti munus: vel indumenti preparatio: aut sterquilinium.
מָדַי Medus.mensurans: aut abundans: vel indumentum.
מְהֵטַבְאֵל Meezabel.Quā bonꝰ deꝰ: siue bñfaciēs deꝰ.heb.meetabel
מְפַעַת Mephat.Aquarum apparitio: siue aquarum impetus.
מִשְׁפָּט Mephat.Genſi.14.Iudicium.heb.miſphat.
מְפַעַת Mephet.Apparitio: vel gemitus.
מְגִדִּישׁ Megbis.Eminens: siue altitudo.
מְכֵרָתִי Meheratites.Venditio: aut cognitio.heb.mecheratites.
מְחֵטַבְאֵל Mehetabel.Quam bonus deus: siue benefaciens deus.

מְחוּשִׁים Mehusim. Tacentes: aut festinantes: siue sensuales.
מִלְכָּה Melcha.Regina: vel consiliatrix.
Melcha.Luce.3.Idem.sed in greco scribitur melea: & hebraice interpretatur adimplens: vel adimpletus.D.
Melchi.Rex meus: siue consilium meum.D.
מַלְכִּיָה Melchia. Rex dominus: aut consiliator dominus.
Melchías.Idem.
מַלְכִּיָה Melchías.Nee.3.b.Liberatio domini.heb.melthías.
מַלְכִּיאֵל Melchiel.Rex meus deus: aut regnum dei: siue consiliator meus deus.
Melchielite.Idem.
מַלְכִּירָם Melchíram.Rex excelsus: aut cōsiliator vel cōsiliū excelsū.
מַלְכִּיצֶדֶק Melchísédech.Rex iustitie.
מַלְכִּישׁוּעַ Melchísua.Rex saluator: aut rex vel consilium saluatoris vel salutis: siue rex magníficus.
Melchisue.Idem.
מַלְכָּם Melchom.Rex eorum: vel consiliator eorum.
Melchon.Idem.heb.melchom.
מֶלֶךְ Mélech.Rex: aut consiliarius.
מַחֲלַת Melech.Geñ.28.& in titulo.p̄s.87.Interpretatur chorus vel cithara: aut infirmitas: vel syriace venia.heb. maalath
מְלוֹא Mello.Plenitudo: vel repletio.
מוֹלָדָה Meloda.Natiuitas: vel generatio.
מְלוֹאתִי Melóthi.Plenitudo: vel circuncisio.
מְלוּךְ Melluch.Regnans: vel consulens.
Mem.Aque.D.
מֹף Memphis.Hebraice dicitur noph: & interpretatur fauus: aut distillatio: vel eleuatio: aut cribrum.
מֹף Memphis.Osee.9.hebraice dicitur moph: & interpretatur ab ore: vel syriace coopertorium.
Memius.maculatus: vel vituperatus.D.
Menna.numeratus: vel remuneratus: aut preparatus.D.
μενέλαος. Menelaus.Potentia aut robur populi.G.
מְנִי Menni.Preparatio: vel munus: aut numerus.
Mennith.Idem.
אֵמֶר Mer.Dicēs: vel loquens: siue exaltatio.aut syriace agnus. heb.emer.
מְרוֹת Meraioth.Amaritudines: vel rebelliones: aut commutationes vel permutationes.
מְרָרִי Merari.Amarus: siue irritatus: aut prouocatus.
Merarite.Idem.p.n.
Mercurius.A mercibus dictus est: quia mercatur e deus putabatur a gentilibus. Latinum est.
מַרְגְּמָה Mercurius.Prouer.26. In hebreo scribitur marguema: & interpretatur lapidans vel lapidatio: aut purpura.
מֶרֶד Méred.Rebellis: siue descendens: aut imperans.
Mereth.Idem.heb.méred.
מְרִמוֹת Merimuth.Fraudulentie: aut amaritudo vel myrrha mortis: siue altitudines.
מֵרֹב Merob.Pugnans: siue obiurgans: aut multiplicans: vel syriace magisterium.
מְרֹאדָךְ Merodach.Amara contritio: siue myrrha contrita: aut ex hebreo & syro myrrha purissima.
מְרֹאדָךְ Merodach.4.Reg.20.Creans cōtritionē: vel electio interitus: aut filius interitus vel vaporis tui: siue frumētū vel puritas nubis aut vaporis tui.heb.berodach.
מְרוֹם Merom.Celsitudo: aut sublimitas.
מְרוֹז Merom.Iud.5.Secretum: vel macies.heb.meroz.
מְרוֹמִי Merome.Altitudines: siue amaritudo aquarum.
מְרוֹם Meron.Celsitudo: aut sublimitas.heb.merom.
מְרֹנָתִי Meronathites.Cantatio mea: siue exultans: aut exclamās:
מְרֹז Meroz.Secretum: vel macies. (vel syriace dominās
מֵשׁ Mes.Auferens: vel tangens.
מֵשָׁךְ Mes.1.Paralip.1.Attrahens: siue prolongans: aut vallans:

vel sepiens.heb.mésech.
מַשָּׂא Messa.Onus: vel assumptio: siue aliquando translatiue prophetia.
מַסָּח Messa.4.Reg.11.Erradicatio: vel conculcatio.
מַרְעֵשָׁע Mesa.4.Reg.3.&1.Paralip.2.interp̄tatur Salus: vel aqua salutis: aut aquas aspiciens.
מִשְׁאָל Messal.Postulans vel postulatus: aut commodatus, siue sepulchrū: vel infernꝰ: aut fouea: siue ablatio aut tactus dei.
מְשַׁלֵּמֹת Mesalémeth.Solutio: aut pacificatio: vel perfectio: aut retributio: vel parabola mortis: aut dominium mortis.
מְשֻׁלְּמִי Messelemia.Pax dñi: vel perfectio domini: aut retributio domini: vel parabola domini: seu dominium domini.
מְשֻׁזַבְאֵל Mesezebel.Auferens fluxum deus: vel ex syro & hebreo liberatio vel salus dei.
מְסַפֵּר Mesphar.numerus: vel narratio: aut librarius: vel scriba: siue tributi taurus.
מְסַפֶּרֶת Mesphárath.numerās vel narrans: aut tributi fructificatio vel augmentatio. [expectatio.
מְצַפֶּה Mesphe.Speculatio vel specula: aut cooperimentum: vel
מְשִׁיחַ Messías.Vnctus.grece autem dicitur christus.
מְשֻׁזַבְאֵל Mesizabel.Auferens fluxum deus: vel ex syro & hebreo liberatio vel salus dei.
מָלוּךְ Mesluch.Regnans: aut consulens.heb.melluch.
מְשֻׁלָּם Mesollam.Pacificus: siue perfectus: aut retribuens: vel parabola eorum: siue potestas eorum.
μεσοποτα-μία. Mesopotamia.Regio sic appellata eo quod duobus fluuiis euphrate ambiatur & tygri: mesos enī medi? potamosve ro fluuius grece interpretatur. Hebraice vero Geñ. 24. & Deut.23.& Iud.3.&1.Paralip.19.& in titulo p̄s.59.dicitur Aram naharáim.i.syria fluuiorū.in aliis vero locis pro mesopotamia in hebreo est padā: quod interpretatur redemptio: vel syriace parilitas aut coniunctio.
אֲרַם נַהֲרַיִם פַּדָּן
עֲבַר הַנָּהָר Mesopotamia.Ios.24. In hebreo este ber hanā́r: quod interpretatur trans flumen.
מְצָרַיִם Mesráim.Angustie: siue tribulationes.
מְשֻׁלָּם Messusam.Pacificus: siue perfectus: aut retribuens: vel parabola eorum: siue potestas eorum.
אֶתְבַּעַל Methaal.Ad idolum: siue ad dominantem: vel ad subiicientē: siue ad possidentem: aut signum idoli vel dñantis aut subiicientis vel possidentis.heb.ethbáal.
מְהֵיטַבְאֵל Methabeel.Quam bonus deus: aut benefaciens deus.
מְתֻקָּה Methcha.Dulcedo: aut suauitas.
מִתְרִי Methri.Pluuia: siue custodia: uel carcer.
סְזָה Meza.Distillatio uel aspersio: aut ex isto: uel syriace incensio uel consumptio.
מֵיזָהָב Mezaab.Deauratus: uel aque auri: siue quid aurum.
מִימִין Miamim.Dexter: aut aquas preparans.heb.miamin.
Miamin.Idem.
מִבְחָר Mibaar.Electus uel electio: aut iuuentus.
מִיכָה Micha.Pauper: uel humilis: aut percutiens uel percussus: siue quis hic.i.in hoc loco: aut aque hic.
מִכָיָהוּ Micha.4.Reg.22.Quis sicut dñs: aut pauptas uel húilitas dñi: siue pcutiēs dñs: uel percussio domini.heb.michaiaſ
מִיכָאֵל Michael.Quis sicut deus: aut humilitas siue paupertas dei, uel percussio dei: siue percutiens deus.
מִכָיָהוּ Michaia.Quis sicut dominus: aut paupertas uel humilitas domini: siue percutiens dñs: uel percussio domini.
Michas.Idem.heb.michaias.
Micheá.Idem.
מִכָיָהוּ Micheas.Idem.
מִיכָה Micheas.Hiere.26.& Michee.1.Pauper uel humilis: aut pcutiēs uel pcussus: siue quis hic.i.in hoc loco: uel aq̄ hic
מִיכַל Michol.Quis oīa.q.d.tu: aut que pfecta uel cōsumata.q.d nulla nisi tu: siue aqua tota: aut aquarum perfectio uel cō

sumatio seu prohibitio.
μηδο. Midо.cura: siue consilium.G.
מִפְעַת Miphaat.Aquarū apparitio: siue aquarum impetus.
מִפִּיבֹשֶׁת Miphibóseth.De ore ignominia: siue de ore confusio: aut oris ignominia vel confusio aut verecundia vel mora.
μίλητον. Miletum.Rubra vel coccinea.G.
מִלְכּוֹ Milicho.Regnum eius: aut consilium eius.
מְרִבַּעַל Miribáal.Rebellio vel impugnatio idoli vel dominantis siue subiicientis aut possidentis.
מִשְׁעָם Misaam.Saluator eorum: siue respiciens eos: aut auferens vel tangens populum: vel syriace lenitas eorum.
מִשַׁךְ Misac.Prolōgās: siue attrahēs: aut aquas valās vel sepiens
מִישָׁאֵל Misael.Quis postulatus aut cōmodatus: siue quis postulās vel cōmodās: siue abstulit deus: vel recessit deus.
μυσία. Mysia.Scelesta: vel abominabilis.G.
מִשּׂוֹר Misor.Planicies: aut serra: siue murus vel murat?: aut bos?
μιτυλήνη Mitylene.mūdítia vel absterſio torcularis.G. (bouinus.
μελίτη. Mitilene.Act.28.a.i greco melita: & iterp̄tatur meliflua.G
מִתְרֵדָת Mithridates.Explorans vel contemplans legem: aut soluens legem: siue mortis descensus vel dominium.
מֵיזָהָב Mizaab.Deauratus: vel aque auri: siue quid aurum.
מוֹאָב Moab.De patre: quoniam de patre eum filia genuit.
Moabite.Idem.
Moabites.Idem.
Moabitides.Idem.
Moabitis.Idem.
מוֹעַדְיָה Moadia.Solēnitas vel festiuitas domini: siue adornatio vel testimonium aut fedus dñi: vel transitus domini.
מְבוּנַי Mobonai.Filius vel filiatio: siue edificatio: aut intellectus vel intellectio.
עֵמֶק עָכוֹר Mochober.duo nomina sunt: Moch quod interpretatur profundum: aut vallis. Ober transiens: siue ira: aut pregnans vel syriace frumentum.heb.amochéber.
מְכוֹנָה Mochona.Basis vel sustentaculum: aut preparatio.
מִכְרִי Mochorí.Venditio: vel cognitio.
Modin.Iudicium vel iudicatio: aut iurgium.D.
מֹשֶׁה Moyses.Attractus vel assumptus: subaudi de aquis.
מוֹלָדָה Molada.Natiuitas: vel generatio.
מְחֹלָתִי Molathi. Chorꝰ? cithara: siue infirmitas: aut syriace venia.
Molathites.Idem.
מֹלֶךְ Molchom.Rex eorum: vel consiliarius eorum.
מוֹלִיד Molid.Generatio: vel natiuitas: aut circuncisio manus.
מֹלֵךְ Móloch.Regnans: aut consiliarius. [chom.
מֶלֶךְ Moloch.3.Reg.11.Rex corū: aut cōsiliarí? eorū.heb. molמַלְכָּם
מְחֹלָה Moola.Chorus vl cithara: siue infirmitas: aut syriace venia.
Mooli.Idem.
מֹעַץ Moos.Lignum vel ligneus: siue consiliarius.
מוֹרַשְׁתִי Morasthi.Heres: vel pauptas: aut de pauptate l hereditate.
Morasthites.Idem.
מוֹרִיָה Moría.Amaritudo vel myrrha dñi: aut ostendens vel indicans dñs: siue ex syro & hebreo dominatio domini.
מוֹצָא Mosa.Azymū: aut iuētus: l exitꝰ: siue exprimēs: l emūgēs
מִישָׁא Mosa.1.Paralip.8.a.interp̄tatur Onus: siue assūptio: vel prophetia aliqñ translatiue: aut aquarum eleuatio.
מוֹסֵרָה Mosera.Eruditio: siue disciplina: aut vinculū: vel syriace dation vel traditio.
Moseroth.Idem.p.n.
מְשׁוֹבָב Mosobab.Reuersus: aut auersus: vel conuersus.
מֹשֵׁךְ Mosoch.Attrahēs: siue prolōgās: aut vallans vel sepiens.
מְשֻׁלָּם Mosolla.Pacificus: siue perfectus: aut retribuens: vel parabola eorum: siue potestas eorum.heb.mosollam.
Mosollam.Idem.
מְשַׁלֵּמְיָה Mosollamia.Pax domini: siue perfectio domini: aut retributio domini: vel parabola aut dominium domini.

מְשֻׁלֶּמוֹת Mosollamoth. Pacificatio: aut perfectio: siue retributio: aut parabola mortis: vel dominium mortis.

מִשְׁלֵמִית Mosollamoth. 1. Paralip. 9. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens: vel parabola mortis: aut dominium mortis. heb. mosollamith.

מָאוּזַל Mozel. Ambulans vel vadens.

מַחֲזִיאוֹת Mozioth. Videns signum: aut videns litteram.

מְעוֹנִים Mumin. Habitacula: siue afflicti: aut delinquentes: vel resMunim. Idem. (pondetes. heb. munim.

מוּצָא Musa. Azymum: siue inuentus: vel exitus: aut exprimens: vel emungens.

מוֹסָךְ Musach. Vnctio: siue cooperimentum: aut libatio.

מוּשִׁי Musi. Auferens: vel tangens: aut recedens: vel ablatus.

De incipientibus a littera. n.

נַחֲבִי Naabi. Occultus vel absconditus: siue dilectus meus: aut requiescens mecum: siue ductor mecum.

נָחַת Naad. Requies: vel ductor: aut syriace descēsio. heb. naath.

נָהֲלוֹל Naalol. Laudatus: siue lucidus: aut stolidus. Naalon. Idem. heb. naalol.

נַעֲמָה Naama. Pulchra: siue decora: aut mouens valde.

נַעֲמָן Naaman. Pulcher siue decorus: aut motum preparans.

נַעֲמָתִי Naamathites. Pulchritudo: vel iocunditas: siue motus mortis mee.

נַחֲמָנִי Naamim. Consolator: siue penitens: aut requiei mun? vel numerus: siue requiei preparatio. heb. naamani

נַעֲרָה Naara. Puella vel iuuenis: aut excussio: vel vigilans.

נַעֲרַי Naarái. Puer vel iuuenis: siue excutiens: aut vigilans.

נַחֲרַי Naarái. 2. Reg. 23. & 1. Paralip. 11. vbi dicitur naarai berothites: interpretatur naris siue nasus: aut hinniens: vel calefactio: siue ariditas: vel raucedo: aut syriace suffocatio.

נְעַרְיָה Naaria. Puer domini: aut excussio domini: siue vigil domini: vel vigilans dominus. Naarias. Idem.

אַנְחָרֵת Naaroth. Aridítas: aut incensio: vel ira: siue hinnitus: aut raucedo: vel syriace suffocatio. heb. anaaroth.

נָחָשׁ Naas. Coluber vel serpens: aut augurans: vel diuinās: siue

נָחְשׁוֹן Naason. Idem. (eneus.

נָחַת Naath. Requies: vel ducens: aut syriace descendens.

נְבָיוֹת Nabaioth. Loquele: siue prophetie: aut fructus: vel germis

נָבָל Nabal. Stultus: vel insipiens. (nationes.

נָבַט Nabath. Aspiciens: siue intuens.

עֶבֶד Nábeth. Seruus: vel operarius. heb. abed.

נְבוֹ Nabo. Loquela: siue prophetia: aut loquens: vel prophetās siue fructificans: vel germinans.

נְבוֹת Naboth. Idem. Nabu. Idem.

נְבוּכַדְנֶצַּר Nabuchodonosor. Gemitus siue planctus iudicii angustie vel pressure: siue coartans iudicium angustie vel pressure

גְּבוּכַדְרֶאצַּר Nabuchodonosor. In toto Hieremia excepto cap. 27. & 28. & 29. a. & 34. & 39. b. & in Ezechiel. 26. & 29. & 30 In omnibus his locis in hebreo scribitur nabuchodonosor: quod interpretatur gemitus siue planctus generationis angustie vel pressure: aut coartatio generationis angustie vel pressure.

נְבוּשַׁרְסִיכִים Nabusarsathin. duo nomina sunt. Nabu quod interpretatur loquela: siue prophetia: aut loquens: vel prophetans: siue fructificans: vel germinans. & Sarsathim: quod interpretatur ppositi coopimētorū vel vnctionū. heb. sarsachim

נְבוּשַׁזְבָּן Nabusesban. Loqla siue prophetia vel germinatio manās vel fluēs: aut ex hebreo & syro fructus vel germinatio liberationis. heb. nabusesbaz. (tes. D.

נְבוּתְאֵלִים Nabuthei. Loquentes: siue prophetantes: aut germinan

נְבוּזַרְאֲדָן Nabuzardan. Germinatio vel prophetia extranei siue vēti lati aut effusi iudicii: vel germiatio siue pphetia extranei siue vētilati aut effusi dñii vel basis. (riace suffocatus.

נָחוֹר Nachor. Raucus: vel aridus: aut iratus: vel incensus: aut sy

נָכוֹן Nachor. 2. Reg. 6. Paratus vel certus. heb. nachon.

נָדָב Nadab. Spontaneus: aut vouens: vel princeps.

נַדַבְיָה Nadabia. Vorū dñi: siue spontaneus aut princeps domini.

נָפֵג Nápheg. Imbecillis: aut remissus: vel laxatus.

נָפֶשׁ Naphei. Anima: vel refrigeratus: aut requiescens: vel syriace multiplicans. heb. naphis.

נָעַם Naphez. Pulcher siue decor?: aut motor eorū. heb. nahem

נָפִישׁ Naphis. Anima: vel refrigerat?: aut requiescēs: vel syriace

נָגַהּ Nage. Claritas: vel splendor. D. (multiplicans.

נַחֲלִיאֵל Nahaliel. Torrens dei: siue hereditas dei: aut vallis dei.

נָחָם Naham. cōsolatio: vel pnia: siue ducēs eos: aut requies eorū

נָעִים Nahem. Pulcher: siue iocundus: aut mouens eos.

נָיוֹת Naym. Pulchritudo: siue iocūditas: vl cōmotio aut mot? eo

נַפְשִׁי Naioth. Pulchritudo: siue decor: aut habitaculū. (rum. D.

נַמְשִׁי Namsi. ablat?: siue auferēs: aut tāgēs: vel dormitiōis mun?:

נְמוּאֵל Namuel. Dormiens deus: vel dormitio siue somnus dei. Namuelite. Idem.

Nance. i. Diane: sic. n. appellabatur diana in lingua persica

Naram. 2. Reg. 23. Non est in hebreo.

Narcíssus. Stupefactus: vel negligens. G. ναρκισσος.

נַעִיחַ Nasia. Victor: siue eternus: aut fortis.

עִיחָצוֹר Nasor. Fons siue oculus atrii vel vestibuli: aut fontis fenum vel herba. heb. enasor.

Natalia. in greco Attalia: & iterptatur augēs: vel nutriēs. G ἀπόλλεια.

נָתַנְאֵלָה Nathamélech. Donū regis: siue donum consilii. heb. nathā

נָתָן Nathan. Dans vel donatus. (mélech.

נְתַנְאֵל Nathanael. Donum dei.

נְתַנְיָה Nathania. Donum domini.

מַתַנְיָה Nathania. Esd. 10. Donū dñi: vel lumborū dñs: aut ex syro & hebreo spes vel expectatio domini. heb. mathania.

נְתַנְיָהוּ Nathanias. Donum domini.

נְתַנְאֵל Nathaniel. Donum dei. heb. nathanel.

נְתִינִים Nathinnei. Dati vel donati.

Nathon. Idem. f. n.

נָתָן Nathon. Iof. 19. Gratie vel misericordie donum.

Naue. Posteritas vel stirps: aut filius: vel eternus seu permanens: vel pulchritudo: siue habitaculum: aut syriace piscis. D.

נְזִירִים Naum. Consolator: siue penitens: aut ductor eorum.

Nazarei. Separati: siue coronati: aut sanctificati.

Nazareni. Idem. Sed si per sade litteram scribatur: interpretatur custodientes: vel floridi: aut virgulta. D.

Nazaremus. Idem. f. n. D.

Nazareth. Sanctificata: aut separata: vel coronata. Si autem per sade litteram scribatur interpretatur Custodita: vel florida: aut virgultum. D.

נָזִיר Nazareus. Separatus: siue coronatus: aut sanctificatus.

Nazareus. Math. 2. Idem. vel per sade litteram custos: siue flos: aut virgultum. D.

נַעֲמָה Neama. Pulchra siue decora: aut mouens valde.

Neapolis. Nona ciuitas. G. νεάπολις.

נְעַמָּן Nebaan. Fructificans vel germinans visionem: aut loquēs vel prophetans visionem. heb. nebaaz.

נְבָאִי Nebái. Fructificans: vel germinans: aut loquēs: vel pphe

נְבַלַּט Nebalath. Prophetia siue loquela inuoluta vel ab (tans. scondita: aut germinans vel fructificans siue prophetans inuolute vel abscondite.

נֶבֶט Nebath. Aspiciens: vel intuens.

נְבוֹ Nebo. Loquela: siue prophetia: aut loquens vel prophetās siue fructificans: vel germinans.

נְבָג Nebo. Nec. 7. d. vbi dicitur Viri rama & nebo interpretatur Collis: aut calix vel vas. heb. géba.

נִבְשָׁן Nebsan. Loquela siue pphetia aut germinatio dormitationis vel mutatiōis: siue germinatio l'loq̄la dētis vel eboris

נְבוּ Nebui. Loquela: siue prophetia: aut loquens: vel prophetans: siue fructificans: vel germinans. heb. nebu.

נְכֹה Nechao. Claudus: vel percussus.

נֵקֶב Nécceb. Foramen: aut maledictio: siue vocatio: aut nominatio: vel explicatio.

נְחֶלְאֵשׁ Nécheleseol. Torrens botri: aut vallis botri.

כֹּל Nechoda. Depictus: siue varius: aut punctuatus: vel pastor: aut incuruatus: vel iucensus.

נְעוֹרָה Neelamites. Somniator vel somnus: siue torrens aut vallis aquarum: vel hereditas aquarum.

נְחֶמְיָה Neemias. Consolatio vel requies domini: aut penitens dominus: siue directio domini.

נֶפְתּאֹר Nephador. Fauus hitatiōis vel gñationis: aut distillās siue eleuans vel cribrans habitationem vel generationem.

נֹפֶךְ Népheg. Imbecillis: aut remissus: vel laxatus.

Nephi. Purificatio. D.

נְפוּסִים Nephusím. Diminuti: aut dilacerati.

נְעִיאֵל Nehiel. Commotio vel motus dei.

נְעֲמָן Neman. Pulcher siue decorus: aut motum preparans.

נְמָרָה Nemra. Leopardus: siue rebellio: aut amaritudo: vel cōmu

Nemrim. Idem. p. n. (tatio.

נִמְרֹד Nemroth. Rebellis: vel dormitio defensionis: aut dormiens dominans. heb. nemrod.

νεομηνία. Neomenia. Nouilunium. G.

נְפְתָּלִי Neptali. Cōpatio l'eqparatio: aut retorsio vel tortuositas.

Neptalim. Idem. heb. neptali.

Neptalite. Idem.

Nepthar. Purificatio. D.

נִפְתּוֹחַ Nepthoa. Apertus vel apertio: siue sculptura.

Neptuim. Idem. p. n.

נֵר Ner. Lucerna: siue nouale.

נֵרְגַל Neregel. Explorans: vel pedester: siue lucerna discooperta vel coacernata: aut nouale discoopertum vel reuolutum.

Nergel. Idem.

Nere?. Lucerna: vl nouale. grece vero magn? iterptatur. D

Neri. Lucerna: vel nouale. D.

נֵרִיָּה Neri. Hiere. 32. lucerna dñi: aut nouale domini. heb. neria

Nerias. Idem.

נְצִיב Nesib. Stans: siue statio: vel erectio. scilicet alicuius tituli: aut syriace plantatio.

נִסְרָךְ Nesrach. Fuga vel tentatio tenera vel delicata: aut vexillū delicatum: vel syriace tabula tua.

νηστεύς. Nesteus. Ieiunus vel ieiunans. G.

נְטוֹפָתִי Nethophati. Gutta: siue distillatio: aut gummi.

Nethophatites. Idem.

נְטוֹפָה Nethupha. Gutta: siue distillatio: aut gummi: vel declina

Nethuphati. Idem. (tio oris.

νουμήνιος. Neumenius. Nouus mensis: vel nouilunium. G.

νικάνωρ. Nicanor. Victor vel victorioſus. G.

Nicodemus. hebraice interpretatur innocens sanguis. grece vero victoria populi. D.

νικολαΐται Nicolaite. Victorie plebis. G.

νικόλαος. Nicolaus. Idem. f. n. G.

νικόπολις Nicopolis. Victorie ciuitas: vel victoriosa ciuitas. G.

νυμφή. Niger. latinum est.

שִׁחוֹר Nilus. Hebraice dicitur sychor: & interpretatur niger: vel turbidus: aut matutinus.

νυμφή. Nympha. Sponsa. G.

נִינְוֵה Ninive. Pulchra siue speciosa: aut habitaculum.

Ninivite. Pulchri siue speciosi: aut habitacula.

נִסָּן Nisan. Vexillum: siue probatio: aut tentatio: vel fuga: aut syriace miraculum.

נֹעָה Noa. Mouens: vel commota.

נוֹעַדְיָה Noadia. Testificatio vel cetus aut congregatio domini: siue ornatus domini: aut transiens dominus: vel ex syro & hebreo ablatio domini.

נוֹחָה Noaha. Requiescens: aut ducens vel ductor.

נוֹב Nob. Loquela: siue prophetia: aut loquens vel prophetās: siue fructificans vel germinans.

Nobe. Idem.

Nóbe. Nu. 23. & Iudi. 8. Latrans vel latratus.

נוֹדָב Nodab. Vouens: siue spontaneus: aut principalis.

נוֹעַדְיָה Nodaia. Testificatio vel cetus aut congregatio dñi: siue ornatus domini: vel transiens dominus: aut ex syro & hebreo ablatio domini. heb. noadia.

נֹחַ Nóe. Consolatio: vel requies.

נַעֲמָה Noema. Pulchra siue decora: aut mouens valde.

נַעֲמָן Noeman. Pulcher siue decorus: aut motum preparans.

Noemanite. Idem. p. n.

נָעֳמִי Noemi. Pulchra siue decora.

נְחֻשְׁתָּא Noesta. Enea: vel erea: aut augurās: vel serpēs: aut serpētina

נֹפֶךְ Nophech. Fauus: aut cribrū: siue distillatio. heb. nopheth.

נֹגָה Nóga. Claritas: siue splendor.

נוֹגַהּ Noge. Idem.

נְחֹשְׁתָן Nohestan. Eneum: vel cupreum: aut augurium: siue serpētis datum vel donum.

נַעֲמָן Nooman. Pulcher siue decorus: aut motum preparans.

נַעֲרַן Noram. Puer vel iuuenis: siue excutiens: aut vigilans: vel mouens canticum. heb. naaran.

נַעֲרָתָה Norátha. Iuuentus: siue puericia: aut excussio: siue vigilia: aut stuppa. heb. naarátha.

Numenius. nouus mensis: vel nouilunium. G.

νουμήνιος. Nun. Posteritas vel stirps: aut filius: vel eternus: seu permanens: aut syriace piscis.

נוּן Nun. Nomen littere. posteritas: aut stirps: vel eternus aut syriace piscis. D.

De incipientibus a littera. o.

הוֹב Obab. Dilectus.

עֹבַדְיָה Obadia. Seruus domini: vel operarius domini.

Obdia. Idem.

Obdias. Idem.

עֹבֵר Obed. Seruus: vel operarius.

עוֹדֵד Obed. 2. Paralip. 15. & 28. interpretatur sustentans: vel tenens: aut erigens. heb. oded.

עֹבְדֶאדֹם Obededom. Seru? hois vel terreni aut sanguinei vel ruffi

עֹבַדְיָה Obedia. Seruus vel operarius domini.

עֹבֵדִיאֵל Obediel. Seruus: vel operarius. heb. obed.

עוֹדֵד Obeth. Sustentans: vel tenens: aut erigens. heb. oded.

אֹבוֹת Oboth. Phytōes: siue vtres: aut pres: l desideria. (fris oliua

אֲחֻזַּת Ochozath. possessio: siue apphēsio: l' collectio: aut visio: seu

אֲחַזְיָהוּ Ochozias. Apprehensio vel possessio dñi: seu visio dñi.

עַכְרָן Ochran. Turbidus: vel conturbans.

הוֹדַיָה Odaia. Laus domini: siue confessio domini.

Odáias. Idem.

עֲדוּלָּם Odallam. Testimoniū siue ornamētū illis: aut testimōiū siue ornamētū sue miserie: vel transitus aut pōdatio sue miserie

Odaren. Laudis canticum: vel testimonium arce. D.

הוֹדַוְיָה Odeuia. Laus domini: siue confessio domini.

Odia. Idem.

Odoia. Idem.

עוּלָם Odollam. Testimonium siue ornamentum illis: aut testimoniũ siue ornamẽtũ sue miserie: vel transitus aut preda (sue miserie.
Odolamites. Idem.
הוֹדַוְיָה Oduia. Laus domini: siue confessio domini.
אוֹפֶל Ophal. Iudicans: vel orans. heb. ophlal.
עוֹפֶל Ophel. Turris: aut obscuritas: vel nebula.
חֵפֶר Opher. Fodiens: aut explorans: vel confusio.
עִרְפִּי Offi. Lassus: aut volans: vel syriace plicatus vel complicatus: aut folium.
חֻפִּים Ophim. Thalamus: siue coopertus: aut littus maris
אוֹפִיר Ophir. Cinis vel incineratio: aut fructificatio.
אוֹפַז Ophir. Hiere. 10. Aurum obrizum. heb. ophaz.
חָפְנִי Ophni. Pugnus vel pugillus: aut cooperiens.
עָפְנִי Ophni. Ios. 18. Interpretatur volans: siue lassitudo: aut syriace plicatio vel complicatio.
עָפְרָה Ophra. Puluis: aut plumbum: vel hinulus.
Ophra. Idem.
עוֹג Og. Subcinericius panis vel torta: aut subsannatio: vel syriace detentus: aut impeditus.
הוֹהָם Oham. Ve eis: siue tumultuans: vel conturbans.
אָהֶל Ohel. Tabernaculum: siue tentorium: aut splendor.
Ohol. Idem.
אָהֲלַי Oholai. Deprecans: vel expectans: aut incipiens: vel dolens: siue frater mihi. (aut folium.
עֵלָא Olla. Eleuatio: vel holocaustum: aut infans vel paruulus.
חֶלְדָּה Olda. Mundus: vel orbis: aut mustella: vel syriace rubigo.
Oldai. idem.
ὀλυμπιάς Olympiadis. Celestis. G.
ὀλυμπᾶν Olympiadem. ad. Ro. 16. Idem. in greco olympam. G.
ὀλύμπιος Olympius. Celestis. G.
חַלּוֹן Olon. Fenestra: siue prophanatio: aut dolor.
אוֹמַר Omar. Dicens vel loquens: siue amarus: vel exaltans.
אִמְרִי Omrai. Dicens vel loquens: aut exaltans: siue amarus: aut syriace agnus.
אוֹנָם Onam. Dolor aut fortitudo siue iniquitas eorum.
אוֹנָן Onan. Dolor: siue iniquitas: aut fortitudo.
ὀνησιφόρος Onesiphorus. Vtilitatem afferens. G.
ὀνήσιμος Onesimus. Vtilis. G.
Onias. Fortitudo domini: aut nauis. D.
אוֹנוֹ Ono. Dolor aut fortitudo siue iniquitas eius.
אָהֳלָה Oolla. Tabernaculum vel tentorium siue splendor eius.
Oolla. Ezech. 24. b. vbi dicitur Ve ciuitati sanguinũ oolle. scribi debet olle: & sic est in bibliis nostris antiquis: & est nomen vasis in quo carnes coquuntur.
אָהֳלִי Ooli. Deprecans: siue expectans: aut incipiens: vel dolẽs: siue frater mihi.
אָהֳלִיאָב Oolíab. Tabernaculũ vel tẽtoriũ pris: aut splẽdor patris.
אָהֳלִיבָה Oolíba. Tabernaculũ vel tẽtoriũ meũ in ea: aut splendor meus in ea. (dor excelsorũ.
אָהֳלִיבָמָה Oolíbama. Tabernaculum vel tẽtoriũ excelsum: siue splẽ
אָהֳלָם Oozam. Apphẽsio eorũ: siue possessio eorũ: aut visio eorũ
חֹרֵב Oreb. Desertum vel solitudo: siue destructio: aut siccitas: vel gladius.
עוֹרֵב Oreb. Iudi. 7. &. 8. &. ps. 82. &. Esa. 10. in omnibus his locis interpretatur coruus: vel suauis: aut fideiussor: vel cõmiscens: seu vespertinus. (tio oris
עָרְפָּה Orpha. Cerui x: vel cerui cosa: siue suscitatio oris: vel denuda
אָרְנָן Ornan. Exultans: siue arca eorum: aut lux filii: siue lux aut maledictio permanens vel eterna.
הָרְרִי Orodi. Montanus. heb. orori.
חֹרֹנַיִם Oronáim. ire: vel furores: aut syriace libertates.
Oronites. idem. s. n.
ὀρθωσιάδα Orthosiada. Recta vel rectificata. G.

חֹסָה Osa. Confidens: aut protegens.
חוּשָׁה Osa. 1. Paral. 4. Festinans: siue tacens: aut sensualis.
הוֹשַׁעְנָא Osanna. Salua obsecro: vel salua nunc.
הוֹשֵׁעַ Osée. Saluator: aut salus.
עָזִיָּהוּ Osia. Fortitudo domini: siue hircus domini. heb. oziáu.
הוֹשַׁעְיָה Osias. Saluator dominus: aut salus domini.
עֻזִּיָּהוּ Osiáu. Fortitudo domini. heb. azi u.
עוֹתֵי Othei. Tempus vel hora mea: aut iniquitas mea.
עָתְנִי Othin. Tempus siue hora mea. heb. othni.
הוֹתִיר Othir. Excellens: vel residuus: aut remanens.
עָתְלִיָהוּ Otholia. Tempus domino: siue hora domino.
עָתְנִיאֵל Othoniel. Tempus dei: siue hora dei.
עַזָּה Oza. Fortitudo: aut capra.
חוֹסָה Oza. 1. Paralip. 16. confidens: vel protegens. heb. osa.
עוֹזַי Ozái. Videns.
עֵזָא Ozam. Fortitudo: aut capra. heb. oza.
עָזָן Ozan. Fortitudo eorum: aut capra eorum.
עֻזִּיָּהוּ Ozazin. Fortitudo domini. heb. ozaziu.
אָזְנְשָׁאָרָה Ozenzara. Auricula carnis vel consanguinitatis: aut auricula fermentata vel remanens: siue statera carnis vel consanguinitatis aut residui. heb. ozénsara.
עֻזִּי Ozí. Fortis vel fortitudo mea: aut hircus meus.
עָזִי Ozí. Nec. 3. interpretatur tunc: siue aut iste.
עֻזִּיָּה Ozías. Fortitudo domini: siue hircus domini.
אֲחַזְיָהוּ Ozías. 1. Paralip. 3. Apprehensio vel possessio domini: siue visio domini. heb. ochozías.
הוֹשַׁעְיָה Ozías. Hiere. 42. &. 43. interpretatur saluator dominus: aut salus domini. heb. osías.
עָזִיאֵלִי Oziáu. Fortitudo domini.
עָזִיאֵל Oziel. Fortitudo dei: siue hircus dei.
חֲזִיאֵל Oziel. 1. Paralip. 23. a. vbi dicitur oziel & aram: interpretatur videns deum. (heb. ozriel.
עֻזִּיאֵל Oziel. 1. Paralipo. 27. Adiutorium dei: siue atrium dei.
עֻזִּיאֵלִי Oziéli. Fortitudo dei: siue hircus dei.
Ozielite. Idem.
Ozihem. Non est in hebreo.
אָזְנִי Ozni. Auris vel auscultatio mea: siue statera.
Oznite. Idem.

De incipientibus a littera.p.

Paphum. Bulliens vel estuans. G. ψάφος.
פַּלֶשֶׁת Palestina. conspersa. s. cinere vel puluere: siue ruina apposita: vel ruina duplex: aut ruine potus: vel cecidit
פְּלִשְׁתִּים Palestini. conspersi. s. cinere vel puluere: siue ruine (bibẽs apposite: vel ruine duplices: aut ruine potus: vel cecidẽrunt bibentes.
תָּמָר Palmyra. Hebraice dicitur thamor: & interpretatur palma vel dactilus: aut cõmutatio vel pmutatio: siue amaritudo
תַּדְמֹר Palmyra. 2. Paralip. 8. Hebraice dicitur thadmor: & interpretatur confessio vel laus amaritudinis: vel confessiõis aut laudis myrrha: siue ex hebreo & syro laus preceptoris vel domini. παμφιλία
Pamphilia. Tota dilecta vel amabilis. G. παράκλη
Paraclitus. consolator: vel aduocatus. G. τος.
Parasceue. Preparatio. G. παρασ
Parmena. Permanens. G. κευή.
Parthi. Lingua scythica dicuntur fugaces vel exules. D. παρμένα
פֶּסַח Pascha. Transitus: vel claudicatio. πάσχα.
Pathara. calcata: seu conculcata. G. πάταρα.
Pathmos. Letalis: vel mortifera. G. πάτμος.
Patroba. Paternalis. G. πατρόβα
Patroclus. Patris vel patrie gloria. G. πάτροκ λος.

Paulus. Os tubę: siue mirabilis: aut latine minimus. s. apostoloram: & ideo maximus quia minimus. D.
אֲפַדְנוֹ Pedno. Ornamentũ eius: siue ira iudicii eius. heb. apedno.
סִין Pelusium. Hebraice dicitur syn: & interpretatur rubus.
πεντάπολις Pentapolis. Quinq; ciuitatum. s. regio. G.
λις. πεντά
Pentatheucus. Quinq; volumina veteris testamenti: a pente quod est quinq; & teuchus volumen. G.
πεντε
κοστή. Pentecoste. Quinquagesima. G.
πευχος. Pergamus. Altitudo vel sublimitas. G.
περγαμος Pergen. Valde terrestris. G.
περγην. Persa. Frãgens: siue diuidens: aut vngula vel gryphus.
Perse. Idem. plu. nu.
פָּרָס Persepolis. Perse ciuitas. G.
περσεπό Perses. Frãgens: siue diuidens: aut vngula vel gryphus.
λις. פָּרָס Persia. Idem.
Persida. Idem.
πέτρος. Petrus. Saxum: vel petra. G.
נֶפְלִים Pigmei. Hebraice dicitur gamadim: & interpretatur nani vel cubitales.
מַכְתֵּשׁ Pila. Hebraice dicitur machthes: & interpretatur contussio vel pila: siue mortariolum.
πιλατος Pilatus. Constringens vel constrictus. G.
πυῤῥος. Pyrrhus. Flauus aut rubeus. G.
πισίδια. Pisidia. Picea. s. pice. denigrata. G.
πιστικὴ. Pisticum. Fidele. G.
פְּלוֹנִי Polonites. Cadens: aut occultus.
πόντιος. Pontius. Marinus. G.
πόντος. Pontus. Mare. G.
אֶלְתֹּר Pontus. Geñ. 14. a. Hebraice dicitur elasar: & interpretatur auferens deus: vel ablatio dei: siue recedens a deo.
πόρτιος. Portius. Vitulus: aut vitulinus. G
ποσειδώ Possidonius. Potum prebens. G.
νιος
מִפְלֶצֶת Priapus. In hebreo est Miphléfeth: & interpretatur simulachrum: siue tremor: vel concussio.
Prisca. Latinum est. i. antiqua.
Prisca. Ad Ro. 16. a. &. 1. ad Corinthios. 16. d. &. 2. ad Timoth. 4. d. in greco Priscilla: & interpretatur idem quod prisca diminutiue. Latinum est.
Priscilla. Idem. Latinum est.
προβατι Probatica. Ouina: idest locus vbi pecora sacrificanda tenebantur. G.
κὴ. Prochorus. Expeditus vel facilis: aut promptus vel paratus. G.
χορος
μαις Proselytus. Aduena: vel peregrinus. G.
Ptolomaida. Bellicosa. G.
Ptolomais. Idem. G.
Ptolomei. Idem. plu. nu. G.
ptolomenses. Idem. G.
Ptolomeus. Sulcus. s. qui fit cum aratro: siue suspendens aquas: aut coaduniatio aquarum. grece vero bellicosus.
Publius. Latinum est.
Pudens. Latinum est.
Puteoli. Latinum est.
פּוּטִיפַר Putiphar. Africe taurus: aut ex syro & hebreo saginato taurus: vel pinguedinis fructificatio.
פּוֹטִיפַרַע Putiphar. Geñ. 41. &. 46. Ex syro & hebreo pinguedinem dissipans: vel pinguedinis denudatio: aut syriace pinguedinis vindicta.

De incipientibus a littera.q.

Quartus. Latinum est.
Quintus. Latinum est.

De incipientibus a littera.r.

רָחַב Baab. Lata: siue dilatata: aut platea.
רָהָב Ráab. ps. 86. interpretatur Superba: aut fortis: vel tumultuans.
רְחַבְיָהוּ Raabia. Latitudo siue platea domini.
רְאָיָה Raahia. Visio domini.
Raaia. Idem.
רַחַם Ráam. vulua: siue misericordia: aut syriace amicus.
רְעֻמָּה Raamias. Tonitruũ domini: siue malum a domino: aut socius a domino: vel pastor a domino.
רַבָּה Rabba. Multa siue grãdis: aut iurgium vel impugnatio.
Rabbath. Idem.
Rabbi. Magister.
רַבְמַג Rabmag. Multitudinem dissoluens vel liquefaciẽs: aut magister vel princeps liquefactionis: siue magister vel princeps liquefactus vel tabefactus.
Rabboni. Magister. syrum est.
רִבּוֹת Rabboth. Fenus vel vsura: aut multitudo: vel iurgium: siue impugnatio.
רַבְסָרִים Rabsaces. Magister vel prepositus eunuchorum. heb. rabsa
Racha. Vacuus vel vanus. D.
רָכָל Rachal. Susurro: aut aromatarius: siue negociator. (res.
רָחֵל Rachel. Ouis.
רַדַּי Raddái. Descendens: vel dominans.
רָפָא Rapha. Medicina vel medicus: aut relaxatio: vel gigas.
רָפָה Rápha. 1. Paralipo. 7. Relaxatio laquei.
רָפָת Raphael. Medicina dei. D.
Raphaia. Medicina domini: siue relaxatio domini.
רְפָאִים Raphaim. Gigantes: vel medici: aut relaxati.
רָפָא Raphaim. 1. Paralipo. 20. in fine Gigantissa: vel medicina: aut relaxatio. heb. rapha.
Raphia. Medicina domini: siue relaxatio domini.
רְפָיָה Raphidim. Reclinatoria vel stramẽta: aut remisse manus: vel medicina manuum.
Raphon. Medicina: vel relaxatio: aut gigas. D.
Raphu. Idem.
רְעוּא Ragau. Socius: aut pastor eius: siue malũ vel cõfractio eius.
רָעָה Rages. Tempestas: vel cõmotio. D.
Raguel. Pastor dei: aut amicus dei: vel confractio dei.
רְעוּאֵל Rahelaia. Sopor domini: vel inebrians dominus: aut socius vel pastor ipsi domino.
רָעְיָה Rahia. Visio domini.
רְעוּאֵל Rahuel. Pastor dei: aut amicus dei: vel confractio dei.
רָם Ram. Excelsus: vel sublimis: aut proficiens.
רָמָה Rama. Excelsa vel sublimis: aut proiecta.
חֲרֻמָּה Rama. 1. Reg. 30. in fine destructio: siue anathema: aut rete: vel retiaculũ: siue dedicatũ aut cõsecratũ. s. deo. heb. horma
רַמְתָה Ramatha. Excelsa vel sublimis: aut proiecta.
רַמָּתַיִם Ramathaim. Celsitudines vel sublimitates: aut plectiones.
לַמַּלְחִי Rámathlechi. Eleuatio maxille.
רָמַתְה Ramathe. Excelsa: vel sublimis: aut proiecta. D.
רַעַמְסֵס Rameses. Tonitruum vel exprobatio tinee: aut malum dẽs siue dissoluens: vel confractionem dissoluens: aut cõfractus a tinea.
רָמַת Rameth. Sublimis vel excelsa: aut proiecta.
רָאמֹת Ramoth. Idem. plu. nu.
רְאמֹת Ramoth. Deut. 4. &. Ios. 20. &. 1. Paralipo. 6. interpretatur Videns mortem vel intuitus mortis: aut altitudines.
רְמוֹת Ramoth. Esd. 10. Altitudines: siue timens mortem: aut videns mortem: vel proiectio mortis. heb. ferамoth.
רַבְשָׁקֵה Rapsaces. Magister vl prepositus bibentium: aut magistri osculum vel sacculus: siue multum bibens aut osculãs: vel magnus saccus. heb. rabsaces.

רַבְסָרִיס Rapſaces.Hiere.39.interpretatur Magiſter vel prepoſitus eunuchorum.heb.rabſares.

Rapſaris.Idem.heb.rabſaris.

רָצִין Raſin.Voluntas vel volũtarius: aut curſor ſiue veredarius.

Razias.Secretum domini:vel myſterium domini.D.

רָזוֹן Razon.Tenuis vel macilentus: ſiue ſecretum: aut ſecretarius:vel princeps.

לֵבַע Rébe.Quartus vel quadratus:ſiue accubãs vel accubatio.

רִבְקָה Rebecca.Saginata:ſiue impinguata:aut contentio obtuſa: vel contentio impedita.

לֵבַע Rébee.Quartus vel quadratus:ſiue accubãs vel accubatio.

רִבְלָה Rebla. Rixa vel magnitudo illi: aut iurgium inueteratum vel conturbatum:ſiue iurgium defluens.

Rèblátha.Idem.

רֵכָה Recha.Tenera:vel delicata.

רֶכֶב Rechab.Quadriga:aut equitatus vel equitans.

Rechabíte.Idem.plu.nu.

רֵכַת Rechath. Vacuitas: ſiue ſputum: aut ſaliua: vel tempus.ſ. quod eſt pars capitis.

רֵיקֹם Récem.Vacuꝰ:aut vanus:vel pictura varia: aut ſaliua eorũ.

רְאָיָה Rechia. Viſio domini.heb.rehia.

ῥήγιον. Regium.Ruptura vel factura:quoniã illic terra rupta eſt inter regnum neapolitanum & ſiciliam.G.

רַעְמָה Regma. Tonitruum:ſiue exprobatio:aut malum quoddã: ſiue ſocietas quedam:vel confractio quedam.

מַלְכָּת Regma.1.Paralip.7. In hebreo eſt Molécheth:quod interpretatur regina:& ſic tranſtulit beatus hieronymus:& inuenitur in blibiis noſtris antiquis.ſ.regina:ſed vitio ſcriptoris fuit hic poſitum regma pro regina.

רֶגֶם Régom.Lapidans:vel lapidatus:aut purpureus.

רְחֶם Réhem. Vacuus:aut vanus:ſiue pictura varia: vel ſaliua eorum.heb.récem.

רַעְמָה Rema.Tonitruum:ſiue exprobatio:aut malum quoddã:ſiue ſocietas quedam:vel confractio quedam.

רְמַיָה Remeia.Sublimis vel excelſus dñs:aut proiectio domini.

רֶמפָא Rempha.Pro hoc in hebreo eſt chiun: quod interpretatur placenta.i.torta adipe conſperſa:ſiue preparatus:aut compoſitus.hebrei vero dicunt chiun lingua arabica vel punica ſaturnium ſignificare.

Remni.Non eſt in hebreo.

רִמּוֹן Remmon.Malum granatum:ſiue altitudo.

רִמּוֹנֹפָרֶץ Remmóphares.Maligranati diuiſio:aut malum granatum diuiſionis:ſiue altitudinis diuiſio.

רְמוֹנוֹ Rẽmono.Malum granatum eius:ſiue altitudo eius.

מְרֹמוֹת Remoth. Amaritudo ſiue myrrha mortis: aut altitudines: vel deceptiones.heb.meremoth.

רֹאשׁ Reſ caput:ſiue principium:aut paupertas.D.

רִסָּה Raſſa.Irroratio:vel ſtillicidium.

Reſa.Luce.3.Caput:vel voluntas:aut curſus.D.

רֶשֶׁף Réſeph. Volucris:aut diabolus: vel ſagitta.ſ.ignita.

רֶצֶף Réſeph.4.Reg.19.& Eſa.37. interpretatur Pauimentum: vel extenſio:aut pruna.i.calculus ignitus.

רֵיפִים Reſemophim. Exore: vel ſyriace cooperimenta.heb.mophim.

רֶסֶן Reſen.Frenum.

רִצְפָּה Reſpha.Extenſio:ſiue pauimentum: aut pruna.ideſt calculus ignitus.

רְצִיא Reſia. Volũtas:aut voluntarius:ſiue curſor:aut veredarius.

רִתְמָה Rethma.Iuniperus:ſiue fonitus aut ſtrepitus.

רֵעוּ Reu. Socius:vel amicus:aut paſtor: ſiue malũ:aut cõfractio.

רְחוּם Reum.Pius ſiue miſericors:aut ſyriace amicus.

רִיבַי Ribai.Pugnans vel obiurgans:ſiue multiplicans.

רִיפַת Riphat.Medicina:ſiue relaxatio; vel boule:hoc eſt vbi boues clauduntur.

רִמָּה Rímma.Canticum:ſiue exultatio.heb.rima.

רִמּוֹת Rímoth. Altitudines:ſiue videns mortem:aut timens mortem:vel proiectio mortis.heb.ſerimoth.

רוֹגָנָה Roaga.Saturatus vel inebriatꝰ meditatione vl eloquio:aut ſaturatus vel inebriatus abſtractione vel ſeparatione.

רְחַבְעָם Roboam.Dilatans populum: aut latitudo vel platea populi:ſiue odor vel odorans cum populo.

ῥόδον. Rode.Roſa.G.

ῥόδοχος. Rodochus.Roſeus currus.G.

ῥόδος. Rodum.Roſa.G.

רֹגֶל Rogel. Pes:ſiue pedeſtris:aut explorans:vel delator ſiue accuſator:aut ſyriace conſuetudo.

לְוַמְּלֶךְ Rogelim.Idem.plu.nu.

Rogomélech. Lapidans regem vel conſiliarium:aut purpura regis vel conſiliarii.

רֹאוֹמָה Roma. Excelſa vl ſublimis: aut rhinoceros:vl ituẽs nimis.

רוֹמָה Roma. Ioſ.15.Excelſa vel ſublimis:aut proiecta.

חֲרֻמָּה Roma.1.Reg.30.Deſtructa:ſiue anathematizata:aut rete vl retiaculũ:ſiue dedicata vel conſecrata.ſ.deo.heb.arama.

ῥώμη. Roma. Ciuitas italie: valẽs vel valẽtia:aut potens vel robuſta.G.

ῥωμαῖοι. Romani.Idem.plu.nu.G.

כִּתִּים Romani.Daniel.11.Pro hoc in hebreo eſt chithim: & interptatur cõtrarientes:vel cõtritio maris:ſiue diadema: aut aurum:vl tinctura:aut ex ſyro & hebreo coacceruatio maris.

ῥωμαῖος. Romanus. Valens:ſiue potens:aut robuſtus.G.

רָמָתִי Romathites.Excelſus vel exaltatus:aut proficiens vel proiectus.

רוֹמַמְתִּי Romelia.Excelſus domini: ſiue celſitudo domini:aut proiectus a domino.

רוֹמַמְתִּי עֶזֶר Romethiézer. Exaltans adiutorem vel auxilium: ſiue exaltaui atrium.heb.romemthiézer.

רְחֹב Roob.Latitudo ſiue dilatatio:aut platea.

רְחֹבִיָה Roobia.Latitudo ſiue dilatatio dñi:aut platea domini.

רְחֹבוֹת Rooboth.Latitudines ſiue dilatationes:aut platee.

עֲרוּרוֹת Roth. Corone: ſiue calamus inebriationis vel ſaturitatis: aut ex ſyro & hebreo conſilium inebriationis vel ſaturitatis.heb.ataroth.

רְאוּבֵן Ruben. Videns filium:vel viſio filii:aut viſionis filius.

Rubenite.Idem.

Rubenites.Idem.

Ruffus.Latinum eſt.

רוּמָה Ruma.Excelſa ſiue ſublimis:aut proiecta.

רוּת Ruth.Saturata:vel inebriata.

De incipientibus a littera.S.

שַׁעַף Saaph.Cogitãs:aut qui volat vel preuolãs.

שְׁאַל Saal.Poſtulãs ſiue poſtulatus: aut cõmodatus: ſiue ſepulchrum:vel infernus:aut fouea.

שְׂעָרִים Saarim.Porte:ſiue eſtimationes:aut appreciationes:vel capilli:ſiue ordeum:aut tempeſtates: ſiue demones: aut pilloſi:vel hirci.

שְׁבָא Saba.Conuerſio:ſiue captiuitas:aut canicies:vel ſeſſio.

סְבָא Saba.Geñ.10.a.&.1.Paralipo.1.a.vbi dicitur Saba & euila. & ps.71.& Eſa.43.a. interpretatur Circuitio: aut ebrius: vel ſyriace ſenex.

צוֹבָה Saba.3.Reg.11.d.Excercitus: ſiue militans: aut preceptum in ea:vel inflata aut tumida.heb.ſoba.

Sabaa.Non eſt in hebreo.

אֶלְזָבָד Sabad. Dei dos: vel dei dotatio.heb.elzabad.

סִבְּרַיִם Sabaim.Circuitiones:aut ebrii:vel ſyriace ſenes.

שִׁבְמָה Sabama. Conuerſio ſiue captiuitas nimia: aut canicies vel ſeſſio multa.

שִׁבְנָם Saban.Conuerſio vel captiuitas eorum: aut canicies vel ſeſſio eorum.heb.ſabam.

שִׁבְנְיָה Sabania.Conuertens vel captiuãs dominus: aut intelligẽs vel edificãs dominus:ſiue intellectus vel filiatio domini.

צְבָאוֹת Sabbaoth.Exercitus.plu.nu.ſiue militie:aut fortitudines.

שִׁבְרִים Sabarim. Confractiones: ſiue ſpes: vel expectationes: aut frumenta.

סִבְרַיִם Sabarim.Ezechiel.47.c.Circuitus altitudinis: aut ſyriace opiniones vel cogitationes:aut ſperantes vel ſpes.

שַׁבָּט Sabath. Sceptrum vel virga:aut tribus.

סַבְתָּה Sabatha. Circuitus vel circuiens: aut cauſans: vel ſyriace ſenectus.

סַבְתְּכָא Sabathaca.Circuiens percuſſionem: vl cauſa percuſſionis: aut ex ſyro & hebreo ſenectutis percuſſio.

שַׁבְּתַי Sabbathái.Sabbatum meum:vel requies aut ceſſatio mea.

Sabbatiſmus.Requies:vel ceſſatio.D.

שַׁבָּת Sabbatum. Requies:ſiue ceſſatio.

שָׁוֵה Sabe.Planicies:vel eqtas:aut ponẽs vel poſitꝰ.heb.ſaue.

שְׁבַע Sabee.Septem vel ſeptimus:aut ſaturitas: ſiue iuramẽtum.

שְׁבָאִים Sabei.Captiuantes:ſiue conuertentes:aut canꝰ:vel ſedẽtes.

שִׁבֳּר Sáber.Confractio:aut ſpes:vel frumentum.

צוֹחַר Sáber.Geñ.46.Lucidus vel candidus.heb.ſáher.

חֲשַׁבְיָה Sabias. Numeratio vel eſtimatio aut appreciatio domini: vel cogitatio ſiue artificium domini: aut feſtinatio vel filiũ tium in domino.Heb.aſabias.

שַׁבְנְיָה Sabnia. Conuertens vel captiuans dominus:aut intelligẽs vel edificans dominus.

זַבּוּד Sabud. Dotatus:vel dos.heb.zabud.

סַכָּכָה Sacha. Vmbraculum:vel operimentum: ſiue protectio:aut vnctio: vel ſyriace ſpeculatio.heb.ſachacha.

שָׂכָר Sachar. Merces:ſiue precium:aut ſicera: vel ebrietas.

זָכוּר Sachur. Memor vel cõmemorãs:aut maſculꝰ. heb.zachur.

Sade. Iuſtus: vel iuſtitia.D.

צָדוֹק Sadoch. Iuſtus:aut iuſtificatus.

Sadúcei. Idem.plu.nu.vel ſyriace ſciſſi vel ſciſmatici.D.

סְפִי Saphái. Limẽ vel ſuperliminare:aut hydria:vel phiala:ſeu finis:aut conſumatio.

סָפָן Saphan. Hericius: aut cuniculus vel cyrogrillus: ſiue abſconditus vel reconditus: aut labium vel ripa ſiue confactio eorum.

שָׂפָם Saphan.1.Paralipo.5.interpretatur Barba:ſiue labium aut ripa eorũ:vel confractio aut ſolitudo eorũ.heb.ſapham.

שָׁפָט Saphat. Iudex:vel iudicans.

שַׁפְטָה Saphata. Iudicãs dñs.:ſiue iudiciũ domini.heb.ſaphatía.

Saphatía.Idem.

Saphatías.Idem.

Saphira. Narrans:vel numerans:aut libraria vel litteraria: aut ſyriace formoſa.D.

צָפוֹן Saphon. Aquilo:ſiue abſconditus:aut ſpeculator.

שָׂפֵה Saſe. Ignorans:ſiue comprehendens vel attingens:aut ſyriace multus:ſiue multiplicans.heb.ſage.

שַׁעַלְבִּים Salabim. Reſpiciens corda:ſiue pugnus vel pugillus in mari:aut vulpes in mari:vel ſemita in mari.

שַׁעַלְבֹנִי Salabonites. Vulpis intellectus vel filiꝰ:aut vulpis edificiũ: ſiue pugilli aut pugni edificium vel intellectus:ſiue ſemita edificii vel intellectus aut filii.

שִׁלְחִי Salai.Miſſio vel mittens:ſiue ramus:aut propagines,vel telum:aut arma.ſ.miſilia: vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatꝰ.

שַׁלְמִיאֵל Salamiel. Pax dei:ſiue perfectio dei:aut retributio dei.

σαλαμῖνα Salamina.Cõmota:vel conquaſſata:aut fluctuans.G.

צַלְתִּי Salathi. Vmbra:ſiue tinnitus:aut aſſans vl torrefaciens:aut ſyriace orans.

שְׁאַלְתִּיאֵל Salathiel. Poſtulatus dei:ſiue cõmodatus dei.

שַׁעַלְבֹנִי Salboni. Vulpis intellectus vel filius: aut vulpis edificium: vel pugilli aut pugni edificium vel intellectus:ſiue ſemita edificii vel intellectus aut filii.

שָׁלַח Sále.Miſſio:vel mittens:ſiue ramus aut propagines:vel telum:aut arma.ſ.miſilia:vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus.

שַׁעַלִּים Salebim. Reſpiciens corda:ſiue pugnus vel pugillus in mari:aut vulpes in mari:vel ſemita in mari.

סַלְבָה Salecha. Caniſtrum tuum:aut eleuatio ſiue cõculcatio tua.

סָלֵד Sáled. Afflictio:vel ſyriace calefactio:vel aduſtio.

שָׁלֵף Sáleph. Euaginans:vel euellens:aut diſcalcians.

שָׁלֵם Salem.Pax.

שָׁלֵם Salem. Geñ.33.& 46. interpretatur Pax: ſiue perfectio: aut retributio.

שְׁלֹמוֹת Salemoth. Pacificatio:ſiue perfectio:aut retributio.

צַלְפְּחָד Salphaad. Vmbra formidinis: ſiue tinnitus formidinis:vel aſſationis aut ſubmerſionis formido.

שְׁעָלִים Salim. Vulpes.plu.nu.aut pugilli ſiue pugni:vel ſemite.

שְׁלוֹמִית Salimith. Pacifica:ſiue perfecta:aut retribuens.

שְׁלִשָׁה Saliſa. Trina;aut principalis: ſiue ternaria: vel principiſſa: aut duciſſa.

שַׁלְמָה Salma. Pax:ſiue perfectio: vel retributio:aut veſtimẽtum.

צַלְמָנָע Salmana. Vmbra prohibita:aut vmbra vl imago cõmotionis:ſiue tinnitus cõmotionis: vel ſubmeſio prohibitionis aut cõmotionis.

שַׁלְמֹן Salmana. Oſee.10.interpretatur Pacificus: ſiue perfectus: aut retribuens.heb.ſalman.

שַׁלְמַנְאֶסָר Salmanáſar. Pax ligata: ſiue perfectio vel retributio ligata: aut pax vel perfectio ſiue retributio nunc ablata vel nunc recedens.

שַׁלְמַיָה Salmias. Pax domini:ſiue perfectio aut retributio dñi.

שַׁלְמוֹן Salmon. Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens.

צַלְמוֹנָה Salmona. Vmbre munus vel numerus: ſiue tinnitus numeri vel muneris:aut imago noſtra.

σαλμώνη. Salmonem. Fluctuatio vel cõmotio: aut conquaſſatio.G.

סָלוּא Salo. Caniſtrũ: vel exaltatio:ſiue cõculcatio:aut equiparatꝰ.

Salome. Pacifica:ſiue perfecta:aut retribuens.D.

שְׁלוּמִי Salomi. Pacificus:ſiue perfectus:aut retribuens.

שְׁלוֹמִית Salomith. Pacifica:ſiue perfecta:aut retribuens.

שְׁלֹמֹה Salomon. Pacificus.

Salon. Manens:vel qui manet:aut pacificus:vel abundans: aut ſyriace illudens vel decipiens.D.

σάλον. Salon. Fluctus:vel cõmotio.G.

יָעַר Saltus. Latinũ nomen eſt: & eſt interptatio huius nominis ſaheri:quod ſaltum ſiue ſiluam aut faunum ſignificat.

סְלוּא Salum. Caniſtrum:ſiue exaltatio:aut conculcatio:vel equiparatus.heb.ſalu.

שְׁלוּמִית Salumith. Pacifica:ſiue perfecta:aut retribuens.

שְׁלִשָׁה Saluſa. Trinus :vel principalis:aut dux.

שָׁמָה Sãma. Perditio:ſiue deſolatio:vel ſtupor:aut ibi: ſiue nomen:aut nominatus:vel appoſitus.

שְׁמַע Sãma.1.Paralip.2.c.&.5.&.8.interptatur audiẽs:vl obediẽs.

הוֹשַׁמָע Sãma.1.Paralipo.3.Exauditus:ſiue ipſe exaudiens vel obediens.heb.hoſama.

שַׁמָּה Sãmaa. Perditio:ſiue deſolatio: aut ſtupor: vel ibi:ſiue nomen aut nominatus:vel appoſitus.

שִׁמְעָה Sãmaa.2.Reg.21.&.1.Paralipo.6.&.20.interpretatur Audiens:vel obediens.

שִׁמְאָה Sãmaa.1.Paralipo.8.interpretatur Nominatus:vel appoſitus:aut perditio:vel deſolatio.

סָמַךְ Samach. Adherens:vel innixus:aut iunctus.

שָׁמַד Samád. Deſtruens:ſiue exterminans:aut conterens.

שָׁמַי Sãmái. Nomen meum: aut deſolatio vel perditio mea:ſiue ſtupor:aut celi.

שֹׁמְעָיָה Samaía. Audiens dominū: vel obediens domino. Samaías. Idem.

שָׁמְמוֹת Samaoth. Deſolatio vel pditio: aut ſtupor: ſiue ibi iniquitas aut nomē iniquitatis: vel deſolās aut perdēs iniquitatem.

צָמְרַיִם Samaráim. Lanę: aut medulle. ſ. arborum.

שָׁמָרַת Samarath. Cuſtodia: vl adamas: aut vepres: vl ſpina ſeu fex.

צָמְרִי Samareus. Lana: vel medulla. ſ. arborum.

שֹׁמְרוֹן Samaría. Cuſtodia: vel adamas: aut vepres vel ſpina: ſeu fex eius.

שֹׁמְרָיָה Samaría. 1. Paralípo. 12. & Eſd. 10. interpretatur Cuſtodia domini: aut adamas domini: ſeu vepres vel ſpina domini. Samarías. Idem.

שֹׁמְרֹנִים Samaritani. Cuſtodes: vel adamātini: ſiue ſpinoſi: aut feces: vel feculenti. Samaritanus. Idem ſingu. nu. Samarite. Idem quod ſamaritani.

צָמְרִי Samarites. Lana aut laneus: vel medulla. ſ. arborum.

סַמַכְיָהוּ Samatías. Adherens domino: vl innitens aut iunctus domino, heb. ſamachías.

שִׁמְעִי Sáme. Audiens: vel obediens. Samech. nomē lr̄e: Adheſio: ſiue innixio: aut iūctura. D.

שִׁמְרִי וְקִמְרוֹן Sameron. Cuſtos amaritudinis vel myrrhe fortis vel doloroſe aut inique: aut adamas vel ſpina ſiue fex myrrhe doloris aut iniquitatis vel fortitudinis. heb. ſamerōmeron.

שַׁמְגַּר Samgar. Nominatus aduena: ſiue ibi peregrinus vel certās: aut nominis ruminatio: vel deſolatio ſiue ſtupor aduene vel ruminantis aut certantis.

שָׁמִיר Samir. Cuſtodia: ſeu vepres vel ſpina: aut adamas: vel fex.

שְׁמוֹת Samoth. Nomina: vel deſolationes: aut perditiones: ſiue ſtupefactiones.

σαμοθρᾳκ. Somothracia. Arenoſa: & aſpera. G.

שַׁמְרִי Samrí. Cuſtodiens: ſiue ſpina: aut fex: vel adamas.

שִׁמְרוֹן Samron. Cuſtodia: ſiue adamas: aut vepres vel ſpina: ſeu fex eius.

שְׁמוֹת Samroth. Nomina: aut deſolationes: ſiue perditiones: aut ſtupefactiones. heb. ſamoth.

שַׁמְשַׁי Samſái. Sol meus: aut nomen muneris: ſiue ibi munus: aut ſyriace miniſter.

שִׁמְשָׁי Samſame. Nomen auditum: vel famoſa audítio. D.

שִׁמְשַׁרַי Samſari. Nomen cantantis vel dominantis: aut ibi cantor: vel ibi dominans.

שִׁמְשׁוֹן Samſon. Sol eius: aut nominis iteratio vel ſecundatio ſiue mutatio: vel nomen dormientis: aut ibi dormiens: vel ſyriace ſeruicium aut miniſterium eius.

שְׁמוּעַ Sānuía. Audiens: vel obediens.

שְׁמוּאֵל Samuel. Poſtulatus a deo: aut nomen eius a deo.

שִׁמְעִי Samúha. Audiens: vel obediens.

σάμος. Samum. Arenoſa. G.

סַנְבַלַּט Sanaballath. Rubus in abſcōdito vel in inuolutione: aut ex fyro & hebreo inimicus in abſcōdito vel in inuolutione.

צַעֲנַנִּים Sanamim. Motiones: vel motus dormiētis. heb. ſananim.

צָנָן Sanan. Frigiditas: ſiue ſcutum vel arma.

שְׂנִיר Sanir. Dormiens lucerna vel nouale: ſiue iteratio vel mutatio aut ſecundatio lucerne vel nouális: aut mutatio vel iteratio aut ſecundatio docentis vel oſtendentis.

שִׂרְיֹן Sanír. Deut. 4. Sonitus ſiue ſtrepitus: aut munus fortitudinis vel doloris. heb. ſeon.

שָׂפִיר Sanír. Iudi. 10. Cuſtodia: ſiue vepres: aut ſpina: vel adamas:

שָׂרָה Sara. Dña vel princeps. (ſeu fex. heb. ſamír.

שָׂרָח Sára. Geſi. 46. & Nu. 26. & 1. Paralíp. 7. f. interptatur Odorans: vel dña odoris: aut canticum odoris.

צָרְעָה Sara. Iudi. 13. & 16. & Nee. 11. Lepra: aut ſcrabro.

זָרַח Sára. 1. Paralípo. 1. interptatur Oriēs: vel clarus. heb. zára.

שָׂרָה Sara. 1. Paralípo. 7. c. Caro: vel conſanguinitas: aut fermentum: ſiue reſiduum vel remanens.

צָרָעַת Saraa. Lepra: aut ſcrabo.

שַׂרְבְיָה Sarabía. Siccitas dñi: vel preualēs cū dño. aut pſallēs in dño

שָׂרָבְיָה Sarabías. Idem. (vel cum domino.

שַׂחֲלִים Sarahim. Nigri: vel turbidi: aut matutinantes vel manicantes. heb. ſaharáim.

שָׂרַי Saráí. Domina mea: vel prínceps mea.

צָרַע Saraí. 1. Paralípo. 2. Leproſus: vel ſcrabro.

שָׂרִי Saraí. Eſd. 10. Dñs aut prínceps meus: vel cāticum meum.

שָׂרָיָה Saraía. Princeps domini: vel canticum domini.

שְׂרָיָה Saraía. 1. Paralíp. 9. iterptatur Porta dñi: ſiue eſtimatio aut appreciatio vel capillus dñi: aut hircus dñi: ſiue ordeū vel tempeſtas domini: aut demonis dominus. heb: ſaaría.

שָׂרָיָה Saraías. Prínceps domini: aut canticum domini.

שָׂרַר Sarar. Vmbilicus: aut cogitatio: vel inſidiatio: ſiue cantans: vel dominans.

שְׂרַאצַר Saráſar. Prepoſitus theſauri vel cellarii: aut pſallentis theſaurus vel cellarium: ſeu qui videt angustiam: aut ex ſyro & hebreo caſtrametatio angustiantis.

צַרְחַשַּׁחַר Sarathásar. Plaſmatio matutina: aut angustia vel colligatio matutina: ſiue angustia vel figura nigredinis.

צָרְעָתִי Sarathi. Leproſus vel ſcrabro.

צָרְעָה Sardis. Princeps iocunditatis: aut canticum letitie: vl id qđ remanet aut relinquitur: vel ſyriace cortina. D.

שָׂרְיָה Sarea. Lepra: vel ſcrabro.

שָׂרֵאָה Sareas. Princeps domini: aut canticum domini.

שַׂרְבְיָה Sarebías. Siccitas domini: vel preualens cum domino: aut pſallens in domino vel cum domino.

סָרֵד Sáred. Ablatio dominii vel deſcēſionis: aut ſyriace cortina.

צָרְדָה Sareda. Angustia vel colligatio dominii vel deſcenſionis: aut plaſmatio dominii vel deſcenſionis.

Saredatha. Idem.

סָרְדִי Saredite. Ablatio dñii vel deſcenſionis: aut ſyriace cortina.

צָרְעָתִי Sareite. Leproſus: vel ſcrabro.

צָרְפָתָה Sarépta. Angustia bucelle vel panis: ſiue conflatio vel conflatorium: aut angustie dilatatio vel perſuaſio.

שָׂרֵשׁ Sáres. Radix: vel catenula.

סָרֵד Sáreth. Ablatio dominii vel deſcenſionis: aut ſyriace cortina. heb. ſáred.

Sareth. 1. Reg. 9. Non eſt in hebreo.

סַרְגוֹן Sargon. Auferēs protectionem vel corpus aut colorē: ſiue auferens hortum: aut ſyriace rete vel retiaculum.

שַׁעַרְיָה Saría. Porta domini: ſiue eſtimatio vel appreciatio aut capillus domini: vel hircus domini: ſiue ordeum vel tempeſtas domini: aut demonis dominus.

שָׂרְיָה Sarías. Prínceps domini: ſiue canticum domini.

שַׁעֲרַיִם Sarim. Porte: ſiue eſtimationes: aut appreciationes: vel capilli: ſiue ordeum: vel tempeſtates: aut demones: ſiue pilo ſi: vel hirci.

שִׂרְיֹן Sarion. Lorica: vel planícies: aut canticum columbe.

שָׂרִיר Sarith. Relictus vel remanens: aut prínciꝑis manus: ſiue cāticum manus. heb. ſarid.

חֲרֵמָה Sarma. Deſtructio: ſiue anathema: aut rete vel retiaculum: ſiue delicatum aut cōſecratum. ſ. deo. heb. harma.

שָׂרוֹחֵן Sarohen. Prínceps gratie vel prínciꝑis gr̄a: ſiue canticum

שָׂרוֹן Saron. Planícies: aut canticum eius. (gratie.

Sarona. Idem. heb. ſaron.

שָׂרוֹנִי Saronites. Planícies: vel planus: ſiue cantans.

שַׂרְסְכִים Sarſathim. Prepoſitus cooperimentorum vel vnctionum. heb. ſarſachim.

צָרְתָן Sarthan. Tribulatio ſiue angustia: aut colligatio: ſiue plaſmatio: aut figuratio: vel angustiam dans.

Sarthana. Idem.

שָׂרוֹג Saruch. Palmes vel ſarmentum: ſiue ramus: aut conuolutio. heb. ſarug.

צְרוּיָה Saruía. Angustia vel tribulatio domini: aut colligatio ſiue plaſmatio vel figuratio domini.

שַׂסְגַּצַּר Saſabaſar. Gaudium in tribulatione vl in angustia: aut gaudii prohibitio vel munitio: ſiue gaudium vindemie: vel ſexta angustia: aut lignum vel byſſus angustie.

שַׂסְגַּזִי Saſagazi. Qui facit trāſitum vel tonſionem: aut reſpiciens trāſeuntem vel tondentem: ſiue comprimens vellus.

שָׂטָן Sathan. Contrarius ſiue aduerſarius. Sathanas. Idem.

שָׁאוּל Saul. Poſtulatus: ſiue cōmodatus: aut fouea ſiue ſepulchrū: vel infernus.

שָׁאוּל Saul. 1. Reg. 13. d. vbi dicitur ad tertā ſaul interpretatur vultus pes: ſiue ſemita: aut pugnus vel pugillus. heb. ſual.

שָׁאוּלִי Saulite. De ſaul quod interpretatur poſtulatus: ſiue cōmodatus: aut fouea: ſiue ſepulchrum: vel infernus.

Saulus. Poſtulatus: ſiue cōmodatus: aut ſepultus.

σαῦρα. Saura. Salamandra: genus lacerte. G.

Schariot. In greco ſcribitur iſcarioth: & hebraice interpretatur vir occiſionis: aut vir exterminationis vl mortis. D.

σκεύη Schariotes. Idem.

σκηνοπηγία. Scena. In greco ſcribitur ſceua: & interpretatur diſpoſitus: vel preparatus. G.

σκηναί. Scenophegía. Feſtum tabernaculorum. G.

σκυτοτόμοι Scythe. Coriarii: vel cerdones. G.

λίται. Scytopolite. Coriarii ciues. G.

שֶׁבַע Sébe. Septem vel ſeptimus: ſiue ſaturitas: vel iuramētum.

שְׁבֶחִי Sebechíi. Sabbatū: ſiue requies: vel ceſſatio: heb. ſebethái.

שְׁבַנְיָה Sebenía. Conuertens vel captiuās dñs: aut intelligēs vel edificās dominus: ſiue intellectus vel filiatio domini.

שְׁבַנְיָה Sebenía. Nec. 11. Audiēs dñm: vl obedi̇ēs dño. heb. ſemeía.

שְׁבַנְיָה Sebenías. Conuertens vel captiuās dñs: aut intelligens vel edificās dominus: ſiue intellectus aut filiatio domini.

צְבָעִין Sebeon. Stās iniquitas: ſiue inflatio vel tumor peccati: aut ſyriace tinctus vel intingens.

צְבִיָּה Sebía. Damula vel caprea: aut pulchra: vel precipua: ſiue ſtans dominus: aut ſyriace voluntaria.

שְׁבַנְיָה Sebna. Conuertens vel captiuās dñs: aut intelligēs vel edificans dñs: ſiue intellectus vel filiatio dñi. heb. ſebnía.

צְבוֹיִם Seboím. Damule vel capree: ſiue pulchri vel precipui: aut inflati: vel ſyriace voluntarii.

צְבוֹעִים Seboím. 1. Reg. 13. & Nee. 11. interpretatur Intincti: aut tincture: vel ſtantes acerui.

שִׁבּוֹלֶת Sebbóleth. Spica: aut fluctus. ſ. aquarum.

צִלְמֹנִי Sechamonites. Vmbra lambentis vel percutientis populū meum: aut affans vel torrefaciens lambentem vel percutientem populum meum. heb. ſélechamonites.

שִׁיזָא Sechar. Munus hoc: aut munus aſpergens. heb. ſeza.

שְׁכֶם Sechem. Pars: ſiue portio: vel humerus: aut manicatio vel Sechemite. Idem. p. 11. (matutinatio.

שְׁכַנְיָה Sechenía. Vicinus dominus: aut habitatio domini.

שְׁכַנְיָה Sechenia. Nec. 10. Conuertens vel captiuans dominus: aut intelligens vel edificās dominus: ſiue intellectus aut filiatio domini. heb. ſebenía.

שְׁכַנְיָה Sechenías. Vicinus dominus: aut habitatio domini.

סִתְרִי Sechri. Occultus vel abſconditus: aut demoliens: ſiue refugium meum. heb. ſethri.

שְׁכִרוֹנָה Sechróna. Ebrietas aut precium vel merces eius.

Secundus. Latinum eſt.

צְלָדָה Sedáda. Latus eius: ſiue cibarium aut venatio eius: vel inſidie eius.

צִדְקִיָּהוּ Sedechías. Iuſtus dominí: vel iuſtitia dominí.

שַׁדַּי Sedei. Oīpotens: vel deuaſtator: aut ager: ſeu māmilla. D.

שַׁדְיאוּר Sedeur. Ager luminis vel ignis: ſiue vbera luminis: aut omnipotentis lumen: vel deuaſtatoris ignis.

צַדּוֹק Seddo. Iuſtus: vel iuſtificatus. heb. ſedoch.

שְׂפָם Sepham. Barba: vel labium eorum: aut ripa vel littus ſiue confractio eorum.

שְׂפָמָה Sephárua. Barba: vel labium eius: aut ripa vel littus quoddā ſiue conterens aut confracta valde.

שִׂפְמוֹת Sephamoth. Barbe: vel labia: ſiue ripa vel littus mortis: aut labium mortis: vel conterens mortem.

שְׂפָם Sephan. Barba: vel labium eorum: aut ripa vel littus eorū: ſiue confractio eorum. heb. ſepham.

סְפָרָה Sephar. Liber: aut ſcriba: ſiue narratio: aut numerus: vel ſyriace portus.

סְפַרְוַיִם Sepharuáim. Libri: vel ſcribe: aut narrationes: vel numeri: ſiue liber vel numerus eius mare: aut ex ſyro & hebreo portus maris.

צְפַת Sephat. Specula: ſiue cooperimētum: aut enatatio: vel expectatio: aut fauus.

שְׁפָטָה Sephata. Idem.

שְׁפִי Sephei. Inūdatio: ſiue multitudo.

שְׁפֵלָה Sephela. Humilis: vel cāpeſtris: aut planicies. D.

שְׂפִר Sepher. Tuba: vel pulchritudo: aut ſyriace bonitas.

שְׂפִי Sephí. Solitudo vel deſertū: aut labium: ſeu ripa: vel littus: aut confractio.

צְפִי Sephí. 1. Paralípo. 1. interpretatur Speculator: vel fauus: aut cooperimentum: vel expectatio.

שְׁפִים Sephíphima. Barba: vel labiū eorum: aut ripa vel littus eorum: ſiue confractio eorum. heb. ſephim.

צְפוֹן Sephon. Aquilo vel aquilonaris: ſiue abſconditus: aut ſpeculator.

צְפוֹנִי Sephonite. Idem. plu. nu.

צְפוֹר Sephor. Auis vel paſſer: aut corona vel ſertum: aut ſyriace mane. ſ. matutinum tempus: vel hedus.

שִׁפְרָה Sephora. Pulchra: aut tuba: vel ſyriace bñficiens vl bonitas.

צִפֹּרָה Sephora. Exo. 2. & 4. & 18. interptatur Auis vl paſſer: aut corona vel ſertū: aut ſyriace mane. ſ. matutinū tempus: vl hedus.

שְׁפִטָן Sephtan. Iudex vel iudicans.

צְפוּ Sephua. Speculator: ſiue cooperimentum: aut expectatio: uel fauus. heb. ſephu.

שְׁפוּפָן Sephupham. Ceraſtes ſerpentis genus. heb. ſephuphan.

צוֹעַר Ségor. Parua.

שְׁגוּב Segub. Fortificatus: aut exaltatus.

שָׂעִיר Seyr. Hiſpidus ſiue piloſus: aut hedus: vel demō: ſeu ordeaceus: vel tempeſtas.

סוּר Seyr. 4. Reg. 11. Receſſio: ſiue rebellio. heb. ſur.

צְעִירָה Seyra. Parua: ſiue tribulata.

אַזְמָוֶת Seyra. 1. Paralip. 7. ſcribi debet Syra. eſt. n. i hebreo aramia que mulierem de aram. ſ. de ſyria ſignificat: & interpretatur ſublimis vel excelſa: aut decipiens.

שְׂעִירָתָה Seyrath. Hedus: ſiue piloſus: aut demon: vel tempeſtas: ſiue ordeum.

צִיץ Seys. Flos: aut germē: ſiue cincinnus: aut aſpectus: vel ſyriace ala: vel penna.

צְלָה Sella. Vmbra: aut affatio vel torrefactio: ſiue tinnitus: aut ſyriace oratio.

סֶלָה Sela. Diſſoluēs: ſiue diſcalciās: vl ſyriace illudēs vl decipiēs.

צֵלַע Séla. Ioſ. 18. Coſta ſiue latus: aut claudicatio.

סְלָא Sela. 4. Reg. 14. interpretatur Exaltatio: ſiue conculcatio: vel equiparatio: aut ſyriace caniſtrum.

שִׁלְחִי Selachi. Ramus vel propagines: ſiue miſſio vl mittēs: aut telum vel arma. ſ. miſſilia: vel ſyriace ſpolians vel ſpoliatus.

סַלַּי Sellái. Caniſtrum: vel eleuatio: ſiue conculcatio.

Sellaía. Idem. heb. sellaí.
שַׁלַּנִי Sellaite. Discalcians: siue dissoluens: vel syriace illudens vel decipiens.
סַלְכָה Selcha. Canistrum tuū: vel eleuatio aut conculcatio tua.
שַׁעַלְבִּין Selebím. Vulpis intellectus vel filius: aut pugnus vel pugillus intellectus: siue semita intellectus vel filii: aut respicientis intellectus. heb. selebin.
Selebín. Idem.
צֶלֶף Sélech. Vmbra vel tinnitus lambentis vel percutientis: aut assans vel torrefaciens lambentem vel percutientem.
שְׁלֵם Sellem. Pacificus: siue perfectus: aut retribuens.
שְׁלֵמְיָהוּ Selemía. Pax domini: siue perfectio domini: aut retributio domini. heb. selemía.
Selemías. Idem.
שְׁלֵמִי Sellemíte. Pacifici: siue perfecti: aut retribuentes.
שְׁלֵמִית Selemith. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens.
שְׁלֵשׁ Selles. Trinus: aut princeps: vel dux.
צְלֹתַי Selethai. Vmbra: siue assatio: vel torrefactio: aut tinnitus meus: vel syriace oratio mea.
σελευκία Seleucía. Cōmota vel conquassata: aut fluctuans. G.
σέλευκος. Seleucus. Cōmotus: vel conquassatus: aut fluctuans. G.
שַׁלְחִים Selím. Missi: vel propagines: aut rami: siue arma. s. missilia: aut syriace spoliantes.
שַׁלְמַי Selmai. Linteum: vel sinister: aut nomen mihi: vel stupefactio mihi: siue appositus mihi. heb. semlai.
צַלְמוֹן Selmon. Obscuritas: aut imago eius: siue vmbra muneris vel numerationis: aut tinnitus numerationis vel muneris.
שַׁלְמַי Selmon. Nec. 7. Pacificus: siue perfectus: vel retribuens. heb. selmai.
צֶלַע Selo. Vmbra vel tinnitus concussionis: aut ex hebreo & syro vmbra coniuncta. heb. seleph.
שְׁלֹמִית Selomith. Pacifica: siue perfecta: aut retribuens.
שְׁלֻם Sellum. Pacificus: siue perfectus: aut retribuens.
שַׁלּוּן Sellum. Nec. 3. d. vbi dicitur sellum filius colozaí: interpretatur manens vel qui manet: aut pacificus: vel abundans: aut syriace illudens vel decipiens. heb. selun.
סַלּוּא Sellum. Nec. 11. & 12. interpretatur Canistrū: aut exaltatio: siue conculcatio: vel equiparatio. heb. sellu.
שֵׁם Sem. Nomen: vel fama seu ponens vel positus: aut ibi
שָׁמָּה Sēma. Perditio siue desolatio. vel stupor: aut ibi: siue nomē aut nominatus: vel appositus.
שָׁמָע Sēma. 1. Paralipo. 11. Audiens: vel obediens.
Sēmaa. Idem.
שָׁמָּה Sēmaa. 2. Reg. 23. Perditio: siue desolatio: vl stupor: aut ibi siue nomen aut nominatus: siue appositus.
שְׁמַעְיָה Semaía. Audiens dominum. vel obediens domino.
שְׁמַאַם Sēmam. Nomen matris vel gentis: aut nomen timoris: siue ponens timorem: vel appositus matri vel genti: aut ibi timor: vel ibi mater aut gens.
שְׁמָרִית Semarith. Custodita: vel adamātina: aut spina: vel fex.
שְׁמַעַת Semath. Audiens: vel obediens.
שִׁמְעָתִי Semathei. Nominatus: vel positus: siue desolatus: aut stupefactus.
שְׁמֶאֶבֶר Seméber. Nomen vel fama robusti vel fortis: aut nomē ale vel pēnati: seu destruens fortitudinē vel alam aut pēnam.
סְמָגַר Semegar. Aromata peregrini vel aduene aut ruminantis vel certantis.
שִׁמְעִי Semei. Audiens: vel obediens: aut nomen acerui: vel destruens aceruum.
שָׁמְעִי Semei. 1. Paralipo. 2. interpretatur Nomē meum: aut desolatio siue perditio mea: vel stupefactio: aut celi.
שְׁמַעְיָה Semei. Hiere. 26. Audiens dominum: vel obediens domino. heb. semeia.

Semeía. Idem.
Semeías. Idem.
שִׁמְעִי Semeias. 1. Paralipo. 25. & 27. interpretatur Audiens: vel obediēs: siue nomē acerui: aut desolatio acerui. heb. semei.
Semeítica. Idem.
שֶׁמֶר Sémer. Custos: vel adamas: seu vepres: aut spina: vel fex.
שְׁמַרְיָה Semería. Custodia domini: vel adamas domini: seu vepres vel spina domini.
שִׁמְרוֹן Semerō. Custodia: vl adamas: seu vēps aut spina: vl fex eiꝰ.
צְמָרִים Semeron. 2. Paralipo. 13. Lane: aut medulle. s. arborum. heb. semerim.
שִׁמְרָע Semída. Nomē sciētie vel cognitionis: aut ponēs sciētia: vl desolationis aut stupefactionis cognitio: vl celorū sciētia.
שִׁמְידָעוּת Semidaíte. Idem. plu. nu.
שְׁמִרָמוֹת Semiramoth. Celorū altitudines: aut nominis sublimitas.
שְׁמָלָה Semla. Linteum: siue sinistra eius: aut nomen illi: vel stupor illi: siue appositus illi.
שִׁמְרָן Semrán. Custodia: aut adamas: seu vepres vel spina: aut fex
Semramíte. Idem. plu. nu. heb. semraníte. (eius.
שִׁמְרִי Semrí. Idem. s. n.
שִׁמְרוֹן Semron. Idem.
שִׁמְעוֹן Semúa. Audiens: vel obediens.
שֵׁן Sen. Dens: aut ebur: vel mutatio: aut dormiens.
צִנָּה Senna. Scutum vel arma: aut frigiditas.
סְנַאָה Senaa. Rubus: vel syriace inimicus.
שְׁנִעָר Senaar. Dormientis vigilia vel fuscitatio: aut dentis euacuatio vel denudatio aut excussio: vel dens emuli: siue mutatio ciuitatis.
שִׁנְאָב Sēnaar. Gen. 14. a. vbi dicitur Et cōtra sennaar regem adame: interpretatur Dens patris: aut mutationis pater: vel dormitio patris. heb. senaab.
סַנְחֵרִיב Sēnacherīb. Rubus destructionis: aut rubus gladii: siue rubus solitudinis vel siccitatis: aut ex syro & hebreo inimici
סְנֵה Sene. Rub?: aut syriace inimicus. (gladi? vel destructio.
שְׁנְאֵצַר Sennéser. Dentis vel eboris thesaurus: aut dormientis thesaurus: vel mutationis angustia vel thesaurus: aut inimici? angustie vel tribulationis.
שְׁמַע Senía. Audiens: vel obediens. heb. sema.
צְנָנִים Sennim. Motiones: vel motus dormientis. heb. senanim.
שְׂאֵן Senon. Sonitus: siue strepitus: aut munus fortitudinis vel doloris. heb. seon.
סְנְסִנָּה Senfenna. Ramus vel propagines: siue rub? rubi: aut ex hebreo & syro rubus inimici.
סְנוּאָה Sennua. Rubus: vel syriace inimica.
סִיחֹן Seon. Erradicatio: siue conculcatio.
צוֹחַר Séor. Candidus vel lucidus.
צְאוֹר Seor. 1. Reg. 9. Angustians: siue vinculum: aut colligatio: vel lapillus. heb. seror.
שְׂעֹרִים Seorim. Porte: siue estimationes: vel appreciationes: aut capilli: siue ordeum: vel tempestates: aut demones: vel pilosi: siue hirci.
צַר Ser. Angustia siue tribulatio: aut vinculum vl colligatio: seu plasmatio: vel fortitudo: aut petra.
שַׂרְבְיָה Serabía. Siccitas domini: vl p̄ualꝺs cū domino: aut psallens in domino vel cum domino.
שְׂרָפִים Seraphim. Ardentes: vel ignīti.
שַׂרְבְיָה Serebía. Siccitas domini: vel prenalens cum domino: aut psallens in domino vel cum domino.
שְׂרֹאצַר Seréser. Princeps thesauri vel cellarii: aut psallentis thesaurus vel cellarium: vel qui videt angustiam: aut ex syro & hebreo castrametatio angustiantis.
צָרַת Séreth. Angustia: siue tribulatio: aut vinculum vel colligatio: seu plasmatio.

σέργιος Sergius. Rete vel retiaculum. G.
חֵרֶם Serim. destructio: siue anathema: vel rete aut retiaculum: vel dedicatum aut consecratum. s. deo. heb. herim.
Seron. Princeps meroris: vel cantans tristitiam: aut plani
צְרוּעָה Serua. Leprosa: aut scabro. (cies. D.
שְׂרוּג Seruch. Palmes vel sarmentum: siue ramus: aut cōuolutio. heb. serug. ⌈seu muneris eleuatio
שִׁישָׁא Sesa. sextus vel senarius: aut marmoreus: vel iocundus:
שֵׁשַׁק Sesac. Munus sacci: aut munus osculi vel poculi: siue donum femoris.
שְׁשַׁק Sesach. 3. Reg. 14. & 2. Paralip. 12. a. vbi dicitur Ascendit sesac rex egypti: interpretatur Vanū vel vacuū sacculū: aut vanitatis oscula vel poculū: siue vanitatis femur.
שֵׁשַׁק Sesac. 1. Paralip. 8. Lini vel byssi saccus: vel senarius aut sextus saccus: siue letitie osculum vel poculum aut femur.
שֵׁשַׁךְ Sesac. Hiere. 25. & 51. Linum vel byssus tua: aut gaudiū tuum: siue senarius tuus. ⌈nus: vel lineus.
שֵׁשַׁי Sesai. senarius vel sextus: siue gaudens vel letus: aut byssinus
שֹׁשָׁן Sesan. Lilium siue rosa: vel letitia: aut linum vel byssus.
שֵׁשְׁבַּצַּר Sesban. Manās vel fluēs: aut syriace liberatio. heb. sesbaz.
שְׁחִצִּיפָה Sesenna. Hūiliatio ieiunii: aut fouea siue meditatio ieiunii
שֵׁת Seth. Positus vel posuit. (vel superbia maris. heb. sesema.
שְׁתִּתַּי Sethái. sabbatū: vel requies: siue cessatio. heb. sebthái.
שִׁכְיָה Sethia. Protectio vel ramus domini: siue sepiens aut vallans dñs: vel cessatio domini. heb. sechia.
שִׁטִּים Sethím. Expāsiōes: aut diuertētes: siue flagella: vel spine.
שִׁטְרַי Sethrái. Exactor: vel p̄positus: aut syriace obligatio vel cō
צִיתָא Sía. splendor: vel candor: aut siccitas. (tractus.
סִיָּתָא Síaa. Motus: aut syriace adiutorium.
צִיתָא Síaha. splendor: vel candor: aut siccitas.
צִיבָא Síba. Exercitus vel militia: aut fortitudo: vl ceruus: siue na
שִׁבְעָא Síba. 2. Reg. 20. interp̄tatur facietas: siue (uis veniēs.
שִׁוְא Síba. 2. Reg. 20. in fine interpretatur vanitas: aut eleuatio: vel tumultus. heb. siua. iuramentum: aut septem vel septimus.
סִיחֹן Síban. Rubus: vel spinosus. heb. siuan.
Síchar. Conclusio vel claufura: aut inebriatio: vel merces. Dicit aūt btūs Hiero. qđ corrupte ponitur pro sichem: qđ interp̄tatur humerus: siue portio: aut manicatio vel matutinatio: sed in greco sichar inuenitur. D.
צִקְלַג Sícelech. Effusio sextarii vel mensure: aut coangustās sextarium vel mensuram. heb. siceleg.
שְׁכֶם Síchem. Hūcerus: siue pars: aut manicatio vel matutinatio.
שִׁכְרָה Sícera. Ebrietas. Vñ notādū qđ sícera descēdit ab hebreo: & signāt omne quod inebriare potest vt ait btūs Hiero.
שְׁכֶם Síchima. Humer?: siue ps: aut manicatio vel matutinatio.
Sichimí. Idem.
σικυόν. Sícyone. Cucumerarium. G.
Síden. Venatio: aut insidiatio: siue viaticum vel cibarium:
צִידֹן Sídon. Idem. (aut nauis iudicii. D.
Sidónia. Idem.
צִדְנִית Sídonie. Venatrices: aut insidiatrices: vel cibaria.
צִדֹנִים Sidonii. Venatores: aut insidiatores: siue nauis iudicantiū.
Sidonius. Idem. s. n.
שָׁדְרַךְ Sídrach. Māmilla tenera vel delicata: aut depredatio tenera: siue ager delicatus: aut syriace missus tuus.
סְנֵה Siene. Rubus: vel syriace inimicitia.
σίλας. Sílas. Considerans: vel animaduertens. G.
שִׁלֹה Sílo. Dissoluens: vel discalcians: seu pax: aut abundantia: vel syriace illusus: vel decipiens.
שִׁלֹחַ Siló. Missus: vel mittens: aut ramus: siue telum: aut arma. s. missilia: vel syriace spolians vel spoliatus.
Siló. Esa. 8. & Ioh. 9. interpretatur Missus.

שִׁלֹנִי Síloni. Manens vel qui manet: aut pacificus: vel abundās: aut syriace illudens vel decipiens.
Silonites. Idem.
Siluanus. Latinum est a silua.
שִׁמְעָא Simmaa. Audiens: vel obediens.
Simmaha. Idem.
שִׁמְעוֹן Symeon. Audiens: vel exaudítio.
Symeonite. Idem. p. n.
Symon. Audiens: vel obediens. D.
שִׁמְעוֹן Symon. 1. Paralip. 4. Ponens vel positus: aut munus p̄parationis vel numeri: seu pinguedo: vel oleum.
סִין Sín. Rubus.
צִין Sín. Nu. 13. & 20. & 27. & 33. d. & 34. & Deut. 32. & Ios. 15. In oīb? his locis iterp̄tatur scutū sarma: aut frigiditas
Sín. Nomen littere interpretatur Dens: aut ebur. D.
צִנָּה Sína. Scutum uel arma: aut frigiditas.
סִינַי Sína. Deut. 33. & Eccli. 48. interp̄tatur rub?: vel syriace inimicitia. heb. sínai.
Sínai. Idem.
συντύχην Syntycen. Colloquens vel confabulans. G.
צִיּוֹן Síon. Aceru? aut tumulus: uel specula: aut siccitas.
צִיעַר Syor. Paruulus: aut nauis uigilantis uel fuscitati aut emuli uel denudati.
שִׁיחוֹר Syor. Ios. 19. & 1. Paralipo. 13. Níger: uel turbidus: aut matutinus.
סִירָה Syra. spina: aut olla: uel lebes: siue rebellio: aut receptio.
σιρακοῦς Sírach. sibilus: aut cantici fratris: uel munus uacuum. D.
Syracusa. Atrahens uiolenter. G.
σαι. אֲרָם Síria. Hebraice dicitur aram: & interpretatur excelsa uel sublimis: aut decipiens: siue maledictio eorum.
Syrí. Idem. p. n.
Syrii. Idem.
συροφοινίς Syrophenissa. Attracta rubedo: uel attractio purpurea. G.
κίσσα. Syrtim. Attrahens uel attractio. G.
συρτην. אַרַמִּי Syrus. Hebraice dicitur aramí: & interpretatur excelsus uel sublimis aut decipiens: siue maledictio eorum.
שִׁשַׁי Sisaí. senarius uel sextus: siue gaudens uel letus: aut byssinus: uel lineus.
סִיסְרָא Sísara. Hirundinem uidens: aut tineam uel equum uidēs.
שִׁטִּים Sithim. Expansiones: uel diuertēte.: seu flagella: uel spine.
σμύρνα. Smyrna. Myrrha. G.
צְחֲנָה Soa. Candor: aut siccitas.
צוֹבָה Soba. Exercitus: siue militans: aut preceptum in ea: uel inflatio: aut tumor.
חוֹבָה Soba. Gen. 14. Dilectio: uel absconsio: aut syriace obligatio: uel peccatum. heb. hoba.
שׁוֹבָב Sobab. Reuersus: aut auersus uel conuersus: aut syriace scintilla.
שׁוֹבָךְ Sobach. Rete uel retiaculum: aut cancellus: uel captiuitas siue conuersio tua: aut syriace columbarium.
שׁוּבַי Sobái. Conuersio: uel captiuitas: aut sessio: uel sedens.
שׁוּבָל Sobal. Semita: uel spica: aut crura: uel femur: seu uana uetustas.
צוֹבָה Sobal. p̄s. 59. & Iudi. 13. Exercitus: siue militans: aut preceptum in ea: siue inflatio aut tumor. heb. soba
שׁוֹבָק Sobech. Equiparatus vanitati: uel appositus uacuitati uel dissipationi: aut uana euacuatio: uel syriace derelictus.
שׁוּבִי Sobí. Conuersio: uel captiuitas: aut sessio uel sedens.
שָׁבְנָה Sóbna. Sede nunc: aut conuertere nunc: siue captiua nunc: uel edificans: aut qui intelligit.
Sobnas. Idem.
צוֹבָא Soboba. Exercitus uel militia in ea: siue inflatio uel tumor in ea.

סִבְּכַי Sobochaí.Ramus vel propagines:aut tugurium.
שׂוֹכוֹ Socco.Protectio vel vallatio:aut ramus:siue cessatio.
Socho.Idem.
סְכוֹת Sochot.Tabernacula vel tentoria.
שֻׂכָּה Sochot.Iof.15.&1.Reg.17.&19.interpretatur protectio: vel vallatio:aut ramus:vel cessatio,heb.socho.
סְכוֹתְבְּנוֹת Sochotbenoth.Tabernacula filiarum vel edificationum:siue auscultationes vel unctiones filiarum vel edificiorum
סוֹדִי Sodi.secretum meum.
סְדוֹם Sodoma.secretum eorum:siue calx aut cementū eorum.
Sodomi.Idem.
Sodomite.Idem.
שֹׁהַם Sóem.Onyx lapis p̄ciosus:aut syriace detētio l' mora eorū
צוֹפַי Sophái.Speculator:aut fauus:siue natatio:vel cooperimentum:aut expectatio.
שׁוֹפָן Sophan.Cuniculus vel cyrogrillus:siue absconditus vel reconditus:aut conterens:siue confractio.
צוֹפָר Sophar.Matutinus:aut corona:seu circulus:vel passer:aut syriace hedus. (sophach.
שׁוֹפַךְ Sophat.Effundens vel effusus: aut vanus lecythus. heb.
סֹפֵר Sopher.Scriba:vel liber:aut narrans vel numerans.
סְפֶרֶת Sophéreth.Numerans:vel narrans siue narratio: aut librarius:vel scriba.
צוֹפִים Sophim.Specule vel speculantes:siue cooperti:aut natantes:vel expectantes:aut fauus.
צְפַנְיָהוּ Sophonías.Absconsio domini:siue secretum domini:aut speculator noster dominus:vel aquilo domini.
שָׁמֵר Sómer.Custos:vel adamas:seu vepres aut spina:vel fex.
שַׁמְרֵיָה Sommoría.Custodia domini:siue adamas domini:aut vepres vel spina domini.
שַׁחֲרֵיָה Sooría.Mane domini:aut matutinatio vel manicatio domini:seu niger domini.
Soptim iudices.& inde dicitur liber iudicum.
שֹׂרֵק Soreth.Vinea vel vitis:aut sibilus vel sibilans .heb.forech
צִרִי Sorí.Angustator:siue vinculum aut colligatio:vel plasmatio:aut resina:vel tyriaca:siue petra:vel fortis.
σοσίπατρος Sosípater.Saluans patrem:vel salus patris.G.
σωσθένης. Sosthenes.saluator potens vel robustus.G.
σώστρατος Sostratus.saluans exercitum vel salus exercitus .G.
סוֹטַי Sothai.Preuaricatio:siue declinatio.
Sothei.Idem.
σπαρτιᾶται Spartiani.seminati vel seminantes.G.
νοί. Spartiate.Idem.G.
שְׁתַרְבּוּזַנַי Staburzanái.Cōputrescens contēnentes me:vel qui explorat contemptores meos.heb.starbuzanái.
στάχυν. Stachium.spica.G.
στεφανᾶ Stephana.Corona vel coronata.G.
στέφανος Stephanus.Corona vel coronatus.G.
στωικοί. Stoici.a stoa.i.porticu in quo disputabāt illi philosophi docti sunt.G.
סְתוּר Sthur.Occult? vel absc̄ōdit?:seu destruēs vel demoliens.
שׂוּעַ Súa.Clamans:vel saluans:aut potens: vel magnificus:seu respiciens.
סוּא Sua.4.Reg.17.Modius vel mensura:aut velamen.
שׁוּעָה Sua.1.Paralip.4.Fossa:aut natatio:siue hūiliatio:aut meditatio:vel loquela:aut germinans.
שׁוּעָא Suaa.Clamans:vel saluans:aut potens:vel magnific?: seu respiciens.
שׁוּעָל Sual.Vulpes:aut semita:siue pugnus:aut pugillus.
צוּעַר Suar.Paruulus:aut p̄ceptū vigilie vel ciuitatis aut emuli l' denudatiōis aut euacuationis:vel syriace angustiator.
צוֹבָה Subá.Exercitus siue militans:aut preceptum in ea:vel inflatio aut tumor.

שׁוּבָאֵל Subahel.Conuersio dei:siue captiuitas dei:aut sedes dei.
שׁוּבָל Subal.semita:l' spica:aut crura vel femur:seu vana vetustas
שׁוּבָאֵל Subuel.Cōuersio dei:siue captiuitas dei:aut sedes dei.
Subuhel.Idem.
שׂוּכִי Súc.Clamans:vel saluans:seu potens: vel magnificus: aut respiciens.
שׂוּחַ Súc.Gen.25.&1.Paralip.1.Loquens:siue orans:aut fossa: vel humiliatio:aut natatio.
שׂוּא Sue.1.Paralip.2.f. Vanitas:aut eleuatio:vel tumultus.
סוֹחַ Súc.1.Paralip.7.g.Erradicatio:vel conculcatio.
צוֹף Suph.Fauus:siue specula:aut cooperimentum:vel natans: aut expectans.
צוֹפָה Supha.Lecythus:aut preceptum illaqueās:vel preceptum flatus:siue preceptum inflationis.
שְׁפֻפָם Supham.conterens eos:siue barba vel labium eorū :aut ripa vel littus eorum.heb.sephupham.
Suphamite.Idem.
שׂוּחָם Suham.Locutio siue meditatio eorum:aut fouea vel humiliatio eorum:siue natatio vel germinatio eorum.
Suhamite.Idem.
שְׂחִי Suites.Meditatio:aut fouea:vel incuruatio:aut humiliatio siue natatio aut natans.
שׁוּנָם Sunam.Mutatio siue dormitatio eorum:aut vana dormitatio:vel iteratio aut secundatio eorum.
שׁוּנַמִית Sunamitis.Dormiens:vel mutata:aut vana dormitio : vel iteratio aut secundatio dormitionis.
שׁוּלַמִּית Sunamitis.Canti.6.&.7.Pacifica:siue perfecta : aut retribuens.heb.sulamitis.
שׁוּנֵם Sunem.Mutatio siue dormitatio eorum:aut vana dormitatio:vel iteratio aut secundatio eorum.
שׁוּנִי Suní.Mutatus:vel dormiēs:aut iteratus vel secundarius.
Sunite.Idem.
שׁוּר Sur.Murus:aut bos:vel aspiciens.
צוּר Sur.Nu.25.&.31.& Ios.13.&.1.Paralip.8.&.9.interp̄tatur petra:vel fortis:aut obsidens:vel angustians:siue plasmator vel figurator:aut ligatus:vel ligans.
אֲרִי Suri.Lux vel lumen meū:aut ignis meus.heb.urí.
צוּרִיאֵל Suriel.Petra dei:siue fortitudo dei:aut plasmatio vel figuratio dei:siue vinculū aut colligatio dei:vel obsidio dei.
צוּרִישַׁדַּי Surísaddaí.Petra vel fortitudo oīpotētis vel deuastātis:aut plasmatio vel figura oīpotentis vel deuastātis:vel vinculum siue obsidio omnipotentis vel deuastantis.
שׁוּשָׁן Susa.Lilium siue rosa:aut letitia.
שׁוּשָׁא Susa.1.Paralip.18.Vanitatis eleuatio:aut exultans.
שׁוּשָׁן Susan.Lilium vel rosa:aut letitia.
Susanna.Idem.D.
שׁוּשַׁנְכְּרֵא Susannachei.Lilia vel rose : aut gaudium claudorum vel percutientium.
סוּסִי Susi.Equus:vel hirundo:aut tinea.
שׁוּשָׁן Susis.Lilium:siue rosa:aut letitia.
שׁוּתָלַח Suthála.Plātatio viriditatis vel humiditatis:aut potus humidus:siue ponens humiditatem vel viriditatem.
Suthalaite.Idem.

De incipientibus a littera.t.

תַּחַת Tahath.subter vel subtus: aut pauor siue formido: vel syriace descensio.
תָּבְאֵל Tabeel.Bonus deus.
תַּבְלִיָּהוּ Tabelías.Intinctus a domino:vel baptismus domini: siue
תַּבְרְנֶה Taberne.Latinum est. (bonitas ipsi dño.
תַּבִּיתָא Tabíta.Dorcas.i.damula vel caprea.syrum est.
תַּבִּיתָא cumi.Marci.5.d. In greco scribitur talithacumi: quod ex syro & hebreo interpretatur puella surge.

טַבְרִמּוֹן Tabremmon.Bonum malūgranatum:siue bonitas excelsa vel sublimis:aut umbilicus preparatus vel numeratus aut muneratus.
עַתַּחְכָּצִין Tachasín.Hora vel tempus principis:siue nunc princeps. heb.itachasín.
Taddeus.Laudans vel confitens.D.
תַּחְפְּנֵס Taphnes.Occulta tentatio vel fuga:aut coopertum vexillum: vel ex hebreo & syro occultum miraculum.
צֹעַן Táphnis.Hebraice dicitur sóan:& interpretatur mouens vel motio aut motus.
תַּחְפַּנְחֵס Taphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezechiel.30.vbi dicitur & in taphnis nigrescet dies:interpretatur Operimentum confidentie vel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio.
תַּפּוּחַ Taphúa.Pomum:vel inflatio:aut insuflatio:l' illaqueatio.
תַּפְסַח Tapsa.Transitus:vel claudicatio:aut pascha.idest locus vbi pascha fit.
טַפְסַר Tapsar.Princeps:vel exercitus:siue parvulos auferens:aut distillationem vel guttam auferens.
תַּרְחָקָה Tarácha.Explorator vel contemplator obtusus:seu legis hebetudo vel impedimentum : aut turturis obtusio vel hebetudo.
תָּו Tau.Signum.
טֵבַת Tebbath.Bona vel bonitas.
Tebeth.Idem.
טֵבוֹן Tebon.Extinguens vel extinctus:aut quasi intelligēs: vel quasi edificans.heb.chebon.
תְּחִנָּה Tehinna.Deprecatio aut misericors:siue gratiosus l' grā.
טֶלְמוֹן Telmon.Ros preparatus vel roris p̄paratio:aut roris munus:vel ros numeratus:aut ex syro & hebreo vmbre preparatio vel munus.
תְּעָנָךְ Tenach.Cōfringēs te:vel hūilians te:aut rīdens tibi.
תְּרָפִים Teraphim.Simulachra vel statue:aut figure vel imagines. Tertius.Latinum est.
τερτύλλος Tertullus.Falsa annuncians:vel mēdax: aut mōstrosus. G
Teth.Verrere:siue scopis mundare.D.
קְטֹרֶת Tethron.Aromatizans:vel fumigans: aut colligatio: vel vinculum:siue atediati canticum:aut syriace nodus. heb. cethron.
Tiberiadís.Bona visio:vel umbilicus:aut confractio.D.
Tiberius.Idem.D.
Tibianei.Palee vel paleati:aut bene respondentes: vel bene gratificantes.D.
τυχικός. Tichicus.Casualis vel contingens.G.
חִדֶּקֶל Tygris.Hebraice dicitur hidecel:& interpretatur acumen velocitatis:aut acutus sonitus vel vox:seu letus sonit? vel leta velocitas:aut ex syro & hebreo vna vox:vel vnisonus aut vnica velocitas.
τιμόθεος. Timothe?.Honor dei:vel honorās deū:aut p̄ciosus deo. G
τύραννος. Tyrannus.Imperans vel princeps.G.
צוֹרִים Tyrii.hebraice dē sorim:& interp̄tatur tribulātes : siue obsidētes:aut angustiātes:l' ligātes siue viculari:l' figurātes:aut Tyrius.Idē.f.n. (plasmātes:siue fortes:vel petre.
צֹר Tyrus.Hebraice dicitur sor:& interpretatur tribulatio: vel obsidio:siue angustia:aut vinculū vel colligatio: seu plasmatio aut figuratio:vel fortitudo:aut petra.
τυχικός. Titichus.In greco tychicus:& interpretatur casualis vel
τίτος. Titus.Honorabilis.G. (contingens.G.
טוֹב Tob.Bonus:siue bonitas.
טוֹבַאדֹנִיָּה Tobadonias.Bonus dñator dñs:aut bona basis domini.
טוֹבִיָּה Tobía.Bonus dominus:vel bonitas domini.
טוֹבִיָּהוּ Tobías.Idem.
תֹּפֶת Tóphet.Tympanum:vel seductio:aut dilatatio.

תֶּלְמַי Tolmái.Sulcus.f.qui fit cum aratro:aut suspendens aquas vel coadunatio aquarum.
τοπαρχία Toparchia.Territorium.G.
τρακωνῖτις. Traconitidis.Saxosa vel aspera.G.
τρύφαινα Triphena.Delicíosa vel delicata.G.
τρύφων. Triphon.Delicíosus vel delicatus.G.
τρυφῶσα Triphosa.Delicíosa vel delicata.G.
τρίπολις Trípolis.Trium ciuitatum.f.regio.G.
τρωάδα. Troadem.Perforata.G.
τρόφιμος Trophímus.Nutritus:siue educatus.G.
סַכִּיִּים Troglodyte.Hebraice dicitur suchiim:& interpretatur vncti vel vngentes:aut cooperti vel obumbrati. idest in tabernaculis vel tugurijs habitantes.
תּוּבַל Tubal.Orbis:vel mundanus:aut confusio vel ignominia: seu portatus vel adductus.
יוּבָל Tubal.Gen.4.Defluens siue apportans:vel inueterascens aut germinās:siue iubileus:vel buccina.heb.iubal.
Tubín.Bñ mēsurata vel bona mēsura :aut bonū vinū.D. Hucusq; p simplicem.t.litteram.i.sine aspiratiōe lecta sunt principia nominum:ex inde que sequuntur aspiratione addita.i.per.th.legenda sunt.
תַּחַן Thán.Dep̄cās:aut misericors:siue gratiosus uel gratia.
תַּחַשׁ Tháas.hyacinthinus:uel festinans : aut silens.
תַּחַת Tháath.Subter uel subt?:aut pauor siue formido:uel syria
טַבָּה Thábee.Iugulatio uel occisio:aut coquus. (ce descensio.
טָבְאֵל Thabeel.Bonus deus.
Thabita.Dorcas.i.damula uel caprea.syrum est.
Thabitacumi.In greco scribitur talithacumi:& ex syro & hebreo interpretatur puella surge. (fractio.
תָּבוֹר Thabor.Electio:siue puritas:aut syriace contritio uel con
תַּרְתָּק Thacan.cōcatenat?:siue retrusus l' cōclusus.heb.thartach.
תַּדְאָל Thadal.Cōterēs iugū:seu sciētia eleuatiōis vel ascēsionis.
Thaddeus.Laudans:siue confitens.D.
Thaphet.Distillatio:aut gutta:vel paruula.
תַּחְפְּנֵס Tháphnes.Operimētū cōfidētie vel p̄tectionis: aut occulta confidētia vel protectio. (motus aut motio.
צֹעַן Thaphnis.Hebraice dicitur sóan:& interpretatur mouēs: l'
תַּחְפַּנְחֵס Thaphnis.Hiere.43.&.44.&.46.& Ezech.30.e.interpretatur operimentum confidentie uel protectionis:aut occulta confidentia vel protectio.
תַּפּוּחַ Thaphúa.Pomū uel inflatio:aut insuflatio : uel illaqueatio.
λασαία. Thalassa.In greco lassea:& iterp̄tatur spissa:l' prudens. G.
תְּלַשָּׂר Thalassar.Suspensio principis:uel tumulus principis: aut suspendens canticum:uel tumulus canentis.
תְּלַח Thale.humectatio:aut uiriditas:siue humectās:aut uiresceś
תָּמָר Thamar.Palma uel datilus:siue commutatio uel permutatio:aut amaritudo.
תַּמְנָע Thamna.Vetita:siue prohibita:aut pfecta uel consumata commotio.
תִּמְנָה Thamna.Ios.15.Imago uel figura:aut numeratio uel nūe
Thamnas.Idem. (rans:aut syriace cōstituens.
Thamnata.Idem.
Thamnateus.Idem.
תִּמְנָתְסֶרַח Thamnatsára.Figura uel imago extensa uel remanēs aut fetēs:siue nūeratio residua:aut nūeratio extensiōis uel fetoris:aut ex syro & hebreo cōstituta extēsio uel fetor: aut
Thamnatsare.Idem. (statuta residuitas.
תִּמְנַתְחֶרֶס Thamnatsáre.Iudi.2.Imago uel figura solis:aut imago l' figura testea uel fictilis:aut numer? solis uel teste : aut ex syro & hebreo cōstitutus sol uel testa.heb.thamnatsáres.
תְּחַנֵּךְ Thana.Cōfringens te:uel humiliās te:siue rīdēs tibi.heb. thanach. (syriace constituens.heb.thamna.
תִּמְנָה Thanna.Imago uel figura:aut numeratio:siue nūerās:uel

תַּעֲנָךְ Thanach.Confringens te: vel humiliãs te: siue rñdẽs tibi Thanam.Idem.heb.thanach.

תַּנְחֻמֶת Thanámeth.Consolatio: vel penitentia: aut doni lagunc la vel murus: siue donum indignationis vel caloris: aut requies mortis.

תַּחְמָנָה Thannan.Imago vel figura: aut numeratio vel numerãs: aut syriace constituens.heb.thamna.

כְּנָנִי Thanáni.Preparatio vel basis mea: heb.chanáni.

תַּאֲנַת שִׁלֹה Thanatselo.Ficum vel ficulneam dissoluens vel discalcians aut decorticans: seu ficulnea errans vel mentiẽs: aut ficulnea abundantie vel pacis: seu occasio erroris vel mendacii: aut occasio.f.est abundantia vel pax.

תַּעֲנֻךְ Thane.Confringens te: vel humilians te: aut respondẽs tibi.heb.thanach.

תַּנִּס Thanes.Gratie vexillum: siue gratie tentatio vel fuga: aut ex hebreo & syro gratie miraculũ.heb.hanes.

צוֹעַן Thanis.Hebraice dicitur ſoan: & interpretatur: monẽs: vel motio: aut motus.

תַּחְנִי Thantanái.Donans vel donator.heb.thathanái.

תִּפְסָח Thapſa.Transitus: vel claudicatio: aut pascha . ideſt locus vbi pascha fit.

תַּאֲרַע Thapſam.Idem.heb.thapſa.

תָּחְרַע Thara.Vlulans: aut malefaciens: vel cubiculũ malicie: aut cubiculum pastoris vel socii: aut syriace euentus: siue terrestris: vel inferior.

תָּחְרַע Thara.1.Paralip.9.Ira vel contentio praua: aut ira vel cõtentio socii vel pastoris.

Thara.Ester.12.Idem quod thares quod interpretatur heres: aut miser: vel exul.D.

תַּרְחָמָה Tharáca.Explorator vel contemplator obtusus: siue legis hebetudo aut impedimentum: vel turturis obtusio vel hebetudo.

תַּרְחָנָה Tharana.Explorator vel contemplator gratie vel misericordie: aut turtur gratie vel misericordie.

תָּרָה Thare.Odorans: vel spirans: aut abigens.

תַּרְאָלָה Tharela.Exploratio vel turtur maledictiõis: aut turtur fortitudinis vel ilicis: aut explorans ilicem vel fortitudinem

תָּרֵשׁ Thares.Heres: aut miser: vel exul.

Ταρσεύς. Tarsenses.Alati vel pennati.G.

Ταρσεύς. Tharsensis. Idem.s.n.G.

תַּרְשִׁישׁ Tharsis.Contẽplatio gaudii: vel exploratio marmoris: aut turtur gaudii: siue chrysolith? lapis.f.pciosus: aut marc.

Τάρσος. Tharsum.Alata vel pennata.G.

תַּרְתָּן Thartan.Explorans vel contemplans donum: aut turturis dõhum: vel lex ipsarum.

Thasi.Oblitus vel obliuiscens: aut debitor.D.

תּוֹ Thau.Signum.

תֹּחוּ Tháu.1.Reg.1.Viuens: aut nuncians.

טֵבַעוֹת Thebaoth.Annuli vel circuli: aut submersi: seu bonum tẽpus: vel bona hora.

טִבְחַת Thebath.Iugulatio vel occisio: aut coquus: seu bene formidans: vel bene confractus.

תֵּבֶן Thebes.Genosus: aut sericeus: vel ouum: aut syriace lineus

תִּבְנִי Thebni.Palea: aut fenum: vel intelligens: aut filiatio.

סְבָעוֹת Thebboath.Annuli vel circuli: aut submersi: vel bonũ tẽpus: aut bona hora.

תְּמוּעָה Thecua.Tuba: vel clangor: aut fixa.

תְּקוּעָה Thecua.4.Reg.22.& Esd.10.Spes: vel funiculus: aut linea vel congregatio.

תְּקוּעַת Thecuat.Signum vel figurationem assumens.

תְּקוֹעַ Thecaie.Tuba: vel clangor: aut fixa.

תְּקוֹעִים Thecueni.Tube: vel clangentes: aut fixi.

Thecuites.Idem.singu.nu.

תְּקוֹעִית Thecuitis.Idem.fe.ge.

תִּגְלַת Theglatphaláſar.Captiuitatem miraculosam vel ruinosã abstulit vel ligauit: aut ex hebreo & syro captiuitatem miraculosam vel ruinosam prohibuit.

תִּלְנַת Theglatphaláſar.1.Parali.5.&.2.Paralip.28.Niuẽ cadẽtẽ phibẽs l'ligãs: ex syro & hebreo.heb . thelgatphalnáſar.

תְּחֶן Thehen.Deprecans: aut misericors: siue gratiosus: vel castrametans.

Thehenite.Idem.p.n.

תַּחִנָּה Thehinna.Idem.s.n.

תִּלְתַּרְשָׁא Thelarſa.Coaceruatio vel suspẽsio aratri vel surditatis aut silentii siue artificii vel teste.aut ex hebreo & syro acerua ta vel suspensa silua.

תְּלַסַּר Thelaſar.Coaceruationem vel suspensionem auferens: aut coaceruationis vel suspensionis recessus.

טֹלֶם Thélem.Agnus siue ros eorũ: aut syriace vmbra eorum.

תַּלְמָלָה Thelmela.Aceruus salis vel naute: aut suspensio vel appẽsio salis vel naute.

טַלְמוֹן Thelmon.Ros preparatus vel roris preparatio: aut roris munus: vel ros numeratus: aut ex syro & hebreo vmbre preparatio.

תֵּימָא Thema.Admiratio: vel consumatio: aut austrum.

תֵּמָה Thema.Esd.2.& Nee.7.interpretatur Delens vel radens: aut abstergens: vel syriace percutiẽs.

תֵּימָן Theman.Australis vel aphricus: aut consumatus vel perfectus: aut syriace ibi.

תֵּימָא Theman.Iob.6.& Hiere.25.Admiratio: vel consumatio: aut austrum.heb.thema.

תֵּימָנִי Themani.Perfectissimus: vel australis: aut syriace cõstitut?

תְּמַנִּתָה Themanites.Idem.

תְּמֻנָּה Themna.Imago vel figura: aut numeratio vel numerans aut syriace constituta.

תָּעֲנָךְ Thenach.Cõfrigẽs te: vel hũilians te: aut rñdens tibi.

תַּנְחֻמֶת Thenath.Idem.heb.thenach.

תַּנְחֻמֶת Thenoémeth.Consolatio: vel penitentia: aut doni lagunc la vel murus: siue donum indignationis vel caloris: aut requies mortis.

θεοδώς. Theodas.Fluens aqua.G.

θεοδότιος Theodotius.Deo datus.G.

θεόφιλος. Theophilus: Amicus dei: vel deo dilectus.G.

תְּרָפִים Theraphim.Simulachra vel statue: aut figure l' imagines.

עֵרְפֶּל רְאֵי Therphalei.Raptores fatigati vel laborioſi: aut series miraculosa vel ruinosa: aut ex syro & hebreo mons vel custos miraculi vel ruine: aut folium laboris.

תִּרְצָה Therſa.Complacens: vel volens: aut suauis: vel currens.

θεσσαλονί Theſſalonica.Dei altera victoria: aut situs siue positio alterius uictorie.G.

κη. θεσσαλονί Theſſalonicenſes.Idem.p.n.G.

κεῖς. Theſſalonicenſis.Idem.s.n.G.

θεσσαλονι Theſbites.Captiuans: vel cõuertẽs: aut sedens vel habitãs

κεῖς. Thet.Verrere: siue scopis mundare.D

תְּחַשְׁבֵי Thethel.Appensio.heb.thechel.

תְּכֵלָה Thyatira. Odor siue sacrificium laboris vel contritionis. G.

θυάτειρα. Thyatirenſ.Idem.p.n.G.

θυατειρεῖς Thicon.Medium vel intermedius: aut preparatio.

תִּיכֹן Thyphonicus.turbulentus: vel tempestuosus.G.

τυφωνικός. Thimon.Honorabilis: vel preciosus.G.

κός. Thimeus.Cecus vel cecitas.D.

τίμων. תִּירָס Thiras.Demolitor: siue destructor: aut irrorãs: vel irrorat?

תִּירְיָא Thiria.Exploratio: vel contemplatio:

טוֹבִיָּה Thobia.Bonus dominus: vel bonitas domini.

Thobias.Idem.

תֹּכֶן Thócen.Medium: vel intermedius: aut preparatus.

תֹּפֶל Thóphel.Ruina: aut stultitia: siue insulsitas: aut insipiditas

תֹּף Thóphet.Tympanum: vel seductio: aut dilatatio.

תֹּגַרְמָה Thógorma.Osseus: vel robustus: siue incolatus nimi? : aut peregrinus valde: vel timens valde: seu anxiosa celsitudo

תּוֹלָע Thola.Vermis: aut vermiculus: vel coccus aut coccineus.

תּוֹלָד Tholad.Natiuitas: vel generatio.

תּוֹלָעִי Tholaite.Vermes: aut vermicu'i: vel coccus aut coccinei.

תַּלְמַי Tholmái.Sulcus.f.qui fit cum aratro: aut suspendẽs aquas: vel coadunatio aquarum.

Tholomai.Idem.

Thomas.Abyssus: vel geminus: & grece didymus appellatur: quod interpretatur gemellus.ideſt ille qui cum alio vno & eodem partu nascitur.D.

τόπος. Thopo.Locus.G.

תִּרְצִי Thosaites.Dissipatio vel dissipatus: aut exiens.

Thosan.In greco scribitur chosam: & hebraice interpretatur diuinans.D.

תְּעִי Thou.Errans.

תֹּחַ Thóu.1.Paralip.6.interpretatur Telum: vel iaculum.

θρᾷκες. Thraces.Asperi: vel saxosi.G.

θρασέα. Thrasea.Audax: vel temerarius.G.

תּוּבַל Thubal.Orbis: vel mundanus: aut confusio vel ignominia seu portatus vel adductus.

יוּבָל Thubal.Genñ.4.Desluẽs: siue apportãs: vel inuetescens: aut germinãs: siue iubileus: vel buccina.heb.iubal.

תּוּבַלְקַיִן Thubalcáin.Mundana possessio vel emulatio : aut mundi nidus: seu cõfusionẽ possidẽs: vel ignominiam emulans.

De incipientibus a littera.u.

UAgao.Interior: vel intimus: aut elatus vel eleuatus: siue corporeus.D.

Vaiecra.Liber leuitici sic vocatur ab hebreis: quia sic incipit.ideſt & vocauit.

Vaiedaber.Liber nũeri: quia sic incipit.i.locutusq; est.

וְרֹחָא Vaisátha.Aspergens thalamum vel cubiculum: aut ex syro & hebreo vc oliue.heb.vaizátha.

וַפְסִי Vapſi.Fragmentũ vel particula: aut diminutio l' diminut?.

וַשְׁנִי Vaſseni.Secundus: vel dualis: siue mutatus: aut coccineus: vel dens aut annus meus.

וַשְׁתִּי Vaſthi.Bibens vel potãs: aut duplicãs: vel ponẽs: aut stamẽ

Vau.Et.quod est coniunctio.D.

אוּבִיל Vbil.Adductus vel portatus: aut luctuosus: vel veterascens

תּוּמְכָה Vcuca.Sculptura: aut preceptum: vel legislatio.

תֹּפֶם Vpham.Thalamus eorum: aut operimentum eorum: siue littus vel ripa eorum.

Vphamite.Idem.plu.nu.

אוּלַי Vlái.Fortitudo: vel stultitia: aut forsitan.

אוּלָם Vlam.Vestibulũ: vel portic?: aut fortitudo l' stultitia eorũ.

אוֹר Vr.Ignis: vel lumen aut lux.

חוֹר Vr.Nu.31.& Ioſ.13.&.1.Paralip.2.&.4.Et.2.Paralip. In omnibus his locis interpretatur libertas: siue albedo: aut foramen.

עִירִי Vrai.Vigil: aut ciuitas: siue denudans: vel euacuans: aut pullus.f.asini.heb.irai.

חוֹרָם Vram.Libertas eorum: siue albedo vel foramẽ eorum.

Vrbanus.Latinum est.

אוּרִי Vri.Ignis: siue lumen aut lux.

חוּרִי Vri.Nu.13.&.1.Paralip.5.Interpretatur irascens: vel libertas: siue albedo: aut foramen.

אוּרִיָּה Vria.Ignis domini: siue lumen domini: aut lux domini.

Xan.Za.

Vrias.Idem.

אוּרִיאֵל Vriel.Ignis dei: siue lumen dei: aut lux dei.

חוּשִׁים Vſan.Festinantes: vel tacentes: aut sensuales.heb.vsim.

חוּשָׁתִי Vsathi.Idem.s.n.

Vsathites.Idem.

חוּשִׁים Vsim.Idem.p.n.

עוּתַי Vthái.Peruersitas: aut hora: vel temporalis.

אוּזָל Vzal.Ambulans: seu vilificans: aut distillans.

X De incipientibus a littera.x.

Andicus.Mensis aprilis G.

ξανθικός.

De incipientibus a littera.z.

ZAbad.Dos siue dotatus.

זְבַד Zabadei.Idem.p.n.D.

Zabadía.Dos domini: siue dotauit dominus.

זַבְדִּיָה Zabadías.Idem.

Zabbai.fluxus: siue fluens.

זַבַּי Zabam.Tremor: aut vexatio.heb.zauan.

זְעָוָן Zabath.Dos siue dotatus.heb.zabad.

זָבָד Zabdi.Dos vel dotatus: siue fluxus abundantia.

זַבְדִּי Zabdias.Idem.heb.zabdi.

Zabdiel.Dos dei: siue dotatus dei.

זַבְדִּיאֵל Zabdihel.Idem.

Zabed.Dos siue dotatus.

זָבָד Zabedías.Dos domini: siue dotatio domini.

זַבְדִּיָה Zabeth.Dos siue dotatus.heb.zabed.

זָבָד Zabina.Fluxus vel fluens nunc: aut syriace venditio: vel emptio.

זַבִּינָה Zabulon.Habitaculum vel habitans.

זְבוּלוֹן Zabulonite.Idem.p.n.

Zabulonites.Idem.singu.nu.

Zachai.Purus: aut nitidus: vel syriace iustus.

זַכַּי Zachai.Nec.3.Fluxus siue fluens.heb.zabai.

זַבַּי Zacharías.Memoria domini: aut masculus domini.

זְכַרְיָה Zacher.Memoria: siue masculus.

זֵכֶר Zacheus.Purus: aut nitidus: vel syriace iustus: aut iustifica tus.D.

Zachur.Memor siue memorans: aut masculinus.

זַכּוּר Zadab.Dos siue dotatus.heb.zabad.

זָבָד Zaph.Peluis vel hydria: aut limen vel superliminare: seu finis: vel consumatio: aut iuncus: vel pelagus.

סַף Záin.Fornicatio: aut syriace arma.D.

Zama.Cogitatio: aut scelus: vel turpitudo.

זָמָה Zamma.Idem.

Zambri.Cantans vel psallens: seu vitis vel palmes: aut putatio vel prescissio.

זַמְרִי Zamira.Idem.

זַמִּירָה Zamran.Idem.

זַמְרָן Zamri.Idem.

Zamri.1.Paralip.11.Interpretatur custos: vel adamas: seu vepres vel spina: aut fex.heb.samri.

שִׁמְרִי Zamri.Nec.3.Loquens: vel amarus: aut exaltans: vel syriace agnus.heb.amri.

אִמְרִי Zanóa.Obliuio: siue abiectio: vel ista requies: aut ista consolatio.

זָנוֹחַ Zanóe.Idem.

Zára.Oriens: vel orientalis: aut claritas.

זָרַח Zarai.Idem.

Zaraias.Oriens dominus: aut claritas domini.

זַרְחְיָה Zaraias.1.Paralip.6.vbi dicitur Azarias genuit zaraiam & zaraias.&c.interpretatur princeps domini: siue canticum domini.heb.saraias.

שְׂרָיָה Zarath . Iste explorans vel contemplans : aut oliua explorationis vel contemplationis : siue iste turtur

זֶרַח

vel oliua turturis.heb.zethar.

זָרַח Zare. Oriens vel orientalis: aut claritas.

זָרֶד Zared. Aliena descensio: aut extranea vel sparsa potestas.

זַרְחִיָה Zaree. Oriens dominus: aut claritas domini.heb.zaria.

קְצִיעָה Zarée. 4. Reg. 25. interpretatur caluus vel caluicium: aut glacies: vel gelu.heb.carée.

זרחי Zareite. Orientales: aut clari.

זָרֶשׁ Zares. Extranea miseria: vel extranea hereditas: aut sparsa miseria vel hereditas: seu circulus vel corona miserie vel hereditatis.

זָרֵד Zareth. Aliena descensio: aut extranea vel sparsa potestas heb.zared.

זַרְחְיָה Zarias. Oriens dominus: aut claritas domini.

שְׂרָיָה Zarias. 1. Paralip. 6. interpretatur princeps domini: seu cāticum domini.heb.sarias.

זָתָם Zathan. Oliua eorum: siue iste perfectus: aut iste consumatus: vel iste simplex.heb.zatham.

זְאֵב Zeb. Lupus.

זַבְדִי Zebedeus. Dos siue dotatus: aut fluxus vehemens.

זַבְדְיָה Zebedia. Dos domini: siue dotauit dominus.

זֶבַח Zébec. Victima aut sacrificiū: vel decollatio aut iugulatio.

זְבִידָה Zebida. Dotata: siue dotatio.

זְבוּל Zebul. Habitaculum: vel syriace sterquilinium.

זִכְרִי Zechri. Memor vel memorans: siue masculinus.

Zecliur. Idem.

זִלְפָּה Zelpha. Distillatio oris: aut vilitas vel contemptus oris

ζηλωτής. Zelotes. Emulator. G.

ζηνᾶς. Zena. Viuens. G.

זֵתָם Zethan. Oliua eorum: siue iste perfectus: aut iste consumatus: siue iste simplex.heb.zetham.

שֵׁתָר Zethar. Explorās: aut putrefactō: vel putrefaciēs.heb.sethar.

זֵתוּא Zethu. Oliuetum.

Zethua. Idem.

זְעַן Zeuan. Tremens aut tremor: vel vexatio.

זִיעַ Zíe. Sudor: aut tremor.

זִיף Ziph. Ifstud os vel ista bucca: aut syriace falsitas vel falsus.

Ziph a. Idem.

Ziphel. Idem. p.n.

Zio. Iste: vel syriace splendor: aut claritas.

Ziza. Vniuersalis vel omnimodus: seu bestia vel fera: aut resplendens: vel syriace recedens.

Ziza. 1. Paralip. 23. vbi dicitur Leeth & ziza: interpretatur fornicatio: aut syriace nutrimentum: vel arma.heb.zina.

Zizamoi. Equus vel hirundo aquarum: aut tinea aquarū: vel syriace cecitas.

Zizara. Hirundinē vidēs: aut tineā vel equum vidēs.

Zocho. Protectio vel vallatio eius: aut ramus vel cessatio eius.heb.focho.

Zocleth. reptans vel trahens.

Zoeth. Separatio: aut iste stupens vel pauidus: seu iste confractus: vel ex hebreo & syro iste descendens.

Zomim. Scelus vel turpidinem cogitantes: seu scelus sceleratorum.heb.zomzomim.

Zonca. repellens: vel abiiciens: aut obliuiscens: seu iste requiescens.

Zoom. Abominans: uel immundus.

Zorobabel. Alienus a confusione: aut aliena uel extranea confusio: siue extranea cōmixtio: aut dispersio confusiōis uel cōmixtionis: seu circulus commixtionis uel cōfusiōis

Zuzim. Postes: uel superliminaria: aut splendentes: uel syriace recedentes: aut pecunie.

ISta littera. D. in fine interpretationis posita significat interpretationem esse dubiam: ex eo quod characteres cum quibus ille dictiones originaliter fuerunt conscripte ignorantur. Item ista littera. G. in fine interpretatio nis posita significat interpretationem esse grecam.

Finis.

Omína que ſequuntur ſunt illa que in vtroq; teſtamento vicio ſcriptorum ſunt aliter ſcripta quã in hebreo & greco & in aliquibus bibliis noſtris antiquis. In primo autem ordine ponũtur ipſa nomina ſicut ſunt i bibliis noſtris modernis: in ſecundo vero ordine vel eregione ponũtur ſicut ſunt in hebreo & greco & in pfatis bibliis noſtris antiquis: & hoc per ordinem alphabeti.

A.

ABani.pro.bani.
Abdam.pro.amdan.
Abdehel.Geñ.45.&.1.Paralípo.1. pro.adbehel.
Abi.pro.ithai.
Abia.3.Reg.14.in fine: & in toto cap̃.ſequenti.pro.abiam.
Abiaiel.pro.abiáil.
Abiézer. Nu.1.&.2.&.7.&.10.&. 1.Paralípo.12.pro.ahiézer.
Abilam.pro.helam.
Abimélech.1. Paralipo.24. & ps. 51.pro.ahimélech.
Abinadab.3.Reg.4.p.ahinadab.
Abiſa.pro.abi.
Abiſab.pro.abiſaph.
Abiſac.pro.abiſag.
Abiſai.1. Paralípo.12.pro.amaſai.
Abiud. Nu.34.pro.ahiud.
Abiud.1.Paralipo.8.a. vbi dícitur genuit oza & abiud.pro.ahihud.
Achad.Geñ.50.pro.atad.
Achaim.pro.achain.
Achat.pro.achad.
Achelai.pro.achelaia.
Acheldemach.pro.acheldema.
Achia.Geñ.36.&.2.Reg.3.p.aia.
Achímaan.pro.achíman.
Achinóe.pro.achinóem.
Achinoen.pro.achinóem.
Achiſa.pro.achiſar.
Achítob.1.Paralipó.8.p abítob.
Acran.pro.abran.
Accus.Nee.10.&.12.pro.attus.
Addad.Geñ.36.vbi dícitur Regnauit p eo addad: nomẽq; vrbis eius.pro.hadar.
Adadezer.pro.adarézer.
Adaia.Nee.12.pro.iadaia.
Addan.pro.adín.
Adaſſa.1.Paralípo.7.pro.aia.
Adaſa.Nee.12.pro.addo.
Addoar.pro.adar.
Adrumetyna.pro.adramytena.
Aduram. 2. Paralípo.11. pro. aduráim.
Apharſathei. Eſd. 5. &. 6. pro. apharſachei.
Aphechdomíni.p.aphechdomím
Apheceía.pro.phetcía.
Apheg.pro.aphec.
Affenez.pro.aſſenez.
Aphonites.pro.ſephomites.
Aphupha.pro.aſupha.
Ageba.pro.geba.
Ahaía.pro.aia.
Ahaiath.pro.aua.
Ahamoni.pro.achamoni.
Ahía.2.Reg.21.pro.aía.
Ahías.1.Paralípo.15.pro.ſchías.
Ahiel.pro.hiel.
Ahiel.Eſd.10.pro.ſehiel.
Ahilam.pro.elath.
Ahímelech.1. Paralípo.18.pro.abimélech.
Ahohíman.pro.homam.
Ahoth.pro.ahod.
Ahotites.pro.ahohites.
Ahur.pro.hur.
Aíoth.pro.ahud.
Aíoth.Eſa.10.pro.aíath.
Albíalbon.pro.abialbon.
Alc.pro.lalc.
Alíam.pro.ailam.
Almathan.pro.almath.
Aluba.pro.aluan.
Amma.Iudí.1.pro.alba.
Ammad.pro.ammath.
Amalech.5.Regum.22. &.2.Paralipo.18.& Hiere.36.&.38.pro.amélech.
Amalech.ps.52.in titulo. pro.imalath.
Amaſías.2. Paralípo.28. pro.amaſa.
Amaſías. 2. Paralípo. 29. pro.amaſai.
Amaſías.ſopho.1.pro.amarías.
Amphar.pro.amthar.
Amim.pro.ami.
Aminadab.1.Reg.7.& 16.&.17.& 2.Reg.6. &.1.Paralip.9. &.10.& 15.pro.abinadab.
Amizadab.pro.amízabad.
Ammon.Geñ.19.g.pro.benami.
Ammon.2.Reg.3.pro.amnon.
Ammoníte.z. Paralípo.26.a. vbi dícitur Et cõtra ammonitas.pro. meonite.
Anam.pro.anan.
Anan.Geñ.36.pro.ana.
Anan.1.Paralípo.3.pro.anani.
Anana.pro.anania.
Ananeel. Hiere.32. pro.anameel.
Anani.Nee.8.pro.anan.
Anania.Nee.12.pro.anani.
Anen.pro.anem.
Aniolíab.pro.ani & eliab.
Annum.pro.annun.
Aram.Nomẽ viri.Geñ.11.&.1.Paralipo.23.pro.haran.
Aram.Ruth.vltimo.pro.ram.
Arari.2.Reg.23.d.pro.aradi.
Aras.2.Paralípo.34.pro.aſra.
Arath.pro.arad.
Arebia.pro.ſarebia.
Areth.Nee.10.pro.areph.
Arphaſei.pro.apharſei.
Arphat.pro.arphad.
Arib.pro.iarib.
Ariph.4.Reg.15.pro.arie.
Arnon.Nu.21.d.ibi. Vt requieſcerent in arnon.&.f.ibi. Et deuorabit arnon moabitarum.pro.ar.
Arodítes.1. Paralípo.11. pro. arorites.
Aromath.pro.aromaph.
Arothites.pro.arorites.
Aruaphet.pro.arnapher.
Aſa.1.Paralipo.7.f.pro.aía.
Aſach.pro.achac.
Aſael.3.Reg.19.&.2.Paralípo.22. pro.azael.
Aſalephum.pro.aſalelphuni.
Aſarſaluſím.pro.aſarſuſím.
Aſebia.Nee.9.pro.aſebnia.
Aſecha.pro.azécha.
Aſephdana.pro.aſebdana.
Aſemaa.pro.aſena.
Aſemoth.pro.aſemon.
Aſſen.pro.aſſem.
Aſſenez.pro.aſcenez.
Aſſenez. Geñ.41.&.46.pro.aſeneth.
Aſer.Exo.6.pro.aſir.
Aſer.1.Paralípo.7.pro.iaſer.
Aſeroth.Ioſ.10. &.12.&.15.pro.aſedoth.
Aſerſua.pro.aſerſual.
Aſerſua. Ioſ.19.a.vbi dícitur Beth marchaboth & aſerſua: pro.aſerſuſa.
Aſía.ad Ro.16.pro.achaía.
Aſyncretus.pro.aſyncritus.
Aſmaueth.pro.azmáueth.
Aſmoth.pro.azmoth.
Aſoph.pro.aſoth.
Aſon.pro.aſom.
Aſornoa.pro.aſor noua.
Aſoromamſame. pro.aſor:amãm: ſame.
Aſrael.1.Paralipo.12.pro.azrael.
Aſtharoth. Nu.32.& Ioſ.16.&.18. pro.atharoth.
Aſtharoth.Iudí.3.pro.aſeroth.
Aſſur.1.Paralipo.2.&.4.p.aſhur.
Athmata.pro.amta.
Athupha.pro.atípha.
Athus.Nec.3.c.pro.achus.
Auín.pro auím.
Auíoliab.pro.ani & eliab.
Axab.pro.axaph.
Azab.pro.aſaph.
Azaba.pro.agaba.
Azaph.pro.aſaph.
Azarías.2.Paralíp.31. vbi dícitur Azarías & naad.pro.azazías.
Azarías.Nee.10.pro.azanías.
Azauoth.pro.azanoth.
Azboth.pro.azboch.
Azebeth.pro.zabad.
Azech.pro.aza.
Azem.pro.aſem.
Azí.Nee.11.b.pro.ahazí.
Aziam.pro.azía.
Aziel.pro.iaziel.
Azíud.pro.maazíuth.
Azone.pro.zanóa.
Azur.Eſd.2. & Nee.7.pro.arhur.

B.

BAala.Ioſ.19.pro.bala.
Baaladiud.p.baalath & iud.
Baalím. Oſee.2. vbi dícitur Et nõ vocabis me vltra baalím.p.baali
Baana.1.Paralípo.9.pro.banaa.
Baaní.pro.bani.
Bachachar.pro.bacbachar.
Bachanaí.pro.machbanai.
Badadi.pro.badad.
Bala.Ioſ.15.pro.baala.
Balaad.pro.baalath.
Balaana.pro.baalanan.
Balaanan.pro.balaan.
Baladam.pro.baladan.
Balam.pro.balan.
Baldáth.pro.baldad.
Balthaſar. Daniel.5.&.7.&.8.pro balſaſar.
Bana.pro.baana.
Banaa.pro.baana.
Banaí.pro.banaía.
Bania.Eſd.10.pro.zanía.
Baniel.pro.haniel.
Bara.1.Paralipo.8.b.pro.baraa.
Baſa.pro.bara.
Bauranites.pro.bauramites.
Bechetía.pro.becbecía.
Bechetías.pro.becbecía.
Bechín.pro.beuai.
Bechor.1.Reg.9.pro.bechorath.
Bechue.pro.becbuc.
Beleph.pro.heleph.
Belga.Nee.10.pro.belgai.
Belgí.pro.belga.
belſar.pro.belſan.
Belſatím.pro.abelſatím.
Beltecen.pro.elthecen.
Benádab.pro.benadad.
Beneſeth.pro.benéſed.
Benhenon:pro.benhenom.
Beniamín.2.Paralip.31.vbi dẽ edẽ & beniamín.pro.meniamín.
Bennon.pro.beno.
Bercameth.pro.berrameth.
Berí. Geñ.46.pro.herí.
Beroth.z.Reg.8.pro.berothai.
Berſabe. z. Regum. 11 &.12. &.3. Regum.1.&.2.&.ps.50.pro.beth ſabe.
Berſabe.1.Paralip.3. pro.bethſue.

Berſan.pro.bethſan.
Bethamoth.pro.bethazmoth.
Bethanim.pro.ethanim.
Betharam.Nu.32.pro.betharan.
Betharan.Ioſ.13.pro.betharam.
Bethauen.Ioſ.8.pro.bethel.
Bethel.Gantí.2.pro.bether.
Betherai.pro.bethberai.
Bethphalech.pro.bethphaleth.
Bethlebaboth.pro.bethlebaoth.
Bethleemites.1.Paralipo.20.pro leemites.
Bethſaida.Iob.5.pro.bethesda.
Bethſeca.pro.bethſeta.
Bethſimon.pro.bethſimoth.
Bethuc.pro.becbuc.
Biblii.pro.giblii.
Boem.pro.boen.
Bonni.Nec.9.pro.banani.
Boſtram.pro.beaſthara.
Bubaſtus.pro.pubaſtus.

C.

CAath.1.Paralipo.6.vbi dicitur Caath filiꝰ eiꝰ.pro.táath.
Cadeſbarne.Deut.1.in fine capi.p cades.
Calaal.pro.talal.
Calephi.pro.caleb.
Canath.Iudi.1.pro.tanach.
Capſeel.pro.cabſeel.
Carſathaa.pro.carchaa.
Carſathiarim.Eſd.2.pro.carſatharim.
Carſathiarim.Hiere.48.p.carſarim.
Carthari.pro.carthan. (thim.
Caſeth.pro.cafed.
Cauda.pro.clauda.
Celaía.Nec.12.pro.celaí.
Celatha.pro.cchálatha.
Cerethi.4.Reg.11.pro.cari.
Ceſien.pro.ceſion.
Cethis.pro.cethilis.
Ciph.pro.ziph.
Ciphei.pro.ziphei.
Cirinus.pro.cyrinius.
Colozai.pro.coloza.

Ch.

Chaana.pro.chanaana.
Chai.pro.hai.
Chamaal.pro.bamaal.
Chaman.pro.chamaam.
Chanáan.Iudi.10.pro.maon.
Chanaan.3.Regum.22.pro.chanaana.
Chanaan.Hiere.41.p.chamaam.
Chariathiarim.pro.carſatharim.
Cheboleth.pro.ceboleth.
Chelmach.pro chelmad.
Chelon.pro.elon.
Cherubim.2.Reg.22.pro.cherub
Chum.pro.chun.
Chuſa.pro.chuza.
Chuſi.1.Paralipo.6.pro.cſi.
Chuſi.ps.7.pro.chus.

D.

DAmaſcenus.1.Paralipo.18.p darmaſcenus.
Damaſcus.4.Reg.16.b.vbi dicitur Perrexitq; achaz i occurſum theglatphalaſar regi aſſyriorum in damaſcum.pro.dumaſcus.
Damaſcus.1.Paralipo.18.Et.z.Paralipo.16.&.24.&.28.pro.darmaſcus.
Dan.1.Paralip.26.c.pro.ladan.
Daram.pro.adara.
Daran.1.Paralipo.2.pro.dara.
Deda.pro.decla.
Delbora.pro debbora.
Deptha.pro.depcha.
Díbon.Eſa.15.pro.dimon.
Diei,pro.dieui.
Dodan.pro.dodáu.
Dodanim.1.Paralip.1.p.rodanim.
Doech.pro.doeg.
Dom.pro.adon.
Duram.pro.dura.

E.

EBal.Geñ.10.pro.obal.
Edenna.pro.denna.
Edom.Ioſ.3.pro.adom.
Ephermeſta.pro.phermeſta.
Ephor.pro.ephod.
Ephraim.1.Reg.13.pro.ephra
Egbathanis.pro.echmatha.
Eleph.pro.eled.
Eliadam.pro.eliada.
Elibaa.pro.eliaba.
Eliphalech.pro.eliphalet.
Eliſu.pro.eliſua.
Eliſua.1.Paralipo.3.pro.eliſama.
Elmeleth.pro.elmélech.
Elnaen.pro.elnaem.
Elrath.pro.elcath.
Elul.3.Reg.6.pro.bul.
Elziph.pro.ziph.
Emath.Nec.12.pro.maa.
Ennada.Nee.3.pro.ennadad.
Enadab.pro.enadad.
Enebad.pro.enedad.
Enganni.pro.enganním.
Ennon.pro.ennom.
Eſamari.pro.ieſamari.
Eſcharioth.pro.iſcharioth.
Eſdras.pro.ezras.
Eſel.pro.ézel.
Eſer.1.Paralipo.4.pro.ézer.
Eſrael.pro.ezrael.
Eſrom.pro.eſron.
Eſromite.pro.eſronite.
Ethaia.pro.echaia.
Etham.pro.ethan.excepto.Exo.13.&.Nu.33.&Iudi.15.&.1.Paralip.4.a.vbi dr iſta quoq; ſtirps etham.&.e.&.2.Paralipo.11.
Ethan.1.Paralipo.4.a.ibi Iſaar:& ethan.pro.ethnan.
Ethanni.pro.hanni.
Ethilon.pro.thilon.
Euchodia.pro.cuodia.
Eufrateus.pro.efrateus.
Euilath.pro.euila.
Exul.pro.cheſil.
Ezeab.pro.ezgad.
Ezechiel.Eſd.8.pro.ieziel.
Ezethan.pro.ecetan.
Eziel.1.Paralipo.27.c.pro.ezriel.

F.

FAdaía.4.Reg.22.p.adaía.
Faleam.pro.falea.
Falech.pro.faleg.
Falech.1.Paralip.2.e.pro.faleth.
Falech.1.Paralipo.2.f.pro.falet.
Fares.Eſd.2.&.8.pro.pharos.
Farnath.pro.farnach.
Farſandatham.pro.farſandátha.
Felcía.Nec.11.pro.felelia.
Felethi.3.Reg.1.pro.rei.
Felethi.4.Reg.11.pro.raſin.
Filethus.2.ad Timoth.1.d.pro.fygellus.
Finon.Nu.33.pro.funon.
Fiton.pro.phitom.
Fuaite.pro.funite.

G.

GAabathites.pro.gabaathites.
Gaad.pro.iaath.
Gaam.pro.gaas.
Gaaz.pro.gaas.
Gabaa.1.Regum.14.a.vbi dicitur ſub malo granato que erat in agro gabaa.pro.migron.
Gabaad.pro.gabaath.
Gaber.4.Reg.9.pro.gur.
Gabin.pro.gabim.
Gadihel.pro.iadihel.
Galilea.Ioſ.15.pro.galiloth.
Gallim.Eſa.15.pro.agallim.
Gamalías.pro.gamarías.
Ganzo.pro.gamzo.
Gaon.pro.gaam.
Gazer.Ioſ.15.&.1.Paralip.26.pro iazer.
Gebelem.pro.gemele.
Gebneel.pro.iebneel.
Gehennon.pro.gehennom.
Geldeti.pro.gedleti.
Gemineus.pro.iemineus.
Gemini.pro.ieminí.
Geneſar.Matth.14.p.geneſareth
Geraſeni.pro.gergeſeni.
Geraſeni.Marc.5.a.& Luce.8.p gadareni.
Gerſan.pro.gerſam.
Gerſon.1.Paralip.15.& Eſd.8.pro gerſom.
Geſa.pro.ieſa.
Geſſuri.2.Reg.2.pro.aſſuri.
Gethai,pro.gethám.
Gethei.4.Reg.7.pro.ethei.
Gether.1.Reg.30.&.1.Paralipo.7.pro.iether.
Gezen.pro.gezez.
Gezre.pro.gerze.
Golam.pro.golan.
Gothan.pro.gotham.

H.

HAdría.pro.andría.
Haemes.pro.habes.
Hapſan.pro.hapham.
Hay.Nec.11.pro.haya.
Hayan.pro.hayam.
Hayla.pro.hayloth.
Hayla.4.Reg.18.pro.hala.
Haylam.pro.haloth.
Haylam.4.Reg.17.pro.hala.
Hana.pro.haua.
Hebrona.Nu.34.pro.zephróna.
Hefer.pro.hafor.
Helam.1.Paralip.9.pro.hela.
Helcheten.pro.helthece.
Helchías.Nee.1.pro.hechelías.
Helchías.Hiere.38.p.melchias.
Heleth.pro.heled.
Helon.Ioſ.19.c.vbi dicitur Helon &thenna.&.1.Paralipo.6.f.pro. (aialon.
Hennon.pro.hennom.
Hiedor.pro.gedor.
Hierobaal.2.Regum.11.pro.hierobeſeth.
Hieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralip.23.pro.hieroam.
Hiram.Geñ.38.pro.hira.
Hiram.2.Reg.20.pro.hira.
Hirani.2.Paralipo.2.&.4.&.8.p. huram.
Hiſmaaſia.pro.maaſia.
Hoſdi.pro.hodſi.
Hothan.pro hotham.
humeſen.pro.himeſem.
Hus.1.Paralipo.8.pro.ichus
Huſan.pro.huſam.

I.

IAcham.pro.iachan.
Iachanen.pro.iachanem.
Iachur.pro.iathur.
Iadab.pro.iaath.
Iadi.pro.iada.
Iadan.pro.iada.
Iadiel.pro.iahiel.
Iadin.pro.iadon.
Iael.pro.Iael.
Iahalon.pro.ialon.
Ialel.1.Paralipo.4.pro.ialalel.
Iamnia.pro.iabnia.
Ianadiath.pro.iaath.
Iarbi.pro.iarib.
Iareb.pro.gareb.
Iareth.pro.iared.
Iaſa.Eſa.15.Pro.iahas.
Iaſie.pro.iafie.
Iaſiel.1.Paralipo.12.pro.iaziel.
Iaſon.Act.21.pro.mnaſon.
Iazal.pro.ozal.
Icaboth.pro.icabod.
Ieblaan.pro.ieblaam.
Iebſam.pro.cibſáim.
Iebron.pro.gebeton.
Iecbaa.pro.iegbaa.
Iechbaa.pro.iegbaa.
Iecnal.pro.iecnam.
Iechonías.Hiere.22.&.37.pro. chonias.
Iechonías.Hiere.35.&.40.&.42 &Ezech.8.&.11.pro.iezonias.
Iechri.pro.achi.
Iechri.1.Paralip.8.&.2.Paralipo. 23.pro.zechri.
Iecter.pro.iether.
Iedaba.pro.ierala.
Iedboa.pro.ieddóa.
Iedelías.pro.gedelías.
Iediel.Eſd.10.pro.iehiel.
Iehutiel.pro.iecutiel.
Ielon.pro.ielom.
Ieiada.pro.iedaia.
Iemleth.pro.iemlech.
Iemna.2.Paralip.29.c.pro.zema
Iepſem.pro.iebſem.
Ierobaal.2.Reg.11.pro.ierobéſeth
Ieroboam.1.Reg.1.&.2.Paralipo. 23.pro.ieroam.
Ieſſa.pro.Iaſſa.
Ieſbaal.pro.eſbáal.
Ieſban.pro.eſban.
Ieſbidenob.pro.ieſbibenob.
Ieſſen.pro.geſſen.
Ieſphan.pro.ieſphan.
Ieſimuh.pro.ieſimon.
Ieſia.pro.iezlia.
Ieſtra.pro.eſron.
Ieſue.Luce.3.pro.ioſe.
Ieſue.Hiere.40.pro.ieſſe.
Ieſur.pro.geſur.
Ieſus.1.Paralip.3.pro.ieſaias.
Ietham.pro.ietha.
Iethan.Ioſ.15.pro.iethnan.
Iether.1.Paralip.1.pro.ietheth.
Iethmoan.pro.iechmoam.
Iethraan.pro.iethraam.
Iethrai.1.Paralip.6.b.pro.ethrai.
Iethram.pro.iethran.
Iethrēmōn.pro.gethrēmon.
Iethros.pro.ros.
Iezechel.pro.iecethel.
Iezedeſia.pro.iegedelía.
Iezen.pro.gezem.
Iezreli.pro.iefreli.
Iezriel.pro.ezriel.
Ioachan.pro.ioachaz.
Ioachim.Hiere.52.g.& Ezechiel.1.pro.ioachin.
Ioachin.4.Reg.10.pro.ioachaz.
Ioamim.pro.iamin.
Ioarib.pro.ioiarib.
Ioathan.pro.iotham.
Ioatham.Nee.12.pro.ionathan.
Iobab.Geñ.46.pro.iob.
Iobama.pro iobania.
Iobel.pro.iohel.
Iobía.pro.hobía.
Iochabeth.pro.iocabed.
Iophe.pro.nophe.
Iophir.pro.ophir.
Iohanna.Ioh.1.f.vbi dicitur Tu es ſymon filius iohanna.pro.iona.
Iohannes.Ioh.21.d.vbi dicitur ſymon iohannis.pro.iona.
Iohelí.pro.iohel.
Ioiada.1.Paralip.8.pro.ioada.
Ionan.pro iohannan.
Ionathan.Nee.12.b.vbi dicitur ionathan filii eliaſib.pro.iohannā.
Iorei.pro.area.
Iofabeſeth.pro.ioſabéſed.
Iofabeth.pro.iozabed.
Iofachar.pro.iozachar.
Ioſeph.Matth.15.g.&.27.vbi dicitur Et ioſeph mater.& Marc.6.a.&.15.d.ibi Et ioſeph mater:& ibi & maria ioſeph.& Act.4.g.pro Ioſias.Zach.14.pro.ozías. (ioſes
Iothan.pro.zethan.
Iothan.1.Paralip.7.g.p.hotham.
Iofabath.pro.iozabad.
Iozaded.pro.iozabed.
Iſaar.1.Paralip.4.pro.ſaar.
Iſbaal.pro.iſbaab.
Iſraelítis.1.Paralipo.3.pro.izraelitis.
Iſraia.pro.izraía.
Iſtiman.pro.iſtimón.
Italía.Act.14.d.pro.attalía.
Ithamian.pro.ichamia.
Iuchadan.pro.iuchádam.
Iulia.ad Ro.16.pro.iunía.

L

LEed.pro.ieeth.
Leemas.pro.lechmam.
Lichoſtratos.pro.lithoſtrotos.
Lyſtra.Act.27.pro.myra.
Loche.pro.iothe.
Lodadín.pro.lodadíd.
Luzai.pro.eluzai.

M

MAarem.pro.arem.
Maaría.pro.maraía.
Maaſía.1.Paralip.9.pro.maaſi.
Mabdiel.pro.magdiel.
Mabſan.pro.mabſam.
Macharai.pro.maharai.
Madan.Ioſ.11.&.12.pro.madon.
Madian.Hiere.38.pro.mathan.
Madíd.pro.adíd.
Magdiel.pro.magdalel.excepto.1 Paralip.1.
Magedan.Matth.15.in fine.pro. magdala.
Magmas.pro.machmas.
Mainna.pro.maimin.
Malaath.pro.maalath.
Malachías.pro.malachí.
Mambres.pro.iambres.
Mamucha.pro.mamuchan.
Manſer.pro.mamzer.
Mapſar.pro.mabſar.
Marmach.pro.marma.
Maſán.pro.maſal.
Maſpha.Ioſ.21.in fine p.miphat.
Maſi.pro.maſia.
Maſia.Nec.10.pro.mazía.
Mathamu.pro.mathaniu.
Matthat.pro.mathatha.excepto. Luce.3.
Mathatías.4.Reg.24.pro.matha
Mathet.pro.mathata. (nias.
Mathmata.pro.machmatath.
Mathreth.pro.mathred.
Mathuſalem.pro.mathuſale.
Mechphia.pro.megphias.
Medalaa.pro.merala.
Meezabel.pro.meetabel.
Mephat.Geñ.14.pro.miſpat.
Mehèratites.pro.mecheratites.
Melcha.Luce.3.pro.melea.
Melchías.Nee.3.b.pro.meltías.
Melchon.pro.melchom.
Melech.Geñ.28.& i titulo.ps.87 pro.maalath.
Mer.pro.emer.
Mereth.pro.méred.
Merodach.4.Reg.20.p.berodach
Merom.Iudi.5.pro.meroz.
Meron.pro.merom.
Mes.1.Paralip.1.pro.meſech.
Meſluch.pro.meluch.
Methaal.pro.ethbaal.
Miamín.pro.miamin.
Micha.4.Reg.22.pro.michaía.
Michas.pro.michaias.
Mitylene.Act.28.a.pro.melita.
Mochober.pro.amochéber.
Moloch.3.Reg.11.pro.molchom.
Moſolla.pro.moſollam.
Moſollamoth.1.Paralip.9.p.moſollamith.
Mumín.pro.munim.

N

NAad.pro.náath.
Naalon.pro.naalol.
Naamim.pro.naaminí.
Naaroth.pro.anaaroth.
Nabeth.pro.abed.
Nabuchodonoſor.i toto hieremía excepto.cap.27.&.28.&.29.a.& 34.&.39.b.& in Ezech.26.&. 29.&.30.pro.nabuchodoroſor.
Nabuſarſathim.pro.nabuſarſachim.
Nabuſeſbán.pro.nabuſeſbaz.
Nachor.2.Reg.6.pro.nachon.
Naphei.pro.naphis.
Naphez.pro.nahem.
Naſor.pro.enaſor.
Natalía.pro.attalía.
Nathamelech.pro.nathanmélech
Nathanía.Eſd.10.pro.mathanía.
Nathaniel.pro.nathanel.
Nebaan.pro.nebaaz.
Nebo.Nee.7.pro.geba.
Nebuí.pro.nebu.
Nemroth.pro.nemrod.
Neptalím.pro.neptali.
Neri.Hiere.32.pro.neria.
Nodaía.pro.noadia.
Nophech.pro.nopheth.
Noram.pro.naaran
Noratha.pro.naarátha.

O

OBed.2.Paralip.15.&.28.pro ooded.
Obediel.pro.obed.
Obeth.pro.oded.
Ophal.pro.ophlal.
Ophír.Hiere.10.pro.ophaz
Olympiadē.ad Ro.16.p.olympā.
Orodi.pro.ororí.
Oſía.pro.ozía.
Oſiau.pro.oziáu.
Othím.pro.othní.
Oza.1.Paralip.16.pro.oſa.
Ozam.pro.oza.
Ozazín.pro.ozaziu.
Ozenzara.pro.ozenſara.
Ozías.1.Paralip.3.pro.ochozías.
Ozías.Hiere.42.&.45.pro.oſias
Oziel.1.Paralip.27.pro.ozriel.

P

PEdno.pro.apedno.
Priſca.ad Ro.16.a.& pria ad Corinth.16.d.&.2.ad Thimothe.4.d.pro.priſcilla.

R

BAbſaces.pro.rabſares.
Raphaim.1.Paralip.20.in fine.pro rapha
Rama.1.Reg.30.pro.horma.
Ramoth.Eſd.10.pro.ieramoth.
Rapſaces.pro.rabſaces.
Rapſaces.Hiere.39.pro.rabſares.
Rapſarís.pro.rabſaris.
Rechía.pro.rehía.
Regma.1.Paralip.7.pro.regina.
Rehem.pro.récem.
Remoth.pro.meremoth.
Reſemophim.pro.mophim.
Rímma.pro.rina.
Rimoth.pro.ierimóth.
Roma.1.Reg.30.pro.arama.
Romethiezer.pro.romemthiézer
Roth.pro.atharoth.

S

SAba.3.Reg.11.d.pro.ſoba.
Sabad pro elzabad

Saban.pro.ſabam.
Sabe.pro.ſaue.
Saber.Geſi.46.pro.ſaher.
Sabias.pro.aſabias.
Sabud.pro.zabud.
Sacha.pro.ſachacha.
Sachur.pro.zachur.
Saphan.1.Paralip.5.pro.ſapham.
Saphata.pro.ſaphatia.
Saie.pro.ſage.
Salmana.Oſee.10.pro.ſalman.
Salum.pro.ſalu.
Samma.1.Paralip.3.pro.hoſama.
Samathias.pro.ſamachias.
Sameron.pro.ſameronmeron.
Samroth.pro.ſamoth.
Sanamim.pro.ſananim.
Sanir.Deut.4.pro.ſeon.
Sanir.Iudi.10.pro.ſamir.
Sara.1.Paralip.1.pro.zara.
Sarahim.pro.ſaharim.
Saraia.1.Paralip.9.pro ſaaria.
Sareth.pro.ſared.
Sarith.pro.ſarid.
Sarma.pro.harma.
Sarona.pro.ſaron.
Sarſathin.pro.ſarſachim.
Saruch.pro.ſarug.
Saul.1.Reg.13.d.vbi dicitur ad terram ſaul.pro.ſual.
Scharioth.pro.iſcarioth.
Scena.pro.ſceua.
Sebechai.pro.ſebethai.
Sebenia.Nee.11.pro.ſemeia.
Sebna.pro.ſebnia.
Sechamonites.pro.ſelechāmōites
Sechar.pro.ſeza.
Sechenia.Nee.10.pro.ſebenia.
Sechri.pro.ſethri.
Seddo.pro.ſedoch.
Sephan.pro.ſepham.
Sephiphima.pro.ſephim.
Sephua.pro.ſephu.
Sephupham.pro.ſephuphan.
Seyr.4.Reg.11.pro.ſur.
Seyra.1.Paralip.7.pro.ſyra.
Sellaia.pro.ſellai.
Selebim.pro.ſelebin.
Selemau.pro.ſelemiau.
Selmai.pro.ſemlai.
Selmon.Nee.7.pro.ſelmai.
Selo.pro.ſeleph.
Sellum.Nee.3.d. vbi dicitur ſellū filius colozai.pro.ſellun.
Sellum.Nee.11.&.12.pro.ſellu.
Semei.Hiere.26.pro.ſemeia.
Semeias.1.Paralip.25.&.27.pro. ſemei.
Semerō.2.Paralip.15.p.ſemerim.
Semramite.pro.ſemranite.
Sennaar.Geſi.14.a.vbi dicitur.Et contra ſennaar regem adame.p ſenaab.
Senia.pro.ſema.
Sennim.pro.ſenanim.
Senon.pro.ſeon.
Seor.1.Reg.9.pro.ſeror.
Serim.pro.herim.
Seruch.pro.ſerug.
Seſban.pro.ſeſbaz.
Seſenna.pro.ſeſema.
Sethai.pro.ſebthai.
Sethia.pro.ſechia.
Siba.2.Reg.20.in fine. pro.ſiua.
Siban.pro.ſiuan.
Sichar.pro.ſichem.
Sicelech.pro.ſiceleg.
Sina.Deut.33.& Eccli.48.p.ſinai
Soba.Geñ.14.pro.hoba.
Sobal.p̄s.59.& Iudi.5. pro. ſoba.
Sochoth.Ioſ.15.&.1.Reg.17.&.19 pro.ſocho.
Sophat.pro.ſophach.
Soreth.pro.ſorech.
Staburzanai.pro.ſtarbuzanai.
Supham.pro.ſephupham.
Sunamitis.Cant.6.&.7. pro.ſulamitis.
Suri.pro.vri.

T

Tabitacumi.Marc.5.d.pro.talithacumi.
Tachaſin.pro.itachaſin.
Tebon.pro.chebon.
Tethron.pro.cethron.
Titichus.pro.tychicus.
Tubal.Geñ.4.pro.ſubal.

Th.

Thabitacumi.pro.talithacumi.
Thacan.pro.thartach.
Thalaſſa.Act.27.pro.laſſea.
Thamnatſare. Iudi.2. pro.thamnatáres.
Thana.pro.thanac.
Thanna.pro.thamna.
Thanam.pro.thanach.
Thannam.pro.thamna.
Thanani.pro.chanani.
Thanc.pro.thanach.
Thanes.pro.hanes.
Thantannai.pro.thathanai.
Thapſam.pro.thapſa.
Theglatphalaſar.1.Paralip.5.&.2. Paralip.28. pro. thelgatphalnaſar.
Theman.Iob.6.& Hiere.25.pro. thema.
Thenath.pro.tenach.
Thethel.pro.thechel.
Thoſan.pro.coſam.
Thubal.Geñ.4.pro.ſubal.

V

Vaſſatha.pro.vaizátha.
Vrai.pro.irai.
Vſan.pro.vſim.

Z

Aban.pro.zauan.
Zabath.pro.zabad.
Zabdias.pro.zabdi.
Zabeth.pro.zabed.
Zachai.Nee.3.pro.zabai.
Zadab.pro.zabad.
Zamri.1.Paralip.11.pro.ſamri.
Zamri.Nee.3.pro.amri.
Zaraias.1.Paralipo.6.pro.ſaraias.
Zarath.pro.zethar.
Zaree.pro.zaria.
Zaree.4.Reg.25.pro.caree.
Zareth.pro.zared.
Zarias.1.Paralip.6.pro.ſarias.
Zathan.pro.zatham.
Zethan.pro.zetham.
Zethar.pro.ſethar.
Ziza.1.Paralip.23.pro.zina.
Zocho.pro.ſocho.
Zomim.pro.zomzomim.

Finis.

Fo.

A 5.11.82.84
Ab 88
Abalienare 97
Abdita 44.
Aberrare 94
Abies 19.
Abietes 19
Abiicere.25.26.40
58.60.85.94.95.
151.162
Abiectio 25
Abiectum eſſe 109.
Abigere 104.116
Abintus 129
Abire 18.35.48
Abyſſus 169
Ablactare 25.
Ablata 95
Abominabilē fieri. 38.168.
Abomīari.25.140.
167.171
Abominatio.23.31.
100.168.171
Abortire. 25.161
Abradere.107.142
Abbreuiare 142
Abbreuatio 55
Abſcindere. 21.23.
50.87.
Abſciſſio 23
Abſcōdere.42.58
74.77.89.118.119
.157.
Abſcondita.58.110
111.118.137
Abſcondite 15.80.
82.
Abſcondíti 110
Abſcōditorū reperator.129.
Abſcōditū.43.110.
118.137.161.
Abſconſio 42.110.
Abſinthiū 84
Abſit 47
Abſorbere 15.82
154.167
Abſorbens 168
Abſq; 12.15.16.39.
82.
Abſq; filiis 122
Abſq; iugo 15
Abſq; ulla cauſa 9
Abſq; liberis eē.161
Abſqʒ tēpamēto 171
Abſtergere. 91
Abſtinere 97
Abſtrahere.29.92
94.105
Abſumere 109
Abūdans.146.165.
Abundare 158
Abundare deliciis 112.162.
Abundanter 71
Abundantes 146
Abundantia.29.76
155.162
Abuti 58.117
Ac 37
Acathes 155
Accedens 143
Accedeſ.11.94.143
Accelerare12.29.95
Accendere. 88.138
Acceptabulum.142
Acceptabula 142
Accerſere 40
Aceruus 21.23.94
95.116.124.147.
159.170.
Acetum 50
Accidens 143
Accidere. 9.143.
Accidentia 143
Acies. 126
Acies ordinate 27
Accictus.21.43.45
Acinere mūdare.32
Accingere.3.41.43
165
Accingere.ſad prelium.21.
Acinus 38.55
Accipe.84.103.138
Accipe cibaria.73.
Accipere i fidē.122.
Accipere pſonā.103
Accipe uxorē. 103.
Accipiter 101
Accolam eſſe 22
Acqeſcere.159.60.
108.164.
Acquirere.124.141
Accubare.79.146.
Accubatio 146
Accubitus 106
Acuere. 43.83.165.
Acus 54
Accuſare. 84.144
146
Accuſatio 104
Acuta 45
Acutiſſia petra.135.
Ad.5.11.80.82.118
Adam 2
Ad amaritudinē ad ducere.97
Adamas 35.164.
Adar 42
Addecimare. 125
Adeps. 48.72.126.
Adequare.30.157.
Addere.65.109.133
Adeſſe 119
Ad dexteram declinare.64
Adherere.27.42.
56.82.104.109.
156.157.
Adhibere 115
Adhuc 5.112.113
Ad dicendū 7
Adiicere 65
Adinuentiones. 66.
116.117
Adipes 48
Ad iracundiā concitare.77.91
Ad iracundiam prouocare.91.
Additamenta 65
Adiungere.82.101.
109.136.143.
Adiurare 60.115.
Adiutoriū.115.135.
Adiuuare.66.103.
109.115.119.132.
156.170
Ad laudandum 61
Adoleſcens 100
Adoleſcētia. 55.64
100.110.
Adoleſcentula 100
Adolere 140
Admē 5
Admirabile 2
Admirari 54.127.
154.156.
Admonere 38
Adonis 171
Ad paucitatem redigere.90.
Adorare.104.159.
170.
Adoratio 159
Ad ſiniſtram pergere.164
Adſum 36
Adſunt 36
Adducere. 12.64.
69.92.94.95.111.
117.
Aduena 70
Aduenam eſſe 22
Aduene 22
Aduenire 87.94
Aduerbiū iurādi 46
Aduerſarii.36.115.
154.160.
Aduerſarius.114.
140.160
Aduerſatrix 157
Aduerſum 93
Aduerſus.80.118.
119.
Adueſperaſcere.122
Ad uictum neceſſariū.46.
Ad uitā ptinēs. 46
Ad uitā refuare.46
Adulari 49
Adulterare 92
Adulteria 92
Adunare 154
Aduolare 114
Adurere 54
Aduſtio 73
Aer corruptus 157
Aereus color 44
A facie 129
Affectus 161
Afferre. 11.12.60.
103.117.
Afferens ſemen. 41
Affigere. 68.112
Affinitatem contrahere.57
Afflictio.4.83.120.
121.151.
Affligens uel depopulans.65
Affligere 60.65.69
83.94.100.108.
113.120.121.170.
Affligi 80.126
Affluere. 95.127
Ager.18.49.60.61
156.
Agger.47.50.67.
108.135.
Agere 124
Agere predas 132
Agitare 96
Agitatores 19
Agglutinare 27
Agmen 166
Agmina 50.125
Agna 79.144
Agne 73
Agni 58.73.78.79
Agnitio 34.99
Agnoſcere 61.99
Agnus.29.58.73.
78.79.149.157
Agantes 28
Agme 89
Amen 6
Amentia 156
Amethiſtus 3.48
Amica 62.151
Amici 149
Amicicias inire. 42
Amicire 115
Amicum eſſe 151
Amicus 149.151
Amygdale 167
Amygdalus 82.167
Amittere 112
Amor 2.
Amores uel dilectiones.2.
Amouere.23.32.33.
94.142
Amplexari 42.128
Amplexatio 42
Ampli?.71.113.145.
146.147
Amputare.40.142
An 6.32
Annales 39
Anathema 55
Anathematizare 55
Anceps 68.126
Ancilla 6.166
Ancille 6.166
Ancipites 126
Angeli 1.5
Angelus.35.80.88.
Angeli.38.61.105.
125.128.129.142.
Angeli pro principibus 128
Angulus.31.69.76.
128.129.142
Angusta 165
Angustare ſiue arctare.2.
Angustia. 28.122.
134.135.138.142.
155.
Angustiare.29.134
137.
Angustiari 68
Angustie. 68.90.
106.135.
Anguium 135
Anguſtus 134
Anni 165
Anima 84.101
Animal 12.46
Animalia 46
Anime 101
Annona 9
Annorū trium 163
Ante.86.93.111.128
129.139
Ante dare 138
Antemurale 47
Anteq̄ 59.129
Anticipare 3.138
Antiqua 15.139
Antiqui 70.139
Antiquitas 139
Amarum 91
Amarum eſſe 91
Amatores 62
Ambire 154
Ambulantes 35
Ambulare.11.31.35.
64.137
Amantes 28
Amē 89
Amen 6
Amentia 156
Amethiſtus 3.48
Amica 62.151
Amici 149
Amicicias inire. 42
Amicire 115
Amicum eſſe 151
Amicus 149.151
Amygdale 167
Amygdalus 82.167
Amittere 112
Amor 2.
Amores uel dilectiones.2.
Amouere.23.32.33.
94.142
Amplexari 42.128
Amplexatio 42
Ampli?.71.113.145.
146.147
Amputare.40.142
An 6.32
Annales 39
Anathema 55
Anathematizare 55
Anceps 68.126
Ancilla 6.166
Ancille 6.166
Ancipites 126
Angeli 1.5
Angelus.35.80.88.
Angeli.38.61.105.
125.128.129.142.
Angeli pro principibus 128
Angulus.31.69.76.
128.129.142
Angusta 165
Angustare ſiue arctare.2.
Angustia. 28.122.
134.135.138.142.
155.
Angustiare.29.134
137.
Angustiari 68
Angustie. 68.90.
106.135.
Anguium 135
Anguſtus 134
Anni 165
Anima 84.101
Animal 12.46
Animalia 46
Anime 101
Annona 9
Annorū trium 163
Ante.86.93.111.128
129.139
Ante dare 138
Antemurale 47
Anteq̄ 59.129
Anticipare 3.138
Antiqua 15.139
Antiqui 70.139
Antiquitas 139
Antiquus.70.125.
139.
Antra. 95.114.138
Annuere 70.144
Annulus 57.115
Annunciare.19.38.
93.110.
Annuncians 19.
Annunciationes 80
Anus 58
Annus 62.165.
Anxiari 115
Apparere.66.145.
Apedno 8
Appellare 143
Appendere.73.167
170.171.
Apertio 130.132
Aper 45
Aperire.17.24.127
129.132.144
Apes 27
Apertura 132
Aperture 131
Apis 27
Applaudere 147
Applicare. 59.94
104.122.143.
Applicari 82
Apponere.82.158.
159
Appreciare 123
Appreciari 68
Apprehendere.5.17
45.83.84.104.
154.156.171
Apprehenſio 104
A principio 29
Appropiquare.94
143.170
Appropiquatio 143
Apud 5
Aqua 87
Aque 87
Aque calide 64
Aque ductus 118
Aquila 104
Aquile 104
Aquilo 137
Aquilonaris 137
Arabes 125
Arabia 123
Arrabo 123
Arare 55.111.
Aranea 116
Aratio 55
Aratra 11.
Aratrum 55
Arbitrari 30
Arbitri 127
Arbor 7.160
Arbores 160.
Arbuſta 121
Arbuſtum 110
Arca 10.169
Arca uel capſella 9
Arcana 118
Arcanum. 116.137
Architectus 55
Arctare 68.83
Arcturus. 41.75.
86.114.
Arcus 144
Ardere. 16.30.68.
138.
Ardor 30.54.56

97.159.
Cõsecratio. 55.97.
Consecratus 97
Cõsensus. 126.147.
Cõseruare. 98.164
Considerare. 14.52 53.93.145.156. 158.168.169.
Consilia 42.66
Consiliari 106
Consiliarius 66
Consiliator 76
Consiliũ. 39.59.61. 66.76.88.106.116.
Consilium dare. 66.
Consilium inire. 66.
Consolari 95.97
Consolatio 97
Consolationem accipere. 97
Consolationes 97
Consolidare 45
Consopire 152
Consopiri 124
Conspectus 139
Cõspergere. 82.128
Conspersa 15
Conspersę 15
Conspicere 145
Conspuere 69.155
Cõsternari 44
Constituere. 65.67 89.100.101.105.119 130.140.155.158.
Constitutũ. 55.166
Constringere. 8.15. 83.110.171.
Consuere 171
Consuetudinẽ habere. 83.99.
Cõsuetudo 9.51.166
Consulere 32.154.
Consumare 170
Consumari 25
Cõsumatio. 76.99.
Consumatus 163
Consumere. 5.29 30.51.55.70.107 109.136.170
Consumi 22
Consumptio 116
Cõsumptũ esse. 150
Consurgentes. 140
Cõsurgere. 114.140
Consutum 58
Contabescere 124
Cõtaminare. 2.47 58.167.
Contẽnere. 12.13.91 118.154.
Contẽplari. 45.52. 147.145.154.169.
Contempta 13
Contẽptibilis 13
Contemptio 13
Contemptum 13.
Contemptus. 13.34. 154.
Cõtẽdere. 147.152.
Contenebrare. 158.
Contenebrari. 121 139.
Contenebratio. 58.
Contentio. 26.90. 91.101.
Contentiosa 102
Cõterere. 15.29.31. 33.35.37.58.61. 72.74.76.79.90 99.101.127.131.152 155.154.158.171.
Cõteri. 84.86.144.
Conternans 163
Contestari 113
Conticere 30
Conticescere 30
Contignatio. 9.143
Cõtinere. 9.73.142
Cõtingere. 27.87. 143.
Continuare 167
Contorquere 77
Contra. 5.11.36.65. 86.93.118.119.120 133.138.
Contractum 141
Contradicere. 7.95 127.
Contrahere. 8.43. 54.85.142
Contrahi 56.
Contrarium 36
Contrarius 143
Contrarius incedere. 126.
Contremiscere. 38. 44.103.146.149
Contristare. 60.65. 72.73.
Cõtristari. 11.69.121 139.146
Cõtritio 29.57.137 155.156.
Cõtritiões. 121.155.
Contumax. 91.99. 107.
Contumelia 26
Cõtumeliã facer. 93
Cõtundere. 80.159
Conturbare. 12.30. 34.55.50.76.105. 109.112.116.126. 141.147.
Conturbari. 12.84. 107.124.126.146.
Conturbatio. 1.12
Conturbatus 28
Cõtustum 79
Conuallis 6.21
Connubia copulare 57.
Conuenire 65.
Cõuersio. 157.158.
Conuertere. 36.105 157.162.
Cõuerti 56.106.
Cõuerti retrorsũ. 99
Cõuiescer. 108.147
Cõuinci delicto 10.
Conuiue 16
Conuiuiũ. 83.149 169.
Conuocare. 40.137
Conuoluere. 1.168
Cooperire. 52.137. 171.
Coopertorium. 137
Coplini 28
Cophinus 28
Coplosa 146
Copulare 21
Copulatio 82
Coquere. 8.19.96. 111.124.
Coquus 57.
Cor 15.80
Cor recipere 81
Cor vulnerare 81
Coram. 93.128.129 138.139.
Corda 72.81
Correctio 63
Coriandrum 20
Corrigeꝛ 56.67.171
Corrigia 168
Corripere. 48.63. 65.73.
Cornu 144.
Cornu pcutere. 93.
Cornua 144
Cornua produces. 144.
Cornutũ esse. 144
Corroborar. 20.45
Corroborari 45.
Corrodi 124
Corona 20.97.106 116.125
Coronare. 64.116. 137.158.
Corone 116.125
Coronule 106
Corrosio 127
Corpora uel cadauera. 22.
Corpus 19.21.22. 26.85.154
Cortex 128
Cortina 69
Corruere 79.94 101.126.127
Corrumpere 42
Corruptio. 42.160.
Corruptum 106
Coruí 122
Coruus 122.
Costa 136
Coste 136
Coturnices 162
Coturnix 162
Crapula 151
Cras 87
Crasse 18
Crassitudo 52.111
Crassum 18
Crassus 18
Crater 1.78.144.
Craticula. 42.73 150.
Creagre 66
Creare. 18.44.141.
Creator 18
Credere 150
Creditor 104
Crẽmare 140
Cremium 68
Crepido 115
Crescere. 19.21.27 71.117.136.145.156
Cribrare 56.96
Cribrum 73
Criminator 150
Crines 49
Crinis 144
Crypta 88
Crocus 78
Cruciare 44
Crudelis 53.74.
Crudelitas 74
Crudum 92
Cruor 50
Crura 79
Crustula panis 102
Cubare 146.160.
Cubicula 45
Cubicularia 108
Cubiculum. 43.169
Cubile 146.160
Cubiti 6.9
Cubitus 6
Cucumerariũ. 144.
Cucumeres 144
Cuius 11.
Culine 19
Culmen 143
Culpa 162
Culter. 54.135.158. 161.
Cultri. 5.23.49.54 158.
Cultus 53.111.
Cultusmuliebris. 91
Cum. 5.6.11.72.75 118.119.120.
Cumiq; 37
Cuncta 75
Cunei 42
Cuneus 81
Cupido 50
Cur 8.62.85
Cura 62.77
Curare 8.152
Curatio 152
Currens 149
Currentes 149
Currere. 147.149 152.
Cursor 15
Cursus 149
Currus 150
Cus 74
Custodia. 52.98. 150.164
Custodes 97.102
Custodire. 56.98 102.137.164.
Custos 164
Custos arce publice 25.
Cutis 24.114
Curuare. 77.79. 114.159.
Curuari 106.113

Damascus 31
Damnum 97
Damnũ inferre. 121
Dare 62.105.167
Datiui casus 5
Dator legis 53
De 2
Dealbare 81
Deãbulare. 55.167
Deambulatoria. 35.
Deaurare 58
Debellare 85
Debere 104
Debilis pedibus. 99
Debilitare 79
Debilitari 79.104
Debita 104
Debitor 43
Debitorẽ esse 104
Debitum 104.
Decachordus 125
Decaluare 91.109 144.166.
Decani 125
Decem 125
Decem millia 145
Decens 2
Decensus 69
Deceptio 160
Decernere. 55.139
Decerpere 9
Deceruicare 124
Decidere 86.93
Decima 125
Decima pars 125.
Decimas offerr. 125
Decime. 88.103.125
Decimus 125
Decipere. 37.65.99 103.107.132.151. 156.168.171.
Decipula 75
Declarare 102.131
Declaratio 131
Declinare. 23.50. 69.86.98.107.127 128.160.164.165
Declinare ad occasũ 122.
Delinare ad sinistrã 164.
Declinatio 125
Decliuium 123
De conspectu 129
Decor. 33.66.100. 125.
Decorar. 66.75.95.
Decores 100
Decori 100
Decorũ esse. 66.100
Decorus 33.58.66.
Decorticar. 129.142
Decrepitus 70
Decretum. 59.166
Decurrere 94
Decurrere faceꝛ. 90
Decursus 128
Dedicare 51
Dedicatio 51
Deducere. 64.69. 94.95.97.167
Deesse. 45.52.86. 99.113.
Defectio 44
Defectus 8.52
Deferre. 12.60.103
Defessus 66
Deficere. 3.8.22.25. 52.57.60.66.74. 75.80.88.90.107 113.114.115.116.119 130.140.156.162. 170.
Deficiens 116
Defigere. 57.98. 142.171.
Definitio 20
Defluere. 69.86.93 94.96.101.104. 167.
Deformari 25.
Deformes 148
Defricare 91
Degluere 15
Delicer. 61.107.108 162.
Deinceps. 54.117
Delectare 166
Delectari 120.156
Delectatio 166
Delere. 22.70.74. 75.78.79.83.86. 160.164.168.
Delicata 113.120
Delicate 129
Delicatum 120
Delicatus 150.166.
Delicie. 100.113.120
Delicijs affluere. 65. 120.
Delicta 132
Delictũ. 10.42.162.
Delictum cognoscere. 10.
Delinquere 10
Delubra 54.50
Delubra mortuorũ. 102.
Deludere 82
Demergere. 43.57
Demetere 17
Demisso capite. 4. 39.
Demoliri. 17.42. 71.100.105.
Demon 89.156
Demones. 156.166.
Demonia 5.155
Denigrare 56.
Denigrari. 159.160.
De nocte cõsurgere 161.
Dens 165.
Dens molaris 80.
Densitas 56
Dẽsum frõdosũ. 112.
Densum lutum. 111
Dentes 83.165
Dentes elephantor 165.
Denudare 132
Denunciare 113
Deorsum 120.170
Deosculari 104
Depasci 17
Depauperare 70
Dependens 69
Depilare 91
Depingere 53
Deponere. 37.67 69.75.102.
Depopulari. 13.65 156
Depositum 158
Deprauans 1
Deprauare 122
Deprecari. 17.48. 51.68.125
Deprecatio. 47.51. 125.
Depredari. 13.103. 117.156.165
Deprimens 86
Depulsa 29
Descendere. 57.69. 98.136
Descensio 98
De scorto natus. 41
Describere 53.169
Describere p genealogias. 63.
Descriptio 16
Deserere. 43.98.131
Deserta. 54.123.165
Deserte 54.163
Desertũ. 71.123.135.
Desertum esse 6
Desertũ facere. 54 163.
Desiderabile 50
Desiderabilia 50
Desiderabil. 50.77
Desiderare. 49.59. 76.77.123.153. 158.160.165.
Desideria 50
Desiderium. 1.2.94. 158.169.
Desinere 43.152
Desistere 17
Desolare 54.71.74 100.133.163.
Desolata 12.163.
Desolatio. 12.163. 164.
Desolationes. 163. 164.
Despectio 13
Despectus 13
Desperare. 7.60.96
Desperata 7
Desperatio 7
Despicere. 12.13.131. 141.145.167.
Despondere 65
Despõsar. 10.55.65.
Desponsata 10.
Desponsatio 57
Destructe 163.
Destructio. 37.54
Destruere. 36.54 55.104.105.153. 164.
Desuper 117
Derelinquere. 65 105.115.
Deridere 82.159.
Derisor 82
Derisores 82
Derisus 141
Derogare 125
Detegere 74
Detentio 122
Deterrere 57
Determinare 44
Detestandus 40
Detestari 40.140
Detinere 122
Detractio 82
Detractores 165
Detrahere. 13.25.69 82.84.85.91.93. 94.132.
Deuastare. 30.54 117.156.
Deuia 122
Deuiare 45
Deuium 105
Deuoluere 23
Deuorare. 5.15.35. 51.82.83.
Deuouere 55
Deus 1.5.155
Deuteronomium. 165.
De ultu 129
Dexter 64
Dextera 64
Dexterã tenere. 64
Dextera uti 64
Dextralia 112
Dextrũ. l. auster. 65.
Diabolicus 15
Diabolus 15.160
Diadema 80.97.
Dicens 7.
Diceꝛ. 7.27.92.120
Dicitur 7.
Dies 62.65
Dies duo 62
Dies festi 66
Dies festus 43.66
Dies insignis 77.
Dies iuuentutis. 14
Dies plene lune. 77
Differre 3.111
Difficile 128
Difficiles 60
Diffundere. 67.98. 131.
Diffundi 127
Digiti 133.
Digitus 9.133
Dignitas 33
Dignus 16
Dii 5
Dii gentium 5
Dii pro iudicibus 5
Diiudicare. 63.127
Dilaceraꝛ. 16.17.165
Dilacerata 16
Dilaceratio 131
Dilatare. 79.132. 149.
Dilatari 131
Dilatatio 149
Dilecta 2.61.
Dilectio 2.61
Dilectus. 2.28.61
Diligenter 2.8.
Diligere 2.42.56.
Diluculum. 128.160
Diluuium 13.160.
Dimembrare 105
Dimicare 83.133
Dimidiare 52.53.
Dimidiũ 17.53.128
Dimidiũ chori. 84
Diminui 129
Dimittere. 62.65 71.98.101.105.108 115.127.152.155 159.162.164.165.
Dinumerare. s. p cognationes. 63.
Dipsas 156
Directio 99
Directum 71
Directus 71.
Direptio 165
Direptus 15
Dirigere. 31.71 73.97.128.136.
Diripere. 13.19.102. 162.165.
Diruere 15.131.
Dirumpere. 17.77. 105.129.144
Discalciatus 63
Discere 6.83
Disciplina. 62.65 161.
Discipulus 83
Discooperire. 24. 56.131.
Discoopertum. 24.
Discordie 28
Discurrere. 35.137 152.167.
Dissecare 17.25.
Dissemĩare 101.
Dissimulare 9.162.
Dissimulare se audire. 55.
Dissimulare se esse qui est. 99.
Dissipare. 13.15.17 41.42.44.47.50 54.71.85.89.104 105.126.127.131. 144.160.163.
Dissipari 15
Dissipata 17
Dissipatio. 104.127
Dissoluere. 85.89. 119.127.131.132.152
Dissolui 87
Dissolui pauore. 89
Dissolutio. 127.152.
Dispensare 73
Dispensator 84.
Disperdere. 8.42 70.74.75.79.136 160.163.164.
Dispergere. 12.13. 41.98.101.126.127 152.166.
Disperire 1.10.163
Dispersio 40
Displicere 69.139
Disponere 73.125
Disposita 141
Dispositio 42.61.
Disrumpere 13.17
Distillar. 40.90.98.
Distincte 131
Distribuere. 49.67. 129.
Distringuere 142
Dissuere 131
Ditare 125
Diuersa genera. 127
Diuersoriũ. 82.104
Diuersus color. 103. 133.
Diuertere. 107.115 128.
Dines 72
Diuidere. 12.19.23 53.101.126.128.130 131.132.147.165
Diuinare 114.142
Diuinatio 142.
Diuinatores 12
Diuini 142
Diuinus 62
Diuisio. 19.128.131
Diuisiones 23.49 128.131.
Diuitem facere. 125
Diuites 125
Diuitie. 33.35.47. 92.99.125.
Docere. 6.14.65.69 83.
Doctissimus 25
Doctor 53.69.110.
Doctus 83
Doctrina. 3.62.65
Dogma 5
Dolare 53.129
Dolatoria 76
Dolens 72
Dolere. 10.26.44. 48.72.121.
Doli 4.9.151
Dolor. 2.28.44.72 91.139.121.158.
Dolorẽ inferre. 72
Dolores. 42.94.121 135.
Dolore torqueri. 15
Dolor meus 15
Dolosa 49.151
Dolose ageꝛ. 49.99
Dolosus 99.151
Dolus. 151.162.169.
Domina 20
Dominantes 91
Dominari. 16.66. 92.122.147.159. 162.168.
Dominatio 92
Dominationes 92
Dominator 2.92.
Dominatrix 20
Domine 159
Dominũ. 92.122.
Dominus. 2.16.20 91.156.
Domuncule 14
Domus 10.14.54
Domus auium. 14
Dona 103.105.
Donare. 51.158.159
Donec. 6.29.112.113 115.
Donum. 95.103. 105.161.
Dormire. 71.96. 156.147.160.
Dormire cum uxore. 16.
Dormitare 96.
Dormitatio 96
Dorsum. 20.124. 161.
Dos 85
Dotare 37.85
Draco 82.171
Dracones 2.171
Dromedarii 15
Dromedarius 15.
Ducatus 147
Ducere. 27.64.70. 97.117.
Ducere choros 27 44.48.
Duces. 2.94.125 127.162.
Ductile 144
Dulcedo 92.121.
Dulcem esse. 88.92. 123.
Dulcia 92
Dulcis 92
Dulcorare 92
Dum 112.153
Dum adhuc 113
Dummodo. 153
Dumtaxat 5
Duo 165.169.172
Duo anni 165
Duo cubiti 6
Duodecim 165
Duo muri 50
Duo fidi 17
Duplex 78.126.165
Duplicare 78
Duplicatio 78.
Duplicia. 78.126 165.
Durari 144.
Dure accipere 69
Duricia 121.144
Durissima. s. petra. 48.
Durum esse 144.
Durus 144
Dux. 6.95.127.163.

Ea que laborauerat 34.
Ebria 147.161.
Ebrietas. 161.169
Ebrii 161
Ebrium esse. 161
Ebrius 161
Ebulire 95.168
Ebur. 122.168
Ecce. 5.6.9.32.34 35.36.
Ecce ego 36.
Ecclesia 139.
Ecclesie 139
Ecclesiastes 139
Ecepto 16
Econtrario 171
Edere 168
Edes 10.14.54
Edes. s. destructe 6.
Edictum 8.32
Edificar. 16.45.46.
Edificium 16
Edicule 14
Editui 76
Educare 59.
Educere 67.100. 117.127.154.163.
Effeminate 139
Effeminatus 139
Efflogere 96.131
Effluere 82
Effugium 96
Effundere. 41.67 123.127.135.150 166.
Effundi 127
Effusio 10
Egeni 120
Egenus 29.120
Egere 149
Egesta 67.
Egestas. 9.52.149 159.
Ego 7
Egredi. 67.93.100 105.115.131.
Egregia 133
Egregius 100.
Egressus 67
Egrotare 48
Egrotationes 48
Egrotus 48
Ei 81
Eiicere. 20.26.58. 59.95.104.162
Eis 81
Eius 81
Elabi 104
Elate 170
Electi 14.18.
Electrum 56
Electum 18.53.159.
Electum tẽpus. 73
Electus. 10.14.17. 18.27.
Elegans 58.66
Elemosyna 134
Eleuare. 29.96.99. 103.108.148.152. 156.
Eleuari 20
Eleuatio. 20.96.105 117.156.
Eligere. 7.14.17.18
Elongare 150
Eloquentia 5
Eloqui 158
Eloquia 7
Eloquiũ. 7.27.59 158.
Eloquiũ mysticũ 83
Emanare 140
Emarcescere. 57 68.104.
Emere 19.38.78. 141.156.
Eminens. 20.109. 170.
Eminere 9
Eminentiores 20
Emissarii 92.162.
Emissiones 162
Emittere 162.
Emptio 142
Emula 135
Emulari. 54.141 170.
Emulator 141
Emulus hostis. 114. 154.
Emunctoria 84.
Emungere 87
En 35.36.
Enarrare. 3.110.158
Eneum 97
Enigmata. 43.44
Enim 37
Enos 7
Ensis 54
Enumerare 150
Enutrir. 21.73.146.
Eoquod. 11.129. 170.
Eoquodnon 15
Ephi 4
Ephod 8
Epistola 1
Equalem esse 108
Equale pondus 12
Equare 76.123
Eque 151
Eques 131
Equi 107.
Equidem 24.
Equitas. 70.71.93 131.
Equitates 71.106
Equitatus 107.
Equum esse 170
Equus 106
Erradicare. 122.168
Erradicatio 107
Errare. 94.95.156. 158.160.171.
Erat 70
Erectio 140

Eregione 95.99
Ereum 97
Ergastulum 51
Ergo 5.37
Erigere. 40.67.69.166.
Erinacii 167
Eripere. 49.102.128.129.159.
Ero 2
Error. 10.108.156.171.
Errores 37.135
Erubescere. 44.52 76.
Eructare 35.150
Erudire 51.65.
Eruditio 65.161
Eruditus 161
Eruere. 49.71.102.128.
Erumna 156
Erumnosus 22
Erumpentes 39
Erumpere. 17.22.96.99.105.132.
Es 97
Esca. 5.18.38.59.83
Esce 59
Esse. 5.35.54.35.36 127.
Esse amplius 115
Esse in fate 140
Esse iudicium 28
Esset 70
Est 70.
Estas 54.140
Estimare 56.108.125.
Estimatio 125
Estium 141
Estium cenaculum 143.
Estuare 16.50
Estus 49.54.168.
Esurire 151
Esuriens 26
Et 2.24.37
Etas 16
Etas florida 21.
Etate consumi 22
Etenim 8.24
Eternitas 112.115
Eternū. 112.118.119.
Eternus 139.
Ethanim 5
Ether 159
Ethiopes. 74.135.
Ethiopia 74
Ethiopissa 74
Ethiops 74
Etiam 5.24.37.
Etiam si 5
Etsi 6
Eua 46
Euacuare. 17.125.150.
Euadere 88.102
Euaginare. 132.150.165.
Euanescere 34
Euangelizans 19.
Euangelizantes. 19.
Euellere. 98.104.105.122.125.140.165.
Euellere capillos. 91
Euenire 143
Euentus 143
Euertere 36.
Euge 3
Euigilare 68.140
Eiutare 56
Eunuchi 110
Eunuchus 110.
Euoluere 102
Euomere. 138.139
Ex 88
Exacerbare. 91.169
Exactor 94
Exacuere 3
Exaduerso 93.143
Exagitare 17
Exalare 53
Exaltare. 21.65.103.108.129.148.150.156.
Exaltari 20.
Exaltatio. 91.99 148.156.
Examen 66
Examinare 138
Exarescere 157
Exasperans 91
Exasperare 53.
Exaudire. 120.125 164.
Excauare 159
Excecare 114
Excedere 147.
Excellentia 71.
Excellere 71.147.
Excepto. 12.16.39
Excelsa. 16.20.140. 148.
Excelsi 148.
Excelsior 20
Excelsiorē esse. 20 156.
Excelsum. 16.69. 148.170.
Excelsum esse. 156
Excelsus. 20.28.117 148.166.
Excerebrare 114
Excessus mentis. 52
Excidere. 26.30.33. 55.102.113.129. 144.
Excisio 30.78.102
Excitare 114.140
Excogitare 161
Excoquere 138
Excoriare 132
Excubare 133
Excutere. 11.42. 109.102.
Execratio 5
Exēplar. 16.30.132 133.136.
Exemplum. 117. 145.171.
Exequare 157
Exercitatio 158
Exercitus. 21.46. 57.137.
Extendere 31
Exhilarare. 63.134
Exhorrescere 39.
Exigere 94.104
Exilire 155
Exilium 168
Eximanire 125
Exire 67
Exire compellere. 26.
Existimare 56
Exitus 67
Exme 89
Exordium 145
Exorirī 41
Exossare 122
Expandere. 92.98.151.152.150.160.
Expauescere. 54 124.
Expectabilis 169
Expectare. 28.44 47.62.76.80.85.156.
Expectatio. 68.139.
Expedire. 49.113 157.
Expediti 49.51.
Expeditus 49
Expellere. 26.28.29.35.70.95.104
Expergisci. 68.114.
Experimento discere. 97.
Expiare 45.78.
Expiatio 94
Expiationes 78
Explanare 11
Explicans 168
Explorare. 52.53. 146.169.
Exploratores 169.
Expolire 70.
Exponere 135.
Exprimere. 38.53. 90.159.
Exprobrare. 55.152
Expuere 69
Expugnare. 83.160
Expurgare 129
Exquirere 31
Exquo 29
Exsicare. 53.54.60
Exsufflare 100
Exsurgere 114
Extabescere 38
Extendere. 2.69.71 94.98.110.151.144 147.
Extensum 71
Extensio. 155.160
Exterminare. 70. 79.102.
Exterrere 94
Extersus 44
Extimare 166
Extimationes. 166
Extimescere 56
Extinguere. 31.72 78.
Extollere 2.105.
Extemplo 132
Extra 44
Extrahere. 22.70. 91.92.100.
Extranea 99
Extranei 39.99
Extraneum fieri. 39
Extraneus. 39.40 99.
Extrema 142
Extremitas 142
Extremū. 76.140 142.
Extremū auris. 171.
Extremus 115
Extrinsecus 44
Extruere. 16.46.161
Exuere 152
Exultans 118
Exultare. 22.23.118 119.134.151.159. 164.
Exstatio. 23.119.151
Exuere. 68.76.158. 168.
Ezel 3
Ezraites 41

Faber 55
Fabri 119
Fabrica 170.
Fabricare 158
Fabricator 55
Fabula 165
Facere. 37.111.116 121.124.158.
Faciens loqui 26
Faciens semen 41
Facies. 8.25.116.128 129.139.169.
Facilitas 141
Factio 149
Fallax 51.73
Falces 40
Fallere 37.
Falsa 157
Falsificare 168.
Falsum 168
Falx. 55.95.85
Fama 26.165.164
Fames 78.151.
Familia. 6.59.111. 166.
Familie 166
Famosi 165
Famula 6.
Famulatus 111
Far 77
Farina 44.141
Fascia 132.
Fasciare 57
Fasciculus 138
Fatuitas 93.171.
Fauī 154
Faulla 86.91.100 114.
Fauus. 66.96.134.
Febris 138
Feces 102.
Fedare 11.
Feda res 93
Federari. 42.60.65 148.
Federati 6
Fedus 19.66
Fedus inire. 79.163
Fel 50.63.145.
Felicitas 20
Felix 162
Femina. 4.102.149
Feminalia 76
Femora 69
Femur 69.118.155
Fena 124
Fenerare 82.104
Fenerari 104
Fenerator 104
Fenestra. 48.134. 162.
Fenestre 9.48.73.
Fenū. 109.120.124.
Fera 46
Ferculum 9.130
Ferre de aquis 91
Ferreus 18
Ferie 43
Ferie. f. fedus 79.
Fermentare 50
Fermentatum 50
Fermentatus 50
Fermentū. 17.50 75.
Ferocem esse 81
Fertilem esse 154.
Fertilitas 155
Feruens 1
Feruere. 16.40.153.
Ferrum 18.151.
Ferrum gladii 81
Feruor 40.49
Ferus 130
Festi 60
Festinater abire. 18
Festinater fugere. 52.
Festinare. 2.12.29 45.52.85.127.149
Festinari 12
Festinatio. 12.52. 127.146.
Festinus 85
Festiuitates 43
Festū celebrare. 45.
Fete 114
Fetere 5.11
Fetor 11.91.137
Fetus 64
Fex 164
Fibule 144.
Ficeta 169.
Fictile 55
Fictilis 52
Fictor 67
Ficulnea 169
Ficus infirmitas ani 58.121.
Fide iussio 123
Fidelem esse 6
Fidelis 6
Fidem facere 125.
Fides 6
Fiducia 14.51
Fiducialiter agere. 14.66.
Fiduciā habere. 51.
Fieri 54.124
Figere 90.98.171
Figmentum 68.
Figulus 67.127
Figura. 86.135.166.
Figure 80.155.
Fila 135.
Filare 58.
Filia 16
Filie 16
Filii 16.64.67.81.
Filios suscipere 16
Filius. 16.18.64.98.
Filius adoptiuus. 16
Filius pro discipulo. 16.
Filius pro filiis filiarum. 16.
Filius p nepote. 16
Filius p successore. 16.
Filum 44
Fimbria 135
Fimbrie 158
Fimus. 23.131.137
Findere 165.
Fines 9.142
Fingere 12.67.
Finire. 8.75.107 163.
Finis. 5.8.20.76. 102.107.140.142.
Firma 17
Firmamentum. 108 153.165.
Firmare. 7.73.121. 140.155.
Firmissimum 74
Firmitas 74.144
Firmum 74
Fistula. 87.137.142 168.
Fistule 9
Flagella 99.158
Flagellare 94
Flagellum 158.
Flāma. 81.154.162
Flamma dñi 162
Flamme. 59.81.154. 162.
Flameum 81
Flare 104
Flatus 104
Flauescere 2
Flauus 154
Fleti 44
Flere 13.15
Fletus 13.15
Florens 152
Florentes 108
Florere. 93.96.101 131.135.
Flores 10.96
Flores fructum producere. 108.
Floridus 152
Flos. 1.42.96.102. 131.135.
Fluctuare 26
Fluctus. 24.29.135. 155.
Fluens 38
Fluenta 96
Fluere. 38.40.64. 67.95.96.105.150.
Flumē. 60.95.128 155.
Fluminа 95.97
Fluuii 95
Fluuius 60.95.
Fluxum pati 38
Fluxus 38.41
Focarie 57
Fodere. 52.53.57 78.113.140.
Folia 113.121
Foliculus 20.38
Folium 59.118
Fons. 4.24.67.93. 116.140.
Fontes 9.116
Foramen 44.102
Foramina 43.95
Foras 44
Forcipes 66.84.
Fores 132.172
Forinsecus 44
Foris 3.44
Forma 169
Formare. 44.67. 73.135.144.169
Formator 67
Formele 55
Formica 99
Formidantes 57
Formidare. 52.54 57.60.124.127. 147.165.166
Formidines 15
Formido. 4.17.57 127.128.
Formosa 2.66
Formosus 35
Fornax 11.74
Fornicari 40
Fornicatio 40.
Fornix 61
Forsitan 3.5.32
Forte. 2.3.6.81.121.
Fortes. 5.9.20.115 121.124.130.
Fortia 5.79
Fortificare 91.115 124.
Fortificari 127
Fortiorem esse 20
Fortiorem fieri. 124
Fortis. 2.4.5.7.11. 14.20.66.45.46. 52.55.91.108.115. 121.124.135.172.
Fortissimi 121
Fortissimus. 4.5. 46.125
Fortitudo. 2.4.5.12 20.45.46.52.66. 73.77.79.84. 108.115.116.121.135 172.
Fortuitu 153
Fortuna 20
Fossa 21.57.
Fossio 57
Fouea. 21.25.35.59 71.127.157.158 160.
Fouere 28.49.
Fouere ignem 57
Fractum 26
Fractura 124
Fragmen 128
Fragmenta. 79.132 152.
Fragmentum 129
Frangere. 57.58 124.131.148.151.
Frater 3
Frater mariti 60
Fratres 3
Fraudulēta. 125.151.
Fraudulenter. 49. 171.
Fraudulenter nocere. 151.
Fraudulentia 5
Fraudulentus. 73 75.150.
Fraus 104
Fremere. 28.55.95 147.
Fremitus 28.97
Frendere 55.95
Frenum. 42.92.151
Frequens 35
Frequenter 29
Frigere 141.146.
Frigide 145
Frigidū facere. 142
Frigus. 55.68.106 145.
Frodes. 118.121.125.
Frons 90
Frons edificii 4
Frontes 4.90
Fructificare. 95.130
Fructus. 7.13.26.75 .95.98.109.130
Fruges. 13.21.85.112
Frumētū. 18.28.46 51.78.151.156.
Frumētū nouū. 78.
Frustra. 35.51.157. 168.
Frustrari 74
Frustum 105
Fruteta 100
Fuga 49.96
Fugare 18.124
Fugere. 18.94.96. 99.124.
Fugitiui 128
Fuisset 70
Fulcire 109
Fulcrum 109
Fulgens 134
Fulgere. 34.38.39
Fulgur 3.13.19.45
Fulgura 19
Fulgurare 19
Fullo 72
Fuluum 44.127.
Fumare 124
Fumarium 9
Fumigans 73
Fumigare 124
Fumus 124.140
Funda 141
Funda lapides iacere. 141.
Fundamenta. 10.65 159.
Fūdamēta facere 65
Fūdamētū. 65.134.
Fundare. 10.65.169
Fūdere. 41.67.123. 134.166.
Fundibulare 141
Fundus 138.144
Funes. 4.42.72. 112.146.
Funiculus. 21.24. 42.44.71.139.
Funis 42
Fur 25
Furari 25
Furere 146.156
Furiosum esse. 156
Furni 171
Furor. 4.8.40.50 54.63.77.99.111. 142.146.171.
Furtum 25
Fusca 159
Fuscinula 39.40
Fusile 67
Fusus 128
Futura tēpora 125.
Futurum. 112.125
Gabaa 20
Galbanum 48
Galea 72.138
Galgala 23
Galilea 24
Gallinaceus 20
Gallus 20.161
Gallus succintus. 41
Gannire 137
Garrire 137
Gaudens 119
Gaudere. 118.119. 129.159.164
Gaudium 45.159.
Gaza 25
Gazabar 23
Gazophilatia. 84. 104.
Gelu 144
Gemme 128
Gemelli 169
Gemellos habere. 164.
Gemere. 7.32.95. 95.
Gemini 169.
Gemitus. 7.95.95
Genie 85
Genealogia 63
Gener 57
Genera 38
Generare 64
Generatio. 28.64.
Generum fieri 57
Gens 22
Genu 18
Genua 10.18
Genu flectere 18
Genus 38.87.166
Germanitas 5
Germen. 13.60.67. 98.102.121.122.136. 96.101.131.136.
Gestare 103
Gibbus 20.27
Gigantes 101.152
Gigas 121
Gignere 36.64.
Gypsum 23
Gyrus 45
Git 142
Glaties 140
Gladius. 5.54.87 162.
Glebe 26.121
Globus 167
Gloria. 19.24.35.68 72.125.133.
Glorians 118
Gloriari. 33.54.118. 125.155.
Glorificare. 33.72. 95.125.
Gloriosa 72
Gloriosus. 33.72. 118.
Glutinum 27
Glutire 15
Golgota 23
Gomor 120
Gopher 25
Gradi 64.168
Gradiri. 9.35.100 132.137.
Gradus. 31.74.108. 117.119.132.
Gramina 133
Grande 168
Grandem fieri 21
Grandes 5
Grandis 2
Grando 5.18
Granum 25.70
Gratia 51 97.
Gratiarū actio 61
Gratias agere 18
Gratis 51
Gratuito 51
Gratulantes 164
Grauare 72
Graue 72
Grauis 68.72
Grauitas 72
Grauiter 72
Grecia 62
Greges. 113.125.134.
Gressus. 11.129.137.
Grex 42.113.151. 157.
Gryphus 131
Grossi 15
Grossitudo 111
Grossius 111
Grossum esse 111
Groſſus 125
Gubernacula 42
Gubernans 42
Gubernator 42
Gurges 4.41
Gurgustium 136
Gustare 59
Gustatum 63
Gustu diiudicare. 59.
Gustus 59
Gutta 2.151
Guttur. 25.26.47 82.

Habene 38.128
Habens 16
Habere 171
Habitabilis 70
Habitaculum. 22. 38.70.95.114.
Habitans 70
Habitare. 2.22.28 58.70.71.82.109. 157.161.168
Habitare facere. 70
Habitatio. 14.28 58.70.95
Habitator. 70.114 161.
Hac 38
Hac uice 129
Halietus 115
Halitus. 101.104. 148.
Hamona 35
Hamus 47.90.134
Hariolari 120.
Hariolatio 142
Hariolus 54.62
Hasta. 51.75.140
Hastile 69.121.
Haurire. 29.56.127 154.
Haurītiones 154.
He 5
Hebdomada 155. 135.140
Hebenini 32
Hebreus 111
Hec 5.26.38
Hedera 141
Hedus 21.125.166.
Herba. 3.15.18.32 53.88.124.
Heredem esse 69
Hereditare. 69.70. 97.
Hereditas 70.97
Hereditates 97
Herere 3
Heres 70
Herī 7.171
Hericius. 142
Herniosus 91
Hesitare 126
Hesternus 171
Heu 1.2.3. 70.71.76.87.120 147.159.166
Hyacinthus 170
Hyades 75
Hyaspis. 35.63.73.
Hic. 21.29.35.38 73.126.
Hydria 73.109
Hyemare 55
Hyems 26.55.110
Hilaris 58
Hymni 61
Hinc 38.73.126
Hin genus mensure 34.
Hinnire 134
Hinnitus 134.152.
Himulus 66.121
Hypocrita 51
Hircus. 125.137.166 170.
Hirundo 107.112
Hissopus 3
Hispidus 166
Historie 29
Hoc 31.58
Hodie 38.62
Holocaustū. 75.117
Homicida 153
Homicidium 30
Homines 7.86.92 101.
Homo. 2.4.7.20 101.
Homo quicunq; 4
Homo quilibet 4
Hoquod non est 9
Hecur 72
Heiunare 134
Heiuna. 134
Heiunium 134
Heiunus 58
Hesus 71
Igitur 37
Ignis 10.96
Igniti serpētes. 168.
Ignominia. 55.123. 141.164.
Ignominie 139
Ignominiosus 13.
Ignorantia 156
Ignorare 156
Ignoscere 103
Illaqueare 126
Illaquearī 68
Illaqueatus 76
Ille 6
Illecebra 132
Illia 77

Illudere. 37.82.103. 117.135. 141. 162 171.
Illud quod est 70
Illuminans 3
Illuminare 2. 93. 95
Illuminatio 3
Illusio 82
Illusiones 117. 171
Illusor 82
Illuuies secundinarum. 162.
Imaginari 155
Imagines 156
Imago. 30. 74. 136.
Imbecillem esse 6
Imbecillis 6
Imbecillitas 47
Imber. 26. 41. 87. 111.
Imber matutin 9. 69
Imbres 96
Imbuere 51
Immaculata 170
Immaculatum esse. 39. 170.
Immaculatus. 52. 170.
Immaturum 16
Immense 20
Immensum 5
Immissio 162
Immittere 162
Immo 11
Immobilem esse. 30
Immolare 26. 37 57. 159.
Immunda. 59. 94
Immundus. 59. 125
Immunditia 59
Immunditie. 23. 59
Immūdū cē. 58. 59
Immunita 125
Immutare 48
Iminutatio 49
Impatiens 8. 142
Impellere. 28. 29. 31. 33. 95.
Impendere 67
Imperare. 147. 159
Imperfectum 24
Imperium. 115. 126. 130. 168.
Impetuose ffueř. 41
Impetus. 28. 41. 167.
Implere. 17. 87. 155
Impletiones 88
Implicare 115
Impia 153
Impie agere. 132. 153.
Impietas 153
Impius 153
Impingere. 33. 79 94. 126. 169.
Impinguare. 18. 32. 49. 111.
Impinguari. 106. 125. 164.
Imponere. 108. 150 157. 158.
Impossibile esse 7
Impregnare 111
Improperare 55
Improperium 55.

Impudenter agere. 34.
Impudentia 34
Impudens 66. 115
Impugnare 83
Imputare 56
In 11. 16
In non 81
In abscondito 55
Inaccesibile 90
Inane 15. 150. 169
Inaquosum 135
Inaures 85. 96
Incalescere 76
Incantare 42
Incantatio 85
Incantationes 54
Incantator 42
Incarnatio 19
Incastrature 61
Incedere. 11. 31. 35 137.
Incendere 30. 68
Incendium. 16. 68 168.
Incensatus 58
Incensio 16
Incensum 96. 140
Incessus 95
Incidere. 21. 57. 168
Incipere. 44. 47. 60. 168.
Incipere prelium. 3
Incircuitu 105
Incircuncisus 123
Incisura 168
Incitare 107
Inclinare. 98. 159
Inclinari 165
Inclytus 72. 133
Incola 22
Incolere 22
Incōsiderate loqui. 132.
In conspectu. 95. 99. 128.
Incrassare 164
Incrassari. 32. 59. 106.
In crastinum 87
Incredulí 110
Incredulum esse. 91
Incredulus 12. 107
Incrementum. 146
Increpare 25. 63
Increpatio. 25. 63. 76.
Inculta 72
Incumbere 2. 21
Incuriaus 77
Incuruare 70. 77 79.
Incuruari. 39. 122. 144.
Incurrere 126
Inde 126. 163
Indicare 44. 93
Indie 9
Indigena 41
Indigentia 52
Indigere 52
Indignans 107

Indignari. 54. 142 152.
Indignatio 4. 65
In directum ire 71
Inducere 95
Induere 78. 81
Indulcedinē uerti. 2
Indulgentia 50
Indulgere 103
Indumentum 81
Indurare. 45. 144
Indurari 42. 67
Industria 79
In ea 12. 14
Inebrians 147
Inebriare. 69. 147. 161. 167.
Inebriari 106
In eternum 112
Inficiem 129
Infamia 26
Infamis 82
Infans 64. 114
Infans ab ubere. 65
Infantes 117
Infantia 132
Infantulus. 64. 65.
Infatuare 108
In felicitate 11
Inferre 15
Inferior 170
Inferiorem esse. 101
Inferius 170
Infernus. 28. 154
Inferus 154
Inficere 85
Infidelis 12. 110
Infigere 57. 171
Infirmare 48
Infirmari. 3. 6. 26. 44. 48. 73. 79. 90. 96.
Infirmior pars. 123.
Infirmitas. 47. 48. 167.
Infirmitates. 28. 48
Infirmus 49. 152
Inflāmare 81
Inflari 133
Influere 22
Infructuosum 115
Infundere 67
Ingemiscere. 7. 22 51. 123.
In gyro 105
Inglorius 160
Ingratum esse 34
Ingrauare 72
Ingredi. 12. 114. 167
Ingressus 13
Inguen 50
Ingurgitare 24
Inhabitare 70
Inhabitare terrā. 16
Inhonorare 141
Inhonoratus 141
Inhorrescere 119
Inimica 4
Inimicus 4. 165
Inimicum esse 4
Inimicicia 4. 160
Iniqua 168
Iniquе ageř. 34. 35. 50. 65. 115. 114. 135. 160. 168.
Iniquí 34. 50. 114

Iniquitas. 2. 33. 50. 113. 114. 121. 153. 159
Iniquitatem facere. 113. 114.
Iniquitates 113
Iniquum 15. 168
Iniquum esse 4
Iniquus 50. 113
Inire preliū. 25. 55.
Inire ff. fedus 79
Inniti. 109. 152. 165
Initiare 88
Initiari 136
Initium. 129. 139 145.
Inmisce agere 50
Iniustícia 33
In lōgū differre. 10
In me 11
In millibus 6
In monte 54
Inobedientē cē. 51
In nobis 16
Innocens. 102. 132 170.
Innocentē esse. 102. 170
Innocentes 132
Innocētia. 102. 170.
In cursum 145
Inops 150
In orbē transire. 68
Innotescere 61
Innouare 43. 49
Innoxii 102
Innoxium esse 102
In pace 77
Inquietare 146
Inquilini 22
Inquilinus 70
Inquinare 20. 59
In rotundū attōdere. 68.
Insanabilis 70
Insania 156. 160
Insanie 160
Insanire. 54. 54. 59 112. 156.
In seruitutem redigere. 120.
Insidiari. 9. 33. 102 133. 158. 160.
Insidie. 9. 33. 39. 122 133.
Insigne 45
Insignis 161
Insilire 136
Insipiens. 2. 17. 37 77. 85. 93.
Insipiētē cē. 17. 77.
Insipientes 17. 93
Insipientia 77
In solitudinem redigere. 71.
Inspicere 145
Inspirare 100
Instabilis 95
Instar 29
Instare 2. 3. 101
Instaurare 12. 43. 45. 49. 119. 161.
Instauratio 12
Institor 76
Institores 150. 159
Instituere 139
Instructus 36

Instruere 57
Instrumentum. 76.
Insufflare 100. 126
Insula 4
Insulsum 171
Insultare 51
Insurgere 140
Integer 170
Integre 165
Integrum 75
Intellectus. 140. 161
Intelligens 14. 161. 164.
Intelligentia 14
Intelligere. 14. 161
Intendere 144
Inter 14
Interrasile 106
Interea 37
Interfecti 36. 47 152.
Interfectio. 36. 55 57. 140.
Interfectores 79
Interfectus. 47. 93
Interficere. 27. 34 35. 36. 55. 79. 86. 99. 124. 140. 153 161.
Interim 37
Interior 129
Interiora. 43. 106. 143.
Interior domus. 65
Interiores 129
Intermedius 14
Interire 10. 79
Interitus 4. 15. 86. 104. 127. 129. 157. 159. 160.
Internitio 157
Internitiones 160
Interrogař. 32. 154.
Interpres 82. 88.
Interpretari. 132 133. 172.
Interpretatio. 82. 132. 135.
Interrumpere 17
Interruptio 131
Intestina 143
In thalamo morari. 52.
Intingere. 57. 87. 133.
Intonare 152
Intra 143.
In tres partes diuidere. 163
Intrinsecus. 14. 112 129.
Intro 169
Introducere. 12. 114
Introiens 15
Introire 12
Introitus 15
Intromittere 13
Intuerí. 14. 93. 137 156. 158. 159.
Intuitus 144. 148
Intumescere. 25. 50 109.
Intus. 14. 21. 129
Inuadere 132
Inualescere 45
In nucis modū. 167

Inuenire 90. 161
Innuere 168
Inuestigare 52. 53. 122.
Innumerabiles. 146
Inuestigans 39
Inuestigatio 153
Inueterare. 15. 125
Inueteratū esse. 71.
Inuidere 69. 141
Inuitati 143
Inundare. 17. 170. 154.
Inundatio. 134. 167
In unum 62
Inuocare 40. 143
Inuolucris 24
Inuoluere. 22. 23 24. 57. 66. 78. 82. 115. 119.
Inurere 54
Inutile esse 110
Inutilis 6
Iocarí 135
Iocunde 100
Iocunditas 100
Iocundum esse. 100 125.
Iocundus 100
Ipse 33
Ira 8. 40. 50. 54. 63. 77. 111. 129. 142
Iracundia 77. 142
Irasci. 7. 40. 54. 77. 98. 111. 142. 146.
Irati uel detestabiles. 40.
Ire 35. 62. 152.
Ire cū impetu 160.
Irretire 68
Irridere. 77. 84. 141. 159.
Irrigare 167
Irriguum 25
Irriguus 147
Irrisio 141
Irritare. 25. 52. 93 77. 91. 93.
Irritū facere 160
Irrorare 41
Irruere. 33. 37. 100 126. 132. 136.
Isaac 159
Iste 5
Ita 73. 74
Itaqꝫ 8. 37. 81
Iter. 9. 31. 55. 105 112.
Iterare 165
Iter facere 108
Iterum 3
Iubilare 148
Iudex 28. 166
Iudicare. 28. 44. 147. 166.
Iudicari 166
Iudices 166
Iudicia 28. 166
Iudicio contendere 28. 147. 166.
Iudicium 166
Iudicium causa 28
Iugiter 170
Iugulare 159
Iumenta 12. 156

Iumentum 12. 17
Iunctura hūeri. 161.
Iunctura 27. 42. 50. 162
Iunctus 24
Iunge 142
Iunior 137
Iuniperi 153
Iuramētum 5. 155.
Iurare 5. 155
Iurgium 27
Ius 5 86
Iussio 53
Iussurandū 155
Iustícia 39
Iustificare 39
Iuuenís 14
Iuxta 9
Yxon 26. 145

Kalende 43

Labí. 86. 90. 164
Labía 166. 167.
Labium 41. 166
Labor. 5. 60. 80. 121
Laborans 22. 119
Laborař. 59. 60. 80. 119. 151. 155. 157
Labore confectus 60. 119.
Labores 121
Labrum 75
Labrusce 11
Lac 48
Lacerare. 107. 126 168.
Lacerta 50
Lachrima 30. 51
Lactare. 65. 114. 152.
Lactuce agrestes. 91
Lacuna 108
Lacus 21. 139
Laganum 137. 155
Lagena. 10. 50. 73 93.
Laguncula. 2. 17. 93 106. 125. 127
Laicus 47
Lambere. 82. 85. 84. 119.
Lamentari. 95. 140
Lamía 85. 171
Lamina 135. 155
Lampas 24. 84
Lana 120. 136
Lancea. 39. 51. 75 132. 136. 146. 151
Langor. 26. 34. 48. 95.
Lapidare. 72. 110. 147.
Lapides colligere. 110.
Lapides quadrati. 23.
Lapidibus obruere. 147.
Lapidibus opprime re. 110.
Lapidicina 53
Lapillus 138
Lapis 1. 81. 107
Lapis parius 31
Lapis preciosus. 138
Lapsus 29

Laquearia. 21. 109. 147. 157.
Laquei 126. 134
Laqueo suffocare uel suspendere 51
Laqus. 90. 112. 126
Largirí. 2. 5. 105.
Larus 159
Lassare 56. 114
Lasciuire 110
Lassus. 66. 116. 152
Lata 149.
Later 81. 146
Latera. 42. 74. 110. 133. 156.
Lateres facere 81
Laterícius 81
Latibula 9. 42. 110
Latíssime 149
Latitudo 132. 149
Latrare 35. 93. Latro 21. 57. 131
Latrunculus 21
Latus. 21. 80. 69. 125. 133. 136. 149. 160.
Lauacrum 150
Lauare. 28. 72. 160.
Laudabilis 34
Laudare 34. 51. 61
Laudate dñm 34
Laurus 41
Laxare. 98. 126. 152
Lebes 1. 75
Lecythus 137
Lecti 161
Lectice 133
Lectuli. 87. 98. 160.
Ledere. 17. 50. 94 99. 113. 114. 155.
Legatus. 56. 82. 135
Legere 143
Leges 55. 69. 159
Leges condere 55
Legifer 55
Legislator. 55. 69
Legitimum 53
Legumina 41
Leena 81. 159
Lenificare 49
Lenís 49
Lenitas 49. 158
Leniter 4
Lentes 115
Lenticula 127
Leones. 9. 10. 78. 81
Lepra 94. 138.
Lepra capitis 105
Leprosus 138
Lepus 10.
Lesio 125
Letabunda 23
Letantes 118. 164
Letarí. 43. 63. 119. 159. 164.
Leti 164
Leticia 159. 164
Letificare 164
Leuare. 17. 96. 98. 99. 103. 117. 119. 148. 150.
Leuare. ſ. hastā. 114.
Leuare signum 99
Leuiatan 82
Leuigare 91. 157.
Leuigatum 25

Leuis 141
Leuiter loqui 141
Lex. 32. 53. 66. 69. 70. 84. 169.
Libertas 31. 52.
Libertate donař. 52
Líbya 126
Librare 167.
Licentia 153
Licentía redimēdí. 19.
Licium 100
Ligare. 8. 52. 78. 135. 141. 155. 167.
Ligatura 8. 135
Ligna 121
Ligna thyna 81
Lignum 78
Lignum arbor 121
Ligo 11
Ligurius 84
Lilium 42. 131. 154
Lima 81. 121
Limare 91
Limen. 38. 78. 109. 155.
Liminaría 109
Limitare 169
Limpidíssimus lapís 49.
Limus 62. 121
Lina 152
Linea 117. 139
Lingere 83. 84.
Lingua 84
Lingua iudaica 61
Linire 58. 91
Linire bitumie. 78.
Linteamina 59
Linum 12. 152
Lippus 51
Liqfacere. 81. 86. 88
Liquefieri 54. 88
Liquor 31
Lyra 77
Littera 5
Litterature 110
Litteratus 110
Littere 79. 110
Lites 28. 147
Littora 17
Litum 7
Litura 58
Littus 52. 166
Loca 140
Loca firmíssima. 90
Loca tutíssima 90.
Locare 161
Loculus 10
Locus. 11. 61. 91. 140 170.
Locus dimíssus. 55.
Locus effusíois. 166
Locus gētaliū. 138.
Locus horroris. 169
Locus palustris 3
Locus post murum 155.
Locus separatus 130
Locusta. 9. 21. 43. 146.
Longa 10
Longum facere. 10
Longanimis 8
Longe 150
Longe esse 150

Longe facere 150
Lōge recedere. 150
Longeui 145
Longinqua. 9. 150
Longiorem esse. 10.
Longitudo 10
Longus 10
Loquela. 35. 86. 87
Loquēs pro alio. 82
Loqui. 27. 32. 66. 87. 95. 98. 120. 126 158.
Lorica. 110. 168. 170
Lubrications 90.
Lucere 3
Lucerna 96. 99
Lucí 11
Lucidíssimum 39
Lucídum 12. 18
Lucifer 34. 86.
Lucis candor 12
Lucrum 17
Luctus 2. 7. 60.
Luctarí 1
Lucus 11
Ludere 159
Ludus 159
Lugere 1. 7.
Lumbi 49
Lumen 3. 95
Luminare 3
Luminaría 3
Lunula 155
Lupanar 20. 138
Lupus 57
Lustrare 46
Lustratio 46. 94.
Lutum 50. 58.
Lutum absq; paleis 171.
Lux 3
Lux matutina 160
Luxuriari 21
Luxuriosus 120.

Maceria 21. 31
Machinari 55. 99
Machine 56. 135
Macies 29. 160
Macilenti. 29. 40 155.
Mactare 57
Macula 86. 105
Macula coloris 12
Maculare 51. 118
Maculatum 80
Maculosi 18. 57. 122
Magala 112
Magestas 19. 125.
Magis 71
Magisq; 89
Magíster. 6. 16. 114 160.
Magístratus 106
Magna. 2. 21. 145 146.
Magna pars 146
Magnificare. 2. 19. 21. 27.
Magnificētia. 2. 135.
Magnificus 158
Magnitudo. 21. 68 158.
Magnum fieri. 21
Magnus 21. 72. 145
Maior 15. 145.

Mala bestia 131
Mala granata 151
Malasar 84
Malleator 83. 128
Maledícere. 5. 9. 18. 93. 102. 138. 141.
Maleficiis uti 79
Maleficus 54. 79
Malleus 35. 102. 127. 129. 170.
Malicia 48
Malignař. 124. 148
Malum 148. 171
Malum esse 148
Malum facere 148.
Malum granatum. 151.
Malum punicū. 151.
Malus nauis 42
Mammilla 156
Mamma. 26. 28. 156. 157.
Man 89.
Mana 89
Manans 38
Mandare 134
Mandata. 130. 134
Mandíbula. 82. 85
Mandragore 28
Manducare 59
Mane. 17. 137. 160
Mane oriri 160
Mane querere 160
Manere. 30. 51. 70 82. 168.
Manie furgere. 160. 161.
Manícare 137. 161
Manifestare 61
Manipulos colligēs 120.
Manipulos ligare. 6
Manipulus. 6. 120 133.
Mansiones 100
Mansiuncule 141
Mansuetudo. 6. 120
Manubrium 121
Manus. 52. 60. 61. 77.
Manus sedís 61
Manzer. i. de scorto natus. 86.
Marcescere. 5. 74. 141. 149.
Mare 64. 153
Mare rubrum 107
Margarita 48
Margines 142
Maritima 52
Maritū habens 16
Marítus 4. 16
Marmor 23. 160
Marsupium 75
Massa 17
Massa caricarū 26
Massa de ficis 26
Masculinū 4. 39. 125.
Masculus. 4. 39. 125
Mater 6
Matería 143
Matureſcere 19
Maxilla. 82. 83. 112.
Me 11
Mechari 92

Mecum 11. 119
Medela 152
Mederí 43. 152
Media 53. 169
Media pars 53
Medicamina 152.
Medicina 149. 152
Medicus 43. 152.
Medietas 47
Meditari. 32. 35. 81 158. 165.
Medium. 21. 53. 81 143. 169.
Medulla. 48. 76. 86 156.
Mel 27
Melo 88
Melodia 105
Membrum. 1. 67. 101. 105.
Meminisse 39
Memorari 39
Memoriale. 29. 39
Mendacia. 12. 57. 54. 168.
Meridax 50. 74. 157.
Mendícare 154
Meni 89
Menia 10
Mens 81. 84
Mensa 162
Mensis 43. 69.
Menstruum. 28. 43 94. 112.
Mensura. 28. 85. 159. 159. 170.
Mensurabilis 59
Mensura palmi. 24. 41. 59.
Mensura cōtra mensuram. 105.
Mensura quattuor digitorum 59
Mensurare 59. 85.
Mente deuota offerre. 94.
Mentirí. 37. 73. 74 168.
Mentum 40
Mercator 76. 107.
Mercede cōducere. 171.
Mercēnarius. 162.
Merces. 19. 94. 95 162. 171.
Merens 28. 163
Merere 7. 72. 139
Meretrix. 38. 40. 139.
Mergulus 162
Meridiati sunt 134
Meridies. 31. 64. 93 134.
Meror. 26. 73. 77. 121.
Merore cōfecta. 28.
Merum 50
Messis 140. 142
Mesopotamia 126.
Mestitia 60
Mestum esse. 28. 121
Metari 169
Metere 19. 142.
Metiri 85
Micans 81

Fo.

Mygale 7
Migma 50
Migrare.24.28.94
Mihi 80.119
Mille 6.145
Militare 125
Militia. 57.80.135
Miliũ.29.109.145.
Mihius 29
Minari.40.95. 97.
Mingere 169
Minimus.137.140.
Minimus digitus. 140.
Miniſter. 100.110. 168.
Miniſteriũ. 111.119. 128.168.
Miniſtrare. 54.75 165.168.
Minor 157.149
Minorare 90.142.
Minorẽ cẽ.90.140.
Minuer. 26.90.140
Minui 52.137
Minus 140
Minus parare 90
Minutum 31
Mirabile 4.128.
Mirabile facere.128
Mirabilem eſſe.127
Mirabilia 166.171
Miraculũ. 54.127
Mirari. 52.127.171.
Mirrha 86
Mirica 124
Mirificare.127.128.
Myrtus 33
Miſcere. 82.85.89. 100.122.151.
Miſerari 44.50. 97.149.
Miſeria 7.35.120 164.156.
Miſerationes 50. 72.146.
Miſicordia. 51.149
Miſgricordiã confecuta.149.
Miſſio 162
Miſterium 149
Mittendus.160.162
Mittere. 35.58.61 69.109.152.162
Mittere.ſarcum uel ſagitam.150.
Mites 120
Mitigare 155.167.
Mitiſſimus 120
Mitre 152
Mixtũ 75.89.100
Mna 89
Mobilem eſſe 95
Modeſtia 120
Modicũ40.90.137
Modius 4.105
Mola. 58.84.150
Mola inferior 150.
Molentes 58
Molere 58
Moles 94
Moleſtare.6.59.76 80.140.
Moleſte accipeꝛ.80.
Moleſtũ eſſe.80.91.
Molificare. 49.150

Fo.

Mollire 150
Molirí 55
Momẽtũ. 159.167.
Monere 94.100
Monile.48.54.76. 98.112.
Monſtrare 145
Montes. 33.36.58
Monumẽta. 39.90. 138.
Moram facere. 15 85.122.
Morarí.5.15.63.70. 82.
Mordere 104
Morí 86
Mors. 8.27.55.86.
Morſus 140.
Mortariolũ 77
Mortarium 28
Morticinũ. 93.101
Mortificare 36.
Mortuus 101
Mortis caligo 136
Morus 167
Mos 31
Moſoch 92
Motabile 168
Motus 94.95.
Mouebuntur 58.
Mouere. 28.38.86. 87.95.96.146.151 152.168.
Moueri ad plũ. 26.
Mucro 54
Mugire. 7.25.134
Mulctare 121
Mulcta uel pena.10.
Mulgere 90.105.
Mulier. 4.5.7.10 104.
Muliebris 112
Multa. 72.73.85. 121.145.146.156
Multiplex 72.146
Multiplicare 59.72 73.98.121.125.151. 145.146.147.156
Multiplices 146
Multitudo.6.55.72 88.127.139.145. 147.
Mulus 150
Mundare.18.29.39 57.102.129
Mundicia 58.102
Mũdiſſimus. 57.91
Mundũ appareꝛ.59
Mundum eſſe. 39. 57.102.
Mundus.18.39.57. 112.129.
Mundus muliebris. 91.
Munera. 89.105. 158.159.160.162
Munera dare 103 171.
Munire 17.128
Munitiſſima 90
Munitus. 17.29.90 108.135.
Munus. 10.89.159 160.
Munuſcula 105
Muratę.17.108.135

Fo.

Murenule. 79.144 169.
Murmurare. 2.82. 83.147.171.
Murum deſtruere. 141.
Murus.21.50.55.81 122.141.158.159.
Mus 116
Muſca 37
Muſca oĩnoda.122.
Muſce duerſi generis.122.
Muſica 40
Muſſitare. 82.83 137.
Muſſitator 147
Muſtum 121
Mutabile 168
Mutare uultũ 152
Mutari.36.48.52. 74.87.91.108.165.
Mutatoria 49.
Mutire 55
Mutuare 82.104
Mutuũ accipere.82 154.
Mutum eſſe 6
Mutus 6

Nam 37
Nam et 24
Namq; 24.37.
Narrare.110.165.171.
Narrare pabolã. 92
Nardus 102.
Nares 8.97
Naſci 64.
Natus 8.46.
Natare 154.159
Nates 159.169
Nathinei 105
Natio 22
Natiuitas 64.
Natus 64
Nauis 7.110.155
Nauſea 39
Nauſeare 142
Nauta 88.
Nazarenus 97
Ne. 5.15.16.32.81 89.
Nebula.114.121.125
Nec 4.16.81
Necare 51.161
Necdum 59
Neceſſarii 70
Neceſſariũ eſſe 138
Neceſſe eſſe 56
Neceſſitate cõpelli. 9.
Nefaria res 51
Nefas 39
Neforte. 126.128
Negare. 9.74.168.
Negligẽtia.118.162.
Negligere. 56.85. 118.145.162.
Negotiari. 59.107 123.150.169.
Nemus. 10.15.121 135.
Nepotes 157
Neq; 148
Nequando 126
Nequaq; 81

Fo.

Neqs. 5.15.37.81.
Nequiter 148
Nequitia 148.
Nere 58
Neruus. 23.36.71 177.106.
Neſcire 156
Nicticorax 74
Nidificare 141.
Nidum facere 141
Nidus 141
Niger 44.160.
Nigreſcere 56.139.
Nihil.4.9.12.15.28. 31.75.82.137.169
Nimis 84.112
Ningere 162
Niſi. 2.6.16.75.82
Nitentes 155
Nitida 135
Nitrum 105
Niue dealbare. 162
Nix 142.162.170
Nobiles. 44.72. 150.143.
Nocens 50
Nocere.97.120.168.
Noctes 85
Noctua 50.170.
Nolle 85
Noli 5
Nolite 5
Nomen 163
Nominare 3[illegible]
Non. 4.5.9.15.16. 80.81.89.
Nonagintã 172
Non cõſurgẽs. 140
Nondum 59
Nontie 54.82.
Non pariens 24
Non reſiſtens 6
Non ſum 15.
Nonus 172
Nopheth 96
Norma 139
Nos 7.97
Noſſe 61.
Nota 24
Notum facere 61.
Notus 62.99
Nouacula 91.171.
Noualle 96.99.
Noua res 18.
Noue fruges 1
Nouelle.ſ.plantationes.169.
Nouem 172
Nouiſſima. 5.8.43 142.170.
Nouus 43
Nox 85
Noxa 30.45
Nubes.45.77.105. 111.120.159.
Nubibus obducere. 120.
Nudare. 16.24.49 56.114.123.131.132 162.166.
Nuditas 114.123. 124.
Nudiuſtercius. 163
Nuge 60
Nullum 75
Num 6.75

Fo.

Numerare 56.77. 130.
Numerus. 52.66. 77.89.110.170.
Nun 32
Nũc.4.77. 92.115. 125.129.
Nuncii 80
Nũciare.19.80.93. 164.
Nunciatio 80
Nundine 115.123.
Nummus 2
Nũquid.6.8.32.75.
Nunquid non 34
Nurus 75
Nutare 86
Nutrimentum 38
Nutrire. 21.55.65. 99.151.167.
Nutrix 6.65
Nux 1.

O 7
Obedientia 164
Obediẽ.5.104.164.
Obducere 117.
Obfirmare 75
Ob gratiam.12.24
Obire 22
Obiurgari 147.
Oblatio 10.145
Obligare 8.42
Oblique 4.167
Obluioni tradere 161.
Obliuiſci. 103.104 161.
Obmutеſcere 6
Obnubilare 120
Obolus 26
Obprobrare 95
Obrizum. 80.106 127.
Obruere 160
Obſcurare. 56.66. 73.104.114.119.125
Obſecrationes 51
Obſecro 7.92
Obſeruare. 38.114. 124.164.
Obſeruata 102
Obſidere. 51.90. 122.134.
Obſidio 47.135
Obſides 123
Obſtetricare 44
Obſtetrices 46.64
Obſtruere 110.
Obſtupeſcere. 17. 54.85.104.159. 158.163.169.
Obſtupeſcei facies. 45.
Obſurdeſcere 141.
Obtegere caligine. 116.
Obtenebrare 56.
Obterere 85
Obtinere. 3.52. 147.156.
Obturare. 4.110. 108.169.
Obuiare 125.126
Obuoluere. 43.57
Obumbrare. 107.

Fo.

Obnubilare 120 135.136.
Occaſio 7.96.
Occaſionẽ ꝯrerę.7.
Occaſus.13.114.122
Occidens 64.122
Occidere. 13.31.35 36.37.47.55.57. 79.86.99.117.126 104 152.159.
Ociosum eſſe 14.
Occiſio. 36.57.59. 159.
Occiſus 47
Ocium 167.
Ocrea 90
Octaua 164
Octo 164
Octoginta 164
Oculi 116.
Occulta. 102.110. 118.128.
Occultare.74.110. 118.119.137.
Occũbere faceꝛ. 98
Occupare 120
Occurrere. 126.143
Occurſus 126
Odiens 165
Odioſum eſſe 11
Odiũ.104.160.165.
Odor 150
Offendere. 68.79 94.102.160
Offendiculum. 68. 108.127
Offerre. 12.32.90. 94.117.124.143. 157.
Offerre hoſtiã pro peccato 46
Offerꝛ ſe morti. 55
Offirmare 6.100
Olla. 107.125.130 141.
Oleum.58.92.134. 164.
Olfactoria 14
Olim 139
Oliua. 25.35.164.
Oliuetum 39
Olus 69
Omnes 39.75
Omnimodum 39
Omnino 63
Opotens.156.157.
Onager. 123.130.
Onerare. 59.98. 103.106.119.121.
Onycha 159
Onyx 157
Onocentauri 4
Onochrotalus.118.
Onus. 62.103.106 119.
Opera. 80.116.117 121.124.129
Operari 111.129
Operculum 136
Opere quadro 71
Opimentũ.77.158
Operire. 5.52.66 69.77.80.81.82. 107.115.117. 137.158.
Opes 52.122.123

Fo.

Ophel 121
Ophimacus 54
Ophir 9
Oppidũ. 53.58.116
Oppignorare 123
Opportere 56
Opportunum 8
Oppreſſio. 50.110 151.167.
Opprimere.50.54. 72.73.79.80.81. 83.108.111.120.156 152.167.
Opprimeꝛ ĩniq. 50
Opprimere per potentiam.120.
Opprobrium 55
Optimates.5.32.35 44.
Optimũ. 40.48. 50.
Oppugnare 85
Oppuleta. 15.4.162
Opus 111
Opus eſſe 56
Opus plumarium. 56.155.
Opus polymitariũ. 56.
Ora 80.126.166
Oraculum 27.
Ora inferior 158.
Orare 48.51.127.
Oratio 65.127
Ora ueſtimenti. 76
Orbari 161
Orbatus 122.161.
Orbis. 15.48.169.
Ordeum 166
Ordinare.100.123. 158.167.
Ordiri 100
Ordo. 27.58. 94 106.119.
Organum 112.
Oriens 41.67.136. 159.
Orientalis 55.159.
Oriona 77
Oriri. 31.41.117.131. 136.160
Orix 169
Ornare.65.112.146 158.159.167.
Orphani 71
Ortus. 41.114.160
Os. 120.126.128. 167.
Oſſa 26.122
Oſana 71
Oſcitare 39.41
Oſculari 104
Os femoris 77
Oſtendere. 38.44 145.
Oſtenſio 17
Oſtenta 67
Oſtia 30
Oſtiola 30
Oſtium.30.132.172
Oua 14
Oues. 153.154.144 149.157.
Ouile 75

Pabulum iumento-

Fo.

rum.15.83.109.
Pabulũ prebere. 15
Pacatum eſſe 163.
Pacem habere. 163
Pacifica 163
Pacificare 162.163.
Pacifici 163
Pacificum eſſe 163
Pacificus 163
Pactum 19.45
Palatha 27
Palathe 140
Palatia 10.54
Palatium 10.54
Palatum 47
Palea 169
Palee 144.169.
Palliũ. 90.100.107. 109.115.147.164.
Palliola 115
Palma 44.171
Palme 24.171.
Palmes 40.142
Palmites 30.107
Paliurus 45
Palpebra 121
Palpebre 114
Paludes 1.
Palus 1.
Paluſtris 20.
Pandere 132
Pangere.ſ.fedus.79
Panes 47
Panifici 8
Panis 11.115
Panni ueteres 107
Pannus 12
Papirio 107.
Papirus 24
Par 136
Parabola 92
Paradiſum 150.
Parare 124.125 129.
Parati ſumus 36
Paratus 115.125
Parcere 44.50
Pardus 99
Pardi 99
Parere. 44.111.128. 155.
Paries 47.141
Parietes. 10.44. 141.
Parietine 54
Parius lapis 107
Pars. 19.49.105. 109.111.148.164.
Partes 49.111.
Particula 129
Particeps 42
Participes 42
Participare 42
Partiri 49
Partus 42.156.
Parturire. 42.44. 132.
Paruí 140
Paruí greges 56
Paruipendere 15
Paruulus. 114.117. 132.137.
Paruuli. 114.117.132
Parum 90
Parum uideri 140
Paruum 137

Fo.

Paſcere 151
Paſcua 55.99.151.
Paſcualis 146
Paſer 31.137.
Paſceres 137
Paſſus 137
Paſtor 102.151.
Paſtores 151.
Paſtoralis 102
Paſtus 18.151
Patere 132
Patiens 8
Patientia 129.
Patres 36.
Patria 10
Patruelis 28
Patruus 28
Paucí 90.92
Paucitas 90
Paucus 40
Pauere 146.171
Pauimentum. 10. 144.153.
Paulatim 3
Paululum 40.164
Pauones 170
Pauor. 22.34.43 44.52.
Pauore ſoluí 89
Pauper. 1.48.108 120.149.
Paupercula 120
Pauperẽ facere.149
Pauperem fieri.149
Pauperes. 29.48 120.149.
Paupertas 29.120. 149.
Pauxillum 90
Pax 163
Peccans 45
Peccare. 10.45.152 160.
Peccata.45.115.160
Peccator 45
Peccatores 45
Peccatũ. 10.45.115
Pecora.12.142.150.
Pectus 23.45
Pectora 45
Peculiare 106
Peculium 106
Pecunia 77
Pecunie 121
Pecus. 12.43.80. 154.154.
Pecus tenerum.100
Pedes. 35.129.146.
Pedica 42.160.
Pedites 146.
Pelagus 107
Pelles 114
Pellicule 114
Pellis 2.69.114
Pelta 25
Pelte 25
Peluis 1.109.
Penna 1.76.99
Pendere 170
Pene 139
Penne 76.90
Penetrare 131
Penitere 97
Penitentiam agere. 97.
Penitudo 97

Fo.

Penſationes 85
Penula 109
Penuria. 9.52.108
Pepones 1
Per 5.11.112.
Pera 137
Pera paſtoralis.84.
Per circuitum 105
Percuſſura 87
Percuſſio 151.167
Percutere.31.35.41. 53.57.72.74.79. 86.94.99.110.151.
Percutere fedus.65.
Perdere. 1.110.136 160.163.
Perditi 79
Perditio 1.
Perdix 143
Peregrinari 22
Peregrinatio 22.99
Peregrinus. 22.35 70.99.
Perfecta 163.170.
Perfecte 165
Perfectum 75.76.
Perfectio 170
Perfectiones 163.
Perfectus 163.170.
Perficeꝛ.17.75.165. 170.
Perflare 126.167.
Perfodere 31.57
Perforare 102
Per fraudẽ obtinere 124.
Pergens 15
Pergere 64.100
Pergrandes 20
Peribolus 21
Pericula 90
Periculum 8.108. 122.
Perire.1.8.10.22.79 109.136.
Periſcelides 137.
Permanere.44.71. 98.
Permittere 105
Permutatio 87
Penitus 75
Perplexum eſſe.168
Perpẽdiculum. 139
Perpetuum 170
Perpetuus 102
Perizomata 45
Perſeq.27.30.147.
Perſia 131
Per ſingl'os dies.62.
Perſonare 55
Perſtillare 59
Perſuadere.107.132
Perterreꝛ.12.29.55. 94.127.129.
Perterritũ eſſe 68
Perterritus 29
Pertimeſcere.2.150
Pertingere 87.94
Pertinens 145.
Pertranſire 48.112
Perturbatio 34
Peruenire. 18.64 86.94.
Peruerſa.36.114.155
Peruerſe 122
Peruerſũ. 5.36.122
Peruerſus. 110.114

Fo.

Peruertere 36.69 114.122.135.
Per uim rapere 23
Pes 146
Peſſima 48.91
Peſſimi 148
Peſſimus 148
Peſtifer 160
Peſtilens 82
Peſtis 27
Peſulum 100.
Petere 16.17
Petitio 18.154.
Petitiones 154.
Petra 75.108.135
Petre 108.135
Pharetra. 10.72. 170.
Pharuaim 130
Phiala 41.109.
Phiale 1.41.77
Phiſon 127
Phiton 2
Phitonicus 2
Piaculum 39
Pictura 161
Picture 135.161
Pigargus 29
Piger 121
Pigmei 25
Pigmenta 155
Pigmentarius 150
Pignorare 42.111
Pignus 42.125
Pignus accipeꝛ.42.
Pignus auferre.111.
Pignus retinere.42
Pigredo 121
Pigritare 121
Pigritia 121
Pigritie 121
Pila 80
Pilo contuſſum 52
Piloſe 166
Piloſi 166.
Piloſus 166
Pilum 118
Pilus 166
Pincerna 167
Pingere 92.144.
Pingue 18.48.
Pinguedo 32.48. 164.
Pingues. 1.18.32. 164.166.
Pinguia 164
Pinguis. 32.91.111. 164.
Pinus 10
Pyra 28
Piri 15
Piſcari 27
Piſcator 27
Piſcatorium. 28
Piſcina 18
Piſcine 18
Piſces 27
Piſcis 26.27
Piſtor 8
Pitatiis confuſa. 58
Pix 40
Placare 78.152
Placenta 47.48.
Placente 74
Placere 57.63.71

Fo.

Placitum 69.100. 108.152.167.
Plaga 57.61.69.94 99.136.148.
Plagare 94.
Plage 94.99
Planctus. 15.109. 140.
Plana 135
Plangère. 5.15.109. 140.171.
Planicies 17
Planta 77.122
Plãtare.98.101.169.
Plantatio 98.101
Plantatiões.98.169
Plaſmare 67
Plaſtes 67
Platanus 124
Platea. 44.149. 158.
Platee 149
Plaudere.59.86.110 167.171.
Plaustra 55.112
Plauſtrũ. 30.91.112
Plectentes 168
Plectere 9
Plena 88
Plenaire 40
Plenitudo 88
Plenum eſſe 88
Pliades 75
Plorans 15
Plorare 15.30
Pluere. 26.87.96
Pluma 101
Plumbum 121
Plumeſcere 1
Plurimum 145
Plus 71
Pluſq; 89
Pluuia 5.26.87
Pluuie 87
Poculum 86.167.
Polenta 141
Policeri 94
Polymita 129
Polire 91
Politum 23
Polluer. 20.40.47 50.51.
Pollutio 51
Pollutus 47.59.
Poma. 1.85.140. 159.
Pompa 165
Ponderare. 5.128 167.170.
Pondus 128.167
Ponere. 4.61.67. 105.123.151.157 158.159.169.
Populeus 81
Populi.6.55.80.119 155.
Populus.80. 81.119 139.154.
Porrigere 153
Porrum 55
Porta 1.166
Portare.57.103.119
Porte 30.132.166.
Portenta 4.67
Portentum 67
Portícus 6.105

Fo.

Portio 49
Portus. 44.52.131.
Posse 63.73
Possessio. 3.42.70 124.141.142.
Possidere. 3.16.70 97.141.150.
Post. 3.19.118.122. 138.
Postea 3
Posterior 122
Posteriora 13
Posteriꝰ 3
Posthac 4
Posticus 106
Postꝗ 3
Postis 38
Postremi 3
Postulare 154
Potare 106.169.
Potare usq; ad fe= ces. 90.
Potatio 169
Potator 106
Potens .1.20.162.
Potentatus 20
Potentes 5.12
Potentia 20
Potentie 20
Potentiorē esse.121.
Potestas 60.92.162
Potestates 92
Potestatē hīe 162
Potus 167
Prandere 109
Prauī 122.135
Prauitas. 34.35.122 168.
Prauitates 122
Prauum. 4.107.122
Prauus. 85.122.133.
Pre 89
Prebere iter 108
Prebeꝛ munera. 105
Precedere 28
Precepta 150
Preceptor 160
Preceptū. 9.53.59 134.155.
Preces 51
Preciosa 68
Preciose 68
Preciosum 18.72
Preciosum esse 68
Preciosus 68
Precipeꝛ. 7.130.134
Precipitare 15
Precipitatio 16
Precipua 135
Precium. 68.78.87 103.123.126.161. 162.
Preclara 135.
Preco 78.151
Precox ficus 15
Preda. 13.59.84. 112.113.
Predarī. 13.105.156.
Predicare 78.143
Predicatio 143
Predicationes 80.
Preesse 92.147
Prefectura 130
Prefectus 130.171
Pregnans 36.88.
Pregnantes 36

Fo.

Preliarī 95
Preliū. 73.123.143
Premere 72
Premium 3
Preocupaꝛ. 138.171.
Preparare. 73.78. 89.123.124.125. 129.139.170.
Preparatio 124
Preparatus 74.125
Preponere. 105.150
Prepositū esse. 101.
Prepositus 130
Prepositi 130
Preputia 123
Preputiare 123
Preputium 123
Prescinderē. 129.142
Prescissio 17.142
Presens tps. 36.73
Presepe 1
Presepium 152
Presepia 9
Presidium. 90.135 138.141.
Prestolarī 44.62. 70.139
Prestolatio 139
Presto sum 36
Presto est 36
Preter. 12.16.17.39 44.
Preterea 37.
Pretire mādatū. 90.
Preualere. 20.45. 63.115.122.159. 168.172.
Preuaricarī. 11.90. 107.131.132.
Preuaricatio. 12.15 90.91.132.
Preuaricationes. 91. 132.160.
Preuaricator 12
Preuaricatores 12. 131.132.
Preuaricatrix 12
Preuaricarī facere. 29.
Preuenire 138
Preuidere 38.108
Priapus 128
Prima 139.145
Primarium 145
Primi 145
Primitie 15.97.148
Primitiua 15
Primitiuum. 15.156
Primogenita 15
Primogenitum con stituere 15.
Primogenitū facere 15.
Primogenitus 15
Primum 145
Primū pomū ficul= nee. 15.
Primus 73.139.145
Princeps 6.16.53. 92.94.103.110.127 142.145.149.159
Principes. 3.94.100 103.110.125.127 142.143.145 149 .159.160.162.165
Principales 73

Fo.

Principalis. 94.145
Principem esse. 159
Principio 5
Principiū. 47.65 145.
Priora 145
Pristinum. 139.145.
Priuare 89
Priuari fetu 161
Priuscꝫ 59.139
Pro. 3.6.9.49.99 111.112.118.170.
Probare. 14.18.53 99.138.
Probatissimum. 150
Probator 14
Probatum. 14.117
Problema 43
Procacissima 66.115
Procedere 35.67
Procelle 39.109
Procidere 106
Procinctus 20
Procax 162
Procul 150
Procul esse 150
Procuratio 92
Procurator 167
Prodesse. 17.66.79
Prodigia 67
Prodigium 66
Producens 131
Producere 67.153
Pro ea 170
Profectio 100
Profecto 1
Proferre. 14.51.105 126.
Proficere 57.136.
Proficisci 100
Profugere 100
Profugi 29
Profugus 18.95
Profunda. 120.134.
Profundare 120
Profunde 120
Profundissimū 12
Profunditas 120
Profundū. 15.48. 72.134.
Profundū esse. 119 120.
Profundus 120
Progenies 27.99
Progredi 100.111
Prohibere. 14.56. 75.76.89.95.
Proiicere. 61.67.69 85.95.98.141.162 172.
Prolatio 14
Prolongare. 92
Prominens 72
Prominentes 127
Promittere. 14.129.
Promouere 100
Promptuaria 38
Pronūciare. 14.110.
Pronunciatio 14
Propago 99.168
Propagines. 40.98 162.168.
Prope 118.145
Prophanare 47
Prophanus. 47.125
Propheta 93

Fo.

Prophetare. 93.98.
Prophete 93
Prophetia. 61.96. 103.
Prophetissa 95
Propitiari 78.108.
Propitiatio. 78.108
Propitiationes 78
Propitiatorium. 78
Propiquus. 20.145.
Propinquī 145
Proponere. 43.157
Propter. 2.12.24. 27.90.111.118.121. 158.
Propterea. 74.138.
Propugnacula. 165. 170.
Proscindere 132
Proselytus 22
Prospari. 136.154
Prospere agere. 156
Proseritas 162.
Prospicere 135.167
Prosternere 101.
Prosternere se 101.
Prosterni 21
Prostibulū. 18.148.
Prostari 86.156.160
Protector 25
Protectio. 107.110 135.
Protegere. 25.42 51.52.77.85.107 110.124.137.
Proterua 91.107
Protrahere. 92.105
Prouerbium 92
Prouerbiū dicer. 92
Prouerbiū sumere. 92.
Prouocans 91
Prouocare 26.91.
Prouintia 85
Prouintie 166
Proxima. 151.154
Proxime 151
Proximus. 20.120 149.
Prudentia 14.70
Prudēs. 14.150.161.
Pruina. 51.78.140.
Pruna 23
Prune 153
Prunas congregare 57.
Prurigo 55
Pfallere 40
Pfalmi 94
Pfalmus 40
Pfalterium. 93.129.
Pfalteria 40
Pudere 52
Puer. 64.100.111. 118.
Pueri 100
Pueritia 160
Puella 100.118.
Puelle 100
Puerpera 15
Pugio 151.162.
Pugillus 52.77. 165.
Pugilli 165.
Pugna 85.133
Pugnare 54.85

Fo.

105.133.134.143. 171.
Pugnus 26
Pulcher 2.33.66
Pulchra 66
Pulchre 58
Pulcherrima 167.
Pulchritudo. 12.23. 66.95.167.
Pulchrum. 47.100.
Pulchrum esse 58 66.95.
Pulex 131
Pulli. 23.64.116.131.
Pullulare 136
Pullus 116
Pullus columbe 23
Pulmentum. 18.50. 124.
Pulsare 31.129.
Pultes 78
Puluis. 1:86.90.121.
Puluis tenuis 31
Puncta 102
Punctum 102
Punctus 147
Pungere 31.131.
Pupilla 5.11.
Pupillus 71
Pure 18
Purgare. 18.40.46 57.138.
Purgare uentrē. 106
Purgare aluū. 147.
Purificare 57
Purissima 57
Purissimas aquas re ddere. 167.
Purissimū. 159.167
Purissimū aurū. 106
Purissimus 79
Puritas 18
Purpura 147
Purum 18
Purus 18
Pusilli 140
Putare. 7.30.40. 56.106.
Putatio 40
Puteus 11
Putei 11
Putredo 153.
Putrescere 11.107 153.
Putridum 13.153

Quadam die 62
Quadrangulatum. 146.
Quadrangulū. 146
Quadrifariam. 146
Quadriga 150
Quadrige 150
Quadrum 146
Quadruplum. 146
Qualis 4.85
Quam 11.29.85. 89.112.
Quāmultipliciter. 76.
Quā obcausam. 85
Quāobrē. 74.85
Quādo. 4.11.29.37 72.75.76.85.92.
Quamuis. 75.138
Quanta 76.
Quante 76.85
Quanto 126
Quantomagis 8.
Quantum 8
Quātū potest calca re unius uestigiū. 31.
Quare 85
Quarta 146
Quarta pars 146
Quarti 146
Quartus 146
Quasi 72.129
Quasi lucens 12
Quattuor 9.146.
Que. 11.24.37.85 87.155.
Quedam 3
Que ducit 162
Que fluit 38
Quēadmodum. 72
Querele 82.95
Querens 56
Querere 16.17.31 55.154.
Querere ultionem. 98.
Querimonia 95.
Querimonie 82
Que sponte nascun tur. 109.170.
Questiones 56
Quī. 29.35.38.75 87.155.
Quia. 11. 27.66.74 138.155.
Quiasi 75
Quicqꝫ 8.27.75 85.
Quid 4.85.89.
Quidem 5.75
Quidquid 80
Quidquid adinue= nitur. 56.
Quī effugit 128
Quī effugiunt 128
Quī est 45
Quiesce 28
Quiescere. 30.43 70.96.122.147. 154.160.170
Quieta 162.
Quī euasit 128
Quī habitat i taber naculo. 108.
Quī letantur 10
Quiquagenarii. 50
Quinquaginta 50
Quinquangulati. 50.
Quinqꝫ 50
Quitam partē tol= lere. 50.
Quinta pars 50
Quintare 50
Quintus 50
Quī patitur fluxū 38.
Quī probat tyro= nes. 135.
Quī procul recesse= runt. 9.
Quī relinqtur. 168
Quī remansit. 168
Quis 4.87.89
Quī spernit 12
Quīsquilie 101

Fo.

Quī utraq; manu p dextera utitur. 4
Quo 7.85
Quod. 38.60.85 153.154.
Quod captū ē. 84.
Quodcūqꝫ 27.85
Qđ exprimīf. 168
Quod inebriare po tell. 161.
Qđ mutuatū ē. 87.
Quod optatur 56
Quod si 6
Quod timetur 22
Quomodo .4.34. 85.120.138
Quoniam 74
Quoqꝫ 7
Quoq; 8.24.37
Quot 76.85
Quoticns 85

Racemus 117.131
Radere. 24.25.107 142.144.
Radices 10.168
Radius 56
Radix 23.74.99 168.
Rami. 12.30.121.125
Ramoth 148
Ramus 7.40.59 65.77.109.118.121 142.158
Ramusculus 39
Rana 137
Rane 137
Rape. 23.46.48.59
Rapina. 17.23.156
Rata 55
Rates 27.152
Ratiō 56.59.160
Rationale 56
Rebellare 91.132
Rebellio 91
Recalcitrare 16
Recalcitrer 20
Recaluatio 20
Recedens 106
Recedentes 107
Recedētes. sa uia te cta 110.
Recedere. 3.30.43 68.82.86.91.94. 95.107.130.132 142.148.150.165.
Recēsere. 17.64.130
Recessio 107
Reclinatorium. 152
Recludere 106
Recogitare 125
Recoligens 8
Recondere 109
Recordari 39
Recordatio 33
Recta 71.99
Recte 71.74
Recti 71.74.99
Rectum. 71.74.79
Rectū facere 71
Rectus 71
Rectissimus 71
Rectitudo 71
Recumbere 165
Recurrere 149
Redargutio 25

Fo.

Redemptio. 19.126.
Reddere. 25.90. 157.162.
Redditus 13
Reditus 157
Redimere. 126.129 131.
Redire 157
Reducere 70.157
Redundare. 93.127. 131.167.168.
Referre. 62.110.169.
Refocillare. 101.148
Refrigerare. 15.91. 96.101.147
Refrigerium 145 147.148.
Refugiū. 51.90.96 141.
Regē cōstituere. 88
Reges 88
Regere 151
Regina 80.88.156
Regine 88
Regio 10.42.77. 157.
Regio mortis 157.
Regiones 10.177
Regna 88
Regnare 88
Regnum 88
Regula 55
Regulus 137.168
Reguli 157
Relaxare 152
Releuare 152
Religio 53
Relinqre. 71.98.115 154.155.164.168.
Reliquia 71
Reliquie 71.154
Reliquum 8.71
Remanētes spice 84
Remanere 67.71 154.168.
Remigare 57.158.
Remiges 158
Reminiscī 39
Remissio 31.164
Repetiri 85
Remittere. 103.162. 164.165.
Remus 158
Renes 55.76.92.
Renouare 45
Renuere 85
Renunciare 60
Repellere 98.
Repente 147
Repente agere. 57. 147.
Repentinus 147.
Res perdita 1.
Reperire 90
Repetere 54
Replere 40.87
Repleri 155
Reponere. 4.52.55 96.150.158
Reportare 157
Reprehendere 55
Reprobare 85
Reptare 151
Reptile 39.151
Repudiata 26
Repudium 79

Fo.

Repugnans ueritati 90.
Repulsa 34
Repulsare 34
Reputare 155
Requies. 51.65.78 95.96.126.148.156
Requiem dare 96
Requiescere. 65.71. 95.96.101.146. 147.152.156.160 161.167.
Reqescere facer. 96.
Requiescio 156
Requiesciones 96.
Requirere. 17.31.53. 150.
Res 27.80.132
Reseruare 9.56
Residere 44
Residuus 95.115
Residuum. 71.154
Resilire 94
Resina 154
Resistere. 85.86.126 134.158
Res magne 93
Res perdita 1.
Respersi 18
Respicere 95.128. 137.144.145.156 158.165.167.
Respirare 148
Respondere. 32.120 157.169.
Responsio 120
Responsum. 27.120
Restaurare 152
Restricula 159
Restriculum 72
Restituere 162.171.
Resurgere 140
Retardare 84
Rete 76.134.153. 155.
Retiaculum 76
Reticulum 72
Retinere 45.67. 108.122.
Retorquere 88
Retortum 159
Retrahere 8
Retribuere. 25.157. 162.
Retributio. 25.157. 162.
Retributiones. 6 3
Retro 3
Retro recedere. 106.
Retrorsum 3.122.
Retrorsum cōuerti. 106.
Retussum 129
Retussum esse 159
Reuelare. 24.56.91 123.152.
Reuererī 76
Reuertere 33.105 154.157.
Reuerti 36.154.169
Reuertī facere 157
Reuocare 8.157
Reus 153
Reus iudicio 127
Reus sanguinis 50.
Rex 88

Fo.

Rhamnus 4
Rhinoceros 145
Ridere 135.159
Ridiculum 159
Ripa 21.166
Risus 135.159
Ritus 53.59.166
Riuus 60
Riuus uadum 63
Riui 9.60.96.128
Riuuli 128
Rixa 28.101.147
Rixari 101.147
Rixe 28
Roborarē. 7.48.74 109.121.172
Roborari 20
Robur. 29.45.46. 73.77.105.121.133 135.165.
Robusta 45
Robuste 121
Robusti. 7.14.124. 135.
Robustum 5
Robustum esse 7
Robustus. 7.20.55 124.
Rodere 83.124
Rogare. 16.48.78 125.126.154
Rogel 147
Rorare 152
Ros 58
Rostra 137
Rota 1.8.23
Rote 8.152
Rotare 23
Rotare funda 141
Rotundum 112
Rubicundum 47
Rubicundus 2
Rubigo. 48.69. 107.136.
Rubore suffūdi. 76.
Rubricati 2
Rubrum 2
Rubrum esse 2
Rubus 109
Rudis 100
Ruer. 22.25.79.101
Russum 2
Ruffus 2
Rugare 141
Rugire 32.35.95 154.167.
Rugitus 35.154
Ruina 29.68.79 101.126.127.151
Ruine 22.79.126
Ruinosa 54.
Ruminare 26
Rupere. 17.88.105. 131.144.155.
Runcina 168
Rupes 9.75.135
Rupture 131
Rursum 115
Rus 95

Saba 106
Sabbatum 156
Sabbata 156
Sabbatizare 156
Sabei 106
Saccus 7.92.167.

Fo.

Sacci 54.92.167.
Sacculus 75.138.
Sacculi 138
Sacerdos 73
Sacerdotes 73
Sacerdotio fūgi. 73
Sacerdotium 73
Saciare 155
Sacramentum. 149
Sacrificare 37.43 140.
Sacrificium. 38.89
Sacrificia 38
Sagena 55.134
Sagene 158
Sagitta 52
Saginatum 146
Sagitte 52
Sagittare 69
Sagittarius 146
Sagum 69
Sal 88
Sale condire 88
Salere 29
Salices 123
Salire 127
Saliua 69
Saliuā facere 69
Saliuncula 100
Salsugo 88
Saltare. 40.78.105. 153
Saltus. 55.66.130
Salua obsecro 71
Saluare. 46.71.88. 128.
Saluator 71
Saluatores 71
Saluatio 71
Saluatiōnes 71
Salus 71.158
Salutare. 18.71.163.
Salutem dicens. 77
Salutem dicunt. 77
Saluum facere 71
Sambucca 155
Sanare. 21.43.46. 48.
Sancti 139
Sanctitas 139
Sanctum 139
Sanctū esse 51
Sanctus 51.139
Sanctificata 139
Sanctificare. 46.97 139.
Sanctificatio. 97.139
Sanctitudo 139
Sanctuarium 139
Sanctuaria 139
Sanguis 30.101
Sanguines 30
Sanguis. f. une 30
Sanguisuga. 119
Sanies 148.150
Sanitas. 10.21.92 170.
Sanitas medicamen 117.
Sanum 10
Sanus 163
Sapere 47
Sapiens 47
Sapientes 47
Sapientē esse 47
Sapiēter agere. 47.

Fo.

Sapiētia. 14.47.70
Sapientie 47
Sapiētissimus 47
Sapor 59
Sapphirus 110
Sapphiri 110
Sarbala 110
Sarculus 55.113
Sardius 2
Saron 168
Sarepta 138
Sarrire 115.156.
Sartago 43
Sarta tecta 12
Sata 105
Satis 84.112
Satis uidere 31
Satrape 3.110
Saturare 155
Saturitas 155
Saxum 48.135
Scabellum 33
Scabies 109
Scala 108.
Scallide 60
Scalpellus 171
Scamma 144
Scamme 144
Scādalizare. 79.102
Scandalum 68.79
Scandala 68
Scapula 161
Scabies 25
Scelera 39.116
Sceleratī 132
Scelus 15.39.127. 169.
Sceptrum 98.155
Scisitari 142.
Scientia 62.95
Scientie 62
Scindere. 23.35.46. 55.128.131.142. 144.147.
Scintilla 23.96
Scyphi 20
Scyphus 20.156
Scire 61
Scirpus 24
Scissi 17
Scissura 144
Scissura uel rima. 12
Scissure 17
Scopare 57
Scopulus 10
Scoria 107
Scorpio 122
Scorpiones 122
Scortator 139
Scortum esse 58
Scriba 110
Scribe 110
Scribere 79
Scriptura 79
Scrupulum 79
Scrutarī. 12.43.52. 53.102.141.
Scruta uēdētes. 150
Sculpere. 53.56.132
Sculptilia. 32.121. 129.
Sculptor 55
Sculptura 129
Sculpture. 106.130 132.
Sculptum 53

Sculptus 138
Scultella 169
Scutra 66
Scutum. 25.75.136
Scutus 25
Secare. 57.88.105. 128.
Secreta 118
Secretiora 95
Secretum 110
Seculũ.102.118.119.
Secunda 165
Secundare 165
Secundo 165.171
Secundo idẽ facere. 165.
Secũdũ. 80.126.138
Secundus. 165.171
Securis 145
Secures 143
Securitas 14
Securũ esse 14
Secus 5.118
Sed.1.6.9.15.19.24 37.75.81
Sedens 70
Sedere 70.71
Sedere facere 70
Sedes 1.77
Seducere. 107.132 156.171.
Seductio 151
Seges 7.140.142
Segetes 140
Segregare 128
Se inuicem respicientes.167
Sella parientis 1
Semel 3.129
Semen 41
Semẽ fuscipere 41
Sementis 41
Semetipsum 101
Semina 41
Seminabile 41
Seminare 41
Semita. 9.104.108. 112.155.165
Semite. 9.35.105 108.112.128.
Semp.108.169.170
Sempiternum 102 118.119.
Senecta 40.76
Senectus.15.26.40
Senes 40
Senescere. 15.40. 157.
Senex 40
Senior 40
Sensus 45.141
Sensus & cogitatio. 68.
Sententia. 23.32.132.
Sentire 61.145
Seorsum 12
Separare. 9.12.17. 39.68.97.128.130 148.
Separari 107
Separata 52
Separatio 97
Separator 86
Separatũ. 16.23.33
Sepe 145
Sepelire 138.161
Sepes 21.158
Sepire 21.115.158
Septem 155
Septemplicíter.155
Septies 155
Septimus 155
Septuaginta 155
Septuplum 155
Sepulchra 138
Sepulchrũ. 96.138
Sepultura 138
Sequi 147.169
Seraphin 168
Serenitas 20
Serenum 58
Serere 41
Sericum 13.20.
Sermo 87
Sermones 84.87
Serotinum 8.155
Serotina. 8
Serotinus 84
Serpens 97.168
Serpentes 97
Serpere 39.168
Serra 104
Serrare 25.104
Serre 25
Sertum 137
Seruare 137.164.
Seruí 111
Seruire 111
Seruire facere 111
Seruitus 111
Seruitus dura 131
Seruus 111
Sessio 70
Setim 158
Septuaginta 155
Sex 154.169
Sexaginta.154.169
Sextare 154
Sextarius 82
Si 2.5.6.11.36.75.81 82.
Si autem 6
Sibi inuicem cohe rentes.20
Sibilare 168
Sybili 168
Sybillus 168
Sic 31.72.73.74
Sica 54.60
Siccare 54.60
Sicera 161
Sicci 60
Siccitas.17.54.80. 92.135
Siclus 167
Sycomorus 167
Siccum 54.135
Siccus 60.
Sicut. 72.74.76. 138.
Sicut ad 118
Sicut ego 76
Sidera 72
Sidus 72.86
Sidus uel signũ 96
Si fuerit masculus 39.
Signa 5.96
Signaculum 57
Signarí.57.153.169.
Signari 99
Signatum 109
Signũ.3.27.98.99. 169.
Silens 30
Silentium. 28.30. 96.167
Silere.28.30.36.55. 56.167.169
Silex 48.135
Silice 17
Sillabica adiectio. 89.
Siloe 162
Silua 55.66
Siluestris 156
Simia 104
Simie 104
Simila 108
Simila frixa oleo.10
Similem esse 30
Similiter 74
Similitudines 156
Similitudo. 16.30 86.90.170
Symphonia 109
Simplex 170
Simplices 170
Simplicitas 170
Simplicit loquẽs.81
Simul 62
Simulacra 50.121
Simulacrũ.100.109
Simulare 51.99
Simulator 51
Simulatio 51
Sinautem 6
Sindo 106
Sindones 106
Sine 14.15.82
Singulariter 12
Singuli 20
Singultus. 127.148
Siniſter 4.164
Siniſtra 164
Siniſtra uti 164
Si non 82
Sinopis 154
Siquidem 5.57
Siria 10
Siriace 10
Siricum 13
Sirus 10
Sistra 96.165
Sitientes 136
Sitire 114.136. 135.136
Sitis 135.136
Situla 29
Siue 2.6.
Smaragdus 12.19. 160.
Socer 50.57.
Sociare 60.149
Societas 42
Socií 42.149
Socius 151
Socrus 50
Sodales 42.149
Sol.3.49.05.55.56 165.
Sola 12
Solennitas 45.
Solennitates.45.66
Soli 12
Sollicíti 2
Solicitudo. 26.79
Solicitum esse 26
Solicitus 55.137
Solidí 2
Solidum. 172
Solidus 31
Solidus.i.moneta.2
Solitaria 24
Solitarius 12
Solitudo:27.54.71 80.125
Solium.74.77.78 167.
Soluere.21.105.132. 157.168.
Soluere calciamẽtũ. 104.163.
Soluí 89
Solum 153
Solus 12
Solus ego 12
Solutio 132
Somnia 48
Somnia obseruare 97.114.
Somniare 48
Somnium 48
Sonare. 32.35.151 152.154
Sonitus. 35.154. 157.139
Sonus 32.35.71.139
Sopirí 147
Sopor 147
Soporatum esse.71.
Sorbere 24.
Sorbiciuncule 81.
Sordes 22.59.67 86.154
Sordescere 59
Sordida 59
Sordidí 134
Sordidus 59
Soror 3
Sorores 3
Sors 26.127
Sorte diuidere 101.
Sortem mittere.101
Sortes 26
Sospes 163
Scyphus 20.137
Scyphi 20.
Spaciosa 149
Spaciosum 148
Spaciosum esse.149
Spaciosus 149
Spacium 9.14.85. 148.
Spacium terre 18
Spargeí.41.127.132
Spatule 77
Species. 35.87.95. 116.148.169
Speciosa 95
Spiosissimũ eẽ.167.
Speciosus 66
Specula 24.137
Speculatio 137
Speculator 137
Speculatores 137
Specule 135
Speculum 145
Spelunca 90.109
Spelunce 90
Sperare 14.51.62. 137.139.156.165
Spernere. 12.15.85 108.132
Spes.3.14.51.65.93. 139.156.
Sphera 75
Spherula 78
Spica 87.155
Spica ufrens 1
Spice 155
Spina. 11.41.45. 107.140.160.164
Spine. 41.54.107. 108.140.
Spiraculũ.104.148
Spiramentum 104
Spirare 100
Spiritu replere.148
Spíritus. 148
Spiritus malus. 148
Splendere.2.54.93
Splendor. 58.77 93.154.
Splẽdors.33.93.135
Spolia 13
Spoliaí.49.102.117 132.162
Spoliatum 56
Spoliatus 162
Spolium 112.162
Spondere 123
Sponsa 75.76
Sponsio 27
Sponsus 57
Spontaneí 94
Spontaneum 94
Sponte offerre 94
Spõte pmittere. 94
Sportula 158
Spuere 153
Spuma 142
Spurius 14
Stabilem esse 6
Stabilis 6.67
Stabilis indeficiẽs.6
Stabilíe.73.109.155
Stabilitas 6
Stacte 82.98
Stagnum 1.7.12
Stagna 1
Stamen 169
Staí.30.67.101.119 138.
Statera 3.142
Statere 167
Statim 132.138
Statio 67.101.119
Statio nauium 52
Statuarií 137
Statua. 67.101.136
Statuere.67.101.65 119.140.
Statura. 20.39.85 140.
Statutum. 9.53.
Statutum tẽpus.66.
Stellio 83.164
Stercora 10
Stercus. 10.23.26. 30.67.131.132
Stercus colũbe .26
Sterilem esse 161
Sterilis. 24.122. 149.161.
Sterilitas 161
Sternere. 43.67 146.152.
Sternutare 39.116
Sterqliniũ 10.96.30
Stibinus 126
Stibium 126.
Stigma 142
Stilla 91
Stillare 41.96.98 105.124.152.
Stille.1.98.146.166
Stillus 54.115
Stimulator 144
Stimuli 31
Stimulus 31
Stringere 155
Stipare 152
Stirps. 67.99.102 122.146
Stipula 144
Stole 164
Strata 124
Stratoria 161
Stratũ 6.7.124.159 160.
Strídere 55.116
Stringere. 57.67 110.167
Strues 28
Struthio 66.151
Struthiones .66.151
Studia 117
Studiose 8
Stulta 171
Stulte 93.
Stulte ageí.60.108.
Stulte operari 108.
Stulticia. 2.77.34 83.
Stulticie 108
Stultũ apparere 95
Stultum facere. 108
Stultum esse 60.93
Stultum fieri 60
Stultum 171
Stultus. 2.17.77. 85.93.108.152
Stupefacere 17
Stupefieri 156
Stupescere 171
Stupor. 54.102. 150.165
Stuppa 100.
Suadere 107
Suaue 100.
Suauissimum 96
Suauitas 96
Suauiter 4
Suauem esse 125
Sub 170
Subcinericius panis 113
Subcinericii panes. 113.
Sub ea 170
Subigeẽ.73.90.124
Subiicere. 27.69. 73.101.120.147
Subipso 170
Subito 135.147.
Subiugare 73
Subleuare 103.115. 156.
Subleuari 125
Sublimare.148.150
Sublime 20
Sublimen esse 20
Sublimes 148
Sublimis deus.156.
Sublimitas 20
Sub me 179
Submergere. 57. 167.
Submergi 136
Submisse loquí. 150
Subneruare 122
Subobscura 73
Subrídere 15
Subruffa 2
Subsaltare 153
Subsannare 84
Subsannatio. 84. 113.
Sub signaculo clau dere.57.
Subsilire 127.153
Subsistere 76.119
Substãtia. 35.46.52 106.119.122.140. 142.150.
Subtegmen 123
Subter 120.170
Subter te 170.
Subtile 91
Subtrahere 23
Subtritum esse 17.
Subtus 170
Subtus me 170
Subuenire 11
Subuerse 54
Subuersio 36
Subuersores 108
Subuertere 33.36 66.78. 95.105. 107.110.131.
Subula 153
Suburbana.26.130.
Succendere. 16.30. 54.68.81.86.100 104.118.135.138.
Succidere. 74.79. 118.141.
Succindere 17.21. 46.77.
Succrescere 117
Succumbere 146
Sudes 68
Sudor 40.62
Sufficeí. 29.90.110 146.167.
Sufficienter 29
Sufficientia. 29.33. 167.
Suffocare 161
Suffodere 37.114. 122.
Suffumigare. 39. 140.
Sufflare 100.104 126.
Sufflatorium 100
Suggens 65
Suggere 65
Sulamitis 163
Sulci 170
Sulcos confringere 156.
Sulcus 121.170
Sulphur 25
Summa 145
Sumere 84.103 147.
Summitas. 59.107. 109.136.142.
Sũmitates 12.142
Sumptus 101
Summum 142
Super. 5.89.112.116 117.118.
Supabũdantia.146
Superare. 6.20.35. 57.101.153.
Superari 57
Superbe 38
Superbe agere 38
Superbí 19.38.
Superbia.19.22.38. 103.147.148.159
Superbie 147
Supbire. 19.38. 65. 99.
Superbus.19.20.38 62.147.
Supercilium 20
Supereſſe 113.154
Superficies . 23.116. 137.
Superficies panni. 144.
Supplere. 110.168
Superhumerale 8
Superior 117
Superliminare. 167
Supponere.f.in mo dum crucis 161
Superstollere 152
Superuacue 51
Supini colles 166
Supplices 125.
Supplãtare.29.108 122.140.
Supplantatio 108
Supportare 106
Supputare 53
Supra 117
Sur 107
Sura 158
Surdus 55
Surgere 140
Surſum 117
Susa 154
Suscipere. 84.105. 112.138.171.
Suscitare 68.114. 140.147.152.
Suscitari 140
Suspẽdere.170.171.
Suspirare 156
Suspirium .7.
Sustentaculum 31
Sustentare 75.95 103.109.112.115. 119.171.
Sustentari 25
Sustinere. 49.65. 76.80.105.139.
Susurro 147.150
Suxio 87
Tabernacula.2.107 108.
Tabernaculũ. 2.66. 107.
Tabernaculũ unius noctis.82.
Tabescere.2.35.54 59.86.89.91.136 139.
Tabula 82.144
Tabulata 156
Tabulata maris.82.
Tabulatum 67
Tabule. 82.136. 144.
Tacere 28.30.36. 55.56.
Tacite cogitare. 55.
Tacite cõtẽplari.55
Talaris 129
Talentũ 75.78
Tali 9
Talis 128.
Taliter 76
Talpa 104
Talus 144
Tam 112
Tamen 8
Tangere.86.91.94
Tangs 72.76
Tangs nihilum 4.
Tantum 153
Tantũmodo. 5.153.
Tapetes 4.46
Tapetia 109
Tapsar 59
Tardare 3.85
Tauri 1.62
Taurus 150
Tebeth 57
Tecta 19
Tectum 19.133
Teda 75
Tedere. 139.140. 142.
Tegere. 52.58.77. 107.109.137.145.
Tela 9.140.
Tele arancarũ.154.
Temere agere 38.
Temere loquí 12.
Tempestas. 41.100. 107.109.154.157
Tempestate cõmo ueri.109.
Tempestatem esse. 166.
Tempestate rapere. 109.
Tẽpestate rapi.166.
Templa 34
Templum. 34.76. 114.121.
Tẽpora. 40.62.115.
Temporanea 69.
Temporaneũ 15
Tẽpora statuta.40.
Tempus. 40.62.65 70.115.114.115.125
Tempus capitis.153
Tẽpus cõstitutũ.66
Tempus cõstituere. 115.
Tempus determina tum.155
Tempus longũ 10.
Tẽpus statutũ. 169
Tẽpus quo fructus colliguntur.8.
Tempus uite huma ne.48.
Temulenta 161
Temulentus 161
Tendere. 31.71.131. 162.
Tendere arcum.92.
Tendere tentoriũ.2
Tenebre 5.8.56. 104.114.121.128. 139.
Tenebrescere 56.
Tenebrõsum 114
Tenebrosus 8
Tener 150
Tenẽra 150
Tenere 150
Teneri 150
Tenerrimus 115.
Tenere 3.45.171.
Tentare 14.99
Tentatio 99
Tentationes 100.
Tentoria 141
Tentoriũ.2.89.107 112.
Tentoriũ ponere.2.
Tenues 31
Tenuis 149
Tenuitas 149.
Teraphim 172
Terebinthus. 5.14. 56.57.60.68.124 127.166.
Timor 4.54.68. 117.128.
Tympana 171
Tympanistria 171
Tympanũ 171
Tina 140
Tinctus 50
Tinea.105.114.124. 150.
Tingere 57.
Tinnire 155
Tintinabulum.129. 136.
Typus laterũ 81
Tyranni. 21.152. 149.
Tyrannus 158.
Tyrus 135
Titiones 2
Tituli inscriptio.80 161.
Titulus.67.101.155.
Tollere .84.100. 102.105.
Tonare 152.
Tondens 25
Tõdere.22.24.77.
Tonitruum 152
Tonse 142.
Tonsio 25
Tonsor 25
Tonsores 24
Topazius 127.
Torcular. 26.68. 127.
Torcularia 26
Tornare 169
Tornatiles 23
Tornatilis 106
Tornature 141
Torquere 70
Torques. 89.121. 146.
Torrens 9.97.
Torrentes 9.97
Torrere 141.146.
Torris 2
Torta 48.78
Tortuosum 122
Totaliscõbustio.75
Totum 75
Trabes.26.140.143
Tractatus 27
Tradere.62.85.87. 90.94.99.105. 106.108.
Traducere 111.
Tragelaphus 9
Trahere.22.26.92. 96.107.
Tranquillitas 30
Trans 34.111
Transcẽdere.37.111.
Transferre.24.100. 111.112.125.
Transferre.f.termi nos.99.
Transferri 157
Transfigere 31
Transfigi 31
Transfigere 101.
Transgredi 90.111.
Transgredi facere. 111.
Transgressio. 90. 132.
Transgressor 132.
Transgressores. 12 132.
Transiens 111
Transilire 29.129
Transire. 22.30.35. 48.111.129.131. 156.
Transitus . 48.111. 129.
Transmigrare . 24. 95.
Transmigratio.24.
Transtra 144.
Transuolare 95.
Tremere 54.151.
Tremor. 128.150. 151.
Trepidare 127.
Tres 165.170.
Tres digiti 163
Tria 163
Tribulantes 135
Tribulare 29.85. 134.138.
Tribulatio. 67.68 90.116.134.135.
Tribulationes. 135. 148.
Tribulus. 19.51.108
Tribunal 26.119
Tribus 6.80.87. 98.155.
Tributum. 28.32. 85.89.106.
Triclinium 84
Tridens 141.165
Tridentes 66
Triennis 165.
Trieres 135
Trieris 135
Triginta 163.170
Trina 163.
Triplex 165.
Tripliciter 165.
Tripodes 167
Tristega 165.
Triſtes 40.139
Triſtis. 8.40.148. 163.
Trita uia 108
Triticum. 18.46. 51.
Tritura 29

Triturans 55
Triturare 28.31
Triũphare 101.141
Trucidare 19
Trulla cementarii.7
Truncus 13.23.122
Tu 8.11.
Tuba. 53.167.171.
Tube 53
Tugurĩũ 82.
Tumens 59
Tumere 30.133.
Tumuli 24
Tumultuari. 54.55.147.
Tumultus. 35.52.82.146.147.153.
Tumulus. 23.60.170.
Tunc. 2.3.73.163.
Tunc temporis.129
Tunica. 80.85.90
Tunice 80.90.
Turbare 12.25.30.43.50.116.152
Turbari. 85.124.146.156.162.165.
Turbatio 15
Turbidus 160
Turbine cõmoueri. 109
Turbines. 107.109
Turbines procelle. 109.
Turbo 8.41.107.109
Turgere 131
Turma 21.49.51.52.
Turme 49.51.133.
Turpitudo.123.136.166.
Turres 21
Turri 21.138
Turtur 31.169
Turtures 169.
Tutus locus 90.

Vacca 112.130
Vacare ocio 152
Vacillare 90.126.
Vacuus. 114.150 169.
Vacuum esse 158
Vada 111.
Vadere.64.105.111
Vagari 115.154.
Vagina 21.22.95 171.
Vagum esse 127
Vagus 91.96
Vallare.68.105.158
Vallatus 106
Valere. 4.63.75.80.
Valicule 167
Validum 45.63
Validus fortis. 165
Vallis. 19.22.23.97
Valde 84
Value 50
Vana 13.32.33.150 157.
Vane agere 32
Vane loqui 32
Vanitas. 32.33.157.169.
Vanum esse 32
Vapor uel nubes. 4
Vapulare 81
Vapulatio 17
Varia 155.
Variare 13
Varietas 42.153
Varius 102.168
Vas 85.117.136
Vastare 21.29.54.70.101.102.144.156.165
Vasta solitudo 63
Vastator 156
Vastitas 156
Vaticinari 93
Vber 26.28.156
Vberrimus 164
Vbertas 86.155
Vbi 2.4.8
Vbi gloria 4
Ve 1.2.4.5.32.33.
Vecordia 77
Vecí 4
Vectigal 15.89
Vectis 12.18.100
Vel 37
Velamẽ.9.77.166.
Velare 107
Velle 1.52.60.133 151.
Velle paratũ eẽ 34
Vellere 91
Vellicare 15
Vellocẽ esse. 43.141
Velociter.12.85.112
Velox 85.141
Velum 107
Vellus 23
Velut 1.29
Vena 140
Venale 87
Venari 134
Venatio 134
Venator 134
Venatu apprehendere.134
Venenũ 145.149.
Venerari 72
Venire.1.12.32.33 44.62.64.
Vendere 87.156.
Venter 14.79.90
Ventilabrum 41
Ventilare 22.41.95
Ventilatores. 39.41
Ventura 11
Ventus 148
Vetus oriẽtalis. 139
Ventus urens 55
Ventriculus 138
Venundare 156
Vepres 106.164
Verax 6.92
Vere 5.6.67.144
Veredarii 3
Verenda 15
Vere ne 133
Vereri 22
Verificare 67
Veritas 6.7.74.144.170
Vero 57
Verum 67
Veruntamen. 5.9.19.153.
Verus 7
Verberare 81
Verbum 87.132
Vermis 150.155.170
Vermiculus 170
Vernaculus 64
Vernũ tempus. 73
Versatilis 36
Versus 58.86
Vertere 36.105.157
Vertex 138.139.145
Vertigo 113
Vesanus 123
Vesci 18.38
Vesice 1.93.16
Vesper 104.121
Vespera 48.122
Vespere procedere. 122.
Vesperus 114.116.
Vespertilio 115
Vestibulum.6.21.53
Vestigiũ. 11.53.77 122.129.
Vestimentum. 2.12. 81.85.163.164
Vestire 56.81
Vestis 22.28.81.84 85.164.165
Vestis mutatoria 49
Vestis uaria 75
Vestis diuersorũ colorum 153
Vestis ex lino & lana contexta 165
Vetera 125
Veteres 15
Vetus 71.125
Vetus error 68
Vetustate cõsumi 15
Vetustate deficere 15.
Vetustissimum 71
Vetustum facere. 15
Vexari 69
Vexatio 38
Vexillum 27
Vi extorquere 23
Via 9.31.166
Viam facere.31.108.
Vi auferre 23
Viator 9
Vici 44.158
Vicia 77
Vicina 161
Vicinus 161
Vicis 129.147
Vicissitudo 25
Victa 24
Victima.37.38.57.117
Victus 5.59
Videre.93.144.165
Vidua 6
Viduatus 6
Viduitas 6
Vigil 114.116
Vigilare 114.160 167
Vigilia 164
Viginti 125.
Villa 44.53.78 130.
Vile 13.38.59
Vile prostibulũ. 47
Vilipendere.38.39.93.
Vilissimi 39
Vim facere 129
Vim pati 124
Vinatia 10
Vincere 8.39.78 101.
Vinculum. 8.16.39.65.72.112.113
Vinctus 8
Vindemia 17.140
Vindemiare 9.17 84.116.117
Vindemiator 17
Vindicare 102.147
Vindicta 102.131
Vinea 25.78
Vinea electa 168
Vinitores 78
Vinũ. 63.70.16.
Violare. 47.156. 160.
Violentia 131
Violentare 91
Violenter 131
Violentu esse 20
Vi opprimere 124
Vipera 9.129
Vir 4.7.10.16.20 92.
Vir de stirpe beniamí. 64
Vir de gñe caleb 75
Vir fortis 4
Vir.s.nobilis 4
Virago 4
Virens 1.152
Virga 46.86.87 91.98.155.168
Virginitas 19
Virgo 19.118
Virgula 171
Virgultum.65.160.
Virgultum cũ frondibus 55
Viride 82.152.
Viridis 69
Viriliter agere 45
Viror 55.69.82
Virtus.2.20.46.73 101.115.133
Vis 45
Viscera 58.90.115
Visere 130
Visio 116.145
Visitare.17.130.129
Visitatio 17.130.
Visus 145
Vita 46
Vitta 44.133.137
Vitare 167.
Vitellum 48
Vitis 25.168
Vitrum 39
Vitulus.78.112.130.
Vituperatio 26
Viuens 46
Viuere 46
Viuere permittere. 46.
Viui 46
Viuificare 46
Viuificantes 46
Vix parum 164
Vlcer 159
Vlcisci 86.102
Vlmus 28
Vlna 55
Vltra 34.113
Vltio 25.95.102. 131.166.
Vltroneum offerre. 94.
Vlulare.60.63.148.
Vlulat?.63.149.158
Vlule 4
Vmbilicus. 57.168
Vmbra. 58.133.135.
Vmbra mortis.136.
Vmbraculum. 107
Vna 4.43
Vna altera 3
Vnaquecz 4
Vncinus 75.155
Vnctio 92
Vnctus 92
Vnde 4.37
Vndecim 125
Vnguentarius. 153
Vnguentum 164
Vngere 65.91.66
Vnguis 137
Vngula 59.131
Vnicornius 145
Vnicus 62
Vnicum facere 62
Vnigenitus 62.
Vnire 43
Vniuersa 75
Vniuersitas 39.
Vnus 3.43
Vnusquisq; 4
Vocare 143
Vocati 143
Vocatio 143
Vociferare. 40.138. 148.
Vociferatio 120.149
Volare 22.26.58. 101.114.131.149.
Volans 114
Volatile 114.137 153.
Volubilis 23
Volucris 114.116
Volumen 23
Voluntaria 94
Voluntarie 94
Voluntarius 94
Voluntatẽ habere. 52.
Voluntas. 10.52.53 106.133.151.152.
Voluptas. 66.112. 166.
Volucre 23.36.
Voluere cogitationes.116.
Vomer 11.85
Vomere 95.138
Vomitus 138.139
Voragines 48
Vos 11
Votum 95
Vox 139
Vox calcantiũ 33
Vpupa 29
Vrens 138
Vrere 135.138
Vrbs 10.116.166
Vrceoli 156
Vrgens 53
Vrgere. 4.85.97. 101.
Vrsus 28
Vrtica 54
Vsura.104.146.169 170.
Vsq; 112
Vsq; ad 112
Vsq; adhuc 112
Vsq; in 112
Vsquequaq; 112
Vsq;quo 92.154
Vt. 11.12.27. 90.111. 121.
Vter. 50.92.93.95.
Vterus 14.149
Vterq; 165
Vtinã. 5.5.6.81.82
Vtiq; 6.34.75.
Vtquid 85
Vt non 16
Vtres 92
Vtrum 32
Vua 120
Vua acerba 16
Vuas colligere 17
Vulgus 8.122
Vulgus promiscuũ. 8.122.
Vulnera 99
Vulnerare 17.44. 47.49.108.159
Vulneratus. 31.47
Vulnus 129
Vulpes 165
Vultur 4
Vultus 8.128
Vulua 149.156
Vxor 4.5.156
Vxorem habere.16.
Vxorem habens.16
Vxorẽ fratris in conjugium accipere. 60
Zio 39
Zona 143.86
Zoeleth 59
Zelare 141
Zelans 141
Zelotes 141.
Zelotypie 141

Finis.

Introductiones artis grãmatice hebraice. Et primo de modo legendi & pronũciãdi

D habendam noticiam hebraice lingue: in qua scripturam sacram veteris testamenti constat esse conscriptã: necessaria est cognitio artis proprie & peculiaris illius lingue: quam greci grammaticam: latini rem litterariam appellant. Sed quia grammaticam precedit emendata lectio: que ex figuris litterarum cum suis vocibus constat: ideo imprimis est aduertendum viginti duas litteras siue prolationes esse apud hebreos: figuras vero ipsarum litterarum esse viginti septem. Nam quinque illarum duplicantur. quia licet seruent eundem sonũ: diuersis tamen characteribus figurantur. Et etiam quia per eas aliter scribuntur principia & media dictionũ: aliter fines. Sunt preterea apud eos omnes he littere consonantes. Et ad designandas quinque vocales nostras vtuntur duodecim apicibus: ex quibus & illis viginti duabus litteris lingue hebraice lectio constat. Sed quia littere accidunt tria. Nomen. Figura. Potestas: alphabetum hebraicum disposuimus in tribus columelis siue ordinibus: in quibus tria illa accidẽtia e regione ver suum explicauimus. Sed imprimis alphabetum ipsum recto ordine posuimus.

táu sîres coph sádic sádic phe pe aáin sámach nũ nũ mẽ mẽ lámed chaph caph iod teth heth záin váu he dálet gímal beth áleph

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ך ל מ ם נ ן ס ע פ ף צ ץ ק ר ש ת

Nomen.		Figura.	Potestas.	
áleph.	אָלֶף	א	A	bis fiant dictiones ex quibus omnis oratio constat: vt infra dicetur. Sed circa predictas litteras & apices aliqua sunt notanda
Beth	בֵּית	ב	b	Et primo circa litteras est notandum q̃ ex predictis viginti &
Gímal.	גִּמֶל	ג	g	duabus litteris quiq; sunt duplices scilicet. ך ם ן ף Et sic sunt
Dáleth.	דָּלֶת	ד	d	omnes littere viginti & septem quantum ad figuram litteratũ
He.	הַא	ה	h	Et he quinque littere duplices ponuntur semper in fine dictio
Váu.	וִיו	ו	v	num: alie vero quinque que sunt eis consimiles: s. כ מ נ פ צ po
Záin.	זַיִן	ז	z	nuntur in principio aut in medio dictionum & nunquam in fi
Heth.	חֵית	ח	ch	ne. Item ex his quinque litteris que veniunt in fine dictionis:
Teth.	טֵית	ט	t	tres veniunt sine aliquo apice & pertinent ad syllabam prece
Iod.	יוֹד	י	i	dentem siue trahuntur a syllaba precedenti. s. ץ ף ם Alie vero
Caph: Chaph.	כַּף: כָּף	כ ך	c ch	due que sunt ך ן veniunt aliquando cum apicibus: quarũ num.
Lámed.	לָמֶד	ל	l	ן venit aliquando sine aliquo apice: & tunc pertinet ad syllabã
Mem: Mem.	מֵם מֵם	מ ם	m m	precedentem sicut tres alie supradicte. Aliquando vero venit
Nun: Nun.	נוּן נוּן	נ ן	n n	cũ apice camez vel pathach & facit ־ן na. Sed littera. ך. chaph
Sámach.	סָמֶךְ	ס	s	nunq̃ venit sine apice: & quãdo venit cum camez vel pathach
Aáin.	עַיִן	ע	a	tunc facit ־ךָ cha: vt אֵלֶיךָ Elécha. & quando venit cum apice se
Pe: Phe.	פֵּא פֵּא	פ ף	p ph	ba tunc trahitur a syllaba precedenti: vt לֶךְ lech. & sola ista lit
Sádic: Sádic.	צָדִיק צָדִיק	צ ץ	s s	tera caph licet ipsa proferatur in fine dictionis apex tamen illi
Coph.	קוֹף	ק	c	us non profertur: quod in omnibus aliis que veniũt in fine di
Res.	רֵישׁ	ר	r	ctionis nunquã contingit quod apex non proferatur. Item no
Sin.	שִׁין	ש	s	tandũ q̃ ex viginti & duabus litteris supradictis vndecim sũt
Táu.	תָּו	ת	th	substantiales & nunquã possunt esse accidentales: que his quat

Sequuntur duodecim signa siue apices quibus hebrei vtuntur ad designãdũ quique vocales nras ordine supra disposito.

tuor dictionibus comprehenduntur סַם סֵפֶר גֵּעַ צֵדֶק Iste enĩ vndecim littere vel quelibet earum in quacunque dictione venerint constituunt significatum illius dictionis: & sunt ex radice primitiua eiusdem dictionis: siue scribantur sine aliquo apice vel cum quolibet apice. Alie vero vndecim possunt esse accidentales: & comprehenduntur his tribus dictionibus. אֶתְכֶנָּה מְשַׁלַּחְ כֵּן Iste vndecim littere vel quelibet earum possunt esse substantiales sicut & alie supradicte: & possunt esse accidentales ad denotandum genus vel personam aut casum siue declinationem vel tempus aut cõiugationem: & de hoc plenius dicetur infra. Item notandũ q̃ ex predictis vndecim litteris accidẽtalibus quattuor possunt esse nota siue signa vocaliũ: & hoc qñ scribũtur sine aliquo apice & nõ pferũtur. & sunt iste א ה ו י Et tunc littera áleph ponitur communiter in medio vel in fine dictionis pro. a. vocali vt אָרָא Cara & quandoq; ponitur pro e. vel pro. o. vt רֵאשִׁית רֹאשׁ Resith Ros. Et ista littera. ה. communiter ponitur pro. a. in fine dictionis vt גָּלָה gala: & aliquãdo ponitur pro. e. vel pro. o. vt פַּרְעֹה fade pharao. & ista littera. ו. ponitur pro. o, vel pro. u. tam in medio quam in fine dictionis vt תֹּהוּ thehom. תֹּהוּ thóhu. & ista littera. י. ponitur q̃ e. vel pro. i. tam in medio quam in fine: vt בְּנִי בֵּנִי beni. & quando predicte littere scribuntur cũ apicibus sunt vere consonates. Si enim vau subscribatur cũ apice camez vel pathach hoc modo וָ. tunc sonat va: & similiter cum reliquis apicibus

Nomina apicum.		Figura.	Potestas.
Pathach.	פַּתַח	◌ַ אַ	A
Cames.	קָמֶץ	◌ָ אָ	a
Hateph pathach	חָטֵף פַּתַח	◌ֲ אֲ	a
Cere.	צֵירֵי	◌ֵ אֵ	e
Segol.	סֶגוֹל	◌ֶ אֶ	e
Seba.	שְׁבָא	◌ְ אְ	e
Hateph segol.	חָטֵף סֶגוֹל	◌ֱ אֱ	e
Hiric.	חִירִיק	◌ִ אִ	i
Holem.	חוֹלָם	◌ֹ אֹ	o
Hateph camez.	חָטֵף קָמֶץ	◌ֳ אֳ	o
Surec.	שׁוּרֶק	◌ּ אּ	v
Surec.	שׁוּרֶק	וּ אוּ	v

De combinatione litterarum.

Et quoniam ex predictis litteris & apicibus qui sunt signa quinq; vocaliũ syllabe constant & fiunt. Ideo subditur modus combinãdi ipsas litteras ponẽdo exẽplũ in lĩa beth discurrendo per omnes apices & signa quinq; vocalium.

bu bu bo bo bi be be be be ba ba ba

בֻּ בֻ בֹ בֹ בִ בֶ בֶ בֵ בֵ בָ בַ בַ

Et per hunc modum debet fieri combinatio omnium aliarũ litterarum cum predictis apicibus vt syllabe fiant: & vt ex syllabis fiant dictiones ex quibus omnis oratio constat: vt infra dicetur. Sed circa predictas litteras & apices aliqua sunt notanda

ſonat.va.ve.vi.vo.vu.& eodē mō iod cū p̄dictis apicib⁹ ſonat ia.ie.ii.io.iu.& eodē mō iſta lr̄a.ה.cū p̄dictis apicibus ſonat.ha. he.hi.ho.hu. De lr̄a aleph dictū eſt ſupra. Itē notandū qđ qñ due lr̄e ex quattuor ſupradictis que poſſunt eſſe ſigna vocaliū poſite ſine apice veniunt in fine dictionis: prima earū nō p̄fertur:ſecūda vero profertur ſicut cōſonās:& trahitur a ſyllaba precedēti.vt גּוֹי goí בָּנָיו banáu.& qñ ſola iod vel vau ponitur poſt lr̄am ſubſcriptam cū camez vel patha tunc illa littera iod vel vau trahitur a ſyllaba p̄cedēti vt צַו ſáu בָּנַי banái.& qñ poſt vau vel iod ſequtur vau cū apice ſurech :tūc illud vau vel iod pri mū eſt cōſonās & ſonat.vu.ſiue.iu.vt חַיִּו chíuu הַיו haíu. Itē no ta q̄ aliqñ veniunt iod & aleph ſiue vau & aleph. ſine apice in fine dictionis & ambe non proferuntur vt הִיא.hí.

De prolatione litterarum.

PRolationis ſeu ſonus lr̄arū poſſumus habere aliquā co gnitionē ex lr̄is latinis e regiōe poſitis in pr̄icipio hu ius tractat⁹ :licet ad hūdā integrā cognitionē op⁹ eſſet viua voce:quia ſunt aliq̄ lr̄e hebraice quarū ſonus nō pōt ex primi lr̄is latinis:quia nō hñt latini talē plationē:eo quod p̄fe rūtur in gutture. Sunt enī que ſequūtur ע ח ה. ideo neceſſe ē vt predicte littere deſignētur p aliq̄s litteras latinas. Ponemus itaq; pro cheth.ח.ch.&pro aáin.ע.a.& pro hē.ה.h. Preterea ſūt tres lr̄e hebraice q̄ exprimūtur per.ſ.latinū.&ſunt que ſequun tur ſimach.ס.ſádic.צ.ſin.שׂ.cū apice ſebóleth:& ſin .שׁ.cū api ce cebóleth. Que cū apud hebreos ſint diuerſe tā figurā quam ſono:oportet vt apud latinos aſſignetur aliqua diferētia. Pro fertur itaq; ס.ſimach dētibus ſicut apud latinos.c.cū vocali.e. vel.i.& littera. צ. ſádic p̄fertur fortius extrictis dētibus . שׂ.ſin vero cū apice ſibolet p̄fertur ſicut apud latinos ſimplex. ſ .ſed ſi p̄dicta littera. שׂ.ſcriberetur cū pūcto cebólet tūc profertur ſi cut.ס.ſamach. Eſt enim ſebóleth pūctus ſeu apex quidā poſit⁹ ſupra lr̄a. שׂ. Sin in pte dextera hoc mō. שׁ. cebólet vero eſt in pte ſiniſtra hoc mō. שׁ.

De dagues.

HAbent p̄terea hebrei quēdā punctū ſiue apicē quē da gues vocāt qui ponitur in medio littere ſiue in ventre eius:& tūc illa lr̄a que habet p̄dictū apicē fortius ſonat ac ſi illa littera eſſet geminata. vt מַמְתָּנִי mémennu:& qñ talis lit tera ſcribitur ſine dagues tūc p̄fertur blāde & exiliter. ſunt pre terea ſex lr̄e que poſſunt habere dagues ſiue raphe:eſt enim ra phe apex quidā ſimilis apici patha ſupra litterā poſit⁹ hoc mō בְּגַדְכְּפַת iſte eni lr̄e fortius ſonāt cū predicto puncto dagues quā cū raphe:& in quattuor earū mutat ſonū ipſarum.ſ.in his ב.כ.פ.ת. Nā beth cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut beth dupli catum:vt אַבָּא Abba.& cū raphe vel ſine dagues tendit ad ſonū u.cōſonantis.& lr̄a כ ſonat ſicut.q.latinū:& ſine dagues ſonat ſi cut chí grecū.& pe פ cū p̄dicto apice dagues ſonat ſicut. pe . la tinū:& ſine illo ſonat ſicut.f.& thau.ת.cū dagues ſonat ſicut.t. & ſine illo ſonat ſicut thita grecū.& qñ predicte littere veniunt ſine dagues ſonant blande & exiliter ac ſi eſſent ſcripte cū ra phe. Ponitur etiā predictus punctus dagues propter alias cauſas de quibus infra dicetur. Sunt preterea quinq; littere q̄ non recipiunt predictum apicem dagues : & ſunt que ſequuntur.

א ה ח ע ר Sed in littera.ה.aliquando ponitur predictus pū ctus in medio hoc modo.ה. Et tunc fortius ſonat & vocatur p̄dictus punctus mapich & non dagues:& communiter ponitur ad denotandum genus femininum tertie perſone ſingularis numeri. De littera. ר. res.

De prolatione littere res. ר. eſt notādum q̄ in pr̄incipio dictio nis ſonat ſicut duplex.rr.vt רֹאשׁ rros רֵאשִׁית rreſith. Sed i me dio vel in fine dictionis ſonat ſicut ſimplex.r.vt בְּרֵאשִׁית bere ſit שֹׁמֵר Samar.

De locis in quibus littere formātur:ſecundū hebreos.

XVigintí & duabus litteris ſupradictis quattuor ſunt q̄ proferuntur labiis.ב.מ.פ.ו.& quinq; proferuntur den tibus ש ר ס צ ל ת.& quinq; proferuntur lingua.ד.ט.ז.נ.ל. & quattuor palato.ג.י.ק.ן.& quattuor gutture.א ח ה ע. Ex p̄ dictis vigiti duab⁹ lr̄is q̄ttuor ſūt ſimiles i figura aliis q̄ttuor & ō cauendū eſt lectori ne in illis decipiatur. ſunt em̄ he בגדכפת q̄ rū ſimiles ſunt כנרס Que cū multū diferant inter ſe nomine & prolatiōe:diferūt etiā in figura in hoc:quia quattuor prime declināt ad quadrangulū vel ſemiquadrangulū.alie vero decli nāt ad circulū vel ſemicirculū. De apicibus.

Dictum eſt ſupra de litteris:nunc vero circa apices & eorū officia aliqua ſunt notanda : & primo de apicē patha.

LIctū eſt q̄ patha ponitur pro.a.vocali . circa quod no tandū q̄ cū in fine dictionis ſubiicitur his duabus litte ris.ה.ע.vocalis que per patha deſignatur preponitur: heth atq; aáin poſtponūtur:q̄ eſt cōtra naturā aliarū litterarū & apicum:quia ſp in prolatione apices conſonantibus poſtpo nuntur:eſto exēpli cauſa verbū hoc יְשׁוּעָה iſhúaa hoc eſt ieſus: in quo prius profertur patha quā aáin: & in verbo רוּחַ rúach. i.ventus ſiue ſpiritus in quo patha prius profertur q̄ heth.ha benteq; huiuſmodi noia ſemper accētum in penultima.qđ ſi ad datur his noibus he littera vt diſtinguatur maſculinū a femini no:aut referat pnomē femininū:tūc ad regulā ſyllabicandi ge neralem recurrēdū eſt.vt ſi ad יְשׁוּעַ ieſúa addatur littera he fit יְשׁוּעָה ieſuaa:quod eſt ſaluatio:proferturq; ieſuaa regulariter : eodem modo de רוּחַ rúach ſi addatur littera he fit רוּחָה rrucha quod eſt ſpiritus eius.ſ.rei generis feminini .& pari modo de ſimilibus. De camez.

LIn dictiōib⁹ diſyllabis vel polyſyllabis ſeba ſequtur aut p̄cedit apicē camez:tūc camez plerūq; p̄fertur ſicut ho lē: vt in hac dictiōe חָכְמָה i. ſapiētia: vbi ſeba poſtpōitur camez. p̄ferēdūq; eſt chochma.& i verbo אָשְׁמַר i.ſeruabo vbi ſeba p̄cedit camez:legēdūq; eſt eſmor. Eſt p̄terea dictio mono ſyllaba כָּל i.ois: vtriuſq; gn̄is & numeri q̄ ſcribitur per camez & accentū quē hebrei vocāt macaph:& p̄fertur quaſi p holem col. Preter q̄s duobus in locis ſacre ſcripture: vbi neq; ſcribitur per accētū macaph neq; legitur per holē ſed regulariter legi tur cal. primus locus eſt.p̄s.34. כָּל עַצְמֹתַי תֹּאמַרְנָה .i. oia oſſa mea dicent. alter locus eſt. Prouer.19. כָּל אָחִי רָשׁ .i. omnes fra tres pauperis. De ſeba.

QVius apicis complura ſunt officia:primum eſt de quo dictum eſt ſuperius:quod pōitur loco.e.vocalis.ſcilicet quando venit in pr̄incipio dictionis. ſed quādo venit in medio dictionis tūc ſeba non profertur : & littera cui ſub ſcribitur trahitur a ſyllaba precedenti.vt אֶפְקֹד Ep icod, ideſt viſitabo. מִרְיָם miriam .ideſt maria .que regula tribus in locis fallit. Primo ſi littera cui ſubiicitur ſeba continet dagues . tunc enim ſeba profertur in.e.vt in dictione אִתְּכֶם ithechem.ideſt vobiſcum. Secundo cum duo apices ſeba ſibi ipſis ſuccedunt: quia tunc prior ſilet : & poſterior profertur in vocalem .e. vt יִפְקְדוּ iphchedu.ideſt viſitabunt. בֶּלְשַׁאצַר Belteſaſar. Tertio cum eadem conſonans geminatur atq; prime earum ſubditur ſeba:tunc enim euphonie cauſa ſeba p̄fertur.vt רָנַן Ranenu. ideſt exultate. Dicunt preterea aliqui hebrei quod ſeba plerun q̄ fungitur aliorum apicum officio.idq; duobus modis.Primo cum poſt ſeba ſequitur iod cum aliquo apice tunc enim ſeba p fertur quaſi hiric vt בִּיָד b⁹iad.ideſt in manu.vbi ſeba ſuppoſi tus beth littere legitur quaſi hiric. Secundo cum ſeba ponitur in pr̄incipio dictionis & accentus collocatur in eadem ſyllaba & ſequitur littera que non ſit vocalis quocunq; apice illi ſubie cto:tunc enim ſeba profertur quaſi patha. vt בְּמַקְתֵּלוֹת Bámas cheloth.ideſt in eccleſiis.

De apice cere & cegol.

QVI duo apices diſtant inter ſe:quod i prolatione cere nō protenditur:& cegol immoratur: maxime quando ve nit in pr̄incipio dictionis polyſyllabe:in penultima. inter cere quoq; et ſeba eſt diferentia quod per alterutrum mu tatur verbi ſignificatio vt מָתַיִם Methim per ſeba ſignificat vi ros:& cum cere ſignificat mortuos. diſtat quoq; cegol a cere quod in hac dictione אֵל el.i.deus ſcribitur per cere.in hac ve ro particula אֶל el que eſt articulus datiui caſus vel ponitur pro iſta prepoſitione ad vel in : ſcribitur cum cegol vt אֶל הָאִישׁ el hais.i.viro ſiue ad virum. eſt & aliud officium cere quod in nominibus maſculinis numeri pluralis quibus ſungitur geni tiuus poſſeſſionem ſignificans ſemp ſubiicitur in fine dictio nis.vt בְּנֵי אַבְרָהָם .i.filii abraham. Sed de hoc in alio loco dice tur commodius. De ſurech.

VRech apicis duo ſunt genera: alterū in quo tria pun cta ſcalariter deſcendunt hoc modo ׃ & differunt inter ſe q̄ ſurech prior nunq̄ ponitur in fine dictionis niſi alia littera ſequatur. ſurech vero poſterior venire poteſt in quocun que loco . De dagues.

AGues qui apicib⁹ annumeratur multis fungitur offi ciis. Primū eſt de quo ſupra diximus q̄ in quacunq; lit tera ponitur fortius ſonat illa littera ac ſi eſſet duplica ta. Secundum eſt q̄ ubi ex regula memorata q̄ ſeba ſilet cum ſubiicitur priori ex duabus conſonantibus que veniunt in me dio dictionis: ſi conſonans illa prior habet dagues nihilomi nus profertur.vt in Exo.15. מִקְדָּשׁ Micedas.i.templum:quod alias dicitur מִכְּדָשׁ Micdas. Ponitur etiam aliquando eupho nie cauſa. Tertium eſt cum apponitur in ſupplementum alicu ius littere.vt וַתִּקַּח vathíchach.i. accepit:in quo verbo dagues ponitur ad ſupplendū.ל.lamed litterā pro וַתִּלְקַח vatilchach. quia eius primitiuum eſt לָקַח lachach.vbi lamed eſt littera ſub ſtantialis. Quartum cum ponitur differentie cauſa in ſignifi catione.vt in dictione אִמָּה Ama.ſi mem enim nō habet dagues ſignificat ancillam.ſi autē habet:ſignificat cubitum. & רֻמִּים .ia mim ſi non habet dagues ſignificat dies . ſi habet ſignificat maria. Quintum.emphaſeos id eſt vehemētie cauſa quod pre ſertim in verbo accidit.vt פָּקֹד Piched.i.viſitauit : quod eſt ver bum ſecunde coniugationis:in quo littera media hoc eſt coph habet dagues per quem ſignificatur quam diximus vehemen tiam.vt plenius dicetur vbi de verbo. Eſtq; aduertendum qui q̄s litteras finales non recipere dagues:preter chaph.que cum recipit dagues efficitur exilis atq; accedit ad ſonum coph.

De accentu.

POſtea quā lector didicit ex litteris cōpingere ſyllabas & ex ſyllabis dictiones: opus eſt vt cuiq; ſyllabe ſuum accentū accōmodet.eſt aūt accentus: vt a grammaticis definitur: certa lex vel regula ad eleuādam vel deprimendā cu iuſq; dictionis ſyllabam. Nam id eſt naturale atq; omnibus lin guis & nationibus cōmune: vt quaſdā ſyllabas attolant: iſq; di citur acutus accentus: quāſdam rurſus deprimant.iſq; eſt accen tus grauis. Greci & latini habent etiam accentū circunflexum: atq; eo forſitan hebrei non carent : qui habent innumeras uo cum flexiōes: ſed ille ad cantū potius quā ad lectionē pertinēt. Nos itaq; in hebreo ſermone duos tātū notauim⁹ accētus:acu tū & grauē:cum preſertim circunflexus nec ab ipſis quidē gre cis & latinis percipiatur. legitur acutus accētus in qualibet dictione atq; ex ea cauſa dicitur accētus dictiōis: quia vnaqueq; dictio habet ſuū accentū per quē diſtinguitur ab alia dictiōe: vt ſit accētus quaſi forma vel potius anima dictionis. Accentus vero grauis non dicitur accētus dictiōis ſed accētus ſyllabicus hoc eſt illius ſyllabe quā deprimit. Ex quo fit vt in vna dictiōe non poſſint eſſe duo accentus acuti:nō magis quā in vno cor pore due anime. At accentus graues bene poſſunt eſſe plures tot ſcilicet quot ſunt ſyllabe dictiōis: preter illam in qua collo catur accētus acutus. Qui aut collocatur in vltima dictiōis ſyl laba aut in penultima aut in tertia a fine.quod & omniū natio nū linguis fere accidit. Sed hoc eſt hebreorū ſermoni peculia re:quod plures dictiones in fine accūt.paucas vero accentu in penultima vel in antepenultima proferūt. Et quia vt diximus illorum varios accentus magis ad ſuos cātores quā ad noſtro rum hominū lectionē pertinent:duos tantū memoratos accen tus precipimus obſeruandos:hoc eſt acutū & grauē m . nā cir cunflexū valere ſinimus:Atq; omiſſo graui qui omnibus aliis ſyllabis cōuenit. acutū qui dictionis accentus eſt fecimus no tari per virgulam ſurſum aſcendētem : ita tamen vt ratione he breorū qui econtrario legūt q̄s nos paululū declinet ad ſiniſtrā ecōtrario quā deſignatur a grecis & latinis i hūc videlicet mo dū. Idq; tātū in penultimis aut antepenultimis dictionū he braicarū ſyllabis: de quibus poterat eſſe dubitatio quo accen tu eſſent proferēde. Nam de vltimis vulgo perſuaſum erat om nes in fine debere regi accentu acuto.& quoniā ars circa diffi cile verſatur in vocabulario hebraicarū dictionū: quod impri mēdum curauim⁹:& in veteri inſtrumēto quod molimur im primere:hāc rationē obſeruari precepimus vt in dubiis tantū accentibus hac nota.v terentur. Apud hebreos tamen vbi vi deris aliquē ex illorū accentibus: ibi collocandus eſt dictionis accētus. qđ ſi in eadē dictiōe duos videris ſignatos accētus in priori ſyllaba collocabitur accentus . De punctis.

QVia ratio pungendi ſcripturā nō minus ad lectionē quā ad intellectū illi⁹ pertinet: viſum eſt hoc in loco ali quid de punctis dicere:quibus lectio ipſa diſtinguenda eſt: cū p̄ſertim hec pars ab hebreis nō ſit neglecta . Sed illi com plures alios habent accentus: qui magis ad cantū ſiue modula tionē ſuam pertinent q̄s ad intellectū ſacre ſcripture : idcirco nos duobus tantū vtemur qui ſunt vſu apud latinos comate q̄d hebrei vocāt אַתְנָח Athnach ſic. ׀ . & colo q̄d hebrei vocāt סוֹף פָּסוּק Soph paſuc.ſic. : . quibus et hieronymus dicit pro phetas eſſe diſtinctos.vt per cola inquit ſcribantur & comata.⁹ quā pungēdi ratione ſolā in teſtamēto veteris impreſſione ob ſeruari iuſſimus. Et ſic de pungendi ratione atq; ex inde de to to legendi modo hec fuerit ſatis .

Sequitur de aliis partibus grāmatice hebree & primo de partibus orationis.

QVemadmodū ex litteris colligitur ſyllaba: & rurſus ex ſyllabis dictio.ita ex dictiōibus cōponitur oro. Sunt ita q; dictiones: ptes oronis: quas alii plures alii pauciores poſuerūt tam ex grecis q̄s ex latinis.hebrei tres tantū ennume rant.שֵׁם ſem.i.nomē. פּוֹעַל póal.i.verbū. מִלָּה milla.i.dictionē. milla ponitur ab illis p eo q̄ nō eſt nomē neq; verbū: cū alio quin milla ſit dictio q̄ cōplectitur oēs partes oronis ex doctri na illa vulgata apd dialecticos & philoſophos.q̄ cū ſpecies nō habet nomē:appellatur generis nomine.& hebrei ad nomē re ferūt pnomē.ad verbū participiū.ad dictionē alias partes oro nis indeclinabiles.ſ.p̄poſitionē aduerbiū interiectionē cōiun ctionē & articulū. Greci vocant articulū arthron q apud illos ē pars oronis q̄ addita nomini oſtēdit cui⁹ generis ſit:quēadmo dū in ſermone hiſpano dicim⁹.el.la.los.las. Sed hebrei nō vtū tur articulis ad deſignādū gen⁹ ſed potius emphatice ad oſten dendū. ſ.quādam vehementiam ſiue aliqd aliud de quo vide pleni⁹ in vocabuliſta in pr̄icipio littere.he.& ſic apud illos erūt nouem partes oronis quas reducūt ad tres partes ſupradictas. quem diuidendi modū in tres partes oronis Ariſtotiles quoq; ſecutus eſt ponens nomen verbum & ſincathegoreuma.& ad iſtas tres partes reducit omnes alias. nam ad nomē refert pro.

nomen & articulum.ad verbum simul cū nomine refert partícipiū.ad sincathegoreuma.i.partē orōnis consignificatiuā refert reliquas partes orationis indeclinabiles.his in genere dictis de nouem partibus orationis quas habent hebrei:restat vt de singulis dicamus:atq; imprimis de nomine.

De nomine.

NOmen est quod significat substantiam siue accidens sine tempore:& habet casus:licet apud hebreos nō declinetur. Duplex itaq; est nomē:substantiuū & adiectiuū. substantiuū est:quod per se subsistit. vt אִישׁ idest homo. adiectiuum est quod alteri adiicitur: vt אֱנוֹשׁ hoc est humanus טוֹב טוֹבָה Bonus bona. Igitur nomini hebraico septem accidūt.q̄litas.species.figura.genus.numerus.persona.casus. Qualitates.species.figura.genus.numerus.persona.casus. Qualitates sunt quod vni tantum conuenit: vt אֲבְרָהָם Abraham שָׂרָה Sara. Appellatiuum nomen est quod pluribus cōuenit. vt אָדָם idest homo quod conuenit petro & iohanni.quanquā & adam non solum est nomen appellatiuum:sed aliquando est etiam proprium: vt cum dicitur de solo primo parente. Species nominū due sunt.primigenia & deriuatiua. Primigeniū nomē est illud quod non habet aliud antiquius vnde deriuetur. vt אִישׁ.i.vir. Deriuatiuum est:quod ab alio priori deriuatur vt אִשָּׁה ab אִישׁ hoc est virago a viro.figure nominū due sunt.simplex & composita: Simplicis figure nomen est:quod non pōt diuidi i partes significatiuas eius quod integrum significabat.vt adam in a.&.dam.cuius altera pars nihil significat. Composite figure nomen est:quod potest diuidi in partes significatiuas eius qđ integrum significabat.vt abraam:ex ab quod interpretatur pater:& ram celsitudo מַלְכִּי צֶדֶק melchisé dec.i.rex iustitie. Genera nominum quinque sunt. Masculinum. femininum. Cōmune duorū.dubiū.promiscuum.Masculini generis nomen est quod maribus conuenit aut ad masculorū voces refertur. vt אַבְרָהָם abraam. אִישׁ vir. דָּבָר verbum.femininum est quod feminis conuenit:aut ad femínarum voces refertur. vt חָרָה eua. אִשָּׁה mulier תּוֹרָה Lex. Cōmune duorū est quod tam maribus quā feminis conuenit. vt אָדָם idest homo חַיִל fortis. f.vir aut mulier. Dubium est quod aliquando profertur genere masculino aliquādo femínino. vt רוּחַ ventus שֶׁמֶשׁ sol. quod cū apud grecos & latinos rarum sit: apud hebreos latissime patet. Promiscuum genus:quod greci epicenum vocant: est illud quod sub vna terminatione vtrūq; sexū cōplectitur. vt נָמָל pro camelo masculo siue femina. & יוֹנָה pro columbo & columba. Numeri nominum apud hebreos quemadmodū & apud grecos tres sunt. Singularis qui de vno loquitur. vt אִשָּׁה אִישׁ vir. mulier. Dualis qui de duobus loquitur:cuiusmodi sunt que fere nunquā reperiūtur nisi paria. vt עֵינַיִם oculi. אָזְנַיִם aures מָנַיִם manus. רַגְלַיִם pedes. Pluralis est qui de pluribus loquitur: de quibus etiam paulo post. Persone nominum tres sunt. Prima que de se loquitur vt אֲנִי idest ego. Secunda ad quam prima loquitur. vt אַתָּה idest tu. Tertia est:de qua prima loquitur. vt הוּא .i. ille:& omnia alia nomina. Sed de persona quod est accidēs cōmune nomini pronomini & verbo commodius vbi de pronomine agetur. Casus apud hebreos non distinguntur terminationibus:quemadmodū apud grecos & latinos:sed aut coordinatione:vt salomon filius dauid: ordo ostendit dauid esse casus genitiui.aut ostenditur prepositione articulari.vt psalmus le dauid. illa prepositio le ostendit dauid esse casus datiui vel gti. Sed de hoc infradicetur cū de casu disputabitur. Declinationes quoque apud eosdē nō distinguntur nisi ex singulari numero in pluralem.vt sit prima declinatio nominum masculinorū:que in plurali mittūt numerū multitudinis in ím.vt אִישׁ vir. אֲנָשִׁים viri. Secunda declinatio femininorū: que mittūt eū dē numreū multitudinis in.oth.vt אִשָּׁה אֲשָׁוֹת mulier mulieres. Patitur tamen hec regula exceptionem.nam & masculina exeunt aliqñ in oth.atq; e diuerso femínina in ím.vt suo in loco postea dicetur.

De nominum deriuatiuorum specie.

QVas esse diximus noīm spēs primitiuā & deriuatiuā. Sed deriuatiuorū sunt rursus multe differentie. Patronymica:que noīa patrū sigānt .vt a בִּנְיָמִין בֶּן יָמִין beiami iemini pro filio beniamin : aut aliquo vno ex descēdētib⁹ ab illo. Gētilia:que gentē aut nationē aliquā designāt.vt ab אֲרָם aram arami.hoc est a syria syrus. Possessiua: hoc est que signant quātū gtūs sui primigenii vnde derivātur .vt a נַחְשׁוֹן. idest ab ere ereus.que omnia noīa supradicta patronomica & gentilia cādē propemodū hñt formationē : nā termi nātur in.i.iota.formāturq; a primigeniorū suorū terminatiōe si est consonās addita.i.littera.vt ab israel israeli. Si vero desinūt in he.aut he mutatur in nun & additur.i.iota. vt שִׁלֹהִי שִׁלֹנִי aut nihil mutatur sed primigeniū ponitur pro deriuatiuo .vt a יְמָנָה יָמִין pro viro descendente ex genere imna . Quod si nomina primigenia desinunt in iod: deriuatiua nihil mutant:sed ponūtur pro illis.vt leui de leui.nepthali de nepthali. greci tamen & latini dicūt leuita.nepthalita . Que oīa sub hac terminatiōe gñis sunt masculini.nā femínina desinūt in .ith. formāturq; a masculinis addita tau. vt abarami aramith. ab israeli israelith. Sunt quoq; noīa q̄ cū nō sint patronymica nec gētilia hñt tñ illorū formā. vt רֹאשִׁית .i.pricipiū. Estq; aduertēdū quod hmōi patronymica plerūq; in plurali recipiūt alterū iod. vt מִצְרַי מִצְרַיִם .i .egyptius egiptii פְּלִשְׁתִּי פְּלִשְׁתִּים palestin⁹ palestini . Denominatiua quoq; sunt apud hebreos quemadmodū & apud nos:sic dicta quod a noibus deriuantur vt a צֶדֶק צַדִּיק .i.iustus a iusticia רָשָׁע רָשׁ .i. malus a malicia. Diminutiua noīa hoc est a suis primigeniis diminutionē significantia non sunt apud hebreos:sed circūloquūtur illa per hoc nomē קָטָן siue קְטַנָּה quod est paruū. vt hec: אָדָם קָטָן .i.homo parvus hoc est homūcio. עִיר קְטַנָּה .i.ciuitas parua. Cōparatiua quoq; noīa no sunt apud eos.circūloquūtur tñ ea p hoc aduerbiū יֹתֵר .i.magis:& nomē adiectiuū qđ signare pōt magis & minus.& id ad quod fit cōpatio ponitur cū ק̄pone . מִ vel מ cū cere vel hiric. vt דָּוִד צַדִּיק יוֹתֵר מִשְׁלֹמֹה dauid magis iustus salomone. & aliqñ fit cōparatio sine aduerbio יֹתֵר cū sola prepositione מִ vel מ addita nomini qui fit cōpatio. vt צַדִּיק מִמֶּנִּי .i. iustior me טוֹב מִמֶּנִּי .i. melior illo. Suplatiua preterea illi nō hñt: sed circū loquuntur ea p hoc aduerbiū מְאֹד meoth:qđ signat nimis siue valde & nomē adiectiuū qđ signare pōt intēsionē & remissionē. vt וָדָוִד צַדִּיק מְאֹד .i.dauid iustus nimis vel iustissimus.sed cū exprimitur is ad quē fit superlatio:cōstruitur eodē mō quo cōparatiuū: hoc ē cū p̄positiōe מִ vel מ vt Nu.12. עָנָו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם .i.mitissim⁹ oīm hoīm. Verbalia quoq; noīa fūt apud hebreos.i.q̄ a verbis deriuātur.vt ab אָהַב אַהֲבָה . idest amor ab amo.as.Illud vero qđ nos per nomē verbale dicim⁹ : qa signat actionē verbi:a quo deriuatur & participiale : qa formatur ab eiusdē verbi participio.vt amator,i.q amat:illi per participiū exprimūt. vt אֹהֵב .i. amans. De numeralibus.

QVnt & alie spēs noīm tā primitiuorū q̄ deriuatiuorū q̄ lia sūt nūeralia:q̄ qa in freq̄nti sūt vsu:& nō nihil varietatis hñt:qđ in artē redigi debeat:aliqd de his hoc inloco dicēdū ē.ac primū de nūeralib⁹ simplr. Estq; aduertēdū qđ noīa nūeralia sūt adiectiua & p̄ter vnū & duo plis nūeri. Itaq; a trib⁹ vsque ad decē masculina desinunt in he līam : & nonnū quam in tau:sed tunc possunt etiam femininis iungi. Atqui femínina in tau aliquando desinunt:& nunquā in he .hoc mō.

אֶחָד . אַחַת	Vnus vna.
שְׁנַיִם שְׁנֵי שְׁתַּיִם שְׁתֵּי	Duo due.
שְׁלֹשָׁה שָׁלֹשׁ	Tres mares.&.f.
אַרְבָּעָה אַרְבַּע	Quattuor mares.&.f.
חֲמִשָּׁה חָמֵשׁ	Quinque mares.&.f.
שִׁשָּׁה שֵׁשׁ	Sex mares. &.f.
שִׁבְעָה שִׁבַּע	Septem mares.&.f.
שְׁמֹנָה שְׁמֹנַת	Octo mares.&.f.
תִּשְׁעָה תִּשַּׁע	Nouem mares.&.f.
עֲשָׂרָה עֲשֶׂר	Decem mares.&.f.

Aduertendum tamen est:quod aliquando in numero designāte vnum gñis masculini:p apheresin auferatur aleph vt Ezech. 33. וְדִבֶּר חַד אֶת אַחַד hoc ē:& dicūt vnus ad alterū. Aliqñ p apocopē aufertur dāleth a fine.vt Ezech.18. וְעָשָׂה אָח מֵאַחַת מֵאֵלֶּה hoc est.& fecerit vnum de istis. Sunt tñ qui dicāt quod hoc verbum אָח sit frater: vt sit sensus & fecerit fratrívnum ex his.& cū numerus multitudinis repugnet vnitati: nihilominus in plurali dicimus. אֲחָדִים .idest vnos. vt latine cum nominibus declinatis pluraliter dicimus vnas litteras vna menia . & vna in genere femínino hoc est אַחַת cū pōitur in fine oratiōis: aleph ponitur subiecto segol pro patha. & heth per camez loco patha.vt Exo.36. אַחַת אֶל אַחַת hoc est.alteram alteri . f. cortine. & numerus septenarius generis masculini aliquando per epē thesin recipit nun litteram ante he finalem.vt Iob.42. שִׁבְעָנָה .idest septem filii. Notandum preterea quod ab vno vsq; ad quinque ponuntur aliquando numeri non tam vt significent numeros illos:quam vt ostendant illud esse quid minimū vt tertio.Reg.17. מִכִּשְׁלֹשֶׁת שָׁנִים עֲצִים hoc est.ex colligo duo ligna.duo posuit pro pauca. E diuerso, a quinque ad decem ponuntur aliquando numeri non vt illos precise significent :sed vt illius rei crebram repetitionem.vt prouerb.24. כִּי שֶׁבַע יִפֹּל צַדִּיק .i.septies cadit iustus. vbi septies non tam pro septem vicibus:quam pro sepe siue frequenter positum est. Illud quoq; hoc in loco non omittēdum:quod ab his nomínibus numeralibus figurantur verba denominatiua.vt a duobus diuido .is. pro in duas partes diuidere.tertio.as.pro in tres partes diuidere.quarto.as.pro inquattuor partes.quinto.as.pro in quinq;. sexto.as.pro in sex. A septem & octo & nouem huiusmodi verba non formantur.a decem vero bene formatur decimo.as.de quo in vocabulario pleni⁹ dicetur. Atq; hi quidem numeri simplices sunt:qui vero sequuntur : vsq; ad vndeuigínti compo nuntur ex eisdem numeris símplicibus & decem prepósito sp minori numero. Sed numeri declarati in gñe femínino hñt in fine he līam. masculina vero nō habent: vt in hac serie patet.

אַחַת עֶשְׂרֵה :אַחַד עָשָׂר	Vndecim.m.f.
עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה :עַשְׁתֵּי עָשָׂר	Vndecim.m.f.
שְׁנֵי עָשָׂר :שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה	Duodecim.m.f.
שְׁנֵים עָשָׂר :שְׁנֵים עֶשְׂרֵה	Duodecim.m.f.
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר :שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה	Tredecim.m.f.
אַרְבָּעָה עָשָׂר :אַרְבַּע עֶשְׂרֵה	Quattuordecim.m.f.
חֲמִשָּׁה עָשָׂר :חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה	Quindecim.m.f.
שִׁשָּׁה עָשָׂר :שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה	Sedecim.m.f.
שִׁבְעָה עָשָׂר :שִׁבַּע עֶשְׂרֵה	Septendecim.m.f.
שְׁמֹנָה עָשָׂר :שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה	Octo & decem.m.f.
תִּשְׁעָה עָשָׂר :תִּשַּׁע עֶשְׂרֵה	Nouem & decem.m.f.

A viginti vsq; ad nonagīta numeri maiores p masculino gñe & p femínino finiuntur in.ím.in numero plurali.minores vero numeri precedunt maiores.vt vnus & viginti .duo & viginti.tres & viginti.& eodem modo de aliis.

עֶשְׂרִים Viginti.m.f.	אֶחָד וְעֶשְׂרִים Vnus & viginti.
אַחַת וְעֶשְׂרִים Vna & viginti.	שְׁלֹשִׁים Triginta.m.f.
אַרְבָּעִים Quadraginta.m.f.	חֲמִשִּׁים Quinquagīta. m.f.
שִׁשִּׁים Sexaginta.m.f.	שִׁבְעִים Septuaginta .m.f.
שְׁמֹנִים Octoginta.m.f.	תִּשְׁעִים Nonaginta . m .f.

Aliqñ tñ numerus maior precedit minorē : quod fere in esdra repitur.vt שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם .i.septuaginta duo.& ibidem חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה .i.quinquagīta q̄ttuor. Deinde a cētū vsq; ad mille numeri maiores ptinēt ad masculos & feminas. & cētenarij⁹ nūerus desinit in he vel in tau indifferēter.ducētenarius habet terminationē dualis hoc est in.im. p̄cedente patha vel camez: reliqui oēs vsq; ad nōgētos desinūt in oth. & iunguntur illis numeri minores terminationis femininorum : ita vt precedant illos significentq; masculos & feminas in hunc modum.

מֵאָה מְאַת Centum.m.f.	מֵאוֹת Centum.m.f.
מָאתַיִם Ducentum.m.f.	שְׁלֹשׁ מֵאוֹת Tercentum.m.f.
אַרְבַּע מֵאוֹת Quater cētū.m.f.	חֲמֵשׁ מֵאוֹת Quīquies cētū.m.f.
שֵׁשׁ מֵאוֹת Sexies cētū.m.f.	שֶׁבַע מֵאוֹת Septies cētū. m.f.
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת Octies cētū.m.f.	תֵּשַׁע מֵאוֹת Nouies cētū. m.f.
אֶלֶף Mille.m.f.	אַלְפַּיִם Duo millia.m.f.
אַלְפֵי אַלְפֵי Millia.m.f.	Sed millia a tribus vsq; decē plerūq; veniunt cū numeris minoribus masculinis desinētibus in tau prepósito eodem numero minori in hunc modum.
שְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי Tria millia.m.f.	אַרְבַּעַת אַלְפֵי q̄ttuor millia.
חֲמֵשֶׁת אַלְפֵי Quīque millia.m.f.	שִׁשַּׁת אַלְפֵי Sex millia .m.f.
שִׁבְעַת אַלְפֵי Septē millia.m.f.	שְׁמֹנַת אַלְפֵי Octo millia .m.f.
תִּשְׁעַת אַלְפֵי Nouē millia.m.f.	עֲשֶׂרֶת אַלְפֵי Decē millia.m.f.

& deinceps ascendēdo vsq; ad cētū mille. & rursus a cētū mille vsq; ad mille millia .idest decies centū mille.in hunc modum.

עֶשְׂרִים אֶלֶף Vigīti mille . m.f.	מֵאָה אֶלֶף Centū mille . m .f.
אֶלֶף אַלְפֵי Mille millia.m.f.	Sunt p̄terea &alie denominationes a nominibus numeralibus que dicuntur multiplícia . vt
שִׁבְעָתַיִם Septuplum.	אַרְבָּעִתַיִם Quadruplum.
רִבֵּבָה רִבּוֹא Decem mille.	רִבְּתַיִם Vigínti mille.
רִבְבוֹת רִבְאוֹת Multa millia.	Aduertēdum preterea quod nomina iuncta numeris ponūtur aliqñ in singulari cū nūero plu.& maxie qñ ē nomē spēi. vt חֲמִשָּׁה בָקָר .i. quīq; bos: p quinq; boues. אַרְבַּע צֹאן .i. q̄ttuor ouis: p q̄ttuor oues.& hoc fit frequētius & q̄ñ sp ab vndeci & deinceps ascēdēdo in infinitū. vt illa nūero multitudinis iuncta licet ponātur i singl'i:nihilominus intelligūtur plalia . vt gen. 5. וְשִׁבְעָה מֵאוֹת שָׁנָה hoc est octingētī anni? pro octigēti anni.& ieo.32. אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ .i. quadringēti vir: p q̄dringēti viri. Alias cōbinationes numerorū ex iis que in supioribus dicta sunt: p te ipsum sine precepto re poteris conficere. De numeris deriuatiuis.

NUmeralibus noībus deriuātur noīa ordinalia hoc est ordinē aliquarū rerū ab vno aliquo principio significātia. & sunt in termiatiōe silla noīb⁹ patronymicis de q bus supra dictū ē.formāturq; a noīb⁹ miōrib⁹ :a duob⁹ vsq; ad decē. Nā prius nō deriuatur ab vno sed a verbo רִאשׁוֹן qđ ē principiū. vñ ē רִאשׁוֹן p eo qđ ē prim⁹. A secūdo āt ad decimū masculina desinunt in.iod.femi.in.ith.& aliqñ in.ia.in hūc modū.

שֵׁנִי שֵׁנִיָּה שֵׁנִית רִאשׁוֹן רִאשׁוֹנָה רִאשׁוֹנִית Secūdus.a.	Prim⁹.a.
שְׁלִישִׁי שְׁלִישִׁיָּה שְׁלִישִׁית רְבִיעִי רְבִיעִית Tertius.a.	Quartus.a.
חֲמִישִׁי חֲמִישִׁית Quintus quinta.	שִׁשִּׁי שִׁשִּׁית Sextus sexta.
שְׁמִינִי שְׁמִינִית Octau⁹ octaua	שְׁבִיעִי שְׁבִיעִית Septímus septíma.
תְּשִׁיעִי תְּשִׁיעִית Nonus.a.	עֲשִׂירִי עֲשִׂירִית Decímus. a.

Masculina vero plia desinunt in ím p iod simplex & nonnūquā p iod duplex.femínina vero i oth p̄cedēte iod excepto prīo. vt רִאשׁוֹנִים שֵׁנִית Primi prime. שְׁנִיִּים שֵׁנִית Secundi secūde Pro nūeris ordinalib⁹ ponūtur nūeri nūerales ab vndeci advigīti & deīceps tā in singl'i q̄ in pl'i.tā pro masculinis quā p femininis.in hūc modū. בְּיוֹם עֲשִׂתֵּי עָשָׂר In die vndecimo. בְּיוֹם שְׁנֵים עָשָׂר .i die duodecīo. בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר .i die tredecīo. Sed qa ordinalia plerūq; signant vnā aliq̄ portionē nūeri grādioris:partē illā hebrei designāt p nūerū diuidēte & diuisū. vt p eo qđ nos dicimus decimus qsq; illi dicunt אַחַד עֶשְׂרֵה hoc est vnus de decem.& pro eo qđ nos due centesime : illi dicunt שְׁנַיִם מֵמְאָה hoc est duo de centum.

Distributiua numeralia cuiusmodi sunt apud latinos bini bine bina: terni terne terna. quaterni quaterne quaterna: nō sunt apud hebreos: designantur tamen per eiusdem numeri gemi nationem vt pro bini viri: illi dicunt שְׁנַיִם שְׁנַיִם hoc est duo & duo. f. viri. Numeralia quoq; aduerbia nō sunt apud eos: circumloquuntur tamen illa per nomina numeralia & hoc no men פַּעַם quod vicem significat. vt pro eo quod nos dicimus quater illi dicūt אַרְבַּע פְּעָמִים hoc est quattuor vicibus.

De numeris designandis per litteras alphabeti.

Latini in representandis numeris aliam sequuntur ra tionem quam hebrei & greci. nam illi per. i. iota design nant vnum. per duo iota duo. p tria iota tria. p quat tuor iota quattuor. per. v. quintam vocalium quinque. At gre ci quemadmodum & hebrei per litteras alphabeti per ordinē numeros scribunt. puta per alpha vnū. per beta duo. per ga ma tria. per delta quattuor. Hebrei quoq; ad eūdē modū sic.

Vnus	א	Triginta	ל
Duo	ב	Quadraginta.	מ
Tria	ג	Quinquaginta.	נ
Quattuor	ד	Sexaginta.	ס
Quinque	ה	Septuaginta.	ע
Sex	ו	Octoginta.	פ
Septem	ז	Nonaginta.	צ
Octo	ח	Centum.	ק
Nouem	ט	Ducenti.	ר
Decem	י	Tercenti.	ש
Viginti	כ	Quadringenti.	ת

Sunt tamen qui quin gentenarium numerū & deinceps vsque ad mille per quinque lit teras finales designant. puta quingenta per ך sexcenta per ם sep tingenta per ן octin genta per ף nongenta per ץ Sed hec ratio nu meros designandi nō ab omnibus recipitur: sed per litteras alphabeti compositas id faciunt. vt quingenta per תק hoc est per quadringenta & cen tum. atq; eodem modo de ceteris. Id quoq; non est dissimulā dum hebreos vsque adeo: reformidasse prodere nomen illud ineffabile tetragrammaton: vt quoties in numeris designādis aliquot ex illis inciderent: in alias litteras commutarent: que a lios numeros exhibent. vt quindecim qui per יה designari de buerant:: hoc est per quinq & decem: per טו describerent hoc est per sex & nouē. Sed de numeris in presentiarū satis multa.

De relatiuis.

Relatiuorum nominum duo sunt genera: nam quedam sunt relatiua substantie: quedam relatiua accidentis. Re latiua substantie sunt: que referunt aliquod antecedens substantiuum. vt אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ Beatus vir: qui nō abiit: qui relatiuum refert antecedens illud vir: quod est nomē substantiuum. Est autem apud hebreos vnum relatiuum sub stantie. id autem est aser. que est dictio per se potestq; referre antecedens vtriusq; generis & numeri & cuiusq; persone: ne q; declinatur ex singulari nūero in pluralē sed tm̄ p articulos sic. הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא Vir q venit. הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Viri qui venerūt הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ Mulier q̄ vēit. הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בָּאָה Mulieres q̄ ve nerūt. & codē mō p alios casus. Est p̄terea alterū relatiuū substā tie: qd nūquā repitur separatū p se: sed tm̄ in cōpositiōe cū ver bo quod sequitur: cuiusmodi est in oratione dominica sic. Pa ter noster qui es in celis. pro quo in hebreo dicitur אֲבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. שֶׁ non est dictio per se: sed componitur cum verbo quod sequitur בַּשָּׁמַיִם dicimusq; sub vno accētu. שֶׁבַּשָּׁמַיִם Est namq; regula apud hebreos: quod nulla dictio est que vna tan tum littera contineatur. Quod si vspiam reperitur huiusmo di particula siue sit nomen siue prepositio siue coniunctio si ue articulus: non est censenda dictio per se sed cum verbo se quenti iungitur siue per compositionem siue per appositionē Relatiua accidentis sunt: que referunt aliquod antecedens ad iectiuū. vt si dicā ego reddo tibi librū pulchrū qualem mihi tu dedisti: qualem relatiuum est accidentis: quia non refertur ad librum sed ad pulchrum. & huiusmodi relatiua non sunt apud hebreos: circumloquuntur tamen ea per hoc aduerbium כְּמוֹ quod potest interpretari sicut. perinde ac si dicam reddo tibi librum sicut dedisti mihi. Sunt preterea relatiua pronominū: sed de illis differetur vbi de pronomine & de verbo agetur. nunc ad genera pergamus.

De genere nominum.

Genera nominum que apud hebreos diximus esse qui que: aut cognoscuntur sola natura duce: hoc est sexu quo distinguitur masculus a femina. De quibus nō po test dari regula certior: q̄ quod nomina propria masculorum aut appellatiua ad masculos pertinentia sunt generis masculi ni. Quodq; nomina propria feminarum aut appellatiua ad fe minas pertinentia sunt generis femininī. Quodq; nomina ap pellatiua que possunt ad masculos & ad feminas pertinere: sūt communia duorum generum hoc est masculini & feminini. Promiscua vero siue habeant sexum cōfusum sine discretum: sunt illius generis in quo proferri consueuerunt. nam sub alte rutro genere comprehenditur vterq; sexus. aliquando tamē distinguntur terminatione. vt כֶּבֶשׂ כִּבְשָׂה. i. agnus agna. & tūc cuique terminationi accommodatur suum genus. Que vero sexum non habent: nihilominus necesse est sub alterutro ge nere proferri: vt nō committamus soloecismum: cum fuerint illis accommodanda nomina adiectiua. aut participia. aut ver ba. Nam & verbo quemadmodum & nomini accidit genus: vt suo in loco dicetur. Greci huiusmodi nominum genera distin gunt per articulos. Latini qui articulis carent per regulas aut significationis aut terminationis. Hebrei qui neq; articulos habent. vt greci: neq; terminationum regulas ut latini: tribus modis possunt venire in huius rei cognitionem. primo termi natione. Nam feminina plerūq; tribus litteris his אהת termi nantur. vt צְבָא militia. צָבָא sitis. בְּרָכָה benedictio. ת littera siue signum שִׁבֹּלֶת spica. Desinentia vero in quamcunq; aliā litteram plerumq; sunt generis masculini: possunt quoq; esse generis femininī: quare ad genus dubium referenda sunt. de terminantur tamen ad certum genus per nomen adiectiuum aut pronomen relatiuum. aut per participium. aut per verbū. que coniunguntur generi femininō: desinunt in he vel in tau. De aliis terminationibus nulla certa ratio tradi potest: cū non nunquam reperiantur duo adiectiua diuersorum generū red dita eidem suppositō. vt in tertio regum. cap̄. 19. וְרוּחַ גְּדוֹלָה. i. spūs grandis & fortis subuertēs. vbi גְּדוֹלָה gnis ē femininī: quia desinit in he. חָזָק vero adiectiuum & מְפָרֵק par ticipium que desinunt in coph generis sunt masculini. Exem plū de verbo possum? habere ex ecclesiaste cap̄. 1. תְּזָרֵחַ הַשָּׁמֶשׁ ideſt oritur sol. Vbi sol generis est masculini. quia verbum pre cedens est generis masculini. & Naū. 3. זָרְחָה שֶׁמֶשׁ ideſt sol ortus est: vbi sol generis est femininī: quia verbum precedens generis est femininī quia desinit in he. & hic est secundus mo dus cognoscēdi genus nominis substantiui hoc est per nomē adiectiuum. per pronomē. per verbum. per participium. Ter tius modus cognoscendi genus nominis est ex ipsius decli natione: quoniam masculina mittunt numerum multitudinis in im. vt אִישׁ אֲנָשִׁים ideſt vir viri. feminina vero in oth. vt אִשָּׁה אֲשׁוֹת. ideſt mulier mulieres. Sed hec regula non vsquequa q; vera est: nam patitur plerumq; exceptionem: vt in declina tione nominis dicemus in cap̄. sequenti.

De declinatione nominum.

Declinationes nominum apud hebreos non distingun tur nisi a singulari numero in pluralem. que diuersita tes quia due sunt tantum: due erunt apud illos nominū declinationes. Prima masculinorum mittentia pluralē in. im. a quacunq; singularis terminatione. idq; duobus modis aut addita im. vt דָּבָר דְּבָרִים ideſt verbum verba. aut vltima littera mutata in im. vt שִׁבֹּלֶת ideſt spica spice. Secunda decli natio est femininorum mittentia pluralem in oth a quacunq; singularis terminatione: idq; duobus modis aut addita oth. vt צָבָא ideſt milītia milītie. aut vltima littera mutata in oth. vt מְלָה ideſt dictio. dictiones. Sed in hac formatione plerumq; precedentium syllabarum vocales mutantur. sed nō vno modo. Nam monosyllaba non mutant vocalem preter ad modum pauca: que nonnunquam mutant. e. vocalem in. a. vt נֵס נְסִים fili? filii. sed plerūq; in. i. vt חֵץ חִצִּים. i. sagitta. עֵת עִתִּים tempus siue hora. עֵז עִזִּים hircus siue capra. קֵן קִנִּים nidus. שֵׁן שִׁנַּיִם dens. Alia quoq; ex hoc genere non mutant. vt עֵד עֵדִים testis. עֵץ עֵצִים lignum siue ar bor. שֵׁם שֵׁמוֹת ideſt. nomen. Alia quoq; ex monosyllabis mu tant alias vocales in alias. vt יוֹם יָמִים dies. צַד צְדָדִים latus עִיר עָרִים ciuitas. sed hec sunt admodum rara. Nomina duarū syllabarum cuiuscunq; sint generis plerumq; mutant vocalem in vocalem. vt דָּבָר דְּבָרִים ideſt verbum. verba. חֵלֶק חֲלָקִים pars: partes. Excipiuntur illa que habent similitudinem cum his dictionibus nihil significantibus: פִּיעֵל: פְּעַל: פָּעֵל: פָּעֵל: פִּיעוֹל quoniam sequentes propor tionem illarum nihil mutant. vt זְאֵב זְאֵבִים lupus lupi: quod sequitur proportionem illius dictionis פָּעֵל. & ad hanc rationē reducuntur alia complura. Sed aduertendū quod nomina ha bentia similitudinem cum dictione illa. פָּעוֹל si in littera substā tiali in medio dictionis posita non habent dages. mutant voca lem aliam in aliam. vt בָּרוּךְ ideſt benedictus. בְּרוּכִים benedi cti. Quod si habent dages nihil mutant. vt אָלוּף אַלּוּפִים ideſt dux duces. טָבּוּר טַבּוּרִים vmbilicus vmbilici. תָּנּוּר תַּנּוּרִים fur nus furni. תָּפּוּחַ תַּפּוּחִים pomum poma. & etiam quando prima littera est ex quattuor gutturalibus subscripta cū apice camez vel patha nihil mutant siue habeant dages in medio siue non habeant. vt חָרוּץ חֲרוּצִים Solicitus solliciti. עָמּוּר עַמּוּרִים colūna colūne. Nomina quoq; huius ordinis desinentia in he: nihil mutant plerumque. vt שָׂדֶה שָׂדוֹת campus. campi. Nomina p̄ terea trium aut plurium syllabarū plerūq; nihil mutāt ex sin gulari numero in pluralem. vt תְּאֵנָה תְּאֵנִים ficus fici.

De heteroclitis.

Sunt complura nomina que non subiiciuntur regulis q̄ superius tradite sunt de formatione nominum masculinorum & femininorum numeri pluralis ex singulari: quoniam sunt complura femininā: que mittunt numerū mul titudinis in im. Atq; e diuerso masculina: que mittunt eundem numerum in oth. Sunt preterea quedā q̄ cum in singulari sint masculina vel femininā: in plurali hīt vtrāq; terminationem.

De femininis in. im.

אֶבֶן אֲבָנִים	Lapis lapides:	אֹזֶן אָזְנַיִם	Auris aures:
אֵלָה אֵלִים	Querc? q̄rc?.	אֲלֻמָּה אֲלֻמִּים	Māipulus. li.
אֵימָה אֵימִים	Timor timores	אִשָּׁה נָשִׁים.	mulier mulierēs
בֵּיצָה בֵּיצִים	ouum ova:	דְּבֶלָה דְּבֵלִים	Carica carice.
דֶּרֶךְ דְּרָכִים	Via vie	דְּבוֹרָה דְּבוֹרִים	Apis apes.
חִטָּה חִטִּים	Tritīcū tritica:	יַעֲנָה יְעֵנִים	Struthio. ones.
כַּפֶּרֶת כְּפָרִים	Far farra:	לְבֵנָה לְבֵנִים	Later lateres:
מוֹפֵת מוֹפְתִים	Miraculū. cula.	נְמָלָה נְמָלִים	formica. mice.
סְאָה סְאִים	Mēsura mēsure:	עַיִן עֵינַיִם	Oculus oculi.
עִיר עָרִים	Ciuitas. tates.	פִּילֶגֶשׁ פִּילַגְשִׁים	Cōcubia. bine.
צְבֶת צְבָתִים	Manipulus. li.	רֶחֶל רְחֵלִים	Ouis oues.
שִׁבֹּלֶת שִׁבֹּלִים	Spica spice:	שׁוֹשַׁנָּה שׁוֹשַׁנִּים	Rosa rose.
שָׁנָה שָׁנִים	Annus anni	שְׂעֹרָה שְׂעֹרִים	Hordeū. dea.
תְּאֵנָה תְּאֵנִים	Ficus fici.	De masculinis in oth.	
אָב אָבוֹת	Pater patres:	בְּכוֹר בְּכוֹרוֹת	Prīogenit?. ti.
חֲלוֹם חֲלוֹמוֹת	Somniū somnia	מָאוֹר מְאוֹרוֹת	Lumē lumina.
מִזְבֵּחַ מִזְבְּחוֹת	Altare altaria:	מָטָר מְטָרוֹת	Pluuia pluuie.
מָקוֹם מְקוֹמוֹת:	Loc? loci vel loca	מִשְׁכָּן מִשְׁכָּנוֹת	tabernaculū. la.

אֹהֶל אֹהָלוֹת	Olla olle:	קֹהֶלֶת קֹהֲלוֹת	Ecclesia. sie.
קוֹל קוֹלוֹת	Vox voces:	קִיר קִירוֹת	Paries parietes
שָׂדֶה שָׂדוֹת	Campus campi.	שֵׁם שֵׁמוֹת	Nomen noia.

De vtrisq; in im & in oth simul.

אֵימָה אֵימִים: אֵמֶר אֲמָרִים. res. Timor verbū verba
דּוֹר דּוֹרִים: דֶּלֶת דְּלָתִים דְּלָתוֹת. Gnātio. tiões. Ianua. nue.
חָצֵר חֲצֵרִים: Villa ville. מְלָה מִלִּים: מִלּוֹת Dictio. ones.
עָוֹן עֲוֹנִים עֲוֹנוֹת Fōs fōtes. מַעְיָן מַעְיָנִים מַעְיָנוֹת
פֶּשַׁע פְּשָׁעִים: פְּשָׁעִים פְּשָׁעוֹת Peccatū peccata.
צֶלַע צְלָעִים צְלָעוֹת Angulus āguli. פֵּאָה פְּאָתִים: פְּאָתוֹת
קֶרֶן קְרָנַיִם קְרָנוֹת Cornu cornua. שָׁנָה שָׁנִים שָׁנוֹת Annus anni

Potest fieri vt alia complura interlegendum reperias: sed q̄ impresentiarum occurrerunt: exempli gratia sufficiant.

De numero.

Vmerus nō solum accidit nomini: sed & pronomini: & verbo & participio. Sed quoniam declinatio fit p nu meros & per casus: dicendū est prius de numeris. tū de casibus. Sunt autē numeri vt dictum est apud hebreos quē admodū & apud grecos tres. singularis qui hebraice dicitur. לְשׁוֹן אֶחָד hoc est lingua vnius. Dualis qui לְשׁוֹן שְׁנַיִם hoc est ligua duorū. Plis qui. לְשׁוֹן רַבִּים. i. ligua pluriū. Singlris nūe rus in nomine non habet certam terminationem in masculi nis sed neq; in femininis preter q̄ in illis que desinunt in he si ue in tau. A masculino singulari formatur plurale atq; femini num singulare & plurale. Dualis numerus tam in masculi nis q̄ in femininis formatur a singulari addendo im siue vlti ma littera mutata in im. & ante iod plerumq; precedit patha si ue camez: vt efficiatur áim accentu acuto supera. vt עֵינַיִם ideſt. oculi. אָזְנַיִם aures יָדַיִם manus. רַגְלַיִם pedes. Pluralis numerus tam masculinorum quam femininorū qua ratione formentur a singulari dictum est vbi de nominis de clinatione. Sed sunt complura nomina appellatiua atq; etiam propria locorum siue hominum: que cum sint singularia ha bent terminationem pluralium hoc est in im. vt אֲדֹנִים. i. dñs. קְדֹשִׁים. i. innocēs. מִצְרַיִם subsolanus vētus. מִצְרַיִם egypt?. לוֹדִים nomen vīri. Aduertendum preterea quod ab huiusmodi no minibus in. im. desinentibus aliquando per apocopen abiicia tur mem illud finale. 2. Regū. cap̄. 22. וַתְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עַמִּי hoc est. liberabis me a cōtradictiōibus populorum. pro quo trāslatio communis habet populi mei. Aliquando abscinditur mem littera finalis: & profertur iod non quasi vocalis sed quasi con sonans. ut Ieremie cap̄. 22. וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנָי hoc est qui aperit sibi fenestras. pro eo quod esse debuit חַלּוֹנִים. Aliquando mem fi nalis mutatur in nun. vt Dañ. 12. לְקֵץ הַיָּמִין. i. in fine dierū. & Ezech. 4. קֵץ לֶחֶם hoc est: accipe tibi tritica. Notādum est preterea quod in nominibus desinentibus in iod in numero singulari: que ex ratione declinationis debuerāt geminare iod in numero multitudinis abiicitur ex illis alterū iod. vt ab eo quod est גּוֹי. i. gēs. dicimus גּוֹיִם. i. gētes per vnum iod: cū de bere mus dicere per duplex iod. גּוֹיִּים Illud quoq; aduertendum esse quedā noia dualiter aut pluraliter declinata in im desinen tia: que carēt numero singulari. cuiusmodi sunt: q̄ sequuntur.

מַיִם	Aque.	מֵאוֹנַיִם	Statere.
חַיִּים	Vite.	כְּלָאַיִם	Res mixte
רְחַיִם	Mole.	צָהֳרַיִם	Meridies.
פָּנִים	Facies.	מֶלְקָחַיִם	Forcipes

In quibus pōt itelligi nūerus singularis: nisi sequatur aut p̄ce dat nomen adiectiuum aut verbum aut participium numeri pluralis: quoniam tunc pluraliter nominantur. puta מַיִם רַבִּים ideſt aque multe. שִׁמְעוּ שָׁמַיִם. i. audite celi. Sūt e diuerso nomi na singulariter declinata que carent numero multitudinis. cu iusmodi sunt que sequuntur: & fortasse alia plura.

צֹאן	Ouis.	פּוֹל	Faba	יַיִן	Vinum
חֹמֶץ	Acetum	חֹם	Calor.	יֶתֶר	Mensura.
גֶּרֶה	Granum.	קַיִץ	Ver.		

קוֹר Frigus חֶבֶל Mundus יָרֵחַ Luna שֶׁמֶשׁ Sol חֹרֶב Siccitas. Ex quibus pōt figurari pluralis numerus: licet in sacris litteris nō reperiatur. plurali quoq; numero carēt noīa propria hoīm siue locorū. vt אַבְרָהָם abraam. בָּבֶל babylon. & nomina desinentia in.uth. nō habēt in vsu pluralē: quanquam possumus illum formare si fuerit opus. qualia sūt גְּבֹהוּת superbia יְלֻדוּת Iuuētus Verecundia. שְׁפָלוּת Humilitas.

De casibus nominum.

CAsus noīm ꝓnoīm ac participiorū apud latinos & grecos distingūtur tū terminatiōe: tū articulis. tū significatione: siue partiū orōnis cōstructione. Apud hebreos casus plerumq; distinguntur constructione nominatiui cū verbo vt si dicam אִישׁ אָכַל לֶחֶם hoc est vir comedit panem. manifestum est quod vir est casus noīatiui. aut genitiui qui regitur ex vi possessionis ab aliqua re possidente. vt שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִד .i. salomon filius dauid. potest tamen subintelligi etiam si non exprimatur. vt in euangelio: maria iacobi subintellige mater. Quare si duo noīa propria aut etiam duo substantiua iunguntur: vtrumq; erit in eodem casu. vt רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן hoc est ruben. simeon. Quod si duo huiusmodi nomina iunguntur quorū alterū sit in genitiuo: illud nomen distinctionis gratia recipit. ה. vt אִישׁ הָאֱלֹהִים hoc ē vir dei. reperitur etiam genitiuus huiusmodi sine articulo. vt in eodem exemplo. Potest etiam fieri vt genitiuus regatur ab altero genitiuo. vt Geñ. cāp. ה. זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם .i. hic est liber generationis adam. Sed de articulis & prepositiōibus quo modo apponuntur noīnibus & pronoīnibus: vbi departibus indeclinabilibus agetur copiosius differemus. nunc eorū que diximus exempla proponamus cum articulis & sine illis.

Masculina.

אִישׁ הָאִישׁ	Nominatiuo hic vir.
אִישׁ הָאִישׁ	Genitiuo viri.
לָאִישׁ לְאִישׁ לְהָאִישׁ	Datiuo viro.
אֶת אִישׁ אֶת הָאִישׁ	Accusatiuo virum.
אִישׁ הָאִישׁ	Vocatiuo o vir.
מֵאִישׁ מֵאִישׁ מֵהָאִישׁ	Ablatiuo a viro.
בְּאִישׁ בְּאִישׁ בָּאִישׁ	Septimo casu. viro.
אִישִׁים הָאִישִׁים	Plurali nominatiuo. viri.
אִישִׁים הָאִישִׁים	Genitiuo virorum.
לָאִישִׁים לְאִישִׁים לְהָאִישִׁים	Datiuo viris.
אֶת אִישִׁים אֶת הָאִישִׁים	Accusatiuo viros.
אִישִׁים הָאִישִׁים	Vocatiuo o viri.
מֵאִישִׁים מֵאִישִׁים מֵהָאִישִׁים	Ablatiuo a viris.
בְּאִישִׁים בְּאִישִׁים בָּאִישִׁים	Septimo casu viris.

Femininа.

אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Nominatiuo mulier.
אִשַּׁת הָאִשָּׁה	Genitiuo mulieris.
לְאִשָּׁה לְהָאִשָּׁה	Datiuo mulieri.
אֶת אִשָּׁה אֶת הָאִשָּׁה	Accusatiuo mulierem.
אִשָּׁה הָאִשָּׁה	Vocatiuo o mulier.
מֵאִשָּׁה מֵהָאִשָּׁה	Ablatiuo a muliere.
בְּאִשָּׁה בְּהָאִשָּׁה	Septimo casu muliere.
אִשּׁוֹת הָאִשּׁוֹת	Plurali nominatiuo mulieres.

& de aliis casibus eodem modo dicendum quo dictū est de masculinis. atq; ad proportionem horum duorum nominum alterius masculini & alterius femininі: declinātur omnia alia nomina si nō carēt alterutro nūero. Et de nomine dicta sufficiāt: qđ ad proportionē attinet. Est ꝑterea aīaduertēdū: ꝙ īnoībus duarū aut plurium syllabarum que construuntur cum genitiuo: plerumq; mutant primas vocales a prima positione: nā mono syllaba raro mutant. Mutant igitur camez in seba. vt מָקוֹם ideſt locus. iunge illi genitiuum & tunc dices מְקוֹם מִזְבַּח .i. locus altaris. atq; eodem modo. דָּבָר iunge genitiuum & dices דְּבַר יְהוָה ideſt verbum domini. & שְׂדֶה iunge genitiuum & dices שְׂדֵה עֶפְרוֹן Campus ephron. In dictionibus preterea disyllabis: que habent in medio litteram iod: exteritur illud iod in prolatione: si dictiones ille cōstruuntur cum genitiuo. vt בַּיִת iunge genitiuum & dices בֵּית יִשְׂרָאֵל ideſt domus israel. זַיִת ideſt oliuetum: adde genitiuum & dices זֵית שֶׁמֶן hoc est oliuetum olei. חֵיל .i. exercitus: adde genitiuum & dices חֵיל פַּרְעֹה .i. exercitus pharaonis. Exteritur etiam iod in prolatione qñ illud nomē componitur cum pronomine vt בֵּיתִי . ideſt domus mea. & etiam in numero plurali vt זֵיתִים .ideſt olиue. Aliquādo tamen in huiusmodi noīnibus iod non exteritur in prolatione. vt in eo quod diximus חֵילֵי ים .ideſt exercitus. Noīa quoq; nonnulla que in plurali definunt in im. aliquando amittūt mem litteram si cum genitiuo construuntur: & littera que precedit iod scribitur p cere. et mutant primas vocales: sicut mutabant in formatione pluralis ex singulari. vt בָּנִים ideſt filii. ad de genitiuum & dices בְּנֵי אַבְרָהָם .ideſt filii abraam. & eodem modo דִּבְרֵי הַיָּמִים .ideſt verba dierum. Nomina preterea trium syllabarum quarū due priores veniūt cū patha siue camez: si sequatur genitiuus: posterior apex vertitur in seua qui pertinet ad syllabam precedentem. hoc mō. אַנְשֵׁי ideſt homines. אַנְשֵׁי עִיר .ideſt homines ciuitatis. חֲכָמִים .ideſt sapientes. חַכְמֵי לֵב ideſt sapientes cordis. Cum noīna quoq; in plurali componuntur cum pronoīnibus: amittunt etiam mem. vt אֲדֹנִים .ideſt domini. אֲדֹנַיִךְ ideſt domini tui. sed hoc in cap. sequenti quod est de pronoīne dicetur. Est etiam aduertendum quod noīna femininа desinentia in. ה. he. si post se construantur cum genitiuo: mutant illud. he. in tau. vt צְדָקָה ideſt iusticia. צִדְקַת הַצַּדִּיק .ideſt iusticia iusti שָׁנָה ideſt annus. שְׁנַת רָצוֹן ideſt annus propiciationis. Aliquando tamen in huiusmodi noīnibus. ה. non vertitur in. ת. sed potius excluditur si sequatur genitiuus. vt in verbo לַיְלָה .ideſt nox. Exo. 12. ca. לֵיל שִׁמּוּרִים .ideſt nox obseruationum. Noīna quoq; femininа que non desinunt in he vel in tau. si construuntur cum genitiuo: recipiunt in fine tau. vt דָּבָר .ideſt verbum שְׁבוּעַת דִּבְרַת אָלָה ideſt dictum iuramenti. אִמְרַת אֱלוֹהַ ideſt dictum dei. Quando nomen aliquod construitur cum genitiuo articulus datiui ꝑ camez accipit seba. vt Geñ. cāp. 16. לְקוֹל שָׂרָי

ideſt vocī sare. Idem quoq; dicendum de prepositiōe. vt geñ. cāp. 21. בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים ideſt in terra philistinorum. Recipiunt quoq; seua pro camez quando post nomen subsequitur adiectiuum. vt geñ. cāp. 18. לְגוֹי גָּדוֹל .i. in gentē magnā. & Exodi. 12. בְּבַיִת אֶחָד ideſt in domo vna. preter quā si adiectiuū venit cū he. articuli: quia tūc beth & lamed possunt accipere camez. vt Deut. cāp. 8. בַּמִּדְבָּר הַגָּדוֹל ideſt in deserto grandi. Nōnunquam articulus datiui seruit pro genitiuo. sicut geñ. cāp. 32. לְסִי אָתָּה .i. cuius es tu. & in eodē לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב .i. seruī tuī iacob. & psalmo. 3. מִזְמוֹר לְדָוִד .i. psalmus dauid. Articulus quoq; accusatiui aliqñ ponitur pro prepositione ablatiui. vt geñ. 31. אֶת יִסְכָּה .i. cum ioseph. Aliquando he ponitur in fine dictionis ad ostendendū quod est accusatiui casus. vt הֹרְבָה .i. ad oreb מִצְרַיְמָה ideſt ad egyptum. Si preterea noīnis littera prima habet seba: lamed datiui & mem & beth ablatiui accipiunt hiric. vt לִצְדָקָה ideſt iusticie. & בְּצַדְקָה .i. in iusticia. quod precipue fit si huiusmodi dictio construitur cum genitiuo. sicuti ps. 32. דְּבַר יְהוָה ideſt in verbo domini. Illud quoq; aduertendū quod noīna propria hoīnum siue locorū: lamed datiui & beth ablatiui recipiunt seba. vt Geñ. cāp. 6. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ ideſt dixit deus noe. & numeri. 12. בְּעַבְדִּי בְּמֹשֶׁה .i. in seruo meo moyse. Quod si prima littera noīs proprii habet seba: lamed datiui & beth ablatiui recipiunt hiric. vt לִשְׁלֹמֹה .ideſt salomōi בִּרְאוּבֵן .ideſt cum ruben.

De noīnibus anomalis.

IN superioribꝰ dictum est de noīnibus regulariter declinatis: nunc de irregularibus: hoc est que in declinatione aliquid mutant. Nam quod de noīnum formatione a singulari in pluralem dictum est: quod masculina exeunt in. im. addita im vel vltima littera ī im mutata: non vsque quaq; obseruatur quoniam aliquando additur vel detrahitur vel mutatur littera vel apex: aut vtrumq;. vt ecce. אֶרֶז hoc est auris per rectam formationem debuit facere אֶזְנִים dicendū est tamen אָזְנַיִם hoc est a vocalis addita. Et ne in singulis immoremur dispositimus quedam noīna in quibus vna aut plures huiusmodi irregularitates reperiuntur.

אֲדֹם. אֲדֻמִּים	Ruber. rubri.
אֹזֶן. אָזְנַיִם	Auris. aures.
אָחוֹת. אֲחָיוֹת	Soror fores.
אֱנוֹשׁ. אֲנָשִׁים	Homo homines.
אַף. אַפַּיִם	Naris nares.
אִשָּׁה. נָשִׁים	Mulier mulieres.
בַּיִת. בָּתִּים	Domus domus.
בֶּרֶךְ. בִּרְכַּיִם	Genu genua.
בַּת בָּנוֹת	Filia filie.
גְּדִי. גְּדָיִים	Hedus hedi.
דֶּלֶת. דַּלְתַּיִם	Ianua ianue.
דֶּרֶךְ. דְּרָכִים	Via vie.
חֵלֶץ. חֲלָצַיִם	Lumbus lumbi.
יָד. יְדַיִם	Manus manus.
יוֹם. יָמִים	Dies dies.
יָרֵךְ. יְרֵכַיִם	Femur femora.
כָּנָף כַּנְפַּיִם	Ala ale.
כַּף. כַּפַּיִם	Palma manus. palme.
כֶּפֶל. כְּפָלַיִם	Duplicatio. duplicationes.
כִּכַּר כִּכָּרִים	Talentum talenta.
כָּרַע. כְּרָעַיִם	Crus crura.
לְאֹם. לְאֻמִּים	Populus populi.
לֶחִי. לְחָיַיִם	Maxilla. maxille.
מַלְכוּת. מַמְלָכוֹת	Regnum regna.
עַיִן. עֵינַיִם	Oculus oculi.
עָרוֹם. עֲרוּמִּים	Nudus nudi.
פֶּה. פִּים. פְּיוֹת	Os ora.

צְנִי. צְנָאִים	Hinnulus. hinnuli.
צַד. צְדָדִים	Latus latera.
צֵל. צְלָלִים	Vmbra vmbre.
קֶרֶן. קְרָנַיִם	Cornu cornua.
רֶגֶל. רַגְלַיִם	Pes pedes.
שַׁד. שָׁדַיִם	Mamma mamme.
שֵׁן. שִׁנַּיִם	Dens dentes.
שָׂפָה. שְׂפָתַיִם	Labrum labra.
תָּם. תְּמִים. תְּמִימִים	Perfectus perfecti.

Sunt preterea quedam noīna que per figuram quam greci vocant metathesim ideſt transpositionem littere mutant ordinem a principio in medium siue in finem: aut a fine siue a medio in principium. cuiusmodi sunt hec.

נְמָא אָנֶם	Iuncus siue pelagus.
לֶכֶשׂ כֶּבֶשׂ	Aries.
סְכִיל סָכָל	Stultus
רָעַע. רוֹעֵר	Reprehendens
שְׁחִים. סְחִישׁ	Pomum.
שַׁלְמָה. שְׂמָלָה	Lintheum.

Atq; ad hunc modum alia complura. que permutatio non solum reperitur in litteris: sed etiam in syllabis & in partibꝰ orationis: quoniam particule prepositiue postponūtur: & postpositiue preponuntur. Quod vitium excusari potest: si intellectui non nocet: vt geñ. 41. וְכֹל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרַיְמָה hoc est omnes prouincie veniebant egyptum in. pro in egyptum. & in eo. לִשְׁבֹּר .ideſt vt emerent ad ioseph. pro ad ioseph vt emerent. אֶל יוֹסֵף .i. veniebant ad ioseph vt emerent. & 4. Regum. cāp. 9. וַתָּשֶׂם ideſt & posuit in stibium oculos suos. pro & posuit stibium in oculis suis. Sed de nomine satis multa dicta sūt: nūc de pronomine agendum videtur: si premiserimus antea esse alios articulos a superioribus qui non veniūnt in appositione. puta שֶׁל genitiui. אֶל datiui. מִן ablatiui. עִם effectiui: que idcirco hoc in loco diximus quoniam ex his prepositionibus pronominum casus deriuantur.

De pronomine.

PRonomen est pars orātōis que loco propriі noīnis ponitur. Pronomini accidunt sex. Species. figura. persona. genus. numerus. casus cum declinatione. Species pronominum sicut & noīnum due sunt. primigenia & deriuatiua. Primigenia vero reperiuntur separata, deriuatiua tantum in compositione. Casus quoq; primitiuorum deriuati sūt a prepositionibus siue articulis noīnum. vt שֶׁלִּי qui est genitiuus huius pronoīnis primitiui אֲנִי. & לִי siue אֵלַי qui ē datiuus ab eo quod אֶל. & eodem modo de aliis casibus. idq; p additionem vel detractionem littere. qui in prima persona in singulari desinunt in. iod. in plurali vero in nu. hoc modo.

אֲנִי. אֲנֹכִי	Nominatiuo ego.	שֶׁלִּי	Genitiuo mei.
לִי. אֵלַי	Datiuo mihi.	אֹתִי	Accusatiuo me.
	Vocatiuo caret.	מִמֶּנִּי. מֶנִּי	Ablatiuo a me.

Plurali numero.

אֲנַחְנוּ. נַחְנוּ. אָנוּ	Nominatiuo nos.	שֶׁלָּנוּ	Genitiuo nr̄m
לָנוּ. אֵלֵינוּ	Datiuo nobis.	אֹתָנוּ	accusatiuo nos
	Vocatiuo caret.	מִמֶּנּוּ	Ablatiuo a nobis.

Pronomen primitiuum secunde persone in nominatiuo singulari generis masculini terminatur in he littera. femininū vero eiusdem numeri definit in tau cum seua. Casus vero obliqui finiuntur in caph subiecto camez pro masculinis: sed pro femininis cum seba: qui pertinet ad syllabam precedētē: sic.

אַתָּה. אָתְּ	Nominatiuo tu.	שֶׁלְּךָ. שֶׁלָּךְ	Genitiuo tui,
אוֹתְךָ. אוֹתָךְ. אֵלֶיךָ. לְךָ. אֵלַיִךְ. לָךְ	Datiuo tibi.	אוֹתְךָ. אוֹתָךְ. אֵלֶיךָ. לְךָ. אֵלַיִךְ. לָךְ	Accusatiuo te.
אַתָּה. אָתְּ	Vocatiuo o tu.	מִמְּךָ. מִמָּךְ	Ablatiuo a te.

Plurali numero.

אַתֶּם. אַתֶּן	Nominatiuo vos.	שֶׁלָּכֶם. שֶׁלָּכֶן	Genitiuo vr̄m.

לָכֶם אֲלֵיכֶם:לָכֶן Datiuo vobis.
אֶתְכֶם:אֶתְכֶן Accusatiuo vos.
אֶתְכֶם:אֶתְכֶן Vocatiuo o vos.
מִכֶּם:מִכֶּכֶם.מִכֶּן Ablatiuo a vobis.

Aduertendum est:quod pronomen prime persone tam in recto quam in obliquis tam in singulari q̄ in plurali terminationes habet communes masculino generi ac femininо. Atuero pronomen secunde persone terminationes habet diuersas p masculinis & femininis vt dictum est. Illud preterea notandū est:quod pronominis huius generis femininі terminatio tribus in locis scripture tantum reperitur iuncta masculini generis nomini.Primo. Numeri.cap̄.11. וְאִם כָּכָה אַתְּ עֹשֶׂה לִי ק quo latini habent.sin aliter tibi videtur.Secundo Deut.cap̄.5. וְאַתְּ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ nos autem ad hunc modum. tu loqueris ad nos. Tertio Ezech.28. אַתְּ כְּרוּב מְמְשַׁח הַסּוֹכֵךְ ideſt tu cherub extentus & protegens.Nonnunquam preterea datiuus & accusatiuus generis femininі iungitur generi masculino.vt Deut . cap̄.7. לַתַּת לָךְ Latine sic: vt daret tibi.& Prouer.7. תָּנָחָה אִתָּךְ Latine sic: gradietur tecū.quod maxime contingit in fine clausule. Aduertendum est quoq̄ quod huius pronominis plurale masculinum terminatur in mem precedente littera cui subiicitur segol.femininum vero mutat mem.in nun.

Pronomen primitiuum tertie persone generis masculini numeri singularis desinit in vau cum surech:sequenti aleph ociosa.Femininum vero desinit in iod precedente hiric sequenti quoque aleph ociosa. Obliqui vero masculinorum numeri singularis desinunt in.o.preter ablatiuum qui terminatur in .u. feminina vero desinunt in.a.per apicem cames sequenti he cū apice mapic.in modum sequentem.

הוּא:הִיא:הִוא Nominatiuo ille.illa.
שֶׁל:שֶׁלָּהּ Genitiuo illius vel sui.
לוֹ:לָהּ:לָהּ:לַיְהָ Datiuo illi vel sibi.
אֹתוֹ:אֹתָהּ Accusatiuo illum illam vel se.
Vocatiuum non habet.
מִמֶּנּוּ מִמֶּנָּה Ablatiuo ab illo illa vel a se.

Plurali.

הֵם הֵמָּה:הֵן הֵנָּה Nominatiuo illi ille.
שֶׁלָּהֶם:שֶׁלָּהֶן Genitiuo illorum.arū. vel sui.
לָהֶם אֲלֵיהֶם:לָמוֹ אֲלֵיהֶן Datiuo illis:vel sibi.
אֹתָם אֶתְהֶם:אֹתָן אֶתְהֶן Accusatiuo illos illas vel se.
Vocatiuum non habet.
מֵהֶם מֵהֶמָּה:מֵהֶן מֵהֶנָּה Ablatiuo ab illis vel a se.

Estq̄ hoc in loco notandum:quod ablatiuus numeri singularis huius pronominis assimilatur ablatiuo pronominis prime persone numeri pluralis.que ambiguitas non potest tolli nisi ex contextu partium orationis. Nominatiuus preterea huius pronominis in genere masculino numeri pluralis finitur in.em.per.m.femininum vero in.en.per.n. Notandum preterea quod aliquando reperitur nominatiuus generis masculini huius pronominis coaptatq̄ generi femininо.vt in libro ruth pri. וְהֵמָּה בָּאוּ hoc est ille venerunt.atq̄ ediuerso reperitur eiusdem pronominis genus femininum coniunctum generi masculino.vt secundo.Reg.5. וְהֵנָּה בָּאוּ hoc est & illi venerunt. In quibusdam tamen codicibus recentiores particulam illam aliter punxerunt in hūc modum. וְהִנֵּה ideſt & ecce.quē sensum trāslatio chaldaica sequitur. hoc modo. וְהָא אַתָּא Pronomē superius est demonstratiuum rerum coniunctarum tertie persone: quē sunt remotiores.quod vero sequitur demonstratiuum p̄ximas prime aut secunde persone:cuius explicatio est.

זֶה זוֹ:זֹאת זוֹ Nominatiuo hic hec.
שֶׁל זֶה:שֶׁל זֹאת Genitiuo huius.
לָזֶה:לָזֹאת Datiuo huic.
אֶתזֶה:אֶת זֹאת Accusatiuo hunc hanc.
Vocatiuum non habet.
מִזֶּה.מִזֹּאת Ablatiuo ab hoc ab hac.

Plurali.

אֵלֶּה:אֵלּוּ Nominatiuo hi he.
שֶׁל אֵלֶּה Genitiuo horum harum.
לָאֵלֶּה Datiuo his.
אֵת אֵלֶּה Accusatiuo hos has.
Vocatiuum non habet.
מֵאֵלֶּה Ablatiuo ab his.

Hoc in loco notādū est. q̄d plerūq̄ supius pronomē seqtur verbū & nō nomen. vt numeri.26. לַאֵלֶּה תֵּחָלֵק הָאָרֶץ ideſt his diuidetur terra.nam apud hebreos elegantius dicitur viro huic quam huic viro . Et duobus proximis pronominibus in nominatiuo plerūq̄ preponuntur nominibus.vt זֶה הָאִישׁ .i.hic vir.in obliquis vero non preponuntur.dicimus namq̄ לָאִישׁ הַזֶּה & non לָזֶה הָאִישׁ At uero quando he cum patha vel camez anteponitur illis:tunc pronomina postponuntur nominibus in hunc modum.

הָאִישׁ הַזֶּה הַלָּזֶה Vir iste.
הָאִשָּׁה הַזֹּאת:הַלָּזוֹ הַלָּז Mulier ista.
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל Viri isti.
הַנָּשִׁים הָאֵלֶּה הָאֵל Mulieres iste.

Et hec de nominibus primitiuis dicta sufficiant: nunc de deriuatis siue compositis dicendum est . Componuntur vero pro nomina deriuatiua cum nomine.aut cum verbo. aut cum participio:vel cum prepositione:neq̄ vnquam reperiuntur sepa rata:semperq̄ illis preferuntur alie partes orationis supradicte atq̄ in hunc modum composita vocantur ab hebreis בְּנוּיִים que in formatione numeri pluralis ex singulari communiter mutant primas vocales:quemadmodum in nominibus dictū est. Et prime persone vtriusq̄ numeri sunt similes in genere masculino & femininо:sicut dictum est in pronominibus primitiuis.& sequuntur easdem terminationes casuum obliquorum supradictorum & easdem litteras in fine pronominū ad denotādū personā cuius est sermo.in hūc modum. דָּבָר verbū.

דְּבָרִי Verbum meum.m.vel.f.
דְּבָרְךָ:דְּבָרֵךְ דִּבְּרֵכִי Verbum tuum.m.f.
דְּבָרוֹ דִּבְּרוֹ:דִּבָּרָהּ:דִּבְּרָהּ Verbum suum vel illius.m.f.
דְּבָרֵנוּ Verbum nostrum.m.vel f.
דְּבַרְכֶם:דִּבְרֵכֶן:דִּבְּרֵכֶם Verbum vestrum.m.f.
דְּבָרָם דִּבְּרָם:דִּבְּרֵהֶם Verbū suū vel illorū illarum.
דְּבָרִים Verba. Plurali numero.
דְּבָרַי Verba mea.m. vel f.
דְּבָרֶיךָ:דְּבָרַיִךְ דִּבְּרַיִכִי Verba tua.m.f.
דְּבָרָיו:דְּבָרֶיהָ Verba sua vel illorum.m.f.
דְּבָרֵינוּ Verba nostra. m.f.
דְּבָרֵיכֶם:דִּבְרֵיכֶן Verba vestra.m.f.
דְּבָרֵיהֶם:דִּבְרֵיהֶן:דִּבְּרֵיהֶם Verba sua vel illorū illarum

Quando est finis clausule venit pronomen secūde persone generis masculini numeri singularis cum segol loco seba: inclinaturq̄ eodem accentus.vt numeri.14. סַלַּחְתִּי כִּדְבָרֶיךָ ideſt perci iuxta verbum tuum.& notandum quod nomina femini na desinentia in he si componuntur cum pronomine mutant illud he in tau.ad hunc modum. תּוֹרָה Lex.

תּוֹרָתִי Lex mea,m.vel f.
תּוֹרָתְךָ:תּוֹרָתֵךְ Lex tua.m.f.
תּוֹרָתוֹ:תּוֹרָתָהּ Lex illius vel sua.m.f.
תּוֹרָתֵנוּ Lex nostra.m.vel f.
תּוֹרַתְכֶם:תּוֹרַתְכֶן Lex vestra.m.f.
תּוֹרָתָם:תּוֹרָתָן Lex illius vel sua.m.f.
תּוֹרֹת Leges. Plurali numero.
תּוֹרֹתַי Leges mee.m.vel f.
תּוֹרֹתֶיךָ:תּוֹרֹתַיִךְ Leges tue.m.f.
תּוֹרֹתָיו:תּוֹרֹתֶיהָ Leges ei?.m.f.
תּוֹרֹתֵינוּ Leges nostre.m.vel.f.
תּוֹרֹתֵיכֶם.תּוֹרֹתֵיכֶן Leges vestre.m.f.
תּוֹרֹתֵיהֶם:תּוֹרֹתֵיהֶן Leges sue.m.f.

Sunt tamen quedā nomina femininа in he desinentia :in quibus aliquando he non vertitur in tau.vt סֻכָּה ideſt tabernaculum.Psal.26. כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכּוֹ ideſt abscondet me in tabernaculo suo.vbi pro סֻכָּתוֹ ponitur. סֻכּוֹ Item פִּשְׁתָּה .ideſt linū. Osee. 11. צַמְרִי וּפִשְׁתִּי ideſt lana mea & linum meū. vbi pro eo quod esse debuit פִּשְׁתִּי legitur פִּשְׁתָּהּ.& alia complura ad hunc modum.Et notandum quod pronomē tertie persone numeri singularis aliquando habet he ociosum cum puncto mapic. vt רִבְקָהּ תּוֹרָתָהּ. Nomina preterea simplicia nonnunquam reperiuntur terminari ad pronominum similitudinem.vt Genē.ca. 49. בְּנִי אֲתֹנִי ideſt filius asine sue.Ieremie quoq̄ cap̄.22. וַתִּקְרַע לוֹ חַלּוֹנִי &aperit sibi fenestras.que possunt dignosci ex cōtextu partium orationis.Sunt preterea quedam nomia monosyllaba que finita in.iod possunt esse pronomina prime persone numeri singularis:aut nomina que possunt construi cum genitiuo.vt אָבִי.i.pater.אֲבִי יִשַׁי.i.pater isai.אָח.i. frater . אֲחִי אַבְרָם ideſt frater abraam.פֶּה os. פִּי יְהוָה .i.os domini . Que nomina si iunguntur pronominibus tertie persone numeri singularis ponuntur dupliciter hoc modo.

אֲבִיו אָבִיהוּ Pater eius vel illius.
אֲחִיו אָחִיהוּ Frater eius vel illius.
פִּיו פִּיהוּ Os eius vel illius.

Notandum quod hoc pronomen כָּל quando iungitur his pro nominibus mutat camez siue holem in surec.vt כֻּלָּנוּ ideſt omnes nos.Alia pronominum accidentia ad nominis rationem reducenda sunt.nunc ad verbi considerationem accedamus.

De verbo.

Verbum est q̄ significat cū modis & temporibus: cui p̄ter speciem ac figuram accidunt septem.f.coniugatio. vox.modus.tempus.numerus.persona.genus masculinum aut femininum. Coniugationes verborum quattuor sunt.Prima coniugatio est verborum habentium tres litteras substantiales tantum: quarum prima scribitur subiecto camez secunda subiecto patha.hoc modo. פָּקַד ideſt visitauit.vocatur q̄ hec coniugatio פָּעַל הַקַּל ideſt coniugatio leuis & simplex: quia non recipit alias litteras preter quam illas que sunt necessarie ad designanda ipsius verbi accidentia.& est fundamentū aliarum coniugationum.Appellatur quoq̄ leuis : quia profertur leniter: ideoq̄ non admittit dagues: cuius est litteram duriorem facere:quod precipue recusat in littera media . Secūda coniugatio est verborum habentium dagues in littera substantiali media:vocaturq̄ פָּעֵל הַדָּגוּשׁ ideſt verbum durum prolatu:propter dagues quem habet.vt. פִּקֵּד. Tertia coniugatio est verborum habentium quinque litteras:quoniam in principio additur he subiecto hiric & in medio iod ociosa . vt הִפְקִיד ideſt fecit visitare:vocaturq̄ eodem nomine hoc est . הִפְעִיל

Quarta coniugatio est quattuor litterarum substantialium:& prima syllaba scribitur per vau.& tertia littera plerumq̄ geminatur vt רוֹמֵם ideſt exaltauit.& vocatur פּוֹעֵל מְרוּבָּע hoc est verbum quadratum:a quattuor litteris quas continet in tertia persona singulari preteriti indicatiui . Et sunt quedam verba que possunt per omnes quattuor coniugationes declinari cuiusmodi est verbum פָּקַד quo vsi sumus exempli causa. Sunt tamen alia verba que non possunt declinari nisi per quasdam illarū. Differunt he quattuor coniugationes inter se ratione significationis:quia prima significat actionem remissam . Secunda actionem intensam. Tertia que facit actionem verbi transire in aliam personam.sicuti.4.Reg.7. הִשְׁמִיעַ אֶת מַחֲנֵה אֲרָם ideſt audire fecit castra syrie: & propterea hec coniugatio habet duas litteras vltra substantiales. Quarta que etiam significat ali quando actionem transitiuam: sicut & tertia . Signatur quoq̄ differentia in verbo: mutatione significatiōis.vt in verbo דָּבַר si est secunde coniugationis significat loqui. si tertie cōfregit aut occidit.vt Psalmo.17. וַיְדַבֵּר עַמִּים ideſt confregit populos. preterea חָרַשׁ si est prime coniugationis significat arare. si tertie est tacere.& ad hunc modum alia complura.Sed aduertēdū imprimis: quod prima cuiusq̄ verbi & coniugationis positio vnde alia tempora formantur:est tertia persona numeri singularis:preteriti pfecti indicatiui modi.Illud quoq̄ non omittendum:esse quedam verba perfecta:& alia imperfecta . Perfecta sunt:que non amittunt aliquam extribus litteris substantialibus que sunt proprie significationis verbi.Imperfecta sunt illa que amittunt aliquam exillis litteris in coniugationis discursu:de quibus infra suo in loco dicetur.nunc interim de perfectis. Vox quam diximus esse secundum verbi accidens est illud quo distinguitur verbum actiuum a passiuo.vt פָּקַד ideſt visitauit. נִפְקַד ideſt visitatus est.in hac coniugatione vox actiua difert a passiua per litteram num subiecto hiric.in aliis aliter atq̄ aliter. Modi verborum sunt tres.indicatiuus.imperatiuus.infinitiuus.indicatiuus est:per quem simpliciter ostendimus quid fit.vt פָּקַד ideſt visitauit. imperatiuus quem vocant צִוּוּי est per quem imperamus aliquid fieri.vt פְּקֹד ideſt visita. infinitiuus quem vocant מָקוֹר est cuius actio siue passio infinite hoc est sine numeris & personis ponitur.vt פָּקֹד. ideſt visitare. Optatiuus & subiunctiuus supplētur per aduerbia siue cō iunctiones:& per indicatiuum aut infinitiuum.

Tempora verborum tria sunt.presens. preteritum . futurum. Presens tempus hebrei non habent :circumloquuntur tamen illud per participium & personam que illi adiungitur . & p eo quod nos dicimus ego audiens illi dicunt אֲנִי שׁוֹמֵעַ ideſt ego audiens.f.sum.& intelligitur verbum substantiuum: alioquin nō esset enunciatio.Preteritum imperfectum suppletur per futurum indicatiui.aut per preteritum:sed plerumq̄ per participium presentis & verbum substantiuum eiusdem temporis.plus quam perfectum vero confunditur cum preterito perfecto.

Numeri verborum duo sunt.Singularis qui de vno loquitur. vt פָּעַל.ideſt fecit.Pluralis qui de pluribus loquitur . vt פָּעֲלוּ .i. fecerunt. Persone verborum quemadmodum nominum & pronominum tres sunt.Prima que de se loquitur.vt אֲנִי פָּעַלְתִּי ego feci.Secunda ad quam prima loquitur. vt אַתָּה פָּעַל tu facis Tertia de qua prima loquitur vt הוּא פָּעַל ille facit. Genera verborum quemadmodum & nominum & pronominū duo sunt.masculinum & femininum.masculinum est quod iungitur supposito generis masculini expresso vel subintellecto.Sicuti. אֵל פָּעַל ideſt deus fecit.Femininum verbi genus est:quod iungitur supposito generis femininі expresso vel subintellecto vt אִשָּׁה פָּעֲלָה .ideſt mulier fecit.Sed antea quam ad explicationem coniugationis uerborum veniamus aduertendum est:qd in prima uerbi persona tam in singulari quam in plurali genere masculinum & femininum assimilantur in preterito & in futuro indicatiui modi.preterita quoq̄ eiusdem modi in tertia persona plurali in genere masculino & femininо sunt in terminatione similia.Illud quoq̄ notandum quod in prima coniugatione prima verbi positio habet terminationes tres : primam in.a cum patha sequenti alia littera .ut פָּקַד.secundam in. e.cū cere.vt חָפֵץ .ideſt uoluit.Tertiam in.o.cum holem .ut יָכֹל ideſt potuit.& in hac coniugatione prima littera scribitur subiecto camez.cuius explicatio in hunc modum sequitur.

Prima coniugatio.

NUoce actiua indicatiuo modo tempore preterito.

פָּקַד	Visitauit.m.	פָּקְדָה	Visitauit.f.
פָּקַדְתָּ	Visitasti.m.	פָּקַדְתְּ	Visitasti.f.

פָּקַדְתִּי Visitaui.m.&.f.

Plurali.

פָּקַדְתֶּם Visitastis.m. פָּקַדְתֶּן Visitastis.f.

פָּקַדְנוּ Visitauimus.m.&.f. פָּקַדְתֶּן Visitastis.f.

Aduertendum quod quando prima verbi positio hoc est פָּקַד sungitur dictioni monosyllabe aut habenti accentum in prima: illa quoq; habet accentum in principio. vt genē. cap. 1. בָּרָא ideſt vocauit noctem. & numeri. 27. וַיִּשְׁאַל לוֹ ideſt & interrogabit eum. Illud quoq; eſt notandum quod quando prima littera ſubſtantialis vel media eſt aliqua ex his quattuor אהחע & debebat ſcribi cum ſeba: tunc ſeba mutatur in camez: vel patha: vt אֲהַבְתָּם .i. dilexiſtis בָּחַרְתָּ ideſt elegit. que regula obſeruatur in omnibus modis. temporibus. & perſonis. vbicūq; ſeba ſupponitur littere ſubſtantiali in medio ipſius verbi: ſi illa littera eſt ex illis quattuor: ſeba quoque vertitur in camez. Et quando venit in fine clauſule: etiam ſi littera ſubſtantialis media non ſit aliqua ex illis quattuor ſeba littere medie ſubſtātialis vertitur in camez vel patha: & in ea collocatur accentus. vt Numeri. 19. אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה שָׁמַרְתִּי ideſt cuſtodiam domini cuſtodierunt. & Iudicum. 19. חָלָב נָתָתָה ideſt lac dedit. Tertia p̄ terea verbi pluralis perſona recipit aliquando nun in fine. vt Deut. 8. אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ אַתָּה וְאֲבֹתֶיךָ .ideſt que non cognouerunt patres tui. & per preteritum huiuſmodi ſuppletur preteritum imperfectum & pluſquam perfectum eiuſdem. vt Genē. 37. אָהֵב ideſt amabat ioſeph. ſupletur etiam preteritum imperfectum per futurum. vt Iob. 1. כָּכָה יַעֲשֶׂה אִיּוֹב ideſt ſic faciebat iob. Nonnunquam additur he littera in fine verbi ſecunde perſone gn̄is maſculini numeri ſingularis. vt genē. 3. הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה ideſt mulier quam dediſti. Aliquando quoq; he finalis vertitur in tau: in verbis tertie perſone generis feminini numeri ſingularis. vt Eſaie. 23. וְנִשְׁכַּחַתְּ צֹר ideſt obliuioni dabitur tyrus. Preſens indicatiui modi circumloquimur per partícipium quod deriuatur a prima verbi poſitione: & habet ſemper. o. vocalem in principio. & eſt ſimile nomini adiectiuo tā in genere q̄ in terminatione & declinatione. ſic.

פֹּקֵד qui viſitat. פּוֹקֶדֶת vel פֹּקֶדֶת que viſitat.

פֹּקְדִים qui viſitant. פֹּקְדוֹת que viſitant.

& quemadmodum in preterito dictum eſt quando aliqua illarum quattuor litterarum אהחע eſt in medio: ſeba vertitur in camez. vt צֹעֲקִים ideſt qui clamāt vel que clamant. & p hoc participium & pronomina circūloquimur perſonas vtriuſq; numeri. ſic. פֹּקֵד אֲנִי ideſt ego viſito: & preponitur pronomen participio: nōnunquam vero poſtponitur. vt Ieremie 1. שֹׁקֵד אֲנִי ideſt vigilo ego. que regulā ad alias quoq; coniugationes pertinet. Cum vero littera ſubſtantialis in fine poſitionis prime eſt a in ſiue heth. tunc in participio generis maſculini numeri ſingularis ſuppletur. a. ante illud a in vel heth. & accentus ponitur in littera ſubſtantiali que eſt i medio. vt בּוֹרַחַת ideſt qui fugit. genus vero femininū eiuſdē numeri ſic. בֹּרַחַת ideſt que fugit. & hec quoq; regula extendit ſe ad alias coniugationes: quoties littera ſubſtantialis in medio poſita venit cū aliquo apice preterq̄ cum camez & patha. Aliquando tamen littera ſubſtantialis in medio poſita recipit patha: & a in ſiue heth finalis pertinet ad vocalem precedentem: quia nullum habet apicē ſubiectum. vt pſalmo. 93. הַשֹּׁתֵעַ אֹזֶן ideſt qui plantat aurem. & quando participium generis feminini numeri ſingularis venit in fine clauſule: tunc in littera ſubſtantiali media habet camez: & in ea collocatur accentus. vt Ioſue. 11. בָּחוֹמָה הִיא ideſt in muro illa habitabat. in verbis quoq; deſinentibus in. e. vel in. o. nulla eſt differentia preteriti ad preſens. vt אֲנִי חָפֵץ ideſt ego volo. אֲנִי יָכֹל ideſt ego poſſum. Non nunquā etiam participium generis maſculini numeri ſingularis deſinit in hiric ſequēti iod. vt genē. 44. אֲסִירֵי לָנוּ ideſt qui alligat ad vitem. & Deutero. 33. שֹׁכְנִי סְנֶה ideſt qui habitat in rubo. & alia eodem modo. Et notandum quod per hoc participiū preſentis quandoq; circumloquimur preteritum imperfectum indicatiui modi cum eiuſdem temporis verbo ſubſtantiuo. eram eras erat. ut אֲנִי הָיִיתִי פּוֹקֵד ego eram viſitans. i. ego viſitabam Futurum in omnibus coniugationibus ſcribitur per unam ex his quattuor litteris אית̄ additam in principio prime verbi poſitionis ſubiecto hiric: preter quā aleph prime perſone numeri ſingularis cui ſubſcribitur cegol. Terminatiōes uero prime perſone utriuſq; numeri ſunt ſimiles in utroq; genere: quemadmodum in preterito dictum eſt. Quod in aliis quoq; coniugationibus obſeruatur. in quibus etiam prime perſone utriuſq; numeri plerumq; recipiunt he in fine: aliquando tamen nō recipiunt. ut

אֶפְקֹד uel אֶפְקְדָה viſitabo.m.&.f.

תִּפְקֹד Viſitabis.m. תִּפְקְדִי Viſitabis.f.

יִפְקֹד Viſitabit.m. תִּפְקֹד Viſitabit.f.

Plurali.

נִפְקֹד uel נִפְקְדָה Viſitabimus.m.&.f.

תִּפְקְדוּ Viſitabitis.m. תִּפְקֹדְנָה Viſitabitis.f.

יִפְקְדוּ Viſitabunt.m. תִּפְקֹדְנָה Viſitabunt.f.

Et notandum quod vau littera que ponitur ante litteram ſubſtantialem finalem aliquando abiicitur. Notandum preterea quod terminatio ſecunde perſone generis maſculini numeri ſingularis eſt ſimilis tertie perſone generis feminini numeri ſingularis in omnibus futuris tam actiue vocis quam paſſiue. que voces non poſſunt dignoſci niſi ex contentu partium orationis. Secūde quoq; & tertie perſone voces generis feminini pluralis numeri ſimiles ſunt. Eiuſdem quoq; futurī perſone omnes generis maſculini numeri ſingularis atq; etiam prima perſona pluralis quando iunguntur dictionibus monoſyllabis cum accentu macaph aut habentibus accentum in principio: tunc littera ſubſtantialis medie dictionis habet camez & legitur quaſi holem. vt Pſalmo. 88. אֶשְׁמֹר לְרַחֲמַי. ideſt ſeruabo illi miſericordiam meam. & ad hunc modum alia complura. in omnibus etiam perſonis eiuſdem temporis littera ſubſtatialis medie dictionis aliquando venit cum patha hoc modo. אֶפְעַל ideſt faciam. quod precipue fit in verbis quorum littera ſubſtātialis media aut finalis eſt aliqua harum quattuor. אהחע vt אֶשְׁמַע ideſt audiam. אֶצְעַק ideſt clamabo. & in vtriſq; huiuſmodi futuris in eodem verbo littera ſubſtantialis media poteſt eſſe cum holem & poteſt eſſe cum patha. vt. אֶחְפֹּץ volam. יַחְפֹּץ ideſt volet: & in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie aliquando vertitur in camez ſiue holem: & in ea collocatur accentus etiam ſi littera ſubſtantialis non ſit vna ex illis q̄ttuor in hunc modum אֶפְקְדָה. אֶפְקֹד. תִּפְקְדִי תִּפְקֹד. venit etiam ad eundem modum ſepe: licet non ſit in fine clauſule. In quibuſdam etiam verbis quorū littera ſubſtātialis prima eſt a in ſiue heth in prima perſona ſingulari: ſubiicitur illis cegol. ſic אֶעֱבֹר ideſt tranſibo. Sed in aliis perſonis vltra litteram que additur ad deſignandum perſonam futuri: littera ſubſtantialis prima habet camez vel patha. ſic תַּעֲבֹר. ideſt tranſibis. תַּעֲמֹד ideſt ſtabis. In quibuſdam quorum principium eſt aleph: littere addite habent holem in prima perſona: & aleph ſubſtantialis prima amittitur. vt אֹכַל .i. comedam. אֹמַר. ideſt dicam. in aliis vero perſonis aleph rurſus emergit: ſed non profertur: vt תֹּאמַר ideſt dices. תֹּאכַל ideſt comedes. Sunt preterea verba quorum initium eſt aleph: in quibus littere que additur futuro & ſubſtantialis prima habent cegol & non abiicitur aleph. qualia ſunt. אֶאְסוֹף ideſt congregabo אֶאְסֹר ideſt alligabo. Nonnūquam etiam ſecunde & tertie perſone generis maſculini numeri pluralis & ſecunda perſona generis feminini ſingularis accipiunt in fine nun. vt חִפְקְרוּן יִפְקְרוּן תִּפְקְדִין que regula ſeruit coniugationibus aliis tam in voce actiua quam in paſſiua. Et notandum quod quando preponitur vau cum camez ſiue pathā: & vau eſt particula coniunctiua: futurum vertitur ī preteritum hoc modo. וַיִּפְקֹד ideſt & viſitauit. quod ſi tau habet ſeba ſiue hiric: tunc non mutatur futurum. vt וְיִפְקֹד ideſt & viſitabit. Quod ſi vau preponitur preterito: ſubiecto quocunq; apice: preteritum vertitur in futurū. vt וְשָׁקַט ideſt & quieſcet: preterquam in prima perſona ſingularis numeri in cuius littera ſubſtantiali media collocatur accentus: quia tunc manet in eodem preterito. vt Oſee 12. וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים ideſt & locutus ſum ad prophetas. Si tamen accentum habet in vltima: nihilominus vertitur in futurum. vt Exo. cap. 12. וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם ideſt. & tranſibo per terram egypti. Quodque hoc in loco de vau diximus ad alias quoq; pertinet coniugationes in vtraq; voce. Per tempus etiā futurum aliquando ſuppletur preteritum imperfectum eiuſdē modi. vt Genē. cap. 2. וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ ideſt fons aſcendebat de terra.

De imperatiuo.

Imperatiuus modus qui hebraice dicitur צַוּוּי tantū habet vnum tempus preſens: caretq; primis perſonis numeri vtriuſq;: hoc modo. פְּקֹד vel פָּקֹד vel פָּקֹד viſita. m. בִּקְדִי viſita. f. פִּקְדוּ viſitate. m. פְּקֹדְנָה viſitate. f.

Et notandum quod ad proportionem trium illarum vocum ſecunde perſone imperatiui: numeri ſingularis: generis maſculini: declinantur alie perſone eiuſdem modi. hoc modo.

פְּקֹדִי פָּקֹד פְּקֹדִי פָּקֹד viſita. f. פְּקֹדוּ viſitate. m. פְּקֹדְנָה viſitate. f. quod plerumq; contingit in fine clauſularum. Eadem quoq; ſecunda perſona poteſt accipere he in fine: idq; tribus modis. Primo ſi littera ſubſtantialis prima legitur cum hiric & vltima cū camez ſiue patha. vt Genē. 39. שִׁכְבָה עִמִּי dormi mecū. Secundo cum littera ſubſtantialis prima legitur cum camez & profertur quaſi holem. vt Nee. 13. זָכְרָה לִי אֱלֹהַי. ideſt recordare mei deus meus. Tertio cum littera ſubſtantialis prima legitur cum ſeba. vt Dañ. 19. יְהוָה שְׁמַעָה יְהוָה סְלַחָה .i. domine audi: domine parce. Generis quoq; feminini: numeri ſingularis: littera ſubſtantialis prima aliquando habet camez & profertur holem. vt Iudicum. cap. 9. מְלִכִי עָלֵינוּ ideſt regna ſuper nos. Et cum aliqua littera ſubſtantialis prima vel media prime verbi poſitionis eſt gutturalis: tunc genus femininum numeri ſingularis & maſculinum pluralis poſſunt habere primas & ſecundas litteras cum patha: hoc modo פַּעֲלִי ideſt fac. f. פַּעֲלוּ. ideſt facite. m. Nonnunquam vtreq; littere prime in maſculino plurali veniunt cum cegol. hoc modo. אֶהֱבוּ ideſt amate אֶחֱזוּ. ideſt comprehendite. Et in feminino ſingulari littera ſubſtantialis prima ſcribitur aliquando per camez hateph qd profertur per holem. vt Hieremie cap. 22. וְצַעֲקִי. i. & clama: ali quando etiam he finalis in ſecunda perſona feminini pluralis deficit. vt Ruth. 1. קְרֶאנָה לִי מָרָא ideſt vocate me amarā. In eodem quoq; verbo littera ſubſtantialis prima venit cum hiric & nun finalis pertinet ad vocalem precedentem. vt Exodi. 2. קְרָאן לוֹ ideſt vocate eum. In verbis quoq; quorum tertia perſona preteriti deſinit in. e. vel in. o. ſequenti conſonante: preterita non differt ab imperatiuo. vt Genē. 29. סְלָא שָׁבְעַ זֹאת ideſt imple ſeptimanam huius. Et notandum quod tertia perſona preſentis imperatiui tam ſingularis quam pluralis ſupletur per futurum indicatiui. & quod per idem futurum indicatiui ſuppletur futurum imperatiui: quod eſt etiam aliarum coniugationum proprium.

De infinitiuo & gerundiis.

Infinitiuus modus qui ab hebreis dicitur מָקוֹר. ideſt origo: appellatur ſic: quoniam ab illa verbi ſignificatione confuſa incipiunt diſtingui operationes. vt: לְפָקֹד. f. פָּקֹד ideſt viſitare. Itaq; apud hebreos infinitiu? aut ſungitur prepoſitionibus: & tunc ponitur pro noſtris gerundiis: aut ſungitur verbo indicatiui modi & tunc ponitur pro p̄ticipio vel nomine infinito. vt Genē. 50. פָּקֹד יִפְקֹד ideſt viſitās viſitabit. & Exodi. 3. פָּקֹד פָּקַדְתִּי ideſt viſitans viſitaui. Prepoſitiones vero ad circumloquendum gerundia ſunt בְּכֹל quibus ſubſcribitur hiric in hunc modum.

בִּפְקֹד In viſitando. כְּפָקֹד Cum viſitando.

לִפְקֹד Ad viſitandum. מִפְקֹד De viſitando.

Nonnunquam hec gerundia recipiunt in fine he: & littera ſubſtantialis prima habet camez qui profertur quaſi holem. vt Exo. 36. לְהָרֵבָה אֶל הַמְלָאכָה ad accedendū ad opus. ideſt vt accederet operi. Aliquando etiam veniunt cum hiric in fine: ſequenti iod. vt Pſalmo. 111. לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים ideſt ad habitandum cum principibus. vbi debuit dicere. לְהוֹשִׁיב. Per eundem quoq; infinitiuum ſuppletur ſubiunctiuus: mutato ſeba prime littere in holem. & prepoſita beth ſiue caph cum ſeba: & in fine addito vno ex pnominibus: vt ex omnibus fiat vna dictio ad hunc modum. בְּפָקְדִי .i. in viſitādo me. pro eo quod eſt cum viſitem vel viſitauero. & eodem modo alie perſone.

בְּפָקְדֵךְ cum tu viſites. m. בְּפָקְדֵךְ cum tu viſites. F.

בְּפָקְדוֹ cum ille viſitet. בְּפָקְדָהּ cum illa viſitet.

בְּפָקְדֵנוּ cum viſitemus. m. vel. F. De optatiuo.

Hebrei optatiuum non habent: circumloquuntur tamen illū p preteritum & futurum indicatiui modi & duo hec aduerbia optādi. לוּ: hoc eſt vtinā. vt Eſaie cap. 48. לוּ הִקְשַׁבְתָּ ideſt vtinam audiuiſſes. & Pſalmo. 118. אַחֲלַי יִכְנוּ דְרָכָי. ideſt vtinam dirigantur vie mee.

De voce paſſiua.

Ocis paſſiue preteritum indicatiui modi formatur ex eodem preterito vocis actiue addita in principio nun cum hiric: & mutato camez prime littere ſubſtātialis i ſeba. vt. נִפְקַד viſitatus fuit נִפְקְדָה viſitata fuit.

נִפְקַדְתָּ viſitatus fuiſti. נִפְקַדְתְּ viſitata fuiſti.

נִפְקַדְתִּי viſitatus vel viſitata fui. Plurali.

נִפְקְדוּ viſitati vel viſitate fuerunt.

נִפְקַדְתֶּם viſitati fuiſtis. נִפְקַדְתֶּן viſitate fuiſtis.

נִפְקַדְנוּ viſitati vel viſitate fuimus.

Notandum tamen quod in fine clauſule ſeba littere ſubſtantialis medie vertitur in camez. hoc modo. נִפְקָדוּ נִפְקָדָה quod ſi littera ſubſtantialis prima eſt aliqua illarum quattuor אהחע tunc in omnibus perſonis littera ſubſtantialis prima & nū paſſiue vocis ſcribuntur per cegol. vt Genē. cap. 22. נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ .i. apprehenſum in vepribus. Aliquando littera nun ſcribitur cū patha. vt Genē. 31. לָמָּה נֶחְבֵּאתָ ideſt quare abſconditus es.

Preſens tempus huius vocis & modi in tertia perſona maſculini ſingularis eſt ſimile participio eiuſdem paſſiue vocis & preteriti eiuſdem vocis & modi. differunt tamen quod preteritū ſcribitur cum patha in littera ſubſtantiali media quando non eſt finis clauſule. preſens vero ſiue participiū ſcribitur cum camez niſi conſtruatur cum genitiuo. vt.

נִפְקָד qui viſitatus eſt. נִפְקֶדֶת vel נִפְקֵדָה q̄ viſitata ē

נִפְקָדִים qui ſunt viſitati. נִפְקָדוֹת que ſunt viſitate.

Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua illarum quattuor אהחע ſcribitur per cegol. Et ſimiliter nun paſſiue vocis ſcribitur p̄ cegol. vt Numeri. cap. 12. נֶאֱמָן הוּא ideſt fidelis eſt ille. & aliq̄s littera ſubſtantialis media participii generis maſculini pluralis ſcribitur cū ſeba loco camez. Eſter. 1. נֶהֱמָצְאִים בְּשׁוּשַׁן .i. q iuēti ſūt in ſuſis. futurū recipit has q̄ttuor litteras אית̄ vocis actiue: & deficit nun preteriti vocis paſſiue: qūe ſuppletur per dagues impoſitum littere ſubſtantiali prime: hoc modo.

אֶפָּקֵד vel אֶפְקְדָה visitabor.m.&.f.
תִּפְקֹד visitaberis.m. תִּפְקְדִי visitaberis.f.
יִפְקֹד visitabitur.m. תִּפְקֹד visitabitur.f.

Plurali.

נִפְקֹד vel נִפְקְדָה visitabimur.m.&.f.
תִּפְקְדוּ visitabimini.m. תִּפְקֹדְנָה visitabimini.f.
יִפְקְדוּ visitabuntur.m. תִּפְקֹדְנָה visitabuntur.f.

Et in fine clausule seba littere subſtantialis medie vertitur in ce re cunt accentu. vt תִּפְקְדִי ideſt visitaberis. Et notandum quod áleph prime perſone aliquando recipit hiric. vt Exodi. 14. וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה ideſt honorabor in pharaone. Nonnunquam etiam cere littere subſtantialis medie vertitur in patha ſiue ca mez. vt Numeri. 16. וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה ideſt & ceſſauit peſtilētia. quo in loco tau futuri ſcribitur cum cere. & hoc eſt quía quando lit tera subſtantialis prima eſt aliqua iſtarum אהחע tunc littere que adduntur futuro recipiunt cere. vt Geñ. cap. 42. יֵאָסֵר ideſt ligabitur in domo cuſtodie veſtre. Ione. 1. וַיִּרְדָּם. i. & dormiuit Prouer. 22. בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֶרְצַח. ideſt in medio platearum occidar. Et quando littera subſtantia lis vltima eſt aín ſiue heth. ſcribitur ſubiecto patha. ſic יִשָּׁמַע. i. audietur. יִפָּתַח ideſt aperietur. Nonnūquam etiam littera ſub ſtantialis media vertit cere in patha. quod tenet verum cū non eſt clauſule finis. vt. 4. Regum. 2. בְּעֵינֶיךָ מֵעָפָר ideſt ante quam tollar a te. & in femininо plurali plerumq; littera ſubſtā tialis media ſcribitur cum camez ſiue patha. vt Pſalmo. 36. וְקַשְׁתוֹתֵיהֶם תִּשָּׁבַרְנָה ideſt arcus eorum confringentur.

De imperatiuo modo.

IMperatiuus formatur a ſecundis perſonis futuri eiuſ dem vocis paſſiue mutata tau in he. & littera ſubſtantia lis prima habet dagues ſicut in futuro vt ſuppleatur de fectus littere nūn que erat preteriti. hoc modo.

הִפָּקֵד visitare.m. הִפָּקְדִי visitare.F.
הִפָּקְדוּ visitamini.m. הִפָּקַדְנָה visitamini.F.

& quando littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor אהחע he addita ſcribitur cum cere. ſicut Deutero. 32. וְהַאֲסֵף אֶל עַמֶּיךָ ideſt apponere populis tuis. & nonnunquam genus maſculinum pluralis numeri accipit nun preteriti in principio vt Iere. 50. בֹּאוּ וְנִלְווּ אֶל יְהוָה hoc eſt venite & iungímini dño.

De infinitiuo modo.

INfinitiuus vocis paſſiue ſimilis eſt ſecūde perſone im peratiui numeri ſingularis generis maſculini. vt הִפָּקֵד ideſt viſitari. Aliquando infinitiuus accipit nun preteriti. vt Eſter. 3. וְתִשְׁלֹחַ סְפָרִים. i. & mittere epiſtolas. & ex hoc infinitiuo & prepoſitionibus harum quattuor litterarū בכל ם fiunt gerundia vocis paſſiue: quemadmodum in infinitiuo ac tiue vocis dictum eſt. & nonnunquam he infinitiui amittitur. vt Exo. 10. מְאָנְתָּ לְהֵעָנוֹת מִפָּנָי ideſt noluiſti ſubiici mihi. vbi de ficit he quia debuit dici לְהֵעָנֹת Ex hoc infinitiuo paſſiue vo cis ſupplentur optatiuus & ſubiunctiuus eiuſdem vocis: quem admodum in infinitiuo actiue vocis dicebamus. Et notādum q; he regule cum pleriſq; ex ſuperioribus non tam ad hanc cō iugationem quam ad omnes alias pertinent. Eſt & aliud parti cipium vocis paſſiue huiuſmodi.

פָּקוּד viſitatus. פְּקוּדָה viſitata.
פְּקוּדִים viſitati. פְּקֻדוֹת viſitate.

Sunt qui inter hec duo participia faciant diferentiam: vt parti cipium de quo ſuperius dictum eſt ſignificet per modum actus in tempore. hoc vero per modum habitus.

Sunt preterea verba neutra vocis actiue que repetiuntur aliq̄n do in voce paſſiua ſignificant tamen actionem: & carent parti cipiis vocis paſſiue: que tamen habent participia vocis actiue actionem quoque ſignificantia: cuiuſmodi ſunt hec.

הָלַךְ vel נָהַלָךְ ambulauit יָשַׁב habitauit נָפַל cecidit עָמַד ſtetit. רָכַב Equitauit. In quibus quidem verbis non dicitur הָלוֹךְ ne q; in aliis huius generis. Sūt etiam quedam verba communia: quorū participia vocis actiue aliquando ſignificant paſſionē. & vocis paſſiue actionem vt a בָּטַח. ideſt confidit בּוֹטֵחַ. i. confiſus & confidēs: et a שָׁכַן שׁוֹכֵן. i. habitauit שָׁכֵן. i. habitatus & habitans. ſunt alia verba que latinorum more poſſūt ap pellari deponentia: quia cum habeant vocem paſſiuam carent actiua. vt נִשְׁבַּע ideſt iuratus vel iurauit. נוֹתַר ideſt remanſit ſi ue relictum eſt. Sunt alia verba que carent participiis preſentis actiue & paſſiue vocis: in quorum loco ponuntur nomina adie ctiua. vt קָרַב ideſt acceſſit. קָרוֹב. ideſt propinquus. a poſte riori רָחוֹק. ideſt longinquus: que in locum ſuorum participio rum ſucceſſere tam actiuorum q̄ paſſiuorum. In participiorū quoq; locum ſuccedunt ſequentia nomina adiectiua. גִּבּוֹר ideſt fortis. חָזָק ideſt fortis. חָכָם. ideſt ſapiens סָכָל ideſt ſtultus צַדִּיק ideſt iuſtus. קָטֹן ideſt paruus רַע ideſt malus. Quoniam ver ba a quibus hec nomina deriuantur carent vtroq; participio. & hoc verbum. יָכֹל ideſt potuit: neq; habet participium actiuū neq; paſſiuum neq; nomen adiectiuum: in quo preteritum po nitur pro preſenti.

De ſecunda coniugatione.

SEcunda coniugatio eſt trium litterarum: quarum prima ſubſcribitur cū hiric. ſecunda cum cere ſiue patha. vt פָּקַד & nonnunquam cum cegol. & littera ſubſtantialis media ſcribitur per dages: ſi non ſit aliqua harum quinque. q̄ אהחער non recipiunt dagues. & tunc prima vere poſitio vtroq; mo do ſcribi poteſt. Poſſunt quoq; prima & ſecunda ſubſtantialis littera ſcribi per cere. vt בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה ideſt declarauit legem. Poſſunt etiam venire prima cum cere & media cum patha. vt Geñ. 24. בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם ideſt benedixit abraam. Sunt qui di cant quod littera ſubſtantialis media idcirco habet dagues: vt per eum ſuppleatur defectus littere iod: que debuit interponi duabus primis litteris ſubſtantialibus. Senſus huius coniuga tionis in omnibus modis & temporibus eſt ſimilis coniugatio ni prime.

Secunda coniugatio actiue vocis. indi catiuo modo tempore preterito.

פָּקַד viſitauit.m. פָּקְדָה viſitauit.F.
פָּקַדְתָּ viſitaſti.m. פָּקַדְתְּ viſitaſti. F.
פָּקַדְתִּי viſitaui.m.&.f. Plurali.
פָּקְדוּ viſitauerunt.m.&.f.
פְּקַדְתֶּם viſitaſtis.m. פְּקַדְתֶּן viſitaſtis.F.
פָּקַדְנוּ viſitauimus.m.&.f.

Et notandum quod in fine clauſule ſeba littere ſubſtātialis me die vertitur in cere & in eadem collocatur accentus. vt Deut. 5: אֲשֶׁר דִּבֶּר. ideſt quod locuti ſunt. Aliquando etiam in prima verbi poſitione veniunt in principio due littere ex his אהחע ſimul. & vtraq; cum cegol. vt iudicium. cap. 5. מַדּוּעַ אָחֲרוּ פַּעֲמֵי מֶרְכְּבוֹתָיו ideſt quare tardauerunt pedes quadrigarum illius. Et aliquando hec coniugatio reperitur ſine dagues. vt Ezech. 9. וַתְּלֻאוּאָת הַחֲצֵרוֹת ideſt implete atria.

Preſens quoq; per participia vocis actiue & paſſiue huius cōiu gationis & earū que ſequuntur ſuppletur: plerūque venit cum mem addita in principio. vt.

מְפַקֵּד qui viſitat מְפֻקָּדָה vel מְפֻקֶּדֶת que viſitat
מְפַקְּדִים qui viſitant מְפֻקָּדוֹת que viſitant.

In fine vero clauſule littera ſubſtantialis media in gñe femini no numeri ſingularis plerumq; venit cū cere: & in ea nōnūquā accentus collocatur. ut מְפֻקָּדָה ideſt. que uiſitat: & participi um quod deſinit in tau venit in hunc modum. מְפֻקֶּדֶת

Cum uero participium maſculinum numeri ſingularis iun gitur pronomini: aliquando littera ſubſtantialis media ſcribitur cum hiric. vt Leuitici. 21. מְקַדְּשָׁם ideſt qui ſanctifi cat vos. Littere que adduntur futuro in principio veniunt cū ſeba preter aleph prime perſone ſingularis que venit cum pa tha. vt אֶפְקֹד vel אֶפְקְדָה viſitabo. m.&.f. תִּפְקֹד viſitabis. m. תִּפְקְדִי viſitabis. f. יִפְקֹד viſitabit. m. תִּפְקֹד viſitabit. f. Plurali. נִפְקֹד vel נִפְקְדָה viſitabimus. m.&.f. תִּפְקְדוּ viſitabitis. m. תִּפְקֹדְנָה viſitabitis. f. יִפְקְדוּ viſitabunt. m. תִּפְקֹדְנָה viſitabunt. f. In fine vero clauſule ſeba littere ſubſtantialis me die vertitur in cere: & in ea ponitur accentus. hoc mō. אֶפְקְדָה que regula obſeruatur in omnibus coniugationibus.

De imperatiuo.

פְּקֹד vel פִּקְדָה viſita. m. פִּקְדִי viſita. f.
פִּקְדוּ viſitate. m. פִּקֹדְנָה viſitate. f.

Aliquando ī ſecunda perſona maſculini ſingularis littera ſub ſtantialis media venit cum patha. vt Pſal. 54. בַּלַּע יְהוָה פַּלַּג ideſt precipita domine: diuide linguam eorum.

De infinitiuo.

פָּקֹד Viſitare. Aliquando in hoc modo littera ſubſtantialis me dia venit cum holem. vt Pſal. 117. יַסֹּר יִסְרַנִּי יָהּ ideſt caſtigans caſtigauit me dominus. Aliquando littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum hiric. vt Leuitici. 14. אַחַר חֲלִין אֶת הָאֲבָנִים. i. poſt ea quam eruti fuerint lapides. & ex hoc infinitiuo ſupplentur gerundia & ſubiunctiuus modus: antepoſita vna ex his quattu or litteris בכלם ſubſcriptis cum ſeba. vt in infinitiuo prime cō iugationis dictum eſt. Aliquando etiam cum he in fine. vt Le uitici. 26. לְיַסְּרָהּ אֶתְכֶם ad caſtigandum vos.

De voce paſſiua.

In voce paſſiua littera ſubſtantialis prima ſcribitur cum ſurec. & appellatur פָּעַל קָטַן quoniam ſic incipit. ad hunc modum. in dicatiuo modo tempore preterito.

פֻּקַּד viſitatus fuit. פֻּקְדָה viſitata fuit.
פֻּקַּדְתָּ viſitatus fuiſti. פֻּקַּדְתְּ viſitata fuiſti.
פֻּקַּדְתִּי viſitatus fui vel viſitata fui.

Plurali.

פֻּקְדוּ Viſitati fuerunt vel viſitate fuerunt.
פֻּקַּדְתֶּם viſitati fuiſtis. פֻּקַּדְתֶּן viſitate fuiſtis.
פֻּקַּדְנוּ viſitati fuimus l' viſitate fuimus.

Et quando littera ſubſtantialis media eſt aliqua harum quattu or אהחער ſurec littere ſubſtantialis prime vertitur in holem. vt exo. 12. כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם. i. quia electi fuerūt ex egypto. & i hūc modum alia cōplura. & licet littera ſubſtātialis media ſit heth: tñ prima ſubſtantialis ſcribi poteſt cum ſurec. vt Ezech. cap. 16 וּמַיִם לֹא רָחַצְתְּ ideſt & aqua non es lota. Et quando littera ſub ſtantialis media eſt aliqua harum quattuor אהחע ſeba eiuſdē lit tere vertitur in camez: vt in preterito vocis actiue prime con iugationis dictum eſt. preterea in fine clauſule ſeba littere ſub ſtantialis medie vertitur in camez: & in ea collocatur accentus hoc modo. פֻּקְדָה Preſens eiuſdem vocis aſſimilatur preteri to eidem: excepto q; preteritum ſcribitur cum patha in littera media ſubſtātiali: preſens vero cū camez. ſic. פָּקַד qui eſt viſita tus פֻּקְדָה que eſt viſitata מְפֻקָּדִים qui ſunt viſitati מְפֻקָּדוֹת que ſūt viſitate. Futurū cui littere addite recipiūt ſeba: & aleph prime pſone ſingularis habet patha hoc mō. אֶפְקֹד viſitabor. m. & f. תִּפְקֹד viſitaberis. m. תִּפְקְדִי viſitaberis. f. יִפְקֹד viſitabitur. m. תִּפְקֹד viſitabitur. f. Plu. נִפְקֹד vel נִפְקְדָה viſitabimur. m.f. תִּפְקְדוּ viſitabimini. m. תִּפְקֹדְנָה viſitabimini. f. יִפְקְדוּ viſitabuntur. m. תִּפְקֹדְנָה būtur. f. In fine vero clauſule ſeba lr̄e ſbālis me die vertitur in camez atq; in eadē accentus collocatur hoc mō. תִּפְקְדִי תִּפְקֹדִי & hec vox paſſiua caret imperatiuo modo. Infi nitiuus vocis paſſiue eſt פָּקֹד vel פִּקֹּד. i. viſitari. cui ſi p̄ponātur p̄pones harū quattuor litterarum בכלם circūloquimur gerun dia. Subiunctiuus vero ſuppletur eo modo quo dictū eſt in infi nitiuo prime cōiugatiōis. Eſt & aliud participiū vocis paſſiue

מְפֻקָּד qui eſt viſitatus מְפֻקָּדָה vel מְפֻקֶּדֶת que eſt. tata. מְפֻקָּדִים que ſunt viſitati מְפֻקָּדוֹת que ſunt viſitate. Et q̄ littera ſubſtātialis media eſt aliqua harum quinque אהחער: ſurec littere ſubſtan tialis prime vertitur in holem. vt Deutero. 33. מְבֹרָךְ עַתִּירָה. i. be nedicta domini.

De tertia coniugatione.

GErtia coniugatio quēadmodū ſupra dictum eſt appel latur הִפְקִיד propterea quod facit actū verbi trāſire in aliā perſonā: quod fit precipue in verbis tranſitiuis. vt הִפְקִיד אֶת הַחֹלֶה. i. fecit viſitare infirmū. vbi ſunt tres perſone qui facit viſitare. qui viſitat. qui viſitatur. Et in verbis abſolu tis actus tranſit in ſecundā pērſonā & non vltra. vt הֶעֱמִיד fecit ſtare: quod verbū nō trāſit in aliā rē. Itaq; in hac cōiugatione per vnum verbum ſignificātur due actiones diuerſe. ſ. actio. principalis eiuſdem verbi: & actio huius verbi facio facis. vt a ſupradicto verbo הִפְקִיד. i. viſitauit dicitur הִפְקִיד. i. viſitare fecit. & a קָרַב. i. appropinquauit: dicitur הִקְרִיב. i. appropinquare fe cit. Et aliquando per huius coniugationis verba actus perma net in prima vel in ſecunda pſona. vt הֶחֱרִישׁ hoc eſt tacuit vel tacere fecit. & quando littera ſubſtantialis vltima eſt aín ſiue heth ſcribitur per patha hoc modo. הִשְׁמִיעַ ideſt audire fecit. Et in preterito huius coniugationis: iod exteritur ex me dio preterquam in tertiis perſonis vtriuſq; generis & nume ri. hoc modo.

Indicatiuo modo actiue uocis in preterito.

הִפְקִיד fecit viſitare.m. הִפְקִידָה fecit viſitare.f.
הִפְקַדְתָּ feciſti viſitare.m. הִפְקַדְתְּ feciſti viſitare.f.
הִפְקַדְתִּי feci viſitare.m.&.f.

Plurali.

הִפְקִידוּ fecerunt viſitare.m.&.F.
הִפְקַדְתֶּם feciſtis viſitare.m. הִפְקַדְתֶּן feciſtis. tare.F.
הִפְקַדְנוּ fecimus viſitare.m.&.F.

Quando vero littera ſubſtantialis prima eſt aliqua harum quattuor. אהחע he addita in principio & littera ſubſtantialis prima ſcribuntur per cegol hoc modo. הֶעֱבִיר ideſt fecit tranſire. Et aliquando littera ſubſtantialis prima tantum ſcri bitur per ſeba hoc modo הֶעְלִים ideſt abſcondit vel fecit ab ſcondere. Vno tamen in loco tantum he addita reperitur cum cegol quamuis littera ſubſtantialis prima non ſit aliqua ex ſu pradictis quattuor. primo. Regum. 25. לֹא הֶכְלִמָנוּם ideſt nunquam eis moleſti fuimus.

Preſens circumloquimur per participium: quod habet mem additam in principio ſubiecto patha ſiue camez: & abiicitur he preteriti addita ſic.

מַפְקִיד qui facit viſitare מְפֻקָּדָה vel מַפְקִידָה que fa cit viſitare. מַפְקִידִים qui faciunt viſitare מְפֻקָּדוֹת que faci unt viſitare. Et cum littera ſubſtantialis prima eſt aliqua ha rum quattuor אהחע illa littera ſcribitur cum patha loco ſeba in hunc modum. מַעֲבִיר ideſt qui facit tranſire. Et aliquā do littera ſubſtantialis media loco hiric habet cere: & excludi tur iod. vt Pſalmo. 134. מוֹצֵא רוּחַ מֵאֹצְרוֹתָיו ideſt qui edu cit ventos de theſauris ſuis.

Littere que adduntur futuro ſcribuntur cum patha: & excludi tur he preteriti. & littera ſubſtantialis media habet hiric: i hūc modum. אַפְקִיד vel אַפְקִידָה Faciam viſitare. m.&.f.
תַּפְקִיד תַּפְקִידִי facies viſitare.m. facies uiſitare.f.
יַפְקִיד תַּפְקִיד faciet uiſitare.m. Faciet uiſitare. f.

Plurali.

נַפְקִיד uel נַפְקִידָה facienus viſitare.m.&.f.
תַּפְקִידוּ תַּפְקִדְנָה facietis viſitare.m. facietis viſitare. f.
יַפְקִידוּ תַּפְקִדְנָה facient viſitare.m. faciēt viſitare.F.

Cum vero littera substantialis prima est aliqua harum quattuor. אהחע littera illa scribitur cum patha hoc modo אַעֲשִׂיר idest faciam stare. & aliquando futurum recipit he preteriti. vt psalmo. 114. וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. idest & me saluum faciet. Aliquando, etiã littera substantialis media scribitur per cere loco hiric: & excluditur iod ex medio. vt Genē. cap. 1. וַיַּרְא אֱלֹהִים .i. & diuisit deus. & ad hunc modum alia complura. Nonnunquam preterea in plurali littera substantialis media scribitur cum seba loco hiric & excluditur iod ex medio. vt. 1. Regū. 31. וַיַּךְ בְּקוּ פְלִשְׁתִּים hoc est irruerunt̃ p philistim: pro quo debuit esse וַיַּכּוּ פְלִשְׁתִּים. Q. d etiam fit cum pronomini iungitur. vt. 1. Reg. 17. יַעֲשׂוּנוֹ הַמֶּלֶךְ idest diuitem faciet illum rex. pro quo debuit esse. יַעֲשִׁירֶנּוּ

De imperatiuo.

IMperatiuus habet in principio he additam cum patha & in secunda persona masculini singularis & feminini pluralis littera substantialis media plerumq; scribitur cum cere: & excluditur iod ex medio. In aliis tamen personis littera substantialis media scribitur cum hiric: & non abicitur iod ex medio. fic. הַפְקֵד vel הַפְקֵדָה fac visitare. m. הַפְקִידִי fac visitare. f. הַפְקִידוּ facite visitare. m. הַפְקֵדְנָה facite visitare. f. Et cũ littera substãtialis media est aliqua harum quattuor. אהחע scribitur cum patha. vt. 2. Reg. cap. 11. חֲזַק מֶלְחַמְתְּךָ idest conforta bellum tuum. aliquandó secunda persona imperatiui masculini singularis littera substantialis media scribitur cum cegol. vt 1. Para. 21. הַעֲבֵר נָא idest fac transire nunc. Nonnunquam preterea idem imperatiuus venit cum hiric loco cere. vt Ieremie 17. הַבִיא עֲלֵיהֶם hoc est. induc super eos. & quandoq; littera substantialis media scribitur cum patha loco cere. sicut in Psalmo. 5. הַיְשֵׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ hoc est dirige in conspectu meo viam tuam. Idem quoq; modus aliquando scribitur cum he in fine. vt Iere. 18. הַקְשִׁיבָה יְהוָה idest audi domine.

De infinitiuo.

INfinitiuus modus recipit he quemadmodum & imperatiuus. & littera substantialis media scribitur cum cere siue hiric & iod. in hunc modum. הַפְקֵד vel הַפְקִיד .i. facere visitare. Aliquando etiam he addita scribitur cum hiric. vt Esaie. 31. נַטֹּן וְהַצִּיל פָּסֹחַ וְהַמְלִיט idest protegere & liberare. transire & saluare. & alia ad hunc modum. Per infinitiuũ quoq; supplentur gerundia & subiunctiuus prepositis illis quattuor litteris כבלם cum seba: quemadmodum in ifinitiuo prime coniugationis dictum est. Et cum sic veniunt gerundia cum prefatis litteris nonnunquam he addita in principio excluditur: & littera addita ex quattuor predictis scribitur cum patha siue camez. vt Psal. 25. לְהַשְׁמִיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה hoc est ad audiẽdum vocem laudis. & alia similiter.

De voce passiua.

PAssiua vox accipit he in principio subiecto surec siue camez quod profertur quasi holem. hoc modo. הָפְקַד vel הָפְקַד idest visitatus fuit.

Indicatiuo modo tempore preterito.

הָפְקַד	Visitatus fuit.	הָפְקְדָה	visitata fuit.
הָפְקַדְתָּ	Visitatus fuisti.	הָפְקַדְתְּ	Visitata fuisti.
הָפְקַדְתִּי	Visitatus vel visitata fui.		Plurali.
הָפְקְדוּ	Visitati vel visitate fuerunt.		
הָפְקַדְתֶּם	Visitati fuistis.	הָפְקַדְתֶּן	Visitate fuistis.
הָפְקַדְנוּ	Visitati vel visitate fuimus.		

Et quando littera substantialis prima est aliqua harum quattuor. אהחע he addita scribitur aliquando cũ camez. & littera substantialis prima scribitur cum camez hateph hoc modo. הָעֳמַד idest statutus est: & quando est in fine clausule: littera substantialis media scribitur cum camez loco seba accentu in eadem posito. hoc modo הָפְקָד. Presens circumloquimur per participium quod habet he additam in principio subiecto surec siue camez quod profertur quasi holem: sicut in preterito. hoc mõ

הָפֹקֵד vel הָפֹקֵד	qui visitatur	הָפֹקֶדֶת	que visitatur.
הָפֹקְדִים	qui visitantur.	הָפֹקְדוֹת	que visitantur.

Futurum litteras additas accipit subscriptas cum surec siue camez hateph quod profertur quasi holem ad hunc modum.

אִפְקֹד vel אֶפְקֹד	visitabor. m. &. f.		
תִּפְקֹד	visitaberis. m.	תִּפְקְדִי	Visitaberis. f.
תִּפְקֹד	visitaberis. m.	תִּפְקְדִי	Visitabitur. f.
יִפְקֹד	Visitabitur. m.	תִּפְקֹד	Visitabitur. f. Plu.
נִפְקֹד vel נִפְקֹד	visitabimur. m. &. f.		
תִּפְקְדוּ	Visitabimini. m.	תִּפְקֹדְנָה	Visitabimini. f.
יִפְקְדוּ	Visitabuntur. m.	תִּפְקֹדְנָה	Visitabuntur. f.

Et cum littera substantialis prima est aliqua harum quattuor אהחע tunc littere addite futuri scribuntur cum camez: & littera substantialis prima cum camez hateph quod profertur quasi holem. vt Leuitici. 16. יַעֲמֹד חָי idest statuatur viuus. Esdre. 10 יֶחֱרַם כָּל רְכוּשׁוֹ idest destruetur omnis substãtia eius. & hec vox passiua non habet modum imperatiuum.

De infinitiuo.

INfinitiuus he additam in principio recipit scriptam cũ camez qui profertur quasi holem: & littera substantialis media venit cum cere hoc mõ. הָפְקֹד vel הָפְקֹד Visitari. Infiniti uus tamen qui frequentior est in sacra scriptura: est qui venit cum he scripta cum camez quod profertur quasi holẽ. vt Ezechielis. 16. וְהֻמְלַחְתְּ לֹא הֻמְלַחְתְּ וְהָתֹל לֹא הֻתָּלְתְּ idest & salire nõ es salita. & inuolui non es inuoluta. p quo nos habemus nec sale salita nec inuoluta pannis. & aliquando infinitiuus venit cum he addita in fine. vt Ezechielis. 32. רְדָה וְהִשָּׁכְבָה אֶת עֲרֵלִים idest descende & dormire cum incircuncisis. Participiũ huius vocis est huiusmodi.

מוּפְקָד	qui visitatur	מוּפְקֶדֶת vel מוּפְקָדָה	que visitatur
מוּפְקָדִים	qui visitantur.	מוּפְקָדוֹת	que visitantur.

Aliquando participium venit cum he preteriti post mem. vt Ezechiel. 46. לְאַרְבַּעְתָּם מְקֻצָּעוֹת hoc est. ad quattuor illa agulata. pro quo nos habemus mensure vnius quattuor. & quãdo littera substantialis media est aliqua harum quattuor אהחע littera mem plerumq; venit cum camez. & littera substãtialis prima scribitur cum hateph camez. vt Ezechiel. 29. בְּתוֹךְ עָרִים מְחֻרָבוֹת hoc est inter vrbes destructas.

De quarta coniugatione.

QVarta coniugatio que vt in parte superiori diximus vocatur quadrata: quattuor habet litteras ĩ tertia persona singulari preteriti: & habet duas syllabas: quarũ prima scribitur cum vau & holem & secunda cum patha. hoc modo. רוֹמֵם idest exaltauit. & hec coniugatio plerumq; est verborum que dicuntur imperfecta. & in prima coniugatione sunt vnius syllabe. vt קוֹם רוֹם hoc est leuauit surrexit. Et in secunda syllaba quarte coniugationis frequenter habet cere hoc modo קוֹמֵם. idest eleuauit: vbi omnes quattuor littere sunt substantiales: quia etiam vau est de substantialibus. Hec quoq; coniugatio est verborum in quibus littera substantialis secunda gemi natur. vt מָרַד idest mensus est. & tunc verbum quadratum scribitur cum patha siue cere in secunda syllaba. & illic non sunt ni si tres littere substãtiales verbi quia vau est ociosa. Et raro hec coniugatio reperitur in verbis in quibus littera non duplicatur aut non sunt monosyllaba. Et si quãdo aliter reperitur tres tantum sunt littere illius substantiales. & secunda syllaba scribitur cum patha siue cere. & in discursu coniugationis horũ verborum secunda syllaba scribitur subiecto patha excepto in tertia persona singulari feminini: & in tertia persona plurali. in q bus scribitur cum seba. Indicatiuo modo vocis actiue.

פָּקַד	Visitauit. m.	פָּקְדָה	visitauit. f.
פָּקַדְתָּ	Visitasti. m.	פָּקַדְתְּ	Visitasti. f.
פָּקַדְתִּי	Visitaui. m. &. f.		Plurali.

פָּקְדוּ	visitauerunt. m. &. f.	פָּקַדְתֶּם	visitastis. m.
פָּקַדְתֶּן	visitastis. f.	פָּקַדְנוּ	visitauimus. m. &. f.

In fine vero clausule seba littere substantialis tertie vertitur in camez & accẽtu in cadẽ vt Ieremie. cap. 12. נָטְעתָם גַּם שֹׁרָשׁוּ idest plantasti eos. & radices miserunt. Presens circumloquimur per participiũ quod habet mem additam in principio subiecto seba: hoc modo. מְפֹקֵד qui visitat מְפֹקֶדֶת vel מְפֹקֵדֶת que visitat. מְפֹקְדִים qui visitant. מְפֹקְדוֹת que visitant. Inuenitur quoq; nonnunquam participium generis masculini singularis addita iod in fine. vt Psalmo. 99. מְלֹשְׁנִי בַסֵּתֶר idest qui accusat in secreto. pro quo debuit dici. מְלֹשֵׁן Futuri quatuor littere que adduntur: recipiunt seba: preter aleph prime persone singularis: que venit cum patha hoc modo. אֶפְקֹד vel אֶפְקֹד visitabo. m. &. f. תִּפְקֹד visitabis. m. תִּפְקְדִי visitabis. f. יִפְקֹד visitabit. m. תִּפְקֹד visitabit. f.

Plurali.

נִפְקֹד vel נִפְקֹד	visitabimus. m. &. f.	תִּפְקְדוּ	visitabitis. m.
תִּפְקֹדְנָה	visitabitis. f.	יִפְקְדוּ	visitabunt. m.
יִפְקֹדְנָה	visitabunt. f.		

Et aliquando tertia littera generis feminini plurialis venit cum cere hoc modo. תִּפְקֹדְנָה. Et quando est in fine clausule: seba secunde littere substantialis vertitur in cere accentu in eadem. hoc modo אַתֶּם תִּפְקְדוּ יִפְקְדוּ. Imperatiui secunda persona masculini singularis & pluralis est similis vocibus tertie persone preteriti: que dignoscuntur ex contextu partium orationis. hoc modo פְּקֹד vel פָּקֵד visita. m. פִּקְדִי visita. f. פִּקְדוּ visitate. m. פְּקֹדְנָה visitate. f.

Infinitiuus est similis imperatiuo generis masculini singularis. hoc modo. פָּקֹד idest visitare. & ad supplendum gerundia recipit prepositiones harum quattuor litterarum ב נ ל מ vt dictum est in infinitiuo prime coniugationis.

De voce passiua.

VOx passiua huius coniugationis appellatur verbum graue: quia est quinque litterarum. Ad tres namq; substantiales in principio adduntur due: hoc est he cum hiric & tau cum seba: vt pertineat ad litteram precedentem. & littera substantialis media habet dagues hoc modo. הִתְפַּקֵּד. quo etiam nomine vocatur. & significat passionem siue actionem que communiter non transit in aliam personam: sed fit illius passionis vel actionis reciprocatio in personam agentem. & eadem est persona agens & patiens. vt הִתְחַזֵּק idest confortatus est: vel confortauit se. הִתְפַּקֵּד idest visitauit seipsum: siue visitatus est a seipso. Nonnunquam reperiuntur huius coniugationis verba transitiua: qualia sunt verba prime coniugationis. vt הִתְפַּלֵּל idest orauit. הִתְבּוֹנֵן idest intellexit siue intellectus est quod etiam potest esse absolutum. vt הִתְהַלֵּךְ idest ambulauit Aliquando tau superaddita deficit: que suppletur per dagues in littera substantiali prima. vt Iosue. 22. אֲשֶׁר לֹא הִטַּהֲרוּ idest a quo non mundauimus nos vel nõ sumus mundati: & alia ad hunc modum. Aliquando littera substantialis media scribitur cum cere quando non est in fine clausule. Et aliquando scribitur per cegol. vt Genē. 15. הִתְהַלֵּךְ נֹחַ idest ambulauit noe. Quandoq; ex littera substantiali media deficit dagues. Et est notandum quod in hac coniugatione semper tau ponitur ante litteras substantiales: preter quam cum littera substantialis prima est vna ex his quattuor זסצש: quia tunc littera illa ponitur ante tau. vt Mich. cap. 6. וְיִשְׁתַּמֵּר חֻקּוֹת עָמְרִי idest seruabantur precepta ambri. quia ex huius coniugationis ratione debuit dici. וְיִתְשַׁמֵּר. & cum venit cum aliqua ex illis quattuor litteris: aliquando tau vertitur in teth. vt genesis. 44. מָה נְצַטְדַּק idest in quo iustificabimus nos vel iustificabimur. quod verbum venit a. צדק cuius coniugatio explicatur hoc modo. הִתְפַּקֵּד visitauit se. m. הִתְפַּקְּדָה visitauit se. f. הִתְפַּקַּדְתָּ visitasti te. m. הִתְפַּקַּדְתְּ visitasti te. f. הִתְפַּקַּדְתִּי visitaui me. m. &. f.

Plurali.

הִתְפַּקַּדְתֶּם	visitastis vos. m.	הִתְפַּקַּדְתֶּן	visitastis vos. f.
הִתְפַּקַּדְנוּ	visitauimus nos. m. &. f.		

In fine vero clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez: & accentu in eadem. sic הִתְפַּקֵּד Presens circũloquimur per participium presentis: addita mem in principio subscripto hiric & excluditur he preteriti ad hunc modum.

מִתְפַּקֵּד	qui se visitat	מִתְפַּקֶּדֶת vel מִתְפַּקֶּדֶת	que se visitat.
מִתְפַּקְּדִים	qui se visitant.	מִתְפַּקְּדוֹת	que se visitant.

Futurum amittit he preteriti: quod fit ne proferantur tres littere addite simul. quod esset in prolatione perquam graue: & littere addite futuri scribuntur subiecto hiric preter aleph prime persone que venit cum cegol: & littera substantialis media scribitur cum cere. hoc modo. אֶתְפַּקֵּד vel אֶתְפַּקֵּד visitabo me. m. &. f. תִּתְפַּקֵּד visitabis te. m. תִּתְפַּקְּדִי visitabis te. f. יִתְפַּקֵּד visitabit se. m. תִּתְפַּקֵּד visitabit se. f.

Plurali.

נִתְפַּקֵּד vel נִתְפַּקֵּד	visitabimus nos. m. &. f.	תִּתְפַּקְּדוּ	visitabitis vos. m.
תִּתְפַּקֵּדְנָה	visitabitis vos. f.	יִתְפַּקְּדוּ	visitabũt se. m.
תִּתְפַּקֵּדְנָה	visitabunt se. f.		

Aliquando littera substantialis media scribitur cum patha. vt prouer. 25. אַל תִּתְהַדַּר לִפְנֵי מֶלֶךְ idest non gloriaris coram rege. Et cum venit in fine clausule seba littere substantialis medie vertitur in camez: et accentu in eadem. vt Exo. 19. הַנְּגָשִׁים אֶל יְהוָה יִתְקַדָּשׁוּ idest qui accedunt ad dominum sanctificentur. Imperatiuus accipit he additam in principio subiecto hiric. hoc modo.

הִתְפַּקֵּד	visita te. m.	הִתְפַּקְּדִי	visita te. f.
הִתְפַּקְּדוּ	visitate vos. m.	הִתְפַּקֵּדְנָה	visitate vos. f.

Infinitiuus hoc modo profertur. הִתְפַּקֵּד l' הִתְפַּקֵּד Visitare se. Passiue vocis aliud participiũ est מְפֹקָּד visitatus. מְפֹקָּדִים vel מְפֹקָּדֶת visitata. מְפֹקָּדִים visitati. מְפֹקָּדוֹת visitate.

Quattuor itaq; coniugationes regulares atq; perfecte ad hunc modum explicate sunt.

SEd ãntea quam ad verba irregularia descendamus: nõ est omittendum id quod hebrei dicunt: esse videlicet quedam verba ex duabus coniugationibus composita vt psalmo. 7. יִרְדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי idest persequatur inimicus animam meam. quod verbum est futuri tertie persone singularis Hoc igitur verbum componitur ex futuro prime coniugationis vocis actiue hoc est. יִרְדֹּף: & ex futuro secunde coniugationis eiusdem vocis hoc est יִרְדַּף: *quoniam* hiric qui subiicitur iod & holem *qui* imponitur daleth: sunt coniugationis prime: & patha qui subiicitur littere res & dagues qui subiicitur daleth sunt secunde coniugationis. Ad eundem quoq; modum reperiuntur verba composita in voce passiua. vt numeri. 1. לֹא הֻתְפְּקְדוּ בְּתוֹכָם idest nõ sunt numerati inter illos: quod verbum componitur ex voce passiua tertie coniugationis que est הָפְקַד: & ex voce passiua quarte coniugationis: que est הִתְפַּקֵּד quia camez qui subiicitur he: est vocis passiue tertie coniugationis. & tau est eiusdem vocis quarte coniugationis. Sunt etiã alia verba que componuntur ex duobus temporibus. vt Ezechielis. 8. וְהֵמָּה מְשַׁחֲוִים לָהֶם idest illi humiliabant se siue adorabant: componitur namq; ex preterito & presenti vocis passiue quarte coniugationis. quia mem prima est participii presentis. & tau secunda est preteriti.

De verbis irregularibus siue defectiuis.

POstea quam explicata est ratio verborum regularium consequens est vt de irregularibus & defectiuis differatur: idq; secundum ordinem coniugationum. Estq; in primis animaduertendum quod verba hebraica communiter habent ternas litteras substantiales illius verbi: que sunt immutabiles in omnibus vocibus. modis. tpibus. numeris. gñib & personis que inde deriuantur. Et tres ille littere vocantur

שׁרשׁ idest radix: quoniam sunt radix & fundamentum omnium coniugationum que ex illis deriuantur: atq; ex eis formantur partes illarum. Esto exempli gratia פָּעַל idest fecit que est tertia persona preteriti indicatiui modi prime coniugationis: & tres littere hoc est pe. aáin lámed sunt substantiales omnium verborum ab illo descendentiuum. & prima littera huius verbi dicitur. pe verbi. secunda aáin verbi. tertia lámed verbi. & verbum quod in omnibus modis & temporibus retinet has tres litteras substantiales dicitur verbum perfectum. quod aũt amittit aliquã ex illis dicitur imperfectum siue defectiuum. Et sunt quedam verba imperfecta quantum ad vocem tãtum: quoniam licet habeant omnes tres litteras substantiales: non proferuntur ex illis nisi due tantum priores: & finales plerumq; sunt áleph siue he ociose. vt קָרָא idest vocauit. עָלָה. idest ascendit. Sunt etiam verba in quibus non proferuntur littere substãtiales medie que sunt plerũq; vau siue iod. vt בִּין hoc est intellexit. שׁוּב idest reuersus est. que verba dicuntur נָחֵי idest ociosa quia habent litteras ociosas. Sunt quoq; verba imperfecta: quibus in processu coniugationis deficiunt alique littere substantiales: quod contingit modis quattuor. Primo quando prima littera deficit. Secundo quando deficit secunda. Tertio quando deficit vltima. Quarto cum deficit prima & vltima. que verba dicuntur סְתָרִים idest defectiua. Sunt preterea verba que appellantur duplicia: quibus in discursu coniugationis deficiunt due littere. de quibus omnibus infra dicetur: & primo de illis quibus prima littera deficit ex iis que substantiales sunt. Que verba plerumq; sunt incipientia ab aliqua harum litterarum לני vt לָקַח idest accepit. נָגַשׁ. idest accessit. יָדַע. idest cognouit. Et ex verbis defectiuis incipientibus a lámed tantum reperitur לָקַח supradictum. Et defectus horum verborum plerumq; est in imperatiuo & in futuro indicatiui: quia in preterito & ptẽsenti communiter retinent tres litteras substãtiales. & formantur ex proportione aliorum verborum perfectorum que supra dicta sunt. & quia huiusmodi verba defectiua plerumq; incipiunt a littera nun: de his primũ agendum est. Ponimusq; exempli causa hoc verbum נָגַשׁ idest accessit. cuius preteritum & ptẽsens possunt formari ex proportione preteriti & presentis prime coniugationis verborum perfectorum. Sed in futuro deficit nun substantialis prima: que supplentur per dages littere substantialis medie cui subiicitur camez. sic. אֶגַּשׁ vel אֶנְגַּשׁ accedã m.&.f. תִּגַּשׁ Accedes.m. תִּגְּשִׁי accedes.f. יִגַּשׁ accedet.m. תִּגַּשׁ accedet.f.

Plurali.

נִגַּשׁ vel נִנְגַּשׁ accedemus.m.&.f. תִּגְּשׁוּ accedetis.m. תִּגַּשְׁנָה accedetis.f. יִגְּשׁוּ accedent.m. תִּגַּשְׁנָה accedent.f. Et quando ẽ in fine clausule. seba littere substantialis medie vertitur in camez: accentu in eadem. vt Genẽ. 45. וְגִישׁוּ נָא אֵלַי וְיִגָּשׁוּ idest accedite ad me & accesserunt. & dages littere substantialis medie venit etiam in nomine quod a verbo deriuatur. vt מְקוֹר idest manauit. vnde deriuatur nomen. מָקוֹר. hoc est fons vnde aliquid manat. in quo nun littera substantialis prima deficit: q̃ suppletur per dagues vt dictum est. Et quando littera substantialis media est aliqua ex his quattuor אהתע non excluditur nũ littera substantialis prima: quia non recipit dagues: preter quã in hoc verbo. נָחַת idest descendit. quia in futuro amittit nun: & venit in hunc modum אֵחַת תֵּחַת In quibusdam etiam verbis incipientibus a nun: littera substantialis media scribitur per holem. vt נָפַל idest percussit. נָפַל idest cecidit: quorum futura exeunt in hunc modum. אֶפֹּל. i. cadam. atq; sic alia complura. Imperatiuus horum verborum explicatur ad hunc modum. גַּשׁ vel נְגַשׁ accede.m. גְּשִׁי accede.f. גְּשׁוּ accedite.m. גִּשְׁנָה accedite.f. Secunda persona imperatiui masculini singularis: loco cere scribitur aliqñ per cegol & aliquando recipit he in fine. vt גְּשָׁה accede.m. aliquando venit cum nun substantiali prima: hoc modo. גְּשָׁנִּי idest accede.m.f. Et aliquando venit cum nun substantiali prima: hoc modo. נְגַשׁ. Infinitiuus explicatur sic. גֶּשֶׁת. נְגֹשׁ. f. idest accedere. Subiunctiuus & gerundia supplentur per prepositiones harũ quattuor litterarum. בכלמ vt supra in verbis perfectis. & quando littera substantialis vltima est aliqua ex his אהתע: littera substantialis media scribitur per patha atq; etiam vltima. vt eccle siastes. 3. עֵת לַטָּעַת idest tempus plantandi.

De voce passiua

In preterito vocis passiue littera substantialis prima deficit. a qua licet verbum incipiat: non est substantialis: sed ponitur ad designandum vocem passiuam prime coniugationis. & littera substantialis prima supletur per dagues littere substãtialis medie. & explicatur hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נִגַּשׁ oblatus fuit נִגְּשָׁה oblata fuit נִגַּשְׁתָּ oblatus fuisti נִגַּשְׁתְּ oblata fuisti נִגַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fui.

Plurali.

נִגְּשׁוּ oblati vel oblate fuerũt נִגַּשְׁתֶּם oblati fuistis נִגַּשְׁתֶּן oblate fuistis נִגַּשְׁנוּ oblati vel oblate fuimus. Presens.

נִגָּשׁ qui oblatus est נִגָּשָׁה vel נִגֶּשֶׁת que oblata est נִגָּשִׁים qui oblati sunt נִגָּשׁוֹת que oblate sunt. Et quando littera substantialis vltima est aliqua harum quattuor אהתע littera: substantialis media & vltima participi generis femínini singularis scribũtur per patha. vt Ezechiel. 34. וְאֶת הַנִּדַּחַת לֹא הֲשִׁבֹתֶם. i. quod abiectum est non reduxistis. In futuro nun vocis passiue excluditur. & nun remanens est littera substantialis. & dagues littere substantialis medie venit ad supplementum nun vocis passiue. hoc modo. אֶנָּגֵשׁ vel אֶנְגַּשׁ oblatus vel oblata ero תִּנָּגֵשׁ oblatus eris. תִּנָּגְשִׁי oblata eris. יִנָּגֵשׁ oblatus erit תִּנָּגֵשׁ oblata erit.

Plurali.

נִנָּגֵשׁ vel נִנְגַּשׁ oblati vel oblate erimus. תִּנָּגְשׁוּ oblati eritis תִּנָּגַשְׁנָה oblate eritis. יִנָּגְשׁוּ oblati erunt. תִּנָּגַשְׁנָה oblate erunt. Imperatiuus modus explicatur sic. הִנָּגֵשׁ oblatus esto הִנָּגְשִׁי oblata esto הִנָּגַשְׁנָה oblati estote. הִנָּגְשׁוּ oblate estote. Infinitiuus est similis imperatiui modi secunde persone generis masculini singularis numeri ad hunc modum. הִנָּגֵשׁ Applicari. Subiunctiuus modus & gerundia supplẽtur per prepositiones illarum quattuor litterarum de quibus in aliis coniugationibus dictũ ẽ: cum agebatur de illarum infinitiuis. Et quia verbũ hoc נָגַשׁ est neutrum: ideo in hac coniugatione caret participiis vocis passiue: quia supplentur per tempus presens. Cum vero sin scribitur cum ciboleth mutat significationem in id quod est angere vel constringere: & tunc non est neutrum: & habet participia vocis passiue ad modum actiuorum. vt נָגוּשׂ qui cõstrictus ẽ נְגוּשָׂה que cõstricta נְגוּשִׂים qui constricti נְגוּשׂוֹת que constricte sũt. Et notandum quod in hac coniugatione & in cõiugationibus verborum imperfectorum que sequuntur: seruatur ordo & forma verborum perfectorum de quibus dictũ est. quia semper incipiunt a tertia persona generis masculini singularis preteriti indicatiui modi: & habent easdem terminationes: quas habent verba perfecta. Secunda coniugatio non inuenitur in hoc verbo נָגַשׁ.

De tertia coniugatione.

Tertia coniugatio huius verbi נָגַשׁ est ĩ qua deficit nun littera substantialis prima: & suppletur per dagues littere substantialis medie. & explicatur ad hunc modum הִנְגִּישׁ fecit accedere. m. הִנְגִּישָׁה fecit accedere. f. הִנְגַּשְׁתָּ fecisti accedere. m. הִנְגַּשְׁתְּ fecisti accedere. f. הִנְגַּשְׁתִּי feci accedere. m. &. f.

Plurali.

הִנְגִּישׁוּ fecerunt accedere. m. &. f. הִנְגַּשְׁתֶּם fecistis accedere. m. הִנְגַּשְׁתֶּן fecistis accedere. f. הִנְגַּשְׁנוּ fecimus accedere. m. &. f.

In cuius preterito si non fuisset exclusa nun littera substantialis prima debuit dici הִנְגִּישׁ הִנְגִּישָׁה. deficit preterea nun prima in tota hac coniugatione tam in voce actiua quam passiua. Presens circumloquimur hoc modo. מַנְגִּישׁ qui facit accedere. מַנְגִּישָׁה vel מַגֶּשֶׁת que facit accedere מַנְגִּישִׁים qui faciunt accedere מַנְגִּישׁוֹת que faciunt accedere. In futuro venit littera substantialis media subiecto hiric sequenti iod ociosa ad hunc modum: אַגְנִישׁ vel אַגְנִישָׁה facia accedere. תַּגְנִישׁ facies accedere. m. תַּגְנִישִׁי facies accedere. f. יַגְנִישׁ faciet accedere. m. תַּגְנִישׁ faciet accedere. f.

Plurali.

נַגְנִישׁ vel נַגְנִישָׁה faciemus accedere. m. &. f. תַּגְנִישׁוּ facietis accedere. f. יַגְנִישׁוּ facient accedere. m. תַּגְנִשְׁנָה facient accedere. f.

Et in omnibus personis supradictis: littere substantiali medie potest subiici cere & sequens iod excludi. sic אֲגִישׁ תַּגִּישׁ Imperatiuus explicatur ad hunc modum. הַגְנִישׁ fac accedere. m. הַגְנִישִׁי fac accedere. f. הַגְנִישׁוּ facite accedere. m. הַגְנִשְׁנָה facite accedere. f. Et aliquando imperatiuus secunde persone numeri singularis generis masculini accipit hiric in littera substantiali media vt Genẽ. 27. הַגְנִישָׁה לִּי וְאֹכְלָה idest accede ad me & comedam. Infinitiuus explicatur hoc modo. הַגֵּשׁ. f. הַגְנִישׁ facere accedere.

De voce passiua.

In voce passiua huius coniugationis deficit nun littera substãtialis prima: & est similis verbis perfectis vocis passiue tertie cõiugationis: que est הָפְקַד. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito הֻגַּשׁ oblatus fuit הֻגְּשָׁה oblata fuit. הֻגַּשְׁתָּ oblatus fuisti הֻגַּשְׁתְּ oblata fuisti הֻגַּשְׁתִּי oblatus vel oblata fui. Et alie persone ad eundem modum. Presens explicatur isto modo. הֻגָּשׁ qui oblatus est הֻגָּשָׁה que oblata est הֻגָּשִׁים qui oblati sunt הֻגָּשׁוֹת que oblate sunt. Futurum explicatur hoc modo. אֻגַּשׁ oblatus ero. m. &. f. תֻּגַּשׁ oblatus eris תֻּגְּשִׁי oblata eris יֻגַּשׁ oblatus erit תֻּגַּשׁ oblata erit. Imperatiuus deficit. & infinitiuus huius coniugationis explicatur sic. הֻגַּשׁ Applicari.

Participia vocis passiue sunt. מֻגָּשׁ oblatus מֻגָּשָׁה vel מֻגֶּשֶׁת oblata מֻגָּשִׁים oblati מֻגָּשׁוֹת oblate.

Quarte coniugationis vox actiua non reperitur in hoc verbo nisi tantum passiua: que potest formari ad proportionem vocis passiue verborum perfectorum quarte coniugationis. Sunt etiam quedam verba incipientia a littera nun & desinentia in aleph sicut נָשָׂא idest portauit: que possunt declinari ad proportionem superius dicti verbi נָגַשׁ. preterquam quod aleph non profertur. sic. נָשָׂא נָשָׂאתָ נָשָׂאתִי. i. portauit. portauisti portaui: & pari modo in aliis modis. temporibus. numeris. personis & generibus. Et quemadmodum in predicto verbo excluditur nun in processu coniugationis: ita & in hoc verbo. לָקַח idest accepit excluditur lámed: quod solum vt diximus reperitur defectiuum in verbis incipientibus a littera lámed. & in preterito & in presenti habet omnes suas litteras quasi verbum perfectum: ad cuius proportionem declinatur in preterito & in presenti prime coniugationis. & aliquando in preterito reperitur sine lámed: & coph venit cũ camez. vt Ezechielis. 17 וַיֹּרֶד וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב Et aliquando in vtrisq; verbis littere futuri addite veniunt cum hiric. hoc modo. אֶעִיר תָּעִיר idest expergiscar expergisceris. אִיגַע תִּיגַע idest laborabo laborabis. & in quibusdam verbis littere substantiales medie veniunt cum patha siue cum holem: in hunc modum. אִיסַּר castigabo. m. vel. f. תִּיסוֹר castigabis. m. Sunt etiam verba quedam incipientia a littera iod. que in processu coniugatiõis non ãmittunt iod neq; vertunt in vau. cuiusmodi est. יָטַב. i. benefecit: vt Exo. 1. וַיִּיטֶב אֱלֹהִים idest & benefecit deus. Imperatiuus explicatur hoc modo. דַּע vel דְּעָה scito. m. דְּעִי scito. f. דְּעוּ scite. m. דְּעֶנָה. scitote. f. In verbis vero quorum littera substantialis vltima non est aliqua ex his quattuor אהתע: secunda persona imperatiui masculini singularis scribitur per cere in littera substantiali media. hoc modo. רֵד. idest descende לֵךְ. i. ambula. שֵׁב idest sede. Infinitiuus explicatur hoc mõ רְדָה: לֶכֶת: יְדַעַת

accipite. m. קְחוּ accipite. f. Secunda persona masculini singularis imperatiui scribitur per patha. & hanc differẽtiam hebrei ponunt inter imperatiuum & preteritum sine lamed de quo superius dictum est. Inuenitur quoq; hic modus cũ camez quando venit in fine clausule. vt. 1. Reg. 21. אִם אֹתָהּ תִּקָּח idest si istum vis tollere tolle. Infinitiuus explicatur ad hunc modum. לָקוֹחַ ז: קַחַת Accipere. De voce passiua. Vocis passiue preteritum aliquando venit sine lamed substantiali prima. sic נָקַח idest fuit vel fuisti acceptus: & nonnunquam cum lamed substantiali. vt Ezechiel. 33. הוּא בַּעֲוֹנוֹ נִלְקָח idest propter peccatum suum captus est. & 1. Regum. 4. וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה idest arca dei capta est. Presens. & futurum. & imperatiuus modus huius verbi possunt formari p vocem passiuam prime coniugationis. Et hoc verbum לָקַח non reperitur in voce actiua secunde neq; tertie neq; quarte coniugationis: sed reperitur in vocibus passiuis. vt Esaie. 52. כִּי לֻקַּח עַמִּי idest quia captus est populus meus. quod verbum est temporis preteriti vocis passiue secunde coniugationis. & Genẽ. 18. יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם idest accipiatur nunc paululum aque: quod verbũ est futuri tertie coniugationis. & Exo. 19. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת idest ignis & grando pariter ferebantur. quod est participium generis femínini singularis vocis passiue quarte coniugationis. & quia heth est littera gutturalis: littera substantialis media & vltima scribuntur per patha. Et dicunt hebrei quod propterea quod hoc verbum לָקַח inuenitur in voce passiua: potest etiam ex eo per proportionem fingi actiua: quod etiam in aliis verbis potest fieri.

De verbis a iod incipientibus.

Verba a littera iod incipientia: plerumq; amittunt illã. aut iod vertitur in vau tam in voce actiua quam passiua: ponimusq; exempli causa hoc verbum יָדַע idest scivit vel cognouit: quod verbũ in preterito indicatiui actiue vocis prime coniugationis & in presenti: retinet tres litteras substantiales & formatur ex proportione aliorum verborum perfectorum in eisdem temporibꝰ. Sed in futuro huiusmodi & in imperatiuo plerumq; deficit iod littera substantialis prima: littere vero que adduntur: veniunt cum cere hoc modo. אֵדַע vel אֶדְּעָה sciam. m. &. f. תֵּדַע scies. m. תֵּדְּעִי scies. f. יֵדַע sciet. m. תֵּדַע sciet. f.

Plurali.

נֵדַע vel נֵדְּעָה sciemus. m. &. f. תֵּדְּעוּ scietis. m. תֵּדַעְנָה scietis. f. יֵדְּעוּ scient. m. יֵדַעְנָה scient. f. Et in hoc verbo littera substãtialis media scribitur plerumq; cum patha: propterea quod littera substantialis vltima est gutturalis. Quod si littera substantialis vltima non est aáin siue heth: tunc littera substantialis media scribitur per cere. vt אֵרֵד descendam. אֵלֵךְ idest ambulabo אֵשֵׁב habitabo siue sedebo. Que verba si veniunt cum vau addita in principio: littere addite in futuro veniunt cum cere & cum accentu: & littera substantialis media venit cum cegol in hunc modum וְיָרַד וְהָלַךְ וְיָשַׁב Et aliquando in vtrisq; verbis littere futuri addite veniunt cum hiric. hoc modo. אִיקִץ תִּיקַץ idest expergiscar expergisceris. אִירַע תִּירַע idest laborabo laborabis. & in quibusdam verbis littere substantiales medie veniunt cum patha siue cum holem: in hunc modum. אִיסַּר castigabo. m. vel. f. תִּיסוֹר castigabis. m. Sunt etiam verba quedam incipientia a littera iod. que in processu coniugatiõis non ãmittunt iod neq; vertunt in vau. cuiusmodi est. יָטַב. i. benefecit: vt Exo. 1. וַיִּיטֶב אֱלֹהִים idest & benefecit deus. Imperatiuus explicatur hoc modo. דַּע vel דְּעָה scito. m. דְּעִי scito. f. דְּעוּ scite. m. דְּעֶנָה. scitote. f. In verbis vero quorum littera substantialis vltima non est aliqua ex his quattuor אהתע: secunda persona imperatiui masculini singularis scribitur per cere in littera substantiali media. hoc modo. רֵד. idest descende לֵךְ. i. ambula. שֵׁב idest sede. Infinitiuus explicatur hoc mõ רְדָה: לֶכֶת: יְדַעַת

scire. De voce passiua.

Vocis passiue verbum predictum in prima coniugatione litte ra substantialis prima hoc est iod in preterito & in presenti ver titur in vau ociosum. quia in hebreo he quattuor littere permu tatur inter se. אהוי. & in hac voce preteritum & presens scribun tur per nun cum holem hoc modo. Indicatiuo modo. tempo re preterito. נוֹדַע scitus fuit נוֹדְעָה scita fuit נוֹדַעְתָּ scitus fuisti scita fuisti. נוֹדַעְתִּי scitus vel scita fui. נוֹדְעוּ sciti vel scite fuerunt נוֹדַעְתֶּם sciti fuistis נוֹדְעָתֶן scite fuistis. נוֹדַעְנוּ sciti vel sci te fuimus. Presens explicatur hoc modo.

נוֹדָע qui est scitus. נוֹדַעַת que est scita נוֹדְעִים qui sunt sciti נוֹדְעוֹת que sunt scite. Futuri iod littera substantialis prima vertitur in vau cum dagues ad supplendum defectum littere nun prete riti sic: אִוָּדַע vel אִוָּדְעָה sciar. m. &. f. תִּוָּדַע scieris. m. תִּוָּדְעִי scie ris. f. יִוָּדַע scietur. m. תִּוָּדַע scietur. f. Plurali.

נִוָּדַע vel נִוָּדְעָה sciemur. m. & f. תִּוָּדְעוּ sciemini. m. תִּוָּדַעְנָה sciemini. f. יִוָּדְעוּ vel נִוָּדְעָה sciemur. m. & f. תִּוָּדְעוּ scimini. m. תִּוָּדַעְנָה scientur. f. Imperatiuus explicatur hoc modo. הִוָּדַע scire. m. הִוָּדְעִי scire. f. הִוָּדְעוּ scimini. m. הִוָּדַעְנָה scimini. f. Infinitiuus. הִוָּדַע vel הִוָּדֵעַ cognosci. Parti pium vocis passiue hoc modo. יָדוּעַ scitus יְדוּעָה scita יְדוּעִים pium vocis passiue hoc modo. יָדוּעַ scitus יְדוּעָה scita יְדוּעִים sciti יְדוּעוֹת que sciti. Et predicta verba a iod incipientia carent se cunda coniugatione De tertia coniugatione.

Certia coniugatio est: in qua iod littera substantialis pri ma vertitur in vau ociosam: & habet in principio he ad ditam cum holem: & explicatur ad hunc modum.

Indicatiuo modo tẽpore preterito. הוֹדִיעַ fecit scire. m. הוֹדִיעָה fecit scire. f. הוֹדַעְתָּ feci sti scire. m. הוֹדַעְתְּ feci sti scire. f. הוֹדַעְתִּי feci scire. m. & f. Plurali. הוֹדִיעוּ fecerunt scire. m. & f. הוֹדַעְתֶּם feci stis scire. m. הוֹדַעְתֶּן feci stis scire. f. הוֹדַעְנוּ fe cimus scire. m. & f. Presens explicatur sic מוֹדִיעַ q facit scire. m. מוֹדִיעָה qui facit scire. f. מוֹדִיעִים qui faciunt scire. m. מוֹדִיעוֹת qui faciunt scire. f. Futuro littere addite scribuntur per holem: & iod littera substantialis prima vertitur in vau quod non pro fertur. hoc modo. אוֹדִיעַ vel אוֹדִיעָה faciã scire. תּוֹדִיעַ facies scire. m. תּוֹדִיעִי facies scire. f. יוֹדִיעַ faciet scire. m. תּוֹדִיעַ faciet scire. f

Plurali.

נוֹדִיעַ vel נוֹדִיעָה faciemus scire. m. & f. תּוֹדִיעוּ facietis scire. m. תּוֹדִיעֶינָה facietis scire. f. יוֹדִיעוּ facient scire. m. תּוֹדִיעֶינָה facient scire. f. Et in quibusdam verbis iod littera substantialis prima non excluditur. vt Ose. 10. אֲיַסְּרֵם ideſt castigabo eos. Im peratiuus explicatur hoc modo. הוֹדַע scire. m. הוֹדִיעִי scire. f. Secunda per sona imperatiui numeri singularis masculini aliquando ha bet litteram substantialem mediam cum cere. ad hunc modũ. הוֹשֵׁב fac sedere. m. הוֹרֵד fac descendere. m. Aliquando ta men non amittitur iod. vt Psalmo. 5. הַיְשֵׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ ideſt di rige in conspectu meo viam tuam. In voce quoq; passiua hu ius coniugationis vau ponitur pro iod. & declinatur ad pro portionem tertie coniugationis vocis passiue verborum per fectorum. ad hunc modum. De voce passiua.

Indicatiuo modo tempore preterito. הוּדַע scitus fuit הוּדְעָה scita fuit הוּדַעְתָּ scitus fuisti. הוּדַעְתִּי scitus vel scita fui. Ad hunc modum formantur alie persone. poteſt quo q; he cum holem poni pro furec. sic. הוֹדַע הוֹדְעָתִּי. Presens ex plicatur ad hunc modum. מוּדָע qui est scitus מוּדְעָה que est scita מוּדָעִים qui sunt sciti מוּדָעוֹת que sunt scite. Futurum explica tur isto modo. אוּדַע vel אוּדְעָה sciar. m. & f. תּוּדַע scieris. m. תּוּדְעִי scieris. f. יוּדַע scietur. m. תּוּדַע scietur. f. Imperatiuum hec vox non habet. Infinitiuus ad hunc modum explicatur הוּדַע sciri. Participium vero in hunc modũ. מוּדָע scitus מוּדָעָה vel מוּדַעַת scita. מוּדָעִים Sciti מוּדָעוֹת scite. Quarta cõiugatio Inuenitur quoq; hoc verbum יָדַע in voce actiua quarte coniu gationis quadrate. vt. 1. Reg. cap. 21. וְאֶת הַנַּעֲרִים יוֹדָעְתִּי & pue ris meis condixi: & in voce passiua eiusdem quarte coniuga tionis iod littera substantialis prima vertitur in vau que pro fertur. & declinatur ex proportione vocis passiue quarte coniu gationis hoc est הֻכְּקַד hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. הוּדַע sciuit se. m. הוּדְעָה sciuit se. f. הוּדַעְתָּ sciuisti te. m. הוּדַעְתְּ sciuisti te. f. הוּדַעְתִּי sciui me. m. & f.

Presens explicatur hoc modo. מְהוּדָע qui scit se מְהוּדָעָה que scit se. מְהוּדָעִים qui sciunt se. מְהוּדָעוֹת que sciunt se.

Futurum explicatur hoc modo. אֶהוּדַע vel אֶהוּדְעָה sciam me. m. & f. תְּהוּדַע scies te. m. תְּהוּדְעִי scies te. f. יְהוּדַע sciet se. m. תְּהוּדַע sciet se. f. In quibusdam tamen verbis iod non verti tur in vau. vt numeri. 1. וַיִּתְיַלְּדוּ ideſt & numerati sunt per ge nerationes. Imperatiuus explicatur hoc modo. הְוָּדַע scito te. m. הְוָּדְעִי scito te. f. הְוָּדְעוּ scitote vos. m. הְוָּדַעְנָה scitote vos. f. Infinitiuus vero ad hunc modum. הְוָּדַע cognoscere se Sunt preterea alia verba a iod littera incipientia: cuiusmodi ẽ hoc יָצָא: que possunt declinari ex proportione horum verbo rum incipientium a iod. nisi quod aleph non profertur: quo rum preteritum est huius modi. יָצָא exiult. m. יָצְאָה exiult. f. יָצָאתָ existi. m. יָצָאתְ existi. f. יָצָאתִי exiui. m. & f. Presens ex plicatur ad hunc modum. יוֹצֵא qui exit. יוֹצֵאת vel יוֹצְאָה que exit יוֹצְאִים qui exeũt יוֹצְאוֹת que exeũt. Futurum vero ad hũc modum. אֵצֵא vel אֵצְאָה exibo. m. & f. תֵּצֵא exibis. m. תֵּצְאִי exibis. f. יֵצֵא exibit. m. תֵּצֵא exibit. f. Imperatiuus explicatur hoc modo צֵא vel צְאָה exi. m. צְאִי exi. f. צְאוּ exite. m. צֶאנָה exi te. f. In hoc modo aliquando reperitur iod substantialis pri ma. vt Geñ. 8. הֵיצֵא ideſt educ tecum. Infinitiuus vero ad hunc modum. צֵאת. יְצוֹא. f. exire. Sunt preterea nõnulla ver ba a iod littera incipientia defluentia in aleph: de quibus po stea dicetur: & propter illorum varietatem non ponũtur hic.

De verborum irregularium secundo modo.

Erborum imperfectorum secũdus modus est: illorum videlicet que sunt monosyllaba & quorum littera sub stantialis media est iod siue vau que non proferuntur: cuiusmodi sunt בִּין ideſt intelligere שׁוּב redire. in quorum pre terito & presenti iod siue vau excluduntur. & hinc vel surec lit tere substantialis prime vertitur in camez ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito. בָּן intellexit. m. בָּנָה intel lexit. f. בָּנֵיתָ intellexisti. m. בָּנְתְּ intellexisti. f. בָּנִיתִי intellexi. m. & f. Et ad hunc modum alie persone. Presens explicatur isto modo. בָּן qui intelligit בָּנָה que intelligit בָּנִים qui intelli guntur בָּנוֹת que intelligunt. Futurum explicatur in hunc modũ אָבִין intelligam. m. & f. תָּבִין intelliges. m. תָּבִינִי intelliges. f. יָבִין intelliget. m. תָּבִין intelliget. f. Aliquando littera subsitãtia lis prima per camez scribitur: qui profertur quasi holem. vt יָשׁוֹב ideſt surrexit רָשָׁע ideſt volauit. Aliquando etiam littera substantialis prima venit cum surec in hunc modum. אָשׁוּב vel אָשׁוֹבָה redibo. m. & f. תָּשׁוּב redibis. m. תָּשׁוּבִי redibis. f. יָשׁוּב redibit. m. תָּשׁוּב redibit. f. Et similiter declinantur alia verba. Imperatiuus explicatur hoc modo. בִּין vel בִּינָה intellige m. בִּינִי vel בִּינְיִ intellige. f. בִּינוּ vel בִּינְיוּ intelligite. m. בִּינָה in telligite. f. Sunt quedam verba: quarum littera substantialis ẽ vau siue iod & in processu coniugationis non excluduntur sed proferuntur. vt numeri. 20. יְרִיעַ אַהֲרֹן. i. quod defũctus esset aaron. & Psalmo. 39. שִׁוַּעְתִּי אֵלֶיךָ ideſt clamaui ad te. que verba declinantur secundum proportionem verborum perfectorũ in prima vel secunda cõiugatione tantum. Infinitiuus ex plicatur hoc modo בִּין intelligere. In voce passiua huius cõ iugationis non excluditur littera substantialis media hoc est iod: sed vertitur in vau sic. Indicatiuo modo tempore prete rito. בִּין fuit intellectus בִּינָה fuit intellecta בִּינוֹתָ fuisti intel lectus בִּינוֹת fuisti intellecta. בִּינוֹתִי fui intellectus uel fui intel lecta. Presens explicatur hoc modo. נָבוֹן qui intelligitur. נְבוֹנוֹת que intelliguntur. נְבוֹנִים qui intelliguntur נְבוֹנוֹת que in telliguntur. Futurum explicatur hoc modo. אָבִין intelligar. m. & f. תָּבִין intelligeris. m. תָּבִינִי intelligeris. f. יָבִין intelligetur. m. תָּבִין intelligetur. f. Et quando littera substantialis media est aliqua harum quinq; אהחער littere futuri addite scribũtur per cere loco hiric: ad hunc modum. יָעִיר ideſt expergefiet. Imperatiuus explicatur hoc modo. הָבִין intelligere. m. הָבִינִי in telligere. f. הָבִינוּ intelligimini. m. הָבִינָה mini. f. Infinitiuo ex plicatur hoc modo. הָבִין intelligi. Participia vocis passiue בִּין qui intelligitur בִּינָה que intelligitur בִּינִים qui itelligũtur בִּינוֹת que intelliguntur. Et predicta verba que sunt monosyllaba in preterito indicatiui modi actiue vocis carent secunda coniuga tione.

Certia coniugatio est verborum transitiuorum hoc est quorum actio transit in tertiam personã. & in verbis absolutis transit in secundam personam & non amplius. in quibus he scribitur per cere. sic. Indicatiuo modo. tempore preterito. הֵבִין fecit intelligere. m. הֵבִינָה fecit intelligere. f. הֵבִינוֹתָ fecisti intelligere. m. הֵבִינוֹת fecisti intelligere. f. הֵבִינוֹתִי feci. intelligere. m. & f. Plurali. הֵבִינוּ fecimus intel ligere. m. & f. Aliquando tamen he scribitur cũ patha hoc mo do. הֵבִינַת. aliquando in omnibus personis excluditur iod hoc modo. הֲבִנְתָּ Presens explicatur ad hunc modum.

מֵבִין qui facit intelligere מֵבִינָה que facit intelligere מֵבִינִים qui faciunt intelligere. מֵבִינוֹת que faciunt intelligere. Futurum au tem hoc modo. אָבִין vel אֲבִינָה faciam intelligere. m. & f. תָּבִין facies intelligere. m. תָּבִינִי facies intelligere. f. יָבִין faciet intelli gere. m. תָּבִין faciet intelligere. f. Imperatiuus explicatur hoc modo. הָבֵן vel הָבִין vel הָבִינָה fac intelligere. m. הָבִינִי fac intelli gere. f. הָבִינוּ Facite intelligere. m. הָבִינָה vel הָבֵנָה Facite intelli gere. f. Imperatiui generis masculini numeri singularis litte ra substantialis prima loco cere aliquãdo scribitur cum camez siue patha. vt Esaie. 42. וְאֵין אוֹמֵר הָשֵׁב ideſt & nõ est qui dicat reuertere. Infinitiuus explicatur hoc modo. הָבֵן. f. הָבִין facere i telligere. Gerundia vero circumloquimur per prepositiones harum quattuor litterarum. בכלם vt in superioribus sepe dic tum est. Passiue vocis tertia coniugatio sic. Indicatiuo modo tempore preterito. הוּבַן intellectus fuit הוּבְנָה intellecta fuit הוּבַנְתָּ intellectus fuisti הוּבַנְתְּ intellecta fuisti הוּבַנְתִּי intel lectus vel intellecta fui. Presens explicatur hoc modo. מוּבָן qui intelligitur מוּבָנָה que intelligitur מוּבָנִים qui intelli guntur מוּבָנוֹת que intelliguntur. Futurũ explicatur hoc mo do. אוּבַן intelligar. m. & f. תּוּבַן intelligeris. m. תּוּבְנִי intelligeris f. יוּבַן intelligetur. m. תּוּבַן intelligetur. f. Imperatiuum hec con iugatio non habet. Infinitiuus explicatur hoc modo. הוּבַן Intelligi. Participium vocis passiue hoc modo.

מוּבָן qui intelligitur מוּבָנָה que intelligitur. מוּבָנִים qui intelli guntur מוּבָנוֹת que intelliguntur.

Varta coniugatio que dicitur quadrata est verborum in quibus littera substantialis tertia duplicatur. neq; ex cluditur ex medio vau. & explicatur in modum sequẽ tem. Indicatiuo modo tempore preterito. בֵּרַךְ intellexit. m. בֵּרְכָה itellexit. f. בֵּרַכְתָּ intellexisti. m. בֵּרַכְתְּ itellexisti. f. בֵּרַכְתִּי intellexi. m. & f. & ad hunc modum alie persone formantur. Presens autem tempus hoc modo. מְבָרֵךְ qui intelligit מְבָרֶכֶת vel מְבָרֵכָה que intelligit מְבָרְכִים qui intelliguntur מְבָרְכוֹת que intelliguntur. Futurum quoq; isto modo. אֲבָרֵךְ vel אֲבָרְכָה intel ligam. m. & f. תְּבָרֵךְ intelliges. m. תְּבָרְכִי intelliges. f. יְבָרֵךְ intel liget. m. תְּבָרֵךְ intelliget. f. Imperatiuus modus hoc modo ex plicatur. בָּרֵךְ intellige. m. בָּרְכִי intellige. f. בָּרְכוּ intelligite. m. בָּרֵכְנָה intelligite. f. Infinitiuus vero ad istum modum. בָּרֵךְ intel ligere. In voce passiua huius quarte coniugationis nau litte ra substantialis media non excluditur: litteraq; substãtialis ter tia geminatur hoc modo. הִתְבֹּרַךְ ideſt intellectus est vel intelle xit se: aut intellexit: quia actio huius verbi aliquando transit in secundam personam vt dictum est supra in verbis perfectis: & in fine clausule littera substantialis vltima scribitur per camez. vt Esaie. 1. עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן ideſt populus meus non intellexit. & explicatur sic. Indicatiuo modo tempore preterito.

הִתְבֹּרַךְ intellexit se. m. הִתְבֹּרְכָה intellexit se. f. הִתְבֹּרַכְתָּ intelle xisti te. m. הִתְבֹּרַכְתְּ itellexisti te. f. הִתְבֹּרַכְתִּי itellexi me. m. & f Presens autem hoc modo explicatur. מִתְבֹּרֵךְ qui intelligit se מִתְבֹּרֶכֶת vel מִתְבֹּרְכָה que intelligit se מִתְבֹּרְכִים qui intelligũt se מִתְבֹּרְכוֹת que intelligunt se. Futurum etiam explicatur hoc modo. אֶתְבֹּרַךְ intelligam me. m. & f. אִתְבּוֹנָן vel אֶתְבֹּרְכָה intel liges te. m. תִּתְבֹּרַךְ intelliges te. f. יִתְבֹּרַךְ itelliget se. m תִּתְבֹּרַךְ intelliget se. f. Plurali. נִתְבֹּרַךְ vel נִתְבֹּרְכָה intelligemus nos. m. & f. תִּתְבֹּרְכוּ intelligetis vos. m. תִּתְבֹּרְכָה intelligetis vos. f. יִתְבֹּרְכוּ intelligent se. m. תִּתְבֹּרְכָנָה intelligent se. f.

Et in fine clausule venit littera substantialis cum camez loco cere. vt Psalmo. 118. עֵדְוֹתֶיךָ אִתְבּוֹנָן ideſt testimonia tua intelligam. Imperatiuus explicatur isto modo. הִתְבּוֹנֵן intellige te. m. הִתְבּוֹנְנִי intellige te. f. הִתְבּוֹנְנוּ intelligite vos. m. הִתְבּוֹנְנָה intelligite vos. f. Infinitiuus autem in hunc modum הִתְבּוֹנֵן Intelligi. Participium vocis passiue isto modo. מִתְבּוֹנֵן qui intelligit se מִתְבּוֹנָנָה vel מִתְבּוֹנְנָה que intelligit se מִתְבּוֹנְנִים qui intelliguntur se. מִתְבּוֹנְנוֹת que intelligunt se.

Er primam & tertiam coniugationem istorum verbo rum vnius syllabe possunt quoq; declinari alia verba monosyllaba definẽtia in aleph cuiusmodi est hoc בּוֹא ideſt venit siue intrauit. nisi quod aleph non profertur: hoc mo do. בָּא venit. m. בָּאָה venit. f. בָּאתָ veni sti. m. בָּאת vẽisti. f. בָּאתִי veni. m. & f. Presens vero explicatur hoc modo.

בָּא qui venit בָּאָה que venit בָּאִים qui veniunt בָּאוֹת que veni unt. Futurum autem ad hunc modum. אָבֹא vel אֲבוֹאָה veniã. m. & f. תָּבֹא venies. m. תָּבוֹאִי venies. f. יָבֹא veniet. m. תָּבֹא veni et. f. Imperatiuus modus explicatur hoc modo. בּוֹא vel בּוֹאָה veni. m. בּוֹאִי veni. f. בּוֹאוּ venite. m. בּוֹאֶינָה venite. f. Infini tiuus modus explicatur sic. בּוֹא venire.

Certius verborum imperfectorum modus est: que in ces siu coniugationis amittunt he litteram substantialẽ tertiam vel vertitur in iod. cuiusmodi est hoc verbum גָּלָה quod habet camez in prima & secunda: & declinatur hoc modo. Indicatiuo modo. tempore preterito. גָּלָה reuelauit. m. גָּלְתָה reuelauit. f. גָּלִיתָ reuelauisti. m. גָּלִית reuelauisti. f. גָּלִיתִי reuelauí. m. vel. f. Plurali. גָּלוּ reuelauerunt. m. & f. גָּלִיתֶם reuelauisti. m. גָּלִיתֶן reuelauisti. f. גָּלִינוּ reuelauimus. m. vel. f. Presens explicatur ad hunc modũ. גָּלֶה reuelat גּוֹלָה que reuelat גּוֹלִים qui reuelant גּוֹלוֹת que reuelant. Futuri litte re que adduntur veniunt subscripto hiric preter aleph prime persone singularis que venit cum cegol hoc modo. אֶגְלֶה reue labo. m. vel. f. תִּגְלֶה reuelabis. m. תִּגְלִי reuelabis. f. יִגְלֶה reuela bit. m. תִּגְלֶה reuelabit. f. Plurali. נִגְלֶה reuelabimus. m. vel. f. תִּגְלוּ reuelabitis. m. תִּגְלֶינָה reuelabitis. f. יִגְלוּ reuela bunt. m. תִּגְלֶינָה reuelabunt. f. Nonnunquam hoc futurum venit sine he vltima: & littera substantialis prima venit cum ce gol. hoc modo אֶגֶל תֵּגֶל יֵגֶל נֵגֶל. Aliquando littere addite veni unt cum cere. vt Numeri. 16. אֵל תִּפְּאֵל מִנְחָתָם non aspicias ad munus illorum. Et cum littera substantialis prima vel secunda est aliqua harum quattuor אהחע tunc littera substantialis pri ma venit cum patha pro cegol: & littere addite possunt venire cum hiric siue cere. vt Exo. 19. וַיַּחֲשֹׁם יִשְׂרָאֵל ideſt & castrame tatus est illic israel. & Genesis. 47. וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם & defecit terra egypti. que verba veniunt a prima horum verborum po sitione תָּלָה לָהָה. & quando littera substantialis prima est עין si ue heth: vel he. littere addite possunt venire cum patha: sic.

אֶעֱלֶה Ascendam.m.vel.f. תַּעֲלֶה ascendes. m. תַּעֲלִי ascēdes. f. יַעֲלֶה ascendet.m. תַּעֲלֶה ascendet.f. & quando veniunt sine he vltima: veniunt hoc modo אַעַל תַּעַל יַעַל & in verbis quorū lit tera substantialis media est iod cuiusmodi est hoc הָיָה idest fuit he littera substātialis vltima excluditur. & iod relinquitur ocio sa. sic. אֶהְיֶה Ero.m.vel.f. תִּהְיֶה Eris.m.vel.f. יִהְיֶה Erit.m.vel.f. Et in hoc verbo רָאָה idest vidit: iod tertie persone masculini singularis venit cum patha quando venit cum vau in pricipio hoc modo. וַיַּרְא .i. & vidit. quod fit vt prolatio sit facilior i hoc verbo: quod est frequēs in sacra scriptura . Atque etiam ex hac causa quod si iod cum hiric scriberetur: sonus esset similis hu ic verbo. וַיָּרֵא quod venit aliquando cum simplici iod. idest & timuit. cuius prima positio est יָרֵא timuit. de quo in inferioris bus dicetur. Imperatiuus explicatur hoc modo.

גְּלֵה reuela.m. גְּלִי reuela.f. גְּלוּ reuelate.m. גְּלֶינָה reuelate.f. In finitiuus explicatur ad hūc modum. גָּלוֹת Reuelare. Vox passiua prime huius coniugationis. Indicatiuo modo tempo re preterito. נִגְלָה reuelatus fuit. נִגְלְתָה reuelata fuit תָּ נִגְלֵית reuelatus fuisti נִגְלֵית reuelata fuisti נִגְלֵיתִי reuelatus vel reuelata fui. Plurali. נִגְלוּ reuelati vel reuelate fuerunt נִגְלֵיתֶם reuelati fuistis נִגְלֵיתֶן reuelate fuistis נִגְלֵינוּ reuelati vel reuelate fuimus. Presens explicatur hoc modo. נִגְלֶה qui reuelatur נִגְלָה que reuelatur נִגְלִים qui reuelantur נִגְלוֹת que reuelantur. In futuro nun preteriti excluditur: quod suppletur per dages in littera substantiali prima hoc modo. אֶגָּלֶה reuelabor.m.&.f. תִּגָּלֶה reuelaberis.m. תִּגָּלִי reuelaberis.f. יִגָּלֶה reuelabitur. m. תִּגָּלֶה reuelabitur.f. Plurali. נִגָּלֶה reuelabimur.m.&.f. תִּגָּלוּ reuelabimini.m. תִּגָּלֶינָה reuelabimini.f. יִגְלוּ reuelabuntur. m. תִּגָּלֶינָה reuelabuntur.f. Aliquando in hoc futuro excluditur he vltima: quemadmodum in voce actiua ad sequentem modum אֶגֶל תֶּגֶל יֶגֶל נֶגֶל Imperatiuus explicatur hoc mō. הִגָּלֶה reuelare.m. הִגָּלִי reuelare.f. הִגָּלְמִינָה reuelemini.m. הִגָּלְמִינָה reuelemini.f. Infinitiuus autem ad hunc modum. הִגָּלוֹת vel הִגָּלֹת reuelari. Participiū vocis passiue hoc modo. גָּלוּי reuelatus נִגְלֶה reuelata גְּלוּיִים reuelati גְּלוּיוֹת reuelate. De secūda cōiugatiōe.

Secunda coniugatio verborum que dicuntur grauia pterea quod littera substantialis media scribitur cū da ges: & declinatur ex proportione verborum pfectorum secunde coniugationis hoc modo. Indicatiuo modo tē pore preterito. גִּלָּה reuelauit.m. גִּלְּתָה reuelauit.f. גִּלִּיתָ reuelasti.m. גִּלִּית reuelasti.f. גִּלִּיתִי reuelauī.m.&.f. & ad hunc modū alie persone. Presens explicatur hoc modo. מְגַלֶּה qui reuelat מְגַלָּה que reuelat מְגַלִּים qui reuelant מְגַלּוֹת que reuelant Futurum autem ad hunc modum. אֲגַלֶּה reuelabo.m.&.f. תְּגַלֶּה reuelabis.m. תְּגַלִּי reuelabis.f. יְגַלֶּה reuelabit.m. תְּגַלֶּה reuelabit.f. In hoc futuro quemadmodum in futuro prime coniugationis supra memorate aliquando he vltima excluditur. ad hūc modum. אֶגֶל תֶּגֶל יֶגֶל נֶגֶל Imperatiuus hunc in modum explicatur גַּלֵּה reuela.m. גַּלִּי reuela.f. גַּלּוּ reuelate.m. גַּלֶּינָה reuelate f. Infinitiuus autem exit in hunc modum. גַּלּוֹת reuelare. Cō iugationis huius vox passiua sic. Indicatiuo modo tempore pō terito. גֻּלָּה reuelatus fuit גֻּלְּתָה reuelata fuit גֻּלִּיתָ reuelatus fui sti גֻּלִּית reuelata fuisti גֻּלִּיתִי reuelatus vel reuelata fui. Plu: rali. גֻּלּוּ reuelati vel reuelate fuerunt גֻּלִּיתֶם reuelati fuistis גֻּלִּיתֶן reuelate fuistis. גֻּלִּינוּ reuelati vel reuelate fuimus. Presens explicatur ad hunc modū. מֻגָּלֶה qui reuelatur מֻגָּלָה que reuelatur מֻגָּלִים qui reuelantur מֻגָּלוֹת que reuelantur. Futurū āt isto modo explicatur. אֲגֻלֶּה reuelabor.m.&.f. תְּגֻלֶּה reuelaberis.m. תְּגֻלִּי reuelaberis.f. יְגֻלֶּה reuelabitur.m. תְּגֻלֶּה reuelabitur.f. Imperatiuum non habet hec vox. Infinitiuus autem explicatur hoc mō גֻּלּוֹת reuelari. Participium vocis passiue hoc modo. מֻגָּלֶה reuelatus מֻגָּלָה reuelata מֻגָּלִים reuelati מֻגָּלוֹת reuelate.

De tertia coniugatione.

Certia coniugatio est verborum: quorum actio transit in tertiam personam. & declinatur ad ꝓportionē verborum perfectorum tertie coniugationis ad hunc modum. Indicatiuo modo tempore preterito. הִגְלָה vel הִגְלָה fecit reuelare.m. הִגְלְתָה fecit reuelare.f. הִגְלֵיתָ feci sti reuelare. m. הִגְלֵית feci sti reuelare.f. הִגְלֵיתִי vel הִגְלֵיתִי feci reuelare.m.& f.& ad hunc modum formari possunt persone numeri plurales Et quando littera substantialis prima est áin vel heth: tunc he addita & áin sive heth subscribuntur per cere sive cegol. vt thre norum. 2. הֶעֱלוּ עָפָר עַל רֹאשָׁם. idest fecerunt ascendere puluerē super caput suum. Presens vero explicatur ad hunc modum. מַגְלֶה qui facit reuelare מַגְלָה que facit reuelare. מַגְלִים qui faci unt reuelare מַגְלוֹת que faciunt reuelare . Futurum autem isto modo explicatur. אַגְלֶה faciam reuelare .m.& f. תַּגְלֶה facies re uelare.m. תַּגְלִי facies reuelare.f. יַגְלֶה faciet reuelare .m . תַּגְלֶה faciet reuelare.f. Imperatiuus ad hunc modum explicatur. הַגְלֵה fac reuelare.m. הַגְלִי fac reuelare.f. הַגְלוּ facite reuelare.m. הַגְלֶינָה facite reuelare.f. Cōiugationis huius vox passiua sic. Indicatiuo modo tempore preterito. הָגְלָה reuelat? fuit הָגְלְתָה reuelata fuit הָגְלֵית reuelatus fuisti הָגְלֵית reuelata fuisti הָגְלֵיתִי reuelatus vel reuelata fui. Presens aūt explicatur hoc modo. מֻגְלֶה qui reuelatur מֻגְלָה que reuelatur מֻגְלִים qui reuelantur מֻגְלוֹת que reuelantur. Futurum vero explicatur hoc modo. אָגְלֶה reuelabor.m.vel.f. תָּגְלֶה reuelaberis.m . תָּגְלִי reuelabe ris.f. יָגְלֶה reuelabitur.m. תָּגְלֶה reuelabitur. f. Imperatiuū hec vox non habet. Infinitiuus explicatur ad hunc modum . הָגְלָה reuelari. Verba supradicta definentia in he non reperiū tur in voce actiua quarte coniugationis quadrate. reperiuntur tamen in passiua. & declinantur ex proportione verborū per fectorum passiue vocis quarte coniugationis sic. Indicatiuo modo tempore preterito הִתְגַּלָּה reuelabit se.m. הִתְגַּלְּתָה reue labit se.f. הִתְגַּלִּיתָ reuelasti te.m. הִתְגַּלִּית reuelasti te. f . הִתְגַּלִּיתִי reuelauī me.m.&.f. & ad hunc modum persone numeri plura lis. Presens huius vocis explicatur sic. מִתְגַּלֶּה q reuelat se מִתְגַּלָּה que reuelat se מִתְגַּלִּים qui reuelant se מִתְגַּלּוֹת que reuelant se. Futurum autem explicatur hoc modo. אֶתְגַּלֶּה vel אֶתְגַּל reuela bo me.m.&.f. תִּתְגַּלֶּה reuelabis te.m. תִּתְגַּלִּי reuelabis te.f. יִתְגַּלֶּה reuelabit se.m. תִּתְגַּלֶּה reuelabit se.f. Imperatiuus vero explicatur hoc modo. הִתְגַּלֵּה reuelare.m . הִתְגַּלִּי reuelare.f. הִתְגַּלּוּ reuelamini.m. הִתְגַּלֶּינָה reuelamini.f . Infinitiuus autē ad hunc modum. הִתְגַּלּוֹת vel הִתְגַּלֹּת reuelari.

Vartus modus defectiuorum verborū est: qñ ex tribus litteris substantialibus deficit aliqñ prima & tertia. aut deficit prima & non profertur tertia. Esto exēpli causa hoc verbū נָטָה idest declinauit sive extendit. quod verbum in flectitur per primam coniugationem actiuam & passiuā. Pre teritum vero & presens possunt inflecti ex proportione verbo rum predictorum in he desinentium . & in futuro excluditur nun littera substantialis prima que suppletur per dagues im positum littere sequenti. Futurum vero explicatur hoc mo do. אֵטֶה declinabo . m . & . f . תֵּטֶה declinabit . m . תֵּטִי declinabit.f. יֵטֶה declinabit.m. תֵּטֶה declinabit.f. Plurali. נֵטֶה declinabimus.m.&.f. תֵּטוּ declinabitis.m. תֵּטִינָה declina bitis.f. יִטּוּ declinabunt.m. תֵּטֶינָה declinabūt.f . In hoc futuro aliqñ ex litteris tribus substantialibus deficit prima & tertia. & littere addite scribuntur cū cere & aleph cū cegol hoc mōdo Prouer. 4. אַל תֵּט יָמִין וּשְׂמֹאל אֵט תִּט יָט נָט declines ad dex tra neqꝫ ad sinistrā. Aliqñ littere addite futuri scribuntur p hiric. vt. 4. Re. 9. נִזֵּהּ מִדָּמָהּ .idest sparsit de sanguine suo. quod ver bum habet originem ab hoc verbo. נָזָה. Imperatiuus & in finitiuus veniunt cum nun littera substantiali prima ad modū sequētē. נְטֵה declina.m. נְטִי Declia.f. נְטוּ declíate.m. נְטֶינָה de clinate.f. ifinitiu? נְטוֹת נְטֹה declinare. Vocis passiue prima coniugatio. נָטוּי declinatus fuit. נְטוּיָה declinata fuit. נְטוּיִתָה declinata fuit. נְטוּיִתָ declinatus fuisti. נְטוּיִת declinata fuisti. נְטוּיִתִי declinatus vel declinata fui. plurali. נְטוּיִם declinati vel declinate fuerunt . נְטוּיִתֶם declinati fuistis. נְטוּיִתֶן declinate fuistis. נְטוּינוּ declinati vel declinate fuimus. Et aliquando in singulari littera substantialis media scribitur cum hiric. ad hunc modum. נָטִיתָ נָטִיתִי .& in tertia persona plurali he littera substātialis vltima aliqñ verti tur in iod. vt Numeri. 24. נְטָיִים נְטָיוּ vt torrentes inclinati sunt . pro quo nos habemus. vt valles nemorose. Presens autē explicatur hoc modo. נָטֶה qui declinatur נָטָה que declinatur. נְטִים qui declinantur נְטוֹת que declinantur. Futurum quo ꝫ explicatur hoc mō. אֵטֶה declinabor.m.vel.f. תֵּטֶה declina beris.m. תֵּטִי declinaberis.f. יֵטֶה declinabitur.m. תֵּטֶה declinabitur.f. Cui futuro aliquando deficit he vltima quemadmodum & in voce actiua : ad hunc modum. אֵט תֵּט יֵט נֵט Impera tiuus explicatur hoc modo. הַטֵּה declinare.m. הַטִּי declinare. f. הַטּוּ declineminí.m. הַטֶּינָה declinemini. f. Infinitiuus hoc modo explicatur. הַטּוֹת הַטֹּת Declinari. Participia vocis pas siue hoc modo. נָטוּי declinatus נְטוּיָה declinata. נְטוּיִם declina ti נְטוּיוֹת declinate.

Certia coniugatio supradicti verbi est in qua deficit nū littera substantialis prima in omnibus modis & tēpori bus: que suppletur per dagues in littera substātiali media: ad hunc modum. Indicatiuo modo tpe preterito. הָטָה fecit declinare.m. הִטְתָה fecit declinare.f. הָטִיתָ fecisti declinare.m. הָטִית fecisti declinare. F. הָטִיתִי feci declinare.m . & .F. Plurali. הָטוּ fecerunt declinare.m.vel.F. הִטְתֶם fecistis declinare.m. הִטְתֶן fecistis declinare.F. הָטִינוּ fecimus declinare.m. vel.F. Presens vero explicatur hoc modo . מַטֶּה qui facit declinare. מַטָּה que facit declinare. מַטִּים qui faciunt declinare. מַטּוֹת que faciunt declinare. Futurū aūt in hunc modū. אַטֶּה faciam declinare.m.&.f. תַּטֶּה facies declinare.m. תַּטִּי faci es declinare.f. יַטֶּה faciet declinare.m. תַּטֶּה faciet declinare.f. Plurali. נַטֶּה faciemus declinare.m.vel.f. תַּטּוּ facietis decli nare.m . תַּטִּינָה facietis declinare.f. יַטּוּ facient declinare.m. תַּטִּינָה facient declinare.f. In hoc futuro nonnunquam defici unt prima & tertia littera ex tribus substātialibus quemadmo dum in voce actiua prime coniugatiōis. hoc mō. אֵט תֵּט יֵט נֵט Imperatiuus ad hunc modum explicatur הַטֵּה fac declinare.m הַטִּי fac declinare. F. הַטּוּ Facite declinare.m. הַטֶּינָה Facite decli nare. F. In hoc imperatiuo in masculino singulari excluditur nonnunquam he vltima. vt Prouer. 22. הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע .i. inclí na aurem tuam & audí. Infinitiuus aūt explicatur hoc mō. הַטּוֹת הַטֹּת Facere declinare . Vocis passiue tertia coniugatio. Indicatiuo modo tempore preterito. הָטָה declinat? fuit הָטְתָה declinata fuit הָטִיתָ declinatus fuisti הָטִית decliata fuisti הָטִיתִי declinatus fuisti vel declinata fui. Presens explicatur hunc in modū. מֻטֶּה qui declinatur מֻטָּה que declinatur מֻטִּים qui declinantur מֻטּוֹת que declinantur. Futurum explicatur hoc modo. אֻטֶּה de clinabor.m.&.F. תֻּטֶּה declinaberis.m. תֻּטִּי declinaberis.F. יֻטֶּה declinabitur.m. תֻּטֶּה declinabitur.F. Imperatiuus in hac voce deficit. Infinitiuus autem exit ad hunc modum. הֻטּוֹת declinari Cum vero prima littera ex tribus substantialibus est aleph cu iusmodi est. אָבָה idest voluit: littere futuri addite veniunt cum holem. sic. אֹבֶה volam.m.&.F. תֹּאבֶה voles . m . תֹּאבִי voles .F. יֹאבֶה volet.m. תֹּאבֶה volet.F. Sunt qui dicant hoc verbum נָטָה posse inflecti per vocem passiuam quarte coniugationis ad modum verborum desinentium in he: de quibus dictū ē in su perioribus hoc mō: הִתְנַטְּתָה declinatus est הִתְנַטְּתָה declinata ē.

Set preterea verbū יָרֵא hoc est timuit: cuius littera sub stantialis prima est iod & tertia aleph que non profer tur. & inflectitur ad proportionem huius verbi פָּעַל & declinatur per primam coniugationem: in quo aliquando nō profertur iod. & nonnunquam iod vertitur in vau. & in prete rito & in presenti iod profertur ad hunc modum . Indicatiuo modo tempore preterito. יָרֵא timuit.m. יָרְאָה timuit. F. יָרֵאתָ timuisti.m. יָרֵאת timuisti.F. יָרֵאתִי timui.m.vel.F. Plurali. יָרְאוּ timuerūt.m.vel.F. יְרֵאתֶם timuistis.m. יְרֵאתֶן timuistis.f. יָרֵאנוּ timuimus.m.vel.F. Nonnunquam huius temporis res littera secunde persone masculini & femínini pluralis scribitur subiecto camez hoc modo. יְרֵאתֶן יְרֵאתֶן & quando est in fine clausule: seba littere substantialis medie vertitur in cere accen tu in eadem collocato . vt Geñ. 18. כִּי יָרֵאָה idest quia timuit. Presens huius verbi explicatur sic. יָרֵא qui timet יְרֵאָה que ti met יְרֵאִים qui timent יְרֵאוֹת que timēt. Futurum autem i hūc modum. אִירָא timebo.m.&.F. תִּירָא timebis.m. תִּירְאִי timebis F. יִירָא timebit. m. תִּירָא timebit.F. Plurali. נִירָא timebi mus.m.&.F. תִּירְאוּ timebitis.m. תִּירֶאנָה timebitis.F. יִירְאוּ ti mebunt.m. תִּירֶאנָה timebunt.F. Futurum hoc scribitur cū iod littera substantiali prima que tamen non profertur. In fine ve ro clausule: seba littere substantialis medie vertitur in camez ac centu in eadem collocato. vt Leuitici. 19. אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ Vnusquisqꝫ matrem suam & patrē suum timeat. In tertiis quo ꝫ personis masculini singularis & pluralis aliquando deficit iod littera substantialis prima. & iod que apponitur est futuri. vt. 1. Rex. 17. וְיִרְא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד & timuit saul ante dauid. & alia reperiuntur ad hunc modum. In femínino etiam plurali aliquando deficit he vltima & aleph non profertur. vt Exo. 1. תְּיֵלֵדְנָה הַמְיַלֶּדֶת idest timebāt obstetrices . Causa autem cur futurum scribitur cum iod littera substantiali est quia sine illa mutaret significationem. Et significaret videre : ab hoc verbo רָאָה. idest vidit. Imperatiuus autem explicatur sic.

Vnt alia verba quorum littera substantialis prima ex tribus est iod & vltima he. cuiusmodi est hoc יָרָה. idest docuit. siue profecit. quod in presenti & in ꝑterito prí me coniugationis inflectitur ad proportionem verborum de sinentium in he: de quibus supra dictum est. & in futuro nō pro fertur iod. hūc in modū אוֹרֶה docebo.m.&.f. תּוֹרֶה docebis.m.

תִּירִי docebis.f. יָרֶה docebit.m. תּוֹרֶה docebit.f. & aliquādo ex hoc futuro excluditur he vltima hoc modo. וַיֹּאר תֵּיר vt Ezech. 31. וַיֵּיךְ בַּגְּדָלִו & erat pulcherrimus in magnitudine sua. Imperatiuus explicatur in hunc modum. יָרֵה doce.m. יָרִי doce.f. יְרוּ docete.m. יְרֶינָה docete.f. Infinitiuus autem ad hunc modū יָרֹה יָרוֹת docere. Vox passiua huius coniugatiōis iflectitur ad modū vocis passiue precedentis coniugationis loco aleph littere posita he in vltima littera ex substātialibus. & participiū eiusdem vocis exit in modū sequentē. יָרֻוִי qui docetur que docetur יְרוּיִם qui docentur יְרוּיוֹת que docentur.

Certie coniugationis verborum forma est quorū actio plerumq; transit in tertiam personam: nonnunquam tamen manet actio in secunda sic.

הוֹרֵיתָ fecit docere vel docuit. in. הוֹרָה fecit docere. f. הוֹרֵיתָ fecisti docere. m. הוֹרִית fecisti docere. f. הוֹרֵיתִי feci docere. m. & f. Plurali. הוֹרוּ fecerūt docere. m. & f. הוֹרֵיתֶם fecistis docere. m. הוֹרֵיתֶן fecistis docere. f. הוֹרִינוּ fecimus docere. m. & f. Presens explicatur ad hūc modū. מוֹרֶה qui docet מוֹרָה que docet מוֹרִים qui docent. מוֹרוֹת que docent. Futurum autem ad hunc modū. אוֹרֶה docebo. m. & f. תּוֹרֶה docebis. m. תּוֹרִי docebis. f. יוֹרֶה docebit. m. תּוֹרֶה docebit. f. Futurum hoc aliqñ excludit he litterā vltimam hoc modo. אוֹר תּוֹר יוֹר. vt. 4. Reg. 15. וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע i. & dixit eliseus iace sagittā: et iecit. Imperatiuus explicatur hoc modo. הוֹרֵה doce. m. הוֹרִי doce. f. הוֹרוּ docete. m. הוֹרֶינָה docete. f. Infinitiuus vero ad hunc modū. הוֹרוֹת facere docere. Ex hac cōiugatiōe formari pōt vox passiua: vau cū hole prime syllabe mutata in vau cū furec hoc mō. הוּרָה doctꝰ fuit הוּרְתָה doctꝰ fuisti הוּרֵית docta fuisti. הוּרֵיתִי docta fui. Presens aūt ad hunc modū. מוּרֶה doctus מוּרָה docta מוּרִים docti מוּרוֹת docte. Futurum explicatur hoc modo אוּרֶה docebor. m. & f. תּוּרֶה doceberis. m. תּוּרִי doceberis. f. יוּרֶה docebitur. m. תּוּרֶה docebitur. f. Imperatiuus huius vocis desicit. Infinitiuus autem explicatur sic. הוּרוֹת docerī.

Sta alia forma verborū in quibus littera substantialis vltima est aleph que nō profertur: qualia sunt. מָצָא idest inuenit. קָרָא idest vocauit: quibus in discursu cōiugationis ex substantialibus littera nulla deficit: preter quā cū verbum incipit a nun siue iod. de quibus dictum est in superioribus. nunc dicendū de iis que incipiunt a quacūq; alia littera: & ponūtur hoc in loco quia inflectuntur ad modū verborū desinentium in he. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. קָרָא vocauit. m. קָרְאָה vocauit. f. קָרָאתָ vocasti. m. קָרְאת Vocasti. f. קָרָאתִי Vocaui. m. & f. Presens explicatur ad hunc modum. קוֹרֵא qui vocat. קוֹרְאָה que vocat. קוֹרְאִים qui vocant קוֹרְאוֹת que vocant. Futurū aūt hoc mō אֶקְרָא uel אֶקְרְאֶה Vocabo. m. & f. תִּקְרָא Vocabis. m. תִּקְרְאִי vocabis. f. יִקְרָא Vocabit. m. תִּקְרָא Vocabit. f. Imperatiuus aūt ad hunc modum. קְרָא Voca. m. קִרְאִי Voca. f. קִרְאוּ uocate. m. קְרֶאנָה uocate. f. Imperatiuo femininī pluralis deficit aliqñ he: & aleph nō pfertur. vt Ruth. 1. קְרָאן לִי מָרָא. i. Vocate me amaram. Nonnunquam littera substantialis prima legitur cum hiric. & aleph profertur. vt Exo. 2. קִרְאָן לוֹ וְיֹאכַל לָחֶם idest Vocate eum & comedat panem. Infinitiuus sic. קְרֹא קְרֹאת Vocare. Vox passiua huius coniugationis sic. Indicatiuo modo tempore preterito. נִקְרָא Vocatus fuit נִקְרְאָה Vocata fuit נִקְרָאתָ Vocatus fuisti. נִקְרְאת Vocata fuisti נִקְרָאתִי Vocatus uel uocata fui. Presens autē explicatur hoc modo. נִקְרָא qui uocatur נִקְרְאָה que uocatur נִקְרָאִים qui uocantur נִקְרָאוֹת que uocantur. Futurum ad hunc modum explicatur. אִקָּרֵא Vocabor. m. & f. תִּקָּרֵא Vocaberis. m. תִּקָּרְאִי Vocaberis. f. יִקָּרֵא uocabitur. m. תִּקָּרֵא Vocabitur. f. Imperatiuus autem explicatur sic. הִקָּרֵא Vocare. m. הִקָּרְאִי vocare. f. הִקָּרְאוּ Vocemini. m. הִקָּרֶאנָה Vocemini. f. Infinitiuus autem ad hunc modum. הִקָּרֵא Vocari. Participium vocis passiue hoc modo. נָקְרָא vocatus קְרוּאָה vocata קְרוּאִים vocati קְרוּאוֹת vocate.

St aliud verbum cuius littera substantialis prima atq; vltima est nun: hoc modo. נָתַן idest dedit. quod verbū inuenitur solum in prima coniugatione in cuius discursu aliquando excluditur nun prima. aliquando vltima. aliquando vtraq;: & geminatur media. & in preterito prime coniugationis excluditur nun vltima scilicet in prima & secūda persona singulari & plurali: que suppletur per dagues littere sequentis: hoc modo. Indicatiuo modo tempore preterito. נָתַן dedit. m. נָתְנָה dedit. f. נָתַתָּ dedisti. m. נָתַתְּ dedisti. f. נָתַתִּי dedi. m. & f. Plurali נָתְנוּ dederunt. m. & f. נְתַתֶּם dedistis. m. נְתַתֶּן dedistis. f. נָתַתְנוּ vel נָתַנּוּ dedimus. m. & f. Aliquando in secunda persona masculini singularis excluditur nun prima & vltima: & tau in medio duplicatur vt supra dictum est. vt. 2. Regum. 22. וְאֹיְבַי נָתַתָּה לִי עֹרֶף idest & inimicos meos dedisti mihi dorsum. quo in verbo ponitur dagues in vtraq; littera duplicata. quia dagues prime supplet defectum nun prioris: & secunde: nun posterioris. Presens explicatur ad hunc modum. נוֹתֵן qui dat נוֹתֶנֶת vel נוֹתֵנָה que dat. נוֹתְנִים qui dant נוֹתְנוֹת que dant. Futurum autem isto modo. אֶתֵּן vel אֶתְּנָה dabo. m. & f. תִּתֵּן dabis. m. תִּתְּנִי dabis. f. יִתֵּן dabit. m. תִּתֵּן dabit. f. Plurali. נִתֵּן vel נִתְּנָה dabimus. m. & f. תִּתְּנוּ vel תִּתֵּנָה dabitis. m. תִּתְּנָה dabitis. f. יִתְּנוּ dabunt. m. תִּתֵּנָה dabunt. f. In hoc futuro & in imperatiuo & in infinitiuo deficit nun littera substantialis prima & suppletur per dagues tau littere sequentis. Imperatiuus ad hunc modū explicatur. תֵּן da. m. תְּנִי da. f. תְּנוּ date. m. תְּנֶינָה date. f. Aliquando tamen masculinum singulare & femininum plurale exeunt huc in modum. תְּנָה. i. da. m. vel date. F. Infinitiuus ad hunc modum explicatur. נָתוֹן. i. תֵּת Dare. Et quando infinitiuus venit sine nun & iungitur prepositionibus beth siue lamed siue caph: per quas circumloquimur gerūdium: tunc tau prima scribitur sine dagues. hoc modo. בְּתֵת. i. in dādo: & cum mem venit cum dagues: hoc modo. מִתַּת. i. de dando. & inuenitur hic infinitiuus cum littera nun addita in fine. vt. 3. Reg. 6. לְהַתֵּן שָׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה idest vt darent illicarcam federis domini.

Ox passiua huius coniugationis inflecti potest per passiuam vocem prime coniugationis huius verbi נָתַן. i. accessit. de qua dictum est superius. & hoc verbum נָתַן non inuenitur in reliquis tribus coniugationibus preter quā in voce passiua tertie coniugationis. vt Leuitici. 11. וְנִיתַּן מַיִם idest quando dabitur aqua. & dicunt hebrei: quod quia verbū hoc reperitur in voce passiua: quod ex proportione possumus formare actiuam ad hunc modum. הִנָּתֵן idest fecit dare.

De verbis duplicatis.

Vnt quedam verba que ex tribus litteris substantialibus habent duas vltimas eisdem hoc est duplicatas. cuiusmodi sunt hec.

בָּזַז dirripuit. גָּזַז totondit. דָּלַל attenuatus est. חָנַן misertus est. חָבַב circuiuit. שָׁלַל spoliauit. תָּמַם consumpsit. siue impleuit. He vero littere quas diximus duplicari: aliqñ veniunt simplices. vt תַּם cuius tres littere substantiales sunt תָּמַם Et prima littera per dages scribitur. In processu vero cōiugationis hec verba duplicata aliquando veniunt integra ad modum verborum perfectorum. aliquando vero excluditur littera substantialis media: que suppletur per dages impositum vltime littere. Qui defectus plerumq; reperitur in verbis prime & secunde coniugationis tam in voce actiua quam passiua quemadmodum in verbo sequenti liquet. Indicatiuo modo tempore preterito. סַב circuiuit. m. סָבָּה circuiuit. f. סַבּוֹתָ circuisti. m. סַבּוֹת circuisti. f. סָבּוֹתִי circuiui. m. & f. Plurali. סַבּוּ circuierunt. m. & f. סַבּוֹתֶם circuistis. m. סַבּוֹתֶן circuistis. f. סַבּוֹנוּ circuiuimus. m. & f. Presens explicatur ad hūc modū. סָבַב qui circuit סָבָּה que circuit סָבִּים qui circueunt סָבּוֹת que circueunt. Futurum autem ad hunc modum. אָסוֹב circuibo. m. & f. תָּסוֹב circuibis. m. תָּסֹבִּי circuibis. f. יָסוֹב circuibit. m. תָּסוֹב circuibit. f. Plu. נָסוֹב circuibimus. m. & f. תָּסֻבּוּ circuibitis. m. תָּסֹבְנָה circuibitis. f. יָסֻבּוּ circuibunt. m. תָּסֹבְנָה circuibunt. f. Cum vero futurum hoc scribitur per vau in principio: holem littere substantialis prime vertitur in camez qui profertur quasi holem. vt Deut. 2. וַנָּסָב אֶת הַר שֵׂעִיר hoc est circuiuimus montem seir. Imperatiuus in hunc modum explicatur. סֹב circui. m. סֹבִּי circui. f. סֹבּוּ circuite. m. סֹבְבָנָה circuite. f. Infinitiuus autem ad hunc modum. סוֹב Circuire. Vox passiua huius coniugationis. Indicatiuo modo tempore preterito. נָסַב circundatus fuit נָסַבָּה circundata fuit נָסַבּוֹתָ circundatus fuisti נָסַבּוֹת circundata fuisti נָסַבּוֹתִי circundatus vel circundata fui. Plu. נָסַבּוּ circūdati vel circundate fuerunt נָסַבּוֹתֶם circundati fuistis נָסַבּוֹתֶן circundate fuistis נָסַבּוֹנוּ circundati vel circundate fuimus. Hec vox passiua potest etiam inflecti ex proportione verborū que sequūtur בָּעַל בָּעַל hoc modo נָסַב נָסַב נָסַב idest circundatus est. & potest etiam inflecti ex proportione illorum trium modorum in omnibus personis. Sed in sacra scriptura vsitatior est primus modus. Presens explicatur ad hunc modum. נָסַב vel נָסֹב qui circundatur נָסָּבָה que circundatur נָסַבִּים qui circundantur נָסַבּוֹת que circundantur. Futurum autem in hunc modum. אָסוֹב circundabor. m. & f. תָּסוֹב circundaberis. m. תָּסֹבִּי circundaberis. f. יָסוֹב circundabitur. m. תָּסוֹב circundabitur. f. Imperatiuus explicatur hoc modo. הִסָּבּוּ circundare. m. הִסַּבִּי circundare. f. הִסַּבּוּ vel הִסֹּב circundemini. m. הִסַּבֶּינָה circundemini. f. Infinitiuus autem ad hunc modum. הִסֹּב vel הִסַּב circundari. Participium vocis passiue hoc modo. סוֹבִּים qui circundatur סוֹבָּה que circūdatur סוֹבִּים qui circundantur סוֹבּוֹת que circundantur.

Ertia coniugatio verborum transeuntium in tertiam personam. que inflectuntur ad hunc modum. הִסֵּב vel הַסֵּב Fecit circundare. m. הִסַּבָּה Fecit circūdare. f. הִסִּיבוֹתָ Fecisti circundare. m. הִסִּיבוֹת fecisti circundare. f. הִסִּיבוֹתִי feci circundare. m. & f. Plurali. הִסֵּבּוּ Fecerunt circundare. m. & f. הִסִּיבוֹתֶם Fecistis circundare. m. הִסִּיבוֹתֶן fecistis circūdare. f. הִסִּיבוֹנוּ Fecimus circundare. m. & f. Presens explicatur ad hunc modum. מְסִבָּה qui facit circundare מְסִבָּה que facit circundare. מְסִבִּים qui faciunt circundare מְסִבּוֹת que faciunt circundare. Futurum autem isto modo. אַסֵּב vel אַסֵּבָּה faciam circundare. m. & f. תַּסֵּב facies circundare. m. תְּסֵבִּי facies circundare. f. יַסֵּב faciet circundare. m. תַּסֵּב faciet circūdare. f. נַסֵּב vel נְסֵבָּה faciemus circundare. m. & f. תְּסֵבּוּ Facietis circundare. m. תְּסֵבֶּינָה facietis circundare. f. יְסֵבּוּ Facient circundare. m. תְּסֵבֶּינָה Facient circundare. f. Imperatiuus hoc modo explicatur. הַסֵּב Fac circundare. m. הַסֵּבִּי Fac circūdare. f. הַסֵּבּוּ Facite circundare. m. הַסֵּבֶּינָה Facite circundare. f. Infinitiuus autē ad hūc modum הַסֵּב. i. הַסֵּב הַסֵּב Facere circūdare. Vox passiua huius coniugationis inflectitur prima sylaba scripta cum furec hoc modo. Indicatiuo modo. tempore preterito. הוּסַּב Fuit circundatus הוּסַּבָּה fuit circundata הוּסַּבְתָּ fuisti circundatus הוּסַּבּוֹת fuisti circundata הוּסַּבּוֹתִי Fui circundatus vel circundata. Plurali. הוּסַּבּוּ Fuerunt circundati vel circundate. הוּסַּבּוֹתֶם Fuistis circūdati הוּסַּבּוֹתֶן Fuistis circundate הוּסַּבּוֹנוּ Fuimus circundati vel circundate. Presens ad hunc modum explicatur. מוּסָּב qui circundatur מוּסָּבָּה que circundatur מוּסָּבִּים qui circūdantur מוּסָּבּוֹת que circundantur. Futurum autem ad hunc modum. אוּסַּב circundabor. m. vel f. תּוּסַּב circūdaberis. m. & f. תּוּסַּבִּי circundaberis. f. יוּסַּב circundabitur. m. תּוּסַּב circundabitur. f. Imperatiuum hec vox non habet. Infinitiuus autem exit in hunc modūm. הוּסֹב Circundari. Et per quartam coniugationem quadratam inflectuntur verba duplicata sine alicuius littere defectu: & tam in voce actiua quam in passiua possunt declinari per qñartam coniugationem verborum perfectorum. vt רוֹמֵם idest exaltauit. הִתְרוֹמֵם idest exaltatus ē vel exaltauit se.

Vnt etiam verba quedam habentia quattuor litteras substantiales: quorum tres sunt differentie. prima est verborum que nullam duplicant litteram ex illis: cuiusmodi sunt hec. כִּרְבֵּל. idest inuoluit. כִּרְסֵם conculcauit. כִּרְעֵשׁ ex tendit. Secunda est verborum quorum tertia & quarta littera sunt eadem: quia geminatur. vt אִמְלֵל. i. defecit aut egrotauit. vel succisus est. Tertia est verborum: quorū prima & tertia littera sunt eadem atq; pari modo secunda & quarta. cuiusmodi sunt hec. כִּלְכֵּל idest pauit vel sustentauit כִּרְכֵּר. saltauit. כִּסְכֵּךְ inuoluit כִּקְקֵר destruxit. שִׁעְשֵׁעַ delectauit. que tres verborū differentie: per secundam coniugationem inflectuntur: tam in voce actiua quam in passiua: que in tertia littera recipiunt dagues. & quāquam hec verba non reperiantur nisi per secundam coniugationem inflexa: nihilominus ex proportione possunt p alias tres coniugationes declinari. & in processu coniugatiōis nullam ex quattuor substantialibus amittunt. hoc modo.

Secunda coniugatio.

Indicatiuo modo. tempore preterito. כִּלְכֵּל sustētauit. m. כִּלְכְּלָה sustentauit. f. כִּלְכַּלְתָּ sustentasti. m. כִּלְכַּלְתְּ sustentasti. f. כִּלְכַּלְתִּי sustentaui. m. & f. Plurali. כִּלְכְּלוּ sustentauerunt. m. & f. כִּלְכַּלְתֶּם sustentastis. m. כִּלְכַּלְתֶּן sustentastis. f. כִּלְכַּלְנוּ sustentauimus. m. & f. Presens explicatur ad hunc modum. מְכַלְכֵּל qui sustentat מְכַלְכֶּלֶת vel מְכַלְכְּלָה que sustētat מְכַלְכְּלִים qui sustentant מְכַלְכְּלוֹת que sustentant. Quando littera substantialis vltima est ain siue heth subiicitur illis pathā in singulari ad hunc modum. מְשִׁעְשֵׁעַ idest qui delectatur. Futurum explicatur ad hunc modum אֲכַלְכֵּל vel אֲכַלְכֶּלָה Sustentabo. m. & f. תְּכַלְכֵּל sustentabis. m. תְּכַלְכְּלִי sustentabis. f. יְכַלְכֵּל sustentabit. m. תְּכַלְכֵּל sustentabit. f. Plurali. נְכַלְכֵּל vel נְכַלְכֶּלָה sustentabimus. m. & f. תְּכַלְכְּלוּ sustentabitis. m. תְּכַלְכֵּלְנָה sustentabitis. f. יְכַלְכְּלוּ sustentabunt. m. תְּכַלְכֵּלְנָה sustentabūt. f. Quando vero littera substātialis vltima est ain siue heth: littera sbālis tertia subscribitur p camez siue patha. sic אַשְׁעַשֵּׁעַ. idest delectabor. m. vel f. Imperatiuus explicatur ad hunc modum. כַּלְכֵּל sustenta. m. כַּלְכְּלִי sustenta. f. כַּלְכְּלוּ Sustentate. m. כַּלְכֵּלְנָה Sustentate. f. Infinitiuus autem ad hunc modum. כַּלְכֵּל Sustentare. Hec verba duplicata in voce passiua possunt inflecti per prefatam secundam coniugationem: littera substantiali prima prolata cum camez qui vertitur in holem siue cum furec: nulla ex quattuor substantialibus litteris exclusa. hoc modo. Indicatiuo modo tempore preteriti. שֻׁעְשַׁע vel שֹׁעְשַׁע delectatus fuit שֻׁעְשָׁעָה delectata fuit. שֻׁעְשַׁעְתָּ delectatus fuisti שֻׁעְשַׁעְתְּ delectata fuisti. שֻׁעְשַׁעְתִּי delectatus vel delectata fui. Presens autem explicatur hoc modo. מְשֹׁעְשֵׁעַ qui delectatur מְשֹׁעְשַׁעַת vel מְשֹׁעְשֵׁעָה que delectatur מְשֹׁעְשְׁעִים qui delectantur מְשֹׁעְשָׁעוֹת que delectantur. Futurum vero ad hunc modum. אֲשֹׁעְשֵׁעַ Delectabor. m. & f. תְּשֹׁעְשֵׁעַ delectaberis. m. תְּשֹׁעְשְׁעִי delectaberis. f. יְשֹׁעְשֵׁעַ bitur. m. תְּשֹׁעְשֵׁעַ Delectabitur. f. Imperatiuum non habet. Infinitiuus hoc modo. שַׁעְשֵׁעַ delectari.

Aduertendum quod in explicanda coniugatione vsi sumus in compendium. m. littera pro masculino. & f. pro feminino: & hoc tam in nominibus q̄ in pronominibus & verbis.

Vnt preterea verba habentia quinque litteras substantiales: quarum quattuor vltime sunt duplicate ad formā supradictorū verborum.sic. הַמְפַכֵּף .i. peruertit. סְחַרְחַר circuiuit. Que quidem verba inflecti possunt per primam conjugationem verborum perfectorū: nulla ex quinq; litteris substantialibus excluſa. Notandum quoq; est: quod hoc verbum הִסְרִיחַ idest incaluit incaluisti: declinatur per vocem passiuam secunde coniugationis: nulla ex quinq; litteris substantialibus excluſa. Notandum preterea quod littere geminatio in verbo atq; etiam in nomine fit ad maiorem dictionis illius expressionem. Atq; in hunc modum explicate sunt verborum tam perfectorum quam imperfectorum coniugatiões. Defectiuorum quoq; hoc est illorum que in processu coniugationis amittunt ex tribus litteris substantialibus vnam aut duas. Illorum etiam que habent quattuor aut quique litteras substantiales. Animaduertendum est quoq; quod verba defectiua hoc est quibus aliqua ex substantialibus litteris deficit: siue etiam habentia vltra tres litteras substantiales: non inueniuntur in sacra scriptura iuxta formam omnium quattuor coniugationum que superius posite sunt: neq; in omnibus modis. temporibus & personis: atq; idcirco in quibusdam illorum non ponitur forma omnium quattuor coniugationum verborum perfectorum: nisi ille tantum in quibus talia verba possunt repiri.

De compositione verborum cum pronominibus.

Erba componuntur cum pronominibus: atq; ita componuntur vt ex vtrisq; confletur vna dictio. Et quemadmodum nomina componūtur cum pronominibus deriuatiuis: ita pronomina primitiua cum verbis actiuis transitiuis: sed non cum passiuis. & componuntur hec pronomina cum verbis omnium quattuor coniugationum actiue vocis verborum perfectorum & imperfectorum. Plerumq; etiā cōponuntur verba huiusmodi cum accusatiuis horum pronomīn. ego. tu. ille. ipse, is. nos. vos. illi ipsi. ii. In feminina quoq; terminatione. Et est animaduertendum quod in preterito indicatiui modi tertia persona numeri & generis vtriusq; variatur decem modis: non connumerata eiusdem persone duplici terminatione nisi pro simplici. Secunda vero persona habet sex terminationes varias. Prima vero habet octo: quemadmodum liquet in hoc verbo. פָּקַד idest visitauit: quod est verbum tertie persone generis masculini numeri singularis indicatiui modi actiue vocis: cuius sunt variationes decem. In quibus cassamez littere substantialis prime vertitur in seba. hoc modo. פָּקַד Visitauit. m. פָּקְדָה visitauit me. m. vel. f. פָּקַדְתָּ visitauit te. m. פָּקַדְתְּ visitauit te. f. פָּקַד vel פָּקְדָה visitauit illum פָּקְדָה visitauit illam. Plurali. פָּקְדוּ Visitauit nos. m. & f. פְּקַדְתֶּם visitauit vos. m. פְּקַדְתֶּן visitauit vos. F. פָּקְדוּ visitauit illos פָּקְדוּ visitauit illas. Tertia quoq; persona feminini singularis que est פָּקְדָה idest visitauit. F. decem habet diuersitates sic. פָּקְדַתְנִי visitauit me. m. & f. פָּקַדְתָּ visitauit te. m. פָּקְדָתְ visitauit te. f. פָּקְדָהוּ vel פָּקְדָתְהוּ visitauit illum פָּקְדָתָה vel פָּקְדָתְהָ visitauit illam. Plurali. פָּקְדוּנוּ visitauit nos. m. & f. פְּקַדְתֶּם visitauit vos. m. פְּקַדְתֶּן visitauit vos. f. פָּקְדוּם vel פָּקְדוּ visitauit illos פָּקְדָן visitauit illas. Secunda quoq; verbi persona pronominis singularis que est פָּקַדְתָּ idest visitasti: sex habet terminationes. vt פָּקַדְתִּינִי visitasti me. m. & f. פָּקַדְתָּהוּ visitasti illum פָּקַדְתְּהָ visitasti illam. Plurali. פְּקַדְתָּנוּ visitasti nos. m. & F. פְּקַדְתִּים visitasti illos פְּקַדְתִּין visitasti illas. Prima persona masculini uel feminini generis: numeri singularis: que est פָּקַדְתִּי octo habet uarias terminationes sic. פָּקַדְתִּיךָ visitaui te. m. פָּקַדְתִּיךְ visitaui te. f. פָּקַדְתִּיהוּ uel פָּקַדְתִּיהָ visitaui illum פָּקַדְתִּיהָ visitaui illam. Plurali. פָּקַדְתִּינוּ visitaui uos. m. פָּקַדְתִּיכֶם visitaui uos. f. פָּקַדְתִּין visitaui illos פָּקַדְתִּין visitaui illas. Et in huiusmodi uerbo פָּקַדְתִּיהוּ aliquando littera substantialis media scribitur cum hiric loco patha. ut Iud. 15. וְלֹא שְׁאֵלְתִּיהוּ idest & nō interrogaui eū. Sunt qui in predicto uerbo addant aliam differentiam: que est: פָּקַדְתִּינִי idest uisitaui me. Tertia persona masculini uel feminini pluralis preteriti indicatiui modi que est פָּקְדוּ .i. uisitauerunt habet uarietates decem: ad hūc modum sequentem. פָּקְדוּנִי uisitauerunt me. m. & f. פָּקַדְתָּ uisitauerunt te. m. פָּקַדְתְּ uisitauerunt te. f. פָּקְדוּהוּ uisitauerunt illū פָּקְדוּהָ uisitauerunt illam. Plurali. פָּקְדוּנוּ uisitauerunt nos. m. & f. פְּקַדְתֶּם uisitauerunt uos. m. פְּקַדְתֶּן uisitauerūt uos. f. פָּקְדוּם uisitauerunt illos פָּקְדוּן uisitauerunt illas. Secunda psona masculini preteriti indicatiui modi que est פְּקַדְתֶּם idest uisita uistis: habet uarietates sex: in quibus mem ultima uertitur in uau: ad modum sequentem. פְּקַדְתּוּנִי uisitastis me. m. & f. פְּקַדְתּוּהוּ uisitastis illum פְּקַדְתּוּהָ uisitastis illam. Plurali. פְּקַדְתּוּנִי Visitastis nos. m. & f. פְּקַדְתּוּם Visitastis illos פְּקַדְתּוּן uisitastis illas. Hoc preteritum. פְּקַדְתֶּן idest uisitastis femininum: habet eadem diuersitates de quibus supra dictum ē. Prima persona masculini vel feminini pluralis que ē. פָּקַדְנוּ idest visitauimus masculini vel feminini generis: habet differentias octo. hoc mō. פָּקַדְנוֹךָ visitauim? te. m. פָּקַדְנוֹךְ. m? te. f. פָּקַדְנֻהוּ visitauimus illum פָּקַדְנָהּ visitauimus illam. Plurali. פָּקַדְנוּם visitauim? vos. m. פָּקַדְנוֹכֶן. visitauim? uos. f. פָּקַדְנוּם visitauimus illos פָּקַדְנוּן visitauimus illas.

De participii varietatibus.

Articipium presentis actiue vocis cuiuscumq; generis aut numeri per quod circumloquimur presens indicatiui modi decem habet differētias. vt in hoc participio פּוֹקֵד hoc est qui visitat. ad hunc modum. פּוֹקְדִי vel פּוֹקְדָנִי qui visitat me. m. & f. פּוֹקֵדְךָ qui visitat te. m. פּוֹקֶדֶת qui visitat te. F. פּוֹקְדוֹ vel פּוֹקְדֵהוּ qui uisitat illum פּוֹקְדָהּ q uisitat illā. Plur. פּוֹקְדֵנוּ q uisitat nos. m. & f. פּוֹקֵדְכֶם qui uisitat uos. m. פּוֹקֶדֶת qui uisitat uos. f. פּוֹקְדָם uel פּוֹקְדֵהֶם qui uisitat illos פּוֹקְדָן uel פּוֹקְדֵהֶן qui visitat illas. In fine uero clausule in hmōi uerbo ī fa substātialis ultima scribitur cū cegol & accētu ī eadē. ut Psal. 119. יְהוָה שֹׁמְרֶךָ idest dominus custodit te. Quando uero littera substantialis ultima est aliqua harum quattuor אהחע tunc littera substantialis media scribitur cum cere hoc modo. שׁוֹלֵחַ idest qui mittit te. nonnunquam venit etiam cum patha. vt Esaie. 43. כֹּה אָמַר יְהוָה בֹּרַאֲךָ idest hec dicit dominus creans te. Participium vero prefētis feminini singularis quod est. פּוֹקֶדֶת idest que visitat decem habet differentias: ad hunc modum. פּוֹקַדְתִּי que visitat me. m. & f. פּוֹקֵדְתְּ que uisitat te. m. פּוֹקֶדֶתְ que visitat te. f. פּוֹקְדוֹ que visita illum פּוֹקְדָתוֹ q visitat illam. Plurali. פּוֹקְדוֹנוּ que visitat nos. m. & f. פּוֹקְדֵכֶם que visitat uos. m. פּוֹקְדֵכֶן que visitat uos. f. פּוֹקְדָם que visitat illos פּוֹקְדָן que visitat illas. Et notandum quod in hoc participio quod definit ī tau. idest פּוֹקֶדֶת fiūt predicte uarietates: sed non in participio quod definit in he. quod fit pronunciationis leuioris ratione.

Participium presentis generis masculini pluralis quod est. פּוֹקְדִים idest qui visitant. habet differentias decem sic. פּוֹקְדַי q visitant me. m. & f. פּוֹקְדֶיךָ qui visitant te. m. פּוֹקְדַיִךְ qui visitant te. f. פּוֹקְדָיו qui visitant illum פּוֹקְדֶיהָ qui visitant illam. Plurali. פּוֹקְדֵינוּ qui visitant nos. m. & f. פּוֹקְדֵיכֶם qui visitāt uos. m. פּוֹקְדֵיכֶן qui visitant uos. f. פּוֹקְדֵיהֶם qui visitant illos. פּוֹקְדֵיהֶן qui visitant illas. Idem participium presentis generis feminini pluralis quod est פּוֹקְדוֹת idest que visitant: decem quoq; differentias habet. ad hunc modum. פּוֹקְדוֹתַי que visitant me. m. & f. פּוֹקְדוֹתַיִךְ que visitant te. m. פּוֹקְדוֹתַיִךְ que visitant te. f. פּוֹקְדוֹתֶיהָ que visitāt illum פּוֹקְדוֹתֶיהָ que visitant illam. Plurali. פּוֹקְדוֹתֵינוּ que visitant nos. m. & F. פּוֹקְדוֹתֵיכֶם que visitant vos. m. פּוֹקְדוֹתֵיכֶן que visitant vos. F. פּוֹקְדוֹתֵיהֶם que visitant illos פּוֹקְדוֹתֵיהֶן que visitant illas.

De futuri varietatibus.

Vturum indicatiui modi easdem habet differentias: quas in preterito diximus: hoc est quod prime persone cuiuscumq; generis & numeri habent octo varietates non connumeratis que ponuntur in eadem persona duobus aut tribus modis: aut amplius. Quodq; secunde persone habent varietates sex. atq; rursus tertie persone varietates decem. Quod vero prime & secunde persone pauciores habent differentias quam tertie: ratio est quoniā raro fit reciprocatio prime persone ad primam. aut secunde ad secundam. Neq; enim dicimus visitauī me aut visitauimus nos: per vnum verbum compositum cum pronomine modo predicto: sed per verbum passiuum quarte coniugationis. vt הִתְגַּדַּלְתִּי idest magnificatus sum. הִתְגַּדַּלְנוּ idest magnificati sumus. In secunda quoq; persona non dicimus visitasti te. visitastis vos. per vnū verbum compositum cum pronomine modo predicto: sed p verbum passiuum quarte coniugationis. vt הִתְחַזַּקְתָּ idest confortatus es. vel confortasti te. Itaq; quod de preterito dictum est: idem & de futuro indicatiui & de imperatiuo dicendum est. Quamobrem in futuro non ponuntur nisi octo differētie prime persone singularis quod est. אֶפְקֹד idest visitabo: quia per varietates seu terminationes illius persone possunt formari varietates secunde vtriusq; numeri.

אֶפְקְדֶךָ Visitabo te. m. אֶפְקְדֵךְ visitabo te. F. אֶפְקְדוֹ vel אֶפְקְדֵהוּ siue אֶפְקְדֶנּוּ visitabo illū אֶפְקְדָהּ visitabo illam. Plurali. אֶפְקְדֵנוּ Visitabo vos. m. אֶפְקְדֶכֶן Visitabo vos. f. אֶפְקְדֵם vel אֶפְקְדֵמוֹ visitabo illos אֶפְקְדֵן visitabo illas.

In fine vero clausule variatio prima fecūde psone singularis bet litterā substantialem vltimā subscriptam cum cegol: accentu in eadem. hoc modo. אֶפְקֹדֵךְ. Illud quoq; hoc in loco est animaduertendum: quod nun tertiarum personarum siue sit masculini siue feminini generis semper scribitur cum dagues: vt supradictum est: & sine dagues in primis personis. vt תִּפְקְדֵנִי idest visitabis nos.

De imperatiui varietatibus.

Mperatiui modi secunda persona vtriusq; numeri & generis sex habet variationes hoc modo. פְּקֹד idest visita. qui est imperatiuus, secunde persone generis masculini singularis. qui uariatur sic.

פָּקְדָה Visita illum פָּקְדֵהוּ uel פָּקְדֵנִי Visita me. m. & f. פָּקְדִי uel פָּקְדֵנִי Visita illam. Plurali. פָּקְדֵנוּ Visita nos. m. & f. פָּקְדֵם uel פָּקְדֵמוֹ Visita illos פָּקְדֵן Visita illas. Et notandum quod uariatiões imperatiui excunt ad proportionem particule huius פְּעַל: cuius littera substantialis prima scribitur in compositione cum hateph camez qui profertur quasi holem. Sed imperatiui qui inflectuntur ad proportionem huius particule פְּעַל littera substantialis illorum prima scribitur cum seba. vt. 1. Reg. 16. קוּם idest surge & unge illum. Imperatiuus quoq; secunde persone feminini singularis variationes habet sex hoc modo. פְּקִי visita me. m. & f. פָּקְדִי visita illū פָּקְדֵיהוּ visita illā פָּקְדִי visita illam. Plurali. פָּקְדֵינוּ visita nos. m. & f. פִּקְדוּם visita illos פִּקְדֵן visita illas. Imperatiui eiusdem secunda psona masculini pluralis que est פִּקְדוּ idest visitate. sex habet variatiões sic פָּקְדוּנִי visitate me. m. & f. פִּקְדוּהוּ visitate illum פִּקְדוּהָ visitate illam. Plurali. פִּקְדוּנוּ visitate nos. m. & f. פִּקְדוּם visitate illos פִּקְדוּן visitate illas. Secunda vero persona īperatiui feminini pluralis que est. פִּקְדְנָה eadem habet diuersitates.

De infinitiui varietatibus.

Nfinitiuus vocis actiue vt פָּקֹד vel פָּקוֹד idest visitare decem habet differentias. quarum sex sunt eedem cū imperatiuo secunde persone masculini singularis: de quibus est dictum superius. in quibus camez siue seba littere substantialis prime vertitur in hateph camez. Differentie vero q̄ adduntur in infinitiuo sunt secunde persone singularis & pluralis. & vna item persone singularis: que differt ab ea que ē imperatiui. vt פָּקְדֵךְ Visitare me. m. & f. פָּקְדֵךְ vel פָּקְדֶךָ visitare te. m. פָּקְדֵךְ Visitare te. f. Plurali. פָּקְדָם vel פָּקְדֵכֶם visitare vos. m. פָּקְדֵכֶן Visitare vos. F. Et nonnūquam hateph camez littere substātialis prime vertitur in furec. vt Leui. 23. וּבְקֻצְרְכֶם & in metere vestrum: idest quando messuerītis. Verba tamē vocis passiue non habent supra memoratas differentias vocis actiue: quia non possunt componi cum pronominibus: possūt tamen componi participia vocis passiue. cuiusmodi sunt hec. פָּקוּד Visitatus פְּקוּדָה Visitata פְּקוּדִים Visitati פְּקוּדוֹת Visitate. Que quidem participia componuntur cum pronominibus: habentq; decem differentias sicut & nomina cum pronominibus: de quibus est dictum in superioribus: veniūntq; cum eisdē litteris quibus denotatur numerus. genus. & persona. hoc modo. Participium passiue masculini singularis. פָּקוּד Visitatus. פְּקוּדִי Visitatus meus. m. & f. פְּקוּדְךָ Visitatus tuus. m. פְּקוּדֵךְ Visitatus tuus. F. פְּקוּדֵהוּ visitatus suus. m. פְּקוּדָהּ visitat? suus. f. Plurali. פְּקוּדֵנוּ Visitatus noster. m. & f. פְּקוּדְכֶם visitatus vester. m. פְּקוּדְכֶן visitatus vester. f. פְּקוּדֵם visitatus eorum. Participium vocis passiue feminini singularis visitat? earum. Participium vocis passiue feminini singularis cuiusmodi est. פְּקוּדָה vertit he vltimam in tau: sicut est dictum cum de compositione nominum cum pronominibus diceba=tur. in hunc modum sequentem. פְּקוּדָתִי visitata mea. m. & f. פְּקוּדָתְךָ visitata tua. m. פְּקוּדָתֵךְ visitata tua. f. פְּקוּדָתוֹ visitata ei? m. פְּקוּדָתָהּ visitata eius. f. Plurali. פְּקוּדָתֵנוּ visitata nostra. m. & f. פְּקוּדַתְכֶם visitata uestra. m. פְּקוּדַתְכֶן visitata uestra. f. פְּקוּדֵיהֶם visitata eorū. m. פְּקוּדָתָן uisitata earum. f. פְּקוּדִים qui visitantur פְּקוּדֵי uisitati mei. m. & f. פְּקוּדֶיךָ uisitati tui. m. פְּקוּדַיִךְ uisitati tui. f. פְּקוּדָיו uisitati ei? m. פְּקוּדֶיהָ uisitati ei? f. Plurale ratione pronominis. פְּקוּדֵינוּ uisitati nostri. m. & f. פְּקוּדֵיכֶם uisitati uestri. m. פְּקוּדֵיכֶן uisitati uestri. f. פְּקוּדֵיהֶם uisitati corum פְּקוּדֵיהֶן uisitati carum. Participium passiuum feminini pluralis. פְּקוּדוֹת uisitate פְּקוּדוֹתַי uisitate mee. m. & f. פְּקוּדוֹתֶיךָ uisitate tue. m. פְּקוּדוֹתַיִךְ uisitate tue. f. פְּקוּדוֹתֶיהָ uisitate eius. m. פְּקוּדוֹתֶיהָ uisitate eius. f. Plurale ratione pronominis. פְּקוּדוֹתֵינוּ uisitate nostre. m. & f. פְּקוּדוֹתֵיכֶם uisitate uestre. m. פְּקוּדוֹתֵיכֶן uisitate uestre. f. פְּקוּדוֹתֵיהֶם uisitate eorum פְּקוּדוֹתֵיהֶן uisitate earum. Et in hunc modum prime coniugationis actiue uocis inflectuntur aliarum coniugationū uerba tam perfecta quam imperfecta. regularia & irregularia. & in his uarietatibus supra memoratis quemadmodum dictum est in preterito prime coniugationis cāmez littere substantialis prime uertitur in seba ut פָּקַד idest uisitauit פָּקְדֵנִי idest uisitauit me. Sed in secunda & tertia coniugatione apex littere substantialis prime non mutatur. Nam in secunda coniugatione hiric littere substantialis prime manet in declinatione hoc modo פִּקֵּד idest uisitauit. פִּקְּדוּ idest uisitauit illū. In tertia quoq; coniugatione non mutatur hiric qui subiicitur he littere addite hoc modo. הִפְקִיד idest fecit uisitare הִפְקִידוּ idest fecit uisitare illum. Aliquando tamen hiric uertitur in cegol. ut. 1. Reg. 25. לֹא idest nunquam confundere eos fecimus. Atq; ad hunc modum explicita est uerborum inflexio p uoces. modos. tempora. numeros & personas tam simplicium quam compositorum. regularium & irregularium. Reliquum est ut de partibus orationis que dicuntur syncategorematice differamus.

De dictionibus consignificatiuis.

Vemadmodū iam supra dictū est octo sunt partes orationis: quarum duo sunt gña: qñ altere principaliter & per se signant: quare possunt appellari significatiue posſuntq; inflecti: puta nomē & pronomen per casus: verbum per modos & tempora: participium per vtraq;. Altere sunt partes orationis: que non significant per se: sed cum partibus quibus iunguntur: atq; idcirco dicte sunt consignificatiue: neq; declinantur. Cuiusmodi est prepositio: que preponitur nomini & pronomini. Aduerbiū quod additur verbo ad determinandā in illo qualitatē actiōis. vt bene legit. male legit: vnde a grāmaticis adiectiuum verbi dicitur. Aliquādo etiam determinat nomen & participium. vt est valde bonus. valde doctus. Interiectionem greci non faciunt partem orationis per se: annumerant tñ illam aduerbio. latini ab aduerbio illam distingūt. Cōiunctio est que dictiōes eiusdē gñis cōiungit. vt deus & dominus. creat & sustentat me & te. iuste & misericorditer. Ecce quomodo. &. particula coniunxit duo nomina. duo verba. duo pronomina. duo aduerbia. Sed aduertendum quod harū partiū indeclinabiliū duo sunt gña. quedā nāq; sunt que nūquā reperiuntur nisi in cōpositione: quedā que reperiuntur etiam separate. Que non reperiuntur nisi in cōpositione: plerūq; sunt ppositiones & cōiūctiones. sic eñ cōponuntur siue adherent ptibus quibus ꝓponuntur aut quas. cōiungūt: vt efficiātur cū illis vnū corpus. vnde & apud grecos & latinos nō hñt accentū p se: sed accentū particule insequētis. Cōponuntur itaq; particule huiusmodi cū nomē aut cū verbo atq; etiā eū aliis partibus orationis. & cōstant ex vna tñ littera ex accidētalibus preposita aut postposita dictioni cui adherent. ex quo datur intelligi quod separata nihil significat: quia in hebreo sermone nulla dictio significatiua scribitur nisi aut duabus aut pluribus litteris. Et antequam de predictis particulis differamus est aduertendum id quod supra dictū est quod ex duabus & viginti litteris que sūt in vsu apud hebreos: vndecim vocantur substantiales: quia sūt de substātia dictionis in qua veniunt: & per quas ostenditur illius dictionis significatio: neq; ad alios vsus deseruiunt. & sūt he. Sunt alie vndecim accidentales he que sequuntur. que nihilominus aliquando possunt esse substantiales: quemadmodum superiores. He dicuntur accidentales quia adduntur in principio aut in fine dictionū ad designandos in nomine aut pronomine casus. aut in verbo voces modos tpa numeros & personas. & ex his accidentalibus litteris quēdam ponuntur loco articulorum siue prepositionū & quedā ponūtur tantū ornatus causa. Que vero ponuntur ꝓpositionum siue articulorū loco sunt he. quattuor. quarum quelibet deseruit suo casui. beth namq; ponitur pro in ꝓpositione. & iungitur pronomini sic. בִּי in me. m. &. f. בְּךָ in te. m. בָּךְ In te. f. בּוֹ in illo בָּהּ in illa. Plurali. בָּנוּ in nobis. m. & f. בָּכֶם in vobis. m. בָּכֶן in vobis. f. בָּהֶם vel בָּם in illis. m. בָּהֶן vel בָּהֵנָּה in illis. F. Quomodo beth quoq; noībus ꝓponatur suo in loco dictum est in declinatione nominum. He littera vt in superioribus sepe repetitum est ponitur ad designandos casus loco articuli. Animaduertendum est preterea quod he addita in principio nominis subiecto patha vel camez tres habet vsus. primum interrogandi. vt Exo. 2. הַאֵלֵךְ וְכֹאתִי לָךְ idest si ibo & vocabo tibi. vocatur autem hebraice. הֵא הַשְׁאֵלָה .i. he interrogationis. alterū cū venit per admirationis modum. vt Geñ. 18. הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט .i. nunquid iudex oīs terre non faciet iudicium. & vocatur hebraice הֵא הַתְּימָהָ idest he admirationis. Tertiū relationis. vt Geñ. 46. יַעֲקֹב בֵּיתָה כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית .i. oīs anima de domo iacob: que venit. Et quando he venit alioquin ex his tribus modis immo alio quouis modo cū cegol: dictio cui iungitur incipit a camez siue patha. vt Numeri. 11. הֲאָנֹכִי הֲרִיתִי .i. si ego concepi. Caph vero quando ꝓponitur nobis aut verbis aut participiis designat cū prepositionem: aut sicut siue quemadmodū coniunctiones. vt כְּ כִּ Sin vero quando preponitur nomini aut verbo aut participio designat relationem: sicut dictum est in suo loco vbi de relatiuis agebatur. Sed in quos vsus he accidentales littere adhiberi soleant: copiosius in vocabulario sub vnaquaq; littera per se agetur. Littere vero que ponuntur in fine noīm ad designādū pronomina cū quibus cōponūtur: iam in suo loco posite sunt. Sex vero littere que sequuntur: יִתְמָהוּ qñ ponūtur in fine verbi cuiuscumque cōiugationis: veniunt ad designandū psonas aut genus. Quod si preponantur he quattuor littere אִיתֵן designatur futurū indicatiui: vt dictum est superius. Littere vero q̄ veniunt in dictione ornatus causa siue ad designandum nomē verbale in hac dictione comprehenduntur הָאֲמַתְּיִ. Quattuor preterea littere que sequuntur אֶלְבָּשׁ qñ ponūtur in principio dictionū possunt esse accidentales vel substantiales: sed in fine dictionum sp sunt substantiales. Septem vero littere que sequūtur: possunt esse accidētales siue ponantur in principio siue in fine. תְּכָן הָיוֹם

De consignificatiuis separatis. & primo de prepositione.

Artes vero orationis que reperiuntur separate: neq; cōponuntur cū noībus neq; cū verbis sunt in duplici differentia: qñ alie variātur cū cōponuntur cū ꝓnomine alie tñ immutabiles sunt. Igitur prepones sic disponūtur. בְּמוֹ in. אֶל ad. in. אֶצֶל prope. iuxta. circa. secus. אֵת cū. ad. אַחַר post postea. בַּעֲבוּר propter. per. ob. לְבַעֲבוּר propterea. חוּץ foris: extra. preter. לִפְנֵי secūdum. לִפְנֵי corā. ante. לְבַד solū. tm. seorsū. preter. מִלְּבַד preter quam. excepto. נֶגֶד cōtra. e regione. נֹכַח coram. contra. סָבִיב circum. in circuitu. עֲבֵר trans. עַל super. iuxta propter. contra. עִם cum. עַד donec. vsq; בְּעַד per. pro. קִרְבוֹת ꝓpe longe. תּוֹךְ inter. בְּתוֹךְ intra. תַּחַת sub. subter. He prepositiones variantur in fine ad designandum personas & numeros pronominū cū quibus componuntur. quarū alique in prima persona singulari non desinunt in י sicut in pronomine sed in אַי. & sunt he. אֶלְאַחַר לְפָנַי עַל עַל תַּחַת Nā in prima persona veniunt ad hunc modū. אֵלַי idest ad me. לְפָנַי corā me. עֲדַי vsq; ad me. אַחֲרַי post me. עָלַי super me. מִתַּחְתַּי sub me. In secundis & tertiis personis vtriusq; numeri terminationes pronominum sunt he q̄ sequūtur. אֵלֶיךָ לְפָנֶיךָ ad te. m. f. לְפָנֶיךָ coram te. m. f. עָלֶיךָ super te. m. f. Et sic de reliquis. & omnes dictiones superius dicte variantur. preter quam que sequuntur. לִפְנֵי secundum. חוּץ extra. preter. foris. מִלְּמַעְלָה desuper מַעְלָה supra. עֲבֵר trās. עֲבָרָה idest infra. que iungūtur ꝓnominibus postposita hac dictione מִן. hoc modo חוּץ מִמֶּנִּי idest preter me. חוּץ מִמֶּךָּ preter te. & ad hunc modum cum aliis pronominibus. Dictiones indeclinabiles que non cōponūtur nec variantur sunt aduerbia & coniunctiones cum interiectionibus.

De aduerbio.

Inter aduerbii accidentia est significatio. Sunt itaq; aduerbiorum significationes complures. Temporis. אָז tunc. עַתָּה nūc. מָחָר cras. אֶתְמוֹל heri. תְּמוֹל idem. שִׁלְשׁוֹם triduo. תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם .i. nudiustertius. אֶמֶשׁ heri. עֶרֶב vesperi. בֹּקֶר mane. כְּבָר iā. Loci. שָׁם Ibi siue illic. שָׁמָּה ibi siue illic. מִשָּׁם illinc. פֹּה hic. מִפֹּה hinc. מִזֶּה isthinc. מִתַּחַת inferius. מִמַּעַל superius. בְּכָל מָקוֹם vbiq;.

Interrogandi. אַיֵּה vbi. hoc aduerbium אַיֵּה variatur qñ cōponitur cum pronomine. אַי vbi. vnde אַי מִזֶּה vnde. לְאַיִן quo vel qua. אֵיךְ quomodo. אֵיכָה quomodo. מָה quid. מָתַי quādo. אָנָּא vbi. quo. אֵיפֹה vbi. לָמָּה quare. Negandi. בַּלְתִּי excepto. nisi. זוּלָתִי nisi. preter. בִּלְעֲדֵי nisi. preter. & hec tria aduerbia variantur: que vero sequuntur non variantur. אַיִן nō. ne. non. לֹא non. בַּל ne. non. בָּלִי absq; ne. non. אֶפֶס sed. לוּלֵי nisi.

Affirmandi. כֵּן ita. vtiq;. כֵּן הוּא ita est. כֹּה sic. כָּכָה sic. כְּמוֹ sicut tanquam. Demonstrandi. הֵן ecce. en. הִנֵּה ecce. quod aduerbium cum in he desinat variatur. Rogandi siue optandi. נָא אָנָּא obsecro. מִי יִתֵּן quis dabit vtinam. לוּ vtinam. אֲחָלַי idem. בִּי אֲדֹנָי obsecro domine mi. Qualitatis. vt. טוֹב bene. יָשָׁר recte. רַע male. רָע. רָע pessime. אֱמֶת vere. אָכֵן certe. Quantitatis. vt כַּמָּה quantū. רַב multum. מְעַט parum. minus. מְזֹעָר parum. מְזֹעָר parum. Dubitandi. אוּלַי forte. forsitan. Congregandi. יַחַד pariter. simul. יַחַד idem. כְּאֶחָד idem. Diuidendi. בֵּין inter. quod aduerbium variatur. Iungendi. גַּם etiam. quoq;. אַף etiam. quanto magis. quod aduerbium non variatur. Iurandi. vt חֵי נַפְשִׁי per vitam anime mee. חֵי נַפְשְׁךָ per vitam anime tue. Diminuendi. vt מְעַט paulatim. paulisper. לְאַט paulatim. Augendi. vt מְאֹד multū valde. יוֹתֵר magis. מְאֹד מְאֹד nimis.

De interiectione.

Interiectio quam a grecis diximus vocari aduerbii certam significationē. has habet particulas. הָאַח euge. הָאַח vah. אֲבוֹי ve. אֲהָהּ heu. אֲלַי ve. הוֹי ve. אוֹי ve. אִי ve. הוֹי ve. & hec vltima interiectio aliquando est aduerbium vocandi sicut o apud latinos.

De coniunctione.

Coniunctionum quoq; sicut & aduerbiorum diuerse sunt significationes: sed frequentior est copulatiua que imprimis est que per vau scribitur: componiturq; cū dictione quam coniungit. vt וַיְדַבֵּר idest & locutus est: & potest venire cum quocumq; alio apice preter quam cum holem. Quod si componatur cum dictiōe incipienti a littera subiecto seba tunc vau scribitur cum furec. sicut וּמֵעַט idest. & parū. atq; vt supra dictum est vau nunquam venit nisi in compositione. Aliquando hec coniunctio reperitur pro disiunctiua vel: siue: aut. vt Exo. 21. וַאֲשֶׁר יַכֶּה אָבִיו וְאִמּוֹ idest qui percusserit patrem & matrem: quo in loco manifestum est & poni pro vel. Aliquando hec coniunctio ponitur pro cum siue quando. Nonnūquā est ad faciendam comparationem: que varietates non possunt dignosci nisi ex contextu orationis. Sunt alie coniunctiones q̄ reperiuntur separate sicut que sequuntur כִּי quia. quod. quoniam. כַּאֲשֶׁר quod. sicut. quatenus. כֵּן quidē. vtiq;. וְגַם & quidem. לָכֵן propterea. אוֹ aut. vel. seu. אַךְ sed. tamen. רַק sed. אֲבָל sed. verumtamen. הֲלֹא nonne. nunquid non. & aduersatiua אַף כִּי idest quamuis. vide etiam de significatione predictarum dictionum indeclinabilium in vocabulario de vnaquaq; in suo loco per ordinem alphabeti.

De modo inueniendi sores idest radicem siue primitiuum cuiusq; dictionis hebraice.

Ostq; in superiori tractatu grammatice hebraice diseruimus de modo legēdi & de partibus orationis tam declinabilibus q̄ indeclinabilib⁹. restat nūc tractare de modo cognoscendi radicem siue primitiuum vnde alie dictiones deriuatiue habēt originem. vt primitiuo inuento recurratur ad vocabularium hebraicū quod procedit per ordinem alphabeti hebraici: in quo ponuntur primitiua omniū dictionū que in veteri testamento continentur: & significationes earum. & in quolibet primitiuo ponuntur etiam dictiones deriuatiue que ab eo procedunt. Et quia in verbo est maior difficultas cognoscendi originem: & vtrum sit primitiuū an deriuatiuum. quoniam non solum ab eo deriuantur alia verba & participia sed & nomina & alie partes orationis: ideo primo de illius origine agendum erit: deinde de nomine & aliis dictionibus. & ideo circa primitiuū verbi primo est aduertendum: q̄ primitiuum quod apud hebreos dicitur שֹׁרֶשׁ sores. i. radix cuiuscunq; verbi vel participii & omnium dictionū que ab eo deriuātur sunt littere que constituunt tertiam personā singularē prime vel secunde coniugationis actiue vocis indicatiui modi tēporis preteriti: vel infinitiuū eiusdem vocis. Que cōiter sunt tres littere & nonnūq̄ quattuor vel quinq;: sed hoc rarissime. exēpli gra. פָּקַד .i. visitauit deriuātur oīa verba quattuor coniugationū que continent predictas tres litteras: & etiā omnia nomina & alie partes orationis que a predicto verbo deriuātur. sicut apud latinos Amo est primitiuū ceterarum personarū & modorum & temporū & omniū aliarū dictionum que ab eo deriuantur Et sunt alie dictiones que a verbis non deriuātur: quarum primitiua aliquando cōtinēt plus vel minus q̄ tres littere. Et quia apud hebreos multe littere preponuntur vel postponuntur ip sis primitiuis in compositione: ideo oportet dare aliquas regulas: vt sciamus aliquo modo distinguere que littere sunt de substantia dictionis: & que littere non sunt de eius substantia. Circa quod sciendū q̄ ex viginti duabus litteris alphabeti hebraici vndecim sunt semper substantiales: que in quacunq; dictione venerint: sunt de substantia illius dictionis: & constituunt significatū & primitiuū eiusdem dictionis: & reiici nō possunt. sunt enim que sequūtur ג ד ז ח ט ס ע פ צ ק ר טוֹב סֵפֶר נָזַע צָרַק Que his quattuor dictionibus comprehēduntur. Ex quibus litteris due sunt duplices. f. פ. pe. & צ. sadic. alie vero vndecim que sequūtur pñt esse accidētales. f. א ב ה ו י כ ל מ נ ש ת ex quibus tres sunt duplices. f. caph. mem. nun. & comprehenduntur prediste vndecim littere his tribus dictionibus. אֶחְכַּנָּה שַׁלְיִלִי בֹּר. he enim vndecim littere vel quelibet earum possunt esse substantiales sicut alie vndecim supradicte: & possunt esse accidentales ad denotandum numerum vel personam aut casum vel cōiugationē. modos. tempora. prepositionem vel articulum aut pronomina affixa de quibus in grammatica dictū est. Et aliquando adduntur maiori ex parte nominibus causa ornatus: & aliquē earum ponuntur aliquādo loco vocalium. Que enim ponūtur in fine verborum ad denotandum numerum vel personam aut genus: sunt sex que sequuntur. הוימנת Que hac dictione comprehendūtur. יִתְמָהוּ Que vero preponuntur ad denotandum coniugationem vel vocem passiuam hac dictione comprehenduntur. תִּנָּה. Que autem preponuntur in futuro sunt quattuor: que hac dictione comprehenduntur. אִיתָן. Que ponūtur in fine nominum aut verborum ad denotanda pronomina que cum eis componuntur: sunt que sequuntur. ה ו י כ ר ם נ ן. Que in compositione ponuntur pro coniunctione vel articulis aut relatiuis vel prepositionibus sunt septem: que his duabus dictionibus continentur. הַשָּׁכֶל בָּם. Nam littera vau quando venit in principio dictionis: non est de substantia eiusdem dictionis: sed ponitur pro coniunctione. vt infra dicetur: & etiam in fine dictionis vau vel iod non possunt esse substantiales nisi in paucis admodum locis. Et ista littera. ה. he. ponitur aliquando in principio dictionis loco articuli: sicut in nostro vulgari dicitur. el. la. los. las. Et aliquando ponitur interrogatiue vel admiratiue: vt supra in grammatica dictum est.

Et ista littera. שׁ. Sin. ponitur aliquando pro hoc

relatiuo qui.que.quod.omnis generis & vtriusq; numeri. Et ista littera.ב.beth ponitur pro prepositione in.ל. lamed vero articulus est datiui casus vel genitiui:ponitur etiam aliqñ pro ad. Et ista littera.מ.mem ponitur loco prepositionis.a, vel ab de.ex. Littere vero que ponũtur aliqñ loco vocaliũ:sunt q̃tuor.s.אהוי. Et est notãdum quod iste quattuor littere אנלש Quando ponuntur in fine vel in medio dictionis semper fũt substantiales:alie vero septem que his duabus dictionibus cõprehenduntur תְּנִן הַיּוֹם possunt esse accidentales: sive ponantur in principio sive in fine dictionis. Littere vero que adduntur aliqñ dictiõibus causa ornatus:sunt sex:que hac dictione comprehenduntur.s.הָאֲמַרְתִּי Sunt preterea aliqua verba que in processu coniugationis aliquando amittunt unam litteram extribus substantialibus:aut duas.& hoc quattuor modis Primo quando amittunt primam litteram substantialem:secũdo quando amittunt mediam.tertio qñ amittunt vltimã.quarto quando amittunt primam &vltimam. Verba uero que amittunt primam litteram substantialem:sunt illa quorum prima littera substantialis est una ex his tribus.s. יָלַע ut יָדַע.i.sciuit לָקַח.i.accepit.נָגַשׁ.i.accessit.Et ista littera.ל.lamed tantũmõ amittitur in predicto verbo לָקַח lacach.s.in futuro & in imperatiuo & infinitiuo: vt supra dictum est. Que vero amittunt litteram mediam:sunt illa quorum littera substantialis media est uau uel iod. ut שׁוּב idest reuertere בִּין idest intelligere: quorum uerborum infinitiuus continet tres litteras substantiales. Que uero amittunt ultimam:sunt illa que desinunt in. ה .ut גָּלָה.i.reuelauit.uel illa quorum littera ultima duplicatur. ut רָבַב.i.multiplicauit:quoniam tunc una ex illis amittitur in discursu coniugationis. Que vero amittunt primam & vltimã: sunt illa quorum littera substantialis prima est.נ. & vltima est. ה.vel.נ.ut נָטָה.i.tetendit נָתַן.i.dedit. Et ut ea que supra dicta sunt manifesta fiant:ponamus exemplum in aliquibus uerbis & nominibus:ut possimus discernere que littere sunt substantiales ex eorum primitiuo:& que sunt accidentales. & que deficiunt. Esto exempli gratia hoc uerbum וְהִלְבִּישׁוֹהִי quod in hebreo est vnum verbum compositum:& significat:& fecerũt indui eum. In quo prima littera que est uau ponitur pro coniunctione. Et secunda littera que est he & quinta que est iod denotant uerbũ esse tertie coniugationis. Septima littera que est vau denotat tertiam personã pluralem. octaua & nona littera que sunt he & uau:denotant pronomen singulare tertie persone.s.eum uel illum:quod cõponitur cũ predicto uerbo. remanent igitur tres lẽ.s.ל בשׁ que in tertia pſona singulari indicatiui prime coniugationis faciunt לָבַשׁ.i.induit. qđ est primitiuum supradicti uerbi. Ponamus iterum exemplũ in uerbis defectiuis.& esto exempli gratia hoc uerbum יִתְּנֵנִי.i.dabit me in quo iod prima designat tertiam personam futuri: & nun & iod vltime constituunt pronomen prime persone.s.me:quod componitur cum predicto verbo.remanent itaq; due littere.s. ת. &.נ.& quia predictum verbum est nature verborum defectiuorum:que in processu coniugationis amittunt nun litteram substantialem primam: ideo addito nun predictis duabus litteris in principio fit נָתַן.i.dedit:quod est primitiuum supradicti verbi Ponamus exẽplum in vno nomine.s. תַּרְבּוּת.i. incrementum vel multiplicatio:in quo tau prima est ex litteris הָאֲמַרְתִּי.que aliquãdo addũtur in principio nominis:vt supra dictum est.tau vltima denotat genus femininum.vau vero ponitur loco.u.vocalis.remanent ergo due littere.ר. ב: cuius primitiuum est רָבָה siue רָבַב.i.multiplicauit. quia vt dictũ est ה.finalis primitiui & littera que duplicatur: aliquando amittitur in deriuatiuis. Ponatur iterum exemplum in alio uomine.s.בְּמִשְׁמַרְתֶּךָ.i.in custodia tua. cuius primitiuum est שָׁמַר. i. custodiuit. quia littera prima que est beth ponitur pro prepositione in:& littera mẽ que sequitur est de litteris que adduntur in principio nominis:vt supra dictum est.tau vero denotat genus femininũ:chaph vltima designat hoc pronomen tua: q̃d componitur cum predicto nomine.Et hec hactenus dicta sint de primitiuis verborum. circa cognitionẽ vero primitiuorũ nominis & aliarum dictionũ indeclinabilium que a verbis nõ deriuantur est aduertendum q̃ in primis sunt reiiciende omnes littere accidentales:que denotant numerum:articulum:siue prepositionem:& litteras que addi consueuerũt ornatus causa.vel que designant pronomina que cum illis componuntur: quemadmodum de nominibus verbalibus supradictũ est. quibus reiectis littereque remanent substantiales sunt:vt exempli gratia לַאֲבוֹתֵינוּ.i.patribus nostris. tolle lamed datiui. vau & tau & iod designãtes pluralem.& nun & vau designantes pronomen possessiuũ prime persone pluralis:reliqueque sunt aleph & beth hoc est ab אב. vt in prima dictione vocabularii.

Et quia ad inueniendũ primitiuum cuiuscũq; dictionis deriuatiue oportet habere noticiam grammatice hebraice: in qua plenius ea que predicta sunt continentur: quod non omnibus contingit:cum etiã apud ipsos hebreos vsu magis quã arte discant bibliam hebraicam:& vix inueniatur in eis vir doctus in sua grammatica:ideo in biblia quã imprimendam curauimus ãnotabuntur in margine primitiua dictionũ quarum inuentio non esset facilis omnibus Veruntamen in aliquibus dictionibus non erit opus adnotare primitiua in margine:videlicet in illis que continent litteras primitiui nec plus nec minꝰ:quãuis in significato vel in apicibus sit aliqua differẽtia. vt דֶּבֶר.i. mors vel pestis: cuius primitiuum est דָּבַר.i.locutus est.et פָּקוֹד .i.visitans cuius primitiuum est פָּקַד.i.visitauit. Item si in principio dictionis sunt littere primitiui: quãuis postea habeat alias lras accidẽtales:nõ ponetur eius primitiuũ in margine vt אָמַרְתִּי.i.verbum meũ: cuius primitiuum est אָמַר.i. dixit. Item si dictio incipit a littera vau& post illam immediate continet litteras primitiui: tunc non notabitur primitiuum:quia vt supra dictum est littera vau in principio dictionis semper ponitur pro coniunctione: & nunquã est de litteris primitiui exceptis duobus locis tãtum: & aliquibꝰ nominibus propriis vt patet in vocabulario. Item si post aliquam istarum quinq; litterarum ב ה כ ל מ que ponũtur in principio dictionis pro articulis vel prepositionibus si immediate sequuntur littere primitiui:non ponitur primitiuum in margine. Et qua predicte quinq; littere aliquãdo sunt de substantia dictionis sive de eius primitiuo: ideo quando sunt accidentales & ponuntur pro articulis vel prepositionibus: notantur quodam apice desuper impositio hoc modo ב̓ ה̓ כ̓ ל̓ מ̓ Et quia in trãslatione chaldaica quam etiam fecimus imprimi iste quattuor littere א ה ו י frequentius ponuntur loco vocalium quam in hebreo:ideo si his demptis dictio continet litteras primitiui:non erit opus signare primitiuum in margine.Item quia in predicta lingua caldaica littera daleth est articulꝰ genitiui casus:ideo quando non est de substantia dictionis: notabitur predicto apice hoc modo ד̓ & si post talem litteram sequantur littere primitiui:non ponetur in margine.& de his dicta sufficiant.

Explicit grãmatica hebraica nouiter impssa in hac pclarissima cõplutensi vniuersitate. De mãdato ac sumptibus reuerẽdissimi in xpo patris & dñi:dñi.F. Franciſci Ximenez de Cisneros Cardinalis Hispanie Archiepi Toletani & hispaniarum primatis ac Regnorum castelle Archicancellarii. Industria & solertia honorabilis viri Arnaldi Guillelmi de Brocario artis impressorie magistri. Anno dñi. M.D.xv. mensis Maii die vltima.